AMBROSII CALEPINI DICTIONARIVM,

IN QVO RESTITVENDO, ATQVE EXORNANDO HAEC PRAESTITIMVS:

Primum

Non solum illud curauimus, quod ab omnibus iam solet, ut adderemus quamplurima; sed etiam, quod nemo hactenus fecit, ut multarum dictionum obscuram significationem aperiremus: Deinde cum exempla quædam Calepinus adduxerit, quæ nunc in libris emendate impressis aliter leguntur, ea sustulimus, & aptiora reposuimus: Præterea, cum totum dictionarium ex multiplici impressione redundaret erroribus, ad eos libros, qui citabantur, crebro recurrimus, ueramq; lectionem, inde petitam, Calepino restituimus: in Græcis dictionibus male affecta quamplurima sanauimus: Vrbium, montium, fluminum, aliarumq́ue plurimarum rerum nomina adiunximus: postremo innumerabiles errores operarum incuria commissos, sustulimus.

Additamenta Pauli Manutii,

Tum ad intelligendam, tum ad exornandam linguam Latinam, quædam etiam ad Romanarum rerum scientiam utilissima.

EDITIO POSTREMA.

VENETIIS, Apud Nicolaum Beuilacquam.

M D LXVIII.

PAVLVS MANVTIVS
Aloysio Garzonio. S. D.

CONSTARE tibi puto, Aloysi Garzoni, cum ad res præclaras natus homo sit, quippe qui solus ex omnibus animantibus munere rationis ac mentis excellat, nullam tamen artem eodem tempore & inuentam simul esse, & absolutam. omnes humili tenuiq; ab initio profectæ, paulatim quasi per gradus ascendentes, ad id, quod summum uidetur esse, peruenerunt. hoc & in litteris accidit, maximeq; quibusdam in libris, qui eiusmodi sunt, ut semel atque iterum aucti, locupletari tamen, atque ornari deinde possint. quo ex genere bonum factum Calepinus sortitus est, cui quotidie fere omnes homines de suo largiantur. certe enim illius dictionarium, quod nunc emittimus, non tam auctoris industria, quàm aliorum labore studioq; in tantam altitudinem excreuit. unum tamen desidero, quòd ij, quibus illud propositum fuit, ut in hunc librum quamplurima congererent, id ipsum, quod fecerunt, ut adderent, facere consideratius diligentiusque potuerunt. quorsum enim in herbarum montiumq; nominibus colligendis diligentes sumus: uerba autem Latinæ linguæ illustria maxime ac significantia, quæ nescire nemo uult, in augendo Calepino negligimus? ergo ipsi hoc potissimum spectauimus: & opinor tantum præstitimus, quantum qui hoc dictionario cum alijs dictionarijs conferendo cognoscet, non dubito quin de hac opera nobis & faueat, & bene precetur. non enim libet hic commemorare, quæ quibus in uerbis sint a nobis addita: nam sexcenta sunt, neque sumpta ex apertis aliorum librorum indicibus, sed ex ijs Latinæ linguæ fontibus, ad quos peruenire cuiuis non licet. utrum autem ipsi peruenerimus, res ipsa indicet. in eo etiam ab aliorum instituto discrepauimus, quòd alij tantum, ut addant, quæ utilia putant, elaborant; nos etiam, quæ non utilia sunt, & discendi cupidis contraria, quæ scilicet Calepinus ipse non recte percepit, hæc inquam, dedimus operam, ut de libro, tanquam de tritico lolium, eximeremus. addidimus, mutauimus, sustulimus, prout res postulauit. dictiones certe Græcas, ex multiplici lectione deprauatas, ut est fere, nisi diligenter caueas, corruptrix librorum typographia, tam multas correximus, ut, quod fabulosum est, nos dicere ἐτύμως possimus, Augeæ stabulum a nobis esse repurgatum. Nostrum etiam in hoc opere proprium illud putamus, quòd, cum alij in addendo supra modum curiosi fuerint, ut liber excresceret, nos contra, ne quid præter rem adderemus, superstitiosi fuimus, nec minus in resecando diligentes. ut in dictionibus Græcis Latinarum ordini insertis, uel potius intrusis, multas, quasi de alieno loco, migrare coegimus. exempli gratia, inter Latinas dictiones quem locum habere potuit catabathynus, aut hodœdocus, aut pseudonymus, & huiusmodi, quæ a Latinis scriptoribus Latine pro exemplo adducta minime reperias. quæ propemodum innumerabilia sustulimus, eodem iure quo Latina uocabula de Græco dictionario tolleremus. Et quoniam hoc uolumen, ob uariam infinitamq; doctrinam, multorum per manus circunfertur: facile futurum putaui, ut, si tibi a me inscriptum exiret, significationem multis daret amoris erga te mei. nam ut omittam merita in me tua, quæ nulla unquam delebit obliuio, tui me suauitates ingenij, tua me summa humanitas, singularis probitas, eximia ad colendam uirtutem animi propensio ad amandum alliciunt: non enim ideo mihi carus es, quia sis Venetæ reip. omnium amplissimæ, a secretis, aut quia nunc una cum uiro clarissimo, omnibusque uirtutibus or

natissimo, Michaele Suriano legato, particeps & minister consiliorum omnium ad Philippum, Hispaniæ regem, sis profectus: sed, quia talem te præstas, ut & hæc tibi admodum ampla atque honorifica munera iure deferantur, & egregijs animi tui bonis maiora quoque debeantur. Sit igitur hic liber & tibi, & reliquis argumentum beneuolentiæ meæ, testimonium iudicij, grati animi, non omnino quale uelim, sed quale possum hoc tempore, monimentum. tu autem istam præclaram in nos uoluntatem conserua: & quo instituisti cursu, per directam, maximeque expeditam, ac certam litterarum uiam ad gloriam contende. quod ego quidem, qui tuos sensus, tuos ad laudem impetus optime teneo, ita opto, ut sperem, ita spero, ut futurum mihi persuadeam. idq; etiam reliquis prædicare non desino.

DICTIONARIVM Ambrosii Calepini,

MVLTARVM VOCVM EXPLANATIONE AVCTVM, ET MVLTARVM ITEM CORRECTIONE, DENVO RESTITVTVM.

DE LITTERA A.

A NOMEN est litteræ primæ Hebræis, Græcisque, & Latinis. Est autẽ littera salutaris. Cic. pro Mil. erat enim nota absolutionis. Hæc aspirationem accipiens Interiectio fit, quæ pars humanorum affectuum expressiua est: qui fere contentiore uoce, quod proprium aspirationis est, efferuntur. Aspiratur itaque Ah interiectio in fine præter uocalium morem: quod fit propter afflatum pronunciandi, & differentiam præpositionis. Et modo admirantis est, ut apud Plautum: Ah quid ais? Modo dolentis, seu commiserantis est. Virg. prima Ecloga: Spem gregis, ah silice in nuda connixa, reliquit. & alibi: Ah tibi ne teneras glacies secet aspera plantas. Ah, fletis, inquit, Donatus, [*Oimè,*] Teren. in Adel. Ah me miseram. Ah, indignantis sibi ipsi, & seipsum arguentis. Teren. in And. Ah, uix tandem sensi stolidus. Ah, desiderij. ὦ, Plaut. in Asin. Ah quanto amplius ualerem, si hic maneres. Ah, indignantis & stomachantis alteri cum reprehensione. Teren. in And. Ah, tantam ne rem tam negligenter agere? Ah, obiurgantis. Teren. in And. Ah quanto satius est te id dare operam, Qui istum amorem ex animo amoueas tuo. Ah, abnegantis. [*Di gratia,*] Ter. in And. Ah, ne me obsecra. Ah, increpantis cum indignatione. Ter. in Eunu. Ah rogitare? quasi difficile sit. Ah, reclamantis, aut contradicentis. Ter. in Hec. Meum receptas filium ad te. B. ah. Vbi Donatus: Ah, quod falsum est, reclamauit meretrix statim: & uoluit contradicere, si permitteret senex. Ah ah, suspirantis. Plaut. in Mil. ah ah, cum uenit in mentem, mores ut mihi mutandi sient. Est & A, præpositio, sed sine aspiratione, ablatiuo seruiens. & ratio est, quoniam descendit a Græca ἀπὸ, remota ultima syllaba πὸ, remanetque in Latino tenuis eadem: si enim aspiraretur, esset contra Græcam doctrinam. Et non solum A, præpositio uenit a Græco, sed etiam Ab: quoniam ἀπὸ excludit, ο, præsertim in collisionibus uocaliũ, & remanet ἀπ' id est, ap: sed π tenuis uertitur Latine in b, suam mediam, & dicitur ab. Eadem ratio est Abs, quarum trium eadẽ prorsus ubique est significatio, motus scilicet de loco: hoc solo differentibus, quod A nunquam coniungitur cum dictionibus incipientibus a uocali: Ab uero cum omnibus ijs, & præterea cum l, & r, duabus liquidis, & i, consonantis locum tenente: ut, ab lege, ab rege, ab Ioue (licet apud Liuium cum alijs quoque consonantibus coniunctum legatur) & Abs cum t, & q, ut, abs Tullio, abs quolibet. Quæcunque igitur de A, eadem & de Ab, & Abs, quantũ ad significationem attinet, dici & posse, & debere est putandum. A, uel ab, iunctum cum uerbis passiuis, caussam efficientem, siue (ut loquuntur alij) personam agentem significat [*Da.*] Quin. li. 5. a. c. 5. Fabricius respondit a ciue se spoliari malle, quam ab hoste uenire. uerti potest hic ablatiuus in datiuum. Vir. Aen. 5 neque cernitur ulli, i. ab ullo. Significat autẽ A interdum Post [*Doppo.*] (μετὰ cum accusatiuo, & ἀπὸ.) Cic. de Sen. Cuius a morte hic tertius & tricesimus est annus, hoc est, post cuius mortem. Sic dicimus, A coitu, a partu, a tergo, a funere, a commeatu: quod est, Post coitũ, post partum, post tergum, ὄπισθεν. κατόπιν, post funus, post commeatum. Liuius libr. 3. Neque hostium a tergo incursum uidit. Suet. in Cæsare: Plebs statim a funere ad domum Bruti & Cassij cum facibus tetendit, hoc est, post celebratas exequias. Idem in Tiberio: A commeatu castra repetentes. Sic A somno: id est, post somnum. Dicimus quoque, A rege: hoc est, post regem: siue, secundus a rege. Liuius: Si dignum, qui secundus a Romulo numeretur, crearitis. Quandoque significat De. Teren. Adel. A uilla mercenarium uidi. Sueton. in Vesp. Alterum ad Iuniam Caluinam a gente Augusti pertinere dicebat pro, de gente. Martialis. Ipsam protinus a uia salutes. Quandoque habet uim defensionis, & significat Pro, ὑπὲρ, [*Per, in fauore,*] cum genitiuo) Cicero in Bruto: Nemo contra ciuium perditorum dementiam a senatu, & bonorum caussa stetit constantius. id est, Pro partibus senatus & bonorum: hoc est senatui studuerit, & fauerit, eumq; tutatus fuerit. Idem pro Cluentio: Non modo dicendi a reo, sed ne surgendi quidem potestas fuit. quod est, pro reo. i. in fauorem rei. Sic dicimus, A quæstionibus, a testibus, a uoluntate: quæ locutio creberrima est apud idoneos auctores: quasi defensoe quæstionum, testium, & uoluntatis alterius. Item in officijs & dignitatibus significandis plurimus eius usus est: ut, A studijs dicitur esse, qui pro eruditione & doctrina sua præest studijs alicuius, puta principis: Ab epistolis, ὁ ἐπὶ τῶν ἐπιστολῶν. [*Cancelliero, secretario,*] A rationibus: A libellis, qui epistolis, rationibus, libellis supplicibus præest. Suet. in Claudio: Polybium a studijs, Narcissum ab epistolis, & Pallantem a rationibus. A caliculis, ὁ πρὸς ταῖς κύλιξι, [*Coppiero,*] qui præest caliculis, quæ sunt uasa potoria. A commentarijs, qui præest commentarijs: hoc est, qui in commentarium custodias refert, & ueluti diarium custodiarum conficit. Hunc Asconius Pædianus commentariensem uocat. A manu, [*Cancelliero,*] dicuntur scribæ, quorum manu ad literas scribendas principes uti solent. Suet. in Cæs. Philomenem, a manu seruum, morte puniit. Idem in Vespasiano. Cænidem a manu dilectam quondam sibi, reuocauit in contubernium. Hi alio nomine ad manum dicuntur. Cice. lib. 3. de Orat. Licinium seruum sibi Gracchus habuit ad manum. Amanuenses eos Suetonius uocat, A memoria, ὁ ἐπὶ τῆς μνήμης τοῦ βασιλέως, cuius officium est suggerere principi res obeundas, & in memoriam illius reuocare ex præscripto. A pedibus uocantur, quorum pedibus ad eundum utimur, [*Staffiere,*] Cicero ad Atticum: Pollicem, seruum a pedibus. Et sciendum, A pedibus per omnes casus eadem terminatione dici. Recte enim interrogaueris: quid agunt a pedibus? Intelligitur ibi, serui a pedibus: Misi a pedibus: Dedi a pedibus meis. Hi etiam Circumpedes uocantur. Vnde ait Agretius: Circumpedes sunt obsequia seruorum: Antepedes, amicorum. Cic. in Ver. Circumpedes, homines formosos, & litteratos. A pugione, dicitur, qui principis pugionem gestat, eiq; semper præsto est. Lampridius in Comm. Libertinus, qui a pugione appellatus est. Multa sunt alia huiusmodi nomina. A punctis, qui præest reddiui aquariorum, ut est apud Frontinum lib. 2. de aquæduc. A secreto, siue a secretis, qui est secretarius, particeps secretorum, ὁ ἀπὸ τῶν ἀπορρήτων, [*Secretario,*] Budæus: A secretis sunt, qui ab ore principis imperata recipiunt diplomatum subscribendorum, dictorumq;, quæ in consilio selecto decerni solent. A uoluptatibus, qui studium habet comminiscendi uoluptates, ad principem oblectandum. unde olim Xerxes edixit, se præmium daturum ei, qui nouum uoluptatis genus reperisset. Sueto. in Tib. officium instituit a uoluptatibus, præposito equite Romano. A, uel Ab motum a loco significat [*Da,*] ut, A uilla redeo, ab agro, uel ab agris: Venio ab urbe, ab Italia. Virg. 2. Aene. Argiua phalanx instructis nauibus ibat A tenedo. Idem in 5. Maia genitum demisit ab alto. Aliquando pro Contra ponitur. [*Contra.*] Virg. in Melibœo: Teneras defendo a frigore myrtos. Cice. pro Fonteio: A quo periculo defendite iudices ciuem fortem. Quandoque pro per [*Per.*] Plaut. in Rud. Ab se cantat cuia sit. i. per se, ac suo unius testimonio. Idem in Bacch. Ab transenna, id est, per

transennam. Quandoque pro Præter, siue Contra [*Fuori, contra.*] unde Ab re, significat, præter, siue contra utilitatem, aut sine utilitate, *ἀσύμφορον*, cui contrariũ est, E re, i. ad utilitatẽ *συμφέρον*. Sæpius aũt usurpatur cũ particula negatiua. Plau. As. Haud ab re aucupis. Pli. li. 33. c. 8. Id quod notasse, haud ab re est, i. non inutile. Ab re, pro frustra, [*In uano,*] Plau. in Trin. Ab re consulis. Ab re orare. Plau. in Cap. Ab re ne quid ores, i. ne quid ores alienum ab honestis moribus. Non ab re. Suet. in Augu. Non ab re fuerit, subtexere, i. non alienum a proposito. Liuius. Haud ab re duxi. A uel Ab, pro, quod pertinet ad [*In quanto, circa,*] Cic. pro Rab. quorum impunitas fuit non modo a iudicio, sed etiã a sermone. Idem ad Att. Sumus imparati cum a militibus, tum a pecunia. Idem de Or. & ipse conticuit & a cæteris silentium fuit. pro, quod ad iudicium, ad milites, ad pecuniam, ad ceteros pertinet. Plau. in Epid. A morbo ualui, ab animo æger fui, i. quod ad morbum, quod ad animum pertinet. Idẽ in Curcu. a me pudica est, pro, quod ad me attinet. Huc pertinent & hæc, Ab animo perit, Ab re perit, Ab animo ociosus, Ab ingenio improbus, Doleo ab animo, Doleo ab oculis, & similia apud Plau. ac Teren. accipiuntur & A, uel Ab, pro uersus [*Verso,*] Pli. li. 33. Quod a sole sui, in ijs melius, quàm quod a terra: pro uersus solẽ: & uersus terrã. Idẽ lib. 2. ca. 46. ab Oriente æquinoctiali Subsolanus, ab Oriente brumali Vulturnus. Dicitur & A parte [*Verso,*] pro eodem. Pli. li. 33. c. 15. Laudatissimo a parte Aquilonis. A, uel Ab, prætetea cum ablatiuo personæ, eleganter domicilium significat, ut, A iudice uenio, [*Da casa,*] hoc est, a domo iudicis. Teren. in And. Vnde est? My. a uobis, i. a domo uestra. Ibidem: Mysis ab ea egreditur. Sic a me, a milite, a Glycerio, apud eundem. Ab eo, pro eius. Ter. in Eunu. Ab eo gratiam hanc inibo. ubi Donatus: Hæc est locutio, Gratiã ab eo inibo, pro, Eius gratiam merebor. nam, ab eo, amat, Terẽtius pro, Eius, ponere: ut in And. Hæc animaduertẽda ab eo iniuria est. i. eius iniuria. Sunt & aliæ harum præpositionum significationes, cuiusmodi sunt, quæ sequuntur. Cæsar, a millibus pass. circiter duobus Romanorum aduentum expectabant: Pro interuallo. duum mill. pass. Idem: Positis castris a millibus passuum quindecim. Ab aliquo legare. Cic. pro Cluen. Itaque ex testamento legat grandem pecuniã a filio, a secundo hærede nihil legat. Subintellige tradendam. A lenone manu asserere, apud Plau. in Persa. Hæc de significatione & usu harum præpositionum A, & Ab, & Abs, ceteris dictionibus appositarum. Composita uero scias separationem significare & priuationem: solumque A, cum m, & u, consonante connecti, ut amoueo, amens, auello: Ab, cum a, d, e, f, i, l, n, o, r, & u; ut, abactor, abduco, aberro, absore, abiuro, ablacto, abnuo, aborior, abrogo, abundo (notantur sufero, & aufugio: In quibus b, euphoniæ caussa mutatur in u) & significat fere priuationem, ut absimilis, non similis. Nonnunquam seperationem, ut in ablacto, aufugio. Ponitur interdum pro extra, ut abduco. Et pro contra, ut abusus, contra usum. Aliquando superflua est, ut apud Liuium: supplementum ab Roma abduxeras. Abs uero componitur cum c, q, t, ut abscondo, absque, abstineo. significat quoque retractionem in partem postariorem, sicut in abstraho. & aliquando priuationem, ut in abstemius, quasi sine temeto. Quin & hoc sciendum, has præpositiones A, siue Ab, & Abs, non solum motum è loco, sed etiam a tempore significare: & enim dico, Profectus ab Italia Basileam ueni, significo me iter incœpisse ab Italia. a, & ab, interdum pro, cum, declarantur, seruiuntque tempori significando, ut a paruo te noui, hoc est, cum adhuc paruus esses. a puero me nosti, cum adhuc essem puer. a pueris, siue a paruis una uiximus, cum adhuc essemus pueri [*Dalla fanciullezza,*] Sic dicimus, ab adolescentulo, a cunabulis, ab incunabulis, ab ineunte adolescentia, ab initio ætatis, a prima ætate, a prima adolescentia, & a puero paruulo. Cic. 2. de Finib. Tua erga me, & erga philosophiam uoluntate ab adolescentia suscepta. Idem pro Quinctio. Nam qui ab adolescentulo quæstum sibi instituisset sine impendio. Plaut. Pseud. Quid sopis? Ch. usque a cunabulis, id est ex quo esset adhuc in cunabulis. Liuius lib. 4. ab incunabulis imbutum odio Tarquiniorum. Plau. Trinummo. ab ineunte adolescentia, tuis seruiui seruitutem imperijs. Cice. ad Sulp. libr. 4. epist. 5. Terent. in Andr. Quæ incepta a paruis cum ætate accreuit simul. Cice. lib. 4. epist. a prima ætate me omnis & ars, doctrina liberalis, & maxime philosophia delectauit. Idem ad Lentu. epist. lib. 1. epist. 9. Refero me ad mansuetiores musas, quæ me maxime, sicut iam a prima adolescentia delectarunt. Plau. in Merc. Seruum una mittit, qui olim a puero paruulo mihi pædagogus fuerat. a, uel ab, pro per, Cic. lib. 3. de legi. Cui ne reditus quidem ad bonos, salutem a bonis potuit afferre, id est per bonos. Idẽ pro Milone. Adde casus, adde incertos exitus pugnarum, Martemque communem, qui sæpe spoliantem iam, & exultantem euertit, & percutit ab abiecto, id est per eum, qui abiectus est, & prostratus. a, uel ab, pro uersus. Cic. ad Brut. firmos omnino & duces habemus ab occidente, & exercitus. a, pro erga [*Verso,*] Cicer. pro Rosc. Ame. præest huic quæstioni uir, & contra audaciam fortissimus, & ab innocentia clementissimus, id est erga innocentes.

● Aaron, *Ἀαρών*, proprium nomen apud Hebræos Suid.

● Aba, *ἄβα*, Xenophanis filia. Strabo lib. 14. Fuit etiam ciuitas Phocidis. idem libro. Est etiam mons Armeniæ, ex quo nasci Euphratem uult Plin. lib. 5. ca. 24.

● Abacæna, *Ἀβάκαινα*, oppidum Siciliæ, Ptol. Suid. Steph.

Abacti, *ἀπωσθέντες*, dicebantur magistratus: qui coacti deposuerant imperium. Festus.

Abactores, *ἐλατῆρες*, qui sint, quære in dictione Abigeus.

Abactus, a, um, ab abigo: ut, abacti greges, [*Cacciato.*] furto, aut per uim abducti. Cice. 4. Verr. Greges nobilissimarum equarum abactos. Liu. 4. ab Vrb. Prædæ abactæ hominum, pecorumque. Additur quandoque & ablatiuus, furto. Pli. li. 8. ca. 51. Compertum, furto abactos, remeasse. Abacta nox, pro exacta. Virg. 8. Aen. Medio iam noctis abactæ Curriculo. Abactus, us, ui, uerbale, pro uiolenta expulsione. Pli. in Panegy. abactus hospitum.

Abaculi, [*Segni da far conti, detti ferlini, o ragionati,*] *ἀβάκια*, calculi erant, quibus utebantur ueteres in dispunctione, supputationeque numerorũ. Pli. li. 36. c. 26. calculi, quos quidam abaculos appellãt.

Abacus, p. c. [*Cassa da riponerui dentro i uasi, come di uetro, d'oro, d'argento, & simili, armario,*] *ἄβαξ*, *κος*, in quo res deponuntur, est coquorũ tabula, in qua receptacula eduliorũ exponuntur: uel potius id scrinij genus est, sup qđ argẽtea uasa exponi solẽt. Iuuen. urceoli sex, Ornamẽtũ abaci. Ci. 6. Ver. Ab hoc ille abaci uasa oĩa abstulit. Est itẽ tabula calculatoria, in qua numeros, qui deleri subinde possint, ducimus: itẽ q depingendis designandisque apta est formis, ut in qua mathematici lineas suas & numeros & figuras deducũt. de quo Persius. Nec qui abaci numeros, & secto in puluere metas Scit risisse uafer. De eodem & Apuleius in Magia: ueteres mensam Pythagoricam appellabant. Item pro ipsa supputandi peritia *λογιστική*, ponitur. Planities quoque è marmore uel structura facta ad sessum habilis, hoc nomine appellatur. Sunt præterea abaci columnarum ornamenta, hoc est, tabulæ quadræ, quæ supponuntur epistylijs, de quibus Vitruu. lib. 13. c. 1.

● Abasa, Abæ, *Ἄβαι*, oppidum in sinu Messeniaco. Ptol.

● Abaeatæ, p. p. *ἀβαιᾶται*, populi quidam Arcadiæ. Pli. li. 4. c. 6.

Abagio, [*Prouerbio.*] *παροιμία*, pro eo quo nos, una litera immutata, adagionem, dicimus. Varro li. 6 de lingua Latina.

● Abala, *Ἀβάλη*, oppidum Troglodytarum. Pli. lib. 6. cap. 29.

Abalieno, nas, [*Rimouere,*] *ἀπαλλοτριόω*, i. p. qđ nostrũ erat, alienũ facere. Abalienationis duo genera ponit Ci. in Top. hoc modo: Abalienatio est eius rei, q mãcipi est, aut traditio alteri nexu, aut in iure cessio, inter quos ea iure ciuili fieri pñt. Quæ uerba exponẽs Boethius inquit: Oẽs res q abalienari pñt, i. q a nostro ad alterius transire dominiũ possunt, mãcipi dictæ sunt. Mancipi rea ueteres appellabãt, q ita abalienabantur, ut ea abalienatio, quadam nexus fieret solennitate. Ci. de Lege Agra. ut agros uectigales populi R. abalienaret. Abalienari beneuolentiam dixit Ci. li. 2 de Or. a beneuolentiam cõciliat, abalienãtque ab ijs. Abalienare aliquem a se, alienum a se facere. Cic. Lent. fam. li. 1. Qui a senatu hominẽ clarissimũ abalienauerunt. Quãque pro disiungere, & separare ponitur, [*Separare,*] Plau. in Curc. Nisi mors meum animũ abs te abalienauerit. Idem in Mil. crucior, a uiro me tali abalienarier. Abalienare, & retinere contraria. Cic. ad Lent. li. 1. Quanquam est incredibilis hominũ peruersitas, qui eos, quos fauendo in communi caussa retinere potuerunt, inuidendo abalienarunt. Hinc abalienatus: Cic. in Verr. Abalienati scelere istius reges amicissimi.

● Abalus, Insula in Oceano Germanico. Pli. li. 37. cap. 2.

Abamulantes, abscedentes. Festus *ἀπερχόμενοι*.

Abamita, tæ, p. c. soror abaui. ex li. 3. Institutionum.

Abana, p. c. fluuius Damasci, qui in radicibus Libani exortus, in Syriacum effunditur mare.

Abaneo, p. c. cingulum sacerdotale, sicut docet Hierony. polymita arte ex cocco, purpura, hyacintoque contextum, ita ut flores atque gemmæ in eo uiderentur esse distinctæ.

● Abantes, *ἄβαντες*, populi, quos Herod. li. 1. inter Ionas ponit: Orph. uero in argonaut. iuxta Pontum collocat.

● Abantias, *ἀβαντιὰς*, patronymicum, filia, uel neptis Atlantis. apud poetas pro Danae ponitur: uel pro Atalanta.

● Abaptistum, medicorũ istrũ, terebellæ usũ pbẽs. Cel. l. 3. c. 23.

Abarimon, Scythiæ regio, in qua siluestres & feri homines degunt, auersis post crura plantis, maxima uelocitate. Pli. li. 7. ca. 2.

● Abarbarea, una Naiadum, Hom. Iliad. 6.

Abas, antis, *ἄβας*, *αντος*, per unum b, nomen Argiuorum, regis Lincei ex Hipermestra coniuge filij homines bellicosi, & acerrimi ingenij, & regnauit annis 23. ut inquit Euse. Fuit item Troianus quidam nobilis, comes Aeneæ. Virg.

Abatos, p. c. [*Luogo oue salire non si possa,*] Latine inaccessus, ab *ἀ* priuatina, & *βαίνω*, id est, uado: unde loca, ad quæ non datur accessus, dicũtur *ἄβατα*, Latini uocant inuia, siue auia. Quo nomine dicta est

ta est & insula in extremis Aegypti, in palude Memphitica posita: quòd ad illam propter limi & papyrorum copiam difficillimus sit aditus. Lucan. l. 10. Hinc Abaton, quã nostra colit ueneranda uetustas, Terra potens. Hoc nomine etiã uocatus est locus ultra Aegyptum & Aethiopas, iuxta paludem, quam Stygem uocant.

Abavunculus, abauiæ frater. ex li. 3. Institutionum.

Abavus, [*Il terzo avo,*] ἐπιπάππος, p.c. dictus est pater proaui, quòd non longe absit ab auo. Sic Abauia, ἐπιμάμμη, mater proaui. Cic. de Claris Ora. Duorum abauorum illustre nomen.

Abax, abacis, [*Tavola,*] ἄβαξ, idem est, quod Abacus, hoc est, mensa, uel tabula, in qua aliquid deponitur, quales sunt mensæ coquorũ, in qua disci, aliaq; id genus exponũtur. Item tabula calculatoria, in qua legistæ numeros deletiles, & Mathematici lineas suas ducunt. Item tabula quadrata, quæ epistylijs columnarum supponitur. Sunt præterea Abaces, uasa quædam uiliora, in quibus pretiosiora reponuntur. Horum meminit Iabol. in l. hære. de Leg. 3. Cui Corinthia uasa legata essent, huic abacea quoq; eorum uasorum causa paratas, deberi Trebatius respondit: Labeo autem id non probat, si eas abaces uasorum numero testator habuit. Proculus uero recte ait, si æneæ quidem sint abaces, non autem Corinthiæ, nõ deberi. Hinc deducitur diminutiuum Abacion ἀβάκιον, idem significans quod Abaculus, id est, paruus Abax. Ammonius tamen ita distinguit, ut Abax sit mensæ genus in triclinijs, ubi uasa omnis generis exponi solent: Abacion uero tabula illa calculatoria, in qua uel numeros, uel lineas subinde deletiles ducimus.

• **Abaraba**, p.p. dies festi quidam. Ci. 3. de Nat. Deo.

Abdera, ἄβδηρα, τὰ, pe. pr. urbs Thraciæ, Democriti philosophi, & Protagoræ sophistæ patria: quam Diomedia soror condidit, & a se cognominauit. Ouidius: Aut te deuoueat certis Abdera dieb. Quidam autumant dici ab Abderito, Herculis delicijs, a Diomedis equis dilacerato, cum pugnaret cum Hercule. Hæc postea collapsa, Clazomene, a Clazomenijs ex Asia uenientibus, qui eam ampliore forma restituerunt, uocata est. Sciendum, ab Ephoro dici Abdera, numero plurali tantum. Est etiam Abdera nomen ciuitatis in Hispania.

• **Abderiticus**, adie. ut mens abderitica. i. stupida. Ci. de Nat. De.

Abderitae, ἀβδηρῖται, populi Thraciæ, qui cum a muribus, ac ranis uexarentur, coacti sunt natale solum relinquere, & aliò migrare. Hos Cassander, sedibus in ultimis Macedoniæ partibus concessis, suscepit.

Abdico, cas, [*Privare di heredità, & dishereдare.*] ἀποκηρύττω, pe. cor. quasi longe dico, amoueo. Vnde Abdicare filium dicimus, bonis priuare, dum pater adhuc uiuit. Exhæredatio uero post mortem patrum proprie fieri dicitur. Valla li. 5. Alij sic: Abdicat filiũ, qui priuat omni iure filij: exhæredat filium, qui tantum submouet ab hæreditate. itaque quisquis abdicatus est, idem est exhæredatus, non contra. Quint. lib. 7 ca. 7. Abdicationum formæ sunt duæ, altera criminis perfecti, ut si abdicetur raptor: altera imperfecti, uelut pendentis, & adhuc in conditione positi: quales sunt, in quibus abdicatur filius, quia non pareat patri. Et Abdicare est renuntiare, quod pertinet ad magistratum, [*Renunciare,*] Dicimus autem, Abdicare magistratu quempiam, pro deponere magistratum: Id quod etiam, Abrogare alicui magistratum, dicitur. Cic. 2. de Nat. Deo. Augures rem ad senatum: senatus, ut abdicarent: consules abdicauerunt. Et Abdicare se magistratu. Liu. li. 2. Abdicauit se consulatu. Cæs 3. bel. ciu. Dictatura se abdicat. Cice. in Cati. Cum se prætura abdicasset. Abdicare se tutela, libertate: pro deponere. Cice. Attic. lib. 6. tutela cogito me abdicare. Idem. Eo die non modo cõsulatu, sed etiam libertate se abdicauit. Abdicare aliquid. Pli. lib. 20, cap. 3. Democritus raprum abdicauit, hoc est, omnino ex ciborum usu sustulit. Græce ἀθετεῖν, ἀποδοκιμάζειν, [*Separare,*] Idem li. 33. c. 1. Vtinam posset è uita abdicari aurum. Item repudiare, [*Rifiutare,*] Ter. Recusat nuptias, generum abdicat. Abdicare itẽ in alio genere loquendi, pro reijcere. [*Ributtare,*] Pl. li 15 cap. 30. Laurus abdicat ignes crepitu. Abdicatio: quæ opponitur adoptioni. Pl. li. 7. c. 45. Abdicatio Posthumi Agrippæ post adoptionem. Abdicatio magistratus, cum magistratus ipse deponitur. Liu. lib. 6. Amotus abdicatione dictaturæ terror.

Abdico, cis, p. p. xi, ctum, [*Lasciar da parte,*] reijcio. augurale uerbũ. Cic. li. 1. de Diu. Cum in quatuor partes uineam diuisisset, tresque partes aues abdixissent, quarta parte in regiones distributa, mirabili magnitudine uuam inuenit.

Abditivus, a, um, p. p. a participio abditus: nunc, ut opinor, obsoletum. Festus: Abditiui, Abortiui.

Abdo, dis, didi, ditum, [*Nascondere,*] κρύπτω, ex ab & do, significat abscondo, occulto, habet autem uarium usum, & constructionem. Abdere aliquid. Plaut. in Trinum. scapulis stultitiam abde. Abdere se aliquo; est, latendi gratia se in aliquem locum recipere, [*Ritenere,*] & fere cum accusatiuo, & præpositione in, construitur. Cic. Curio. lib. 7. fam. Abdo me in bibliothecam. Idem Planco li. 13. fam. Abdidit se in intimam Macedoniam. Quandoque nullo expresso loco, ut in illo Virg. 2. Aen. de Helena. Abdiderat sese, atq; aris inuisa sedebat. Abdere intra, uel sub, cum accusatiuo. Li. 2. Abdito intra uestem ferro. Cic. 2. Tusc. Audisne hæc Amphiarae sub terram abdite? Abdere se in tecta. Liu. 1. Se in suis quisque tectis abdiderunt. Abdere sub, cum ablatiuo. Liu. 1 Cultrum sub ueste abditum habebat. Aliquando subauditur in, præpositio. Virg. 3. Geo. Abde domo. ubi Seruius, Abde domo, in domo. nam si aduerbialiter uellet loqui, domi diceret. Abdere se ex [*Partirsi,*] Pla. in Pseu. Ex conspectu heri sui si se abdiderunt, Inauriantur hoc est, latenter se amouerunt. Abdere se literis, & in literas, [*Attendere alle lettere,*] Cic. pro Archia, si qui ita se literis abdiderunt, hoc est, ita se, studendo, penitus ab hominum conspectu atque frequentia remouerunt. Est autem, literis, datiuus. Idem Volum li. 7 fam. Me totum in literas abdere. Abdor, passi. condor, occultor. Pli. li. 9 cap. 8. Abduntur circa Canis ortum. Hinc abditus particip. & abdite aduerbium. [*Occultamente,*] Ci. 4. in Ver.

Abdomen, p. p. [*Il grascio, over songia de gli animali,*] λίπος, pinguedo, quæ spinæ adhæret, & in qua renes iacent, dictum, quòd abditum sit. Iuuen. Montani quoque uenter adest abdomine tardus. Cels. lib. 4. cap. 1. ab illis ab pube abdomen sursum uersus ad præcordia peruenit: ἐπιγάστριον, autem a Græcis nominatur. Plin. lib. 11. cap. 37 Porcæ sumen antiqui abdomen uocabant. translate ponitur pro gulæ uitio. Cice. pro Sexto: Manebat insaturabile abdomen: copiæ deficiebant. Sic latine dicas, abdomini indulgere, abdomini inseruire, abdomini operam dare, abdomini natus, id est uentri, & gulæ, [*Esser goloso,*] Cice. in Pis. Ille gurges, atque heluo natus abdomini suo, non laudi, atque gloriæ. abdominis uoluptates, Idem in Pis. Solet in disputationibus suis oculorum, & aurium delectationi abdominis uoluptates anteferre.

Abduco, cis, pen. pro. [*Toglier per forza,*] ἀπάγω, a loco duco. Abducimus aliquem, cum eum alicunde nobiscum ducimus, cui contrarium est adducere. & quemadmodum de pecoribus Abigere dicitur, ita de hominibus Abducere. Abducimus autem sine ui, aut per uim: Sine ui, [*Menare,*] Ter. in Eunu. me conuiuam solum abducebat sibi. Ci. 2. de Fin. Maiores nostri ab aratro abduxerũt Cincinnatum illum, ut dictator esset. Per uim. [*Menar via,*] Ci. 5 Ver. Omne instrumentum diripuit; familiam abduxit. Idem 7. Verr. Naue a prædonibus abducta. Ter. in Adel. Me inuito abduxit meã. Abducere ui, aut per uim. Cic. 5. Verr. Tertiam Isidori mimi filiã, ui abductam a Rhodio milite. Liu. 2. Consularibus negotio dato, ut collegam per uim, si aliter non possent, de foro abducerent. Abducere in aliquem locum. Ter. in Adel Credo abductum in ganeũ aliquo. Abducere in seruitutem. [*Far schiavo,*] Cæs. 1. bel. Gal. agri uastari, liberi eorum in seruitutem abduci, oppida expugnari. Abducere, pro auertere, auocare, remouere, [*Rimovere,*] Cic. 5. de Fin. Democritus dicitur oculis se priuasse, ut quam minime animus a cogitationibus abduceretur. Abducere quempiam fide, pro reuocare a fide præstanda, [*Disobligarsi,*] Cice. pro Flac. L. Flaccũ sibi dare cupisse, ut fide se abduceret, sestertium millies. subaudienda est præpositio a. Abducere aliquid: pro, auferre, [*Togliere,*] Pla. in Truc. Quid si de uestro quid orem abducere? Idem in Cas. clauem abduxi. Abduce, pro abduc, dixit Ter. in Adel. Hunc abduce. Abducere pro abstrahere, & dicitur abducere a testibus, abducere animum a cogitationibus, abducere animum a solicitudine, abducere se ab angoribus, & molestijs [*Esser allegro,*] abducere ab institutis, abducere equitatum ab aliquo ad se, abducere uxorem a uiro, [*Separare,*] & abducere a meretricio quæstu. Cic. pro Cœlio. equidẽ uos abducam a testibus. Idem 5. de Fin. Certe ut quam minime animus a cogitationibus abduceretur. Idem lib. 4 Epi. Animum tamen a solicitudine abducerent. Idem Luceio lib. 5. epist. Idem in Verrem 10. Veruntamen abducuntur homines nonnunquam etiam ab institutis suis magnitudine pecuniæ. Idem 11. Phi. Brutus legiones conscripsit nouas, excepit ueteres, equitatum ab se abduxit Dolabellæ. Idem pro Flacco, Vxorem abduxit Decianus ab Amynta pregnantem, quæ peperit apud Decianum filiam. Et idem 2. Philip. Sed cito Curio interuenit, qui te meretricio quæstu abduxit. Dicitur etiam abduci ab Officio. i. deserere officium. Cic. de Amic.

Abecedarius, [*Ordine di alphabeto,*] qui per alphabetum aliquid ordinat. August. in psalmorum expos. diligentius factum est, quàm nostri, uel Latine, uel Punice quos abecedarios uocant, psalmos facere consueuerunt. Bud. Pand. Cœl. lib. 14. ca. 28.

• **Abedo**, is, uel abedo abes, idem quod excedo. Tacitus li. 15.

• **Abella**, læ, oppidum Campaniæ. Ptol. & Virg. 7

Abellanae, [*Nocciole,*] p. p. dictæ sunt Auellanæ, ab Abellino Campaniæ oppido, ubi abundant.

Abemo, [*Tolgo,*] compositum ab ab, & emo: significat quasi adimo. Plau. Abemito uestem. Fest. Abemito significat demito, uel auferto: emere enim dicebant antiqui pro accipere.

Abeo, is, iui, uel ij, tum, discedo, [*Partire, andare,*] ἀπέρχομαι. Liui. lib. 2. Hæc locutus, sublimis abijt. Et Abire de tempore, Teren. in

And. Menses abierunt decem:id est, effluxerunt. Et abi dicimus, quasi moranti. Idem: Vos isthæc intro auferte, abite. Et pro præterire. Teren. Andr. Mirabar, hoc si sic abiret. Abijt fides, dixit Liu. 3. Quia, Aequor mouere sua sponte arma posse, iam fides abierit, id est, desijt credi, & esse uerisimile, Memoria [*Scordarsi,*] Idem 1. quotum, uetustate, memoria abijt. Abijt nausea, [*Cessare,*] Cic. ad Atti. lib. 14. Nausea iam planè abijt, id est, cessauit. Abijs pretium [*Auilire,*] Pli. Iun. li. 3. ut reditus agrorum, sic pretium retro abijt, pro, imminutum est. Sic Abit sol, spea, tempus. Plaut. in Merc. sol abit, [*E sera, tramonta il sole,*] id est, decedit. Luca. li. 3. Spes uictis telluris abit, hoc est, perit, effluit. Cic. Abijt illud tempus. Idem, illa mea, quæ solebas antea laudare, abierunt, pro, præterierunt. Abire ab re aliqua [*Tacere,*] Cic. 4. Aca. abeo a sensibus, hoc est desino de sensibus dicere. Abire ab emptione, dixit Paulus iure consultus. i. discedere a priore contractu. Abire ab iure. Cicer. De suis bonis ita dat, ut ab iure non abeat. i. ab iure non discedat. Abire è medio, è uita, [*Morire,*] ex matrimonio. Teren. in Phorm. Ea mortem obijt. E medio abijt. Cice. 1. Tusc. Cato è uita abijt. Pla. in Mil. ex hoc matrimonio Abierim, id est, matrimonium hoc reliquerim. Abire magistratu, consulatu, [*Renunciare,*] &c. pro deponere magistratum, consulatum. Liu. 4. Properantis abire magistratu. Abire incepto, incepto desistere. Liu. 4. bel. Pun. Tenuit, ne inrepto abiretur. Abire in rem aliquam, pro, mutari, [*Mutarsi.*] Pl. li. 24. c. 9. Salicis fructus ante maturitatem in arenam abit. Idem li. 31. c. 7. Totum stagnum in salem abit. Cato de re rust. cap. 6. In radices uires oleæ abibunt. Abire in malam crucem locutio imprecandi, ab antiquis usurpata. Ter. in And. Abi hinc in malam crucem. Abire in diem, [*Differire,*] Teren. in Phor. Præsens quod fuerat malum in diem abijt, hoc est, in aliud tempus dilatum est. Abire in ora hominum, [*Esser schernito,*] Liu. 2. ab Vrbe, ne in ora hominum pro ludibrio abiret. id est, ne in ludibrium ueniret. Abire in sumptus. Cic. ad Atti. lib. 11. In quos sumptus abeunt fructus prædiorum? Abire sub iugum. [*Farsi suddito,*] Liu. 3. ab Vrbe, ut exprimatur tandem confessio, subactam domitamq; esse gentem, sub iugum abituros. Dixit & Pli. li. 3. c. 34. Abijt oppidum in uillas. Abire uiam figurate dicitur. Plau. Rud. Abi tacitus uiam tuam. Abire in uulnus, Liu. 2. ab Vrbe, Telo extracto, præceps Fabius in uulnus abijt: id est, pronus cecidit in uulnus. Abi, ut ait Donatus, est uerbum blandientis: nam sic dicunt, qui iam compotes sunt uotorum omnium. Teren. in Adel. Abi, uirum te iudico. Abibitur, impersonale. Plau in Mer. Me hinc abire uis: abibitur. Hinc Abitus, & Abitio, [*Partita,*] pro discessu. Teren. in Hec. Propter eam hæc abitio uenit.

ABARCEO, ces, [*Vietare, prohibire,*] ἀπείργω, ex ab & arceo, prohibeo. Plaut. eam abercet domo.

ABERRO, ras, [*Andare errando, uagare,*] ἀφαμαρτάνω, erro, digredior. Cic. lib. 5. Tus. Redeat unde aberrauit oratio. Aberrare in melius, dixit Pl. Iun. li. 4. artificem, ne in melius quidem sinas aberrare. id est, ab illo exemplari discedere etiam, si melius facturus sit. Inde Aberratio, discessio. Cice. Cassio aliam aberrationem a molestijs non habemus. & dicitur aberrare a miseria. Cic. ad Att. li. 12. Nullo enim alio modo a miseria quasi aberrare possum, id est a miseria cogitationem auertere, & aberrare proposito, & a proposito, [*Vscire di proposito,*] Idem 2. Tus. Sed te de æternitate dicentem aberrare proposito facile patiebar. aberrare & a communi utilitate. Idem, pro Ligario. Vtriusque cupientibus Rempu. saluam, sed partim consilijs, partim studijs a communi utilitate aberrantibus.

* ABBARAMIS, Syriæ oppidum. Pli. li. 28. cap. 6.

* ABASTA, oppidum, Pli. lib. 6. cap. 23.

ABFORE, p. c. [*Douere allontanarsi,*] ἀπέσεσθαι, absuturum. Virg. 8. Aen. Nihil abfore credunt, Quin omnem Hesperiam penitus sua sub iuga mittant.

ABGREGO, gas, p. c. [*Scegliere,*] ἀφορίζω, ab grege duco.

ABHINC, ἤδη, τρίτον, ἤδε ἔτος, abhinc triennium, triennio ante [*Già sono tre anni,*] Ter. in And. Mulier quædam abhinc triennium. Ex Andro commigrauit huic uiciniæ. Et cum ablatiuo. Cice. ad Att. lib. 12. abhinc annis amplius xxv.

ABHORREO, res, rui, [*Abhorrire, odiare,*] μυσάττομαι, modo accusatiuo, modo ablatiuo iungitur. Suet. de Aug. pumilos atque distortos, ut ludibria naturæ, malique ominis, abhorruit. Liu 4. ab Vrbe parum abhorrens famam. Cum ablatiuo. [*Fuggire, schifare,*] Ter. in Hecy. abhorrere animum huic uideo a nuptijs. Cice. pro Clu. Se ab his nuptijs abhorrere respondit. Additur interdum nomen adiectiuum participiale. Cic. ad Att. l. 14 A ducenda uxore abhorret. Sciendum tamen, cum accusatiuo iungitur, in simili fere significatione sumi, qua horreo; tunc enim quasi rem proximam audire uel aspicere pertimescimus, execramurque. cum uero ablatiuo, tunc procul nos esse ab eo, quod non placet, demonstramus: ut si dixero, Hanc rem abhorreo, significat execror, & pati nequeo: abhorreo ab hac re. i. alienus sum, Cic. pro Cluen. hoc uerbo usus est absolute, cum inquit, Nemo illum connubio dignum iudicabat, omnes aspernabantur, omnes abhorrebant.

ABHORRESCO, [*Impaurire,*] ἐκπλήττομαι, ualde timeo. Lactantius de Ira, Quem terra contremiscit, cœlumque, & mare, & latebræ Tartareæ, & dæmones abhorrescunt.

ABIEGNVS, a, um, [*Lauorio di abete,*] ἐλάτινος, quod est ex abiete, ut, Abiegnæ orientæ. Col. li. 12. ca. 43. abiegna scobe uirides uuas custodiunt. Et abiegnæ trabes, apud Cic. ex uetere poeta.

ABIES, etis, [*Abete,*] p. c arbor, dicta quòd præ cæteris arboribus longe errat. quidam Gallicam uocant, propter candorem. Hæc arbor pulcherrima in trabibus, ut inquit Plin. lib. 6. Abies etiam in transuersum posita renititur ponderi, nec temere rumpitur. Idē l. 16. c. 10. Abies è cunctis amplissima est, & fœmina etiam prolixior & c. 49. Abietis pars inferior enodis est, & sapinus uocatur superior nodosa duriorque, superna. Diminutiuum est Abiecula. Græce dicitur ἐλάτη, forsan ab ἐλάω, impello, produco.

ABIETARIVS, [*Il legnaiuolo,*] faber lignarius, ab abietibus: ut apud Exodum: Faciant opera abietarij. Hi & Materiarij dicuntur, a materia τέκτονος, cuius nomine ligna, quæ ad ædificandum, fulciendumque necessaria sunt, intelligenda esse declarat iureconsultus. Festus pro denominatiuo usurpat, inquiēs: Abietaria negotia dicebantur, quam nunc materiam dicimus, ab abietibus coemendis.

ABIGA, æ, [*Iua muscata,*] fœm. ge. p. c. ab abigendo partu sic uocata, alio nomine Chamæpitys (χαμαιπίτυς,) ea est herba, quam uulgus herbariorum Iuam appellat, cognomento muscatam. Testis Ruellius. Pli. lib. 24. ca. 6. Chamæpitys, latine Abiga uocatur propter abortus.

ABIGEATVS, tus, crimen abactationis. Marc. li. 47. Digest. Abigeatus, crimen publici iudicij non est, quia furtum magis est.

ABIGERNA, bos. Varro de lin. lat. lib. 6.

ABIGEVS, & abactor, [*Rubatore da gregge,*] ἐλατῆρα, βοῶν. (Home. uocat) utrunque ab abigo. & est Abactor, quicunque greges abducit. nam Abactores uocantur pecuariorum animalium fures, latrunculive. Abigei autem ut auctor est Vlpianus, proprie dicuntur, qui pecora de pascuis, uel ex armentis subtrahunt, & quodam modo deprædantur. Scribit & Claudius: Quantitas discernit furem ab abigeo. qui enim unam suem surripuerit, ut fur coercebitur: qui gregem, ut abigeus.

ABIGO, gis, p. c. [*Menar uia gregge,*] ἀπελαύνω, ex ab, & ago. a loco fugo, deterreo, ἀπείργω, ut, abegi canes a cœnaculo, & aues a segete, & muscas a facie, [*Mandar uia, & cacciare,*] Cic. de Orat. lib 2. Puer abige muscas. Mart. li. 10. Abigatq; moto noxias aues panno. Transfertur & ad res incorporeas: ut, abigere fastidium, lassitudinem expellere. Pli. li. 12. c. 17. styrace in agri odore abigētes suorum fastidium. Plaut. in Merca. abige aba te lassitudinem. Quandoque est abducere, [*Menar uia,*] Liuius, Herculem in ea loca boues mira specie abegisse ferunt. Refertur quandoque ad homines, quandoque ad res spirituales. Plautus: abigam ego illum aduenientem ab ædibus. Idem: Amoui a foribus maximam molestiam. Quandoque significat ante pellere; ut cum boues ad pascua mittuntur. Var. l. 2. de re rust. Greges ouium abiguntur ex Apulia in Samnium æstiuatum. Abigere partum: uel per abortionem expellere, [*Disperdere, scacciare,*] Cic. pro Clu. partum sibi ipsa medicamentis abegerat. Pli. li. 14 cap. 18. Col. lib. 6. cap. 27. Hæc incommoda fœtum abigunt.

ABIICIO, cis, p. c [*Gittar da lontano,*] ἀποβάλλω, & per geminum i, quia mutatur a, in i; quæ tamen in præterito conuertitur in e. Est autem Abijcere; proijcere, [*Gittare,*] Vale. Maxi. lib. 1. abijci eos in mare iussit. Abijcere se aliquò. Cic. lib. 1. de Or. ut se abijcere in herbam. Pli. lib. 21. c. 13. abijciunt se humi. Abijcere se, pro, parui æstimare, [*Auilirsi,*] Cic. in Parad. Sic te ipse abijcies, atque prosternes, ut nihil inter te, atque quadrupedem aliquid putes interesse? Aliquando ex desperatione. Cic. 1. Tusc. è muro se in mare abiecisse. Abijcere se alteri ad pedes, [*Inginocchiarsi,*] Cice. ad Attic. lib. 8. cui tali in re libenter me ad pedes abiecissem. Idem eidem 1 se ad generi pedes abiecit. Abijcere se supplicem. Cice. pro Mil. Ego me plurimis pro te supplicem abieci. Transfertur etiam ad animum, pro, amouere, ut, Abijcere curam, [*Esser lieto,*] Plaut. in Pse. Curas malas abijcite. Cic. Pæto li. 9. Famil. caue existimes, me abiecisse curam resp. Abijcere memoriam doloris, [*Scordarsi,*] Cicer. 1. Phil. Abijcere socordiam. Plau. in Asin. Abijcere amorem alicuius. Cic. Phil. 2. Abijcere animum: pro animum deijcere, ac penè desperare, [*Disperarsi,*] unde Abiectus animus. sic abijcere speciem. Cic. in Ver. Abijcere auctoritatem, [*Spregiare,*] pro uilem abiectamque reddere. Cic. ad Attic. li. 1. senatus auctoritatem abiecit. Hinc abiectus, a, um, particip. Cic. ad Att. Abiecta toga. Sic, abiectis armis, apud Hirtium de bel. Afr. li. 5. Cic. 1. Offi. Abiecta omni cunctatione adipiscendi magistratus. Hoc est omissa. Abiectus, [*Vile,*] abiectior, abiectissimus, nomen ex participio, humilis, minimi precij. Cicero, & alij. Abiecte aduerbium, contemptim, & abiecto animo. [*Vilmente,*] Cic. 2. Tusc. prouidendum, ne quid abiecte faciamus. Hic Abiectio uerbale, [*Viltà, disperatione;*] ut,

ar, animi abiectio, quasi defectio, & pene desperatio. Ci. in Pisonem: debilitatio atque abiectio animi tui.

●ABELLA, p.c. oppidi nomen. Pli. & Steph.

ABINTEGRO, pen. naturaliter c. [Di nuouo,] ἐξ ἀρχῆς, significat denuo, quasi res perfecta rursus inchoetur. Vir. 4 Eclo. Magnus ab integro seculorum nascitur ordo. Ci. in Ver. Vtrum existimatis minus operis esse, unam columnam efficere ab integro nouam, an quatuor reponere?

ABINTESTATO, aduer. [Senza testamento,] ἀδιάθετος, sine testamento, μὴ διαθέμενος, Afranius. lib. 29. Digest. Quicunque ab intestato successerit.

●ABIS, flumen in Danubium influens.

●ABISAMA, oppidum Arabiæ. Ptol.

●ABISVNTES, populi Alpini. Plin. li. 3. c. 2.

ABIVDICO, cas, p.c. [Togliere uia per giudicio,] ἀποδικάζω, rem, de qua controuersia est, per iudiciū aufero, alienoue. Vnde ager abiudicatus a Litio dictus, quem Romani per iniquum iudiciū interceperant. Ci. 1. Vert. 2. Nulli res cuiquam tam patria, atque auita fuit, quæ non imperio istius abiudicaretur. Abiudicare & repudiare significat [Rifiutare,] Ci. de Or. l. 2. id totū abiudico, atque reijcio.

ABIVGO, gas, p.c. ἀποζυγίζω, proprie a iugo alieno: ut, Abiugare bouem. & de homine, & per translationem. Pacuuius: Quæ res te ab stabilis abiugat? contrarium est Adiugo.

ABIVNGO, gis, [Separare,] ἀποζεύγνυμι, separo. Vir. li. 3. Ge. Mœrentem abiungens fraterna morte iuuencum. Ci. ad Att. Quod se ab hoc iudiciali dicendi genere abiunxerit. Pla. in Mil. quando aspicio hunc, lacrymor, qui abiungitur. contrarium Adiungo.

ABIVRASSO, antiquum uerbum, pro abiuro. Plau. in Pers. Nec me triuo, quibus credidit hodie, nequis abiurassit mihi.

ABIVRO, ras, [Negare con sagramenti,] p.p. ἀπομόσω, rem mihi creditam periurio nego, ait Seruius. Pla. in Curc. & abiurant, si quid creditū est. Vir. li. 8. Abstractæq; boues, abiurataeque rapinæ.

ABLAQVEO, eas [Slegare,] a laqueis expedio, sed utimur frequentius pro eo, cum circum arbores fodimus terram, ut magis fructificent. Col. l. 3. Vinea uetus ablaqueanda non est, ne radices inarescant. Palladius: ablaqueandæ uites. Ablaqueari, passiuum. Pl. li. 6. c. 27. Quæ subarantur, aut quæ ablaqueantur, celeriora neglectis. Ablaqueatio, ipse actus ablaqueandi. Pli. li. 12. ca. 15. Myrrha gaudet rastris, & ablaqueationibus.

ABLATIVVS casus grammaticis dicitur, qui sextus est casus apud Latinos. Quandoque pro genitiuo ponitur. Virgi. Illa ferax oleo est. Quandoque pro datiuo. Cic. honesta bonis uiris, non occulta, cernuntur, id est a bonis uiris. Et pro accusatiuo: ut Gratior & pulchro ueniens in corpore uirtus. Priscianus in fine li. 5. & Val. lib. 2. cap. 1. & 6.

ABLECTAE ædes apud Plau. Most. dicuntur nitidæ, & ornatæ.

ABLEGMINA, partes erant extorum, quæ dija immolabantur. Fest.

ABLEGO, gas, [Mandar in qualche luogo,] p.p. ἀποπέμπω, aliquo mitto. Liu. li. 1. Pueros uenatum ablegauit. Dicitur & de animalibus. Col. li. 7. cum ablegabuntur, in ea loca perducenda erunt.

ABLEGATIO, onis, ἀποπέμψις Cic. 1. de leg.

ABLETI, populi uicini Pergamo. Stra. lib. 13.

ABLIGVRIO, ris, & p.c. [Consumare,] κατακλυνδονίζω Ter. in Eun. Patria obligurierat bona: id est suauibus escis consumpserat. Donat.

ABLOCO, as, are, p.c. [Affittare, dare affitto,] idē quod locare. Suet. in Vitell. domum in reliquam partem anni ablocauit.

ABLVDO, [Esser dissimile,] Hora. 2. Serm. Hæc a te non multum abludit imago, id est, hoc exēplū nō multū dissimile est, tuis moribus.

ABLVO, luis, [Lauare,] ἀπολούω, uide lauo. Abluere somnia quid sit. Vide Cœlium, Lect. ant. li. 24. c. 49. Ablutio, uerbale. Ma. Sat. l. 3. c. 2. Corporis ablutione purgari.

ABLVVIVM, [Diluuio,] κατακλυσμὸς, uniuersalis inundatio. Gel. li. 16. ca 7.

ABMATERTERA, p.c. soror abauiæ. ex tertio li. Institut.

ABMITTO, [Mandare,] uerbum rarissimum, idem quod mitto. Pla. In Truc. Dic, ob hæc dona, quæ abmiserit, me illum amare plurimum.

ABNECO, as, are, [Far morire,] idem quod necare. Pla. in Truc.

ABNEGO, gas, p.c. [Denegare,] ἀπαρνέομαι, maxime nego, quod maxime profiteri debeo, quod uulgo renegare dicimus [Rinegare,] Lact. li. 6. Qui communem omnium patrem Deum, tanquam rebelles, liberi, abnegassent. Abnegare proprie est denegare. Col. lib. 10. Ingeniumq; loci, uel Iuppiter abnegat imbrem. Abnegamus etiam quod nobis creditum est, ut depositum. Pli. in Epist. Ne depositum appellati abnegarent. Abnegamus, & quod promisimus. Virg. 8. Ae. Rex tibi coniugium, & quæsitas sanguine dotes abnegat. Accipitur item pro renuere. [Ricusare, non uolere,] Vir. 2. Aen. Abnegat excisa uitam producere Troia.

ABNEPOS, p.c. ἀπέγγονος, filius pronepotis, quasi seiunctus a nepote est enim inter ipsum & nepotem pronepos. Abneptis, pronepotis filia.

●ABNOBA mōs Germaniæ, in quo oritur Danubius. Pli. li. 4. ca. 12.

ABNODO, [Tagliar i nodi] enodo. arbores & uites nodis repurgo. Col. li. 4. ca. 24. amputant, & abnodant priusquam corroboretur.

ABNORMIS, [Senza regola,] ἄμετρος, sine norma. Hor. li. 2. Serm.

ABNVO, nuis, nui, nutum, [Far cenno di nò col capo, & rifiutare,] ἀνανεύω, ex ab & nuo: & est signo capitis aliquid nego, quamuis & oculis, & manibus id fieri possit. nuere enim apud ueteres pro uelle ponebatur: unde Nutus, & Numen, [Volontà, potestà] quod est Dei nutus, hoc est, imperium, & potestas. Virg. Meo sine numine uenti Audetis. Nutus uero significat, quòd fit oculis, uel capite, uel manibus. Idem: Annuit, & totum nutu tremefecit Olympū. Ponitur & pro uoluntate, quæ huiusmodi signo declaratur. Liu. nutus Scipionis pro decretis patrum, pro populi iussis esse. Plin. lib. 1. epist. docet Nutum, dici quando annuimus: Renutum, quando recusamus. Sic enim ait: simili nutu ac renutu respondere uoto tuo possum. Suet. in Vespasiano nutum accipit pro renutu, cum ait, Adolescentulum fragrantem unguento, cum pro impetrata præfectura gratias ageret, nutu aspernatus, literas reuocauit. A nuo fit Nuto, tas νευστάζω, frequentatiuum. sæpe capite huiuscemodi signum facio. Quandoque ponitur pro moueri, & quasi ruinam minari: tractum a motu capitis; quod inclinando affirmare, & concutiendo negare solemus. unde nutare ædificia dicimus, cum male solidata ruinam minitantur. Transfertur & ad animum, & pro titubare, id est dubitare sumitur. Abnuto, p.p. frequentatiuum, sæpe signo capitis abnuens quippiam nego. Pla. in Capt. Quid mihi abnutas? Cice. 3. de Ora. quid te abire abnutas? Contraria sunt Nuo, Annuo, pro assentior, & nutu assensum præsto. Innuo, signo aliquo uoluntatem meam ostendo. Ter. Abiens mihi innuit. Renuo, refuto. Nonius inter nutare, nuere, & nictare, hoc interesse scribit: quod Nutare capitis fit, inclinando, aut in gyrum mouendo: Nuere, narium, uel labiorum: Nictare, oculorum, patefaciendo eos: aut claudendo, uel utrunque, uel alterum. Plau. in Asina. Nec illa ulli homini nutet, nictet, annuat. hoc est, nec capite, nec labijs, nec oculis quicquam indicet. Abnuo, [Negare,] nego. Ci. 2. de Fin. Quid concedat, quid abnuat. Et pro prohibere. [Impedire,] Virgil. 10. Aen. Abnueram bello Italiam concurrere Teucris. Vbi Seruius: Prohibueram Italiam contra Troianos bella suscipere. Reperitur & Abnueo, Abnues, apud ueteres. Ennius annal. 8. Certare abnueo. Idem in Telamone: Ex eo futurum abnuerant. Abnui, passiuum in tertijs personis. Liu. 3. ab urbe: nec abnuitur ita iusse, id est nec negatur.

●ABOBRICA, mons in Hispania. Pli. li. 4. c. 20.

●ABOCVS, oppidum Aethiopiæ. Pli. li. 6. ca. 29.

●ABOLANI, populi Italiæ, Albensib. proximi. Pli. li. 3. ca. 5.

ABOLEO, p.c. [Annullare, ridurre al niente,] ἀφανίζω, leui, uel lui, letū, uel litum: tollo, destruo, ut ne odor quidem eius relinquatur. [Dileguarsi.] Pl. l. 28 c. 9. Coquitur, donec omnis oboleatur odor. Vir. 4. Ae. Abolere nefandi Cuncta uiri monumēta. Abolere magistratum, abrogare magistratum. Liu. 3. ab Vrbe: Tentationem abolendi sibi magistratus, pro abluo, seu lauo, [Lauare,] Vir. 4. Geo. nec uiscera quisquam Aut undis abolere potest, aut uincere flamma. Quem locum his uerbis exponit Seruius, nec lauari, nec coqui poterant. Abolitus, a, um. Pli. li. 14. c. 4. Quarundam ex his etiam iam nominibus abolitis. Abolitio, uerbale. Quin. li. 9. c. 2.

ABOLESCO, [Annullare,] ἀφανίζομαι, ad nihilum redigor, Liui. Col. Virg.

ABOLLA, uestis senatoria, quasi abulla, quòd undique sit bullata. alij accipiunt abolla pro ueste confecta duplici panno, ut schinaltica, & a Græca diploide. Quæ etiam quandoque pro ueste militari sumitur, ut est apud Iuue. dederat Tyriam Crispinus abollam. Quandoque pro ueste Cynici philosophi. nam Græci milites, & philosophi palliati, seu clamydati incedebant. unde Mart. de Cynico philosopho, Cerea quem nudi tegit uxor abolla grabati.

ABOMASVM, abomasi, p.p. ἤνυστρον, ut omasum. Horat. li. 1. epist. 16. Patinas cœnabat omasi. Quid sit, his uerbis docet Hermolaus in 9. c. li. 28. Plinij. Quid autem, ait, significet inter uentres centipellio, uulgaris, & trita laniorum uox, ostendit: quarum uentrem interpretatur Gaza, ἤνυστρον, quem & abomasum uocauit. quod genus edulij Iulius Pollux taconas a Cratete comœo putauit appellatum, etsi alitèr in ea uoce multi sentiant. Cotium certe uetus hodie quoque uulgus taconas uocat: propterea & centipellionea fortasse nominati: hactenus Hermolaus. Enistron, seu abomasum ab alijs exponitur, sinus, seu uenter, qui iungitur quasi in uentre post reticulum.

ABOMINOR, aris, p.c. [Hauer a sdegno,] ex ab & ominor, execror, quasi pro malo omine habeo, βδελύττομαι. Pli. li. 28. cap. 2. Incendio inter epulas nominato, aquam sub mensa profundi abominamur. Idem lib. 7. cap. 5. Illa, quæ in tantum abominamur uitis.

ABOMINANDVS, [Odioso,] detestatione dignus. Pli. lib. 22. cap. 4. Abominando exitio totis castris. Horat. ode. 16. Parentibusque abominatus Annibal.

●ABONITI-

• ABONOTICHITAE, populi ad Pontum Euxinum. Step. & Lucian. Pseudum.

• ABORACA, regio ad Mæotidem. Strabo. lib. 11.

• ABORIENSE, oppidum in Africa. Pli. li. 4. c. 5.

ABORIGENES, pen. cor. quasi sine origine, dicti sunt populi antiquissimi, qui primi tenuerunt agrum, qui nunc populi R. est, qui uagi & sine laribus erant, ex uaria gentium colluuione misti. hi postea aduentu Aeneæ Phrygibus iuncti, Latini uno nomine appellati sunt. Possunt tamen & aliarum urbium primi cultores Aborigines dici, ac si sint terra geniti. Liuius. Latinis rex Aboriginesque ad accendam nim aduenarum concurrunt. Græce πρωτόγονοι, uocantur. Dicuntur ét ἐγχώριοι, i. indigenæ. quo uocabulo Ambrosius utitur.

ABORIOR, reris, uel riris, [*Disperdere, sconciare,*] ἐξαμβλόω, abortum facio, Varro, uinum ibi natum, si prægnans biberit, fieri ut aboriatur, id est, fiat abortus Gell. li. 12. cap. 1. fœtus in corpore suo concepti aboriantur. id est, ante maturum partum eijciantur. Hinc Abortus, ta, tum: & Abortus, tus, quòd non sit tempestiue ortus, [*Parto acerbo.*] Pli. Vno abortu XII. edita puerperia. Nonius, Aborior etiam aborsum facit: quod tamen ab abordior magis est. & hanc inter Abortum & Aborsum ponunt differentiam, quòd Aborsus ille dicendus sit, qui est in primis mensibus, cum conceptui exordium factum est: Abortus prope tempus pariendi: nunc enim moritur, quod nascitur. Græce ἐκτιτρώσκω, id est, aborior: & inde ἔκτρωμα, ματος, abortiuus, ab ἐκ, ex, & τιτρώσκω, uulnero. Differt etiam abortus, ab eiectione, quòd hæc grandioris fœtus sit, Abortus intra quadragesimum diem contingat. Græce ἐκτρωσμός.

ABORTIO, onis, [*Il parto acerbo,*] ἀμβλωσις, ἐκτρωσμός. immaturi fœtus eiectio. Cic. pro Clu. pecunia merces abortionis.

ABORTIO, tis, tiui, [*Disperdere,*] immaturum fœtum edo. Pli. lib. 8. cap. 51. Est & Abortior uerbum deponens.

ABORTIVM, [*Parto acerbo,*] idē qđ abortus. Hier. Crebris abortijs,

ABORTIVVS, tiua, tiuum, pen. pr. [*Cosa che fa il parto acerbo,*] ἐκτρωματικός, quod abortum facit. Pli. Sternuisse a coitu abortiuum. Idem lib 14. cap. 18.

ABORTO, tas, [*Disperdere,*] abortum facio. Iulius Firmicus li. 6. Abortant filios geminos. Varr. 2. de re rust. cap. 4. Ne dum exilire uelit, prægnans abortet.

ABPATRVVS: Propatruus, & Patruus maximus, idem sunt: id est, pater abaui & proaui. ex li. 3. Institutionum.

ABRADO, dis, p. pe. [*Radere, & radendo tagliar uia.*] ἀποξύω, aufero. Col. li. 3. acuta dolabra abradito. Pli. li. 6. cap. 20. Barba abraditur. Abrasus particip. Cicero, Abrasa supercilia.

ABRAM, nomen primi patriarchæ, & Latine pater excelsus interpretatur: quem Deus ab ijs, quæ uidentur, ad inuisibilia protrahens, Non uocaberis, inquit, Abram, sed Abraham erit nomen tuum, quia multarum te gentium patrem posui. Secundum tamen declinationem Latinam Abraamus dicitur: sed aspiratur à quibusdam Abrahamus.

• ABRACES, proprium uiri apud Xenoph.

• ABRETANA, Mysiæ regio. Suid.

AB RE TVA, à negotijs familiaribus, ἀπὸ τῶν σῶν. Teren. in Heau. Tantum ne est ab re tua ocij tibi, Aliena ut cures? Ex re tua, πρὸς σοῦ, ex utilitate tua: sicut E rep. κοινῇ συμφέρον, ex utilitate reip. ut apud Cic. sæpe.

• ABRINTAE, populi non procul à Ponto. Steph. de urbib.

ABRIPIO, pis, pen. cor. [*Rubare,*] ἁρπάζω, quasi aufero est. nam de ijs dicitur, quæ auferri possunt, ut uestis, liber, & huiusmodi. Ci. lib. 1. Offi. Qui abripiunt ab alijs, ut alijs largiantur. Aliquando abripere est ui abducere, ut uirum, mulierem, iumenta, [*Rapire, menar uia,*] Teren. in Eunu. Ex Attica hanc Abreptam. Cice. ad Quirites: A coniuge abreptum, uitam degere in exilio. nam ab, proprie rei ablationem denotat. Abripere sese, apud Plaut. in Milit. Abripuit repente sese subito. Huic contrarium est Arripio, quod ex ad & rapio componitur, quæ attractionem significant: unde & pro accipio ponitur, [*Riceuere,*] Ci. in Catone, Non cani, non rugæ repente auctoritatem arripere possunt. Aliquando significat uehementer ad me rapio, ut fit, cum celeri quadam animi, corporisque uehementia ad nos trahimus, [*Prendere,*] Liu. li. 1. Tarquinius medium Seruium abripit, elatumq; è curia in inferiorē partem per gradus deijcit. Aliquando subito eleuo. Plau. in Cur. Vix foras me abripuit. Aliquando celeriter rapere. Vir. Hanc arripere uelis.

• ABROCOMAS, Darij filius: Herod.

ABRODIAETVS, ἁβροδίαιτος, cognomen fuit Parrhasij, pictoris nobilissimi: quod Latine significat delicatum atque elegantem. talē autem se ipse putauit, Herculemque Lyndi fecit: asseuerans cum à se talem pictum, qualem sæpe in quiete uidisset.

ABRODO, [*Rodere,*] est rodendo abscindo. Pli. li. 10. c. 62. Viperæ mas caput inserit in os: quod illa abrodit uoluptatis dulcedine.

ABROGO, gas, pen. cor. [*Togliere il uigore,*] ἀκυρόω, ἀναιρέω, est consensu publico aliquid abolere, tollere, ut legem, imperium, magistratum. Seruius. Abrogatur lex, cum prorsus tollitur lex: derogatur, cum pars detrahitur. in libris ad Heren. Illa defensio tenuis est, cum ostenditur id factum esse, quod ea lex sanciat, cui legi abrogatum, uel derogatum sit. Cic. autem Abrogatur legi, & abrogetur lex [*Annullare,*] Liu. 9. ab urbe: Vbi duæ contrariæ leges sunt, semper antiquæ abrogat noua. ad Heren. Cui legi abrogatum, uel derogatum sit. Cic. de Cla. Ora. Legem Semproniam frumentariam populi frequentis suffragijs abrogauit. Abrogare alicui imperium magistratum, potestatem, [*Priuare publicamente,*] hoc est, eum publice priuare imperio, &c. Ci. 3. Offi. Cum Collatino Tarquinio collegæ Brutus imperium abrogabat. Idem 4. Verr. Si tibi magistratum abrogasset. Abrogare aliquē, dictum figurate. Pli. de Vir. illustribus, Lapideum priuatus Italia abrogauit. Interdum abrogare, est per rationem auferre. Septem modis ex iure concessis fieri constat abrogationem: primo, contraria consuetudine, quæ nota est principi: secundo, contraria constitutione: tertio, causæ cessatione: quarto, locorum uarietate: quinto, nimio rigore: sexto, si precibus occasionem inique agendi habeat: septimo propter malum inde sequens. Interdum est simpliciter auferre, [*Priuare, & torre,*] ad Heren. Quæ res fidem abrogat orationi. Abrogatio, uerbale. Ci. ad Att. li. 3. Lex septa difficultate abrogationis.

• ABRON, Grammaticus e Phrygia. Suid.

ABROTONION, siue Abrotonium, ἀβροτόνιον, nomen mulieris, ab ἁβρὸν, τὸ τρυφερὸν, quod est glabrum, siue delicatum. Latine amplexibus apta dicitur. In quo uocabulo id lubet annotare, quæ apud Græcos in on exeunt, apud nos in um exire: in um autem exeuntia, omnia esse neutra, præter mulierum propria, quæ feminina sunt, ut Glycerium, Philotium, Eustochium, & similia. licet ergo utrique sexui conueniant, ut scortum, & mancipium, & pluralia in a pro hominibus ponantur, ut seruitia, pro seruis: ministeria, pro ministria: & licet flumen notent, ut Rhenum, Crustumium, aut fructuum nomina pro arborum nominibus ponantur, ut poma apud Tibullum: aut quamuis animalia (quæ paucissima sunt, & aut masculina, aut fœminina, aut communia esse debent) significent, ut ostrea: tamen, quia in um exeunt, aut singulariter per um terminantur, supradicta omnia censebuntur neutra.

ABROTONITES, abrotonitæ, pe. long. masc. ge. sed figurate neutro generi iungitur. & est uinū factitiū ex abrotono. Col. l. 12. ca. 35.

ABROTONVM, p. c. [*Abrotano*] ἀβρότονον, herba calidę uirtutis. Hor. Abrotonum ægro Non audet, nisi qui didicit, dare. Aetius lib. 6. Simplicium, multa de abrotono: Galenus de Simpl. med. Dioscorides. Pli. li. 21. c. 10. Est & oppidi nomen, de quo Strabo lib. 17.

ABRVMPO, [*Interrompere, rompere,*] ἀπορρήγνυμι, incido, interrumpo, auello. Abrumpere uincula. Liu. 6. bel. Pun. Abrumpentium uincula iumentorum. Idem lib. 8. Cohortes a fronte urgebant, ut abrumperent cornua a cetera acie: id est, interrumperent. Transfertur autem ad res incorporeas, [*Interrompere,*] ut abrumpere otium, apud Pl. iuniorem in epi. Abrumpere sermonem. Virg. 4. Aene. Abrumpere uitam. Idem 8. Aen. Abrumpere somnum. Idem 3. Geor. Nec somnos abrumpit cura salubres. Abrumpere se ab aliquo, [*Sbrigarsi,*] Cice. Phil. 14. Hæc legio se prima latrocinio abrupuit Antonij. id est, subito, & cum impetu sese ab eo liberauit. Vnde loca Abrupta, [*Ruine,*] diuulsa, atque ob id inuia dicuntur. Diuus Hieronymus lib. 1. Regum, Perrexit Saul super abruptissimas petras. Est & Abruptus adiectiuum: ut, Abruptus sermo, abrupta oratio. Abrupte aduerb. Quint. lib. 3. cap. 10. Nec enim abrupte incipiendum. Abruptio, uerb. Cice. de Diuin. lib. 2. Abruptio corrigiæ obseruanda.

ABS, significat idem quod a, de quo satis superioribus.

ABSARVS, amnis Armeniæ in pontum defluens: qui cum Pariedris montibus Armeniam minorem claudit.

ABSCEDO, dis, p. p. [*Partirsi,*] ἀφίσταμαι, ex abs & cedo, significat recedo. Hirtius 5. bel. Afr. Conspexit Labienum ab suis copijs longius abscessisse. [*Discostarsi,*] Abscedere sine præpositione, apud Liu. 6. bel. Pun. Abscedere irrito incepto. A quo Abscessus, & Abscessio, quæ fere idem significant, affectus locus in corpore, quò abscessit. i. confluxit, mali humoris copia, [*Apostema.*] Aliquando tamen abscessus dicitur. Celsus lib. 4. cap. 18. Prodest impositum minutis, maioribusque abscessibus.

ABSCIDO, [*Tagliare,*] ἀποτέμνω, ex abs, & cædo. Ouid. 12. Metam. Abscidit iugulo pectusque humerumque sinistrum. Et abscissus, a, um: Cic. de prou. Abscissæ res aliquando se efferent, & ad renouandum bellum reuiuescent.

ABSCINDO, dis, [*Diuidere, separare,*] ἀποσχίζω, inde scindo. Vir. Aen. 3. Hesperium Siculo latus abscidit. & Luc. lib. 3. Abscidit impulsu uentorum. Liu. 9. ab Vrbe. Omnium rerum respectum nobis abscindamus. Abscissus, a, um, abruptum. Cic. Liuius. Inuenitur & cōparatiuus, apud Valerium li. 6. Charondæ præfractior & abscissior iustitia, ad cruorem usque.

ABSCONDO, dis, di, ditum, [*Ascondere,*] ἀποκρύπτω, occulto. Col. libr. de arborib. c. 7. Radices in terram absconduntur. A partic. Absconditus,

dicit, si aduerb. Abscondite [*Occultamente,*] Cic. 3. de Fi. Abscondite disseruntur. Pli. li. 8. c. 16 Absconsio, dixit a supino absconsum.

● ABSENS, & absentia, uide Absum.

ABSENTO, tas, [*Allontanare,*] absentem facio. Claudianus: Vetitamq; dearum Colloquio patris procul absentauerit astris.

ABSIMILIS, [*Dissimile,*] ἀνόμοιος, dissimilis. Frequens est huius uocabuli cum negatione usus: ut, Haud absimilis. nec significat, ualde similis, sed aliquantum similis. Pli. li. 8. cap. 33. Rostrum haud absimile suillo. Suet. in Othone: Non absimilis Tiberio principi fuit. Et Col. li. 6. c. 17.

● ABSIS, fornicis curuatura. Cæcil. In epist.

ABSISTO, stis, [*Star lontano, partirsi.*] ἀφίσταμαι. discedo. Iungitur frequenter ablatiuo sine præpositione. Virg. 6. Aen. totoque absistite luco, [*Discostarsi,*] & in 7. Nec custos absistit limine Ianus. Quandoque supprimitur ablatiuus. [*Fermarsi.*] Virg. Nec prius absistit, quàm septem ingentia uictor Corpora fundat humi. Quandoque absistere ponitur pro desistere. [*Lasciare.*] Liu. l. 8. legatos misere ad consulem, ut absisteret obsidione. Claudianus: Absiste rogari. [*Non si far pregare.*] Absistitur, impersonale. Liu. 5. bel. Pun. si non absisteretur bello. Absistens, particip. Liu. 4. bel. Pun. spe labefactandæ fidei haud absistens Salapiam tendit. Contrarium est Assisto, παρίσταμαι.

ABSOLVO, uis, [*Assoluere.*] ἀπολύω, quod ligatum erat, dissoluo. Interdum significat perficio, [*Compire,*] Gellius lib. 3. Nono & quadragesimo die totus homo in utero absoluitur. Item absoluere est liberare, [*Liberare,*] Liu. lib. 2. Leges, quæ consulem regni suspicione absoluerent. Sed cum de peccato agitur, genitiuum regere potest. Lib. 2. ad Heren. Iudex absoluit iniuriarum illum. Plin. lib. 34. eum cædis absolutum. Itē euadere, Plau. in Amph. Vno ut labore absoluat ærūnas duas. Item expedire, [*Espedire,*] ut apud eundem in Curcul. Te absoluam, qua aduenisti gratia. Et in Epidico: Te absoluam breui. Absoluere creditorem, ut quemuis aliū, qui pecuniam petat. Ter. in Adelph. Ad forum ibo, ut hunc absoluam. Vbi Donatus, Vt hunc, reddito illi pretio, dimittam. Hinc Absolutio, teste Cic. li. 1. de Inuen. est per quam omnia, quæ incidunt in cām, genera, de quibus postea dicendum est, amplectimur partitione. sed sic apud rhetores accipitur. Proprie autē, perfectionē significat. [*Perfettione,*] Cice. Virtus rōnis absolutio definitur. Ponitur & pro liberatione a crimine, [*Perdono,*] Ci. pro Fonteio: Magna caussa absolutionis hæc est. Et Absolutus participium.

ABSOLVTA, iuridicialis constitutio αὐτίληψις est teste Cice. li. Inuen. 2. quæ ipsa in se, nō ut negocialis implicite & abscondite, sed patentius & expeditius recti & non recti quæstionem continet.

ABSOLVTORIVS, a, um, [*Assolutorio,*] quod absoluit. Sue. in Aug. duas tabulas, damnatoriam, & absolutoriam. & Asconius. Absolutoriū, rij, neu gen. remedium liberans. Pli. li. 28 c. 6. Clauum ferreum defigere in quo loco primum caput defixeris corruens morbo comitiali, absolutorium eius mali dicitur.

ABSOLVTVS, perfectus, [*Assoluto, perfetto.*] Ci. ueram & absolutam eloquentiam. Hinc Absolute, [*Perfettamente, compiutamente,*] Cic. 3. de Fin. feliciter, absolute, fortunate uiuere.

ABSONO, nas, p.c. [*Dissonare, discordare.*] ἀπᾴδω, dissono, male sono. uide Sono.

ABSONVS, na, num, p.c. [*Discorde,*] ἀπῳδός, quod est praui soni, parumve congruens. Liu. li. 1. Quorum nihil absonum fidei. Ci. proœmi. 1. de Ora. Sunt quidam aut lingua hæsitantes, aut uoce absoni. Absonus clamor, dissonus. Apuleius de Asino. li. 1. Illius absono clamore experrectus. Et per metaphoram pro differens. [*Differente,*] Liu. 7 ab Vrb. nec absoni a uoce motus erant.

ABSORBEO, bes, bui, bitum, & Absorbo, bis, absorsi, absortum, [*Inghiottire,*] quasi sorbendo absumo: & proprie de rebus liquidis. Pl. lib. 22. cap. 24 Lens optima, quæ maxime aquam absorbet. Trāsfertur & ad alia, & dicitur aqua siue nauim, siue alia res absorbere. Luca. l. 4. Absorpsit penitus. Transfertur præterea ad res inanimatas. Cice. 2. de Legib. Ne æstus nos consuetudinis absorbeat. Idem in Bruto: Hunc absorbuit æstus quidam insolitæ adolescentibus gloriæ.

● ABSOROS, insula in mari Adriatico. Ptol.

ABSQVE, [*Senza.*] ἄνευ, χωρὶς, præpositio separatiua est: ut Absque pecunia non facile uitam traducas. Aliquando est aduerbium, [*Se non,*] Terent. in Hecyr. Quam fortunatus sum ceteris reb. absque una hæc foret. Et licet Absque sit separatiua præpositio, Ab tamen & Abs, passionem, aut discessionem notant: ut, diligor abs se, discedo abs quolibet improbo.

Ceterum Ab, Abs, & Au, nihil differre uidentur, præterquam in consonantia. nam uni uerbo in diuersis temporibus, non mutata significatione, præposita per compositionem comperiuntur. dicimus enim in præsenti, & eius temporibus, aufero, auferebam, auferam, aufer, auferrem, &c. In præterito autem, & inde deductis, abs, ut abstuli, abstuleram, abstulissem, abstulero, abstulisse. Porro in supino, & ab eo natis, ab: ut ablatum, ablatu, ablatio. Mirum autem est, quòd Que particula, quæ cum alijs significationem auget, siue affirmatiuam, ut atque, siue negatiuam, ut neque, cum abs posita mutet: nam absque, fere idem est quod sine.

ABSTEMIVS, a, um, [*Quello che non bee uino,*] ἄοινος, qui se a temeto, id est, uino abstinet: componitur ex abstineo, & temeto, quod apud ueteres pro uino ponebatur. Ouid. lib. 15. Vina fugit, gaudetque meris abstemius undis. Var. de Vita pop. Rom. li. 2. Abstemias mulieres. Gellius lib. 10. cap. 23. Mulieres Romæ, atque in Latio ætatem abstemias egisse.

ABSTERGEO, ges, [*Nettare*] abstergo. Pl. in Asi. Labellum absterges.

ABSTERREO, es, repello, prohibeo. Cic. 4. Ver. a pecunijs homines absterrere. Absterritus, parti. Liu. li. 5. Solitudine absterriti.

ABSTINENTIA, [*Astinenza,*] ἐγκράτεια, est uirtus, qua ab alienis abstinemus. Et est abstinentia in uiro innocente, Continentia intemperante. Salust. Cum modesto, pudore; cum innocente, abstinentia certabat. Abstinenter, aduerb. In Salust. Modeste se gessit & abstinenter.

ABSTINEO, abstines, pen. cor. [*Astenere,*] ἀπέχω, ex abs, & teneo, significat tempero. Teren. Non manum abstines? Cic. in Ver. Act. 2. Abstineant in hoc iudicio manus, animosque ab hoc scelere. Iungitur quandoque genitiuo. Hora. lib. 3. Car. Abstineto, dixit, irarum. Quandoque ablatiuo cum præpositione. Pla. in Amph. Hic a me ut abstineat manum? & sine præpositione sæpe apud Cic. Abstinere apud Plaut. in Amphi. pro, arcere Factis me impudicis abstines. Abstinetur impersonale. Liu. libr. 5. ab Vrbe. Ab inermi abstineatur.

ABSTO, stas, stiti, stitum, & abstatum, [*Star lontano,*] ἀφίσταμαι, longe sto. Horat. in arte poe. ut pictura poesis erit quæ si proprius stes, Te capiet magis, & quædam si longius abstes.

ABSTORQVEO, uide Torqueo.

ABSTRACTVM, [*Astratto,*] τὸ ἐξ ἀφαιρέσεως, τὸ κεχωρισμένον, ab abstraho fit: definiturque a logicis hoc modo, Abstractum est, quod significat formam aliquam, cum exclusione subiecti, ut albedo. Concretum est, quod significat eandem formam, cum hærentibus subiecti, ut album. Et hæc aliter dicuntur Denominans & Denominatiuum, ut est apud Arist. in Antepræd.

ABSTRAHO, [*Tirare per forza,*] ἀποχωρίζω, quasi per uim aufero. [*Liberare,*] Ci. li. 1. Tusc. Mors nos a malis, non a bonis, abstraxisset. Cæsar 7. bel. Gal. Cædes faciunt, in seruitutem abstrahunt contrarium est, Attrabo.

● ABSTRINGO, is, [*Sciogliere,*] soluo. Liu. Laxaret pedem abstricto nodo.

ABSTRVDO, dis, pen. pro. [*Ascondere, serrare dentro,*] ἀποκρύπτω, ex abs & trudo, abscondo: sed Seruio auctore differunt, quòd Abscondere sit de industria, Abstrudere a natura. Virg. Vt uenis silicis abstrusum excuderet ignem. Pla. in prol. Aul. Domo sublatum uarijs abstrudit locis.

ABSTRVSVS, a, um, [*Nascoso,*] latens. Cic. 4. Acad. Disputatio paulo abstrusior. & dicitur abstrusus homo, qui suum secretum magnopere celat. Taci. annal. l. 1. hæc audita, quanquam abstrusum, & tristissima quæque maxime occultantem Tiberium perpulere, ut Drusum filium cum primoribus ciuitatis, duabusque prætorijs cohortibus mitteret.

ABSVM, [*Esser lontano,*] ἄπειμι, longe sum, ex ab præpositione, & sum. Salu. Neque animus, neque corpus a nobis aberit, [*Discostarsi, esser lontano,*] Liuius: Castra uiginti milium spatio aberant. Col. lib. 6. Tabulata inter se minus trinis pedibus absint. Liu. libro. 6. Absit uerbo inuidia. Hinc Absens, sicut a præsum præsens. Vlpia. Absentem accipimus eum, qui non est in loco, in quo petitur. non enim trans mare absentem desideramus. &, si forte extra continentiam urbis sit, abest. ceterum usque ad continentiam non abesse uidebitur, si loco latitet, abesse autem non uidebitur, qui ab hostibus captus est, sed qui a latronibus detinetur. Paulus, Abesse res uidetur, si uestimentum scissum reddatur, uel res corrupta sit, ueluti scyphi collisi, aut tabula, rasa pictura: quoniam earum rerum pretium non in substantia, sed in arte sit positum. Item, si eam dominus rem, quæ sibi furto aberat, ignorans emerit, recte dicitur, res abesse, etiam si id postea ita esse scierit: quia uidetur res ei abesse, cui pretiū abest. Abesse etiam scribit Caius, [*Non trouarsi,*] quę in rebus humanis non sunt. Abesse, absolute etiam ponitur. Teren. in Eun. Domini ubi absunt. Dicimus præterea, Culpa a me abest [*Esser innocente,*] Cic. ad Cornificium: Quicquid acciderit, a quo mea culpa absit. Abesse interdum diuiditur in partes duas. Cæsar: Erat ab oppido millia passuum tria, pro aberat. Dicimus autem more Attico, Absente nobis, [*In nostra assenza*] & præsente nobis, pro absentibus, & præsentibus nobis: sicut, Aperite aliquis, apud Ter. in Adelph. & Plau. in Amph. Nec nobis præsente quisquam uliquis ausi sunt. Ab absens fit Absentia. M. Antonius in epi. ad Cic. lib. 14. ad Atti. Cic. in Pis.

ABSVMO, mis, p.c. [*Consumare,*] ἀναλίσκω, consumo. Ouid. libr. 5. Fast. Quærere ut absumant, absumpta requirere certant. Plin. lib. 26.

li. 36. Corpora defunctorum absumi intra quadragesimum diem. Iustinus. [Annegare, sommergere.] Aquarum illuuies partem Græciæ absumpsit. Pla. in Mostel. absumpti sumus, pro actum de nobis. Dicimus & absumi ferro, ueneno, morte. Ci. & alij.

Absurdus, a, um, [Sconueneuole.] ἄτοπος, inconueniens, stolidum, deforme. Cic. in Lælio: Potest quicquam esse absurdius, quam, quo minus uiæ restat, eo plus uiatici quærere? Absurde. Cic. de Fin. Si dicit, absurde.

Absynthium, [Assenzo.] herba amara, a qua populi cognominati, qui iuxta Pontum habitant: ubi mons eiusdem nominis habetur. Oui li. 5. de Trist. Cana ptins gelido desine absynthia Ponto. Græcè ἀψίνθιον, τῦ ἀπινθίο, Vulgo dicunt medicum, uel assenzo. hortorum est. Theodorus tamen ἀψίνθιον, scribit.

Absyrtides, ἀψυρτίδες, insulæ in Adriatico mari. Pli. li. 3. Absyrtides a Graijs dictæ, a fratre Medeæ Absyrto ibi interfecto. Pompo. In Adriatico sunt Absorus, Celadusa, Absyrtis, Issa.

Absyrtus, ἄψυρτος, Aeetæ Colchorum regis filius, quē Medea soror lacerauit iuxta fluuium Absyrtum, in quem conuersum ferunt poetæ. Sed aliud scribit Orpheus in Argo. li. 1. & aliud Apollonius Rhodius, & Luci. Theon, & Sophocles. Plurimi fuerunt, qui apud Græcos Argonautica scripserunt, & dicunt Iasona Medeam ad Phæacas adduxisse adhuc intactam, & Absyrtus frater grandi multitudine armatorum sororem est & Iasona subsecutus: adeo ut Arete uxor Alcinoi regis Phæacum, & ipse rex statuerint reddi, si intacta esset. Quo cognito, cùm ea dormiuit, & eo modo habuerunt discedendi facultatem. Fuit & Absyrtus scriptor Græcus, qui scripsit de medicandis equis, & de cura animalium, & eorum medicina: eumque pulcherrimum & emendatissimum habet Antonius Vicecomes Mediolanensis.

●Abudiacum, urbs Germaniæ, Ptol.

Abuerto, is, ti, sum, ἀποστρέφω, abuertere, antiquum uerbum, pro auertere. Plau. ab saxo abuerti fluctus, ad littus scapham.

●Abula, urbs Hispaniæ. Ptol.

Abundantia, [Abondanza.] ἀφθονία, Ci. & alij. abundanter, [Abondeuolmente, copiosamente.] Cic. 2. de Or. Copiose & abundanter loquantur. Abunde ab abundo, copiose, Sue. in Cæs. Se gloriæ abunde adeptū. Abunde est. Vir. 7. Fraudis abunde est. Abunde cum substantiuo nomine. Salust. in Iug. Parentes abunde habemus. Abunde & cum adiecti. Idem eodem loco: Abunde magna præsidia.

Abundo, as, [Abondare.] ἀφθονέω, ex ab & undo, ut quidam aiunt: est affluere, tractum ab amnibus, qui quo magis augentur imbribus, eo maioribus undis eriguntur, [Produrre, generare.] Cic. de Sen. uilla abundat porco, agno, hœdo. Dicitur etiam quis abundare, qui successu prospero affluit. Teren. in Phor. Amore abundans. Abundare, cum genitiuo uenuste dictum a Lucilio, [Esser ricco.] Quarum & abundemus rerum, & quarum indigeamus. Abundare etiā absolute posuit, [Moltiplicare.] Vir. lib. 4. Geo. Abundabat fluidus liquor. Hinc Abundans, [Ricco.] pro diuite, pecunioso.

●Abupus, Britanniæ fluuius maximus. Ptol.

Abusque, [Insino.] aduer. modo tempus, modo locum significans, poetica uox, pro usque ab. Pla. in Amph. Pugnata pugna abusque mane ad uesperum. Vir. Siculo prospexit abusque Pachino.

●Abus, pars Tauri montis. Str. 11.

Abutor, p. p. [Mal usare.] καταχρῶμαι, re aliqua male utor. Plau. in Asi. Vbi illa, quæ dedi ante? C. abusa. [Strattiare.] Ci. Nolo abuti nimis patientia nostra. Donatus: Vtimur cum honore, abutimur cum iniuria, utimur ijs rebus, quæ nobis utentibus permanent; abutimur is; quæ nobis utentibus pereunt. Ex quo Vsus, & Abusus, uidentur contraria: nam usui est ager, domus: abusui, uinum, oleū, & huiusmodi. Cice. in Top. Non debet ea mulier, cui uir bonorum suorum usum legauit, cellis uinarijs plenis relictis, putare id ad se pertinere; usus. n. nō abusus legatus est. Per translationem uero dicitur abuti, cum frustra tempus in aliqua re contriuimus. Ter. in scribundis prologis operam abutitur. Dixit & Plau. cum accusatiuo in Bacch. Nos aurū abusos. Abuti ueteres passiue dixerunt. Varro apud Priscianum lib. 8. Vtile utamur potius, quam ab rege abutamur. Inde Abusus participium in eadem significatione. Ibidem, Hortensius, Abusis iam omnibus locis. Abutendum se permittere, dixit Sueto. in Galba, Adeo se abutendum permisit, ut uix sibi ipsi constaret. Abusus, a, um, Abusus, us, usui, & Abusio. Fab. lib. 3. ca. 3, Hic per abusionem posita, Abusiue, aduerbium, [Impropriamente.] improprie, contra usum.

Abydena, [Vano.] ἀβυδηνὰ, ἐπιφορήματα, dicuntur futilia, ac nullo digna pretio: quòd Abideni uelut molles, & lasciui haberentur. Pausan. ex Suid.

Abydeni, populi, ἀβυδηνοὶ, ab Abydos ciuitate Asiæ, qui cum a Philippo Macedonum rege ita obsiderentur, ut salutis spes nulla superesset, in eam rabiem sunt accensi, ut repente ad cædes coniugum, liberorumq; discurrerent, seq; ipsi pariter omnes læti interficerent. Liu. lib. 31.

*Abydon, onos, regio Macedoniæ, de qua Steph. & Suid.

Abydos, pen. pro. ἄβυδος, urbs Asiæ a Milesijs condita, Gygo Lydorum rege permittēte, qui totius Troadis imperium habuit. cui Sestos in Europa opponitur, intercedente angusto mari, a casu uirginis Hellesponto nuncupato id cum Asiam ab Europa diuidat, Xerxes ponte coniunxit.

Abyla, p. p. ἀβύλη, mons excelsus Mauritaniæ, Calpæ monti, qui in Hispania est, oppositus, quos ambos Herculis columnas dicunt. Stephanus Byzantius, Dionysius Afer, Eusthatius. Et notandum, Alyban dici a Græcis, non Abylam, forte per Metathesin. Est & oppidum Syriæ, Pli. li. 5. c. 1.

●Abyrtace, apud Medos erat edulij genus ex porro, cardamo, allio, granis mali punici, & sinapi.

*Abzoae, p. c. populi ad Oceanum Scythicum. Pl. li. 6. c. 13.

Abyssus, [Abisso.] ἄβυσσος, aqua patens in immensam profunditatem. Omnis, inquit Augustinus, aqua, omnis humida natura, atque substantia circunquaque diffusa per maria, & flumina, & antra, & occulta, simul uno nomine abyssus uocatur.

A ANTE C

Ac, coniunctio copulatiua est, καὶ, [Et] ut doctus, ac iustus es. Aliquando aduerbium est, & accipitur pro quam, ἤ, ut, haud secus ac iussi faciunt, [Non altrimenti che.] Ac in principio sententiarū connectendi uim habet. Ci. 1. de Or. in proœmio, Ac primo quidem totius orationis ignari. Aliquando, ut docet Donatus, significat contra quàm. Ter in And. Nescio quid tibi sum oblitus hodie, ac uolui, dicere. Etiā Ac, & Ac si, [Non altrimenti che.] uenuste ponuntur post perinde, pro itaut, Superbis perinde, ac si rex esses.

Acabo, p. c. animal multum ualens ui medica, in desertis Arabiæ.

Aca, ἄκα, ciuitas Phœnicum, postea Ptolemeis dicta. Strab. lib. 6. Pli. lib. 5. cap 19.

●Acabe, mons Aegyptius. Ptol.

●Acabeb, ciuitas Africæ. Ptol.

Acacalis, ἀκακαλὶς, semen fruticis in Aegypto nascentis simile fructui Tamaricis. Pausanias. Fuit & hoc nomine filia Minois regis ab Apolline uitiata. Apollonius poeta in Argon. & dicitur innocentia, simplicitas, animus ab omni terrore liber, in quo Democritus philosophus summum bonum constituebat. Ci. li. 5. de Fin. id enim ille summum bonum, euthymiam, & sæpe acaciam appellat, id est animum terrore liberum.

Acacia, ἀκακία genus spinæ, & succus ex illa. Pli. lib. 24. cap. 12.

Acacus, acaci, ἄκακος, purus, simplex, apertus, non uersutus. Dionysius ad Demophilium scribēs ostendit, acacos esse, quibus aliorum mores non sunt formidolosi. ex suo. n. animo, alienum æstimant animum, ut sit acacus minime subdolus, aut suspiciosus.

Academia, [Academia.] ἀκαδημία, locus nemorosus, ab Athenis mille passibus distans, ab Academo heroe. uide Laertium in Platone. Ibi natus est Plato, ubi cum philosopharetur, studendi usu, & discipulorum frequentia, morumque celebritate insignis fuit. Ante per e, scribebatur, Academia. hinc Academici philosophi sicut & Areopagitæ, ab Areopago. Fuit & Academia uilla memoratu digna, ab Auerno lacu Puteolos tendentibus imposita littori, celebrata porticu & nemore, quam Cice. Academiā uocabat ab exemplo Athenarum, ibi compositis uoluminibus eisdem nominibus, in qua, & monumentum sibi instaurauerat. Hæc Pli. lib. 31. cap. 2. Eratque Academia gymnasium inferius, cum superiori gymnasio nomen esset Lyceum, quæ & inferior ambulatio, & superior dicebatur. Lyceum uero nomen scholæ Aristotelicæ. Academia dici potest quælibet litterarum schola insignior, atque celebrior. Huius nominis Academia pe. producitur a Cicerone. Inque Academia umbrifera, nitidoq; Lyceo. Sic & in alio uersu Laureæ Tullij: Atque Academię celebratam nomine uillam. Verum alij eam corripiunt, ut Claudianus: In Latium spretis Academia migrat Athenis. Sidonius: Obruet & quanquam totis Academia sectis. Ratio est, quoniam est una de dichronis. Sic. Vir. de Sychæo. Hinc Academicus, ca, cum, ἀκαδημικὸς, qui Academicos sectatur, uel ad Academiam pertinet.

Acadinus ἀκαδινὸς, fons iuxta Palicos in Sicilia manat, in quo tabellas inscripto iuramento, si recte iuratū foret, supernatare, neque liquore perfundi asserit Aristoteles: si perperā, protinus in profundum rapi, neq; apparere ultra. Alexander ab Alex. li. 5. c. 10.

Acaena, æ, ἄκαινα, uirga pedum decem, qua dimetiebantur agros. uide Cœlium li. antiq. lect. 4. c. 19.

Acamas, promontorium in Cypro, unde Cyprus antea Acamātis uocata. Strabo. lib. 14.

Acanthice, ces, fœm. gen. lacryma helxines herbæ. Pli. li. 21. ca. 16. Helxines huius uertex summus lacrymam continet iucundi saporis, acanthicen masticen appellatam.

Acanthion, siue acanthium, thij, spinæ genus. Pli. li. 20. c. 23 Spinæ albæ similis est spina illa, quam Græci acanthion uocant.

Acanthis, thidis, ἀκανθὶς, auis stridula, quæ & carduelis. ea spinis & carduis pascitur. nam ἄκανθα, spina, ἀκανθὼν, spinetū. Virg. li. 3. Ge. Resonant & acanthida dumi. Qui locus Virgilij in antiquis

tiquis libris, teste Pierio, legitur, Resonant acalanthida dumi: a nominatiuo Acalanthis, thidis. Hæc & Acanthylis uocatur, quæ lino intexit nidū. Alij Argathylin uocāt. de qua Pl. l. 10. c. 74. Acā this in spinis uiuit. Acanthis est etiā genus herbæ, quæ Latinæ Se necio dicitur. Pl. l. 25. c. 13. Acanthia leuce, Latine Spina alba.
ANTHVS, ἄκανθος, puer in florem sui nominis conuersus. Virg. Et circumtextum croceo uelamen Acantho. Pli. li. 22. docet Acanthū esse herbam topiariam, lato longoq; folio margines crepidinum uestientem. inde ponitur pro flexuoso ornitu. Quidam putant herbam esse similē spinæ albæ, & habere folia minora, & aculeata lanugine. Seruius in Pollione dixit esse arborem semper florētem, quasi spinis plenam. nam est spinosa, quę in Cyrenaica insula abun dat. Virg. li. 2. Geor. Semper frondentis acanthi. Hinc Acanthinus, na, num, quod est acanthi, aut acantho simile. Pli. lib. 25. c. 7. Spectatur folijs acanthinis. Est etiam hoc nomine oppidum in Macedonia, siue Aetolia, quæ est urbs Atamanum, in qua mutas esse cicadas, Stephanus scripsit.
APES, p. e. fluuius Asiæ apud Lazos populos.
APNA, ἄκαπνα, ligna, de quibus est titulus apud Martialem in Xenijs, ea uidentur esse, quæ Vlpiano dicuntur ligna cocta, ne fumum faciant: nam ἄκαπνος, sine fumo interpretatur. est & mellis genus, quod eadē ratione acapnon Plin. appellat li. 2. ca. 16. Strabo acapniston. Acapna thysia, sacrificia absque fumo. dicitur de nimiū tenui conuiuio, & in quo nihil cocti obsonij apponitur.]
... RA, p. c. ἀκάρα, oppidum est in medio Pannoniæ.
CARASSVS, oppidum Lyciæ. Steph.
ARNANIA, ἀκαρνανία, Epiri pars, quam Achelous ab Aetolia diuidit, In hac est oppidum Leucas. Est & regio quædam parua in Aegypto dicta Acarnania, ut scribit Seruius in li. 5. Ae. Et ciuitas non procul a Syracusis, ut inquit Ci. in Ver. in qua Olympij Iouis antiquissimum fanum fuit.
ARNE, acarnes, fœm. gen. marinus piscis. Pli. li. 32. c. 11.
ARON, p. c. ciuitas Palæstinæ, quæ Cæsarea uocatur: & arboris genus. Pli. li. 15. c. 7.
... AVS, ri, tineæ genus in cera nascens, omnium animalium minimum. ἀπὸ τοῦ ἀκαρής, quod est indiuisibile. Arist. li. 5. de hist. ani.
... ATA, ἀκάστη, nympha, Oceani & Thethyos filia.
... STVS, ἄκαστος, Peliæ Thessalorum regis filius.
TALECTICVS, ἀκατάληκτος, uersus cui nulla syllaba deest. con Catalecticus, cui una deest syllaba.
TALEPSIA, ἀκαταληψία, incomprehensibilitas, qua dictione us est Cic. ad Att. li. 13.
TALEPTON, ἀκατάληπτον, quod comprehendi non potest. Sic erpretatur Ci. li. 4. Aca. quæst.
... TIVM, ἀκάτιον, genus nauigij actuarij. Pla. sed Pollux scribit ue... in naui maximum esse, sicut minimum, Dolonē: tertiū, quod corsum panditur, Epidromum. Pli. li. 9. c. 30. Concham esse aca modo carinatam.
..., Laurentia, Faustuli uxor, quæ Romulum & Remum lactauit, luit, Lupa dicta, quòd nobile scortum fuerit. & tales nuncupan Lupæ, ob auaritiam, caussa cuius pudicitiam prostituunt: hodie cellæ talium Lupanaria dicuntur.
EDO, is, pe. pr. [Accostarsi,] παραγίνομαι, adeo, appropinquo. ... in Adel. Accedam ad fores. Vir. li. 1. Aen. Penitusque sonantes cestis scopulos, pro Accessistis, per syncopen: contrarium ...scedo. Accedere quandoq; est assentiri [Consentire,] Pla. in Aul. cessit animus ad sententiam. Quandoque adiungere, [Aggiunge ongiungere,] ut, Hoc calamitatibus meis, uel ad calamitates ... malum accessit. Liuius: Hæc ubi a me dotalia dona acce... Cice. pro Rosc. Ame. eò accessit studium doctrinæ. Accedere ...m similitudinem significat [Somigliare,] Cic. pro C. Rabirio: ...orum potestas ad Deorum immortalium numen accedit. Acce... ur, impersonale apud Cic. pro Cecin. Ad eas cum accederetur. Accedo pro aduenio, fit Accessus, sus, sui. Ab Accedit, fit ...cessio, pro adiectione, & incremento: & contrarium decessio. ... 3. Offi. Eorum neque accessione uitam meliorem fieri, neque ...cessione peiorem.
ELERO, ras, p. e. [Andare in fretta, affrettare,] ἐπείγω, propero, fe... o. Ci. in Catil. Si accelerare uolent. Cæs. 2. Bel. Ciui. Iter acce... Hinc Acceleratio.
NDO, dis, di, sum, [Accendere,] ἅπτω, ex ad & cando, non cendo: ... si cendo esset, cendeo faceret, non cando. icciero, cum cādeo ...eamus, & accendo, ut & incendo & succendo, & simplex habe... necesse sit, necessario cando, a quo candeo fit, ipsorū simplex est: ...pe cum pleraque huius naturæ uerba sint, ut ab albo albeo, a ... dureo, a pendo pendeo, & multa alia: quæ neutra deriuatiua ...ctiuis eorum certum est esse, ut apud Priscianum & Diomedē ...tur. Est autem Accendere ignem excitare. Cic. de uniuersit. ...us ipse solem, quasi lumen accendit. Per translationem est & ...igare [Instigare,] Vir. Martemq; accendere cantu.
NSI, ut Marcellus scribit, genus militiæ erat administranti-bus proximum, dicti quòd ad necessarias res sæpius accirentur, ueluti accersiti. Festus uero sic. Accensi dicebantur, qui in locum mortuorum militum subrogabantur, & ad censum adijciebantur. Idem l. 1. Adscriptitij ueluti quidam scripti dicebantur. qui supplendis legionibus adscribebantur: hos & Accensos dicebant. Sed Varro rectius: qui docet accensos ministratores fuisse magistratuum, ab acciendo dictos, id est, uocando: nam accensus instar præconis acciebat iussu consulis Quirites ad concionem. Plin. lib. 7. Adiectus est & meridies, accenso consulum id pronunciante. Erant singuli præsidibus prouinciarum accensi. Quod munus nemini nisi libertis deferebatur, ut scripsit Cic. ad Q. fratrem. Asconius autem sic. Accensus est nomen ordinis & promotionis in militia: & nunc dicitur princeps, uel commentariensis, aut cornicularius.

ACCENTVS, [Accento,] dicitur quasi ad cantus, hoc est, iuxta cantum: quia ad cantilenā uocis nos cognoscere facit syllabas, Græci προσῳδίαν dicunt, quod προσᾴδεται ταῖς συλλαβαῖς. A Latinis etiam tonus, & tenor uocatur: quia ibi sonus crescit, & desinit. Definitur a quibusdam quòd sit anima uerborum: ab alijs, quòd sit uox syllabæ. Hos ueteres nunc moderamenta, nunc accentiunculas, nunc uoculationes appellant. Sunt autem tres accentus, acutus, grauis, & circunflexus. acutus dictus, quod acuat, & erigat syllabam: grauis, quod deprimat, & deponat; est enim contrarius acuto: circunflexus, qui ex acuto & graui constat: incipiens. n. ab acuto, desinit in grauem. Priscianus, Quintilianus, Diomedes.

ACCEPSO, ueteres pro acceperim dixere. Pacuuius: Priusquam accepso, quod peto.

ACCEPTILATIO, ἀποδοχή, est deliberatio, ut docet Modestinus, & Vlpianus, quæ fit per interrogationem & responsionem, qua utrique contingit ab eo nexu absolutio. Dicendo enim, Quicquid tibi per stipulationem promisi, uel ex stipulatu debui, habes ne acceptum? Et tu respondeas, Habeo, acceptumque fero: quasi dicas Perinde habeo, ac si accepissem abs te per ueram solutionem.

ACCEPTIO, uerb. ab accipio. Ci. in Topicis.

ACCEPTOR, [Accettatore,] Pla. in Tri. uerbis falsis acceptor fui.

ACCEPTRICA, tricæ. Pla. in Truc.

ACCEPTVM FERO, [Confessare il riceuuto,] προσλογίζομαι, fateor me accepisse, & si non accepi, cum nulla solutio interuenerit: sermo familiaris iurisconsultorum. unde acceptilatio.

ACCEPTVM REFERO, uide in dictione Refero.

ACCEPTVS, nomen [Accetto, caro, amato] id quod placet. Cæs. 1. bel. Gal. Plebi acceptus erat. Acceptum accepti absolute, quicquid ab alijs accipimus. Plau. in Truc. Hic ratio accepti scribitur.

ACCERSIO, sis, [Chiamare, andare a chiamare,] μεταπέμπω, quartæ coniugationis, & uerbum actiuum, pro uoco. Ci. li. 4. Tusc. Quem expeti, quem accersiri. Liu. l. 3. ait Placere, patrem accersire. Salust. in Iugur. Syllam accersiri iubet. Et pro accusare [Accusare,] Ci. pro Cœlio, Alterum ambitus crimine accerseret.

ACCERSO, sis, siui, situm, [Andare a chiamare,] μετακαλέω, coniugationis tertiæ, ponitur pro euoco, seu ad uocandum coactum enim corporis denotat, sicut cetera in so terminata: sed in præterito, non autem in præsenti, est quartæ. quæ propterea desideratiua a grammaticis dicuntur, quòd nunquam fere eorum uerborum actus sine desiderio fiant [Condurre, menare,] Suet. in Cæs. Ad accersendam classem in Bithyniam missus. Ter. in Andr. Obstetricem accerso. Fit autem Accerso ab accio, accuso. Et interdum est: ut, Accersere crimine ambitus, apud Cic. in Ora. pro Cœlio. Accersitus, ta, tum, partici. uocatus. Cic. de Ora. Cauendum est, ne accersitum dictum putetur. Accersitus, huius, tus, [Domanda, Cic. 1. de Nat. Deo. Cum ad eum, ipsius rogatu accersituque uenissem. Accersitor, oris, uocator. Pli. epist. 101. nemo accersitor ex proximo.

ACCIDENS, [Accidente,] συμβεβηκός, quod adest, & abest, præter subiecti corruptionem [Circonstante,] Quin. li. 5. Causa, tempus, locus, & cætera sunt rerum accidentia. Idem. li. 3.

ACCIDENTIA, æ, uerbale ab accidit. Pli. li. 32. c. 2.

ACCIDO, p. p. [Tagliare, scemare, scarnare, assottigliare,] extenuo, circuncido, ἐκτρύχω, ex ad & cædo [Esser uinto,] Liu. Prœlio uno accisa Vestinorum res, ἐκτετρυχωμένη. Vir. 3. Ae. Accisis dapibus consumere mensas.

ACCIDO, dis, p. c. [Gittarsi dinanzi inginocchione, accadere,] συμπίπτω, ex ad & cado, proprie iuxta cado. Et accidere, est gestum corporis in humilitatem cadentis ostendere. Sue. in Cæs. Ad genua sibi accideret. Salus. sine præpositione dixit: Quo accidam. Iureconsulti usurpant accidere pro mori, [Morire,] ut, Si quid filio meo acciderit. sed & Sueto. in Aug. Iulias filiam neptemque, si quid his accidisset, noluit sepulchro suo inferri. In tertia persona significat euenire, tam bonum, quam malum [Accadere, succedere,] Teren. in And. aliquid accideret boni. Cic. in Lælio: Nihil mali accidisse Scipioni. Accidit ad animum. Cic. Attico: Accidisse nihil ad animum tuum. Accidit, absolute, sequente particula ut [Auenire, che,]

Cic. 3.

Cl.3.Ver.Accidit,ut illo itinere ueniret Lampſacū.hinc accidens participium,& accidens nomen.

Accieo,ies,iui,itum,p.c.[*Chiamare,*] uoco. Pla. in Mil.Ego illum huc acciebo.

Accingo,gis,[*Apparecchiar,ordinare*] διαζώννυμι,iuxta cingo.Vir. 4 Aen.Magicas inuitam accingier artes. Idem 9.Aen.facibus pubes accingitur atris.Interdum eſt parare Vir.1.Aen.Illi ſe prædæ accingunt.Vnde accinctos uocamus Induſtrios, expeditosq;:contra,Diſcinctos,ignauos,negligentesq;.

• Accino, hinc accentus,προσῳδία,de quo ſupra.

Accio,cis,ciui,uel cij, tum,p.p.[*Chiamare,*]προσκαλέω,ex ad & cio,aduoco.unde Accitus,aduocatus.Vir. 11. Aen. Spem ſi quam acciris Aetolum habuiſtis in armis.Hinc Accitus,tus,tui,[*Il chiamare,*]Vir.Aen.1.acciti cari genitoris ad urbem.

Accipio,cipis,capio,[*Pigliare,riceuere,*] λαμβάνω, quanquam ſeparantur,ſicut in Capio dicetur.Interdum eſt audire,[*Vdire,*]Cic. in Catone:Accipite ueterem orationem Archytæ. Interdum ſentire,[*Sentire.*] Ter.in Heau.Aliter de amore tuo, atque eſt, accipis. Interdum cognoſcere.[*Intendere.*]ut,Accepi, te in patriam reuerſurum.Interdum concipere[*Produrre,*]Vir.li.8 Aen. Ventoſis follibus Auras Accipiūt.Interdū recipere.Lucilius: Sic Annibalē acceptum.Interdū tractare,[*Trattare,*]tā in malū, quam in bonum. Ter.in Adel.Indignis ſum acceptus modis.Ci.autem ſæpe. Accipere nomen,pro eo quod uulgus dicit,recipere ad monſtram.Liu. 2.bel.Punici.Si ſuum nomen dictator acciperet. Accipere ætatem dixit Pli.li.14.c.7.cuius dulci admiſto,reliquorum duritia ſuauitatem accipiat ſimul,& ætatē.Late patet hoc uerbum: Dicimus. n. Accipere conditionem,colorem,fœdera,fidem,libertatem, &c.

Accipiter, [*Sparuiere,*] ἱέραξ, ab accipiendis male alijs auibus: eſt enim auium rapax.Ter.in Phorm.Non rete accipitri tenditur. uide Falco.

• Accitana colonia,Pli.li.3.cap.3.

Accius,ἄκκιος,poeta tragœdiarum ſcriptor Inſignis, natus traditur parentibus libertinis,Marcino,& Serano conſulibus. Eius tragœdiæ fuerunt clariſſimæ grauitate ſententiarum, uerborum pondere,& auctoritate perſonarum.teſtis Quinct.li.10.c.1. eum tamen ut duriuſculum notat Cic.ad Att.Sed, & Licinius ferreum ſcriptorem appellabat,quòd dum tragœdias ex Sophocle uerteret in Latinum,duriorem ſe præſtiterit,id quod Quin. pro ſuo candore in tempora illa reijcit.

Acclamo,as,are,[*Gridare,*] Cic.pro Cec. Populus acclamauit, ita eſſe. Verbale Acclamatio[*Grido,*]Idem Att.li.1.Ex acclamatione Clodij. Acclamito, frequent. Pla.in Amph.Facta, infecta eſſe acclamitas.

Acclino,nas,[*Inchinare,*]p.p.ἐπικλίνω,inclino.Li.4. ab Vrbe:Acclinaturos ſe ad cauſſam ſenatus,per metaphoram, [*Piegare,*] pro aſſenſuros cauſſæ.

Acclivis,p.p.[*Erto,*] προσάντης,quod eſt leuiter erectum, & acuminatum:& proprie de aſcenſu dicitur, quaſi in cliuū acuminatū. Ci.Q.fratri:Ea uiæ pars accliuis eſt.Contrarium eſt Decliue, inclinatum,incuruum.Hinc Accliuitas.Cæſ.2.bel.Gal. Pari accliuitate collis.Et dicitur accliuis falſis animus,[*Inchinato,*] id eſt,inclinatus ad falſa.Hor.2.Ser. Accliuis falſis aius meliora recuſat.

Acco,huius Accus,ἀκκώ,nomen mulieris proprium, quæ eius deliri fuiſſe proditur,ut cum ſe contemplaretur in ſpeculo, imaginē ſuā perinde,ac mulierē alterā alloqueretur, innueret, ſummurmuraret,arrideret,interdū cōminaretur,promitteret,ſubblandiretur, & quicquid confabulatores ſolent,numeris omnib.impleret. Scribunt alij,ēt clauos nonnūquam ſpongia ueluti malleo impingere conatam.Cœl.li 9.Antiq.lect.27. Hinc qui ſtultius, aut ineptius aliquid agunt,acciſſare dicuntur; & Accus nomine compellantur.

Accola,p.c.[*Vicino,habitante,lauorante de campi,*] πάροικος,uicinus, prope habitans.Valla ait: incola eſt,qui in loco;accola, qui ad locum habitat.Liu.li.1.Paſtor accola eius loci.

Accolo,lis,p c.[*Habitar uicino,*] παροικέω,iuxta colo. & de aquis, montibusq; dicitur.Liu.li.4.Qui Hetruſcum mare, quique Tiberim accolunt.Pli.li.4.Perſæ Rubrum mare ſemper accoluere. Accolitur,paſſiuum.Pli.li.3.ca.1.

Accommodo,das,p.c.[*Accommodarſi,*] προσαρμόζω, adhibeo, apte colloco[*Acconciare,adattare,*]Cic.li.2.de Ora.Coronam ſibi ad caput accommodanti.Idem.l.1.Of.Qui ſe ad remp.accōmodauere.

Accommodatus,& accommodate.Cicero.

Accommodatio,onis,[*Attitudine.*] ipſe actus accōmodandi. Cic. 1.de Inuen.Sententiarum ad inuentionem accommodatio.

Accommodus,a,um,[*Atto,buono da,*]idem quod accommodatus, aptus,idoneus.Vir.11.Aen.Vallis accommoda fraudi.

Accredo,dis,p.p.[*Conſentire,*]ex ad & credo, ad id,quod creditur accredo,aſſentior.Col.li.2:Idq; Saſerna uidetur accrediſſe.

Accreduo,duis,[*Conſentire,*]accredo.Pla.Quicquam accreduas.

Accreſco,ſcis, [*Accreſcere,augmentare,*] ἐπαυξάνομαι, uide Creſco. Hinc Accretio,onis.[*Accreſcimento,*] incrementum.Cice.1.Tuſc. Lunam accretione & diminutione luminis.

Accubitum, [*Letto, doue anticamente ſi mangiaua,*] ἀνακλιντήριον, lectus in quo cubatur interdiu. Lampridius Commodum ſcribit non accubuiſſe niſi in accubitis, quæ pilum leporinum habuiſſent, aut plumas perdicū ſubalares. Dicuntur & Anaclinteria,apud Florentinos Tuſcanica.

Accubitus,tus,[*Lo ſtar in giu,*] ἀνάκλισις.Ipſe accubandi actus.Pl. lib.8.cap.1.

Accubo,p.c.[*Star appreſſo,*] παρακατακλίνομαι,iuxta cubo. Vir.6. Aen.Furiarum maxima iuxta Accubat.Plaut.in Aſi. Accubat mecum.Et pro adiacere[*Eſſer poſto,*] Suet.in Cæſ. Theatrum Tarpeio monti accubans.Hinc accubatio.Cic.de off.

Accudo, [*Battere denari.*] Plaut. in Merca. Tres minas accudere etiam poſſum.

Accumbo,bis, [*Giacere appreſſo,*]iuxta cubo.Plau. in Moſt.Caue ne in uia accumbas.Et accumbere eſt in conuiuio eſſe: cubabant. n. antiqui uefcentes.C.Pet.: Accubueram hora nona. Accumbere ad menſam,eſt in menſa diſcumbere,[*Mangiare,*] Cic. Vatinium criminatur,quòd atratus ad menſam accumbebat.

Accumulo,las,p.c.[*Ammaſſare,*] ἐπισωρεύω, quaſi ad cumulum addo.Cic.in Rul.Auget,addit,accumulat. Hinc accumulate, apud Cic.& accumulatio,apud Pl.

Accuro,ras,p.p.[*Diligentemente curare, accortamente operare,*] ἐπιμελέομαι,diligenter curo.Pla.in Epid.Accurentur hoſpites.Ci. de Inu.Melius accurantur. Accurare penſum, prouerbialis ſermo. Plau.in Bacch.Ego penſum meum lepide accurabo, hoc eſt,curabo ut efficiam,quod mihi mandatum eſt.Hinc Accuratus, [*Diligente,*]ubi magna adhibetur cura.Gell. Cultu corporis nimis accurato. Hinc Accuratio.[*Diligenza,*] Cic. de Cla. Ora. Inueniendis componendisq; rebus mira accuratio.

Accurro,ris,[*Correre uniſamente,*] προστρέχω,uide Curro.

• Accusiorum colonia,urbs Allobrogum putatur. Ptol.

Accusabilis,& hoc le,[*Ripreenſibile,biaſimeuole,*] quod accuſatione dignum eſt.Cic.4. Tuſc. Quorum acuſabilis eſt turpitudo.

Accusativus,caſus,αἰτιατικὴ, quia per hunc uel accuſamus, uel laudare uidemur.unde & Laudatiuus dicitur.

Accusatorius, [*Pertinente ad accuſa,*] κατηγορικὸς, quod ad accuſationem pertinet.Cic. pro Clu.accuſatorio animo.Accuſatorie, idem in Ver.

Accuso,ſas,pen.pr.[*Accuſare.*] κατηγορέω.frequentatiuum,ab accudo, ut docet Priſcianus:ex ad & cuſo,qđ a cudo deducitur.ex quo Incuſo,Excuſo,& Recuſo. Quanquam non deſint qui dicant Accuſo ex ad & cauſa,ſeu cauſor, compoſi. Accuſare, ait Valla, eſt, apud iudicē, uel alium, & aliquando apud illum, quem accuſes, oſtendere, aliquem peccaſſe.Dicimus autem accuſo te illi, apud illum, uel coram illo ſceleris, aut de ſcelere. Id obſeruatum fere comperi,ut quod peccati nomen exprimit,genitiuo, quod minus, ablatiuo poneretur: ut, Te accuſaui homicidij, & alio ſcelere. Exempla patent apud Cice.& alios. Incuſare,eſt alterius mores reprehendere:& plerunq; cum querela,quod ab illo iniuriam ſis affectus. Qui dixerunt,Incuſare,de maioribus dici: Accuſare,de paribus, uel minoribus, errant. Cæſar in primo Com. Vehementer centuriones incuſauit, Diomed. Incuſante Cicerone, Catilina conuictus. Tacitus, Intemperiem cæli incuſantes.Hinc Acuſator. Et Accuſatrix.

• Acedici,populi in Italia.Plin.lib.3.cap.1a.

• Acela,ciuitas Lyciæ.Steph.

Acelum, oppidum creditur in Tauriſco agro: unde Acelinus Romanus ſeuitia famoſus inter recentiores hiſtorias auditur.

Aceo,aces,acui,acidus ſum.[*Diuenir aceto,*] ὀξύνω, Et dicitur acere uinum,cum in acetum degenerant.Cato de Re ruſt.Vinum,quod neque aceat,neque muceat.Ab hoc Acidus,a,um,[*Acetoſo,*]& Acetum,[*Aceto,*]& compoſitum Coaceo.

Acer,aceris,& Aceris,ris,fœm. gen. [*L'acero,*] σφένδαμνος, ἡ, nomen eſt arboris.unde Acernus, na,num, materiatum ex ea arbore. Vir.trabibus contextus acernis Staret equus. Pl.li. 16.ca. 15 operum elegantia ac ſubtilitate primum poſt citrum locum obtinet.

Acer,hæc acris,hoc acre,[*Agro,bruſco,*] δριμὺς,καὶ ὀξὺς,prima pro. a quo acrior,& acerrimus propere ad uinum,acetum, & huiuſmodi pertinet. Col.li.3.Acri aceto.Et Acres cibi dicuntur, qui acrimoniam habent,& quaſi mordaces ſunt,ut ſinapi,allia,cæpe.Pl.l. 15.c.35.Omnia in cibis acria. Transfertur ad alia, & modo pro forti ponitur,[*Forte,*]Vir.Aen.9.acrem Turnum. Modo pro ueloci.[*Veloce,*] Idem li.4.Acri gaudet equo.Modo pro acuto,[*Acuto,*] Ci.Acri ingenio.Modo pro uehementi.Idem in Hort. Theopompo acrius.Modo pro diligenter,[*Diligentemente.*]Vir. 2. Ge.Acer curas uenientem extendit in annū.Modo pro ſeuero, [*Seuero,*]Ci. 1.Of.Acres animaduerſores uitiorū.Modo pro aſpero, [*Crudele,*] Idem in Lælio:Acerrimus inimicus.Ab acer fit Peracer.Deriuatiua,acrimonia,apud Ci.& Cat.acritas, apud Actium, & Gellium acritudo,apud Vitr.acriter,& acerrime,apud Ci.Phil.Li. & alios.

n,p.c.ἄχυρον,palea miliacea. A quo acerosum frumentum ἀχυ-
ρῶδες,immundum,non sine palea, & panis acerosus.
ATVS,a,um,ab Acus aceris cum paleis mistum. Festus.
ITAS,[Acerbità,crudeltà,] στρυφνότης, saporis asperitas, sæui-
.Ci.Q. Valerio: Syllanis temporis acerbitatem subterfugere.
O,bas,[Diuenter aspro,inacerbire,incrudelire,] πικραίνω, aspero.
...diam a li. 2 Crimenq; fera raptoris acerbat. compositum Ex-
erbo,pro ualde acerbo.
RBVS,ba bum,[acerbo,] στρυφνός, immaturum. Col. Vna peracer-
gustatu. Sic robustorum iuuenum acerbam mortem dicimus,
difficulter moriuntur,& ante ætatem maturã. Vir.li. 11. Fune-
mersit acerbo. Tractũ a pomis,quæ immatura,non nisi difficul-
ab arborib. diuelluntur. Per translationem est asper, infestus,
...iosus,] Ci. Lentulo: Acerbum habuimus Curioné. Acerbe [cru-
mente,] acerbius,acerbissime. Ci. 2. Tusc. Acerbius exigere.
RO,ras,p.c. ἀχυρόω,ab acus pro palea,paleis inficio. unde Ace-
um lutum, paleis immixtum ad tuguria facienda. Compositum
oscero,quod est,loquendo alterius sermonem impedio.
ROSVS,a,um,ut,Acerosus panis est farre minus purgato, ac for
bus a candido separato: ut ueteres putabant. Nonius.
RRA,[cassetta dell'incenso,turibolo,] arcula in qua tus reponitur,
o dijs sacrificatur. Festus. Turibulum uulgo dicitur. Græci θυμια-
τήριον. Cornutus scribit esse pateram, in qua libatur. Virgi. Et
rna supplex ueneratur acerra. Suet. in Tiberio: In sacrificando
tus specie ministri acerram præferentis.
RRA,urbs Campaniæ,non longe a Neapoli. Vis.2. Ge.& Ser-
s. Hinc Acerranus.
RSECOMAS,p.c.[con la zazzera,] ἀκερσεκόμης, Latine inton-
comam, & capillatus. Iuuenalis: Nemo uẽdit acersecomes. Ab
priuatiua particula,& κείρω καὶ κόμη,tondeo comam.
RVATIM,[A monte,] σωρηδὸν, per aceruos. Col. Sub fauia aceruã-
n enectę reperiuntur. Aceruatim dicere [Insieme,] quasi promi-
e,& nullo seruato ordine. Ci. pro Clu. Aceruatim reliqua dicã.
RVALIS,& hoc le. Ci. in 2. de Diu Argumentationes,quas Græ
oritas uocant,aceruales appellat.
RVO,uas,[Ammassare,] σωρεύω, accumulo Vir. ad crimen retulit,
amplifico: formidine crimen aceruat. Hinc Coaceruo, si-
l aceruo: Cic. in Rul. Pecuniæ coaceruantur. Aceruatio, accu-
latio. Pli.li.11.c.53. Aceruatio saporum pestifera.
RVVS,[cumulo,mucchio,massa] σωρὸς, aggregatio,& cumulus:pro
e minutarum,ut Valla li.4 rerum congeries,ut frumenti, legu-
nis: Pla. In Pse. Quibus aceruus frumenti sunt domi. Et aliquan
maiorum: ut, Aceruus scutorum. Et fere ad omnia usurpatur.
s,fluuius in Asia,Herod.li.3.
CO,scis,[Diuenir di sapor d'aceto,] ὀξίζω, acidus fio. Ho.& Co.
INVS,p.p. ἀκεσίνης, fluuius Persiæ, in Indum fluuium cadens.
gnus,& nauigabilis: circa quem ferunt arundines tantæ magni
inis nasci,ut singula internodia præstent uicem nauigij.
TA, ἀκεσις, medicis uocatur herba lutea, non tincta: Orobitis
ta a pictoribus. Sipontinus uide Pl.li.33.c.5.
TAS,stis, ἀκέστης, nomen Siculorum regis,de quo Virgilius.
TA,stis,fluuius Indiæ nauigabilis.
ABVLVM, ὀξύβαφον, ab accipiendo dicitur,ut testis est Hermo-
,etiam si Græci Oxybaphon appellant,quasi ab aceto,& est ge
mensuræ. Pli.li. 22.c.34. Cum acetabuli mensura dicitur, si-
ficat heminæ quartam partem,id est, drachmas 15. Acetabula
corporibus dicuntur pro pixidibus,ut anatomici uocant,quibus
endices insiguntur, circaq; ea uertuntur ossa coxarum. Pli. li.
cap. 51. ossa ex acetabulis pernarum. Acetabula item sunt uelu-
uidam caliculi in ijs piscibus,qui molles appellantur,ut in po-
o. Pli.li.9.ca 30 Luctatur complexu,& sorbet acetabulis. Aceta
s sunt etiam prestigiatorum uascula,siue caliculi,quibus attan-
n oculos fallendo præstringunt Senec.l.6.epist. præstigiatorũ,
tabula. Acetabulum abusiue dici potest de rebus alijs, quæ simi
dinem quandam referunt acetabuli, quod in corporibus esse,
ra dictum est. Quin.li.8.c 6.
ARA,ueteres pro commouere & agitare posuerunt.
ARIA,[Cose composte in aceto,] ὀξύβαφα, a quibusdam dicuntur
bæ seu cibaria, quæ ex aceto sumuntur ad excitaudum appeti-
t:quales sunt herbæ uirentes,quas aceto oleoq; guttatim instil
concinnamus Fiunt & ea herbarũ radicibus acetaria. Pl.li.30.
o. Stomachum in acetarijs sumpta corroborat. Alij ab accipien
hoc nomen deriuant,ut Acetaria sint horti,hoc est, hortensia:
oniam expedita res & parata semper sit. etiãsi Græci oxybaphõ
ellant,quasi ab aceto. Acetaria,ut nonulli uoluit, dici quoque
sunt carnes frustulatim concisæ,quæ ea aceto sumuntur.
VM,[Aceto,] ὄξος, ab aceo. Col.l. 3. Aceto acri cum cinere irri-
n.& transfertur ad animum [Affanno,] Pla. in Pse. Ecquid ha-
is homo aceti in pectore? uidetur acerbitatem significare, hoc
dolorem mœroremve acerbissimum [Sdegno,] Idem in Bacch.
ce speriar,sit ne acetum tibi cor acre in pectore,id est,acrimo
nia,& indignatio. quidam astutiam intelligunt. Et dicitur, aceto
quempiam perfundere [riprendere agramente,] amara mordacitate
seprehendere. Hor. 1. Serm At Græcus postquam est Italo perfu-
sus aceto,Persius exclamat.

ACAVM,oppidum est Colchidis in ripa Phasidis.

ACHAEI, ἀχαιοί, Ponti accolę, Orchomeniorum colonia.

ACHAEMENES,p.c. ἀχαιμένης, nomen primi Persarum regis,ut scri-
bit Herod. Fuit & Xerxis frater.

● ACHAEMENIA,pars Persidis. Steph.

● ACHAEMENIDAS,unus ex socijs Vlyssis. Virg. Aeneid. 3.

● ACHAIA, ἀχαΐα, Peloponnẽsis regio ad septentrionem, ab Isthmo
usq; ad Araxum,& Eliorum agrũ ad orientem extensa. Strabo li.8.

● ACHANA,flumen Arabiæ, Plin.lib.6.cap. 28.

● ACHARNAE,ciuitas Græciæ,in Attica regione. Thuc.lib. 2.

ACHATES,p.p. [Agata,] ἀπὸ τοῦ ἄχεος, i. a cura: quæ regum semper co
mes est. quo nomine dictus Aeneæ comes. & lapis quidam pre-
tiosus in Sicilia,apud Achaten fluuium primum repertus. Pli.lib.
37.c.10. Achates in magna fuit auctoritate. tempestates auertere,
& flumina resistere dicitur. in hoc lapide habuit Pyrrhus Epirota-
rum rex Musas nouem naturales,& Apollinem cum lyra.

ACHELOVS, ἀχελῷος, Aetoliæ rex, a quo fluuius eiusdem nominis,
a Pindo oriens, & Aetoliam ab Acarnania diuidens, in Malcacum,
quod modo pollessiuum est,modo pro aqueus ponitur. Vir. Geor.
1. Poculaque inuentis Acheloia miscuit uuis ueteres enim aquam
omnem Acheloon nũcupauere,quòd primus post diluuiũ erupisse
terra fertur: siue quòd Acheloua in Græcis, ubi tot ingenia flo-
ruerunt,omnium fluuiorum celeberrimus fuit. Hinc Acheloides
Nymphæ.

● ACHEMON,unus Cercopum. Suid.

ACHERON, rontis, [Acheronte,] ἀχέρων, palus infernalis dicitur a
poetis, ἀπὸ τοῦ ἄχεος καὶ τοῦ ῥέω, quasi esset fluuius dolorum. Virgil.
Flectere si nequeo superos, Acheronta mouebo. Ab, Acheron fiunt
Acherontius,& Acherusius, Acheronticus, Acherons pro Ache-
ron,dixit Plau. in Cap. nullus adæque est Acherons.

ACHERONTIA,ciuitas parua Apuliæ,in monte sita.

ACHERVSIA, ἀχερουσία λίμνη, palus inter Capuam & Auersam, per
aperta plana usq; prope Cumas diffusa. Dionysius in 2. Bibliothe-
cæ historiæ. tradit paludem esse Acherusiam, in quam immittan-
tur cadauera in ulteriorem ripam deferenda: inde natam de Cha
ronte,qui animas transuehebat Stygem,fabellam. Item Acherusia
specus est iuxta Euxinum.

ACHETAE, [cicale,] ἀχέται, cicadæ, argutæ & canoræ: a uerbo
ἤχω, sono.

ACHILLEON, ἀχίλλειον, oppidum iuxta tumulum Achillis, a Mity-
leneis conditum,ubi classis eius steterat.

ACHILLEOS, ἀχίλλειος, myriophyllum herba, appellata, quòd eam
Achilles inuenisse traditur in curando uulnere Telephi.

ACHILLES,[Achille,] quod & Achilleus dicitur: nam Græce ἀχιλ-
λεὺς, nomen uiri, apud Homerũ cantatissimi: cuius genitiuus tam
in i, quam in is, finit. nomina. n. in eius diphtongon finita, apud
antiquos terminabantur in es,ut Theseus, Theses, Tydeus, Tydes.
genitiuus erat in is, Thesis, Tydis: ubi in fine carminis abijcitur
s,ut Thesi, Tydi. remansit consuetudo in Achilleus, & Vlysseus:
Achilles: Vlysses: quorum genitiuus est Achilli, Vlyssi, in carmi-
ne Virgiliano: Danaum atque immitis Achilli. Hic Pelei & The-
tidis filius, Chironi nutriendus datus est, inter filias Licomedis
sub habitu muliebri absconditus, ex Deidamia generat Pyrrhum.
Indignatus contra Agamenonem, post mortem Patrocli, suscepit
a Vulcano arma noua, Hectorem occidit, a Paride coniugium
Polyxenæ sperans, tandem occiditur, & in Sigæo promontorio
sepelitur.

ACHILLEVM,genus spongiarum tenue, densumque, ex quo penicil-
li. Pli.li.9.ca.45.

ACHIMENES, ἀχαιμένης, filius Bacchemonis, filijs Persæ: a quo A-
chimenia regio. Fuit & Achimenes Ariobatis regis Lyciæ filia,
uxor Bellerophontis.

ACIARIS,securis ęrea: qua in sacrificijs sacerdotes utebantur. Fest.

ACICVLA, ῥαφίδιον, ab acu,ut inquit Priscianus, qua utuntur mulie
res ad ornatum capitis. Est & Acicula piscis tenuis,ac longus.

ACIDALVS, p. c. fons in Orchomeno, oppido Bœotiæ, Veneri sa-
cer. unde Venus Acidalia dicta.

ACIDVLA,pyra,a succo subacido dicta.

ACIDVS, da, dum, p.c.[cosa che è diuenuta acetosa,acida,] ὀξὺς, aspe-
rum,ab aceo. Col.li.6. Malum Punicum acidum sic emendabitur.
Diminutiuum est Acidulus. Compositum, Subacidus, aliquantu-
lum acidus. Cato.li. de re rust. Subacidulum uinum non durabit.

ACIES,[Filo tagliente,punta,taglio,] ἀκὶς, ἀκμὴ, ea pars in ferro, quæ
ob acumen secat. Transfertur & ad alia, oculos, animum, ingeniũ,
Significat & exercitus instructionem, [Ordinanza,] cum ad di-
micandum paratus est, quòd acuto ferro armatus sit. Vir. Geor. 2.
Campo stetit agmen aperto, Directæq; acies. Cic. in Catone
Non

Non ne uidetur is animus, cuius obtusior sit acies non uidere? Dicimus autem tam acie, quàm aciei in genitiuo. Sal. li. 1. Historiarum: Dubitauit acie partes.

ACIAM, trabere, [Aguzzare,] est acuere. Pli. li. 36. c. 12.

ACINACIS, p.c. [Sorte di coltello usato da Persi,] ἀκινάκης, gladius Persicus. Hor. lib. 1. Car. Lucernis Medus acinacis. Val. Flac. Insignis acinace dextra.

ACINVS, acini, [Acino,] p.c.m.g. acino, & acinum neutri, teste Nonio, ῥάγες, inter fructus minutiores arborum fruticum ve densius nascantur: ut uuæ grana, hederæ, sambuci, tribuli, mali Punici grana. Hieron. Nunc de acino uinacei differamus. Granum paruum, est, ut uix duobus digitulis teneri possit: baccæ diffusius & rarius ut fructus lauri, Valla li. 4 Inter acinos & baccas hoc interesse puto, quod acini inter fructus minutiores arborum fruticum ue densius, nascantur, baccæ dispersiue & rarius. Nonnunquam acini & baccæ indifferenter ponuntur. Vir. Sanguineis ebuli baccis. Ab acinis uuæ, Acinaticius, a, um, fit: ut uinum acinatitium. Vlp. ff. de uino leg. Acinatitium uinum.

ACINOS, siue acinus, fœm. ge. herba. Pli. li. 21. cap. 15. & 27.

ACINOSVS, a, um, ab acinus, quod multos habet acinos, ut uua acinosa. Pl. l. 14. c. 3 Columbinę acinosissimę. Acinosum pro re succosa, in modum acinorum. Pli. li. 12. c. 13. Alari semen acinosum.

ACIPENSER, seu Aquipenser, ἔλλοψ, genus piscis: de quo Pli. li. 9. c. 17. Apud antiquos piscium nobilissimus habitus acipenser: unus omnium squamis ad os uersis contra aquam nando meat. Martialis: Ad Palatinas acipensera mittite mensas.

ACITANI, Hispana gens, simulacrum Martis radijs ornatum colens, quem Necem, id est, Martem uocant. uide Acintani.

ACIS, Ἄκις, fluuius Siciliæ, ex Aetna procedens: ex cuius ripis fertur Polyphemus saxum in Vlyssem fugientem ciecisse.

● ACITHIVS, fluuius Siciliæ. Ptol.

AGITIA, insula: quæ & Melos & Siphnus dicitur.

ACLASSIS, tunica ab humeris non consuta. Festus.

ACLIDES, p.c. Vir. li. 7. Teretes sunt aclides illis.

ACMON, is, p.c m. g. ἄκμων, latine incus. inde Pyracmon unus e Vulcani famulis, quòd a calenti incude nunquam discederet. Seruius Vir. 8. Aen. Brontesq; Steropesq; & nudus membra Pyracmon.

ACMOTHETON, ti, p.c. n. g. ἀκμόθετον, lignum sustinens incudem.

ACOETIS, ἀκοίτης, nomen uiri pauperis, huius tenuitatem exprimit Oui. li. 3. Meta. Ille metu uacuus nomen mihi (dixit) Acœtes. Patria Mœnia est: humili de plebe parentes.

ACOLASTVS, sti, [Vitioso,] ἀκόλαστος, prodigus, intemperans, immodestus, lasciuus, libidinosus, infrænis, immoderatus. Gellius li. 19. c. 8. Negat latine uerti posse, sonat ad uerbum, impunitus, uel incoercitus, ut sit qui cupiditates non punit, ueluti iniecto fræno. Nam κολάζω, punio est, & α priuat. nec solum de hominibus, uerumetiam de rebus dicitur, ut ἀκόλαστος γλῶττα, lingua infrænis, Acolastus homo, homo nihili, neque rei, neque frugis bonę. Gel. lib. 7. c. 11. Budęus in commen. proteruum proprie significare putat, & qui sibi circa libidines temperare non potest.

ACONA, Bithyniæ portus prouentu malorum graminum adeo celebris, ut nouias herbas Aconita nominemus. uide Aconitum.

ACONITVM, p p ἀκόνιτον, herba, quæ ex Cerberi spuma conspersa, uenenú maxime dirú contraxit, quo tempore eú Hercules ab inferis traxit. dictum Aconitum ἀπὸ τῆς ἀκόνης, hoc est, a cote, seu caute: iuxta Oui. dicentem, Quia nascũtur dura uiuacia caute, Mortales aconita uocant. Sunt qui ab Acone portu deriuent Heracleæ, Lyci fluminí opposito. Alij quod iuxta nullus puluis interueniat. Nam κόνις, Græce puluis: ἀκονιτί, sine puluere, Pli. li. 27. scribit Aconitum dictum, quòd in nudis cautibus, quas Aconas uocant, nascatur. Vel quoniam ἀκονίζομαι, est, accelero: quia mortem accelerat. Sunt qui putant eam herbam esse, quam [Napello,] uocant uulgo, sed non est.

● ACONTEVS, uenator egregius, Stat. li. 7. Theb.

ACONTIAE, [Comete,] ἀκόντιαι, sunt stellæ crinitæ, ἀπὸ τοῦ ἀκοντίου, hoc est, a iaculo: quia iaculi modo uibrantur ocyssimo uolatu. Pli. li. 2. c. 25. Easdem breuiores & in mucrone fastigiatas Xiphias uocauere.

ACOPA, orum, ἄκοπα. p c. medicaméta, quæ adhibentur lassis, impositoex re uocabulo. Pli. li. 29. c. 3. Ad omnia quæ acopis curantur.

ACOPIS, ἀκοπίς, gemma, nitro similis, pumicosa, aureis guttis stellata, lassitudinem soluens Pli. li. 37. c. 10.

ACOPVS, herba est, quæ & Anagyros, ἀνάγυρος, cuius semen commanducatum uomitiones facit. Pli. li. 27. c. 2. unde prouerbium, ἀνάγυρον κινεῖς, hoc est, Anagyrum moues, quoties loquimur de re, unde nobis ignominia excitari possit.

ACOR, [Acuità, asprezza, fumosità,] ὀξύτης, in saporibus, ut ita dicam, acuitas, siue asperitas, ut uini mali Punici. Col. li. 5. Ea res etiam dabit acorem malorum.

ACORNA, æ, genus cardui. Pli. li. 21. c. 16. Acorna colore rufo.

● ACORVM, & Acorus Plinio, herba, quæ gladiolus dicitur.

ACQVIESCO, [Riposarsi, acquetarsi.] ἐπαναπαύομαι, quiesco. Per translationem: cum remittitur dolor, aut alia animi molestia. Ci. 1. de Fin. Nunquam finit eum respirare, nunquam acquiescere. & dicitur, acquiescere in re aliqua, aut in aliquo homine, cum quadam animi uoluptate, quieteq; consistere, & oblectari in re aliqua in qua prius in dubio, aut solicitudine animus fuisset [Consolarsi,] Ci. Sulp. li. 4. His uero temporibus habemus aliud nihil, in quo acquiescamus, id est, oblectemur, & affectum animi sistamus. dicitur quoque acquiescere alicui rei, pro in aliqua re. Seneca Epist. 24. Vt meliora tibi proponas, & acquiescas spei blandæ.

ACQVIRO, [Acquistare,] προσπορίζομαι, quærendo adipiscor, ab ad & quæro. Cic. de Ami. Acquirendi sunt, quos diligamus. Acquirere pro augeri. Pli. li. 15. c. 17. Vini odorem acquiri putant.

● ACRA, uicus ad ostium Mæotidis, & promontorium extremum Salentinorum. Pli. lib. 3. c. 11.

● ACRADINA, Syracusarum pars Steph.

ACRATOPHORVM, ri, [Orciolo] urceolus Latine. Ci. de Fin. Ephippijs, & acratophoris.

● ACRAGAS, nobilis artificis nomen. Plin. lib. 33. c. 12.

● ACRAVISCI, populi Pannoniæ. Plin. lib. 3. cap. 25.

ACREDO, dinis. [Asprezza, granezza,] ἀωρία, asperitas in fructibus non maturis.

ACREDVLA, [Lusignolo,] p.c. φιλομήλα, putatur luscinia auis, Cic. in progne: Et matutinos exercet acredula cantus.

ACRIMONIA, [Asprezza,] δριμύτης, asperitas, ad uarias refertur res. Cato de Re rust. Si ulcus acrimoniam eius ferre non poterit. Col. li. 10. acrimonijs allij, uel ceparum Per translationem pro uehementia, δεινότης. li. 4 ad Heren. Hæc exornatio tum multum uenustatis habet, tum grauitatis, & acrimoniæ plurimum.

ACRIS, Italiæ fluuius est, in Tarentino sinu.

ACRISIVS, Ἀκρίσιος, Abantis Argiuorú regis filius, & pater Danaes hic, cum apud Argos annos xxxj. regnasset, a Perseo nepote suo, licet non sponte, occisus est. A quo fit Acrisioneus, nea, neum, Ἀκρισιώνειος, Virg. Quam dicitur urbem Acrisioneis Danae fundasse colonis. Patronymicum fœmininum, Acrisione, pro Danae.

ACRITAS, atis, [Acetosità,] denominatiuum ab Acer. Gel. li. 13 c. 2. Nihil interest, acritudo, dicas, an, quod Attius in Neoptolemo scripsit, acritas.

ACROAMA, ἀκρόαμα, auditio, iucunda narratio. Cic. pro Archia, & in Ver. & Sue. in Augusto scribit acroamata ab eo interponi solita conuiuijs, ad conuictores oblectandos. Aristoteles Acroamata nominauit commentationes suas, quas discipulis tradebat. Lampridius accipere uidetur pro ipsis hominibus acroama recitantibus, cum ait in Alexandro: Alexandrum uocales exoletos, & omnia acroamata populo donasse. Vide additamenta Manutij.

ACROCERAVNIA, uniorum, ἀκροκεραύνια, montes excelsi inter Armeniam, & Hiberiam dicti, quòd fulminibus infestentur: nam κεραυνὸς, fulmen, ἄκρος, altus De his tamen Pli. lib. 3. c. 23. aliter sentit. ubi t. n. initium Epiri, esse montes Acroceraunios.

ACROCORDONES, [Porri che nascono per le mani,] ἀκροχορδόνες, uerrucæ nostratis fabæ amplitudine, quæ pueros maxime infestant: dictæ, quoniam in imo angustæ ita sunt, ut pendere uideantur. Celsus lib. 1.

● ACROCOMAE, populi Thraciæ. Hom. in catalogo nauium.

ACROCORINTHVS, ἀκροκόρινθος, mons Peloponnesi excelsus, inter duo maria Aegeum, & Ionium, stadiorum trium & dimidiati: sub cuius radice iacet oppidú Corinthus. Vertex ipse Acrocorinthi, Veneri sacram habet ædiculam: infra uerticem, Pirenem fontem.

● ACROLOCHIAS, promontorium Aegypti ad Pharon. Strab. li. 17.

● ACRONYCTAE, stellę uesperi oriente, cum sol ad occasum uergit.

ACTA, [Lito,] substantiuum nomen, & Grecum, ultima depresso accentu, literis. nam ἀκτή, litus dicitur, ἀκταῖος, littoralis. Vir. lib. 5. in sola secretæ Troades acta Anchisen flebant. auctor Ser.

ACTA, orum, [Atti.] πράξεις, ab ago, gis, dicuntur de rebus priuatis, minoribus, familiaribusq;, quæ in urbe fiunt, & in scripta rediguntur. Iuuena. Cupient & in acta referri. In quo sensu etiam Actus dicimus. Ci. De uita mea atq; actibus respondeo. Acta uero diurna dicũtur, quæ per singulos dies fiunt, & scribuntur. Græco uocabulo ἐφημερὶς, Latino diarium dicebantur. Sue. in Cæsare: instituit, ut tam senatus, quàm populi diurna acta conficerẽtur. Acta uero eius, qui togatus in rep. uersatus sit cum imperio ac potestate, sunt proprie leges. Ci. Quære acta Gracchi: leges Semproniæ proferentur. Acta, & Actitata Cornucopia ita distinguit. Acta sunt, quæ extra iudicium fiunt: actitata, ea quæ in iudicio. Putem & Acta, & Actitata utrobiq; fieri, sed Actitata frequentiam denotare. Valla li. 4. Gesta & Acta hoc differunt: quia illa sunt in administratione magistratus, & in rebus maioribus, & ad remp. & ad plures spectantibus, ut gesta Cæsaris: acta uero etiam rerum priuatarum, & minorum, ac familiarium. Acta circumducere, id est, delere. Paulus sub titulo de re iudicata: Acta apud se habita, si partes consentiant, iudex potest ea diu iubere circunduci.

ACTAEA,

cTAEA, nympha, ab acte, id est, littore maris dicta.

cVASA, Græci ebulum dicunt: & proprie chamæacten, χαμαιάκτη, nisi quis sambucum pro actæa capiat: quam uocant Actem, & fructum eius Actæon.

cVAEON, ἀκταίων, cum diphth. Aristæi filius, a Diana in ceruum conuersus, & a suis canibus dilaceratus: de quo Ouidius.

cTAEVS, ἀκταῖος, a, um, dicitur pro Atheniensi. Nam Attica regio apud priscos dicta est non solum Atthis, idos, ab Atthide Cranai regis filia, ut inquit Eustathius, sed etiam Acte, ut Pli. lib 4. & Gellius testantur. Vel ab Actæone, uel ab Actæo rege indigena. Primus.n. Atticam regionem Acten dictã, Lycophron Græcus poeta innuit: apud quem Castor & Pollux ἀκταιονιλίχου, appellãtur. Vel quia littoralis fere tota sit, exili, & angusto quodã uelut margine, ut auctor est Strabo. Vnde Oui. 2. Meta. Separat Aonios Actæis Phocis ab oris; uult.n. Parnassum mediũ esse inter Bœotiã, & Athenas: Attica.n. regio quondam Ionia est uocata, ab Ionio Apollinis, & Creusæ Erechthei filio, uel (ut inquit Strabo) ab Ione Xuthi filio.

cTIA, actiorum, ἄκτια, ludi quinquennales, Actiaci, Apollini actio dicati: qui prius & a finitimis agebantur. sed ab Augusto honorificentius celebrati sunt. ut Seruius super illo loco, Actiaq; Iliacis celebramus littora ludis.

TIO, [Attione, opera.] cum ab ago nomen uerbale sit, multa significat. nam quandoq; pronunciationem [Prononcia.] Cic. in Orat. Est actio quasi corporis quædam eloquentia, cum constet è uoce atq; motu. quid autem sit pronunciatio, habetur. li. 1. ad Heren. Pronunciatio, est uocis, uultus, gestus moderatio cum uenustate. Quandoque actio, ἀγὼν, ponitur pro oratione scripta: quandoq; pro historia [Historia,] Vt Ci. actiones in Ver. Quinct. lib. 7. Cuius actionẽ solam in hoc tempus emiseram. Quandoque dicitur defensio, [Difesa,] alicuius rei, Ci. Q. Valerio: Actionẽ meam C. Cęsar comprobauit. Et actio, δίκη, ius, quod sibi debetur in iudicio persequendi li. 2. ad Heren. A caussa cadit is, qui agit, nisi habeat actionẽ. Hinc actio gratiarum, cum gratum animum pro accepto beneficio uerbis demonstramus. Cic. Planco, Gratiarum actionem a te nõ desiderabam Interdum pro administratione. [Gouerno,] & actis. Cic. Mearum actionum monitores. Generaliter capitur pro omni actu. Cic lib. 1. Offic. Virtutis laus omnis in actione consistit.

cTISSANAS, rex Aethiopiæ, qui Amasim Aegypto depulit. Diod. lib. 2. cap. 1.

cTIVM, ἄκτιον, Epiri promontorium, ubi Augustus Antonium, & Cleopatram uicit.

TITO, tas, pe. co. ἐνεργῶ, frequentatiuum, ab acto, sicut scriptito, a scripto, lectito a lecto. & proprie Actitare dicitur in caussis, ἀγωνίζεσθαι. Cic. de claris Orat. Potidius multas priuatas caussas actitauit. uide & Gel. lib 9 cap. 6.

cTIVVS, [Che opera,] ἐνεργητικὸς, qui agit. nomen est fictum a grammaticis, ut uerbum actiuum, quod, teste Prisciano, semper actum significat. Plura apud eundem lib. 8. cap. de generibus uerborum.

cTOR, [Operatore, facitore,] συνήγορος, ὁ λέγων, qui aliquid agit: qui caussam agit, ut orator: qui gestũ uultus & corporis agit, ut mimus & histrio: & qui comœdias & tragœdias agit, ut comœdus & tragœdus, ὑποκριτής. Ci. de claris Orat. Actori summo caussarum, & histrio. Item dicitur uillicus, qui res nostras curat. Col. li. 1. ca. 7. Ita fit ut & actor, & familia peccent.

cTVARIVS, [Notaio,] qui acta, actionesq; describit ueloci stylo, eaq; descripta deinde recitat: notarius, γραφεύς. Suet. in Cæs. Quam Augustus existimat magis ab actuarijs exceptam, male subsequentib. uerba dicentis, quàm ab illo editam. Item qui aptus est ad uehendum. unde Actuariæ naues, paruæ, celeres, ὁλκάδες, quòd cito agi possunt. Salust. actuariæ naues triginta. Actuariolum pro nauibus actuarijs accepit. Cic. ad Att. li. 10 & li. 16.

cTVM EST, [Espedito, spacciato, finito,] πέπρακται. semper in malam partẽ accipitur: ut, Actũ est de rep. id est, extincta, desperata est. Teren. in And. Actum est, siquidem hęc uera prædicat.

cTVOSVS, ὑποκριτικὸς, ab actu: qui in actibus multum exercetur, πρακτικὸς, ut actuosus ignis, apud Senecã. Dona. in Ter. Hęc scena actuosa est. Actuosa uita, quę in actione, & labore uersatur. Actuose aduerb. Cice. 3. de Orat. Quam remisse? quam non actuose?

cTVS, a, um, [Finito, condotto a fine.] πεπεραγμένος, ponitur pro completo. Virg. l. 6. His actis propere exequitur præcepta Sibyllæ. Pro adducto. Idem lib. 1. seu tempestatibus acti. Pro impulso. Idẽ li. Viribus ensis adactus. Pro admoto. Idem lib. 11. Accelerãt acta pariter testudine Volsci. Pro territo, [Spauentare,] ut, Prodigijs acti cælestibus ossa piabunt. Actum agere. Ter. Ad. Actum agã. ubi Donatus, Actum agam, prouerbium, id est, nihil agam: Quod.n. iure semel iudicatum fuerit, rescindi & iterum agi non potest. Alia significata quære in Ago.

cTVS, us, [Atto, una cosa che si fa.] πρᾶξις, Salust. Constituerat, uti L. Bestia de actibus Cic. quæreret: id est de ijs, quæ Ci. dixerat, aut fecerat. Interdũ actus dicitur historia. Et partes comœdiæ, ac tragœdiæ dicuntur actus, a gestibus histrionũ: qui ex hoc ipso actuosi dicuntur. Et actus dicitur spatiũ in agro centũ uiginti pedũ, q; in eo boues agerentur, cũ araretur uno impetu iusto. Tres aũt reperiuntur actus, minimus, quadratus, & quadratus duplicatus: minimus, quatuor pedes habet latitudinis, longitudinis pedes centũ uiginti: qđ spatiũ in agris erat inter uicinos: quadratus undiq; centũ uiginti pedib. finitur: quadratus duplicatus iugerũ præstat. Rursus actus, ut Modestinus de seruitute rusticorum scribit, est ubi armenta trahere, & uehiculum ducere licet, ἐλασία, iter quo quis pedes, vel eques commeare potest. Vide institutiones Iustiniani. lib. 2. tit 3.

ACTVTVM, p. p. [Di subito, incontanente,] αὐτίκα, aduerb. temporis, ab actu. i celeritate, ualet statim. Ter. in Phor. Aggredere actutum.

ACVLEVS, [Ago.] κέντρον, spiculum, uel res, seu oratio pungens. Col. lib. 1. Palus infestis aculeis armata. Cic. de optimo dicendi genere, transtulit ad orationem: Horum oratio, inquit, neque neruos, neq; aculeos oratorios habet. Hinc Aculeatus, ta, tum, [Aguzzo.] quod acumine pungit. Pli. lib. 11. quiddam aculeatum linguis simile. Per metaphoram, quod quasi pungit animum [Pungente,] Cic. Att. lib. 14 Aculeatæ litteræ. Aculeolus diminut. Mar. li 8.

ACVMEN, p. p. [Acutezza,] ὀξύτης, subtilitas. Per translationem pro ingenij perspicacitate. Col. in præfatione: Facillimam esse, nec ullius acuminis rusticationem. quòd quæ in acumen terminent, interius magis penetrent.

ACVMINATVS, a, um [Aguzzo,] quod acumen habet. Pli. li. 11. c. 2.

ACVMINO, nas, p. c. [Aguzzare,] ὀξύνω, acutum facio. Lact. de Opificio, córeatũ spinæ a summo capite deductũ, acuminauit in caudã.

ACVO, cuis, cui, cutũ, [Dare il filo, affilare, aguzzare.] ἀκονάω, θηγαίνω, proprie falce, cultro, & huiusmodi, quæ acui possunt. Col. li. 3. Quoties falcem acueris. Per translationem. [Insegnare,] Teren. in Ad. Illos ætas acuet: id est, docebit. Vir. 1. Ge. in simili significatione cordibus tribuit: Curis acuens mortalia corda. Cic. Trebo. In excitando, & in acuendo plurimum ualet, si laudes illum, quem cohorteris. Et lib. 3. Offic. [Accendere, incitare,] Duæ res illum acuebant, otium, & solitudo: id est, incendebant. Acuere pro irritare. Virg. 7. Aen. Postquam uisa satis primos acuisse furores Dicimus & acuere ingenium, Pro excitare. Hinc Exacuo, ualde acuo. Virg. li. 1. Geor. Exacuunt alij uallos. Idem li. 3. Geor. Dentesq; Sabellicus exacuit sus. Præacuo, prius acuo. Cato: Vitem teneram præacuito.

ACVPEDIVS, ὀξύπους, cui præcipuũ est in currendo pedũ acumẽ. Fest.

ACVS, ci, m. g. qui & acicula dicitur, βελόνη, piscis genus. Mar. li. 10. tenues ducere credis acos. Hic & Belone dicitur. Pli. li. 9. c. 51. Acus, siue Belone, utero parit. ab eodem li. 32. c. 11. aculeatus piscis.

ACVS, aceris, gen. neut. purgamentum frumenti, ἄχυρον. Col. lib. 8. lactens porcus acere nutricandus.

ACVS, [Ago.] ἀκίστρα, βελόνη, quartæ decl. ge. fœ. est qua suimus, & qua discernimus capillos: ab acuta cuspide. Cic. & alij Paleæ etiam frumenti acus dicuntur, a similitudine acus. Col. li. 2. tenuissimæ acus resectæ. Similiter exercitus instructio, ab acumine telorum. Fest.

• ACVSILAVS, rhetor Atheniensis Suid.

• ACVTIA, P. Vitellij uxor. Tacit. lib 5.

ACVTVS, ta, tum. p p. [Acuto, aguzzo.] ὀξύς, quod acumen habet. Plau. in Mil. Acutus culter probe Trãsfertur & ad incorporea [Sottile] ut acutum ingenium, acutus uisus. Interdò pro aspero, [Aspro,] Vir. Et acuto murice. Acutam autẽ uocem tenuem uocamus. Acute ad uerb. [Acutamente.] Cic. in Lælio, responsa acute. Ab acuto, Acutulus dimi. Cic. 3. de Nat. deo. acutulas conclusiones: id est, argutas.

• ACVLAS, philosophus. Suid.

• ACYLOS, fructus ilicis fœminæ. Pli li. 18 c. 6.

ACYPHAS, urbs Thessaliæ putatur, quæ & Pindus, ἀκύφας.

A ANTE D

AD, [A,] πρὸς, παρὰ, præpositio est, quæ tã in compositione, q̃ in appositione inuenitur, cuius proprius est usus cũ motus aliquo significatur & plerumq; propinquitatẽ significat [Appresso,] Curtius: ad ripã fluminis ingens arbor. Ci. Fiscos ad senatorẽ relictos. Col. li. 1. Quicquid apposueris: id est, iuxta posueris Habet quoq; uim similitudinis: ut ad unguentum intendẽdi: ut admodũ id est, ualde: adeo, in totũ eo. Denotat motum ad hominem. Ter. in Phor. Cessas hominẽ adire? Interdũ motũ ad rẽ Vir. Necdũ illis labra admoui. Interdũ ad locũ. Salust in Iug. Plerãq; loca hostiliter accedit. Significat & locũ. Cic. Tironi: Ad urbẽ accessi Quãdoq; contrarietatẽ. [Contra,] ut, Ad illũ mihi pugna est: id est, contra illũ. Cic. Curioni Ne ad ea meditere. Quãdoq; cõparationẽ: [A rispetto.] ut Cęsar. Nihil ad equitatũ tuũ: id est, cõparatione equitatus tui. Quandoq; additionẽ: [Oltre,] ut, ad hæc mala Quãdoq; caussam. [Perche,] ut, Ad quid hoc fecisti? Ad, cum suo accusatiuo, pro datiuo ponitur. Ter. in Phor. Ad dicem datur ea in seruitutem. Capitur pro circiter: [Intorno,] ut, Ad duo millia hominum occisa. Pro super [Pen sopra] Ter. in Aod. Ad eam sem improbum. Donatus, Ad eã rẽ, super eam rẽ. Vsurpatur pro ante [Auanti,] Vir. Cunctantẽ ad limina templi. Item pro post: [Dopo,] ut, ad hæc. Significat & tẽporalitatem, & hoc duobus modis: Vno, cum temporis conditionem significat, [A tempo.] Quinct. Fingere ad tempus uideor. Altero, cũ significat

temporis spatium,& includit tempus,cui adiungitur:[*Infino,*]ut,Si lebo ad annũ,Latebo ad tẽpus,Varro: Cũ ad tẽpus latuisset, tandẽ inuẽtus est.Ci.pro Cec.ad diẽ ueni in castellũ:id est die prestituto. Aliqñ additur usq;.[*Infino,*] Sal.in Iug. usq; ad nostrã memoriam laborauere. Aliquando usq; ad,& usq; significat,& dicitur ad hanc diem.Ci.in Catil.Si Catilina in urbe ad hanc diẽ remansisset,ad lucem dormire.Idẽ in Diuin.ad lucẽ pugnare.Liu.3.ab urbe, ad multum diei,& ad multam diem.Cice.ad Atti.Multus sermo ad multã diem.ad exactam ætatem,Festus,Pompeius ad id locorũ,id est adhuc,uel usq; ad id tempus,Liu.5. Deca. ii. 3. nec se ad id locorum scire propter quam caussam consul pro hostibus fuerit ad cinerem ambustus,hoc est,ita ambustus,ut in cinerem redigatur.Pli.lib 9. cap.10.Pariunt oua auium ouis similia ad centena numero. Comprehendit,& numerum cui adiungitur. Liu.lib.2.Ad unũ nẽs occidit.Plaut.in Epid. Ad quadraginta eam posse emi minas.Quãdoq; absolute ponitur,[*Al tempio,*] ut apud Ter.in Adel. Vbi ad Dianæ ueneris:subintelligitur templum,sed Attice . Ad cyathos stare dicuntur pincernæ regibus quibus cyatho uina ministrãt.Sue.in Cęs. Memmius etiam ad cyathum & uinum Nicomedi stetisse obiecit, ad dextrã,& sinistram,subintelligitur manum.Ter.in Heau.Proximam huic fundo ad dextrã.Idem in Adel . Ad sinistram hæc recta platea.Ad urbem esse dicebantur olim, qui triumphũ sibi decerni uellent,urbem non ingredientes,ne id ius amitterent.Cic.4. Verr. Ad urbem cum esset , Ad in compositione cum iungitur dictionibus incipiẽtibus,a,c,f,g,l,n,p,r,s,t,mutatur d,in litteras sequentes,ut accurro,affero,aggrego,alligo,annumero,appono,arrogo,assisto,attribuo.excipiuntur agnosco,in quo d,abijcitur,aut in g,mutatur, sicut in agnatus , euphoniæ caussa :aperio: similiter adiuro, ubi d,remanet,sicut suo dicitur loco. Sed si componatur cum a,b, d,e,h,i,o,u,semper d,integra manet:ut:Adamo,adbibo, adbreuio, adduco,adeo,adhibeo,adimpleo,adoleo,aduoco,si uero cum q,d, mutatur in c,ut acquiro. Anquiro autem ab au fit.

● ADA,Artemisiæ soror.Strabo lib.14.

ADAD,ἄδαδ,siue Adadus deus est,quem Assyrij summum habent,ac maximum uenerantur.Significat hæc uox non aliud fere, q̃ unum: adijciunt & Deam nomine Adargatim, siue ea sit etiam Atergatis. Omnia horum duorum numinum potestati subiecta opinatur,solem interpretari,& terram,Cœl.antiq.lect. li.10.ca.34.& fusissime Macro.li.1.Sat.c.23.meminit nonnihil Pli.li.37.c.15.

● ADADATA,ciuitas ad Taurum montem.Str.li.15.

● ADAE,oppidum non procul a Cuma.Stra.li.12.

ADAE,rum.Oppidum Asiæ.Strab.lib.13.

ADAEI,Arabes Aegypto finitimi,ut scribit Ptolemæus.

ADEQVA, [*Parimente,*] ἐπίσης , æque Plaut.in Cas.Non est amator adæque miser.

ADEQVARE,[*Vguagliare,*] ὁμαλίζειν, æquare, hoc est , complanare. Liu.10.omnia tecta adæquat solo.

ADAERO,as,are,p.p [*Stimare a contanti.*] Budæus: Adærare est ære æstimare : & ab ære deductum.In lege annonas,de reg.milit.annonæ,lib.12.Species resistentes non aliter adærentur , nisi ut in foro rerum uenalium distrahuntur. Species autem resistentes intellige, restantes,quæ ex præterito debentur.

ADAGGERO,ras,ἐπισωρεύειν,uide Aggero.

ADAGIA,æ,modo uetula recentis partus, modo ad agendum apta.

ADAGIVM,& apud antiquos adagio,onis,[*Prouerbio,*] παροιμία,prouerbium;quasi circumagium , quod per ora hominum circunferatur.Festus : Adagia ad agendum apta. Donatus in Eu. Adagiones, quod rem agant,facetis hominibus adscribuntur.

ADALLIGO,as,are,[*Legare.*]ad aliquid ligo.Pli.lib.20.c.55.semen tritum adalligant brachio.

ADAM,ἀδὰμ,hebraice,ut Iosephus scribit,idem quod ruber.

ADAMANTAEVS,a,um,[*Di diamante,*]adamantinus.Oui.7.Met. Adamantæis Vulcanum naribus efflant.

ADAMANTINVS,a,um,p.c. [*Adamantino,di diamante,*] ἀδαμάντινος, qđ est ex adamãte.Proper.Flagrantes adamantina sub iuga tauros.

ADAMANTIS,tidis,f.g.herba magica.Pli.lib.24.c.17.

ADAMAS,p.c.[*Diamante,*]ἀδάμας,lapis magni pretij ab ἀ priuatiua particula,& δαμάζω,domo,quasi indomitus,q̃ durissimus sit.creditur etiam a non nullis,eum,nullo ictu posse frangi, quod falsum esse,qui experiuntur,intelligunt. facile hircorum calido sanguine dissoluitur.Adamantum genera quatuor,Indicus, Arabicus,Macedonicus,Cyprius.qui in India nascitur,æque magnus est ac nucleus auellanæ:cui similis Arabicus,sed aliquanto minor.qui in Macedonia in Philippico aureo inuentus est olim,cucumeris semini par est magnitudine.Cyprius colorem aereũ,repræsentat,& in medicamine plurimum ualet.Est etiam adamas cognomine Sideritis, q̃ ferrei sit splendoris,ceteris adamantum generib.ponderosior,sed dissimili natura,ut pote qui frangatur ictibus,& adamante alio perforetur,nempe Cyprio Est & Adamas nomen fluuij Indici,in quo lapis adamas reperitur.Pli.lib.37.cap.4.

● ADAMASTVS,Ithacensis fuit,pat er Achemenidis. Virg.3.Aen.

ADAMIANI,heretici,ab Adã dicti,cuius imitantur in paradiso nuditatem,quæ fuit ante peccatum:nudi itaq; mares fœminæque conueniunt,nudi celebrant sacramenta.

ADAMO,mas,p.c.[*Amare molto,*]ὑπερφιλέω,ualde amo.Cic.lib. 3. de Orat.Antisthenes duritiam in Socratico sermone adamarat.

● ADANA,orum.Vrbs Cilicia.Plin.lib.5.cap.27.

ADANI,duæ Insulæ sunt in sinu Arabico.Ptol.

● ADAPSVTVS.i.Semiapertus.Ouid.1.amor.eleg.5.

ADAPTO,[*Adattare,*]προσάπτω,uide Apto.

ADAQVO,quas,p.c.[*Adacquare,*]aqua reficio,ποτίζω, Suet.in Calig. ubi adaquare solebat iumentum.Adaquare,pro irrigare.Plin.lib. 17.cap.10.Denis diebus adaquari.

ADARCA,ἀδάρκης,spuma arundinis,medicinæ utilis,nascens è corticе arundinis palustris,ut Pli.li.17.Alij inter species sinapis ut herbam numerant,ex Pli.lib.20.cap.22.

ADAREO,adares,p.p.[*Seccare,*]adarui.adarere, idem quod arere siue exarescere.Cato de re rust.cap.98.ubi amurca adaruerit.

ADASSO,scripsere ueteres pro adigo . Plautus, Vtinam diui adassint ad suspendium.Festus legit adaxint.

ADASIA,species tunicæ,dictæ,quòd ab humeris non erat consuta .

ADAVGEO,& Adaucto,[*Accrescere,*]αὐξάνω,uide in Augeo.

ADBIBO,largius bibo.Ter.Heaut.si mihi,ubi adbibit plus paulò.

ADDAX,στρεψικέρως,qui est contortis cornibus.

ADDENSEO,ses,sui,sere,[*Vnire,fare folto,*]ex ad & denseo,teste Seruio.densum facere.Virg.10.Aen.Extremi addensent acies.

● ADDEPHAGIA,ἀδδηφαγία,inexplebilis edẽdi cupiditas.Hęc apud Siculos pro Dea colebatur.Cœl.Rhodig.l.7.c.11.

ADDENSO,as,are,[*Vnire,*]idem quod addenseo.Pli.li.20.ca.25.Mirum,aquam,radice ea addita,addensari.

ADDICO,cis,p p.[*Darsi,donarsi,*]ἐπαγγέλλομαι,id est, dico,& dicendo approbo,adiudico,destino.Virg.lib.3.Huic me, quæcunq; fuisset,Addixi.Vnde Addictum,deuotum,destinatum.Cic.li.1.Offic. Qui morti addictus esset.Hor.cum infinitiuo dixit in Epist.Nullius addictus iurare in uerba magistri Aliquando addicere est in auctione uendere.Pli. Et addicere, prætor dicebatur , quando debitorem tradebat creditori,ut in eum & uitæ,& necis haberet potestatem, cum soluendo non esset. Vnde Addico, est enim unũ ex tribus uerbis prætorijs,quæ sunt hæc,do,dico,addico . Et Addicere sententiã apud Ci.Phil.2.pro uendere.[*Vendere,*]In disciplina uero augurali aues dicuntur addicere,quando ratum faciunt auspicium. Li.Fabio auspicanti aues semel atq; iterum non addixere.Addicere opus aliquod,pro locare faciendum.Ci.3.Ver.

ADDISCO,scis,[*Imparar bene,*]προσμανθάνω,ad ea,quæ didiceram, addo.Cic.1.Offi.Auemus aliquid addiscere.

ADDITAMENTVM,ti,[*Accrescimento,*]accessio.Ci.pro Sex.intercessit Ligueiste,additamentum inimicorum meorum.

ADDITVS,ta,tũ,p.c.[*Aggiunto,*]προστεθειμένος,adiũctus,& quandoq; inimicus,[*Nimico,*]Virg. Nec Teucris addita Iuno Vsquam aberit.

ADDIVINO,as,are,[*Indouinare,*]Pli.li.31.cap.10.quendam ex facili hominem addiuinantem.

ADDO,dis,[*Aggiungere,*]adiungo,προστίθημι. Cic.Ap.Pul.Additũ potius aliquid ad meum erga te studium,quàm esse detractum. Adde re animũ.i.augere,[*Crescere,*]Pla.in Amp.nostris animus additus.

ADDO,das,[*Aggiungere,*]iuxta do,προσδίδωμι.Plau.in Trucul. Tuo arbitratu,quod iubebis,addabitur.

ADDOCEO,[*Insegnare,*]προσδιδάσκω.Horat.Sollicitis animis onus eximit,addocet artes.

ADDORMISCO,[*Addormentarsi,*]κοιμάομαι.contrarium est expergiscor.Suet. Quoties post cibum addormisceret.

ADDVA,flumen Insubriæ.Plin.lib.5.c.103.

ADDVBITO,as,[*Dubitare alquanto,*]aliquantulum dubito.Ci.Volumnio lib.7.Addubitaui,num a Volumnio senatore esset . Addubitatus,a uerbo Addubitatur.Ci.1.Off. Addubitata re.

ADDVCO,cis,p.p.[*Condurre,*]προσάγω,ad aliquem seu ad aliquid duco.Ter.Lesbiam adduci iubes.Interdum inuitum duco. [*Tirare,*] Idem:illum potest etiam ad nequitiam adducere . Dicimus etiam : Adducam te in meam sententiam.Interdum est contrahere.Vir.li. 3.Ge.Ignea uenia Omnib.acta sitis miseros adduxerit artus.Adductam frontem irati habere dicuntur,hoc est,contractam.Interdum intorquere,rotare.[*Torcere,uolgere,*] Idem li.9. Ter Adductas circum caput egit habenas.Interdum cogere [*Sforzare,*] Cic.de Sene. Nullo frigore adduci potest,ut capite operto sit.Aliquando extendo,[*Distendere,*] Vir.Adducto torquens hastile lacerto.Aliquando redigere.[*Ridurre,*]Cic.in Lælio,Res adducta in angustum.

ADDVPLICO,as,are,[*Addoppiare,*]idem quod duplico.Pla.in Pœnulo.Adduplicabit omne furtum.

ADEDO,dis,p.c.[*Consumare,mangiar tutto,*]edo prorsus, κατατρώγω, Virg.4.Geor.sæpe fauos ignotus adedit Stellio.

ADELPHI,delphon prisca lingua Græcorum unum significat. unde Apollo,id est,Sol Macrobij sententia, Delphos dicitur, quasi solus.sic fratres adelphi , quia non soli . unde Ter. comœdia Adel. in qua

in qua de duobus agitur fratribus.

ANSLPHIVS, scriptor historiarum. Strabo lib. 15.

DEMPTIO, actus adimendi. Cic. pro Domo & alij.

ADENES, glandulæ dicuntur Pli. lib. 11. c. 37.

ADEO, [Cosi, tanto,] τοσῦτον, ὕτος, usque eo, Quinct. adeo pro nobis sollicita est lex. Quandoq; pro ualde. [Molto,] Ter. Iuuenem adeo nobilem. Virg. li. 4. Nec me adeo fallit. Quandoq; pro etiā. [Anchora,] Cic. in Catil. Eum intra mœnia, atque adeo in senatu uidetis. Pro certe, [Certamente,] Vir. Geor. 1. Multum adeo rastris glebas qui frangit inertes. Pro modo. [Hora,] Ter. Tute iam adeo eius audies uerba. Adeo apud poetas præsertim comicos, sæpe ornatiua, uel expletiua: Tere. in And. Propterea adeo puerum tollere.

ADEO, [Fin che,] usq;, siue una dictio, siue duæ, idem quod usq; adeo. Plau. in Asi. adeo usq; dum peris: pro usque dum, donec.

ADEO, dis, diui, uel adij, aditum, p.c. [Andare,] accedo, προσέρχομαι. Passiuū protulit Ci. 2. Tus. Pericula adeuntur in prœlijs. & l. 1. Of. Laborib. susceptis, periculisq; aditis. Et quasi ad prœliū ire. Ter. in Phor. Prior adito. Vir. Nec quisquā ex agmine tāto Audet adire uirum. Aditur, impersonale. Ci. 4. Ver. Antequam in ius aditum esset.

ADEPS, pis, [Grasso, Lardo, songia,] στέαρ, generale nomen pinguedinis. Ideo Adipatum, pingue, & succulentum, tam de sermone, quàm de alijs rebus. Iuue. Feruent adipata ueneno. Quandoque significat illud pingue, ad similitudinem reticuli, intestina continens. Gel. lib. . Contegit omnia hæc omentum, cui adeps quoq; inascitur. Et est generis tam masculini quàm fœminini. Pli. lib. 3. Cum quo recens adeps coacta sit. Idem de adipe lupino: Palmam lupino adipi dederunt antiqui. Adipes in plurali posuit. Pli. li. 8. ca. 36.

ADEPTVS, ta, tum, [Acquistato,] ἐπιτυχών, assecutus. uide adipiscor.

ADERCON, Hispaniæ urbs. Steph.

ADES, rex Molossorum. Idem inferorū deus: quem Ditem uocamus.

ADESDVM, [Sta qui,] Ter. in And. Adesdum, paucis te uolo. Vbi Dores. Ades, imperatiuum est, & Dum, παρέλκον, est enim productio, adiectio syllabæ, ut Ehodum ad me.

ADESVS, [Mangiato,] Ci. 2. Tusc. adesum, & renouatum iecur.

ADHABITO, p.c. [Habitar uicino,] παροικῶ, iuxta habito, uel iuxta mepono. Plau. in Cap. si adhabites propius, os densabit tibi.

ADHAEC, [Oltre a cio,] præterea. πρὸς τούτοις, Cic. pro Flac.

ADHAEREO, [Star appoggiato,] προσκολλάομαι, arctissime insideo. Adhæresco, idem quod adhæreo, Cic. offi. 1.

ADHAESIO, [Accostamento,] actus adhærēdi. Ci. 5 de Fi. adhæsiones inter se. Adhæsum, adhæsi, adhæsio. Lucr. li. 3. Neque pulueris interum sentimus adhæsum.

ADHALO, ἐπιπνέω, afflo. Plin. Si patescens adhalauerit.

ADHIBEO, p.c. appono [Vsare, & mettere diligenza,] προσφέρω. Ci. Fa io: adhibui diligentiam, ut adessem. Et cum nominibus iungitur: adhibere medicinam, uim, animum, auctoritatem, multitudiné. adhibere, est prope habere, [Hauere,] Ter. in Phor. Quin mihi testes adhibeam, cum dem.

ADHINNIO, is, iie, [Annitrire,] proprie equorum est. Ci. ad hominē antulit. nā in oratione in Piso. Sic, ait, ad illius orōnē adhinnijt.

ADHORTOR, idem quod hortor. Cic. 1. offic. inde, adhortatio.

ADHVC, [Fin qui,] μέχρι τούτου, aduerbium ex, ad, & huc, Vnde adhuc, usque huc. li 4 ad Heren. Adhuc quæ dicta sunt, arbitror, mihi conuenire cum ceteris artis scriptoribus. Accipitur quandoq; pro etiā [Anchora,] Quinct. Adhuc alia in respondendo figura Denotat autem quandoq; temporis continuationem. Hora. Grammatici certant, & adhuc sub iudice lis est. Adhuc locorum, eadem figura qua dicimus, Vbique locorum, &c. Plau. in Capt. Vt adhuc locorum feci, faciam sedulo.

ADIABARAE, populi sunt Aethiopiæ. Plin. 6. ca. 30.

ADIABENE, est ultra Armeniam regio. Plin.

ADIANTVM, herba, quæ capillus Veneris uocatur. Plin.

ADIACEO, ces, p.c [Giacer uicino,] iuxta iaceo, adhæreo, πρόσκειμαι. Col. in præf. sæpe nocte sera foribus iugraris adiacere?

ADIECTIVVM. ἐπίθετον, ab adijcio fit, quasi adiunctiuum, quia substantiuis adiungatur. Postulat autem infinitiuum siue actiuum, siue passiuum, ut, dignus habere opes, dignus amari.

ADIECTVS, huius adiectus, [Agginngimento,] ab adijcio, idem quod adiectio. Vitru. li. 9. c. 9. Cuneorum adiectus, aut exemptus.

ADIGO, gis, p.c. [Confiscare,] ἐπάγω, ex ad & ago, concito, compello. Pli. l. 16. c. 10. In arborem clauus adigatur Item adigo, adstringo. [Constringere,] Li. l. 1. Iureiurando adegit, neminem Romæ regnare passuros. Item adduco, [Menare,] Ter. in Eun. noctu te adigent horsum insomnia. Item, intus pono, [Ficcare,] Col. Cuneum adigere inter lignum. Adigere, pro agere. Pla. Bacch quis hac huc oues adegit? Adigere arbitrum, erat, Festo interprete, cogere aduersarium dare arbitrum. Cic. in Officijs, & Topicis.

ADIICIALES cenæ, adipalesq; uocantur sacerdotum, ab adijciendis dapibus. Varro li. 3 de re rust. Primus Hortensius pauonem augurali adijciali cena apposuisse dicitur.

ADIICIO, cis, p.c. [Aggiungere, accrescere,] ἐπιβάλλω, ex ad & iacio, cum ceteris a iacio compositus, per duplex ij, nisi in poemate, ubi quandoq; prima syllaba contrahitur. Stat. Frontib. incertas abicit, monstratq; cruorem. Vir. Tityre pascentes a flumine reice capellas: tunc enim altera abijcienda est, ne syllaba breuis, positione, i, duplicis consonantis, contra rationem metri producatur. In præterito uero p solā i, scribenda sunt, ubi a, in e, mutatur: ut abieci, adieci. Contingit nihilominus plerunq;, ut quædam producuntur, quæ a iacio componuntur, ubi alterum i, abiectū est. Vir. lib 4. oneras, atque obicis hosti, Serui. Obicis, ob naturaliter breuis, sicut re, & ad. sed producunt plerunq; hac ratione obicio, abicio, reicio, qui habent i, uocalem sequentem, quæ p declinationem potest in cōsonātis formam transire, ut obiecit, reiecit. Ergo & antequā i, fungatur officio consonantis, præcedentem longam facit. Idem li. 10. super uerbo reicit, Re (inquit) naturaliter breuis est, & eā p lōga posuit: sicut alibi: Reice, ne maculis infuscet uellera pullis. Significat adijcere adiungere, accrescere: ut. Adiecit classi remiges. Et adiicere animum, quasi applicare: ut, Ad uirginem animum adiecit. Adiicere oculum, est inspicere, considerare, [Vedere, considerare,] Cic. 4. Ver. uidebant adiectum esse oculum hæreditati.

ADELISIVI, mons Bœotiæ. Plin.

ADIMO, mis, p.c. [Torre, portar uia,] ἐξαιρέω, quasi diminuo, aufero. Ter. in And. Hanc, nisi mors, adimet nemo. Inde Ademptus, ablatus. Adimere uero ius suffragij in comitijs, est ius suffragandi tollere, & tanquam sexagenarios de ponte deijcere, nam per pontem suffragia ferebantur. Ab emo, & ad, componitur.

ADIMPLEO, [Empiere,] idem quod suum simplex, sed rarum. Pl. l. 11. ca. 37. Cocleis oculorum uicem cornicula bina prætentatu adimplent. Quasi oculorum uicem implent, aut potius supplent.

ADINDO, is, ere, [Imporre, aggiugnere,] uerbum antiquum: compositum es indo, quod ipsum ex do est compositum, significat imponere, immittere. Cato de re rust. cap 18. Lineas adindito.

ADINSO, nis, adiniui, nitum, p.c. [Mettere appresso, o dentro,] ἐνταθίημι, id est, intus, uel iuxta mitto. Col. lib. 3. in medullam eius nucem Græcam, uel auellanam abscondito, & ita adinito.

ADINSTAR, [In guisa,] quidam ex recentioribus dixerunt, Solinus, Appuleius, Aurelius Primus autem Serenus Lyricus adinstar scripsisse memoratur. Valla docet, ad, redundare.

ADINVENIO, is, ire, [Trouare.] idem quod suum simplex. Cice. 2. de Nat. deo. adinuenta animo, percepta sensibus.

ADIPALE, p.p. [Grasso,] στεάτινον, adiectiuum ab adipe, pro pingui. unde Festus adipales cœnas sacerdotum uocat. & Ci. in Ora. opimum & tanquam adipale dictionis genus.

ADIPATVS, ta, tum, [Ingrassato, & unto.] στεατώδης. uide adeps.

ADIPISCOR, sceris, [Acquistare, trouare.] ex ad & apiscor, προστυγχάνομαι. Fes. Aptus, poni solet, pro adepto: sicuti apisci pro adipisci. Noni. de priscis dictionibus: Apisci adipisci. Lucil. li. 26. Quod ego te cupere apisci intelligo. Dicitur etiam Apiscor, quod significat assequor. Plau. tamen in Aul. Indipisces dixit. Adipiscor etiam est obtineo, [Ottenere,] li 4. ad Her. Hæc omnia adipiscemur. Ci. in prœe. Off. docti aliquantum se arbitrātur adeptos ad dicendū. Pla. passiue dixit in Trin. Ingenio adipiscitur sapientia. Aliquando significat. peruenio. [Giungere.] cum scilicet cum persona iungitur. Pla. in Epid. Occœpi sequi: uix adipiscendi potestas fuit. C. Medio itinere eum adeptus, amplexus sum.

ADITIO, onis, [Andata,] πρόσοδος, accessio. Plaut. in Tru. Quid tibi hanc aditio est? pro, cur hanc adis? Vbi notandum, casum uerbi additum esse nomini, ut apud Cic. Domum reuersio.

ADITO, tas, p c. [Andar spesso,] ab adeo, adis: Diomedes: adeo, adis, hoc iteramus, Adito, tas, dictantes. Plau. in Capt. Si adites propius.

ADITVS, tus, [Adito, entrata,] significat ingressum, per quem ingredimur. Vir. Aditumq; per auia quærit. Vnde quandoq; pro ianua ponitur [Porta, uscio,] Aditus etiam per metaphoram dicitur. Ci. 2. de Fi. Vt aditum ad uirtutem, auctoritatem uideatur habiturum.

ADIVDICO, cas, [Attribuire, assignare per sentenza,] ἐπιδικάζω. per iudicium tribuo, assignove. Ci. ad At. li. 4. Domus nobis adiudicata. Adiudicare, pro statuere, [Determinare,] Plau. in Men. Adiudicato, cum utro hanc noctem sies.

ADIVGO, gas, p.c. [Congiungere,] ἐπιζεύγνυμι, ad aliquid iungo, iuxta iugo: quod fit cum duo boues ad unum iugum iunguntur. Plau. per translationem. Mater anima adiugat uoluntatem.

ADIVNGO, gis, προστίθημι, alligo, addo. Ter. in And. animum ad aliquod studiū adiungant. Hinc Adiunctio, & Adiunctor. Ci. Att. li. 8. Galliæ ulterioris adiunctor. Adiunctus nomē ex particip. [Congiunto, proprio,] Ci. p Cl. Quæ ppria huius caussæ, & adiunctiora sunt.

*ADIVRGO, idem obiugo, Plaut.

ADIVRO, ras, p.p. [Giurare,] ἐπομνύω, ualde iuro. nam, ad, auctiua est Seru. Tunc nos adiuramus, cum aliquid fecisse negamus. Teren. in Hecyr. Sancte adiurat, non posse. Item est, incantationibus dæmones eijcere. [Scongiurare,] Lactan. libro. 4. Dæmones adiurati per Christum de corporibus fugiunt.

ADIVTOR, taris, deponens, pro adiuto. Pac. Qui adiutatur.

ADIVVO, uas, p.c. [*Aiutare, giouare, dar aiuto.*] βοηθέω, opem fero. Ter. In Phor. Qui me adiuuerit comiter. Hinc Adiutor βοηθὸς, pe.p. qui auxiliatur. Et quidem Adiutores, ut scribit Donatus, dicuntur in re bona: impulsores in mala. Ter. in Adel. In psalteria emenda adiutor fuit. Adiumentum, [*Aiuto,*] pro auxilio.

ADMANDO, [*Commetere,*] ἐπιτάττω, ad aliquem, uel aliquo aliquid cuipiam committo. Plaut. in Pœn. Reuertor Carthaginem, si quid admandare uultis.

AD MANVM, [*Apparecchiato.*] πρόχειρον, in promptu, in proximo, & parabile. Seneca: Ad manum est, quod sat est.

ADMETIOR, iris, [*Misurare,*] Liu. 5. bell. Maced. Frumentum militi admetiatur.

ADMETVS, p.p. [*Ammeto.*] ἄδμητος, nomen Thessaliæ regis, cuius armenta pauit Apollo. Tamen Callimachus contra hanc inueteratã lectionem ita scribit in hymno Apollinis: Phœbum, & Pastoriciũ uocamus, iam inde cum sub Amphryso iugales pascebat equos, deo similis, amore accensus Admeti.

ADMINICVLOR, ris, [*Sostentare, aiutare,*] deponẽs, & adminiculo, las, actiuũ, auxilior, sustẽto. Cato de liberis educ. adminiculauit tuã uolũtatẽ. Ci. 5. de Fi. Ars Agricolarũ, amputet, erigat, adminiculetur.

ADMINICVLVM, [*Aiuto, sostegno,*] χάραξ, auxilium, sustentaculum. Cic. Offic. Hanc partem explebimus nullius adminiculis.

ADMINISTER, [*Ministro.*] idem quod minister. Cic. 4. Verr.

ADMINISTRATIO, & administrator, [*Gouerno, gouernatore.*] Ci. 4. de Fin. Diligentia rei familiaris, administratio reip.

• ADMINISTRO, as, procuro, guberno, gero, διοικέω. Ci. 1. de Off. Sine seueritate administrari ciuitas non potest. hinc administrator, uerbale, Cic. 1. de Or.

ADMIRABILITAS, [*Marauiglia,*] ab admirabilis. Cice. 2. Offic. Hæc animi despicientia admirabilitatem magnam facit.

ADMIRABILITER, [*Marauigliosamente,*] Cic 4. Tuscul. Nimis admirabiliter.

ADMIRANDVS, [*Marauiglioso,*] θαυμαστὸς, dignum admiratione. Vir. 4. Geo. Admiranda tibi leuium spectacula rerum.

ADMIRATIO, [*Ammiratione, marauiglia,*] θαῦμα. Cice. 4. de Finib. & alibi sæpe.

ADMIROR, p.p. [*Marauigliarsi.*] θαυμάζω, uide in dictione miror.

• ADMISCEO, est rem aliquam cum alia miscere. Teren. Heau. Inde Admistio, uerbale. Cic. de Sen.

ADMISSARIVS, equus, [*Stallone,*] ἀναβάτης, qui ad sobolem creãdam equæ adiungitur. metaphorice ad hominem transfertur. Cic. in Pis. Et Cœl. 8. epist. ad Cic.

ADMISSIONALES, [*Vsciero.*] εἰσαγωγεῖς, dicuntur ij, quorum officium est admittere aulicos in cubiculum ad principem salutãdum. Lampridius in Alex. Admissionalibus remotis.

ADMISSIVAE aues, dictę ab auguribus, quę consulẽtẽ iubent . Fest.

ADMISSVRA, ὀχεία, tempus & actio ipsa, qua mariti gregum admittuntur ad coitum feturæ caussa. Silua, Equus, cuius de stemmate longo Felix emeritos habet admissura parentes.

ADMITTO, tis, [*Accettare, riceuere.*] δέχομαι, recipio, assumo. Iuue. Admitte uiros, dormitat adulter. Interdũ est intromittere [*Intrometiere,*] Mar. Siãtẽ dubites admittere famã. Interdũ iuxta ponere, adiũgere [*Appressare.*] Iustin. l. 1. Equæ equum admittit. Interdum peccare [*Errare.*] Ter. in Eun. Si aliam admisero unquam, occidito.

ADMODVM, p.c. [*Molto,*] πάνυ, ualde, ut, Vir admodum fortis: ut sæpe apud Cic. Quandoq; significat aliquantum [*Alquanto,*] quasi secundum rationem. Liu. Mitigati admodum animi.

ADMOENIO, is, niui, nire, [*Gettare le mura a terra,*] Plau. in Pseu. Oppidum admœnire uolo.

• ADMOLIOR, liris, admoueo, ἐπιχειρῶ, Plaut. Asin. Vbi sacro manus sis admolitus.

ADMONEO, nes, p.c. [*Ammonire,*] παραινέω, moneo. Cic. pro Cœlio: Illud te admonitum esse uolo. Et dicimus, Admoneo te illam rem, & illius rei, a Græcis traductum, qui cum ablatiuo careant, genitiuo utuntur. Sal. in Iug. Tanti uiri tempus admonuit. Vir. lib. 10. posuit pro percutere, [*Percuotere,*] Admonuit biiugos. Verbalia, Admonitio, & Admonitus, [*Ammonitione,*] Cic. 5. de Fin. Veteris prouerbij admonitu, uiuorum memini.

ADMORDEO, uide Mordeo.

ADMOTVS, uerbale. Cic. pro Cluen. Machina admota.

ADMOVEO, ues, pe.c. [*Porre appresso, appressare.*] προστίθημι, iuxta moueo, appono. Virg. in Bucol. Necdum illis labra admoui.

• ADMVRMVRO, as, orationem dicentis cum murmure excipio. Ci. 7. in Verr.

• ADMVRMVRATIO, uerbale. Cic. pro leg. Man.

• ADMVTILO, as, plagis torqueo, & afficio. Plau. Persa.

• ADNASCOR, eris, προσφύω, est nasci in re aliqua præter id, quod ei naturale fuerat.

ADNO, as, are, [*Nuotare.*] Virg. 9. Aen. Paulatim adnabant terræ.

ADNVTRIO, is, ire, [*Nutrire.*] pro nutrio Pli. li. 17. c. 13.

ADOBRVO [*Sotterrare,*] idem quod obruo, Col. li. 3. c. 13. Iaciunt semina, & sarculis adobruunt.

ADOLEO, les, leui, & lui, adultum, p.c. [*Crescere, aumentare,*] unde adultus, adolesco, adolescens, & adolescentia, & diminutiuum adolescẽtulus. Est autem adolere, siue adolescere, crescere, αὐξάνω. Vir. 12. Aen. Cum matura adoleuerit ætas. Aliquando adolere est sacrificare, & quasi odorem dijs præbere, [*Sacrificare,*] Vir. Verbenasq; adole pingues, & mascula thura. Quoniã uero sacrificium igni fieri consueuit, adolere, pro urere, capitur, [*Bruciare,*] Varro: Cum intestina adoleuissent. Diminutiua, Adolescentulus, & Adolescentula. [*Giouinetto.*] Ter. in And. Vnam aspicio adolescentulam.

ADOLESCENTIA, [*Giouinezza.*] νεότης, ab adolesco, q cũ sanguine, & corpore simul perturbationes animi effrenatius adolescant.

ADOLESCENTIOR, tiaris, [*Lussuriare,*] νεανιεύομαι, significat luxuriare Varro: Tu quoque adolescentiaris.

ADOLESCENTVRIO, μειρακιεύομαι, adolescentium more facio. Laberius: Incipit adolescenturire.

ADONIA, orum, ἀδώνια, festa Adoniæ dicata. Ammia lib. 22. Histo. Adonia celebrari, ritu ueteri. Adoniæ cum planctu celebrantur, ob planctum Veneris repræsentandum.

ADONIS, ois, p.p. [*Adone,*] ἄδωνις, nidis, filius Cynarę Cypriorum regis, & Myrrhæ: quem Venus in delicijs habuit, formositate præcellentẽ. hic apri dente sub inguine percussus interijt. Venus miserata in florem Adonium, qui est sanguineo colore, eum transformauit. Adô Gręce suauitas dicitur. Et quia myrrha odore suauis est, Adonen dicitur genuisse. Ideo autem Venerem amasse dicũt, quòd hoc genus pigmenti sit ualde feruidum. Macrobius accepit Adonidem pro sole. Moscopulus ἀδώνιδος, nomen ab ἄδω, quod est cano, deriuatum putat. De eodem festiuissime Theocritus εἰδυλλ. κγ. & κθ. Item piscis hoc nomine qui, & ἐξώκοιτος: οὕνεκα κοίτας; (ut inquit Oppianus) ἐκτὸς ἁλὸς, τίθεται, μοῦνος δ' ἐπὶ χέρσον ἀμείβει. hoc est, Quòd prosilit undis, In litus sicca ponens tellure cubile. Vide Plin. lib. 9. c. 16. & Oppia. περὶ ἁλιευτικῶν. lib. 1.

ADOPTATICIVS, [*Figliuolo adottiuo,*] ποιητὸς, θετὸς, qui in adoptionem uenit Plau. in Pœn. Antidamarchi adoptaticium. Adoptiua, orum, pro adoptionis iure. Cic. pro Domo.

ADOPTIVVS, ὑπόβλητος, ποιητὸς, ex adoptato natus. Gel. li. 5. c. 19.

ADOPTO, ptas, [*Adottare,*] παῖδα ποιέω, uide Opto. Adoptare se alicui, pro adiungere, [*Accompagnarsi.*] Pli li. 18. c. 1. Qui se Cæsaris liberis adoptasset. Et pro deligere, asciscere, [*Eleggere,*] Cic. in Diuin. in Ver. Quem sibi illa defensorem sui iuris adoptauit. Adoptatio, idem quod adoptio. [*Adottatione,*] Gel. li. 5. c. 19. Quod per prętorem fit, adoptatio dicitur.

ADOR, indeclinabile: quãuis apud aliquos Inueniatur declinatũ. Vir. li. 2. Adoris strauisse manipios. Declinatur autem hoc Adoreũ: unde, & adorea. Est autem ador frumenti genus, uel farris, Edor quondam appellatum, ab edendo: quòd epulis & immolationibus sacrius putabatur pium: uel q aduratur: unde in sacrificio mola salsa fit.

ADOREA, & adoreola, [*Gloria della vittoria,*] cum accentu in antepen. laus bellica: quòd uictores a uictis quasi adorentur, uel quòd adorandi sint, qui laudem ex bello reportant. Pl. l. 18. c. 3. Gloriam ipsam, de farris honore adoream appellant. Festus: Adorea laus, quia gloriosum putabant esse, qui farre è populo donatus esset.

ADOREA liba, è farre facta, quibus in sacrificijs utebantur.

ADOREVM, ador. Varro lib. 1. de re rust. Far adoreum ferunt.

ADOREVM semen, [*Farro,*] ut Col. ait, idem quod far: cuius quatuor sunt discrimina, clusinum, uermiculum, candidum, trimestre.

ADORDIOR, iris, adorsus, [*Cominciare,*] ἄρχομαι, incipio. Amb. lib. 1. Offic. Bellum adorsus est.

ADORIOR, iris, uel reris, adortus, [*Assaltare,*] ἐπιτίθεμαι, est repẽte aliquẽ inuadere, q corpora aggredientiũ exurgat subito, atq; increscãt. Liu. l. 1. Ne ciuitatẽ uis aliqua externa adoriretur. Differunt tamẽ, inquit Donatus, adorior & aggredior, quia aggredimur de longinquo, adorimur de proximo. Interdum est incipere, [*Cominciare,*] Lactan. lib. 4. Antequam præclarum hoc opus mundi adoriretur.

• ADORNO, as, idem quod orno. κοσμέω. Interdum præparo. Plaut. Epid. Tragulam in te inijcere adornat.

ADORO, as, p.p. [*Adorare,*] προσκυνέω, ex ad, & oro, significat oro, ueneror. Prisc uero adorare ab ador, hoc est, frumẽto sacrificijs destinato deriuat. Nonius: Adorare, propitiare religiones, ab ador potest dictum uideri. Hinc Adoratio. Pli. lib. 28. cap. 2.

• ADPRIME i. præcipue. Ter. And.

ADPRIMVS, pe. pr. [*Primo,*] πρώτιστος, longe primus. Liui. Andro. in Odyss. 16. uir summus, adprimus.

ADPVLSVS, [*Spinta,*] παλμὸς, & adpulsio, uibratio. Appul. li. 6. Blandientes adpulsum linguæ militum. Alias significat pecorum ad aquam accessum, ut apud Iureconsultos.

AD QVO, [*Quanto.*] i. quantum. Afranius: Ad quo te expediat loqui.

• ADRA, trium oppidorum nomen, apud Ptolem.

• ADRAMYTTEON, ciuitas Mysiæ. Pli. hinc Adramyttenus.

• ADRANA, fluuius Germaniæ. Tacit.

• ADRANON, Siciliæ oppidum. Steph.

ätra, ἀδράστεια, regio non longe a Troade, quæ est Mysia, ab ...esto rege dicta, qui primus Nemesi, id est, Fortunæ templum ...icauit. Adrastiamq; uocauit. Ibi etiam eodem nomine ciuitas ...qua diruta, lapides transuecti sunt, & ibi ara ædificata Hermo ...tis, opus magnitudine & pulchritudine memorabile. Est etiam ...dam dea, quæ adiuuat hominibus memoriam & sensum. Et ...to. de cœlo scribit esse inenitabilem caussam existentem secun ... naturam, parcam autem semper existentem.

...strvs, ἄδραστος, nomen regis Argiuorũ, qui fuit filius Thalao- ...& Eurymones. Hic cum duas haberet filias Argiam, & Deiphi... in somnis uisus est alteram leoni, alteram apro uxorem dare, ...e cum eodem tempore Tydeus, & Polynices Argos uenissent, ...pri, hic leonis pelle tectus, insomnij sui memor, utrumq; sibi ...rum adsciuit, Deiphile Tydeo, Argia autem Polynici tradita: ...de cum utroq; genero Thebas profectus, ut Polynicẽ ab Eteo...atre exclusum, in regnum reduceret, magno accepto detrimen... regnum reuersus est.

...o, pis, p.p. [Accostarsi pian piano a qualche cosa] προσέρπω, ad alĩ ...repo. Pli. lib. 35. ca. 10. Ad matris mammam adrepens infans. ...etaphoram, pro paulatim accedere. Cic. in Ver. Quib. rebus, ...ensim, atq; moderate, ad istius amicitiam adrepserat.

..., p.c. ἀδρία, Steph. & Ptol. Romanorum colonia, Piceno, quin...liæ regione. VI. M. pass. a mari distans, A qua ager ipse Adria...cebatur, uino generosissimo nobilis, quod & ipsum Adrianũ ...ppellatum. Pli li. 3. cap. 13. de Picentibus. Tenuere ab Aterno ..., ubi nunc ager Adrianus, & Adria colonia a mari VI. M. ...tria oppidum fuit ad Padum amnem a Tuscis conditum, no...orum in primis clarum: a quo uicinum mare primum Atriati... dictum fuit, & deinde litteræ unius mutatione Adriati... ut docet Pli. li. 3. c. 16. & Cato in origin. Adria, m. ge. Pomp. ...li. 2. Huc usq; Adria, hucusque Italiæ latus alterum pertinet. ... 5. Sonat Ionio uagus Adria ponto.

...nopolis, ἀδριανόπολις, ciuitas est Thraciæ ad Hebrum ...m, primum Oresta dicta a nomine Orestis conditoris: postea ...riano instaurata fuit, cum ei furore agitato responsum esset, ...n furiosi domum reciperet. Vide Cœl. Rhodig. li. 7. c. 2.

...nvs, a, um, ab Adria ducitur.

...ticvm mare, ἀδριατικὸν πέλαγος, est sinus ille maris, inter ...ium extremum Italiæ, & Acroceraunium primum Epiri pro...orium irrumpens, quod & Superum mare appellatur, siue q ...m ab Oriente alluat, siue quod ex urbe eo tendentibus A... nus superandus sit. Hoc primum Atriaticum dicebatur ab ... Pro eodem etiam dicimus, Mare Adrianum, & Adriaticum. ... Pis. Brundusium uitauit, & ultimas Adriani maris oras peri...ota. li. 5. Carm. Siue mari libet Adriano. Propert. lib. 3. Ego ...rudis Adriatici uehar æquoris hospes.

...icvm, ἀδροβικὸν, oppidum est, in Arabris Hispaniæ popu... tractu Celtico, cuius meminit Pomp. Mela. lib. 3.

...o, as, p p. [Far rumore.] re. Fes. rumorẽ facio, siue cõmurmuro,

...antvm, p.p. ἀδρύμης, Stephano, ciuitas est Lybiæ, non pro... Carthagine, quæ etiam hodie extat. Plin. lib 5. cap. 4.

..., is, ex Ad & Ruo, [Riuoltar sottosopra con l'aratro.] seruat Ad, ...positione, pter regulã aliorũ, propter euphoniam, & significat ... subruo, Col li. 2. c. 5 Desiectũ simũ inatari, & adrui cõuenit.

..., ἄδρυξ, ciuitas est in agro Syracusano, cuius meminit Steph. ...le est Adrycinus, sicut ab Eryx Erycinus.

...rix, cis, fœmininum est ab eo quod est Adsessor. Afranius in ...bus. Dimittit adsestricem, me ad sese uocat. Non.

...nifico, [Significare.] idẽ qđ suũ simplex, προσημαίνω. Vat. 2. ...ust. Olim colores nõ fuisse, adsignificant antiquorum statuę.

...tvo, is, [Porre appresso, appressare.] παρατίθημι, iuxta statuo. Au... d Heren. li. 5. faciemus reum, id lectum eius adstituemus.

..., ades, adfui, [Esser presente.] πάρειμι, significat presens sum, uel ... sum. Nam Adesse etiam dicitur, quod paulo post futurũ est. ... dicimus, Adest Scipio, cum iam in itinere est, uel non longe ...: sed præsens est id, quod iam uenit. Cic. 3. Offic. belua sensu ...tur, ad id solum, quod adest. Construitur etiam cum datiuo, ...blatiuo mediante In. [Trouarsi.] Ci in Philip. omnibus his pu... Dolabella adfuit. Idem pro Flacco: In illa cõcione non affue... Quandoq; Adesse, est fauere, uel præsidio esse: [Fauorire, aiuta... ...ui contrarium est Deesse. Liu. lib. 1. secundi bel. Pu. pueri, fœ...rq; super animi, corporisq; uires adsunt. Sic Adesse caussæ di...r aduocari & amici, [Auocato.] Cic. 5. Phil. absenti adsui De...o. Quandoque pro accedere, [Accostarsi, uenire.] Vir. Eclog. 9. ...ades ô Galatea. Sciendũ q in Adsum seruatur d, triplici ratio... differentiæ caussa ab Assus, a, sum: euphoniæ caussa, quòd ple... sonet adsum, quàm assum: Postremo: quòd ipsa uerbi declina... repetit, tanquam in suum naturale principium reuertens. Vete...men, Assum dicebant, unde Assas dicebant nutrices, teste No... quòd adsint his, quos nutriunt. Plau. Nilpbio assum. Interdum ...taneo. [Restare, fermare.] Plau. in Aul. Istic adesto.

Ad svmmam [In somma, finalmente.] ὅλως, ἐν κεφαλαίῳ, & in summa, significat, denique, & breuiter. Iuue. Sat. 3. Ad summam, non Maurus erat, nec Sarmata, nec Thrax. Ci. 3. Offi. Ad summam, ne agã de singulis: Quinctilianus: In summa, non recedo. Idẽ in hunc sensum accipit Semel: [Finalmente.] ut ibi, Vt semel omnia cõplectar. Sic & breuiter, usurpat: [Finalmente,] ut in Geminis languentibus: Breuiter tamen crudelitatis explicanda sæuitia est.

Ad svmmvm, [Al piu,] τὸ μέγιστον, refertur ad numerũ. Cic. pro Mil. Vnus, aut ad summum duo inuenti sunt, qui Milonis caussam non probarent. id est, non plures, quam unus, aut duo ex pluribus.

Ad tempvs, [A tempo,] πρὸς καιρὸν, ἐπὶ χρόνον, per aliquod spatium temporis. Ci. lib. 1. de Offic. Perturbatio animi plerunque breuis est, & ad tempus.

Adtibernales, [Tauernieri,] habitatot continuæ tabernæ, πάροικος, quod genus domicilij antiquissimum Romanis fuisse, testimonio sunt exteræ gentes, quæ adhuc tabulatis habitant ædificiis. Vnde tecta castrensia, quamuis pellibus contegantur, tabernacula tantum dicuntur. hæc Festus?

Advallas, ἀδυάλλας, mõs est in Rhæticis alpibus, ex quo in Septẽtrionem profluit Rhenus; & Addua in Meridiem. auctor Stra. l. 4.

Adveho, ἐπάγω, unde Aduecto, & Aduectio. Vide Veho.

Advelitatio, Vide Velitor, & Velitatio.

Advena, pe. cor. [Forestiere,] πάροικος, qui nõ est ciuis, sed externus. Et proprie qui ex uno lõginquo loco in aliquod oppidum ueniũt, aduenæ dicuntur: conuenæ, qui ex pluribus locis. Ter. in Heaut. E Corintho aduena anus paupercula.

Advenerari, [Riuerire] σεβάζομαι, ualde uenerari. Var. lib. 1. de Re rust. Aduenerot Mineruam, & Venerem.

Advenio, nis, p.e. [Arriuare,] ad locum aliquem uenio, προσέρχομαι, Ter. in Eunu. Si forte huc aduenerit.

Adventicivs, [Accidentale,] ἔπηλυς, qui non est loci illius, quem habitat, & qui casu in aliquem locum uenit, unde Aduenticia bona τυχηρὰ. quæ non ex recta successione, puta patris aut aui, sed casu aliquo nobis adueniunt. Ci. 3. Verr. Ligurem accusare cœpit, qui in re aduenticia, atque hæreditaria tam diligens esset. Aduenticio opponitur Innatum & Insitum Ci. Top. Anteponuntur innata, atque insita, assumptis, & aduenticiis.

Adventito, pen. cor. frequenter aduenio.

Advento, tas, [Approssimarsi, auicinarsi] προσέρχομαι, γειτνιάω, appropinquo. Cice. Cur. Nondum erat auditum te ad Italiã aduentare.

Adventores, [Auentori.] πλησιάζοντες, qui frequentant officinam quampiam, aut tabernam. Pla. in Truc. aduentores meos non incu... ses. Ab adueniendo.

Adventorivs, a, um, quod aduenienti cuipiam offertur, unde, Aduentoria epistola, apud Martialem in præfatione l. 12. Quæ aduentanti amico, mittitur obuiam. Cœlius antiq. lect. l. 15. c. 3.

Adventvs, tus, [Venuta,] uerbale ab aduenio. Ter. in Eun. Salutant aduentum, gratulantur.

Adverbero, ras, [Battere,] uerbero, μαστιγόω. Stat. 9. Theb. aduerberat unguibus armos.

Adverbivm, [Auerbio,] ἐπίρρημα, quasi iuxta uerbum dicitur: quia in oratione prope uerbum ponitur. Vnde Donat. Aduerbium scripsit esse partẽ orationis, quæ adiecta uerbo, significationẽ eius explanet, atq; impleat. Fiunt autem aduerbia quãdoq; a nomine. ut a bonus, Bene. A uerbo, ut a traho, Tractim. A nomine, & uerbo, ut pedetentim, a pede, & tento. A participio, ut ab insignitus, insigniter. A pronomine, ut Hic, Illic, ab hic, & ille. A præpositione, ut ab ex, Extra, & a sub, Subtus. Ab aduerbijs etiam, ut a prope, Propius.

Adversaria, orum, [Giornale, libro di ricordi,] dicuntur tumultuarię quædam tabulæ, quæ ante codicis confectionem perscribebãtur, ne memoria rerũ excideret, ut ex ijs postea tabulæ iustæ, & æternę fierent. Græci ἐφημερίδες uocãt, Latini etiã Diaria. Exactiores autem rationum tabulas Codicem appellabãt. Ci. pro Roscio, si eãdẽ uim habẽt aduersaria, quam tabulæ, quid attinet codicẽ instituere?

Adversarivs, a, um, [Nimico, contrario,] Commodis nostris obsistens, aduersus, ἐναντίος. Cic. pro Cæcina: Vis iuri maxime est aduersaria. Construitur cum datiuo, cum Aduersarius, substantiuum, uel genitiuum habeat, uel sine casu ponatur.

Adversarivs, [Aduersario.] ἀνταγωνιστὴς, ab Aduersor, pro repugno; nam aduersarij dicuntur, sibi inuicem repugnantes; at proprie sunt, ij, qui aduersus nos litigant in iudicio. Ter. in Phor. Causam tradere aduersarijs, Etiamne id lex cogit? Aduersaria etiam genere fœminino dici potest mulier, quæ aduersus nos iudicio cõtẽdit. Et extra personam. Ci. Famil. 2. ad Curionem: Est tibi grauis aduersaria parata incredibilis quædam expectatio.

Adversator, [Contrario,] qui aduersatur, ὁ ἐναντιούμενος. Vnde aduersatrix. Ter. in Heaut. mihi aduersatrix Sostrata.

Adversitas, [Nimicitia,] denominatiuum ab Aduersus, sa, sum, repugnantia, ἐναντίωμα. Pli. lib. 11. c. 25. Magnam aduersitatem cum stellionibus putant esse.

Adversitores, [Serui, che uanno ad incontrare il padrone,] οἱ ἀπαντῶντες

τῶντις ἦκλει, ab aduorsum, id est, obuiam eundo, serui sunt, qui dominum deducunt, & reducunt. Ter. in Adel. Neque seruulorũ quisquam qui aduorsum ierant. Vbi ait Donat. proprie locutum Tere. esse, dicendo Aduorsum: nam inde Aduersatores dici.

ADVERSIO, onis, uerbale: ut in aduersione emere, in aduersione uenire, per aduersionem uendere: per aduersionem conducere: aduersione locare. Modest. l. qui officij de contrahen. emp. & uend. Dicitur autem res aduersione empta, quando sic emitur, ut omnis aduersus casus ab emptore suscipiatur. Budæus legit Auersione, & per auersioné ab auertẽdo: quod, uéditor periculũ a se in emptoré auertat.

ADVERSO, as, antique dictum, pro Aduersor. Plaut. in Rud. Animo aduersaui sedulo, ne herum unquam præterirem.

ADVERSOR, [Opporsi, contrastare] contrarius sum, ἐναντιοῦμαι. Et construitur cum datiuo. Teren. in Hecy. Neque tuæ libidini aduersabor. Aduersans, participium. Cic de Ora. Oratio non modo inclinantem erigere, aut stantem inclinare, sed etiam aduersantem, & repugnantem capere possit.

ADVERSVS, sa, sum, [Contrario, repugnante,] contrarius, repugnãs, aduersans, ἐναντίος, Ter. in And. aduersus nemini. Aduersum absolute, pro re aduersa [Disgratia,] Ter. in Heaut. si quid aduersi euenerit: Ponitur aliqñ pro quacunque re, quæ ab interiori parte apparet, ut, Aduersa uulnera, quæ a fronte accipimus. Ci. de Arus. res. Acceptis a forti aduersario uulneribus aduersis. Et in hac significatione antitheton habet Auersus. Idẽ s. de Ora. aduersus, & auersus impudicus es Interdum idem est quod oppositus, e regione situs, [Dirimpetto,] Idem s de Diui. aduersam conscendit ripam.

ADVERSVM, uel aduersus, [Contro,] κατά, πρός, præpositio, significat inimicitias, dissidia, contrarietatemq;, sicut Contra: ut, Aduersus, uel contra hostes bellum geritur. Aliquando erga, [Verso,] in melioré partem. Ter in And. id gratum fuisse aduersum te, habeo gratiam. Ci. 1. Offi. Adhibenda quædam reuerentia aduersus homines.

ADVERTO, tis, [Volgersi ad alcuna parte,] ad aliquem locum uerto, ἐπιστρέφω. Ter. in Eu. Illac sese huc aduerterat in hanc nostram plateã. Transfertur quoque ad animum, ut Aduertere animum, apud Ter. uel aduertere animo, apud Pla. In qua significatione etiam absolutè positum inuenitur pro animaduerto [Hauer cura,] Cic. Att. li 2. De librarijs diligenter aduerte. Ponitur etiam impersonaliter. Ci. Len. aduertebatur Pompeij familiares assentire Voleatio. Pli. quoque eleganter epist. 10. pro eo quod est, ad se uertere, & allicere spectatores: [Volgere à se.] Multa in Euphrate sic eminent, & relucent, ut mediocriter quoque doctos aduertant, & afficiant.

ADVESPERASCIT, [Farsi sera.] ἑσπεράζει, uespertinum tempus aduẽtat. Ci. 6. Ver. Cum iam aduesperasceret, discessimus.

ADVIGILO, as, [Dar opera & darsi a qualche cosa,] diligenter uigilo, ἀγρυπνέω. Translate, pro alicui rei operam do. Teren. in And. Si aduigilaueris, Ex unis geminas mihi conficies nuptias.

ADVIVO, pen. pro. ἐπιζῶ, quasi adhuc uiuo. Pli. li. 15. cap. 18. Fortuito satu aduiuit in medio foro. Sic legit Hermolaus, cum alia exemplaria habeant, uiuit.

ADVLIS, pen. pro ἄδυλις, ciuitas Aethiopiæ, quæ & Panos insula dicitur. Oppidani dicuntur Adulitæ Vide Steph.

ADVLITON, ἀδυλία, Ptolemæo oppidum est maritimum, in Troglodytarũ regione, siue in Aethiopiæ parte, q̃ sub Aegypto ad mare spectat, commune Aethiopũ, & Troglodytarũ emporiũ, a seruis, qui è dominis profugerant, conditum. Vnde & nomen habet, ut indicat Pli. l. 6. ca. 29. Distat a Ptolemaide 5. dierum nauigatione A Ste. Adulis appellatur, a Ptolemęo Adulia. Hinc uicino sinui Adulitico nomen factum est, qui in mare rubrum excurrit.

ADVLOR, p. p [Adulare, lusingare,] κολακεύω, idem est, quod assentari hoc est blandiri siue uoce, siue gestu, omniaq; ad uoluntatem alicuius, & loqui, & agere, non ad ueritatem. Cic. de Amic. Aperta adulantem nemo non uidet, Idem 2 de Diui. Nec adulatus, nec admiratus sum fortunam illius. Valla lib. 5. c. 69. Adulari, inquit, est inseruire, & adniti, ut fauorem emereamur quoquo modo, uel uoce, uel gestu. Estq; tractum, ἀπὸ τ̃ δούλου, quod seruum significat. Est. n. sane quàm seruile, homineq; ingenuo minimè dignum. Festus ab alludẽdo deductum putat, paucis litteris transpositis. In qua sententia Nonius quoque fuisse uidetur, cum Adulationem proprie canũ blãdimentum esse interpretatur, consuetudine ad homines traductum. Dicuntur enim canes adulari, cum corporis gesticulatione & caudæ motu nobis blandiuntur. Veteres etiam dicebãt Adulo, actiua uoce. Lucr li. 5 gannitu uocis adulant. Huius passiuo usus est Ci. l. 1 Offi. Cauẽdũ est, ne adulari nos sinamus. Inuenitur apud uetustissimos pro iãbo Cic. 2. Tusc ex Accij Prometheo, Pinnata cauda nostrũ adulant sanguinẽ Hinc Adulatio, & Adulator. [Adulatione, adulatore,] & Adulatrix, itẽ Adulatorius, a, um. Tacit. lib 5. Vitellius exemplar apud posteros adulatorij dedecoris habetur.

ADVLTER, [Adultero,] μοιχός, Adultera μοιχαλίς, ex ad & alter, seu altera: quod ille ad alteram, & hæc ad alterum se conferat. Oui. 1. Epist Obrutus insania esset adulter aquis.

ADVLTERATVS, a, um, [Falsificato,] κιβδηλευθείς, alienæ rei commistione corruptum: ut Adulteratum gummi. Pli. li. 19. cap. 3.

ADVLTERINVS, a, um, pe. pro. [Bastardo, falsificato,] nothus, quasi ex adultero procreatus, μοιχευτικός, κίβδηλος, Pli. l. 10. cap. 3. de aquilæ pullo. Præcipitat è nido, uelut adulterinum, & degenerem. Vnde Adulterina signa, quę sunt falsis, assimilatisq; anulis facta. Ci. pro Cluen. Testamẽtum signis adulterinis obsignauit. Sic Adulterinæ literæ, & Adulterinæ claues, quæ pro ueris substituuntur. Itẽ Nũmus adulterinus apud Cic 2. Offi.

ADVLTERIVM, [Adulterio,] μοιχεία, quod proprie cum nupta committitur, ut Valla scribit li. 6. Cice. 3. de Orat. In adulterio deprehensus. Quint. lib. 7 cap. 4. Non commisi adulterium. [Inganno,] transfertur aliquando ad alia: ut Adulteria naturæ, pro operib. nõ uere naturalibus: Adulteria mercis, pro fraude; Adulteria arborũ, pro insitionibus, apud Plinium.

ADVLTERO, ras, p. c. [Commetter adulterio,] adulteriũ cõmitto. μοιχεύω. Gel. l. 10. c. 23. Est etiã Adulterare [Falsificare,] arte aliqua quippiã pro uero assimilare, atq; ita rem synceram corrũpere. Pli. l. 12. c. 7. Piper longum facillime adulteratur Alexandrino sinapi. Inde etiam Adulterare iudicium, Adulterare tabulas, &c. apud Ci.

ADVLTEROR, aris, deponens, [Commettere adulterio.] idem. Cic. 1. de Offi. adulterari, turpe est. Item passiue, Hor. Epod. 16. Adulteretur & columba miluio. Hoc est, per adulterium a miluio ineatur.

ADVLTVS, [Cresciuto,] qui creuit ad iustam staturæ suæ altitudinem, ἀδρυνθείς. Vnde iuuenes dicuntur Adulti, qui in flore ætatis sunt positi. Item Virgo adulta, quæ uiro matura est, & plenis nubilis annis. [Da marito,] Cic. de Clar. Ora. Eam tueamur, ut adultam uirginem, caste. Vir. 4. Ge. de apibus: adultos Educũt Fœtus. Vbi Ser. Educunt adultos, hoc est, educendo adultos faciunt. Transumitur etiam ad inanimata. Ci. de Clar. Ora. Thucydides, & Pericles, qui iam non nascentibus Athenis, sed adultis fuerunt. Adultus itẽ participium pro crematus, Antias in 74. ita omnia adulta sunt. Ex Prisci. l. 9 Vide etiam in Adoleo, & Adolesco.

ADVMBRATIO, uerbale, ἀποσκιασμός. Cic de Perf. Ora. Nulla est ullo in genere laus oratoris, cuius in nostris orationibus non sit aliqua, si non perfectio, at conatus tamen, & adumbratio.

ADVMBRATIM, aduerbium, subobscure, non aperte. Luca. lib. 4. Quasi adumbratim paulum simulata uidentur.

ADVMBRO, as, umbram adhibeo, siue umbram tegendo facio, [Adombrare, ritrarre,] ἀποσκιάζω. Col. li. 12. Adumbratur, uel stramentis, uel alijs tegumentis. Accipitur pro non satis aperte ostendo, ut pictores, qui imagines planas adumbrant, ut solidæ uideantur. Ci. 3. Tusc. Est gloria, solida quædam res, & expressa, non adumbrata.

ADVNCITAS, [Storttezza.] καμπυλότης. Ci. de Na. rostrorum aduncitate.

ADVNCO, cas, [Piegare,] ab Vncus, significat curuo, ἐπικάμπτω.

ADVNCVS, [Piegato,] καμπύλος, curuus, tortuosus. Ci. pro Clu. Serula adunca ex omni parte dentium, & tortuosa.

AD VNGVEM, [A punto,] ἐξωνυχισμένος, significat ad perfectionem. Translatio sumpta a marmorariis, qui iuncturas marmorum tunc absolutas existimant, cum unguis superductus nihil offendit: siue ab ijs, qui magna diligentia, & consideratione aliquid faciunt, & inter cogitandum ungues mordent. Hor. li. 1. Ser. Fonteius ad unguẽ factus homo, [Perfetto,] hoc est, omni ex parte perfectus.

ADVNO, p. p. [Adunare, congregare,] congrego. ἑνόω. Pli. li. 19. ca. 2.

AD VNVM, [Tutti,] μέχρι ἑνός, aduerbialiter sumptum, significat omnes, nullo excepto. Curtius. Omnes ad unum periere.

ADVOCATI [Auocati,] συνήγοροι, dicuntur qui alteri adsunt in caussa. Plau. in Cas. Conterui diem, Dum adsto aduocatus cognato meo. Inter Aduocatum, & Patronũ hoc interesse Valla existimat, quod Aduocatus nomen sit generalius, q̃ Patronus, ut non tãtũ significet eũ, qui alterius caussam agit (quẽ proprie Patronũ dicimus) uerum ét quicunq; adest alteri in caussa, officij gratia, Aduocatus appelletur, ét si nihil dicat, neq; agat, sed tantũ paratus sit defendere. Patronus propriè, qui agat caussam, sed accusati, non accusantis.

ADVOCATIO uerbale quæ est amicorum coactorũ ad opem fauoremque præstandum, facta coitio: aut cœtus ipse patronorum, & causidicorum: aut ipsa caussæ defensio. Ci. in Epi. Fam. ad Trebatium: In re militari multo es cautior, quam in aduocationibus.

ADVOCO, cas, p. c. [Chiamare à se,] ad me uoco, προσκαλοῦμαι. Vnde pro consiliorum auxilijve causa amicos accersere, ponitur. Ter. in Phor Amicos aduocabo, ad hanc rem qui adsient. Huic opponitur Auoco, ἀποκαλέω.

ADVOLATVS, tus, [Volo,] actus aduolandi. Ci. 2. Tusc Tristi aduolatu aduncis lacerans unguibus.

ADVOLO, las, p. c. [Volar,] iuxta, uel ad aliquẽ locum uolare, προσπέτομαι & construitur cum accusatiuo, præposito Ad, uel In: & aliquando datiuo. Pli. At in agrum Volaterranum palũbrũ uis è mari quotãnis aduolat. Idẽ l. 10. c. 40. Platea nominatur aduolãs ad eas, q̃ se in mari mergunt. Ibidem: Capratumq; uberibus aduolant.

ADVOLVO, προσκυλίω, uide in dictione uoluo. Vir. 3. Geo. Congestaque robora totas Aduoluere focis ulmos, ignique dedere.

ADVERSOR, [*Opporsi.*] ἐναντιοῦμαι, pro aduersor: & aduorsem, pro aduersarium ueteres dixerunt, teste Festo. Sic Aduorsum, & Aduorto pro aduersum, & aduerto.

AD VOTVM, [*Secondo il suo desiderio*] κατὰ γνώμην, id est, ex sententia. Nam licet hoc uideatur rationis, illud cuiusdam affectus, in eandem tamen ueniunt significationem. Cic. 2. de Orat. Habes ne uxorem ea animi tui sententia?

ADVRGEO, ges, gere, uehementer urgere, ἐπείγω, ἐπενείγω. Celsus. Is qui natus deus in locum prioris, quotidie digito adurgẽdus est.

ADVRO, p. p. [*Brusciare.*] idem est quod simplex Vro. καίω, Ci. 2. Offic. candenti carbone sibi adurebat capillum.

ADVSQVE, [*fin'à,*] μέχρι, id est, Vsque ad. Vir. 11. Aen. Atrides Protei Menelaus adusque columnas Exulat.

ADVSTIO, onis, uerbale, [*Abbrusciamento,*] καῦσις. Pli. lib. 14. c. 20. Vitia praeter supradicta, acor, aut fumidum uirus: piris aũt, adustio.

ADYNAMVM, ἀδύναμον, uini facititii genus, quod fiebat ex musto albo, dimidia parte aquae addita, quod admotum igni decoquebatur, donec aquae mensura exaresceret. Vide Pli. li. 14. c. 16. Dictum Adynamũ, ἀπὸ τῆς ἀδυναμίας, propterea quòd esset imbecille, & sine uiribus; ideoq; aegris dabatur, quibus uini noxam metuebant.

ADYRMACHIDAE, ἀδυρμαχίδαι, populi sunt interioris Libyae, ab ea parte qua Aegyptum spectat. Vide Coel. Rhod.

ADYTVM, ἄδυτον, media correpta, locus est secretior tẽpli, ad quem nulli est aditus, nisi sacerdoti, ab α. priuatiua, & δύω, ingredior, quasi inaccessibile. Vir. 2. Aen. Isq; adytis haec tristia dicta reportat.

A ANTE E

AEA, αἶα, ciuitas è Colchidis, Aeetae regis opus (ut scribit Step.) quã Hippos, & Cyanos fluuij è diuersis locis in Phasim influẽtes peninsulam efficiunt. Fabulantur poetae Aeam nomen accepisse a puella eiusdem nominis, quae cum Phasidis amnis uim effugere nõ posset, miseratione deorum in peninsulã est conuersa, quã etiam nũc ut ueterem illum amorem adhuc possis agnoscere, magna sui parte ambit, & ueluti amplectitur Phasis. De hac Pli. li. 6. ca. 4.

AEAEA, αἰαία, Circe dicta, ab aspernantium uoce, propter celebratas ilic corporum mutationes: ut placet Ser. in illud Virgil. 3. Aene. Aeaeq; insula Circes. Verisimilius tamen est Aeaeam dictã ab Aea Colchorum ciuitate, quemadmodũ & Cyteis, siue Cytea dicta est, κυταιίς, ἢ κυταία, a Cyta eiusdem regionis oppido. Quod etiã ab Apollonij interpretibus annotatum est.

AEAEE, siue Aeaea, αἰαίη, insula fuit in mari Tyrrheno, non modico olim freto ab Italia dirempta, hodie continens, ita tamen, ut paludibus circunquaq; cincta insulae speciem praeseferat. In hac Home. Circes sedem collocauit li. 10. Odys. Huius meminit & Vir. li. 3. Aen. Inferniq; lacus, Aeaeq; insula Circes. Tametsi Seruius ibi tres diphthongos uidetur agnoscere, ut sit, Aeaeae Circes. Latini quoque locum hunc a Circes domicilio Circaeũ, uel Circaeos appellant: ibidemq; antiqui Latij terminum constituunt. Vide Pli. l. 2. cap. 85. & lib. 3. cap. 5.

AEAEVS, a, um, αἰαῖος, denominatiuum ab Aea Colchidis peninsula, & urbe eiusdem nominis, in qua nata creditur Circe Solis filia: Vnde peculiari epitheto Aeaea appellatur Vir. 3. Aen.

AEACIDES, αἰακίδης Suidae, patronymicum masculinum, quo significatur filius, uel nepos, uel aliquis ex posteris Aeaci Vir. 1. Aen. Saeuus ubi Aeacidae telo iacet Hector. Hoc est, telo Achillis, Aeaci ex Peleo nepotis. Aeacides item Pyrrhus, Aeaci ex Achille pronepos. Vir. 3. Aen. Coniugio Aeacidae Pyrrhi sceptrisq; potitũ. Pyrrhus item Epirotarum rex ab Aeaco trahens originem, Aeacides dictus Vir. 6. Aen. Eruet ille Argos, Agamemnoniasq; Mycenas, Ipsumq; Aeacidem, genus armipotẽtis Achilli. Aeacideius, a, um, adiect. sex syllabarum. Ouı. 7. Met.

AEACVS, p. c. αἰακὸς, Iouis filius ex Aegina filia Asopi: qui primus insulam, in qua regnauit, Aeginam a matris suae nomine appellauit, cũ antea Oenone diceretur (ut Pli. Strab. & Step. tradiderunt) aut certe Oenopia, ut apud Nasonẽ legitur li. 7. Met. Oenopiã ueteres appellauere; sed ipse Aeacus Aeginã genitricis nomine dixit. Hũc tantae iustitiae fuisse dicunt, ut apud inferos animarum creditus fuerit a Plutone delectus iudex, cum Minoe, & Rhadamanto. Ouidius in Ibin. Iuasque Aeacus in poenas ingeniosus erit

AEAMENE, p. p. αἰαμένη, regio Nabathaeorum, apud Steph.

AEANTIVM, αἰάντειον Ptolemaeo, oppidum Troadis, a Rhodiis conditum eodem in loco, in quo sepultus est Aiax, & ubi classis suę habuerat stationem. Vnde & nomen habet. Nam quem nos Aiacem, Graeci αἴαντα uocant. Vide Pli. li. 5. cap. 30. Est etiam Aeantium, nomen promontorij in Magnesia, ad sinum Pelasgicum: de quo idem Plin. li. 4 cap. 9.

AEAS, antis, αἴας, fluuius, qui ex Candauijs Macedoniae montibus ortum ducit, & non procul ab Apollonia, Taulantiorum urbe, in mare Ionium illabitur. Lucanus li. 5. Purus in occasum, parui sed gurgitis Aeas Ionio fluit inde mari.

AECA, αἴκα, Marsorum ciuitas: a qua Aecani, αἰκανοὶ, populi, quorũ meminit Plin. li. 3. cap. 11.

AEDEPOL, pen. co [*Certamente, per mia fe,*] νὴ πολυδεύκη, aduerbium iurãdi, qđ est quasi per ędem Pollucis. Item Pol, & Perpol, quę idẽ significant. Perpol quã pauci, apud Ter. in And. per tmesin dictum puto pro, Pol perquam pauci. Erat autem Aedepol, teste Gel. l. 11. c. 6. iuramentum tam uiris, quã mulieribus commune. Per Herculem autem mulieres nunquam iurabant, neque uiri per Castorem.

AEDEPSVS, αἴδηψος, Stephano oppidum fuit Euboeae insulae, cuius meminit Pli. li. 4. cap. 12.

AEDES, [*Il tempio, la chiesa,*] ναὸς, ναοὶ, tam in singulari quam in plural. nu. ut Aedes sacra, Aedes sacrę, Aedes Iouis, Aedes deorũ, Aedes Pacis, & huiusmodi Ci. 2. Verr. Aedes Mineruae in fano Apollinis Valer. Max. libro. 2. Marcellus aedibus separatis Honoris, ac Virtutis simulacra statuit. Ouid. in Epistol. Didus, pro sepulcro posuit, cum ait: Est mihi marmorea sacratus in aede Sichaeus. Nam & sepulcra, (ut scribũt Iurisconsulti de Sepul. & religione) inter loca sacra habentur. Pro aedificio profano, uix aliter quam plurali num. utimur. Cic. 2. Ver. Quae uidi egomet apud istum in aedibus. Dixit tamen Curtius de gest. Alexandri: pro ximi foris. aedis, in qua rex acquiescebat. Vbi aedem pro cubiculo dixisse uidetur [*Camera*] Idẽ alibi: Stabat ad fores aedis eius, in qua rex uescebatur. Dicitur autẽ Aedes (ut scribit Seruius) ab Edo: quod in ea sacrificãtes edere cõsueuerint. Nam quaedam sunt nomina, quae initio diphthõgum recipiunt, quamuis a uerbo monophthongo deriuentur, ut Aedes, Aesculus. Var. lib. 4. de ling. Lat. ab aditu fieri putat, quod scilicet plano pede adibant: unde etiam prima syllaba diphthongum accepit. Festus: Aedes quod in edito poni soleret. Alij Aedem dici existimant, quod in ea aeuum degatur, quod Graece αἰὼν uocatur. Aedis, in nominatiuo singulari. Varro de uita pop. Rom. libr. 1. Haec aedis, quae nunc est, multis annis post facta sit, &c. Hoc etiam ex diminutiui formatione uidetur consequi, ut Aedis in recto dicamus nõ Aedes. nã ut Apicula fit a nominatiuo apis, uidetur analogię ratio exigere, ut Aedicula sit ab Aedis. Nam ab eo quod est Aedes, potius, fieret diminutiuum Aedecula, ut a Vulpes Vulpecula.

*AEDESIA, mulier Aegyptia, uxor Hermeae. Suid.

AEDICVLA, [*Picciola casa, & capella nelle chiese*] parua domus οἰκίδιον. Aliquando pro cellula in aedibus. Plaut. in Epid. In aediculam seorsum istaec eat, iube. Aliquando pro sacello, quod est aedis sacrae appendix. Liuius: Iisdem diebus aediculam Victoriae Virginis prope aedem Concordiae M. Porcius dedicauit. Aliquando pro loculamento simulacri. Plin. lib. 36. de Venere Gnidia: Aedicula eius tota aperitur.

AEDIFICIVM, [*Edificio,*] οἰκοδομία, aedis constructio; & ponitur pro omni structura. Aedificij quoque appellatione non solum superficiem signari, sed solum quoque ipsum, cui aedificium superpositũ est, Vlp. putat. Pli. l. 16. c. 6. Minus utilis aedificiis. Caes. bell. Gal. li. 2. Omnibus uicis, aedificijsq;, quo adire potuerant, incensis.

AEDIFICATIO, [*Fabrica,*] οἰκοδομία. Cice. ad Attic. Aedificatio me non mouet.

AEDIFICATIVNCVLA, parua aedificatio. Cic. ad Q. Frat.

AEDIFICATOR, [*Muratore,*] οἰκοδόμος, οἰκῶν ἐργάτης. Cato: bono aedificatore.

AEDIFICO, [*Edificare, fabricare,*] οἰκοδομέω, proprie idem est, quod domum struo, quod etiam indicat partes compositionis, nam ab aede, uel aedibus faciendis dictum est. Et ita fere absolute ponitur sine casu. Cic. ad Qu. Fratr. Tribus locis aedifico. Hora. 1. Epist. Diruit, aedificat. Quoties uero accusatiuum adiunctum habet, idem ualet struo. Ci. pro lege Man. Cum maximas aedificasset classes. idẽ pro Sylla. Carcer aedificatus est. Quo in exemplo accusatiuus Domum additus facile indicat, Aedificare, simpliciter ibi accipi pro struere: nam alioqui redundaret. Cice. 1. de Nat. Deorum. Construi à Deo, atque aedificari mundum Plato facit. Huius composita sunt, Coaedifico, Exaedifico. Inaedifico, in loco aliquo aedifico: Liu. lib. 1. templi eius, quod inaedificaretur. Proaedifico: unde Proaedificatum ueteres dicebant, teste Festo, quod ex priuato loco processerat in publicum solum. Reaedifico, rursus aedifico. Superaedifico. Hieron. Si quis autem superaedificat super fundamentum hoc, aurum argentum, &c.

AEDILES, penu. pro. ἀγορανόμοι, dicti sunt ab eo, quod aedes sacras, & priuatas procurarent, teste Varr. lib. 4. de Ling. Lat. Primo ex plebe duo creati sunt Aediles: deinde procedente tempore duo ex patricijs adiuncti sunt, qui a solio eburneo, quod eis datum est, Curules dicti. Officium Aedilium erat, ludos publicos exhibere, & sacras priuatasq; aedes procurare, totam urbem tueri, ut cloacae, & aquaeductus, & quaeq; publica aedificia munda, & integra essent; loca in theatro assignare. Si quispiã seruum, aut iumentum morbosum, uitiosumve, pro integro, sanoque uendidisset, edicto aedilium emptori succurrebatur. idq; Edictũ aedilicium dicebatur, siue Edictiones aediliciae. Ci. 3. de leg. ex lege 12. tab. Suntoq; Aediles curatores urbis, annonae, ludorumq; solennium: ollisque ad honoris amplioris gradum is primus ascensus esto. Erant & alij Aediles, qui frumento praeerant, a Caesare primum creati, & a Cerere Ce-

 reales

reales nominari, ut scribit Pompo. His cura ponderum, ne qua fraus fieret, & mensurarum commissa erat.

AEDILITAS, tis, ἀγορανομία, ipsa dignitas. Cic. 1. Offi. Crassus aedilitate functus est. Liu. li. 7. ab Vrb. Annus hic insignis nouis duobus magistratibus, praetura, & curuli aedilitate.

AEDILICIVS, cia, cium, ἀγορανομικὸς, nomen possessiuum Ab Aedilis; ut Comitia aedilicia, in quibus creabantur Aediles: & Aediliciũ munus, officiũ ad Aediles ptinẽs. Ci. de of. l. 2. Aedilicias repulsas.

AEDILICIVS, cii, qui Aedilitate functus est. Cicero in Bruto. Aedilicius est mortuus Et pro Cluent.

AEDITIMVS, pen. co. νεωκόρος, qui aedibus praeest Gel. li. 12. cap. 10. ait Aeditimum dici ea forma, qua finitimus, legitimus. Verum pro eo nunc utimur aedituus, ut Var. li. 1. de Re rust. ait: rogatus ab aeditimo, ut dicere didicimus a patribus nostris: ut corrigimur a recentibus urbanis, ab aedituo.

AEDITIMOR, νεωκορέω, aedem tueor. Gell. li. 12. cap. 10.

AEDITVVS, [Defensor del tempio sacro.] νεωκόρος, idem quod Aeditimus, sacrae aedis tutor, id est, curam gerens: ab aedibus sacris, quas tuetur. Lucr. pro aedituis dixit Aedituentes, lib. 6.

AEDON, ἀηδὼν, auis, aliis nominib. & Philomela, & Luscinia, ἀπὸ τοῦ ἀεὶ ᾄδειν. a perpetuo canendo, quod etiam tunc canat, cum reliquae uolucres sileant. Virgilius, Quod suauis cantat aedon.

AEETES, uel Aeta, pen. pro. αἰήτης, rex fuit Colchorum, & filius Solis ex Persea Oceani filia, & pater Medeae, Absyrti, & Calciopes: qui cum aureum uellus a Phryxo Athamantis filio in luco Martis suspensum diligentissimè asseruaret, a Medea filia proditus, & uellere, & duob. insuper liberis spoliatus est. Fabula notissima est ex Val. Flacco, & Apol. Rhod. Hic fit patronymicum Aeetias, quo significatur Medea Aeetae filia. Ouid. 7. Metam. Concipit interea ualidos Aeetias ignes.

AEGA, αἰγαὶ, promontorium est Aeolidae, non procul a Caici fluminis ostio. Strabo lib. 13.

AEGAE, αἰγαὶ, multorum oppidorum nomen est: quorum unum est in Macedonia non procul ab Halyacmone fluuio, in quo receptũ erat, Macedonum reges sepelire. De hoc. Pli. l. 4. ca. 10. Alterum in Cilicia, non procul a Pyramo fluuio, ut tradit Pli. li. 5. ca. 27. Tertium in Aeolide, apud eundem lib. 5. ca. 30. Quartum in Euboea, a quo Stra. Mare Aegaeum dictum putat. Quintum in Lydia, Sextũ in Aetolia, & Septimum in Locride, cõmemorantur a Stephano.

AEGAEA, αἰγαῖα, nomẽ duarũ urbiũ, ut scribit Ptol. quarũ in una in Emathia, alia in Mauritania. Stra. etiã duo huius nominis oppida, unum ad Amanum montem, alterum in agro Laconico collocat.

AEGAEAE, αἰγαῖαι, insulae sunt Ioniae adiacentes. Pli. li. 5. c. 31.

AEGAEON, nomen gygantis, quem Dij Bryareũ uocãt. Hom. 1. Ilia.

AEGAEVM MARE [L'arcipelago.] αἰγαῖον πέλαγος, ἢ αἰγαῖος πόντος, Stephano, & Suidae, amplissimus est maris mediterranei sinus, a parte Oriẽtali Isthmi Corinthiaci (ut Pl. placet) aut certe a Sunio Atticae promontorio, ut tradit Ptolemaeus, ad ipsum usque Hellespontum extẽsus, alia aliis in locis a regionibus, quas abluit, nomina sortitus. De ratione nominis uaria traduntur a scriptorib. Nonnulli (in quibus est Suidas) ad Aegeum Thesei patrem referũt, quẽ in hoc mare sese praecipitem dedisse ferunt, cum nauim filii, qua ille in Cretam ad Minotaurum uectus fuerat, nigro cum uelo (quod sibi cum nauclero, amissi filij, signum conuenerat) redeuntem uideret. Alij ab insula quadam, seu uerius scopulo deductum putant in hoc mari inter Tenum, & Chium sito, quem a caprae similitudine, αἶγα, nautae appellant. Pli. li. 4. c. 11. Aegaeo mari nomen dedit scopulus inter Tenum, & Chium, uerius quam insula, Aex nomine a specie caprae (quae ita a Graecis appellatur) repente in medio mari exilientis. Strabo autẽ lib. 8 ab Aegis Euboeae oppido, Aegeum appellatum existimat: tametsi idem lib. 13. παρὰ τὰς Αἰγὰς, hoc est, ab Aega Aeolidis promontorio dictum uelit, quod suo seculo Canam, siue Canas tradit fuisse appellatum. Graecorum codicum cõsensus in eam me adducit sententiam, ut Aegaeum potissimum per ae diphthongum scribendum existimem.

• AEGEMON, poetae Graeci nomen: qui Leuctricũ bellũ conscripsit.

AEGER, gra, grum, [Infermo debile.] νοσῶν, ab Ago, agis, per contrarium, (ut quidam opinantur) eo quod aegri non probe fungãtur suis actionibus, siue quòd qui morbo correptus est, grauius agitetur. Et tam de animo dicitur, quam de corpore; quamuis aegritudo ad animũ, Aegrotatio ad corpus referatur. Salust. in Catil. Antonius pedibus aeger. Cic. Atti. 7. Tironem Patris aegrum reliqui. Idem pro Coel. [Affannato, afflitto.] Medeae animo egra, amore saeuo saucia. Per metaphorã Cic. in Ver. 3. maximè aegrã, & prope depositã reip. partẽ.

AEGERIA, αἰγερία, nympha fuit, quae celebratur in luco Aricino, cũ qua Numa Pompilius & connubium, & colloquiũ se habere simulauit super cultu religionum: quo armorũ & praedae studio flagrantem populum Rom. ad pacis artes abstraheret. Vnde Oui. in Fast. Aegeria est quae praebet aquas, dea grata Camoenis, Illa Numae cõiux, consiliumque fuit.

AEGESTANI, αἰγεσταῖοι, Ste. populi sunt Siciliae, quorum urbs Aegesta non procul a Lilybaeo promontorio sita est, ab Aegesto Troiano nomen habens. Hi Segestani uocantur a Pli. l. 3. c. 8.

AEGEVS, per duas syllabas. αἰγεὺς, filius Pãdionis fuit, & rex Athenarum, qui ex Aethra Pitthei Troezeniorum regis filia Theseum suscepit, ex Medea autem ab Iasone repudiata alterum filium nomine Medum, ut placet Iustino. Hoc iam ad senium uergente, Minos Cretensium rex Atheniensibus ob Androgei filij necem bellũ intulit, uictisque durissimas pacis condiciones imperauit, ut septem quotannis iuuenes Athenienses ex suis in Cretam mitterent, Minotauro monstro obijciendos. Quibus legibus cum triennio paruissent, euenit, ut quarto anno sors inter omnes ex aequo ducta Theseum proderet. Aegeus, filium interijsse ratus, doloris impatientia sese in mare praecipitem dedit. Cui uita functo Athenienses Thesei ope a grauissima seruitute liberati, diuinos honores istituerũt, deum marinum, & adoptiuum Neptuni filium appellantes. Mare quoque ipsum nonnulli sentiunt ab eo Aegeum esse appellatum.

AEGIALE, αἰγιάλη, siue Aegialea, αἰγιάλεια, uxor fuit Diomedis, quã Venus a uiro eius in bello Troiano uulnerata, tanta adulterio cum iuuinibus turpitudine, ut Diomedes ad eam in patriam redire recusarit, acceptaque à Dauno agri portione, urbem cõdiderit in ea parte Italiae, quae magna Graecia dicitur, quam a nomine relictae patriae Argos Hippiũ appellauit: quae deinde Argyrippa, & postremo Arpi fuit appellata. Vide Seruiũ in illud Aen. l. 11. Ille urbem Argyripam patriae cognomine gentis, Victor Gargani condebat Iapygis agris.

AEGIALEVS, αἰγιαλεὺς, filius Aeetae fuit, & frater Medeae, a qua discerptus fuit, ut patri eã psequenti mora iniiceretur. Alio nomine dictus est Absyrtus. Fuit etiam hoc nomine Phoronei regis Argiuorum filius, cui Apis (quem quidã Phoronei, quidam Iouis filiũ ex Niobe Phoronei filia, esse tradũt) postquam Argis regnasset, in Aegyptum transiens, Achaiae regnum reliquit.

AEGIALEA, αἰγιάλεια, insula adiacens Aetoliae regioni. Pli. l. 4. c. 12.

AEGIDA, αἰγίδα, oppidum Istriae. Pli. li. 3. cap. 19.

AEGIDES, pen. prod. αἰγείδης, patronymicum masculinum est formatum a nomine Aegeus: quo poetae utuntur pro Theseo Aegei filio. Oui. 3. de Arte, Perfidus Aegides ducentia fila secutus.

AEGILA, αἴγιλα, insula est in sinu Megarico. 25. M. pass. distãs a Phalasarna Cretae oppido, & Cythera 15. M. pass. Pli. teste l. 4. c. 12.

AEGILODES, sinus, αἰγιλώδης κόλπος, sinus est exiguus, inter Messenaicum & Laconicum medius. de quo Pli. li. 4. cap. 5.

AEGILOPS, aegilopis, αἰγίλωψ, herba est folio uerno tempore piloso, ut lolium, hordeum enecãs. quae & Festuca dicitur: quod messis tẽpore, cum semen iam deciderit, uacuum reperiatur in modũ festucae. Pli. lib. 18. c. 17. Virg. 1. Geor. latine Vertit Sterilem auenã in hoc uersu: Infelix lolium, & steriles dominantur auenae. Rustici in Gallia uocant, du Lauron. Est praeterea Aegilops, abscessus inter nares, & magnum oculi angulum, qui si incuriose tractetur (ut inquit Aegineta) in fistulam uertitur. Dictus Aegilops, quasi oculus caprinus, ꝙ caprae huic uitio peculiariter obnoxiae sint. Huic malo medetur Aegilops herba, teste Pli. lib. 25. cap. 13. Vnde & ipsa nomen accepisse uidetur.

• AEGIMIVS, senex aetate prouectissima. hunc traduat ad an. CC. uixisse. Pli. li. 7. cap 48.

AEGINA, p. pr. αἴγινα, fuit Asopi Boeotiae regis filia & mater Aeaci a qua insula Peloponneso adiacens contra Atticam, Aegina uocata est, cum antea Oenone diceretur (ut apud Strabonem, Plinium, & Stephanum legitur) aut certe Oenopia, ut placet Oui. li. 7. Met. Hinc fit gentile Aegineta, & denominatiuum Aegineticus, a, um; ut Aegineticum aes, quod in hac insula non gignebatur quidem, sed optime temperabatur: ut est auctor Pli. l. 34. ca. 2.

AEGINIVM, αἰγίνιον, oppidum Macedoniae, in ea regione, quae appellatur Pieria. Plin. li. 4. cap. 10.

AEGION, αἴγιον, Suidae, oppidum Achaiae proprie dictae, quae regio est Septentrionalis Peloponnesi. Vide Pli. l. 4. c. 5.

• AEGIOCHVS, Iouis cognomen. quod aegida teneat.

AEGIPANES, αἰγίπανες, quos non nulli Semicapros uocant, monstra suos caprinos pedes habentia, reliquis partibus humanam referentia figuram. Pli. li. 6. cap. 30. Veteres huiusmodi monstra pro semideis, siue pro siluestribus dijs coluerunt, quemadmodum Faunos, Siluanosque Faunos, ac Satiros nemorum deos esse dicentes, Panas agrorum, Siluanos siluarum.

AEGIRA, p. p. αἰγείρα, oppidũ Achaiae in Peloponnes. Pli. li. 4. c. 5.

AEGIS, idis, αἰγὶς, munimentum pectoris aeneum à Vulcano fabricatum, habens in medio Gorgonis caput. quod si in pectore numinis fit, Aegis: si in corpore hominis, sicut in antiquis imperatorum statuis uidemus, Lorica dicitur. Virg 8. Aen. Aegidaq; horriferã, turbatae Palladis arma. Haec ferè Ser. Aegis apud Graecos uaria significat; Pelliceum tegmen, quod gestant Afri: praeterea maris intumescentis undas, ac uentorum procellas & turbines. Alii malunt esse Tiue ex coronamentis contextum. Nec desunt, qui putent significare sacerdotem, quae Athenis solita sit ferre sacram Aegidem, & ita ingredi

ingredi ad eos, qui nuper duxissent uxores. Vnde factum prouerbium, Aegis uenit quod Suidas indicat dici solitum de iis, qui petulanter, & impudenter agerent. Est præterea Aegis scutum Iouis & Palladis Iliad. 4. & 5. in cuius medio erat Medusæ Gorgonis caput serpentibus, uice crinium, terribile. quod qui intuebantur, mox uertebantur in lapides: ut apud Ouid. 4. Meta. habetur. Est etiã Aegis, lignum densum, medullæ simile, in larice fœmina nascẽs, melleis coloris, ex quo pictoriç tabulç fiebat, & codicilli, immortali pene materia, nullisq; rimis, aut fissuris obnoxia. Auct. Pli. l. 16. c. 39.

AEGISTHVS, αἴγισθος, Thyestis filius, ex Pelopeia, eiusdem filia, quẽ infantulum mater caussa tegendi sceleris perdẽdum feris exposuit in siluis. sed a pastore inuentus, eiusque beneficio nutritus est: & inde ἀπὸ τῶν αἰγῶν, dictus, quod nutritus sit a capris. Hic prouectiori ætate Atreum, impellente tamen patre, interfecit, & eiusdẽ filium Agamemnona in balneis, uel, ut alii uolunt, in primo egressu, adiuuãte uxore Clytẽmnestra, qua etiam turpissime usus erat, obtruncauit. Postremo ab Oreste Agamnenonis filio, patris mortem ulciscẽte, e medio est sublatus.

• AEGIVM, oppidum Achaiæ, in quo Iouem a capra nutritum ferũt.

AEGLE, αἴγλη, una Hesperidũ fuit, hoc est, una filiarum Hesperi, Italiæ regis, quæ una cum Erethusa, & Hesperethusa sororibus, amœnissimos in Mauritania hortos habuit iuxta Lixum Romanorum coloniam, iussu Cla. Cæs. eò deductam, in quibus (ut est in fabulis) aurea mala nascebantur, quæ a peruigili dracone asseruabãtur, quę postea abstulit Hercules, dracone interempto. Vide Hesperides. Fuit & nympha hoc nomine, una Naiadum, Solis (ut uolũt) ex Neęra filia, de qua Virgil. in Sileno.

• AEGLES, athleta Samius, mutus. de quo Gell. li. 5. cap. 9.

AEGLOGA, penultima corr. [*Ragionamento pastorale,*] εἰδύλλιον, capratum, seu rerum pastoralium sermo dicitur, quasi αἰγῶν λόγος.

AEGOCEROS, otis, [*Capricorno*] αἰγόκερος, signum cæleste est, quod a nobis capricornus dicitur: quod Sol ingrediens Solstitium hiemale efficit. Poetæ fabulantur hunc ex Amalthea nymphæ capra natum fuisse, & eodem lacte cum Ioue educatum: qui postea cœli imperio potitus, ueterem collactaneum inter astra collocauit. Inuenitur etiam accusatiuus Aegoceron tertiæ declinationis Græcorum, a nominatiuo αἰγόκερος, per o, paruum Lucan. Aegocerõ, Cãcrumque tenet. Est etiã Aegoceros (αἰγόκερος, Dioscoridi) siue (ut apud Pl. legitur) Agoceras, herba, quæ notiore nomine [*Fiengreco*] Fenũgræcum appellatur: ita dictum, quod semen habeat in siliquis caprino cornu similibus. Vide Pli. li. 24. cap. ult.

• AEGON, caprile, & pastoris nomen, apud Vir.

AEGOPHAGOS, αἰγοφάγος, Iuno apud Spartanos dicta, quod illi capris præcipue sacrificabant. Cœl. Ant. lect. lib. 16.

AEGOS, αἰγός, Thraciæ fluuius, ad cuius ostia classis Atheniensium a Lysandro capta fuit. Pli. li. 5. ca 60. Idque factum interdiu in Thraciæ parte ad Aegos flumen. Ste. ad Hellespontum, collocat oppidũ nomine αἰγὸς ποταμὸν, quod nos Capræ flumẽ interpretari possumus: a quo deducitur gentile, Aegopotamites, uel Aegopotamitra.

AEGRE, [*Molestamente, mal uolentieri,*] moleste, dolẽter, iniquo animo. Ter. in And. Iratus, atque ægre ferens, Item Aegre χαλεπῶς. [*Difficilmente,*] male, difficulter, ut a. Vir. 3. Geor. Aegre rastris terras rimantur. Neque solum cum uerbo ferre, sed cum aliis etiam uerbis iungitur, ut Careo ægre. Sustineo ęgre. Et Ci. Att. Ab hasta ea ęgre me tenui. Aegre est mihi, frequẽs est apud Plaut. pro doleo mihi, aut male me habet: ut in Cas. Quid tibi ægre est? Aegre facere alicui, pro eo quod est, aliquẽ ægritudine, uel molestia afficere. [*Affligere.*] Ter. Eun. Voluit facere contra huic ægrè Hinc Aegrius, & Aegerrime, pro difficilius, & difficillime. Pli. l. 16. ca. 10. Fragolini filiut, ægrius reuelluntur. Cæs. 1. bel. Gal. Aegerrime confecerant, ut flumen transirent.

AEGREO, es, æger sum, [*Essere infermo*] ἀσθενῶ. A quo Aegresco, æger fio. Pli. li. 10. Corui ægrescunt sexagenis diebus.

AEGRIMONIA, penul. corr. [*Infermita, malattia,*] λύπη, idẽ pro ægritudo, ductum ab Aeger, factum ea forma, qua ab Acer Acrimonia. Plaut. in Rud. dum abscedat a me hæc ægrimonia. Cice. ad Att. 12.

AEGRITVDO, [*Dolore d'animo, maninconia, affanno,*] λύπη, animi ægri affectio. Ter. in And. Si nulla ægritudo huic gaudio intercesserit. Hanc Cic 4 Tuscu. sic definit: Aegritudo, est animi, aduersante ratione, contractio.

AEGROTATIO, uerbale, [*Infermità,*] νόσημα, quod & ipsum proprie de corpore dicitur. Cice. tertio Tuscul. ut ægrotatio in corpore, sic ægritudo in animo. Per metaphoram tamen aliquando de animo dicitur, quemadmodum & uerbum a quo descendit. [*Affanno*] Cice Tuscul. 4.

AEGROTO, as, [*Infermarsi,*] ægro corpore sum, morbo afficior. νοσῶ. Cice. pro Clu Satis uehementer, diuque ægrotauit. Transfertur etiam ad animum [*Affliggersi,*] Cic. 4. Tusc. Vt ea res, ex qua animus ægrotat, oriatur.

AEGROTVS, a, um, [*Infermo, amalato.*] νοσερός, adiectiuum ab Aeger deriuatum: a quo tamen sic differt, teste Seruio, ut Aeger, de corpore, & animo dicatur; Aegrotus, de corpore tantum. Hor. 1. epi. Nõ domus aut fundus, non æris aceruus, & auri Aegroto domini deduxit corpore febres. Cic. ad Attic. Aegroto, dum anima est, spes est. Teren. in And. ad animum transtulit, Animum ægrotum, plerũq; ad partem deteriorem applicat.

AEGYPTVS, [*Egitto,*] αἴγυπτος, regio ab Africa (ut Plin. inquit) Canopico disterminatur ostio, ab Asia uero Pelusiaco: quam ob rem quidam inter insulas Aegyptum computauere. Qui tamen Asiam dimensi sunt, inter Asiæ regiones Aegyptum quoque dinumerauerunt. Est Africæ proxima ab Aegypto Danai fratre sic appellata, prius Aeria dicta. Hæc teste eodem Pli. li. 5. ab Oriente Rubro mari, Assyriæq; cõiũgitur, ab Occasu Cyrenẽ, & Africæ residuũ hẽt, a Meridie usque in Aethiopiam protenditur, a Septentrione habet mare Aegyptium. Eius insignes urbes sunt, Thebę, Abydos, Alexãdria, Babylõ, & Memphis. In hac (ut Plato inquit) nunquam uisum est pluere, sed Nili inundatione fœcundatur. Eius figura triquetra est, quã efficit Nilus, ita se diuidens, ut Δ, literam facere uideatur. Ab Aegypto fiunt adiectiua Aegyptius, a, um, αἰγύπτιος, & Aegyptiacus, a, um, unde Aegyptia ficus, de qua Pli. li. 13. ca. 7. Aegyptia mensa, & Aegyptia coniunx. Maro li. 8. Tẽpore Amasis regis urbes habuit 5000. Dicitur parens terrarum, ut inquit Crinitus: nam Aegyptii omnium populorum uetustissimi, disciplinarumque cõplurium inuentores, rerumque diuinarum, & siderum peritissimi dicũtur, primique animam esse immortalem dixere, & de corpore in corpus uagari, ut auctor est Diodorus. In hanc Dędalus, Melãpus, Pythagoras, Homerus, Plato, compluresque alii eruditionis caussa profecti, dogmata in suam quisque patriam retulere.

AEGYPTVS, masc. gen. αἴγυπτος, Beli prisci filius fuit, & frater Danai: Vide infra in dictione, Belides.

AEGYS, αἰγὺς, oppidum est Laconicæ regionis, apud Steph.

AELANA, siue, ut alii malunt, Lęana. αἴλανα, ἢ λαίανα, oppidum est Arabiæ felicis, iuxta sinum, qui ab eo Aelãticus dicitur, siue Lęaniticus. λαιανίτης κόλπος, Ptolemæo. Pli. li. 6. cap. 28. Sinus intimus, in quo Læanitæ, qui nomen ei dedere. Regia eorum Agra, & in sinu Lęana, uel, ut alii, Elana. Nã & ipsum sinũ nostri Aelanticũ, scripsere, alii Elanaticũ Artemidorus Alanaticũ, Iuba Lęaniticum.

AELIA, αἰλία, urbs est Palęstinæ, quæ & Hierosolyma: ita dicta ab Aelio Adriano. Stephanus.

AELII, per quatuor syllabas, ἀέλλαι, dicuntur, quibus duæ sorores nupserunt. Vide Cœl. Rhodig. li. 29. c 24.

AELIVS, αἴλιος, nomen Romanæ familiæ.

AELLO, ἀελλὼ, una Harpyarum, quasi, εἴλων ἄλλο, hoc est, alienum tollens de qua Oui. 13. Metam. Est etiam nomen unius ex canibus Actæonis, apud Oui. 3. Meta. dictum ἀπὸ τῆς ἀέλλης, hoc est, a procella, quam rursus celeritate referebat.

AELVRVS, p. p. [*Gatto,*] αἴλουρος, Latine catus, & felis dicitur. Arist. de Aui. Aeluri, & Ichneumones tot numero pariunt, quot canes. uide Ael. Hist. ani. lib. 7

AEMILIA, [*Romagna,*] regio Italiæ, quæ & Flaminia & Romandiola etiam dicitur: in qua sunt urbes Ariminum, Cæsena, Sassina, Fauentia, Rauenna, Forumliuii, Bononia, Ferraria, Imola.

AEMINIVM, αἰμίνιον, Ptol. oppidum Lusitaniæ mediterraneum.

AEMINIVS, αἰμίνιος, fluuius Hispaniæ a Minio Tarraconensis tractus fluuio distans CC. M. passuum, ut ex Varronis sententia tradit Plin. lib. 4. cap. 22.

AEMONIA, p. c [*Thessaglia,*] αἰμονία Stephano regio (quæ postea dicta est Thessalia) ab Aemo monte, cui propinqua est, uel ab Aemone Deucalionis filio: prius Pyrrhęa dicta, a Pyrrha Deucalionis uxore. Quidam cum aspiratione scribunt Hæmonia, αἱμονία, quo pacto etiam apud Suidam legitur.

AEMONIVS, a, um, Oui in Epi. Laodamię ad Protesilaum: Aemonis Aemonio Laodamia uiro. est etiam Aemonia, oppidum Norici, apud Pli. lib. 3. cap. 24.

AEMVLATIO, [*Emulatione,*] ζῆλος, quæ ut Ci. Tus. 4. scribit, dupliciter dicitur, ut in laude, & in uitio nomen hoc sit; sicut Aemulor. Nam inquit, & imitatio uirtutis, æmulatio dicitur: & est æmulatio ægritudo, si eo quod concupierit, alius potiatur, ipse careat.

AEMVLATOR, oris, [*Emulatore,*] ζηλωτὴς, idem quod æmulus. Ci. At. li. 2. Seruilius æmulator Catonis.

AEMVLOR, aris, p c. [*Imitare à concorrenza,*] ab Aemulus, cum accusatiuo in bonam partẽ accipitur, pro imitari, & quasi assequi, ζηλόω. Ci. pro Fla. Omnes eius urbis instituta laudare facilius possumus, quam æmulari. Interdum sine casu. Plau. in Merc. Aemulari quia non licet, inuidet. Accipitur & in malam partem, pro inuideo [*Hauer inuidia,*] & sic fere cum datiuo construitur. Cic. 2. Tusc. Obtrectare alteri, aut illa uitiosa æmulatione, quæ riualitatis similis est, æmulari, quid habet utilitatis?

AEMVLVS, inuidus, [*Inuidioso, emulo,*] φθονερὸς, ut Aemula senectus, apud Vir. Aen. 5. quæ quasi inuidere nobis uidetur iucũdioris ætatis felicitatem. Item eiusdẽ rei studiosus, uel sectator, atque imitator. Ci. Atti. 6. Licebit eum solus ames, me æmulum non habebis.

AEMVS,

AEMVS, αἶμος Steph. mons Thraciæ, sic dictus ab Aemo Boreæ, & Orithyiæ filio. In hoc monte Martis domicilium collocauerunt poetæ. Sunt qui per aspirationem scribant Hæmus, αἷμος: quo pacto & apud Suidam legitur.

AENARIA, αἰναρία, insula est in sinu Puteolano: de qua sic scribit Pli. l. 3. c. 6. Aenaria a statione nauium Aeneę, Homero Inarime dicta, Græcis Pithæcusa, non a simiarum multitudine (ut aliqui existimauere) sed a figlinis doliariorum. Hodie Ischia dicitur, a figura oppidi, quod in monte habet cosendis figuram.

AENARIVS, αἰνάριος, lucus in Achaia Peloponesi regione, iuxta Olenum oppidum, in quo Achæi de rebus communibus consultaturi conuentum agebant. Auctor Stra. li. 8.

AENEA, αἰνεία, urbs in Thracia, ab Aenea (ut Steph. placet) condita, quam nos eandem esse credimus cum ea, quam Plin. Aenon uocat. Liu. lib. 4. Proficiscuntur (inquit) a Thessalonica Aeneam ad statú sacrificium. Item Theophrastus de plantis: Circa Aeneam ficus arbor scabiem non sentit. Hinc fit gentile Aeneates Step. & Aeneaticus denominatiuum. Hoc etiam nomine olim dictum fuit oppidulum, urbi Romæ imminens, quod & Ianiculum dicitur, conditum a Romulo Aneæ filio, ut tradit Dionysius.

AENEAS, p. p. αἰνείας, Veneris, & Anchisæ filius, Virgilii carmine notissimus. Dictus Aeneas, ut quidam putant, ab αἰνέω, quod est laudo: nam laus a Græcis αἶνος, dicitur. ab Aenea dicti sunt Aeneadæ αἰνειάδαι, Troiani. de huius genealogia uide Ouid. li. 4. Fastorum ibi, Dardanon Electra &c.

AENEATORES, [*Trombetti,*] σαλπιγκταὶ, tubicines, ab ænea tuba. Ammian. l. 19 & 34 & Suet.

AENEVS, a, um, pen. co. [*Cosa fatta di bronzo,*] idem est, quod æreus, χάλκεος, diæresim quandoque patitur, & interponitur aspiratio lenioris soni gratia. Hor. l. 1. Epi. Hic murus aheneus esto. Pro eodē etiam legitur Ahenus, a, um: ut Ahena turris, apud eundem.

AENI INSVLA, αἴνου νῆσος, insula est in sinu Arabico. Ptolem.

AENIA, αἰνία Step. oppidum est Perrhæborum non procul ab Acheloo fluuio, cuius meminit Stra. li. 8. Hinc deducitur gentile Aeniēsis, quo utitur Pli. li. 4. c. 9. & Aenian, anis, Straboni, sicut Acarnan, anis. Item Aenianicus denominatiuum: ut Aenianicus sinus.

AENIGMA, atis, [*Enigma, allegoria oscura,*] αἴνιγμα, obscura allegoria, uel quæstio obscura, quæ difficile intelligitur, nisi aperiatur, ab αἰνίττω, obscure loquor, innuo. Innuitur enim quiddam, quod pluribus explicandum est. Huiusmodi est illud li. Iudicum. De comedente exiuit cibus, & de forti egressa est dulcedo. Gell. li. 12. ca. 6. Quæ Græci dicunt Aenigmata, hoc genus quidam ex nostris ueteribus Scrupos appellarunt.

• AENOBARBVS dictus est Domitius. fuitq. eius gentis cognomen.

AENOS, αἶνος Steph. oppidum Thraciæ liberum cum Polydori tumulo. Pli. l. 4. c. 11. Straboni Poltiobria dicitur. Oppidū hoc Vir. credi uult ab Aenea conditum fuisse, & ab eo nomen accepisse, cū ait li. 3. Aen. Aeneadasque meo nomen de nomine fingo.

AENVM, [*Caldara,*] χαλκεῖον, genus uasis, ab ære. quod & cacabus, siue caldare dicitur. Diuiditur quandoque diphthongus per diæresin & tunc (ut Seruius docet) aspiratio interponitur, ut apud Horatium, Sub noctem gelidam lignis calefactat ahenum. Aenus, adiectiuū, idem significat quod æreus. Virg. 2. Aen. Et luce coruscus ahena.

AEOLIA, αἰολία Steph. insula est Siciliæ adiacens, una earum, quæ a Græcis Aephęstiades, a Latinis Vulcaniæ appellātur, & Aeolię. Putatur eadem esse, quæ alio nomine Strongyle dicitur. In illa enim Aeolus, quamuis Vulcaniis omnibus imperaret, præcipue domicilium habuisse fertur Vir. li. 1. Ventorum in patriam, loca fœta furētibus Austris, Aeoliam uenit. A quibusdam etiam Aeolia dicitur regio minoris Asiæ Hellespōto & Propontidi adiacens, quę olim Mysia dicebatur. Verum hanc cum Plinio, Strabone, Mela, cęterisque geographis melius Aeolidem appellaueris.

AEOLIAE INSVLAE, quæ & Vulcaniæ, ἡφαιστιάδες, insulæ sunt numero septem, non procul à Peloro Siciliæ promontorio dissitæ. de quibus sic scribit Pli. l. 3. c. 8. Citra uero Siciliam ex aduerso Metauri amnis xij. millibus ferme passuum ab Italia, septē Aeoliæ appellatæ. Eędem, Liparæorum, & Hephæstiades à Gręcis, a nostris Vulcaniæ. Dictæ Aeoliæ, quod Aeolus Iliacis tēporibus ibi regnabat. Harum insularum nomina sunt, Lipara, Hiera, Strongylæ, Didymæ, Ericusa, Phœnicusa, & Euonymus.

AEOLES, p. c. αἰολεῖς, populi fuerunt Græci, ita dicti ab Aeolo Hellenis filio. Hi relicta patria, in Asiam traiecerunt, sedibusque in Mysia minore fixis, Aeolidem a sese uocauerunt. Antea Pelasgi dicebātur, teste Herod. li. 7. Hinc Aeolicus, a, um, ut Lingua Aeolica, una ex quinque Græcorum dialectis.

AEOLIDES, αἰολίδης, dictus est Vlysses ab auo Aeolo, qui filium habuit Sisyphum, ex quo, & Anticlea ante Laertæ nuptias natus est Vlysses Vir. li. 6. comes additur una Hortator scelerū Aeolides.

AEOLIS, idis. αἰολὶς, regio est in minore Asia, Lecto promontorio a Troade, Hermo autem fluuio ab Ionia diuisa: ita dicta ab Aeolib. Græciæ populis, qui duodecim in ea urbes ædificarunt, teste Herod. l. 1. Antea Mysia dicebatur, teste Plin. li. 5. ca. 30.

AEOLVS, p. c [*Eolo,*] αἴολος, Iouis filius ex Acesta, siue Segesta, filia Hippotæ Troiani a quo Hippotades dicitur. Oui. Met. Quod foecet Hippotades tibi sit, qui carcere fortes Contineat uentos. Hic in hospites benignus fuisse, & Aeolias a se nominatas insulas in ora Siciliæ tenuisse perhibetur, & in his Strongylē, ex cuius fumo, quoniam flatus futuri essent, in triduum prædicebat. unde uētorū rex putatus est. Fuit præterea Aeolus, Hellenis filius, a quo uentorum rationem primo inuentam tradit Pli. l. 7. ca. 56.

• AEOS, ἆος, Typhonis filius, qui Paphon condidisse dicitur.

• AEPEA, αἴπεια, agri Laconici oppidum. Steph. Stra. l. 8.

• AEPVLO, Istriæ rex fuit. Liu.

AEPY. Ciuitas sub Nestoris imperio. Hom. 2. Iliad.

AEQVABILIS, [*Vguale,*] ἴσος, ὁμαλὸς, ἰσόνομος, idem fere quod æqualis. Ci. pro Cęcin.

AEQVABILITAS, [*Vgualità,*] ἰσονομία, ὁμαλότης, idem fere quod æqualitas, hoc est, certus quidam rerum modus, & cōstantia: uel sibi constans, & nulla parte in uitium inclinans ratio. ut Aequalitas uitæ, in qua nulla est perturbatio, neque uarietas, aut discrepantia. Ci. 1. Offic. In liberis uero populis, & in iuris æquabilitate exercēda etiam est facilitas.

AEQVABILITER, [*Vgualmente*] aduerbium, ὁμαλῶς, æqualiter. Cic. 2. de Ora. Genus facetiarum æquabiliter in omni sermone.

AEQVAEVVS, [*Della medesima età,*] æqualis, eiusdē ætatis ὁμῆλιξ, ab æqualitate æui. Virg. 2. Aeneid. Vt regem ęquęuum crudeli uulnere uidi Vitam exhalantem. Poeticum est: Aequalis, oratorium.

AEQVALIS, [*Piano, uguale.*] ἴσος, ὁμαλὸς, par, æque magnus. Cic. 3. de Leg. Paupertatem diuitiis ęqualem esse uolumus. Interdū accipitur pro simili, [*Simile*] Pli. æqualem fortunam expertus. Refertur & ad ætatem: dicunturque Aequales, qui pares sunt ætate, & æque multos numerant annos. Coętanei uero dicuntur, qui ætate eadem uixerunt, etiam si alter altero annis multis fuerit maior. Sic Ciceronē, & Augustum coętaneos fuisse dicimus, æquales uero nequaquam. Ci. in Catone. Nec cum æqualibus solum, qui pauci admodum restant. Idem de Clar. Orat. Liuius Ennio æqualis fuit.

AEQVALITAS, [*Vgualità*] ὁμαλότης, similitudo, paritas, seu ęquabilitas. Pl. l. 30 ca. 31. Carnes, quæ excrescunt, ad æqualitatē redigit.

AEQVALITER, [*Vgualmente,*] pariter, ex æquo, ὁμαλῶς, Cicero 4. Aca. Aequaliter omnibus abrogatur fides, id est, tam his abrogatur, quam illis.

AEQVANIMIS, & hoc nime, & Aequanimus, a, um, [*Temperato,*] qui est ęqui animi. εὐγνώμων, qui nec prosperis extollitur, nec aduersis frāgitur. Ausonius: Aequanimus fiam te iudice, siue legēda, siue tegenda putes carmina, quæ dedimus.

AEQVANIMITAS, [*Temperanza.*] εὐγνωμοσύνη, fauor, & propitius animus Ter. in Adel.

AEQVANIMITER, [*Temperatamente,*] εὐγνωμόνως, moderate, æquo animo.

AEQVATIO, uerbale [*Vgualità.*] ὁμαλότης, æqualitas Ci. pro Mur.

AEQVATOR, toris, ἰσημερινὸς, circulus in cælo, sphæram diuidens in duas partes æquales, partem utrinque uersus polos mundi distātia relinquens: in quem cum sol inciderit, (quod bis cōtingit in anno semel in principio Arietis, atque iterum in principio Libræ) dies fiunt æquales nocti in toto orbe terrarum.

AEQVE, [*Giustamente,*] aduerbium, significat iuste. δικαίως. Seneca: Iudex qui parte inaudita altera aliquid statuit, etiam si æq; statuerit, haud æquus fuit. Nonnunquam idē quod æqualiter [*Vgualmente,*] Ci. 1. Offic. Beneuolentia ciuium non æque omnes egent. Idē Fam. 13. Litteræ utrique nostrum prope æque gratæ erant. Ter. in And. Miser æque atque ego.

AEQVI, populi fuerunt Italiæ, & Latinis, & Volscis finitimi, a Quinctio Cincinnato dictatore ad internecionem deleti.

AEQVICOLANI, Italiæ populi, Sabinis ad Orientem proximi: quorum oppida sunt Cliternum, & Carseoli. Horum meminit Pli. lib. 3. cap. 12. Iidem a Virg. 7 Aen. Aquicolæ uocantur. Horrida (inquit) præcipue cui gens, assuetaq; multo Venatu nemorum, duris Aequicola glebis. Eosdem & Aequicolos dictos inuenimus. Oui. 3. Fast. Quintum Laurentes, bis quintum Aequicolus acer.

AEQVI BONIQVE FACIO [*Bene e giustamente fare, pigliare in buona parte,*] ἐν ἀγαθῷ ποιοῦμαι τι. i, i bonā partē accipio. Appu. l. 1. Asi. Illud quidem, quod pollicceris, æqui boniq; facio. Potest etiā accipi pro non magni pendo, [*Non curare.*] Ter. Ceterum equidē istud Chreme, æqui bonique facio. Liu Ne serpat latius contagio eius mali, nos æqui boniq; facimus. Ci. ad Atti. sine copula dixit: Aequi boni facit. Hæc loquēdi formula a Iurisperitis est profecta. Illi enim, Aequum bonum appellant, quando non stricto, & summo iure, sed secundum æquitatis dictamen, quæ est legitima iuris moderatrix, negocium deciditur. Hinc etiam dicimus, Ex æquo & bono statuere, arbitrari, censere, æstimare. Item Aequum & bonum impetrare, id est, ius suū obtinere, rem suā recipere, qđ æquum erat auferre

• AEQVIDIALE, dicebāt ueteres, qđ æquinoctiale nūc dicimus Fest.

AEQVILA-

AEQUILATATIO, [*Larghezza uguale.*] nomen duriuscule compositum ex æquo, & latum, quasi æqualitas linearum secundum latitudinē productio Vitr. l. 2. c. 8.

AEQUIPENDIUM, [*Contrapeso giusto.*] ἰσοῤῥοπία, æquatio libræ, quod & æquamentum, & Libramentum dicitur, & Trutina. Gellius.

AEQUILIBRES, & hoc bre. p. pr. [*Di peso uguale.*] ἰσόῤῥοποι, ex Aequus & Libra compositum, propriè significare uidetur, quod ad libram æquali constat pondere: ut si dicas, Hi nummi sunt æquilibres, id est, æquali pondere. Transfertur tamen ad aliam æqualitatem. Vitr. lib. 5. c. 12. Sesquipedales margines struantur æquilibres ex planitiæ, quasi ad libram æquati.

AEQUILIBRITAS, atis, ἰσονομία, Ci. li. 1. de Na. Deo.

AEQUIMAELIUM, locus Romæ, ubi domus Melii solo æquata fuit. Tit. Liu. li. 4. Ci. pro domo sua.

AEQUINOCTIALIS, [*Equinottiale.*] ut Horæ æquinoctiales, quarum 24. exæquant diem naturalem Pli. l. 2. c. 75.

AEQUINOCTIUM, [*Equinottio*] ἰσημερία, ab æqualitate noctium dicitur, quod tunc dies, & noctes horarum spatio æquales sint. Cicero ad Attic. Nunc æquinoctium nos moratur. Duo sunt autem æquinoctia, Vernale scilicet, & Autūnale. Vernale fit quarto Idus Martias, uel circa octauum Calend. Apr. & in octaua parte Arietis conficitur. Autumnale decimo octauo Calend. Octob. ante Virgiliarum occasum diebus quadraginta. annum enim olim in duas tātum partes diuidebant, in æstiuum, & hiemale solstitium: quanquam in hieme potius bruma dicebatur.

AEQUIPARO, as, penult corre. [*Vguagliare.*] significat comparo, uel æquo, ἰσόω. Ci. 5 Tus. Nemo est, qui factis me æquiparare potest. Vir. 5. Eclo. Nec calamis solum æquiparas, sed uoce magistrum.

AEQUIPARABILIS, & hoc le, [*Comparabile.*] quod æquari cum aliquo potest. Plaut. in Trin. dicis, nō esse æquiparabiles uel tuas cum nostris factiones.

AEQUIPARATIO, [*Vguaglianza.*] Gell. l. 14 c. 3.

AEQUIPONDIUM, [*Contrapeso giusto.*] στάθμημα, ex adiect. Aequum, & Pondus, ponderis æqualitas: ut si dicas. aurum dedi ad argenti æquipondium. Legitur hoc nomen apud Vitru. l. 10. c. 8.

AEQUITAS, [*Pianura, giustitia.*] modo planitiem, ὁμαλότητα, significat, modo iustum, quodque consentaneum est: modo paritatē quādam inter homines, quam Cice. æqualitatem uocat, cum omnes coæquantur. Vbi non sunt uniuersi pares, æquitas non est, & excludit inæqualitas ipsi iustitiam. Sæpenumero autem accipitur æquitas pro perfecta quadam ratione, quæ leges strictumque ius interpretatur, & emendat, nulla scriptura comprehensa, sed solū in uera ratione cōsistens. Ci. pro Cæcina: A uerbis recedis, & æquitate uteris. Pro eodem etiam dicimus Aequum, & bonum. Idem ibidem, Ex æquo, & bono, non ex callido uersutoque iure rē iudicari oportet. Aequitas animi. [*Modestia.*] est quædam moderatio, cum æquo animo, patienterq; omnia ferimus. Ci. 2. ad Att. Perspice æquitatē animi mei. Et Aequitas absolute. Idem in Piso mira reip. æquitatu erat. Idem in Parti. duplicem uim æquitatis constituit, cuius altera directi, & ueri, & iusti ratione constet: altera ad uicissitudinem referendæ gratiæ pertineat, quæ in beneficio, Gratia. in iniuria, Vltio nominatur.

AEQUIVALEO, es, p. c [*Poter parimente.*] ἰσοσθενέω, tantundem ualeo. Oui. de Philomela: Nulla potest modulis æquiualere tuis.

AEQUIVOCUM, [*Equiuoco.*] ὁμώνυμον, a Martiano uocatur Plurivocum, quando pluribus rebus eadem est appellatio: ut Aries, nam & machinamentū, quo muri expugnantur, & sidus in cœlo, & animal in terris Aries uocatur.

AEQUO, as, [*Spianare.*] æquum siue æqualem facio, plano, ὁμαλίζω, Cic. Verri. 6 Quo in summo est æquata agri planities, & aquæ perennes. Et hæc propria est huius uerbi significatio. Per translationē autem significat æqualiter diuidere. [*Diuidere ugualmente.*] Virgi. 1. Aeneid. Operumque laborem Partibus æquabat iustis. Aliquando continuare. [*Continuare.*] Idem 9. Aenei. Felix, si protinus illum Aequasset nocti ludum. Accipitur etiam frequenter æquare, pro eo quod dicimus, Aequalem, uel parem alicui facere, uel etiam quempiam aliqua in re assequi, [*Vguagliare.*] atque ita interdum construitur cum præpositione Cum. Ci. de Leg. 3. Inuentum est temperamentum, quo tenuiores cum principibus se æquari putarint. Interdum cum datiuo. Idem Offic. 1. Vt hos etiā de philosophia libros qui se iam illis fere æquarunt, studiose legas. Interdum absolute. Cæsar. Bel. Gall. 1. Vt, æquato omnium periculo, spem fugæ tolleret. Composita Adæquo, Coæquo, Exæquo, & Peræquo, quæ secundum uim præpositionum significant.

AEQUOR, oris, [*Mare.*] πέλαγος, mare dicitur, ab æquate, pro planū facere quod æquam superficiem habeat, siue planum sit, nullis iam a tempestate fluctuantibus procellis. Vir. Aen. 3. Heu quæ nunc tellus, inquit, quæ me æquora possunt Accipere? Neque solum de mari dicitur, sed etiam in terra de cāpo plano [*Campo piano, pianura.*] Idem Georg. 3. At prius, ignotum ferro quam scindimus æquor. Ci. de Diu. 1. Aegyptij in campurum patentium æquoribus habitāses, cum ex terra nihil emineret, quod contemplationi cœli officere posset, omnem curam in siderum cognitione posuerunt. Quādoque pro aere [*Aere.*] Idem 5. Aen. Aspice bis senos lætātes æquore cygnos. Ab Aequore fit Aequoreus, a, um, quod ad æquor pertinet. Virg 4. Aen. Et genus æquoreum, pro piscibus.

AEQUUS, a, um, [*Vguale, piano, giusto*] ὁμαλός, in quo nihil eminet, ui hilque est inæquale. Cicer. pro Cæcin. Sed ne æquo quidem, & plano loco. Per translationem ponitur pro integro, & iustitiæ dedito, quique nullam in partem se inclinet: ut Prætor æquus. Cice. 6. in Verr. Prætor æquus, & sapiens. Ponitur aliquando pro fauente, uel suffragante, [*Amoreuole.*] & hoc interdum cum datiuo: ut, Te mihi æquum præbere debebis. Cicer. Ad Atti. eos ipsos, cōtra quos statuas, æquos placabilesque dimittas. Ad rem quoque aliquando referetur, ut æqua conditio, æqua lex, æqua postulatio. Teren. Eun. æquum est, nos cognoscere, & ignoscere. Aliquando Aequus, pro Aequali legitur, siue æq; magno [*Vguale.*] Ter. in Eu. O Thais, Thais, utinam esset mihi pars æqua amoris tecum [*Pari.*] Vir. 2. Aene. Se quiturque patrem non passib. æquis. Aequum neu. gen. [*Giustitia.*] idem quod æquitas. Vir. 2. Ae. Cadit & Rhipheus iustissimus unus, Qui fuit in Teucris, & seruantissimus æqui.

AER, [*Aere, aria.*] ἀήρ, propriè dicitur medium spatium inter elementum ignis, & terram, plus multo habens raritatis, quàm inferiora elementa. A Virgilio etiam inane uocatur [*Aere.*] in Sileno: Namque canebat, uti magnum per inane coacta Semina. Dictus aer (ut quidam autumant) ἀπὸ τοῦ αἴρειν, ab eo quod ferat terram, uel quod feratur. Sed credo potius dici ab ἄημι. id est, spiro, unde producit ultimam. Luca l. 1. Aer, & longi uoluent Titana labores. Qui corrupuor, Claudiani deprauata lectione fallūtur, dum sic legunt: Luctus umbroso miscebitur aer Auerno. Vera siquidem lectio non habet, Aer, sed axis. Aliquando aer dicitur uentus, spiritus, uel flatus modicus. [*Vento, spirito.*] Virgil. Aera dimouit tenebrosum.

AERA, æ, numeri nota erat in moneta, qua eius pretiū designabatur. Lucilius: Hæc est ratio peruersa, æra numeri subducta improbe. Astrologi quoque temporis initium, a quo supputationes incipiunt Aeram uocant. Vide Cœl. Rhodig. libro 20. cap. 2. Est etiā Aera [*Loglio.*] herba triticum enecans, quæ apud nos Lolium dicitur, ut inquit Diosco. Pli. li. 18. cap. 17. Est herba, quæ cicer enecat, & eruum circumligando se: uocant orobanche: triticum simili modo: æra. Hinc Aerineus, a, um, quod ex ære factum est. Idem: Panis uero cum melle, & ærinea farina, id est, loliacea.

AERAE, oppidum Macedoniæ. Steph.

AERAMENTUM, ti [*Vna cosa fatta di bronzo.*] χάλκωμα, χαλκούργημα, opus ex ære confectum. ut Ferramentum, ex ferro. Pli. l. 1 5. c. 8.

AERARIOS præfectos [*Thesorieri, camerlenghi.*] hodie (ut arbitror) uocare possumus, quos Generales finantiarum dicunt. qui etiam quæstores uocitari possunt: quod munus olim Prætores, Prætoriique, obibant. Tribunos uero ærarios, ἀπεδέκτας, quos Receptores generales appellant. Illis autem, ut Varro scribit, tributa erat pecunia, quam militibus redderent: idque, quod attributum erat, dicebatur. Aes militare Aeratii milites, μισθοφόροι. dicti sunt ab ære, quod ita pendium facerent.

AERARIUM, [*Doue si ripone il thesoro.*] ὀπισθόδομος, ταμιεῖον, æris repositorium, hoc est, nummorum, similiumque rerum pretiosarum, atque opum, quæ utilitatem reip. allaturæ erant. Sic dictum, quod æra in illud principaliter inferebantur. Romanorum autem ærarium in Aede Saturni fuisse constat, propterea, quòd aureo illo sæculo nullum factum esse furtum creditur. Ci. l. 3. Tusc. C. Grachus cum effudisset ærarium, uerbis tamen defendebat ærarium. Distinguitur autem Aerarium a Fisco, quod Aerarium ciuitatis, Fiscus principis est.

AERARIUS, a, um, [*Cosa fatta di rame.*] χάλκεος, quod est æris, siue ex ære. Pli. li. 33. in ærariis metallis, & in argentariis. Aerarius substātiuum, qui ærea opera fabricabat. Pli. libro 16. cap. 6. Aerariorum tantum officinis compendio. Aerarius fieri dicebatur, qui a censoribus in Cæritum tabulas referebatur, id est, ut in eo tantum esset ciuis, ut pro capite suo tributi nomine æra penderet. Hæc Asconius. Vnde Aerarium facere, & inter ærarios, siue in ærarios referre, pro eodem leguntur: hoc est, ea ignominia quempiam afficere: quod ius propriè ad censores pertinebat. Liu. libro 4 secun. Bell. Pun. Hi tribu moti ærarij omnes facti.

AERATUS, [*Coperto di rame.*] adiectiuum, quod ære tectum est. Plin. libro 24 cap. 3. Quod ærata ostia haberet in domo, & triclinia ærata. Aeratus homo, ære alieno obstrictus, [*Debitore.*] qui usitatius dicitur Obæratus. Ci. Attic. libro. 1. Tribuni non tam ærati, quàm, ut appellantur, ærati. Plaut. pro pecunioso posuit in Mostel. [*Ricco di dinari.*] Ferocem facis, quia te æratus amat.

AERE DIRUTI MILITES, uocabantur, ob ignominiam stipendio priuati. Ci. in Ver. ære dirutus est.

AEREUS, a, um, [*Di bronzo.*] χάλκεος, quod ex ære factum. Vit. 1. Aeneid. Aerea cui gradibus surgebant limina, nexæque Aere trabes.

AERIA, ἀερία, olim dicta est Aegyptus, teste Steph. Est item Aeria, Narbonensis

Narbonensis Galliæ oppidum, apud Plin. libro 3, cap. 4. Item insula in mari aegæo, nõ procul a Nessi fluminis ostio, quæ alio nomine Thassus dicitur. auctor. Pli. l. 4. c. 12. Hoc etiam nomine dicta est insula, quæ notiore nomine Creta appellatur, ut idem Pli. testatur loco iam citato.

AERIFICIVM, χάλκωμα, ex ære factum. Varro. Politæ ærificio.

AERIPES, p. c. quatuor syllabarum, [Veloce,] ἀερίπους, celer, quasi aerios pedes habens. Vir. Syneresin facit: Fixerit aeripedem ceruam. aeripes trium syllabarum, χαλκόπους, æneos habens pedes.

AERISONVS, a, um, adiect. æris daos sonum. Stat. li. 1. Theb. melius notis Mareotida sumat Coptos, & ærisoni lugentia flumina Nili. Aerisoni Nili, hoc est, dantis sonum æris propter sistra, quibus in Isidis sacris utebantur.

AERIVS, a, um, [Alto,] ἀέριος, modo significat altum, ut aeria turris: modo quod cõstat ea aere [Aereo,] ut corpus aerium, fulgor aerius, Vir. 4. Geo. Protinus aerij mellis cælestia dona.

AERO, as, χαλκόω, æs misceo, siue ære orno. Vnde Aeratæ fores apud Virg. Priscia. A metallorum quoque nominibus solent nasci uerba ut ab auro, auro, auras. ab ære, aero, æras. Vnde auratus, & aeratus. Cicero 3. Verr. Lecti ærati, candelabra aurea. Composita sunt Obæro, & Subæro. Persius, Nequa subærato mendosum tinniat auro: adæro, assuide suo loco.

AEROMALI, ἀερόμελι, liquor est in Syria precipue, & arabia sereno cælo ex aere defluens sub exortum Virgiliarum, plantisque adhærescens, & deinde duritiem quandam colligens. a quibusdam Ros Syriacus, a recentioribus Manoa dicititur.

AEROSVS, a, um, χαλκώδης, ære abundans. Vnde Cyprus ærosa dicta est, quod in ea æris plurimum nasceretur. aurũ ærosum, quod multum æris habeat admistum. Pli. li. 33. ca. 4. Aurum ærosum contrahit se, hebetaturq́; Lapis ærosus, ex quo æs excoquitur, quẽ & Cadmiã, [Terra cadmia,] καδμείαν, appellari, testatur idẽ Pli. l. 34. c. 1.

AERVGINOSVS, a, um, [Ruginoso,] ἰώδης, quod est ærugine plenum. Seneca li. de Breuitæ: Maiorem dierum partem in æruginosis lamellis consumit.

AERVGO, pe. pro. æruginis, [Rugine,] idem quod Rubigo, & proprie in ære, uel argento, cum uiridescit. ἰὸς χαλκοῦ, rubigo uero in ferro & segetibus ἰὸς σιδήρου, quanquam & Rubigo pro æris uitio positũ inuenitur. Pli. li. 34. c. 9 Aera extersa celerius rubiginem trahunt, quam neglecta, nisi oleo perungantur. Transfertur ad segetũ rubiginem, ut est apud Theophrastum lib. 4. de Causis plantarum. Est autem Aerugo incidẽtis segetibus humoris putrefactio, quo uitio spicæ mãcidæ fiunt. Apud Hor. & Iuuen. Accipitur pro pecunia [Denari,] quæ ex ære fit.

AERVMNA, [Gran fatica,] ὀϊζύς, ἀπὸ τοῦ αἴρω, leuo, tollo: nam proprie Aerumnæ, & per diminutionem Aerumnulæ dicuntur furcinulæ, quibus uiatores sarcinas suas religatas tabella interposita ferre cõsueuerunt, quæ a Mario earum inuentore Muli Mariani postea uocatæ sunt: de quibus suo loco: Hinc, labores onerosi, Aerumnæ dicuntur. Ci. li. 2. de Finib. Labores non fugiendos ærumnas nominarũt. Vnde labores Herculis Aerumnæ sunt appellatæ. Ausonius, Prima Cleonæi tolerata ærumna laboris, Cic. li. 4. Tuscu. Aerumna est ægritudo laboriosa. Breuiter ærumna dicitur, calamitas [Miseria, infelicità,] Vnde Aerumnosum. [Infelice,] Ci. 3. Tus. Nec tam ærumnoso nauigassem salo. Apud Plau in Cap. etiam inuenitur Aerumnatus, adiectiuum.

AERVMNALIS, [Pien di fatica] ὀϊζυρός, ut, Labor ærũnalis, apud Apu, l. 1. de Asin. Aerumnabilis, ærumnia plenus apud Lucr. li. 6.

AERVSCARE, [Bruscare,] pro pecunias undique fallaciis colligere, dixit Gell l. 9. c. 2. Et l. 14. c. 1. Aeruscatores homines.

AES, æris, [Rame,] χαλκὸν, proprie species est metalli rubro colore, primum in Cypro reperta. Deductum nomen putant alii ab auri similitudine, alii a Græco. αἶα, terra: Varro ab asse. Et quia primum maximo in pretio fuit, adeo ut pecuniam quoque, iacente auro, ex eo signarent, factũ est, ut pro ipsa pecunia accipiatur. Ouid. in Fast. Aera dabant olim: melius nunc omen in auro est. Seruius rex primus post Vrb. cõditam signare æs cœpit. cuius in altera parte nota fuit Ianus geminus, in altera rostrum nauis. Hæc Pli. li, 33. Macrobius autem primum æs a Iano ipso signatum fuisse tradidit, eo tẽpore, quo Saturnus, filium fugiens, primum in Italiam uenit. hocq́; a Iano tributum existimat aduenæ bene de se meriti memoriæ: qđ rudis illa Aboriginum gens, monstrato agriculturæ usu ab illo, ad meliorem uiam esset traducta. & quoniam naui fuerat aduectus, in signando ære ex una quidẽ parte sui capitis effigiem, ea altera nauis rostrum impressit. Ponitur etiam quandoque pro tubis, quoniã ex ære fiunt [Tromba,] Vir 6. Aen Aere ciere uiros. Vnde Aeneatores, [Trombetti] tubicines dicuntur.

AES ALIENVM, [Debito,] idem quod debitum, χρέος, ὀφείλημα, ut, æs alienum meum, æs alienum tuum, æs alienum filii, id est, quod ego, quod tu, quod filius debet. Hinc, In ære dicimus, quo elegãter usus est. Cic. Fam. 13. semper sic in animo habui, te in meo ære esse id est, inter amicos meos esse. [Essere amico,] In ære enim meo est, idem est, quod meum, & in bonis meis est. Sic in ære alieno nullo esse, idem quod nihil debere. Ci. 6. Ver. hominem uideo non modo in ære alieno nullo, sed in suis nummis multis semper fuisse.

AES MILITARE, χρήματα στρατιωτικά, quod tribunis ærariis attributum erat, ut militibus redderetur. Pla. in Aul.

AES DVCTILE, χαλκὸς ἐλατὸς, quod facile ducitur, attenuaturq́ue in laminas. Hoc & Regulare uocat Pli. li. 34. c. 9.

AES CALDARIVM, χαλκὸς χυτὸς, quod malleis fragile est. Plin. lib. 34. cap. 9.

AESALON, pen. co. αἰσάλων, genus accipitris, quod solum toto anni tempore nostris in regionibus apparet. Reliqua enim accipitrum genera sub hiemem abeunt. Pli. l. 9. c 8.

AESCHINES, pe. pr. αἰσχίνης, Atheniensis orator, Demosthenis æmulus: cuius orationes tres extãt, & aliquot epistolę. Pręter hũc alii sæpẽ hoc nomine claruerũt. Aeschines multi narrãtur Diogeni. Primus, philosophus Socratis discipulus: secundus, qui artẽ oratoriam scripsit: tertius, hic orator: quartus, Mitylenæus, quẽ flagellũ oratorum uocabant: quintus, Neapolitanus philosophus, Academicus.

AESCHYLVS, pe. c. αἰσχύλος, nomen poetæ tragici. Horat. in Arte: Post hunc personæ, pallæque repertor honestæ, Aeschylus, & modicis instrauit pulpita tignis. Hic cum esset caluus, & in aprico forte quiesceret, testodo ab aquila in altum delata cum decidisset, caput eius confregit, interemitq́ue.

AESCVLANVS, Deus, & Argentinus, dicti sunt dii æris, & argenti. i. locupletandorum hominum potestatem habentes. Bud. l. 5. de Asse.

AESCVLAPIVS, ἀσκληπιὸς, nomen est Apollinis filii, qui medicinã artem uel laude, uel opere ampliauit, ob eamq́ue rem in deorum numerum receptus fertur. Cuius duo filii, Podalirius, & Machaon, bello Troiano Agamemnonem secuti, non mediocrem opem commilitonibus attulere.

AESCVLVS, pen. cor πλατύφυλλος. arbor glandifera, cuius fructu in primæua ætate homines uescebantur. Vnde quidam sine diphthongo scribunt, ab esca nomen trahentes. Hinc Aesculeus, a, um, quod est materiatum ex æsculo. Palla. Asseres quernæ cũ æsculeis nõ misceantur. Ouid. 1. Met Hic iuuenum quicunque manu, pedibusve, rotave Vicerat, æsculeæ capiebat frondis honorem.

●AESEPVS, pen. prod αἴσηπος, fluuius in minore Mysia, ex Ida profluens. Pli. lib. 5. cap. ult.

AESERNIA, αἰσερνία, Ptol. Samnitum urbs in Italia, Strabo libro 5. Aesernia, & Allife, Samnitica sunt oppida, alterum bello Marsico deletum, alterum superstes adhuc.

AESIS, αἶσις, Vmbriæ fluuius est, inter Anconem, & Senogalliam in mare Adriaticum influens, qui olim Italiam a Gallia diuidebat. fluuij huius meminit Ptolemæus in descriptione Italiæ, Pli. lib. 3. cap. 14. & Strabo libro. 5. Hoc quoque nomine a Ptolemæo appellatur eiusdem regionis oppidum, quod a Strabone Aesium uocatur. Nomen utrunque ab Aesi fluuio ductum uidetur, a quo oppidum hoc non longe est distitum.

●AESON, αἴσων, Crethei filius, Iasonis pater, frater Peliæ.

AESOPVS, αἴσωπος, philosophus, Phryx genere, cõditione seruus, tẽpore Crœsi Lydorum regis, cui fabulas suas dicauit. Itẽ alius Aesopus anagnostes Mithridatis eruditissimus, scripsit de laudibus Mithridatis, & de Helena, ut auctor est Suidas. Præterea Aesopus Tragœdiarum actor amicitia iunctus Ciceroni, cum quo sæpe in curiã, ad uidẽdum pronnnciãtẽ Hortẽsium, profectus est, teste Valer.

AESTAS, [Estate,] θέρος, anni pars incipiens ab æquinoctio uernali, & finem accipiens æquinoctio autumnali: constatque senis mensibus. Nam totus olim annus in æstatem tantum, & hiemem diuidebatur. Postea tamẽ anno in quatuor partes diuiso cœpit Aestatis nomine uocari trimestre illud ab ingressu Solis in Cancrum, usq; ad æquinoctium autumnale, quod fit sole ingrediente Libram. Ita. n. distinguuntur quatuor anni partes, ut Sole ingrediente Arietẽ, incipiat Ver: in Cancro, Aestas: in Libra, Autumnus: in Capricorno, Hiems principium sumat. Varr. 4. de Lin. Lat. Ab æstu Aestas. hinc Aestiuum: nisi forte a Græco αἴθω, Virg. 1. Aen. nam te iam septima portat Omnibus errantem terris, & fluctibus æstas.

AESTIFER, a, um, quod æstum, id est, calorem afferat. Vir. 2. Georg. Hoc ubi hiulca siti findit canis æstifer arua. Aestifer canis, quod æstum afferat. Aestiferum item dicitur, quod æstum fert, & patitur. Lucan. lib. 1. squalentibus herbis Aestiferis Libyes niso leo cominus holle Subsedit.

AESTIMABILE, [Estimabile,] τιμητὸν, quod facile æstimari potest. contrarium est Inæstimabile, ἀτίμητον. Ci. 3. de Fin.

AESTIMATIO, [Estimatione,] τίμημα. Cic. 3. de Fin.

AESTIMATOR, [Estimatore,] qui æstimat. Cic. de Fin. te aptissimum habeo meorum studiorum æstimatorem, & iudicem.

AESTIMO, as, p. c. [Istimare, tassare,] significat considerare, θεωρῶ, sicut Existimo, iudicare, ut Valla uult l. 5. c. 20. Hinc ponitur pro Appretio, taxo. [Prezzare,] Habet autem accusatiuum, cum genitiuo horum nominum, tanti, quanti, quantiuis, tantidem, quanticunque, magni, parui, pluris, maioris, maximi, plurimi, nihili, & si qua huiusmodi

huiusmodi reperiantur. Cicero 2. de Finib. Magni æstimabat pecuniam. Si tamen hæc nomina adiectiue accipiantur, hoc est, si habeant aliud substantiuum adiunctum, debent poni in ablatiuo. Nó enim recte dixeris: Non æstimo hoc parui pretii, sed paruo pretio: quanquam etiam sine substantiuis inueniuntur in ablatiuo posita. Cice. ibidem, istam gloriolam uirtutem non magni æstimandam putem. Sic etiá cú aliis ablatiuis. Idem 4. Verr. Hæc pecunia æstimari non queunt. Liuius utrumque casum complexus est: Mancipia, quæ decem millibus æris, aut pluris uenissent. Persæpe tamen subintelligitur accusatiuus, & tamen exprimitur genitiuus, uel ablatiuus. Interdum sine ablatiuo, aut genitiuo, cum accusatiuo solum, quale est illud Cicer. in Verr. æstimate harum rerum omnium pretia. Similem significationem habent, pendo, facio, curo, est, interest, & refert, cum pretium iungitur: quia eiusdé fere sunt significationis. Interdum habet accusatiuum cú ablatiuo, & præpositione Ex: & tunc significat perpendere, metiri. Cic. pro Rosc. Vulgus ex ueritate pauca, ex opinione multa æstimat. Valla arbitratur, hoc uerbú cóponi ex Aes æris, & nomine Græco τιμῶ, hoc est, pretiú, ut Aestimo, sit idem, quod æris pretio taxo. Qua in re sibi permittit, quod in aliis reprehendit, ut dictio aliqua ex Græca & Latina dictione componatur. ego malim per syncopem dictum ab Existimo. Lis æstimata uocabatur, ut Budæus scribit, pecunia mulctatitia & nummaria sententia, ut hodie cum iudices pecuniæ reos dánant. Et Aestimata pœna, quæ certo ære censebatur, ut ouis decussis, id est, decem assibus.

AESTIVA, orum, pluraliter, [*Ombra, meriggio.*] dicuntur loca umbrosa, nemorosa, in quibus per æstaté uitatur Solis ardor, *τὰ θερινά*, Statius: Et umbrosi patuere æstiua Lycæi. Quandoque ponitur pro ipsis gregibus in æstiuo commorantibus: uel contra pro ipsis locis, in quibus æstate sunt armenta, & greges. Vir. l. 3. Ge. Nec singula morbi Corpora corripiunt, sed tota æstiua repente. Aestiua quoque castra dicuntur, in quibus æstate milites degunt, quemadmodú Hiberna, in quibus hiemem transigunt. Ci. epist. li. 1. Mihi erat in animo, cum primum æstiua attigissem, deredere ex S.C.

AESTIVO, as, are. p. p. [*Ombreggiar per fuggir il caldo*] τὸ θέρος διάγειν, pp æstum euitandum alicubi morari, quẽadmodum Hiberno, hiemem aliquo in loco transigo. Pli. li. 12. Intra sepem eam æstiuant pastores, opacam pariter, & munitam uallo arboris.

AESTIVVS, a, um, p. p. [*Aestiuo,*] quod est ęstatis, *θερινός*, licet ab æstus uó ab æstas formatú sit: ut Aestiui menses, Aestiui dies, Aestiuæ niues. Ci. ad Quin. Fratr. Vnus æstiuus dies. Aestiuæ fruges, dicuntur milium, panicum, & ceteræ id genus, quæ ante Vergiliarum exortum seruntur: quemadmodum Hibernæ, quę circa Vergiliarum occasum satæ, per hiemem terra nutriuntur. Vide Pli. l. 18. c. 7.

AESTVARIA, [*Scanni, Lagune,*] *ἀναχύσεις*, loca dicútur p quæ mare uicissim tum accedit, tum recedit: Strabo li. 3. Pli. lib. 3. natura uadosi maris, æstuariis tenui alueo intercursantibus. Cæsar, æstuariis nauigationem impediri.

AESTVATIO, uerbale. Pli. li. 18. ca. 1. relictis æstuationi suæ iustis hominum turbis, pergamus excolere uitam, id est, uehementibus desideriis, & gaudiis Compositum Exæstuo, extra æstuo, exundo. Vir. Fundoque exæstuat. Iustin. lib. 1. Quæ materia in his locis passim è terra exæstuat.

AESTVO, as, [*Bollire,*] ferueo, flagro, *καυσόομαι*, & opponitur algeodi significato. Ci. 4. Ac. Ille cum æstuaret, umbram secutus est. Per metaphoram ponitur etiá pro angi, & dubitatione torqueri. [*Dubitare,*] Cic. 4. Ver. æstuabat dubitatione, uersabat se in utramque partem. Idem pro Flac. Hunc æstuantem, & tergiuersanté iudicio ille persequitur. Aliquádo æstuare est fluctuare, agitari, [*Ondeggiare,*] Vir. 6. Aen. Turbidus hic cęno, uastaque uoragine gurges Aestuat.

AESTVOSVS, a, um, [*Pieno di caldo,*] quod est calore plenú. *πνιγώδης*, Ci. Att. l. 2. Iter conficiebam æstuosa, & puluerulenta uia.

AESTVS, stus, [*Caldo grande,*] calor nimius, & feruor, flagrantia solis, *καῦσων, πνῖγος, εἵλησις*. Vir. Ge. 3. Aestib. in mediis umbrosam exquirere uallem. Aliquádo pro motu, & agitatione fluctuú [*Moto,*] Ci. de Or. 3. sæui existunt turbines, feruet æstu pelagus. Ab utroq; significato ducta metaphora, ponitur pro uariis animi ægritudinum generib. cupiditate, amore, libidine, &c. Ci. de Or. 3. Repente te quasi quidam æstus ingenii tui procul a terra abripuit. Idem in Bruto. Hunc absorbuit æstus quidam gloriæ. Sic apud Plin. Iuni. ponitur pro dubitatione non mediocri. [*Dubio,*] Explica, inquit, æstum meum.

• AESYMA, urbs Thraciæ.

• AESYMNETVS, uir Megaricus fuit.

• AESYMNVS, inter principes Græcorú ab Hom. 12. Ilia. numeratur.

AETAS, [*Età, etade,*] ab *αἰών*, Græco nomine deductum. ab hoc enim Aeuum, Aeuitas, & per syncopem Aetas, *ἡλικία*. Generaleque nomen est ad infantiam, pueritiam, adolescentiá, iuuentutem, & senectutem pertinens. Varro quinque gradus facit: In primo usque ad annum XV. pueros dictos uult, quòd sint puri, id est, impuberes: in secundo ad annum XXX. Adolescétes, ab adolescendo nominatos: in tertio usq; ad annum XL. Iuuenes appellatos, eo quòd remp. in re militari iuuare possent: in quarto autem gradu, usque ad LX. annum Seniores nuncupatos, quòd tunc corpus senescere incipiat. inde usque in finem uitæ uniuscuiusque, quintum gradum factum, in quo qui essent, Senes appellatos, quod ea ætate corpus iá senio laboraret. Horum tamen singuli trifariam diuiduntur. ut prima pars uiridis sit, deinde adulta, postea præceps. Vnde Vir. Viridisque iuuenta. Alii aliter diuidunt ætates. Aetas præterea mundi prima ab Adam usque ad Noe numerabatur: secunda a Noe usque ab Abraham: tertia ab Abraham usque ad Dauid: quarta a Dauid usque ad transmigrationem Iudææ in Babyloniam: quinta deinde usque ad aduentum Saluatoris in carne: sexta quæ nunc agitur usque quo múdus iste finiatur. Interdum ętas accipitur pro anno. [*Anno*] Vir. Vbi quarta accesserit ętas. Interdum pro triginta annorum spatio. Cic. Tertiam iam ætatem hominum uiuebat Sic Plutarchus Aetatem ostendit esse spatium triginta annorum, secundum Heraclitum. Interdum pro centum annis. Ouid. 12. Metamor. uixi annos bis centum, nunc tertia uiuitur ætas. Ponitur & pro quouis tempore humanæ uitæ longissimo. Aetas mala dicta est senectus. Pla. Cósitus sum, senectute onustum gero corpus, uires reliquerunt: ut ętas mala est, mors mala est. E contrario bona ętas, Iuuenta appellatur, [*Giouentù,*] Ci. Quod si ipsis uoluptatibus bona ætas fruitur libentius, primum paruulis fruitur rebus. Aetas media, uocatur illa quæ est inter iuuentam, & senectam: [*Età uirile,*] quam Auicenna uocat ætatem pulchritudinis, quæ fere est a trigesimo usq; ad quadragesimum annum. Eadem dicitur Aetas consistendi: in qua Hippoc. Aphor. 2. facile mediam ferri dicit.

AETATEM, [*Lungamente,*] aduerbium, significat diu. Teren. Iádudum ætatem lites sunt inter eos: Idem in Hec.

AETATVLA, [*Età tenera,*] diminutiuum, tenerior puerorum ætas, *νηπίων ἡλικία*. Ci. de Fin. in primis puerorum ætatulis.

AETERNO, as, [*Perpetuare,*] Perpetuum facio, *ἀπαθανατίζω*. Verbum est antiquum. Hora. 4. car. Tuas Auguste uirtutes Aeternet.

AETERNVS [*Eterno, perpetuo,*] *ἀθάνατος*, perpetuus, quasi æuiternus, a quo sempiternus, quasi semper æternus. Sal. in Cati. Virtus clara, æternaque habetur. Aeternitas, [*Eternità,*] perpetuitas, quæ nulla temporis quátitate mensurari, nullo temporis spatio designari potest, cum omne contineat æuum & contineatur a nullo. Pli. l. 13. c. 5. Materiæ uero ipsi æternitas. Differunt tamen Aeternum, & Sempiternum: quod Sempiternum dicunt deum esse, qui semper fuit, eritque. Aeternos homines, qui principium quidem habuerunt, & tamen animo sunt immortales, atque perpetui.

AETERNO, aduerbium. [*Eternamente,*] Pli. l. 2. ca. 107.

AETERNVM, frequenter pro aduerbio temporis accipitur. [*Eternamente, sempre,*] *ἀεὶ*. Vir. 6 Ae. Sedet, æternúq; sedebit Infelix Theseus.

• AETHAEA, regionis Laconiæ oppidum. Steph.

AETHALIA, *αἰθαλία*, Straboni, *αἰθάλη* Stephano, insula est in mari Tyrrheno, distás a cótinenti stadiis circiter centum. hoc nomine memorabilis, quod ferrifodinas habet, quæ a foribus exhaustæ certo tempore succrescant. Auctor Strabo li. 5. Alio nomine Ilua uocatur, teste Pli. l. 3 c 6. Quo nomine & a Vir. appellatur. Aen. li. 10. Ast Ilua trecétos, insula inexhaustis Chalybum generosa metallis.

• AETHALIDES, Mercurii filius habitus est.

AETHER, [*Sfera del fuoco,*] *αἰθήρ*, ab Anaxagora accipitur pro elemento ignis. Arist. uero de Mundo hoc nomine significari, ait, cæli, siderumque substantiam, hoc est, totam siderum, & cæli, & stellarum cópaginé, nó quod ignita flagret, *ἀπὸ τοῦ αἴθειν*, sed quod semper motu suo circunductili curratur, & cursibus rapidissimis rotetur. *ἀπὸ τοῦ ἀεὶ θεῖν*, cum sit, inquit illud elementum a quatuor illis diuersum, tum diuinum, tum interitus expers. Alii aetherem accipiunt pro aere. [*Aere,*] Vir. Resonatq; fragoribus æther. Lucr. l. 1. Aethera posuit pro Ioue. [*Gioue,*] Postremo pereunt imbres, ubi eos pater aether in gremium matris Terrai præcipitauit.

AETHERIVS, a, um, *αἰθέριος*, quod est ætheris. Virg. 1. Aen. Aetheria quos lapsa plaga Iouis ales aperto Turbabat cælo.

AETHEREVS, a, um, Cic. de Diui. Aethereus ignis.

• AETHERII populi subter Aegyptum: qui postea Aethiopes uocati sunt. Pli. lib. 6. cap. 30.

• AETHICES, populi Thessaliæ. Strabo lib. 9.

• AETHIOPE, Insula Asiæ adiacens, quæ olim Macaria uocabatur. Plin. lib. 5. cap. ult.

AETHIOPIA, *αἰθιοπία*, ab Aethiope Vulcani filio, q illi præfuit, dicta, ut ait Pl. c. 36. l. 6. uel a Græco, *αἴθω*, cremo, & *ὤψ*, aspectus, facies. nam solis uicinitate eius regionis incolæ torrentur. est. n. ibi iugis æstus. Quicquid eius fertile est, sub meridiano cardine est. Circa uero Occiduú mótuosa, est arenosa in medio ad Orientalé plagam, deserta. Cuius situs ab Occiduo, Atlátem mótem: ad Orientem usque in Aegypti fines porrigitur: a Meridiano, Oceano: a Septentrione, Nilo flumine clauditur. Plurimas habet gétes, diuerso uultu & monstruosa specie horribiles. Ferarum quoq; & serpentum referta est multitudine. In ea enim rhinoceros, chamælæon,

pardus,

pardus, basilicus, dracones ingentes. Quidam bifariam diuidunt Aethiopiam, & unam quidem Asiæ, alteram Africæ assignant. Altera ad Orientem uergit, altera est sub ipso Meridie.

AETHIOPIS, idis, αἰθιοπίς, herba Lactucę folio, in Aethiopia nascēs uel in Meroe Nili insula, a qua etiam Merois dicitur, cuius tactu (si Magorum uanitati credimus) clausa omnia aperiantur, amnesque etiam, & lacus exarescant. Pli. li. 26. ca. 4. & lib. 27. cap. 4.

AETHIOPS, αἰθίοψ, Vulcani filius fuit, qui Aethiopiā a se denominauit, ut placet Pli. lib. 6. c. 30. Aethiopes quoque dicūtur, qui Aethiopiam incolunt, & mulieres Aethiopissę. Sunt qui Aethiopes dictos putent a Chus, filio Cham. Nā Chus Hebræis Aethiopē sonat. Hi olim ad Indum fluuiū habitasse creduntur, relictisque sedibus suis iuxta Aegyptum consedisse inter Nilum & Oceanum supra Heliopolim, & paulatim etiam ad interiora Africæ penetrasse.

AETHON, αἴθων, æquus Phœbi dictus est. Fuere autem (ut in fabulis fertur) quatuor æqui solis, Phlegon. s. Piroeis, Heous, & Aethon, quibus significantur quatuor diei horæ. Ouid. 2 Met. Interea uolucres, Pyroeis, & Heous, & Aethon, Solis æqui, quartusq; Phlegon hinnitibus auras Flāmiferis implent. Latine Aethō interpretatur ardens: Phlegon, inflammatus: Pyroeis, ignitus, Heous, lucifer.

AETHRA, ræ, αἴθρα, splēdor ætheris, & pro aere ponitur. [Aere,] Vir. li. 3. Neque lucidus æthra Siderea polus. Vbi Seruius per Aethram siderear, intelligit splendorem ætheris. Nam æther est ipsum elementum, æthra uero splendor ætheris.

AETHRIA, αἰθρία, in Aegeo mari insula est, quæ & Aeria, & Thassos appellata est. Pli. li. 4. c. 12.

AETHVSA, αἴθουσα, insula est in mari Libyco, quæ a quibusdam Aegusa dicitur. Pli. li. 42. cap. 8.

AETITAS, p. p. ἀετίτης, lapis est colore subrufo, quem si concutias, alium lapidem, quem ueluti prægnās in utero gerit, intus audis sonantem. Inueniuntur bini in aquilarum nidis; feruntur q; aquilæ sine iis oua parere non posse. Quam ob caussam nomen illis impositum creditur. Quatuor autem sunt aetitæ species, quas enumerat Pli. lib. 36. c. 23. Est & Aetites, gemmæ nomen impositum, a colore aquilæ candicante cauda. Vide eundem lib. 37. cap. 11.

● AETIVS, medicus præstans, ex Antiochia.

AETNA, [Mongibello,] αἴτνη, mons est Siciliæ perpetuo clarus incendio, eoq; nomine a poetis celebratus. Incendii autem eius caussas explicat Iustin. lib. 4. Sicilia (inquit) terra est cauernosa, & fistulosa, quo fit, uentorum ut flatibus pateat, unde ignis concipitur. Intrinsecus sulfur habet, & bitumen, quod, ubi uentus per spiramenta cauernarum incubuit, concipit ignem, sic Aetnæ durat incendium. Motus ergo uentorum, caussa incendii est.

AETNAEVS, a, um, αἰτναῖος, denominatiuum. Vir. 8. Aen. Antra Aetnæa tonant. Accipitur interdum pro magno, instar Aetnæ mōtis, ut annotauit Cœl. Antiq. lect. l. 21. c. 23. In qua significatione Vir. quoque usurpasse uidetur lib. 3. Aen. Cernimus astantes nequicquam lumine toruo Aetnæos fratres. Est etiam Aetna oppidum in Sicilia, non procul a Catana, Hieronis opus, quod olim, teste Stepha. Inessum dicebatur.

AETNENSES, populi, αἰτναῖοι, quorum meminit Pli. lib. 3. cap. 8. Est & Aetna, Siciliæ oppidum (ne quis nominis uicinitate fallatur) quod Cice. 7. in Verr. Act. quod in medio Siciliæ situm esset, insulę eius Vmbilicum appellauit.

AETOLIA, αἰτωλία, Græciæ regio ī tertio sinu Europæ, Epiro, Acarnaniæ, & Locris finitima, dicta ab Aetolo Martis (ut Pli. placet) sine (ut Steph. mauult) Endymionis filio: cū antea Hyātis, ὑαντίς, diceretur. Hic Aetolus apud Vir. li. 11. & Ci. p Archia, & Aetolicus.

AETOLVS, αἰτωλὸς, ut scribit Pli. li 7. c. 56. Martis fuit filius. Homeri autem enarrator, de Aetolo sic tradidit: Aetolus (inquit) filius Endymionis fuit: qui cæde per imprudentiam in patria perpetrata, fugit in eam regionem, quæ postea ab ipso Aetolia dicta est, ibique genuit filium Pleuronem, a quo urbs Aetolia dicta.

AETVS, ἀετὸς, olim appellatus fuit Aegypti fluuius, qui postea Nilus dictus est, ut ex Lycophrone annotauit Cœl Rhodig. Antiq. lect. l. 30. ca. 13. Quod nomen à cursus uelocitate illi impositū fuisse apparet, quod scilicet uolatum aquilæ (quam Græci uocant ἀετὸν,) propemodū æquare uideretur. Cōmemoratur & in Scythia fluuius nomine Aetus, qui q Promethei agrū uberē alioqui, crebris exundationibus infestaret, fecit locū fabulæ, ut Promethei continuo renascens iecur, ab aquila exedi diceretur. Ex eiusdē Cœlii l. 7. c. 20.

AEVITAS, [Età, Vecchiaia,] antiqui pro ætas, uel annositas dixerunt. Varro Tithono, Extima attigit metam æuitas. Gel. l. 20. ca. 1. Si in ius uocat, æuitasque uitium esset, qui in ius uocabit, iumentū dato. Hinc pro annositate. Sunt autem uerba ex lege XII. tabu.

AEVVM, [Tempo longo, lunga etade, perpetua,] αἰὼν, proprie tempus, & ætas lōga siue perpetua, à Græco, αἰὼν, u interiecta, ut inquit Apu. Vir. Tantum ęui lōginqua ualet mutare uetustas. Pro ætate. [Età] Idē. 2. Aen. Vos ò quibus integer æui Sanguis, ait. Inde Aeuitas, & Aeuiternus secundum Prisc. quod per syncopam Aetas, & Aeternus dicitur, pro senectute, longæuitateque. Hinc deducuntur Coæuus, Aequæuus, Grandæuus, Longæuus, & Primæuus.

A ANTE F

● AFER, Africanus, ἄφρος.

AFFABILIS, pen. co. [Affabile, piaceuole,] ex Ad & fabilis, in sermone iucundus: εὐπροσήγορος. Ter. in Adel. Meditor esse affabilis.

AFFABILITAS, [Piaceuolezza] εὐπροσηγορία, Ci. 2. Offic. Quantopere conciliet animos comitas, affabilitasq; sermonis.

AFFABILITER, [Piaceuolmente,] affabilius, affabilissime. Gel. libro. 16 cap. 3.

AFFABRE, p. c. [A pennello, artificiosamente,] δαιδαλέως, aduerbium, artificiose, scite: sicut insabre, sine artificio. Cic. 2. deorum simulacra, affabre facta. Gel. lib. 7. cap. 7.

AFFARIS, e, tur. [Parlare,] licet uersibus ijsdē mihi affari te At. Ci. de Sen. Vir. lacrymis affatur obortis. Affor usitatum non est.

AFFATIM, [Abondeuolmente, largamente,] aduerbium, prima non media acuta, ut Quinct. li. 4. docet, abunde, large, ἅδην, Ci. l. 1. Ad At. Puto me Dicæarcho affatim satisfecisse.

AFFECTA, fœmina, (ut inquit Festus) uel in bonam partem dicitur, ut lui, honorata, σεμνὴ, uel in malam, ad extremum periculū adducta.

AFFECTATIO, [Troppo desiderio,] curiositas. Pli. l. 11. cap. 37.

AFFECTATVS, [Affettata,] Pli. Iunior in Paneg. Affectata aliis castitas, tibi ingenita & innata. Affectata oratio, πραγματώδης λόγος, id est curiose quæsita, quę ex nimio cultu quandā recipit nouitatē.

AFFECTO, as, [Desiderare, cercare con ansietà.] significat anxie quæro, nimis exquiro, ἐπιβάλλομαι, μνῶμαι, μνηστεύομαι, σπουδάζω. Virg. 4. Geor. Viamque affectat Olympo. Auctor ad Her. non tam affectanda, quam superiores, sed tamen adhibenda nonnunquam. Aliquando est afficere [Affligere,] Pla. in Bac. Tua flagitia, quib. patrē, amicosq; omnes affectas tuos. Legitur etiam, Affector, deponens, sed obsoletum. Var. Affectatus est regnum. Ab Affecto fit.

AFFECTIO, onis, [Affettione,] πάθος, animi motus, siue passio, ut amor, odium, iracundia, inuidia, timor, lætitia, spes. Ci. 1. de Inuen. quædam commotio animi, affectioque. Interdum & latius sumitur ut etiam ad corporis mala extendatur. Vnde sic definitur a Ci. li. 1. de Inue. Affectio, est animi aut corporis ex tempore aliqua de caussa commutatio: ut lætitia, cupiditas, metus, morbus, debilitas.

AFFECTVS, us, [Affetto, affettione, passione,] πάθος, idem quod affectio. Cic. affectiones, uel affectus uocat: Interdū accipitur pro studio, cupiditate. [Desiderio,] Iuu. Si res ampla domi, similisq; affectib. esset.

AFFECTVS, a, um, [Affannata, afflitto,] sumitur pro languente, τετρυχωμένος, Liu. li. 5. Vires corporis affectæ. Affecta dicuntur, quæ proprie sunt confecta, sed non ad finem deducta. Cic. de Prouin. cons. Bellum affectum uidemus, & pene confectum.

AFFERO, [Recare, portare,] ex Ad & Fero significat apporto ἐπιφέρω. Ter. in Eun. Hic magnam partem ad se attulit. Inter cetera significat, quod uulgo dici solet, Allegare, & Adducere, [Scusare,] Ci. Att ætatem afferet? id est, in excusationem adducet. Idem addere, Cice. At. lib. 16. Magnam attulit accessionem tua uoluntas erga me. Aliquando nunciare. [Auertire,] Ci. At. li. 8. complures attulerūt, Cæsarem iter habere Capuam. Afferre alicui manus, est uim alicui inferre. [Sforzare,] Ci. 1. Offi. is manus uidetur afferre socio. Sibi manus afferre, est seipsum interficere. Cic. Octauio, Ego senatum sibi manus afferre coegi.

AFFICIO, is, pe. co. [Disponere,] ex Ad & facio, significat affectionem quandam induco, διατίθημι. Et tam ad animum, quàm ad corpus refertur, & tam in bonam, quam in malam partem, accipitur: construiturque cum accusatiuo, & ablatiuo: ut, Hæc res afficit me gaudio. Affeci te lethali uulnere: id est, intuli tibi lethale uulnus: Inuenitur quādoque absolute positum, ut Multa sunt, quæ afficiunt hominem: id est, affectiones, siue affectus inducunt. Celsus, Pulmo totus afficitur: id est, corrumpitur. [Corrompersi,] Quādoque cū præpositione ad. Ci. in Top. Ducuntur argumēta ex rebus, quæ quodā modo affectæ sunt ad id, de quo quæritur, id est, adiūctæ. [Congiungersi,] Afficior passim, quasi animor, id est, istius animi sum. Ci. in Lælio. Vt codē mō erga amicū affecti sumus, quo erga nosipsos.

AFFICTITIVS, a, um, uerbale [Finitio,] quod rei alicui affingitur, siue additur Varr. li. 3. de Re ru. c. 12. affictitius ad uillam qui solet esse.

AFFIGO, gis, ad aliquid figo, [Fingere,] προσάπτω, Ci. 2. de Nat. Deo. Mineruia, cui talaria affigunt. Transfertur ad incorporea. [Ponere,] Pli. l. 30. c. 1. Hunc affixisse animis eam dulcedinem constat.

AFFINGO, is, idem quod fingendo accommodo, siue addo, προσαναπλάττω. Et proprie est figulorum, cum uasi ansas, uel aliam quamuis particulam addunt. Quāquam etiam latius accipitur pro efformo, siue addo. [Formare, aggiongere,] Ci. 2. de Ora. Nullam partem corporis sine aliqua necessitate affictam reperies. Sumitur etiam pro eo quod est rē aliquā inter narrandum mēdacij angere. [Fingere,] Idē 2. Phil. Qui boni aliquid uolūt afferre, affingunt aliquid.

AFFINES, in agris uicini sunt. [Confinanti,] πρόσεγγοι, in hominibus qui non consanguinitate, sed per propinqui alicuius nuptias sunt coniuncti [Parente,] Neque solum de uiris dicitur, uerum etiam de mulieribus. Ci. post red. in sen. Tu affinem tuam, meam filiam, a

genibus

genibus tuis repulisti. Dicuntur autem ab eo, quod duæ cognationes diuersæ per nuptias copulãtur, & altera ad alterius finem accedit. ex Ad, & Finis Ter. in Heaut. Gener, & affines placent. Vbi Donatus: Vxoris cognati, sunt affines mariti. Vnde multi gradus sunt, & ueluti rami propinquitatis in affinitate, & cognatione dispositi. Nomina eorũ hæc sunt, socer, socrus, gener, nurus, uitricus, nouerca, priuignus, priuigna. Et quidem uiri pater, uxorisq; Socer, mater eorũ Socrus appellatur. Filii uxor Nurus, filiæ uir, Gener. Vxor liberis ex alia uxore natis, Nouerca dicitur. Matris uir ex alia uxore natis, Vitricus appellatur. Eorũ uterque natos aliunde Priuignos, Priuignasque uocat. Viri frater, est Leuir, uiri soror, dicitur Glos. Duorum fratrum uxores Ianitrices dicuntur. Sed de singulis horũ copiosius suis locis.

AFFINIS, [*Vicino, congionto,*] adiectiuum, *ὁμόρος*, Affinis culpæ, uel sceleris, dicitur qui est culpæ, uel sceleris particeps. [*Partecipe,*] Ci. in Catil. Huic sceleri ne paucos putetis affines esse. affinis etiã, qui iure matrimonii coniungitur. Cice. Cœl. lib. 2. Fam.

AFFINITAS, tatis, [*Parentela,*] affinium inter ipsos coniunctio. Cic. 4. Ver. Cognatione, affinitate, necessitate aliqua attingebat.

AFFIRMATIO, [*Affirmatione*] *κατάφασις*, quæ est enũciatio alicuius de aliquo. Ci. 3. Offi. Est enim iusiurandum affirmatio religiosa.

AFFIRMATE. aduerb. Cic. 3. Offic.

AFFIRMO, as, [*Affermare,*] Asseuero, *καταφημι*, [*Affirmatiuamente,*] Cic. 4. Acad.

AFFIXVS, a, um, [*Attaccato,*] Ci. in Tus. Prometheus affixus Caucaso.

AFFLATVS, us, uerbale, [*Fiato,*] actus afflandi. Plin. li. 10. ca. 33. Perdices concipiunt superuolantium afflatu.

AFFLEO, es, eui, etum, [*Lagrimare,*] *ἐπιδακρύω*, illacrymor. Plaut. in Persa.

AFFLICTATIO, [*Infermità,*] *κάκωσις*, ęgritudo cum uexatione corporis. Afflictus, us, [*L'infermare,*] Cice. 2. Tuscul. Effœminata uirtus afflictu occidit.

AFFLICTO, as, frequentatiuum. Ci. 4. Tusc. quam te afflictarem, nisi iratus essem.

AFFLICTVS, a, um, [*Afflitto,*] *προσταραχθεὶς*, reb. aduersis oppressus. Ci. pro lege Manilia: Afflictum erigere, perditumque recreare.

AFFLIGO, is, p. p. [*Affligere,*] ex Ad, & Fligo, antiquo uerbo, proprie est, terræ allido. [*Gettare in terra,*] Pli. lib. 8. cap. 40. beluam afflixit. Accipitur pro perdo. [*Affligere,*] Cic. Ats. lib. 4. Vt me leuarat tuus aduentus, sic discessus afflixit.

AFFLICTOR, oris. Ci. in Pis. Afflictor, proditor senatus.

AFFLO, as, [*Spirare,*] ad aliquid spiro, *ἐμπνέω*, Liu. Afflabat uis frigoris. Ci. de Sen. Odores afflantur è floribus. uide Flo.

AFFLVENTER, [*Copiosamente,*] copiose, Cic. 5. Tusc.

AFFLVENTIA, [*Abondanza,*] abundantia. Ci. de Lege Agra.

AFFLVO, [*Abondare,*] abundo, *βρύω*, ut Affluo diuitiis. Dicimus etiã: Diuitiæ affluunt mihi. Aliquando est uehemẽter decurrere, [*Corrare*] Col. l. 1. Cum a uertice torrens imbribus cõceptus affluxerit.

AFFODIO, is, affodi, affossum, fodiendo adiungo. Pli. l. x. ca. 68.

AFFORMIDO, as, are, [*Temere,*] idẽ quod suum simplex, *περιφοβέομαι*. Pla. Bacch. Magisque afformido, ne is pereat.

AFORIS, pen. c. [*Di fuori,*] aduerbium, *ἔξωθεν*, a parte exteriori. Pli. l. 17. cap. 24. In oleas peccat omnis a foris iniuria. Sunt qui diuisim scribant, a foris.

AFFORE, *προσεῖναι*. Ci. Præto suspicatus nõ sum illam affore, & alii.

AFFRIO, as. ex Ad, & Frio, *ἐντρίβω*. digitis terendo aliquid aspergo. Varr. 1. de Reru. Quidam ipsum triticum conspergunt. alius aliud affriat, aut aspergit.

AFFRANGO, is, ad inse iuxta frango, Stat. li. 5. Theb.

AFFRICO, as, p. c. *προστρίβω*. Vide Frico, as. Affrictus, us, uerbale [*Fregamento,*] Pli. li. 31. c. 6. Spumaq; aquæ affrictu uerrucas tollit.

AFFVNDO, is, [*Versare, allegare,*] *ἐπιχέω*, aspergo. Pli. li. 16. c. 44. Vinum illi affundere. Affundi fluuii dicuntur aquæ iis locis, quæ alluunt. Idem l. 5. c. 1. Affunditur huic æstuarium e mari.

● AFRANIVS, togatarum fabularũ scriptor. fuit & L. Afranius dux copiarum Pompeianarum.

● AFRANIA Licinii uxor, quæ caussas ad iudices agebat. Val. Max.

AFRICA, [*Africa,*] *Λιβύη*, regio est latissima, una ex tribus præcipuis mundi partibus, ad Orientem Aegypto, & Nilo fluuio, ab occasu Oceano Atlantico terminata: a Meridie Oceanum Australem, ad Septentrionem mare Libycum spectans. Nomen habet (si Iosepho credimus) ab uno posterorum Abrahæ, cui nomen erat Afer: uel ab *ἀ* priuatiuo, & Græco nomine *φρίκη*, quod horrorem significat: est enim hęc regio frigoris horrorisq; expers, ut quę maiore sui parte inter Tropicos sita sit. Prouincias habet ad Mediterraneũ mare extensas, duplicem Mauritaniam, Tingitanam, & Cæsariensem, deinde Numidiam, post Africam proprie dictam, quæ & Africa minor dicitur. Hanc excipit Cyrenẽsis, siue Pentapolitana regio. Post hanc est Libya Mareotica, Aegypto contermina. Interiora Africæ Aethiopes habent, plurimiq; alii populi monstruosi, quos enumerat Pli. li. 5. c. 8. Africa minor olim urbes habuit Carthaginem, Vticam, Adrumentum, Zamam, Hipponem regium, & alias quasdam.

AFRICANAE, *πάρδαλεις*, Pantheræ. Pli. l. 8. c. 17. Senatusconsultum fuit uetus, ne liceret Africanas in Italiam aduehere.

AFRICANVS, a, um, [*Africano,*] ut Gens Africana, Gallinæ Africanæ. Varro de re rust. li. 3 cap. 9. Gallinæ Africanæ sunt grandes, uariæ. Videtur autem differre Afer ab Africano, quod Afer gentile nomen proprie est: (quanquam Maro dicit, Armentarius Afer) Africanus, denominatiuum, ut Scipionum a deuicta Africa.

AFRICVS, a, um, [*Africano,*] *λιβυκὸς*, ut Africa bella apud Sil. l. 17.

AFRICVS, substantiuum, uenti nomen est ab Africa spirãtis inter Austrum, & Zephyrum, qui & *λίψ*, a Græcis dicitur. Virg. 1. Aene. creberque procellis Africus Horat. lib. 1. Carm. Luctantem Icariis fluctibus Africum.

A ANTE G

AGAGAMANTAE, populi circa Mæotim. Pli. li 6. ca. 7.

● AGALLOCHVM, *ἀγάλλοχον*, lignum maculis quibusdam distinctum, odore iucundissimo, gustu subamaro: idque oris graueolentiæ maxime conducit.

AGAMEDE, *ἀγαμήδη*, oppidum Lesbi insulæ, Pli. li. 5. c. 31.

AGAMEMNON, *ἀγαμέμνων*, Atrei & Aeropes filius, frater Menelai, rex Mycenarum, qui in ea expeditione, quam Græci ob Helenæ raptum aduersus Troianos susceperunt, omnium consensu uniuersi exercitus dux est declaratus. Quo in bello, decimo demũ anno uictoria potitus, ubi primum in Grẹciam rediit, a Clytemnestra uxore, adiuuante Aegistho, quo cum illa absente uiro, adulterii cõsuetudinem habuerat, est interfectus, relicto filio Oreste, qui postea indignam patris necem ulciscens, matrem una cum adultero interemit. Seneca in Agamemnone, & Euripides in Oreste.

● AGAMNESTOR, Atheniensium rex fuit.

● AGAMZVA, est oppidum Mediæ.

AGANIPPE, pes, *ἀγανίππη*, fons Bœotiæ, a Cadmo monstratus, Musis sacer, quem poetę fabulantur factum esse Pegasi equi alati ungula. Hinc Aganippeus, a, um, denominatiuum. Propertius: Par Aganippææ ludere docta lyrę. Et Aganippis *ἀγανιππὶς*, patronymicũ fœmi. Oui. 5. Fast. Dicite, quæ fontes Aganippidos Hippocrenes, Grata Medusæi signa tenetis equi.

● AGAPENOR, præfectus classis Agamemnonis.

● AGAPIVS, medicus, & philosophus. Suid.

AGARICON, pe. cor. [*Agarico,*] *ἀγαρικὸν*, fungus est salubris, aut certe radix fungi more in arborib. nascẽs, sapore initio dulci, sed mox in amaritudinem declinante, colore autem candido. Pli. l. 25. c. 6. & Ruell. l. 3. c. 5. nascitur circa Bospo. & in Gall. Cisalpi.

AGARVS, *ἄγαρος*, fluuius Sarmatiæ Europææ, in Bosphorum Cimmerium illabens, circa quem radix quædam fungosa arboribus adnascitur, quæ ab eo Agaricum dicitur. huius meminit Ptolemæus in descriptione Sarmatiæ, & Cœlius Antiq lect. l. 59. c. 8.

AGASO, pen. pro. [*Asinaio, mulattiere.*] equorum, uel asinorum ductor *ὀνηλάτης*. Pli. li. 35. Pinxit & in una tabula, quaque maxime inclaruit, agasonem cum equo. Liu. Acceptos ab agasonibus equos. Est & nomen serui. Hora. Si patinam pede lapsus frangat Agaso.

AGASYLLIS, *ἀγασυλλίς*, frutex est quem iuxta Cirenem Africa gignit, ex quo succus profluẽs in subiectas arenas decidit, quem Ammoniacum uocant. Vide Diosco. & Ruell. li. 3. ca. 53.

AGATHEA, p. p. *ἀγαθεία*, oppidum est Phocidis. Stepha.

● AGATHO, philosophi Pythagorici nomen: & poetæ.

AGATHOCLES, *ἀγαθοκλῆς*, Siculus tyrannus fuit, qui ex sordido genere natus, patre scilicet figulo, cum libidini, latrociniõque operam dedisset, gregariam militiã exercuit. in qua qđ manu strenuus esset, & in concionibus perfacundus, breui ex centurione tribunus militum euasit: & primo quidem bello contra hostes pugnans, magna suæ uirtutis præbuit experimẽta, adeo ut in demortui regis locum fuerit suffectus. Nec multo post interfectis Syracusanis nobilibus, cum Carthaginensibus bellum gessit. Deinde spe ampliãdi regni in Italiam traiecit: ubi cum deceptus fuisset, ex indignatione morbum contraxit: ex quo etiam uita functus est. Hic cum figuli (ut modo diximus) esset filius, generis humilitatem non modo nõ dissimulauit, uerum etiam eo ueluti firmissimo argumento usus est ad inflammandos suos ad capessendam uirtutem. Vnde uasis aureis frequenter figulina solebat admiscere, ut ostenderet sordidissimæ etiã cõdicionis hominibus per uirtutem ad honores iter patere.

AGATHVSA, *ἀγάθουσα*, a Callimacho dicta est insula unguento nobilis, quæ alio nomine Telos dicitur, Pli. li. 4. c. 12.

AGATHYRSVM, siue Agathyrsis, *ἀγάθυρσα*, Stephano, urbs est Ciliciæ, quæ recensetur a Pli. li. 3. c. 8.

AGATHYRSI, *ἀγάθυρσοι*, populi Scythis uicini (ut inquit Hier.) qui multum habent auri, sine auaritia, aut inuidia. Hos Pli. lib 4. c. 12. scribit habere capillos cæruleos. Poetæ pictos uocant, qm uersicoloribus uestibus induuntur. Vir. l. 4. Cretesque, Dryopesq; fremũt, pictique Agathyrsi. Dicti Agathyrsi, ab Agathyrso Herculis filio.

● AGAVA, Cadmi filia, quæ Pentheum filium dilaniauit.

AGAVI, *ἀγαυοὶ*, populi sunt Septentrionales: quos Home. circa initium

tium libri 13. Iliad. dixit gentem innocentissimam, ut quæ sine ullis diuitiis equino uictitaret lacte.

● AGAVVS, unus è Priami filiis.

● AGBATANA, Phœniciæ oppidum apud Steph.

AGE, [Horsu, hor via,] ἄγε οἴσετ', aduerbium hortantis: & singularem numerum desiderat: Agite pluralem, dicimus & Agitedum. sed in plurali semper. Liu. li. 1. Agitedum, ite mecum. Interdum est corripientis. Tere. in Adelph. Age, scis quod loquar? Interdum pro dic. [Dimmi?] Teren. in Adelph. Age, noui tuũ animum. Vbi Donatus, Age, nunc uerbum est, significans Dic: quia iam prope est, ut cõsentias persuadenti. Interdum consentientis, [Basta.] Terent. in Adel. Age, age, traducatur Bacchis. Interdum excitandi: & plerũque post Nunc, apud poetas ponitur. Virg. Geo. 4. Nunc age naturas, apibus quas Iuppiter ipse Addidit, expediam. Et Agedum. Ci. pro Sylla.

AGEA, p.p. κατάστρωμα, uia in naui, dicta quòd in ea maximæ quęque res agi soleant. Ennius: Multa foro ponẽs, ageaque longa repletur. Vsitatius Foros uocamus.

● AGEDICVM, Gallorum Senonum oppidum. Ptol.

● AGELADAS, statuarii clari nomen. Plin.

● AGELASTVS, dictus est Crassus, quod semel tñ in uita riserit. Cic.

AGELLVS, [Campicello, campetto,] diminutiuum, significat paruum agrum, ἀγρίδιον. Tere. in Adelp. Agelli est hic sub urbe paulũ, quod locitas foris. Huic demus, qui fruatur. Hinc fit aliud diminutiuum Agellulus. Ambrosius: Qui fidei exercet militiam, ab omni usu negotiationis abstinere debet, agelluli sui contentus fructibus.

AGEMA, atos, p.p. [Squadra,] ἄγημα, idem quod agmen. Arrianus scribit alam equitum fuisse, quæ dicebatur ἄγημα. quanquam, & de peditibus dici agema idem testatur Arrianus. Liu. 5. decade: Delecta inde, & uiribus, & robore ætatis ex omni certantium numero duo erant agemata: hanc ipsi legionem uocabant.

AGENOR, p.pr. ἀγήνωρ, nomen regis Phœnicum: & Beli filii. Hic genuit Taygetam, & Europam filias, filios uero Cilicem, Cadmũ, & Phœnicem. Vir. 1. Aen. Punica regna uides, Tyrios & Agenoris urbem. Hoc etiam nomine dictus fuit filius Antenoris Troiani.

AGER, [Campo, possessione,] ab ago, is, quod in eo aliquid agatur, uel (ut Donatus inquit) quod in eo multa sunt agenda. Quinct. autem lib. 1. scribit Græcum esse. nam ἀγρός, Latine rus dici potest. significat Ager quandoque circumiectum territorium alicuius urbis, seu prouinciæ [Territorio,] Salu. in Cati. Reliquos Catilina per montes asperos in agrũ Pistoriensem abducit. Vnde dicimus, Ager Cãpanus: & includit in se nemora, saltus, pascua, lacus, flumina, & omnia, quæ in territorio illo sunt, & in ea significatione uix unquam reperitur pluraliter. Quandoque significat partem quandam ipsius territorii urbis, quæ priuatim ab aliquo possidetur, & esse uidetur rus, in quo & domus, & omnia, quæ in agro sunt, generaliter continentur: id est quæ pro capite ipsius partis esse possunt. [Villa, podere, possessione,] Vnde Ter. in Eun. Ex meo propinquo rure hoc capio cõmodi. Et sequitur, Neq; agri neq; urbis odium me unquam percipit. Ex his inuenitur sub agri nomine, & domum, & omnia alia, quæ in agro continentur, comprehendi, idemque esse Agrum, Rus & Possessionem. Quandoque significat locum, in rure, quem colimus siue arando, siue conserẽdo, & singularem, pluralemque numerum habet. Colu. li. 1. Nam ubi sedulo colitur ager, compendium affert. Liui. li. 4. Pestilentem annum inopia frugum, neglecto cultu agrorum, ut plerunque fit, excepit. Ager colonus. Cic. de leg. agra. Cognoscerent qui ager colonus esset. Videtur eam agri partem significare, quæ propria ad arandum accommodata est. Vide additamenta Manutii.

AGERATON, ἀγήρατον herba est ad duorum palmarum altitudinem excrescens, similis origano, florem ferens bullis aureis non absimilem: ita dicta quod non facile marcescat. Vide Pli. li. 27. c. 4.

AGERONA, deæ cuiusdam nomen erat apud Romanos, ab agendo dicta, quod industriæ præsidere putabatur. sicut cõtra Murcea, socordiæ dea credebatur.

● AGESANDER, statuarius Rhodius insignis. Plin.

● AGESIAS, Cyrenaicus philosophus. Cic.

● AGESIDAMVS, nobilis Olympionices. Pind.

AGESILAVS, ἀγησίλαος, Lacedæmonius, Archidami filius, qui post mortem Agidis fratris sui rex constitutus, Tissaphernẽ in Asia, qui principatũ tenebat inter Persas, uicit, & Atheniẽses, & Bœotios apud Coronæã urbẽ Peloponesi. breui statura corporis & altero pede claudus fuit, sed rara uirtute prędiitus. uitã eius uide apud Plut.

AGESINATES, Galliæ populi sunt, Pictonibus uicini. Pli. l. 4. cap. 19.

AGESIS, [Horsu,] aduerbium excitandi: compositũ ex particula, sis pro si uis quæ uerbis imperatiui modi apud ueteres addebatur. Lucr. li. 1. Nunc agesis, quoniam docui nil posse creari De nihilo.

AGGER, ris, [Argine,] χῶμα, per duplex g, masc. ge. significat proprie lapidum, aut terræ coaceruationem, quæ hais uallis aggeritur, castrorum alteriusve loci muniendi gratia. Quin, & murus, & munimenta aggerem dici uoluit Ser. in illud Vir. 10. Aen. intra portas, atque ipsis prælia miscent aggeribus murorum. Dicitur etiam Agger mediauiæ eminentia, exaggeratis lapidibus strata. Idem: Qualis sæpe uiæ deprehensus in aggere serpens. Agger item dicebatur tumulus ex terra aliave materia cõgestus ad oppidi, uel arcis cuiuspiam oppugnationem. [Bastione.] Ci. Atti. lib. 2. Oppidum cinximus uallo, & fossa, aggere maximo.

AGGERO, as, p.c. [Accumulare,] σωρεύω, significat accumulo. Vnde Arbores aggerare, uel aggerare circa arbores terram dicimus, cũ post hiemem, æstate iam initãte, terram circunfundimus, ne calore nimio radices exarescãt. Col. Omnes arbores fructiferæ circũfossæ aggerari debent. Et per metaphoram Aggerare pro augere, & aggrauare ponitur. [Crescere,] Vir. 11. Aen. Onerat dictis, atq; aggerat iras. Hinc Adaggero Col. l. 5. c. 10. terram circa arborem adaggerato. Exaggero uehementer aggero, & per translationem significat amplifico. Cic. de Ora. Si artem istam exaggerasses.

AGGERO, is, p.c. [Porre a canto,] si, stum, iuxta gero, προσφέρω. Pli. lib. 17. cap. 4. Nec fluminibus aggesta semper laudabilis. Plau. in Rud. his aggerenda etiam est aqua.

AGGLOMERO, p.c. [Accompagnare.] adiungo, συνεγείρω, a Glomero quod a Glomer deducitur. Vir. 2. Aen. Et lateri agglomerant nostro.

AGGLVTINO, p.c. [Congiungere] ad aliquid glutino, copulo, προσκολλάω. Plau. Aul. Ita mihi ad malum malæ res plurimæ se agglutinant.

AGGRAVO, premo, [Grauare,] ἐπιβαρύνω. Liu. Bel. Pu. 2. li. 7. inopia aggrauari socios. Aggrauesco, grauis fio. [Tormẽtare, affligere] Ter. in Hec. metuo, ne Philumenæ magis morbus aggrauescat.

AGGREDIOR, [Assalire,] προσέρχομαι, ad aliquẽ gradior & hoc aliquando in bonã partem, idque uel cũ accus. solum. Ci. pro Ce. quo aggrediatur iudicẽ, nõ habet. Vir. 4. Aen. Talibus aggreditur Venerem Saturnia dictis. Vel cũ accusatiuo, & præpositione Ad. Cic. de Nat. De. aggrediar ad ea, quæ à te disputata sunt. Vel cum infinitiuo. Idem Offi. 2. de quibus dicere aggrediar. Aliquando in malam partem pro inuadere, quasi gradatim & ueluti ex insidiis adire. Sal. Ex lateribus ceteros aggreditur. Sumitur etiam pro incipere. [Cominciare,] Ci. 1. Of. Omnibus in rebus, prius quàm aggrediare adhibẽda est præparatio diligens. Aliquando pro tentare. [Tentare,] Sal. in Iugurth. naturam loci uincere aggreditur. Hæc autẽ uerba Aggredior, Adorior, Alloquor, & similia, ad præpositione eis adiũcta, cum accusatiuo solo elegantius ponuntur, quam si simplicia eorum Accusatiuo, Ad prępositã iungantur: ut, Aggredior hominem, non Gradior ad hominem.

AGGREGO, as, pe. cor. [Congregare,] συναθροίζω, congrego, quasi in unum locum gregem contraho. Cice. in Cati. li. eodem ceteros naufragos aggregauerit. Translate pro adiungere. [Aggiungere,] apud Cæs. 6. Bel. Gal. qui se ad eorum amicitiam aggregauerant.

AGGRESSIO, [Assalto,] uerbale. Ci. in Ora. Cum animos prima aggressione occupauerit.

AGGRETVS, pro aggressus dixit Ennius, Aggretus fari. Festus.

AGILIS, pc. [Destro, leggiero,] ἐλαφρός, leuis, qui se facile agit, hoc est, qui expedito est corpore. Horatius agili remissum opponit.

AGILITAS, [Destrezza,] dexteritas, corporis celeritas, εὐκινησία. Colum. lib. 1.

AGILITER, [Destramente,] agilius, agillime, id est, cum agilitate. Colum. lib. 2. cap. 2.

AGINA, p.p. [Doue si regge il manico della stadiera,] est in quo inseritur scapus trutinæ. i. in quo trutina agitur. & uertitur, ab agendo dicta.

● AGINVM, urbs Galliæ Ptol.

● AGIS, Lacedæmoniorum rex.

AGITATIO, uerbale. &

AGITATOR, [Caualcatore,] qui est, equorum, curruumve rector. Cic. Att. lib. 13.

AGITATIO, nis. Ci. pro Mur. motus & agitatio fluctuum.

AGITE, Agitedum. aduerbia.

AGITO, tas, p.c. [Agitare, far spesso.] crebro facio, factito, πράττω. Sal. in Iugurth. uarie per omnem exercitum lætitia, mæror, luctus, atq; gaudia agitabantur. Item stimulare. [Stimolare,] Pla. agitabo quadrupedem calcari. Item obseruare. [Riuerire,] Vir. lib. 2. Geor. ipse dies agitat festos. Item perturbare, molestare. [Noiare,] Cic. de Legibus. Furiæ agitant, insectanturq; improbos. Item insectari. [Perseguitare,] Ci. lib. 3. Offi. Sunt ne igitur insidiæ, tẽdere plagas, etiã si excitaturus non sis, nec agitaturus. Itẽ exercitare. [Essercitare,] Lact. nisi uirtus agitetur, proficimus parũ. Agitare uitam. [Viuere,] Idẽ quod agere, uel ducere. Sal. in proœ. Bel. Catil. Etiã tũ uita hominum agitabatur, sine cupiditate. Itẽ cruciare [Affliggere,] ut apud eundem: Agitabatur magis, magisque in dies ferox animus inopia rei familiaris, & conscientia scelerum. Item sæpe administrate. [Gouernare,] Idem, in pace uero beneficiis magis, quàm metu imperiũ agitabãt. Itẽ sępe cõsiderare, cogitare, recogitare. [Considerare,] Idẽ: Sed ea quæ mẽte agitari omnes iã antea audistis. Te. in Pho. Id agitãs mecũ sedulo, inueni remediũ huic rei. Agitare ferociter, est sese ferociter gerere, Sal. in Cat. Ferocius agitare quã solebat. Agitare lætitiam, est lætitiam præseferre, & re ipsa gaudium ostendere. [Dimostrare,] ibidem: gaudiũ & lætitiam agitabat. Hinc Exagito.

● AGLA,

•AGLA, Hispaniæ oppidum. Plin.
•AGLAIA, una est ex gratiis, quæ lætitiam significat.
•AGLAOPS, una Sirenum.
•AGLAVAVS Cecropis regis Atheniensis filius.

AGLIDIA, orum, ἀγλίδια, dicuntur segmenta illa in capitibus allij, quæ alio nomine Aglithes dicuntur. Ruel. li. 2. cap. 2.

AGMEN, [*Moltitudine, squadra, ordinanza,*] significat multitudinem. πλῆθος. Vir. 7. Aen. uocat agmina sæua sororū. Interdum ordinatā multitudinē ut est exercitus incedētis. Idem. 8. Aen. It clamor & agmine facto. Ci. 2. Tus. Cum æstu magno agmen ducebat. Interdum impetum [*Impeto,*] ut apud Vir. Et leni fluit agmine Tibris.

AGMINALIS, is, le, adiect. ταγματικός. Vnde agminales equi, qui agmen exercitus sequuntur ad enuehenda impedimenta. Bud.

AGNA, gnæ, mensuræ genus in agrorum dimensione. Col. li. 5. ca. 16.

AGNASCOR, ris, sci, [*Nascere,*] ex ad & Nascor, προσφύω. Cice. 1. de Or. constat agnascendo rumpi testamentum. Agnasci præterea, dicuntur, quæ in re aliqua nascuntur ad eius perfectionem minime necessaria, ut sextus in manu digitus. [*Nascere à caso.*]

AGNATIO, [*Parentella,*] agnatorum consanguinitas. Ci. 2. de leg. Ex quo uere uel agnatio nobis cum cælestibus, uel stirps appellari potest. Et paulo post.

AGNATI, p. p. [*Parenti,*] ἀγχιστεῖς, dicuntur, qui per uirilis sexus personas cognatione coniuncti sunt, quasi a patre congeniti (inquit Caius iurecon.) ueluti frater eodem patre natus, filius fratris, neposve ex eo. Inter agnatos & cognatos, hoc interest, quod in cognatis continentur agnati, in agnatis non utique cognati: ut puta frater patris. i. patruus, est, agnatus, & cognatus. matris uero frater. i. auunculus cognatus est, sed non agnatus. Gentilitas uero & agnationē, & cognationem complectitur. Agnatum etiam dicimus quicquid ultra debitum natum est, hoc est, quicquid inutiliter in re aliqua gignitur, ad eius perfectionem minime requisitum. Vnde agnascētia & agnata membra appellantur παραφύσεις. Pli. Membra animalib. agnata inutilis sunt, sicut sextus hominis semper digitus.

AGNICIS, fluuius in Tigrim influens. Pli. li. 6. ca. 27.

AGNINVS, quod ex agno est aut ad agnum pertinet. Pli. l. 29. c. 4.

AGNITIO, uerbale. [*Cognitione,*] Cice. de natu. Quæstio ad agnitionem animi pulcherrima.

AGNO, ἁγνώ, fons Arcadiæ esse traditur, cuius aqua cæremoniis quibusdam commota, nebulæ in morem in aerem ascendens largissimos demittit imbres: ita dictus ab Agno, una ex Iouis nutricibus. Cœl. Rho. lect. antiq. l. 13. cap. 17.

AGNOMEN, ἐπωνυμία, extrinsecus aliqua ratione, uel casu quæsitū, ut, Africanus, Asiaticus, Achaicus. Ci. de Inuen. 2. Nomen cum dicimus, cognomen quoque & agnomen intelligatur oportet.

AGNOSCO, [*Cognoscere,*] ἐπιγινώσκω, ex Ad, & Nosco, euphoniæ caussa d, mutata in g, proprie est noscere id, quod nobis olim aut uisum fuit, aut alia quauis ratione cognitum. Vir. 3. Aen. Agnoscitq; suos, lætusque ad mœnia ducit. Atque hac potissimum ratione differt a uerbo cognosco, quod proprie dicitur de rebus antea numquam cognitis. Idem 4. Ecl. Incipe parue puer risu cognoscere matrem. Interdū idem est quod approbare. Ci. pro Mil. cum tota Italia facti illius gloriam libenter agnosceret.

AGNVS, [*Agno, Agnello,*] ἀμνός, fœtus est ouis, qui annum nondum egressus sit. Ci. de Sen. Villa abundat porco, hœdo, agno. Nomen habere putatur ἀπὸ τῆς ἁγνείας, hoc est, a puritate, siue castitate: unde & non nullis Hagnus, per aspirationem scribendum uidetur. est etiam Agnus, ἄγνος, Diosc. frutex arborescens, quem Latini a uinciendi usu uiticem appellant. Dictus agnus, quasi ἁγνὸς, id est castus, quòd mulieres in tesmophoriis, hoc est, Cereris sacris pudicitiæ conseruandæ caussa hunc sibi fruticem substernerēt. Alii agnū per syncopen dictum putat, quasi ἄγονον, q calore, & siccitate sua genituram dissipare putetur. Vide Vitex.

AGNELLVS, diminutiuum. Pla. in Asin.

AGO, gis, gi, actum. [*Fare, trattare, operare,*] ἄγω, multa significat. agere est operari, [*Operare,*] Ci. li. 2. epist. Hic quæ agantur, ea te litteris multorum cognoscere arbitror. Quandoque impellere. [*Spingere,*] Lact. li. 6. Tres affectus homines in omnia facinora præcipites agunt, ira, cupiditas, libido. Quādoque audire. [*Vdire*] Ter. in And. Hoccine agis, an non? Plau. Vos agite spectatores. Quandoque dicere. [*Dire,*] Idem in Ad. est ne hic ipsus, de quo agebā? quandoq; pronunciare, [*Pronunciare,*] Cic. de Optimo genere dicendi. Diserti, deformitate agendi, multi infantes putati sunt. Quandoque cogitare, [*Considerare*] Vir. ecl. 9. Id quidem ago, & tacitus Lycida mecum ipse uoluto. Quandoque effingere [*Fingere,*] ut ago stultum: id est fingo, me stultum. unde actores comœdiarum dicuntur, qui diuersorum hominum gestus agunt in scena. Ci. pro Q. Roscio: Roscius lenonem Ballionem agit. Quandoque ire, uiuere, [*Andare, uiuere,*] ut, Nudus ago. Pomp. Mela. nudi agunt, antequā puberes sint. Agere bonū ciuē, est fungi boni ciuis officio, [*Essere,*] Ci. l. 4. epist. mirificum agis ciuem. Sic agere consulem, uel senatorem, est facere ea, quæ propria sunt consulis, uel senatoris. Quandoque agere significat extendere, porrigere, [*Estendere,*] ut, Vera gloria radices agit. Agere testudinem, est admouere, [*Appoggiare,*] teste Seruio in illud Virg. 2. Aen. Obsessumque acta testudine limen. Sic Agere uineas, & turres. Cæs. Bel. Gal. 3. Quibus fortiter resistentib. uineas turresque egit. Item agitare [*Trauagliare,*] Vir. 6. Aene. Prodigijsque acti cælestibus ossa piabunt. Agere cum aliquo dicimur, cū quippiā ab eo impetrare, uel aliquid ei persuadere conamur. Ci. Att. li. 5. Is egit mecū accurate, ut tibi responderem. Bene uel præclare agi nobiscum, dicimus, cum res nobis feliciter succedunt. [*Succedere bene, ò male,*] Ci. de amicitia: cum illo quidem actū optime est, mecū aūt incōmodius. Agitur res nostra, uel de re nostra agitur, hoc est, ad nos pertinet, uel res nostra in discrimen adducitur [*Partenere,*] Ci. pro Sex. Ros. tua res permagna agitur. Idē de Amic. in quib. eorum de capite agatur, aut fama. Agere cū aliquo tabellis obsignatis, est eum conuincere testimonio litterarum suarum [*Conuincere,*] testimonium est apud Cic. 5. Tusc. Agere, & ferre, ē diripere, & populari: [*Rapire, robbare,*] locutio a Græcis tracta, qui in eadem significatione dicunt. Actum est, uel Res acta est, hoc ē, perijt, uel deplorata est. [*Son ruinato,*] Ter. i Hea. si iterū mihi sit cena dāda, actum siet. Actū agere. i. nihil agere. Idē in Phor. Actum, aiū, ne agas. Forma loquēdi est a more iudiciorum tracta. Quod enim iure semel iudicatū fuerit, rescindi, & iterū agi nō potest. Aliud agere, uel, Alias res agere, est non esse intentū ijs quæ aguntur, [*Non star attento,*] Ci pro Sex. Ros. animaduerti eū iocari, atque alias res agere. Interdū pro uertere, [*Volgere,*] Vir. ipse ter adducta circum caput egit habena. Pro urgere, persequi. [*Cacciare, perseguire.*] Idem, Pastor agens telis. Pro regere, [*Regere,*] Vir. 1. Aen. Tros, Tyriusve mihi nullo discrimine agetur. Pro ante nos pellere. Idem 1. ecl. En ipse capellas Protinus æger ago. Pro uehere, ducere, [*Menare,*] Varro: Pactolus aureas undas agēs. Pro foras pellere, fugare: [*Cacciare,*] ut, Membris agit atra uenena. Agere ēt ad lites pertinet: unde emerserunt innumeræ pene loquēdi formulæ: ut, Furti agere, hoc est, actionē furti intendere, Agere caussas, Agere ex syngraphis, Lege Agere, Agere ex sponso, de quo infra in dictione Sponsio. Agere reum, [*Accusare,*] hoc est accusare. Peragere reū est agēdo perficere, ut reus condemnetur. Agere gratias, uerbis ostendere, nobis aliquid fuisse gratum. Agere cum populo, [*Orare, fare oratione,*] est populum rogare, ut suis suffragiis quid iubeat, aut uetet. Cuniculos agere, est specus subterraneos effodere, per quos occultus in locū aliquē fiat aditus, [*Cauare,*] Cic. 3. Offic. Agere uiam, est uiā sibi aperire per loca inuia. [*Farsi la uia*] Vir. 3. Aen. Alpheum fama est huc Elidis amnē Occultas egisse uias subter mare. Denique Agere pertinet ad omnes actus humanos. nam qui sedet, qui stat, qui cogitat, qui iacet, qui moritur, aliquid agere dicitur, ita ut nullus, qui modo uiuat, esse unquam possit sine actione. Hinc fit, ut & Agere dicamus pro uiuere: pro quo etiam dicimus, uitam agere. Teren. in And. pudice uitam, parce, ac duriter agebat. Item annum uigesimum, uel trigesimum agere, Aetatem agere, Senectutem agere, & similia. Annus, uel mensis uigesimus agitur, hoc est, currit, uel in cursu est. Terē. in Hecy. Tum postquam ad te uenit, mensis iam hic agitur septimus. Agere animam, est mori. Cœlius epi. l. 8 Hortensius animam agebat. Componitur Ago cum Ad, ut Adigo: cum Ab, ut Abigo: cum Am, ut Ambigo: Co, ut Cogo: Circum, ut Circumago, quod est circunduco: De, ut Dego: Ex, ut Exigo: Per, ut Perago: Pro, ut Prodigo: Re, ut Redigo: Sub, ut Subigo, a quo fit Prosubigo: Trans ut Transigo. Sunt ēt qui putent Castigo, Instigo, Mitigo, Læuigo, Litigo, & Nego cōposita esse uerbi Ago: ut sit Castigo, caste Ago. Mitigo, mitē ago: Læuigo, lęuē ago, idest, planū. Fustigo, fuste ago: Litigo, lite ago. Sed cū sint primæ coniugationis, habeantq; quædam i, productā, non uidentur, ab ago cōposita. Ab ago sunt Actor, Actio, Actus, acta, actū, & Actus, actus.

AGOGAE, ἀγωγαὶ, fossę in metallis aurariis, p quas aqua aurū trahēs ducitur, ulice frutice, qui illis insterni solet, aurum retinente. Pli. l. 33. c. 4 Hermolaus Inlices uocari tradit.

AGON, [*Agone,*] ἀγών, Gręcis idem est, quod certamen. Accipitur & pro loco ipsius certaminis. Vnde locus Romæ iuxta Tiberim, qui Circus Flaminius dicitur, etiam Agon appellatur, quod in eo curule certamen solebat exhiberi. Est & Agon uictimarii uerbum pro Agone. Ouid. lib. 1. Fast. Qui calido strictos tincturus sanguine cultros, Semper agat ne, rogat, nec nisi, iussus, agit.

AGONALIA, ium, uel iorū, ἀγώνια, festa erant apud Romanos, quot annis celebrari solita in honorem Iani (ut est apud Ouid. 1. Fast.) aut certe in honorem Agonii dei, ut Festus tradit, qui rebus agendis præesse putabatur. Hoc die rex sacrorum arietē immolabat, ut tradit Var. li. 2. de lin. La. Nominis rationes multæ afferuntur. Nā Var. loco iam citato, ex ritu sacrorum ductū existimat, in quib. minister, strictū ad arietē iugulādū tenens cultrū, identidem rogare solet, Agon'. quā opinionē Oui. quoq; attigit his uersib. Nominis esse potest succinctus caussa minister. Hostia cælitibus quo feriente cadit. Qui calido strictos tincturus sanguine cultros, Semper agat ne, rogat; nec, nisi iussus, agit. Festus, ut diximus, ad Agoniū, te-

rũ agedarũ deũ, dictionis huius etymõ refert. alii ad Agonẽ mõtẽ, in quo die illo sacra fieri solebãt, qui postea Quirinalis dictus est, ex quo in eo consederunt Sabini, in urbis portionẽ recepti. Alii a certamine curuli dictũ putant, q̃ hisce feriis antiquitus solet celebrari, nã Græci certamina, & ludos, ἀγῶνας, appellant, in quã opinionẽ Oui. quoque descẽdit, cũ sic scribit: Pars etiã fieri solitis ætate priorũ, Nomina de ludis græca tulisse diem: Et prius antiquus dicebat Agonia sermo: Veraque iudicio est ultima caussa meo.

AGONIA, ἀγώνια, feriæ erant Romæ mense Ian. celebrari solitæ, postea Agonalia appellata. Oui. 1. Fas. & prius antiquus dicebat Agonia sermo. Vide Agonalia. Agonias quoque antiqui hostias appellabant, teste Festo, nomine ab agendo deducto.

• AGONIVM, dies dicebatur, quo rex sacrorum agonias, hoc est hostias immolabat. Fest.

• AGONIVS, Deus, qui reb. gerendis præsidebat. Festus.

AGONOTHETA, p.r. ἀγωνοθέτης, munerarius. quasi agonis præfectus, qui præmium certãtib. in quolibet ludorum genere proponit: qualis Achilles apud Homerum in funere Patrocli, & Aeneas apud Vir. 5 Aen. Spartianus in Adriano: Proagonotheta resedit.

AGORANOMVS, p.r. ἀγορανόμος, eiusdem significationis est, cuius & ædilis; Dictus a foro rerum uenalium, cui regulam præscribit. Pla. in Capt. hunc fecerunt sibi agoranomum Aetoli.

• AGRA, regia Lzanitarum, Arabiæ populorum. Plin.

• AGRADATVS, rex Persarum, postea Cyrus a flumine dictus. Stra.

AGRAE, arum, ἄγραι, oppidum est mediterraneum Arcadiæ, apud Pli. li. 4. ca 6 Item Atticæ regiuncula, Dianæ templo insignis. Vide Cæl. Rod. li. 20. cap. 7.

AGRAEI, ἀγραῖοι, Steph. populi sũt Arabiæ in sinu Lzanitico, quorũ oppidũ est Agra, Lzanitarum regia: cuius meminit & Pl. l. 6. c. 28.

AGRAGAS, qui & Acragas, ἀκράγας, Siciliæ mons est, & in eo oppidum eiusdem nominis, quod hodie Agrigentum uocant. Vir. 3. Ae. Arduus inde Agragas ostentat maxima longe Mœnia. Agragantinus, idem quod Agrigentinus. Lucre. li. 1. Quorum Agragantinus cum primis Empedocles est.

AGRARIVS, a, um, [*Apertinente à campi,*] ἀγροικὸς, quod ad agros pertinet: ut lex Agraria, q̃ ferebatur de agris populo diuidẽdis. Liui. lib. 2 tum primum lex agraria promulgata est. Agrarius, rii, substantiuum, legis agrariæ suffragator, aut qui agros publice diuisos possidet. Ci. 7. Philip. Num rursus improbos decutiabit? num sollicitabit rursus agrarios?

AGRESTE, [*Villesco,*] ἄγριον, dicitur, quod ad agros pertinet, quodq; in agris, non in hortis nascitur. Virg. Cererem pubes agrestis adoret Item Agrestis dicitur, qui siluestrem uitam agit, & feram [*Selvatico.*] Agrestis substantiuum pro homine rustico, [*Contadino.*] Virg. 9 Aene. Lydorumque manum, collectos armat agrestes. Ci. contra Rul. Ligures montani, duri, & agrestes.

AGRICOLA, p.r. [*Lavoratore della terra*] γεωργὸς, ex ager & colo: cultor agri. Virg. 1 Geor. O fortunatos nimium, bona si sua norint, Agricolas. Cic. 1. Tusc. Arbores serit diligens agricola. Est autem nomen generale: nam agricolarũ alij aratores, alii uinitores, nonnulli arboratores: multi ẽt pastores, quales erãt fere apud antiquissimos Nec solum rustici, & agrestes dicuntur Agricolæ, sed multi ẽt oppidani: quod genus uitæ olim in maximo pretio fuit, atq; honore, præsertim apud Romanos. Cato de rust. c. 1. Bonus agricola, bonusq; colonus. ita laudabant antiqui uirum bonum.

AGRIGENTVM, ἀκράγας, urbs Siciliæ, quæ & Acragas, siue Agragas dicitur, ex qua Empedocles philosophus & Phalaris Tyrannorum sæuissimus originem duxerunt. Vnde Agrigentinus, a, um, possessiuum pe. pr. ut Tyrannus Agrigentinus: & sal Agrigentinus, qui in igne fluit, & in aqua, uel liquore alio crepitat, quasi torreatur.

AGRICOLATIO, onis, [*Agricoltura,*] agricultura. Col. l. 1. ca. 9.

AGRICVLTOR, [*Agricoltore,*] idem quod Agricola. Liu 6. Bell. Pun.

AGRICVLTVRA, æ, [*Agricoltura.*] γεωργία, cultus agrorum. Ci. 1. Off. nihil agricultura melius, nihil uberius, nihil hoie libero dignius.

AGRIPETAE, p c. qui petunt ex agrorum diuisione portionem, quæ uiritim dabatur. Ci. ad Att. agripetas eiectos a Buthrotijs.

AGRIPPAS, [*Quelli che nascono con li piedi innanzi,*] quasi Aegrippæ, ab ægro partu (ut docet Gel.) dicuntur quorum in nascendo nõ caput, sed pedes primi exierũt, qui partus difficillimus, & ægerrimus habetur: ab ægritudine & pedibus appellati. Fuerunt autem multi sic appellati, quorum unus fuit Menenius Romanus, cognomento Lanatus, qui de Sabinis triumphauit, & populum qui a patribus secesserat, in gratiam reuocauit. Alter Siluius Agrippa 1a. Latinorũ rex. Item M. Agrippa, Augusti gener, nauali uictoria contra Sex. Pompeium, insignis.

AGRIPPINA, p.p. ἀγριππίνα, M. Agrippæ filia, & neptis Augusti, & uxor Germanici, quem etiam in Syriam comitata est, ubi cum ille misso a Cn. Pisone ueneno interijsset, cineres eius in Italiã reportauit, & Iuliæ familiæ monumento intulit Pisonemque iudicio persecuta ad spontaneã necẽ adegit postremo apud Tiberium Cæsarem nullo suo merito in inuidiam adducta, inedia sibi mortẽ consciuit. Iulia Agrippina Germanici, & superioris Agrippinę filia fuit, q̃ primum Cn. Domitio Aenobarbo nupsit, cui Neronẽ peperit. mortuoq; Domitio, nouo quodam exẽplo cum Claudio Cæsare patruo suo secundas nuptias contraxit: quem, ut Neroni filio suo expeditam ad imperiũ uiã sterneret, uenenato boleto sustulit.

AGRIPPINA, siue Agrippinensis colonia, urbs est celeberrima ad Rhenũ fluuiũ, Vbiorum metropolis, nomen habens ab Agrippina Neronis matre, q̃ ut patriã (ibi. n. nata erat) splendidiorem redderet, socijsq; etiam nationibus potentiã suam ostentaret, ueteranorum coloniam eo deduci imperauit. Vide Tacitum annal. li. 12.

• AGRIVS, ex Parthaone filio nepos, & Thersitæ pater. Hesiod.

• AGRON, Sardib. regnauit. & Illyriorum rex fuit.

• AGROSPI, populi Arabiæ. Plin.

AGVNTVM, ἄγουντον, Ptolemæo, oppidum est Norici, quod & a Plin. recensetur li. 3. ca 24.

AGYLLA, ἄγυλλα, urbs Tusciæ, alias Ceræ uocata, & Agyllina, a nomine conditoris, quẽ Vir. lib. 8. ex Lydia uenisse ostendit, cum ait: Haud procul hinc saxo colitẽ fundata uetusto Vrbis Agyllinæ sedes.

A ANTE H ET I

AH siue aha, [*Ah,*] αἶ, αἶ, interiectio est multorum affectuum significatiua. nam modo dolentis est, siue commiserantis. [*Oime,*] Virgil. 1. eclog. Spem gregis ah, silice in nuda connixa reliquit. Modo admirantis: [*O*] ut apud Plautum, Ah, quid ais? Aliquando dehortantis, [*Horsu,*] Ah, indignantis, siue increpantis seipsum. Tere. And. Ah, uix tandem sensi stolidus. Virg. eclog. Ah, Coridon Coridon, quæ te dementia cepit. Ah, desiderantis. [*Deh,*] Plau. in Asi. Ah, quanto amplius ualerem si hic maneres? Ah, factum alterius reprehendentis. Ter. And. nam quid ego dicam de patre? Ah, tantam ne rem tã negligenter agere? Ah, obiurgantis. Ibidem: Ah, quanto satius est, te id operam dare, qui illum amorem ex animo amoueas tuo? Ah, ab negantis [*Di gratia,*] Ibidem: Ah, ne me obsecra. Ah, reclamantis, aut contradicentis. Terent. in Hecyra: Meum receptas filium ad te Pamphilum. BACCHIS. AH. LACH. Sine dicam. Vbi Dona. Ah, quod falsum est reclamauit meretrix statim, & uoluit contradicere, si permisisset senex. Ah, ah, suspirantis. Pla. in Milite: Habe bonum animum. PA. Ah, ah, Cum uenit in mentem, mores mihi mutandi ut heor. In notis antiquis? A. H. Alius homo.

AHALA cognomen eius Seruilii qui Sp. Mælium nouis reb. studentem, cum equitum sacra manu occidit.

AHENVM, [*Caldaia.*] χαλκεῖον, uas in quo aqua ad lauandum calefit. Virg. 1. Geor. Et foliis undam tepidi despumat aheni.

AHENVS, a, num, [*Cosa fatta di bronzo,*] χάλκεος, idem quod æreus. Virg. Et luce coruscus ahena. Aheneus, a, um, idem. Hor. 1. epi. Hic murus aheneus esto.

AHV, ἤ, interiectio, index animi perturbati. Ter. Ahu, care obsecro.

AIAX, αἴας, duorum fortissimorum Græcorum nomen fuit: quorũ alter a patre Telamone Telamonius cognominatus, proximam ab Achille fortitudinis laudem obtinuit in Græcorum exercitu. Hic cum Hectore singulari certamine congressus, gladio ab Hectore donatus, quem ipse uicissim baltheo donauit, quæ dona (ut exitus declarauit) utrique fuerunt exitialia. nam Hectoris corpus hoc ipso baltheo circa Patrocli tumulum tractũ est ab Achille: Aiax uero, Achille interempto, cum de armis illius cum Vlysse iudiciũ instituisset, aduersarijque eloquẽtia superatus, inferior discessisset, rei indignitate in furorem uersus, in uinia pecora sæuijt, Atridas se & Vlyssem credens interimere: uerum ubi ad mentis sanitatem redijt, seque delusum cognouit, acri dolore compulsus, gladio, quẽ ab Hectore dono acceperat, in loco deserto, se confodit: cruorque eius in Hyacinthum florem est permutatus. Aiax item alter fuit, qui ab Oilei patris sui nomine Oileus dictus est. Hic Locrensium rex fuit, uelox pedibus & peritus hastæ uibrandæ, multaque fortitudinis exempla in obsidione Troiana edidit. Capto autem Ilio, Cassandram uirginem in Mineruæ templo (cuius illa sacerdos erat) uiolauit. Quam ob caussam indignata Minerua, tempestatem Græcis redeuntibus circa Caphareum promontorium immisit, in qua cum alii plerique, tum ipse etiam Aiax periit. Virgil. 1. Aeneid. Vnius ob noxam, & furias Aiacis Oilei.

AIDONAVS, ἀϊδωνεύς, rex inferorum, quem nos Ditem, & Plutonem appellamus. Fuit præterea eodem nomine rex Molossorum, cuius filiam nomine Persephonem Theseus conatus fuit rapere, non procul ab Acheronte fluuio. Vnde factus est locus fabulæ, Theseum ad inferos descendisse, & Persephonem Ditis uxorem rapere uoluisse. Vide Plutarchum in uita Thesei.

AIO, is, ait, aiunt, [*Dire,*] præteritum imperfectum habet integrum, perfecti solum secundas personas, in imperatiuo Ai. in futuro optatiuo Aias, aiat, aiamus, aiant. Participium habet unum Aiens. reliqua omnia tempora desiderantur, & significat idẽ quod dico. Plau. in Asi. Me unice unum ex omnibus amare aibat. Aliquando accipitur pro affirmo: [*Affirmare,*] & habet antitheton Nego. Cice. de finibus bonorum: Quasi ego id curem, quid ille aiat, aut neget. Priscianus, Aiamus, dixit li. 5. de constructione.

AIVS

AIVS deus a Romanis dictus est ab eo quod aiebat, nam olim Romę audita nox est silentio noctis, clarior humana uoce, quæ iuberet magistratib. nunciari, Gallos aduentare, & ut prouiderent, ne Roma ab iis caperetur. Ex eo dictus est deus Aius, idest loquens. Ci. l. 2. de Diui. Quid ergo? Aius iste loquens, quãdo eum nemo norat, aiebat, & loquebatur: unde & nomen adinuenit. Liuius hunc eadem ratione uocat Allocutum.

AIZOON, ἀείζωον, herba est, folio carnoso, læui, oblongo, & semper uirenti: unde a Latinis quibusdam semperuiuum appellatur. Vide Pli. li. 25. ca. 13.

A ANTE L

ALA, [*Ala,*] πτερὸν, qua aues uolant. A cuius similitudine Ala etiam dicitur locus ille concauus subter brachium in homine, quia in eo pili, quasi pennæ nascuntur. [*Ascella,*] Pl. li. 11. c. 40. Elephas tantum sub armis, duas (.s. mãmas) nec i pectore, sed extra in alis occultat. Hinc hircinus ille odor concipit. Hor. Epo. 12. Grauis hirsutis cubat hircus in alis. Pro eodẽ ẽt Axillã dicimus: eoque uocabulo antiqui solũ utebãtur. nam Alæ appellatio recentior est, fuga uastioris literæ ex Axilla effecta. Male itaque credidit Priscianus, Axillã ab ala factã esse per diminutionẽ: ut satis docet Ci. in Ora. his uerbis. Quinetiã uerba sæpe contrahuntur, non usus caussa, sed auriũ. Quõ aũt uester Axilla Ala factus est, nisi fuga litteræ uastioris? Prętera Ala dicta est equitum turma, ꝙ pedites tegant, alarum uice. nam in equitum ordinib. circum legiones dextra, sinistraq;, tãquã alæ in auium corporibus, locantur. Ci. 1. Offi. Quo in loco te Pompeius alæ alteri præfecit. Inde dicti equites Alares, uel Alarij. Alæ etiam nauium dicuntur: ut, Velorum pandimus alas.

• ALATVS, Aliger, Alipes. Virg.

• ALABA, oppidum Celtiberorum. Plin.

ALABANDA, ἀλάβανδα Stephano; Cariæ ciuitas est non procul a Mæandro fluuio, scorpionum copia affluens.

ALABASTRITES, ἀλαβαστρίτης, lapis humani unguis candorẽ referẽs: unde & onyx appellaĩ: dictus Alabastrites ꝙ alabastra ex eo fieri soleãt. Vide Alabastrũ. Est ẽt Alabastrites gẽma q̃dã, candorem habens uarijs coloribus intercinctum, quę cremata cum fossili sale ac trita, grauitatem oris, & dentium extenuat. Pli. l. ult. ca. 10.

ALABASTRVS, ἀλάβαστρος, fluuius in Aeolide. Pli. l. 5. c. 30.

ALABASTRVM, [*Alabastro.*] ἀλάβαστρος, uasis genus erat ex Alabastrite lapide torno excauatum, ad cõseruanda unguenta maxime idoneũ. Mart. Qđ Cosmi redolent alabastra, fociq; deorũ. Dicitur etiã in masc. ge. Alabaster. Ci. li. 2. Acad. Alabaster plenus unguẽti. Alabastrites autem, ex quo uascula huiusmodi fieri consueuerunt, auctore Pli. l. 36. c. 8. lapidis genus est colore candido, quem Onychẽ a colore humani unguis nominabant. Alabastritæ autẽ nomen ab alabastris deductũ est, quæ ex eo fieri solebant. Alabastrũ uero dictũm uidetur ab ἀ priuatiua particula, & λαμβάνω. Erant. n. uascula sine ansis, quæ propter summam læuitatem uix comprehendi, teneriue possent. Est etiã Alabastrum Aegypti oppidũ. Pli. li. 5. c. 9.

ALABVRSON, ἀλαβύρσον, Syriæ oppidum, Stephano.

ALABVS, ἄλαβος, fluuius in Orientali parte Siciliæ. Ptol.

ALACER, cris, & hoc cre: uel hic & hæc alacris, & hoc alacre, p. c. [*Vigoroso de sensi, allegro,*] ἀκραιφνής. qui uiget sensibus uniuersis (ut inquit Asconius) quod est indicium erecti animi, atque sublimis. nã econtrario Lacer dicitur, amputatis in corpore membris, hoc est, aurib. oculisve, quæ ad animum sæpe trãsferuntur, quod plerunq;, afflicto animo, sensibus non utamur erectis. Sic alacer dicitur is, cui omnis sensus in loco suo quisq; degit. Lacer uero, qui sic affectus est, ut uultu indicet adesse animum non sincerũ sensib. suis, quare cognita illud quoq; intelligitur, aliud esse alacrem, aliud lętum. Sunt qui Alacrem festinantem, & properum dici putant, quasi alis acrem. Hæc Ascon. Ped. Donatus in illud Terentii, Quid tu es alacris? scribit alacrem pro non tristem, litera l, pro d, posita dici.

ALACRE, pro alacriter. Pla. in Amph. e loco compellemus alacre.

ALACRITAS, [*Vigore, gagliardezza.*] προθυμία, uigor; & animi erectio, necnon lætitia gestiens: quæ secundum Donatum, proprie est mutatio quædam uultus gestientis in spem aliquam. & media est inter lætitiã, atq; tristitiam. Interdum dicitur uoluntaria celeritas, seu promptitudo, ardorve [*Ardire, ualore,*] Liu. l. 3. ingenti alacritate clamor sublatus. Ci. l. 5. Tusc. quæst. pro lætitia gestiente, quæ in malis habenda sit, accepit. Vir, inquit temperatus, sine ægritudine, sine alacritate, nulla libidine uexatus. (defendit.

ALACRITER, [*Gagliardamente,*] Pli. l. 20 c. 12. Secuta ætas alacriter

ALACHAOAE, populi Africæ iuxta Aras Philænorum, qui etiam Lotophagi appellantur. Pli. l. 5. c. 4.

ALALCOMENAE, siue Alalcomeniũ, ἀλαλκομεναὶ Strab. ἀλαλκομένιον, Steph. oppidũ Bœotiæ, ab Alalcomeneo conditore appellatũ, qui & Mineruæ simulacrum ibidẽ consecrauit, quam a suo nomine ἀλαλκομενηίδα appellauit: cuius meminit Home. 4. Iliad.

ALALIA, ἀλαλία, urbs insulę Cyrni, Phocensium colonia. Her. lib. 1.

ALANA, urbs Aethiopiæ. Pli. li. 6. c. 29.

ALANIA, regio est Scythiæ Europææ, quæ Mœotidas paludes pertingit, incolæ Alanidi: de quibus Pli. li. 9. cap. 12.

ALANVS, pe. pr. Scythiæ fluuius, a quo Alani populi dicti sunt iuxta Roxalanos: de quibus Pli. li 4. cap. 12. Ammianus scribit, Alanos dici, quos prisci Massagetas dixerunt. Hi carnibus uescuntur & panem non manducant. Martial. lib 7. Nec te Sarmatico transit Alanus equo. Iul. Capitol. Alanos in parte Daciæ collocat. Ptol. uero ea Scythiæ parte, quæ est intra Imaum.

ALANORSI, populi Scythici ad Septentrionem. Ptol.

• ALAPENI, populi in Arabia. Ptol.

ALARIS, alare, ab Ala: & Alarius adiectiuum, pro eodem: ut equites alarij, & cohortes alariæ, Liu. li. 10. Cum cohortibus alarib. Idem: Præerat alarijs equitib. Cęs. 2. Bel Ci. Cohortes triginta alariorũ.

• ALARODII, populi circa Pontum. Herod. li 3.

ALATERNVS, ni, arbor, siue frutex, nullum semen, aut fructum ferens, cui folia sunt media quadam similitudine inter ilicem & oliuam. Pli. lib. 16. cap. 26. & Col li. 7. cap. 6.

ALATRINATES, Hernicorum populi. Liu. li 9.

ALATVS, a, um, [*Alato.*] πτερωτός, quod habet alas. Mercurius alatus. Virg. 4. Aen. alatis tetigit magalia plantis.

ALAVDA, [*Allodola,*] κορυδαλίς, auis quæ olim Galerita uocabatur, quæ apicem habet, hoc est plumam elatam in capite ad similitudinem galeri, siue galeę. Varro appellat Galericum. Fuit etiã Alauda legionis nomen, quam Cæsar dictator in Gallia conscripsit. Pli. li. 11. c. 37. Galerita legioni nomen dederat, Alauda, Cic. ad Att. Antonius cum legione Alaudarum ad urbem pergit.

ALAVNA, ἀλαῦνα, oppidum est Britanniæ insulæ, apud Ptol.

ALAVNVS, ἀλαῦνος, duorum fluuiorum nomen in Britannia, quorum alter est in Orientali eius insulæ plaga, alter in meridionali. Ptol.

ALAZON, ἀλαζών, fluuius ex Caucasijs montibus in Cyrum amnem defluens, Albanosq; ab Iberibus diuidens. Pli. l. 6. c. 10.

ALBA, ἄλβα, nomen est duarum urbium, quarum una est in Latio, a qua Albani populi, & Albanus mons, sub quo Ascanius ciuitatem hanc Albam condidit, quæ (ut Liu. scribit lib. 1.) a situ porrectæ in dorso urbis, Alba longa uocata est. Vulgatior fama est ab omine porcæ albæ ibidem inuentæ, Albam esse dictam. Vir. 8. Aen. Altera est ad lacum Fucinum, a qua Albenses, dicuntur: quamuis etiam Albani quandoque uocentur. Hoc addere placuit, esse & aliam Albam in Pannonia, olim Taururum, & Belgradum appellatam: nũc Albam Græcam. Item aliam, quæ Alba regalis dicitur, quod Pannonum reges in ea inaugurari soleant, & inungi.

ALBA SPINA, ἄκανθα λευκὴ, herba aculeata, folia habẽs chamęleõtis albi similia, quã officinę Bedeguar appellãt. Viđ supra Acãtha.

ALBANA, ἄλβανα, Ptolemæo, urbs felicis Arabiæ.

ALBANIA. p. p. ἀλβανία, regio in Oriente a colore populi uocata, eo ꝙ albo crine nascantur. Hæc ab Oriente sub mare Caspiũ surgẽs, per oram Oceani septentrionalis usque ad Mæotidas paludes p deserta casẽditur. In ea Albana ciuitas, & Albanus fluuius. Apud hãc habent canes ferocissimi, qui tauros, & leones occidũt. Strabo sex & uiginti linguas Albanorum fuisse tradit, & totidem aliq̃n reges. Fuere & sub imperio Persarum, postea Macedonum, deinde Romanorum. sed Traianus imperator his regem dedit. nunc sub Magno Cane degere creduntur. Ab his Albani orti sunt, quorum pars hodie iuxta Dirrhachium, & in Epiro, quæ hodie uulgo [*Albania*] dr.

ALBANVS, ἀλβανὸν ὄρος, nomen est montis, & lacus non procul ab urbe: unde uaticinium fuit, nunquam Romanos Veios capturos, ni primo ex Albano lacu emitteretur aqua. Item Albanus, nomen est duarum urbium, quarum una est in Macedonia mediterranea, altera in maiori Armenia, ubi diuus Bartholomæus fuit decoriatus. Hoc etiam nomine dictus est fluuius Albaniæ.

ALBARIVM, κονίαμα, dicitur, quod illinitur tectorio, cum paries pingendus non est, quod fit ex calce. Pli. li. 35. c. 16.

ALBATVS, a, um, [*Vestito à bianco,*] ab albus, ut, Albatus homo, id est, uestibus albis ornatus: cui contrarium est, Atratus. Antiqui autem festos dies albati fere agebant. Cice. in Vatin. Cum ipse epuli dominus albatus esset.

ALBEDO, [*Biancheza,*] λευκότης, candor. Plau. in Trin.

ALBEOMINA, partes extorum, quæ dijs immolabantur, a colore dicta. Festus.

ALBEO, es, [*Esser bianco,*] λευκαίνομαι, albus sum. Vir. 12. Aenei. Ossibus albent.

ALBESCO, [*Farsi bianco,*] albus fio. Vir. l. 1. Geor. Flammarum longos a tergo albescere tractus. Hinc exalbesco.

ALBESIA, scuta, quibus Albenses, qui sunt Marsi generis, usi sunt. hęc & decumana uocabantur, quod essent amplissima: ut decumani fluctus, qui ceteris longe maiores creduntur. Festus.

• ALBIA, regio Carnis finitima. Strabo, li. 7.

ALBICALCVLI, [*Pietre picciole bianche,*] λευκοὶ ψῆφοι, dicebanẽ quibus Cretẽses dies, quos in uita agerẽt, numerare solebãt. nã cãdidos lapillos ad hoc officium eligebant: quemadmodum econtrario infelices, atque infaustos dies, nigris lapillis signabant, & ex cãdidorum numero uitæ tempus metiebantur. Malos enim dies anno-

rum in numero non redigebant. Huc alludit Hora. in epist. Hunc Macrine diem signa meliore lapillo.

ALBICERATA FICUS, pediculo minimo, latissima. Pli. lib. 15. c. 18.

ALBICO, as, pe. co. [*Biancheggiare,*] albesco, aliquantulum albus sum. ὑπόλευκός εἰμι. Pli. lib. 22. mutat colorem, & ex nigra albicare incipit. Horat. Nec prata canis albicant pruinis. Idem censendum est de uerbis similiter terminatis, qualia sunt Vellico, Fodico, Candico, Nigrico, Nutrico, & pleraque alia: quæ omnia diminutionem important actionis suorum primitiuorum.

ALBIDUS, a, um, [*Alquanto bianco,*] aliquantū albū, ὑπόλευκος. Oui. li. 3. Me. Spumaq; pestiferos circūsilunt albida, rictus. Hic Subalbidus.

• ALBIOBRIUS, magus fuit Carthaginiensis.

ALBII, ἄλβιοι, olim dicti fuerunt mōtes, quos nunc Alpes dicimus. Athenæus. Albii etiam dicti fuerunt liberi Galliæ populi, in quorum agro conditum est Lugdunum. Pli. l. 4. c. 18.

ALBIMILLUM, Ptolemæo, Liguriæ urbs est, quā alio nomine Vintimillium, siue corrupta uoce Vintimiam uocant.

ALBINGA, oppidum Ligurum, colonia ad mare deducta: cuius incolæ Ligures Ingauni uocantur. Dicitur & Albingaunum.

ALBINGAUNUM, ἀλβίγγαυνον, Ptol. & Album Intemelium. Liguriæ oppida quædam. nam cum Ligures partim Ingauni, partim Intemelij dicerentur, eorum coloniæ ad mare deductę, altera Albiú Intemelium, quasi Alpium Intemelium, altera Albingaunum uocitatæ sunt. Vtriusque oppidi meminit Pli. li. 3. c. 4.

• ALATNOVANUS, cognomen Celsi, amici Horatii.

• ALBINUS, nomen Romani Imperatoris.

ALBION, ἀλβίων Steph. insula est (hodie Britannia a doctis, a uulgo Anglia dicta) ab albis rupibus quas mare abluit. Vide Anglia. Fuit etiam Albion nomen filii Neptuni, qui inuasit Herculem.

ALBIS, ἄλβις, fluuius est nobilissimus, quem Romani olim uoluerūt esse terminum sui imperii. Oritur ex montibus qui Morauiam a Boemia diuidunt. Suscepto deinde Molta fluuio, Pragam Boemorum metropolim pręterlabitur. Influit in mare uastissimo ostio iuxta Hamburgam. Germani Hodie Elbam uocant De hoc Lucan. l. 2 Fundat ab extremo flauos Aquilone Sueuos Albis.

ALBIUM, Intemelium, oppidum Liguſticum. Pli. li. 3. ca. 5.

ALBIUS, proprium nomē uiri. Hor. 1. Ser. Sat. 4. Stupet Albius ære. Albius Tibullus poeta elegiographus, Horatio & Ouidio familiaris. Hor. li. 1. epi Albi nostrorum sermonum candide iudex.

ALBO, as, [*Imbiancare,*] λευκαίνω, album facio: passiuum est Albor, aris, albus fio. Vnde & Dealbo eiusdem significationis. Curius Ciceroni duos parietes de eadem fidelia dealbare.

ALBOGALERUS, pileum capitis, quo flamines Diales utebantur. Fiebat enim ex hostia alba, Ioui cæsa. Festus.

ALBONENSES, Liburniæ populi. Pli. l. 3. c. 21.

ALBOR, oris, [*Albore, biancheza,*] masc. g albedo, λευκότης, ab albeo, sicut candor a candeo. Varro: Qui uident alborem eius, admirantur. Alborē etiam Apitius uocat, quod est album in ouo, [*Bianco, chiaro dell'ouo,*] quod Plinius Albuginem appellat, medici Albumen.

ALBUCUM, ἀσφόδελος, herba scapum habens cubitalem, radicem similem multis napis simul coaceruatis. Asphodelos etiam, siue Hastula regia uocata.

ALBUELIS, uuæ genus. Pli li. 14. cap. 2.

ALBUGO, pen. prod. [*Macchia nell'occhio,*] macula in oculo, λεύκωμα, Pli. lib. 21. Qua alligata oculo, albugines tolli dicuntur. Idem Albuginem uocat album in ouo.

ALBULA, pe. c. θύμβρις, fluuius ab albo colore aquę, qui postea Tyberis a Tiberino Syluio Albanorū rege, ibi extincto, dictus est. Liuius Pax ita conuenerat, ut Hetruscis, Latinisq; fluuius Albula, quem nunc Tyberim uocant, finis esset. Albulæ præterea (interprete Gal. l. 8. Methodi) dicuntur aquæ aluminosæ cutem lauantium mirū in modum adstringentes, & uulnerib. medentes: cuiusmodi Stra. non paucas esse tradit in agro Tiburtino. Martial. lib 4. Quod siccæ redolet palus lacunæ, Crudarum nebulæ quod Albularum.

ALBUM, [*Vna tauola ingessata,*] substantiuum quod Græci uocāt λεύκωμα, tabula gypsata, in qua iudices notari, prætorūq; iura scribi solebāt. Siquis uero albū corrupisset, puniebat, quia prætoris maiestas cōtēpta uidebat. Paul. si familia alicuius albū corruperit, non similiter hic educitur, ut in furto. Iudex (inquit Sen. l. 3. de Benef.) ex turba electorū, quem census in album & equestris hæreditas misit. Hoc & Pictatium dicitur in Alexādro Cæsare Lampridius. uulgo Matrix appellata. Similiter ea tabula dicitur Album, in qua singulorum annorum acta literis mandabātur a pōtifice maximo, proponebanturq; domi eius, ut potestas esset populo cognoscēdi. Hiq; nunc Annales maximi nominantur, ut auctor est Cic. li. 2. de Orat. Est & Album decurionum & citharœdorum. nā in digestis titulus est, de Albo scribendo: ubi docet Vlpianus quo ordine decuriones in albo scriptos esse oporteat. Vide Pictatium. Ponitur etiā Albū absolute pro albore: Vir. in Buc. Sparsis etiā nūc pellib. albo.

ALBUM, promentorium Africæ V M pass. freto a Mellaria Hispanię uico distētū. Pl. in procem. li. 3. Est & alterū eiusdem nominis promontorium in Phœnice, non procul a Tyro. Pli li. 5. ca. 19.

ALBUMEN, p. p. [*Chiaro dell'ouo.*] quod est in ouo album, λεύκωμα.

ALBUNA, deæ nomen, quæ in nemore quodam agri Tiburtini colebatur. A Græcis dicitur λευκοθέα. putaturque fuisse Ino Athamantis uxor, quæ uiri furorē metuēs, una cum Melicerta filio se in mare præcipitauit. Alii Sibyllam Tiburtinam fuisse existimāt, quę ob admirabilem sapientiam a uicinis populis dea credita est.

ALBUNEA, fons, & nemus iuxta Anienē, siue ab albore aquæ sulphureæ, siue quod Albuna Latine sit, quæ Græce λευκοθέα, dicitur. Vir. lib. 7. Lucosque sub alta consulit Albunea.

ALBURNUM, [*Ragia dell'arbore,*] στέαρ δένδρου, adeps arboris. Pli. lib. 16. ca. 38. Humor & cortici arborum est, qui sanguis eorum intelligi debet. Est enim in toto corpore arborum, & reliquorum animalium cutis, sanguis, caro, nerui, uenæ, ossa, medullæ. Pro cute cortex humor sanguis, proximi plerisque adipes. Hi uocantur a colore Alburnum. Hinc exalburno, as, quod est, alburnum detraho. Idem l. 16. c. 40. robur exalburnatū, cui nigricans color. Solēt autē robora exalburnari, hoc est, alburno suo spoliari, eo q ea pars materiæ sit inutilis: id nōnulli esse existimant, qd a Theoph. μελάνδρυον appellat: qq ille hoc noīe potius quandā roboris speciē uf designasse.

ALBURNUS, Lucaniæ mons, a candore uerticis dictus, & potius eiusdem nominis. Virg. 3. Geo. Plurimus Alburnum uolitans.

ALBUS, a, um, [*Bianco,*] λευκὸς, nomen coloris notissimi, quod a candido ita differt, ut album pallori coniūctum sit: quale est plumbū: candidum uero splendori, qualis est in niue. Albo opponitur Atrū candido nigrum. Fest. uult Album a Græco, ἄλφον, esse appellatū. Alij ab eo, quod Sabini Alpum dicunt. unde credi potest Alpium nomen a candore niuium esse deriuatum. Ab Albo fit Exalbesco id est, pallidus fio. Interdum per metaphoram Albus ponitur pro bono [*Buono*] sicut è contrario niger p malo. Pers. sint omnia protinus alba. Horatius: Hic niger est, hunc tu Romane caueto.

ALBUS, spinus, a uulgo Gallorum appellatur frutex, siue arbuscula spinosa, pruni magnitudine, acinis, cum pubescunt, uiridibus, cum maturuerint, rubris. Vide Ruel lib. 3 cap. 12.

• ALBUTIUS, Silus, Nouariensis orator. Romæ in Plāci contubernium acceptus.

ALCAEA, [*Leone.*] leo dicitur ἀπὸ τῆς ἀλκῆς, hoc est, a fortitudine, qd cauda: incitamento ad fortitudinem excitetur. Cœl. li. 7. c. 29.

• ALCAEUS, poeta Lyricus: qui magnificus, & diligens fuit.

ALCAICUM carmen, ἀλκαϊκὸν μέτρον, quod post duos dactylos trochaicam habet syzygiam, quale est illud apud Horatium, Hesperię mala luctuosæ. Nomen accepit ab Alcæo inuentore.

• ALCANOR, uiri, proprium. Virg.

• ALCATHOE, urbs, quæ Megara uocatur. Oui. 8. Meta.

• ALCATHOUS, Pelopis filius.

ALCEA, ἀλκέα, herba est siluestrium maluarum generi assignata, folia habens uerbenacæ. Pli. li. 27. cap. 4.

ALCEDINES, ἀλκυόνες, sunt quædam aues, dictæ, quasi algedines, quod frigidis temporibus in mari pariant. Plau. peristi, nisi illam tam trāquillā facis, quam mare est, cum alcedo pullos educit suos. Ambrosius l. Hexā. Halcyone est auis maritima, quæ in litoribus fœtus suos edere solet, ita ut in arenis oua deponat medio ferej hiemis. Septem dies fœtus sunt, quibus decursis educit pullos. Illico alios septem adiungit dies, quibus enutriat partus suos, donec incipiant adolescere. Hinc poetæ ansam fabulādi arripuerunt, Halcyonem filiam Aeoli fuisse, qui in gratiā filiæ, dum illa in litore oua parit, & fœtus educat, uentos inclusos seruat. Ferunt hāc autem paulo maiorem esse passere, pennis purpureis, candidis admistis, collo gracili, & procero, rostro subuiridi, lōgo, & tenui, raro uisam. Aris. l. 8. de animalib. Halcyonum duplex genus esse scribit: alterum uocale, arundinibus insidens: alterum mutum, ampliori corpore. Ab Halcyone, fit Halcyonius, a, um, ut Halcyonii dies ab ἅλς, qd mare significat: unde etiā p aspiratione scribendū uidetur Halcyon, cum Alcedo Latinis sine aspiratione notetur, eo quod ab algedine originem habere existimetur. Eustathius tamen contra etymi rationē ἀλκυών, tenui spū notandum tradit, adiecto etiam generali canone, quo negat uocabulum ullum esse aspirandum, quod initium sumat ab αλ, subsequente κ.

ALCEDONIA, ἀλκυονίδες, dies hiberni fere xiiij. quibus Alcedo oua parit in mari, & excludit quo tpe summa uentorum est tranquillitas. Plau. Alcedonia sunt circa forum. Dicta ab alcedine.

• ALCENOR, Argiuus fuit, unus ex ccc. qui cum totidem Spartanis pugnarent. Herod. li. 1.

ALCES, is, seu Alces, æ, siue Alce, es, ἄλκη, Pausaniæ animal Galliæ transalpinæ, figura, colore, & quantitate mulæ similitudinem prætendens, sed labium superius adeo protēsum habet, ut nisi retrograde incedens herbas in terra capere non possit. Est inuentu rarum, olfactu è longinquo uenatorem sentiens, statimque in specu, & latibula se condens, media inter camelum, & ceruum similitudine. sed mares ex his in supercilijs habent cornua. De his animalibus Cæsar li. 6. Est & Alces Bithyniæ fluuius, Pli. li. 5. cap. ult.

ALCESTE,

Alcestis, es, siue Alcestis, idis, ἄλκηστις, fuit Peliai filia, Admeti Phereorum regis coniux, quæ maritum tanto amore dilexit, ut pro eo perire non recusauerit. Iuue. Spectant subeuntem fata mariti Alcesten. Plura apud Euripidem in Alceste.

Alchippa, Marsorum oppidū est, lacu Fucino absumptum, extructum a Marsya Lydorum duce. Pli. li. 3 cap. 12.

Alcibiades, pen. cor. ἀλκιβιάδης, nomē Atheniensis imperatoris summi, qui fuit genere, & forma præcipuus, omnibus rebus aptus, diues præterea, affabilis, patiens, denique summis naturæ, ingeniique dotibus egregie ornatus: cæterum tanto rursus uitiorum agmine deformatus, ut, si uitia uirtutibus pēses, merito addubites, laudene, an uituperio dignior uideatur. Hic cū esset procliuis ad luxū & ad cæteras uoluptates, ad bonā disciplinā traductus est a Socr. Plutar.

Alcibiadion, ἀλκιβιάδιον, Diosc. herba sic dicta, quod uti ea ad formam conciliandam solitus sit Alcibiades, magnis folijs, & asperis, radice rufa, oblonga, nascens præcipue in aridis, & arenosis locis. Notiore nomine uocatur Anchusa.

Alcides, p. p. ἀλκείδης, Hercules græca significatione a uirtute appellatur: nam ἀλκὴ uirtus, robur, fortitudo dicitur. Vel uerius Alcides (ut Herodot. ait) nomen est patronym. ab Alceo, auo paterno.

•**Alcman**, poeta Lyricus.

Alcmena, pen. pr. ἀλκμήνη, nomen matris Herculis. Electrionis filia, Amphitryonis Thebani uxor, quæ Ioui Herculē peperit. Dicitur ἀπὸ τῆς ἀλκῆς, id est robore, quoniam hæc mulier multum præstabilene animi & cōstantiæ, ad uiros proxime accedēs. Aliquādo post c, ponitur u, Alcumena, prout uersus exigit. Vide Hesi. in Asp.

Alcomenae, ἀλκομεναὶ, Ithacæ insulæ ciuitas est, a qua Vlysses Alcomeneus, a poetis appellatur. Steph.

Alcyone, p. c. ἀλκυόνη, Aeoli regis uentorum filia fuisse creditur & uxor Ceycis: quæ desiderio mariti, qui naufragio perierat, in mare se deiecit, uersamque poetæ fabulantur in auem sui nominis. Vide Oui. 11. Me. Altera fuit Alcyone Eueni fluminis filia: uxor Idæ, ante Marpessa appellata: quam Apollo cum rapuisset, non dubitauit maritus sumpto arcu & sagittis uxorem ui ab eo repetere. quod cum frustra conatus esset, parentes filiæ casum lugētes, commutato nomine Alcyonen eā appellarunt, quod fatum superiori Alcyone non dissimile sortita uideretur. Hæc Hom. 9. Ilia. Alij scribunt Alcyone, prima uocali aspirata. uide Halcyon.

Alea, æ, p. r. [*Giuoco di sorte, come dadi, e carte*] κυβεία, idem quod tessera, uel ipse ludus tesserarum. Hor. in epist. Quam damnosa Venus, quē præceps alea nudat. Accipitur etiam pro quouis ludo, qui casu potius, quam arte gubernatur. Martia. in Distichis. Alea parua nuces, & non damnosa uidetur: Sæpe tamen pueris abstulit illa nates. Per translationem ponitur pro quauis fortuna, siue periculo, siue etiam periculi dubitatione, [*Pericolo, fortuna*] diciturq;, Aleam iacere, qui se periculo, fortunæque committit. Ci. de Diui. Non perspicitis aleam quandam inesse hostiis deligendis? Liuius: In dubium imperij, seruitijque aleam imus. est & Alea Step. nomen oppidi in Arcadia, dictū ab Aleo cōditore. Itē Mineruæ cognomē, q̄ circa hanc urbem colebatur: ut est uidere apud Hero. li. 1. Verum in duabus hisce postremis significationib. primam corripit, quā alioqui producit. Papinius in Siluis, Aut Aleæ lucis uidit Tegæa sacerdos.

Aleator, [*Giuocatore.*] κυβευτὴς, qui sæpe alea ludit. Ci. in Cati.

Aleatorium, [*Luogo del giuoco.*] κυβευτήριον, apud Sidonium pro ludo aleæ. ait. n. Atq; illic aleatoriū faciat. Suetonius uocat aleatorium forum. Cicero autem, damna aleatoria, in Antonium.

•**Aleuas**, Larissorum Tyrannus.

Alec, siue (ut apud Pli. legitur) Alex, genus liquaminis, qđ ex piscibus quibusdam conficiebatur. Mart. l. 11. Cui portat gaudēs ancilla paropside rubra Alecem. Hor. 2. Ser. Sat. 4 in neutro genere collocauit: Ego, inquit, primus & Alec Inueni. Theodorus quoq; ex Aristotele Alecem uertit, pro pisciculo, quē ille μαινίδα. Cic. Mænā appellat. Sunt qui per aspirationem scribant Halec, siue Halex.

Alecto, ἀληκτὼ, una ex furijs infernalibus. Latine icessans interpretatur. ab ἀ priuatiua, & λήγω desino: quia cupiditas nūquā satiatur.

Alectorolophos, ἀλεκτορόλοφος, herba est tussientibus utilis, folija galli gallinacei cristæ similibus, caulem tenuem, semenque nigrum in siliquis habens, Latinis Crista dicitur, teste Pli. l. 27. c. 5.

Alecula, diminutiuum ab Alec, siue Alex, μαινίδιον, parua Alec siue Mæna. Colum. lib. 8. ca. 17. & lib. 9.

Aleii campi, ἀλήϊα πεδία, locus est Lyciæ, in quem recidit Bellerophontes, cum a Pegaso ab œstro agitato excuteretur: sic dictus, quod in eo cæcus errauit Bellerophontes, donec periret.

Alele, Phazaniorum urbs in Africa. Pli. li. 5. cap. 5.

Alemani, [*Alemanni,*] ἀλεμανοὶ, Steph. populi Septētrionales, qui & Germani dicūtur. Rheno fluuio a Gallis, alpibus ab Italis discreti, ita dicti patrio uocabulo, quasi prorsus uiri. Cum enim Germani illi Septentrionales, præsertim Transalbiani mutare sedes cogitarēt, imitati priores Germanos, qui traiecto Rheno, quo se totos uiros fore ostenderent, sibi hoc nominis (quasi gar ein man) imposuissent: & ipsi se, qđ fortissimi bellatores, & uiri omnes esse & uellēt, & deberēt, Alemanos (quasi als manner) appellauere. Hęc Beatus Rhenanus in Tacitum.

Alemanus, fluuius apud Rhysios originem a Rubro Castro (Rotemburg) trahēs. hic ad Kelheim oppidum iungitur Danubio. Vulgo Altmola, uel altmyl appellatur Vide Altamerum in Tacitum.

Alimusii, Atticæ populi, apud quos est Cereris legiferæ, & Proserpinæ templum. Pausanias in Attic.

Aleo, onis, [*Giuocatore,*] κυβευτὴς, idē quod aleator. Neuius apud Festum: Pessimorum pessime, audax, ganeo, lurco, aleo.

•**Aleopstua**, Insula in Mæotide.

Aleria, Corsicæ colonia a Sylla dictatore deducta. Pli. l. 3. c. 6.

Ales, huius alitis, [*Vccello, augello.*] οἰωνὸς, dicitur quælibet uolucris ab alis gerendis: Et tam mas. quām fœm. ge. profertur. Vir. Nanque uolans fulua Iouis ales in æthera. In genitiuo plurali. Alitum, & alituum per epenthesim secundum Priscia. Vir. li. 11. Alituum, pecudumque genus sopor altus habebat. Auis, est quæ parit oua, pennis prædita. Volucris autem significatio latius patet. nam de omni eo dicitur, quod uolat, siue pennas habeat, siue non. unde uespertilio uolucris est, non tamen auis.

Ales, adiectiuum omnis generis, ponitur a poetis pro ueloci, [*Veloce,*] ταχὺς. Silius. Alite uectus equo. Vir. 8. Aen. Ignis, & alitis austri. Ponitur & pro Alato, hoc est, alas habente, [*Alato,*] Ci. 1. de Inuen. alites iuncti iugo.

Alesa, ciuitas est Siciliæ, Ptolemæo. Hinc Alesinus, na, num. Cic. in epist. fam. In Alesina urbe.

Alesius, ἀλήσιον, oppidum Elidis. Ste. Item mōs Arcadiæ, non procul a Mantinea, sic dictus ab errore Rheæ. Auctor Pausanias.

Alesium, oppidum Peloponnesi, apud Strab. li. 8.

•**Aletes**, uiri proprium. Virg.

Aletium, ἀλήτιον, oppidum Salentinorum in Italis, auctore Pto. & Pli. l. 3. c. 11. Hinc Aletini populi, apud Pli. li. 3. c. 11.

Alesco, scis, [*Crescere,*] antiquum uerbū ab alo, alis: idem quod cresco, αὐξάνω, Var. de re rust. li. 1. c. 44. Quæ nata sunt, in fundo alescunt, adulta concipiunt. idem c. 3. Inde Coalesco, pro concresco.

Aletrinates, & Aletrini, Italiæ populi, in Campania. Pli. lib. 3. cap. 5. & 18.

Aletudo, [*Grassezza, corpulenza,*] apud Festum, uerbale ab alendo, corporis pinguedinem significat, obsoletum est.

Aleuron, ri, neu. ge. ἄλευρον, farina propriet tritici, alphiton uero hordei. hinc apud Ruel. l. 6. c. 14. panis aleurites.

Alex, alecis, fœm. gene. genus est liquaminis, quod Pli. muriæ uitiū appellat. li. 31. c. 8. & sic scribens: Laudatur & Clazomenæ garo Pōpeijq; & Leptis: sicut muria Antipolis ac Thurijs: iā uero & Dalmatia. Vitium huius est alex, imperfecta, nec colata fæx. Est etiam fluuii nomen. Strab.

Alexander, Ἀλέξανδρος, nomen proprium regis Macedonici. hic longe omnium præstantissimus fuit, cui ex rebus actis Magni inditum est cognomen.

Alexandria, ἀλεξάνδρεια, urbs Aegypti, non longe a Nili ostio ab Alex. Macedone cōdita: urbs fertilissima, quā Dinocrates architectus metatus est mirabili ingenio, quindecim millium passuū lauitate, ad effigiē Macedonicæ chlamydis orbe gyrato laciniosam, anguloso dextra læuaq; procursu, condita est ante Christum natū 2000 ux. supra rec. intra spatium septendecim dierum (ut testatur Iust. l. 11.) cum sex millibus murorum passibus.

Alexandrinus, a, num, Cic. contra Rul. Rex Alexandrinus.

Alexandrium, ἀλεξάνδρειον, Iudææ oppidum, Iosepho, & Str. l. 6.

Alexia, Sequanorum urbs, quam Ptolemæus Rigiacum uocat. Diodorus ait, hanc urbem ab Hercule conditā, semperque liber ammū sisse, donec a Cæsare longa obsidione coacta, Romano accessit imperio. creditur eadem esse, quam Galli hodie Aussois uocant.

Alexicacon, remedium ad depellenda mala: quod æmuletum dr̄.

Alexicacus, ἀλεξίκακος, adiutor in malis. malorum depulsor, Herculis, & Apollinis Epitheton. Pausan.

Alexipharmaca sunt medicamenta adiuuantia, quæ uenena, incantationes, execrationesq; depellunt.

•**Alexiteria**, idem significant, quod alexipharmaca.

Alga, [*Alga,*] φῦκος θαλάσσιον, herba q̄ nascitē in aquis marinis, dicta ab algore aquæ, siue quod pedes alliget, quia crassa est, folijs ex parte supernantibus. Virg. li. 7. Laterique illisa refunditur alga.

Alganses, Pelagiæ, purpurę genus utilissimum, ab alga, qua nutritur. Pli. l. 9. c. 37. Algosus, a, um, alga abundans. Pli. l. 32. c. 9.

Algeo, es, alsi, uel alxi, alsum, [*Patir freddo,*] a Græco ἀλγέω, patior frigus, frigidus sum. opponitur huic uerbum æstuo. Cic. Tuscul. 2. erudiunt iuuentutem uenando, currendo, esuriendo, sitiendo, algendo, æstuando.

Algidanais, adiectiuum, ut rhaphanus Algidensis, qui circa Algidum nascebatur longus, & translucidus. Pli. l. 19. c. 4.

Algidus, a, um, [*Freddo,*] adiect. frigidus. Catul.

Algidus, pen. r. mons ab urbe duodecim passuum millibus distans, ab assiduo frigore sic dictus. Horat. Quæque Auentinum tenet Algidumque.

gidumq;. Ab hoc quoq; e silua Algida dicta est, monti subiacens.

ALGIDVM, ἄλγιδος, Steph. Italiæ oppidum non procul a Tusculo in alto monte situm, ex aeris algore dictum, núc Roca papæ existima tur, siluaque proxima adhuc Algidi silua cognominatur. Volater.

ALGIFICVS, quasi algefaciens. ψυχοποιός. Gel. li. 19. cap. 4.

ALGOR, [Il freddo,] ab algeo, frigus, uehementius. ψυχρός, Salust. in Catil corpus patiens inediæ, uigiliæ, algoris.

ALGVS, us, ui, [Freddo,] idem Plaut. in Rud. Vel suda, uel peri algu, uel etiam ægrota.

ALIAS, [Altra uolta, in altro luoco,] ἄλλοτε, aduerbium, Alio in loco, uel Aliter, uel alio tempore. Ter. in And Quid alias malim, quam hodie has fieri nuptias? Cic. Sed de hoc alias Ponitur & pro aliquã do, & tunc fere geminatur, [Alcuna uolta] Ci. 3. de Orat. Alias ita loquor, ut necessum est; alias, ut necesse est.

ALIAS RES AGIS, παρὸν ἀπολείπεις, non curas quod dicitur.

ALIBI, [Altroue.] ἀλλαχῇ, alio loco. Virg. Geor. 1. Ter. in Hecy.

ALICA, p.c. χόνδρος, ex tritici generibus est, ut inquit Gal. li. 1. de facul. aliment. aut certe farris genus tritico simile, succum tamé lentiorem habens, q̃ triticum, siue in aqua cocta cum mulso, aut uino, siue cum oleo, saleq; frixa sumatur. Pli. li. 18. cap. 7. Tunicæ frumé to plures Hordeum maxime nudum, & alica, sed præcipue auena. Nomen autem Alicæ ab alendo Festus reducit, quod uehementer nutriat. Est præterea Alica, confectio quædam ex frugum quatúdã farina, aliis in locis aliter præparata: ita dicta, ut ex Aegineta colligi potest, q primum ex frumento, siue farre, cui Alica nomen est, fuerit confecta. Postea tamen magis receptum fuit, ut ex zea conficeretur. Plures autem fuerunt apud ueteres alicæ conficiendæ rationes, quas omnes exequitur Pli. lib. 18. cap. 11.

● ALICARIAE, meretrices in Campania. Fest.

ALICASTRVM, genus farris est, ea forma ab Alica deriuatum, qua Siliquastrum a Siliqua. Col. l. 2. c. 6 Semen trimestre quod dicitur Alicastrum, idque pondere, & bonitate præcipuum est.

ALICVBI, [In qualche luoco, in alcun luogo,] ἐνιαχῇ, in aliquo loco, uspiam. Cic. Attic. lib. 9.

ALICVNDE, [Da qualche luogo.] ποθὲν, ex aliquo loco. Ter. in And. uenit meditatus alicunde. Vide Aliquo.

ALIENATIO, ab alieno. Ci. Q. fr. Alienatio consulum.

ALIENIGENA, [Forestiero,] ἀλλόφυλλος, communis generis: uel (secundum Probum) omnis gen. sumitur in eodé significato cum Alienigenus. Gel. li. 5 ca. 23. Neque uino alienigena, sed patrio usuros.

ALIENIGENVS, a, um, [Forestiere,] a Genus, uel a Gigno, & significat externum, uel alieni generis, uel inter alienos genitum. Valer. li. 5. Adiici duo eiusdem generis alienigena exempla possunt.

ALIENO, nas, [Alienare, uendere,] ἀλλοτριόω, alienum facio, uel ex nostro dominio in alienum transfero. Ci de Leg. Agr. res nostras in perpetuum alienari. Paulus iurec. Alienationis uerbo usucapioné contineri putat. Vix est. n. (inquit) ut non uideatur alienare, qui patitur usucapi. Et alienat, qui non utendo amittit seruitutes. Alienare etiã, pro immutare, & ex amico inimicum, siue ex beneuolo maleuolum reddere, [Inimicarsi,] Ci. epist. li. 1 adolescentulum alienare nolui Et Alienatã menté pro stultitiæ signo posuit. Sue. in Aug.

ALIENVS, a, um [Alieno, altrui] ἀλλότριος, qđ é alterius, siue qđ ad aliũ ptinet. Ci. s. Offi Difficilis cura rerũ alienarũ. Alienũ quoq; aliqñ dicim[9], q nullo nobis necessitudinis uinculo est deuinct[9]. Idé epi. li. 1. Enitor, ut neq; amicis, neq; alienioríb. opera, cõsilio, labore desim. Interdum idé qđ auersus, uel abhorrens, [Nimico,] Ci. 3. Ver. hó nó alienus a literis. Nónunquã idé quod alienatus, hoc est, ex amico inimicus factus. Idem lib. 1. epist Si ille a me est alienior.

ALIFER [Alato] alatus, πτερωτός. Oui. 4. Fast. alifero tollit axe Ceres.

ALIGER, alatus, [Alato,] πτερωτός. Vnde Cupidinem alatum, & aligerum poetæ uocant. Vir. 1. Aen.

ALIMALA, ἀλίμαλα, Stephano locus est in Lycia.

ALIMENTARIVS, ria, rium, [Cosa che s'appartiene a nutrire,] quod ad alimentum pertinet, σιτικός, ut Lex alimentaria, qua filij parentes alere tenebantur. Cœlius in epist. ad Cice.

ALIMENTVM, [Nudrimento,] quo uita sustentatur, τροφή. Scribunt iureconsulti: Alimentis legatis, cibaria, & uestitus, & habitatio debebitur: quia sine his ali corpus non potest. Ci. de Vniu. Nec desiderabat mundus alimenta corporis.

ALIMONIA, [Nutrimento,] p.c. idem quod alimentum, nutrimentũ.

ALIMONIVM, nii, [Nutrimento,] idem Var. li. 3. c. 16.

ALINDA, ἄλινδα, urbs Cariæ, in qua regnauit Ada, filia Hecatomni regis Cariæ, auxilio Alexandri Magni. Strabo li 14.

ALIO, [Altroue.] in alia loca. Cice. ad Attic. Arpinum ne eundum sit, an quo alio.

ALIOQVIN, & alioqui, [Altrimenti.] habent pe p. accentus tamen est in antepen ne uideantur duæ dictiones, significantque aliter, seu alio modo, ἄλλως, εἰ δὲ μή. Cic. 3. de Leg Minima olim fuit illius rei cupiditas, alioquin multa extarent exempla maiorum.

ALIORSVM, [Verso altroue,] ἀλλαχόσε, uersus aliũ locũ: ut Aliorsum ire apud Pla. Ité in aliam partem, [Altrimenti che,] Ter. in Eun. Vereor, ne Phædria aliorsum, atq; ego feci, acceperit. Aliouersum [Altrimenti,] idé Pla. Aul. aliouersũ dixerã, Nõ istud, qđ tu insimulas.

ALIPAS, [Veloce,] πτερόπους, pe c. uelox, quasi alas in pedibus habens. Vir. 12. Aen. Alipedũq; fugã curru tentauit equorum. Sil. Ita. li. 7.

ALIPHIRAEI, ἀλιφειραῖοι, Arcadiæ populi, Pli. li. 4. cap 6. ab oppido Aliphira. Ci. ad Atti. li. 6. epist. 113. Tene, & Aliphira.

ALIPILVS, li, alarum pilos in balneis uellens Sene. li. 8. epist. ad Lucilium. Cœlius lib. 6. cap. 46.

ALIPTES, ἀλείπτης, dicebatur magister athletarum, qui eos certatores inungebat, eaq; curabat, quæ ad corporis robur attinebant. Ci. in epi. ad Len. uellem non solum salutis meæ, ut medici, sed etiam ut aliptæ, uirium & coloris rationem habere uoluissent. Dicuntur præterea Aliptæ, [Cerretani,] chirurgi, qui & ipsi oleis, pinguibusq; malagmatibus foris adhibitis, uulneribus morbisque exteriorib. medentur. Cel. l. 1. c. 1. qui bene ualet, nullis obligare se legibus debet, ac neque medico, neq; alipta egere Vbi tamen nonnulli legũt, iatralipta Est etiam Aliptes, fontis nomen apud Ephesum.

ALIQVA, [Per qualche luogo,] πῇ, per aliquem locum. Ci. 3. Ver. Cupere aliqua euolare.

ALIQVANDIV, [Alquanto tempo,] aduer. téporis: aliquo tempore, nõ aũt lõgo admodũ. Ci. 1. Aca. Aristum Athenis audiuit aliquãdiu.

ALIQVAMMVLTI, [Alquanti,] pro aliquot. Cice. 6 Verr. uestrum aliquammulti.

ALIQVANDO, [Alcuna uolta, tal hora,] ποτὲ, secundum Priscian. cum accentu in antepen. quamuis in carmine ratione positionis semper producũtur. aliud enim est syllabæ quantitas, aliud accentus. habet autem tria tempora, præsens, præteritum, & futurum: & est idem quod nonnunquam Interdum, pro tandem, [Finalmente,] Cic Val. Aliquando nos reuisas.

ALIQVANTISPER, [Alquanto,] ἐπὶ χρόνον, aduerbium, ad temporis breuitatem refertur, ut ait Valla, ideoq; significat, quod aliquãdiu. Ter. in Hea. concedas aliquo ab eorum ore aliquantisper.

ALIQVANTILLVM. diminutiuum ab aliquantulum. Plau. in Cap.

ALIQVANTVLVM, [Pochetto, pocolino,] ὀλίγον, diminutiuum ab Aliquantum, Paululum. Ci. l. 2. de Inuen. aliquantulum suspicionis.

ALIQVANTVM [Alquanto,] ἐπὶ πολύ, mó nomé est, ut apud Cice. pro Clu. Aliquantũ agri in medio relictum: modo aduerbiũ significãs, Nonnihil, Leuiter. Pli. li. 3. c. 3. Aliquãtum uetus forma mutata est. Inde Aliquãtulum diminutiuũ. Ter. in And. Subtristis aliquãtulũ.

ALIQVANTVS, adie. [Alquanto mediocre,] ex Alius & Quantus: idé pe oe, quod mediocris Sal. in Iug. Timor aliquãtus: sed spes amplior.

ALIQVATENVS, p.c. [Fin' ad alcuna parte,] μέχρι τινός, significat usque ad aliquam partem. Quinct. hoc aliquatenus mutatum est. Pli. lib. 27. ca 12. Caulibus aliquatenus rubentibus.

ALIQVID, [Alcuna cosa, qualche cosa,] τὶ, substantiuum est, ut Aliquid utile Ci. Att. Ego tibi aliquid de meis scriptis mittam.

ALIQVIS, aliqua, aliquod, [Alcuno, qualchuno,] τὶς, quasi Alius quis & habet num pluralem, quamuis singulariter dicatur; nó enim est alius quis, nisi de multis Vnde & apud ueteres uarii genere, numeroq; proferebatur. Ter. Aperite aliquis ostium. Idem est dicendum de Quisquam, Quispiam, & Vllus. Aliquis etiam, ut Græcis, τὶς, capitur pro homine non obscuro, & nonnulli pretii. Ci. Att. fac, ut me uelis esse aliquem: quoniam qui fui, & qui esse potui, iam esse non possum, id est uelis esse me non prorsus abiectum. Iuue. Sat. 3. Aude aliquid breuibus Gyaris, & carcere dignum, si uis esse aliquis.

ALIQVISPIAM, [Alcuno,] Quispiam, τὶς Cic. pro Sext. Aliquapiam ui pelleretur.

ALIQVO, [In qualche luogo,] ποῖ, ad aliquem locum. Teren. Heau. Aliquo profugiet militatum.

ALIQVORSVM, [Verso qualche luogo,] εἴς τινα τόπον, uersus aliquem locum.

ALIQVOT, [Alquanti,] τινὲς, numero tantum plurali, teste Donato, idem, quod nec multi, nec pauci. Ter. in And. Aliquot me adiere. Ci. de Vni. disciplina Pythagorica aliquot sęcula in Italia uiguit.

ALIQVOTFARIAM, Var. de re ru. li. 1. ca. 2. In eo agro aliquotfariam in singula iugera dena culea uini fiunt.

ALIQVOTIENS, seu Aliquoties, [Alcune uolte,] ἐνίοτε, aliquot uicibus. Ci. 4 Ver. Aliquoties literas de istius iniuriis miserat.

● ALISARNA, oppidum Troadis: a quo Alisarnæus. Step.

● ALISTVS, oppidum Germaniæ, in tractu maritimo Saxoniæ. Ptol.

● ALISVM, p.p. oppidum Germaniæ. Ptol.

● ALISTA, Insulæ Corsicæ urbs, in meridionali latere Ptol.

ALITER, [Altrimenti,] ἄλλως, aduerbium, fit ab alis, huius alis, pro alius sicut declinabãt antiqui, & significat, alio mõ. Vir. Dis aliter uisum. Ci. 7. Ver. Aliter decernere in eadem causa non potuisti.

ALIVBI, [In altro luogo.] ἀλλαχοῦ, compositum ex Alius, & ubi, idem significans, quod alibi. Pli. Nec usquam aliubi candidæ nascuntur.

ALIVNDE, [D'altro luogo,] ἀλλαχόθεν, ex alio loco. Pli. li. 25. c. 19.

ALIVS, alia, aliud, [Altro,] ἄλλος, genitiuo alius, p. p. quãuis in carmine sit indifferés, idé quod diuersus. Olim faciebat gtiuũ, & datiuũ, sicut cętera adiectiua primæ, & secundæ declinationis. Ci. de nat. dec.

deo,quib. bestijs erat in cibus ut alii generis bestiis uescerētur. Alij generis, inquit, pro alius. Accedit quandoque ad uim comparationis. Quinctilianus: quanto alius fuit ille infelicissimi iuuenis affectus? quomodo autem differat ab alter, illic uideas.

ALIUSMODI, [*D'altra maniera,*] alterius modi. Cæsar, uno excepto, quem aliusmodi, atque omnea, natura finxit.

ALITUA, [*Altrimente,*] ueterea pro aliter scripsisse manifestū est, Hinc est illud in legibus Numæ Pompilij: Si quis aliuta faxit, ipsius Iouis sacer esto. Festus.

ALLABONEA Asiæ minoris populi. Steph.

ALLABOR [*Scorrere uicino*] iuxta fluo, siue appellor, προσρέω. Clau. Siculis allabitur oris. Ci. 2. de Diu. humor allapsus extrinsecus.

ALLABORARA, [*Affaticarsi grandemente,*] alicui rei per laborē aliquid adijcere. Hor. 1. Car. Simplici myrto nihil allabores. ē ēt adnitor.

ALLAEVO, p.p. [*Far piano,*] idem est quod Læuo, hoc est, Planum facio, λεαίνω, Col. li. 4. c. 25. ea plaga uno uestigio allæuatur.

ALLALIA, ἀλαλία, Corsicæ insulæ oppidum, Phocensium opus, teste Herodoto. Gentile est Allalıæus, Stephano.

ALLAMBO, is, ere, lambo: p metaphorā leuiter attingo. Quin. Scitis exequiarum die quamdiu filium tenuerit allabentibus flammis.

ALLANTA, es, ἀλλάντη. Ste. duorum oppidorum nomen est, quorum alterum in Arcadia, in Macedonia alterum collocatur. Inde Allantii, qui Allantenses dicuntur a Pli. li. 4. cap. 10.

ALLATRO, as, are, Vide Latro.

ALLAUDO, as, are, [*Laudare,*] poeticum uerbum pro laudo, αἰνέω, Plaut. in Merc.

ALLATUS, [*Portato,*] προσενεχθείς, per duplex ll, apportatus, participium ab Afferor. Plau. Allata peregre epistola.

ALLECTO, ctas, [*Allettare per lusinghe,*] frequent. ab Allicio, est, per blanditias attraho, ἐπάγω. Col. lib. 1. Ad aquam duci oportet, sibi loque allectari, quo libentius bibant.

ALLECTOR, ris, [*Lusingatore,*] qui allicit. Col. l. 8. c. 10. Quasi allectores captiuorum.

ALLECTUS, & allecti, qui ad augendum numerum senatorum equestris ordine assumebantur: qui & conscripti uocabātur, nam patres dicebantur, qui erant patricii.

ALLEGO, gis, p.c. [*Aggiugnere*] adscribo, deligēdo addo. ἐπιλέγομαι. Vnde apud Iulium Capitolinum scribitur, Antoninum multos ex amicis in senatum allegisse. Liu. li. 10. quia de plebe allegebantur, ægre passi patres.

ALLEGATIO, onis, cum aliquis legatur ad aliquem. Cic. 3. Ver. quibus allegationibus illam sibi legationem expugnauit? Id est, amicorum intercessionibus, & uelut legationibus.

ALLEGO, as, p.p [*Allegare, mandare ad alcun luogo,*] Aliquo mitto, uel ad aliquem locum mitto, παραπέμπω. Pla. in Casi. Ipsa me allegauit, qui illam accerserem. Proprium autem, eumque uetustissimum uerbum hoc locum obtinet, cum rei alicuius impetrandæ gratia ad aliquē mittimus eos, quos aut gratia aut auctoritate apud illū ualere existimamus, quiq́ue ueluti legatorum officio fungētes, no stram apud illum causam agant. Ci. pro Sext. Roscio: Homines nobiles allegat iis, qui peterēt, ne Syllam adirent. Vsurpatur etiā pro Citare, siue Adducere, [*Produrre in mezo,*] Plin. tum multa allegauit, quæ ad rē propositā pertinere minime uidebātur. Budæus, sua iura allegare, & in iure disceptare: qđ Caussificari, Pla. dixit Ci. ēt, & Caussari, & Proferre: Quin. & iurisconsulti Allegare appellant.

ALLEGORIA, ἀλληγορία, cū accentu in pen. figura est, quæ a Quinctiliano dicitur Inuersio, cum aliud uerbis, aliud sensu ostēditur. Nascitur aūt hæc figura ex continuata, perpetuaque metaphora. Eiusmodi est illa apud Vir. 3. ecl. Claudite iam riuos pueri: sat prata biberunt, Id est, Desinite iam plura canere, quia satis audiuimus.

ALLELUIA, duæ dictiones sunt, quib. finificatur, Laudate dominum Allelu enim (ut August. ait) imperatiui modi est, & significat, Laudate, Ia uero Vniuersalem, uel Vniuersaliter, s. Deum. Hieronymus Ia apud Hebræos unum est de decem Dei nominibus.

ALLEVAMENTUM, [*Aiuto, alleggiamento,*] Ci. pro Sylla. Et in aduersis sine ullo remedio, & alleuamento permanere.

ALLEVATIO, [*Alleggiamento,*] uerbale, doloris mitigatio. Ci. Famil. 4. cot, tantisque rebus urgemur, ut nullam alleuationem quispiam non stultissimus sperare debeat.

ALLEVO, as, pen. cor. [*Leuare in alto, alzare:*] ἐπαίρω, in altum tollo, erigo, & quod humi iacet, sursum leuo. Quinctil. Vidi multos, quorum supercilia ad singulos uocis conatus alleuarentur. Accipitur itē Alleuo, p leuius reddo, [*Alleggiare*] Ci. pro Sex. Ros. Hoc onus si uos aliqua ex parte alleuabitis, feram, ut potero. Transfertur etiā ad animū, pro eo qđ est recreare, uel dolores mitigare. [*Mitigare*] Ci. de clar. Or. q aliqua ex parte solicitudines alleuaret meas. Sic dicimus, Alleuare afflictum, hoc est, subleuare, & calamitate eximere. Quin. Non petit, ut afflictum alleuetis.

ALLIAA, ἀλλίας, nomen fluuii, qui a Crustuminiis montibus præalto defluens alueo, Tiberino amni miscetur, quadragesimo ab urbe lapide, ubi magna strage Romani a Gallis profligati sunt. Hinc, Alliensis dies dictus est, tanquam infaustus.

ALLIATUM, [*Agliata,*] ab allio admixto, pulmentarij, & intinctus genus est, σκοροδισμένον. Pla. Sine alliato fungi fortunas meas.

ALLICEFACIO, cis, [*Allettare, lusingare,*] allecto, ἐπάγω, a quo Allicefio. Suet. in Vitel. nobiles uiros omnibus blanditijs tantum non ad societatem imperij allicefactos, uario genere fraudis occidit.

ALLICIO, cis, p.c. allexi, allectum, [*Lusingare, inuitare per lusinghe,*] ex Ad, & Lacio, significat blanditijs attraho, siue potius Induco, δημαγωγῶ. Ci. pro Plancio: Allicere uoluntates alienas, retinere partes. Inuenimr & præteritum Allicui, sicut ab Elicio, Elicui. Piso. li. 1. hist. multorum allicuit animos. Id tamen admodum rarum est.

ALLIDO, dis, p p. [*Percuotere insieme,*] impingo contra aliquid, iacio uel ad saxum, durumve aliud corpus comminuo, ἐκπρίω. Cæs. 3. Bel. Ciu. pars ad scopulos allisa interficeretur.

ALLIGO, pen. cor. [*Alligare, legare qualche cosa,*] proprie ad aliquid ligo, ἀναρτῶ, ut Alligare uitem palis, uel ad palos. Col. li. 2. arbustiuam uitem, antequam putes, alligare diligenter oportet. Inde Alligator. [*Legatore,*] qui alligat. Col. li. 4. ca. 13 Et alligatura, [*Legatura*] Idem de arboribus cap. 8. Infra insitionem, & alligaturam falce acuta leuiter uitem uulnerato. Et Alligatio, ipse actus alligandi. Per translationē Alligare est obstringere, obnoxium facere, [*Obligare,*], Ter. in Eunu. Hic furti se alligat. Ci. pro Rabirio Post. Lex omnes mortales alligat. Accipitur & pro suo simplici. [*Legare,*] Idem de Diuin: Alligandi essent omnes. Alligari quoque rei alicui quia dicitur, cui ita est addictus, ut diutius ab ea abesse non possit. sic adolescentulos scortis alligatos dicimus, meretricijs amoribus irretitos. [*Essere innamorato,*]

ALLIGURRIO, idem quod simplex Ligurrio. λιχνεύω.

ALLINO, is, [*Vngere,*] ex Ad, & Lino, ἐπιχρίω, mungo, & linendo rei alicui induco. Pli. Sunt qui leporino coagulo dentem allinant. Ci. in Verr. Nullæ sordes uidebantur his sententijs allini posse.

ALLIUM, [*Aglio,*] σκόροδον, herbæ genus satis notum. Vir. in Buc. fessis messoribus æstu Allia, serpillumque, herbas contundit olentes.

ALLOBROGAS, p.c. [*Sauoini, & Delphinati,*] ἀλλόβρογες, Steph. populi Galliæ iuxta Rhodanum, nunc Sabaudienses, & Delphinates uictoria Fabij, & Catilinæ cōiuratione noti, ad tractū Lugdunēsem, siti. Ptolemæo. Hor. Epod. 16. Nouisque rebus infidelis Allobrox.

ALLOBROGICUS, a, um, ἀλλοβρογικὸς, adiect. Cicero, & alii.

ALLUCUTIUS, deus. I. Aius deus.

ALLOQUOR, [*Parlare,*] ἐπικοινωνίζειν. Alloquium, Alloquutio. Vide Loquor. ad Her. Te nunc alloquor Africane.

ALLOSCORODON, ἀλλοσκόροδον, herba est Dioscoridi, quæ notiore nomine Capparis appellatur.

ALLOTRIGES, ἀλλότριγες, populi in Hispania. Strabo lib. 3.

ALLUBESCO, scis, [*Far uolontieri,*] siue Adlubesco, lubens facio, obedio, faueo. Plaut. iam mihi adlubescit primulum.

ALLUCINATIO, [*Abbarbaglio,*] lucis alienatio, uel aberratio, ἀμβλυωπία. quod, & ad oculos mentis transfertur, cum minus recte quid intelligitur, obducto quadam caligine animo. Fit autem a Græco ἀλύειν, quod est, tardum, languidum, & stupidū esse. Sunt, qui per aspirationem scribant in principio, Aulum Gell. secuti, qui testatur sua ætate ita scribi solere.

ALLUCINOR, p.c. [*Abbagliare, uacillare,*] παραβλέπω, proprie oculorū, cū circa obiectū falluntur, aliudq; pro alio conspicere nobis uidemur. Transfert & ad animū: dicimurq; Allucinari, cū a uero iudicio aberramus. [*Ingannarsi,*] Ci. 16. ad Att. Suspicor hunc allucinari. Gell. li. 16. c. 12. uerbum hoc iubet aspirari. Vide Hallucinor.

ALLUDO, p.p [*Alludere, far festa.*] προσπαίζω, ludēdo alicui blandior. proprie puerorū, cū ludētes nutrici, uel parentibus blandiuntur: aut ēt canū, cum caudæ motu heris adulātur. Lact. l. 3. homini alludunt animalia. Est item, Alludere, (ut scribit Valla l. 4.) cū aliud dicimus, & ad aliud sententiam latenter referimus. Vir. 7. Aen. Nec plura alludens. Alludere ad historiam, est ad rei fidē uerba componere: ut cum poetæ in fabulosis narrationibus historiæ ueritatem uno, atque altero uerbo nonnunquam attingunt.

ALLUVIES, & Alluuio, onis, & Alluuiū [*Diluuio*] ἀπόκλυσις, immoderata aquarum uiolentia, uel pluuialium, uel fluuialium, cum pars alicuius agri impetu fluminis aggeritur in aliū agrū, quæ tunc cedit in possessionē eius, cuius ē ager. Valla. Alluuies, sordida aqua, quæ abluit, uel lutum cū aqua non multa. Liu. lib. 1. in proxima alluuie pueros exponūt. Illuuies est ēt immūditia in homine, aut ueste, aut re quauis alia insita, seu iniecta. Ter. in Heau. Pannis obsita, neglecta, immunda illuuie. Vir. l. 1. Dira illuuies, immissaque barba. Eluuies, proprie dicitur, quod expurgatur, præsertim aquarum fluxu: quamuis & alterius humoris dici possit. Pli. Oppida crebris ad eluuiem cuniculis cauata. Lact. li. 7. Eluuiem posuit pro aquarū inūdatione: cum ait, Eluuie aquarum euertentur ciuitates. Eluuies per translationem a Cicerone in oratione pro domo sua ponitur pro casu, & interitu. Tu, inquit, ad labem, atque eluuiem ciuitatis sine summa ui peruenire potuisti?

ALLUO, luis, [*Bagnare, scorrere uicino.*] iuxta fluo, allabor, προσκλύζω,

uerbum de aquis proprie.terra enim,& flumina alluere dicuntur loca,ad quæ feruntur,quæve præterfluunt. Compositum ex Ad,& antiquo uerbo Luo, quod est eiusdem significationis cum uerbo Lauo.Ci.5.Ver.Non alluuntur a mari mœnia extrema.

ALMADASSOS, oppidũ in ora Thraciæ,non procul a Bosphoro.Pli, lib.4.cap.11.Ptolemæus uocat,ἀλμίδασσον, Halmidassum.

ALMENE,p.p.ἀλμήνη,oppidum est ad Pontum Euxinum: a quo fiũt gentilia Almenius,& Almenites,Stephanus.

ALMO,onis,riuulus ante portam Capenam,ubi sacerdotes Cybeles deæ simulacrum,& cultros sanguinolentos,& sua uulnera solẽt ab luere.Ouid.4 Fast.In Tiberini qua lubricus influit almo.

ALMON,ἄλμων,oppidũ Thessaliç,a nõnullis Elmõ appellatur,teste Pli.li.4.cap.8.Est & Almon apud Vir.7.Aen.palloris nomen.

ALMOPIA,ἀλμωπία,Macedoniç pars,ab Almope gigãte,Helles ex Neptuno filio,incolæ Almopes dicti sunt,& Almopij.Steph.

ALMVS,a,um, [*Almo,santo,nutritiuo,*]ab alendo,ut docet Festus . Idẽ quod alẽs. unde Alma Tellus,quod fruges suggerat,quib alimur. Col.l.3.c.22.alma tellus mortalibus distenta musto demittit ubera.ideo & ζείδωρον ἄρουραν,quidam Homero dictam putant, quasi ζαδώρον,quod aruorum felicitati uitam debeamus.Pli.tamẽ l.18. c.8.ζείδωρον ἄρουραν,dictã mauult,φ̃ zeam suppeditet:quod frugis genus olim summo habitum est in honore. Cereri quoq; hoc epitheton assignauit Vir l.1.Geo.Liber,& alma Ceres.apud Pla.quoque in Cur.Parasitus Heram,hoc est Fortunam,Almam nominat. Inuoco(inquit)almam meam nutricem Heram . Accipitur & pro sancto,siue pulchro:[*Santo,bello,*]unde & Venerem Almam appellat Virg.in epig.de Venere & uino.Proli Venus alma creandæ Seruiat.Item pro tranquillo,siue sereno.[*Sereno,tranquillo*] Vir.5.Aen. si nona diem mortalibus almum Aurora extulerit.

ALNVS,κλήθρη,arbor est aquosis locis gaudẽs,ex qua primum factæ aiũt lyntres,dicta,qđ amne alatur.nascitur.n.iuxta fluuios.Luc. Et fluctib.aptior alnus.Ideo ꝓ naui quãdoq; poni solet. Vir.1. Geo. Tũc alnos primũ fluuij sensere cauatas.Scribit Aris. alnos in sola Creta steriles nõ esse.In alnos sorores Phaetõtis mutatas ait Vir.

ALO,alis,alui,alitum uel altum,[*Nutrire.*]nutrio,alimentis sustẽto, τρέφω.Cic.de nat.de.l.1.Omnia,quæ aluntur,& crescũt, cõtinent in se uim caloris. Transfertur & ad res incorporeas,pro augere, & maius facere.[*Crescere,*]Cic.in Cati.Qui spem Catilinæ mollibus sententijs aluerunt.Vir.Hos successus alit.id est,auget.Sic etiã dicimus,Honor alit artes:hoc est, Auget artes,& ad eas capessendas nos incitat.Duo sunt huius uerbi participia præteriti tẽporis, Alitus,& Altus,quemadmodũ & duo supina Alitum,& Altum . Diomedes tñ alitũ,rectius dici putauit,quàm Altum,idque ambiguitatis uitandç gratia.Apud Ci.tamẽ cõtra,altum sæpius legimus , φ̃ Alitũ:ut in Bruto:ut i ea urbe,in qua & nata,& alta sit eloquentia.

ALTRILIS,le,quod facultatem habet alendi.Var.de re ru.li.2.c.11.

ALOE,aloes, [*Aloe,*]ἀλόη,herba amarissimi succi,quæ a quibusdã Sẽperuiuum marinũ appellatur.Iuue.Plus aloes,quam mellis habet.

•ALOEVS,nomen gygantis,Titanis & terræ filii .

ALONE,populi Mesopotamiæ,Gordiæis iuncti,per quos Zerbis fluuius in Tigrim cadit.Pli.l.6.c.26.

ALONTIGICELI,Hispaniæ populi in cõuẽtu Hispalẽsi.Pli.l.3.c.1.

ALONTIVM,Ptol.ἀλόντιον,Aluntiũ,Siciliæ oppidũ nõ ꝓcul a Lilybæo promontorio inde Alontini,siue Alũtini,incolæ.Pl.l.3.c.8.

ALOPE,es,ἀλόπη,Thessaliæ ciuitas est apud Pli.li. 4.cap.7.dicta ab Alope Cercionis,siue(ut alijs placet)Actoris filia . Enumerantur & aliæ quinque eiusdem nominis ciuitates.uide Steph.

ALOPECE,ἀλωπεκή,insula Bosphori Cimmerii , & altera eiusdem nominis,è regione Smyrnæ sita,in mari Aegæo.Plin.lib.4. cap.1. & lib.5.cap.31.

ALOPECIAS,piscis marini genus,apud Pli.lib.32.ca.11.

ALOPACIA,[*Pelaia,*]ἀλωπεκία,morbus in capite humano, & barba,ex uitio humorum , qui fit cum profluuio capillorum.dicta a uulpe,quam Græci uocãt ἀλώπεκα,quod ea crebro id genus morbi patiatur.Pli.Lingua herba est,cuius radix combusta,& trita,alopecias emendet.Est & Alopecia Stra.li.11.insula Mæotidis paludis,ante ostia Tanaidis,Mygdorum domicilium.

ALOPECONNESVS,ἀλωπεκόννησος,oppidum,teste Step.in Hellespontiaca Chersoneso,ex oraculo nomen adeptũ,quo iubebãtur Athenienses ibi urbẽ condere, ubi uulpinos catulos reperissent . Est & eiusdẽ nominis insula,ante Thraciam Cherrhonesum , nõ procul a Cœla,eiusdem Cherrhonesi portu,de qua Pli.li.4.c.12.

ALOPECVRVS,ἀλωπέκουρος,fœm.ge.herba,spicam habens mollem, & lanuginem densam,non dissimilis uulpium caudis: unde & nomen habet.Pli.li.20.cap.17.

ALOSAE,θρίσσαι,pisces sunt sic dicti à Gallis & Campanis:quos Hispani Sauolos:Hetrusci autem & Veneti,uetere seruato nomine, Clopeas appellant. Apud Aristotelem uero , Strabonem , Aelianum,Oppianum,& Athenæum Trissas legere est.quam uocẽ Alosam interpretatur Gaza.Ausonius in Mosella:Stridentesque focis obsonia plebis alosas.

ALOSTIGI,Hispaniæ populi in conuentu Hispalensi.Pli.li.3.c.1.

ALPES,[*Alpi,*]ἄλπεις,a cãdore niuiũ dictæ sunt , quia perpetuis ferè niuibus albescũt.Sabini.n.Alpũ dixere,qđ postea Latini Albũ:unde Alpiũ nomẽ Silius,clausas niuib.rupes,suppostaq;cçlo Saxa,uocat.Sũt aũt mõtes altissimi,qui Galliã Transalpinam a Cisalpina diuidebant,nunc uero promotis finibus termini sunt Italiæ. In lõgitudine centũ millia passuum patent,a supero mari ad inferum,ut Cels.tradit,Liuius uero tria millia stadiorũ.Hinc Alpinus,na,nũ, p.p.Pli.Gentes Alpinæ,& uenti Alpini,qui ab Alpibus flant.

ALPESA,oppidũ Celticæ regionis in Hispania ulteriori.Pli.l.3.c.1.

ALPHA,ἄλφα, nomen primæ Græcorum litteræ.Vnde pro principe accipitur [*Principe,*]Mar.li 2.Codrus alpha penulatorum.Vbi uidetur significare Codrum fuisse primum penulatorũ, id est,primum tenuisse locum inter pauperes.

ALPHEIAS,ἀλφειὰς,dr̃ Arethusa apud Ouid.lib.5.Meta.Tum caput Eleis Alpheias extulit undis.Alludit ad fabulã,qua ferũt Arethusam Alphei amatoris uim fugientẽ in fontẽ sui nominis cõuersã.

•ALPHENVS,nomen Sutoris apud Horat.& Iuriscon.

•ALPHESIBOEA,Phlegei filia.

ALPHEVS,per tres syllabas,& p.p.ἀλφειὸς,fluuius in Elide in Peloponnesi regione,quẽ Pausanias lib.5.tradit occultis meatibus subter mare labi,& in Arethusam Siciliæ fontẽ desinere:Qua in re secutus est poetarum fabulas,qui Arethusam uenatricem fuisse tradũt ab Alpheo adamatam:cui cum ille uim adhibere pararet, Dianæ miseratione in fontem sui nominis esse conuersam, occultisq; meatibus,ne amatoris undis pollueretur, in Siciliam usq; fugisse, tandemque in ea parte Syracusanç urbis,quæ Ortygia dicitur,magna aquarum ui erupisse:Alpheũq; amatæ.Nymphæ desiderio eandem esse insecutum.de quo Virg.3 Aen.Alpheum fama est &c.Verum hæc fabulosa esse constat.cum Alphei aquæ nusquam absorbeantur,ut docet Stra.l.5 eiusque ostium manifeste uideatur inter Ichthyn promontorium,& Haliartum oppidum.

•ALPHEONTAE Dianæ templum ad Alphei ostium.Strabo.

•ALPHION,lacus in Pyrrhea.Plin.

•ALPHIVS,fœnerator.de quo Horat.Epod.2.

•ALPHOS,species uitiliginis.Celsus.

ALSA,fluuius est Venetiæ,Aquileiam præterfluens.Pli.li.3.c.18.

ALSIA,uillæ nomen est,ditionis Mediolanensis,in Varisiensi præfectura. Vide Annotationes Alciati in Tacitum.

ALSINE,nes,ἀλσίνη,herba,quam Muris auriculam Itali,Galli Muronem uocant,quod hortorum muris delectetur.Pli.l.27 c.4.

ALSIOSI.[*Freddi,agghiacciaticci,*]κρυώεντες, qui a frigore læduntur. Pli.Abrotonum,& Adonium alsiosa esse memorantur. Var.quod est alsiosum.

ALSIVM,ἄλσιον,Ptolemæo urbs est Tusciæ litturalis , quam hodie Sanctam Seuerinam uocant Pli l.4.cap.5.

ALSVS,a,um,[*Freddo.*]frigidus.Ci.Att nihil alsius,nihil amœnius.

ALTANVS,pen.prod.[*Vento da terra,*]genus uenti , siue flatus è terra consurgentis.Pli.lib 2.cap.34.Videmus uentos,quos uocant Altanos,è terra consurgere.

ALTARE,[*Altare,*]βωμὸς,ab altitudine dictum.nam antiqui in çdificijs a terra eleuatis sacra faciebant dijs superis,in terra dijs terrestribus,in effossa dijs infernalibus.Plin.l.15.ca.30. Accendi altaria aræque.Altare superis tantum consecratum erat,Ara tam superis,quam inferis.

ALTA,[*Altamente,profondamente,*]excelse,ὑψοῦ,modo profunde. Vir. 6.Aen.alte uestiga oculis.Liu.1.ab Vrbe.Ferrum haud alte in corpus descendit.Altius comparatiuum,Cic.2.de Diu.Cum sulcus altius esset impressus.

•ALTELLVS,dictus est Romulus , qđ in tellure altus sit a lupa. Fest.

ALTER,ra,rum,genitiuus alterius,pen.co.[*Altro,l'uno di due,*] Græce ἕτερος.Et de uno ex duobus dr̃:ut Annibal in transitu Alpiũ amisit alterũ oculũ.Siue de una duarũ partiũ.Ci. Duplices similitudines esse debent,unæ rerũ,alteræ uerborũ.Vir.3.Eclo.Aurea mala decẽ misi,cras altera mittã. Alius uero de pluribus dicitur:ut,Alij uirtutẽ præponũt,alii uoluptatẽ,alij indolẽtiam.Interdum tamẽ Alius de duobus dr̃,& tunc idem fere significat,quod diuersus : Alia est facies mea,alia tua.Item alter ponit pro Secundo è duobus , pluribus ve:ut,Altero mense repudiaui uxorẽ:& Hic est alter annus belli Punici,id est secundus,a belli Punici origine.Ci.de Sen. Is erat alter locus de uitijs senectutis.Aliquando ꝓ Aduerso,[*Nimico,contrario,*](auctore Festo,)ut in Augurijs,Altera appellatur auis,quç prospera nõ est.Vnus,aut alter,idẽ ualet,qđ unus,aut duo.Cic.pro Clu.Cum is unum iam,& alterum diem desideraretur . Itẽ Att. ut factum Dolabellæ laudarẽ,adductus sum tuis unis,& alteris litteris.Quẽ tamẽ in locũ Donatus annotauit,Alterum de tribus dici, qđ totidem essent Chrysidis amatores.Alter ego,elegans locutio, pro homine mihi carissimo, [*Carissimo,*]Cic.Attic.li.2.Me ipsum accuso,deinde te,quasi alterum me.olim per primam , & secundã nominum inflexionem declinabatur,sicut.Niger,a,um,unde Ter. in Heaut.Hoc ipsum,(inquit)alteræ dum narrat.

ALTER, alteris, [*Palla di piombo,*] ἀλτὴρ, pen.pro.& gen.masc. significat massam plumbeam, qua ad exercenda corpora in gymnasiis utebantur. Mart.li.14. Qui pereunt stulto fortes altere lacerti? Dictus Alter ab ἅλλομαι, quod est salio. nam massulis huiusmodi plumbeis utraque manu se librabant, qui saltu se exercebant.

ALTERAS, antiqui dicebant pro alias. Festus.

ALTERCOR, caris, [*Contendere, contrastare,*] διαδικάζομαι, significat mutuo iurgia iactare, & clamose inficiari, & aduersam partẽ tueri. Cæs.Bel.Ci.3. Labienus loqui de pace, atque altercari cũ Vatinio incipit. Dicitur & Alterco. Ter.i And. cum patruo tuo altercasti. Hinc Altercatio, [*Contesa,*] contentio qualis erat inter actorem, & reum, quãdo non perpetua oratione, sed intercisis iurgiis sese mutuo impetebant. Liu. Altercatio inde non sermo fuit. Altercator, oris, [*Contenditore,*] qui altercatione utitur. Quin.li.6.cap.4.

• ALTERCUM, herba, quæ ὑοσκύαμος dicitur.

ALTERNATIM, [*A uicenda, iscambieuolmente,*] per uices, ἀμοιβαίως. Quadrig Ann l.3 gaudiũ, atq; ægritudinẽ alternatim sequi. Non.

ALTERNE, [*A uicenda,*] alternatim. Pli.li 11.ca.37.

ALTERNUS, adiect. ab alter, [*Vicendeuolmente,*] qđ fit alternis uicib. Cic de Or. Pedes aut Heroos, aut Choreos, aut alternos eẽ oportet. Vir.Ecl.7. Alternis contẽdere uersibus ambo. Alternis diebus.

ALTERNIS, [*Hor l'uno, hor l'altro,*] aduerb. uicissim. παραλλάξ, Virg. Ecl.3. Alternis dicetis amant alterna Camenæ.

ALTERNO, as, are [*Alterare, iscambiare,*] uicissim alterum duorum ponere, ἀμοιβεῖν, Colum.lib.5.cap.5. Dabimus operam, ut pari ordine uernaculas, & Atinias alternemus. Hinc Alternatio, [*Iscambiamento,*] per uicem successio.

ALTERO, ras, pe.co. [*Alterare,*] ἑτεροιῶ, uario, & quasi alterum facio. Oui. in Fast. Ille suam faciem transformat, & alterat alter.

ALTERATIO, [*Mutatione,*] ἑτεροίωσις, quam philosophi definiunt esse progressionem ab una qualitate in alteram.

ALTERPLEX, [*Doppio,*] ueteres pro duplici ponebant. Fest.

ALTERTAM, [*O l'una, ò l'altra,*] pro alterutra ueteres posuerunt. Fest.

ALTERUTER, p.c. [*O l'uno, ò l'altro di due,*] alter ex duobus, ἑκάτερος, Cic. in Ver. Video necesse esse alterutrum.

ALTERUTRINQUA, [*O dall'una, o dall'altra parte delle due,*] uidetur significare ab alterutra parte. Pli l.10.c.7. alterutrinque modus est.

ALTHAEA [*Maluauischio,*] ἀλθαία, Suidæ alterum è maluarum generibus, siluestre scilicet cui grande folium, & radices candidæ. Vir. Hibiscum uulgus seplasiariorum Bismaluã uocat. Dicitur ἀλθαία ab ἀλθαίνειν, id est mederi, quasi Medicam dixeris. Est & Althæa Meleagri matris nomen, quæ ut fratrum cædem ulcisceretur a Meleagro filio perpetratam, fatalem illius stipitem igni imposuit, filiumque una cum illo caussit. Vide Meleager.

ALTILIS, & in plurali Altilia, p.c [*Tutte le cose che ingrassano,*] σιτευτά, quicquid domi, uel in uillis, uel in uiuariis saginatur, siue sit auis, siue quadrupes, siue piscis, ab alendo: ut Altilis gallina, q̃ alita est. Macrobius Altilem sanguinẽ dixit, non qui alitur, sed qui alit, quasi alentem. Plaut. in Cist. Cotem altilem opulentam dixit.

ALTIMETER, a geometris uocatur instrumẽtum, quo metiũtur alta.

ALTINUM, ἄλτινον, p. p. urbs olim in littore Venetiæ florentissima fuit. Altinates populi dicti. Pli li.3. Epist.

ALTISONUS, a, um, ὑψηχής, quòd ex alto sonat: poeticum est. Cic.3. Tusc. Septum altisono cardine templum.

ALTITONANS, p.c. [*Altitonante,*] ὑψιβρεμέτης, qui ex alto tonat. Cic. de Diui. Nam pater altitonans stellanti nixus Olympo.

ALTITUDO, [*Altitudine, altezza*] ὕψος, sublimitas: ut, Altitudo turris. Dicitur etiam altitudo fluminis, uel maris, quæ est profunditas. Pli.li.10.cap.33. sex pedum defossa altitudine. Ci.7. Verr. opus ex saxo in mirandam altitudinem depresso.

ALTIVOLANS, pen.corr. [*Altiuolante*] qui altum uolat, ὑψιπέτης. Ci. 2. de Diu. seruat genus altiuolantum. Altiuolus, a, um, idem Pli.li. 10 cap.19.

ALTOR, oris, [*Balio,*] τροφεύς, qui alit, siue educat. Ci.2. de Nat. Deo. Omnium rerum altor est mundus.

ALTRINSECUS, [*Altronde,*] ἑτέρωθεν, p.c. aduerb. ab Alter, significat ab altera, uel ab utrauis parte. Lact. lib. de Opificio, aures colligũt uenientes altrinsecus uoces. Item, iuxta alteram partem. Plaut. in Pseud. Astiste altrinsecus atque onera hunc maledictis. Quãdoque in altiore parte. Apul.lib.3. tectum altrinsecus ædium patore perflabile nudatum, ad omnes orientales aspectus peruium.

ALTRIX, icis, quæ alit, [*Balia, Nutrice,*] τροφὸς, ἡ. Cic. pro Flac. Eorum eadem terra parens, altrix, patria dicatur.

ALTROVERSUM, [*Verso altrone*] aduerbium antiquum ex alter, & Versus, in, uel uersus alteram partem, ἑτέρωσε. Pla. in Cas. altrouersum cum ea mecum rationem puto.

ALTUM, ti, [*Mare*] mare. Ci. de Fin. Si plures ex alto emergere uelint.

ALTUS, ta, tum, [*Alto, profondo*] nomen sublimis, aut editus, ὑψηλὸς, Interdum profundus, ut cum puteũ, altum, aut mare altum dicimus. Quinetiam ponitur pro ipso cælo. [*Cielo,*] Virg.4. Aene. Mala genua demittit ab alto. Et p̃ ipso mari profundiore, & a terris remoto. [*Alto mare.*] Idẽ.5. Aen. Via è conspectu Siculæ telluris in altũ Vela dabant læti. Sal. Piscatoria scapha in altũ nauigat. Per trãslationem quoque ponitur pro excellente. [*Eccellente,*] Vir.3. Aen. Te sine nil altum mens inchoat. Et pro magno, [*Grande*] Idẽ.10. Ae. Sic altus Apollo. Transfertur & ad incorporea, pro recõdito, seu profundo. [*Occulto,*] Idem 1. Aen. Manet alta mente repostum Iudicium Paridis.

ALVEARIUM, rii, [*Albie*] quod & Alueare, & p̃ Apocopen Aluear, locus, uel copia alueorum, σμῆνος, κυψέλη, Varr.li.3. de Re rust. Quæ maceriæ ad uillam clauduntur, propter aluearia. Col.lib.9.ca. 11. Vetus alueare destituitur.

ALVEOLUS, & Alueolum diminutiua eiusdem significationis. Cice. de Fin. alueolum poscere. Col.li.8.ca.5. Oua in Alueolum ligneũ cõferat. Est etiam Alueolus, teste Varrone, cauata cortex, ubi quid propter concauitatem reponitur. κυψέλη.

ALVEUS, p.c. [*Felza,*] proprie dicitur fossa, per quam fluuius defluit. Vir. Assuetæ ripis uolucres, & fluminis alueo. Ad huius similitudinem etiam uas quoddam amplum in balneis hoc nomine appellatur. Ci. pro Cœlio: alueusne ille, an equus Troianus fuerit. Itẽ tabula lusoria ad aleam, & latrunculorum ludum accõmodata. Alueus dicitur, Græce κύβος. Pli. Messalla diem natalis sui egit: transtulit alueũ cũ tesseris lusorium. Sed & receptaculum, in quo apes mellificant. [*Luoge delle api,*] Alueus dicitur, a mellis alimonia, ut Varro existimat. Pli li.11. Alueos ex cornu spectatos esse, id est apum aluearia. In hac significatione etiam Aluus dicitur. Varr. de Re ru. Si ex aluo minus frequenter exeunt. Aliquando pro naui. [*Naue,*] Propert. portabat sanctos alueus ille uiros. Liu.li.22. Alueos infor mes raptim faciebant, id est nauiculas. Declinatur & hoc Alueum. Festus: Naulibulum alueum est, ad nauis similitudinem factum.

ALVEATUS, a, um, [*Concauo,*] adiect. in aluei modum cauatus. Cato c. 43. Sulcos alueatos esse oportet. Alueolatus, a, um, Vitr.li.3. alueolatus oculo uidebitur.

ALUM, auctore Pl.l.27.c 6. herbæ species, σύμφυτον πετραῖον, quæ in petris præcipue nascitur, Ruellius Bulgum uulgo credit uocari.

ALUMEN, p.p. [*Allume,*] salsugo terræ, ad crystalli colorem accedens, quã Græci, ἀπὸ τοῦ στύφειν, hoc est ab abstringendo στυπτηρίαν, uocauerunt. Tria huius enumerãtur genera, liquidũ, rotundũ, & scissile.

ALUMINATUS, a, um, ut aqua aluminata, quæ transit per loca aluminis, apud Pli.li.31.cap.6. Aluminosus, idem.

ALUMNARI, [*Nodrire,*] τρέφειν, alere, & coutrire. Appul.li.8. de Asi.

ALUMNUS, [*Alleuo.*] τρόφιμος, qui ab aliquo alitur, siue uictu, siue moribus, siue doctrina. Cic. Dolabellæ: Mihi gloriosum, te iuuenem consulem florere laudibus, quasi alumnũ disciplinæ meæ. Nonius putauit eã actiue, q̃ passiue accipi posse, sed reprehenditur a Valla.

ALUNTIUM, uide Alontium.

ALVONA, ἀλουῶνα, Ptolemæo, quę & Albona, oppidum Liburniæ. inde Aluonenses, siue Albonenses, quorum meminit Pl.

ALUTATIO, quid sit, docet his uerbis Pli.l.33.ca.4. Aurum qui quærunt, ante omnia segullum tollũt: ita uocatur indicium. Alueus, ubi id est, arenęque lauantur: atque ex eo, quod resedit, coniectura capitur, ut inueniatur aliquãdo in summa tellure. alutationem uocãt, si & auro ea tellus subest. Vide in hunc locum Hermolaum Barbarũ.

ALUTA, pen pro. pellis mollior, ad calceos, & cetera opera facienda. κάσσυμα. Cæs. Bel. Gal.3. Pelles pro uelis, alutæque confectæ. Sumitur quandoque pro sacco, seu marsupio [*Sacco,*] Iuuen. nigræ Lunam subtexit alutæ.

ALUTAE, populi Illyrici, in cõuẽtu Scardonitano. Plin.lib.3.cap.21.

ALUTAMEN, & Alutamentum, a ueteribus dicebatur opus ex cõcinnatis pellibus actum.

ALUTARIUS, [*Cuoiaio,*] coriarius, & coriorum concinnator. Pla. alutarius cerdo. Proprie tamen alutarii tenuiorum pellium dicuntur, coriarii crassiorum.

ALUTRAENSES, Istriæ populi Pli.l.3.c.19.

ALVUS, [*Ventre,*] κοιλία, ab alluendo proprie dicitur, qua sordes effluunt, siue eluuntur Pli.li.20. Pepones emolliunt aluum. Quandoque pro uẽtre qui apparet. Col l.8. Nisi distentã in pabulis aluum. Item Aluus, ubi apes mellificant, qui & alueus. Varr. Si ex aluo minus frequentes exeunt. Interdum uas cauatum. Olim erat tã masc. quam fœ. hodie tãtum fœminini generis. Vir. In latus, inq; feri curuam compagibus aluum. Accius in Anna. teste Nonio, in masc. genere posuit: Aluus frigidissimus.

ALYACMON, fluuius Macedoniæ. Claudianus: Et frustra rapidum damnant Alyacmona Bessi. Legitur & Haliacmon, pro eodem.

ALYATTA, ἀλυάττα, regiuncula Bithyniæ ab Alyatte rege. Steph.

ALYBA, ἀλύβη, regio non longe a Mysia: ubi argenti fodinæ esse ab Homero traduntur.

• ALYBES, fortasse, qui & Chálybes. Strab.lib.12.

ALYPON, ἄλυπον, Diosc est herba subrubra, latis festucis, foliis minutis, flore nigro, radice betæ non absimili.

• ALYSSUS, Bacchus. ἀπὸ τοῦ λύω. soluo.

ALYZONES, ἀλυζώνες, populi Scythiæ Asiaticæ. Herod.l.4.

ALYSSOS,

Alysios, Arcadiæ fons, cuius aqua canis rabidi morsui medetur.

Alysson, ἄλυσσον, Diosc. frutex caule tantum, & folijs minorib. a rubia distans: ut tradit Pli. li. 24. c. 11. Nomen habet ab eo, quòd solo conspectu rabiem curare credatur. Quidã esse putant, quã hodie Rubiã minorem uocamus, alij malũt, quæ Cannabis agrestis dicitur.

● **Alyxothoa**, nympha, ex qua Priamus Aesacum suscepit.

● **Alyzia**, ciuitas Acarnaniæ.

A ANTE M

Am, præpositio Græca, quæ, nisi apud uetustissimos, extra compositionem nõ reperitur, significatq; circum. Cato separauit, quum dixit. Am terminum. Verum quando componitur cum dictione incipiẽte ab a, e, i, u, interponitur b, euphoniæ caussa: ut, Ambages, Ambio, Ambesus, Ambigo, Amburbium, Ambarualis, Ambustus. Si uero cum c, h, f, q, mutatur in n: ut, Ancisus, Anhelo, Anfractus, Anquiro: cum p, remanet integra: ut, Amputo.

Amabilis, le, [*Amabile, degno d'esser amato,*] ἐράσμιος, dignus amari. Ci. ad At. Filiolam tuam & amo, & amabilem esse certo scio. Contrarium est inamabile. Martialis: Inamabilis sciurus. Hinc,

Amabilitas, [*Amoreuolezza,*] morum comitas, formæ uenustas ad amorem alliciens. Plau. in Sticho: Si amabilitas tibi nostra placet.

Amabiliter, [*Amoreuolmente,*] Antonius Ci. li. 8. epi. ad Att. si humaniter, & amabiliter cogitare uis, facilem te profecto præbebis.

Amabo, [*Digratia.*] πρὸς θεῶν, interiectio blandientis, comicis ualdè familiaris. Plaut. Noli, amabo, uerberare lapidem. Quidam exponunt, gratum eris. Gell. lib. 11. Amabo mi fili quiescas. Sæpe etiam habet adiunctum accusatiuum. Cice. ad Attic. Cura amabo te, Ciceronem nostrum.

● **Amadoca**, orum, montes in Sarmatia. Ptol.

Amalchium, a Scythis appellatur Oceani Septentrionalis portio, quam nos Mare congelatum dicimus. Pli. li. 4. cap. 13.

Amalthea, p. p. ἀμάλθεια, nomen nutricis Iouis, quæ caprino lacte, ac melle infantem pauisse fertur. Est & nomẽ sibyllæ apud Tibullũ.

● **Amana**, ciuitas Mediæ Ptol.

Amandatio, onis, [*Separatione.*] Cic. pro Rosc. hæc uita rusticana, relegatio, atque amandatio appellabitur?

Amandatus, a, um, [*Separato,*] Gell. lib. 12. cap. 1. amandati ad nutricem aliam filij.

Amando, as. [*Mandare altroue,*] aliò mando, aliquo mitto, ut a nobis amoueamus, ἀποσκεδάζομαι, Cic. pro Ros. Amandauerat hunc sic, ut esset in agro.

● **Amanides**, dicuntur Amani montis angustiæ. Ptol.

Amans, [*Amante, innamorato.*] participium, ἐρῶν, ἡ ἐρῶσα, qui, uel quæ amat. Ci. Nihil difficile amanti: amo autem, & semper amaui studia, & mores tuos. Cum genitiuo constructum transit in nomen. ut Amans quietis. Interdum substantiue accipitur, amator, Oui. 2 de Arte: Palleat omnia amans.

Amandra, regio ad Indum fluuium, in quatuor diuisa populos, Peucolaitas, Arsagalitas, Geretas, & Asoos. Auctor Pli. li. 6. ca. 20.

Amanæ Portæ, ἀμανίδες πύλαι, dicuntur angustiæ Amani montis, in quas ille desinit a Tauro discedens. unde Strab. li. 14.

Amanoides, ἀμανοειδὴς, Ciliciæ promontorium, Pomponio: dictum quod effigiem Amani circumnauigantibus exhibet. Herm.

Amanter, [*Amoreuolmente.*] aduer. beneuole, uel cũ amore, φιλικῶς. Plin. in epist. Nos & amanter, & modeste complectebatur.

Amantes, populi in Africa, Troglodytis proximi, apud quos tum salis, tum carbunculorum, gemmarumque copia est. Solinus.

Amantini, ἀμαντῖνοι, Ptolemæo, Amantes. Plin. populi sunt Pannoniæ inferioris, quæ hodie Vngaria dicitur.

Amantia, ἀμαντία, ciuitas Macedoniæ, Ptol.

Amanuenses, [*Serui che s'adoprano à scriuere,*] ὑπογραφεῖς, sunt serui qui & A manu dicũtur, quorũ opera, & manu in scribendo utimur.

Amanus, ἄμανον, Ste. p. p. pars Tauri montis, qua Syria a Cilicia diuiditur. Stra. lib. 11. Cic. Att. Amanus a Syria Ciliciam disiungit.

Amaracinum, pen. cor. ἀμαράκινον, siue sampsuchinum oleum, seu unguentum, quod fit ex amaraco, ad excalefaciendos, emolliendosque neruos, ut Pli. scribit li. 21. Lucr. Posteisque superbos ungit, amaracino. Et iterum: Sicut amaracini blandum, stactæq; liquorem. Huius unguenti nobilissimus odor locum fecit prouerbio: Nihil cum amaracino sui: quod Aul. Gel. extremo lucubrationum suarum capite eleganter torquet in quosdam ingenio pinguiore homines, qui elegantiores literas, quas non assequuntur, miro supercilio contemnunt.

Amaranthus, ἀμάραντος, herba spicam uerius habens quàm florẽ, eamque purpuream, ab immortalitate nomen trahens. unde, Immortales amaranthi: nunquam enim marcescit. Fitque ab ἀ priuatiua particula, & μαραίνομαι, siccor, tabesco: Plin. lib. 21. ca. 8. Amaranti ho uincitur.

Amaranthi, ἀμαράνθοι, populi inter Colchos, apud quos Phasis fluuius oritur: unde & Amarantius a quibusdam appellatur. Stepha.

Amardi, populi Scythiæ, Hircanis proximi: quorum meminit Pl. li. 6. ca. 13. Strab. lib. 11. Amardos uocat.

Amare, [*Amare,*] φιλεῖν, maioris uis est, quã diligere. Ci. Dolabellæ. Tantum ad amorẽ accessit, ut mihi nunc amare uidear, antea dilexisse. Item ad filium. ut scires eum non a me diligi solum, uerum etiam amari. Quòd si Amo absolute ponatur, capitur pro amore captus sum. [*Essere innamorato,*] Plau. Amat filius. Hinc Adamo, Deamo, Redamo, p. c. Sic & Peramo, ad finem amo.

Amaresceue, [*Diuenir amaro.*] amarum fieri, πικραίνεσθαι, Palladius. Amygdalus si rodatur, amarescit.

Amarities, ei, [*Amaritudine,*] amaror: per translationem accipitur pro solicitudine. Catu. Quæ dulcem curis miscet amaritiem.

Amaritudo, & Amaror, [*Amaritudine,*] significãt isuauitatẽ & asperitatem illam, quam Græci πικρίαν, uocãt: cum scilicet lingua adeo detergitur, ut etiã exasperetur. huiusmodi enim sapores amaros uocari, docet Plato in Timæo, & post eum Galen. li. 1. de facul. simp. medicamẽt. Vir. 2. Ge. Ora Tristia tẽtantum sensu torquebit amaror Pl. l. 11. c. 37. tantã habẽt amaritudinẽ, ut a canib. nõ attigãtur.

Amarulentus, [*Amaro,*] ualde amarus, πικρὸς, ut Succus amarulentus. Per metaphoram ponitur pro inuido, aut maleuolo. [*Inuidioso, maligno.*] Gellius.

Amarus, a, um, [*Amaro.*] πικρὸς, contrarium est dulci. Virg. 1. ecl. salices carpetis amaras. Translate pro aspero [*Aspro,*] Virg. 11. Hostis amare quid increpitas? Cic. Att. Amariorem me fecit senectus.

Amarysia, ἀμαρυσία, Dianæ cognomen (ut Pausaniæ uidetur) ab Amaryntho Eubœæ uico, ubi summa cum ueneratione colebatur.

Amarynthus, ἀμάρυνθος, uicus est Eubœæ insulæ, iuxta Eretriã, in quo Diana colebatur, quæ inde Amarusia dicta est. Strab. lib. 10.

Amasenus, pen. pr. fluuius Volscorum. Est & alius in Sicilia eodem noĩe, de quo Oui. lib. 15. Met. Sicanias uoluẽs Amasenus arenas.

Amasias, ἀμασίας, Straboni fluuius Germaniæ inter Rhenũ, & Albim, iuxta Emdã Phrisiæ orientalis metropolim, in Oceanum illabens, Germani der Ems uocant. Pli. & Melæ Amisius dicitur.

Amasia, ἀμάσεια, p. p. oppidum Cappadociæ, quod Iris fluuius præterfluit. Strabonis geographi patria, ut idem Strab testatur. lib. 12.

Amasis, ἄμασις, p. p. nomẽ proprium regis Aegypti, cuius tumulus fuit una pyramidũ, dicẽte Luca. li. 9. Non mihi pyramidũ tumulis euulsus Amasis. Hic legẽ condidit, ut quisque quotannis apud præsidem rationem uitæ redderet, demõstraretq; unde uiueret, aut quo quæstu sustentaretur: qui hoc non faceret, morte afficeretur. hanc legem Solõ ab Aegyptijs transtulit ad Athenienses. Multa de hoc plutarchus in symposio septem Sapientum, & Diogenes Laertius in uita Periandri.

Amasius, [*Innamorato.*] ἐρώμενος, uel Amasia, ἐρωμένη, qui, uel quæ amat, uel amatur. Gel. lib. 19 cap. 9.

Amasso, pro amauero, scripsit Laberius, & Plaut. in Mil.

Amassi. Pli. lib. 6. cap 6. populi circa Mæotin.

Amastris, ἄμαστρις, metropolis Paphlagoniæ, quæ antea Cromna dicebatur: postea Amastris appellata ab Amastri, muliere Persica, filia Oxyatræ, fratris Darij: aut (ut alijs placet) ab Amastri quadam Amazone. Est & urbs Bithyniæ, Ptolemæo.

Amata, a pontifice appellabatur uirgo Vestalis, cum ad ministerium Vestæ capiebatur, quòd prima, quæ hoc ritu capta fuit, hoc fuerit nomine. Capi aũt iccirco dicebatur, quod ueluti bello capta, ab eo, in cuius ptãte erat, manu a pontifice apprehẽsa, abducebatur. Gel.

Amatæi, populi Iudiæ. Plin. lib. 6. cap. 20.

Amatha, orum, ἄμαθα, regio Arabiæ. Vnde Amathæi, Stephano. quorum meminit & Pli. lib. 6. cap. 28.

Amathe, es, ἀμάθη, Step. oppidum est Phœnices, & alterũ Siciliæ. Ab utroque deducitur gentile Amathæus.

Amathæi, Arabiæ populi. Pli. lib. 6. cap. 28. Ioseph. li. 1. antiq. c. 12.

Amathus, pen. cor. thuntis. ἀμαθοῦς, Cypri ciuitas Veneri sacra, in qua & Adonis colebatur. Vir. lib. 10.

Amathus, amathi, ἄμαθος, fluuius Pylon urbem, Nestoris patriam, præterlabens: unde Pylos ipsa Amathoessa uidetur appellata. Hic & Pamisus uocatur, & Mamaus, & Arcadicus. Strab. lib. 8.

Amathusia, ἀμαθουσία, insula in mari Cilicio, ab Amathunte uetustissima urbe appellata, nunc Cyprus dicitur. Pli. lib. 5. ca. 31. Inde Amathusiacus, a, um, adiect. Oui. Met. 10. Amathusiacas bidentes.

Amatio, [*Innamoramento,*] ἔρως, amor uenereus. Plau. in Pœn. Acerba amatio est. Idem in Merc.

Amator, [*Amatore,*] ἐραστὴς, & in bonam, & in malam partem accipitur. In bonam. Cic. de Vniuers. Qui sapientiæ amatorem se profitetur. Idem ad Att. Bibliothecam tuam caue cuiquam despondeas, quamuis acrem amatorem inueneris. In malam: ut Amator mulierum. Terent. in Eun. Amatores audieram esse mulierum eos maximos. Idem. 3. Tusc. Aliud est esse amatorem, aliud amantem. Sunt qui ita distinguant inter Amatorem, & Amantem, ut Amator dicatur, qui multis se amoribus implicat, naturaq; ad amandum est procliuis: Amans, qui ex caussa amat, etiamsi alioqui natura sua in amorem non admodum sit propẽsus. Amator item fingere potest: in amante nihil est simulati.

Amatorculus, ἐρωτύλος, dimin. Pla. uix amatorculos inuenimus.

AMATORIE, [De amante.] ἐρωτικῶς, aduerbium, ad similitudinem amantis. Ci. 2. Phil. amatorie scripta epistola.

AMATORIVM, φίλτρον, genus ueneni, amorem inducentis.

AMATORIVS, a, um, [D'amore amoroso.] ἐρωτικὸς, quod ad amorem pertinet. Ci. 3. Tus. Anacreontis poesis amatoria.

●AMAXA, Bithyniæ locus.

●AMAXIA, Ciliciæ urbs.

AMAZONES, ἀμαζόνες, p. c. fœminæ bellicosissimæ Scythiã iuxta Tanaim primum, deinde ad Thermodoonta incolentes, quæ magnã Asiæ partem occupauere, dictæ Amazones, eò quòd mammis careant, ab ἀ sine, & μαζὸς, mamma. Mos enim fuit Amazonib. interfectis maribus, quos genuissent, seruare fœminas, earuque infantiũ mammas dexteras inurere, ne impedimento essent ad pugnã conserendam, & ne sagittarum iactus impedirent. Vel Amazones ab ἀ & μάζα, id est pulte, seu pane, quasi sine pane, eo quod nõ pane uescerentur, sed carnibus. Step. dictas putat a nympha Amazonide, filia Samornæ. Fuere & in Lybia Amazones, unde Silius Ital. li. 2. Hasbiten Harbæ filiã Amazonica pelta insignẽ facit. Alii ab Amazone puella, Dianæ sacerdote, regina Ephesi, Amazones dictas uolũt.

AMAZONIA, ἀμαζονία, illarum regio dicitur.

AMAZONIVS, mons Cappadociæ, præter cuius radices labitur Thermodoon fluuius. Pli. lib. 6. cap. 3.

AMBACTVS, [Menato intorno, in uolta.] περιαγμένος, circumactus, circũductus. Ambacti præterea Gallorum lingua serui dicuntur. [Serui] Cæs. li. 6. plurimos circum se ambactos, clientesque habet.

AMBAGES, pen. pro [Giro di parole.] uerborum circuitus, περιαγωγή. Vir. lib. 2. Georg. Non hic te carmine ficto, Atque per ambages, & longa exorsa tenebo.

AMBAGIOSVS, sa, sum, περίπλοκος, quod abundat ambagibus. Gel.

AMBARVALES, hostia, ab ambiendis aruis dicta, uictimæ genus quotannis pro frugibus sacrificari solitum. Vir. Terq; nouas circum felix eat hostia fruges. Festus tamẽ ab ambo, uidetur deducere, dicẽs Ambaruales hostiæ appellabantur, quæ pro aruis a duobus fratribus sacrificabantur. Huic autem sacrificio præfecti erãt sacerdotes numero 12. a Romanis primum instituti, quos Fratres Aruales uocabant: de quibus suo loco.

AMBARVM, odoramenti genus, ab Aetio, recentioribusque Græcis ἄμβαρ appellatum, teste Ruel. lib. 1. c. 27. uulgo Ambra grysea.

AMBARRI, a Cæsare inter Galliæ Lugdunensis populos numerãtur.

AMBE, ἀμβη, ciuitas est Arabiæ felicis. Ptolemæo.

AMBEDO, dis, dit, ambedere, [Mangiare intorno, in ogni parte.] ex Am, & Edo: id est, circumedere, περιτρώγειν. Plaut. Merc. Suæ uxoris dotem ambedisse.

AMBEGNÆ, a ueterib. bos, & ueruex appellabantur, cũ ad eorũ utraq; latera agni in sacrificium ducebantur. Fest. Varr. li. 6. de Ling. Lat.

AMBESVS, a, um, περιτρωγείς, circumquaq; esus. Vir. 3. Aen. Ambesas absumere mensas. Legitur, & Ambest, tertia persona ab ambedo, quemadmodũ Est ab Edo. Reliqua tempora & personæ regulariter per tertiam uerborum declinationem inflectuntur.

AMBIANI, siue AMBIANENSES, ἀμβιανοὶ, populi sunt Galliæ Belgicæ, quos Pli. li. 4. Bellouacis coniungit. Gal. Amiens.

AMBIDENTES, oues dictæ a ueteribus, quæ in utraque mandibula habeant dentes. hæ & bidentes dicuntur. Festus.

AMBIDEXTER, [Dritto, mancino.] ἀμφιδέξιος, dicitur, qui ita læua manu utitur, ut dextra.

●AMBIGATVS, rex Celtarum fuit. Liu.

AMBIGO, gis, pen. cor. [Circondare, girare, dubitare.] περιάγω, ex am, & ago, circumago, circundo. August. Quibus muris ambigere. Vnde Ambactus, & Ambages. Item Ambigere, est dubitare, [Dubitare.] Cic. in Orat. Cum de uero ambigetur. Vnde ambiguum. Item discordem esse, litigare, [Litigare.] Terent. in Heau. Simo, & Crito ambigant de finibus. Ambigitur, impersonale. Ci. 3. Vert. Si de hæreditate ambigitur.

AMBIGVE, [Dubiosamente.] ἀμφιβόλως, dubie. Ci. 4. Acad.

AMBIGVITAS, [Ambiguità, dubiosità.] ἀμφιβολία, dicitur, cum de re aliqua ambigitur. Ci. de Inuen. 1. Ambiguitate nominis uidentur errare. Ambiguitas nominis est, quod Aequiuocationẽ uocamus.

AMBIGVVM, [Dubioso, dubio.] ἀμφίβολον, dubium, quod in ambas agi partes animo potest. Licet & de pluribus intelligi quandoque possit. Lib. 1. ad Herẽ. Ex ambiguo controuersia nascitur, cum scriptũ duas sententias, aut plures significat, hoc modo, Tullius meus hæres Terentiæ uxori 40. pondo uasorum argenteorum dato, quæ uolet: post mortem eius pretiosa uasa, & cælata magnifice petit mulier: Filius se, quæ ipse uellet, triginta pondo ei debere dicit. Constitutio est legitima ex ambiguo. Habet etiam Ambiguus nonnunquam genitiuum, quemadmodum & dubius. Tacitus l. 2. ambiguus pudoris, ac metus reputabat.

AMBIO, bis, biui, uel bij, bitum, [Girare.] ex Am, & eo, is, permutatione e, in i, & b, interposita, significat propriè undique cingo, circumeo, concludo. Vir. 6. Aeneid. Quæ rapidus flammis ambit torrentibus amnis. Per translationem ponitur pro blãdiri, interpellare, circumuenire. Virg. lib. 4. quo nunc reginam ambire furentem Audeat affatu. Quoniam uero Romani, dum honores, & magistratus quærerent, circumire singulos solebant, prensare dexteras, rogareque, ut se suffragijs adiuuarent: factum est ut Ambire capiatur, pro honores quærere. Cice. 11. Philip. petamus, ambiamus. Interdum significat simpliciter desiderare, [Desiderare.] Hieronymus ad Damasum. Nihil aliud ambiunt.

AMBITIO, [Ambitione.] περίοδος, Sumitur & pro rerum magnarum, honorum, & imperiorum immoderata cupiditate. Cice. φιλοτιμίαν Græci appellant.

AMBITIOSE, aduerb. [Diligentemente, troppo.] Ci. Att. petiuit a me ut eius orationem ne ambitiose corrigerem.

AMBITIOSVS, [Ambitioso.] φιλότιμος, qui immoderate appetit honores. Ci. in Sal. Si forte fui in honoribus petendis nimis ambitiosus. Dicitur etiam ambitiosus, qui habitu, sermone, uultu, denique modis omnibus misericordiam captat. Quinct. lib. 1. Non sum ambitiosus in malis, nec lacrymarum caussas agere uolo. Ouid. lib. 3. de Ponto. Pro nostris ut sis ambitiosa malis.

AMBITVS, ta, tum, p. p. [Circondato.] κυκλούμενος, participium, circundatus. Ouid. 1. Met. ambitæ circundare littora terræ.

AMBITVS, p. c. [Giro.] nomen, propriè circuitus. Ci. de Vniuer. Cum se octo ambitus, confectis suis cursibus, ad idem caput retulerint. Ambitus ædium, dicebatur locus inter ædificia relictus pedũ duorum, & dimidiati, ab ambiendo dictus, quod domum ambiret, uel quod per eum domus posset circumquaque ambiri. Cice. in Top. Q. Scæuola id esse solum ambitus ædium dicit, quantum communis parietis tegẽdi caussa tectum projiceretur. Et quoniam qui honores petebant, si uirtuti, aut meritis diffiderent, tribus circumire solerent, easque aut largitionibus, aut pollicitis corrumpere, factũ est, ut Ambitus ponatur pro crimine honoris malis artibus affectati, quod seuerissimis apud Romanos legibus coercebatur. [Fauore.] Ci. 2. de Ora. Raro illud datur, ut possit liberalitatem, ac benignitatem ab ambitu, atque largitione seiungere. Capitur interdum pro captatione misericordiæ cum ambitu, uultu, gestu, & oratione præsentium commiserationem aucupamur. Quinct. Si iuuenis innocentissimus uti uellet ambitu tristissimæ calamitatis. Est itẽ Ambitus, prolixior uerborum circuitus, ex colis, hoc est, membris, & comatibus constans: Græci περίοδον uocant. [Giro di parole.] Ci. de Clar. Orat. Comprehensio, & ambitus ille uerborum, si sic Periodon appellari placet.

AMBO. [Amendue, l'uno e l'altro, ambo.] ex Græco, ἄμφω, uidetur deductum, & non dicitur nisi de duobus, quæ præcellerint: ut Plato, & Aristoteles, ambo philosophi. Teren. in prol. And. Qui utramuis recte norit, ambas nouerit. Vel cum hæc dictio Duo: ut. Vidi duos homines, ambos mihi amicos. Vel cum de ijs loquimur, quæ tantummodo sunt duo: ut Perdidi ambos oculos.

AMBRACIA, ἀμβρακία, urbs in Epiro, Pyrrhi regia, ab Ambrace rege Thesproti filio, a quo proximus sinus Ambracius dictus est. Hinc Ambraciensis, & Ambraciotes, siue Ambraciota.

AMBRICES, p. c. regulæ, quæ transuersæ asseribus, & tegulis interponuntur, ut inquit Festus. ubi per asseres canterios etiam intelligimus. Imbrices uero, tegulæ, quibus in culmis domus tegitur.

●AMBRONES, gentes quædam Gallicæ: quas Marius cum Cimbris, Teutonicisque deleuit.

AMBROSIA, [Ambrosia] ἀμβροσία, Latine immortalis diciẽ, ab ἀ, priuatiua, & βροτὸς, mortalis: uel quia mortales eam non comedunt, uel quia qui comederent, efficerentur mortales. Sed μ, interponitur ad euphoniam. Fabulæ ferunt, esse deorum cibum, nectarque potionem. Ci. li. 1. Tus. Non Ambrosia deos, aut nectare lætari arbitror. Diosc. Ambrosiam scribit Romanis uocari Caprum Siluaticum, alijs Botryõ, alijs Apiũ rusticũ. Plinius herbã esse scribit, odore non iniucundo, uagi nominis, & circa uarias herbas fluctuantẽ.

AMBROSIVS, sia, um, pro diuino, odorifero, fragranti. [Diuino, odorifero.] Vir. 1. Aen. Ambrosiæq; comæ diuinũ uertice odorẽ Spirauere.

AMBRYSVS, pe. p. ἄμβρυσος, nomen duarum urbium, quarum unam Strab. locat in Phocide, alteram in Bœotia. Est & hoc nomine fluuius Magnesiæ, iuxta quem Apollinem Admeti regis pecus pauisse, poetæ fabulantur. Alij scribunt Amphrysus. Vide infra.

AMBVBAIÆ, sunt (Porphyrione auctore) mulieres uagæ, ac uiles, quibus nomen ab ebrietate balbutientium uerborum uidetur esse inditum. Nonnulli Ambubaias tibicinas Syriaca lingua putant dici. Hora. Ambubaiarum collegia, &c.

AMBVBEIA. [Cichorea, radicchio.] κιχώριον, herba est, quam alii Ambugiam, alii Intubũ agrestem, & notiori nomine Cichoriũ appellant.

AMBVLACRVM, pe. pr. [Loggia, cortile.] περίπατος, est locus ad ambulãdum, ubi commode ambulari potest animi caussa. Festus. Ambulacra, ambulationes. Pli. suis extẽta porticib. ambulacra miremur.

AMBVLATIO, [Passeggiamento.] actus ambulandi. Ci. 5. de Fin. Constituimus, ut ambulationem pomeridianam conficeremus in Academia. Est & locus ad ambulandum, & idem quod Ambulacrum, Vitru. li. 5. ca. 9. Circa theatra sunt porticus, & ambulationes.

AMBVLA-

AMBVLATIVNCVLA, Cic. ad Cœlium: Cum una mehercule ambulatiuncula nostra omnes fructus prouinciæ non confero.

AMBVLATOR, [Vagabondo,] περιπατητικὸς, qui huc, & illuc ambulat. Col. l. 3. c. 8. Villicus (ut ait Cato) ambulator esse non debet. Ambulatrix. Cato. cap. 143. ad cœnam nequo eat, neve ambulatrix siet.

AMBVLO, las [Andare, caminare, passeggiare] περιπατέω, eo, incedo, gradior. Pli. li. 10. c. 65. Mures Aegyptii bipedes ambulant. Transfertur etiam ad alia, ut cum dicimus, Ambulare maria. Ci. a. de Fi. Ambulant naues. Cato de re rust. Ambulant aues.

AMBVLATORIVS, a, um, [Caminante, andante,] qui ambulat, aut mouetur: ut Turris ambulatoria, quæ rotis, & machinis admouebat muris, ad urbes oppugnãdas, ut scribit Vege. Hirtius de bello Alc. turres ambulatorias cõfecerãt. Pl. l. 21. c. 14. Operculũ ambulatoriũ.

AMBVLATRI, a Pli. l. 4. ca. 19. populi Galliæ Aquitanicæ.

AMBVRBIALE, uel AMBVRBIVM, [Processione,] sacrificii genus erat quo ciuitas lustrabatur: ita dictum, quod uictima, ante quam immolaretur, urbẽ ambibat: unde & ipsæ uictimæ Amburbiales dictę sunt, eadem forma, qua Hostiæ ambaruales, quæ circum arua ducebantur, antequam cæderentur, ut fruges felicius prouenirent.

AMBVRO, p. p. [Brusciar d'ogni parte,] περιφλέγω, circumuro. Plaut. in Epidien: Quaqua tangit, omne amburit.

AMBVSTIO, onis, [Arsura,] Plin. li. 24. c. 4 Myrteum oleum medetur ambustionibus.

AMBVSTVS, a, um, [Brusciato,] circũustus. Cic. pro domo sua: Qui ambustas fortunarũ mearum reliquias suas domos cõportari iuberẽt.

AMECVM, & AMECAM, [Amico, & amica,] pro amico, & amica antiqui dicebant. Laberius, in lacu Auerno mulierem fuisse amecabundam, scripsit, hoc est Amantem.

AMELAS, Lyciæ oppidum. Pli. lib. 5. cap. 27.

AMELLA, herba quæ nascitur iuxta Mellã Galliæ fluuium, a quo nomen accepit. Amellus flos eius. Vide Seruium in illud Vir. 4. Geo. Est etiam flos in pratis, cui nomen Amello Fecere agricolæ.

AMEN, ἀμὴν, dictio Hebræa, quam nos Fideliter secundum Aquilæ interpretationẽ dicere possumus. Ductũ aduerbium ex nomine fidei. Secundum uero septuaginta interpretes idem est, ac si, fiat, diceremus: unde in fine librorum (in quinque siquidẽ Psalterium apud Hebræos diuisum est) Fiat, Fiat, transtulerunt, quod in Hebræo legitur, Amen, Amen, quo ea uere, quę supra dicta sunt, memorẽtur.

AMENS, [Furioso, pazzo,] ἄνους, qui a mente sua discessit. Cic. 2. de Fin. An me tam amentem putas, ut apud imperitos isto modo loquar?

AMENTIA, [Pazzia,] ἄνοια. Cic. 3. Tus. Animi affectionẽ lumine mentis carentem nominauerunt amentiam, eandemq́; dementiã. Quidam Demẽtem ab Amente ita distinguunt, quod Demens sit, qui non cogitat quid agat, aut loquatur: Amens, qui prorsus insanit.

AMENTVM, [Ogni sorte di legamo,] λῶρον, omne ligamen, quo media hasta religatur, ut iaci longius possit. Sil. l. 14.

AMENTATVS, a, um. Ci. 2. de Ora. Amentatas hastas.

AMENTARE, apud Lucan. pro iacere, aut circundare, aut amento munire: Iaculum amentauit habena.

AMERIA, ἀμέρινον, Stephano, ciuitas in Vmbria, ante Persicum bellũ annis noningentis septuaginta quatuor condita: unde salix Amerina apud Pli. l. 24. c. 9. Et, Amerina retinacula pro uiminibus. Vir. 1. Geo. atque Amerina parant lentæ retinacula uiti.

AMERIOLA, oppidum in Latio. Pli. lib. 3. cap. 5.

AMERIMNON, ἀμέριμνον, herba, quæ alio nomine Aizoon maius appellatur. auctor est Pli. li. 25. cap. 13.

AMERINA, species est salicis arboris, quæ & Sabina appellatur. Plin. lib. 24. cap. 9.

AMES, amitis, masc. gen. [Pertica da uccellare,] pertica aucupalis. Horat. in Epodo: Aut amite leui rara tendit retia.

AMESTRATVS, ἀμήστρατος, Siciliæ oppidum: cuius incolæ dicuntur Amestratini, ἀμηστρατῖνοι. Auctor Stephanus.

AMETHYSTVS, ἀμέθυσος, gemma est diluto uiolæ colore, fulgore purpuræ, non prorsus igneo, sed in uini colorem desinẽte: ita dicta ab ἀ priuatiua, & uerbo μεθύσκω, quod est inebrior. siue quod ebrietati credatur resistere: siue (ut Plinio placet) quod usque ad uini colorem accedens, prius quam eum deguster, in uiolam desinat. Amethystus quoque a nonnullis uocatur uuæ quædam species, uinum tam infirmarum, ut nullo modo inebriet: uide & Pli. li. 14. c. 2.

AMETHYSTINATVS, amethystino colore ornatus. Mart. l. 2. Amethystinatus media qui feras septa.

AMIA, piscis est pelamidi similis, cuius incrementum singulis diebus intelligitur. Pli. lib. 9 cap. 15.

AMIANTVS, [Alume di piuma,] ἀμίαντος, lapis est friabilis in modum lanæ, alumini scissili adeo similis, ut pro eo a Seplasiarijs supponatur. Vulgus Gallorum uocat Alamen plumeum, falso existimans speciem esse aluminis. Ex hoc lapide tenuiores conficiunt ellychnia, propterea quòd ab igne non consumatur. Texitur quoque in uestes, & mappas, quæ sordidatæ igni purgantur.

AMICA, cæ, [Amica.] ἐρωμένη, quam quis amat inhoneste. Horat. Epi. 2. Vt nox longa, quibus mentitur amica. Ter. in And. Siue ista uxor, siue amica est, grauida e Pamphilo est.

AMICABILIS, le, [Conueniente all'amico] φίλιος, Pla. Mil. operam dat amicabilem. Hoc est, quam dare debet amicus.

AMICE, aduerb. [Amicheuolmente] φιλοπρεπῶς, cum amore, & beneuolentia. Cice. in Lælio. Qui mihi tantum tribui dicis, quantum ego nec agnosco, nec postulo: facis amice.

AMICINVM, p. p. [Pedicino di l'otre,] utris pediculus, ex quo uinũ diffunditur. Festus.

AMICIO, [Vestire,] p. c. ui, ctum: unde Amictus, ἀμπέχω. Est autem Amicire, uestire. Hora. quicquid chartis amicitur ineptis. Suet. in Vesp. Tum sturabatur, & calciabat ipse sese, & amiciebat. Veteres amicibor dicebant. Plau. Amicibor gloriose.

AMICITER, [Amicheuolmente,] aduer. pro amice. Pla. Pers. Quia meo amico amiciter hanc commoditatis copiam dabunt, &c.

AMICITIA, [Amicitia, amistà,] φιλία, ab Amicus, est studiorum omnium, uoluntatumque consensus. Cic. in Lælio: Est autem amicitia nihil aliud, nisi omnium diuinarum, humanarumque rerum cũ beneuolentia, & caritate summa consensio. Cuius contrarium est Inimicitia. Ennius: Amicitiã, atq; inimicitiam in frõte prõptam gero.

AMICO, micas, care, [Far amico,] προσάγομαι, concilio, propitium reddo. Stat. 3. Theb.

AMICTVS, a, um, [Vestito] ἀμφιεσμένος, parti. uestitus. Ci. a. Phi. Amictus toga purpurea.

AMICTVS, us, [Sopraueste] ἐσθής, uestis quæ superponitur alijs uestibus, quasi pallium. Tibu. Frustra iã uestes, frustra mutãtur amictus.

AMICVLA, [Amichetta,] dimin. ab Amica. Plin. Miserat epistolas Romam ad amiculam quandam.

AMICVLVM. ἀμφίεσμα, genus uestimenti, auctore Festo, a circũiectu dictũ. Ci. a. de Di. Visus est in somnis amicæ esse amictus amiculo.

AMICVLVS. [Amichetto,] φίλιος, dimin. ab amicus. Hor. in Epi. Disce docendus adhuc, quæ censet amiculus.

AMICVS, subst. [Amico,] φίλος, φιλότης, beneuolus, qui honesto amore aliquem complectitur, & indissolubili familiaritatis iure ei est coniunctus. Paulus Iureconsultus, Amicos appellare debemus non leui notitia coniunctos: sed quib. fuerint iura cum patre familias, honestis familiaritatis quæsita rationibus. Contrarium est Inimicus. Amica quando ad uirum refertur, inhonesta re est, quasi concubina: tu uero non amicus es, sed amator eius: quoniam amator est qui ad tempus, & uenereę amat: & amor huiuscemodi Amatio dicitur. Donatus, Amicus animi est, Amator corporis: amator ad tempus, amicus in perpetuum Cice. 5. Verr. Alba, tuus non solum amicus, uerum etiam amator.

AMICVS, ca, cum, [Amico, caro,] φίλος, beneuolus, amicitia coniunctus. Cice. Att. mihi nemo est nec amicior, nec iucundior Attico. Iũctum cũ re inanimata, significat utile, ut Amicus pratis humor, Amica frugibus æstas, Amicum plantis sidus.

AMILCAR, ris, p. geni. e. ἀμίλκας, Carthaginiensium dux, Annibalis pater, q filiũ irrecõciliabili illo erga Romanos odio primus imbuit.

AMINAEVM, genus uitis. unde Aminæa uua, & Aminææ uites. Virgil. Sunt & Aminææ uites firmissima uina. A regione aũt ita uocabantur: & Aminæi fuerunt, ubi nũc Falernum est, ut Macrob. testatur. Alii Ammineum scribunt, geminato m, pen. cor. Vnde & uersum Virgilij supra citatum sic restituerũt. Sũt etiã Ammineæ uites, &c.

• AMIPSIAS, poeta comicus Atheniensis. Suid.

AMISIVS, fluuius Germaniæ, quem Amasiã à Strab. uocari supra diximus. Hic in Frisia oriẽtali iuxta Emdam ciuitatem in Oceanum influit. Germani der Ems uocant. quasi Emisium dicas.

AMISVM, ἄμισον, siue Amisus, Stephano oppidum insigne, in confinio Paphlagoniæ, & Cappadociæ, & distans à Sinope 130. M. pass. Pli. lib. 6. cap. 2.

AMITA, pe. cor. [Zia,] πατραδέλφη. Theophr. patris mei soror, quasi a me tertia sit, atque auia uideri possit. Maior amita dicebatur, aui, & auiæ amita: sicut & maior auunculus aui, & auiæ auunculus. Liuius: se ad Aeburiam amitam contulit.

AMITERNVM, [Aquila Città,] ἀμίτερνον, urbs Campaniæ, ex qua Crispus Sallustius natus perhibetur. Pli. li. 3. cap. 5.

AMITERNVS, adiect. ut, Amiterna cohors apud Sil. Ital. lib. 8. Item Amiternus ager. Martial. li. 13. Nos Amiternus ager felicibus educat hortis.

• AMITHAON, pater Melampi uatis.

AMITHOSCVTA, regio Arabiæ. Pli. li. 6. cap. 28.

AMITINENSES, Italiæ populi in tractu Etruriæ. Pli. li. 3. ca. 5.

• AMITINI dicuntur, quorum alter ex fratre, alter ex sorore est genitus. Nonius.

AMITTO. [Perdere,] ἀποπέμπω, dimitto, seu abire permitto. Tere. in Heaut. Prius pecuniã omnem, quam abs te amittas filium. Item significat perdere. Salust. uera rerum uocabula amisimus, quia bona aliena largiri liberalitas, malarum rerum audacia, fortitudo uocatur. Item ignoscere. [Perdonare,] Ter. In Eun. Vnam hanc noxam amitte: si aliam admisero unquam, occidito. Item adimere. Pla. in Asin. Quur minitaris te tibi uitam esse amissurum?

AMMI,

AMMI,ios,apud Diosc.herba est,quæ in Officinis uocatur Ameos.

AMMON,nis.Ci.de Diuin.Ammonis oraculum.

AMMONIA,ἀμμωνία,regio mediterranea Libyæ,in qua Iuppiter Ammon colebatur:ita dicta ab arenæ copia,quæ ἄμμος, Græcis dicit.

AMMONIACVM,ἀμμωνιακὸν,est gutta siue lacryma ferulæ in Libya nascentis,quæ a Dioscoride Agasyllis,a Plinio Metopion appellatur.Diosc li.3.& Plin.li.12.cap.23.

AMMONIACVS SAL,ἀμμωνιακὸν,Dioscoridi,terræ salsugo est in Libyæ arenis crescente luna efferuescens,alumini scissili non dissimilis,glebis oblongis,uenisque in longitudinem rectis.Vide Pli.lib.31.cap.7.& Diol.lib.5.

AMMOLITRVM,ἀμμόλιτρον,massa cõstans ex arena mollis trita, tertia parte nitri.ex qua recocta fit uitrum purum & candidum.Plin.lib.36.cap.26.

AMMOCHRYSVS,ἀμμόχρυσος,gemmæ nomen.Pl.li.37.c.11.Arena rum similitudo est in ammochryso,uelut auro arenis mixto.

AMMONITES,ἀμμοδύτης,serpens est uiperæ similis,arenosi coloris.unde & nomen accepisse uidetur.A nonnullis Cenchrias, dicitur, quod caudam habeat duram instar milii.Aetius lib.13.ca.25.

AMMON,onis,ἄμμων,Suidæ,siue,ut alii malunt Hamnon, Iuppiter appellatus fuit,qui in desertis Libyæ sub arietis forma colebatur. Cuius appellationis ratio hæc fuisse traditur. Quum Liber pater per desertum Libyæ exercitum duceret, uniuersa iã Asia deuicta, & siti admodum laboraret,implorasse a patre auxilium dicit. Quo facto,apparuisse ei extemplo arietem:quẽ dum fugientem persequitur,peruenisse illo duce ad fontem amœnissimum,quapropter desiderio potitum,existimasse arietem illum fuisse Iouem,eique templum miræ magnitudinis in arena constituisse,& deum uocasse Ammonem,hoc est,Iouem arenarium. Sunt qui dicant lingua Aegyptia,Ammon Iouem dici:hinc corrupto nomine Ammonem uocitatum. Alii tradũt Ammonem dictum ab Ammone quodam pastore,qui primus illic templum ædificauit.Huius meminere Suidas, & Aristophanes.

AMNICVS,a,um,[Di fiume,]ποτάμιος, fluuialeus, Stirps amnica apud Apul.Pli.li.3.c.25.Insula amnicarum maxima.

AMNIS,[Fiume,]ποταμὸς,fluuius:ab Am,& circum,& No,fluo,quoniam flexuoso meatu labitur,uel ab Ampio. omnia enim flumina circumeunt,ideoque cornuta pinguntur.Nec desunt, qui a Græco αἰωνίος,deduci malint, quod etiam Suidas fluuium interpretatur. Virg.1.Geor.Atque alius latum funda iam uerberat amnem.Ponitur & pro torrẽte. [Torrente,] Vir.4. Aen.Ruunt de mõtib.amnes.

AMNICOLA,læ,[Quello c'habita appresso'l fiume,]παραποτάμιος,amnis accola.Oui.10.Met.Amnicolæque simul salices.

AMODO,[Da hora innanzi,per l'auuenire,]ἀπὸ τούτου,posthac. Apuleius, Nemo me amodo tam mane egredientem solum uidebit.

AMOEBÆVS,ἀμοιβαῖος,in pe.cum æ,& in antepen.cum œ, diph. genus Carminis,in quo qui canunt,utũtur æquali numero uersuum: & ita se habet ipsa responsio,ut aut maius, aut contrarium aliquid dicat,ut est apud Vir.Buc.Ab Ioue principium Musæ,Iouis omnia plena:Ille colit terras &c. Nomen deductũ ἀπὸ τοῦ ἀμείβειν,quod inter cætera significat alternis respondere.

AMOENITAS,[Amenità,]iucunditas illa,quæ ex rebus amœnis percipitur.[Diletto,]Ci.2.de Leg.amœnitatẽ,& salubritatẽ hãc sequor.

AMOENITER,aduer.pro amœne.Gell lib.20.ca.7.

AMOENVS,a,um,[Ameno,]καλὸς,iucundus aspectu,ab ἀ id est,sine,& munus,quòd sit res grata,sed sine fructu. Vel (ut inquit Seruius) a Mœnio,munio,uel fructum capio.unde qui nihil præstant immunes uocantur.Festus ab Amo deriuat,cum ait, Amœna loca dicuntur,quæ ad se amanda alliciunt.Virg.6 Aen.Et amœna uireta.

AMOLIOR,liris,[Rimouere,]ἀπωθέω,ex A,& Molior, quod est a mole.significat amoueo,& proprie de iis dicitur,quæ cum magna difficultate submouentur.Pli.li.11.cap 10.Amoliuntur omnia è medio. Teren.per translationem in And. pro recedo posuit:[Partirsi,] Hinc uos amolimini.Accipitur & pro refellere.Quinct.li.3.ca.13. amoliendo singula.

AMOMVM,p.p.ἄμωμον,frutex,ex ligno se conuoluens in racemi modum,flore paruo,ceu candidæ uiolæ,folijs uitis albæ similibus.

AMOR,[Amore,]ἔρως,plus est,quam beneuolentia: licet plerunque pro eodem accipiatur. ex amore enim nascitur beneuolẽtia,sicut ostẽdit Cic.Amor(ex quo amicitia nominata est)princeps est ad beneuolentiam coniungendam. Differt autem Amor a Caritate: quod Amor sit genus,Caritas species.ille ad omnes pertinet animantes, hæc ad homines tantum.Est autem Amor(ut inquit Aug. libro de Amicitia)animæ rationalis affectus,per quem ipsa aliquid cum desiderio quærit,& appetit ad fruendum.Amor singulari numero plerunque honestus est,ut Amor fraternus,Amor patris in filium.Cic.Incensus sum amore uirtutum tuarum.Potest tamen & in uenercam partem accipi,& tunc(secundum Augustinum)cupiditas,aut libido uocatur.[Desiderio,]Virg. Et genus æquoreum, pecudes pictæque uolucres in furias ignemque ruunt: amor omnibus idem. Amor(inquit Plaut.)melle,& felle fecundissimus est,gustu dulce dat,amarum ad satietatẽ usque aggerit. Amor formæ(ait Seneca) rationis obliuio est,& insaniæ proximus.Cic.pro Cœlio:Mulier amorum turpissimorũ fœdera feriens.Nonnunquam tamen etiá honestos amores dicimus.Idem li.1.Offi.Formam,Marce fili, & tã quam faciem honesti uides:quæ si oculis cerneretur,admirabiles amores sui excitaret.Amor item pro Cupidine (quem ueteres deũ amoris esse putauerunt)accipi solet.[Amore Dio,]Proper.Quicunque ille fuit,puerum qui pinxit Amorem.

AMOTIO,onis,[Rimouimento,]Cic.de Fin.Augendæ uoluptatis finis est doloris omnis amotio.

AMOVEO,ues,p.c.[Rimouere,]ἀποκινέω,remoueo. Plaut. in Amphit. per trãslationem dixit,Amoui è foribus maximam molestiam, id est,abegi,siue abire compuli:quia prius dixerat, Abigam ego iam hunc uenientem ab ædibus.Quo item modo Teren.in Adelp. usus est:Ego hunc amouebo [Cacciare uia,]Cic.ad Att.Et nebulonem illum ex istis locis amoue.

AMPE,ἄμπη,oppidum Arabiæ non procul a mari:cuius meminit Herod.li.6.Gentile est Ampæus.Step.

AMPALA,ciuitas est Cretæ insulæ,apud Pli.li.4.ca.12.

AMPELODESMOS,ἀμπελόδεσμος.Plin.lib.37.cap.13.herba est,qua uites religari solent apud Siculos.

AMPELOPRASON,ἀμπελόπρασον,herba folijs porri,sed angustioribus,flore cãdido,radice bulbosa.nascitur in uinetis.unde & nomẽ accepit. Vide Pli.lib.24.c.15.Vulgus Porrum uinearum uocat.

AMPELOS,nomen ciuitatis Macedoniæ,apud Pli.lib 4.c.10.Ptolemæus quoque Ampelon urbem in Creta collocat: Stephanus aliá in Cyrenaica regione.Est præterea Ampelos,siue Ampelus,promõtorium Sami insulæ è regione Drepani,Icariæ insulæ.Stra.lib.14.

AMPELOS LEVCA,ἄμπελος λευκή,herba est, quæ aliis nominibus Bryonia,Psilothrum,& a Latinis Vitis alba dicitur.

AMPELOESSA,oppidum est in Decapolitana regione,quæ Syriæ proxima est. Plin.lib.5.cap.18.

AMPELOS,agria,ἄμπελος ἀγρία,labrusca,id est,uitis agrestis,Pli.li 23.cap.1.

AMPELVSIA,ἀμπελουσία,nomen est promontorii,in ea Africæ parte,qua Atlantem alluit Oceanus,a uitium copia impositum. Plin. lib 5.cap.1.

AMPHAPALIA,locus Cretæ.Strabo.

AMPHIALA,oppidum est Atticæ.Strab.li.9.

AMPHIARAVS,p.p.ἀμφιαράος,Argiuus Oeclei, aut(ut alii malunt) Lynei,& Hypermnestræ filius,uates,& augur fuit,futurorum peritissimus:qui cũ præuideret fore,ut in bello Thebano interiret, domi latitauit. tandem tamen ab uxore proditus,inuitus a Polynice ad bellum est pertractus:ubi,cum fortiter pugnaret, una cum curru, terræ hiatu absumptus est. Vide Statium.

AMPHIBOLOGIA,ἀμφιβολογία,dubium dictum,sermo dubiam sententiam indicans,figura,quæ fit uitio compositionis,cum in ambiguo posita est sententia.Et modo fit per duos accusatiuos a uerbo infinitiuo rectos,ut,aio te Aeacida Romanos uincere posse.Modo per uerbum commune,ut cum dicimus, Cato iniuste criminatur: incertum est enim,an ipse ab alio criminetur,an ipse alium.Modo per parti.ut Vidi,statuam auream hastam tenentem.Modo per homonyma:ut si quis dicat Aciem,nec exprimat oculi,uel gladii,uel exercitus.Potest etiam fieri alijs modis.

AMPHIBRACHVS,p.c.ἀμφίβραχυς,pes ex prima,& ultima breuibus media producta: dictus,quod in utraq; parte breuem habeat:ut Timere.ab ἀμφὶ,utrioque,& βραχὺς,breuis.huic opponitur Amphimacrus,qui breuẽ habet syllabam inter duas longas:ut Aequitas.

AMPHICTYONES,ἀμφικτύονες,publicum Græciæ conciliũ, ut scribit Cic.de Inuen.lib.2 unde decreta Amphictyonum citat Demosthenes in oratione pro Ctesiphonte.Constabat autẽ Amphictyonum conuentus ex septem Græciæ ciuitatibus,ut docet Strab.l. 9. Vnde autem Amphictyonum nomen deducatur,docet Dionys.lib. 4.Amphictyonem Heleni filium commentum esse Amphictyonicum concilium,cui ab ipsius nomine nomen indiderunt.

*AMPHICYRTON,lignum curuum,quo onera gestari solent.

*AMPHIDAMAS,Busiridis filius.

*AMPHIGANIA,oppidum Peloponnesi.

*AMPHILOCHI,Acarnaniæ populi.

AMPHIMACRVS,& AMPHIMACER,p.c.ἀμφίμακρος,pes ex trib.syllabis constans,prima & ultima longis,media correpta:ut,Pallidi. Sic dictus,quod utraq;parte longam habeat syllabam.ἀμφὶ.o.utrinque sonat & μακρὸς longum.Est autem contrarius amphibracho.

AMPHIMALLA,ἀμφίμαλλα,tunicæ gausapinæ,ex utraque parte pilos habentes,quæ & Gausapia dicebantur.Pli.li.8.ca.48.

*AMPHIMEDON,uir a Perseo occisus.Oui.5.Met.

*AMPHINOMA,nymphæ nomen.

AMPHION,pe.pr.ἀμφίων,Iouis,& Antiopes,uel secundum aliquos, Mercurii filius,a quo accepta lyra adeo suauiter canebat,ut saxa ad struendos muros Thebanos traxisse dicatur. Horat. Dictus,& Amphion,Thebanæ conditor urbis,Saxa mouere sono testudinis. Quod

ideo

ideo fictum, quia eloquii suauitate homines rudes, & incultis moribus, ad obsequii ciuilis pellexit disciplinam. De Amphione lib. 1. Apollonius Rhodius in Argon. Hinc Amphionius, a, um.

AMPHIPOLIS, ἀμφίπολις, ciuitas in ea parte, qua Thraciam Macedonia contingit: dicta quòd eam Strymon amnis circunfluat.

AMPHIPPI ἀμφίπποι, milites, qui duobus equis in bello utuntur, & ex fesso in recentem transiliunt. Liu. li. 2. Bel. Pun. Desultores uocat: & equi ipsi Desultorii appellantur.

● **AMPHIRANOS**, nympha, ab undecunque fluendo.

AMPHISBAENA, siue (ut alijs placet) Amphisibæna, ἀμφίσβαινα, serpens est in Libyę desertis, duo habens capita, unde & circulatis tractibus creditur incedere. Lucan. li. 9. Et grauis in geminum surgēs caput amphisibæna.

AMPHISSA, ἄμφισσα, urbs Locrorum, qui ozolæ dicuntur: ita appellata, teste Stephano, quòd undique montibus cingatur. Luca lib. 3. Phocaicas Amphissa manus, scopulosaq; Cyrrha. Hinc Amphissęi, qui Delphicum tempus diripuerunt, apud Demosthenem in oratione pro Ctesiphonte.

● **AMPHISTRATVS**, statuarii nomen.

AMPHITANE, ἀμφιτανὴ, gemma quæ alio nomine dicitur Chrysocolla. Inuenitur in ea Indiæ parte, in qua formicæ eruunt aurum, colore auri, figura quadrata. Pli. li. 37. cap. 10.

AMPHITAPA, ἀμφίταπος, Athenæo, uestis genus utrinque uillos habēs. Varro: dormire sub amphitapa bene molli. Lucilius: Pluma, atque amphitapæ, & siquid aliud deliciarum. Pro eodem etiam legimus Amphimallon.

AMPHITHALAMVS, cubilis genus, quasi duplex thalamus. Vitruu. lib. 6. cap. 9.

AMPHITHEATRICA charta, dicta a loco confecturæ, cui quartus locus tribuitur a Plin. li. 13. cap. 12.

AMPHITHEATRALIS, le, adiect. ad amphitheatrum pertinens: ut, Ludi amphitheatrales, Amphitheatrale spectaculū. Pli. l. 11. ca. 24.

AMPHITHEATRVM, [Amphitheatro,] ἀμφιθέατρον, ædificium, erat rotundum, ueluti ex duobus theatris (quæ hemicycli figura erant) cōpositum. Martia. l. 1. Omnis Cæsareo cedat labor amphitheatro.

AMPHITHETVM, ἀμφίθετον, poculi genus est, quod utrauis ex parte stare potest. constat autem magnum fuisse poculū, quo uti solebāt, cū strenue potare uolebant: unde mālsit prouerbiū, Ex amphithero bibisti, cum aliquē ad ebrietatem usq; bibisse uolumus indicare.

● **AMPHITHOA**, nympha, ab ἀμφὶ, circum, & θέω, curro.

AMPHITRITE, tes, p. p. ἀμφιτρίτη, Oceani, & Doridos filia, quæ fingitur a poetis esse uxor Neptuni, & per metonymiam ponitur pro mari. Nomen deductum est ab ἀμφιτρίβειν, hoc est, a circunterendo, quod mare terram undique terat, & lancinet. Oui. Meta. 1. nec brachia longo Margine terrarum porrexerat Amphitrite.

AMPHITRYO, ἀμφιτρύων, princeps Thebanus Alcei filius, & Alcmenæ Herculis matris coniux. a τρύζω, gemo, uel τρύχω uexo. Pla. tamen Amphitruo scribit, quia uetustissimi Romani peregrinas literas non admittebant. unde & Phruges dicebant, quos nos Phryges, & Sullam, quem nos Syllā. Hinc Amphitryonides patronymicū, & per epenthesim Amphitryoniades, quo poetæ utūtur, pro Hercule, Amphitryonis re uera filio: quamuis ob rerum gestarum magnitudinem nonnulli originem eius ad Iouem retulerint. Vir. 8. Aen. cum iam stabulis saturata moueret Amphitryoniades armenta.

AMPHORA, pe. cor. [Anfora,] ἀμφορεὺς, uasis fictilis genus, duas habēs ansas: unde & nomen accepit, quod scilicet ansis utrinque apprehēsis ferretur. Horat. in arte: Amphora cœpit Institui, currente rota, cur urceus exit? Erat autem hoc uasis genus uino asseruando in primis accommodatum. Erat præterea Amphora, mensuræ genus capiens congios octo, hoc est. 48. sextarios. Alio nomine Quadrantal dicebatur, a mensuræ eius figura, quæ omni ex parte pedem habebat quadratum. Cic. pro Fonteio. Titurium quaternos denarios in singulas uini amphoras portorii nomine exegisse. Idem in Verrem: non quæro, unde quadringentas amphoras mellis habueris. Hinc Amphoralis, le, quod est unius amphoræ capax. Plin. lib. 37. cap. 2. uas amphorale.

AMPHRYSVS, pen. pro. ἄμφρυσος, Stephano, fluuius Thessaliæ, iuxta quem armenta regis Admeti Apollo pauisse traditur. Lucan. lib. 6. Irrigat Amphrysus famulantis pascua Phœbi. Hinc Amphrysius, a, um. Vir. 6 Aen. Amphrysia uates. Item Amphrysiacus, a, um. Papinius: Aut Amphrysiaco pastor de gramine carpsi. Est & nomen duarum urbium. Vide, Ambrysus.

AMPLE, [Ampiamente,] aduerb. copiose, magnifice. Cic. 2. de Fin. hæc satis ample, satis honeste dici putas. Amplissime, ut, amplissime gerere honores: hoc est, cum summa dignitate. [Con grande honore.] Cic. 4. Ver. Ampliter, aduerbium, pro ample.

AMPLECTOR, tis, amplexus, [Abbracciare,] περιπλέκομαι, circūnecto, circumplico. Plaut. in Cist. Anus ei amplexa est genua. Numeratur a Prisciano inter communia. Lucilius passiue dixit: Ego non sinam me amplectier. Ponitur & Amplecti pro amare. [Amare,] Ci epist. Fam. 5. Amplector talem animum. Amplexor, frequentatiuum. Lucilius: Amplexetur qui uelit.

AMPLEXVS, us, ui, nomen, ipse amplectendi actus. Ci. 1. de Diui. Puerum dormientem circumplicatum serpentis amplexu.

AMPLIFICATIO, onis, [Accrescimento,] augmentatio, αὔξησις. Cic. 2. Offi. Nec uero amplificatio rei familiaris, nemini nocēs, uituperāda est. Apud rhetores Amplificatio (definiente Cicerone in Part.) est grauior quædam affirmatio, quæ motu animorum conciliet in dicendo fidem.

AMPLIFICATOR, uerbale, qui rem aliquam, aut personam ampliorē reddit. Idem 3. Tus. Pythagoras rerum amplificator fuit.

AMPLIFICO, as, [Amplificare,] αὔξω, augeo, amplius reddo. Ci. 1. de Nat. Deor. Eamque facultatē amplificauit Academia. Idē pro domo sua, A populo semper sum defensus, amplificatus ornatus.

AMPLIO, plias, [Ampliare] πλατύνω, augeo, ut ampliare ætatis spatium, Ampliare uites. Pertinet etiam hæc uox ad iudicia. Ad Heren. li. 4. nam quid fuit iudices, quare in sententiis ferendis dubitaueritis? aut istum hominem nefarium ampliaueritis? Liu. lib. 4. ab urb. cond. scribit, Postumiam uirginem Vestalem ampliatam, deinde absolutam, hoc est, per ampliationem in secundam actionē, interposita dilatione, protractam, ut, sibi caussam dicere posset. Romani enim iudicia hoc modo peragebant. nam aut statim sententia dicebatur a iudicibus, si absoluendus esset reus: aut amplius pronunciabatur, si caussa obscurior esset: & tunc duabus hisce literis, N. L. iudices significabant sibi non liquere quid esset statuendum, caussamque denuo esse dicendam. hinc Ampliatio nascebatur, quæ appellata uidetur, quasi amplius dicendi pronunciatio: quia qui ampliabatur, interposita dilatione, rursus ad agendam caussam redibat. De hac ampliatione intelligit Cic. 3. in Verrem actione, cum ait, Etsi lex ampliandi faciat potestatem, tamen isti sibi turpe existiment non primo iudicare. Differt autem ampliatio a comperendinatione, quòd Ampliatio certum numerum actionum non habebat, Comperendinatio iteratam actionem in tertium diem. Vide Pedianum.

AMPLITVDO, [Ampiezza,] ἀξίωμα, ut Cic. aut maiestatis, aut reliquarum copiarum magna abundantia. Idem ad Lentulum. Tuæ sapientiæ est, omnem amplitudinem, & dignitatem tuam in uirtute, atque in rebus gestis tuis positam existimare. Amplitudo corporis. Plin. in epist. meatus animæ, propter amplitudinem corporis, illi grauior erat.

AMPLIVAGVS, a, um, p. c. quod in amplum uagatur. Auctor ad Her.

AMPLIVS, [Più,] πλέον, aduerbium, significat Plus. Et quādoque iungitur ablatiuo. Cæsar Com. 7. ut non amplius quattuor digitis ex terra eminerent. Quandoque accusatiuo. Virg. 2. Aen. Noctem nō amplius unam Falle dolo. Quandoque nominatiuo. Cæs. Com. 5. Amplius octingentæ. Ponitur etiam pro præterea, [Dipoi,] sine casu. Ci de Arus. res. amplius ad eius laudē minuēdā facere potuisset?

AMPLVS, a, um, [Ampio, spatioso,] πλατὺ, quod late patet. Vir. 2. Aen. Vocemque per ampla uolutant. Atria. Est item Amplus, dignitate multa præditus. [Honoratissimo,] Ci. pro Sext. Roscio. Is mihi uidetur amplissimus, qui sua uirtute in altiorem locum peruenit.

AMPVLLA, [Ampolla,] gemino ll, λήκυθος, uasis genus ex uitro, aut alia materia, ad seruandū oleum in balneis, itē in mēsa ad aquam, uel potionem, aliosque usus accommodatum. Ci. l. 4. de Fin. Si ad illam uitam, quæ cum uirtute degatur, ampulla accedat. Erat autē hoc uasis genus turgidum, ueluti uentre inflato, per translationem. Horatius: Proiicit ampullas, & sesquipedalia uerba: pro eo quod est uerba turgentia, & sufflata abiicit. Vtebātur etiam Romani ampulla ad hauriendas potiones. Suet. in Domit. Prandebat ad satietatē, ut non temere super cenam præter Marcianum malum, & modicam in ampulla potiunculam daret. Est etiam Ampulla, tumor inflatus, quem & Bullam uocamus.

AMPVLLARIVS, rii, substantiuum, artifex ampullarum. Plaut. Rud. quiuis dicet ampullarium optimū esse opere faciundo corium. Ampullarius, a, um, adiect. ut Ampullariæ unctiones. Pla. Stic. malacia ampullarias. Ampullaceus, a, um, quod ex ampulla est: ut, Frustum ampullaceum.

AMPVLLOR, aris, [Insoperbire, gonfiare,] ab Ampullo, superbio, turgeo. Sueto. in Dom. & Hor. 2. epist. Tragica desæuit, & ampullatur in arte.

AMPVLLACEA pyra, quæ ab ampullæ forma nomen habent. Pli. lib. 15. cap. 15.

AMPVTATIO, nis. Cic. de Senect. Sarmentorum amputatio.

AMPVTO, tas, p. c. [Potare,] ἀποκόπτω, circumputo, abscindo, seu aufero. Ci. 5. de Fin. Quę sit ars agricolarum, quę circuncidat, amputet, erigat, extollat.

● **AMPYCVS**, Mopsi pater. Vnde, Ampycides, 12. Metam.

AMSANCTVS, locus est in medio Italiæ apud Hirpinos, sulfureas habens aquas, quæ quòd undique siluis angustijsque clausæ sint, tam pestilentem emittūt odorem, ut propius accedētes enecētur. Hinc factus est locus fabulæ, in Amsancti uallibus inferorum spiraculū esse. Cice. 1. de Diuinat. mortifera quædam pars est, ut & Amsancti in Hirpi-

in Hirpinis,& in Asia Plutonii,quæ uidimus. Virg.7.Aen. Est locus Italię in medio,sub montibus altis,Nobilis,& fama multis memoratus in oris,Amsancti ualles.

AMULA,p.c.ἀλεξιφάρμακον,genus uasculi ad aquam gestandam,quod religionis,& expiandorum malorum gratia gestabatur: dictum quasi amola,ab amoliendis periculis.Diminutiuum Amulula.

AMULETUM,p.p ἀλεξιφάρμακον,omne genus remedii aduersus cuncta mala medicamenta,præsertim ueneficia.Pli.Infantib alligatur turcmum,amuleti ratione,formam uasculi habens.

AMULIUS,ἀμούλιος,Procæ filius,& Numitoris frater qui regnum fratri abstulit, atque omnem eius stirpem uirilem necauit. Fratris quoque filiæ,Rheæ Syluiæ,per speciem honoris,cum Vestalem eã legisset,perpetua uirginitate spem partus ademit.Liu.1 ab urb.

AMURCA,[Fece dell'oglio,]ἀμόργη,sordes olei,quæ præcedunt.nam quæ sequuntur,fæces uocantur Virg.Geo.1.nigra perfundere amurca.Hinc examurcatus,sordibus purgatus.

AMURCARIA dolia,in quæ amurca infunditur.Cato de re rust.c.10.

AMUSSIS,[Archipenzolo,]στάθμη,per duplex ss,fabrorum,& lapicidarum regula,qua ad dirigenda ligna,saxaque utuntur. Sed late pro omni ordine ponitur.unde Amussim aduerbium,& compositum Adamussim,pro perfecte.Var.l.2.de re rust Numerus non est adamussim,ut cum dicimus,mille naues isse ad Troiã,cẽtũuirale esse iudiciũ Romæ,& iudiciũ adamussim factũ apud Gell.Hinc Amussitata,ad amussim facta.Pla.in Mil.amussitata indoles.Nonius.

AMUSIUM,uentis discernendis excogitatum organum,ut ait Cœl. Vitr.lib.1.cap.6.locus ita expolietur,ut amusium desideretur.

AMYCLAS,ἀμύκλαι,pluraliter nomẽ est urbis Laconiæ,Tyndari regia,in qua nati sunt Castor,& Pollux.Alia est in Italia inter Terracinam,& Fundos in paludib.a Laconibus cõdita,iuxta Seruium: cuius ciues,cum Pythagoricam sectam sequerentur,& abstinerent cæde animalium,nec uicinæ paludis serpentes interimerent,ab illis deleti sunt.Alii non a serpentibus,sed hostium repentino aduẽtu hanc urbem deletam prodiderunt:nam cum aliquoties falso nũciatus esset aduentus hostium,postea cautum est,ne quis amplius nunciaret.Inde ex improuiso captæ sunt Amyclæ. Hinc prouerbium,Loqui uolo:nam scio Amyclas tacendo periisse.

AMYCLÆUS,a,um,ἀμυκλαῖος.

AMYCUS,ἄμυκος,Neptuni,& Melies nymphę filius,Bebryciorum rex qui aduenas in Bebrycium nemus ad cæstuum certamen prouocabat,& insidiis circumuentos ibidem interficiebat. Cum itaque Argonautæ in Bebrycium uenissent,Pollux ab eodem ad certamen prouocatus,cognitis insidiis,socios conuocauit,& ab iis adiutus Amycum interfecit.Virg.5.Aeneid.Qui se Bebrycia ueniens Amyci de gente ferebat.

AMYDON,p.c.ἀμυδών,ciuitas Pœoniæ,quæ auxilia misit Troianis. Iuue Sat.3.Hic alta Sicyone,ast hic Amydone relicta.

AMYGDALA,læ,p.c.[Mandorla,]ἀμυγδάλη,nux Græca,quæ & Thasia dicitur.Amygdalum,etiam neutro genere dicitur pro fructu. Palladius:Græci asserunt nasci amygdala scripta.

AMYGDALUS,[Mandorlo,]ἀμυγδάλη,arbor,amygdala ferẽs.Col.l.3. Amygdalus,si parum ferax erit.Hinc Amygdalinus,na,num,p.c. Serenus:Fertur Amygdalinæ succus nucis esse bibendus.

AMYGDALITES,ἀμυγδαλοειδής,Dios.herba est genere tithymali,a similitudine foliorum amygdali,quæ & Corymbites dicitur,& Platyphyllos a latitudine foliorum.Pli li.26 ca.8.

AMYLON,ἄμυλον,placentæ genus,quod ex tritico fiebat,aut siligine sæpius elota,ita dictum,quod sine mola fieret. Macerabatur enim sæpius quotidie triticum,aut siligo,donec ita mollesceret,ut cremor exprimi posset,qui deinde in sole siccabatur. A uulgo Seplasiariorum unica litera immutata,Amydon uocatur. Rationem cõficiendi amyli uide apud Pl.l.18.c.7.& apud Cat.de re ru.c.87.

• AMYMONA,una ex quinquaginta filiabus Danai. Strabo lib. 8. Et fons iuxta Lernam.Plin.

• AMYNTAS,pater Philippi,Macedonum regis.

AMYSTIS,ἄμυστις,strenuæ potationis genus erat apud Thracas,cum potus ingurgitabatur,ut uinum in dolium infunditur,neque spiritu reciprocato,neque ore contracto. Vnde ἀμυστίζειν,Græci dicunt,pro ingurgitare,& sine respiratione affatim bibere.Ho.lib.1. Car Bassum Threicia uincat amystide.Alii Amystidem poculi speciem interpretantur,quo Thraces utebantur,quoties ἀμυστὶ καὶ ἀπνευστὶ,hoc est,citra labrorum contractionem,& spiritus reciprocationem,potare uolebant.

AMYTHAONIA,ἀμυθαονία,Elidis pars est,teste Stephano,ita dicta ab Amythaone Crethei filio.

• AMYTHAON,Melampodis pater.Virg.3.Geor.

• AMYZON,Cariæ oppidum.Plin.

A ANTE N

AN,ἦ,aduerbium interrogãdi,& pro nunquid ponitur[Dimmi,] Cic. An uero Romulus ille aut pastores,aut conuenas cõgregasse uidetur?Sed aliquando trãsit in uim τοῦ [se] cum sermo dubitatiuus est, & tunc fere subiunctiuo iungitur:ut,Nescio,an pater uiuat.

ANA,siue(ut apud Melam legitur)Anas(ἄνας,Ptolemæo)fluuii nomen est apud Hispanos,qui Bæticam,hoc est,Granatam,a Lusitania,quam hodie uocant Portugalliam,diuidit.Plin.lib.3.cap.1.& 22.Vulgo Guadiana.

ANABATHRA,ἀνάβαθρα,scalę,pulpita,gradus superiores scansiles.Iuu. Sat.7.conducto pendent anabathra tigillo.

• ANABIS,oppidum Hispaniæ.

ANACARDIUM,ἀνακάρδιον,arbor Indis familiaris,fructu auiculæ corculo non dissimili unde nomen putant inditum,rubente intus cruore,quo ueluti sanguine scatet.Ruell.lib.1.cap.37.

• ANACE,oppidum Achaiæ.

ANACHARSIS,ἀνάχαρσις,philosophus ex Scytharum genere,sapiẽtiæ admirandæ,ut scribit Cice.li.5.Tusc.qui studio cognoscendi ritus,& mores Græcorum,in Græciam se contulit,eodem tempore,quo septem Sapientes florebant.Hic leges aranearum telis quã simillimas esse dicebat,quod muscas quidem,& cetera eius generis infirmiora animalia irretirent,a fortioribus autem perrumperentur.De genere mortis eius tradit Laertius:a fratre suo,Scytharum rege,interemptum esse.

ANACHITES,ἀναχίτης,gemma omnium pretiosissima,quam Adamãtẽ uocamus:dicta quod uanos motus,animiq; lymphationes credatur abigere,& aduersus uenena habere uim antidoti Pli.l.ult.c.4.

ANACLINTERIUM,[Letticinolo,materazzo,]ἀνακλιντήριον,lectulus ubi quiescimus interdiu:apud Lampridium in Heliogabalo,Accubita:a quibusdam Stibadia dicuntur.Spart.in Cæsonio Commodo:Lectum eminentibus quatuor anaclinteriis fecerat.

ANACREON,ἀνακρέων,poeta lyricus,a quo metra Anacreontica dicta.Ortus ex Teo Ioniæ ciuitate:Amauit puerum formosissimum, nomine Bathyllũ. Hor.Non aliter Samio dicunt arsisse Bathyllo Anacreonta Teium.Periit acino uuæ passæ strangulatus,ut tradit Plin.lib.7.cap.7.

ANACTORION,ἀνακτόριον,herba est,quæ notioribus nominibus,ξίφιον,Græcis,& Latinis gladiolus appellatur.Dios.lib.4.

ANACTORIA,ἀνακτόρια,Stephano,oppidum Acarnaniæ,ad sinum Ambracium.Pl.lib.4.ca.1.Est item Ioniæ urbs in minore Asia,postea Miletus appellata:ut testatur idem l.5.cap.29.

ANADEMA,pen.p.ἀνάδημα,corona,aut simile capitis ornamentum. Lucr.li.4.Et bene parta patrum fiunt anademata,mitræ.

ANÆA,ἄναια,Stepha.urbs Cariæ contra Samum.gentilia,Anæus, ἀναῖος,& Anaites,ἀναίτης hinc ortus Menelaus Anæus,Peripateticæ familiæ philosophus,& historiarum scriptor egregius.

• ANADIPLOSIS figura,i.reduplicatio.

• ANADYOMENE,i.emergẽs quo nomine dictum est Apellis opus quod uenerem haberet e mari emergentem.Plin.

ANÆTICA,ἀναιτικά,oppidum maioris Armeniæ.Pli.li.5.cap.24.

ANAGALLIS,ἀναγαλλίς,herba quã Morgelinam,uel Gallinæ morsum uulgo uocari,Ruellio credimus.duæ eius a Plinio traduntur species,ueris colore distinctæ.mas florem habet phœniceum,fœmina cæruleum.

ANAGLYPHA,pen.c.[Cose di rilieuo,]ἀνάγλυφα,dicuntur uasa,aliave opera,sculpturis aspera,quæ scilicet ita exsculpta sunt,ut in eis imagines emineant: Anaglypta appellat Pli.li.33.cap.11.Martia.lib.4.

ANAGNIA,ἀναγνία,Ptol.ciuitas Herulicorum in Latio,ubi Antonius sorore Augusti contempta,& Cleopatra in uxorem ducta,monetam feriri iussit.Vir.li.7.Quos diues Anagnia pascit.

ANAGNOSTES,[Lettore,]ἀναγνώστης,lector.Cic.Attic.lib.1.anagnostes noster Sositheus.

ANAGYRIS,ἀνάγυρις,herba est grauissimi odoris,quæ ob id a rusticis lignum putridum uocatur.Huius folia,uirgasque si quis detriuerit,fœdissimo odore manus imbuit,quo non nisi frequenti lotione pot liberari Hinc factus est locus prouerbio.ut qui sibi offutura commoueat,ἀνάγυριν κινεῖν,hoc est,Anagyrin mouere dicatur.

ANAITIS,idis,ἀναΐτις,Deæ cuiusdam nomen:quæ in Sacasena Armeniæ regione præcipue colebatur Sunt qui tradant,hæc festa in memoriam uictoriæ,quam Cyrus de Sacarum gente retulit,esse instituta.Strab.li.11.

ANALECTA,[Immonditie della tauola,]ἀνάλεκτα,purgamenta cenarũ, quæ manu colligi solent,& extra triclinium efferri.Marti.l 7. Colligere longa nec turpe putat,dextra Analecta,ἀπὸ τοῦ ἀναλέγειν, hoc est,a colligendo,propterea quod manu colligerentur,non scopis euerrerentur.

ANALECTES,ἀναλέκτης,dicitur,teste Cœlio Rhod.li.13.ca.31.qui multa lectione exercitatus memoria est firmissima. ἀναλέγειν, enim est memoria concipere,& firmiter tenere.Seneca:Sua sit illi Satellius Quadratus,ut grammaticos haberet analectas.

ANALECTIDES,ἀναλεκτίδες,dicuntur,quibus e xylino lino,uel quauis materia,puellæ tanquam puluillis constipant scapulas prominentes,ut uideri plenlores possint.Ouid.3 de arte aman.Conueniunt tenues scapulis analectides altis.

• ANALITÆ,populi Arabiæ,apud Plin.

ANALOGIA,[Proprietà,proportione,conuenienza,similitudine,] ἀναλογία,

γία, accentu in pen. proprietas, proportio, conuenientia, similitudo. Cice. Quod analogiam Stoici, nos appellemus conuenientiam, si placet. Quinct. lib. 1. Analogia præcipue, quam proxime ex Græco transferentes in Latinum, proportionem uocauerant. Hæc est uius uis, ut id quod dubium est, ad aliquid simile, de quo non quæritur, referat, ut incerta certis probet: ut si quæratur, funis masculini, an fœminini generis sit, ex eius diminutiuo cognoscitur, quia funiculus, generis masculini est.

• ANALOGISMVS, uocatur a dialecticis firmum argumenti genus, quod a caussa ducitur propinqua: cui opponitur, epilogismus.

ANANTAPODOTON, schema, quo Græci frequentius utuntur, quã Latini, cum oratio aliquo membro destituitur.

ANAPAESTVS, ἀνάπαιστος, pes ex duabus syllabis breuibus, & tertia longa ex ἀνὰ re, & παίω, ferio, quod repercutiat dactylum sono reciproco. A Græcis ἀντιδάκτυλος dr, quasi dactylo contrarius. Ci. li. 2. Tusc. Non adhibetur ulla sine anapæstis pedibus exhortatio.

ANAPHALIS, ἀναφαλὶς, herba est, quæ notiore nomine Gnaphaliũ, & a quibusdam Centunculus appellatur.

• ANAPHE, insula una Sporadum. Plin.

ANAPHORA, p. c. ἀναφορὰ, seu Epanaphora, ἐπαναφορὰ, figura, quam nos Relationem, seu repetitionẽ dicere possumus, quæ fit quoties in principio singulorũ membrorum, aut uersuum eadem pars orationis repetitur, hoc modo: Verres calumniatores apponebat, Verres de caussa cognoscebat, Verres pronunciabat. Virg. 1. Aen. Nate meæ uires, mea magna potẽtia solus, Nate patris summi. Anaphoræ etiam scansiones, seu ascensiones signorum uocabãtur, ab Oriente circumactu mundi quotidiano factæ, ex inclinatione cæli uaria, nunc maiores, nunc minores. Firmicus: Sed istis tandiu uitijs, laborabit, quoad signi eius fuerit anaphora completa.

ANAPIS, p. p. ἄναπις, Siciliæ fluuius leniter decurrens, decem stadiis procul a Syracusis in mare defluens. Ouid. 5. Metam.

ANARIACAS, Straboni, Anariaci Plin. ἀναριάκαι Steph. populi sunt ad mare Caspium ad ortum incolentes: quorum oppidum Anariace, commemoratur a Stephano.

ANARRHINON, ἀνάῤῥινον, quod & Antirrhinum, herba est anagallidi similis, radice nulla, aut perexigua, semine uitulinas nares imitaote: unde & nomen habet. Pl. l. 25. c. 10. & Ruellius li 3. ca. 13.

ANAS, atis, p. genit. c. [Anitra,] νῆττα, auis notissima ex genere amphibiorũ: ita dicta ab assiduitate natandi. Mart. li. 13. Tota tibi ponatur anas, sed pectore tantum, Et ceruice sapit, cetera redde coquo. Est & Anas fluuius ulterioris Hispaniæ, Bæticam diuidens a Lusitania. De quo Pomp. Mela. lib. 2. Antiqui præterea Anatem uocabant anuum morbum, quo. Luetulæ laborabant Fest.

ANASA, ἄνασα, oppidum Carmaniæ, apud Pli. l. 6. ca. 28.

• ANASTROPHE est inuersio. i. duorum uerborum ordo præposterus: ut Italiam contra: pro contra Italiam.

ANATARIVS, ia, rium, [Quello che è dell'anitra, come le piume,] quod ex anate est, ut Anatariæ plumæ, siue quod ad anates pertinet, ut Anataria aquila, quæ anates uenatur, Pli. l. 10. ca. 3.

ANATHEMA, [Scommunica,] ἀνάθημα, idẽ quod detestatio, uel execratio. Item donarium, quod dijs suspenditur in columna, uel pariete templi ἀπὸ τοῦ ἀνατιθέναι, hoc est, a seponendo, uel suspendendo: aut certe ab eo, quod nefas esset ea loca mouere. Homines quoque sacri, quorum capita deorũ alicui dicata sunt, anathemata appellantur. Vide Budæum in Commen. linguæ Græcæ. Inde Anathematizo, detestor.

ANATICVLA, νηττάριον, Cice. 5. de Fin. Serpere anguiculos, euolare merulas, nare anaticulas, cornibus uti uidemus boues.

ANATINVS, na, num, p. p. Plaut. in Rudente. Vtinam fortuna anatina onne uteretur, cum exissem ex aqua, arerem tamen.

ANATOCISMVS, [Vsura dell'usura,] ἀνατοκισμὸς, est usuræ anniuersaria reuolutio, & quas usuras usurarum uocant. Cic. ad Att. l. 5. centesimas me obseruaturum cum anatocismo.

ANAVROS, ἄναυρος, fluuius Thessaliæ, ex Pelio monte fluens, quasi absque aura dictus. Lucan. lib. 6. Quique nec humentes nebulas, nec rore madentem Aera, nec tenues uentos aspiras Anauros. De hoc fluuio, uel potius torrente, unde plura apud Apollonium Argonaut. lib. 4.

ANAVSIS, apud Flaccum in Argon. procus est Medeæ, Alanorum & Heniochorum rex, postea a Styro ciuali interfectus.

• ANAX, uiri proprium, qui fuit Cœli, ac terræ filius. Cœl.

ANAXAGORAS, p. c. ἀναξαγόρας, Clazomenius philosophus in physicis præcellens, non modo generis gloria, & diuitijs, uerum animi quoque magnitudine clarissimus, quippe qui totum patrimonium suis sponte reliquit. & cum ab eis negligentiæ insimularetur, Quid ergo, inquit, nonne uos ista curatis? Mox abscedẽs, studio doctrinarum flagrans, cuidam ipsum ita compellanti, Nulla ne tibi patriæ cura est? dixerit, Mihi uero patriæ cura, & quidem summa est, digitum in cælum intendens. Hic cum post diutinam peregrinationem in patriam redijsset, possessionesque desertas uidisset, Non essem, inquit, ego saluus, nisi istæ perijssent. Vide plura apud Laertium,

• ANAXANDRIDES, comœdiarum scriptor Rhodius. Suid.

ANAXARCHVS, ἀνάξαρχος, philosophus Abderita, sectator Democriti. Hic habuit inimicum Nicocreontem Cypri tyrannum, a quo cõprehensus, coniectusque in pilam saxeam, ibique ferreis malleis contusus, adeo toleranter pertulit asperrimos illos cruciatus, ut uerbum illud memorabile conduplicauerit, Tunde, tunde Anaxarchi follem, Anaxarchum enim non tundis. Ad ultimum, amputationem linguæ minitãte tyranno, proprijs dentibus abscissam linguam in os eius ira patulum dicitur expuisse. Vide Laertium.

• ANAXARETE, puella Cypria. Ouid. 14. Metam.

• ANAXILAS, poeta comicus.

ANAXIMANDER, ἀναξίμανδρος, Milesius Philosophus Thaletis auditor, primus terræ, marisq; circuitus descripsit, & sphæram insuper construxit, ut inquit Laertius.

ANAXIMENES, ἀναξιμένης, philosophus fuit Milesius, Eurystrati filius, Anaximandri discipulus, successorq;, qui eo die obijt, quo Sardis a Cyro captæ sunt. Hic principium rerum aera opinatus est, quem genere infinitum, qualitatibus finitum aiebat, cuius condensatione, ac rarefactione cuncta gigni putauit. Solem, Lunam, ceterasque stellas a terra ortum habere.

• ANAXO, Ancæi filia.

ANAXYRIS, ἀναξυρὶς, herba est notissima, quam & Oxalidem Græci, & Latini Rumicem appellant.

ANAZARBA, ἀνάζαρβα, Stephano, oppidum est Ciliciæ, Dioscoridis illustrissimi Medici patria.

ANCAESA, [Vasi intagliati,] dicta sunt ab antiqs uasa, quæ cælata uocamus, quòd circum cædendo talia fiant. Ipsum quoque Cælare uerbum ab eadem caussa dictum est, d cum l permutata. Festus.

• ANCAEVS Samiorum rex.

ANCEPS, ipitis, [Dubbio, Dubbioso,] ἀμφίστομος, quod utrinq; acutum est. Anceps (inquit Festus) significare uidetur, quod ex utraque parte caput habet, ut securis, bipennis. sed magis a capiendo, quòd ex utraque parte æque capiatur, appellatum est. Lucil. Vecte, atque ancipiti ferro effringam cardines. Accipitur pro dubio, & ambiguo. Cic. pro Marcel. Incertus est exitus, & anceps fortuna.

• ANCHACES, nomen ducis in Persæ exercitu.

• ANCHEMOLVS, Rheti Marrubiorum regis filius. Vir. 10. Aen.

ANCHIALE, ἀγχιάλη, ciuitas Ciliciæ, de qua Strabo, post Zephyrium, inquit, Anchiale supra mare, Sardanapali opus. Ex hac urbe fuit Athenodorus, qui non a Sardanapalo, sed ab Anchiale Iapeti filia conditam uult Cydmi matre, a quo nomen uicino flumini.

ANCHISES, ἀγχίσης, Capyos filius, ante bellum Troianum nemorum latebras, & solitudines coluisse fertur, gregibus, & armentis intentus: quibus cum uacaret, a Venere adamari cœpit, & cum ea concubuit, unde natus est Aeneas apud Simoenta, Troiæ fluuium, ut scribit Seruius. Porro cum se Veneris concubitu usum fuisse iactasset, a Ioue fulmine est afflatus. Propterea dicunt eum Troianorum consilijs non interfuisse. Ardente Troia, cum nulla salutis spes appareret, senio confectum Aeneas humeris imposuit, secumque Drepanum usque Siciliæ urbem uexit, ubi fatis concessit. Virg. 1. Aen. Tu ne ille Aeneas, quem Dardanio Anchisæ Alma uenus Phrygiis genuit Simoentis ad undas?

ANCHORA, p. c. [Anchora,] ferreum instrumentum, quo naues retinentur, quod & a Græcis ἄγκυρα uocatur, unde & Latini uocem hanc proculdubio mutuarunt, κ tenue in suam aspiratam, & υ in ο commutãtes. Ci. 7. Ver. Vela fieri, præcidi anchoras imperauit. Et quia nautæ tempestate iactati, quando feliciter nauigandi nulla spes superest, ad anchoram confugiunt, qua iecta, nauim eodem in loco retinent, donec felicius nauigandi se offerat occasio: factum est ut Sacram anchoram prouerbialiter dicamus pro extremo perfugio. [Vltimo rifugio.]

ANCHORALIS, le, adiect. Plin. lib. 16. cap. 8. Vsus eius anchoralibus maxime nauium. Anchoralis tractus, Liu. 7. Bel. Maced.

ANCHORARIVS, [Anchoraio,] qui curam anchoræ habet.

ANCHORARIVS, a, um, quod ad anchoram pertinet: ut Funes anchorarij Hirtius: Storias ex funibus anchorarijs tres fecerunt.

ANCHVSA, ἄγχουσα, herba est lactucæ folijs, radicem habens digitali crassitudine, colore sanguineo, æstate manus inficiens, qua mulieres colorem purpureum malis inducunt.

ANCILE, per simplex l, pen. pro. scutum breue erat, auctore Festo, ita ex utroque latere recisum, ut nullus angulus uideri posset, & summum, infimumque eius latus medio pateret. Dictum, ab Am & Cæsum, quasi Ancisum: uel ab ἀγκὼν, quod est cubitus: uel ab ἄκος, remedium, quoniam pestilentiæ remedium fuit. Fertur Numæ Pompilij tempestate de cælo decidisse, unaq; editam uocem, omnium potentissimam fore ciuitatem, quandiu in ea mansisset. Itaque facta sunt eiusdẽ generis plura, quib. id misceretur, ne internosci cæleste posset. De hoc Ouid. lib. 3. Fastorum: Ecce leui scutum uersatum leniter aura Decidit: a populo clamor ad astra uenit. Et paulo post: Idque ancile uocat, quod ab omni parte recisum est: Quemque notes oculis, angulus omnis abest. Liu. lib. 1. Salios duodecim

Marti

Marti Gradiuo egit, tunicæ pictæ insigne dedit, & super tunicam, æneum pectori tegmen: cælestiaque arma, quæ ancilia appellantur, ferre, ac per urbem ire canentes carmina cum tripudiis, solenniq; saltatu iussit. Horat. lib. 3. Carm. Hoc ancilium declinauit cũ ait, Anciliorum nominis, & togæ. Iuuenalis uero adiectiuum posuit, cum dixit, Clypeis ancilibus.

ANCILLA, [*fante, serua.*] [δμωὴ], mulier serua. Nomen deductum putauit Festus ab Anco Martio, quod is in bello magnũ fœminarum numerũ ceperit. Siue quod antiqui Anculare dicebãt ministrare. Ex quo dij quoq; ac deæ feruntur coli, quibus nomina sunt Anculi, & Anculæ. Pli. li. 2. ca. 63. Terra mortalium semper ancilla.

ANCILLARIS, ris, re. Cic. Tusc. ancillari, sordidoque artificio.

ANCILLARIOLVS, ancillæ addictus, qui ancillam amat. Martia. lib. 12. Ancillariolum tua te uocat uxor.

ANCILLOR, laris, [*Seruire,*] δουλεύω, ministro, more ancillarum. Cic. in Salust. Non uni priuatim ancillatus sum.

ANCILLVLA, θεραπαινίδιον, dimin. ab ancilla. Ci. 1. de Orat. Iuris scientiam eloquentiæ, tanquam ancillulam adiunxisti.

ANCLABRA, uasa quibus sacerdotes utebantur. Anclabris (inquit Festus) est mensa ministeriis apta diuinis: uasa quoque in ea, quibus Sacerdotes utuntur, anclabra appellantur. Sunt qui legant Antlabra, ἀπὸ τοῦ ἀντλεῖν, hoc est, ab hauriendo.

ANCON, onis, siue Ancona, æ, pen. pro. [*Ancona.*] ἀγκὼν, urbs est totius Piceni celeberrima, portum habens insigni opere a Traiano Cæsare extructum. Nomen habet à situ, qui cubiti flexuram refert. Græci enim & cubitum, & locum cubiti modo sinuosum, ἀγκῶνα, appellant. Plin. lib. 3. cap. 13. Ab iisdem colonia Ancon, apposita promontorio Cumero in ipso flectentis se oræ cubito. Fuit item Ancon, apud Carthaginienses obscurum domicilium, in quod detrudebantur, quibus iratior erat tyrannus.

• ANCTERES, uincula, sub quibus labra uulnerum constringuntur.

ANCVS, ἄγκος, cogn[omin]ẽto Martius, quartus fuit Romanorũ rex, Numæ P[om]pilij ex filia nepos, qui & Latinos bello domuit, & Ianiculũ põ[te su]blicio urbi cõiunxit, Romanorũq; limites ad mare usq; promouit, ubi & Ostiã cõdidit. Reliqua uide apud Liu. lib. 1. ab Vrb. con. Dictũ autem uolunt Ancum ἀπὸ τοῦ ἀγκῶνος, hoc est, a cubito, quem incuruum habebat, nec poterat ea porrigere. Vide Seruium in illud Vir. 6. Aen. Quem iuxta sequitur iactantior Ancus.

ANC[VL]I, & Anculæ, dii, deæque ancillarum putabantur. Festus.

• ANCYLOGLOSSON, uinculum neruosum sub lingua. quod filum uulgo appellatur.

ANCYRA, ἄγκυρα, nomen duarum urbium, quarum altera est Phrygiæ, Altera Galatiæ. Dicta Ancyra ab anchoris nauium captarum a Mithridate, quas Ptolemæus Aegypti rex suppetias Gallogręcis miserat. Vide Steph. Et Pli. li. 5. ca. ult.

ANDABATAE, [*Combattenti alla cieca.*] ἀνδαβάται, Cice. Trebatio. Quem antea ne andabatam quidem defraudare poteramus. Andabatæ fuerintne populi clausis oculis soliti pugnare, an gladiatorũ genus qui clausis oculis tẽderẽt ĩ aduersariũ, an potius lusus genus, ut propemodũ ex Seneca licet cõijcere, nondũ satis cõpertum est.

ANDANIA, ἀνδανία, Stephano, oppidum Peloponnesi. Stra. li. 8.

ANDANIS, ἀνδανίς, fluuius [C]armaniæ regionis. Pli. l. 6. cap. 23.

ANDEGAVI, Galliæ Lugdun[ensi]s populi, qui & Andes. Tacitus li. 3 Erupere primi Andegaui, ac Turonij. & Plin. li. 4. ca. 18.

• ANDELVS est Hispaniæ ciuitas.

ANDES, um, populi inter Celtas, Carnutibus, & Turonibus finitimi ac ducatui Bituricensi, oceanoque proximi, quos Ligeris flumen alluit. Pli. Andegauos appellat, Cæsar Andes.

ANDES, uicus non procul a Mantua, Virgilij patria.

ANDINVS, adiec. ut Andinus uates: [*Virgilio.*] cantus Andinus. Sil. li. 8. Mantua musarum domus, atque ad sydera cantu Euecta Andino, idest Virgiliano.

• ANDOCIDES, unus ex decem præcipuis Atheniensium oratoribus.

• ANDRACHNE, portulaca, & andrachne ἀγρία, siluestris portulaca: & herba, quam illecebram uocant.

ANDRIA, ἀνδρία, Phrygiæ oppidum, apud Pli. li. 5. ca. ult. Ste. præterea Andriam in Elide collocat, & alteram in Macedonia.

ANDRIACA, ἀνδριακὴ, Ptolemæo, oppidum est in Media, & alterum in Lycia: Rursum aliud in Thracia, Straboni.

ANDRISCVS, p. c. ἀνδρίσκος, Ciliciæ mons, ut inquit Strabo lib. 14. Quo etiam nomine dictum est flumen quoddam eiusdem regionis, non procul ab Amani portis, apud Pli. li. 4.

• ANDROCLVS, philosophus fuit.

ANDRODAMAS, ἀνδροδάμας, lapis est ex genere hæmatitarum colore nigricante, pondere ac duritia insignis, qui attritus coti succum reddit sanguineum. Vide Pli. li. 36. cap. 20. Est præterea Androdamas, gemmæ nomen, quæ argenteum nitorem habet, ut adamas quadrata, & semper tessellis similis: cui Magi putant nomen impositum ab eo, quod impetus hominum, & iracundias domet ἀπὸ τοῦ δαμάζειν τοὺς ἄνδρας, hoc est domandis uiris. De hac Plin. lib. 37. cap. 10.

• ANDRODAMVS, Rheginus, qui Leges Chalcidensib. tulit.

• ANDRODVS, Codri Atheniensium regis filius. Gel.

• ANDROGEOS, Minois Cretensium regis filius.

ANDROGYNOS, p. c. [*Hermaphrodito.*] ἀνδρόγυνος, qui utrunque habet sexum, maris & fœminæ. Ci. 1. de Diuin.

ANDROMACHE, p. c. ἀνδρομάχη, Eetionis regis Thebarũ, quæ in Cilicia sunt, filia, & Hectoris Troiani uxor, & mater Astyanactis, quæ a uirili pũgna nomen sortita est. Fuit enim uirili animo & quędam ueluti uirago. Hãc mortuo Hectore Pyrrhus in Græciam adduxit, & ex ea Molossum filium suscepit: postea que Heleno uati Priami filio eam uxorem tradidit, regniq; portionem eidem assignauit.

ANDROMEDE, p. c. ἀνδρομέδη, Cephei, & Cassiopes filia, quæ ob matris superbiã, quæ se Nereidas forma antecellere gloriabatur, a Nymphis scopulo fuit alligata, & ceto deuorãda exposita, sed Persei uirtute liberata, qui illac opportune iter faciens, & cetum interemit, & Andromedẽ uxorem duxit. Postremo Mineruæ beneficio, inter astra collocata dicitur. Oritur in parte piscium duodecima.

ANDRON, [*L'androne.*] ἀνδρὼν, a quibusdã putatur eẽ locus in ędibus parietibus undique septus, sed fere sine tecto. Pli. in epi. interiacens andron parietem cubiculi, hortique distinguit. Festus locum esse ait in ædib. longitudine angustiorem, in quo uiri plurimum uersantur, ut γυναικεῖον in quo mulieres. Suidas quoque Andronẽ interpretatur locum in ædib. in quem uiri solent conuenire: Dicebatur etiam Andronitis quod in eo uiri sine interpellationib. mulierum uersarentur. Vitru. l. 6. ca 9. Est etiam Andron, ut scribit Ptolemæus, oppidum inferioris regionis Nili.

• ANDRONICVS, Rhodius Peripateticus. Stra. & Gel.

ANDRONIVM, medicamentum est uuæ, quæ in fine fauciũ nasci solet, curandæ utile. Eius cõfectionẽ uide apud Celsum l. 6. c. 14.

ANDROS, siue Andrus, ἄνδρος, insula est una Cycladum, Eubœæ adiacens: de qua Pli. li. 4. c. 12. Est item Andrus, insula Oceani Septentrionalis, inter Hyberniam, & Britanniam. Pli. l. 4. ca. 46.

ANDROSAEMON, ἀνδρόσαιμον, herba est similis Hyperico, cauliculis tamen maioribus ac magis rubentibus. Florem habet lutei coloris, qui digitis attritus, succum emittit sanguini similem: unde & nomen habet. αἷμα, enim sanguinem significat. Vide Plin. lib. 26. cap. 5.

ANDROSACES, ἀνδρόσακες, herba est in maritimis Syrię locis copiosissime proueniens, alba, carens folijs, folliculos in cirris habens. Pli. lib. 27. cap. 4.

ANELLVS, [*Anelletto.*] μικρὸς δακτύλιος, diminut. ab anulo. Horat. in Ser. Cum tribus anellis, modo lęua Priscus inani. Ci. Cuius imaginem in poculis, & anellis habebant.

ANEMO, fluuius est in octaua Italiæ regione, apud Pli. l. 3. ca. 15.

ANEMONE, p. p. ἀνεμώνη, herba florem habens eiusdem nominis, statim euanescentem, quem poetæ fabulantur ortum esse ex sanguine Adonidis, ab apro interempti Nicander in Thera. & Theocritus in Bucol. Flos purpureus, aspectu satis amœnus, sed nulla odoris gratia commẽdatus. Vnde ortum est prouerbium ῥόδον ἀνεμώνῃ συγκρίνεις, hoc est, Rosam cum Anemone confers. Dicta putatur Anemone, quod nisi uento flante (quem ἄνεμον, uocant Græci) non aperiatur.

• ANEMOREA, oppidum Phocidis apud Hom.

• ANEMOSPHOROS, herba ex genere naporum.

ANETHVM, ἄνηθον, genus herbæ boni odoris, etiam hodie in officinis nomen retinens, ructus mouens, tormina sedans, & singultus cohibens. Pli. li. 20. cap. 18.

ANFRACTVS, [*Via torta.*] περίοδος, obliqui uiarum flexus, in sese recurrentes, ab Am, & frango, quod recta uia sit interrupta. Cæsar: si nullus anfractus intercederet, M. D. pass. aberat. Transfertur & ad alia, accipiturque pro quouis circuitu, [*Giro, circuito.*] Cice. de Par. Ora. Oratio circumscripta longo anfractu. Legitur & Anfractum neu. gen. apud uetustissimos: Accius Eurysace, citante Nonio. alta patris terrarum anfracta reuisam.

ANGARI, ἄγγαροι teste Suida, nuncij erant regij apud Persas, quod nomen postea latius usurpari cœpit pro quibusuis, qui seruorũ aut iumentorum onera baiularent. uide Cœl. Rhod. li. 18. cap. 8.

ANGARIA, p. p. [*Angaria, grauezza*] ἀγγαρεία, dictio Persica, ut inquit Suidas, proprie seruitus coacta. Vnde si quis cogitur plus soluere publicanis, quam liceat, angaria est. Inde ἀγγαρεύω, cogo. Apud Persas erat ἀγγαρήϊον δρόμημα, cursus pernicissimus equitũ, ut scribit Hero. in 8. Vnde nomen angariæ, & perangariæ in libris iuris lectitatum manauit: Est enim nomen Persicum.

ANGARIS, mons est Idumææ, apud Pli. l. 5. cap. 13.

ANGELVS, ἄγγελος, Latine nuncius, nam officij nomen est, non naturæ. Semper enim spiritus sunt: sed cum mittuntur, uocantur angeli. Angelicum metrum Diomedi, celeritate nuncijs aptum.

ANGELLVS, li, dim. A b angulo. Lucr. l. 2.

ANGERONA, [*La Dea del piacere.*] ἀγγερώνη, uoluptatis dea, quæ & Volupia dicebatur, cui sacra a Romanis instituta sũt, cũ Angina ciuitas uexaretur: ab angore tollẽdo sic dicta. Eius festa Angeronalia

sunt uocitata. Hinc Pontifices in sacello uolupiæ sacrũ faciebant.

Angina, pe.pr [*Squinantia,*] συνάγχη, genus morbi acutissimi, quo fauces anguntur, ac strangulantur: imperitũ uulgus medicorũ Squinantiam uocat, dicta angina, quod angat guttur. Plaut. Vellẽ me in anginam uerti, ut huic aniculæ fauces præoccuparem. Fest. Anginã uinariam habere dicuntur, qui uino suffocantur.

Angiportus, quarti ordinis: & Angiportum, [*Via senza capo, Angiporto,*] στενωπός, uia est exitũ non habens, uel uicus angustus, & flexuosus in modum anguis. quasi angustus ad portam aditus, ab angendo, & portu. Vlpian. Angiportum a portu dictum est, portus uero cõclusus, & munitus locus est, quemadmodũ & statio, ab importandis, exportãdisque mercibus nomẽ habens. Ter. in Adel. Id quidem angiportum non est peruium. Ci. 4. Verr. Vt omnibus in angiportis prædonis improbissimi statuæ ponantur. Alij Græco ἀγχί, quod significat prope deductũ uolũt, quia non longius extenditur,

• **Angitia**, Aeetæ filia, & Medeæ soror. & nemus apud Virg. l. 7.

Anglia, [*Inghilterra,*] Βρεττανία, quæ Britãnia ab eruditis dicitur, insula insignis in Oceano, quæ undique a circunfuso mari complexa est, nusquam iuncta continenti. quæ quondam ab albis rupibus, quas mare undique alluit, Albiõ dicebatur. Hanc primũ Troes incoluerunt, qui Troia disiecta fugerunt excisã patriã, Palladisque oraculo classe in hãc insulã migrauerunt, atque gygãtes tũc insulã senẽtes, multis uictos prœlijs expugnauerunt. Hãc postmodũ longo tẽporum tractu, Saxones, qui sunt illustres Alemaniæ populi, oppressere, agrosq;, & opes inter legatos Saxonum regina Angela diuisit. Atque ut linguæ pariter, & gẽtis memoria in deuicta insula sempiterna foret, ab Angela, cuius ductu uicta est, Angliam tellurem illam uocauit. Quanquam plerique Angliam ueluti nostri orbis angulum prædicent dictam. Sita est (ut inquit Pli. l. 4. c. 16.) ex aduerso Galliæ, Germaniæ, atque etiam Hispaniæ, licet longiore interuallo. Agrippa longitudinem eius prodidit esse DCCC. M. pass. latitudinem uero CCC. M.

Ango, gis, [*Affannare,*] ἄγχω, anxi, sine supino, idem est quod cruciare, uexare. Et modo ad animum, modo ad corpus, modo ad utrunque promiscue pertinet. Ad animum, Cic. epist. fam. li. 6. Audio te animo angi. Ad corpus, [*Trauagliare,*] Colum. li. 8. robustius angit imbecillum. Ad utrunque promiscue. Gel. Cum angerentur Romani, & pleraque Italia ad regem desciuisset. Plaut pro abiumo posuit in Aul. Tum anxisse aquam, siquis petet. Deducitur ἀπὸ τοῦ ἄγχω, quod est suffoco, strangulo: a quo Synanche morbus faucium acutus, ut dictum est in dictione Angina. Dicimus autem, angor animi, uel animo.

Angor, oris, [*Affanno, doglia,*] ἀδημονία, corporis uel animi cruciatus. Ci. 3. Tul. Angor, est ægritudo premens. Idem 1. de Fi. animus, excelsus, omni liber cura & angore. Hinc Anxietas, & anxietudo.

• **Angrus**, fluuius ex Illyricis uersus Boream fluens. Herod.

Anguiculus, [*Serpentello,*] diminutiuum ab anguis, Ci. de Fin.

Anguifer, p.c. signũ cæleste, quod a Græcis dicitur ὀφιοῦχος. Col. Anguifer cum mane occidit, tempestatẽ significat. Ci. de nat. Deo. Atque hæc quidem a tergo: prope caput autem Anguitenens.

Anguillae, [*Anguille,*] ἐγχέλυες, pisciũ solæ exanimes nõ fluitant: quas non ouo, non coitu procreari scribit Arist. Dictæ anguillæ, quod specie anguem repræsentent. Pli. l. 9. c. 51. Anguillæ atterunt se scopulis, ea strigmenta uiuiscunt, nec alia est earum procreatio. Plaut. in Pseu. Anguilla est, elabitur.

Anguineus, a, um, adiect. quod anguinum est, aut quod ex anguibus constat, ὀφιώδης, ut, Anguineæ comæ Medusæ, apud Ouid. 4. Tristium: & anguineus capillus Eumenidũ, apud Catullum. Item quod ad anguis similitudinẽ accedit: ut anguineus cucumer. Col. li. 1. ca. 9. hoc est oblongus, & ad anguis similitudinem contortus. Plin. dicitur Erraticus, li. 20. ca. 2.

Anguinus, a, um, idem: ut, Anguina uernatio, pro pelle quam uerno tempore angues exuunt. Pli. l. 30. c. 3. Anguinũ ouũ. Pli. li. 29. ca. 3.

Anguimanus, ni, elephantorũ epitherõ est, quod proboscis, eorum quæ manus uocatur, in omnẽ partem, anguium more, facile flectitur. Luc. l. 5. Anguimanos belli docuerunt uulnera Pœni Sufferre.

Anguinus, a, um, Ci. de Diu. Ceruix.

Anguipedes, a poetis dicti sunt Gygantes, [*Giganti,*] quasi loripedes, quod pedes tortuosos habuisse finguntur, sicut angues se tortuosos faciunt. Oui. 1. Met. anguipedem capetuo brachia cælo.

Anguis, [*Serpente aquatile, serpe, biscia,*] ὄφις, tam fem. quã mas. gen. serpentis genus satis notum, & proprie illud (si Seruio credimus) quod in aquis degit. Frequentissime tamen etiam de terrestribus dictum inuenitur. Vir. 3. eclo. latet anguis in herba. Tacitus. anguẽ in cubiculo uisam narrare solitus est. Frequentius tamen mas. gen. profertur.

Angularis, & hoc lare, γωνιαῖος, quod habet angulos. Cato de re rust. cap. 35.

Angulatim, κατὰ γωνίας, aduerbium significans per angulos.

Angulosus, habens plures angulos, γωνιώδης, Pli. l. 37. c. 11.

Angulus, p.co. [*Angolo, cantone, canto,*] γωνία, a Geometris dicitur id, quod resultat ex duabus lineis in idem punctum desinentibus. In ædificiis item anguli dicuntur, ubi duo parietes coeunt. Item in agris, & regionibus, ubi duo latera conueniunt, atque in acutum desinunt, angulus appellatur. Cæs. 5. Bell. Gall. Huius lateris alter angulus. Et quoniam anguli in ædificiis reliquis partibus fere sunt obscuriores, & secretiores, factum est, ut angulus accipiatur pro loco quouis secreto, & abdito. [*Luogo secreto,*] Ci. in Cat. Nemo ullo in angulo totius Italiæ fuit. Angulatus, ta, tum. Ci. de na. deo. esse corpuscula quædam rotunda, alia angulata.

Angustia, [*Luogo stretto strettezza*] στενοχωρία, locus arctus, & minime amplus, cuiusmodi sunt montium fauces. Cæs. 5. Bell. Gall. angustius uiarum. Transfertur & ad alias res, ut, Angustia ærarij. Angustia etiam corporis, & animi [*Affanno, miseria, afflittione,*] Cæsar, Neminem, qui ei in tot rerum angustiis subueniret, habebat. Angustitas, atis, uetus nomen, pro Angustia. Actius: sed angustitatem inclusam, ac saxis squalidam. Nonius.

Angusta, [*Strettamente,*] aduerb. Cæs. 3. Bell. Ciuil. Ad rem frumentariam expediendam, qua anguste utebantur.

Angusto, as, [*Stringere,*] στενοχωρέω, quod est stringo. Luc. li. 5. Qua maris angustat fauces saxosa Carystos. Hinc Angustans, Angustatus, Angustandus, participia. Catul. Cuius iter cæsis angustans corporum aceruis. Cice. Somn. Scip. Omnis terra, angustata uerticibus, lateribus latior. Seneca de Tranq. uitæ: Angustanda patrimonia sunt.

Angustus, a, um, [*Stretto,*] στενός, ab angulus, arctus, quod anguli super coarctarentur: ut, Angusta domus. Cic. 1. de Fin. Angustissimæ fauces, Cæs. 1. Bel. Ciui. Angustiorib. foliis, Pli. l. 13. c. 21.

Anhelatio, onis, [*Difficultà di spirare,*] ἀσθματώδης, spirandi difficultas. Pli. li. 11. cap. 11.

Anhelator, [*Vn che non possa rihauere facilmẽte il fiato,*] ἀσθματικός, qui est suspiriosus, quod uitiũ consistit in spirandi difficultate. Pli. 11. Anhelatoribus, & in tussi nerutta cum por[...] x aceto datur.

Anhelitus, us, p.c. [*Fiato*] ipse spiritus, uel respirandi actu[...] Pla. in Epid. Animo male est, accipiam anhelitum.

Anhelo, as, p.p. [*Spirare, ansare,*] ἀσθμαίνω, ex Am, & Halo, m, in n, mutata, significat ægre halo: cũ ex labore uehementi, crebris quasi singultib, spiratur, ac respiratur. Col. li. 1. ca. 3. sudare, atque anhelare boues. Vnde & pro ardenter cupio per translationem poni consueuit. [*Desiderare ardentemente,*] Cic. in Cat. Catilinam furen[...] audacia, scelus anhelantem, pestem patriæ nefarie molientem, &c. Anhelatus, participium. Oui. in epi. Medeæ ad Iasonem: Isset anhelatos non præmeditatus ad ignes.

Anhelus, a, um, [*Ansante,*] ἀσθμαίνων, ἀσθματώδης, ægre anhelitum ducens. Vir. 1. Geor. Nosque ubi primus equis Oriens afflauit anhelis. Idem 2. Geo. Senibus medicantur anhelis.

Anicetum, ἀνίκητον, a quibusdam appellari semen, quod notiore nomine Anisum uocamus, auctor est Pli. l. 20. ca. 17. propterea q[uod] appetentiã excitet: a Græcis quæcũque orexim adiuuant, ἀνίκητα, dicuntur, quasi inuicta. Non aliam etiam ob caussam Dioscorides eandem appellationem anetho tribuit, li. 3. ca. 60.

Aniciana, pyri genus. Colu. li. 5. ca. 10 & Cato. cap. 7.

Aniensis, fluuius ad tertium ad urbe [...]rium. Ci. de Cl. Or.

Anigrus, p.p. ἄνιγρος, fluuius Thessal[...] in quo centauri ab Hercule uulnerati abluerunt sua uulnera. Vnde cum antea haberes aquas purissimas, Centaurorum sanguine sordidæ redditæ sunt, & impuræ. Auctor est Ouid. Meta. li. ult.

Anima, [*Alma, anima, fiato, & aria,*] ψυχή, corporum uiuentium, hoc est stirpium, & animalium tam rationaliũ, quã ratione carentium pars nobilior, qua unumquodq; illorum uiuit, alitur, sentit, aut ratiocinatur. Ea in stirpibus simplex ẽ, quã Altricẽ appellãt, qua scilicet illæ alimentũ attrahunt, retinẽt, & in uniuersas sui partes distribuũt, illisq; assimilant: & quod in alimoniã uerti nõ põt, excernunt. Brutis uero animantib. anima duplex est, quæ a nobiliori sua actione, Sentiẽs appellatur, sub se cõprehẽdẽs Altricẽ, nõ secus, ac que i tetragono trigonus cõprehẽdit. Longe aũt nobilissima homini est anima, quæ a ratione, qua solus homo utit, rationalis appellatur. Hæc res quidẽ una est, ex triplici autem actione tria sortit nomina, modo Altrix, siue Vegetatrix, modo Sentiẽs, modo Ratiocinatrix appellata. Accipitur item Anima, pro animo, pro uita, pro spiritu, de quibus uide testimonia in dictione Animus.

Animabilis, le, [*Animato*] adiect. qui animam, & spiritũ habet. Ci. 2. de nat. deo. hac animabili spirabiliq; natura, cui nomen est aer.

Animales, hostia, θυσία ψυχική, quæ ob id mactabatur, ut eius anima deo offerretur. Duo inquit Macrob. erant hostiarum genera. unum, in quo uolũtas dei per exta disquiritur: alterum in quo sola anima deo sacratur: quas Aruspices animales hostias appellant.

Animaduerto, [*Considerare,*] βάλλομαι εἰς νοῦν, idest, animum aliquo uerto, cogito, considero, [*Guardare, uedere,*] Plaut. Animaduerte hominem subalbidum. Cicero. 1. de Diuinat. animaduertis dormientem circumplicatum serpentis amplexu. Cum accusatiuo, mediante præpositione In, significat punire, [*Punire,*] oppugnare,

gnire, uerberare, iſ exercere. Ci. io Verr. Act. 3. ſtatueras animaduertere in eos. Interdum ſine præpoſitione. Idem io Ver. Act. 2. ea grauiter animaduertenda peccata, quæ difficillime præcauētur. Inuenitur etiam ablatiuo iunctū, cum præpoſitione A, uel Ab. [*Vendicare.*] Teren. in And. Ea primum ab illu eſt animaduertenda iniuria, id eſt, uindicanda.

ANIMADVERSIO, [*Conſideratione.*] quod modo conſiderationem ſignificat, Ci. 1. de Fi. intereſſe enim inter argumētū, cōcluſionēq. rationis, & inter mediorū animaduerſionē. Modo punitionē, quā κόλασιν, Græci nocāt. [*Pena, punitione, caſtigo.*] Idē 1. Offi. Omnis autem animaduerſio & caſtigatio contumelia uacare debet.

ANIMADVERSOR, κολαστὴς, punitor. Ci. 2. Off. Si acres ac diligētes eē uolum⁹ aīaduerſores uitiorū, magna ſępe ītelligim⁹ ex paruis.

ANIMADVERSVS, perſpectus, cognitus. Cæſar. Hac re animaduerſa Cæſar iubet ſigna conuerti.

ANIMADVERSVS, qui ſupplicio affectus eſt. Pau. Iure. Corpora animaduerſorum quibuſlibet petentibus, ad ſepulturam danda.

ANIMAL, [*Animale.*] ζῶον, ſubſtantia animata ſenſibilis. Pli. l. 10. ca. 63. Bipedum ſolus homo animal gignit. Ci. 1. de legibus. Animal prouidum & ſagax homo.

ANIMALIS, & hoc animale. [*Vitale.*] ψυχικὸς, quod eſt ex animali, ſiue quod habet in ſe animam. Animalis item dicitur ſpiritualis, [*Spirituale.*] Ci. li. 3. Tuſc. Siue illi animi ſint animales. Contrarium eſt Exanimalis, qui non eſt animalis. Plaut. in Bacchi. illum exanimalem ſaxo.

ANIMANS, [*Animante, animale.*] ſubſtantiuum fœm. uel neu. gen. ferè pro animali accipitur, quod Græci ζῶον, uocant. Ci. de nat. deo. Animantium aliæ corijs tectæ, aliæ uillis ueſtitæ. Inuenitur & genere maſculino. Hora. 2. Ser. haud petet ultro quenquam animantem. Ci. de Vniuer. A quo animante omnes reliquos contineri uellet animantes. Nonnunquam extenditur, præſertim in neutro genere, ad omnia quæ habent animam ut ſunt arbores, frutices, herbæ, quibus animam ineſſe conſtat, quam philoſophi recentiores Vegetatiuam appellant. nec animalia tamen, ſed animantia nuncupantur, ut docet Seneca. l. 8. epi. mor. Animans uero adiectiuū, idem eſt quod animam habens. Auctor ad Her. l. 4. res omnes animantes, & inanimantes ob oculos poterit ponere.

ANIMATIO, uerbale ab animando. Ci. de Vniuer.

ANIMATVS, [*Animato.*] διακείμενος, ab animo fit, ſicut a tunica Tunicatus, animo, aut uoluntate aliqua affectus, [*Diſpoſto.*] Ci. D. Bruto: Ita animatus eſſe debes, ut nihil facias niſi iuſſus. i. eā uolūtatē habere debes. Et animatus, qui habet animam. C. Tuſ. 5. Animatū quod eſt, id motu cietur interiore. Cōtrarium eſt Inanimatus, qui non habet animam. Ci. de Ami. res inanimatæ, atque mutæ. Animatus, us, uerbale nomen, idem quod animatio. Pli. l. 5 1. c. 3.

ANIMO, as, [*Inanimare, incitare.*] καταθαρσύνω, animum indueo, ſiue animum incito, & ſic ab Animus deſcendit. Cla. l. 3. peſtiferas animare ad prœlia taxos. Aliquando eſt animā inducere, & uiuificare. [*Vivificare.*] tuncq; ab anima, ſiue ab animo, cum pro anima capitur, deducitur. Col. li. 9. Diebus quibus animantur oua.

ANIMOSA, Ci. de Offic.

ANIMOSITAS, [*Ardire, coraggio.*] θύμωσις, impetus animi, ſedem habens in corde, quam Speuſippus definit eſſe impetum uiolentum partis animæ irrationalis.

ANIMOSVS, [*Valoroſo, coraggioſo.*] θυμώδης, ſiue qui eſt elati ſpiritus, quique ad iracundiam eſt procliuior. Ouid. Pyrrhus Achillei des animoſus imagine patris. Ci. in Cato. Ex quo fit ut animoſior etiam ſenectus ſit, quam adoleſcentia. Virg. quos animoſi Euri aſſidue franguntq; feruntque. Ea quoque animæ potentia, qua ad iram incitamur, Animoſa appellatur. Inuenitur etiam Animoſus, pro nodoſo, per tranſlationem poſitum. Virg. 3. Geo. Luxuriatq; toris animoſum pectus. Vbi Seruius animoſum interpretatur nodoſum. Non male tamen Animoſum pectus intelligere poſſumus quod animoſitatis indicium eſt.

ANIMVLA, [*Animetta.*] ψυχάριον, diminut. ab Anima. Seruius Sulp. ad Cic. li. 4. In unius mulierculæ animula ſi iactura facta ſit, tantopere commoueris?

ANIMVLVS, diminut. Plau. in Caſ. Mi animole, mea uita.

ANIMVS, & Anima, [*Animo, l'anima.*] ψυχὴ, in hoc differunt, quod anima ſit uitæ, animus conſilii. nā anima in homine eſt, qua uiuimus, & ſentimus, & mouemur: ita ut contineat uim uegetādi, mouendi, & ſentiendi: quæ omnia communia ſunt nobis cum ceteris animantibus. nam ipſa aluntur, creſcunt & gignunt, mouētur præterea, & ſentiunt. Animus, διάνοια, uero eſt, quo homines ſumus, quo ſapimus, & intelligimus: quæ uis non eſt ducta de potētia materiæ, ſed a deo immortalis de nihilo creatur eodem tēpore, quo & infunditur in corpus noſtrum. Ci. li. 1. Tuſc. ſic differit: Animū autem alij, animam etiam fere noſtri declarant nominari. nam & agere animam, & Efflare animā dicimus, & animoſos, & bene animatos, & ex animi ſententia. Ipſe autem animus ab anima eſt dictus. Sciendum tamen eſt, animum pro anima plerunque ſumi, ut apud eundē in Cat. Qui ſi in hoc erro, quod animos immortales credam, libenter erro. Contrariū eſt Inanimis, qui anima caret. Similiter Exanimus, ſiue Exanimis. Semianimus, qui ſemiuiuus eſt. Aliquando accipitur pro delectatione. [*Diletto.*] Pla. in Epi. E. Quur eā emit? T. Animi cauſſa. Hinc Vnanimis, qui unius eſt animi. i. uoluntatis. Quandoque pro ſpiritu, ſiue flatu, ac uento: unde anima uel animus nomen accepit. nam ἄνεμον, Græci dicunt, quē nos uētum. Ci. 1. Tuſc. Si anima animus eſt, fortaſſe diſſipabitur. [*Fiato*] Ter. in Adel. Animum recipe. i. reſpira. Pro eodem etiā legitur Anima, & (ut opinor) frequentius, quām Animus. [*Aere*] Ci. de Vniu. Inter ignem & terram, aquam deus, animamque poſuit. Vir. 8. Aen. Quantum ignes, animæque ualent. Ponitur etiam pro animoſitate, & animi alacritate. [*Valore, forza, fortezza.*] Ci. Att. l. 2. Noſtris animus acceſſit: timor hoſtib. iniectus eſt. Animos quoque plurali numero, eleganter dicimus, pro quadam arrogantia. [*Orgoglio, & arroganza.*] Ci. pro Flac. Remittant ſpiritus, comprimant animos. Idem pro Cluē. Noratis animos eius & ſpiritus tribunicios. Legitur etiā Animus pro memoria, [*Memoria.*] ut annotauit Seruius in illud Vir. 9. ecl. Omnia fert ætas, animum quoq;. Frequenter etiam anima pro uita accipitur. [*Vita.*] Sal. quid reliqui habemus pręter miſeram animam? Iuue. I nunc, & uentis animam committe. Animā quoque pro animo poſitā legimus, hoc eſt, pro mente, [*Mente.*] Macrob. Tunc enim anima libera eſt, & nulla corporis cogitatione impedita. Sæpe pro halitu oris, ſiue ſpiritu. [*Fiato.*] Pla. in Aſi. an fœtet anima uxoris tuæ? Vir. 3. Ge. Animas & olentia Medi Ora fouent illo. Ter. ad fores acceſſi, animū compreſſi, aurem admoui. Pro eodem Græci ψυχὴν, dicunt, a uerbo ψυχάζω, refrigero. nam quæ plus æquo calent, anima, hoc eſt, ſpiritu, refrigeramus. Anima item capitur pro ira, [*Ira.*] Idē: Animam comprime. Hinc Animoſus, & Animatus, pro iracūdo: de quibus ſupra. Varro poſuit Animam pro ſono. [*Suono.*] Et Phrygias audire animas. Vir. pro ipſo homine [*Huomo*] Ite, ait, egregias animas, quæ ſanguine nobis Hanc patriam peperere ſuo.

ANIO, anienis, p.p. [*Teuerone.*] ἀνίων, nomen fluuii in agro Tyburtino, qui e ſublimi in uallem ſubiectam præceps fertur. Hor. & præceps Anio, & Tyburti lucus. Hinc Anienus, na, num, Proper. ſiue Aniena tuos tinxerit unda pedes. Anieni nomen indidit Anius rex Hetruſcorum, qui inſequens Cethegum filiæ raptorem, cum eum aſſequi non poſſet, in fluuiū inſiliit: ibique extinctus, ut Anio uocaretur, effecit.

ANISVM, ἄνισον, herba eſt, caulem, folia, & flores habens fœniculo ſimilia. Pli. l. 20. ca. 17. Aniſum a Pythagora inter pauca laudatur ſiue crudum, ſiue decoctum. fœtorem tollit manducatum: mox uino collutum uultum iuniorem præſtat.

ANITSVS, uiri Prænestini nomen: qui cum Cn. Flauio, Appij Cæci filio, Aedilis curulis fuit.

ANIVS, Apollinis filius, rex in Delo, qui habuit Andrum filiū. Vir. l. 3. Aen. Rex Anius, rex idem hominum, Phœbiq; ſacerdos.

ANNITOR, eris, p.p. [*Sforzarſi.*] φιλοτιμοῦμαι, & incūbo ad aliquid agendum. Saluſt. Piſo in Hiſpaniam quæſtor pro prætore miſſus eſt, annitente Craſſo. Ci. in Læl. natura ſemper ad aliud tanquam adminiculum, annititur. Anniſus, & Annixus. Liu. 5. reficere intercessores legis anniſi ſunt. Idem li. 4. ſumma ope annixi ſunt. Anniſurus & Anniaurus, idem dixit li. 5. & l. 2. Anniſurum, ut appareat exilio ſibi iratos.

ANNA, ἄννα, per duplex n, Beli filia, ſoror Didonis, quæ poſtquam mortuam ſororem uidit, & Carthaginem ab Iarba Getulorum rege occupatam, relicta ſede patria, ad Battum regem, qui Melitæ inſulæ imperabat, curſum arripuit. a quo iure ueteris hoſpitii benigne ſuſcepta, duos & ultra annos ibi māſit. ſed cū Pygmalionē fratrem iam cum armis aduentare didiciſſet, Battus ueritus potētiam illius, Annā ut inde abiret hortatus eſt. mox igitur mare ingreſſa, dum Cametam nauigare contenderet, ui tempeſtatis acta in Laurētē orā peruenit, ubi iā Aeneas, pacatis reb. & ducta uxore Lauinia, imperabat. Hic rū forte ſolo Achate comitatus, in litore nudis pedib. ambulabat. qui cū errātē Annā aſpexiſſet, & uix ſibi perſuadere poſſet eā eſſe, tādē agnitam cōpellat. Timuit illa principio, ſororis caſum ante oculos ponēs: poſtea uero ab illo benigne inuitata, i regiā cū eo pfecta eſt. cui mox Lauinia, amorē cōiugis ſuſpectū habēs, tēdere inſidias cœpit. ſed Anna in ſomnis a Didone monita, ut infauſtam domum relinqueret, ſtatim per feneſtrā ſe exiliit, cūq; citato curſu ad Numicium amnem peruenisſet, in eum ſe præcipitem dedit. Tum ad quęritantes eā ita loqui uiſa eſt: Placidi ſum Nympha Numici, amne perenne latēs, Anna perenna uocor. Quapropter læti conuiuia celebrarūt, eam p dea uenerantes; quem ritum poſtea longiſſimo tempore ſeruarunt.

ANNALES, [*Annali.*] ὑπομνήματα, ἐνιαύσια, dicuntur res geſtæ, quę de anno in annum in hiſtorias rediguntur. Vir. 1. Aen. Et uacet annales noſtrorum audire laborum. Hiſtoria res geſtas narrat, & ab ætatis noſtræ memoria remotas. Ci. l. 2. de Orator. Erat hiſtoria nil aliud niſi annalium cōfectio. Gellius ſic habet. Recte annales

historias appellaueris:sed non contimue,quicquid historia fuerit,
annales appellare possis.Sunt enim utræq; rerum gestarum narra
tio.Earũ ꝓprie rerũ fit historia,quib.gerẽdis interfuit is,qui nar-
ret.Annales uero;cũ res gestæ plurium annorũ,seruato cuiusq; an
ni ordine,memoriæ traduntur.Cũ aũt non per annos, sed per dies
singulos res gestæ scribũtur,Diariũ uocatur. Præterea historia nõ
solum res gestas longo ordine explicat,sed,& consilia quib. gestę
sunt,exponit:& conciones facit,& acies instruit, & situs locorum
describit. Annales singulorum annorum gesta breuissime notant.
unde Annales Pisonis,& Salu.historias dicimus.

Annalis,& hoc Annale,[*Annale,annuale,*] ἐνιαύσιος, qđ ad annos
pertinet unde Legem annalem dixerunt,quæ præscribebat legiti
mã ad petẽdũ magistratũ ætatẽ.Ci. de Leg. Aeuitatẽ annali legu
seruanto. Dicitur & tempus annale,quod est unius anni. Varro tẽ-
pora duorum generum sunt, unum annale, quod sol circuitu suo
finit,alterum menstruum,quod luna circumiens comprehendit.

Annarius,a,um,idem quod annalis: ut, Lex annaria ab antiquis
dicebatur,qua finiuntur anni magistratus capiendi. Fest.

Annascor,[*Nascere appresso.*] προσφύομαι,iuxta nascor. Gell. Dẽ
tes genuinos annasci annis fere bis septenis. Hinc Agnatus & a-
gnatio,in quib.subtrahitẽ n,quæ pro d,poneretur, & mutatur in g.

Annibal,[*Annibale,*] ἀννίβας, Amilcaris filius,quem adhuc impu
berem iureiurãdo ante aras pater astrinxisse fertur, ut cum primũ
per ætatem liceret,arma cõtra Romanos sumeret. quapropter iã
adultus in Hispaniam,inde per Galliam in Italiam traiecit,Alpi
bus,quo expeditius iter faceret,igni & aceto patefactis. Ibi occur
rentem Titum Sempronium consulem apud Trebiã profugauit:
Flaminium fudit ad Trasimenum lacum,postea tamen uires eius
a Fabio Maximo multum sunt imminutæ. sed rursus collectis ui-
rib tertio Paulum Aemilium & Terentium Varronem consules
creatos apud Cannas uicit: in quo prælio ad quadraginta millia
peditum,& duo millia,supra septingentos equites,cæsa dicuntur.
Cum urbem capere facillime posset, in Campaniam diuertit. &
Capuæ uoluptate detentus,omnem animi uigorem remisit. Po-
stea apud Nolam non mediocre damnum a Marcello accepit. De
inde a Carthaginiensibus, qui a P.Scipione acerrimo bello pre-
mebantur,ex Italia reuocatus, ab eodẽ apud zaman Aphricæ op
pidum pugna uictus ad Antiochum profugit, cuius auxilio bellũ
redintegrauit. Sed Antiocho quoq; debellato, Romani Anniba
lem sibi captiuum petierunt,quod Pœnus sentiens,ad Prusiam Bi
thyniæ regem confugit: a quo cum iterum deposceretur, Pœnus
Prusiæ leuitatem suspectam habens, hausto ueneno, uoluntaria
morte obiit Liuius,Plutarchus,Polybius.

Annibales,multi fuere, primus senior appellatus, Asdrubalis fi-
lius,quem Orosius li.4.dicit ob rem male gestam a Carthaginien
sibus lapidibus obrutum:Liuius autem cruci adfixum tradit. Fuit
item Annibal huius filius,qui missus est ab Amilcare duce in Lily
bæum,quod a Romanis oppugnabatur,ad Siculos in officio con-
tinendos:Polybius. Fuit præterea Annibal alius Rhodius dux itẽ
Carthaginiensis in eodem bello,qui tandem a Romanis intercce-
ptus est. Fuit postremo Annibal Amilcaris filius, qui omnes hos
fama,uirtuteque superauit.

Anniculus [*D'un'anno.*] ἔτειος, ἐτήσιος,quod est unius anni:ut Anni
culus puer,Annicula puella. Nec de animalib. tantum,sed etiam
de inanimatis:ut,Anniculæ uites. Pli. lib. 13. Vide Vallam eleg.
libro 1.cap. 5.

Annifer,adiect.Pli.li.19.ca.7.

Anniuersarius,a,um,ἐτήσιος,quod singulis annis statuto tẽpo
re reuertitur. Ci.i Verr.6. Mercurius sacris anniuersarijs colebat.

Annominatio,est,inquit auctor ad Herẽ.li.4.cum ad idem uer-
bum & nomen accedit commutatione uocũ,uel additione unius
literæ,aut literarũ:aut syllabæ, aut syllabarum; aut cum ad res
dissimiles similia uerba accommodantur. Græce,παρονομασία.

Annona,æ.p.p.[*Ricolta,uitto,uettouaglia,*] βίος, ab anno inchoari ui
detur. Hoc enim nomine non solum fruges comprehẽduntur,ue-
rum etiam omnia quæ annus suppeditat ad alimoniã nostram.
Colum.li.9. Vel lactis annona permittit. Ci.l.2.de Diu. Putarem
annonam in macello cariorem fore. Iuuen. His opibus nunquam
cara est annona ueneni.

Annonarius,a,ũ,[*Cosa che appartiene alla uettouaglia,*] σιτηρέσιος,
quod ad annonã pertinet,ut Lex annonaria, τροφικὸς νόμος,quã
Clodius tulit. Asconius. Vegetius Annonarias ea pẽsas uocat eas,
frugum pabuliq; species, quas prouinciales militibus expẽdunt.

Annosus,a,um, [*Vecchio,carico d'anni,*] πολυετὴς,multorũ anno-
rũ:ut Annosa mater,Col.li,6.c.28. Annosũ Falernũ Mar.l.6. An
nosa ornus [*Antico,*] Vir.2.Ae. Annoso degit in æuo. Pl.l.4.c.12.

Annotator,oris,qui aliquid annotat. Pli.in Paneg. spectator,an-
notatorque conuiuis tuis immines:ut uidelicet notes,quãtũ quis
que aut edat,aut bibat.

Annotinus,[*D'un'anno,*]unius anni,ab Annus. Col.li.4. c.24.

Annoto,as.p.c [*Annotare,*] ὑποσημειοῦμαι,ὑποσημαίνω, noto, iscri
bo,signo. Lactan.li.5. ausus est libros suos nefarios ac dei hostes
annotare. Annotare etiã dicitur,qui memoriæ caussa aliquid re-
fert in commentarium suum. [*Scriuere.*] Colu.li.12.c.3. memi-
nisset,atque annotaret,quid,& quando,& cui dedisset.

Annonatinus,na,nũ,p p.σιτηγικός, quod ad annonã pertinet:
ut,Naues annonarinæ quib.annona cõportatur.ut Cæs. in Com.

Annularius,ij,[*Orefice.*]opifex annulorum. Ci.in Acad. An sibi
erit quærendus annularius aliquis.

Annulus,li. Vide Anulus.

Annumero,as,uide numero as.

Annuncio,as,are,[*Annontiare,*] nunciare. Cic. Att. Eiq; salutem
annunciabis. [*Salutare,*]

Annuo,is,ere,[*Consentire,*] συνανεύω,nutu,id est, capitis signo assẽ
tior. Vir.9.Aen. Annuit,& totũ nutu tremefecit Olympũ. Annue
re,pro affirmare,[*Affermare,*] Plaut. Bacch.uenturum annuo.

Annus,[*Anno.*] ἐνιαυτὸς, ἔτος,tempus est 365 dierum & horarũ cir
citer sex,quo sol cursum suum cõficit. Nominis ratio uarie tradi-
tur. Quidam dictum existimant ab Am,circum,& No,suo, Ser.
ab annulo deducit,ꝙ in se redeat,quasi annulus:ad quã originem
etiam Vir.alludere uidetur,cum ait, Atq; in se sua per uestigia la-
bitur annus.nam mensibus in se currentib.uoluitur. Sol enim per
duodecim Zodiaci signa excurrens annũ conficit.unde apud Ae-
gyptios,ante inuentas litteras,dracone picto suã mordente caudã
indicabatur. Alij a Græco ἀνανεόω,deriuãt,quod est renouo,quia
semper renouatur. Alij Græco ἔνος,unde & τρ. ενος,dicunt,quod
nos Trimum. Triplex autẽ olim fuit annus: Lunaris,trigita dies
habens: Solaris qui duodecim cõtinet mẽses, qui dicitur solis an
fractus,cum peractis 365 dieb. & quadrante,ad eadem siderũ lo-
ca redit:qui etiã annus uertens dr. Item magnus annus,quem esse
uoluerunt omnib.planetis in eundem locum recurrentib. Et hoc
fit secũdũ Ciceronis Hortensiũ post annos duodecies mille nõ-
ingentos,quinquaginta quatuor solares. Anni uero quatuor sunt
tempora,diuisa in ternos menses. Ipsorum quoq; temporum fa-
ciunt talem discretionem,ut primo mense,Ver nouũ dicatur, se-
cundo adultum,tertio præceps uel extremum.unde est, Extremæ
sub casum hiemis. Idem quoq; de æstate,autũno,& hieme dicen-
dum est. Annũ primo Eudoxus,post Hipparchus, deinde Ptole-
mæus,ad ultimum Cæsar deprehendit. Annus Saturni,a quibus-
dam dicitur; qui est quadraginta annorum. Annus Arcadum trã
mestris fuit. Aegyptij Lunæ senio annum terminabãt,apud quos
etiam singula millia annorum quidam uixisse produntur.

Annuus,a,um.[*D'un'anno,*] ἐπέτειος,quod unius anni spatio conti
netur,sicut Diurnum,quod diei. Cic. Cassio lib.15. hanc prouin-
ciam,senatus,& populus annuam esse uoluit. annuum quoq; dicĩ
mus,quod fit singulis annis. Vir.1.Geor. Atque annua magnę Sa
cra refer Cereri. Annua absolute, dicuntur alimenta in singulos
annos.[*Alimento.*] Iuuen. Sunt quæ tortorib.annua præstẽt. Suet.
de Tib. Peculio,concesso a patre,præbitisq. annuis fraudauit.

• Anodina,uocantur medicamenta,dolorem sedantia.

• Anomalia,inæqualitas,& analogiæ contraria Gell.

Anonis,p.p.quæ & Ononis[*Bonaga.*] ἀνωνίς,herba est ex genere
aculeatarum, quam recentiores herbarij Restam bouis appel-
lant. Vide Diosc.lib.3.

Anquina,p.p.funis nauis,quo ad malũ antenna cõstringitur. De
qua Cinna, Atq; anquina regit stabilem fortissima cursum.

Anquiresna,[*Informarsi,fare inquisitione,*] ὀμφαλίζειν, antiquũ uer
bũ. Liu.4.Bel.Pun. Seu legibus,seu morib.mallet, anquireret.i.ut
uulgo loquimur,faceret inquisitionem. quod Cic.tum Quærere,
tum inquirere in aliquem dicit.

Anormis,me,[*Senza regola,*]sine norma,ἀνώμαλος,qui aliorũ nor
mam non sequitur. Horat.2.Serm. Rusticus,anormis.

Ansa,[*Manico d'ogni uase.*] λαβὴ,uasis ansis,utrinq; ꝓminens,quæ
scilicet manib. teneri solet. Vir.in Sileno: Et grauis attrita pende
bat cãtharus ansa. Ansa quoq; manubriũ, uel quicquid omnino
a toto corpore exit. Vnde ponitur quandoq; pro fibula,seu fixula
quæ calceis insuitur,περόνη,[*Fibia,*] Tibullus: Ansaq; compres-
sos alligat arcta pedes. In catenis quoq; Ansæ uocantur, anuli,
[*Anelli di catena,*]ex quorum cõnexione tota constat catena. Per
translationem ponitur pro occasione,[*Occasione*] Ci.de amicitia:
necesse erit cupere,ut sæpissime peccet amicus,quo plures det si
bi ansas ad reprehendendum.

Ansatus,adiect.quod ansam habet ut, Vas ansatum, Col.li.9.ca.
15. Plau. Persa. quis hic ansatus ambulat? Ansatum hominem eo
ioco dixit,qui incedit utroque brachio ansatum in modum ad la
tera applicato.

Anser,[*Oca,papero,*] χὴν,auis est nota. Hæc nocturnas excubias
celebrat:uigilias enim suas clangore testatur. Anseres olim publi
ce in Capitolio alebantur,quòd custodib.omnib.sopitis, Roma
nos ad defensionem arcis excitauissent,& arcem suis ueluti excu
bijs a Gallorum ui seruassent. Anserum autem alij domestici,a-
lij agrestes. Pli.li.10.cap.22.

ANSERCVLVS, li, χηνάριον, paruus anser. Col. li. 8. cap. 14.
ANSERINVS, a, um, χήνειος, qđ ē anseris. Pl. anserino adipe curant.
ANSVLA, [*Anella della catena.*] κρίκος, dim. ab Ansa, usus est August. li. 8. Confes. pro anulo quo sūt catenæ. quib. inquit, quasi ansulis quibusdam sibimet innexis (unde catenam appellāt) tenebat me obstrictum dura seruitute. In calciamentis quoq; Ansulæ uocant fibulæ, [*Fibie,*] quibus ligātur. Vale. li. 8 ca. 13. ille artifex in opere suo moneri se a sutore de crepida & ansulia passus.
● ANTACAEI, pisces qui Delfines magnitudine æquant. Strab. li. 7.
ANTACHATES, ἀνταχάτης, gemma, ex Achatę generibus, myrrham redolens, & ob id mulieribus grata. Pli. li. 37. c. 10.
ANTAE, tarum, [*Le bande delle porte,*] παραστάδες, tantum pluraliter, ostiorum latera dicuntur: a quibus Antepagmenta dicuntur ornamenta ualuarum, quæ antis affiguntur. Festus: Antæ sunt extremi ordines uinearum: unde nomen trahunt Antæ: quæ sunt latera ostiorum. Idem: Antes sunt quadraturæ, unde & Antæ dictæ sunt quadræ columnæ. Anta in singulari legitur apud Vitruuium: & Antarius, apud eundem lib. 10. ca. 3.
● ANTAEOPOLIS, Aegypti oppidum.
ANTAEVS, ἀνταῖος, gigātis Libyci nomē, Neptuni ex terra filij, magno ac procero corpore, quippe qui ī quadraginta cubitos excreuerit. Hic cū Hercule cōgressus, quoties mēbra labore defecta essent, tactu terræ recreabaš. qua re animaduersa Hercules, alte sub latū terræ cōtractū phibuit, pectoriq. suo arctius astrictū enecabit. Scribit Plutar. Sertoriū Romanorū ducē, apud Tygænā oppidū i sepulchro Antæi cadauer inuenisse. Euseb. in Chronicis scribit, Antæū palæstricæ artis fuisse doctissimum, & quorumcunq; certaminum, & ob id se arbitrari fictum, quòd fuerit filius Terrę.
● ANTALCIDES uir fuit Spartanus.
ANTANDROS, [*Antandro.*] ἄντανδρος, Phrygiæ urbs; ad Meridiē posita, quam habitauere Leleges, finitimi Cilicibus. Vir. 5. Aen.
● ANTAPODOSIS, figura, cum medijs primis, & ultimis respondent.
ANTARCTICVS CIRCVLVS, [*Australe,*] ἀνταρκτικὸς κύκλος, qui Arctico ex diametro opponitur, terræq. obiectu a nobis cerni nō pōt. Huius circuli centrum Polus antarcticus appellatur, qui Arctico polo oppositus est, & alio nomine Australis appellatur.
ANTE, [*Prima, inanzi,*] modo aduerbiū, modo præpositio ē. Aduerbium, quādo nulli deseruit casui, & significat antę [*Prima che,*] πρότερον, Virg. eclo. 1. Ante leues ergo pascētur in æthere cerui. Hoc n. accidit multis præpositionib. Nec mirū, quando aduerbijs etiā quibusdam liceat uim præpositionis assumere, ut pridie kalēdas, pridie Nonas. Itaq; Ante, Circū, Ante, post, & reliquæ tunc præpositiones iure appellantur, quando casib. adiunctæ trāsitionē facere ostenduntur, quod est proprium ipsarum: quādouero sine casibus ponuntur, sunt aduerbia. Sciendum, quòd Ante, & Post, cum casibus præponuntur, accusatiuum exigunt, ut ante multum, Post multum: cum uero casibus subijciuntur, ablatiuum. Plau. in Asin. Vix anno post exegi. Nisi malis dicere, Post, ibi esse aduerbiū. Ante præpositio, extra compositionem, quandoque personam, quandoque locum, quādoque tempus denotat, [*Dinanzi,*] ut Ante ora parentum, Ante templum, Ante duos annos. Componitur cum dictione incipiente ab a, ut Anteambulo, a c, ut Antecapio: e, ut Anteeo: f, ut Antefero: g, ut Antegradior: l, ut Antelucanus: p, ut Antepono: s, ut Antesto. Ab Ante fiunt deriuatiua, Antica, Anticum, Antes, Antenna, & huiusmodi.
ANTEA, [*Nel tempo passato,*] πρότου, aduerb. eiusdem significationis cum Ante, componitur ex Ante, & ea, ut ostendit Priscia. quamuis tantum tempus denotet. Horat. Epod. 11. Pecti nihil me, sicut antea, iuuat.
ANTE ALIOS, [*Innanzi à gl'altri, piu che,*] πρὸ τῶν ἄλλων, plus alijs. Vir. 3. Aen. O felix una ante alios Priameia uirgo.
ANTEACTVS, [*Cosa fatta innanzi, passata,*] participium ex Ante, & actus, prēteritum significatur Anteacta uita. Ci. pro Marcello: fructum anteactæ uitæ hodierno die maximum capit.
ANTEAMBVLO, as, [*Andare auanti,*] προπέμπω, præcedo, prægredior. Vnde Anteambulones dicti sunt, qui aliquem honoris gratia deducentes prēeunt. Hi a Græcis προπέμποντες, appellantur, qui uero sequuntur, ἑπόμενοι. Mar. li. 3. Anteambulo regis.
ANTECANIS, a Ci. de Nat. Deo. dicitur sydus illud quod a Græcis προκύων, inde nomen habens quòd ante maiorem Canem exoritur. Hic teste Higino, in lacteo circulo est defixus, pedib. ęquinoctialem circulum tangens. Spectat ad occasum, utpote, qui inter Geminos & Cancrum sit constitutus. Tres tantum habet stellas. Ab aliquibus Anticanis appellatur, sed illorum error, ex Græcæ dictionis compositione facile deprehenditur.
ANTECAPIO, is, [*Preuenire, anticipare,*] προλαμβάνω, anticipo, Sal. consul optimum factu ratus, noctem, quæ instabat, antecapere.
ANTECEDO, p. p. [*Andare innanzi,*] προέρχομαι, prēcedo anteuado, & cōstruitur tā cum accusatiuo, quā cum datiuo. D. Brutus Ciceroni: Biduo me Antonius antecessit. Antecedens, participium. [*Auanti,*] Plin. Antecedens annus. Cice. Antecedens dignitate.

ANTECELLO, [*Auanzare,*] ὑπερέχω, præcello. Ci. pro Cornelio: eloquentia ceteros antecellis.
ANTECELLENS, tis, particip. Ci. pro Mur. Catulum humanitate, sapientia, integritate antecellentem.
ANTECENIVM, [*Merenda,*] τὸ μετ' ἄριστον, cib. ante cenā. Appul. l. 1.
ANTECESSIO, onis, Ci. 1. Offic. caussas rerum uidet earumque progressus, & quasi antecessiones non ignorat.
ANTECESSOR, oris, [*Anticipatore,*] qui antecedit. Sue. in Vitel. agminis antecessores.
ANTECESSVS, siue Antecessum, πρόδομα, quod prius datur, ut post aliquid recipiatur. Sene. li. 4. de Benefic. Quid cui debeā scio. alija post longam diem repono, alijs in antecessum est. Et alibi: Bene credi tibi scio: itaque in antecessum dabo.
ANTECVRSOR, πρόδρομος, qui præcurrit: ab Ante, & Cursor. Cęs. 1. Bel. ci. cum antecursoribus Cæsaris prœlio commisso.
ANTEEO, is, [*Andare innanzi,*] πρόειμι, ὑπερέχω, tam datiuo quàm accusatiuo iungitur: & significat ante uado. Ci. 2. Offi. Barbarum districto gladio iubebat anteire.
ANTEEXPECTATVM, siue Antexpectatum una dictione (ut Seruio placet in illud Vir. li. 4. Ge. Ante expectatum positis stat in agmine castris) ponitur pro aduerbio temporis, & idem est, quod, ante quàm expectabatur.
ANTEFERO, p. c. [*Anteporre, superare,*] προτιμάω, antepono. Cic. Cæcinæ: Cum uel iniquissimam pacem iustissimo bello anteferrē. Antelatus, participium. Ci. de prouin. cons. Cum ipse ceteris omnib. esset omni honore antelatus. Anteferendo. Hora. 2. epi. Te nostris ducibus, te Graijs anteferendo.
ANTEFIXA, dicuntur, quæ ex opere figolino sub tectis affiguntur sub stillicidio. Festus, & Liuius.
ANTEGENITVS, [*Primogenito,*] πρωτερογενὴς, priore loco genitus. Hinc Antegenitalis, adiect. Pli. li. 7. ca. 55.
ANTEGREDIOR, [*Andare inanti,*] προκατέρχω, προϋπάρχω, anteuado Ci. 1. Offi. quod decet, id sū apparet, cū antegressa ē honestas.
ANTEHABEO, [*Anteporre,*] προτιμάω, præfero. sicut contra Posthabeo, postpono. Tacit. li. 4.
ANTEHAC, [*Nel tempo passato,*] πρότου, non modo significat ante hoc tēpus: ut Ter. in And. Quod antehac fecit, nihil ad me attinet: sed etiam Ante illud tempus. Sal. sæpe antehac fidem prodiderat.
ANTELOQVIVM, προτολογία, primus in dicendo locus. Macrobius. prætextato anteloquium detulerunt.
ANTELVCANVS, a, um, [*Inanti di,*] ἀμφίλυκος, λυκαυγὴς, quod est ante lucem. Ci. Catoni. Ex antelucano tempore usque ad horā diei decimam. Sic & Antelucanæ cænæ. Antelucani flatus, ἀμφίλυκοι ἄνεμοι, uenti sunt diluculo flantes, uerno præsertim tempore: sole autem inualescente cadentes.
ANTELVCO, [*Auanti giorno,*] λυκαυγῶς, & Anteluculo aduer. ante lucem Apul. li. 1. anteluculo furtim euadere.
ANTEMERIDIANVS, [*Auāti mezzo di,*] προμεσημβρινὸς, ab Ante, & Meridies, quod fit ante meridiem. Ci. Att. li. 3. Antemeridianis tuis literis rescripsi.
ANTEMNAE, ἀντέμναι, cum, m, ante n, urbs Sabinorum, quasi ante amnem dicta, quòd eam amnis præterfluat, de qua Virg. li. 7.
● ANTEMVS, untis, ἀντεμοῦς, fluuius Colchidis, Coraxos urbem præterfluens. Plin. li. 6. c. 5.
ANTENNA, [*Antenna,*] κεραία, lignum in naui, ubi uelum alligatur, a circumtenendo dicta. Virg. 3. Aen. Cornua uelatarum obuertimus antennarum.
ANTENOR, ἀντήνωρ, Troianus fuit, patriam prodidisse existimatus: quia & legatos, qui ad repetendā Helenā uenerant, suscepit hospitio, & Vlyssem intra mœnia dissimulato habitu cognitum non indicauit. Capta Troia, adiunctis sibi Henetis, & Paphlagonibus, in intimum maris Adriatici sinum sese contulit, ibiq; urbem condidit non procul amari, quam de nomine suo Antenorium appellauit. postea Patauium dictum est, & hodie Padua. De hoc Virg. 1. Ae. Antenor potuit medijs elapsus Achiuis, Illyricos penetrare sinus. & paulo post. Hic tamen ille urbem Patauii, sedesque locauit Teucrorum. Et Liuius in principio primi libri.
ANTENOREVS, a, um, adie. Luc. Antenorei dispergit unda Timaui.
ANTEOCCVPATIO, nis, Ci. de Orat.
ANTEOCCVPO, as, Ci. in Ora. ut ante occupet, quod putat opponi.
ANTEPAGMENTA, [*Vsciali,*] προσπήγματα, ualuarum ornamenta, quòd ante ualuas affiguntur. Cat. c. 14.
ANTEPILANI, in Romana militia secūdæ aciei milites erāt scutati oēs, robustioriq; ætatis, qui, quòd fere ex optimatib. eēnt, & armis maxime insignes, etiā Principes sunt appellati. Dicti autem sunt Antepilani, quòd ante Pilanos, hoc est, ante Triarios, qui pilis pugnabant, prœlium capesserent. Liu. li. 8. ab urb. cond.
ANTEPONO, nis, [*Anteporre,*] προτίθημι, proprie est, appono, uel ante aliquem pono. Plaut. in Curc. Quid antepones Veneri? Sæpe accipitur pro præferre, προτιμᾶν. Ci. in Lel. Vt amicitiam omnibus rebus anteponatis.

ANTEQVAM, [*Prima che,*] priusquam. Ci. Att. Ante quam aliquo loco consideo.

ANTERIVS, [*Piu primaio.*] ἔμπροσθεν, antehac, uel prius, fit enim ab Ante: sicut a post, Posterius: Sidon. ad Domitium: Quænam potius fumum anterius caulibus nostris culina fumaret.

ANTEAMBVLONES, πρόποροι, qui circa terminos prouinciæ habitant. Fest.

ANTEROS, teroris, ἀντέρως, Veneris est & Martis filius. Ci. lib. 3. de Nat. Deo.

ANTEROTES, ἀντέρωτες, gemmæ, ex generib. amethysti. Pl. l. 37. c. 9.

ANTES, ἄντες, mons est Achaiæ, non procul ab Argis. Pl. l. 4 c. 5.

ANTES, [*Capitello,*] παραστάται, nomẽ ab Ante deductum, quo significantur eminentes lapides, siue ultimæ columnæ quadratæ, quib. sustinetur fabrica. Hinc dicti uidentur Antiani magistratus in urbibus, qui semestrem magistratum exercent, qui, uelut antes, columnæ, totius urbis onera sibi incumbentia sustinent. Antes etiam dicuntur primi ordines uitium, sic dicti, quod antestẽt, & se primos ostentant. Vir. l. 2. Ge. Iam canit extremos effœtus uinitor antes.

ANTESIGNANVS, [*Capitano di bandiera,*] πρόμαχος, signorum, hoc est, uexillorum defensor. nam signũ pro uexillo militari ponitur. Liu. li. 4. signa resistentia deferuntur ab antesignanis Nunc Signifer est, qui uexillum fert. Liu. ibidem: cum dictator equitatu immisso antesignanos hostium turbasset.

ANTESTO, as, [*Stare innanzi.*] προΐσταμαι, cum datiuo cõstruitur, antecello. Ci. de Inuen. Omnib. corporum uiribus antesteterunt

ANTESTOR, aris, teste Budæo, uetus est iurisconsultorũ uerbum, significans accipere in testẽ. Apud ueteres. n. qui aduersariũ in ius. pertrahere uolebat, prius aliquem de præsentib. antestabatur, hoc est, antestabatur, uel testem capiebat, eius attingens auriculam, & sic interrogans. Licet ne antestari? Illo autem respõdente, Licet: tum iniecta manu aduersarium in iudicium rapiebat. Solos autem liberos antestari fas erat: serui autem testes esse non poterant. Ad hoc alludit Hora li. 1. Serm. Sat. 9. cum ait: Quo tu turpissime: magna Exclamat uoce, & licet antestari? ego uero Oppono auriculã: rapit in ius. Hanc etiam iuris solennitatem elegãtissime depingit Pla. in Persa: in ius uoco. D. Nõ ne antestaris? SAT. Tuan' ego caussa carnifex Cuiquã mortali libero aureis atterã? Quare autẽ antestantes testium aures apprehendamus docet Pli. l. 11. c. 45. Est (inquit) in aure ima memoriæ locus, quem tangentes antestamur.

ANTEVENIO, [*Venire innanzi,*] προφθάνω, præuenio. Salu in Iug. per tramites occultos exercitum Metelli anteuenit. Pla. in Tri. datiuo iunxit, pro Coram uenio: Tempori hunc hodie anteuenit.

ANTEVERTO, φθάνω, præcedo, præuenio, anticipo. Ci. in Lael. Id cũ tecum agere conaretur, Fannius anteuertit, id est, præuenit.

ANTEVOLO, as, p. c. προΐπταμαι. Vir. 9. Aen.

ANTEVORTA, dea est Romanorum, quod futura prospiceret.

ANTEVRBANVS, a, um, προάστειος, urbi propinquum. Vnde Anteurbana prædia dicuntur, urbi propinqua. Fest.

ANTHALIVM, ἀνθάλιον, malum est rotundũ, magnitudine mespili, in locis Aegypti arenosis nascẽs nõ procul a Nilo: quod bellariorũ uicẽ in secundis mensis apud Aegyptios obtinet. Pli. l. 20. c. 15.

ANTHANA, ἄνθανα. Steph urbs Laconica, ita dicta ab Ante Neptuni filia, ut ex Philostephani sententia tradit Steph.

ANTHEDON, p. p. ἀνθηδών, mespili arboris genus, pomũ ferens minus ceteris, sed odore præstantius, & quod diutius seruetur. uide Pli. li. 15. c. 20.

ANTHEDON, ἀνθηδὼν, urbs Bœotiæ, habitata quondam Thracibus. de qua Pomponius & Strabo lib. 9. Nomen habet (ut Step. existimat) ab Anthedone Neptuni pronepote. Aut certe διὰ τὸ πασῶν ἀνθηροτάτην εἶναι, hoc est, quod omnium floridissima sit. Sita est in extremo litore Bœotiæ, e regione Eubœæ insulæ.

ANTHEMIS, ἀνθεμὶς, insula est Thraciæ adiacens, quæ & Imbrasia aliquando uocata fuit, & Parthenia, a Parthenio fluuio. Notiore nomine Samothrace appellatur. Stra. li. 10.

ANTHEMIS, [*Chamomilla,*] ἀνθεμὶς, herba fœniculi folio, quam nõ nulli Leucanthemida, alij Leucanthemum, non nulli Melanthemon uocant. recentiores barbare Camomillam uocant. Ruel. l. 3, ca. 68. Pli. li 22. cap. 21.

ANTHEMVSIA, ἀνθεμουσία, oppidum est Mesopotamiæ. Stra. li. 16.

ANTHERICEVM [*Balsamo*] ἀνθερίκειον, balsami genus, capillaceæ coma. Anthericeses enim aristæ dicuntur.

ANTHERICVS, ἀνθέρικος, scapus est, siue caulis Asphodeli herbæ, quam Hastulam regiam quidam hodie appellant. Pli. l. 22. c. 22.

●ANTHIAS, ἀνθίας, piscis nomen.

●ANTHEVS, Antenoris filius: & unus ex Aeneæ sociis.

●ANTHIA, urbs propinqua Pylo, sub Agamemnonis ditione.

●ANTHIVM, oppidum Thraciæ.

●ANTHO, ἀνθώ, filia fuit Amulij regis Albanorum.

●ANTHOR, Herculis comes. Virg. 10.

●ANTHOS, unus ex Nestoris filijs.

ANTHRAX, ἄνθραξ, gemmæ nomẽ pretiosissimæ, ab igniti carbonis similitudine: unde & a Latinis Carbunculus dicitur. Hoc præterea nomine medici uocant ulceris genus (teste Gal. lib. 6. de compos. medi. secundum genera) celeriter crustam faciens, cum uehementi totius circumstantis particulæ inflammatione.

ANTHRACITES, ἀνθρακίτης, gemma in qua uelut scintillæ ignis discurrere uidentur. Pl. li. 37. cap. 7.

ANTHRACINVS, [*Color negro,*] ἀνθράκινος, color niger, a carbone, quod carboni similis sit. Varro. de re. past.

ANTHRISCVM, ἄνθρισκον, herba scandici adeo similis, ut eadem uideri posset, nisi tenuiorib. & odoratioribus foliis ab ea distingueretur. Fatigato Venere corpori succurrit. Vide Pli. l. 22. c. 22.

ANTHROPOGRAPHVS, ἀνθρωπόγραφος, dictus Dionysius, quod nihil aliud quam homines pinxerit Pli. li. 35. ca. 10.

ANTHVS, ἄνθος. auis, quæ equorũ hinnitũ imitatur. Pli. l. 10. c. 42.

ANTHYLLA, ἄνθυλλα, Aegypti urbs. Herodotus li. 2.

ANTHYPOPHORA, ἀνθυποφορὰ, figura est apud rhetores, quã Quin. subiectionem uocat, cum tacitæ aduersariorum obiectioni occurrimus. Vide Rufinian. li. 2

ANTHYLLION, ἀνθύλλιον, herba lenti simillima, quæ in uino pota uesicam uitiis liberat, & sanguinem sistit. Pli li. 26. ca. 8.

ANTHYLLIS, ἀνθυλλὶς, herba est chamæpityos similitudine, flore purpureo, graui odore, radice intubi. Pli. l. 26. c. 8.

ANTIATES, ἀντιᾶται, populi Italiæ, qui Antium urbem Latii maritimam incolebant. Deleto a Romanis Antio, rostra nauium eorũ in foro affixa nomen dederunt loco, unde ad populum concio haberi solet. Liu l. 6.

ANTIBACCHIVS, ἀντιβακχεῖος, pes bacchio contrarius. Constat ex duabus longis & ultimã breui: ut, Natura.

ANTIBACCHIAE, insulæ sinu Aethiopico, Bacchijs oppositæ. Pli. l. 6. cap. 29.

ANTICATONES, ἀντικάτωνες, duo libri, quos Cæsar contra Catonem scripsit. Suet. Reliquit & de Analogia duos libros, & Anticatones totidem. Iuue. Sat. 6. duo Cæsaris Anticatones. Compositum ex Græco & Latino.

ANTICELLIVM, herba lenti simillima, quæ & Anthyllion dicitur. Pli. li. 22. cap. 19.

ANTICHTHONES, populi in zona hiemali habitantes. Põp. tamen uidetur, pro antipodib. accipere.

ANTICIPATIO, onis, uerbale, πρόληψις. Ci. de Natu. Deo. Quæ est gens, quæ nõ habeat sine doctrina anticipationẽ quãdam deorũ?

ANTICIPO [*Pigliar tempo, anticipare*] προκαταλαμβάνω, προλαμβάνω, ante capio, Virg. in Rosis: Aestum suadens anticipare diẽ. Cic. Att. Anticipas eius rei molestiam, quã triduo sciturus sis.

ANTICITES, p. p. ἀντικείτης, amnis Sarmaticæ Asiaticæ Stra. li. 11.

●ANTICLEA, pen. pro. Vlyssis mater. quæ a Sisypho latrone capta, & constuprata est.

ANTICRAGVS, ἀντίκραγος, mons Lyciæ. Strab. li. 14.

ANTICYRA, p c ἀντίκυρα, insula ad sinum adiacens Maleacũ & Oetam montem, cuius meminit Strab. l. 9 ubi auctore Pli. elleborum tutissime sumitur. Oui. l. 4. de Põt. purgãtes pectora succos: Quicquid & in tota nascitur Anticyra, Vnde quoties insanum hominẽ significare uolumus, Anticyra egere dicimus. Hor. trib. Anticyris caput insanabile. Est & Anticyra ciuitas iuxta Cyrrhã i Phocide regione, in Corinthiũ cõuersa sinũ, ab Anticyreo quodã. Cyparissus ab Homero dicta Hanc alij Anticyrrham appellãt, duplicato r, qd sita sit in promõtorio in mare excurrẽte, e regione Cyrrhæ.

ANTICYRICON, ἀντικυρικὸν, sesamoidis herbæ species, similis Erigeronti, quæ in Anticyra insula crescit.

ANTIDORA [*Rimuneratione, guiderdone*] ἀντίδωρα, remunerationes. Vlp. tit. de peti her. Si antidora acceperunt, dicẽdum est eatenus locupletiores factos, quatenus acceperunt.

ANTIDOTVM, pen. cor. [*Rimedio contra'l ueleno,*] ἀντίδοτον, remediũ contra uenena, ex ἀντὶ καὶ δίδωμι, id est, contra & do. Quinct. l. 7 datum ei uenenum dixit, sed se antidotum daturum. Dicitur & Antidotus, gen. fœm. Gel. li. 14. Antidotus celebratissima, quę Mithridatios uocatur.

ANTIGENIDES, ἀντιγενίδης, auctore Suida, Thebanus musicus, tibicen, Philoxeni discipulus. Pli. l. 16. c. 36. Hic etiã, ut ait Cic. in Bruto, discipulo frigenti ad populũ ait, Mihi cane & musis. Vide Gell. c. 17. li. 15. & Valer. lib. 3. cap. 7.

ANTIGERIO, [*Subito*] ueteres pro Valde, & pro Statim utebantur, quasi antequam res gereretur. Festus.

●ANTIGONE, Oedipodis filia.

●ANTIGONIA, oppidum Troadis.

●ANTIGONVS, rex Macedonum.

ANTILIBANVS, ἀντιλίβανος, mons Libano oppositus, nõ procul a Sidonio mari incipiẽs, & ad mõtes Arabiæ desinens. Strab. lib. 6.

ANTINOMIA, ἀντινομία, cum duæ leges casu colliduntur, & cuẽtu. Quinct. l. 7. c. 8. Proximum est de Legibus contrariis dicere: quia constat, in antinomia duos esse, scripti & uoluntatis status.

●ANTINOA, urbs Aegypti.

●ANTINOVS, unus ex procis Penelopes.

Antiochia, *ἀντιόχεια*, Syriæ urbs ad Orontem fluuium sita, totius regionis caput, a Seleuco Nicanore condita, & a patris sui nomine Antiochia appellata. Stra. l. 15. Steph. Byzantius duodecim alias enumerat eiusdem nominis urbes, quarum unam collocat in Lydia, & ab Antiocho Epiphane ita nominatam existimat: alterã in Mesopotamia, quę & Mygdonia, & Asibe appellatur: in qua Apollophanes Stoicus, & Pharnucus Persicæ historiæ scriptor, nati dicũtur. tertiam in Pisidia constituit, cuius meminit & Stra. l. 12. quartam inter Cœlam Syriam, & Arabiã, Semiramidis opus. quintam in Cilicia, ad Pyramum fluuium. sextam in Pieria, quæ & Aradus a Syris appellatur. septimam ad Callirhoen lacum. octauam ad Taurum montem, in Comagena regione. nonã in Scythia. decimam in Caria, quæ & Pythopolis fuit appellata. undecimam in Margiana, ab Antiocho Sotere conditam. duodecimam eandem facit cum Tarsõ Ciliciæ oppido. Hinc Antiochenus, a, um.

Antiochus, *ἀντίοχος*, nomen secundi regis Syriæ, Seleuci filij, huius nominis primi, qui Soter cognominatus est, & regnauit annos 20. Secundus Antiochus huius filius dictus Achios: regnauit ann. 20. ueneno ab uxore Laodicea extinctus. Tertius Antiochus Gallenus. Antiochus quartus rex cognomẽto Magnus, regnauit ann. 36. Dictus est etiam Hierax, quòd accipitris more in rapiendis alienis uitam duceret. Hic Ptolemæum Philometorẽ prœlio superauit. Quintus Antiochus Syriæ rex, dictus nobilis siue illustris, qui regnauit annis undecim. Hic Hierosolymam destruxit, & oiuil ta mala intulit Iudæis. Sextus Antiochus Syriæ & Asiæ rex, dictus est Eupator. Fuit & alius Antiochus Ascalonita, philosophus, Ciceronis Brutiq́ue præceptor.

Antiopa, *ἀντιόπη*, Nyctei filia fuit, & uxor Lyci Thebanorum regis. Hãc cum Iupiter in Satyrum mutatus compressisset, Lycus repudiauit, uxoremq́; Dircen superinduxit, quæ Antiopam in carcerem coniecit, uerum instante partus tempore, illa ruptis uinculis in Cytheronem montem se recepit, ubi & Amphionem & Zethũ peperit: qui a pastoribus inuenti & educati, maternæ iniuriæ ultores extiterunt, Lyco cum Dirce uxore interfecta.

Antipates, *ἀντιπάτης*, gemmæ nigræ species. Pli. li. 37. c. 10.

Antiphellus, *ἀντίφελλος*, oppidum Lyciæ apud Pli. li. 5. ca. 27.

Antiphrasis, [*Parlare, inteso al contrario.*] *ἀντίφρασις*, pe. c. sermo per contrarium intelligendus, ut Parcæ, quia nemini parcant.

Antipodes, *ἀντίποδες*, pe. c. qui contra nos positi sunt contrarijs uestigijs. Cic. 4. Aca. è contraria parte terræ qui aduersis uestigijs stent contra nostra uestigia, quos Antipodas uocatis. Declinatur, Antipus, Antipodis, uel Antipodos.

● **Antipolis**, urbs in Gallia Narbonensi. Ptol.

● **Antiptosis**, figura, cum casus pro casu ponitur, ut urbem, quam statuo, uestra est: pro urbs.

Antipyrgus, *ἀντίπυργος*, urbs Libyæ Marmaricæ, quæ eadem esse creditur, quam uulgo Lucho uocant.

Antiquarius, ria, rium, *ἀρχαϊκός*, qui uerba ab usu remota, & exoletos scrutaẽ auctores, ut ea his cõtrabat, quæ nõ intelligãtur, ueq́; quædã solus scire uideaẽ. Iuuenal. Ignotosq́; mihi tenet antiquaria uersus. Suet. in Augusto. antiquarios pari studio spreuit.

Antiquatio, onis. Gel. Facta est antiquatio legis. id est, reiectio per suffragia.

Antique, [*Anticamente,*] aduerb. ad morẽ antiquorũ. Hora. 2. epi. Si quædam nimis antique, si pleraque dure Dicere credat eos.

Antiquitas, [*Anticchità,*] pro ipsis antiquis. Pli. li. 12. c. 19. fabulosa narrauit antiquitas. Itẽ in alio significatu accipiẽ apud Salustiũ, Seruio teste: Tantũ antiquitatis curæq́; maioribus pro Italica gẽte fuit. Id est, præcipui amoris. ab eo quod est antiquum pro caro.

Antiquitus, olim, tempore antiquorum. Cæs. lib. 6. Bel. Gal. summa auctoritas antiquitus erat in Heduis.

Antiquo, as, [*Annullare,*] *ἀπαρχαΐζω*. irritum facio. unde legem antiquatam dicimus, quam populus suffragijs suis improbauit, neq́; perferri passus est. Abrogatam autem dicimus legem, quæ cũ accepta fuisset, postea contraria lege fuerit sublata. Liu. antiquãdas censeo istas rogationes. Cic. 3. de Leg. legem antiquastis sine tabella.

Antiquus, [*Antico,*] *ἀρχαῖος*, idem quod uetus. ab Ante & Aeuũ, ut Varroni placet. Vir 2. Geo. Antiquasq́; domos auiũ. Qm̃ uero quæ antiquiora sunt, fere meliora esse consueuerant, ut mores, uinũ, & similia: factum est, ut antiquũ pro bono [*Buono,*] dicamus. Ter. in And. antiquum obtines. Ci. pro Rosc. Amer. In qua muliere uestigia antiqui officij remanent. Sic & antiquius dicimus, pro meliore, cariore, [*Migliore, caro,*] Cic. Att. lib. 10. Nihil mihi antiquius nostra amicitia est. Ab Antiquus fit Antiquitas, pro uetustate. Cic. 1. de Fin. fabulis tam multis, tamque uarijs ab ultima antiquitate repetitis, tria uix amicorum paria reperiuntur.

Antirrhinum, *ἀντίρρινον*, herba est eadem cum illa, quam supra Anarrhinon appellauimus. Pli. lib. 25. cap. 10.

Antiscorodon, *ἀντισκόροδον*, herba est ex generibus allii, quæ & Vlpicum, & allium Cyprium appellatur. Pli. li. 19. c. 6.

Antissa, *ἄντισσα*, Steph. Lesbi insulæ oppidum, ex quo Terpãder nobilis citharœdus originem duxit. Gentile Antissæus.

Antistes, tis, [*Presidente,*] *προστάτης*, ex ante & sto, tam fœminini quàm mas. gen. a uerbo antiquo antisto, ꝓ antesto, id est, excello. & erãt primarij tẽplorũ singulorũ sacerdotes, qui sacris præerãt, deq́; futuris responsa dabant. Oui. 4. de Pont. Non sinit illa sui uanas antistitis unquam Esse preces. Valer. lib. 1. Ne deæ uetustis ritibus perita deesset antistes. Per trãslationẽ dicitur, qui in re aliqua excellit. [*Eccellente,*] unde Seruius Sulpicius, Quinct. teste lib. 12. cap. 1. Iuris antistes appellatur. Item Plato sapientiæ antistes.

● **Antisthenes**, philosophus Socratius.

Antistita, æ, *προστάτις*, Gell. li. 13. cap. 19. Sacerdotes feminas Ci. Antistitas dicit, in Ver.

Antistitor, [*Presidente.*] *ἐπιστάτης*, præfectus, quasi antestator. Colum. lib. 4. antistitores, qui obseruent, quique præcipiant, ne acerbæ uuæ demetantur.

Antisto, as, are, [*Soprastare,*] antiquum uerbum pro antesto, id est, antecello, *προΐσταμαι*. Cato c. 156. Brassica omnibus oleribus antistat. Lucr. lib. 5. Herculis antistare autem si facta putabis.

● **Antistoecon**, litterarum permutatio.

Antistrophe, *ἀντιστροφή*, lyricis poetis est saltationis genus, quo modo in dexteram, modo in sinistrã choros agerẽt, ac reuocarẽt.

Antithesis, p. c. *ἀντίθεσις*, color rhetoricus, cum contraria contrarijs opponuntur. Quinct. Contentionem uocat.

Antitheton, p. c. [*Contrapositione,*] *ἀντίθετον*, figura est, qua contrarijs opponuntur contraria, ut apud Oui. 1. Meta. Frigida pugnabant calidis, humentia siccis, Mollia cum duris. Ci. ad Brutũ: quæ Græci antitheta nominãt, cum contrarijs opponuntur contraria, numerum oratorium necessitate ipsa efficiunt.

Antium, *ἄντιον*, urbs Latij, Volscorum caput, Romanorũ colonia, in qua celeberrimum Fortunæ templum. Hor. 1. Car. O diua, gratum quæ regis Antium. Hinc Antiates, de quibus uide suo loco.

Antlare, ueteres dicebant pro haurire, a Gręco *ἀντλεῖν*. Liu. Andronicus. Florem antlabant Liberi ex carchesijs. Hinc Exantlare: de quo infra.

Antlia, æ, [*Instromento, con che si caua l'acqua,*] machinula ad hauriẽdam aquam. nam *ἀντλεῖν*, Latinis haurire est. Marti. lib. 9. Curua laboratas antlia tollit aquas. Et Festus: Antlare, haurire, a Græco *ἀντλεῖν*.

Antoeci, *ἄντοικοι*, populi trans æquinoctialem habitãtes circulũ, totq́; graduum latitudine ab eodem Austrũ uersus distantes, quot nos uersus Septentrionem. ita dicti, quòd zonam nobis, nõ cõtrariam, ut Antipodes, sed diuersam incolant.

Antoninus, cognomento Pius, Romanorum imperator, qui Aelio Adriano successit. Hic cum filium non haberet, M. Antonium philosophum adoptauit, eumq́; moriens imperij successorem reliquit. Fuit & Antoninus cognomine Caracalla, qui post Seuerũ Romanum tenuit imperium. Alius pręterea cognomento Heliogabalus, qui Opilio Macrino successit.

Antonomasia, *ἀντονομασία*, uocabulum, ut ait Diomedes, qđ sine nomine positũ, loco eius fungitur: ut est, Arma, uirumq́; cano: ubi intelligitur Aeneas. Fit autem tribus modis: Ab animo, ut Magnanimus Anchisiades, id est Aeneas. A corpore, ut, ipse arduus, id est, Polyphemus. Extrinsecus, ut, Infelix puer atq́; impar congressus Achilli, hoc est, Troilus.

Antrae, arũ, auctore Festo, dicunẽ cõualles, uel arborũ interualla.

Antronia, Pomponio Melæ ciuitas est Magnesiæ, regionis Thessaliæ, quæ Stephano, & Strabone, Antron, *ἄντρον*, dicitur: ab antris nimirum utroque nomine deducto, quorũ magnam circa hãc urbem copiam fecerant molarium lapidum fodinæ. Circa hãc urbẽ procerissimi gignebantur asini: unde factum est, ut Antronius asinus, prouerbio dicatur de homine corpulento & robusto, in quo tamen ingenium & animi uigor desideretur.

Antrum, [*Antro, spelonca,*] *ἄντρον*, *σπήλαιον*, Latine specus, uel cauerna. Vir. 6. Aen. Excisum Euboicæ latus ingens rupis in antrum.

Anubias, adis, *ἀνουβιάς*, a quibusdam dicitur herba, quę notiore nomine Conyza appellatur, & uulgo Cimicaria, seu Pulicaria.

Anubis, [*Cane,*] *ἄνουβις*, genitiuum facit Anubit, uel bidis, & lingua Aegyptiaca dicitur canis, sub cuius forma colebaẽ Mercurius, ut loquit Seru. Vir. 8. Aen. Omnigenumq́; deum monstra, & latrator Anubis. Ouid. in Eleg. Per tua sacra precor, per Anubidis ora uerẽda. Diodorus scribit, Anubim filium fuisse Osiridis, qui canẽ gestabat, tanquam armorum insignia. ex quo Aegyptij canem uenerantur, & Anubim deum canino capite effingunt.

Anularis, re, *δακτυλικὸν*, quod anuli est: ut digitus anularis dicitur, qui proximus est auriculari. quare autem ueteres in hoc potissimum digito anulos gestauerint, uide Macr. li. 7. ca. 13. Saturn.

Anularius, [*Orefice che fa anella.*] *δακτυλιοποιὸς*, artifex qui anulos facit. Ci. 4. Acad.

Anulatus, *δακτυλιωτὸς*, anulis ornatus. Plau. in Pœn. incedunt cum anulatis auribus.

Anulus, [*Anello.*] pro digitorum ornamento a circuitu uocatus

est, siue a rotunditate, quasi annus. Græci à digitis, δακτύλιον appellauerunt. Cic. 5. Verr. nostri imperatores scribas suos anulis aureis in concione donarunt. Anuli autem equestris ordinis notæ erant. Mos fuit ueterum gerere anulum in digito sinistræ manus, qui est minimo proximus. Eius rei duplex redditur ratio à Macrobio: prior, quia in eo digito gemma anuli ab omni læsione esset tutissima: altera, quia dissectis humanis corporibus, repertum est, neruú quendam tenuissimum ab eo digito ad cor hominis peruenire. & ideo uisum est ueteribus, ut ille digitus anulo, tanquam corona, circundaretur. Anulus item fluuius est Mauritaniæ, in quo elephantes luna noua apparente se abluunt. Pli. l. 8. c. 1.

ANVS, us, [*Vecchia*,] γραῦς, gen. fœm. & prima cor. uetula dicitur, ab annorum multitudine ita uocata, cum antiqui consonantem nõ geminarent. Vel ab ἀ, & νοῦς, sensus, intellectus: quod iam mente careat. Ci. 1. Tusc. Quæ est anus tam delira, quæ timeat ista?

ANILIS, & hoc le, [*Da uecchio*,] γραϊκὸς, quod ad anum pertinet. Virg. 4. Aeneid. Illa gradum studio properabat anili, & Colum. lib. 1. Anilis ætas.

ANICVLARIS, tis, [*Da uecchio*,] pro anili. Vide Anilis, & Anicula diminutiuum γραΐδιον, pro uetula. Ci. pro Flacco. Aniculæ minime suspiciosæ purgant se.

ANILITAS, atis, [*Vecchiezza*,] senectus. Catul. tremulum mouens Cana tempus anilitas.

ANILITER, [*Da uecchio*,] aduerb. Cice. 3. de Natu. Deo. superstitiose atque aniliter.

ANVS, ni, [*Culo*,] πρωκτὸς, gen. masc. & prima prod. pars posterior uetenda. Cice. Pæto. Anum appellas alieno nomine: cur non suo potius? Dicitur & Podex.

ANXIE, aduerb. [*Solecitamente*,] solicite, curiose, φροντιστικῶς. Anxie ferre, Sal. in Iug. Pli. l. 11. c. 55. Ne in se quisque anxie quærat.

ANXIETAS, tis, [*Affanno, solicitudine*,] Cic. in Tusc.

ANXIFERA, p.c. [*Che porta affanno*,] ἀλγεινὸς, angorem, anxietatemq; ferens. Cic. li. 2. Tusc. dolorum anxiferi torquent uertices.

ANXIFER, a, um. Cic. de Diuin. anxiferas curas requiete relaxas.

ANXITVDO, [*Affanno*,] ἀδημονία. Ci. de rep. ut citat Nonius.

ANXIVS, a, um, [*Sollecito*,] περιαλγὴς, solicitus, mœstus, ab ἄγχω. proprie tamen quid sit, Cic. 4. Tusc. ostendit his uerbis: differt anxietas ab angore, neque enim omnes anxii, qui anguntur aliquando, neque anxii semper anguntur.

ANXVR, [*Terracina*,] tam masc. quam neu. gen. urbs Italiæ, quam nunc Tarracinam dicunt. Mart. Siue salutiferis candidus Anxur aquis. Dicitur autem Anxur (ut Seruius docet) quia illic colebatur Iuppiter Imberbis, quem icirco Anxurum, quasi ἀνάξυρον, uocabant, quasi ἄνευ ξυροῦ, hoc est, sine nouacula. Virg. 7. Aen. Circæumque iugum, queis Iuppiter Anxurus aruis præsidet.

● ANYTVS, rhetor Atheniensis, acerrimus Socratis inimicus.

A ANTE O

● AON, Ἄων, Neptuni filius, qui Bœotis, quos Aonas uocauit, imperauit. Lactan.

AONIA, Ἀονία, regio Bœotiæ, ab Aone rege Neptuni filio dicta, quẽ factione ex Apulia pulsum in Bœotiam traduxit uenisse, ac de suo nomine montanam regionem Bœotiæ uocitasse Aoniam, & incolas ipsos Aonas. Hinc Aonius, adiect. Ouid. 5. Metam. Separat Aonios Actæis Phocis ab aruis. Item Aonis, idis, patronymicum fœmininum, quo Poetæ frequentissime utuntur pro ipsis Musis [*Muse*,] Iuuen. Saty 7. Aptusq; bibendis Fontibus Aonidum.

AORNOS, ἄορνος πέτρα, petra apud Indos præceps & muta, ita dicta ob admirandam altitudinem, quasi ipsis auibus inaccessa. Scribit Plutar. Alexandrum, cum intellexisset hanc petram teneri ab homine meticuloso, dixisse, Nunc locus ille facillimus est captu. est & Aornos locus in Epiro, ita dictus a pestifera auibus exhalatione, teste Pli. in Proœ. li. 4. Hoc & nomine dictus lacus inter Puteolos, & Baias, qui Postea Auernus est appellatus. Vide infra.

AORSI, Ἄορσοι, populi Scythiæ intra Imaum, quos Ptol. mæus collocat non procul ab Iaxarte fluuio, qui in mare Hyrcanum defluit. Strabo lib. 11. duplices facit Aorsos, quorum alteros maris Caspij oram maxima ex parte tradit tenuisse, alteros iuxta Tanaim habitasse; quos superiorum exules esse õpinatur. Pli. uero li. 4. c. 12. Aorsos quosdam in Europa collocat iuxta Hamaxobios.

AORTA, ἀορτὴ, arteria est omnium maxima, ex sinistro cordis uentriculo exoriens, spiritum uitalem in totum animantis corpus defferens, natiuumque calorem per diastolen & systolen temperans. Ex Gal. de dissectione arteriarum, & lib. 16. de usu partium.

AOROS, Ἄωρος, Cretæ ciuitas, ab Aora Nympha ita appellata: alio nomine Eleuthera, ab Eleuthere, uno ex Curetibus Steph.

AOTI, p.p Ἄωτοι, populi in finibus Thraciæ, Getis finitimi, non procul ab Istro. Pli. li. 4 ca. 11.

● AOVS, fluuius Macedoniæ, qui mari Adriano adiacet. Pli.

A ANTE P

APARI, Ἀπάραι, populi in Aethiopia sub Aegypto. Ptolem. libro 4. cap. 8.

APAGE, ἄπαγε, & Apagete, [*Leua uia, leuati uia*] dictio comica, a Græco, ἀπάγω, quod est abduco, remoueo. Plaut. in Curc. Apage hanc caniculam. Vatin. ad Cic Apagete cum nostro Sex. Seruilio.

APAGESIS, p.c. (quod & ipsum frequens est apud comicos) familiariter corripientis est, & significat, Abi siuis. Plaut. in Pœn. Apagesis, negotij in muliere quantum una est.

APAMIA, siue Apamea, Ἀπάμεια, urbs celeberrima in Tetrapoli Syriæ, a Seleuco Nicanore condita, & à nomine uxoris eius ita appellata: ut testatur Strabo lib. 15. Est & Apamia, Parthorum ciuitas, Heracleæ, & Rhagis finitima, de qua apud eundem libro 11. Tertia est in ora maritima Bithyniæ, inter Rhyndaci & Ascanij ostia, Antiochi Epiphanis opus: cuius meminit Stephanus, & Ptolemæus lib. 5. cap. 1. Quartam collocat Plin. lib. 5. cap. 29. in ipso Marsyæ fluminis ostio, ubi scilicet Marsyas in Mæandrum influit, quam antea Celænas, deinde & Ciboton ait appellatam. Hanc Strabo ab Antiocho Sotere cõditã scribit, & a nomine Apamiæ matris eius, quæ Artabazi filia fuit, & uxor Seleuci Nicanoris, Apamiam fuisse appellatam. Fuit hæc urbs olim clarissima, totiusq; Asiæ emporium, post Ephesum, celeberrimum.

APAMESTA, oppidum in ea Italiæ parte, quæ olim magna Græcia dicta est. incolæ Apamestini. Pli. li. 3. cap. 11.

APARCTIAS, ἀπαρκτίας, uentus ab arcto flãs, hoc est, a Septẽtrione.

APARINE, ἀπαρίνη, lappæ genus, quod alio nomine Philantropos appellatur, quod uestibus hominum adhærens eos amare uideatur.

APATE, ἀπάτη, genus intybi apud Theoph. quam Theod. Fraudem conuertit, quod gustantes amaritudine decipiat.

APAVORTENA, Ἀπαυαρκτηνὴ, regio Scythiæ, in qua est Hircania.

APELIOTES, pen. prod. ἀπηλιώτης, uentus ab oriente æquinoctiali flans, quem Latini Subsolanum uocant.

APELLA, [*Circonciso*,] λειπόδερμος, sine pelle, quo nomine uocati sunt Iudæi circumcisi. Horat. libro. 1. Serm. Saty. 5. Credat Iudæus apella.

APELLES, Apellis, ἀπελλῆς, nomen pictoris eximii, patria Coi, qui omnes prius genitos, futurosque postea artificio superauit, & picturæ plura solus prope contulit, quam ceteri omnes. Fertur, Alexandrum Macedonem a nullo pingi uoluisse, quam ab Apelle. de hoc Pli. lib. 7. ca. 37. & lib. 35. ca. 10. & lib. 37. c. 1. & Fam. lib. 1. epist. 9. & 12. lib. 5. & ad Attic. epist. 11 lib. 1. & in Bruto, & lib. 3. de Orat. & li. 3. de Offi. & lib. 1. de Nat. Deo. & lib. qui inscribitur Orator.

APELLEVS, a, um, adiect. Stat. libro 5. Sil. Apelleo uultus signata colore.

APENNINIGENA, qui Apenninum inhabitat. Claud. Apenninigenis cultas pastoribus aras.

APENNINVS, ἀπεννῖνον ὄρος, per duplex nn, uel Apœnninus cum œ, diphthon. (ut scribit Seruius) quasi alpes Pœni, quod eas Annibal primus superauit. Mons est, qui Italiam mediam diuidit, incipitque a Genua, & supra Carnos incumbit. Eius descriptionem uide apud Lucanum.

APER, [*Porco seluatico, cinghiale*,] porcus siluester, a Græco κάπρος, remota prima littera. Varro de Ling. Lat. lib. 4. Apri ab eo, quod in locis asperis uersentur. nisi a græcis deductum malis, qui hos κάπρους, uocant. Hinc aprinus, & Aprugnus: de quibus infra.

APERIO, [*Aprire*,] ἀνοίγω, ex Ad & Pario (ut inquit Prisc.) abiecta d, (quia d, sequente p, nõnunquã abijcitur) significat patefacio. Tere. Fores aperi. Habetq; a, correptã. Iuuen. Protulit, ut mos est, & aperta palluit agna. Quãq; detego. [*Scoprire*] Hinc Macrob. ait, Iunios esse solitos esse maiorib. caput aperire. Stat. Sic fatus aperto Ense uocat socios. Per trãslationẽ est exponere, [*Dichiarare*,] Pla. hoc ænigma aperi nobis. Itẽ pro nudare, [*Spogliare*,] Cice. Verentur, si quo casu acciderit, ut partes corporis quædã aperiãtur. Item pro uulnerare. [*Impiagare*,] Iuuen. Fuste aperire caput. Hinc adaperio, ualde aperio. A quo Adapertile, p.c. quod aperiri potest. Oui. de Trist. Aspicis a dextra latus hoc adapertile tauri. Et xaperio, foris aperio.

APERTE, aduer. [*Apertamente*,] σαφῶς, manifeste. Cic. Bruto, Quæ uerba aperte indicant, posse rationem haberi etiam absentis. Hinc Apertus, & Apertissime. Idem pro Q. Roscio, Planius, & apertius dicam. Idem Attico: Lætitiam apertissime tulimus omnes.

APERTIO, onis, uerb. [*Apertamento*,] Varr. 1. de Re rust. c. 63. cũ periculo introitur recẽti apertione, ita ut quibusdam interclusa sit aĩa.

APERTVRA, ræ, [*Apertura*,] Vitr. l. 5. c. 5. Aperturæ inferiorũ graduũ.

APES, uel Apis, [*Ape*,] μέλισσα, Col. l. 10. quãto grãdior apis, atq; rotũdior, tãto peior. Oui. l. 13. Met. Nõ apis inde tulit collectos sedula flores. Cõpositũ putatur ab ἀ sine, & pes, qđ sine pedib. nasci uideatur, dicente Virgilio, Trunca pedũ primo. sed cũ nõ seruet analogiã, sicut cætera cõposita, Bipes, edis, Tripes, edis, Cõpes, edis: magis simplex iudicandum est. Creãtur Apes ex boum fimo, sicut crabrones ex equorũ, fuci ex mulorũ, uespæ ex asinorum excrementis.

APEX, icis, κορυφή, ἀκροστιχίς, proprie uirga in summo flaminis pileo in cuius extremo modica lana est. quod primum constat ad Albam Ascanium instituisse. Hodie pontificum infula hoc nomine appellari potest. Val. lib. 1. Sulpicio inter sacrificandum a capite

quo apex prolapsus, eidem sacerdotium abstulit. Plerunque tamen sumitur pro summa uerticis parte, quod longe sit a pedibus & pro cuiuscunque rei summitate acuminata. [*Cima*,] Colu. l. 5. Eiusque uelut apex pronus imminens uocatur. Cic. uero tra̋stulit ad summā rei alicuius dignitatem: Apex, inquit, senectutis est auctoritas.

APEXABO, onis, [*boldone, sanguinaccio*,] intestinum sanguine plenum, admisso pingui, sic dictum quòd in summitate quidam, quasi in capite apicem, habet Varr. li. 4. de Lin. Lat.

APHACA, cæ, siue Aphace, es, ἀφάκη, herba est in aruis nascens, paulo altior lente, folijs admodum tenuib. terna aut quaterna semina nigra in siliquis ferens. Hæc Pli. l. 27. c. 5. Ruell. Eandem esse putat eam, quam uulgus Viciam Agrestem appellat.

APHAERESIS, ἀφαίρεσις, figura quæ a principio dictionis literā uel syllabam aufert, ut, Pone metum, pro Depone, Ex ἀπὸ καὶ αἱρῶμαι.

APHAREVS, ἀφαρεύς, per tres syllabas, p. c. patris Lyncei nomen est, a quo Oui. Lynceum prolem Aphareiam uocat li. 8. Meta.

APHESAS, antos, montis nomen est supra Nemeam. Statius.

APHIDANTES, ἀφιδάντες, populi ex Molossis, ut inquit Steph. ab Aphidante rege.

APHIDNAE, arum ἄφιδνα, Steph. locus celebris in Attica. Seneca in Hippol. Paruas alius calcet Aphidnas.

APHRACTA, [*Barchio, barca*.] ἄφρακτα, sunt aperta, intectaque nauigia. Ci. ad Tiro. Nolli aphracta Rhodiorum.

APHRACTVS, ma. ge. Ci. ad Atti. lib. 6.

APHRODISIAS, ἀφροδισιὰς, insula ĩ mari Persico, ubi Persis a Carmania disiungitur: dicta quod in ea Venus religiosissime coleretur: alio nomine [illegible]. Pli. l. 9. ca. 25. Est præterea Ciliciæ oppidum, teste Stephano. Est item insula in Oceano Hispanico, non procul a Gadibus. Pli. l. 4. ca. 22.

APHRODISIVM, ἀφροδίσιον, oppidū in Latio maritimum, quod postea mutato nomine Antium dictum est. De hoc Pli. l. 3. ca. 5.

APHRODISIVM, ἀφροδίσιον, Cariæ promontorium, Pomponio, quod Aphrodisias Pli. appellat. Est & Ptolem. urbs Africæ. Est & Hispaniæ Tarraconensis promontorium, eodem auctore.

APHRONITRVM, [*Schiuma di salnitro*,] ἀφρόνιτρον, spuma nitri. Pli. l. 31. c. 10. & Mar. l. 14. Spuma uocor nitri, Græcus est aphronitrum.

APHRON, Plinio, herba est ex generibus papaueris, folijs passerum speciem repræsentantibus, radicem habens in summa terræ cute. a Dioscoride μήκων ἀφρώδης, hoc est, spumeum papauer appellatur. Pli. l. 20. cap. 19.

APHTHAE, ἄφθαι, exulceratiōes in summo ore, infantib. peculiares, prouenientes uitio lactis, quo nutriūtur, calido humore corruptioriuntur & in ætate prouectioribus. Vide Cœl. Rhod. l. 9 cap. 20.

APHYA, piscis genus, candidum, molle, ac tenerum, quod admotum igni protinus decoquitur. Vnde prouerb. Amphya ad ignem: in ea quæ celeriter intereunt, aut consumuntur. Piscis huius meminit Arist. lib. 6. Anim. Theodor. Apuum uertit.

APHYTACORAE, arbores iuxta Hypobarum, Indiæ fluuium, electrū ferentes. Pli. lib. 37. cap. 2.

APHYTE, es, ἀφύτη, siue Aphytis, oppidum est Thraciæ, non procul a Pallene, Apollinis oraculo insigne: ab Aphyo quodā indigena, ita appellata. incolæ Aphytæi, Steph.

APIANVS, na, num, [*Vue moscatelle*.] μελισσοτρόφος, quod apes auide sumunt. Vnde apianæ uuæ dictæ sunt, quas, ut inquit Colu. muscæ infestant: nunc uulgo a muscis, Muscatellæ dicuntur. Græcisticam uocans, etiam a quodam sapore quasi castoseo. Pli. l. 14. ca. 2. Apianæ apes dedere cognomen, præcipue earum auidæ.

APIARIVM, [*Luogo doue stanno l'api*.] μελισσών, locus ubi aluei apiū tenētur, quod Mellarum siue aluearе nominatur. Col. l. 8. ca. 14.

APIARIVS, μελιττουργὸς, qui curat, siue possidet apes. Pli. li. 21.

APIASTRA, μελισσοφάγος, auis dicitur, quæ apes comedit. Alio nomine Merops dicitur: de quo suo loco.

APIASTRVM, [*Melessa*,] μελισσόφυλλον, herba est, qua apes mirum in modum delectātur: unde & Melissophyllon, & per syncopen Meliphyllon appellatur. Vulgo Melissa. Vide Melissophyllon.

APIATVS, a, um. ab apibus, ut a uermibus Vermiculatus, quod apū impressam hēt similitudinē: ut Apiata mensa, apud Pl. l. 13. c. 15.

APICAE, oues, [*Pecore che non hanno molta lana*] ψιλαὶ πρόβατα, dictæ, quę non amplo corpore sunt, nec multam lanam habens circa corpus. Pli. lib. 8. cap. 48. quibus omnibus uenter nudus, Apicas uocabant, damnabantque.

APICIVS, ἀπίκιος, omnium nepotum princeps, cui parum uisum est & principum congiaria, & Capitolii uectigal comessationibus deuorasse, nisi suæ etiam gulæ monimentum posteris reliquisset, conscriptis de gulæ irritamentis aliquot libris. Hunc uixisse suo sæculo testatur Senec. in lib. de consol. ad Albinam.

APICVLA, [*Ape picciola*,] μελίσσιον, diminutiuum, parua apis. Plin. lib. 7. Quadrigam ex eadem materia, quam musca integeret alis, fabricatam, & nauem, quam apicula pennis absconderet. Dicitur & Apecula, ab Apes Plaut. in Curc.

APICVLVS, κορυφή, diminut. paruus apex: quod & Apiculū dicitur. Fest. Apiculum, filum est quo flamines uelatum apicem gerunt.

APIDAMVS, Thessaliæ fluuius.

APINA, & Trica, duo oppida Apuliæ fuerunt, quæ Diomedes euertit, tanta ignominia, ut in prouerbij ludibrium transierint. quoties enim rem nullius pretij ostendere uolumus, Apinas, & Tricas nominamus. Mart. l. 14. Sunt Apinæ, Tricæque, & si quid uilius illis.

APIS, bouis nomen apud Aegyptios, quem pro deo colebant: alio nomine Serapis. Corpore erat niger, candida fronte, in tergo alba nota insignis, duplicib. pilis in cauda, & lingua cantharo notatus, quem certos uitæ annos excedere non licebat. Hunc in lacum demersum Aegyptij, indicto iustitio, ueste scissa, & laceratis crinibus defunctum plangebant, inuento uero alio mirifice lætabantur. Responsa autem dare non ut reliqua oracula solitus, sed si manu oblatum pabulum sumpsisset a cōsulētibus, secūdos euētus, atq; omnia prospera decernebat: si uero abnueret, omnia sinistra portendebat. Ideo cum a Germanico Cæsare pabulum oblatum renuisset, funestum omen & indubiam necem, quæ paulo post secuta est, præonciauit. Hæc Marcell. in l. 22.

APISCOR, eris, [*Acquistare*,] τυγχάνω, cuius præteritum uolunt esse Aptus sum, idem est quod acquiro. Verbō est pene obsoletum, qđ nō nisi apud antiquissimos legit. Luc. li. 1. Nec ratione animi, quā quiuis possit apisci. Hinc adipiscor, & indipiscor: de quib. suo loco.

APIVM, [*Apio*,] σέλινον, herba hortēsis. Ex hac fiebāt apud antiquos coronæ uictoribus in Nemæorum sacris certaminibus. Iuuen. Graiæque apium meruisse coronæ. Quidam ab apice deducunt: quia antiqui apicem capitis apio coronabant.

APIVM MONTANVM, ὀρεοσέλινον, herba cicutæ folijs, Apiū agreste dicta, in mōtib. locisq; petrosis nascens: unde & nomen habet.

APIVM PALVSTRE, ἐλεοσέλινον, herba apio satiuo maior, dicta, quod in paludibus, & aquosis locis proueniat.

APIVM SAXATILE, πετροσέλινον, herba est semen proferens ammeos semini non dissimile, sed odoratius: quæ quoniam in Macedonia optima nascatur, uulgo Petroselinum Macedonicum uocari cœpit. nascitur in petris. unde & nomen accepit.

APLVSTRE, & in numero plurali Aplustra, uel Aplustria, nauis est ornamentum in summitate mali. Cice. in Arato: Nauib. absumptis fluitantia quęrere aplustra. Festus & per m scribi posse existimauit. Aplustria (inquit) nauium ornamēta, quæ quia erant amplius, quā essent necessaria usui, etiam Amplustria dicebant. Hæc ille. Nos contra putamus, non ab Amplius hoc nomen deduci, sed ab ἀ priuatiua, & πλέω, quod ad nauigationem non sit necessarium.

APOCALYPSIS, ἀποκάλυψις, Latine reuelatio, ex ἀπὸ, quæ re, in cōpositione significat, & καλύπτω, uelo.

APOCOPE, ἀποκοπή, amputatio, ex ἀπὸ, ab, & κόπτω, amputo. figura, cum ultima littera, uel syllaba tollitur, ut peculi, pro peculij.

APOCOPI, [*Castrati, Eunuchi*,] ἀπόκοποι, dicti a Iulio Materno castrati.

APOCROTVS, durus, rigidus, ἀπόκροτος. Firmicus lib. 7. Nascentur serui, miseri, apocroti, infelices.

APOCYNON, ἀπόκυνον, ossiculum in ranæ sinistro latere, quod si in aquam deiectum fuerit, statim feruere ferunt. Pli. l. 35. ca. 5.

APODYTERIVM, ἀποδυτήριον, locus in quo loturi uestes deponebant & seruabant. nam ἀποδύειν, exuere dicitur. Ci. ad Q. fratrem, & Pli. ad Apollinarem.

APOGAEI, ἀπόγαιοι, uenti sunt a terra flantes. Pli. l. 2. cap. 43.

APOLACTIZO, zas, [*Assaltare co calci*,] ἀπολακτίζω, calcibus inuado. Per trāslationem contēno. Pla. in Epi. apolactizo inimicos oēs.

APOLECTI, [*Eletti fuor di molt'altri*,] ἀπόλεκτοι, senatores erant dicti παρὰ τὸ ἀπολέγεσθαι, quod ex multis soleant deligi. Liu. li. 6. Bel. Mace. Aetoli per apolectos (ita uocant sanctius concilium, quod ex delectis constat uiris) id agitabant, quo modo res in Græcia nouarentur. Est & genus piscis ex pelamidum genere. Pli. l. 32. ca. 11. Pelamis earum generis maxima, apolectus uocatur.

APOLLINARES ludi, ἀπολλώνια, qui in honorem Apollinis fiebāt. uide Liuium. Cic. ad Att. Ludis Apollinaribus Diphilus in Pompeium inuectus est.

APOLLINEVS, a, um, adiect. φοίβειος, Apollinea ars, pro arte medica, Ouid. lib. 3. Trist. Et ars Apollinea, pro arte uaticinandi. Idem in Ibin. Apollinea clarus in arte senex: Tiresiam intelligit.

APOLLO, inis, [*Apollo*,] ἀπόλλων, deus, quem Græci et φοῖβον appellant. Cui, ut Macrob. inquit, uariæ fuerunt potestates. nam fuit auctor carminis, præses uaticinij, sagittandi peritiam habuit, artem medicinæ percalluit, & citharam adinuenit. Idem dicitur Liber, quod libere uagetur per aerem. Nomius, id est, pastor, quod Admeti regia pauerit armenta. Porphyrius ait eundem esse Solem apud superos, Liberum patrem in terris, Apollinem apud inferos. unde & tria insignia circa eius simulacrum uidemus: Lyram, quæ nobis cælestis harmoniæ imaginem monstrat; Grynæum, quod terrenum numen ostendit; Sagittas, quibus infernus Deus indicatur, & noxius, unde & Apollo dictus uidetur ἀπὸ τοῦ ἀπολλύειν, quod perdo significat, quod non paucos nimio æstu crederetur extinguere, quare spicula

re spicula ei assignauit uetustas:quæ tamen nõ dextera gestat, sed sinistra, quod ad iuuandum promptior sit, quam ad nocẽdum. unde nonnulli παρὰ τὸ ἀπαλλάττειν νόσους, id est ab abigendis morbis, Apollinem dictum existimant.

●**Apollodorus**, sex huius nominis memorantur: Athenienfis, comicus: Celeus comicus: Tarsensis tragicus: Atheniensis grammaticus: Pergamenus, rhetor: sextus Alexandrinus comicus, Menandri æmulus.

Apollonia, Ἀπολλωνία, oppidum in ea parte Macedoniæ, quæ Adriatico mari adiacet, Corinthiorũ colonia, optimis olim instituta legibus his temporibus Valona nominatur. De hac Strab. Condidere Apolloniã Corinthii, Corcyræiq;, ab Aeãte fluuio stadijs decẽ, a mari sexaginta. Est & Apollonia inter insulas Thraciæ, cis Istrum amnem. Est & ciuitas in Creta, & alia in Syria. Vide Step.

Apolloniatas, Ἀπολλωνιάτας, populi Apolloniæ Val. Max. li. 1.

Apologia, [*Apologia, difesa.*] ἀπολογία, defensio, ἀπολόγημα, unde Apologeticus liber, quo nos purgamus.

Apologus, p.c. [*Fauola*] ἀπόλογος, fabula in qua bruta animalia loqui introducuntur. Ci. 2. de Or. adscribamus & narrationes apologorum. Vide Quin. lib. 5. cap. 11.

Apomeli, itis, ἀπόμελι, potus cõfectus ex maceratis aqua fauis, medius inter mulsam & oxymeli. Gal. li. 7. Method.

Aponus, p.c. Ἄπονος, fons calidis aquis, haud longe a Patauio. Luc. li. 6. Aponus terris ubi fumifer exit, Atque Antenorei dispergitur unda Timaui. Aponus autẽ dicitur nõ tam, quod morbis medeatur, quam quòd sine dolore remedium afferat.

Apophoreta, p.p. [*Mancia,*] ἀποφόρητα, munera, quę dari solebant Saturnalibus. Munuscula quoque quę a cena conuiuis dabãtur domum auferenda, etiam Apophoreta dicebãtur a græco ἀποφέρειν, quod auferre significat. Sue. Dabat Saturnalibus uiris apophoreta, per Kalendas Martias feminis.

Apophthegma, tis, [*Sentenza, ouero detto, breue, & acuto.*] ἀπόφθεγμα, breuis, & acuta sentẽtia. Vnde Plutar. Apophthegmata. Ci. 1. Offi. Multaque multorum facete dicta, quæ uocant ἀποφθέγματα. Dicteria Latine dicuntur ut Macrob ex Cic.

Apoplexia, [*Gocciola,*] ἀποπληξία, siue Apoplexis, est stupefactio neruorum totius corporis cum priuatione sensus & motus. dicta a græco ἀποπλήττω, quod est percutio, attonitum reddo. Cels. l. 6. cap. 26. Attonitos raro uidemus, quorum, & corpus, & mens stupet. Fit interdum ictu fulminis, interdum morbo. ἀποπληξίαν hunc græci appellant.

●**Aposiopesis**, i. reticentia, figura est indignantibus familiaris: in qua uerbum extrinsecus subauditur. Virg. 1. Aene. Quos ego? deest, puniam, aut quid simile Quinct. l. 9.

Apostata, pe.co [*Sfrattato, mancatore ribello,*] ἀποστάτης, desertor: ut qui a duce suo ad hostes transfugit, aut a Christianis ad Ethnicos, uel Iudæos.

Apostato, as, p c [*ribellare.*] ἀποστατέω, rebello. Cyprian. ad Corn. Eos qui uelut apostatauerunt, ad hæreticos transfugæ facti.

Apostema, tis. p.p. [*Apostema,*] ἀπόστημα, tumor preter naturã, cum pus ex phlegmone resolutum, in quẽdam quasi sinum colligitur. Tria horum sunt genera. Nam si quiddam melli simile cõtineãt, Meliceridea appellantur: si pingue quippiam in morem seui, Steatomata: quod si pultis similitudinem referant, quod in ijs cõtinetur, Atheromata, dicuntur. Dicitur autem Apostema a uerbo Græco, ἀφίστημι, quod est abscedo, unde Latini uerbum ex uerbo exprimentes, Abscessum appellarunt. Cels. lib. 5. cap. 1. Abscessus corporis, quæ Apostemata Græci nominant. Pli. lib. 20. c. 33. Suppurationem interpretatur.

Apostolus, [*Apostolo,*] ἀπόστολος, Latine missus, siue nuncius ab ἀποστέλλω, mitto. Apostolorum autẽ quatuor sunt genera, a Deo missi, nõ per hominem, ut Moses: a Deo, sed per hominem, ut Iesus: per hominem tantum, sicut nostris temporibus multi fauore uulgi, in sacerdotium subrogati sunt: ex se autem, sicut ipsi pseudoprophetæ. Apostoli etiam dicebantur, literæ dimissoriæ: de quib. Alciatus de Rerum, & uerborum significa. Athenis quoque Apostoli, magistratus quidam erant: quorum officium erat, recte atque ordine curare atque instruere classem.

Apostropha, ἀποστροφή, dici potest conuersio, figura cum sermonem a iudice uel auditore ad absentem aliquem conuertimus. Te nunc alloquor Africane, cuius mortui nomen splendori ac decori est ciuitati: ἀποστρέφω enim euerto.

Apostrophus, ἀπόστροφος, collisionis nota, in fine dictionis, denotans uocalem præcedentis dictionis elisam: ut ἀφ' οὗ. ἀπὸ οὗ.

Apotheca, [*Canoua bottega.*] ἀποθήκη, cella uinaria, ubi uinum & conseruatur & uenditur. Pli. tãtum pecuniarum detinent uini apothecæ. Dicitur & Apotheca statio, in qua res uenales exponuntur.

●**Apotheosis**, consecratio quæ quo modo fieret docet Herodian. lib. 4.

Apparate, [*Con apparecchio,*] aduerb. cum apparatu. Cice. 2. Att. & edit, & bibit opipare, & apparate.

Apparatio, [*Apparecchio,*] apparatus. Cice. 2. Offi. Est multus in laudanda magnificentia, & apparatione popularium munerum.

Apparatus, [*Apparecchio,*] παρασκευή, apparatio, & proprie cum quadam magnificentia. Cice. 3. Phil. Quid prandiorum apparatus proferam?

Appareo, es, [*Apparere.*] φαίνομαι, uideor. Vir. 1. Ge. apparet liquido sublimis in aere Nisos. Est etiã de improuiso se ostẽdere. [*Comparere,*] Ci. cum equites Antonii apparuissent. Item præsto esse ad obsequium. Virg. li. 12. Hæ Iouis ad solium, sæuique ad limina regis Apparent. Ter in Eun. Ille bonus uir nusquam apparet.

Apparitio, ὑπηρεσία, Apparitorum officium erga magistratus. Cicer. ad Thermum: Io longa apparitione singularem Marcilii fidem cognoui.

Apparitores, [*Donzelli, birri.*] κλητῆρες, dicti q apparerẽt, & præsto sint ad obsequium: qui & Statores dicũtur, ut sunt, qui magistratibus circumstant, parati ad obsequendum. Ci. in Verrem, & alibi.

Apparitura, ὑπηρεσία, ipsum ministerium. scribit Suet. lib. de grammaticis, Orbilium apparituram fecisse magistratibus: significant fuisse apparitorem, ministrumque magistratuum.

Apparo, as, p.c. [*Apparecchiare*] παρασκευάζω, paro, cum magnificẽtia quadam adorno. Ci 3. Phil. Facilius apparabitis, quæ necessitas postulat.

Appellatio, πρόσρημα, προσφώνησις, cõpellatio, allocutio. Interdum nominatio. Ci. p domo: Regũ appellationes uenales erant. Apud Iurisc. Appellatio significat Prouocationem, cũ, ob sententiam iniquã, maioris iudicis auxiliũ imploramus. Vide Appello.

Appellator, oris, qui appellauit, id est, ab aliquo iudice ad aliũ prouocauit. Cic. 6. Verr. Aegre factum, quam ut manus ab illo appellatore abstinerentur.

Appellito, as, are, frequentatiuum. unde Festus, Appellitauisse, pro appellauisse.

Appello, as, [*Nominare, appellare,*] ὀνομάζω, nomino. Cice. 3. Offic. Scipione, qui primus Africanus appellatus fit. Itẽ est comiter seu familiariter alloqui, uocare, [*Chiamare,*] Cic. pro Clu. Appellat hilari uultu hominem. Hinc appellare, teste Vlp de iniur. est blãda oratione alicuius pudicitiam attentare. Interdũ accusare [*Accusare,*] Liuius: Dasiũ de proditione appellabat. Itẽ auxilii, uel testimonij gratia, quempiam implorare. Ci. pro Sex. Roscio: Te nunc P. Scipi appello. Appellare debitorem, est rem nobis debitã a debitore exigere. Quin. Appellabatur a creditoribus, ut solueret debitum. Interdum est post sententiam tanquam iniquam, ad superiorem iudicem prouocare. Vlpianus: qui appellat, maiorem iudicẽ debet appellare. Dicimusq; Appello principẽ, & ad principẽ.

Appello, lis, li, appulsum, [*Arriuare, giungere*] προσορμίζω, applico, admoueo. Ci. 5. Ver. Cum Persę mille numero nauiũ classem Delum appulissent. Vir. 3. Aen. Hinc me digressum uestris deus appulit oris. Legiẽ & Appellere absolute, & sine casu, p accedere. [*Venire, accostarsi.*] Cic. 1. de Diuin. Visus est in somnis pastor ad me appellere. Hinc Appulsus, us, pro accessu pecoris ad aquã. Iurisconsultus: Totum corrumpat pecoris ad aquam appulsum. Appellere animum, est animum ad aliquid agendum intendere, [*Attendere,*] Teren. in prol And. Poeta cum primum animum ad scribendum appulit. Interdum adduco compello. [*Incitare,*] Plau. in Asin. Argenti uiginti minæ me ad mortem appulerunt.

Appendeo, es, [*Appendere attaccare,*] προσάρτομαι, ad aliqd pẽdeo.

Appendicula, Ci. pro Rab. appendicula caussæ iudicatæ.

Appendices, genus spinæ, dictum, quod baccas puniceas habeat ad se pendentes, quæ & ipsæ appendices nominantur. Pli. l. 24. c. 13.

Appendix, [*Pendice,*] ἀποφυάς, προσθήκη, quod alii adiunctum est, quasi ex alio pendeat. Cic. in Horten. Vidit, appendicem animi esse corpus.

Appendo, is, di, sum, [*Sospendere, attaccare,*] προσαρτάω, ad aliquid pendo, ut, Appendi uuam ad tigna. Plin. Atque uuas iam maturas ad solem appendere Est etiam, ad stateram, lancemque ponderare, [*Pesare,*] Cice. in Ant. Vt iam appendatur pecunia, non numeretur. Idem adiungere [*Aggiungere,*] unde Appendix. Appensus, participium, suspensus. Cic. 5. Tusc fulgentem gladium è lacunari seta equina appensum demitti iussit.

Appeto, is, p.c. [*Appetire, desiderare,*] ὀρέγομαι, unde cupio. & tam in bonum, quam in malum, sicut Expeto capitur: contra quorundam sententiam. [*Amare*] Ci. Cas. Tu puer me appetisti. Idem l. 4 Tusc. Vt bona natura appetimus, sic a malis natura declinamus. Quod autem Expeto etiam ad uoluptates, & quandoque ad maximum malum pertineat, Idem ostendit l. 1. Offi. Expetuntur diuitiæ, cũ ad usus uitæ necessarios, tum ad perfruendas uoluptates. Ad maximum malum, in Piso. A me quidem etiam pœnas expetistis, quib. cõiuratorum manes mortuorum expiaretis. Appeto uero, pręter eam, quam prædiximus, significationem, ponitur pro adeo: [*Andare,*] quia sicut dicimus, Adeo prætorem, ita Appeto prętorem. Interdum, appropinquare. [*Auuicinarsi.*] unde, Appetit dies, Appetit nox. Interdum pro aggredi. [*Cercare*] unde appetere uitam alicuius, pro,

iet, pro mortem alicui moliri. Ci. pro Sext. Rof. Filii uita insidiis appetita. Item Appetere oculos, [*Assalire,*] pro inuadere. Liu. l. 7. os, oculosque hostis rostro & unguibus appetit.

Appetens, [*Desideroso*] nomē ex participio, auidus. Sal. in Cat. alieni appetens? Ci. de Ami. Nihil est appetentius similium sui.

Appetentia, [*Appetito,*] ὁρμὴ, cupiditas, motus animi ad aliquid. Ci. 4. Tus. ut ægritudo quasi morbum aliquē doloris efficiat, libido effrenatam appetentiam. Pl. Cibi appetētiam faciunt lactucæ.

Appetitio, tionis, [*Appetito, desiderio,*] ὁρμὴ, impetus animi, quo ad aliquid agendum impellimur. Cic. 2. de Fin. Appetitio animi, quæ Græce ὁρμὴ dicitur. Accipitur & pro appetentia cibi, quā Græci ὄρεξιν uocant. [*Fame,*] Gel. lib. 16. ca. 3. Post imperatam inediam tridui, omnis eius appetitio pristina elanguit. Item pro conatu aliquid apprehendendi. Cic. de Diuin. cum dormienti ei Sol ad pedes uisus esset, ter eum scribit frustra appetiuisse manibus: magos que dixisse, ex triplici appetitione Solis, 30. annos Cyrum regnaturum portendi.

Appetitus, us, [*Appetito,*] ὁρμὴ, impetus animi, quo ad rē aliquā impellimur: cuius sedem philosophi constituerunt in corde. Cic. 3. Offi. duplex est animorum natura, una pars in appetitu posita est, quæ est ὁρμὴ, Græce, quæ hominem huc atque illuc rapit: altera in ratione, quæ docet, quid faciendum, fugiendumve sit.

Appianus, Ἀππιανός, Alexandrinus, nobilis historicus, qui Adriani imperatoris temporibus claruit, scripsit Romanæ historiæ li. 22. quorum nunc undecim tantum ad nos peruenere.

Appia, uia, ὁδὸς Ἀππία, saxo quadrato strata, Roma per portā Capenam, Capuam, uel, ut alij uolunt, Brundusium usque ducens, ab Appio Claudio Cæco strata. Ci. pro Cælio: Appius Claudius Cæcus pacem Pyrrhi diremit, aquam adduxit, uiam muniuit.

Appiana poma, Ἀππιανὰ μῆλα, ab Appio ex Claudia gēte cognominata. odor his maximus est, fere cotoneorum. Pli. l. 15. cap. 14.

Appianum, ni, coloris uiridis genus, apud Pli. l. 35. cap. 6.

Appingo, egi, actum, [*Aggiungere,*] προσθήγω, ex ad & Pāgo, addo uel adiungo. Cice. Att. li. 2. appinge aliquid noui. Alterum est appingo, xi, ctū, [*Dipingere appresso*] ex ad & Pingo, Hor. in art. poe. Delphinum syluis appingit.

Applaudo, [*Applaudere,*] ἐπικροτέω, allido. Apuleius li. 9. Incussis in eam posteriorum pedum calcibus, protinus applaudo terræ. Aliquando applaudere, est manuum, uel pedum plausu fauorem ostendere. Plau. Pseud. Si uultis applaudere, Atque approbare hunc gregem & fabulam. Cic. pro Sex. quibus uiris, aut cui generi ciuium maxime applauditur.

Applausor, ris, qui applaudit. Pl. in Paneg. populus ille aliquando scenici imperatoris spectator, & applausor in Pantomimis quoque aduersatur.

Applausus, a, um, particip. Oui. 4. Metam. Ille cauis uelox applauso corpore palmis Desilit in latices.

Applausus, us, nomen. Cic. 2. de Diuin. magno applausu loquitur, assentante populo.

Applicatio, actus ipse applicandi. Ci. in Lælio. a natura uidetur orta amicitia, applicatione animi cum quodam sensu amandi.

Applicatus, & Applicitus, particip. Cæs. l. 3. Bel. Ciu. Applicatis nostris ad terram manibus. Pli. in epi. Applicitum est cubiculo hypocaustum.

Applico, as, pen. cor. aui, atum, & applicui, applicitum, [*Accostare, attaccare,*] κατάγω, appello, adiungo, annecto, & construitur cum datiuo, uel accusatiuo cum ad. Vir. 1. Aene. Quæ uis immanibus applicat oris. Cic. Appio Pul. Omnes uires ciuitatis se ad Pompeij ductum applicauerunt, id est, adiunxerunt.

Applodo, is, p. p. [*Applaudere,*] ἐπικροτέω, idē quod Applaudo. ueteres enim plodo dicebant, quod nos plaudo. Applodere fulgetris, apud Pli. est fauere, testarique honorem illo motu.

Apploro, as, are, προσδακρύω, deponere apud aliquem suos fletus Horat. li. 3. Carm.

Appluda, p. p. [*Pula, Semola, Remola,*] κυρῆβιον. Antiquis idē significabat, quod furfur, ut docet Gell. lib. 11. cap. 7. Pli. li. 18. cap. 10. docet Appludam uocari purgamenta milij, & panici, & zizaniæ, cum in frumento palea dicatur: Dicta appluda ab applodēdo, quod propter tenuitatem, quia minutissima est, spiritu deijciatur. Næuius: appluda est hodie, quam tu, leuior.

Appositio, nis. Ci. in Parad. Hæc sine appositione exemplorum lentius disputantur.

Appositus, a, um, [*Posto appresso, atto, accommodato*] προστιθέμενος, iuxta positum. Cic. de Inuen. Gladium prope appositum è uagina eduxit. Aliquando sumitur pro conueniēs. [*Conueneuole, acconcio,*] Idem ibidem: si quid ad id appositū sit, quod nos interpretemur.

Apposite, aduer. [*Acconciamente,*] ἐπιτηδείως, apte. Officium eius facultatis uidetur, dicere apposite ad persuasionem.

Appotus. [*Quello c'ha beuuto molto,*] οἰνόπληκτος, qui multum potauit. Plaut. in Curc. Amph. & Bud.

Apprehendo [*Prendere, strugere*] λαμβάνω, capio. Ci. de Na. De. Vites clauiculis adminicula quasi manibus apprehendunt. Vir. 2. Aen. quam prendimus arcem? per syncopen.

Apprima, p. p. [*Sopra ogni altra cosa, piu che altro,*] εἰς τὰ πρῶτα, adverb. in primis, ualde. Ter. in Andr. id arbitror apprime in uita esse utile. Fit ab Apprimus, quo ueteres usi sunt pro lōge primo, ut docet Gell. lib. 7. cap. 7. Citans illud ex Liuii Odyss. uir summus, apprimus, Patroclus.

Apprimo, is, ere, [*Premere,*] ex Ad, & Premo. Pli. li. 24. cap. 9.

Approbatio, Cice. 2. Tuscu. Effectus eloquentiæ, est audientium approbatio.

Approbator, batoris, δοκιμαστής, qui aliquid approbat. Cic. Att. Quāuis nō fueris suasor ꝑfectionis meæ, approbator certe fuisti.

Approbo, bas, bare, [*Laudare, approbare,*] δοκιμάζω, idem quod probo. Cice. 4. Acad. Nec tamen ego is sum, qui nihil unquam falsi approbem.

Approbus, pen. c. [*Molto buono.*] πρόσδοκιμος, ualde probus. Gel. Est in uersu est Cæcilii poetæ comici, adolescens approbus.

Appromitto, is, [*Promettere per un'altro,*] pro altero promitto ἐγγυῶμαι, unde Appromissor tis, ἐγγυητής. Vlpianus Appromissorem uocat Fideiussorem. l. in omnibus ff. de solutionibus.

Appropero, as, are, [*Affrettare*] propero, accelero, σπεύδω. Teren. in And. Postquam ante ostium Me audiuit stare, approperat. Ci. Atti. appropera, & uale. Approperatum opus, id est acceleratum. Liu. 4. ab Vrb. Cœptum opus adeo approperatum est, & cetera.

Appropinquo, as, are, [*Accostarsi, auuicinarsi*] ἐγγίζω, propinquum fieri aut loco, aut tempore. Cæs. 1. Bell. Gall. Heduos finib. Bellouacorum appropinquare cognouerant. Ci. ad Q. Fr. eius rei maturitas neque dum uenit, & tamen iam appropinquat.

Appropinquatio, Cice de Sen. Quarta restat caussa, quæ maxime angere nostram ætatem uidetur, appropinquatio mortis.

Appulsus. l. Appello.

Apricari, [*Stare al Sole*] εἱληθερεῖν, est in aprico loco esse, hoc est in loco Soli exposito uersari. Varro in ministeriis: Multos in hieme in Sole apricari. Cicer. in Catone, Apricatione calescere: & ad Att. lib. 7.

Apricitas, atis, est hibernus ille tepor in locis apricis. Colum. lib. 8. cap. 15.

Apricus, a, um, p. p. [*Esposto al sole, aprico,*] προσήλιος, Soli expositus, quasi ἀπὸ φρίκης, hoc est, sine frigore, p aspirata in π suam tenuē conuersa. Vir. 2. Geo. Mitis in apricis coquitur uindemia saxis. Aprica auis, quæ Sole gaudet. Col. li. 11. ca. 3. Nonnulli hanc locis apricioribus deponunt. [*Chiaro, sereno*] Idem l. 9. c. 14. Apricissimo die purgatis domiciliis.

• Apries, Psamis Aegypti regis filius.

Aprilis, [*Aprile,*] Ἀπρίλιος, quasi aperilis, quod terram aperiat. nā uerna temperie plantarum germina aperiūtur. Vel Aprilis, quasi Aphrilis, ab ἀφρὸς, spuma, quia Venus, cui hic mēsis sacer est, ex spuma maris fingitur nata. Hor. 4. Carm. Qui dies mensem Veneris marinæ Findit Aprilem. Accipitur & adiectiue ut Nonis Aprilibus. Cic. ad Lent. Nonis Aprilibus mihi est senatus assensus.

Aprinus, κάπρειος, ut Aprina caro. sic scribi debet secundum analogiam. antiqui tamen scribebant Apiugnus. Pli. li. 8. ca. 51.

Apronare in genua, inclinari, [*Inginocchiarsi,*] γονυκλινῶ, pro ingeniculari, ut antiqui dicebant. Apul. l. 2. in genua appronat, affectans portionem. Videtur compositum ex ad & Pronus.

Apsis, dis, ἀψίς, curuatura rotæ. Et est fornicis curuatura. Cæci. in epist. Cubiculum in apsida curuaturum. Et Apsides circuli in stellis, apud Pli. l. 2. cap. 15.

• Apsus, fluuius in Macedoniæ parte ad mare Adriaticum.

Aptera, Ἄπτερα, neu. gen. urbs in Lycia, & altera in Creta, a Sirenibus dicta, quod uictæ ibi cantu a Musis, præ mœrore exutæ pennis in mare desiluissent. Steph.

Apto, [*Adattare, accommodarsi, star bene,*] προσαρμόζω, cōuenienter aliquid rei alicui iugo, seu accommodo. Cōstruitur cum datiuo uel accusatiuo cum Ad. Ci. in Phil. Cuius fortunæ studia tātæ laudi & gratulationi tuæ se non aptarint? Idem 3. de Ora. Hoc uerbum est ad id aptatum, quod ante dixerat. Hinc Adapto, & coapto.

Aptus, ta, tum, [*Atto, accommodato, acconcio,*] ἐπιτήδειος, quod ad aliquid accommodatum est. Persius Sat. 1. Si forte quid aptius exit. Interdum necessarium. [*Necessario.*] Cic. lib. 3. de Fin. Natura sumus apti ad cœtus concilia ciuitatis. Interdum elegans [*Elegante*] ut apud eundem l. 2. de Ora. Ita uerbis est aptus, & pressus, ut nescias utrū sententiæ oratione, an uerba sententijs illustrentur [*Proportionato,*] Idem 1. Offic. pulchritudo corporis apta compositione membrorum mouet oculos. Interdum connexum. [*Attaccato, congiunto,*] Vir. l. 2. Ge. Ipsos è torquibus aptos, Iunge pares. Compositum, & contrarium est Ineptus. Est etiam Aptus participium ab Apiscor, idē significās quod Adeptus. Var. Ea omnibus ostentat, quæ bello est aptus. Apte, aduerb. Cicero sæpe.

Apua, æ, ἀφύη, pisciculus est minimus & uilissimus, quem Græci, quod ex pluuia nascatur, ἀφύην, uocant. Vide Pli. lib. 37. cap. 8. & ea quæ

ea, quæ notauimus in dictione Aphya.

Apvani, Ligures sunt, teste Liu. li. 10.

Apvd, [*Appo, appresso*] παρὰ, πρὸς, præpositio, quæ nunquam composita reperitur. apposita uero casibus, quandoque locũ denotat: [*à*] ut, apud Manteum hæc scripsi. personam: ut, apud regẽ. loci & personæ coniunctionem, [*Con.*] ut, cenaui apud Põpeium. Sed cũ ad personam refertur, plerunque familiaritatem significat, non dominium: ut, Fui apud te, id est tecum, uel domi tuæ. Penes uero & potestatem, & personam, & dominium, ἐπὶ, cum datiuo. Oui. li. 1. Fast. Me penes est unum uasti custodia mundi. Quanquam etiam sine dominii significatione aliquando inueniatur: ut latius docebimus suo loco. Apud aliquando accipitur pro In: [*In,*] ut apud Tere. in And. De Dauo modo apud forũ audiui. Apud se dicitur esse qui domi suæ est. Ci. l. 1. de Or. Scæuus, quẽ, ruri apud se eẽ audio.

Apvlia, [*Puglia,*] Ἰαπυγία, Italiæ regio, mari Adriatico contermina, inter Dauniam, & Calabriam, quę & Iapygia, ab Iapyge Dedali filio, qui eam regionem tenuit, dicta est. Corripit primam syllabam, & scribitur unico p: assumit tamen interdum alterum p, ut eã dem producat. secũdã autẽ syllabã semper producit. contra Apulus semper primam producit, & corripit mediam. Hora. l. 3. Car. nutricis extra limen Apuliæ. Iuuenalis, Vendit agros, sed maiores Apulia uendit. ubi & prima producitur.

Apvlvs, a, um, adiect. Luc. lib. 5. Appulus Adriacas exit Garganus in undas.

Apyrinon, ἀπύρηνον, genus mali Punici dulcissimi, ita dictũ quasi ἄνευ πυρῆνος, hoc est, sine nucleo: non quod prorsus nucleis careat, sed quod eos habeat minus lignosos. Hæc Pli. lib. 13. ca. 19. Mar. lib. 13. Lecta suburbanis mittuntur apyrina ramis. Legitur & adiectiuum Apyrinus, a, um. Colum. lib. de arb. c. 3. primitiuis annis fructum uinosum, postea dulcem, & apyrinum faciet.

u Apyrvm sulfur, apud Pli. est, quod uiuum dicitur.

• Apvaotvs, gẽma igniti coloris, quã Oui. 2. Met. Pyropum uocat.

A ANTE Q

Aqva, [*Acqua,*] ὕδωρ, componi uidetur ex a & qua: quasi a qua uiuamus, unde aqua & igni interdici solebat damnatis. Aquã & ignẽ sumebant nuptæ: & qui funus persecuti fuerant, redeuntes ignem supergrediebantur aqua aspersi. quod & purgationis genus uocabant suffitionem. Hoc elementum ceteris omnibus uidetur imperare. terras enim deuorant aquæ, flammas necant, scandunt in sublime, & ipsum quoque sibi uindicant cælum. Præterea alibi calidæ sunt, alibi frigidæ, alibi tepidæ, & pene omnibus morborum generibus auxiliantur. sed de aquis, earumque præstantia Plinius plenissime. Sunt qui aquam, quasi æquam, hoc est, æqualẽ dictam uoluẽt, ablato e: quod aqua, nisi uentis agitetur, nihil sit æqualius.

Aqvae avgvstae, ὕδατα αὔγουστα urbs in Gallia Aquitanica, Ptolemæo: hanc uulgo Baionam uocant.

Aqvae calidae, ὕδατα θερμά, urbs Britanniæ insulæ. Ptol.

Aqvaedvctvs, us, ui, [*Acquedotto,*] ὑδραγωγία, ab aqua ducẽda: est enim aquarum deductio: hoc est, cum alicunde aqua deriuatur, ut per cuniculos impositis canalib. alio inducatur, siue ad bibendũ, siue ad irrigandum. uide Frontinum in libro de Aquæductibus. Erat autem apud ueteres duplex ratio ducendæ aquæ. nã aut per subterraneos cuniculos ducebatur, aut opere arcuato. Vlp. de ser. rust. præd. Seruitutes rusticorum prædiorum sunt hæ, iter, actus, uia, aquæductus.

Aqvae mortvae, hodie uocatur oppidum Narbonensis prouinciæ, ad alterum ex Rhodani ostiis situm. Ptolemęus Marianas fossas appellat, a propinqua fossa, quam Marius ex Rhodano duxit in uicinum lacum, ostreis (ut scribit Strabo) abundãtem. uide Pli. li. 3. ca. 4. Melam li. 2. Strab. li. 4.

Aqvae sextiae, ὕδατα σέξτια, Ptolemæo, urbs Galliæ Narbonensis, iuxta quam sunt aquæ calidæ, quæ ægros curare solent: ita appellatæ a Sextio quodam Romanorum duce, qui perdomitis Salybus oppidum hoc extruxit. Strab. li 4.

Aqvae nivales, ὕδατα χιόνωτα, mensæ adhibebantur antiquitus, decoquebantur ut essent salubriores, postea colo niuario, & sacco attenuabantur.

Aqvagivm, quasi aquæ agiũ, ὑδραγωγία, aquæductus. Pom. l. hoc iure de aq. quoti. Dum ne fundum domino, aut aquagium riualib. deterius faciant.

Aqva intercvs, [*Hidropisia,*] ὕδρωψ, morbus est, quem Græci Hydropem appellant, cum inter cutẽ aqua colligitur, qua corpus turgescit. Nonius: aqua intercus, hydrops morbus, quasi aqua inter cutem. Cic. 3. Offi. Si quis medicamentum cuipiam dederit ad aquã intercutem. A Celso Aqua inter cutem appellatur, l. 3 ca. 21. moribus eorum, quos aqua inter cutem male habet. Pli. uocat Aquam subter cutem fusam.

Aqvalicvlvs, [*Albio, albuolo de porci,*] γάστρων, dimi. ab aqualicus, uas in quo porci sorbent. Per translationem pro uentre sumitur, in quem sordes fluũt. Persius Sat. 1. Cum tibi calue pinguis aqualiculus Propenso sesquipede extet.

Aqvalicvs, p. e. aluus, quò sordes defluunt. Item genus quoddam lati intestini, ex quo farcimina fieri solent. Apitius. Reple aqualẽ cum, sic ut laxamentum habeat, ne dissiliat in coctura.

Aqvalis, [*Vrna,*] ὑδρία, g. ma. genus uasis, quo aqua manib. datur, quod & matellio dicitur, teste Var. Pl. in Curc. Date isti aqualim cum aqua.

Aqvariola, [*Androna,*] lotrinæ, in quas lotura proiicitur, nec in culina tantum, sed in tricliniis, & cubiculis.

Aqvarioli, [*Roffianelli,*] mulierum impudicarum asseclæ. Festus.

Aqvariolvm, siue aquarium, locus in quem sordida aqua demittitur, qui & lauatrina dicitur a lauando, & per syncopen latrina.

Aqvarivs, rii, [*Acquario,*] ὑδροχόος, undecimum signum zodiaci est, proximum Capricorno, quod oritur 15. Kalen. Febr. Fabulantur poetæ, hunc fuisse Ganymedẽ, quẽ Iupiter eius pulchritudine captus, ab aquila in cælum raptũ, ministrũ suũ fecisse existimatẽ.

Aqvarivs, ria, rium: ὑδατικός, quod ad aquã pertinet, ut, cos aquaria, res aquaria. Gellius: Re aquaria defectos. Pl. li. 34. cum in exacuendo oleares cotes, & aquariæ differant.

Aqvarivs, sulcus, qui aquam educit, αὖλαξ ὑδατικός. Colu. li. 2.

Aqvaticvs, ca, cũ, [*Acquatico,*] ἔνυδρος, qui in aqua degit. Pli. Terrestres & aquatici pisces.

Aqvatilis, aquaticus, ὑδατικός. Ci. 1. de Na. Deo. Bestiarum terrenæ sunt aliæ, partim aquatiles, utraque sede uiuentes.

Aqvatio, onis, uerbale, ὑδρεία. actus aquandi, id est, aquam ad castra afferendi. Cæs. 4. Bel. Gal. Aquationis caussa processurum eo die dixit.

Aqvator, oris. ὑδροφόρος, qui aquandi ministerium, præsertim in exercitu, facit. Cæs. 1. Bell. Ciui. nunciatur, aquatores ab equitatu premi nostro.

Aqvatvs, ta, tum, ὑδαρής, aquosus: ut, Lac aquatum. Pl. l. 28. ca. 9 Omne uernum aquatius æstiuo.

Aqvevs, a, um, quod ex aqua est, ὑδατινός, ut color aqueus.

Aqvifolia, κράταιγον, Theophrasto species est ilicis, mespilum foliis referens: unde & Mespilus siluestris, a nonnullis appellatur. Pli. li. 24. ca. 13. & li. 27. ca. 8.

Aqvila, [*Aquila,*] ἀετός, regina auium, quam poetæ Iouis Alitem, eiusdemque armigeram appellant, & fulmina ei subministrare fabulantur. cui fabulæ occasionem dedit aquilæ natura, quia sola auium & fulminis ictu non læditur, & Solis fulgorem oculis incõniuentibus potest aspicere. Aquila præterea sidus cæleste est, cuius ala dextera circulum æquinoctialem attingit, sinistra autem non longe a capite Ophiuchi uidetur figurata. Rostrum eius a reliquo corpore diuidit circulus a Cancro ad Capricornum perueniens. Exoriente Leone, occidit: exoritur autẽ cum Capricornu. Habet in capite stellam unam, in utraque ala unam, & unam in cauda. Est etiam Aquila, piscis nomen ex genere planorum, quem & Græci ἀετὸν appellant, teste Pli. l. 9. c. 24. Ab Aquila fit Aquilinus, a, um, ut Aquilinæ ungulæ. Plau. in Pseu. Aquilinas ungulas dixit, p manibus rapacibus, quales sunt ungues aquilarum.

Aqvila, urbis nomen in Brutiis, ex ruinis Furconii antiquissimi oppidi, a Longobardis ędificata. Volater.

Aqvilegivm, κρουνός, aquæ collectio. Plaut. Si pluet, aquilegio in-(uabo.

Aqvileia, [*Aquileia,*] Ἀκυληΐα, Carnorum metropolis, iuxta quã defluit Timauus, a legendis aquis dicta. Martialis: Et tu Ledæo felix Aquileia Timauo. Plinius Aquileiam collocat in decima regione Italiæ. Fuit autem Romanorum colonia duodecies mille passibus a mari sita. Ex hac orti sunt Chromatius, ad quem Hieronymus sæpe scripsit, & Rufinus Græce latineque eruditus, qui Iosephum conuertit in Latinum.

Aqvilex, p. c. [*Colui che raccoglie l'acqua.*] proprie qui signis quibusdam fontes nouit inuestigare, ὑδρολόγος, Varro: utilior te Tuscus aquilex. Pl. Subesse aquas credunt: & hoc habent signũ aquileges.

Aqvilifer, signiferi in Rom. militia, ἀετοφόρος, ab aquila, quã Romanis legionib. Marius in secundo consulatu suo proprie dicauit: fuitq; tanquam princeps totius legionis signum. Cęs. 3. Bel. Ciu graui uulnere affectus aquilifer. Habuerunt & Romani alia signa, lupos, minotauros, equos, apros, dracones: unde Draconarii, postea, repulsis ceteris, unam seruauerunt aquilam.

Aqvilo, p. c. [*Aquilone, borea.*] uentus Septẽtrionalis, frigidus, & siccus, ita dictus a uehemẽtissimo uolatu instar aquilę. Gręce βορέας. Flat inter Septentrionem & Ortum solstitialem, è regione Cauri. Plin. lib. 2. cap. 47.

Aqvilonaris, nare, adiectiuum, βόρειον. Cic. de Nat. Deo. regio aquilonaris.

Aqvilonivs, a, um, ubi aquilo. Pl. l. 27. ca. 13. Omnes herbæ uehementiores uiribus sunt in frigidis locis, ut in Aquilonius.

Aqvilvs, color, fuscus & subniger, ab aqua, ὑδατῶδες χρῶμα. nam cum antiqui duos omnino naturales colores noscerent, album. s. & nigrum, tertium inter utrunque mediũ, ab aqua, cuius incertus est color, aquilũ dixere. Pla. in Pœ. Statura haud magna, corpore aquilo. Suet. in Augusto: colorem inter aquilum candidumque.

Aqvime-

Aquiminarii, [*Vasi da portar acqua.*] ὑδρεῖα, dicuntur omnia uasa deferendis aquis deputata. Florentinus Iurisconsultus lib. 34. Digest. aquiminarios argenteos in supellectili esse non dubitatur.

Aquinum, ἀκύινον Ptolemæo, oppidum Latii, aut, ut alii placet, Campaniæ, diui Thomæ patria, qui ab eo Aquinas dicitur. Ci. 2. Phil. cum Romam proficiscens ad Aquinum accederet.

Aquisoranum, Germaniæ nobilissima ciuitas, prius Vegerta dicta, Caroli Magni sepulchro nobilitata.

Aquitania, [*Guascogna.*] ἀκυιτανία, regio, & tertia Galliæ pars ab obliquis aquis Ligeris. Hæc a Circeo Oceanū hēt, qui Aquitanicus sinus dicitur, ab occasu Hispaniam, a Septentrione Lugdunensem prouinciam, a meridie Narbonensem. in ea Tholosa, & Burdigala ciuitates.

Aquitanus, a, um, [*Guascone,*] unde Aquitani populi, ἀκυιτανοί.

Aquitas, p. c. sacerdotis nomē apud Phasidem. Val. Fla. l. 6. magnique sacerdos Phasidis Arctois Aquites errabat in agris.

Aquor, ris, [*Inacquare, adacquare,*] ὑδρεύω, uerbum castrense. aquam fero, ad usum exercitus, uel alterius rei. Curtius: Cum miles aquatū profectus esset. Vir. Sub mœnib. urbis aquantur Vide Adaquo.

Aquosus, a, um, [*Acquoso,*] ὑδατώδης, quod copiam aquæ habet. Col. li. 4. de ficis: Locis frigidis, & autumni temporibus aquosis.

Aquula, dimin. ab aqua, ὑδάτιον. Cic. li. de Ora. Est & Aquula Ptolemæo oppidum Hetruriæ: unde Aquulenses, quos Aquenses uocat Pl. 3. cap. 5.

A ANTE R

Ara, [*Altare,*] βωμὸς, quasi ansa, ut Varroni placet, dicta est a tripodibus, quod sacrificantes ansas tenebāt: uel potius, quia precātes, manibus aras apprehenderent Hinc Vir. 4. Aeneid Talibus orantem dictis, arasque tenentem. Primo ergo Ansæ dictæ, deinde cōmutatione literarum, aræ. Sunt qui aras ab arcendo deriuēt, quod in his uictimæ adolerētur. Alii ab ἀράομαι, quod est oro, (unde & ἀρὰ oratio dicitur) quod in sacrificādo oretur. Iurātes etiā olim aras tangebant. Vnde celebratur nobilis illa Periclis sentētia: Ad aras usque me amicum esse oportet: qua significatur, neminē amici caussa aut peierare, aut quippiam inhonestū facere oportere. Est etiam Ara ciuitas, Arabiæ regia, necnō & insula Arabiæ adiacēs, ut scribit Ptole. Habet autē hoc nomen priorē syllabā productā.

Arabarches, ἀραβάρχης, (ut ostendit Alciatus lib. primo Præter missorum) dicebatur publicanus, qui præerat exigendo uectigali de pecoribus, quæ ex Arabia in Aegyptum adducebantur. Horum autem officium Arabarchia uocatur. Hinc Iuuenalis: ausus habere Nescio quis titulos Aegyptius, aut Arabarches. Pompeium quoque sic appellat Cic. 2. ad Att.

Arabia, ἀραβία regio inter Iudæam, & Aegyptum, ab Arabo Apollinis & Babyloniæ filio. Solinus Arabiam interpretatur, sacrā. Est autem triplex Arabia, secundum Pli. li. 2 una felix, altera Petræa, tertia deserta, de quibus plura in dictione sequēti. Ab Arabia fiūt Arabs, gentile, item Arabus, Arabius, & Arabicus, adiectiua. Vir. lib. 7. Hircanisve, Arabisve parant. Proper. Nec si qua Arabio lucet bombyce puella.

Arabia Petræa, ἀραβία πετρώδης, sic dicta a Petra uetustissimo oppido, pars illa Arabiæ, quæ est Aegypto Iudææque confinis, auct. Ptol. Strabone ac Plin. alio nomine Nabathæa dicitur. Post Petræam, sequitur alia Arabiæ pars, Arabia deserta Ptolemæo uocata, Strab. autem Scenitis, ἀπὸ τῶν σκηνῶν, quod gens uaga & sine ædificiis in tentoriis habitet. Vide Pli. li. 6. ca. 28.

Arabilis, le, [*Aratiuo,*] quod arari potest. Pl. l. 17. ca. 5.

Arachthus, ἄραχθος, fluuius Epiri, non procul a Nicopoli in sinū Ambracium influens: Pl. li. 3 ca. 1. & Ptol l. 4. ca. 14.

Aracia ficus, albæ pediculo minimo, latissimæ. Pli. l. 15. c. 18.

Aracynthus, ἀράκυνθος, mons est Acarnaniæ, teste Plin. li. 4. c. 2. Est & alter in Attica mons eiusdem nominis: de quo Vir. 2. eclo. Amphion Dircæus in actæo Aracyntho. Sunt tamen, qui putent ibi Virgilium personæ pastoritiæ rationem habuisse: ideoque in Attica mōtem collocasse, qui tamen est in Acarnania: cuius generis pleraque etiam apud Theocritū animaduertimus. Stephanus præterea Aracynthum in Bœotia collocat: a quo Mineruā Aracynthiam dictam scribit.

Araduca, ἀράδουκα, urbs Lusitaniæ, quam hodie Arzuā ab Hispanis uocari uolunt. De hac Ptol. li. 2. ca. 5.

Aradus, ἄραδος, insula est, siue potius urbs in petra sita, habens in ambitu septem circiter stadia, distans a Phœnice, cui adiacet, uiginti stadiis. estque ut tradit Strabo lib. 16. una ex Phœniciæ urbibus, quæ Tripolim efficiūt. reliquæ duæ sunt Tyris ac Sydon. Pli. li. 5 ca. 30. E regione huius insulæ, ad meridiem, urbs est huic opposita, quæ olim Antarados, hodie Tortosa uocatur.

Aræ Flauiæ, urbs Germaniæ, non procul a Danubio fluuio, quam Germani sua lingua Nordlinghen uocant.

Arasthyrea, ἀραιθυρέα, regiuncula Achaiæ, postea Asophis dicta, urbem habēs eiusdem nominis, quam Homerus in Catalogo ab amœnitate commendat. De hac Pli. lib. 4. cap. 4. & Stra. lib. 8.

Araxus, ἄραξος, fluuius Massagetarum agrum irrigans. Stra. li. 11.

Arambi, teste Pl. li. 16 ca. 17. ab antiquis dicti sunt Scythæ, alio nomine Sacæ a Persis appellati.

Aranea, æ, [*Tela de ragni, ragnatello,*] ἀράχνη, fœm gen. tela, seu rete araneorum. Oui 4 Meta. Non illud opus tenuissima uincant Stamina, nec summo quæ pendet aranea tigno. Reperitur quādoque aranea pro ipso animali. [*Ragno,*] Virg. 4. Geor. Laxos in foribus suspendit aranea casses.

Araneola, læ, Ci. de nat. ut in araneolis aliæ quæ rete texunt.

Araneus, nei, [*Ragno, aragna*] ἀράχνη, animalculum ex genere insectorum. Pla in Asi. Iussio' columnis deiici opera araneorum? Sūt & ex araneorū genere Phalangia, Italiæ Nota (ut scribit Pl. l. 19. ca 4) quorum noxii morsus, corpus exiguum, uarium, & acuminatum. Sunt & alia araneorum genera, quæ latius explicat idem Pli. lib. 11. cap. 24. Est præterea araneus uitiū peculiare uitibus & oliuis cum uelut telæ inuoluunt fructum, & absumunt. De hoc Pl. l. 17. ca. 24. Est etiam piscis quidam hoc nomine, mari peculiaris, noxiam in dorso spinam ferens: de quo Pl. l. 9 c 48 & l. 32. c. 11.

Araneus mus, μυγαλῆ, animal ex genere mustellarum, morsu uenenato Pli. l. 8. ca. 58 & Aelianus lib. 8. ca. 39.

Araneolus, cū accētu in antep. ἀραχνίδιον, dimi. est ab araneus. Vir. in Culice, Atque ut araneoli tenuem formauimus orsum.

Araneosus, a, um, ἀραχνοειδὴς, aranearum faciem habens. Pli. li. 24. ca. 11. foliis araneosa.

Araris, p. c. & per apocopen Arar, [*La Sonna,*] ἄραρ, fluuius Galliæ Lugdunensis, a monte Vogeso per fines Aeduorum & Sequanorum in Rhodanum fluens. Luc lib. 6. Rhodanumque fluentē præcipitauit Arar. Alius est ab eo, qui per Heluetios lapsus hodie Arola, uulgo Ar, dicitur.

Ararus, rari, ἄραρος, fluuius Scythiæ Europææ, in Istrum influens. Herodotus lib. 4.

Aratio, onis, [*Aratione.*] ἄροσις, ipse arandi actus. Plin. lib. 18 cap. 20. Aratione per transuersum iterata, occatio sequitur. Nonnunquam sumitur pro ipso aruo, seu agro culto. [*Campagne,*] nam (ut recte inquit Valla) nomina, quę positionem habent in Io, latius significare solent, nec actionem modo, sed rem etiā & corpus significant. Cic. 5. Ver. cum dederint Apronio quod poposcerit, relinquent arationes? Inde aratiuncula diminutiuum. Plau. in Truc uolo habere aratiunculam apud uos.

Arator, [*Aratore,*] ἀροτὴρ, qui arat: & sumitur tam pro boue, quam pro homine bouem ducente. Pli. li. 18. cap. 19. arator, nisi incuruus, præuaricatur.

Aratro, tras, p. p. siue artro, litera una p syncopē sublata. [*Sonnesciare*] ἀροτριάω, quasi arando itero: quod est, segetes iam natas rursus arādo proscindo, quod impinguandi caussa fit. Plin. l. 18. c. 20. At illæ messes duplicatæ docuerunt, quod nunc uocant artrare, idest, aratrare, ut credo tunc dictum. hoc fit uel incipiente calamo, cū iam is bina, ternave emiserit folia.

Aratrum, tri, p. p [*Aratro*] ἄροτρον, ab aro, uerbo, sicut a lauo lauacrum, instrumentum est quo aratur. Vir. 7. Aene. Et terram centū uertebat aratris.

• **Arabes**, fluuius Armeniæ. eodē in mōte, ex quo Euphrates nascit.

Araxum, Plinio, ἄραξος. Ptolemęo, promontorium in occidua parte Peloponnesi, non procul a Patris. Plin. lib. 4. cap. 5. & Ptole. lib. 3. cap. 16.

Arba, apud Pli. l. 3. cap 21. insula est ante Illyricum. Ptolemæus uero lib. 2. cap. ult. urbem esse tradit Scardoniæ, quæ est insula Illyrico adiacens.

Arbii, ἀρβῖοι, Steph. populi Indis finitimi, non procul ab Arianis, & Gedrosiis: dicti ab Arbi uicino fluuio. Pli. li. 6 ca. 23.

Arbilla Arvina, id est, pinguedo corporis. Festus.

Arbiter, tri, pen. cor. [*Giudice, arbitro,*] διαιτητὴς, iudex non a lege datus, sed ab iis, qui litigant, electus, qui totius rei habet potestatē: dictus ab arbitrando, idest existimādo: eius enim officium est iudicare, non prout iuris sit, sed prout ipse æquum esse existimet. Iudex uero ex officio dictus est. Terent. in Heaut. ambigunt de finibus, Me cepere arbitrum.

Arbitrarium, [*Arbitrario,*] τὸ ἐφ' ἡμῖν, dicitur quod alicuius arbitrio est relictum: ita dictum ab arbitrorum more, qui totius controuersiæ suo arbitrio finiendæ potestatē habēt. Martianus, fictor arbitrarius uariabat. Pla. in Amp. Hoc certum est, non arbitrariū.

Arbitratus, us. [*Parere, giudicio*] θέλημα, arbitrium, uoluntas. Ci. i Læl. Cuius disputationis sētētias i hoc l. exposui meo arbitratu.

Arbitrario, siue arbitrarie. [*Secondo il suo parere,*] aduerb. pro arbitrio, pro uoluntate. Pla. Pœn. perii certo, haud arbitrario.

Arbitrium, trii, [*Sentenza arbitraria,*] δίαιτα, sentētia quæ ab arbitro statuitur: Interdum potestas arbitro data. unde arbitrium suscepisse dicitur, qui partes iudicis suscepit. Ci. in proœmio Off. Iudicio, arbitrioque nostro, quantum quoque modo uidebitur, hauriemus. Interdum idem est quod opinio siue uoluntas [*Opinione,*] ut, Omnia pro meo arbitrio facio: id est, ut opinor faciendū.

ARBITROR, traris, p.c. [*Giudicare, pensare, estimare,*] ὑπολαμβάνω, existimo. Cic. 6. Ver. Si hoc, quod abs te postulo, minus ad officiũ tuũ ptinere arbitrabere. Interdũ accipitur p speculari, [*Investigare, cercare,*] & inquirere. Plau. in Aul. Hinc potero, quid agant, arbitrarier. Apud iurisconsul. Arbitrari, pro iudicare ponitur, & litẽ arbitrio finire [*Sententiare,*] quod & διαιτᾶν, Græcia dicitur. Vlpianus de receptis arb. Si quis litigatorum defuerit, quia per eũ factum est, quo minus arbitretur, pœna committetur.

ARBOR, arboris, [*Albero,*] δένδρον, notæ significationis nomẽ, cuius appellatione continẽtur plantæ maiores, quę simplici caudice, ramisque brachiorũ more porrectis assurgũt: cuiusmodi sunt olea, uitis, quercus, & similes. Pl. in procem. li. 12. Summumque munus homini datum, arbores, siluæque intelligebãtur. Dicitur & arbos in nominatiuo. Vir. 4. Geo. Obuiaque hospitijs teneat frondentibus arbos. Hinc Fest. Arbosem pro arbore antiqui dicebant & robosem pro robore. Arborem fici, sicut arborem ficum, dici posse, ostendit Col. li. 6. cum ait, in scrobem fici arbusculam deponito. Ci. pro Fla. Homini Phrygi, qui arborem fici nunquam uidisset. Quod est contra Laurentium Vallam.

ARBOR, piscis est in Oceano Gaditano, tam uastis dispãsus ramis, ut fretum nunquam ingressus credatur. Auctor Pli. li. 9. c. 4.

ARBORARIVS, a, um, adiect. qui in arboribus nidificat. Pli. libr. 30. cap. 16. qui arborarii pici rostrum habeant. Arboraria falx, apud Catonem cap. 11.

ARBORATOR, [*Potatore d'alberi,*] δενδροτόμος, qui arbores putat. qui & Frondator dicitur. Pli. li. 18.

ARBORESCERE, [*Farsi albero,*] δενδροῦσθαι, in arborem crescere. Pli. l. 19. Tradunt, in Arabia maluas septimo mense arborescere.

ARBORETVM, δενδρών, uide paulo post in dictione Arbusta.

ARBOREVS, a, um, δένδρινος, quod est arboris. Vir. li. 1. Geo.

ARBOSES, uide arbor.

ARBVSCVLA, [*Arboscelli,*] δενδρίον, diminu. ab arbor: Varr. lib. 3. de Re rust. In eo arbusculas esse oportet, quæ ferãt glandem. Significat etiam machinulam, quæ Græce ἁμαξόπους, dicitur, in qua uersantur rotarum axes conclusi laminis ferreis: de qua Vitru. li. 10. cap. 17. Arbuscula præterea nomen est mulieris cuiusdam mimæ. Hora. 1. Serm. Sat. ult.

ARBVSTA, [*Luogi dove sono molti alberi,*] θάμνοι, loca consita arboribus uitiferis, hoc est, ulmis, populis, uel similib. in quibus uites extendi solent: uel ipsæ etiam arbores uitibus maritatæ, & in ordinem digestæ. Col. l. 5. ca. 5. Qui uineam uel arbustum constituere uolet, seminaria prius facere debebit. Docet etiam Pli. quomodo arbustum sit faciendum. Rursus arbustũ, locus est in quo arbores sunt ad fructum consitæ, sicut Salictum, uel Salicetum, in quo sunt salices. Hoc & Arboretum aliqui uocant. Gel. l. 17. ca. 2. Conualles, inquit, & arboreta magna erant.

ARBVSTIVVS, a, um, adiect. ut, Arbustiuæ uites, ἀναδενδράδες, quæ arboribus applicantur, & in sublime procedunt. Pallad. Locum, quem arbustiuis uitibus destinabis implere. Col. de arborib. c. 16. Arbustiuam uitem putare diligenter oportet.

ARBVSTO, stas, [*Piantar' alberi per sostegno delle uiti,*] δενδροφυτέω, agrum arboribus consero ad maritandas uites. Pl. l. 17. c. 23. Trãspadana Italia orno, carpino arbustat agros.

ARBVTVM, [*Corbezzolo,*] κόμαρον, pomum rubrum siluarum, quod Plinius Vnedonem uocat, quod asperitate sua plura edi non possint. Vir. li. 1. Ge. Dant arbuta siluæ. Duo eius traduntur genera, Comaron, & Menecylon. uide Pli. ca. 4. li. 15.

ARBVTVS, p.c. κόμαρος, arbor folio citro similis, sed raris frondibus cuius fructus arbutum, & Vnedo uocatur. Hæc arbor in Arabia excrescit in altitudinem 50. cubitorum. Vir. eclo. 7.

ARBVTEVS, a, um, [*Cosa fatta di Corbezzolo,*] ex arbutu factum. Vir. 1. Geo. Arbuteæ crates.

ARCA, cæ, [*Arca, cassa, scrigno,*] κιβωτὸς, scrinium, capsa: ab arcẽdo dicta (ut inquit Varro lib. 4. de Ling. Lat.) quod ab ea clausa arceãtur fures. Ci. in Parad. Animus hominis diues, non arca, appellari solet. Hinc arcula diminut. parua arca. Ci. 2. Offi. Præmittebat de stipatoribus suis, qui perscrutarentur arculas muliebres. Est & arca urbs Celæsyriæ, antiquum adhuc nomen inter barbaros retinens: cuius meminit Ioseph. li. 5. Antiq.

ARCADIA, ἀρκαδία, Peloponnesi regio intima, a mari undique remota. Ab Arcade Iouis filio, ex Calisto Lycaonis Arcadiæ regis filia, sic appellata. Hęc, ut Eustathius docet, aliquando dicta est Pelasgia, a Pelasgo rege magno, sapiente uiro, qui uitæ cultioris auctor eis fuit, & uictum ex stipibus herbarum arborumque frondibus transtulit ad glandem, maximeque ad fagineam. Aliquando etiam Lycaonia, aliquãdo Gygãtis, & aliquando Parrhasia dicta est, teste Stephano. Arcas autem cum Pelasgos in deditionẽ redegisset, eorum regionem Arcadiam nominauit. Scribit Pl. hanc uniuersam, ueluti pensante equorum incursus natura, in mõtes 76. attolli. Habet hæc regio Asinos procerissimos, qui ob corporis magnitudinem in prouerbium abierunt. Habet & lapidem, ἄσβεστον, hoc est, inextinguibilem. Oppida eius præcipua sunt Mantinea, Tegea, & Stymphalus: montes Pholoe, Cyllene, Lycæus, Mænalus, & Nonacris: fluuij Ladon, & Erymanthus.

ARCADIVS, ἀρκάδιος Theodosii filius, Romanorũ imperator fuit cum Honorio fratre, quo tempore Gothi Romam ceperunt. Fuit præterea hoc nomine grammaticus Antiochenus, qui librum de orthographia, & alterum de syntaxi conscripsit. Suidas.

ARCADICVS, ca, cum, ἀρκαδικὸς, quod est ex Arcadia: ut, Arcadici mores, Arcadicum pecus. Et Arcadius, a, um: ut Arcadius deus, pro Pane, apud Propert. Arcadium sidus, Vrsa, uel Arctos. Senec. in Oedipo.

ARCANVM, [*Secreto,*] ἀπόρρητον, dicitur secretum, absconsum, occultum ab arca, in qua quæ clausa sunt, tuta manent. potest & ab arce dici, quæ tutissima pars urbis est. Virg. 1. Aene. Longius & uoluẽs fatorum arcana mouebo. Arcane, & Arcano, aduerbia, Col. l. 2. c. 1. quid arcanius iudicem, mox dicam. Cęs. 1. Bell. Ciu. arcana cum paucis familiaribus colloquitur.

ARCANVS, a, um, [*Occulto, segreto,*] adiectiuum: ut, Arcanus homo, qui, quæ audit, tacet, & continet optime. Plaut. Dixisti arcano. Arcanus sensus. Vir. 4. Aen. Arcanos etiam tibi credere sensus.

ARCAS, cadis, ἀρκὰς, nomẽ Iouis filii ex Calisto, a quo Arcades originem ducunt. Est & gentile ab Arcadia. Ouid. 5. Fastor. Arcadis Euandri.

ARCELLA, uideri potest dimi. ab arcera, de qua infra. Vnde arcellata uitis, quæ in formam arceræ est disposita. Col. li. 3. c. 2.

ARCEO, es, cui, sine supino usitato: nam arcitum nõ dicimus: licet in compositis exercitum dicamus, & coercitum [*Tener discosto, lontanare,*] ἀπελαύνω, propulso, abigo, prohibeo, ne accedas. Ci. in Catil. tu Iupiter hunc a mœnibus urbis arcebis. Aliquando pro stringo, siue coerceo. [*Stringere,*] Virg. 2. Aene. Teneras arcebant uincula palmas. Arcere uim hostium, est uim ui propulsare. [*Impedire, opporsi, cacciare,*] Liu. l. 1. ab urbe: Ad arcẽdam uim aduenarum armati concurrunt. Arcere aquam pluuiã. Idem pro Murena: Ille scit, ut hostiũ copię, tu ut, aquæ pluuiæ arceantur. Ab Arceo fiunt arx, arcis, arctus, a, um, & artus pro membris de quibus suo loco.

ARCERA, ἁμάξιον, ab arca deducitur: & significat plaustrum rectum undique ex tabulis, quasi arca quædam magna, uestimentis instrata, ut inquit Asconius: quo uehiculi genere & senes & ęgroti cubãtes uectabantur. Gel. li. 20. cap. 1.

ARCESILAS, siue (ut apud Laertium legitur) Arcesilaus, ἀρκεσίλαος, philosophus fuit, ex Pitane Aeolica ciuitate ortus, qui relicto natali solo, Sardeis se primũ, deinde & Athenas contulit: ubi initio Crãtorem, deinde & Polemonem audiuit. posthæc eximius & ipse philosophus effectus, mediã primus Academiam inuexit. Fuisse autem traditur miro ingenii acumine, sed nimia in disputãdo pertinacia. Hic est ille, quem Cic. lib. 5. de Finibus ait euertisse omnem philosophiam. induxit enim philosophiæ quoddam genus ἀσύστατον, hoc est, quod subsistere non potest: asserens, nihil omnino sciri posse.

ARCESSO, sis, uel

ARCESSO, sis, [*Accusare,*] κρίνω, ab arceo nascitur, & significat accuso, siue ad accusandum eo. etenim accusare alium, est a maledictis eum arcere. & hoc modo construitur cum genitiuo, & aliquando cum ablatiuo. lib. 2. ad Heren. Arcessitur Cæpio maiestatis. Ci. li. 2. Offi. innocentem iudicio capitis arcessas.

ARCESSO, sis, [*Chiamare, andar à chiamare,*] aduoco, siue aduocãdũ eo, μεταπέμπω, ab Accio, d in r, mutata. Antiqui enim (teste Prisciano) d litteram mutabant in r, nos in c. Plau. in Amph. Blepharonem arcessat, qui nobiscum prandeat. Cic. pro Ros. Am. Cum ab aratro arcessebantur, qui consules fierent. Interdum est adducere. [*Menare,*] Cic. Quando arcessentur?

ARCHELAVS, ἀρχέλαος, philosophus Atheniensis, seu Milesius, qui patrem habuit Apollodorum, & fuit auditor, successorque Anaxagoræ, a quo Socrates philosophiam audiuit. Hic physicam philosophiam ex Ionia Athenas inuexit: estque Physicus appellatus, quod in eo defecerit philosophia naturalis, Socrate Ethicẽ introducente. Quanquam ne hic quidem Ethicæ rudis fuit, qui de legibus, de honesto, & de æquo philosophatus est.

ARCHETYPVS, p.c. [*Modello,*] ἀρχέτυπον, adiectiuum est, quodcunque ita primum fabricatum est, ut exemplar reliquum sit. Marti. lib. 8. Archetypum Myos argentum se dicit habere. Est & Archetypum substantiuum, quo significatur primum exẽplar, quod quis sibi imitandum proponit. Plin. Iun. ad Antonium: ut pictores pulchram faciem in peius effingunt: ita ego ab hoc archetypo labor & decido. Dicuntur etiam Archetypa, signa, statuæ, uasa, & tabulæ, nõ ad aliorum similitudinẽ efficta, sed a nobili quopiam artifice primũ cõfecta. Mar. l. 8. Archetypis uetuli nil est odiosius aucti.

• ARCHIAS poeta Antiochenus, Ciceroni carus.

• ARCHESIVS, grammaticus Romæ, sub Traiano.

• ARCHIGENES, medicus Syrus præstantissimus.

ARCHILOCHVS, p.c. ἀρχίλοχος, nomen poetæ Lacedæmonii. Hic fuit

fuit inuentor carminis Iambici; quod ab eo Archilochiũ uocatur: quo Lycamben quendam, quod filiam sibi pactam alteri locasset, ad suspendium creditur adegisse. Hor. in Arte: Archilochũ proprio rabies armauit Iambo. Alius fuit Archilochus Nestoris filius, qui patrem in expeditioneq; Troiana secutus, a Mẽnone interfectus est. Alius fuit Siculus, qui Ariciam urbem condidit.

ARCHIMEDES, ἀρχιμήδης, nomen proprium uiri Syracusij, qui geometricæ, ac machinalis, sideralisque scientiæ peritissimus fuit, testimonio Liuij, Plinij, & Plutarchi. Hic uelut deus terrenus mechanico artificio sphæram uitream fecit, in qua mira arte dissimiles motus circulorum cernebantur. De qua sic scribit Claudia. iura poli, rerumque fidem, legesque deorum Ecce Syracosius transtulit arte senex. Percurrit proprium mentitus signifer annum, Et simulata nouo Cynthia mẽse redit. Marcellus in expugnatione Syracusarum interdixit, ne Archimedes unus necaretur. cum Syracusæ caperentur, & ipse animo ac oculis in terra defixis formas geometricas describeret, a milite, ignaro quis esset interfectus est.

ARCHIPIRATA, æ, [*Capitano de Corsari,*] ἀρχιπειρατής, prædonum dux. Ci. 2. de Offi. Ille, qui archipirata dicitur.

ARCHITECTOR, aris, [*Fabricare,*] ἀρχιτεκτονέω, construo, fabrico. Vitru. lib. 9. cap. 4 naturalis potestas ita architectata est. Transfertur a Ci. 2. de Fi. An ita sapientia callida est, ut optime possit architectari uoluptates? [*Formare, produrre,*] id est, formam & rationem fruendarum uoluptatum comminisci & perscribere.

ARCHITECTURA, [*Architettura.*] ædificandi scientia. Græce ἀρχιτεκτονική, dicitur. Cice. lib. 1. Offic. quibus artibus aut prudentia maior inest, aut non mediocris utilitas quæritur, ut medicina, ut architectura.

ARCHITECTUS, [*Architetto,*] ἀρχιτέκτων, ex ἀρχὸς princeps, & τέκτων, faber: principalis faber, fabricandi artem habens. Architectus (ut inquit Plato lib. de regno) magno ministerio non utitur, sed utensibus præsidet, Fabri autem, qui aliquid manu faciunt in ædificiis, alij funguntur ingenio, alii opera ualent. Ci. Var. Si quia adhibere uolet non modo ut architectos, uerumetiam ut fabros ad ædificandam remp. Architecton, onis, architectus. Pla. Pœn. Me dolis iam superat architectonẽ. Architectonicus, a, um, adiect. ad architectonem pertinens. Vitru. li. 9. cap. 4. Per rationes architectonicas, circinique descriptiones. Architectonice, ces, fem. gen. [*Architettura,*] ars ipsa architectandi. Quin. li. 2. Aliæ quoque artes minores habent multiplicem materiam, uelut architectonice.

ARCHITRICLINUS, p. p. [*Scalco,*] ἀρχιτρικλίνιος, qui præest triclinio, id est, qui curat, ut eduliorum uaria fercula ordine & tempore conuiuis exhibeantur.

ARCHON, tis, ἄρχων, summus principatus Athenis, sicut suffes apud Carthaginienses, Romæ dictator. Fuerũt enim, teste Suida, archontes nouem, quorum sex thesmothetæ, hoc est, legislatores dicebantur, unus rex, unus polemarchus, & preter hos unus, qui per excellẽtiam archon dicebatur. De hoc magistratu sic scribit Budæus, Archontes qui fuerint, non plane constat. Suidas nouem fuisse auctor est. & inter eos numerat thesmothetas: recte, ut opinor, cum idem sentire uideatur enarrator Demosthenis: quippe qui archontas etiam thesmothetas appellat Sed ex his unus erat princeps collegij & præfectus, qui & hegemon & prytanis uocabatur. prytanes autem erant numero quinquaginta, decimam partem consilij & curiæ quinquagenariæ efficientes, in urbem πρυτανεύοντες, hoc est, magistratum eum gerentes, & in singulos menses uices mutantes, Verum is, qui inter archontas peculiarem appellationem retinuit, simili etiam rõne prytanis dictus est, quemadmodũ aũt Romæ prætor iudicibus præerat, atque ideo quæsitionis iudex dictus est, & quæsitor: ita hic archon Athenis iudicibus præsidebat. Cic. de Fat. Morietur Epicurus, archonte Pytharato.

ARCHYTAS, p. c. ἀρχύτας, Hestiæi, siue ut alii malunt Mnesarchi, filius, philosophus fuit Pythagoricus, patria Tarentinus, qui Platonem aduersus Dionysij insidias præstitit incolumem. Hic in mathematicis maiorem humano captu progressum fecisse traditur, adeo, ut & cubum primus inuenerit, & columbam ligneam tam affabre effinxerit, librauerit, & inflauerit, ut uiuæ uolatum imitaretur. Primus etiam platagẽ, hoc est, crepitaculum puerorũ traditur inuenisse, quo pueros nunquam interquiescentes detineret, & a periculosioribus ludis auocaret. Hinc factus est locus prouerbio, ut desipiẽtes, & puerilia tractantes, ad Archytæ platagen dicamus recidisse.

ARCILACIS, ἀρκιλακίς, oppidum est Hispaniæ, in tractu Bætico. Ptolem.

ARCINNA, ἀρκίννα, oppidum est Daciæ, Ptolemæo.

• ARCIO, is, iui, itum, pro indere, & adigere accepit Cato. de re ru. c. 40. Eoq. arcito surculum.

ARCIRMA, [*Carretta,*] ἁμαξίς, genus modici plaustri, quo homo gestari solet. Festus.

ARCITENENS, adiec. τοξοφόρος, Apollinis epitheton ab arcu tenendo, quod semper cum arcu & pharetra pingeretur. Vir. 3. Aen. Quã pius Arcitenens oras & litora circum Errantem.

ARCTICUS, a, um, adiect. [*Settentrionale,*] ἀρκτικός, ut polus arcticus, hoc est, septentrionalis, cui oppositus est antarcticus polus, hoc est, meridionalis.

ARCTE, [*Strettamente,*] Ci. de Diui. arcte, & grauiter.

ARCTO, ctas, [*Stringere,*] στενόω, frequentatiuum est ab arctum inusitato supino uerbi arceo, idem significans, quod constringo. Col. lib. 12. ca. 43. Non nulli adiecto defruto contenti sunt transuersas perticas arctare. Est item arctare, angustius facere. Pli. lib. 3. ca. 6.

ARCTOMYS, ἀρκτόμυς, animal habens similitudinem muris & ursi.

ARCTONNESUS, p. p. ἀρκτόννησος, oppidum est Milesiorum, ad Propontidem, alio nomine Cyzicum. Pli. li. 5. cap. ult.

ARCTON, ἄρκτον, mons qui imminet Cyzico, ita dictus a Iouis nutricibus, quas illic in ἄρκτους, id est, in ursas migrasse tradunt.

ARCTOPHYLAX, p. co. ἀρκτοφύλαξ, sidus iuxta maiorem ursam, alio nomine Bootes. Cic. in Phænom. Arati: arctophylax, uulgo qui dicitur esse Bootes. Latine Vrsæ custodem interpretari possumus. nã ueluti custos quidam ursæ adhibitus a tergo eam subsequitur. Simili etiam ratione Bootes appellatur, quod in modum bubulci plaustrum sequatur: rustici enim septentriones plaustra uocant. Fabulantur autem poetæ, hunc esse Calistus ex Ioue filium cui nomen Arcadi fuit.

ARCTOS, ἄρκτος, apud Græcos ursum, uel ursam, significat. Quo fit, ut & pro duobus signis septentrionalibus accipiatur, quæ & a Latinis ursæ appellantur. Sũt autem arcti duæ septentrionali polo, uel ut axe quodam, nixæ, arctico circulo clausæ, & ita collocatæ, ut utraque resupinata, alterius contegat caput: sed caput eius, quæ superior est, ad caudam inferioris contendit. Alteram maiorem ursam siue Elicen: alteram minorẽ ursam, siue Græcorum lingua, Cynosuram, id est, canis caudam nominant. Illam Græciæ populi notare soliti, hanc Sidonii obseruãt inter nauigãdum. Oui. esse duas arctos, quarum Cynosura uocatur Sidoniis. Elicen Graia carina notat. Elicen scribit Hesiodus Calisto Lycaonis Arcadiæ regis filiam fuisse. Hanc studio uenationis inductam, relicto patre, sese in siluas contulisse, factamque unam ex comitibus Dianæ, a qua cum mirifice amaretur, quodam die solam in siluis inuentam, a Ioue compressam fuisse. Quod facinus cum aliquandiu celasset, tandem iussam cum ceteris uirginib. lauari, tumore uteri crimen detexisse: quamobrem indignatam deam, in Vrsæ effigiem eam commutasse, quæ Græcis, ἄρκτος, appellatur: in ea specie non multo post filium peperisse, quem Arcada nominauit: a quo postea dicta est Arcadia Peloponnesi regio. ab Arcto oritur arcturus, & antarcticus.

ARCTOUS, p. p. ἀρκτῷος, adiectiuum ab Arcto, Septentrionalis, Mar. l. 10. Solibus Arctois, sideribusque ducem. Arctous orbis. Lucr. l. 5. Arctoa sedes, & Arctous polus: Senec. in Herc. Oetæo.

ARCTURUS, ἀρκτοῦρος, stella in signo Bootæ post caudam maioris Vrsæ, cuius ortus & occasus tempestates facit: dictus Arcturus, παρὰ τὸ ἄρκτου οὐρᾶς, hoc est, ab Vrsinæ caudæ similitudine. Vir. 1. Ge. At si non fuerit tellus fœcunda sub ipsum Arcturum.

ARCTUS, cta, ctum, [*Stretto,*] στενός, angustus, strictus, ab arcendo, id est, constringendo. Ci. 3. Verr. arctioribus laqueis tenebitur. Inde Arcte aduerbium, Col. li. 3.

ARCULA, æ, [*Cassetta,*] κιβώτιον, dimin. pro scriniolo. Cic. 2. Off. perscrutabantur arculas muliebres. In auspiciis quoque arcula dicebatur, teste Festo, auis, quæ aliquid fieri uetabat: ab arcendo nomen habens, quod consulentem a re aliqua aggrediunda arceret: hoc est, prohiberet.

ARCULATA, circuli, qui ex farina in sacrificiis fiebant. Festus.

ARCUATIM, aduerbium, in modum arcus Pli. l. 29. c. 6.

ARCUATUS, a, um, participium, curuatus in modum arcus, Liu. libro 5. ab urb. Ad id sacrarium flamines bigis curru arcuato uehi iussit. Dicitur & arcuatus, [*Oppilato,*] correptus morbo regio, de quo uide Arquatus.

ARCULUS, [*Archetto,*] diminutiuũ ab arcus, τοξάριον, a quo fit aliud diminutiuum Arcellus. Arculus præterea, teste Festo, dictus est deus, qui tutelam gereret arcarum. Item arculus, ut idem Festus testatur, dicebatur circulus, qui capiti imponebatur ad sustinenda commodius uasa, quæ ad sacra publica capite portabantur. Erat. n. ritus apud Athenienses, postea ad alias quoque nationes translatus, ut uirgines nubiles Dianę sacra capite gererent in canistris, unde Canephoræ, κανηφόροι, dictæ sunt, circulis quibusdam suppositis, ut firmius inhærerent: hoc ipso Dianæ fidem facientes, se uirginitatis pertæsas, cupere exauctorari.

ARCUO, as, are [*Piegar in modo d'arco,*] καμπτεῖν, In modum arcus curuare. Pli. li. 26. cap. 6. Illam autem, quæ non arcuatur, Sepa Græci uocant, alii Scolopendram.

ARCUS, huius arcus, quartæ tantum declinationis, [*Arco,*] τόξον, instrumentum est notum, e quo sagittæ iaculantur. Cic. de Sen. Appius animum intentum, tanquam arcum, habebat. dictus est autem arcus ab arcendo, quod eminus arceat hostem, non cominus propulset, quẽadmodum ensis, aut hasta. Est preterea arcus, [*Volto*] curuatura in ædificiis, quæ alio nomine Fornix appellatur, ita dictus ab ar-

ab arcendo, hoc est, continendo, uel constringendo ædificio. Cice. Iam enim atriolum, & arcus duos absolucrat. Arcus item, siue (ut Nonio placet) Arquus, ἶρις. [*Arco celeste*,] accipitur pro arcu cælesti, quem pluuio tempore uariis coloribus expressum in nubibus conspicimus. Hora. in Arte: Cum flumen Rhenum, aut pluuius describitur arcus. In hac autem significatione, etiam per secũdam declinationem inflexum legitur. Cice. 2. de Natu. Deo. Cur arci species in deorum numerum non reponitur? Ennius gen. fœm. protulit. Formatur autem arcus cælestis hoc modo. Dum sol in nubibus rarescentibus ex aduerso refulserit, radiosque suos directa linea humori nubilo trãsfundens impresserit, fit repercussio splẽdoris eius in nubibus, ex quib. fulgor emicans arcus speciem format. Sicut. n. impressa cera anuli imaginem exprimit, sic nubes ex aduerso ex rotunditate solis figuram sumentes, orbem efficiunt, & arcus effigiẽ fingunt: apparet autem hoc non semper, sed cum rarescunt nubila cæli, nam rursus cum coeunt in se nubes atque densantur, cõfestim arcus forma resoluitur. In nubium enim densitate arcus imperfecto gyro complectitur. Denique sine sole & nubibus nunquam apparet arcus. Quadricolor autem est, quia ex omnibus elementis in se rapit species. De cælo enim trahit igneum colorẽ, de aquis purpureum, de aere album, de terris colligit nigrũ. Nonius hoc discrimen statuit inter arcum, & arquum, ut arcus dicatur fornix suspensus: arquus autem, non nisi, qui in cælo apparet, quem Iris poetæ dixerunt. Vnde etiã arquatos dictos uult, quibus color, & oculi uirent quasi in arqui similitudinem. Verum eam differentiam nõ usquequaque obseruari, abunde magno illud est argumento, quod & arquatum dicimus pro camerato, & Arquites pro sagittarijs.

ARDEA, ἐρωδιός, auis quædam, quasi ardua, quoniam uolando alta petit. Virg. 1. Georg. Atque altam supra uolat ardea nubem. Huius diminutiuum est Ardeola. Est & Ardea, ἀρδέα, nomen urbis in Latio, Turni & Rutulorum regia, a Danae Persei matre, uel, ut alij malunt, a Dauno Pilumni filio condita & a feruore regionis sic dicta, quæ decem & octo milliaria ab urbe est posita. Martialis, Ardea solstitio, Pæstanaque rura petantur, Quique Cleonæo sidere feruet ager. Seruius Ardeam dictam ait, quasi arduam, id est, magnã & nobilem. Higinus uero ab augurio auis Ardeam dictam uult. Hanc urbem post Turni mortem igni consumptam, & in auem sui nominis commutatam esse fabulantur. Oui. 4. Meta.

ARDEAS, tis, adiect. Ci. 3. de Na. De. Cui in agro Ardeati rem diuinam facere solemus. Legitur & Ardeatino.

ARDEATAE, p. c ἀρδεᾶται populi sunt Ardeæ incolæ.

ARDELIO, [*Inquieto, che uorrebbe far ogni cosa,*] πολυπράγμων, homo inquietus, huc atq; illuc semper uolitans, omnib. negocijs sese immiscens. Mart. ad Attalum. Vis dicam quid sis? magnus es ardelio.

ARDEO, ardes, arsi, arsum, [*Ardere,*] καίομαι, significat concremor, flagro, deflagro. Virg. 5. Aeneid. Liquidis in nubibus arsit arundo. Per translationem ponitur pro ardenter amare, siue alicuius rei cupiditate, uel studio teneri [*Essere innamorato,*] & sic modo cum accusatiuo, modo cum ablatiuo construitur. Virgil. 2. eclog. Corydon ardebat Alexim. Horat. in epod Samio dicunt arsisse Batillo Anacreonta Teium. [*Desiderare,*] Cic. Nimio uidendi te desiderio ardebam. Et cum infinitiuo. Virg. Patriæque mori pro mœnibus ardẽt. Interdum pro festinare [*Sollicitare,*] Vnde ardens, pro festinante, ingenioso, acutoque ponitur, quod instar ignis omnia penetret: sicut è contrario segnis dicitur tardus, quasi sine igne. [*Valoroso*] Vir. 1. Aen. Instant ardentes Tyrii. Interdum pro fulgorem emittere, [*Risplendere,*] Idem 4. Aene. Tyrioque ardebat murice læna. Vnde & ardens, pro fulgido, seu flammeo. Interdũ furere, uel irasci, [*Irarsi,*] ut apud eundem li. 10. latumque per agmen Ardens limitem agit ferro. Huc pertinent illa, ardere bello, auaritia, cupiditate, dolore, iracundia, inuidia. Ardens, [*Ardente, caldo, focoso,*] nomen ex participio: ut, ardentissimæ diei horæ. Pli. lib. 31. cap. 3. Ardentissimus color. Pli. li. 21. cap. 4.

ARDENTER, aduerb. [*focosamente, ardentemente,*] φλεκτικῶς, Pl. l. 12. c. 19. Austros ardenter flare.

ARSURUS, participium futurum. Oui. 14. Metam.

ARDOR, ris, [*Ardore,*] καῦμα, uehemens calor, & incendium. Cice 4. Aca. Fore tamen aliquando, ut omnis hic mũdus ardore deflagret.

ARDESCO, scis, [*Diuenir ardente,*] φλέγομαι, ardẽs fio. Vir. 1. Aen. Expleri mentem nequit, ardescitque tuendo.

• ARDISCUS, Scythiæ fluuius. Herod. li. 4.

• ARDYS, filius Gygis Lydorum regis Herod. li. 5.

ARDUENNA, [*La selua d'Ardenna,*] silua miræ magnitudinis, quę olim a ripis Rheni & Treuirorum finib. ad Neruios usque pertingit, & in longitudinẽ, teste Cæsare, milibus amplius quingentis patuit.

ARDUM, [*Arido,*] ueteres pro Aridum dicebant, inquit Nonius citans illud Lucilij ex libro 27. Ardum miserrimum, atque infelix lignum sabucum uocant.

ARDUUS, a, uum, [*Arduo, alto, difficile, malageuole,*] altus & ascensu difficilis, ἀνάντης, ἀνωφερής, Ouid. 2. Metam. Ardua prima uia est. Per metaphoram accipitur, pro difficili, laborioso. Sal. in Catil. arduũ uidetur res gestas scribere. Quod uerbum exponens Gell. li. 4. cap. 15. inquit Arduum. Salust. non pro difficili tantum, sed pro eo quoque ponit, quod Græci δυσχερὲς, aut χαλεπὸν, appellant, quod est cum difficile, tum molestũmquoque, & incommodum.

ARDUITAS, tatis, [*Altezza,*] altitudo, ut Montium arduitas. Varro 2. de Re rust. ca 10.

AREA, [*Aia, piazza,*] ἅλως, καὶ ἅλων, proprie dicitur locus purus in urbe sine ædificio, quem Græci πλατεῖαν, dicunt. dicta area quod ardore solis sit facta arida. Quidam ab ara deducũt, quod sicut ara pura est, ita areæ in urbe, siue uico, loca pura sunt, id est, sine ædificio. Valla: Campus est planities ampla, & grandis, ideoq; spatiosæ plateæ, areæve, campi nomen accipiunt. Vnde Romæ campus Martius. nam locus huiusmodi uocatur area. Cicer. in Parad. areas quasdã magni æstimant, quod ei generi quasi nocere nihil potest. Sueto. tamen in Cæsare posuit aream pro loco puro, accõmodato foro extruendo, cum inquit. Forum de manubijs inchoauit, cuius area super sestertium millies constitit. Item area dicitur solum terreum, seu planities glabra, id est locus purgatus, coæquatusque & cylindro consolidatus, plateis amplitudine similis, ubi frumenta arescunt & teruntur. Virg. li. 1. Geo. Area cum primum ingenti est æquanda cylindro. Item area, & per diminutionem areola, est terra prope subacta, atq; sata, seu serẽda: quales sunt in hortis quadrata quædam, & bene subacta, & coęquata spatia, in quæ mox semina iaciantur. Colum. Areæ sic informandæ sunt, ut facile runcantium manus ad dimidiam partem latitudinis perueniant. Apud geometras area sumitur pro spatio uacuo in aliqua figura, ut in triangulo, uel quadrangulo. Item Area morbus est capitis cum profluuio capillorum, ita dictus, quod areas quasdam, hoc est, loca capillis nuda in capite efficiat. Celsus li. 6. cap. 4 arearum genera duo: commune utrique quod emortua summa pellicula, pili primum extenuantur, deinde decidunt. Area præterea a quibusdam nominatur species uel imago sidereę claritatis illustrata undique, quę & ἅλως, a Græcis dicitur: differens ab iride, quod hæc aduerso sole appareat: area uero totum sidus ambitu suo cingat. Vide Commen. de Mundo, qui Arist. adscribitur.

• ARECOMICI, populi sunt Galliæ Narbonensis. Pli.

AREFACIO, [*Seccare,*] ξηραίνω, aridum facio. Cato de re rust. cap. 96. amurcã arefacito. Pl. l. 23. ca. 22. Quidam caulem incidunt per messes, arefactumque tollunt.

AREFIO, ξηραίνομαι, pro exiccor.

ARELATE, ἀρελάτη, ciuitas in mediterraneo Narbonensis Galliæ, a Pli. dicta Colonia Sextanorum, quoniam ex sexta legione coloni eò deducti sunt. Est & Germaniæ in Norico, Ptolem. quæ uulgo Lintz appellatur.

AREMORICA, æ, Galliæ comatæ pars tertia, a Celtis Garumna fluuio diuisa, alio nomine Aquitania dicta, teste Pli. li. 4. ca. 27.

ARENA, ἀρήνη, Peloponnesi ciuitas est iuxta Pylum, quæ flumine Mynieio abluitur. Hom. li. 2. Il. & Strabo. l. 8.

ARENA, [*Arena sabbione,*] ἄμμος, tenuissimus puluis & aridus, ideoq; ab ariditate deductum nomen quidam existimant. Caret enim omni humore & succo, unde & plurimum aquæ ebibit: & ita sine aspiratione scribi debet. Nec quenquam mouere debet, quòd arena habeat primam breuem, areo uero productam, cum deriuatiua non semper primitiuorum naturam seruent. Alii per aspirationem scrãbunt, uoluntq; dici ab hærendo, quod sibi inuicem propter tenuitatem cohæreat: uel quod cum calce parietibus inhæreat, sicut in fabricis uidemus. Eius uero tres sunt species: scilicet fossilis, fluuiatilis, & marina: inter quas crassior, sabulum nuncupatur. Quandoque tamen arena ponitur pro loco, in quo pugnabant gladiatores. Suetonius in Aug. Parthorum obsides per arenam mediam ad spectaculum induxit. hinc Arenarij dicti gladiatores, qui in arena depugnabant. Per translationem arenam dicimus pro foro, [*Palagio della ragione,*] quia illic sic depugnant actores caussarum, ut in arena gladiatores digladiabantur. Seneca: Hoc ita habitum est, scholam quasi ludum esse, forum arenam. Hinc Pli. arenam suam appellat Centumuiros: quoniam in iudicio centumuirali certabat frequenter telis oratorijs. Hoc nomen licet raro pluralem numerum habeat, Vir. tamen dixit, quam multæ zephyro turbantur arenæ.

ARENACEUS, a, um, ἀμμακώδης, quod ex arena est. Pli. lib. 17. cap. 7. & lib 3. cap. 15.

• ARENARIAE, arũ, Fodinæ, in quib. arena fodit̃. Cic. pro Clo. ca. 69

ARENARIUS, ria, rium, ἀμμαῖνος, quod ad arenam pertinet, ut Iupiter arenarius, quem Græci Ammonem dicunt. Arenarius, substãtiuum, qui in arena depugnat. Callistratus, Nec patrono præstare debet arenarius manumissus tales operas.

ARENATUS, ta, tum, [*Cosa meschia con arena.*] ψαμμώδης, quod arena mistum est: ut Calx arenatus. Cato de re rust. cap. 18. calce arenato struito. Vsurpatur & Arenatum substantiue, pro eo quod ex arena factum est: sicut Marmoratum, quod ex marmore. Vitruuius, tectoria fundata arenati & marmorati soliditate. Arenatum alio nomine Intritam uocamus. Barbari etiam Mortarium: non nulli & Cæmentum

mentum,sed perperam. Nam cæmenti appellatione lapides significantur impoliti, uel potius lapidum frusta, quæ arenato coniunguntur: ut latius docebimus suo loco.

ARENOSVS, sa, sum, [*Arenoso,*] ψαμμώδης, quod arena abundat. Virg. 4. Aen. Littus arenosum Libyæ.

ARENVLA, diminutiuum ab Arena, ψαμμάτιον, arena tenuissima. Pli. li. 30. ca. 3.

AREO, res, rui, [*Seccare,*] ξηραίνω, aridus sum. Plau. in Rud. Vtinã fortuna nunc anatina uterer, ut cum exissem ex aqua, arerem tamen. Quidam hoc uerbum ab ara deducunt, in qua, quæ dijs immolabantur, torreri solebant. Alij uero per contrarium sensum ἀπὸ τοῦ ἄρδειν quod significat irrigare, quod ariduum minime sit irrigatum. Hinc Adareo, Exareo, Inareo, Obareo, Perareo, & Subareo, de quibus suo loco.

● AREFACIO, ξηραίνω, aridum facio, Cato de re rust. c. 69 Amurcam arefacito. huius passiuum est Arefio, pro exsiccor.

AREOLA, diminut. ab area, ἀλώνιον, Col. l. 6. areolas facito. Aliter accipitur a geometris, pro spatio scilicet in figuris uatuor inter lineas.

AREOPAGITAE, ἀρεοπαγῖται, p. p. illi dicebantur, qui in templo Martis iudicabant, quod iudicium exquisitissimum habebatur. Nã cũ Mars, qui Græcè dicitur, ἄρης, homicidij crimine reus factus esset a Neptuno, iudicantibus duodecim dijs, in eo pago sex sententijs absolutus est, ut Stephanus Byzantius docet: & multi alij Græci. De his uide copiosius apud Alexandrum ab Alexand. lib. 3. ca. 5. & li. 4. cap. 11 & lib 6. ca. 11. Apud Cæl. Rhod. Antiq. lect. li. 7. ca. 89. Budæum in Pandectis.

AREOPAGVS, p. p. ἄρειος πάγος, Stephano, uicus erat Athenis a templo Martis sic cognominatus, ubi primum iudicium capitis actũ fuisse scribit Pli. li 7. Nam cum Mars Halirrhothium, Neptuni filiũ qui uim Alcippæ filiæ suæ intulerat, occidisset, a Neptunno homicidij reus factus est, caussaque s duodecim dijs in Areopago cognita, sex sententijs est absolutus.

AREOPOLITAE, ἀρεοπολῖται, p. p. qui habitant Areopolim. Areopolis autem ciuitas Arabiæ, quæ alio nomine dicitur Moab.

AREPENNIS, apud Gallos mensura est dimidij iugeri, qua illi agros suos metiuntur. Colum. libro 5. cap. 1. semiiugerum Arepennem uocant.

ARESCO, scis, [*Seccarsi,*] ξηραίνομαι, aridus fio. Auctor ad Heren. li. 2. Nihil lacryma citius arescit. Adaresco, idem quod Aresco. Inaresco, itus, siue penitus aresco. Obaresco circum uel omnino aresco. Peraresco, ualde aresco. Exaresco, siue Exareo, aridus sum uel fio.

● ARESTA, dicuntur sententiæ præfecti prætorio, quæ rescindi non possunt ἄρεστα, Græce Bud.

● ARETA, ἀρετὴ. Aristippi filia, quæ ei successit in schola. fuit etiam Alcinoi uxor, apud Hom in Odyss.

ARETALOGVS, [*Garrulo, cianciatore,*] ἀρεταλόγος, p. c. Porphyrione teste, garrulus & loquax dicitur in ostentationem uirtutis unde nomẽ deducitur ἀρετὴ, enim uirtus est, & λόγος, sermo. Suet. in Aug. Frequentius aretalogos & festos solẽnes celebrabat. Iuue. Sat. 15. Mẽdax Aretalogus. Aretalogus etiam dicitur, qui in fingendis mẽdacijs auditores mouet arte uerborum. Sed tunc contra Porphyrionem ab ἀρέσκω, placeo, fieret, ut sit Aretalogus facetus, urbanus, quique sermonis lepore oblectat auditores.

ARETHVSA, ἀρέθουσα, uirgo uenatrix, Dianæ comes, ab Alpheo amata, cuius uim cum effugere non posset, Dianæ miseratione in fontẽ sui nominis dicitur cõmutata: qui ne amatoris aquis pollueretur: per subterraneos cuniculos in Siciliam aufugit, & iuxta Syracusas uberrimo aquarum gurgite emergit. Vnde & Syracusæ Arethusides dictæ sunt, forma patronymici fœminini. Ouid. li. 4. Fast. Vtq; Syracusas Arethusidas abstulit armis Claudius. Fuit & Arethusius fons Smyrnæ: tertius in Chalcide: quartus in Ithaca, quintus in Eubœa: sextus in Bœotia prope Thebas Didymus octo eius nominis fontes commemorat: adeo ut epitheton esse putetur cuiuscunque fontis, ab irrigando. Est præterea Arethusa, lacus Armeniæ maioris, pondere omnia sustinens, & nitrum nebulis exhalans: per quẽ Tigris fluuius tanto fertur impetu, ut aquæ nõ cõmisceãtur. Vnũ ei piscium genus est, & hoc transcurrentis fluuij alueo non miscetur, sicut nec è Tigri pisces in lacum transnatant, Auctor Pl. li. 6. c. 27. Est & Arethusa locus Syriæ munitus iuxta Emesam sexdecim millibus passuum: a qua Arethusius, ut inquit Strab. Est item Arethusa urbs una Eubœæ, altera Syriæ. Volater.

ARETIVM, [*Arezzo,*] ἀρήτιον, ciuitas Tusciæ, a Græcis condita eo tẽpore, quo populus Israel sub iudicibus regebatur, a qua incolæ dicti sunt Aretini. Vasa quoque fictilia, quæ in ea fiebant, Aretina appellabantur. Mart. li. 14.

ARFERIA, æ, aqua quæ inferis libabatur, seu uas uini, quod adhibebatur sacris, & a Fero deducitur. Festus.

● AREVS, Pelopis filius, & Alectoris pater. Fuit alius, ab Hercule abductus, cuius corpus primum fuit crematum. Mons etiam Cappadociæ est, apud Strab. li. 12.

ARGANTHONIVS, ἀργανθώνιος, rex, fuit, ut testatur Herod. lib. 1. in Arma ciuitate Bœotiæ. fuit item Arganthonius Tarthesiorũ rex in Hispania, quem Pli. ait uixisse 150. annos: Silius autem 300. ait. Ter denos decies emensus belliger annos.

● ARGANTHON, mons in Mysia, ubi Hylas raptus est.

ARGEA, p. p loca quædam Romæ appellantur, quod in ijs sepulti essent quidam Argiuorum illustres uiri. Hæc Festus. Liuius Argeos uocat masculino genere. Sic enim scribit l. 1. ab urbe: Multa alia sacrificia, locaq; sacris faciendis, quæ Argeos pontifices uocant, dedicauit. A Varrone lib. 4. de Lin. Lat. Argeorum sacraria appellantur. Reliqua (inquit) urbis in loca olim discreta, cum Argeorum sacraria in septem & uiginti partes urbis sint disposita.

ARGEMA, atis, penul. breui, ἄργεμα, morbus est oculorum, cum scilicet albidum quoddam ulcus oculi infestat circulũ, quẽ irim Græci dicunt: quod mali genus affine est illi, quod Latinis albugo uocatur, Græcis etiam, λεύκωμα, Pli. li. 29 ca 6.

ARGEMON, herba apud Pl. l 24. ca. 19 quę Lappa canaria dicitur.

ARGEMONE, es, p. p ἀργεμώνη, herba siluestri papaueri non dissimilis: ita dicta ab effectu, quòd oculorũ albugines, quę argemata appellantur, sanet. Vide Diosc. li. 2. ca. 169 Plin. Argemoniam appellat. lib. 25 cap 9.

ARGENTARIVS, rij, s. bstantiue, [*Cassiere, banchiere,*] τραπεζίτης, qui argẽtum exercet, hoc est apud quem pecuniam deponimus, quam tempore locove alio nobis reddat. Plaut in Curc. Habent hũc morem pleriq; argentarij, ut alius alium poscãt, reddant nemini. Proprie autem argentarij dicuntur (ut docet Iureccon ff de edẽdo) maiores mensarij, qui multorum pecunias acceptas custodiunt, cum opus fuerit, reddituri, & quorum officium atq; ministerium publicam habet caussam: hique rationes conficiunt. Auctor est Seneca, argentarios præesse publicis actionibus. Vide Bud. Annotationes in Pandectas.

ARGENTARIA, riæ, [*Banco, ouero bottega doue si batte l'argento,*] mensa, tabernave argentaria, uel etiam officina, in qua argentum cuditur, aut præparatur. Plaut. in Epid. per myropolia, & lanienas, eccumq; argentarias. Significat & argentaria functionem argentarij. Vlp. tit. de eden. Sed & quod solui constitu t argentarius, edere debet: Argentariam facere, uel exercere, eodem titulo.

ARGENTARIVS, ria, rium. adiectiuũ, [*D'argento, ouero ch'appartiene a l'argento,*] ἀργύρεος, quod est argenti, aut ad argentum pertinet, ut, Argentaria metalla, Pli. l. 33. c. 5. Ratio argentaria, id est, pecuniaria. Cato de re rust. ca. 2. Auxilium argentarium, Plau. in Pseud.

ARGENTATVS, ta, tum, [*Coperto d'argento,*] ἀργυρωμένος, argento tectus. Liui. 9.

ARGENTVM VIVVM, [*Argento uiuo,*] ὑδράργυρος, genus est metalli liquidi, argentum colore, liquida uero cõsistentia aquam referens, unde & nomẽ accepit. Aristoteles, ἀργύριον χυτὸν, hoc est, fusile seu liquidum argentum uocat. Huius duæ sunt species, Natiuum, siue Fossitium, & Factitium, quod ex minio excoquitur. Vtrumque Hydrargyros Dioscoridi dicitur. Pli. hydrargyron ab argento uiuo distinguit, quod fossile est & natiuum. Argentum uiuum, quod ex Minio purgatur, Hydrargyros appellans. li. 33. ca. 3.

ARGENTEVS, a, um, [*D'argento,*] ἀργύρεος, quod est ex argento: ut Argenteus denarius, & Argenteæ sphærę, apud Pli. Argenteum solũ, argenti splendorem referens, apud eundem li 16. ca. 18. Argentea amica, quæ argento uendita est. Pla. in Pse. audio amicam tuam esse factam argenteam.

ARGENTINA, uel Argentoratum, ἀργεντόρατον, Ptol. urbs Gallię, ad Rhenum fluuium; quam tamen Germani habitant, sicut pleraque alia cis Rhenum oppida: uulgo Strasburg dicitur.

ARGENTVM, [*Argento,*] ἀργύριον, metallum est, post aurum, pretiosissimum, quod gignitur (si chymistis credimus) ex argẽto uiuo & sulphure albo. Eius spuma uulnera sanat, neque sinit superfluas carnes excrescere, & sordes cordis mundificat. Argentum factum dicitur, quod laboratum est, & in uasa, aliamve suppellectilem fabricatum. Pompo. ff. de auro, & argento legat. Argento facto, Q Mucius ait, uasa argentea contineri, ueluti trullas, paropsides, pelues, & his similia Huic opponitur Argẽtum infectum, hoc est, rude & nondum laboratum. Argentum signatum [*Moneta,*] dicitur pecunia argentea, ab eo quòd signum principis, uel magistratus habeat impressum. Senec. 1. de Benef. Libentius donabo argentum factum, quàm signatum. Interdum etiam Argentum absolute positum legimus, pro argento facto, siue suppellectili argentea. Pla. in Pseud. Tu esto lectisternator, tu argentum eluito. Cice. cum essent triclinia strata, argentumq; expositum in ædibus. Item pro argento signato, hoc est, pecunia argentea. [*Denari,*] Ter. in Phor Emunxi argento senes. Idem in Heaut. Argẽtum primo signatum est anno Vrbis 525 Q. Fabio consule, quinque annis ante bellum Punicum primum. nota argenti bigæ & quadrigæ fuerunt. inde Bigati, & Quadrigati nummi appellati sunt.

ARGENTOSVS, [*Che tien d'argento,*] ἀργυρομιγὴς, cui immistum est argentum: ut, Aurum argentosum. Pli. li. 33. ca. 5.

ARGENTIFODINA, æ, p p. [*Minera d'argento,*] ἀργύρειον, ubi fodi-

tur argentum. Pli. lib. 33. ca. 6. Odor ex argenti fodinis inimicus est omnibus animalibus.

• ARGANUSA, Insula est Lesbo adiacens. Pli. uocat Arginusam.

ARGESTES, ἀργέστης, uentus flans ab occasu æstiuo, qui a Latinis Corus, & Caurus dicitur. Pli. li. 2. ca. 47. Ab occasu æquinoctiali Fauonius, ab occasu solstitiali Corus, Zephyron & Argestem uocant.

ARGEUS, ea, eum, ἀργεῖος, denominatiuum deductũ ab Argis Peloponesi urbe, idem significãs, quod Argiuus. Hor. li. 4. Carm. Tibur Argeo positum colono. Argei quoque teste Varrone, dicebantur scirpeæ effigies, quæ per uirgines Vestales iaciebantur singulis annis in Tyberim per pontem sublicium.

• ARGEA, ἀργεία, Adrasti regis Argiuorum filia, Polynicis uxor.

• ARGEÆ Insulæ xx. adiacentes Cariæ. Pli. li. 5. ca. 31.

ARGILETUM, locus erat Romæ, iuxta Palatium, ita dictus (ut quidã uolunt) ab Argo Argiuorum duce, qui ab Euandro hospitio exceptus. cum in affectati regni suspicionem uenisset, ab Arcadibus, inscio (ut uolunt) Euandro, est occisus. cui postea Euander tumulum erexit, quem de nomine eius Argileũ appellauit. Huc alludit Vir. 8 Aen. Et letum docet hospitis Argi. Alij Argiletum dictũ putãt, quasi Argilletum ab Argilla, hoc est creta, cuius in loco magna erat copia. Vtranq; opinionem refert Varr. li. 4. de lingua Latina.

ARGILLA, [*Creta terra,*] ἄργιλος, terra cretosa, & candida, qua figuli utuntur ad uasa facienda. Ci. in Pison. homulus ex argilla & luto factus Epicureus? Hora. s. epi. argilla quiduis imitabitur uda. Sunt qui unico l, scribant. quod etiam conuenire uidetur cum Græca origine: contra tamen usus obtinuit.

ARGILLACEUS, a, um, [*Di creta,*] quod ex argilla est, uel quòd tenax est in modum argyllæ Pli. li. 17. ca. 7.

ARGILLOSUS, a, um, [*Abondante di creta,*] ἀργιλώδης, abundans argilla ut, Loca argillosa Pli. li. 31. ca 4. Colles argillosi. Colu.

ARGILUS, p c. ἄργιλος, Hero. li. 7. histor. teste, urbs fuit Aemathiæ, non procul ab ostijs Strymonis fluuij, uersus occidentem.

ARGINUSA, æ, ἀργινοῦσα, isula exigua, Lesbo adiacẽs, inter Methymnam & Mitylenen iuxta Argenum promontorium: unde & nomẽ habet. Pli. li. 5 ca. 31 Stephanus ἀργεννούσας uocat. Stra. autem li. 13. tres facit insulas Arginusas, modico interuallo discretas.

ARGIPHONTES, æ, ἀργειφόντης, cognomen est Mercurij, tractum ab argo centoculo, Ius custode, quem Iouis iussu interfecit. Mythologici interpretantur, Argũ sphærã esse stellatam, quòd illi insit species quædam cælestium oculorum. Io autem terrã esse uolũt, quã Aegyptij in hieroglyphicis literis bouis imagine exprimunt. Hãc Argus, hoc est, cælum stellarũ, nocturno tempore desuper uidetur obseruare. Mercurium autem Solem interpretantur. qui Argum tunc dicitur occidere, cum luminis sui magnitudine stellas omnes obscurat, earumq; conspectum mortalibus eripit. Vide Macrob. Satur. li. 1. cap 19.

• ARGIPPÆI, populi sunt Scithiæ, iuxta Sarmatas, & Thussagetas.

• ARGISSA, Thessaliæ ciuitas prope Peneum, a Larissæ filijs cõdita.

ARGO, ἀργὼ, ge fœm. prima nauis fuisse creditur, qua Iason una cum flore iuuentutis Græciæ in Colchida nauigauit, uellusq; aureum, a Medea adiutus, in Græciam reportauit. Volunt autem hanc nauẽ Argo appellatam ab Argo architecto: de quo Flaccus: Ad carum Tritonia deuolat Argum, Moliri hunc puppim iubet & demittere ferro Robora. Diodorus a uelocitate dictam putat, nam ἀργὸς, inter cætera significat uelocẽ. Alij ab Argiuis, qui in ea uecti fuerũt, malunt appellatam quod sentire uidetur Ci li. 1. Tus. quæst. cũ ait, Est nominata Argo, quia Argiui in ea delecti uiri uecti, petebant pellem inauratam arietis. Est & Argo signum cæleste, quod & nauis appellatur. oritur pridie idus Mart.

ARGOLICUS, ca, cum, ἀργολικὸς, Argiuus: ut Vir. 1. Aen.

ARGOLIS, is, ἀργολὶς, fœ. ge. Argiua. Oui. 9 Meta. Argolis Alcmene.

ARGONAUTAS, ἀργοναύτας, heroes illi, qui cum Iasone in Colchos profecti sunt, numero s amplius quinquaginta: ex quibus præcipui Castor & Pollux, Telamon, Orpheus, Hercules, & Hylas puer: sic cognominati a naui, qua nauigauerunt. De his Orpheus li. 1. & Apollo in Catal. heroum, & Flaccus in Argonau.

ARGOS, eos, ἄργος, & in plurali numero Argi, orum. clarissima ciuitas Peloponnesi, non procul a Mycenis, quæ ad discrimen aliarum eiusdem nominis urbium Argos Hippium dicebatur, quod agrum haberet pascẽdis equis in primis idoneum. Dicitur & Dipsion, ab aquæ penuria: quo fit ut plures eodem utãtur puteo: quod genus est apud illos arctissimæ societatis. Aliquando & Phoronicum dictũ est, teste Ste. a Phoroneo primo rege. Est autem hoc nomen in singulari numero neu. ge. quod apud Græcos declinatur, τὸ ἄργος, τοῦ ἄργεος: apud Latinos autem tantum in usu habet nominatiuum, accusatiuum & uocatiuum. In plurali uero masc. est secundæ inflexionis. Horat. Aptum dicit equis Argos, ditesq; Mycenas. Virgil. 7. Aeneid. Ecce autem Inachijs sese referebat ab Argis Clara Iouis coniux. Hinc Argiui Græci dicti sunt. & Argolicus sinus, & Argolici duces, & Argolica regio. Est item Argos oppidum Thessaliæ, quod & Pelasgicon dicunt, a Pelasgis. Luca. Vbi nobile quondam Nunc super Argos erat. Aliud in Acarnania, Amphilochicum cognominatum, quod Alcmæon eiusque liberi condidere, ut inquit Strab. lib. 7. Fuit & Argos Apuliæ oppidum, a Diomede cõditum, & primum a nomine relictæ patriæ Argos Hippium appellatum: quod deinde Argyrippam, & postremo Arpos uocitarunt. Thessaliam quoque aliquando Argos Pelasgicum appellatam fuisse, auctor est Plin. li. 4. ca 7. Ipsam præterea Peloponnesum antiqui Argos, & Argos Achaicum appellauere, ut scribit Stra li. 8.

ARGOUS, a, um, ἀργῷος, Argolicus. Horat. 10 Epod. Non huc Argoo contendit remige pinus.

ARGUMENTATIO, [*Proua, & propositione.*] ἐπιχείρημα, est rei propositæ per argumenta probatio. Auctor ad Herennium lib. 2. Argumentationes, quas Græci ἐπιχειρήματα, appellant, quam Ci. li. 1. de Inuent. definit hoc modo. Argumentatio, est inuentum ex aliquo genere, rem aliquam aut probabiliter ostendens, aut necessario demonstrans.

ARGUMENTOR, aris, [*Prouare,*] ἐπιχειρέω, rationibus nitor ad aliquid probandum. Cice. de Fini. 1. Argumentandum, & accurate differendum putant.

ARGUMENTOSUS, sa, sum, [*Argomentoso ingenioso,*] ἐλεγχώδης, factũ magno argumento, hoc est, artificio. Quinct. lib. 5. ca. 10. paulo numerosius opus dicitur argumentosum, id est, nimia argumentorum mole refertum.

ARGUMENTUM, [*Argomento, proua,*] ἐπιχείρημα, Quinctiliano, est ratio probationem præstans, qua colligitur aliud per aliud, & quæ quod est dubium, per id, quod dubium non est, confirmat. Sumitur interdum etiam pro materia, quæ aliquo in opere tractatur: quam Græci ὑπόθεσιν, uocant [*Soggetto, somma,*] Cice. Quoniam nullum scribendi argumentum mihi relatum est. Sic dicimus Argumentũ comœdiæ, quod Græci Periocham uocant, id est, summam totius comœdiæ, paucis uersibus expressam. Interdum pro cõiectura, [*Inditio, segno,*] Idem in Catil. Certissima argumenta, atque indicia sceleris. Item pro indicio Cic. lib. 2. Offi. Tabulæ nouæ quid habent argumenti, nisi ut emas mea pecunia fundum? Argumentum præterea pro ingenioso artificio ponitur. Idem 6. Verr.

ARGUO, guis, gui, argutum, [*Imputare, riprendere accusare,*] ἐλέγχω, accuso, reprehendo, & genitiuo sæpius, quã ablatiuo, iungitur. Plau. in Amph. qui me miseram arguit stupri. Si uero id, quo quis arguitur, non exprimitur, accusatiuum tantum habet. Lactan. lib. 3. Tui ergo te liberi arguũt. Proprie tamen Arguere est ostẽdere [*Mostrare,*] Vir 4. Aen. Degeneres animos timor arguit. Aliquando in discrimen uocare. Fest. Argutum iri, idest in discrimen uocari. Sciendum est, quod licet arguo argutũ supinum faciat, ex quo argutus, participium tamen futuri temporis est arguiturus. Salust. lib 2 histo. Quos aduersum multi ex Bithynia uolentes, occurrere, falsum filium arguituri. nam, ut docet Prisci quædam sunt uerba in itum supinum formantia, quorum principia futuri terminant in iturus, & uerbalia in itio, ut Argutum arguiturus: Tutum, tuiturus: Sputum, spuiturus: Pluium, pluiturus, pluitio.

ARGUS, ἄργος, nomen proprium regis Argiuorum, filij Apia, a cuius nomine Argiui appellati sunt. hoc regnante cœpit uti frugib. Græcia, & habere segetes in agricultura, delatis aliunde seminibus. & post obitum deus haberi cœpit, tẽplo & sacrificijs honoratus. Fuit præterea Argus filius Phryxi, qui aurato ariete in Colchidẽ transuectus ẽ. Fuit & alius Argus quòd totus oculis scateret, quẽ poetæ fabulantur a Iunone constitutum fuisse custodem Ius Inachi filiæ, quam Iupiter in iuuencæ formam commutauerat. Hũc postea Mercurius Iouis iussu interfecit; unde & ἀργειφόντης, cognominatus ẽ. Iuno autem oculos eius auis suæ, hoc est, pauonis caudæ inseruit. hanc fabulam latissime describit Ouid. li. 1. Mystice autem Argus, est cælum stellatum luce distinctum, quibus inesse quædam species cælestium uidetur oculorum. Argus quoque uocatus fuit nauis illius architectus, quæ ab illo Argo dicta est, qua Iason una cum Minyis in Colchidem uecti sunt.

ARGUTE, aduerbium. Cice. pro Cœl. Si mihi acute, argutęque responderit.

ARGUTATIO, [*Strepito.*] ψυχέρεια, strepitus. Catul. tremulique quassa lecti Argutatio.

ARGUTATOR, oris, uerbale, [*Sophista, acuto.*] σοφιστικὸς, Gel. li. 17. c. 5. argutatorem pro sophista argutulo, uel argumentatore accipit.

ARGUTIA, æ, [*Argutia, sottigliezza.*] σόφισμα, acute & malitiose dictũ. Pla. in Mostel. nihil est, quod illi non assequantur suis argutijs.

ARGUTIOLA, læ, diminutiuum. Gel. li. 2. ca. 7. Argutiola friuola atque inanis est.

ARGUTOR, aris, p. p. [*Parlar argutamente.*] depon. ab Argutus fit, significat procaciter loquor, teste Nonio, σοφίζομαι, Næuius: alij cũ tacerent, totum diem argutatur quasi cicada. Est & Argutari, subsilire. Titinn. in Fullonia, ut citat idem Nonius. Terra hæc est noua, quasi ubi tu solitus argutari, pedibus creta dum compescis. Reperitur & Arguto, as, [*Rappresentare*] Propert. illa mihi totis argutat noctibus ignes, id est, argute obijcit.

ARGVTVLVS, ἐγχειρηματικός, diminutiuum ad contemptum deriuatum, non blandiendi caussa, ut homunculus.

ARGVTVS, ta, tum, [*Tassato, ripreso, accusato.*] participium passiuum, ab Arguor, idem significans quod accusatus, uel reprehensus, ἐλεγχθείς. Plaut. in Pseud. Argutus malorum facinorum. Quandoque uero est nomen, idem significãs qđ subtilis & acutus, [*Acuto,*] Pl. in epist. Vitassem iamdudum, ne uiderer argutior. Interdũ pro ca noro resonantique, [*Risonante,*] ut, Arguta hirundo, & Arguti homines, qui multum & celeriter loquunt Vir. ecl. 9. Argutos inter strepere anser olores. Interdũ ꝓ exili, & breui, & quasi acuto [*Arguto,*] Idẽ li. 3. Geo. Argutũq; caput, breuis aluus obesaque terga.

ARGYRA, ἄργυρα, ciuitas Siciliæ, unde se Diodorus Siculus oriundũ facit, a qua Argyrini. Est & Argyra, Taprobanæ insulæ metropolis. cuius incolæ dicuntur Argyritæ, Steph.

ARGYRASPIDES, [*Quelli che portano gli scudi d'argento,*] ἀργυράσπιδες, qui argentea scuta ferunt, ut Alexandri Magni milites.

ARGYRIPPA, ἀργυρίππα, Steph. Apuliæ ciuitas est, a Diomede condita: quã primũ a noĩe relictæ patriæ Argos Hippiũ appellauit: postea corrupto uocabulo Argyrippa dicta est, & Arpi. Vir. libr. 11. alterum p, abiecit metri caussa. Ille (inquit) urbem Argyripam, patriæ cognomine gentis, Victor Gargani condebat Iapygis aruis.

• ARGYRITIS, ἀργυρῖτις: spuma argenti Pli. li. 33. ca. 6. eius sunt tria genera, aurea, argentea, plumbea.

ARGYRODAMAS, ἀργυροδάμας, lapillus argenti nitorem habens, Plin. lib. 37. ca. 10.

• ARGYRONDAS, ἀργυρώνδας, Aetoliæ flumen.

ARIA, ἀρεία, regio, inter Indos & Parthos, iuxta Gedrosios, & Drangianos: quam recentiores geographi Turquestam uocant. Est etiã Aria, insula in Ponto, uersus Colchos, Marti sacra, alias Chalceritis dicta. Pli. lib 6. ca. 12.

ARIA, ἀρία, arbor, apud Theoph. hiemis initio fructificãs, materiã durã, ut necesse sit, prius quàm terebretur, aqua eam macerari.

• ARIABIGNES, fuit Darij filius ex filia Gobryæ.

ARIADNA, ἀριάδνη, filia Minois regis Cretæ ex Pasiphae natore, cuius industria Theseus, ab Atheniẽsibus Cretam missus a Minotauro deuorandus, labyrinthum filo duce, quod Ariadna dederat, euasit, occiso prius Minotauro. Theseus autem eius amore captus, cũ in patriam reuerteretur, eam abduxit: sed prioris beneficij immemor, abductam in insula Chio, seu Naxo deseruit, quam Bacchus postea uxorem duxit, eiusque coronam nouem stellis ornatam, quam a Venere acceperat, astris intulit, uocaturq; corona Gnosia.

ARIANIS, ἀριανίς, herba ignei coloris, cuius tactu Magi tradũt ligna oleo peruncta accendi. nascitur apud Arianos Scythicam gentem. Pli. lib. 24 cap. 18.

• ARIARATES, Cappadociæ rex fuit, & Antiochi gener.

• ARICANDVS, fluuius Milyadis, in minore Asia.

ARICIA, ἀρικία, urbs in Italia, quam ædificans Hippolytus Thesei filius. & a nomine coniugis Ariciam appellauit. abest ab urbe ad decimum lapidem. Martialis: Mittit præcipuos nemoralis Aricia porros. Luca Distat ab excelsa nemoralis Aricia Roma.

ARICINVM NEMVS, iuxta Ariciam urbem, in quo Egeria Nympha erat, cum qua loqui solitum ferunt Numam Romanorũ regẽ.

ARICINVS LACVS, iuxta Ariciam urbem, quod Speculum Dianæ uocabatur: in quo nunc quoque insulæ proceris arboribus nobiles conspiciuntur.

ARECOMICI, populi in tractu Narbonensis Galliæ trans Rhodanũ, inter Volcas numerati, quorum metropolis est Nemausum. Pl. li. 3. ca. 4. Pomponius lib. 2. Arecomicos uocant. Ptolemæus Arecomios. De his sic scribit Stra. li. 4. Volcæ quos Arecomiscos appellant, maximum incolunt spatium, quorum portus & nauium receptaculum Narbo dicitur.

ARIDA, ἔχιον, herba, quæ & Echiũ, & Alcibiadion dicitur Diosc. li 4.

ARIDITAS, quæ & aritudo dicitur, [*Aridità, secità,*] ξηρασία, siccitas. Pli. li. 11. ca 35. Sitit araneus, & omnem humorem absorbens ariditatem ampliat. Aritudo, pro parsimonia, [*Parsimonia,*] apud Pla. in Rud. seruas gloriam aritudinis.

ARIDVS, a, um, p. c. [*Secco, arido,*] αὖος, ξηρός, siccum, quod naturalem humorem amisit; ut, Fõs aridus. Catu. corpora sicciora cornu, Aut siquid magis aridum est. Interdũ pro puro & lucido, [*Puro, & lucido,*] Plau. in Rud. Argento Arido. Interdũ pro horrifico, acuto, cũ de sono loquimur: quia ea, quę arida sunt, cum frãgi cœperint, horrificum sonum edunt, [*Acuto, spauenteuole,*] Vir. li. 1. Ge. Ex aridus altis montibus audiri fragor. Diminut. Aridulus.

ARIES, tis, p. c. [*Montone,*] κριός, mas ouium, & dux gregis, qui integer est, & tenetur ad generandam sobolem: ueruex uero, cui inuersi uel adempti sunt testiculi. Ab ara dictus est aries, quòd aris imponi ad sacrificia soleret. Virg. 3. eclog. Ipse aries etiam nunc uellera siccat. A cuius similitudine bellica machina aries appellat. Vegetius li. 4. c. 14. Materia ac tabularis testudo contexitur: quæ ne flammis exuri possit, corio siue cilicio uestitur. Intrinsecus recipit trabem: quę si adũco præfigitur ferro, Falx uocatur, ab eo quòd incuruata est, & ex muris lapides extrahat. si uero caput ipsius ferro tegitur Aries appellat, quod instar arietini capitis fieri soleret: uel quòd habet durissimam frontẽ, qua subruat muros: uel quòd more arietũ retrocedit, ut uehementius feriat. Cæs 7. bell. Gall. ab incendio lapis, & ab ariete materia defendat, Plin. libro. 7. cap. 56. Qui nunc Aries appellatur, in muralibus machinis, Epeum ad Troiam ferunt inuenisse. Eadem & Testudo dicitur, a similitudine naturæ testudinis, quia sicut illa modo reducit caput, modo profert: ita huiusmodi machina interdum reducit caput, interdum effert, ut uehementius feriat. Est & Aries cæleste signũ, primũ in zodiaco. Aries etiam marinus piscis, siue marina belua est, candore tantum cornibus assimilatis. De hoc Plin. lib. 9. ca. 44. Grassat aries, ut latro, & nunc grandium nauiũ in salo stantium occultatus umbra, siquẽ nandi uoluptas inuitet, expectat, nũc elato extra aquam capite, piscantium cymbas speculatur occultusque adnatans mergit.

ARIETARIVS, ria, rium, κριώδης, quod ad arietem pertinet, seu quod arietis habet similitudinem. Vitru. arietaria machina.

ARIETINVS, na, num, p. p. quod est ex ariete. Pli. Arietinũ iecur ad id utile est.

ARIETO, tas, p. c. [*Percuotere, cozzare,*] κορύπτω. pcutio, deijcio, ab arietum similitudine, cuius firmissimũ caput, & solidissima cornua faciũt, ut magno impetu quidquid obieceris, percutiant & deijciãt. Plaut. in Truc. Quis protetue nostras ædes arietat? Curtius: quem Dioxippus arietauit in terram.

ARII, ἄρειοι, populi iuxta Indiam, Gedrosijs, & Drangianis finitimi. Herod. li. 4. histor.

ARIMANIVS, ἀριμάνιος, Plutonis cognomen apud Persas.

ARIMASPI, ἀριμασποί, populi Scythiæ Europææ, uersus Aquilonis exortum, ut li. 7. Pl. refert unicũ in media fronte habentes oculũ.

ARIMINVM, [*Arimino,*] ἀρίμινον, ciuitas Italiæ: a flumine ꝓpinquo eiusdem nominis sic dicta. Hęc quondam Vmbrorũ colonia fuit sicut & Rauenna, uerum utraque accepit Romanos inquilinos. Habet autem hæc ciuitas portũ non ignobilem, non procul a Rubicone amne, qui olim Italiam a Gallia discernebat. Aedificata est ante Christi exortum anno ducentesimo, septuagesimo, P. Sempronio, & Ap. Claudio cos. eam Octauius ampliauit, & a Liburnia dirutam Diocletianus repoluit, fusisque Liburnis, arcum triumphalem in ea extruxit.

ARIMPHAEI, ἀριμφαῖοι, populi Asię septentrionalis prope Riphęos montes. habent pro domibus nemora, pro alimẽtis baccas. De his Ammianus sic: Vbi montes Riphæi deficiũt, Arimphæi habitant, iusti homines, & morum placiditate cogniti.

ARIMVS, rex Mysiæ, seu Mæonię. Auctor Varro, Xanthũ citans, antiquum rerum scriptorem.

ARINCA, ὄλυρα, Gallicum uocabulum, quo, teste Plinio, significatur frumenti genus, quod Græci Olyram, Latini Siliginem uocant. ut de Ruell. li. 2. ca. 11.

• ARIOBARZANES, rex Cappadocum fuit, & amicus, sociusque populi Rom.

ARIOLATIO, onis. Ci. de diuin. Superstitiosæ ariolationes.

ARIOLOR, aris, qui quæstus caussa ariolantur. Ci. de diu.

ARIOLVS, li. Ci. de nat. ariolorum & uatum furibundę predictiones.

ARION, p. p. ἀρίων, citharœdus nobilis fuit, & poeta lyricus, ex Methymna Lesbi ciuitate ortus, qui primus Dithyrambos traditur inuenisse. Hic, cũ ex Italia, ubi ingentem pecuniæ uim arte sua meruerat, Corinthum traijceret, uideretq; a nautis, qui opibus suis inhiabant, sibi insidias strui, nõ nihil spatij ab ijs sibi concedi postulauit, quo ueluti cygnus moriturus, suas sibi exequias caneret; qđ cum impetrasset, stans celsa in puppi, carmen orthiũ dijs marinis cecinit. quo peracto, se in mare præcipitem dedit: statimque a delphino exceptus, ad Tænarum Laconiæ promontorium est peruectus: unde sese ad Periandrum Corinthiorum tyrannum contulit, qui emissis nauigijs cum militibus, nautas comprehendit: qui rẽ, uti gesta erat, confessi, grauissimo supplicio sunt affecti. Refert historiã hanc, siue potius fabulã Her. l. 1. & Plutarcus in Symposio.

ARISARON, ἀρίσαρον, herba exigua, radicem habens oliuę magnitudine, maiore acrimonia, quam Aron. A Plinio Aris appellatur.

ARISBE, urbs in agro Troiano, quam Achilles euertit.

ARISTA, [*Spica.*] ἀθήρ, ab ariditate dicitur, quod sit omnino arida. sunt. n. Aristæ, extremæ spicæ partes quæ primæ arescunt, quæ ueluti aculei quidam, siue spinæ, frumentum ab auium minorũ morsu tuentur. Cic. in Catone: fundit frugem spicæ ordine structam, & contra auium minorum morsus munitur uallo aristarũ. Apud poetas quandoq; accipitur pro ipso frumento, [*Frumento*] Vir. 1. Geo. Chaoniam pingui glandem mutauit arista. Non nunquã pro ipsa æstate [*Estate,*] Idem 1. ecl. Post aliquot mea regna uidens mirabor aristas. hoc est, post aliquot æstates, siue aliquot annos.

ARISTAEVS, ἀρισταῖος, filius Apollinis ex Cyrenæ filia Penei fluuij Arcadiæ, qui deinde in Arcadia regnauit, & primus apum, olei, & mellis usum, lactisque coagulum demonstrauit, & alia quam plurima adinuenit: ut refert Iustin. libr. 14. Primus quoque apum

ex bubulis uisceribus reparandatum, rationem traditur inuenisse. nam cum Eurydicę, Orphei uxori, amore eius captus, uim inferre conaretur, illa per arua fugiens, morsu serpentis est occisa: in cuius ultionem nymphæ omnes apes perdiderūt. quapropter matris auxilium implorauit, quæ illum ad Protea consulendum perduxit: quo infortunii causam edoctus, Eurydicem sacrificijs placare iussus est: quod cum faceret, tauros que quatuor, & totidem iuuencas, immolaret, ingens apum multitudo è bobus erupit, atque hoc pacto apes suas recuperauit, ut satis copiose tradit Vir. fere in fine l. 4. Geo. ibi, Pastor Aristæus fugiens Peneia tempe.

Aristagoras fuit præfectus exercitus Darij contra Græcos. Herod. lib. 5.

Aristarchus, ἀρίσταρχος, nomē grāmatici, qui tātum sibi in Homeri poemate permisit, ut uersus, quos uellet, uelut suppositios partus, ab Homeri familia submoueret, unde etiam hodie Aristarchos uocamus alienorum scriptorū cēsores. Alius fuit Tegeates, poeta Tragicus, cuius meminit Hor. Fuit itē alius mathematicus.

Aristeas nobilis poeta fuit Cræsi, & Cyri temporibus.

Aristides, ἀριστείδης, engnomento δίκαιος, id est, iustus, Athenis a Themistocle in administranda rep. dissensit, cum esset diuersis moribus, Catoni alter, Cęsari Themistocles comparādus. Auctor Plutarchus. Hic tāta fuit rei familiaris tenuitate, ut, quoties impe rator designaretur, necesse esset, aliquid ei pecuniæ in crepidas, & pallium decernere. In senatum quādoque uocatus, ea excusatione usus est, quod palliū lauisset, nec aliud haberet, quod indueretur. eo mortuo, in ædibus eius nihil præter ueru ferreum inuētum est, ciuitas tamen, beneficiorum eius non immemor, filias eius ex publico egregie dotauit. Fuit etiam hoc nomine Sophista quidā, ex Adrianis Mysiæ, siue Bithyniæ urbe ortus, qui cum Smyrnæ professeretur, aduenienti forte M. Antonio principi, unus omnium non processit obuiam, eoque modo in cognitionem & amicitiam uenit imperatoris. Aristides item Thebanus pictor fuit, Apellis tempore. is omnium primus animū pinxit, & sensus expressit omnes, quos Græci uocant ἤθη, durior aliquantulum in coloribus. huius pictura illa precipue laudatur: infans adrepens ad mammā matris ex uulnere morientis, ac manu prohibentis. Sentire matrē & time re uidetur, ne è mortuo lacte sanguinem infans lambat. Quam tabulam Alexander transtulit Pellam. Pli. lib. 35. ca. 10.

Aristippus, ἀρίστιππος, nomen philosophi Cyrenaici. Hic dicere solebat, quod lautior uictus nulli erat impedimento ad bene uiuēdum. Socratis etiam auditor fuit, primusque Socraticorū mercede philosophatus est. Habuit ingenium ad omnia pro tēpore, loco, & persona simulanda omnino promptum, & ob hoc Dionysio præter omnes erat carus. Et ut præfectib. uoluptatib. libenter frue batur, ita & absentes facile contemnebat. Hic cum è patria Græciam philosophandi caussa proficisceretur, iussit seruos aurū, pij cere, ut expeditiores ad iter capessendū essent. Voluptatem bonorum, dolorem malorum finem constituit: ceteras scientias exclusit, illud solum utile putans, ut quæras, si quid domi mali aut boni sibi enatigit. Summum bonum posuit in leui motu ad sensum emanantē: id est, in uoluptate corporis sensus titillāte. Qui ab eo fluxerunt & in dogmate permanserunt, ab hominis patria Cyrenaici sunt appellati. Tradūt Platonem dixisse, soli Aristippo & chlamydem & pannum ferre datum est. Hora. Omnis Aristippum decuit status, & color, & res. Fuit & alter Aristippus, huius nepos ex filia Metrodidactus dictus, quasi a matre doctus. hic in nauigio a tempestate deprehensus timuit, & expalluit. & interrogatus a quodā, quare philosophus timeret, cum ipse cōtra nihil metueret; festiui ter respondit, Non eandem sibi & illi caussam esse; quoniā is nō esset magnopere sollicitus pro anima nequissimi nebulonis: sese autem pro Aristippi anima timere.

Aristo, ἀρίστων, philosophus, engnomento Scepticus, quod Latine quæsitor & considerator dicitur. Semper enim' in quærendo enris derandoque fuit. Hic natione Cous, & Zenonis fuit auditor. Apud hunc omnia indifferentia erant, ut inter optime ualere, & grauissime ægrotare, nihil interesse diceret. quare, tanquam naturam ipsam excludens, ab omnibus fuit reiectus.

Aristobulus scriptor historiarum cum Alexandro magno.

Aristocles, ἀριστοκλῆς, philosophus Messanensis, Peripateticus. scripsit de philosophia libros decem, uter esset studio & doctrina prior, Homerusne, an Plato: in quib. philosophorum omnium catalogum contexit, opinionesque recenset. Fuit itē Aristocles Lāpsacenus philosophus. Item alius Megarensis sophista, sub Traiano & Adriano. scripsit de rhetorica, epistolas, & declamationes ad imperatorem. Suidas.

Aristocrates Rhodius fuit ignauus plane uir. Suid.

Aristocratia, ἀριστοκρατία, optimatum principatus.

Aristolochia herba, quæ etiam uulgo sic uocatur.

Aristodamus, nobilis grammaticus fuit.

Aristogenes medici Thasij nomen. fuit is Antigoni Macedonum regis temporibus, ad quem libros multos scripsit.

Aristogiton, ciuis Atheniensis, qui cum Harmodio Pisistratum tyrannum occidit.

Ariston, ttonis, p.c. ἀρίστων, sculptor. Pli. li. 34. c 8. Et Iurisconsultus doctissimus apud Gel. l. 11. ca. 18.

Aristoneus, eunuchus fuit, sed summus belli dux, suis etiam grammaticus, qui Hesiodi Theogoniam explanauit.

Aristonides, statuarius egregius fuit. Plin.

Aristonymus, insignis scriptor enmœdiarum. Suid.

Aristopatra, mater Crateri, qui sub Alexandro militauit. Str.

Aristophanes, p.c. ἀριστοφάνης, poeta comicus ex Lingo Rhodi oppido, lege uero Atheniēsis, patre Philippo, maledicus, & in carpendis hominum uitiis liberrimus: inuētor tetrametri & octometri uersus: filios habuit Ararota, Philippum, Phiłetærū, Comicos omnes. edidit fabulas 54. Suidas. Socratis æmulus fuit, quē exagitat, & insectatur in Nubibus. Aristophanes alter, Byzantinus Grāmaticus, Apellis filius, dux etiam exercitus, discipulus Callimachi, Zenodoti, & Dionysii. Suidas. Aristophanis grammatici, Quin. li. 1. meminit.

Aristophon, pictoris nomen. Plin.

Aristor, pater Argi qui centum oculos habuit.

Aristoteles, p.c. ἀριστοτέλης, nomē Stagiritæ philosophi, Peripateticorum principis. Hic habuit patrem Nicomachū medicū, matrem uero Phæstiadē. Fuit paruus, gibbosus, & deformis, balbutiens, sed diues, ut qui socius, & præceptor, & secretarius Alexandri esset septemdecim annos natus, Athenas pfectus est, ubi uiginti annis Platonis se auditorem præbuit. deinde a Philippo in Macedoniam euocatus, decem annis Alexandrum instituit: cui quam fuerit carus, uel illud unum abunde magno est argumēto, quod Stagiram patriam eius, quam diruerat, in gratiā eius instaurauerit. Alexandro deinde in Asiam profecto Athenas rediit, & in Lyceo 13. annis Philosophiam professus est. postea accusatus quòd de dijs non recte sentiret, cedēs inuidiæ, abijt in Chalcidem, ibique reliquum uitæ transegit. Excessit ætatis anno 63. sub idē fere tempus, quo & Demosthenes extremum uitæ diem clausit.

Aristotelicus, a, um. Ci. Att. Aristotelica pigmenta.

Aristotelius, a, um. Ci. de Oe.illa Aristotelia nis.

Aristoxenus Tarentinus, medicus, & philosophus, & musicus. Suid.

Arithmetica, [Arimetica,] ἀριθμητική, numeralis scientia, quæ tractat de numeris & supputādi ratione. hæc inter disciplinas mathematicas prima esse dicitur, quoniā nulla alia indiget disciplina: musica autem, & geometria, & astronomia istius auxilio egent. Plin. lib. 35. capit. 10. In pictura omnibus litteris eruditus præcipue arithmetice & geometriae. Dicta arithmetica, ἀπὸ τοῦ ἀριθμεῖν. id est, a numerando.

Arithmeticus, a, um. Ci. At. in arithmeticis satis exercitatus.

Ariditudo, [Aridità, siccità] ξηρασία, pro ariditate. Var. Frigus calore atque humore ariditudinem miscet. Vide Ariditas.

Arius, ἄρειος, fluuius qui Ariam regionem irrigat, quæ est inter Parthos & Indos: a quo Arii populi. De hoc Pli. li. 6. ca 23.

Arma, [Arme, & armi,] ὅπλα, ab armis dicuntur, id est humeris a quibus dependent, ut inquit Fest. ut scutum, gladius, tela, & ea quibus prœliamur. Seruius docet arma esse, quæ armos tegūt. Var. ab arcendo arma dicta existimat, quod his arceamus hostes: ut fustes, lapides, & huiusmodi. Quidam a uerbo Græco deriuāt ἀραρίσκειν, id est coaptare. Inutilia enim sunt arma, nisi ita quadrēt corpori, ut neque ampliora sint, neque angustiora, ut neque corpus lędatur angustia, neque amplitudine impediatur. Sed reuera non solum hoc nomine bellica, sed etiam omnium fere artium instrumenta intelliguntur. Vnde rusticorū arma uocamus rastra, ligones, & huiusmodi. Virg. 1. Geor. Dicendum, & quæ sint duris agrestibus arma. Arma coquinaria sunt lebes, patella, tripos, olla. Pla. quam eleganter instructum coquinarijs armis. Arma studiosorum, stylus, pugillares, libri. Plin. Cuius arma erant, non uenabulum & lancea, sed stylus & pugillares. Nautarum quoque & pistorum instrumenta arma dicuntur. Vir. li. 5. Aen. Colligere arma iubet, ualidisque incumbere remis. Et li. 1. Cerealiaque arma, Expediūt. quādo que arma capiuntur pro bello [Guerra,] sicut toga pro pace: ut, Cedant arma togæ. Fraudes quoque & consilia arma dicūtur. [Inganno, astutia, consiglio,] Vir. 1. Aen. Et quærere conseius arma.

Armamenta, [Luogo di munitione,] ἐργαλεῖα, σκεύη, armorū cōgregatio. Vnde omnium instrumēta, uel munimēta, sicut funes & uela. Ci. in Ora. Omnia caute armamēta locās. Dicuntur tamē etiā de alijs rebus. Nā Plin. uinitorum instrumēta armamēta uocat.

Armamentarium, [Luogo da riporre l'armi, Arsenale] ὁπλοθήκη, repositoria armorum sunt, & fere naualium. Armamentū insigne Athenis Philon fabricauit mille, teste Pli. capax nauium. Liui. de bello Mace. Conflagrauit armamentarium cum ingenti apparatu machinarum & tormentorum. Visitur etiam hodie amplissimum armamentarium Veneriis, quod illi Arsenale uocant.

Armarium, rij, [Armaro,] ab armis, locus, ubi cibaria, libri, & simi-

lia reconduntur, ὄβαξ, Plau. in Cap. reclusit armarium. Diminutiuum est armariolum, paruum armarium. Pla. in Truc.

ARMATVRA, [*Armatura,*] ὅπλα, habitum armorum, uel ipsa arma significat. Cic. Habet cohortes nostra armatura. 30. id est, similibus quibus nos, armati armis. Veget. lib. 3. c. 14. Tertius ordo disponitur de armaturis uelocissimis, de sagittarijs iuuenibus.

ARMATVS, huius armatus [*Armatura,*] quod armatura. Liu. 7. bel. Mace. eodem armatu Cretes & Calices & mille & quingenti.

ARMENIA, [*Armenia,*] ἀρμενία, regio Asiæ inter Taurum & Caucasum montes sita, & a Cappadocia ad Caspium usque mare protensa ab Armeno quodam Rhodio (ut ex Antipatri sententia tradit Steph.) ita appellata. & (ut Pli. li. 6. auctor est) duplex est, maior scilicet, & minor. Maior post Mediam ad occidétem occurrit. Ea (ut ait Ptol.) a septentrione Colchidem habet, Iberiam, & Albaniam ab occasu magnum Euphratis cursum, qui Cappadociá, minorem Armeniá & Syriam Comagené relinquit a dextris: ab oriente partes Hyrcani maris ac Mediá, qua mótes Caspij assurgũt: a meridie Mesopotamiam atq; Assyriam. Montes in Armenia sunt Moschyci, qui supra partem Ponti ad Cappadociam se efferunt: Pariedrus, in quo fontes habent Euphrates & Araxes fluuij: Antitaurus qui ab Euphrate scissus & Mediam percurrés, postremo Abus appellatur: Gordiæus ex quo Tigris oritur: Taurus, ac Niphates, qui Mesopotamiam atque Assyriam ab Armenijs disterminant: Caspij, qui uergunt ad Medos: & Caucasij, qui septétrionalia, Iberiá uersus, Albaniamque concludunt. Flumina sex, Cyrus, qui monte ortus Caucaso, a sinistris Iberiam Albaniamque dimittés, Armeniam a dextris, in Hyrcanum defertur pelagus: Araxes, Phasis, Lycus, Tigris, Euphratesq;. In Armenia pretiosum inter reliqua aromata nascitur amomum. Armeniam Hebræi Arab, uocant. In ea ciuitas insignis Artaxata.

ARMENIACA MALA, [*Armelino,*] μῆλα ἀρμενιακά, poma sunt medij quédam locú obtinétia inter Persica & pruna. Sunt enim minora persicis, sed citius maturescunt, Ossibus ad prunum, carne ad persicum quam proxime accedunt. Dioscorides alio nomine Præcocia uocari testatur. Galenus uero lib. 2. de aliment. facult. & li. 7. Simplicium medica. armeniaca discernit a præcocibus: hæcque illis multo præstantiora esse testatur.

ARMENIVS, a, um, adiect. quod est ex Armenia. Hor. 1. Epod. Claudi uirtute Neronis Armenius cecidit. Vir. 5. Ecl. Armenias curru subiungere tygres. Pro eodem etiam dicimus Armeniacus, a, um, ut, Malum Armeniacum.

ARMENTARIVS, rij, [*Custode de l'armento,*] ἀγελάρχης, armenti custos. Vir. li. 3. Geo. Omnia secum armentarius Afer agit. Lucretius libro sexto, Pastor, & armentarius omnis.

ARMENTALIS, le, ἀγελαῖος, ex armento. Virg. 11. Aen. Armentalis equæ mammis, & lacte ferino Nutribat.

ARMENTOSVS, ἀγελώδης, armentis abundans, Gell. li. 11. c. 1.

ARMENTINVS, na, num, ex armento, ἀγέλη, Pli. li. 28. c. 17.

ARMENTITIVS, a, um, idem significat. Varro li. 2. de re rust. c. 10. Armentitium pecus.

ARMENTVM, [*Armento,*] ἀγέλη, inquit Festus, id genus pecoris dicitur, quod est idoneum ad opus armorum: ut sunt equi & boues. ná equis in bellum curritur, clypei uero boum corijs armantur. Varro autem boues, armenta uocari uoluit, quasi aramenta, tertia littera sublata, quòd eorum præcipue opera in arandis agris utamur. Vnde Col. li. 7. Iumenta & armenta nomen a re traxere, quod nostrum laborem, uel onera subuectando, uel arando, iuuarent. Proprie itaque armenta boues dicũtur & equi: quamuis etiam alia maiora animalia eo nomine dici possint, quamuis sint ad arandum, ut ad gestanda arma inutilia. Nam cerui, qui ad hoc non sunt idonei; inter armenta computantur, a Vir. li. 1. cum ait, Hos tota armenta sequuntur. De hoc uide plura in dictione, Grex.

ARMIFER, a, um, adie. [*Armigero,*] ὁπλοφόρος, arma ferens. Sil. lib 6. Queis cedat toga, & armiferi géa sacra Quirini. armifera dea, per periphrasis Mineruæ, Oui. ad Liuiam. Armiferum aurum, Sen. Medea

ARMIGER, armigeri, p. c. [*Armigero, seruitore di lancia*] ὁπλοφόρος, q. lanceam, scutum, galeâque ferens, armatú equité in prœlio sequitur apud antiquos Armigeri fuerũt summi uiri, ut Patroclus Achillis Achates Aeneæ. Pli. li. 35. Pinxit Apelles Clytum equo ad bellú festinantem, & ei galeam poscenti armigerum porrigentem.

ARMILLAE, [*Abbigliamenti militari,*] ornamenta in circulorum modum, quæ uiri militares ab imperatoribus donata in sinistris brachijs gerere consueuerunt. Dicuntur Armillæ ab armis, quod antiqui humeros cum brachijs Armos uocabant. unde arma ab his dependétia sunt uocata. Liu. lib. 1. Sabini aureas armillas magni pôderis brachio læuo habuerunt. unde Armillati cursores, quos postas dicimus: [*Posta, corriero,*] uidelicet quia id insigne gerũt, quod potest armilla, aut spinter dici.

ARMILLATVS, qui armillas habet, ψελλιδωτὸς, Proper. Atque armillatos colla Molossa canes.

ARMILLA, neutri, generis instrumentum, & apparatus uersutiarũ. ab armis, pro dolis, & fraudibus. Apuleius li. 6. Ad armille redit.

ARMILLVM, uas uinariũ in sacris: quod ab armo, id est, humero, deportaretur. Varro de uita populi Rom. lib. 5. Armillum, quod est urceoli genus uinarii.

ARMILVSTRVM, festum apud Romanos, quo res diuinas armati faciebant, & sacrificantes canebant tubis. Item locus in quo huiusmodi ludi fiebant. Varro hoc nomen ab ambitu lustri dictum existimat: quòd ibi circumferretur pompa, & equi currerent.

ARMIPOTENS, [*Potente nelle armi, armigero,*] κρατερὸς, αἰχμητὴς, armis ualens, unde & Pallas siue Bellona, armipotens dicitur. Vir. 2. Aen Penelei dextra diuæ armipotentis ad aram Procumbit.

ARMISONVS, ut Pallas armisona. Vir. 3. Aen. numina sancta precamur Palladis armisonæ.

ARMO, as, [*Armare*] ὁπλίζω, armis induo, seu munio. Vir. 8. Aen. túc quoq; fas nobis Teucros armare fuisset. Plancus ad Ci. cú in fraudé se deductũ uideret, manus, quas iussus in Lepidi perniciem armasset, sibi afferre conatus est. Li. l. 2. de bello Pun. muri reficiebâtur & propugnaculis armabâtur. Hic, Dearmo, Exarmo idé significat. Obarmo, circumarmo. Perarmo, perfecte uel pulchre armo.

•ARMON, rhaphani siluestris genus, Pontica lingua quod Armoracium dicitur. Plin.

ARMORICAE ciuitates, a Cæsare appellantur ciuitates Galliæ ad Oceanum occidentalem sitæ.

ARMORACEA, ceæ, ἀρμορακίον, teste Palladio, agrestis raphanus est. Plin. Armoracium uocat, sic scribens lib. 19. ca. 5. Etiamnũ unum siluestre, Græci, ἄγριον uocant, Pontici Armó, alij Leuce, nostri Armoracion fronde copiosius, quam corpore. Est & hoc nomine fluuius, qui de montibus Arabiæ descedens in stagnum Asphaltitem erumpit, diuidens Moabitidem & Amonitidem. Ioseph. l. 4.

ARMVS, [*Homero, spalla,*] ὦμος, humerus. Vir. li. 3. Geo. dextro iactata recumbit in armo. Differt tamen Armus ab humero. ná humeri proprie eorum sunt, qui recti in cælum spectát: unde hominis solis humeros esse dicimus. Vir. 4. Aen. Os humerosque deo similis. Armi uero sunt brutorum: quamuis & de hominib. quandoque dicantur. Horat. Sat. 4 Fœcundi leporis sapiens sectabitur armos.

ARNATES, apud Pli. li. 3. ca. 14. populi sunt in sexta regione Italię ab Arna Vmbrorum ciuitate ita dicti.

ARNE, es, ἄρνη, ciuitas iuxta sinum Maliacum, primum a Bœotiis habitata, deinde a Thessalis. Thucydides li. 1. Bel. Pelop. Sunt & alię eiusdem nominis ciuitates, de quibus Stephanus.

ARNOBA, ut habet Plinius, Abnoba, ut Ptol. Arbona, ut Cornelius Tacitus, mós est ex aduerso Raurici, Galliæ oppidi, ex quo Danubium oriri ferunt. Pli. li. 4. ca. 12.

•ARNOGLOSSVM, plantago Latine uocatur. eadem heptapleuros. i. septem costas habens dicitur.

ARNVS, fluuius Etruriæ, Florentiam alluens.

ARO, as, [*Arare.*] ἀρόω proprie significat terram iam proscissam rursus uomere euerto. Plin. In arando magnopere seruandú est Catonis oraculum. Quid est primum? agrum bene colere. Quid secúdum? bene arare. Per translationé ponitur pro coire. [*Vsare carnalmente,*] Plau. Fundum alienum Arat incultum, familiarem deserit. id est, alienas mulieres subagitat, uxorem suá deserit; Hinc, Dearo, Exaro, Peraro, Inaro, & Subaro.

AROMA, p. c. ἄρωμα, Lydiæ, siue Mæoniæ oppidum. Stra. li. 14.

AROMATA, [*Spetie,*] ἀρώματα, uulgo species dicũtur, uel alia etiam odoramenta. Colum. li. 12. ca. 20.

AROMATITES, ἀρωματίτης, gemma, quæ in Arabia gignitur, dicta quod myrrhæ odorem habeat. Pl. l. 37. c. 10. Aromatites & ipsa in Arabia traditur gigni: sed & in Aegypto circa Pisas, ubique lapidosa, & myrrhæ coloris, & odoris, ob hoc reginis frequétata. Est ité Aromatites, uinum aromatibus conditum. Pli. li. 14. ca. 13. hoc uini genus quo pacto confici soleat, docet Diosco. li. 5.

ARON, ἄρον, herba est è bulborum genere, teste Pli. li. 19. c. 35. officinæ corrupto, ut solent, nomine Iarum appellant. quidam ex uulgo Pedem uituli, alij Serpentariam minorem uocant.

ARPINAS, atis, modo substantiuum, is, qui Arpini natus est. Modo adiectiuum, quæ ad id oppidum aliquo modo pertineant. Ci. pro lege Agr. Meus paternus fundus Arpinas.

ARPINVM, p. p. ἄρπινον, ciuitas inter Soram & Aquinum, porrecta in monte, ex qua orti M. Cicero, & C. Marius, qui septies consul fuit.

ARQVATVS, a, um, siue Arcuatus. [*Cosa torta, c'ha figura d'arco,*] adiectiuum ab Arcus, dicitur quicquid arcus figurá ullo modo imitatur. Ouid. 1. Metam. dixit, Et arquato cœlum curuamine signás. Vnde opera illa quib. aqua duci solet. Arcuata dicuntur, quod multis arcubus æqualiter distantibus fulciantur. Dicuntur etiam Arquati, quos Græci ἰκτερικοὺς, [*Itterico.*] uocant, quod urentib. oculis arcus cælestis colorem imitentur. Hic morbus a Varrone, Morbus regius dicitur: unde Arcuatum pecus, quod morbo regio laborat. Col. li. 7. humana urina remedio est etiam pecori arcuato.

ARQVITES, [*Sagittari, arcieri,*] τοξόται dicebant antiqui arcu præliantes,

liantes, quos nunc sagittarios uocant. Vide Arcus.

Arrectarius, [Dritto.] adiectiuũ, a participio Arrectus: quod est arrectum: ut asser arrectarius in cratitio pariete, qui arrectus est, sicut Transuersarius, qui in transuersum ponitur. Vitr. li. 2. c. 8. rimas in ijs faciunt arrectariorum & transuersariorum dispositione.

Arrepo, is, p. c. [Tirare.] Ci. in Ver. Arrepere ad amicitiã alicuius.

Arreptitius, qui a dæmone rapitur, *ἀναρπαστός*, Veteres Atrepticium dicebant laruatum, quasi a laruis arreptum.

Arrha, rhæ, & Arrhabo, onis, pen. co. [Arra, caparra.] *ἀρραβὼν*, utrũ que sumitur pro eo, quod dari solet ad confirmationem contractus. Pli. li. 33. ca. 1. Argumento est consuetudo uulgi, ab spõsiones etiamnum anulo exiliente, ab eo tempore quo nondum erat arrha uelocior. Ter. Ea relicta arrhaboni est.

● **Arria**, Romana mulier fuit, Pæti uxor.

Arrianus, *ἀῤῥιανός*, philosophus Nicomediensis, qui Romæ Adriani temporibus floruit: a quo etiam summis honoribus eruditionis nomine est affectus. Scripsit Epicteti philosophi uitam, & Alexandri Magni historiam, quæ opera etiam hodie in bibliotheca Vaticana asseruantur. Fuit & poeta quidam hoc nomine, cuius uersibus Tiberium Cæsarem unice delectatum ferunt.

Arrideo, es, [Ridere di cosa che piaccia.] *προσγελάω*, ridendo applaudo, uel risu lætitiam ostendo. Ci. de somnio Scipionis: Hic leniter arridens Scipio. Accipitur & pro placeo. [Piacere.] Idẽ Att. Inhibere illum tuum, quod ualde mihi arriserat, uehementer displicet.

● **Arrigo**, is, pen. cor. ex ad, & rego compositum. Vir. 10. Comasq; arrexit. dicitur etiam per metaphoram, alicuius animum arrigere. Sal. Eos non paulò Marius oratione sua arrexerat. arrigere aures, Teren. And.

Arripio, is, [Tor per forza, rapire.] *ἀναρπάζω*, ad me rapio, attraho, apprehendo. Cice. 2. de Orat. Si quemcunq; patrẽ familias arripuissetis ex aliquo circulo. Idem 3. de Na. De. Quęrit apud Xenophontem Socrates, unde animam arripuerimus.

Arrius, *ἄῤῥιος*, philosophus Alexãdrinus fuit, tãto in honore apud Augustum habitus, ut aliqua ex parte Alexandrinorum salutem illi deberi fateretur. Plutarchus in Antonio. Fuit hoe etiam nomine hæresiarcha quidam, a quo Ariana secta originem cepit.

● **Arrodo**, idem quod rodo, uel circumrodo.

Arroganter, [Arrogantemente.] *ἀλαζονικῶς*, aduerb. superbe. Ci. 2. de Ora. Si aspere, si arroganter, si turpiter dictum aliquid uideatur. Item arrogare, est in suum ac familiarem ascíscere.

Arrogantia, [Arroganza.] *ἀλαζονεία*, cum ea nobis, quæ non debemus, attribuimus, aut appetimus. Cæs. 3. bell. ciu. Accedisse ijs, qđ plerũq. hominibus nimia pertinacia, atq; arrogãtia accidere solet.

Arrogatio, quæ est, cum is, qui asciscit aliquem in filium, interrogatur, an uelit illum iustum sibi filiũ esse, & is, qui asciscitur, rogatur, an id fieri patiatur, ut de Gel. lib. 5. cap. 19.

Arrogo, as, p. c. [Attribuirsi troppo uātarsi.] *ἀλαζονεύομαι*, assumo, uẽdico, plus satis mihi tribuo: cui opponitur Derogo. Cic. pro Sex. Rosc. Non enim tantum mihi derogo, tametsi nihil arrogo, ut eo copiosius putem quam me, posse dicere. Vnde Arrogãs, [Arrogante.] qui sibi temere atq; insolenter tribuit, quæ in eo non sũt. Cęs. 3. bel. Ci. ne aut ingratus in ferenda gratia, aut arrogans in præripiendo populi beneficio uideretur. Arist. in Ethicis: Arrogans pręclara & ea, quæ non insunt, & maiora, quàm insint, sibi fingit: dissimulator uero aut inesse sibi negat: aut imminuit.

● **Arrhostema**, *ἀῤῥώστημα*, Latine ægrotatio: Ci. 4. Tusc. Deinde ægrotationes, quæ appellantur a Stoicis *ἀῤῥωστήματα*.

Arrugia, [Fossa d'onde si caua l'oro.] *χρυσωρυχία*, cuniculus subterraneus, ex quo effoditur aurum: uide Pli. l. 33. ca. 4.

Ars, [Arte.] *τέχνη*, multipliciter dicitur. nam quędã est ars, quæ in speculatione tantum cõsistit, ut astrologia, & hæc theorice, idest, speculatiua dicitur, nullum exigẽs actum, sed ipso rei, cuius studium habet, intellectu contenta. Quædam in agendo, quæ actu perficitur, & practice, id est, actiua dicitur: ut saltatio. Quędã in effectu, quæ operis, quod oculis subijcitur, consummationem, finẽ accipit: qualis est pictura, & sic definitur, ars est recta ratio rerũ faciendarum. Dicta ars *ἀπὸ τῆς ἀρετῆς*, id est, a uirtute, quam Græci uniuscuiusque scientiam uocant. Est etiam ars, quæ constat ex præceptorum collectione, ab Arcto, as, quod arctis præceptis, id est angustis & breuibus concludatur: ut est ars Seruij, ars Donati, ars Prisciani. Ars etiam astutia [Astutia,] siue sit in uirtute, siue in uirio dicatur, qua quis nõ facile falli, sed magis alios fallere potest, quæ Græce quoque dicitur *τέχνη*, Vir. 2. Aen. Dolis instructus & arte Pelasga. Hinc Iners, Solers, Artifex.

Arsaces, p. c. *ἀρσάκης*, nomen proprium Parthorum regis, cuius memoriæ hunc honorem Parthi tribuerunt propterquæsitum, constitutumque ab eo regnũ, ut omnes deinde reges suos Arsaces appellauerint, quemadmodum Aegypti reges suos uocauerunt Ptolemæos. quin & Parthi ipsi ab eo dicti Arsacidę.

● **Arsanias**, flu. Armeniæ. Plin.

Arsenicum, ci, [Arsenico.] *ἀρσενικὸν*, genus coloris lutei. quod a Pli. auripigmentum uocatur, eo quod in picturis auri colorẽ refert. Duo eius sunt genera, natiuũ, & factitium. natiuum rursus est duplex. alterum crustosum & in squamas fissile, aureo colore micans, undique materiæ permixtum. hoc a nonnullis uocatur foliatum. Huius generis magnam ui Caius princeps, auri auidissimus, excoqui iussit, & fecit plane aurum excellẽs, sed iam exiguũ, ut detrimentum sentiret. Alterum genus glandis effigie, pallidius, & colore sandarachæ referens. hoc ignobilius est, nullumque ex eo excoquitur aurũ. sęppe in eadẽ inuenitur gleba cũ sandaracha, a qua solo colore differt & coctione, uim alioqui eandem habẽs. Ex hac specie fit arsenicum factitium: quod quo pacto fiat, uide apud Diosco. lib. 5.

Arsenogonon, *ἀρσενόγονον*, herba ferens semen testibus simile dicta, quod uino, in quo macerata est, epoto, mares generari credantur. Pli. li. 26. ca. ult.

Arsennaria, *ἀρσενναρία*, Ptole. Mauritaniæ Cæsariensis colonia, tribus passuum milib. a mari sita Pli. li. 5 ca. 2. & a Ptol. li. 4. c. 2.

Arsenium, *ἀρσένιον*, Germaniæ oppidum Ptol. li. 2. c. 11.

Arsia, Hetruscorum silua, Romanorum cum Veientibus & Hetruscis pugna celebris.

● **Arsicoras**, Sardorum rex, Annibalis tempore.

● **Arsinoe**, filia Ptolemæi, Lagi filij. de cuius nomine orbs in Cyrenaici regione ab eius fratre Philadelpho condita est.

● **Arsis**, Latine dicitur eleuatio uoris, sicut *θέσις*, positio est. ut arma; at, eleuatio est, ma, positio: in quibus duobus per diuisionẽ legitimi pedes colliguntur.

Artabanus, p. c. *ἀρτάβανος*, ultimus Arsacidarum fuit Parthorum rex, quem Artaxerxes miles Persa interemit, suisque regnum restituit quod post Darium regem ab Alexãdro uictum semper penes Parthos fuerat. Fuit & Alter Atrabanus, Hystaspis filius, & patruus Xerxis, quem expeditionem in Græciam parãtem, frustra conatus est ab instituto reuocare: in ipsa quoque expeditione cum regis consilia identidem improbare uideretur, uelut: militiæ inutilis ad regni administrationẽ in Persidem remissus est: ubi postea Xersem obtruncauit. Herod. li. 7. & Iustin. li. 3.

● **Artaba**, mensura frumentaria apud Persas.

Artabazus, fuit Armeniæ rex, filius Mithridatis.

Artabri, orũ, *ἄρταβροι*, Hispaniæ populi in extremis finib. Lusitaniæ, ad Septentrionem & Occasum, auro, argento, & stanno abundantes: dicti ab artabro uicino promontorio. Strabo li. 3.

Artaca, siue Artace, *ἀρτάκη*, in Cyzicenorum insula, mõs est arboribus plenus, in fronte habens quandam paruam insulam eodem nomine. Stra. l. 12. & 13. Est etiã Stephano Phrygiæ oppidũ, Milesiorũ colonia: qđ tamẽ Pto. l. 5. ca 1. urbẽ appellat, Plinius portũ.

Artacena, *ἀρτακηνή*, regio Syriæ, Lyco & Capro fluuijs irrigata, in qua Dariũ ab Alexãdro uictum, tradit Strabo in principio lib. 16.

Artaxata, rum, *ἀρτάξατα*, clarissima Armeniæ urbs, ad Araxem amnem sita, quam Annibal Artaxiæ regi condidit. a quo & nomẽ accepit. alio nomine Artaxiasata, *ἀρταξιάσατα*, Strab. li. 11.

● **Artaxerxes**, Xersis filius fuit, qui Longimanus dictus est.

Artataei, *ἀρταταῖοι*, gens Persica dicta ab Artea Persidis regione. Stephanus, & Herod. lib. 1.

Artemis, *ἄρτεμις*, Diana, siue Luna, quasi *ἀεροτόμις*, aerem secãs, ut quidã uolunt, uel quod integros faciat partus, ut exponit Ser. l. 24.

Artemisia, *ἀρτεμισία*, Mausoli Cariæ regis uxor, insignis pudicitiæ, quæ uirũ incredibiliter amasse creditur. nã & mortui cineres uino commixtos ebibit: & memoriæ eius tã splẽdidum erexit sepulcrũ, ut magnifica omnia monumenta, Mausolea deinceps inde fuerint appellata. Est & Artemisia, herba insignis, absinthij modo frutitosa, maiorib. folijs pinguioribusq; cuius duo sunt genera, alterũ latioribus folijs, alterũ maioribus. nomẽ accepisse putat ab Artemisia regina, cũ antea Parthenis diceretur. alij ab Artemide putãt quoniam priuatim medeatur fœminarum malis. Vide Pli. l. 25. c. 7.

Artemisium, *ἀρτεμίσιον*, ut Demosthenes pro Ctesiphonte docet, promontorium Eubϕæ est. item lucus prope Ariciam, Dianæ sacer, quasi Dianum dictum. Latini Nemus, & agrum uicinum Nemorensem dixerunt.

Artemisius, *ἀρτεμίσιος*, apud Macedonas, mensis Maius dicitur, quo nomine etiam uocatur mons Arcadiæ. Pli. l. 4. c. 6.

● **Artemita**, ciuitas quingentis stadiis a Seleucia distans. Stra.

Artemon, [Artimone.] *ἀρτέμων*, quid sit, inter eruditos nõ satis cõuenit. Bayfius credit esse uelum maximum in naui: quod etiam hodie Veneti maximum nauis uelum ita uocãt. Aliatius esse uelũ addititiũ: q scilicet maiori uelo addiũ, & assutur dirigẽdę nauis causa. nã Græci *ἀρτᾶν*, dicũt assuere, uel appẽdere, & *ἄρτημα*, appẽdicẽ. Alij uoluẽsse nauis antennã, ex qua uelũ suspendit. Vitr. l. 10. docet artemonem esse, quam nostri, trochleam, Græci *ἐπάγοντα* uocant. Hac autem in nauibus funes ductarij trahuntur, & armamẽta explicantur: ut merito additamentum magis, quã pars nauis esse uideatur. Att idem scriptor, machinas id genus tractorias ad onerandas naues esse accommodatas, fierique his trochleis nauium

rium subductiones. Fuit & Artemon medicus, quem Pli.li. 28. c.1. ex hominis cremati calua aquam propinasse scribit aduersus morbum comitialem. Alius item pictor nobilis, cuius opera enumerat Pli.lib.35.cap.11. Artemon præterea Syrus quidam fuit ex infima plebe, Antiocho regi adeo similis, ut Laodice, necato Antiocho, regni successionem per eum fuerit adepta. Pli.li.7.ca.12.

ARTERIA, [*Arteria, la canna della gola, strozza.*] ἀρτηρία, Latine uena uitalis, seu semita, in qua est uitalis spiritus. Pli.li.11.cap.37. Inter hos latent arteriæ, id est, spiritus semitæ. Gell.lib.3.ca.10.& li.17. ca.11.& li.18.ca.13. Arteria est, inquit, conceptaculum spiritus naturalis misti confusiq; cum sanguine, in quo plus spiritus est, & minus sanguinis, quæ motu, atque pulsu habitum & modum febrium demonstrat. Antiqui arterias uocant pulsus. [*Polso.*] Super arterias locantur uenæ, præter quã in dorso, in quo magna arteria est posita super uenam. Dicta Arteria ab eo quod aer, id est spiritus in ea seruetur, quasi τὸν ἀέρα τηρεῖσα. Aspera arteria, τραχεῖα ἀρτηρία, est fistula exterior colli, ab ore protensa ad pulmonem, per quam spiritus attrahitur & emittitur.

ARTHRITICVS, ἀρθριτικὸς, qui laborat arthritide, hoc est morbo articulari. ἄρθρον enim Græce membrum: Cicero ad Pætum: Non arbitror cocum te arthriticum habere.

ARTICVLARIS, & hoc re, quod ad articulos pertinet ἀρθρικὸς, ut, articularis morbus, quòd per omnes artus uagetur. hoc morbo Ennius laborasse fertur. Serenus: Ennius ipse pater, dum pocula siccat iniqua, Hoc uitio tales fertur meruisse dolores. Pro eodem etiam legitur Articularius, a, um, Pli.li.21.ca.20. articularios morbos sedat. item li.20.c.9.

ARTICVLARIVS, rij substãtiuum, ἀρθριτικὸς, qui articulari morbo laborat. Pla. Mer Nec podagricus, nec articularius est.

ARTICVLATE, articulate pronunciare, est distincte, & quibusdam ueluti articulis. Ci. Att. puellæ salutem articulate dices.

ARTICVLATIM, κατ᾽ ἄρθρον, per articulos. Plau. in Epi. istic homo te articulatim concidit.

ARTICVLATIO, onis, Pli.li.16.cap.15.

ARTICVLOSVS, si, [*Nodoso,*] ἀρθρώδης, plenus articulis. Plin.lib.24. c. 16. radice longa, ueluti signata, articulosaque. Quinct.li.4.c.5. Euitanda concisa nimium, & uelut articulosa partitio.

ARTICVLVS, [*Nodo, giontura,*] ἄρθρον, diminut. ab Artus, & ponitur pro iunctura siue nodo uel parte membri. Pli. Articulis membra distinxit. Sed & in uite dicuntur articuli nodi, ex quibus gemma erũpit. Ci. in Catone: existit, tanquam ad articulos sarmentorum, ea quæ gemma dicitur. Articuli etiam in montibus dicuntur, [*Colle.*] Plin. in calce operis: Aquarum copia, nemorum salubritate, montium articulis, soli fertilitate, pabuli ubertate. Vbi montium articulos uidetur accepisse pro colliculis, & cliuis molliter surgentib. Interdum pro digito, [*Dito,*] Oui.li.2 de Ponto: quid sit Vtile, sollicitis supputat articulis. Interdum pro momento, [*Momento,*] tempestiua rerum faciendarum hora. Terent. in Adel. Vide ut in ipso articulo oppressit eam. Item articulus membrũ est periodi, quod etiã a Græcis κῶλον appellatur: de quo auctor ad Her.lib. 4. Articulus habetur, cum singula uerba interuallis distinguuntur cæsa oratione. Similiter articulus a grammaticis dicitur particula, quæ in declinandis nominibus discernendi generis caussa præponitur: cuiusmodi sunt apud Latinos Hic, hæc, hoc: apud Græcos, ὁ, ἡ, τό.

ARTIFEX, [*Artefice,*] τεχνίτης, qui artem aliquam exercet: dictus quòd arte quippiam faciat. Ci.4. Aca. qui distinguet artificem ab inscio? Festus: Artifices dicti, quod scientiam suam per artus exerceant: siue quod apte opera inter se arctent: qua ex caussa etiã artes appellatæ sunt.

ARTIFICIALIS, [*Arteficiale,*] τεχνικὸν, quod arte factum est. Hinc antitheton Inartificialis, qui arte caret. Quinct.li.5.ca.5.

ARTIFICIALITER, [*Artificiosamente,*] aduerbium, τεχνικῶς, artificiose: cui opponitur Inartificialiter. Quin l.2.ca.18.

ARTIFICIOSE, [*Artificiosamente,*] τεχνικῶς, aduer. Ci.1. de Ora. qui illa artificiose digesta, generatim componerent.

ARTIFICIOSVS, a, um, [*Artificioso.*] ἔντεχνος, plenus artificio. Ci.2. de Fin. Epicurus de re obscura, ut Physici, aut artificiosa, ut mathematici, loqui uult. & de Nat. Deo. Naturam Zeno dicit esse ignem artificiosum ad gignendum. Sic artificiosa eloquentia, apud eundem de Inuent.

ARTIFICIVM, [*Artificio, arte,*] τέχνη, ars & scientia. Cæs.7. Bel. Gal. nieisse Romanos artificio quodam, & scientia oppugnationis. Cic. pro Clu. medici nihil præter artificium præstare debent. Artificiũ pro fraude, dolo, [*Inganno, astutia.*] Cic. Att. Quorum artificiis effectum est, ut resp. in hunc statum perueniret.

ARTIGIS, ἄρτιγις, Ptole. Hispaniæ ciuitas, in tractu Bætico, alio nomine Athama.

ARTITVS, p.p. dicitur bonis artibus instructus. Fest.

ARTOCREAS, a, is, ἀρτόκρεας, neut. ge. sicut simplex κρέας, ατος, cibi genus ex pane & carne minutim cõcisa confectũ. inde libel. Apicij, Persi. Sat. 6. Oleam artocreasque popello Largior, an prohibes?

ARTOCOPVS, [*Pistore, panattiere, fornaio.*] ἀρτοκόπος, p.c. factor panis. quanquam & pro eo accipitur, cui panis distribuendi cura commissa est. Iuuen. Sat. 5. Salua sit artocopi reuerentia.

ARTOLAGANVS, ni, p.c. ἀρτολάγανον, panis genus delicatissimi, qd cum pusillo uino, lacte, oleo, & pipere coquebatur. Plin li. 18. cap. 11. panes ab obsonijs appellati, ut ostrearũ, a delicijs, ut artolagani. Ci. Pæt. l. 9. Epi. Dediscẽdæ sunt tibi sportellę & artolagani tui.

ARTOPTA, ἀρτόπτης, mulier, quæ coquit panem in furno: ab ὀπτάω, coquo. nõ. n. ante bellum Persicum, teste Pl. l. 18 c. 11. Romani pistores suos habuerunt. Plau. in Aul. artoptam ex proximo utendam peto. Pollux dicit esse instrumentum, in quo panes torrebantur. Alij accipiunt pro uase, in quo farina subigitur.

ARTOPTICIVS PANIS, qui ex fermento duriore conficitur, torreturque in artopta. Pli. li. 18. ca. 9. Ruell. l 2. ca. 14.

ARTVO, tuas, διαρθρόω, ab Artus fit, a quo Deartuo, qd est per artus diuido. Maternus. li. 5. artuatis uiscerum partibus.

ARTVS, artuum, artubus, pluralis tantum num. [*Nodi,*] ἄρθρα, nodi in corpore animalis, ex duorum ossium coeũtibus extremitatibus resultantes: dicti ab arctandis, id est continendis, & colligandis ossibus. Vir. lib. 5. Et magni membrorum artus. Quidam distinguunt artus a membris. quod artus ossa cum neruis & uenis, membra autem proprie uocemus carnem artus tegentem. unde membrana, superior membri pars, hoc est pellis. sed hæc sæpe cõfunditur. Apud Plautum in Men. Artua dicũtur, a nominatiuo Artu: Vt ego huius membra, atque ossa, atque artua comminuam illo scipione.

ARTYNIA, stagnum minoris Asiæ, Olympo Mysiæ monti propinquum. Pli. li. 5. ca. 32.

ARVALES FRATRES, sacerdotes, quos Romulus instituit, seque inter illos duodecim fratres appellauit, quorum officium erat, Cereri, & Baccho pro frugum & uini ubertate hostias mactare, quæ ambaruales dicebãtur, quòd ante quam mactarentur, ter circum arua ducebantur. Vir. in Geo Terque nouas circum felix eat hostia fruges. Ei sacerdotio Acca Laurentia, Romuli nutrix, tribuit infulas albas, & spiceam coronã: quę prima apud Romanos corona fuit.

ARVERNI, Ἀρούερνοι, Steph. Galliæ populi ad Ligerim, qui multis hominum millibus contra Cæsarem profecti sunt. Strabo li. 4.

ARVINA, p.p. [*Grasso, lardo,*] λίπος, durum pingue inter cutem, ut ait Seru. Vir. l. 7. Pars lucida spicula tergent Aruina pingui.

ARVISIVM, Chij insulæ promõtorium. inde Arusia uina. Virgil. in Daph. Vina nouum fundam calathis Arusia nectar.

ARVNCVS, [*Barbetta della capra,*] ἤρυγγος, uillus, a caprarum mento dependens. Pli. li. 8. ca 50.

ARVNDINETVM, p.p. [*Luogo doue sono molte canne,*] καλαμὼν, locus arundinibus abundans: sicut salictum & oliuetum, ubi magna copia salicum & olearum, Pli. li. 10. ca. 32.

ARVNDO, [*Canna,*] κάλαμος, aquaticus frutex. Liu. 7. Bel. Pun. alia arundine texta, stramento intecta. Et quoniam ex arundinibus fiebant sagittæ, qñq; Arũdo ponitur ꝑ sagitta, [*Saetta,*] Vir. li. 6. Ae. Perque ilia uenit arũdo. Hinc Arundineus, nea, neum, ex arũdine.

ARVNS, uates Tuscus diuinandi scientia insignis. Luc. lib. 1. Aruns incoluit desertæ mœnia Lunæ. Est item nomen uiri, qui Camillã occidit, de quo Vir. l. 11. Aen. Fuit etiam Tarquinij Superbi filius, natu maximus, qui Iunium Brutum in pugna interemit, & ab illo uicissim hasta traiectus est. Liu. li. 1.

ARVNDINACEVS, a, um, [*Cosa che ha forma di canna,*] καλαμοειδὴς, similis arundini: ut folium arundinaceum. Pli. l. 18 ca. 7. Frumenti folium arundinaceũ, fabæ rotundũ, & magnæ leguminum partis.

ARVNDINOSVS, a, um, adiect. καλαμώδης, abundans arundinibus. Catul. Quæque Ancona, Cnidumque arundinosum Colis.

ARVNDIFER, adiect. ferens arundines. Oui. 5. Fast. Tybris arundiferum medio caput extulit alueo.

ARVPANVM, Iapodum oppidum in confinio Istriæ, & Illyrici. Strab. lib. 4. & 7.

ARVVM, ui, [*Campo,*] ἄρουρα, ab arando ager aratus. Varr. 1. de re rust. c. 29. Aruum quod aratum, nec satum est. Salust. Numidæ pabulo pecoris magis, quam aruo, student. Pro eodem, Ager aruus dixit Pla. Tru. Non aruus hic, qui arari soleat, sed pascuus est ager.

ARX, [*Rocca,*] ἀκρόπολις, ἄκρα, ab arceo, quia arcet. i. ꝓhibet hostes accedere. Est. n. locus urbis in monte situs, natura munitus. Inde loca oia, unde facile possunt depelli hostes, Arces dicunt. Vel (ut Solin. inquit) ab Arcadibus dicta est ara, qui munitissimos quosq; colles sub Euandro tenuerunt. [*Luogo forte,*] Vir. 2. Aen. Quo res summa loco Panthu? quam prẽdimus arcem? Ci. in Parado. Hæc opus tale non est, ut in arce poni possit.

• ARYANDAS, fuit Aegypti prætor, a Cambise constitutus. Herod. 4.

A ANTE S

AS, assis, ἀσσάριον, libra, a Græcis Mna, Mina a nostris, interpositione i, litteræ, quæ ex 96. drachm. conficitur, siue 12. uncijs. Vncia uero ab uno dicitur. Sextans, unciæ duæ, quasi sexta pars assis. Quadrans, unciæ tres, quarta pars assis, qui & Triuncium dicitur. Triens, quatuor unciæ, tertia pars assis. Quincunx, unciæ

quinque. Semis, unciæ sex, dimidiũ assis, siue selibra: id est, media pars libræ, quasi semias. Septunx, unciæ septem. Bes, unciæ octo, dempto triente ab asse, quasi Des. Dodrans, unciæ 9. ab asse dẽpto quadrante, quem & Nonuncẽ dicimus. Dextans, unciæ 10. dictus quòd assi desit sextans, hoc est unciæ duæ. Deunx, unciæ 11. quasi unica dempta ex asse uncia. æris autem minima pars Sextula dicitur, quòd sit sexta pars unciæ. Semuncia, dimidia pars unciæ. Sicilicum, seu unciæ dimidium, ita dictum, quòd semunciam secet. Sicilire enim antiqui dicebant, quod nos Diuidere, unde etiam Siciliç nomen mansit. Et sciendum quod uolentes aliquid diuidere in partes æquales, ut hæreditatem, & quiduis simile, id Assem appellauerunt, & partes uncias. Vnde illud Pli. de Luna li. 2. c. ca. 4. Haud dubium est lucere dodrantes semuncias horarum ab secunda adiiciẽtem usque ad plenum orbem. Vnde etiam habemus: Ex asse hæredem fecit, ἐξ ὁλοκλήρου, id est, totius hæreditatis. Sueto. in Cæsa. instituit hæredes, Octauium ex dodrante, Pinarium & Pædium ex quadrante. Interdum As dicitur nummus æreus libralis, quòd esset unius libræ, ita dictus ab ære. Horat. Vilem redigatur ad assem. Valebat autem as (inquit Budæus) quaternos denariolos nostros, paulo pluris. Inde dupondius, ex duabus libris. Et sestertius, duarum librarum & semissis. Interdũ triens, quadrans, quincunx, & similes partes assis apud poetas accipiuntur pro calicibus, aut mensura poculorum. Propert. Cum fuerit multis exacta trientibus hora. Mart. Te conuiua leget mixto quincunce. Componitur as cum eo quod est, tres, & fit tressis. Persius: Hic Dama est, non tressis agaso. Ex octo, & as, fit octussis. Horat. Quanti empta? octussibus. Et sic per omnes numeros ad 100. ut centussis. Pers. & centum Græcos curto centusse licetur.

• Asab, uicus in Peloponneso, ut ait Steph.

Asachae, populi in montibus Aethiopiæ, uiuentes elephantorum uenatu Pli. lib. 8.

Asacus, fluuius Heracleam alluens, situm ad radices montis Oetæ, teste Liu. li. 5. de bel. Mac. Pli. li. 4. ca. 10. Apilam uocat.

• Asaba, mons apud Suid.

• Asaeus, unus ex Græcorum principibus. Hom. 11. Ilia.

Asander, dri, ἄσανδρος, uiri proprium, apud Strab. li. 7. qui Tauricam Cherrhonesum a cõtinente separauit, ducto per eius Isthmũ muro, a sinu Carcinitico usque ad Mæotim paludem.

Asarum, p. c. ἄσαρον, teste Pli. li. 12. ca. 13. herba folia habẽs similia hederæ, rotundiora tamen, & molliora florẽ purpureum, radicem Gallici nardi, semen acinosum, saporis calidi, & uinosi. Hæc herba & hodie (ut Ruellio credimus) Gallorum lingua Asarum appellatur, Baccara, & Cabara. Id certum est uel Diosc. testimonio, eandem herbam esse cum ea, quæ alio nomine Baccar dicitur.

Asarotum, p. p. ἀσάρωτον, pauimentum picturæ, arte elaboratum, a Græcis inuentum, sic dictum, quòd uerri non debeat, deducitur ab ἀ priuatiua particula, & σαίρω, uerro, scopo. solebãt quippe purgamenta cenarum, quæ ἀνάλεκτα, uocantur, ẽ pauimento euerri, dũ subtegulanea pauimenta in usu erãt, postea asarotis inuentis, cessit usus scoparum, manibusq; colligi purgamenta cœperunt, pauimenta uero spongijs mundari. Papin. li. Siluarum, Suberantq; noua asarota figuris. unde Pli. li. 36. cap. 25.

Asbestinum, ἀσβέστινον, genus lini, quod ignibus non absumitur. Pli. li. 16. cap. 1.

Asbestus, ἄσβεστος, nomen lapidis ferrei coloris, in montibus Arcadiæ nascentis, qui sic ardet, ut non possit extingui. nam ἄσβεστος, inextinguibilis. Pli. li. 37. ca. 10.

Asbotus, p. p. ἄσβωτος, urbs Thessaliæ, Stephano.

• Asbylus, Crotoniats Paus. & Plato in lib. de rep.

Asca, oppidum est Arabiæ, apud Strabonem li. ult.

Ascalabotes, ἀσκαλαβώτης, animal uenenatum, ex genere stellionum, diuersum ab eo, quod Itali sua lingua Tarantulam uocant. Plin. lib. 20. cap. 4.

• Ascalaphus, Acherontis, & Orphnes filius fuit. Oui. 5. Metam.

Ascalingium, Ptol. urbs Germaniæ, hodie Hildesheym.

Ascalonium, [Scalogna,] ἀσκαλώνιον, κρόμμυον, cæpe genus. Plin. lib. 19. cap. 6.

Ascania, æ, ἀσκανία, insula una Sporadum, nõ procul ab Anaphe, & Astypalæa. Pli. li. 4. c. 12. Est & Ascania, Phrygiæ locus: de quo Plin. lib. 5. c. ult. Item alius in superiori Mysia, siue Bithynia, iuxta Ascanium lacum, ad differentiam superioris, quam Phrygiam appellat. Vide Strab. li. 12. & 14.

Ascanius, ἀσκάνιος, Aeneæ filius, teste Vir. ex Creusa regis Priami filia, & fugæ laborumque in quærendis sedibus socius. Liuius lib. primo dubitat, Creusæ ne, an Lauiniæ filius fuerit. sed poetæ omnes & ceteri historici cum Virgilio Creusæ filium fuisse affirmãt. Dictus est autem primum Ascanius ab Ascanio Troiæ fluuio, deinde Ilus ab Ilo Troianorum rege, postea Iulus a prima barbæ lanugine. Vnde Vir. 1. Aen. At puer Ascanius, cui nunc cognomen Iulo Additur, Ilus erat, dum res stetit Ilia regno &c. Troia diruta, cum patre post multos errores in Italiam uenit, ubi, Turno occiso, & patre etiam mortuo, cũ apud Lauinium 30. annis regnasset, Albã longam condidit, annos 38. regnauit: & cum uideret filium Iulum Syluium regno non satis aptum, Syluium Posthumũ fratrem, sed ex diuersa matre, pietate & iustitia præstantem, regni hæredem reliquit. Est præterea Ascanius, Mysiæ superioris, siue Bithyniæ lacus, fluuium emittens eiusdem nominis, qui circa Eubœam in Propontidem illabitur. Vir. 3. Geo. Trans Gargara, transque sonantem Ascanium. Vide Strab. li. 12. & 14.

Ascarides, ἀσκαρίδες, uermes exigui ex genere lumbricorum. Gal. li. ult. Meth.

Ascendo, dis, [Ascendere, salire, montare,] ἀναβαίνω, ex Ad & Scãdo, sed abiicit d, significat sursum, siue ad aliquid scando. Ter. 1 Adel. Nauem ascendit. Ascendere in concionem est, in eum locum, unde oratio solet haberi ad populum. Ci. Att. in concionem ascendit.

Ascensus, [Ascesa,] ἀνάβασις, pro ascendendi actu. Ci. pro Domo. Homines audaces ab eius templi aditu, atque ascensu prohibuisti.

• Ascisteria, uocantur monasteria in codice Iustiniani.

Ascia, æ. [Ascia,] ἀξίνη, fabri lignarij instrumentum, quo fabricæ materiæ dolantur. Pli. li. 16. ca. 40. Diminutiuum est Asciola.

Asciburgium, urbs inter Germanos. sua lingua Emerich uocant.

Ascio, as, [Asciare, polire,] λαξεύω, ascia cædo. Vitru. lib. 7. cap. 2. calx in lacu macerata ascietur. Exasciatum opus apud Plau. pro polito & perfecto.

Ascisco, scis, sciui, ascitum, uel ẽs, ut quibusdã placet Ascio, ascis, [Attribuire,] ἐπάγομαι, aliũde sumo expeto, adscribo, Accusatiuũ post datiuum semper ferme postulat. Quinct. li. 8. id custodiẽdum ne quod similitudinis gratia asciuimus, aut obscurum sit, aut ignotum. Ci. pro Domo. Istam sapientiam mihi non asciscn. Cice. pro Arc. perficiam, ut Licinium, si ciuis non esset, puteris asciscendum fuisse: id est, donandum ciuitate. Contrarium est Desciscn.

Ascitae, Arabes dicti ab utrib. quos Græci ἀσκοὺς, uocant: quia bubulos utres binos sternentes, piraticam exercent. Pli. l. 6. ca. 29.

Ascites, ἀσκίτης, hydropis species, in qua plus sese humoris promit, spiritus autẽ minus. Cui opponitur Tympanites, in qua plus spiritus quàm aquæ. Celsus. li. 3. cap. 21.

Asclepias, dis, ἀσκληπιάς, herba ramos oblõgos, & hederæ folia habens: dicta ab Asclepio inuentore. Diosc. li. 3. & Pli. li. 26. cap. 5.

Asclepiades, ἀσκληπιάδης, nomen historici Cyprij. floruit quo tempore Pygmalion regnabat in oriente. Alius fuit philosophus cæcus, quem ferunt (ut Cic. lib. 5. Tusc.) cum quidam quæreret, quid ei cæcitas attulisset, respõdisse, ut puero uno esset comitatior. Fuit & Alius Asclepiades Prusiensis medicus, qui lapsu scalarũ interijt. Fuit & alius Asclepiades poeta: unde carmen Asclepiadeũ.

• Asclepiodorus nobilis pictor fuit. Plin.

• Asclestarion, mathematicus fuit.

Asconius Pedianus, grammaticus & historicus, sub Nerone clarissimus, qui in Ciceronis orationes reliquit commentarios. uixit annos 85. Eusebius.

Ascopera, [Sacchetto, borsa di cuoio,] ἀσκοπήρα, sacculus pelliceus ab ἀσκὸς, & πήρα, Suet. in Nerone, collo ascopera deligata.

Ascra, ἄσκρα, uicus Bœotiæ in aspero & sterili loco, in dextra parte Heliconis, Hesiodi patria. Inde Ascræus, a, um, adiectiuum. Virgil. 2. Georg. Ascræumque cano Romana per oppida carmen. Et Ouid. 6. Fast.

Ascribo, psi, ptum, [Sottoscriuere, attribuire,] προσγράφω, ex Ad & Scribo significat subscribo, hoc est, ad scriptum aliquod, nomen uel sententiam meam subiungo. Cice. de Leg. 1. Ascribito me fratris sententiæ. Idem ad Atti. salutem utrique ascribito. Significat & ascisco [Far cittadino,] Cic pro Archia: ascribi se in eam ciuitatem uoluit. id est, ciuis fieri uoluit. Dicimus ascribere ciuitati, an ciuitatem, uel in ciuitate. Item ascribere est attribuere, adiũgere, uel assignare: Ci. Dolabellç. hominum opinio socium me ascribit tuis laudibus. Cum datiuo. Cum præpositione uero in, uel, ad, idẽ Offic. lib. 3 petiuit, ut se in amicitiam tertium adscriberent. & ad Q. fratr. Hunc ad tuum numerum adscribito. Et in malam partẽ, pro imputare, [Imputare,] Cice. neque mihi negligentiam uelim ascribas. Ab ascribo ascripti dicebantur, qui in colonias nomina dedissent, ut ceteris colonis adderentur. Item ascripti milites, qui supplendis legionibus ascribebantur.

Ascripticius, [Colui che è ordinato à qualche cosa,] παρέγγραπτος, ad aliquã rem ascriptus. & dij ascripticij, qui dijs maiorum gentium opponũtur, de quib. Bud. in Pan. item ciues ascripticij, quod natis ciuibus adiuncti, se iam in alterius imperium dediderunt. Ascriptiuus idem quod ascripticius, apud Pla. in Men.

Ascriptor, tis, προσγραφεύς, qui rei alicui nomen suũ ascribit, alteriusve acta approbat. Ci. pro domo: Ille nouitius Ligur, uenalis ascriptor, & subscriptor tuus. Idem ad Quir. post red. Itaq; is fuit non modo salutis defensor, uerum etiã ascriptor dignitatis meæ.

Ascrivium, ἀσκρίβιον, urbs Liburniæ Ptol. Plin. l. 3. cap. 22. Ascriuium uocat.

Asculum, ἄσκλον, oppidum Piceni: unde Asculanus.

Aicyron, ἀσκυρον, herba hyperico similis, comas habens, quæ mador terentes, succo sanguineo manant Pli.l.26.ca.4.

Asdrubal, ἀσδρούβαλ, gener Amilcaris, patris Annibalis, qui post eius mortem septem annos imperium tenuit: demum a seruo barbaro, cuius dominum occiderat, interfectus est. Liu. lib. 21. Asdrubal alius fuit Annibalis frater, qui cum in Italiam traiecisset cum magnis copiis, ut fratri suppetias ferret, iuxta Thrasimenum lacum a Claudio Nerone, & Liuio Salinatore consulibus uictus est, & occisus, unde Liu.li.28. & Plutarchum in Annibale.

Asella, [Asinella,] ὀνίσκη, dimin. ab asina, ut asellus, ab Asinus. Oui. 3. de Arte: Vt rudit a scabra turpis asella mola.

Asellius, Sempronius, historicus, & tribunus militũ fuit sub Scipione apud Numantiam. Gell.

Asellus, [Asinello,] ὀνάριον, diminu ab Asinus Mart. li.6. aurib. longis, quæ sic mouentur, ut solent asellorum. Asellus etiam est nomẽ piscis, quod sit colore cinericio, sicut asinus. Pli. li.9.c.17. Est & nomen duarum stellarum in signo Cancri. Pli.l.18.c.35.

Asia, [Asia] ἀσία, nomen tertiæ partis orbis, quo ad numerum: nam quo ad magnitudinem dimidia reperitur. Est autem duplex Asia, maior.s.& minor. Asia minor in quatuor partes diuiditur, in Phrygiam, Lydiam, Mysiam, & Cariam. Maior autem Asia distinguitur ab Europa Tanaide fluuio, ab Africa autem Nilo. Dicta est autem Asia ab Asia nympha, Oceani & Thetyos filia, Iapeti coniuge, ex qua Prometheum ortum se uult: siue, ut quidam uolunt, ab Asio Manei Lydi filio. Ab Asia fit Asius, sia, sium, Asiacus, Asiaticus, Asianus, & Asis, idis, de quibus infra. Est & Asia ἀσία λίμνη, nomen paludis in Mysia, prope Caystrum fluuium, a quo uicinos cãpos Asia prata uocauit Virg. 1. Georg. In hac autem significatione Asia primam syllabam producit, aliter eandem corripit.

Asianus, a, um, [Di Asia,] ἀσιανὸς, unde Asiani oratores dicti, qui redundanti orationis genere utebantur: qualis oratio eorum, qui in Asia nati erant, sut instituti.

Asiacus, a, um, [Di Asia,] ἀσιακὸς, possessiuum ab Asia. Oui. 55. Metam. Ecquid ubi Asiacas rasuras aspicis arces, Ingemis?

Asiaticus, a, um, [Di Asia,] ἀσιατικὸς, Asianus. Cice. de Cla. Orat. Genera Asiaticę orationis duo sunt. Sic asiaticæ pecunię, idem pro lege Man.

Asida, æ, oppidum mediterraneum in Bætica. Pli.li. 3.cap 5.

Asilas, auguris nomen apud Virg. lib.10. Tertius ille hominum, diuumq; interpres Asilas.

Asilus, [Tafano,] οἶστρος, p.p. muscæ genus, gregibus maxime infestũ: unde etiam a Græcis œstros appellatur. hoc Iuno pellicem Io mutatam in iuuencam adegit ad insaniam. de hoc Vir. 3. Geo.

Est lucos Silari circa, ilicibusq; uirentem
Plurimus Alburnum uolitans, cui nomen Asilo
Romanum est, (œstrum Graij uertere uocantes,)
Asper, acerba sonans, quo tota exterrita silua
Diffugiũt armẽta. Nascitur è latiusculis quibusdã bestiolis quæ in fluuijs supernatant. unde circa aquas magna asilorum copia.

Asinarius, ὀνικὸς, adiect. quòd ad asinos pertinet: ut Asinaria Plautocomœdia, quod de asinorum uenditione tractet.

Asinarius, rii, [Asinaio,] ὀνηλάτης, qui asinos pascit, uel custodit. Cato de re rust. cap. 10.

Asine, es, ἀσίνη, oppidum Peloponnesi in sinu Messenio. Luc. lib. 8. quas asine cautes, & quas Chios asperat undas. Hinc sin⁹ Asinęus, Strabonis li. 8. & Pomp. Mel. li. 2. Asine item insula una ex Sporadibus, in mari Adriatico. Pomp. li. 2.

Asinus, [Asino,] ὄνος, animal notum. M. Varr. de re rust. li. 2. capit. 8. Ex equa & asino fit mulus: ex equo & asina hinnus. Asini in Achaia optimi Arcadici, in Italia Reatini. Pli. li. 8 ca. 43.

Asininus, a, um, [Asinino,] ὄνειος, adiect quod est asininum, Pullus asininus, Var. 2. de re rust. ca. 8. Lac asininum, Pli. li. 28. cap. 10.

Asio, onis, ὦτις, auis, ex genere nocturnarum, minor bubone, plumas tas habens aurium modo. Pli. li. 10. ca. 25.

Asis, idis, ἀσὶς, ἀσιάτις, ab Asia, Oui. 9. Metam. celerique carina Aemetiris aquas, & Aside terra Mœnia constituis.

Asius, fuit Dymantis filius, & Hecubæ frater. Hom. 2. Il.

Asopis, idis, ἀσωπὶς, regiuncula Peloponnesi, in tractu Achaiæ: dicta ab Asopo fluuio, cui adiacet. ab Homero Arethyrœa dicitur teste Pausanias l. 4. cap. 5. Strab. li. 8. etiam Asopiam appellat.

Asopiades, ἀσωπιάδης, patronymicum mas. quod apud poetas accipitur pro Aeaco, Asopi nepote, qui pater fuit Aeginę matris Aeaci. Ouid lib. 7. Met. Asopiades, petis irrita dixit.

Asopus, ἄσωπος, fluuius Peloponnesi, qui è Chronio monte Mediam perfluens Corinthi regionem, in sinum labitur Corinthiacum. Est & alius eiusdem nominis fluuius in Bœotia, qui Thebas, Platæas, & Tanagraos præterfluit. Item alius in Asia proprie dicta qui cum Capro fluuio Laodiceam urbem celeberrimam alluit, flumini impositam. Est & quartus in Paro insula. Horum omnium meminit Strab. lib. 8. Hinc Asopis, idis, patronymicum fœminum, quo poetæ utuntur pro Aegina, Asopi filia.

Asotus, [Lascino, prodigo,] ἄσωτος, p p. lascinus, heluo. Ci. 2. de Nat. Deo. Asotos ex Aristippi, acerbos ex Zenonis schola exire. Inde Asotia, i. incontinentia, & luxus.

Aspalathus, ἀσπάλαθος, spina candida, teste Plin. lib. 12. cap. 24. magnitudine arboris modicæ, flore rosæ, cuius radix unguentis expetitur. putatur esse quod hodie Lignum Rhodium appellant. Ruel. li. 1. ca. 38.

Asphaltion, ἀσφάλτιον, species trifolij, apud Dios. lib. 2.

Asparagus, gi, p.c. [Sparega,] ἀσπάραγος, herba est fœniculi folio, baccisque, cum maturuerint, rubris. Pli. lib. 19. cap. 4. ecce altiles spectantur asparagi.

Aspasia, mulier Milesia, quæ sophisticen, rhetoricenque optime callebat, hancq. Pericles uxorem duxit.

Aspasius, Sophista fuit Rauennas, qui Romæ docuit sub Alexandro Seuero.

Aspectabilis, le, [Riguardeuole,] dignum quod aspiciatur. Cic. de uniuers. Deus animal aspectabile, in quo omnia animalia cõtinerẽtur, effecit. Interdum id, quod uideri potest. [Visibile,] Idem ibidẽ: aspectabile, itemq; tractabile omne necesse est esse, quod natũ est.

Aspecto, as, [Guardar fisso,] ἐφοράω, sæpe, aut fixe aliquem intueor. Vir. 1. Aen. Aduersasque aspectat desuper arces.

Aspectus, [Aspetto, ueduta,] ὄψις, uisus, & intuitus. Virg. 1. Aene. Te que aspectu ne subtrahe nostro.

Aspello, is, [Rimouere,] ἀποκινέω, abigo, arceo. Ci. 3. Tusc. Longe a læto numine aspellos Iouis. Plaut. in Cap. Neque spes est, quæ mihi hunc aspellat.

Aspendius, citharœdus, ἀσπένδιος, prouerbio dici solet in eos, qui rei nullius, quàm priuati sui compendij, rationem habent. tractum ab artifice quodam Aspendio, qui tam leuiter sinistra manu citharæ suæ chordas mouebat, ut sonus ad ipsum tantum citharœdum, aut certe ad proxime astantes perueniret. Cice. in 3. Verr. Aspendiũ citharistam, de quo est Græcis hominibus in prouerbio, quem omnia intus canere dicebant, sustulit. In quo Ciceronis exemplo, Intus canere, prouerbialiter dictum est, pro omnia priuato metiri emolumento.

Aspendus, ἄσπενδος, Stephan. Pamphiliæ urbs, Argiuorum ædificiũ, teste Pomponio li. 1. Hic Veneri suibus sacrificabant: quod auctor eius generis Mopso, ex Argis huc proficiscenti, occurrit sus.

Asper, ra, rum, [Aspro, insoaue,] τραχὺς, quod uisu, uel gustu, uel tactu, aliove sensu insuaue est. uidetur deductum a Græco ἄσπορον. Lene, & asperum contraria. Cic. 2. de Finib. sensus iudicat dulce amarum, lene asperum. Læuis & asper contraria: Cic. in Part. Ora. in locis & illa naturalia, Læues an asperi, salubres an pestilẽtes. Aspera signis pocula. Virg. 5. Aen. Transfertur & ad alia, quæ dura sunt. [Duro, faticoso, noioso,] Teren. Asperum pater hoc est. Vnde & pro nocente quandoque capitur. Virg. 3. Geor. Asper, acerba sonans. Et pro iniquo [Iniquo,] Idem 1. Aene. Quin aspera Iuno. Cic. pro Cn. Planc. quos natura putes asperos, atq; omnibus iniquos. Pro fastidioso, & ingrato, [Fastidioso, ingrato.] Virg. 8. Aeneid. Rebusque ueni non asper egenis. Aspera & horrida oratio. Cicero in Orat. aspera, tristi, horrida oratione, neque perfecta, neque conclusa. Aspri, pro asperi, synæresis usitata poetis. Virg. 2. Aene. Improuisum aspris pressit qui sentibus anguem.

Aspere, [Aspramente,] aduerb. dure, & insolenter. Cice. de Amic monere, & moneri, proprium est ueræ amicitiæ, & alterum libere facere, non aspere, alterum patienter accipere.

Asperitas, atis, [Asprezza,] contraria lenitati. Ci. 4 de Finib. Quã illorum tristitiam atque asperitatem fugiens Panætius, nec acerbitatem sententiarum, nec disserendi spinas probauit. Asperitas animi, siue animæ, pro difficultate spirandi. Plin. lib. 22. ca. 24. Ergo & hæc animi asperitas, seu potius animæ, dulciore succo mitigatur.

Asperiter, [Aspramente,] pro eodem apud Næuium in Pullis. Vbi tu nequaquam cubares asperiter. Nonius.

Asperedo, [Asprezza,] penultim. prod. idem quod asperitas. Celsus lib. 5. cap. 26.

Aspritudo, inis, [Asprezza,] Cels. l. 6. cap. 6.

Asper nummus, qui recens cusus, signatusque est, quod plusculum habeat asperitatis, quam qui iam manibus tritus est. Persius: Quid asper, Vtile nummus habet. Sue. in Ner. Exegit nummum asperum.

Aspergo, gis, si, sum, [Spergere, spruzzare] ἐπιρραίνω, ex ad & Spargo, quasi ad aliquid spargo, uel aliquantulum madefacio. Regit autem uel accusatiuum solum. Plautus: Aspersisti aquam. Vel accusatiuum cum datiuo. Virg. libro 3. Geor. Pecoriq; aspergere uirus. Vel accusatiuum cum ablatiuo [Bagnare,] Plaut. in Ep. Guttula pectus mihi aspersisti. Vel accusatiuum cum præpositione Ex. Ci. Fam. 6. eodem fonte se hausturum intelligit laudes suas, e quo sit leuiter aspersus.

Aspersio, onis, [Spargimento, spruzzo,] ῥαντισμὸς. Ci. 2. de Leg. aspersione aquæ tollitur.

Aspersus, huius sus, [Spargimento, spruzzo,] nomen. Pli. li. 11. ca. 53. insecta olei aspersu necantur.

Aspergo, inis, [Spruzzo,] ῥαντισμὸς, aspersio. Virg. Aen. lib. 3. Salsa spumant

ſpumant aſpergine cautes.

Aspsrnabslis, [*Degno d'eſſer ſprezzato,*] ἀπευκταῖος, dignus, ut ſpernatur. Gellius.

Aspernatio, [*Diſpregio.*] καταφρόνησις, contemptus. Ci. 4. Tuſcu.

Aspernor, aris, [*Sprezzare,*] καταφρονέω, a Sperno: recuſo, auerſor, faſtidio. Ter. in Pho. Quam is aſpernatur nuoc tam illiberaliter.

Aspsro, as, pen. cor. [*Inaſprire,*] τραχύνω, aſperum facio. Colum. lib. 6. aſſereuli paulum formatis gradibus aſperantur, ne ſint lubrici Vir. pro Coagulo poſuit. [*Aggbiacciare,*] l. 3. Et glacialis hiems Aquilonibus aſperat undas.

Asphaltites, ἀσφαλτίτης, lacus Iudææ bitumen gignẽs, unde & nomen babet. ἄσφαλτος enim bitumen. nullum corpus uiuũ in eo ſubmergitur: unde & Mare mortuum dicitur. Plin. lib. 5. ca. 15. & 16. & Iuſti. li. 36.

Asphodelvs, li, ἀσφόδελος, herba alio nomine Anthericon. eius duæ ſunt ſpecies ſexu diſcretæ. marem Albucum nominant, fœminam, Haſtulam regiam; quod dum floret, regij ſceptri effigiem referat. Pli. lib. 20. cap. 17.

Aspicio, is, ex Ad & Specio, antiquo uerbo (teſte Var.) e in i mutata. [*Vedere, guardare,*] ἐφορᾶν, intueri, oculos in rem aliquam intẽdere. Ter. in Andr. inter mulieres unam aſpicio adoleſcentulam.

Aspidisce, ἀσπιδίσκαι, breuia ſcuta & in ſcuti modum orbicularia ornamenta. Cœl. l. 13. cap. 61.

Aspilates, ἀσπιλάτης, gẽma ignei coloris, quam Democritus tradit in Arabia gigni, & in auium quarundam nido inueniri; eamq; ex cameli pilo ſpleneticis alligatam, malo illorum mederi. Eſt & altera eodem nomine, argentei coloris, Lymphatis utilis. utriuſque meminit Pli. li. 37. ca. 10.

Aspiratio, tionis, uerbale, [*Lo ſpirare,*] ἐπίπνοια, actus aſpirandi, ideſt inſpirandi, nempe dum aerem in corpus intromittimus. Ci. 2. de Nat. Deo. Animantes aſpiratione aeris ſuſtinentur. Eſt item δασεῖα, ſpiritus aſper, quo literas quaſdam uegetiore ſono efferimus. Ci. 3. de Or. Maiores nuſquã niſi i uocali, aſpiratiõe utebant.

Aspiro, as, [*Spirare, fauorire,*] ἐπιπνέω, ex Ad & Spiro, ſed d, abiicitur Virg. aſpirant auræ in noctem. Habet autem uel datiuum, uel accuſatiuum cum Ad. per metaphoram ponitur interdum pro auxilium præbere [*Aiutare, fauorire,*] Vir. 2. Aene. Aſpiras primo fortuna labori. Tractum a nauigantibus, quibus ſpirantes auræ fauẽt. Interdum pro incumbere, & quaſi toto ſpiritu intentũ eſſe [*Cercare,*] ut Scipio aſpirat ad cõſulatum. Interdum pro iuxta accedere. [*Accoſtarſi,*] Cic. Trebario: Vltro etiam accerſitum ab eo, ad quem ceteri aſpirare non poſſunt.

Aspis, idis, [*Aſpe, aſpido,*] ἀσπίς, ſerpens paruus, tardi uiſus, tam præſens habẽs uenenum, ut nullum ſit morſis remediũ, niſi ut partes læſæ confeſtim amputentur. huic animali tantus eſt amoris affectus, ut uix unquam ſine compare uagetur. Hęc Pli. l. 8. c. 28. Aſpis, ſi Lucano credimus, in ſola Africa naſcitur. ait enim l. 9. Gelidum non tranſit in orbem Sponte ſua, Niloque tenus metitur arenas. Sed quis erit nobis lucri pudor? inde petuntur Huc Libycæ mortes, & fecimus Aſpida merces. Sunt autem plures aſpidum ſpecies, de quibus uide Aelianum lib. 9. cap. 20. uſque ad cap. 26. Eſt & Aſpis inſula in mari Lycio, de qua Pli. lib. 5. cap. 31. Eſt item promontorium in littore Africæ, a forma clypei dictum, urbem habens eiuſdem nominis, quæ a Latinis Clypea dicitur. Silius. In clypei ſpeciem curuatis turribus Aſpis. Strab. lib. 6. Coſura inſula eſt ante Aſpidem ſita, quam Clypeam uocant.

• Aspledon, urbs Phocidis: quam Apricã uocari dixit Euſtathius.

Asplenvm, ni, p. p. [*Scolopendria, cetrach*] ἄσπληνον, herba dicta quod lienem imminuit. Plin. lib. 27. cap. 5. Hanc alii Scolopendriõ, uel Scolopendriam uocant. Arabes, Ceterach. quod nomen uulgus pharmacopolarum adhuc retinet.

Asporenvs, ἀσπορηνὸς, mõs eſt prope Pergamum Aſiæ urbem, ab aſperitate & ſterilitate dictus. habet celebre Cybeles templum qđ ab eo etiam Aſporenum & dea ipſa Aſporena dicitur.

Asportatio, onis, aſportandi actus Cic. 6 Ver.

Asporto, as, [*Portar da un luogo in un'altro*] ἐκκομίζειν, hinc alio portare. Ci. in Parad. Multa de ſuis rebus ſecum aſportarent. Vir. 2. Aen. Nec comitem te hinc aſportare Creuſam. Contrarium Importare, aliunde huc portare.

Aspretvm, ti, [*Luogo aſpro.*] τραχὼν, locus aſper, & abruptus. Liu. 9. ab urb. ſaxa temere iacentia, ut fit, in aſpretis.

Assa vox, (ut Nonius ſcribit) ore tantum prolata, nullis tibiarum, aut aliorum organorum uocibus admiſtis. Cato de Liberis educãdis: Melos unum io aſſa uoce.

Assa, ὀπτὰ, in neu. gen. uel aſſæ carnes ea ratione dictæ, qua uox aſſa aſſum enim apud ueteres ſolũ ſignificat: uel quod ſolo igni ſine aliquo liquore coctę eſſent: uel quod ſine condimento aliquo ſoleãt edi. Sic uox aſſa, quæ nulla organorum ſymphonia adiuuatur.

• Assacane, Iudiæ regio eſt, in qua eſt Magoſa ciuitas. Strabo.

Assamenta, iorum, [*Tauola da ſegare,*] tabulæ ſectiles, quæ & aſſes, ſiue potius aſſeres, dicuntur, non abſimiles ſcandulis, quib. tecta tegularum uice aliquando tegi ſolent. Pli. li. 16. cap. 4.

• Assaracvs, Trois filius, auus Anchiſæ, & pater Capyos.

Assaratvm, auctore Feſto, potiõis genus erat ex uino & ſanguine temperatum, quod Latini priſci Sanguinem Aſſis uocabant.

Assarivs, a, um, [*Arroſtito,*] ὀπτὸς, aſſus, ſiue aſſatus. Cato de re ru. c. 135. Daps Ioui aſſaria pecunia, urna uini Iunoni caſtæ.

Assatvra, p. p. [*Arroſto,*] ὄπτημα, carnes aſſæ. Flauius Vopiſcus ſcribit Aurelianum conuiuium de aſſaturis maxime dediſſe.

Assecla, [*Seguitatore,*] ἀκόλουθος, ab aſſequendo nomen deductum, ſignificat eum, qui alicuius commodi ſpe alterum aſſectatur. Liu. l. 5. ut patriciorum aſſeclæ habendi tribuni pleb. ſint. Ci. in Sal. omnium menſarum aſſecla, omnium cubiculorum pellex.

Assectatio, onis, παρακολούθησις. Ci. pro Mur.

Assectator, oris, ἀκόλουθος, qui aſſidue comitatum præſtat. Cic. 7. Ver. uetus quidam aſſectator ex numero amicorum.

Assector, aris. [*Seguire, ſeguitare,*] παρακολουθῶ, alterum honoris gratia aſſidue comitor. Cic. de Orat. Cum ædilitatẽ Craſſus peteres, eumque maior natu, & conſularis Sergius Galba aſſectaretur.

Assensio, onis, eiuſdem ſignificationis. Ci. 4. Acad.

Assensor, [*Vbidiente,*] qui alicui aſſentit, σύμψηφος, Ci. Quotidie cõmemorabã, te in tãto exercitu mihi fuiſſe aſſenſorẽ, & me ſibi.

Assensvs, us, [*Conſentimento.*] uerbale, συγκατάθεσις, approbatio, conſenſus. Cic. 4. Acad. qui aſſenſum tollit, is omnem actionem tollit è uita.

Assentio, tis, ſenſi, ſenſum, & Aſſentior, tiris, [*Conſentire, fauorire,*] συνδοκῶ, conſentio, ſiue in eadem ſum ſententia. Ci. Lentulo. Aduertebatur, Pompeij familiares Volcatio aſſentire. Idẽ 2. de Ora. tibi Senatus maximis eſt de rebus aſſenſus.

Assentatio, onis, κολακεία. Cic. de Amic. ſemper auget aſſentatio id, quod is, cuius ad uoluntatem dicitur, uult eſſe magnum.

Assentatiuncvla, dimi. Ci. ad Lucceium: Vereor ne aſſentatiuncula quadam aucupari tuam gratiam uidear.

Assentator, oris, κόλαξ, qui aſſentatur. Cic. 1. Offi.

Assentatorie, aduerb. κολακευτικῶς, Ci. ad Qu. Fratrem.

Assentor, aris, [*Adulare,*] κολακεύω, conciliandæ alicuius utilitatis gratia, effuſius, & plerunq; falſo, quempiam laudo. aſſentamur aũt uoce, adulamur geſtu, blandimur tactu. Ponitur autẽ aliquando abſolute. Cic. Ne aſſentari uiderere. Aliquando cum datiuo. Idem in Bruto: Ne me tibi aſſentari putes. Aliquando cum accuſatiuo. Ter. in Eunu. Imperaui egomet mihi omnia aſſentari.

Assequor, eris, [*Giungere,*] ἐπικαταλαμβάνω, ad eum, quẽ ſequor, peruenio. Cic. Att. lib. 1. Si es Romæ, iam me aſſequi non potes, ſin es in uia, cum me fueris aſſecutus, coram agemus. Per tranſlationẽ accipitur pro æquare [*Vguagliare,*] Ci. 3. de Leg. Quem imitaris, nunquam aſſequere. Idem Lentulo: Nullam enim partem tuorum erga me meritorum uidear aſſecutus. Quandoque pro acquiro. [*Acquiſtare,*] Idem poſt reditum ab exilio: Veſtros honores, quos eramus gradatim ſingulos aſſecuti.

Asseres, [*Tauola da ſegare,*] σανίδες, tabulæ ſectiles, dicti ab aſſidendo quod admoueantur, hæreantq; parietibus, trabibusque. Huius nominatiuus ſingularis eſt Aſſis, aſſeris, ſicut puluis, ſiue etiam Aſſer. Plin. Vernisq; aſſeribus contabulare pauimenta oportet. Hinc aſſo, as, de quo infra. Palladius aſſeres quernas dicit. Aſſerum ſtructuram, coaſſationem uocamus, ut a tabulis tabulationem. Interdũ accipiuntur pro lignis, quibus utebantur lecticarij. Suet. in Calig. lecticarij cum aſſeribus accurrerũt. Dicitur & Aſſis, is, pro eodem. unde & diminu. aſſiculus. Col. l. 6. ca. 18. Aſſibus roboreis compingitur ſolum. Et paulò poſt: prohibentibus aduerſis aſſiculis.

Assvla, dimin. Aſſerculus autem, σανίδιον, dimi. eſt ab aſſer, ris. Col. li. 12. cap. 50. aſſerculos inter ſe diſtantes.

Assero, ris, aſſeui, aſſitum, [*Seminar, appreſſo,*] προσφυτεύω iuxta ſemino, uel iuxta planto. Cato de re ruſt. Arbores multæ aſſerantur.

Assero, ris, aſſerui, aſſertũ, [*Affermare, approuare,*] διαβεβαιοῦμαι, affirmo, approbo. Ci. Offic. 3. uillam bonam, ut ipſi aſſerunt, beneq; ædificatam. Aſſerere item iuris uerbum eſt, idẽ ſignificans, quod uẽdicare, ſuumq; eſſe dicere [*Far libero & franco,*] unde aſſerere in libertatem, eſt affirmare aliquem, qui ſeruus creditur, eſſe liberum. contra aſſerere in ſeruitutem, eſt aliquem, qui pro libero ſe gesſit, tanquam ſeruum ſuum uindicare. Liu. li. 3. Clodio negotium dedit, ut uirginem in ſeruitutem aſſereret, hoc eſt, uindiciarum iudicio pro ſerua uindicaret. Frequens etiam locutio eſt apud ueteres, Aſſerere manu, pro, in libertatem uindicare. Ter. in Ad. ego illam liberali cauſſa manu aſſero. Vbi Donatus: uerba, inquit, ſunt iuris. nam & aſſertores dicuntur uindices alienæ libertatis: & ipſa cauſſa Liberalis dicitur, quòd actionem in ſe continet libertatis. Item Plaut. in Cur. Si quiſquam hãc liberali cauſſa manu aſſereret. Legimus etiam aſſerere ſe, abſolute, pro uindicare ſe in libertatem. Oui. lib. 3. Am. Scilicet aſſerui iam me, fugique catenas.

Assertio, [*Affirmatione,*] διαβεβαίωσις, affirmatio. Ci. 2. Aca. nihil oportere aſſertiõe approbare. Inueniẽ nõnũquã pro ipſis uindicijs, ſiue liberali iudicio. Fab. li. 3. c. 8. Sit ne liber, qui in aſſertione eſt.

Assertor,

Assertor, qui aliquem in seruitutem, aut etiam in libertatem uindicat. Prioris exemplum, est apud Liuium l. 3. Assertor nihil opus multitudine concitata ait. Vbi assertorem intelligit Clodium, qui Ap. Claudio submissus, uirginé in seruitutem petebat. Posterioris exempla passim occurrũt. Mart. Qui Curius loquitur, assertoresq; Camillos. Vocat Camillũ assertorem, hoc est, publicæ libertatis uindicẽ, q populũ R. a Gallorũ seruitute in libertaté uindicauerit.

Asseruio, is, iui, [Seruire,] ὑπηρετέω, inseruio. Ci. 4. Tus. Qui uolũt exclamare magis, toto corpore contentioni uocis asseruiunt.

Asseruo, as, [Conseruare custodire,] φυλάττω, seruo, custodio. Cic. 3. Ver. imperat, hominem ut asseruarent.

Assessio, onis, Cic. Matio: Quæ tua fuerit assessio, oratio.

Assessura, æ, Vlpia. de proxenetis: si quis conditionis, uel amicitiæ, uel assessuræ proxeneta fuerit.

Assessor, [Assessore,] πάρεδρος, ab assideo: qui assidet alicui, simulq; consulit. Cu. r. de Diu. Lacedæmonij regibus suis augurem assessorem dederunt.

Assestrix, fœ. πάρεδρος, ἡ, quæ iuxta sedet. Afranius, Dimittis assestricem me ad sese uocat.

Asseuerate, aduerb. Gel. lib. 7. c. 6. Tragœdias poetarum nobiliũ scite, atque asseuerate actitauit.

Asseueranter, βεβαίως, Ci. Att. Statius scripsit, locutum secum esse Q. Ci. ualde asseueranter. Idem 4. Acad. Multo asseuerantius.

Asseueratio, [Affirmatione,] βεβαίωσις, affirmatio. Quinct. li. 4. c. 1. Quorũdã probatio sola fit in asseueratione, & perseuerãtia.

Asseuero, as, [Affermare, approuare,] διισχυρίζομαι, βεβαιοῦμαι, constanter & seuere affirmo. Ci. 1. Aca. Nemo ulla de re potest asseuerare, sine certa aliqua eius rei nota. Asseueror, passiuum. Ci. 4. Ver. Verum asseueratur in hoc, aut tentatur?

Assiccesco, is, [Seccarsi,] siccum fieri. ξηραίνεσθαι. Col. l. 12. cap. 9.

Assicco, as, [Seccare,] ξηραίνω, diligẽter siccare. Col. li. 13. c. 15. Tũ melum in sole assiccauit.

Assidelæ, mensæ, ad quas sedentes flamines sacra faciebant. Fest.

Assideo, assides, pe. co. [Sedere,] παρεδρεύω, ex ad & sedeo, idẽ quod iuxta sedeo. Verbum est neutrum. Ci. pro Planc. Huic assidẽt, pro hoc laborant. Hoc etiam interdũ accusatiuum uirtute præpositionis, ex qua componitur. Salust. in Iug. Adherbalem dextra assedit. Quanquam hoc aliqui uelint esse ab assido. Salustius, teste Prisciano, passiue protulit, Oppidum amissum assideri, eodem modo, sicut dicimus, obsideri, & circunsideri. Pro similis sum, dixit Horatius: Assidet insano.

Assido, dis, [Porsi à sedere,] idem pene quod assido, sed cum motu quodam: ut sit quasi, ad assidendum me demitto, caret pprio præterito & supino. capit autem præteritum a uerbo assideo propter significationum affinitatem, & temporum similitudiné: quæ uix alia ratione, quàm accẽtu, dignoscas. unde in illo Sallustiano: Adherbalem dextra assedit, Priscianus uult esse præteritum ab assido non proprium tamẽ, sed mutuatum a uerbo assideo. Penultimam habet longam, ut & suum simplex & certa composita. Vir. 7. Aen. Sedibus optatis geminæ super arbore sidunt. Oui. l. 1. Meta. Iussit & extendi campos, subsidere ualles.

Assiduus, ab assideo, [Assiduo, continuo, frequente,] συνεχής, iugis, cõtinuus. Liu. li. 33. Assiduus in oculis hominum fuerat. Vnde Assiduitas [Diligenza,] diligentia. Ci. 2. de Na. De. Assiduitate quotidiana, & consuetudine oculorũ assuescũt animi. Assidue [Spesse uolte,] frequenter. Virg. 2. eclo. Inter dẽsas, umbrosa cacumina, fagos Assidue ueniebat. Cic. de Clar. Orat. Assiduissime mecũ fuit. Assiduo, idẽ quod assidue [Continuamente,] Plau. Mil. Dum tale facias quale assiduo edes. Assidui etiam dicebantur, qui locupletes erãt. Ci. in Top. Lex Aelia iubet uindicem assiduum esse. Vide Gel. lib. 16. c. 10. Es assiduus, qui asse suo, id est sine stipendio militabat. [Venturiere,] & tunc ab asse, id est, ære deducitur.

Assignatio, idem quod attributio. Cic. Rutil. Cum Cæsar Syllanas uenditiones & assignationes ratas esse uelit.

Assigno, as, [Assegnare consegnare,] παρατίθημι, attribuo. Ci. pro domo. Inferiorem ædiũ partem assignauit gẽti suæ Clodiæ. Interim idem quod tribuere. [Incolpare,] Auctor ad Heren. l. 1. Si tar... occupationibus assignare debebis.

Assilio, lis, p. c. assilui, & assilii, assulsũ, ex ad & salio, [Assalire assaltare,] ἐπιπηδάω, saltu ad rem aliquam me confero. Cic. 3. de Ora. ...c assiliendum est statim ad illud genus. Accipitur pro oppugno, inuado [Dare assalto,] Oui. l. 11. Met. Cum sæpe assiluit defensa mœnibus urbis. Etiam Assilire dicitur de animalibus maribus, ...fœminas ineunt, [Vsar carnalmente,] Colu. lib. 7. Ea marem con... c assilientem.

Assimilis, le, ex ad, & similis [Simile,] ὅμοιος, prorsus similis. Ci. de ... Deo. In pulmonibus inest raritas quædam, & assimilis spongiis mollitudo, ad hauriendum spiritum aptissima.

Assimiliter, [Similmente,] aduer. ὁμοίως, similiter. Plaut. Bacch.

Assimilo, las, [Assomigliare,] ὁμοιόω, similem facio, uel comparo. ...4. Verr. Litteræ, lituræque omnes assimilatæ, & expressæ. [Paragonare,] Oui. 5. de Trist. Grandia si paruis assimilare uelis.

Assimulatio, [Simulatione,] uerbale. Pli. li. 11. cap. 43.

Assimulo, las, [Simulare fingere] ὑποκρίνω, fingo aliquid esse, quod re uera non est. Teren. in Andr. tuum est officium, has bene ut assimules nuptias. Ci. 3. Offic. Vlysses furorem assimulauit. Assimulari passiue. Tere. Eun. 15, essem uere, qui assimulabar.

Assipondium, λίτρα, põdus unius assis. Var. de L in. Lat. quod unũ pondo, assipondium dicebatur: quod as erat, libræ pondus.

Assis, is, [Tauola, asse,] σανίς, tabula sectilis. Pli. quernis assib. cõtabulare pauimenta oportet. Vide Asseres.

Assisium, [Ascisi.] Vmbriæ urbs, diui Francisci patria. Ptol. Aesisium uocat.

Assisto, is, [Stare, essere presente] παρίσταμαι, adsto, præsentem me exhibeo. Terent. in Ad. propter hunc, assiste. Aliquando patrocinari [Esser auocato.] quod prisci adesse dicebant. sic enim elegãter dicimus: Tibi adsum: tibi assisto: pro aduocatus sum, caussam tuam defendo: Vide Sisto.

Assius, a, um, Ἄσσιος, adiectiuum ab Asso, Troadis urbe, deductum, unde Assius lapis, sarcophagi genus, in quo cõdita cadauera intra dies 40. cũ ossibus, solis dẽtib. exceptis, cõsumũtur. Pli. l. 36. c. 17.

Asso, as, [Intauolare,] σανιδόω, tabulis sterno, uel operio: a quo Coasso, pro cõtabulo. Vitr. Cum assatum fuerit, super altera coassatio struatur. Assare etiam utimur pro cibũ ad ignem torrere. [Seccare, arrostire,] unde inassare. Pli. l. 30 c. 10. in ligneis uerub. inassatum.

Associo, as, are, [Accompagnare,] socium se adiungere. Sta. 1. Theb. Amythaone cretus associas passus. Est etiam cõiũgere. [Coniungere.] Claudianus: Cornua summis associant malis.

Assolet, p. c. [Suole.] εἴωθε, solet. in tertijs tantum personis. Cice. de Ami. Cum in hortos Bruti commẽtãdi caussa (ut assolet) uenissemus. Nõnunquam etiam personaliter. Teren. in And. quæ assolẽt quæq; oportet, Signa ad salutem esse. omnia huic esse uideo.

Assono, as, p. co. [Ribombare,] ἐπηχέω, uel sono respondeo. Ouid. 3. Metam. plangentibus assonat Echo.

Assuefacio, cis, [Assuefarsi, auezzarsi] ἐθίζω, ex ad, & duobus uerbis sueo, & facio: est usu docere. Cic. de Prou. cons. Imperio populi R. parere assuefecit.

Assuefio, Cic. de Orat. Quorum sermoni assuefacti qui erunt, non poterunt non laute loqui.

Assuesco, is, ex ad, & suesco, [Auezzarsi,] ἐθίζομαι, est usu discere. Cic. 5. de Finibus ad fluctum aiunt declamare solitum Demosthenem, ut strepitum assuesceret uoce uincere. Vir. 8. Ae. tua cernere facta assuescat.

Assuetudo, [Vsanza, consuetudine,] συνήθεια, consuetudo. Ouid. 1. Tristib. Assimilemq; sui longa assuetudine fecit.

Assuetus. [Assuefatto, auezzo,] συνήθης, usitatus, ab assuesco. Ci. pro Planc. Vicinitas non assueta mendacijs.

Assula, dim. ab Assis, [Tauoletta, assicella,] σχινδαλμός, tabello. Plau. in Merc. cesso forib. facere his assulas. A quo fit Assulatim, minutatim, κατὰ σχινδαλμὸς, Pla. in Men. dedolabo assulatim uiscera.

Assulose, [In scheggie,] assulatim Pl. assulose frangitur.

Assulto, frequent. ab Assilio. [Assaltare,] ἐπιπηδάω, Plin. 8. ca. 40. & lib. 9. cap. 41. Assultant illi protinus.

Assultus, us ui, [Assalto,] uerbale ab assilio, actus assiliendi. Vir. 5. Aen. & uarijs assultus irritus urget.

Assultim, [Assalto,] aduer. per saltus, uel more salientium. Pl. l. 11. ca. 24. quorum corpus uarium, acuminatum, assultim ingrediẽtiũ.

Assumptio, onis, [Riceuuta,] acceptio. Ci. 3. de Fini. Artes assumendas putamus, quia sit in is aliquid dignum assumptione.

Assumptiuus, quod assumit. Cic. lib. 1. de Inuen. Ac iuridicialis in duas distribuitur partes, absolutam, & assumptiuam.

Assum, uide Adsum.

Assumo, mis, p. p. [Prendere,] accipio, προσλαμβάνω, Cic. Neque id onus inuitus assumpsi. Modo attribuo, arrogo. [Attribuire,] Idem 1. Off. Si mihi assumo, uideor, id meo iure quodãmodo uẽdicare.

Assurgo, gis, rexi, [Leuarsi, farsi incontra,] ὑπανίσταμαι, est honoris uel beneuolentiæ caussa surgo, Vir. 6. ecl. Vtq; uiro Phœbi chorus assurexerit omnis. Ponitur figurate p cedere. Vir. 2. Ge. Tmolus & assurgit quibus, & rex ipse Phanæus. Accipitur itẽ pro excrescere, & altum fieri [Alzarsi, crescere,] Vir. 3. Geo. Septemq; assurgit in ulnas. Sic etiam plantas dicimus assurgere, cũ crescũt. Colles quoque assurgere dicuntur, qui nõ ardui sunt, sed accliues, paulatimq; in altitudiné tẽdũt. Col. l. 2. Collẽ molliter assurgẽtẽ probauerũt.

Assus, a, um, [Arrosto, arrostito] ὀπτός, torrefactum, quod igni assudescit. (ut Varroni placet lib. 4. de lingua Latina) sudando enim assum distillas ob calorem. Vel dicitur Assum (ut Nonius mauult) quasi solum ut Merum, solum dicimus, quia in obsonijs sine pigmento saporis alieni assæ carnes inferebantur.

Assyria, [Soria] Ἀσσυρία, regio maioris Asiæ, quã Ptolemæus ab oriente Mediæ parte terminat, ab occasu Mesopotamia, a Septẽtrione parte minoris Armeniæ, iuxta Niphaten montem, a meridie Susiana. Plin. lib. 5. c. 12. Assyriam docet Syriæ partem esse, quę postea

uocata

uocata est Adiabene. Strabo autem lõge latiores Assyriæ fines assignat, eo nomine comprehendens Babyloniam, & maximam circũiacentium regionum partem. Eadem & Syria a Græcia uocata est, teste Iustino lib. 1 & Herod. lib. 7. quanquam multo latiores Syriæ fines fuerunt, quàm Assyriæ. Dicta est autem Assyria, teste Augustino lib. 15. de Ciu. ab Assur, filio Sem.

Assyrius, a, um, [*Di Soria.*]

Ast, [*Ma,*] *αὐτὰρ*, coniunctio pro at, a poetis usurpata. Vir. 1. Ae. Ast ego, quæ diuum incedo regina.

Asta, *ἄστα*, ciuitas Bæticę, inter sacrum promõtorium & Herculeas columnas, de qua Plin. lib. 3. ca. 1. Est & Asta, Insubriæ urbs, non longe a Nouaria. De hac Claudianus: Nec plus Pollentia reb. Contulit Ausonijs, aut mœnia uocidis Astæ. & Pli. li. 35. cap. 12.

Astaboras, uel Astabores, teste Pli. libro 5. c. 9. alter est ex alueis Nili, qui Meroen insulam a sinistra alluit. Strab. uero Astaboram fluuium esse docet, diuersum a Nilo, circa Meroen insulã in Nilum influentem.

Astaces, *ἀστάκης*, fluuius in Ponto, Asiæ regione, cuius aquis irrigati campi oues pascunt nigro lacte accolas alentes. Plin. li. 5. ca. 103.

Astaci, *ἀστακοὶ*, ex genere sunt cancrorum. Pli. li. 9. ca. 31.

Astacum, Plinio, siue Astacia, *ἀστακὸς*, Stephano, & Straboni Bithyniæ oppidum, dictum ab Astaco quodam Neptuni, & Olbiæ nymphæ filio a quo etiam sinus Astacenus appellatus, testibus Pli. l. 4 cap ult. & Strab. li. 12. Fuit & altera eiusdem nominis urbs in Acarnania. Strab. lib. 10.

Astapus, Straboni fluuius est circa Meroen, in Nilum influens. quã in re a Plinio nonnihil uidetur dissentire. Pli. enim Nilum ipsum supra Meroen Astapũ asserit uocari, quod sæpe terra receptus, uelut è tenebris in lucem erumpat: (sic enim uocãt Aegyptij aquas è tenebris emergentes) Nili autem nomen ante nõ assumere, quam se concordibus aquis iunxerit unde Str. li. 17. & Pli. li. 5. ca. 9.

Astaphis, idis, [*Vua passa,*] *ἀσταφὶς*, a nobis uua passa uocatur. Pli. l. 23. c. 1. Vua passa, quam Astaphida uocant, stomachum, uentrem, interanea tentaret, nisi pro remedio in ipsis acinis nucleus esset.

Astaphis agria, [*Staphisagria.*] *ἀσταφὶς ἀγρία*, herba cauliculis nigris rectis, folijs labruscæ fert folliculos uerius, quàm acinos, uiades, similes ciceri. hæc a Romanis teste Diosc. Pedicularis herba dicebatur, quod nucleos haberet Phthiriasi curandæ utiles. Vocatur & Staphisagria, prima uocali a capite sublata. nam quã *ἀσταφίδα*, Attici, reliqui Græci *σταφίδα* appellant. hodie quoque ab officinis Staphisagria dicitur.

Astarte, *ἀστάρτη*, Syriorum numen erat, quam alio nomine Atergatim, aut Decreto, nominatam uolunt. Cic. 3. de Nat. Deo uult fuisse Venerem, quæ Adonidi nupsit. hanc sacræ literæ Astartem Sidoniorum deam uocant.

Astra, & astrum, *ἀστὴρ*, *καὶ ἄστρον*, inter se differunt, astrum congregationem significat stellarũ, uel signum ex stellis coactũ, ut est Leo, Libra. aster unam tantum stellam. Apud Grecos etiam eadẽ obseruatur differentia. Cic. in Verr. initium iste non a Fauonio, neq; ab aliquo astro notabat. Idem de Vniuersi. Has igitur ob caussas nata sunt astra. Astrifer, ri, ferens astrum. Mar. lib. 8. Quẽ prius astrifero Cyllarus ore bibit.

Aster samius, *ἀστὴρ σάμιος*, species terræ ad multos medicinæ usus conducentis, quæ in Samo insula effoditur: dicta a stellæ imagine, quæ illi imprimi sigillo consueuit. Gal. l. 9 Simplic.

Aster atticus, *ἀστὴρ ἀττικὸς*. herba, quæ quod præsens est inguinũ remedium, a Romanis Bubonium dicitur, uulgo Inguinalis. Pli. lib. 26. ca. 5.

Asteria, Asteriæ, uel Asterie, es, *ἀστερία*, nomen Latonæ sororis proprium. Est & Asteria Deli, & Rhodi insularum nomen. Pli. li. 4. ca. 12. & lib. 5. cap. 31. Significat & gemmam, inclusam quandam lucem pupillæ modo continentem. Pli. li 37. cap. 9.

Asterias, *ἀστερίας*, auis ex genere ardeolarum, a fulgore astrorum. Pli. li. 10 cap. 60.

Asteriscum, ci, [*Parietaria*] *ἀστερισκόν*, herba ocymi folio, quę & Helxine dicitur, & Vrceolaris herba, quòd uitreis urceolis detergẽdis in primis fit idonea. nascitur ĩ tegulis, parietinisq; : unde & Parietaria, & Muralis herba uulgo dicitur. Pli. lib. 22. ca. 17.

Asteriscus, *ἀστερίσκος*, diminu. ab Aster, signum paruæ stellæ, quo utimur cum aliquid in scribendo omissum est, uel deprauatũ. Hieron. Editioni antiquæ Theodotionis miscuit asteriscos & obelos.

Asterion, *ἀστέριον*, ciuitas Thessaliæ, dicta, quod in alto sita mõte, uelut astrum quoddã procul aspicientibus fulgere uideatur, ut tradit Stephanus, qui eam sua ætate Piresiam uocatã asserit. Est & altera urbs eius nominis in Syria. Est & fluuius Achaiæ, qui Nemæa silua leniter fluẽs, & fructuum iuxta ripam abũdãtissimus, ut testis est Lactantius. Item mons Peloponnesi, ad sinum Argolicum, de quo Pli. lib. 4. ca. 5. Est & herba quadam hoc nomine apud Pausaniam, in agro Argiuo nascens ad ripam fluuij eiusdẽ nominis, cuius folia Iunoni sacra accolæ in coronas nectunt. Asterion uẽ, Cometæ filius, qui Iasonem Colchos nauigantẽ secutus est: ut habet Apollonius. Valer. li. 1. Argon. Asterion, quem mãtre carẽtẽ Clenæos gemino fouit pater amne Cometes.

Asterion, rij, *ἀστέριον*, species est aranei, cuius morso genua labefactantur. Pli. l. 29. ca 4. Est & Asterion herba, quæ & Spondylium dicitur, quod semen habeat asterii animalculi figura. Dio. li. 3. in descriptione Spondylii.

Asteris, *ἀστερὶς*, insula in medio Sami, & Ithacæ sita. Stra. li. 1.

Asterno, is, ere, astraui, astratum, [*Distendere*] *προσκαταβάλλω*, iuxta sterno. Oui. utit eius passiuo 2. Met. Asternunturq; sepulcro.

Asterusia, *ἀστερουσία*, mõs Cretæ ad meridiẽ, mare aspiciẽs: a quo & Asterusia Indiæ urbs nomen habet, quòd illic Cretẽses coloniã collocarint. incolæ Asterusiani uocantur & Asterusij, Steph.

Asthmaticus, [*Asmatico,*] *ἀσθματικὸς*, anhelus, & suspiriosus dicitur: cum. s. spirare sine sono & difficultate quispiam non potest. Id autẽ morbi genus Asthma, [*Asma*] uocat, id est spirãdi difficultas.

Astigi, ciuitas Bæticæ. a qua Astigitanus aer. Pli. li. 3. ca. 1.

Astica, *ἀστικὴ*, regio est Thraciæ, supra Bosphorum, Ponto Euxino imminens. Pli. lib. 4. cap. 11.

Astipulator, oris, [*Fattore, amico,*] qui assentitur. Cic. 4. Aca. Stoicorum astipulator Antiochus.

Astipulatus, us, [*Consentimento,*] attestatio, uel assensus. Plin. l. 7. cap 47. Iouis deorum summi astipulatu.

Astipulor, pe. co [*Consentire,*] *προσίθεμαι*, assentior. Li. 6. Bel. Maced. astipulari irato consuli tribuni pl.

Astituo, ii, ui, stitutum, [*Collocare, ponere.*] *παρίστημι*, ex Ad, & Statuo, iuxta statuo. ad Heren. lib. 1. Aegrotum in lecto cubantem faciemus, & reum ad lectum eius astituemus. Est itẽ, suo loco colloco. Pla. in Capt. Iuben' astitui aulas?

Asto, as, astiti, astitum, [*Essere presente, star fermo in piede,*] *παρίστημι*, firmus, seu erectus sto. Ponitur interdum absolute. Pla. in Cap. uix asto præ formidine. Idem in Cist. Adolescẽs asta, atque audi. Interdum cum datiuo. Idem in Cass. cõtriui diem, dum asto aduocatus cuidam cognato meo. Interdum cum præpositione In. Idẽ: Continuo in genua astanti. Et cum Ad. Cice. pro Arch. Cum in Sigęo ad Achillis tumulum astitisset. Aliquando simpliciter sto. [*Stare.*] Vir. arrectis auribus astant.

Astomi, *ἄστομοι*, Indiæ populi sine ore, anhelitu tantum uiuentes, & odore. ab *ἀ*, priuatiua, & *στόμα*, os Pli. l. 7. ca. 2.

Astræa, [*Giustitia,*] *ἀστραία*, Astræi, & Auroræ, siue (ut alij malũt) Iouis & Themidos filia, Iustitiæ antistita, quam poetæ fabulãtur, aureo illo sæculo è cælo in terras migrasse, & tandem mortalium sceleribus offensam cælum repetiuisse. Oui. 1. Meta. Vltima cælestum terras Astræa reliquit.

Astræus, *ἀστραῖος*, unus ex Titanib. qui contra deos arma sumpserũt. Hic cũ Aurora fertur cõcubuisse, & ex ea uẽtos generasse: qui ab eo Astræi fratres dicti sunt. Oui 14. Met. Aeraq; & tumidum subitis concursibus æquor Astræi turbant & eunt in prœlia fratres.

Astragalizo, [*Giocare a dadi,*] *ἀστραγαλίζω*, Græcum uerbum, idẽ quod talis ludo unde Astragalizontes, opus nobilissimũ Polycleti ære, quod duos habebat pueros, talis ludentes Pli. l. 34. ca. 8.

Astragalus, pen. cor. [*Talone,*] *ἀστράγαλος*, os pedis in animalib. quibusdam supra calcaneũ, quod a Latinis Talus dicitur. item ludi genus erat, in quo astragalis, id est talis utebãtur. Astragali quoque dicuntur septem spinæ uertebræ, quibus collũ incũbit, quos *σπονδύλους τοῦ τραχήλου* Suidas appellat. Est itẽ Astragalus, (ut ex Diosc. colligit Ruellius) herba, quam montanum uel syluestrum cicer appellamus. In ædificiorum quoque columnis Astragalus erat cælaturæ quoddam genus, ab herbæ fortasse huius similitudine dictum: cuius meminit Vitruuius.

Astrapias, *ἀστραπίας*, gemma colore partim albo, partim cyaneo, fulminis radios in medio habens discurrentes: unde & nomẽ accepit. Plin. lib ult. cap. 11.

Astricte, aduer. [*Strettamente,*] arctè. Ci. 3. de Ora Qui putat orationem non astrictè, sed remissius numerosam esse oportere.

Astrictio, [*Strettura,*] *σύψις*, *στρυφνότης*, actus astringendi Pli. Gustus amari cum astrictione.

Astrictorius, a, um, quod astringit, *στυπτικὸς*, Pli. li. 24 ca. 13.

Astringo, [*Stringere, legare,*] *προσσφίγγω*, cõstringo, contraho, coarcto. Colu. lib. 3. libro ulmi uel uimine arborem astringito. Vir. li. 1. Georg. uenas astringit hiãtes. Per translationem pro obligare, [*Obligare,*] & sic genitiuo iungitur, sicut Gellius notauit Sabinũ scripsisse: Qui alienũ tacens lucri faciẽdi caussa sustulit, furti astringitur. Quãdoque pro promittere. [*Promettere,*] quia promissa, uincula fidei dicuntur. Ter. in Eun. Meam astringo fidem.

Astrios, otis, gemma crystallo propinqua, quæ si astris opponitur fulgorem eorum rapit, & regerit. Pli. li. 37. ca. 9.

Astroites, *ἀστροΐτης*, gemma, quæ oculis piscium similis esse perhibetur. Pli. li. 37. cap. 9.

Astrolabium, [*Astrolabio,*] *ἀστρολάβιον*, instrumentum ex quo astrorum motus colliguntur.

Astrologia, [*Astrologia,*] *ἀστρολογία*, scientia tractans de cognitione

tione & motu astrorum, quæ & Astronomia dicitur.

ASTROLOGVS, siue Astronomus, [*Astrologo,*] ἀστρολόγος, ἀστρονόμος, qui astrologiæ, siue astronomiæ gnarus est.

ASTRVO, is, [*Fabricare appresso, fortificare.*] προσκατασκευάζω, iuxta ædifico. Colu. lib. 1. enim veteri astruitur recens ædificium. Per translationem pro affirmare. [*Affirmare,*] Plini. libro. 12. cap. 18. Periti rerum astruxerunt.

ASTV, generis neutri, ut cornu, pro ciuitate Athenensi, quam ἄστυ, vocabāt: sed à Latinis mutatur y, in u, & sic Astu, vt inquit Priscianus. Tere. in Eun. An iu astu uenit? Probus Aemilius in Alcibiade: Postquā in astu uenit, cōcione aduocata, uerba sic fecit. Apud Latinos uero Astu, siue Astus, idē est, quod calliditas, [*Astutia,*] quæ & Astutia dicitur. Festus Pompeius: Astu apud poetas astutiam significat. cuius origo a Græco ἄστυ, hoc est, ab oppido deduci, in quo qui uersati assidue sint, cauti & acuti esse uidētur. Interdū pro astute ponitur, [*Astutamente,*] Teren. in Eunuch. astu rē tractauit. Astus adiec. uidetur finxisse Plaut. Tru astis fallacijs.

ASTVR, is, ἀστύρων, ortus ex Asturia, Tarraconensis Hispaniæ regione. Martialis Asturem equum dixit, pro Asturcio, siue Asturicēsi. Venit ab armiferis gentibus Astur equus.

ASTVRIA, æ, ἀστυρία, regio Hispaniæ in tractu Tarraconēsi, equis tolutarijs nobilitata, qui ab ea Asturcones uocati sunt.

ASTVRA, ἄστυρα, flumen Latij, & insula in fluuij ostio. Pli. li. 3. ca. 3. & lib. 32. Ab aliquibus Stura dicitur. Vnde Festus. Stura flumē in agro Laurenti est, quod quidam asturam uocant.

ASTVRES, ἀστύρωι, uide Astur, & Asturia.

ASTVRICA AVGVSTA, Hispaniæ Tarraconensis urbs, Ptol.

ASTVRCONES, equi, [*Giānetti,*] ab Asturia regione Hispaniæ ita appellati, quibus nō uulgaria in cursu gradus, sed mollis alterno crurum explicatu glomeratio est. Plini. libr. 8. cap. 42. Silius. libr. 3. Aut inconcusso glomerat uestigia dorso, Aut molli pacata celer trahit esseda collo. Latini dicunt tolutarios equos, a pedibus tolutim glomerandis.

ASTVS, us, mas. gen. [*Astutia,*] πανουργία, astutia. Silius lib. 16. Seneca in Troade. Valer. 1. Argon.

ASTVTE, aduerbium [*Astutamente,*] πανούργως, callide, uersute. Cice. ad Q. Fr.

ASTVTIA, tiæ, [*Astutia,*] πανουργία, calliditas, malitia. Cic. 5. de Fin.

ASTVTVS, ta, tū, [*Astuto, malitioso,*] πανοῦργος, adiect. uersutus, cautus. Seruius: Proprie astutos malitiosos uocamus. Cic. 3. de Offi. astuti, fallacis, malitiosi, callidi. Plaut. Cas. Nec fallaciam astutiorem ullus fecit poeta.

ASTYAGES, ἀστυάγης, Cyaxaris filius, Persarum & Medorū rex, pater Mandanæ, quæ Cambysi, mediocris dignitatis Persæ, nupta, Cyrum peperit.

ASTYANASSA, ἀστυάνασσα, Helenę, Menelai uxoris, ancilla lasciuissima, dominam prorsus se dignam nacta, quæ prima de uarijs concubitus modis librum conscripsit: cuius exemplū postea imitatæ Philænis, & Elephantine, idem argumentum tractarunt. Suidas.

ASTYANAX, ἀστυάναξ, unicus filius Hectoris ex Andromache, natus post inchoatū bellum inter Troianos & Græcos, quē Vlysses, antequam naues a Sigeo soluerent, è turri deiecit, nequid reliquiarū superesset, quod excidium Troiæ ulcisceretur. Vir. 2. Aen. Paruumq; manu Astyanacta trahebat. Latine Principem ciuitatis sonat, quasi ἄναξ τοῦ ἄστεος.

ASTYDAMAS, ἀστυδάμας, Atheniensis, & filius eiusdem nominis, ambo tragici poetæ fuerunt, pater etiam summus philosophus, Socratis auditor. Suidas.

•ASTYDAMIA, Ormeni filia, quam Hercules rapuit.

•ASTYLIS, lactucæ latioris genus sine caule.

•ASTYLVS, unus ex centauris. fuit etiā Crotoniata, cursor eximius.

•ASTYMEDVSA, secunda œdipodæ uxor.

•ASTYNOME, Chrysæ sacerdotis filia.

•ASTYNOVS, Troianus, a Diomede occisus. Hom.

ASTYPALAEA, ἀστυπάλαια, insula in mari Carpathio, aut certe Icario, è regione Cnidi, oppidum habens eiusdem nominis. Plin. lib. 4. cap. 12. Est item oppidum in Co insula. Strab. lib. 14.

ASVS, siue Asos. ἄσος, Steph. siue (ut apud Plinium legitur) Asum oppidum est Cretæ insulæ mediterraneum. Plin. lib. 4. cap. 12.

ASYLVM, ἄσυλον, templum, aliusve quiuis locus inuiolabilis, & consecrationis lege tutus, ad quem confugientes sine summo piaculo auelli non poterant. Dictum Asylum ab α. priuatiuo, & uerbo, συλάω, rapio, prædor. Seruius tamē Asylum dictū mauult, quasi ἄσυρον, a uerbo σύρω, quòd est traho: propterea quòd inde auelli quēpiam nefas esset. Asylum autem primū Athenis sibi constituerunt Herculis posteri, ueriti uim eorum, qui ab illo fuerant uexati. Sta. 12. The. Fama ē, defesso racie post busta paterni Numinis Herculeos sedē fundasse colonos. Hos deinde imitatus Romulus, & ipse Romæ Asylum constituit inter Capitolium & Palatiū in sacro luco, quod Quercetum dicis. Vnde Pædianus: Totus populus R. a principio tres fuerūt Tribus: Tatienses una, a Tatio rege: Ramnes altera, a Romulo: Luceres tertia, a Lucumone, siue a Luco, quē Lucum Asylum uocauerat Romulus. De hoc Virg. lib. 8. Hinc lucum, quem Romulus acer Asylū Retulit. Scribit Liu. lib. 38. templum Apollinis Delij fuisse Asylum, atque sacra templa a Græcis uocari Asyla.

ASYMBOLVS, ἀσύμβολος, qui symbolum non dedit. Ter. in Phor.

•ASYNDETON, uel asyntheton, figura est, cum plura sine coniunctione proferuntur, ut ueni, uidi, uici.

•ASYSTATON, idem quod repugnans adeo, ut subsistere non possit. Vt si quis dicat, se hoc unum scire, quod nihil sciat.

A ANTE T

AT, [MA,] ἀλλά, particula principijs apta, præsertim cum aut indignationem, aut dolorē exprimere uolumus, ut iræ æstum, aut querelas significantius ostendere ualeamus. Virg. 3. Aen. At tibi pro scelere, exclamat, pro talibus ausis Dij (siqua est cælo pietas, quæ talia curet) Persoluant grates dignas. Tere. At tibi dij dignū factis exitium duint. Quandoque superiorum dictorum discretiuū est, ut apud eundem in And. At mihi scrupulus unus restat. Quandoque rerū differentiam denotat: ut, Scipio est bellator, at Cato orator. Quandoque ponitur pro saltē [*Almeno,*] Oui. Crudeles somni quid me tenuistis inertem? At semel æterna nocte premēda fui. Et apud Virg. 1. Ae. Si genus humanū, & mortalia temnitis arma, At sperate deos. Quandoque aduersatiuum [*In contrario,*] Virg. 4. Aene. At regina graui iamdudum saucia cura. nā cum Aeneas quiesceret, regina turbabatur, quod est contrarium. Componitur cum Enim, ut Atenim. Est autem hæc particula antypophoris in primis accōmodata. Cic. 2. de Na. De. Atenim minuta dij negligūt. Cic. in Diu. in Ver. Atenim istum soli Siculi persequuntur.

ATABVLVS, ἀτάβυλος, uentus Apuliæ peculiaris, qui & Apulus Appellatur. Hor. 1. Ser. Sat. 5. Incipit ex illo montes Apulia notos Ostentare mihi, quos torret Atabulus. Quē locū explicans Porphyrion, Atabulum dictū ait παρὰ τὸ τὴν ἄτην βάλλειν, hoc est, a noxa detrimētoq; inferendo. Est enim frigidissimus, teste Pli. li. 17. c. 24. & si flauerit circa brumā, omnia exurit, frigore arefaciēs.

•ATABYRIA, ἀταβυρία, unū ex uetustis Rhodi insulæ nominib. Pli.

•ATABYRIS, mons editissimus totius Rhodi insulæ.

•ATACINI, populi Narbonensis prouinciæ.

ATALANTA, ἀταλάντη, Schenei, uel, ut alij malūt, Iasij argiuorū regis filia, uirgo & forma & uirib. corporis pręstans, quę prima aprū Calydonium sagitta uulnerauit. Hæc cū mira corporis uelocitate pręstaret, & a nuptijs omnino abhorreret, filuis tantū & uenatu se se oblectabat, procisque suis cursus certamen proposuit, in quo uictum mortis pœna, uictorē coniugij sui præmiū sequeretur. Multis itaque superatis, tandē ab Hippomene Veneris consilio uicta nupsit uictori: cūq; in æde Magnę matris, nulla numinis habita reuerentia, cum illo concubuisset, in lænam conuersa est, & Hippomenes in leonē. Ouid. lib. 10. Metam. Fuit & Atalanta, uxor Acasti, regis Iolci, quę Pelei amore capta, cū ab eo repulsam tulisset, amore in odiū commutato, Peleū apud uirum detulit, quòd uim sibi inferre conatus esset. Quamobrem Acastus uxoris delationi temere fidem habens Peleo bellum intulit: qui Tyndaridis in auxilium uocatis, Acastū prœlio superauit, captaq; Iolcn, Atalantam supplicio affecit. Ex Suida. Est & Atalanta, fons in portu Cyphāta num: dictus quòd ibi uenatrix fœmina siti & æstu languida consederit, & petra uenabulo eius percussa, laticem præbuerit, sicut scribit Pausanias.

ATALANTE, es, ἀταλάντη, exigua est insula Eubœæ adiacens, è regione Opuntiorum: cuius meminit Tucydides lib. 2.

•ATARGATA, Dea apud Assirios Strabo.

ATARNA, æ, ἄταρνα, Ste. urbs fuit in ora Mysiæ, è regione Lesbi.

•ATARNES, Darij regis frater.

ATAT, ἆ, ἆ, ἀᾶ, interiectio est paulatim percepti atque intellecti mali. Ter. in Eunu. Atat, data hercule uerba mihi sunt. Seruius in Arte, Atat, est aliquid de improuiso deprehēdentis. Quandoq; est interiectio timoris. Ter. in Eunuc. Atat mi homo formidolosus es?

ATAVVS, pe. cor. ἐπιπάππος, abaui, abauiæ pater. Tere. Phor. Memoriter Progeniē uestrā usq; ab auo atque atauo proferens. Ci. pro Cælio: Nō auum, proauum, atauum, audieras, consules fuisse?

ATAX, ἄταξ, fluuius est Galliæ Narbonensis, ortum habens ex Pyrenæo monte, qui infunditur in mare Tyrrhenum. Lu. lib. 1.

ATELLANIVS, a, um. Cice. de Diuina. Atellanio uersu iure irrisum uideatur.

ATER, a, um, [*Nero, oscuro,*] μέλας, obscurum, nigrū, ab atterendo dictū, quòd quæ atteruntur, liuorē contrahant. Cic. 5. Tusc. Alba & atra discernere non poterat Democritus luminibus amissis. Atra bilis, succus est, frigidus & siccus, qui ex multa adustione atrū colorem contraxit: Græci μελαγχολίαν, uocant [*Melancholia,*] Cic. 3. Tusc. Græci, quē nos furorem, μελαγχολίαν, ipsi uocant. Quasi uero atra bili solum mens, ac non sæpe uel iracūdia, uel timore, moueaī. Interdū capitur pro funesto: unde Atri dies, aduersi, & infelices uocabātur, quibus Romani insignē aliquam cladē acceperāt.

Gel.

Gell.libro.5.cap.17.hine atritas pro nigrore apud Plaut. Pœn. & atror,pro eodem.Gell.

ATERNVS,fluuius est Italiæ,in ora Ferentanorum, per agrum Adrianum in mare Adriaticum illabens.Plin.lib.3.cap 12.

ATESTE,ciuitas regionis Venetæ,ut tradit.Pli.lib.3.cap.10.

ATHAMANES,ἀθαμᾶνες,populi sunt Aetoliæ:de quibus Plin.lib.4.cap. 2.

ATHAMAS,ἀθάμας,Suidæ, Aeoli fuit filius & Thebarũ rex,qui Nephelen in uxorem duxit,& ex ea Hellen & Phryxũ genuit. Sed cũ Nephele furore Liberi patris concitata,in syluas abijsset, Athamas liberis suis Ino Cadmi filiã super induxit nouercã: quæ priuignos identidem apud patrem accusans,eo illos compulit, ut conscenso aureo ariete(quem quidam ex Neptuno & Theophane genitũ tradunt,& eius uellus a Phryxo mari consecratum,postremo inter sidera relatum)fuga sibi cõsulerẽt.Quapropter Iuno irata Furias in Athamantem immisit,quæ in tantam rabiem eum duxerunt,ut cũ Ino ad se euntem uideret,hanc leænam,& filios suos eiusdem catulos arbitratus,raptum Learchũ ex filijs alterum saxo illiserit.Vide Ino.Hinc Athamantis , id est,Helle eiusdem filia . Athamantiades,id est,Phryxus , Melicertes , uel Learchus Athamantis filius.Athamas etiam est Thessaliæ mons,ut habet Pli.lib.4.cap.8. Est etiam fluuij nomen , qui decrescente Luna ligna sibi admota incendit.Ouid 15.Metam.

ATHARA,ἀθάρα,medicamentũ ex olyra,siue siligine infantibus utilissimum,quo tamen & adultos illinunt.Vide Pli.libr.22. cap 25.

ATHENAE,arum,[*Athene,*] ἀθῆναι,ciuitas Græciæ totius celeberrima,disciplinarum omniumaltrix,in ea Achaiæ parte sita, quæ ꝙ magna sui parte littoralis est,olim Acte , & deinde Attica uocata fuit,quasi Actica.Hanc Cecrops primus condidit, unde & Cecropia dicta est:postea a Mopsopia,& ab Ione Xuthi filio Ionia , & a Minerua Athenæ.Græci enim Mineruam ἀθηναίαν , dicunt. Cic. de Ora.Vt omittam illas omnium doctrinarum inuentrices Athenas,in quibus summa dicendi uis & inuenta est, & perfecta . Tres autem(ut quidam astruunt)fuere Athenæ,ab unis Athenæi, ab alteris Athenienses,ab alijs Athenopolitæ dicti sunt .

ATHENAEVM,ἀθήναιον,locus erat Mineruæ dicatus,ad quem poetę, alijq; scriptores Gręci scripta sua deferebant,quemadmodũ poetæ Latini ad Apollinis templum. Accipitur item pro auditorio publico[*Studio,schola,*]ad quem conueniebant studiosi, ut aut poetas recitantes,aut rhetores declamantes,aut philosophos aliarũve disciplinarum professores audirẽt. Dictum ἀπὸ τῆς ἀθηνᾶς,hoc est, a Minerua studiorũ antistita.Iul.Cap.ubi adoleuit,in Athenęo cõtrouersijs declamauit.Lampr. Ad Athenæum audiẽdorum & Græcorum & Latinorum rethorum caussa processit. Est & Athenæum promontorium Campaniæ,non procul a Põpeijs, in extrema sui parte Mineruæ sacellum habens,ab Vlysse conditum.Strabo li.5.

ATHENAEVS,ἀθηναῖος, Cilix Peripateticæ sectæ philosophus fuit tempore Augusti.Fuit etiam Grãmaticus Naucratites, qui sub M. Antonio claruit, qui libros Dipnosophistarum uaria eruditione refertos conscripsit:quos Hermolaus Bysantius in Epitomen contraxit . uide Suidam .

● ATHENIO,pictor fuit insignis,Pli.

ATHENIENSIS,se:Cic.& alij.

ATHENODORVS,ἀθηνόδωρος, philosophus fuit Augusti familiaris, quem cum natura ad iram procliuiorem uideret, hoc illum pręcepto instruxit.Cum ira,Cæsar,te ceperit , nihil prius neq; dixeris, neque feceris,quàm ipsa quatuor & 20. elementa literarum Græcarum tecum ipse percurreris,ut ira concitatio illa, quæ momentosa est,parui temporis interiectu langueścat .

● ATHENOPOLIS,oppidum fuit Massiliensium. Plin.

ATHESINVS, p. pr.ἀθεσινὸς,fluuius effluens è lacu, qui in Apennino est,supra Carnos incumbente,& labitur in Istrum.Strab. li.4.

ATHESIS,p c.[*Adige,*] ἄθεσις,fluuius qui ex Tridentinis alpibus Tridentinum alluit, & Veronam diuidit : deinde per latas Padi paludes gradiens,non longe a Brundulo portu in Adriaticum mare influit.Pli.3.cap.16.

ATHLETA,p.pr.ἀθλητὴς,pugil & luctator,ab ἀθλεῖν,certo.Pollux hoc nomine gymnicos omnes intelligit,id est , luctatores , cursores,pugiles,item disco,& saltu certantes .

ATHLETICA,ἀθλητικὴ,ars certãdi:unde apud iurisconsultũ legitur, ignominiosos non esse, qui athleticam uirtutis gratia exerceant.

ATHLETICVS,ca,cum,ἀθλητικὸς,quod athletarum est:ut Athletica certamina.Valere Athletice,optime.Plau.in Bacch.

ATHLOTETES,ἀθλοθέτης, certaminum iudex . Suet. Athlotetæ in gymnicis ludis erant .

ATHOS,ἄθως,Steph mons inter Macedoniam & Thraciam tantæ altitudinis,ut usque ad insulam Lemnon umbrã porrigere dicatur. dictus a Gigante eiusdem nominis.Situs est hic mõs in Cherroneso,quæ Chalcidicæ regioni angusto isthmo annectitur: quem Xerxes bellum Græciæ inferens,perforauit,montemq; ipsum a continente abscidit.Ser.in illud Virg.12.Aen.Quantus Athos, aut quãtus Eryx:Athon metri necessitate, non Athos legendum præcipit existimans posteriorem syllabam corripi.in quo fallitur:cum apud Græcos ἄθως,scribatur per ω magnum .

● ATIMETVS,Cæsaris libertus,ut in uerbo,Homoneta.

ATINA , p.p. ἀτίνα,ciuitas iuxta Pontinas paludes : dicta a morbis, qui Græce ἄται,dicuntur quos paludis uicinitas creat.

ATINATES,populi,quorum meminit Plin.lib.3.ca.5.

ATINIA,æ,genus ulmi, rarissimam ferens sameram . ita enim ulmi semen uocant.Col.lib.5.cap. 15.

ATIZOES,ἀτιζόης , gemma argenteo nitore fulgens , magnitudine trium digitorum,ad lenticulæ figuram,odoris iucundi. Plin. libr. 37.capi.10.

ATLANTICAE INSVLAE,ἀτλαντίδες, νῆσοι,quas Beatas uocant, septem sunt,paruo inter se diuisæ mari,decem millib. stadiorum,ab Atlante distãtes.Imbres illic rari medioceresq; uẽti suaues ac roriferi.solum pingue nec arari ullo mõ,plãtarive desiderat, sed ex se absq; ullo humano studio fructum producit dulcem , & uberem. Aer syncerus, ac temperatus mediocri mutatione per tempora cõtentus.adeo ut apud Barbaros increbuerit fides, ibi Elysios campos esse,& beatorum domicilia ab Homero decantata .

ATLANTICVM MARE,ἀτλαντία θάλασσα , ea pars Oceani , quæ Mauritaniam ab occidente alluit:dictum ab Atlante monte qui eã Oceani partem respicit.Cic.de Som.Scip.Omnis terra,parua quędam insula est,circumfusa illo mari , quod Atlanticum appellatis.

ATLANTIDES,ἀτλαντίδες,uergiliæ dictæ sunt: Atlas enim ex Pleione Oceani filia,ut ait Higinus:ut alij,Deucalionis, habuit quindecim filias,quæ uno uocabulo Atlantides dicuntur. Verum quinque ex his Hiades sunt nominatæ,a fratre Hiante a sororibus plurimum dilecto:reliquæ Pleiades a matre dictæ. Vergilię dicuntur, quia cum Vere exoriuntur. Et sunt septem , quarum sex clarissimæ apparent:septima uero,quia Sisypho nupsit,non uidetur. Cice.ait Hyadas a pluẽdo dictas.Nostri Suculas uocant a suibus, quoniam sues luto gaudent. Indicant enim pluuias .

ATLAS,tis,ἄτλας,Mauritaniæ rex fuit,qui humeris cælum sustinuisse dicitur,quòd primus cursum Solis & Lunæ, siderumq́ue omniũ uersationum rationes,uigore animi,solertiaq; deprehẽderit. Hic fuit Promethei frater,qui cum monitus esset oraculo,ut caueret a Iouis filio,nullum hospitio suscipiebat.quod Perseus Iouis ex Danae filius indigne ferens,ostendit ei caput Gorgonis,quo conspecto Atlas in montem conuersus est tam excelsum,ut eius cacumen cerni nequeat. Hinc factus est locus fabulæ , ut Atlas rex Mauritaniæ cælum humeris suis fulcire dicatur.Fere è medio mõte nubes incipiunt:hieme & æstate niuem habent. Columnam cæli indigenæ appellant. Ab eo populi incolentes Atlantes dicuntur: qui soli sunt anonymi hoc est,sine nominibus.nam in uniuersum Atlantes nominantur:singulis nullum proprium imponitur.Plin.Solin.Herod.Ex Atlante ingentia flumina oriuntur,inter quæ Nilus.Diod. li.4 Ferunt Atlantem astrologiæ fuisse peritissimum,deq; sphæra primum inter homines disputasse,qua ex re uisus est cælũ suis humeris sustinere.Scribunt quidam duos esse montes in Mauritania Atlantes dictos,alterum columnis Herculis uiciniorem, alterum in interiore Lybia.remotior ab Atlante rege in eum conuerso dictus est , quem cæli columnam nominant . Tres autem Atlantes fuisse memorantur.unus rex Italiæ & pater Electræ uxoris Corythi. alter rex Arcadiæ,& pater Maiæ , ex qua natus est Mercurius.tertius Maurus,qui dictus est Maximus . hic primus nauim construxit,nauigauitque.Est & Atlas fluuius ex Hemi monte nascens, Aquilonem uersus in Istrum defluens.Hero.lib.4.

ATLANTICVS,a,um,ἀτλαντικὸς,ut Atlanticum mare.

ATLANTEVS,a,um,p.p.Hor. Carm. Atlanteusque finis Concutitur. Pleiades Atlanteæ,apud Ouid.3.Fast. Atlantides,æ,& per epẽthesim Atlantiades,ἀτλαντίδης,ἢ ἀτλαντιάδης,patronymicum masculinum:quo poetæ utuntur pro Mercurio Maiæ filio, & nepote Atlantis. Oui.8.Met.Venit Atlantiades positis caducifer alis. Atlãtis,idis,siue Atlantias,adis,ἀτλαντίς,ἢ ἀτλαντιάς . patronymicũ fœ.filia Atlantis.Vir.8.Aen Electra Atlantide cretus .

ATLANTIVS NODVS,primus spinæ articulus uocatur. Pli.l.28.c.8.

ATNEPOS,otis,filius abnepotis,uel abneptis. Atneptis, filia nepotis, uel abneptis.Institut.lib.3.

ATOCION,ἀτόκιον,medicina, quæ conceptum abigit , id est , spem partus intercipit.Pli.li 29.ca.4.

ATOMVS,[*Atomo,indiuisibile,*] ἄτομος,ge. fœ. corpusculum minutissimum,quod τομὴν,id est,sectionem non recipit.ab ἀ & τέμνω, diuido. Vnde & Atomi dictæ sunt,quas Lucr.minutiores dixit esse illis corpusculis,quæ,infusis per fenestram radijs Solis uidemus. unde Epicurus ex atomis mundum struit,& earundẽ dissolutione dissoluit Dicitur eadem ratione Atomus[*Momento,*] minimum,& insecabile temporis momentum. Similiter in numeris unitas.

● ATOSSA,Cyri regis filia:quæ primum Cambysi,post Dario nupsit. Herod.li.3.

ATQVE,[*Et,*] καὶ,coniunctio connexiua est:ut,Albaniq; patres,atq; altæ

dicæ mœnia Romæ. Quandoque aduerbium, pro Quum [*Che,*] ὅτε, ἐπεί, Cic. in Cato. Simulacrum Iouis contra, atque antea fuerat ad Orientem conuersum. Quandoq; pro celeriter & statim, [*Subito, velocemente.*] Virg. Atque illum in præceps prono rapit alueus amni. Quandoque pro festine, & intrepide geminatum inuenitur. [*Valorosamente.*] Ennius, Atque atq; ascendit muros Troiana iuuentus. Atque adeo, particula est augmentatiua: qua utimur, cum significãtius grauiusq; uerbum leuiori subiungimus. Ci. pro Sex. Ros. Hoc consilio, atque adeo hac amentia impulsi.

ATQVI, [*Ma,*] ἀλλὰ, sed, sedenim, etenim. Teren. in Adel. Atqui ex me hic non est natus. Cic. pro Mil. Atqui excelso loco superiorem se fore putabat Milo.

ATRACES, p.e. ἄτρακες, populi Aetoliæ, ab Atrace fluuio per agrum eorum in Ionium illabente. Pli. lib 4 cap. 2.

ATRACIS, idis, ἀτρακίς, gentile fœmininum, ab Atracib. deductum Aetoliæ populis, aut etiam ab Atrace Thessaliæ ciuitate. Vnde Oui. Hippodamiã Pirithoi uxorem Atracidem uocauit.

ATRACIVS, a, um, ἀτράκιος, deductum ab Aetoliæ regione, siue ab Atrace Thessaliæ oppido. unde Atraeiam artem Stat. li. 1. Theba. appellauit Magiam, quæ apud Thessalos plurimum uiguit.

ATRACTYLIS, ἀτρακτυλίς, spina, ex qua mulieres colus faciebãt; unde & nomen habet. duæ sunt species unam Cartamum agrestem, alteram Carduum benedictum uocant officinæ. Plin. lib. 21. cap. 17. & Ruel. lib. 3. cap. 55.

ATRAMENTVM, [*Inchiostro.*] μέλαν, τό, ab atro colore dicitur: cuius duo sunt genera, scilicet, Scriptorium, μέλαν γραφικόν, Her. quod & Librariũ dicitur, quod librarij in transcribendis libris eo uterẽtur: & Tectorium, a tectorijs, quo pictores utebantur. Ci. ad Quin. Fra. Calamo, & atramento temperato res agitur. Est & Sutorium atramentum [*Vitriolo,*] quod inficiendis pellibus sutores coriarij usurpant, uulgo hoc a uitri similitudine Vitriolum nominant. Pli. li. 34 ca. 12. Atramentum pro sanguine est sepijs. Pli. li. 9. cap. 29.

ATRAMITAE, populi Arabiæ felicis. Plin. lib 6. cap. 28.

ATRANI, populi Hirpinorum in Italia, apud Pli. lib. 3. cap. 11.

ATRATVS, a, um, [*Fatto nero, uestito di bruno,*] μελανείμων, adiecti. ab Ater: ueste lugubri indutus. Ci. i Vatin. quis unquã cenauit atratus?

ATRAX, ἄτραξ, fluuius Aetoliæ: a quo Atraces populi. Plin. lib. 4. Est item Atrax, Thessaliæ oppidũ: a quo Hippodamia Pirithoi uxor Atracis Ouidio dicta est.

ATREBATES, populi inter Belgas, quos hodie Artesienses uocamus.

ATREBATICAE VESTES, χιτῶνες ἀτρεβατικοί, erant coloris Xerampelini, hoc est, siccatis uitium frondibus similes, quæ apud Atrebates optimæ fiebant. Suidas Atrabaticas uocat. alij Atrabapticas, a coloris scilicet nigredine. Cel. Rhod. lib. 16. cap. 10.

ATREVS, a, um, ἀτρεῖος, adiectiuum est triũ syllabarum. Stat. 8. Theb. Imprecor, Atrei, si quid tibi sanguinis unquam.

ATREVS, dissyllabum, ἀτρεύς, Pelopis & Hippodamiæ filius, pater Agamemnonis & Menelai. Fratrem habuit Tyestẽ, qui fratris uxori stuprum intulit. Atreus fratri filium epulandũ apposuit. ob quæ facinora, sol, ne pollueretẽ, cursum retrorsũ dicitur cõuertisse.

ATRIA, oppidum fuit insigne Tuscorum, portum habens nobilem non procul a Padi hostijs: a quo uicinum mare Atriaticum uocatum, & postea Adriaticum. Plin. lib 3. cap. 16.

ATRIDES, ἀτρείδης, pluraliter Atridæ, arum, Atrei filij, Agamemnon & Menelaus. Virg 1. Aen. Atridas, Priamumq;, & sæuum ambobus Achillem. Ouid. 12. Metam. Non minor Atrides.

ATRICAPILLA, [*Capo nero,*] μελαγκόρυφος, auis ex ficedularum genere ita dicta, quòd summum eius caput nigrum sit. Fest.

ATRIENSES, [*Portiere, Vsciero,*] αὔλιοι, a Iureconsultis dicuntur, qui excubant ad atrium, qui & Adlimina uocantur & Atrienses.

ATRIENSIS, [*Camariero,*] αὔλιος, is cui creditur cura atrij: est autem seruus præcipuus in familia Cic. in Pis. Colum. li. 12. ca. 3.

ATRIOLVM, [*Cortile,*] αὐλίδιον, paruum atrium. Ci. ad Q. F. te in porticu scribere aiunt, ut atriolum fiat.

ATRIPLEX, ἀτράφαξις, Dioscoridi, herba est siluestris & hortẽsis, frigidæ & humidæ substantiæ. Atreplexũ ueteres dixere, teste Festo.

ATRITAS, atis, [*Nerezza, negrezza,*] μελανότης, nigredo. Plau. i Pœn. Ita replebo atritate, ut atrior multo fiet, Quã Aegyptij. Aliquãdo pro immanitate [*Crudeltà,*] Gell. atrorẽ dicere maluit, li. 2. ca. 26.

ATRIVM, trij, [*Cortile, corte della casa,*] αὐλή, prima pars domus, quæ continet mediam aream, in quã collecta ex omni tecto pluuia descendit, & in qua prisci (ut ait Cato) aperto ostio epulabantur, ubi etiam pecunias & cetera pretiosiora seruabant: seruosq;, quib. tanquam honoratioribus etiam custodiam committebant, Atrienses [*Cortegiani.*] appellabant. Vitr. li. 6. In urbe atria ꝓxima ianuis esse debẽt. Gel. l. 16. c. 5. Animaduerti quosdã opinari, uestibulũ esse partẽ domus priorẽ, quã uulgus Atrium uocat. Dictum Atriũ ab Atriatibus Hetruriæ populis, ut inquit Varro lib. 1. de Ling. Lat. quia id genus ædificij Atriæ primum in Hetruria sit institutũ: uel quòd a terra oriatur, quasi Aterriũ: uel quòd atrum esset ex fumo culinæ. in atrio enim tria erant habitacula, uestibulum, locus sportularum, qui & ipse Sportula dicebatur: ubi proponebãtur eo die, quæ dono danda erant: & culina. quanquam uestibulum proprie locus sit ante ædes. Vide suo loco.

ATROPATIA, ἀτροπατία Steph. altera est ex partibus Mediæ: ab Atropato duce, qui eam a Macedonum ui tutatus est.

ATROPOS, p.c. ἄτροπος, una ex tribus Parcis, dicta quasi immutabilis, quod ad nullius preces conuertatur. unde Parcæ.

ATROCITAS, is, [*Atrocità, crudeltà,*] ἀγριότης, crudelitas. Cice. 6. Ver. multitudo, atrocitate rei commota, senatum clamore coegit.

ATROCITER, aduerb. [*Crudelmente,*] ὠμῶς, crudeliter. Ci. pro Ros. Am. omnibus horis aliquid atrociter fieri uidemus.

ATROX [*Atroce, Crudele, Aspro,*] ἀγριωπός, asper, crudelis, ꝙ, qui atro uultu sunt, asperitatem & sæuitiã præ se ferunt. Ter. in Hec. Incredibili re, atque atroci percitus. Virg. 1. Geor. Ecce inimicus atrox magno stridore per auras Insequitur Nisus. Festus a Græco nomẽ hoc deriuat. quòd illi ἀτράκια, appellãt, quæ cruda sunt: siue ab eo, quod atroces nihil de se timeant: τρεῖν enim significat timere. unde & pro constanti quandoque ponitur [*Constante, Fermo,*] Hora. l. 2. Car. Ode. 1. Atrocem animum Catonis.

ATRVMOLVS, herba, satiuo apio multo maior. Græci propter magnitudinem ἱπποσέλινον, uocant.

ATTACVM, ἄττακον, Hispaniæ oppidum. Ptol. li. 2 cap. 6.

ATTA, ἄττα, ciuitas Arabiæ felicis. Ptol. li. 6. ca. 8.

• ATTABAS, & Numenius latrones eximij fuerunt.

ATTAE, teste Festo dicti sunt, qui per uitium crurum, aut pedum, plãtas a terra non subleuant, & atterunt magis terram quã ambulant. quod cognomen fuit Quinctio poetæ. Horat. lib. 2. Epi. Recte, necne crocum, floresque perambulet Attæ Fabula.

ATTAGEN, p.c. ἀτταγᾶς, Suidæ, ge. masc. & Attagena, æ, auis Asiatica inter nobilissimas, maxime uero, quæ i Ionia nascitur; & inter esculentiores aues præcipuo sapore. Plin. li. 10. cap 48. Mart. Inter sapores fertur alitum primus Ionicarum gustus attagenarum.

ATTALIA, æ, ἀττάλεια, Ste. oppidum est Aeolidis. Pli. li. 5. c. 30. Item alterum in Pamphylia. Ptol. li. 5. ca. 5. & Stra. li. 14.

ATTALVS, ἄτταλος, nomen Pergami regis, pecunia ditissimi, & splendida supellectile: a quo omnia magnifica, Attalica dicta, ut inquit Plin. lib. 8. ca. 48. Prop. Nec sit in Attalico mors mea nixa toro. hic cum liberis careret, populum R. testamento suo hęredem instituit. Fuit & Attalus nomen medici, de quo Plin. lib. 32. ca. 8.

ATTAMEN, [*Nondimeno,*] ἀλλ᾽ ἅμως, coniunctio, ex Ad & tamẽ, uerũ tamen Ci. in Epist. Attamẽ ne mirere, unde hoc acciderit. Aliquãdo etiam legitur diuisa. Idem 3. de Ora. si nequaquam parem eius ingenio, at ꝓ nostro tamen studio, meritã gratiã referre debemus.

ATTEGIAE, arum, [*Capanne,*] ἀττεγίαι, mapalia, & tuguria.

ATTEGRARE, ueteres dixerunt pro integrare, siue augere. Fest.

ATTEIVS PHILOLOGVS, libertinus, Athenis natus, quem Capito Atteius iurisconsultus, eius patronus, inter grammaticos rhetorẽ, inter rhetores grammaticum fuisse ait. eum iuuisse Salustium in componendo, auctor est Polio. coluit familiarissime Salustium, eoque mortuo, Polionem. Tranquillus.

ATTELABVS, ἀττέλαβος, paruę locustæ species, sine alis. Pl. l. 29. c. 4.

ATTELLANAE, ἀττελλανὰ δράματα, Latinæ sũt fabulæ, ab Attella Oscorum ciuitate sumptæ, in quibus ridiculæ personæ inducebãtur, & argumentis, dictisq; iocularibus respondebant satyricis fabulis Græcis Proprie autem Attellanicum dicebatur exordium. Liu. 7. Iuuentus ipsa inter se ridicula intexta uersibus factitare cœpit, quę exordia postea appellata, consertaq; fabellis potissimum Attellanis sunt, quod genus ludorum ab Oscis acceptum tenuit iuuentus.

ATTELLA, ἄττελλα, oppidum Campaniæ, inter Capuam, & Neapolim. nunc Auersam dicimus. Hinc Attellanus, a, um. Cic. Cluuio, De agro uectigali municipij Attellani. Et, Attellanius a, um. Ci. 2. de Diu. Fatum Attellanio uersu irrisum uidetur.

ATTEMPERO, as, [*Accommodare,*] προσάπτω, adapto. inde Attemperate, tempestiue. [*A tempo,*] Ter. in And. attemperate uenit hodie in ipsis nuptijs.

ATTENDO, [*Attendere, auertire, considerare,*] προσέχω, aduerto, cõsidero, & quasi animum intendo. Ponitur interdũ absolute. Ci. 2. de Inuen. Si diligenter attendimus, hæc apta esse inter se intelligemus. Nõnunquam cum accusatiuo. Ibidem: Hoc oportebit attendere. Suet. iunxit datiuo: Inter liberales disciplinas attendit iuri [*Studiare,*] id est, operam dedit. Cum præpositione Ad [*Auido, cupido, inchinato,*] Ter. in Ad. Nimium ad rem in senecta attenti sumus. Animũ attendere, pro intendere. Cic. 3. Offi. Cum animum attẽderis, turpitudinem uideas adiunctam. Hinc Attentos dicimus auditores, qui ad ea, quæ dicuntur, intendunt animum. Ci. de Na. Deo. Præbebo me tibi attentum contra Stoicos auditorem [*Diligente,*] Attẽtum patremfamilias, consideratum, prudentẽ. Ci. pro Quinctio. paterfamilias, & prudens, & attentus. Attentam uitam, pro diligente & curiosa. Cic. pro Rosc. Amer. Hæc attenta uita, & rusticana.

ATTENTE, aduer. [*Attentamente, con attentione,*] φιληκόως, animo intento. Ci. ad Catonem. Scis, quam attente te audire soleam.

ATTENTIO,

ATTENTIO, [*Attentione*,] προσοχὴ, contentio animi ad discendum. Cic. 3. de Orato. quæ sunt in cura, attentione animi, cogitatione.

ATTENTO, as, [*Tentare*,] πειράω, frequéter této. Pli. 1 Præfat. li. 6. Qui attétauerit. Ci. in Or. Melius præterire, quàm attentatū deferere.

ATTENVATE, aduerbiū. Ci. de Clar. Ora. Oratorū bonorū duo genera, unum attenuate, presseq; alterum sublate, ampleq; dicentium.

ATTENVATIO, onis, ad Heren. lib. 4. attenuatio suspicionis.

ATTENVO, as, [*Assottigliare*,] λεπτύνω, subtilem facio, minuo. Ouid. 3. Trist. Curas attenuare Meas.

ATTERO, atteris, attritum, [*Fregare, stroppicciare*,] προστρίβω, est rem aliquam ad aliam terere. Pli. li. 9. ca. 5. Anguillæ atterunt se scopulis. Est & cōminuere, frāgere. [*Rompere, diminuire*.] Col. l. 5. c. 6. De missū palmité ifecior atteret. Vir. 4 Ge. Surgentes atterat herbas.

ATTESTOR, aris, [*Chiamare per testimonio*,] προσμαρτυρέω, testem uoco. Cic. pro Mil. te Magne tamē attestaretur. Idem est Antestor. uide suo loco. Ponitur etiam pro testimoniū dicere & affirmare. Pli. in Præfat li. 4. Hoc attestabitur uel inimico iudici se approbari posse.

ATTEXO, is ere, attexui, attextū, [*Tessere appresso, aggiugnere*,] προσυφαίνω, adiungo. Ci. de Vniu. ad immortalem partem attexitote mortalem. Cæsar. Pinnæ ex cratibus attexuntur.

ATTHIS, idis, Ἀτθίς, Cranai filia, a quo regio Attica, ut quidam putant, dicta, cum prius Actica ab Actæone diceretur, siue ab Actæo rege, ut Fauorino, & Lycophroni placet: siue ab ἀκτὴ, littus: quō ea regio, ut ait Stra. magna ex parte littoralis sit. Præcipuæ regionis huius ciuitates fuerunt Athenæ, Eleusis, Marathon. Atthidem præterea poetæ Infciniam appellant, s'd fabulam respicientes, qua Philomela, Pandionis Atheniensium regis filia, in hanc auem dicitur conuersa. Martialis: Multisona feruet facer Atthide lucus.

ATTICA, æ, Ἀττικὴ, regio Achaiæ. uide Atthis. nam eadem est.

ATTICE, ἀττικῶς, Ci. de opt. or. ge. Bene dicere, est Attice dicere.

ATTICISMVS, ἀττικισμὸς, Attici sermonis elegantia. Cic. de Clar. Ora. Ille Latinus Atticismus ex interuallo regustandus.

ATTICISSO, as, ἀττικίζω, Attice loquor. Plau. Non atticissat, sed Sicilissat. nam ut Attici inter Græcos omnes ornatissime loquebantur, ita Siculi omnium pessime. unde Cic. Cæcilium irridet, quod linguam Græcam non Athenis, sed in Sicilia didicisset.

ATTICVS, ca, cum, ἀττικὸς, Cic. de Na. Scito sermone, & Attico loq.

ATTIGO, [*Attingere, toccare*,] fine, n, idem quod attingo. nā & Tango & Tago dicimus. Plau. in Most. Abscedite, telis ne attigite.

ATTIGVVS, [*Prossimo*,] προσεχὴς, proximus, ab attingēdo. Apul. l. 4.

● ATTILIVS, Regulus cos. Ro. captus à Carthaginiensibus, cum Romam missus, permutationem captiuorum dissuasisset, ab hostibus, ad quos redijt, crudelissime necatus est.

ATTINET, [*Partenere*,] προσήκει, pertinere. Ter. in Ad. Quod ad te attinet. Aliquando est in manibus tenere [*Tenere in mano*.] Plau. in Capt. Cultros attinet.

ATTINGO, is, attigi, attactum, [*Toccare leggiermente*,] ἅπτομαι, leuiter tango. Terent. in Ad. Tetigi ne tui aliquid: Si attigisset, ferres lfoetunū. Hinc Attactus, us, [*Alzare. Toccamento*.] uerbale. Vir. 7. Ac. Il le inter uestes & leuia pectora lapsus Voluitur, attactu nullo.

ATTOLLO, is, eleuo, erigo [*Alzare*,] ἐπαίρω, Liu. Cum se quisque attollere uellet. Aliquando pro Aufero [*Torre, rubbare*,] Pac. Cullodice istum, ne cum quis attollat. Aliquādo pro affero. Plau. in Casi. Quid si propius attollamus signa? Facit præteritum attuli.

ATTONITVS, [*Stupefatto, attonito*,] ἐκπεπληγμένος, consternatus, fulmine, aut morbo subitaneo stupefactus. Seruius: Attonitus dicit, cui casus uicini fulminis, & sonitus tonitruum dat stuporē. Vir. 3. Aenei. Talibus attonitus uisis ac uoce deorum. Deductum a uerbo attono: quo usus est Ouid. in Epist. Phædræ ad Hyppolitum: Numine contactas attonuere suo. Attonite, aduerb. Pli. lib. 30. ca. 1.

ATTRAHO, his, [*Trarre, & tirare*,] προσέλκω, ad me traho. Cic. At. malum quod uitare poteras, accersis, atque attrahis.

ATTRECTATVS, us, uerbale. Ci. 2. Tus.

ATTRECTO, [*Maneggiare*,] ψηλαφάω, manibus tracto. Ci. de Arusp. Res. attrectare contaminatis manibus. Et Virg. 2. Aen.

ATTREMO, is, ere, ad uocem alicuius contremiscere. Sta. 8. The.

ATTRIBVO, is, [*Assegnare, attribuire*,] προσνέμω, assigno, ascribo, tribuo. Liuius. Ceterorum curam tuendorum Quæstori attribuit. Vn de attributæ pecuniæ, quas nōs assignationes dicimus. Vnde tributum, ꝙ pecunia, populo imperata, tributim a singulis exigebatur.

ATTRIBVTIO, nis, Cic. Att. ait enim attributionem in iuit.

ATTRITVS, tior, tissimus. nomen est partic. Ci 6 Ver. ut eius mentū paulo sit attritius. Attritæ opes, apud Liuium pro imminutæ.

ATTRITVS, us, uerbale. Plin. lib. 8. cap 45. attritu petræ.

● ATTILA, rex Hunnorum, qui flagellum Dei dictus est.

● ATVACVTVM, Ἀτουάκουτον, urbs est inter Tungros, post Tabullam flumen sita. Ptol.

ATYS, Ἄτυς, apud poetas pueri formosissimi nomen, quem Cybele sacris suis præfecit ea lege, ut perpetuo castitatem cōseruaret. sed cū postea Sangaritidem nympham cōpressisset, ab irata dea i furoré actus: cumq; manus sibi afferre conaretur, miseratione Cybeles in pinum arborem mutatus est. Ouid. li. 10. Metam. Atys alius fuit Crœsi, Lydię regis filius, qui cum antea semper mutus fuisset, in eo tandem prœlio, quod Lydis seruitutem attulit, cum Cyri militem uideret sublato ense patri suo cædem illaturum, linguæ uinculum abrupit, clamoréq; uoce patris sui interitum deprecatus est. Hero. lib. 1. Atys alius fuit ex Hercule & Omphale prognatus, cui filium habuit Lydum, a quo Lydia dicta est & Tyrrhenum, a quo Tyrrheni appellati sunt, de quibus Stra. lib. 5.

ATYPVS, pi, ἄτυπος, qui nō satis expedito plectro linguæ utitur, qua si aerem non feriens. Gell. li. 3 cap. 2. Balbus autem & atypus uitio si magis, quàm morbosi. & Iurisconsulti de Aedilit. edict.

A ANTE V

AV, interiectio cōturbatæ mētis. Ter. in And. Dictura ne quod rogo? M. Au. Au, interiectionem esse silentium iniūgētis, docet Linacer.

AVANTICI, Ἀυαντικοὶ, populi Heluetijs finitimi. Ptol. lib. 2. cap. 9.

AVARE, πλεονεκτικῶς, tenaciter. Cic. 3. Offic. auare, iniuste.

AVARITAR, pro auide. Pla. Curc. inurgitat merum auariter.

AVARITIA, φιλαργυρία, Cic. 4. Tus. Auaritia est opinatio uehemēs de pecunia, quasi ualde expetenda sit.

AVARITIES, tiei, idem, Lucr. auarities, & honorum cæca cupido.

AVARICVM, oppidum fuit Biturigum, flumine & paludib. cinctum.

AVARVS, [*Auaro, auido, ingordo*.] φιλάργυρος, quasi auidus æris, dictio, ut Gellio placet, ab auendo dicta. Et semper in reprehensione est. Auidus uero ab auendo, etiam in laude ponitur. Sal. Laudis auidi, pecuniæ liberales erant. Hor. e. epist. Semper auarus eget.

AVCEPS, cupis, [*Vccellatore*,] ὀρνιθοθήρας, qui uel quæ aues capit. Col. lib. 8. cap. 10. Pla. Asin.

AVCTARIVM, rij, [*Accrescimento*,] ἐπίμετρον, quod super mensuram, uel pondus iustum, uel iustum pretium adijcitur. Plautus: Auctariū adijcito uel mille nummum plus, quàm poscet.

AVCTIFICVS, p. e. adiecti [*Quello ch'accresce*,] αὔξιμος, quod auget. Luc lib. 2. auctifici motus.

AVCTIO, nis, [*Aumento, accrescimento, uendita al incanto*,] αὔξησις, ab augeo, significat augmentum. Vnde et ponitur pro uēditione, quæ fit per augmentum pretij, cum fit publica rerum priuatarum uenditio, & res traditur plus offerenti. Iuue. Si coniugis auctio fiat.

AVCTIONARIVS, adiect. ut Auctionaria atria, in quibus auctio fiebat. Cic. de Lege Ag. Vt in atrijs auctionarijs auctionentur.

AVCTIONOR, pen p. [*Vendere all'incanto*,] ἐκτιθέναι πρὸς τὸ πωλεῖν, per auctionem uendo. Cic. pro Quinctio: hominem deterret, ne auctionetur.

AVCTITO, as, frequentatiuum ab aucto: ut, Auctitare pecunias fœnore. Tacitus.

AVCTO, as, [*Accrescere*,] αὐξάνω, ab augeo. Pla. in Amph. auctare perpetuo lucro.

AVCTOR, [*Autore*,] ab augeo, fœmininum est auctrix. Cice. 2. Offic. Apud Homerum, optimum auctorē, nulla talis est de Vlysse suspicio Est autem non qui opus aliquod facit, sed qui princeps est, & primus iubet ut aliquid fiat, aut inductor, persuasorve: [*Cagione, capo*,] Cic. lib. 3. Offic. huius deditionis iPse suasor & auctor fuit. Significat & promissorem [*Promettitore*.] Liu. lib. 2. Auctores sumus tutam ibi maiestatem Romani nominis fore. Item denunciatorē. [*Nuntio*,] Idem: Iisdem auctoribus cognitum est, Aequos bellum apparare. Similiter approbatorem. Idem. lib. 3. legum latarum patres auctores.

AVCTORITAS, [*Autorità*,] αὐθεντία, potestas rebus gestis, aut uirtutis opinione comparata. Cic. & alij.

AVCTORARE, [*Obligarsi alcuno con sagramento*,] στρατεύω, est aliquem aut sacramento, aut præmio obligare, & habet o, productum. Sue. De legendo, uel auctorando milite. Hinc Auctoramentū [*Obligatione*.] obligatio. Ci. lib. 1. Offic.

AVCTORATVS, [*Obligato, mercenario*,] ἀνούμενος, auctoramento obligatus, mercede conductus. Huic opponitur Exauctoratus, aucto camento solutus.

AVCTVM, uocabatur spacium cicei, quod supra definitum modum uiatoriæ adiungebatur. Festus.

AVCTVS, us, uerbale, [*Accrescimento*,] αὔξησις, Li. 4. ab urb. Cuius res præmium sit in ciuitate, eam maximis semper auctibus crescere.

AVCVPATORIVS, a, um, [*Cosa che appartiene à pigliar uccelli*,] ἰξευτικὸς, quod ad aucupium pertinet. Vnde Aucupatorij calami.

AVCVPATIO, & Aucupium, [*Vccellagione*,] ὀρνιθοθηρία, auium captio. Pla. in Asi. Hic quæstus aucupij simillimus est. Per translationē accipitur pro illecebris. Cic. de Ora. delectationis aucupium.

AVCVPOR, p. c. depon [*Vccellare*,] ἰξεύω, aues capio. transfate artificio quodā quæro. Aucupari gratiā alicuius. Ci. ad Lucceiū li. 5. Aucupari ramusculos imperitorū hominū. Ci. li. 3. de Leg. Reperitur & Aucupo, as, uoce actiua. Plau. Most. nunquis sermonē nostrū aucupet.

AVDACIA, [*Audacia, ardire*,] θράσος, securitas qua quis malum neque futurum, neque præsens horrescit. Et fere accipitur in malam partem pro nimia confidentia. Ci Nec uires eis, nec audacia, nec tela defuere. Salustius: Audacia pro muro habetur.

AVDACTER,

AVDACITER, & AVDACTER, per syncopen, [*Audacemente,*] θρασέως. Ci. pro Roscio, multa audaciter fecisti.

AVDACVLVS, dimin. Gell. reprehensor audaculus uerborum.

AVDAX, [*Audace, ardito,*] modo fidens dicitur, τολμητὴς. Vir. 5. Aen. Quique pedum cursu ualet, & qui uirib. audax. Modo temerarius. [*Scelerato,*] Plaut. Pergin' audax hoc facinus persequi.

AVDENTER, aduer. [*Audacemente,*] θρασέως, audacter. Tacit. lib. 4.

AVDEO, des, ausus, sum [*Ardire, esser audace,*] τολμάω. Plau. Vix domo egredi audet. Iungitur aliquando cum accusatiuo. Oui. lib. 6. Metam. nihil est, quod non effræno captus amore Ausit. Ausum, ausi [*Ardimento,*] nomen substantiuum. Vir. 7. Aen. Ausi omnes imma ne nephas, ausoque potiti.

AVDENTIA, æ. Ci. de Sen. facit sibi audientiam deserti senis oratio.

AVDIO, is, iui, tum [*Vdire,*] ἀκούω. Vir. audiendi uocabulum etiam ad ea transtulit, quæ auribus & sensu carent. 1. t. Ge. Fertur equis auriga, neq; audit currus habenas. Interdum est audita petenti concede re. Vir. 9 Ae. Audijt, & genitor cæli de parte sinistra Intonuit læuũ. Interdũ credere [*Credere,*] Ci. 10 Tus. Nec Homerum audio, qui Ganymedem a dijs raptum ait. Interdũ præcipienti parere, [*Vbidire,*] & hoc tam cũ accusatiuo, quam cum datiuo. Ci. Curioni. Audies te nam audire præcepta alicuius dicimus, cũ eis paremus. Cũ datiuo. Idẽ: Et audiẽs esset huic ordini, id est, obediẽs. Inuenitur & cũ aduerbio bñ ꝓ laudor Te. Benedictus si certasset, audisset bene.

AVDITIO, [*Lo udire,*] ipse audiẽdi actus, ἀκρόασις. Ci. 5. de Fin. fabel larum auditione ducuntur. Dicitur & audientia [*Vdienza,*] pro eodem Pla. Exurge præco, fac populo audientiam, id est, fac ut popu lus audiat. Ci. t. Ver. quantam audientiam orationi meæ improbi tas illius factura sit. Hinc Auditiuncula, dimi. Gel. l. 13. ca. 18.

AVDITOR, ris, [*Vditore,*] ἀκροατὴς, qui audit. Ci. Att. li. 10. quos Saluius bonos auditores nactus, in conuiuio legat.

AVDITORIVM, [*Auditorio,*] ἀκροατήριον, locus ubi audit præceptor, aut orator. Quin. li. 2 ca. 11. Sed cuius rei gratia plenum sit auditorium. Per metonymiam accipitur pro ipsa auditorum turba [*Vditori,*] Pli. in Epi. frequenti auditorio inter se coram mulct iocabantur. Etiam pro foro & Tribunali ponit [*Palazzo della ragione,*] Paulus in l. contra de re iud. Is qui ad maius auditorium uocatus est, si litem inchoatam deseruerit, contumax non uidetur. Et pro schola [*Schola,*] rhetorum grammaticorũ, philosophorum, in qua discipu li præceptorẽ audiunt. Qu. l. 10. c. 1. alia ratio est fori & auditorij.

AVDITVS, us, [*Vdito,*] ἀκοὴ, sensum audiendi significat. Ci. pro Marc. Vereor ne hoc quod dicam, non perinde intelligi auditu possit, ac que ego ipse cogitans sentio.

AVE, χαῖρε, uerbum defectiuum: in secunda persona singulari Aue, & plurali Auete: in infinitiuo Auere, teste Diomede l. t.

AVEHO, is, [*Condurre,*] ἀπάγω, abduco, alio ueho. Ter. in Adelph.

AVELLANA, næ, [*Nocciuola,*] λεπτοκάρυον, nux coryli arboris, alio nomine nux Pontica. Primum autem dictæ sunt Abellinæ ab Abellino Campaniæ oppido, quod a Virgilio appellatur Abella, a Silio Auella. Pli. li. 15. ca. 22.

AVELLO, lis, li, & auulsi, auulsum, [*Sbarbicare, stirpare a forza, spiccare,*] ἀποσπάω, a loco uello, abstraho. Ci. Senect. poma ex arborib. si cruda sunt, ui auelluntur [*Tirare,*] Vir. 2. Ae. Fatale aggressi sacrato auellere templo Palladium. Hinc Auulsor, & Auulsio. Pli. li. 17. ca. 10. Et lib. 9. cap. 45.

AVENA, æ, [*Auena,*] p. p. βρῶμος, herba nota ex frumentaceo genere, equorũ præcipue pabulis nascẽs, tritico folijs & culmo similis, semen habens eiusdem nominis, ẽ summo pendens culmo.

AVENARIA, cicadæ species. nonnulli frumentariam uocant, quia simul cum frumentis arescentibus apparet. Pl. l. 11. c. 27.

AVENIO, onis, Αὐενίων, Steph. oppidum Narbonẽsis Galliæ ad Rhodanum, Pontificiæ ditionis. siquidem Clementi sexto hanc urbẽ uendidit Ioanna Siciliæ regina. Volater.

AVENTINVS, ni, p. p. αὐεντῖνος. unus ẽ septem urbis Romæ mõtibus cuius radicem Tyberis præterlabitur, dictus ab auibus, ut ex sententia Næuij refert Varro. Est & adiectiuũ Auẽtinus, a, um, ut est Arx auentina, apud Oui. 6. Fast. & Auentinum iugum apud eũdẽ. lib. 3.

AVEO, es, [*Desiderare, appetire,*] γλίχομαι, sine præterito, & supino, cõcupisco. Ci. Att. li. 2. Valde aueo scire, quid agas. Auere etiam a nimia cupiditate pro gaudere ponitur. unde salutantes Aue, χαῖρε, dicimus, id est, lætare. Auens, particip. Hor. 2. Serm.

AVERNALIS, le, adiect. ut, Aquæ auernales. Hor. 5. Epod. Auernales nymphæ. Oui. 5. Metam.

AVERNVS, ἄορνος, ge. mas. in plurali Auerna, orum, lacus Campaniæ, prope Baias, quem locum Plutoni dicatum, & inferorum limen esse rudis uetustas credidit. unde & pro inferorum sede a poetis usurpatur. Dictus auernus, quasi ἄορνος, hoc est auib. carens, siue quod aues superuolantes graui eius odore enecent, siue quòd sulphureæ exhalationes aerem usq; adeo extenuent, ut aues sustinere nõ possit. Lu. l. 6. Principio quod auerna uocant nõ nomen id ab re Impositum est, quia sunt auibus cõtraria cunctis. Str. l. 6. Contiguus Baijs Lucrinus adest sinus, intra quem Auernus est. Auernus a, um, adiect. Vir. 2. Geor.

AVERRVNCARE, [*Rimouere, scacciare,*] ἀποτρέπειν, auerto, depello. putatur a runcando deductum: quod est, herbas, uel frutices noxios, ex agro euellere. Li. 8 Placuit ad auerruncãdam deum irã uictimas cædi. Inde Auerruncasso, pro eodem. Lucil. l. 16. Dij monuerint meliora, atque amentiam auerruncassint tuam.

AVERRVNCVS, ci, ἀποτρόπαιος, dei nomen erat apud Romanos, qui mala auerruncare, hoc est, depellere, atq; auertere putabatur. Cuiusmodi apud Græcos habebantur Hercules & Apollo, quos idcirco ἀλεξικάκους, ἀποτροπαίους, καὶ ἀποτροπαίους, appellabant. Pacuuius apud Var. l. 6. de Lin. La. Deus qui meis reb. præest Auerrũcus.

AVERSA VENVS, κατὰ πυγισμὸν, dicitur præposterus coitus, qui est execrandus. Iul. Ca. de Clodio Albino: Mulierarius fuit auersæ ueneris semper ignarus.

AVERSOR, aris, [*Abominare, uolger il uolto in altra parte,*] ἀποστρέφομαι, detestor, abominor, ab aliqua re, quam odio habeo, uultũ auerto. Oui. in Fast. Officioq; leuem non auersatus honorẽ [*Odiare,*] Col. nec rubos auersatur capra. Auersatio [*Odio,*] uerbale. Quin. li. 8. c. 3. Auersor pecuniæ publicæ. Ci. in Ver.

AVERSVS, a, um, [*Quello che uolge le spalle uer noi,*] ἀπεστραμμένος, qui faciem a nobis euertit, tergumq; ostẽdit, cuius antitheton est Aduersus, ἐναντίος, qui faciem, anterioremq; corporis partem nobis obiectam habet. Ci. 3. de Ora. Aduersus, & auersus impudicus es. hoc est, ab interiore parte, & a posteriore. Si hostes aduersos aggredi dicimur, cum eos a fronte inuadimus, auersos autem, cũ fugientes a tergo adorimur. Per metaphoram Auersum uocamus iratum, iniquum, contrarium, & male cupientem, [*Irato, nimico, contrario,*] Ci. At. li. 8. Deos auersos esse a salute populi R. Vir. 4 Ae. Talia dicentẽ iamdudũ auersa tuetur. Vbi Ser. Auersa, inquit, hoc est, irata. nam si intueretur, quomodo auersa, nisi irata?

AVERTAE, tarũ, sunt lora (ut Bud. scribit in Anno. Post.) latiora, quæ per terga equi iugalis excurrunt sub alis eius succincta. Accursius Auertam, equorum pectorale uult esse, ita dictum, quòd auersum collocetur. Alciato placet, hoc uocabulo ornamentum capitis intelligi, qua habenæ figuntur: & id quoque ab auertẽdo, quòd equi per eam uertantur, prout sessori uisum est.

AVERTO, tis, [*Rimouere, uolgere altroue,*] ἀποστρέφω, alio uerto, amoueo. Vir. 1 Ae. Ne posse Italis Teucrorũ auertere regem? Huius antitheton est Aduerto. Vnde aduertere oculos, uel mentem, dicimus, pro ad rem aliquam aciem oculorum uel mẽtis intẽdere [*Riguardare, considerare,*] Auertere autem est remouere & aliorsum flectere. Ci. de Am. Tu uelim animum parumper a me auertas, Læliũ lo qui ipsum putes. Est item Auerto nonnunquam idem, quod interuerto, hoc est, efficio, ne res ad eum perueniat, cuius est. Ci. 3. Ver. Is auersa pecunia publica aufugit. Idem in frumentaria: Frumentum auersum a rep. abreptum ab aratoribus.

AVFEIA AQVA, olim dicta, quæ postea Martia dici cœpit, omnium aquarum toto orbe, Plinio teste, clarissima, frigoris salubritatisq; laude ceteris prælata: oritur in ultimis montibus Pelignorum, trãsit Marsos & Fucinum lacum; mox specu mersa, in Tyburtino se aperit, nouem passuum millium fornicib. perducta. Primus eam in urbẽ ducere auspicatus est Ancus Martius, unus ẽ regibus: postea Q. Martius rex in prætura: a quibus Martia aqua nomẽ accepit, cũ antea Aufeia diceretur. Hæc fere. Pli. li. 31. ca. 3.

AVFERO, aufers, abstuli, ablatum, [*Togliere,*] ἀποφέρω, ex Ab & Fero significat tollere. [*Portare,*] Ter. in And. Vos istæc intro auferte. Ci. 3. de Fi. Commẽtarios quosdam Aristotelicos ueni, ut auferrem.

AVFIDENA, æ, p. p. Αὐφιδήνα, oppidum est i quarta regione Italiæ. Ptol. li. 3. c. 1. Hinc aufidenates populi. Pli. li. 3. c. 12

(gressus est.

• AVFIDIVS, cognomento Lurco, qui primus saginare pauones ag-

• AVFIDIVS Bassus, nobilis historicus, fuit Quinctiliani ætate: & de rebus Germanicis historiam conscripsit.

AVFIDVS, di, p. c. Αὔφιδος. Stra. fluuius in Hirpinorum montibus nascens, & præter Canusium in mare Adriaticum influens.

AVFVGIO, is, p. c. [*Fuggire altroue,*] ἀποφεύγω, alio fugio. Ter. in Hec. aufugerim potius, quàm redeam. Inuenitur aliquando accusatiuo iunctum. Ci. 1. de Nat. Deo. Andromeda aufugiens conspectũ mœsta parentis. Sæpe etiam absolute, & sine casu. Idem in Epi. ad Varinium. Dionysius, cum multos libros surripuisset, aufugit. Interdum cum ablatiuo mediante præpositione A, Ab, uel Ex. Liui. ex eo loco, ubi pugnatum est, aufugerat.

AVGA, æ, uel Auge, es, uel Augæa, æ, αὐγὴ, mater fuit Telephi, quam Euripides dicit ab Aleo patre (cũ ab Hercule corrupta deprehẽderetur) in urna quadã cũ Thelepho filio impositã, & in mari demersam esse. sed Palladis prouidentia urnã ad Caici ostia trãsmissam euasisse, & Augen a Teuthrãte exceptã, eidẽ nupsisse, illumq; Thelephum pro filio educasse & regni successorem instituisse. Str. l. 13. Aliter Diodorus li. 5. Auge (inquit) mater Telephi fuit ex Hercule, quæ a patre grauida deprehẽsa, nauclero cuidã tradita est submergenda. sed antequam ad mare perueniret, urgẽte tempore partus, Telephum peperit, quem inter uirgulta abdit, qui postea inuentus a pastoribus Coritho regi datus est, & Telephi nomine appel latus,

latus, quòd a pastorib. inuentus esset pendens ab uberibus ceruæ. Auge uerò à mercatoribus, qui illá a nauclero dono acceperant, i Cariam ad Teuthrantem regem delata est, ubi postea a Telepho filio fuit agnita.

• AVGASII, populi sunt inter Massagetas Steph.

• AVGEAS, αὐγέας, Atheniensis comicus fuit. Suid.

• AVGEAS, rex Eleorum, quem Hercules sustulit.

AVGEO, es, xi, auctũ, [*Accrescere, far maggiore.*] αὔξω, amplifico, addo, accessionem facio: & tum ad res, tum ad personas refertur. Ad personas. Ci. Bruto: Auctus Antonij beneficij est. Ad res. [*Moltiplicare,*] Idem in Verr. locupletissimi cuiusque cẽsus extenuarãt, tenuissimi auxerant. Hinc Adaugeo & Exaugeo. Ab Augeo fiunt Aucto, as: Auctus, a, um, Auctus, us, Auctor, & Augesco, scis.

AVGESCO, cis, [*Accrescere, aumentare, ingrossare,*] αὐξάνομαι, cresco, incremẽtum accipio, Sumitur enim passiue, & semper intrãsitiue ponitur Pli. lib. 11. Augescunt corpora dulcibus, atque pinguibus. Ci. de Sen. succo terræ, & calore solis augescens.

AVGIA, siue Augea, pen. pro. αὐγεία, Steph. nomen duarum urbium, unius in Locride, cuius in Catalogo nauium meminit Homerus, alterius in Laconia.

AVGIFICO. Ennius: Et tabes numero augificabit suos.

AVGMEN, inis, [*Accrescimento.*] αὔξησις, augmentum. Luc. libr. 3. Perfectum corporis augmen. Augmine donare [*Accrescere,*] pro augere. Idem lib. 2.

AVGMENTO, as, [*Accrescere,*] συναύξω, augeo. Hinc cosugmento.

AVGVR, auguris, [*Augure, indouinatore,*] οἰωνοσκόπος, q. ex uolatu, aut cãtu auium futura diuinat: ita dictus, teste Festo, ab auium garritu, siue à gestu earum, quem augures solent obseruare. Ci. in Ca. Augurque cũ esset, dicere ausus est, optimis auspicijs ea geri, quę pro reip. salute gererentur. Hinc Augurium [*Augurio,*] pro ipsa diuinatione, quasi Augerium dictum, uel Auigarriũ: pro quo antiquissimi etiam Augurũ dixerunt, per tres syllabas, ut Accij testimonio confirmat Nonius. Erant autem tria diuinationis genera in auib. nam aliæ uolatu, aliæ cantu futura prædicebant: & illæ quidẽ præpetes, hæ oscines dicebantur. Erat & tertium genus ex illarum pastu, cum pullis gallinaceis e cauea depromptis esca porrigebat. Si enim ita auide edebant, ut cibus ore excidens terram pauiret, hoc est, feriret, tum auspicanti tripudium solistimum nunciabatur, & feliciter cessurũ quicquid ille animo concepisset: contra, omnia infausta portendebantur, si escam non caperent. Sumitur etiã latius Augurij nomen pro quauis diuinatione. [*Indouinatione,*] Ci. 4. Phi. O mea frustra uerissima auguria rerum futurarum.

AVGVRACVLVM, raculi, οἰωνοσκοπεῖον, ueteres dicebant, quam nos arcem uocamus, quòd ibi aues publice auspicarentur.

AVGVRALIS, le, οἰωνοσκοπικὸς, ad augurem pertinens, ut Auguralis cœna, quæ & Adiicialis dicitur. Var. 3. de re rust. cap. 6. & Cice. ad Gallũ. Augurales libri, Auguralia insignia. Porta Auguralis. Tacitus li. 2. Nocte porta egressus augurali. Augurale insigne augurum. Sene. de Tranquil. uitæ. cap. 11. Vir auguralis. Ci. de Cla. Ora. Auguralis uirga, baculus erat breuis, qui & lituus appellatus est.

AVGVRATIO, onis, [*Indouinatione,*] οἰωνοσκοπία, ipse augurãdi actus. Ci. 3. de Diui. Quæ ista auguratio est ex passeribus?

AVGVRATO, [*Per augurio,*] aduer. per augurium: ut Auspicato, per auspicium. Liu. lib. 1. Accitus Numa, sicut Romulus, augurato in urbe condenda.

AVGVRATVS, us, οἰωνοσκοπική, dignitas auguris. Cice. 2. de Diuina. cum teneret scientiam auguratus. Ibidem: Lituus iste uester, quod est insigne auguratus.

AVGVRIVS, a, um, οἰωνοσκοπικὸς, idem quod auguralis. Ci. epi. lib. 2.

AVGVRO, as, auguror, [*Augurare, indouinare,*] οἰωνίζομαι. Virg. lib. 9. siquid ueri mens augurat, opto. Hinc Inauguro, & Exauguro, cõtraria. nam inaugurare est per augurium cõsecrare: exaugurare, quod inauguratum erat, profanum facere. Cice. de Antonio, Phil. 2. cur non inauguraret? sume diem: uide, qui te inauguret.

AVGVROR, p. c. οἰωνοσκοπῶ, ex auium cantu, gestu, uel pastu futura diuino. latius accipitur, pro quouis modo conijcio. [*Imaginare, indouinare,*] Regit, uel accusatiuum. Ci. 1. de Diui. 1. Calchas ex passerum numero belli Troiani annos auguratus est. Vel ablatiuum. Idem Attic. quantum coniectura auguramur. Item cum præpositione De. Idem in Brut. quid de illo augurer, lubet dicere. Et cum Ex. Idem Cecin. Non igitur ex alitis uolatu, nec ex cantu sinistro oscinis tibi auguror.

AVGVSTA CAESAREA, αὐγοῦστα καισάρεια, urbs supra Iberum. Distat a Numantia ad 80. stadia uulgus Hispanorum Saragossam uocat.

AVGVSTA Emerita, ciuitas Lusitaniæ, a militibus emeritis conditoribus, & Augusto nomen sortita. nam, ut Diomedes refert, cũ Augustus, Cantabris & Asturibus deuictis, in Italiam rediret, reliquis milites emeritos, ijsque, ut in Lusitania Augustam Emeritam conderent, permisit.

AVGVSTA Vindelicorum, Germaniæ urbs celeberrima, ad Lycum amnem sita, quam Germani sua lingua Augspurg uocant. Augusta Treuirorum, est metropolis Treuirorum ad Mosellam flumen sita Vulgo Triere a Germanis dicitur, a Gallis Treues.

AVGVSTALE, is, [*Palazzo de magistrati,*] πραιτώριον, domus principis, uel magistratus, a recentioribus appellata, quæ a ueteribus Prætorium. In castris quoque imperatoris tabernaculum Augustale dictum legimus.

AVGVSTALES, teste Vegetio libr. 2. Rei militaris dicebantur, qui primos in bello ordines ducebant: quod ab Augusto ad id munus essent delecti.

AVGVSTE, aduerb. [*Santamente, religiosamente,*] σεβασμίως, sancte, pie, religiose. Ci. 2. de Nat. Deo. quẽ nostri maiores auguste, sanctéque liberum cum Cerere & Libera consecrauerunt. Dicere de religione augustius. Cic. de Clar. Orat.

• AVGVSTODVNVM, Heduorum metropolis, quam Galli Austum, uocant. obseruatione colamus.

AVGVSTORITVM, αὐγουστόριτον, Ptolem. urbs Pictonum, Gallice Poictiers.

AVGVSTVS, a, um, [*Augusto, degno di reuerenza, reuerendo.*] σεβάσμιος, dignus quem religiosa quadã ueneratione, & unde Augusta tẽpla, augusta forma. Oui. 1. Fasto. Augusta uocantur Templa, sacerdotum rite dicata manu. Cic. 5. Tuscu. Ex hoc Platonis quasi quodã sancto, augustoque fonte, nostra manabit oratio. Sed & Octauius Cæsar primum, indeque reliqui ab illo Cæsares, Augusti, σεβαστοὶ, cognominati. Item, quia mense Sextili Octauius Cæsar primum consulatum inijt, triumphos in urbem intulit; Aegyptus quoque hoc mense in potestatem populi R. redacta, & finis ciuilib. bellis impositus, placuit senatui, ut qui ante Sextilis, deinde Augustus appellaretur, ut qui imperio felicissimus fuisset.

AVGVSTAE, [*Imperatrici,*] coniuges dicebantur imperatorum: Diuæ autem, post mortem tantum. Augustarum nomina hæc sunt. Liuia Augusti, Agrippina Agrippæ filia, uxor Germanici, Lepida Galbæ, & aliæ quas numerat Volater. lib. 14.

AVIA, æ, μάμμη, patris uel matris mater. Hinc Proauia, Abauia, Atauia, Tritauia, deriuari deberent; ut ab auo fit proauus, abauus, atauus, tritauus; auiam nominat. Cice. ad Att. & Persius Sat. 5. in oratione autem de arusp. resp. mendose legitur, Atauia manibus, quod in Aldinis, (ab Aldi filio ex historia repositũ) abaui manib.

AVIARIVM, rij, ὀρνιθὼν, locus, in quo aues nutriuntur, uel quo se aues recipiunt. Cice. Q. Fratri. Nihil restabat, præter balnearia, & ambulationem, & auiarium. Col. li. 9. cap. 1. appellamus apum cubilia apiaria, uel nantium uolucrum auiaria, uel pecudum siluestrium uiuaria. Auiaria quoque a Virgilio li. 2. Geo. dicuntur loca nemorosa, quæ auibus abundant.

AVIARIVS, [*Colui che tiene cura d'uccelli,*] ὀρνιθοκόμος, qui curam auiũ gerit. Col. lib 9. Dicitur & Auicularius.

AVICVLA, dí. [*Vccellino, augellino,*] ὀρνιθάριον. parua auis. Gel. li. 2.

AVIDE, [*Desiderosamente, auidamente,*] aduerb Ci de Se. Græcas litteras senex sic auide arripui, quasi diuturnam sitim explere cupiens.

AVIDITAS, tatis, [*Desiderio,*] πλεονεξία, Ci. de Sene. Habeo senectuti magnam gratiam, quæ mihi sermonis auiditatem auxit, potionis & cibi sustulit.

AVIDVS, cupidus. [*Auido, desideroso,*] πλεονέκτης, ab auendo, id est, cupiendo. Te. in Heau. patrem auidum, miserum atque aridum.

AVILLA, [*Agnelino, pecorino.*] quasi ouilla, agnus recentis partus. Fest.

AVIS, is, [*Vccellino, augello,*] ὄρνεον. uolucris omnis, quæ oua parit, & pẽnis decorata est: dicta (ut quibusdam uidetur) ab auijs., id est, locis secretioribus, quibus aues delectantur. ad Hereno. lib. 1. Auium dulcedo ducit ad auium. Volucres autem πτηνὰ, dicuntur, quæcunque uolare possunt. unde apes, uespæ, muscæ, papiliones uolucres sunt, non tamen aues.

AVITVS, a, um, p. p. προγονικὸς, quod ab auo, aut auia ad nos peruenerit. Ci. 10 Verr. act. 2. res patria atque auita.

AVIVS, a, um, [*Senza uia,*] ἄβατος, quod distat a uia, aut quod est sine uia. Virg. 2. Ge. Auia tum resonant auibus uirgulta canoris. Salu. in Iug. nocturnis auijs itineribus repente Romanos aggreditur. Luc. Auia Pieridum peragro loca, nullius ante Trita solo.

AVLA, [*Palazzo, corte di prencipe,*] αὐλὴ, proprie est principũ domus, uentis perflabilis, ut annotauit Athenæus. uerum quoniam principum ædes habere solent amplissima hypætra, factum est, ut aula ꝓ regia ponatur. Seneca: cum quidam illum interrogaret, quomodo rarissimã rẽ in aula consecutus esset senectutem? iniurias (inquit) accipiendo, & gratias sæpe agendo. Antiqui Aulas dicebant, quas nos ollas, id est, uasa figulina, quib. cibaria coquũtur. Pla. i Amph. infriogatur aula cineris i caput. Dimi. Aulula (à qua Plauti comœdia Aulularia uocata) hoc est, parua olla. A quo rursus fit aliud diminutiuum, Auxilla: ut ait Festus. Ab Aula fit Aulicus, a, um, [*Reale,*] denominatiuum: ut Aulicus apparatus. Et Aulicus substantiue [*Cortegiano,*] qui aulæ sectator est assiduus. Suet. in Ner.

AVLAEVM, aulæi, uel Aulæa, orum, pluraliter, [*Panno de razza, Razzi,*] αὐλαῖα, uel a picturata, & uersicolori textura spectabilia, Græce, παραπετάσματα, & περιστρώματα, quibus in splendido aliquo

do aliquo apparatu parietes obtenduntur. Dicta Aulæa, ab aula Attali Asiæ regis, in qua primum inuenta. unde & Attalica aulæa uocantur. Propert. Nobilis aulæis porticus Attalicis. Beluata tapetia, ζωωτά, dixit Plau. a textura beluarum, quæ in aulæis intexuntur. Singularis numerus legitur apud Ci. in Orat. pro Cælio: Scabella concrepant, aulæum tollitur. Legitur & Aulæa fœ. g. apud Curtiũ: Cum post Aulæam, quæ lectos obduxerat, staret.

Avlerci, apud Cæsarem, Galliæ Celticæ populi, ad Oceanũ siti. Ortelius credit esse, quos hodie uocamus Rhotomagenses.

Avletes, p.p. αὐλητὴς, cognomen Ptolemæi, patris Cleopatræ, qui choraulam exercuit: unde & nomen nactus est. Hic ab Alexandrinis regno exactus, cum Romam confugisset, a Gabinio in regnum reductus. Stra. li. 17. & Dio.

Avleticvs, a, um, p.c. αὐλητικὸς, tibijs idoneus, ut Auleticus calamus. Pli. li. 16. c. 36. Orchomenius est continuo foramine peruius, quem Auleticon uocant.

Avlicoqva, antiqui dicebant, quæ in aulis, hoc est ollis coquũtur. Vnde Aulicoqua exta dicuntur, in ollis elixa. Festus.

Avlis, lidis, αὐλὶς, regiũcula est saxosa Bœotiæ, e regione Chalcidis oppidi Euboici, unà cum oppido eiusdem nominis, quod portũ habet exiguum, quinquaginta non amplius nauium capacẽ. huc Græcorum classem cõuenisse ferunt, Troianis bellum illaturã: ibidemque mario tempestate retentum Agamemnonem, filiam suam Iphigeniam Dianæ sacrificasse. Straboni tamen li. 9. placet, non in hũc portum tam angustum Græcorum classem coactam, sed in alterum maiorem, qui Tanagræorum urbi proximior est.

Avloedva, αὐλῳδὸς, qui tibijs canit, quas Græci αὐλοὺς, uocant. Ci. pro Mur. Auloedos esse aiunt, qui citharœdi fieri non possent.

Avlocrene, nes, p.p. regiuncula in motis Asiæ, in cunuentu Apameno. ibi platanus ostenditur, ex qua pependit Marsia uictus ab Apolline. Pli. li. 16. ca. 14. & li. 5. ca 29

Avlon, αὐλών, mons Calabriæ, ferax uini. Mar. li. 13. Et Baccho fertilis Aulon. In eo est oppidũ eiusdem nominis. Est & nomen duarũ urbium, quarum una in Macedonia, alia in Calicia.

Avoco, as, p.c. [*Chiamare altrove.*] ἀπαγγέλλω, alio uoco: & per translationem abduco. [*Richiamare, rimouere.*] Lactã. lib. 1. ad studia pacis a rebus bellicis auocauit. Ci. pro Rosc. Amer. quos ætas a prœlijs auocabat.

Avolo, as, p.c. [*Volare altrove.*] ἀποπέτομαι, alio uolo, siue alio subito discedo. Ci. ad Att. Experiar, ut hinc auolem.

Avra, [*Aura, vento piacevole, venticello.*] αὔρα, uẽtus lenior, teste Seneca in Natura quæst. Vir. li. 4. Geor. Dulcis compositis spirabat crinibus aura. Interdum ponitur pro splendore [*Splendore.*] Idem in 6. Discolor unde auri p ramos aura refulsit. Interdum pro fauore [*Fauore.*] quia cum flat aura æstate, uidetur æstuantibus fauere. Idẽ ibidem: Nimium gaudens popularibus auris. Hor. l. 2. Car. uastitate posuit pro uenustate [*Leggiadria.*] & illecebris mulierum. Est autẽ (ut quidam uolunt) Aura ab aere: quod motus aer & splendorem facit & uentum: & procul dubio Græcũ est. Suid. αὔρα, τὸ πνεῦμα. Aura, inquit, id est spiritus.

Avramentvm, χρύσωμα, instrumentum effodiendo, aut purgando auro accõmodatum. Pl. l. 33. c. 3. Hispania striges uocat auri par uulas massas, quod super omnia solum in massa auramento capitur. Vbi legendum puto, aut ramento.

Avraria, sodina, [*Minera d'oro.*] χρυσωρυχία, ubi foditur aurũ, quæ & Aurifodina dicitur.

Avrarivs, a, um, [*Dorato.*] adiec. ut Auraria metalla. Pli. li. 37. c. 12. Aurarium negotium. Plaut. Bacchid.

Avrarii, [*Orefici.*] χρυσοχόοι, aurifices, qui aliquid ex auro conficiunt, aut inaurant. Aurarij etiam fautores dicuntur, teste Seruio, a nomine aura, quod non nunquam pro fauore accipitur.

• Avras, αὔρας, fluuius ab Hæmo in Istrum defluens. Herod.

Avrata, χρύσοφρυς, piscis, qui ab auri colore nomen accepit: cuius amator Sergius Orata cognominatus est, ut refert Macrobius, quasi Aurata: sicut plostrum: pro plaustrum. Mart. li. 13.

Avratvs, a, um, [*Dorato, indorato.*] χρυσόπαστος, quod in superficie habet aurum. Ci. post red in sen. Lentuli beneficio, reducti sumus in patriam, equis insignibus, & curru aurato reportati. Sueto. in Ner. piscatus est reti aurato. Abusiue tamen Auream domum, & Aureã portam dicimus pro aurata. Milites aurati. Liu. li. 9. Tunicæ auratis militibus uersicolores.

Avreas, παρώτια, fræni, qui circa aures equorum religantur. Festus.

Avrelia, æ, αὐρηλία, familia Romę in primis celebris a Sabinis (ut Festo credimus) oriunda, cui locus publice designatus erat, in quo Soli sacra faceret. Ex hac Aurelij, primum Auselij dicti, sicut Papisij, qui postea Papirij.

Avreolvs, a, um, dimin. ab adiect. Aureus. Aureolum collum, auri colorẽ referens. Var. 3. de re ru. ca 9. Aureolus libellus. Ci. 4 Aca. Malum aureolum, Catullo. Aureolus, substantiuum dimi. ab aureo nummo. Martial. li 5 & li. 10.

Avres, [*Orecchio, orecchia.*] ὦτα, ab hauriendis sonis dictæ sunt, detracta aspiratione. Vir. 3. Aeneid. uocemque his auribus hausi. Alij a Græco αὐδή, deduci malunt, quod uocẽ significat, quæ solo aurium instrumẽto percipitur: aut certe a uerbo audio: ut aures dictæ sint, quasi audes. Intelliguntur autem hoc nomine tã cartilagines foris prominentes, quam ipsa foramina. Lucr. lib 6. Plenæque sonorib. aures. Aures item dicuntur in rebus inanimatis, quibus rem aliquã apprehendimus, quas alio nomine ansas uocamus. Vir. 1. Ge. Binæ aures, duplici aptantur dentalia dorso. Hinc Inauris, & Auritus, de quibus infra.

Avrevs, substan. [*Moneta d'oro.*] χρυσοῦν, nũmus ex auro. Pli. li. 35. ca. 10. tabulæ pretium accepit, aureos mensura, non numero.

Avrevs, a. um, [*Cosa fatta d'oro.*] χρύσεος, ex auro. Cic 4. Phil. Sedebat in sella aurea. Item, quod auri colorem habet. [*Giallo.*] Vir. 3. Eclo. Aurea mala decem misi. Interdum idem quod pulchrum [*Bello.*] Idem 10. Aen. Venus aurea contra Pauca refert.

Avricomvs, p.c. [*Biondo.*] χρυσόκομος, qui aureos crines habet. unde Phœbus uocatus Auricomus. Silius. li. 3.

Avricvla, λοβὸς, quamuis diminutiui formam habeat, non tamen paruam aurem significat, sed mollem illam particulam, quæ etiam infima, uel ima auris appellatur. Cice. Quin. Fr. Auriculam fortasse mordicus abstulisset. Martialis tamen pro tota aure posuisse uidetur, cum ait li. 5. Garres Nestor in auriculam.

Avricvlarivs, a, um, [*Da orecchio.*] unde auricularium specillum, chirurgorum instrumentum, quod curandis aurib. adhibetur. Pro eodem Auricularis, & hoc ferut, Vermiculatio auricularis, cũ putridæ aures uermibus scatẽt. Et auricularis digitus paruus [*Deto picciolo.*] quo aures mundantur.

Avriferum, χρυσοφόρος, quod fert aurũ: unde Aurifera flumina Tagus in Hispania, Padus in Italia, Hebrus in Thracia, Pactolus in Asia, Ganges in India. Aurifera arbor. Cic. 2. Tul. Aurifetũ nemus. Pli li. 15. ca. 1. Aurifera terra. Mar. li. 10.

Avrifex, ficis, [*Orefice orafo.*] χρυσοχόος, faber aurarius, auri laborãdi artifex. Ci. 2. de Or. quæ nõ aurificis statera, sed quadam populari trutina examinantur. Pli. aurificum arte alternis inter folia candicantibus margaritis. Hinc Aurificina, aurificis officina.

Avrifvr, [*Rubator d'oro.*] χρυσοκλέπτης, qui furatur aurum. Plautus. Hic auri fur est.

Avriga, p.p. & g.co. secundum Priscianũ [*Carrettiere, cocchiero.*] qui currum regit. quæ uox ab aureis agendis dicta uidetur. Sunt autem Aureæ (ut supra ex Festo docuimus) lora quædam, quæ circa equi iugales aures religantur. Vir. 12. Aen. Circunstant properi aurigę. Hinc Aurigo, as, currum regere. Suet. in Calig.

Avrigarivs, uidetur usurpari a Suet. in Ner. pro eo qui curam habet instruendi aurigas in spectaculis. Mercede palmarum aurigarios fraudauit.

Avrigatio, onis, ἡνιοχεία, uerbale. Gell. li. 7. cap 8.

Avrigo, ginis, p. pr. [*Iteritia.*] ἴκτερος, morbus regius: a colore auri quem bilis refert, per totum corpus diffusa. Hinc Auriginosus [*Iterico.*] qui eo morbo laborat.

Avrigor, aris, [*Guidare, reggere.*] ἡνιοχέω, moderor, rego. Var. Modio: Natura aurigatur.

Avrilegvs, χρυσολόγος, qui aurum legit, id est, furatur.

Avripigmentvm, ti, [*Orpimento.*] ἀρσενικὸν, genus coloris quod in Syria inuenitur, auri splendore, sed fragili lapidum specularium similitudine. Pli li. 33 ca 4.

Avriscalpivm, ὠτογλυφὶς, instrumentum quo aures purgantur.

Avritvs, a, um, p.p. [*Orecchiuto.*] ὠτώεις, qui magnas hẽt aures. Vir. 3. Aen. Auritosq; sequi lepores. Auritus item, qui bene audit. Ho. 1. li. Car. Doctus auritas fidibus canoris, Ducere, quercus. Auritus populus, apud Plau. in Asin. aures intentas habens.

Avrora, æ, p.p [*Aurora.*] ἠὼς, prima diei lux, qua sub Solis aduentum, aer illustratur. Item tẽpus ipsum, hoc est, prima pars diei, qua lux quædam dubia in Oriente cernitur, adueniente Sole. Varro 6. de Lin. La. Aurora dicitur ante Solis ortũ, ab eo, quòd ab igne Solis auro aer aurescit. Poetæ fingunt Auroram esse Tithoni coniugem: quæ quòd maritum habeat senem, relicto eius cubili, ortum Solis anteuertit.

Avrvm, ri, [*Oro.*] χρυσὸς, pretiosissimum omnium metallorum, ab aura, hoc est, a splẽdore ita appellatum, aut certe a Græco αὔρος, qđ diuitem & potentem significat. Pli. li. 33. ca. 1. Vtinam posset è uita in totum abdicari aurum, sacra fames, ut celeberrimi auctores prodidere, ad perniciem uitæ repertum. Aurum factum, dicitur, quod artificis manu aliquem in usum est laboratum. Vlpia. l. Q. Mutius ff. de auro & arg. leg. Cui aurum uel argentũ factũ legatũ est, si fractũ, uel collisum fuerit, non continetur. Seruius enim existimat, aurum, uel argẽtũ factum id uideri, quo cõmode, uti possumus. Huic opponitur aurum infectum, hoc est, rude, & non laboratũ. Vir. 10. Aen. Sunt auri pondera facti, infectiq; mihi. Aurum signatum est [*Scudi.*] pecunia ex auro cusa. In eadẽ significatione legimus aurum, absolute, sine ulla adiectione positum. Plaut. in Aul. Effodio aulam auri plenam. Ponitur item aurum pro ornamen-

tis muliebribus ex auro confectis. Ter. i Eun. aurū sibi clā mulier demit, dat mihi ut auferā. Aurum coronarium, quod imperatori triū phaturo in coronam decernebatur. Triomphalis enim corona, quę antiquitus ex lauro fiebat, postea ex auro fieri cœpit.

Avrvnca, Latij ciuitas fuit, ab Ausone Vlyssis, & Calypsus filio con dita: a qua Aurūci dicti fuerūt uetustissimi Latii populi. Pl. l. 3. c. 5. Vir. li. 7. Aen. Aurūcos ita ferre senes. & li. 10. Auruncæq; manus.

Avscaripsdam, dixerūt ueteres pro uermiculo piloso, qui solet in fronde nasci cum multis pedibus. Var. li. 6. de Ling. Lat.

Avsci, populi Aquitaniæ in Gallia. Pli. li. 4. ca. 19.

Avsculari, [*Basciare,*] ueteres pro osculari dicebant. Et ab osculo, hoc est, paruo ore, deducitur, quod ausculum dicebant. Festus.

Avsculto, as, [*Ascoltar, udire, star attento.*] ἀκροάομαι, cū accusatiuo significat diligenter attendo. Hinc illud Catonianum: Auditis, nō auscultatis, tanquam pharmacopolam. Aliquando obedio [*Vbedi-re,*] cum datiuo. Ter. in And. Pamphilum ne adiutem, ac ausculetem seni. Item aspicio, cerno [*Vedere,*] Afra. priuigno, ut citat Nonius. Ludos hinc auscultaui procul.

Avsar, uel **Avseris**, fluuius Etruriæ, non procul a Luca. Strab. li. 5. Aesarem uocat.

Avsim, ausis, ausit, [*Habbia ardire,*] τολμήσω ponitur pro audeam, audeas, audeat. Li. in proœ. l. 1 Nec si sciam, dicere ausim. Vir. 1. Ge. Ausim uel tenui uitem committere sulco.

Avsonivm mare, αὐσόνιον πέλαγος, Ionij maris pars est, quæ ab orientali Siciliæ parte usque ad Salentinos extenditur, in tres diuisa sinus. ut ex Polybij sentētia tradit Pl. li. 3. c. 5. & 10. Str. l. 5. alio nomine Siculum mare uocari testatur. Ausonium autem dictum putatur, ab Ausonibus populis, qui eo i tractu primum habitarūt, auctore Pli. li. 3. cap. 10. quod tamen loco iam citato negat Strab. Festus ab Ausone quodam Vlyssis, & Calypsus filio mari huic nomen factum existimat.

Avsonia, αὐσονία, olim pars Italiæ dicebatur, in qua sunt Beneuentum, & Cales: ita dicta, teste Festo, ab Ausone quodam Vlyssis & Calypsus filio, qui & Auruncam traditur condidisse. incolæ

Avsones, αὔσονες, dicti, & Ausonij: quanquam id nomen postea toti Italiæ fuerit communicatum.

Avspex, icis, [*Pronosticatore,*] οἰωνοσκόπος, qui ex auium uolatu, cātu, aut pastu futura diuinat: quem & augurē appellari, supra ostēdimus. Ci. Att. li. 1. Latores, & auspices legis curiatæ. Auspices etiā dicebantur, qui nuptijs contrahendis præerant, a parte spōsi adhibiti, quemadmodum pronubæ a parte sponsæ. ita dicti ab auspicando, quod de nuptiarum successu auspicia sumerent. Vnde apud Suetonium legimus, Sporum puerū Neroni nupsisse, dote inter auspices consignata. Auspicem præterea uocamus, cuius ductu, & auctoritate rei aliquid gerimus. [*Capo, guida,*] Hora. lib. 1. Car. Nil desperandum est Teucro duce, & auspice Teucro.

Avspicalis, le, [*Augurale.*] οἰωνιστικός, quod ad auspiciū pertinet: ut auspicalis pisciculus, qui aliquid significat futurum. Pl. l. 32. c. 1.

Avspicato, aduerb. [*Auenturosamente,*] idem quod augurato, bono auspicio, auib. addicentib. Ci. 2. de Di. Romulus urbem auspicato condidit. Sumitur nonnunquam pro feliciter. [*Felicemente.*] Ter. in And. Haud auspicato me huc appuli. Hinc Inauspicato, infeliciter, nullo auspicio præuio.

Avspicivm, cij. [*Auspicio,*] οἰωνισμός, auguriū, diuinatio sumpta ex gestu uel cātu auium: cuius inuentionē Tiresiæ Thebano assignat Pli lib. 7. cap. 56. Dictum Auspicium, quasi auispecium, ab auibus spectandis: quemadmodum augurium, quasi auigarrium, ab auium scilicet garritu, quem auspicantes obseruabant. Ci. de Diui. Nihil publicē sine auspicijs neque domi, neque militiæ gerebatur. Sumitur etiam latius, ut ad alia diuinandi genera extendatur [*Augurio.*] Ci. 3. de Diui. Fulmen optimum auspiciū habetur, si sinistrum fuerit. Ponitur & pro ductu, & fortuna [*Fortuna.*] Vir. 6. Aen. En huius, nate, auspicijs illa inclyta Roma Imperium terris, animos æquabit Olympo. Nonnūquam pro imperio, & potestate [*Imperio, signo-ria.*] Idem 4 Aen. Communem hunc ergo populum, paribusque regamus Auspicijs.

Avspicor, aris, [*Augurare,*] οἰωνοσκοπῶ, auspicia sumo, de cælo seruo, ex auium cantu, gestuq; futura diuino. Ci. de Nat. Deor. Gracchus cum pomerium trāsiret, auspicari est oblitus. Et quia ueteres nihil, nisi auspicato, gerebāt, fit, ut auspicari dicamus pro incipere [*Cominciare,*] Sueton. in Aug. Militiam auspicantib. præfecturas alarum dedit. Co. li. 2. Ab idibus auspicari officia.

Avspico, as, antiqui dixerunt pro auspicor. Plaut. in Persa. Ego auspicaui in hunc diem. Idem in Rhud. Non hodie isti auspicaui rei. Non.

Avster, [*Vento, Ostro,*] νότος, uentus meridionalis ab hauriēdis aquis dictus, licet non aspiretur in principio. nam nebulosus atq; humectus est: unde etiam Græce eadem ratione νότος, appellatur, quoniam νοτίς, Latine humor dicitur. Virg. 4. Geo. Frigidus ut quondam siluis immurmurat Auster.

Avstere, [*Acerbamente, & ostinatamente.*] Ci. pro Mur. Agit mecum austere & Stoice. Cato.

Avsteritas, atis, contraria suauitati, στρυφνότης. Quin. lib. 2. ca. 8.

Avstervs, a, um, p. p. [*Acerbo, aspro.*] αὐστηρός, immitis, subacerbus, qualis est sapor fructuum, qui nondum plenam maturitatem sunt consecuti. Differt autem ab acerbo (ut docet Plato in Timæo, & Gal. li. 3. de facult. simpl.) tanquam minus a maiore. utraque enim gustata astringunt & contrahunt linguam: minus tamen eā exasperant, quæ austera sunt. Hinc Austerum uinum dicimus. Per trāslationem accipitur pro duro, aspero [*Duro, noioso.*] Horat. in Serm. Molliter austerum studio fallente laborem. Proper. li. 3. Eclo. Quā uolet austeros arte ferire uiros.

Avstralis, Ci. de Som. Scip. Australis ille habitabilis.

Avstrinvs, νότιος, Pli. li. 19. cap. 26. si fiat austrinum cælum, atque nubilum.

Avstrania, insula in Oceano Septentrionali, alias Glessaria dicta. Pli. li. 4. cap. 13.

Avstria, [*Austria,*] regio Germaniæ ad Danubium, olim Pannonia superior dicta. metropolim habens Viennam, frequentibus Turcarum oppugnationibus nobilitatam.

Avstro, as, [*Bagnare,*] νοτίζω, humecto. Plau. Austrati ad ignē sedēt.

Avt, [*Ouero, ueramente.*] ἤ, coniunctio separatiua. Vir. 1. Ae. Aut onera accipiunt uenientū, aut agmine facto Ignauū fucos pecus a præsepibus arcent. Aliquando dubitatiua: ut, Aut librum uolo, aut pretiū. Si semel subijciatur, diminutiua est: ut apud Vir. 1. Aen. Aut age diuersas. Quod enim grauissimum erat, Iuno primum optabat, ut scilicet submersas puppes obrueret, aut si id grauius uideretur, ut saltem in partes diuersas eas disijceret. Aliquando coniunctiua: ut apud Virg 9. Aenei. Me primam absumite ferro: Aut tu magne pater diuum miserere.

* **Avtariatae**, populi in Syria bellicosissimi. Strabo.

Avtem, [*Ma.*] δέ, pro, sed, siue uerum, coniunctio tantum substātiua. Ci. de Ora. Poeta numeris astrictior paulo, uerborum autem licentia liberior.

Avthepsa, αὐθέψα, ollæ æneæ fuit genus, ita dictum, quasi per se ipsum coquens, quòd tam artificiose factum esset, ut minimo supposito igne facile bulliret. Meminit huiusmodi ollæ Ci. pro Sex. Ro. Amer.

* **Avtice** filia Alcyonei gigantis.

Avtographa, epistola apud Suetonium in Augusto, ipsius manu scripta significatur.

Avtololes, p. c. αὐτόλολες, populi Africæ ad Atlantem montem. Pli. li. 5. cap. 1. & 2. Sil. li. 3. Necnon autololes, leuibus gens ignea plantis, Cui sonipes cursu, cui cesserit incitus amnis.

* **Avtomalax**, castellum est in intimo Cyrenaici sinus recessu.

u **Avtomata**, sunt instrumenta ita subtiliter constructa, ut sua sponte, nulla apparente caussa, moueantur.

u **Avtomedon**, auriga Achillis.

* **Avtonoe**, Cadmi & Hermiones filia.

* **Avtricvm**, apud Ptol. Galliæ urbs esse creditur, quæ Chartres uocatur.

Avtvmnalis, adie. ὀπωρινόν, ut tempus autumnale. Var. li. 1 ca. 3.

Avtvmnitas, autumni tempestiuitas: sicut oliuitas, quando olea legitur. Cato. de re ru. ca. 5.

Avtvmnvs, [*Autunno,*] ὀπώρα, una ex quatuor anni partibus, inter æstatem & hiemem media, qua uindemia fit, & arborū fructus colliguntur. Vnde etiam ab augendo quidam autumnum dictū putāt, quòd eo tempore coactis fructibus agricolarum opes maxime augeantur. Vir. 1. Ge. Quid tempestates autumni, & sidera dicam.

Avtvmo, as, p. c. [*Istimare, affermare,*] ὑπολαμβάνω, existimo, censeo. Ci. in Top. Bene quam meritam esse autumas, dicis male mereri. Plaut. Nisi hoc ita factum est, ut factum esse autumo. Vide Gel. lib. 15. cap. 3.

Avnncvlvs, [*Zio da lato di madre,*] μητράδελφος, non est diminutiuū, quia non seruat significationem integri, sed est matris meę frater: sic dictus, quòd æque tertius, a me, ut auus est, sed non eiusdem iuris: ideoque uocabuli facta diminutio est, perinde ac minor auus. Vel dicitur auunculus, quòd aui locum teneat, & proximitate tueatur sororis filios: quemadmodum frater patris, a patre patruus, πατράδελφος, θεῖος, πρὸς πατρὸς, appellatur, quod sit quasi alter pater. Ci. 3. de Fin. Quæ mihi controuersia fuit cum auunculo tuo, diuino, ac singulari uiro. Auunculus maior: θεῖος ὁ μέγας, Theophilo, est auiæ maternæ frater. Pers. Maior auunculus exit.

Avvs, [*Auolo,*] πάππος, patris, uel matris pater, ab æuo nominatus, quòd patre antiquior sit: uel a Græco αὖος, quod siccum est & aridū: aut a uerbo αὔω, quod inter cetera significat clamo, strepo. est enim ætas illa clamosa, & impendio loquacior. Hinc Proauus, πρόπαππος, aui paterni pater, quod sit prope auū. Abauus, proaui paterni uel materni pater: quod sit iam procul ab auo. Atauus, qui est abaui, uel abauiæ pater. Tritauus, quasi Tertauos, quod quartus sit ab auo. Post tritauum maiores, πρόγονοι, dicuntur.

Avxilior, aris, [*Aiutare, aitare.*] βοηθῶ, adiuuo. datiuo construitur.

tur. Ter. in Adel. Si omnes cuperent, nihil tibi possent auxiliari.

Auxiliaris, & Auxiliarius, [*Ammatore d'altri.*] βοηθικός, suppetias ferens. Pli. li. 32. ca. 1. Vinum & acetum ex his factum, auxiliarem contra eandem uim habent. Asinius Ci. Militem non modo legionarium, sed ne auxiliarium quidem ullum, quoquam misi. Auxiliaria cohors. apud Ci. prouinc. cons.

Auxilium, lij, [*Aiuto.*] βοήθεια, subsidium, adiumētum, quam & opē Latine dicimus. Accipitur & pro ipsis militibus, qui auxilio mittebantur, plurali tamen num. Ci. pro Deiotaro: Imperatorib. nostris auxilia mitteret. Dictum putatur Auxilium ab augendo, quod uires eius augeat, cui accedit.

Auxillam, ollam paruulam dicebant, ut inquit Festus.

Auximum, αὔξιμον, p. p. Piceni urbs: a qua Auximates populi. Pli. li. 3. cap. 13. uulgo Osimum.

A ANTE X

Axamenta, carmina quæ a Salijs in uniuersos homines componebantur. Festus.

Axantos, insula in Oceano septentrionali post Hiberniam. Pli. li. 4. cap. 10.

Axare, [*Nominare,*] antiqui pro nominare posuerunt. Festus.

Axenum, mare, ἄξενος πόντος. olim dicebatur, quod hodie Poticū & Euxinum dicitur: sic a truci accolarum barbarie appellatum: ἄξενος, enim inhospitalis est. Nam, ut Stra. li. 7. tradit, solebāt Scythæ, maris huius accolæ, hospites immolare, eorumque carnibus uesci. Ouidius de ponto. Frigida me cohibent Euxini littora Ponti: Dictus ab antiquis Axenus ille fuit. Pindari interpres ode 4. Pyth.

Axiacae, ἀξιάκαι, populi Sarmatiæ Europeæ, inter Tyram & Borysthenē amnes, Peucinis & Carpianis proximi. Ita dicti ab Axiace fluuio ex Peucinis iugis nascente, qui Carpatho monti adhærent. Hos populos iustissimos fuisse tradit Mela. lib. 2. ut qui furti omnes ignari, nec sua custodirent, nec aliena contingerent. Meminit horum & Pli. li. 4. ca. 12. & Ptol. li. 3. ca. 5.

•**Axiaces** flumen Sarmatiæ Europeæ, Carpatho monti cohærens.

Axitiæ, mulieres dicebantur, sine dij una agentes. Fest.

Axilla, [*Ascella.*] μασχάλη, locus concauus subter brachium, ubi nascuntur pili. Quidam putauerunt diminutiuum esse ab Ala. Ci. tamen in Orat. auctor est, Alā potius ex Axilla cōtrahi sublata asperitate litteræ x: ut ex Maxilla Malam, & ex Paxillo Palum.

Axim, pro egerim. Pacuuius Periboea: quæ egi, ago, uel axim, uerrunt cunc bene. Nonius.

•**Axiochus**, philosophus, ad quē Plato scripsit de morte dialogū.

Axioma, p. p. [*Sentenza, parlar perfetto,*] ἀξίωμα, Axiomata in plu. numero dialecticis dicuntur disciplinarum principia, & propositiones quædā indemōstrabiles, quæ in cōmuni sensu uersantur, neq; ulla egent probatione, sed per se ipsas fidem faciunt. cuiusmodi est illud: Quæ sunt æqualia eidem, inter se quoq; æqualia esse necesse est. Accipitur itē Axioma pro oratione perfecta, ueri aut falsi significatiua, quā Cicero Pronunciatum, Varro prosatum & proloquiū appellat: non nulli ex recētioribus Propositionem nomināt: cuiusmodi sunt, Annibal Pœnus fuit: Scipio Carthaginem deleuit. Gel. lib. 16. ca. 8. quicquid ita dicitur plena atque perfecta uerborum sententia, ut id necesse sit aut uerum, aut falsum esse, id est a Dialecticis ἀξίωμα, appellatum. Præterea Axioma, quod alij adiunctū, alij connexum, nonnulli ex recentioribus Propositionem Hypotheticam appellauere. Cuius generis sunt hæc, Si Plato ambulat, Plato mouetur: Si dies est, sol est super terram.

•**Axion**, frater Alphesibϥæ, quæ Alemæoni nupsit.

Axis, [*Asse cardine, polo,*] ἄξων, proprie significat lignū illud teres, circa quod rota currus uertitur: ita dictum ab agēdo, quòd rota circa illud agatur, hoc est, moueatur. Vir. 3. Geor. Post ualido nitēs sub pondere faginus axis. Nonnunquam tamen figurate pro toto curru ponitur: [*Carro,*] ut apud Iuuenalem, Dignus Aricinos qui mēdicaret ad axes. In cælo item, Axem uocant mundi diametron, hoc est lineā quandam imaginariam, quæ ab uno mūdi cardine in alterū tendit. Alio modo pro ipsis polis accipitur, qui & Cardines dicuntur, quod circa eos rotari orbis uideatur. Vnus Australis siue Antarcticus appellatur Arctico oppositus, qui terræ obiectu a nobis cerni non potest. alter Septentrionalis siue Arcticus, siue Arctous, aut Boreus, qui nunquam occidēs, semper cōspicitur. Vir. 2. Geo. Hic uertex nobis semper sublimis, at illum Sub pedibus Styx atra uidet, manesq; profundi. Ci. 1. Tusc. quam nos incolimus: sub axe posita ad stellas septem. Item Axis dicitur totū cælū. [*Cielo,*] Vir. 4. Aen. Vbi maximus Atlas Axem humero torquet, id est cælū sustinet. Item Axes [*Asse,*] tabulæ sectiles sunt, inquit Festus, quę & a Græcis Axones appellantur: cuiusmodi erant Athenis, quæ leges Solonis habebant insculptas. Gel. l. 2. ca. 12. In legibus Solonis illis antiquissimis, quæ Athenis axibus ligneis incisæ sunt. Axis quoque fera est in India, hinnuli pelle, plurib. candidioribusq; maculis sacra Libero patri. Pli. li. 8 ca. 21.

Axitiosi, [*Fattiosi,*] a ueteribus dicti factiosi, cum plures una quid agerent, facerentque auctor Festus.

•**Axium** urbs in Mysia inferiore.

•**Axius**, fluuius Macedoniæ.

•**Axon**, fluuius Ionum in Asia minore.

•**Axona** est fluuius in extremis finibus Rhemorum.

Axungia, [*Sogna.*] στέαρ ὕειον Dioscor. ἀξύγγιον Aeginetæ, interior porci pinguedo inueterata: ab axe plaustrorum ungendo dicta, ut facilius circa eum rota uertatur. Pli. li. 28. ca. 9.

•**Axylus**, uir quidam phryx, quem Diomedes occidit. Hom.

A ANTE Z

Aza, ἄζα, oppidum Armeniæ minoris. Pli. li 6. ca. 9.

Azan, anis, ἄζαν, mons Arcadiæ, Cybelæ deorum matri sacer, a quo nonnulli uicinam regionem Azaniam uocatam uolunt: quā tamē Steph. ab Arcadia quadam muliere nominatam malunt, cui Azano nomen erat. Statius. Venit & Idæis ululatibus æmulus Azan.

Azani, norum. ἀζανοὶ Stephano oppidum in ea parte Phrygiæ, quæ Epictetica cognominatur. Strab. li. 12.

Azania, ἀζανία, Stephano, regio est Arcadiæ, ita dictus, a monte Azan, siue (ut Stephano placet) ab Arcadia quadam muliere quæ Azano dicebatur. incolæ

Azanes, ἀζανὲς, dicti. Arcades enim, eodē Stephano teste, olim in tres præcipuos diuisi erant populos, Parrhasios, Azanes, & hisce recentiores Trapezuntios. In hac regione fons fuit, cuius aquam gustantibus tantum deinceps aquarum oboriebatur fastidium, ut ne odorem quidem earum ferre possent. non me latet, plerosque in ea fuisse sententia, Azanij fontis aquas, uini non aquę fastidium generare, sed Eudoxum sequi malo, cuius uerba ex sexto de terræ circuitu lib. refert Steph. Huic fonti contrariam uim obtinet, qui in agro Clitorio est, cuius aquas qui gustauerit, abstemius redditur, ut tradit Pli. li. 31. cap. 2. & Ouid. 15. Meta.

•**Azizis**, ciuitas Armeniæ minoris. Ptol.

•**Azotus**, urbs Syriæ, inter Ascalonem & Ioppen. est & urbs Achaiæ, cuius meminit Steph.

Azymus, ma, mum, [*Senza leuito,*] ἄζυμος, sine fermento. unde azymi panes.

DE LITTERA B

B Littera muta est. Græci βῆτα nominant. Conuertitur quandoque in u, euphoniæ uel differentiæ caussa, idque in duobus tātum uerbis teste Cicerone Aufero pro absfero, Aufugio pro absfugio. Transit etiam in f, ut Sufficio: in c, ut Occurro: in g, ut Suggero: in m, ut Summitto: in p, ut Nubo: psi.

B ANTE A

Babæ, βαβαί, aduerbium Græcum: pro quo nos Papæ utimur. Plau. Pseud. Babæ, nunc demum mihi animus in tuto est loco.

Baba, Plinio, βαβαὶ, Steph. Africæ oppidum ad Atlantem montem. Huc ab Augusto colonia translata est, & a nomine auunculi, Iulia campestris appellata. Pli li. 5. ca. 1.

Babylon, pe. c. βαβυλὼν, urbs nobilissima, ad Euphratē fluuiū sita, olim Chaldææ totius caput, a quo magna Mesopotamia, Assyriæque pars Babylonia appellata est: ut scribit Pli. li. 6. cap. 26. Hanc Stra. lib. 16. a Semiramide cōditam tradidit. Hebræorum uero litteræ originem eius ad Nembroth gigātem referunt: & a linguarū confusione ita nominatam uolunt. Hæc postea a Nino uel Semiramide instaurata, mœnibus ac hortis pensilibus, temploque ac arce maxime fuit admirabilis: campi planitie undiq; conspicua natura loci lætissima, castrorum facie, mœnibus parib. per quadrum disposita. Murorū eius uis incredibilis relatu, firmitas & magnitudo: ut pote qui in latitudinē cubitos 50. habuerint, in altitudinem ducentos. Ambitus eius quadringentorum octoginta stadiorū fuisse traditur, Euphrate fluuio mediam eam interfluēte. Murus coctili latere atque interfuso bitumine compactus. Quem tam latum fuisse, quidam scribunt, ut quadrigæ sibi inuicem occurrentes, facile pertransire possent. Vnde & inter septem spectacula orbis numeratur. Fossa extrinsecus late patens, uice amnis circunfluit. A fronte murorum centum portæ æreæ. Est & Babylon Aegypti castellum, ut ait Strabo libro decimoseptimo, natura munitum, a Babylonijs quibusdam conditum. A Ptolemæo Babulis appellatur. Non procul distat a Delta, Nili insula.

Babilonia, æ, βαβυλωνία, regio est maioris Asiæ a Septentrione Mesopotamiæ partem spectās, ab Ortu Susianam, a Meridie sinus Persici partem, & ab occasu Arabiam desertam: ita dicta a Babylone, quæ olim Assyriorum regia fuit.

Babylonicus, a, um, [*Veli tessuti di uarij colori,*] βαβυλωνικὸς, possessiui a Babylone: unde Babylonicę uestes, & Babylonica stragula, quæ diuersos colores habebant intextos. Pli. li. 8. ca. 48. Eadem & Babylonica substantiue dicuntur. Pli. loco iā citato: Metellus Scipio Babylonica triclinaria sestertium octingentis millibus uenisse in criminibus Capitonis posuit.

Babylonius, *βαβυλώνιος*, gentile nomen a Babylone. Ci. 1. de Diui. Lucr. lib. 6.

● **Babyrsa**, castellum munitissimum Mediæ regionis Ser.

Baccae, geminato cc, & sine aspiratione [*Bacche*,] *τὰ ἀκρόδρυα*, eoo sinẽt intra sui nominis ambitũ fructus diuersorum generum, lauri, oliuæ, corni, myrti, & aliorũ huiusmodi. Differens ab Acinis, q Acini densius nascantur, ut in uuis: Baccæ dispersius, & rarius. Vide Plin. li. 15. cap. 14. Cic. 1. Tusc. arbores seret diligens agricola, quarum aspiciet baccam ipse nunquam. Est & Bacca, [*Perla*,] *μαργαρίτης*, gẽma candida, & Baccæ more rotunda, quã & unionem dicimus. Vir. in Culice. Nec indi Conchea bacca maris pretio est.

Baccatus, a, um, *διάλιθος*, gemmatus unionibus, seu margaritis ornatus Vir. 1. Aen. Colloq; monile Baccatum.

Baccifer, ferens baccas. Pli. li. 16. ca. 10. Ex omnib. sola baccifera. Seneca in Oedip. Hedera baccifera.

Baccalia, lauri species, a baccharum fertilitate dicta. Pli. lib. 15. cap. 30.

Baccha, Bacchæ, *βάκχη, μαινὰς*, Bacchi sactificula, quę, & Mænas, & Thyas, & Bassaris appellatur. Mulieres quoque tertio quoq; anno ad Citheronem montem cateruatim cum thyrsis cõuenientes, ut ibi Bacchi Orgia magno cum ululatu celebrarent, Baccæ dicebantur. Oui. 9. Met. Vtq; ruo motæ, proles Semeleia, thyrso, Ismariæ celebrant repetita triennia Bacchæ. Ci. Fabio. li. 7. Bacchis ibi est apud me locus.

Bacchanal, uel Bacchanale, *διονύσιον*, locus in quo Bacchi festa celebrantur. Pla. in Aul. ad Bacchas ueni in Bacchanal.

Bacchanalia, quæ & Dionysia, *διονύσια*, Bacchi festa, in quib. uiri per noctem fœminis, & teneræ ætati turpiter miscebantur per dolum unde illud apud Iuue. Sat. 1. Qui curios simulant, & Bacchanalia uiuunt Hæc a multis Græciæ urbibus triennio quoque celebrabantur.

Baccharis, is, *βάκχαρις*, Dioscoridi, herba ẽ radice odorata, folio aspero, magnitudine inter uiolam & uerbascum, anguloso caule, quæ coronis admisceri solet.

Bacchatio, nis, [*Vbriachezza*,] *βάκχευσις*. Cic. 3. Ver. Sileatur de nocturnis eius bacchationibus. Compositum est Debacchor.

Bacchari, [*Impazzire, furiare*,] *βακχεύειν*, proprie est Baccharum, quæ magnis clamoribus Liberi patri Orgia celebrabant: quãquã & latius sumitur pro furere, insanire. Vir. 4 Aen. Sæuit inops animi totamq; incensa per urbem Bacchatur. Hinc Bacchatus participium. Vir. 10. Ae. Medias Italum bacchata per urbes. Legitur & Bacchatus, in passiua significatione, pro eo quod est, a bacchantibus frequentatus. Vir. 1. Geo. Virginib. bacchata Lacænis Taygeta. Item Bacchans, antis, aliud participiũ. Ci. 4. in Ca. Versatur mihi ante oculos Cethegi furor in uestra cæde bacchantis.

Bacchatim, *βακχικῶς*, aduerb. more bacchantium. Apul.

Baccheis, idos, *βακχηὶς*, denominatiuum fœmininum a Baccho. Stat. 2. Sil. Qualis si subeas Ephyres Baccheidos altum Culmen.

Baccheus, a, um, per tres syllabas, quarũ pe. producitur, *βακχεῖος*, possessiuum a Baccho deductum. Col. li. 10. Bacchea uoce frementem. Vir. ei diphthongum diuidens, per quatuor syllabas extulit. li. 2. Geor. Quid memorandum æque Baccheia dona tulerunt.

Bacchiadae, *βακχιάδαι*, dicti qui è Corintho exules in Siciliam deuenerunt, & urbem inter Pachinum & Pelorum ædificãtes Siculi facti sunt. Hi a bacchia Dionysij filia originem duxerunt. Str. li. 8. de Corintho loquens, Bacchiadæ inquit ferme annis 200. ubẽ dominatione tenuerant. Oui. 3. Me. Et qua Bacchiadæ bimari gẽs orta Corintho Inter inæquales posuerunt mœnia portus.

Bacchicus, a, um, *βακχικὸς*, possessiuum a nomine Bacchus. Oui. 1. Trist. Deme meis hederas Bacchica serta comis.

Bacchius, *βακχεῖος*, genus pedis ex tribus syllabis constans, quorũ prima breuis, reliquæ duæ longæ, ut Honestas. hoc pedis genere utebantur in carminib. sacrorum Bacchi. contrarius est Antibacchius, ex duobus longis & ultima breui: ut Fortuna.

Bacchus [*Baccho, Dio del uino*,] *βάκχος*, Iouis ex Semele filius putatur esse deus uini, & pro ipso uino poni consueuit. Hic multinominis fuit. nã primum Dionysius, deinde Liber pater dictus est. & postremo Bacchus a Bacchis mulieribus, quas in Indiam expeditionem parans, multas secum habuisse fertur. Idem & Osiris dicitur, & Bromius, & Lenæus, a Græcis etiam *διμήτωρ*, quòd bis natus fuisse, & duas quasi matres habuisse fingatur. Ferunt enim Semelen ex Ioue iam grauidam cũ ab amatore Deo (qui se illi daturũ, quicquid petijsset per Stigiam paludem iurauerat) Iunonis dolo hoc sibi munus rogasset, ut talis secum, qualis cum Iunone solebat, nocte una concumberet, fulmine fuisse caustam, puerumq; utero exẽptum, Iouis femori, fuisse insertũ. quem ille postea maturo partus tempore, more grauidæ mulieris, est enixus. Hic orbẽ fere terrarũ peragrauit. multas nationes domuit: Indos debellauit, & primus omniũ triũphauit, uectus Indico elephanto, ut scribit Diod. Primus emere ac uendere instituit, & diadema regium ac triumphum inuenit. Dictus Bacchus, ut Diodoro placet, a Bacchis mulieribus, quæ illum *βακχεύουσαι*, hoc est, insanientes, & immodeste se gerentes in Indiã sunt secutæ: siue (ut Eustathio placet) *ἀπὸ τοῦ βακχεῖν*, hoc est, a uociferando & ululando adiecta littera, a quo uatiot ille Mænadum sonus in ipso Dei nomine redderetur.

Baccula, diminut. parua bacca. Pl. li. 25. ferunt bacculas paruas.

Bacelі, *βάκηλοι*, ab Augusto dicti sũt stulti, teste Sue. a Bacelo quodam eunucho (ut Alciatus credit) qui corpore quidem procero fuit, sed adeo stolidus, ut cesserit in prouerbium.

Bacrionem, dicebant genus uasis longioris manubrij, quod alij trullam appellant. Festus. uide Trullam.

Bactra, orum, *βάκτρα*, Scythiæ prouincia, ultra Assyriã, a flumine Bactro cognominata. Vir. li. 2. Geor. Non Bactra, neque Indi Laudibus Italiæ certẽt. populi Bactri, Bactrij, & Bactriani uocati sunt, quorum rex fuit Zoroastes, magicæ artis inuentor. Bactrianum regnum olim mille urbibus fuisse inclytum ferunt. Bactra item, siue Bactrum (ut apud Pl. legitur li. 6. ca. 16.) oppidum est eiusdem regionis, Bactrianorum regum regia.

Baculus, li, ma. ge. [*Bastone*,] *βάκτρον, βακτηρία*, fustis, scipio: & Baculum ne. ge. Ouid li. 15. Met. Baculumq; tenens agreste sinistra. Hinc dimi. Bacillum ne. ge. Ci. li. 2. de Fi. Bacillum inflexum & incuruatum. Bacillus, ma. g. in usu non est, a quo tamen uidetur manasse, Imbecillus, a, um, & imbecillis, imbecille.

Badizare, [*Andare*,] *βαδίζειν*, est ire. Plau. in Asi.

Baeterrae, *βαιτίραι*, urbs Galliæ Narbonensis. Pto. li. 2. ca. 10.

Baetica, *βαιτικὴ*, Hispaniæ regio Australis. a Lusitania Ana fluuio discreta, ita dicta a Bæti amne, qui eam mediam perfluit. Pl. l. 3. c. 1. & 2. Hodie bona huius regionis pars Granata dicitur, a grani tinctorij copia, quod Græci coccum appellant.

Baetis, is, *βαῖτις*, fluuius ulterioris Hispaniæ, qui ex Tarraconensis agri finibus labens, Australemq; Hispaniæ regionem, quæ ab eo Bætica appellatur, mediam percurrens, tandem non procul a Gadibus in Oceanum Occidentalem illabitur. Huius fluuij aquis lanas optime tingi, Martialis ait.

Baeticus, a, um, adiect. *βαιτικὸς*, Bæticus color obscurus, qui & pullus dicitur, & Hispanus, & Natiuus. nam in Bætica Hispaniæ regione uellera natura pulla sunt.

Baeticus, a, um, aliud adiect. pullatus. Mar. li. 1.

Baeticola, læ, p. c. accola Bætis fluuij. Sil. li.

Baetulo *βαιτύλων*, Hispaniæ fluuius est in Tarraconensi tractu, circa montem Iouis, non procul a Barcinone in mare influens. Hispani hodie sua lingua Besonem uocant. Mela. li. 2. Est item betulon oppidi nomen in eodem tractu. Pli. li. 3. c. 3. & Pto. li. 2. ca. 6.

Bagoas, *βαγώας*, teste Curtio, eunuchus fuit, Alexãdro Magno turpiter adamatus.

Bagrada, *βαγράδας*, p. c. fluuius Africæ, qui iuxta Vticam labitur, apud quem a toto Atilij Reguli exercitu serpens cẽtum & uiginti pedes longus occisus est. Pl. li. 8. c. 14. Gel. l. 6. c. 3. & Str. li. ult. Luc. li. 4. Qua se Bagrada lentus agit siccæ sulcator arenæ. Silius Ital. li. 6. Lentus arenoso spumabat Bagrada campo.

● **Baguntius**, Pannoniæ fluuius in Saum influens.

Bahal, *βαὰλ*, numero sing. inquit Hieronymus, Tyriorum Deus.

Baiae, arum, *βαΐαι*, ciuitas Campaniæ, situs amœnitate, & aquarum salubritate celeberrima dicta, a Baio Vlyssis socio illic sepulto. Silius Docet ille, repentes, Vnde ferant nomen Baiæ, comitemq; dedisse Dulichiæ puppis stagno sua nomina monstrat. Hinc fit Baianus, a, um: ut Sinus Baianus, hinc Miseno monte, illinc Puteolis clausus. Baiana littora, & Oiæ Baianæ, apud Statium.

Baiulo, as, [*Portare*,] *βαστάζω*, porto. Plau. in Asi. Ego baiulabo, ante me ito inanis. Quin. li. 6. ca. 1. Ego te baiulare non possum.

Baiulus, p. c. [*Facchino, baiulo*,] *φορτοφόρος*, qui onera corpore suo uictus quærendi gratia, portat. Ci. in Parad. Verum potius quærendum, quid baiuli, an quid doctissimi senserint?

Baius color, [*Baio*,] *φοινίκεον, χρῶμα*, idem est cum spadiceo, siue badio in equis laudatus: *παρὰ τοῦ βαΐον*, quo nomine Græci appellant palmæ termitem cum fructu auulsum, qui huius est coloris.

Balaena, æ, uastissima maris belua, ex genere cetorũ, quàm Pli. tradit in Oceano Indico ad quaternum iugerum magnitudinem excrescere. Græcis, *φάλαινα*, dicit, *παρὰ τοῦ εἰς, ἕως, ἀλλάξ*, Latinis Balæna β aspirata in φ mediam suã conuersa. Pli. li. 9. ca. 3. 4. & 6.

Balanitis, idis, *βαλανῖτις*, genus castaneę rotũdius, & maxime purgabile: a rotunda glandis effigie ita appellatum. Pli. li. 15. cap. 23.

Balanites, huius balanitæ, *βαλανίτης*, gẽma subuiridis, Corinthio similis æri, secante mediam flammea uena. Pli. 37. cap. 10.

Balanus, ni, p. c. gen. fœm. *βάλανος*, generale nomen, omnia continens, quæ apud nos glandia uocabulo comprehenduntur, præcipue tamen dactylos, oliuas, & alia nucleos intus habentia.

Balanus myrepsice, *βάλανος μυρεψική*, Dioscoridi, fructus est arbusculæ, myricæ similis, magnitudine nucis auellanæ, ex cuius cortice odoriferus liquor exprimitur, quem uocant oleum balaninum. Glãdem autem myrepsicam Pli. uno nomine uocat Myrobalanũ, quasi dicas glandem unguentariam. ita enim scribit l. 12. c. 21. Myrobalanum

robolanum nascitur Vriguento, & ipso nomine apparet. quo itẽ io dicatur, glandem esse arboris, heliotropio simili folio, Fructus, magnitudine auellanæ nucis. Hactenus ille. A balanus fit Balanatus, balanino, oleo perfusus. Persius Sat. 4 Tu cum maxillis balanatum gausape pectas. Balaninus, a, um, aliud adiect. ex balano factum: ut, Balaninum oleum. Pli. 23. Balaninum oleum repurgat uaros.

Balare. [Belare.] βληχᾶσθαι, proprium uocis ouis, ut hædi. Quinct. l. 1. ca. 5. Iam ne balare quidem, aut hinnire diceremus, nisi indicio uetustatis niteremur. Ouid. 4 Fast. Tactaq; fumanti sulfure balet ouis. Hinc frequent. Balito as, Plau in Bacch.

Balatus, us, nomen, βληχή. Pli. Gustatum a pecore, caprisq; balatum concitat.

Balatrones, (inquit Festus) & Blateas, antiqui appellabant, bullas luti ex itineribus, aut quod de calceamentorũ soleis raditur. Balatrones. [Mascalzone, poltrone,] pro nullius pretij hominibus uidetur accepisse Varro de re rust. lib. 2. cap. 5. cum inquit: Videbo iã nos balatrones. Dicti putantur a balatu & uaniloquentia, ut annotauit Porphyrion in illud Horat. 1. Serm. Saty. 1. Mendici, mimæ, balatrones.

Balaustium, [Fior di pomo granato,] βαλαύστιον, flos mali punici, utilis, non modo medicis, sed etiam tingẽdis uestibus. Proprie est siluestris punicæ flos: nam satiuæ Cytinus dicitur. Hinc Balaustinus, a, um, p. c. ut Balaustinus color, a floris huius similitudine.

Balbucinari, ψελλίζω, est lingua balba loqui.

Balbus, [Balbo,] ψελλός, qui uitio linguæ non bene potest exprimere uerba. Ci. 1. de Orat. Cum ita balbus esset, ut eius ipsius artis, cui studeret, primam litteram non posset dicere.

Balbutio, tis, [Balbettare,] ψελλίζω, imperfecte loquor, quadam linguæ hæsitatione trepido. Ci. 5. Tusc.

•Balbaca, puella obscuri generis, quæ tamen Othoni imperatori concubitum negauit.

Baleares, βαλεαρίδες, duæ insulæ, [Maiorica, & Minorica,] ante Hispaniam, 30000 passuum interuallo a se inuicem distantes quarũ maior, quæ Orientem spectat, 100000. passuum longitudinem habet, circuitum autem passuum, 480000. alterius in 60000. tantũ passuum millia longitudo extenditur, circuitus autem in passuum 150000. Dictæ Baleares, ut quidam uolunt, a Baleo quodam Herculis comite ibi relicto: aut ἀπὸ τοῦ βάλλειν, i. a iaculando: quòd funda iaculatiõe Baleares peritissimi habiti sunt. tradit. n. Lycophrõ, & post eum Florus lib. 3. ca. 8 eam hisce in insulis obseruatam consuetudinem, ut esurientib. filijs a matribus ientaculum in sublimi trabe proponeretur: quod illi contingere non poterant, nisi prius funda deiecissent. In hisce insulis tantus olim cuniculorum prouẽtus fuit, teste Pl. li. 8. c. 55. ut in eos præsidium militare ab Augusto petere sint coacti. Hodie ab Hispanis, quorum imperio parent, Maiorica, & Minorica appellantur. Baleares etiam dicuntur incolæ harum insularum. Inde

Balearicus, ca, cum: ut Balearica funda. Ouid. 2. Met. Balearica plumbum Funda iacit. Balearica uina. Pli. li. 1. ca. 7.

Balearis, & are. Vir. li. 1. Ge. Balearia uerbera fundæ.

Baletum, Apuliæ oppidum maritimum. Pli. li. 3. ca. 11.

Balinenses, populi in Latio, alias Trebulani. Pli. li. 3. ca. 5.

Balineum, [Bagno,] βαλανεῖον, & Balineæ, arum, idem quod Balneũ & Balneæ, arum. Ci. Att. li. 2. Balineum calefieri iubebo. Dictũ Balineum, ἀπὸ τῶν βαλάνων, id est a glandibus, quæ in balneis succendi solent. scribit enim Suidas glandes hominibus apud antiquissimos, cortices uero earum igni, alimenta præbuisse.

Ballaria, æ, herba, quæ a Dioscoride Lychnis coronaria dicitur.

Ballista, [Balestra,] a, βάλλω, iacio: machina est, qua saxa torquentur, uel sagittæ. De saxa iaciẽte (quæ & maior ballista appellari potest.) Val. Max. li. 1. serpentem ballistarum tormentis undiq; petitã, silicum crebris & ponderosis uerberibus procubuisse. De sagittas iaciente (quæ & minor) Lucanus l. 2. Tortaq; per tenebras ualidis ballista lacertis Multifidas iaculata faces. Hanc Græci βαλλίστραν, dicunt, quam & Phœnicas inuenisse Pli. tradit li. 7 c. 56. alijs Saturnum a Ioue pulsum & in Græciam profugum ballistarum usum docuisse scribentibus.

Ballistarium, locus ubi sita est ballista. Plaut. ballistam emittam è ballistario. Vbi ballistam accipere uidetur pro telo.

Ballote, βαλλωτὴ, herba est marrubio similis, Officinæ Marrubiastrum uocant, aut Marrubium Nigrum. Diosc. li. 3. Pli. li. 27. ca. 8.

Balnea, orum. M. Varro. Balnea erant bina ædificia coniuncta: alterum ubi uiri, alterum ubi mulieres publice lauabantur.

Balneæ, arum. Ci. pro Sex. Rosc. Occiditur ad balneas Palatinas.

Balnearia, orum, ea pars ædium, in qua balneæ sunt. Ci. ad Q. Fr. li. 3. nihil ei restabat, præter balnearia. Ibidem, in balnearijs assa in alterum apodyterij angulum promoui.

Balnearius, a, um, siue Balnearis, re, [Cosa appartinente a bagni,] quod ad balneum pertinet: ut, Seruus balnearius, Balnearia instrumenta, ut strigiles, ampulla olearia, lintea. Pro quibus etiam Balnearia absolute dixit Apul. li. 3.

Balneator, βαλανεύς, qui curam habet balnearum. Ci. pro Cœl. Familiaris facta erat balneatori. Plau. Truc. Omnes amatores balneatores fient. Balneatrix, quæ balneum curat.

Balneatorius, a, um, quod ad balneum pertinet. Mart. Iurecon. Instrumento balneatorio legato balneatores continentur.

Balneolum, diminutiuum. Iuue. Sat. 7.

Balneum, [Bagno,] βαλανεῖον, Cic. Terentiæ uxori. Labrum si in balneo nõ est, fac ut sit. Illud autem fere obseruatur a scriptoribus, ut balneæ, uel balnea in plurali num. de publicis tantum dicatur. balneum in singulari, locus in domo nostra, ubi priuatim lauamur. Ratio huius diuersitatis uidetur, quòd in publicis balneis plura ad lauandum fuerint loca. Habebant enim mulieres Lauationes suas a uiris separatas. erãt præterea in balneis tria, ueluti cœnacula, (nisi regiones malis appellare) quorum summum plenum erat aeris calidi, qualia hodie sunt Germanorum hypocausta. Hæc balneorum pars Laconicum nocabatur. in medio cœnaculo erãt aquæ calidę, in imo frigidæ. Ex his facile ostendi potest quid sit discriminis inter Balneas, & Thermas. Balnea enim tantum dicuntur in quib. lauamur. inde summa illa balneorum pars, quam Laconicum uocari diximus, & cryptæ quædam siccæ in littore Baiano calidi aeris plenæ, balneorum appellatione nõ ueniunt, quę tamen thermę apte dici possunt. thermæ enim dicuntur quęcunque loca calida, siue illa sicca sint, siue calidis lauationibus accommodata. frigidum itaque balneum sub thermarum appellatione non uenit. nã θέρμη, calorem significat. Valla in Randensem huiusmodi ponit differẽtiã, ut thermæ dicantur, quæ natura calidæ sunt: balnea etiã, quæ calefiunt igni quod non omnino uerum esse cõstat multis tum Martialis, tum aliorum testimonijs, qui Neronis & Tib. balnea thermas uocant, quæ certe igni calefiebant. Vnde autem dicatur balneum, uide in dictione balineum.

•Balsa, inter Cyrenaicæ regionis oppida numeratur a Pli. l. 5. ca. 5.

Balsamum, [Balsamo,] βάλσαμον, neu. gene. arbuscula uni terrarum Iudææ quõdam concessa, uiti similior, quàm myrtho. Vir. 2. Geor. Quid tibi odorato referam sudantia ligno Balsama? succum emittit eximiæ suauitatis, quem Opobalsamum dicunt. nam ὀπὸς, Gręcis succus est. Summa Opobalsami probatio est, ut lac coaguletur, & in ueste maculas non faciat. Pli. lib. 12. cap. 25.

Balsaminus, a, um, adiect. p. c. ut, Balsaminum oleum Pli. li. 23. ca. 13. Balsaminũ lõge pretiosissimũ omnium cõtra serpentes efficax.

Balteus, & Balteum in singulari, in plurali neutrum, [Cinta da spada,] ζωστὴρ, militare cingulum. Vir. 12. Aen. Humero cum apparuit alto Balteus. Liu. li. 9 Auratæ uaginæ, aurata baltea illis erant.

•Baltia, Insula, in mari Germanico. Plin.

Balux, ucis, minutior auri particula ab Hispanis dẽ. Pli. lib. 33. ca. 4.

Bambacion, [Bambagia,] βαμβάκιον, Suidæ lanæ genus candidissimum, in exiguo nascens frutice, quem non nulli Gossipion, plures Xylon appellant, teste Pli. li. 18. ca. 1. Fert hic frutex fructum barbatæ nuci non dissimilem, quæ dehiscens uelut inculcatum lanæ glomum detegit, ex qua deinde uestes fiunt, quæ a nonnullis Bambacinæ appellantur, a peritioribus Xylinæ, uel Gossipinæ. uulgus cotonum uocat a similitudine fortasse illius lanuginis, quæ foris in malo cotoneo gignitur. Ruell. lib. 2. cap. 150.

•Bamborum, flumen Mauritaniæ, Crocodilis refertum.

•Banasa, apud Pli. Romanorum colonia in Mauritania fuit, quæ Valentia uocatur.

Banchus, βάγχος, piscis marini genus, quem & Myzona uocari auctor est Pli. l. 32. ca. 7. Est & Banchus inter mugiles minimus, quẽ Aristoteles Chelonem uocat.

Banures, Gætuli, incolæ Tigitanæ prouinciæ. Pli. li. 5. ca. 2.

Baptæ, βάπται. Athenis erãt sacerdotes Cotyttus, impudicitię deę, cui nocturna sacra peragebant, saltationibus, & omni uoluptatum generi indulgentes. Dicti Baptæ, ἀπὸ τοῦ βάπτειν, quod qui sacris illis initiabantur, aqua calida tingerentur. Iuu. Sat. 2. Cecropiam soliti Baptæ lassare Cotytto. in hos Eupolis Comœdiam cõscripsit, quam ab illorum nomine Baptas appellauit, in qua mollitiem eorum & libidinem depinxit. quam ob caussam ab illis in mare præcipitatus est. uide Suidam, & Politianum Miscella. ca. 10.

Baptes, βάπτης, gemma mollis, præstantissimi odoris. Plin. libr. 37. cap. 10.

Baptismus, & Baptismum, [Battesimo,] βαπτισμὸς, & baptisma, atis, βάπτισμα, Latine immersio dicitur, a, βαπτίζω, immergo. Greg. βάπτισμα. dicitur, Latine tinctio: quia ibi homo spiritu gratię in melius immutatur.

Baptisterium, [Lauatoio,] βαπτιστήριον, est ueluti lacus quidam ex ligno, aut lapide ædificatus, in quo lauãdi gratia mergi solẽt. hoc in cellis, i. in locis secretioribus solet constitui: quarum alię Caldariæ sunt, in quibus calida lauamur: aliæ Frigidariæ, in quibus lauamur frigida: aliæ Tepidariæ, in quibus tepida aqua abluimur. Pli. ad Apollinarem: Cella frigidaria, in qua baptisterium amplum, atque opacum.

Baracum, βάρακον, oppidũ Africę in tractu Cyrenaico. Pli. li. 5. c. 5.

Baracura, Βαράκουρα, emporium Indiæ extra Gangem, hodie Bangella, ciuitas fœcundissima, & regnum latissimum.

Barathrum, [Abisso, profondità.] Βάραθρον, locus Athenis immensæ profunditatis, in imo mollis & cœnosus, in quem noxios, & damnatos deturbabãt. hinc factũ est, ut loca omnia profunda, unde quis emergere nõ possit, ab illius similitudine Barathra dicantur. Hoc etiam nomine appellantur terræ cauitates, quæ fluuios hauriunt, alijs in locis rursus emersuros. Transfertur quoq; ad alia. Mar. Barathrum fœmineum, pro locis muliebrib. dixit. Idem stomachi imum hiatum, Barathrum appellauit cum ait: Extremo ructus si ne mit a barathro. Hora. in Sermon. usurpat pro ingluuie & uoragine.

Barathro, [Goloso.] gulosus, qui in barathrum gulæ insumit totum patrimonium.

Barba, [Barba.] πώγων, utroque numero, non solum hominum, sed & brutorum quadrupedum est. Plau. Bacc. Cano capite atq; alba barba. Vir. 2 Aen. Squallentem barbam, & concretos sanguine crines. Silius numero plurali etiam de homine dici posse ostendit. li. 13. Indociles nunc propexis in pectora barbis Verrere humum. Hinc Imberbis, & hoc imberbe, & Imberbus, a, um, sine barba.

Barbula, læ, dimi. Ci. pro Cœl. Aliquis mihi ab inferis excitandus ea barbatis illis, non hac barbula, qua ista delectatur.

Barbare, aduerb. ut, Barbare loqui. Ci. 3 Tusc.

Barbaricum, Βαρβάρικον, apud Stra. li. 3. promontorium Lusitaniæ.

Barbari, [Barbari.] Βάρβαροι, factitio nomine, iquit Str. li. 14. dicti sunt ab initio, qui difficulter, aspere, atque duriter loquebantur, a βὰρ βὰρ, absona uoce, in quã peregrini homines, Athenas aduentantes, cum primum Græce loqui conarentur, identidem incidebãt. omnes igitur qui crasse loquuntur, barbari dicuntur: quales olim habiti fuere omnes, præter Græcos, unde Plautus Næuium, Poetam Latinum, Barbarum dixit. Nunc etiam ab hoc nomine exempti sunt Latini, quod hi mitiorem linguam habeant ac magis cultam. Quinetiam inter hos, si quis non recte proferat, barbare loqui dicitur. in summa, Barbari dicuntur illiterati, malis moribus, feri, crudeles. [Scostumata, crudele.] Ci. pro Fonteio, Immanis, ac barbara consuetudo hominum immolandorum.

Barbaria, Βαρβαρία, p.p. Barbarorum regio, & gens fera. Ci. 3. in Cati. Quale bellum nulla unquam barbaria cum sua gente gessit.

Barbaricum, neu. gen. clamor exercitus dicitur: quòd eo uociferandi genere barbari utantur. Festus.

Barbaricus, a, um, p.c. [Barbaro, crudele.] Βάρβαρος, Barbarus ferus, & malis moribus. Apu. Feris ac barbaricis moribus. Virg. Barbaricum aurum dixit, pro multo. Aeneid. 2. Barbarico postes auro, spolijsque superbi. Barbarica pauimenta, quæ & Subtegulanea dicebantur, ea testis tusis, rudere, & calce coaltantia: de quibus Pli. li. 36. cap. 25.

Barbaries, Βαρβαρότης, feritas quædã, Ci. pro Cor. Balbo: Inueteratam quandam barbariem ex Gaditanorum moribus disciplinaque deleuit. Accipitur etiam pro ipsis barbaris. Idem 1. de Natu. Deo. Aegyptij, & Syri, & fere cũcta barbaries. Item pro uitioso, & inquinato sermone. Idem de Clar. Ora. Quos nulla barbaries domestica infuscauerat, recte loquebantur.

Barbarismus, Βαρβαρισμὸς, est côtra Romani sermonis legem aut scripta, aut pronunciata uitiose dictio. fitq; duobus modis, scripto & pronunciatione, & hoc quadrifariam, adiectione, detractione, mutatione, transpositione litteræ, syllabæ, temporis. Adiectione litteræ, ut Relliquias Danaum, pro reliquias. syllabæ, ut Mauors pro Mars. temporis, ut, Italiam fato profugus. ubi prima syllaba cũ corripi debeat, producitur. Detractione litteræ, ut Argyripa, pro Argyrippa, apud Vir. 11. Aen. syllabæ, ut Salmentũ, pro Salsamentum: temporis, ut, Feruere Leucaten, auroq; effulgere fluctus. Mutatione litteræ fit barbarismus, ut Olli pro illi: syllabæ, ut Pernucies, pro pernicies: tempore, ut Voius ob noxam. Transpositione litteræ, ut Tymbre: pro Tymber: temporis, ut dominus, pen pr.

Barbarus, a, um, [Crudele.] immanis. Ci. pro Muræn. Gentes immanitate barbaræ.

Barbatulus, dimin. Cice. in Parad. Barbatulos mullos exceptare de piscinis. Idem ad Attic. libro. 1. Concursabant barbatuli iuuenes.

Barbatus, [Barbuto.] πώγων, qui barbam habet; Ci. de Nat. Deo. Dicere licebit, Iouem semper barbatum.

Barbesula, Hispaniæ Bæticæ oppidum, in conuentu Gaditano. & fluuius, qui urbi nomen fecit. Plin. ca. 1 li. 3.

Barbiger, a, um, [Barbato.] adiect. πωγωνοφόρος, qui barbam gerit ut, Barbigeræ pecudes, Lucr. li. 5. ignoscere sæpe cicuta Barbigeras pecudes.

Barbitium, pro barba posuit Apul.

Barbitos, [Cetera.] Βάρβιτος, pe. co. gen. masc. instrumentum musicum, quod pulsatur plectro uel calamo. Hor. lib. 1. car. Dic Latinũ Barbite carmen. fœminino genere usus est Ouid. in epist. Sapphus ad Phaonem: Nec facit ad lacrymas barbitos ulla meas. Dicimus etiam Barbiton in neutro gene. Ausonius in Philomusum: Hoc ge nere & chordas, & plectra, & barbita conde.

Barcha, cognomen nobilissimæ apud Carthaginienses familiæ, ex qua fuerunt Annibal & pater eius Amilcar. inde Barchini factio dicta, quæ Bracharum potentiæ fauebat. Liu. lib. 21.

Barcino, pe. co. [Barcelona.] Βαρκίνων, Ptol. urbs apud Hispanos, totius tractus Tarraconensis celeberrima, uulgo Barcelona dicitur. Ausonius ad Pau. Tarraco, & ostrifero superaddita Barcino ponto.

*Barobrata, urbs Galliæ togatæ. Pli.

*Bardasanes, historicus Babylonius.

Bardocucullus, genus uestis omni tempore commodæ. Martia. Gallia Santonico uestit te bardocucullo Sunt qui dicant Bardocucullum esse tegmen capitis uillosum, translatum a populis Galliæ, qui dicuntur Bardi.

Barous, [Stolto.] Βραδὺς, stultus, tardi ingenij. Cic. de Fato: Stupidum esse Socratem dixit & Bardum, quòd iugula concaua non haberet. Bardi apud Gallos uates erant, aut philosophi, qui uirorũ fortium laudes decantabant. Luca. Plurima securi fudistis carmina Bardi.

*Barra, oppidum Hispaniæ citerioris.

*Bargani, populi Africæ, ex Troglodytis. Plin.

*Bargus, Thraciæ fluuius, in Hebrum cadens. Plin.

*Barotlea, oppidum Cariæ apud Steph.

*Bargylus, mons Syriæ, in confinio Phænices. Plin.

Baris, Βᾶρις, apud Aegyptios dicebatur cymba, qua cadauera uectabantur ad sepulturam. Propert. lib. 3. Baridos, & contis rostra Liburna sequi. Est item Pamphiliæ oppidum, in præfectura Pisidica. Ptolemæus lib. 5 cap. 5.

Barium, Βάριον, Ptol. Apuliæ oppidum, teste Pli. lib. 3. cap. 11. uulgo Bari nocat. Hor. Sat. 5. Bari mœnia piscosi. Vbi Bari dixit, p Barij.

Barones, [Baroni.] uiros molles uidetur appellasse Ci. ad Att. li. 5. Apud Patronẽ, & reliquos Barones te in maxima gratia posui. De Epicureis loquitur, quos philosophorum nomine non dignatur.

Baroptanus, Pli. li. 37. cap. 10. gemma nigri coloris.

Barrstus, us, p.p. uox elephantis. Item Romanorum clamor militum, cum utrinq; acies se iunxerint. Vegetius.

Barrus, ri, [Elefante.] Ἐλέφας, elephas. Hor. in Epod. mulier nigris dignissima barris.

Basacocates, Galliæ populi. Pli. lib. 4. cap. 19.

Basaltes, æ, Βασάλτης, genus est marmoris ferrei coloris, & duritiæ, ab Aegyptijs in ea Aethiopia inuentum. Pli. li. 36. c. 7.

Basanites, tis, lapis ex quo fiunt cotes. Pli. li. 36. cap. 20. ἀπὸ τοῦ βασανίζειν, quod est explorare, uel examinare.

Bascauda, uas Britannicum, post in Romanorum usum receptum. Iuu. Sat. 12. Adde & Bascaudas, & mille escaria. Mart. li. 14. Barbara de pictis ueni bascauda Britannis.

Basilea, æ, p.p. Βασιλεία, Rauracorum urbs, ad Rhenũ fluuiũ, eadẽ, aut certe proxima ei, quam Augusta Rauracorum appellat Ptol.

Basilici, orum, Βασίλειοι, Straboni, populi Sarmatiæ Europææ, ad utranque Istri ripam incolentes.

Basilica, cæ, [Luogo publico doue si fanno le facende d'importanza.] Βασιλικὴ, principio dicta fuit domus ampla & spatiosa, causarũ cognitioni destinata: dicta ab eo, quod principes eo ad ius dicendũ conuenirent, aut quod Græci τοὺς βασιλέας, appellatione etiã iudicẽ intelligerent, astipulāte etiam Hesiodo, qui Δωροφάγους, appellat βασιλῆας, hoc est, doniuoros iudices interprete Budæo. Plin. in Epi. Descenderam in basilicam Iuliam, auditurus, quibus proxima cõperendinatione respondere debeam. Erat autem Basilica tẽplo per similis, ambulationibus amplissimis instructa, ad quam multi rora ea urbe, alij causas agendi, alij consultandi, alij aliud agẽdi gratia confluebant. Ci. ad Att. li. 2. basilicam habeo non uillam, frequẽtia Formianorum. Postea etiam basilicæ ædificatæ in usum negotiorum, eæq; in locis foro proximis. Vide Vitruuium lib. 5.

Basilice, aduer. [Splendidamente, Regalmente.] Βασιλικῶς, regie, magnifice, splendide. Plaut. in Pœn. Basilice ornatus incedit.

Basilicus, a, um, [Reale.] Βασιλικὸς, regalis. Plaut. in Cap. Basilicas edictiones, atque imperiosas habet. Et in Pseu. Basilicus status, basilicus uictus, regalis & excellens: & Basilica facinora, regia. Basilica nux Βασιλικὸν κάρυον, iuglandis genus optimum, quod & Persicum dicitur. dictum Basilicon, a præstãtia, quòd inter nuces principatũ obtinere uideatur: uel a regibus, qui eas primi è Perside in Græciã transtulerunt: ut non obscure innuit. Pli. li. 15. ca. 22.

Basilicus sinus, Βασιλικὸς κόλπος, qui Ioniam alluit. Plin. libr. 5. cap. 29.

Basiliscus, [Basilisco.] Βασιλίσκος, genus serpentis, quod teste Pli. lib. 8. cap. 21. in solitudinibus Africæ habitat, candida in capite macula. Acutissimum habet caput, rubeos oculos, colorẽ ad nigredinem uergentem, reliquos serpentes sibilo fugat. Luca. li. 9. in ua cua regnat Basiliscus arena.

Basilius magnus, Βασίλειος ὁ μέγας, Cæsariensis fuit, qui una cũ Gregorio Nazianzeno, & Ioãne Chrysostomo, sub Valẽte, indefessus Christianæ religionis contra Arrianos extitit propugnator.

Basiatio, nis, Catul. Da mihi mille basiationes.

*Basenni,

•BASENNI, βασαννεῖ, populi Arabiæ. Steph.

BASIO, as, [Basciare,] Mart. li. 6. & bis, terq;, quaterq; basiauit.

BASIS, [Base, sostegno.] βάσις, a nostris dici potest sustentamentũ. sunt enim bases, quidam ueluti pedes columnarũ, seu fabricarum, quæ a fundamento consurgunt, & superpositæ fabricæ sustinẽt pondus. Ci. 5. Tus. ad columnæ basim accessimus. Est & Basis, figura in narrationibus cum omnia pedetentim proferũtur, ut apud Ter. in Eun. Matri mercator dono dedit: mater ubi accepit.

BASIUM, [Bascio,] φίλημα, osculum, suauium. Donatus osculum, basiũ & suauium sic distinguit, ut oscula sint officiorum, basia pudicorũ affectuum, suauia libidinum uel amorum. quæ differentia non obseruatur: ut latius infra ostendemus in dictione osculum. Hic satis fuerit ostendere, basia sæpe impudicorum affectuum esse. Catullus ad Lesbiam: Da mi basia mille.

BASSARIS, is, uel idis, βασσαρίς, Bassarei, id est, Bacchi sacrificula. Persius Sat. 1. Et sectum uitulo caput ablatura superbo Bassaris. Est & uestis genus ad talos usq; demissæ, qua in Bacchi sacrificijs utebantur sacerdotes. Dictus autem Bacchus Bassareus a Bassara Lydię oppido, ubi præcipue colebatur: uel ἀπὸ τοῦ βάζω, clamo, quòd eius sacra maximis clamoribus a Bacchis celebrarentur. Horat. li. 1. Car. Non ego te candide Bassareu Inuitum quatiam.

BASTULI, Bæticæ Hispaniæ populi prope Turdulos. Vide Straboné li. 3. Ptol. lib. 2. cap. 5. & Plin lib. 3. cap. 1.

BAT, uox, qua utimur, cum quempiam iubemus tacere. Pla. Pœn.

BATA, orum, βάτα, τὰ, uicus, & portus i Sarmatia Asiatica: supra Bosphorum Cimmerium. Ptol. lib. 5. cap. 9. & Strab. li. 11.

BATAVUS, a, um, pen. indifferenter. Luca. lib. 1. Vangiones, Batauique truces. Cornel. Tacit. de situ Germaniæ. Omnium harum gentium uirtute præcipui Batauí, non multum a ripa insulam Rheni colũt. Fuerunt Bataui olim stupiditatis notati, quo fit, ut Auris Bataua, dicatur de nullius iudicij homine.

BATHYLLUS, li, βάθυλλος, poeta tragicus insignis. Fuit item Samius adolescens, Anacreontis Poetæ Amasius. Horat. in Epod.

BATIAE, βάτιαι, ciuitas est mediterranea Epiri. Strab. li. 7.

BATIOLA, βάτιον, uasis genus, quo uinum è cado haustum ad mẽsam ferebatur. Plau. in Col. ut citat Nonius, Batiolam auream habebat.

BATIEA, penul. produ. βατίεια, Steph. locus editus in agro Troiano. Strab. li. 13.

BATILLUM, [badile,] ferreum instrumentum, similitudine palæ, quo pruna colligitur: primum Batulum dictum, quasi patulum: deinde, diminutiua forma, Batillum. Pli. li. 33. cap. 8. Batillis ferreis candentibus tamento argenti imposito. Apicius de petasone: Et armillam illius candenti batillo uris, & melle contegis. Batillum rusticum instrumentum, quo ad sulcos, sulces, fossasq; in agris faciundas utuntur. Varr. 3. de re rust. ca. 6. pastorem cum batillo circuire oportet, ac stercus tollere. Est item messorium instrumentum, quo Picentes utebantur. Idem 1. de re rust. ca. 50. In Piceno ligneum habent incuruum batillum, in quo extremo fit serrula ferrea. hæc cum comprehendit fascem spicarum, desecat.

BATIS, κρίθμον, herba est fruticosa, pingui folio in modum Portulacæ, sed crassiore, latiusculo, & gustu salso, floribus candidis & semine libanotidis, quam Dioscorides κρίθμον, siue κρήθαμον appellat. Vide Diosco. lib. 2.

•BATO, βάτων, historicus Sinopęus, qui de reb. Persicis scripsit. Str.

BATOS, βάτος, frutex spinosus, lenta habens flagella, per terram sparsa: Latini Rubum appellant. Diosc. li. 4. cap 40.

BATRACHITES, βατραχίτης, lapis ranæ uiridi similis colore, & effigie. Plin. lib. 37. cap. 10.

BATRACHUS, chi, p. c. βάτραχος, piscis mari peculiaris, apud Pli. lib. 32. ca. 11. Fuit Præterea nobilis statuarius ex regione Laconica, qui Octauiæ templa Romæ extruxit. Plin. lib. 36. cap. 5.

BATTIADES, dictus Callimachus poeta elegiographus, a Batto patre. Oui. in Ibin. Nunc quo Battiades inimicum deuouet Ibin.

BATTIS, βαττίς, puella formosissima, quam Philetas poeta elegiographus adamauit, suisq; carminibus celebrauit. Oui. lib. 1. Trist.

•BATTON, onis, comicus, cuius meminit Suid.

•BATTUS, pastor, apud Ouid. & rex Cyrenaicus.

•BATULUM, castellum Campaniæ. Vir. li. 7.

BATUO, is, [Battere,] ἀλοάω, uerbero. Pla. in Cas. batuatur tibi os, senex nequissime. Suet. de Cali. Mirmillonem è ludo rudibus secum batuentem, & sponte prostratum, confodit ferrea sica. Cice. Pæto, transtulit ad rem obscœnam, cum inquit Batuit impudenter.

BAUBARI, deponens, λάζω, factitiũ uerbum a uoce canum cũ latrant. Lucret. lib. 5. Et cum deserti baubantur in ædibus omnes.

BAULI, uillæ nomen inter promontorium Misenum Baiarumque lacum. Seruius dictum inde nomen ait, quòd olim Hercules iuxta Baias fecit caulam bobus, & eam sepsit: qui locus primo Baulia dictus, mox Bauli.

BAXEAE, [Pianelle, Zoccoli,] propriè calcei philosophorum. Apul. in li. de Asino aur. Qui pallio, baculo, baxeis, & hircino barbitio philosophum fingeret. Plau. in Men. peniculus, qui extergentur baxeæ.

B ANTE D

•BDELLIUM, arbor nigra, gummi genus exsudans, quod & ipsum Bdellium uocatur. Pli. & Diosc.

B ANTE E

BEATE, [beatamente,] aduerb. feliciter. Ci. 1. de Fin. Omnis summa philosophiæ ad beate uiuendum refertur.

BEATITAS, & BEATITUDO, [Beatitudine, felicità,] μακαριότης. Ciceronis seculo uocabula fuerunt dura, quæ tamen ille putauit usu fieri posse molliora, lib. 1. de Natu. deo.

BEATULUS. Persius Sat. 3. Beatulum alto Compositus lecto.

BEATUS, a, um, [Beato, felice,] μακάριος, felix, fortunatus. Qui sint dicendi beati, Sen. lib. 6. Epi. declarat his uerbis: Hoc nos docet beatũ nõ eum esse, quẽ uulgus appellat, &c. Ci. li. 5. Tus. Hos existimo beatos, qui sint in bonis nullo adiũcto malo. Accipitur & pro diuite. [Ricco.] Iuue Sat. 1. uetulæ uesica beatæ. Hora. li. 2. Carm. Nescias, an te generum beati Phyllydis flauæ decorent parentes.

BEBRIACUM, ci, uicus inter Cremonam & Veronam, apud quem Vitellius Othonẽ superauit. Tacitus annal. li. 18. Eo die, quo Bebriaci certabatur, auem inusitata facie apud Regium Lepidi celebri luco consedisse in colle memorant. Hunc uicum hodie Labinam uocant. Hinc Bebriacensis, se. Plin. li. 10. cap. 49. Venere in Italiã Bebriacenses bellis ciuilibus trans Padum, externæ & nouæ aues, turdorum specie.

BEBRYCES, βέβρυκες Stephano, uel Bebrycij, populi a Thracibus oriundi, qui eam partem Asiæ incoluerunt, quæ postea Bithynia, aliquando Mygdonia dicta. Strab. lib 7. & 12. Hos Arrianus originẽ a Bebryce trahere, una filiarum Danai, scribit, quæ cũ Hypermnestra præter missa patris uiro peperit. quare fugiens parentem, una cum uiro, in hæc loca peruenit, incolasq; ritus docuit Aegyptios: pro quibus meritis regionem ab eius nomine Bebryciam ferunt appellatam. De his & Volater.

BEBRYCIA, βεβρυκία, regio minoris Asiæ ad Propontidem, postea Mygdonia, & Bithynia appellata.

BEBRYCIUS, a, um, βεβρύκιος, possessiuum a Bebrycia. Virgil. 5. Aen.

BEBRYX, cis, βέβρυξ, rex fuit in montibus Pyreneis, teste Silio. Est itẽ nomen gentile, cũ significans, qui ex Bebrycia ortus: de quo uide ĩ dictione Bebryces. Huius aũt nominis secundã syllabã modo producunt, modo corripiunt poetę. Val. Flaccus 2. Argon. Bebrycis, & Scythici procul inclementia saxi. Silius lib. 3. Possessus Baccho sæui Bebrycis in aula.

BECHIRES, Plin. βέχειρες Steph. populi Themiscyræ. Pli. li. 6. ca. 4.

BEELZEBUB, βεελζεβούβ. idulum Accaronitarũ, Idolum muscæ significans. Bel (inquit Hieron.) & Beel & Baal, Hebræis idolum, Zebub autem muscam signat: unde Beelzebub, tanquam muscæ dicatur idolum. Sed & pro dæmoniorum principe ponitur.

BELBINA, arum, βέλβινα, Str. lib. 9. insula è regione Anaphlystiorũ.

BELGAE, arum, βέλγαι, populi Gallię comatæ, inter Sequanã, & Scaldem fluuios siti, in quindecim olim populos diuisi. Pli. li. 4. ca. 17.

BELGICUS, a, um: ut essedũ Belgicũ, currus genus, apud Belgas primũ inuẽtum. Vir. 3. Geor. Belgica uel molli melius feret esseda collo.

BELGITES, Pannoniæ populi apud Pli. lib. 3. cap. 25.

BELIDES, huius Belidæ. pro lon βελίδης, patronymicum mas. filius, seu aliquis de genere Beli. Vir. 2. Aenei. Belidæ nomẽ Palamędis.

BELIS, huius Belidis, βελίς, patronymicum fœmininum, filia, uel neptis Beli. unde Belides dictæ, quinquaginta filiæ Danai, Beli filij: quas cum Aegisthus Danai frater totidem filijs suis peteret uxores, Danaus respõdere noluit: didicerat enim ex oraculo, sea genero interfectum iri. sed coactus a fratrę promisit. in nuptiarum autem nocte filias subornauit, ut clam se culteris armarẽt, & uiros uino luxuriaq; sopitos iugularent. Virgines patri obedientes capitato tempore necarunt uiros, unaquæq; suum, excepta sola Hipermnestra, quæ Linceo, seu Lino uiro suo pepercit, qui postea occiso Danao regnum apud Argos inuasit.

BELION, βέλιον, herba quæ a Diosc. πόλιον ὀρεινὸν, hoc est, Polium montanum appellatur.

BELISARIUS, βελισάριος Suidæ, pro Iustiniano principe belli dux, qui Persas in Oriẽte, Gothos in Italia, Vuãdalos in Africa prœlio superauit, eorum rege Glismere in triumphum ducto. Hic tã strenuus belli dux, & in hostibus perdomãdis felicissimus, inuidiã uincere non potuit. nimia eius potentia eum apud Iustinianũ in suspicionem affectati imperij adduxit, qui utrumque ei eruit oculum. quare cum aliter ulcisci non posset, exiguum extra urbem tugoriolũ extruxit, ubi per omnem uitam a prætereuntibus stipem emendicauit: illud identidem repetens: Da obulum Belisario uiator. Vide Crinitum, & Volaterranum.

BELLARIA, rium, plu. num. τραγήματα, cibi saccharo, aut melle conditi, aut alia id genus gulæ irritamẽta, q̃ & secundæ mensæ appellantur. Macr. in Sat. dicente Furio, secundæ mensæ illata bellaria. Vina quoque dulciora in comœdijs antiquioribus est inuenire, dicta que esse Liberi bellaria. Gel. lib. 13. cap. 11.

BELLATOR, oris, [Cõbattitore, guerriere,] πολεμικὸς, bellicosus. Ci. 4. Tus.

Tus. An accusatori maiores nostri maiora pręmia, quam bellatori esse uoluerũt? Dicitur & de brutis animalibus. unde Vir. lib. 10. equum animosum & ad prœlium incitatum bellatorem uocat.

BELLATRIX, icis, [*Guerriera*.] πολεμιστρία, mulier bellicosa. Vir. li. 1. Aen. Aurea subnectens exertæ cingula mammæ Bellatrix.

BELLATULUS, a, um, uocabulum blandientis, idem quod Bellulus. Plau. Curc. Cur ergo non imus cubitum belle bellatula?

BELLAX, acis, adiect. [*Armigero*,] πολεμικὸς, μαχιμὸς, bellicosus.

BELLE, aduerb. [*Bene, Bellamente*,] καλῶς, pulchre. Plau. Truc. buccas belle purpurissatas habens. Dolab. Ciceroni: Terentia minus belle habuit. Cic. Terentiæ: bellissime in nostris prædijs esse poteris.

BELLEROPHONTES, tæ, βελλεροφόντης, seu Bellerophõ, tis, fuit Glauci regis Ephyræ filius, inclyto decore conspicuus, & uirtutis maximæ. Hic cũ a Sthenobœa uxore Prœti de coitu interpellatus esset, ueritus hospitalis Iouis iram, lasciuam fœminã repulit. unde exardens repulsa mulier, apud uirum innocentem hospitem accusauit, qui hospitij iure motus illũ domi interficere nõ sustinuit, sed datis codicillis ad Iobatem socerum in Lyciam misit. lectis ergo codicillis Iobates in ultionẽ criminis ad Solymos domãdos Bellerophontem misit, ut sub prætextu memorabilis pugnæ interiret. Verum cum & Solymos facile uicisset Bellerophontes, & alijs plerisque periculis obiectus, semper uictor redijsset, Chimæram etiã superasset, nactus Neptuni beneficio Pegasum equum, Iobates inuenis uirtutem admiratus, alterã illi ex filiabus cum regni parte uxorem dedit: ex qua Isandrum, Hippolochum, & Laodamiam suscepit, ut lib. 6. Illiad. refert. Hom. quod cum audisset Sthenobœa, sibi ipsa mortem consciuit. Bellerophontes autem felici rerũ successu elatus, cum in cælum euolare cum Pegaso conaretur, immisso a Ioue œstro, equo excussus est, deciditq; in eum campum, qui Aleius appellatus est. Pegasus autem a Ioue inter sidera relatus. Hic primum Hipponous dictus: Bellerophontes postea a Bellero quodam Corinthio, quem occidit.

BELLICA, cæ, dicebatur columella illa ante templum Bellonæ super quam iaciebant hastam, cum bellum indicerent. Festus.

BELLICOSE, aduer. [*Ferocemente, ualorosamente*,] πολεμικῶς, fortiter, ferociter.

BELLICOSUS, a, um, [*Feroce, ualoroso, bellicoso*.] πολεμικὸς, ad bella gerenda, aptus. Sal. in Iugurt. Libyes, quàm Getuli, minus bellicosi erant. Liu. 9. Cepisse eos non Romam, sed, quod multo bellicosius fuerit, Romanam uirtutem.

BELLICUM, ci. substant. sonus tubę, quo signũ dabatur militibus ineundæ pugnæ. unde Bellicum canere, [*Dar all' arme*.] proprie est milites tubæ cantu ad prœlium animare. Per metaphoram accipitur pro instigare ad dissidium, [*Instigare*.] Ci. 6. Philip. Atque ijdem bellicum me cecinisse dicunt. Idem 3. de Ora. Thucidides de bellicis rebus canit quodammodo bellicum.

BELLICREPA, genus ueteris saltationis a Romulo institutæ, in qua cum armis saltabant.

BELLICUS, a, um, [*Militare, della guerra*.] adie. πολεμικὸς, quod ad bellum pertinet, ut, Bellica disciplina. Ci. 2. de Natu. Deo. Bellica corona, quæ bellatoribus uictoribus dabatur. Pli. li. 16. ca. 4. Oui. 3. Fasto. Dea bellica Pallas.

BELLIFER, a, um, [*Bellicoso*.] πολεμικὸς, bellicosus. Claudianus in Rufinum. Qui belliferam communibus urunt Italiam maculis?

BELLIGER, a, um, [*Bellicoso*.] idem Mart. li. 15. Hermes belligera superbus hasta.

BELLIGERO, as, [*Guerreggiare*.] πολεμῶ, bello, bellum gero. Cicero pro Fonteio.

BELLIPOTENS, breui, pe. [*Possente in guerra*,] ἐνόπλιος, qui bello pollet. Cice. 3. de Diu. Aeacidæ bellipotentes sunt.

BELLITANI, populi Edetaniæ, citerioris Hispaniæ. Pli. li. 3. cap. 3.

BELLITUDO, inis, [*Bellezza*.] κάλλος, τὸ, ornatus, pulchritudo. Fest.

BELLO, as, [*Combattere, guerreggiare*.] πολεμῶ, bellum gero. Pli. li. 5. cap. 1. Romana arma Claudio principe in Mauritania bellauere. Ci. pro lege Man. longe a domo bellare. Est & bellor, is, deponẽs. Vir. 11. Ae. pictis bellant Amazones armis. Hinc debello, rebello.

BELLONA, æ, p. p. [*Bellona*,] ἐνυὼ, bellorum dea, Martis soror. Vir. 9. Aen. Quam cum sanguineo sequitur Bellona flagello. Huic proprio sanguine sacerdotes sacrificabant. uide Festum.

BELLONARII, sacerdotes Bellonæ. Acron.

BELLOSUS, a, um, uetustum nomen, idem quod bellicosus. Cœlius apud Nonium: bellum suscitare contra bellosum genus.

BELLOVACI, βελλόακοι, populi Galliæ, qui belli gloria Belgas omnes superarunt. Bellouacum, pen. cor. oppidum Bellouacorum. Vulgo Beauuias.

BELLUA, [*Belua, fiera*,] Ci. in Acad. ut fera, immanisq; bellua.

BELLULUS, a, um, diminut. a Bellus, idem quod pulchellus. Plaut. in Mil. bellula es. A quo aduerb. Bellule. Plau. bellule se habet.

BELLUM, [*Guerra*.] πόλεμος, discordia hostium, arma sibi mutuo inferentiũ: item totũ illud tempus, quo hostes in armis sunt. Prœlium autem est cõflictus ipse, & hostium congressio, quæ & pugna dicitur, & certamen. hæc differentia non obscure colligitur ex Liuio, cum ait. Populũ R. nullo bello, multis uero prœlijs fuisse superatum. Item ex loco Vir. 11. Aen. Infantẽ fugiens media inter prœlia belli Extulit. Aliquando tamen bellũ capitur pro prœlio, [*Fatto d'arme*.] Sal. in eo bello trecenti milites desiderati. Dictũ bellum (ut Priscianus sentit) per antiphrasin, quod minime bonum sit. Alij a Duello deriuant, adiecto d, & digamma in b conuerso. Festus a belluis, quòd belluarum sit mutuo se laniatu conficere.

BELLUS, a, um, per duplex ll, [*Bello*,] κόμψος, dimin. a Bonus. Varro: ita cum ijs bellum geras, ut bella omnia domũ auferas. i. bona omnia. Idem: in quo Græci belliores, quam Romani nostri. Interdũ pro lepido, & eleganti. Martialis: Bella es, nouimus: & puella, uerũ est. Hinc Bellior comparatiuum, de quo paulo ante citauimus ex Varr. testimonium, & bellissimus superlatiuum. Ter. in Adelp. prospiciam mihi, atque unumquodque bellissimum carpam.

BELLUTUS, siue belutus, bestiæ similis. Festus.

BELON, βελὼν, nomen urbis, & fluuij in Hispania Bætica. Stra. li. 3.

BELUA, æ, siue (ut alij malũt) Bellua geminato ll, [*Bestia*,] θὴρ, θηρίον, immanis fera, a bello, i. pulchro, κατ' ἀντίφρασιν, (ut quidam existimant) dicta: aut (ut alijs placet) a substantiuo bellũ, quod bestiarũ sit, bellum sibi mutuo inferre. Ter. i Eun. Eo ne es ferox, qua habes imperium in beluas? Belua etiam per conuicium dicitur in hominem. Ter. in Phor. quid pertimui autem belua?

BELUATA TAPETIA, ζωωτὰ, dicta a Plauto in Pseud. beluarum figuris picta, intextaque.

BELUOSUS, a, um, siue Belluosus, θηριώδης, quod abũdat belluis. Hor. 4. Car. Te beluosus qui remotis obstrepis Oceanus Britannia.

BELUS, βῆλος, per simplex l, nomen proprium primi regis Assyriorũ, & patris Nini, a sole deductum, qui Assyriorum lingua Bel dicitur. Huic uita functo templum erexerunt Babylonij, diuinisq; eum honoribus sunt prosecuti. Fuit item Belus, cognomento Priscus, Epaphi, uel (ut alij malũt) Neptuni, & Libyes filius, cui Isis post Apidis mortem nupsit, regnante Athenis Cecrope. Huius filij fuerunt Danaus, & Aegyptus, quem alij Aegisthum uocant: a cuius etiam nomine quinquaginta Danai filiæ Belides appellatę sunt: hoc etiã nomine dictus fluuius Syriæ, ubi primo repertũ fuisse uitrum Pli. scribit lib. 5. cap. 19. Ioseph li. 1. belli Iudaici, Stadijs, ait, duobus, a Ptolemaide Belum amnem distare.

BELUS, alius fuit Phœnicea rex, & pater Didus, uir militaris scientiæ peritissimus, Cyprios Phœnicum littus infestãtes piratica subegit, ut est apud Virg. 1. Aen. Genitor tum Belus opimam Vastabat Cyprum &c. Alio nomine dicebatur Metres, ut ait Seruius. Belus prętérea Stephano, oppidũ est Hispaniæ, non procul ab Herculis columnis, idem fortassis cum eo, quod a Plinio Belon appellatur.

BELUS, gemma est uitrea specie, magnitudine nucis iuglãdis, in Arbelis nascens, ut ex Democriti sententia refert Pli li. 37. ca. 10.

BEMBINA, βέμβινα, Steph. Nemeę uicus, quem Hellanicus Bẽbinon, βέμβινον, appellat: unde Nemæus leo a poetis Bembinates dr. Plau. in Mil. Bembinatidis Beluæ instar. hoc est Nemei leonis instar.

BEMBINADIA, regio Arcadiæ inter Clitorium & Cleonem oppida. Pli. li. 4. cap. 7.

BENACUS, p. p. [*Lago di Garda*,] βήνακος, lacus Cisalpinæ Galliæ, non procul a Brixia Venetorum oppido, quẽ aiunt aureas arenas euoluere, & ex eis nutrire pisces, quos indigenæ Carpiones uocãt, nusquam alibi repertos. Ex hoc Mincius fluuius excurrit in Padum. De hoc lacu Virg. lib. 2. Georg. Fluctibus & fremitu assurgens Benace marino.

BENDIDIA, βενδίδεια, sacra fuisse apud Thraces narrat Strab. ex quibus Orphica originem sumpsere. uide Cœl. Rhod. li. 18. c. 13.

BENE, [*Bene*.] εὖ, aduerbium, a Bonus formatum. Teren. in And. O factum bene. Aliquando ponitur pro cõmode, [*Commodamente*,] ut bene habito. Ci. 1. Offic. Domus, bene, & ratione ædificata. Interdum feliciter, siue prospere, [*Felicemente*,] Ci. 3. de Diuin. Quæ autem deorum inconstantia est, ut primis minentur extis, bene promittant secundis? Nonnunquam pro ualde. [*Molto*.] Idẽ 3. de Ora. Habetis sermonem bene longum. Bene cogitare, uel male cogitare referuntur ad alterum, significantq; beneficium, aut perniciẽ. Plin. Hoc tuo studio bene de te cogitantem liberaliorem reddes. Ci. de Sen. Carthaginem diu male cogitantem non prius timere desinã, quàm excisam cognouero. bene de te mereor, id est, bonũ in te cõfero, aut bene tracto. Bene uertere, est in utilitatem uertere, sicut male uertere, est in perniciem. Bene uolo tibi, amo.

BENEDICE, p. c. aduerbium, εὐφήμως, Plaut. in Asin. illiciebas blande ad te & benedice.

BENEDICO, [*Laudare, benedire*,] εὐλογέω, εὐφημῶ, bene loquor, cum datiuo. Ci. pro Sex. Cui bene dixit unquam bono?

BENEDICTA, εὔφημα, bona uerba, & beneuolentia plena: quibus opponuntur Maledicta. Terent. in Phorm. Benedictis si certasset audisset bene. Bene dicta etiam diuisis dictionibus, quæ prudenter, & apposite dicta sunt. Cice. de Natu. Deo. libro 2. Bene dicta, male interpretari.

BENEDICUS,

BENEDICUS, pen. cor. [*Ben dicente.*] εὔφημος, χρηστολόγος, qui uerbis beneuolentiam præ se fert. A quo aduerbium benedice.

BENEFACIO, καλῶς πράττω. Ter. i Eun. Benefacis: merito te amo. Vbi donatus: Bene facis, non iudicantis, sed gratias agentis est. Bene facio cum datiuo, est beneficium in aliquem cōfero, de aliquo bene mereor. Cic. 2. de Inuent. Ab ijs, quibus bene fecerimus, male tractari.

BENEFACTUM, substant. [*Ben fatto.*] εὐεργέτημα, beneficium. Li. 5. Bell. Pun. benefacta Hieronis. Ci. 2. Offi. Benefacta, male collocata, malefacta arbitror. Bene facta item diuisis dictionibus dicūtur. Item 4. Tuscu. Omnia bene facta in luce se collocari uolunt.

BENEFICENTIA, æ, [*beneficenza.*] εὐεργεσία, benignitas, beneficiorum collocatio. Ci. 1. de Nat. Deo. Quid præstantius bonitate aut beneficentia.

BENEFICIARIUS, [*Quelli che hanno riceuuto beneficio.*] εὐ παθών, qui beneficium accepit. unde a ueteribus beneficiarij dicti, quos imperator suo beneficio promouisset in militia. Cæs. li. 1. Bel. Hisp. Petreius certamen init cum barbaris equitibus paucis beneficiarijs suis.

BENEFICIUM, [*Beneficio.*] εὐεργέτημα, meritum. Ter. in Eunu. solidum beneficium.

BENEFICUS, [*Benefico, chi fa beneficio.*] εὐεργέτης, liberalis, qui beneficium præstat. Ci. 1. de Nat. Deo. ne homines quidem censetis, nisi imbecilli essent, futuros beneficos, & benignos fuisse. Comparatiuum Beneficētior, superlatiuum Beneficentissimus. Ci. Ibidem: Iupiter optimus, id est, beneficentissimus. Legitur tamen, & Beneficissimus apud antiquos, ut apud M. Catonem: De Ptolemæo, rege optimo & beneficissimo.

BENEMEREOR, [*Ben meritare.*] εὐεργετῶ, beneficium in aliquem confero. Ci. in Lælio. Ciuis de patria bene merentis.

BENEMERITUS, a, um, Cic benemeritis de rep. emub.

BENEVENTUM, Βενέβεντος, Ptol. Βενέβεντον, Suidæ, & Steph. Hirpinorum urbs, quæ cū eò colonia deduceretur, boni ominis gratia ita uocari cœpit. nam antea Maluentum uocabatur. Hæc urbs a Diomede condita fertur. Plin. li. 3. cap. 11.

BENEVOLE, aduer. p. c. [*Benignamente.*] εὐμενῶς, benigne, amice, Ci. de Ami. hæc accipienda amice, cum beneuole fiunt.

BENEVOLENS, beneuolus. Plau. in Cap. Ecquā beneuolentē uideris.

BENEVOLENTIA, æ, [*Beniuolenza, amicitia.*] εὔνοια, studium, amor. Cic. 1 Offi. Beniuolentia beneficijs capitur maxime. epi. 8. li. 3. ad Q. Fr. optimi, & peritissimi uiri beneuolentia; & ep. 9 ad Lentulum: Terentij beneuolentiam.

BENEVOLENTIOR, oris, comparatiuum a Beneuolus. Ci. lib. 1. ep. Beneuolentior tibi, quam fueram, nihilo sum factus.

BENEVOLUS, a, um, adiect. [*Beniuolo, amico.*] εὐμενὴς, bene cupiēs alicui Ci. 2. Verr. beneuolo animo me, ut cauerem, præmonebat.

BENIGNE, aduer. [*benignamente.*] εὐμενῶς, liberaliter, amice, beneuole. Ci. 2. Offi. aut opera benigne fit indigentibus, aut pecunia. Idē pro Flacco: Ita ciuitas neque seuere Flaccum oppugnauit, neque benigne defendit.

BENIGNITAS, tis, [*benignità, liberalità.*] εὐεργεσία, liberalitas, munificentia. Ter. in Eunu. Nuncubi meam benignitatem sensisti in te claudier? Ci. 2. Offic. Ne maior benignitas sit, quam facultas.

BENIGNITER, [*Benignamente,*] benigne, Titinius in Geminis: patrocinari benigniter. Nonius.

BENIGNUS, [*benigno, liberale.*] εὐεργετικὸς, liberalis, munificus: a bene gignendo, ut quibusdā uidetur. unde Benignam terrā dicimus, fructus abunde reddentem [*Frutifero,*] Plin. de Aegypto Nulla est benignior tellus, nullus ager feracior. Ci. 4. de Nat. Deo. ne homines quidem futuros benignos fuisse. Pla. Rud. Quando ergo tibi benignus fuit.

BENNA, æ, teste Festo, lingua Gallica, genus uehiculi. Vnde combennones, in eadem benna sedentes. Cato de re rust. cap 23.

BEO, as, [*Beatificare, beare.*] μακαρίζω, beatum facio, translate, consolor, [*Consolare,*] Plau. in Truc. Hoc me beat. Ter. in And. O factū bene, beasti.

BERECYNTHIA, Βερεκυντία, (inquit Seruius) mater deū, à mōte Phrygiæ Berecynto. cuius ultima syllaba caret aspiratione. quam addimus, quoties montem Deli Cynthum dicimus. Hæc Seruius in illud. Virg. li. 9. Aen. Ipsa deum fertur genitrix Berecyntia.

BERECYNTUS, Βερέκυντος, Steph. mons Phrygiæ, & nomen oppidi, in quo Cybele mater deū colebatur: unde Berecyntia dicta. Pl. l. 6.

BERECYNTHIUS, a, um, adiect. Βερεκύντιος, ut, Cornu Berecyntium, apud Hora. 1. Car. quo excitantur ad furorem Cybeles Berecyntiæ, sacerdotes. Tibia Berecynthia, Idem 3. Carm.

BERENICE, es, pen. prod. Βερενίκη, Ptolemæi Lagi uxor, regina Aegypti, cuius nomine Ptolemæus Philadelphus, eius filius insignē urbē in sinu Arabico condidit. Pl. li. 6. ca 29. Fuit, & alia, Ptolemæi Philadelphi & Arsinoes filia, quæ Ptolemæo Euergetæ fratri nupsit: qui cum in Asiam expeditionem suscepisset, Berenice crinem se de tonsuram uouit, si saluus reuerteretur: reuerso, abscissam comā in templo Veneris consecrauit: quę cum postridie nō apparuisset, ægre id ferenti regi, Conon Mathematicus, regis gratiam per adulationem captans, inter sidera collocatam affirmauit, septem ei figura uacuas ad caudam leonis ostendens stellas, in quas Berenices crinem mutatum asserebat.

BERENICE, es, Βερενίκη, multarum urbium nomen. prima in Lybia Cyrenaica est, in extimo maioris Syrtis cornu sita. Plin. lib. 5. c. 5. Secunda, ad sinum Arabicum, a Ptolemęo Philadelpho condita, & a nomine matris ita appellata. Pli. li. 6. cap. 29. Tertiam cognomēto Panchryson, & quartam Epiridem dictam, enumerat idem Pli. loco iam citato. Duæ præterea recensentur a Stephano, altera in Cilicia, altera Chiua olim uocata.

BERGOMUM, oppidum Italiæ, trans Padum, etiam hodie nomen retinens, Bergomates incolæ.

BEROEA, siue BERRHOEA, Βέροια Stepha. Βέῤῥοια, Suidæ urbs Macedoniæ ad Haliacmonem fluuium sita, non procul a Pella. Pli. li. 4. ca. 10. Est etiam in Caua Syria oppidum a quo dicti Beroēses Βεροιεῖς. Pli. li. 5. cap. 23.

BEROUS, collis Taurorum tres habens fontes. Pli. li. 2 ca. 103.

BEROSUS, Chaldæus, cui ob admirandam prædicendi futura scientiam, Athenienses in Gymnasio posuerunt statuam lingua inaurata. Pli. li. 7. cap. 37.

BERYLLUS, li. βήρυλλος, gemma subuiridis, perlucida, uix alibi quā in Indis reperta: cuius nouem enumerat species Pli. li. 37. ca. 5. Propert. lib. 3 Et solitum digito beryllon adederat ignis.

BERYTOS, pen. pro. Βηρυτὸς, urbs Phœnices, in ora Libano mōti subiecta, Iustiniani tēporib. legū studijs celeberrima, uulgo Barutū uocant. hinc Berytia uua, hodie quoque nominata. Pli. li. 15. ca. 17.

BES, bessis, δίμοιρα, mas. gen. compositum a besse, octo significans uncias. Festus. Bes, appellatus, quòd bis triens sit. Ci. Ad Atti. Fœnus ex triente factum erat bessibus. Pli. lib. 18. ca. 12. Legitur & nominatiuus Bessis apud Festū, modo emēdata sit lectio: Bessis (inquit) unciæ octo, triens quatuor. Bes etiā est, geometrarum mēsura, cōtinens octo partes iugeri in duodecim partes diuisi. Col. li. 5. ca. 1.

BESA, simplici s, Βῆσα, fons Thessaliæ inter Ossam & Olympum iuxta Cicesium oppidum. Strab. li. 8 Est & tribus nomen in agro Attico. Idem lib. 9.

BESSA, geminato ss, Βῆσσα, Stephano, campus Locridis dēsis arbustis refertus: unde & nomen accepit βῆσσαι, enim saltus. Stra. lib. 9. Est & eiusdem regionis oppidum Steph.

BESBICUS, Βέσβικος, Steph. insula exigua Propontidis, xviij. M. passuum circuitu, è regione ostij Ryndaci fluuij. Pli. li. 5. ca. ult.

BESIPPO, Βεσιππὼ, Ptol. Hispaniæ Bæticæ portus, & oppidū nō procul a Mellaria urbe patria Pomponij Melæ, ut ipse testatur li. 2.

BESSARA, Βήσσαρα, ciuitas est Assyriæ apud Ptol. li. 6. ca. 1.

BESSI, Βέσσοι, populi Thracum. Oui. li. 6. Trist. Viuere quām miserū est inter Bessosque, Getasque. Pli. li. 4 ca. 11.

BESSYGA, p. c Βέσσυγα, emporium in India, ubi & amnis Bessygas: unde Bessygitæ populi, qui humana carne uescuntur. Steph.

BESTIA, [*Bestia.*] θηρίον, crudelitatē uidetur exprimere: bellua magnitudinem: fera opponitur cicuri. Vlp. Bestias accipere debemus magis ex feritate, quam ex animalis genere, quæ proprio morsu uel unguibus sæuiunt. ut pardi, leones, tigrides: a uastando. Bestiæ Ciceroni etiam pisces & uolucres appellantur 5. Tusc. Bestia quoque Romæ Calpurniorum cognomen.

BESTIARII, θηριομαχοῦντες, ad pugnandum cum bestijs damnati. Ci. pro Sext. Vnus leo, ducenti bestiarij. Idem in Vat. Milonem gladiatoribus & bestiarijs obsedisse remp.

BESTIOLA, læ, dimin. [*Bestiola,*] Plin. li. 21. ca. 6.

BETA, æ, σεῦτλον, [*bietola, biete,*] herba notissima, quæ quòd insipida sit, fatua peculiari epitheto appellatur. Mart. lib. 13. Vt sapiant fatuæ, fabrorum prandia, betæ. Betæ, a Diogene uocantur homines molles & cinædi: unde betizare dixit Augustus, pro languere, & effœminari. Cœl. lib. 15. ca. 12.

BETHEL, urbs Samariæ, quā Iebusæi cōdiderūt. prius uocabatur Luza.

BETHLEHEM, Βηθλεὲμ, nomen ciuitatis Dauid, quæ alio uocabulo dicitur Ephrata, Christi Seruatoris nostri natalibus insignis. nunc uiculus esse dicitur, qui ab Ioppe quadraginta millibus distat. In hac ciuitate ortus, atq; extinctus est Dauid. ibi Rachel occubuit. & sepulchrum Iesse patris Dauid ostenditur. Est autem hic locus in tribu Iuda, sexto ab Hierusalem milliario, contra meridiem. quando uūt Iacob ibi pecora sua pauit, loco Bethleē nomē imposuit, quod domus panis interpretatur, propter eum panē, qui ibi de cœlo descendit. A Steph. Βίθλεμα, appellatur neutro ge. & plurali nume.

BETHLEHEMITAE, p. p. dicti incolæ.

BETHSURA, & BETHSURAE, tantum plur. pen. pro. munitum Iudæorum præsidium: de quo multa lib 1. Machabæorum.

BETIS, fluuius Hispaniæ ulterioris, unde Bætis.

BETO, is, [*Andare,*] uado, quasi bene eo. Varro: Mulierē quod parere ea non poterat, foras betere iussit. Pla. in Cur. Si illa ad me betet.

BETONICA, [*Betonica,*] κέστρον, Dioscoridi.

BETULLA, σημύδ, arbor uirgis aptissima, cortice candidissimo, quam

Romani

Romani ex Gallia in Italiam transtulerunt, & ex ea fasces conficiebant, qui magistratibus solent præferri. Pli. li. 5. cap. 8.

• BETVLO, fluuius Hispaniæ, Barcinonensem agrum irrigans.

B ANTE I

• BIANOR, filius Mantus, & Tusij fluminis. Vir. Ecl. 9.

BIAS, Biantis, βίας, philosophus Prienensis, unus ex septem sapientibus. hic, capta patria, cum uniuersi fugerent, rerum pretiosissimarũ sarcinulis onusti, ipseq; rogaretur, cur ex bonis suis solus nihil secum ferret, respondit, Omnia bona mecum porto, fortuita enim inter bona sua non numerabat. Laertius.

BIBACITAS, atis, φιλοποσία, naturalis propensio ad largius bibẽdũ.

BIBACVLVS, dimi. a bibax [Beuitorello.] φιλοπότης, qui largius, & frequentius bibis. Item nomen poetæ, quem Hier. in Chronicis Cræmonæ natum scribit, paulo minorem Cicerone.

BIBAX, & BIBOSVS, [Beuitore.] πότης, bibendi auidus, nimius potator. Gal. li. 3. cap. 12. Bibendi auidum Nigidius in Commentarijs Grammaticis bibacem & bibosum dicit. Laberius: Nõ annosa, nõ bibosa, non procax. Bibosus tamen, si Gellio credimus, uocabulũ est nouum, & a Laberio uocum innouatore confictum. Nomina enim in osus, potius fiunt a nominibus, quàm a uerbis.

BIBARIVS, Tib. Cæs. agnomẽ per derisum. ob nimiã uini auiditatẽ.

BIBESIA, æ, φιλοποσία, uocabulum a Plauto confictum pro nimia bibendi auiditate. Festus.

BIBLIA, bibliorum, βιβλία, plur. nu. libri: quo nomine libri sacri per excellentiam appellantur.

BIBLINA, βιβλίνη, Thraciæ regio uino insignis, quod Biblinum appellatur. alij a biblia uite appellatum malunt. unde Steph.

BIBLIO, is, uerbum factitium, a similitudine soni, qui fit in uase. Næuius. Biblis amphora. Festus.

BIBLIOPOLA, p. e. [Libraro, uenditore de libri,] βιβλιοπώλης, qui libros uendit. ex βιβλίον, liber, & πωλῶ, uendo.

BIBLIOTHECA, p. p. [Libreria,] βιβλιοθήκη, tam librorum per se magnus numerus, quam locus ubi libri sunt, appellatur, ut li. 32. Digestorum scribit Vlp. Ci. ad Sulp. Dionysius seruus meus meam bibliothecam multorum nummorum tractauit. Latinis libraria dicitur. Gell. Forte in libraria ego, & L. Paulus cõsederamus. Est & Bibliotheca, inscriptio, qua Diodorus historiam suã nominauit. Pli. in Procemio operis: Diodorus Bibliothecas, historiã suam inscripsit. Bibliothecæ, ut scribit Vitruuius, ad orientẽ spectare debent. usus enim librorum matutinum expostulat lumen.

BIBO, bibis, bibi, bitum, [Bere,] πίνω, potum haurio, humorem attraho. Pla. in Stich. Vide quot cyathos bos bibimus. Virg. li. 11. etiã ijs iunxit, quæ uim attrahendi humoris nullam habent: Hasta sub exertam donec perlata papillã Hæsit, uirgineumq; alte bibit acta cruorem. Bibere etiam accipitur pro studiose audire. Hor. li. Car. 2. Pugnas, & exactos tyrannos Densum humeris bibit aure uulgus. Hinc Adbibo, præbibo, προπίνω, uel ualde bibo. Ter. in Heaut. is mihi ubi adbibit plus paulo, sua quæ narrat facinora? Cõbibo similiter bibo. Ci. 2. de Fin. Infici debet ijs artibus, quas si cõbiberit, dum tener est, ad maiora ueniet paratior. unde Combibones dicũtur compotores. Cicero Pæto: Quas controuersias habeo cum tuis combibonibus Epicureis. Exbibo, extra bibo. ἐκπίνω. Plaut. in Amph. Ve ego illic uini cirneam ebiberim meri. Per translationẽ ebibere ponitur pro consumere. Idem: Non ego cũ uino simul ebibi imperium tuum. Præbibo, ante bibo, προπίνω. Hieron. Nec uenena iã metuam, cum antidotum præbibero. Imbibo, humorẽ attraho. Ci. in Ver. An unquam iste bonam de se spem habuisset, nisi de nobis opinionem imbibisset? Perbibo, totum bibo, διαπίνω, Lact. li. 2. Eorum mentes succum stultitiæ perbiberũt. Subbibo, parum bibo, ὑποπίνω, Sue. in Ner. Si paulum subbibisset. Et hæc omnia habent. pe. co. Passiuum posuit Iuu. Sed nulla aconita bibũtur.

BIBRACTE, Heduorum oppidum est apud Gallos, auctore Cæsare: hodie Sequanis, hoc est Burgundis annumeratur.

BIBVLVS, a, um, πότης, ποτικός, quod facile sorbet. Virg. ad Messallam: Inuerso bibulum restinguens lumen oliuo. Lumen enim bibit oleum, id est, ardendo consumit. Vnde & Bibulorum cognomẽ dictum est, & Bibula papyrus, quæ sorbet atramentum Lucan. conficitur bibula Memphitis charta papyro. Hinc fit Meribibulus, de quo alibi. Horat. passiue dixit bibulum Falernum: Potores, bibuli media de nocte Falerni.

BICAPS, itis, [Cosa che ha due capi,] δικέφαλος, qui habet duo capita. Pli. li. 10. cap. 62. Serpentes adeo circumuolutæ, ut una existimari biceps possit. Ci. 1. de Diuina. si puella nata biceps esset.

BICLINIVM, [Luogo doue stanno due letti,] δικλίνιον, locus ubi duo lecti sunt. ex Latino & Græco. nã bis Latinũ est, κλίνη, Græcũ, quod lectum significat. Plau. in Bacch. In biclinio cubitum eatis.

BICOLOR, adiect. [Di due colori,] δίχροος, duorum colorum. Ouid. 2. Met. Myrtea silua subest, bicoloribus obsita baccis.

BICORNIS, ne, [Di due corna,] δίκερως, qđ habet duo cornua: ut Bicorne ferramentum. Col. li. 10. ca. 5. Bicornes furcæ. Vir. 1. Ge.

BICORPOR IS, [Di due corpi,] duorum corporum. Ci. 2. Tus. Hæc bicorporem affixit manum. a nominatiuo Bicorpor.

BICVBITALIS, [Di due cubiti,] διπήχυς, duorũ cubitorũ. Pl. l. 20. c. 32.

BIDENTAL, locus, aut ædificium fulmine tactum, dictum ab oue bidẽte, quæ ad prodigij procurationem a sacerdote immolata ibi sepeliabatur. Hor. an triste bidental Mouerit incestus. Nonius Bidẽsal dici uult, quòd binæ pecudes mactarentur.

BIDENTES, quidam intelligunt oues, quæ per ætatem duos dentes altiores habent. nam Higinus dicit: quæ bidens hostia, oportet dentes habeat octo, sed ex his duos ceteris altiores, per quos appareat ex minore ætate in maiorem transcendisse. Alij hostias Bimas, id est, duos annos habentes, hoc nomine intelligunt, quòd in commẽtarijs ad ius pontificum pertinentibus legatur, Bientes primo dictas, d littera ex superfluo interiecta (sicut in Redeo) ad hiatũ duarum uocalium cauendum. Ergo bidentes primæ dictæ sunt quasi Biennes, postea autem uocabulo longo usu loquẽdi corrupto, quæ prius Biennes dicebantur, postea bidentes sunt dictæ. Vide Gel. li. 10. ca. 4. Virg. 7. Aen. lectas de more bidentes. Idẽ bidẽs, σμινύη, instrumentum rusticum fossorium, quod duos dentes habeat. Iuue. Vide bidentis amans.

BIDVVM, [Il spatio di due giorni,] δύο ἡμέραι, spatium duorum dierũ. Ter. in Eunu. impetrare nequeo hoc abs te biduum. Biduo continenti, duobus diebus continentibus. Sue. in Cal. ultro citro commeauit biduo continenti.

BIENDIVM, citerioris Hispaniæ portus. Pli. lib. 4.

BIENNIS, [Di due anni,] διετής, duorum annorum, ut Triennis triũ.

BIENNIVM, [Il spatio di due anni,] διετία, spatiũ duorum annorum.

BIFARIAM, [In due parti,] διχῶς, aduerb. duobus modis. Ci. 3. Tusc. Bifariam quatuor perturbationes æqualiter distributæ. Sic multifariam, plurifariam, multorum, plurium generum: siue in multas, in plures partes.

BIFERVS, a, um, δίφορος, διἔκαρπος, quod bis quotannis fructum fert. Vir. 4. Geor. Biferiq; rosaria Pæsti. Biferæ ficus. Col. lib. 5. c. 10. Fabulantur poetæ Alcinoi Phæacum regis pomaria fuisse bifera.

BIFIDVS, a, um, p. p. [Fesso in due parti,] δίχηλος, in duas partes fissũ. Oui. 4. Met. Bifidosq; relinquit Rima pedes. Bifidatus a, um, adie. Bifidus, Pli. lib. 13. cap. 4. Folia lateribus in sese bifidatis.

BIFORIS, re, [Che ha due porte,] δίθυρος, qđ habet duas ianuas. Ouid. 3. de ponto. bifores intrabat Luna fenestras. Vir. 9. Aene. biforem dat tibia cantum. Vbi Seruius: Biforem bisonum, imparem.

BIFORMATVS, a, um, adiect. [Di due forme,] biformis. Ci. 2. Tusc.

BIFORMIS, is, & hoc Biforme, δίμορφος, duas habens formas. Vir. 6.

BIFRONS, tis, [Di due fronti,] διμέτωπος, qui duas frontes habet, Iani epitheton: præterea quod scierit, & futura præuiderit: uel quia superum, & inferum ianitor est. Vir. 12. Aen. Ianumq; bifrontem.

BIFVRCVS, [Biforcato,] διμύκαρπος, geminas furcas habens, ut, Bifurcum ferramentum. Col. lib. 3. ca. 18. Bifurci ramusculi, li. 5. c. 11.

BIGAE, [Carretta da due caualli,] συνωρίς, ζεῦγος, currus duob. equis uecti, quasi Biiugi, quod duorum equorum iugo iungantur. Equi uero ipsi Biiugi, Biiugesve dicuntur. Vir. 5. Aen. Et nox atra polum bigis subuecta tenebat. Apud ueteres tamẽ Bigam, & Trigã, & Quadrigã inuenimus. Suet. in Tyb. Vix unius bigæ adiectione honorari passus est. Pap. in Theb. tenuauerat aera biga. Bigas primũ iunxerunt Phrygij, quadrigas Erichthonius, teste Pli. li. 7. ca. 56.

BIGATI, nũmi bigas impressas habẽtes. Pli. li. 33. c. 3. Tac. de Germ.

BIGEMMIS, me, quod habet duas gemmas. Col. lib. 6.

BIGENERA, διγενῆ, animalia ex diuerso genere nata, ut Leopardus ex leæna & pardo. Varr. l. 2. de re rust. muli bigeneri, atq; insititij.

BIGERBA, βιγέρρα. Ptol. urbs Hispaniæ. hodie Bezar.

BIGEMNAE, geminæ dicuntur, quia bis una die natæ sunt. Festus.

BIIVGI, [Due caualli ad un giogo,] δίζυγοι, equi dicuntur, cum bini ad unum iugum nexi sunt. Vir. 10. Ae. Biiugis infert se Lucagus albis.

BILANX, ζυγὸς, statera, quæ duas habet lances: alio nomine Libra.

BILBILIS, is, βίλβιλις, oppidum Celtiberorũ in Hispania Tarraconensi ad Salonem fluuium, optima ferri tẽperatura nobile. ex hoc oppido Mart. poeta originẽ traxit: ut ipse multis in locis testatur.

BILIBRIS, bre, [Di due libre,] δίλιτρος, duarum librarum. Mar. l. 11. Nunc mulumve bilibrem.

BILINGVIS, [Bilingue, fallace,] δίγλωττος, qui duas hẽt linguas, hoc est, qui aliud dicit, aliud cogitat. Vnde etiã pro fallaci posuit Vir. 1. Aen. Quippe domum timet ambiguam, Tyriosque bilingues.

BILIS, [Colera,] χολὴ, nomen est cõmune duobus præcipue humani corporis humoribus: quorũ alter, qui calidus est & siccus, ab aureo colore Flaua bilis appellatur. Alter, qui frigidus & siccus, quoniã nigræ fauillæ colorem imitatur, Atra bilis dicitur. Vtrunq; genus rursus in duas primarias species finditur, in naturalem, scilicet & non naturalem. Bilis flaua naturalis (quæ bilis appellationem sibi peculiariter uendicauit) rursus duplex est, Quædã enim apta est nutritioni, Altera excrementitia est, & inepta nutritioni. Nõ naturalis iterũ in quatuor distinguitur species, in Vitellinã, λεκιθώδη, in Porraceã πρασοειδῆ, in æruginosam, ἰώδη, & in eam quæ cæruleo colore glastũ imitatur, unde ἰσατώδης, a Græcis appellatur. Atra &

ipsa

ipsa in Naturalem diuiditur, quam proprie μέλαινα χυμὸν, id est, atrum succum, siue succum melancholicum medici appellãt, & nõ Naturalem. Accipitur item Bilis pro ira, [Ira.] quæ a Bili excitatur. Hora. 2. Serm. Sat. 3.

Biliosus, a, um, [Colerosо,] χολώδης, in quo bilis abundat: ut, Sanguis biliosus, Sputum biliosum, apud Celsum.

Bilix, adie. a licium, [Maglia a due licci,] ut bilix lorica a Virg. dicta, quæ duo licia & fila in summitate haberet ad ornatum, lib 2. Aen.

Bilustris, stre, [Di due lustri,] δεκαέτης, ut, Bellum bilustre, quod duo lustra, hoc est decem annos durauit. Oui. 2. Amor.

Bimaris, re, adie. p. c. [Cosa posta tra due mari,] quod inter duo maria situm est: ut, Bimaris Corinthus. Hora. 1. Carm.

Bimatus. Pli. li. 11. ca. 21. Vita uesparum bimatum non transit.

Bimembres, διμελής, duarum partium quasi membrorum. Oui. cõfisum pedibus, formaq; bimẽbri Et Bimẽbres, substantiue, Centauri. Oui. 12. Metam. uasto trepidi clamore Bimembres. Vir. 8. Aen.

Bimenses, huius bimensis, [Spatio di due mesi,] tempus duorum mensium. Liu. Dec. 5. li. 3. anni & bimensis tempus prorogaretur.

Bimestris, stre, [Che ha due mesi.] δίμηνος, duos menses habens. Hora. lib. Carm. & porco bimestri Cum famulis operum solutis.

Bimulus, p. c. [Di due anni,] διετὴς, qui duos annos ætatis habet.

Bimus, δίετος, qui ætatem habet duorũ annorum. Varr. 2. de Re rust. cap. 5. Vnum anniculum, alterum bimum. Ci. ad App. de hac sententia bima decedat, id est, qua censuit, ut per duos annos remanerem in prouincia.

Bini, æ, a, [Due a due,] δισσοὶ, distributiui numeri uox est, significans, duo per singula. Ci. 4. Verr. describebat censores binos per singulas ciuitates, i. duos in singulis ciuitatibus. Idem Att. Pompeius distribuit binos singulis patribus familiarum: hoc est, unicuiq; duos. Sic Binos, ternos, quaternos, aut quinos dicimus milites incedere, hoc est, duos, tres, quatuor, aut quinque in singulis lineis, aut ordinib. Nõnunquam etiã simpliciter accipitur pro duobus: [Due,] & sic frequentius ijs iungitur, quæ singulari numero destituuntur. Sic Binas literas dicimus, & bina castra, nõ duas literas aut duo castra. Ci. 6. Verr. Pompeius, cum Vectio intra bina castra collocutus est. Idem 2 Verr. Vt dies 45. inter binos ludos tollerentur. nam Castra pro militum tentoriis: & Ludi pro magnificis, & splẽdidis spectaculis, singularem numerum non agnoscunt. Aliquando tamen etiam in hac significatione ijs coniungitur, quæ utrumque habent numerum: sed hoc frequẽtius apud poetas. Vir. 1. Aen. Bina manu lato crispans hastilia ferro. Idem 8. Aen. Frænaq; bina, meus quæ nunc habet aurea Pallas. Interdum etiam in oratione soluta. Pli. li. 9. ca. 30. In nostro mari loligines capiuntur cubitorum sæpe binum. Ci. 3. de Or. Demosthenes una contentione uerborum, binas contentiones uocis & remissiones continebat.

Binarius, δυϊκὸς, numerum duorum denotat.

Binominis, [Di due nomi,] διώνυμος, qui geminum habet nomẽ, ut Ister, & Danubius: Iulus & Ascanius. Oui. 14. Met. Inde sub Ascanii ditione binominis Alba, Resque Latina fuit.

Bipalium, [Vanga,] instrumentum rusticũ, quo terra foditur. Varr. id prius bipalio uertito. Liu. 3. fossam fodient bipalio innixus.

Bipalmis, me, [Di due palmi.] duorum palmorum. Var. 3. de re rust. cap. 7. tabulæ fiãt bipalmes.

Bipartito, dupliciter. Ci. pro Flac. bipartito classis distributa.

Biparus, a, um, qui uel quæ bis peperit, δίτοκος.

Bipatens, pen. cor. [Che s'apre da due parti,] δίθυρον, quod ea utraq; parte aperitur. Vir. 2. Aen. Portis alij bipatentibus adsunt.

Bipedalis, le, [Di due piedi,] quod habet longitudinem duorum pedum: Cæsar. Bell. Gall li. 4. bipedalibus trabibus immissis.

Bipedaneus, a, um, siue Bipedaneus, bipedalis. Col. lib 2. cap. 2. Frumentis sat erit, si æque bona fuberit bipedana humus.

Bipennifer, a, um, πελεκυφόρος, ferens bipennem. Oui. 8. Metam.

Bipennis, ne, [a due penne,] δίπτερος, quod duas habet pennas. Pl. li. 11. ca. 28. nullum, cui aculeus in aluo est, bipenne est. Bipenne item, teste Nonio, quod utrinq; est acutum. Vir. li. 11. Ferro sonat acta bipenni Fraxinus. Est & Bipennis, πέλεκυς, substan. securis [Scure, mannera,] Vir. 4. Geo. ualidam in uites molire bipennem.

Bipartio, is, & Bipertior, iris, [Diuidere in due parti.] διχάζω, i. duas partes diuido. Col. li. 11. ca 2. Ver. bipertitur. Ci. in Catil. in proximis uillis ita bipertiti fuerunt. Hinc Bipertito bifariã, dupliciter. Ci. 2. de Inuen. id fit bipertito. Cæs. 1. Bel. Gall. Romani signa bipertito intulerunt. Hoc est duobus locis.

Bipes, bipedis, adie. [Che ha due piedi,] δίπους, qđ habet duos pedes. Iuue. bipedem sibi quærat asellum. Ci. pro Domo 1 omnium non modo bipedum, sed etiam quadrupedum impurissimo.

Biracellum, Tusciæ oppidum est Ptolemæo, hodie Vicarellum.

Biremis, [Fusta] δίκροτος, nauis duobus remorum ordinib. acta, ab Erythræis primum inuenta. Pli. li. 7. c. 57. Virg. 8. Aen. Geminasq; legit de classe biremes.

Bis, aduerb. [Due fiate,] δίς. Ci. de Ami. Bis una consules.

Bisaltae, βισάλται, Stepha. populi liberi Thraciæ ad Strimonem amnem, teste Pli. lib. 4 ca. 11. Qui famem in bello lacte concreto, & sanguine equino tolerant. Vir. 3. Georg. Bisaltæ quo more solent, acerque Gelonus.

Bisaltia, βισαλτία, Steph. regio Thraciæ libera, ad Strimonẽ amnem, dicta a Bisalte Solis & Terræ filio, aut a Bisalte uicino fluuio.

Bisellium, lij, δίεδρον, subsellium duorũ capax. Var. 4. de Lin. Lat.

Bissita, porca dicitur, a cuius ceruice setæ bifariam diuidũtur. Fest.

Bissextus, siue Bisextus, [Bisesto,] ἐμβόλιμος, ἡμέρα, dies intercalaris, qui quarto quoq; anno interseritur, ut anni ratio cum cursu Solis conueniat. Inuenta est autem hæc intercalandi ratio a Cæsare dictatore, qui cũ animaduertisset, Solem cursum suũ conficere diebus 365. & horis circiter sex, quarto quoque anno diem unũ curauit adijciendum. Dictus est autem Bissextus, quòd bis, id est, duob. diebus continuis numeraretur Sext. Cal. Mart. duos uidelicet dies pro uno computantes: unde qui est natus bisexto Kalendas, nihil refert (ut inquit Celsus de uerb. signi. l. Cũ Bisextus,) utrũ priore, an posteriore die natus sit, cum illud biduum pro uno tantum die habeatur. Erat autem huic intercalationi constitutus dies certus, qui est post 23. Februarij diẽ inter Terminalia iam peracta, & Regifugiũ. Februarius uero duab. de caussis huic rei aptissimus uisus est, tum quòd paucissimos haberet dies, tum etiam, quòd inter mẽses ultimum haberet locum. nam cum antea decem tantum essent menses, quorum primus erat Martius, duo postea in fine sunt adiecti, Ianuarius, & Februarius.

Bison, tis, βίσων, Pausaniæ, animal ferum, & deforme proliaitate iubarũ, & reliquo corpore, cerui figura, media frõte inter aures unũ cornu habens. Mart. in Am. Illi cessit atroa bubalus, atque bison.

Bistones, βίστονες, populi Thraciæ, a Bistonide lacu, siue ut Steph. placet, a Bistone rege. Inde Bistonis, βιστονὶς, patronymicum fœm. gen. quod sæpe tamen accipitur adiectiue & possessiue. Oui. 1 epi. Paridis ad Helenam iturã tamen bello Bistonis ora fuit.

Bistonia, æ, βιστονία, regio Thraciæ, a lacu Bistonide, siue a Bistone, rege. Bistonia præterea Steph. oppidum eiusdem regionis.

Bistonis, βιστονὶς, siue Bistonius lacus, in Bistonia Thraciæ regione: in quo natantia omnia demerguntur: unde & nomen accepit a βυθίζω, demergo. unde & Bystonis per y scribendum uidetur. Stepha. tamen & Suidas scribunt per i.

Bistonius, a, um, βιστόνιος, poetæ accipiunt pro Thracio. Oui. Brachia Bistonia cãdidiora niue. Idẽ. Bistonia membra lauabis aqua.

Bisulcus, [Che ha l'ugne fesse,] δίχηλος, qui ungulas habet, sed scissas. Oui. 7. Met. Puluercumq; solum pede pulsauere bisulco. Accipitur pro uomi, quod in duas cuspides diuisum est. unde Bisulcã caudam dixit Pli. lib. 29. cap. 10. bisulcos arborum surculos. Col. de Arb. cap 6.

Bisultor, Martis cognomen, a bis ulciscendo. Augustus enim, cum Brutum & Cassiũ uicisset, & signa a Parthis recepisset, Martis templum dedicauit, quẽ Bisultorem cognominauit, quòd primum. C. Cæsaris, deinde Crassorum necem ultus esset. Oui. 5. Fasto. Rite deo templumq; datum, nomenq; Bisultor.

Bisurgis, Stra. li. 7. Germaniæ fluuius, Mela Visurgim uocat. li. 3.

Bithia, Pharaonis filia, quæ Mosen adoptauit.

Bithynia, βιθυνία, regio minoris Asiæ, aduersa Thraciæ: quæ, ut Solinus scribit & Seru. primum Bebrycia, postea Mygdonia, deinde Bithynia dicta. Sunt qui scribant Thynos populos transiisse ex Thracia, qui deinde Bithyni dicti, & regio Bithynia. Clau. Thyni Thraces erant, quæ nunc Bithynia fertur.

Bithynium, βιθύνιον Stephano, ciuitas in Bithynia.

Bithynicus, a, um, aliud adiec. βιθυνικὸς, quod Romanorum quibusdam in cognomen cessit, a deuicta Bithynia. Mart. Iã te rem factam Bithynice credis habere. De origine Bithynorũ Str. l. 12. Hesod. li. 7. Diony. de situ orbis.

Bithynus, a, um, βιθυνὸς, Steph. Iuuen. Cappadoces faciãt, equitesque Bithyni. Vbi illud animaduertendum est, a Iuuenale corripi primam nominis huius sillabã, quæ a ceteris omnib. producitur.

■Bitias, Carthaginensis, & Troianus uir.

■Biton, & Cleobis Argiæ sacerdotis filij.

Bitumen, inis, [Bitume,] ἄσφαλτος, limus quidam tenax, sulphurei odoris, in Iudææ lacu emergens, qui inde Asphaltites dicitur. Vide Pli. li. 35. ca. 15.

Bitumineus, a, um, Bitumineæ uires. Oui. 5. Meta.

Bitumino, as, ἀσφαλτόω, bitumine linio. unde aqua bituminata, apud Pli. li. 31. cap. 5. cui admistum est bitumen.

Bituriges, populi Galliæ Aquitanicæ, teste Pli li. 4. ca. 19. Horum metropolis Auaricũ erat: hodie Bourges en Berry. Singularis nominatiuus est Biturix, quo usus est Lucanus lib 1.

Biuium, [Di due uie,] ἄμφοδος, quod duas uias habet. Vir. 9. Aen. Locum insidijs conspeximus ipsi, Qui patet in biuio portæ.

Biumbrae, ἀμφίσκιοι, populi, quicunque inter Tropicos habitãt, ad meridiem. quandoque enim incidentes habẽt umbras, cum a meridie sol ad gnomonem accedit rectum, ac subiacent planum: quãdoque autem in aduersum, cum solum in aduersum consistit. Str. l. 2.

BIZEN, urbs Thraciæ. Pli. li. 4. ca. 11. Bizam nocauit.

•BIZIA, arx regum Thraciæ.

•BIZON, Thraciæ oppidum.

B ANTE L

BLÆSVS, [Balbo.] βλαισὸς, qui linguam habet impeditam. quo uitij genere Demosthenem laborasse accepimus: qui aliquandiu primam artis suæ litteram enunciare non potuit. Iuuen. Blæsisq; lingua.

BLANDA, æ, Italiæ oppidum in agro Brutio. Pli. li. 3. c. 5. Est & Blanda, siue Blande, oppidum Hispaniæ Tarraconensis, in agro Barcinonensi.

BLANDICVLVS, dimin. a Blandus: Blandicella uerba. Festus.

BLANDIDICVS, χρυσολόγος, qui blande loquitur. Plau. in Pœn.

BLANDILOQVANA, p. c. Laberius apud Macr. li. 2. Sat.

BLANDILOQVENTIA, æ, [Lusinghe.] χρυσολογία, suauis oratio. Ci. 3. de Nat. deo.

BLANDILOQVENTVLVS. Pla. Trinum.

BLANDILOQVVS, p p. [Lusinghiere.] χρυσολόγος, qui blanda uerba loquitur: ut, Vox blandiloqua. Sene. Agam.

BLANDIMENTVM, ti, [Lusinghe, carezze,] χρυσολογία, blanditiæ, illecebræ. Cic. pro Cœlio: Multa blandimenta nobis natura ipsa genuit.

BLANDIOR, iris, [Lusingare, adulare,] σαίνω, adulor, blanditias dico. Ci. de Amic. Qui aduersario assentatur, & litigare se simulans blanditur. Refertur & ad sensus interiores. Ci. 1. Acad. Vide quam sua uiter uoluptas sensibus blandiatur. Blandior calamitatibus meis, dixit Quinctilianus, pro mitigo, [Mitigare,] calamitates. Hinc Eblandior, blanditijs extorqueo. Vnde Eblandita suffragia, quę prece ib. & blanditijs impetrantur, apud Ci. pro Plan.

BLANDITIA, æ, & Blanditiæ, tiarũ, [Carezze.] χρυσολογία, adulatio, illecebræ. Cicero. pro Planc. Facilis illa occurrit, & blanditia popularis. Idem 1. de Finib. blanditijs præsentium uoluptatum deliniti.

BLANDVLVS, a, um, dimin. ab adiectiuo Blandus.

BLANDITVS, us, ui, [Lusinghe.] χρυσολογία, blanditiæ. Lucr. lib. 2. Vt res per Veneria blanditum sæcla propagẽt. Est & blanditus, a, um; partic. a Blandior. Pl. li. 10. ca. 53.

BLANDVS, adiect. [Piaceuole,] χρυσολόγος, qui blanditur in sermone. Ci. ad Att. Scis me minime esse blãdum. Blande [Piaceuolmente,] aduerb. Ci. Att. Vides ne quàm blande? Idem pro Clu. appellat hilari uultu hominem Balbus ut blandissime potest. Blãditer, blãde. [Piaceuolmente,] Plau. Pseu. Cogito, sæuiter, blanditerve alloquar.

BLANDVSIA, in agro Sabino regio, in qua Horatius habuit uillam, & in ea fontem: unde illud: O fons Blandusiæ splendidior uitro.

BLATERO, as, & Blatio, is, [Parlar goffamente,] συρμάλλω, ueteres dicebant, pro incõdite & inaniter loquutus sum, qui extra propositũ loquuntur, uel uerba immoderata emittunt. Plau. in Amph. nugas blatis. Idem in Aul. blaterauisti uicinis omnibus me meæ filiæ daturum dotem. Quidam a Græco deducunt, βλὰξ enim dicitur, qui se inaniter iactat. Hora. in Serm. Audit, cum magno blateras clamore, furisque.

BLATERO, onis, [Cicalone, ciarlone,] βλὰξ, immoderate loquens. Gel. lib. 1. cap. 15.

BLATTA, [Tarma,] σίλφη, uermis, q alucaria lædit, a βλάπτω, noceo. Colum. li. 12. appellat Lucifugas blattas. Mart. tamen posuit pro uerme libros & uestes rodente. Cõstrictos (inquit) nisi das mihi libellos, Admittam tineas, trucesq; blattas. Hora. in Serm. stragula uestis, Blattarum ac tinearum epulæ. Blatta etiã ponitur pro purpura [Porpora.] Sidonius in Paneg. Pontus castorea, blattã Tyrus, æra Corinthus. Blattam recentiores scriptores uermiculum Bombicem intellexerunt, cuius textu uestes Sericæ conficerentur: unde Blattea uestis, & blatteum paludamentum apud Lamprid. Capiturq; pro serico & pretioso: uel (ut Paulus Aeg.) pro purpura: quoniam Indicum conchylium uulgo Blatta dicitur. Sic Cassiodo. in epistolis Blatteum pro purpureo cepit: Chamæleon (inquiens) modo prasina, modo cyanea, modo blattea uarietate se cõmutat. Eutropius scribit Neronem solitum piscari reti aureo blatteis funibus annexo: cum ab Orosio & Sue. dicatur purpureis. A quo colore Blatta etiam frumentum dicitur, quod rubidum sit, sementi accommodatius, in purpuram declinans.

BLATTARIA, herba, uerbasco similis, folijs minus candidis, flore luteo, hæc abiecta blattas in se contrahit: unde nomen accepit. Plin. li. 25. cap. 9.

BLATTEVS, a, um, [Rosso.] πορφύρεος, purpureus. Eutropius in Nero. Nero hamis aureis argẽteisq; piscabatur, quæ blatteis funib. extrahebantur. Sueto. uocat purpureos: Piscatus est (inquit) reti aurato, purpura, coccoq; funibus nexis. Orosius. Nero, inquit, retibus aureis piscabatur, quæ purpureis funibus extrahebantur. Cassio. in episto. Chamæleon modo prasina, modo cyanea, modo blattea uarietate se commutat.

BLAX, [Troppo delicato stolto,] βλὰξ, mollis, lasciuus, qui nescit res discernere, & qui se inaniter iactat. Festus.

BLENNI, stulti. Plaut. in Bacch. stolidi, fatui, bardi; blenni. Fest.

BLEPHARO, βλεφαρώδης, qui habet supercilia magna. Plaut. in Amph.

•BLITARAA, oppidum prouinciæ Narbonensis. Pli.

BLITVM, βλίτον Dios. βλίτος, Suidæ, olus est betę folijs, teste Hermolao, iners, nullius saporis. inde Bliteũ dicitur, quod est nullius pretij unde apud Menandrum, teste Pl. lib. 20. cap. 22. uxores per conuicium Bliteæ uocantur a maritis. & apud Pla. in Tru. meretrix blitea.

B ANTE O

BOA, æ, serpentis genus, quod in miram magnitudinem excrescit dictum, quod lactis bubuli succo primum alatur. Plin. lib. 8. cap. 14. Est etiam Boa morbi genus, cum corpora papularũ multitudine rubent, a fimo bubulo, cuius litu maxime tollitur, ita dictum. Plin. lib. 28. cap. 18. Idem li. 26. cap. 12. Ebuli folia contrita boam sanant.

•BOAGRIVS. Locrensium amnis, qui Thronion urbem præterfluit.

BOALIA, βοάρια, quæ & bubetiæ, ludi boum gratia instituti.

BOARIA, lappa, herba nota, cuius radix è uino pota, articulis pdest.

BOARIVM forum, βοῶν ἀγορὰ, Romæ locus, in quo boues uendebantur. Pli. li. 28. c. 2. & lib. 34. ca. 2.

•BORIVM urbs ad Apennini iuga.

BOCAS, inquit Festus, genus piscis, a boando, id est clamãdo appellatum. hæc ille (ut ex Speusippo annotauit Hermolaus) sunt mænæ candidiores, quas nos Girros, siue Girrulos uocamus.

BOCCHIANA, oppidi nomen Troglodytarum. Pl. li. 6. ca. 29.

BOCCORI, qui & Concordienses, populi Lusitaniæ. Pli. li. 4. c. 22.

•BOCCHVS, Mauritaniæ rex.

BOCANSES, Sardiniæ populi, teste Pl. li. 3. c. 7.

BODARIA, Ptolemæo, æstuarium maris Britannici, Tacito Bodotria dictum in uita Agricolæ.

BODINCOMAGVM, oppidum ad Padum, alio nomine Industria: dictum a Pado; qui Ligurum lingua Bodincus, quasi fundo carẽs, uocabatur. Pli. li. 3. ca. 16.

BODOTRIA, æstuarium maris Britannici, apud Tacit. in uita Agric.

BOEMIA, regio Germaniæ, trium fere dierum longitudine, & totidẽ latitudine, Hercynia silua undique cincta. Albi flumio irrigata: ab oriente spectans Morauos, ab arcto Saxones, ab occidẽte Noricũ, a meridie superiorem Pannoniam, quæ Austria dicitur. incolæ Boemi dicuntur, lingua & moribus a Germanis omnib. distincti. uide Aeneam Siluium, qui Boemorum historiam conscripsit.

BOEOTIA, βοιωτία, regio in finibus Græciæ, Eubœæ insulæ obiecta, ab Attica autem Cithærone monte discreta: dicta a boue, cuius ductu Cadmus perueniens ad eum locum, ubi postea Thebas Bœotias condidit. Oui. 3. Metam. Alij alias afferunt nominis huius rationes: quas uide apud Stepha. Olim Aonia dicta est, & Ogygia, & Hyantis, & Messapia, & Cadmeis Thucididi. Hinc Bœoti, dicti regionis incolæ, qui stupiditatis, & crassi ingenij nomine male audierunt. Hinc illud Horatij lib. 2. episto. Bœotum in crasso iurares aere natum.

BOETIVS, Hispaniæ fluuius, nascens unde Tagus. Strab.

BOGVD, udis, pe. genitiui cor. rex Mauritaniæ Tingitanæ, quæ ab eo Bogudiana uocata est, teste Pl. l. 5. ca. 2. Fuerunt plures eiusdem nominis. postremus fuit; q Actiaco bello Antonij partes secutus, ab Agrippa supplicio affectus est. A Str. Bogus appellatur lib. 8.

BOIAS, arum, πέδαι, uincula tam lignea, quam ferrea, teste Festo, seu torques damnatorum, quòd quasi iugum a boue sit. Plau. in Asi.

BOIANVM, hodie Boianum, oppidi nomen inter Samnites. Ptol.

BOII, βοῖοι Straboni populi Galliæ Lugdunensis, teste Pli. li. 4. c. 18. qui putantur agri Borboniensis tractũ incoluisse. hi postea Alpes transgressi, citra Padum consederunt, ubi Laudem Pompeiam urbem condiderunt, teste eodem, li. 3. c. 17. Ijdẽ a Romanis expulsi, in Germaniam se contulerunt, teste Strab. l. 7. ubi Hercyniæ syluæ partem incoluerunt, quæ regio ab eis primum Boiohemia, post, abiectis aliquot literis, Boemia uocata.

BOION, βοῖον Stephano, Doridis oppidum in Græcia. Pl. l. 4. c. 7.

BOLA, βῶλα Stephano, oppidum agri Campani in Italia. unde Bolani; apud Pl. li. 3. c. 5. Virg. 6 Aen. Bolamq;, Coramque.

BOLBVLAE, insula in mari Aegæo, non procul a Theo Pl. l. 5. c. 31.

BOLBITINVM, a Pl. li. 5. c. 10. numeratur inter ostia Nili.

BOLENTIVM, Pannonię superioris oppidum, Ptolem. hodie Rachelspuig.

BOLENIA, gemma, quæ nimbo inuenitur glebæ similitudine. Pl. lib. 37. cap. 10.

BOLETVS. βωλίτης, Aegineta genus fungi, inter omnes optimu. Pli. li. 22. ca. 22. Iuuen. Vilibus ancipites fungi ponentur amicis, Boletus domino: sed qualem Claudius edit.

•BOLENDAE, populi sunt Indiæ apud Plin.

BOLIS, idis, [Dardo,] βολὶς, a Græcis dicitur hasta missilis, παρὰ τὸ βάλλω, iacio. ex quo faces quędã igneæ bolidæ uocantur, quæ in suprema aeris regione gignuntur. Pl. l. 2. c. 26. Bolis, etiam est perpendicu-

pendiculum nauticum, quo nautæ maris altitudinem explorant. Eius meminit Lucas in Act. Apost.

BOLVS, p.p. [Boccone.] βῶλος, cuiusque rei frustum: unde Bolū terræ, glebam dicimus, Bolum argenti, massam argenteā. Ter. 10 Heau. Crucior, bolum tantum mihi ereptū è faucibus. Quod dici solet, quoties commoditas, quæ iam propemodū tenebatur, inopinato præripitur: translatione (ut ait Donat.) ab animalibus sumpta, quibus aufertur præda. Bolus autem pe. breui, iactum significat, uel rete ipsum piscatorium. Pla in Rud. O Neptune, nimis lepide iecisti bolum, id est, pulcherrimum iactum fecisti.

BOLVS ARMENIA, βῶλος ἀρμενία, gleba est terræ, quæ inuenitur in ea Armeniæ parte, quæ Cappadociam attingit, colore ochræ, miram ad desiccandum uim habens.

BOMBAX, pro aduerbio contemnentie usurpauit Pla. in Pse.

BOMBILO, as, p c. βομβέω, bombum emitto, proprie apū. auctor carminis de Philomela: Bombilat ore legens munera mellis apis.

BOMBILATIO, βόμβος, sonus apum.

BOMBVS, [Rimbombo,] βόμβος, sonus tubarum raucus, nec ualde acutus: uox iracta ab ipso sonitu. Persius: implerunt cornua bombis.

BOMBYCINA, orum, βομβύκινα, uestes tenuissimæ, ex bombyce. Mar. Fœmineum lucet sic per bombycina corpus.

BOMBYCINVS, a, um, p. cor. βομβύκινος, ex bombyce, ut Panniculus bombycinus, apud Iuuena. Satyr. 6. Delicias & panniculus bombicinus urit.

BOMBYLIS, uermis genus, ex quo Necydalus, deinde bombyx procreatur. Pli. li. 11. cap. 22.

BOMBYLEVS, βομβύλιος, apis genus obstreperū, a bōbo, id est sonitu.

BOMBYX, [Bigatti che fanno la seta,] βόμβυξ, uermis similis erucæ, qui apud Indiam, Aethiopiam, & Seres in aranearum morem tenuissima fila ducit ad uestem faciendam: primum Bombylis, dein Necydalus, demum bombyx dictus. De hoc Aristo. & Plin.

BONA DEA, ἀγαθὴ θεὸς, quam ueteres Faunam, siue Fatuam, siue Sentam dixere. hanc Varro scripsit tātę pudicitiæ fuisse, ut nemo illā, dum uixit, præter uirū, mas uiderit, nec nomē eius audierit. quare, illi in operto mulieres sacrificabant, & Bonam deam appellabant.

BONASVS, p.p βόνασος, fera est, quæ, ut scribit Aristo. in monte Mesapo, qui Pæoniæ ac Mœsiæ limes est, inuenitur. de ea uide Pli. li. 8. cap. 15. Aelianum, Solinum.

BONI CONSVLERE, [Pigliar in buona parte] in bonā partē accipere.

BONITAS, [Bontà.] ἀγαθότης, capitur ꝓ uirtute, honestate, iustitia. Ci 2. Offi. Cum fidem, bonitatemq; laudant, dignum esse dicunt, qui cum in tenebris mices. Frequentius tamē bonitas pro benignitate, & quadam simplicitate ponitur. [Simplicità.] Pli. Bonitas, & simplicitas uxoris. Malitia ecōtrario ꝓ uersutia; unde maliciosū, callidum ac uersutum dicimus. Ci. Virtutis cōtraria est uitiositas, sic enim malo, quàm malitiā appellare. nam malitia certi cuiusdā uitij nomen est, uitiositas omnium. Est & alia Bonitas, non ex industria, sed ex natura proueniēs. [Eccellenza.] Ci. 2. Off. Quæ & bonitate ingenij multi assequuntur, id est, præstantia ingenij.

BONONIA, [Bologna,] princeps, Etrurię colonia, Felsina olim uocata. Pli. li. 3. cap. 15.

BONONIENSIS, se. Ci. de Clar. orat. Rusticellus Bononiensis.

BONVS, a, um, [Buono,] ἀγαθὸς, opponitur malo. Ci. 1. Off. Vir bonus innumerabilibus officijs & laudibus continetur. Bonum absolute a philosophis appellatur, quod sui caussa expetitur. unde Aristoteles τὸ ἀγαθὸν, hoc est, bonum, appetitus sensitiui obiectum facit, idq; duplex est, uerū, & apparent. uoluptas enim corporis tanquā bonum expetitur, non quòd reuera bonum sit, sed quod eiusmodi appareat. summum autem bonum appellabant, quod esset rerum omnium expetendarū extremum. Aliquando bonum sumitur pro bonitate, [Honestà.] ut dicimus, Ex æquo & bono iudicare. Aliqñ pro non uili. [Nobile.] quia (ut Donatus ait) boni nō sunt uiles. Teren. in Phorm. Illam ciuem esse Atticam, bonā bonis prognatam. Hinc & Optimates dicimus, pro uiris dignitate & auctoritate ꝑstantibus. Aliquando pro utili: [Vtile,] ut, Bonum est pecuniæ parcere. Item pro ocio & quiete. [Quiete.] Seneca: Delicatus, & bono semper assuetus. Item pro miti, & fauente. [Amoreuole] Statius. Tu corda parúper, Hic aduerte libēs, atq; has bonus accipe uoces. Itē pro pulchro. [Bello.] unde forma bona, apud Ter. in And. Itē pro apto & idoneo [Atto, buono.] Virg. 2. Georg. & bona bello Cornus. Item pro docto. [Dotto,] Horat. Quandoque bonus dormitat Homerus.

BOO, as, [Mugghiare, rimbombare,] μυκάομαι, mugio, clamo, a βοάω, a boum mugitibus. Plaut. in Amph. boat cælum fremitu uirum. Et Boo, bois, boere. Varro Parmenone, ut citat Nonius: strepunt, bouunt. Pacuuius Medea apud eundem, Clamore & sonitu celonantes bouunt. Bouare dicuntur boues, cum uocem emittunt, teste Var. lib. 6. de lingua Latina. sed Boare magis est in usu. Hinc Reboo, as,

BOOTES, tis, uel Bootes, tæ, βοώτης, a boue deductum nomē, Latine Bubulcus, cæleste sidus, quod Arctophylax uocatur, & more bubulci plaustrū sequi uidetur. Fuit autem Bootes (ut refert Higinus) Louis ex Calisto filius, nepos Lycaonis regis Arcadiæ, qui una cum matre in cælum est translatus. Ci. 2 de Nat. Deo. sequitur Arctophylax, uulgo qui dicitur esse Bootes, Quòd quasi temone adiunctam præ se quærit Arcton. Ouid. Arctophylax formam terga sequentis habet. Habet quatuor stellas in dextra manu, quæ non occidunt. Gell. li 2. cap. 21.

BOREAS, teæ, [Borea,] βορέας, uentus frigidus & siccus, spirans inter Septentrionem, & exortum solstitialem, teste Pli li. 2 ca. 47. a quo Hyperborei mōtes nomen traxerūt. dictus Boreas ἀπὸ τῆς βοῆς καὶ ῥέειν: quoniam ut uiolenti flatus est, ita etiam sonori. Virg. 1. Geor. Boreæ penetrabile frigus adurat. Fuit item hoc nomine Thras quidam Strimonis filius, raptor Orithyæ, Erichthonij Athenarum regis filiæ: unde poetis fabulandi occasio, Orithiam a Borea uēto rapiam, eiq; Zethen & Calain peperisse.

BORAX, gemmæ ex Iaspidum generibus. Pli. li. 37. cap. 8.

BOREVS, a, um, [Settentrionale.] p.p. βόρειος, septentrionalis. Ouid. 4. Trist. Vita procul patria peragenda sub axe Boreo.

BORYCETTES, Pli. li. 37. ca. 11. gemma est, in nigro ramosa.

BORYPYTES, gemma nigra, sanguineis & albis nodis. Plin. lib. 37. cap. 10.

BORYSTHENES, p.c. βορυσθένης, fluuius Scythiæ secundū Istrum, omnium maximus, cuius aquæ ad potandum sunt suauissimæ, & magnos pisces alunt nulla habentes ossa Est item Borysthenes oppidum, quod Boristhene amne abluitur: unde & nomē accepit. alio nomine Olbia dicitur, teste Strab li. 7. & Ptol. li. 3. ca. 5. Mela Borysthenidē appellat li. 2. Est & insula eiusdem nominis, ante fluuij huius ostia sita: cuius etiam meminit Pto. loco iā citato Lacus quoque eiusdem regionis, qui & ipse Borysthenes appellatur, teste Pl. li. 4 ca. 12 Boristhenius, a, um, adiect. Ouid. 4. de Pont. Cumq; Borysthenio liquidissimus amne Dyaspes.

BORYSTHENITAE, βορυσθενῖται. Steph. populi ad Borysthenem amnem. Propertius: Gloria ad hibernos lata Boristhenidas.

BOS, bouis, [Bue.] βοῦς, gen. communis, datiuum & ablatiuum plur. bobus per sincopam facit, & more ueterum Bubus. Ci. de Nat. Deo. Quid de bubus loquar? Hinc Bouinus, a, um: & dimin. Bouillus, bubulus, Bucerus, a, um, & Boarius, a, um. unde Forumboariū, ubi uendebantur boues. Dictus bos ἀπὸ τοῦ βόσκω, pasco, quod homines pascat laboribus suis.

BOSCHIS, idis, uolucris est, de qua Col. li. 8. cap. 15.

BOSOGORDAVTZA, locus in confinibus maioris Armeniæ. Ste. li. 12.

BOSMORVS, teste Strabone li. 15. frumenti religiosi genus, tritico minus, apud Indos inter amnes prouenitens, quod excussum protinus torretur: iuramentoq; adigūtur messores, non asportaturos prius, quam coxerint, ne semen in alias terras transferri possit.

BOSPHORVS, p.c. βόσπορος, Græce, sine aspiratione. & ita ratio uerè postulat, angustas maris fauces significat, a meabili bouis trāsitu imposito nomine: ut restatur Pl lib. 6. cap. 1. quasi βοὸς πορεία. Sūt autem duo Bosphori, Thracius & Cimmerius, tanta uterque angustia, ut & alitum cantus, & canum latratus ab ulteriore littore inuicem audiantur. Thracius Bosphorus iuxta Bizantium est, quingētorum non amplius passuum freto Asiam dirimēs ab Europa, qua Darius pater Xerxis copias ponte transuexit. Flaccus lib. 4. Argó. fabulatur Io puellam in uaccam commutatam per hasce angustias in Asiam transiuisse: inde fretum illud Bosphori nomē traxisse. Alter in introitu est Mæotidos paludis, iuxta Tauricam Chersonesū duorum millium pass. latitudine, per quem palus Mæotica in Pontum desinit. hinc Cimmerius Bosphorus dicitur a Cimmerijs populis, qui partē eius frigidissimam incolunt. Vnde qui terras frigoribus occupatas habitant, Cimmerij appellantur. Inter Bosphorum Thracium & Cimmeriū, ut ex Polybij sententia scribit Pli. lib. 4. ca. 12. interiacent millia quingēta. Hinc Bosphoranus, & Bosphorius. Ci pro l. Man. Bosphoranis finitimis suis bellū inferre simulasset. Oui. 2. Trist. Egerit Ionio, Bosphorioq; mari. Est itē Bosphorus Steph. duarum urbium nomen: quarum alteram ad sinum Cimmerium, & Fretum eiusdem nominis collocat, quæ & Bosphoropolis dicitur. alteram in India constituit.

BOSTAV, [Stalla de buoi,] βούσταθμον loc⁹, ubi boues stare cōsueuerūt.

BOSTRA, βόστρα, Phœnices ciuitas est, ad mare sita. Stra. li. 6.

BOSTRYCHVS, [Zazzera.] βόστρυχος, cæsaries ī modum muliebris comæ ornata. Firmicus li. 3.

BOTRYO, βοτρύον, uua, præsertim condititia. Mar. lib. 11. Nec toto dignam se botryone putat.

BOTRYS, βότρυς, Dioscoridi, herbæ genus, quod alio nomine Ambrosia, & a quibusdam Artemisia uocatur: dictum, quòd circa imū caulem semen habeat in ramulis, uuarum modo dependens, odore uinoso. βότρυν, enim Græci racemum uocant. Pli. li. 26. c. 5.

BOTRYITES, βοτρυίτης, gemma, incipienti uuæ similis. Pli. li. 37. ca. 10.

BOTVLVS, siue Botellus, [Salciccia,] farciminis genus, ex carne suilla: a bolis, id est frustulis carnis appellatus. Mart. lib. 5. Et pultem niueam premens botellus. Idem li. 14. Qui uenit botulus medio tibi tempore brumæ.

BOVATIM, ad similitudinem bouis. Nigidius Figulus apud Non.

BOVILIA, [Stalle de Buoi.] βοστάσια, loca, in quibus boues morantur, ut Ouilia in quibus oues. Colum. lib. 1. duplicia bouilia sunt, hiberna, æstiua. Eadem Bubilia dicuntur. Plaut. Persa: metuo, ne possim in bubile reijcere, ne uagentur.

BOVILLAE, arum, βοΐλλαι, Steph. oppidum fuit in Latio, haud procul ab urbe Roma, uia quæ Ariciam ducebat, ut inquit Ascon. Bouillæ, quasi bouis hillæ, quod eo uulnerata bos sua trahens intestina deuenerit.

BOVILLVS, a, um, [Di bue,] bouinus, licet sit diminutiuum. Plin. Bouillæ carnis iure facile curatur.

BOX, ocis, βώξ, genus piscis marini, a boando. Pli. li. 32. c. ult.

B ANTE R

*BRABASTHENES, mons in Peloponneso. Liuius.

BRABEVTAE, βραβευταὶ, a Græcia dicuntur iudices spectaculorum, qui uictoribus in certamine exhibent præmium. Sueto. de Ner.

BRACHAE, ἀναξυρίδες, a quibusdam accipiuntur uestes fluxæ, intonsæque, ac uarij coloris, quibus utebantur frigidioris plagæ gẽtes, ut inquit Diodo. lib. 6 & a quibus Brachata Gallia uocata est Narbonensis prouincia, quod uestes ferret intonsas, & uarij coloris. Brachis usos fuisse Scythas docet Oui. scribens, Pellib. & laxis arcẽt mala frigora brachis. Vide Gel. li. 10. c. 21. Mela Brachati sunt, inquit, totum corpus Sarmatæ. Suet. in Cæs. in curia Galli brachas deposuerunt, latum clauum sumpserunt.

BRACHARII, Bracharum uestium confectores. Lampri.

BRACHATVS, brachis indutus. Ci pro Font. sagatos, brachatosque.

BRACHATAM, Galliam, constat dictam Galliam Narbonensem, Romanorum prouinciam, a brachis genere uestis, quo eius regionis homines utebantur. Hæc alpib. ab Italia discernit, & Varo amne.

BRACHIALAE, [Manile,] καρπὸς, Theod. Brachialia, brachiorũ ornamenta. ut uentralia uentris, frontalia frontis, tibialia tibiarum. Pli. l. 18. tertianas, quartanasq; febres aiunt leniri, menstruo in lana arietis nigri, & argenteo brachiali incluso.

BRACHIATVS, ta, tum, quod est ad brachiorum modum factũ. Col. li. 6. Alij capitatas uineas, alij brachiatas magis probant.

BRACHIVM, [Braccio,] βραχίων, aliquando totum membrũ cum manu. Vir. li. 5. cunctis attollit brachia palmis. Aliquãdo ab humero ad cubitum. a cubito uero usque ad uertebram manus, Lacertus nũcupatur. Oui. li. 1. Met. Brachiaque, & nudos media plus parte lacertos. Transfertur ad maris, & montium sinuosos flexus. Ouid. 1. Metam. Nec brachia longo Margine terrarũ porrexerat Amphitrite. Brachiolum, li, diminutiuum. Catul. Mitre brachiolum teres.

BRACHMANES, uel Brachmane, βραχμᾶνες, Stephano, Indiæ sapientes, diligẽtissimi siderum obseruatores. Bardesanes Babylonius gymnosophistarum duo tradit genera, qui ex generis successione ueluti hereditariam sapientiæ possessionẽ amplectebãtur, Brachmanes dicti: qui uero electione ad philosophiæ professionem assumebantur, Samanei. Ad hos profectus est Apollonius Thyaneus, ut Iarcham in solio aureo sedentem de siderum motu audiret disserẽtem, ut testatur Hieronymus in præfatione Bibliorum.

*BRACHODES, βραχώδης, promontorium Africæ in extimo cornu Syrtis paruæ. Ptol.

BRACTEA, & Lamina, sic differunt, quòd Lamina crassior est, ex qua armatura conficitur. Bractea tenuis, & sua spõte plicabilis, quæ crepitat. Virg. li. 6 leni crepitabat bractea uento. Bracteis inaurari simulacra solebant, sed unguibus plerunque auferebantur. Marti. altius derasa est ungue ministri Bractea. Et seruus qui Bracteã deraserat, apud Suetonium damnatus. Dicta Bractea ἀπὸ τοῦ βράχειν, a resonando.

BRACTEATOR, qui bracteas facit. Firmi. Quicũq; habuerit horoscopum in 17. parte Scorpij, erit aurifex, inaurator, bracteator.

BRACTEOLA, dimin. foliorum auri, alteriusve metalli. Iuue.

BRACARA augusta, uide Bracari.

*BRAGADA, fluuius, qui iuxta Vticã labit. Sũt tñ qui legãt Bagrada.

BRANA, Turdulorum oppidum in Hispania. Pli. li. 3. c. 1.

BRANCHIDAE, Apollinis Didymei sacerdotes, apud Posideũ oppidum, & promontorium Ioniæ. Vide Stra. li. 14.

BRANCHIAE, arum, βράγχια, in piscibus, secũdum ceruicem, follium more hiãtes partes, quibus anhelitum reddere ac per uices recipere existimantur, balænis, & delphinis exceptis. Pl. li. 9. c. 18.

BRANCHVS, βράγχος, raucedo, & asperæ arteriæ passio, dum humor ad guttur descendit. Contingit interdum citra humoris defluxum, nimia uociferatione, uel frigidi aeris inspiratione, ut experientia docet.

*BRANCOSI, populi sunt Indiæ, quorum meminit Pli.

*BRASIDA, Lacedæmoniorum dux.

BRASSICA, pen. corr. [Cauoli,] κράμβη, herba uulgo caulis nomine nota: dicta quasi Præseca, teste Varrone, quia ex eius scapo, quem maximum habet, folia minutatim præsecantur. Cat. de re rust. ca. 156. & 157.

*BRATTIA, insula una ex Illyrico adiacentibus. Pli.

*BRAVRON, Atticæ oppidum.

*BRAVVM, urbs Hispaniæ Tarraconensis.

BRENNVS, Βρέννος, dux Gallorum, qui Brenonem Venetiæ urbem ædificauit: quæ postea, literarum mutatione, Verona dicta. Hic cum trecentis armatorum millib. in Italiam irrumpens, primum Romanos apud Alliam fluuium profligauit: deinde ad urbem pergens, eam cepit, totamque exussit præter Capitolium, in quo nobilior iuuentus confugerat: sed cum & illud aggrederetur, Romani cum illo conuenerunt, ut, acceptis aliquot auri talentis, obsidionem relinqueret. Cum aurum penderetur, ipse dux gladium suum uagina educens, & hunc pensari imperauit: sed, cum hoc Romani, ut rem iniustam recusarent, atque ita inuicem contenderent, Camillus exul, qui absens dictator creatus erat, collectis ijs qui Roma profugerant Gallos, ex improuiso adortus, fudit, fugauitque, eosque continuo persequens ex Italia expulit. Postremo Brennus Apollinis Delphici templum prædæ caussa ingressus, ira numinis se interfecit.

BRETENA, urbs Italiæ sub Venetia Ptolemæo, Brintum hodie.

BRETOLAEVM, Ptol. Lusitaniæ oppidum, hodie Britium.

BREVIS, [Brieue,] βραχὺ, opponitur longo. Ci. pro Arebia. Quid est, quod in hoc uitæ curriculo tam breui tantis nos laboribus exerceamus? Hor 4. Carm. Cynaræ breues Annos fata dederunt.

BREVI, [Brieuemente,] aduerb. breuiter, uel breui tempore. Cic. Curioni: Breui sic habeto, in eum statum temporum tuum reditum incidere. Potest esse & ablatiuus, ut subintelligatur Tempore. Ci. in Verr. Breui postea mortuus est. Gell. li. 14. ca. 17. Fuit Aeschylus non breui antiquior Euripide.

BREVILOQVENS, tis. Ci. ad Att. li. 7.

BREVILOQVENTIA, βραχυλογία. Ci. de rep. ex Gel. li. 12. ca. 2. Breuiloquentiam dicendo collocat.

BREVIO, as, are, βραχύνω. Quinct. li. 1. ca. 9.

BREVIS item, & Breue, masc. & neu. generis a quibusdam dicuntur in eo significato, sed forte minus Latine, quo uulgus usurpat Breue apostolicum, ἐπιτομή. Lamprid. Milites suos sic ubique sciuit, ut in cubiculo haberet breues, & numerum, & tempora militãtium. Flauius Vopisc in Aurel. Breue nominum conscripsit.

BREVISSIME. Ci. 7 Verr. Tantum breuissime dico.

BREVITAS, [Breuità,] Ci. Offi. li. 2.

BREVITER, [Brieuemente,] aduer. Ci. de Amic. multa ab eo prudẽter disputata, multa breuiter & commode dicta, memoriæ mandabã.

BREVIA, um, βραχέα, Thucididi, uadosa loca in mari, nauibus insidiosa. Vir. Aen. 1. In breuia & Syrtes urget.

BREVIARIVM, [Sommario.] ἐπιτομή, compendium, summarium. Sue. in Augu. Fecit breuiarium totius imperij, quantum militum sub signis ubiq; esset, quantum pecuniæ in ærario. Pli. lt. 18.

BRIAREVS, Βριάρεως, gigas, Cæli & Terræ filius, quem poetæ finxerunt centum habuisse brachia, & quinquaginta uentres. Hunc fingit Homerus, cum Pallas, Iuno, Neptunus, alijque ex dijs non nulli aduersus Iouem coniurassent, persuasum à Thethide in cælum ascendisse, ut Ioui suppetias ferret, deosque coniuratos illius aduentu territos, a cœptis destitisse, & cum Ioue in gratiam redijsse. Hæc Homer. 1. Il. ubi etiam hoc addit, a superis Briareum dictum fuisse, ab hominibus Aegæonem. Alij Briareum inter eos numerant gigantes, qui aduersus Iouem conspirarunt. unde a Vir. li. 6 cum alijs monstris in uestibulo inferorum collocatur. Dictus Briareus, à βριαρὸν, forte, robustum.

*BRIAS, urbs Pisidiæ.

*BRIGANTES, Hyberniæ populi.

*BRIGANTIVM oppidum est Rhætiæ, ad lacum Acronium.

BRILETVS, Atticæ mons, in quo bina leporibus sunt iocinora, ceruis renes quaterni. uide Pli. li. 11. cap. 37. Suspicor esse, quem idem lib 4. ca. 7. Brilessum uocat, unde Briletus scribendum uidetur Atticorum more, qui dictiones, quæ per duplex σσ scribi solent, geminato ττ, efferunt.

BRISA, æ, uinaceorum massa, ex qua uini uel aquæ affusione fit uinũ secundarium. Col. li. 12. cap. 39.

*BRISARITAE, Indiæ populi trans Indum flumen.

BRISEIS, p. p. Βρισηὶς, Lyrnesia puella, a patre Brisea ita appellata, cum uero nomine Hippodamia uocaretur. Hæc, capta Lyrnesso urbe, Achilli uictori in sortem cessit, & postea ab Agamemnone erepta, implacabilis inter eos dissidij caussa fuit, neque unquam adduci potuit Achilles, ut arma sumeret, donec Patrocli mors nunciata, eum ad uindictam impulit. Extat huius Briseidos ad Achillem epistola apud Oui. in epist.

BRITANNIA, Βρεταννική, Straboni per duplex nn, insula in Oceano septentrionali, omnium, quæ Europæ adiacent, maxima: unde & orbem alterum quidã ea poetis appellauere, a Britone rege Britannia dicta: cum prius Albion diceretur, ab albis montibus, qui ad eam nauigantibus primo apparẽt. Hodie in duas diuisa est partes, quarum alterã, quæ in septentrionem uergit, Scoti incolũt Caledoniæ siluæ nomine cognitam: alteram, quæ cultior est, &

Belgis

Belgis uicinior, Angli tenent, Saxonię populi, pulsis incolis, qui Britones dicebãtur, inde expulsis. Hæc ab ortu, Germanico, ab occasu, Hibernico, a Septẽtrione, Caledonio oceano abluitur: ad meridiem uero angusto freto a Belgis dirimitur. Porrigitur in longũ octingentis millib. passuum. In ea Gagates lapis inuenitur, qui ardet in aqua, & oleo restinguitur. Vrbem habet Londinũ, nunc Londram, copia negociatorum celebrem. In septentrionem & occidẽtem (ut celebres Geographi tradunt) duæ sitæ sunt insulæ, Britannia, & Hibernia, paulo minor. Britannia ultra quas sunt quadraginta insulæ Orcades appellatæ, modicis spatijs inter se distinctæ. Apud Britannos longissimus dies. 17. horarum deprehenditur, & æstatæ lucidæ sunt noctes, auctore Pli.

BRITANNICA, Pli. li. 25. ca. 3. herba folijs oblongis & nigris, radice item nigra, neruis, & dentibus salutaris, & contra anginas, & serpẽtum morsus efficax remedium habens. Huius flores Vibones uocãtur, quibus ante tonitrua degustatis, milites aduersus fulminum ictus prorsus securi reddebantur.

BRITANNICVS, a, um, βρεταννικὸς, possessiuum est à Britannia deductum. Iuue. Sat. 7. Quantum delphinis balæna Britannica maior. Cice. 3. de Natura deorum, æstus maritimi, uel Hispanienses, uel Britannici.

BRITANNICVS, nomen filij Claudij Cæsaris ex Messalina, quẽ primo Germanicũ, mox Britannicum appellauit: qui quamuis adhuc infans à patre in castris sæpe circumlatus fuisset, & militibus commendatus, Neronis tamen opera ueneno sublatus ẽ. Tacitus li. 13.

BRITANNVS, ni, βρεταννὸς, gentile, à Britannia insula. Vir. eclo. 1.

●BRITIVM Lusitaniæ oppidum, apud Plin. li. 4. ca. 20.

BRITONES, populi minoris Britanniæ, quæ est Galliæ Celticæ regio, ad mare oceanum. Iuuena. Quam nec terribiles Cimbri, nec Britones unquam.

●BRIVATES, portus Galliæ Lugdunensis.

BRIXIA, [Brescia,] urbs Transpadanæ regionis, opus Cenomanorũ, qui post Insubres in Italiam uenerunt, Liuio, & Polybio testib. Est item Brixia fluuius Elymaidis: quæ est regio Persidi finitima.

BRIXILLVM, oppidum Etruriæ apud Mutinam. Pli. li. 3. ca. 15.

BROCHON, arbor nigra, magnitudinę oleæ, folio roboris, fructu caprifici. aliqui Malachram, alij Maldacon appellant. Pli. li. 12. c. 9.

BROMIVS, βρόμιος, Bacchi cognomen, ἀπὸ τοῦ βρέμειν, à fremẽdo, uel ἀπὸ τῆς βροντῆς, a tonitru, quòd natus sit cum tonitru, genitrice fulmine perempta.

BRONCI, (ut Nonius scribit) dicuntur qui producto ore, & dentib. prominentibus sunt. Pli. li. 11. cap. 37. Labra, a quibus bronci Labeones dicti. Luc. in Satyr. Broncus nouit Lanius dente eminulo. Hic est Rhinoceros. Varro de re rust. lib. 1. non Broncos, sed Brochos canes uocat. Hinc Brochitas dentium. Pli. lib. 11. cap. 37.

●BRONCHOCELE, tumor in gutture.

●BRONGVS flu. ex Illyrico in Istrum fluens.

BRONTES, unus ex ministris Vulcani, qui Ioui cudũt fulmina, παρὰ τῆς βροντῆς, à tonitru dictus. Tres autem præcipue a Virg. numerantur Vulcani ministri, Brontes, Steropes, Pyracmon, quem Ou. 4. Fast. Aemonidem appellat. Hos Hesiodus in Theogonia Cæli, & Terræ filios facit. quãquam alij ex Neptuno, & Amphitrite, natos malint. Vir. 8. Aen. Brontesque, Steropesque, & nudus membra Pyracmon.

BRONTEVM, p. p. βροντεῖον, machina erat sub scena, æneum habens uas, in quod decidentes calculi, tonitru sonum imitabantur: quod genus Claudiana tonitrua Festus uocauit, a Claudio Pulchro inuentore.

BRONTIA, æ, βροντία, gemmæ nomen, quæ cum tonitruis cadere creditur, testudinis capiti similis. Pli. li. 37. cap. 10.

BRVCHVS, βροῦχος, genus uermis è locustarum genere, herbas & arborum frondes erodens: unde nomen accepit, παρὰ τοῦ βρύκειν, τὸ ἐσθίειν.

●BRVLLITAE populi Asiæ ex conuentu Ephesiorum.

BRVMA, χειμερινὴ τροπὴ, dicitur dies solstitij hiemalis, qui est ad 18. Calen. Ianua. quo die fit in Capricorno hyemali solstitium. Ci. 2. de Diuin. Musculorum iecuscula bruma dicuntur augeri. Ponitur quandoque pro hieme, aut pro frigidissima illa hiemis parte, qua dies breuissimi sunt. [Verno,] Vir. 2. Frigida sub terra tumidũ quẽ bruma tegebat. Dicta quasi βραχύημερον, breuis dies.

BRVMALIA, βρωμεῖα, à Romanis dicebãtur Bacchi sacra, quę & liberalia dicebantur, quæ bis quotannis celebrabantur, semel 11. Cal. Mart. iterum 18. Cal. Sept. Plin. Priora & posteriora uinalia appellat. Brumalia autem a Brumo dicebantur: quo nomine Romani Bacchum appellabant. uide Cœl. Rhod. lib. 28. cap. 25. apud Ci. 2. de Diuin.

BRVMALIS, le, Sol accedens ab brumale signum. Ci. de ora.

BRVNDVLVM, [Brondolo,] portus, quem Athesis amnis facit. Pli. lib. 3. ca. 16.

BRVNDVSIVM, βρεντήσιον, Stephano urbs Calabrię ad mare Adriaticum sita, uia Appia eousq; perducta, & portu insigni nobilis, ex quo Romanis tritissimus olim fuit in Græciam trãsitus: ita dicta a ceruini capitis similitudine, quod Brũdusium Mesapij sua lingua appellabant. Græci βρεντήσιον, appellant, a Brento quodam (si Stephano credimus) Herculis filio. Et ex hac urbe Pacuuius poeta ortum traxit.

BRVSCVM, tuber aceris arboris, intortius, crispum. Pli. li. & c. 19.

BRVTA, arbor soli orienti cognita, cupresso fusæ similis, albicantib. ramis, odore cedri. uide Pli. li. 12. cap. 17.

BRVTIA PIX, secundus liquor, qui ex tæda excoquitur. & aceto coagulatur, dolijs, alijsq; uasis illinendis utilis. Vide Pl. li. 16. c. 11. Dicta Brutia, quòd optima in agro Brutio excoquebatur.

BRVTIANI, a Romanis dicebantur, qui officia seruilia magistratib. præstabant: nomine tracto a Brutijs, qui quòd primi Annibali adhæsissent, & cum eo perseuerassent, donec ex Italis discederet, hac ignominia a Romanis notati sunt, ut uilissima quæq; munia per illos obirent.

BRVTIANAE PARMAE, scuta, quibus Brutij utebantur.

BRVTII, [Abruzzesi.] βρέττιοι, Italiæ populi in eo tractu, qui hodie Calabria dicitur, post Laum fluuium incipientes, & in fretum Siculũ in modum peninsulæ procurrẽtes: dicti quasi bruti & obscœni. fuerunt n. Brutij, serui & pastores Lucanorum. qui inde aufugere, & furtim in regione consederunt, ubi Consentia est. Hęc regio, teste Str. li. 6. Oenotria quondam dicta fuit.

BRVTIVM, promontorium Italiæ extimũ, ubi Sicilia olim agro Brutio adhæsit. Pli. li. 2. Ptol. Scylleum appellat.

BRVTVS, a, um, adie. [Graue, tardo, insensato,] ἀναίσθητος, stupidus, grauis, tardus, hebes. Horat. lib. Carm. Brutam tellurem dixit pro, graui & tarda. Inde bruta animalia pro tardis, & irrationabilibus. Pl. lib. 11. cap. 37. Bruta existimantur animalia, quibus cor durum riget. unde Iunij Bruti cognomen, qui se stolidum simulauit.

BRYA, bryæ, pumilus quidam frutex in Achaia appellatur, quẽ Dioscorides μυρίκην, Romani Tamaricen appellant. Pli. li. 13. cap. 21.

BRYGES, populi Thraciæ, postea Phryges dicti, unde Phryges Asiæ populi originem traxerunt: Stra. lib. 7. Brygas in Macedonia collocat. Stephanus.

BRYON, uillosum quiddã in quercu pcipue, in cedro, & in populo nascens, quod Latini Muscum arborum appellarunt. Dios. li. 1. c. 20. Est & herba quædam, quam Plinius Lupum salictarium, officinæ Lupum appellant. Ruell. lib. 2. cap. 141.

BRYON MARINVM, βρύον θαλάσσιον, herba marina, lactucę folijs, rugosa, & ueluti contracta sine caule, exeuntibus è radice folijs. nascitur in scopulis maxime. Pli. li. 27. ca. 1.

BRYONIA, herba, sarmenta, capreolos, & folia habens satiuæ uiti nõ dissimilia, omnia tamen hirsutiora. alio nomine Vitis alba, a nonnullis Psilothrum, quòd acinos ferat rubentes. Pli. li. 23. cap. 1.

BRYSEA, urbs Laconiæ, a qua Bacchus Bryseus cognominatus est, quòd ibi coleretur. Quidam tamen Bacchum Bryseum dici putãt ab antiquo uerbo βρύω, scaturio: quoniam ex aluearibus mella, uel ex uuis musta exprimere primus docuit.

B ANTE V

BVA, βρῦ, Aristoph. puerorum infantium potio est. Varro, cum cibũ ac potionem Pappas, & Buas uocent. Lucil. li. 8. Cum uinulentas, diceret, uini buas designauit.

BVBALINVS, a, um: ut, Thorax bubalinus, Bubalina stragula a Iurecõsulto dicta, quæ equis insterni solebant. ex pellibus enim bubalinis fiebant antiquitus stragula ad equos. Baysius.

BVBALVS, p. c. [Bufalo,] βούβαλις, animal simile boui, colore nigro foetissimis cruribus, & breuibus, cornua habet lõga, inflexa, nigra. Plinij ætate bubali Romæ erant solo nomine noti. unde non mirũ uideri debet, si cerui, aut uituli figura esse dixerit. Primi autem bubali creduntur ex Africa esse aduecti. nũc in Italia summa copia est. Itali unica litera immutata Bufalum uocant.

BVBASTIS, βούβαστις, Herodoto, siue Bubastus, (βούβαστος, Stephano) Aegypti urbs, in qua quotannis conuentus celebrabatur in honorẽ Dianæ: quæ & ipsa Bubastis appellata. Oui. 9. Met. Cum qua latrator Anubis, Sanctaq; bubastis. Pli. li. 5. c. 9.

BVBASVS, Cariæ regio, mulieres Bubasides. Oui. li. 4. Meta.

●BVRSIVM, oppidum Cyrenes. Pli.

●BVASTANI, Campaniæ populi. Plin.

BVBILE, p. p. [Stalla da buoi, bouile,] βουστασία, boum stabulum, quod & Bouile dicitur. Col. l. 2. Lata bubilia esse oportet pedes decẽ. Plau. Persa: Metuo, ut possim in bubile reijcere, ne uagentur.

BVBINO, as, p. pr. menstruo mulierum sanguine inquino: unde Imbubino. Lucil. apud Non. Hæc te imbubinat at hic contra te imbulbitat. nam Imbulbitare est pueri stercore fœdare.

BVBO, nis, βύας, ge. ma. & fœ. secundũ Priscianum, auis feralis, debilis ad uolandum, in cauernis commorãs, a bouis mugitu, quẽ imitari uidetur, ita appellata. Vir. li. 4. Solaq; culminibus ferali carmine bubo. Bubones, tumores quidam sunt præter naturam, in quacunque corporis parte prouenientes, sed maxime circa inguina.

BVBONA, boum dea habita est: ut Pomona pomorum.

BVBONIVM, βουβώνιον, herba est, quæ alio nomine Aster Atticus dicitur, a capitulis quibusdam, quæ in cacumine habet stellæ in modum radiata. Latinis Inguinalis appellatur. Pli.li.27.ca.5.

BVBSEQVA, p.c. bubulcus qui boues sequitur. Sidon. ad Eutropium, Si relinquare inter bubsequas rusticanos.

BVBVLCITOR, aris, βουκολῶ, bubulci officium facio. Pla. in Most.

BVBVLCVS, [uifolco,] qui bobus arat. Ci.1. de Nat. deo.

BVBVLVS, a, um, [Bouino,] βόειος, Bouinus. Pli. Stomachum exulceratum lactis asinini ac bubuli potus reficit. Col.li.7.

BVCARDIA, βουκαρδία, lapillus bubulo cordi similis. Plin. libro 37. cap.10.

BVCCA, cæ, [Bocca,] γνάθος, oris côcauitas intra malas a mento ad oculos, quæ spiritu a pulmone reuocato, & oppressis labijs retêto inflatur. Horat. lib.1. Ser. Quid caussę est, merito quin illis Iuppiter ambas Iratus buccas inflet? Plau. in Trucul. pro maxillis exterioribus posuit, [Guancie,] Quæ istas buccas tam belle purpurissatas habes: Et sonus ille qui ex inflatione buccarum erumpitur, ficto nomine Scloppus dicitur. Persius: Nec scloppo tumidas intêdis rumpere buccas. Ci. ad Att. Si rem nullam habebis, quod in buccâ uenerit scribito. Item Bucca tuba [Tromba,] dicitur. Iuuen. Saty.6. Et Phrygia uestitur bucca tiara. Hinc Buccina.

BVCCEA, cæ, [Boccone,] ἔνθεσις, a bucca fit pro ore, & significat frustulum alicuius rei esui aptæ, quantum scilicet bucca commode capit. August. ad Tiberium, duas bucceas manducaui priusquam ungi inciperem. Martial. libr. 17. buccas dixit pro Bucceas uel Buccellas.

BVCCELLA, ψωμίον, diminutiuum a Buccea.

BVCCELLATVM, ἐψωμισμένον, panis castrêsis genus: dequo Spar. scripsit, Pescenium Imperatorê iussisse milites buccellato in locis pacatis accepto esse contentos. Ammianus uero buccellatum accipere uidetur pro pane nautico, [Pane biscotto,] quem uulgus Bis coctû appellat. Dictum ex eo, quod in buccellas, & quasi tessellata frusta confectum sit.

BVCCINA, æ, p.c. [Corno, tromba.] σάλπιγξ, proprie est cornu recuruum, quod tubæ modo inflatur, ita dictum a Bucca cum tubam significat. Oui. Caua buccina sumitur illi. Est quoq; Buccina pastoralis, qua oues & porci appellantur. Colum. lib.7. ad sonum buccinæ, pecus septa repetere consuescat. Buccinas a tubis nonnulli sic distinguunt, quod illa ex recuruis animalium cornibus, tubæ ex ęre, argentove côfici soleât, ad animos militum & equorum inflammandos. Apuleius certe lib.3. Florid. Buccinam manifeste a tuba secernit, cum ait: Siquidem uox hominis & tuba rudiore toruior, & tibię questu delectabilior, & fistulæ susurro iucundior, & buccinæ significatu longinquior. Sæpe tamen Buccinam pro tuba [Tromba,] positam inuenimus. Cice. pro Mur. illum Buccinarum cantus exuscitat. Buccina etiam nomen oppidi in Sicilia, cuius meminit Dionysius.

BVCCINATOR, [Trombetta,] σαλπιγκτὴς, qui buccina canit, ad incitandos ad prœlium militum animos. Cæs 3. bell. ciu. buccinatore in castris, & paucis ad speciem castrorum in tabernaculis relictis de tertia uigilia silentio exercitum in oppidum reducit. Per translationem pro laudatore ponimus [Laudatore,] Ci. Tironi: Pollicearis te buccinatorem fore existimationis meæ.

BVCCINO, [Sonare di cornetto,] σαλπίζω, buccina cano. Var.2. de re ru. cum buccinatum est, aperiunt, ut exire possint.

BVCCINVM, ni, σάλπιγξ, buccina, cornu recuruum. buccinum item conchæ genus, purpura minus, quod circa scopulos legitur. Plin. li.9. cap.36. uno in loco utranq; significationem expressit. Buccinum est, inquit, minor concha, ad similitudinem eius buccini, quo sonus editur.

BVCCHONES, [Sciocchi,] qui tumidioribus sunt buccis. pro ineptis & stultis usurpauit Pla. in Bacch. Stulti, stolidi, buccones.

BVCCVLA, [Bocchina,] dim. a Bucca, idest pusilla bucca. Apul. li.6. de Asino. Iuppiter perpessa Cupidinis buccula. Quandoque pro parte cassidis: per quam mittitur spiritus dicta, quòd buccâ tegat: unde & buccarum tegmen a Cæsare appellatur, aut certe pro summo galeæ cono, in quo desiguntur cristæ, quod buccæ paruæ habeat similitudinem. Iuue. fracta de casside buccula pendens.

BVCCVLENTVS, qui magnam habet buccam. Pla. in Mer.

BVCEA, per simplex c, folliculus grani fabæ interior, qui albus est.

BVCENTAVRVS, βουκένταυρος, composita dictio a βου, quod magnum quiddam significat, & Centaurus: id est, magna nauis Centauro insignita.

BVCENTES, [Taffano,] tabanus, a pungendis bobus. κεντεῖν. u. pungere significat. Latini Asilum uocant, Græci alio nomine οἶστρον.

• BVCEPHALA, Indiæ oppidum.

• BVCEPHALVS, quasi bouis caput: quo nomine dictus est Alexandri magni equus.

BVCERIA, ceriæ: bubuli generis grex. Lucr. lib.2. Buceriæq; greges.

BVCERVS, a, um, bubuli generis epitheton, bubula habens cornua: ἀπὸ τῆς βοὸς, καὶ τοῦ κερῶν. Oui. in Met. Armentaq; bucerapauit.

BVCERAS, βουκέρας, herba est Theophrasto, quæ notione nomine Fœnograecum appellatur. Pli. li.24. cap.ult.

BVCOLICA, orum, βουκολικὰ, pastorale carmen dictum, ἀπὸ τῶν βουκόλων, hoc est a bubulcis.

BVCOLICON, βουκολικὸν, genus est Panacis. Pli. li.25. ca.4.

BVCRANIVM, βουκράνιον, herba. Vide Ruell. lib.3. ca.131.

BVCVLA, [Vacchetta,] βοΐδιον, diminuit a boue, uaccam iuuenê & adhuc teneram significans. Vir. li.1. Geor. Aut bucula cælum Suspiciens. Item buculus, paruus bos. Col. li.6. ca.2.

BVDA, Vngariæ Metropolis, non ita procul a Danubij ripa.

BVDEA, pe. lon. βούδεια, Stephano Magnesiæ ciuitas, a Budæo quodâ conditore: a qua etiam Minerua, quæ in ea ciuitate colebatur, Budæa dicta. Homer. βούδειον, appellat. Est & Budæa Phrigiæ oppidum, Stephano.

• BVDEI, Indiæ populi.

• BVDINI, Scythiæ Europeæ populi. Pli. li.4. ca.12.

• BVDORAE, Insulæ duæ prope Cretam. Pli.

• BVDORIS, Germaniæ urbs, uulgo, Heydelberg.

BVFO, [Botta, rospo,] φρῦνος, rana terrestris uenenata. Vir.1. Geo. Inuentusque cauis bufo.

BVGLOSSVM, siue Buglossos, [Buglossa,] βούγλωσσον, Dictum autem Buglossum a linguæ bubulæ similitudine. Pli. li.25. ca.8.

BVLBATIO, as, βολβιτίζω, puerili stercore fœdo. Vide Bubino.

BVLBOSVS, ut radix bulbosa, in qua bulbi conspiciuntur. Pli. lib.21. cap.17.

BVLBVS, [Cipolla maligia,] βολβὸς, caulê, & folia habês, lilio similia: cæpeq; genus est non absimile Ascaloniæ, quod Venerem impendio excitat. Col. li.10. Iam Megaris ueniât genitalia semina bulbi. Generaliter uero apud idoneos auctores bulbi sunt radices rotundæ, membranis suis tunicatæ, siue pluribus capitulis coagmententur, uno folliculo omnes ambiente, siue quadantenus distinctæ separentur. Ex bulborum genere Cato maxime celebrauit Megaricos, ita dictos, quod è Megaride Attici agri regiuncula mittebantur. Alij Scillam nobilissimam faciunt, medicamentis, & aceto exacuendo natam. Vide Pli. li.19. ca.5.

BVLGAE, arum, [Bolgie, bisaccie,] auctore Festo: sacculi erât ex corio, aut alia materia confecti, quib. circunferebant peregrinâtes pecuniam, aut alia uitæ necessaria. Lucil. Sat. lib.6. Bulgâ, & quicquid habet nummorum, secum habet ipse: Cum bulga cœnat, dormit, lauat: omnis in una Spes hominis bulga.

BVLGARIA, a recentioribus appellatur, Europę regio supra Thraciâ inter Danubium & Pontum Euxinum.

BVLIS, βοῦλις, Phocidis oppidum inter Parnassum & Heliconem situm: a Bulone conditore. Hinc Bulij & Bulienses. Ci. in Pis.

BVLLA, βοῦλλα, insigne erat triumphantium, quam in triumpho pręse gerebant, inclusis intra eam remedijs, quæ crederent aduersus inuidiam ualentissima. Hine deductus mos, ut prætexta quæ magistratuum erat, êt in usu puerorum usurpareê ad omen & uota conciliâda uirtutis, ei similis, cui primis in annis munera ista cesserunt. Erat hæc bulla rotunda (ut Macrob. scribit) in cordis figuram formata, quam ante pectus annectabant in collo, ut bullam inspicientes, ita demum se homines esse cogitarent: si corde præstarent. Romani deposita adolescentia eam exuebant. Dicta est autem Bulla, teste Macrob. παρὰ τῆς βουλῆς, id est, a côsilio: quod effrænis illius ætatis impetus, côsilio præcipue esset regêdus. Primus aût Tarquinij prisci filius, quòd se in bello uiriliter gessisset, bulla aurea donatus, & toga prætexta. deinde omnib. pueris facta communis, quorum parentes curulem magistratum gessissent. Libertinorum uero filij, lorum in collo pro bullæ decore gestabant. Asco. Bulla suspêdi in collo infantibus ingenuis solet aurea, libertinis scortea. A cuius rei specie, Plutarcho auctore in proble. dicta bulla, πομφόλυξ, tumor quidam excrescens tam in aqua cum bullit, quam in urina cum spumam facit, & repente euanescit. Ex quo etiam prouerbialiter apud Varr. dicit, Homo bulla, quòd scilicet similis bullæ uita hominis sit fluxa, & momento caduca. Plaut. in Asin. accepit bullâ pro capite clauorû. Iussisti dari bullas has foribus nris? Nâ clauorum capita more bullæ quasi turgêtia formata sunt. Sic. Ci. tradit Verrem bullas aureas ex ualuis templi abstulisse. Bullæ etiam dicûtur ornamenta, quibus cingula decorantur.

BVLLATVS, a, um, bulla insignitus. Accipitur pro tumido, [Gonfio,] Persius. Non equidem hoc studeo bullatis ut mihi nugis Pagina turgescat.

BVLLIO, is iui, itum, [Bollire,] ἀναβράζω, significat feruere, dictum a bullis, quas in aqua feruida uidemus. Col. li.5. ca.19. spumæ argêti selibra cocta, donec bullire desierit. Hinc ebullire, efferuescere, & iter bulliendum effundi: Accipitur pro iactare, uel ostêtare [Gloriarsi,] Ci.3. de Finib. Diacerit Epicurus, semper beatum esse sapientem: quod quidem solet ebullire nonnunquam.

BVLLIS, idis, βυλλὶς, oppidum in ea parte Macedoniæ, quæ mari Adriatico adiacet. ptolem. lib.3. ca.13. Pli. Bullidensem coloniam uocat, lib.4. cap.10. & populos ipsos Bulliones lib.3. ca.23.

Bullo, as, ἐκφυσῶμαι, Bullio. Cato de re rust. ubi bullabit uinum, ignem subducito. Pli. Magna signa sint urinæ bullátis. Sic Ebullo, erumpo. Persius. O si Ebullet patrui præclarum funus.

Bullula, parua bulla. Cels. li. 2. de urina si bullulas excitet.

Bulba, Libiæ Cyrenaicæ oppidum, apud Pli. li. & ca. 5.

Bumastos, βούμαστος, fæ ptuuæ genus crassioris, mammæ cuiusdam modo intumescentis: a βοῦ & μαστὸς, mamma: quasi magnam mammam diceris. Pli li. 14 ca. 1.

Bumelia, βουμελία, fraxini species in Macedonia. Plin. libr. 16. cap. 13.

Bunias, adis, napi species diuersa à Bunlo. Pl. li. 2. c. 4. duas napi species facit, quarum altera Bunion, altera Bunias uocatur.

Bupestis, ut scribit Pli. lib. 30. cap. 4. animal ex genere cantharidum: scarabeo longipedi simile, uenenatum, rarum in Italia. Apud iureconsc. Titulo ad legem Corneliam scribitur: Si cui temere pigmentarij dederint pityocampas, aut buprestes, quæ ambo uenenata sunt, teneri pœna legis Corneliæ de sicarijs & ueneficis. Est & Buprestis herbæ genus, quam in laudibus ciborum habuere. Vide Ruel. li. 2. cap. 127.

Bura, siue buris, ἐχέτλη, pars aratri posterior, quæ manu bubulci tenetur: ita dicta, quasi βοὸς οὐρὰ, quòd ad similitudinē bubulæ caudæ sit incuruata. Varro. lib 1. de re rust. Et sæpe fracta bura relinquunt uomeres in aruo. Vir. li. 1. Geo. Continuo in siluis magna ui flexa domatur. In burim. Fuit itē Bura, Achaiæ proprie dictæ urbs ad sinū Corinthium sita, olim florentissima, nunc una cum Elice uicina urbe maris impetu hausta: de qua Oui. lib. 15. Met. si quæras Elicen, & Buran, Achaidas urbes, Inuenies sub aquis. de qua etiam Pli. li. 2. cap 92.

●Burchana, insula in Oceano Germanico.

●Burdegala, urbs Galliæ Aquitanicæ, Ausonij patria.

Burdo, ἡμίονος, dicitur qui ex equo & asina natus est. Vtitur hac uoce Vlpianus Iureconsc. de Leg. 3. l. item legato.

Burgundia, [Borgogna.] Galliæ prouincia Celticæ, ducatus titulo insignis, cum antea sub regibus fuerit. a qua Burgundi, & Burgundiones. Eam olim Sequani ac Hedui tenuerunt. Burgundiones Pli. li. 4. cap. 54. inter genera Germanorum ponit.

Burrhanicum, genus uasis. Ex Festo.

Burrhanina, genus potionis, lac sapa mistum. Festus.

●Bursaonenses, Hispaniæ citerioris populi. Plin.

●Burtina, Ilergetum ciuitas apud Ptol.

●Busæ, populi Medorum. Herod.

Buselinum, βουσέλινον, herba est satiuo apio similis, solaque caulis breuitate, & rufa radice ab eo differens. Pli. li. 20. ca. 12.

Busicon, βούσυκον, ficus erat præcipuæ magnitudinis, sed fatuo sapore, quæ alio nomine Marisca dicitur. ex Festo.

Busiris, p. p. Βούσιρις, Neptuni & Libyes filiæ Epaphi filius, crudelissimus Aegyptiorū tyrannus fuit, quo tempore Danaus Argiuis imperauit. Hic cum hospites omnes Ioui immolaret, ab Hercule in Aegyptum delato, cum easdem illi insidias pararet, una cum Amphidamante filio, & præcone Chalabe, & ministris aræ, interfectus est. Huius dictionis media syllaba producitur. Virg 3. Georg. Quis aut Eurysthea durum, Aut illaudati nescit Busiridis aras? Statius tamen li. 12. Theb. (si modo emēdata sit lectio) corripuit, Sic enim ibi legitur. Non trucibus monstris Busirim, infandumque de dit Cercyona. Est & Busiris nomen urbis in Aegypto, ad Nilum fluuium, a Busiride condita, in qua fuit templum magnum Isidis. Hinc Busiritica præfectura, apud Stra. li. 17.

Bustuarii, gladiatores, qui ante sepulchra in honorem defuncti digladiabantur. Ci. in Pis.

Bustum, [Tomba, sepolchro,] τύμβος, proprie dicitur locus, in quo mortuus cadauer combustum est, & sepultum: diciturque Bustum, quasi bene ustum. Hæc Festus. Seruius uero in 11. Aene. Pyra, inquit, est lignorum congeries. Rogus, cum ardere cœperit, dicitur: Bustū uero iam exustum uocatur. Quem ordinem seruat poeta, dicēs. Cōstituere pyras. Item. Subiectisq; ignibus atris, Ter circum accensos cincti fulgentibus armis Decurrere rogos. Item postea, Semiustaq; seruant Busta. Liu quoque lib. 5. scribit locum fuisse Aequimelium nomine Busta Gallica, quoniam illic aceruatos cumulos suorum defunctorum ex pestilentia intulerant Galli. Ci. uero. li. 3. de Legib. Bustum appellauit tumbam, aut monumentū. Pœna (inquit) fuit Solonis lege constituta, si quis bustum aut uiolasset, aut deiecisset.

●Butadæ, populi Attici ex tribu Aegeide. Steph.

Buteo, ex accipitrum genere auis est, quam Græci a numero testium τριόρχην uocāt. ὄρχις, enim testiculus dicitur. Huic aui Phœmonoe Apollinis filia in augurijs principatum dedit. Buteonum item nobilis Romæ familia fuit, ita dicta a buteone aue, quæ prospero auspicio in Fabij ducis naue consedit. referente Plin. libro 10. cap. 8.

Butes, Βούτης, filius fuit Amyci, Bebryciorum regis: qui, ob sæuitiā patris ab Argonautis cæsi, regno pulsus, paruo nauigio Drepanum in Siciliam cōfugit. ubi à Lycaste, nobili meretrice, hospitio susceptus est: a qua cum ob formæ, morumq; & ætatis elegantiam diligeretur, eius concubitu usus, Erycem filiū ex ea suscepit: & quoniam Lycaste ob eximiam pulchritudinem Venus uocabatur, datus est locus fabulæ, Buten ex Venere filium Erycem suscepisse. cōtra Vir. lib. 5. Aen. Buten a Darete iuxta tumulum Hectoris occisum tradit.

Buthrotum, siue Buthrotos, pe. p. Romanorum colonia (teste Pli lib. 4 ca. 1.) in finibus Epiri, ad sinum Ambracium. Oui li. 13. Meta. Epiros ab his, regnataq; uati Buthrotos Phrygio. Ci. ad Tironem. Quinctus autem pater & filius Buthroti. Seruius explicās illud Virg. 3. Aen Portuque subimus Chaonio, & Celsam Buthroti ascendimus arcē. Arcem, inquit, Buthroti, id est, Buthrotiū. Ex quo loco si emendata esset lectio uideretur Buthroti genitiuū esse concisum per Synizesin a nominatiuo Buthrotium. quē tamē nusquam arbitror reperiri. Quo fit, ut apud Serui. Buthrotum legendum putem: & ita in uetustissimis quibusdam exemplaribus scriptum inuenimus.

Buthysiam, βουθυσίαν, magnum sacrificiū appellauere. Suet. in Ner. Inter Buthysiæ apparatum barbam primam posuit. Deducitur a βου augmentatiua particula, & θυσία, quod hostiam, uel sacrificium significat. Plaut. Buthytas appellat sacerdotes.

Butomum, βούτομον, frutex est in paludib. nascens, folia ferens irinis prima, ex una radice nō singulos scapos, sed plures ueluti uirgas, mittēs, ad uitilium nexus utiles. Vulgus hodie Iuncum cabarinum appellat: uide Ruel. li. 2. ca. 127.

●Butos, oppidum Aegypti. Ptol. Pli.

Butubata, ueteres usurpauerunt pro eo, quod nugatorium est & nullius ualoris. Festus ex Neuio.

Butyrum, [Butiro.] βούτυρον, portio lactis pinguior, quæ frequenti agitatione, è sero separatur: dictum Butyrum, quasi βοὸς τυρὸς, hoc est, bubulus caseus. Fit enim teste Pli. li. 28. ca. 9. ex lacte bubulo, ut plurimum. habet autem penultimam syllabam indifferentem, quamuis apud ueteres poetas non temere inueniat. Macer & Seruius corripuerunt. Sidonius uero, alijque nonnulli produxerunt.

●Buxentum, oppidum Lucaniæ.

Buxetum, [Luogo doue sono molti bossi,] locus buxis consitus, πυξεών.

Buxeus, a, um, [Di Bosso,] πύξινος, quod ex buxo est, uel quod buxi colorem imitatur. Mart. dentes piceique buxeique.

Buxifer, πυξοφόρος, ferens buxum: ut, Buxifer Cytorus. Catull.

Buxosus, a, um, buxo simile, πυξοειδὴς, lignum buxosum. Pli. li. 12. cap. 25.

Buxus, [Bosso,] πύξος, arbor exigua, semper uirens. producit ex se uiscum, & semen, seu granū omnib. animalibus inuisum: Lignum habet adeo durum, ut cariē non sentiat; tam ponderosum, ut in aqua subsidat. Hoc Buxum appellatur. nā in plerisq; nominib. arbores sunt fœmin. generis, fructus uero & ligna neutri. Virg. Volubile buxum. Quandoq; tamen Buxus dicitur pro ligno [Legno,] Virgil. li. 9. Buxosque uocat Berecyntia mater. Ex buxo fiunt tibiæ multiforatiles, & pectines ad capillos explicandos, & pyxides ad usus plurimos.

●Buzæ, gentes Indicæ.

●Buzeri, gens Themiscyræ regionis in Asia.

●Buzigæus, mons Thessaliæ. Pli.

B ANTE Y

Bybassus, Cariæ oppidum Stephano à Bybasso pastore, qui Aesculapium maris tempestate in Cariam delatum seruauit.

Byblis, idis, filia Mileti, ex Cyanee nympha. Oui. 9. Met.

Byblis, βυβλὶς, parua maris mediterranei insula est cum oppido, alio nomine Melos dicta. Aristoteles Zephiriā, Callimachus Mimallida, Heraclides, Siphnum & Acyton uocant. Plin. libr. 4. cap. 12.

Byblus, est Phœnices urbs, Beryto uicina, in qua Adonidis olim insigne fuit templum.

Bycus, Sarmatiæ Europææ fluuius. Pto. Pomponius Buges.

Byrsa, [Cuoio,] βύρσα, corium, ac tergus Græcis dicitur. Hinc arx in media Carthaginensium urbe Byrsa appellata. Dido enim cum fratrem fugiens in Africam peruenisset, emit ab Iarba rege tantū soli, quātum taurino tergore posset circundare. dissecto deinde tergore in minutissimas laminas, tantum loci eo circundedit, quantū arci extruendæ sat esset. Ad hāc fabulam alludit Vir. cum ait, Mercatique solum facti de nomine Byrsam, Taurino quantum possent circundare tergo.

Byssus, [Bisso,] βύσσος, tenuissimi lini genus, proximā ab asbesto dignitatem obtinens, ex quo subtilissimæ fiunt uestes, quæ mulierib. olim præcipue in delicijs erant. Plin. circa Elim Achaiæ nasci credidit. Hinc Byssinus, a, um, ut Byssinæ uestes, quæ lutei coloris erant, & fulgore aurum imitabantur: quanquam postea inuenta est ratio byssum quouis colore inficiendi.

Byzantium, [Constantinopoli,] Βυζάντιον, urbs Thraciæ ad ipsum situ Bosphorū, primum a Pausania Spartanorum rege condita, po-

stea a Constantino in maius aucta, & sacri Imperij sede eo trāslata, ab illius nomine Constantinopolis dicta. Byzantius, a, um, adiectiuum, ut Littora Byzantia. Ouid. 1. Tri Byzantij exules. Cic. pro domo sua Est item Byzantium, Libyphœnicum regio in Africa: quam sic describit Plin. lib. 5. ca. 4. Libyphœnes appellantur, qui Byzantium incolunt.

•Byzeres apud Steph. populi sunt in Ponto. olim Chalybes, deinde Chaldęi uocati. Pli. li. 6. ca. 4. Buzeros uocat.

DE LITTERA C

CLittera muta est, quę ante n, sequēte uocali in eadem syllaba ponitur, sed profertur sub uoce g, ob cognationem litterarum, ut Cuidius, Cneus. Transit etiam per compositiones, & deriuationes in g, ut quadringenti, pro quadrincenti. In s, ut Parco parsi. in x, Duco duxi. Noceo, noxa.

•Cabalaca, Albaniæ in Asia oppidum. Pliu.

•Cabalis, oppidum Cabaliæ, regionis Asiæ. Cabalia autem Licię pars est.

•Cabales, sunt Lyciæ populi.

Caballvs, equus, [*Cauallo.*] ἵππος, Lucil. lib. 2. Succussator tetri, tardiq́ue caballi. Hinc Caballinus, a, um, ut caballina caro. Pli. li. 28 cap. 20.

Caballinvs, fons, ἱπποκρήνη, est in monte Helicone Bœotiæ, quē Pegasus, in eo loco saxum feriens, aperuit. Vide Helicon.

•Cabassvs, uel Cabessus, oppidum Cappadociæ, Hom.

•Caballio, Narbonensis prouinciæ oppidum. uulgo Cauaillon.

•Cababa, Protei filia, quæ tres ex vulcano filios genuit. Str.

•Cababon Asiæ fluuius, Pli.

•Cabexia, oppidum Asię citerioris.

•Cabvllinvm, oppidum Sequanorum.

Cacabvs, uas, æneum, in quo pulmentarium coquimus. Pli. li. 23. c. 6. Paulus iurecon. Inter ahenum, quod supra focum pendet, & cacabum non multum interest. nam in hoc pulmentariū coquitur, in illo aqua ad potādum calescit. Antiqui. n. calidam & frigidā cenis adhibebant. Apicius, Capita porrorum elixa bis in cacabo nouo.

Cacalia, κακαλία, herba est, quæ & Leōtice uocatur in montib. fere nascens, folia ferens cādida, & magna. Pli. li. 25. ca. 12. & Dio. lib. 4. cap. 108.

Cacatyrio, [*Desiderare di cacare,*] χεζητιῶ, cacare desidero. Mart. lib. 11.

•Cacephaton, est durior sonus in oratione, ut O fortunatam, natam. ei contraria euphonia e.

Cachinnor, aris, deponens, & Cachinno, as, neu. [*Ridere troppo,*] καγχάζω, immoderate rideo. Ci. 5. Verr. Ridere conuiuæ, cachinnari ipse Apronius. Dicitur & de alio quouis sono uehementiore. Accius: Sæua sonando crepitu clangentes cachinnant.

Cachinnatio, [*Riso smoderato,*] καγχασμὸς, dissolutior risus. Cicer. 4 Tusc.

Cachinnvs, solutus risus, καγχασμὸς, a sono risus fictum uocabulum. Hinc Seneca pcipit, ut risus sit sine cachinno. Apud antiquos non de risu tantum dicitur, sed & de quouis alio sono uehementiore. Catul. Procedunt leuiterq́; sonant clangore cachinni.

Cachla, Plinio lib. 25. cap. 8. herba alio nomine Buphthalmus. Vide supra.

•Cacenibi, inter celeberrimas Scytharum gentes, apud Pli.

•Cacerini, Siciliæ populi.

Caco, as, [*Cacare,*] aluum exonero. Mar. Basse bibit uitro, carius ergo cacas. Cacatus, a, um, excrementis fœdatus. Catul. Annales Volusi cacata charta.

Cactos, κάκτος, herba est teste. Pli. li. 21. c. 16. in sola Sicilia nascēs, Athenæus eam esse credit, quæ Latinis Carduus uocatur.

Cacvbalvm, herba acinos ferens nigros, quæ à Latinis quòd strumis medeatur, ab affectu Strumum appellatur. Vide Pli. li. 27. c. 7.

Cacvla, militis seruus, fustibus, clauisq́; ligneis armatus, ad tutelā dominorum: ἀπὸ τῶν κάλων, a lignis. Pla. Vide caculam militarē.

Cacvmen, p. p. [*Cima, sommità,*] κορυφὴ, summitas cuiusq; rerum. Cacumina montium. Cacumina Arborum. Cæsar. 7. bell. Gal. Ramorum delibratis atque præacutis cacuminibus, perpetuæ fossæ quinos pedes altæ ducebantur. Vir. 8. Aene. Dehinc summa cacumina linquunt. Cacuminare, acutū reddere, [*Aguzzare.*] Oui. 3. Met. summasque cacuminat aures. Hinc cacuminatus, a, um. Pli. l. 10. c. 25. fastigio cacuminata,

Cacvs, κάκος, filius Vulcani, qui Latium undiq; latrocinijs, & incendijs infestabat: denuū Herculis quoq; ex Hispania, occiso Geryone, & redeuntis, & apud Euandrū hospitantis boues noctu cauda traxit in antrum suū: quas cū mane diminutas cerneret Hercules, nec quorsum errassent, scire posset, forte fortuna ad hoc antrū peruenit: sed cū uestigia omnia foras uersa uideret cū reliqs abijt, abeuntib. autem ceteris, occlusæ boues aliarum desiderio mugierūt. Hercules, audito mugitu, Caci fraudem cognouit, raptaque claua iratus recurrit. sed Cacus spelunca fretus, in eadem se abscondit, clausis foribus ingenti saxo. quod Hercules uidens, ad montis cacumē tendit, & ad extremum deiecto silice, qui antri ori summo incumbebat, intrepide desiliens, Cacum strangulauit, bouesq́; suas recepit. Vir. li. 8. Sunt qui affirment hunc Cacum Euandri fuisse seruum, qui in eo loco Italiæ omnia latrocinio & incendio uastauerit, & ob id Vulcani filium appellatum. Ouidius fabulatur, illum tricipitem fuisse, cum inquit. Mænalio iacuit fusus tria tempora ramo, Cacus. Veritas tamen secundum philologos, & historicos hoc habet, hunc fuisse Euandri nequissimū seruum, ac furem. Ignē autem dictus est uomere, quòd agros igne populabatur. Hūc soror sua eiusdem nominis prodidit. Vnde etiam sacrum meruit, in quo ei per uirgines Vestæ sacrificabatur. Hæc Seruius enarrans eum Vir. locum li. Aen. 8. Hic spelunca fuit uasto summota recessu, Semihominis Caci.

Cadaver, p. p. [*Corpo morto,*] τὸ νεκρὸν, ὁ ὁ νεκρὸς, corpus mortuum, a cadēdo, quod post mortem ceciderit. Cæs. 7. bel. Gal. Quid animi fore existimatis, si pene in ipsis cadaueribus prœlio decertare cogentur? Transfertur, & ad alia, ut et de oppidis solo æquatis quādoque dicatur. Sulp. Ciceroni: Tot oppidorum cadauera proiecta iacent. Seruius a carendo deducit. Cadauerosus, a, um, quod cadaueris similitudinem habet. Ter. in Hec.

•Caddvsii, populi sunt Mediæ: prope Albanos, & Caspios.

Cadiscvs, uasculum quo suffragia colliguntur, Græce καδίσκος, diminut. a cadus, est etiam Cadiscus mons Cretæ. Pli. li. 4. ca. 12.

Cadivvs, [*Caduco, & caduto,*] p. p. quod per se cecidit. Vnde Cadiua poma dicuntur, quæ non manu collecta, sed sua sponte in terrā ceciderε. & Cadiua folia, quæ per se ex arboribus cadunt. Pli.

Cadmites, gemma, quam cæruleæ interdum bullæ cingunt.

Cadmea, καδμεία, auctore Plutarcho in uita Pelopidæ: arx fuit Thebana: licet nonnunquam pro ipsa sumatur urbe. Hinc Cadmeus, a, um, idem est quod Thebanus: & Cadmea uictoria, hoc est Thebanorū uictoria, quod prouerbij uim habet, quoties significare uolumus, tam magno constitisse uictoriam, ut non ita multū intersit inter uictoris sortem, & uicti. Stephanus auctor est, ipsam etiam Carthaginem, olim Cadmeam fuisse appellatam.

Cadmeis, idis, p p. καδμηΐς, regio est Achaię, è regione Eubœę sita, quæ postea dicta est Bœotia. Thucyd. Belli Pelop. li. 1.

Cadmia, καδμεία, corpus est metallicum, cuius duo sunt genera: alterum, quod in riuis, & montibus reperitur earum regionū, in quibus ęris sunt metalla: idq́; Cadmiam lapidosam uocat Gale. li. 9. Simpli. Nam reuera nihil aliud est, quā pyrites ærosus, ex quo ex coquitur æs. Atque hoc quidem cadmiæ genus etiā Plinio cognitum fuit lib. 33. c. 1. Item c. 10 eiusdem libri. Alterū est genus cadmiæ, quod in ærarijs officinis inuenitur, idq́; rursus duplex. Nam quod ex fuligine, siue fauilla, quæ ex fornace perpetuo egeritur, sensim colligitur, altioribus ædium partibus, in quib. æs excoquitur, adhærescit: Botrytis appellatur, quòd uuæ quandam imaginem repræsentet. Alterum in fornacibus ipsis inuenitur supra diphryges crustæ similitudine, unde & Placitin appellauere.

Cadmvs, κάδμος, Agenoris Phœnicum regis filius, qui a patre missus ad quærendam Europam sororem, iussusq́; sine ea nō reuerti, desperato reditu, Thebas in Bœotia cōdidit. Ab huius nomine ipsę etiam Thebæ Cadmeæ dicuntur, a Cadmo conditore. Propert. Cum tibi Cadmeæ dicuntur, Pontice Thebæ. Postea autē a Zetho, & Amphione regno pulsus, ad Illyricos sese contulit, ubi deorum miseratione, & ipse, & uxor in serpētes mutati sunt. Filias habuit Semelem, Agauem, Ino, & Antonoen. Ferūt Cadmum decem & sex litteras è Phœnicia in Græciā detulisse, α β γ δ ε ι κ λ μ ν ο π ρ σ τ υ. His Palemedē Troiano bello quatuor adiecisse ζ θ φ χ. Et totidem post eum Simonidem Melicum, ζ η ψ ω. Aiunt quoq; Cadmum inuenisse, & primum prosaicam orationem instituisse. Paulo iunior fuit Orpheo. Hæc Suidas. Apuleius uero hoc scripsit Pherecydi. Fertur item inuenisse auri metalla, atque conflaturam. Hinc fit Cadmeius, a, um, per quatuor syllabas, ut Aemon Cadmeius. Stat. Theb. 8. Leuius Cadmeius Aemon tela rocat. Idem Cadmeus, a, um, p tres syllabas, & p. p. Stat. 8. Theb. Pudeat Cadmea iuuentus. Item Cadmeis, idis, fœm. gen. patronymicum a Cadmo. Oui. 4. Met. Aequore distringunt summis Cadmeides alis. Est & Cadmus mons qui Laodiceæ imminet, ex quo Lycus fluuius fluit. Strab. li. 12. & Plin. lib. 5. ca. 26.

Cado, is, [*Cadere,*] πίπτω, cecidi, casum, proprie significat corruere, uel labi. Cicer. in Orat. Si semel constiterit, nunquam cadet. ponitur cum datiuo. Plaut. in Men. tum dentes mihi cadebāt primulum. Cum ab. Plin. libro 16 cap. 18. Impingi putes aliquas, aut rursus ab alto cadere. Cice. per aduerbium dixit: alte enim cadere non potest. Cum De. Cice. de fato. Si Daphitæ fatum fuit de equo cadere. Cum Ex. Pli. lib. 17. cap. 20. sponte cadunt ex arbore. Translate dixit Terent. in Ad. homini illico lacrimæ cadunt. Virg.

Virg. eclog. 5. Maioresq; cadunt altis de montibus umbræ: Item Cadit & Ripheus iustissimus unus, pro moritur, [*Morire.*] Item Cadere commode, oportune, pro euenire, cõtingere. Cadere in suspicionem, in cogitationem, in deliberationem, in offensionẽ, pro uenire. Cadere caussa, uel a caussa: pro amittere litem. Cadere formula, pro rem ipsam per formulas nõ recte explicare. Cadere animum, cadere oculos, uultus, uerba, pro frangi, debilitari, opprimi. Ci. in Ora. uerba melius in syllabas longiores cadunt, pro desinũt, [*Finire, terminare,*] Idem ad Att. cadẽdum in unius potestatẽ. Hinc res nobis feliciter cadere dicuntur. Ci. ad Att. Nihil mihi felicius cadere potuit. accido, decido excido intercido, incido, occido, cõcido, procido, recido, & succido suis locis.

CADVCEATORES, *κήρυκες*, dicuntur legati pacem petentes: a caduceo, quod manu gestabant. Cato: Caduceatori nemo homo nocet. Liu. 6. bell. Pun. Asdrubal caduceatorem misit.

CADVCEVM, *κηρύκειον*, Mercurij uirga fuisse fert, qua ille ad dissidia & discordias tollendas utebatur, a cadendo dicta, quòd contẽtiones & bella cadere faciat. nam quemadmodum per Feciales bella indicebantur, ita per Caduceatores finiebantur. Caduceũ Aegyptij in speciem duorum draconum maris & feminæ figurauerunt, qui parte media sui uoluminis, nodo, quem Herculeum uocant, sibi alligantur, primisque partibus reflexi, in modum circuli oscula iungunt.

CADVCIFER, nomen quo Mercurius uocitatus est. Cũ enim Mercurius lyram in Cyllene monte Arcadiæ septichordem ad Atlantidum numerum instituisset, quod Maia mater eius ex illarum numero esset, ac non multo post deprehensus fuisset ab Apolline boues suas abigere, quò facilius ueniam ab eo impetraret, Apollini traditur concessisse, ut lyram a se primo inuentam prædicaret. Quamobrem Apollinem ferunt uirgam quandam Mercurio dedisse, quam cum manu tenens in Arcadiam proficisceretur, inuentos ab eo fuisse dracones, duos simul ligatos & inter se mutuo pugnantes: quo uiso, uirgam interposuisse, & dicto citius prœlium diremisse. Qua re conspecta, huiusmodi uirgam pacis gratia creditum est esse constitutam. Vnde factum est, ut legati pacis Caduceatores dicerentur; posteriq; eius rei exemplo Mercurio uirgam deinceps duorũ draconum similitudine ubique effinxerint. Huius uirgæ potestatem describit Virg. Aenei. 4. Tum uirgam capit, hac animas ille euocat Orco, &c.

CADVCITER, aduerbium antiquum, teste Nonio præcipitanter. Varro: Frigidos nimbos aqua ista caduciter ruentes.

CADVCVS, a, um, [*Caduco, mortale, fragile,*] *ἐπίκηρος*, non solum momentaneũ significat, quod facile cadit, sed & id quod cadere facit. Vnde caducus morbus, [*Mal caduco,*] quòd correptũ faciat cadere. Firmicus li. 7. Si luna in horoscopo fuerit inuẽta, stultos, lentos, fatuos, & caducos efficiet. Quandoq; caducus mortuus dicitur. [*Morto.*] Vir. lib. 6. Hinc multum fleti ad superos, belloque caduci Dardanidæ. Caduca hæreditas dicitur, cũ hæredes ceciderũt, hoc est, quæ legitimum hæredem non habet: & caducarij, qui huiusmodi hæreditatem accipiunt. Caducum, quod sub aliqua cõditione legatum est. Iuuen. Legatum omne capis, nec non & dulce Caducum. Caduca auspicia ueteres dicebant, cum aliquid in templo excidit, ueluti de manu uirgæ. Caducæ litteræ quæ obscuriores sunt, & uisum prope fugiunt. Pli. li. 13. ca. 12.

•CADVENI, populi in Caria. Plin.

CADVRCVM, tentorium, siue culcitra, qua merces teguntur, a Cadurcis Galliæ populis, ut inquit Plinius, apud quos lini præstãtia palmam obtinet in culcitris. Iuuenalis. Institor hibernæ tegetis niueique caduci. Sunt qui putent esse uela illa pensilia, quæ lecto obtẽduntur: aut etiam tegmen quadratum, quale est illud, sub quo & sacrosanctam hostiam gestari, & principes in solenniotibus pompis uehi uidemus. Iuuenalis: Violato pœna cadurco.

•CADVRCI Galliæ Aquitaniæ populi.

CADVS, [*Barile, botte,*] *κάδος*, uas uinariũ, quo uinum cõditur, ut uult Acron: cuius prima corripitur. Mart. in Vaticanis condita musta cadis. Continet congios decem, uel (ut alij uolunt) duodecim.

•CADVSII populi, inter mare Caspium, & Pontum. Stra.

•CADYTIS urbs Syriæ maxima.

CAECATVS, a, um. [*Accecato.*] cæcus factus. Ci. de Cla. Ora. Rabida, & celeritate cæcata oratio. Cæcatus uitijs, Idem 4. Tusc.

CAECIAS, *καικίας*, uentus qui ita flare dicitur ab Aristotele, non ut nubes propellat, sed ut ad se uocet. Pli. li. 2. ca. 47.

CAECILIA, genus serpẽtis cæci, unde nomẽ accepisse uidet. Col. l. 7.

CAECITAS, atis. [*Esser cieco,*] *τυφλότης*, tam ad corpus, quam ad animum refertur. Cic. de Arusp. resp. An tibi luminis obesse cæcitas plus quàm libidinis?

CAECIGENVS, ui, [*Nato cieco,*] *τυφλογενής*, qui cæcus natus est. Lucret. lib 2.

CAECO, as, [*Accecare,*] *τυφλῶ*, cæcum facio. Ci. 8. Phil. spes rapiendi cæcat animos eorum. Hinc Excæco, ualde cæco: Plinius: si oculos attingat, excæcet.

CAECVBVM, *Καίκουβον*, Straboni, uinum generosissimum sic dictum a Cæcubis Campaniæ populis, apud quos nascitur Pli. li. 4. Mart. li. 13 Cæcuba fundanis generosa coquuntur Amyclis.

CAECVLVS, dimin. a cæcus. Est & nomen proprium filij Vulcani: cuius mater cum iuxta ignem sederet, forte fortuna scintilla quædam in eiusdem gremium euolauit, ex qua mulier concepit, pepericque filium, quem postea ob oculorum paruitatem, Cæculum uocauit, a quo Cæcilios ortos putant, quorum familia Romæ nobilissima fuit. Hic collecta multitudine postquã diu latrocinatus esset, Prænestinam ciuitatem in montibus cõdidit, & cum ad ludos uicinos populos inuitasset, cœpit eos admonere, ut secum habitarẽt, & pro gloria iactare se filium Vulcani. quod cum illi non crederent: inuocato Vulcano ut se filium comprobaret, omnis illius multitudinis chorus est flamma circundatus. quo facto commoti omnes simul habitauerũt, & Vulcani filiũ esse crediderunt. Hæc Seruius in illud Vir. li. Aen 7. Nec Prænestinæ fundator defuit urbis, &c.

CAECVLTO, as, [*Esser simile ad un cieco.*] *ἀμβλυώττω*, cæco similis sum. Festus, Cæcultare, est cæcos imitari. Pla. Cum iam mihi oculi cæcultant?

CAECVM, uallum, in quo præacuti pali affixi herbis uel frondib. occuluntur. Item cæcum intestinum, quod inter ileon, & colon situm, paruo oblongoq; uentri simile est: cæcum appellatum ab eo, quòd ingressum exitus aduersum non acceperit, sed hos tam uicinos habeat, ut plerunque in unum coire, & exitu carere uideatur.

CAECVS, [*Cieco,*] *τυφλός*, oculorum usu carens, quasi oculis captus. Quandoque idem est quod insidiosus, tacitus, qui uidere nõ põt. [*Acuto, tacito,*] Colum. lib. 1. Ex quib. sæpe contrahuntur cæci morbi, quorum caussas ne medici quidem perspicere queunt. Ci. cõtra Rullum: Cur hoc est tam obscurum, atque cæcum? Idem de Orat. Res cæcæ, & ab aspectus iudicio remotæ. Sic Virg. etiã uada cæca, & cæcos scopulos uocat, qui ita sub aquis occultãtur, ut oculos fallant. Transfertur etiam ad animum: ut cum aliquem cæcũ esse auaritia, furore, amore, aut odio dicimus. [*Esser priuo,*] Ci. ꝓ Sex. Ros. ipsos cæcos reddit cupiditas, atq; auaritia. Sic dicimus Cæcam noctem, [*Oscuro,*] in qua nil uidemus. Vestigia quoque cæca dicũtur, quæ in obscura aut incognita uia uersantur. Vir. 6. Ae. Cæca regẽs filo uestigia. Item locus cæcus dicitur, in quo non uidemus. Cæcæ fossæ, cæci aditus, qui sunt obsepti. Hinc cæcitas oculorum, tam animi, quàm corporis orbitas.

CAECVTIO, [*Veder poco, esser bornio,*] *ἀμβλυώττω*, parum uideo, & cæcutiens, quasi semicæcus. Var. Verum oculi mihi cæcutiunt?

CAEDES, dis, [*Vccisione,*] *φόνος*, mors ferro, aut alia ui illata, præsertim ab eo, qui occidere, aut ferire uolebat. Ci. in Bruto: Nam cum in silua Scantia facta cædes esset. Oui. 8. Met. modo uulnera fratrũ Ante oculos mihi sunt, & tantæ cædis imago. Inde dicimus aliquem commisisse cædem.

CAEDITIAE TABERNAE, dictæ sunt a Cæditio quodam, qui eas in uia Appia ædificauit.

CAEDO, is, cecidi, cæsum, uerbum actiuum, p. p. [*Percuotere,*] *πλήττω*, percutio, ferio, uerbero. Terent. And. Verberibus te cæsum in pistrinũ, Daue, dedã. Interdum, idẽ quod amputo uel abscindo, [*Tagliare,*] Ci. 3. de Diui. Arbores simul cum Luna senescentes tẽpestiue cædi. Et paulo post. Qui robur illud excidit, dolauit, inscripsit. Itẽ occido. [*Vccidere, ammazzare,*] Vir. 2. Ae. Cædunt uigiles. Ponitur quandoq; pro immolare, [*Sacrificare,*] ut apud eundẽ. Cædunt binas de more bidentes. Itẽ pro frangere, [*Frangere, rompere,*] Cic. 3. Ver. Cædere ianuam saxis, instare ferro. Cædi testib. apud eundẽ ad Q. fratrem, est testium multitudine urgeri, premi, conuinci. Huius composita sunt, Abscido, Concido, Circuncido, Decido, Excido, Incido, Intercido, Occido, Præcido. Recido, & Succido: quorũ pe. producitur. At cedo sine diphtongo, cessi præteritum, & supinũ cessum facit, multaque significat. Nam quãdoq; Cedere significat abire, & locum uictori dare Ci. Cui quidẽ exercitus nostri, imperatoresque cesserunt. Quandoque discedere, euitare atq; subtrahere, [*Partirsi, fuggire,*] Plau. Cedamus imbri. Hinc Cedere iræ, dicimus dare locum iræ, & quasi ab ira discedere. Cedere bonis, discedere a bonis, & quicquid nostrũ erat, tradere creditori. Cedere iuri, discedere iure, ius quod habemus alteri tradere: quod & de iure cedere, dicimus. Cedere itẽ, est in ius alicuius uenire: ut, Cædunt mihi ea bona: id est, in ius meum ueniunt. Et cum accusatiuo mediãte In Hieronymus super Matt. Ita fiebat, ut oblatio liberorum sub occasione templi & Dei in sacerdotum lucra cederet. Rursus cedere ponitur pro dare, [*Dare,*] cedite manus uestras, measq; accipite. Pro concedere, obsequi, non repugnare, [*Concedere,*] Vir. 2. Ae. Cedo equidẽ, nec nate tibi comes ire recuso. Pro succedere, seu in sortem contingere, [*Auenire.*] Idem, Cesserit Ausonio si fors uictoria Turno. Pro incedere, [*Abbattersi.*] Plaut. Aul. in hostem absolutus cedas. Inuenitur & cedo imperatiuũ, [*Dimmi*] nec habet aliã personã nisi tantũ Cedite pluraliter, habetq; primã correptam. Teren. in And. Cedo, cuium puerum apposuisti hic ante ianuam? Ci. in Cato. qui uestram remp. tantam amisistis? id est dic. Teren. in

Phor posuit pro da. Quin tu mihi argentū cedo. Phor. Immo uxo ri tu cedo. Cedere diem, inquit Vlpianus, significat icipere deberi pecuniam: sicut uenire diem significat cum diem uenisse, quo pecu nia peti possit. Cedere è uita, [*Morire,*] est mori. Ci. de Cla. Ora. Hortensius è uita cessit. Hinc abscedo, Accedo, Cōcedo, Decedo, Discedo, Excedo, Incedo, Intercedo, Præcedo, Procedo, Recedo, Retrocedo, Secedo, & Succedo.

CAEDVA SYLVA, [*Selua da tagliare.*] κειρομένη ὕλη, a cædēdo dicta, quæ s religiosa non est, sed quoties opus est, ad ignis, uel ædificiorum usum cęditur. Pli. li. 13. cap 4. Cæduæ palmarum siluæ. Contra incidua silua dicitur, quæ non cæditur. Eiusmodi erant luci religiosi, quos uiolare nefas erat, qualem describit Lucanus Pharsaliæ suæ li. 3. Lucus erat longo nunquam uiolatus ab æuo.

CAELAMEN, inis, [*Intaglio,*] γλυφὴ, cælatura Oui. 13. Meta. Neque enim clypei cęlamina nouit.

CAELATOR, oris, [*Intagliatore,*] γλυπτὴρ. Quintil. li. 2. ca. 4. Cælator cælum desiderat, & pictor penicilla. Argenti cælatores. Plin. lib. 34. cap. 8.

CAELATVRA, [*Intaglio.*] γλυφὴ, ars cælandi, aut ipsa scalptura & incisio. Plin. lib. 35. cap. 12.

CAELEBS, [*Huomo, ouer donna non maritati,*] ἄγαμος, generis communis, uir sine uxore, aut mulier sine marito uiuens. dictus cælebs (ut inquit Hieronymus) quòd cælo dignam uitam agat, qui coitu careat. August. Cælebs qui non habet uxorem, uel quæ nō habet maritum, qualia sunt numina in cælo, quæ absq; coniuge sunt, si agapetas non attendamus. hi accipiunt cælibes non tam pro uxore carentibus, quam pro castis, & omni Venere abstinentib. Sed ꝓprie dicitus cælebs, qui uxorem non habet, etiā si concubinas habeat. nam cælebs & maritus contraria sunt. Mart. lib. 12. Corrumpis sine talione cælebs: Hoc est, corrūpis alienas uxores, cū ipse tuas ī cælibatu, nec habeas uxorem, quam illi uicissim possint corrumpere. Ci. de legibus: Cælibes esse prohibeto. Inde dicimus torū cælibem, & uitam cælibem, actam in cælibatu. Ouid. Quæ si non fuerat, cælebs te uita deceret.

CAELESTIS, ste, [*Celeste,*] οὐράνιος, diuus, diuinus, è cœlo existēs. Vir. 1. Aene. tantæ ne animis cælestibus iræ? Liui. 4. ab urb. Siccitate eo anno plurimum laboratum est: nec cælestes modo defuerūt aquæ, sed terra quoque ingenito humore egens. Cælestes etiam substantiue dicimus pro cælitibus, & dijs superis, [*Dei.*] Ci. 6. Phi. Quid est, quod de uoluntate cælestium dubitare possumus?

CAELESTINI, populi Vmbriæ sunt, qui a Pli. lib 3. ca. 14. in sexta Italiæ regione collocantur.

CAELIA, potus genus ex frugibus confecti: cuius meminit Plin. li. 22. ca. 25.

CAELIBARIS HASTA, dicebatur, qua caput nubentis comebatur, quę in corpore gladiatoris occisi stetisset, ut sicut illa coniuncta fuerat cum corpore gladiatoris, sic cum uiro noua nupta esset copulata. Fest.

CAELIBATVS, us, ἀγαμία, pro uita, quæ agitur sine uxore. Sueto. Verum amissa uxore Lepida: duobusq; ex ea liberis, mā sit ī cælibatu.

CAELICOLA, [*Habitatore del Cielo, Dei.*] οὐρανίων, qui uel quæ cęlum habitat. Vir. 2. Aen Mesi cælicolæ uoluissent ducere uitam.

CAELIFER, οὐρανοφόρος, Atlantis epithetou est, quem poetæ ob insignem astrologiæ peritiam finxerunt sustinere cælum. Vir. 6. Aen.

CAELITES, cælitum, p.e. [*Dei celesti,*] οὐράνιοι, dij cælestes, qui cælum inhabitant. Cælum autem appellabant ueteres, illam mūdi partē, quam nos æthera, siue æthereum mundum uocamus: hoc est omne illud, quod est supra elementum ignis, unde Solem & Lunam, & ceteros planetas inter deos cælestes numerabant. Ci. 2 de Diu. Ego deū genus esse semper dixi, & dicam, cælitū. Legitur & apud Oui. 5. de Ponto, singulare Cælite. Quale tamen potui de cælite, Brute, recenti Vestra procul positus carmen in ora dedi. Vbi uocat Augustum cælitem.

CAELITVS, p.e. [*Dal cielo,*] οὐρανόθεν, aduerbium significat è cælo, sicut diuinitus, a Deo Hiero. Tandem cælitus inspiratus.

CAELIVS, mons urbis Romæ ex septem: a Cœlio Vibeno, nobilissimo duce Tusco, dictus, quòd pro Romulo aduersus Latinum regem cum auxiliaribus uenerit: a quo Cælimontia, aut Cælimontana porta. Hunc montem Tul. Hostil. urbi addidit, ibiq; ipse habitauit, quo frequentius habitaretur, ut inquit Liuius. Fuit & Cælius nomen patris Saturni.

CAELIVM, oppidum Calabriæ, non procul a Brundusio. Plin. lib. 3. cap. 11.

CAELIVS, orator acerrimo ingenio fuit, discipulus Ciceronis, de quo extat illud Quinctiliani elogium, Longiore illum uita, & meliore mente dignum fuisse. hic postea ab Atratino quodā accusatus, quòd cum Catilina conspirasset in perniciem reip. quodq; aurum a Clodia Clodij sorore extorsisset, eique uenenum propinasset, defensus est a Cicerone elegantissima illa oratione, quæ hodie quoque habetur in manibus.

CAELO, as, [*Scolpire, intagliare.*] γλύφω, sculpo, aliqui tamen scribūt sine diphthongo, Ci. 1. de Diu. Hinc speciem Praxiteles cælauit argento. Vir. Cælataque in auro fortia facta uirum. A quo Cælata uasa dicuntur, quæ ueteres Ancæsa uocabant, quòd circumcidendo fiant: & Cælum, ipsum instrumentum, quo quippiam cælatur.

•CAELAS, Thraciæ portus, ut ait Plin.

CAELVM, [*Scalpello,*] γλυπτήριον, γλυφίον, instrumentum quo utuntur argentarij, dum uasa sculpunt, aut quo scalptores, aut statuarij utūtur in ligneis, aut lapideis simulachris scalpēdis. Vnde est illud: Cęlo fabricata Myronis. Cælū item [*Cielo,*] uno nomine dicitur tota illa mundi pars, quæ est supra elementum ignis, quam philosophi Aethera appellant: ita dictum a cælando, hoc est, occultādo: quòd inferiora omnia cælet, & tegat: siue a stellarum imagine, quæ in eo quodammodo cęlata apparent. Ambro. li. Hexa. Cælum, quòd impressa stellarum lumina habeat, quasi Cælatum appellatur: sicut argentum quod signis eminentibus refulget, cælatum dicimus. Varro Cælum, quasi κοῖλον, hoc est cauum, dictum putat: & sic per œ, diphthongum scribendum uideretur Ci. pro Pompeio: Pompeium omnes, sicut aliquem non ex hac urbe missum, sed de cælo lapsum intuētur. In cęlo esse metaphoricōs dicitur, pro eo quod est, numeris omnib. felicem esse, & summis laudib. celebrari, [*Esser felice, & celebrare,*] Item in cælum ferre, uel tollere, est summis honorib. afficere [*Laudare,*] Ci. Att. li. 3. Salaminij nos in cælum decretis suis sustulerunt. De cælo detrahere, est de summo honoris gradu deturbare. Ci 6. Pil. Collegam de cælo detraxisti. Philosophi decem cęlos esse dixerūt, quorum septem a planetis appellauere: octauum, siderum, seu stellarum: nonum uero, cum nescirent cuius conditionis esset, uocauerunt cælum aqueum, crystallinumve, nō a frigidita te, sed transparentia: quòd per illud sidera appareant, & pelluceāt. Decimum locum sibi uendicat cælum illud, quod ultimum philosophi putātes, Primum mobile uocauerunt. Vndecimum Cælū beatorum sedes ab Ethnicis philosophis ignoratum: quod iccirco Theologi Empyreum uocauerunt, non quod colore, sed splēdore, & claritate ceteris antecellat. Sunt igitur undecim cæli. s. cælū empyreum, primum mobile, cęlum crystallinum, cælum stellatum, cælum Saturni, cælum Iouis, cælum Martis, cælum Solis, cælum Veneris, cælum Mercurij, & cælum Lunæ. Hæc fusius tractātur in li. de cælo ab Aristotele. Ci. 4. Tusc. Cælum hoc, in quo nubes, imbres, uentiq; coguntur, quòd & humidum, & caliginosum est propter exhalationes terræ. De cælo ici, est fulmine essari. Ci. li. 2. de Diu. Summanus de cælo ictus De cælo seruare, est, cæli statu obseruato, auspicia nunciare. Auspicia n. non nisi sereno cælo, rata erant: cōtra fulmine, aut pluuia turbabant. Ci. in Vati. Quod eo die scires de cælo esse seruatū. Pl. li. 11. ca. 37. Cælum capitis. *Cranio.*] cranium uidetur appellasse, eo quòd caput intū eo tegatur, ut inferiora hæc cælo. Hoc (inquit) est uiscerum excelsissimum, proximūque cælo capitis, sine carne, sine cruore, sine sordib. Interdum Cælum sumitur pro aere [*Aere*] Vir. Vbi Seru. Cęli, id est aeris. Lucr. In hoc cælo, qui dicitur Aer. Pli. li. 2. Et hoc cælū appellauere maiores, quod alio nomine Aera. Hinc grandines sunt, & pruinæ, imbres, procellæ, turbines uentorum.

CAEMENTARII, [*Muratori,*] cæmentorum, hoc est, ædificiorū, quæ ex lapidibus sunt, structores, quos fabros murarios appellant.

CAEMENTITIVS, a, um, ex cæmento, ut parietes cæmentitij. Vitr. li 2 cap. 8 Parietibus cæmentitijs altitudines extructæ.

CAEMENTVM, χάλιξ, a cædo, ut quidam putant. Sunt enim cæmēta, omnis rudior materia, qua ędificia cōsurgunt, quales sunt rudes lapides nulla arte ad ædificium accommodati, aut politi, sed quales inueniuntur temere congesti. Fodinas quoq; rustici Campanię Cęmentarias appellant. Liu. cæmēta non calce durata erant, sed interlita luto. Aliquando ponitur pro ipso opere: id est ædificio, quod structo lapide erigitur. Pli. Pallidus lapis in cæmento raro utilis.

CAENA, καινή, Ptolemæo, sinus laconici oppidū, non procul a Tænaro promontorio. Hinc cænites portus, apud Pli. lib. 4. & Cæneus Iupiter. Ouid. Cæne item parua quædam insula in mari Siculo, in Africam uersa. Pli. li. 3. ca. 8.

•CAENEVS. Elati filius, primum puella, tum in uirum mutata. Vir. 6. Oui. 2. Metam.

•CAENICA, Thraciæ regio.

•CAENINA inter Latij oppida numerat Plinius.

•CAENITES, Achaiæ portus.

•CAENIS, Italiæ promontorium, quod Pelorum habet aduersum in Sicilia.

CAEPA, ge. ne & indeclinabile, [*Cepolla,*] κρόμμυον, a capitis magnitudine dicitur. Pli. li. 19. c 6. Ergo omnib. annis separatim semē cæpe caussa seritur. Dicitur & Cæpa, cæpę. Oui. 4. Fas. Cędēda est hortis eruta cæpa meis. Inuenitur etiam secundum Prisci. Cępitius, a, um, & Cæpitiū substantiuum, pro ex genere cæparum. Cęparū plura sunt genera, nobilissima Ascalonia, ab Ascalone oppido Iudęæ. Nam, ut refert Stra. l. 16. Ascalonensium regio præcipue fert cæpas. Col. Pompeiam, uel Ascaloniam cæpam eligito. Cæpa oculos mordet: unde a Græcis nomen impositum κρόμμυον, quasi pupillam

pillam oculi cōprimi cogeret, sicut scribit Arist. in Problem. ideo Lacrimosa dicitur a Columella.

Caepula, diminutiuum a cæpa. Pallad. Hoc mense cæpulas seris.

Caere, καιρή, Stephano, neutro genere, et ideclinabile, urbis insignis nomen in Etruria, quæ olim regionis totius caput fuit. Hanc quondā Agyllam nominatam, & a Pelasgis e Thessalia profectis conditā ferunt. Deinde uero Lydis, quos postea Tyrrhenos nominauerunt, aduersus Agyllinos bellum gerentibus, cum quidā murum subiens, urbis eius nomen percontatus fuisset, eiq; a Thessalo quodā de muro χαῖρε, responsum esset, eo ueluti omine a Tuscis accepto, captā postea urbem, mutato priori nomine, Cære nocauere. Verum tā splendidæ tamq; gloriosæ ciuitatis, Strabo. lib. 5. asserit uix ulla sua ætate extitisse uestigia: & solo uicinorum balneorū nomine, quæ Cæretana dicebantur, fuisse celebratā. Festus: Cæremoniarū caussam aliqui ab oppido Cære dictam existimant. Declinatur & Cæres itis, pe. obliquorū cor. Virg. Est ingens gelidū lucus prope Ceritis amnem. Legitur & ablatiuus Cærete, penpro. tanquā a nominatiuo Cæres etis. Virg. 10. Aenei. Qui Cærete domo, qui sunt Minionis in aruis. Quanquam non desunt, qui Cerete ibi adiectiuum esse contendāt. Ab hoc oppido Cærites tabulæ appellatæ sunt, in quas Censores referri iubebant, quos notæ caussa suffragijs priuabant. nam urbe a Gallis capta, cum Cæretani eos, qui una cum sacris, æternoque Vestę igne ad se profugerāt comiter hospitio suscepissent, Romani deinde restituta in statū meliorem urbe satis malignam illis gratiam retulerunt. nam ciuitate quidem eos donauerunt, suffragij autem ius eis non concesserunt. hinc factum est, ut cum aliquem ignominia & contumelia dignū uolumus significare, Cærite cera eum dignum esse dicamus.

Caerimoniae, pen. e. [*Cerimonie,*] θρησκεία, τελετὴ, uel ab oppido Cære, uel a carēdo dictæ sunt. nam urbe a Gallis capta, cum Vestales uirgines simulacra deorum ex hostibus erepta traducerent, in oppidum Cære potissimum conuenere, ubi benigne fuerunt hospitio susceptæ, donec a Gallis ciuitas p Camillum liberata fuit. In cuius beneficij memoriam Romani præstiterūt, ut omnis diuinus cultus Ceremoniæ, a Cære diceretur. Li. lib. 5. scribit, L. Albinum de plebe uirum, uirgines sacerdotes, sacraque plaustro Cære inuexisse, unde Cæremonijs sit enatum nomē. Macro. li. 2. ca. 3. innuit Cæremonias a carendo dictas. Seruius Sulpicius (inquit) Religionem esse dictam tradidit, quæ, propter sanctitatem aliquā remota & seposita a nobis sit, quasi a relinquēdo dicta, ut a carendo Cæremonia. In quo exemplo illud notandum est, dici etiam Cæremonia in singulari. Cæs. 7. bel. Gal. Quod more eorum grauissima cæremonia continetur.

Caeretum, Vmbriæ oppidum inter Spoletum ac Nursiam a quo Cæretani appellantur, totum orbem uano quodam ac turpi superstitiunis genere ludificantes.

Caeruleus, a, um, [*Verdiccio,*] κυάνεος, quod cæli puri, & nubibus uacui colorem imitatur: quasi cæluleus. unde & mare, quod a cælo colorem suum accipit, ppre Cæruleum dicimus. Virg. 12. Aen. Quæ cæruleo sunt numina ponto. Sic etiam Cic. lib. 1. de Nat. Deo. Neptuni oculos dixit esse cæruleos, ad maris colorem respiciens.

Caerulum, arenæ genus est, quæ in auri atq; argenti metallis nascitur ad pictorum usus. Plin. lib. 34. cap. 12. & 13.

Caerulus, a, um, [*Verdiccio*] p. c. θαλάσσιος, Cæruleus. Catul. Cærula uertētes abiegnis æquora palmis & apud Vir. l. 10. Ae. Freta cærula. Cærulū subst. seu potius in plu. num. Cærula, p mari accipitur apud poetas, [*Mare,*] Virg. 3. Aene. Cærula uerrunt.

Caesa, quæ & incisa uocantur, sunt particulæ orationis, quæ Græci κόμματα uocant, differūtq; a membris, quæ Græci dicunt κῶλα. membrum enim est pars periodi ex pluribus uerbis absolute aliquid significās, hoc modo. Et si uereor iudices, ne turpe sit pro fortissimo uiro dicere incipientem timere. Cæsum autem pars orationis est, ex duobus aut pluribus uerbis, nondum quicquā absolute significās, hoc modo: Et si uereor iudices, ne turpe sit. Cæsa oratio dicitur, cum non efficiuntur membra ex connexione uerborū, sed singula uerba aliquid significantia proferūtur, hoc modo; Quis est ille Gellius? armiger Catilinæ, stipator sui corporis, concitator tabernariorum, lictator fori. Veteres etiam cæsa uocabant, quæ postea gesa dicta sunt, quæ erant tela Gallis peculiaria, sicuti Romanis pila, & Macedonibus sarissæ. Varro. Qui gladijs cincti sine scutis, cum binis cæsis essent.

Caesar, καῖσαρ, cognomen Iuliorum est. ille enim, qui primus Cęsaris nomen adeptus est, ab eo dictus fertur, quod cæso matris utero fuerit natus: uel ab elephanto in pugna occiso, qui lingua Maurorum Cæsar appellatē: uel quòd oculis cæsijs, hoc est, glaucis fuerit: uel a cæsarie, cum qua natus proditur. Iulius autem Cæsar, qui primus dictaturam perpetuam inuasit, omnem Galliam, quæ a saltu Pyrenæo, alpibusque & monte Gebenna, fluminibusq; Rhodano & Rheno continetur, nouem annis in prouinciæ formam redegit. Germanos, qui trās Rhenum incolunt, primus Romanorum ponte fabricato aggressus, maximis affecit cladib. aggressus est & Britannos, ignotos antea, superatisque pecuniis & obsides imperauit: deinde cum obtinere non potuisset, ut sui absentis in consularibus comitijs ratio haberetur, arma in patriam conuertit: Pompeioq; Italia pulso, in Hispaniam transgressus, ualidissimas Pompeij copias, quæ sub tribus legatis, M. Petreio, L. Afranio. & M. Varrone erant, superauit. Pompeiū in campis Pharsalicis fudit. Ptolæmeū in Aegypto subegit. In Africa deuicit Scipionem, & Iubam. In Hispania liberos Pompeij. Triumphauit quinquies. primum de Gallia, postea de Alexandria, deinde de Ponto, de Africa, & de Hispania. Liberalissimus fuit omnium, & maxime post hos triumphos. de quibus Suet.

Caesarea, pe. pr. καισάρεια, Stephano, urbs Palæstinæ in littore maris magni, quæ turris Stratonis uocabatur: sed postea ab Herode in honorē Cæsaris nobilius ædificata, Cæsarea est appellata. Altera Cæsarea Philippi, a Philippo Herodis filio in honorē Cæsaris ad radices montis Lybani ædificata. Tertia Cappadociæ, sic a Tiberio nominata, cum ante Maza diceretur. Euse. Quarta Mauritaniæ, nobili portu insignis, ante Iol uocitata. Stra. lib. 17.

Caesaraugusta, [*Sarago Zza.*] καισαραυγοῦστα, urbs Hispaniæ Tarraconensis: quam Strabo Augustam Cæsareā nominat: antea Numātia dicta, teste Pōponio. Vulgus Hispanorum Saragossam uocat.

Caesareus, a, um, ut domus Cæsarea. Oui. 1. Trist. Eleg. 1. Vultus Cæsarei. idem 2. Pon. el. 8. Et Cæsarianus, a, um. Ci. ad Att. li. 16.

Caesaries, riei, [*Chioma,*] coma, κόμη, a crebra cæsione: ideoq; proprie uirorum est. Pla. in Mil. Cæsaries promissa, id est longa. Liu. li. 28. Vnde cæsariati, comati. Pla. in Mil.

Caesarienses, Ioniæ populi, in Ephesiorum conuentu. Pli. lib. 5. cap. 29.

Caesarium, Aegypti emporium est, & secessus quidam. Str. li. 17.

Caesarobricenses, Lusitanicæ Hispaniæ populi li. 4. ca. 22.

Caesenna, urbs Flaminiæ prouinciæ: quod exiguo amne cæsa, id est diuisa sit: uel quòd ager eius duobus fluminibus, Sapi, & Rubicone diuisus.

Caesennates, dicti sunt Cæsennā habitātes, & Cæsennatia uina.

Caesim, [*A pezzi, a minuto,*] significat cædendo, siue per incisionem gladij: ut punctim pungendo. Liu. li. 22. Hispano punctim magis, quam cæsim assueto petere hostem. Col. lib. 5. Maior pars operis ductim potius, quam cæsim facienda: id est, cum maturitate potius, quam impetu.

Caesitium, tij, linteolum erat purum & candidum: dictum quòd oras circumcisas haberet. Plautus in Epid. Linteolum cæsitium. Ex Nonio.

Caesio, onis, [*Tagliatura,*] incisio. Col. lib. 4. c. 33.

Caesius color, γλαυκὸν, χρῶμα, oculorum proprius est, quem & Felineum, à felium oculis nonnulli appellauerūt. Est autem hic color subuiridis, igneo quodam splendore intermicans, qualem in leonis oculis potissimum conspicimus. Ci. 1. de Nat. Deo. Cæsios oculos Mineruæ, cæruleos Neptuni.

Caesones, qui cæso matris utero nati sunt. Pli. li. 7. ca. 9.

Caespes, [*Cespite, cespuglio,*] Cῶλος, g. m. a cædo, & significat terram cum herba auulsam. Virg. 1. Ecl. Pauperis, & tugurii congestum cæspite culmen. Ex cæspite agger castrensis fit. Luca. lib. 1. Et subitus rapti munimine cæspitis agger Præbet securos intra tentoria somnos. Docet Veget. lib. 3. Qua altitudine, ac latitudine cæspes circuncidi debeat.

Caespiticius, a, um, ex cæspitibus. unde tribunal cæspiticiū, suggestum ex cæspitibus factum. Flauius Vopiscus: Concursus ad cæspiticium tribunal. Aræ cæspiticiæ, ex cæspite congestę. Iulius Capit.

Caespito, as, [*Scapucciare,*] pe. cor. παρέορον βαδίζω, pede aliquid percutio, quo quasi ruere cogat: ut sit cæspitare, quasi ad cæspitem offendere. Vnde cæspitatores equi, qui sæpe in cæspitem uel lapidem impingunt.

Caestrum, instrumentum, quo ebur cauatur. Pli. li. 35. ca. 11.

Caesulae, a uetustissimis dicti sunt, qui cæsijs sunt oculis. Fest.

Caesura, ræ, [*Taglio,*] διακοπὰ, proprie incisura. Pli. li. 17. tempestiuam habet cęsuram. Cęsura item in carmine dicitur, cum in medio uersu uox pronunciantis quasi inciditur, pedis alicuius principio finem dictionis terminante. Hęc quadrifariam diuiditur, alia Pēthemimeris dicitur, siue semiquinaria: alia Hepthemimeris, siue semiseptenaria: tertia Trochaica: quarta Bucolica. Pēthemimeris est, cum post duos primos pedes superans syllaba inuenitur, quę dictionē terminet: ut, Arma, uirumque cano; & Italiam fato: habet enim ea quinque dimidium. Hepthemimeris, est cum post tres pedes similiter syllaba dictionem terminans inuenitur: ut, Arma, uirumque cano Troiæ. Continet enim septenarij medietatem. Trochaica est, cum post duos pedes trochęus partē orationis perficit: ut, Nil nostri miserere. Bucolica, cū post quatuor pedes syllaba supetat in partem orationis desinens, & inuenitur trochæus partem oratiōis terminās: ut, Omnia uincit amor, & nos cedamus amori

Caesuratim, [*Breuemente,*] συντόμως, breuiter, per cæsurę commata. utitur hac uoce Sidonius in epistola ad Claudianum.

Caestus,us, πυγμή, genus clauæ, pilas plumbeas loris bubulis appẽsas habens, quo Daretem, & Entellum pugnasse legimus, a cędẽdo dictum. Vir.li 5. Seu crudo fidit pugnam committere cæstu. Cestus ut ro resti, sine diphtógo sumitur pro cingulo, & zona illa uirginea, quam maritus prima nocte dissoluebat, & est fœm.ge. quamuis & masc reperiatur: a uarijs punctis sic dicta, κεντεῖν, enim pungere est, & picturare. unde cingulũ illud Veneris, quo ipsa Martẽ, & Iuno Iouem conciliabãt, a poetis cestus, κεστὸς, dicitur. Mar. Vt Martis reuocetur amor summiq; tonantis, A te Iuno petit ceston, & ipsa Venus. Sed & lorum, aut opus interpunctum, acuve pictum, commune ornamentum fœminarũ, ceston Græci uocãt. Proinde Celsus Africanus, contra quẽ scripsit Orige. 24. libros edidit, quos a rerum uarietate κέστους, appellauit. Hinc incestus: & cestillus dimi nutiuum. De Veneris cesto uide multa apud Home. li. 14. & eius interpretem Eustathium.

Caesus,a,um. Ci. pro Cluen. hostia cæsa.

Caetera, cæterũ, [*Altro,*] absq; recto masculino in singulari numero usitato, ex Græco, καὶ ἕτερος, id est, & alius. Ter. in Hecy. Quam fortunatus cæteris sum rebus. Ci. 4. Aca. Cætera series deinde sequetur. Idem 6. Ver. Argentum illi cæterum purum apposuerat. Cętera doctus, [*Nel rimanente,*] figurata locutio, deriuata a Græcis, qui κατὰ præpositionem frequenter subaudiũt. Ci. 1. de Nat. deo. Non solum poeta suauis, uerum etiã cætera doctus, sapiensq; traditur. Nominatiuo singulari cæterus in m. g. usus est. Cato de re ru. c. 22. ubi sic habet: Cæterus ornatus domi emptus est.

Caetero, [*Dipoi, ad altro tempo,*] aduerb. Pl. li. 10. c. 58. Palũbes fœmina incubat post meridiana in matutinum, cætero mas, hoc est, quod reliquum est temporis. Cętero quin pro alioquin, [*Altrimenti,*] Cic. de Ora. Quem, nisi quod solum cæteroquin recte quidem uocant Atticum.

Caeterum, [*Ma quanto al resto,*] μέντοι, coniũctio, siue aduerbium, pro sed. Pla. Pœn. cæterum ualete. Cætera etiam, quandoque aduerbialiter, [*Dipoi,*] capitur pro deinceps. Vir. 9. Aenei. Cætera parce puer bello. Curt. Cætera opimam prædam fore.

Caetobrix, Lusitanię urbs, alio nomine Cezimbria. Pto. libro. 2. capitu 5.

Caianus,a,um, Sta. lib. 4. Sil. Emptum plus minus asse Caiano.

Caicus, fluuius Mysię, in Theutrania nascẽs, & per campũ sui nominis in Elaiticum sinum defluens. Vir. 4. Geor. Mysusque Caicus.

Caieta, nomen mulieris Troianæ, quam alij Aenee, alij Ascanij, alij Creusę nutricem faciunt. hanc Aeneas ab inferis reuersus fato cessisse inueniens, eam non longe à Baiano sinu sepelijt: ibiq; & urbem condidit, quam una cum adiacẽti portu Caietam dixit. Vir. lib. 7. Tu quoque littoribus nostris Aeneia nutrix Aeternam moriens famam Caieta dedisti. Strabo autem lib. 5. Caietam a sinus curuitate appellatam existimat, Laconum idiomate, qui curua omnia ita solent nominare.

●Cainas, Indię fluuius nauigabilis ad Brachmanas.

Caius, γαῖος, prænomen a parentum gaudio sumptum. Et est dictio dissyllaba, nisi per diæresim ex i, consonante facias uocalẽ, ut apud Martia. Peruigil in pluma Caius ecce iacet. Profertur per G, & notatur per C, quæ inuersa C, mulierem Caiam declarat, Quinctiliano auctore lib. 1. cap. 13. Cic. pro Mur. Putarunt omnes mulieres quæ coemptionem facerent, Caias uocari. apud priscos autem pro domino ponebatur, sicut & Caia, γαῖα, pro domina. Vide Plutarchum.

Cala, [*Bastone,*] teste Seruio, a maioribus dicebãtur fustes, quos portabant serui sequentes dominos ad prœlium, unde etiã calones dicebantur. nam consuetudo erat militis Romani, ut ipse sibi arma portaret, & uallum: uallum autem dicebãt, Calas. Lucil. Scinde calam ut caleas: id est, scinde lignum, & focum accende, ut calefias.

Calabra, curia, Romæ erat proxima casæ Romuli, a calãdo, id est, uocando dicta, quòd ibi ante fastorum cognitionem pontifex conuocata plebe pronunciabat, quot dies inter calendas & nonas intercederent. Hinc curia ipsa, teste Macr. li. 1. cap. 15. Calabra dicta est, quod in ipsam populus calaretur.

Calabria, pen. cor. [*Calauria,*] καλαβρία, extrema Italiæ regio est peninsulæ formam referens, cuius Isthmus est unius diei uia, quę a Tarento Brundusium ducit alijs nominib. Messapia, & Salentina, & Peucetia dicta est teste Strab. lib. 9. & Plin. lib. 3. ca. 11. Oppida eius præcipua sunt Brundusium, & Hydrus totius Italiæ extremũ. Hora. 1. Car. Ode. 31. Non æstuosæ grata Calabriæ Armenta. Inde Calaber, ri, Calabriam incolens. Et Calaber, a, um. Oui. lib. 3. de Ar. Ennius emeruit Calabris in montibus hortos. Dicitur ἀπὸ τοῦ καλὸς, καὶ βρίθω, quòd sit regio in primis fertilis. Hinc Calabri populi, &

Calabricus,a,um, ut Calabrica olea. Col. l. 12. c. 49.

●Calaguritani, Hispaniæ citerioris populi: quorum oppidum, Calagurium dictum est.

Calais, Boreæ ex Orithya coniuge filius, alatus, qui una cũ Zethe fratre, similiter alato, cũ Argonautis Colchos profectus est. Qua in expeditione, cum à Phineo rege humaniter essent accepti, Harpyas, quæ regnum illius infestabant, persequi cõstituerunt: quas cum & alarum auxilio, & sagittandi peritia in Plotas usq; insulas fugassent; ab Iride admoniti sunt, ne Iouis canes ulterius persequerentur. Ij itaq; retrorsum conuersi, duabus illis insulis, in quibus Harpyas reliquerunt, a conuersione sua Strophadas, appellarunt, cum antea Plotæ dicerentur. Postremo ab Hercule occisi dicũtur, & in uentos commutati, qui Caniculæ exortum dies fere octo pręcedunt, unde πρόδρομοι, id est præcurrentes appellãtur. Est etiam Calais gemma sapphiro similis, candidior tamẽ, & littoroso mari similis. Hanc plerique eandem esse existimant cum Augite.

Calamarium, [*Pennaiuolo,*] καλαμοθήκη, repositorium calamorũ.

Calamenta, pe. pr apud Col lib. 4. cap. 27. ponuntur pro fragmentis ueterum calamorum, id est pedamentorum, quæ ex calamis, id est ex arundine fiebant.

Calamintha, æ, [*Calamentha.*] καλαμίνθη, herba est montibus familiaris, folia habens ocymi instar, surculos aridos, caules angulosos, & florem purpureum. Vide Dio. li. 3. ca. 34.

Calamistratus, puer, καλαμιστωτὸς, pro crispulo, cirratoque, qui annulatos capillos habet. Ci. post red. Varro refert calamistrũ parari ob ornatũ, quòd calefactum in cinere capillos ornet. Qui aũt calamistrum administrat, a cinere Cinerarius, & Cinisflo uocatur.

Calamistrum, [*Ferro da increspare i capegli,*] acus maior, qua calefacta crispãtur capilli. Ci. post Red. frõs calamistri notata uestigijs.

Calamitae, [*Ranocchi piccioli,*] καλαμῖται, ranæ minimæ sunt, & uiridissimæ, quæ a quibusdam Driopetæ uocantur. Pli. lib. 32. ca. 7.

Calamitas, tis, [*Calamità, miseria,*] χάλαζα, grando, quòd comminuat calamos, id est culmos, & segetes. Plau. Cas. Quicquid erat, calamitas profecto attigerat nunquam. Teren. in Eunue. ipsa egreditur nostri fundi calamitas. Sed translatio in hoc exemplo est. Ibi enim calamitas pro infortunio accipitur, siue ærumna.

Calamites, gemma, a calamo nomen habens. Pli. li. 37. cap. 10.

Calamitose, [*Miseramente,*] misere. Ci. 3. Off.

Calamitosum, δίζυρον, miserum. Ci. & Alij.

Calamochnus, salsa quædam lanugo in locis palustribus calamis tenuioribus adnascens. Vide Pli. lib. 32. ca. 10.

●Calamos, Phœniciæ oppidum in ora monti Libano subiecta.

Calamus, p.c. [*Canna sottile, penna da scriuere,*] κάλαμος, arũdo magis minuta, habens internodia longa, & recta, ex qua sagittæ apud diuersas gentes fiebant. Vir. 3. Ecl. Quum Daphnidis arcum Fregisti, & calamos. Plin. lib. 16. Calamis populi orientis bella conficiunt. Est & Calamus, quo scribi solet. Primi enim calami ex arundine conficiebantur. Mar. in dist. Dat chartis calamos habiles Mẽphitica tellus. Est & Calami genus cõcauum, & fistulis, quas Syringas uocant, conficiendis accommodatum. [*Siringa,*] Ad quod uidetur alludere Virg. 6. Eclo. Nec calamis solum æquiparas, sed uoce magistrum. Huius primum inuentorem fuisse Pana uolunt poetæ. Idem 2. Ecl. Pan primus calamos cera coniũgere plures Instituit. Calamus item est uirga, cui hamus filo longo alligatur ad capiendos pisces: similiter uirga ad capiendas aues uisco illita, [*Pania,*] Mart. Galbula decipitur calamis, & retibus ales. Aliquando accipitur pro stipula, & pro quacunq; re tereti, ac fistulosa ad similitudinem arundinis. Vnde arborum quoque ac uitiũ calamos dicimus: id est teretes particulas, & uirgas ad serendum in terra aptas. Pli. Qui si longius efferantur pomorum calami, rapis infixos optime custodire succum arbitrantur. Est etiam Calamus mensura sex cubitorum, & palmi.

Calamus odoratus, κάλαμος μυρεψικὸς, Dios. arundini similis est, aspectu, multis geniculatus nodis, casiæ sapore, tactu mollis, & cum frangitur, scissilis, intus araneosus, locum in quo nascitur, suauissimo replens odore. Pli. li. 12. cap. 20.

Calantica, tegmẽ muliebre, quod capiti innectitur. Ci. in Clod. Tu ne, cum calanticam capiti accommodares.

●Calapis, Pannoniæ amnis, in Saum influens. Pli.

●Calaris, ciuitas Sardiniæ.

Calassis, auctore Festo, uestis genus fuit apud ueteres, qd' Greci, καλλάστιον, uocant. Sunt qui dicant, tunicæ muliebris nodum esse, quo circa ceruicem connectitur.

Calathe, quam alij Calathusam uocant, nomen urbis ad Herculis columnas sitæ. Steph. Plin. uero lib. 4. ca. 12. Calathusam insulam esse asserit in mari Aegæo, non procul a Cherroneso.

Calathiana viola, flos est præter uiolarũ naturã autumno prouenienis lutei coloris, folijs minutis, sine odore. Pli. li. 21. ca. 6.

Calathus, p.c. [*Cesto paniere,*] κάλαθος, ab aliquib. Qualus, & Quasillus: ab aliquibus Fiscella, uas uimineum, secundum Porphyrionem, in quo mulieres pensa, uel tramam reuoluunt: aut in quo flores, uel fructus, aut aliquid id genus ferunt. Vir. in Alex. tibi lilijs plenis Ecce ferunt Nymphæ calathis. Accipitur interdum pro calice ad sacrificium apto. [*Calice,*] Vir. in Daphnide: Vina nouũ fundam calathis aruisia nectar. Seruius ait esse uas æneum, in quo lac, uel recens caseus distrahitur. Calathiscus, dimin.

CALATORES, [*Schiavi.*] καλήτορες, dicebantur serui. ἀπὸ τοῦ καλεῖν, qđ est uocare, quòd semper uocari possent ob necessitatem seruitutis.

CALAVREA, siue Calauria, καλαύρεια, Steph. insula est in sinu Argolico contra Troezenē, nulla alia re, quàm morte Demosthenis nobilior. In hac etenim insula tēplum erat Neptuni, quo Demosthenes, audito Archiæ satellitis Antipatri aduentu, cōfugit, & ne uiuus in Antipatri potestatem perueniret, hausto ueneno ex calamo uitam finiuit.

CALBEI, auctore Festo, dicebantur apud ueteres armillę, quib. triumphantes utebantur, & milites ob uirtutem donabantur.

*CALBIS, Cariæ amnis.

CALCANEVS, & Calcaneum, [*Calcagno.*] pars posterior pedis imi. Vir. in Moreto: Continuis rimis calcanea scissa rigebant.

*CALCE Campaniæ ciuitas. Strab.

CALCAR, aris, p.p. [*Sprone.*] πλήκτρον, ferreus stimulus ad urgendos equos. sic dictus, quòd ad calcē alligetur. Ci. 3. de Ora. dicebat Isocrates, se calcaribus in Ephoro egere, contra in Theopompo, frænis uti solere. Currenti calcar addere, prouerbialis metaphora, pro eum, qui sua sponte ad rem aliquam satis incitatus est, uehementius adhuc inflammare.

CALCARIA FORNAX, [*Fornace da calcina.*] in qua calx coquitur. Pli. lib. 17. cap. 9. Est autem adiectiuum Calcarius, a, um. Calcarius uero substantiue, qui præest fornaci Calcariæ. Cato de re rust.

CALCATA, ædificia dicuntur calce contecta, quam artem Loricationem, & Tectoriam appellāt, & præcipue si læue, politumve fuerit.

CALCATORIVM, apud Palladium l. 1. c. 18. uidetur esse semita quędā editior in cella uinaria, inter duos lacus.

CALCEAMEN, & Calceamētum pro ipso calceo, [*Scarpe.*] ὑπόδημα. Pli. li. 19. Hinc calceamina, & pastorum uestis. Ci. 5. Tusc.

CALCEATVS, us, [*Scarpa.*] idem quod calceamen. Pli. longo itinere sine calceatu atteruntur pedes. Idem li. 11. ca. 45.

CALCEOLARIVS, [*Calzolaio.*] qui calceos conficit. Pla. in Aul.

CALCEOLVS, dimin. a calceus, ὑποδημάτιον. Ci. 1. De Nat. Deo.

CALCEARIVM, ij, ὑποδήσις, ī singulari numero pluralis non habet. nam cum alicui calcearium, legatum dicimus, non calceum unū significauimus, sed tantum calceorum, quantum illi corpori honeste tegendo, pedibusque armandis fuerit satis. Vlp. de ali. leg. Diarijs, uel cibarijs relictus, neque habitationem neque uestiarium, neque calcearium deberi palam est.

CALCEVS, a calce, [*Scarpe.*] ὑπόδημα, pedis indumentum, quod fit ex pellibus animalium. Ci. li. 1. de Inu.

CALCENDIX. Fest. conchæ genus est.

CALCHAS, antis, κάλχας, proprium nomen Græci auguris, Thestoris filij, (a quo Thestorides a poetis appellatur) qui cū Græcis ad expeditionem Troiæ profectus est: & quoniam diuinandi arte plurimum præstabat, eius consilio multa gesta sunt. Nam in Aulide ostendit, quomodo placata Diana, uenti sedari possent: & apud Troiam in castris docuit, quæ ratio Apollinis, ut pestilentia cessaret, foret: & ex passeræ, quæ cum nouē pullis a Dracone uorabatur, indicauit decennalem obsidionem Troiæ futuram. Diruta autem Troia reuersus cū Amphilocho Amphiarai filio, terrestri itinere Colophonem, cum in luco Apollinis Clarij extra urbem apud fanum in Mopsum præstantissimum augurem incidisset, artis periti ab illo superatus, dolore contabuit, quòd proposita sibi a Mopso caprifico (ut refert Hesiodus) aut (ut Pherecydes mauult) sue grauida, conijcere non potuisset, quot in illa ficus essent, quotve hæc utero suculas gereret: quod tamen Mopsus sine ullo errore diuinauit. Hom. lib. 1. Iliad. & Vir. 2. Aen.

CALCIFRAGA, σκολόπενδρον, herba est in maritimis petris fere nascens, a calculis frangendis ita dicta. Pli. li. 27. ca. 9. & Ruel. li. 2. ca. 149.

CALCIO, & CALCEO, as, [*Calzare.*] ὑποδέω, calceos induo. Et modo accusatiuum habet eius rei, quam quis calceatur, modo ablatiuū. Accusatiuo iunxit Pli. li. 36. ca. 5. Ablatiuo idem li. 7. ca. 20. Calciati item equi dicuntur, [*Ferrare.*] cum pedes eorum aduersus saxorum iniuriā ferramentis muniuntur. Testimonium uide apud Suet. in Vesp. Hinc Excalcio, [*Scalzare.*] Sue. in Vit. Pro maximo munere a Messallina petijt, ut pedes præberet sibi excalciandos.

*CALCIOPE, filia Aetæ Colchorum regis.

CALCITRO, as, p.c. [*Trarre de i calci.*] λακτίζω, pede percutio. Pli. li. 30. cap. 7. Mulas non calcitrare cum uinum biberint. Hinc Calcitrones equi, qui calcibus infestant. Gell. li. 4. cap. 2.

CALCITRATVS, us, λακτισμὸς, actus ipse calcitrādi. Pli. li. 8. ca. 44.

CALCITROSVS, λακτιστὴς. qui sæpe calcibus ferit. Col. li. 2.

CALCO, as, [*Premere col piè, calcare.*] πατέω, pede comprimo. Vir. 12. Aen. Mistaque cruor calcatur arena.

CALCVLATOR, [*Contista.*] λογιστὴς, a calculis, id est lapidibus minutis, quos antiqui in manu tenentes, numeros componebant. Mart. lib. 10. Nec calculator, nec notarius uelox.

CALCVLOSVS, a, um, [*Sassoso.*] calculis plenus. Colum. Loca aprica, calculosa, glareosa amat. Et apud Plin. libro 35. cap. 14. Calculosum solum.

CALCVLVS, [*Sasso picciolo.*] ψῆφος, lapis breuis terræ admistus: sic dictus, quòd molestiam calcantibus exhibeat: uel quòd calcem, hoc est pedem offendat. Vir. 2. Georg. Dumosis calculus aruis. Ci. 3. de Orato. Demosthenes coniectis in hos calculis summa uoce uersus multos uno spiritu pronunciabat. Est item Calculus, lapillus in renibus, aut uesica generatus, meatum urinæ prohibens, asperrimumque gignens cruciatum. quod morbi genus Græci λιθίασιν, appellant. Plin. libro 11. cap. 37. Sed hominum quibusdam diro cruciatu subinde nascentes calculi. Qui autem eo morbo laborant, calculosi dicuntur. Pli. libro. 20. cap. 11. Hic & calculosis, & inflationi, & torminibus illinitur. Cels. lib. 7. cap. 26. de curatione calculosorum. Itē calculus, ψῆφος, dicitur, quem Latronem, seu Latrunculum antiqui appellauerunt, uulgus Scaccum uocat. Mar. Hic mihi bisseno numeratur tessera puncto, Calculus hic gemino discolor hoste perit. Quoniam autem calculis subducere rationes solemus, Calculus pro ipsis rationibus ponitur, [*Conto, ragione.*] Hinc reuocare, siue reducere ad calculum, est aliquid exactius supputare. Ci. de Ami. Hoc est quidem nimis exigue, & exiliter ad calculum reuocare amicitiam, ut par sit ratio acceptorum, & datorū. Calculis item olim suffragia colligebāt, candidis absolutionem, nigris condemnationem significantibus. Vnde factum est, ut Calculum pro suffragio, sententia, & iudicio ponamus, [*Sentenza.*]

CALDARIVM, [*Caldaia.*] λέβης, ahenum quo aqua calida hauritur: uel in quo aqua igni admouetur. In balneis item Caldarium erat, locus, in quo calida lauabantur.

CALDARIVS, a, um, [*Stuffa.*] ut caldaria cella, in qua calida lauabantur. Pli. lib. 5. epist. Caldarium æs, ex quo caldaria, id est ahena fiebant. Pli. lib. 34. cap. 8.

CALDOR, oris, [*Calore.*] Var. li. 1. de re rust. cap. 55.

CALEDONIA silua, in ea parte Britanniæ fuisse putatur, quæ hodie Scotia dicitur, sæuissimis olim ursis nobilitata. Mar. Nuda Caledonio sic uiscera præbuit urso.

CALEFACIO, & Calfacio, [*Scaldare.*] θερμαίνω, calidum reddo. Cice. 2. de Nat. deo. ad calefaciendum corpus igni adhibito. Transfertur & ad animum. Ci. ad Q. Fr. li. 3. Gabinium ad poculum calefecerat Memmius, id est uexarat, exagitarat. [*Trauagliare.*] Calefactus particip. Ouid. in Ibin: Nondum calfacti Velites hasta solum. Calfactus, ctus, nomen, [*Riscaldamento.*] Pli. li. 29. ca. 3.

CALEFIO, [*Scaldarsi.*] θάλπομαι, calidus fio, sub uoce neutrali passiuam habet significationem. Cice. Attic. libro. 2. Balneum calefieri iubebo.

CALEGIA, Ptolemæo Germanię ciuitas putatur inter Saxones, quam uulgo Vuitenbergam uocant.

CALENA, apud Ptolemæum ciuitas in Anglia esse creditur, quæ hodie Oxonia appellatur.

CALENDAE, καλάνδαι, Plut. primus dies mensis, a καλέω, uoco. Tūc enim pontifex calato. i. uocato populo, quot dies a calendis ad nonas superessent, pronunciabat. confluere autem nonarum die in urbem populus solebat, ut addisceret, quid eo mense in diuinis, humanisque rebus facto opus esset.

CALENDARIS, re, quod ad calendas pertinet: ut, Iuno calendaris dicta, quòd calendarum dies ei sacer esset. Macrob. li. 1. c. 14.

CALENDARIVS, a, um, idem est, ut, Calendarius liber, [*Calendario.*] ἀπογραφὴ, ἐφημερὶς. Calendaria dicebantur tabulæ, ab obseruatione singulorum mensium: ut diaria, a singulorum dierum ratione obseruata. Accipitur etiam Calendarium apud iurisconsultos, pro negociatione nominum faciendorum.

CALENVM, teste Plinio, Campaniæ oppidum, nō procul a Capua, in cuius agro generosum uinum nascitur. Inde Caleni populi. Pli. li. 3. c. 5. Hoc etiam oppidum Cales, ium, in num. plu. appellatum inuenitur. Vir. 7. Aen. Item Hora. li. 4. Carm.

CALENVS, a, um possessiuum a Calibus, siue Caleno. Hor. l. 1. Carm. Ode. 20. prælo domitam Caleno Tu bibes uuam.

CALEO, les, lui, [*Scaldarsi.*] θέρομαι, ferueo, calidus sum. Virg. 1. Aen. Ture calent aræ. Calere dicitur res, per translationem dum adhuc recens est. Plau. Pœn. Nihil est, nisi dum calet, hoc agitur. Tracta est metaphora a ferrarijs fabris, qui ferrum candens simulac igni exemerunt, statim cudunt: ne mora interposita durum fiat, & intractabile. Ci. 3. Verr. Posteaquam satis calere res Rubrio uisa est. id est, ubi uidit eos inflammatos multa compotatione.

CALEPIVM, καλέπιον, oppidum in Cenomanis, ad xiiij. lapidem a Bergomo Brixiam uersus.

CALES, ium, Campaniæ oppidum. uide Calenum.

CALESCO, scis, [*Scaldarsi.*] θερμαίνομαι, calidus fio. Pli. li. 20. c. 11. Succus calescit in sole modice. Oui. 6. Fast. Est deus in nobis, agitante calescimus illo.

*CALESTRA, oppidum in Thessalia, ad mare situm.

*CALETA, ignobilis Insula inter Samothracen, & Chersonesum.

CALFACIO, cis, [*Riscaldare.*] Ci. in epi. ad Tir. calface hominem.

CALFACTO, as, are, [*Riscaldare.*] Hor. 2. epi. Lignis calfactat ahenū. Hinc excalfacio: a quo Excalfactorius, a, um. Pl. Excalfactorias habet

bet uires. Concalfacio, calidum reddo. [*Riscaldare,*] Ci. cum brachium concalfecerit.

CALICVLVS, li, [*Calicetto,*] κυλίκιον, dimin. a calice, uas potorium. Cato de re rust. cap. 108.

CALIDVS, a, um, [*Caldo,*] modo feruentem significat. Vir. 9. Aen. Vomens calidum de pectore flumen. Modo ferocem, inconsultum. Pacuu. ne nimis calide loquaris, & turbā cōcites. Modo uelocē. [*Veloce,*] Varro: Ecce calidis pedibus quidam irrumpit in curiam. Dicitur & Caldus per syncopā. Martia. Frigida nō deerit calda petēti.

CALIENDRVM, ornatus est muliebris capitis, ut interpretatur Actō in illud Hor. 1. Ser. Altum Saganæ caliendrum Excidere.

CALIGA. [*Calza,*] καλίγα, tegumentum tibiarum. Ci. 2. Phi. Cum caligis & lacerna cucurristi. A caliga fit Caligatus. ut, miles caligatus. Iuue. Veniam caligatus in agros. Dicebantur autem milites caligati, postremarum classium milites. nam primæ & secundæ classis milites ocreas æneas gestabant. Liu. li. 1.

CALIGARIVS, a, um, ut Caligarius clauus. Pli. li. 20. ca. 18. Pisces clauorum caligariorum effigie. Idem li. 34. ca. 14.

CALIGARIS, & hoc caligare. Pli. li. 22. ca. 22. Caligaris clauus.

CALIGATIO, onis, [*Caligine, oscurità,*] Pli. li. 29. ca. 6. Aquilæ, misto felle cum melle Attico inunguntur nubeculæ, & caligationes, suffusionesque oculorum.

CALIGINOSVS, a, um, [*Oscuro,*] ζοφώδης, pro obscuro. Ci. 1. Tuscu.

CALIGO, p.c. [*Nebbia folta,*] ζόφος, tenebræ, opacitas, aeris spissitudo. Vir. 9. Aen. Quis globus, ô ciues, caligine uoluitur atra?

CALIGO, as, ἀμβλυώττω, cæcutio. Pli. li. 10. ca. 12. Inungunt caligantes oculos cum melle. Caligans participium. Vir. 4. Geor.

CALIGVLA, dictus Caius Imperator: a caliga militari, qua frequēter in exercitu utebatur ad cōciliandos sibi militū animos. Auso. Cuius cognomen caligæ cui castra dederūt. In exercitu. n. natus erat.

CALIM, ueteres pro clam usurparunt. Festus.

•CALINGAE, populi Indiæ maritimæ. quorum fœminæ concipiunt quinquennes. Pli.

•CALIGI, Arabiæ populi.

•CALINIPAXA, Indorum oppidum.

CALIX, [*Calice, Bicchiero,*] κύλιξ, genus poculi, quo bibimur, ita dictū quòd eo calidam bibebant. nam & calidam, & frigidam conuiuijs ueteres adhibebant. Pla. in Capt. Aulas, calicesque omnes confregit. Quandoq; pro maiori uase. Ci. 1. Tus. Huic calix mulsi impingendus est, ut plorare desinat. Quandoque pro uase, in quo legumina, & olera coquuntur, [*Pentola,*] Ouid. lib. 5. Fast. Stant calices, minor inde fabas, puls alter habebat. Varro: Calix, a caldo, quòd in ea calida puls apponebatur.

CALLA, herbæ genus est aro similis, in arationibus nascens, usus que eosdem habens, quos arum. Pli. li. 27. ca. 9.

CALLARI, gallinaceorum barbæ, quòd colorē purpureum, quē κάλλαιον, Græci dicunt, imitantur. Cœl. Rhod. li. 11. ca. 16.

CALLAIS, idis, καλλαΐς, gemma ex uiridi pallescens, oculi figura extuberans. Vide Pli. li. 37. ca. 8.

CALLAICI, καλλαϊκοί, a Pto. li. 2. ca. 6. appellantur Hispaniæ Tarraconensis populi, a Plinio Galleci appellantur.

CALLARIAS, piscis mari peculiaris, ex asellorum genere. Pli. li. 32. capi. ult.

CALLEO, les, lui, [*Fare il callo,*] τυλλόω, callosus sum. Plau. in Pseud. Plagis costę callent. Transfertur & ad animum. Sulpi. Cic. in illis rebus exercitatus animus, callere iam debet. Interdum Callere, est perfecte scire, [*Sapere ottimamente,*] quod ut per, uel manus ex longo labore callum acquirit, ita mens longa experientia colligit habitum quendam rerum, in quibus uersatur. Persius: Dicenda, tacendaque callet. Hora. in Arte: Legitimumq; sonum digitis callemus & aure. Hinc Occalleo: a quo Occallesco. Pla. i Asin. Qui latera cōteram tua, quæ occalluere plagis. Occalluit animus, apud eundem per translationem pro obduruit. [*Indurire,*] Callens, [*Dotto,*] nomen. Plin. li. 21. cap. 31. Sunt uaticinandi callentes.

•CALLIAS, una est ex tribus Aetoliæ urbibus. Steph.

•CALLIANASSA, & Callianira, duo nympharum nomina.

•CALLICRATES, sculptor fuit egregius. Pli.

•CALLIDROMVS, mons iuxta Thermopylas.

CALLICIA, herba qua Pithagoras aquam conglaciari tradidit. Pli. li. 24. ca. 17.

CALLIDE, [*Astutamente,*] πανούργως, astute. Ci. 3. de Orat. Callide, argute que dicere. Idem 2. de Fin. omnia callide referentem ad utilitatem.

CALLIDITAS, atis, [*Astutia,*] πανουργία, astutia. Cic. 1. Off. Sciētia, quæ est remota ab astutia, calliditas potius, quam sapientia appellanda.

CALLIDVS, [*Scaltrito, astuto,*] differt a uersuto, quòd callidus sit ille (ut scribit Cic.) cuius animus usu, ut manus opera, concalluit: uersutus, cuius mens celeriter uersetur. Ci. 4. Acad. ut agitator callidus equos sustinebo.

CALLIBLEA, καλλιβλαια, olea satiua. Vide Ruell. li. 1. ca. 104.

CALLIGONON, καλλίγονον, herba quam nonnulli Sanguinariam dicunt: a multitudine seminis, & densitate fruticis dicta. Plin. libr. 27. cap. 32.

CALLIMACHVS, p.c. καλλίμαχος, nomē poetæ Cyrenēsis, qui apud Græcos princeps inter elegiacos habetur. Fuit & alius historicus Aegyptius, filius Batti & Mesatmæ, discipulus Hermocratis Iasei grāmatici. Vixit apud Ptolæmeum Philadelphum usq; ad Euergeten, bibliothecæ regiæ pręfectus. Omne poematis genus attigit. In aduersarium poema acerbissimum scripsit, quem ficto nomine Ibin appellat: unde Ouid. poeta, nomē, & argumentū mutuatus est. Edidit elegias quoque, & epigrammata, & hymnos, aliaque complura. Ex Suida. Callimachus alius sculptor fuit, qui primus lapidem perforauit. Pausanias.

CALLIMVS, κάλλιμος, lapis est ex genere aetitarum. Pli. li. 36. ca. 2.

CALLION, κάλλιον, herba, quam alij nominibus Solanum somniferum, Halicacabum, & Vesicariam appellant. Pli. li. 21. ca. 31.

CALLIONYMVS, genus piscis, cuius fel cicatrices sanat. Plin. lib. 32. cap. 7.

CALLIOPE, una Musarum, quæ etiam Calliopea, dicitur. Est itē Calliope, oppidum Parthorum. Steph.

CALLIOPOLIS, urbs Thraciæ in extremo Hellesponti. Strab. libr. 13. Est item Peloponnesi ciuitas, in tractu occidentali, nō procul ab Araxo promontorio. Mela lib. 2. Calliopolis præterea insula est maris Aegæi, una cycladum notiore nomine Naxus. Pli. lib. 4. cap. 12.

CALLIROE, καλλιρρόη, fons apud Athenas. Papinius lib. 12. Theb. Et quos Calliroe nouies errantibus undis Implicat. Martianus de hoc fonte, Fontes multi Atticæ, inter quos Calliroe prædicatur.

CALLIS, is, [*Calle, strada,*] τρίβος, uia callo perdurata. Vir. li. 8.

CALLISCERE, ἀποτυλλοῦσθαι, ueteres dixerunt pro callescere, siue occallescere. Cato: Aures nobis calliscunt ad iniurias. Nonius.

CALLISTHENES, philosophus Olynthius, Alexandro magno familiaris, eiusdemque sub Aristotele condiscipulus, quē ille postea in Asiam accersiuit, ut res suas memoriæ proderet. huic nocuit immodica libertas. nam cum Alexander ex Persico bello arrogātior factus regio more adorari uellet, Callisthenem ob adorationis Persicæ interpellatum morem, truncatis membris, abscissisque aurib. ac naso labijsq; deformatū, cumque in cauea clausum circunferri iussit, diuq; tortū tandē necauit. Curtius de Gestis Alexandri.

CALISTO, us, καλλιστώ, Lycaonis Arcadiæ regis filia, quæ a Ioue compressa, grauidaque effecta, cum simul cū Pallade lauaretur, tumore uteri prodita, & ab ea repulsa, Arcadem filium in siluis peperit, a quo postea Arcadia dicta est. Hæc postea a Iunone in ursam commutata, & Iouis miseratione in cælo collocata, maiorem efficit ursam, quę & Arctos a Græcis dicitur. Proper. li. 3. Calisto Arcadios errauerat ursa per agros. Hæc nocturna suo sidere uela regit.

CALLISTRVTHIAE, ficorum omnium frigidissimæ. Pli. li. 15. ca. 18.

CALLITRICHON, herba. alio nomine Polytrichon, quòd multos, & pulchros crines nutriat. Dioscorides Adiantū appellat, quo nomine & Pli. utitē li. 22. ca. 21. Legitur & nominatiuus Callitrix. Idē li. 26. ca. 14. humidis ulceribus prodest callitrix decocta in aqua.

CALLITRIX, icis, καλλίτριξ, animal est ex genere simiarū, a pili pulchritudine ita dictum. Pli. li. 8. ca. 54.

CALLVS, in m.g. & Callum, li, (utroque enim modo dicitur) [*Callo,*] τύλος, est cutis labore uiæ pedibus, aut alio opere ī manibus, parteve alia corporis densior facta, cuiusmodi est ī suis rostro, ceruice bouis, animalium plantis, & duritia illa, quæ in manibus ex labore nascitur. Plaut. in Persa: plus calleo quam aprugnum callū callet. Est autem Callum aprugnum caro apri callosior, & ob id saporis iucundioris. Et in Capt. Quanta sumini absumedo? quāta callo calamitas? Vnde Callū obducere dolori, dicimus, pro lōga assuetudine ita nos comparare, ut doloris molestiam non sentiamus. Ci. 9. Fam. Consuetudo diuturna callum iam obduxit stomacho meo.

CALLOSVS, [*Pieno di calli,*] τυλλώδης, durus, callis plenus. Col. li. 3. ca. 1. Fructus acini callosi, & angusti.

CALO, as, [*Chiamare,*] καλέω, uoco. Hinc comitia calata, quę pro collegio Pontificum haberi solent. Dicta Cala comitia, quòd classes per ordinem calarentur. i. uocarentur.

CALONES, calcei ex ligno: quo etiam nomine serui militum castra sequentes dicuntur, qui clauas ligneas. & fustes gerebant, uel qui militib. ligna subministrabant. Hora. Hunc perminxerunt calones, atque caballi. Liu. li. 32. iussit calones, uallum ferre. Quidā Calones a calando deriuant, quòd ad ministerium aduocarētur: alij: a Calēdis, quod Calendarum die cibaria caperent pro toto mense.

CALOPHANTA, derisor. Plau. in Cur.

CALOR, & CALIDITAS, [*Calore, Caldo,*] θέρμη, ἀλέα, a calendo. Pla. in Mil. Nam mihi nimius calor comburebat gutturem.

CALPE, κάλπη, Hispaniæ mons, circuitu non magnus altitudine ingens oppositus Abylæ monti Aphricæ, altera ex columnis Herculis, in cuius radicibus urbē nomine Calpe, ut inquit Stra. Quo & noie dicta est insula in occasu post Gades, angusto discreta freto.

CALPAR,

Calpar, dolium, & uini genus, quod sacrificij caussa e dolio emittebatur, prius quàm degustaretur. Varro l. 1. de Vita Pop. Rom. antequam nomen dolij prolatum esset, cum id genus uasorum Calpar diceretur, id uinum Calpar appellatum. Festus docet esse genus uasis fictilis.

Caltha, κάλθη, uiola est lutei coloris. Vir. in Buc. Mollia luteola pingit uaccinia caltha. Vide Pli. li. 21. c. 6.

Calthula, læ, uestis, a calta uiola coloris lutei. Pla.

Calva, æ, κρανίον, os capitis, ubi capilli esse consueuere. Mart.

Calvaria, τὸ βρέγμα, totum caput carne nudum: & tam de brutis, quam de hominibus dicitur. Caper Caluam uocat: Palladius: Equę caluaria intra hortum ponenda est. Vide Cels. lib. 8 cap. 1.

Calvata vinea, φαλακρὰ, in qua uites quidem sunt, uerū paucæ, ut in caluitio capilli. Plin. lib. 17 cap. 22. Cato de rust. ca. 33.

Calveo, es, [Essere caluo.] φαλακρόω, caluus sum. Plin. lib. 11. ca. 37. Hinc Recalueo, in caluitium reuertor.

Calvesio, fis, [Diuenir caluo.] caluus fio. Varro de re cust. lib. 1. cap. 37 Ego seruo, ne decrescente luna tondens caluefiam.

Calvescere, est caluum fieri. Plin. lib. 11. Proprium huic caluescere omnibus annis. Dicitur & de agris. Colum. libr. 5. Castaneta caluescunt.

Calvitium, defluuium capillorum, a Capite. Suet. in Cæs. Caluitij deformitatem iniquissime ferebat. Cice. 3. Tus. quasi caluitio mœror leuaretur.

Calvmnia, [Calunnia,] διαβολὴ, uexatio alicuius in litibus per fraudem: aut rei alicuius malitiosa interpretatio. Nonius malitiosam, & mendacem infamationem interpretatur. Ci. & alij.

Calvmniator, συκοφάντης, qui falsum crimen obijcit. Vnde in lege xij. tab. Calumniator idem patiatur, quod reus, si conuictus fuerit. Cic. pro Clu. Est hic Ennius egens quidam calumniator.

Calvmnior, aris, [Calunniare.] διαβάλλω, significat per fraudem alios uexo, uel falsa crimina intendo. Cic. ad Varr. Nam quòd antea calumniatus sum, indicabo malitiam meam.

Calvo, as, caluum facio, a quo Decaluo, & Recaluo. primum significat ualde caluo: secundum: ab anteriore capitis parte caluo.

Calvo, is, [Ingannare,] decipio. passiuum est Caluor. tractum a caluis militibus, qui omnibus solent esse frustratui. Sal. in 3. hist. côtra ille calui ratus. Hoc est, decipi. Inuenitur etiam Caluor deponens. Plau. in Cast. sopor manus caluitur, id est decipit.

Calvus, [Caluo,] φαλακρὸς, dicitur a cuius capite capilli defluxerũt, siue qui sine capillis natus est. Vnde Pli. li. 11. docet esse gentes naturaliter caluas. Suet. in Cæs. mœchum caluum adducimus.

Calx, [Calcagno,] πτέρνα, pro calcaneo, extrema pedis parte ponitur, & qui pes imus appellatur: a calcando dictus, Vir. 5. Aen. Calcemque terit iam calce Diores. Vnde & pro fine metaphorice ponitur, [Sine,] ut, A uertice ad Calcem. Cice. Quoniam sumus ab ipsa calce eius interpellatione prouocati. Aliquando pro ictu calcis, & percussione pedum, plagaque. Teren. in Phor. Nam quæ inscitia est, Aduorsum stimulos calces. Et tam pro calcaneo, quàm percussione, modo masc. modo fœm. ge. usurpari solet. Vir. Cornipedemque cito ferrato calce fatigat.

Calx, [Calcina,] ἄσβεστος, fœ. g. lapis ustus, ex quo arenæ admistione fit intrita: ita dictus a calcando. nam ita lapides simul astringit, ut calcati uideantur. Palladius. Calx, quæ erit ex spisso, & duro saxo, structuris conuenit. Pli. li. 36. ca. 23.

•Calyba, Thraciæ urbs, a Philippo Macedonum rege côdita. Stra.

•Calycadnvs, Ciliciæ fluuius, Seleuciam præterlabens.

•Calydivm, Italiæ oppidum in uia Appia.

•Calydna, insula una Sporadum. Pli.

Calydon, p e. καλυδὼν, Steph. Aetolorum ciuitas, regia Oenei patris Meleagri, a qua regio meina Calydonia dicitur. Distat a mari septem millium quingentorum passuum spatio, per quam Euenus fluit. Luc. Et Meleagream maculatus sanguine Nessi Euenos Calydona secat. Hinc Calydonius, a, um, & Calydonis, dis. Ouid. 8 Metam. Plangunt se matres Calydonides. Ab hac etiam urbe uicina silua Calydonia dicta est.

Calypso, nympha Oceani. & Tethyos filia: uel (ut aliquib. placet) Atlantis. Regnauit in Ogygia insula, quã postea a nomine ipsius Calypsus insulam nominarunt, ubi Vlyssem naufragum humaniter excepit, & in septimum usque annum apud se retinuit, coniugium illi suum, & immortalitatem offerens: quæ tamẽ ille patriæ, & Penelopes suæ amori omnia postbabuit. Vide Hom. Ody. li. 5. Ci. in Off. Quam multa passus Vlysses in illo errore diuturno, cum mulieri (si Circe, Calypso mulieres appellandæ sunt) inseruiret.

Calyx, significat folliculum, quo primum flos, & deinde semen herbarum, uel fructus arborum cooperitur. Pli. li. 15. cap. 28.

•Camae, populi Scythæ.

•Camalodvnvm, oppidum Britanniæ.

•Camara, urbs Cretæ Steph.

Camarina, καμαρίνα, Steph. teste Seruio, palus est Siciliæ iuxta oppidum eiusdem nominis, cuius aquæ cum fœtore suo pestẽ generarent, consuluerunt Apollinem, expediretne ipsis Camarinã exiccari: quibus ab Apolline responsum, Camarinam non esse mouendam. neglecto tamen oraculo siccauerunt paludem: per quam mox ingressis hostibus contempti oraculi pœnas dederunt. Hinc manauit prouerbium, Camarinam mouere, pro sibi malum accersere. Alij dicunt Camarinam fruticem esse, cuius ramos siquis commoueat, quatiatq; tetrum quendam edere odorem.

Cambio, is, psi, [Cambiare.] commuto. Apud antiquos Cambire accipiẽ p pugnare, iter inchoare, flectere: a quo cãpso, as, iter flecto.

Cambyses, καμβύσης, mediocris dignitatis Persa fuit, cui Astyages, Persarum, & Medorum rex, Mandanen filiam suam collocauit, ex qua natus est Cyrus, qui postea uicto auo regnum inuasit. Cambyses item alius fuit, Persarũ, & Medorum rex, Cyri filius, & superioris Cambysę nepos: qui patrijs regnis Aegyptum adiecit: sed offensus illorum superstitionibus, Apidis, ceterorumque deorum ædes dirui iussit. Ad Ammonis quoq; templum expugnandum exercitum misit: qui in Libya deserta arenis obrutus, uniuersus interijt. Hero. li. 1. & 2. Est etiam hoc nomine fluuius Hyrcaniæ, ortum habens in montibus Caucasijs, Septentrionem uersus per Iberos, & Albanos defluens Pli. li. 6. ca. 13.

Camella, genus uasis apud Ouid. li. 4. Fast.

Camelopardalis, καμηλοπάρδαλις, animal est cameli proceritate, colore pantheræ, maculis ueluti florentibus uariegatum.

Camelvs, simplici l. [Camelo,] κάμηλος, animal quadrupes, quod crura prolixa, collum oblongum habet. De camelis multa Pli. lib. 8. ca. 18 Ci. 2. de Nat. deo. Cameli adiuuantur proceritate collorũ. Hor. 2 epist. Diuersum confusa genus panthera camelo. Hinc Camelinus, a, um ut, Camelinum lac. Plin. li. 28. cap. 9. Dulcissimum camelinum, efficacissimum ex asinis. Est & Camelus funis nauticus, quo anchoræ religantur.

Camera, [Volto,] καμάρα, arcus ædificium sustinens, tectumq; deuexum, & incuruatũ: quod & fornix, & testudo a Latinis appellatur. Seruius deductum existimat ab adiectiuo Camurus, quod curuum significat, & inflexum Ci ad Q. fr. Cameras quasdam non probaui, mutariq; iussi. Sal. in Catil. muniunt undique parietes, atque insuper camera lapideis fornicibus iuncta, sed inculta tenebris.

Camerarivs, a, um. Pli. li. 19. ca. 5. Camerarium, genus cucurbitæ uocat, quod in pergulas arrepit in hortis, non quod humi serpit.

Camero, as, are, [Edificare in uolto,] καμαρῶ, cameram, id est, fornicẽ, & testudinem facio, a quo Concamero. Pli. li. 24. Dinocrates Arsinoes templum concamerare inchoauerat. Inde Côcamerata loca, quæ fornicib. constant. Camerata uehicula, qualia sunt pẽsilia, quib. matronæ gestantur: cuiusmodi etiã hodie fiũt corio côtecta.

Camerinvm, [Camerino,] Vmbriæ urbs, a curuitate situs ita appellata. Hinc Camertes pop. Pli. li. 3. ca. 14. & Strab lib. 3. Cice. pro Balbo: Neque Fulginatium, neque Camertium fœdere esse exceptum. Rectus singularis est Camers. Silius lib. 8. Et armis, uel castris laudande Camers. Ci pro Syl. In agro Camerti. Hinc Camertinus, a, um. Cic. pro Balbo.

Camerivm, Latij oppidum iuxta Collatiam apud Pli. li 3. cap. 5.

•Camertes, appellati sunt Vmbriæ populi in montibus Piceno conterminis.

•Camilla, regina Vulscorum. Vir. 11.

Camillvs, καμιλλος, propriè puer ingenuus, qui flamini Diali ad sacrificia ministrabat. Antiqui enim Camillos & Camillas uocabant ministros, & ministras impuberes in sacris.

Camillvs, qui & alter Romulus dictus est, Romanorum suæ ætatis clarissimus fuit, qui Veios toto decennio obsessos per cuniculos cepit. nec multo post, cũ crimini illi daretur, quòd albis equis triumphasset, & quædã inique diuisisset, die dicta ab Apuleio trib. pl. damnatus Ardeam concessit. mox cum Galli Senones urbẽ diripuissent, ipsumq; Capitolium arctissima premerent obsidione, absens dictator factus, collectis ex fuga Romanorum reliquijs, Gallos pendendo auro intẽtos, incautos oppressit. Post hæc pop. Romanum Veios migrare nolentem, elegantissima illa, quæ apud Liuium legitur, concione retinuit. Tertium deinde dictator creatus, Satricum, sociam P. R. urbem, ab impetu Latinorum tutatus est. Quartum dictator ad sedandam populi seditionem factus, ualetudinem excusauit: aliumq; sibi subrogandum curauit. Quintum dictator Gallos iterum Romam petentes, & ad flumen Anienem castrametatos, superauit. Postremo Romæ octogenarius pestilentia interijt. Vide Plutarchum, & Liuium.

Camino, as, are, facere in modum fornacis. Pli. li. 16. cap. 6. Aceruis luto caminantur. Idem li. 17. cap. 25. caminata fossura.

Caminvs, ni, [Fornace, camino,] Latine fornax dicitur. Vir. li. 3. Rupeis flammam expirare caminis. Est etiam locus, in quo ignis struitur. Ci. ad Trebatium li. 7. epist. Luculento camino utendum censeo. Suet. in Vitel. flagrante triclinio ex conceptu camini.

Cammarvs, piscis ex cancrorum genere. Plin. li. 32. ca. 8. Mart. li. 2. Concolor in nostra cammare lance rubes.

Camoenae, Musæ, Iouis, & Memoriæ filiæ, a cantus amœnitate ita dictæ.

dictæ. Varro auctor est ab antiquis Carmœnas, & Casmœnas dictas fuisse, quæ postea abiecto r, uel s, Camœnæ appellatæ sunt. Aliter Festus: Camœnæ (inquit) a carminibus sunt dictæ, uel quòd canunt antiquorum laudes, uel quòd sint castæ mentis præsides. Vir. 3 Eclog. Alternis dicetis, amant alterna Camœnæ. dicimus etiam Camœna numero in singulari. Pers. Saty. 6. Tibi nunc hortáte Camœna excutienda damus præcordia. Sene. in Med. Ille uocali genitus Camœna.

Campana, κώδων, instrumentum notum populo ad concionem, aut sacrum conuocando idoneum, a quo campanula. Hier. ad Eusto. Quousque campanula in claustro pulsabitur.

Campania, regio Italiæ fertilissima, in qua summum est Liberi patris (ut uenuste a Plinio dictum est) & Cereris certamen: sic dicta quod campestris sit. Iuuenalis. Prouida Pompeio dederat Campania febres. a qua Campani, qui in ea habitant. urbes præcipuas olim habuit Capuam, Neapolim, Cumas, Puteolos, Nolam.

Campanus, a, um, Vir. 10. Aen. hinc nomen Campanæ ducitur urbi. Littus Campanum. Stat. 3. Syl. Morbus Campanus. Hor. 1. Ser.

Campe, plu. nu tantum & neu. g. uermis genus hortésis, herbas & arborum frondes infestans, a κάμπτειν, flectere: quòd flexo obliquis tractib. corpore progrediatur. Colum. li. 10. Hirsutaque campe.

Campestria, loca plana, [Campagna,] a campo deductum nomen, Campestria item dicuntur genitalium succinctoria, quòd ludétes in campo uestibus omnibus exuebantur, solis campestrib. tecta uirilia. Horat. Penula solstitio, campestre niualibus auris.

Campestris, tre, ut campestres operarij: qui in campo Martio seruilem operam candidato impertiebantur.

Campus, [Campo,] πεδίον, est grande, atque amplum spatium terræ planæ, ut Plateæ, areæq;. Oppius. 3. Bel. Ciu. Cum esset inter bina castra campus, circiter milium passuum sex. Vir. 7. Aen. Aequore campi Exercebat equos. Dictus Campus a capiendo, quod animalium, seu rerum aliarum multitudinem facile capiat. solet tamen accipi pro qualibet re, i qua quis studium habeat, [Soggetto,] Ci. 4. Acad. cum sit campus, in quo possit exultare oratio. Latissimum dicendi campum alio loco dixit.

•Campi Diomedis, in Apulia sunt.

•Camponi, populi inter gentes Aquitanicas.

•Campsiani, Germaniæ populi.

Camura, ræ, p.p. uasis genus, quod opertum in nuptijs ferebant, in quo erant nubentis utensilia. Festus.

Camurus, a, um, [Torto, piegato,] inflexus, curuus. Vir. 3. Geo. Camuris hirtæ sub cornibus aures.

Camus, mi. [Laccio, fune,] κημὸς, φιμὸς, genus uinculi. Pla. in Cass. posuit pro fune, quo damnati alligantur furcæ. Item equorum retinaculum, fræuum, & muliebre ornamentum. Est & genus tibiæ, pabuli, & lilij, & quædá herba. Item mechanicú instrumétum igniferú.

•Cana, Asiæ promontorium.

Canace, Aeoli filia, quæ cum fratre Macareo corpore misto, puerú peperit: qui Aeolo proditus, eius iussu canibus est obiectus. filię autem pater ensem per satellitem misit, ut illo pro meritis uteretur, eoque sibi necem illa traditur consciuisse. Extat epistola Canaces ad Macareum fratrem inter Ouidianas.

Canalicolæ, homines pauperes: quod circa canales fori consisterent. Fest.

Canalicula, dimin. [Canaletto,] parua canalis. Gel. lib 7. cap. 11.

Canaliculatus, a, um, in canalis modum factum. Pli. li. 19.

Canaliculus, dimin. a Canalis in m. g. Col. 9.

Canalis, lis, [Canale,] p.p. & tam masc. quam fœm. gen. σωλὴν, a canna fit, una littera detracta. lignum est ad cannæ similitudiné cauatum, quo aqua deducitur. Festus: Canales, per quos aqua cófluit in uijs lapide stratis. Virg 3. Geor. Illignis potare canalib. undam. Dicitur & hoc Canale Stat. lib. 5. Syl. Flumina demerso trahit intemerata canali.

Canalitium, aurum, dicitur in puteis effossum, quod uenarum canalib. per saxa uagatur huc, atque illuc, & per latera puteorum. Pli. li. 33. ca. 4. Quod puteis foditur, canalitium uocant.

Canan, dicta est Arabia a Cam, qui in ea consedit: a qua Cananæi. Hæc fuit prima gens quæ Deum ignorauit, quia princeps eius, & conditor cultum a patre non accepit, maledictus ab eo.

Cananæa, Syriæ regio a Canaam filio Cam, qui eam regionem, quæ nunc Iudæa nuncupatur, inhabitans a se Cananæá nuncupauit.

Canaria, herba est, quam uernacula nostra lingua etiam Herbam canis uocamus, quod canes ægroti, ea præsentem uomitum eijciant. Plin. li. 25. ca. 8.

Canaria, insula Atlantici Oceani, ad læuam Mauritaniæ. Canaria dicta a multitudine canum, ut ex Iubæ sententia tradit Pli. lib. 6. cap. 32. Hodie omnes illæ insulæ, quas ueteres Fortunatas dixere, uno nomine Canariæ appellantur, sacchаro, quod Canarinum uocant, insignea.

Canarii, Africæ populi circa Atlantem dicti, quod canum uictus ipsis promiscuus sit. Vide Pli. li. 5. cap. 1.

Canarius, a, um, [Cagnesco,] quod ad canem pertinet, ut augurium canarium. Pli. li. 18. ca. 3. Augurio canario agédo dies cóstituatur.

•Canatha, oppidum in Decapolitana regione. Steph.

Canatim, [Cagnescamente, in cagnesco,] κυνηδὸν, ad similitudinem canis, ut Bouatim, ad similitudinem bouis. Nigidius Figulus in Comm. gram. ut citat Nonius. Canatim, Suatim, Bouatim, ab animalibus sumuntur.

Cancanon, κάγκανον, herba est Galeno, quæ Dios. & Plin. Cacalia dicitur, & Leontice. Vide Ruel. lib. 3. cap. 128.

Cancellarii, [Scrivani, cancellieri,] ἀγραμματεῖς, degenerante iam tum paulatim lingua Latina, dicti sunt scribæ principum, quorum opera illi in conficiendis, examinandisve diplomatibus utebantur. Vtitur hac uoce Flauius Vopiscus.

Cancellatim, ad similitudinem cancelli. Pli. lib. 11. cap. 27.

Cancelli, lorum, κιγκλίδες, lignea, aut ferraméta, modicis interuallis in transuersum instar retis inuicem annexa, quibus scenæ, & tribunalia, atque fenestræ muniri solent, aditusque eorum præcludi. Ci. pro Sex. tantus est a fori cancellis plausus excitatus. Cácellos alicui circundare, per translationem dicitur pro, limites quosdam angustos cuipiam præscribere, extra quos non liceat euagari. Idé pro Quinctio: Si extra hos cácellos, quos mihi ipse circundedi, decliinauero. Sunt & Cancelli loca cancellatim, id est tessellatim facta transuersarijs lignis, accómoda sessui. Oui. Cancellis primos imposuisse pedes. In sacris litteris Cancelli uocantur, specilla foraminib. plena & transuersim plagulis fenestra, quas uulgus zelotypias uocitat. Hos cancellos delitiosos Ci. li. 1. de perfecto genere dicendi, appellat Transennas, ab oculorum uidelicet, & foraminum transitu: ait enim: Quasi per transennam prætereuntes strictim aspeximus.

Cancellatus, a, um, quod cancellorum figuram imitatur. Pli. li. 3. ca. 10. cácellatam autem appellat, quibusdam cancellis distinctá.

Cancello, as, [Cancellare,] deleo, apud iurecons.

Cancer, cri, [Gambero,] καρκίνος, piscis genus est mollem testá habens pro tegumento: cuius multæ sunt species, quas uide apud Pli. lib. 9. ca. 31. Est item cancer unum ex duodecim Zodiaci signis a quadam cancri piscis similitudine ita dictum, quòd sol mense Iunio signum hoc perábulans, paulatim incipit a nobis recedere, & cursu retrogrado ferri, in modum cancri. Refert Higinus, húc fuisse cancrum, qui a Iunone in Herculem, cum hydra Lernæa pugnátem, immissus fuit: qui cum pedé eius momordisset, ab Hercule occisus est, & a Iunone inter sidera collocatus. Cic. in Arat. & claro collucens lumine cancer. In quo consistens conuertit curriculum sol. Cancer item, morbus est ab atra bile efferuescente proficiscés, cum alias corporis partes, tum mulierum mammas in primis infestans, quæ menstruo non purgantur. Dictus Cancer; uel quod paulatim serpat cancri piscis similitudine, uel quod uenas circa se habeat extensas, instar brachiorum cancri, uel quod pertinaciter hæreat, ut solet cancer, si quid chelis apprehenderit. Cato de re ru. Ea dé brassica uulnera putrida, cancrosq; purgabit. Cancros Orci, dixit Apuleius, pro faucibus, & tenacib. stationibus, quasi cácellos.

•Canchlæi, Arabiæ populi, Cedreis, & Nabalthæis finitimi.

•Canchrys, fœcundæ Libanotidos semen. Dios. li. 3. ca. 70.

Candace, es, κανδάκη, Suidæ Aethiopú regina, tépore Augusti, quę tanti in suos meriti fuit, ut omnes deinceps Aethiopum reginæ, eius nomine fuerint appellatæ. Str. li. 17. Pli. li. 6. cap. 29.

Candauia, mons in ea parte Macedoniæ, quæ in mare Adriaticum uergit. Pli. Candauias montes, multitudinis numero appellat, lib. 3. cap. 23. Ci. ad Att. ex castris, ad imam Candauiam.

Candaulus, κάνδαυλος, obsonij genus ex carne elixa, pane, & caseo Phrygin, cum anetho, & pingui iure. Cœl. Rhod. li. 10. ca 14.

Candefacio, [Imbiancare,] λευκαίνω, candidum facio. Plau. i Mos. Vna opera ebur atramento candefacere postules. Aliquando etiá Candefacere, est candentem, id est ignitum reddere. Pli. li. 34. cap. 8. Vbi inter lapides candefactos funditur. Hinc Excandefacio, candens & ignitum facio: unde Ferrum Excandefactum. Per translationem accipitur pro ira inflammare, [Irarsi.]

Candela, [Candela,] λύχνος, a cádore luminis dicit. Iuue. Saty. 9.

Candelabrum, λυχνίον, in quo candelæ figuntur. Ci. 6. Verr. lectos æratos, & candelabra ænea. Var. Candelabra a candela, in his enim funiculi ardentes figebantur.

Candeo, es, ui, [Essere bianco,] λευκὸς εἰμὶ, candidus sum. Ouid. 11 Metam. Candida de nigris, & de candentibus atra. Significat etiá ignitum esse. Ci. 1. Offic. Candente carbone sibi adurebat capillum. A candeo Candesco, ignitus fio, ignesco. Ouid. 2. Metam. Currusque suos candescere sentit. Candescere etiam album fieri significat. Tib. lib. 1. Liceatq; caput candescere canis. Hinc Excandeo, & Incandeo: a quibus Excandesco proprie uehementer incendor, inflammorque. Cato de re rust. cum bitumen, & sulphur additum est, excandescet. i. incendetur. Transfertur etiam ad iram, quòd ea est, uelut ignis animum incendens, & uultu hominis quodam cádore perfundens. Cœlius Cice. Id postquam rescijt, excanduit, & me

causam

censuam inimicitiarum quaerere clamitauit, id est, uehementer incensus est. Hinc Excandescentia, quae est (ut Cice. 4 Tusc. inquit) ira nascens, & sine modo existens. Incandesco, candens, & ignitus fio. Ouid. Metam. lib. 7. incandescit eundo. Est & Recandeo: a quo Recandesco, rursus candesco: & accipitur pro calesio. Ouid. lib. 2. Metam. Solibus aethereis, altoque recanduit aestu.

Candico, as, λευκαλίζω, candorem habeo. Pli. li. 8. candicas macula. Hinc Candicantia, ae, [Bianchezza,] pro albedine. Pli. li. 37.

Candidatorius, a, um. Ci. ad Atti. lib. 1. Nos in omni munere cādidatorio fungendo summam adhibebimus diligentiam.

Candidatus, qui luce quadam nitente perfusus est. unde Lact. immortalitate nos ueluti candidatos esse, eleganter dixit. Candidati etiam dicebantur, qui ad alicuius magistratus petitionem aspirabant, a toga candida, quam induebant, siue ad denotādum integritatem, quòd solus hic color purus & minime inquinatus est: siue ut perspici ab omnibus posset, eos pecuniā non habere, qua ciues corrumperent. Ire autem candidati per comitia solebāt, suadendo, rogando, submittendo se omnibus, & nudato etiam corpore, cicatrices ostendendo. Ci. pro Mur. Nec candidatis ista benignitas adimenda est. Inde aliarum quoq; rerum petitores, Candidati dicuntur, sicut a Quinct. Candidatus eloquentiae, a Plin. in Paneg. Candidatus gloriae, & immortalitatis.

Candide, [Puramente,] pure, sincere. Coelius Ciceroni: Canendū tibi erit, ne parū simpliciter, & cādide posuisse inimicitias uidearis.

Candido, as, [Imbiancare,] λευκαίνω, candidum facio. Pomp. uestē linteo candidans Pli. Cuius radice utuntur ad cādidādos capillos.

Candidulus, a, um. Ci. 5. Tusc. Candiduli dentes, uenusti oculi.

Candidus, da, dum, [Candido, bianco,] quod lucentem quandam habet albedinem: unde niuem candidam, & cygnum candidū magis proprie dixeris, quàm album. Seruius in 2. Geor. Aliud est candidum esse, id est, quadam nitenti luce perfusum: aliud album, quod pallori constat esse uicinum. Sumitur etiam pro ignito: unde ferrū candidum uocamus, cum accensum est. Et quia inter colores candidus purissimus est, accipitur Candidum pro puro, [Puro,] & minime fucato. Hora. 1. epist. Albi nostrorum sermonum candide iudex. Interdum Candidus ponitur pro felici, [Felice,] tractū a Thracibus, qui diem fortunatum, albo, aduersum, nigro lapillo designarunt. Catul. Fulsere uere candidi tibi soles. Horat. lib. 2. Serm. Huc cine solem Tam nigrum esse mihi?

Candifico, as, [Imbiancare,] λευκόω, candidum facio. Naeuius. Pollens sese, & succis herbarum candificans cutem.

Candor, oris, [Biancherzza,] λευκότης, albedo splendori coniuncta. Ci. 2. de Nat. Deo. Solis candor illustrior est, quàm ullus ignis.

Candosoceus, in uitibus qui, docet Col. lib. 5. ca. 4.

*Candyba, apud Steph. est Lyciae regionis ciuitas.

*Cane, oppidum Aeolidis regionis.

Canentas, capitis ornamenta ueteres dixere. Festus.

Caneo, es, ui, [Venir canuto,] πολιῶ, de capillis dicitur in senibus, cum albescunt: per translationem de alijs etiam rebus, quę capillorum canitiem imitantur. Canent herbae, matutino rore aspersę. Virg. 3. Geo. dum gramina canent. Idem 2. Geor. Et glauca canentia fronde salicta.

Canesco, is, canus fio, & proprie de senibus dicitur, cum capilli eorum in albedinem uergunt. Pro senescere, [Inuecchiarsi,] Cice. 1. de Leg. Canescet seclis innumerabilibus. de quercu.

Canephora, uirgo dicitur quae more Attico sacra in cistulis reposita capite sustinebat. Cic. in 6. Ver. Habe Canephoras.

Cani, orum, capilli albi in capitibus senum. Ci. de Senec. Non cani, non rugae, repente auctoritatem afferre possunt.

Cania, ae, urticae siluestris genus. Plin. li. 21. ca. 15.

Canicae, [Semola, crusca,] surfures ab antiquis dicebantur, teste Festo, eo quòd canes ijs pascerentur. Unde Canicaceum panem furfureum dicimus. Pacuuius. Qui apud te, quasi seruus, est canicaceum panem.

Canicups, genus animalis faciem caninam habens. Pli. li. 7. c. 2.

Canicula, κυνίσκη, diminu. a cane, cum est foem. gen. Ci. 3. de Natu. Deo. prudentis est, intelligere, se habere sensum, & rationem, haec eadem & caniculam nō habere. Accipitur & pro signo caelesti, κύων. Col. lib. 10. Peracto solstitio, usque ad ortum Caniculae, qui sere dies triginta sunt. Dicebatur praeterea, hoc nomine tali latus, quod unitatem ostendebat, in quod cōnerso talo, deponebatur ab eo, qui iactauerat, nummus unus, aut quantum interse pacti fuerāt, sine aliquo lucro, icirco damnosa canicula uocabatur. Persius: Damnosa canicula quantum raderet. Canicula item genus piscis marini. Pli. li. 32. cap. 11.

Canicularis, dies appellamus, eo quòd sidus hoc ijs dieb. in medio caeli centro sit, coniunctumq; cum Sole duplicet calorem. Dicta canis, quod corpora nimio calore mordere uideatur.

Caninus, a, um, ex canc. Plin. Sanguine canino nihil contra toxica praestantius est. Caninum prandium, abstemium, in quo nihil uini potatur, quoniam canis uinum non bibit. Gell. li. 13. ca. 29. Canina cena, idem. Plau. in Casin. caninam cenā spero meliorē fore.

Canis, [Cane,] κύων, ge. com animal latrabile: piscis marinus, & in di talaris signum, quod unum dumtaxat punctum continebat. ideo damnosus canis appellatur. Proper. Semper damnosi subsiliere canes. Canis animal a canendo dicitur, quòd noctē in custodia, & in uenando signum uoce det. Ter. in Phorm. Introijt in ędes ater alienus canis. Colum. lib 7. cap. 12. Plin. lib. 10. ca. 63. & Xenophon de Venatione. Sūt autem duo canes in caelo, maior scilicet, & minor: sed Canem dicendo, maiorem intelligimus. minor enim canis Canicula dicitur. Haec etiam Antecanis, & Sirius dicitur. Cice. Antecanem, Procyon Graio, qui nomine fertur. Oritur xvij. Calen. Augusti. Occidit, sed non tota, post dies quadraginta.

Canistrum, & Canister, [Canestro, cesto, paniere,] κάνεον, fiscella, cista uiminea: a Graeco κάναστρον, ο, in l, mutato. Vir. Cererēq; canistris Expediunt. Palla. Salignis canistros fieri debere uirgultis: quia genus hoc oli ū dicitur adiuuare. Hinc Canistellum, & Canistellus.

Canities, & canitudo, [Bianchezza, canutezza,] πολιότης, capillorū albedo. Pli. lib. 11. cap. 37. Canities homini tantum, & equis. Plau. Stultus est aduersus aetatem, & capitis canitudinem.

Canna, [Canna,] κάννα, arundo, licet minor sit, & maior calamo. Ouid. Et pigram uelabat canna paludem. Hinc fit Canneus, a, um, quod ex cannis conficitur. Unde Colum. li. 12. cap 50. Canneas segetes uocat, storias ex cannis confectas, quae ad excipiendam oliuam arboribus substerni solebat.

Cannabis, p. c. [Canape,] κάνναβις, herba est, ex qua fiunt chordae. Persius: tibi tota cannabe fulro Cena sit in transtro? Dicitur & Cānabum. Pallad. lib. 3. ca. 5. Hoc tempore cannabū seris. Hinc Cannabaceus, a, um, & Cannabinus, a, um, ex cannabe. Colum. li. 7.

Cannae, arum, uicus in Apulia, Romanorum clade clarus. Pugna Cannensis. Proper. li. 3. Cannensis calamitas. Ci. de Cla. Ora.

Cannetum, [Canne o,] καννών, ubi cannarum copia est. Pallad.

Cannitiae, camerae, dicuntur in agrestib. aedificijs ex cannis constructae, καλάμιναι καμάραι, ut est apud Pallad. lib. 1. cap. 13.

Cano, is, cecini, cantum, [Cantare,] ᾄδω, sed eius composita faciunt praeteritum in ui, diuisis syllabis: significatq; proprie canere, uoce modulari. Plin. li. 10. cap. 29. Merula canit aestate, hieme balbutit. Cice. 4. Acad. Cum cornix cecinerit. Hinc canere poetae dicūtur: quoniam uersus rhythmica ratione compositos cantando pronunciare consueuerunt, [Dire cantando,] Virg. 1. Aen. Arma uirumque cano. Canere etiam is dicitur, qui fides, organave pulsat, aut qui tibias inflat, [Sonare.] Ci. 1. Tus. Epaminondas fidibus praeclare cecinisse dicitur. Idem 2. de Orat. Quemadmodum tibicen sine tibijs canere, sic Orator sine multitudine audiente eloquens esse nō potest. Canere receptui, [Sonare a raccolta,] significat post conflictum milites a pugna reuocare, quod fit cantu tubarum, & clangore. Liu. lib. 26. Flaccus receptui cani iussit. Contra Canere bellicū est, milites tubae clangore ad bellum accendere. [Dar all'arme,] Cice. in Orat. Alter incitatior fertur, & de bellicis rebus canit quodammodo bellicum. Sed quia ueteres laudare, & uaticinari uersib. solebant, factum est, ut Canere pro laudare capiatur, [Laudare,] Vir. 7. Aeneid. Regemque canebant Et pro uaticinari. [Predire, pro fetizare, indouinare,] Idem 6. Aen. Ipsa canas oro. Et pro praedicare, & cum quodā, ut exaudiri possit, canore proferre. Mar. Quicquid fama canit, donat arena tibi. Canere eandem cātilenam dicitur is; qui molestus est, saepius eadem inculcans. [Replicare una medesima parola,] Ter. in Phor. Cantilenā eandē canis. Intus canere, dici solebat is, qui priuati cōmodi studiosus, quicquid agi[illegible] ad domesticam sert utilitatem. Ci. in Rull. hoc carmen hic tribunus pl. nō nobis, sed sibi intus canit. Hinc Accino, quod est ad aliquid, uel iuxta cano. Concino, simul cano. Intercino, inter agendum cano, Occino, siue Occano, conuicium facio, Percino, canendo perseuero. Procino, canendo profero. Praecino, praedico, praediuino, & anteca no. Recino, rursus cano. Horat. lib. 1. Carminum. Quem Deum cuius recinet iocosa Nomen imago. Interdum significat in contrariū cano. Inde Recantare, quod semel a nobis male aut dictū, aut scriptū est, retractare, & corrigere. Est & Succino, summissa uoce cano.

Canon, κανών, tributum erat frumentariū, quod Aegyptus, Africa, & Sicilia statum populo R. quotannis pendebāt. Asconius Pędianus tria facit tributorum genera, Canonem, ut in portorijs, & uectigalibus: Oblationem, ut in uini distractione, & Indictionē, quae & Collatio, Collecta dicitur a Ci. li. 2. de Ora.

Canopus, κάνωπος, Suid. p. p. ciuitas Aegypti distans ab Alexandria cxx. stad. ex qua ortum ferunt Claudianum poetam: dicta quasi Canobus, a Canobo Amycleo Menelai nauis gubernatore, ibi sepulto, nā deuicta Troia, in Aegyptū ui uentorū delatus cum Helena, gubernator em ictu serpentis, quem Haemorrhoida uocant, amisit, in eiusq; memoriam urbem condidit. Iuue. Sat. 15. Barbara famosa non cedit turba Canopo. Est ibi Nili ostium, quod Canopicum, nocant. Strab. li. ult. Pli. li. 5. ca. 10. Pomp. li. 1. Ammianus. lib. 22. Hinc Canopitae, qui Canopum habitant.

Canor, oris, [Canto, concento,] μέλος, cantus. Oui. lib. 5. Metam. Nec tamen

tamen ille canor mulcendas natus ad aureis. Virg. 4. Geo Martius ille æris rauci canor increpat.

CANORVS, a, um, [*Sonoro, canoro,*] μεγαλόφωνος, uocalis, sonorus. Ci. de Sene. Canorum illud in uoce splendescit. Vir. 6. Aen. Threicia fretus cithara, fidibusque canoris.

CANOROSVS, a, um, [*Sonoro, risonante,*] idem. Gel. claros, canorosósque sonitus.

CANTA, pro cantara ueteres usi sunt. Festus.

CANTABRI, κάνταβροι, p.c. Hispaniæ Tarraconensis populi efferi, & nullam uitam sine armis esse existimantes. Sil. Ital. Cantaber ante omnes hiemisque, æstusq́; famisq́; Inuictus. regio Cantabria dicitur. Cantabrius, a, um. ut, Cantabria gens. Cantabricus, a, um. ut Cantabricum bellum, & Cantabrica herba: de qua Pli. li. 25. ca. 8.

CANTAMEN, inis, [*Incanto,*] γοητεία, pro incãtatione accipit. Prop.

CANTHI, [*Canne de gli organi,*] pluralis numeri tantum, & f.g. fistulæ sunt organorum.

CANTHARIAS, gẽmæ species, scarabæorũ effigie Pli. li. 37. cap. 11.

CANTHARIS, dis, uermis terrenus uiridis, auri colore superlucens, cuius succus in uenas ingressus, ut uenenum, interimit Oui. Cantharidum succos dante parente bibas. Ci. ad Pætum. lib. 9. Caius cantharidas sumpsisse dicitur.

CANTHARIS, dis, κανθαρὶς, a quibusdam appellatur herba, quæ καπνὸς, Dioscoridi, Latinis Fumaria, & Officinis Fumus terræ dicitur.

CANTHARVS, κάνθαρος, poculum, quod Bacco tribuitur: a canthara, nauigij genere. Plin. lib. 33. ca. 11. Marius post uictoriam Cimbricam cantharis potasse Liberi patris exemplo traditur. Vir. Eclog. 6. attrita pendebat cantharus ansa. Vlp. scribit cantharos esse, per quos aquæ saliunt. Et Cantharus piscis nomen apud Pli. lib. 32. c. 11. Colum. lib. 8. Est item Græcis, quem Latini Scarabæum uocãt, ex genere insectorum. De hoc Pli. li. 11. ca. 28. & Aristophanes in Cantharo. Est item Cantharus, cæleste signum in Aquario, ex tribus constans stellis.

CANTHERINVS, a, um. Plau. in Men. Hæc mulier cantherino ritu astans somniat. Solent enim equi stantes somniare, auctore Pli. lib. 10. cap. ult. Cantherinum hordeum, Colum lib. 2. ca. 9. Cantherinum lapathum Latini Rumicem appellant. Plin. li. 20. ca. 21. Item Cantherij tigna dicuntur, Vitru. lib. 5. Item Cantherius, ut auctor est Varro, mons est in Sabinis.

CANTHERIOLVS, pro paruo pedamento. Col. li. 11. ca. 3.

CANTHERIVM, κανθήλιον, uehiculi genus, de quo Sen. epi. 87.

CANTHERIVS, genus iugi in uinea: de quo Col. lib. 4. ca. 12. Cantheriatus, a, um. Idem lib. 5.

CANTHERIVS, [*Cauallo castrato,*] κανθήλιος, equus, cui testes amputati sunt, ut fiat mansuetior. Cantherij item dicuntur qui subijci solent a fabris materiarijs, dum moles arborum secant. uulgus Caballos uocat.

CANTHVS, thi, κανθὸς, ferrum, quo rotæ extremitates uinciũtur. Persius: Vertentem sese frustra sectabere canthum. fuit etiam Canthus Abantis filius, & inter Argonautas ponitur.

CANTICVM, [*Canzone,*] elegans cantus. Ci. Pæto: nosti canticum.

CANTILENA, [*Canzone,*] μελῳδία, carmen, canticum. Ci. 1. de Ora. Neque ex scholis cantilenam requirunt. Accipitur & pro uerborũ iactatione, [*Vanto,*] Brutus ad Ci. lib. 11. Crede mihi, totam istam cantilenam ex hoc pendere: ut quàm plurimum lucri faciant.

CANTIO, nis, [*Canzone, canto,*] cantus. Plaut. in Sticho, Suauem cantionem.

CANTITO, as, frequen. a Canto. Ter. And. ut habeas qui cum cãtites. Ci. de Cla Orat. Carmina in epulis cantitata a conuiuis.

●CANTIVM, Britanniæ promontorium. unde ciuitas Cantuaria.

CANTIVNCVLA, diminu. [*Canzoncella,*] ᾀσμάτιον. Cic. 5. de Finib. Vidit Homerus probari fabulam non posse, si cantiunculis tantus uir irretitus teneretur.

CANTO, as, [*Cantare,*] ᾄδω, frequentatiuum a cano. Plin. lib. 11. cap. 26. Mares cantant in utroque genere. Item Cantare, pro incantare [*Incantare,*] Vir. in Pharmaceutria: Frigidus in pratis cantando rũpitur anguis. Vbi Seruius, Cantando, dum incantatur. Nam gerundiuus modus ab omni uerbo similiter procreatur. unde modo Cãtando a Passiuo, ait, cum supra ab actiuo dixerit, Cantando tu illum. Cantare item pro celebrare, tollere laudibus, [*Laudare,*] Cic. Atti. iam pridem illum canto Cæsarem. Cantator, qui consueuit canere, [*Cantore.*] Mart. lib. 13. Cantator cygnus funeris ipse sui. Cantatus partic. totam cantata per urbem. Hinc A canto, Excanto, Incanto, & Recanto.

CANTATOR, & Cantatria, [*Cantore, Cantatrice,*] qui, uel quæ cantus exercet Pla. in Trin. Cantatrices, cistellatrices. Ci. 1. de Orat. cantor formularum, auceps syllabarum.

CANTVS, us, a Cano, [*Canto, Canzone,*] μέλος, est inflexio uocis & pro cantione cuiuscunque rei dicitur. Virg. 8. Aen. Tum Salij ad cantus incensa altaria circum. Ci. de Orat. 2. Qui cantus moderata pronunciatione dulcior inueniri potest? Cantus etiam pro incantatione accipitur. [*Incanto,*] Tib. Nempe hæc eadem dixit amores Cantibus, aut herbis soluere posse meos.

CANVS, a, um, [*Canuto, bianco,*] πολιὸς, cui canent, siue albent capilli præ senectute. Plau. Transfertur & ad alia, ut Cani montes, [*Pien di neue,*] albi ex niue. Cana fides. Virg. 1. Aeneid. Cana fides, & Vesta. Vbi Nonius, Canam fidem, ueterem, & antiquã interpretatur, [*Antico, uecchio,*] Cana ueritas. Varro in Eudæ. ecce de improuiso ad nos accedit cana ueritas. Cani, orum substantiue, capilli albi in capitibus senum. Cic. de Senect. Non cani, non rugæ repente auctoritatem afferre possunt.

CANVSIVM, κανύσιον, Apuliæ oppidum, ad Aufidum fluuium, laudatissimæ lanæ ferax, quæ Canusina dicitur. Vnde Canusinatus dicitur, indutus Canusina ueste. Mart. li. 9.

CAPACITAS, atis, [*Capacità,*] locus, qui capere, & continere potest. Ci. 1. Tusc. Verum capacitatem aliquam in animo putamus esse.

CAPANEVS, per tres syllabas, καπανεὺς, p.c. Argiuus fuit, qui una cũ Polynice ad bellum Thebanum profectus, cũ scalas muris admouere uellet, a Thebanis lapidibus est obrutus. Hinc factus est locus fabulæ, Capaneum, cum deorum contemptor esset, a Ioue fulmine esse percussum. Vegetius lib 4 de re militari. Qui scalis (inquit) in obsidione urbium utuntur, frequenter periculum sustinent, exemplo Capanei, a quo primum scalarũ oppugnatio perhibetur inuenta: qui tanta mole lapidum fuit obrutus a Thebanis, ut fulminibus dicatur extinctus. Vnde Oui. li. 4. Tris. Cum cecidit Capaneus subito temerarius ictu. Capaneus, a, um, pe. pro. adiectiuum tetrasyllabum, & pen. prod. ut Capanea pinus apud Stat. 8. Theb. Capaneaque pinus Iam procul Aonijs, nolet agnoscenda cateruis. Capaneius, a, um, aliud adiectiuum. Stat. 12. Theb. ante alias Capaneia coniunx.

●CAPARA urbs Hispaniæ in tractu Lusitaniæ.

●CAPASTITE numeratur a Plin. inter Aegypti præfecturas.

CAPAX, acis, [*Capace, largo,*] δεκτικὸς, omnis generis quod capit, seu continet, aut continere potest. Plin. lib. 10. ca. 33. Hirundinea utero capaci. Idem lib. 12. cap. 1. Capax quindecim conuiuarũ triclinium. Ci. in Orat. aures meæ sunt auidæ, & capaces, & semper aliquid immensum, infinitumque desiderant.

CAPEDVNCVLA, dimin. Ci. 3. de Nat. Deo. capedunculis, quas Numa nobis reliquit.

CAPEDO, inis, ἀγγεῖον, uas amplum, & capax, a capiendo. Ci. ĩ Parad. capedines, ad fictiles urnulas.

CAPENA, p.p. oppidum uicinum Romæ. Hinc Capenas, atis, gentile. Capena porta Romæ, a Capena urbe, quam Italus rex ædificauit, ut inquit Solinus. Hæc etiam porta Appia dicta est, per quam Capuam itur, ut Frontinus li. de aquædu. hodie portam Diuĩ Sebastiani uocant. Dicta est & triumphalis, quod triumphantes per eã potissimum in urbem inuehi soleant.

CAPER, pri, [*Capro, Becco,*] τράγος, mas castratus in genere caprino. Mart. Dum iugulas hircum, factus es ipse Caper. Nam Vir improprie. Caprũ pro hirco posuit, cum dixit: Vir gregis ipse caper. Dicitur Caper, siue Capra a carpendis uirgultis. rodit enim omne uirgultum, & in primis uites, propter quod Baccho immolari caper solebat A Capra fit Capella, [*Capretta,*] Est & Caper nomen proprium Grammatici.

CAPERO, as, [*Crespare la fronte,*] frontem rugis contraho, & asperitatem uultus ostendo: quod a crispis caprorum frontibus, uel a cornuum caprinorum similitudine tractum est. unde & caperatum rugosũ dicit. Pla. Quid illud est, quòd illi caperat frõs seueritudine?

CAPESSO, is, iui, itum, secundum Priscia. uerbum actiuum, [*Piglio,*] ad capiendum eo. Salust. lib. 2. hist. Diuersa, uti solet, rebus perditis capessiunt. Ci. ad Att. ad rempublicam capessendam uenio. Vir. posuit pro Exequendum suscipio, [*Essequire,*] Mihi iussa capessere fas est. Pla. in Asin. pro immitto, recipio, [*Andare,*] Quò magis te in altum capessis, tam æstus te in portum refert. Idem in Amphi. me domum capessam.

CAPHAREVS, a, um, tetrasyllabum: ut, Saxa Caphareа. Proper. li. 3. Saxa triumphales fregere Capharee puppes.

CAPHARNAVM, seu potius Capernaum, totius Galilææ metropolis fuit, multis Christi seruatoris miraculis nobilitata.

CAPIDVLVM, genus uestimenti, quo caput tegebatur. Festus.

CAPILLAMENTA, [*Crini, Capelli,*] τριχώματα, ipsi capilli. Pli. li. 21. Herba croci est folio angusto, pene in capillamenti modum. Trãsfertur quoque ad herbas, & arbores. Colum. lib. 5. capillamenta seminum.

CAPILLARE, huius capillaris, n.g. reticulum muliebre, quo capillos inuoluunt. Mar. lib. 3. mœchæ pauperis capillare. Capillati, & capillata arbor appellabatur, in qua tonsum capillum adolescentes suspendebant, quando deponebant comam, deo eam sacrantes. Erat & in urbe Roma, teste Festo, arbor antiquissima quæ capillata appellabatur. quòd uirginum Vestalium capillos ad eam deferre mos erat. Pli. li. 16. ca. 44.

CAPILLATVS, a, um, qui crines longiores habet, τριχωτὸς, Ci. de lege Agr. Non minus bene nummatus, quam bene capillatus.

CAPILLO,

Capillo,as,are, [*Nascere capegli,*] τριχόω, est capillos facere. Pli.li. 37.cap.11.Polytrix in uiridi capillatur.

Capillitium,[*Chioma,crino,*]κόμη, capillamentum. Sic enim a capillo capillitium dicitur,ut a famulo famulitium. Capillitium flauum. Apul.

Capillus,[*Capello,*]κόμη,quasi capitis pilus. Ci.in Pison. Erant illi compti capilli.Quamuis & pro omni pilo sumatur, [*Pelo,*] Pli. li.7.cap.3.Ossibus humanorum capitum bibere, cutibusque cum capillo pro mãtilibus ante pectora uti.Mart.Quot sunt; mentula quos habet capillos?Gellius.Capillum pro hædino pilo posuit,eũ ait.Nam si ouium lacte hœdi,aut caprarum agni alerentur, cõstat ferme in his lanam duriorem, in illis capillum gigni teneriorem.

Capillus,Veneris,ἀδίαντος, herba sic dicta, quòd delapsos post alopeciam capillos recreat.Plin.Adiantum,Polytricon, & Callitricon appellat.

Capio,is,[*Pigliare,*]λαμβάνω,cepi,captum,significat accipio,Vir. li.4 Georg.Cape saxa manu, cape robora pastor. Sed differunt, quia Capere est cum affectu:Accipere cum quis non sic accipit, ut habeat.Ideo ut Vlp.scribit,non uidetur quis capere, quod est redditurus.Et capere est sponte,uel non sponte,Accipere tantum spõte.Vnde dicimus,Cepi labores,Cepi uel suscepi Inimicitias:Accepi calamitatem,cladem,contumeliam,uulnus.Valer.Max. ut non coactus ensem accipere,sed sua sponte sumere uideretur. Habet interdum reciprocum usum:ut idem sit,Cepi uoluptatem : &,Cepit me uoluptas:Cepisti dolorem,Cepit te dolor.Quandoque significat facere. [*Fare,*] Teré.And Non si capiundos mihi sciã inimicos homines omnes.Quãdoq; delectare.[*Dilettare,*]inescare,irretire, ea translatione ferarum,uenatusque.Hora.2.Serm.Te coniũx aliena capit. Quandoq; propitiari. Luce.lib.2.Nec bene pro meritis capitur,nec tangitur ira. Quandoq; decipere,[*Ingannare,*]Virg.2. Aen.Captiq; dolis,lacrymisq; coacti.Quandoq; eligere, [*Eleggere,*] Teren.in Hecy.cum illum gnatum cepimus. Quandoque perpeti,[*Patire,*]ut apud eũdem in Heaut.Dum abs te absum, omnes mihi labores,quos cepi,fuere leues.Quandoque tenere[*Tenere,*]ut in Eunuc.Dij boni,quid turbæ?ædes nostræ uix capient.Quandoque inuadere,occupare,[*Prendere,*]Cic. Nauem quandam piratarum præda onustam cepere. Varro. Quid hic uenator non capit? Hinc uincti.[*Prigioni,*]Captiui dicuntur, quòd non sui iuris sint, sed in potestatem aliorum redacti. Quoniam autem qui ita capti sunt,non sunt amplius sui iuris, sed libertate priuati,ideo Captos quandoque pro priuatis,siue impeditis accipimus. Mente capti,amentes [*Pazzo,*] hoc est,qui mentis compotes non sunt.Capti oculis [*Cieco,*] qui officio oculorum priuati sunt. Aliquando capere, est amore accendere:[*Innamorarsi,*] unde Capti,Amantes dicũtur, Luc.Ne aspectu,& forma capiare aliena.In summa hoc uerbũ sua habet significata pro diuersitate rerum,cum quib. iungitur: ut,Capere manu,est comprehẽdere,[*Pigliare,*]Capere oculis. [*Vedere,*] uidere:Capere auribus audire:Capere mente, intelligere : Capere cõsilio,eligere:Capere actu,uel dolis,decipere: Capere cantu, aut uoluptate,delectare.Virg. 4. Georg. Carmine quo captæ dũ fusia mollia pensa Deuoluunt. Capere cõsilium,est deliberare[*Deliberare,*]Ci. Cum autem consilium hoc princeps cepisset. Capere rationem,est modum inuenire,[*Trouar modo di,*]Pla. Rationem cepi,ut & amanti obsequerer,& patrem non offenderem. Hinc Accipio,a quo Præaccipio,Concipio,Decipio,Excipio,Incipio,Intercipio, Percipio, Pręcipio, Recipio, Suscipio, & Vsucapio, quæ antep. cor. habent.

Capis,dis,poculi genus a capiendo.Liu.li. 10. si conspiciatur cum Capide,& lituo,capite uelato uictimam cędat.dimi.est Capidula.

•**Capissenae**,Asiæ populi,qui Capissam urbem habent.Plin.

Capisterium,genus uasis rustici,quod tamen (ut Georgius Merula inquit) scaphisterium, σκαφὶς, melius dicitur.Colum. libro. 2. cap. 9.

Capistro,as,[*Incapestrare,*]κημόω,capistrum impono Pl.li.18.ca. 19.fiscellis capistrari boues oportet.Col.lib.11.ca.2.

Capistrum,[*capestro,legame,fune,*]κημὸς,capitis uinculum, quod equis & huiusmodi animalibus adhiberi solet,ne fugiant.Mar. paret purpureis aper capistris.Colum.lib.5.Vitibus stringunt, cũ ad summum palum recta uitis extẽta est capistro,cõstringitur.Et Capistrum dr̃,qđ circa os brutorum inuoluitur,ne cibos decerpant.

Capita deorum,dicebantur fasciculi facti de uerbenis.Fest.

Capitale,& per apocopẽ Capital,ἀτίμητον κακὸν, dicitur facinus, quod capitis pœna luitur.Plau.in Men. Tametsi capital fecerit,facile asseruabis.Nonius docet Capital esse capitis periculum : Varro uero fasciolam,qua capillos nectimus.

Capitalis,le,adiect. [*Capitale,mortale,*]quod capitis suppliciũ meretur,ut capitale crimen.Ci.7.Ver.insimulatio repentina, capitalis,atque inuidiosi criminis.Capitalis homo,non solum pro scelesto, qui est dignus puniri capite:sed etiã,qui promptus est ad cædem.[*Pestifero,*]Ci.in Antonium:Capitalem,& pestiferum M.Antonij reditum a Brundusio expectabamus.Capitalis oratio. Ci. li. 1.Offi.Capitalis oratio est ad æquationẽ bonorum pertinens. Capitalis ira ab Horatio dicitur pro mortifera [*Mortifere,*] Capitale odium, Capitalis morbus, quòd caput,& uitam hominis petant. Capitalis locus dicebatur,ubi si quid uiolatum erat,capite uiolatoris expiabatur.Capitale pactum , capitale uitium : id est, propter quod debeat quis ad pœnam capitis peti.

Capitaliter.Plin.epist.5.

Capitatus,a,um,quod in caput latius crescit,κεφαλωτὸς,unde Capitatum porrum.Colum.lib.11.Cultus autem porri capitati assidua sarritio,& stercoratio est.Item capitata uinea ab eodem dicitur,sicut & Brachiata,lib.6.cap.5.

Capitatio,onis,tributum,quod in capita ita distributum erat, ut Iugatio ĩ iuga boũ.l.immunitates.& l.seq.C.de Agri.& cẽs.li.11. Capitatio item pro Annona,in tit.C.de Annonis, & capitatione.

Capite censi,dicebantur eiusmodi, qui in plebe Romana perquam pauco,& nullo ære censebantur,censione capitũ,quòd solis capitibus censerentur.Horum opera Romani in bello non utebantur.quòd eos ciuium obsidum loco ducerent,metuerentq; ne infimæ sortis homines,qui nihil,quod amittere possent, in urbe reliqssẽt,aut segniter pugnarẽt,aut saepe lucri ad hostes deficerẽt.

Capitellum,[*Capitello,*] κεφαλὶς, diminutiuum est a Capitulum, quod significat paruum caput,id est, crassiorem summitatẽ cuiuscunque rei.Pli.Inde camuli assurgunt sua capitella gerentes. Item Capitellum dicitur Epistylium:id est caput columnarum.

Capitis diminutio,καταστάσεως ἀπαλλαγὴ, est,prioris status permutatio:cuius tria sunt genera(ut scribit Paul.) maxima,minima,media.tria enim sunt quæ habemus,libertatem, ciuitatẽ,familiam.igitur cum hæc omnia amittimus, maximam esse capitis diminutionem,ut est deportatio:cum uero amittimus ciuitatẽ,& libertatem retinemus,mediam esse capitis diminutionẽ,ut est in colonias Latinas transportatio:cum libertas, & ciuitas retinetur,& familia tantũ mutatur, minimã esse capitis diminutionem constat,uelut est adoptatio.Ci.pro domo. Qui me subuenire olim impendentibus periculis maximis cum diminutione capitis coegit.

Capitium,interprete Nonio,capitis tegmentum est.κάλυμμα τῆς κεφαλῆς.contra Varro non obscure innuit,muliebre tegumentum fuisse,quo illæ pectus uinciebant.& a capiendo, id est,comprehendendo,non a capite,esse deductum.Capitium (inquit li.4.de Lin. Lat.)quod pectus capit,id est comprehendit. Idem lib.4 de Vita populi R.ut citat Nonius:Neque id ab orbita matrumfamilias institutum,quòd eæ pectore, ac lacertis essent apertis, nec capitia habebant.Vlpi P.Vestia.ff.de au. & arg. leg. Muliebria sunt ueluti stolæ,pallia,capitia,zonæ.

Capitolium,[*Campidoglio,*]καπιτώλιον,templum erat Iouis in cliuo Tarpeio,dictum a capite hominis ibi reperto,dum foderẽt fundamenta.ante enim Tarpeia arx dicebatur, a uirgine Vestali Tarpeia,quæ ibi a Sabinis necata,atque sepulta fuit.

Capitones, [*Di suo capo,ostinati,*] ἀτέραμνοι, qui nunquam de sua sententia mutantur,ut apud Pla.ĩ Persa.Dicitur,& Capito,qui magnum habet caput. [*Testone,*]Ci.1.de Nat Deo.Flaccos, frõtones, capitones.Est item capito piscis apud Catonem de re ru. ca. 158.

Capitulatim,per capita.Pli.li.2.ca.12.

Capitulatum,dicitur, quòd in summo crassum quiddam habet in morẽ capitelli.Pli.Folia bouis linguę similia ĩ cacumine capitulata.

Capitulum,[*Capo piccolo,*]κεφάλιον,paruum caput. Plaut. Curc.operto capitulo caldum bibunt.Est & uox blandientis.Ter. O lepidum capitulum. Aliquando dicitur initium sententię,quod per metaphoram etiam caput uocatur.[*Capitolo,*]Ci.de Legib Nec uero ferent,si audierint te primum capitulum optimum prodidisse. Itẽ Capitulum dicitur caput columnarum. Pli.li.36. Est præterea Capitulum urbs Italiæ prope Bouillas,& Calatias.

Capnites,καπνίτης,herba eadem cum fumo terrę Est item Capnitis Cadmiæ species tenuissima,quæ è fornacibus flamma, atq; flatu egesta,cameris,lateribusq; fornacum adhæret.Pli.li.34. ca.10.

•**Capnobatae**,Mysiæ populi.Strabo li.7.

Cappadocia, Pontica regio, ut scribit Solinus, quæ læuo latere utrasque Armenias.Comagenemque tangens, dextro multis Asię populis circunfusa,ad Tauri iuga,& solis ortus attollitur.Euphrates eam ab Armenia maiore diuidit.Appia.minoris Armeniæ partem.Ptolemæus uero minorem Armeniam esse scribit.Dicta Cappadocia a Cappadoce amne,ante Leucosyria uocata.unde Cappadoces Leucosyrij.& Cappadox,Cappadocus,Cappadocius. Persius,Mart.Apul.

•**Cappadum**,ciuitas Hispaniæ,in Bætica prouincia.

•**Capraria**,insula in Tusco mari, seu Ligustico.

Capparis,p.p.[*Capperi,*]κάππαρις,frutex est firmioris ligni,senticosus,& humilis,baccis oleæ,sed minoribus. Colum. Capparis & tristes inulæ,ferulęq; minaces.Dicitur & cappar.Pal. thymum,origanum,& cappar.

Capra, [*Capra,*]αἴξ,quasi carpa,quòd uirgulta carpat : uel quod capiat aspera:uel a crurum crepitu. unde & Crepas eas antiqui uocabant.

bant. Pallad. de re rust. lib. 1. cap. 3. Est etiam Capra signū cæleste, quæ (ut poetis placet) Amaltheę capra fuit, cuius lacte educatus est Iupiter. quare postea rerum potitus, inter astra eā collocauit. Col. li. 11. c. 2. Decimo Calē. Ianua. Capra occidit. Capella, æ, dim. a capra. Col. li. 7. ca. 6. Anniculæ, uel bimæ capellæ submitti hœdum non oportet. Vir. 3. Eclo. Tityre pascētes a flumine reijce capellas.

Caprarivs, [Capraio,] αἰπόλος, custos caprarum. Varro. 2. de re ru. ca. 3. Col. lib. 3. ca. 10.

Caprea, animal siluestre non solum uidens, seu perspiciens acerrime, sed & alijs uisum præbens. Martia. 10 distichis: Pendentē summa capream de rupe uidebis. Caprearum genera uide apud Pl. Est & Caprea uitis, dicta (ut inquit Var.) quòd pariat capreolum.

Capreae, καπρέαι, Steph. insula ultra Surrētum Campaniæ urbem, circiter octo millia passuum, teste Pli. lib. 3. cap. 6.

Capreolvs, li, [Capreolo,] δορκάδιον, diminutiuum a caprea. Vir. 2. Eclo. Preterea duo, nec tuta mihi ualle reperti Capreoli. Sunt etiā Capreoli, claiculi intorti in uitibus, & ueluti quidam cincinni in tenerioribus pampinis apparentes, quibus uitis, ueluti manib. quibusdam, adminicula complectitur. Preterea Capreolus, instrumentum rusticum est bicorne. Col. lib. 11. ca. 3.

Capria, lacus in Pamphilia. Strab.

Capricornvs, αἰγόκερως, cæleste signum, quod Pana fuisse existimant, qui in Aegypto repētino aduentu Typhonis gigātis perterritus, posteriorem partem in effigiem piscis, priorē uero in formam hirci commutauit: cuius ingenium admiratum Iouem, ferūt hanc figuram in cælum transtulisse. Alij uolunt Capricornum Iouis fuisse collactaneum. Amalthea enim, cui Iupiter nutriēdus datus erat, cum ipsa lac non haberet, aluit eum lacte capræ, quæ duos habebat hœdos, quos Iupiter una cum matre in cælum trāstulit. Stellam habet in naso unam, in pectore duas, in pede duas, inter scapulas septem, in uentre sex, in cauda duas. Ci. 2. de Nat. Deo. Tum gelidum ualido de pectore frigus anhelans Corpore semifero magno Capricornus in orbe.

Caprificari, ficuum propriū, cū culices ex caprifici fructu (quas grossos appellant) ad ipsas aduolantes, lacteum humorē in eis continentem absumunt, easq; ad maturitatē perducunt. Pli. li. 16. c. 27.

Caprificatio, onis, ἐρινασμός, nihil aliud est, quàm ratio quædā pficiēdi, ut culices è grossis enati, ad ficus aduolēt, humoreq; earū lacteo cōsumpto, ad maturitatē eas pducant. Vide Pli. li. 15. c. 19.

Caprificvs, fici, p p. [Ficaia seluatica,] ἐρινεός, ficus è ex siluestrium genere nunquā maturescens. Pli. li. 15. ca. 19 Dictā aūt uolunt Caprificū a carpendo, q̄ parietes, & maceries, atq; adeo saxa ipsa sibi obstantia discerpat. Marti. Marmora Messallæ scidit caprificus.

Caprificialis, dies Vulcano sacer fuit, quo Attici æstiui mellis uindemias auspicabantur. Pli. li. 11. cap. 15.

Caprigenvs, a, um, [Caprigno,] αἰγογενής, ex caprarū genere. Pla. in Epid. Caprigenum hominum genus non placet mihi.

Caprile, αἰγών, locus ubi capræ seruantur, ut Ouile ubi oues. Pli. li. 28. cap. 10. in caprilibus optime conualescunt.

Caprillvs, a, um. [Caprigno,] αἴγειος, idem quod caprinus.

Caprimvlgi, aues sunt merulæ aspectu. interdiu non uidētur nec ipsi uident: intrā: pastorū stabula, caprarumq; uberib. propter succū lactis aduolant, qua iniuria emoriuntur ubera. Pli. li. 10. ca. 40.

Caprimvlgvs, [Quello che molge capre,] αἰγοβοσκός, dicitur, qui capras mulget. Catull. Suffenus unus caprimulgus, aut fossor.

Caprinvs, a, um, ut Caprinus grex. Liu. li. 21. Caprina pellis, Ci. 1. de Nat. deo.

Capronae, arum, προκόμιον, iubæ, seu comæ in fronte deuexæ, quasi a capite pronæ. Lucil. lib. 7. Sat. (ut citat Nonius) Aptari caput, atque comas fluitare capronas. alio nomine dicuntur Antiæ. Ex Festo, & Nonio.

Caprotinam, Iunonem ueteres dixerunt, quòd illi Nonis Caprotinis sub Caprifico sacra fierent ab ancillis simul, & liberis. Nam post urbem captam, cū sedatus esset Gallicus tumultus, exhausta rep. finitimi opportunitatē inuadendi Romani Imperij aucupati, præfecerunt sibi Posthumium Liuium, Fidenatium Dictatorem, qui feciale ad senatum misso, postulauit, ut si uellent reliquias suę urbis non deleri, matresfamilias & uirgines omnes sibi dederent. Cumq; patres essent in ancipiti deliberatione, ancilla nomine Philotis, uel (ut alij malunt) Tutela, assumptis ceteris omnib. ancillis, matrumfamilias uirginumq; habitu sumpto, nomine dominarum ad hostes transijt, prosequentib. ceteris ad rei fidem. Quæ cū a Liuio in castris distributæ essent, hostes plurimo uino prouocauerunt, diem festum apud se esse simulantes: quibus somno obrutis, ex caprifico dato signo hostes trucidati sunt. Memor itaq; populus Rom. accepti ab ancillis beneficij, omnes iussit manumitti, dotemq; eis ex publico assignauit: diemq; ipsum Nonas Caprotinas appellauit, ab illa caprifico ex qua signum acceperat: sacrificiumq; annuum Iunoni Caprotinæ sub caprifico instituit: cui etiā lac ex caprifico ad rei memoriam adhibetur.

Caprvncvlvm, uas fictile, sic dictum quòd capax sit. Festus.

Capsa, [Cassa,] cista, & repositorium, a capio, quòd res in se recōditas capiat. Ci. in Diuin. in Verr. ad meas capsas admisero,

Capsaces, p. c. λήκυθος, uas olearium. Cyprianus lib. 2. epist.

Capsarivs, [Cassiere,] qui mercedis gratia seruāda in balneis uestimenta suscepit, custos capsarum. Suet. in Ner.

Capsit, [Piglia se uuoi,] antiqui dicebant pro, Cape, si uis, Capsit, prehenderit, teste Festo. Obsoletum uerbum a capio. Ci. in Orat.

Capsvla, a quo Capsella. Plin. li. 30. ca. 11, Stellionem inclusum capsulis. Catul. Hæc una è multis capsula me sequitur,

Captio, actus capiendi, deceptio, [Inganno,] Ci. de Cla. Ora. Quāta esset in uerbis captio. Pla. Epi. nulla in ea re captio est. Inde captiúcula, [Cautella,] Ci. ad Att. Vā omnes captiúculas pertimescere.

Captiose, [Cautamente,] Cice. 4. Acad. nec captiose interroganti respondebo.

Captiosvs, a, ū, [Pieno d'inganni, Cauto,] σοφιστικός, q̄ decipit. Ci. pro Q. Rosc. Quo nihil captiosius, neque indignius dici potest.

Captivitas, [Cattiuità, prigionia,] ipsa detētio, αἰχμαλωσία. Taci.

Captivvs, [Cattiuo, prigione,] αἰχμάλωτος, in bello captus. Cic. 8. Phi. captiui fugi, & diligētes. Vir. 9. Ae. Corpa, captiuosq; dabit.

Captatio, [Caccia,] uenatio, θήρα. Pli. in Procem. li. 14. captatio ī quæstu fertilissimo. Aliqñ est conari decipere. Ter in Hecyr. Iniuria est, qua uia captēt te, eadē ipsos capi? Mar. li. 9. Dū me captares, mittebas munera nobis; Postquam cepisti, das mihi Rufe nihil.

Captator, [Cacciatore,] uenator, θηρευτής. Cic. Captator ille popularis auræ.

Capto, [Carezzare,] θηρεύειν, frequent. a Capio: blanditijs aliquid uenor. Ci. in Piso. Inania sunt ista, captare plausus, uehi per urbem.

Captvra, ræ, [Presura,] ἄγρα, actus capiendi. Pli. li. 19. ca. 2. Ad piscium capturam. Interdum præda, [Preda,] quę capitur. Idē li. 10. ca. 10. capita earū morsu corripiēs, donec capturā extorqueat. Et pro quæstu, [Guadagno,] Sueto. in Calig. ex capturis prostitutarū.

Captvs, us, [Intelletto,] κατάληψις, comprehensio, intelligēdi facultas. Ci. li. 2. Tus. Græci prudentes, ut est captus hominum: quasi diceret, ut hominum natura fert. Apul. dixit, supra captū cogitationis: pro, supra quam quisquam cogitatione capere, & cōplecti possit. Accipitur item captus pro sorte, & cōditione [Conditione, fortuna, sorte,] Teren. in Adel. Præterea (ut captus est seruorum) nō malus. hoc est, ut se habet seruorum conditio, sicut exponit Donatus.

Capva, καπύη, Steph. totius olim Campaniæ urbs præstantissima, quam Vulturnus amnis interfluit, a camporum latitudine, in quibus sita est, ita dicta, ut inquit Ci. Liu. a Capy, Samnitium duce, dictam existimat. Alij a falcone, sub cuius augurio condita est, qui prisca Tuscorum lingua Capys dicebatur. Vir. a Capy Aeneæ cōmilitone, qui eam condidit. Strabo, quòd esset xij. urbium caput: hoc est, ipsa duodecima reliquis undecim præesset, dictam existimat. Quidam a capacitate, quòd omnem uitæ fructum capiat. Eustathius etiam ab urbe, cui nomen Campus esset, uel a camporum planitie, & abundantia, ut Diodorus, qui M. Genucio & Agrippa Curtio Chilone cos. exædificatam eam tradit. Sueto. certe in Cęsare dictatore, urbis huius originem, & nomēclaturam ad Capyn conditorem refert: in cuius sepulchro æneam tabulam inuentam tradit, quæ Cæsari necem denunciabat.

Capvla, uas, uinariū, quòd facile capi posset. Var. Capis & minores capulæ, a capiēdo nominātur, quòd ansatæ sint: uel a Græco q̄ Calpim & Calpiū, digitatos, ansatosq; crateras, Erythris fingi solitos Philemon, & Pāphilius scripsere. onde & uerbū capulare manauit.

Capvlaris, re, [Vicino a morte,] adiect. ut, Capularis senex, τυμβογέρων, id est, morti contiguus, & mox capulo offerendus. Reum item capularem dicebāt, quòd capulo dignus esset. Stamē capulare, [Vita breue,] pro uita breui, etiam capulo uicina. Plaut. in Asin.

Capvlator, qui capulis oleum deplet. Col. li. 12. ca. 50.

Capvlo, as, are: dolis olearia capulis deplere. Cato de re ru. ca. 67.

Capvlvs, & capvlvm, a capiendo, [Caleletto, manico da spada, ouer pugnale,] in quo mortui efferuntur. Et Capulus item manubrium gladij, quod manu capiatur. Vir. 2. Aen. Capulo tenus abdidit ensem.

Capvs, pi, Capo, onis, [Capone,] gallus, cui testes sunt auulsi. Varr. 3. de re rust. E gallo gallinaceo castrato fit capus.

Capvt, [Capo, testa,] κεφαλή, dicitur totum illud, quod collo sustētatur: inde dictum, quòd ab eo initium capiunt nerui, per quos totū in corpus distribuitur sensus & motus. i summo enim a natura collocatum est, quòd in eo regimen totius animantis resideret. Alij ἀπὸ τῆς κεφαλῆς, quod est caput, uel ἀπὸ τῆς κάρας, eiusdē significationis. Teren. in Adelph. Colaphis tuber est totū caput. Partes capitis distinguuntur: nam eminentior pars Vertex appellatur. Tum corona capitis diuiditur in Frontem anteriorē, & Occiput posteriorem partem: media uero sunt Tempora, quibus aures inhærent. Aliquādo Caput, dicitur origo, & principium, [Origine, principio] Ci. pro Flac. Caput est oīum Græcorū concitādorū Heraclydes. Aliqñ pro uita. [Vita,] ponitur, ut, Capitis res est: id est, de uita periculum est. Plaut. in Trin. cui si capitis res siet, nummum nunquā credā plumbeum. Aliquādo pro summa prima i pecunia, a qua foenus,

mus,aut alius quæstos fit,ueluti rei principiũ,quã & sortem dicũt. Capita,[Capitulo.]item ioitia parua in libris, quæ capitula apud uulgares dicuntur. Gel. Quod in capite superiore a Critolao scriptũ eẽ diximus. Caput facere,dr de suppurationibus,cũ apostemata franguntur. Pl. de Furunculis. Remedio sunt folia trita cum polenta,si non caput fecerit.

CARA,radix est herbæ eiusdem nominis, qua lacti admista Hircius scribit Cæsaris exercitum diu inopiam leuasse.

CARACALLA,læ,indumenti genus ad talos u q; demissum,ab Antonino Imperatore populo datũ,unde & Caracallę agnomen fuerit.

CARBAS,κάρβας,a Vitruuio appellatur uentus ab occasu brumali flans: quem usitatiore nomine Africũ uocamus. Itali Garbinum uocãt.

CARBASEVS,a,um,ex carbaso Ci.7.Ver. Tabernacula carbaseis intenta uelis collocabat Carbasei uenti, Tibul.li.3.

CARBASINEVS,a,um,idem. Varro de uita P.R.l.4.

CARBASINVS,a,ũ,ut Carbasina uela,apud Pl.l.19.c.2. Q. Curtius. Carbasinis uestibus Iodi,& Arabes corpora uelant.

CARBASVS,κάρβασος,in singulari frequentius fœm.ge. interdũ etiam masc.in plurali,uero neu. Propertius. Ebibunt uiuos carbasus alba focos. Apud Val.Max.in m.g inuenitur.ita enim ait.l.1. Cũ carbasum,quem optimũ habebat,foculo Imposuisset, subito ignis emicuit. Est aũt Carbasus genus lini miræ tenuitatis ĩ Hispania primũ repertũ,ut scribit Pl.l.19 c.1. Ex carbaso fiebant uela oauiũ, quæ & ipsa Carbasa dicuntur. Vir.3. Aen. Ex auræ Vela uocant, tumidoque inflatur carbasus Austro. Nonius docet Carbasum esse palliũ, quo fœminæ amiciuntur opulentiæ caussa,ut serico, aut tenui lino. Vir.8. Aen. glauco uelabat amictu Carbasus.

CARBATINA,calceamẽti rustici genus,ex recẽtiore corio bubulo: unde Carbatinæ crepidæ apud Catul. Ari.l.2.de ani.scribit camelos calriteri carbatinis, ne .s. in exercitu lõgiore itinere fatiscãt.

CARBO,onis,[Carbone.]ἄνθραξ,proprie dicitur,cum extincta fuerit pruna. Pers. Illa prius creta, mox hæc carbone notasti. Aliquando dicitur Carbo,[ategia,]cum est ignitus. Pl.l 18.cum Carbo uehementer perlucet.

CARBONARIVS,[Carbonaio,]ἀνθρακεὺς qui carbonea cõficit. Pla.in Cas. Carbonarius,a,um:ut, Fornax carbonaria. Carbonatium negotium exercere, Pli.de Viris illust.

CARBVLO,Pl.l 3.c 3 oppidum Bæticæ prope Cordubam.

CARBVNCVLVS,dim ἀνθράκιον.paruus carbo. Plau.in Most. Amburetur misero ei corculum,ut carbunculos. Ad Her.l.4. Ipse a uicinia cũ testa ambulans carbunculos corrogaret. Est itẽ Carbũculus tumor præter naturã,siue ulceris genus celeriter crustã faciens,cũ uehemẽti partis inflãmatione:ita dictus a carbonis igniti similitudine. Est itẽ Carbunculus,gẽma igniti carbonis similitudinẽ referẽs, ipsisq; ẽt noctibus lucẽs, [Carbonchio,]Pl l.37.c. 7. Principatũ habent carbũculi,a similitudine igniũ appellati. Sumitur quandoque carbunculus,pro terra,ubi tessellæ lapideæ, & nigræ reperiuntur. Palladius: In Ianuario mẽse carbũculus:nisi stercoretur,macras uineas reddit. Hinc carbũculosus ager dicitur,in quo id genus carbũculi abundat. Col.l.3.c.11. Nã carbũculosum agrũ,nisi stercore iuues,macras uineas efficere dixerunt. Carbũculus preterea,in uitib. & arboribus dicitur,cum earũ flores adurũtur, & ad carbonis sicci tatem nigredinemq; rediguntur. Pl.li.17.c. 24. Hinc deducuntur Carbunculo,as,neu.absolutum,& Carbunculor,aris, depo nẽs,carbonis similitudine aduro,seu inflammo. Pl.l.12.c. 7. cæli intemperie carbũculatur,funtq; semina cassa,& inania. Idem li.18.c.28.

CARCASVM,oppidum Galliæ Narbonensis,hodie Carcassona. Plin.

CARCER,ceris,[Carcere,prigione.]φυλακὴ,locus,in quo seruantur noxij:uel undecunque quis exire prohibetur,quasi Coarcer: a coercẽdo,ut docet Varro:quòd uincti in eo custoditi prohibeãtur exire. Ci.7.Ver. Cur carcer ædificatur? Vide & in circo,unde immittebãtur equi, Carceres, sunt appellati,q coercẽtur,equi,ne inde exeãt, antequã magistratus signũ miserit. Terminũ autẽ ad cãpi finẽ ubi cursum sistũt, Metã dicimus. Hinc Metaphoricos Carceres p principio,[Principio,] Metã pro fine ponimus. Et licet quidã dicant in singulari tantũ significare custodiã publicam,in plurali currentiũ equorum repagula,uel funes,qui equis ad metã currere uolentib. opponuntur: Ci.tamen utrunq; indifferenter posuit. Nam in Catone sic iquit: Nec uero uelim quasi decurso spatio,ad carceres à calce reuocari. Et lib.4 ad Her. Quasi si quis ad Olympiacum cursum uenerit,& steterit ut emittatur,impudentesq; illos dicat esse, qui currere cœperint,ipse intra carcerem stet.

CARCERARIVS,a,um,quod ad carcerem pertinet. Pla.in Capti.

CARCHEDON,p.p καρχηδὼν,a Græcis appellata est urbs Africæ totius olim potentissima,infestissimaq; Romani imperij æmula. Vnde Carthaginienses ipsi ab iisdem Carchedonijs appellãtur. Hinc etiã Pla. Comœdiam suam Pœnulum,Carchedoniam nominauit. Dicta Carchedon a Carchedone cõditore,de quo Appianus. Vulgatior fama est,conditã fuisse a Didone. Eustathius in Dionysium.

CARCHESION, καρχήσιον,poculi genus. Vi.5. Ae. Hic duo rite mero libans carchesia Baccho. est autem id uasis genus procerũ,ac circa mediam partẽ cõpressum,ansatũ,mediocriter,ansis a summo adinfimum pertingentibus. Est præterea Carchesium in nauibus suprema pars mali,a qua ueli latera,quę Cornua uocant:utrinq; diffunduntur:a cuius figura Asclepiades,referẽte Macrobio,uascula eiusdem nominis dicta arbitratur. (fluit.

■CARCINA,ciuitas ẽ Scythiæ Europææ quã amnis Carcinates pter

CARCINATHRON,genus herbæ,cuius succus naribus infusus supprimit sanguinem. Geniculatam Latini uocant. Pl.l.27.c.12.

CARCINIAS,καρκινίας,gemma marini cancri colore. Pl.l. 37 c.11.

CARCINODES,n.g.morbus cancri naturam imitans. Pl.l 20.ca. 17. Narium carcinodes consumit illitum ex aqua.

CARCINOMA,atis,καρκίνωμα,[Cancaro,]p.p.cãcer morbus. Pli.li. 20.c.9. Cato de re ru,si quid in mammis ulceris natũ, & carcinoma,brassicam tritam apponito,sanum faciet. Vide Cancer

CARCINVS,p.c.καρκίνος,cancer animal,& signum cœleste. Vide Cãcer. Lucan.9. Carcinus ardens, Humidus Aegoceros.

■Fuerunt etiam duo poetæ Tragici huius nominis. (cant.

■CARDAMINA,sisymbrij genus, qđ officinæ nasturtiũ aquaticũ uo

CARDAMOMVM,καρδάμωμον, frutex est amomo similis, odoratus, oblongo semine & anguloso Pl.l.12.c.13.

■CARDAMYLA,urbs Peloponnesi propinqua Pylo.

CARDIACVS,ci,[Chih a passione di cuore.]pro illo,qui cardiaco morbo tentatẽ. Ci.1.de Di.Iu. Cardiaco nũquã cyathũ missurus amico.

CARDINATVS,a,um. Vitru.li.10.c.21.coniuncta capitib. transuersario cardinato tigno.

CARDO,inis,[Gangbero.]γίγγλυμος,ferramentum,circa quod fores uertũtur. Vir.6.Aen.forib.cardo stridebat ahenis. Hinc apud Romanos fuit dea Cardea,siue Cardinea,quæ cardinib.præerat,quasi Cardina. Cardines etiam,[Poli,]dicuntur duæ cæli partes immobiles sibi mutuo oppositæ quarum altera est ad septentrionẽ, altera ad austrum, Gręci πόλους,uocant:unde ẽt stella boreali polo proxima,quæ est ĩ cauda minoris Vrsæ, Polaris stella uocatur, nõ quod sit polus ipse:sed quòd sua circumuolutione circulũ minimũ efficiat,cuius polus est centrũ. Linea autem illa recta, quã astronomi ab uno cardine ad alterum imaginantur:propric Axis appellatur. Sæpe tamen Cosmographi Cardinum nomine quatuor pręcipuas cæli regiones intelligunt, Ortum, Occasum, Septentrionẽ, & Meridiẽ. Cardo ẽt in agrorum limicatione appellatur limes, qui per agrum currit a Meridie ad Septentrionem:sicut Decumanus uocatur limes ille,qui secat agrum ab Exortu ad Occasum, ut iqui. Pl. & Col. Ponitur interdum cardo pro opportunitate,[Opportunita.] Vir.1.Aen. Haud tanto cessabit cardine rerum. Quod Seruius inde tractum existimat, quòd in prouerbio dicitur, Res in cardine est. Et circa id uerti cardinem dicimus,in quo summa rei est.

CARDVELIS,[Gardelino.] ἀκανθίς, auis parua, capite rubro, alis luteis,albo nigroq; distinctis:dicta quòd carduorum semine pascatur. Pli.li.10.cc.42.

CARDVVS,[Cardo.]σκόλυμος,herba uulgo nota,a qua Carduelis auis appellata. Vir.1.Geo. Segnisque horreret in aruis Carduus.

CARE,[Caro,]aduerb.a Carus,magno ptio,& pluris,quã p rei ualore:ut Care æstimare, Care uenire. Ci.ad Biu. Valde care æstimas tot annos,quot ista ætas recipit Var. Quæ pingues, ueneunt care.

CARECTVM,cti,σχοινεών.locus caricis plenus. Vir.3.Ecl. Tu post carecta latebas. Col.l.6.12. Melius nemoribus herbidis,& fruticetis,& carectis,quàm lapidosis locis durantur ungulæ.

●CARENSES Hispaniæ Tarraconensis populi.

CARANTANI,Italiæ populi in quarta regione. Pli.

CAREO,es,carui,& cassus sum,& caritum,& cassum, secũdum Priscianum.[Mancare,essere senza,]στέρομαι,est rem desideratam nõ habere:& proprie de eo dicitur,teste Ci.quod aliquando habuimus, & quo nũc indigemus. Ita enim ait Tus.1. Triste est nomen ipsum carẽdi,quia subijcitur hæc uis, Habuit quis,nõ habet,desiderat, requirit,indiget: Et mox: Carere igitur hoc significat,egere eo, qd habere uelis. inest.n.uelle in carẽdo,nisi cũ tanquã in febri dicitur,alia quadã notione uerbi. Dicitur.n.alio modo ẽt carere,cum aliquid nõ habeas,& nõ habere te sentias,etiamsi id facile patiare. Hactenus Ci.ex quo patet Carere nõ modo de ijs rebus dici,quæ ad nostrum usum,naturamq; accommodatæ sint,sed ẽt de alijs:ut, Carere febri, Carere dolore, Carere molestia,& his similia. Cõstruitur aũt hoc uerbũ aliquando cũ genitiuo. Ter.in Heaut. Nam dũ abs te absum, omnes mihi labores fuere quos cepi leues,præterquã tui carendum quòd erat. Aliquando cum actõ. Pla.ĩ Curc id, quod amo,careo. Sæpius uero cum ablatiuo:ut, Carere domo,patria. Ci. pro Mil. Caruit foro postea Põpeius,id est,in forum nõ uenit. Idẽ Fam.l.6.mihi nunciauit te plane febri carere. Quod autem Pla in Curc dixit: Caruit ne febris te heri, uel nudius tertius?hypallage quædam est,& præpostera omnino locutio. Aliquando ponitur p abesse,[Esser lontano,]Ci.Att.l.9 Roma caremus.

CARES, numero plurali, populi Cariæ, qui sub Minoe Leleges dicebantur,& insulas habitabant. Postea Asiæ minoris partẽ meridionalem occupauerunt,quæ Rhodum spectat, ab eaque Ca-

eta appellati sunt. Ea enim regio Caria dicebatur, a Cara eius ora rege. Despectissimam olim fuisse hanc nationē clarissime ostendit Cic. in Orat. pro L. Flac. hoc est uestra uore uulgatum est, si quid cum periculo experiri uelis, i Caria id potissimum esse faciundū,

● CARYSTNA, insula in mari Lycio. Plin.

CARVM, siue Carium. Pli. κάρος, Dioscoridi, herbæ genus est, gentis suæ cognomento ita appellatum, semē habens eiusdem nominis. Athæneus Pastinacam maiorem interpretatur, uulgata pastinaca multo pstantiorē. Officinæ Carui appellant. Vide Ruel. l. 3. c. 43.

CAREX, f. g. σύρεξ, herba & acuta, & durissima, similis spartho, uliginosis & palustribus locis plurima nascens. Vir. 4 Ge. Et carice pastus acuta. Col. l. 11. c. 2.

CARIA, καρία, regio minoris Asiæ inter Lyciam, & Ioniam. Strabo Cariam a Borea Mæandro flumine claudit, ab occidente Icario, & Myrtoo pelago, a meridie Rhodiensi, ab ortu Licijs. Dicta Caria a Cara rege. qui primus auguria auium dicitur inuenisse.

CARICA, æ, [Fichi, carici.] genus fici, a loco dictum. Pl. l. 13. c. 5. Syria peculiares habet arbores in ficorum genere, caricas.

CARICVS, a, um, ex Caria, ut Carica, charta. Sta. 4. Syl.

CARIES, riei, [Tarlo,] ἄρως, putrilago ex uetustate. Lucil. li. 4. Ne auriculā obsidat caries. Proprie aūt Caries in lignis dr̄, cum a uermiculo eroduntur. Col. l. 12. Materia sic cæsa iudicaī carie nō infestari.

CARIOSVS, a, um, [Tarlato. roso,] carie plenum. Oui. a. Amot. Cariosa senectus.

CARILLA, arum, Piceni oppidum fuit. a Romanis a. Bello punico deletum. Silius l. 8. Et ea haustæ moa Pœno Marte Carillæ.

CARINA, næ, pen. p τρόπις, στείρα, pars nauis est, quā aluum, aut uentrē uocant, hoc est ipsa nauis concauitas. Est & infima trabs, cui inædificaī nauis, quæq; illi est pro fundamento. Oui. 14. Met. Medijsque carina Subdita nauigijs. Poetæ Carinā pro tota accipiunt naui, [Naue,] Ci. de Orat. in nauigio, latera, carinæ, prora, puppis.

CARINAS, arum, nomen uici Romani ad pedem cliui Capitolini, in quo fuit domus Pōpei. Varro Carinas dici putat ab eo, quòd hinc oriretur caput sacræ uiæ καρά, Latine caput. Cic. in Para. Manlius habuit ædiculas in carinis.

CARINARE, ē i modū carinæ formare. Pl. l. 9. Saliūt pectines & ex uolitāt, seq; & ipsi carināt, id est, ceu carinā quandā ex testa efficiunt.

CARINATVS, a, um, [Concauo,] concauus, & in carinæ modū incuruatus. Pl. li. 11. c. 37. Pectus homini latum, reliquis carinatum.

CARITAS, [Carestia,] a Careo, e auberans res alicuius pretiū, ex penuria pueniēs. Ci. 5. Alter annus i uilitate, alter i sūma caritate fuit. Liu. l. 11. Caritas erat annonæ. Differunt aūt Caritas & Inopia, φ Caritas sit rerū penuria, quæ adhuc extant: Inopia earū, quæ nō extant. Ci. p domo: Qua ex re primū caritas nata est, deinde inopia.

CARMANIA, regio Indis cōtermina, quam duplicē esse Ptolemæus tradit, cultam alterā, alteram desertam. Pomp. li. 3. Carmani sine ueste, & fruge, sine pecore ac sedibus, piscium cute se uelant, carne uescuntur, præter capita toto corpore hirsuti.

CARMELVS, p. p. κάρμηλος, duorum montium nomen, teste Hieronymo, quorum alter est in Galilæa, alter Phœnices, iuxta Ptolemaidem, mari imminens. Posterioris meminit & Pl. l. 5. c. 19.

CARMEN, [Verso,] ἔπος, quasi canimen a canendo, dici pōt, quicquid est metrice scriptum. Vnde Virg. Aen. uersum unum Carmē dixit, Et rē carmine signo: Aeneas hæc de Danais uictorib. arma. Et duos similiter, in Daphnide: Tumulo super addite carmē: Daphnis ego in siluis, &c. Tota insuper Aeneis, heroicum carmen dicitur: item Eclogæ uniuersæ, carmen bucolicum, [Poema,] Quandoq; Carmē dicitur incātatio, [Incanto,] ut Carmina de cælo possunt deducere lunā. Dicebantur ēt Carmina apud ueteres formulæ quædā cōceptis uerbis ad solennitatem aliquā compositæ. unde Iurisconsulti illi uetustissimi dicunī habuisse carmina quędā excogitata, a quib nō licebat recedere. Ci. pro Mur. Erāt & Salijs sua carmina, quæ Saliaria uocabāt, Marti peculiariter dedicata. Hēbāt & Feciales suū quoddā carmen ad res repetendas, & bellū indicendū destinatum. Habebāt & Patres patrati sua carmina, quib. ad ferienda fœdera utebantur: quorū formulā depingit Liu. li. 1. Erat aliud carminis genus in urbium obsidionibus solenne, quo Dij tutelares, ne cum illis quoq; bellum susceptum uideretur, solent euocari. Hoc Macrobius exponit. Erat & aliud carminis genus, quo hostium exercitus solent deuouere, cuius formam idem Macr. tradit Sat. l. 3. c. 9.

CARMENTA, & Carmentis, Euādri mater ita cognominata a Carminibus, quib. dabat responsa, (erat. n. fatidica mulier) cum proprie Nicostrata uocaretur. Hinc Carmētalis porta, quæ postea Scelerata dicta est, quòd per eam sex & trecenti Fabij cum clientū quinq; millibus egressi, aduersus Etruscos ad amnem Cremeram omnes interfecti sint. Ouid. 5. Fast. Carmentis portæ dextro est uia proxima Iano, Ire per hanc noli quisquis es, omen habet.

CARMINATIO, Pl. l. 11. Hanc ab his gigni, subigiq; unguium carminatione. & Carminatores, qui lanas pectunt.

CARMINO, as, are, [Pettinare, carminare,] est pectere, & lanas ab immunditijs purgare. Pl. l. 19. c. 1. Iustum est, quinas denas carminati. Idē l. 9. c. 38. lana mergiī carminata, donec oēm ebibat sanie.

CARNA, κάρνα, siue Cardinea; dea quæ uitalib. humanis seu cardinibus præesse existimabatur. Oui. l. 6. Fast. Prima dies tibi Carna datur: dea cardinis hæc est. Hæc striges nocturnas, puerorum ut dicebant, cunas infestantes, a limine summouebat.

CARNARIVM, [Carnaio,] pprie locus, ubi caro salsa suspēdiī, seu reponitur. Pli. Quippe e macello, aut carnario uiuēdū est. Pla. in Capti. deturbauit totum cum carne carnarium Quandoq; ēt dicitur locus, ubi carnes tantummō uēdunī, [Beccaria,] Plau. Cenam e carnario emit, iam factus siet. Varro, Tabernā carnariā uocat. Interdū Carnariū accipitur p ipsa carne, [Carne,] Plau. Qui Mihi carnarium parauit. Carnariū item instrumentum dicitur, cum pluribus uncis, quibus succidiæ, hoc est carnes salitæ appenduntur.

CARNARIVS, [Beccaio,] κρεωφάγος, qui carne delectantur. Mart. li. 11. Carnarius sum, pinguiarius non sum, id est, carnosa muliere delector, non pingui.

CARNARIVS, a, um, ut Carnaria taberna, ubi carnes uenduntur.

CARNEADES, καρνεάδης, Cyrenæus nouæ Academię princeps fuit, qui aduersus Zenonem Stoicæ sectæ principē scripturus, cerebrū helleboro cādido purgauit, ne quid ex corruptis stomachi humorib. ad cerebrum redundaret, & constantiā uigoremq; mentis labefactaret. Hic tanta eloquentia præditus fuisse perhibetur, ut cū Romā, cum Diogene Stoico, & Critolao Peripatetico legatus uenisset, M. Catoni reddiderit legationem suspectam, qui identidem senatum monuit, ut ab illorum eloquentia cauerent, qua quicquid uellent, etiam ab inuitis possent extorquere. Gel. li. 16. Quin. lib. 11. cap. 1. Fuit & alter Carneades, Philosophus Atheniensis, Anaxagoræ discipulus: cuius meminit Suidas, Ci. de Ora. Diuina quadam celeritate ingenij, dicendiq; copia Carneades.

CARNI, κάρνοι, populi Istris finitimi, ab ea parte, qua Alpes Iuliæ Aquileiæ incumbunt, a Pl. collocantur in decima regione Italiæ.

CARNIFEX, [Boia, manigoldo,] qui carnes ex hominibus facit. Cic. 7. Ver. carnifex Prætoris, mors, terrorq; sociorum. Hinc Excarnifico, as, pro excrucio. Ter. in Heaut.

CARNIFICINA, ę, p. p. [Luogo della giustitia,] καλαστήριον, locus publicus, in quo iussu magistratus homines sontes a carnificib. occiduntur. Suet. de Tyberio Carnificinę eius ostenditur locus Capreis, unde damnatos præcipitari corā se in mare iubebat. Carnificina itē dicitur ipsa excarnificatio & cruciatus. Pla. in Cap. Vel carnificinā hanc facile possum perpeti. Ci. pro Sextio: Nō ea est medicina, sed carnificina, atq; crudelitas. Cato Carnificinas dixit pl. nu. p tormentis, [Tormento,] eos dolores atq; carnificinas per dedecus atq; ignominiā te facere ausum esse? Pla. in Cist. singulariter usus est. Credo ego amorem primum apud homines carnificinam commentum. Ci. 1. Tus. per translationem usus est: cum omnis perturbatio misera est, tum carnificina est ęgritudo, quia instar carnificis cruciat, laniat præcordia, lacerat animum.

CARNIFICIVM, actus carnificis. Carnificium cribrum, legitur apud Pla. in Most. O carnificium cribrum.

CARNIFICO, as, [Squartare.] corpus humanum i frusta disseco, more carnificis Liu. l. 24 Quod ubi tribuni militum Graccho nunciauerunt, neminē stantem iā uulnerari hostem, carnificari iacentes.

CARNIVORVS, [Deuoratore di carne,] σαρκοφάγος, carnes uorās. unde dicimus aquilam carniuoram, quod carnibus uescatur. Pl. l. 10.

● CARNODVNVM, oppidum Vindeliciæ ad Danubium.

CARNOSVS, a, um, [Carnoso, grasso, pieno di carne.] πολύσαρκος, carne seu musculis abundans: ut Carnosum palatum. Pl. l. 11. c. 37.

CARNVNTVM, oppidum in confinio Germaniæ & Pannoniæ, inter Danubium & Hercinium saltum, Pl. l. ult. unde Carnunti.

● CARNVTES, siue Carnuti Galliæ Lugdunensis populi.

CARO, nis, [Carne,] κρέας, proprie mortuorum animaliū est, quòd careat anima. inquit Dona. Ci. in Pis. Multa carne subrancida. Et nō solum de animalibus, sed etiam de piscibus, pomisq; caro dicitur. Pl. l. 9. c. 17. De mullis piscibus, & aliorum piscium carne. Idem li. 16. c. 38. Atq; in toto corpore arborum cutis, sanguis, caro, nerui.

CARPASIVM, Cypri insulæ oppidum, apud Pl. l. 5. c. 31. Steph. Carpasiā uocat. Carbasiā etiam nonnulli appellarunt insulam inter Cretā & Rhodum sitam, quæ notiore nomine Carpathus appellatur.

CARPATHVS, κάρπαθος, p. c. insula contra Aegyptū, media iter Rhodum & Cretam, ducentorum stadiorum circuitum habēs, a qua uicinum mare ad Aegyptum uergens, Carpathium dictum.

CARPENTARIVS, [Legnaiuolo,] faber qui carpenta facit. Hier. Carpētarius artifex fecit scamnū. Carpētarius equus, qui carpētū ducit.

CARPENTVM, [Cocchio, carretta,] ὄχημα. uehiculi genus, ita dictū, quasi carmentum, a Carmenta Euandri matre. Oui. li. 1. Fast. Nā prius Ausonias matres carpenta uehebant.

CARPINEVS, a, um, ex carpino. Pl. l. 16. c. 43.

CARPINVS, ζυγία, p. c. arbor nota de acerum genere. Col. li. 6. carpinus, & ornus. Palladius: Carpinus ultima arbor.

CARPIO, onis, [Carpione.] a Benaci lacus accolis appellaī piscis uni huic lacui peculiaris, quē aureis arenulis uictitare tradūt. Caue āt

accipias

accipias pro pisce, quẽ Carpã uulgo dicimus. uã lõge diuersus est.

CARPO, pis, carpsi, tũ, [*Torre, carpire, pigliar conuienlenza.*] δρέπομαι, da cerpo. Vir. Ecl. 9 carpẽt tua poma nepotes. Idẽ eligere, [*Eleggere.*] Ter. in Adelph. Vnũquodq;, quod erit bellissimũ carpã. Itẽ reprehendere, [*Riprendere.*] Mar. Carpere uel noli nostra, uel ede tua. Itẽ lædere, [*Offendere.*] ut Carpit. o uires paulatim, uritq; uidẽdo Fœmina. Carpere uiã, est ambulare, [*Andare.*] Carpere uitales auras, est haurire spiritũ. Carpere lanã est pectere, & attenuare, [*Pettinare.*] Vir. li. 2. Geo Nec nocturna quidẽ carpẽtes pẽsa puellæ. Carpere linum, est euellere. Carpere cibũ, est pasci, [*Mangiare.*] Carptor, oris, qui reprehendit, [*Riprensore.*] Gel li. 19. ca 7.

CARPOBALSAMVM, καρποβάλσαμον, balsami fructus Pl. l. 12. c. 25.

CARPTIM, hinc atque illinc carpendo. Sal. in Cati. Statui res gestas pop Ro. carptim, ut quæq; memoria digna uidebitur perscribere.

CARPVS, huius carpius, & Carptura, ræ, decerpendi actus, & nonnũquam id quod decerpitur. Pl. l. 25 c. 10 Flos cuiusq; generis trium digitorum carptu, dysenterias emendat. Varr. 2. de re ru. c. 16. Nec non etiam aliud discrimen sequantur in carptura.

CARRHA, ræ, κάῤῥα, ciuitas Arabiæ ad rubrum mare, a qua Charrhei dicti populi. Pli. l. 6. ca 28. Carrheia latissimos & fertilissimos agros. Sed Carrhæ, arum, κάῤῥαι. Stephano, ciuitas Mesopotamiæ trans Edessa, Crassi & Romani exercitus cruore nobilis.

CARRVCA, p. c. [*Carrucola.*] δίτροχον, genus uehiculi duas habens rotas. Mart. li. 5. Nec feriatus ibat ante carrucam. Pl. l. 33. ca. 11. carrucas ex argẽto eclare inuenimus. Hinc Carrucarius, qui carrucã regit. Vlp. in l. item quæritur. in prin. ff. loc. Si cisiarius, id est carrucarius, dum ceteros transire contendit, cisium euertit.

CARRVCARIVS, a, um, quod ad carrucam pertinet. Pomponius: plerasque mulas carrucarias tales esse, ut transiung; non possint.

CARRVS, & Carrũ, [*Carro,*] ἅμαξα, currus quatuor rotarũ, cuiusmodi erãt, quib. exercituũ impedimenta uehebantur: a sono, ut quidã putant, & rotarũ stridore dictus. Hirtius l. 6. Põpeius eo die per uastũ singulas carra cõplura, multosq; lanistas retraxit. Cæs. Bel. Gal. li. 1. alteri ad impedimenta, & carros suos se contulerunt.

CARSEOLI, oppidum est in uia Valeria, nõ procul à Pelignis, a quo ipsi etiam incolæ Carseoli dicuntur. Oui. 4. Fasto. Frigida Carseoli, nec oliuis apta ferendis Terra, sed ad segetes ingeniosus ager. Carseolanus, a, um. Oui. 4. Fast.

CARTEIA, καρτηία. Ptolemæo, oppidum est Hispaniæ Bæticæ, intra ditio Bastulorum, ad radicem Calpes promontorij. Tartissoa a Græcis dictum. Vnde Carteius, a, um.

CARTHEA, καρθαία, Step. urbs in Cea insula. Hæc apud Pli. li. 4. c. 12. corrupte (ut suspicor) Cartheia appellatur: certe apud Stephanum per αι diphthongum scribitur. Hinc fit Carthæus, a, um Ouid. li. 12. Meta. Transit & antiquæ Carthæia mœnia Ceæ. Et Carthæus, adie. Idem 10. Meta. sacer nymphis Carthæa tenentibus arua.

CARTHAGINIENSIS, dictio sex syllabarũ: nã auctore Prisc. inter n, & e, i interponi fit. Ennius; Hostẽ qui feriet, mihi erit Cartaginiẽsis.

CARTHAGO, [*Cartagine,*] καρχηδών, urbs Africæ totius celeberrima, post Troianum bellum (ut docet Eusebius) a Didone condita, & tertio bello Punico a Scipione Aemiliano penitus euersa. Est & alia Carthago in Hispania, quã Asdrubal cõdidit, quæ Noui perpetuo epitheto dicitur, ad differentiam Carthaginis Libycę. Hæc etiã a sparti copia, quod in eius agro copiosissime prouenit, Spartaria appellata est. Carthaginis aũt nomẽ quidã a Cartha oppido, haud procul a Tyro dici putant. Ci. uero li. 3. de Na. Deo. scribit dictam a Carthagine Herculis filia, cum Byrsa prius diceretur.

CARTHEGON, buxi granum est. Pl. l. 16. c. 30.

CARTILAGO, inis, [*Cartilagine,*] χόνδρος, pars similaris corporis ex spermate genita, quæ tamen neque os est, neque caro, sed quoddam intermedium, qualis est tota auris, & extremæ partes ossium motoriorum. Pl. l. 9. ca. 24.

CARTILAGINEVS, a, um, [*Cartilaginoso,*] quod ex cartilagine constat. Pl. l. 11. c. 37.

CARTILAGINOSVS, a, um. Pl. l. 12. c. 25.

CARVNCVLA, [*Carnicina,*] σάρκιον, a Caro dimin. carnicula uero a Caruis nominatiuo antiquo. Ci. 2 de Diuin. carunculæ uituli oz.

CARVS, a, um, [*Caro.*] προσφιλής, idẽ q gratus, iucundus, suauis. Vir. 4 Ecl. Cara Deũ suboles. Ci. post reditum ad Quirites: Mihi uero: & propter indulgentiã meã, & pp excellens eorũ ingenium, uita sunt mea cariores. Et quia, quod omnib. gratũ est magno pretio solet uendi, hinc factum, ut carum etiam significet, quod magno cõstat. Ci 2. de Diuin. Putarem annonam in macello cariorem fore.

CARYCA, genus edulij ex sanguine & uarijs condimẽtis. Cœl. Rho. lib. 17. ca. 23.

CARYTES, media producta, tithymali species. Pl. l. 26. c. 8.

CARYON, ij, n. g. quamuis Græcis generale sit ad omne nucis genus uocabulum, unde κάρυον ποντικὸν, auellanam, & κάρυον βασιλικὸν iuglandem appellant: peculiariter tamen hoc sibi nomen iuglandes uendicarũt. Pl. l. 15. c. 22. Caryon, a capitis grauedine propter odoris grauitatem conuenit dictum. Hinc Carynus, a, um, ut Carynum oleum. Idem l. 23. ca. 4. E nuce uero iuglande oleum, quod carynum appellauimus, alopecijs utile est.

CARYOPOS, pi, genus cinnami, quod in Syria gignitur. Pl. l. 3. c. 23.

CARYOTÆ, siue Caryotides, καρυωτίδες, palmulę genus, à capitis grauedine, quã gignit. Pl. l. 13. c. 4. Var. l. 2. Nõ scitis palmulas caryotas Syriam parere, inuectas in Italiam, non posse.

CARYSTOS, siue Carystus, κάρυστος. Eubeæ insulæ oppidum, in littore situm, ad radicem Ochæ mõtis. Pl. l. 4. c. 12. & Põponius l. 2. Stra. li. 10. & Pli. 36. ca. 6. Luca. lib. 5. Qua maris angustat fauces saxosa Carystos. Hinc Carystius, a, um. Pl. Epi. 201 Item Carysteus, a, um, p. p. Oui. 3. Fast. Quaq; Carysteis frangitur unda uadis.

CASA, æ, [*Casa,*] καλύβη, domus rustica, quasi caua, ut nonnulli existimant, q primi agricolæ in cauis montium, id est in antris solebãt habitare. Alij à casu, id est ruina deductũ malũt, q rustica ędificia, cũ ex leuiore materia conficiant, magis ruinæ sint obnoxia. Ci. in Tus. Ptolemæo peragranti Aegyptũ cibarius in casa panis datus ẽ. Vir. 2. Ecl. Atq; humiles habitare casas. Diminutiuũ est Casula.

•CASANOXA, insula in Oceano meridionali contra Persidem.

•CASAUOAVS, ut ait Pli. insula est deserta in Oceano Indiã uersus.

CASARIA, mulier, [*Donna di gouerno,*] quæ casam custodit. Fest.

CASCVS, a, um, [*Vecchio,*] κάσκος, significat uetus: cuius uocibi origo Sabina est. Ennius: Quam primò Casci populi genuere Latini. Refert Var. Manilij nomine celebratam fuisse hanc sententiã: Cascũ duxisse cascam, non mirabile est, id est uetulam nupsisse seni.

CASEVS, [*Formaggio, Cascio,*] τυρὸς, a coeundo, uel (ut inquit Varro) a lacte coacto dicitur. nam fit ex lacte coagulato, hœdino in primis, uitulinove coagulo. Vir. in Buco. Pinguis & ingratę premeretur caseus urbi. Ci. de Sen. uilla abũdat agno, gallina, lacte, caseo, melle. Caseorum uaria genera, uide apud Pl. l. 11. c. 42.

CASEALE, lis, [*Cacatoio,*] n. g. locus aluo exonerandæ destinatus, quã Sellam familiarem uocat Varro. Col. l. 2. ca. 15. quædam quotidie ut culina, & caseale debent emundari.

CASEARIVS, a, um, a caseo formatum: ut Taberna casearia. Vlp. l. sicut. §. Arist. ff. si seruit. uend. Aristo.

CASIA, quãuis apud Grecos κασσία, gemino σσ, scribatur, frutex est Theophrasto salicis Amerinæ magnitudine, multis surculosisq; brachiatus ramis, crassiore, quã cinamomũ, sarmẽto, soloq; corti ce cõmẽdatus. Vir. 2. Geo. Nec casia liquidi corrumpitur usus oliui. Dios. l. 1. tria facit pcipua casiæ genera. unũ ex nigro purpurascẽs, & rosæ odorẽ referẽs, Zyger appellatũ: alterũ lõgius & angustius, & fistulis plenũ aromatũ & uini mitiũ odorẽ repræsentãs: qđ Arabum lingua Lada, ab Alexandrinis autem mercatorib. Daphnitis dicitur. Tertium genus, stipes oribus paulo uilius, quod tubũ mosylicum uocitarunt. Higinus auctor est, a Latinis Casiã appellari, cocci Cnidij fruticem, quem Græci Cneorum uocant & Thymelæam: cuius folia & in coronamenta ueniunt. Vnde est illud apud Vir. 2 Ecl. Tum casia, atque alijs intexens suauib. herbis. quanquã ibi casiam herbam quandam, non fruticem uidetur designare.

CASIA FISTVLARIS, κασσία συριγγώδης, a recentiorib. medicis appellatur, quam ex doctioribus nonnulli Siliquam Aegyptiam malunt nominare. Est autem siliqua oblonga & teres, concretũ intus atramentum continens, nõ una coalescens serie, sed ex interuallis lignosis tenuibusq; membranis septum, ossaque quædam habens immersa, non dissimilia ijs, quæ nostra profert.

CASIGNETE, κασιγνήτη, herbæ genus est, apud Pl. l. 24. 17. ita dictũ, quòd cum sui generis herbis tantum nascatur.

CASILINI, Italiæ populi, in agro Campano, quorum oppidum Casilinum appellabatur. Pl li. 3. c. 5.

CASINVM. p p. Campaniæ oppidum in Italia. Pl. l. 3. c. 5.

CASIVS, mons, κάσιον ὄρος, trãs Pelusiũ est, extremũ Nili ostiũ in ea Arabiæ Petrææ parte, quæ ab hoc mõte Casiotis Ptol. appellatur: i quo & Iouis Casij tẽplũ erat, & magni Põpeij tumulus ab Adriano instauratus, ut in Adriano testat Capitolinus. Hic casius, a, ũ. Luca. l. 10. Lucifer a Casia pspexit rupe. Est & in Syria Antiochena Casius mõs ẽ Seleuciã, cognomine Pieriã. Pl. l. 5. c. 22. Ptol. præterea l. 5. c. 18. Casium quendam mõtem collocat in Mesopotamia.

•CASIOPIS apud Ptol. est regiuncula Arabiæ petrææ.

CASMAR, senex dicitur, Oscorum lingua. Festus.

CASITO, as, Pau. Iurec. de ser. urb. præd. l. seruitutes. Si antea ex tegula casitauerit stillicidium.

•Casos, insula iuxta mare Carpathium. Pli.

CASPIÆ portæ, κάσπιαι πύλαι, angustiæ sunt circa mare Caspium, quod alio nomine Hyrcanum dicitur, ad octo millia passuũ, teste Solino, in longitudinem extensæ, latitudine tã exigua, ut uix plaustro sint peruiæ. Non satis tamen cõuenit inter auctores, ad quam maris partẽ coniungãtur. Quidã Amazones, portis Caspijs egressas, ad Alexandrum uenisse in Hircaniã prodidere: sed illæ Caucasiæ fuerũt, per quas trãsitus est ex Hyberia i Scythiã Neronia quoque pricipis cõminatio ad Caspias portas (ut iquit Pl.) ad sũ transitũ respiciebat. Verũ mõs Taurus trib. in locis interruptus, quasi portis quibusdã pertransitur in Armeniam, in Ciliciã, & Pisidiã.

Sed illæ tantum Caspiæ portæ appellantur, quæ apud Medos existunt, sicut ex Ptolemæo, Pli. & Strabone licet intelligere. Per has transitus est ex Babylone, & Perside ad mare Caspium. Vnde etiã Caspiæ dictæ sunt. Iuga uero Caspia procul hinc absunt, & ad Armenios, ulterioresque populos pertinent.

CASPIVM, mare, κασπία θάλασσα, immensæ magnitudinis lacus inter Caspios & Hyrcanos montes, a quibus nomen accepit.

CASSANDRA, κασσάνδρα, Priami & Hecubæ filia, quæ cũ ob formæ elegantiã ab Apolline amaret, eidẽ corporis sui copiã ꝓmisit si uates ab illo fieret, qđ Apollo se facturũ iuramẽto firmauit. sed cũ illa promissis nõ staret, iratus deus fecit, ut eiusdẽ uaticinijs nulla fides adhiberet, cũ ex Helenæ raptu futura incõmoda ꝓdiceret. postea desponsata fuit Chorœbo, ut ait Maro: (Homerus uero Orthryon eũ nominat) qui in auxiliũ Troianis ueniẽs i postrema nocte perijt. Hãc Aiax Oilei i Mineruæ tẽplo uitiauit, ut superius auditũ ẽ. Tãdẽ, deuastata Troia, Agamẽnoni i sortẽ cõtigit: cui oia fata, quæ a cõiuge seruateni, prædixit, sed nihil ei creditũ est. ueniẽs igitur cũ Agamemnone domum, eũ eodẽ in cõuiuio iussu Clytemnestræ occisa est. Vir. 3. Aen. Tales casus Cassandra canebat.

CASSIS, cassis, masc. ge. [Rete,] δίκτυον, rete, præsertim uenatorum: quòd cassum, id est rarum sit: unde & a raritate Rete dictum. Vir. 4. Geo. In foribus laxos suspendit aranea casses.

CASSIS, huius cassidis, fe. ge. [Elmo, elmetto,] κόρυς, galea, quòd uacua sit ad caput recipiendum. Cæs. 7. Bel. Gal. Muliones cũ cassidibus.

CASSICVLVS, [Rete, reticella,] ἀράχνιον, dimin. a Cassis, pro reti. Hiero. Nequaquam aranearum mihi opponas cassiculos. Dicitur & Cassiculum neu. gene. Festus. Cassiculum, reticulum, a cassibus, per diminutionem dictum.

CASSIDA, æ, [Elmo, celata,] idẽ quod galea, κόρυς. Proper. Aurea cui postquã nudauit cassida frontem. Vir. 11. Aen. aurea uati Cassida. Vbi Ser. Cassida, accusatiuus Græcus ꝓ noiatiuo Latino Cassis.

CASSINVM, teste Varr. l. 6. de Lin. Lat. oppidũ Samnitium fuit, qui a Sabinis ortum traxerunt: dictum a uetusto nomine Cascus, quod Sabinorum lingua antiquũ significabat: unde & forum uetus, Cassinum appellatum.

CASSIOPE, κασσιόπη, siue Cassiopa, Cephei regis Aethiopum uxor, & Andromedes mater. quæ quòd gloriaretur Nereidib. sese corporis pulchritudine præstare, illarũ indignationem icurrit. nymphæ enim iactantia eius irritatæ, incredibilis magnitudinis cetum immiserunt, filiamq; eius unicã, nomine Andromedem, saxo alligarunt, cetoq; deuorandã proposuerunt: quæ tamen Persei uirtute liberata, eidem nupsit. Cassiope uero tãdẽ generi meritis in cœlũ trãslata traditur. Est item Cassiope, oppidum Epiri mediterraneũ, a quo Cassiopæi populi dicti sunt. Plin. in Prohœ. li. 4. Stephanus Cassiopam, appellat. Item oppidi nomen in Corcyra insula, apud eundem li. 4 c. 12. quod Ptolemæo Cassiopolis dicitur.

CASSITA, p. p. [Lodola,] κορυδαλὸς, auis, quam alij Alaudam, alij Galeritam dicunt. Pli. li. 10. c. 37. Gell. li. 2. ca. 29.

CASSVS, a, um, [Casso, uano, uoto,] κενὸς, quod est inane & uacuum, atque omni re carens: ut Cassa nux a Plauto, & Horatio dicta. Luca. Cassa fraude parat. Plau. in Aul. Virginem habeo grandem, dote cassam, atque illocabilẽ. Ver. lumine cassum: & Aethere cassos, dixit pro uita priuatos & uacuos, [Morto,] Vnde & Cassis, & per diminutionem Cassiculus.

CASTALIVS, κασταλία, ĩ Phocide ad radices Parnasi mõtis, fons nõ procul a Delphis: unde & Apollini, & Musis sacer creditur: ita dictus a uirgine Castalia, quæ Apollinem fugitans præcipitata, & in fontem uersa est: unde Musæ ipsæ Castalides appellantur.

CASTA, mola, sacrificij genus, quod Vestales uirgines faciebant.

CASTANEA, [Castagna,] κάστανα, a Castano Magnesiæ urbe dictã tã fructum, quam ipsam arborem significat: Vir. 2. Ecl. Castaneæ molles. Pli. li. 17. c. 20. Castanea pedamentis omnibus præfertur.

CASTANETVM, [Castagneto.] locus castaneis consitus, Col. l. 4. c. 33

CASTANINVM, oleum e castaneis factum.

CASTELLANVS, a, um, ut: Castellanus triumphus, de castello capto actus. Ci. de Clar. orat. Malim mihi L. Crassi unam pro Curio dictionem, quam castellanos triumphos duos.

CASTELLANI, [Castellani,] κωμῆται, qui castellum habitant. Liu. li. 34. Decem millia popularium cum castellanis agrestibus in armis habuit. Salust. in Iugurtha: Iter castellanorum angustum.

CASTELLATIM, quasi turmatim per castella. Liu. li. 7. Vt hostes, circa collem castellatim dissipatos, aggrederentur.

CASTELLVM, li, [Castello,] dimi. a castro, paruus uicus muris circundatus. φρούριον, ἐρύματα, ἐρύσιον, Ci. pro, Cec. Ebutius in castellũ uenit. Cæsar: oppidis castellisq; desertis. Dicebantur etiam castella, quædam in aquæductibus receptacula, ex quibus ad omnes usarum aut fractus aqua per uncias & digitos diuidebatur. Frontinus: Qui autem huiusmodi castellis præerant, castellarij dicti sunt.

CASTERIA, locus, ubi, cum nauigatio conquiescit, remi & gubernacula reponuntur. Plau. Reposui remum sola ego in casteria.

CASTIFICVS, a, um. Sen. in Hippo. Expelle facinus mente castifica.

CASTIGATIO, onis, [Riprensione,] κόλασις, reprehensio. Ci. 1. Offic. castigatio omnis contumelia uacare debet.

CASTIGATOR, [Riprensore,] qui reprehẽdit. Pla. in Trin. Ibo ad meũ castigatorem. Hora. in Arte. Censor, castigatorque minorum.

CASTIGO, as, [Riprendere,] p. p. proprie uerbis reprehendo: quasi castum, id est, honestum ago. παιδεύω, Vir. 5. Aen. Hic grauis Entellum dictis castigat Acestes. Quãdoq; castigare est uindicare, punire, [Punire,] Idem lib 6. Castigatq; dolos. Hinc castigatus dicitur correctus, emendatus, [Corretto, emendato,] Ci. Tus. nõ sedatus corporis, sed castigatus animi dolor.

CASTITAS, [Castitade, pudicitia,] σωφροσύνη, & pudicitia, paria putãtur, cum sit pudicitia ab iniuria turpium libidinum libera: castitas & ab his continens est, & remota, præterea, & religiosa mundicia, & puritas. Ci. 2. de leg. sentiant mulieres in natura fœminarum omnem castitatem pati.

CASTIMONIA, castitudo, [castità,] ἁγνότης, castitas. Liu. l. 39. Decẽ dierum castimonia opus esse. Accius, antiquam castitudinem. Dicebant etiam ueteres pro eodem Castus, huius Castus, per quartam declinationem. Varro, religiones & castus id possunt.

CASTOR [Castore,] κάστωρ, animal ex genere amphibio, quod Latine fiber Ponticus appellatur: ex cuius testiculis medicamentum cõficitur, quòd Castorium, καστόριον, medici appellant. Hic comprehẽsa hominis parte, non ante, quàm fracta concrepuerint ossa morsum resoluit. Habet caudam piscium, cetera species lutræ, pilus mollior pluma. Pli. li. 32. c. 3.

CASTOR, & Pollux, κάστωρ καὶ πολυδεύκης, fratres gemini fuerũt, Iouis ex Leda filij, qui & Tyndaridæ passim a poetis appellantur, quemadmodum Helena soror ipsorum, Tyndaris. Hi, ubi primũ adoleuerunt, mare piratis liberauerunt, & ob id dij maris habiti sunt, quos in tempestate nautæ solẽt implorare. Post hæc Colchos cum Argonautis profecti sunt: qua in expeditione Pollux Amycũ Bebryciorum regem, insidias sibi struẽtẽ, interfecit. Deinde domũ reuersi, Helenam sororẽ a Theseo raptã, receperũt, Aphidna urbe, Theseo absente, expugnata. Tandẽ cũ Castor diẽ suum obijsset, ferunt Pollucem (qui eodẽ cũ Helena ouo natus, immortalis erat) fratris desiderio a Ioue petijsse, ut immortalitatẽ suã cũ fratre posset partiri: qua re impetrata alternis eos & mortem oppetijsse & reuixisse. cui fabulæ occasionẽ dedit Geminorũ natura, quorum altero oriente, alter occidit, & econuerso. Hinc Aecastor aduerbium iurandi, quasi per ædem Castoris, quo solæ mulieres utebantur, quemadmodum uiri soli per Herculem iurabant. Aedepol uero erat iusiurandum tam uiris, quàm mulieribus commune.

CASTOREVS, a, um, ut Castoreus odor. Pli. li. 12. ca. 24. Castoreã oleum, auctore Pli. l. 32. c. 3. Vocantur testes Castoris. Castoreum item appellatur, pharmaci genus, ex Castoris auulsis testiculis (ut creditur) compositum. Idem li. 56. c. 51.

CASTRA, plurali nu. [Campo, alloggiamento, steccato,] στρατόπεδον, appellantur loca in quibus milites tentoria fixerunt, uel ipsa tẽtoria, in quibus milites diuersantur. Ci. ad Att. cum Cæsar ad oppidum castra haberet. Vide & de natib. Vir. dixit, Nos castra mouemus, quoniam in illis milites essent. Cæsar. 5. Bel. Gal. imperat, ut castra naualia adorientur. dicta a castri similitudine, quòd fossa, uallóq; quasi muro circundari solent.

CASTRAMETOR, p. p. [Accampare, attendare.] Liuius sæpe.

CASTRATA, siliginis genus est apud Pli. l. 18. c. 9.

CASTRATIO, uirilium amputatio: Col. l. 26. c. 26.

CASTRATVRA, ræ, idem. Pli. li. 18. c. 9.

CASTRENSIS, & hoc castrense, στρατικὸν, quod ad castra pertinet. Vt de Castrenses uigiliæ, quæ in castris disponuntur. Castrense peculium, est quod a parentibus uel cognatis in militia agenti donatũ est: uel quod ipse filius familias in militia acquisiuit, quod, nisi militaret, nõ acquisiturus fuisset. Et Castrensia bona dicuntur, quæ licet in militia filiofamilias nõ acquiruntur, ita tñ fiunt ipsius, ut si acquisita in militia fuissent, ut sunt ea, quæ ex officijs acquirũtur.

CASTRO, as, are, [Castrare,] uirilia amputare, ἐκτέμνειν, εὐνουχίζειν, Iuue. Nullus ephebum Deformẽ sæua castrauit in arce tyrãnus. Licet & de quacunque truncatione, siue priuatione quandoque dicatur. Pacuuius: Vt esset aliquis qui linguam eius castraret. Castrare aluearia, est alueos fauis spoliare, [Spogliare, priuare,] Castratam rempu. Ci. 2. de Or. Col. li. 9. c. 15.

CASTRVM, φρούριον, numero singulari locus est muris munitus, dictus a casa, quòd sit coniunctio quædam casarum. Ci. ad Cato. li. 15. Epi. oppidum sex castellis, castrisq; maximis sepsi.

CASTRVM NOVVM, Italiæ oppidum est, nõ procul ab ostijs Tiberis, apud Pomp. li. 2. & Pli. li. 3. c. 5.

CASTVLA, læ, palliolum, quo puellæ nudæ infra papillas præcingebãtur. Varro. Castulam mulier sumpserat pro succula.

CASTVLONENSES, populi Hispaniæ in conuentu Carthaginensi, apud Pli. li. 3. c. 3. Quorum oppidum Castulon in Bætica est regione, ad Anam fluuium. Vulgo Castona.

CASTVS, a, um, [Casto, immaculato,] ἁγνὸς, purus, continens, & a libidinis

dinis labe immunis Pla. i Pœn. Eo sumus gnatæ genere, ut deceat nos esse a culpa castas. Vi.2.Geo Casta pudicitiam seruat domus. Item pro pio & religioso, [*Pio, religioso.*] Vi.6.Ae. Quiq; sacerdotes casti, dum uita maneret.

CASVS, us, [*Caso, fortuna, ruina.*] πτῶσις, ruina, a cadendo. Curtius. Inopinato thedæ casu oppressus. Interdum idẽ, quod fortuna, uel inopinatus euentus. Ci. de Amic. Si in eiusmodi amicitias ignari casu aliquo inciderint. Modo calamitas, [*Miseria.*] Vi.2.Ae. Sed si tantus amor casus cognoscere nostros. Item Casus dicuntur uocabulorum formæ, quibus in aliam atque aliam cadunt effigiem.

CATACLYSMVS, [*Diluuio,*] κατακλυσμὸς, diluuium & inũdatio. Var. 3. de re rust. Thebæ ante cataclysmum Ogygi conditæ dicuntur.

CATADROMVS, [*Corso.*] Suet. in Ner. eques Romanus elephanto supersedens, per catadromum decurrit, id est per stadiũ, in quo equites decurrere solebant. Est etiam, teste Vitruuio, machinæ genus hoc nomine, qua architecti utuntur ad subleuanda uel demittenda onera quæ apud Iurisconsultos, catadromus, γεράνος, uocatur, qua si dicas Decursorium gruis, a figura fortassis, quod collũ haberet extensum more gruis: quales machinas etiã hodie uidemus i maritimis emporijs, ad exoneranda nauigia accommodatas, quas ẽt hodie Grues uocamus. Fuit & alius catadromi usus, cuius meminit Iulius Pollux lib 4. ca. 19. cum ex sublimi theatri parte per machinam quis delapsus aliquem rapit, & secum sursum asportat, ut cũ Aurora Memnonem rapiebat, aut Iupiter Ganymedem, ut Diana Eudymionem. De hoc machinæ genere uidentur intelligenda esse uerba Pauli Iurisconsulti lege pen. de Actione empti.

CATALECTICVM, metrum, dicitur, cui una tantum deest syllaba, ut apud. Horat. Mea renidet in domo lacunar. est enim senarium Iãbicum perfectum, una syllaba minus. Acatalecticũ, quod legitimo fine clauditur, cuiq; ad perfectionem nihil deest. ut, Nec fonte labra prolui caballino est enim Iambicum senarium perfectum.

CATALOGVS, gi [*Catalogo, tauola,*] κατάλογος, sermo uel scriptura, quæ numerum, uel ordinem recenset, Plau. in Mil.

CATAMIDIARE, [*Beffare, sprezzare,*] Spartianus de constitutionib. Adriani loquens: Decoctores bonorum suorũ, catamidiari in amphitheatro iussit. id est, deridendos omnibus per theatrum præberi: a Græco καταμυδιᾶν, deridere.

CATAMITVS, πόρνος, puer, quo quis ad præposteram Venerem abutitur, quasi κατὰ μιτὸν, id est, pro pretio. Ci.2. Phil. te catamitum nec inopinato cum ostendisses, præter spem mulier aspiceret. Auson. Aut Iouis elisij tu catamitus eris. Et Ci.2. Philip.

CATAPHRACTA, καταφράκτη, lorica, siue thorax militaris. Vnde Vegetius scribit exercitum Romanũ pedestrẽ cataphractis & galeis fuisse munitũ. Et Liu li. 37 Pedites loricatos, cataphractos uocat.

CATAPHRACTARII, qui Cataphractis muniti sunt. Lampridius de Alexandro, Cataphractarios decem millia in bello interemimus.

CATAPHRACTVS. [*Armato d'ogni parte,*] κατάφρακτος, undiq; munitus, a καταφράττω, munio. Vnde Cataphractæ naues, quas nos constratas, aut tectas dicimus. Sec. in 11. Ae. Cataphracti equites, qui & ferro muniti sunt, & equos similiter munitos habent. Sal. seque bantur equites cataphracti.

CATAPVLTA, καταπέλτης, machina bellica, qua tela, aut saxa excuti solent Pla. in Curc. Ita te neruo torquebo, ut catapultæ solẽt. Cæsar. 2. Bel ci. Cẽtones iniecerunt, ne saxa ex catapultis lateritium discuterent. Catapultarium pilum, iaculum, quod catapulta emittitur. Plau. Curc. Ea te hodie faciam pilum catapultarium.

CATARACTA, siue Cataractes, siue etiã geminato r, Catarrhacta, uel Catarrhactes, [*Gorgo, cataratta.*] locus est abruptus, & præceps i flumine, unde aqua ruit potius, quam fluit. Pli. li. 5. cap. 9. de Nilo flumine: Vectus aquis properantibus ad locum Aethiopum, qui Catadupi uocantur, nouissimo cataracte inter occursantes scopulos, non fluere immenso fragore creditur, sed ruere. Dictæ autẽ sunt Cataractæ a καταράττω, siue καταῤῥάσσω, cum impetu decido dicũtur item Cataractæ, portæ quædã ex funib. aut catenis pẽdentes, quæ attolli, & demitti possunt, cuiusmodi i urbiũ portis uidemus ad hostium irruptionẽ ꝓpulsandã accõmodatas: itẽ in fluminib. quibusdã emittendæ uel retinendæ aquæ idoneas. Liuius: Pẽdulas & recidentes portas cataractas. Idẽ: Porta cataracta deiecta clausa erat. Est item Catarrhactes, Pãphiliæ fluuius post Olbiam ita dictus, ꝙ magno cum impetu defluat. Stra. li. 12. & Mela. li. 1. Sunt ꝓterea Cataractæ, aues quædam fulicis similes, sed dentatæ, oculosque habentes, coloris ignei cetero corpore candido, q̃ nusquã terrarum apparẽt, nisi in insula Apuliæ adiacenti. Vide Pl. l. 10. c. 44.

CATARRHVS, [*Catarro, scesa, discesa.*] κατάῤῥους, Latine fluxio, siue destillatio. Differt a Coryza, & Branchio. κόρυζα, enim dicitur, cum pituita nares tantũ obsidet, Grauedo Latine dicta: Catarrhus uero, cum fauces, palatumq; : ac βράγχος, cum & guttur, & arteria corrumpitur, ob id & Arteticum quandoq; id uitium appellant. Omnia hæc tamẽ Hippocrates Coryzas uocat, nostri Destillationes, quia græce καταῤῥοαὶ, nominantur in commune. Dictus Catarrhus a καταῤῥέω, defluo.

●CATARI, Pannoniæ populi sunt Pli.

●CATASCOPIVM, nauigij exploratorij genus. Cic. ad Att.

CATASTA. τὰ βάθρα Luciano, locus erat, ubi uenales serui exponebãtur, a καθιστάω, expono. Tib. li. 2 Eleg. 3 regnum ipse tenet, quem sæpe coegit Barbara gypsatos ferre catasta pedes. Est & Catasta, machina lignea, longæ & magnæ compedis forma, qua serui uincti tenebantur. Pli. li. 35. c. 18.

CATAX, [*Zoppo,*] a ueteribus dictus, teste Festo, qui hodie claudus.

CATELLVS, & Catella, [*Cagnolino, cagnoletto,*] σκυλάκιον, dimin. a Catulus, paruus canis uel canicula. Plaut. in Stic. Tantillum loci, ubi catellus cubet. Ci. de Diui. Erat mortuus catellus eo nomine.

CATENA, [*Catena,*] σειρὰ, uinculum est ferreum, quo uel seruos, uel captiuos, uel animalia irretimus, ne effugiant: ita dicta, quod se capiendo teneat, quia in ea anulus anulum capit. Ci. 7 Ver. Ille hominib. innocentib. iniici catenas imperat. Trãsumitur & ad incorporea [*Legame.*] Seneca ad Luci. Vna est catena, quæ nos alligatos tenet, amor uitæ. Ci pro Sest. Hanc tetram, immanemq; belluã, constrictam legum sacrarum catenis.

CATENARIVS, a, um. Sen. li. 3. de ira: Irasceris catenario cani. Canis catenarius, qui ad fores domus alligatur caussa custodiæ.

CATENATVS, a, um, [*Catenato,*] πεδήτης, Catenati labores, per trãslationem, id est, sese uicissim sequentes. Mart. li. 1. Catenatio pro coniunctione & arctatione stricta trabium, uel aliarum rerum inter se, [*Coniuntione,*] Vitr. li. 2 c. 9.

CATENVLA, [*Catenella.*] a catena. Catella, uel Catellum, aliud diminutiuum, Liu. lib. 39 Quinctius suos equites catellis & fibulis donauit. Plaut. Cur. cum catello ut accubes ferreo. Hora. 1. Epist. Nota refert meretricis acumina, sæpe catellam.

CATERVA, εἴλη, proprie Gallorum legio, ut phalanx Macedonum, auctore Vege. lib. 2 ca 2. in caterua erant sena militum millia. Horat. 1. Epist. equitum turmæ, peditumq; cateruæ Plerunque tamen pro quauis multitudine sumitur, [*Moltitudine,*] Ci. 1. Tuscu. Cateruæ contradicentium. Vir 2. Ae. magna comitante caterua.

CATERVARII, [*Vniti in frotta,*] cateruatim conglobati. Sue. in Aug.

CATERVATIM, [*In frotta,*] ἰλαδὸν, per uarias cateruas. Li li. 23 . cum alij cateruatim currerent Co. l. 3 c. 19. uites separatæ, & distinctæ, an confusæ & mistæ cateruatim.

CATHEDRA, dræ [*Sedia,*] καθέδρα, sella sublimior recitatorum, aut declamatorum. Iuue. Cuius apud molles minima ẽ iactura cathedras. Hora. 1. Serm Saty. 10. Discipulorum inter iubeo plorare cathedras. Cathedrarios philosophos uocat Seneca, quibus satis est de uirtute in cathedris garrire.

CATHEDRALICIVS, a, um, Cathedralitius seruus, qui in cathedra herum defert. Mar. cum cathedralicios portet ibi rheda ministros.

CATHOLICVS, [*Catolico, uniuersale,*] uniuersalis, quasi circa õia uersetur. unde etiam catholicon medicamẽtum, quod omnibus humoribus simul uacuandis utile est. Item præcepta uniuersalia, uel perpetua, catholica uocant, ut Quinct. lib. 2 c 13.

●CATI, fons dicebat, ex quo aqua Petronia in Tiberim fluebat. Fe.

CATILLO, as, re, [*Leccare i piatti,*] λειχάζω, catinos lingere. Pl i Cas.

CATILLATIO, λίχνοι, graue opprobrium obijciebatur hominibus generosis, si qui ꝓuincias amicas populi Ro. expoliassẽt, quòd eorum bona ligurisse uiderentur. Festus.

CATILLONES, [*Lecca i piatti,*] λίχνοι, qui catillos lingũt, gulosi. Catillones etiã dicebãtur lupi Tiberini, iter duos põtes capti, quòd stercora circa ripas catillarent, id est deuorarent. Macr. l. 3. Sat.

CATILLVS, *Matigno forano,*] pars superior molæ, sicut Meta pars inferior. Pau. in l. cũ de lanionis. §. Idẽ cõsultus ff de fundo istructus.

●CATILLVS, proprium uiri, qui Amphiarai filius fuit.

CATINVS, [*Catino, conca,*] τρύβλιον, quod & Catinũ dicitur, pen. p. uas immensũ escariũ, quo pultẽ aut iurulẽti quid põebãt: a capiẽdo appellatũ. Pers. Satyr. 3. Positũ est algẽte catino Durũ olus. Catinus itẽ dicebatur uas, i quo metalla purgabãtur. Pl. l. 33. Cap. 44. Quæ ẽ catino iactatur spurcitia, in omni metallo uocatur scoria. A catinus fit catillus: a Catinum catillum, uel catinulum. Col. l. 12. c. 57. Hanc misturam cum in catillo composuerit. Vide Bayf. de Vasc.

CATIZI, [*Pigmei,*] teste Pl l. 4. c. 11. Pygmæi dicti sunt, qui circa Geraniam Thraciæ urbẽ incoluerunt, a gruibus, ut creditur, fugati.

CATONVM, familia ex Tusculano municipio ortum trahit: ex qua primus Romam sese contulit M. Porcius Cato, & postea cẽsorius appellatus, persuasione atque amicitia Valerij Flacci adductus. Hic tribunus militum in Cilicia fuit: prætor Sardiniam subegit, vbi ab Ennio fuit Græcis litteris institutus, cum iã natu grandior esset. consul deinde cum eodem Flacco creatus, citeriorem Hispaniam sortitus est, ubi rebus feliciter gestis, urbium omniũ muros, quæ intra Bœtim erant, uno die solo æquari iussit. Polybius. Hunc Plinius summis laudibus extollit, absolutum eum imperatorem, senatorem, & oratorem appellans. Scripsit librum de re rust. item alium de Originibus urbium Latij, & orationes quasdam. Huius duo fuerunt filij, quorum alter sub Paulo Aemilio magna cum laude in Macedonia militauit: alter, qui ex nomine matris Saloninus

fuit cognominatus, patre adhuc superstite, iam prætor designatus, extinctus est, egregijs de iure ciuili uoluminibus relictis. Gel. li. c. 14 Fuere & alij Catones: quorum ille celeberrimus, qui seipse Vticæ interfecit, de quo uide Plut.

CATVLASTRA, porta Romæ dicta est, quia non longe ab ea ad placandum Caniculæ sidus, frugibus inimicum, rufæ canes immolabantur, ut fruges flauescentes ad maturitatem perducerentur. Festus.

CATVLINVS, a, um, [Di cagnolino, [σκυλάκινος], ex catulo: unde Plautus Catulinam carnem esitauisse Romanos ostendit. Pli. li. 29. c. 4. In cenis deum etiamnum ponitur catulina.

CATVLIRE, σκυζᾶν, est coitum maris appetere: & proprie de canibus, quamuis & ad alia transferatur. Varro, cum dicitur canilire, id est, naturæ instinctu in uenerem rapi. Plautus: meam uxorem ut di catulientem.

CATVLITIO, σκυζοθμός, proprie de canibus, cum statis anni temporibus ad Venerem incitantur. Pl. li. 15. cap. 25. ad terram transtulit. Catulitionem (inquit) uocant, gestiente natura fœmina accipere.

CATVLLVS, poeta Veronensis, natus Syllæ, Marijq; temporibus, in poematis cum lasciuus, tum mordax, quippe qui Cæsari maximo tunc uiro, minime pepercit, iambis eum criminatus: reconciliatus nihilominus, ac eodem die ab eo cenæ adhibitus est. Tranquillus. Scripsit de passere suæ Lesbiæ: & alia multa. mortuus est Romæ. Oui. li. 2. de Tri. Sic sua lasciuo cantata est sæpe Catullo Fœmina.

CATVLVS, p. c. [Cagnolo, picciol cane.] σκύμνος, minor canis: ab antiquo nomine catus, quod sagacem significat. Varro: Catulus a sagaci sensu & acuto. Ci. 2. de na. de. Omnia in perfectis & maturis me liora, ut in equo, quã in equulo: in cane, quàm i catulo. Ponitur large pro fœtu omnium animalium, præterquàm auium, fiue immanium fiue mitium: unde de colubro, [Parto.] Vir. Catulos tectis aut oua relinquens. Et de leonibus Pli. Abijcit unum ex catulis. Idē: Si mixe gestiant catulos. Idem murium quoque catuli ostentū faciūt. Idem delphinum catulos nominat. Lacertarum quoq; & ceterorũ serpentiũ soboles catuli dicũtur. Hinc Catellus. Interdum p quo dã uinculi genere, quod & canis dr. Pla. catulo or accubes ferreo.

CATVLORVM, familia, Romæ nobilissima fuit: ex qua Q. Lutatius Catulus, qui Pœnos apud Aegades isulas nauali prœlio superauit. Fuit & alter Catulus C. Marij in quarto consulatu collega, & in Cimbris profligandis adiutor, a quo postea rerum potito mori iussus, baullis uiuis carbonibus se præfocauit.

CATVRIGES, Italiæ populi, trans Padum, Pli.

CATVS, a, um, [Accorto, sagace.] ueteribus idem erat, quod callidus: unde & Catuli dicti, teste Varro. Hora. in Sermo. Post hæc ille catus.

CAVAEDIVM, dij, [Corte, chiostro,] ut Pli. iunior in Ep. dictione mutilata: siue Cauum ædium, ut Varro duab. integris dictionibus, locus est, sub dio uacuus, cinctus undiq; porticibus, ad cõmunem omniũ usum. Huius tria sunt genera Tuscanicum, Corinthium, Tetrastylon, displuuiatum, & testudinatum. Pli. Epis. 41. A tergo cauędium, porticum, aream, &c.

∗CAVARES, Narbonensis Galliæ populi.

CAVCASVS, καύκασος, p. c. mons Indiæ editissimus ad septentrionem uersus Scythas, Indiã a Scytha dirimēs, asper & inhospitalis. Vir. 4. Aen. Sed duris genuit te cautibus horrens Caucasus. Hic ferē tãtæ altitudinis esse, ut ab eo alia maiora uideantur, & eoru ortus occasusq; diligenter perspiciãtur, quo fit, ut Scythæ, eius montis accolæ, rei astronomicæ peritissimi sint habiti. A Caucaso fit Caucasus, a, um, Vir. 6. Eclo. Caucasiasque refert uolucres.

∗CAVCHAE, campi sunt, quos Tigris flumen secat.

CAVCON, καύκων, herba, quæ etiam Ephedra, & Anubasis appellatur. Pli. li. 26. c. 7. Vulgus Prelam appellat: qua mulieculæ utuntur ad purganda uasa culinaria.

CAVDA, [Coda.] οὐρά, quam ueteres etiam Codam dicebant. Ci. 3. de Ora. Oculos natura nobis, ut equo & leoni setas, caudam, aures, ad motus animorum declarandos dedit. Vir. 3. Geor. Extremæq; agminacaudæ Soluuntur. Vnde Caudati, & Codati, dicũtur, qui caudas habent. Interdum ponitur Cauda pro uirili membro. [Membro uirile.] Hora. in Ser. caudamq; salacem Demeteret ferro.

CAVDICAS, cistellæ appellatæ sunt ex iunco, ad similitudinē caudæ equinæ facta. Festus.

CAVDEX, uel Codex, [Corteccia, scorza.] κορμός, dicitur i fruticib. & arboribus id, quod a radice supra terram simplex assurgit: siue in qũ fruticis uel arboris a radice defertur alimentum: differtq; in hoc a caule, ut caulis ad herbas, caudex uero ad frutices, & arbores pertineat. Vir. 5. Ge. Quin & caudicib. sectis (mirabile dictu) Truditur e sicco radix oleagina ligno. Est præterea Caudex pluriũ tabularũ contextus, unde tabulæ Codices dicuntur, quasi caudices: & naues quibus commeatus subuehuntur, Caudicariæ appellantur. Sic etiã Appius Claudius Caudex cognominatus est, quoniã primus Romanis persuasit nauem conscendere. Seneca de Bre. uitæ: Claudius is Caudex fuit ob hoc ipsum appellatus, quia plurium tabularũ contextus, caudex apud antiquos uocatur. Ponitur & pro duro sedili, seu pro sede meretricia, quæ plerunque ex truncis fieri solent. Iuu. Horrida quale facit residens in codice pellex. Hominem præterea stultũ, [Stolto, pazzo,] metaphorice, Caudicem appellamus. Ter. in Heaut. Quæ sunt dicta in stultum, caudex, stipes, asinus, plumbeus. Apud ueteres Caudex & codex pro eodem legitur, sicut Plaustrũ & Polustrum. Et certe utriusque eadem debet esse significatio, quã uis hodie Codicem frequentius pro libro, [Libro.] Caudicem pro trunco accipiamus.

CAVDEVS, a, um, ex caudice. Plau. in Rud.

CAVDICALIS, [Cosa atta a fendere legna,] ad caudices scindẽdos idoneus. Plau. in Pseu. Te cum securi caudicali præficio prouinciæ.

CAVDICARIVS, a, um: ut, Caudicariæ naues, quæ commeatus per Tyberim subuehunt, ex lignis crassioribus cauatis fieręe. Fit que a caudice, dum pro trunco, seu tabula ponitur: quæ & Codicariæ dicuntur.

CAVDIS, uel Caudiũ, oppidum Samnitium: unde Caudinæ furcę, & Caudinę fauces, nobilitate insigni ignominia, quam Romani exercitus, sub Sp. Posthumio a Sannitib. acceperunt. Luc. l. 2. Vltra caudinas sperauit uulnera furcas. Caudinæ fauces, apud Sil. li. 8.

CAVEA, [Caua sotterra, gabbia.] ἄντρον, a cauo sit significatq; specum, uel antrum subterraneum: sed quoniam in huiusmodi locis esse cõsueuerunt ferarum cubilia, caueas, pro ipsis ferarum receptaculis usurpamus. Suetonius: Bestiarũ more quadrupedes cauea coercuit. Et ab harum similitudine pro septis ex ligno, siue ex ebore, aliaue materia factis, in quib. auiculas tenemus. Plau. in Curc. Quia enim esuea si forent conclusi, itidem ut pulli gallinacei. Item Cauea est area in medio theatri, in qua equitum subsellia constituta esse cõsueuerunt, quòd uelis tecta caueæ similitudinem haberent. Plau. in Amp. Vt conquisitores singuli in subsellia eant per totam caueã spectatoribus. Quãdoque ponitur pro populi consensu. Vir. 5. Ae. Hic totum caueæ consessum ingentis.

CAVEO, es, ui, cautũ, [Schiffare, prouedere cautamente.] φυλάττομαι, cautionem adhibeo, prouideo, prospicio, ne aliquid præter spē accidat. interdum absolute ponitur. Pla. Caue nemo id intelligat. Inter dum cũ datiuo Ci. Fa. li. 7. Tu qui ceteris cauere didicisti, in Britãnia ab essedarijs ne decipiaris, caueto. quo in loco Cauere uerbum est proprium Iurisconsultis & patronis. Illi enim dicebãtur Cauere suis clientibus, cũ prospiciebant, ne quid illis damni inferretur. Ci. in Proœ. Topic. ad Treb. cum tu mihi, meisq; multa sæpe cauisses. Ter. in Eun. Istuc est sapere, ut hosce instruxit, ipse sibi cauit loco. Cum datiuo & accusatiuo: Cato de re rust. c. 5. Scabiē pecori & iumētis caueto. id est, uideto ne scabie inficiantur. Cũ datiuo & ablatiuo mediãte Ab. Pla. in Pseu. Cauendũ est mihi abs te irato. Cũ accusatiuo. Ci. Att. Bibulus Põpeium fecerat certiorē, ut caueret insidias. Sũt aliæ quoq; in hoc genere loquēdi formæ: ut Caue faciat. p Caue ne facias. Caue faxis, pro Caue ne feceris. Caue respõderis, pro Caue ne respõdeat. Quæ oĩa sine Vt, aut Ne, Latine dicuntur, aut et cũ illis. Ter. in And. Tũ id cauit, ne unquã infamiæ ea res sibi esset. Cum Vt, Plau. i Bacc. Quid illi cauẽãut &c. Quin & in iure usus est uerbi, cum. s (ut tradit Alciatus) significat securũ facere. Is aũt securus est, cui uel pignore, uel fideiussiõe cõsultum est. Ad hanc significationem huiusmodi locutionum genera referuntur: ut, Cauere capite, pro Capitis periculo se obligare, & aliũ sibi eodē uinculo obstringere. Cauere testamento. Ci. de Fi. li. 2. Id que ce testamento cauebitis. Idem in Bruto: tibi ego, Brute, non solum, nisi prius a te cauero, amplius eo nomine neminem, cuius petitio sit, petiturum: id est, nisi a te spondēte satis accepero. Sic. Cauere obsidibus de pecunia, est dare obsides, quod pecunia dissoluatur. Cauere sibi obsidib. ab aliquo, pro accepcis obsidibus se securum facere. Et, cauere alicui obsidibus, pro, obsides dare. Inueniturque & Cauo is, in eadē significatione. Hora. in Serm. Vade, uale, caue, ne titubes, mãdataq; frangas. Vbi, ue, syllabæ breuitas satis arguit tertiæ coniugationis imperatiuum esse, non secundæ, qui necessario produceretur. Hinc componitur Præcaueo, quod est diligenter caueo. Ter. Hoc tempus præcauere mihi me monet.

CAVERNA, næ, [Spelonca, cauerna.] specus, uel antrum subterraneum. Vir. 2. Aen. gemitumq; dedere cauernæ.

CAVERNOSVS, a, um, ὑπαντρώδης, pro loco cauernis pleno.

CAVERNVLA, læ, diminutiuum. Pli. li. 17. ca. 11.

CAVIARES, hostiæ, quæ & Cauæ erant partes hostiæ caudatenus, quę in sacrificio pro collegio Pontificũ quotannis ponebant. Festus.

CAVILLA, læ, & cauillus, li, σκῶμμα, irrisio iocosa. Plaut. to Tusc.

CAVILLATIO, subdola (ut Caius iuriscõsultus definit) ratio est, quã conscij nobis mendacij, uincendi tamen caussa proferimus. Vnde Boetius super Topic. scribit, cauillationem partem quandam Logices esse. Sic Seneca & Cic. Cauillationes dicerunt, quæ Græce σοφίσματα, nuncupantur. Vlpian. l. natur. ff. de uerb. & rer. signif. Cauillationis natura, quam Græci σωρείτην, appellauerunt, hæc est, ut ab euidenter ueris, per breuissimas mutationes disputatio perducatur. Est item Cauillatio arguta irrisio. Ci. 2. de Ora. facetiarum genera duo, alterum æqualiter in omni sermone fusum, alterum peracutum & breue, superior Cauillatio, altera dicacitas nominata

minata est. Sueto. in Vespa. dicacitatem in deformibus lucris affectabat, ut inuidiam aliqua cauillatione dilueret.

CAVILLATOR, φιλοκέρτομος, Cice. ad At. li. 5. Consul cauillator &c. Plaut. Cauillator facetus.

CAVILLOR, aris, [Scherzare, beffare.] σκώπτω, κερτομῶ, deponens, à Caluo, is, teste Nonio, significat iocari, siue etiã irridere. Ci. 2. de Ora. In Gorgia Socrates cauillatur. Est & Cauillari in disceptationibus fallacia & dolo uti.

CAVLA, læ, [Stalla.] ἔπαυλις, Latine stabulum, in quo oues recōduntur. Festus a Cauo Caulam deriuat. quòd antiqui ante usum tectorum, oues in antra docebant. Sed uerius ἀπὸ τῶν καυλῶν. nã etiam nunc fiunt ex uiminibus septa. Virg 9. Aen. lupus insidiatus ouili, Cum fremit ad caulas. A ueteribus Caula pro quocunque receptaculo accipiebatur. Luc. li. 6. Dispergunt animas per caulas corporis omnes. Ci. pro Sex. caulas, & pastorũ stabula præclara cepisset.

CAVLIAS, liæ, καυλίας, succus ex caule laserpitij. Pli. 19. cap. 3.

CAVLICVLVS, καυλίον, diminutiuum a Caulis. Pli.

CAVLINVM, uinum, iuxta Capuam proueniens, ab agro ita nominatum. Pl. l. 14. c. 6.

CAVLIS, huius Caulis, m. g. [li gambe de l'herbe.] καυλός, in herbis dicitur ipsum robur siue stipes: id est ea herbæ pars, unde se producunt folia aut ramusculi. Ci de Nat. Deo. Vites a caulibus, brassicisq; refugere dicuntur. Pl. li. 18, ca. 7. Fabæ caulem emittunt multis distinctum internodijs. Similiter in arboribus & in uite Caulis dicitur, ad quem alimentum defertur, quiq; supra terram exurgit. Radix autem plantæ est, unde alimentũ attrahitur a terra. Ramus quòd a candice exit. surculus, qui è ramis oritur. Varro. Ex sarmēto caules qui nati sunt, de his plurimum ualent. Vir. lib. 15. Puberibus caulem folijs. Ponitur & pro quibuscunq; oleribus. Iuu. Saty. 2. Caules miseris, atq; ignis emendus. Caulis item in uulicrum pēnis dicitur calamus extra cutem eminens, e quo plumea illa lanugo erumpit. Pl. l. 11. c. 39 Pennarum, caules omnium auium præcisi non crescunt, uulsi autem renascuntur. In animalium quoque caudis Caulis dicitur illud, unde pili nascuntur. Idem lib. 11. Boũ caudis longissimus caulis, atque in ima parte hirtus. Quandoque (sicut docet Seruius) sumitur pro uirili membro, quãdoq; pro ferro, & pro quolibet hastili. A Caulis fiunt Vnicaulis, & Multicaulis. Idem lib. 12. quædam in his multicaulia sunt, ut carduus.

CAVLODES, καυλώδης, brassicæ species. Pli. li. 20. ca. 9.

CAVLON, onis, καυλὼν, oppidum est in prima Italiæ fronte apud Locros. Pl. l. 3. c. 10. Vir. 3. Aen. Caulonisq; arces & naufragium Scylaceum Quanquam ibi poeta non tam de oppido, quam de promontorio loqui uidetur. Hanc urbem Strab. li. 6. Pomponius lib. 2. & Steph de urbibus Cauloniam appellant.

CAVNEAE, καυνέαι, siue Cauneæ fici genus minutum, quod è cauno maritima Cariæ urbe aduehebatur. Ci. de diui. quidam in portu caricas Cauno aduectas uendens, Cauneas clamitabat.

CAVO, as, [Cauare, notare.] κοιλόω, κοιλαίνω, euacuo, cauum facio: Liu. 1. Bell. Puni. naues cauabant ex singulis arboribus. Ouid. 1. de arte: Saxa cauantur aqua. Vir. 3. Geo. Cauatq; Tellurem, & solido grauiter sonat ungula cornu. Cauator, oris, ut, Cauator arborum picus Martius. Pli. li. 10. ca. 18.

CAVPO, nis, ge. m. [Hoste, hostiere.] κάπηλος, οἰνοπώλης, esculentorũ poculentorumq; uenditor. Vlp. in l. j. §. caupones autem. ff nau. caup. stab. Caupones autẽ & stabularios æque nos accipiemus, qui cauponam uel stabulum exercent, institoresve eorum. Mart lib. 1. Non potes, ut cuperes, uendere caupo merum. Ci. 1. de diui. alterũ ad cauponem diuertisse, ad hospitem alterum.

CAVPONVLA, dim. Ci. 2. Phil. delituit in quadam cauponula.

CAVPONA, p. p. [Hosteria, tauerna.] καπηλὶς, uocatur tam mulier, quę uinum & esculenta uendit, quàm ipsa taberna uinaria. Cic. in Pil. Nonne tibi noa erat pro die? caupona pro oppido?

CAVPONIVS, a, um, [Cosa che appartenga à l'hoste,] καπηλικὸς, quod ad cauponem pertinet, ut ars cauponia. Iustin. L. 1. Iussitq; cauponias, & ludicras artes, & lenocinia exercere. Martianus fund. instr. & instru. lega. l. pictoris. & instrumento cauponio institorum.

CAVPONOR, cauponaris, p. p. [Vendere à l'hosteria,] καπηλεύω, Cauponariã exerceo, uel re aliqua lucri caussa ad quæstũ abutor. Ennius apud Ci. de offi. lib. 1. Nec cauponantes bellum, sed belligerantes.

•CAVRIVM, Lusitaniæ oppidum, uulgo, Cotra.

•CAVROS, insula erat, quæ postea Andros, tũ Antãdros dicta ẽ. Pli.

CAVRVS, ἀργέστης, uentus ab occasu solstitiali flans, qui & Corus dicitur. Vir. 3. Ge. Spirantes frigora Cauri.

CAVSIA, καυσία, regium capitis tegmen apud Macedones. Valerius Max. l. 5. Quemadmodum Antigonus caput Pyrrhi texit causia. Alibi etiam tenuiores causia usos legimus. Pla. Persa.

CAVSSA, [Causa, cagione.] αἰτία, proprie dicitur id, ex quo uel propter quod, uel per quod, uel à quo aliquid fit. Cic. de Fato: Caussa est, quæ id efficit, cuius est caussa: ut uulnus, mortis: cruditas, morbi: ignis, ardoris. Et paulo post. Nulla igitur earum est caussa, nulla earum rerum suaui efficit id, cuius dicitur caussa. Differt autem Caussa à Ratione: quod caussa est impulsus ipse ad aliquid agendũ. ratio uero ordo gerendorum ex caussa uenientium. Est & illud frequens bonis auctoribus, Quid caussæ est? id est negare nequisquam potest, uel caussam aliquam afferre? &, Caussam haud dicam: id est per me licet, non recusabo. Quatuor autem caussarum genera scripsit Arist. Materialem, ex qua aliquid fit: Formalem, per quam aliquid tale fit, Efficiētem, a qua aliquid fit: Finalem cuius gratia aliquid fit. Hinc rerum omnium opificem Deum, caussam caussatum esse affirmat. Per translationem tamẽ caussa dicitur omnis actio, quam in senatu uel in foro habemus. Vnde tria esse caussarũ genera scribit Cic Demonstratiuum, Deliberatiuũ, & Iudiciale. Ex his tamen magis proprie caussa dicitur, quæ iudicialis est: unde & caussam pro lite ac controuersia ponimus, [Lite,] ut, Cicero diligẽter egit caussam Milonis. Ci. 2. de Orat. atq; in ciuium caussis, disceptationibusq; diuersantur. Hinc Causidici, [Oratori,] dicuntur patroni, qui in caussis iudicijsq; uersantur. Interdum Caussa dicitur occasio, [Occasione,] Ter. in Eun. Iam diu aliquam caussam quærebat, quamobrem aliquid insigne faceret. Interdum dicitur excusatio, [Scusa,] ut Honesta est caussa mei discessus. Interdũ ratio. Ouid. 1. Fasto. Tēpora cum caussis Latium digesta per annum. Interdum origo, [Origine,] unde & quidam caussam à casu dictã existimant, quod initia & origines rerum, quæ caussæ sunt, casu eueniãt. Nonnulli à chaos detracta aspiratione, quòd cōfusa illa materia prima omnium caussa fuerit. Alij a Græco καῦσις, quod ardorem, seu incendiũ significat, quòd caussa sit, quæ nos accendit ad aliquid agēdum. Alij a cauendo, quod ea sit, quæ cauet, ut aliquid agatur, aut non agatur. Caussa item pro partibus accipitur. Luca. li. 1. Victrix caussa deis placuit, sed uicta Catoni. Dim. a caussa est Caussula. Ci. in Ora. Sed quia priuatas ille plerasq;, & eas ipsas alij, & paruarum rerum causulas scripsit, uidetur esse ieiunior.

CAVSSARII MILITES, dicuntur a Liu. lib. 7. qui propter honestã caussam, puta ualetudinem a militia soluũtur, quasi ualetudinarij, siue sontici, aut qui omnino caussam & missionē habebant ex morbo, sene ătueve. Sic Caussaria missio dicitur, per quam milites soluuntur a sacramēto militari. Vlp. Caussaria, inquit, missio est, quæ propter ualetudinē a laborib. militiæ soluit. Caussarie, aduer. Martian. in l. milites agrũ. §. is ẽt. ff. de re mil. Ideo & ad eũ, qui caussarie missus est, potest dici pertinere, cũ huic quoq; premiũ prestet.

CAVSSATIO, [Escusatione, scusa.] πρόφασις, prætextus, excusatio, uel color: quandoq; ponitur pro uitio interiore, & ægritudine, [Infermità,] Pallad. l. 1. Si a saluo capite in pulmonibus ac thorace, aut nulla est, aut rara caussatio.

CAVSSATIVVS, a, um, [Quello che da cagione di far qualche cosa,] αἴτιος, quod est caussa ut aliquid fiat, ut, Nimia repletio est caussatiua infirmitatis, quamuis etiam aliquando Caussatiuum uocetur, quod antecedentem caussam significat: sicut & Caussale; ut Coniunctiones causales, seu Caussatiuæ.

CAVSSIDICVS, p. e. [Auocato,] δικηγολόγος, dicitur patronus, qui in caussis iudicijsq; uersatur. Ci. 5. de Ora Non enim caussidicũ nescio quem, neque proclamatorem, aut tabulam conquirimus.

CAVSSIFICOR, excusationem affero, αἰτιολογοῦμαι. Pla. in Aul. Nō caussificor, quin ego illam habeam potissimum.

CAVSSOR, aris, deponens, [Scusarsi.] προφασίζομαι, rei gestæ caussã affero, excusationem adduco. Sueto. in Ner. Causatus nondũ esse fatalem horam. Gell. Negotium sibi esse causatur. Vir. Ecl. 9. Caussando nostros in longum ducis amores.

CAVSTICVM, quod urit. Pl. l. 2. ca. 9.

CAVSTON, καυστὸν, Vstile. Pli. Quartum caustum ad ellychnia.

CAVTE, [Cautamente,] πεφυλαγμένως, prudenter. Pla. in Curc. Caute incedas. Ci. pro Clu. a me omnia caute, pedetentimq; dicentur.

CAVTELA, læ, [Cautella,] pro cautiōe. Paul in l. si defunctus. §. qui ad communi. ff. de procur. Qui ad communi diuidundo iudicium datus est, ad agendum idem, & defendendum uidebitur datus, duplici cautela interponenda.

CAVTERIVM, tij, καυτήριον, instrumentum, quo notæ imprimuntur, & morbi alioqui insanabiles inuri solent Pl. l. 31. c. 22. Præterea Cauterium in pictorum instrumentis continetur. Martianus Titulo de fundo instructo.

CAVTES, huius cautis, [Sassi asperi, & grandi,] πέτρα, f. g. saxum asperum & abruptum. Vir. 6. Aen. Quam si dura silex, aut stet Marpesia cautes. Cæs. 3. Bel. Gall. nihil saxa & cautes timerent.

CAVTIM, idem. Ter. in Heau. Cautim & paulatim dabis.

CAVTIO, onis, [Cautione, sigurtà,] prouidentia quædam, qua auertimus & uitamus, ne quid mali nobis accidat. Ci. 4. Tus. ut bona natura appetimus, sic a malis natura declinamus, quæ declinatio cũ ratione fiet, cautio appellatur. Cautio est, locutio frequēs est apud Comicos, pro cautione est opus, siue cauendum est. Ter. in Andr. Puerum autem ne resciscat mihi esse ab illa, cautio est. Cautiones etiam a Iurisconsultis uocantur fideiussiones, aut aliæ etiã stipulationes quibus nobis cauemus, id est, securos nos reddimus. Vlp. l. ita autem. §. Iulianus. ff. de administratione tutelæ.

CAUTIONALIS, e, adiect. ut, Cautionales stipulationes Prætoriæ, apud Vlp. de Præt. stip. l. 36. Digestorum. Prætoriarũ stipulationũ tres uidentur esse species, Iudiciales, Cautionales, Communes.

CAUTOR, [*Quello che difende gli altri,*] qui cauet & prouidet alijs, qua leserant Iurisconsulti & patroni, qui consultoribus, aut clientib. suis cauere solent. Pla. in epi. Cautot ipse captus est. Ci. pro Sex. parum se fœdus uiolaturum arbitratus, nisi ipsum cautorẽ alieni periculi suis proprijs periculis terruisset. &c.

CAUTUS, [*Cauto, prudente, sicuro, scaltrito, accorto,*] prudẽs, & qui sibi scit cauere. Ter. in Phor. Vt cautus est, ubi nihil opus est. Nonnunquã pro re, cui cauetur. Ci. pro Cec. Quo res mulieri esset cautior.

CAUUS, a, um, [*Voto, cauato, concauo,*] κοῖλος, concauus, uacuum. Vir. 3. Aen. Dat lignum specula Misenus ab alta Aere cauo.

CAUUS, [*Luogo cauato, buco,*] κοίλωμα, siue Cauum, locus cauatus, seu concauus. Varr. Facere cauos oportet laxiores, ubi pullos parere possint. Col. scribit Cauum esse locum, qui inter ædium parietes relinquebatur. Hor. 1. Epist. Macra cauum repetes arctum, quem macra subisti. Pl. li. 10. ca. 18. Pullos in cauis educant.

CAVATICUS, a, um: ut Cauaticæ cochleæ. Pli. li. 30. c. 6.

CAYSTER, κάϋστρος. Steph. fluuius Lydię, Sardib. proximus, cygnis abundans. Dicitur ἀπὸ τοῦ καίειν, amburi, quoniam propinquus sit Catace caumenæ: quæ pars est Ephesiæ prætorridæ & deustæ, fertilis nulla, præter uitem, arbore, sed uino præstãtissimo, quod Vitr. & Pl. Catacecaumeniten ex hac origine denominãt. Hinc Caystrinus campus, Stra. li. 13. Vir. 1. Ge. Dulcibus in stagnis rimantur prata Caystri.

CAYSTRI CAMPI, καΰστρου πεδία, Steph. campi sunt fœcundissimi sub Sardibus, Lydorum urbe. ita dicti a caystro uicino fluuio. Vir. Caystri prata uocat, l. 1. Ge. Vide Str. li. 13.

C ANTE E

•CE, syllabica adiectio est.

CEA, siue Ceos, (utroq; enim modo appellari auctor ẽ. Pl. l. 4. c. 12.) insula est sub Eubœa, bombycinarũ uestium textrinis olim nobilitata. In hac enim insula Pãphila Latoi filia prima adorta est bõbycum telas retorquere, easq; rursus texere, ut testatur idem Pl. l. 11. c. 22. Hinc Ceæ uestes dictæ sunt, quæ in hac insula ex bõbyce tenuissimę texebantur in usum fœminarum. Proper. Et tenues Cea ueste mouere sinus. Ptol. hãc insulã Ciã appellat, ut hodie quoque uulgus nautarũ. Vrbes olim habuit tres Carthęã, Iulidẽ, & Caressũ.

•CEADUS, Ciconum rex fuit.

CEBES, etis, κέβης, Thebanus philosophus, cuius hodie extant dialogi, quibus duplicem humanæ uitæ speciem in tabula quadam ob oculos ponit. Vide Suidam, & Laertium.

CEBRENIA, κεβρηνία, regiuncula est Troadis cum oppido eiusdẽ nominis, non procul a Scepsi. Pli. l. 5. c. 30. Sunt & Cebrenij in Thracia, dicente Str. l. 13. Est fluuius quidam Aristus in Thracia prope quẽ Cebrenij Thraces habitant. Dicta est autem Cebrenia uel ab amne Cebrine (ut ex sententia Herodiani refert Steph.) uel, ut alij malunt, a Cebrione Priami notho: quanquã Straboni magis placet Cebrionem potius a Cebrenia, uel (ut apud eum legitur) Cebrinia urbe nomen accepisse. Cebrenis, huius Cebrenidis, fœm. patronym. Oui. 11. Met. Aspicit Hesperien patria Cebrenida ripa.

•CECINNA, fluuius Thraciæ.

CECROPS, primus Atheniensium rex, qui annis 50. regnauit. Hinc

CECROPIUS, a, um, κεκρόπιος, Vir. li. 4. Ge. Cecropias innatus opes amor urget habendi. Et Cecropia, oppidum a Cecrope conditore, nunc est arx Athenis. Pli. li. 7. ca. 56.

CECROPIDAE, Athenienses dicti, à Cecrope rege. Ouid. 7. Met.

•CEDAR, regio Arabiæ.

CEDO, Ci. in V. cedo mihi ipsius Verris testimonium recita.

CEDRATUS, a, um, cedrino oleo perunctus. Pl. l. 13. c. 13.

•CEDREAE, Cariæ oppidum.

•CEDROPOLIS, oppidum in Caria.

CEDRUS, [*Cedro,*] κέδρος, arbor est perpetuo uirens, iunipero non absimilis, radicib. raris, per summa terræ dispersis, folio duro, acuto, mucrone capillato, & spinoso, ligno contorto, nodoso, medulla rubente, odorata, baccis myrti flauis, odoratis & esculentis, nouo fructu per autumnum cum anniculo pendenti. Pl. li. 13. ca. 5. Ouid. 1. Trist. Nec titulus minio nec cedro charta notetur.

•CELADON, amnis in Alpheum influens, Strabo.

CELADONE, oppidum Locridis.

CELADUSA, exigua insula in mari Aegeo.

CELAENAE, arũ, κελαιναί, collis est Asiæ proprie dictæ, in quo urbs fuit eiusdem nominis, ex qua Antiochus Soter incolas transtulit in eã, quam a nomine matris Apamiã appellauit. Str. l. 12. Pl. uero l. 5. c. 29. Celænas easdem facit cum Apamia. Celænas item alias collocat Pl. l. 5. c. 32. in ea parte Asiæ, quæ Phrygiæ superiecta est, iuxta Andriam, Ancyram & Colossas.

CELATIM, [*Ascosamente, celatamente,*] clam. Sisenna, apud Gell. li. 12. c. 15. Quam maxime celatim poterat, in insidijs duo disponit.

CELEBRATIO, nis, [*Celebratione,*] Cic. At. De celebratione ludorum tibi assentior.

CELEBRESCO, [*Diuenir famoso,*] celebris fio, διδοξάζω, Accius: Et qualiscunque fama celebrescat tua. Ex Nonio.

CELEBRIS, & hoc celebre, uel celeber, bris, bre, [*Famoso, celebrato,*] διάσημος, p. c. distinguitur a frequenti, quòd frequens dicatur creber, siue de loco, siue de re animata: ut frequẽs miles, frequẽs senatus. i. creber, copiosus, multus: frequentes domus. i. crebræ, multæ. Aliqñ dicitur quod ab alijs frequẽtatur: [*Frequentato,*] ut Frequens templũ, in quod multi cõueniunt. Celebris uero idẽ est qđ clarus & qui in omniũ ore uersatur. Cic. de diui. Nunquã illud oraculum tã celebre, aut tã clarũ fuit. Sæpe accipitur pro frequẽti ad Her. li. 2. Locus quęritur, celebris ne sit, an desertus, id est, qui celebratur.

CELEBRITAS, is, [*Frequenza,*] frequẽtia, hominum cœtus. Cic. Atti. Odi celebritatem, fugio homines. Interdum idem est quod famæ claritas, [*Fama,*] Idem pro Archia: Hac tanta famæ celebritate cũ esset absentibus notus.

CELEBRO, as, [*Celebrare, Frequentare.*] φοιτάω, frequento. Cic. 3. de Ora. Q. Mucij ianua maxima quotidie, ciuiũ frequẽtia celebratur. Est item prædicare, & illustrare, [*Illustrare,*] Ci. pro Rhab. Hæc mira laus est, quæ nõ poetarum carminibus, nõ annalium monimentis celebratur, sed prudẽtiũ iudicio expẽditur. Hinc Celebrare laudibus [*Laudare,*] & Virtutum celebritas. Itẽ Celebriorem, & Celeberrimũ, pro illustriore, & illustrissimo. Celebrare ludos, est cũ celebritate quadã ludos facere. Cic. 6. Philip. Ludi Apollinares celebrati. Celebrare diem festũ, [*Fare festa, ferie,*] Est feriari. Idem in Catil. Celebratote illos dies cum coniugibus & liberis uestris.

CELEBRANTES, nomen ex participio. Ci. 2. Philip.

CELER, celeris, [*Presto, ueloce,*] ταχύς, uelox. Ci. ad Octauiũ. O miseram, & in breui tam celerem reip. commutationem. Hor. lib. 1. epi. Oderunt hilarem tristes, tristemque iocosi, Sedatum celeres. Hinc Celerrimus, pro quo uetustissimi dicebãt Celerissimus. Ma-oil. in Iliade apud Pris. Celerissimus aduolat Hector.

CELERITAS, atis, [*Prestezza, Velocità,*] ταχύτης, uelocitas. Ci. 7. ver.

CELERITUDO, [*Velocità, prestezza,*] Idem. Varr. 3. de re rust. Lucius Aelius putabat dictũ leporem a celeritudine, quod leuipes esset.

CELERIPES, pedis, [*Veloce,*] ὠκύπους, qui leuis ẽ pedib. Ci. ad At. l. 9.

CELERITER, celerius, celerrime, [*Velocemente,*] uelociter, Cęs. 5. Bel. Gal. Imperata celeriter fecerunt. Ci. 2. de Fin. Celerrimeq; multa simul agitarent. Celeranter, celeriter. Accius apud Nonium.

CELERO, celeras, [*Affrettare,*] ταχύνω, celeriter aliquid facio. Vir. 4. Aen. Tum celerare fugam, patriaq; excedere suadet.

CELETES, κέλητες, p. p. equi, qui ad cursum soli adhibentur, sine bigis uel quadrigis. Latine Desultorij: quòd ex his facile desiliatur. Pli. li. 34. cap. 5. Videtur Celetas posuisse pro statuis equestribus.

CELETIZONTES, a Græcis dicuntur equum celerem regentes. Pl. li. 35. ca. 8. Celetizontes pueri.

CELEUSMA, [*Grido unito di piu persone,*] clamor nautarum & aliorũ, cum uno aliquid iubente, omnes uniformiter respondent. Mar. l. 3. Lentos figitis ad celeusma remos.

CELIA, potus ex frugibus confectus, qui Hispanis præcipue in usu erat, sicut ceruisia Gallis. Pl. l. 22. c. ult. Est item Celia Apuliæ oppidum, in tractu Peucetiorum. Str. li. 4. & Ptol. li. 3. ca. 1.

CELLA, [*Cella,*] dicta est, quod in ea celẽtur, quæ esse uolumus occulta. Ci. Att. li. 14 Cui quidem ego totam uillam, cellamq; tradidi. Capit autem Cella significationem, pro ratione adiectiuorũ, quæ illi iunguntur: ut Cella uinaria, [*Cantina, canena,*] Cella olearia, Cella farinaria, Cella pomaria, Cella lignaria, Cella libraria, Cella casearia. Deniq; omnis locus, in quo quid reponit, Cella dicit, [*Ricetto,*] Ci. de Sen. Sẽper boni assiduiq; domini referta est Cella uinaria, olearia, mellaria, & pomaria. Ter. Adelph. Nam me i cellã aliquam cum illa concludam. Vir. item 3. Geor. fauorum cauernas cellas uocauit, cum ait: Distendunt nectare cellas. Item loca in quibus lauamur, aut ungimur in balneis, cellæ dicuntur. unde caldariã cellam, frigidariam, & tepidariam dicimus. Cella itẽ pars templi erat sacratior, in quam ingredi cuiuis fas non erat, unde apud Gel. legitur Scipionem in Capitoliũ sæpe uenisse, iussisseq; cellã Iouis aperiri, ibiq; solum demoratum fuisse. Liu. lib. 3. In cella Iouis Optimi Max. habitaret exul.

CELLARIA, [*Cantina, canena del uino,*] locus ubi conditur uinũ. Pla. in Mil. eijciat cellaria. Et Cellaria, ταμία, quæ præest cellæ. Idem in Mil.

CELLARIUM, rij, [*Ripostiglio, granaio,*] ταμεῖον. uidetur ea figura dici, qua Granarium, Penarium, ut pro cella ac repositorio accipiatur. Hanc & Cellam promptuariam, seu Promptuarium appellant, in quo conduntur, & ex quo promuntur ad uictum necessaria. Pli. li. 36. ca. 15. Idem & Penarium, & Penaria, seu penuaria cella a penu nuncupatur. Ci. in Ver. M. Cato sapiens cellam penuariam reip. nostræ, nutricem plebis Romanæ, Siciliam nominauit. Diminutiuum est Cellariolum.

CELLARIUS, [*Preposto alla mensa,*] ταμίας, qui in cella præpositus est penui promendo uel cõdendo. Col. Vt cibus & potus sine frau

de

de a cellarijs pbeatur. Pla.i Cap. Prome quoduis, te facio cellariũ. Hunc etiam Promum & condũ appellabãt, Pla.in Pseud. Promus & cõdus sum. pcurator peni. Ausu Promusq; quam cõdus, magis.

Cellaris,re,adiect.ut columbi cellares. Col.l.8. cap.8.

Cello,ia, Antiquissimis in usu fuit pro percutio.

Celo,as,[*Nascondere,celare.*] ἀποκρύπτομαι, abscondo, clam habeo. Cõstruitur modo cum uno duntaxat accusatiuo. Ci.1 de Nat.deo. Nec tu me celas. Modo cum duobus. Pla.in Bacch. isthæc flagitia me celauisti. Interdum loco unius accusatiui habet datiuum. Tere. in Phor. Si hoc celetur patri. Modo cum ablatiuo mediãte præpositione. Ci. Treb. Bassus noster de hoc me libro celauit. At cum passiue ponitur, res siue persona, quam quis aliquem celauit, ponitur in nominatiuo. Ter.in Eunu. Diu celari non potest. Celatus partic. Ci.pro Cluen. Non est de illo ueneno celata mater.

Celox,[*Fregata,*] κέλης, nauigij exigui genus, quod uno remorum ordine agebatur, a celeritate nomen habens. Pla.in Asi. Quo hanc celocem conferam.

•Celsenses, populi Citerioris Hispaniæ.

Celsitas,tatis,[*Altezza,*] ὑπεροχή, altitudo Ci.i Of. Celsitas animi.

Cornelius Celsus uariæ eruditionis nomine a Quintiliano commendatus: qui & rhetoricam multo quàm antea, diligentius explicauit, & de re militari diligentissime scripsit. nullumq; pene disciplinæ genus intactum reliquit: ex quibus ad nostra tempora nihil peruenit, præter octo elegantissimos de re medica libros, qui omnium manibus teruntur.

Celsus,celsa,sum,[*Alto,eccellente.*] ὑψηλός, altus, excellens. Pl.li.13. c.24. Firmiores, celsioresq; infantes fore. Ci. 2.de Na.Deo. Quæ primum eos humo excitatos, celsos, & erectos constituit. Festus deducit hoc nomen a Græco κέλης, quod qui equo uehuntur, sublimes sint.

Celtæ, Κέλται, populi Galliæ Comatæ, inter Garumnam & Sequanã fluuios, ita dicti a Celto Polyphemi filio, si Appiano credimus. Pomp.Mela.lib 3. Populorum Comatæ Galliæ tria summa nomina terminanturq; fluuijs ingentibus. nam a Pyreneo ad Garumnã Aquitania, ab eo ad Sequanam Celtæ, inde ad Rhenum pertinẽt Belgæ. A Celtis etiam Celtiberi Hispaniæ populi originem traxisse creduntur, qui cum uenissent ad Iberum Hispaniæ fluuium, ibiq; consedissent, assumpto ad nomen suum fluuij nomine iuxta quem consederant, Celtiberi, dicti sunt, & regio eorum Celtiberia. Luc. lib. 3. Profugiq; a gente uetusta Gallorum Celtæ miscentes nomẽ Iberi. Inde Celtibericus,a,um.

Celtsaca, oppidum Hispaniæ Bæticæ, in conuentu Hispalensi. Pl. lib.3.cap.1.

Celtica, Κελτική, tertia pars Galliæ Comatæ, inter Sequanam & Garumnam fluuios sita. Pli.li 4.c. 17.

Cemus, κημός, herba est apud Pli.l.27.c.8. Cuius descriptionem se ideirco prætermittere ait, quòd solis in amatorijs usum habeat. Diosc. li.4 eandem esse ostendit cum leontopodio. Cemus autem uidetur appellata ea floris, siue calycis figura: quoniã pyxidicula Athenis ita nominabatur, per quam suffragia in subiectum uasculum, quod Cadiscum uocabant, demitti consueuerant. Vide Ruel.l.3.c.130.

Cenchris, huius cenchridis. κεγχρίς, auis ex accipitrum genere, quam Aristo.lib.6 de animal. solam ex adunco genere quaterna, & eo plura oua parere dicit Pli.l.29 c.6. Dicta Cenchris, quasi miliaria. Latini a sinnitu uocis Tinnúculum appellãt. Est item Cenchris serpens maculis plenus, Thebano marmori similis. Luca.l 9. Et semper recto lapsurus limite Cenchris, Pluribus ille notis. Pli. li.20. ca. 22. Serpyllum aduersus serpentes efficax, maxime cenchrin, & scolopendras.

Cenchrites, κεγχρίτης, gemmæ species. Pli.l.37.c.11.

Cenchron, adamãtis genus, quòd sit milij magnitudine: κέγχρος, enim milium dicitur. Pli li.37.ca.4.

Cenomani, κενομανοί, populi Galliæ Cisalpinæ, teste Pl.l.3.ca.19. quorum caput Brixia fuit. Sunt etiam Galliæ Celticæ populi, Andegauis finitimi, quorum etiam meminit Pli.lib. 4. cap. 18. regio ipsa Cenomania.

Cenotaphium,[*Sepolcro,auello,deposito uacuo,*] κενοτάφιον, uacuum sepulchrum. κενὸς, enim uacuus, & τάφος, sepulchrum, a θάπτειν, sepelire. est.n.ut capsa, quæ ponitur in templo in exequijs mortuorum. Vir.3. Aen. describit Cenotaphium sic. Solenne tum forte dapes, & tristitia dona Libabat cineri Andromache, manesq; uocabat Hectoreum ad tumulum: uiridi quẽ cespite inanem, Et geminas, caussam lachrymis, sacrauerat aras. Quo loco Seruius tumulũ inanem cenotaphium esse dicit. Cenotaphiorum autem usum adinuenerunt ueteres, qui credebant defunctorum animas, si honore sepulchri carerent, stygiam paludem tranare non posse. unde a sacerdotib. inuentum est exequiarum genus, quòd terræ iniectionem uocabant, ut etiam ijs, qui naufragio perijssent, aut quorum corpora haberi non possent, iusta persoluerentur. tumulum itaq; ex cespitibus, aut alia materia congerebãt, ubi absente defuncti cadauere, tanquam præsente, solenni quodam ritu exequias peragebant. Huiusmodi autem sepulcrum, in quod nullæ illatæ erant reliquiæ, Cenotaphium hoc est, inane sepulcrum uocabatur. Suet. Honorarium tumulum appellat in Claud.

Censeo,ses,sui,sum,p.c.[*Estimare,pensare,giudicare.*] ἀξιόω, significat existimo, puto, arbitror. Ter. Eun. Censet posse me obfirmare, &c. Liu.li.6. Bel. Pun. Censent eo uenturum obuiam Pœnum constituere, deliberare, sentẽtiam dicere,[*Deliberare,dar sentenza,*] Nã senator censet, cum sententiam dicit de eo, quod sibi uidetur assẽtitur, cum alienam approbat. Ci.in Catil. Quid senatus censuerit, exponam. Idem pro Flacc. Cuius patrem armis pellendum a suis mœnib. censuissent. Item Censere, succensere, significat. [*Adirarsi,*] Vart. Ne nobis censeam, si ad me referretis, Est item cẽseri, æstimatis facultatibus in Censum redigi. Boe.in Topi Quoniam faciẽdi liberi tres sunt partes: una quidem, ut censu liber fiat. Censebantur enim antiquitus soli ciues Romani. Censeri autem dicebãtur, cum bonorum suorum censum, hoc est ualorem apud Cẽsores profitebantur: quorum etiam nomen a censu deductum est. Ci.pro Fl. uoluisti magnum agri modum censeri non potest. Legitur & Census sum, uel sui, in actiua significatione, tanquam a deponente Censeor. Idem ibidem: Census es mancipia Amyntæ. Hinc Accenseo, Percenseo, perfecte censeo, numero. Col Rusticationis partes si uelimus percensere, uix numero comprehendemus.

Censio,onis,[*Castigatione,correttione,*] τίμησις, castigatio, unde Cẽsionem facere dicebantur Censores, cum multam cuipiam irrogabant. Plau.in Rud. ne censionem semper facias.

Censio hastaria, uocabatur cum militi multæ nomine ob delictum militare indicebatur, ut hastas daret.

Censitor,oris, uerbale ab antiquo uerbo Censeo,is, quartæ decli. idem quod censor. Vlpia.in l forma. §. illã æquitatem. ff. de censi. illã æquitatem debet admittere censitor, ut officio eius congruat.

Censor,oris,[*Censore,correggitore,*] τιμητὴς, qui censurã gerit. Censores magistri morum erant, a censendo.i.arbitrãdo dicti, quod illis summum arbitrium erat aliorum morum. Vel a censu, quod quinto quoque anno P.R. Censum agerent. Varr. Censor ad cuius censionem, id est,[*Arbitrio,*] arbitrium cẽseretur populus. Ci.3 de Legi. Censores, populi æuitates, soboles, familias, pecuniasq; censento: urbis templa, uias, aquas, ærarium, uectigalia tuentor. Fest. Censores dicti, quod quisque tanti sua æstimaret, quantũ illi censuissent: quod non absurdum uidetur: quia & rerum & morum censores erant. Vnde Plut. in Aemil. Censura senatores è senatu remouere potest, equitibus equos adimere, ex plebeis ærarios facere, notare infamia, censum agere, lustrum condere. Erãt autem duo Censores, qui quinto quoque anno creabantur. Vide Liu.l.4. ubi docet Censores ab agendo populi censu nomen fuisse sortitos.

Censoriae, Vestes, dicebant, quib. Cẽsores merito uti possent.

Censorius, τιμητικὸς, ad hominem relatum, eum significat, qui aliquando censura fuerit functus. Ci.2. de Or. Consularem se esse hominem & censorium. Et paulo post: Id committere, unde quàm sic homini turpe Censorio. Frequenter tamen iungitur rebus, ut Censorium dictum, quod est censoris, seu quod ad censorem pertinet, & Censoria uirgula. Quin.li.1.c.2. Censorium nõ est. Ci pro Clu. Hominum delictum fortunæ iudicio committere, minime censorium est.

Censualis,le. Vlp.l. forma. ff. de censi. Forma censuali cauetur, ut agri sic in censum referãtur. Vincula censualia. Idem ea.l. §. si quis inquilinum. Si quis inquilinum non fuerit professus, uinculis censualibus tenetur.

Census agri, dicebantur, qui emi & uenire iure ciuili poterant. Fest.

Censura,æ,[*Censura,riprensione,*] τιμητεία, Censoris dignitas. Liu. l.4. Alios magistratus annuos esse, quinquennalem censurã grauẽ esse. Accipitur interdum pro decreto, & lege,[*Decreto,legge,*] Pl.in Paneg. Nam uita principis, censura est, eaque perpetua.

Census,us,[*Censo,rendita,*] dicebatur æstimatio rerum, & bonorum facta, secundum quam tributa pendebantur. Vnde, cẽsum agere, est recensere hominum facultates. Liu.1. Censum instituit, rem saluberrimam tanto futuro imperio. Census item annuus redditus, & quicquid fortunarum quis habet. Iuu. Protinus ad censum: de moribus ultima fiet Quæstio. Ci.2. de Leg. A quo iterum funerum sumptus præfiniuntur ex censibus. Vnde qui centum millia æris in professionem detulissent, Censi dicebantur.

Census, τιμηθεὶς, significat eum de cuius bonis factus est census. Ci. pro Arch. Eum qui sit census, ita se gessisse iam tum pro ciue.

Centaurea,æ, siue Centaurion,rij, κενταύριον. Dios. herba est, quæ a Chirone Centauro nomẽ accepit, qui ea curatus dicitur cũ Herculis hospitis sui arma pertractanti, sagitta decidisset in pedem. Vir.4. Geor. Centaureum appellãuit, p.p. Cecropiumq; thymum, & grauecolentia Centaurea. Vide Pl li.25.c.6.

Centauri,[*Centauri,*] κένταυροι, Thessaliæ populi, secus Pelion montem habitatores. qui primi equos domare, & ex ijs pugnare cœperunt: quo factum est, ut a uicinis populis primum conspecti, membra

bra partim humana,partim equina habuisse crederentur. Est etiã Centaurus nauis nomẽ apud Vir.5.Ae.Centauro inuehiĩ magna.

CENTENVS,a,um. Pli.li.33.c 10.Nõ erat apud antiquos numerus ultra centum millia.itaque & hodie multiplicanĩ hæc,ut decies centena millia dicantur. Vir.10.Ae.Centenaq; arbore fluctum Verberat. Hoc est,centum ingentibus remis.Ci.in Part.cẽtena sestertia.

CENTENARIVS,& similia in arius,denotant non multiplicationem sui,sed numerum aliarum rerum,quę nõ nominantur:ut Lapis centenarius,non quò centuplus sit,sed centum librarum. Centenarius numerus gregum Var.3.de re rust.ca 5.

CENTENARIAE CENAE,dicebantur,in quib. lege Licinia nõ plus centussibus,hoc est,centum assibus impendebatur.Fest.

CENTESIMVS,a,um,postremus,uel unus ex centenario.Plau.in Milite:Haud centesimam partem dixi. Interdum multiplicandi uim habet,& pro centuplo accipitur,ut cum dicimus, Centesimum fructum ager attulit:hoc est,centies tantum,quantum sementis acceperat.Centesima fruges,idem Pl.l.5.c.4.

CENTESIMAE CALENDAE,Iurisconsulti uocant centesimũ mensem. unde Centesimis Calendis aliquid dare,hoc est, intra annos octo,& menses quatuor:ut annotauit Alciatus in parerg.

CENTESIMARE,exercitum,pro centesimum militem supplicio afficere.Solebant enim Imperatores, cum grauius quippiam milites deliquissent,eam moderationem adhibere,ut neque uniuersum exercitum delerent,neq; facilitate ueniæ alios ad similia inuitarẽt. Conuocatis itaq; uniuersis,centesimum,aut si uideretur,decimum quenque sorte proditum securi percutiebant.

CENTESIMA,æ,ἑκατοστὴ,genus usuræ, quæ centesimo mense explet sortem,utpote cum centum librarum sors singulis mensib. libram unam usuræ parit. Vide Budęum de Asse.Ci.At.l.5.a Cæcilio propinqui minore centesimis nummum mouere non possunt.

CENTICEPS,itis,[Di cento capi,]qui centum habet capita. Horat.2. Carmin.

CENTIES,Ci in Pis.H-S.centies,& octogies Romæ reliquisti.

CENTIFOLIA,rosæ genus in Campania potissimum proueniens: a foliorum multitudine ita appellatum.Pl.l.21.c.4.

CENTIGRANVM,genus tritici,quòd ferat centum grana.Pli.lib.18. cap.10.

CENTIMANVS,[Di cento mani] ἑκατόγχειρ, qui centum habet manus:qualem fuisse Briareum gigantem Vir.6.Aen.refert.

*CENTINVM,Vmbriæ oppidum. Ptol.

CENTIPEDA,ἴουλος,uermis est pilosus multis pedibus arcuatim repens,ab aliquibus Multipeda,ab alijs Millepeda dictus. Plin.lib. 29.cap.6.

CENTIPELLIO,onis.Pl.l.28 c.9.de ceruis: salutarier dantur in uino uentres,qui centipelliones uocantur.

CENTIPES,ἑκατόμπους,piscis,alio nomine Scolopẽdra,a terrestris scolopendræ similitudine.Pli.li.9. ca.43.

CENTO,nis,κέντρων,uelum laneum,lana aut tomento confertũ, quo libris olim in bello uti solebant,ad machinas obtegẽdas,ne tormẽtorum missilib.perfringerentur.Cæsar:Centonesq; iniecerunt,ne aut tela tormentis missa tabulationem perfringerent, aut saxa ex catapultis laterisium discuterent.Sisen. li.3. Histo. Aceto madefactis centonibus integuntur.Quidam Centonem capiunt pro straguli genere,quod cubantibus insterni solet.Cato de re rust.c. 10.& 11.Culcitras octo,instragula octo,cẽtones pueris sex. Similiter & Macr.Dum scropham sub centonibus iacere scribit, rusticum stragulum esse declarat.Fieri autem centones constat ex pannis diuersorum colorum,uel lanis in unum condensatis,atque consutis.Vnde ad earum similitudinem Centonem uocant carminis genus ex diuersis carminum fragmentis,hinc atq; illinc accersitis, contextum,quasiq; consutum.Extant adhuc Homerocentones,& Virgiliocentones, a Proba Falennia consuti.

CENTRALIS,adiect.Pli.li.2.Terra centralis interuenit.

CENTROSVS,a,um:ut,Centrosa scobs,id est,limatura admodum dura,ueluti centrum quod in marmore,uel iunipero inuenitur.Pl. li. 37.c.7.Gemmæ factitiæ centrosa scabie deprehenduntur.

CENTRVM,tri.[Il centro,]κέντρον,pũctum sphærę,aut orbis medium. Apuleius in Cosmographia:Cardinem,inquit,mundi (sic enim dixerim cẽtrum)habet tellus.Ci.2.Tusc.Persuadent enim Mathematici terram in medio mundo sitam ad uniuersi cæli complexum, quasi puncti instar,obtinere,quod Centrum illi uocãt. Centra in marmore, sunt quidam ueluti duriores nodi,ad claui similitudinem,inimica serris:qui in intima etiam lignorum parte inueniuntur.Pl.l. 16.ca.39.Inueniuntur & in quibusdam arboribus, sicut in marmore,centra.i.duritia clauo similis,inimica serris.Est itẽ centron crystalli quoddam uitium,durum & fragile,quod & Salem appellant.Pl.l.37.c.2.

CENTVM,ἑκατὸν,nomen numerale & indeclinabile.Ci. pro Mil Hi centum dies penes accusatorem cum fuissent. Accipitur aliquãdo Centum indefinite pro pluribus,[Molti,]Sic, Cẽtum greges apud Hor.2.Car.Ode.16.& Centum iuuenci apud eundem,1. Epod.Cẽtum puer artium.4.Car. Hinc Centenus,a,um:ut, Centena millia. Sic Ducẽntenus,Trecentenus,Quadringentenus, Quingentenus, Sexcentenus,Septingentenus,Octingentenus, Nongẽtenus,Cẽtuplus,Ducentuplus,Trecentuplus,& reliqua.Centesimus,& deinceps.Centies quoq; aduerb. [cento uolte,] Ducenties, Trecẽties, Quadringẽties,Quingenties,Sexcenties,Septingenties,Octingenties,Nongẽties,Centenarius, Ducentenarius.

CENTVMCAPITA,herba est ex aculeatarum genere.Pli.li.22.c.18.

CENTVMPONDIVM,pro immani pondere, etiam si centum pondo excedat.Pla.in Asin.ad pedes quando alligatus es,æquum centumpondium.Cato.cap.13 Centumpondium incertum uoum, & pondera certa.

CENTVMVIRI,[cent' huomini,]qui res iudicabant. Nam cum essent Romæ triginta quinque tribus,quæ & Curiæ sunt dictæ, terni ex singulis tribubus sunt electi ad iudicandum,& Centumuiri appellati,qui licet quinque supra centum fuerint,tamen quo facilius nominarentur,Centumuiri dicti sunt.Festus.Ci.pro Cecin. Scæuolã dixisti caussam apud Centumuiros non tenuisse.

CENTVMVIRALIS,le,quod ad centumuiros pertinet: ut Iudicium centumuirale.Ci.1.de Ora.

CENTVNCVLVS,[Greek],diminut.a Cento, pro uili ac sordido stragulo.Sen.li.11.epist.Diurnum accipit, in centunculo dormit. Accipitur & pro uiliori operimenti genere quod clitellis substerni solet.Liu.7.Multis strata detrahi iubet, binis tantum centunculis relictis.Centũculus item,teste Dioscoride, a Romanis uocatur herba,quàm Græci Gnaphalion,& Chamæzelum uocant.Ratio nominis tracta uidetur a molli foliorum lanugine, quæ ad inferciendos centones tomenti inopia suppleri posset. Vide Dios.l. 3.c.112.Pl.autem l.24.c.15.auctor est,Centunculum Italis appellatum fuisse tertium clematidis genus,rostratis folijs,ad similitudinem capitis penularum iacens in aruis.

CENTVPLEX,icis,[A cento doppi,]ἑκατονταπλάσιον.Pla.in Pers.Centuplex murus rebus seruandis paruus est.

CENTVPLICATO,[Radoppiato cento uolte,]aduer.Pli.li.6.ca.23.Quę apud nos centuplicato uæneunt.

CENTVPLVS,a,um,idem quod centuplex.

CENTVRIA,riæ,[Compagnia di cent' huomini,]ἑκατοντὰς,in re militari centum continet homines,qui sub uno Centurione sunt, quorũ centenarius iullus est numerus.Ci.2.de Diui.Primum uide, ne in eum dixerint,qui rogator centuriæ fuisset. Centuriæ in agris dicebantur ducenta iugera. Centuria a centum iugerib. uocabatur, sed mox duplicata nomen retinuit.inquit Col.li.6.Sicut tribus dictæ,primum a partibus populi tripartito diuisi, quæ tamen nunc multiplicatæ,pristinum nomen possident.

CENTVRIATVS,us,dignitas & officium centurionis.Ci. pro l. Man.

CENTVRIATIM,κατὰ τάξεις,per centurias,ut tributim,per trib. Cic. pro Flac. Tributim,& centuriatim descriptis ordinibus.

CENTVRIO,[Centurione,capitano di cento soldati.]ἑκατόνταρχος,dicitur,qui centum peditibus præest.Ci.pro Mar.Nihil sibi ex ista laude Centurio,nihil cohors,nihil turma decerpit.Centurio aũt primæ cohortis dicebatur Primipilus,teste Pli. Veteres cum niderẽt commisso prælio,acies facile turbari, ut hoc incommodum euitarent,cohortes in centurias diuisere, & singulis centurijs singulos centuriones præfecerunt.Prima centuria primipilum uocabatur, quòd circa signa grauis armatura cõstituta erat.Centurio ipse primipili Centurio dicebatur,& Primipilus. Hic non modo aquilæ præerat,sed quatuor centurias,hoc est, quadringentos milites in prima acie gubernabat,& tanquam princeps totius legionis merita consequebatur.

CENTVRIO,centurias,[Ordinare soldati a cento a cento.] κατατάττω, in centurias ordino.Ci.ad Quir.post reditum. Ego cũ homines in tribunali Aurelio palam conscribi,centuriariq; uidissem. Ager centuriatus,qui in ducenta iugera definitus erat. Romulus.n. centenis ciuib.ducenta iugera distribuit.Et militer centuriari, qui in ipsas centurias ordinabantur. Liu.li.29. Scipio postquam in Siciliã traiecit,uoluntarios milites ordinauit,centuriauitq;.Centuriata comitia,ut Asconius scribit,dicuntur,cũ ab omni sexu, & ætate fertur suffragium,quod per centenas turmas diuisus erat populus R.Hinc Succenturio,a quo Succenturiati dicuntur milites, nõ primæ,sed secundæ centuriæ,ubi ad insidiandum maxime collocabãtur. Vnde Succenturiatus dicitur,quasi in insidijs positus. Teren.in Phor.Ego in insidijs ero hic succenturiatus. Proprie autem Succẽturiare significat, explẽdæ cẽturiæ gratia militum numerũ supplere,uel in locum occisorum,uel exautoratorum militum alios substituere.Gel.eleganter ad cibos trãstulit,cum in locum ciborum, qui auferuntur,alij statim substituuntur.

CENTVRIONVS,ab antiquis dicebatur,teste Festo,qui postea Centurio appellatus est.

CENTVRIPES,siue Centuripæ,arum, Κεντουρίπαι,Ptolemæo,oppidum est Siciliæ sub Aetna monte. Hinc Centuripini populi. Pli.li. 3.cap.8.

CENTVSSIS,

CENTVSSIS, pecuniæ genus fuit apud Romanos, centũ asses ualens. Persius: Et centum Græcos curto centusse licetur.

CEPAEA, Pli. herba est similis portulacæ, nigriore radice.

•CEPHALAS, promontorium maioris Syrtis. Str.

•CEPHALOEDIVM, oppidum Siciliæ.

•CEPHALOTOMI, populi Colchicæ regionis.

CEPHALAEA, κεφαλαία, diuturnus, & inueteratus capitis dolor. Pli. li. 20. ca. 13. & Celsus.

CEPHALLENIA, [Cefalonia,] κεφαλληνία, Cephalenia insula Ionij maris, a Cephalo Amphytrionis: uel a Cephalo Deionei filio dicta. Str. li. 10 Hinc populi Cephalenes.

CEPHALVS, κέφαλος, piscis dictus a capitis magnitudine. Hinc Cephaleus, cephalea, um. Luci. li. 1. Saty. Thynnia uenientibus prima Dabo, cephaleamq; carnem. Gel. li. 10. c. 20.

CEPHENES, [Galauroni,] recentes fucorum fœtus Pl. l. 11. c. 16. Cephenes item fuerunt Asiæ populi, qui postea a Perse Iouis & Andromedes filio Persæ appellati sunt. Herodot. li 7.

CEPHEVS, κηφεύς, teste Ouidio, Aethiopum rex, Andromedæ pater, quam Perseus uxorem duxit Hic postea cum uxore, & Andromede filia, & genero Persen, in cælum translatus dicitur. Oritur Cepheus in 15. parte Capricorni. Hoc sidere nati, erunt seueri, sicut Catones. Cepheius, a, um. Oui. 4. Meta. Cepheia conspicit arua.

CEPHISVS, p. pr. κηφισὸς, fluuius, per Bœotiam fluens. Cephisi aquas fatidicas dicit Luc. lib 3 ob Themidis oraculum uicinum, a quo Deucalioni, & Pyrrhæ, ratio ostensa est, qua genus humanum posset reparari. Cephisides undæ, & Cephisia ora, apud Ouidium. Pl. lib. 4. cap. 7.

CEPHVS, animal est apud Aethiopes, pedes posteriores humanis pedibus, & priores hominis manibus similes habens. Pl. l. 8. c. 19.

CEPIONIDES, gemmæ crystallini nitoris. Pl. l. 38 ca. 10.

CEPITES, siue Cepocapites, gemma candida est. Pl. l. 37. ca. 10.

CERA, [Cera,] κηρὸς, satis notæ significationis est, nempe illud, quod melle ex fauis expresso, remanet. Pl. l. 21. c. 14. Cera fit expressis fauis, sed ante purificatis aqua, & triduo in tenebris siccatis, quarto die liquatis igni in nouo fictili. Cera etiam ueteres, ante inuentum papyri usum pugillares suos obducere solebant: unde etiã pro epistolis & pugillaribus positum inuenitur. Iuu. Nonne libet medio ceras implere capaces Quadriuio? Hinc illæ loquẽdi formulę, In prima cera, In secunda cera, Ima cera, & extrema cera. Romani n. sua testamenta in tabulis ceratis perscribebant. Sue. in Cæs. Q. Pedium ex quadrãte hæredem instituit, reliquos in ima cera, hoc est in ultima parte testamenti. Inter ceras optima creditur Punica candidissima.

CERVLA, læ, dimin. Ci. ad Att. lib. 16.

CERACHATES, gemma ex achatæ generibus. Pl. l. 37. c. 10.

CERAMICVS, κεραμεικὸς, Cariæ sinus est non longe ab Halicarnasso, nobilissima urbe Pomp. li. 1. & Pl. l. 5. c. 29. Ceramici item duo fuerunt Athenis, de quib. Suidas scribit, his uerbis: Athenis Ceramici, loci duo erant, unus in ciuitate, alter extra ciuitatem: in quo qui in bello cecidissent, publico sumptu sepeliebantur, funebrique oratione ornabãtur. qui uero in urbe erat, locus erat, & certa constitutaq; sedes meretricibus. Fuit præterea Ceramicus, Atticæ regionis locus præaltus, eodem Suida auctore, in quo lampadum certamina peragebant: unde prouerbium, Lampadẽ tibi cursu trado.

CERAMITES, gemma est testæ colorem habens, unde & nomen accepit: nam κεράμιον, testam sonat. Pli. l. 37. cap. 10.

CERARIVM, apud Ci. 5. Verr. uidetur accipi pro eo quod ceræ nomine penditur.

•CERASTAS, insulæ sunt in latere Arabiæ, iuxta Syenen, quæ est in fine Aethiopiæ.

CERASTES, æ, genus serpentis, quod teste Pl. l. 8. c. 23. quadrigemina cornua preferr simillima arietum. unde & nomen habet.

CERASTIS, dicta Cyprus, quod procurrentibus promontorijs, uelut infestis cornibus assurgat. Steph.

CERASVS, si, p p [Ciregio arbore,] κέρασος, arbor nota, a Cerasunte Põti ciuitate sic dicta, quã cũ Lucullus deleuisset, inde illã Romã transtulit, & a ciuitate Cerasum appellauit. Sane arbor Cerasus dicitur, fructus uero Cerasum. Oui. de nuce: Audiat hæc cerasus, stipes inanis erit. Dicitur & Cerasum pro arbore. Col. Cerasa, & Amygdalæ, quæ primę florent, possunt inseri commode.

CERASVS, untis, κερασοῦς, urbs Ponti, a Lucullo expugnata: unde cerasa primum in Italiam translata sunt.

CERATHVS, fluuius Cretæ, Gnossum urbem præterlabens: a quo & Gnossus ipsa aliquando Ceratus uocata. teste Str. li. 10. Hinc Ceratheus, a, um. Vir. in Ciri.

CERATVM, siue cerotum, [Cerote,] κήρωτον, malagmatis genus, quod uulneribus solet super imponi. Dictum uidetur a cera, quę fere omnibus ceratis adhiberi solet. Pl l. 13. c. 22.

CERAVNIA, siue Ceraunij, κεραύνια, montes sunt Epiri, in mare usq; extenti: ἀπὸ τῶν κεραυνῶν, a fulminibus, quibus sæpe impetũtur. Ouid. 1. de Pon. Eleg. 6. Cum poteram recto transire Ceraunia uelo.

Pro ijsdem etiam Acroceraunia, uel Acroceraunios montes dicimus. Hora. li. 1. Car Ode. 3. infames scopulos Acroceraunia Pl in Proœ li. 4. Tertius Europæ sinus Acroceraunijs incipit montibus. Sunt & Ceraunij montes in Asia, in Caspium pelagus. Obuersi. Pomp. li 1. Quin & Taurus mons in uniuersum Ceraunius appellatus, teste Pl. l. 5. c. 27.

CERBERVS, p. c. [Cerbero,] κέρβερος, a Poetis fingitur esse canis triceps, inferorum custos: quem ab Hercule catena ab inferis tractũ esse ijdem fabulantur. Mithologici terram interpretantur, dictum que uolunt Cerberum, quasi κρεοβόρον, hoc est, carnem uorantem, quod terrę proprium est, quæ sibi et edita corpora omnia cõsumit. Alij serpentem fuisse uolunt in Tænaro Laconiæ promontorio, cuius ueneno mortales extinguebãtur. Et quoniam in Tænaro ad inferos dicitur esse aditus, Diris canem dixerunt, quem cũ Hercules trucidasset, nata est fabula, Canem tricipitem interemisse: quãquam hoc alij ad uirtutem eius, & animi magnitudinẽ malint referre, qua omnes cupiditates, & cuncta uitia terrena cõrempsit ac domuit. Cerberus etiam dictus est canis Alexandri Epirotæ, leonibus congrediens.

•CERCASI, Aegypti populi.

•CERCETAE, populi ad pontum Euxinum.

•CERCETI, montes Thessaliæ.

•CERCINA, insula maris Libyci, & urbs.

CERTIVS, qui & Circius dicitur, uentus est uiolentissimus Galliæ Narbonensi peculiaris. Gel. l 2. c. 22. & Pl. li. 2. ca. 47.

CERCOPITHECVS, p. p. [Gatto mammone,] κερκοπίθηκος, ex κέρκος, cauda, & πίθηκος, simia, quasi simia caudata, quã Maimonẽ uulgo dicimus. Pl. l. 8. Cercopitheci nigris capitibus, pilo asinino. Mart. li. 13. Si mihi cauda foret, cercopithecus eram.

CERCYRA, κέρκυρα, insula est maris Ionij, quæ a Latinis litera una immutata Corcyra dicitur, uulgo Corfu.

CERDONES, [Artefici uili, che solamente attendono al guadagno,] καίδωνες, artifices sordidi, & qui artes illiberales, quæstus gratia exercẽt, quales sunt sutores ueterum calceorum, qui a Suetonio Veteramẽtarij appellantur. Mart. l. 3. Vt uelles corio ludere cerdo tuo. Ci. 1. de Nat. Deo. Carmeo Pythagorei feruot cuiusdam fuisse cerdonis. Dicti autem sunt Cerdones, a Græco κέρδος, quod lucrum significat: unde & Lucriones a Latinis appellantur.

CEREALIS, le, [Ciò che s'appartiene a Cerere,] quod ad Cerem pertinet: unde Cereales ædiles, qui rei frumentariæ apud Romanos pręerant. Cereales ludi, in honorem Cereris facti. Liu. l. 30. Cena Cerealis, Pla. Men. Cereales cenas dat, ita mẽsas extruit &c. Cereale papauer. Vir. 1. Geor. Nec non & lini segetem, & cereale papauer. Vbi Ser. Cereale papauer, uel quod est esui, sicut frumentum: uel quo Ceres usa est ad obliuionem doloris.

CEREALIA, orum, [Sacrificij di Cerere.] δημήτρια, sacra Cereris a Triptolemo instituta: quæ tanta religione celebrabantur, ut feriæ pollutæ crederentur, si quis eo tempore cum uxore concubuisset. Præterea in sacrificijs Cereris uinum non adhibebatur. Vnde Plau. in Aul. iocandi ansam sumpsit, Megadorum Cereri nuptias esse facturum quod nihil uini ad nuptias esset allatum.

CEREBELLVM, παρεγκεφαλὶς, Pl. l. 29. c. 5. Morsis a cane rabido, ne rabiosi fiant, cerebello gallinaceo occurritur. Medici cerebelli nomine intelligunt posteriorem cerebri partem.

CEREBRVM, [Ceruello,] ἐγκέφαλος, inquit Pl. est uiscerũ excellentissimum, proximumq; cælo capitis, sine carne, sine cruore, sine sordibus. Hic habet sensus arcem, hic culmen altissimum, hic mentis est regimen. Ci. 1. Tus. alijs pars quædam cerebri uisa est animi principatum tenere: alijs nec cor ipsum placet, nec cerebri quandã partem esse animum: sed alij in corde, alij in cerebro dixerunt animi esse sedem & locum.

CEREBROSVS, [Ceruellino, iracondo,] ἀκρόχολος, qui uitio cerebri, præceps fertur in iram. Hora. lib. 1. Ser. cerebrosus prosilit unus. Dicitur & de brutis Col. l. 2. cerebrosos boues.

CERES, [Cerere,] δημήτηρ, dea frugum putabatur, a creando dicta, Saturni & Opis filia, quæ peculiari epitheto Alma dicitur, quia nos alit: uel (ut Ci. li. 4. de Nat. Deo. scribit) dicta est, tanquam geres, a gerendis frugibus, casu prima litera immutata. Hæc quandoque Luna dicitur, [Luna,] sicut liber pro Sole ponitur. Vir. li. 1. Geor. Vos o clarissima mundi Lumina, labentem cælo quę ducitis annũ, Liber & alma Ceres. Ponitur interdum Ceres pro ipso pane, [Pane,] sicut Liber pro uino. Teren. Eunuc. Sine Cerere & Baccho friget Venus.

CEREVS, a, um, [Di cera,] κήρινος, ex cera. Ci. 3. de Nat. Deo. si omnis cera commutabilis esset, nihil esse cereum quod commutari non posset. Sumitur quandoque pro molli, facili, & flexibili. [Facile,] Hor. Cereus in uitium flecti. Item pro flauo, [Giallo,] Virg. 2. Ecl. Addã cerea pruna. a ceræ uidelicet colore. Inde ficedulæ pingues ab Accio Cereæ uocantur, translucente omnium per cutem flaua pinguedine. Quandoq; pro uncto, [Vnto,] Martial. Cerea si pendet lumbis & trita lacerta.

CERAVS,

Cerevs,[*Cereo,torchio,*]κηρὸς,est funale, uel candela ex cera cōfecta. Mart. Hic tibi nocturnos præstabit cereus ignes. Ci. Offi. Omnibus uicis statuæ factæ sunt, ad eas thus, & cerei.

Ceria, æ, potionis genus ex frugibus confectum. Pli. li. 22. c. 25.

Cerinthe, es, uel Cerintha, æ, κηρίνθη, genus herbæ, mellis cum cera misti saporem habent. Vir. 4. Ge. Cerinthæ ignobile gramē. Dicitur & Cerinthus, & a Diosc. Ceranthe, ab Aristo. Erithace. Vulgo eam uocare solēt Carbinā, in Hetruria præsertim & Liguria quia flatu Africi nasci creditur, quem, ut inquit Vitruuius, Carbam nautæ, uel Carbinum cognominant.

Cerinvs, a, um, [*Simile alla cera,*] ceræ similem, ut, Cerinus color. Pli. audatiora cerina, atque purpurea. Cerini smaragdi, apud eundem lib. 37. ca. 5. Plau. in Epist. Plumatile, aut cerinum. subintellige uestimentum.

Cerion, ulceris genus, achoribus simile. Pli. lib. 20. cap. 2. Sanat ulcera concreta in modum faui, quem Ceriον appellant. Idem li. 23. cap. 7.

Cerites, p. p. κηρίτης, gemma est cerei coloris. Pl. l. 37. c. 10.

Ceritvs, p. p. quasi cereritus. nam in Cereris sacris furore corripiebantur. Hora. in Serm. Ceritus fuit, aut commotæ crimine mentis, id est insanus & furiosus. Plaut. in Amph. Tu certe laruatus es, aut ceritus. Idem, Iube hanc pro cerita circunferri.

Cernatani, qui & Mariani dicti, Italiæ populi iuxta casinū & Bouillas, ita dicti a Cerneto oppido, cuius meminit Pl. l. 3. ca. 5.

Cerno, is, creui, cretum. [*Vedere,*] βλέπω, uideo. Vir. 3. Aen. Cernimus astantes nequicquam lumine toruo Aetnæos fratres. Trāsfertur & ad sensus interiores, ut idem sit quod animaduertere, siue cōsiderare, [*Considerare, accorgersi,*] Ci. l. 3. epi. Cerno iā animo, quādo omnia uberiora futura sint. Quandoq; iudicare, statuere, deliberare, [*Giudicare, deliberare,*] Ci. de Leg. Quotcunq; Senatus creuerit, populusve iusserit, tot sunto. Lucil. Postquam præsidium castris educere creuit. Quandoque diuidere, secernere, cribrare, [*Crivellare,*] q̃ & Incernere dicitur. unde & Incernicula cribros, [*Crivello,*] uocamus. Pli. l. 18. c. 11. Rursus quæ transit, arctiore cernit. Vnde & Crines dicti sunt, quòd sint discreti. Quandoq; dimicare, [*combattere,*] Plau. Pro patria Amphytrio dum cernit. Quandoq; adire, unde cernere hæreditatem filij parentum dicti. Ci. ad Dolabellam: A te peto, ut me hanc quasi falsam hęreditatem alienæ glorię sinas cernere. Cretio, onis, solennitates, quæ adhibentur in adeundis hæreditarib. Ci. ad Att. l. 11. Galeonis hæreditatē creui, duco enim cretionem fuisse simplicem. Var. 5. de Lingua Latina. Facito uideam te hæredē: itaq; in cretione adhibere iubent testes. Theodosius impe. lib. 6. Cod. tit. de iure deli. Cretionum scrupulosam solennitatem hac lege penitus amputare decreuimus.

Cernvvs, a, ū, [*Chino, inchinato,*] ἐπικεκυφὼς, pprie inclinatus, quasi qui terram cernat. Vir. li. 10. Erectoque incumbit cernuus armo. Vbi Ser. Cernuus equus dicitur, qui cadit in faciem, quasi in eam partem, qua cernimus.

Ceroferarivm, instrumentum, quo cereus fiaus continetur. unde illud in Decr. distin. 23. Acolythus accipiat ceroferariū cū cereo.

Cero, as, [*Incerare,*] κηρόω, cera obduco. Col. l. 12. c. 40. Sexta oliuitate dolia cerari oportere, antiqui dixerunt. Hinc tabulæ ceratæ dicebantur, cera superinductæ.

Ceroma, κήρωμα. oleum quo sese athletæ perungere solent, adhibito quodam terræ genere. Cœl. l. 5. c. 26. uocat πάτος.

Cerosvs, a, um, [*Che ha della cera meschia,*] κηρώς, quod ceram admixtam habet: unde Mel cerosum, nondum satis expurgatum. Plin.

Ceromaticvs, a, um, ceromate perunctum. Iuue. Saty. 3.

Ceretani, populi citerioris Hispaniæ, in montibus Pyreneis. Plin. lib. 3. cap. 3.

Cerostrotvm, p. pr. [*Tarsia, intarsiamento,*] a κέρας, cornu, & στρωτὸς, stratus: picturæ genus, cum ex cornibus ramenta tinguntur uarijs coloribus, deinde uermiculatim ligno inseruntur. Pl. l. 11. Nūc tincta, nunc subita, nunc quæ cerostrata, a picturæ genere, dicūtur. Proprie tamen dicuntur Cerostrata, cornibus strata, ut lithostrota, lapidibus strata.

Cerrevs, a, um, ut, Cerrea glans. Pl. l. 16. c. 6.

Cerrinvs, a, um: ut Cerrinus calix. Pl. l. 30. c. 10.

Cerrvs, [*Cerro,*] αἰγίλωψ, arboris glandiferæ species est, cuius glāde suilla caro firmior redditur. Pl. l. 16. c. 6.

Certamen, [*Battaglia, abbattimento, contrasto,*] ἀγὼν, conflictus, quī fit inter duos aut plures. Ouid. 10. Metam. Ea lex certaminis esto. Interdum res ipsa, de qua certatur, scilicet uter columbam sagitta feriat, uter prior decurrat ad metas. Vir. 2. Georg. Velocis iaculi certamina ponit in ulmo. Græca certamina celebratissima hæc fuerunt, Olympia, Pythia, Isthmia, & Nemæa. Certamē significat etiam priuatam contentionem [*Contesa,*] Sal. Diu magnum inter mortales certamen fuit, ut ne corporis, an uirtute animi res militaris magis procederet. Certamen, prœlium. Ci. 4. de Fin. Magnum, & difficile certamen. Plan. Ciceroni, Aut ipse a certamine belli tā necessarij me remouissem.

Certatim, [*A garra,*] cum certamine, & æmulatione. Vir. li. 8. Tunc lecti iuuenes certatim araeque sacerdos Viscera tosta ferunt.

Certatio, onis, [*Contesa,*] φιλονεικία, actus contentioque certantium. Ci. 2. de Leg. Quòd sine curriculo, & sine certatione corporum fiat.

Certatvs, us, ui, [*Contesa,*] nomen, certamen. Stat. l. 3. Sil. Ridetque benigna Parthenope gentile sacrum, nudosque uirorū Certatus.

Certe, [*Certamente,*] νὴ δία, aduerbium affirmantis. Ci. de Fi. 3. Satis ne hoc conclusum uidetur? certe. Interdum idē quod certo, clare, & manifeste, [*Manifestamente,*] Ci. Q. F. Certe enim scio, te fecisse cum caussa.

Certo, [*Certamente,*] Ter. Eunu. Hoc certo scio, Rhamnusium se esse aiebat.

Certioro, as, certus fio. Pacuu. apud Noni. Vocant cocoa unde certiorsent.

Certo, as, [*Contendere, combattere,*] ἀγωνίζομαι, aliquando rei bellicæ conuenit, pro pugna, seu prœlio. Taci. l. 21. Missus in eos eques cum expeditis cohortibus ambigue certauit. Aliquando est omnino contendo: & tam in bonam partem, quàm in malam accipitur. Cum ablatiuo. Ter. Bene dictis si certasset, audisset bene. Cum ablatiuo & præpositione De. Liu. Aricini atque Ardeates de ambiguo agro cum sæpe bello certassent. Cum pręppositione, Cum. Sal. Iaculari, cursu cum æqualib. certare. Cum præpositione Inter. Ci. Reliquum est, ut officijs certemus inter nos. Et cum aduerbijs mecum, tecum, secum. Pli. Iun. Nam mihi satis est certare mecum.

Certvs, a, um, [*Certo, chiaro,*] ἀτρεκὴς, clarus & indubitatus, a Cerno pro uideo: quia ea, quæ cernimus, clara & idubitata sunt. Plau. Mer. Quid illud sit negotij, lubet scire me ex hoc, ut sim certus metu. Interdum Certus, qui non errauit. Mart. O quam certa fuit librato dextera ferro? Hinc certos, [*Alcuni,*] fere plurali numero dicimus pro, Quosdam, quasi a ceteris discretos. Ci. is cum certis alijs ad Cæsarem missus, paulo ante discesserat. Sal. Apud latera certos locauit. Et certum dicimus deliberatum, [*Deliberarsi de*] Vir. in Gallo, Certum est, in siluis inter spelæa ferarum Malle pati. Hinc certior, & certius comparatiua, pro exploratiore, & peritiore. Sen. in Hippol. loquens de cupidine: Figit sagitta certior missa puer. Facere certiorem, est indicare, [*Fare sapere, scriuer che,*] Ci 6. Ver. certiorem te faciunt, Africanum Carthagine deleta, &c. Pla. in Casi. Fac me certiorem, quid meus uir me uelit. Teren. in Phorm. Quātum potes, me certiorem face.

Cervarivs, a, um, a ceruo deductū: unde Lupus ceruarius, dicta est fera lupi effigiem habens, & pātheræ maculas, nomine, ut opinor, a ceruina pernicitate imposito. Plin. l. 8. c. 22. Sunt i eo genere qui Ceruarij uocantur, qualem è Gallia in Pompeij magni arena spectatum diximus. Ceruarium uenenum. Pl. l. 27. c. 11.

Cervinvs, a, um, [*Di ceruo,*] ἐλάφειος, quod ad Ceruum pertinet: ut, Ceruinum cornu. Var. 3. de re ru. Ceruinus color, qualis est pellis cerui, uel castaneæ. Pallad. l. 4 ca. 13.

Cervicale, & Ceruical, [*Guanciale,*] id, quo dormientis caput, & ceruix innituntur. Iuu. Conducit comites, sellam, ceruical, amicas.

Cervicvla, Ci. 5. Verr. Tamen ne putamus patrohum tuum i hoc crimine ceruiculam iactaturum?

Cervisia, [*Ceruogia,*] potus ex aqua & frugibus confectus, & præcipue ex hordeo madefacto, & rursus clibanis siccato, addito lupi salictarij flore: quo potus genere etiam hodie pleraque Galliæ, & Germaniæ loca, Britanniaque uniuersa, uini inopiam supplent. Pl. li. 22. cap. 25.

Cervix, [*Coppa,*] ἐπωμὶς, posterior colli pars, quę ab occipitio incipit, & tendit ad spinam. Antiqui (ut Quinct. ait) Ceruices pluraliter dicebant, primusque Hortensius ceruicē dixit. Ci. in Vat. inflato collo tumidis ceruicibus intulisti. Cato: Si caput, aut ceruices dolent, ex lotio caldo lauito.

Cervssa, p. p. [*Biacca,*] ψιμμύθιον, plumbo in acuto aceto soluto cōparatur. Vitruu. docet quomodo fiat. Vide Gale. l. 9. Simpl. & Pli. li. 34. cap. ult.

Cervssatvs, a, um, [*Imbiancato,*] ut Cerussatæ mulieres, quæ candoris comparādi gratia cerussa utuntur. Martial. l. 2. Cerussata timet Sabella solem. Cerussata cutis, Cerussatæ buccæ, Martial. lib. 7. Cice. in Pis.

Cesena, oppidum Piceni non procul a Cliterna. Pl. l. 3. c. 15.

Cessatio, onis, uerbale, [*Indugio,*] μέλλησις. Ci. 1. de Nat. Deo. Epicurus nihil cessatione melius existimat.

Cessator, oris, [*Indugiatore, ocioso,*] μελλητὴς, ociosus, qui cessat & nihil agit. Ci. Pæto. li. 9. non quo cessator esse solerem.

Cessatvs, a, um, parti. sine uerbi origine, ut Regnatus, & similis: nā regnor, aut cessor non dicimus. Hinc cessata arua, id est neglecta & non culta. Oui. 4. Largaque prouenit cessatis messis in aruis.

Cessim, ire, [*Ritirarsi, tornar in dietro,*] ἀναχωρεῖν, significat regredi, recedere. Iustin. lib. 2. Ite cessim, inhibete remos. Et apud legū consultos tit. ad legem Aquiliam, Interim superius plaustrum cessim ire cœpit. Fit autem a Cedo.

CESSIO, onis, est iuris nostri in alium transfusio. Ci. in Top. Abalienatio, est eius rei, q̃ mancipi est, aut traditio nexu, aut i iure cessio.

CESSO, as, [*Cessare, fermarsi.*] παύομαι, abstineo, ab opere uaco: Vir. 7. Eclog. Et si quid cessare potes, requiesce sub umbra: id est (inquit Seru.) si potes breue ocium tibi persuadere. Dicimus autẽ cessare in re aliqua, & Cessare a re. [*Lasciare.*] Ci. Neque unquã in suo studio atque opere cessauit. Liu. Nec ex quo castris castra collocata sunt, cessatũ a leuib. prœlijs est. Itẽ Cessare, [*Tardare, indugiare.*] tardare, remorari, diutius immorari in re aliqua facienda, & eam negligentius agere. Vir. 6. Aen. Cessas in uota, precesq;? id est, tardus es in uota facienda? Ter. in Eun. Paululũ si cessassem, Pythia; Domi non offendissem. Ci. de Na. Deo. Cur tam multos deos nihil agere, & cessare patitur: & apud Ter. in Eun. & Ad. ut dictum est. Cũ uero pro desinere, uel finem facere ponitur, habet alium secum infinitiuum. Cic. ad Q. F. Si te inimici uexare cœperint, ne cessaris me certiorem facere, ut accurram. Ter. And. Cessas alloqui. Et i Phor. Absenti tibi contumelias nunquam cessauit hodie dicere. Concesso. Plaut. in Pœn. Postquam aurora est, nunquam concessauimus lauari, aut fricari.

CESTICILLVS, auctore Festo, circulus est quem mulieres imponunt capiti, quo commodius onera ferant.

CESTREVS, duabus tantum syllabis, κεστρεύς, piscis genus, qui & Cephalus, & Mugil uocatur. Vide Cœl. Rhod. lib. 27. ca. 4.

CETARIAE, arum, loca iuxta mare stagnante lacu, in quib. thynni & alij huiusmodi pisces capiuntur, & saliuntur. Pli. li. 37. ca. 5.

CETARII, κητοπῶλαι, q cetos, marinos pisces maiores, capiunt, aut uendunt. Col. lib. 9. Salsamentorum omnium purgamenta, quæ cetariorum officinis euerruntur. Ci. in Offi. Cetarij, lanij, coqui.

CETRA, træ, scutum breue loreum, quo utuntur Afri, & Hispani. Vir. 7. Aen. Læuas cetra tegit. Liu. li. 21. Hispani cetris superpositis incubantes, flumen transnatauere. Hinc cetrati dicti, milites cetris muniti, quos peltistas uocant. Hirtius Bel. Ciu. li. 1. Erant cetratæ ulterioris Hispaniæ cohortes circiter octoginta. Liu. li. 31. Nocte cetratos inter bina castra in insidijs abdiderat.

CETVS, ti, κῆτος, nomen maioribus omnib. marinis piscib. commune, ijs præsertim, qui animal pariunt, nõ ouum: cuiusmodi sunt balenæ, orcæ, pistres, thynni, & similes. Vnde Cetarij appellantur, teste Nonio, qui maiores in mari pisces capiunt. Pli. li. 32. ca. 1. Cetos sexcentorum pedum longitudinis, & trecentorum sexaginta latitudinis in flumen Arabiæ intrasse, tradit Iuba. Dicimus & Cete plurali tantum numero, nulla casuum inflexione. Vir. 5. Ae. Immania cete. Cic. de Nat. Deo. properans subiungere cetis.

CEV, [*Come.*] ᾗ ἠύτε, tanquam, uel quasi: magisq; est poetarum, quàm oratorum, sed quo multi, & præsertim Pl. utuntur. Vir. 2. Aen. Aduersi rupto ceu quodam turbine uenti Confligunt. Pli. li. 8. ca. 16. Incitamento terga, ceu quodam incitamento flagellantur.

CEVERE, est clunes mouere, ut in re uenerea, & propriè de marib. dicitur, crissare uero de mulieribus. Persius. An Romule ceues?

C ANTE H

• CHAA, Peloponnesi urbs, Lepreo proxima.

• CHABASA, uicus Aegypti, apud Strab.

• CHABARENES, populi Scythici.

• CHABRIA, uicus Aegypti, qua est Arabiæ confinis.

• CHADISSA, fluuius, & oppidum Cappadociæ.

CHAERONEA, æ, χαιρώνεια, uicus Bœotiæ, Plutar. patria. Pli. li. 3. c. 7.

CHAEROPHYLLON, herba pastinacæ erraticæ, siue dauci folio, radicula candicante, subamara. Veteres Gingidion appellauerunt: nam chærephylli nomen recentius est, a comæ hilaritate, & aspectus iucunditate impositum. Hodie a uulgo herbariorum Cherefolium appellatur, Græca & Latina uoce in unam coalescentibus.

CHALCEDON, χαλκηδών, urbs Bithyniæ, iuxta Bosphorum Thracium, ex opposito Byzantij. Hanc Megarenses condidere, Græciæ cæci appellati, quod nõ potius oppositum litus elegissent, in quo postea cõditum est Byzantium, tanto feliciore modis omnib. sede.

CHALCIS, idis, serpẽtis genus è genere lacertarum, quasdam æris colore lineas in tergo habens, unde & nomẽ habet. Pli. li. [illegible] ca. 4. Est & Chalcis Homero, auis nocturna, ex genere accipitrum, bellum internecium cum aquila gerens. Pli. li. 10. ca. 8. cymindin uocat. Est & Chalcis, piscis. Pli. li. 32. cap. 11.

CHALCIS, dis, [*Negroponte.*] Chalcis, Eubœæ urbs præcipua, ab Aulide, Bœotiæ portu, exiguo Euripo diuisa, uetus Atheniensiũ colonia, ita dicta (si Stephano credimus) a Chalcide filia Asopi, aut certe, quòd ærariæ fabricæ ibi primũ fuerint repertæ. Est & alia Chalcis, agri Corinthij oppidũ. Tertia Aetoliæ, Acheloo fluuio irrigata. Quarta Syriæ, a Monico Arabe condita. Sunt & aliæ eiusdẽ nominis urbes, quę enumerãtur a Stephano. A Chalcis, Chalcidicus, a, um. Vir. 6. Aen. Calcidicaq; leuis tandem super adstitit arce.

CHALDAEI a Cicerone nominantur, non ut natio significetur, sed ut omnes ex sideribus futura prædicentes, siue Chaldæi sint, siue ex alio quouis populo, id ob eam caussam, quòd astrologiam, astrologicamq; diuinationem Chaldæi primi docuerint, & exempla sunt lib. de Fato, in Tusc. 1. lib. 1. de Diuin. & apud Valerium, inde χαλδαΐζειν, pro, in arte diuinandi operam ponere.

CHALYBES, populi in ponto, iuxta Thermodoontem fluuium, qui & Alizones Homero dicti sunt, & postea Chaldæi, teste Strab. li. 12. Hi ferrum nudi effodiunt, dicente Vir. At Chalybes nudi ferrum. Ponitur tamen quãdoque Chalybs, pro ipsa ferri materia, [*Ferro, acciaio.*] Vir. 8. Aen. Vulnificusq; chalybs uasta fornace liquescit. Est & Chalybs fluuius in Hispania, in quo ferrum optime temperatur. iuxta quem & Chalybas populos collocat Iustin. li. ult.

CHAMAECERASI, ex cerasorum genere humillimæ. Pli. li. 15. ca. 25.

CHAMAELAEA, χαμαιλαία, herba quæ similitudinem foliorũ oleæ habet. Pli. li. 25. ca. 7. Multum infra hunc succum est, qui fit ex herba Chamælæa. Idem li. 24. ca. 15.

CHAMAELEON, onis, χαμαιλέων, herba ex genere aculeatarum: ita dicta a uarietate foliorum. Mutat enim cum terra colorem, hic niger, illic uiridis, alibi cyaneus, alibi croceus. Pli. li. 22. c. 18.

CHAMAELEON, tis, [*Camaleonte.*] χαμαιλέων, quasi paruus leo: animal est diuersa uarietate cõspersum, ut pardus, & ad colores quos uidet, conuersione facillima uariatur. Nascitur in India, figura, & magnitudine lacertæ, nisi quod crura habet recta & excelsiora. Latera uentri iunguntur, ut piscibus, & spina simili modo. Eminet rostrum simile suillo, cauda prælonga in tenuitatem desinens, & implicãs se uiperinis orbibus, ungues adunci, motus tardior, ut testudini, asperum corpus, ut crocodilo. habet oculos corpori concolores, nunquam eos operit. Solus animalium, nec cibo, nec potu alitur, nec alio, quàm aeris alimento: latet hieme, ut lacerta. Vide plura apud Pli. li. 28. c. 8.

CHAMAEMELON, [*Chamomilla.*] χαμαίμηλον, herba est uulgo nota, ab odore mali sic dicta, quæ alio nomine Anthemis appellatur. Medici recentiores Chamomillam barbare uocant.

CHAMAEPITYS, χαμαίπιτυς, herba est folia habens laricis folijs similia, lumborum & spinæ doloribus propria. Pl. l. 24. c. 15.

CHAMAEDROPS, opis, herba myrtos circa caulem geminis folijs, capitulis Græculæ rosæ. Pl. l. 26. c. 8. Ruellius eandem esse existimat, quam a Mithridate inuentore Mithridation appellant.

CHAMAESYCE, herba est lentis folia habens. Pl. l. 24. c. 15.

CHAONIA, pars montana Epiri: licet quandoq; sumatur pro tota Epiro. Hinc Chaones, populi a Troiani Heleni fratre Chaone. Vir. 3. Aen. Chaoniamq; omnem Troiano a Chaone dixit. Ijdem postea & Molossi dicti a Molosso Pyrrhi filio. Str. li. 7.

CHAONIDES, χαονίδες, canũ genus ex chais, id est ex lupis ceruarijs conceptum, ut uidetur sentire Hermol. in Pl. Verisimilius tamẽ, a Chaonia regione dictos, uti Molossos a Molossia. Chaonidũ canũ originem refert Pollux ad æneum canem a Vulcano fabricatum.

CHAOS, [*Confusione, Chaos.*] χάος, Hesiodus in Theog. omniũ rerum initium uocat, quod ante omnes deos, deasq; ortum sit: de quo & Orpheus initio Argonau. Alij appellant materiam cæli & terræ confusam atque informem, quæ primum ex nihilo facta est, de qua postmodũ omnia sigillatim per species uarias, formasq; proprias prodierunt. Est autem nomen Græcum. Apud Latinos tantum in usu est Chaos, & ablatiuus Chao: quamuis Priscianus per secundã declinationem declinauerit Chaus, Chai. Vir. l. 4. Geo. Atq; Chao densos diuum narrabat amores. Dictum Chaos a χέω, fundo, quod fuerit fusio, id est confusio elementorum omnium.

CHARACIAS, Pl. l. 26. ca 8. Tithymali genus, ramos habens digitali crassitudine. Alia quoq; Characias est (uulgo Characia) quæ in hortis tenellis, & per cancellos topiario opere digeritur. Sed de hac ueteres nihil. Hermol. Corol.

CHARACTER, [*Carattere, segno, figura, forma.*] χαρακτήρ, Latine dicitur signum, insigne, forma. Col. l. 11. c. 2. Nec minus maiorea quadrupedia charactere signari debent.

CHARISTIA, χαριστία, ocu. gen. & nom. plu. festa uocabantur, quibus cognati conueniebant. Oui. l. 2. Fast. Proxima cognati dixere Charistia cari. Val. lib. 2. Conuiuium solenne maiores instituerunt, idque Charistia appellauere, cui præter cognatos & affines nemo interponebatur.

CHARITES, [*Le gratie.*] χάριτες. Gratiæ tres finguntur: Aglaia, Thalia, & Euphrosyne, Iouis, & Eurynomes, (ut in Theogonia tradit Hesiodus) aut Veneris & Liberi filiæ: quas ueteres nudas pinxerũt, quòd gratias inter amicos minime deceat esse fucatas. Tres autem ea ratione dicuntur, quod una beneficium det, altera accipiat, tertia reddat. Finguntur iuuenes ne beneficij memoria senescat, ridentes, quod hilariter dandum sit. & cum duæ nos aspiciãt, una pingitur auersa: quo significari uolunt, quòd pro accepto beneficio duplex a nobis gratia debeat reuerti.

• CHARMANDE, urbs est trans Euphratẽ, iuxta portas Babylonias.

CHARON, tis, [*Caronte.*] a poetis dicitur, qui animas mortuorũ per tria Inferni flumina, Acherontem, Stygem, & Cocytum, ad aliã ripam transuehit. Vir. l. 6. Aen.

CHARONDAS, cognomẽto Thurius, patria Catanęus, Atheniẽsib. leges quasdam tulit, quibus cum capitis pœnã statuisset in eos, qui

gladijs

gladijs armati concioni interessent, imprudēter, ut rure ueniebat,
gladio accinctus in concionem prodijt: monitus deinde ab eo, qui
proxime assidebat, cum culpam dissimulare posset, gladio, quo ac
cinctus erat, incumbēs uiolatæ legis a se pœnas exegit. Val. l. 6. c. 5.

Charta, [Carta,] χάρτον, cū ch' aspirato, papyrus, in qua scribimus,
ppriéq; ea, quā ueteres ex papyri arboris cortice, & glutino ppara
bāt: cuius species, uariasq; nomina, & præparandi rōnem uide apud
Pl. l. 13. c. 11. 12. & 13. Quanquā ēt latius chartæ nomē postea cœ
pit extēdi, ut ēt de ijs dicat, quæ ex mēbranis, linteis, aut alia qua
cunq; materia conficiuntur. Suet. in Nerone, Plumbeam chartā su-
pino pectore sustinuit. Pl. l. 13. c. 11. Chartā Alexādri Magni uicto
ria repertā, auctor est M. Varro, condita in Aegypto Alexādria: an
te non fuisse chartarum usum, palmarum folijs primo scriptitatū.
deinde quarundam arborum in libris, postea publica monumēta
plūbeis uoluminib. mox & priuata linteis cōfici cœpta, aut ceris.

Chartarius, a, um, Pli. li. 18. c. 10. Hoc officinæ chartariæ utuntur.
Charta uirgo, quæ nondum transcripta est, dicitur a Mart. parere
enim dicuntur chartæ, cum ex ijs exempla sumuntur. Item Char-
ta urbs Tyri dicta est, ex qua & Dido orta fertur, & ab eius nomi-
ne a sese conditam urbem Chartaginem appellasse.

Charybdis, χάρυβδις, & Scylla, duo mōstra sunt i freto Siculo, de
quibus Vir. 3. Aen. Dextrum Scylla latus, læuū implacata Charyb
dis Obsidet. Est autem Charybdis locus, sicuti scribit Salust. iuxta
Tauromitanum littus: extatq; fabula Charybdim mulierē fuis-
se rapacissimam, quæ cū Herculis uaccas rapuisset, a Ioue fulmina
ta est, & in hoc monstrū cōuersa. Est igitur Charybdis mare peri-
culosū nautis, qd̄ cōtrarijs fluctuū cursib. collisionem facit, rapta
quæq; absorbet & reijcit. Oui. Et nunc epotas sæua Charybdis a-
quas. Seneca ad Lucil. Scyllam saxum esse, & quidē terribile naui-
gātib. optime scio: Charybdis an respondeat fabulis, perscribi mihi de
sidero. Fac nos certiores, utrum uno tm̄ uento agatur i uertices, an
omnis tempestas mare illud cōtorqueat: & an uerum sit, quicquid
illo freti turbine arreptū est, per multa millia trahi. Thucyd. li. 4.
scribit esse fretum inter Rhegium mare, & Messanā, a quo breui
spatio Sicilia a continente distet, & Charybdim appellatum.

Chaus, [Lupo ceruiero,] lupi species, pardorū maculas habentis, quē
alio nomine lupum ceruarium uocant. Pli. li. 8. c. 19.

Chelæ, arum, [Branche di gambari, e di granchi,] scorpiorū & cācro
rum brachia, dicta a forficulis denticulatis, quos Græci χηλὰς, uo
cant. Vir. 1. Ge. Qua locus Erigonem inter, chelasq; sequentes.

Chelidonia, siue Chelidonium herba, ab hirundinibus, quæ Græ
ce χελιδόνες, dicuntur, appellata. Eo enim auiū genere adueniēte,
nascitur, & discedēte extinguitur. Pl. l. 8. c. 27. & li. 25. c. 8. Chelido
nia item uocatur Fauonius uentus, a die sexto ante Feb. idus, usq;
ad vij. Cal. Mart. q̄ ijs dieb. hirundines primum conspici incipiāt.
Pli. li. 2. c. 47. Est etiam Chelidonia, gemmæ nomen. Pl. l. 37. c. 10.
Item genus aspidis, ut Gal. auctor est. Chelidonia præterea inter fi
corum genera recensetur. Pl. l. 15. ca. 18. & Col. l. 10.

•Chelonitis, insula in sinu Arabico.

•Chelonophagi, populi sunt in Carmaniæ angulo, testudinum
carne uescentes.

Chelys, [Testugine,] χέλυς, proprie testudo animal: quamuis etiam
pro instrumento musico accipiatur.

Cheramides, genus lapilli pretiosi. Stra. li. ult. Pli. li. 37. c. 10.

Chernites, χερνίτης, lapidis genus ē ebori simillimus, in quo de
functorum cadauera condebantur. Pl. l. 36. ca. 17.

Cherronesus, ἀπὸ τῆς χέρσου, καὶ νήσου, terra est in insulæ modū ma
ri cincta, uno tantum, eoq; angusto spacio continenti adiuncta.

Chersina, æ, genus est testudinis terrestris. Pl. l. 9. c. 10.

•Chidnabi, populi iuxta Pontum.

•Chidorus, fluuius Macedoniæ.

Chimæra mons Lyciæ ignivomus, in cuius cacumine leones habi-
tāt: in medio aūt, ubi pascuis abundat, capræ: in radicibus autē ser-
pentes. Hinc factus locus fabulæ, Chimæram mōstrum esse, quod
flammas euomat, caput & pectus leonis habens, uentrem autem ca
præ, & caudā draconis. Lucr. Prima leo, postrema draco, media ip
sa chimæra. Et quoniā Bellerophontes montem hunc habitabilē
reddidit, Chimæram fingitur occidisse. Hæc fere Ser. in illud Vir.
6. Aen. Flammisq; armata Chimæra. Pli. li. 2. c. 106.

Chios, χίος, insula in ægeo noningentorum circiter stadiorū ambi
tu, Ioniæ adiacens. Montē habet Pellenæum, & marmor Chium
item templum Apollinis, qui inde Chius appellatur, & promonto
rium Arusium, a quo Arusia uina. Habet autem hoc nomen, cum
primitiuū ē, p. c. Luca. l. 8. Quas Asine cautes, & quas Chios aspe-
rat undas. Hinc Chius, a, um. Tib. li. 3. Chio soluite uincla cado.

Chiragra, [Gotta di mano,] p. c. morbus articularis manū infestans.
Mar. Sed nil patrono porrigit hæc chiragra est.

Chiridota, tunica prolixa manus operiēs. unde Scipio Gallo ob
iecit, quòd cum chiridota tunica accubuerit. Dicta chiridota, ἀπὸ
τῶν χειρῶν, a manibus quas tegebat.

•Chirogylium, insula est ante Lyciam.

Chirographum, [Scritto di mano,] qd̄ nr̄a manu scripsimus. Asc.
scribit Chirographa dici, in quibus tm̄ quæ gesta sunt, scribi solēt.
Ci. 3. de Na. De. Labienus chirographū sex primorū imitatus est.

Chiromantia, [Chiromantia,] diuinatio ex linearum quæ in ma-
nibus sunt inspectione.

Chiron, nis, Cētaurus, Saturni & Phillyræ filius, dimidia sui parte
equus, reliqua homo. Fabulātur. n. poetæ, Saturnum, cū Phylliram
Oceani filiā adamaret, eiusq; frueretur concubitu, Opis uxoris in
teruētu turbatū, subito se i equū cōuertisse. Phillyrā aūt ex eo gra
uidā effectā, fœtum peperisse, cuius anterior pars hoiem, posterior
equū referret, eumq; Chironē noiasse, qui ubi primum adoleuit in
siluas sese cōtulit, ibiq; herbarum uires edoctus, in pstantissimum
medicū euasit: a quo ēt Centaurion herba nomē accepit, & Chiro
nium ulcus, qd̄ maxime fit in pedib. & cruribus, duas habēs oras ca
lentes, tumentesq; dolore modico, sic dictū, qd̄ Chironis opē exi
gat. Hic postea a Peleo & Thetide accitus pp probitatē, peritiā,
& iustitiā, quib. ceteris multū antecellebat, Achillis pædagogus
constitutus est, quē & citharæ artē & herbarū usum docuit. Ab eo-
dē & medicinā Aesculapius, & Astrologiam Hercules dr̄ accepis
se. Postremo cū Herculē hospitio suscepisset, armaq; eius pertracta
ret, euenit, ut sagitta quædā hydræ Lernææ ueneno imbuta, illi in
pedes decideret. quod malum cum nulla ope sanari posset, mori ta
men non potuit, q̄ utroq; parente immortali natus esset. tandem
cum a superis ipetrasset, ut immortalitatem sibi morte liceret cō-
mutare, in cælum translatus est: ubi & Sagittarij signum efficit.

Chironia, uitis, herba smilacis folijs, claiculis suis arbores uitis
modo conscendens. Pli. li. 23. c. 1.

Chironomus, qui inter saltandum manibus gesticulatur: quamuis
etiam ad reliqui corporis gestus transferatur. Iuu. Sa. 6. Chirono
mon Ledam molli saltante Batillo.

Chirurgia, [Chirurgia,] χειρουργία, licet nomē generale sit ad oēm
artem, quæ actionē hēt manuum cum cognitione coniunctā: pro
prie tn̄ dr̄ de ea parte medicinæ, quæ sectione, uel ustione, aut alia
quauis rōne, quæ manu administretur, morbos curat. Ci. ad Atti.
Diæta curari icipio, chirurgiæ tædet. Eadem & Chirurgice appel-
latur. Cels. in Proœ. l. 1. In tres partes medicina diducta est, ut una
uictu, altera medicamentis, tertia manu mederetur. primā diæteti
cen, secundā pharmaceuticen, tertiā chirurgicē Græci noiauerūt.

Chirurgus, [Chirurgico,] χειρουργός, medicus uulnerarius, a manuū
operatione dictus. Mart. lib. 1. Chirurgus fuerat, nunc est uespillo
Diaulus.

•Chlæna, uestimenti genus, quod pallijs super imponitur.

Chlamydatus, chlamyde indutus. Ci. pro Rab. Post. L. Sylla impe
rator chlamydatus. Pla. in Pseu. Quis hic homo chlamydatus est?

Chlamydula, dimin. χλαμύδιον, Plau. Sume chlamydulam.

Chlamys, ydis, [Sopraueste militare,] χλαμύς, pprie uestis milita-
ris, pallio breuior multo, ac strictior. Vir. 8. Aen. Ipse agmine Pal-
las In medio chlamyde & pictis cōspectus in armis. Pla. Puer cape
chlamydē, & da palliū. Idē ad ornatum militis ait opus esse chla-
myde, machæra, & petaso. Similiter Iul. Pollux inter apparatus mi
litares numerat chlamyda. Iureconsulti uero inter uestimēta pue
rilia numerant chlamydes. A Numa Rom. rege chlamydem reper
tam, Suidas auctor est.

Chloris, [Flora,] florum dea, a Romanis Flora dicta, quæ cum Ze
phyro nupsisset, a marito muneris loco impetrauit, ut florum om-
nium haberet potestatem. Oui. 4. Fast. Chloris erā, quæ Flora uo-
cor. Fuit & Chloris Amphionis & Niobes filia, Apollinis & Dia-
næ telis interfecta. uide Fabulam in Oui. 6. Metam.

Chlorites, χλωρίτης, gemma herbacei coloris, quę in Scyllæ auis
uentre inueniri creditur. Pl. l. ult. c. 10. Chlorus fluuius Ciliciæ. Pl.

Choaspites, gēma uiridis, auri fulgore intermicāte. Pl. l. 37. c. 10.

Choaspis, Medorum fluuius, ad fines Persidis in Tigrim defluens.
Tib. l. 4. Nec qua uel Nilus, uel regia lympha Choaspis profluit.

•Choatras, populi ad Mæotin.

Choerilus, poeta Samius. Scripsit Atheniensiū uictoriā cōtra Xer
xem. gesta Lysandri Lacedæmoniorū ducis. Hor. auctor est, ēt Ale
xandri Magni gesta scripsisse, & pro singulis uersib. singulis Philip
peis donatū. Sunt qui tradant, Alexandrū cū Cherilo pepigisse, ut
pro singulis bonis uersib. singulos acciperet Philippeos, pro singu-
lis malis singulos colaphos. opere aūt perfecto, uix septē fuisse inē
tos, qui possent pbari. Fuit & alter Chœrilus, poeta Tragic. Suid.

Cholera, choleræ, [Colera,] χολέρα, morbi genus præcipitis, in
quo & uomitus, & deiectio simul fiunt. Corn. Cels. l. 4. c. 11.

•Cholargus, uicus in agro Atheniensi.

•Colorentene Armeniæ pars sub Tigranis ditione.

Choma, atis, agger, siue tumulus. Budę. in Pand. Chomata sunt agge
res terra aggesta facti. Vlp. de extraor. crim. Lege Saecularij.

Coragium, gij, χορήγιον, ædificium amplum post scenā. unde pro-
mebantur omnia ad ludos necessaria. Vitru. li. 5. Festus Choragiū
interpretatur, ipsum scenicum instrumētum, quo scena instruitur,
& apparatur, cuius præfectus Dicitur Choragus. Plau. in Trin. or-

namenta

namenta a chorago sumpsit. Transfertur item Choragium ad quē libet alterius rei apparatum, [*Apparecchio,*] Ad Her. li. 4. Aut aliqđ fragile falsæ choragium gloriæ comparentur. Apul. li. 5. de Asin. Iam feralium nuptiarum miserrimæ uirgini choragium struitur. Dictum Choragium a χορηγῶ, subministro.

CHORAGVS, gi, suppeditator instrumenti ludicri, & expensarum. Sueto. in Aug. conduxit mensa choragum.

•CHORASMIS, es, urbs Parthorum, orientem uersus.

CHORAVLA, ars tibicinum. unde Strabo culpat Ptolæmeum Aegypti regem, quòd præter alia flagitia etiam choraulam exercuerit.

CHORAVLES, uel etiā Choraula, a choro & tibijs dicti, qui modulantur ad choros, uel qui i choro fistulas inflāt. χορὸς, tripudiū, αὐλὸς, fistula, seu tibia: unde Choraulę dicti, q tibijs ad choreas canunt. Mar. l. 11 Non sit cum citharœdus aut choraules. Pl. l. 37. c. 1.

CHORDA, dæ, [*Le corde de gli instrumenti musicali,*] funiculus in instrumento musico, qui Latine fides dicitur. Ci. 3. de Or. uoces, ut chordæ, sunt intentæ, quæ ad quenque tactum respondeant.

CHORDVS, a, um, ὄψιγονος, quod serotina fœtura natum est. Var. lib. 2. de re rust. c. 1. Dicuntur agni chordi, qui post tempus nascuntur: uocant χορίον, inde Chordi dicti. Pl. l. 8. c. 47. de ouibus loquēs: Gerunt partum diebus 150. postea concepti inualidi: Chordos uocabant antiqui post id tempus natos. Dicitur & de hominibus: unde plerique serius nati Chordorum cognomen traxerunt. Trāsfertus & ad inanimata: unde Chordum fœnum dicitur, quod autumno secatur. Col. l. 7. c. 3. Aluntur autumnali fœno, quod Chordum uocatur. Sic & chorda frumenta dicuntur, quæ sero maturescunt.

CHOREA, reæ, [*Ballo,*] a χορεύω, salto, pro ipsa saltatione usurpatur. Vir. 6. Ae. Pars pedibus plaudunt choreas, & carmina dicunt.

CHORIAMBVS, pes, ex prima & ultima productis, duab. medijs breuibus: ut, filiolis. Dictus Choriambus, quòd ex choreo, id est trochæo & iambo constet.

CHOREVS, siue Choreus, pes, qui alio nomine dicitur Trochæus, constans ex duabus syllabis, prima longa, & secunda breui: ut, Musa.

CHOROBATES, regula longa circa pedes xx. quæ habet transuersaria aquarum librationibus dicata, ut est uidere apud Vitru. l. 8. cap. 7.

CHOROCITHARISTAE, [*Quelli che cantano & suonano in coro,*] qui in choro citharizant. Sue. in Domi.

CHOROGRAPHIA, χωρογραφία, regionis alicuius particularis descriptio. Geographia uero est, totius terrarum orbis descriptio.

CHORVS, ri, [*Coro, moltitudine di quelli che cantano, ouero saltano*] χορὸς, proprie multitudo est canentium, aut saltantium. Nam multorum uocibus, & cōcentu cōstat, ut Seneca & Macr. tradunt. Et apud priscos ex seruis symphoniacis cōparabatur. Vnde apud Iurec. l. 3. de lega. Si chorus legetur, perinde est, ac quasi singuli homines legati sint, Et a χαρὰ, (secundū Pla l. 2. de leg.) quę est lætitia, deducitur. Festus a corona deriuat: habetq; primā cor. Vir. 6. Ae. Illa chorū simulans, ouātes orgia circum Ducebat Phrygias. Vbi Seruius, Chorū, hoc est, multitudinē in sacra collectam. Idem 1. Geor. Omnis quā chorus & socij comitantur ouantes. Vbi rursus Serui. Chorus proprie est coæuorum cantus, atq; saltatio. Transumitur & ad res incorporeas, sumiturq; pro consentienti rerum aliquarum multitudine. Ci. 3. Offi. Potest igitur quicquā utile esse, quod sit huic taliū uirtutū choro contrarium? Hier. ad Dardanum scribit, Chorum esse musicum instrumentum ex simplici pelle, cum duabus cicutis æreis, quod per primā inspiratur, & per secundam sonus emittitur.

CHRIA, χρεία, est commemoratio alicuius dicti, uel facti, uel utriusq; simul celebrem habens demonstrationē: ut Isocrates dicebat Virtutum radices amaras, fructus uero dulces. Est autē una ex quatuor exercitationibus, quas Fabius Grammatico tractandas præcipit. Chriæ usum, & genera latius exequitur Cœl. Rhod. li. 26. c. 27. Dicta Chria, quòd maxime sit utilis. χρεία, enim usum significat. Vide Aphthonium in progymnasticis.

CHROMATA, accipiuntur pro ornamentis & luminib. artium. Vnde Chromaticum melos ab antiquis dicebatur una ex tribus Musicæ partibus, quæ ob nimiam mollitiem infamiæ nota non caruit.

CHRONICA, orum, [*Cronica,*] τὰ χρονικὰ, generis neutri, annales, siue historiæ, temporū memoriam conseruātes, quib. scilicet res gestæ, seruato temporum ordine, digerūtur. Inuenitur & Chronicus, a, um. Gel. l. 17. c. 21. Excerpebamus ex libris qui Chronici appellantur. Pli. li. 35.

CHRONISSO, as, subsisto, & ex itinere identidem quiesco. Luc. li. 2. Ex satiati agni ludunt, blandeq; chronissant.

CHRYSA, æ, siue Chryse, es, oppidum Troadis. Pl. li. 5. c. 30. Str. l. 13. & Hom. Il. 1. Oui. 13. Meta. Chrysenq; , & Cillan Apollinis urbes. Stephanus item Chrysen quandam collocat circa Lemnum. Est item Chryse insula, de qua paulo post.

CHRYSALIS, dis, χρυσαλὶς, erucæ genus ex rore nascēs. Pl. l. 11. c. 32.

•CHRYSAORES, Cariæ ciuitas, a Lycijs condita.

CHRYSE, insula ante ostium Indi flu.

CHRYSENDETON, uasis genus aureis crustis illigatum. Mar. l. 6.

CHRYSES, æ, χρύσης, Apollinis sacerdos, pater Astinomes, quæ a nomine eius Chryseis cognominata fuit: quam cum Græci, expugnatis Thebis Cilicijs, urbe Eetionis, abduxissent, & Agamemnoni in prędæ diuisione tradidissent, Chryses, Apollinis insignib. exornatus, ad Græcorum castra accessit, filiamq; sibi petijt restitui: quod cum impetrare non potuisset, Apollinis auxilium implorauit, qui tam grauem Græcis pestilentiam immisit, ut Agamemnon patri puellam restituere fuerit coactus. Cuius loco cum Achilli Briseidem eripuisset, indigne id ferens Achilles, in posterū a prœlio omni abstinuit, donec, morte Patrocli nunciata, intermissa arma recepit. Homer. 1. Iliad. Est & Chryses amnis Siciliæ. Ci. in Verr.

CHRYSIPPEA, æ, herba a Chrysippo inuentore dicta. Pl. l. 26. c. 9.

CHRYSIPPVS, χρύσιππος, Apollonij filius, patria Solensis, siue, ut alij malūt, Tarsensis, Stoicæ sectæ philosophus, auditor Zenonis & Cleanthis: post quos etiam scholæ præfuit. Ingenij acumine plurimum ualuit, ut qui in multis etiam a præceptoribus dissenserit. In dialectica clarissimus fuit. Scripsit librorum uolumina supra quinque & septuaginta. De exitu eius uaria traduntur. Quidam uolūt a discipulis ad sacrificium uocatum, cum uinū dulce affatim hausisset, anhelitus difficultate laborare cœpisse, atq; ita quinto demum die fato concessisse, annos iam natum circiter tres & septuaginta. Alij ferūt, nimio risu expirasse. nam cum ficus rure allatos asinum comedentem uideret, ancillæ iussisse aiunt, ut & uinum asino bibēdum daret: eiusq; dicti urbanitate tātopere sibi placuisse, ut nimio risu fuerit suffocatus. Mortuo Athenienses statuam posuerunt in Ceramico.

CHRYSITES, Pl. l. 33. c. 6. Fit ijsdem metallis & quæ uocatur spuma argenti. genera eius tria optima, quam Chrysitin uocant. Est item herbæ genus, alio nomine Chrysocome.

•CHRYSOCERAS, promontorium Thraciæ, ad Bosphorum.

CHRYSOCOLLA, [*Boraso,*] χρυσοκόλλα, humor qui in metallis per uenas defluit, callescente humore, rigoribus hybernis usq; in duritiam pumicis. Vide Pl. li. 33. c. 5.

CHRYSOGONVM, χρυσόγονον, herba folio querno, flore coronarij uerbasci, radice rapi, uehementer intus rubente, foris nigra. Dios. l. 4. c. 46. Nomen autem accepit ab aurei seminis colore.

CHRYSOLITVS, lapis pretiosus, aureo nitore translucens. Oui. 2. Metamorph. Per iuga chrysolithi, positæque ex ordine gemmæ. Pl. li. 37. cap. 9.

CHRYSOMALA, χρυσόμηλα, mala sunt ex genere cydoniorum. Virg. Aurea mala appellat. Pl. l. 15. c. 11.

•CHRYSOPOLIS, Bithyniæ oppidū, est & alterum in Cilicia. Steph.

•CHRYSORRHOAS, fluuius Syriæ circa Damascum.

•CHRYSORRHOAE, populi ad Phasim flum.

C ANTE I

•CIA, insula Eubœæ, non procul ab Attica.

CIBARIA, orum, [*Nodrimento, cibo,*] alimenta. Ci. ad Att. l. 9. Respondi, me non instituisse ijs dare cibaria.

CIBARIVS, a, um, quod ad cibum pertinet. Macr. li. 3. Sat. Lepid. legē tulit cibariam. Cibarius panis, qui fit ex farina secundaria, ex qua flos ante excussus est. Celsus li. 2. cap. 17. Firmius est triticū, quam milium uel ipsum, quàm hordeum, infirmissimum cibarius panis. Ci. li. 1. Tusc. cibarius in capsa panis datus. Cibarium uinum pro ignobili. Var. Potus meus uinum cibarium. Sic Cibarius homo, ab eodem dicitur pro sordido, & plebeio, [*Plebeo,*] Cibarium oleum. Col. l. 12 ca. 50.

CIBATVS, huius cibatus, [*Cibo, uiuande,*] σιτίον, cibus. Plin. Truncos gratissimos in cibatu habent. Plau. in Mil. tibi muni uiam, Qua cibatus ad te & legiones tuas tuto possit peruenire.

CIBILLA, æ, teste Var. l. 4 de Lin. Lat. mensa erat escaria, a cibis dicta. Festus item Cillibam interpretatur mensæ rotundæ genus, apud quem Cillibam corrupte legi putauerim, pro Cibilla.

CIBO, as, [*Nodrire, cibare,*] alo, nutrio. Col. l. 9.

CIBORIVM, κιβώριον, Dioscorides interpretatur uentriculos quosdā in faba Aegyptia, (quam & Colocasiam uocat Pl.) uesparum fauis similes, in quibus fabæ sunt bullarum modo emergentes. Idem & Cibotium appellari testatur, quasi scriniolū: propterea quod seratur faba hæc indito in madentem glebam semine, sicque in aquā proiecto. Pl. l. 20 c. 15 & Stra. l. 17. usus est hac uoce, Horat. lib. 2. Carm Ode. 7. Obliuioso læuia Massico Ciboria exple.

•CIBOTVS, Asiæ ciuitas, eadem cum Apamia. Plin.

CIBVS, [*Cibo,*] σιτίον, omne quo uescimur. Donatus cibū distinguit a uictu, quod cibus etiam delicatis præbeatur: uictus in paruis, aridisq; alimonijs constitutus sit. Terent. in And. Lana ac tela uictum quæritans. Idem in Eun. Viden otium & cibus quid faciat alienus?

CIBYRA, æ, κιβύρα, Ptol. oppidum Asiæ proprie dictæ, non procul a Meandro fluuio. Ci. 6. Ver. Inde Cibyrates, uel Cibyrata. Ci. ibidem fratres illi Cibyratæ inambulabant. Item Cibyraticus, a, um, Ibidem: Cibyratici illi canes.

CICADA, dæ, [*Cicala,*] τέττιξ, insecti genus canorum, unde & Cicadā quidam dictam uolunt, quasi ex ipso cadentem, id est euanescentem.

Virg.

Vir.4.Geor.Et cantu querulę rumpent arbusta cicadæ.

CICATRICARE,teste Festo,pro eo quod est cicatricem ducere.

CICATRICOSVS.[*Pieno di segni di ferite,*] οὐλώδης, cicatricib.plena. Col.de arb.c.11.Quin.l.4.c.1.

CICATRIX,cis,[*Il segno della ferita.*] οὐλή,proprie est signum uulneris obducti, quasi circa cutem,uel quasi obcæcatrix. Ter.in Eu.neque cicatrices suas Ostentat.Ci.7.Phil. Luculentam plagam accepit, ut docet cicatrix.

CICEVM,dicebant antiqui membranam tenuem,quę est in malo punico,uelut cellularum discrimen. Festus.

CICER,[*Ceco,*] ἐρέβινθος,genus leguminis.Pl.l.18.c.12.Ciceris natura est,gignit cum salsilagine. Vide ibidem plura ciceris genera. Hora.2.Ser.Sat.6.

CICERA,æ,leguminis genus,a Col.inter pabula annumeratum,a cicercula solo differens colore,est.n. obsoletior & nigro propior.

CICERCVLA,æ,[*Cicerchia,*] λάθυρον, leguminis genus ciceri nō dissimile,sed minutius,inæquales angulos habens.Pl.l.18.c.12. Col. lib.2.cap.10.

CICERCVLVM,neutro genere,genus sinopidis.Pl.l.35.c.6.

CICERO,κικέρων,cuius uitam Tyro Tullius,eius libertus, tribus uoluminibus scripsit,teste Pædiano: præceptores se habuisse fatetur, in philosophia quidem Philonem Academicum,tunc Romę commorātem:In iure ciuili,Scæuolam:in Dialectica, Diodorum Stoicum: in dicendo Apollonium Molonem.S. Roscium Amerinum parricidij reū,natus annos xxiij.ut tradit Nepos,ut alij , xxvij. defendit.Metuens deinde Syllam , quem in ea caussa offenderat, in Græciam abijt,Asiamq; simulata ualetudinis caussa adijt : ubi se, ut ipse ait,recoquendum præceptoribus dicendi dedit. Xenoclemque Adramyttenum,Dionysium Magnesium, & Menippum Carē audiuit, Rhodi uerò Apollonium Molonem magistrum dicendi habuit:referuntq; Posidonium tunc Athenis eum Græce declamātem audiuisse,ac protinus exclamasse , quòd solam Græcis dicēdi relictam gloriam uideret ad Latinos per eum transferri. Cuius uitam omnem uide apud Plutarchum.

CICHORIVM,p. p. [*Cichoria, radicchio,*] κιχώριον , Dioscoridi, herba est,quam alio nomine Intubum erraticum uocāt. Horatius dictionis huius pen.syllabam produxit,corripuit autem antepenultimā, perinde ac si apud Græcos κιχόριον,scriberetur:Me,inquit, pascūt olíuę,Me cichoria,leuesq; maluæ.

CICI,κίκι,frutex paruæ fici magnitudine,folia habens platano similia. Dios.l.4.c.145.& Pl l.15.c.6.Vulgus herbariorū hodie Cataputiam maiorem uocat.Hinc Cicinus,a,um,ut , Oleum cicinum, quod & Ricinum appellari,paulo ante docuimus Pl.l.23.c.3.

•CICIMANI,populi ex genere Iaxamatarum , a Media oriundi. Pl.

CICINDELA,p.c.[*Lucciola,*] πυγολαμπίς. Arist. genus muscarum, quod noctu lucet ignium modo. Quidam Noctilucā,alij Nitedulam uocant. Ab hac lychnus pensilis,quem uulgo lampadē uocāt, Cicindela appellatur,quæ nocte tota seruatur accensa.

CICONIA,[*Cicogna,*] πέλαργος,auis quæ serpentibus pullos nutrit, teste Pl.l.10.ca.13.Iuue. Sat. 14. Serpente ciconia pullos Nutrit. quo etiam nomine ab Hispanis uocatur lignum rostratum , quo è puteis hauriri aqua solet:quod & Telonem agricolæ uocant. Item Ciconia mensuræ genus est,siue instrumenti , quo rustici uti solēt in sulcis,& fossis ducēdis,ne qua pars alijs aut profundior esset,aut latior.Col.l.4.

•CICONES,populi Thraciæ iuxta Hebrum flumen.

CICVR,cicuris,p.c.[*Animal di seluatico fatto domestico,*] τιθασσὸν , qđ ex fera factum est māsuetum,quod.n.a fero discretum est, id cicur dicitur.Ci.5.Tus.immanes alias,quasdam autem cicures.Cicur ingenium dicitur mite,ac mansuetum.Varr.de Lin.Lat.l.6.

CICVTA,p.p.κωνίον,herba uenenosa,teste Pl.l.25.ca.13. caule uiridi & geniculato,altior sæpe binis cubitis,in cacuminibusq; ramosa,folijs coriandri tenuioribus,graui odoratu.Cicutæ famam Athenienses auxerunt,succo eius capitali iudicio damnatis necem inferentes. Iuu.Saty.7. Hunc inopem uidistis Athenæ, Nil præter gelidas ausæ conferre cicutas. Est item Cicutā(ut Ser.docet)in cannis, calamisve,quod interceptum est inter duos nodos. Vir.2.Ecl.septem compacta cicutis Fistula.

CIEO,es,Cio,is,ambo ciui,citum faciunt:sed a Cieo,es,fit Citum p. c.a Cio uero producitur.Oui.li.1.Metam.Nec fruitur somno uigilantibus excita curis.Idem li.1.Trist. Acertus toties in genus omne ioci.[*Mouere,turbare,*] Et Cieo quidem significat turbare, commouere,[*Commouere,*]Vir 4 Aen.Tonitru cælum omne ciebo. Cicero:cuius orbis semper eodē modo ciebatur,Cio uero, [*Chiamare,*] uoco proprie. Proprie autē dixi,quoniam Cire aliquādo mouere est:sicut & Ciere uocare, adeo ut alterum pro altero quandoque sumi posse uideatur. Vir.6.Aen. Misenum Aeoliden , quo non præstantior alter Aere ciere uiros. Col.l.7.c.5.Cio, is , posuit pro commoueo.ea res inquit,cit aluum. Liu.l.1.Principes utrinque pugnam ciebant. A Cieo.pro moueo,fit Citus, id est uelox, & Percitus in furorem,iracundiamve motus.

CILICIA,κιλικία,regio est in minori Asia,Syriæ proxima , tota fere campestris, Tauro monti subiectasa Cilice nomē sortita, ab Oriēte Amano clauditur,a Septentrione Tauri iugis,ab Occidēte Pāphylia. Huius metropolis est Tarsos,quā interfecat Cydnus amnis.

CILICIVM,cij,[*Cilicio,uestimento tessuto di peli di diuersi animali,*] κιλίκιον,a Cilicib.populis dictum est,apud quos(ut inquit Var.1.de re rust.c.11)Cilicia primum confecta sunt. Ci.3.Ver. Cum iste ciuitatibus frumentum,coria,cilicia,saccos imperaret . Fiunt autem ex uillis hircorum,atq; caprarum:adhibenturq;(ut Veget. inquit) ad excipiendum impetum sagittarum.

CILIVM,[*Ciglio,*]teste Pl.l.9.c.37.antiqui uocauerunt extremū superioris genæ ambitum:unde & supercilia. Alij cilia intelligūt folliculos ipsos quibus oculus integitur.nam quas Græci uocant βλεφαρίδας,Theodorus cilia uertit. Lactantius quoq; de Opific.oculos ciliorum tegminib. occultatos scribit . Cilium(inquit Festus) folliculus,quo oculus tegitur:unde & superciliū. Idē alibi. Supercilium dicitur,quod super cilium sit,id est integumentū oculi superius.

CILIX,cis,κίλιξ,nomē propriū Phœnices filij , a quo dicta Cilicia. Cilix etiam gentile est,significās eum,qui a Cilicia ortus est.Luc. l.3.Itq; Cilix iuxta,iam non pirata,carina. Crocus Cilix, pro Cilicio.Lucr.l 2.Et cum scena croco Cilici perfusa recens est.

•CILLA,urbs prope Thebas Actioneas.Ste.

CILLEO,antiqui usurparunt pro moueo:unde furcillæ dictæ.Seru.in lib.2.Georg.

CILONES,quorū capita oblonga,& compressa sunt : uel quibus frōs eminentior.Ci.in Sal.Quicquid impudicorū,cilonū, fuit in urbe.

•CIMBRI,populi septētrionales , Saxonici maris penísulā icolētes.

CIMMERII,populi a Scythis oriundi,dexteram Ponti partem habitantes,non procul a Bosphoro,qui a nomine ipsorum Cimmerius appellatus fuit:ubi & oppidum fuit nomine Cimmerion . Hi aerē crassum habuisse feruntur,& densis exhalationibus nebulosum:qđ & ipsum Homerus testatur. Oui. l. 11. Hinc Cimmeriæ tenebræ prouerbio celebrantur,pro densissima caligine. Lact. l.4.ò mentē Cimmerijs,ut aiunt umbris artiorem.Ephorus scribit Cimmerios in Italia quoque fuisse iuxta lacum Auernum,eosque in subterraneis habitasse domicilijs:quorum morē patrium esse,ut nemo solem aspiciat:noctu uero egrediantur. Eosūdem meminit & Festus. Cimmerij(inquit)dicuntur homines, qui frigoribus habitatas terras incolunt,quales fuerunt inter Baias & Cumas. Cimmericus Bosphorus,inde nominatur,cuius lōgitudo est ducentorum & uiginti stadiorum.Ci.in Acad.8.Cimmerijs,quibus aspectum solis siue deus aliquis,siue natura ademerat .

CIMEX,[*Cimice,*] κόρις,uermiculus odore fœdus, ex ligno nascens, chartisq; & paleis.Mart.l.11.nec tutus cimice lectus.

CIMOLIVS,a,um.ut Cimolia creta.Pl.l.6.c.17.Dios l 5. c.94.

CIMOLVS,insula in mari Cretico,unde optima creta aduehitur.Ouid.7.Met.Hinc humilem Myconen,Cretosaq; rura Cimoli.

CIMON,Atheniensis,Miltiadis filius,mira erga ciues munificentia. Vide Plut.qui eum cum Lucullo comparat .

CINAEDIAE,lapilli,qui inueniuntur in cerebro cinædi piscis.Pl.li. 37.cap.15.

CINAEDICVS,a,um,a Cinædus.Plau.in Sticho.

CINAEDVS, κίναιδος,qui muliebria patitū, παρὰ τὸ κινεῖν τὰ αἰδοῖα, Catul.epigram.22.Cinædus mollior cuniculi capillo. Alij Cinædos,quasi pudore uacuos appellant.κενὸς,enim uacuus αἰδὼς , pudor.Pla. in Aul. in fustibus sum mollior magis quàm ullus cinædus. Cinædus etiam piscis,de quo Pl.l.32.

CINARAE, [*Carciossi,*] σκόλυμοι,cardui sūt maiores,quos uulgus Articocalos uocat,inter pręcipuas mensarum delicias habiti. Col.li. 10. Hispida ponatur cinara,quæ dulcis Iaccho Potanti ueniat nec Phœbo grata canenti.Nominis originem referūt ad Cinarā puellam in herbam sui nominis mutatam . Alij a cinere deductum putant,quod cinere in primis hæc herba gaudeat stercorari.

CINCIA,locus Romæ ubi Ciniciorum monumentum fuit. Festus.

CINCINNATI,dicti,qui capillos intortos gestant. Ci.post reditum in Senat. Plaut.Capt. Hoc cognomen fuit L.Quinctio,qui ab aratro ad dictaturam uocatus, Aequos uictos sub iugum egit.

CINCINNI,[*Capelli crespi,*]crines intorti , qui etiam Calamistrati dicuntur. Iuue. Altior hic quare cincinnus? Mart. Anulos uocat: Vnus de toto peccauerat orbe comarum Anulus.Varro: colicul[illegible] teus intortus,ut cincinnus . Solent autem cincinni oleo perungi. Ci.in Pis.erant illi madentes cincinnorum fimbriæ.

CINCTICVLVS, [*Cintula,*] διαζωμάτιον,dimi.a cinctus,amiculi genus,quòd fere sub umbilico præcingitur, & ad dimidiū crus porrigitur. Plau.in Bacch.Cincticulo præcinctus.

CINCTVS,us,[*Cintura,*] διάζωμα,a Cingo,sicut cingulū . Varro de Lingua Latina.Cinctus,& Cingulum a Cingendo,alterū uiris,alterum mulieribus attributū . Quamuis & pro ueste sumat [*Vestimento,*] Vir.7.Aen.Ipse Quirinali trabea , cinctuq; Gabino Insignis. Porphyrio doces, Cinctū tunicæ genus esse infra pectus aptatæ,a quo Cinctutos Cethegos Horatius nominauit. Cinctum Gabinum

bitum esse dicunt, togam sic in tergum, reiectam, ut una eius lacinia reuocata hominem cingat.

CINCTVTVS, a, um, [Cinto,] cinctu indutus: quod uestis genus anti-quissimis Romanis in usu fuit. Vnde Horat. in Arte, cum antiquissimos illos denotare uellet, Cinctutos Cethegos dixit.

•CINEAS, uir Thessalus, Pyrrhi Epirotarum regis amicus, cuius eloquentia, & memoria celebratur. Pli.

CINEFACTVM, [Ridotto in cenere,] τεφρωθὲν, in cinerem dissolutum, a Cinefacio, in cinerem reduco. Figuratio est (inquit Nonius) ut Tepefactũ, & Labefactũ. Lucr. li. 3. Horrifico cinefactũ te probe busto.

•CINESIAS, dithyramborum scriptor. Suid.

•CINGA, Hispaniæ fluuius, in Hiberum influens.

CINGO, is, xi, ctum, [cingere,] ζωννύω, notæ significationis est: & cum accusatiuo, ablatiuũ habet Oui. 5. Fast. cinxitq; decẽtibus armis. Ci. 3. de Na. De. Diligẽtius urbẽ religione, q̃ ipsis mœnibus, cigitis. Per trãslationẽ pro circũdare, [circondare,] Liu. li. 1. muro lapideo urbẽ cingere parat. Aliquãdo accusatiuo solo cõtentũ est. Pli. Cum eum saltum uenatores cinxissent. Circuncingo, quasi circum ago. Cinctus, participiũ. Ci. pro Flac. prouincia mari cincta. Incinctus, idem quod cinctus. Liu. li. 10. Incinctũ Gabino cinctu. Præcingo, idẽ qđ cingo. Plau. in Bacch. Cincticulo præcinctus, in sella apud magistrũ assideres. Interdũ est præparare, unde Præcinctos strenuos, & expeditos dicimus. Procingo, cingo, apparo: a quo Procinctus, apparatus bellicus. Vnde dicimus, aliquid nos fecisse in ꝓcinctu, cũ ad expeditionẽ, aut ad iter essemus parati & accincti. Oui. Hæc in procinctu carmina facta puta. Et procincta classis uocabatur, cũ exercitus cinctus erat cõfestim pugnaturus. Recingo qđ cinctum erat, discingo, [Scingere,] Oui. l. 1. Met. Velãtq; caput, tunicasq; recingunt. Succingo, subtus cingo, & ad cingulum alligo. Ci. 12. Phil. Galbam eodem pugione succinctum. Et Succingere, est cinctu uestes ita colligere, ne breuiores uideantur, fiatq; hoc modo ad agendum promptior.

CINGVLA, æ, [cigna,] ζώνη, qua cinguntur iumenta. Oui. de Rem.

CINGVLVM, [cingolo, cintura,] ζώνη, proprie mulierum. Var. 4. de Lin. Lat. Cinctus & cingulum a cingendo, alterum uiris, alterũ mulieribus attributum. Festus, Cingulo noua nupta præcingebatur, quod uir in lecto soluebat. Ci. in Somn. Scip. Cernis autem terram eandem, quasi quibusdam redimitam, & circundatam cingulis.

•CINGVLVM, ciuitas inter Picentes, unde muli Cingulani apud Plin.

CINIFLONES, qui calamistris in cinere calefactis capillos crispabãt. Hora. Cinifiones parasiti.

CINIS, eris, ab antiquo nominatiuo Ciner hodie mas. ge. olim etiam fœm. [cenere,] τέφρα, puluis in quem materia usta resoluitur. Vir. 6. Aen. postquam collapsi cineres, & flamma quieuit. Cic. in Ver. cum hunc dolorem cineri eius atque ossibus inussisti. fœ. gen. Caluus apud Nonium. Cum iam fulua cinis fueris.

CINERACEVS, a, um, cineris colorem referens. Pli. li. 33.

CINEREVS, a, um, è cinere uel quod cinereum refert colorem.

CINERARIVS, cinerarij, pro cinifione. Catull. tũ cinerarius rõdet os.

CINERICIVS, a, um, ut Panis cinericius, coctus sub cinere.

CINNA, ciuitas Thessaliæ, a Cinno gigante, & Cœi fratre dicta. Est & Cinna ciuitas Hispaniæ in regno Castellæ: a qua Cinnenses populi, quos cõmemorat Pli. li. 3. ca. 3. Fuit itẽ Cinna Marianis & Syllanis tẽporib. Romanorũ omnium crudelissimus, quatuor Consulatibus functus, qui ob nimiã crudelitatẽ, lapidibus ab exercitu occisus est.

CINNABARI, κιννάβαρι, Pli. li. 33. ca. 6. saniem putauit esse draconis elisi elephantorum morientium põdere permisto animalis utriusq; sanguine, quod falsum uidetur. Dioscorides a minio diuersum esse ostendit, quod cinnabari ex Lybia, minium ex Hispania efferretur, quid tamen reuera esset, non indicauit. Quod autem hodie Cinnabrium uocant, ex sulphure & argento uiuo simul ustis conficitur.

CINNAMOMVM, κιννάμωμον, frutex in Aethiopia Troglodytis conterminæ, humilis, & surculosus, duorum cubitorum altitudine. Cinnamomum etiam hodie in officinis nomen retinet, uulgus a quadã canalium figura Canellam appellat. Pli. li. 12. cap. 19.

CINNAMVM, κίνναμον, frutex, siue arbuscula nascens apud Gebanitas, in finibus Troglodytarum, præstantissimum exudans odoramentum, quod & ipsum Cinnamum dicitur. Pli. li. 12. ca. 19.

CINNARIS, herba ceruis remedium aduersus uenenata pabula. Pli. li. 8. cap. 27.

CINNVS, plurimarum rerum, præsertim liquidarum commistio. Cic. de Ora. Cinnus utriusque particeps.

CINXIA, Iuno dicebatur quòd nuptijs præesset, Initio enim coniugio soluebatur cingulum, quo noua nupta erat cincta. Festus.

•CINYRAS, rex Cypri fuit, qui cum Myrrha filia concubuit.

•CIOS, Phrygiæ emporium fuit.

CIPPVS, στήλη, columna, quæ cum inscriptione ad conseruandum rei alicuius memoriam soleat erigi. Hor. 1. Ser. Sat. 8. Mille pedes in fronte, trecentos cippus in agrum. Cippus item instrumentum erat ligneum, quo seruorum, & captiuorum pedes colligabantur.

CIRCA, [Intorno,] περὶ, præpositio accusatiuo seruiens casui, idem significans, quod iuxta. Ci. de Lege. Cum Rullus urbes circa Capuam occuparit. Ponitur & pro circiter, ut tempus denotet. Pli. li. 9. ca. 18. Nec amplius quam circa cum mensem nisuntur.

CIRCE, κίρκη, Solis & Perses nymphæ filia, Aeetæ Colchorum regis soror, ueneficiorum peritissima: quæ Sarmatarum rege, cui nupserat ueneno sublato regnoq; per scelus parto, cum crudelius imperaret, ab incolis pulsa, in Italiam profugit, & in Circæo monte, qui efficacissimis herbis abundabat, sedem sibi delegit: ubi cũ Glaucũ marinum deũ adamaret, Scyllã puellã, quam ille deperibat, infectis fontibus, in monstrum marinum commutauit. Vlyssem item ui tempestatis ad se delatum hospitio suscepit, cui & Telegonum filium peperit. Postremo & Picum Latinorum regem, quòd uxorem suam numine canentem sibi præferret, in auem sui nominis commutauit.

CIRCÆENSES, populi Liu. l. 6. Ci. l. 3. de Na. de. Circen coloni nostri Circæenses colunt. Circæi uero quondam insula fuit, immenso mari circundata (si Homero credimus) ubi Latium antiquum terminabatur. Ser. l. 5. Post Antium Circæum est, stadiorum ducentorum & nonaginta. Vir. li. 7. Aen. Hom. 10. Od.

CIRCENSES LVDI, ἱπποδρομίαι, uel Circenses, sine adiectione, certaminis curulis genus erat in honorem Consiliorum dei institutum: ita dictum, quòd in circo perageretur, non autem ab ensibus, (ut Seruius nugatur) in circuitu dispositis. Liu. lib. 1. Tum primum circo, qui nunc maximus dicitur, designatus est locus, diuisa loca patribus, equitibusq; urbis, ut spectacula sibi quisque faceret. Vir. 8. Aen. magnis Circensibus actis. Circensium ludorum septem erant curricula solennia, Gel. li. 3. ca. 10. ex Varrone.

CIRCENSE TOMENTVM, dicitur, quod fit ex summitatibus arundinũ mollibus, lanæ similibus. Mart. li. 14.

CIRCINO, as, p. c. [Ritondare, circuire,] rotundum facio, uel circino circulum facio. Pli. li. 16. ca. 38. circinantur in pulpam. Significat etiam circumire: ut, Circinare auras apud Oui. 2. Met.

CIRCINVS, ni, p. c. [Sesto, compasso,] διαβήτης, instrumentum, quo circuli uertendo designantur. Pli. li. 2. cap. 15.

CIRCITER, [Intorno, circa,] περίπου, ὡς, a Circa fit, idemq; significat: & refertur modo ad tempus. Plau. in Mostel. Redito huc circiter meridiem. Cæs. 1. Bel. Gal. Ita dies circiter 15. iter fecerunt. Modo ad numerum, [Ben,] Sal. in Cati. ex omni copia circiter pars quarta erat militaribus armis instructa. Modo ad locũ. Pla. in Cistel. Loca hæc circiter excedit mihi. Circiter aduerbium. Cassius Hemina: Lapidem fuisse quadratum circiter in media arce iunctum.

CIRCITES, circuli ex ære facti, teste Festo. Est & genus oleæ. Colum. lib. 5. cap. 7.

CIRCIVS, uẽtus nulli uiolẽtiã inferior, sic dictus, quod omnia turbet, ac circũuertat. Gell. Galli uentũ ex sua terra flantẽ, quẽ sæuissimũ patiuntur, Circium appellant, a turbine, opinor, eius ac uertigine. Lucanus: Solus sua littora turbat Circius. Cato Cercium, non Circium appellat. Est item Circius Tauri montis pars apud Pli. li. 5. ca. 27.

CIRCVS, auis ex accipitrum genere altero pede clauda, prosperrimi augurij in nuptialibus negotijs, & re pecuaria. Pli. li. 10. ca. 8.

CIRCVLATIM, per circulos. Suet. in Cæs. externarum gentium multitudo circulatim suo quæque more lamentata est.

CIRCVLATOR, [Canta in banco,] ἀγύρτης, qui hominũ cœtu circũdatus, fabulis eos, aut præstigijs oblectat. Cic. li. 5. Epi. Circulator auctionum notissimus. Apul. li. 1. de Asino: Circulatorem aspexi equestrem, spatham præacutã mucrone infesto deuorasse. Paul. Iurecons. ff. de Extraord. crim. In circulatores qui serpentes circumferunt, & proponunt, si cui ob eorum metũ damnũ datũ est, pro modo admissi actio dabitur. Dictus Circulator a circulo, idest hominũ corona.

CIRCVLATORIVS, ria, rium. Quinct. præcipis nobis parandam uim orandi, non circulatoriam uoluptatem spectandam, id est garrulam illam circulatorum festiuitatem non esse aucupandam. Idem li. 2. c. 4. Extemporalis garrulitas, circulatoriæ iactationis est.

CIRCVLATRIX, icis, quæ in foro, hominumq; circulis uersatur, spectatores aut saltando, aut canendo, aut lasciuioribus fabulis remorans. Mart. li. 10. Linguam circulatricem dixit pro petulanti.

CIRCVLOR, aris, [Circondare,] περιβάλλω, pro circundare. Col. l. 12. Ita debebit ante circulari fossula. Ci. de Claris oratoribus posuit pro in circulum caput circunferre. Videt oscitantem iudicem, colloquentem cum altero, nonnunquam etiam circulantem.

CIRCVLVS, diminutiuũ a Circus, [Cerchio,] κύκλος, figura est annularis. Ci. 2. de Nat. Deo. Cumq; duæ formæ præstantes sint, ex solidis globus, ex planis autẽ circulus, aut orbis. A mathematicis definitur esse figura plana, una tãtũ linea cõtẽta, in cuius medio punctus est, a quo oẽs lineæ ad circunferentiã ductæ, sunt æquales. Hæc omniũ planarum figurarum est perfectissima. unde Circularem scientiam dicimus, pro absoluta omnium scientiarum cognitione, quam Græci ἐγκυκλοπαιδείαν, uocant. Circulus per translationem pro cœtu hominum in orbem collectorum sumitur. Liu. li. 44. In omnibus circulis sunt qui exercitus in Macedoniam ducant.

CIRCVM, [Intorno,] περὶ, præpositio, & componi solet, & separari. Separata locum tantũ significat, sicut & cõposita: ut, Circum theatrum. Qñq; loco aduerbij ponitur. Vir. 4. Ae. Anna uides toto properari

Sed illæ tantum Caspiæ portæ appellantur, quæ apud Medos existunt, sicut ex Ptolemæo, Pli. & Strabone licet intelligere. Per has transitus est ex Babylone, & Perside ad mare Caspium. Vnde etiã Caspiæ dictæ sunt. loga uero Caspia procul hinc absunt, & ad Armenios, ulterioresque populos pertinent.

CASPIVM, mare, κασπία θάλασσα, immensæ magnitudinis lacus inter Caspios & Hyrcanos montes, a quibus nomen accepit.

CASSANDRA, κασσάνδρα, Priami & Hecabæ filia, quæ cũ ob formæ elegantiã ab Apolline amaret, cidẽ corporis sui copiã promisit si uates ab illo fieret, qd' Apollo se factuꝝ iuramẽto firmauit. sed cũ illa promissis nõ staret, iratus deus fecit, ut eiusdẽ uaticinijs nulla fides adhiberet, cũ ex Helenæ raptu futura incõmoda prædiceret. postea desponsata fuit Chorœbo, ut ait Maro: (Homerus uero Othryon eã nominat) qui in auxiliũ Troianis uenẽs, i postrema nocte periJt. Hãc Aiax Oilei i Mineruæ tẽplo uitiauit, ut superius audiuitẽ. Tãdẽ, deuastata Troia, Agamẽnoni i sorte cõtigit: cui oia fata, quæ a cõiuge secuturẽ, prædixit, sed nihil ei creditũ est. ueniẽs igitur cũ Agamemnone domum, a eodẽ in cõuiuio iussu Clytemnestræ occisa est. Vir. 3. Aen. Tales casus Cassandra canebat.

CASSIS, cassis, masc. ge. [Rete,] δίκτυον, rete, præsertim uenatorum: quòd cassum, id est rarum sit: unde & a raritate Rete dictum. Vir. 4. Geo. In foribus laxos suspendit aranea casses.

CASSIS, huius cassidis, fe. ge. [Elmo, elmetto,] κόρυς, galea, quòd uacua sit ad caput recipiendum. Cæs. 7. Bel. Gal. Mulieres cũ cassidibus.

CASSICVLVS, [Rete, reticella,] δίκτυον, dimin. a Cassis, pro reti. Hiero. Nequaquam araneatum mihi opponas cassiculos. Dicitur & Cassiculum neu. gene. Festus. Cassiculum, reticulum, a cassibus, per diminutionem dictum.

CASSIDA, æ, [Elmo, celata,] idẽ quod galea, κόρυς. Proper. Aurea cui postquã nudauit cassida frontem. Vir. 11. Aen. aurea uati Cassida. Vbi Ser. Cassida, accusatiuus Græcus pro noiatiuo Latino Cassis.

CASSINVM, teste Varr. l. 6. de Lin. Lat. oppidũ Samnitium fuit, qui a Sabinis ortum traxerunt: dictum a uetusto nomine Cascus, quod Sabinorum lingua antiquũ significabat: unde & forum uetus, Cassinom appellatum.

CASSIOPE, κασσιόπη, siue Cassiopa, Cephei regis Aethiopum uxor, & Andromedes mater. quæ quòd gloriaretur Nereidib. sese corporis pulchritudine præstare, illarũ indignationem icurrit. nymphæ enim iactantia eius irritatæ, incredibilis magnitudinis cetum immiserunt, filiamq; eius unicã, nomine Andromedem, saxo alligarunt, cetoq; deuorandã proposuerunt: quæ tamen Persei uirtute liberata, eidem nupsit. Cassiope uero tandẽ generi meritis in cœlũ trãslata traditur. Est item Cassiope, oppidum Epiri mediterraneũ, a quo Cassiopæi populi dicti sunt. Plin. in Proœ. li. 4. Stephanus Cassiopum, appellat. Item oppidi nomen in Corcyra insula, apud eundem li. 4. c. 12. quod Ptolemæo Cassiopolis dicitur.

CASSITA, p. p. [Lodola,] κορυδαλὸς, auis, quam alij Alaudam, alij Galeritam dicunt. Pli. li. 10. c. 37. Gell. li. 2. c. 29.

CASSVS, a, um, [Casso, uano, uoto,] ἐρῆμος, quod est inane & uacuum, atque omni re carens: ut Cassa nux a Plauto, & Horatio dicta. Luca. Cassa fraude parat. Plau. in Aul. Virginem habeo grandem, dote cassam, atque illocabilẽ. Ver. lumine cassum: & Aethere cassos, dixit pro uita priuatos & uacuos, [Morto.] Vnde & Cassis, & per diminutionem Cassiculus.

CASTALIVS, κασταλία, i Phocide ad radices Parnasi mõtis, fons nõ procul a Delphis: unde & Apollini, & Musis sacer creditur: ita dictus a uirgine Castalia, quæ Apollinem fugitans præcipitata, & in fontem uersa est: unde Musæ ipsæ Castalides appellantur.

CASTA, mola, sacrificij genus, quod Vestales uirgines faciebant.

CASTANEA, [Castagna,] κάστανα, a Castano Magnesiæ urbe dicta: tã fructum, quam ipsam arborem significat: Vir. 2. Ecl. Castaneæ molles. Pli. li. 17. c. 20. Castanea pedamentis omnibus præfertur.

CASTANETVM, [Castagneto,] locus castaneis consitus, Col. l. 4. c. 33.

CASTANINVM, oleum ea castaneis factum.

CASTELLANVS, a, um, ut: Castellanus triumphus, de castello capto actus. Ci. de Clar. orat. Malim mihi L. Crassi unam pro Curio dictionem, quam castellanos triumphos duos.

CASTELLANI, [Castellani,] κωμῆται, qui castellum habitant. Liu. li. 34. Decem millia popularium cum castellanis agrestibus in armis habuit. Salust. in Iugurtha: Iter castellanorum angustum.

CASTELLATIM, quasi turmatim per castella. Liu. li. 7. Vt hostes, circa collem castellatim dissipatos, aggrederentur.

CASTELLVM, li, [Castello,] dimin. a castro, paruus uicus muris circundatus. φρούριον, ὀχύρωμα, Ci. pro. Cec. Ebutius in castellũ ueoit. Cæsar: oppidis castellisq; desertis. Dicebantur etiam castella, quædam in aquæductibus receptacula, ex quibus ad omnem usum aqua fractus aqua per uncias & digitos diuidebatur. Frontinus: Qui autem huiusmodi castellis præerant, castellarij dicti sunt.

CASTERIA, locus, ubi, cum nauigatio conquiescit, remi & gubernacula reponuntur. Plau. Repositi remum sola ego in casteria.

CASTIFICVS, a, um. Sen. in Hippo. Expelle facinus mente castifica.

CASTIGATIO, onis, [Riprensione,] ὑβλαψις, reprehensio. Ci. 1. Offic. castigatio omnis contumelia uacare debet.

CASTIGATOR, [Riprensore,] qui reprehẽdit. Pla. in Trin. Ibo ad meũ castigatorem. Hora. in Arte. Censor, castigatorque minorum.

CASTIGO, as, [Riprendere,] p. p. proprie uerbis reprehendo: quasi castum, id est, honestum ago. παιδεύω, Vir. 5. Aen. Hic grauis Entellum dictis castigat Acestes. Quãdoq; castigare est uiodicare, punire, [Punire,] Idem lib 6. Castigatq; dolos. Hinc castigatus dicitur correctus, emendatus, [Corretto, emendato,] Ci. Tus. nõ sedatus corporis, sed castigatus animi dolor.

CASTITAS, [Castitade, pudicitia,] σωφροσύνη, & pudicitia, paria putãtur, cum sit pudicitia ab iniuria turpium libidinum libera: castitas & ab his continens est, & remota, præterea, & religiosa munditia, & puritas. Ci. 2. de leg. sentiant mulieres in natura fæminarum omnem castitatem pati.

CASTIMONIA, castitudo, [castità,] ἁγνότης, castitas. Liu. li. 39. Decẽ dierum castimonia opus esse. Accius, antiquam castitudinem. Dicebant etiam ueteres pro eodem Castus, huius Castus, per quartam declinationem. Varro, religiones & castus id possunt.

CASTOR [Castore,] κάστωρ, animal ex genere amphibio, quod Latine fiber Ponticus appellatur: ex cuius testiculis medicamentum cõficitur, quòd Castorium, καστόριον, medici appellant. Hic comprehẽsa hominis parte, non ante, quàm fracta concrepuerint ossa morsum resoluit. Habet caudam piscium, cetera species lutræ, pilus mollior pluma. Pli. li. 32. c. 3.

CASTOR, & Pollux, κάστωρ καὶ πολυδεύκης, fratres gemini fuerũt, Iouis ex Leda filij, qui & Tyndaridæ passim a poetis appellantur, quemadmodum Helena soror ipsorum, Tyndaris. Hi, ubi primũ adoleuerunt, mare piratis liberauerunt, & ob id dij maris habiti sunt, quos in tempestate nautæ solẽt implorare. Post hæc Colchos cum Argonautis profecti sunt: qua in expeditione Pollux Amycũ Bebryciorum regem, insidias sibi struẽtẽ, interfecit. Deinde domũ reuersi, Helenam sororẽ a Theseo raptã, receperũt, Aphidna urbe, Theseo absente, expugnata. Tandẽ cũ Castor diẽ suum obijsset, ferunt Pollucem (qui eodẽ cũ Helena ouo natus, immortalis erat) fratris desiderio a Ioue petijsse, ut immortalitatẽ suã cũ fratre posset partiri: qua re impetrata alternis eos & mortem oppetijsse & renixisse. cui fabulæ occasionẽ dedit Geminorũ natura, quorum altero oriente, alter occidit, & econuerso. Hinc Aecastor aduerbium iurandi, quasi per ædem Castoris, quo solæ mulieres utebantur: quemadmodum uiri soli per Herculem iurabant. Aedepol uero etiam iusiurandum tam uiris, quàm mulieribus commune.

CASTOREVS, a, um, ut Castoreus odor. Pli. li. 18. ca. 24. Castorea etiam, auctore Pli. li. 32. c. 3. Vocantur testes Castoris. Castoreum item appellatur, pharmaci genus, ex Castoris anulis testiculis (ut creditur) compositum. Idem li. 16. c. 11.

CASTRA, pluralis nu. [Campo, alloggiamento, steccato,] στρατόπεδον, appellantur loca in quibus milites tentoria fixerunt, uel ipsa tẽtoria, in quibus milites diuersantur. Ci. ad Att. cum Cæsar ad oppidum castra haberet. Vnde & de nauib. Vir. dixit, Nos castra mouemus, quoniam in illis milites essent. Cæsar. 5. Bel. Gal. imperat, ut castra naualia adorientur. dicta a castri similitudine, quòd fossa, uallo\q; quasi muro circundari solent.

CASTRAMETOR, p. p. [Accampare, attendare,] Liuius sæpe.

CASTRATA, siliginis genus est apud Pli. li. 18. c. 9.

CASTRATIO, nis, ilium amputatio. Col. li. 6. c. 26.

CASTRATVRA, ræ, idem. Pli. li. 18. c. 9.

CASTRENSIS, & hoc castrense, στρατικός, quod ad castra pertinet. Vnde Castrenses uigiliæ, quæ in castris disponuntur. Castrense peculium, est quod a parentibus uel cognatis in militia agenti donatũ est: uel quod ipse filius familias in militia acquisiuit, quod, nisi militaret, nõ acquisiturus fuisset. Et Castrensia bona dicuntur, quæ iis etiam in militia filiifamilias nõ acquiruntur, ita tã sunt ipsius, ut si acquisita in militia fuissent, ut sunt ea, quæ ex officijs acquiruntur.

CASTRO, as, are, [Castrare,] initia amputare, ἐκτέμνειν, & εὐνουχίζειν, Iuue. Nullis ephebum Deformẽ sæua castrauit in arce tyrannus. Licet & de quacunque truncatione, siue priuatione quandoque dicatur. Pacuuius: Vt esset aliquis qui linguam eius castraret. Castrare aluearia, est alueos fauis spoliare, [Spogliare, primare,] Castratam rempu. Ci. 2. de Or. Col. li. 9. c. 15.

CASTRVM, φρούριον, numero singulari locus est muris munitus, dictus a casa, quòd sit connexio quædam casarum. Ci. ad Cato. li. 15. Epi. oppidum sex castellis, castrisq; maximus sepsi.

CASTRVM NOVVM, Italiæ oppidum est, nõ procul ab ostijs Tiberis, apud Pomp. li. 2. & Pli. li. 3. c. 5.

CASTVLA, læ, palliolum, quo puellæ nudæ infra papillas præcingebãtur. Varro. Castulam mulier sumpserat pro succula.

CASTVLONENSES, populi Hispaniæ in conuentu Carthaginensi, apud Pli. li. 3. c. 3. Quorum oppidum Castulon in Bætica est regione, ad Anam fluuium. Vulgo Caltona.

CASTVS, a, um, [Casto, immaculato,] ἁγνὸς, purus, continens, & a libidinis

dinis labe immunis Pla. i Poen. Eo sumus gnatæ genere, ut deceat nos esse a culpa castas. Vi. 2. Geo. Casta pudicitiam seruat domus. Item pro pio & religioso, [*Pio, religioso.*] Vir. 6. Ae. Quiq; sacerdotes casti, dum uita maneret.

Casus, us, [*Caso, fortuna, ruina,*] πτῶσις, ruina, a cadendo. Curtius. Inopinaso thedæ casu oppressus. Interdum idē, quod fortuna, uel inopinatus euentus. Ci. de Amic. Si in eiusmodi amicitias ignari casu aliquo inciderint. Modo calamitas, [*Miseria,*] Vir. 2. Ae. Sed si tantus amor casus cognoscere nostros. Item Casus dicuntur uocabulorum formæ, quibus in aliam atque aliam cadunt effigiem.

Cataclysmus, [*Diluuio.*] κατακλυσμὸς, diluuium & inūdatio. Var. 3. de re rust. Thebæ ante cataclysmum Ogygi conditæ dicuntur.

Catadromus, [*Corso.*] Suet. in Ner. eques Romanus elephanto supersedens, per catadromum decurrit, id est per stadiū, in quo equites decurrere solebant. Est etiam, teste Vitruuio, machinæ genus hoc nomine, qua architecti utuntur ad subleuanda uel demittenda onera quę apud Iurisconsultos, catadromus, γέρανος, uocatur, quasi dicas Decursorium gruis, a figura fortassis, quod collū haberet extensum more gruis: quales machinas etiā hodie uidemus i maritimis emporijs, ad exoneranda nauigia accommodatas, quas et hodie Grues uocamus. Fuit & alius catadromi usus, cuius meminit Iulius Pollux lib. 4. ca. 19. cum ex sublimi theatri parte per machinam quis delapsus aliquem rapit, & secum sursum asportat, ut cū Aurora Memnonem rapiebat, aut Iupiter Ganymedem, ut Diana Endymionem. De hoc machinæ genere uidentur intelligenda esse uerba Pauli Iurisconsulti lege pen. de Actione empti.

Catalecticum, metrum, dicitur, cui una tantum deest syllaba, ut apud Horas. Mea renidet in domo lacunar. est enim senarium Iābicum perfectum, una syllaba minus. Acatalecticū, quod legitimo fine clauditur, cuiq; ad perfectionem nihil deest. ut, Nec fonte labra proslui caballino est enim Iambicum senarium perfectum.

Catalogus, p. c. [*Catalogo, tauola,*] κατάλογος, sermo uel scriptura, quæ numerum, uel ordinem recenset, Plau. in Mil.

Catamidiare, [*Beffare, sprezzare,*] Spartianus de constitutionib. Adriani loquens: Decoctores bonorum suorū, catamidiari in amphitheatro iussit. id est, deridendos omnibus per theatrum præberi: a Græco κατωμιδίζειν, deridere.

Catamitus, p. p. πόρνος, puer, quo quis ad præposteram Venerem abutitur, quasi κατὰ μισθὸν, id est, pro pretio. Ci. 2. Phil. te catamitum nec inopinato cum ostendisses, prēter spem mulier aspiceret. Auson. Aut Iouis elisij tu catamitus eris. Et Ci. 2. Philip.

Cataphracta, καταφράκτη, lorica, siue thorax militaris. Vnde Vegetius scribit exercitum Romanū pedestrē cataphractis & galeis fuisse munitū. Et Liu. li. 37. Pedites loricatos, cataphractos uocat.

Cataphractarii, qui Cataphractis muniti sunt. Lampridius de Alexandro, Cataphractarios decem millia in bello interemimus.

Cataphractus, [*Armato d'ogni parte,*] κατάφρακτος, undiq; munitus, a καταφράττω, munio. Vnde Cataphractæ naues, quas nos constratas, aut tectas dicimus. Ser. in 11. Ae. Cataphracti equites, qui & ferro muniti sunt, & equos similiter munitos habent. Sal. sequebantur equites cataphracti.

Catapulta, καταπέλτης, machina bellica, qua tela, aut saxa excuti solent Pla. in Curc. Ita te neruo torquebo, ut catapultæ solēt. Cæsar. 2. Bel. ci. Cētones iniecerunt, ne saxa ex catapultis lateritium discuterent. Catapultarium pilum, iaculum, quod catapulta emittitur. Plau. Curc. Ex te hodie faciam pilum catapultarium.

Cataracta, siue Cataractes, siue etiā geminato r, Catarrhacta, uel Catarrhactes, [*Gorgo, cataratta,*] locus est abruptus, & præceps i flumine, unde aqua ruit potius, quam fluit. Pli. li. 5. cap. 9. de Nilo flumine: Vectus aquis properantibus ad locum Aethiopum, qui Catadupi uocantur, nouissimo cataracte inter occursantes scopulos, non fluere immenso fragore creditur, sed ruere. Dictæ autē sunt Cataractæ a καταράττω, siue καταῤῥάσσω, cum impetu decido. dicūtur item Cataractæ, portæ quædā ex funib. aut catenis pēdentes, quæ attolli, & demitti possunt, cuiusmodi i urbiū portis uidemus ad hostium irruptionē ꝓpulsandā accōmodatas: itē in fluminib. quibusdā emittendæ uel retinendæ aquæ idoneas. Liuius: Pēdulas & recidentes portas cataractas. Idē: Porta cataracta deiecta clausa erat. Est item Catarrhactes, Pāphiliæ fluuius post Olbiam ita dictus, q magno cum impetu defluat Stra. li. 12. & Mela. li. 1. Sunt ꝑterea Cataractæ, aues quædam fulicis similes, sed dentatæ, oculosque habentes, coloris ignei cetero corpore candido, q̄ nusquā terrarum apparēt, nisi in insula Apuliæ adiacenti. Vide Pl. l. 10. c. 44.

Catarrhus, [*Catarro, scesa, discesa,*] κατάῤῥοος, ῥοῦς, Latine fluxio, siue destillatio. Differt a Coryza, & Branchio. κόρυζα, enim dicitur, cum pituita nares tantū obsidet, Grauedo Latine dicta: Catarrhus uero, cum fauces, palatumq;: at βράγχος, cum & guttur, & arteria corrumpitur, ob id & Artericum quandoq; id uitium appellant. Omnia hæc tamē Hippocrates Coryzas uocat, nostri Destillationes, quia græce καταῤῥοαί, nominantur in commune. Dictus Catarrhus a καταῤῥέω, defluo.

•Catari, Pannoniæ populi sunt. Pli.

•Catascopium, nauigij exploratorij genus. Cic. ad Att.

Catasta. τὰ βάθρα. Luciano, locus erat, ubi uenales serui exponebātur, a καθίστημι, expono. Tib. li. 2. Eleg. 3. regnum ipse tenet, quem sæpe coegit Barbara gypsatos ferre catasta pedes. Est & Catasta, machina lignea, longæ & magnæ compedis forma, qua serui uincti tenebantur. Pli. li. 35. c. 18.

Catax, [*Zoppo,*] a ueteribus dictus, teste Festo, qui hodie claudus.

Catellus, & Catella, [*Cagnolino, cagnoletto,*] σκυλάκιον, dimin. a Catulus, paruus canis uel canicula. Plaut. in Stic. Tantillum loci, ubi catellus cubet. Ci. de Diui. Erat mortuus catellus eo nomine.

Catena, [*Catena.*] σειρά, uinculum est ferreum, quo uel seruos, uel captiuos, uel animalia irretimus, ne effugiant: ita dicta, quod se capiendo teneat, quia in ea anulus anulum capit. Ci. 7. Ver. Ille hominib. innocentib. inijci catenas imperat. Trāsumitur & ad incorporea [*Legame.*] Seneca ad Luci. Vna est catena, quę nos alligatos tenet, amor uitæ. Ci. pro Sext. Hanc tætram, immanemq; belluā, constrictam legum sæptam catenis.

Catenarius, a, um. Sen. li. 3. de ira: Irasceris catenario cani. Canis catenarius, qui ad fores domus alligatur caussa custodiæ.

Catenatus, a, um, [*Catenato.*] πεδήτης, Catenati labores, per trāslationem, id est, sese uicissim sequentes. Mart. li. 1. Catenatio pro coniunctione & arctatione stricta trabium, uel aliarum rerum inter se, [*Coniuntione,*] Vitr. li. 5. c. 9.

Catenula, [*Catenella.*] a catena. Catella, uel Catellum, aliud diminutiuum, Liu. lib. 39. Quinctius suos equites catellis & fibulis donauit. Plaut. Cur. cum catello ut accubes ferreo. Hora. 1. Epist. Nota refert meretricis acumina, sæpe catellam.

Caterva, στῖφος, proprie Gallorum legio, ut phalanx Macedonum, auctore Vege. lib. 2. ca. 2. in caterua erant sena militum millia. Horat. 2. Epist. equitum turmæ, peditumq; cateruæ. Plerunque tamen pro quauis multitudine sumitur, [*Moltitudine,*] Ci. 1. Tuscu. Cateruæ contradicentium. Vir. 2. Ae. magna comitante caterua.

Catervarii, [*Vniti in frotta,*] cateruatim conglobati. Sue. in Aug.

Catervatim, [*In frotta,*] ἰλαδὸν, per uarias cateruas. Li. li. 23. cum alij cateruatim currerent. Co. l. 3. c. 19. uites separatæ, & distinctæ, an confusæ & mistæ cateruatim.

Cathedra, dræ [*Sedia,*] καθέδρα, sella sublimior recitatorum, aut declamatorum. Iuue. Cuius apud molles minima ē iactura cathedras. Hora. 1. Serm. Saty. 10. Discipulorum inter iubeo plorare cathedras. Cathedrarios philosophos uocat Seneca, quibus satis est de uirtute in cathedris garrire.

Cathedralicius, a, um, Cathedralicius seruus, qui in cathedra herum defert. Mar. cum cathedralicios portet ibi rheda ministros.

Catholicus, [*Catolico, uniuersale,*] uniuersalis, quasi circa ōia uersetur: inde etiam catholicon medicamētum, quod omnibus humoribus simul uacuandis utile est. Item præcepta uniuersalia, uel perpetua, catholica uocant, ait Quinct. lib. 2. c. 13.

•Cati, fons dicebat, ex quo aqua Petronia in Tiberim fluebat. Fe.

Catillo, as, re, [*Leccare i piatti,*] λειχάζω, catinos lingere. Pl. i Cas.

Catillatio, λίχνοι, graue opprobrium obijciebatur hominibus generosis, si qui ꝓuincias amicas populi Ro. expoliassēt, quòd eorum bona ligurisse uiderentur. Festus.

Catillones, [*Lecca i piatti,*] λίχνοι, qui catillos lingūt, gulosi. Catillones etiā dicebātur lupi Tiberini, inter duos pōtes capti, quòd stercora circa ripas catillarent, id est deuorarent. Macr. l. 3. Sat.

Catillus, [*Macigno sorano,*] pars superior molæ, sicut Meta pars inferior. Pau. in l. cū de lanionis. §. Idē cōsultus ff de fundo instructus.

•Catillus, proprium uiri, qui Amphiarai filius fuit.

Catinus, [*Catino, conca,*] τρύβλιον, quod & Catinū dicitur, pen. p. uas immensū escariū, quo pultē aut iurulēti quid pōebāt: a capiēdo appellatū. Pers. Satyr. 3. Positū est algēte catino Durū olus. Catinus uē dicebatur uas, i quo metalla purgabātur. Pl. l. 33. Cap. 44. Quæ è catino iactatur spurcitia, in omni metallo uocatur scoria. Ac inde minus fit catillus: & Catinum catillum, uel catinulum. Col. l. 12. c. 57. Hanc misturam cum in catillo composueris. Vide Bayf. de Vasc.

Catizi, [*Pigmei,*] teste Pl. l. 4. c. 11. Pygmæi dicti sunt, qui circa Geraniam Thraciæ urbē incoluerunt, a gruibus, ut creditur, fugati.

Catonum, familia ex Tusculano municipio ortum traxit: ex qua primus Romam sese contulit M. Porcius Cato, & postea cēsorius appellatus, persuasione atque amicitia Valerij Flacci adductus. Hic tribunus militum in Cilicia fuit: prætor Sardiniam subegit, ubi ab Ennio fuit Græcis litteris institutus, cum iā natu grandior esset. consul deinde cum eodem Flacco creatus, citeriorem Hispaniam sortitus est, ubi rebus feliciter gestis, urbium omniū muros, quæ intra Bœtim erant, uno die solo æquari iussit. Polybius. Hunc Plinius summis laudibus extollit, absolutum eum imperatorem, senatorem, & oratorem appellans. Scripsit librum de re rust. item alium de Originibus urbium Latij, & orationes quasdam. Huius duo fuerunt filij, quorum alter sub Paulo Aemilio magna cum laude in Macedonia militauit: alter, qui ex nomine matris Salonius

fuit cognominatus, patre adhuc superstite, iam prætor designatus, extinctus est, egregijs de iure ciuili uoluminibus relictis. Gel. l. 13. c. 14. Fuere & alij Catones: quorum ille celeberrimus, qui se ipse Vticæ interfecit, de quo uide Plut.

CATVLARIA, porta Romæ dicta est, quia non longe ab ea ad placandum Caniculæ sidus, frugibus inimicum, rufæ canes immolabantur, ut fruges flauescentes ad maturitatem perducerentur. Festus.

CATVLINVS, a, um, [Di cagnolino,] σκυλάκινος, ex catulo: unde Plautus Catulinam carnem esitauisse Romanos ostendit. Pli. li. 29. c. 4. In cenis deum etiamnum ponitur catulina.

CATVLIO, σκυζᾶν, est coitum maris appetere: & proprie de canibus, quamuis & ad alia transferatur. Varro, tum dicuntur catulire, id est, naturæ instinctu in uenerem rapi. Plautus: meam uxorem ui di catulientem.

CATVLITIO, σκυζηθμὸς, proprie de canibus, cum statis anni temporibus ad Venerem incitantur. Pl. l. 15. cap. 55. ad terram transtulit. Catulitionem (inquit) uocant, gestiente natura femina accipere.

CATVLLVS, poeta Veronensis, natus Syllæ, Marijq; temporibus, in poematis cum lasciuus, tum mordax, quippe qui Cæsari maximo tunc uiro, minime pepercit, iambis eum criminatus: reconciliatus nihilominus, ac eodem die ab eo cenæ adhibitus est. Tranquillus. Scripsit de passere suæ Lesbiæ: & alia multa. mortuus est Romæ. Oui. li. 2. de Tri. Sic sua lasciua cantata est sæpe Catullo Fæmina.

CATVLVS, p. c. [Cagnolo, picciol cane,] σκύμνος, minor canis: ab antiquo nomine catus, quod sagacem significat. Varro: Catulus a sagaci sensu & acuto. Ci. 2. de na. de. Omnia in perfectis & maturis meliora, ut in equo, quã in equulo: in cane, quàm i catulo. Ponitur large pro fœtu omnium animalium, præterquàm auium, siue immanium siue mitiũ: unde de colubro, [Parto,] Vir. Catulos tectis atq; oua relinquens. Et de leonibus Pli. Abijcit unum ex catulis. Idẽ: Si miæ gestant catulos. Idem mitium quoque catuli ostensũ faciũt. Idem delphinum catulos nominat. Lacertarum quoq; & ceterorũ serpentiũ soboles catuli dicũtur. Hinc Catellus. Interdum ꝑ quodã uinculi genere, quod ẽt canis dr̃. Pla. catulo ut accubes ferreo.

CATVLORVM, familia, Romæ nobilissima fuit: ex qua Q. Luctatius Catulus, qui Pœnos apud Aegades insulas nauali prœlio superauit. Fuit & alter Catulus C. Marij in quarto consulatu collega, & in Cimbris profligandis adiutor, a quo postea rerum potito mori iussus, haustis uiuis carbonibus se præfocauit.

CATVRSOSS, Italiæ populi, trans Padum, Pli.

CATVS, a, um, [Accorto, sagace,] ueteribus idem erat, quod callidus: unde & Catuli dicti, teste Varro. Hora. in Sermo. Post hæc ille catus.

CAVAAEDIVM, dij, [Cortechiostro,] ut Pli. iunior in Ep. dictione mutilata: siue Cauum ædium, ut Varro duab. integris dictionibus, locus est, sub dio uacuus, cinctus undiq; porticibus, ad cõmunem omniũ usum. Huius tria sunt genera Tuscanicum, Corinthium, Tetrastylon, displuuiatum, & testudinatum. Pli. Epis. 41. A tergo cauædium, porticum, aream, &c.

*CAVARES, Narbonensis Galliæ populi.

CAVCASVS, καύκασος, p. c. mons Indiæ editissimus ad septentrionem uersus Scythas, Indiã a Scythia dirimẽs, asper & ĩhospitalis. Vir. 4. Aen. Sed duris genuit te cautibus horreus Caucasus. Hic scribitur tantæ altitudinis esse, ut ab eo astra maiora uisantur, & eorũ ortus occasusq; diligenter perspiciãtur, quo fit, ut Scythæ, eius montis accolæ, rei astronomicæ peritissimi sint habiti. A Caucaso fit Caucasius, a, um, Vir. 6. Eclo. Caucasiasque refert uolucres.

*CAVCHAS, campi sunt, quos Tigris flumen secat.

CAVCON, καύκων, herba, quæ etiam Ephedra, & Anabasis appellatur. Pli. li. 26. c. 7. Vulgus Prelam appellat: qua mulierculæ utuntur ad purganda uasa culinaria.

CAVDA, [Coda,] οὐρὰ, quam ueteres etiam Codam dicebant. Ci. 3. de Ora. Oculos natura nobis, ut equo & leoni setas, caudam, aures, ad motus animorum declarandos dedit. Vir. 3. Geor. Extremæq; agmina caudæ Soluuntur. Vnde Caudati, & Codati, dicũtur, qui caudas habent. Interdum ponitur Cauda pro uirili membro. [Membro uirile,] Hora. in Ser. caudamq; salacem Demeteret ferro.

CAVDACAE, cistellæ appellatæ sunt ex iunco, ad similitudinẽ caudæ equinæ facta. Festus.

CAVDEX, uel Codex, [Corteccia, scorza,] κορμὸς, dicitur ĩ fruticib. & arboribus id, quod a radice supra terram simplex assurgit: siue in quod fruticis uel arboris a radice defertur alimentum: differtq; in hoc a caule, ut caulis ad herbas, caudex uero ad frutices, & arbores pertineat. Vir. 2. Ge. Quin & caudicib. sectis (mirabile dictu) Truditur è sicco radix oleagina ligno. Est præterea Caudex pluriũ tabularũ contextus: unde tabulæ Codices dicuntur, quasi caudices: & naues quibus commeatus subuehuntur, Caudicariæ appellantur. Sic etiã Appius Claudius Caudex cognominatus est, quoniã primus Romanis persuasit nauem conscendere. Seneca de Bre. uitæ. Claudius is Caudex fuit ob hoc ipsum appellatus, quia pluriũ tabulatũ contextus, caudex apud antiquos uocatur. Ponitur & pro duro sedili, seu pro sede meretricia, quæ plerunque ex truncis fieri solent. Iuu. Horrida quale facit residens in codice pellex. Hominem præterea stultũ, [Stouto, pazzo,] metaphorice, Caudicem appellamus. Ter. in Heaut. Quæ sunt dicta in stultum, caudex, stipes, asinus, plumbeus. Apud ueteres Caudex & codex pro eodem legũtur, sicut Plaustrũ & Polustrum. Et certe utriusque eadem debet esse significatio, quãuis hodie Codicem frequentius pro libro, [Libro,] Caudicem pro trunco accipiamus.

CAVDEVS, a, um, ex caudice. Plau. in Rud.

CAVDICALIS, [Cosa atta a fendere legna,] ad caudices scindẽdos idoneus. Plau. in Pseu. Te cum securi caudicali præficio prouinciæ.

CAVDICARIVS, a, um: ut, Caudicariæ naues, quæ commeatus per Tyberim subuehunt, quòd ex lignis crassioribus cauatis fierẽt. Fitque a caudice, dum pro trunco, seu tabula ponitur: quæ & Codicariæ dicuntur.

CAVDIS, uel Caudiũ, oppidum Samnitium: unde Caudinæ furcę, & Caudinę fauces, nobilitate insigni ignominia, quam Romani exercitus, sub Sp. Posthumio a Sannitib. acceperunt. Luc. l. 2. Vltra caudinas sperauit uulnera furcas. Caudinæ fauces, apud Sil. li. 8.

CAVEA, [Caua sotterra, gabbia,] ἄντρον, a cauo fit significatq; specum, uel antrum subterraneum: sed quoniam in huiusmodi locis esse cõsueuerunt ferarum cubilia, caueas, pro ipsis ferarum receptaculis usurpamus. Suetonius: Belluarũ more quadrupedes cauea coercuit. Et ab harum similitudine pro septis ex ligno, siue ex ebore, aliaue materia factis, in quib. auiculas tenemus. Plau. in Curc. Quia enim cauea si forent conclusi, itidem ut pulli gallinacei. Item Cauea est area in medio theatri, in qua equitum subsellia constituta esse cõsueuerunt, quòd uelis tecta caueæ similitudinem haberent. Plau. in Amp. Vt conquisitores singuli in subsellia eant per totam caueã spectatoribus. Quãdoque ponitur pro populi consensu. Vir. 5. Ae. Hic totum caueæ consessum ingentis.

CAVEO, es, ui, cautũ, [Schiffare, prouedere cautamente,] εὐλαβέομαι, cautionem adhibeo, prouideo, prospicio, ne aliquid præter spẽ accidat. interdum absolute ponitur. Pla. Caue nemo id intelligat. Interdum cũ datiuo Ci. Fa. li. 7. Tu qui ceteris cauere didicisti, in Britãnia ab essedarijs ne decipiaris, caueto quo in loco Cauere uerbum est proprium Iurisconsultis & patronis. Illi enim dicebãtur Cauere suis clientibus, cũ prospiciebant, ne quid illis damni inferretur. Ci. in Proœ. Topic. ad Treb. cum tu mihi, meisq; multa sæpe cauisses. Ter. in Eun. Istuc est sapere, ut hosce instruxit, ipse sibi cauit loco. Cum datiuo & accusatiuo: Cato de re rust. c. 5. Scabiẽ pecori & iumẽtis cauero. id est, uideto ne scabie inficiatur. Cũ datiuo & ablatiuo mediãte Ab. Pla. in Pseu. Cauendũ est mihi abs te irato. Cũ accusatiuo. Ci. Att. Bibulus Põpeium fecerat certiorẽ, ut caueret insidias. Sũt aliæ quoq; in hoc genere loquẽdi formæ: ut Caue facias, ꝑ Caue ne facias. Caue faxis, pro Caue ne feceris. Caue respõderis, pro Caue ne respõdeas. Quæ oĩa sine Vt, aut Ne, Latine dixeris, aut ẽt cũ illis. Ter. in And. Tũ id cauit, ne unquã infamiæ ea res sibi esset. Cum Vt, Plau. i Bacc. Quid iste cauẽ? ut &c. Quin & in iure usus est uerbi, cum. s. (ut tradit Alciatus) significat securũ facere. Is aũt securus est, cui uel pignore, uel fideiussiõe cõsultum est. Ad hanc significationem huiusmodi locutionum genera referuntur: ut, Cauere capite, pro Capitis periculo se obligare, & aliũ sibi eodẽ uinculo obstringere. Cauere testamento. Ci. de Fi. li. 2. Id que testamento caueblitis. Idem in Bruto: tibi ego, Brute, non soluam, nisi prius a te cauero, amplius eo nomine neminem, cuius petitio sit, petiturum: id est, nisi a te spondẽte satis accepero. Sic. Cauere obsidibus de pecunia, est dare obsides, quoad pecunia dissoluatur. Cauere sibi obsidib. ab aliquo, pro acceptis obsidibus se securum facere. Et, cauere alicui obsidibus, pro, obsides dare. Inuenitur & Cauo is, in eadẽ significatione. Hora. in Serm. Vade, uale, caue, ne titubes, mãdataq; frangas. Vbi, ue, syllabæ breuitas satis arguit tertiæ coniugationis imperatiuum esse, non secundæ, qui necessario produceretur. Hinc componitur Præcaueo, quod est diligenter caueo. Ter. Hoc tempus præcauere mihi me monet.

CAVERNA, næ, [Spelonca, cauerna,] specus, uel antrum subterraneum. Vir. 2. Aen. gemitumq; dedere cauernæ.

CAVERNOSVS, a, um, ἀντρώδης, pro loco cauernis pleno.

CAVERNVLA, læ, diminutiuum. Pli. li. 27. ca. 12.

CAVIARES, hostiæ, quæ & Cauæ erant partes hostiæ caudatenus, quę in sacrificio pro collegio Pontificũ quotannis ponebant. Festus.

CAVILLA, læ, & cauillus, li, σκῶμμα, irrisio iocosa. Plaut. in Tusc.

CAVILLATIO, subdola (ut Caius iurisconsultus definit) ratio est, quã conscij nobis mendacij, uincendi tamen causa proferimus. Vnde Boetius super Topic. scribit, cauillationem partem quandam Logices esse. Sic Seneca & Cic. Cauillationes dixerunt, quæ Græce σοφίσματα, nuncupantur. Vlpian. l. natur. ff. de uerb. & rer. signifi. Cauillationis natura, quam Græci σωρείτην, appellauerunt, hæc est, ut ab euidenter ueris, per breuissimas mutationes disputatio perducatur. Est item Cauillatio arguta irrisio. Ci. 2. de Ora. facetiarum genera duo, alterum æqualiter in omni sermone fusum, alterum peracutum & breue, superior Cauillatio, altera dicacitas nominata

minata est. Sueto. in Vespa. dicacitatem in deformibus lucris affectabat, ut inuidiam aliqua cauillatione dilueret.

CAVILLATOR, φιλοκέρτομος, Cice. ad At. li. 1. Consul cauillator &c. Plaut. Cauillator facetus.

CAVILLOR, aris, [*Scherzare, beffare,*] σκώπτω, κερτομῶ, deponens, à Caluo, is, teste Nonio, significans iocari, siue etiã irridere. Ci. 2. de Ora. In Gorgia Socrates cauillatur. Est & Cauillari in disceptationibus fallacia & dolo uti.

CAVLA, læ, [*Stalla,*] ἡ σταυλις, Latine stabulum, in quo oues recóduntur. Festus à Cauo Caulam deriuat, quòd antiqui ante usum tectorum, oues in antra ducebant. Sed uerius ἀπὸ τῶν καυλῶν, quæ etiam nunc fiunt ex uiminibus septa. Virg. 9. Aen. lupus insidiatus ouili, Cum fremit ad caulas. A ueteribus Caula pro quocunque recepta culo accipiebatur. Luc. li. 6. Dispergunt animas per caulas corporis omnes. Ci. pro Sex. caulas, & pastorũ stabula præclara cepisset.

CAVLIAS, liæ, καυλίας, succus ex caule laserpitij. Pli. 19. cap. 3.

CAVLICVLVS, καυλίον, diminutiuum a Caulis. Pli.

CAVSINVM, uinum, iuxta Capuam prouenіens, ab agro ita nominatum. Pl. l. 14. c. 6.

CAVLIS, huius Caulis, m. g. [*il gambo dell'herbe,*] καυλὸς, in herbis dicitur ipsum robur siue stipes: id est ea herbæ pars, unde se producunt folia aut ramusculi. Ci. de Nat. Deo. Vites a caulibus, brassicisq; refugere dicuntur. Pl. li. 18. ca. 7. Fabæ caulem emittunt multis distinctum internodijs. Similiter in arboribus & in uite Caulis dicitur, ad quem alimentum defertur, quiq; supra terram exurgit. Radix autem plantæ est, unde alimentũ attrahitur a terra. Ramus quòd a caudice exit. surculus, qui è ramis oritur. Varro. Ex sarmẽto caules qui nati sunt, de his plurimum ualent. Vir. lib. 12. Puberibus caulem folijs. Ponitur & pro quibuscunq; oleribus. Iuu. Saty. 2. Caules miseris, atq; ignis emendus. Caulis item in uolucrum pẽnis dicitur calamus extra cutem eminens, è quo plumea illa lanugo erumpit. Pl. l. 11. c. 39. Penuarium, caules omnium auium præcisi non crescunt, uulsi autem renascuntur. In animalium quoque caudis Caulis dicitur illud, unde pili nascuntur. Idem lib. 11. Boũ caudis longissimus caulis, atque in ima parte hirtus. Quandoque (sicut docet Seruius) sumitur pro uirili membro, quãdoq; pro ferro, & pro quolibet hastili. A Caulis fiunt Vnicaulis, & Multicaulis. Idem lib. 22. quædam in his multicaulia sunt, ut carduus.

CAVLODES, καυλώδης, brassicæ species. Pli. li. 20. ca. 9.

CAVLON, onis, καυλὼν, oppidum est in prima Italiæ fronte apud Locros. Pl. l. 3. c. 10. Vir. 3. Aen. Caulonisq; arces & naufragium Scylaceum. Quanquam ibi poeta non tam de oppido, quàm de promontorio loqui uidetur. Hanc urbem Strab. li. 6. Pomponius lib. 2. & Steph. de urbibus Cauloniam appellant.

CAVNEAE, καυνέαι, siue Cauneæ fici genus minutum, quod è Cauno maritima Cariæ urbe aduehebatur. Ci. de diui. quidam in portu caricas Cauno aduectas uendens, Cauneas clamitabat.

CAVO, as, [*Cauare, notare,*] κοιλάω, κοιλαίνω, euacuo, cauum facio: Liu. 1. Bell. Puni. naues cauabant ex singulis arboribus. Ouid. 1. de sito: Saxa cauantur aqua. Vir. 3. Geo. Cauatq; Tellurem, & solido grauiter sonat ungula cornu. Cauator, oris, ut, Cauator arborum picus Martius. Pli. li. 10. ca. 18.

CAVPO, nis, ge. m. [*Hoste, hostiere,*] κάπηλος, οἰνοπώλης, esculentorũ poculentorumq; uenditor. Vlp. in l. j. §. caupones autem. ff nau. caup. stab. Caupones autẽ & stabularios æque nos accipiemus, qui cauponam uel stabulum exercent, institoresve eorum. Mart. lib. 1. Non potes, ut cuperes, uendere caupo merum. Ci. 1. de diui. alterũ ad cauponem diuertisse, ad hospitem alterum.

CAVPONVLA, dim. Ci. 2. Phil. delituit in quadam cauponula.

CAVPONA, p. p. [*Hosteria, tauerna,*] καπηλὶς, uocatur tam mulier, quę uinum & esculenta uendit, quàm ipsa taberna uinaria. Cic. in Pis. Nonne sibi nox erat pro die? caupona pro oppido?

CAVPONIVS, a, um, [*Cosa che appertenga à l'hoste,*] καπηλικὸς, quod ad cauponem pertinet, ut ars cauponia. Iustin. l. 1. Iussitq; cauponias, & ludicras artes, & lenocinia exercere. Martianus fund. instr. & instru. lega. l. pictoris. & instrumento cauponio institorum.

CAVPONOR, cauponaris, p. p. [*Vendere à l'hosteria,*] καπηλεύω, Cauponariã exerceo, uel re aliqua lucri caussa ad quæstũ abutor. Ennius apud Ci. de offi. lib. 1. Nec cauponantes bellum, sed belligerantes.

•CAVRIVM, Lusitaniæ oppidum, uulgo, Corra.

•CAVROS, insula erat, quæ postea Andros, iũ Antãdros dicta ẽ. Pli.

CAVRVS, ἀργέστης, uentus ab occasu solstitiali flans, qui & Corus dicitur. Vir. 3. Ge. Spirantes frigora Cauri.

CAVSIA, καυσία, regium capitis tegmen apud Macedones. Valerius Max. l. 5. Quemadmodum Antigonus caput Pyrrhi texit causia. Alibi etiam seniores causia usos legimus. Pla. Persa.

CAVSSA, [*Causa, cagione,*] αἰτία, proprie dicitur id, ex quo uel propter quod, uel per quod, uel à quo aliquid fit. Cic. de Fato: Caussa est, quæ id efficit, cuius est caussa: ut uulnus, mortis: cruditas, morbi: ignis, ardoris. Et paulo post. Nulla igitur earum est caussa, nulla earum rerum suaui efficit id, cuius dicitur caussa. Differt autem Caussa à Ratione: quod caussa est impulsus ipse ad aliqud agendũ: ratio uero ordo gerendorum ex caussa uenientium. Est & illud frequens bonis auctoribus, Quid caussæ est? id est negare nequisquam potest, uel caussam aliquam afferre? &, Caussam haud dicam: id est per me licet, non recusabo. Quatuor autem caussarum genera scripsit Arist. Materialem, ex qua aliquid fit: Formalem, per quam aliquid tale fit, Efficiẽtem, a qua aliquid fit: Finalem cuius gratia aliquid fit. Hinc rerum omnium opificem Deum, caussam caussarum esse affirmat. Per translationem tamẽ caussa dicitur omnis actio, quam in senatu uel in foro habemus. Vnde tria esse caussarũ genera scribit Cic. Demonstratiuum, Deliberatiuũ, & Iudiciale. Ex his tamen magis proprie caussa dicitur, quæ iudicialis est: unde & caussam pro lite ac controuersia ponimus, [*Lite,*] ut, Cicero diligẽter egit caussam Milonis. Ci. 2. de Orat. atq; in ciuium caussis, disceptationibusq; diuersantur. Hinc Causidici, [*Oratori,*] dicuntur patroni, qui in caussis iudicijsq; uersantur. Interdum Caussa dicitur occasio, [*Occasione,*] Ter. in Eun. Iam diu aliquam caussam quærebat, quamobrem aliquid insigne faceret. Interdum dicitur excusatio, [*Scusa,*] ut Honesta est caussa mei discessus. Interdũ ratio. Ouid. 1. Fasto. Tẽpora cum caussis Latium digesta per annum. Interdum origo, [*Origine,*] unde & quidam caussam à casu dictã existimant, quod initia & origines rerum, quæ caussæ sunt, casu eueniãt. Nonnulli à chaos detracta aspiratione, quòd cõfusa illa materia prima omnium caussa fuerit. Alij a Græco καῦσις, quod ardorem, seu incendiũ significat, quòd caussa sit, quæ nos accendit ad aliquid agẽdum. Alij a cauendo, quod ea sit, quæ cauet, ut aliquid agatur, aut non agatur. Caussa item pro partibus accipitur. Luca. li. 1. Victrix caussa deis placuit, sed uicta Catoni. Dim. a caussa est Causula. Ci. in Ora. Sed quia priuatas ille plerasq;, & eas ipsas alij, & paruarum rerum causulas scripsit, uidetur esse ieiunior.

CAVSSARII MILITES, dicuntur a Liu. lib. 7. qui propter honestã caussam, puta ualetudinem a militia soluũtur, quasi ualetudinarij, siue sontici, aut qui omnino caussam & missionẽ habebant ex morbo, senectuteve. Sic Caussaria missio dicitur, per quam milites soluuntur a sacramẽto militari. Vlp. Caussaria, inquit, missio est, quæ propter ualetudinẽ a laborib. militiæ soluit. Caussarie, aduer. Martian. in l. milites agrũ. §. is ẽt. ff. de re mil. Ideo & ad eũ, qui caussarie missus est, potest dici pertinere, cũ huic quoq; premiũ prestet.

CAVSSATIO, [*Escusatione, scusa,*] πρόφασις, prætextus, excusatio, uel color: quandoq; ponitur pro uitio interiore, & ægritudine, [*Infermità,*] Pallad. l. 1. Si a saluo capite in pulmonibus ac thorace, aut bilis est, aut rara caussatio.

CAVSSATIVVS, a, um, [*Quello che da cagione di far qualche cosa,*] αἴτιος, quod est caussa ut aliquid fiat, ut, Nimia repletio est caussatiua infirmitatis, quamuis etiam aliquando Caussatiuum uocetur, quod antecedentem caussam significat: sicut & Caussale; ut Coniunctiones causales, seu Caussatiuæ.

CAVSSIDICVS, p. c. [*Auocato,*] δικολόγος, dicitur patronus, qui in caussis iudicijsq; uersatur. Ci. 2. de Ora. Non enim caussidicũ nescio quem, neque proclamatorem, aut rabulam conquirimus.

CAVSSIFICOR, excusationem affero, αἰτιολογοῦμαι. Pla. in Aul. Nõ caussificor, quin ego illam habeam potissimum.

CAVSSOR, aris, deponens, [*Scusarsi,*] προφασίζομαι, rei gestæ caussã affero, excusationem adduco. Sueto. in Ner. Causatus nondũ esse fatalem horam. Gell. Negocium sibi esse causatur. Vir. Ecl. 9. Caussando nostros in longum ducis amores.

CAVSTICVM, quod urit. Pl. l. 2. ca. 9.

CAVSTON, καυστὸν, Vstile. Pli. Quartum caustum ad ellychnia.

CAVTE, [*Cautamente,*] πεφυλαγμένως, prudenter. Pla. in Curc. Caute incedas. Ci. pro Clu. sine omnia caute, pedetentimq; dicentur.

CAVTELA, læ, [*Cautella,*] pro cautiõe. Paul in l. si defunctus. §. qui ad communi. ff. de procur. Qui ad communi diuidundo iudicium datus est, ad agendum idem, & defendendum uidebitur datus, duplici cautela interponenda.

CAVTERIVM, rij, καυτήριον, instrumentum, quo notæ imprimuntur, & morbi alioqui insanabiles inuri solent Pl. l. 21. c. 22. Præterea Cauterium in pictorum instrumentis continetur. Martianus Titulo de fundo instructo.

CAVTES, huius cautis, [*Sassi asperi, & grandi,*] ῥαχία, f. g. saxum asperum & abruptum. Vir. 6. Aen. Quam si dura silex, aut stet Marpesia cautes. Cæs. 3. Bel. Gall. nihil saxa & cautes timerent.

CAVTIM, idem. Ter. in Heau. Cautim & paulatim dabis.

CAVTIO, onis, [*Cautione, sigurtà,*] prouidentia quædam, qua auertimus & uitamus, ne quid mali nobis accidat. Ci. 4. Tus. ut bona natura appetimus, sic a malis natura declinamus, quæ declinatio cũ ratione fiet, cautio appellatur. Cautio est, locutio frequẽs est apud Comicos, pro cautione est opus, siue cauendum est. Ter. in Andr. Puerum autem ne resciscat mihi esse ab illa, cautio est. Cautiones etiam a Iurisconsultis uocantur fideiussiones, aut aliæ etiã stipulationes quibus nobis cauemus, id est, securos nos reddimus. Vlp. l. ita autem. §. Iulianus. ff. de administratione tutelæ.

CAVTIONALIS, e, adiect. ut, Cautionales stipulationes Prætoriæ, apud Vlp. de Præt. stip. l. 36. Digestorum. Prætoriarũ stipulationũ tres uidentur esse species, Iudiciales, Cautionales, Communes.

CAVTOR, [*Quello che difende gli altri,*] qui cauet & prouidet alijs, qua leserant Iurisconsulti & patroni, qui consultoribus, aut clientib. suis cauere solent. Pla. in epi. Cautor ipse captus est. Ci. pro Sex. parum se fœdus uiolaturum arbitratus, nisi ipsum cautorẽ alieni periculi suis proprijs periculis terruisset. &c.

CAVTVS, [*Cauto, prudente, sicuro, scaltrito, accorto,*] prudẽs, & qui sibi scit cauere. Ter. in Phor. Vt cautus est, ubi nihil opus est. Nonnunquã pro re, cui cauetur. Ci. pro Cec. Quo res mulieri esset cautior.

CAVVS, a, um, [*Voto, cauato, concauo,*] κοῖλος, concauum, uacuum. Vir. 3. Aen. Dat signum specula Misenus ab alta Aere cauo.

CAVVS, [*Luogo cauato, buco,*] κοίλωμα, siue Cauum, locus cauatus, seu concauus. Varr. Facere cauos oportet laxiores, ubi pullos parere possint. Col. scribit Cauum esse locum, qui inter ædium parietes relinquebatur. Hor. 1. Epist. Macra cauum repetes arctum, quem macra subisti. Pl. li. 10. ca. 18. Pullos in cauis educant.

CAVATICVS, a, um. ut Cauaticæ cochleæ. Pli. li. 30. c. 6.

CAYSTER, κάϋστρος. Steph. fluuius Lydię, Sardib. proximus, cygnis abundans. Dicitur ἀπὸ τοῦ καίεσθαι, amburi, quoniam propinquus sit Catace caumenæ: quæ pars est Ephesiæ prætorridæ & deustæ, fertilis nulla, præter uitem, arbore, sed uino præstãtissimo, quod Vitr. & Pl. Catacecaumeniten ea hac origine denominãt. Hinc Caystrinus campus, Stra. li. 13. Vir. 1. Ge. Dulcibus in stagnis rimantur prata Caystri.

CAYSTRI, CAMPI, καΰστρου πεδία, Steph. campi sunt fœcundissimi sub Sardibus, Lydorum urbe. ita dicti a caystro uicino fluuio. Vir. Caystri prata uocat, l. 1. Ge. Vide Str. li. 13.

C ANTE E

•CE, syllabica adiectio est.

CEA, siue Ceos, (utroq; enim modo appellari auctor ẽ. Pl. l. 4. c. 12.) insula est sub Eubœa, bombycinarũ uestium textrinis olim nobilitata. In hac enim insula Pãphila Latoi filia prima adorta est bõbycum telas retorquere, easq; rursus texere, ut testatur idem Pl. l. 11. c. 22. Hinc Ceæ uestes dictæ sunt, quæ in hac insula ex bõbyce tenuissimę texebantur in usum fœminarum. Proper. Et tenues Cea ueste mouere sinus. Ptol. hũc insulã Ciã appellat, ut hodie quoque uulgus nautarũ. Vrbes olim habuit tres Carthęã, Iulidẽ, & Caresũ.

•CEADVS, Ciconum rex fuit.

CEBES, etis, κέβης, Thebanus philosophus, cuius hodie extant dialogi, quibus duplicem humanæ uitæ speciem in tabula quadam ob oculos ponit. Vide Suidam, & Laertium.

CEBRENIA, κεβρηνία, regiuncula est Troadis cum oppido eiusdẽ nominis, non procul a Scepsi. Pli. l. 5. c. 30. Sunt & Cebrenij in Thracia, dicente Str. l. 13. Est fluuius quidam Aristus in Thracia prope quẽ Cebrenij Thraces habitant. Dicta est autem Cebrenia uel ab amne Cebrine (ut ex sententia Herodiani refert Steph.) uel, ut alij malunt, a Cebrione Priami notho: quanquã Straboni magis placet Cebrionem potius a Cebrenia, uel (ut apud eum legitur) Cebrinia urbe nomen accepisse. Cebrenis, huius Cebrenidis, fœm. patronym. Oui. 11. Met. Aspicit Hesperien patria Cebrenida ripa.

•CECINNA, fluuius Thraciæ.

CECROPS, primus Atheniensium rex, qui annis 50. regnauit. Hinc

CECROPIVS, a, um, κεκρόπιος, Vir. li. 4. Ge. Cecropias innatus opes amor urget habendi. Et Cecropia, oppidum a Cecrope conditore, nunc est arx Athenis. Pli. li. 7. ca. 56.

CECROPIDAE, Athenienses dicti, à Cecrope rege. Ouid. 7. Met.

•CEDAE, regio Arabiæ.

CEDO, Ci. in V. cedo mihi ipsius Verris testimonium recita.

CEDRATVS, a, um, cedrino oleo perunctus. Pl. l. 13. c. 13.

•CEDREAE, Cariæ oppidum.

•CEDROPOLIS, oppidum in Caria.

CEDRVS, [*Cedro,*] κέδρος, arbor est perpetuo uirens, iunipero non absimilis, radicib. raris, per summa terræ dispersis, folio duro, acuto, mucrone capillato, & spinoso, ligno contorto, nodoso, medulla rubente, odorata, baccis myrti flauis, odoratis & esculentis, nouo fructu per autumnum cum anniculo pendenti. Pl. li. 13. ca. 5. Ouid. 1. Trist. Nec titulus minio nec cedro charta notetur.

•CELADON, amnis in Alpheum influens. Strabo.

CELADONE, oppidum Locridis.

CELADVSA, exigua insula in mari Aegeu.

CELAENAE, arũ, κελαιναί, collis est Asiæ proprie dictæ, in quo urbs fuit eiusdem nominis, ex qua Antiochus Soter incolas transtulit in eã, quam a nomine matris Apamiã appellauit. Str. l. 12. Pl. uero l. 5. c. 29. Celænas easdem facit cum Apamia. Celænas item alias collocat Pl. l. 5. c. 32. in ea parte Asiæ, quæ Phrygiæ superiecta est, iuxta Andriam, Ancyram & Colossas.

CELATIM, [*Ascosamente, celatamente,*] clam. Sisenna, apud Gell. li. 12. c. 15. Quam maxime celatim poterat, in insidijs duo disponit.

CELEBRATIO, nis, [*Celebratione,*] Cic. At. De celebratione ludorum tibi assentior.

CELEBRESCO, [*Diuenir famoso,*] celebris fio, διδονιμῶ, Accius: Et qualiscunque fama celebrescat tua. Ex Nonio.

CELEBRIS, & hoc celebre, uel celeber, bris, bre. [*Famoso, celebrato.*] διάσημος, p c. distinguitur a frequenti, quòd frequens dicatur creber, siue de loco, siue de re animata: ut frequẽs miles, frequẽs senatus. i. creber, copiosus, multus: frequentes domus. i. crebræ, multæ. Aliqñ dicitur quod ab alijs frequẽtatur: [*Frequentato,*] ut Frequens templũ, in quod multi cõueniunt. Celebris uero idẽ est qđ clarus & qui in omniũ ore uersatur. Cic. de diui. Nunquã illud oraculum tã celebre, aut tã clarũ fuit. Sæpe accipitur pro frequẽti ad Her. li. 2. Locus quęritur, celebris ne sit, an desertus, id est, qui celebratur.

CELEBRITAS, is, [*Frequenza,*] frequẽtia, hominum cœtus. Cic. Atti. Odi celebritatem, fugio homines. Interdum idem est quod famæ claritas, [*Fama,*] Idem pro Archia: Hac tanta famæ celebritate cũ esset absentibus notus.

CELEBRO, as, [*Celebrare, Frequentare,*] φοιτάω, frequento. Cice. 3. de Ora. Q. Mucij ianua maxima quotidie, ciuiũ frequẽtia celebratur. Est item prædicare, & illustrare, [*Illustrare,*] Ci. pro Rhab. Hæc mira laus est, quæ nõ poetarum carminibus, nõ annalium monimentis celebratur, sed prudẽtiũ iudicio expẽditur. Hinc Celebrare laudibus [*Laudare,*] & Virtutum celebritas. Itẽ Celebriorem, & Celeberrimũ, pro illustriore, & illustrissimo. Celebrare ludos, est cũ celebritate quadã ludos facere. Cic. 6. Philip. Ludi Apollinares celebrati. Celebrare diem festũ, [*Fare festa, ferie,*] est feriari. Idem in Catil. Celebratote illos dies cum coniugibus & liberis uestris.

CELEBRANTES, nomen ex participio. Ci. 2. Philip.

CELER, celeris, [*Presto, ueloce,*] ταχύς, uelox. Ci. ad Octauiũ. O miseram, & in breui tam celerem reip. commutationem. Hor. libr. 1. epi. Oderunt hilarem tristes, tristemque iocosi, Sedatum celeres. Hinc Celerrimus, pro quo uetustissimi dicebãt Celerissimus. Manil. in Iliade apud Pris. Celerissimus aduolat Hector.

CELERITAS, atis, [*Prestezza, Velocità.*] ταχύτης, uelocitas. Ci. 7. ver.

CELERITVDO, [*Velocità, prestezza,*] Idem. Varr. 3. de re rust. Lucius Aelius putabat dictũ leporem a celeritudine, quod leuipes esset.

CELERIPES, pedis, [*Veloce,*] ὀξύπους, qui leuis ẽ pedib. Ci. ad At. l. 9.

CELERITER, celerius, celerrime, [*Velocemente,*] uelociter, Cęs. 5. Bel. Gal. Imperata celeriter fecerunt. Ci. 2. de Fin. Celerrimeq; multa simul agitantem. Celeranter, celeriter. Accius apud Nonium.

CELERO, celeras, [*Affrettare,*] ταχύνω, celeriter aliquid facio. Vir. 1. Aen. Tum celerare fugam, patriaq; excedere suadet.

CELETES, κέλητες, p. p. equi, qui ad cursum soli adhibentur, sine bigis uel quadrigis. Latine Desultorij: quòd ex his facile desilιatur. Pli. li. 34. cap. 5. Videtur Celetas posuisse pro statuis equestribus.

CELETIZONTES, a Græcis dicuntur equum celerem regentes. Pl. li. 35. ca. 8. Celetizontes pueri.

CELEVSMA, [*Grido unito di piu persone,*] clamor nautarum & aliorũ, cum uno aliquid iubente, omnes uniformiter respondent. Mar. l. 3. Lentos figitis ad celeusma remos.

CELIA, potus ex frugibus confectus, qui Hispanis præcipue in usu erat, sicut ceruisia Gallis. Pl. l. 22. c. ult. Est item Celia Apuliæ oppidum, in tractu Peucetiorum. Str. li. 4. & Ptol. li. 3. ca. 2.

CELLA, [*Cella,*] dicta est, quod in ea celẽtur, quæ esse uolumus occulta. Ci. Att. li. 14 Cui quidem ego totam uillam, cellamq; tradidi. Capit autem Cella significationem, pro ratione adiectiuorũ, quæ illi iunguntur: ut Cella uinaria, [*Cantina, caneua,*] Cella olearia, Cella farinaria, Cella pomaria, Cella lignaria, Cella libraria, Cella casearia. Deniq; omnis locus, in quo quid reponit, Cella dicit, [*Ricetto,*] Ci. de Sen. Sẽper boni assiduiq; domini referta est Cella uinaria, olearia, mellaria, & pomaria. Ter. Adelph. Nam me i cellã aliquam cum illa concludam. Vir. item 3. Geor. fauorum cauernas cellas uocauit, cum ait: Distendunt nectare cellas. Item loca in quibus lauamur, aut ungimur in balneis, cellæ dicuntur. unde caldariã cellam, frigidariam, & tepidariam dicimus. Cella itẽ pars templi erat sacratior, in quam ingredi cuiuis fas non erat, unde apud Gel. legitur Scipionem in Capitoliũ sæpe uenisse, iussisseq; cellã Iouis aperiri, ibiq; solum demoratum fuisse. Liu. lib. 3. In cella Iouis Optimi Max. habitaret exul.

CELLARIA, [*Cantina, caneua del uino,*] locus ubi conditur uinũ. Pla. in Mil. eijciat cellaria. Et Cellaria, ταμία, quæ præest cellæ. Idem in Mil.

CELLARIVM, rij, [*Ripostiglio, granaio,*] ταμεῖον, uidetur ea figura dici, qua Granarium, Penarium, ut pro cella ac repositorio accipiatur. Hanc & Cellam promptuariam, seu Promptuarium appellant, in quo conduntur, & ex quo promuntur ad uictum necessaria. Pli. li. 36. ca. 15. Idem & Penarium, & Penaria, seu penuaria cella a penu nuncupatur. Ci. in Ver. M. Cato sapiens cellam penuariam reip. nostræ, nutricem plebis Romanæ, Siciliam nominauit. Diminutiuum est Cellariolum.

CELLARIVS, [*Preposto alla mensa,*] ταμίας, qui in cella præpositus est penui promendo uel cõdendo. Col. Vt cibus & potus sine frau

de

de a cellarijs pbeatur. Pla. i Cap. Prome quoduis, te facio cellariũ. Hunc etiam Promum & condũ appellabãt, Pla. in Pseud. Promus & cõdus sum. pcurator peni. Auso Promusq; quam cõdus, magis.

CELLARIS, re, adiect. ut columbi cellares. Col. l. 8. cap. 8.

CELLO, is, Antiquissimis in usu fuit pro percutio.

CELO, as, [*Nascondere, celare.*] ἀποκρύπτομαι, abscondo, clam habeo. Cõstruitur modo cum uno duntaxat accusatiuo. Ci. 1. de Nat. deo. Nec tu me celas. Modo cum duobus. Pla. in Bacch. isthæc flagitia me celauisti. Interdum loco notius accusatiui habet datiuum. Tere. in Phor. Si hoc celetur patri. Modo cum ablatiuo mediãte præpositione. Ci. Treb. Bassus noster de hoc me libro celauit. At cum passiue ponitur, res siue persona, quam quis aliquo celauit, ponitur in nominatiuo. Ter. in Eunu. Diu celari non potest. Celatus partic. Ci. pro Cluen. Non est de illo ueneno celata mater.

CELOX, [*Fregata.*] κέλης, nauigij exigui genus, quod uno remorum ordine agebatur, a celeritate nomen habens. Pla. in Asi. Quo hanc celocem conferam.

•**CELSENSES**, populi Citerioris Hispaniæ.

CELSITAS, tatis, [*Altezza.*] ὑπεροχή, altitudo Ci. 1 Of. Celsitas animi.

CORNELIUS Celsus uariæ eruditionis nomine a Quinctiliano commendatus, qui & rhetoricam multo quam antea, diligentius explicauit, & de re militari diligentissime scripsit. nullumq; pene disciplinæ genus intactum reliquit: ex quibus ad nostra tempora nihil peruenit, præter octo elegantissimos de re medica libros, qui omnium manibus teruntur.

CELSUS, celsa, sum, [*Alto, eccellente.*] ὑψηλός, altus, excellens. Pl. li. 13. c. 24. Firmiores, celsioresq; infantes fore. Ci. 2. de Na. Deo. Quæ primum eos humo excitatos, celsos, & erectos constituit. Festus deducit hoc nomen a Græco κέλης, quod qui equo uehuntur, sublimes sint.

CELTAE, κέλται, populi Galliæ Comatæ, inter Garumnam & Sequanã fluuios, ita dicti a Celto Polyphemi filio, si Appiano credimus. Pomp. Mela. lib. 3 Populorum Comatæ Galliæ tria summa sunt, terminanturq; fluuijs ingentibus. nam a Pyreneo ad Garumnã Aquitania, ab eo ad Sequanam Celtæ, inde ad Rhenum pertinẽt Belgæ A Celtis etiam Celtiberi Hispaniæ populi originem traxisse creduntur, qui cum uenissent ad Iberum Hispaniæ fluuium, ibiq; consedissent, assumpto ad nomen suum fluuij nomine iuxta quem consederant, Celtiberi, dicti sunt, & regio eorum Celtiberia. Luc. lib. 3. Profugiq; a gente uetusta Gallorum Celtæ miscentes nomẽ Iberi. Inde Celtibericus, a, um.

CELTICA, oppidum Hispaniæ Bæticæ, in conuentu Hispalensi. Pl. lib. 3. cap. 1.

CELTICA, κελτική, tertia pars Galliæ Comatæ, inter Sequanam & Garumnam fluuios sita. Pli. li 4. c. 17.

CEMUS, κημὸν, herba est apud Pli. l. 27. c. 8. Cuius descriptionem se ideirco præmittere ait, quòd solis in amatorijs usum habeat. Diosc. li. 4 eandem esse ostendit cum lentopodio. Cemus autem uidetur appellata ex floris, siue calycis figura: quoniã pyxidicula Athenis ita nominabatur, per quam suffragia in subiectum uasculum, quod Cadiscum uocabant, demitti consueuerant. Vide Ruel. l. 3. c. 130.

CENCHRIS, huius cenchridis, κεγχρὶς, auis ex accipitrum genere, quam Aristo. lib. 6 de animal. solam ex adunco genere quaterna, & eo plura oua parere dicit Pli l. 29. c. 6. Dicta Cenchris, quasi miliaria. Latini a tinnitu uocis Tinnũculum appellãt. Est item Cenchris serpens maculis plenus, Thebano marmori similis. Luca. l 9. Et semper recto lapsurus limite Cenchris, Pluribus ille notis. Pli. li. 20. ca. 22. Serpyllum aduersus serpentes efficax, maxime cenchrin, & scolopendras.

CENCHRITES, κεγχρίτης, gemmæ species. Pli. l. 37. c. 11.

CENCHRON, adamãtis genus, quòd sit milij magnitudine: κέγχρος, enim milium dicitur. Pli li. 37. ca. 4.

CENOMANI, κενομανοὶ, populi Galliæ Cisalpinæ, teste Pl. l. 3. ca. 19. quorum caput Brixia fuit. Sunt etiam Galliæ Celticæ populi, Andegauis finitimi, quorum etiam meminit Pl. lib. 4. cap. 18. regio ipsa Cenomania.

CENOTAPHIUM, [*Sepolcro, auello, deposito uacuo,*] κενοτάφιον, uacuum sepulchrum. κενὸς, enim uacuus, & τάφος, sepulchrum, a θάπτειν, sepelire. est. n. ut capsa, quæ ponitur in templo in exequijs mortuorum. Vir. 3. Aen. describit Cenotaphium sic. Solenne tum forte dapes, & tristitia dona Libabat cineri Andromache, manesq; uocabat Hectoreum ad tumulum: uiridi quẽ cespite inanem, Et geminas, caussam lachrymis, sacrauerat aras. Quo loco Seruius tumulũ inanem cenotaphium esse dicit. Cenotaphiorum autem usum adinuenerunt ueteres, qui credebant defunctorum animas, si honore sepulchri carerent, stygiam paludem tranare non posse. unde a sacerdotib. inuentum est exequiarum genus, quòd terræ iniectionem uocabant, ut etiam ijs, qui naufragio perijssent, aut quorum corpora haberi non possent, iusta persoluerentur. tumulum itaq; ex cespitibus, aut alia materia congerebãt, ubi absente defuncti cadauere, tanquam præsente, solenni quodam ritu exequias peragebant. Huiusmodi autem sepulcrum, in quod nullæ illatæ erant reliquiæ, Cenotaphium hoc est, inane sepulcrum uocabatur. Suet. Honorarium tumulum appellat in Claud.

CENSEO, ses, sui, sum, p. e. [*Estimare, pensare, giudicare.*] ἀξιόω, significat existimo, puto, arbitror. Ter. Eun. Censet posse me obfirmare, &c. Liu. li. 6. Bel. Pun. Censent eo uenturum obuiam Pœnum constituere, deliberare, sentẽtiam dicere, [*Deliberare, dar sentenza,*] Nã senator censet, cum sententiam dicit de eo, quod sibi uidetur. assẽtitur, cum alienam approbat. Ci. in Catil. Quid senatus censuerit, exponam. Idem pro Flacc. Cuius patrem armis pellendum a suis mœnib. censuissent. Item Censere, succensere, significat. [*Adirarsi,*] Varr. Ne uobis censeam, si ad me referretis. Est item cẽseri, æstimatis facultatibus in Censum redigi Boe. 10 Topi Quoniam faciẽdi liberi tres sunt partes: una quidem, ut censu liber fiat. Censebantur enim antiquitus soli ciues Romani. Censeri autem dicebãtur, cum bonorum suorum censum, hoc est ualorem apud Cẽsores profitebantur: quorum etiam nomen a censu deductum est. Ci. pro Fl. uoluisti magnum agri modum. censeri non potest. Legitur & Census sum, uel sui, in actiua significatione, tanquam a deponente Censeor. Idem ibidem: Census es mancipia Amyntæ. Hinc Accenseo, Percenseo, perfecte censeo, numero. Col Rusticationis partes si uelimus percensere, uix numero comprehendemus.

CENSIO, onis, [*Castigatione, correttione,*] τίμησις, castigatio, unde Cẽsionem facere dicebantur Censores, cum multam cuipiam irrogabant. Plau. in Rud. ne censionem semper facias.

CENSIO HASTARIA, uocabatur cum militi multæ nomine ob delictum militare indicebatur, ut hastas daret.

CENSITOR, oris, uerbale ab antiquo uerbo Censeo, is, quartæ decli. idem quod censor. Vlpia. in l. forma. §. illã æquitatem. ff. de censi. illã æquitatem debet admittere censitor, ut officio eius congruat.

CENSOR, oris, [*Censore, correggitore.*] τιμητὴς, qui censurã gerit. Censores magistri morum erant, a censendo. i. arbitrãdo dicti, quod illis summum arbitrium esset aliorum morum. Vel a censu, quod quinto quoque anno P. R. Censum agerent. Varr. Censor ad cuius censionem, id est, [*Arbitrio,*] arbitrium cẽseretur populus. Ci. 3 de Legi. Censores, populi æuitates, soboles, familias, pecuniasq; censento: urbis templa, uias, aquas, ærarium, uectigalia tuentor. Fest. Censores dicti, quod quisque tanti sua æstimaret, quantũ illi censuissent: quod non absurdum uidetur: quia & rerum & morum censores erant. Vnde Plut. in Aemil. Censura senatores è senatu remouere potest, equitibus equos adimere, ex plebeis ærarios facere, notare infamia, censum agere, lustrum condere. Erãt autem duo Censores, qui quinto quoque anno creabantur. Vide Liu. l. 4. ubi docet Censores ab agendo populi censu nomen fuisse sortitos.

CENSORIAE VESTES, dicebant, quib. Cẽsores merito uti possent.

CENSORIUS, τιμητικὸς ad hominem relatum, eum significat, qui aliquando censura fuerit functus. Ci. 2. de Or. Consularem se esse hominem & censorium. Et paulo post: Id committere, unde quãuis sit homini turpe Censorio. Frequenter tamen iungitur rebus, ut Censorium dictum, quod est censoris, seu quod ad censorem pertinet, & Censoria uirgula. Quin. li. 1. c. 2. Censorium nõ est. Ci pro Clu. Hominum delictum fortunæ iudicio committere, minime censorium est.

CENSUALIS, le. Vlp. l. forma. ff. de censi. Forma censuali cauetur, ut agri sic in censum referãtur. Vincula censualia. Idem ea. l. §. si quis inquit. Si quis inquilinum non fuerit professus, uinculis censualibus tenetur.

CENSUI AGAS, dicebantur, qui emi & uenire iure ciuili poterant. Fest.

CENSURA, æ, [*Censura, riprensione,*] τιμητεία, Censoris dignitas. Liu. l. 4. Alios magistratus annuos esse, quinquennalem censurã grauẽ esse. Accipitur interdum pro decreto, & lege, [*Decreto, legge,*] Pl. in Paneg. Nam uita principis, censura est, eaque perpetua.

CENSUS, us, [*Censo, rendita,*] dicebatur æstimatio rerum, & bonorum facta, secundum quam tributa pendebantur. Vnde, cẽsum agere, est recensere hominum facultates. Liu. 1. Censum instituit, rem saluberrimam tanto futuro imperio. Census item annuus redditus, & quicquid fortunarum quis habet. Iuu. Protinus ad censum: de moribus ultima fiet Quæstio. Ci. 2. de Leg. A quo iterum funerum sumptus præfinitur ex censibus. Vnde qui centum millia æris in professionem detulissent, Censi dicebantur.

CENSUS, τιμηθεὶς, significat eum de cuius bonis factus est census. Ci. pro Arch. Eum qui sit census, ita se gessisse iam tum pro ciue.

CENTAUREA, æ, siue Centaurion, rij, κενταύριον, Dios. herba est, quæ a Chirone Centauro nomẽ accepit, qui ea curatus dicitur cũ Herculis hospitis sui arma pertractanti, sagitta decidisset in pedem. Vir. 4. Geor. Centaureum appellãuit, p. p. Cecropiumq; thymum, & grauẽolentia Centaurea. Vide Pl li. 25. c. 6.

CENTAURI, [*Centauri,*] κένταυροι, Thessaliæ populi, secus Pelion montem habitantes. qui primi equos domare, & ex ijs pugnare cœperunt: quo factum est, ut a uicinis populis primum conspecti, membra

bra partim humana, partim equina habuisse crederentur. Est etiã Centaurus nauis nomẽ apud Vir. 5 Ae. Centauro inuehit magna.

Centenvs, a, um. Pli. li. 33. c. 10. Nõ erat apud antiquos numerus ul tra centum millia. itaque & hodie multiplicant hæc, ut decies cen tena millia dicantur. Vir. 10 Ae. Centenaq; arbore fluctum Verbe rat. Hoc est, centum ingentibus remis. Ci. in Part. cętena sestertia.

Centenarivs, & similia in arius, denotant non multiplicationem sui, sed numerum aliarum rerum, quę nõ nominantur: ut Lapis cen tenarius, non quò centuplus sit, sed centum librarum. Centenarius numerus gregum. Var. 3. de re rust. ca 5.

Centenariae coenae, dicebantur, in quib. lege Licinia nõ plus centussibus, hoc est, centum assibus impendebatur. Fest.

Centesimvs, a, um, postremus, uel unus ex centenario. Plau. in Mi lite: Haud centesimam partem dixi. Interdum multiplicandi uim habet, & pro centuplo accipitur, ut cum dicimus, Centesimum fru ctum ager attulit: hoc est, centies tantum, quantum sementis acce perat. Centesima fruga, idem Pl. l. 5. c. 4.

Centesimae calendae, Iurisconsultos uocant centesimũ mensem. un de Centesimis Calendis aliquid date, hoc est, intra annos octo, & menses quatuor: ut annotauit Alciatus in parerg.

Centesimare, exercitum, pro centesimum militem supplicio affi cere. Solebant enim Imperatores, cum grauius quippiam milites deliquissent, eam moderationem adhibere, ne uniuersum ex ercitum delerent, neq; facilitate ueniæ alios ad similia inuitarẽt. Conuocatis itaq; uniuersis, centesimum, aut si uidetur, decimum quemque forte proditum securi percutiebant.

Centesima, æ, ἑκατοστή, genus usuræ, quæ centesimo mense explet sortem, utpote cum centum librarum sors singulis mensib. libram unam usuræ parit. Vide Budæum de Asse. Ci. Act. 1. a Cæcilio pro p̃pinqui minore centesimis nummum mouere non possunt.

Centiceps, itis, [Di cento capi,] qui centum habet capita. Horat. 2. Carmin.

Centies, Ci in Pis. H-S. centies, & octogies Romæ reliquisti.

Centifolia, rosæ genus in Campania potissimum prouenientis: a foliorum multitudine ita appellatum. Pl. l. 21. c. 4.

Centigranvm, genus tritici, quòd ferat centum grana. Pli. lib. 18. cap. 10.

Centimanvs, [Di cento mani] ἑκατόγχειρ, qui centum habet ma nus: qualem fuisse Briareum gigantem Vir. 6. Aen. refert.

Centinvm, Vmbriæ oppidum. Ptol.

Centipeda, ἴουλος, uermis est pilosus multis pedibus arcuatim re pens, ab aliquibus Multipeda, ab alijs Millepeda dictus. Plin. lib. 29. cap. 6.

Centipellio, onis. Pl. l. 28 c. 9. de ceruis: salucarier dantur in uino uentres, qui centipelliones uocantur.

Centipes, ἑκατόμπους, piscis, alio nomine Scolopẽdra, a terrestris scolopendræ similitudine. Pli. lib. 9. ca. 43.

Cento, nis, κέντρων, uelum laneum, lana aut tomento confertũ, qua libus olim in bello uti solebant, ad machinas obtegẽdas, ne tormẽ torum missilib. perfringerentur. Cæsar: Centonesq; iniecerunt, nẽ aut tela tormentis missa tabulationem perfringerent, aut saxa ex catapultis lateritium discuterent. Sisen. li. 3. Histo. Aceto madefa ctis centonibus integuntur. Quidam Centonem capiunt pro stra guli genere, quod cubantibus insterni solet. Cato de re rust. c. 10. & 11. Culcitras octo, instragula octo, cẽtones pueris sex. Similiter & Mart. Dum scropham sub centonibus iacere scribit, rusticum stra gulum esse declarat. Fieri autem centones constat ex pannis diuer sorum colorum, uel lanis in unum condensatis, atque consutis. Vn de ad earum similitudinem Centonem uocant carminis genus ex diuersis carminum fragmentis, hinc atq; illinc accersitis, contex tum, quasiq; consutum. Extant adhuc Homerocentones, & Virgi liocentones, a Proba Falconia consuti.

Centralis, adiect. Pli. li. 2. Terra centralis interueniat.

Centrosvs, a, um: ut, Centrosa scobs, id est, limatura admodum du ra, ueluti centrum quod in marmore, uel iunipero inuenitur. Pl. li. 37. c. 7. Gemmæ tactitiæ centrosa scobe deprehenduntur.

Centrvm, tri, [Il centro,] κέντρον, pũctum sphærę, aut orbis medium. Apuleius in Cosmographia: Cardinem, inquit, mundi (sic enim di xerim cẽtrum) habet tellus. Ci. 1. Tus. Persuadent enim Mathema tici terram in medio mundo sitam ad uniuersi cæli complexum, quasi puncti instar, obtinere, quod Centrum illi uocãt. Centra in marmore, sunt quidam ueluti duriores nodi, ad claui similitudi nem, inimica ferris: qui in intima etiam lignorum parte inueniun tur. Pl. l. 16. ca. 39. Inueniuntur & in quibusdam arboribus, sicut in marmore, centra a. duritia claui similis, inimica ferris. Est itẽ cen tron crystalli quoddam uitium, durum & fragile, quod & Salem ap pellant. Pl. l. 37. c. 2.

Centvm, ἑκατόν, nomen numerale & indeclinabile. Ci. pro Mil. Hi centum dies penes accusatorem cum fuissent. Accipitur aliquãdo Centum indefinite pro pluribus, [Molti,] Sic, Cẽtum greges apud Hor. 2. Car. Ode. 16. & Centum inuenit apud eundem, l. Epod. Cẽ tum puer artium. 4. Car. Hinc Centenus, a, um: ut, Centena millia. Sic Ducentenus, Trecentenus, Quadringentenus, Quingentenus, Sexcentenus, Septingentenus, Octingentenus, Nongentenus, Cẽ tuplus, Ducentuplus, Trecentuplus, & reliqua. Centesimus, & dein ceps. Centies quoq; aduerb. [Cento uolte,] Ducenties, Trecẽties, Quadringẽties, Quingenties, Sexcenties, Septingenties, Octingen ties, Nongenties, Centenarius, Ducentenarius.

Centvmcapita, herba est ex aculeatarum genere. Pli. li. 22. c. 8.

Centvmpondivm, pro immani pondere, etiam si centum pondo excedat. Pla. in Asin. ad pedes quando alligatus est, æquum centum pondium. Cato. cap. 13 Centumpondium incertum unum, & pon dera certa.

Centvmviri, [Cent' huomini,] qui res iudicabant. Nam cum essent Romæ triginta quinque tribus, quæ & Curiæ sunt dictæ, terni ex singulis tribubus sunt electi ad iudicandum, & Centumuiri appel lati, qui licet quinque supra centum fuerint, tamen quo facilius no minarentur, Centumuiri dicti sunt. Festus. Ci. pro Cecin. Scæuolã dixisti caussam apud Centumuiros non tenuisse.

Centvmviralis, le, quod ad centumuiros pertinet: ut Iudicium centumuirale. Ci. 2. de Ora.

Centvncvlvs, κεντρώνιον, diminut. a Cento, pro ulli ac sordido stragulo. Sen. li. 11. epist. Diurnum accepic, in centunculo dormit. Accipitur & pro ulliori operimenti genere quod clitellis subster ni solet. Liu. 7. Multis strata detrahi iubet, binis tantum centun culis relictis. Centũculus item, teste Dioscoride, a Romanis uoca tur herba, quam Græci Gnaphalion, & Chamæzelum uocant. Ra tio nominis tracta uidetur a molli foliorum lanugine, quæ ad in farciendos centones tomenti inopia suppleri posset. Vide Diosc. l. 3. c. 132. Pl. autem l. 24. c. 15. auctor est, Centunculum Italis appel latum fuisse tertium clematidis genus, rostratis folijs, ad similitu dinem capitis penulatum iacens in aruis.

Centvplex, icis, [A cento doppi,] ἑκατονταπλάσιον. Pla. in Pers. Cen tuplex murus rebus seruandis paruus est.

Centvplicato, [Radoppiato cento uolte,] aduer. Pli. li. 6. ca. 23. Quę apud nos centuplicato ueneunt.

Centvplvs, a, um, idem quod centuplex.

Centvria, riæ, [Compagnia di cent' huomini,] ἑκατοντάς, in re milita ri centum continet homines, qui sub uno Centurione sunt, quorũ centenarius iustus est numerus. Ci. 2. de Diui. Primum uide, ne in eum dixerint, qui togator centuriæ fuisset. Centuriæ in agris di cebantur ducenta iugera. Centuria a centum iugerib. uocabatur, sed mox duplicata nomen retinuit. inquit Col. li. 6. Sicut tribus di ctæ, primum a partibus populi tripertito diuisi. quæ tamen nunc multiplicatæ, pristinum nomen possident.

Centvriatvs, us, dignitas & officium centurionis. Ci. pro l. Man.

Centvriatim, κατ' τάξεις, per centurias, ut tributim, per trib. Cic. pro Flac. Tributim, & centuriatim descriptis ordinibus.

Centvrio, [Centurione capitano di cento soldati,] ἑκατοντάρχης, dici tur, qui centum peditibus præest. Ci. pro Mar. Nihil sibi ex ista lau de Centurio, nihil cohors, nihil turma decerpit. Centurio aũc pri mæ cohortis dicebatur Primipilus, teste Pli. Veteres cum uidecẽt commisso prælio, acies facile turbari, ut hoc incommodum euita rent, cohortes in centurias diuisere, & singulis centurijs singulos centuriones præfecerunt. Prima centuria primipilum uocabatur, quòd circa signa grauis armatura cõstituta erat. Centurio ipse pri mipili Centurio dicebatur, & Primipilus. Hic non modo aquilæ præerat, sed quatuor centurias, hoc est, quadringentos milites in prima acie gubernabat, & tanquam princeps totius legionis meri ta consequebatur.

Centvrio, centurias, [Ordinare soldati a cento a cento,] ταξιαρχῶ, in centurias ordino. Ci. ad Quir. post reditum. Ego cũ homines in tribunali Aurelio palam conscribi, centuriariq; uidissem. Ager centuriatus, qui in ducenta iugera definitus erat. Romulus. n. cen tenis ciuib. ducenta iugera distribuit. Et milites centuriati, qui in ipsas centurias ordinabantur. Liu. li. 29. Scipio postquam in Sici liã traiecit, uoluntarios milites ordinauit, centuriauitq;. Centuria ta comitia, ut Asconius scribit, dicuntur, cũ ab omni sexu, & ætate fertur suffragium, quod per centenas turmas diuisus erat populus R. Hinc Succenturio, a quo Succenturiati dicuntur milites, nõ pri mæ, sed secundæ centuriæ, ubi ad insidiandum maxime collocaba tur. Vnde Succenturiatus dicitur, quasi in insidijs positus. Teren. in Phor. Ego in insidijs ero hic succenturiatus. Proprie autem Succẽ turiare significat, explẽdæ cẽturiæ gratia militum numerũ supple re, uel in locum occisorum, uel exauctoratorum militum alios sub stituere. Gel. eleganter ad cibos trãstulit, cum in locum ciborum, qui auferuntur, alij statim substituuntur.

Centvrionvs, ab antiquis dicebatur, teste Festo, qui postea Centu rio appellatus est.

Centvripes, siue Centuripæ, arum, κεντόριπαι, Ptolemæo, oppi dum est Siciliæ sub Aetna monte. Hinc Centuripini populi. Pli. li. 3. cap. 8.

Centvssis,

CENTVSSIS, pecuniæ genus fuit apud Romanos, centũ asses ualens. Persius: Et centum Græcos curto centusse licetur.

CEPAEA, Pli. herba est similis portulacæ, nigriore radice.

•CEPHALAS, promontorium maioris Syrtis. Ste.

•CEPHALOEDIVM, oppidum Siciliæ.

•CEPHALOTOMI, populi Colchicæ regionis.

CEPHALAEA, κεφαλαία, diuturnus, & inueteratus capitis dolor. Pli. li. 20. ca. 13. & Celsus.

CEPHALENE, [Cefalonia,] κεφαλλήν, Cephalenia insula Ionij maris, a Cephalo Amphytrionis: uel a Cephalo Deionei filio dicta. Str. li. 10. Hinc populi Cephalenes.

CEPHALVS, κέφαλος, piscis dictus a capitis magnitudine. Hinc Cephaleus, cephalea, um. Luci. li. 1. Saty. Thynnia uenientibus priua Dabo, cephaleaniq; carnem. Gel. li. 10. c. 20.

CEPHENES, [Galaurroni,] recentes fucorum fœtus Pl. l. 11. c. 16. Cephenes item fuerunt Asiæ populi, qui postea a Perse Iouis & Andromedes filio Persæ appellati sunt. Herodor. li 7.

CEPHEVS, κηφεύς, teste Ouidio, Aethiopum rex, Andromedæ pater, quam Perseus uxorem duxit Hic postea cum uxore, & Andromede filia, & genero Perseo, in cælum translatus dicitur. Oritur Cepheus in 15. parte Capricorni. Hoc sidere nati, erunt seueri, sicut Catones. Cepheius, a, um. Oui. 4. Meta. Cepheia conspicit arua.

CEPHISVS, p. pr. κηφισός, fluuius, per Bœotiam fluens. Cephisi aquas fatidicas dicit Luc. lib 3. ob Themidis oraculum uicinum, a quo Deucalioni, & Pyrrhæ, rarlo ostensa est, qua genus humanum posset reparari. Cephisides undæ, & Cephisia ora, apud Ouidium. Pl. lib. 4. cap. 7.

CEPHVS, animal est apud Aethiopes, pedes posteriores humanis pedibus, & priores hominis manibus similes habens. Pl. l. 8. c. 19.

CEPIONIDES, gemmæ crystallini nitoris. Pl. l. 38 ca. 10.

CEPITES, siue Cepocapites, gemma candida est. Pl. l. 37. ca. 10.

CERA, [Cera,] κηρός, satis notæ significationis est, nempe illud, quod melle ex fauis expresso, remanet. Pl. l. 21. c. 14. Cera fit expressis fauis, sed ante purificatis aqua, & triduo in tenebris siccatis, quarto die liquatis igni in nouo fictili. Cera etiam ueteres, ante inuentum papyri usum pugillares suos obducere solebant: unde etiã pro epistolis & pugillaribus positum inuenitur. Iuu. Nonne libet medio ceras implere capaces Quadriuio? Hinc illæ loquẽdi formulę, In prima cera, In secunda cera, Ima cera, & extrema cera. Romani. n. sua testamenta in tabulis ceratis perscribebant. Sue. in Cæs. Q. Pedium ex quadrãte hæredem instituit, reliquos in ima cera, hoc est in ultima parte testamenti. Inter ceras optima creditur Punica candidissima.

CERVLA, læ, dimin. Ci. ad Att. lib. 16.

CERACHATES, gemma ex achatæ generibus. Pl. l. 37 c. 20.

CERAMICVS, κεραμεικός, Cariæ sinus est non longe ab Halicarnasso, nobilissima urbe Pomp. li. 1. & Pl. l. 5. c. 29. Ceramici item duo fuerunt Athenis, de quib. Suidas scribit, his uerbis: Athenis Ceramici, loci duo erant, unus in ciuitate, alter extra ciuitatem: in quo qui in bello cecidissent, publico sumptu sepeliebantur, funebrique oratione ornabãtur. qui uero in urbe erat, locus erat, & certa constitutaq; sedes meretricibus. Fuit præterea Ceramicus, Atticæ regionis locus peraltus, eodem Suida auctore, in quo lampadum certamina peragebant: unde prouerbium, Lampadẽ tibi cursu trado.

CERAMITES, gemma est testæ colorem habens, unde & nomen accepit: nam κεράμιος, testam sonat. Pli. l. 37. cap. 10.

CERARIVM, apud Ci. 5. Verr. uidetur accipi pro eo quod ceræ nominẽ penditur.

•CERASTAE, insulæ sunt in latere Arabiæ, iuxta Syenen, quæ est in fine Aethiopiæ.

CERASTES, æ genus serpentis, quod teste Pl. l. 8. c. 23. quadrigemina cornua prefert simillima arietum. unde & nomen habet.

CERASTIS, dicta Cyprus, quod procurrentibus promontorijs, uelut infestis cornibus assurgat. Steph.

CERASVS, si, p. p [Ciregio arbore,] κέρασος, arbor nota, a Cerasunte Põti ciuitate sic dicta, quã cũ Lucullus deleuisset, inde illã Romã transtulit, & a ciuitate Cerasum appellauit. Sane arbor Cerasus dicitur, fructus uero Cerasum. Oui. de nuce: Audiat hæc cerasus, stipes inanis erit. Dicitur & Cerasum pro arbore. Col. Cerasa, & Amygdalæ, quæ primę florent, possunt inseri commode.

CERASVS, untis, κερασοῦς, urbs Ponti, a Lucullo expugnata: unde cerasa primum in Italiam translata sunt.

CERATHVS, fluuius Cretæ, Gnossum urbem præterlabens: a quo & Gnossus ipsa aliquando Ceratlus uocata. teste Str. li. 10. Hinc Ceratheus, a, um. Vir. in Ciri.

CERATVM, siue cerotum, [Cerote,] κήρωτον, malagmatis genus, quod uulneribus solet super imponi. Dictum uidetur a cera, quę fere omnibus ceratis adhiberi solet Pl l. 13. c. 22.

CERAVNIA, siue Ceraunij, κεραύνια. montes sunt Epiri, in mare usq; extensi: ἀπὸ τῶν κεραυνῶν, a fulminibus, quibus sæpe impetũtur. Ouid. 2. de Pon. Eleg. 6. Cum poteram recto transire Ceraunia uelo.

Pro ijsdem etiam Acroceraunia, uel Acroceraunios montes dicimus. Hora. li. 1. Car Ode. 3. infames scopulos Acroceraunia Pl in Proœ li. 4. Tertius Europæ sinus Acroceraunijs incipit montibus. Sunt & Ceraunij montes in Asia, in Caspium pelagus. Obuersi. Pomp. li 1. Quin & Taurus mons in uniuersum Ceraunius appellatus, teste Pl. l. 5. c. 27.

CERBERVS, p. c. [Cerbero,] κέρβερος, a Poetis fingitur esse canis triceps, inferorum custos: quem ab Hercule catena ab inferis tractũ esse ijdem fabulantur. Mithologici terram interpretantur, dictumque uolunt Cerberum, quasi κρεοβόρον, hoc est, carnem uorantem, quod terrę proprium est, quæ sibi credita corpora omnia cõsumit. Alij serpentem fuisse uolunt in Tænaro Laconiæ promontorio, cuius ueneno mortales extinguebãtur. Et quoniam in Tænaro ad inferos dicitur esse aditus, Ditis canem dixerunt, quem cũ Hercules trucidasset, nata est fabula, Canem tricipitem interemisse: quãquam hoc alij ad uirtutem eius, & animi magnitudinẽ malint referre, qua omnes cupiditates, & cuncta uitia terrena cõtempsit ac domuit. Cerberus etiam dictus est canis Alexandri Epirotæ, leonibus congrediens.

•CERCASI, Aegypti populi.

•CERCETAE, populi ad pontum Euxinum.

•CERCETII, montes Thessaliæ.

•CERCINA, insula maris Libyci, & urbs.

CERTIVS, qui & Circius dicitur, uentus est uiolentissimus Galliæ Narbonensi peculiaris. Gel. l 2. c. 22. & Pl. li. 2. ca. 47.

CERCOPITHACVS, p. p. [Gatto mammone.] κερκοπίθηκος, ex κέρκος, cauda, & πίθηκος. simia, quasi simia caudata, quã Maimonẽ uulgo dicimus. Pli. l. 8. Cercopitheci nigris capitibus, pilo asinino. Mart. li. 13. Si mihi cauda foret, cercopithecus eram.

CERCYRA, κέρκυρα, insula est maris Ionij, quæ a Latinis litera una inmutata Corcyra dicitur, uulgo Corfu.

CERDONES, [Artefici uili, che solamente attendono al guadagno,] κερδῶνες, artifices sordidi, & qui artes illiberales, quæstus gratia exercẽt, quales sunt sutores ueterum calceorum, qui a Suetonio Veteramẽtarij appellantur. Mart. l. 3. Vt uelles corio ludere cerdo tuo. Ci. 1. de Nat. Deo. Carmen Pythagorei ferunt cuiusdam fuisse cerdonis. Dicti autem sunt Cerdones, a Græco κέρδος, quod lucrum significat: unde & Luciones a Latinis appellantur.

CEREALIS, le, [Ciò che s'appartiene a Cerere,] quod ad Cererem pertinet: unde Cereales ædiles, qui rei frumentariæ apud Romanos pręerant. Cereales ludi, in honorem Cereris facti. Liu. l. 30. Cena Cerealis, Pla. Men. Cereales cenas dat, ita mẽsas extruit &c. Cereale papauer. Vir. 1. Geor. Nec non & lini segetem, & cereale papauer. Vbi Ser. Cereale papauer, uel quod est esui, sicut frumentum: uel quo Ceres usa est ad obliuionem doloris.

CEREALIA, orum, [Sacrificij di Cerere.] δημήτρια, sacra Cereris a Triptolemo instituta: quæ tanta religione celebrabantur, ut feriæ pollutæ crederentur, si quis eo tempore cum uxore concubuisset. Præterea in sacrificijs Cereris uinum non adhibebant. Vnde Plau. in Aul. iocandi ansam sumpsit, Megadorum Cereri nuptias esse facturum quod nihil uini ad nuptias esset allatum.

CEREBELLVM, παρεγκεφαλίς, Pl. l. 29. c. 5. Morsis a cane rabido, ne rabiosi fiant, cerebello gallinaceo occurritur. Medici cerebelli nomine intelligunt posteriorem cerebri partem.

CEREBRVM, [Ceruello,] ἐγκέφαλος, inquit Pl. est uiscerũ excellentissimum, proximumq; cælo capitis, sine carne, sine cruore, sine sordibus. Hic habet sensus arcem, hic culmen altissimum, hic mentis est regimen. Ci. 1. Tus alijs pars quædam cerebri uisa est animi principatum tenere: alijs nec cor ipsum placet, nec cerebri quandã partem esse animum: sed alij in corde, alij in cerebro dixerunt animi esse sedem & locum.

CEREBROSVS, [Ceruellino, iracondo,] αἰθαλώδης, qui uitio cerebri, præceps fertur in iram. Hora. lib. 1. Ser. cerebrosus prosilit unus. Dicitur & de brutis Col. l. 2. cerebrosoa boues.

CERES, [Cerere,] δημήτηρ, dea frugum putabatur, a creando dicta, Saturni & Opis filia, quæ peculiari epitheto Alma dicitur, quia nos alit: uel (ut Ci. li. 4. de Nat. Deo. scribit) dicta est, tanquam geres, a gerendis frugibus, casu prima litera immutata. Hæc quandoque Luna dicitur, [Luna,] sicut liber pro Sole ponitur. Vir. li. 1. Geor. Vos o clarissima mundi Lumina, labentem cælo quę ducitis annũ, Liber & alma Ceres. Ponitur interdum Ceres pro ipso pane, [Pane,] sicut Liber pro uino. Teren. Eunuc. Sine Cerere & Baccho friget Venus.

CEREVS, a, um, [Di cera,] κήρινος, ex cera. Ci. 3. de Nat. Deo. si omnis cera commutabilis esset, nihil esse cereum quod commutari non posset. Sumitur quandoque pro molli, facili, & flexibili. [Facile,] Hor. Cereus in uitium flecti. Item pro flauo, [Giallo,] Virg. 2. Ecl. Addã cerea pruna. a ceræ uidelicet colore. Inde ficedulæ pingues ab Aecio Ceteræ uocantur, translucente nimirum per cutem flaua pinguedine. Quandoq; pro uncto, [Vnto,] Martial. Cerea si pendet lumbis & trita lacerta.

CEREVS,

CEREVS, [*Cereo, torchio,*] κηρὸς, est funale, uel candela ex cera cófecta. Mart. Hic tibi nocturnos præstabit cereus ignes. Ci. Offi. Omnibus uicis statuæ factæ sunt, ad eas thus, & cerei.

CERIA, æ, potionis genus ex frugibus confectum. Pli. li. 12. c. 25.

CERINTHE, es, uel Cerintha, æ, κηρίνθη, genus herbæ, mellis cum ceræ misti saporem habens. Vir. 4. Ge. Cerinthæ ignobile gramẽ. Dicitur & Cerinthus, & a Dios. Ceranthe, ab Aristo. Erithace. Vulgo eam uocare solẽt Carbinã, in Hetturia præsertim & Liguria quia flatu Africi nasci creditur, quem, ut inquit Vitruuius, Carbam nautæ, uel Carbinum cognominant.

CERINVS, a, um, [*Simile alla cera,*] ceræ simile: ut, Cerinus color. Pli. sudatiora cerina, atque purpurea. Cerini smaragdi, apud eundem lib. 37. ca. 5. Plau. in Epist. Plumatile, aut cerinum. subintellige uestimentum.

CERION, ulceris genus, achoribus simile. Pli. lib. 20. cap. 2. Sanat ulcera concreta in modum faui, quem Cerion appellant. Idem li. 23. cap. 7.

CERITES, p. p. κηρίτης, gemma est cerei coloris. Pl. l. 37. c. 10.

CERITVS, p. p. quasi cereritus. nam in Cereris sacris furore corripiebantur. Hora. in Serm. Ceritus fuit, aut commotæ crimine mentis, id est insanus & furiosus. Plaut. in Amph. Tu certe laruatus es, aut ceritus. Idem, Iube hanc pro cerita circunferri.

CERNETANI, qui & Mariani dicti, Italiæ populi iuxta casinũ & Bouillas: sita dicti a Cerneto oppido, cuius meminit Pl. l. 3. ca. 5.

CERNO, is, creui, cretum. [*Vedere,*] βλέπω, uideo. Vir. 3. Aen. Cernimus astantes nequicquam lumine toruo Aetnæos fratres. Trãsfertur & ad sensus interiores, ut idem sit quod animaduertere, siue cõsiderare, [*Considerare, accorgersi,*] Ci. l. 3. epi. Cerno iã animo, quãdo omnia uberiora futura sint. Quandoq; iudicare, statuere, deliberare, [*Giudicare, deliberare,*] Ci. de Leg. Quotcunq; Senatus creuerit, populusve iusserit, tot sunto. Lucil. Postquam præsidium castris educere creuit. Quandoque diuidere, secernere, cribrare, [*Criuellare,*] q & Incernere dicitur. unde & Incernicula cribros, [*Criuello.*] uocamus. Pli. l. 18. c. 11. Rursus quæ transit, arctiore cernit. Vnde & Crines dicti sunt, quòd sint discreti. Quandoq; dimicare, [*Combattere,*] Plau. Pro patria Amphytrio dum cernit. Quandoq; adire, unde cernere hæreditatem filij parentum dicti. Ci. ad Dolabellam: A te peto, ut me hanc quasi falsam hęreditatem alienæ glorię sinas cernere. Cretio, onis, solennitates, quæ adhibentur in adeundis hæreditatib. Ci. ad Att. l. 11. Galeonis hæreditatẽ creui, duco enim cretionem fuisse simplicem. Var. 5. de Lingua Latina. Facito uideant te hæredẽ: itaq; in cretione adhibere iubent testes. Theodosius impe. lib. 6. Cod. tit. de iure deli. Cretionum scrupulosam solennitatem hac lege penitus amputare decreuimus.

CERNVVS, a, ũ, [*Chino, inchinato,*] ἐγκεκυφὼς, ꝑprie inclinatus, quasi qui terram cernat. Vir. li. 10. Erectoque incumbit cernuus armo. Vbi Ser. Cernuus equus dicitur, qui cadit in faciem, quasi in eam partem, qua cernimus.

CEROFERARIVM, instrumentum, quo cereus fixus continetur. unde illud in Decr. distin. 23. Acolythus accipiat ceroferariũ cũ cereo.

CERO, as, [*Incerare,*] κηρόω, cera obduco. Col. l. 12. c. 40. Seata oliuitate dolia ceran oportere, antiqui dixerunt. Hinc tabulæ ceratæ dicebantur, cera superinductæ.

CEROMA, κήρωμα, oleum quo sese athletæ perungere solent, adhibito quodam terræ genere. Cœl. l. 5. c. 26. uocat πάτος.

CEROSVS, a, um, [*Che ha della cera meschia,*] κηρώδης, quod ceram admixtam habet: unde Mel cerosum, nondum satis expurgatum. Plin.

CEROMATICVS, a, um, ceromate perunctum. Iuue. Saty. 3.

CERETANI, populi citerioris Hispaniæ, in montibus Pyreneis. Plin. lib. 3. cap. 3.

CEROSTROTVM, p. pe. [*Tarsia, intarsiamento,*] a κέρας, cornu, & στρωτὸς, stratus: picturæ genus, cum ex cornibus ramenta tinguntur uarijs coloribus, deinde uermiculatim ligno inseruntur. Pl. l. 11. Nũc tincta, nunc subita, nunc quæ cerostrata, a picturæ genere, dicũtur. Proprie tamen dicuntur Cerostrata, cornibus strata, ut lithostrota, lapidibus strata.

CERREVS, a, um, ut, Cerrea glans. Pl. l. 16. c. 6.

CERRINVS, a, um. ut Certinus calix. Pl. l. 30. c. 10.

CERRVS, [*Cerro,*] αἰγίλωψ, arboris glandiferæ species est, cuius glãde suilla caro firmior redditur. Pl. l. 16. c. 6.

CERTAMEN, [*Battaglia, abbattimento, contrasto,*] ἀγὼν, conflictus, qui fit inter duos aut plures. Ouid. 10. Metam. Ea lea certaminis esto. Interdum res ipsa, de qua certatur, scilicet uter columbam sagitta feriat, uter prior decurrat ad metas. Vir. 2. Georg. Velocis iaculi certamina ponit in ulmo. Græca certamina celebratissima hæc fuerunt, Olympia, Pythia, Isthmia, & Nemæa. Certamẽ significat etiam priuatam contentionem [*Contesa,*] Sal. Diu magnum inter mortales certamen fuit, ui ne corporis, an uirtute animi res militaris magis procederet. Certamen, prœlium. Ci. 4. de Fin. Magnum, & difficile certamen. Plan. Ciceroni, Aut ipse a certamine belli tã necessarij me remouissem.

CERTATIM, [*A garra.*] cum certamine, & æmulatione. Vir. li. 8. Tunc lecti iuuenes certatim aræque sacerdos Viscera tosta ferunt.

CERTATIO, onis, [*Contesa.*] φιλονεικία, actus contentioque certantium. Ci. 2. de Leg. Quòd sine curriculo, & sine certatione corporum fiat.

CERTATVS, us, ui, [*Contesa.*] nomen, certamen. Stat. l. 3. Sil. Ridetque benigna Parthenope gentile sacrum, nudosque uirorũ Certatus.

CERTE, [*Certamente,*] νὴ Δία, aduerbium affirmantis. Ci. de Fi. 3. Satis ne hoc conclusum uidetur? certe. Interdum idẽ quod certo, clare, & manifeste, [*Manifestamente,*] Ci. Q. F. Certe enim scio, te fecisse cum caussa.

CERTO, [*Certamente,*] Ter. Eunu. Hoc certo scio, Rhamnusium se esse aiebat.

CERTISSO, as, certus fio. Pacuu. apud Noni. Vocant cocos unde certissent.

CERTO, as, [*Contendere, combattere,*] ἀγωνίζομαι, aliquando rei bellicæ conuenit, pro pugna, seu prœlio. Taci. l. 21. Missus in eos eques cum expeditis cohortibus ambigue certauit. Aliquando est omni re contendo: & tam in bonam partem, quàm in malam accipitur. Cum ablatiuo. Ter. Bene dictis si certasset, audisset bene. Cum ablatiuo & præpositione De. Liu. Aricini atque Ardeates de ambiguo agro cum sæpe bello certassent. Cum prępositione, Cum. Sal. Iaculari, cursu cum æqualib. certare. Cum præpositione Inter. Ci. Reliquum est, ut officijs certemus inter nos. Et cum aduerbijs mecum, tecum, secum. Pli. Iun. Nam mihi satis est certare mecum.

CERTVS, a, um, [*Certo, chiaro,*] ἀτρεκὴς, clarus & indubitatus, a Cerno pro uideo: quia ea, quæ cernimus, clara & idubitata sunt. Plau. Mer. Quid illud sit negotij, Iubet scire me ex hoc, ut sim certus metu. Interdum Certus, qui non errauit. Mart. O quam certa fuit librato dextera ferro? Hinc certos, [*Alcuni,*] fere plurali numero dicimus pro, Quosdam, quasi a ceteris discretos. Ci. is cum certis alijs ad Cæsarem missus, paulo ante discesserat. Sal. Apud latera certos locauit. Et certum dicimus deliberatum, [*Deliberarsi di*] Vir. in Gallo, Certum est, in siluis inter spelæa ferarum Malle pati. Hinc certior, & certius comparatiua, pro exploratiore, & peritiore. Sen. in Hippol. loquens de cupidine: Figit sagitta certior missa puer. Facere certiorem, est indicare, [*Fare sapere, scriuer che,*] Ci. 6. Ver. certiorem te faciunt, Africanum Carthagine deleta, &c. Pla. in Casi. Fac me certiorem, quid meus uir me uelit. Teren. in Phorm. Quãtum potes, me certiorem face.

CERVARIVS, a, um, a ceruo deductũ: unde Lupus ceruarius, dicta est fera lupi effigiem habens, & pãtheræ maculas, nomine, ut opinor, a ceruina pernicitate imposito. Plin. l. 8. c. 22. Sunt in eo genere qui Ceruarij uocantur, qualem è Gallia in Pompeij magni arena spectatum diximus. Ceruarium uenenum. Pl. l. 27. c. 11.

CERVINVS, a, um, [*Di ceruo,*] ἐλάφειος, quod ad Ceruum pertinet: ut, Ceruinum cornu. Var. 3. de re ru. Ceruinus color, qualis est pellis cerui, uel castaneæ. Pallad. l. 4. ca. 13.

CERVICALE, & Ceruical, [*Guanciale,*] id, quo dormientis caput, & ceruix innituntur. Iuu. Conducit comites, sellam, ceruical, amicas.

CERVICVLA, Ci. 5. Verr. Tamen ne putamus patronum tuum in hoc crimine ceruiculam iactaturum?

CERVISIA, [*Ceruogia,*] potus ex aquis & frugibus confectus, & præcipue ex hordeo madefacto, & rursus clibanis siccato, addito lupi salictarij flore: quo potus genere etiam hodie pleraque Galliæ, & Germaniæ loca, Britanniaque uniuersa, uini inopiam supplent. Pl. li. 22. cap. 25.

CERVIX, [*Coppa,*] ἰνίον, posterior colli pars, quę ab occipitio incipit, & tendit ad spinam. Antiqui (ut Quinct. ait) Ceruices pluraliter dicebant, primusque Hortensius ceruicẽ dixit. Ci. in Vat. inflato collo tumidis ceruicibus inruisti. Cato: Si caput, aut ceruices dolent, ea lotio caldo lauito.

CERVSSA, p. p. [*Biacca,*] ψιμμύθιον, plumbo in acuto aceto soluto cõparatur. Vitruu. docet quomodo fiat. Vide Gale. l. 9. Simpl. & Pli. li. 34. cap. ult.

CERVSSATVS, a, um, [*Imbiancato.*] ut Cerussatæ mulieres, quæ candoris comparãdi gratia cerussa utuntur. Martial. l. 2. Cerussata timet Sabella solem. Cerussata cutis, Cerussatæ buccæ, Martial. lib. 7. Cice. in Pis.

CESENA, oppidum Piceni non procul a Cliterna. Pl. l. 3. c. 15.

CESSATIO, onis, uerbale, [*Indugio,*] μέλλησις. Ci. 1. de Nat. Deo. Epicurus nihil cessatione melius existimat.

CESSATOR, oris, [*Indugiatore, ocioso,*] μελλητὴς, ociosus, qui cessat & nihil agit. Ci. Pæto. li. 9. non quo cessator esse solerem.

CESSATVS, a, um, parti. sine uerbi origine, ut Regnatus, & similia: nã regnor, aut cessor non dicimus. Hinc cessata arua, id est neglecta & non culta. Oui. 4. Largaque prouenit cessatis messis in aruis.

CESSIM, ire, [*Ritrarsi, tornar in dietro,*] ἀναχωρεῖν, significat regredi, recedere. Iustin. lib. 2. Ite cessim, inhibete remos. Et apud legũ consultos tit. ad legem Aquiliam, Interim superius plaustrum cessim ire cœpit. Fit autem a Cedo.

CESSIO,

CESSIO,onis,est iuris nostri in alium transfusio. Ci. in Top. Abalienatio, est eius rei, q̃ mancipi est, aut traditio nexu, aut i iure cessio.

CESSO,as,[*Cessare, fermarsi.*] παύομαι, abstineo, ab opere uaco: Vir. 7. Eclog. Et si quid cessare potes, requiesce sub umbra: id est (inquit Seru.) si potes breue ocium tibi persuadere. Dicimus autẽ cessare in re aliqua, & Cessare a re. [*Lasciare.*] Ci. Neque unquã in suo studio atque opere cessauit. Liu. Nec ex quo castris castra collocata sunt, cessatũ a leuib. prœlijs est. Itẽ Cessare, [*Tardare, indugiare.*] tardare, remorari, diutius immorari in re aliqua facienda, & eam negligentius agere. Vir. 6. Aen. Cessas in uota, precesq́; ? id est. tardus es in uota facienda? Ter. in Eun. Paululũ si cessassem, Pythia; Domi non offendissem. Ci. de Na. Deo. Cur tam multos deos nihil agere, & cessare patitur: & apud Ter. in Eun. & Ad. ut dictum est. Cũ uero pro desinere, uel finem facere ponitur, habet alium secum infinitiuum. Cic. ad Q. F. Si te inimici uexare cœperint, ne cessaris me certiorem facere, ut accurram. Ter. And. Cessas alloqui. Et i Phor. Absenti tibi contumelias nunquam cessauit hodie dicere. Concesso. Plaut. in Pœn. Postquam aurora est, nunquam concessauimus lauari, aut fricari.

CESTICILLVS, auctore Festo, circulus est quem mulieres imponunt capiti, quo commodius onera ferant.

CESTREVS, duabus tantum syllabis, κεστρεύς, piscis genus, qui & Cephalus, & Mugil uocatur. Vide Cœl. Rhod. lib. 27. ca. 4.

CETARIAE, arum, loca iuxta mare stagnante lacu, in quib. thynni & alij huiusmodi pisces capiuntur, & saliuntur. Pli. li. 37. ca. 5.

CETARII, κητοπῶλαι, q cetos, marinos pisces maiores, capiunt, aut uendunt. Col. lib. 9. Salsamentorum omnium purgamenta, quæ cetariorum officinis euerruntur. Ci. in Offi. Cetarij, lanij, coqui.

CETRA, træ, scutum breue loreum, quo utuntur Afri, & Hispani. Vir. 7. Aen. Læuas cetra tegit. Liu. li. 21. Hispani cetris superpositis incubantes, flumen transnatauere. Hinc cetrati dicti, milites cetris muniti, quos peltistas uocant. Hirtius Bel. Ciu. li. 1. Erant cetratæ ulterioris Hispaniæ cohortes circiter octoginta. Liu. li. 35. Nocte cetratos inter bina castra in insidijs abdiderat.

CETVS, ti, κῆτος, nomen maioribus omnib. marinis piscib. commune, ijs præsertim, qui animal pariunt, nõ ouum: cuiusmodi sunt balenæ, orcæ, pistres, thynni, & similes. Vnde Cetarij appellantur, teste Nonio, qui maiores in mari pisces capiunt. Pli. li. 32. ca. 1. Cetos sexcentorum pedum longitudinis, & trecentorum sexaginta latitudinis in flumen Arabiæ intrasse, tradit Iuba. Dicimus & Cete plurali tantum numero, nulla casuum inflexione. Vir. 5. Ac. Immania cete. Cic. de Nat. Deo. properans subiungere cetis.

CEV, [*Come.*] ἠΰτε, tanquam, uel quasi: magisq́; est poetarum, quàm oratorum, sed quo multi, & præsertim Pl. utuntur. Vir. 2. Aen. Aduersi rupto ceu quodam turbine uenti Confligunt. Pli. li. 8. ca. 16. Incremento terga, ceu quodam incitamento flagellantur.

CEVERE, est clunes mouere, ut in re uenerea, & proprie de marib. dicitur, crissare uero de mulieribus. Persius. Ac Romulæ ceuesl.

C ANTE H

•CHAA. Peloponnesi urbs, Lepræo proxima.

•CHAAA, uicus Aegypti, apud Strab.

•CHABARENI, populi Scythici.

•CHABRIA, uicus Aegypti, qua est Arabiæ confinis.

•CHADISIA, fluuius, & oppidum Cappadociæ.

CHAERONEA, æ, χαιρώνεια, uicus Bœotiæ, Plutar. patria. Pli. li. 3. c. 7.

CHAEREPHYLLON, herba pastinacæ erraticæ, siue dauci folio, radicula candicante, subamara. Veteres Gingidion appellarunt. nam chærephylli nomen recentius est, a comæ luxuria, & aspectus iucunditate impositum. Hodie a uulgo herbariorum Chærefolium appellatur, Græca & Latina uoce in unam coalescentibus.

CHALCEDON, χαλκηδών, urbs Bithyniæ, iuxta Bosphorum Thracium, ex opposito Byzantij. Hanc Megarenses condidere, Græcia cæci appellati, quod nõ potius oppositum litus elegissent, in quo postea cõditum est Byzantium, tanto feliciore modis omnib. sede.

CHALCIS, idis, serpẽtis genus e genere lacertarum, quasdam æreo colore lineas in tergo habens. unde & nomẽ habet. Pli. li. 32. ca. 4. Est & Chalcis Homero, auis nocturna, ex genere accipitrum, bellum internecium cum aquila gerens. Pli. li. 10. ca. 8. cymindin uocat. Est & Chalcis, piscis. Pli. li. 32. cap. 11.

CHALCIS, dis, [*Negroponte.*] χαλκίς, Eubœæ urbs præcipua, ab Aulide, Bœotiæ portu, exiguo Euripo diuisa, uetus Atheniensiũ colonia: ita dicta (si Stephano credimus) a Chalcide filia Asopi aut certe, quòd ærariæ fabricæ ibi primũ fuerint repertæ. Est & alia Chalcis, agri Corinthij oppidũ. Tertia Aetoliæ, Acheloo fluuio irrigata. Quarta Syriæ, a Monico Arabe condita. Sunt & aliæ eiusdẽ nominis urbes, quę enumerãtur a Stephano. A Chalcis, Chalcidicus, a, um. Vir. 6. Aen. Calcidicaq́; leuis tandem super adstitit arce.

CHALDAEI a Cicerone nominantur, non ut natio significetur, sed ut omnes ex sideribus futura prædicentes, siue Chaldæi sint, siue ex alio quouis populo, id ob eam caussam, quòd astrologiam, astrologicamq́; diuinationem Chaldæi primi docuerint, & exempla sunt lib. de Fato, in Tusc. 1. lib 2. de Diuin. & apud Valerium, inde χαλδαΐζειν, pro, in arte diuinandi operam ponere.

CHALYBES, populi in ponto, iuxta Thermodoõtem fluuium, qui & Alizones Homero dicti sunt, & postea Chaldæi, teste Strab. li. 12. Hi ferrum nudi effodiunt, dicente Vir. At Chalybes nudi ferrum. Ponitur tamen quãdoque Chalybs, pro ipsa ferri materia, [*Ferro, acciaio.*] Vir. 8. Aen. Vulnificusq; chalybs uasta fornace liquescit. Est & Chalybs fluuius in Hispania, in quo ferrum optime temperatur. iuxta quem & Chalybas populos collocat Iustin. li. ult.

CHAMAECERASI, ex cerasorum genere humillimæ. Pli. li. 15. ca. 25.

CHAMAELAEA, χαμαίλαια, herba quæ similitudinem foliorũ oleæ habet. Pli. li. 25. ca. 7. Multum infra hunc succum est, qui fit ex herba Chamælæa. Idem li. 24. ca 15.

CHAMAELEON, onis, χαμαιλέων, herba ex genere aculeatarum: ita dicta a uarietate foliorum. Mutat enim cum terra colorem, hic niger, illic uiridis, alibi cyaneus, alibi croceus. Pli. li. 22. c. 18.

CHAMAELEON, tis, [*Camaleonte.*] χαμαιλέων, quasi paruus leo: animal est diuersa uarietate cõspersum, ut pardus, & ad colores quos uidet, conuersione facillima uariatur. Nascitur in India, figura, & magnitudine lacertæ, nisi quod crura habet recta & excelsiora. Latera uentri iunguntur, ut piscibus, & spina simili modo. Eminet rostrum simile suillo, cauda prælonga in tenuitatem desinens, & implicãs se uiperinis orbibus, ungues adunci, motus tardior, ut testudini, asperum corpus, ut crocodilo. habet oculos corpori concolores, nunquam eos operit. Solus animalium, nec cibo, nec potu alitur, nec alio, quàm aeris alimento: latet hieme, ut lacerta. Vide plura apud Pli. li 28. c. 8.

CHAMAEMELON, [*Chamomilla.*] χαμαίμηλον, herba est uulgo nota, ab odore mali sic dicta, quæ alio nomine Anthemis appellatur. Medici recentiores Chamomillam barbare uocant.

CHAMAEPITYS, χαμαιπίτυς, herba est folia habens laricis folijs similia, lumborum & spinæ doloribus propria. Pl. l. 24. c. 15.

CHAMAEROPS, opis, herba myrteis circa caulem geminis folijs, capitulis Græculæ rosæ. Pl. l. 26. c. 8. Ruellius eandem esse existimat, quam a Mithridate inuentore Mithridation appellant.

CHAMAESYCE, herba est lentis folia habens. Pl. l. 24. c. 15.

CHAONIA, pars montana Epiri: licet quandoq; sumatur pro tota Epiro. Hinc Chaones, populi a Troiani Heleni fratre Chaone. Vir. 3. Aen. Chaoniamq́; omnem Troiano a Chaone dixit. Ijdem postea & Molossi dicti a Molosso Pyrrhi filio. Str. li. 7.

CHAONIDES, χαονίδες, canũ genus ex chais, id est ex lupis ceruarijs conceptum, ut uidetur sentire Hermol. in Pl. Verisimilius tamẽ, a Chaonia regione dictos, uti Molossus a Molossia. Chaonidũ canũ originem refert Pollux ad æneum canem a Vulcano fabricatum.

CHAOS, [*Confusione. Chaos.*] χάος, Hesiodus in Theog. omniũ rerum initium uocat, quod ante omnes deos, deasq́; natum sit: de quo & Orpheus initio Argonaut. Alij appellant materiam cæli & terræ confusam atque informem, quæ primum ex nihilo facta est, de qua postmodũ omnia sigillatim per species uarias, formasq́; proprias prodierunt. Est autem nomen Græcum. Apud Latinos tantum in usu est Chaos, & ablatiuus Chao: quamuis Priscianus per secundã declinationem declinauerit Chaus, Chai. Vir. l. 4. Geo. Atq; Chao dẽsos diuum narrabat amores. Dictum Chaos a χέω, fundo, quod fuerit fusio, id est confusio elementorum omnium.

CHARACIAS, Pl. l. 26. ca 8. Tithymali genus, ramos habens digitali crassitudine. Alia quoq; Characias est (uulgo Charancia) quæ in hortis fenestrisq; per cancellos topiario opere digeritur. Sed de hac ueteres nihil. Hermol. Corol.

CHARACTER, [*Carattere. segno. figura, forma.*] χαρακτήρ, Latine dicitur signum, insigne, forma. Col. l. 11. c. 2. Nec minus maiora quadrupedia charactere signari debent.

CHARISTIA, χαριστία, neu. gen. & nom. plu. festa uocabantur, quibus cognati conueniebant. Oui. l. 2. Fast. Proxima cognati dixere Charistia cari. Val. lib. 2. Conuiuium solenne maiores instituerunt, idq́ue Charistia appellauere, cui præter cognatos & affines nemo interponebatur.

CHARITES, [*Le gratie.*] χάριτες. Gratiæ tres finguntur: Aglaia, Thalia, & Euphrosine, Iouis, & Eurynomes, (ut in Theogonia tradit Hesiodus) aut Vẽeris & Liberi filiæ: quas ueteres nudas pinxerũt, quòd gratias inter amicos minime deceat esse fucatas. Tres autem ea ratione dicuntur, quod una beneficium det, altera accipiat, tertia reddat. Pinguntur iuuenes ne beneficij memoria senescat, ridẽtes, quod hilariter dandum sit. & cum duæ nos aspiciãt, una pingitur auersa: quo significari uolunt, quòd pro accepto beneficio duplex a nobis gratia debeat reuerti.

•CHARMANDE, urbs est trans Euphratẽ, iuxta portas Babylonias.

CHARON, tis, [*Caronte.*] a poetis dicitur, qui animas mortuorũ per tria inferni flumina, Acherontem, Stygem, & Cocytum, ad alterã ripam transuehit. Vir. l. 6. Aen.

CHARONDAS, cognomẽto Thurius, patria Catanęus, Atheniẽsib. leges quasdam tulit, quibus cum capitis pœnã statuisset in eos, qui gladija

gladijs armati concioni interessent, imprudēter, ut rure ueniebat, gladio accinctus in concionem prodijt: monitus deinde ab eo, qui proxime assidebat, cum culpam dissimulare posset, gladio, quo accinctus erat, incumbēs uiolatæ legis a se pœnas exegit. Val. l. 6. c. 5.

Charta, [*Carta.*] χάρτης, cū ch' aspirato, papyrus, in qua scribimus, pprieq; ea, quā ueteres ex papyri arboris cortice, & glutino pparabāt: cuius species, uariaq; nomina, & præparandi rōnem uide apud Pl. l. 13. c. 11. 12. & 13. Quanquā ēt latius chartæ nomē postea cœpit extēdi, ut ēt de ijs dicat, quæ ex mēbranis, linteis, aut alia quacunq; materia conficiuntur. Suet. in Nerone, Plumbeam chartā supino pectore sustinuit. Pl. l. 13. c. 11. Chartā Alexādri Magni uictoria repertā, auctor est M. Varro, condita in Aegypto Alexādria; ante non fuisse chartarum usum, palmarum folijs primo scriptitatū, deinde quarundam arborum in libris, postea publica monumēta plūbeis uoluminib. mox & priuata linteis cōfici cœpta, aut ceris.

Chartarius, a, um, Pli. li. 18. c. 10. Hoc officinæ chartariæ utuntur. Charta uirgo, quæ nondum transcripta est, dicitur a Mart. parere enim dicuntur chartæ, cum ex ijs exempla sumuntur. Item Charta urbs Tyri dicta est, ex qua & Dido orta fertur, & ab eius nominea sese conditam urbem Chartaginem appellasse.

Charybdis, χάρυβδις, & Scylla, duo mōstra sunt i freto Siculo, de quibus Vir. 3. Aen. Dextrum Scylla latus, lęuū implacata Charybdis Obsidet. Est autem Charybdis locus, sicuti scribit Salust. iuxta Tauromintanum littus: extatq; fabula Charybdim mulierē fuisse rapacissimam, quæ cū Herculis uaccas rapuisset, a Ioue fulminata est, & in hoc monstrū cōuersa. Est igitur Charybdis mare periculosū nautis, qđ cōtrarijs fluctuū cursib. collisionem facit, rapta quæq; absorbet & reijcit. Oui. Et uomit epotas sęua Charybdis aquas. Seneca ad Lucil. Scyllam saxum esse, & quidē terribile nauigātib. optime scio: Charybdis an respondeat fabulis, perscribi mihi desidero. Fac nos certiores, utrum uno tm̄ uento agatur i uertices, an omnis tempestas mare illud cōtorqueat: & an uerum sit, quicquid illo freti turbine arreptū est, per multa millia trahi. Thucyd. li. 4. scribit esse fretum inter Rhegium mare, & Messanā, a quo breui spatio Sicilia a continente distet, & Charybdim appellatum.

Chaus, [*Lupo ceruiero,*] lupi species, pardorū maculas habentis, quē alio nomine lupum ceruarium uocant. Pli. li. 8. c. 19.

Chelæ, arum, [*Branche de gambari, e di granchi,*] scorpiorū & cācrorum brachia, dicta a forficulis denticulatis, quos Græci χηλὰς, nocant. Vir. 1. Ge. Qua locus Erigonem inter, chelasq; sequentes.

Chelidonia, siue Chelidonium herba, ab hirundinibus, quæ Græce χελιδόνες, dicuntur, appellata. Eo enim auiū genere aduenıēte, nascitur, & discedēte extinguitur. Pl. l. 8. c. 27. & li. 25. c. 8. Chelidonia item uocatur Fauonius uentus, a die sexto ante Feb. idus, usq; ad vij. Cal. Mart. q; ijs dieb. hirundines primum conspici incipiāt. Pli. li. 2. c. 47. Est etiam Chelidonia, gemmæ nomen. Pl. l. 37. c. 10. Item genus aspidis, ut Gal. auctor est. Chelidonia præterea inter ficorum genera recensetur. Pl. l. 15. ca. 18. & Col. l. 10.

•Chelonitis, insula in sinu Arabico.

•Chelonophagi, populi sunt in Carmaniæ angulo, testudinum carne uescentes.

Chelys, [*Testugine,*] χέλυς, proprie testudo animal: quamuis etiam pro instrumento musico accipiatur.

Cheramidas, genus lapilli pretiosi. Stra. li. ult. Pli. li. 37. c. 10.

Chernites, χερνίτης, lapidis genus ē ebori simillimus, in quo defunctorum cadauera condebantur. Pl. l. 36. ca. 17.

Cherronesus, ἀπὸ τῆς χέρσου, καὶ νήσου, terra est in insulæ modū mari cincta, uno tantum, eoq; angusto spatio continenti adiuncta.

Chersina, æ, genus est testudinis terrestris. Pl. l. 9. c. 10.

•Chidnaei, populi iuxta Pontum.

•Chidorus, fluuius Macedoniæ.

Chimæra mons Lyciæ ignıuomus, in cuius cacumine leones habitāt: in medio aūt, ubi pascuis abundat, capræ: in radicibus autē serpentes. Hinc factus locus fabulæ, Chimæram mōstrum esse, quod flammas euomat, caput & pectus leonis habens, uentrem autem capræ, & caudā draconis. Lucr. Prima leo, postrema draco, media ipsa chimæra. Et quoniā Bellerophontes montem hunc habitabilē reddidit, Chimæram fingitur occidisse. Hæc fere Ser. in illud Vir. 6. Aen. Flammisq; armata Chimæra. Pli. li. 2. c. 106.

Chios, χίος, insula in ægeo noningentorum circiter stadiorū ambitu, Ioniæ adiacens. Montē habet Pellenæum, & marmor Chium: item templum Apollinis, qui inde Chius appellatur, & promontorium Aruisium, a quo Aruisia uina. Habet autem hoc nomen, cum primitiuū ē, p. c. Luca. l. 8. Quas Asinæ cautes, & quas Chios asperat undas. Hinc Chius, a, um. Tib. li. 3. Chio soluite uincla cado.

Chiragra, [*Gotta di mano,*] p. c. morbus articularis manū infestans. Mar. Sed nil patrono porrigit hæc chiragra est.

Chiridota, tunica prolixa manus operiēs. unde Scipio Gallo obiecit, quòd cum chiridota tunica accubuerit. Dicta chiridota, ἀπὸ τῶν χειρῶν, a manibus quas tegebat.

•Chirogylium, insula est ante Lyciam.

Chirographum, [*Scritto di mano.*] qđ nr̄a manu scripsimus. Asc. scribit Chirographa dici, in quibus tm̄ quæ gesta sunt, scribi solēt. Ci. 3. de Na. De. Labienus chirographū sex primorū imitatus est.

Chiromantia, [*Chiromantia,*] diuinatio ex linearum quæ in manibus sunt inspectione.

Chiron, nis, Cētaurus, Saturni & Phillyræ filius, dimidia sui parte equus, reliqua homo. Fabulātur. n. poetæ, Saturnum, cū Phylliram Oceani filiā adamaret, eiusq; frueretur concubitu, Opis uxoris interuētu turbatū, subito se ī equū cōuertisse. Phillyrā aūt ex eo grauidā effectā, fœtum peperisse, cuius anterior pars hoiem, posterior equū referret, eumq; Chironē noīasse, qui ubi primum adoleuit in siluas sese cōtulit, ibiq; herbarum uires edoctus, in pstantissimum medicū euasit: a quo ēt Centaurion herba nomē arrepit, & Chironium ulcus, qđ maxime fit in pedib. & cruribus, duas habēs oras callentes, tumentesq; dolore modico, sic dictū, qđ Chironis opē exigat. Hic postea a Peleo & Thetide acitus pp probitatē, peritiā, & iustitiā, quib. ceteris multū antecellebat, Achillis pædagogus constitutus est, quē & citharæ artē & herbarū usum docuit. Ab eodē & medicinā Aesculapius, & Astrologiam Hercules dr̄ accepisse. Postremo cū Herculē hospitio suscepisset, armaq; eius pertractaret, euenit, ut sagitta quædā hydræ Lernææ ueneno imbuta, illi in pedes decideret. quod malum cum nulla ope sanari posset, mori tamen non potuit, q; utroq; parente immortali natus esset. tandem cum a superis īpetrasset, ut immortalitatem sibi morte liceret cōmutare, in cælum translatus est: ubi & Sagittarij signum efficit.

Chironia, uitis, herba smilacis folijs, clauiculis suis arbores uitis modo conscendens. Pli. li. 23. c. 1.

Chironomus, qui inter saltandum manibus gesticulatur: quamuis etiam ad reliquos corporis gestus transferatur. Iuu. Sa. 6. Chironomon Ledam molli saltante Batillo.

Chirurgia, [*Chirurgia,*] χειρουργία, licet nomē generale sit ad oēm artem, quæ actionē hēt manuum cum cognitione coniunctā: proprie tm̄ dr̄ de ea parte medicinæ, quæ sectione, uel ustione, aut alia quauis rōne, quæ manu administretur, morbos curat. Ci. ad Atti. Diæta curari icipio, chirurgiæ tædet. Eadem & Chirurgice appellatur. Cels. in Proœ. l. 1. In tres partes medicina diducta est, ut una uictu, altera medicamentis, tertia manu mederetur. primā diæteticen, secundā pharmaceuticen, tertiā chirurgicē Græci noīauerūt.

Chirurgus, [*Chirurgico,*] χειρουργός, medicus uulnerarius, a manuū operatione dictus. Mart. lib. 1. Chirurgus fuerat, nunc est uespillo Diaulus.

•Chlaena, uestimenti genus, quod pallijs super imponitur.

Chlamydatus, chlamyde indutus. Ci. pro Rab. Post. L. Sylla imperator chlamydatus. Pla. in Pseu. Quis hic homo chlamydatus est?

Chlamydula, dimin. χλαμύδιον, Plau. Sume chlamydulam.

Chlamys, ydis, [*Sopraueste militare.*] χλαμὺς, pprie uestis militaris, pallio breuior multo, ac strictior. Vir. 8. Aen. Ipse agmine Pallas In medio chlamyde & pictis cōspectus in armis. Pla. Puer cape chlamydē, & da palliū. Idē ad ornatum militis ait opus esse chlamyde, machæra, & petaso. Similiter Iul. Pollux inter apparatus militares numerat chlamyda. Iureconsulti uero inter uestimēta puerilia numerant chlamydes. A Numa Rom. rege chlamydem repertam, Suidas auctor est.

Chloris, [*Flora,*] florum dea, a Romanis Flora dicta, quæ cum Zephyro nupsisset, a marito muneris loco impetrauit, ut florum omnium haberet potestatem. Oui. 4. Fast. Chloris erā, quæ Flora uocor. Fuit & Chloris Amphionis & Niobes filia, Apollinis & Dianæ telis interfecta. uide Fabulam in Oui. 6. Metam.

Chloritis, χλωρίτης, gemma herbacei coloris, quę in Scyllæ auis uentre inueniri creditur. Pl. l. ult. c. 10. Chlorus fluuius Ciliciæ. Pl.

Choaspites, gēma uiridis, auri fulgore intermicāte. Pl. l. 37. c. 10.

Choaspis, Medorum fluuius, ad fines Persidis in Tigrim defluens. Tib. l. 4. Nec qua uel Nilus, uel regia lympha Choaspis profluit.

•Choatras, populi ad Mæotin.

Choerilus, poeta Samius. Scripsit Atheniensiū uictoriā cōtra Xerxem. gesta Lysandri Lacedæmoniorū ducis. Hor. auctor est, & Alexandri Magni gesta scripsisse, & pro singulis uersib. singulis Philippeis donatū. Sunt qui tradant, Alexandrū cū Chœrilo pepigisse, ut pro singulis bonis uersib. singulos acciperet Philippeos, pro singulis malis singulos colaphos. opere aūt perfecto, uix septē fuisse inuētos, qui possent pbari. Fuit & alter Chœrilus, poeta Tragic. Suid.

Cholera, cholera, [*Colera,*] χολέρα, morbi genus præcipitis, in quo & uomitus, & deiectio simul fiunt. Corn. Cels. l. 4. c. 11.

•Cholargus, uicus in agro Atheniensi.

•Colobatina Armeniæ pars sub Tigranis ditione.

Choma, atis, agger, siue tumulus. Budę. in Pand. Chomata sunt aggeres terra aggesta facti. Vlp. de extraor. crim. Lege Sacularij.

Choragium, gij. χορήγιον, ædificium amplum post scenā. unde promebantur omnia ad ludos necessaria. Vitru. li. 5. Festus Choragiū interpretatur, ipsum scenicum instrumētum, quo scena instruitur, & apparatur, cuius præfectus Dicitur Choragus. Plau. in Trin. ornamenta

namenta a chorago sumpsit. Transfertur item Choragium ad quẽ libet alterius rei apparatum, [*Apparecchio.*] Ad Her.li.4. Aut aliqđ fragile falsæ choragium gloriæ comparentur. Apul. li. 5. de Asin. Iam feralium nuptiarum miserrimæ uirgini choragium struitur. Dictum Choragium a χορηγῶ, subministro.

Choragvs, gi, suppeditator instrumenti ludicri, & expensarum. Sueto. in Aug. conduxit mensa choragum.

•Chobaames, es, urbs Parthorum, orientem uersus.

Choravla, ars tibicinum. unde Strabo culpat Ptolæmeum Aegypti regem, quòd præter alia flagitia etiam choraulam exercuerit.

Choravles, uel etiã Choraula, a choro & tibijs dicti, qui modulantur ad choros, uel qui i choro fistulas inflãt. χορὸς, tripudiũ, αὐλὸς, fistula, seu tibia: unde Choraulę dicti, q tibijs ad choreas canunt. Mar. l.1.1 Non fit cum citharœdus aut choraules. Pl. l.37.c.1.

Chorda, dæ, [*La corde de gli instrumenti musicali,*] funiculus in instrumento musico, qui Latine fides dicitur. Ci.3.de Or. uoces, ut chordæ, sunt intentæ, quæ ad quenque tactum respondeant.

Chordvs, a, um, ὄψιγονος, quod serotina fœtura natum est. Var. lib. 2. de re rust. c.1. Dicuntur agni chordi, qui post tempus nascuntur: uocant χόριον, inde Chordi dicti. Pl.l.8.c.47. de ouibus loquẽs: Gerunt partum diebus 150. postea concepti inualidi: Chordos uocabant antiqui post id tempus natos. Dicitur & de hominibus: unde plerique serius nati Chordorum cognomen traxerunt. Trãsfertur & ad inanimata: unde Chordum fœnum dicitur, quod autumno secatur. Col.l.7.c.3. Aluntur autumnali fœno, quod Chordum uocatur. Sic & chorda frumenta dicuntur, quæ sero maturescunt.

Chorea, reæ, [*Ballo,*] a χορεύω, salto, pro ipsa saltatione usurpatur. Vir.6.Ae. Para pedibus plaudunt choreas, & carmina dicunt.

Choriambvs, pes, ex prima & ultima productis, duab. medijs breuibus: ut, filiolis. Dictus Choriambus, quòd ex choreo, id est trochæo & iambo constet.

Chorevs, siue Choreus, pes, qui alio nomine dicitur Trochæus, constans ex duabus syllabis, prima longa, & secunda breui: ut, Musa.

Chorobates, regula longa circa pedes xx. quæ habet transuersaria aquarum librationibus dicata, ut est uidere apud Vitru.l. 8.cap.7.

Chorocitharistae, [*Quelli che cantano & suonano in coro,*] qui in choro citharizant. Sue. in Domi.

Chorographia, χωρογραφία, regionis alicuius particularis descriptio. Geographia uero est, totius terrarum orbis descriptio.

Chorvs, ri, [*Coro, moltitudine di quelli che cantano, ouero saltano*] χορὸς, proprie multitudo est canentium, aut saltantium. Nam multorum uocibus, & cõcentu cõstat, ut Seneca & Macr. tradunt. Et apud priscos ex seruis symphoniacis cõparabatur. Vnde apud Iurec. l.3. de legs. Si chorus legetur, perinde est, ac quasi singuli homines legati sint, Et a χαρὰ, (secundũ Pla l.2. de leg.) quę est lætitia, deducitur. Festus a corona deriuat: habetq; primã cor. Vir.6.Ae. Illa chorũ simulans, ouãtes orgia circum Ducebat Phrygias. Vbi Seruius, Chorũ, hoc est, multitudinẽ in sacra collectam. Idem 1. Geor. Omnis quã chorus & socij comitantur ouantes. Vbi rursus Seru. Chorus proprie est coæuorum cantus, atq; saltatio. Transumitur & ad res incorporeas, sumiturq; pro consentiẽti rerum aliquarum multitudine. Ci. 3. Offi. Potest igitur quicquã utile esse, quod sit huic taliũ uirtutũ choro contrarium? Hier. ad Dardanum scribit, Chorum esse musicum instrumentum ex simplici pelle, cum duabus cicutis æreis, quod per primã inspiratur, & per secundam sonus emittitur.

Chria, χρεία, est commemoratio alicuius dicti, uel facti, uel utriusq; simul celebrem habens demonstrationẽ: ut Isocrates dicebat Virtutum radices amaras, fructus uero dulces. Est autẽ una ex quatuor exercitationibus, quas Fabius Grammatico tractandas præcipit. Chriæ usum, & genera latius exequitur Cœl. Rhod. li.26.c.27. Dicta Chria, quòd maxime sit utilis. χρεία, enim usum significat. Vide Aphthonium in progymnasticis.

Chromata, accipiuntur pro ornamentis & luminib. artium. Vnde Chromaticum melos ab antiquis dicebatur una ex tribus Musicæ partibus, quæ ob nimiam mollitiem infamiæ nota non caruit.

Chronica, orum, [*Cronica,*] τὰ χρονικά, generis neutri, annales, siue historiæ, temporũ memoriam conseruãtes, quib. scilicet res gestæ, seruato temporum ordine, digerũtur. Inuenitur & Chronicus, a, um. Gel.l.17.c.21. Excerpebamus ex libris qui Chronici appellantur. Pl. li.35.

Chronisso, as, subsisto, & ex itinere identidem quiesco. Luc. li.2. Et satiati agni ludunt, blandeq; chronissant.

Chrysa, æ, siue Chryse, es, oppidum Troadis. Pl. li.5.c.30. Str.l.13. & Hom. Il. 1. Oui. 3. Meta. Chrysenq; , & Cillan Apollinis urbes. Stephanus item Chrysen quandam collocat circa Lemnum. Est item Chryse insula, de qua paulo post.

Chrysalis, dis, χρυσαλίς, erucæ genus ex rore nascẽs. Pl.l.11.c.32.

•Chrysaoris, Cariæ ciuitas, a Lycija condita.

Chryse, insula ante ostium Indi flu.

Chrysendeton, uasis genus aureis crustis illigatum. Mar.l.6.

Chryses, æ, χρύσης, Apollinis sacerdos, pater Astinomes, quæ a nomine eius Chryseis cognominata fuit: quam cum Græci, expugnatis Thebis Ciliciæ, urbe Eetionis, abduxissent, & Agamemnoni in prędæ diuisione tradidissent, Chryses, Apollinis insignib. exornatus, ad Græcorum castra accessit, filiamq; sibi petijt restitui: quod cum impetrare non potuisset, Apollinis auxilium implorauit, qui tam grauem Græcis pestilentiam immisit, ut Agamemnon patri puellam restituere fuerit coactus. Cuius loco cum Achilli Briseidem eripuisset, indigne id ferens Achilles, in posterũ a prœlio omni abstinuit, donec, morte Patrocli nunciata, intermissa arma recepit. Homer. 1. Iliad. Est & Chryses amnis Siciliæ. Ci. in Verr.

Chrysippea, æ, herba a Chrysippo inuentore dicta. Pl.l.26.c.9.

Chrysippvs, χρύσιππος, Apollonij filius, patria Solensis, siue, ut alij malũt, Tarsensis, Stoicæ sectæ philosophus, auditor Zenonis & Cleanthis: post quos etiam scholæ præfuit. Ingenij acumine plurimum ualuit, ut qui in multis etiam a præceptoribus dissenserit. In dialectica clarissimus fuit. Scripsit librorum uolumina supra quinque & septuaginta. De exitu eius uaria traduntur. Quidam uolũt a discipulis ad sacrificium uocatum, cum uinũ dulce affatim hausisset, anhelitus difficultate laborare cœpisse, atq; ita quinto demum die fato concessisse, annos iam natum circiter tres & septuaginta. Alij ferũt, nimio risu expirasse. nam cum ficus sibi allatos asinum comedentem uideret, ancillæ iussisse aiunt, ut & uinum asino bibẽdum daret: eiusq; dicti urbanitate tãtopere sibi placuisse, ut nimio risu fuerit suffocatus. Mortuo Athenienses statuam posuerunt in Ceramico.

Chrysitis, Pl.l.33.c.6. Fit ijsdem metallis & quæ uocatur spuma argenti. genera eius tria optima, quam Chrysitin uocant. Est item herbæ genus, alio nomine Chrysocome.

•Chrysocaras, promontorium Thraciæ, ad Bosphorum.

Chrysocolla, [*Boraso,*] χρυσοκόλλα, humor qui in metallis per uenas defluit, callescente humore, rigoribus hybernis usq; in duritiam pumicis. Vide Pl.li.33.c.5.

Chrysogonvm, χρυσόγονον, herba folio querno, flore coronarij uerbasci, radice rapi, uehementer intus rubente, foris nigra. Dios.l.4. c.46. Nomen autem accepit ab aurei seminis colore.

Chrysolithvs, lapis pretiosus, aureo nitore translucens. Oui 2. Metamorph. Per iuga chrysolithi, positæque ex ordine gemmæ. Pl.li. 37.cap.9.

Chrysomela, χρυσόμηλα, mala sunt ex genere cydoniorum. Virg. Aurea mala appellat. Pl.l.15.c.11.

•Chrisopolis, Bithyniæ oppidũ, est & alterum in Cilicia. Steph.

•Chrysorrhoas, fluuius Syriæ circa Damascum.

•Chrysorrhoae, populi ad Phasim flum.

C ANTE I

•Cia, insula Eubœæ, non procul ab Attica.

Cibaria, orum, [*Nodrimento, cibo.*] alimenta. Ci. ad Att. l. 9. Respondi, me non instituisse ijs dare cibaria.

Cibarivs, a, um, quod ad cibum pertinet. Macr. li. 3. Sat. Lepid. legẽ tulit cibariam. Cibarius panis, qui fit ex farina secundaria, ex qua flos ante excussus est. Celsus li. 2. cap. 17. Firmius est triticũ, quam milium: id ipsum, quàm hordeum, infirmissimum cibarius panis. Ci. li 1. Tusc. cibarius in capsa panis datus. Cibarium uinum pro ignobili. Var. Potus meus uinum cibarium. Sic Cibarius homo, ab eodem dicitur pro sordido, & plebeio, [*Plebeo,*] Cibarium oleum. Col.l.12 ca.50.

Cibatvs, huius cibatus, [*Cibo, uiuande,*] σιτίον, cibus. Plin. Truncos gratissimo in cibatu habent. Plau. in Mil. tibi muni uiam, Qua cibatus ad te & legiones tuas tuto possit peruenire.

Cibilla, æ, teste Var.l.4 de Lin. Lat. mensa erat escaris, a cibis dicta. Festus item Cillibam interpretatur mensæ rotundæ genus, apud quem Cillibam corrupte legi putauerim, pro Cibilla.

Cibo, as, [*Nodrire, cibare,*] alo, nutrio. Col.l.9.

Ciborivm, κιβώριον, Dioscorides interpretatur uentriculos quosdã in faba Aegyptia, (quam & Colocasiam uocat Pl.) uesparum fauis similes, in quibus fabæ sunt bullarum modo emergentes. Idem & Ciborium appellari testatur, quasi scriniolũ: propterea quod seratur faba hæc indito in madentem glebam semine, sicque in aquã proiecto. Pl.l.20 c.15 & Stra.l.17. usus est hac uoce, Horat. lib.2. Carm Ode.7. Obliuioso læuis Massico Ciboria exple.

•Cibotvs, Asiæ ciuitas, eadem cum Apamia. Plin.

Cibvs, [*Cibo,*] σιτίον, omne quo uescimur. Donatus cibũ distinguit a uictu, quod cibus etiam delicatis præbeatur: uictus in paruis, aridisq; alimonijs constitutus sit. Terent. in And. Lana ac tela uictum quæritans. Idem in Eun. Viden otium & cibus quid faciat alienus?

Cibyra, æ, κίβυρα, Ptol. oppidum Asiæ proprie dictæ, non procul a Meandro fluuio. Ci.6. Ver. Inde Cibyratæ, uel Cibyrata. Ci. ibidem: fratres illi Cibyratæ inambulabant. Item Cibyraticus, a, um, Ibidem: Cibyratici illi canes.

Cicada, dæ, [*Cicala,*] τέττιξ, insecti genus canorum, unde & Cicadã quidam dictam uolunt, quasi cito cadentem, id est euanescentem. Virg.

Vir.4.Geor. Et cantu querulę rumpent arbusta cicadæ.

CICATRICARE, teste Festo, pro eo quod est cicatricem ducere.

CICATRICOSVS. [*Pieno di segni di ferita,*] οὐλώδης, cicatricib. plena. Col. de arb. c. 11. Quin l. 4. c. 1.

CICATRIX, cis, [*Il segno della ferita.*] οὐλή, proprie est signum uulneris obducti, quasi circa cutem, uel quasi obcæcaeria. Ter. in Eu. neque cicatrices suas Ostentat. Ci. 7. Phil. Luculentam plagam accepit, ut docet cicatrix.

CICEVM, dicebant antiqui membranam tenuem, quę est in malo punico, uelut cellularum discrimen. Festus.

CICER, [*Cece,*] ἐρέβινθος, genus leguminis. Pl. l. 18. c. 12. Ciceris natura est, gigni cum salsilagine. Vide ibidem plura ciceris genera. Hora. 2. Ser. Sat. 6.

CICERA, æ, leguminis genus, a Col. inter pabula annumeratum, a cicercula solo differens colore, est. n. obsoletior & nigro propior.

CICERCVLA, æ. [*Cicerchia,*] λάθυρος, leguminis genus ciceri nō dissimile, sed minutius, inæquales angulos habens. Pl. l. 18. c. 12. Col. lib. 2. cap. 10.

CICERCVLVM, neutro genere, genus sinopidis. Pl. l. 35. c. 6.

CICERO, κικέρων, cuius uitam Tyro Tullius, eius libertus, tribus uoluminibus scripsit, teste Pædiano: præceptores se habuisse fatetur, in philosophia quidem Philonem Academicum, tunc Romę commorātem: In iure ciuili, Scæuolam: in Dialectica, Diodorum Stoicum: in dicendo Apollonium Molonem. S. Roscium Amerinum parricidij reū, natus annos exiij. ut tradit Nepos, ut alij, xxvij. defendit. Metuens deinde Syllam, quem in ea caussa offenderat, in Græciam abijt, Asiamq; simulata ualetudinis caussa adijt: ubi se, ut ipse ait, recoquendum præceptoribus dicendi dedit. Xenoclemque Adramyttenum, Dionysium Magnesium, & Menippum Carē audiuit, Rhodi uerò Apollonium Molonem magistrum dicendi habuit: referuntq; Posidonium tunc Athenis eum Græce declamātem audiuisse, ac protinus exclamasse, quòd solam Græcis dicēdi relictam gloriam uideret ad Latinos per eum transferri. Cuius uitam omnem uide apud Plutarchum.

CICHORIVM, p. p. [*Cichoria, radicchio.*] κιχώριον, Dioscoridi, herba est, quam alio nomine Intubum erraticum uocāt. Horatius dictionis huius pen. syllabam produxit, corripuit autem antepenultimā, perinde ac si apud Græcos κιχόρειον, scriberetur: Me, inquit, pascūt oliuę, Me cichoria, leuesq; maluæ.

CICI, κίκι, frutex paruæ fici magnitudine, folia habens platano similia. Diosc. l. 4. c. 145. & Pl. l. 15. c. 6. Vulgus herbariorū hodie Catapuciam maiorem uocat. Hinc Cicinus, a, um, ut, Oleum cicinum, quod & Ricinum appellari, paulo ante docuimus Pl. l. 23. c. 3.

•CICIMANI, populi ex genere Iaxamatarum, a Medis oriundi. Pl.

CICINDELA, p. c. [*Lucciola,*] πυγολαμπίς. Arist. genus muscarum, quod noctu lucet ignium modo. Quidam Noctilucā, alij Nitedulam uocant. Ab hac lychnus pensilis, quem uulgo lampadē uocāt, Cicindela appellatur, quæ nocte tota seruatur accensa.

CICONIA, [*Cicogna,*] πελαργός, auis quæ serpentibus pullos nutrit, teste Pl. l. 10. ca. 13. Iuue. Sat. 14. Serpente ciconia pullos Nutrit. quo etiam nomine ab Hispanis uocatur lignum rostratum, quo è puteis hauriri aqua solet: quod & Telonem agricolæ uocant. Item Ciconia mensuræ genus est, siue instrumenti, quo rustici uti solēt in sulcis, & fossis ducēdis, ut qua pars alijs aut profundior esset, aut latior. Col. l. 4.

•CICONES, populi Thraciæ iuxta Hebrum flumen.

CICVR, cicuris, p. c. [*Animal di saluatico fatto domestico,*] τιθασσόν, quod ex fera factum est māsuetum, quod. n. a fero discretum est, id cicur dicitur. Ci. 5. Tusc. immanes alias, quasdam autem cicures. Cicur ingenium dicitur mite, ac mansuetum. Varr. de Lin. Lat. l. 6.

CICVTA, p. p. κώνειον, herba uenenosa, teste Pl. l. 25. ca. 13. caule uiridi & geniculato, altior sæpe binis cubitis, in cacuminibusq; ramosa, folijs coriandri tenuioribus, graui odoratu. Cicutæ famam Atheniēses auxerunt, succo eius capitali iudicio damnatis necem inferentes. Iuu. Saty. 7. Hunc inopem uidistis Athenæ, Nil præter gelidas ausæ conferre cicutas. Est item Cicuta (ut Ser. docet) in cannis, calamisve, quod interceptum est inter duos nodos. Vir. 2. Ecl. septem compacta cicutis Fistula.

CIEO, es, Cio, is, ambo ciui, citum faciunt: sed a Cieo, es, fit Citum p. c. a Cio uero producitur. Oui. li. 1. Metam. Nec fruitur somno uigilantibus excita curis. Idem li. 1. Trist. Accitus toties in genus omne ioci. [*Mouere, turbare,*] Et Cieo quidem significat turbare, commouere, [*Commouere,*] Vir 4 Aen. Tonitru cælum omne ciebo. Cicero: cuius orbis semper eodē modo ciebatur, Cio uero, [*Chiamare,*] uoco proprie. Proprie autē dici, quoniam Cire aliquādo mouere est: sicut & Ciere uocare, adeo ut alterum pro altero quandoque sumi posse uideatur. Vir. 6. Aen. Misenum Aoliden, quo non præstantior alter Aere ciere uiros. Col. l. 7. c. 5. Cio, is, posuit pro commoueo. ea res inquit, cit aluum. Liu. l. 1. Principes utrinque pugnam ciebant. A Cieo, pro moueo, fit Citus, id est uelox, & Percitus in furorem, iracundiamve motus.

CILICIA, κιλικία, regio est in minori Asia, Syriæ proxima, tota fere campestris, Tauro monti subiecta: a Cilice nomē sortita, ab Oriēte Amano clauditur, a Septentrione Tauri iugis, ab Occidēte Pāphylia. Huius metropolis est Tarsos, quā interfecat Cydnus amnis.

CILICIVM, cij, [*Cilicio, uestimento tessuto di peli di diuersi animali,*] κιλίκιον, a Cilicib. populis dictum est, apud quos (ut inquit Var. 2. de re rust. c. 11) Cilicia primum confecta sunt. Ci. 3. Ver. Cum iste ciuitatibus frumentum, coria, cilicia, saccos imperaret. Fiunt autem ex uillis hircorum, atq; caprarum: adhibenturq; (ut Veget. inquit) ad excipiendum impetum sagittarum.

CILIVM, [*Ciglio,*] teste Pl. l. 9. c. 37. antiqui uocauerunt extremū superioris genæ ambitum: unde & supercilia. Alij cilia intelligūt folliculos ipsos quibus oculus integitur. nam quas Græci uocant βλεφαρίδας, Theodorus cilia uertit. Lactantius quoq; de Opific. oculos ciliorum tegminib. occultatos scribit. Cilium (inquit Festus) folliculus, quo oculus tegitur: unde & superciliū. Idē alibi. Supercilium dicitur, quod super ciliū sit, id est integumentū oculi superius.

CILIX, cis, κίλιξ, nomē propriū Phœnices filij, a quo dicta Cilicia. Cilix etiam gentile est, significās eum, qui a Cilicia ortus est. Luc. l. 3. hic; Cilix iuxta, iam non pirata, carina. Crocus Cilix, pro Cilicio. Lucr. l 2. Et cum scena croco Cilici perfusa recens est.

•CILLA, urbs prope Thebas Aetioneas. St.

CILLEO, antiqui usurparunt pro moueo: unde furcillæ dictæ. Seru. in lib. 2. Georg.

CILONES, quorū capita oblonga, & compressa sunt: uel quibus frōs eminentior. Ci. in Sal. Quicquid impudicorū, cilonū, fuit in urbe.

•CIMBRI, populi septētrionales, Sueonici maria penisulā īcolētes.

CIMMERII, populi a Scythis oriundi, dexteram Ponti partem habitantes, non procul a Bosphoro, qui a nomine ipsorum Cimmerius appellatus fuit: ubi & oppidum fuit nomine Cimmerion. Hi aerē crassum habuisse feruntur, & densis exhalationibus nebulosum: quod & ipsum Homerus testatur. Oui. l. 11. Hinc Cimmeriæ tenebræ prouerbio celebrantur, pro densissima caligine. Lact. l. 4. ò mentē Cimmerijs, ut aiunt umbris atriorem. Ephorus scribit Cimmerios in Italia quoque fuisse iuxta lacum Auernum, eosque in subterraneis habitasse domicilijs: quorum morē patrium esse, ut nemo solem aspiciat: noctu uero egrediantur. Eorūdem meminit & Festus. Cimmerij (inquit) dicuntur homines, qui frigoribus habitatas terras incolunt, quales fuerunt inter Baias & Cumas. Cimmericus Bosphorus, inde nominatur, cuius lōgitudo est ducentorum & uiginti stadiorum. Ci. in Acad. 8. Cimmerijs, quibus aspectum solis siue deus aliquis, siue natura ademerat.

CIMEX, [*Cimice,*] κόρις, uermiculus odore fœdus, ex ligno nascens, chartisq; & paleis. Mart. l. 11. nec tutus cimice lectus.

CIMOLIVS, a, um. ut Cimolia creta. Pl. l. 6. c. 17. Diosc l. 5. c. 94.

CIMOLVS, insula in mari Cretico, unde optima creta aduehitur. Ouid. 7. Met. Hinc humilem Myconen, Cretosaq; rura Cimoli.

CIMON, Atheniensis, Milciadis filius, mira erga ciues munificentia. Vide Plut. qui eum cum Lucullo comparat.

CINAEDIAE, lapilli, qui inueniuntur in cerebro cinædi piscis. Pl. li. 37. cap. 15.

CINAEDICVS, a, um, a Cinædus. Plau. in Sticho.

CINAEDVS, κίναιδος, qui muliebria patit, παρὰ τὸ κινεῖν τὰ αἰδοῖα, Catul. epigram. 22. Cinædus mollior cuniculi capillo. Alij Cinædos, quasi pudore uacuos appellant. κενὸν, enim uacuus αἰδὼς, pudor. Pla. in Aul. in fustibus sum mollior magis quàm ullus cinædus. Cinædus etiam piscis, de quo Pl. l. 32.

CINARA, [*Carciofi,*] σκόλυμος, cardui sūt maiores, quos uulgus Articocalos uocat, inter pręcipuas mensarum delicias habiti. Col. li. 10. Hispida ponatur cinara, quæ dulcis Iaccho Potanti ueniat nec Phœbo grata canenti. Nominis originem referūt ad Cinarā puellam in herbam sui nominis mutatam. Alij a cinere deductum putant, quod cinere in primis hæc herba gaudeat stercorari.

CINCIA, locus Romæ ubi Ciciorum monumentum fuit. Festus.

CINCINNATI, dicti, qui capillos intortos gestant. Ci. post reditum in Senat. Plaut. Capt. Hoc cognomen fuit L. Quinctio, qui ab aratro ad dictaturam uocatus, Aequos uictos sub iugum egit.

CINCINNI, [*Capelli crespi,*] crines intorti, qui etiam Calamistrati dicuntur. Iuue. Altior hic quare cincinnus? Mart. Anulos uocat: Vnus de toto peccauerat orbe comarum Anulus. Varro: coliculus uiteus intortus, ut cincinnus. Solent autem cincinni oleo perungi. Ci. in Pis. erant illi madentes cincinnorum fimbriæ.

CINCTICVLVS, [*Cintola,*] διαζωμάτιον, dimi. a cinctus, amiculi genus, quòd fere sub umbilico præcingitur, & ad dimidiū crus porrigitur. Plau. in Bacch. Cincticulo præcinctus.

CINCTVS, us, [*Cintura,*] διάζωμα, a Cingo, sicut cingulū. Varro de Lingua Latina. Cinctus, & Cingulum a Cingendo, alterū uiris, alterum mulieribus attributū. Quamuis & pro uestim sumat [*Vestimento,*] Vir. 7. Aen. Ipse Quirinali trabea, cinctuq; Gabino Insignis. Porphyrio docet, Cinctū tunicæ genus esse infra pectus aptatæ, a quo Cinctutos Cethegos Horatius nominauit. Cinctum Ga

binum

bium esse dicunt, togam sic in tergum, reiectam, ut una eius lacinia reuocata hominem cingat.

CINCTUTUS, a, um, [Cinto,] cinctu indutus: quod uestis genus antiquissimis Romanis in usu fuit. Vnde Horat. in Arte, cum antiquissimos illos denotare uellet, Cinctutos Cethegos dixit.

•CINEAS, uir Thessalus, Pyrrhi Epirotarum regis amicus, cuius eloquentia, & memoria celebratur. Pli.

CINEFACTUM, [Ridotto in cenere.] τεφρωθὲν, in cinerem dissolutum, a Cinefacio, in cinerem reduco. Figuratio est (inquit Nonius) ut Tepefactū, & Labefactū. Lucr. li. 3. Horrifico cinefactū te probe busto.

•CINESIAS, dithyramborum scriptor. Suid.

•CINGA, Hispaniæ fluuius, in Hiberum influens.

CINGO, is, xi, ctum, [cingere.] ζωννύω, notæ significationis est: & cum accusatiuo, ablatiuū habet Oui. 5. Fast. cinxitq; decētibus armis. Ci. 3. de Na. De. Diligētius urbē religione, q̄ ipsis mœnibus, cīgitis. Per trāslationē pro circūdare, [circondare,] Liu. li. 1. muro lapideo urbē cingere parat. Aliquādo accusatiuo solo cōtentū est. Oui. Cum eum saltum uenatores cinxissent. Circuncingo, quasi circum ago. Cinctus, participiū. Ci. pro Flac. prouincia mari cincta. Incinctus, idem quod cinctus. Liu. li. 10. Incinctū Gabino cinctu. Præcingo, idē qđ cingo. Plau. in Bacch. Cincticulo præcinctus, in sella apud magistrū assideres. Interdū est præparare, unde Præcinctos strenuos, & expeditos dicimus. Procingo, cingo, apparo: a quo Procinctus, apparatus bellicus. Vnde dicimus, aliquid nos fecisse in ꝓcinctu, cū ad expeditionē, aut ad iter essemus parati & accincti. Oui. Hæc in procinctu carmina facta puta. Et procincta classis uocabatur, cū exercitus cinctus erat cōfestim pugnaturus. Recingo qđ cinctum erat, discingo, [Scingere,] Oui. l. 1. Met. Velātq; caput, tunicasq; recingunt. Succingo, subtus cingo, & ad cingulum alligo. Ci. 12. Phil. Galbam eodem pugione succinctum. Et Succingere, est cinctu uestes ita colligere, ut breuiores uideantur, fiatq; hoc modo ad agendum promptior.

CINGULA, æ, [cigna,] ζώνη, qua cinguntur iumenta. Oui. de Rem.

CINGULUM, [cintolo, cintura,] ζώνη, proprie mulierum. Var. 4. de Lin. Lat. Cinctus & cingulum a cingendo, alterum uiris, alterū mulieribus attributum. Festus, Cingulo noua nupta præcingebatur, quod uir in lecto soluebat. Ci. in Somn. Scip. Cernis autem terram eandem, quasi quibusdam redimitam, & circundatam cingulis.

•CINGULUM, ciuitas inter Picentes, unde muli Cingulam apud Plin.

CINIFLONES, qui calamistris in cinere calefactis capillos crispabāt. Hora. Ciniflones parasiti.

CINIS, eris, ab antiquo nominatiuo Ciner hodie mas. ge. olim etiam fœm. [Cenere.] τέφρα. puluis in quem materia usta resoluitur. Vir. 6. Aen. postquam collapsi cineres, & flamma quieuit. Cic. in Ver. cue hunc dolorem cinerei eius atque ossibus inussisti? fœ. gen. Caluus apud Nonium. Cum iam fulua cinis fuerit.

CINERACEUS, a, um, cineris colorem referens. Pli. li. 33.

CINEREUS, a, um, è cinere uel quod cinereum refert colorem.

CINERARIUS, cinerarij, pro cinislone. Catull. tū cinerarius cōdet os.

CINERICIUS, a, um, ut Panis cinericius, coctus sub cinere.

CINNA, ciuitas Thessaliæ, a Cinno gigante, & Cœi fratre dicta. Est & Cinna ciuitas Hispaniæ in regno Castellæ: a qua Cinnenses populi, quos cōmemorat Pli. li. 3. ca. 3. Fuit itē Cinna Marianis & Syllanis tēporib. Romanorū omnium crudelissimus, quatuor Consulatibus functus, qui ob nimiā crudelitatē, lapidibus ab exercitu occisus est.

CINNABARI, κιννάβαρι, Pli. li. 33. ca. 6. saniem putauit esse draconis elisi elephantorum morientium pōdere permixto animalis utriusq; sanguine. quod falsum uidetur. Dioscorides a minio diuersum esse ostendit, quod cinnabari ex Lybia, minium ex Hispania efferretur, quid tamen reuera esset, non indicauit. Quod autem hodie Cinnabrium uocant, ex sulphure & argento uiuo simul ustis conficitur.

CINNAMOMUM, κιννάμωμον, frutex in Aethiopia Troglodytis contermina, humilis, & surculosus, duorum cubitorum altitudine. Cinnamomum etiam hodie in officinis nomen retinet, uulgus a quadā canalium figura Canellam appellat. Pli. li. 12. cap. 19.

CINNAMUM, κίνναμον, frutex, siue arbuscula nascens apud Gebanitas, in finibus Troglodytarum, præstantissimum exudans odoramentum, quod & ipsum Cinnamum dicitur. Pli. li. 33. ca. 19.

CINNARIS, herba ceruis remedium aduersus uenenata pabula. Pli. li. 8. cap. 27.

CINNUS, plurimarum rerum, præsertim liquidarum commistio. Cic. de Ora. Cinnus utrinsque particeps.

CINXIA, Iuno dicebatur quòd nuptijs præesset, Inito enim coniugio soluebatur cingulum, quo noua nupta erat cincta. Festus.

•CINYRAS, rex Cypri fuit, qui cum Myrrha filia concubuit.

•CIOS, Phrygiæ emporium fuit.

CIPPUS, συλὴ, columna, quæ cum inscriptione ad conseruandum rei alicuius memoriam soleat erigi. Hor. 1. Ser. Sat. 8. Mille pedes in fronte, trecentos cippus in agrum. Cippus item instrumentum erat ligneum, quo seruorum, & captiuorum pedes colligabantur.

CIRCA, [Interno,] περὶ, præpositio accusatiuo seruiens casui, idem significans, quod iuxta. Ci. de l. agr. Cum Rullus urbes circa Capuam occuparit. Ponitur & pro circiter, ut tempus denotet. Pli. li. 9. ca. 18. Nec amplius, quam circa eum mensem uisuntur.

CIRCE, κίρκη, Solis & Perses nymphæ filia, Aeetæ Colchorum regis soror, ueneficiorum peritissima: quæ Sarmatarum rege, cui nupserat ueneno sublato regnoq; per scelus parto, cum crudelius imperaret, ab incolis pulsa, in Italiam profugit, & in Circæo monte, qui efficacissimis herbis abundabat, sedem sibi delegit: ubi cū Glaucū marinum deū adamaret, Scyllā puellā, quam ille deperibat, infectis fontibus, in monstrum marinum commutauit. Vlyssem item ui tempestatis ad se delatum hospitio suscepit, cui & Telegonum filium peperit. Postremo & Picum Latinorum regem, quòd uxorem suam nomine Canentem sibi præferret, in auem sui nominis commutauit.

CIRCEIENSES, populi Liu. l. 6. Ci. l. 3. de Na. de. Circeen coloni nostri Circeienses colunt. Circæi uero quondam insula fuit, immenso mari circundata (si Homero creditur) ubi Latium antiquum terminabatur. Str. l. 5. Post Antium Circæum est, stadiorum ducentorum & nonaginta. Vir. li. 7. Aen. Hom. 10. Od.

CIRCENSES LUDI, ἱπποδρομίαι, uel Circenses, sine adiectione, certaminis curulis genus erat in honorem Consi deorum dei institutum: ita dictum, quòd in circo perageretur, non autem ab ensibus, (ut Seruius nugatur) in circuitu dispositis. Liu. lib. 1. Tum primum circo, qui nunc maximus dicitur, designatus est locus, diuisa loca patribus, equitibusq; urbis, ut spectacula sibi quisque faceret. Vir. 8. Aen. magnis Circensibus actis. Circensium ludorum septem erant curricula solennia, Gel. li. 3. ca. 10. ex Varrone.

CIRCENSE TOMENTUM, dicitur, quod fit ex summitatibus arundinū mollibus, lanæ similibus. Mart. li. 14.

CIRCINO, as, p. c. [Ritondare, circuire,] rotundum facio, uel circino circulum facio. Pli. li. 16. ca. 38. circinantur in pulpam. Significat etiam circumire: ut, Circinare auras apud Oui. 2. Met.

CIRCINUS, ni, p. c. [Sesto, compasso,] διαβήτης, instrumentum, quo circuli uertendo designantur. Pli. li. 2. cap. 15.

CIRCITER, [Intorno, circa,] περίπου, ὡς, a Circa fit, idemq; significat: & refertur modo ad tempus. Plau. in Mostel. Redito huc circiter meridiem. Cæs. 1. Bel Gal. Ita dies circiter 15. iter fecerunt. Modo ad numerum, [Ben,] Sal. in Cati. ex omni copia circiter pars quarta erat militaribus armis instructa. Modo ad locū. Pla. in Cistel. Loca hæc circiter excedis mihi. Circiter aduerbium. Cassius Hemina: Lapidem fuisse quadratum circiter in media arce iunctum.

CIRCITES, circuli ex ære facti, teste Festo. Est & genus oleæ. Colum. lib. 5. cap. 7.

CIRCIUS, uētus nulli uiolētia inferior, sic dictus, quod omnia turbet, ac circūuertat. Gell. Galli uentū ex sua terra flantē, quē sæuissimū patiuntur, Circium appellant, a turbine, opinor, eius ac uertigine. Lucanus: Solus sua littora turbat Circius. Cato Cercium, non Circium appellat. Est item Circius Tauri montis pars apud Pli. li. 5. ca. 27.

CIRCUS, auis ex accipitrum genere altero pede clauda, prosperrimi augurij in nuptialibus negotijs, & re pecuaria. Pli. li. 10. ca. 8.

CIRCULATIM, per circulos. Suet. in Cæs. externarum gentium multitudo circulatim suo quæque more lamentata est.

CIRCULATOR, [Canta in banco,] ἀγύρτης; qui hominū cœtu circūdatus, fabulis eos, aut præstigijs oblectat. Cic. li. 5. Epi. Circulator auctionum notissimus. Apul. li. 1. de Asino: Circulatorem aspexi equestrem, spatham præacutā mucrone infesto deuorasse. Paul. Iurecons. ff. de Extraord. crim. In circulatores qui serpentes circunferunt, & proponunt, si cui ob eorum metū damnū datū est, pro modo admissi actio dabitur. Dictus Circulator a circulo, idest hominū corona.

CIRCULATORIUS, ria, a, um. Quinct. præcipis nobis parandam uim orandi, non circulatoriam uoluptatem spectandam, id est garrulam illam circulatorum festiuitatem non esse aucupandam. Idem li. 2. c. 4. Extemporalis garrulitas, circulatoriæ iactationis est.

CIRCULATRIX, icis, quæ in foro, hominumq; circulis uersatur, spectatores aut saltando, aut canendo, aut lasciuioribus fabulis remorans. Mart. li. 10. Linguam circulatricem dixit pro petulanti.

CIRCULOR, aris, [Circondare,] περιβάλλω, pro circundare. Col. li. 2. Is debebit ante circulari fossula. Ci. de Claris oratoribus posuit pro in circulum caput circunferre. Videt oscitantem iudicem, colloquentem cum altero, nonnunquam etiam circulantem.

CIRCULUS, diminutiuū a Circus, [Cerchio.] κύκλος, figura est annularis. Ci. 2. de Nat. Deo. Cumq; duæ formæ præstantes sint, ex solidis globus, ex planis autē circulus, aut orbis. A mathematicis definitur esse figura plana, una tātū linea cōtēta, in cuius medio punctus est, a quo oēs lineæ ad circunferentiā ductæ, sunt æquales. Hæc omniū planarum figurarum est perfectissima. unde Circularem scientiam dicimus, pro absoluta omnium scientiarum cognitione, quam Græci ἐγκυκλοπαιδείαν, uocant. Circulus per translationem pro cœtu hominum in orbem collectorum sumitur. Liu. li. 44. In omnibus circulis sunt qui exercitus in Macedoniam ducant.

CIRCUM, [Intorno,] περὶ, præpositio, & componi solet, & separari. Separata locum tantū significat, sicut & cōposita: ut, Circum theatrum. Quandoq; loco aduerbij ponitur. Vir. 4. Ae. Anna uides toto properari

Sed illæ tantum Caspiæ portæ appellantur, quæ apud Medos existunt, sicut ex Ptolemæo, Pli. & Strabone licet intelligere. Per has transitus est ex Babylone, & Perside ad mare Caspium. Vnde etiã Caspiæ dictæ sunt. Iuga uero Caspia procul hinc absunt, & ad Armenios, ulterioresque populos pertinent.

Caspium, mare, *κασπία θάλασσα*, immensæ magnitudinis lacus inter Caspios & Hyrcanos montes, a quibus nomen accepit.

Cassandra, *κασσάνδρα*, Priami & Hecubæ filia, quæ cũ ob formæ elegantiã ab Apolline amaret, eidẽ corporis sui copiã ꝓmisit si uates ab illo fieret, qđ Apollo se facturũ iuramẽto firmauit. sed cũ illa promissis nõ staret, iratus deus fecit, ut eiusdẽ uaticinijs nulla fides adhiberet, cũ ex Helenæ raptu futura incõmoda ꝓdiceret. postea desponsata fuit Chorœbo, ut ait Maro: (Homerus uero Otthryon eũ nominat) qui in auxiliũ Troianis ueniẽs i postrema nocte perijt. Hãc Aiax Oilei i Mineruæ tẽplu uitiauit, ut superius auditũ ẽ. Tãdẽ, deuastata Troia, Agamẽnoni i sortẽ cõtigit: cui oia fata, quæ a cõiuge seruatenẽ, prædixit, sed nihil ei creditũ est. ueniẽs igitur cũ Agamemnone domum, cũ eodẽ in cõuiuio iussu Clytemnestræ occisa est. Vir. 3. Aen. Tales casus Cassandra canebat.

Cassis, cassis, masc. ge. [*Rete*,] *δίκτυον*, rete, præsertim uenatorum: quòd cassum, id est rarum sit: unde & a raritate Rete dictum. Vit. 4. Geo. In foribus laxos suspendit aranea casses.

Cassis, huius cassidis, fe. ge. [*Elmo, elmetto*,] *κόρυς*, galea, quòd uacua fit ad caput recipiendum. Cæs. 7. Bel. Gal. Muliones cũ cassidibus.

Casssiculus, [*Rete, reticella*,] *ἀρκυς*, dimin. a Cassis, pro reti. Hiero. Nequaquam aranearum mihi opponas cassiculos. Dicitur & Cassiculum neu. gene. Festus. Cassiculum, reticulum, a cassibus, per diminutionem dictum.

Cassida, æ, [*Elmo, celata*,] idẽ quod galea, *κόρυς*. Proper. Aurea cui postquã nudauit cassida frontem. Vir. 11. Aen. aurea uari Cassida. Vbi Ser. Cassida, accusatiuus Græcus ꝓ noiatino Latino Cassis.

Cassinum, teste Varr. l. 6. de Lin. Lat. oppidũ Samnitium fuit, qui a Sabinis ortum traxerunt: dictum a uetusto nomine Cascus, quod Sabinorum lingua antiquũ significabat: unde & forum uetus, Cassinum appellatum.

Cassiope, *κασσιόπη*, siue Cassiopa, Cephei regis Aethiopum uxor, & Andromedes mater. quæ quòd gloriaretur Nereidib. sese corporis pulchritudine præstare, illarũ indignationem icurrit. nymphæ enim iactantia eius irritatæ, incredibilis magnitudinis cetum immiserunt, filiamq; eius unicã, nomine Andromedem, saxo alligarunt, cetoq; deuorandã proposuerunt: quæ tamen Persei uirtute liberata, eidem nupsit. Cassiope uero tandẽ generi meritis in cœlũ trãslata traditur. Est item Cassiope, oppidum Epiri mediterraneũ, a quo Cassiopæi populi dicti sunt. Plin. in Prohœ. li. 4. Stephanus Cassiopam, appellat. Item oppidi nomen in Corcyra insula, apud eundem li. 4. c. 12. quod Ptolemæo Cassiopolis dicitur.

Casssita, p. p. [*Lodola*,] *κορυδαλὸς*, auis, quam alij Alaudam, alij Galeritam dicunt. Pli. li. 10. c. 37. Gell. li. 2. ca. 29.

Cassus, a, um, [*Casso, uano, uoto*,] *ψιλὸς*, quod est inane & uacuum, atque omni re carens: ut Cassa nux a Plauto, & Horatio dicta. Lucã. Cassa fraude parat. Plau. in Aul. Virginem habeo grandem, dote cassam, atque illocabilẽ. Ver. lumine cassum: & Aethere cassos, dixit pro uita priuatos & uacuos, [*Morto*,] Vnde & Cassis, & per diminutionem Cassiculus.

Castalius, *κασταλία*, i Phocide ad radices Parnasi mõtis, fons nõ procul a Delphis: unde & Apollini, & Musis sacer creditur: ita dictus a uirgine Castalia, quæ Apollinem fugitans præcipitata, & in fontem uersa est: unde Musæ ipsæ Castalides appellantur.

Casta, mola, sacrificij genus, quod Vestales uirgines faciebant.

Castanea, [*Castagna*,] *κάστανα*, a Castano Magnesiæ urbe dicta: tã fructum, quam ipsam arborem significat: Vir. 2. Ecl Castaneæ molles. Pli. li. 17. c. 20. Castanea pedamentis omnibus præfertur.

Castanetum, [*Castagneto*,] locus castaneis consitus, Col. l. 4. c. 33.

Castaninum, oleum ea castaneis factum.

Castellanus, a, um, ut: Castellanus triumphus, de castello capto actus. Ci. de Clar. orat. Malim mihi L. Crassi unam pro Curio dictionem, quam castellanos triumphos duos.

Castellani, [*Castellani*,] *κωμῖται*, qui castellum habitant. Liu. li. 34. Decem millia popularium cum castellanis agrestibus in armis habuit. Salust. in Iugurtha: Iter castellanorum angustum.

Castellatim, quasi turmatim per castella. Liu. li. 7. Vt hostes, circa collem castellatim dissipatos, aggrederentur.

Castellum, li, [*Castello*,] dimi. a castro, paruus uicus muris circundatus. *Ἐπιτείχισμα, φρούριον*, Ci. pro, Cec. Ebutius in castellũ ueuit. Cæsar: oppidis castellisq; desertis. Dicebantur etiam castella, quædam in aquæductibus receptacula, ex quibus ad omnes uiarum anfractus aqua per uncias & digitos diuidebatur. Frontinus: Qui autem huiusmodi castellis præerant, castellarij dicti sunt.

Casteria, locus, ubi, cum nauigatio conquiescit, remi & gubernacula reponuntur. Plau. Reposui remum sola ego in casteris.

Castificus, a, um. Sen. in Hippo. Expelle facinus mente castifica.

Castigatio, onis, [*Riprensione*,] *κόλασις*, reprehensio. Ci. 1. Offic. castigatio omnis contumelia uacare debet.

Castigator, [*Riprensore*,] qui reprehẽdit. Pla. in Trin. Ibo ad meũ castigatorem. Hora. in Arte. Censor, castigatorq; minorum.

Castigo, as, [*Riprendere*,] p. p. proprie uerbis reprehendo: quasi castum, id est, honestum ago. *παιδεύω*, Vit. 5. Aen. Hic grauis Entellum dictis castigat Acestes. Quãdoq; castigare est uindicare, punire, [*Punire*,] Idem lib 6. Castigatq; dolos. Hinc castigatus dicitur correctus, emendatus, [*Corretto, emendato*,] Ci. Tus. nõ sedatus corporis, sed castigatus animi dolor.

Castitas, [*Castitade, pudicitia*,] *σωφροσύνη*, & pudicitia, paria putãtur, cum sit pudicitia ab iniuria turpium libidinum libera: castitas & ab his continens est, & remota, præterea, & religiosa munditia, & puritas. Ci. 2. de leg. sentiunt mulieres in natura fœminarum omnem castitatem pati.

Castimonia, castitudo, [*castità*,] *ἁγνότης*, castitas. Liu. l. 39. Decẽ dierum castimonia opus esse. Accius, antiquam castitudinem. Dicebant etiam ueteres pro eodem Castus, huius Castus, per quartam declinationem. Varro, religiones & castus id possunt.

Castor [*Castore*,] *κάστωρ*, animal ex genere amphibio, quod Latine fiber Ponticus appellatur: ex cuius testiculis medicamentum cõficitur, quòd Castorium, *καστόριον*, medici appellant. Hic comprehẽsa hominis parte, non ante, quàm fracta concrepuerint ossa morsum resoluit. Habet caudam piscium, cetera species lutræ, pilus mollior pluma. Pli. li. 32. c. 3.

Castor, & Pollux, *κάστωρ καὶ πολυδεύκης*, fratres gemini fuerũt, Iouis ex Leda filij, qui & Tyndaridæ passim a poetis appellantur, quemadmodum Helena soror ipsorum, Tyndaris. Hi, ubi primũ adoleuerunt, mare piratis liberauerunt, & ob id dij maris habiti sunt, quos in tempestate nautæ solẽt implorare. Post hæc Colchos cum Argonautis profecti sunt: qua in expeditione Pollux Amycũ Bebryciorum regem, insidias sibi struẽtẽ, interfecit. Deinde domũ reuersi, Helenam sororẽ a Theseo raptã, receperũt, Aphidna urbe, Theseo absente, expugnata. Tandẽ cũ Castor diẽ suum obijsset, ferunt Pollucem (qui eodẽ cũ Helena ouo natus, immortalis erat) fratris desiderio a Ioue petijsse, ut immortalitatẽ suã cũ fratre posset partiri: qua re impetrata alternis eos & mortem oppetijsse & renixisse. cui fabulæ occasionẽ dedit Geminorũ natura, quorum altero oriente, alter occidit, & econuerso. Hinc Aecastor aduerbium iurandi, quasi per ædem Castoris, quo solæ mulieres utebantur, quemadmodum uiri soli per Herculem iurabant. Aedepol uero erat iusiurandum tam uiris, quàm mulieribus commune.

Castoreus, a, um, ut Castoreus odor. Pli. li. 18. ca. 24. Castoreatum, auctore Pli. l. 32. c. 3. Vocantur testes Castoris. Castoreum item appellatur, pharmaci genus, ex Castoris auulsis testiculis (ut creditur) compositum. Idem li. 16. c. 11.

Castra, plurali nu. [*Campo, alloggiamento, steccato*,] *στρατόπεδον*, appellantur loca in quibus milites tentoria fixerunt, uel ipsa tẽtoria, in quibus milites diuersantur. Ci. ad Att. cum Cæsar ad oppidum castra haberet. Vnde & de nauib. Vir. dixit, Nos castra mouemus, quoniam in illis milites essent. Cæsar. 5. Bel. Gal. imperat, ut castra naualia adoriantur. dicta a castri similitudine, quòd fossa, ualloq; quasi muro circundari solent.

Castrametor, p. p. [*Accampare, attendare*.] Liuius sæpe.

Castrata, siliginis genus est apud Pli. li. 18. c. 9.

Castratio, uirilium amputatio. Col. li. 26. c. 26.

Castratura, ræ, idem. Pli. li. 18. c. 9.

Castrensis, & hoc castrense, *στρατικὸς*, quod ad castra pertinet. Vnde Castrenses uigiliæ, quæ in castris disponuntur. Castrense peculium, est quod a parentibus uel cognatis in militia agenti donatũ est: uel quod ipse filius familias in militia acquisiuit, quod, nisi militaret, nõ acquisiturus fuisset. Et Castrensia bona dicuntur, quæ licet in militia filiofamilias nõ acquirantur, ita tñ fiunt ipsius, ac si acquisita in militia fuissent, ut sunt ea, quæ ex officijs acquiruntur.

Castro, as, are, [*Castrare*,] uirilia amputare, *ἐκτέμνειν, εὐνουχίζειν*, Iuue. Nullus ephebum Deformẽ sæua castrauit in arce tyrãnnus. Licet & de quacunque truncatione, siue priuatione quandoque dicatur. Pacuuius: Ve esset aliquis qui linguam eius castraret. Castrare aluearia, est alueos fauis spoliare, [*Spogliare, priuare*,] Castratam rempu. Ci. 2. de Or. Col. li. 9. c. 15.

Castrum, *φρούριον*, numero singulari locus est muris munitus, dictus a casa, quòd sit coniunctio quædam casarum. Ci. ad Caro. li. 15. Epi. oppidum sex castellis, castrisq; maximis sepsi.

Castrum novum, Italiæ oppidum est, nõ procul ab ostijs Tiberis, apud Pomp. li. 2. & Pli. li. 3. c. 5.

Castula, læ, palliolum, quo puellæ nudæ infra papillas præcingebãtur. Varro. Castulam mulier sumpserat pro succula.

Castulonenses, populi Hispaniæ in conuentu Carthaginensi, apud Pli. li. 3. c. 3. Quorum oppidum Castulon in Bætica est regione, ad Anam fluuium. Vulgo Cattora.

Castus, a, um, [*Casto, immaculato*,] *ἁγνὸς*, purus, continens, & a libidinis

dinis labe immunis Pla. I Poen. Eo sumus gnatæ genere, ut deceat nos esse a culpa castas. Vi. a. Geo Casta pudicitiam seruat domus. Item pro pio & religioso, [*Pio, religioso.*] Vir. 6. Ae. Quiq; sacerdotes casti, dum uita maneret.

CASVS, us, [*Caso. fortuna, ruina,*] πτῶσις, ruina, a cadendo. Curtius. Inopinato rhedæ casu oppressus. Interdum idē, quod fortuna, uel inopinatus euentus. Ci. de Amic. Si in eiusmodi amicitias ignari casu aliquo inciderint. Modo calamitas, [*Miseria,*] Vir. 2. Ae. Sed si tantus amor casus cognoscere nostros. Item Casus dicuntur uocabulorum formæ, quibus in aliam atque aliam cadunt effigiem.

CATACLYSMVS, [*Diluuio,*] κατακλυσμὸς, diluuium & inūdatio. Var. 3. de re rus. Thebæ ante cataclysmum Ogygi conditæ dicuntur.

CATADROMVS, [*Corso.*] Suet. in Ner eques Romanus elephanto supersedens, per catadromum decurrit, id est per stadiū, in quo equites decurrere solebant. Est etiam, teste Vitruuio, machinæ genus hoc nomine, qua architecti utuntur ad subleuanda uel demittenda onera quę apud Iurisconsultos, catadromus, γεράνε, uocatur, quasi dicas Decuriorum gruis, a figura fortassis, quod collū haberet extensum more gruis: quales machinas etiā hodie uidemus i maritimis emporijs, ad exoneranda nauigia accommodatas, quas & hodie Grues uocamus. Fuit & alius catadromi usus, cuius meminit Iulius Pollux lib 4. ca. 19. cum ex sublimi theatri parte per machinam quis delapsus aliquem rapit, & secum sursum asportat, ut cū Aurora Memnonem rapiebat, aut Iupiter Ganymedem, aut Diana Endymionem. De hoc machinæ genere uidentur intelligenda esse uerba Pauli Iurisconsulti lege pen. de Actione empti.

CATALECTICVM, metrum, dicitur, cui una tantum deest syllaba, ut apud. Horat. Mea renidet in domo lacunar. est enim senarium Iābicum perfectum, una syllaba minus. Acatalecticō, quod legitimo fine clauditur, cuiq; ad perfectionem nihil deest. ut, Nec fonte labra prolui caballino est enim Iambicum senarium perfectum.

CATALOGVS, i, [*Catalogo, tauola,*] κατάλογος, sermo uel scriptura, quæ numerum, uel ordinem recenset, Plau. io Mil.

CATAMIDIARE, [*Beffare. sprezzare,*] Spartianus de constitutionib. Adriani loquens: Decoctores bonorum suorū, catamidiari in amphitheatro iussit. id est, deridendos omnibus per theatrum præberi: a Græco κατομυδίζω, deridere.

CATAMITVS, p p. πόρνος, puer, quo quis ad præposteram Venerem abutitur, quasi κατὰ μισθὸν, id est, pro pretio. Ci. 2. Phil. te catamitum nec inopinato cum ostendisses, prętet spem mulier aspiceret. Auson. Aut Iouis elisij tu catamitus eris Et Ci. 2. Philip.

CATAPHRACTA, καταφράκτη, lorica, siue thorax militaris. Vnde Vegetiusq; scribit exercitum Romanū pedestrē cataphractis & galeis fuisse munitū. Et Liu li. 37. Pedites loricatos, cataphractos uocat.

CATAPHRACTARII, qui Cataphractis muniti sunt. Lampridius de Alexandro, Cataphractarios decem millia in bello interemimus.

CATAPHRACTVS, [*Armato d'ogni parte,*] κατάφρακτος, undiq; munitus, a καταφράττω, munio. Vnde Cataphractæ naues, quas nos constratas, aut tectas dicimus. Ser. in 11. Ae. Cataphracti equites, qui & ferro muniti sunt, & equos similiter munitos habent. Sal. sequebantur equites cataphracti.

CATAPVLTA, καταπέλτης, machina bellica, qua tela, aut saxa excuti solent Pla. io Curc. Ita te neruo torquebo, ut catapultæ solēt. Cæsar. 2. Bel ci. Cētones iniecerunt, ne saxa ex catapultis lateritium discuterent. Catapultarium pilum, iaculum, quod catapulta emittitur. Plau. Curc Ex te hodie faciam pilum catapultarium.

CATARACTA, siue Cataractes, siue etiā geminato r, Catarrhacta, uel Catarrhactes, [*Gorgo, cataratta,*] locus est abruptus, & præceps i flumine, unde aqua ruit potius, quam fluit. Pli. li. 5. cap. 9. de Nilo flumine: Vectus aquis properantibus ad locum Aethiopum, qui Catadupi uocantur, nouissimo cataracte inter occursantes scopulos, non fluere immenso fragore creditur, sed ruere. Dictæ autē sunt Cataractæ a καταράττω, siue καταρράσσω, cum impetu decido dicū tur item Cataractæ, portæ quædā ex funib. aut catenis pēdentes, quæ attolli, & demitti possunt, cuiusmodi i urbiū portis uidemus ad hostium irruptionē ꝓpulsandā accōmodatas: itē in fluminib. quibusdā emittendæ uel retinendæ aquæ idoneas. Liuius: Pēdulas & recidentes portas cataractas. Idē: Porta cataracta deiecta clausa erat. Est item Catarrhactes, Pāphiliæ fluuius post Olbiam ita dictus, ꝙ magno cum impetu defluat. Stra. li. 14 & Mela. li. 1. Sunt pręterea Cataractæ, aues quædam fulicis similes, sed dentatæ, oculosque habentes, coloris ignei cetero corpore candido, ꝗ nusquā terrarum apparēt, nisi in insula Apuliæ adiacenti. Vide Pl. l. 10. c. 44.

CATARRHVS, [*Catarro, scesa, discesa,*] κατάῤῥος, ῥοῦς, Latine fluxio, siue destillatio. Differt a Coryza, & Brancho. κόρυζα, enim dicitur, cum pituita nares tantū obsidet, Grauedo Latine dicta: Catarrhus uero, cum fauces, palatumq;: at βράγχος, cum & guttur, & arteria corrumpitur, ob id & Artericum quandoq; id uitium appellant. Omnia hæc tamē Hippocrates Coryzas uocat, nostri Destillationes, quia græce καταῤῥοαὶ, nominantur in commune. Dictus Catarrhus a καταῤῥεῖν, defluo.

•CATARI, Pannonię populi sunt. Pli.

•CATASCOPIVM, nauigij exploratorij genus. Cic. ad Att.

CATASTA. τὰ βάθρα. Luciano, locus erat, ubi uenales serui exponebantur, a καθιστάω, expono. Tib. li. 2 Eleg. 3 regnum ipse tenet, quem sæpe coegit Barbara gypsatos ferre catasta pedes. Est & Catasta, machina lignea, longæ & magnæ compedis forma, qua serui uincti tenebantur. Pli. li. 35. c. 18.

CATAX, [*Zoppo,*] a ueteribus dictus, teste Festo, qui hodie claudus.

CATELLVS, & Catella, [*Cagnolino, cagnoletto,*] σκυλάκιον, dimin. a Catulus, paruus canis uel canicula. Plaut. in Stic. Tantillum loci, ubi catellus cubet. Ci. de Diui. Erat mortuus catellus eo nomine.

CATENA, [*Catena,*] σειρὰ, uinculum est ferreum, quo uel seruos, uel captiuos, uel animalia irretimus, ne effugiant: ita dicta, quod se capiendo teneat, quia in ea anulus anulum capit. Ci. 7. Ver. Ille hominib. innocentib inijci catenas imperat. Trāsumitur & ad incorporea [*Legame.*] Seneca ad Luci. Vna est catena, quę nos alligatos tenet, amor uitæ. Ci pro Sest. Hanc tætram, immanemq; belluā, constrictam legum sacrarum catenis.

CATENARIVS, a, um. Sen. li. 3. de ira: Irasceris catenario cani. Canis catenarius, qui ad fores domus alligatur caussa custodiæ.

CATENATVS, a, um, [*Catenato.*] παλίντης, Catenati labores, per trāslationem, id est, sese uicissim sequentes. Mart. li. 1. Catenatio pro coniunctione & arctatione stricta trabium, uel aliarum rerum inter se, [*Congiuntione,*] Vitr. li. 2 c. 9.

CATENVLA, [*Catenella,*] a catena. Catella, uel Catellum, aliud diminutiuum, Liu. lib. 39 Quinctius suos equites catellis & fibulis donauit. Plaut. Cur. cum catello ut accubes ferreo. Hora. 2. Epist. Nota refert meretricis acumina, sæpe catellam.

CATERVA, σῖφος, propriæ Gallorum legio, ut phalanx Macedonum, auctore Vege. lib. 2. ca 2. in caterua erant sena militum millia. Horat. 1. Epist. equitum turmæ, peditumq; cateruæ Plerunque tamen pro quauis multitudine sumitur, [*Moltitudine,*] Ci. 1. Tuscu. Cateruæ contradicentium. Vir 2. Ae. magna comitante caterua.

CATERVARII, [*Vniti in frotta,*] cateruatim conglobati. Sue. in Aug.

CATERVATIM, [*In frotta,*] ἰλαδὸν, per uarias cateruas. Li li. 23. cum alij cateruatim currerent Co. l. 3 c. 19. uites separatę, & distinctæ, an confusæ & mistæ cateruatim.

CATHEDRA, dræ [*Sedia,*] καθέδρα, sella sublimior recitatorum, aut declamatorum. Iuue. Cuius apud molles minima ē iactura cathedras. Hora. 1. Serm Saty. 10. Discipulorum inter iubeo plorare cathedras. Cathedrarios philosophos uocat Seneca, quibus satis est de uirtute in cathedris garrire.

CATHEDRALICIVS, a, um, Cathedralicius seruus, qui in cathedra herum defert. Mar cum cathedralicios portet tibi rheda ministros.

CATHOLICVS, [*Catolico universale,*] uniuersalis, quasi circa ōia uersetur. inde etiam catholicon medicamētum, quod omnibus humoribus simul uacuandis utile est Item præcepta uniuersalia, uel perpetua, catholica uocant, ait Quinct. lib. 2. c 13.

•CATI, fons dicebat, ex quo aqua Petronia in Tiberim fluebat. Fe.

CATILLO, as, re, [*Leccare i piatti,*] λειχάζω, catinos lingere. Pl i Cas.

CATILLATIO, λίχνος, graue opprobrium obijciebatur hominibus generosis, si qui ꝓuincias amicas populi Ro. expoliassēt, quòd eorum bona liguriisse uiderentur, Festus.

CATILLONES, [*Lecca i piatti,*] λίχνοι, qui catillos liogūt, gulosi. Catillones etiā dicebātur lupi Tiberini, iter duos pōtes capti, quòd stercora circa ripas catillarent, id est deuorarent Macr. l. 3. Sat

CATILLVS, [*Macigno sorano,*] pars superior molæ, sicut Meta pars inferior. Pau. in l. cū de lanionis. §. Idē cōsultus ff de fundo instructus.

•CATILLVS, proprium uiri, qui Amphiarai filios fuit.

CATINVS, [*Catino, conca,*] τρύβλιον, quod & Catinū dicitur, pen. p. uas immensū escariō, quo pultē aut iurulēti quid pōebāt a capiēdo appellatū. Pers. Satyr. 3. Positū est algēte catino Durū olus. Catinus itē dicebatur uas, i quo metalla purgabātur. Pl. l. 33. Cap. 44 Quæ è catino iactatur spurcitia, in omni metallo uocatur scoria. A catinus fit catillus: a Catinum catillum, uel catinulum. Col. l. 12. c. 57. Hanc misturam cum in catillo composueris. Vide Bayf. de Vasc.

CATIZI, [*Pigmei,*] teste Pl l. 4. c. 11. Pygmæi dicti sunt, qui circa Geraniam Thraciæ urbē incoluerunt, a gruibus, ut creditur, fugati.

CATONVM, familia ex Tusculano municipio ortum traxit: ex qua primus Romam sese contulit M. Porcius Cato, & postea cēsorius appellatus, persuasione atque amicitia Valerij Flacci adductus. Hic tribunus militum in Cilicia fuit: prætor Sardiniam subegit. vbi ab Ennio fuit Græcis litteris institutus, cum iā natu grandior esset. consul deinde cum eodem Flacco creatus, citeriorem Hispaniam sortitus est, ubi rebus feliciter gestis, urbium omniū muros, quæ intra Bœtim erant, uno die solo æquari iussit. Polybius. Hunc Plinius summis laudibus extollit, absolutum eum imperatorem, senatorem, & oratorem appellans. Scripsit librum de re rust. item alium de Originibus urbium Latij, & orationes quasdam. Huius duo fuerunt filij, quorum alter sub Paulo Aemilio magna cum laude in Macedonia militauit: alter, qui ex nomine matris Saloninus

fuit cognominatus, patre adhuc superstite, iam prætor designatus, extinctus est, egregijs de iure ciuili uoluminibus relictis. Gel. l.s. c.14 Fuere & alij Catones: quorum ille celeberrimus, qui se ipse Vticæ interfecit, de quo uide Plut.

CATVLARIA, porta Romæ dicta est, quia non longe ab ea ad placandum Caniculæ sidus, frugibus inimicum, rufæ canes immolabantur, ut fruges flauescentes ad maturitatem perducerentur. Festus.

CATVLINVS, a, um, [*Di cagnolino*,] σκυλάκινος, ex catulo: unde Plautus Catulinam carnem esitauisse Romanos ostendit. Pli. li. 29. c. 4. In cenis deum etiamnum ponitur catulina.

CATVLIRE, σκυζᾶν, est coitum maris appetere: & proprie de canibus, quamuis & ad alia transferatur. Varro, tum dicũtur catulire, id est, naturæ instinctu in uenerem rapi. Plautus: meam uxorem uidi catulientem.

CATVLITIO, σκυζηθμὸς, proprie de canibus, cum statis anni temporibus ad Venerem incitantur. Pl. l. 15. cap. 25. ad terram transtulit. Catulitionem (inquit) uocant, gestiente natura fœmina accipere.

CATVLLVS, poeta Veronensis, natus Syllæ, Marijq; temporibus, in poematis cum lasciuus, tum mordax, quippe qui Cæsari maximo sane uiro, minime pepercit, iambis eum criminatus: reconciliatus nihilominus, ac eodem die ab eo cenæ adhibitus est. Tranquillus. Scripsit de passere suæ Lesbiæ: & alia multa. mortuus est Romæ. Oui. li. 2. de Tri. Sic sua lasciua cantata est sæpe Catullo Fæmina.

CATVLVS, p.c. [*Cagnolo, picciol cane.*] σκύμνος, minor canis: ab antiquo nomine catus, quod sagacem significat. Varro: Catulus a sagaci sensu & acuto. Ci. 2. de na. de. Omnia in perfectis & maturis meliora, ut in equo, quã in equulo: in cane, quàm i catulo. Ponitur large pro fœtu omnium animalium, præterquàm auium, siue immaniũ siue mitiũ: unde de colubro, [*Parto*,] Vir. Catulos tectis atq; oua relinquens. Et de leonibus Pli. Abijcis unum ex catulis. Idẽ: Si miæ gestant catulos. Idem murium quoque catuli ostentũ faciũt. Idem delphinum catulos nominat. Lacertarum quoq; & ceterorũ serpentiũ soboles catuli dicũtur. Hinc Catellus. Interdum ꝓ quodã uinculi genere, quod ẽt canis dr. Pla. catulo ut accubes ferreo.

CATVLORVM, familia, Romæ nobilissima fuit: ex qua Q. Lutatius Catulus, qui Pœnos apud Aegades isulas nauali prœlio superauit. Fuit & alter Catulus C. Marij in quarto consulatu collega, & in Cimbris profligandis adiutor, a quo postea rerum potito mori iussus, haustis uiuis carbonibus se præfocauit.

CATVRIGES, Italiæ populi, trans Padum, Pli.

CATVS, a, um, [*Accorto, sagace,*] ueteribus idem erat, quod callidus: unde & Catuli dicti, teste Varro. Hora. in Sermo. Post hæc ille catus.

CAVAEDIVM, dij, [*Corte, chiostro,*] ut Pli. iunior in Ep. dictione mutilata: siue Cauum ædium, ut Varro duab. integris dictionibus, locus est, sub dio uacuus, cinctus undiq; porticibus, ad cõmunem omniũ usum. Huius tria sunt genera Tuscanicum, Corinthium, Tetrastylon, displuuiatum, & testudinatum. Pli. Epis. 41. A tergo cauędium, porticum, aream, &c.

•**CAVARES**, Narbonensis Galliæ populi.

CAVCASVS, καύκασος, p.c. mons Indiæ editissimus ad septentrionem uersus Scythas, Indiã a Scythia dirimẽs, asper & ihospitalis. Vir. 4. Aen. Sed duris genuit te cautibus horrens Caucasus. Hic ferũt tãtæ altitudinis esse, ut ab eo astra maiora uisantur, & eorũ ortus occasusq; diligenter perspiciãtur, quo fit, ut Scythæ, eius montis accolæ, rei astronomicæ peritissimi sint habiti. A Caucaso fit Caucasius, a, um, Vir. 6. Eclo. Caucasiasque refert uolucres.

•**CAVCHAE**, campi sunt, quos Tigris flumen secat.

CAVCON, καύκων, herba, quæ etiam Ephedra, & Anubasis appellatur. Pli. li. 26. c. 7. Vulgus Prelam appellat: qua mulierculæ utuntur ad purganda uasa culinaria.

CAVDA, [*Coda.*] οὐρὰ, quam ueteres etiam Codam dicebant. Ci. 3. de Ora. Oculos natura nobis, ut equo & leoni setas, caudam, aures, ad motus animorum declarandos dedit. Vir. 3. Geor. Extremæq; agmina caudæ Soluuntur. Vnde Caudati, & Codati, dicũtur, qui caudas habent. Interdum ponitur Cauda pro uirili membro. [*Membro uirile,*] Hora. in Ser. caudamq; salacem Demeteret ferro.

CAVDECAE, cistellæ appellatæ sunt ex iunco, ad similitudinẽ caudæ equinæ facta. Festus.

CAVDEX, uel Codex, [*Corteccia, scorza,*] κορμὸς, dicitur ĩ fruticib. & arboribus id, quod a radice supra terram simplex assurgit: siue in qđ fruticis uel arboris a radice defertur alimentum: differtq; in hoc a caule, ut caulis ad herbas, caudex uero ad frutices, & arbores pertineat. Vir. 2. Ge Quin & caudicib. sectis (mirabile dictu) Truditur è sicco radix oleagina ligno. Est præterea Caudex pluriũ tabularũ contextus. unde tabulæ Codices dicuntur, quasi caudices: & naues quibus commeatus subuehuntur, Caudicariæ appellantur. Sic etiã Appius Claudius Caudex cognominatus est, quoniã primus Romanis persuasit nauem conscendere. Seneca de Bre. uitæ. Claudius is Caudex fuit ob hoc ipsum appellatus, quia pluriũ tabularũ contextus, caudex apud antiquos uocatur. Ponitur & pro duro sedili, seu pro sede meretricia, quæ plerunque ex truncis fieri solent. Iuu. Horrida quale facit residens in codice pellex. Hominem præterea stultũ, [*Stolto, pazzo,*] metaphorice, Caudicem appellamus. Ter. in Heaut. Quæ sunt dicta in stultum, caudex, stipes, asinus, plumbeus. Apud ueteres Caudex & codex pro eodem legũtur, sicut Plaustrũ & Polustrum. Et certe utriusque eadem debet esse significatio, quãuis hodie Codicem frequentius pro libro, [*Libro,*] Caudicem pro trunco accipiamus.

CAVDEVS, a, um, ex caudice. Plau. in Rud.

CAVDICALIS, [*Cosa atta a fendere legna,*] ad caudices scindẽdos idoneus. Plau. in Pseu. Te cum securi caudicali præficio prouinciæ.

CAVDICARIVS, a, um: ut, Caudicariæ naues, quæ commeatus per Tyberim subuehunt, quòd ex lignis crassioribus cauatis fierẽt. Fitque a caudice, dum pro trunco, seu tabula ponitur: quæ & Codicariæ dicuntur.

CAVDIS, uel Caudiũ, oppidum Samnitium: unde Caudinæ furcę, & Caudinę fauces, nobilitate insigni ignominia, quam Romani exercitus, sub Sp. Posthumio a Samnitib. acceperunt. Luc. l. 2. Vltra caudinas sperauit uulnera furcas. Caudinæ fauces, apud Sil. li. 8.

CAVEA, [*Caua sotterra, gabbia,*] ἄντρον, a cauo fit significatq; specum, uel antrum subterraneum: sed quoniam in huiusmodi locis esse cõsueuerunt ferarum cubilia, caueas, pro ipsis ferarum receptaculis usurpamus. Suetonius: Bestiarũ more quadrupedes cauea coercuit. Et ab harum similitudine pro septis ex ligno, siue ex ebore, aliave materia factis, in quib. auiculas tenemus. Plau. in Curc. Quia enim cauea si forent conclusi, itidem ut pulli gallinacei. Item Cauea est area in medio theatri, in qua equitum subsellia constituta esse cõsueuerunt, quòd uelis tecta caueæ similitudinem haberent. Plau. in Amp. Vt conquisitores singuli in subsellia eant per totam caueã spectatoribus. Quãdoque ponitur pro populi consensu. Vir. 5. Ae. Hic totum caueæ consessum ingentis.

CAVEO, es, ui, cautũ, [*Schiffare, prouedere cautamente,*] εὐλαβοῦμαι. cautionem adhibeo, prouideo, prospicio, ne aliquid præter spẽ accidat. interdum absolute ponitur. Pla. Caue nemo id intelligat. Interdum cũ datiuo Ci. Fa. li. 7. Tu qui ceteris cauere didicisti, in Britãnia ab essedarijs ne decipiaris, caueto. quo in loco Cauere uerbum est proprium Iurisconsultis & patronis. Illi enim dicebãtur Cauere suis clientibus, cũ prospiciebant, ne quid illis damni inferretur. Ci. in Proœ. Topic. ad Treb. cum tu mihi, meisq; multa sæpe cauisses. Ter. in Eun. Istuc est sapere: ut hosce instruxit, ipse sibi cauit loco. Cum datiuo & accusatiuo: Cato de re rust. c. 5. Scabiẽ pecori & iumẽtis caueto. id est, uideto ne scabie inficiatur. Cũ datiuo & ablatiuo mediãte Ab. Pla. in Pseu. Cauendũ est mihi abs te irato. Cũ accusatiuo. Ci. Att. Bibulus Põpeium fecerat certiorẽ, ut caueret insidias Sũt aliæ quoq; in hoc genere loquẽdi formæ: ut Caue facias, ꝓ Caue ne facias. Caue faxis, pro Caue ne feceris. Caue respõderis, pro Caue ne respõdeas. Quæ oĩa sine Vt, aut Ne, Latine dixeris, aut ẽt cũ illis. Ter. in And. Tũ id cauit, ne unquã infamiæ ea res sibi esset. Cum Vt, Plau. i Bacc. Quid isti caueãt ut &c. Quin & in iure usus est uerbi, cum. s (us tradit Alciatus) significat securũ facere Is aũt securus est, cui uel pignore, uel fideiussiõe cõsultum est. Ad hanc significationem huiusmodi locutionum genera referuntur: ut, Cauere capite, pro Capitis periculo se obligare, & aliũ sibi eodẽ uinculo obstringere. Cauere testamento. Ci. de Fi. li. 2. Id que testamento cauebitis. Idem in Bruto: tibi ego, Brute, non soluam, nisi prius a te cauero, amplius eo nomine neminem, cuius petitio sit, petiturum: id est, nisi a te spondẽte satis accepero. Sic, Cauere obsidibus de pecunia, est dare obsides, quoad pecunia dissoluatur. Cauere sibi obsidib. ab aliquo, pro acceptis obsidibus se securum facere. Et, cauere alicui obsidibus, pro, obsides dare. Inuenitur & Cauo is, in eadẽ significatione. Hora. in Serm. Vade, uale, caue, ne titubes, mãdataq; frangas. Vbi, ue, syllabæ breuitas satis arguit tertiæ coniugationis imperatiuum esse, non secundæ, qui necessario produceretur. Hinc componitur Præcaueo, quod est diligenter caueo. Ter. Hoc tempus præcauere mihi me monet.

CAVERNA, næ, [*Spelonca, cauerna,*] specus, uel antrum subterraneum. Vir. 2. Aen. gemitumq; dedere cauernæ.

CAVERNOSVS, a, um, ἀντρώδης, pro loco cauernis pleno.

CAVERNVLA, læ, diminutiuum. Pli. li. 17. ca. 11.

CAVIARES, hostiæ, quæ & Cauiæ erant partes hostiæ caudatenus, quę in sacrificio pro collegio Pontificũ quotannis ponebant. Festus.

CAVILLA, læ, & cauillus, li, σκῶμμα, irrisio iocosa. Plaut. in Tusc.

CAVILLATIO, subdola (ut Caius iurisconsultus definit) ratio est, quã conscij nobis mendacij, uincendi tamen caussa proferimus. Vnde Boetius super Topic. scribit, cauillationem partem quandam Logices esse. Sic Seneca & Cic. Cauillationes dixerunt, quæ Græce σοφίσματα, nuncupantur. Vlpian. l. natur. ff. de uerb. & rer. signifi. Cauillationis natura, quam Græci σωρείτην, appellauerunt, hæc est, ut ab euidenter ueris, per breuissimas mutationes disputatio perducatur. Est item Cauillatio arguta irrisio. Ci. 1. de Ora. facetiarum genera duo, alterum æqualiter in omni sermone fusum, alterum peracutum & breue, superior Cauillatio, altera dicacitas nominata

minata est. Sueto. in Vespa. dicacitatem in deformibus lucris affe ctabat, ut inuidiam aliqua cauillatione dilueret.

CAVILLATOR, φιλοκέρτομος, Cice. ad At. li. 1. Consul cauillator &c. Plaut. Cauillator facetus.

CAVILLOR, aris, [*Scherzare, beffare.*] χλευάζω, περτομῶ, deponens, & Caluo, is, teste Nonio, significat iocari, siue etiã irridere. Ci. 2. de Ora. In Gorgia Socrates cauillatur. Est & Cauillari in disceptatio nibus fallacia & dolo uti.

CAVLA, læ, [*Stalla.*] ἔπαυλις, Latine stabulum, in quo oues recõduntur. Fellus. a Cauo Caulam deriuat. quòd antiqui ante usum tectorum, oues in antra ducebant. Sed uerius ἀπὸ τῶν καυλῶν. nã etiam nunc fiunt ex uiminibus septa. Virg 9. Aen. lupus insidiatus ouili, Cum fremit ad caulas. A ueteribus Caula pro quocunque receptaculo accipiebatur. Luc. li. 6. Dispergunt animas per caulas corporis omnes. Ci. pro Sex. caulas, & pastorũ stabula præclara cepisset.

CAVLIAS, liæ, καυλίας, succus e caule laserpitij. Pli. 19. cap. 3.

CAVLICVLVS, καυλίον, diminutiuum a Caulis. Pli.

CAVLINVM, uinum, iuxta Capuam proueniens, ab agro ita nominatum. Pl. l. 14 c. 6.

CAVLIS, huius Caulis, m. g. [*li gambo d. l'herbe,*] καυλὸς, in herbis dicitur ipsum robur siue stipes: id est ea herbæ pars, unde se producunt folia aut camusculi. Ci de Nat. Deo. Vites a caulibus, brassicisq; refugere dicuntur. Pl. li. 18. ca. 7. Fabæ caulem emittunt multis distinctum internodijs. Similiter in arboribus & in uite Caulis dicitur, ad quem alimentum defertur, quiq; supra terram exurgit. Radix autem plantæ est, unde alimentũ attrahitur a terra. Ramus quòd a caudice exit. surculus, qui è ramis oritur. Varro. Ex sarmẽto caules qui nati sunt, de his plurimum ualent. Vir. lib. 12. Pubentibus caulem folijs. Ponitur & pro quibuscunq; oleribus. Iuu. Satyr. 1. Caules miseris, atq; ignis emendus. Caulis item in uolucrum pẽnis dicitur calamus extra cutem eminens, è quo pluinea illa lanugo erumpit. Pl. l. 11. c. 39. Pennarum, caules omnium auium præcisi non crescunt, uulsi autem renascuntur. In animalium quoque caudis Caulis dicitur illud, unde pili nascuntur. Idem lib. 11. Boũ caudis longissimus caulis, atque in ima parte hirtus. Quandoque (sicut docet Seruius) sumitur pro uirili membro, quãdoq; pro ferro, & pro quolibet hastili. A Caulis fiunt Vnicaulis, & Multicaulis. Idem lib. 12. quædam in his multicaulia sunt, ut carduus.

CAVLODES, καυλώδης, brassicæ species. Pli. li. 10. ca. 9.

CAVLON, onis, καυλών, oppidum est in prima Italiæ fronte apud Locros. Pl. l. 3. c. 10. Vir. 3. Aen. Caulonisq; arces & naufragium Scylaceum. Quanquam ibi poeta non tam de oppido, quam de promontorio loqui uidetur. Hanc urbem Strab. li. 6. Pomponius lib. 2. & Steph. de urbibus Cauloniam appellant.

CAVNEAE, καυνίαι, siue Caunææ fici genus minutum, quod è cauno mauritima Cariæ urbe aduehebatur. Ci. de diui. quidam in portu caricas Canno aduectas uendens, Cauneas clamitabat.

CAVO, as, [*Cauare, uotare.*] κοιλόω, κοιλαίνω, euacuo, cauum facio: Liu. 1. Bell. Puni. naues cauabant ex singulis arboribus. Ouid. 1. de arte: Saxa cauantur aqua. Vir. 3. Geo. Cauatq; Tellurem, & solido grauiter sonat ungula cornu. Cauator, oris, ut, Cauator arborum picus Martius. Pli. li. 10 ca. 18.

CAVPO, nis, ge. m. [*Hoste, hostiere,*] κάπηλος, οἰνοπώλης, esculentorũ poculentorumq; uenditor. Vlp. in l. j. §. caupones autem. ff nau. caup. stab. Caupones autẽ & stabularios æque nos accipiemus, qui cauponam uel stabulum exercent, institoresve eorum. Mart lib. 1. Non potes, ut cuperes, uendere caupo merum. Ci. 1. de diui. alterũ ad cauponem diuertisse, ad hospitem alterum.

CAVPONVLA, dim. Ci. 2. Phil. delituit in quadam cauponula.

CAVPONA, p. p. [*Hosteria, taverna,*] καπηλὶς, uocatur tam mulier, quę uinum & esculenta uendit, quàm ipsa taberna uinaria. Cic. in Pil. Nonne tibi nox erat pro die? caupona pro oppido?

CAVPONIVS, a, um, [*Cosa che appartenga à l'hoste,*] καπηλικὸς, quod ad cauponem pertinet, ut ars cauponia. Iustin. l. 1. Illisq; cauponias, & ludicras artes, & lenocinia exercere. Martianus fund. instr. & instru. lega. l. pictoris. & instrumento cauponio institorum.

CAVPONOR, cauponaris, p p. [*Vendere à l'hosteria,*] καπηλεύω, Cauponariã exerceo, uel re aliqua lucri caussa ad quæstũ abutor. Ennius apud Ci. de offi. lib. 1. Nec cauponantes bellum, sed belligerantes.

•CAVRIVM, Lusitaniæ oppidum, uulgo, Corra.

•CAVROS, insula erat, quæ postea Andros, tũ Antãdros dicta ẽ. Pli.

CAVRVS, ἀργέστης, uentus ab occasu solstitiali flans, qui & Corus dicitur. Vir. 3. Ge. Spirantes frigora Cauri.

CAVSIA, καυσία, regium capitis tegmen apud Macedones. Valerius Max. l. 5. Quemadmodum Antigonus caput Pyrrhi texit causia. Alibi etiam tenuiores causia usos legimus. Pla. Persa.

CAVSSA, [*Causa, cagione,*] αἰτία, proprie dicitur id, ex quo uel propter quod, uel per quod, uel à quo aliquid fit. Cic. de Fato: Caussa est, quæ id efficit, cuius est caussa: ut uulnus, mortis: cruditas, morbi: ignis, ardoris. Et paulo post. Nulla igitur earum est caussa, nulla earum rerum suaui efficit id, cuius dicitur caussa. Differt autem Caussa à Ratione: quod caussa est impulsus ipse ad aliquid agendũ: ratio uero ordo gerendorum ex caussa uenientium. Est & illud frequens bonis auctoribus, Quid caussæ est? id est negare nequisquam potest, uel caussam aliquam afferre? &, Caussam haud dicamus est per me licet, non recusabo. Quatuor autem caussarum genera scripsit Arist. Materialem, ea qua aliquid fit: Formalem, per quam aliquid tale fit. Efficiẽtem, a qua aliquid fit: Finalem cuius gratia aliquid fit. Hinc rerum omnium opificem Deum, caussam caussarum esse affirmat. Per translationem tamẽ caussa dicitur omnis actio, quam in senatu uel in foro habemus. Vnde tria esse caussarũ genera scribit Cic Demonstratiuum, Deliberatiuũ, & Iudiciale. Ex his tamen magis proprie caussa dicitur, quæ iudicialis est: unde & caussam pro lite ac controuersia ponimus, [*Lite,*] ut, Cicero diligẽter egit caussam Milonis. Ci. 2. de Orat. atq; in ciuium caussis, disceptationibusq; diuersantur. Hinc Caussidici, [*Oratori,*] dicuntur patroni, qui in caussis iudicijsq; uersantur. Interdum Caussa dicitur occasio, [*Occasione,*] Ter. in Eun. Iam diu aliquam caussam quærebat, quamobrem aliquid insigne faceret. Interdum dicitur excusatio, [*Scusa,*] ut Honesta est caussa mei discessus. Interdũ ratio. Oui. 1. Fasto. Tẽpora cum caussis Latium digesta per annum. Interdum origo, [*Origine,*] unde & quidam caussam à casu dictã existimant, quod initia & origines rerum, quæ caussæ sunt, casu eueniãt. Nonnulli à chaos detracta aspiratione, quòd cõfusa illa materia prima omnium caussa fuerit. Alij a Græco καῦσις, quod ardorem, seu incendiũ significat, quòd caussa sit, quæ nos accendit ad aliquid agẽdum. Alij a cauendo, quod ea fit, quæ cauet, ut aliquid agatur, aut non agatur. Caussa item pro partibus accipitur. Luca. li. 1. Victrix caussa deis placuit, sed uicta Catoni. Dim. a caussa est Causula. Ci. in Ora. Sed quia priuatas ille pletasq; & eas ipsas alij, & paruarum rerum causulas scripsit, uidetur esse ieiunior.

CAVSSARII MILITES, dicuntur a Liu. lib. 7. qui propter honestã caussam, puta ualetudinem a militia soluũtur, quasi ualetudinarij, siue sontici, aut qui omnino caussam & missionẽ habebant ex morbo, senectuteve. Sic Caussaria missio dicitur, per quam milites soluuntur a sacramẽto militari. Vlp. Caussaria, inquit, missio est, quæ propter ualetudinẽ a laborib. militiæ soluit. Caussarie, aduer. Martian. in l. milites agrũ. §. is ẽr. ff. de re mil. Ideo & ad eũ, qui caussarie missus est, potest dici pertinere, rũ huic quoq; premiũ prestet.

CAVSSATIO, [*Escusatione, scusa,*] πρόφασις, prætextus, excusatio, uel color: quandoq; ponitur pro uitio interiore, & ægritudine, [*infermità,*] Pallad. l. 1. Si a saluo capite in pulmonibus ac thorace, aut nulla est, aut rara caussatio.

CAVSSATIVVS, a, um, [*Quello che da cagione di far qualche cosa,*] αἴτιος, quod est caussa ut aliquid fiat, ut, Nimia repletio est caussatiua infirmitatis, quamuis etiam aliquando Caussatiuum uocetur, quod antecedentem caussam significat: sicut & Caussale, ut Coniunctiones causales, seu Caussatiuæ.

CAVSSIDICVS, p. c. [*Auocato,*] δικολόγος, dicitur patronus, qui in caussis iudicijsq; uersatur. Ci. 1. de Ora Non enim caussidicũ nescio quem, neque proclamatorem, aut rabulam conquirimus.

CAVSSIFICOR, excusationem affero, αἰτιολογοῦμαι. Pla. in Aul. Nõ caussificor, quin ego illam habeam potissimum.

CAVSSOR, aris, deponens, [*Scusarsi,*] προφασίζομαι, rei gestæ caussã affero, excusationem adduco. Sueto. in Ner. Causatus nondũ esse fatalem horam. Gell. Negotium sibi esse causatur. Vir. Ecl. 9. Caussando nostros in longum ducis amores.

CAVSTICVM, quod urit. Pl. l. 2. ca. 9.

CAVSTON, καυστὸν, Vstile. Pli. Quartum caustum ad ellychnia.

CAVTE, [*Cautamente,*] πεφυλαγμένως, prudenter. Pla. in Curc. Caute ingredis. Ci. pro Clu. a me omnia caute, pedetentimq; dicentur.

CAVTELA, læ, [*Cautella,*] pro cautiõe. Paul in l. si defunctus. §. qui ad communi. ff de procur. Qui ad communi diuidundo iudicium datus est, ad agendum idem, & defendendum uidebitur datus, duplici cautela interponenda.

CAVTERIVM, rij, καυτήριον, instrumentum, quo notæ imprimuntur, & morbi alioqui insanabiles inuri solent Pl. l. 21. c. 22. Præterea Cauterium in pictorum instrumentis continetur. Martianus Titulo de fundo instructo.

CAVTES, huius cautis, [*Sassi asperi, & grandi,*] ῥαχία, f. g. saxum asperum & abruptum. Vir. 6. Aen. Quam si dura silex, aut stet Marpesia cautes. Cæs. 3. Bel. Gall. nihil saxa & cautes timerent.

CAVTIM, idem. Ter. in Heau. Cautim & paulatim dabis.

CAVTIO, onis, [*Cautione, sigurtà,*] prouidentia quædam, qua auertimus & uitamus, ne quid mali nobis accidat. Ci. 4. Tus. ut bona natura appetimus, sic a malis natura declinamus, quæ declinatio cũ ratione fiet, cautio appellatur. Cautio est, locutio frequẽs est apud Comicos, pro cautione est opus, siue cauendum est. Ter. in Andr. Puerum autem ne resciscat mihi esse ab illa, cautio est. Cautiones etiam a Iurisconsultis uocantur fideiussiones, aut aliæ etiã stipulationes quibus nobis cauemus, id est, securos nos reddimus. Vlp. l. ita autem. §. Iulianus. ff. de administratione tutelæ.

Cautionalis, e, adiect. ut, Cautionales stipulationes Prætoriæ, apud Vlp. de Præt. stip. l. 36. Digestorum, Prætoriarũ stipulationũ tres uidentur esse species, Iudiciales, Cautionales, Communes.

Cautor, [*Quello che difende gli altri,*] qui cauet & prouidet alijs, qua leserant Iurisconsulti & patroni, qui consultoribus, aut clientib. suis cauere solent. Pla. in epi. Cantor ipse captus est. Ci. pro Sex. parum se fœdus uiolaturum arbitratus, nisi ipsum cautorẽ alieni periculi suis proprijs periculis terruisset. &c.

Cautus, [*Cauto, prudente, sicuro, scaltrito, accorto,*] prudẽs, & qui sibi scit cauere. Ter. in Phor. Vt cautus est, ubi nihil opus est. Nonnunquã pro re, cui cauetur. Ci. pro Cec. Quo res mulieri esset cautior.

Cavus, a, um, [*Voto, cauato, concauo,*] κοῖλος, concauum, uacuum. Vir. 3. Aen. Dat signum specula Misenus ab alta Aere cauo.

Cavus, [*Luogo cauato, buco,*] κοίλωμα, siue Cauum, locus cauatus, seu concauus. Varr. Facere cauos oportet laxiores, ubi pullos parere possint. Col. scribit Cauum esse locum, qui inter ædium parietes relinquebatur. Hor. 1. Epist. Macra cauum repetes arctum, quem macra subisti. Pl. li. 10. ca. 18. Pullos in cauis educant.

Cavaticus, a, um ut Cauaticæ cochleæ. Pli. li. 30. c. 6.

Cayster, κάϋστρος. Steph. fluuius Lydię, Sardib. proximus, cygnis abundans. Dicitur ἀπὸ τοῦ καίειν, amburi, quoniam propinquus sit Catace caumenæ: quæ pars est Ephesiæ prætorridæ & deustæ, fertilis nulla, præter uitem, arbore, sed uino præstãtissimo, quod Vitr. & Pl. Catacecaumeniten ex hac origine denominãt. Hinc Caystrinus campus, Stra. li. 13. Vir. 1. Ge. Dulcibus in stagnis rimantur prata Caystri.

Caystri campi, καϋστρου πεδία, Steph. campi sunt fœcundissimi sub Sardibus, Lydorum urbe. ita dicti a caystro uicino fluuio. Vir. Caystri prata uocat, l. 1. Ge. Vide Str. li. 13.

C ANTE E

●**Ce**, syllabica adiectio est.

Cea, siue Ceos, (utroq; enim modo appellari auctor ẽ. Pl. l. 4. c. 12.) insula est sub Eubœa, bombycinarũ uestium textrinis olim nobilitata. In hac enim insula Pãphila Latoi filia prima adorta est bõbycum telas retorquere, easq; rursus texere, ut testatur idem Pl. l. 11. c. 22. Hinc Ceæ uestes dictæ sunt, quæ in hac insula ex bõbyce tenuissimę texebantur in usum fœminarum. Proper. Et tenues Cea ueste mouere sinus. Ptol. hãc insulã Ciã appellat, ut hodie quoque uulgus nautarũ. Vrbes olim habuit tres Carthęã, Iulidẽ, & Caresũ.

●**Ceadus**, Ciconum rex fuit.

Cebes, etis, κέβης, Thebanus philosophus, cuius hodie extant dialogi, quibus duplicem humanæ uitæ speciem in tabula quadam ob oculos ponit. Vide Suidam, & Laertium.

Cebrenia, κεβρηνία, regiuncula est Troadis cum oppido eiusdẽ nominis, non procul a Scepsi. Pli. l. 5. c. 30. Sunt & Cebrenij in Thracia, dicente Str. l. 13. Est fluuius quidam Aristus in Thracia prope quẽ Cebrenij Thraces habitant. Dicta est autem Cebrenia uel ab amne Cebrine (ut ex sententia Herodiani refert Steph.) uel, ut alij malunt, a Cebrione Priami notho: quanquã Straboni magis placet Cebrionem potius a Cebrenia, uel (ut apud eum legitur) Cebrinia urbe nomen accepisse. Cebrenis, huius Cebrenidis, fœm. patronym. Oui. 11. Met. Aspicit Hesperien patria Cebrenida ripa.

●**Cecinna**, fluuius Thraciæ.

Cecrops, primus Atheniensium rex, qui annis 50. regnauit. Hinc

Cecropius, a, um, κεκρόπιος, Vir. li. 4. Ge. Cecropias innatus opes amor urget habendi. Et Cecropia, oppidum a Cecrope conditore, nunc est arx Athenis. Pli. li. 7. ca. 56.

Cecropidae, Athenienses dicti, à Cecrope rege. Ouid. 7. Met.

●**Cedar**, regio Arabiæ.

Cedo, Ci. in V. cedo mihi ipsius Verris testimonium recita.

Cedratus, a, um, cedrino oleo perunctus. Pl. l. 13. c. 13.

●**Cedreae**, Cariæ oppidum.

●**Cedropolis**, oppidum in Caria.

Cedrus, [*Cedro,*] κέδρος, arbor est perpetuo uirens, iunipero non absimilis, radicib. raris, per summa terræ dispersis, folio duro, acuto, mucrone capillato, & spinoso, ligno contorto, nodoso, medulla rubente, odorata, baccis myrti flauis, odoratis & esculentis, nouo fructu per autumnum cum anniculo pendenti. Pl. li. 13. ca. 5. Ouid. 1. Trist. Nec titulus minio nec cedro charta notetur.

●**Celadon**, amnis in Alpheum influens. Strabo.

Celadons, oppidum Locridis.

Celadusa, exigua insula in mari Aegeo.

Celaenae, arũ, κελαιναὶ, collis est Asiæ proprie dictæ, in quo urbs fuit eiusdem nominis, ex qua Antiochus Soter incolas transtulit in eã, quam a nomine matris Apamiã appellauit. Str. l. 12. Pl. uero l. 5. c. 29. Celænas easdem facit cum Apamia. Celænas item alias collocat Pl. l. 5. c. 32. in ea parte Asiæ, quæ Phrygiæ superiecta est, iuxta Andriam, Ancyram & Colossas.

Celatim, [*Ascosamente, celatamente,*] clam. Sisenna, apud Gell. li. 12. c. 15. Quam maxime celatim poterat, in insidijs duo disponit.

Celebratio, nis, [*Celebratione,*] Cic. At. De celebratione ludorum tibi assentior.

Celebresco, [*Diuenir famoso,*] celebris fio, διδοξοῦμαι, Accius: Et qualiscunque fama celebrescat tua. Ex Nonio.

Celebris, & hoc celebre, uel celeber, bris, bre, [*Famoso, celebrato,*] διάσημος, p. c. distinguitur a frequenti, quòd frequens dicatur creber, siue de loco, siue de re animata: ut frequẽs miles, frequẽs senatus. i. creber, copiosus, multus: frequentes domus. i. crebræ, multæ. Aliqñ dicitur quod ab alijs frequẽtatur: [*Frequentato,*] ut Frequens templũ, in quod multi cõueniunt. Celebris uero idẽ est qđ clarus & qui in omniũ ore uersatur. Cic. de diui. Nunquã illud oraculum tã celebre, aut tã clarũ fuit. Sæpe accipitur pro frequẽti ad Her. li. 2. Locus quęritur, celebris ne sit, an desertus, id est, qui celebratur.

Celebritas, is, [*Frequenza,*] frequẽtia, hominum cœtus. Cic. Atti. Odi celebritatem, fugio homines. Interdum idem est quod famæ claritas, [*Fama,*] Idem pro Archia: Hac tanta famæ celebritate cũ esset absentibus notus.

Celebro, as, [*Celebrare, Frequentare,*] φοιτάω, frequento. Cice. 3. de Ora. Q. Mucij ianua maxima quotidie, ciuiũ frequẽtia celebratur. Est item prædicare, & illustrare, [*Illustrare,*] Ci. pro Rhab. Hæc mira laus est, quæ nõ poetarum carminibus, nõ annalium monimentis celebratur, sed prudẽtiũ iudicio expẽditur. Hinc Celebrare laudibus [*Laudare,*] & Virtutum celebritas. Itẽ Celebriorem, & Celeberrimũ, pro illustriore, & illustrissimo. Celebrare ludos, est cũ celebritate quadã ludos facere. Cic. 6. Philip. Ludi Apollinares celebrati. Celebrare diem festũ, [*Fare festa, ferie,*] Est feriari. Idem in Catil. Celebratote illos dies cum coniugibus & liberis uestris.

Celebrantes, nomen ex participio. Ci. 2. Philip.

Celer, celeris, [*Presto, ueloce,*] ταχύς, uelox. Ci. ad Octauiũ. O miseram, & in breui tam celerem reip. commutationem. Hor. libr. 1. epi. Oderunt hilarem tristes, tristemque iocosi, Sedatum celeres. Hinc Celerrimus, pro quo uetustissimi dicebãt Celerissimus. Manil. in Iliade apud Pris. Celerissimus aduolat Hector.

Celeritas, atis, [*Prestezza, Velocità,*] ταχύτης, uelocitas. Ci. 7. ver.

Celeritudo, [*Velocità, prestezza,*] Idem. Varr. 3. de re rust. Lucius Aelius putabat dictũ leporem a celeritudine, quod leuipes esset.

Celeripes, pedis, [*Veloce,*] ὠκύπους, qui leuis ẽ pedib. Ci. ad At. l. 9.

Celeriter, celerius, celerrime, [*Velocemente,*] uelociter, Cęs. 5. Bel. Gal. Imperata celeriter fecerunt. Ci. 2. de Fin. Celerrimeq; multa simul agitantem. Celeranter, celeriter. Accius apud Nonium.

Celero, celeras, [*Affrettare,*] ταχύνω, celeriter aliquid facio. Vir. 1. Aen. Tum celerare fugam, patriaq; excedere suadet.

Celetes, κέλητες, p. p. equi, qui ad cursum soli adhibentur, sine bigis uel quadrigis. Latine Desultorij: quòd ex his facile desiliatur. Pli. li. 34. cap. 5. Videtur Celetas posuisse pro statuis equestribus.

Celetizontes, a Græcis dicuntur equum celetem regentes. Pl. li. 35. ca. 8. Celetizontes pueri.

Celeusma, [*Grido unito di piu persone,*] clamor nautarum & aliorũ, cum uno aliquid iubente, omnes uniformiter respondent. Mar. l. 3. Lentos figitis ad celeusma remos.

Celia, potus ex frugibus confectus, qui Hispanis præcipue in usu erat, sicut ceruisia Gallis. Pl. l. 22. c. ult. Est item Celia Apuliæ oppidum, in tractu Peucetiorum. Str. li. 4. & Ptol. li. 3. ca. 2.

Cella, [*Cella,*] dicta est, quod in ea celẽtur, quæ esse uolumus occulta. Ci. Att. li. 14 Cui quidem ego totam uillam, cellamq; tradidi. Capit autem Cella significationem, pro ratione adiectiuorũ, quæ illi iunguntur: ut Cella uinaria, [*Cantina, canena,*] Cella olearia, Cella farinaria, Cella pomaria, Cella lignaria, Cella libraria, Cella casearia. Deniq; omnis locus, in quo quid reponiẽ, Cella dicitẽ, [*Ricetto,*] Ci. de Sen. Sẽper boni assiduiq; domini referta est Cella uinaria, olearia, mellaria, & pomaria. Ter. Adelph. Nam me i cellã aliquam cum illa concludam. Vir. item 3. Geor. fauorum cauernas cellas uocauit, cum ait: Distendunt nectare cellas. Item loca in quibus lauamur, aut ungimur in balneis, cellæ dicuntur. unde caldariã cellam, frigidariam, & tepidariam dicimus. Cella itẽ pars templi erat sacratior, in quam ingredi cuiuis fas non erat, unde apud Gel. legitur Scipionem in Capitoliũ sæpe uenisse, iussisseq; cellã Iouis aperiri, ibiq; solum demoratum fuisse. Liu. lib. 3. In cella Iouis Optimi Max. habitaret exul.

Cellaria, [*Cantina, canena del uino,*] locus ubi conditur uinũ. Pla. in Mil. eijciat cellaria. Et Cellaria, ταμία, quæ præest cellæ. Idem in Mil.

Cellarium, rij, [*Ripostiglio, granaio,*] ταμεῖον, uidetur ea figura dici, qua Granarium, Penarium, ut pro cella ac repositorio accipiatur. Hanc & Cellam promptuariam, seu Promptuarium appellant, in quo conduntur, & ex quo promuntur ad uictum necessaria. Pli. li. 36. ca. 15. Idem & Penarium, & Penaria, seu penuaria cella a penu nuncupatur. Ci. in Ver. M. Cato sapiens cellam penuariam reip. nostræ, nutricem plebis Romanæ, Siciliam nominauit. Dimmutiuum est Cellariolum.

Cellarius, [*Preposto alla mensa,*] ταμίας, qui in cella præpositus est penui promendo uel cõdendo. Col. Vt cibus & potus sine fraude

de s cellarijs pbeatur. Pla.i Cap. Prome quoduis, te facio cellariũ. Hunc etiam Promum & condũ appellabãt, Pla.in Pseud. Promus & cõdus sum, pcurator peni. Auso Promusq; quam cõdus, magis.

Cellaria, re, adiect. ut columbi cellares. Col. l.8. cap.8.

Cello, is, Antiquissimis in usu fuit pro percutio.

Celo, as, [*Nascondere, celare.*] ἀποκρύπτομαι, abscondo, clam habeo. Cõstruitur modo cum uno duntaxat accusatiuo. Ci.i de Nat.deo. Nec tu me celas. Modo cum duobus. Pla.in Bacch. istæc flagitia me celauisti. Interdum loco unius accusatiui habet datiuum. Tere. in Phor. Si hoc celetur patri. Modo cum ablatiuo mediãte præpositione. Ci. Treb. Bassus noster de hoc me libro celauit. At cum passiue ponitur, res siue persona, quam quis aliquem celauit, ponitur in nominatiuo. Ter. in Eunu. Diu celari non potest. Celatus partic. Ci. pro Cluen. Non est de illo ueneno celata mater.

Celox, [*Fregata.*] κέλης, nauigij exigui genus, quod uno remorum ordine agebatur, a celeritate nomen habens. Pla. in Asi. Quo hanc celocem conferam.

•Celsanses, populi Citerioris Hispaniæ.

Celsitas, tatis, [*Altezza.*] ὑψηλότης, altitudo Ci.i Of. Celsitas animi.

Cornelius Celsus uariæ eruditionis nomine a Quintiliano commendatus: qui & rhetoricam multo quàm antea, diligentius explicauit, & de re militari diligentissime scripsit. nullumq; pene disciplinæ genus intactum reliquit: ex quibus ad nostra tempora nihil peruenit, præter octo elegantissimos de re medica libros, qui omnium manibus teruntur.

Celsus, celsa, sum, [*Alto, eccellente.*] ὑψηλὸς, altus, excellens. Pl. li.13. c.24. Firmiores, celsioresq; infantes fore. Ci. 2. de Na. Deo. Quæ primum eos humo excitatos, celsos, & erectos constituit. Festus deducit hoc nomen a Græco κέλης, quod qui equo uehuntur sublimes sint.

Celtae, κέλται, populi Galliæ Comatæ, inter Garumnam & Sequanã fluuios, ita dicti a Celto Polyphemi filio, si Appiano credimus. Pomp. Mela. lib. 3 Populorum Comatæ Galliæ tria summa sunt terminaturq; fluuijs ingentibus. nam a Pyrenæo ad Garumnã Aquitania, ab eo ad Sequanam Celtæ, inde ad Rhenum pertinẽt Belgæ. A Celtis etiam Celtiberi Hispaniæ populi originem traxisse creduntur, qui cum uenissent ad Iberum Hispaniæ fluuium, ibiq; consedissent, assumpto ad nomen suum fluuij nomine iuxta quem consederant, Celtiberi, dicti sunt, & regio eorum Celtiberia. Luc. lib. 3. Profugiq; a gente uetusta Gallorum Celtæ miscentes nomẽ Iberis. Inde Celtibericus, a, um.

Celtiaca, oppidum Hispaniæ Bæticæ, in conuentu Hispalensi. Pl. lib. 3. cap. 1.

Celtica, κελτική, tertia pars Galliæ Comatæ, inter Sequanam & Garumnam fluuios sita. Pli. li 4. c. 17.

Cemus, κημὸς, herba est apud Pli. l.27. c.8. Cuius descriptionem se ic circo prætermittere ait, quòd solis in amatorijs usum habeat. Diosc. li.4 eandem esse ostendit cum leontopodio. Cemus autem uidetur appellata ex floris, siue calycis figura: quoniã pyxidicula Athenis ita nominabatur, per quam suffragia in subiectum uasculum, quod Cadiscum uocabant, demitti consueuerant. Vide Ruel. l.3. c. 130.

Cenchris, huius cenchridis, κεγχρὶς, auis ex accipitrum genere, quam Aristo. lib.6 de animal. solam ex adunco genere quaterna, & ea plura oua parere dicit Pli l.29 c 6. Dicta Cenchris, quasi miliaria. Latini a tinnitu uocis Tinnũculum appellãt. Est item Cenchris serpens maculis plenus, Thebano marmori similis. Luca. l 9. Et semper recto lapsurus limite Cenchris, Pluribus ille notis. Pli. li.20. ca. 22. Serpyllum aduersus serpentes efficax, maxime cenchrin, & scolopendras.

Cenchritas, κεγχρίτης, gemmæ species. Pli. l.37. c.11.

Cenchron, adamãtis genus, quòd sit milij magnitudine: κέγχρος, enim milium dicitur. Pli li.37. ca.4.

Cenomani, κενομανοὶ, populi Galliæ Cisalpinæ, teste Pl. l.3. ca.19. quorum caput Brixia fuit. Sunt etiam Galliæ Celticæ populi, Andegauis finitimi, quorum etiam meminit Pli. lib. 4. cap. 18. regio ipsa Cenomania.

Cenotaphium, [*Sepolcro, auello, deposito uacuo.*] κενοτάφιον, uacuum sepulchrum. κενὸς, enim uacuus, & τάφος, sepulchrum, a θάπτειν, sepelire. est. n. ut capsa, quæ ponitur in templo in exequijs mortuorum. Vir. 3. Aen. describit Cenotaphium sic. Solenne tum forte dapes, & tristitia dona Libabat cineri Andromache, manesq; uocabat Hectoreum ad tumulum: uiridi quẽ cespite inanem, Et geminas, caussam lachrymis, sacrauerat aras. Quo loco Seruius tumulũ inanem cenotaphium esse dicit. Cenotaphiorum autem usum adinuenerunt ueteres, qui credebant defunctorum animas, si honore sepulchri carerent, stygiam paludem tranare non posse. unde a sacerdotib. inuentum est exequiarum genus, quòd terræ iniectionem uocabant, ut etiam ijs, qui naufragio perijssent, aut quorum corpora haberi non possent, iusta persoluerentur. tumulum itaq; ex cespitibus, aut alia materia congerebãt, ubi absente defuncti cadauere, tanquam præsente, solenni quodam ritu exequiæ peragebant. Huiusmodi autem sepulcrum, in quod nullæ illatæ erant reliquiæ, Cenotaphium hoc est, inane sepulcrum uocabatur. Suet. Honorarium tumulum appellat in Claud.

Censeo, ses, sui, sum, p.c. [*Estimare, pensare, giudicare.*] ἀξιόω, significat existimo, puto, arbitror. Ter. Eun. Censet posse me obfirmare, &c. Liu. li.6. Bel. Pun. Censeor eo uenturum obuiam Pœnum constituere, deliberare, sentẽtiam dicere, [*Deliberare, dar sentenza,*] Nã senator censet, cum sententiam dicit de eo, quod sibi uidetur. assẽtitur, cum alienam approbat. Ci. in Catil. Quid senatus censuerit, exponam. Idem pro Flacc. Cuius patrem armis pellendum a suis mœnib. censuissent. Item Censere, succensere, significat. [*Adirarsi,*] Varr. Ne uobis censeam, si ad me referretis. Est item cẽseri, æstimatis facultatibus in Censum redigi Boe. in Topi Quoniam faciẽdi liberi tres sunt partes: una quidem, ut censu liber fiat. Censebantur enim antiquitus soli ciues Romani. Censeri autem dicebãtur, cum bonorum suorum censum, hoc est ualorem apud Cẽsores profitebantur: quorum etiam nomen a censu deductum est. Ci. pro Fl. uoluisti magnum agri modum. censeri non potest. Legitur & Census sum, uel fui, in actiua significatione, tanquam a deponente Censeor. Idem ibidem: Census es mancipia Amyntæ. Hinc Accenseo, Percenseo, perfecte censeo, numero. Col Rusticationis partes si uelimus percensere, uix numero comprehendemus.

Censio, onis, [*Castigatione, correttione,*] τίμησις, castigatio, unde Cẽsionem facere dicebantur Censores, cum multam cuipiam irrogabant. Plau. in Rud. ne censionem semper facias.

Censio hastaria, uocabatur cum militi multæ nomine ob delictum militare indicebatur, ut hastas daret.

Censitor, oris, uerbale ab antiquo uerbo Censeo, is, quartæ decli. idem quod censor. Vlpia. in l. forma. §. illã æquitatem. ff. de censi. illã æquitatem debet admittere censitor, ut officio eius congruat.

Censor, oris, [*Censore, correggitore.*] τιμητὴς, qui censurã gerit. Censores magistri morum erant, a censendo. i. arbitrãdo dicti, quod illis summum arbitrium erat aliorum morum. Vel a censu, quod quinto quoque anno P.R. Censum agerent. Varr. Censor ad cuius censionem, id est, [*Arbitrio,*] arbitrium cẽseretur populus. Ci.3 de Legi. Censores, populi æuitates, soboles, familias, pecuniasq; censento: urbis templa, uias, aquas, ærarium, uectigalia tuentor. Fest. Censores dicti, quod quisque tanti sua æstimaret, quantũ illi censuissent: quod non absurdum uidetur: quia & rerum & morum censores erant. Vnde Plut. in Aemil. Censura senatorem è senatu remouere potest, equitibus equos adimere, ex plebeis ærarios facere, notare infamia, censum agere, lustrum condere. Erãt autem duo Censores, qui quinto quoque anno creabantur. Vide Liu. l.4. ubi docet Censores ab agendo populi censu nomen fuisse sortitos.

Censoriae, Vestes, dicebant, quib. Cẽsores merito uti possent.

Censorius, τιμητικὸς, ad hominem relatum, cum significat, qui aliquando censura fuerit functus. Ci. 2. de Or. Consularem se esse hominem & censorium. Et paulo post: Id committere, uide quàm sit homini turpe Censorio. Frequenter tamen iungitur rebus, ut Censorium dictum, quod est censoris, seu quod ad censorem pertinet, & Censoria uirgula. Quin. li.1. c.2. Censorium nõ est. Ci pro Clu. Hominum delictum fortunæ iudicio committere, minime censorium est.

Censualis, le. Vlp. l. forma. ff. de censi. Forma censuali cauetur, ut agri sic in censum referãtur. Vincula censualia. Idem ea. l. §. si quis inquit. Si quis inquilinum non fuerit professus, uinculis censualibus tenetur.

Censui Agri, dicebantur, qui emi & uenire iure ciuili poterant. Fest.

Censura, æ, [*Censura, riprensione,*] τιμητεία, Censoria dignitas. Liu. l.4. Alios magistratus annuos esse, quinquennalem censurã grauẽ esse. Accipitur interdum pro decreto, & lege, [*Decreto, legge,*] Pl. in Paneg. Nam uita principis, censura est. eaque perpetua.

Census, us, [*Censo, rendita,*] dicebatur æstimatio rerum, & bonorum facta, secundum quam tributa pendebantur. Vnde, cẽsum agere, est recensere hominum facultates. Liu. 1. Censum instituit, rem saluberrimam tanto futuro imperio. Census item annuus redditus, & quicquid fortunarum quis habet. Iuu. Protinus ad censum: de moribus ultima fiet Quæstio. Ci. 2. de Leg. A quo iterum funerum sumptus præfinitur ex censibus. Vnde qui centum millia æris in professionem detulissent, Censi dicebantur.

Census, τιμηθεὶς, significat eum de cuius bonis factus est census. Ci. pro Arch. Eum qui sit census, ita se gessisse iam tum pro ciue.

Centaurea, æ, siue Centaurion, rij, κενταύριον, Dios. herba est, quæ a Chirone Centauro nomẽ accepit, qui ea curatus dicitur cũ Herculis hospitis sui arma pertractanti, sagitta decidisset in pedem. Vir. 4. Geor. Centaureum appellauit, p.p. Cecropiumq; thymum, & graueolentia Centaurea. Vide Pl li.25. c.6.

Centauri, [*Centauri,*] κένταυροι, Thessaliæ populi, circa Pelion montem habitantes. qui primi equos domare, & ex ijs pugnare cœperunt: quo factum est, ut a uicinis populis primum conspecti, membra

bra partim humana, partim equina habuisse crederentur. Est etiã Centaurus nauis nomẽ apud Vir.5.Ae. Centauro inuehit magna.

CENTENVS, a, um. Pli.li.33.c.10. Nõ erat apud antiquos numerus ultra centum millia. itaque & hodie multiplicant hæc, ut decies centena millia dicantur. Vir.10.Ae. Centenaq; arbore fluctum Verberat. Hoc est, centum ingentibus remis. Ci. in Part. cẽtena sestertia.

CENTENARIVS, & similia in arius, denotant non multiplicationem sui, sed numerum aliatum rerum, quę nõ nominantur: ut Lapis centenarius, non quòd centuplus sit, sed centum librarum. Centenarius numerus gregum. Var.3. de re rust. ca 5.

CENTENARIAE COENAE, dicebantur, in quib. lege Licinia nõ plus centussibus, hoc est, centum assibus impendebatur. Fest.

CENTESIMVS, a, um, postremus, uel unus ex centenario. Plau. in Milite: Haud centesimam partem dixi. Interdum multiplicandi uim habet, & pro centuplo accipitur, ut cum dicimus, Centesimum fructum ager attulit: hoc est, centies tantum, quantum sementis acceperat. Centesima fruges, idem Pl.l.5.c.4.

CENTESIMAS CALENDAS, Iurisconsulti uocant centesimũ mensem. unde Centesimis Calendis aliquid dare, hoc est, intra annos octo, & menses quatuor: ut annotauit Alciatus in parerg.

CENTESIMARE, exercitum, pro centesimum militem supplicio afficere. Solebant enim Imperatores, cum grauius quippiam milites deliquissent, eam moderationem adhibere, ut neque uniuersum exercitum delerent, neq; facilitate ueniæ alios ad similia inuitarẽt. Conuocatis itaq; uniuersis, centesimum, aut si uideretur, decimum quenque sorte proditum securi percutiebant.

CENTESIMA, æ, ἑκατοστὴ, genus usuræ, quæ centesimo mense explet sortem, utpote cum centum librarum sors singulis mensib. libram unam usuræ parit. Vide Budæum de Asse. Ci. Ac.l.1. a Cæcilio propinqui minore centesimis nummum mouere non possimt.

CENTICEPS, itis, [*Di cento capi,*] qui centum habet capita. Horat. 2. Carmin.

CENTIES, Ci in Pis. H.S. centies, & octogies Romæ reliquisti.

CENTIFOLIA, rosæ genus in Campania potissimum proueniens: a foliorum multitudine ita appellatum. Pl.l.21.c.4.

CENTIGRANVM, genus tritici, quòd ferat centum grana. Pli.lib.18. cap.10.

CENTIMANVS, [*Di cento mani*] ἑκατόγχειρ, qui centum habet manus: qualem fuisse Briareum gigantem Vir.6. Aen. refert.

•CENTINVM, Vmbriæ oppidum. Ptol.

CENTIPEDA, ὄνισκος, uermis est pilosus multis pedibus arcuatim repens, ab aliquibus Multipeda, ab alijs Millepeda dictus. Plin.lib. 29.cap.6.

CENTIPELLIO, onis. Pl.l.28 c.9. de ceruis: salutarier dantur in uino uentres, qui centipellones uocantur.

CENTIPES, ἑκατόμπους, piscis, alio nomine Scolopẽdra, a terrestris scolopendræ similitudine. Pli.li.9. ca.43.

CENTO, nis, κέντρων, uelum laneum, lana aut somento confertũ, quibus olim in bello uti solebant, ad machinas obtegẽdas, ne tormẽtorum missilib. perstringerentur. Cæsar: Centonesq; iniecerunt, ne aut tela tormentis missa tabulationem perfringerent, aut saxa ex catapultis lateritium discuterent. Sisen. li.3. Histo. Aceto madefactis centonibus integuntur. Quidam Centonem capiunt pro straguli genere, quod cubantibus insterni solet. Cato de re rust. c.10.& 11. Culcitras octo, instragula octo, cẽtones pueris sex. Similiter & Macr. Dum scropham sub centonibus iacere scribit, rusticum stragulum esse declarat. Fieri autem centones constat ex pannis diuersorum colorum, uel lanis in unum condensatis, atque consutis. Vnde ad earum similitudinem Centonem uocant carminis genus ex diuersis carminum fragmentis, hinc atq; illinc accersitis, contextum, quasiq; consutum. Extant adhuc Homerocentones, & Virgiliocentones, a Proba Falennia consuti.

CENTRALIS, adiect. Pli.li.2. Terra centralis interueniat.

CENTROSVS, a, um: ut, Centrosa scobe, id est, limatura admodum dura, ueluti centrum quod in marmore, uel iunipero inuenitur. Pl. li. 37.c.7. Gemmæ factitiæ centrosa scobe deprehenduntur.

CENTRVM, tri. [*Il centro.*] κέντρον, pũctum sphærę, aut orbis medium. Apuleius in Cosmographia: Cardinem, inquit, mundi (sic enim dixerim cẽtrum) habet tellus. Ci.1. Tusc. Persuadent enim Mathematici terram in medio mundo sitam ad uniuersi cæli complexum, quasi puncti instar, obtinere, quod Centrum illi uocãt. Centra in marmore, sunt quidam ueluti duriores nodi, ad claui similitudinem, inimica serris: qui in intima etiam lignorum parte inueniuntur. Pl.l.16.ca.39. Inueniuntur & in quibusdam arboribus, sicut in marmore, centra .i. duritia clauo similis, inimica serris. Est itẽ centron crystalli quoddam uitium, durum & fragile, quod & Salem appellant. Pl.l.37.c.2.

CENTVM, ἑκατὸν, nomen numerale & indeclinabile. Ci. pro Mil. Hi centum dies penes accusatorem cum fuissent. Accipitur aliquãdo Centum indefinite pro pluribus, [*Molti,*] Sic, Cẽtum greges apud Hor.2. Car. Ode.16. & Centum iuuenci apud eundem, l. Epod. Cẽtum puer artium.4. Car. Hinc Centenus, a, um: ut, Centena millia. Sic Ducentenus, Trecentenus, Quadringentenus, Quingentenus, Sexcentenus, Septingentenus, Octingentenus, Nongẽtenus, Cẽtuplus, Ducentuplus, Trecentuplus, & reliqua. Centesimus, & deinceps. Centies quoq; aduerb. [*Cento uolte,*] Ducenties, Trecẽties, Quadringẽties, Quingenties, Sexcenties, Septingenties, Octingenties, Nongingenties, Centenarius, Ducentenarius.

CENTVMCAPITA, herba est ex aculeatarum genere. Pli.li.22.c.28.

CENTVMPONDIVM, pro immani pondere, etiam si centum pondo excedat. Pla. in Asin. ad pedes quando alligatus es, æquum centum pondium. Cato. cap.13 Centumpondium incertum unum, & pondera certa.

CENTVMVIRI, [*Cent'huomini,*] qui res iudicabant. Nam cum essent Romæ triginta quinque tribus, quæ & Curiæ sunt dictæ, terni ex singulis tribubus sunt electi ad iudicandum, & Centumuiri appellati, qui licet quinque supra centum fuerint, tamen quo facilius nominarentur, Centumuiri dicti sunt. Festus. Ci. pro Cæcin. Scæuolã dixisti caussam apud Centumuiros non tenuisse.

CENTVMVIRALIS, le, quod ad centumuiros pertinet: ut Iudicium centumuirale. Ci.1. de Ora.

CENTVNCVLVS, ἐπικεντρωμάτιον, diminut. a Cento, pro uili ac sordido stragulo. Sen. li.11. epist. Diurnum accipit, in centunculo dormit. Accipitur & pro uiliori operimenti genere quod clitellis substerni solet. Liu.7. Multis strata detrahi iubet, binis tantum centunculis relictis. Centũculus item, teste Dioscoride, a Romanis uocatur herba, quàm Græci Gnaphalion, & Chamæzelum uocant. Ratio nominis tracta uidetur a molli foliorum lanugine, quæ ad infarciendos centones tomenti inopia suppleri posset. Vide Dios. l. 3. c.112. Pl. autem l.24. c.15. auctor est, Centunculum Italis appellatum fuisse tertium clematidis genus, rostratis folijs, ad similitudinem capitis penularum iacens in aruis.

CENTVPLEX, icis, [*A cento doppi.*] ἑκατονταπλάσιον. Pla. in Pers. Centuplex murus rebus seruandis parum est.

CENTVPLICATO, [*Radoppiato cento uolte,*] aduer. Pli.li.6. ca.23. Quę apud nos centuplicato ueneunt.

CENTVPLVS, a, um, idem quod centuplex.

CENTVRIA, riæ, [*Compagnia di cent'huomini,*] ἑκατοντάς, in re militari centum continet homines, qui sub uno Centurione sunt, quorũ centenarius iustus est numerus. Ci.2. de Diui. Primum uide, ne in eum dixerint, qui rogator centuriæ fuisset. Centuriæ in agris dicebantur ducenta iugera. Centuria a centum iugerib. uocabatur, sed mox duplicata nomen retinuit. inquit Col. li.6. Sicut tribus dictæ, primum a partibus populi tripartito diuisi. quæ tamen nunc multiplicatæ, pristinum nomen possident.

CENTVRIATVS, us, dignitas & officium centurionis. Ci. pro l. Man.

CENTVRIATIM, κατ' τάξεις, per centurias, ut tributim, per trib. Cic. pro Flac. Tributim, & centuriatim descriptis ordinibus.

CENTVRIO, [*Centurione, capitano di cento soldati,*] ἑκατοντάρχης, dicitur, qui centum peditibus præest. Ci. pro Mar. Nihil sibi ex ista laude Centurio, nihil cohors, nihil turma decerpit. Centurio aũt primæ cohortis dicebatur Primipilus, teste Pli. Veteres cum uiderẽt commisso prælio, acies facile turbari, ut hoc incommodum euitarent, cohortes in centurias diuisere, & singulis centurijs singulos centuriones præfecerunt. Prima centuria primipilum uocabatur, quòd circa signa grauis armatura cõstituta erat. Centurio ipse primipili Centurio dicebatur, & Primipilus. Hic non modo aquilæ præerat, sed quatuor centurias, hoc est, quadringentos milites in prima acie gubernabat, & tanquam princeps totius legionis merita consequebatur.

CENTVRIO, centurias, [*Ordinare soldati a cento a cento.*] λοχαγέω, in centurias ordino. Ci. ad Quir. post reditum. Ego cũ homines in tribunali Aurelio palam conscribi, centuriariq; uidissem. Ager centuriatus, qui in ducenta iugera definitus erat. Romulus.n. centenis ciuib. ducenta iugera distribuit. Et milites centuriari, qui in ipsas centurias ordinabantur. Liu.li.29. Scipio postquam in Siciliã traiecit, uoluntarios milites ordinauit, centuriauitq;. Centuriata comitia, ut Asconius scribit, dicuntur, cũ ab omni sexu, & ætate fertur suffragium, quod per centenas turmas diuisus erat populus R. Hinc Succenturio, a quo Succenturiati dicuntur milites, nõ primæ, sed secundæ centuriæ, ubi ad insidiandum maxime collocabãtur. Vnde Succenturiatus dicitur, quasi in insidijs positus. Teren. in Phor. Ego in insidijs ero hic succenturiatus. Proprie autem Succẽturiare significat, explẽdæ cẽturiæ gratia militum numerũ supplere, uel in locum occisorum, uel exauctoratorum militum alios substituere. Gel. eleganter ad cibos trãstulit, cum in locum ciborum, qui auferuntur, alij statim substituuntur.

CENTVRIONVS, ab antiquis dicebatur, teste Festo, qui postea Centurio appellatus est.

CENTVRIPES, siue Centuripæ, arum, Κεντούριπαι, Ptolemæo, oppidum est Siciliæ sub Aetna monte. Hinc Centuripini populi. Pl.li. 3.cap.8.

CENTVSSIS, pecuniæ genus fuit apud Romanos, centũ asses ualens. Persius: Et centum Græcos curto centusse licetur.

CEPAEA, Pli. herba est similis portulacæ, nigriore radice.

•CEPHALAE, promontorium maioris Syrtis. Ste.

•CEPHALOEDIVM, oppidum Siciliæ.

•CEPHALOTOMI, populi Colchicæ regionis.

CEPHALEA, κεφαλαία, diuturnus, & inueteratus capitis dolor. Pli. li. 20. ca. 13. & Celsus.

CEPHALENIA, [Cefalonia,] κεφαλληνία, Cephalenia insula Ionij maris, a Cephalo Amphytrionis: uel a Cephalo Deionei filio dicta. Ser. li. 10 Hinc populi Cephalenes.

CEPHALVS, κέφαλος, piscis dictus a capitis magnitudine. Hinc Cephaleus, cephalea, um. Luci. li. 1. Saty. Thynnis uenientibus priua Dabo, cephaleamq; carnem. Gel. li. 10. c. 20.

CEPHENES, [Galauroni,] recentes fucorum fœtus Pl. l. 11. c. 16. Cephenes item fuerunt Asiæ populi, qui postea a Perse Iouis & Andromedes filio Persæ appellati sunt. Herodot. li 7.

CEPHEVS, κηφεὺς, teste Ouidio, Aethiopum rex, Andromedæ pater, quam Perseus uxorem duxit Hic postea cum uxore, & Andromede filia, & genero Perseo, in cælum translatus dicitur. Oritur Cepheus in 25. parte Capricorni. Hoc sidere nati, erunt seueri, sicut Catones. Cepheius, a, um. Oui. 4. Meta. Cepheia conspicit arua.

CEPHISSVS, p. pr. κηφισσὸς, fluuius, per Bœotiam fluens. Cephisi aquas fatidicas dicit Luc. lib 3 ob Themidis oraculum uicinum, a quo Deucalioni, & Pyrrhæ, ratio ostensa est, qua genus humanum posset reparari. Cephisides undæ, & Cephisia ora, apud Ouidium. Pl. lib 4. cap. 7.

CEPHVS, animal est apud Aethiopes, pedes posteriores humanis pedibus, & priores hominis manibus similes habens. Pl. l. 8. c. 19.

CEPIONIDAS, gemmæ crystallini nitoris. Pl. l. 38 ca. 10.

CEPITES, siue Cepocapites, gemma candida est. Pl. l. 37. ca. 10.

CERA, [Cera,] κηρὸς, satis notæ significationis est, nempe illud, quod melle ex fauis expresso, remanet. Pl. l. 21. c. 14. Cera fit expressis fauis, sed ante purificatis aqua, & triduo in tenebris siccatis, quarto die liquatis igni in nouo fictili. Cera etiam ueteres, ante inuentum papyri usum pugillares suos obducere solebant: unde etiã pro epistolis & pugillaribus positum inuenitur. Iuu. Nonne libet medio ceras implere capaces Quadriuio? Hinc illæ loquẽdi formulę, In prima cera, In secunda cera, Ima cera, & extrema cera. Romani. n. sua testamenta in tabulis ceratis perscribebant. Sue. in Cæs. Q Pedium ex quadrãte hæredem instituis, reliquos in ima cera, hoc est in ultima parte testamenti. Iure ceras optima creditur Punica candidissima.

CERVLA, læ, dimin. Ci. ad Att. lib. 16.

CERACHATAS, gemma ex achatæ generibus Pl. l. 37. c. 10.

CERAMICVS, κεραμικὸς, Cariæ sinus est non longe ab Halicarnasso, nobilissima urbe Pomp. li. 1. & Pl. l. 5. c. 29. Ceramici item duo fuerunt Athenis, de quib. Suidas scribit, his uerbis: Athenis Ceramici, loci duo erant, unus in ciuitate, alter extra ciuitatem: in quo qui in bello cecidissent, publico sumptu sepeliebantur, funebrique oratione ornabãtur. qui uero in urbe erat, locus erat, & certa constitutaq; sedes meretricibus. Fuit præterea Ceramicus, Atticæ regionis locus præaltus, eodem Suida auctore, in quo lampadum certamina peragebant: unde prouerbium, Lampadẽ tibi cursu trado.

CERAMITAS, gemma est testæ colorem habens, unde & nomen accepit: nam κεράμιος, testam sonat. Pli. l. 37. cap. 10.

CERARIVM, apud Ci. 5. Verr. uidetur accipi pro eo quod ceræ nominẽ penditur.

•CERASTAE, insulæ sunt in latere Arabiæ, iuxta Syenen, quæ est in fine Aethiopiæ.

CERASTAS, æ genus serpentis, quod teste Pl. l. 8. c. 23. quadrigemina cornua prefert simillima arietum. unde & nomen habet.

CERASTIS, dicta Cyprus, quod procurrentibus promontorijs, uelut infestis cornibus assurgat. Steph.

CERASVS, si, p p [Ciregio arbore,] κέρασος, arbor nota, a Cerasunte Põti ciuitate sic dicta, quã cũ Lucullus deleuisset, inde illã Romã transtulit, & a ciuitate Cerasum appellauit. Sane arbor Cerasus dicitur, fructus uero Cerasum. Oui. de nuce: Audiat hæc cerasus, stipes inanis erit. Dicitur & Cerasum pro arbore. Col. Cerasa, & Amygdalæ, quæ primę florent, possunt inseri commode.

CERASVS, untis, κερασοῦς, urbs Ponti, a Lucullo expugnata: unde cerasa primum in Italiam translata sunt.

CERATHVS, fluuius Cretæ, Gnossum urbem præterlabens: a quo & Gnossus ipsa aliquando Cerathus uocata. teste Str. li. 10. Hinc Ceratheus, a, um. Vir. in Ciri.

CERATVM, siue cerotum, [Cerotto,] κήρωτον, malagmatis genus, quod uulneribus solet super imponi. Dictum ui detur a cera, quę fere omnibus ceratis adhiberi solet. Pl l. 13. c. 22.

CERAVNIA, siue Ceraunij, κεραύνια. montes sunt Epiri, in mare usq; extensi: ἀπὸ τῶν κεραυνῶν, a fulminibus, quibus sæpe impetũtur. Ouid. 2. de Pon. Eleg. 6. Cum poteras recto transire Ceraunia uelo. Pro ijsdem etiam Acroceraunis, uel Acroceraunios montes dicimus. Hora. li. 1. Car Ode. 3. infames scopulos Acroceraunia Pl in Proœ. li. 4. Tertius Europæ sinus Acroceraunijs incipit montibus. Sunt & Ceraunij montes in Asia, in Caspium pelagus. Obuersi. Pomp. li 1. Quin & Taurus mons in uniuersum Ceraunius appellatus, teste Pl. l. 5. c. 27.

CERBERVS, p.c. [Cerbero,] κέρβερος, a Poetis fingitur esse canis triceps, inferorum custos: quem ab Hercule catena ab inferis tractũ esse ijdem fabulantur. Mithologici terram interpretantur, dictum que uolunt Cerberum, quasi κρεοβόρον, hoc est, carnem uorantem, quod terrę proprium est, quæ sibi credita corpora omnia cõsumit. Alij serpentem fuisse uolunt in Tænaro Laconiæ promontorio, cuius ueneno mortales extinguebãtur. Et quoniam in Tænaro ad inferos dicitur esse aditus, Diris canem dixerunt, quem cũ Hercules trucidasset, nata est fabula, Canem tricipitem interemisse: quãquam hoc alij ad uirtutem eius, & animi magnitudinẽ malint referre, qua omnes cupiditates, & cuncta uitia terrena cõtempsit ac domuit. Cerberus etiam dictus est canis Alexandri Epirotæ, leonibus congrediens.

•CERCASI, Aegypti populi.

•CERCETAE, populi ad pontum Euxinum.

•CERCETII, montes Thessaliæ.

•CERCINA, insula maris Libyci, & urbs.

CERCIVS, qui & Circius dicitur, uentus est uiolentissimus Galliæ Narbonensi peculiaris. Gel. l. 2. c. 22. & Pl. li. 2. ca. 47.

CERCOPITHECVS, p. p. [Gatto mammone,] κερκοπίθηκος, ex κέρκος, cauda, & πίθηκος, simia, quasi simia caudata, quã Maimonẽ uulgo dicimus. Pli. l. 8. Cercopitheci nigris capitibus, pilo asinino. Mart. li. 13. Si mihi cauda forét, cercopithecus eram.

CERCYRA, κέρκυρα, insula est maris Ionij, quæ a Latinis litera una immutata Corcyra dicitur, uulgo Corfu.

CERDONES, [Artefici uili, che solamente attendono al guadagno,] κέρδωνες, artifices sordidi, & qui artes illiberales, quæstus gratia exercẽt, quales sunt sutores ueterum calceorum, qui a Suetonio Veteramẽtarij appellantur. Mart. l. 3. Vt uelles corio ludere cerdo tuo. Ci. 3. de Nat. Deo. Carmen Pythagorei ferunt cuiusdam fuisse cerdonis. Dicti autem sunt Cerdones, a Græco κέρδος, quod lucrum significat: unde & Luciones a Latinis appellantur.

CEREALIS, le, [Ciò che s'appartiene a Cerere,] quod ad Cererem pertinet: unde Cereales ædiles, qui rei frumentariæ apud Romanos pręerant. Cereales ludi, in honorem Cereris facti. Liu. l. 30. Cena Cerealis, Pla. Men. Cereales cenas dat, ita mẽsas extruit &c. Cereale papauer. Vir. 1. Geor. Nec non & lini segetem, & cereale papauer. Vbi Ser. Cereale papauer, uel quod est esui, sicut frumentum: uel quo Ceres usa est ad obliuionem doloris.

CEREALIA, orum, [Sacrifici di Cerere.] δημήτρια, sacra Cereris a Triptolemo instituta: quæ tanta religione celebrabantur, ut feriæ pollutæ crederentur, si quis eo tempore cum uxore concubuisset. Præterea in sacrificijs Cereris uinum non adhibebatur. Vnde Plau. in Aul. iocandi ansam sumpsit, Megadorum Cereri nuptias esse facturum quod nihil uini ad nuptias esset allatum.

CEREBELLVM, παρεγκεφαλὶς, Pl. l. 29. c. 5. Morsis a cane rabido, ne rabiosi fiant, cerebello gallinacco occurritur. Medici cerebelli nomine intelligunt posteriorem cerebri partem.

CEREBRVM, [Ceruello,] ἐγκέφαλος, inquit Pl. est uiscerũ excellentissimum, proximumq; cælo capitis, sine carne, sine cruore, sine sordibus. Hic habet sensus arcem, hic culmen altissimum, hic mentis est regimen. Ci. 1. Tus. alijs pars quædam cerebri uisa est animi principatum tenere: alijs nec cor ipsum placet, nec cerebri quandã partem esse animum: sed alij in corde, alij in cerebro dixerunt animi esse sedem & locum.

CEREBROSVS, [Ceruellino, iracondo,] αὐθάδης, qui uitio cerebri, præceps fertur in iram. Hora. lib. 1. Ser. cerebrosus prosilit unus. Dicitur & de brutis Col. l. 2 cerebrosos boues.

CERES, [Cerere,] δημήτηρ, dea frugum putabatur, a creando dicta, Saturni & Opis filia, quæ peculiari epitheto Alma dicitur, quia nos alit: uel (ut Ci. li. 4. de Nat. Deo. scribit) dicta est, tanquam geres, a gerendis frugibus, casu prima litera immutata. Hæc quandoque Luna dicitur, [Luna,] sicut liber pro Sole ponitur. Vir. li. 1. Geor. Vos o clarissima mundi Lumina, labentem cælo quę ducitis annũ, Liber & alma Ceres. Ponitur interdum Ceres pro ipso pane, [Pane,] sicut Liber pro uino. Teren. Eunuc. Sine Cerere & Baccho friget Venus.

CEREVS, a, um, [Di cera,] κήρινος, ex cera. Ci. 3. de Nat. Deo. si omnia cera commutabilis esset, nihil esse cereum quod commutari non posset. Sumitur quandoque pro molli, facili, & flexibili. [Facile,] Hor. Cereus in uitium flecti. Item pro flauo, [Giallo,] Virg. 2. Ecl. Addã cerea pruna. a ceræ uidelicet colore. Inde ficedulæ pinguea ab Accio Cereæ nocantur, translucente nimirum per cutem flaua pinguedine. Quandoq; pro uncto, [Vnto,] Martial. Cerea si pendet lumbis & trita lacerta.

CEREVS,[*Cereo,torchio,*] κηρὸς, est funale, uel candela ex cera cōfecta. Mart. Hic tibi nocturnos præstabit cereus ignes. Ci. Offi. Omnibus uicis statuæ factæ sunt, ad eas thus, & cerei.

CERIA, æ, potionis genus ex frugibus confectum. Pli. li. 22. c. 25.

CERINTHE, es, uel Cerintha, ę. κηρίνθη, genus herbæ, mellis cum cera misti saporem habens. Vir. 4. Ge. Cerinthæ ignobile gramē. Dicitur & Cerinthus, & a Dios. Ceranthe, ab Aristo. Erithace. Vulgo nam uocare solēt Carbinā, in Herturia præfertim & Liguria quia flatu Africi nasci creditur, quem, ut inquit Vitruuios, Carbam nautæ, uel Carbinum cognominant.

CERINVS, a, um, [*Simile alla cera,*] ceræ similē: ut, Cerinus color. Pli. audaciora cerina, atque purpurea. Cerini smaragdi, apud eundem lib. 37. ca. 5. Plau. in Epist. Plumatile, aut cerinum. subintellige uestimentum.

CERION, ulceris genus, achoribus simile. Pli. lib. 20. cap. 2. Sanat ulcera concreta in modum faui, quem Cerion appellant. Idem li. 23. cap. 7.

CERITES, p. p. κηρίτης, gemma est cerei coloris. Pl. l. 37. c. 10.

CERITVS, p. p. quasi cereritus. nam in Cereris sacris furore corripiebantur. Hora. in Serm. Ceritus fuit, aut commotæ crimine mentis, id est insanus & furiosus. Plaut. in Amph. To certe laruatus es, aut ceritus. Idem, Iube hanc pro cerita circunferri.

CERNETANI, qui & Mariani dicti, Italiæ populi iuxta casinū & Bouillasita dicti a Cerneto oppido, cuius meminit Pl. l. 3. ca. 5.

CERNO, is, creui, cretum. [*Vedere,*] βλέπω, uideo. Vir. 3. Aen. Cernimus astantes nequiequam lumine toruo Aetnęos fratres. Trāsfertur & ad sensus interiores, ut idem sit quod animaduertere, siue cōsiderare, [*Considerare, accorgersi,*] Ci. l. 3. epi. Cerno iā animo, quādo omnia uberiora futura sint. Quandoq; iudicare, statuere, deliberare, [*Giudicare, deliberare,*] Ci. de Leg. Quotcunq; Senatus creuerit, populusve iusserit, tot sunto. Lucil. Postquam præsidium castria educere creuit. Quandoque diuidere, secernere, cribrare, [*Criuellare,*] q & Incernere dicitur. unde & Incernicula cribros, [*crinello,*] uocamus. Pli. l. 18. c. 11. Rursus quæ transit, arctiore cernit. Vnde & Crines dicti sunt, quòd sint discreti. Quandoq; dimicare, [*Combattere,*] Plau. Pro patria Amphytrio dum cernit. Quandoq; adire, unde cernere hæreditatem filij parentum dicti. Ci. ad Dolabellam: A te peto, ut me hanc quasi falsam hęreditatem alienæ glorię sinas cernere. Cretio, onis, solennitates, quæ adhibentur in adeundis hæreditatib. Ci. ad Att. l. 11. Galeonis hæreditatē creui, duco enim cretionem fuisse simplicem. Var. 5. de Lingua Latina. Facito uideant te hæredē: itaq; in cretione adhibere iubent testes. Theodosius impe. lib. 6. Cod. tit. de iure deli. Cretionum scrupulosam solennitatem hac lege penitus amputare decreuimus.

CERNVVS, a, ū, [*Chino, inchinato,*] ἐπικεκυφὼς, ꝓprie inclinatus, quasi qui terram cernat. Vir. li. 10. Erectoque incumbit cernuus armo. Vbi Ser. Cernuus equus dicitur, qui cadit in faciem, quasi in eam partem, qua cernimus.

CEROFERARIVM, instrumentum, quo cereus fixus continetur. unde illud in Decr. distin. 23. Acolythus recipiat ceroferariū cū cereo.

CERO, as, [*Incerare,*] κηρόω, cera obduco. Col. l. 12. c. 40. Senta oliuitate dolia cerari oportere, antiqui dixerunt. Hinc tabulæ ceratæ dicebantur, cera superinductæ.

CEROMA, κήρωμα, oleum quo sese athletæ perungere solent, adhibito quodam terræ genere. Cœl. l. 5. c. 26. uocat πάτος.

CEROSVS, a, um, [*Che ha della cera meschia,*] κηρώης, quod ceram admixtam habet: unde Mel cerosum, nondum satis expurgatum. Plin.

CEROMATICVS, a, um, ceromate perunctum. Iuue. Saty. 3.

CERETANI, populi exterioris Hispaniæ, in montibus Pyreneis. Plin. lib. 3. cap. 3.

CEROSTROTVM, p. pt. [*Tarsia, intarsiamento,*] a κέρας, cornu, & στρωτὸς, strastus: picturæ genus, cum ex cornibus ramenta tinguntur uarijs coloribus, deinde uermiculatim ligno inseruntur. Pl. l. 11. Nūc tincta, nunc subita, nunc quæ cerostrata, a picturæ genere, dicūtur. Proprie tamen dicuntur Cerostrata, cornibus strata, ut lithostrota, lapidibus strata.

CERREVS, a, um, ut, Cerrea glans. Pl. l. 16. c. 6.

CERRINVS, a, um: ut Cerrinus calix. Pl. l. 30. c. 10.

CERRVS, [*Cerro,*] αἰγίλωψ, arboris glandiferæ species est, cuius glāde suilla caro firmior redditur. Pl. l. 16. c. 6.

CERTAMEN, [*Battaglia, abbattimento, contrasto,*] ἀγὼν, conflictus, qui fit inter duos aut plures. Ouid. 10. Metam. Ea lex certaminis esto. Interdum res ipsa, de qua certatur, scilicet uter columbam sagitta feriat, uter prior decurrat ad metas. Vir. 2. Georg. Velocis iaculi certamina ponit in ulmo. Græca certamina celebratissima hæc fuerunt, Olympia, Pythia, Isthmia, & Nemæa. Certamē significat etiam priuatam contentionem [*Contesa,*] Sal. Diu magnum inter mortales certamen fuit, uine corporis, an uirtute animi res militaris magis procederet. Certamen, prœlium. Ci. 4. de Fin. Magnum, & difficile certamen. Plan. Ciceroni, Aut ipse a certamine belli tā necessarij me remouissem.

CERTATIM, [*A garra,*] cum certamine, & æmulatione. Vir. li. 8. Tunc lecti iuuenes certatim araque sacerdos Viscera tosta ferunt.

CERTATIO, onis, [*Contesa,*] φιλονίκεια, actus contentioque certantium. Ci. 2. de Leg. Quòd sine curriculo, & sine certatione corporum fiat.

CERTATVS, us, ui, [*Contesa,*] nomen, certamen. Stat. l. 3. Sil. Ridetque benigna Parthenope gentile sacrum, nudosque uirorū Certatus.

CERTE, [*Certamente,*] νὴ δία, aduerbium affirmantis. Ci. de Fi. 3. Satis ne hoc conclusum uidetur? certe. Interdum idē quod certo, clare, & manifeste, [*Manifestamente,*] Ci. Q. F. Certe enim scio, te fecisse cum causa.

CERTO, [*Certamente,*] Ter. Eunu. Hoc certo scio, Rhamnusium se esse aiebat.

CERTISSO, as, certus fio. Pacuu. apud Noni. Vocant cocos unde certissent.

CERTO, as, [*Contendere, combattere,*] ἀγωνίζομαι, aliquando rei bellicæ conuenit, pro pugna, seu prœlio. Taci. l. 21. Missus in eos eques cum expeditis cohortibus ambigue certauit. Aliquando est omnire contendo: & tam in bonam partem, quàm in malam accipitur. Cum ablatiuo. Ter. Bene dictis si certasset, audisset bene. Cum ablatiuo & præpositione De. Liu. Aricini atque Ardeates de ambiguo agro cum sæpe bello certassent. Cum prępositione, Cum. Sal. Iaculari, cursu cum æqualib. certare. Cum præpositione Inter. Ci. Reliquum est, ut officijs certemus inter nos. Et cum aduerbijs mecum, tecum, secum. Pli. Iun. Nam mihi satis est certare mecum.

CERTVS, a, um, [*Certo, chiaro,*] ἀτρεκὴς, clarus & indubitatus, a Cerno pro uideo: quia ea, quæ cernimus, clara & idubitata sunt. Plau. Mer. Quid illud sit negotij, lubet scire me ex hoc, ut sim certus meti. Interdum Certus, qui non errauit. Mart. O quam certa fuit librato dextera ferro? Hinc certos, [*Alcuni,*] fere plorali numero dicimus pro, Quosdam, quasi a ceteris discretos. Ci. is cum certis alijs ad Cæsarem missus, paulo ante discesserat. Sal. Apud latera certos locauit. Et certum dicimus deliberatum, [*Deliberarsi di*] Vir. in Gallo, Certum est, in siluis inter spelæa ferarum Malle pati. Hinc certior, & certius comparatiua, pro exploratiore, & peritiore. Sen. in Hippol. loquens de cupidine: Figit sagitta certior missa puer. Facere certiorem, est indicare, [*Fare sapere, scriuer che,*] Ci 6. Ver. certiorem te faciunt, Africanum Carthagine deleta, &c. Pla. in Casi. Fac me certiorem, quid meus uir me uelit. Teren. in Phorm. Quātum potes, me certiorem face.

CERVARIVS, a, um, a ceruo deductū: unde Lupus ceruarius, dicta est fera lupi effigiem habens, & pāntheræ maculas, nomine, ut opinor, a ceruina pernicitate imposito. Plin. l. 8. c. 22. Sunt i eo genere qui Ceruarij uocantur, qualem è Gallia in Pompeij magni arena spectatum diximus. Ceruarium uenenum. Pl. l. 27. c. 11.

CERVINVS, a, um, [*Di ceruo,*] ἐλάφειος, quod ad Ceruum pertinet: ut, Ceruinum cornu. Var. 3. de re ru. Ceruinus color, qualis est pellis cerui, uel castaneæ. Pallad. l. 4 ca. 13.

CERVICALE, & Ceruical, [*Guanciale,*] id, quo dormientis caput, & ceruix innituntur. Iuu. Conducit comites, sellam, ceruical, amicas.

CERVICVLA, Ci. 5. Verr. Tamen ne putamus patronum tuum i hoc crimine ceruiculam iactaturum?

CERVISIA, [*Ceruogia,*] potus ex aqua & frugibus confectus, & præcipue ex hordeo madefacto, & rursus clibanis siccato, addito lupi salictarij flore: quo potus genere etiam hodie pleraque Galliæ, & Germaniæ loca, Britanniaque uniuersa, uini inopiam supplent. Pl. li. 22. cap. 25.

CERVIX, [*Coppa,*] ἰνίον, posterior colli pars, quę ab occipitio incipit, & tendit ad spinam. Antiqui (ut Quinct. ait) Ceruices pluraliter dicebant, primusque Hortensius ceruicē dixit. Ci. in Vat. inflato collo tumidis ceruicibus intulisti. Cato: Si caput, aut ceruices dolent, ea lotio caldo lauito.

CERVSA, p. p. [*Biacca,*] ψιμμύθιον, plumbo in acuto aceto solum cōparatur. Vitruu. docet quomodo fiat. Vide Gale. l. 9. Simpl. & Pli. li. 34. cap. ult.

CERVSSATVS, a, um, [*Imbiancato,*] ut Cerussatæ mulieres, quæ candoris comparādi gratia cerussa utuntur. Martial. l. 2. Cerussata timet Sabella solem. Cerussata cutis, Cerussatæ buccæ, Martial. lib. 7. Cice. in Pis.

CESENA, oppidum Piceni non procul a Cliterna. Pl. l. 3. c. 15.

CESSATIO, onis, uerbale, [*Indugio,*] μέλλησις. Ci. 1. de Nat. Deo. Epicurus nihil cessatione melius existimat.

CESSATOR, oris, [*Indugiatore, ocioso,*] μελλητὴς, ociosus, qui cessat & nihil agit. Ci. Pæto. li. 9. non quo cessator esse solerem.

CESSATVS, a, um, parti. sine uerbi origine, ut Regnatus, & similia: nā regnor, aut cessor non dicimus. Hinc cessata arua, id est neglecta & non culta. Oui. 4. Largaque prouenit cessatis messis in aruis.

CESSIM, ire, [*Ritrarsi, tornar in dietro,*] ἀναχωρεῖν, significat regredi, recedere. Iustin. lib. 2. Ite cessim, inhibete remos. Et apud legū consultos tit. ad legem Aquiliam, Interim superius plaustrum cessim ire cœpit. Fit autem a Cedo.

Cessio, onis, est iuris nostri in alium transfusio. Ci. in Top. Abalienatio, est eius rei, q̃ mancipi est, aut traditio nexu, aut i iure cessio.

Cesso, as, [*Cessare, fermarsi.*] παύομαι, abstineo, ab opere uaco: Vir. 7. Eclog. Et si quid cessare potes, requiesce sub umbra: id est (inquit Seru.) si potes breue ocium tibi persuadere. Dicimus autẽ cessare in re aliqua, & Cessare a re. [*Lasciare.*] Ci. Neque unquã in suo studio atque opere cessauit. Liu. Nec ex quo castris castra collocata sunt, cessatũ a leuib. prœlijs est. Itẽ Cessare, [*Tardare, indugiare.*] tardare, remorari, diutius immorari in re aliqua facienda, & eam negligentius agere. Vir. 6. Aen. Cessas in uota, precesq;? id est, tardus es in uota facienda? Ter. in Eun. Paululũ si cessassem, Pythia; Domi non offendissem. Ci. de Na. Deo. Cur tam multos deos nihil agere, & cessare patitur: & apud Ter. in Eun. & Ad. ut dictum est. Cũ uero pro desinere, uel finem facere ponitur, habet alium secum infinitiuum. Cic. ad Q. F. Si te inimici uexare cœperint, ne cessaris me certiorem facere, ut accurram. Ter. And. Cessas alloqui. Et i Phor. Absenti tibi contumelias nunquam cessanit hodie dicere. Concesso. Plaut. in Pœn. Postquam aurora est, nunquam concessauimus lauari, aut fricari.

Cesticillus, auctore Festo, circulus est quem mulieres imponunt capiti, quo commodius onera ferant.

Cestreus, duabus tantum syllabis, κεστρεύς, piscis genus, qui & Cephalus, & Mugil uocatur. Vide Cœl. Rhod. lib. e 7. ca. 4.

Cetariae, arum, loca iuxta mare stagnante lacu, in quib. thynni & alij huiusmodi pisces capiuntur, & saliuntur. Pli. li. 37. ca. 5.

Cetarii, κητοπῶλαι, q cetos, marinos pisces maiores, capiunt, aut uendunt. Col. lib. 9. Salsamentorum omnium purgamenta, quæ cetariorum officinis euerruntur. Ci. in Offi. Cetarij, lanij, coqui.

Cetra, træ, scutum breue loreum, quo utuntur Afri, & Hispani. Vir. 7. Aen. Læuas cetra tegit. Liu. li. 21. Hispani cetris superpositis incubantes, flumen transnatauere. Hinc cetrati dicti, milites cetris muniti, quos peltistas uocant. Hirtius Bel. Ciuil. li. 1. Erant cetratæ ulterioris Hispaniæ cohortes circiter octoginta. Liu. li. 31. Nocte cetratos inter bina castra in insidijs abdiderat.

Cetus, ti, κῆτος, nomen maioribus omnib. marinis piscib. commune, ijs præsertim, qui animal pariunt, nõ ouum: cuiusmodi sunt balenæ, orcæ, pistres, thynni, & similes. Vnde Cetarij appellantur, teste Nonio, qui maiores in mari pisces capiunt. Pli. li. 3 e. ca. 1. Cetos sexcentorum pedum longitudinis, & trecentorum sexaginta latitudinis in flumen Arabiæ intrasse, tradit Iuba. Dicimus & Cete plurali tantum numero, nulla casuum inflexione. Vir. 5. Aen. immania cete. Cic. de Nat. Deo. properans subiugere cetis.

Ceu, [*Come.*] ἠΰτε, tanquam, uel quasi: magisq; est poetarum, quàm oratorum, sed quo multi, & præsertim Pl. utuntur. Vir. 2. Aen. Aduersi rupto ceu quodam turbine uenti Confligunt. Pli. li. 8. ca. 16. Iactemento terga, ceu quodam incitamento flagellantur.

Ceuere, est clunes mouere, ut in re uenerea, & propriæ de marib. dicitur, crissare uero de mulieribus. Persius. An Romulæ ceues?

C ANTE H

• **Chaa**, Peloponnesi urbs, Lepræo proxima.

• **Chasa**, uicus Aegypti, apud Strab.

• **Charabene**, populi Scythicæ.

• **Chabria**, uicus Aegypti, qua est Arabiæ confinis.

• **Chadisia**, fluuius, & oppidum Cappadociæ.

Chaeronea, æ, χαιρώνεια, uicus Bœotiæ, Plutar. patria. Pli. li. 3. c. 7.

Chaerophyllon, herba pastinacæ erraticæ, siue dauci folio, radice candicante, subamara. Veteres Gingidion appellarunt. nam Chærephylli nomen recentius est, a comæ luxuria, & aspectus iucunditate impositum. Hodie a uulgo herbariorum Chærefolium appellatur, Græca & Latina uoce in unam coalescentibus.

Chalcedon, χαλκηδών, urbs Bithyniæ, iuxta Bosphorum Thracium, ex opposito Byzantij. Hanc Megarenses condidere, Cæcam dictam appellant, quod nõ portus oppositum litus elegissent, in quo postea cõditum est Byzantium, tanto feliciore modis omnib. sede.

Chalcis, idis, serpẽtis genus è genere lacertarum, quasdam æreis coloris lineas in tergo habens. unde & nomẽ habet. Pli. li. 3 a. ca. 4. Est & Chalcis Homero, auis nocturna, ex genere accipitrum, bellum internecinum cum aquila gerens. Pli. li. 10. ca. 8. cymindin uocat. Est & Chalcis, piscis. Pli. li. 32. cap. 11.

Chalcis, dis, [*Negroponte.*] Χαλκίς, Eubϕæ urbs principua, ab Aulide, Bœotiæ portu, exiguo Euripo diuisa, uetus Atheniensiũ colonia, ita dicta (si Stephano credimus) a Chalcide filia Asopi, uel certe, quòd ærariæ fabricæ ibi primũ fuerint repertæ. Est & alia Chalcis, agri Corinthij oppidũ. Tertia Aetoliæ, Acheloo fluuio irrigata. Quarta Syriæ, a Monico Arabe condita. Sunt & aliæ eiusdẽ nominis urbes, quę enumerãtur a Stephano. A Chalcis, Chalcidicus, a, um. Vir. 6. Aen. Calcidicaq; leuis tandem super adstitit arce.

Chaldaei a Cicerone nominantur, non ut natio significetur, sed ut omnes ex sideribus futura prædicentes, siue Chaldæi sint, siue ex alio quouis populo, id ob eam caussam, quòd astrologiam, astrologicamq; diuinationem Chaldæi primi docuerint, & exempla sunt lib. de Fato, in Tusc. 1. lib e. de Diuin. & apud Valerium, inde χαλδαΐζειν, pro, in arte diuinandi operam ponere.

Chalybes, populi in ponto, iuxta Thermodoontem fluuium, qui & Alizones Homero dicti sunt, & postea Chaldæi, teste Strab. li. 12. Hi ferrum nudi effodiunt, dicente Vir. At Chalybes nudi ferrum. Ponitur tamen quãdoque Chalybs, pro ipsa ferri materia, [*Ferro, acciaio.*] Vir. 8. Aen. Vulnificusq; chalybs uasta fornace liquescit. Est & Chalybs fluuius in Hispania, in quo ferrum optime temperatur. iuxta quem & Chalybas populos collocat Iustin. li. ult.

Chamaecerasi, ex cerasorum genere humillimæ. Pli. li. 15. ca. e 5.

Chamaelaea, χαμαιλαία, herba quæ similitudinem foliorũ oleæ habet. Pli. li. e 5. ca. 7. Multum infra hunc succum est, qui fit ex herba Chamælæa. Idem li. 24. ca 15.

Chamaeleon, onis, χαμαιλέων, herba ex genere aculeatarum: ita dicta a uarietate foliorum. Mutat enim cum terra colorem, hic niger, ille uiridis, alibi cyaneus, alibi croceus. Pli. li. e 2. c. 18.

Chamaeleon, tis, [*Cameleonte.*] χαμαιλέων, quasi paruus leo: animal est diuersa uarietate cõspersum, ut pardus, & ad colores quos uidet, conuersione facillima uariatur. Nascitur in India, figura, & magnitudine lacertæ, nisi quod crura habet recta & excelsiora. Latera uentri iunguntur, ut piscibus, & spina simili modo. Eminet rostrum simile suillo, cauda prælonga in tenuitatem desinens, & implicãs se uiperinis orbibus: ungues adunci, motus tardior, ut testudini, asperum corpus, ut crocodilo. habet oculos corpori concolores, nunquam eos operit. Solus animalium, nec cibo, nec potu alitur, nec alio, quàm aerie alimento: latet hieme, ut lacerta. Vide plura apud Pli. li 18. c. 8.

Chamaemelon, [*Chamomilla.*] χαμαίμηλον, herba est uulgo nota, ab odore mali sic dicta, quæ alio nomine Anthemis appellatur. Medici recentiores Chamomillam barbare uocant.

Chamaepeuce, χαμαιπεύκη, herba est folia habens laricis folijs similia, lumborum & spinæ doloribus propria. Pl. l. e 4. c. 15.

Chamaerops, opis, herba myrteis circa caulem geminis folijs, capitulis Græculæ rosæ. Pl. l. 26. c. 8. Ruellius eandem esse existimat, quam a Mithridate inuentore Mithridation appellant.

Chamaesyce, herba est lentis folia habens. Pl. l. e 4. c. 15.

Chaonia, pars montana Epiri: licet quandoq; sumatur pro tota Epiro. Hinc Chaones, populi a Troiani Heleni fratre Chaone. Vir. 3. Aen. Chaoniamq; omnem Troiano a Chaone dixit. Ijdem postea & Molossi dicti a Molosso Pyrrhi filio. Str. li. 7.

Chaonides, χαονίδες, canũ genus ex chais, id est a lupis ceruarijs conceptum, ut uidetur sentire Hermol. in Pl. Verisimilius tamẽ, a Chaonia regione dictos, uti Molossos a Molossia. Chaonidũ canũ originem refert Pollux ad æneum canem a Vulcano fabricatum.

Chaos, [*Confusione. Chaos.*] χάος, Hesiodus in Theog. omniũ rerum initium uocat, quod ante omnes deos, deasq; natum sit: de quo & Orpheus initio Argonau. Alij appellant materiam cæli & terræ confusam atque informem, quæ primum ex nihilo facta est, de qua postmodũ omnia sigillatim per species uarias, formasq; proprias prodierunt. Est autem nomen Græcum. Apud Latinos tantum in usu est Chaos, & ablatiuus Chao: quamuis Priscianus per secundã declinationem declinauerit Chaus, Chai. Vir. l. 4. Geo. Aq; Chao dẽsos diuum narrabat amores. Dictum Chaos a χέω, fundo, quod fuerit fusio, id est confusio elementorum omnium.

Characias, Pl. l. e 6. ca 8. Tithymali genus, ramos habens digitali crassitudine. Alia quoq; Characias est (uulgo Charancias) quæ in hortis fenestrisq; per cancellos topiario opere digeritur. Sed de hac ueteres nihil. Hermol. Corol.

Character, [*Carattere, segno, figura, forma.*] χαρακτήρ, Latine dicitur signum, insigne, forma. Col. l. 1 1. c. 2. Nec minus maiora quadrupedia charactere signari debent.

Charistia, χαριστία, neu. gen. & onm. plu. festa uocabantur, quibus cognati conueniebant. Oui. l. e. Fast. Proxima cognati dixere Charistia cari. Val. lib. 2. Conuiuium solenne maiores instituerunt, idque Charistia appellauere, cui præter cognatos & affines nemo interponebatur.

Charites, [*Le gratie.*] χάριτες. Gratiæ tres finguntur: Aglaia, Thalia, & Euphrosine, Iouis, & Eurynomes, (ut in Theogonia tradit Hesiodus) aut Vẽeris & Liberi filiæ: quas ueteres nudas pinxerũt, quòd gratias inter amicos minime deceat esse fucatas. Tres autem ea ratione dicuntur, quod una beneficium det, altera accipiat, tertia reddat. Pinguntur iuuenes ne beneficij memoria senescat, ridẽtes, quod hilariter dandum sit. & cum duæ nos aspiciãt, una pingitur auersa: quo significari uolunt, quòd pro accepto beneficio duplex a nobis gratia debeat reuerti.

• **Charmande**, urbs est trans Euphratẽ, iuxta portas Babylonias.

Charon, tis, [*Caronte.*] a poetis dicitur, qui animas mortuorũ per tria inferni flumina, Acherontem, Stygem, & Cocytum, ad aliã ripam transuehit. Vir. l. 6. Aen.

Charondas, cognomẽto Thurius, patria Catanęus, Atheniẽsib. leges quasdam tulit, quibus cum capitis pœnã statuisset in eos, qui

gladijs armati concioni interessent, imprudēter, ut rure ueniebat, gladio actinctus in concionem prodijt:monitus deinde ab eo, qui proxime assidebat, cum culpam dissimulare posset, gladio, quo acinctus erat, incumbēs uiolatæ legis a se pœnas exegit. Val. l. 6. c. 5.

Chanta, [*Carta*,] χάρτης, cū ch'aspirato, papyrus, in qua scribimus, pprie; ea, quā ueteres ex papyri arboris cortice, & glutino ppara bāt: cuius species, uariasq; nomina, & præparandi rōnem uide apud Pl. l. 13. c. 11. 12. & 13. Quanquā et latina chartæ nomē postea tœ pit extēdi, ut et de ijs dicat, quæ ex mēbranis, linteis, aut alia qua cunq; materia conficiuntur. Suet. in Nerone, Plumbeam chartā supino pectore sufflauit. Pl. l. 13. c. 11. Chartā Alexādri Magni uicto ria repertā, auctor est M. Varro, condita in Aegypto Alexādria; an te non fuisse chartarum usum, palmarum folijs primo scriptitatū. deinde quarundam arborum in libris, postea publica monumēta plūbeis uoluminib. mox & priuata lintels cōfici cœpta, aut ceris.

Chartarius, a, um, Pli. li. 18. c. 10. Hoc officinæ chartariæ utuntur. Charta uirgo, quæ nondum transcripta est, dicitur a Mart. parere enim dicuntur chartæ, cum ea ija exempla sumuntur. Item Charta urbs Tyri dicta est, ea qua & Dido orta fertur, & ab eius nomine a sese conditam urbem Carthaginem appellasse.

Charybdis, χάρυβδις, & Scylla, duo mōstra sunt i freto Siculo, de quibus Vir. 3. Aen. Dextrum Scylla latus, læuū implacata Charybdis Obsidet. Est autem Charybdis locus, sicuti scribit Salust. iuxta Tauromintanum littus: extatq; fabula Charybdim mulierē fuisse rapacissimam, quæ cū Herculis uaccas rapuisset, a Ione fulmina ta est, & in hoc monstrū cōuersa. Est igitur Charybdis mare periculosū nautis, qd' cōtrarijs fluctuū cursib. collisionem facit, rapta queq; absorbet & reijcit. Oui. Et nomit epotas fœua Charybdis aquas. Seneca ad Lucil. Scyllam saxum esse, & quidē terribile nauigātib. optime scio: Charybdis an respondeat fabulis, perscribi mihi de sidero. Fac nos certiores, utrum uno tñ uento agatur i uertices, an omnia tempestas mare illud eōtorqueat: & an uerum sit, quicquid illo freti turbine arreptū est, per multa millia trahi, Thucyd. li. 4. scribit esse fretum inter Rhegium mare, & Messanā, a quo breui spatio Sicilia a continente distet, & Charybdim appellatum.

Chaus, [*Lupo ceruiero*,] lupi species, pardorū maculas habentis, quē alio nomine lupum ceruarium uocant. Pli. li. 8. c. 19.

Chelae, arum, [*branche de gamberi, e di granchelle*,] scorpiorū & cætero rum brachia, dicta a forficulis denticulatis, quoa Græci χηλάς, uo cant. Vir. 1. Ge. Qua locus Erigonem inter, chelasq; sequentes.

Chelidonia, siue Chelidonium herba, ab hirundinibus, quæ Græce χελιδόνες, dicuntur, appellata. Eo enim auiū genere aduenięte, nascitur, & discedēte extinguitur. Pl. l. 8. c. 27. & li. 25. c. 8. Chelidonia item uocatur Fauonius uentus, a die sexto ante Feb. idus, usq; ad vij. Cal. Mart. q; ijs dieb. hirundines primum conspici incipiāt. Pli. li. 2. c. 47. Est etiam Chelidonia, gemmæ nomen. Pl. l. 37. c. 10. Item genus aspidis, ut Gal. auctor est. Chelidonia præterea inter fi corum genera recensetur. Pl. l. 15. c. 18. & Col. l. 10.

•**Chelonitis**, insula in sinu Arabico.

•**Chelonophagi**, populi sunt in Carmaniæ angulo, testudinum carne uescentes.

Chelis, [*Testugine*,] χέλυς, proprie testudo animal: quamuis etiam pro instrumento musico accipiatur.

Chelamides, genus lapilli pretiosi. Stra. li. ult. Pli. li. 37. c. 10.

Chernites, χερνίτης, lapidis genus ebori simillimus, in quo de functorum cadauera condebantur. Pl. l. 36. c. 17.

Cherronesus, ἀπὸ τῆς χέρσου, καὶ νήσου, terra est in insulæ modū ma ri cincta, uno tantum, eoq; angusto spatio continenti adiuncta.

Chersina, æ, genus est testudinis terrestris. Pli. l. 9. c. 10.

•**Chidnaei**, populi iuxta Pontum.

•**Chidorus**, fluuius Macedoniæ.

Chimera mons Lyciæ ignivomus, in cuius cacumine leones habitāt: in medio aūt, ubi pascuis abundat, capræ: in radicibus autē serpentes. Hinc factus locus fabulæ, Chimæram mōstrum esse, quod flammas euomat, caput & pectus leonis habens, uentrem autem capræ, & caudā draconis. Lucr. Prima leo, postrema draco, media ip sa chimæra. Et quoniā Bellerophontes montem hunc habitabilē reddidit, Chimæram singitur occidisse. Hæc fere Ser. in illud Vir. 6. Aen. Flammisq; armata Chimæra. Pli. li. 2. c. 106.

Chios, χίος, insula in ægeo nongentorum circiter stadiorū ambi tu, Ioniæ adiacens. Montē habet Pellenæum, & marmor Chium: item templum Apollinis, qui inde Chius appellatur, & promonto rium Arusium, a quo Arusia uina. Habet autem hoc nomen, cum primitius ē, p. c. Luca. l. 8. Quas Afine cautes, & quas Chios aspe rat undas. Hinc Chius, a, um. Tib. li. 3. Chio soluite uincla cado.

Chiragra, [*Gotta di mano*,] p. c. morbus articularis manū infestans. Mar. Sed nil patrono porrigit hæc chiragra est.

Chiridota, tunica prolixa manus operiēs. unde Scipio Gallo ob iecit, quòd cum chiridota tunica accubuerit. Dicta chiridota, ἀπὸ τῶν χειρῶν, a manibus quas tegebat.

•**Chiroctylum**, insula est ante Lyciam.

Chirographum, [*Scritto di mano*,] qđ nfa manu scripsimus. Asc. scribit Chirographa dici, in quibus tm̄ quæ gesta sunt, scribi solēt. Ci. 3. de Na. De. Labienus chirographū sex primorū imitatus est.

Chiromantia, [*Chiromantia*,] diuinatio ex linearum quæ in manibus sunt inspectione.

Chiron, nis, Cētaurus, Saturni & Phillyræ filius, dimidia sui parte equus, reliqua homo. Fabulātur. n. poetæ, Saturnum, cū Phylliram Oceani filiā adamaret, eiusq; frueretur concubitu, Opia uxoris in teruētu turbatū, subito se i equū couertisse. Phillyrā aūt ex eo gra uidā effectā, fœtum peperisse, cuius anterior pars hoiem, posterior equū referret, eumq; Chironē uoiasse, qui ubi primum adoleuit in siluas sese cōtulit, ibiq; herbarum uirtes edoctus, in pstantissimum medicū euasit: a quo ēt Centaurion herba nomē accepit, & Chironium ulcus, qđ maxime fit in pedib. & cruribus, duas habēs oras cal lentes, tumentesq; dolore modico, sic dictū, qđ' Chironia opē eri gat. Hic postea a Peleo & Thetide accitus pp probitatē, peritiā, & institiā, quib. ceteris multū antecellebat, Achillis pædagogus constitutus est, quē & citharæ artē & herbarū usum docuit. Ab eodē & medicinā Aesculapius, & Astrologiam Hercules dñt accepisse. Postremo cū Herculē hospitio suscepisset, armaq; eius pertractaret, euenit, ut sagitta quędā hydræ Lernææ ueneno imbuta, illi in pedes decideret. quod malum cum nulla ope sanari posset, mori tamen non potuit, q utroq; parente immortali natus esset. tandem cum a superis ĩpetrasset, ut immortalitatem sibi morte liceret cōmutare, in cælum translatus est: ubi & Sagittarij signum efficit.

Chironia, uitis, herba similatis folijs, clauiculis suis arbores uitis modo conscendens. Pli. li. 23. c. 1.

Chironomus, qui inter saltandum manibus gesticulatur: quamuis etiam ad reliqui corporis gestus transferatur. Iuu. Sa. 6. Chironomen Ledam molli saltante Barillo.

Chirurgia, [*Chirurgia*,] χειρουργία, licet nomē generale sit ad oēm artem, quæ actionē hēt manuum cum cognitione connexā: proprie tñ dē de ea parte medicinæ, quę sectione, uel ustione, aut alia quauis rōne, quæ manu administretur, morbos curat. Ci. ad Atti. Diæta curari icipio, chirurgiæ tædet. Eadem & Chirurgice appellatur. Cels. in Proœ. l. 1. In trea partes medicina diducta est, ut una uictu, altera medicamentis, tertia manu mederetur. primā diæteticen, secundā pharmaceuticen, tertiā chirurgicē Græci noiauerūt.

Chirurgus, [*Chirurgo*,] χειρουργός, medicus uulnerarius, a manus operatione dictus. Mart. lib. 2. Chirurgus fuerat, nunc est uespillo Diaulus.

•**Chlaena**, uestimenti genus, quod pallijs super imponitur.

Chlamydatus, chlamyde indutus. Ci. pro Rab. Post. L. Sylla impe rator chlamydatus. Pla. in Pseu. Quis hic homo chlamydatus est?

Chlamydula, dimin. χλαμύδιον, Plau. Sume chlamydulam.

Chlamys, ydis, [*Sopraueste militare*,] χλαμὺς, pprie uestis militaris, pallio breuior multo, ac strictior. Vir. 8. Aen. Ipse agmine Pallas In medio chlamyde, & pictis cōspectus in armis. Pla. Puer cape chlamydē, & da palliū. Idē ad ornatum militis ait opus esse chlamyde, machæra, & petaso. Similiter Iul. Pollux inter apparatus militarea numerat chlamyda. Iureconsulti uero inter uestimēta pue rilia numerant chlamydes. A Numa Rom. rege chlamydem repertam, Suidas auctor est.

Chloris, [*Flora*,] florum dea, a Romanis Flora dicta, quæ cum Ze phyro nupsisset, a marito muneris loco impetrauit, ut florum omnium haberet potestatem. Oui. 4. Fast. Chloris erā, quæ Flora uocor. Fuit & Chloris Amphionis & Niobes filia, Apollinis & Dianæ telis interfecta. uide Fabulam in Oui. 6. Metam.

Chlorites, χλωρίτης, gemma herbacei coloris, quę in Scyllæ auis uentre inueniri creditur. Pl. l. ult. c. 10. Chlorus fluuius Ciliciæ. Pl.

Choaspites, gēma uiridis, auri fulgore intermicāte. Pl. l. 37. c. 10.

Choaspes, Medorum fluuius, ad fines Persidis in Tigrim defluens. Tib. l. 4. Nec qua uel Nilus, uel regia lympha Choaspis profluit.

•**Chodatrae**, populi ad Mæotin.

Choerilus, poeta Samius. Scripsit Athenieñsiū uictoriā cōtra Xerxem. gesta Lysandri Lacedæmoniorū ducis. Hor. auctor est, & Alexandri Magni gesta scripsisse, & pro singulis uersib. singulis Philip peis donatū. Sunt qui tradant, Alexandrū cū Cherilo pepigisse, ut pro singulis bonis uersib. singulos acciperet Philippeos, pro singulis malis singulos colaphos. opere aūt perfecto, uia sępté fuisse ui tos, qui possent pbari. Fuit & alter Chœrilus, poeta Teagic. Suid.

Cholera, choleræ, [*Colera*,] χολέρα, morbi genus præcipitis, in quo & uomitus, & deiectio simul fiunt. Corn. Cels. l. 4. c. 11.

•**Cholargus**, uicus in agro Atheniensi.

•**Cholobatine** Armeniæ pars sub Tigranis ditione.

Choma, atis, agger, siue tumulus. Budę. in Pand. Chomata sunt aggeres terra aggesta facti. Vlp. de extraor. crim. Lege Sacularij.

Choragium, gij, χοραγεῖον, ædificium amplum post scenā. unde promebantur omnia ad ludos necessaria. Vitru. li. 5. Festus Choragiū interpretatur, ipsum scenicum instrumētum, quo scena instruitur, & apparatur, cuius præfectus Dicitur Choragus. Plau. in Trin. ornamenta

namenta a chorago sumpsit. Transfertur item Choragium ad quẽ libet alsertus rei apparatum,[*Apparecchio.*]Ad Her.li.4. Aut aliqđ fragile falsæ choragium gloriæ comparentur. Apul. li. 5. de Asin. Iam feralium nuptiarum miserrimæ uirgini choragium struitur. Dictum Choragium a χορηγῶ,subministro.

CHORAGVS,gi,suppeditator instrumenti ludicri,& expensarum. Sueto.in Aug.conduxit mensa choragum.

•CHORASMIE,es,urbs Parthorum,orientem uersus.

CHORAVLA,ars tibicinum. unde Strabo culpat Ptolæmeum Aegypti regem,quòd præter alia flagitia etiam choraulam exercuerit.

CHORAVLES,uel etiã Choraula,a choro & tibijs dicti,qui modulantur ad choros,uel qui i choro fistulas inflãt. χορὸς,tripudiũ, αὐλὸς, fistula,seu tibia:unde Choraulę dicti, q̃ tibijs ad choreas canunt. Mar.l.11 Non fit cum citharœdus aut choraules.Pl. l.37.c.1.

CHORDA,dæ,[*Le corde de gli instrumenti musicali,*]funiculus in instrumento musico,qui Latine fides dicitur.Ci. 3.de Or.uoces, ut chordæ,sunt intentæ,quæ ad quenque tactum respondeant.

CHORDVS,a,um,ὄψιγονος,quod serotina fœtura natum est. Var.lib. 2.de re rust.c.1.Dicuntur agni chordi,qui post tempus nascuntur: uocant χορίον,inde Chordi dicti.Pl.l.8.c.47.de ouibus loquẽs:Gerunt partum diebus 150.postea concepti inualidi: Chordos uocabant antiqui post id tempus natos.Dicitur & de hominibus: unde plerique serius nati Chordorum cognomen traxerunt. Trãsfertur & ad inanimata:unde Chordum fœnum dicitur,quod autumno secatur.Col.l.7.c.3.Aluntur autumnali fœno, quod Chordum uocatur.Sic & chorda frumenta dicuntur,quæ sero maturescunt.

CHOREA,reæ,[*Ballo,*]a χορεύω, salto, pro ipsa saltatione usurpatur. Vir.6.Ae. Pars pedibus plaudunt choreas,& carmina dicunt.

CHORIAMBVS,pes,ex prima & ultima productis, duab. medijs breuibus,ut,filiolis.Dictus Choriambus, quòd ex choreo, id est trochæo & iambo constet.

CHORIVS,siue Choreus,pes,qui alio nomine dicitur Trochæus,constans ex duabus syllabis,prima longa,& secunda breui,ut,Musa.

CHOROBATES,regula longa circa pedes xx.quæ habet transuersaria aquarum librationibus dicata,ut est uidere apud Vitru.l. 8.cap.7.

CHOROCITHARISTAE, [*Quelli che cantano & suonano in coro,*] qui in choro citharizant.Sue.in Domi.

CHOROGRAPHIA,χωρογραφία,regionis alicuius particularis descriptio.Geographia uero est,totius terrarum orbis descriptio.

CHORVS,ri,[*Coro,moltitudine di quelli che cantano,ouero saltano*]χορὸς, proprie multitudo est canentium,aut saltantium.Nam multorum uocibus,& cõcentu cõstat,ut Seneca & Macr. tradunt. Et apud priscos ex seruis symphoniacis cõparabatur.Vnde apud Iurec. l.3.de lega.Si chorus legetur,perinde est,ac quasi singuli homines legati sint, Et a χαρὰ,(secundũ Pla l.2.de leg.)quę est lætitia,deducitur. Festus a corona deriuat:habetq; primã cor. Vir.6.Ae.Illa chorũ simulans,ouãtes orgia circum Ducebat Phrygias. Vbi Seruius,Chorũ,hoc est,multitudinẽ in sacra collectam. Idem 4. Geor. Omnis quã chorus & socij comitantur ouantes, Vbi rursus Serui. Chorus proprie est coæuorum cantus,atq; saltatio. Transumitur & ad res incorporeas,sumiturq; pro consentiẽti rerum aliquarum multitudine.Ci.3.Offi.Potest igitur quicquã utile esse, quod sit huic taliũ uirtutũ choro contrarium?Hier. ad Dardanum scribit, Chorum esse musicum instrumentum ex simplici pelle, cum duabus cicutis æreis, quod per primã inspiratur,& per secundam sonus emittitur.

CHRIA,χρεία,est commemoratio alicuius dicti,uel facti,uel utriusq; simul celebrem habens demonstrationẽ,ut Isocrates dicebat Virtutum radices amaras,fructus uero dulces. Est autẽ una ex quatuor exercitationibus, quas Fabius Grammatico tractandas præcipit. Chriæ usum,& genera latius exequitur Cœl.Rhod.li.26.c.27. Dicta Chria,quòd maxime sit utilis. χρεία,enim usum significat. Vide Aphthonium in progymnasticis.

CHROMATA,accipiuntur pro ornamentis & luminib. artium. Vnde Chromaticum melos ab antiquis dicebatur una ex tribus Musicæ partibus,quæ ob nimiam mollitiem infamiæ nota non caruit.

CHRONICA,orum,[*Cronica,*] τὰ χρονικὰ,generis neutri, annales,siue historiæ,temporũ memoriam conseruãtes, quib.scilicet res gestæ,seruato temporum ordine,digerũtur. Inuenitur & Chronicus, a,um.Gel.l.17.c.21.Excerpebamus ex libris qui Chronici appellantur.Pli.li.35.

CHRONISSO,as,subsisto,& ex itinere identidem quiesco. Luc.li.2. Ex satiati agni ludunt,blandeq; chronissant.

CHRYSA,æ,siue Chryse,es,oppidum Troadis.Pl.li.5.c.30. Str.l.13. & Hom. Il. 1. Oui.13 .Meta.Chrysenq; , & Cillan Apollinis urbes. Stephanus item Chrysen quandam collocat circa Lemnum. Est item Chryse insula,de qua paulo post.

CHRYSALIS,dis,χρυσαλὶς,erucæ genus ex rore nascẽs.Pl.l.11.c.32.

•CHRYSAORIS,Cariæ ciuitas,a Lycijs condita.

CHRYSE,insula ante ostium Indi flu.

CHRYSENDETON,uasis genus aureis crustis illigatum. Mar.l.6.

CHRYSES,æ,χρύσης,Apollinis sacerdos,pater Astinomes, quæ a nomine eius Chryseis cognominata fuit:quam cum Græci,expugnatis Thebis Cilicijs,urbe Eetionis,abduxissent,& Agamemnoni in prędæ diuisione tradidissent, Chryses,Apollinis insignib. exornatus,ad Græcorum castra accessit,filiamq; sibi petijt restitui: quod cum impetrare non potuisset,Apollinis auxilium implorauit, qui tam grauem Græcis pestilentiam immisit, ut Agamemnon patri puellam restituere fuerit coactus.Cuius loco cum Achilli Briseidem eripuisset,indigne id ferens Achilles, in posterũ a prœlio omni abstinuit,donec,morte Patrocli nunciata, intermissa arma recepit.Homer. 1. Iliad.Est & Chryses amnis Siciliæ.Ci.in Verr.

CHRYSIPPEA,æ,herba a Chrysippo inuentore dicta. Pl.l.26.c.9.

CHRYSIPPVS,χρύσιππος, Apollonij filius,patria Solensis,siue, ut alij malũt, Tarsensis,Stoicæ sectæ philosophus,auditor Zenonis & Cleanthis:post quos etiam scholæ præfuit.Ingenij acumine plurimum ualuit,ut qui in multis etiam a præceptoribus dissenserit.In dialectica clarissimus fuit.Scripsit librorum uolumina supra quinque & septuaginta. De exitu eius uaria traduntur. Quidam uolũt a discipulis ad sacrificium uocatum,cum uinũ dulce affatim hausisset,anhelitus difficultate laborare cœpisse,atq; ita quinto demum die fato concessisse,annos iam natum circiter tres & septuaginta. Alij ferũt,nimio risu expirasse. nam cum ficus rure allatos asinum comedentem uideret,ancillæ iussisse aiunt,ut & uinum asino bibẽdum daret:eiusq; dicti urbanitate tãtopere sibi placuisse, ut nimio risu fuerit suffocatus. Mortuo Athenienses statuam posuerunt in Ceramico.

CHRYSITIS,Pl.l.33.c.6. Fit ijsdem metallis & quæ uocatur spuma argenti. genera eius tria optima,quam Chrysitin uocant. Est item herbæ genus,alio nomine Chrysocome.

•CHRYSOCERAS,promontorium Thraciæ,ad Bosphorum.

CHRYSOCOLLA,[*Borraso,*]χρυσοκόλλα, humor qui in metallis per uenas defluit,callescente humore,rigoribus hybernis usq; in duritiam pumicis. Vide Pl.li. 33.c.5.

CHRYSOGONVM,χρυσόγονον,herba folio querno,flore coronarij uerbasci,radice rapi,uehementer intus rubente,foris nigra. Dios.l.4. c.46.Nomen autem accepit ab aurei seminis colore.

CHRYSOLITVS,lapis pretiosus,aureo nitore translucens.Oui 2. Metamorph.Per iuga chrysolithi,positæque ex ordine gemmæ. Pl.li. 37.cap.9.

CHRYSOMELA,χρυσόμηλα,mala sunt ex genere cydoniorum.Virg. Aurea mala appellat.Pl.l.15.c.11.

•CHRYSOPOLIS,Bithyniæ oppidũ,est & alterum in Cilicia. Steph.

•CHRYSORRHOAS,fluuius Syriæ circa Damascum.

•CHRYSORRHOAE,populi ad Phasim flum.

C ANTE I

•CIS,insula Eubœæ,non procul ab Attica.

CIBARIA,orum,[*Nodrimento,cibo,*]alimenta.Ci.ad Att. l. 9.Respondi,me non instituisse ijs dare cibaria.

CIBARIVS,a,um,quod ad cibum pertinet.Macr.li. 3.Sat.Lepid.legẽ tulit cibariam.Cibarius panis,qui fit ex farina secundaria, ex qua flos ante excussus est.Celsus li.2.cap.17.Firmius est triticũ, quàm milium id ipsum, quàm hordeum, infirmissimum cibarius panis. Ci.li 1. Tusc.cibarius in capsa panis datus.Cibarium uinum pro ignobili. Var.Potus meus uinum cibarium.Sic Cibarius homo, ab eodem dicitur pro sordido,& plebeio,[*Plebeo,*]Cibarium oleum. Col.l.12 ca.50.

CIBATVS,huius cibatus,[*Cibo,uiuande,*] σιτίον,cibus. Plin. Truncos grandissimo in cibatu habent. Plau.in Mil.sibi muni uiam,Qua cibatus ad te & legiones tuas tuto possit peruenire.

CIBILLA,æ,teste Var.l.4 de Lin.Lat.mensa erat escaria, a cibis dicta.Festus item Cillibam interpretatur mensæ rotundæ genus, apud quem Cillibam corrupte legi putauerim,pro Cibilla.

CIBO,as,[*Nodrire,cibare,*]alo,nutrio.Col.l.9.

CIBORIVM,κιβώριον,Dioscorides interpretatur uentriculos quosdã in faba Aegyptia,(quam & Colocasiam uocat Pl.)uesparum fauis similes,in quibus fabæ sunt bullarum modo emergentes. Idem & Cibotium appellari testatur,quasi scriniolũ:propterea quod seratur faba hæc indito in madentem glebam semine,sicque in aquã proiecto.Pl.l.20 c.15 & Stra.l.17.usus est hac uoce, Horat.lib.2. Carm Ode.7.Obliuioso læuia Massico Ciboria exple.

•CIBOTVS,Asiæ ciuitas,eadem cum Apamia.Plin.

CIBVS,[*Cibo,*]σιτίον,omne quo uescimur.Donatus cibũ distinguit a uictu,quod cibus etiam delicatis præbeatur:uictus in paruis, aridisq; alimonijs constitutus sit. Terent.in And. Lana ac tela uictum quæritans. Idem in Eun.Viden otium & cibus quid faciat alienus?

CIBYRA,æ,κίβυρα, Ptol.oppidum Asiæ proprie dictæ, non procul a Meandro fluuio.Ci.6.Ver.Inde Cibyrates,uel Cibyrata. Ci.ibidem fratres illi Cibyratæ inambulabant. Item Cibyraticus, a,um, Ibidem:Cibyratici illi canes.

CICADA,dæ,[*Cicala,*]τέττιξ,insecti genus canorum,unde & Cicadã quidam dictam uolunt,quasi cito cadentem,id est euanescentem. Virg.

binum esse dicunt, togam sic in tergum, reiectam, ut una eius lacinia reuocata hominem cingat.

Cinctutus, a, um, [Cinto.] cinctu iodutus: quod uestis genus antiquissimis Romanis in usu fuit. Vnde Horat. in Arte, cum antiquissimos illos denotare uellet, Cinctutos Cethegos dixit.

•Cineas, uir Thessalus, Pyrrhi Epirotarum regis amicus, cuius eloquentia, & memoria celebratur. Pli.

Cinefactum, [Ridotto in cenere.] τεφρωθὲν, in cinerem dissolutum, a Cinefacio, in cinerem reduco. Figuratio est (inquit Nonius) ut Tepefactū, & Labefactū. Lucr. li. 3. Horrifico cinefactū te probe busto.

•Cinesias, dithyramborum scriptor. Suid.

•Cinga, Hispaniæ fluuius, in Hiberum influens.

Cingo, is, xi, ctum, [Cingere.] ζωννύω, notæ sigoificationis est: & cum accusatiuo, ablatiuū habet Oui. 5. Fast. cinxitq; decertibus armis. Ci. 3. de Na. De. Diligētius urbē religione, q̃ ipsis mœnibus, cingitis. Per trāslationē pro circūdare, [Circondare.] Liu. li. 1. muro lapideo urbē cingere parat. Aliquādo accusatiuo solo cōtentū est. Pli. Cum cum saltum uenatores cinxissent. Circuncingo, quasi circum ago. Cinctus, particip. Ci. pro Flac. prouincia mari cincta. Incinctus, idem quod cinctus. Liu. li. 10. locioctū Gabino cinctu. Præcingo, idē qđ cingo. Plau. in Bacch. Cinctutulo præcinctus, in sella apud magistrū assideres. Interdū est præparare, unde Præcinctos strenuos, & expeditos dicimus. Procingo, cingo, apparo: a quo Procinctus, apparatus bellicus. Vnde dicimus, aliquid nos fecisse in p̄cinctu, cū ad expeditionē, aut ad iter císemus parati & accincti. Oui. Haec in procinctu carmina facta puta. Et procincta classis uocabatur, cū exercitus cinctus erat cōfestim pugnaturus. Recingo qđ cinctum erat, discingo, [Scingere.] Oui. l. 1. Met. Velātq; caput, tunicasq; recingunt. Succingo, subtus cingo, & ad cingulum alligo. Ci. 12. Phil. Galbam eodem pugione succinctum. Et Succingere, est cinctu uestes ita colligere, ut breuiores uideantur, fistq; hoc modo ad agendum promptior.

Cingula, æ, [Cigna.] ζώνη, qua cinguntur iumenta. Oui. de Rem.

Cingulum, [Cintola, centura.] ζώνη, propric mulierum. Var. 4. de Lin. Lat. Cinctus & cingulum a cingendo, alterum uiris, alterū mulieribus attributum. Festus, Cingulo noua nupta præcingebatur, quod uir in lecto soluebat. Ci. in Somn. Scip. Cernis autem terram candem, quasi quibusdam redimitam, & circundatam cingulis.

•Cingulum, ciuitas inter Picentes, unde mali Cingulani apud Plin.

Ciniflonus, qui calamistris in cinere calefactis capillos crispabāt. Hora. Cinislones parasiti.

Cinis, eris, ab antiquo nominatiuo Ciner hodie masc. ge. olim etiam fœm. [Cenere.] τέφρα. puluis in quem materia ulta resoluitur. Vir. 6. Aen. postquam collapsi cineres, & flamma quieuit. Cic. in Ver. cui hunc dolorem cineri eius atque ossibus inussisti fœc. gen. Caluus apud Nonium. Cum iam fulua cinis fueris.

Cineraceus, a, um, cineris colorem referens. Pli. li. 33.

Cinerarius, a, um, & cinereuel quod cinereum refert colorem.

Cinerarius, cinerarij, pro canistione. Catull. tō cincrarius tōdet os.

Cinericius, a, um, ut Panis ciuericius, coctus sub cinere.

Cinna, ciuitas Thessaliæ, a Cinno gigante, & Cois fratre dicta. Est & Cinna ciuitas Hispaniæ in regno Castellæ, a qua Cinnenses populi, quos cōmemorat Pli. li. 3. ca. 3. Fuit itē Cinna Marianis & Syllanis tēporib. Romanorū omnium crudelissimus, quatuor Consulatibus functus, qui ob nimiā crudelitatē, lapidibus ab exercitu occisus est.

Cinnabaris, κιννάβαρις, Pli. li. 33. ca. 7. saniem putauit esse draconis elisi elephantorum morientium pōdere permixto animalis utriusq; sanguine, quod falsum uidetur. Dioscorides a minio diuersum esse ostendit, quod cinnabari ea Lybia, minium ex Hispania efferretur, quod tamen reuera esset, non indicauit. Quod autem hodie Cinnabrium uocant, ex sulphure & argento uiuo simul ustis conficitur.

Cinnamomum, κινναμώμον, frutex in Aethiopia Troglodytica conterminus, humilis, & surculosus, duorum cubitorum altitudine. Cinnamomum etiam hodie in officinis nomen retinet, uulgus a quadā canalium figura Canellam appellat. Pli. li. 12. cap. 19.

Cinnamum, κίνναμον, frutex, siue arbuscula nascens apud Gebanitas, in finibus Troglodytarum, præstantissimum exudans odoramentum, quod & ipsum Cinnamum dicitur. Pli. li. 12. ca. 19.

Cinnaris, herba ceruis remedium aduersus uenenata pabula. Pli. li. 8. cap. 27.

Cinnus, plurimarum rerum, præsertim liquidarum commistio. Cic. de Ora. Cinnus utriusque particeps.

Cinxia, Iuno dicebatur quod nuptijs præesset, Inito enim coniugio soluebatur cingulum, quo noua nupta erat cincta. Festus.

•Cinyras, rex Cypri fuit, qui cum Myrrha filia concubuit.

•Cios, Phrygiæ emporium fuit.

Cippus, στήλη, columna, quæ cum inscriptione ad conseruandum rei alicuius memoriam soleat erigi. Hor. 1. Ser. Sat. 8. Mille pedes in fronte, trecentos cippus in agrum. Cippus item instrumentum erat ligneum, quo seruorum, & captiuorum pedes colligabantur.

Circa, [Intorno.] περὶ, præpositio accusatiuo seruiens casui, idem significans, quod uxta. Ci. de Lage. Cum Rullus urbes circa Capuam occuparit. Ponitur & pro circiter, ut tempus denotet. Pli. li. 9. ca. 18. Nec amplius quam circa cum mensem uisuntur.

Circa, κίρκη, Solis & Perses nymphæ filia, Aeetæ Colchorum regis soror, ueneficiorum peritissima: quæ Sarmatarum rege, cui nupserat ueneno sublato regnoq; per scelus parto, cum crudelius imperaret, ab incolis pulsa, in Italiam profugit, & in Circæo monte, qui effica cissimis hei bis abundabat, sedem sibi delegit: ubi cū Glaucū marinum deū adamaret, Scyllā puellā, quam ille deperibat, infectis fontibus, in monstrum marinum commutauit. Vlyssem item ui tempestatis ad se delatum hospitio suscepit, cui & Telegonum filium peperit. Postremo & Picum Latinorum regem, quod uxorem suam omni ac canentem sibi præferret, in auem sui nominis commutauit.

Circassenses, populi Liu. l. 6. Ci. l. 3. de Na. de. Circeo coloni nostri Circæenses coluot. Circæi uero quondam insula fuit, immenso mari circundata (si Homero creditur) ubi Latium antiquum terminabatur. Str. l. 5. Post Antium Circæum est, stadiorum duccntorum & nonaginta. Vir. li. 7. Aen. Hom. 10. Od.

Circenses ludi, ἱπποδρομίαι, uel Circenses, sine adiectione, certaminis curulis genus erat in honorem Consiliorum dei institutum: ita dictum, quòd in circo peragerctur, non autem ab ensibus, (ut Seruius nugatur) in circuitu dispositis. Liu. lib. 1. Tum primum circo, qui nunc maximus dicitur, designatus est locus, diuisa loca patribus, equitibusq; urbis, ut spectacula sibi quisque faceret. Var. 8. Aen. magois Circensibus actis. Circensium ludorum septem erant curricula solennia, Gel. li. 3. ca. 10. ex Varrone.

Circensa tomantum, dicitur, quod fit ex summitatibus arundinis mollibus, lanæ similibus. Mart. li. 14.

Circino, as, p. c. [Ritondare, circuire.] rotundum facio, uel circino circulum facio. Pli. li. 16. ca. 38. circinatur in pulpam. Significat etiam circumire, ut, Circinare auras apud Oui. 2. Met.

Circinus, oi, p. c. [Sesto, compasso.] διαβήτης, instrumentum, quo circuli uertendo designantur. Pli. li. 4. cap. 15.

Circiter, [Intorno, circa.] περίπου, ὡς, a Circa fit, idemq; significat, & refertur modo ad tempus. Plau. in Mostel. Redito huc circiter meridiem. Cæs 1. Bel Gal. Ita dies circiter 15. iter fecerunt. Modo ad numerum, [Beu.] Sal. in Cati. ex omni copia circiter pars quarta erat militaribus armis instructa. Modo ad locū. Pla. in Cistel. Loca hæc circiter excedit mihi. Circiter aduerbium. Cassius Hemina: Lapidem fuisse quadratum circiter in media arce iunctum.

Circites, circuli ex ære facti, teste Festo. Est & genus nleg. Colum. lib. 5. cap. 7.

Circius, uētus nulli uiolētiā inferior, sic dictus, q̃ omnia turbet, ac circūagitat. Gell. Galli uentū ea sua terra flante, quē sæuissimū patiuntur, Circium appellant, a turbine, opinor, eius ac uertigine. Lucanus: Solus sua littora turbat Circius. Cato Cercium, non Circium appellat. Est item Circius Tauri montis pars apud Pli. li. 5. ca. 27.

Circus, auis ex accipitrum genere alteto pede clauda, prosperrimi augurij in nuptialibus negotijs, & re pecuaria. Pli. li. 10. ca. 8.

Circulatim, per circulos. Suet. in Cæs cæterarum gentium multitudo circulatim suo quæque more lamentata est.

Circulator, [Canta in banco.] ἀγύρτης, qui hominū cœtu circūdatus, fabulis cos, aut præstigijs oblectat. Cic. li. 5. Epi. Circulator auctionum notissimus. Apul. li. 1. de Asino: Circulatorem aspexi eque strem, spatham præacutā mucrone infesto deuorasse. Paul. Iurecons. ff. de Extraord. crim. In circulatores qui serpentes circumferunt, & proponunt, si cui ob eorum metū damnū datū est, pro modo admissi actio dabitur. Dictus Circulator a circulo, idest hominū corona.

Circulatorius, ria, rium. Quint. præcipit nobis parandam non otandi, non circulatoriam uoluptatem spectandam, id est garrulam illam circulatorum festiuitatem non esse aucupandam. Idem li. 2. c. 4. Extemporalis garrulitas, circulatoriæ iactationis est.

Circulatrix, icis, quæ in foro, hominumq; circulis uersatur, spectatores aut saltando, aut canendo, aut lasciuioribus fabulis remorans. Mart. li. 10. Linguam circulatricem dixit pro petulanti.

Circulor, aris, [Circondare.] περιβάλλω, pro circundare. Col. li. 12. Ia debebit ante circulari follula. Ci. de Claris oratoribus posuit pro in circulum caput circunferre. Videt oscitantem iudicem, colloquentem cum altero, nonnunquam etiam circulantem.

Circulus, diminutiuū a Circus, [Cerchio.] κύκλος, figura est annularis. Ci. 2. de Nat Deo. Cumq; duæ formæ præstantes sint, ex solidis globus, ex planis autē circulus, aut orbis. A mathematicis definitur esse figura plana, una tātū linea cōtēta, in cuius medio punctus est, a quo oēs lineæ ad circunferentiā ductæ, sunt æquales. Hæc omniū planarum figurarum est perfectissima. unde Circularem scientiam dicimus, pro absoluta omnium scientiarum cognitione, quam Græci ἐγκυκλοπαιδείαν uocant. Circulus per translationem pro cœtu hominum in orbem collectorum sumitur. Liu. li. 44. In omnibus circulis sunt qui exercitus in Macedoniam ducant.

Circum, [Intorno.] περὶ, præpositio, & componi solet, & separari. Separata locum tantū significat, sicut & cōposita: ut, Circum theatrum. Qñq; loco aduerbij ponitur. Vir. 4. Ae. Anna uides toto properari littore

I

littore circũ? Cõponitur cũ dictionibus ab a incipientibus, ut circũ ago: c, ut circũcido: d, ut circũduco: e, ut circũeo: f, ut circunfluo: i, ut circũiaceo: a quo circũiectus: l, ut circũlinio: m, ut circũmunio: n, ut circũnascor: p, ut circũpono: q, ut circũquaque: s, ut circũscribo: t, ut circũtuli: u, ut circũuenio: uerum iuncta uocalibus integra scribi, sed non proferri debet, ut circumago, circũeo scribantur, sed proferantur circuago, circueo. Vnde Priscianus ait, Circũeo, & Circumago, & similia non paterentur elisionem in pronũciatione, si transiret in sequentem syllabam m. Si uero iungatur cum c d s q t, mutatur m in n. ut, circuncido, circundo, circunfero, circunquaque, circuntuli. cum alijs remanet m integra: ut circumscribo, circum uolo.

Circumaggero, as, Pli. li. 19. c. 5. fimo circumaggeratas radices.

Circumago, gis, [*Menare intorno.* περιάγω,] circũduco. Liu. 1. Prius q̃ equites circumagerẽtur. Interdũ insequor, fugo, [*Cacciare, perseguitare,*] Curtius. Nec uulneratũ, & fere seminecem circumagere destiterunt. Inde Circumactus, conuersio, siue motus in gyrum. Pl. in ponte duab. capellis, ubuijs e diuerso, circumactum angustiæ nõ caperẽt.

Circumambulo, as, in circuitu ambulare, περίειμι. Paul. in l. possideri. in prin. ff. de acqu. poss. Fundi glebas circumambulet.

Circumaspicio, cis, περισκέπτομαι. Pli. li. 8. ca. 33.

Circumcidaneus, a, um, ut uinũ circũcidaneũ, quod postremo exprimit, uinaccis, ubi fluere desierint, circũquaq; accisis. Cato ca. 23.

Circuncido, dis, περικόπτω, circum, uel per circulum incidere & amputare. Col. li. 3. corticem circuncidito. Circuncidere uinum, pro uini usu interdicere, [*Impedire,*] Cels. li. 4. c. 20. & l. 6. c. 9. Ci. 5. de Fini. Quæ sit ars agricolarum, quæ circũcidat, amputet. Ci. 1. de Finib. sapiens amputata, circuncisaque inanitate, naturæ finibus contentus.

Circuncingo, gis, [*Circondare,*] περιζώννυμι, circundo. Sil. lib. 10. Ceu fera quæ telis circuncingentibus ultro Assilit in ferrum.

Circuncirca, [*D'intorno,*] ab omni parte: ut, Circuncirca prospicere. Pla. in Aul. Occœpit scalpturire ungulis Circuncirca.

Circuncisio, onis, [*Circoncisione,*] περιτομὴ. Lact. li. 4. c. 17.

Circuncisitius, a, um. Var. de re rust. lib. 1. cap. 54. cum desit sub prælo fluere, circuncidunt extrema, & rursus premunt, expressum, circumcisitium appellant.

Circuncisura, ræ, incisio in orbem facta. Pli. li. 16. ca. 40.

Circuncludo, dis, clusi, clusum, [*Serrar intorno,*] περικλείω, undique claudo. Ci. in Catil. 5. Num inficiari potes, te meis præsidijs, mea diligentia circunclusum, commouere te contra remp. non potuisse?

Circuncolo, lis, [*Habitare intorno,*] περιοικέω, circum habito, Liu. lib. 31. omnes qui circuncolunt Bœbem paludem.

Circunculcare, circuncirca conculcare, Col. li. 5. cap. 6.

Circuncurro, is, [*Correre intorno,*] περιτρέχω, Quinct. li. 2. capi. 22. Artem circuncurrentẽ uocauerunt, quòd in omni materia doceret.

Circuncurso, as, re, frequentatiuum a circuncurro. Ter. Heaut.

Circundo, [*Circondare,*] περιβάλλω, Circumeo, inter se differũt, quoniam dicimus, Hercules circuiuit terram, non Circundedit: & Anulus circundas digitum, non circumis. Circuitus nomen utrumque complectitur. Cic. Catoni. Vallo & fossa circundedi. Plaut. in Asin: Circundato me brachijs. Cæs. 3. Bel. Ciu. Octauius quinis castris oppidum circundedit. Horat. 1. Ser. Sat. 2. circundata palla plurima. Armis circundatus, id est armatus, Vir. 9. Aen.

Circundoleo, as, are, [*Polire intorno,*] est circunquaque dolare, seu polire. Pli. li. 16. ca. 32. sed maxime mirum, Antandri Platanus etiam circundolatis lateribus restibilis sponte facta.

Circunduco, cis, p. pr. [*Menare intorno,*] περιάγω, in orbẽ duco. Ci. 2. Philip. ut uexillum uideres, & aratrum circunduceres. Circunducere apud iureconsultos metaphoricẽs pro abolere, delere, & abrogare accipitur, [*Annullare,*] Paul. l. acta. ff. de re iu. Vlp. l. & post edictũ. ff. de iudi. Circunducere aliquem per dolos, est decipere, [*Ingannare,*] Pla. Psc. Per dolos eam circunducam. Circunducere argento, idem Plau. Te uelle amantem argento circunducere. Idem Bacch. Quadringentis Philippeis me circunduxerunt. (ductio.

Circunductio, [*Inganno,*] deceptio. Plau. in Cap. Nec argẽti circũ

Circumeo, is, ii, [*Andare intorno, circondare,*] περίειμι, ambio. Liu. 1. Romulus circumibat, docebatq; patrum id superbia factum. Prædia circumire, Ci. pro Cec. Circuitus, Circũductus. Seneca in Med. Orbem circuitis cornibus alligat. i. circunductis, & totum globum cingentibus. Circuitus, us, ui, [*Circuito,*] περίοδος. Ci. 2. de Nat. Deo. Circuitus solis, Celsus li. 3. ca. 5. quartanarum certus circuitus est.

Circumitio, uel Circuitio, Liu. 3. Circuitio, ac cura Aedilium plebis erat. Ter. And. aperte ipsam rem locutus, nihil circuitione usus es. Ci. 2. de Diui. circuitione quadam deos tollens.

Circumequito, as, are, [*Caualcare intorno,*] περιϊππεύω, equo circumeo. Li. 10. duas turmas sociorum circumequitare mœnia iubet.

Circunfero, p. c. [*Portare intorno,*] περιφέρω, circumporto, circunduco. Sal. Fuere, qui dicerent, Catilinam sanguine uinum permistũ pateris circumtulisse. Per trãslationem ponitur pro lustrare, seu purgare. [*Purgare,*] Vir. li. 6. Idem ter socios pura circuntulit unda.

Circunfirmare, [*Fermare intorno, fortificare,*] περιφράττειν. circunsepire. Col. l. 4. c. 17. Vitis quasi quadrato circũfirmanda est agmine.

Circumflecto, ctis, [*Piegare intorno,*] περικάμπτω, in gyrum flecto Virg. 5. Aen. Constituit signũ nautis pater, unde reuerti Sciret, & lõgos ubi circumflectere cursus. Circumflexus, participium, undiq; flexus. Inde accentus circunflexus ex acuto & graui factus.

Circunflexus, us, ui, nomen, περικαμπή. Pli. li. 8. ca. 21.

Circunflo, as, are, [*Soffiare intorno,*] περιπνέω, undiq; afflare. Ci. 5. Ver. hic ordo quasi editus in altum, ut ab omnibus uentis inuidiæ circumflari posse uideatur. Circumflãtibus Austris, Stat. li. 11. The.

Circunfluo, [*Scorrere intorno,*] abundo. Ci. in Læl. circunfluere omnibus bonis. Propriè tamen est circum aliquod fluere, decurrere Pli. Id oppidum circunfluit amnis.

Circunfluus, a, um, περίῤῥοος, quod circunfluit. Oui. 15. Met. Scinditur in geminas partes circunfluus amnis. Item insula circumflua, quam aqua circunfluit. Oui. 15. Me. circunflua Tybridis alti Insula.

Circumforaneæ, Hostiæ non tam quæ circum fora, quàm quæ circum agros & urbes in ambaruali sacrificio circumferuntur.

Circunforanei, [*Cerretani,*] qui circa fora crebro uersari solent. qui fucis & nugis captant quæstum. Ci. pro Clu. Clodium pharmacopolam circunforaneum, aggreditur. Aes circunforaneum, quod a fœneratoribus in foro tractatur. Ci. Att. li. 2. Tusculanum & Pompeianum me ære, non Corinthio, sed hoc circunforaneo obruerũt. Hoc est, ære alieno, quòd è foro fœnori sumpsi.

Circunfodio, fodis, [*Cauare intorno,*] In gyrũ fodio. Pl. li. 17. c. 18.

Circunfossura, ræ, Plin. Ibidem.

Circunforo, as, περιτρυπάω, Pli. li. 17. ca. 27. Stipite circunforato.

Circunfrico, as, [*Fregare intorno,*] περιτρίβω, Cato. ca. 26.

Circunfulgeo, ges, [*Splendere intorno,*] περιφαίνομαι, Pl. li. 2. ca. 37.

Circumfundo, dis, Ci. 2. de Nat. de. terra circunfusa hac animabili natura, cui nomen est aer.

Circungelatus, [*Gelato intorno,*] participium. Pli. li. 13. ca. 12.

Circungemo, mis, Hor. Ep. 16. circumgemit ursus ouile.

Circumgestare, [*Portare intorno,*] περιφέρειν, Ci. ad Q. fr. lib. 1.

Circuniaceo, cui, [*Giacere intorno,*] περιτίθεμαι, in circuitu iaceo. Liu. Quæ circuniacens Europa, in uestra sunt potestate.

Circunijcio, cis, ieci, iectum, [*Gettare intorno,*] περιβάλλειν. Liu. 33. circunijcere hastas in uenientem ex transuerso hostem conati sunt. Circunijcere uallum, apud eundem, pro circumædificare. Et Circunijcere ambitu extrema cæli. Cice. de Vniuer. Extremitatem cæli rotundo ambitu circuniecit: id est circumamplexus est. Vnde Circuniectus, a, um, ut Circuniecta urbi loca. Liuius.

Circunlambo, bis, [*Leccare intorno,*] περιλείχω, Pli. li. 11. ca. 37.

Circunligo, as, [*Ligare intorno,*] περιδέω, Liu. li. 21. Stuppa circũligabant. Ci. 2. de Diu. potest esse falsũ, ut circũligatus fuerit angui.

Circunlinio, linis, circũ ungere, uel aliquid leuiter alicui rei circũ inducere. Pl. li. 8. Nec pictura, in qua nihil circumlinitũ est, eminet.

Circunlino, in præterito, circunliui, uel circunleui, circũcirca leuiter induco. Pli. Circunlini aluearia fimo bubulo, utilissimum. Vnde Circunlitio, onis. In picturis item Circũlitiones dicebantur, supremæ operis expolitiones. Pl. l. 35. c. 11. dicebat Praxiteles interrogatus, quæ maxime opera probaret sua in marmoribus. Quibus Nicias manum admouisset, tantum circunlitioni eius tribuebat.

Circunluo, luis, lui, [*Scorrere intorno,*] περιῤῥέω, circunfluo. Liu. l. 25.

Circunluuio, onis. Ci. 1. de Ora. alluuionum, circunluuionum.

Circummitto, [*Mandare intorno,*] περιπέμπω, Liu. 4.

Circummulcare, περιμαλάττω, molli attractu circuncirca abblandiri: Pli. l. 28. ca. 3. Hexagon in dolium serpentium coniectus, experimenti caussa, circummulcentibus linguis miraculum præbuit.

Circummunio, [*Fortificare intorno,*] περιφράττω, circunsepio. Col. li. 3. circummunito macerie aut fossa. Pla. Cap. uinclis custodijsq; circummuniti sumus. Circummunitio. Cæsar: id ne fieri posset, obsidione, oppidiq; circummunitione fiebat.

Circumnascor, [*Nascere intorno,*] περιφύομαι. Pli. li. 2. c. 103.

Circumobruere, περιματαρεῖν, Pli. li. 19. ca. 5.

Circumpadanus, a, um, qui habitat in circuitu Padi. Liu. l. 21. Pli. li. 14. c. 20. Liguriæ circumpadanisq; mustis utilitas.

Circumpango, περιφυτεύω, Pli. li. 17. ca. 13.

Circumpauio, uis, circumpauire. Pli. li. 12. ca. 14.

Circumpedes, ij, qui & A pedibus dicuntur. Ci. 3. Verr. Seruos artifices pupilli, circumpedes aũt homines litteratos, suos esse dicebat.

Circumplector, eris. [*Abbracciare intorno,*] Ci. de Vniu.

Circumplexus, us, nomen, περιπλοκή. Pli. li. 10. c. 63.

Circumplico, as, p. c. περιπλέκω, circunnecto. Ci. 3. de Diu.

Circumpono, nis, [*Mettere intorno,*] περιτίθημι, Hor. 2. Ser. Sat. 4.

Circumpotatio, onis, ἐγκυκλοποσία, a circumpoto. Ci. 2. de leg.

Circunrado, dis, [*Radere intorno,*] περιξύω, Pli. li. 17. c. 26.

Circunretio, tis, [*Impedire, intrigare,*] περιπλέκω, impedio, & implico. Lucr. l. 5. Circunretit enim, atq; miuria quenq;. Ci. 7. Ver. implicatũ seueritate iudicum, circumretitum frequentia populi Rom.

Circunrodo, dis, p. p. [*Rodere intorno,*] Pli. li. 32. ca. 2. Accipitur pro meditari, & quodammodo ruminare. Ci. ad Atti. lib. 4. dudum circumrodo, quod deuorandum est. Item pro detraho, obtrecto. Hora. 1. epist.

1.epist. Dente Theonino cum circunroditur.

CIRCVNSCALPO, περιξύω, Pli.li.20.ca.5

CIRCVNSCARIFICO, as, περιαμύττω. Pli.li.11.ca.13.

CIRCVNSCINDO, dis, περικατατέμνω. Liu.2.

CIRCVNSCRIBO, bis, [Circonscriuere, contenere,] περιγράφω, comprehendo, intra finem quendam complector, definio. Ci.6.Philip. Virgula stantem circunscripsit. In Parad. Exilium terribile est illi, quibus circum scriptus est habitandi locus. Per traslationem accipitur, pro circunuenio & decipio, [Ingannare,] Idem 1.Acad. captiosis & fallacibus interrogatiunculis circunscripti & decepti quidam.

CIRCVNSCRIPTE, aduer. Ci.2.de Nat.Deo.

CIRCVNSCRIPTIO, onis. Ci.1.Tusc. terræ situm, formã, circunscriptionem. Verborum quadam circunscriptione comprehendere sententiam. Ci.de Clar.Or. Circunscriptio, pro deceptione, [Inganno,] Ci.pro Cluen. Cum ab his omnes insidiæ circunscriptionesq; adolescentum nascerentur.

CIRCVNSCRIPTOR, qui fraude priuat aliquem bonis. Ci.in Cat.

CIRCVNSECO, cas, [Tagliare intorno,] περικόπτω, circũcido, Col.l.7.c.5.

CIRCVNSEDEO, des, & Circunsideo, des, circũsedi, circunsessum, [Assediare, circondare,] περικάθημαι, significat, circundare, obsidere. Cice.ad Att.li 9 Populi Romani exercitus Cn.Pompeium circunsidet. Circunsedent etiam, quia assident utrinque alicui. Ci.4. in Catil. Nec tamen ego sum ille ferreus, qui non mouear horum omnium lachrymis, a quibus me circunsessum uidetis.

CIRCVNSEPIO, pis, περιφράττω, Ci.ad Aug. cohortibus armatis circunseptus Senatus Liu.1. armatis corpus circunsepsit.

CIRCVNSERO, ris, περιφυτεύω. Pli.li.11.ca.11.

CIRCVNSESSIO, Ci.3.Ver.

CIRCVNSIDO, idis, circunsedeo, nisi quod motum quendam habeat coniunctum: ut circunsidere dicantũr; qui se iam ad sedendum componunt, uel qui ipso actu oppidum uel arcẽ castris uel exercitu circundant. Liu. 9. Plistiam circunsidunt.

CIRCVNSIGNARE, Col.l.de Arbor.ca.26.

CIRCVNSISTO, is, [Stare intorno, circondare,] περιΐσταμαι, circundo, circunsto. Liu l.1. Centuriones Metium circunsistunt. Cæsar, Si quis grauiori uulnere accepto deciderat, circunsistebant. Virg. furentem Armati circunsistunt.

CIRCVNSONO, as, are, [Sonare d'ogni intorno,] περιηχῶ, undiq; sono. Ci.1 Off. cõducere arbitror, talibus aures tuas uocibus circũsonare.

CIRCVNSPECTATRIX, cis, uerbale. Plau.in Aul.

CIRCVNSPECTE, Quin.li.9.ca.1.

CIRCVNSPECTIO, nis, Ci.4.Acad.

CIRCVNSPECTO, as, Cic.de Na. bestiæ in pastu circunspectant.

CIRCVNSPECTVS, ctus. Ci.11.Phil. facilis est circunspectus.

CIRCVNSPICIENTIA, æ. Gel.l.14.ca.1. (c.5.

CIRCVNSPERGO, gis, [Sparger d'ogni intorno,] περιρραίνω. Col.lib.11.

CIRCVNSPICIO, cis, [Guardare d'ogni intorno,] περισκοπῶ, ex Circũ & Specio, uerbo antiquo, qđ aspicio significat. Estq; Circũspicio, huc atq; illuc oculos uerto, & circũfero: oĩa oculis collustro. Ci. pro Roscio: Circũspicit, æstuat. Ter.in And. Circũspicio, nusquã. Significat & animaduertere, & diligẽter uidere siue considerare, [Considerare,] Ci.4.Acad. cũ omnia fecerit, diligentissimeq; circũspexerit. Circũspicere se, pro Gloriari, & seipsũ admirari, sibi placere, [Piacersi,] Ci. Vsq; eo ne te diligis, & magnifice circũspicis? Circunspectus, significat eũ, qui in omnẽ partem circumspectat, id est qui prudens est, [Prudente.] Col. illa solennia sunt omnibus circunspectis, ut ergastuli mancipia cognoscãt. Hinc Circunspecto, as. Ci.2. de Na.de. quanto se opere custodiant bestiæ, ut in pastu circũspectẽt, ut in cubilibus delitescant. Circũspectus passiue, qui circunspicitur: ut, Verba non circunspecta. i. non perpensa, & considerata. Ouid. 5. Fasto. Verba mouẽt iras non circunspecta deorum. Vires nõ circũspectę. Oui.5.Met. Non circunspectis exactum uiribus ensem Fregit.

CIRCVNSTANTIA, æ, [Circonstanza,] actus circunstandi. Gel.l.3.c.7. Circũstantiæ in unaquæq; cõtrouersia quæri solent. Quin.l.5 c.10.

CIRCVNSTATIO, onis. Gel.li.7.ca.4.

CIRCVNSTIPO, as, comitum agmine cingo. Claud.2.Paneg.

CIRCVNSTO, tas, stiti, [Stare intorno, circondare,] περιΐσταμαι, Circundare, Cic.in Catil. Fortissimi ciues, qui circunstant senatum.

CIRCVNSTREPO, pis, περιψοφῶ, in circuitu strepitum facio. Tacit.

CIRCVNSTRVO, uis, [Edificare intorno.] περιοικοδομέω, Pli.lib.21.cap.6.

CIRCVNSVDO, as, Pli.lib.14.cap.1.

CIRCVNSVO, suis, περιρράπτω. Pli.li.34.cap.16.

CIRCVNTEGO, gis, [Coprire intorno.] περικαλύπτω. Pla.Mil.

CIRCVNTEXO, is, [Tessere intorno,] Virg.1.Aen. Et circuntextum croceo uelamen acantho. Circuntextum, ti, amictus genus, quod purpuram circum habeat. Festus.

CIRCVNTONDEO, des, περιχείρω, Sue.in Aug.ca.45. in puerilem habitum circuntonsam matronam.

CIRCVNTONO, as. Hora.2.Ser.Sat.3. Hunc circuntonuit gaudens Bellona cruentis.

CIRCVNTREMO, mis, Luc.lib.1. circuntremere æthera signis.

CIRCVMVADO, p.p. [Assalire d'ogni intorno,] περιστέλλω, Liu.lib.35. Repente anceps terror barbaros circumuasit.

CIRCVMVAGVS, gi, ut, Oceanus circumuagus. Hor.Epo.16.

CIRCVMVALLARE, uallo munio. Cæs 7. Bel. Gall. Oppidum biduo circumuallauit. Ci.Att.li.9. circumuallatum esse Pompeium.

CIRCVMVECTIO, onis, Ci.Att.li.2.

CIRCVMVECTO, as, Virg.3 Geo.

CIRCVMVEHO, bis, here, [Menare intorno,] περιελαύνω, circumporto, Liu.3. Dictator equo circumuectus. Circumuchi classe. Liu.8.

CIRCVMVECTVS, us, Ci.de Nat.Deo.

CIRCVMVENIO, [Circondare, circonuenire,] κυκλόω, circundo. Liu.li.1. Vt hostibus circumueniri se a tergo ratis, terror ac fuga inijceretur. Salust. hominem familiarem: & omnibus necessitudinibus circumuentum Aliquando decipere, [Ingannare,] tractum a uenatoribus, qui feras laqueis, retibus, & canibus circumuenire solent. Cic.li.2. Offi. Suum quisque teneat, neque tenuiores propter humilitatem circumueniantur. Aliquando opprimere, [Opprimere,] Salu. in Catil. se falsis criminibus circumuentum.

CIRCVMVERTERE, περιστρέφω. Plau.Persa: in cursu rotula circumuertitur Circumuertere aliquem argento. Pla. Pseu. Qui me argento circumuertant. Id est, dolis auferant a me argentum.

CIRCVMVERSARI, Lucr.li.6. Quærentesq; uiam, circumuersantur.

CIRCVMVESTIO, [Vestire d'intorno,] περιεντίθεμαι. Ci.3.de Ora.

CIRCVMVINCIO, cis, [Legare,] Plau.Rud. uos uirgis circumuinciam.

CIRCVMVISO, sis, frequen.a circumuideo, Plau.

CIRCVMVOLO, las, περιπέτομαι. Hor.2.Serm.Sat.1. Mors atris circunuolat alis. Circumuolatus partic.passiuum. Pli.li.10.ca.31.

CIRCVMVOLITO, iterum atque iterum circũuolo. Vir.li.1.Geo. Aut arguta lacus circumuolitauit hirundo. Col. per translationem pro Crebro uiso, usus est: Mercenarij salutatoris mendacissimum aucupium, circumuolitantis limina potentiorum.

CIRCVMVOLO, [Volgere intorno.] περιειλῶ. Virg. Interea magnum sol circumuoluitur annum.

CIRCVO, is, [Circondare,] Ci.pro Cec. Cecina cum circuiret fundum.

CIRCVS, ci, masc g. [Cerchio, circolo,] κύκλος, omnis in gyrum ambitus. a circumeundo, secundum Seruiũ. Et differt Circus a Globo, quòd circus est planities rotunda, ut circuitus: Globus soliditas undique rotunda, ut est sphæra, & staminum glomera. Circus etiam dicitur locus muris septus, in quo curulia certamina peragebantur. Vir.l.5. Mediaq; in ualle theatri Circus erat. Ci.3.Philip. Nescis heri quartum in Circo diem ludorum Romanorum fuisse? Vnde circẽses ludi, quòd in Circo fierẽt. Fuerunt tres Circi Romę, Circus maximus inter palatium & Auentinum: Circus Flaminius qui & Apollinaris, & Circus Neron. in Vaticano. Candens Circus, γαλαξίας, id est, orbis lacteus. Ci.in Arato: Vidisti magnum candentem serpere Circum, Lacteus hic nimio fulgens cãdore notatur. In somnio Scip. erat is splendidissimo candore inter flammas Circus elucens, quem uos orbem lacteum nuncupatis.

CIRIS, est auis, alio nomine Alauda. hanc poetæ fabulãtur fuisse Scyllam Nisi regis filiã: quæ cum patrẽ fatali crine spoliatum Minoi prodidisset, mutata est in auẽ Cirim. Ouidius deducit a κείρω, tondeo, alludens ad fabulam, qua Scylla purpureum Nisi patris crinem fertur totondisse. sic enim ait lib.7.Met. Plumis in auem mutata uocatur Ciris, & a tonso est hoc nomen adepta capillo.

CIRNEA, æ, uas uinarium. nam κιρνῶ. misceo. Plau.in Amph.

CIRRHA, urbs in Phocide ad Parnassi radicem.

CIRRI, capilli capitis attonsi, a κείρω, attondeo. Cato de liberis educandis. cirros ad Apollinem ponere solent. Inde Persius Cirratos, uocat pueros, qui comam nutriunt, quam Veneri consecrent detonsam Ostreorum etiam capillamenta dicuntur Cirri, Mar.li.7. Et ostreorum rapere liuidos cirros.

CIS, κίς, uermiculus in tritico præcipue & ordeo nascens, seminaq; illa cuspide sua exiguis foraminibus penetrans.

CIS, & Citra, [Di quà,] ἐντὸς, ἐπὶ τάδε, ἐπὶ θάτερα μέν, differũt, quod cis magis proprijs nominib. fluminũ uel mõtiũ præponi solet: reliquis magis Citra: ut Cis Rhenũ, Cis Padũ, Cis Alpes, ἐπὶ τάδε τῶν ἄλπεων. Citra forũ, citra tẽplũ, hoc ẽ, ab hac parte tẽpli, aut fori. Harũ duarũ præpositionũ significationi opponit ultra, qđ significat Trãs, uel ab alia parte: ut, Vltra Apẽninũ, ultra Padũ. Hæ aũt particulæ, citra, intra, ultra, ut docet Gell. apud ueteres singulis syllabis appellabant Cis & Vls. Dicebãtq; cis Tyberi, & uls Tyberi: mox dici cœptũ est, citra Tyberim & ultra Tyberim: & intra Calẽdas, citra Calendas. Cis etiã per cõpositionẽ nominibus mõtiũ, uel fluuiorũ coniungitur: ut, Cisalpinus, Cispadanus. Et quamuis habeat uim localẽ, per translationem tamen, & in tempore, & in alijs rebus uti possumus: ut Cis definitum tempus uenisti: sicut, Vltra tẽpus a nobis datũ uenisti. Cis naturæ leges: hoc est, [Meno che,] minus, quàm patiantur naturæ leges. Citra etiam quandoque pro sine, [Senza,] ponitur. Colu. in agricultura uoluntas facultasq; citra scientiam sæpe magnam dominis afferunt iacturam Suet.in Cæs. citra senatus, populiq; auctoritatem. Quinct.lib.1. Neque citra Musicen Grammatice

potest esse perfecta. Quandoq; ponitur pro Ante, [*Auanti,*] ut, Citra calendas, id est ante Calendas. Sue. in Aug. Citra spectaculorũ dies. Fit autem citra a cis, a citra Citer, Citerior, Citimus.

CISALPINA, Gallia, [*Lombardia,*] Cis alpes, fluuio Rubicone finitur. Ci. pro lege Mani. Gallia Cisalpina præsidijs confirmata.

CISAPENNINA, Italia a Catone in Orig. dicitur, cis Apenninum montem: ut Transapennina, quæ trans Apenninum est.

•CISIANTHI, populi sunt inter Scythas.

CISIVM, *δίτροχον*, genus uehiculi, duas habens rotas: a quo Cisiarij, qui cisium regunt. Ci. Cisio celeriter ad urbem uectus. Cisiarius, cisij auriga. Iurecon. lib. 20 Diges. Si cisiarius, dum ceteros transire contendit, cisium euertit, & seruum quassauit, uel occidit, puto ex locato esse in eum actionem.

CISPELLO, as, are, apud uetustissimos inuenitur pro citeriorem partem pellere. Plau. in Amph. inde optime cispellam uirum.

CISPIVS, mons in urbe Roma, Exquilina in regione, de nomine Cispij dictus, ut inquit Fest. Var. li. 1. de Lin. Lat.

CISSA, Ptol. fluuius est Ponti, in ea parte, qua Cappadociæ cohæret.

CISSITES, *κισσίτης*, gemma ad similitudinem folij hederæ candicans. Pli. li. 37. cap. 10. & 11.

CISSVS, *κισσός*, hederæ genus, quæ sola sine adminiculo subsistit, neque arboris, aut muri, alteriusve pedamenti eget substentaculo.

CISTA, [*Cesta, paniera, canestro,*] genus uasis uiminei apud Colu. li. 12. c. 52. Oui. 2. Met. texta de uimine cista. Fit etiam Cista ex asseribus, in qua conduntur & pecuniæ, & alia usui nostro necessaria. Cice. 5. Ver. Quaternos H-S. in cistam transferam ex fisco.

CISTELLA, Ter. Eun. Cistellam domo effer cum monumentis.

CISTELLATRIX, cis. Pla. Tri. Cantatrices, cistellatrices. Videtur significare ancillam quæ canistrum fert heræ.

CISTELLVLA, Pla. Rud. Vbinam ea fuit cistellula? ad Heren. li. 1. Cistella pro uase est, quo suffragia populi in legibus ferendis colligebantur, cum ait: Saturninus legem ferre cœpit, collegæ intercedere: ille nihilominus cistellam detulit.

•CISTHENA, urbs est Aeolidis in Isthmo.

CISTERNA, [*Cisterna,*] *δεξαμενή*, locus in quo colligitur aqua pluuia per euripos & canaliculos sub stillicidio positos, ad imbres suscipiendos. Vlp. l. 1. ff. de fonte. Cisterna aquã uiuã nõ habet. Et quidẽ cisternę imbribus cõcipiunt, sed per glareã immissam ĩ spõgias purificatis.

CISTERNINVS, a, um. Col. li. 13. ca. 43. Aqua fontana uel cisternina.

CISTVLA, Mart. li. 1. Parcæ cistula non capax oliuæ.

CISTHVS, *κίσθος*, quem & Cittaron uocãt, siue Cissaron, est frutex, maior thymo, & folijs ocymi. Pli. li. 24. ca. 10. Vulgus Rosaginem, siue Rosam caninam appellat.

CISTIFER, a, um, qui fert cistam. Mart. Nupsisti Gellia cistifero.

CISTOPHORVS, nummi species, sic dicti a Canephoris Palladis Atticæ uirginibus ministris, quarũ imaginẽ habebat impressam. Ci. Att. li. 11. Ego in cistophoro in Asia habeo ad sestertia bis & uicies. Idẽ pro Domo sua: Vt si in Asia cistophorum flagitaret.

•CITARII, populi Siciliæ.

CITATVS, a, um, part. [*Citato, chiamato, ueloce.*] *προσκεκλημένος*, Citatus nomen, acceleratus, citus, uelox. Apul. Citato, non testudineo gressu. Liu. li. 28. Citato gradu in hostem ducebant. Idem Citato uadere equo. Liu. li. 27. Nero citatiore, quam inde uenerat, agmine, die sexta ad hostem peruenit. Ibidem li. 22. Quàm citatissimo poterant agmine sese abripuerunt.

CITATIM, aduer. [*Velocemente,*] *ταχύ*, celeriter. Hircius de Bel. Afr.

CITERIA, effigies quædam arguta & loquax ridiculi gratia, quæ in põpa uehi Romæ solebat. Cato in M. Cælium: Quid ego cũ illo decertem, quem credo in pompa uectitatum iri ludis pro citeria? Fest.

CITERIOR, & Citimus, [*Vltimo,*] a Citra, uel a Citer uocabulo obsoleto. Ci. ad Att. lib. 12. Hirtius ad me scripsit, Sextum fugisse in Hispaniam citeriorem. Aetas citerior. Valer. lib. 8.

CITHARA, æ, [*Cetera,*] *κιθάρα*, instrumentum musicum, alio nomine Lyra, quam Hiero. scribit effici in modum Δ litteræ, cum chordis uigintiquatuor. Pli. li. 7. cap. 56. Citharã Amphion, ut alij, Orpheus, ut alij, Linus inuenit. Citharam Vir. pro ipsa musica & harmonia accepit 12. Ae. Augurium, citharamq; dabat, celeresq; sagittas. Quin. li. 2. ca. 8. Vt cithara, ita oratio perfecta non est, nisi ab imo ad summum omnibus intenta neruis consentiat.

CITHARISTA, siue Citharistes, *κιθαριστής*, promõtorium Galliæ Narbonensis: testibus Ptol. li. 2. c. 10. & Antonino. Est etiam Citharista, qui citharam tantum pulsat, non etiam accinit. Cice. 3. Verr. etiam Aspendium citharistam sustulit.

CITHARISTRIA, [*Quella che canta in su la cetera,*] *κιθαρίστρια*. quę cithara canit. Ter. Phor. nactus est puellulam Citharistriam. Ibidem eandem uocat fidicinam: Ille, qui illam amabat fidicinam.

CITHAROEDICVS, a, um, *κιθαρῳδικός*, ut Citharœdica ars. Pli. l. 9. ca. 8. & Citharœdicus habitus, Suet. in Nerua.

CITHAROEDVS, [*Che canta su la cetera, citarista,*] *κιθαρῳδός*, qui cithara canit: & proprium (ut Moscopolus annotauit) qui & citharam pulsat, & ore accinit. Ci 5. Tusc.

CITHAERON, *κιθαιρών*, mõs Bœotiæ, teste Strabonẽ, cuius radicẽ Asopus amnis alluit. Seruius falso credidit alterũ esse ex iugis Parnasi. Est enim cithæron mons a Parnaso plus quam triginta passuũ millibus distitus. Hic mons libero patri sacer erat. unde etiam ibi eius Orgia celebrabant. Oui. 3. Met. festus facienda ad sacra Cithęron.

CITIMVS, p. c. [*Vltimo.*] superlatiuum a Cis uel Citra, uel potius ab antiquo nomine Citer, idem est, quod proximus nobis. Vnde Citima uocantur, quæ in cælo infima sunt, & nobis proxima. Ci. in Somnio: ultima cælo, citima terris luce lucebat aliena.

CITO, aduer. [*Subito, tosto, presto,*] *ὀξέως, ταχέως*. Ci. Var. l. 4. Quid potissimũ scribã? cito me ad te esse uenturũ. Citius, comparatiuũ. Vir. Aen. 1. dicto citius tumida æquora placat. Citissime. Pl. li. 16. c. 40.

CITO, as, [*Citare, chiamare,*] *προσκαλέομαι*, frequent. a Cieo, uoco: & modo est iudiciale uerbum, pro In ius uocare, & diem alicui dicere: modo extra forum, pro fidem auctoritatemq; alicuius obtestari. Ci. Ver. 4. Citat reum, non respondet: Idem de Nat. de. lib. 1. cum tanquam senatum philosophorum citares.

CITREA, malus, [*Cedro,*] arbor toto anno pomifera. Folia habet lauri, fructum aureo colore, & odore gratissimo, quem Vir. 2. Geor. miris laudibus celebrauit, ibi, Media fert tristes succos, tardũq; saporem Felicis mali.

CITRVS, arbor est duorum generum: quarum altera lauri folio perpetuo uirens, altera syluestri cupresso similis est & caudice, folio, & odoratu, in Mauritania præcipue nascens: unde in Italiam ad pretiosissimarum mensarum materiam aduehebatur, quæ & Cedrine appellatur a Plin. lib. 13. ca. 15. Hæc arbor ab Homero Trogete, a quibusdam etiam Thya appellatur. Citrum neutri generis, citri arboris lignum. Varro. 3. de re rust. cap. 2. Nuncubi hic uides citrum aut aurum? Mart. lib. 10. Et citrum uetus, Indicosque dentes. Hinc Citreus, a, um, ex citro. Ci. 6. Ver. Tu pulcherrimam mensam citream, a Q. Lutatio Diodoro abstulisti.

CITRINVS color, [*Giallo,*] a citri similitudine. Pli. li 19. ca. 5.

CITTIVM, oppidum Cypri: unde Citticus Zeno. Laertius. lib. 7.

CITVS, [*Veloce,*] *ὀξύς*, celer, uelox. Liu. li. 26. Eques citus ab Roma uenit. Hic Citior, citissimus. Pla. Nullam ego rẽ citiorẽ apud homines esse, quã famã reor. Est & Citus participiũ a Cieo, pro citatus, agitatus. Vir. li. 8. Citæ Metium in diuersa quadrigæ Distulerant.

CIVICVS, a, um, [*Cittadinesco,*] ciuilis: ut Ciuica corona, quam ciuis ciui, a quo seruatus fuisset in prœlio, testem uitæ dare solebat. Ci. pro Planc. ut coronã dent ciuicã, & se ab aliquo seruatos esse fateantur.

CIVILIS, & hoc ciuile, [*Ciuile,*] *πολιτικός*, quod est ciuium, seu quod ad ciues pertinet. Ciuilis homo, qui est peritus eorum, quæ ad ministrandam remp. pertinent. Ci. 7. Phil. Cui pax, præsertim ciuilis, in primis fuit optabilis. Hor. 1 Epis. Nunc agilis fio, & uersor ciuilibus undis. Studia ciuilia. Ci. pro Font. Inimicior Fimbriæ Scaurus, ex ciuilibus studijs, atque obtrectatione domestica, quam huic Galli. Ciuilior, & Ciuilius comparatiua. Oui. 4. Trist. El. 4. ipse pater patriæ quid enim ciuilius illo?

CIVILITAS, [*Ciuiltà,*] *τὸ πολιτικόν*, facilitas, modestia, magis ciui, quam imperatori conueniens, quam Augusto tribuit Sue. cap. 51. Iulius Capitolinus laudat Antoninum Pium, quòd Imperatorium fastigium ad summam ciuilitatem deduxerit.

CIVILITER, [*Ciuilmente,*] *πολιτικῶς* Ci. 1. Offi. cum ciuiliter contendimus. Iuuen. Saty. 5. Poscimus ut cenes ciuiliter: Id est ut tibi sit panis idem, qui alijs conuiuis.

CIVIS, huius ciuis, [*Cittadino,*] *πολίτης*, urbis colonus, a coeundo, ut Ciceroni probatur, quod uinculo quodã societatis ciues in unũ coeant cœtum, & sub ijsdem legib. uiuant. Ci. in Cati. Serui mehercule mei si me isto pacto metuerent, ut te metuunt omnes ciues tui, domum meam relinquendam putarem. Ciuis & Peregrinus opponũtur. Ci. 6. Verr. neque liberum, neque seruum, neque ciuem, neque peregrinum. Idem: Colebatur a ciuibus, ab omnibus aduenis uisebatur.

CIVITAS, [*Città,*] *πόλις*, collecta ciuium multitudo, ad eodem iure uiuendum. Cic. de Somn. Scip. Nihil est illi princip. Deo acceptius, quàm consilia, cœtusq; hominum iure sociati, quæ ciuitates appellantur. Idem pro Sextio. Tum conuenticula hominum, quæ postea ciuitates nominatæ sunt. Ciuitas & urbs in hoc differunt, quòd incolæ dicuntur ciuitas: urbs uero complectitur ædificia. Ci. 4. Acad. non dubitauissent, quin & Roma urbs esset, & eam ciuitas incoleret. Idem pro P. Sylla: In qua ciuitate res tantas gesserim, memini: & in qua urbe, intelligo. Aliquando ciuitas dicitur ius ciuium: unde, Ciuitate donare, [*Far cittadino,*]

•CIVS, Thraciæ fluuius ex Pæonib. & Rhodope monte profluens.

C ANTE L

CLADES, dis, [*Calamità, uccisione,*] *ὄλεθρος*, cædes multorum, calamitas, siue detrimentum, *παρὰ τὸ κλάω*, amputo, frango, aut certe, *ἀπὸ τοῦ κλαίειν*, a flendo siue lugẽdo: quanquã nõ desunt, qui a cædendo cladem dictam existimãt, aut a calamis comminuẽdis, quasi calamidem. Plin. li. 16. cap. 32. maiestas populi Romani resurrexit, quæ ante uastata cladibus fuerat. Ci. de Cla. Orat. Cursum ingenij tui Brute premit hæc importuna clades ciuitatis. Vir. 12. Aen. & subita

bita turbaret clade Latinos.

Clam, [*Celatamente, di nascoso.*] λάθρα, præpositio ablatiuo casui seruiens, idem significans, quod latenter. Plau. Amph. amare occœpit Alcumenam clam uiru. Iungitur aliquando & Accusatiuo. In Sal. Timens ne facinora eius clam uos essent. Quandoque loco aduerbij. Vir. 1. Aen. Clam ferro incautum superat.

Clamator, ris, Ci. de Or. Clamatores odiosi, & molesti.

Clamatorius, a, um, ut Clamatoria auis, quæ a Labeone prohibitoria dicitur. Pli. li. 10. ca. 14.

Clamito, as, are, frequentatiuum. Ci. 2. Tusc.

Clamo, as, are, [*Chiamare, gridare,*] βοᾶν, est uociferari. Ci. ad Att. lib. 5. clamare omnes, qui aderant, nihil impudentius. Ter. Ad. Clamant omnes, indignissime factum. Quandoque uocare. Vir. 4. Aen. Per medios ruit, ac morientem nomine clamat. Clamare, conqueri. Teren. Ad. Mihi quidem non placent: Et clamo sæpe. Liu. 3. Clamant, fraude fieri, quòd foris tenerentur exercitus. Ci. pro Clu. Cum & de suo, & de uxoris interitu clamaret.

Clamor, [*Grido,*] κραυγὴ, uox intēsa, & maiore cum impetu prolata. Ci. 6. Ver. ex clamore fama tota urbe percrebuit, ca pugnari deos patrios. Vir. 5. Aen. Resonat clamoribus æther.

Clamosus, a, um, κραυγαστικὸς, ad Heren.

Clanculum, diminutiuum a clam, [*Di nascoso,*] λαθραίως, Ter. in Eun. Ad te patris penum omne congerebam clanculum. Accusatiuo iunxit Ter. in Adel. Alij clanculum Patres quæ faciunt.

Clancularius, a, um, [*Occulto,*] κρυπτὸς, occultus, latens. Mar. li. 10.

Clandestino, [*Secretamente, occultamente,*] κρύβδα, occulte, latēter. Plau. in Mil. hoc negotij clandestino ut agerem.

Clandestinus, a, um, p. p. [*Occulto, secreto,*] κρυφαῖος, occultus, secretus. Ci. in Ora. cur clandestinis consilijs nos oppugnant?

Clango, is, xi, uel gui, [*Trombettare,*] κλάγγω, tuba cano, uel increpo. Val. Flac. Luctificum clāgente tuba. Aquilis item clangorem tribuit auctor Philomelę apud Ouidium: Dum clangunt aquilæ.

Clangor, [*Il suono delle trombe,*] κλαγγὴ, sonus tubarum est. Virgi. 2. Aen. Exoritur clamorq; uirum, clangorq; tubarum. Licet etiam dicatur de sono anserum, & aliarum rerum clare strepentium. Cic. 2. Tusc. Iouis satelles (intelligit aquilam) clangorem fundit uastum. Col. de anseribus li. 8 cap. 13. anser solertiorem custodiam præbet, quam canis. nam clangore prodit insidiantem.

Clanius, κλάνιος, Steph. fluuius Campaniæ iuxta Acerras urbem. Virg. 2. Ge. Vacuis Clanius non æquus Acerris. Pli. li. 3 ca. 5. Glanicum uocat, eundemq; esse testatur cum Lyri, Minturnas intersecante. Stephanus Glanim appellat. Plinio tamen Glanis Tusciæ fluuius est iuxta Aretinum: de quo infra suo loco.

Clareo, res, rui, [*Essere chiaro, illustre, noto,*] διαδοξάζομαι, clarus sum, uel manifestus. Ennius apud Ci. 2. Offi. Ergo magisq; uiri nunc gloria claret. Idem de Sen. Cuius aductu insula hodie claret Cypros. Clar & lumen Ennius Telamone, ut citat Nonius. Hoc lumen candidum claret mihi. Clarere, id est apparere, [*Apparere.*] Ci. in Arato: primordia clarent. Claret, pro clarum est Lucr. lib. 6. Quod in primo quoque carmine claret. Claret mihi, id est patet. Clau. in Pane. Ventura potestas Claruit Ascanio,

Claresco, scis, [*Farsi chiaro,*] clarus uel clarior fio. Quinct. li. 6. ca. 4. Neque tantum hoc ipsis monitoribus clarescit. Vir. 2. Aen. Clarescunt sonitus, armorumq; ingruit horror. Hinc fit Inclareo, ualde clareo: a quo inclaresco, ualde clarus fio.

Clarifico, as, [*Far chiaro,*] λαμπρύνω, illustro. Pli. li. 10 cap. 13.

Clarigatio, belli denunciatio, exactio nummaria. Liu. li. 8.

Clarigo, as, pen. co. res clare repeto, bellum indico, σημαίνω τὸν πόλεμον, a uocis claritate dictum, quasi clare ago, sicut litigo, litē ago: leuigo, leue ago. Pli. li. 22. Hac semper & legati eum ad hostes, clarigatumque mitterentur, uti, idest res raptas clare repetitum.

Clarisonus, a, um, ὀξύφωνος, Catul. Clarisonas imo fudisse è pectore uoces. Ci. in Arato: a clarisonis auris Aquilonis ad Austrum.

Claritas, [*Chiarezza, splendore,*] λαμπρότης, luciditas. Pl. l. 2. c. 8. Claritatis tantæ est uesper. Aliqñ splendor, [*Nobilità, fama,*] ut Claritatē, amplitudineq; aptior uita corū, qui se ad rēp. & ad res magnas gerēdas cōmodauerunt. Idē ad Sulp. Quæ, quanquā ex multis pro tua claritate audiam, tamē libentissime ex tuis litteris cognoscam. Interdum facilitas, perspicuitas, [*Facilità,*] ut, Claritas orationis.

Claritudo, dinis, [*Facilità,*] claritas, Festo, ac Nonio testibus. Salu. Cum tam multæ, uariæq; sint artes animi, quibus summa claritudo paratur. Claritudo uocis, ὀξυφωνία. Gell. li. 7. ca. 5.

Clarium, oraculum, κλάριον μαντεῖον, in Ionia fuit iuxta Clarum oppidum: a quo Clarius Apollo dictus. Pli. li. 5. cap. 103.

Claro, as, [*Far chiaro,*] δοξάζω, clarum facio. Ausonius: Pollet Aristides, ueteres, qui clarat Athenas. Ci. 1. de Diui. ex antiquo poeta: Iuppiter excelsa clarabat sceptra columna. Hor. Illum non labor Isthmius Clarabit pugilem. Lucr. lib. 4. Multaq; nobis Clarandum est, plane si res exponere auemus.

Claros, κλάρος, Ioniæ ciuitas, Apollinis oraculo nobilis, iuxta Colophonem. Hanc Manto Tiresiæ filia condidit. Nearchus uero auctor est, inde urbi huic nomen factum, quòd Apollini per sortē Claros obtigit. nā sortē, κλῆρον, Greci nomināt. Hinc Apollo Clarius dictus est, qui illic & fanum habuit, in quo responsa, epota aqua, edebantur. Est & Clarus insula in mari Myrtoo, & ipsa Apollini sacra: de qua nonnulli intelligūt illud Oui. 1. Met. Mihi Delphica tellus, & Claros, & Tenedos, Patareaq; regia seruit.

Clarus, a, um, [*Chiaro, lucente,*] αἴθριος, quod est lucidum, non obscurum: ut, Clara dies. Ci. in Som. Scip. Ostendebat Carthaginē de excelso, & pleno stellarū, illustri, & claro quodā loco. Vir. 1. Ge. Et claro siluas cernes Aquilone moueri. Figurate pro insigni atque excellenti accipitur, [*Illustre, & eccellente,*] Ci. 1. de Fin. Claris, & fortibus uiris commemorabilis. Itē quoniam quæ clara sunt, ab omnib. cernuntur, clarum pro aperto, & manifesto sumitur, [*Manifesto,*] Cic. 7. Ver. Res erat clara, neq; solum argumentis, sed etiam certis testibus illius audacia tenebatur. Interdum pro audibili. Cic. pro Sylla: Vt omnes exaudiāt, clarissima uoce dicam. Clare, [*Apertamente,*] Ter. in Andr. unde est? dic clare. Ci. ad Att. li. 2. Aperteq; loquantur, & clare gemant. Cœlius Ci. li. 8. Eo clarius id periculum apparet.

Classiarii, ἐπιβάται, classis milites. Hirt. lib. 3. Bel. ciuil. aqua prohibere classiarios instituit. Suet. in Galba, Cum classiarios ad pristinum statum redire cogeret. Apuleius usurpauit pro tubicine: Et laudum eius classiarius, atque assiduus præco.

Classicula, æ, Cic. Att. Cassius cum classicula sua uenerat.

Classicus, a, um, ναυτικὸς, quod est classis. Propet. li. 2. Et canerem Siculæ classica bella fugæ. Et classici, primæ tantū classis homines. Etiā Classici dicebantur præcones, qui tuba uel cornu iussu magistratuū ex arce, uel circū muros populū ad comitiū uocabāt, dicti a Calādo, siue a clāgore. unde classica pro ipsis tubis. Vir. l. 7. Classica nāque sonāt. Vbi Seruius: Classicū dicimus & ipsā tubā, & sonū. Classicū aūt est flexilis tuba. Liu. li. 5. Vocatis classico ad conciliū militibus. Classicū dicimus, & sonum. Classicum item ineundæ pugnæ signum appellatur, quod tuba dari solet: unde Classicū canere, signū dare, quo milites pugnā ineāt. Contra, Canere receptui, est a pugna reuocare. Accipitur etiam latius Classici uocabulum pro quouis tubæ sono, qui prodeunte Imperatore, aut eius iussu in castris fieri solent. Cæs. 3. Bel. Ciu. Pompeius cum Scipione honorem partitur, classicumque apud eum cani, & alterum illi iubet prætorium tendi. Vir. 2. Geor. Nec dum etiam audierant inflari classica.

Classis, [*Armata,*] nauiū multitudo: quamuis abusiue pro una tantū naui ponat, [*Naue,*] Vir. li. 6. Lyciæ ductorē classis Orontē. Significat & ciuiū partes pro census ratione distributas. Nam Liu. de Ser. Tul. rebus gestis scribit, urbē in quinq; classes diuisam, censumq; ab eo institutū, rem saluberrimam tanto futuram imperio, quo pacis belliq; munia, nō uiritim, ut antea, sed pro habitu pecuniarū ferēt. tū classes centuriasq; ad hunc ordinē ex cēsu descripsit. Qui cētum millia æris, aut maiorē censū haberent, inter primarios numerabantur, & sub primæ classis titulo. Ex his octoginta fecit centurias, quadraginta seniorū, quadraginta iuuenum: seniores ad urbis custodiam: iuniores, ut foris bellum gererent. Arma his, galea, clypeus, ocreę, lorica omnia ex ære hæc, ut tegumenta corporis essent. Præterea tela in hostem, hastæ, & gladius. Additæ sunt fabrorū duæ cēturiæ, quæ sine armis stipendia facerent: datū munus, ut machinas in bello ferrent. Hinc Classici, huius primæ tantū classis homines dicebantur, qui (ut docet Gel. li. 7 ca. 13.) cētum & uiginti quinque millia æris, ampliusve, censi erāt. Hinc etiam Classici testes, hoc est, assidui, & locupletes, qui (ut inquit Festus) signandis testamētis adhibebātur, hoc est, primæ classis homines, quasi primæ auctoritatis, & idonei ueritatis censores. Et metaphoricōs, classicos auctores uocat Gel. l. 19. c. 8. Quasi primæ notæ scriptores, Latineq; elegantiæ testes idoneos, cuiusmodi sunt, Ci. Cæsar. Sal. Vir. Oui. Ora. T. Liu. Ex ijs uero, qui intra centū, ad septuaginta quinq; millia erāt, cēsi, uiginti seniorū, & totidē iuniorū cēturias cōscripsit, quib. pro scuto clypeus & reliqua omnia arma, præter loricā, sunt imperata. Tertia classis a septuaginta quinq; ad quinquaginta millia. Arma, ut in superiore, præter ocreas. In quarta classe a quinquaginta ad uigintiquinq; millia, cēturiæ uiginti seniorū, uiginti iuniorū. Arma mutata, nihil præter hastā, & uerutū datū. Quinta classis cēturias triginta habuit, fundas, lapidesq; missiles gerētes, & homines quintæ classis, pro tenuibus & minimę auctoritatis dicuntur, οἱ τὸ ἐσχατον τελοῦντες. In his erāt accēsi, cornicines, tibicines in tres cēturias digesti, qui nō ultra undecim millia cēsebātur. Creata est præterea una cēturia, quæ fuit immunis militia. Infra classē aūt esse dicebātur fedæ classis cæterarumq; oium classiū, qui minore sūma æris, quām classici illi, cēsebanī. Significat & Classis, equū ordines. Virg. 3. Ae. Scio me Danais è classib. unū. Unde & classis procincta, idē exercitus instructus. Apud antiquos Classes clypeatæ dicebanī, quos nunc exercitus uocamus. Classes quoq; in scholis sunt ordines discipulorū, [*Ordine,*] Quin. l. 1. c. 2. auctor est, a præceptoribus suis pueros olim in classes distributos, ordinemque discendi secundum uires ingenij datum.

Clathro, as, [*Mettere la stanga,*] clathris claudere. Col. l. 9. Satis est feris transuersis ita clathrare, ne spatiorum laxitas pecudi præbeat fugam.

figam. Hinc Fenestra clathrata apud Plaut. in Mil.

CLATHRVS, & **CLATHRVM**, utroque modo, [*Stanga.*] claudo. Sunt Clathra, ligna, quibus transuersis aliquid munimus, sepimusve, ut fenestræ, quæ uulgo ferratæ dicuntur. Horat. Obiectos caueæ ualuit si frangere clathros. Col. posuit pro lignis cancellatim compactis, quibus glebæ contunduntur: Hirpicem Varro appellat.

CLAVA, [*Mazza,*] fustis teres ad claui similitudinem capitatus ῥόπαλον, κορύνη. Ci. de Sen. Sibi habeant alij hastas, sibi clauam.

CLAVATOR, inquit Festus, seruus, qui claua armatus dominum comitabatur. Plaut. Merc. comes, clauator, armiger. Idem Rud.

CLAVDIA, familia, ab Appio Claudio Sabino cognomen accepit, qui post exactos reges cū quinq; milib. clientū Romā uenit, partemq; urbis habitādā accepit. Ex hac familia fuit Appius Claudius Cæcus, qui uiā Appiā strauit, & aquā Appiā in urbē duxit; Pyrrhūq; intra urbem non esse recipiēdum, sua sententia obtinuit. Patricia gēs fuit, & plebeia: patricia Pulchrorum, plebeia Marcellorum.

CLAVDIANVS, poeta Aegyptius, ut ipse de se testat. Floruit sub Theodosio, & Honorio Augustis. Scripsit dē Raptu Proserpinæ l. 3. & alia.

CLAVDICATIO, χωλότης. Ci. 1. de Nat. Deo.

CLAVDICO, as, are, [*Zoppicare, andar zoppo,*] χωλαίνω, altero tātum pede incedo. uel alterum pedem infirmum, & instabilem, aut curtum habeo ac uacillo. Ci. lib. 2. de Ora. grauiter claudicanti ex uulnere ob rēp. accepto. Translate dicitur de eo, quod suis partibus rectum non est, [*Esser debile, breue,*] Ci. 1. de Fin. Qui uerentur, ne si amicitiā propter nostram uoluptatē expetēdam putemus, tota amicitia quasi claudicare uideatur. Liu li. 22. Si altera parte claudicet resp.

•**CLAVDIOPOLIS**, Cappadociæ urbs. Plin.

CLAVDITAS, χωλεία, claudicandi uitium. Plin. Claudit atem afferet.

CLAVDIVS, Κλαύδιος, nomen Romani Imperatoris, & Caligulæ patrui. Hic Britanniam insulam in deditionē accepit, & Orcadas Romano adiecit Imperio. Postremo ab Agrippina uxore uenenato boleto sublatus est. Fuit & alius Claudius Romanorum item Imperator, qui Gothos, Illiricum uastantes, incredibili clade superauit.

CLAVDO, is, si, sum, [*Chiudere, serrare,*] κλείω, obsero, includo, Vir. li. 3. Geo. Aut intus clausos nunc ad præsepia seruant. Interdum pro circundare. ita enim interpretatur Nonius illud Virgilij Eclog. 6. Dictææ Nymphæ nemorum iam claudite saltus. Interdum pro obsistere, arcere, [*Resistere, difendere,*] ut apud eundem li. 10. Ecce maris magna claudit nos obijce pontus.

CLAVDVS, [*Zoppo,*] χωλὸς, quasi pedibus clausus, idest impeditus. Pla. in Aul. Quasi claudus sutor domi sedet totos dies.

CLAVICVLA, læ, κλειδίον, dimin. à claui, uel a claua uirga. Dicitur quoque Clauicula, capreolus, siue pampinus in uite. Ci. de Sen.

CLAVIGER, κορυνηφόρος, qui clauam fert. Oui. 7. Meta.

CLAVIS, [*Chiaue,*] κλεὶς, est qua ostia, arculæ, & id genus multa, & clauduntur, & aperiuntur: a clam, quòd quæ celare uolumus, hac claudere soleamus. Ci. pro domo, tu heluoni spurcissimo, omnes horreorum claues lege tua tradidisti. Habet & clauim in accusatiuo. Pla. in Most. Clauim harunce ædium iube afferri. Vnde Conclauia, loca quæ sub una eademq; claue clausa sunt: & Conclauatus locus, una claue clausus. Clauem Theodorus Samius primo monstrauit.

CLAVOLA, læ, surculus arboris uel fruticis, plantationi aptus: quam & Taleam uocant Latini. Varro li. 1. de re rust. ca. 40.

CLAVSTRVM, [*Chiostro, claustro,*] κλεῖθρον, clausura, siue quo aliquid clauditur. Vir. 7. Ae. Portarū ingētia claustra. Cic. pro Flac. Omnes insulas, urbes maritimas claustria imperij nostri contineri. In plurali tam masculini, quam neutri generis est.

CLAVSVLA, dicitur id quod aliquid claudit, hoc est, finit. Pl. li. 11. cap. 45. Vngues, qui clausulæ neruorum summæ existimantur. Item pro exitu. Ci. pro Cœlio: cum clausula non inuenitur, fugit aliquis è manibus. Nonnunquam accipitur pro sententia, quæ epistolam uel carmen claudit: Ci. Fami. 2. utar ea clausula, qua soleo.

CLAVSVM, substantiuum, [*Serrato,*] κλεῖθρον, pro tecto, siue loco concluso. Col. li. 9. ca. 8. infundendi grati apibus liquores, quibus intra clausum alantur. Virg. 4. Geo. in clauso linquunt.

CLAVVS, [*Chiodo,*] ἧλος, dictus est, quòd claudat, figat, atque contineat a claudendo. nam ideo clauum figimus, ut claudat seu contineat aliquid. Cæsar. 3. Bel. Gal. Transtra confixa clauis ferreis, crassitudine. Liu. ait Dictatorem creatum figendi tantū claui caussa, ad pestilentiam sedandam. Clauus itē, nauis est gubernaculū, siue temo, [*Temone,*] quòd eam dirigat, rectamq; teneat. Cic. in Cat. Ille autem clauum tenens, quietus sedet in puppi. Item Clauus genus tuberculi, rotunda specie, coloris albi: fit in planta digitisque pedum maxime: sic appellatum, quia ita pungit, ut quasi clauus ferreus infixus uideatur. Alij Clauum intelligunt, quem Celsus Foruneulum appellat, sola duritie a phymate differentem. Aegineta definit, esse tumorem cum abscessu. a crassis humoribus genitum, qui in carnosis præcipue locis consistit. Pli. Epist. 51. Erat illi natus insanabilis clauus. Fiunt & callosa quædam in candido oculi tubercula, quæ claui nominantur oculorū. Arbores quoq; clauum huiusmodi patiuntur, qui & Fungus, & Patella, dicitur, ut inquit Pli. li. 17. c. 24. Idem scribit, clauos innasci natibus, & purgari succo pyxacanthi. Sunt & Claui caligares, a caligis militaribus, quibus suffigebātur. Idē l. 9 c. 8. In quibus pisces omnibus annis Vergiliarū exortu existunt, squamis conspicui crebris atque præacutis, clauorum caligarū effigie. Præterea, Clauus est uestimenti genus, ueluti quibusdam clauis aureis distinctum, quod & a palmarū similitudine Palmatum uocabatur, & a uerrucis clauo similibus Verrucata uestis, quòd si latior ipsa uestis erat, Latusclauus dicebatur. Hor. l. 1. Ser. Et latum demisit pectore clauum. Vnde Laticlauos appellati senatores legimus. Sue. de Ner. A laticlauo, cuius uxorem attrectauerat, cæsus. Ab Ouidio Clauus simpliciter dicitur pro senatoria dignitate. Curia restabat, claui mēsura coacta est. Sue. de Aug. Clauo nec lato, nec angusto. Hinc etiam Clauata dicuntur uestimenta clauis intexta, uel calceamenta clauis confixa. Et clauati socci, quòd soleas habeant clauis intertextas. Clauata uero uestimenta, quæ ex auro, aut ex cocco, aut alijs coloribus clauos & uerrucas habent. Lamp. in Ale. Pura mantilia, cocco clauata. Præclauium, pars uestis, quæ ante clauum texitur. Afran. apud Non. Tertium diem præclauium unum texere.

CLAZOMENAE, p. c. Κλαζομεναί, urbs Ioniæ Asiaticæ, quam condidit Paralus. Hæc prius Cryna nominabatur. unde & Apollo Crynæus dictus est apud Virg. quod ibi esset eius oraculum.

CLEANTHES, Κλεάνθης, nomen philosophi, qui Zenonis Cittiēsis scholam successor excepit. Hic Phanij Asij filius egregius pugil, cum Athenas uenisset, Zenoni adhærens generose philosophatus est, & in eiusdem permansit dogmatibus. Hic cum ualde pauper esset, mercenariam uitam agebat. Noctu quidem in hortis aquam hauriebat: per diem uero in studijs exercitabatur. unde Phreantes appellatus est, quasi puteos hauriens. Tradunt illum quæ a Zenone audierat, ossibus boum & testis fictilibus perscribere solitum, cum pecunia non suppeteret ad chartas emendas. Huius insignis diligentia, & acerrima censura abijt in prouerbium. nam cum aliquid summa cura, industriaq; elaboratum uolumus significare, dicimus, illud ad Cleanthis lucernam esse euigilatum.

•**CLEARCHVS**, philosophus fuit, & item alius, dux Lacedæmoniorū.

CLEMA, κλῆμα, herba est tithymali generibus assignata, Cyparissiæ non absimilis, quæ Dioscoridi Pityusa, Officinis Esula dicitur. Vide Diosc. li. 3. ca. 148.

CLEMENS, tis, [*Clemente, pio,*] πρᾶος, lenis, mitis, mansuetus. Cic. 1 de Fin. Etsi satis clemens sum in disputando, tamen interdum soleo subirasci. Differt a Placido: quod Clemens sit circa recte agentes, Placidus circa deliquentes: & clementis, est nullos lædere, placidi arridere omnibus: clemens animo, placidus uultu. Ter. in Ad. Clemens, placidus, nulli lædere os, arridere omnibus.

CLEMENTER, [*Benignamente,*] πράως, moderate. Cic. 6. Verr. Leuiter hominem, clementerque accepit. Clementer, & moderate ius dicere. Cæs. 1. Bel. Ciu.

CLEMENTIA, [*Clementia,*] πραότης. Ci. de Inu. Clemētia est, per quā animi temere in odiū alicuius inuectionis concitati, comitate retinentur. Ter. Ad. Facilitate nihil homini melius, neque clementia.

CLEOMBROTVS, Pausaniæ filius, Lacedæmoniorum dux, qui timens ne uideretur cum Epaminonda hoste sentire, temere cum eo pugnauit nam & ipse uulneratus occubuit, & exercitus deletus est. Fuit & alter Academicæ sectę Philosophus, qui lecto Platonis libro de animæ immortalitate, seipsum ex sublimi saxo præcipitauit, ut citius ad beatorum cœtum perueniret.

CLEONAE, mediocre oppidum, distans ab Argis stadijs 120. a Corintho nonagita, nō procul a Nemæa silua. Ouid. 6. Meta. Humilesque Cleonæ. Vñ Cleonæus, a, um. Luca. Cleonæi proiecit terga leonis.

CLEOPATRA, Aegypti regina, Auletæ filia, soror, & uxor Ptolemæi ultimi, mulier impudicissima, a Cæsare primū adamata: cui filiū Cęsarionē peperit: deīde ab Antonio iustæ uxoris loco habita, postea, uicto apud Actiū Antonio, admotis corporis aspidibus sese interemit.

CLEPO, is, psi, ptum, [*Rubbare, furare,*] furor, furto surripio: tractum a κλέπτω, unde Cleptum, furto subtractum. Liu. Si quis clepsit, ne populo scelus esto, neve cui cleptum erit. Plaut. Pape, clepe, harpaga. Ci. de Rep. ut Spartæ rapere, ubi & pueri clepere discunt.

CLEPSYDRA, p. c. κλεψύδρα, uas uitreum graciliter fistulatum quod æqualibus dimēsionibus signatas horas ostendebat. Ad cuius etiam fundum erat foramen quod aquam guttatim emitteret, & ita horæ per aquæ diminutionem, quot essent, uideri poterant. Dicta est Clepsydra ab aquæ furto, quod aquam, aut celet, aut furetur. Cice. 3. de Ora. ad clepsydram latrare. Mar. li. 6. Septem clepsydras magna tibi uoce potenti Arbiter inuitus, Cæciliane, dedit. Consimilia sunt hoc tēpore clepsydria uascula illa apud nos usitatissima, quæ in medio instar duorum turbinum coarctātur, ex quibus puluisculus per foramen minutum sensim delabitur ex parte superiore in inferiorem, atque ita legitimum tempus horæ metitur. apud ueteres oratoribus acturis caussas forenses præscribebatur tempus dicendi datis clepsydris, quibus exhaustis, amplius dicere uetabantur. Pli. in Epistol. Dixeram horis pene quinque: nam tribus clepsydris, quas spatiosissime acceperam, sunt additæ quatuor. Est item Clepsydra astro-

ſtronomicū organū, ſidera dimetiens, Martianus: Clepſydris lunæ magnitudo cognoſcitur. Eſt itē nomē fontis, in arce Meſſeniorum. Fuit & Athenis in arce fons, ita dictus, q̃ flare incipientibus Eteſijs abundet, iiſdemq́; deſinentibus exareſcat. uide Cœl Rho. l. 18 c. 39.

Clerus, ri, uermiculus, teſte Ariſ. in aluearium pauimentis naſcens, quo excreſcente, uelut aranea obducitur aluetis, & faui carie pereūt. Plin li. 11. ca. 16 clerum interpretatur apum abortum, cum inde fœtum apes non educarint, morbo impeditæ.

Clibanus, ni, *κλίβανος*, inſtrumentum placētis potius, & id genus cibi, quam pani coquendo, dicatū, quod antiquitus ex teſta, ſeu opere figulino fieri ſolebat, poſtea, & ex ferro, uel ære. Col. l. 3 Pl. l. 19 Differt autem Clibanus a furno, quòd hic maior ſit, & immobilis: clibanus autem minor, ut quocunque uiſum fuerit, poſſit transferri.

Clibanus, ni, mons, in extremis Italiæ finibus, non procul a Lacinio promontorio. Pli. li. 3 c. 10. Eſt item oppidū Iſauricæ. Pl l. 5. c. 27.

Clibanarius, qui bene ferro & armis munitus certamen init. Nazarius in Panegyrico ad Conſtant. Operimento ferri, equi, atq; homines obſepti: clibanarijs in exercitu nomē eſt. Dicti Clibanarij, quoniam more teſtudinis accinctis armis (quæ clibani forma eſt) utebātur. Ammianus Marcellinus Clibanarios eoſdem eſſe tradit, cū iis, qui Græco nomine appellantur Cataphracti.

Clidium, *κλείδιον*, thynni iugulus eſt. Pli. li. 9 ca. 15.

Cliens, [*Cliente.*] *πελάτης*, qui ſub tutela & patrocinio alterius eſt: & correlatiuum patroni. nam Patronus defenſor cauſæ eſt dictus, quaſi pater: Cliens autem defenſione indigens, id eſt, litigator, qui patronum colit, & ſequitur, ut ab eo defendatur. moris n fuit apud antiquos, ut prouinciales & ſocij P. R. in clientelam ſeſe darent proceribus R. quos patronos ſibi adoptabant, non modo publice, ſed etiam priuatim: iiq; ut clientes eorum dicerentur: inter ſe uero hoſpites. Ferebat autem id huiuſmodi neceſſitudo, ut clientes perpetuo patronorum ſuorum patrocinio caput ac fortunas ſuas tuerentur: uiciſſimq́; ipſi patronos ſuos omni obſeruantia, atq; obſequio colerent, & uenerarentur. Ci. in Diuin. in Verrem: Clariſſimi uiri noſtræ ciuitatis hoc ſibi pulcherrimum ducebant, ab hoſpitibus, clientibusve ſuis, iniurias propulſare.

Clienta, tæ. Plaut. in Mil. Clientam meam. Idem in Rud. Clientas reppeti.

Clientela, *πελατεία*, cliētū multitudo Ci. ad Att. li. 14. Scis quàm diligā Siculos, & id ā clientelam honeſtam iudicē. Itē Clientela dicitū clientum officiu erga patronos. unde Committere ſe in clientelam alicuius, eſt ſeſe alterius clientem profiteri, & eius patrocinio dedere. Ter. in Eunu. Thais patri ſe commendauit in clientelam.

Clima, atis. [*Clima.*] Græca dictio, quæ ſpatium ſignificat duobus reſpondens parallelis, quo diei longitudo ad dimidiatam horam uariatur. Vitru. li. 1. cap. 1.

Climactericus, a, um, Latine dici poteſt Scalaris, *ἀπὸ τῶν κλιμακτήρων*, a ſcalarum gradibus. Vnde numerus climactericus dicitur, ad quem per gradus, & uelut ſcalas quaſdam paulatim aſcendimus: qualis eſt numerus, qui ex nouē nouenarijs reſultat: nam unitas ter ſumpta conficit ternarium: ternarius in ſe ductus, nonarium: nouenarius autem nouies ſumptus conficit 81 qui eſt numerus Climactericus. Hunc autem numerum in humanæ uitæ annis maxime formidabilem eſſe, a ueteribus proditum eſt, quippe qui raro ſine uitæ, aut fortunarum periculo ſoleat tranſmitti. Hoc enim anno ætatis Plato philoſophus, Diogenes Cynicus, Dionyſius Heracleotes, Eratoſthenes geometra diem ſuū obierunt. Alij annum ętatis 63. in primis periculoſum iudicarunt, qui conſtat ex ſepties tribus ter multiplicatis, quem etiam Climactera uocabant. Vnde Auguſtus Caium nepotem lætum natalem diem ſuum celebrare iubet, quòd annum illum, omnibus ſenibus periculoſiſſimum, euaſerat.

Climenos, herba fabæ caulem ferens quadratum, folia plantaginis. Pli. l. 25. c. 7. Vulgus partim Cypriam, partim Saponalem appellat.

Clinamen, inis, n. ge. [*Inclinatione.*] inclinatio. Lucr. Id facit exiguum clinamen principiorum.

Cligno, ueteres pro cingo uſurpabant: a Græco *κλίνειν* Feſt.

Clino, as, [*Chinare.*] inclino: & licet non ſit in uſu, eius tamen compoſita uſurpantur, Acclino, Declino, Inclino, & Reclino, p. p. Vir. li. 12. Defigunt telluri haſtas, & ſcuta reclinant.

Clinopodion, herba ſerpyllo ſimilis, ſurculoſa, palmi altitudine. Pli. l. 24. c. 15. Putatur eſſe, quā officinæ Pulegiū mōtanū appellant.

Clitellae, arum, [*Basti.*] *κανθήλια*, dicuntur, quibus ſarcinæ colligatæ mulis, & id genus ueterinis, portantur, qui uulgo Baſti uocantur. Hor. in Saty. Hinc muli clitellas tempore ponunt. Cice. ad Att. lib. 5. Clitellæ boui ſunt impoſitæ: hoc eſt, homini nequaquam idoneo, delegata eſt prouincia. Hoc etiam nomine ſignificatur locus Romæ, teſte Feſto, propter ſimilitudinem clitellarum, & in uia Flaminia loca quædam deuexa ſubinde, & accliuia. Item quoddam tormenti genus teſte eodem.

Clitellarius, qui clitellis utitur. Vnde Clitellarij muli dicuntur, qui neque ephippiati ſunt, neq; deſultorij: nec bigas, aut quadrigas aut currus ducunt, ſed clitellati ferunt onera. Pla. i Milit. Muli, nec mulos clitellarios habent, ego habeo homines clitellarios.

Cliternia, Pomp. li. 2. Italiæ oppidum eſt, in tractu Apuliæ, ad Garganum montem. Vulgo Celano Pro. Cliternum.

Clitorius, fons Arcadiæ, qui perpetuum uini odium inducit. Oui. li. 15. Meta. Clitorio quicunq; ſitim de fonte leuauit, Vina fugit.

Clitus, *Κλεῖτος*, Mantij ſuus filius, qui ab Aurora raptus nunquā poſtea apparuit. Fuit præterea Clitus (*Κλεῖτος*) inter præcipuos Alexandri Macedonis familiares, idéq; clariſſimus, tū quòd filius eſſet nutricis ipſius, tū quòd ab illo in dubio uitæ diſcrimine fuiſſet ſeruatus. Hunc tamē ipſum in cōuiuio quodā liberius in Perſicos mores inuectum, rex iam temulētus ſpiculo traiecit. cuius facti eum poſtridie tanta cepit pænitentia, diſcuſſa iam ebrietate, ut totum triduum cibo abſtinuerit, decreueritq́; omnino inedia ſibi necēm conſciſcere. tandem, ægre admiſſa amicorum conſolatione, qui Clitum iure occiſum aſſerebant, ſumptuoſiſſimo eum funere ſepeliuit. uide Arianum, Q. Curtium, & Plutarchum in uita Alexandri.

Cliuia, auſpicia, quæ aliquid (inquit Feſtus) fieri prohibebant. nam & omnia difficilia & ardua nominabantur Cliuia: unde & Cliui.

Cliuina, auis, in augurijs dicebatur, quæ alio nomine uocabat̃ Prohibitoria: & a cliuijs auſpicijs dicta, quæ teſte Feſto, dicebantur aduerſa, quibusq́; aliquid fieri prohibebatur. Pli. li. 9 ca. 15.

Cliuus, in, [*Collina.*] *γεώλοφον*, eſt locus molliter arduus, & pro colle ponitur Vir. 9 Ecl. Qua ſe ſubducere colles Incipiunt, molliqúe iugum demittere cliuo. Cliuus capitolinus Ci. ad Att. lib. 2. Quem ego in cliuo Capitolino, te ſignifero, ac principe, collocaram.

Cliuulus, li, diminutiuum a Cliuus. Col. li. 6 c. 36.

Cliuosus, a, um, adiect. *βουνώδης*, frequentes habens cliuos. ut Cliuoſa loca Col. de Arboribus c. 4. Curandum eſt, ut locis aridis & cliuoſis altiuſ uites deponantur. Vir. 2 Ge. Cliuoſi glares ruris.

Cloaca, æ, p. p. [*Androne.*] *ἀφεδρῶνες*, loca caua, ſiue ea publica ſint, ſiue priuata, quo ſordes confluunt. unde arcem facere ex cloaca, dixit Ci. in Ora. pro Plancio, pro rem humilem & nullius fere momenti ſupra modū extollere. Fiſtulæ quoq; foſſæ, & uiæ illæ ſubterraneæ parietibus in modum aquæ ductus munitæ, per quas aquæ pluuiæ extra urbem, uel in fluuium dilabentes, urbis ſordes ſecum rapiunt, Cloacæ dicuntur. Dicta eſt Cloaca, ut putatur, a colluendo, quaſi colluaca. Feſtus à cloacando, hoc eſt, inquinando deriuat, cum tamē potius contra Cloacare uerbum a cloaca deductum uideatur. Cice. pro Cec. Qui de foſſis, de cloacis interdicit. Pla. uero in Curc. ſtomachum immundæ uetulæ & aluum, Cloacam nominauit.

Cloacale, flumen Cato dixit, pro cloacarum omniū colluuie. Feſt.

Cloacaus, [*Imbrattare.*] inquinare: unde Cloacā dictam putat Feſt.

Clonsi, forum, Italiæ oppidum in octaua regione. Pli. li. 3. ca 13.

Clodiorum, familiam, a Clodio Aeneæ ſocio dictū putauit Feſtus. Verius tamen eſt, Clodios (qui & Claudij dicuntur) a Sabinis ortū traxiſſe, nominisq; originē cepiſſe ab Appio illo Clauſo qui primus ex ea familia cum quinque clientum millib ſe Romam contulit.

Clodius, prænomine Publius, adoleſcens fuit nobilis ex antiquiſſima Claudiorū familia, ſed eius factioſus & notiſſimæ libidinis. ut qui & tres ſorores per inceſtū polluerit, & i ſacris Bonæ deæ muliebri ueſte deprehēſus ſit. Hic grauiſſimas cū Cicerone inimicitias exercuit: eū, ut mains negotiū faceſſere poſſet, tribunatū plebis petijt: quē cum per leges obtinere nō poſſet, quod patricius eſſet, Fonteio cuidam ex plebe ſe adoptandum dedit: atq; ita tribunatum nactus, non quieuit, donec Ciceronem per uim ciuitate expelleret.

Cloelia, nobilis uirgo Romana, quæ cum alijs uirginibus Porſenæ Hetruſcorum regi obſes data, deceptis cuſtodibus una cū reliquis uirginibus incolumis ad ſuos per Tiberim renauit. quare Romani nouam in femina uirtutem nouo honoris genere ornandam rati, ſtatuam ei equeſtrem in ſumma ſacra uia poſuerunt. Liu. 2.

Cloaturum, [*Chioſtro, clauſtro.*] clauſtrum. Cato. de re ruſt. ca. 53.

Clotho, una Parcarū, quæ humanæ uitæ ſtamina diſpērās. Heſiodus i The. Themidos filias facit, & Iouis, Clotho, Lacheſin, & Atropō.

Cludo, is, [*Chiudere ſerrare.*] *κλείω*, claudo. Ci. 2. de Nat. Deo. Ipſum mare ſic terram appetens litoribus cludit. Mar. li. 11. Sed mors uocis iter properauit cludere blande. In ueteribus quoque numiſmatibus legimus, Ianum clusit.

Clueo, es, ere, [*Eſſere ſtimato, nominato.*] perhiberi, putari, nominari. Pla. in Trin Ita ſis, ut nomen cluet. Idem in Epid. Senati qui columen cluent, id eſt habentur, & putantur columen ſenatus. Idem in Pœn. Si quod agit, cluet uictoria, id eſt uictoriæ tribuatur. Dicimus etiam Cluo, is, per tertiam inflexionem, quod ſæpe pro ſplendeo accipitur. [*Illuſtrare.*] Prudent. Qui patria uirtute cluis. Cice. Interdum propugnare. Pli. li. 15. ca. 29.

Clunas, *ἔλυτρα*, ſunt folliculi hordei. Feſtus.

Clunadum, culter ſanguinarius, quod ad clunes dependeat. Feſtus.

Clunia, oppidum Hiſpaniæ, in finibus Celtiberorum.

Clunicula, dim. eſt Clunis. Gellius.

Clunis, nis, [*Natiche.*] ſæpius in plurali Clunes, clunium. *πυγαί*, nates: iam mai quam fæ ge. Iuu Tremulo deſcēdit clune puellæ. Pla. clunes infractos gero: Hor. quòd pulchræ clunes, breue qd̄ caput.

Hinc simias Clunas appellatas uolunt, quod clunes tritas gerant.

Clupea, quæ & Clipea dicitur, ciuitas Africæ proprie dicta, in promontorio Mercurij sita, ita dicta à clypei figura: unde & Aspis dicitur, teste Solino: quod etiam annotauit Hermol. in Plin. & Vadianus in Melam. Sil. li. 3. In clypei speciem curuatis turribus Aspis. Luca. lib. 4. Et clupeam tenuit stationis littora notæ. Ptolemæus uero duas urbes propinquas collocat in Hermæo promontorio, quarum unam Clypeam, alteram Aspidem appellat. Clupea etiam exiguus pisciculus est apud Pli. li. 9. ca. 15.

Clusinus, dictus Ianus, quòd pace templi eius portæ clauderentur. Virg. 1. Aeneid.

Clusinum, far, adorei, siue farris genus candidius, dictum à Clusio Etruriæ urbe. Col. li. 2. cap. 6.

•Clusiolum, oppidum Vmbriæ.

Clusium, oppidum Thuscium mediterraneum, ubi Porsena Hetruscorum rex sepultus creditur. Pli. li. 36. ca. 13.

Clymene, κλυμένη, p.e. Oceani & Tethyos filia, Iapeti uxor, teste Hesiodo in Theogonia, de qua Vir. l. Georg. 4. Inter quas Clymene curam narrabat inanem. Fuit & altera Clymene, quæ cum forma ualeret, Soli placuit, qui concubitu eius potitus, ex ea Phaetontem, & sorores genuit. Ouid. li. 1. Met.

Clypeus, & clypeum. [Scudo,] ἀσπίς, scutum maius, & tantum peditũ, sicuti Scutum equitum. Seruio auctore. Liu. li. 6. Clypeis ante Romani usi sunt: deinde postquam stipendiarij facti sunt, scuta pro Clypeis fecere. dicti Clypei, ἀπὸ τοῦ καλύπτειν, quòd celent totum corpus, uel a clepere, quod est furari ab ictibus. Plin. li. 35. ca. 3. ἀπὸ τοῦ γλύφειν, hoc est, sculpendo cœlandoq; deduxit, ut dicatur clypeus, quasi γλυπτός, id est sculptus. g in c mutata.

Clypeatus, clypeo munitus. Plaut. in Curc. Sic apud Virg. 7. Ae. Clypeata agmina.

Clupeum, quoque (ut Fest. scribit) antiqui ob rotunditatem etiam corium bouis appellarunt.

Clytæmnestra, uxor Agamemnonis, quæ ob amorem Aegisthi adulteri uirum occidit. Vnde etiam ab Oreste filio in patris ultionem fuit occisa. Euripides in Oreste, & Hom. in Od.

Clyster, eris, p.p. [Cristero, ouero seruitiale,] ἀπὸ τοῦ κλύζειν, abluere. nam clystere aluum ægrotantium lauare, seu purgare solemus. Pli. cucurbita infusa clysteribus intestinorum omnium uitijs medetur. Macer tamen huius nominis p. corripit: Appositis digitis, aut intus clystere fusis Oricularius clyster. Cels. li. 7. ca. 27. Idem humor rosa mixtus in ipsum uulnus oriculario clystere agendus est.

C ANTE N & O

Cneoron, frutex coronarius. Hyginus Casiam interpretatur. Vide Pl. li. 21. ca. 9. Dios. item thymelæam herbam Cneorum appellat.

Cneus, per e scribitur, sed profertur per g, prænomen Romanis peculiare a næuo (ut uolunt) tractum. Festus a γλυκύς deducit.

Cnidos, κνίδος, est urbs, in extremo cornu peninsulæ Cariæ adhærentis, in qua Venus colebatur: unde Cnidia dicta est. Potest etiam scribi Gnidos per g. Est & herbæ nomen, de qua Pl. li. 21. ca. 16.

Coa, uestis, βομβύκινον ἱμάτιον, siue substantiue Coa, in plurali ni subtilissimum erat uestis genus ex bombyce, adeo tenue, ut corpus pelluceret. Dictum a Co insula, in qua & bombycem nasci solere, sicut in Cea insula, auctor est Pli. li. 11. ca. 23. Oui. de arte amandi: Siue erit in Tyrijs, Tyrios laudabis amictus: Siue erit in Cois, Coa decere puta. Eædem & Ceæ uestes dicuntur, a Cea insula. Pl. l. 11. cap. 22.

Coaccedo, dis, [Accostarsi insieme,] simul accedo. Pla. Curc.

Coaceruatio, onis. Ci. in Parti.

Coaceruo, uas, [Ammassare, raunare,] ἐπισωρεύω, cõgrego, addo. Liu. 5. Armorum tumulos coaceruare. Cæs. 2. Bel. Gal. Coaceruatis cadaueribus. Ci. 2. pro lege Agr. Pecuniæ coguntur, & coaceruantur.

Coacesco, [Inacetire, diuenir acido,] συνοξύζω, ex con & Acesco, significat simul seu totum acidum fieri. Ci. de Sen. Vt non omne uinum, sic non omnis ætas naturæ uetustate coacescit.

Coactilia, inuolucra, uestibus inuoluendis, circunferendisq; idonea. Vlp. l. Argumento. de Auro, & argen. leg.

Coactio, nis. Ci. de arusp. Nocturnis uigilijs, & coactione hominũ iustitium illud conceptum, ac meditatum est.

Coactor, ris, Ci. pro Rab. Post. Vt nostri coactores facere solent.

Coactus, ctus, Ci. Att. quoniam efflagitas, coactu tuo scribam.

Coaddo, [Aggiungere insieme,] προστίθημι, simul addo. Ca. c. 40.

Coaduno, [Adunare,] ἑνόω, in unum cogo. Plin. de uiris Illustr. Coadunatis pastoribus, ciuitatem condiderunt.

Coædificor, ut, Coædificatus locus, cui opponitur uastus. Cic. in Partit. Celebres, an deserti, coædificati, an uasti.

Coæqualis, le, [Eguale,] æqualis, ἴσος. Col. li. 8. ca. 14.

Coæquo, as, are. [Agguagliare,] ὁμαλίζω, æquare. Sallust. Coæquare gratiam omnium difficile est. Col. li. 3. cap. 12. Cætera coæquant.

Coæuus, [D'una istessa età,] ὁμῆλιξ, eiusdem æui. Ci. in Var.

Coagmenta, [Congiuntioni,] συναφαί, cõstructiones arctæ, & cõpares; a cogendo id est stringendo Plaut. Most. coagmenta in foribus.

Coagmentatio. Ci. 1. de Nat. Deo.

Coagmento, as, [Congiungere,] συνίστημι, συναρμόζω, coniungo & cõpares commissiones cogo, ac stringo. Cic. in Catil. Viuendi finis est optimus, cum integra mente, certisque sensibus, opus ipsa suum eadem quæ coagmentauit, natura dissoluit. Et translate, apud eundem de Orat. Verba uerbis quasi coagmentare negligat, id est ne nimium diligens sit in uerbis coniungendis. Plin. passiuum protulit pluribus coagmentatur nucleis.

Coagulo, as, cogo, [Coagulare, unire,] πήγνυμι. Gel. Semen in utero mulieris primis septem diebus coagulatur. Pli. li. 12. ca. 25. Summa probatio est, ut lac coagulet. Coagulatio. Plin. li. 18. cap. 10.

Coagulum, [Caglierino, coagolo,] πυτία, a cogendo, id est dẽsando, siue stringendo, dicitur illud quo ad densandum lac utimur. Oui. 13. Met. Lac mihi semper adest niueũ; pars inde bibẽda Seruatur, partẽ liquefacta coagula durant. Per metaphoram, quicquid cõnectit, ac coniungit, Coagulum dicitur. Gel. Vinculum illud coagulũ animi.

Coaleo, les, [Crescere,] συνίστημι, incresco. Pl. l. 15. c. 1. Vt nisi pinguissimo solo coalere nõ possit. Gel. l. 12. c. 1. Cuius in corpore concretus homo & coalitus sit. Tacit. Vetustate imperij coalita audacia.

Coalesco, is, ui, [Crescere, aumentare,] συνίστημι, concresco. Colu. de Arboribus. Sic interposito triconio coalescet ficus oliuæ. Sal. Incredibile memoratu est, quàm facile coaluerint. Eius simplex protulit Var. l. 1. de re rust. seri, aut alescere, aut meti.

Coangusto, as, [Stringere,] στενοχωρέω, Ci. 3. de Leg.

Coangustor, aris, passiuum. Cels. li. 7. ca. 27.

Coarcto, [Stringere, comprimere,] συστέλλω, comprimo, intro cohibeo. Ci. 1. de Orat. quæ coarctauit, & peranguste refersit in oratione sua dilatet nobis, atq; explicet. Hinc coarctatio, & compressio, [Stringimento,] Liu. li. 27. Coarctatio plurium in angusto.

Coarguo, is, [Riprendere manifestare,] ἐλέγχω, reprehẽdo, redarguo, indico. Ci. de Inu. alijs constitutionib. factum coarguetur. Liu. 1. ut literæ legatis darentur, quæ deprehensæ rem coarguere possent.

Coasso, as, [Intauolare,] quod & Coaxo dicitur, pro contabulo: unde Coassatio, contabulatio ab assibus: quamuis reuera asseres tabulæ non sint, teste Vitruuio, sed crassior in modum paruæ trabis materia. Pli. li. 36. ca. 15. Necessarium binas coassationes substerni.

Coaxare, proprium uocis ranarum, κοάζειν. Auctor Carminis de Philomela: Garrula limosis rana coaxat aquis.

Cobio, piscis quidam ex genere Chromborum. Pli. li. 32. ca. ult.

Cobion, septima tithymali species est apud Pl. li. 26. cap. 8.

•Cobores, insula in sinu Arabico.

•Cobrys, urbs Thraciæ.

•Cocanicus, Siciliæ lacus.

Coccatus, [Di grana,] quod cocci colorem habet. Lampridius.

Coccinati, coccineis uestibus sunt induti. Mart. lib. 5.

Coccineus, a, um, ut Coccinei acini. Pl. li. 21. ca. 31. Coccineum autem colorem non eundem esse cum purpureo, ostendit Vlp. l. Si cui lana. de leg. 3. Purpuræ appellatione omnis generis purpuram contineri puto: sed coccum non continebitur.

Coccinum, subst. p.c. uestis coccinea, κόκκινος χιτών. Mart. Coccina famosæ donas & ianthina mœchæ.

Coccinus, a, um, p.c. κόκκινος, cocco tinctum, siue cocci colorem referens. Hic color exuberantiam quandam ac splendorem ruboris ostendit. Coccina uestia, cocco infecta.

Coccum, ci, uel etiam Coccus, [Grana, cocco,] κόκκος, granum ex arbuscula ilici simili, quod ad purpuram tingendam adhibetur. Pl. li. 21. ca. 8. Animaduerto tres esse colores principales, unum in cocco, qui in rosis micat: gratius nihil traditur aspectu. Frutex est fullonius, cui adhærent grana, quib. fit color lanarum præcipuus: cuius copia summa in ea parte Hispaniæ, quæ Tudertana appellatur. Stra. li. 10.

Coccyx, ygis, κόκκυξ, auis est ex genere accipitrum, quamuis aduncis unguibus careat, uerno tempore procedens, & sub Canicula ttotum sese occultans. Latini Cuculum appellant. Vide Plin. li. 10. ca. 9. Est & Coccyx, piscis nomen apud Græcos, quem Latinorum non nulli Cuculum uertunt.

Cochlea, κόχλος, ἢ κοχλίας, ex genere est limacum, & proprie is, qui testam habet. nam limax, quamuis aliquando generis nomen sit, proprie tamen de ijs dicitur, qui testa carent. Cochleæ autẽ nomen ijs proprium est, quæ domicilium suum circunferunt (siue ex terrestres sint, siue aquatiles) bina prætendentes cornua, quibus iter explorant, quòd oculis sint destitutæ. Pla. in Pœ. Vicisti cochleam tarditudine. Plin. lib. 18. cap. 17 Limaces nascuntur in uicia, & aliquando è terra cochleæ minutæ erodentes eam. Cochlea etiam in torculari uocatur lignum erectum, strias habens paulatim ascendentes quod dum uertitur, attollit trabem preli, aut demittit. Est præterea Cochlea haustorium organum, quod uulgo Pompam uocant cuius machinæ conficiendæ rationem Vitr. lib. 10. cap. 11. describit sic inquiens; Est autem etiam cochleæ ratio, quæ magnam uim haurit aquæ, sed non tam alte tollit, quam rota. Cochlea etiam est genus ostij Var. 2. de re rust. Ostium habere humile, & angustum, & potissimum eius generis, quod Cochleam appellant. Cochleæ etiam lapides sunt ex flumine, rotundi ad cochlearum similitudinem,

nem, quæ & Cochleacæ dicuntur. Similiter Cochlea, siue Cochlis, idis, turris dicitur, siue scalæ rotundæ, [*Scale à lumaca,*] ad cochlearũ similitudinem, quibus in editiorem partem ædium per circuitum conscendimus: quemadmodum & torcularia instar cochlearum facta, Cochleæ nominantur. Ci. de Diu. Vt si quis medicus ægroto imperet, ut sumat terrigenam, tardigradam, domiportam, sanguine cassam, potius quàm hominum more cochleam diceret.

COCHLEARE, *λίσγυξ*, & Cochlear, instrumentum quo cochleæ & alia huiusmodi uescendo sumuntur. Mart. in Dist.

COCHLEARIVM, rij, [*Cocchiaro,*] mẽsura minima rerũ liquidarũ, quæ duodecies sumpta explet cyathum Pl. l. 21 c. 27. Hydropicis datur in aqua, cochlearij mẽsura. Est & Cochlearũ, cochlearũ uiuariũ, in quo cochleæ propagationis ergo asseruãtur. Var. 3. de re rust. c. 14.

COCHLITES, p. c. [*Losco, c'hanno un' occhio solo,*] luscos dixerũt antiqui, id est, qui unũ tantum haberent oculum, quasi Oclites. Pla. in Curc. Vnocule salue. ex coclitum prosapia te esse arbitror.

COCTILIS, & hoc le, [*Cosa cotta.*] *ἑφθὸς*, res cocta, & non cruda, ut fictile, quod factum a figulo. Pli. li. 7. Coctilibus laterculis.

COCTIBILIS, le, [*Facile da cuocere,*] *εὔεψητος*, quod facile coquitur, ut Coctibilis caro. Pli. li. 16. ca. 6.

COCTILIA TABERNA, apud Iul. cap. in Pertinace, à quibusdam exponitur, in qua ligna uendebantur cocta, ne fumum emitterent. Solere autem ligna coqui, auctor est Vlp. l. Ligni appel. de uerb. sig.

COCTITO, *ἑψδῶ*, freq. quo Pla. sæpe utitur.

COCTIVVS, a, um, p. p. [*Che facilmente si cuoce.*] *εὔεψητος*, quod facile coquitur, uel maturatur: ut, Coctiuum legumen, Coctiuæ castaneæ, id est nigræ, quæ magis in usu sunt. Pli. li. 15. ca. 23.

COCTVRA, æ, *ἕψησις*, Coctio, aut id quod coquitur. Col. li. 12. ca. 18. Si quinta pars picis Brutiæ in uniuersam cocturam adijciatur. Coctura dicitur etiam cæli temperies, a perfecta fructuum coctione. Pl. li. 14 ca. 4. Ea cæli temperies fulsit, quam Cocturam uocant.

COCTVS, a, um, [*Cotto,*] *ἑψητὸς*, a coquendo, quod crudũ non est, sed assum, elixum, aut frixum Mart. lib. 3. Esse negas coctum leporem.

COCVLVM, uas æneum, coctionibus aptum, *χαλκίον*. Pla. Aeneis cocu lis excocta est mihi omnis materia Alij Cocula accipiũt pro lignis minutis quibus facile decoquuntur obsonia. Fest.

COCVLVS, p. c dim. paruus Cocus *μαγειρίσκος*.

COCVS, siue coquus, a coquo, is, [*Cuoco, cucinière,*] *μάγειρος*, qui cibos coquit. Mart Nanque coquus domini debet habere gulam. Cice. in Pis lo ea cena cocus meus, præter ius feruens, nihil potuit imitari.

COCYTIA, *κωκύτια*, sacra erant: quæ fiebant in honorẽ Proserpinæ, quam Pluto rapuit: a Cocyto inferorum fluuio nominata. Auctor Porphyrius in illud Hor. in Epod. Inultus ut tu riseris Cocytia.

COCYTVS, *κωκυτὸς*. p. p Latine dicitur luctus: inferorum fluuius a Styge profluens. *κωκύειν*, enim est gemere. Vir. 6. Aen Cocyti stagna alta uides, Stygiamq; paludem. Ci. in Tus. Cocyti fremitus.

CODAM, [*Coda,*] ueteres dicebant, pro caudam. Nunius.

•CODANOVIA, Insula ex Hemodibus.

CODEX, qui & Caudex, [*Tronco,*] *κορμὸς*, truncus, uel stipes arboris cui cortex detrahitur. Col. li. 4. c. 8. Nec tam celeriter radiculæ inueterato iam codice enascuntur. Codex robustus, pro supplicij genere apud Pla. in Pœn. detrudam ad molas, inde ad puteum, atque robustum codicem. Locus dicitur Festo Pompeio, quo præcipitabatur malefactorum genus. Codex etiam dr, liber [*Libro,*] Cic. 3. Verr. L. Piso multos codices impleuit earum rerum, in quibus &c. Codex item in negociatorum rationibus, dicitur præcipuus liber, data continens & accepta. Ci pro Q Ros. Non habere se hoc nomen in codice accepti & expensi relatum confitetur, sed in aduersarijs patere contendit. Litura codicis, Ci. 5. Verr. Legere codicem, Ci. in Vatin. Referre in codicẽ, Ci. pro Sylla. Scribere codicem, Ci. pro Ros. Co.

CODIAMINON, Pli. lib. 21. cap. 11. herba bis quotannis florẽs, uere & autumno.

CODICARIAE naues erant naues grauiores & firmiores, è codicib. id est, crassioribus truncis cõfectæ. Varro: Antiqui plures tabulas coniunctas codices dicebant: a quo naues codicarias in Tyberi appellamus. Sal. Naues codicariæ aderant.

CODICILLI, sunt litteræ, id est epistolæ, [*Lettere, epistole,*] Ci. ad Q. Fr li. 2. Epistolam hanc efflagitarunt codicilli tui. Idem Lepta li. 6. Quæsiui è Balbo per codicillos, quid esset in lege. Codicillaris, re, ui, Potestas codicillaris Lampridio, est potestas conficiendi codicillos, quæ beneficio principis & diplomate regio obtinetur.

CODRVS, nomen proprium regis Atheniensis, qui pro patriæ salute certissimæ se morti obiectauit. responsum enim acceperant, Peloponnenses, ita demum se superaturos, si hostium regem non occidissent. fefellit ergo eos habitu pauperis, eosque in suam necem per iurgia prouocando, a nullo cognitus, fecit fidem oraculo. unde Vir. 5. Eclog. Si quos aut Phyllidis ignes, aut Alconis habes laudes, aut iurgia Codri.

COELA, æ, *κοίλη*, Atticæ regiuncula est, Miltiadæ, & Thucidydis sepulchris nobilitata: cuius meminit Marcellin. in uita Thucydidis.

COELESYRIA, siue Syria cœle, *κοιλησυρία*, ea Syriæ pars est, teste Str. li. 16. quæ ultra Seleucidem in Aegyptum & Arabiam recedit, proprieq; ea, quæ Libano & Antilibano includitur: ita dicta a cauitate, quam Græci *κοιλότητα*, nominant. Mela lib. 1.

COELIACVS, morbus. [*Dolor colerico,*] *κοιλιακὴ νόσος*, qui inferios stomachi orificium infestat, hunc morbum Cels. l. 4. ca. 12. describit.

COEMETERIVM, [*Cimiterio,*] a *κοιμάω*, sopio, idem est, quod dormitorium unde locum sepulturæ destinatum uocant Cœmeterium, quia ibi mortui dormire dicuntur, quasi mortuorum dormitorium.

COEMO, mis, [*Comperare,*] emo. Ter. Coemisse, hic quę illuc ueheres, multa, Ci. 5. Verr. Ipsos sibi frumentum coemisse.

COEMPTIO, quo iurisconsulti fere utuntur, pro imaginario uenditionis genere, quo uxor ueniebat in ius mancipiumq; mariti, aut filius adoptiuus in ius mancipiumq; adoptantis. Ci. 1. de Ora. Neq; illud est mirandum, qui, quib. uerbis coemptio fiat, nesciat. eundem eum mulieris, quæ coemptionem fecerit, caussam posse defendere.

COENA, næ, [*Cena,*] *δεῖπνον*, apud antiquos dicebatur (auctore Festo) quod nunc est prandium: uesperna autem dicebatur, quam nunc cœnam dicimus: a *κοινὸς*, quod est communis, quia multi in commune cœnare consueuerunt. Ci. 5. Tusc. Negauit se iure illo nigro, quod cœnæ caput erat, delectatum. Quæ sit cœna recta, uide in dictione Recta. Mart. li. 6. Et tristi domicœnio laborat. Pla. Incœnem, dixit, sine cœna, siue incœnatum.

COENICVLARIA, æ, quæstus qui fit ex cœnaculorum ablocatione. unde cœnicularlam facere dicebantur, qui domus totas conductas per singula cœnacula inquilinis locabant, ut inde quæstũ facerent. Vlp. l. si uero. §. sed & si quis. ff. de his qui deie. uel effu.

COENICVLARIVS, homo, qui cœnaculum conduxit. Idem l. solutum §. plane ff de pignor. act.

COENACVLVM, [*Cenacolo,*] a cœnando nomen assumpsit, locus ad cœnandũ idoneus. Varro: Sicut Penarium, ubi penus: ubi cubabant, Cubiculum. ita ubi cœnabant, Cœnaculum. sed postquam in superiori parte cœnitare cœperunt, superior domus uniuersa Cœnaculum dicta est, ut scribit Festus. Hæc autem incolebant tenuiores & inquilini, ut Iuuen. Saty. 10. docuit: Lateranorum obsidet ædes Tota cohors, rarus uenit in cœnacula miles, id est, ad inquilinos & pauperes, qui in conducto habitant. Ci. de Leg. Agr. Romam in montibus positam, & cœnaculis sublatam atq; suspensam, &c. Solet tamen cœnatio, & cœnaculũ, & diæta accipi pro loco, in quo æstate cœnatur.

COENATICVS, a, um, quod ad cœnam pertinet. Var. Cœna cœnatica, & spes cœnatica, id est spes cœnandi, Plau. Capi. Est illic mihi spes cœnatica.

COENATIO, *δειπνητήριον*, locus ad cœnandum aptus, in imo domus, & hortis potentiorum unde Iuue. Algentem rapiet cœnatio solẽ. Sue. in Ner. Præcipua cœnationum rotunda.

COENATIVNCVLA, dim. Pl. in Epis. Fons oritur in monte, per saxa decurrit, excipitur cœnatiuncula mano facta.

COENATORIA, orum, pro ueste cœnatoria, cum qua discumbere in conuiuijs solebant. Mart. l. 10. Cœnatoria mittat adnocato.

COENATVRIO, [*Desiderar di cenare.*] *δειπνητιάω*, cupio cœnare. Mart. Vacerra cœnaturit, non cacaturit.

COENATVS, [*Quello che ha cenato,*] qui cœnauit. ut Pransus, Potus, Lotus, qui prandit, potauit, lauit Ci. pro Deiot. Quid igitur caussæ excogitari potest, cur te lautum uoluerit occidere? Cenatum noluerit. Cœnatum est, Liu. 2 Cum cœnatum forte apud Vitellios esset.

COENIPETA, p. c. *δειπνολόχος*, qui ambit alienas cœnas.

COENITO, as, freq. Ci. in epist. Ego si foris cœnitarem.

COENO, as, aui, & cœnatus sum, [*Cenare,*] *δειπνέω*, cœnam sumo. Cic. ad Q. Fr. Eo die cœnaui apud Crassipedem.

COENOBIVM, [*Conuento de frati, doue si uiue à commune,*] *κοινόβιον*, locus ubi communis ita ducitur. *κοινὸς*, communis: *βίος*, uita.

•COENOCVVM, urbs Germaniæ apud Ptol.

COENOSVS, a, um, *βορβορώδης*, plenus cœni. Colom. lib. 7. ca. 10. Cœnoso lacu.

COENVLA, diminutiuum, *δειπνίδιον*. Ci. 5. Tus. Hesterna cœnula non intellexistis me pecunia non egere?

COENVM, [*Fango,*] *βόρβορος*, lutum. Cic. 4. Tus. Male olere omne cœnum. Per metaphoram ponitur pro nullius dignitatis homine. Cic. Sext. Habeo quem opponam labi illi atque cœno.

COEO, cois, coiui, coitum, ex con, & eo: & est tam actiuum, quam neutrum: [*Congiungersi, essere insieme,*] significatq; conuenio, coniungo, contraho, colligo, *συνέρχομαι*, Teren. Eunu. Heri aliquot adolescentuli coimus in Piræo. Vir. li. 11. Coeant in fœdera dextræ. Lact. de ira: Denique si atomorum & coitio & conglobatio efficeret omnia. Ci. cum accusatiuo usus est pro inire 2. Philip. Vtinam Cn. Pompei cũ C. Cæsare societatem aut nunquam coisses, aut nũquam diremisses. Gell. protulit passiuum. Coibatur societas inseparabilis. Sic ab Vlpiano, Societas coita, pro contracta & collecta accipitur Coire etiã aliquando concumbere dicitur, [*Vsar carnalmente,*] Lact. l 3 Cynicis in propatulo coire coniugibus mos fuit. Hinc coitus, pro concubitu, [*Congiungimento carnale, coito,*] Gel. li. 19. ca. 2. Hippocrates de coitu Venereo ita existimabat. Est item congregari, & ferri ad faci

noris

noris aliquid perpetrandum. Ci. pro Clu. Qui eorum coit, coierit, conuenit, conuenerit. Inde Coitio, pro eiuſmodi conuentu, [*Maſſa, adunanza,*] Ci. pro Planc. Dubitatis, an coitio facta ſit?

Coepi, [*cominciai.*] ἐνεστησάμην, uerbum defectiuum, à Cœpio pro incipio, quod apud antiquos in uſu erat. Cato. Cœpiam ſeditioſa uerba loqui. nunc tantum præterito utimur cum deriuatis, cœperam, cœpiſſem, cœpero, cœpiſſe, cœpturum re. Terent. Adel. Prius olfeciſſem, quam ille quicquam cœperit. Virgil. 3. Georg. Cœpit crudeſcere morbus.

Coepto, as, [*Cominciare.*] incipio. Ter. in Eun. Quid cœptas Thraſo?

Coeptum, ti, [*Principio, impreſa.*] pro principio. Ouid. 1. Metam. Dij cœptis Aſpirate meis.

Coerceo, es, [*Riſtringere, conſtringere.*] κατέχω, ex con, & Arceo, ſignificat reſtringere. Ci. in Læl. Quem ſerpentem multiplici lapſu, coercet ars agricolarum. Item continere. Lact. lib. 3. Illud ſatis eſt ad coercendum furioſi hominis errorem. Idem ſimul ſtringere, circundare, [*Stringere, circondare.*] Oui. lib. 1. Met. Vitta coercebat poſitos ſine lege capillos. Luca. lib. 4. Camposq; coercet Cinga rapax, id eſt, circundat. Item compellere, [*Sforzare.*] li. 3. ad Heren. Alterum ſequi, alterum uitiare coercemur. Alij ita ſignificationē huius uerbi diſtinguunt, ut aliquando uim in ſe contineat, & reprehenſionem atque animaduerſionem, & pro repellere, ſiue punire ponatur: aliquando ſimpliciter ſineri, pro, continere, comprehendere: propriè tamen de ijs, quæ aut diffluunt, aut præter modum erumpunt.

Coercitio, [*Caſtigo,*] κόλασις, a coerceo, id eſt quod cohibitio, uel caſtigatio. Liu. li. 4. Damnum, aliamue coercitionem. Fit autem a ſupino coercitum: unde coercitus. Oui. in Epiſ. Heroid. Clauſa domo teneor, grauibusque coercita uinclis.

Coertio, & fortaſſe ſæpius quam coercitio, quod dici poteſt aut per ſyncopem factum eſſe a uerbali coercitio, abiecta media ſyllaba, aut, quod uerisſimilius uidetur, ab antiquo uerbo arcio: quod etiam apud Feſtum legitur, quod ratione analogiæ facere debet ſupinum artum, ſicut farcio, fartum, farcio, ſartum. Inde Compoſitum Coertio mutatione primæ uocalis in ſecundam, ſicut a farcio refercio, & ſupinum Coertum, ſicut a refercio refertum. itaque inueniemus regulare uerbale Coertio: quanquam arcio, & coertio nunc non ſunt in uſu. poterimus itaque utrouis modo ſcribere coercitio, ſiue coertio.

Coetus. [*Conuento, congregatione,*] συμποσία, conuentus, cōgregatio a coeundo in unum. Ci. de Senec. O præclarum diem, cum ad illud diuinum animorum concilium, cœtumque proficiſcar.

Coexercitatus, Quinct. li. 2. ca. 17.

Cogito, as, [*Penſare.*] ἐννοέω, frequen. a Cogo, quod mens plura in unum cogit, unde, quæ ſibi uidentur optima, elicere poſſit. nam cogo & cogito, ſic ſe habent, ut ago & agito, facio & factito. Cogitare itaque eſt ſenſus interiores ad originem ſuam reuocare, ſiue mente agitare. Ci. 2. de Legib. Illo loco libentiſsime ſoleo uti, ſiue quid mecum ipſe cogito, ſiue ſcribo, aut lego. Vnde cogitatio uelut coagitatio, [*Penſiero.*] id eſt longa conſilij explicandi agitatio. Hinc cogitato, cogitate, & cogitatim aduerbia, pro conſulto, accurate, [*Conſideratamente.*] Ci. pro Archia: Quæ uero accurate, cogitateque ſcripſiſſet, ea ſic uidi probari, ut ad ueterum ſcriptorum laudē peruenirēt. Cogitabilis, le. Senec. Epiſt. 59. Cogitabile eſt, quod eſt generale. Cogitatum, ti, ſubſtantiuum, [*Penſiero, conſideratione.*] Ci. 1. de Leg. Agr. Vtrum cogitata ſapientium, an optata furioſorum uidentur? A Cogito fiunt Excogito, perfecte cogito: licet pro inuenio ſumatur: quod iccirco fit, quod cum quis perfecte cogitat, aliquid inuenit. Ci. 1. Tuſ. illa uis, quæ inueſtigat occulta, quæ inuentio atque excogitatio dicitur. Præcogito, prius cogito.

•**Cogamus**, Mæoniæ fluuius ad radicem Tmoli montis.

Cognati, [*Parenti,*] συγγενεῖς, ab eo dicti putantur, quaſi una, communiterve nati. Cice. poſt Reditum. Pro reditu Pompilij nulli cognati & affines deprecati ſunt. Pli. per tranſlationem poſuit pro ſimili, [*Simile,*] eadem (inquit) cauſſa eſt, ut pleræque alitum oculos hominum potiſsimum appetant, quod effigiem ſuam in ijs cernentes, uelut ad cognata ſua deſideria tendant, id eſt, ſuæ naturæ quodā modo ſimilia. Cognatorum autem ſignificatio latius extenditur, quam Agnatorum. In cognatis enim agnati continentur, non autē contra cognati in agnatis. Conſobrini cognati quidem dicuntur, cū agnati tamen non ſint. illi enim ſoli qui paterna linea nobis coniunguntur, agnati uocantur, cognati etiam illi, qui materno genere nobis ſunt coniuncti.

Cognatio, onis, [*Parentela,*] συγγένεια, modo naturæ eſt, & ſanguinis. Ci. 4. Verr. Vt quiſq; te cognatione, affinitate, neceſſitudine aliqua attingebat. Modo aliarum rerum etiam Cognatio dicitur, id eſt coniunctio, & ſimilitudo, [*Congiuntione, ſimilitudine,*] Ci. pro Arch. Omnes artes, quæ ad humanitatem pertinent, cognatione quadam inter ſe continentur.

Cognitio, [*Cognitione, conoſcimento,*] iudicatio, γνῶσις, Cice. 1. Aca. Cæleſtia uel procul eſſe a naturæ cognitione cenſeret. Idem 2. de Nat. Deo. Celſos & erectos conſtituit, ut deorum cognitionem, cælum intuentes, capere poſſent.

Cognitor, oris, [*Conoſcitore,*] qui cognoſcit. Cic. de Aruſp. reſp. Cū in cognitorem flamma conijciebatur. Eſt & cognitor forenſe uerbum. Ci. pro Sext. Roſ. Quid intereſt eum qui per ſe litigat, & qui cognitorem dat? Quamuis propriè Cognitor is dicatur, qui litem alterius coram eo, cui datus eſt, tractat: Procurator autem abſentis nomine actor eſt. Aſcon.

Cognitus, ti, [*Conoſciuto,*] γνωστὸς, notus. Ci. 1. Off. Incognita pro cognitis ne habeamus, uitandum. Cognitior, magis notus. Ouid. 4. Triſt. Sed magis, hęc, quo ſunt cognitiora, grauant. Cognitiſsimus. Catul. Tibi hæc fuiſſe, & eſſe cogniſsima. Ait Phaſelus.

Cognobilis, [*Che ſi conoſce,*] εὔγνωστος, qui cognoſcitur. Gell.

Cognomen, [*Cognome,*] quod ab euētu imponitur alicui. Ci. 7. Ver. Cui Gemino cognomen eſt. Liu. 1. Manſit Siluius poſtea omnib. cognomen, qui Albę regnarunt. Dicitur & Cognomentum. Cic. pro Milo. Caſininus cognomento Schola. Vnde Cognomines, eiuſdem nominis, ſic a Plauto duæ ſorores Bacchides nominatæ, uocantur cognomines. declinaturq; hic & hæc Cognominis, huius cognominis. nam apud Plau. legitur: Illa mei cognominis fuit. Idem Bacch. Germanæ duæ meretrices cognomines. Plin. lib. 6. cap. 2. Quo loco Henetos adijcit Nepos Cornelius, a quibus in Italia ortos cognomines eorum Venetos credi poſtulat.

Cognomino, as, cognomen impono. Pli. l. 21. ca. 3.

Cognosco, is, [*Conoſcere, intendere.*] γινώσκω, Virgil. 4. Eclog. Incipe parue puer riſu cognoſcere matrē. Varr. Vereor ne me quoq;, dum reuertero, præter canem, agnoſcat nemo. Donatus: Cognoſcere, eſt diligenter, attenteq; cōſiderare, [*Conſiderare diligentemente.*] Ter. in Hecy. Poſtquam ipſe ſeſe, & illam, & hāc quę domi erat, cognouit ſatis. Cognoſcere ex literis, nuncijs, idem eſt, quod certiorem fieri. Ci. Att. l. 2. De me Imperatore, ſcribis te ex Philotimi litteris cognouiſſe. Interdum intelligere. Ci. in Horten. Vnde facilius, quam ex annalium monumentis, aut bellicæ res, aut omnis reip. diſciplina cognoſcitur? Aliquando ad forum pertinet: ut cognoſcere de hæreditate, eſt iudicium de hæreditate exercere. Cognoſcere de actis alicuius, eſt de actis eius inquirere, [*Inueſtigare,*] Cognoſcere cauſſas, eſt in cauſſis, iudicis officio fungi. Ci. 2. l. Offi. Cum quibus cauſſas cognouit.

Cogo, is, coegi, coactum, [*Conſtringere, sforzare,*] συνάγω, ex con, & ago, in unum colligo. Ci. 1. Tuſ. Cælum hoc, in quo nubes, uentique coguntur. Ter. in Hea. Talenta ad quindecim coegi. Quandoque urgere. Idem li. 3. Offic. Num te emere coegit? Quandoque mulgere, [*Mungere.*] ſic enim interpretatur Nonius illud Vir. 3. Eclo. Cogite oues pueri. Quandoque coagulare, [*Coagulare, unire,*] Idem lib. 4. Ge. Frigore mella Cogit hiems. Quandoque imprimere. Idem: Quadrifidam quercum cuneis tum forte coactis Scindebant. Quandoque in ordinem ponere, [*Ordinare,*] ut, omnes arbores in ſulcum cogendæ ſunt.

Cohaerarius, rij. Ci. 3. de Leg. Si quid erit, quòd extra magiſtratus cohærario uſus ſit, qui cohæret, populus creato.

Cohaereo, res, [*Accoſtarſi,*] adhæreo. Ci. 1. Acad. Neque materiam ipſam cohærere potuiſſe, ſi nulla ui contineretur. Cohærere dicitur res aliqua, quando negocio conuenit. Ter. in And. Ipſus triſtis, de improuiſo nuptiæ non cohærent. Cohæreſco, ſcis. Ci. de Na. Deo. Interiecto inani, cohæreſcunt tamen inter ſe. Cohærētia, æ, [*Accoſtamento,*] Ci. de Nat. Deo. Circuitus ſiderum ad mundi cohærentiam pertinent.

Cohaeres, coheredis, [*Herede inſieme,*] συγκληρονόμος, ſimul heres inſtitutus. Cice. Attic. lib. 3. Dolabellam uideo cum coheredibus eſſe in triente.

Cohibeo, es, [*Conſtringere, reprimere.*] ἐπέχω, ex Cō, & Habeo, quaſi mecum habeo, & retineo apud me, conſtringo. Pl. & impetū furentis blanda oratione cohibuit. Plau. in Mil. Cohibete intra limen etiam uos parumper, id eſt, continete, [*Stare.*]

Cohibitio, cohibendi actus. Ci. 5. Verr.

Cohonesto, as, are, [*Far honore, honorare,*] ἐντιμάω, honeſtare, decorare. Oratio, antequam iret in exilium. Quem ſæpe ueſtra laude cohoneſtaſtis, eundē in dubijs ultæ periculis ueſtra uirtute cōſeruetis.

Cohorreo, es, [*Spauentarſi,*] horrore afficior. Cice. in Somn. Scip. Equidem cohorrui.

Cohors, [*Compagnia di fanti à piedi,*] σπεῖρα, a cohortando dicta eſt, quòd Tribunus eam, ut ſequatur, hortari ſoleat, ſeu quòd ipſa ſe mutuo frequenter ad pugnam hortetur. Cæſ. 3. Bell. Gal. eductis quatuor cohortibus, quæ integræ a labore erant. Eſt autem propriè Cohors peditum, ut turma equitum. Ci. pro Marcello: Huius gloriæ, Cæſar ſocium habes neminem: nihil tibi cohors, nihil turma decerpit. Cohors etiam pro congregatione quorumcunque hominum ponitur, [*Congregatione,*] Suet. in Galba: receptus in cohortem amicorum, magnæ dignationis eſt habitus. Horat. 1. Epiſt. Quid ſtudioſa cohors operum ſtruit? Item pro comitatu, & familia magiſtratus, qui ibat in prouinciam: unde cohors prætoria, quæ conſuli aut prætori in prouincia præſto ſemper erat, quaſique latus eius cingebat

pebat. Ci. in Verr Quæ cohors, & qui comitatus fuerit, meministis. Hor. Laudat Brutum, laudatq; cohortem. Erant autem duæ Prætoriæ cohortes, una euocatorum, altera uoluntariorum, qui proconsules in expeditionem comitabantur, ut usu rerum peritiores domũ redirent. Est & cohors, [*Corte, cortile,*] locus cinctus parietibus, quo gallinas, anates, & id genus reliqua habere in uilla solemus. Ouid. Abstulerat multas illa cohortis aues. Vnde etiam militares cohortes dictæ uidentur. Varr. 4. de Lin. Lat. Cohors, quòd ut in uilla ex pluribus tectis coniungitur, ac quiddam fit unum, sic ex manipulis pluribus copulatur cohors. In uilla uero cohors dicitur, quòd circa eum locum pecus coercerretur. Possunt etiam dici Cohortes ab horto: nam cum ueteres Hortos, uicos dicerent, quòd qui arma ferre possent, ibi nascerentur, inde cohortem dixerunt, manum hominum ex eodem uico ad pugnam exeuntium, quod illi essent ex eodẽ horto, id est, uico geniti. nam & Galli, ut est apud Cæsarẽ hoc modo pugnabant. Quisque enim pagus per se pugnam capiebat. Dicitur & Cors pro auium septo Varro. In urbana quoque domo, cortẽ facere poterimus, in qua pascere ciconias, grues, pauones, dabitur. Mar. Raucæ cortis aues. Cortalis, le, ut Gallina cortalis, in corte nutrita. Col. in Præf. totius operis.

COHORTATIO, onis, [*Essortatione,*] Ci. ad Brut.

COHORTOR, [*Essortare,*] παρεγγυᾶν, hortor. Cice. ad Ter. lib. 14. Eum per literas cohortatus sum.

COHVM, lorum, quo temo buris cum iugo colligatur: a cauo dictum, inquit Varro, siue (ut Festus) a cohibendo. Cohum etiam poetæ cælum dixerunt, a chao, ex quo putabant cælum formatum. Fest.

COINQVINO, as, p.c. [*Imbrattare,*] κοινῶ, inquino. Hur. Merdisque coinquinet albis. Ci. de Na. Deo. Matres coinquinare regias.

COIX, cis, genus stirpis, folio ad textum utili. Str.

COLAPHVS, & Colaphũ, [*Guanciata, mostaccione, pugno,*] κόλαφος, est alapa. Ter. in Ad. Colaphis tuber est totum caput.

COLCHICVM, κολχικὸν, bulbus est agrestis, exitu autumni croceum edens florem. maxima eius copia in Colchide nascitur: unde & nomen accepit. Officinæ Hermodactyloo appellant. Dioscor. lib. 4. cap. 72.

COLCHIS, idis, κολχίς, regio Asiæ iuxta Pontum, regnum Aeetæ regis, & Medeæ patria, Corace monte a Septentrione, ab Ortu Iberia, a Meridie Phaside, ab Occidente Euxino ponto clausa. Huc ferunt Iasonem cum Argonautis nauigasse, Medeæq; artibus adiutũ, aureum uellus retulisse. Incolæ dicuntur Colchi, κόλχοι. Hinc Colchicus, a, um, Hor. 2. Carm. Ille & uenena Colchica, Et quicquid usquam concipitur nefas, Tractauit. Item Colchiacus, a, um. Prop. Colchis Colchiacis urat ahena focis.

COLIS, huius colis, unico l, καυλὸς, est tener in uite, uel in herba ramusculus, quem in uite etiam Pampinum uocant. Var. de re ru. li. 1. cap. 31. Inde fit Coliculus. Col. li. 12. ca. 2.

COLEVS, testis, siue testiculus per diminutionem, ὄρχις, a colo, is, quòd colat mulieris pubem: unde illud in Priap. Stamus sub Ioue coleis apertis. Ci. Pæto, l. 9. Testes, uerbum honestissimum in iudicio, alio loco non nimis: at honesti colei Lanuuini, Cliternini non honesti. Dicitur etiam Culeus apud Poetas quinta uocali pro quarta supposita ratione Carminis. Martial. cum depilatos Chreste culeos portas.

COLIPHIVM, [*Focaccia, schiacciata sotto la cenere cotta,*] κωλίφιον, panis genus, quo athletæ utebantur, ἀπὸ τῦ κῶλα, καὶ ἶφι, a robore membrorum. Plaut. Coliphia mihi ne incocta detis. Iuu. Sat. 2. Comedunt coliphia paucæ. Mart. li. 7. Cum coliphia sexdecim comedit.

COLLABASCO, scis, ruinam minitor Pla. Stich.

COLLABEFACTO, as, are, labefactare. Oui. 1. Fast. Et factum motu collabefactat opus.

COLLABEFIO, fis, collabefieri. Cæs. 1. Bell. Ciu. adeo grauiter incitatę conflixerunt, ut altera perfracto rostro tota collabefieret.

COLLABOR, beris, [*Cadere,*] πίπτω, labi, uel simul cum alio labi. Pla. Truc. Collapsus est in corruptelam suam. Oui. 6. Meta. Fugiens collabitur. Collapsus dicitur is, cui præ dolore concidit animus. Vir. 8. Aen. Famuli collapsum in tecta ferebant.

COLLABELLO, [*Giungere labra à labra,*] labra adiungo. Laberius apud Nonium. Collabella osculum, id est, iunctis labris osculare.

COLLACRYMATIO, Ci. 2. de Ora. Voce, uultu, collacrymatione.

COLLACRYMO, & COLLACRYMOR, [*Lagrimare, piangere,*] συνδακρύω. κλαίειν, dicitur. Cice. in Somn. Scip. Complexus me senex collacrymauit.

COLLARE, collaris, [*Collere,*] περιτραχήλιον, uinculi genus, quo canũ colla astringuntur, ex corio firmo cum clauis capitatis. Var. 2. de re rust. Ne uulnerentur a bestijs, imponuntur his collaria.

COLLARIA, riæ, f.g. pro ferro rotundo, quo constringuntur colla malefactorum. Pla. in Capt. Collus collaria caret.

COLLACTANEVS, [*Fratello di latte,*] ὁμογάλακτος, eiusdem mammis nutritus. Iuuen. Satyr. 6 Nota collactea Mauræ. Martia. Amica & collactea.

COLLATIA, ciuitas in prima regione Italiæ. Serui enarrans illud Vir. 6. Aen. Collatinas imponens montibus arces.

COLLATINA, porta Romæ, a Collatia oppido dicta prope Romam, ad quod per eam portam fiebat iter. Festus.

COLLATINA, dea, quæ collibus præsidebat.

COLLATINVS, a, um Vir 6. Collatinas imponent montibus arces.

COLLATIO, dicitur, quod in unum confertur, [*Comparatione similitudine,*] ἔρανος. εἰσφορὰ, Budæ. Collationem antiqui uocabant, quæ Indictio, alias Latine dicitur. Pli. in Paneg. Te collationes remisisse, donatiuum reddidisse. Liu. 4. Patres conferre ipsi primi: & quia nondũ argentum signatum erat, æs, graue plaustris quiddam ad ærariũ conuehentes speciosam etiam collationem faciebant. Est item Collatio, comparatio. Plau. in Mil. Vbi facta erit collatio nostrarum malitiarum. Collatio (inquit Cice. 2. de Inuen.) est oratio rem cum re conferens.

COLLATICIVS, a, um, εἰσενηνεγμένος, quod collatũ est. Apul. l. 4. Collaticia stirpe de mensa. Collaticia instrumenta. Seneca in consolatione ad Martiam, uocat ea, quæ a pluribus commodantur. Quinct. Declam 6. Collaticiam uocat sepulturam, quæ a pluribus cõfertur.

COLLATIVVS, a, um, Collatiuum uentrem uocat Plautus, magnum & turgidum, quò edulia multa conferantur.

COLLATO, as, are, [*Ampliare, dilatare,*] πλατύνω, ampliare. Ci. in Orat. Alia est collata & diffusa oratio.

COLLATOR, oris, a Confero. Pla. Curc. Symbolorum collatores.

COLLATVS, us, ui. Hirc. de Bel. Hispania. li. 6. In collatu pari erant conditione.

COLLAVDATIO, onis. Ci 2. de Inu. Scriptoris collaudatione.

COLLAVDO, das, [*Lodare,*] ἐπαινέω, laudo, approbo. Ci. Lentulo.

COLLECTA, æ, [*Raccolta,*] συμβολον, quæ a pluribus colligitur. Symbolum alias dicitur. Ci. 3. de Orat. collectam a conuiua exigis.

COLLECTANEVS, a, um, συλλογιμαῖος, mistum, & ex diuerso usu conflatum: ut Aes collectaneum. Pli. li. 24. ca 9.

COLLECTIO, onis, συλλογὴ. Ci. pro Pomp. Vt eorũ collectio dispersa celeritatem persequendi retardaret. Collectiones etiam dicuntur tumores præter naturam ex humoribus collecti Pli. li. 20 ca. 8.

COLLECTICIVS, a, um. Ci. Mario: Collecticio exercitu.

COLLECTIVVS, a, um, quod colligit. Quinct. li. 7. ca. 2.

COLLEGAE, rum, [*Compagni in officio,*] συνάρχοντες, in dignitate & honore socij: dicti, teste Varr. quod simul lecti sint. unde cõsules & prętores collegæ erant, teste Gel. lib. 13. cap. 14. quòd ijsdem comitijs creabantur. Ci. 4. Ver. Qui se Verris collegam esse dicebat.

COLLEGIVM, συνέδριον, collegarum societas. Tres nunc eo collegiũ facere existimauit Horat. Priscus. Cic. 6. Verr. Tum ex amplissimo collegio decemuirali. Collegium item congregatio, & societas quorumcunque hominum. [*congregatione, compagnia.*] Plin. in Epi. Tu domine dispice, an instituendum putes collegium fabrorum.

COLLEVO, as, [*Mitigar, far lieue,*] συναπαμβλύζω, mitigo. Pli. l. 23. cap. Prodest renibus, & interaneis uesicæ colleuat enim ea.

COLLIBERTI, συναπελεύθεροι, ab eodem domino, cuius serui fuerunt libertate donati. Pla. in Pen. Collibertus meus eris.

COLLIBET, in tertijs tãtum personis, idem quod Libet. Sal. in Ci. Ita a pueritia uixisti, ut nihil flagitiosum putares, quod alteri collibuisset. Hor. 1. Ser. Si Collibuisset, ab ouo Vsque ad mala. Cic. ad Cassium l. 15. Simul ac mihi collibitum sit de te cogitare.

COLLICIAE, interprete Festo, tegulæ sunt, per quas aqua, in uas defluere potest. Solentq; & in agris humidioribus colliciæ constitui, per quas aqua in fossas elicerretur. Pli. li. 18 ca. 19. In usu est, & colliciar interponere, si ita locus poscat, ampliore sulco, quæ in fossas aquam deducant. Col. Colliquias uocat, li. 2, ca. 8.

COLLICVLVS, [*Collina picciola,*] λόφος, paruus collis. Apul. li. 1. Flo.

COLLIDO, is, p.p. [*Percuotere insieme,*] συμβάλλω, simul percutio, Ci. 3. de Na. Deo. Humor ita mollis, ut facile premi collidiq; possit. Lact. de Ira: Si ictu uehementiore collidantur, ignis excutitur. Collisus, huius collisus, Pli. li. 9. ca. 35.

COLLIGATIO, σύνδεσμος. Ci. 1. de Orat.

COLLIGATVM, substantiuum: ut, nihil colligatum solui potest. Cicero de Vniu.

COLLIGO, is, p p. [*Cogliere, ridurre ad uno,*] συγκομίζομαι, in unum redigo. Virg. 5. Aeneid. Colligere arma iubet, ualidisque incumbere remis. Quandoque aufero, [*Rubare.*] Lucil Ruis huc, & colligis omnia furtim. Quandoque lego, decerpo. Vir. in Rosis. Collige uirgo rosas. Cum uero dicimus. Colligo me, colligis te, tunc pro reficere, & quasi dilapsum spiritum recipere ponitur. Ci. 2. de Ora Crassus colligendi sui causa se in Tusculanum contulit. Idem 4 Tus. Quid est se ipsum colligere, nisi dissipatas animi partes rursus in suum locum cogere? Quòd si alium casum addamus, ut Collegit se in arma, idem est, quod parauit, muniuitque. Collegit se in iram, excitauit. Vir. 12. Aene. Substitit Aeneas, & se collegit in arma.

COLLIGERE rationem, [*Far conto,*] λογίζεσθαι, dicitur recte computare, ita ut quæ colligenda sunt, colligantur, quæ detrahenda, detrahantur.

COLLIGO, as, simul ligo. Ter. in Eunu. Colligauit eum miseris modis

dis.Ci.pro Rab.perduel.I lictor, colliga manus. Colligare secum aliis,translate,[Far legn.]Ci ad Pæt.li.9 Ita se cum multis colligavit.Ci.in Orat. Annorum 700.memoriam uno lib.colligauit,id est complexus est.

COLLIMARE,[Trarre à mira,]σκοπάζω,oculorum proprium est, cum eos in angulum tetorquentes,oblique aliquid aspicimus,penitusq; in rem aliquam defigimus:quemadmodum sagittarij solent cum ali quid sibi ad ictum designant.Pla.Collimatis oculis ad umbrā meā. Cle.li.2.de Diu.uidetur posuisse, pro signum oculis destinatum fecere Quis est(inquit)qui totum diem iaculans,non aliquando colli met?Et li.3 de Fin.

COLLINA,porta,Romæ in colle Quirinali sita: unde & nomen accepit.Oui. Templa frequentari Collinæ proxima portæ. Eadem nūc Salaria uocatur.quod nomen quoque usq; est,in quā exit.Cornel.Tacitus: Tertius agmen per Salariā Collinæ portæ appropinquabat, per eam salem Sabini deferebant,ideo Salaria uocitata.

COLLINVS,a,um,p p.ur,Collina uinea,quæ in colle plantata est. Col.li.12.ca.21.Collina aqua,Idem li.1.ca.5.

COLLIQVATIO,συντήκω,Ci.pro Clu. Colliquefactum in potione.

COLLIQVESCO,scis,[Diuentar liquido,]συντήκομαι,liquesco.

COLLIS,[Colle,collina,monticello,]κολωνός,minor mons, a colendo dictus. Varr. Postea quam superiora loca colere cœperunt, a colendo colles appellauerunt.Ci.5.Verr.Quos ego antea colles nitidissimos,nitidissimosque uidissem.

COLLOCATIO,uerb.θέσις, Ci. 3. de Orato. Continuatio uerborum duas res,collocationem primum,deinde formam desideras.

COLLOCO,as,are.[Collocare,riponere.]τίθημι,pono Ci.7.Ver.Vbi iste castra luxuriæ collocarat.Idem 3. Offi. Melius apud bonos, quam apud fortunatos,beneficium collorari puto.

COLLOCVPLETO,as,are.[Arricchire,]πλουτίζω,locupleto. Ter. Heau. Collocupletasti te Antiphila ad Here.li.2.Exornatio est, qua utimur rei honestandæ & collocupletandæ caussa.

COLLOCVTIO,uerbale.Ci.1.Tuf.

COLLOQVIVM,[Ragionamento,]Ci.2.Phil.amicorum colloquia.

COLLOQVOR,eris, colloqui, [Ragionare,] συνομιλέω, simul loqui. Cice. 1. de Orato. Hoc uno præstamus feris, quod colloquimur inter nos.

COLLVCEO,ces,cere,[Lucere risplendere,]λάμπω,luceo. Virg. 5. Aen. Infelicis Elisæ Collucent flammis.Ci.2. de Na. Deo. Sol immenso mundo longe lateque collucet.

COLLVCO,as, pen.prod. [Tagliare i rami di selua ombrosa,] κλαδάω.apud Carocem significat, profanæ siluæ ramos decido, officientes lumini. Colum.lib. 2.cap.22.Neque arborem ferijs collucare per mittitur.

COLLVCTATIO,Col.li.6.cap.2.

COLLVCTOR,aris,[Lottare,]συμπαλαίω,simul luctor.Pli.li.27.ca.5.

COLLVDO,dis,dere,[Scherzare,burlare,]συμπαίζειν,simul ludere.Ci.4. Ver. Nisi tecum collusisset. Vir. 5. Ge. Aut summa nantes in aqua col ludere palmas. Hinc Collusior,oris,qui una cum altero ludit. Cice. 2. Phil. Lenticulam,de alea condemnatum, collusorem suum restituit.Colludere apud iureconsultos dicuntur, inter se litigantes, cu auctor & reus litem inter se simulant,alterq; se patitur superari, ut tertio cuipiam præiudicium afferatur:uel cum alter ex procuratoribus caussam domini prodit,&,cum uincere posset,patitur tamen se condemnari.Vlp l.Et eleganter.ff de Dolo malo.

COLLVM,[Collo,]τράχηλος.pars corporis caput sustentans.Ci.5 Ver. Hæc ciuitas mulieri præbeat in collū,hæc in crines.Legitur & Collus apud Plaut.in Capt.Collus collaria carer. Collum obstrictum, uerbum iuris:nam in ius collo constricto rei trahebantur. Plaut. in Curc.Collum obstringe:abduce illum in malam crucem.

COLLVO,is,[Lauare,]νίζω,lauo:ut Colluere dentes, & Colluere guttur apud Persium.Item colluere amphoram, apud Catonem de re rust.ca.88.Amphoram defricato,colluito; . Pli.l.20.ca.6.

COLLVSIO,onis,colludendi actus.Ci.5.Ver. Tuorum comitum collu sio cum decumanis socijs tuis.

COLLVSOR.oris,qui cum altero ludit Ci.2.Phil.

COLLVSORIE,aduerb. Vlp.si ferum plurium.ff.de legs.s.

COLLVSTRO,as,are,[Guardare intorno,]περισκοπέω,circunspicio. Virg. 3.Aen.Omnia collustrans,hanc primum in littore classem Conspexi uenientem Ci.5.Tuf.Cum omnia collustrarem oculis, animaduerti columellam.

COLLVTVLO,p.c [Sporcare,]μολύνω,fœdo,dedecoro.Pla.in Trin.

COLLVVSARIA,orum,ἄχετοι,dicta sunt in ductibus aquarū, per quæ colluuies & immunditiæ eiectantur. Vir.lib.8.

COLLVVSARIS,porcus dr,in colluuie nutritus,cibo permisto. Fest.

COLLVVIES,ei,[Lordura,]συρφετός,sordes,immunditiæ, ex cōcursu alicuius rei.Pl.li.24.ca.19. Per translationem apud Ci. ad Att. lib. 9.Cum hoc in ea,quæ perspicitur futura colluuie regnare.

COLLVVIO,onis,[Lordura,]Cice.pro Sest.Ex omnium scelerum colluuione natus.

COLLYBVS,bi,pen.co. [Il cambio,perdita de gli aggi,]id detrimentum pecuniæ,quod in ratiocinijs emptio auri, uulgo cambium dicitur, cum pecunia ad cæteras nationes exportanda est,& apud nummularios alijs speciebus commutanda. Vt si argentea moneta aurea mutetur,aut genera quædam pecuniæ repudiata in una prouincia, alio quo genere permutanda sint,rato,receptoque, & promulgato in ea prouincia id,quod ea summa apud nummularium decidiur,& uclut deperit,collybus uerbo Græco appellatur. Cice. 5. Verr. Ex omni pecunia deductiones fieri solebant:pro spectatione,& collybo, nescio quo cerario.hæc furtorum improbissimorum sunt uocabula. nam collybus esse qui potest,cum utamur omnes uno genere nummorum?Collybum appellat pecuniæ permutationem, & nummorū quasi intertrimentum.Ci.ad Atti.uide ne qua lacuna sit in auro,in collybo et detrimentu satis.

COLLYRA:p e.κολλύρα,panis triangulus,& modicus. Plau. in Persa Collyræ facite ut madeant Cœl.li.2.cap. 20.

COLLYRIVM,κολλύριον,medicamentum oculorum.Hor. 1. Serm.Saty. 5. Hic oculis ego nigra meis collyria lippus Illinere. Hoc etiam nomine uocatur quoddam terræ Samiæ genus, quòd præcipuus eius usus sit in collyrijs. Vide Dios.li.5.

COLO,as,p.p [Colare.]ὑλίζω,Manilius.Et colare uapos inductis retib. amnes. Est autem Colare,pauxillatim liquorem aliquem, stillatim que emittere,uel rem aliquam per colum purgare. Apul. l. Flo. de gymnosophistis:Non illi norunt aruum colere, uel aurum colare, uel equum domare Vnde & Cola,per quæ liquor emittitur. Vit.in Geor.Colaque prælorum fumosis diripe tectis.

COLO,is, lui,tum, [Adorare,amare con honore,lauorare habitare,] σέβομαι,adoro,ueneror.Virg.li.9.Sancti custos Soractis Apollo, Quem colimus.Colimus item pares amore,& officio,ut minores humanitate & beneficijs : hoc est,prosequimur amore,officio, & similibus. Plau.in Cist.Quia me colitis,& magni facitis. Ter Adelph.Et nos coluit maxime.Item Colere,exercere,[Essercitare.]Liu.lib.1. Rem militarem colant. Item habitare,[Habitare,] Virg. 2. Eclog. Pallas, quas condidit,arces Ipsa colat unde & Cœlicolas dicimus,quòd cœlum colant Item diligere Ter. Heau.forma impulsi nostra,nos amatores colunt Item ducere. Vir.li. 3.Geor Hanc olim ueteres uitam coluere Sabini.Item arare,] [Arare.][Col.libro 1. Vbi sedulo colitur ager. Item ornare, [Ornare,]Pla. Qui tu te colis ante quam exeas domum.Ci.Elegans & faceta,& culta oratio.Cultum,ti, sublātrum: ut,Pinguia culta,Claud.in laude Sereng.Cultor,oris,uerbale,[Cultiuatore,]Liu.4.Famem cultoribus agrorum timentes.Ci.2. de Na. Deo.Quid iam de hominum genere dicam,qui quasi cultores terræ constituti,&c.Cultrix,fœmininum.Ci.5.de Fin.eorum alendorum quandam cultricem esse,quæ sit scientia. Cultio , onis , cultus, [Coltiuatione,] Cice. 5. Verr. Quid est Sicilia , si ei agri cultionem sustuleris ?

COLOCASIA,κολοκασία,faba Aegyptia, latissima habens folia.Colocasium neutro g. dixit Virg.in Pollione: Mistaque ridenti colocasia fundit acantho.

COLOCYNTHIS,colocynthidis,siluestris cucurbitæ genus, satiua minus.Pl.li.20.c.3.Vulgo Coloquinthidam uocant.

COLON,p.p.κῶλον,est crassius intestinum,tabulatum,ex quo excremēta eum accipiunt colorem, quo egeruntur, plurimas cellulas atque cauernas habens,ad rectem sinistrum religatum.Gell.li. 17.cap. sn aluum uocat. Cels.li.2.ca.8 Laxius intestinum uertit. Est autem Colon,quintum in ordine intestinorum, medium inter Cæcum, & Rectum locum obtinens. Serenus dictionis huius priorem syllabā contra artem corripuit,cum ait:Cum colon inuisum morbi genus intima carpit, Mande galeritam uolucrem. Colon etiam est membrum in oratione.Ci.de Cl.ae Ora. In membra quædam,quæ κῶλα, Græci uocant, dispertiebat orationem libentius.

COLICVS,ca,cum, ut colicus dolor, qui in colo generatur, & colici, qui hoc morbo laborant.Pl.li.20.ca.4 Cels.li.s.ca.54.

❧COLONAE,locus Troadis,non procul a Lampsaco.

COLONIA AGRIPPINENSIS, Vbiorum ciuitas,cis Rhenū flumina dicta,ab Agrippina Neronis matre,quæ ut socijs quoque nationib. potentiam suam ostentaret,in hoc oppidum , ubi genita erat coloniam ex ueteranis deduci imperauit . Tacit.li.12.

COLONIA,[Colonia,]ἀποικία,gens ad habitandum aliquam terram missa,ab incolendo, id est,inhabitando terram dicta. Cæs. 8. Bell. Gal. In togatam Galliam mitti ad colonias ciuium Romanorum tuendas.Cic.de lege Agr.Maiores nostri colonias sic idoneis in locis contra suspicionem periculi collocarunt, ut non oppida Italiæ, sed propugnacula imperij esse uiderentur. Coloniarū aliæ Latinæ, aliæ ciuium Romanorum dictæ. Bononia Latina colonia est, Mutina & Parma Rom.ciuium . Erat & aliud genus coloniarum , quales olim Pompeius Strabo trans Padum traduxerat.non enim nouis colonis ea constituit , sed ueteribus incolis manentibus ius dedit Latij. Erant præterea coloniæ,quibus ius Italiæ dabatur . Colonia rum autem huiusmodi ratio erat.Cum,in urbe Roma multos ex ueteribus nouisque incolis paupertate premi intellectum erat,adeo ut census soluendo non sufficerent, trium uiri a senatu creabantur,qui, locis

locis primum consideratis, in quib. reip. expediret propugnaculum constitui, nous edicta proponebant, danda esse nomina ab illis, qui nouam coloniam deducturi essent: sicq; urbs pauperibus exonerabatur, & rei familiaris pondere grauati, ad nouas, quibus indigerent, diuitias gratis datas cum familia accedebant. accipiebãt enim duo, quatuor, sex, aut septem agri iugera, & quandoque plura. Colonia etiam dicitur agricolationis locus, & aratoris officium, a colẽda terra. Pan. Seruus qui coloniæ ascriptus est, ad periculum coloni pertinebit. Pla. in Pseu Det nomen ad molariam coloniam.

Colonicus, a, um, γεωργικὸς, quod est coloni, seu quod ad colonum pertinet. Var. Atque etiam leges colonicas tollis. Colonicum pecus, dicitur hirsutum, cum molle dicatur tectum. Plin. lib. 8. cap. 47. Cohortes colonicæ. Cæs. Cohortes duas, quæ Colonicæ appellabantur, tuendi oppidi causa apud se retinent. Decuriones colonici, Sueto. in August.

Colonus, ni, [Contadino, habitatore,] ἄποικος, a colendo, siue ab agrorum cultura, duo significat. nam aliquando coloni dicuntur, quia metropoli (sic enim ciuitas dicebatur, quæ coloniam emittebat) in alium locum habitandi caussa deducebantur, iiq; non proprijs, sed metropolitarum utebantur legibus. Ci. 3. de Na. De. Circẽ coloni nostri Circẽses colunt. Vir. 1. Aen. Vrbs antiqua fuit, Tyrij tenuere coloni. Ascribere colonos nouos. Ci. 5. Phil. Assignare agros colonis, 1. de lege Agr. Deducere colonos, 2. de leg. Agr. Quandoque coloni, agrorum cultores dicuntur. Ci. pro Caecin. Qui colonus habuit conductum de Cesennia fundum. Vir. 1. Geo. Vt quamuis auido parerent arua colono.

Colona, æ, coloni uxor. Ouid. de nuce.

Colonos, ager fuit, non procul ab Athenis, in quem Oedipus Thebis exulans dicitur commigrasse: unde & Sophocles tragœdiam de Oedipi calamitatibus conscriptam, Oedipum Coloneum appellauit. Erat hic locus Neptuno sacer, ubi etiam equestris eius statua fuit, item Thesei, Pirithoi, Adrasti, & Oedipodis. Hæc Pausanias in Atticis. Pollux uero li. 7. auctor est, duo huius nominis loca in Attica fuisse: alterum ἱππειον appellatum, in quem confugit Oedipus: alterum in foro iuxta Eurysacium, ἀγοραῖον cognominatum.

Colonus, a, um, γεωργικόν, culturæ idoneum. Ci. 5. Phil. Vti consules cognoscerent, qui ager colonus esset.

Colophon, p. c. κολοφών, urbs Ioniæ, nobilis oraculo Apollinis. Colophonij in equestribus certaminibus tantum excelluere, ut uictoriam sibi certam pollicerentur, quibus Colophonius accessisset equitatus. hinc factus locus prouerbio, Colophonem addidit, cum summa operi manus imponebatur. Ex Colophone originem duxerunt Mimnermus tibicen, & poeta elegiacus, Xenophanes physicus, Polymnastus musicus: quibus non nulli adijciunt Homerum. Vir. in Cir. quæ Colophoniaco Scyllæ dicuntur Homero.

Colophonia, æ, herba, notiore nomine Scammonia: dicta a Colophone Ioniæ urbe, unde laudatissima aduehebatur. Diosc. lib. 4. cap. 152.

•Colops magnus, Zeugitanæ prouinciæ urbs. hodie Giger, regia ciuitas.

Color, oris, [Colore,] χρῶμα, obiectum uisus, corpora omnia nobis conspicua reddẽs. Cic. 2. de Legib. Color albus præcipue decorus deo est. Duo sunt principales colores, albus, & niger: alij non dicuntur colores, nisi per participationem. Colores item appellantur pigmenta, quibus pictores rerum imagines delineant: cuiusmodi sunt purpurissum, cœruleum, auripigmentum, cerussa. Pli. li. 36. ca. 6. Sunt colores austeri, aut floridi. floridi sunt, quos dominus pingenti præstat, minium, Armenium, cinnabaris. Colores etiam apud rhetores dicuntur ornamenta orationis, quæ a Græcis χρώματα dicuntur, & τρόποι. Ci. Att. li. 5. Hunc omnibus a me pictum artis coloribus, subito deformatum, non sine magno dolore uidi. Accipitur itẽ Color, [Coperta,] pro uelamento, quo ueritas obscuratur, aut culpa excusatur. Iuue. Saty. 6. Dic aliquem, sodes, dic Quinctiliane colorem.

Coloro, ras, p. p. [Colorare, dar colore,] colorem induco, χρωματοποιῶ. Ci. 1. de Nat. Deo. Formare, fucare, colorare, animare non possent. Colorare, pro inducere prætextum, [Coprire,] Val. lib. 8. ca. 2. Libidinosam liberalitatem debiti nomine colorando. Coloratæ uuæ. Col. li. 11. c. 2. Cum coloratas & perlucidas uuas animaduertissent. Colorata oratio, coloribus oratorijs ornata. Ci. de Clar. Ora. Vrbanitate quadã quasi colorata oratio. Coloratus pro fucato. Sene. epi. 16. Coloratior. Pli. li. 16. ca. 32. Item Cels. lib. 1.

Collosseus, ad colossi formam. Pl. li. 35. ca. 7. Nero princeps iusserat se colosseum pingi, cxx. pedum, in linteo.

Colossicus, Pli. li. 34. ca. 8. Signum colossicum nudum.

Colossinus, color a Colosse Troadis urbe, ubi lana tingebatur, inter candorem, & purpuram. Thylesius de coloribus.

Colossus, [Statua grande,] κολοσσὸς, statua immodicæ proceritatis, qualis Rhodi facta fuit a Charete Lysippi discipulo ex ære, altitudine lxx. cubitorum. unde inter septem orbis miracula numeratur.

Colostrum, & colostra, æ, [Fior di latte,] Palladius: Colostram uocãt pastores illud exiguũ lactis, in quo est spissior natura. Mar. l. 13.

Colostratio, morbus quo lactentes tẽtantur, si biduo a partu maternũ lac gustauerint densato in casei speciem lacte. Pl. li. 11. ca. 41.

•Colpe, Ioniæ ciuitas. Plin.

•Colubae, populi Indici, apud Pli.

Coluber, p. c. [Serpe, serpente, biscia,] ὄφις, serpẽs qui umbras nemorum incolit: Anguis & Hydrus, qui in aqua. Serpens, qui in terra serpit: Draco, templi. sed sæpe confunduntur. Pli. li. 32. ca. 5. Coluber est in aqua uiuens. Ouid. 15. Metam. Niueisq; frequens Sinuessa colubris. Colubram f. g. dici probat Nonius ex Lucilio lib. 20. Sat. Vt Marsus colubras Disrumpit cantu.

•Colubraria, Insula in mari Ligustico, quæ a Græcis Ophiusa uocatur. Plin.

Colum, p. p. [Colatoio.] ἠθμὸς, uas ex uiminibus contextum, ad uinum colandum aptum. Vir. 2. Geor. Colaque prælorum fumosis diripe tectis. Columminarium, uas ex lapide spongioso factum ad colandas aquas. Colum etiam genus morbi. Pl. li. 26. ca. 5.

Columbar, genus uinculi. Pla. in Rud. in Columbari collus erit.

Columbaris, re, [Di colombo,] περιστερικὸς, columbinus: ut columbare stercus. Col. li. 9. Partes hæ columbari carent stercore.

Columbarium, rij, [Colombaia,] περιστερεών, locus ubi habitant columbæ. Pallad. Columbarium potest accipere sublimis una turricula. Proprie tamen Columbarium, loculamẽtum in peristerotrophio, singulis columbarum paribus præparatum. Varr. li. 3. ca. 7. Singulis paribus columbaria sunt rotunda.

Columbarius, rij, [Chi ha cura di colombi,] περιστεροτρόφος, qui columbas curat. Varr. 3. de re rust. ca. 7.

Columbatim, περιστερηδὸν, ad similitudinem columbæ. unde Columbatim oscula iungere, frequens apud Catullum.

Columbinus, a, um, [Di colombo,] περιστερώδης, quod est columborũ. Pli. Columbinus fimus in aqua decoctus, Columbinum ouum, Hor. 2. Ser. Sat. 4. Pulli columbini, Ci. in epist.

Columbus, & Columba, [Colombo, colomba,] περιστερὰ, auis nota. Vir. 5. Aen. Præcipites atra ceu tempestate columbæ. Var. li. 3. ca. 7. Duo facit columbarum generum unum agreste, alterum quod cibo domestico intra limina pascitur. Columbos esse in tutela Veneris ideo fictum putant, quia fœtui semper indulgent. Distinguuntur autem columbæ a palumbis, quod hi feri, & maiores sint, & in arboribus aut sepibus nidificent: columbæ minores & mansuetiores, ut quæ cibo domestico intra limina pascantur. Pl. li. 10. ca. 34. & 35. Ci. de Fin.

Columella, [Colonella] dim. a columna. Ci. 2. de Leg. Columellam tribus digitis altam. Est & cognomen L. Moderati, qui de agricultura tam uersu, quam prosa elegantissime scripsit. appellatur præterea columella a medicis quędam ueluti pellicula, in fine palati dependẽs, ut in hiante homine conspicitur, quæ si inflammetur, & teretem nacta fuerit figuram, columella, si uero rotundam, uua appellatur.

Columellares dentes, caninis proximi. Var. li. 2. de re ru. c. 7. Quarto anno incipiunt nasci, quos uocant columellares.

Columen, στῦλος, [Colmo.] a columus, id est, culmus, significat culmẽ, uel columnam. Var. 3. de re rust. ca. 7. In turribus, ac columinibus uillæ. Translate dixit Ter. [Sostegno, aiuto.] in Phor. Bone custos salue, columen uero nostræ familiæ. Vbi Donat. Columen familiæ, sustentatio, decus: unde columnæ dictæ. Pla. in Cass. Egreditur senati columẽ, præsidiũ populi. Ci. in Anto. Columẽ amicorũ Antonij Cotyla.

Columis, me, & incolumis, me, [Sano, saluo.] σῶος, sanus, integer. Liu. 1. ad Her. Nauis in portum incolumis delata.

Columna regia, ciuitas in agro Brutio. Pomp. lib.

Columna, [Colonna,] dicta, quòd culmina fulmeat. Cic. in Antoniũ: Euersio illius exsecratæ columnæ. Inter Columnas & Pilas hanc differentiam esse uolunt, quòd columnę uno scapo constant, id est, lapide oblõgo perpetuo: Pilæ autem structura constant, aut lapidea, aut cementicia, aut latericia: non raro tamen etiam structiles columnas apud ueteres legimus. Columnarum tria sunt genera: teretes, quadrãgulæ, striatæ. Antiqui, teste Quinctiliano, Columnam dicebant, detracta n, littera. unde columella dicitur, pro Columnella. Cæsar. 2. Bell. Ciu. Columellæ pedum in altitudinem quinque.

Columnatus, columna sustentatus. Var. 3. de re rust. c. 4.

Columnae Herculis, [Colonne di Hercole,] duæ esse perhibentur in occidente: quia ex Oceano mare nostrum intrantibus duo montes occurrunt, quorum alterum in Africa Abylam uocant, alterum in Europa Calpen. Aliqui hos montes procul spectantibus geminas colũnas uideri dicunt. Alij dicunt columnas Herculis in Gaditana insula fuisse ex ære octo cubitorum, ad quas proficisci solebant qui nauigationem absoluissent, tanquam Herculi sacra facientes.

Columnatio, στύλωσις, columnarum extructio. Apul. li. 3. Flo.

Columus, a ueteribus dicebatur, qui nunc culmus.

Colurnus, a, um, ex materia coryli, teste Seru. in illud Virgil. In ueribus torrebimus exta colurnis. Festus tamen a corno arbore deduci ait.

Coluri, duo sunt circuli in sphæra, sese mutuo ad angulos rectos sphærales dispicientes circa polos mundi, Zodiacumque ita intersecantes, ut unus eorum per principia Arietis & Libræ feratur, alter

per

per principia Cancri & Capricorni: Ita dicti ab imperfecta sui conuersione. quippe Græci κόλουρον, imperfectum uocant. nunquam enim integri apparent. nã pars in Antarcticum uergens, nostris se non ingerit obtutibus. Boe. de Arith. li. 2. Et Macr. in Somnium Scip. Colura quoque animalia sunt caudam non habentia, uel mutilam caudam habentia, quæ in sacrificijs non offerebantur.

Colvs, li, m. g. tormenti genus, quod fit ex corio. Fest.

Colvs, li, [*Roccha da filare, conocchia.*] ἠλακάτη, f. g. tam quartæ, quam secundæ declinationis, instrumentum quod pēsa continet, a quo fuso fila ducuntur, habetq; pen. e. Ouid. lib 4 Metam. Et colus, & fusus digitis excidere remissis. Cice. 2. de Orat. Quando ad me uenis cum tua colu, & lana?

Colvtea, κολουτέα, arbor siluestris apud Theophrastum 3. de Plãtis, fructum ferens in siliqua, magnitudine lentis. Coluteum autem neu. gen. Plau. in Persa uidetur appellasse quoddam mali genus.

Colycae, arum, specus in quibus aphronitrum inuenitur. Plin lib. 31. cap. 10.

Colymbades, κολυμβάδες, uocabantur oliuæ quædam conditiciæ, ἀπὸ τοῦ κολυμβᾶν, innatare: quòd ob suam leuitatem salsilagini innatabant. Pl. l. 23. ca 3. Colymbades sordida ulcera purgaue.

Coma, æ, [*Chioma, zazzera.*] κόμη, capillus, interprete Festo, aliqua cũ cura compositus: ἀπὸ τοῦ κοσμεῖν, ab ornando: unde & comere Latini deduxerunt. Cic. 3. Tusc. Scindens dolore intonsam comam Ouid. 2. Metam. Permulcetque comas. Coma metaphoricῶs etiam de fruticibus dicitur. Virgil. 4. Georg. Ille comam mollis iam tum tondebat acanthi.

Comans, tis, particip. sine uerbo qui longiorem habet comam. Virg. 2. Aene. Comantem Androgei galeam. Equorum colla comantia, idem 12. Aeneid.

Comagena, p. p. κομμαγηνή, pars Syriæ, supra Ciliciam, excurrens usque in Mesopotamiam, a qua Euphrate fluuio dirimitur. Hinc Comagenũ medicamẽtũ dictum est, quod fiebat ex adipe anserino, in uaso æreo cum cinamomo multa niue obruto, addita etiam herba quæ Comagena appellabatur. Pl. l. 10. ca. 22. & li. 29. ca. 4.

Comagenvs, a, um, Iuue. Sat. 6. Vel comagenus aruspex.

Comana, orum, ciuitas in conuallibus Antitauri montis, insigni Bellonæ fano celebris. Inde Comani dicuntur sacri serui Bellonæ: quorum Strabo sua ætate supra sex millia fuisse tradit; qui omnes sacerdotis imperio parebant. Fuere & Comana Pontica, eidem deæ consecrata. Strab. li. 12.

•Comari, populi inter Scythas: ad mare Caspium.

•Comarvs, portus ad Sinum Ambracium, iuxta Nicopolim.

Comatvs, a, um, partic. sine uerbo, qui longiorem habet comã. Mar. li. 2. Caluus cum fueris, eris comatus. Silua comata. Catul. epigrã. 4.

Comata Gallia, uno nomine appellata omnis Gallia Transalpina a studio nutriendæ comæ. Pli. li 4. cap. 17. Galliam Comatam in tres partes diuidit, amnibus distinctas. inter Scaldem & Sequanam Belgas ponit: inter Sequanam, & Garumnam, Galliam Celticam collocat, quam etiam Lugdunensem Galliam appellat: inde ad Pyrenei montis excursum Aquitaniam uocat.

Combe, es, κόμβη, Asopi filia, quæ prima æneam armaturam traditur inuenisse: unde & Chalcis est cognominata: a qua etiam Chalcidi urbi nomen factum putatur. de hac non nulli; intelligunt illud Oui. 7. Meta. effugit natorum uulnera Combe.

Combennones, in eadem benna, i. uehiculo, sedentes. Fest.

Combibo, bis, [*Beuere in compagnia.*] συμπίνω, simul bibo. Oui. epist. 11. Et cogor lacrymas combibere ipsa meas. Combibere artes, per translationem. Ci. 3 de Finib. Infici debet ijs artibus, quas si, dum est tener, combiberit, ad maiora ueniet paratior.

Combibo, combibonis, m. g. compotor. Ci. Pæto li. 9.

Combretvm, herba est baccari similis, sed procerior. Pli li. 21. ca. 6.

Combvro, is, p. p. ex con, & uro, b interposita. [*Abbrusciare, consumare.*] ἐμπρήθω, simul cum alijs uro: uel, ut suum simplex, uro. Ci. pro Cluen. Antequam luceret, combustus. Translate, Plau. Mil. Mihi nimis calor Comburebat gutturem.

Come, τραγοπώγων, herba quam Barbam hircinam uocant: a comæ similitudine. Pli. l. 21. ca. 15. & li. 27 ca. 13.

Comedim, pro Comedam scripserunt Veteres: quod & Nonius obseruauit. Pla. in Bacch. Quod in lustris comedim. Ci. ad Pætum: Cura, ut ualeas: ne ego te iacente bona tua comedim.

Comedo, is, p. e. & Comedo, comes, comest, in infinitiuo Comedere, uel Comesse, [*Mangiare.*] φάγω, idem significat quod Edo. Martialis. Scæuola tu comedis apud omnes, nullus apud te. Cice. Pollicetur prolaturum se, quæ comest. Supinum, comesum, & comestum. Sal. Comesa patrimonia, Comesa patina. Translate, pro consumere, [*Consumare.*]

Comedo, onis, & Comedus, di, p. e. qui bona sua consumit, ut ait Festus. Varro apud Nonium. Quod comedonibus uenit usu.

[C]omes, itis, com. g. [*Compagno.*] ἀκόλουθος, qui uel quæ sequendo aliquem se maiorem comitatur. Ci. de Ami. Neque se comitem illius furoris, sed ducem præbuit. Luca. lib. 6. Scire Senatus auet, miles te Magne sequatur, An comes. Aliquando tamen comitum appellatio paribus conuenit. Pla. in Epid. Argentum numera; ne comites morer. ad Heren. Qui cum ante lucem surrexisset, comitem suum inclamauit. Differt autẽ comes a socio, & sodali, quòd comes dicatur, qui quouis modo alterius sequitur ductum: socius plerunque in negocijs serijsque rebus, & fortunæ arbitrio subiectis. sodalis in leuioribus, ac sæpe uoluptuosis, ut pote qui eiusdem erant collegij, unaque epulabantur. unde Cice. Norbanum quæstorem suum appellat sodalem Idem de Sen. Epulabar cum sodalib. Comes uero pro dignitate, g. c. est. Ab Ammiano largitionum comes dictus est, qui præerat largitionibus imperatorijs.

Comessabvndvs, a, um. Liu. 9. agmine comessabundus incessit.

Comessationes, δέρπος, κῶμος, conuiuia nocturna post cœnam, & alia intempestiua: sicut Merenda cibus, qui ante cœnam sumitur, & Ientaculum ante prandium. Comessari uerbum a Como deducunt, compotationum nocturnarum deo. Suet. in Vitel. Epulas dispertiebat in ientacula, prandia, cœnas, comessationes.

Comessans, tis, ἐπίκωμος, Comessator. Curt. li. 9. Si quid uictis saltem aduersus comessantes animi fuisset. Modo comessantium aliquod agere, Liu. 3.

Comessatores, qui comessationibus indulgent. Ci. pro Cœlio.

Comesso, comessas. Ter. Phœdriam intromittamus comessatum.

Cometes, uel Cometa, [*Cometa.*] κομήτης, g. m. stella crinita. Luc. li. 1. Terris minitantem regna cometem. Ci. 2. de Nat. Deo. Tum stellis, quas Græci cometas, nostri cincinnatas uocant: quę nuper bello Octauiano magnarum fuerunt calamitatum prænunciæ. Vir. 1. Ge. Nec diri toties arsere cometæ.

•Cominenses, populi Italiæ, in tractu Aequicolarum. Plin.

Cominvs, aduerbium, [*Dapresso.*] ἐγγύθεν, ἐκ χειρός, nõ est idem, quod prope, sed (ut ita dicam,) a prope: sicut eminus, a longe: ut, cominus te iacessebant lapidibus, id est, è propinquo loco. Cice. 1. de Diu. Nunc cominus agamus. Significat etiam statim, [*Subitamente.*] Virg. lib. 1. Geor. Iacto qui semine cominus arua Insequitur.

Cominia, genus oliuæ, apud Pl. li. 15. c. 3.

Comis, [*Benigno, piaceuole, humano.*] ὁ προσήγορος, humanus, benignus, facilis. Ci. 2. de Fin. Quasi quis illum neget comem: & humanum fuisse. Idem pro Balbo: Comes, benigni, faciles homines dicuntur.

Comitas, morum suauitas, [*Piaceuolezza.*] φιλοφροσύνη, Cice. de Amic. Amicitia debet esse ad omnem comitatem facilitatemque proclinior.

Comitatvs, partic. Comitor, [*Accompagnato,*] παραπέμψας, actiue & passiue accipitur. Actiue. Pl. Quicunque eũ comitati fuerant. Passiue. Ci. 2. in Catil. Illud moleste fero, quòd ex urbe parum comitatus exierit. Vir. 1. Aen. Ipse uno graditur comitatus Achate.

Comitatvs, comitatior. Ci. 5. Tusc. puero ut uno esset comitatior.

Comitatvs, us, [*Compagnia.*] οἱ παραπέμποντες, comites aliquem officij uel honoris gratia subsequentes. Ci. ad Lepidum: si modo tecta satis est ad comitatum nostrum recipiendum. Sal. in Catil. Prætoribus imperat, ut Allobrogum comitatus deprehendat.

Comiter, [*Piaceuolmente.*] suauiter, mãsuete, φιλοφρόνως. Comiter ac benigne appellare aliquem. Liu. 2. Oui. 2. Fast. Comiter excipitur.

Comitialis, le, ἀρχαιρεσιακός, quod ad comitium pertinet: ut Dies comitialis, qui comitijs gerẽdis aptus, quo cum populo agi licebat, ut inquit Macr. & quo P. R. conuenire solebat ad suffragium ferendum. Ci. ad Q. Fr. Consecuti sunt dies comitiales, per quos senatus haberi non poterat.

Comitialis, morbus, [*Mal caduco, epilepsia,*] ἐπιληψία, qui cum totius corporis conuulsione principales cerebri operationes tollit, toto cerebro, uel duobus eius uentriculis affectis. Dictus Comitialis, quòd comitia uitiare diceretur. interrumpebantur enim comitia, quoties aliquis ex hoc morbo concidisset. Cato: Quod comitia prohibere solet, nec id quidem mihi uitium fuit. Serenus: Est subita species morbi, cui nomen ab illo, Quod fieri nobis suffragia iusta recusat. Hic morbus alio nomine dicitur sacer, & morbus maior, propter grauitatem, quoniam homo subito concidit, & spumæ ore mouentur. Docet etiam Aristo. hunc morbum a priscis Herculeũ fuisse nominatum, quia Hercules eo laborasse fertur, idque ex atra bile plerisque contingere tradit. Plato & Apul. diuinum nuncupatum: quòd animi partem rationalem, quæ longe sanctissima esse uidetur obsideat. Comitialis homo, qui hunc morbum patitur. Pli. Fel cestu diuum naribus illitum comitiales erigit, attollitque. Plau. tamẽ Comitiales homines in Penulo appellat litigiosos, qui in Comitio propter lites quasi habitare uidentur.

Comitialiter, aduerbium, ἐπιληπτικῶς. Pl. li. 22. c. 21. Folia heliotropij contractionibus medentur, etiam si id comitialiter accidat: id est, etiam si contractiones fiant ex morbo comitiali.

Comitiarivs, ut: Comitiaria statio, quæ in modum comitiorum celebrabatur. Liu. li. 23. Comitiaria duorum exercituum statione.

Comitia, orum, plur. n. [*Congregatione, consiglio, ragunanza,*] ἀρχαιρεσίαι, καὶ τὰ ἀρχαιρέσια conuentus, populi, qui fiebat, quando magistratus creabantur, a simul itando sic appellata. Ex comitijs autem alia

alia erant consularia, alia quæstoria, alia tribunicia, alia ædilitia: quibus scilicet consules, prætores, quæstores, tribuni, ædiles creabantur. illæ contiones populi ad creandos magistratus & ad leges ferendas dicebantur Comitia; quorum alia Calata erant, alia Centuriata, alia Curiata. Calata comitia uocabantur, quæ pro collegio pontificum haberi solebant, aut regis sacrorum, aut flaminum inaugurandorum caussa. Curiata (simile est apud Græcos, κατὰ φυλάς,) qui ex curijs erant, & ex cẽsu & ætate per lictorem curiarum procalari, id est, conuocari solebant. Centuriata, tum centuriatim, id est, per singulas centurias calculus unus pro suffragio ferebatur. Et hæc per cornicinem ex regionibus & locis diuulgabantur. Dion. lib. 7. hist. scribit in comitijs curiatis omnem potestatem creandi magistratus fuisse penes populum, in centuriatis penes diuites.

Comitiatus, us, populi in Comitio congregatio. Ci. 3. de Leg. Lex de capite ciuis rogari, nisi maximo comitiatu, uetat.

Comitiati, tribuni militares, qui dicantur, docet his uerbis Asco. Pædianus in 2. contra Verr. Tribunorum militarium duo genera: primum eorum, qui Rufuli dicuntur: hi in exercitu creati solent. Alij sunt Comitiati, qui Romæ comitijs designantur.

Comitium, cij, locus Romæ iuxta forum & curiam, dictus a coeundo, teste Varrone, quòd populus tum litium, tum curiatorum comitiorum caussa eo solebat coire. Ci. 4. Ver. hoc ferendum cuiquam putas? huius signis & tabulis forum, Comitium ornari?

Comitor, [*Accompagnare,*] συμπαραμαρτέω, comitem me exhibeo, & proprie est minorum erga maiores. Pli. quicunq; eum comitati fuerant. Comito, as, actiue. Oui. li. 2. de Pon. Quem pia nobiscum proles comitauit euntem. Comitatus tam eum significat, qui alterum honoris, aut officij caussa deducit, quam eum, qui deducitur. Ci. de Inuen. In itinere, quendam est comitatus. Idem in Cat. Moleste fero, quòd parum exierit ab urbe comitatus.

Comma, matis, κόμμα, incisio, a κόπτω, incido, minutissimæ distinctionis genus est, quod Incisum a Latinis dicitur, a Cicerone etiam Cæsum, quòd incidat cola & periodos. constat enim periodus omnis ex commatibus & colis, tanquam partibus ex his. cola dicuntur partes maiores periodi, cum scilicet oratio pene est perfecta; ita tamen ut animus audientis nondum conquiescat. commata uero dicuntur minimæ periodi particulæ, in quas cola rursus, uelut in partes, diluuntur. Commata etiam dicuntur aquarum emissoria, primum in Aegypto ad hoc structa, ut pro arbitratu accolarum Nilus admittatur in campos aruales, aut intra alueum contineatur. Vlp. de extraordinar. crim. lege, Sacularij.

Commaculo, las, [*Macchiare,*] ἐμμιαίνω, maculo. Cõmaculare se ambitu. metaphoricõs. Ci. pro Cœlio: Nunquam, si se isto ambitu commaculasset, ambitus alterum accusaret. Commaculare manus sanguine alicuius. Vir. de Medea. Ecl. 8.

Commadeo, des, [*Essere humido,*] madeo. Cato ca. 156. Coquito usq; dum commadebit.

Commanducare, [*Mangiare, masticare,*] μασσάω, dentibus molere, quod Cicero mandere dicit. Pli. li. 29. ca. 8. Cum priores ob religionem eam minime commanducarunt. Valer. Dentibus abscissam, & commanducatam linguam in eum expuit. unde Commanducatus cibus dicitur a Pli. li. 20. ca. 3. multa iteratione molitus, ac prope liquefactus, quem mansum Quinct. uocat. Commanducatur deponens, apud Lucil. lib. 4. legitur pro comedit, uel deuorat: Assequitur (inquit) nec opinantem, in caput insilit, ipsum commanducatur.

Commanducatus, tus. Pli. li. 24. ca. 4. Vlcera commanducatu sanari.

Commanipulo, pulonis, miles eiusdem manipuli, apud Spart.

Commeatus, us, [*Licentia, saluocondotto,*] ἐξουσία, facultas abeundi, ad Heren. Ille, qui ad diem commeatus non uenit, quòd eum aquæ interclusissent. Liu. li. 23. Magna pars sine commeatibus dilabebatur. Aliquando accipitur pro cibarijs ad alimoniam. Ci. pro leg. Manil. Iam commeatu & priuato, & publico prohibemur. Cæs. 1. Bel. Ciu. Reliquas merces commeatusq; ad obsidionem urbis reseruant. Aliquando pro transitu multitudinis. Apul. l. 6.

Commeditor, aris, [*Pensare, imaginare,*] μελετῶ, meditor. ad Heren. li. 3. Locos egregie commeditari oportebit. Lucr. li. 6. Et fragiles sonitus chartarum commeditatur, id est, facit.

Commemini, idem quod memini. Cic. 1. Tusc.

Commemorabilis, le, [*Memorabile,*] dignus qui commemoretur. Ci. de Nat. Deo.

Commemoratio, [*Ricordanza,*] ὑπόμνησις. Ter. in And.

Commemoro, [*Ridurre in memoria,*] in memoriam reduco. Cicero in Catone. Quid quoque die dixerim, audiuerim, egerim, commemoro uesperi.

Commendabilis, le, [*Laudeuole,*] dignũ, qđ laudetur. Col. li. 5. c. 6.

Commendatio, onis, [*Raccomandatione, laude,*] Ci. ad Lent. li. 1. Nostra commendatione gratissimus in prouincia fuit. Idem, Magna est hominum opinio de te, magna commendatio liberalitatis.

Commendaticius, a, um, συστατικός, in quo commendatur. Ci. Antonio: statueram nullas ad te litteras mittere, nisi commendaticias.

Commendatrix, quæ commendat. Ci. de Leg. uitiorum emendatricem legem esse oportet, commendatricemque uirtutum.

Commendo, as, [*Laudare, raccomandare,*] ἐπαινῶ, ex Con, & mãdo, idẽ quod laudo. quandoque accusatiuum tantum habet. Cice. Post reditum. Cum eum, præter simulatam tristitiam, nulla res commendaret. Quandoque post accusatiuum iungitur datiuus, & significat quasi charum quid committo. Ci. Q. Fr. Quam multos mecum egisse putas, ut se Statio commendarem? Ter. Eunu. Ego me tuæ commendo & committo fidei.

Commendatus, a, um, participium, commissus, fidei alicuius concreditus. Ci. pro Ros. Amer. Cui fama mortui, fortunæ uiui commendatæ sunt. Planc. Ci. Meam dignitatem commendatam habeas.

Commendatus, nomen ex particip. Cic. pro Bal. Quis est nostrum, cui non illa ciuitas sit huius studio, cura, diligentia, commendatior? Idem ad Bru. Cum tibi commendatissimi sint.

Commentaculum, li, (inquit Fest.) uirga qua in sacris utebantur ad sacrificia euntes, ut a se obulos homines amouerent.

Commentari, frequent. a Comminiscor, [*Trattare, disputare commentare, esporre,*] διαλαμβάνειν, cogitare, agitare, tractare. Ci. Atti. li. 4. Mecum in his locis commentor, ut ista improbem. Idem in Læl. Cum in hortos D. Bruti commentãdi caussa uenissemus, id est, tractandi uel disputandi. Interdum significat comminisci, confingere fallaciam. Plau. in Casin. Ve cito commentatus est. Interdum scribendo aliquid imponere. Pl. li. 27. ca. 25. Ideo ipso anno, cum commẽtaremur hæc notatum est. Commentatus, particip. modo passiue. Ci. ad Tironem li. 16. Iaq; diu commentata oratione uide ut probare possit te non peccasse. Modo actiue. Ci. Att. li. 5. Cum in uilla Metelli commentatus esset.

Commentariensis, qui commentarios custodiarum, id est, eorum, qui in custodia detinentur, conficit. Budeus.

Commentariolum, ὑπομνημάτιον, Ci. 4. de Fin.

Commentarium, Commentarius, & Commentarij, orum, plur. nu. [*Commento, espositione,*] ὑπομνήματα, libri, in quibus nõ lateres, sed quam breuissime poterant, explicantur, simpliciterq; describuntur. Ci. in Bruto, Non est oratio, sed quasi capita rerum, & orationis commentarium. Sic Cæsaris commentarij dicuntur, quos Plut. ἐφημερίδας, appellat. in quibus ad exequendam historiam alijs uidetur materiam subiecisse. Vnde Sen. li. 3. Decla. Nec hoc commentario contentus erat, in quo nudæ res ponuntur. Gellius, Probi grammatici commentarius satis curiose factus. Et iterum: Nonnulli, qui commentaria in Vir. composuerunt. Præterea Commentarius quãdoque dicitur qui commentarium composuit. Seruius super primo Geor. Superfluam mouent quæstionem commentarij.

Commentatio, [*Contemplatione,*] σκέψις, meditatio, atque contemplatio. Ci. 1. Tus. Tota philosophorum uita cõmentatio mortis est.

Commentitius, a, um [*Finto,*] πλασματώδης, fictum, & ad tempus commentum. Ci. 2. de Ora. Illa commenticia Platonis ciuitas.

Commentor, oris, [*Inuentore,*] qui aliquid excogitat: ut, Vuæ commentor dicitur Bacchus ab Oui. li. 3. Fast. i. inuentor.

Commentor, aris, [*Inuestigare,*] inuestigo. Ci. de Cla. Ora.

Commentum, [*Commento, fittione,*] σκέψις, fictio, uel aliquid ingeniose excogitatum. Ter. in An. spus cõmentũ placet. Ci. de Cla. Or. Vt sua commenta, & scripta meminisset. Deducitur a uerbo comminiscor, quod facit supinum commentum.

Commeo, as, [*Andare,*] ex Con, & Meo, φοιτῶ, aliquo se conferre, ultro citroq; ire Pla. in Rud. Eum ad carnificem est æquius, quam ad Venerem, commeare. Inde Commeatus dari dicitur, id est, tempus quo ire & redire commode possis. Lactan. li. 3. Philosophus ad meretricem commeabat. Ter. in Hecy. Senex raro in urbem commeat.

Commercor, aris, [*Comprare,*] ἀγοράζω, multas res simul mercari. Pli. Capt. Pater captiuos commercatur alios.

Commercium, ἐμπορία, libera commeandi contrahendique facultas. Pli. in Panegy. Diuersas gentes ita commercio miscuit, ut, quod genitum esset usquam, id apud omnes gentes natum esse uideretur. Accipitur & pro consuetudine. [*Amicitia,*] Ci. de Sen. Nec habet ullum cum uirtute commercium.

Commereo, res, uel Commereor, reris, [*Peccare, errare,*] ἁμαρτάνω. grauiter pecco. Ter. in An. Quid commerui, aut peccaui pater? ubi Donat. Commerui, maioris culpæ est: peccaui, multo minoris, uel leuioris. Idem in Phor. si te senserit timidum, arbitrabitur commeruisse culpam. i. (inquit Donatus) commisisse. Idem in Hecy. quæ nunquam erga me commerita est, quod nollem: & sæpe, quod uellẽ, meritam scio. Vbi Donatus, Aduerte, (inquit) proprietatem Commerẽdi, & Merendi. mereri bona dicimus, commereri mala. Cic. de Ora. Interrogabatur reus, quam quasi æstimationem commeruisse se maxime diceret. Interdum in bonam partẽ accipitur [*Meritare,*] Pla. in Most. Quid grauaris? quasi gratiam non commeream.

Commetior, tiris, [*Misurare,*] μετρέω, metiri. Cic. 1. de Inu. oportet commetiri cum tempore negocium.

Commensus, us, ui, [*Misura,*] Vitru. li. 3. ca. 1. Reliqua quoque membra suos habent commensus proportionis.

Commeto, as, [*Andare,*] p. c. uetustissimi dixerunt pro aliquo me confero.

fero. Næuius: Cũ ad lupã ad nostra tã multi crebro commetãt lupi.

COMMIGRO, as, [*Andar ad habitar altroue,*] μετοικέω, migro, habitationem alio transfero. Ter. in An. Mulier quædam cõmigrauit huc uicinię. Cic. ad Q. Fr. li. 2. In tuam commigrabit.

COMMILES, tis, Cæs. Bel. Ciu. Commilites nonnulli.

COMMILITONES, [*Compagni alla guerra,*] συστρατιῶται, qui simul militant. Suet. in Cæs. Milites suos blandiore nomine cõmilitones appellabat. Ci. pro Deiot. Meus in Græcia commilito fuit.

COMMILITIVM, συμμαχία, ipsa belli societas. Iusti li. 5. Cogitatione uetusti per tot bella commilitij. Tacitus li. 1. Chauci in cõmilitium adsciti sunt. Apud Apuleium Commilitia legitur fœ. gen.

COMMINATIO, ἀπειλή. Ci. 3 de Ora.

COMMINISCOR, [*Fingere, imaginarsi,*] συμπλάττω, fingo, uel excogito: ab antiquo uerbo Meniscor: unde & Reminiscor. Ter. in Hecy. Aliquid tulisse comminiscentur mali. Ci. 4 de Fin. Occurrentia nescio quæ comminiscebatur. Ci. 2. de Nat. De. Deos nihil agentes commentus est Epicurus. Commentus passiue. Oui. 6. Met. Dat gemitus fictos, commentaque funera narrat.

COMMINISTRO, as, are, [*Ministrare,*] ὑπηρετῶ, ministrare. Pli. lib. 28. cap. 8.

COMMINOR, aris, ari, [*Minacciare,*] ἀπειλέω, minor. Sue. in Cæs.

COMMINVO, nuis, [*Minuire,*] συντρίβω, διαθρύπτω, Ci. in Pis. Illi statuam istius deturbant, affligunt, comminuunt, dissipant.

COMMISCEO, sces, scere, [*Mischiare, mescolare,*] συμμίγνυμι, permiscere. Pla. Persa. Commisce multum. Ci. de Na. Deo. In mare, & in fœmina commiscendorum corporum mirę libidines. Comestus, particip. Vir. 2. Geor. Magnus alit magno commistus corpore fœtus.

* COMMISENA, Armeniæ est pars, apud Strab.

COMMISERATIO, [*Misericordia,*] Ci. 1. de Orat.

COMMISERESCO, scis, scere, [*Hauer misericordia,*] οἰκτίζω miserescere. Ter. Hecy. Ipsam Bacchidem, credo, ibi eius miseresceret.

COMMISEROR, raris, rari, [*Mouer a misericordia,*] οἰκτείρω, misericordiam mouere. Cic. 1. Ver. Commiserari, conqueri.

COMMISSVM, [*Peccato, fallo,*] ἁμάρτημα, delictum, peccatum. Cicer. pro Sylla.

COMMISSVRAE, [*Commissure, gionture.*] ἁρμογαί, iuncturæ, quales sunt tabularum & aliarum rerum. Ci. de Vniuer. Vt inter se ex commissuris, iungerentur.

COMMITIGO, as, [*Mitigare,*] καταμαλάσσω, Ter. in Eun. Commitigari caput. Vbi Donat. Commitigari, tundendo deprimi.

COMMITTO, tis, [*Committere, imponere,*] ἐπιτρέπω, alicuius fidei trado. Ter. in Eu. Ouem lupo commisisti. Quandoque est iniungere aliquid faciendum, & quasi commendare. Ci. pro domo: Cn. Põpeio plurima bella extra ordinem sunt commissa. Quandoque peccare, [*Peccare, errare,*] Ci. 1. Ver. Quæ tu sine Verre cõmisisti. Vir. 1. Aen. Quid meus Aeneas in te committere tãtum, Quid Troes potuere? Inde commissa, [*Peccati, errori.*] peccata. Quandoque coniungere. [*Congiungere,*] Virg. 3. Aen. Delphinum caudas utero commissa luporum. Quandoque perpetrare. Salust. in Catil. Sempronia, quæ multa sæpe uirilis audaciæ commiserat. Quandoque incipere, [*Cominciare,*] Vir. li. 5. Et tuba commissos medio canit aggere ludos. Salust. Quibus dictis mox prœlium commisere. Quandoque occasionem præbere, [*Fare, dare,*] Ci. Atti. li. 1. Non committam posthac, ut me accusare de epistolarum negligentia possis. Idem li. 2. Offi. Sordidum est ad famam, cõmittere ut accusator nominetur. Quandoq; in contentionem deducere. Suet. in Calig. Nec cessauit inter se omnes committere. Committere prœlium, prœliari. [*Far fatto d'arme.*] Cic. li. 4 Epi. Fam. Quo die prœlium Pansa commisit. Proprie tamẽ ratione præpositionis Con, significat simul iungere. Gellius: Nisi tenue discrimen obijceret, maris, quæ nunc diuidit, committeret. Vide Vallam li. 2. ca. 38. & li. 3. ca. 62. Commissus. Ci. pro Fonteio: cõmissus fidei: permissus potestati. Committendus. Ci. Att. l. 10. Fortunæ sunt committenda omnia.

COMMISSIO, binorum uel pugilum, uel musicorum, uel poetarum, uel rhetorum exhibitio, ad artis aut ingenii ostentationem. Sueto. in Aug. Pli. Epi. 144.

COMMISSORIVS, a, um: uide Vlpia. in l. si fundus. ff de leg. commis.

COMMODITAS, [*Commodità,*] ἐπιτηδειότης, Cic. 4. de Fin. non sunt in eo genere tantæ commoditates corporis, tamque multę. Ouid. Epi. 15. Cogimur ipsius commoditate frui.

COMMODO, as, [*Accommodare, prestare,*] συμμετρέω, commoditari alicuius inseruio. Ci. ad filium: Cui ego, quibuscunque rebus potero, libentissime commodabo. Cic. Cæsari: Quicquid ei commodaueris, erit mihi gratum. Contra Incommodo, molestus sum, noceo. Ter. in And. Magis adeo, ut mihi incommodet, quam ut obsequatur gnato. Commodare item, est utendum dare, alicuius rei usum ad tempus concedere. Cic. Mutuandi facultatibus, ac cõmodandis nulla re egemus. Nec rei tantum mobilis commodatio dicitur, ut Vlpianus existimauit, sed etiam soli. Lib. 4. ad Herenn. Ait cuidam ædes maximas ad nuptias commodasse. Et licet (ut multi asserunt) commodentur, quæ redduntur in eodem numero, & specie, ut uestis, equus, liber: mutuentur quæ non redduntur in eodẽ numero, sed specie, ut uinum, frumentum, numi: Cicero tamen in Ver. 4. & 6. usus est etiam de his, quæ nõ eadem redduntur, sed similia. Publice commodasti tritici modios sexaginta.

COMMODVLE, adu. Pla. in Sticho. Satis commodule.

COMMODVM, κατὰ τοῦτο, aduer. id temporis, eo momento. Apul. Cõmodum limen euaserant. Gel. l. 2. Taurus, sectatoribus commodum dimissis, sedebat pro cubiculi foribus. Commodum, sequente Cum, significat tantum. Ci. Att. Commodum discesseras heri, cum Trebatius uenit. Item pro opportune, [*A tempo,*] Pla. Merc. Commodum obuiam uenies patri.

COMMODVM, di, p. c. [*Commodo, commodità,*] ὠφέλεια, emolumentum, opportunitas li. 2. ad Heren. Caussa est, quæ induxit eam commodorum spe: Et infrà. Accusator in spe commodi cupiditatem ostendet aduersarij. Teren. in Hec. Multa ex quo fuerint commoda, eius incommoda æquum est ferre.

COMMODVS, a, um, [*Commodo, utile,*] πρόσφορος, utile, aptum, tempestiuum, opportunum. Ter. And. Commodiorem hominem non uidi. Plin. in Epistol. Viuere filium, atque etiam commodiorem esse simulabat: id est, paululum iam a morbo esse confirmatum. Celsus. Maxime commodum est modice exercere.

COMMODVS, M. Antonini philosophi filius fuit, patris dissimillimus, cui etiam in imperio successit. uide Herodianum li. 1.

COMMOERREO, [*Contristarsi,*] καταλγῶ, totus tristor. Pla. in Epi.

COMMOLIOR, iris, iri, μηχανῶμαι, molior. Cice. 3. de Nat. Deo. Nec, quem dolum ad eum, aut machinam commoliar, scio.

COMMOLO, lis, lere, [*Macinare,*] συναλήθω, mola contero. Col. li. 12. capit. 50.

COMMONEFACIO, cis, [*Ammonire,*] ὑπομιμνήσκω, commoneo. Sall. in Ci. Vt nos commonefacias, quam conuersa sit respub. Cõmonefio. Ci. 7. Ver. Nemo est, quin tui sceleris, ex illa oratione cõmonefiat.

COMMONEO, es, p. c. [*Ammonire,*] ὑπομιμνήσκω, admoneo. & cõstruitur cum genitiuo. Ter. in And. aliorum exempla cõmonent. ad Her. li. 4. Non illæ te nuptiales tibiæ eius matrimonij commonebant. Commonitus, parti. Liu. li. 34. Commonitosque, in quo statu rerum accepisset eos, & in quo relinqueret dimisit.

COMMONITIO, [*Ammonitione,*] ὑπόμνησις, Quin. li. 4. ca. 2.

COMMONSTRO, as, are, [*Mostrare,*] δείκνυμι, monstro. Ci. 2. de Ora.

COMMORATIO, [*Habitatione.*] interdum pro habitatione. Cic. ad Leptam. li. 6. amœnitas illa commorationis est, non diuersorij. Interdum pro tarditate, [*Dimora, tardanza,*] Ci. Q. Frat. li. 3. Multos dies epistolam in manibus habui, propter commorationẽ tabellariorũ. Commoratio, figura rhetorica. ad Heren. lib. 4 Commoratio est, cum in loco firmissimo, quo tota caussa continetur, manet diutius.

COMMORDERE, [*Mordere,*] δάκνειν, mordere. Pl. li. 24. ca. 11.

COMMORIENTES, nomen fabulæ Plautinæ. Ter. in Prol. Ad.

COMMORIOR, reris, συναποθνήσκω, simul morior. Pl. li. 27. ca. 2.

COMMOROR, aris, [*Tardare, indugiare,*] Moror. Ci. ad App. lib. 3. Triduum Ephesi commoratus sum. Commorari aliquem, est detinere. Pla. Merc. Properantem me commorare.

COMMORTALIS, le, ut, Commortalis natura. Col. li. 3. ca. 20.

COMMOTIO, [*Turbatione,*] perturbatio: ut, Commotio animi. Cicer. 3. Tuscul.

COMMOTIVNCVLA, diminutiuum. Ci. ad Att. li. 12.

COMMOVEO, es, p. e. [*Perturbare, commouere,*] διαταράττω, pturbo. Ter. And. Commoui hominem. Interdũ, quod uolo, persuadeo, [*Persuadere.*] Ci. lib. 1. Epist. Visi sumus senatum commouere. Interdum lædere. [*Offendere,*] Col. li. 2. Ne in radicem uomis impactus collis cõmoueat. Interdum recedere, [*Partirsi,*] Ci. Tironi: Te istinc ne temere commoueas. Commotus, partic. Commotæ columnæ apud Cic. 3 Ver. Tripodes commoti, Sen. in Medea. Nonnunquam perturbatus. Ter. in Phor. Quidnam ille commotus uenit? Commotior, Cõparatiuus Ci. de Clar. Ora. Asper, maledicus, genere toto paulo feruidior, atque commotior.

COMMVLCEO, ces, [*Placare,*] καταψάω, mollire. Gell. li. 7. cap. 3. Qui pro reis dicunt, iudices debent sententijs commulcere.

COMMVNICATIO, onis. Ci. pro Balbo. Communicatio ciuitatis.

COMMVNICO, as, [*Communicare, conferire, far parte,*] κοινωνέω, participare, impartiri. Ci. de Ami. Secundas res splẽdidiores facit amicitia, & aduersas, patiens, communicansque, leuiores. Cum accusatiuo & ablatiuo habẽte Cum. Cic. pro Balbo: Qui uelint cum periculis nostris sua communicare. Idem Fam. 16. Cum mecum inimicitias communicasti: id est, quando ostendisti te esse inimicum inimicorum meorum. Idem ad Att. Nihil mihi scito nũc tam deesse, quàm hominem, qui cum omnia communicem, id est, cum quo omnia loquar. Cum accusatiuo, & inter, [*Ragionare,*] Cicero: Hæc breui inter nos communicabimus. Interdum habet De, Ci. Fam. 15. Vt quibus de rebus uellemus, inter nos communicaremus. Idem Lentulo Fam. 1. Pompeius mecum de te communicare solet.

COMMVNIO, is, nire, [*Fortificare intorno,*] περιτειχίζειν, circum munire. Pla. Rud. Oppidum communibo. Cæsar: Castella communit. Com-

munitus

munitus partici. Ci.3.Ver. Situs urbis communitus. Idem pro Cecinna. Quid refert habere fundum, si parum sit communitum ius?

COMMVNES DIES, κοιναὶ ἡμμέραι, apud ueteres erant, qui alio nomine uocabantur intercisi: quòd dijs, hominibusque essent communes. erant enim medij inter festos, & profestos: & quibusdam horis fas erat ius dicere, quibusdam non. nam cum hostia cædebatur, fari nefas erat: cæsa autem & porrecta, fari licebat: rursus cum adolebatur hostia, non licebat.

COMMVNIS, ne, [*Commune,*] κοινὸς, quod multorum est: ab ijsdem munijs, siue muneribus: unde & Immunis deducitur. Interdum ponitur sine casu. Cic. Offi. 1. Magnum est, ijsdem uti sacris, sepulcra habere communia. Interdum cum datiuo. Pla. in Rud. Mare quidem commune certum est omnibus esse. Cum datiuo, & ablatiuo, præeunte Cum. Ci. Fam. 13. Cum Patrone Epicureo mihi omnia communia sunt. Sine datiuo. Ci. de Sen. Quod illud est crimen senectutis, cum illud uideatis cum adolescentia esse commune? Cum genitiuo. Teré. in Adel. Commune omnium uitium quòd nimium ad rem attenti sunt senes. Ci. in Ver. Cõmunis omnium inimicus. Cum inter. Ter. in Adel. Vetus hoc est, Communia esse amicorum inter se omnia.

COMMVNE, nis, [*Commune,*] κοινὸν, pro communi rep. inquit Asconius. Cic. 3. Ver. Quo modo iste commune Myliadum uexarit.

COMMVNITAS, [*Congiuntione,*] κοινότης. Cic. 6. Phi. Quæ uobis potest cum hoc gladiatore legationis esse communitas? Consociatio hominum atque communitas. 1. Offi. Communitas homini cum Deo. 1. de Nat. Deo.

COMMVNITER, [*Communemente,*] κοινῶς. Ci. de Sen.

COMMVNIO, onis, communitas. Ci. 1. de. Leg. communio iuris.

COMMVRMVRO, ras, [*Mormorare,*] murmuro. Pl. l. 10. c. 33. Congregatę inter se commurmurant. Silius lib. 15. Clauso commurmuratore.

COMMVRMVROR, taris, deponens. Ci. in Pis.

COMMVTABILIS, le, [*Mutabile,*] μεταβλητὸς, quod facile mutatur. Cic. 1. de ami.

COMMVTATIO, tionis, [*Mutatione,*] Cæsar. 5. Bel. Gall. Crebras commutationes æstuum

COMMVTATVS, us, ui, uerbale, [*Mutatione,*] μεταβολὴ, Lucr. l. 1.

COMMVTO, as, [*Mutare, commutare,*] ἀλλάττομαι, muto, permuto. Ci. 5. Ver. Vt ne uendendis decumis tempus, aut locum commutarent. Commutare uerba, in sermone discrepare. Te. in An. Nunquam hodie tecum commutaturum patrem unum esse uerbũ. Idem in And. Tria non commutabitis uerba inter eos.

COMO, is, psi, ptum, κομῶ, comam compono. Ter. Heaut. Dum comuntur, annus est. Oui. 2. Am. Comere sed solas digna Cypassideas. Tibul. l. 1. Nec nitidum parca compserit arte caput.

COMPTVS, a, um, Vir. 10. Aen. Comptos de more capillos.

COMOEDIA [*comedia,*] κωμῳδία, fabulæ genus, ciuilis priuatæque uitæ imaginem, uelut in speculo repræsentans. In comœdia non nisi humiles aut saltem priuatæ personæ, in tragœdia principes, heroes, atque adeo dij ipsi introducuntur, quòd si in comœdiis deorum, aut principum personas contingat admisceri, eæ non propriæ comœdiæ, sed tragicomœdiæ appellantur. Dicta est comœdia ἀπὸ τῶν κωμῶν, a uicis ut quidam uolunt: quòd, Atheniensibus nondum in urbem coactis, & adhuc per uicos dispersis, prima poematis huius rudimenta a iuuentute inuenta credantur: siue, ut alij malunt, a Como, lasciuiæ & comessationis deo, cui iuuentus indulgens, rudia, & inculta carmina profundebat: quibus, quos uidebarut nominatim perstringebat. uerum cum eo genere licentiæ poetæ nimis petulanter abuterentur, atque optimi cuiusque nomen inuaderent, lege cautum est, ne hoc poematis genere cuiquam in posterum uti liceret. Vertere ergo stylum (ut inquit Horatius) formidine fustis, & in ueteris comœdiæ locum noua successit, in qua ficta argumenta tractare cœperunt, & humanæ uitæ similitudinem ueluti penicillo quodam exprimere. Cic. 1. Offi. Duplex omnino est iocandi genus, alterum elegans, urbanum, ingeniosum, facetum: quo genere Plautus noster, & Atticorum antiqua comœdia referta est. Idem de Clar. Orat. Eius improbitatem ueteres Atticorum comœdiæ notauerunt.

COMOEDICE, [*Mansuetamente, soauemente,*] κωμῳδικῶς, mansuete, suauiter. Pla. Astitistis & dulce, & comœdice. Fest.

COMOEDVS, di, [*Chi recita la comedie,*] κωμῳδὸς, qui repræsentat comœdias, siue comœdiarum actor. Facere Comœdum in pronunciando. Quin. l. 1. c. 12. Fieri comœdum ex pessimo histrione. Cice. pro Rosc. Com. Comicus, qui comœdias componit, ut Ter. Pla. & similes. Pl. l. 13. c. 1. Menandri poetæ comici ætate.

COMICVS, a, um, [*Comico,*] ut Comicus uersus. Pl. l. 14. c. 14. Artificiũ comicum, Ci. pro Rosc. Com. Res comica, Hor. in Arte.

COMOSVS, a, um, [*Zazzeruto,*] Pli. l. 16. c. 6. & l. 19. c. 16.

COMPACTVM, [*Patto,*] συνθήκη, quod inter aliquos conuenit. Plaut. Cap. Rem de compacto geris, i. ex pacto, & Liu. li. 5.

COMPAGO, ginis, & Compages, compagis, p. p. [*Congiuntione,*] ἐλλιγία, coniunctio, & compositio. Oui. 1. Met. Atque ita disparibus calamis compagine ceræ. Ci. de Sen. dum sumus in his inclusi compagibus corporis. Pacuuius. Saluete gemini mei compages sanguinis. Vir. 1. Ae. Compagibus arctis claudentur belli portæ.

COMPAR, par, [*Pari, uguale,*] ἴσος, Liuius: Comparem cladem ad Aegates insulas prœlio nauali acceptam, qua facti Sicilia cessere. Inuenitur & Compar substantiuum pro socio, seu coniuge [*Compagno,*] Pla. in Cass. Meus socer, compar, commaritus .i. socius, uel æqualis. Pli. li. 18. c. 23. Coniuga ferme uagantur, nec nisi compare uita est. Rhetores compar id esse dicunt, quod duabus aut pluribus sententijs breuibus, & inter se paribus exigitur. πάρισον.

COMPARABILIS, le, [*Comparabile,*] παραβλητὸς. Ci. de In Comparabile est, quod in rebus diuersis similem aliquam orationem cõtinet.

COMPARATIVVS, a, um, quod per comparationem adhibetur. Ci. de Inuent. oporrebit illam ipsam comparatiuam iudicationem exponere. Hinc etiam Grãmatici comparatiuum gradum appellarunt, cuius proprium est superare positiuum in ea qualitate, quam obtinet, licet quandoque pro positiuo ponatur. Est autem Comparatio, [*Comparatione,*] ut docet Priscianus, ad unum uel ad plures, tamen sui generis. Comparatiua & superlatiua, quæ a præpositionibus ueniunt, præter suam constructionem ablatiui & genitiui, aliquando accusatiuo iunguntur. Salu. Proxime Hispaniam Mauri sunt.

COMPARATE, alterius comparatione. Cice. in Topic. Cum quæritur quale quid sit, aut simpliciter quæritur, aut comparate; simpliciter, expetenda ne sit gloria: comparate, præponenda ne sit diuitijs gloria.

COMPARATIO, [*Comparatione*] παρασκευὴ, apparatus [*Apparecchio,*] ut Comparatio noui belli, Cice. pro lege Man. Item acquisitio, [*Acquisto,*] ut Comparatio uoluptatis. 2. de Fi. Item constitutio, [*Ordine,*] Liuius: His sine sorte, sine comparatione prouincia data est. etiam id quod analogia Græce dicitur, Cice. de Vniuers. Item rei unius cum alia ex aliqua similitudine collatio. Cic. 1. Offi. Primum de honesto, tum de utili, post de comparatione eorum disserendum

COMPAREO, res, [*comparere,*] φαίνομαι, Appareo. Ci. 7. Ver. Quærite non uestigia, quibus exitus illorum ex illo loco compareant. Liuius: Nec auctor, nec causa terroris comparuit. Comparere pro Extare. [*Apparere, essere,*] Liuius: Quorum exigua pars comparet.

COMPARO, comparas, p. c. [*Comparare, assimigliare,*] multiplicis usus est. Significat enim aliquando comparationem facere: & tunc habet uel datiuum. Cic. de Ami. Hi nec comparantur Catoni. Vel ablatiuum cum præpositione cum [*Paragonare,*] Idem de Sen. Quæ sunt uoluptates corporis cum auctoritatis premijs comparandæ? Vel accusatium cum Inter. Idem Offi. 3. Hæc etiam inter se comparare, & in his dubitare turpissimum est. Vel cum Ad. Te. in Eun. Nec comparandus hic quidem ad illam est. Vel accusatiuum solum. Cic. In Bruto: Vt comparent contraria. Sæpe pro constituo. [*Deliberare di,*] Ci. de Na. De. Ego me ita comparaui. Et Natura, ita cõparatum est, i. constitutum. Ter. in Phor. Quàm inique comparatum est, ut ij qui minus habent, semper, aliquid addant diuitioribus. Item paro [*Apparecchiare,*] Ci. Ver. 2. Conuiuium comparabat. Sic comparare exercitum: & per trãslationem, Comparare risum, dolum, insidias, malum alicui. Item coniungo, [*Congiungere,*] Pla. in Asi. compara labella labellis. Item compono. Sisen. l. 4. hist. Qui hoc malum publicũ clandestinis consilijs comparauerint. Et comparare, [*comprare,*] emere. Cato de re ru. Prædium cum comparare cogitabis, sic in animo habeto. Liu l. 2. Ad frumentum comparandum missi Cumas. Accipitur & pro acquirere. [*Acquistare,*] Ci. Offi. 2. Prima adolescenti cõmendatio ad gloriam, si qua ex bellicis rebus comparari potest. Idẽ de Orat. Mihi hoc subsidium iam ab adolescentia comparaui.

COMPASCO, is, [*Pascere con gli altri,*] συννέμομαι, simul pasco. Var. Colonus in agro surculario, ne capras compascat. Compascor, passiuum. Var. 1. de re Ru. c. 1. Messe facta, spicilegium uenire oportet, aut si sunt spicæ raræ, & operæ carę, compasci.

COMPASCVVS, ager, apud Ci. in Top relictus ad pascendum communiter uicinis. Val. li. 6. c. 7 Ius compascuum, pro compascendi.

COMPEDES, fœ. g. [*Coppi,*] πέδαι, a Compes, qui non est in usu, uinculi genus, quo captorum pedes constringuntur. Ter. Phor. Molẽdum in pistrino, habendæ compedes. Ci. Att. li. 8. Age iam has compedes, fasces (inquam) hos laureatos, referre ex Italia, quam molestum est. Compeda, dæ, antique. Var. Parm. Rete nexile, ac uiscum fuge, lineamque compedam. Legitur & ablatiuus compede. Hor. Niuali compede uinctus. Genera compedum sunt Numellæ, Boiæ, Pedicæ, Neruus.

COMPEDIO, dis, iui, pedes ligo. Varr. pedes corrigijs compedio.

COMPEDITVS, πεπεδημένος, compedibus ligatus. Pla. in Capt.

COMPELLATIO, Ci. ad Cornifici.

COMPELLO, is, compuli, compulsum. συνελαύνειν, proprie significat (inquit Seruius) diuersa, uel diuersorum generum animalia eodem cogere. [*Vnire, adunare,*] Vir. ecl 6. Compulerantque greges Corydon & Thyrsis in unum. De hominibus. Cic. de Inuen Dispersos homines in agris, ratione quadam compulit in unum locum. Liu. 3. Compulsis in oppida Aequis. Accipitur & pro cogo,

adigo, [*Condurre, spingere.*] Pli.l. 36.c.5. Creditur aliquibus ad laqueum eos compulisse. Translate. Pla. in Asi. Nostros amores dispulsos cõpulit. Ci. Ac. 4. Cur orationẽ in tantas angustias cõpellimus?

COMPELLO, as, [*Fauellare,*] κατολογοῦμαι, alloquor. Vir. li. 2. Vltro flens ipse uidebar, Compellare uirum. Cic. post red. in sen. Neque solum id dixit, sed quos eis commodum fuit, compellauit. Aliquando accuso [*Accusare,*] Sue. in Cæs. quòd compellari ad se maiorem potestatem passus esset. Ci. ad Att. l. 2. Nigidium minari in concione, se iudicem, qui non adfuerit, compellaturum.

COMPELLVCEO, ces, cere, διαφαίνομαι, unde compellucidus. Pla. Persa: Nihil est è nigro compellucidum.

COMPENDIARIO, aduerbium, συντόμως, Sen. Epi. 120. Ad maximas diuitias te compendiario uoco.

COMPENDIARIVS, a, um, [*Breue, succinto,*] σύντομος. breuis, & uelut ad certam metam per compẽdium ducens. Ci. l. 2. Offi. Præclare Socratès hanc uiam ad gloriam quasi compendiariam dicebat esse, si quis ita ageret, ut qualis haberi uellet, talis esset.

COMPENDIFACIO, cis, συντέμνω, orationis compendio utor. Plau. in Most. Orationis operam compendifacito. Nonnunquam lucrifacio. Plau. in Persa: hodie compendifeci duos panes in dies.

COMPENDIOSVS, a, ũ, [*Molto utile,*] λυσιτελὴς. ualde utilis. Col. l. 1.

COMPENDIVM, σύντομον, est, id quod parsimonia quadam seruamus: sicut e contrario Dispendium, quod uel incuria, uel immoderatione profundimus, aut perdimus. Pli. Bubulas carnes magno lignorum compendio percoquunt. Compendium etiam lucrum, [*Guadagno,*] Tibul. Nec uagus ignotis repetens compendia terris, Presserat externa nauita merce ratem. Item libr. 4. ad Heren. Duæ res possunt homines ad turpe compendium commouere, inopia, atq; auaritia. Compẽdium pro uia compendiaria & breui. Plin. lib. 5. c. 5. Compendium uiæ quatridui deprehensum est. Item Compendium, quæuis breuitas dicitur, [*Breuità,*] Plaut. in Mil. Verba confer ad compendium.

COMPENSATIO, [*Ricompensa,*] ἀμοιβὴ, auctore Modestino. l. j. ff. de compẽs. debiti, & crediti inter se contributio. Ci. 5. Tus. hac usurum compensatione sapientem, ut uoluptatem fugiat. ad Her. lib. 4. Fortitudo est contemptio periculi, cum ratione utilitatis & compensatione commodorum.

COMPENSO, as, [*Ricompensare, remunerare,*] ἀνταμείβομαι, ex æquo retribuo, quasi pari pondere rependo. Cic. pro Mur. Neque ulla re alia, quæ a nobis consequuntur, nisi opera sua compensari putant, posse. Oui. Epist. 3. Tot tamen amissis te compensauimus unum. Val. Tarditatem supplicij grauitate compensat.

COMPERENDINATIO, cum reus in tertium diem reijciebatur, Gell. lib. 14. cap. 2. Accipitur tamen pro longa iudiciali dilatione. Cic. Ver. 3. Vel his ludorum diebus interpositis, nemo istum comperendinatum iudicaret.

COMPERENDINATVS, us, ui, Ci. 3. Ver. Adimo comperendinatum. Vbi Asconius: comperendinatum, pro comperendinatione posuit.

COMPERENDINI, dies, κύριαι ἡμέραι, quibus uadimonium iuberi licet. Macrob. Sat. li. 1. c. 33.

COMPERENDINO, as, p. c. [*Prolungare di dì in dì*] ἀναβάλλομαι, de die in diem differo. Ci. 1. Ver. Tua ratio est ut secundum binos ludos, mihi respondere incipias: mea, ut ante primos ludos comperendinem: Vnde comperendinatio, quæ est (sicut docet Asconius) ab utrisque litigatoribus inuicem sibi denunciatio in perendinũ diẽ. Comperendinari autem reus dicebatur, cum iudices adhuc incerti, quid deberent pronunciare, caussam in aliud tempus differebant. Comperendinare enim in diem perendinum differre.

COMPERIO, [*Trouare,*] & comperior deponens differunt, auctore Diomede, quòd Comperiri est ex opinione colligere. Salust. in Iug. Cõperior, Bocchum Punica fide, Romanos, & Numidam spe pacis detinuisse. Cõperire uero ab alio cognoscere, [*Accorgersi,*] Ter. Andr. Quærebam: comperiebam nihil ad Pamphilum attinere. Ea tamen differentia non seruatur.

COMPERTO, absolute, cum compertum esset. Taci. li. 3. Neque dum cõperto, quos illa uis perculisset. Iabolenus in l. Pantomimus. §. pro herede. ff. de acqui. hære. comperto matrẽ suam intestatã decessisse.

COMPERTVM est mihi, pro comperi. Compertus, deprehensus. Sue. in Tib. Vt uxorem, in stupro generi compertam, dimitteret. Compertus stupri. Liu. l. 22. Duæ Vestales eo anno stupri compertæ.

COMPERNES, dicuntur homines genibus plus iusto coniunctis, ut Festo placet, uel qui longos habent pedes, ut Nonio. Lucil. l. 17. Sat. Compernem, aut uarã fuisse Amphytrionis coniugem Alcmenam.

COMPESCO, is, [*Raffrenare, contenersi,*] συστέλλω, cohibeo, cõtineo, quasi ab eodem (ut Festo placet) pascuo contineo. Plin. li. 20. c. 7. Libidinum imagines in somno compesci. Pl. in Epist. ad incendia compescenda. Iuue. Digito compesce labellum.

COMPETENTER, [*Mediocremente,*] mediocriter. Vlpia. Sol. matrimo. l. si cum dotem.

COMPETENTIA, [*Conuenienza,*] ἀναλογία, pro conuenientia. Gel. l. 1.

COMPETITORES, συμμετιόντες, qui in honoribus petendis concurrunt. Cic. ad Att. li. 1.

COMPETITRIX, icis, Ci. pro Mur. habuimus scenam competitricem. Aliquando competere, teste Nonio est parem esse, uel conuenire, [*Esser uguale,*] Vnde in æstimationem rerum dicimus, hæc illi competit. Sene. Nihil ei magis competebat. Colu. li. 2. Si non competet, ut in uillam fœnum portetur, certe in metas exerui conuenict.

COMPETO, is, [*Competere,*] συμμετίημι, simul peto. Pli. de Viris il. Vnam speciosam duobus competentibus, pater puellæ conditionẽ tulit. Item pro constanter ualere, ut ait Nonius, Sal. li. 1. hist. Si neq; animo, neque lingua competeret.

COMPILATIO, [*Furto,*] furtum. Ci. Cœlio li. 2. Tu me hoc tibi mandasse existimas, ut mihi Chresti compilationem mitteres? Compilatus, qui furtum passus.

COMPILO, as, p. p. [*Pigliar d' ogni parte,*] ἐκσυλάζομαι, undique surripio: Dictum a πιλῶ, complano, non a pilis uellendis, cuius prima corripitur. Vnde compilare, & Expilare hereditatem, id est, fraudare, diripere, [*Rapire,*] Cic. 1 de Natu. deor. Omnia, quæ possunt, fana cõpilant. Horat. Ne me Compilasse putes Crispini scrinia lippi.

COMPINGO, gis, pegi, pactum, [*Cacciare, congiungere,*] a Con, & Pango, Contrudo, compello Plaut. in Amph. Quid faciam si tres uiri me in carcerem compegerint? Ci. 1. de Or. Tanquam in aliquod pistrinum detrudi, & compingi uidebam: Interdum compono, [*Componere,*] Vir. 2. Ecl. Septem compacta cicutis Fistula. Cic. 3. de Fin. Quid tam compactum & coagmentatum inueniri potest?

COMPACTIO, [*Congiuntione,*] coniunctio: ut, Compactio membrorum. Cic. 5. de Fin.

COMPACTILIS, le, compactum. Plin. libr. 11. cap. 18. Optimæ apes breues, uariæ, in rotunditatem compactiles. Vitru. lib. 4. ca. 7. appellat trabes compactiles, subscudibus compactas. Et lib. 10. c. 17. Compactiles postes.

COMPITA, ἄμφοδα, loca, quæ petuntur, i. adeuntur, per diuersas uias: cuiusmodi sunt triuia & quadriuia, in quæ plures coeunt uiæ. Oui. In ternas compita secta uias. Virg. 2. Geo. Pagos, & compita, circũ. Antiquis in usu erat & Compitum, masc. gene. ut annotauit. No. Var. de Scenicis originibus l. 3. Vbi Compitus erat aliquis. Ci. contra Rul. In compitis auctionari.

COMPITALIA, orum, ἀμφόδια, festa quæ in compitis peragebantur, a Ser. Tullio dijs Laribus instituta, Pli. l. 37. c. ulti. Cato de re rust. ca. 5 Rem diuinam, nisi Compitalibus, in compito ut faciat.

COMPITALIS, le. Sue. in Aug. Compitales lares.

COMPITALICIVS, a, um: ut, Dies compitalicius, quo compitalia celebrabantur. Compitalicia ambulationis. Cic. ad Att. lib. 7. IIII. Non. Ian. Compitalicius dies est. Et libr. 2. Hoc ambulationibus compitalicijs reseruemus. Compitalicia, orum, substantiue. Cic. in Pison. Cum in Kal. Ian. compitaliciorum dies incidissent. Vide Gell. li. 10. c. 24.

COMPLACEO, [*Piacere sommamente,*] ualde placeo. Ter. in And. Tibi complacita est. Præteritum Complacui, uel Complacitus sum: ut in superiore exemplo: & Plau. in Rud. Hoc deo complacitum est.

COMPLACO, as, [*Placare,*] ἐξαρέσκομαι, placo. Gel. li. 7. c. 3.

COMPLANO, as, [*Spianare,*] χθαμαλόω, planum reddo. Cato c. 151. Id bene manibus, aut pedibus complanato. Ci pro Domo. Melij regnũ appetentis domus est complanata. id est, solo æquata.

COMPLAVDO, dis, dere, plausu certatim comprobare. Cic. de Amic.

COMPLECTOR, complexus sum, [*Abbracciare, comprendere,*] περιπλέκομαι, amplector, comprehendo. Ter. in And. Mediam mulierem cõplectitur. Complector te amore, [*Amare,*] id est, amo te, quod & sine ablatiuo dicitur, [*Fauorire,*] Cicer. Curioni: De ipso T. Annio tantum tibi polliceor, te maioris animi erga te, si complecti hominem uolueris, habiturum esse neminem. Complector cogitatione, cogito: Complector animo. [*Pensare,*] Cicero in Catone: Cum complector animo, quatuor reperio caussas, cur senectus misera esse uideatur. Complector, etiam passiue legitur. Scæuola, in l. si sic stipulatus sim. ff. de uerb. oblig. Ipsius uis & hæredis uel sæpius facta complectitur. Complexus, partici. passiuum. Cice. pro Rosc. Am. Quo uno maleficio scelera omnia complexa esse uideatur, id est, comprehensa.

COMPLEO, ex Con, & Pleo, [*Empire pienamente, compire, finire,*] συμπλήθω, penitus impleo: Gell. Ventus nauem undis compleuerat. Sine ablatiuo. Cice. Somn. Scip. Quis est, qui complet aures meas, tantus & tam dulcis sonus? Per translationem pro finire. Idem in Catone: Leontinus Gorgias centum & septem compleuit annos. Interdum pro supplere, perficere. Sal. in Catil. Cohortes pro numero militum complet.

COMPLEMENTVM, [*Compimento,*] πλήρωμα, completio. Cic. in Or. Inculcata reperias inania quædam uerba, quasi complementa numerorum.

COMPLETVS, a, um [*Fornito compito,*] τέλειος, absolutus. Ci. in Orat. Aures perfecto, completoque uerborum ambitu gaudent.

COMPLEXVS, us, [*Abbracciamento,*] συμπλοκὴ, Cice. pro Font. Num etiam de matris hunc complexu auellet, atque abstrahet? comple-

complexus, comprehensio. Ci. 5. de Fin. Totius complexu gentis humanæ.

Complexio, [*Abbracciamento.*] σύμπλεξις, complexus. Ci. in Or. Nec acervatim multa frequentans, una complexione devinciet. Complexiones, copulationes, & adhæsiones. Cicer. primo de Finib.

Complico, [*Piegare insieme.*] συμπλέκω, simul plico. Plau. in Rud. Dum tibi hunc rudentem complico. Complicare epistolam, pro claudere, [*Serrare lettere.*] Cice. ad Attic. Cum complicarem hanc epistolam. Significat etiam contrahere: ut, cum dicimus, complicare uela, [*Inuiluppare, raccogliere.*] Eius contrarium est Euoluo, quod scilicet implicatum & inuolutum erat, expedio. Cic. 3. Offi. Si quis uoluerit animi sui complicati notionem euoluere.

Complodo, is, συγκρούω, concutio, collido: ut Complodere manus. Complodere pedes, est manuum, uel pedum collisione strepitum edere. Quin. l. 11. Complodere manus, scenicum est.

Comploratio, [*Lamento.*] Lamentatio. Liu. li. 26.

Comploratus, tus, tui, [*Pianto, lamento.*] ut Comploratu iusto prosequi mortuos, Liu. li. 25.

Comploro, ras, [*Piangere insieme.*] defleo. Liu. 5. Complorati omnes pariter uiui mortuique. Ci. pro domo, Inimicos, nondum morte cóploratа, arbitria petentes funeris.

Complures, Complura, & Compluria, [*Molti.*] συχνά, sine numero singulari, idem quod multi. Gellius positiui esse gradus, non comparatiui, l. 5. c. 21. docet. Cæsar. 8. bel. Gal. Quod ubi accidit, complures hostium, magno nostrorum impetu pulsi, uulnerantur. Ci. 4. Ver. Scyphorum paria cóplura. Ter. Phor. Noua hic compluria. Ubi Donatus: Secúdum regulam locutus est Terétius. nam hoc complure, & hæc compluria dicitur. Sic ueteres; quod nostri dempta syllaba, complura dicunt. Sic Cato. Originum 2. Fana hoc loco complura. Cice in Orator. Confirmandi genera compluria. Credo, quia ueteres hoc plure, non hoc plus, dicebant.

Compluries, [*Piu e piu uolte.*] πλειστάκις, aduerb. sæpe. Cato: Contumelias mihi dixisti compluries. Pla. Pers. Sensi compluries.

Complusculi, orum, dimi. Ter. Hec. Dies Complusculos.

•**Complutenses**, Hispaniæ populi.

Compluvium, uuij, a pluuia dicitur, locus in ædibus, quo de diuersis tectis aqua pluuialis defluit. Col. li. 4. ca. 24.

Compluvius, a, um, ut, Compluuius lacus, qui ex pluuia aqua colligitur. Var. 1. de re ru. c. 13. Interius compluuium habeat lacum.

Compluviatus, ad compluuij modum factum. Pl. li. 17. c. 21. Compluuiata copiosior uino est, dicta a cauis ædium compluuijs. Varr. 1. de re rus. c. 8. Iugationis species duę, una directa, altera cópluuiata.

Compono, is [*Componere, mettere insieme.*] συντίθημι, simul pono, coniungo. Vir. 8. Aen. Componens manibusque manus, atque oribus ora. Item disponere, constituere. Ci. pro Deiot. Locus erat quidam, in quo erant ea composita, quibus te rex munerare constituerat. Idé. 3. de Or. Collocationis est componere, & statuere uerba. Pro ædificare. [*Edificare.*] Vir. 3. Aen. Quam tuta possis urbem componere terra. Item comparare. [*Raccogliere.*] Sal. in Iug. Ubi Metelli dicta cum factis componit. Vir. 1. Ecl. Sic paruis componere magna solebam. Quandoque ornare [*Ornare.*] nam compositio apta ornatum affert. Idem 4. Geo. Dulcis compositis spirauit crinibus aura. Quandoque colligere. [*Raccogliere.*] Ci. in Diui. in Ver. ab isto libr. quem tibi, nescio quis, ex alienis orationibus compositum, dedit. Quandoque reficere, recreare. [*Ricreare.*] Vir. 4. Ge. Via defessa senem passus componere membra. Quandoque finire, claudere, [*Serrare.*] Vir. 1. Ae. Ante diem clauso componet uesper olympo. Quandoque sedare [*Pacificare, quietare.*] Virg. Eclo. 3. Non nostrum inter uos tantas componere lites.

Composito, aliquid agere, [*D'accordo.*] ἐκ συνθήκης, pro, ut inter nos conuenit. Plinius. Nihil non composito fecimus: pactum seruauimus. Quandoque simulare. Sal. non sunt composita mea uerba. Unde Composito aliquid agere, hoc est, simulate, & data opera. [*Aposta.*] Ter. in Phor. Composito factum, quo modo hanc amans habere possit sine dote. Compositus, Compositior, Compositissimus, nomen ex partic. Ci. 2. Ver. Perficiam, ut nemo unquam post hominũ memoriam paratior, uigilantior, compositior ad iudicium uenisse uideatur. Idem ad Att. lib. 6. Solent tuæ litterulæ compositissimæ & clarissimæ esse.

Comporto, as. [*Portare in un luogo.*] συμφορέω, in unum locum porto. Cic. in Pis. Cum arma in templo Castoris comportarentur. Comportare frumentum ex agris in loca tuta, Ci. Att. li. 5.

Compos, [*Colui che ha ottenuto qualche cosa.*] ἐγκρατής, qui assecutus est aliquid. Val. li. 1. Imperatores compotes uictoriarum. Compos animi, qui animum suum habet in potestate. Teren. in Adel. Vix sum compos animi: ita ardeo iracundia. Huic opponitur Impos: ut Impos animi, pro insano, amente, qui animo sanus non est, [*Pazzo.*] Pla. in Capt. Eripite isti gladium, quæ sui est impos animi. Sic Compos Voti, & Impos uoti. Cice. Nam ut uictores dicimus uoti compotes, qui quicquid uolunt faciunt, sic uictos è contrario uoti impotes, qui non possunt facere quod uolunt. Legimus etiam Compos miseriarum: in malam partem. Pla. in Epid. Manum mihi accipe ærumnarum, & miseriarum compotem. Sunt autem Compos & impos gen. commu. ab antiqua & inusitata uoce Pos, potis: unde & possum, & possideo: pos autem idem est, quod potes, cuius genitiuo potis nunc loco nominatiui utimur. Virgil. 3. Aen. Nec potis Ionios fluctus æquare sequendo. Ter. in Phor. Si tibi placere potis est, Hoc est, si potest. Quod autem Persius dicit, Qui pote? uis dicam? Pote pro potis accipitur metri causa. Iungitur quandoque Compos cum ablatiuo. Sal. Neque animo, aut lingua satis compos.

Composite, [*Acconciamente.*] apte. Cic. de Ora. Composite, ornate, copiose eloqui.

Compositio, nis, [*Compositione.*] σύνθεσις, compositio, structura. Cic. 1. Offi. apta compositio membrorum. Interdum dispositio. [*Dispositione.*] Idem. 1. Off. Ordo est compositio rerum aptis atque accommodatis locis. Nonnunquam conuentio, transactio. [*Accordo, patto.*] Idem. 8. Phi. Pacis, concordiæ, compositionis auctor esse non destiti. Dicitur & compositio unguentorum. Pl. l. 20. c. 24. Iuris compositio, Ci. 2. de leg.

Compostus, per syncopem. Vir. 1. Ae. Placida cópostus pace quiescit.

Compositor, oris, [*Compositore*] Ci. in Or. Non inuentor, aut compositor hæc complexus est. Oui. 2. Trist. Plus sibi permisit compositore suo.

Compositura, æ, uel Compostura, [*Compositione.*] Cato de re rust. c. 25. Gel. l. 5. c. 20. Solœcismus é impar cópositura partiũ oratiõis.

Compoto, tas, p. p. [*Bevere con gli altri.*] συμπίνω, simul poto, Compotatio, [*Conuito.*] conuiuium. Cicer. de Sene. conuiuium Græci, compotationem uocant.

Compotor, oris, συμπότης. Ci. 2. Phi.

Compotrix, cis, συμπότρια, fem. Ter. And. compotrix eius est.

Compraedes, συνέγγυοι, eiusdem rei sponsores. Festus.

Compransor, oris, qui simul prandet. Ci. 2. Phi.

Comprecatio, genus precationis, quæ solenni quodam ritu fiebat apud Romanos. Gel. li. 13. c. 21. Liu. l. 39. Nulli unquam concioni Quirites, tam necessaria solennis deorum comprecatio fuit.

Comprecor, is, [*Pregare.*] δέομαι, idé quod simplex. Ter. in Adelph. Deos cóprecare, ut uxorem accersas. Comprecari celestium fidem dixit Catullus, pro Deorum auxilium implorare.

Comprehendo, bis, hendi, hensum, [*Pigliare, comprendere, intendere.*] λαμβάνω, manu capio. Cic. de Nat. De. 1. Quid opus manibus, si nihil comprehendatur? Sic comprehendere hostem, & cóprehendere aliquem in fuga, apud Cæsarem, & Comprehendere arma, apud eundem, pro capere. Translate, ponitur pro percipere, uel intelligere, [*Imparare.*] Cice. Famil. lib. 6. Quæ sapientissimis uiris, tradita memoria & scientia comprehendisti, iis, hoc tempore utare. Comprehendere animo, mente, ratione, sensibus, intelligentia, &c. Aliquando pro concludere, complecti. [*Trattare, narrare, contare.*] Cic. de Ora. Ac ne plura, quæ sunt pene innumerabilia, consecter, comprehendam breui. Aliquando pro complecti. [*Fauorire.*] Cic. Famil. 13. uehementer mihi gratum feceris, si hunc adolescentem humanitate tua comprehenderis.

Comprehensio, κατάληψις, Ci. 3. de Fin. cogitationes comprehensionesq; rerum pro ipso comprehendendi actu. Ci. 2. Phil. comprehensio sontium mea, animaduersio senatus fuit.

Comprehensum, substant. καταληπτόν, Cic. 4. Acad. Nihil haberet comprehensi, percepti, cogniti, constituti. Comprehensibilis, le. Cic. 1. Acad.

Compresse, [*Strettamente.*] συντόμως, arcte. Ci. de Fin. Latius loquuntur rhetores, dialectici compressius.

Compressio, nis. [*Strettezza.*] Cicer. de Clar. compressione rerum breues.

Compressiuncula, læ, Pla. Dulces amantum compressiunculæ.

Compressus, sus, [*Coito.*] coitus. Pla. compressus grauidam reliquit.

Comprimis, [*Sommamente, piu che altri.*] in primis. Ci. pro Quin. Vir comprimis honestus.

Comprimo, is, [*Stringere, Premere.*] συμπιέζω, premo. Plaut. Pseu. Comprimere dentes uideor posse. Item cohibeo. Ter. in Heau. Istas posthac comprimito manus. Comprimere audaciam alicuius. [*Frenare.*] Ci. ad Catonem. Comprimere aluum, id est sistere. Celsus li. 6. c. 18. Comprimere, supprimere. Ci. Att. l. 3. Scripsi equidem: sed ita compresseram, ut nunquam emanaturum putarem. Comprimere uirginem pro uitiare. [*Far forza, sforzare.*] Liu. 8.

Comprobatio, onis, δοκιμή, Ci. 5. de Fin.

Comprobator, oris, Cic. 2. de Inue. Inuentionis comprobatores.

Comprobo, bas, [*Affermare, approuare.*] Cæs. 5. Bel Gall. Comprobat hominis consilium fortuna. Ci. pro leg. Man.

Compromissum, potestas decidendi controuersiam, data arbitro a litigatoribus promittentibus se eius iudicio mulctam persoluturos. Cic. ad Cornif. libr. 12. probarunt mihi, sese quo minus id facerent, compromisso, & iureiurando impediri. Compromissum facere. Cic. pro Rosc. Com. Quæro abste, quod ita de hac pe-

cunia, compromissum feceris. Ex compromisso ad arbitriũ ire. Proculus in l. societatem. ff. pro socio. Compromissarius iudex. Callistratus in l. eum lege Iulia. ff. de recept. arb.

Compromitto, [Commettere, far compromesso,] ἐπιτρέπω, est præeunte utriusq; litigatoris promissione, litem arbitrio boni uiri submitto. Cic. ad Q. Fr. lib. 2. candidati compromiserunt, petere Catonis arbitratu ut qui contra fecisset, ab eo condemnaretur.

Compsani, Hirpinorum populi in Italia. Pli. li. 3. ca. 11.

Comptus, us, pro ornatu, [Ornamento,] καλλώπισμα, Donatus in Eun. Ter. magis amanda, quæ naturę beneficio, non factis comptibus, aut industria, est pulchra. Et Lucret. li. 1. Virginei comptus.

•Compulsa, Bithyniæ oppidum. Plin.

Compugno, pugnas, [Contendere,] ἀμφισβητῶ, simul pugno, & per metaphoram, uerbis contendo. Gel. l. 14. c. 25.

Compulso, as, συναράττω, collido. Col. l. 1.

Compunctio, Pl. li. 21. c. 19. Laterum compunctiones tollit.

Compunctus, [Segnato,] ἐστιγμένος, signatus. Ci. li. 2. Offi. Barbarum compunctum notis Threiciis.

Compungo, xi, ctum, [Pungere,] idem quod pungere. Co. li. 3. ca. 14. Cauendum, ne aculeis urticæ compungatur. Sensum compungere dicuntur, quæ sensus offendunt, ut splendor oculos, gustum amaritudo. Luc. li. 2.

•Compusa, Bithyniæ oppidum. Plin.

Computatio, Pli. li. 17. c. 22. Operarum ista computatio est.

Computo, as, pe. co. [Potare, bruscare, estimare, computare, numerare,] κλαδεύω, idem quod putare, siue ramos superuacuos abscindere. Frequentius ad mentem refertur, pro existimo, iudico. Pli lib. 9. ca. 15. computet aliquis, quantum Curius in triumphum tulerit. Lact. li. 3. Eam hominum sapientiam pro summa stultitia computat. Item connumero, siue ratione subduco. Cice. in Lælio dixit, Ad calculum reuocare. Plin. in Epist. Si computes in annos, exiguum tempus. Interdum Imputo. [Imputare,] Pla. in Merc. Computat uxor. id est imputat.

Computresco, scis, [Putrefarsi.] putresco. Pli. li. 13. ca. 13. Bos non computruisse. Col. l. 5. c. 10. Mutuo contactu computrescent.

Comum, κῶμον, Ptolemæo, ciuitas Galliæ cisalpinæ iuxta Larium lacum, Colonia a L. Scipione deducta, deinde a Pompeio instaurata, postremo a Cæsare aucta, quo tempore pro Como Nouum Comũ cœpit appellari, & incolæ Nouocomenses. Pl. l. 3. c. 17.

Comus, deus apud ueteres commessationum, nocturnarumq; saltationum præses: Philostratus Imagine tertia. Hic Commessati.

Conamen, conaminis, [Sforzo, forza,] πεῖρα, conatus, nisus. Ouid. 2. Metam.

Conamentum, ti, [Sforzo,] Pl. l. 19. c. 1. conuolutum ligneis conamentis, id est, fulcimentis ligneis.

Conaros, ab Alexandrinis appellatur frutex quidam aculeatus, qui a Dioscoride Paliurus uocatur. Vide Ruel. l. 1. ca. 107.

Conatus, us, m, [Sforzo, incitatione,] πεῖρα, nisus. Cic. 2. de Nat. Deo. Dedit natura belluis appetitum, ut conatum haberent ad naturales pastus capessendos. Idem de Cla. Ora. Conatum iracundiæ suæ more sedauit.

Concaco, as, μινθόω, Seneca, omnia concacauit.

Concaedes, plu. nu sepimenta ex arboribus. Taci. l. 1. Romanus frõtem, ac tergũ ualle, latera concædibus munitus. Cœl. Rhodig. li. 5.

Concaleo, les, [Scaldarsi,] caleo. Pla. Amph. Concaluit locus.

Concalefacio, uel Concalfacio, cis, calidum reddo. Ci. 2 de Or.

Concalefactorius, a, um. Plin. lib. 21. cap. 10. Vis ei concalefactoria.

Concalefactus, a, um, Ci. 1. Tus.

Concalefio, fis. Varr. 3. de re rust. cap. 9. ut æquabiliter oua concalefiant.

Concalesco, scis. Ci. 1. Tus. Ardore animi concalescunt.

Concalleo, les, [Far il callo,] calleo, callis obducor. Cic. 3. de Natu. Deor. Callidos appello, quorum, ut manus opere, sic animus usu concalluit.

Concamerare, [Fabricare in uolto,] καμαροῦν, est ad fornicis formã, & arcuato opere ædificare. Pl. l. 12. c. 24. Architectura, Concameratio, ædificium, arcuato opere siunt. Idem l. 5. Concamerationes etiam dicuntur pergularum hortensium tecta, ad arcuati operis similitudinem facta.

Concastigo, gas, [Castigare,] σωφρονίζω, castigo. Pla. Tri.

Concavo, uas, uare, κοιλοῦν, Cauare. Concauare brachia in duos arcus i. sinuare, ut formam imitentur duorum arcuum. Oui. 2. Meta. In geminos, ubi brachia concauat arcus Scorpius.

Concavus, [Concauo,] κοῖλος, sinuosus. Ci. de fato. Stupidum esse Socratem dixit, quòd iugula concaua non haberet.

Concedo, dis, [Dar licenza,] παραχωρέω, permitto. Cic. Diu. in Ver. Concede quod facile est. Item recedere, [Andare,] Ter in Hecy. Tẽpus est aliò concedere. Aliquando credere, [Credere,] Ter. Phorm. Nunquam ne hodie concedes.

Concelebro, bras, [Celebrare,] celebro, frequento. Concelebrare diem festum, est feriari. Concelebrare conuiuium, cum quadam celebritate exhibere. Cice. de pet. Cons. conuiuia amicis tuis concelebrentur.

Concelo, as, are, [Celare, Nascondere,] ἀποκρύπτομαι, celo. Gell. lib. 11. cap. 9.

Concentio, onis, Ci pro Sextio: clarissima concentione in ore impuri hominis imminens concionata est.

Concenturio, as, dictum a Pla. in Pseud. pro colligere. Nonius.

Concentus, us, [Concento, consonanza,] συμφωνία, harmonia ex diuersis resultans uocibus. Vir. l. 1. Ge. auium concentus in agris.

Conceptaculum, aut conceptabulum, ὑποδοχή, ἐκδοχεῖον, quod aliquid continet, ut uena est conceptaculũ sanguinis. Pl. l. 11. c. 37.

Concepta verba, certa uerborum formula, quæ uti præscribitur concipiturve, ita enunciatur. Plau. in Asin. Vbi uerba concepit, aliquid sciens periurarit. Vide Concipere uerba.

Conceptivae feriae, τεταγμέναι ἑορταί, quæ quotannis a magistratibus, uel sacerdotibus in dies certos, uel incertos concipi consueuerunt. Erant autem apud ueteres quatuor publicarum feriarũ genera: Statiuæ, quæ certis diebus quotannis obseruabantur: Conceptiuæ, quæ quotannis quidem fiebant, sed modo hoc, modo illo tempore, ut magistratui uidebatur, quales erant Latinæ, Sementinæ: Imperatiuæ uero, quæ quotannis fieri non consueuerant, sed ob ualetudinem Principis, aut insignem uictoriam, aut etiam imminens periculum a magistratu imperabantur. Nundinæ feriæ erant rusticorum caussa, ut ad emenda necessaria nono die urbem conuenirent. Vide Macr. l. 1. Sat. 1.

Conceptio, onis, [Concettione, generatione,] σύλληψις, conceptus. Pl. l. 21. c. 22. Chrysippus conceptionibus eam putat cõferre multũ. Contra naturam conceptio. Ci. 2. de Diu. Formularum conceptio. Pau. in l. actio negociorum. ff. de neg. gest.

Conceptus, a, um, συνειλημμένος, apprehensus, destinatus, ac contractus. Ci. de Arusp Resp. Ex uirginis furtiuo stupro conceptus. Concepta æstu pestis, Col. l. 7. c. 5. Conceptus, us, ui, [Parto,] pro ipso fœtu. Pli. li. 20. ca. 22. Non edendum grauidis, nisi mortuo conceptu. Conceptus, conceptio. Cic. 1. de Diu. ex hominum pecudumve conceptu, & satu.

Concerno, is, Cerno. Q. Ci. de Petit. cons.

Concerpo, is, [Squarciare,] διασπάω, Discerpo. Liu. l. 38. Librum rationis eius, cum Lucium afferre iussisset, inspectante senatu, suis ipsum manibus concerpsisse.

Concertatio, onis, uerbale. Pli. li. 20. c. 8.

Concertativus, a, um, Quin. l. 7. c. 3.

Concerto, tas, [Contendere,] ἀμφισβητῶ, simul certo, contendo.

Concertatorius, a. um, Cic. de Cla. ora. Concertatorium genus dicendi.

Concessatio, [Quiete.] cessatio, quies. Col. l. 11. c. 1.

Concessio, nis, [Concessione,] συγχώρησις, Ci. ad Att. l. 3.

Concesso, as, Cesso. Pla. Pœn. Nunquam concessauimus.

Concessum, si, [Volontà,] Cice. pro Cœlio: Abhorret a maiorum concessis.

Concessus, us, [Volontà.] Ci. pro Cœlio: Concessu omnium.

Concha, æ, omne genus piscis firmiorẽ habens testam. Oui. Ostrea quæ i conchiatura fuere suis. uide Pl. li. 9. c. 33. & 35. Vasis quoq; genus quoddã concauum, Conchã, [Concha,] uocamus. Pl. Lauatur in conchis, siccaturque. Item genus uasis uinarij: quod è dolio hauritur uinum. Iuue. Cum bibitur concha. Aliquando pro tuba, [Tromba,] Ou l. 1. Met. Conchaq; sonanti Inspirare iubet. Conchæ Cytheriacæ dicebantur, quæ margaritas producebant, & ob id Cythereæ, quia Veneri gratæ. Mar. Læuior ò conchis Galle Cythereïcis.

Conchis, huius conchis, κόγχις, fabæ genus, siue edulium ex fabis. Iuue. Sat. 3. Mar. li. 13.

Conchyle, lia, p. p. uel Conchylium, lij, [Conchilia] κογχύλη, genus conchæ, idem cum murice, cuius sanie pretiosissimæ lanæ tingebãtur, austerum in glauco colorem, & irascenti mari similem referentes. Est autem diuersum a purpura, teste Pl. l. 9. c. 35. Ponitur quandoque pro ipso colore, [Colore,] Pl. l. 9. c. 36. Cõcarum ad purpuras & conchylia eadẽ est materia. Alio nomine Ostrum dicitur quòd ex marinarum concharum testis eximatur. Conchylium itaq; Muricẽ, & ostrũ, in eadem significatione accipimus. Vir. 4. Aen. Tyrioq; ardebat murice læna. Conchylium nonnunquam generale nomen ad omnes conchas. Pl. li 9 c. 36. Lingua purpuræ longitudine digitali, qua pascitur perforando reliqua conchylia.

Conchyliatus, a, um, κογχυλιωτός, ut Conchyliata uestis, murice tincta. Pl. l. 9. c. 39. In conchyliata ueste cetera eadem siue buccino. Cic. 2. Phil. Conchiliatis Cn. Pompeij peristromatis.

Conchyta, tæ, qui conchilia quærit in mari. Pla. in Rud. Saluete fures maritimi, conchytæ. Dicuntur & conchyliarij.

Concido, is, p. p. concidi, concisum, [Tagliare minutamente,] συγκόπτω, simul uel minutim cædo. Pl. Caro eius concisa. Item frangere. Pl. Nucleus dentibus concisus, super uulnus imponitur. ab hoc concisa oratio, ueluti membratim cæsa est.

Con-

Concise, συντόμως, adu. Quinct. minute ac concise.

Concisura, ræ, Seneca epi. 101.

Concido, is, p.c. concidi concisum, [*cadere, rouinare,*] καταπίπτω, corruo. Ci. 3. Tus. si cui simul animus cum re concidit.

Concieo, es, ere, uel Concio is, ire, [*Conuocare, commouere, concitare,*] Nam modo significant conuocare. Liu. li. 5. Galli, quos spes prædæ conciuerat. Modo commouere. Ter. Hecy. Verbum inter eat iram hanc conciuerit. Concitus, partic. a Concio. Lucan. li. 5. Inde ruunt toto concita pericula mundo.

Concator, oris, [*Capo, cagione,*] κινητὴς, uerbale: ut, Belli concitores, Tacit. lib. 4.

Conciliabulum, [*Luogo doue si fa concilio,*] σύλλογος, locus in quem concilium conuenit. Liu. Nundinas & conciliabula obire solent.

Conciliatio, conciliandi actus. Cic. 4. Acad. Honestum dicitur a conciliatione naturæ. Pro connentione. Pla. Extat conciliatio.

Conciliatricula, læ, dim. Ci. pro Sext.

Conciliator, oris, Conciliator suillæ carnis lanius, Var. l. 2. cap. 5.

Conciliatura, ræ, pro conciliatione. Sen. epist. 89.

Conciliatus, us, Lucr. li. 2. Nec quicquam commutari sine conciliatu, id est congregatione seminum.

Conciliatrix, mulier, quæ uiros mulieribus, & uxores uiris conciliat, inquit Festus. Cice. 1. de Leg. Oratio conciliatrix humanæ societatis.

Concilio, as, [*Pacificare,*] προσάγομαι, beneuolum facio. Liu. l. 1. Ac ocas animos Aboriginum sibi conciliaret. Reconciliare uero quis dicitur, cum post inimicitias rursus aliquem in gratiam reducit. Itē contrahere, [*Trattare,*] Ter. in Heau. ex eo, ut pacem conciliem. Sic dicimus, concilio mihi odium, inimicitias, quasi comparo, acquiro, [*Acquistare.*] Sic & reconcilio. Quin. Hinc conciliatus participium. Femina conciliata uiro. Catullus. Ter. prodi male conciliate, id est, magno precio empte, ut interpretatur Donatus.

Concilium, concilij, [*Concilio,*] a conciendo, conuocando, συνέδριον, senatus, uel cœtus consiliariorum. Vir. 10. Aen. Conciliumque uocat diuum pater. Concilium etiam pro coagmentatione ponitur. Lucr. li. 1. Corpora concilio quæ constant principiorum. Est etiam Concilium flos iasionet herbæ. Pl li. 22. c. 22.

Concinnaticius, a, um, eleganter instructus. Apul. l. 2.

Concinne, [*Ornatamente,*] ornate, Ci. 2. de Ora. concinne distributa, sed nō perite. Idem pro Quinctio: rogabat blande, & concinne.

Concinnitas, tis, [*Ornamento, eleganza,*] κομψότης, elegantia. Cic. de Clar. Orat.

Concinnitudo, conuenientia, ὁμολογία, Cic. l. 2. de Inuen.

Concinno, as, [*Adornare, acconciare,*] συντίθημι, apte, cōpono. Pla. Auceps quando concinnauit aream. Concinnare uestem, Concinnare uiam, Concinnare lutum, apud eundem Plautum. Concinnare uinum, Pli. li. 14 c. 20. Concinnare pelles, pro perpolire, [*Polire,*] apud eundem. Concinnatores caussarum. Vlpia. l. nec quicquam. ff. de offi. procon.

Concinnus, a, um, [*Concieto, adorno,*] κομψὸς, compositus, ornatus, ex Con, & Cinnus. Pla. in Persa: sat concinna facie.

Concino, is, nui, centum, [*Cantare in compagnia,*] συμφωνέω, simul cano. Ci. 4. Tuscu. Hæc cum flebilibus modis concinuntur. Per translationem pro conuenio, [*Accordarsi*] Idem 1. de Nat. De. Stoici cū peripateticis re concinere uidentur, uerbis discrepare. Accipitur, & pro prædicere, [*Predire,*] Idem pro Sextio. Hæc tum a me tanquā fata, concinebantur.

Concio, is, conciui, [*Conuocare, commouere,*] conuoco, ut, Cōcire multitudinē, Liuius. Item commouere, ut Concire iram. Ter. in Hecy.

Concio, onis, ἐκκλησία, a Concio, is, tria significat: suggestum, unde uerba fiunt. Liu. li. 1. summissis fascibus in concionem ascendit. Item multitudinem populi conuocatam. Tertio orationem ipsam, quæ ad populum habetur, [*Oratione,*] Cice. Dolabellæ. Legi concionem tuam.

Concionabundus, concionatorem agens. Liu. 5.

Concionalis, clamor. Ci. ad Q. F. l. 2.

Concionarius, ria, rium, Concionatorius. Ci. ad Q. F. l. 2. concionario illo populo a se alienato.

Concionator, δημηγόρος, Ci. in Catil.

Concionatorius, a, um, δημηγορικὸς, quod ad concionem pertinet. Gell.

Concionor, p.p. [*Far oratione,*] δημηγορέω, orationem habeo. Asinius. Cic. 11. fam. Lepidius concionaretur.

Concipilo, as, apud Neuium pro corripio, & inuoluo: ut annotauit Festus. Qua uoce usus est & Pla. in Truc.

Concipio, is, p.c. simul capio, apprehendo, [*Pigliare, apprendere, ingenerare,*] συλλαμβάνω. unde concipere mulieres dicuntur, ἀποκυίσκειν, κυεῖν, cum genitale semen apprehenditur ad fœtum faciendum. Lact. li. 3. Quid, quòd uxor potest esse communis, filius non potest: quoniam concipi non nisi ex uno necesse. Inde Conceptus, & Conceptio. Transfertur ad animum, [*Imaginarsi,*] Quinctil. Nec tantum concipere animo scelus potui. Hinc conceptus mentis, [*Concetto, Imaginatione*] dicuntur, quæ comprehendimus, & imaginamur. Interdum est deliberare. Vir. 12. Aen. Aut tu bella cie, conceptumq; excute fœdus. Interdum congregare, [*congregare*] Col. lib. 1. Torrens imbribus conceptus.

Concipere verba, frequens est apud ueteres, pro; certam, quandā uerborum formulam alicui dictare, quam ille totidem uerbis referat. unde Concipere uerba iuraturi, est præscribere, & dictare iuraturo, quibus uerbis uelimus fieri iuramentum. Liu. li. 7. & super lectum stans, ferro intento, nisi in ea, quæ ipse concepisset, uerba iuraret. Conceptis itaque uerbis iurare, est iuramentum præstare certa quadam uerborum formula ab eo, qui iuramentum defert, præscripta. Ad hunc etiam modum ueteres dixerunt, Concipere uadimonium, hoc est, dictare formulam uadimonij. Ci. ad Q. Fr. Negat quenquam fuisse, qui uadimonium concipere posset.

Concitatio, [*Incitatione*] commotio: ut, concitatio multitudinis. Ci. pro Clu.

Concitator, oris, Cæs. 8. Bel Gal. concitator multitudinis.

Concitatrix, fœm. ut Concitatrix uis, apud Pl. 26. c. 10.

Concito, as, pen. c [*Concitare, commouere, stimulare*] παροξύνω, frequē. a Concieo, commoueo, extimulo Ci. 4 Acad. Quò spectat, nisi ut opifices concitentur? Sic Concitare discordiam, apud eundem. Et concitare equum contra aliquem, Liuius 1. Hinc Concitatus, parti. Ci. 2. de Fin. Admirabili quodam ad philosophiam studio concitatus. Ci de Cla. ora. Concitatus nomen, ut concitatio ecursus, id est, celerior. Liu li. 34. Concitatissimi equi, Idem li. 35.

Conciuncula, læ, dim. Ci. ad Att. li. 2.

Conclamo, as, are, [*Gridare insieme*] simul clamare. Cic. 6. Phil. A me conseruatam rempub. conclamastis. Conclamare, pro clamare, [*Gridare*] Cæs. 1. Bell Gall. Conclamauit, quid ad se uenirent? Conclamare uasa, militaris locutio, pro denunciare inter milites, ut uasa colligant: quòd fiebat cum exercitus moturus erat castra. Cæs. li. 1. Bel. ciui.

Conclamatio, onis, uerbale, clamor multorum. Sene.

Conclamo, freq. Pla. Merc.

Conclamatum est, [*Egli è finito,*] trāsactum & finitum est, ab ijs tractum, qui morientibus assistunt. solent enim cadauerum faciem identidem frigida abluere, nomenque eorum clara uoce inclamare, ne forte syncope correptos pro mortuis funerarent. nam qui animi deliquium patiuntur, mortuis simillimi sunt. unde & nonnullos pro mortuis elatos, & rogo relatos accipimus cum itaq; affusa subinde frigida, nomineque sæpius inclamato, nihil proficeretur, post ultimam conclamationem comburebantur. Hinc Corpora conclamata, quibus extremum hoc conclamationis præstitum est officium. Luca. Corpora nondum conclamata iacent.

Conclauatæ res, inquit Festus, quæ sunt sub eadem claue.

Conclaue, uis, n.g. [*Luogo appartato*] μυχός, locus secretior in interioribus tectis, unam habens clauem communē domesticis, intra quem multa loca clausa sunt adhærentia triclinio. Ci. 2 de Or. Hoc interim spatio conclaue, ubi epulabatur Scopas concidit. Quinctil. eandem referens historiam, triclinium appellat. Conclauium, idem, Plaut. in Aul. Conclauium mihi peruium facitis.

Concludo, is. [*Conchiudere*] συγκλείω, simul claudo. Cice. de Vniu. Animum in corpore conclusit deus. Item orationem terminare, [*Finire, terminare*] Ci. 6. Ver. Vt aliquando orationem concludam, ac definiam.

Concluse, adu. Ci. in Orat. apte, & concluse aliquid dicere.

Conclusio, [*conclusione*] dicitur, quam Græci ἐπίλογον, nostri modo Perorationem, modo Cumulum uocant. nam Cumulus proprie aceruus est, & in conclusione omnia, quasi in unum aceruum, colliguntur. Vocis moderatio & uerborum conclusio. Ci. 3. de Ora.

Conclusiuncula, dim. apud Ci. 4. Acad.

Concolor, loris, n.g. [*D'un medesimo colore*] ὁμόχροος, eiusdem coloris. Pli. l. 28. c. 9. Vir. 8. Aen. Fœtu concolor albo.

Concoquo, quis, p.c. [*Cuocere, padire*] ἑψέω. Coquo. Varr. de re rust. li. 1. c. 10. Ad forum ligna afferre & cibum concoquere. etiam frequentissime accipitur pro mutare cibum in qualitatem corpori nostro conuenientem, [*Digerire.*] Mar. l. 1. Bene concoquit Chatinus, & tamē pallet. Interdū pro æquo animo ferre, [*Sopportare,*] Liu. l. 4 Quē senatorē concoquere ciuitas uix posset. Tracta translatio a concoctione, quæ fit in stomacho. Concoquere odium. Cic. ad Q. F. lib. 4. Eius ista odia non sorbeo solum, sed etiam concoquo.

Concoctio, [*Digestione*] πέψις, una ex naturalibus facultatibus, qua cib. mutatur in qualitatem parti nutriendæ conuenientem. Cōctionis aūt partes sunt tres, quarum prima in uentriculo, secunda in iecore, & uenis conficitur, tertia in ipsis partib. nutriendis.

Concordia, æ, Venetiæ oppidum, non procul ab Altino. Pli. lib. 3. c. 18. Est item Concordia cognomento Iulia, Hispaniæ Bæticæ oppidum. Pl. l. 4. c. 1. Concordia item dea apud Romanos. Li. li. 9. Ci. pro domo. Cella Concordiæ. Ci. 2. Phi.

Concordare, [*Concordare, esser d'accordo,*] concordem esse. Oui. 10. Met. Et sensit uarios, quamuis diuersa sonarent, concordare modos.

Concordia,[*Concordia, accordo,*] ὁμόνοια, unanimitas, & consensus discordiæ contrarius. Sal. Concordia paruæ res crescunt, discordia maximæ dilabuntur. Dicitur concordia a corde congruente. Discors concordia, dicitur rerum, quæ cum inter se diuersæ sint, tamẽ comiatæ unum quoddam corpus conficiunt, dum una alterius uires temperat & coercet. Oui Met Discors concordia fœtib. apta est. Discordem concordiam uocat Luca. l. 1. Simulatam amicitiam: ut cum illum amplecti & colere uidemur, quem tamen tacito odio prosequimur.

Concorditas, atis, [*Concordia,*] ὁμόνοια, pro concordia apud Pacu.

Concorporo, [*Incorporare.*] in unum corpus redigo. Pl. li. 22. c. 24.

Concors, [*Concorde, d'accordo,*] ὁμόνους. Ci. 1. Tus. Alijs cor ipsum animus uidetur: ex quo Excordes, Vecordes, Concordesque dicuntur. Parcæ cõcordes, Vir. 4. Ecl. Concordes stabili fatorum numine Parcæ. Hinc concordissime, Ci. pro Rab.

Concratitius, a, um, quod ex confertis cratib. fit. Inde Paries cõcratitius, qui infertis cratib. construitur. Papinia. in l. si fratres.

Concredo, is, [*credere, commettere alla fede,*] ἐμπιστεύω, fidei alicuius trado. Cice. pro Quinctio, cui tu rem tuam commendare, & concredere solebas. Veneris aliquid concredere, Catullus. Ci. pro Rosc. Am. Cui fama mortui, fortunę uiui commendatæ sunt, atque concreditæ.

Concreduo, duis, dixere ueteres. Pla. in Aul. si hoc concreduo.

Concremo, as, p.c. [*Abbrusciare,*] καίω, cremo. Pl. l. 12. c. 18. Periti rerum asseuerant, non ferre tantum Arabiam annuo fœtu, quantum Nero princeps nouissimo pompæ suæ die concremauit. Concremare igni, Liu. 6. Vrbs concremetur, Seneca Theb.

Concrepo, as, p.c. [*Far strepito, risonare.*] διαλαλέω, persono. Et plus est, quàm sono. Ter. Ostium concrepuit. Concrepare digitis, Cic. 3. Offi. Concrepare gladijs ad scuta. Liu. l. 28. Concrepare actiue positum. Oui. 1. Fast. Temesæaq; concrepat æra.

Concresco, concreui, concretum, [*Crescere insieme,*] συμφύομαι, simul crescere. Non raro tamen accipitur pro coagulari. Virgil. 3. Georg. Concrescunt subitæ currenti in flumine crustæ. Sic dicimus Lac, uel aerem concrescere, pro condensari, [*Vnirsi, coagularsi, apprendersi,*] Concretus, partic. Ci. 1. Tusc. Crassus hic, & concretus aer. Aer concretus in nubem cogitur. Idem 2. de Nat. De. Cælum crassum atque concretum, & Aer purus & tenuis, uelut opposita posuit Ci. 1. de Nat. Deo.

Concretio, onis, Ci. 1. de Nat Deo.

Concretum, ti, [*Congiuntione,*] coniunctum. Ci. 1. de Nat. Deo. Quæ nil concreti habeat.

Concretus, us, ui, Pl. l. 12. c. 16. in concretu albicantis succi.

Concriminor, naris, [*Incolpare,*] criminor. Plau. Mil.

Concrucior, aris, [*Esser cruciato,*] ἀλγέω, doleo. Luc. li 3.

•**Concubienses**, Vmbriæ populi, Pli.

Concubinatus, us, ui. Suet. in Nero. c. 18.

Concubinus, & Concubina, [*Concubino, & concubina,*] quòd simul cubent. Quinct. l. 1. c. 3 Ci. 1. de Ora.

Concubitus, us, [*Coito,*] συνουσία, coitus. Pl. l. 10. c. 63.

Concubium, noctis primus somnus: quòd eo tempore fere omnes cubent: hoc est, illa pars noctis, quæ est inter primam facem, & noctem intẽpestam. uide nox. Noa concubia. Sisen. l. 4 Hist. legati concubia nocte oppidum digressi. Ci. 1. de Diu. Concubia nocte uisum esse in somnis.

Concubo, as, p.c. siue quod usitatius est, Concumbo, is, [*Dormire in compagnia,*] συγκαθεύδω, simul dormio, simul quiesco: & per translationem coeo, [*Vsar carnalmente,*] Oui. 3. de Arte: cum uestris concubuisse uiris.

Conculcatio, onis, Pl. l. 8. Obturpata conculcatione prius aqua.

Conculco, [*Conculcare, premere, calcare,*] καταπατέω, idem quod calco, calcibus premo. Ci ad Att. li. 8. Conculcari miseram Italiam uidebis. Proterere & Conculcare aliquem. Ci. pro Flac.

Concumbo, bis, [*Giacersi, usar carnalmente,*] Cice. de Inuen. Si peperit, cum uiro concubuit.

Concupio, pis, [*Desiderare,*] ἐπιθυμέω, cupio. Ci. pro Quinctio. Sicut tu semper summe concupisti. Concupisco, scis, eiusdem significationis. Idem. 1. Acad. Nihil desiderabile concupiscant. Concupiscor, passiuum. Pl. l. 11. ca. 6. Id se facturas, quod concupisci possit. Cice. 4. Tus. ut adepta iam aliquid concupitum.

Concuro, as, [*Hauer cura,*] idem quod Curo. Pla. Bacch.

Concurro, ris, [*Concorrere.*] ὁμοδρομέω, simul curro. Ci. 4. Ver. tantus in curia clamor factus, ut oẽs concurrerent. Concurrere dicuntur milites, cum irruunt in hostem. Vir. 1. Aen. Audetq; uiris concurrere uirgo. Transfertur ad inanimata. Ter. Heau. Concurrunt multę opiniones, quæ mihi animum exaugeant. Concurrere, confluere, [*Discendere,*] Cels. li. 1. ca. 12. Si in stomachum quædam biliosa concurrunt. Concurritur, impersonale: ut, Concurritur undique ad commune incendium restinguendum, Cic. 10 Philip. Concurritur, pro committitur prœlium, Hora. 1. Ser. Sat. 1.

Concursatio, onis. Ci. pro leg. Agr.

Concursator, oris. Liu. li. 32.

Concursio, onis. Ci 1 de Fin.

Concurso, as. Cicer pro Sext. Rosc. Armati noctes diesque concursabant. Huc, illuc casu, & temere concursare, idem 2. de Nat. Deo. Lucr. lib. 2.

Concursus, us, [*Concorso,*] συνδρομή, Cic. ad Brut. Concursus ad me factus.

Concussura, pro Concussione utitur Tertullianus.

Concussus, us, ui, commotio. Pli. l. 35. c. 16.

Concutio, tis, [*Commouere,*] crollare, διασείω, commoueo. Cice. in Ant. leges Cæsaris, ut remp. concuteret, euertit.

Condalium, δακτύλιος, anuli genus, teste Festo. Pla. in Tri. Dictum Condalium, ἀπὸ τῶν κονδύλων, a digitorum articulis, qui anulis exornantur.

•**Condalus**, Mausoli regis Cariæ in Lycia pręfectus.

Condate, Ptolemæo l. 2. c. 8. Rhedonum urbs est in Gallia.

Condecentia, [*Conuenenolezza,*] εὐσχημοσύνη, Ci. 3. de Ora.

Condecenter, [*Conuenenolmente,*] πρεπόντως. Gel. li. 6. c. 12.

Condecet, p.c. [*Conuenire, Star bene,*] πρέπει, a Decet compositum. Pla Pseud. Sed uide an ornatus hic me satis condecet.

Condecore, [*Ornatamente,*] aduerb. Gell. l. 14. c. 4.

Condecoro, p.c. [*Ornare.*] κοσμέω, τιμάω, orno, honesto. Teren. in Prol. Hecy. Vobis datur potestas condecorandi ludos scenicos.

Condamno, as, ex, Cõ, & damno, [*Condannare,*] καταψηφίζομαι, proprie iudicis est, cum multam reo, uel pœnam per sententiam irrogat. Et construitur cum ablatiuo, uel genitiuo, Cic. 3. de Orat. Capitis hominem innocentissimum condemnarunt. Idem pro Flacco: Scæuola alijs multis criminibus condemnatus. Extenditur etiam ad accusatorem, ut idem sit quod reũ peragere, uel efficere, ut quis damnetur. Cic. 2. Ver. Illum condemnem necesse est Item extra forum: ut, Condemnare aliquem negligentiæ, impudentiæ, hoc est negligentiæ, impudentiæ uitio eum affinem iũdicare, [*Biasimare,*] Ci. 2. de Ora. Ceteros non dubitabo primum inertiæ condemnare, post etiam impudentiæ.

Condenseo, ses, set, [*Vnire, apprendersi,*] Lucr. li. 1. Quia se condenseat aer.

Condenso, as, are, [*Inspessire.*] συμπυκνόω, spissare. Col. l. 7.

Condensus, a, um, Pl. l. 10 37. Cõdensa arbore. Condensa acies, Cõdensa turma, Liu. l. 26. & Hirtius lib. 5. Condensæ columbæ. Vir. 2. Aen. Condensa arboribus uallis, Liu. li. 25.

Condepso, is, ere, [*Mescolare,*] commiscere, a Græco δέψω. Nonius. Cato c. 76. Conspergito, condepsitoque.

Condico, is, p.p. [*Determinare,*] διομολογοῦμαι, constituo. Insti. li. 5. Inducias condixerant. Item paciscor, ineo. Liu. li. 2. Hoc anno induciæ cum Latinis condictæ sunt. Dicimus etiam Condicere cenam pro prædicere, seu promittere, Sueto. in Tib. Sext. Claudio cenam ea lege condixit, ne quid ex consuetudine immutaret. Condicere rẽ aliquam, Iurecõsultis usitatissimum est, pro repetere. Iul. si aliemm. ff. de mortis caussa don. Pla. Hic scit posse sibi condici, si conualuerit, donator. Condicere rerum, aut litium, antiqui dixerunt, pro denunciare res, aut lites. Liu. li. 1. Quarum rerum, litium, caussarum cõdixit Paterpatratus, id est, quas res, lites, caussas paterpatratus denunciauit.

Condictio, (ut docet Festus) in diem certum eius rei, de qua agitur, denunciatio est. Condicere prisca lingua, est dicendo denunciare. Actio in personam Condictio appellatur. Vlp. in l. actionum genera. ff. de act. & obl. Actionum genera duo sunt.

Condicticius, a, um: ut Actio condictitia, qua aliquid cõdicimus, & repetimus, in iure ciuili Condictio uocatur. Vlp. in l. si duo §. item Iulianus. ff. iureiur.

Condictum, in commune dictum. i. promissio. Festus.

Condignum, [*Degno,*] pro digno usurpatur. Pla. in Amp. condignum donum, qualis est, qui donum dedit. Condigne. Plau. Casi.

Condigramma, Germaniæ oppidum Pli.

Condimenta, ἀρτύματα, gulæ irritamenta, quę ad condienda obsonia sunt. l. 3. Offi. Condimenti fortasse nonnihil, utilitatis certe nihil habebit. Facetiæ sermonum condimenta. 3. de Ora.

Condimentarius, qui condimenta conficit, aut uendit. Est & condimentarius, a, um, quod ad condimenta pertinet. Pl. l. 9. c. 8.

Condio, is, cõdiui, uel cõdij, tũ, p.p. [*Far saporito, condire,*] ταριχεύω, sapidum facio, cũ epularum sapor sale, aut pinguedine, seu aromatibus commendatur. Iuue. Et quadringentis nummis condire gulosũ Fictile. Transla. Condire tristitiam hilaritate. Ci. ad Attic. Hilaritatem illam, qua hanc tristitiam temporum condiebamus.

Conditio, onis, [*Condimento,*] secunda syllaba p. actus condiendi. Ci. 2. de Na. De. cõpositiones unguentorum: ciborum conditiones.

Conditus, us, [*Condimento,*] p.p. idẽ quod conditura. Col l. 2. ca. 21.

Conditus, [*Condito,*] p.p. nomen ex parti. ut, Cõdita oratio, per metaphoram, salibus quibusdam aspersa. Ci. 2. de Orat. nec enim unquam fuit oratio, lepore, & festiuitate conditioe.

Condisco, is, ere, [*Imparare,*] συμμανθάνω, idẽ q̃ disco. Cic. p Plan

Con-

Condiscipulus,li,[*Compagno ad imparare,*] συμμαθητής, qui cum alio discit.Ci.1.Tus. Cum Aristoxeno æquali & condiscipulo suo. Condiscipulatus,us.Iusti.l.12.Condiscipula,læ,apud Mart.lib. 10.

Conditaneus,modo a cõdendo,siue reponendo,modo a condiendo fit:& significat quod condi,uel cõdiri potest. Vnde apud Varro. Conditaneam oleam in agro crasso.

Conditio,[*conditione*] κατάστασις,a Condo,is,fit: & pro fortuna, siue sorte,aut qualitate fortunarum,temporum , & rerũ poni solet. Ci.O miseram conditionem administrandi Consulatus. Cõditiones pacis,hoc est pacta,leges,[*Patto,legge,*]Ci.in Epist. Feruntur cõditiones pacis ab illo,ut Pompeius eat in Hispaniam. Homo bonę conditionis,qui in bona fortuna est. Aliquãdo electionẽ significat, [*Elettione,*]sic apud Ter.in And.Chrysis accepit conditionem , id est,pactioni,promissioniq; amatorum consensit,[*Accettò il partito,*] Heaut. Harum duarum conditionum nunc utram malis,uide . Conditionalis, le.Martianus in l.cum hæres.ff.de acq.hære.

Conditicius,a,um,[*Cosa condita,*] quod conditum est , & seruatũ. Col.l.9.Duobus mensibus acceptant conditicia cibaria.

Conditivum,ni,[*Sepolchro,*]subst.pro sepulchro.Sen.epist. 61.

Conditivus,a,um,[*Ciò che è atto à condirsi,*] quod apte condi, & seruari potest.Var.l.1.de re rust.Conditiua mala,struthea,cotonia scãtiana superposita paleæ,seruari recte putant. Col. li. 8. Conditiuis cibis suffitiendæ sunt,ne immaturis herbis citaretur aluus .

Conditor,p.c.[*Fattore,*]δημιουργὸς,à Condo , qui aliquid facit, ut, Conditor legum.Plaut.in Epid.Conditor disciplinæ militaris.Pl. in epist.Conditor uero p.p.a Condio,is,qui fercula condit.Ci.post reditum : Conditor,instructorq; conuiuij .

Conditorium,a condendo,ἀποθήκη,locus in quo aliquid reponitur.Vnde & pro sepulchro ponitur,[*Sepolchro,*]Petronius Arbiter. In conditoriũ etiam prosecuta est defunctum.& Pl.epi 96.Sueton. accipit pro ipsa capsa,in qua mortui reconduntur,cum ait, Alexandri magni conditorium aureum fuisse.Conditorium muralium tormentorum,apud Ammianum, pro repositorio machinatum.

Conditura,æ,[*condimento.*]condimentum.Plin.epist. 96. Inuentæ mille conditure,quibus auiditas excitaretur .

Condo,dis,didi,[*Ascondere,riporre,*] ἀποτίθημι,repono, recõdo.Vir. 2.Aen.dota conduntur in aluo.Pli.Vt sub una ficu turmæ condãtur equitum.Quandoque constituo,ædifico,quasi simul do,[*Edificare,*] ut Troiani Romam condiderunt.Et,Ci.multos libros condidit,id est,composuit,[*Componere,*]Vir.2.Eclo. Pallas quas condidit arces Ipsa colat.Quandoque potior: sic enim interpretatur . Non.illud Vir.li.7.Optato conduntur Tybridis aluco.

Condocefacio,[*Instruire,ammaestrare,assuefare,*] συνεθίζω,instruo,assuefacio.Ci.Tusc.Nemo est qui animum condocefaciat, ut ea,quæ bona,malave audiantur,possit contemnere .

Condocefio,is,Ci.de Nat.Beluæ domitæ,& condocefactæ.

Condoceo,ces,idem Hirtius li.5.Equo frænato ut condocuerat.

Condoleo,les,[*Dolersi,*]doleo Cice. 3. de Orator. latus ei dicenti condoluisse.

Condolesco,is.Ci.1.Acad.

Condono,as,[*Donare,*]Dono.Cic.ad Phil.Vt eius filios , qui in tua potestate sunt,mihi condones . Condonare peccatum , ignoscere, [*Perdonare,*]Sal. Haud facile alterius libidini malefacta condonabam.Condonatio.Ci.2.Ver.bonorum addictio,& condonatio .

Condormio,mis,[*Dormire insieme,*] συγκαθεύδω,simul dormio. Pla. Mostel.condormiuimus.Condormisco,is,ere, Plautus Rud. Da mihi aliquid loci,ubi condormiscam .

Condrillon,siue Cõdrilla,Plinio,χονδρίλλη,Dios. herba caule & flore agresti intubo similis.Dios.l.2 c.125.

Condris,siue Chõdris,herba nõnullis Pseudodictamus. Pl.l.25.c.8

Conducibile,[*Vtile,*] utile.Plau.in Bacch.factnus conducibile.

Conduco,is,p.p.[*Congregare,condurre,*] συνάγω,simul duco, congero.Ci.2.de Inu.Crotoniatæ uirgines in unum locum conduxerũt. Interdum connecto.Lucil.Et uirtute tua , & claris conducere chartis.Interdum pretio utendum accipio , [*Torre à fitto,*] Cic.pro Cœlio:Domum conduxit in Palatio.Conducere etiam dicitur,qui pretium accipit pro re aliqua facienda:quod & Redimere dicitur.Cic. de Diu.2.Qui columnam illam conduxerat faciendam . Conducit, in tertia persona,uel cõducere in infinito,significat utile esse,[*Esser utile,*]Col.l.1.Id minime conducit agricolæ.Pla.in Capt. Quod in rem recte conducat tuam,id petam.Ci.Len. Reip. rationibus conducere.A Conducen,fit part.Conductus,a,um.Pla.Epid.fidicinam, nummo conducta,quæ sit.Ci.pro Sext.Erat contentio non cum uictore exercitu,sed cum operis conductis.

Conductio,onis,μίσθωσις.Ci.pro Cec.habuit conductum de Cesennia fundum,cum idem ex eadem conductione fuerit in fundo. Conductio,pro collectione,Ci. de Inuen.

Conductitius,a,um,[*Che è solito à condursi,*]μισθωτὸς, quod conduci solet,siue ex eorum numero,est,quæ conducuntur.Plau. in Epid. fidicinam aliquam conductitiam.Conductitia domus tamen dicitur,quæ conducta est.Sic conductitia opera,mercenaria , quæ conducta est.Varro mercenarijs & conductitijs operis liberorum .

Conductor,oris,μισθωτής, qui pretio opus aliquod faciendum suscipit. Cic. ad Q. F. lib. 3.Mihi respondit,seipsum eius operis HS. XVI.conductorem fuisse .

Conductum,subst.ut Habere aliquid conducti. Ci.pro.Clu.

Conduplicatio,onis,διπλασιασμὸς,Pla.Pœn. Quid hoc est conduplicationis? Est & Conduplicatio , figura rhetorum . Ad Heren. li.4.Conduplicatiõ est unius uerbi uel plurium iteratio .

Conduplico, as, are, [*Radoppiare,*] διπλόω, duplico. Ter.in Phor. Idem hoc tibi conduplicauit.Diuitias conduplicare,Lucr.lib.3.Ci. 1.de Diui.Tenebræ conduplicantur.

Condurdon,herba est solstitialis,flore rubro.Pli.li.26.c.5.

Condus , qui condendis cibis præpositus : ut Promus , qui cibum promit .

Condyloma,atis, p.p.κονδύλωμα, tuberculum insanabile(ut Iolius Pollux inquit) quod nascitur circa coronam ani , siue podicis,sanguinem iugiter profundens.Cel.li 6 c.18.

Condylus,p.c [*Nodo delle dita,*]κόνδυλος, nodus articulorum in digitis eminens,stricta in pugnum palma.nam quatuor digiti,ut scribit Aristoteles,ternos habent condylos,pollex uero duos. Mar.l.1.Cõplicatis in condylos digitis uulnerabat .

• **Cons** ,insula ad ostium Istri.Lucan.l.3.

Confabulo,as are,[*Nouellare,*] συνομιλῶ,colloquor.Pla.Mostel.

Confarreatio,genus erat sacrificij inter uirum & uxorem in signũ firmissimæ coniunctionis: sicut Diffarreatio simile erat sacrificium quo coniuges per confarreationem coniuncti, dissoluebantur. Boe. in Top.Cic.Pli.l.18.c.3. In sacris nihil religiosius confarreationis uinculo erat.

Confatalis,le,eodem fato obstrictum.Ci.de fato.

Confercio,is,[*Impire,*] ἐμφορέω, ex con, & farcio , significat compleo.Plin.lib.12.c.15.Myrrham in folles conferciunt.Confertus , [*Pieno,*] partic.condensatus.Ci.in Catil.Vino languidi, conferti cibo.a quo confertior.Liu 9.confertiores steterant .

Confertim,dense.Liui.non semel.

Confero,confers, [*Portare in un luogo,*] συμφέρω, in unum fero,congero.Ci.li.3.Offi.Omnes curas meas conferebam. Pro consero,id est coniungo,unde conferre pedem,est pedem pedi conserere, & loco non cedere. Conferre manum,est pugnare,[*combattere,*] Vir.9. Aen.Et conferre manum,& procedere longius audet. Conferre gradum est,gradum coniungere,& ęquis passibus incedere,[*Andare con pari passi,*] Idem 3.Ge.Iunge pares,& coge gradum conferre iuuencos. Conferre signa est, duorum exercituum signa in eundem locũ ferre.Liu.li.1.Aliquoties Latinus exercitus cominus cum Romanis signa contulerat . Conferre etiam cum accusatiuo idem quod Eo , [*Andare,*]Ci.in Epist.Dolabella Laodiceam se cõtulit . Quandoq; pro in comparationem deduco,[*Paragonare,*]Et dicimus,Confero te illi,& cum illo. Oui. Confer Amycleis medicatum uellus ahenis Murice cum Tyrio.Quãdoq; pro dispono, [*Disponere,*]Pla.in Cur. Ita tuum cõferto amorẽ semper,si sapis,Ne id quod ames, populus si sciat,tibi sit probro. Pro transfero, [*Riuolgere,*] Idẽ in Amph. Ne posterius in me culpam conferas. Pro communico,[*communicare,*] Ter.in Heaut.Conferunt consilia adolescentes. Pro cõiungo, [*congiungere,*]epist.ad Oct.Vt nouissima conferã primis . Conferre uerba in pauca,pro reducere,[*Dir breuemente,*]Plau.Verba in pauca cõferã.Pro transfero. Ter.in Eun.Metuet,quem ipsa nũc capit fructũ , ne quando iratus tu aliò conferas. Pro utilitatem affero , [*Giouare, esser utile,*]Colu.1.ad æstiuos temperandos calores, plurimum conferunt salientes riui.Conferre beneficium in aliquem,est aliquẽ beneficio afficere: Exempla passim occurrunt apud Ci.

Conferva,quid sit,declarat Pli.lib. 27.cap. 9. his uerbis: Peculiaris est Alpinis fluminibus conferua , appellata a conferruminando , spongia aquarum dulcium uerius,quam muscus aut herba , uillosæ spissitatis .

Conferveo,es,simul ferueo, [*Bollire,*] & per translationem pro quouis modo incalesco,[*Riscaldarsi,*]Hor.1.Ser.Sat.2.Mea cum conferbuit ira.Accipitur item,pro coeo,consolidor, [*Saldare,*] Celsus l.8. c.10.Si quando ossa conferbuerint.Conferuesco, cis. Col. 12. Nec postea tangitur,donec conferuescat.

Confessio,[*confessione,*] Liu.1.Ea erat confessio , caput rerum Romam esse .

Confestim , [*Incontanente, subito,*] παραχρῆμα,statim,euestigio. Cæs.5.Bel.Gal.Cæsar confestim legiones subsequi iussit .

Confirula,læ,a Cato. c.12. de re rust. numeratur inter instrumẽta torculari necessaria .

Conficio,confeci confectum,compositum ex Con,& Facio,[*Finire,spedire,fornire,fare,*] περαίνω,facio,perficio, exequor. Cic. fam. 5. de Dyonisio , si me amas , confice . Huc pertinent uariæ loquendi formæ.Conficere officium legationis. Cæs. Bel. Cic.3.Conficere nuptias , Ter. in And. Conficere negocium, Plaut.in Cist. Conficere pacem. Cice. pro Flac. Conficere iter, ad Att. Sic Conficere annos,uitæ cursum,curriculum.Ci.1.de Nat.De. Sol cursus annuos

conficit. Conficere annales, pro componere, [*Componere,*] Conficere pecuniam, pro curare. Ci. pro Syl. Duæ rationes conficiendæ pecuniæ, aut uersura, aut tributo. Conficere exercitum, Cice. pro leg. Manil. Conficere bibliothecam, Ci. Att. 1. Conficere bellum, Cice. fam. 5. Admittit quoque in hoc genere præpositioné. Ci. ad Att. 12. Cum Appella confice de columnis. Conficere cibum, est mandere, & dentibus molere, [*Masticare,*] Ci. de na. de. Conficere argentum, pro decoquere, seu male absumere, [*Consumare,*] Ter. i Phor. Sic patrimonium conficere. Ci pro Flac. Conficere hominem, [*Ammazzare,*] interficere. Ci. in Pis. Plagis confectum ante oculos tuos cecidisse. Transfertur ad molestiarum, dolorumq; magnitudinem, & idem fere est, quod excruciare, [*Affligere,*] Ci. Att. 11. Me conficit solicitudo. Ci. Offi 3. Si Phalarim, crudelem tyrannum & immanem, uir bonus, ne ipse frigore conficiatur, ueitu spoliare possit. Interdum absolute. Idem. Conficior, uenisse tempus, &c.

Confectio, [*Il fare, fattura,*] Ci pro Flac. Nec tributi confectio ulla recitatur. Belli confectio, Cice. 14 Phil. Annalium confectio, [*Compositione,*] Idem 2. de Orat. Escarum confectio a lingua adiuuari uidetur. apud eundem. 3. de na. de.

Confector, oris, Ci 2. de na. de. Hic noster ignis confector est, & consumptor omnium.

Confectura, ræ, Pli. li. 13. ca. 12. Proximum amphitheatricæ datū fuerat a confecturæ loco. Col. l. 9 ca. 14. Confectura mellis.

Confictio, nis. Ci. pro Ros. Am. Criminis confictionem suscepit.

Confidenter, [*Constantemente,*] constanter. Plaut. Quæ non deliquit, decet audacem esse confidenter. Quandoque temerarie, [*Sfacciatamente,*] Accius: Qui in puellæ domum tam cōfidenter irrupit. Confidentiloquius, comparatiuū a Confidentiloquus. Pla. in Trin. Nihil est mendaciloquius, neque confidentiloquius. Confisus, participium. Vir. 5. Aen. O nimium cælo & pelago confise sereno: Copia & facultate caussæ confisus. Ci. pro Ros. Com.

Confido, is, p. p. [*Confidarsi, sperare,*] πέποιθα, nihil addubito, pro certo duco. iungiturque uerbis tam præscotis, quàm præteriti, & futuri temporis. Ci. Att. Confido rem, ut uolumus esse. Idem 6. Verr. Ego mei officij rationem confido omnibus probatam. Idē. 4. Tus. Quem te & opto esse, & confido futurum. Confidere arcæ alicuius. Ci. Att. li. 1. Arcæ nostræ confidito, id est confide futurum, ut pretium tibi ex arca nostra persoluatur. Sibi confidere, est seipso niti, & aliunde non pendere. Ci. 3. de Leg. Via excellens & fortis confidere sibi debet. & suæ uitæ, & actæ, & consequenti. Hinc Confidens entis, quod fere in malam partem accipitur, pro audaci, impudenti. [*Audace, sfacciato,*] Ter. in Phor. Homo confidens qui illum dij omnes perdant. Hinc confidentia, [*Audacia,*] audacia cum improbitate coniuncta. Ter. And. O ingentem confidentiam. Aliquando pro constanti, & graui, [*Constante, graue,*] Idem ibidem. Confidens, cautus, [*Accorto,*] Vbi donatus: Confidentem pro constanti non in mala significatione posuit. Sæpius tamen in deteriorem partem accipitur. Cic. Tusc. 3. Qui fortis est, idem est fidens: quoniam confidens mala consuetudine loquendi in uitio ponitur.

Configo, xi, xum, [*Conficcare.*] διηλόω, fere idem quod figo: ut Cōfigere tabulam aculeis, Colu. li. 7. cap. Configere sagittis, Ci. 4. Aca. Configere tabulas inter sese, Cato cap. 28. Configere curas omnes in salute reip. per metaphoram dixit. Ci. 7. Phil. pro omnes cogitationes ad salutem reip. dirigere. Confixus. Ci. 12. Phil. Meminerāt, eius sententia confixum Antonium. Configere cornicum oculos prouerbialiter dicitur, pro, ueterum scientiam nouo inuento obscurare: (ut interpretatur Budæ.) callidos homines & uersutos astutia & calliditate superare. Ci. pro Mur. Inuentus est scriba quidam Cn. Flauius, qui cornicum oculos confixit.

Configuro, as, are, συσχηματίζω, Col l. 1. c. 20.

Confingo, gis, [*Fare, fingere,*] πλάττω, fingo. Pl. l. 10. c. 33. Hirundines eadem materia nidos cō fingunt. Pro comminisci: ut, configere dolum inter sese. Pla. Cap. Cic. 5. Verr. Concedens, non hoc crimen nos in te confingere. Confictus: ut confictæ lacrimæ. Ter. in And.

Confine, [*Simile.*] Per translationem, idem fere quod simile. Quin. li. 6. ca. 4.

Confinis, [*Confinante,*] ὅμορος, eosdem habens fines, unde Confines agri, quorum fines coniuncti sunt. Liu. 4. Excursiones in confinem agrum factæ. Cōfinis meus etiam dicitur, qui agrum, aut uillam habet meæ contiguam, uel uicinam. Mart. l. 2.

Confinium, nij, [*Confine,*] μεθόριον, finis agri, ubi cum altero coniungitur. Ci. 2. Offi. conuenit in dando munificum esse, in omnique re contrahenda, uicinitatibus & confinijs æquum, & facilem. Translate pro quauis uicinitate, [*Vicinanza,*] Lact. Ea quorum confinio nasus exoriens. confinia, nuum. plur. nu. Sen. lib. 2. de Ira: In confinibus hostis arcendus est.

Confio, is, [*Essere fatto,*] συμπράττομαι, idem quod fio. Vir. 4. Aen.

Confirmatio, onis, [*Confirmatione,*] orationis rhetoricæ pars, argumenta continens, quibus caussæ nostræ fidem quærimus. Cice. 1. de Inu.

Confirmitas, tis, [*Fermezza.*] Pla. Mili. Confidentiā, confirmitatē.

Confirmo, as, are, [*Affermare,*] κρατύνω, firmum facere. Cice. pro leg. Man. Mithridates suam manum iam confirmarat. Aliquando asseuerare. Cic. de Ami. Nemo unquam erit, & (ut confirmare possum) nemo certe fuit. Vnde confirmator. pro Clu. Confirmator pecuniæ desiderabatur.

Confiscare, est in fisci ius reducere. Asc. Quia maior summa est pecuniæ publicæ, quàm priuatæ, factum est, ut Fiscus pro publica pecunia, & inde Confiscare dicatur. Sueton. in Aug. Confiscatam semper pecuniam, repositamque habuerat. Hereditates confiscare, Sue. in Domitiano: Confiscare item non solum de bonis, sed etiam de hominibus dicitur. Sue. in Calig. Cum duos equites R. locupletes corripi, confiscarique iussisset. Vide Fiscus.

Confisio, onis, [*Confidenza,*] Cic. 4. Tusc. Fidentia, id est, firma animi confisio.

Confiteor, eris, sus, [*Confessare,*] ὁμολογῶ, fateor. Lactan. li. 5. Qui se cultores Dei confitentur. Ter. Heaut. Ego ne confitear meum non esse filium, qui sit meus? Hinc confessus, a, um, modo actiue: ut, Reus confessus. Oui. 2. de Ponto: Non est confessi caussa tuenda rei. Aliquando passiue: ut, Cōfessa res, clara, Cice. 5. Verr. Ex confesso. Quinct. l. 3. c. 11. In confesso est, Sen. de Benefi. lib. 3. c. 11. In confessum uenire. Pli. Epist. 302 Res in confessum uenit.

Conflages, p. p. loca, in quæ diuersi conflant uenti. a Conflo. Fest.

Conflagrare, [*Ardere, abbrusciare,*] συμφλέγεσθαι, ardere, aut flāmis consumi, [*Hauer inuidia,*] Ci. in Catil. Inuidiæ incendio conflagrare. Plin. de uiris ill. Fulmine ictus cū regia conflagrauit. Conflagrare inuidia eleganter, pro inuidiosum esse. Liu. lib. 40. Si innocens sum, ne inuidia conflagrem.

Conflare, simul flare, [*Soffiare, gonfiare,*] συμπνεῖν, cum. s. diuersi uenti simul spirant. Item flando congerere. Stat. 9. Theb. Conflataque uentis tempestas. Interdum est sufflare. Pli. li. 35. c. 11. Philiscus officinam pinxit pictoris, ignem conflante puero. Interdum liquefacere, & signare, [*Disfare, liquefare,*] unde conflare argenteam suppellectilem, est liquefacere, & in massam redigere: & conflata pecunia, signata Interdum ex composito, & consensu multorum adorno. Ci. Ver. 3. Vnde hoc totum ductum & conflatum mendacium est. Interdum contrahere, & ut plurimum de malis dicitur, [*Acquistare,*] Dicimus n. Tu tibi hodie conflasti inuidiam, inimicitias, odium. Sal. magnam illi inuidiā conflauerant. Item: Mihi conflaui æs alienum. Cui respondet, Dissoluo æs alienum, quod est, æs alienum restituo. Ci. 11. Phil. Patri persuasi, ut æs alienum, filij dissolueret. Interdum congregare, [*Congregare,*] Lact. li. 2. Conflauit ex his omnibus populum. Interdum creare, [*Creare,*] Idem l. 7. Quicquid est in hoc opere mundi conflauit, ac perfecit nihilo. Virg. li. 1. Geor. Rigidum falces conflantur in ensem, id est fabricantur.

Conflactile, p. p. χωνευτόν, quod conflando factum est.

Conflactura, ræ, χώνευσις, conflandi ratio. Pli. li. 7. c. 56.

Conflictatio, Gell. li. 6. c. 3. Totius exercitus conflictatione.

Conflictio, onis, [*Conflitto, contesa, percossa,*] contentio, collisio. Ci. 1. de Inu. Constituta est prima conflictio caussarū ex depulsione intentionis profecta. Idē de parti. Rerū inter se pugnātiū cōflictio. Quin. li. 3. c. 6. Sonus est duorum inter se corporum conflictio.

Conflicto, are, & Conflictor, aris, deponens, [*Combattere, far giornata,*] διαμάχομαι, pugno, percutio, affligo. Ter. Phor. Nec cum huiusmodi unquam usus uenit, ut conflictares malo. Tacit. lib. 5. Plura per scelera remp. conflictauisset. [*Affliggere,*] Ad Heren. li. 2. Homines magnis, & multis incommodis conflictantur. Conflictatus, agitatus, uexatus, [*Tormentato,*] Plin. lib. 23. c. 1. Agrippa conflictatus graui morbo pedum. Conflictatæ sæuissima hyeme uolucres, lib. 18. cap. 25.

Conflictus, us, ui, [*Percossa, conflitto,*] σύγκρουσις, collisio. Cice. 2. de Di. Si nubium conflictus ardor expressus semiserit.

Confligo, igis, [*Far fatto d'arme,*] συμβάλλω, dimico, acie decerno. Cæs. 7. Bel. Gal. Fore uti pars cum ciuitatis parte confligat.

Confluctuari, impersonale. Sen. Medea, Metu confluctuatur.

Confluere, simul fluere, [*Concorrere insieme,*] Pli. li. 13. c. 22. Translate pro conuenire, [*Raccogliersi,*] Ci. 2. Tus. Si ad hæc studia plures confluxerint.

Confluens, [*Congiongimento di due fiumi,*] σύρροια, alueus, in quem duo flumina conueniunt. Li. 1. Ad confluentes collocat castra.

Confluges, p. p. loca, in quæ riui diuersi defluunt. Nonius.

Confluxus, & Confluuium, [*Flusso,*] σύῤῥους, quo multi riui simul fluunt.

Confodio, is, [*Cauare,*] ὀρύσσω, idem quod fodio. Plin. l. 17. cap. 20. Confodi iubent mense Aprili. Interdum idem quod transfigo, [*Trapassare, forare,*] uide Confossus participium, hoc est, transfixus. Virg. 9. Aeneid. Tum super exanimem sese proiecit amicum confossus &c.

Confœdusti, apud ueteres dicebantur fœdere coniuncti. Festus.

Conforcabus, quæ cum omni fœtu adhibebatur ad sacrificiū. Fest.

Confore, [*Hauer ad essere,*] ἔσεσθαι, futurum esse: a uerbo defectiuo Fore. Ter. And. Qui mihi exorandus est: & spero confore.

Conforire,

Conforire, ueteres usurpantur pro fœdare. Pomp. Conforisti me.

Conformatio, Ci. 1. Tusc. Quæ conformatio, quæ magnitudo, qui locus. Est etiam color rhetoricus, de quo Priscian. in exercitamentis rhetorices, Conformatus, [*Formato*,] Mundus a natura conformatus, Ci. li. 3. de Nat. deo.

Conformis, conforme, [*Conforme, simile, uguale*,] σύμμορφος, eiusdem formæ. Per translationem pro conuenienti, & congruo, [*Conueniente*,] Vode

Conformo, as, [*Formare*,] proprie significas in formam redigere Cice. 1. de Fi. Genuis & conformauit nos natura ad maiora. Col. li. 9. oua in speciem uolucrum cóformantur. pro assimulare ponitur, [*Accordarsi*,] Ci. 1. Len. ipse me conformo ad eius uoluntatem. Idē pro Archia poeta. Animum & mentem meam ipsa cogitatione hominum excellentium conformabam.

Confornico, as, are, [*Far in uolto*,] in fornicem formare. Vitru. lib. 4. cap. 5.

Confoveo, ues, ere, simul fouere. Cato. c. 5. oleas stercore confoueto.

Confragosus, [*Duro, rumoso*,] præruptus, asper, durus, Liu. 8. Confragosa loca.

Confragus, confragi, a Confringo. Lucan. lib. 6. Et confraga densis Arboribus dumeta tegunt. Id est aspera & inaccessa.

Confremo, is, [*Fremere*,] συμβρέμω, simul fremo. Cælum confremit. Silius l. 16. Omnes confremuere, Oui. 1. Met.

Confrico, as, are, [*Fregare insieme*,] συντρίβω, simul fricare. Interdum Frico. Pla. Asin. Ni genua confricantur.

Confringo, is, [*Rompere, spezzare*,] διαθρύπτω, frango. Pla. Capt. Aulas, calicesq; omnes cófregit. Confringere consilia. Cic. 3. Ver. Confringat iste consilia senatoria. Confringere nauem, pro naufragium facere. Ter. And. Confractus, participium: ut, Confracta nauis est illis, id est naufragium fecerunt. Pla. Rud.

Confugio, is, ere, [*Fuggire*,] καταφεύγω, fugere. Ci. 4. Ver. Quo confugies: In agros confugere, Ci. Att. l. 3. Confugere in arcem 2. Tusc. Confugere ad aliquem auxilij gratia, Vir. 1. Aen. Ci. 1. Tusc. Cum in aram confugisset. Confugium, gij, [*Rifugio*,] Oui. 4. Trist. Commune confugium ægris animantibus, Stat. 12. Theb.

Confulcio, is, ire, ἐρείδω, fulcio. Lucr. l. 2.

Confulgeo, es, ere, [*Risplendere*,] διαλάμπω, splendeo. Plaut. Amphi. Totæ ædes confulgebant tuæ, quasi essent aureæ.

Confundo, dis, [*Confondere*,] συγχέω, perturbo & omnia in unum misceo. Pla. Multa iura confundit coquus. Venerem confundere cú multo uino, idest libidinem cum ebrietate confundere, [*Mescolare*,] Oui. 2. Trist. Confusus, [*Confuso*,] perturbatus. Liu. 6. Confusam ex recenti morsu animi cum pater uidisset. Migrat & in nomen: unde confusio, [*Paura*.] pauor apud Pl. li. 7. Confusurus, a, um. Ou. 6. Me. Sed fasq; nefasq; Confusura ruit.

Confuse, [*Confusamente*,] aduerb. Ci. 1. de Inu.

Confusim, aliud aduerb. Pli. l. 18 ca. 16.

Confusio, onis, [*Confusione*,] σύγχυσις, perturbatio. Confusio omnium rerum. Ci. 2. de Fi. perturbatio uitæ, & magna confusio. Idem 1. de Nat. Deo.

Confutatio, contrariorum locorum dissolutio.

Confuto, as, pen. pr. [*Confutare, conuincere, riprouare*,] ἀνασκευάζω, refello, redarguo: ab antiquo uerbo, Futo, si Festo credimus, quo antiquos usos ait pro arguo. Ci. 2. de Di. Cotta sic disputat, ut Stoicorú argumenta confutet. Interdum conuincere: sic enim exponit Nonius illud Teren. in Phor. Confutauis uerbis iratum patrem. Pro eó mouere, & pro committere, apud ueteres. Nonius.

Congelatio, Pl. li. 31. ca. 5.

Congelo, as, p. e. [*Agghiacciare*,] κρυσταλλοῦμαι, conglacio. Translate, accipitur pro in ocio degere: quod Frigere dixit Ter. Cic. Cœlio l. 2. Epist. congelasse amicum nostrum lætabar ocio. Congelor passiuum. Col. l. 2. Oleum si congelatur, flaccescit.

Congeminatio, uerbale. Pla. Pœn. quæ hæc congeminatio?

Congemino, as, are, [*Radoppiare*,] duplico. Plau. Amph. omnes congeminauimus. Pro multiplicare. Vir. li. 12. Aen. ictus congeminant.

Congemo, is, ere, [*Gemere insieme*,] simul gemo, Ci. pro Mur. cógemuit senatus frequens. Lucr. Quid mortem congemis? Vir. 2. Aen.

Congener, p. c. congeneris, ut Degener: ὁμογενὴς, eiusdem uel consimilis generis. Pl. li. 15. ca. 24.

Congenero, as, are, [*Accompagnare*,] adiungere. Accius apud Nonium.

Congenuclare, [*Inginocchiarsi*,] γονάζειν, genib. flecti. Cæcilius: ipse regis ferit pectus, aduersum congenulat.

Congerminasco, Quadrigarius apud Nonium. Facite exemplo eorum, ut uos cum illis congerminascere sciatur.

Congermino, as, are, συμφύεσθαι, coalescere, consociari. Varr. rerum hum. l. 3. Vnam remp. coniuncti & congerminati tenuere.

Congerro, onis, συνώμιλος, cum quo familiariter & facete confabulamur. Pla. in Truc. Nequam ueniunt ad scorta congerrones.

Congeries, ei. [*Massa, monte*,] coadunatio, cumulus. Pli. li. 10. ca. 43. Pulueris congeries. Luc. l. 8. Siluæ congeries, Oui. 9 Meta.

Congero, is, p. c. [*Congregare, adunare*,] συμφορέω, congrego. Tibul. Diuitias alius fuluo sibi congerat auro. Congestus, partici. Cic. 2. de Diui. Grana tritici in os pueri Midæ congesta.

Congestitius, a, um, συγχωστός, quod congestum est. Col. l. 2. ca. 10 Non deterius congestitia humo proueniunt. Locus congestitius non solidus, ad iacienda fundamenta, Vitr. l. 3. ca. 3.

Congestus, us, ui. [*Congregatione*,] Col. li. 9. Congestu culmorum & frondium super tegemus. Congestus arenæ, Lucr. l. 6. Copiarum congestus, Tacit. li. 18.

Congiarium, tij, [*Dono imperiale*,] munus imperatorium (ut scribit Sen. li. 4. de Benef.) quo donabatur populus, sicut donatiuo milites. Sic Pli. in Paneg laudat Traianum, quod congiarium populo dedisset, quo locupletatæ sunt tribus. Tiberius enim congiarium populo trecentos nummos uiritim dedit: Caligula populo bis dedit, tricentis sestertijs. Nero quadragenos nummos populo diuisit. Est & congiarium mensuræ genus, apud Paul Iurecons. Quinct. lib. 6. Et Cœlius ep. 1. li. 8. Fa.

Congius, gij, χοῦς, χοεὺς, mésuræ liquidæ genus, capiens sex sextarios. Pli. li. 14. ca. 10. Libram & quadrantem in congios duos multi macerant. Fidelia congialis, quæ congium capit. Plau. Aul. Congiarius cadus, qui congium continet. Pl.

Conglaciare, [*Agghiacciare*,] κρυσταλλοῦσθαι, est in glaciem conuerti. Ci. 2. de N. Deo Neq; conglaciaret frigoribus. Cœlius Ci. l. 8. Curioni tribunatus conglaciat, id est, prorsus nihil agis Curio.

Conglobatim, adu. per globos, ἀθρόως.

Conglobatio, onis. Se. Nat. quæst. 1. Multa conglobatione ignium indigens. Conglobatus, partic. Pl. li. 9. c. 46.

Conglobo, as, p. e. [*Adunare, ammassare*,] εἰλέω, coaduno. Liu. 8. cú se in unum conglobassent.

Conglomero, as, are, [*Inuolgere*,] a glomus, eris, inuoluere. Ennius Thyeste. Omnia in me conglomeras mala. Passiue, Lucr. l. 3. Si possit conglomerari.

Conglutinatio, nis, [*Congiuntione*,] Cic. in Orat. conglutinatio uerborum.

Conglutino, as, [*Congiungere*,] συγκολλῶ, coniungo, Ci. de Sen. Hominem eadem, quæ conglutinauit, natura dissoluit.

Congratulatio, Cic. ad Brutum. Omnium ordinum congratulatio.

Congratulor, aris, [*Rallegrarsi*,] συνήδομαι, ob felicitatem alicuius, uel honorem lætitiam uerbis, uel scriptis testari. Cice pro Sex. Mihi homines præcipue congratulabantur.

Congredior, [*Ridursi in compagnia, andare insieme a contendere*,] συμβαδίζω, simul gradior, coeo. Varro, in unam domum congressi simul discubuere. Item ad pugnandum, uel disputandum ire, [*Disputare*,] Gell. cet cum hoste congressus. Vir. 12. Aen. Vix hostem alienum, si congrediamur, habemus. Ci. 2. de Nat. Deo. Cum Academico & eodem rhetore congredi conatus sum.

Congressus, us, ui. Ci. de Am. ut congressus hominum fugiat. Congressus pro prœlio, [*Battaglia*,] Sal. Multi in eo congressu periere. Congressio. Ci. 2. Phil. Eum a tua congressione prohiberet.

Congræcor, aris, depo. & Congræco, as, neutrum, [*Tauernare, beuacchiare*,] κωμάζω, compotationibus indulgere. Plau. Bacch. Quandoque in lustris comedam, & congræcabo pater. Tractum est ex more Græcorum, qui cóporationibus ac delitijs plus æquo indulgebant.

Congregabilis, le, quod facile congregari potest. Ci. 2. Offi.

Congregatio, [*Adunare*,] uerbale. Ci. 4. de Fin.

Congrego, as, are, a grege deriuatum, [*Adunare*,] συναγείρω, contraho, cogo. Ci. 14. Phil. Ciues unum se in locum ad curiam congregabát. Congregatus, partic. Ci pro domo: Multitudo congregata.

Congrex, [*Aggiunto al gregge*,] συναγελασμὸς, gregi copulatus. Apul. l. 7. Me congregem rector egregius permisit. Sic Segrex, a grege segregatus, ob excellentiá Sen. in Hippol. Segreges sparsi p agros.

Congruenter, [*Conueneuolmente*,] conuenienter. Ci. de Orat.

Congruentia, tiæ, [*Similitudine*,] similitudo. Sueton. in Othone, Congruentia morum.

Congruo, is, grui, [*Confarsi, conuenire*,] συμπίπτω, conuenio, consentio, tractum a gruibus, teste Festo: quæ non se segregant, siue cum uolant, siue cum pascunt. Ci. 4. Verr. Duos dies congruere uolunt cum solis lunæq; ratione. Congruens, tis, [*Conueneuole*,] Pli. in Panrg. Congruens tenor uitæ.

Congrus, siue Conger, γόγγρος, piscis est oblongus & lubricus, magnæ anguillæ non dissimilis, etiam hodie nomen retinens. Ter. Et congrum illum maximum in aqua sinito ludere paulisper.

*Coniades, Græcus scriptor, cuius lib. de apparatu uini citat Pli.

*Conibrsca, Lusitaniæ oppidum.

Conieciarium, [*Efficace, perfetto*,] efficax, perfectum. Cic. de Fin. Nonius.

Coniectio, nis, [*Getto, lanciata*,] uerb. Cic. pro Cecin. coniectione telorum,

Coniecto, as, [*Far congettura*,] τεκμαίρομαι, existimo. Ter. in Eunu. Neq; scio quid coniectem. Liu. 5. Euentu ré coniectantibus uisum.

CONIECTOR,[*Spianatore di sogni,*] interpres somniorum: a coniectura. Ci. 2. de Diu.

CONIECTVRA,[*Congiettura, imaginatione*] στοχασμὸς, ut ait Speusip. est rei latentis iudicium, quod quis per rationes, & signa, & tempora, & huiusmodi conijcit. Ci. Cornifi. Quantum copiarum haberes, coniectura consequi poteram. Quinct. lib. 3. Coniectura dicta est a coniectu, id est directione quadam rationis ad ueritatem. Coniecturo, ras, rare, [*Congietturare, imaginarsi,*] idem quod conijcere. Senec. l. 9. de Nat. Quæst.

CONIECTVRALIS, le, [*Cosa che si giudica per congiettura,*] στοχαστικὸν, quod per coniecturam colligitur. unde coniecturalem statū uocant rhetores, cum coniecturis quæritur, an aliquid factū sit. ad Her. l. 1.

CONIECTVS, us, [*Il gettare, getto,*] βολὴ, iactus, coniectio. Pli. li. 26. ca. 4. Aethiopide herba amnes, ac stagna siccari coniectu. Sic coniectus radiorum, apud eundem: & coniectus oculorum, Ci. pro Plan.

CONIFERA arbor, quæ conos fert Oui. Coniferæ cyparissi.

CONIICIO, is, [*Gettare, congietturare,*] ῥίπτω, βάλλω, iacio, iaculor, simul iacio. Liu. 2. In hostē tela conijciunt. Ter. Heaut. Hæc ubi aperuit ostiū, continuo hic se cōiecit intro, id est cū impetu introiuit. Cōijcere se in pedes, uel in fugā, id est fugere, [*Fuggire,*] Ter. Phor. Hinc me conijcerem protinus in pedes. Conijcere in uincula. Salu. complures Q. Metellus in uincula coniecerat. Conijcere uestem in collum. Pla. in Epid. Palliolum tuum in collum conijcere. Conijcere aliquē in lætitiam, est lætitia afficere, [*Allegrare,*] Ter. in Heaut. Obsecro ne me in lætitiam frustra conijcias. Per translationem significat interpretari, colligere, [*Interpretare,*] Ter. in Phor. tu conijcito cetera: Et Plau. in Curc. Hinc conijcio somnium. Ci. 2. de Diu. Num igitur aut aruspex, aut augur, aut uates quis melius coniecerit ex morbo euasurum ægrotum, quàm medicus?

CONIECTVS, parti. Ci. de Amic. Omniū oculos in te esse coniectos.

CONILA, æ, siue Conile, es, oluta Dioscoride Myrrhis dictum.

CONISCO, as, [*Assaltar con le corna,*] est cornu petere. Lucr. li. 2.

•CONISIVM Theuthraniæ oppidum non procul a Caico flu.

CONISTICAE, auis, a nonnullis Puluetatrices dictæ. Cœl. l. 7. c. 5.

•CONISTORSIS, urbs Hispaniæ.

CONIVGALIS, le, [*Mattrimoniale,*] γαμήλιος, quod ad coniugium pertinet. Dij coniugales dicuntur, qui coniugijs præsunt: Iuno, Venus, Hymen. Seneca in Medea. Dij coniugales, tuq; genialis tori Lucina custos. Legitur & coniugialis, in eadem significatione. Ou. 5. Me. Fœdus coniugiale, 11. Meta. Iura coniugialia, 6. Met.

CONIVGATIO, [*Congiuntione,*] συζυγία, Cic. in Catil. Capitum coniugatio, & religatio. Boni amoris coniugator, [*Congiungitore,*] de Hymenæo dixit Catul. in Epith.

CONIVGO, as, p. c. [*Congiungere.*] συζεύγνυμι, coniugo. Ci. Offi. Ea iucundissima amicitia, quam similitudo motum coniugauit.

CONIVGVS, p. cor. [*Congiunto,*] σύζυγος, quod coniugatum est. Plin. lib. 8. ca. 13.

CONIVGVLVS, a, um. ut, Coniugula myrtus, apud Cato. cap. 33. Plin. lib. 15. ca. 19. Cato tria genera myrti prodidit candidam, nigram, coniugulam.

CONIVGIVM, [*Matrimonio,*] συζυγία, matrimonium. Vir. 1. Ae. Coniugio iungam stabili. Coniugium pro coitu, [*Coito,*] Vir. 3. Geor. Sine ullis Coniugijs uento grauidæ.

CONIVNGO, is, xi, ctum, [*Congiungere,*] συνάπτω, simul iungo: ut, Cōiungere boues ferijs, apud Cato. de re rust. c. 138. Vir. 2. Eclog. Pan primus calamos cera coniungere plures Instituit. Coniunctus participium: ut Homines beniuolentia coniuncti, [*Amice,*] Cic. in Ver. Vitam uitijs, flagitijsq; coniunctam. Coniunctus, nomen, [*Amico.*] Ci. de Ami. Inter se coniunctissimos, Curium, & Coruncanium. Cōiunctio, uerbale. Pl. l. 15. ca. 29. Coniunctioni & huic arbori Venus præest. Coniunctio, pro mutua amicitia, [*Amicitia,*] Ci. ad Brutum: Coniunctio tua cum collega, concordiaq; uestra. Societas coniunctionis humanæ, Ci. 5. de Fin. Coniunctè aduerb. [*Vnitamente, insieme.*] Ci. 2. de Ora. Si coniunctè sit elatum. Pl. Ep. 94. Quem & ipse amo, sed coniunctius tu. Coniunctissime & amantissime cum aliquo uiuare. Ci. de Am. Coniunctim. Cæs. 6. Bel. Gal. Huius pecuniæ coniunctim ratio habetur.

CONIVNX, [*Moglié, ouere marito,*] secundum Prisc. a Coniungo, is, siue coniux, secundum Phocam, a coniugo, as, uxor, seu maritus. Oui. 3. Meta. Hoc certe factum coniunx mea nesciet. Debita coniux, id est promissa. Oui. Epi. 7. Quondam sibi debita coniux. Deiectam coniuge esse, maritum amisisse. Vir. 3. Aen.

CONIVRATIO, [*Congiura,*] Ter. in Hecy. Quæ hæc coniuratio.

CONIVRATI, orum, [*Congiurati,*] οἱ συνόμνυντες, qui inter se coniurarunt. Ci. in Cat. Quanta manus est coniuratorum, tantam me inimicorum multitudinem suscepisse uideo. Interdum cum genitiuo, ut, Coniuratus Getarum, qui cum Getis conspirauit. Clau. 1. in Ruf.

CONIVRO, as, p. p. [*Congiurare,*] συνόμνυμι, simul iurare, cum scilicet multi in alicuius perniciem iurant. Sal. Coniurauere pauci, in quibus Catilina fuerat. Liu. l. 1. Trecenti coniurauimus principes iuuentutis Romanæ Hora. de arte poe. posuit pro consentire. Alterius sic Altera poscit opem res, & coniurat amice. Est etiam Coniurare simpliciter iurare, [*Giurare.*] Gel. Verbis conceptis coniurasti.

CONLATRO, as, are, [*Abbaiare,*] καθυλακτέω, latratu infesto obloquor. Seneca de uita beata: Ex ijs, qui philosophiam conlatrant.

CONNATO, p. p. [*Nuotare insieme,*] συννήχομαι, simul nato. Connatat nobiscum, dixit Plau. per translationem, pro æqualis est.

CONNECTO, ctis, [*Annodare insieme.*] συμπλέκω, simul necto. Quin. l. 5. c. ult. Quæ Græci inexplicabili serie connectunt. Falces, scalasque connectere. Tacit. li. 19. Connexus partic. Ci. 2. de Nat. Deo.

CONNEXIO, onis, [*Congiungimento, conclusione,*] connectendi actus, conclusio. Quin. li. 5. c. 14.

CONNEXVM, ai, [*Congiungimento, conclusione,*] pro conclusione. Cic. 4. Academ.

CONNEXVS, us, ui, [*Congiungimento,*] συμπλοκὴ. Lucr. li. 3.

CONNITOR, eris, [*Sforzarsi, partorire,*] συντείνομαι, simul uel uehemēter niti. Ci. 5 de Fi. Connituntur ut sese erigant. Conniti, pro parere, [*Partorire.*] Virg Eclog. 1. Silice in nuda connixa.

CONNIVENTIA, æ, dissimulatio. Asconius.

CONNIVEO, iui, uel xi, ctum, [*Serrar gli occhi,*] σκαρδαμύττω, oculos genis intego, oculos claudo. Plin. lib. 11. Grauiores alitum inferiore gena conniuent. Transfertur ad alia: unde Gel. li. 15. dixit, Cōniuere caua uentris, pro claudi, & contrahi. Conniuere item, est clausis oculis aliquid dissimulare. Ci. 4 Philip. Quibusdam in rebus etiam conniueo. Sueto. in Cæs. Conniuebat in ceteris, id est reliqua uitia oculis ueluti clausis prætenbat. Persi. Sat. 6. Væ, nisi conniues.

CONNVBIVM, [*Legge del matrimonio,*] συγγαμία, ius legitimi matrimonij, a Nubo, cuius prima producitur, cum in connubio quandoque corripiatur. Vir. 1. Aen. Connubio iungam stabili. Ci. 1. Offic. Sequuntur connubia, & affinitates. Connubialis, le, ut, Carmen connubiale, Claud. 7. Paneg. Vincla connubialia. Stat 5. Theb.

CONNVDO, as, are, [*Spogliare,*] γυμνόω, nudo. Pl. li. 28. c. 7.

CONON, κόνων, Atheniensium dux fuit, qui prœlio uictus a Lysandro Lacædemoniorum duce, spōte abijt in exilium ad Artaxersem Persarum regem, cuius auxilio patriam, in libertatem restituit. Plutar. Fuit & alius Conon Samius astrologus, de quo Prop. l. 4. El. 1. Hic septem libros de astrologia edidit.

CONOPEVM, [*Padiglione da letto,*] tentorium, & papilio ille lineus, uel laneus, seu bombycinus, qui toro circundatur ad arcendum culices: quo maxime utuntur Alexandrini, quòd ex Nilo culices confluant, quos κώνωπας, dicunt. inde κωνωπεῖον, poetæ tamen Latini abijciūt uocalem subiunctiuam, & penultimam corripiunt. Proper. Fœdaque Tarpeio conopea tendere saxo. Et Horat. li. Epod. Et inter signa turpe militaria Sol aspici conopeum. Posterius carmen est Iambicum dimetrum, cuius ultima sedes poscit Iambum.

•CONOPION, oppidum ad Mæotin.

CONOR, aris, [*Sforzarsi,*] πειρῶμαι, dare operam, ut aliquid fiat, [*Dar opera che.*] Ter. in And Debeo conari manibus, pedibus.

CONQVADRARE, [*Quadrare,*] in quadratam figuram redigere. Col. li. 8. cap. 3.

CONQVASSATIO, [*Sbattimento, ruina,*] Ci. 4. Tus.

CONQVASSO. [*conquassare,*] συσσείειν, concutere est. Cato c. 52. Si uero calia erit, conquassato. Corpus cōquassatum, Lucr. li. 3. Conquassari terræ motibus Ci. 1. de Diui. Conquassare nationes, pro uastare, [*Ruinare,*] Ci pro Sext. Etiam exteras nationes illius anni furore conquassatas uidebamus.

CONQVEROR, reris, [*Lamentarsi,*] μέμφομαι, Ci. Metello, l. 5. episto.

CONQVESTIO, [*Querela,*] Ci. ad Q. F. l. 1.

CONQVESTVS, us, ui, [*Querela,*] μέμψις, querela. Liu.

CONQVIESCO, [*Acquetarsi,*] ἡσυχάζω, quiesco. Ci. 5. de Fi. Conquiescere ne infantes quidem possunt. Conquiescere in re aliqua, eleganter, pro re aliqua delectari, [*Dilettarsi,*] Cice. Curioni: Aetas nostra iam ingrauescens in amore, atque in adolescentia tua conquiescat.

CONQVINISCO, is, [*Chinare il capo,*] caput inclino. Plau. Conquiniscam ad cistulam.

CONQVIRO, is, [*Cercare con diligenza,*] ζητέω, est diligenter quærere Ci. 5. Verr. Cum undique homines conquisisset.

CONQVISITE, [*Dottamente, diligentemente,*] aduerb. pro doctè, & diligenter. Gel. l. 3. c. 10.

CONQVISITIO, militum, est militum delectus, cum consul, aut dux quos ei uisum fuerit, ad militiam conscribit etiam inuitos, quod in maioribus tantum reipublicæ periculis fieri cōsueuit. alioqui enim contenti erant ijs, qui ultro nomina dabant. Ci. de Prou. cons. exercitus ille noster, durissima cōquisitione coactus, omnis interijt. Homines autem illi, per quos milites conquirebantur, conquisitores dicti. Ci. Att.

CONQVISITVS, nomen. ut, conquisitissimæ epulæ. Ci. 5. Tusc.

CONREI, simul rei, dictio frequens apud iurisconf.

CONREGIONE, ueteres pro, è regione dixerunt. Fest.

•CONSABVRENSES, populi Hispaniæ citerioris.

CONSALVTATIO, Ci. ad Att. l. 2. Consalutatio forensis.

CONSALVTARE, [*Salutare insieme,*] προσαγορεύειν, est ultro, citroque saluta-

salutationem dare. Cic. li. 2. de Ora.

CONSANGVINEI, rum, [*Parenti,*] συγγενεῖς, qui sanguine inter se cõnexi sunt. Ci. ad Att. l. 2. βοώπιδος, nostri consanguineus. Consanguineorum appellatione continentur etiam fratres ex eodem patre nati. li. 3. Instit. tit. de legit. agn. success. § 1. Arma consanguinea, Clau. in bel. Gild. Turba consanguinea, Oui. epist. 14. Sopor consanguineus lethi, Vir. 6. Aen.

CONSANGVINITAS, [*Parentado*] ipsa sanguinis coniunctio. Liu. 7. Propinquus consanguinitate alicui, Vir. 2. Aen.

CONSANESCO, is, [*Risanarsi,*] sanus fio. Ci. Sulp. li. 2.

CONSANO, as, [*Sanare,*] sano. Col. l. 4. c. 24. Plagæ consanentur.

CONSARCINO, [*Cucire insieme.*] συῤῥάπτειν, simul sarcire significat. & nullo delectu coniungere. Gel. l. 13. ca. 23. uerbum consarcinatum. Fit a Sarcino, quod apud ueteres iurisconsultos frequentissime legitur pro sarcire.

CONSARRIO, is, ire, σκαλίζω, idem quod sarrio. Col. l. 11. c. 3.

CONSAVCIO, as, actiuum, [*Ferire*] κατατραυματίζω, a quo Cõsaucior, passiuum. Ad Her. li. 4. Vulnere corpus consauciari.

CONSCELERO, [*Sporcare di sceleragine, bruttare,*] μιαίνειν, est scelere cõspurcare. Liu. l. 40. Cõscelerare aures paternas. Conscelerare oculos dicuntur, qui nefandum aliquod facinus aspiciunt. Oui. li. 7. Metá. Cur non & specto pereuntem, oculosque uidendo Cõscelero? Hinc Consceleratus, a, um, ut Cõscelerata mẽs. Ci. in Cat. Consceleratus uultus, ibidẽ. Filij consceleratissimi, Ci. pro Ros. Amer.

CONSCENDO, is, [*Entrare in mare per nauigare,*] ἐμβαίνω, nauim ingredior, nauigandi caussa. Vir. 1. Aen. Bis denis Phrygium conscendi nauibus æquor. Aliquando absolute, [*Ascendere,*] Ci. Att. lib. 9. Idibus Martijs Pompeium conscendisse. Scopulum conscendere. Virgi. 1. Aen. Currum, Liu li. 38. Equum, Liu. l. 25. In equum, Oui. 6. Meta.

CONSCENSIO, [*Ascesa,*] Cic. 1. de Diu. Conscensionem in naues cum fuga.

CONSCIENTIA, [*Conscienza,*] συνείδησις, sui scientia notitia eius rei, quæ animo nostro inest. In bonam partem accepit Ci. 5. Phi. In ipsa conscientia recte factorum magnus laborum fructus est. In deteriorem. 3. in Catil. Inuect. Conscientia conuictus conticuit.

CONSCINDO, dis, dere, [*Lacerare, spezzare, squarzare,*] διασχίζειν, in multas partes scindere. Ter. Eun. ipsam capillo conscidit. Curæ conscindunt hominem solicitum. Lucr. li. 5. Conscindere sibilis, per translationem, pro exibilare. Ci. ad Att. l. 2. Conscindere aliquem, pro accusare, [*Accusare,*] Ci. ad Att. lib. 8. Is me ab optimatibus ait conscindi.

CONSCIO, σύνοιδα, Hor. in Ep. Hic murus aheneus esto, Nil conscire sibi, id est nullius rei sibi conscium esse.

CONSCISCO, is, consciui, itum, [*Consentire,*] συμψηφίζω, communi consilio statuo, decerno, Liu. l. 1. Censuit, consensit, cõsciuit, ut bellum cum priscis Latinis fieret. Valla l. 5. ca. 89. scribit hoc uerbum ad mortem fere pertinere: ut, Consciscere sibi mortem, [*Amazzarsi,*] Ci. de Cla. Or. Themistocles sibi mortem consciuit. Translate ponitur pro contrahere: Col. l. 8. Diligens pastor stabulum quotidie conuertit, nec patitur stercus humorem consciscere.

CONSCISSVRA, ræ, [*Rottura,*] ipsa ruptio. Pl. l. 34. c. 8.

CONSCIVS, [*Consapeuole,*] συνειδώς, qui rem scit. Cic. Rutilio: Cum mihi conscius essem, quanti te facerem. Nonius de uerb. differen. Scius (inquit) secum, conscius cum altero. quam tamen differentiã fatetur non obseruari. nam postquam Scius in usu esse desijt, Conscius utriusque locum occupauit. Salu. Populares conscios sceleris sui. Ci. 3. Offic. Sibi autem nullius essent conscij culpæ.

CONSCRIBILLO, pro conscribo, ueteres dixerunt. Var. apud Noniũ.

CONSCRIBO, [*Scriuere,*] συγγράφω, simul scribo, aut simpliciter scribo. Ci. ad Att. li. 12. De Antonio quoq; Balbus ad me cum Oppio conscripsit. Idem: Legem Consules conscripserunt. Conscribere milites, est cogere, & in certum numerum ac scriptum redigere. Conscripti, qui in senatu scriptis annotati erant, qui per inopiam senatorum ex equestri ordine in senatorum numerũ recipiebantur. Liu. l. 2. Traditum inde fertur, ut in senatum uocarentur, qui patres, quique conscripti essent. conscriptos uidelicet in nouum senatum, appellabant lectos.

CONSCRIPTIO, onis, συγγραφή, compositio. Ci. pro Cluen.

CONSECO, as, are, [*Tagliare,*] τέμνω, seco. Oui. 3. Trist. Inde Tomos dictus locus hic, quia fertur in illo Membra soror fratris consecuisse. Consecare in tenues membranas, Pl. l. 30. ca. 4.

CONSECRANEVM, [*Che è consacrato,*] ἀφιερωμένον, consecatum. uocabulum in castris repertum, ut conterraneum, commilitaneum, suffarraneum. Iulius Capit. in concione Maximini Cæs. Commilitones (inquit) factati, immo uero consecranei. Alio loco, Nullã ciuitatem æque militaneam, dixit. Tertullianus Consecraneos uocat, qui quasi uni sectæ mancipati sunt.

CONSECRATIO, onis, [*Consecratione,*] καθιέρωσις, dedicatio. Cic. pro domo: Consecrationes fiebant a pontificibus, aut a tribunis pl.

CONSECRO, as, [*Consecrare,*] καθιερῶ. Cic. 2. Tusc. Quasi addicti, & consecrati.

CONSECTARIVM, rij, ἀκόλουθον, est argumentum breuiter astrictum, in quo conclusio necessario sequitur antecedens. Cic. 4. de Fi. Nunc uenio ad illa tua breuia, quæ Consectaria esse dicebas. Bonum omne laudabile. laudabile autem omne honestum: omne igitur bonum honestum. Consectarius, adiect. Ci. 4. de Fi. illud uero minime consectarium, sed in primis hebes.

CONSECTATIO, Ci. in Ora. In huius concinnitatis consectatione.

CONSECTATRIX, [*Seguitatrice,*] Ci. 3. Offi. Libidines consectatrices uoluptatis.

CONSECTIO, ἀνατομή. Ci. 2. de Nat. De. Arborum consectione.

CONSECVTIO, nis. Ci. in partit. Consecutio uerborum.

CONSECTOR, aris, [*Seguitare auidamente,*] ἀκολουθέω, auide insequor, uel frequenter sequor. Cæs. 6. Bel. Gal. Equites consectantur, atque occidunt. Ci. ad Att. l. 2. Fusum clamoribus, & sibilis consectantur. Per metaphoram, pro aucupari. Ci. in Pis. Leuitatis est, inanem aucupari rumorem, & [*Cercare, uccellare,*] omnes umbras etiam falsæ gloriæ consectari. Ci. 1. Offi. Alexander beneuolentiam Macedonum largitione consectabatur. Consectari passiue. Laberius apud Non. Vxorem tuam, a populo lapidibus consectari uideo.

CONSEMINEVS, a, um, dicitur de re, in qua uaria semina commista sunt. Vt Consemineæ uineæ, in quibus diuersa uitium semina aceruatim confusa sunt. Col. l. 3. c. 21. Sic Silua conseminea, ex uarijs arborum generibus confuse consita. Idem l. 12. c. 46. Conseminalis. Col. l. 12. c. 45. Conseminalium uinearum non est firmum uinum.

CONSENESCO, [*Inuecchiarsi,*] Cic. de Sen. Consenuerunt uires, atque defecerunt.

CONSENSIO, [*Consentimento,*] ὁμόνοια, ut Speusippus ait, cogitationũ concordia. Cic. ad Cass. Totius Italiæ mira consensio.

CONSENSVS, us, nomen, [*Consentimento, concordia,*] ὁμόνοια, concordia. Ci. 3. de Nat. Deo.

CONSENTANEVS, a, um, [*Consentaneo, conueniente,*] σύμφωνος, conueniens. Ci. 5. de Fin. Actiones uirtuti consentaneas.

CONSENTIA, ciuitas in agro Brutio. Pl. l. 3. c. 5. Consentini incolæ.

CONSENTIA SACRA, quæ ex consensu multorum sunt statuta. Fest.

CONSENTIO, is, [*Consentire, concedere,*] ὁμολογέω, idem sentio. Cic. 3. de Finib. Ratio nostra consentit, oratio pugnat. Consentiens. Ci. 2. de Diui. Animorum consentientium multitudine completum esse mundum. Consensus, partic. confessus. Gel. l. 15. c. 26. Syllogismus est oratio, in qua consensis quibusdam, & confessis, aliud quid necessaria conficitur.

CONSEPIO, pis, re, [*Circondare di siepe,*] περιφράττω, sepire. Cic. de Sen. Conseptum agrum, & diligenter consitum. Conseptum prati, [*Serraglio,*] quod undique clausum est. Col. l. 1. c. 4. Difficiliora consepta. Conseptum fori, dixit Quin. l. 8. pro ipsis cancellis.

CONSEQVENTIA, æ, [*Conseguenza,*] ἀκολουθία, consecutio. Cic. 1. de Diu. Qui euentorum consequentiam notauerunt. Est & Consequentia necessitas conclusionis ex præcedentibus. Ci. ad Treb. in Top.

CONSEQVIAE, sequelæ, a consequendo, ut ab exequendo exequiæ. Apul. lib. 10.

CONSEQVOR, p. c. [*Seguitare di fatto,*] ἀκολουθέω, statim sequor. Vir. l. 5. Ae. Quem deinde Cloanthus consequitur. Item obtineo, adipiscor, [*Ottenere, acquistare,*] Ci. in Ver. Act. 1. Quod ego meo labore, & uigilia consecutus sum. Item exprimere, [*Esprimere,*] Idem Cæsari Iuniori: Extrema quanta & qualia sint, uerbis consequi non possum. Consequens, tis, participium, [*Seguente,*] Cic. de Sen. Memoriam illius uiri excipient omnes anni consequentes. Consequens, nomen, argumenti conclusio. Ci. 4. de Fi. Cum consequens aliquod falsum sit, illud, cuius id consequens sit, non posse esse uerum.

CONSEQVENTER, [*Conseguentemente,*] ἀκολούθως, Vlp. l. sed & si quid §. ult. ff. de usufru. & quemadmodum quis uta. & fru.

CONSERO, p. c. serui, tum, [*Mescolare, meschiare,*] συμπλέκω, coniũgo, connecto. Vir. 3. Aen. Loricam consertam hamis, auroq; trilicem. Conserere manus, est manus coniungere, & dextras mutuo apprendere, [*Toccar la mano.*] Vnde manum conserere dicebantur litigãtes, cum in agrum, aut aliam rem, de qua controuersia erat, profecti, rẽ litigiosam, aut aliquam eius particulã manu apprehendebant, iusq; suũ in re præsenti uindicabant. postea tamen, propagatis Italiæ finibus, prætoribusq; alijs negocijs distentis, placuit, ut litigantes sine prætore in agrum proficiscerentur, glebamq; inde in ius ad prætorem deferrent; & in ea tanquam in toto agro uindicarent, aduersariumq; ex iure manu consertum (id enim formulæ nomen erat) ad prætorem uocarent. Pugnantes ita manum conserere dicuntur, cum cominus rem gerunt, & quasi manum manui admouent. Ci. ad Att. illum ruere nunciant, non ut manum conserat, sed ut fugam intercludat. Pro eodem etiam dicimus, pugnam conserere, [*Combattere,*] Vir. 2. Ae. multaq; per cæcam congressi prælia noctem Conserimus. Consertus, connexus, contextus. Fab. lib. 5. c. 10. ordo rerum trib. momentis consertus est.

CONSERO, p. c. seui, situm, [*Piantare, seminare, inestare,*] φυτεύω, locum aliquem seminibus, seu plantis oppleo, agri enim conseri dicuntur, semina uel plantæ seri. Var. 1. Eclo. En queis conseuimus agros. Inde

de Consitio. Ci. in Cato. Nec consitiones modo delectant, sed etiā insitiones. Consitus, p.c. in, Cæca mentis caligine consitus, Catul.

CONSERTE, adu. Ci. de Fato: omnia conserte, contexteq; fiunt.

CONSERTOR, oris, Pl. l. 23. c. 1.

CONSESSVS, συνέδριον, non est consessio, sed homines in uno loco sedentes: sicut conuentus, non est conuentio, sed homines qui in unū locum conueniunt. Ci. de Sen. Quibus cum a cuncto consessu plausus esset multiplex datus.

CONSERRATVS, a, um, [Che ha i denti a guisa di sega,] πριονοειδής, serratæ in modum denticulatum. Pl. li. 11. c. 37.

CONSERVA, uæ, [Conserua,] Ter. in Eun. conseruam domi uidebit.

CONSERVITIVM, tij, [Seruigio,] Plaut. Capt. Perque conseruitium commune.

CONSERVATIO, [Conseruatione,] Ci. 1. Offi. Attentos animos ad decori conseruationem.

CONSERVATOR, oris, [Conseruatore,] σωτήρ, Ci. pro Sext. & conseruatores ciuitatis.

CONSERVATRIX, cis, [conseruatrice,] Ci. 4. de Fi. natura uult esse conseruatrix sui.

CONSERVO, as, are, [Conseruare,] φυλάττω, tueor, custodio, obseruo. Ci. ad Att. li. 6. ordinem conseruabo tuum. Idem Att. li. 5. Vt nos eam necessitudinem, quæ est nobis cum publicanis, obtinere & conseruare patiamur. Idem Metello: Beneuolentiam certo iudicio susceptā, quoad uoles, conseruabo. Interdum idem quod incolumen seruare, & a certissimo periculo eripere, [Saluare, liberare] Ci. in Cat. Nō minus iucundi sunt dies illi quibus conseruamur, quàm quibus nascimur. Conseruatus, partic. Ci. Lent. li. 1. Illud nostrum consilium iure laudandum est, quòd meos ciues, & a me conseruatos, seruis armatis obijci noluerim.

CONSERVVS, ui, [conseruo,] σύνδουλος, qui cum alio eidem domino seruit. Ci. ad Cassium: Conseruo seruimus.

CONSIDEO, es, ante p.c. [Sedere insieme.] συγκαθέζω, simul sedeo. Ci. in Brut. In patulo consedimus. Aliquando significat manere, [Sedere, Stare.] Ci. de Fi. Cuius in mense consedit iustitia. Aliquando rei humilitatem habet, & quasi denegatam alterius euolandi facultatem. Ci. Consedit utriusq; numen in quæstura. Pro conquiescere, [Riposare,] ut considere in ocio. Pro sedari, [Quietarsi,] Liu. ira consedit. Pro commorari, uel consistere, [Fermarsi.] Ci. Phil. 13. Martiam legionem Albæ consedisse sciebat.

CONSESSOR, oris, σύνεδρος, una cum alio sedens. Ci. ad Att. li. 2. Præclarū spectaculum mihi propono, modo te consessore spectare liceat.

CONSIDERATE, aduer. [Consideratamente,] Cic. pro Quin. Prætores ut considerate fieret, comparauerunt. Ibidem: Quid feci non consideratissime?

CONSIDERATIO, nis, [Consideratione.] σκέψις. Ci. 4. Acad. Consideratio, contemplatioq; naturæ, animorum, ingeniorumque naturale quoddam quasi pabulum.

CONSIDERO, as, are, [Considerare.] σκέπτομαι, dispicio, iudico, cogito: a siderum contemplatione, ut Festo placet dictum. Cice. Terentiæ. Reliquum est, quod ipsæ optime considerabitis. Ter. Heau. cum mecum in animo uitam tuam considero. Consideratus, partic. Cic. de Arusp. Resp. Nihil feci non diu consideratum, ac multo ante meditatum. Consideratus homo, [Prudente,] qui agenda considerat. Cic. pro Cec. Illud considerati hominis esse putauit.

CONSIDO, dis, cōsedi, consessum, [Affermarsi in maggior.] συγκαθίζω, simul assido: differtq; a Consideo, quòd illud quietem, Consido motum afferat. Ci. ad Att. l. 5. Antequam consedero. Accipitur interdū pro, sedes aliquo in loco figere, [Dimorare, Habitare,] Vir. 1. Ae. Vultis & his mecum pariter considere regnis? Interdum desidere, uel dehiscere, [Aprirsi.] Liu. li. 33. In Veliterno agro terra ingentibus cauernis consedit. Considitur, impersonale. Ci. 3. de Ora. In siluam uenitur, & ibi considitur.

CONSIGNATIO, sigilli impressio. Consignationes item dicuntur, quas uocamus documenta, uel chirographa. Quin. l. 12. c. 8. Promittit litigator testem populum, paratissimas consignationes.

CONSIGNO, [Sugellare.] σημειοῦμαι, est, signo notare, uel signum rei alicui clausæ imprimere. Consignare epistolas, est, cum illis complicatis anulum nostrum imprimimus. Pla. in Curc. Eamus intro, ut tabulas consignemus. Consignare pecuniam inter aliquos, est deponere. Suet. in Claud. Dote inter aruspices consignata. Laudatio alicuius consignata, Ci. pro Flac.

CONSILEO, es, ere, [Tacere,] pro conticere posuit Ennius, teste Fest.

CONSILESCO, is, [Tacere.] Gel. l. 12. c. 1. Omnis strepitus consilescit.

CONSILIARIVS, [Consigliero,] βουλευτής, qui ab aliquo in consilium adhibetur. Ci. 3. de Leg. & Pla. in Epid.

CONSILIATOR, [Consigliero,] dicitur, qui alicui dat consilium. Pli. in epist. 3.

CONSILIGO, inis, διάπυρον. Dios. herba est, quæ uocatur ab herbarijs Para leonis. Pl. l. 25. c. 8. & Ruel. l. 2. c. 134.

CONSILINVM, Apuliæ oppidum. Mela l. 2.

CONSILIO, as, [Consigliare, deliberare,] βουλεύομαι, delibero consulto. Tacit. li. 18. Et rediere Bononiam omnes simul consiliaturi.

CONSILIO, is, lui, uel lij, consultum, simul salio. unde consulto, as.

CONSILIOSVS, a Catone dictum, teste Gel. l. 4. c. 9. pro sapiente.

CONSILIVM, [Consiglio,] βουλὴ, βούλευμα, definitur a Ci. l. 1. de Inuen. aliquid faciendi, non faciendive ratio excogitata. Ci. Terentiæ: Vestrum iam consilium est, non solum meum, quid sit nobis faciendū. Quandoque sumitur pro iudicibus constitutis. Ci. pro Rosc. Qui ex senatu in hoc consilium delecti estis propter sanctitatem. Et infrà: Dij prohibeant iudices, ut hoc, quod maiores consilium publicum uocari uoluerunt, præsidium sectorum existimetur.

CONSIMILIS, le, [Simile.] ὅμοιος, idem quod similis. Plau. Amph. An in alterum te reperisse consimilem Sosiam domi? Ter. Eun. Consimilem luserat ludum. Ci. 2. Philip. Cum rem gessisset consimilem rebus ijs, quas ipse gesseram.

CONSISTO, is, constiti, [Fermarsi.] ἐφίσταμαι, proprie est iter inceptum mora interrumpere. Ter. Illico hic consiste. Vbi Donatus: Consistere est audacter, & constanter stare, [Star fermo,] Sic Consistere in anchoris, uel ad anchoram, apud Cæs. Sed transfertur: ut, Consistere in sententia. Ci. ad Q. Fr. 2. Tantus clamor a nostris, ut neque mente, neque lingua, neque ore consisteret. Cato de re rust. ca. 125. Et si aluus non consistet, id est non desinat fluere. Var. Vt si pluerit, aqua non consistat. Dicimus item, salutem nostram, aut spem in hoc aut illo consistere, id est ab illo pendere, [Dipendere,] Ci. pro Marcell. Salus reip. in mortalis unius anima consistit. Consistimus quoque, cum recuperatis uiribus, firmiores incipimus esse, ut sine ulla corporis imbecillitate possimus ingredi [Guarire.] Ci. Fam. 7. Tanta me διάρροια, arripuit, ut hodie primum uidear consistere. Virg. pro erigor posuit [Drizzarsi,] Constitit in digitos.

CONSITOR, oris Oui. 4. Met. Et cum Lenæo genialis consitor uuæ.

CONSITVRA, æ. Ci. de rep. ex Nonio. Ex agri consitura.

CONSOBRINA, æ, ἀνεψιὰ, materteræ meæ filia, Ci. pro Quinct.

CONSOBRINI, [Cugini,] ἀνεψιοὶ, ex duab. sororib. sunt editi, quasi Cōsororini. Patrueles autem, qui ex duobus fratrib. Sed fere uulgus omnes istos communi appellatione Consobrinos uocat, quemadmodū & eos, qui ex fratribus, patruelibus, aut consobrinis propagantur, uel amitinis. Ci. ad Cœlium l. 2. Curius consobrinus tuus.

CONSOCER, ri, Consoceri dicuntur, quorū alter filium alterius filiæ maritum dedit. Suet. in Claudio.

CONSOCIATIO, uerbale, κοινωνία, Ci. 1. Offi.

CONSOCIO, as, are, [Accompagnare,] κοινωνέω, societatem ineo, communico. Plaut. Rud. Vel consociare mihi quidem secum licet. Liu. l. 8. Sed quòd cum Gallia arma quondam consociassent. Consociatus. Ci. in Parad. Accusatorum atque iudicum consociatos greges.

CONSOLABILIS, le. Ci. Sulp. est omnino uix consolabilis dolor.

CONSOLIDATIO, onis, uerbale, cuius propriam significationem dignosces ex §. Item finitur. Institu. de usuf.

CONSOLIDO, as, are, [saldare,] συμπαγόω, redintegrare, & in unum congerere, quod prius ruptum aut diuisum fuerat. Vsus fructus consolidatus, id est confirmatus. Vlp. l. idem Neratius. ff. de usufruct. accresc.

CONSOLATIO, onis, [Consolatione,] παραμυθία, leuatio doloris. Ci. pro Mil.

CONSOLATOR, ris, [Consolatore,] παράκλητος, Ci. in Tus.

CONSOLATORIVS, a, um, Ci. Att. Literas accepi consolatorias.

CONSOLOR, p.p. [Consolare,] παραμυθέομαι, solatium præsto, mœrorem leuo, siue id re fiat, siue uerbis. Ci. epi. 51. Virtuti tuæ magis gratulari debeo, quam consolari dolorem. Ci. Sulp. Dices, quid me ista res consolatur. Passiue. Asinius, Cum, ob ea quæ sperauerant, dolebam, consolabor ob ea, quæ timui. Reperitur & consolo actiuum apud Var. in Oedipo Thyestæ: Oedipus Athenas exul uenire dicebatur, qui consolaret.

CONSONANTIA, tiæ, [Concordanza,] uocum concordantia, Græce συμφωνία.

CONSONO, p.c. [Consonare,] συμφωνέω, simul sono. Varro de Apibus: Consonat uehementer, perinde ut milites faciunt, cum castra mouent. [Risonare,] Vir. 5. Ae. Tum plausu, fremituq; uirum, studijsq; fauentum Consonat omne nemus. Consonare sibi, pro constare, [Corrispondere,] Sene. epi. 31. Vt perfecta uirtus sit æqualitas ac tenor uitæ, per omnia consonans sibi. Consonans, nomen adiectiuum ex participio. Ci. in Parti. atque etiam est hæc distinctio in uerbis: altera natura, tractatione altera. Natura, ut sint alia consonantiora, grauiora, &c. Consonātes literæ a grammaticis dicūtur, σύμφωνα, quòd cum uocalibus, non per se sonent.

CONSONVS, a, um, [Confacenole.] Silius lib. 17. Vox consona linguæ. Ci. ad Att. l. 4. Credo Platonē uix putasse satis cōsonum fore si &c.

CONSOPIO, pis, pire, [Addormentare,] κατακοιμάω, in somnum inducere. Ci. 1. Tus. A luna consopitus putatur.

CONSORS, tis, [Di una istessa sorte, & conditione,] κοινωνὸς, eiusdem sortis, id est conditionis. Sappho ad Phaonem: Alceus consors patriæque, lyræque Laudis habet. Ci. 5. Verr. Cum ex agris tres fratres cōsortes profugissent, quòd ijs plus frumenti imperabatur. Consors, particeps,

participe.[*Partecipe.*]ut consors consilij publici. Pli epi. 167. Generi consortes, consanguinei & propinqui,[*Compagno,*] Ouid. epi. 3. Socius & consors laboris. Cic. de Cla. Ora. Thalami consors. Oui. 10. Metam. Thalami consorte carebat. Consortem Propertius, posuit pro simili[*Simile,*]cum inquit. Tu qui consortem properas euadere casum.

CONSORTIVM, tij, [*Compagnia,*]κοινωνία, societas. Papin. l. si inter fratres. §. idē Papi. ff. pro socio. Dicitur & cōsortio, nis. [*Compagnia,*] Cic. 3. Offi. Dissoluatur necesse est omnis humana consortio

CONSPECTVS, pro aspectu, [*Aspetto,*] ὄψις Virgil. 1. Aeneid. Vix à conspectu Siculæ telluris in altum Vela dabant læti.

CONSPERGO, gis, [*Spargere,*] καταῤῥαίνω, aspergo. Plau. Curc. Vbi uino has conspersi fores. Ci. 3. de Ora. Vt conspersa sit quasi uerborum, sententiarumque floribus. Conspersum stellis caput. [*pieno coperto,*] Cic. 2. de Nat. Deo.

CONSPICIENDVS, a, um [*Illustre, degno d'esser guardato*] ἀξιοθέατος, dignus qui conspiciatur, illustris, insignis. Ad Heren. li. 1. In gestu nec uenustas conspicienda, nec turpitudo sit. Tibul. lib. 1. El. 2. Insideat celeri conspiciendus equo.

CONSPICIO, is, p. c. [*Guardare, mirare,*] ἀθρεῶ, uideo, cerno. Plaut. in Aph. Qui ipsius equidem nunc primam istanc tecum conspicio simul. Dicitur & de mente, [*Vedere,*] Ci. pro Bal. Vt Conspiciatis eū mentibus, quē oculis nō potestis. Conspicere pro attēdere, [*Considerare,*] Ci. pro Mur. debes M. Cato conspicere, quibus uitijs affectum esse necesse sit eum, cui uere illud obijci possit. Conspicere sibi, quæ sint in rem suam, Pla. Trin. Conspicior, eris, passiuum. Cic. in Cati. Carere me aspectu ciuium, quàm infestis oculis omnium conspici mallem. Conspectus, nomen ex participio. Liu. li. 22. Turba, quàm dignitate, conspectior.

CONSPICILLVM, [*Occhiale,*] διόπτρα, dicitur, unde clanculū conspicere possit. Plaut. in conspicillo asseruabam. Item quæ uulgo ocularia dicuntur. Idem, necesse est conspicilio uti. Sunt qui utrubique legant Conspicilum.

CONSPICOR, aris. [*Vedere,*] ἰδεῖν, a præpositione con, & antiquo uerbo Specio, idem quod conspicere. Ter. in Eun. Cur ego te in his conspicor regionibus? Cæs. 2. Bel. ciui. Hunc conspicatæ naues, sublatis anchoris sequi cœperunt.

CONSPICVVS, a, um, [*Sagace, accorto,*] a conspicio, ut Perspicuus a Perspicio. Modo significat sagacem, acutum. Quinct. Conspicuus, sagax, callidus. Modo clarum, [*Chiaro, lucido,*] Vnde Marc. Conspicuū amphitheatrum appellat, li. 1. Hic ubi conspicui uenerabilis amphitheatri Erigitur moles Cōspicuus homo, qui in se omnium oculos conuertit, [*Riguardeuole, illustre,*] Li. 1. Romanis conspicuum eum nouitas, diuitiæque faciebant.

CONSPIRATIO, [*Concordia,*] ὁμόνοια, pro concordia, & cōsensu. Cic. li. 2. Offi. magnas utilitates adipiscimur conspiratione hominum atque consensu. Et pro domo sua hanc nostram conspirationem in rep. bene gerenda certi homines fictis sermonibus diremerunt. Accipitur item in deteriorem partem pro coniuratione, [*Congiura,*] & (ut Cicero loquitur) coire. Ci. pro Deiot. conspiratio certorum hominum contra dignitatem tuam. Conspiratus, us, quo Gel. utitur, li. 1. c. 11. Conspirare quoque ponitur pro conuoluere, [*Cinere,*] dictū a spiris, quæ sunt circuli, qui in seipsos recurrunt: unde conspirare serpentes dicimus, cum se in orbem conuoluunt. Pli. de uiris ill. Anguis se in Volumnij tabernaculo conspirauit. Conspirati, orum, [*Congiurati,*] qui coniurarunt. Sue. in Cæs. Assidentem conspirati specie officij circumsteterunt. Conspiratæ res, uelut conflatæ in unum corpus. Sen. epi. 85.

CONSPIRO, ras, p. p. [*Spirare insieme, congiurare,*] συμπνέω, simul spiro, conflo. Colum. li. 4 Celestes admittat imbres, ac suis omnibus partibus ad educandam prolem nouam conspiret. Sumitur pro consentio, [*Accordarsi,*] Ci. contra Rullum: consentite nobiscum, conspirate cum bonis: Col. li. 12.

CONSPISSO, as, are, condenso. Pli. li. 35. cap. 6. Colum. l. 2. c. 18.

CONSPONSORES, qui de eadem re conspondent. Ci. Att. l. 5. Inuestiges ex consponsorum tabulis. Idem epist. Fam. 98. Consponsores pro Pompeio.

CONSPVO, is, ere, καταπτύω, sputo aliquem fœdo; passiuum Conspuor. Plau. Ab omnibus derisus atque consputus.

CONSPVRCO, as, are, [*Sporcare, macchiare,*] μιαίνω, commaculare. Col. li. 8. c. 3. Sapore tætro conspurcare omnia, Lucr. li. 6.

CONSPVTO, as, are, frequen. Plau. Curc. Consputatur, uituperatur, Ci. ad Q. F. li. 2. Clodiani nostros consputare cœperunt.

CONSTABILIO, is, ire, [*Fermare,*] καθίστημι, firmū facio. Pla. Capt. Rem meam constabiliui. Ter. Ad. Tuam rem constabilisses.

CONSTANTER, [*Constantemente,*] βεβαίως, Ci. de Ami. Multa eius uel prouisa prudenter, uel acta constanter ferebantur.

CONSTANTIA, [*Constanza,*] ἀστάθεια, Ci. ad Att. O constantiam promissi, & fidem miram.

•CONSTANTIA, Cypri urbs, alias Salamis dicta. est etiam Germaniæ oppidum, ad Aconium lacum.

•CONSTANTIA, Iulia, Hispaniæ Bæticæ oppidum.

CONSTANTINOPOLIS, [*Constantinopoli,*] urbs a Constantino aucta, in finibus Thraciæ. uide Byzantium.

CONSTERNATIO, [*Paura,*] συστολή, concitatio quædam subita, ex aliquo metu: deduci uidetur, a Sterno, quod significat deijcere, illi enim, qui ictu aliquo humi sternuntur, maxime perturbantur.

CONSTERNIVM, locus prope thermas, ubi uestes deponebantur.

CONSTERNO, as, aui, atum, [*Sbigottire, perdere l'animo,*] συστέλλω, perturbo, & proprie de animo dicitur, teste Val. li. 5. Sal. Qua uictoria elati hostes, nostri territi, atque animis consternati discessere. Idem Equi exterriti, aut saucij consternantur.

CONSTERNO, is, straui, [*Distendere,*] καταστρώννυμι, sterno uel sternendo operio. Vir. 4. Aen. Altæ consternunt terram concusso stipite frondes. Sic consternere aream silicibus & lapide, [*Selciare,*] quod Galli dicunt Pauer. Colum. li. 1. Area optima est silice constrata. Constratus, a, um, [*Coperto,*] a Consternor, eris, tectus. Cic. pro Sex. Forum corporibus ciuium Romanorum constratum. Inde naues constratę dicuntur, quæ ab aliquibus uocantur tectæ, quæ scilicet sua habebant catastromata, in quibus propugnatores consistebant. Cic. 5. Ver. Erat sola illa nauis constrata. Quæ aūt carebant catastromatibus, Naues apertæ dicebantur. Hircius de bello Alex. Quatuor ad eas constratæ naues, & complures apertæ contenderunt.

CONSTIPO, as, [*Condensare, spessire,*] ἐπισάττω, condenso, & in unum cogo. Ci. de Leg. Agr. 2. Sed ne constipari quidem tantum hominum numerum posse in agrum Campanum intelligetis. Cæs. 4. Bel. Gal. Vt se sub ipso uallo constipauerant.

CONSTITVO, [*Deliberare, constituire*] βουλεύομαι, statuo, propono, decerno. Ter. Phor. Mihi dotem constituerunt dare. Vir. 1. Aen. Qui teneāt (nā inculta uidet) hominesne, feræne, Quærere constituit. Itē locū, siue tēpus determino. Ter. Eun. Dari annuli, locus, tēpus constitutum est. Ad constitutū uenire: subaudi, diem, uel tēpus. [*Al tempo, al termine*] Ci pro Cæc. Homines inermes, qui ad constitutum experiendi iuris gratia uenissent. Ci. Mar. Si quid constitutum cum podagra habes, in aliam differas diem. Quandoque conuenire, & pactum facere. [*Far patto, esser d'accordo,*] Ter. Hecy. Constitui cum quodam hospite, me esse illum conuenturum. Cic. 1. Officio. Si constitueris, te cuipiam aduocatum in rem præsentem esse uenturum. Cōstituere pecuniam, est assignare. [*Consignare,*] Aliquando gubernare, moderari, regere. [*Gouernare,*] Ci. Inicitia, senum constituenda, & regenda est prudentia. Interdum decernere. Nonnunquam parare. [*Apparecchiare,*] Ci. Erat ignarus quantum sibi, ac liberis suis iam tum mali constituerent.

CONSTITVTIO, onis, [*Constitutione, ordine, statuto*] διάταξις, statutū, decretum: a uerbo Constituo. quod inter cetera significat decerno, sancio, præscribo. Interdum idem quod institutio: ut Religionū cōstitutio, apud Ci. 3. de Leg. idē Brut. li. 3. Illud necesse me ad te scribere, quid sentirem tota de constitutione huius belli. Est item Cōstitutio, rhetoribus prima caussarum conflictio, quæ alio nomine status appellatur. ad Heren. li. 1 Hæc exoratio in coniecturali constitutione caussæ ferme semper necessaria est. Ci. 1. de Inuent. Constitutiones apud rhetores sunt quatuor, coniecturalis, definitiua, generalis, translatiua: qui status etiam dicuntur.

CONSTITVTVS, a, um. [*Ordinato, determinato,*] διατεταγμένος, decretus, propositus. Constituta in mensem Ian. auctio, Cice. de leg. Agr. Corpus bene constitutum, bono præditum habitu. [*Bene complessionato,*]

CONSTITVTVS, tus, multitudo est hominū simul constituentiū. Fest.

CONSTO, as, constiti, stitum, & statum. Lucan. lib. 7. Constatura fides superum. Marti. Constatura fuit Megalensis purpura centum. Est autem Constare, constanter permanere, perseuerare, ratum habere. [*Perseuerare,*] Cice. Epist. 3. Qua in sententia si constare uoluissent. Constare sibi, est, in eadem opinione constanter permanere. Idem. 1. Tuscul. Si tibi quidem constare uis. Constare mente, uel animo, est animi uel mentis compotem esse. Magno uel paruo aliquid constare dicimus, magno uel exiguo pretio comparatum. Ci. 6. Ver. si H-S. VIM. tibi constarent ea, quæ tu facile posses uendere H-S. CC. millibus? Idem Attico, Id proprie dimidio minoris constabit. Cic. 1. de Nat. Deo. Homo, qui ex animo constat & corpore. Interdum simul stare. [*Stare, dimorare,*] Sisen. l. 4. hist. Multitudinem procul hostium constare uiderunt. Interdum suppetere. [*Esser ritto,*] Iuuen. Saty. 6. Quis feret uxorem, cui constent omnia? id est cui nihil desit. In tertia persona sumitur pro manifestum est. [*Esser manifesto,*] Ci. in Epi. moleste Pompeium id ferre constabat. Pro conuenit [*Esser d'accordo,*] ut, Hoc mihi tecum constat. Liu. 1. ad Heren. quæ dicta sunt arbitror mihi tecum constare cum ceteris scriptoribus. Rationem constare, est, legitimam rationem aut ostendi, aut apparere ostendi posse. Vlp. Plane si defendendi gratia aliquid fecerit rationem ei cōstare oportet. A consto, fit Constans, pro eo, qui firmus est, & tenax propositi [*Constante,*] Ci. ad Len. Magis iteratorum hominum studiū, quàm constantis senatus consilium uidetur.

Constrepo,is,ere,[*Far strepito*] κτυπεῖν,idem quod Strepere. Gell. lib 4.ca.1.

Constringo,is,ere,[*Stringere.*]συσφίγγειν,significat arctare,ut,Constringere sarcinam,Pla.in Tri.Ci.1.de Or. Quæ rem dissolutam ratione quadam constringeret. Constringendum se tradere libidinibus.Ci.1.de Fin. Victi specie uoluptatis,tradunt se libidinibus constringendos,apud Quin.l.2.cap. 4. Aptis uerbis constricta oratio. Cic de Cla.Ora.

Constructio,nis,uerb Cic.in Acad.

Construere,[*Construire.ordinare.fabricare.*]συντάττειν, simul struere,fabricare.Ci.in Cato. Vt ædificium idem destruit facillime qui construxit,sic hominem eadem optime,quę conglutinauit,natura dissoluit.Ci.2.Phil.Tanti acerui nummorum apud istú construuntur,ut iam appendantur,non numerentur pecuniæ. Constructus particip.Ci.2.de Na.Deo.Dentibus in ore constructis manditur, atq; extenuatur & molitur cibus.Constructior domus. Cice.1. de Inuen. Domus ea,quæ ratione regitur, omnibus constructior est rebus & apparatior,quàm ea,quæ temere & nullo consilio administratur.

Constupro,as,are,[*Suergognare.*]μοιχεύω,stupro.Liu.li. 29. Q.Ci. de petit.cons.Prope in parentum gremijs prætextatos liberos constuprarit.& ad Att.l.1.Afflicta resp est constuprato iudicio.

Consuadeo,es,ere,[*Persuadere.*]πείθω, idẽ quod Suadeo. Pla.Mer.

Consuasor,oris,[*Confortatore,essortatore.*]Cice.pro Quinct.Hæc agebat consuasore Næuio.

Consudo,as,are,[*Sudare.*]ὑδρόω,sudo.Plau.Pseu. beatus si consudaueris.Col l.12.c.7.Dum consudant,reponuntur.Cato c.69.Sinite biduum consudent.Consudesco,is,ere,idem,Colu.li.12.ca. 48. Sicq; triginta dies pati consudescere.

Consuesco,cis, eui, & consuetus sum, [*Auezzarsi, essere consueto.*] ἐθίζομαι,soleo.Virg.2.Geor.Adeo in teneris consuescere multum est.Col.li.9.Nec magis humo,quam stagno consueuerunt. Cice.2. de Orat.Potest facere, id quod requiris, & consueuit. Interdum est familiaritate alicu us utor. Vnde & Consuetudo pro usu & familiaritate,[*Famigliarità,amicitia,*] Cic. pro Sext. Rosc. Erat mihi cum eo non modo hospitium, uerum etiam consuetudo. Dicitur item Consuesco,de re uenerea. Cice. 6.Vert.Mulieres,quibus ille consueuerat.

Consuefacio,is,[*Assuefare.*]usu doceo. Ter. in Adel. Nihil prætermitto,consuefacio. Ibidem:consuefeci filium.

Consuetionem,Pla.pro consuetudine dixit,teste Festo. Cõsuetus. Ter.And.ut consuetum facile amorem cerneres.Oui. 12. Meta.Et uestes,& Consuetissima quæque uerba.

Consuetudo,dinis, [*Consuetudine,uso,usanza,conuersatione, prattica*] συνήθεια.Plaut. in Mil. Hoc adeo fieri credo cõsuetudine. Cato ad Cic. Contra consuetudinem meam hæc ad te plurib. scripsi. Et pro familiaritate. Ter.in And. neque me consuetudo, neque amor,neque pudor.Ci.ad Curionem. Carui fructu iucundissimæ consuetudinis.

Consul,is,[*Console.*]ὕπατος, Plutar. summum erat apud Romanos dignitatis fastigium,post exactos reges a Iunio Bruto primũ introductum.Dicti consules a Consulendo,siue quòd reipublicæ consulerent,siue quòd à ciuibus consulebantur. De eorum officio uide Fenestellam de Rom.Magist.Ci.in Pis.Animo consulem esse oportet, consilio,fide,uigilantia,toto denique munere consulatus.

Consularis,qui Consulatum gessit.Ci. Lentulo:filium consularem a misit.Consularis ætas,in qua consulem esse licebat, quæ erat annorum trium & quadraginta.Ci.4.Phi. Alexander, tertio & trigesimo anno mortem obijt:quæ est ætas nostris legibus decem annis minor,quam consularis.Consulariter, Liuius 4.

Consulatus,us,dignitas,siue tempus,quo consul in officio est.Cice. pro Mur.Vt ei iam exploratus consulatus uideretur.

Consulo,is,sului,sultũ,cum accus.[*Dimandare consiglio,*] συμβουλεύομαι,consiliũ peto.Quin.Ego aures consulens meas. Inueni ẽt apud uetustissimos in hac significatione hẽre duos accusatiuos:Consulam hanc rem amicos,quid faciundum censent.Consulo autem cum genitiuo Aequi uel Boni,significat in meliorẽ partem interpretari. Pli.li.33.Quærebat argentum auaritia, bona consuluit interim inuenisse minimum.Cum datiuo neutrum est, & significat consilium do,[*Consigliare,*]Medicus consuluit mihi. Interdum prospicio, & præsidium fero, [*Hauer cura di prouedere,*] ut, Consule honori tuo, Consule rebus tuis, Consule saluti tuæ, id est prouide. Interdum etiam de rebus animatis. Cice. Treb. Consuli quidem te a Cæsare scribis,sed ego tibi ab illo consuli mallem:hoc est, mallem ut Cæsar prouideret tibi, quàm te interrogaret. Aliquando cum datiuo iungimus accusatiuum:ut Consulo tibi commodum tuum. Quandoque cum In,pro contra. Teren.Pessime in te, atque illum consulit. Interdum est deliberare, [*Deliberare,*] sed in plurali tantum,& absolute:ut,Consulent senatores.Cæs.7.Bel.Gal.Bis magno cum detrimento repulsi Galli,quid agant, consulunt. Et grauiter de se consulere, est aliquod perniciosum sibi consilium capere.Liu.Ve quicquã de se grauius consulerent,conscientia impulerat. Consulor,eris,passiuum.Ci.3.Ver. qui de iure ciuili consuli solent. Senatus nihil consulitur,Ci.Octauio.

Consultatio,uerbale.Ter.Nulla tibi Pamphile hic iam consultatio est.Ci.Offi.De eius consultatione quærimus.

Consulte,aduer.[*Prudentemente,*]prudenter.Plau.Rud.

Consulto,as,[*Consultare,deliberare,*]βουλεύομαι,delibero.Ci.2.Offi. In quib.deliberare homines,& consultare de officio solent.

Consulto,[*consideratamente,*]aduerbium, deliberate. Plaut. Pœn. Consulto hoc factum est.Ci.1.de leg.Vt ea, quæ gignuntur,consulto nobis,non fortuito nata uideantur.

Consultor,oris, [*consultore,consigliere,*] qui alium consulit, id est, qui consilium ab alijs inquirit.Ci.pro Mur. Vigilas tu de nocte, ut consultoribus tuis respondeas.Quandoque pro eo, qui alij consuluit.Sal.in Iug.Ab eo petijt,ut fautor,consultorq; sibi adsit.

Consultoria,Hostia,erat qua diuina uoluntas per exta disquirebatur.De hac Vir.Mactat lectas de more bidentes.Vide Macr.

Consultrix,fœm.Ci.2.de Na De Natura consultrix.

Consultus,συγκριτικός,quando participium est,significat eum, a quo consilium petitur:ut,Medicus consultus dixit te febri laborare. Ci. pro Milo.Nihil de eius morte populus consultus.Quandoque nomen,& ponitur pro prudenti & sapienti,[*Prudente & sauio,*]Oui.li. 1.de arte: Sit tibi credibilis sermo,consultaque uerba. Li. 10.Callidos, solertesque iuris,atque eloquentiæ consultos. Hinc dicimus consultus iuris,[*Dottor di legge,*]& iuris consultior, & consultissimus. Idem.l.1.Consultissimus iuris,ut illa nusquam ætate esse poterat.Et consultum,in neutro gen. idem quod statutum siue decretum,[*Decreto,*]Hinc senatusconsultum,pro eo quod senatus decreuit. Horat.in Epist. Qui consulta patrum, qui leges iuraq; seruat. Dicimus etiam,Opus est consulto,id est opus est consulere:ut illud Sal.Priusquam incipias consulto,postquam consulueris,mature facto opus est.

Consummo,as,[*Finire,condurre a fine,*]ἀποτελέω,perficio. Cic.6.Phi. Bella,a consulibus gesta & cõsummata.Idem 1.Offi. Latissime uidentur patere ea,quæ de officijs tradita a philosophis, & consummata.Pl.epist.156.Quoquo modo consummate opera, ut inchoata sunt. Sacrum consummare,peragere sacrum.Sen.Hippol. Consummatus,a,um.[*Perfetto,*]perfectus.Martial. Consummatiq; Catonis.Col.Consummatæ sapientiæ. Consummatio, [*Perfettione,*] perfectio,Col.l.2.

Consumptio,nis,[*Distruttione,*] Ci de Vni.Cõsumptionẽ.& senio.

Consumptor,oris,[*Distruggitore,*] Ci.2.de Na.Deo. Ignis consumptor omnium.

Consumo,is,p.p.[*Consumare,distruggere,*]ἀναλίσκω, in nihilum redigo Ci.1.de Leg.Cum ea occultas consumpserit.Sall. Rẽ familiarẽ consumpsi.Consumor,absumor:ut,Consumor siti, Cæsar 8.Bel. Gal.Consumi incendio,Liu.l.14.Consumi senio & mœrore, Liu. li.40.Consumptus,absumptus:ut,Consumptus peste,Pli.li.1 s.c.18. Morte consumptus,Tib.lib.1.Consumpta oratio, & Salust.in Iug. Consumpta & exhausta actio,Ci.de Ora.

Consuo,is,simul suo,[*Cuscire insieme,congiungere,*] συρράπτω, compono.Plau.in Amph.Consutis dolis.

Consurgo,is,ere,[*Leuarsi insieme,*]συνανίσταμαι, simul surgere. Salust. Consurrexere omnes.Ci.ad Q.F.li.3.Consurrexit senatus. Consurgitur,impersonale.Ci.6.Ver.Honorifice consurgitur.

Consurrectio,onis.Ci.de arusp.resp.

Consus,consiliorum deus putabatur: qui templum sub tecto circo habebat, ut ostenderetur tectum esse debere consilium. Consualia, ludi, qui fiebant in honorem Consi.Liu.l.1.Ludos ex industria parat Neptuno equestri solennes,Consualia uocant,Pl.de uiris illust. Quibus negatis,ludos consualia simulauit. Var. 4. de Lingua Lati. Consualia dicta à Conso, quòd tum feriæ publicæ ei Deo, & in circo ad aram eius ab sacerdotibus fiunt ludi illi, quibus uirgines Sabinæ raptæ.

Consutura,ræ,[*Cuscitura,*]Sue. in Vit.c.2.Sectionibus & cõsuturis.

Contabeo,es,uel Contabesco,is,[*Marcirsi*]μαραίνομαι, in tabem cõuertor.Ci.3. Tus.Luctu confecta contabuit.Plau.Merc.Cor meum guttatim contabescit.

Contabulatio,Cæs.2.Bel.Ciuil.Turris altitudo perducta ad contabulationem.

Contabulo,[*Intauolare,*]σανιδόω,est tabulis aliquid tegere. Suet.in Cal.Xerxes Hellespontum contabulauerat.Pl.lib.36.c.25.Quernis axibus contabulare. Contabulare murum turribus,Cæs.7.bel.Gal. Contabulare turres,Idem 5.Bel.Gal.

Contactus,ctus,[*Tatto,*]Col.l.13.c.3.Contactu eius languescunt.

Contagium,& Contagio,& Contages,pe.pro. [*Malo attaccaticcio,*] morbus qui ex cõtactu contrahitur:ex con,& tago,is,quod est tango.Virg.Dira per incautũ serpant cõtagia uulgus Lucr.l.4.Quæ cõtage sua palloribus omnia pingũt. Contagiosus,a,um: ut,Contagiosus morbus,quo qui laborat,solo contactu alios inficit.

Contamino,as,pe.co. [*Contaminare,macchiare,*]μιαίνω,ex Con, & Tamino,& est fœdo,maculo. Ter. in prol. And. Contaminari non decere

decere fabulas. & Liu. lib. 4. Contaminari sanguinem suum patres rebantur. Hinc contaminatus,a,um. Ibidem: An esse maior contumelia potest, quàm partem ciuitatis, uelut contaminatam, indignam connubio haberi?

CONTECHNOR, aris, [Macchiare,] τεχνάομαι, fallaciam compono, Plaut Pseud.

CONTEGO, p.c. [Coprire,] συγκαλύπτω, cooperio. Ci. pro Sex. Messoria se eorbe conrexit. Contectus, [coperto,] participium. Casa contecta stramine.

CONTEMINO,as,are, [Macchiare,sporcare] καταμιαίνω, contaminare, fœdare, polluere. Mar.l.1. Ausus tam noster contemerare manus.

CONTEMNO,is,psi,ptum, sperno, nilipendo, [Sprezzare,dispregiare,] ὀλιγωρέω. Plau. in Asi. Imperium meum contempsisti. Ereft minus, quàm despicio, Ci. de Sen. Contemni se putant, despici, illudi. Componitur ex Con & Temno.

CONTEMPTIM. Plau. in Pœn. Ne nos tam contemptim conteras.

CONTEMPTIO, [Dispregio,] Fortunæ contemptio. Cic. in Parad.

CONTEMPTO, aris, frequen. a contemno. Plaut. Mirari noli, neque me contemptarier. Contemptus, particip. spretus. Ci. pro Sex. Nullo præmio proposito, præter hoc, quod iam contritum & contemptum putatur, iudicium bonorum. Contemptus, nomen. Plaut. Pœn. Contemptiores mage erunt, atque auidi minus. Tenuissimus uictus, atque contemptissimæ escæ, Ci.2. de Fin. Contemnendus. de Cla. Ora.

CONTEMPTOR, oris, [Dispregiatore,] deum contemptor Mezentius. Vir 8. Aen.

CONTEMPTRIX, Pli.li. 36 c.8.

CONTEMPLATIO, [Contemplatione,] θεωρία, consideratio rerum occultiorum, Ci.4. de Fin. Idem. 2. Acad. Animorum naturale quoddam quasi pabulum, consideratio, contemplatioque naturæ.

CONTEMPLATIVVS,a,um, θεωρητικός, contemplationi debitum. Sen. epist.95. Philosophia contemplatiua simul est & actiua.

CONTEMPLATOR, oris, [Contemplatore,] ut, Contemplator cœli. Cic.1. Tusc.

CONTEMPLATVS,us,ui, [Contemplatione,Speculatione,] Oui. 5. Tri. A contemplatu summoueoque mali.

CONTEMPLOR,aris, [Considerare cose occulte,] κατανοέω, diligenter intueor, & res abditas considero: a templo, id est a loco, qui omni parte aspici potest, uel ex quo omnis pars potest uideri, quem augures Templum nominabant. Ci. pro Deiot. Animo contemplare, quod oculis non potes. Lact.li.6. Si solem contemplari uelint. Inuenitur & contemplo. Plaut in Asin. Meum caput contempla. Ennius: Contempla, & templum Cereris ad læuam aspice.

CONTENDO, [Andare,contendere,] ἐντείνω, proficiscor, iter instituo, quasi contra tendo. Cæs.li.1. Eodem itinere, quo hostes ierant, ad eos contendit. Item certare, [Far guerra,] Virg. lib. 4 Quis talia demens Abnuat, aut secum malit contendere bello. Item cum conatu, ac nixu aliquid agere. Ci. 1. Tus. Onera contentis corporibus facilius feruntur, remissis opprimunt. Irē festinare. [Sollicitare,] Vir. 1. Aen. Quæ littora proxima, cursu Contendunt petere. Itē astringere, intorquere, [Stringere,] ut li.4. Geo. Contende tenacia uincla. Item comparare: a quo contentio, Lib. 1. ad Heren. Si nostram caussam laudando extollemus, & aduersariorum per contentionem deprimemus. Item extorquere Cic. de Amic. Extremum præceptum in beneficijs operaq; danda, ne quid contra æquitatē contendas. Item iacere, dirigere, [Gettare,lanciare,] Vir. 5. Aen. Qui tamen aerias telum contendit in auras. Itē intendere. Hinc contendere arcum uel citharam, [Tirare,] cum chordas intendimus. Et contendere neruos ingenij, corporis, siue industriæ, pro uires omnes in re aliqua explicare, [Faticarsi,] Ci. 2. Ver. Magnum onus, sed dignum, in quo omnes neruos ætatis industriæque meæ contenderem.

CONTENEBRASCO, [Farsi sera,] σκοτοῦμαι, uerbum neutrum, pro aduesperascere. Var. de Re rust. Pascuot quoad contenebrauit.

CONTENTE, contentius, contentissime. Ci. 5. Tusc. Socratem ferunt, cum usque ad uesperam contentius ambularet. Idem. 2. Tusc. Genu Antonium uidi, cum contente ipse pro se diceret, terram tangere.

CONTENTIO, [Impeto,] διάτασις, pro impetu, Ci. pro Sex. Antiochus magna contentione superatus. Et 3. de Ora. Permulta magna animi contentione dicta.

CONTENTIOSE, [Litigiosamente,] aduer ut Contentiose agere, pertinaciter.

CONTENTIOSVS, um, [Litigioso,] Plin. epist. 19. Oratio pugnax & contentiosa.

CONTENTVS,a,um, [Contento,contento,] cum est partici. a contineo significat illud, quod ab alio continetur. cum uero significat eum, qui satis est, neque quicquā præterea desiderat: nomen est. Ter. in Eun. Neque tu uno contenta eras. Contentus pro extensus. Cic. Tus. Tormenta telorum contenta, atque adducta uehementius.

CONTERMINVS, ni. [Vicino,confinante,] ὅμορος, finitimus, quasi eodem terminum inhabitans. Col.l.1.c.3. Pl li. 13.ca.8. Conterminua Indis gens Ariana. Stabula cipæ contermina, Oui. 8 Metam.

CONTERO,is,ere, [Ridurre in poluere,consumare,] συντρίβω, in puluerē redigere. Varr. de Re rust. cap.7. Scillæ modicum conteritur cum aqua. Conterere radicem in puluerem. Pl.li.36 c.11. Diem conterere, id est consumere, Plaut. Cas. Conterere ætatem in litibus, Ci. 3. de Leg. Contritus, [Trito,] Pl.li.10.c.13. Datur dysentericis in uino contrita. Ci. 2. de Fi. Vetustate contritum prouerbium.

CONTRITOR, oris, uerbale. Plau. Persa: Contritor compedum.

CONTERRANEVS, [Di una medesima terra,] ὁμοχώριος, ex eadem terra est. unde Catullum conterraneum suum Pl. in Præfa. prima uocat, qui non Veronæ, sed in Benaci insula natus erat. Verbum in castris natum, ut pleraque eodem fine desinentia.

CONTERREO, es, ere, [Spauentare,] ἐκπλήσσω, Liu. 1. Nouum pugnæ conterruit genus. Conterret latratu canis aduenientem, Colum. lib. 7. cap. 12. Conterrere uultu loquacitatem alicuius, Cice. 1. de Orato.

CONTESTANIA, regio citerioris Hispaniæ, in qua nona Carthago sita est. Pli.li. & c 3.

CONTESTATVS, us, Contestata uirtus. Ci. pro Fla. Cum ab hac perenni, contestataq; uirtute maiorum non degenerauit Flaccus.

CONTESTOR, aris, [Chiamare in aiuto,] ἐκετεύω, obtestor, imploro. Cic. 6. Ver. Deos hominesq; contestans. Contestari litem, inquit Festus, dicuntur aduersarij, quòd ordinario iudicio utraque pars dicere solet, testes estote. Ci. ad Att. lib. 16. Litem contestabuntur cum iudicio parato. Vnde contestatio.

CONTEXO, is, ere, [Tessere insieme, congiungere,] συνυφαίνω, simul texere. Ci. de Nat. Deo. Villis ouium confectis atque contextis, homines uestiuntur. Contexere, coniungere. Pli. epist. 101. Vineæ porrigun tur, unamq; faciem longe lateq; contexunt. Contexere amores, Catu. Contexere interrupta, Ci. 1. de Leg. Contexere carmen, [Componere,] pro Cœlio. Contexere crimen, pro Deiotaro. Contextus, Argento & auro contextus. Tibul li. 1.

CONTEXTE, [Compostamente,] Ci. de fato. Conserte, contexteq; fiunt.

CONTEXTIM, Pli. li 10. c. 53. Nidificantes, pene contextim.

CONTEXTVS, us, [Tessimento,] συνυφασμός, Cice. de Finib. Pennarum contextu.

CONTICEO, es, p.c. [Tacere insieme,] κατασιγάω, simul taceo. Virg. 2. Aen. Conticuere omnes. Ci. in Catil. Repente conticuit.

CONTICESCO, is, cum alijs tacitus fio, κατασιγῶ, Pl. li. 11. c. 10.

CONTICINIVM, noctis, ἀωρόνυξ, Post primum tempus, quo omnia quiescendi gratia conticescunt. Plaut. in Asin. Redito huc conticinio. Macrobius tamen & Censorinus Conticinium uocant, eam partem noctis, quæ media est inter gallicinium, & diluculum: inde dictum uolunt, quòd Galli tum conticescant.

CONTIGNATIO, σανίδωμα, solarium domus, siue stratum sit gypso la teribusve, siue non stratum. Plin. Sesquipedalis paries non plus, quàm unam contignationem, tolerat.

CONTIGNO, as, σανιδόω, quasi tigna coniungo, uide Tignum.

CONTINENS, participium, [Che contiene, continente, terra ferma,] τὸ περιέχον, ea potest significare, quæ continent. Continens etiam ille dicitur, qui se ab omni turpitudine continet. Ter. Eunu. Hoc nemo fuit, nec magis continens. Continens uero fœm. ge. sumitur pro terra, quæ non est insula, quam uulgo terram firmam appellant, qualis est Italia. Continens neut. gen. a rhetoribus accipitur pro firmamēto orationis. Ci. in Top. Quibus hoc, qua de re agitur, continetur, hæc Continentia uocentur, quasi firmamenta defensionis: quibus sublatis defensio nulla sit. Pro continuo, seu propinquo, [Vicino,] Vnde Vlpianus scribit, Continentes prouincias accipi debere, quæ Italiæ coniunctæ sunt.

CONTINENTER, [Continuamente, del continuo,] ἐγκρατῶς, parce & pudice. Pla. Illum pater arcte & continenter habet. Quandoque continuè. Idem: Trium dierum sitim continenter tulit. Cæsar: Belgæ cum Germanis bellum continenter gerunt.

CONTINENTIA, [Continenza, temperanza,] ἐγκράτεια. Ci. 2. Offi. Valetudo sustentatur continentia in omni uictu, omni cultu.

CONTINEO, es, p.c. nui, tum, [Tenere, contenere, fermare,] λαμβάνομαι, idem quod tenere, Pla Rud. Animo male fit: contine quæso caput. Idē Casina. Contine pectus, face uentulum amabo pallio. Aliquādo pro moderari, coercere: unde continens, pro abstinente & integro, [Moderato,] Lactan. l. 3. Sobrium, castum, continentem iudicabis. Item continuare, unde & continens, dicitur continuatum, [Continuato,] Liu. Contionens imperium usque ad nos habebitis, Suet. in Gal. Per hunc pontem ultro citroq; commeauit, biduo continenti, id est cōtinuo. Currum: Omnia uelus continenti incendio ardere uisa. Cice. 2. Tus. Nihil te interpellabo: continentem orationem audire malo. Item li. 2. Of. Pro simul tenere, [Conseruare,] Nulla res tam uehementer remp. continet, quam fides.

CONTINGO, gis, tigi, tactum, [Toccare, accadere,] καθάπτομαι, tango. Colum. libr. 1. fenestris a terra sic editis, ne manu contingi possint. Virgil. 2. Aen. Funemque manu contingere gaudent. Pro accidere [Accadere, auenire,] duntaxat in tertijs personis. Ci. 5. Tusc. Quod philosophis quoque contingit. Impersonale cum infinitiuo, ut

Contigit

igit mihi esse felici,uel felicē. Quandoque absolute, ut apud ancmihi expetiui,contigit. Contingens partic. Ci.2.de Di. ratio mathematicorum,quanta humilitate luna feratur,ter- pene contingens. Contingens,nomen: unde a dialecticis contingentia dicuntur,quæ in utranque partem accidere possunt. Hinc Contactus,particip.ut,Contactus religione dies.Liu.Si diem contactum religione timeant Romani.

CONTINVO,as,[*Continuare,perseuerare,*] διατελέω,perseuero,perago. Apul. Scaphas ascendere,mari iter continuare. Sic Continuare sermonem.Et Continuare perpotationem. Plin. lib.14.cap.22.Vnde Continuatio,[*Continuatione,*] Cic.1.de Nat.Deo. Est mirabilis quędam continuatio rerum.Continuitas,atis, [*Continuatione*] continuatio.Pl.li.8 c.30.

CONTINVO,aduerbium,[*Subito,incontanente,*] παραυτίκα,statim,confestim.Ter.in Eun.Continuo accurrit ad me. Cic. pro Rosc.Amer. Nō continuo,si me in gregem sicariorum cōtuli,sum sicarius? Hoc est, Si me in gregem sicariorum contulerim, non ideo sequitur,me esse sicarium?Interrogatiue apud eundem 2. de Ora. Si illæ seditiones saluti huic ciuitati fuissent, num continuo si quis populi motus factus esset, id Norbano in nefario crimine esset ponendum? pro, Num ideo.

CONTINVVS,a,um,[*Continuo,senza internallo,*] διηνεκὴς,sine interuallo.Pla.in Mil.triduum continuum.Pli.in Episto.Litus ornant nunc continua,nunc intermissa tecta uillarum.

CONTINVSA,insula Hispaniæ adiacens,in freto Gaditano,alijs nominibus Gadira,& Tartessus appellata.Pl.l.4.c.22.

CONTOR,aris,[*Scandagliare,*] ἐξετάζω,a conto nautarum pertica,qua maris profunditatem explorant,idem significans,quod inquiro, & tanquam conto exploro.[*Inuestigare,*]Ci.ad Att.li.15. Cum ex eo de me contaretur,eum sibi ita dixisse narrabat.

CONTORQVEO,es,ere,[*Lanciare,trarre,*] λυγίζω, in ambitum & gyrum torquere.Pl.l.11.ca 37.Erecta autem, rigarumq; ambitu contorta.Ci.2.de Na.De.Non est ætheris ea natura, ut ui sua stellas cōplexa contorqueat.Ibidem.l.3. Quas sententias colligit? quæ uerba contorquet?Contortulus,dim.a contortus.Ci.2. Tusc.Stoici contortulis quibusdam ac minutis conclusiunculis, effici uolunt non esse malum dolorem.

CONTORTE,[*Tortamente,*] Ci.1.de Inu.nequid perturbate, nequid contorte dicatur.Contorquendus,[*Inuolgere,*] Ci.2.de Ora.Iudex tum ad se ueritatem,tum ad remissionem animi contorquendus.

CONTORTIO,onis.Ci.de Fato.

CONTORTVPLICARE,cōtorte inuoluere, quasi cōtorte plicare. Pla. in Pers.Ita sunt Persarum mores,longa nomina, Contortuplicata habemus. Hoc est,adeo dura,ut uix efferri possint.

CONTORTVM,[*Torto*]& Contortæ res,perplexæ, & sibiipsis minime cohærentes, [*Inuiluppato,*] Cice.lib.1. de Orato. Contortas res & difficiles.

CONTRA,[*Contra,*] ἀντὶ,cum genitiuo,aduersum, locumq; uel personam designat. Vir.Contra Neptunū,& Venerem,contraque Mineruā.Inuenit ēt pro è regione,siue ex opposito, & hoc tam cum casu, quam sine casu,[*Dirimpetto,*] Vir.1.Aen.Italiam contra. Iuue.Stat contra,starique iubet. Pro uicissim. Ter. in Ad.earum ille ut item contra me habeat,facio sedulo.

CONTRACTIO,onis,Ci.3.de Ora.contractione breuius fieret.

CONTRACTIVNCVLA,læ.Ci. 3. Tus. contractiunculæ quædā animi.

CONTRADICO,[*Contradire,*] ἀντιλέγω,Ci.1.Tus.Vt cum is dixisset, quid sibi uidetur, tum ego contradicerem.Contradictum,cti,[*Contradittione,*]Quinct. in Proœ.l.4 Dissoluere contradicta.Contradictio,[*Contradittione,*] Q li.5.c.18.

CONTRAHO,is,contraxi,cōtractum, [*Ristringere raunare,*] συστέλλω, colligo in unum,cōgrego.Vir.3.Aen.Contrahimusq; uiros. Pompeius Lentulo & Marcel.ep.ad Att.l.8.Quodcunque militum contrahere poteritis,contrahatis.Contrahere auxilia, apud Liu. Contrahere pecuniam,Pl.Ep.21.Contrahere amicitiam, Ci.de Ami. Compono,conflo:ut,Aes alienum contraxi,Ci.Q.F.l.1. Constare inter omnes uideo, nullum æs alienum nouum contrahi ciuitatibus.Quandoq; committo,[*Operare,*] Cic.ad Q. Fra. Ea molestissime homines ferre debent,quæ ipsorum culpa contracta sunt.Quandoque transigo,[*Negociare,*] Idem lib.1. Offic. Nulla uitæ pars neque si tecum agas quid,neque si cum altero contrahas, uacare officio potest,id est si negotij aliquid cum alio geras.Quandoque constringo:unde contractio.Idem.1.Tusc.omnis animi contractio ex metu mortis. Quandoque conquiro,[*Acquistare,*] Lib. 1. ad Heren. A nostra persona beneuolentiam contrahemus. Contrahere frontem,est fronti rugas inducere. Plaut.in Prol.in Amph. Qui contraxistis frontem,quia tragœdiam dixi hanc?Contractus,particip. ut, Contractus exercitus, Liu li.27.Contracta breuitas Ci.3.de Ora. Contractæ res,Idem 1.Offi.Paupertas contracta, Horatius. Contractus,nomen,[*Breue,*]Ci.in Parad. opusculum lucubratum contractioribus noctibus.Col.li.5.c.5 neq; contractiora, quàm quatuor.Contracta,[*Difficile,stretto,*] & astricta eloquentia putanda est dialectica,Ci.de Cla.Ora.

CONTRALICEOR,eris,[*Mettere all'incanto contra alcuno,*] ex aduerso liceor.Cæs.7.bel.Gal. quod illo licente contraliceri audeat nemo.

CONTRARIE,aduerbium, ἐναντίως.Ci. 1.de Ora.

CONTRARIVM,[*contrario,*]est, quod positum in genere diuerso, ab eodem,cui contrarium esse dicitur,plurimum distat.

CONTRARIVS,[*Contrario,*] ἐναντίος,repugnans.Ci. de Vni. qui contraria regione,aut pone quos,aut ante labantur:& in 1.de Inuen.

CONTRASTO, as, [*Contrastare,resoluere,*] ἀνθίστημι, resisto. Næuius: Contrastat mihi.

CONTRAVENIO,is,[*Contraporsi,*] ἀνταντῶ,ex aduerso occurro. Cæs.5. Bel.Gal.Hoc animo, ut si qua ex parte contrauenīretur,depugnarent.Ci.l.1.Tus.ne in mentem mihi aliquid contraueniret.

CONTRECTABILITER, Lucr. lib.4. Contrectabiliter caulas intrare palati.

CONTRECTATIO,onis,Ci.1.de Nat.deo.

CONTRECTO,as,are, [*Maneggiare*] καθάπτομαι, frequenter tango. Col.li.12.c.4.Ne contrectentur pocula.Oculis contrectare. Tacit. li.3.Nudare corpus,& contrectandum uulgi oculis permittere.

CONTREMISCO,is,ere,[*Temere,tremore,*] Ci.8. de Ora.tota mente, atque omnibus artubus contremiscam.Sen.epist.66.Non contremiscamus iniurias.

CONTREMO,is,ere,[*Tremare.*] τρέμω,Tremo.Ci.3.de Or. Cælum tonitru contremit. Idem pro Sex. Cuius nunquam fides contremuit.

CONTRIBVO,is,ere,[*Dar insieme,contribuire,*] συμφορέω, simul tribuere,& conferre.Ci.14.Philipp.Pecuniam dare,contribuere, soluere. Oui.7.Meta.

CONTRIBVTA,Iulia.Bæturiæ oppidum,in tractu Celtico.Pl.l.3.c.1.

CONTRIBVTIO,uerbale.Pap.in l.1.ff.ad leg.Rhod.de iactu.

CONTRISTO,as,are,[*Attristare,*]tristitia afficio.Cœlius,Ci.li.8.Contristauit hæc sententia Balbum.

CONTROVERSIA,[*Litigio,contesa,*] ἀμφισβήτημα,lis,cōtentio. Ci.Aebo:Nullam arbitramur de ea hæreditate controuersiā eum habiturum.Sine controuersia[*Senza dubio,*] sine dubio.Idē li.3.Offi.Panærius sine controuersia de officijs accuratissime disputauit.

CONTROVERSIOSVS,[*Litigioso,*] ἀμφισβητήσιμος,litigiosus.Li.3.

CONTROVERSOR,aris, [*Contendere,litigare,*] ἀμφισβητῶ, ex contra & uersor,significat contendo.Cic. in Protagora: a uobis o Protagora & Socrates postulo,ut inter uos non controuersemini.

CONTROVERSVS,a,um,[*Litigioso,dubio,*] ἀμφισβητήσιμος,litigiosum, quod est in controuersia.Ci.de Di.Sumunt pro certo, quod dubiū, controuersumq; est.Gellius:Argumenta perspicua, & minime controuersa Ci.de Leg.Res controuersa,& plena dissensionis.

CONTRVCIDO,as,p.p.[*Tagliare a pezzi,*] συγκτείνω, trucido. Ci. pro Sex. Debilitato corpore,& contrucidato.

CONTRVDO,is,p.p.[*Spingere per forza,*] συνωθῶ, simul trudo. Cice.7. Ver.Eodem ceteros piratas contrudi imperarat. Cōtrudi in naues, Ci.Sal.Contrudi in dolia, Var.1.de re rust.

CONTRVNCARE,[*Troncare,*] κολοβῶ,mutilum reddo. Plau.in Sticho. Dum quod edant,addas,meum ne contrucet cibum.

CONTVBERNALES, συσσίτοι,qui ijsdē cōtubernijs utūtur. Ci.ad Papyrium,li.9.Habuisses non hospitem,sed contubernalem.Col.li.1.

CONTVBERNIVM,[*Alloggiamento,*] ὁμωροφία,uerbum castrense. Vegetius.l.1.de Re Milit.Decurio,qui caput erat contubernij. Cæsar. 3.Bel.Ciuil.Depositis in contubernio armis.Pro conuictu. Cic. 7. Ver.Contubernium muliebris malitiæ.

CONTVEOR,eris, p. p. [*Guardar fisso,*] ἐμβλέπω, fixo obtutu aspicio. Ci.4.de Na.De.Si me roges, cur te diu contuear oculis.

CONTVITVS,us,[*Sguardo,*]Ci.pro Sext.

CONTVMACIA,[*contumacia,*] αὐθάδεια,Ci.pro Rof.Est tuæ contumaciæ uitæq; uniuersa uoa.Aliquando in bonū.Ci.1.Tu. Adhibuit liberam contumaciam,a magnitudine animi inductā,non a superbia.

CONTVMACITER,[*Disubidientemente,*] αὐθαδῶς, inobedienter. Liu. 2.Negligenter,contumaciter omnia agere. Contumaciter repudiare tenorem patrium. Ci.2.de Diu.

CONTVMAX,pe.c.[*Contumace,disubediente, ostinato,*] αὐθάδης,pertinax,propositi tenax.Et proprie inferiorum est in superiores. Cice. At nefarium cognoui hominem,præterea in me contumacem. Ad Here.l in superiores cōtumax,in æquos & pares fastidiosus.Dictū uolunt Contumacem a contemnendo,siue,ut alijs placet,a tumore, id est superbia.Contumax(inquit Donatus) dicitur contemptor potiorum.Mar.li.2.Me ne dixeris esse contumacem. Quandoque in bonam partem.[*Fermo,constante,*] Tacitus.Contumax etiam aduersus tormenta seruorum fides.

CONTVMELIA,[*Ingiuria,uillania di parole,*] ὕβρις, conuicium, uel iniuria.tractum(ut Vlpianus & Seneca aiunt)a contemptu. Ter.in Eun. Hanccine ego ut contumeliam in me accipiam?Ci.5. Verr. solitus erat abaratoribus non modo per iniuriam, sed etiam per contumeliam tantum exprimere frumenti,quantum Apronius imperasset.

CONTVMELIOSE,[*Villanamente,*]Ci.de Ora.

CONTVMELIOSVS,[*Villano,*] ὑβριστὴς, qui contumeliā ifert. Ci.Phi.3.

CON-

Contumulo,as,[*Sepelire*,]θάπτω,tumulo tegere.Mar.li. 8.Humo patria contumulati.Oui.3.

Contundo,is,contudi,p.præteriti cor.contusum,[*Pestare.*]συντρίβω,simul tundo,comminuo. Hor.lib.1.Epist. Diram qui contudit hydram.Inde contusum,confractum.Col.li.7.

Contuor,eris,[*Guardare*,]ἐμβλέπω, aspicio. Plaut.in Asin.Ipsum contuor.

Contuoli,oculi,sunt in angustum coacti, continentibus palpebris: a coniuendo,id est,simul aspiciendo dicti.Festus.

Conturbatio,[*Conturbatione*,]Eum apud Cic 4.Tusc.

Conturbo,[*Turbare,conturbare,mescolare*,] συγχέω,est confundere res aliquas, & inter se commiscere.Vnde Catullus eleganter dixit, Conturbare basia,pro, Basiorum numerum confundere. Transfertur ad animum,& significat turbationem afferre. [*Attristare*,] Cice. pro Clu. Vnum me maxime conturbat. Conturbare absolute, uel Conturbare rationes, frequens est apud ueteres pro decoquere. Vlpia.l.quicunq; Digest. de Instito.Act.Ci pro Plancio:utrum me côturbare oportet,an ceteris,cum cuiusque dies uenerit, hoc nomen: quod urget,nunc cum petitur,dissoluere.Sic etiam accipiendum est illud apud Mart.9.Epigr. li.4.Conturbabit Atlas.

Contus,ti,[*Hasta lunga,picca,lancia.*]κόντος, Suidæ.hasta longior, duriorque ad percutiendum apta.Vir.9.Aen. Duris detrudere contis. Vnde Contatos milites Vegetius appellat.Accipitur & pro pertica ferrum in capite habente,qua nautæ utuntur ad loca nauibus opportuna exploranda.Vir.6.Aen.Ipse ratem conto subigit.

Conuador,pe.p.atis,idem quod Vadari,id est, uadimonio obstringere.Pla.in Curc.Qui me conuadatus es.

Conualeo,es,uel Conualesco,[*Guarire, risanarsi.*]ῥαΐζω,est ualetudinem,& robur recipere.Cic.ad Cornifi.li.12.Hirtius tardius conualescit.Mart.li 10.Hæredem scripsit me Numa,conualuit.

Conuallis,[*Valle*,]συνάγκεια,planities ex omni parte comprehensa montibus,collibusque.Liu.1. Romani Sabiniq; in media conualle duorum montium redintegrant prœlium.

Conuaso,as,p.p.[*Far fardello, rubbare*,]σκευάζομαι,significat furto omnia colligo.Ter.in Phor.Aliquid conuasassem.Nonius: Conuasare,dicitur furtim omnia colligere.

Conuecto,as,frequen.Vir.9.Aen.Conuectare iuuat prædas.

Conuector,oris,qui in eadem nauigat naui.Ci.Att.li.55.

Conueho,is,ere,[*Portare insieme*,]συγκομίζομαι,comportare.Pli.li.12.Tus Sabotam camelis conuehitur. Cic.pro Mil.lyntribus in eā insulam,materiam,calcem,cæmenta,arma conuexit.

Conuello,is,[*Suellere.*]καταρρήγνυμι, uello,uel auello. Plin. epist.539.Ac domus conuulsa sedibus suis ruitura supra uidetur. Id est, emota.Conuellere,pro auferre,destruere. [*Distruggere*,]Ci.pro Balbo.Cur ea,quæ mutare non possumus,conuellere malumus, quam tueri?Conuellere pro Confutare.[*Confutare*,]Cic,2. de Diui. Hæc si tenemus, quæ mihi quidem non uidentur posse conuelli. Côuulsi nerui,& Conuulsi tendones,id est contracti,& uelut côplicati.[*Assiderati*,]Pli.li.20.c 7.Conuulsa,& luxata leniunt.

Conuelo,as,are,[*velare*,]σκεπάζω,uelo.Pli.li.17.c.22.

Conuenæ,pe.co.[*Forestieri,che insieme si ragunano in un luogo*,]συνήλυδες,qui ex diuersis populis gentibusque in una mœnia conuenerunt,simulque coalescunt.Ci.1.de Ora. An uero tibi Romulus ille pastores & conuenas consilio & sapientia congregauit?

Conueniens,entis,[*Conueneuole*] πρέπων,côgruens,côsentaneus. Cic.2.de Fin.Nihil scriptum ab eo conueniens,congruensque decretis eius reperies.

Conuenienter,[*Conueneuolmente*,]apte,côsentanee.Ci.1.Offi.Côuenienter naturæ uiuere.Hinc. Viuere naturæ si côuenienter oportet.

Conuenientia,[*Conuenienza,conueneuolezza*,] ὁμολογία,congruentia,consensus.Ci.2.de Na.De. Hanc tantam, tam uarijs cursibus in omni æternitate conuenientiam temporû.Apud Antiquos pro conuentu.[*Radunanza,compagnia*,]Pla.Mil.Facient conuenientias.

Conuenire,[*Venire insieme,conuenire*,] συνιέναι,simul uenire,congregari,coire.Sal.Postquā unâ in locû omnes côuenere.Hinc côuêtus. Qńq; côcordare[*Accordarsi*,] Oui.Nō bene conueniût,nec in una sede morâtur Maiestas & amor.Côuenire itē pro in iudicium uocare, siue actionē aduersus aliquē instituere.Statuere,Apuleius: Conuenimus ad portum quā primû ire.Alloqui.[*Parlare*,] Ter.And.Côueni quendā mei ordinis hominē.Ci.2.Ver.Quin si ipse Verrē côueniat. Qńq; aptū,& decēs esse,[*Essere conueneuole*,]Cic.in Hor.Quid ueteris,ne nō conueniat nostris ætatibus illa oratio. Consentire. Ci.li.5.de Fin.Hoc mihi cû tuo fratre côuenit,id est sine côtrouersia est. Nonnunquā sine nominatiuo. Iuue. Sæuis inter se côuenit ursis.Idē Ter.in Ad.hæc fratri mecû non conueniunt,neq; placent,id est dissentimus,& dissimiles sumus.Pla.in Capt.Ita conuenit inter me, atque hunc.Et iterû:Dicito patri, quo pacto mihi conuenit de huius filio.Conuenire in manu,uel in manû uenire,uxores dicebâtur,cum per coemptionem in familiam & mancipium uiri & omnium bonorum consortium ueniebant. Vide Boetium in Top.Cic.

Conuenta,conditio dicebatur,cum primo sermo de nuptijs, & earum conditione habebatur.Festus.

Conuenticulum,[*Adunanza, massa*,] plerunque in malam partem pro conuentu improborum. Nonnunquam in meliorem.Cice. pro Sext.Conuenticula hominum,quæ ciuitates nominantur.

Conuentio,[*Conuentione,congregatione,patto,accordo*,] τὸ συμφωνεῖν, nomen generale ad omnia pertinens (ut scribit Vl.li.1.de pactis.)de quibus negotij contrahendi,transigendique caussa consentiunt,qui inter se agunt.

Conuentum,neutri ge.[*Patto,accordo*,] σύνθημα,conuentionem significat.Cic.2.de Ora.in foro tabulæ,testimonia,pacta,conuenta, cognoscenda.Vlp.l.iuris gentium.§.quinimmo.ff.de pactis.Silius l.1. Conuentaque patrum Sidonij fregere duces.

Conuentus,us,[*Conuento,ridotto*,]συνουσία,dicitur,cum homines simul uenerint,uel ad iudicium:unde Pli.l. 3. scribit in Bætica, fuisse iuridicos conuentus quatuor,Gaditanum,Cordubensem, Astygitanum,Hispalensem:uel quacunque de caussa.

Conuerbero,as,[*Battere.*]μαστιγόω,Verbero.Pli.li.13 ca.22.

Conuerritor,apud Apuleium in Apologia pro Magia,Conuerritorem pridianæ reliquiæ:ac si supinum esset conuerritum.

Conuerro,ris, rere, simul uerro.Pla.Sticho: capiā scopas atq; hoc conuerram.Ibidem,Reuerram hoc,quod conuerri.Col.l.7.c.6. Diligens pastor quotidie stabulum conuerrit.

Conuersatio,pro conuersione.Sene.epi.75.Sciatque illa,quibus lædi uidetur,ad conuersationem uniuersi pertinere.

Conuerses,nitide.Cato.c.143.Villam conuerse. mandeque habeat.

Conuersio,nis,ut,Conuersio uesicæ,i.inuersio.Pl l.8.c.42. Vuluarû conuersio,apud eundem li.20 c.22.Ci.3.de Ora.Neq; semper utendum est perpetuitate,& quasi conuersione uerborum.

Conuerso,as,are,[*Volgere spesso*,] στρωφάω,frequen.a Conuerto.Ci. de Vniu.se ipse conuersans, cum materiam mutabilem arripuisset.

Conuersor,[*Conuersare*,]consuetudine utor. Hinc conuersatio.[*Conuersatione*,]Pli li.10.c.33.Frequentior conuersatio suspecta. Tutior conuersatio;Quin.li.1.ca.2.

Conuerto,[*Volgere*,]στρέφω,uerto.Te.in Ad.Transacta re conuertam me domum. Pl.de uiris illust. Veientes ad dolos conuersi.Cic.de Ora.quocunq; te animo & cogitatione côuerteris.Liu.l.22.In admirationē omnes côuerterunt.Ci.Appio,l.4.Gratulabor tibi prius, deinde ad me côuertar. Côuertere,pro ex una lingua i aliā uertere. [*Tradurre*,]Ci.de opt.genere Ora. Conuerti duorum eloquentissimorum nobilissimas orationes.Ibidem:Quod est eorum in orationibus è Græco conuersis fastidium? Conuersus participium.Ci.in Som.Scip.Huius anni nondum uigesimam partem esse conuersam.

Conuertor,teris,deponens[*Volgere*,]στρέφω,pro Conuerto.Plau.Amphy.In fugam se nemo conuertitur.

Conuestio,is,ire, [*Vestire,ornare*,]ἱματίζω,uestire, & exornare: ut Conuestiuntur herbis prata. Cic. 1. Tusc. Idem ad Qu.frat.lib.3. omnia conuestiuit hedera. Idem pro domo, eius domum eurisam duobus lucis conuestitam uidetis.

Conuexo,as,[*Affligere*]uexo.Gel.l.10.c.6.Quę me male côuexauit.

Conuexum,[*Piegato in arco,in uolto*,]ex omni parte declinatum, qualis natura cæli, quod ex omni parte ad terram uersus declinatum est. Vir.4.Ae.Tædet cæli conuexa tueri. Hinc Conuexitas[*concauità*,]ipsa porrectio aduersus nos.Pli.li.18 c.25. Mundi conuexitatis terrarumque globi differentia:Idem l.31.ca.3.

Conuiciator,[*Villano*,]λοίδορος,qui conuicium dicit,uel facit.Ci. pro Mur.

Conuicior,aris,[*Dir uillania*,]contumeliam dico. Quin.li.5.

Conuicium,[*Ingiuria di parole*,]λοιδορία,contumelia,inquit Labeo, quasi conuocium,mutata littera:cum enim in unum complures uoces conferunt,conuicium dicitur. Festus tamen a uicis, in quibus primo habitatum est,deriuat. Cic.pro Cælio:contumeliam,si petulantius iactatur,conuicium:sin facetius,Vrbanitas nominatur.

Conuictor, [*che uiue insieme*,]συμβιωτής, quotidianus conuiua, & qui nobiscum uiuit familiariter. Horatius:Nunc quia sum tibi Mæcenas conuictor. Sue.in Tib. Nihilo lenior in conuictores Græculos.Oui.4 de Pon.Ille ego conuictor,densoque domesticus usu.Ci. Tironi.Vtor quotidianis conuictoribus hominibus doctis.

Conuictus,us,ui,[*Conuersatione,commercio*,]συμβίωσις,commerciû: quòd qui una uersantur,sæpe etiam una epulentur.Col.l.11.c.1.Côuictum domesticum uitet. Conuictus humanus, & societas,Ci.3. Offi.Luceius,Cic.li.5.Vt ad conuictum nostrum redeas.

Conuinco,is,[*conuincere*,] ἐλέγχω.Vinco:ut,Conuincere aduersarium testibus.Cic.7.Ver.Idem de Ami. Leuitatis plerosque conuincunt.Idem.2.in Cati.Conscientia conuictus reticuit.

Conuiso,is, Ci.in Arato: & loca conuisit cauda tenus infera piscis.

Conuiuas,[*Conuitati*,]inuitati ad conuiuiū Te.Hea.côuiuas morer.

Conuiualis,[*Cosa che appartiene à conuiuio*,]συμποτικόν,quod ad côuiuium pertinet. Liu. Multaq; conuiualia ex auro,& argento uasa. Conuiualia oblectamenta Liu.li.39.Fabulæ conuiuales,Taci.l.5.

Conuiuari,[*Mangiare insieme*,]simul cibum sumere. Ter. Heau.

Conuiuator,δαιτυμών,qui parat conuiuium.Liu.5.Bel.Mac.

Convivivm,[*Conuito*] συμπόσιον,a uino fit,de quo Cic.de Sene.Bene maiores nostri accubationem epularem amicorum, quæ uitæ cõiunctionem haberet,conuiuium, nominarunt.

Convivo,is,ere,[*Mangiare in compagnia,*] συνεστιάομαι,simul commessari.Plau.in Amph. Misisti ad nauim Sosiam, ut hodie tecum conuiueret.

Convocatio,onis.Ci post reditum in Sen.

Convoco,cas,care,[*Conuocare*]συγκαλεῖν.simul uocare Ci.3. Offi. Piscatores ad se conuocauit.

Convolo,as,are,[*Volare insieme,*] συμπέτομαι,simul uolare, per translationem concurrere,[*Concorrere,*] Ci. 3. Tusc. Multi sunt qui statim conuolent.

Convolvo,is,ere,[*Volgere insieme,*] συμπλέκω,simul uoluo.Cice. 5.

Convolvolvs,p.c. ἴψ, uermiculus minor eruca, erodens pubescentes uuas:a conuoluendo,quia se inuoluit in pãpino,a Plauto Inuoluulus,a Col.Inuoluula,a Suida κῶλος,appellatur.Pli.li.17.c.29.Ne conuoluulus fiat in uinea. Conuoluulus, item herba per fruteta nascens,florem ferens nullo odore,dictus,quòd se rei cui adhæret, inuoluat.Pli li.21.ca 4 Vulgus campanellam uocat.

Convoti,[*Obligati a medesimi voti,*] iisdem uotis obligati.Fest.

Convs,ni,[*Pigna,*]κῶνος,nux pinea,& cognatarum arborum fructus, pineæ nucis similitudinem referens.Col.l.7. Remedio sunt,cupressini quindecim coni.Hinc Coniferæ arbores dictæ, quæ conos ferunt,id est nuces pineis similes.Vir.3. Ae. Coniferæ cyparissi.A nucis huius similitudine Geometræ conũ nominarũt,figurã ex lato in acutũ desinentẽ,quæ turbini contraria est.Serenus: Donec in angustũ conscẽdat littera conũ.In galea item conus appellatur, summa apex in acuminatam desinens figuram, cui cristæ inseri consueuerunt Vir.3.Aen.Et conum insignis galeæ,cristasq; comantes.

Convvlnaro,as,[*Ferire,*]multis uulneribus afficere.Pli l.11.ca.37.

Convvlsio,nis,[*Spasmo,*] σπασμὸς,Pli.l.20.c.15. Vtile est conuulsionibus,& inflammationibus.

Conyza,herba,quæ alio nomine Cunilago, uulgo a necãdis pulicib. & cimicibus,Pulicaria,& Cimicaria,Pl.l.21.c.9 Ruel. li. 3.cap.63.

Cooperio,is,ire,[*Coprire,*]καλύπτω,tego. Cooperire lapidibus aliquem lapidare.Ci.3.Ver.Lapidibus coopertus esset in foro.Coopertus sceleribus,Ci.3.Ver.Coopertus miserijs, Sal. in Iug. extorrem patria,domo inopem, coopertum miserijs.

Cooperculvm,li,[*Coperchio,*]quo quid cooperitur.Pl.li. 14.ca.15.

Cooptatio,onis,Ci.3.de leg.Sublata cooptatione censoria.

Coopto,as,are,[*Eleggere,*] ἐπιλέγομαι,est eligere inter pares,aut fere pares.Ci.de lege agr.is a collegio cooptaretur.

Coorior,iris,iri,p.p.uel cooreris,p.c.[*Nascere,*] ἀνίσχω, simul oriri. ut,Coorta tempestas,Cæsar.1.Bel.Ciui.Cic.3.Verr.

Coos,siue **Coa**,siue **Cos**,κῶς,insula i mari Icario, Rhodo proxima. Est itẽ urbs eiusdem nominis,insulæ huius caput. Eadẽ & Meropia dicta est,a Merope quodã terrigena,si Stephano credimus; quãquã hoc nomẽ & Strab.agnoscit,qui in principio l.15.Indiã describẽs, Macedonas ait in India quinque millia & nouẽ urbes tenuisse,quarũ nulla minor fuerit Co Meropide.Ex hac insula orti sũt uiri illustres non pauci, & in primis Hippocrates medicorum clarissimus, Appelles pictor eximius,Simus medicus,Philætas poeta,ac orator, Nicias Coorum tyrannus,Ariston Peripateticus.Hinc Cous,a,um, p.p.in Co oppido siue insula natus.Oui. Si Venerem Cous nunquã pinxisset Apellea. In primitiuo prima corripitur. Pap.in Syluis. Hunc ipse Coo plaudente Philetas. Solent in hac insula fieri uestes tenuissimæ ex bombyce ad feminarum ornamentum, quæ Coa uocabantur.Oui.de Arte:Siue erit in Cois,Coa decere puta.

•**Copas**,κῶπαι,urbs Bœotiæ ad Cephisum amnem.

Copes,siue **Copis**,[*Copioso,*]ueteres,teste Nonio, pro Copiosis posuerunt.Plau.Pse.ut gloriosum faciam,& copi pectore. Hinc Copona,uel Caupona,taberna uinaria,ob copiam rerum,quæ ibi uenduntur,& ipsa etiam Cauponis uxor.

•**Cophvs**,Indiæ Flu.

Cophinvs,p.c.[*Cossino,corba,*] κόφινος,Latine corbis, uas est rusticũ è uimine contextum.Iuue.Cum dedit ille locum cophino.

Copia,[*Copia,abondanza.*] εὐπορία, ab antiquo Copes, siue Copis, quod copiosum significat.Pacu. Peribœa, ut citat Nonius: O prospere copem diem,Inde copia,abundantia. Cic. in Parad.diuitiarũ est fructus in copia: copiam autem declarat facietas rerum. Copia pro Commeatu,seu annona. Tacit.li.15.Parthos inopes copiarum. Copia,pro facultate aliquid faciendi,[*Licenza,*]Vir.1.Aen.Postquã introgressi,& coram data copia fandi.

Copiolæ,Brut.Ci.Epist.11.recurri ad copiolas meas.

Copiæ, copiarum, exercitus multitudo, [*Gente d'arme, essercito,*] δυνάμεις,ut Copiæ Pompeij.Ci.1.Tusc.Copias maximas duxit ad Troiam.Aliquando etiam sing.num.Cic.ad Att.li.8. Vt Brundusiũ ducerem hanc copiam. Contra etiam inuenimus,Copiaa in plurali pro abundantia,siue facultatibus,[*Ricchezze,*]Ci.de Ami.copijs, facultatibus,opibus.

Copior,aris,[*Adunare genti,*] Castrense uerbum pro copia instrui, & augeri.Gell.lib.12.ca.2.Romani multis armis, & magno commeatu, predaq; ingenti copiantur. Quod uerbum ex eadem figura est,qua Lignantur,Pabulantur,& Aquantur.

Copiose,[*Copiosamente,*]Cic.de Sen.Quàm copiose ab eo agricultura laudatur.

Copiosvs, a,um, [*copioso*] εὔπορος. Cice. 3. Ver. Erat in primis copiosus.

Copo,onis,[*Hoste,hostiere,*]apud ueteres nonnunquam inuenitur pro Caupo,& copona,pro Caupona.Festus.

Copta, panis durissimi genus, quòd è Rhodo aduehebatur: quantum conijcere licet ex Mart.lib.14 Clara Rhodos coptam, quam tibi misit,edas.

Coptvs,Plin.lib.37.cap.3. oppidum Thebaidis, commune Aegyptiorum & Arabum emporium.Iuue.Sat.15. calidæ referemus mœnia Copti.

Copvla,læ,[*Legame,laccivolo,congiuntione,*] ἅμμα,uinculum, quo aliquid copulatur. Ouid.copula detrahitur canibus, id est uinculum colli.Plaut.in Epid.posuit Copulas pro loris ad colligandum, accommodatis,cum ait,Quæritant me, in manibus gestant copulas. Hinc grammatici coniunctiones Et, Que, cum similibus, copulas uocauere,quòd earum nexu uerba uerbis, & orationes orationibus coniungantur. Dicitur & Copula cuiuslibet duplex numerus:un de Copula matrimonij.

Copvlate,Gel.l.10. c.24. Die quinti,pro aduerbio copulate dictũ.

Copvlatio,onis,[*Congiuntione,*] σύνδεσις,connexio,coniunctio.Ci. 1.de Fin.

Copvlo,as,are,[*Congiungere,*] συνδέω,colligare,uincire, coniungere.Ci.in Partis.Constructio uerborum tum coniunctionibus copuletur,tum dissolutionibus relaxetur.Copulor,aris, deponens,idem significat.Plau.in Epid.Caue sis cum filia mea. Hinc copulari.Copulatus,partic.Cic.4.Tusc.Cogitatione quidẽ inter se differunt, re uero copulata sunt.Copulatus,[*Congiunto,*]nomen.Cic.1. Offi.Nihil amabilius,nec copulatius,quam morum similitudo bonorum.

Copvlativvs,a,um,[*Congiuntiuo,*] συμπλεκτικὸς,quod copulas.

Coqvina,[*Cocina,*] μαγειρεῖον, p. p. locus in quo dapes coquuntur. Nonius:Culinam ueteres coquinam dixerunt.

Coqvinari,[*Essercitare l'arte del cuoco,cucinare,*] μαγειρεύειν, est coquinariam artem exercere. Plau. Aulul.

Coqvinaria,æ, [*Cocineria.*] μαγειρική, ars coquendi, quæ ad uictum spectant.

Coqvinarivs,a,um,[*Ciò che à cucina s'appartiene,*] μαγειρικὸς, quod ad coquinam pertinet:unde Vasa coquinaria dicta a Pli.li.33.c.11.

Coqvito,as,p.c.[*Cucinare spesso,*] frequentatiuum est a Coquo: quo Plautum usum esse pro coctitare,auctor est Festus.

Coqvo,is,xi,ctum,[*Cocere,cucinare,*] ἕψω,ὀπτάω, est cibum esui aptum reddo. Inde carnes coctæ dicuntur carnes elixæ, siue assæ, siue alio modo ad edendũ paratæ. Coquere cenam,prandium, cibũ.Pla. Asin.& Rud.Pl.l.3.c.1.Huius proprietas, ut uetiletur in coquendo, donec desinat olere.Coquere bellũ,& consilia per trãslationẽ,id est parare,& moliri clanculũ,[*Apparecchiare,*] Li.8.ab urb.occulte Romanum coquebant bellum.Coquit me cura,Ci.de Sen.Fructus etiã coqui [*Maturare,*] dicuntur,cum Solis calore ad maturitatem perducuntur. Vir.2.Georg. Mitis in apricis coquitur uindemia saxis.

Coctio,nis,πέψις, ipse coquendi actus: unde Coctionem facere, [*Far digestione,digerire,*]pro concoquere,& conficere cibum in uentriculo. Plin.lib.20.cap.9.

Cor,dis,[*Cuore,*] καρδία,]præcipuum inter uiscera, & uitæ sedes, & arteriarum,ac coloris natiui,quo animal regitur, quasi fons quidã & domicilium. Vide Gal.lib.16.de usu partium, & lib. 7. de Anat. administ. Cic.3.de Diui.Nullum animal,quod sanguinem habet, sine corde esse potest. Et quoniam ex ueteribus nonnulli mentis sedem in corde collocauerunt, (quod tamen secus se habet) factum est, ut Cor,pro animo,siue mente positum inueniamus.Cic. 4.Tusc. Alijs cor ipsum animus uidetur:ex quo excordes, uecordes & concordes dicti. Hinc etiam dicimus, Cordi est, id est, placet animo meo, [*Piacere,*] Ci.de Ami.Is mihi eo magis cordi est.

•**Cora**,Latij oppidum.Plin.

Coracinvs,p.p.κορακῖνος,coruinus. Est item Coracinus,piscis a Nilo familiaris.Pli.li.32.ca.5. Mart.lib.13.

Coralivm,[*Corallo,*]frutex sub aqua nascẽs,colore uiridi, baccas ferẽs cãdidas(teste Theophrasto in tractatu de gẽmis)qui ex aqua exẽptus,confestim lapidescit,ruboréq; cõtrahit.nascitur in mari rubro,sed laudatius Oceano Septentrionali iuxta Orchadas insulas: itẽ in mari Siculo circa Heliã & Drepanũ.Oui.l.4. Met. Nũc quoq; coralijs eadẽ natura remansit.Claudianus geminauit l,litteram, ut syllabam breuem extenderet:Velletq; corallia Clotho.

•**Coralivs**,Phrygiæ fluuius,qui & Sangarius dicitur.

•**Corali**,sunt populi Pontici.

Coram, [*In presenza,dinanzi,*] ut Coram senatu orationem habui. Differt a Palam, quod Coram magis ad personas certas, Palam ad omnes refertur: Coram indiget adiectione, Palam non indiget.

get. Et ab ante, quòd ante oculos, lõge intelligi potest: Coram proximitatem significat. Ter. in Eun. quæ mihi ante oculos coram amatorem abduxti tuum.

CORAMBE, es, herba nota, quam brassicam uocamus.

CORAX, acis, rhetoris antiquissimi nomen, qui primus in Sicilia, post Hieronis mortem, artem dicendi conscripsit. Ci. in Bruto. Est item Corax, Sarmatiæ Asiaticæ mons. Ptol. li. 5. c. 9 Pli. Coraxicum appellat li. 5. c. 27. Est item Aetoliæ mons. Ptol. lib. 3. ca. 15.

•CORAXI, populi sunt Colchidis.

•CORAXICVS, Tauri montis pars.

CORBIS, is, [Corbe, corba,] uas ex uiminib. Ci. pro Sex. Messoria se corbe contexit. Dicta, quòd spicas aliudve quid eo corruebant. olim enim spicas demessas in corbes conijciebant. Var. de Re ru. l. 1. ca. 5.

CORBITAE, p. p. naues onerariæ: dictæ quòd in earum malo summo corbes solerent suspendi. Cic. ad Att. lib. 16.

CORBITO, as, are, in corbitam immittere. Plaut. in Cas. Corbitant, Vbi comesse possunt. Translate, pro uentrem implent, quasi nauiginm onerent.

CORBVLA, unde Cato de Re ru. c. 11. scribit uillicum habere oportere corbulas Amerinas quatuor.

CORCVLVM, [Cuore picciolo,] dimi. a Cor. Pla. Meum corculum, meus molliculus caseus. Fuit etiam hoc. P. Nasicæ cognomen. Cic. 1. Tus. Nasica ille prudens, Corculum appellatus. Corculum enim, teste Festo, dicebant antiqui solertem & acutum. Pli. li. 7. c. 31. Catos, Corculos apud Rom. cognominatos ait, qui sapientia præstiterunt.

CORCYRA, [Corfu,] pe. p. κέρκυρα, insula in Ionio mari, Vlyssis naufragio, & Alcinoi hortis clara, olim Phæacia a Phæace dicta. Luc. l. 1. Hinc late patet oẽ fretum, seu uela ferantur in portus Corcyra tuos, seu læua petatur Illyris. Plin. lib. 4. cap. 12. Insula ex aduerso Tesprotiæ Corcyra, a Buthroto XII. M. pass. Homero dicta Scheria & Phæacia. Hæc Plin. Est & altera insula, cognomento Melæna, quam Pompo. li. 2. inter Electridas numerat. Plin. lib. 3. cap. ulti. Hinc Corcyreus, a, um, Cic. Att.

CORDATE, [Coraggiosamente, sauiamente,] νοερῶς, sapienter, prudenter. Plau. Pœn. Docte, & cordate & cate.

CORDATVS, homo, [Huomo prudente, coraggioso,] ἔμφρων, prudens. Ci. 1. Tusc. Egregie cordatus homo.

CORDAX, mensura metrica, alio nomine appellatur trochæus. Cic. 3. de Ora. Trochæus, cordax ab Aristotele appellatur.

•CORDILIO, stoicæ sectæ philosophus.

CORDOLIVM, [Cordoglio,] dolor cordis. Plau. mihi cordolium est.

CORDVBA, æ, p. c. κόρδουβα, oppidum Hispaniæ Bæticę, utriusque Senecæ, & Lucani patris, ut testatur Mar. lib. 1. ad Licianum. Hinc Cordubensis Conuentus. Pli. lib. 3. cap. 1.

CORDVS, a, um, [Tardo, che nasce dopo il tempo debito,] ὄψιγονος, quod serotina satura natũ est, ut Cordũ fœnũ, autumnale, quod scilicet autumno secatur. Col. li. 7. ca. 3. Alitur autumnali fœno, quod Cordũ uocatur. Sic corda frumenta dicta sunt, quæ sero maturescunt: Et cordi agni, serotini, qui post tẽpus debitum nascuntur. Pli. li. 8. cap. 47. Gerunt partus diebus CL. (Cordos uocabant antiqui) post id tẽpus natos. Dicitur & de hominibus, ultra tempus legitimum in utero gestatis. Vnde apud Suet. Cordi Cremetij nomen legitur. Quinetiam Quinct. lib. 1. præcipit scrutandas esse a subtili præceptore origines nominũ, unde Agrippa, & Opiter, & Cordus, & Posthumus dicant. Var. de Re rust. li. 2. c. 1. per aspirationem scribit Chordum, ἀπὸ τοῦ χορίου, deriuat, quod significat inuolucrum, quo fœtus in utero matris inuoluitur. Latini Secundas uocant.

•CORESSA, Græciæ insula.

CORFINIVM, oppidũ in Pelignis, qđ belli ciuilis tẽpore Domitius, cum pro Põpeio occupasset, obsidione coactus Cæsari dedidit. Hãc Marsi postea Italicam appellauere. Stra. li. 5. Pli. li. 3. c. 12.

CORDE, aduer. Apud ueteres, pro certe, quasi ex corde ago. Festus.

CORIACESIA, herba, qua Magi tradidere aquam conglaciari. Plin. lib. 24. cap. 17.

CORIAGO, infesta (ut Col. inquit lib. 6.) pestis bubulo pecori, cum scilicet pellis ita tergo adhæret, ut apprehensa manibus deduci costis non possit. Vide Col. li. 6. cap. 12.

CORIANDRVM, κόριον, Dioscorid. herbę genus etiam hodie nomen retinens. Pli. lib. 20. ca. 20.

CORIARIVS, [Cuoiaio,] βυρσοδέψης, qui coria concinnat, præsertim crassiora. Pl. l. 17. c. 9. In coriariorum officinis pilo madefacto. Coriarius præterea est frutex, siue herba syluestris, folijs myrti, cauliculis breuibus, uenena, & tineas pellens. Pli. li. 24. c. 11.

•CORICAE, insulæ duę ante Peloponnesum.

CORIGIA, æ, [Correggia,] Ci. de Diu. Abruptio corrigiæ.

CORINNA, doctissimarum aliquot poetridũ nomẽ: quarũ prima Thebana, seu Tanagræa, quæ lyricorum principem Pindarũ quinquies uicisse fertur: Secunda Thesbia, ueterum monumentis celebrata.

CORINNVS, Iliensis poeta, qui primus Iliada conscripsisse creditur, & Homero maioris operis argumentum suppeditasse. Suidas.

CORINTHIARIVS, artifex Corinthiorum uasorum. Sue.

CORINTHIA VASA, κορίνθια σκεύη, ex ære Corinthio, quæ tanto olim in pretio habita sunt, ut sæpe argenti, nonnunquã etiam auri æstimationem excederẽt. Aeris autem Corinthij non naturalis erat, sed artificio quæsita nobilitas, auro, argento æri permisto. Hæc autem metallorum commistio casu primum est adinuenta, confusis ex Corinthij incendio metallis. Pl. li. 34. ca. 2.

CORINTHVS, κόρινθος, urbs Achaię, fere in medio Isthmi Peloponnesiaci sita: ab ortu Saronicum, ab occasu Crissæum sinum habens, & qui Corinthiacus dicitur: duobus inclyta portubus, quorum Lechæum Ionio, Schænus Aegæo imminet mari: Vnde & Bimarem Corinthum poetæ peculiari epitheto appellarunt. Oui. 4. Fast. Fertur autẽ Corinthus primo a Sysypho latrone Aeoli filio condita fuisse, & Corcyra nominata, auctore Strabone: postea Ephyre, deide euersa, & instaurata a Corintho Marathonis, seu Pelopis (ut Suidæ placet) siue, ut alij malunt, Orestis, seu Iouis filio, Corinthus appellata. Habuit autem hæc urbs montẽ pręruptum, ijsdem mœnibus conclusũ, in quo arx fuit nomine Acrocorinthus, & Pirene fons, Musis facer. Hanc urbem Cicero lege Manilia Græciæ totius lumen appellat. Eo enim potentię propter situs opportunitatem excreuit, ut uix Romanæ urbi concederet, tantumq; in fastum euasit, ut populi Romani legatos iniuriosius appellare (& si Straboni credimus) etiam sordibus perfundere non dubitaret. Quare commoti patres, cum etiam antea crescentem in dies urbis potentiam suspectam haberent, bellum illi inferendum censuerunt. Missus itaque in Græciam L. Mummius, Corinthum obsedit, tandemque captam incẽdit, soloq; æquauit. Apollodorus auctor est fuisse & alias hoc nomine ciuitates: quarum una in Thessalia, altera in Epiro, tertia in Elide. A Corinthus sunt Corinthius, & Corinthiacus, & Corinthiensis.

CORIOLANA PYRA, quæ dicantur, uide Pli. li. & c. 15.

CORIOLANVS, Martij eius Romani nobilissimi, cognomen fuit, ab eo in memoriam Coriolorum urbis a se expugnatæ usurpatum. Hic plebis odio in exilium actus Volscis populi Romani hostibus se coniunxit, patriæq; infestissimum bellum intulit: neque a quoquam aut precibus aut minis flecti potuit, nisi a Veturia matre & Volumnia uxore. Liu. li. 2. & Plu. in eius uita.

CORIOLI, κοριόλλαι, Steph. Latij oppidum, a Cn. Martio expugnatũ. unde & ipse Coriolanus dictus. Coriolani incolæ. Pli. li. 3. cap. 4.

CORION, herba oleraceo frutice. In officinis Hyperici nomẽ retinet. Vulgus perforatam, & D. Ioannis herbam appellat. Pli. li. 26. cap. 8.

CORIS, κόρις, Diosco. frutex folio erucæ, sed minore, & pinguiore. quidam Hypericum appellant. Plin. lib. 26. cap. 8. Est & aliud hypericon, quod alij Corin appellant, folio tamaricis, sed pinguioribus folijs, & rubentibus.

CORIVM, [Cuoio, pelle,] δέρμα, animalium est, præsertim eorum, quæ crassiorem pellem habent, ac duriorem: quanquam quandoque de quacunque pelle dicatur, etiam rerum inanimatarum. Cæsa. 2. Belli ciuil. Super lateres coria inducuntur, ne canalibus aqua immissa lateres diluere posset. Apud Plin. Corium terræ est, non tam cutis eius, faciesq; summa, quàm tectorium, & statumen quoddam crassius, cui & aliud quoque subesse potest corium. nam in parietibus struendis, ordines ipsi laterum Coria a Vitruuio dicuntur, id est quæ uulgo turba opificum appellat Cursus. Dicitur & Corius masc. gen. Plaut. in Pœn. In tergo meo tres facile corios contriuisti bubulos.

•CORNA, collis suburbanus agri Tusculani.

•CORNEATES, populi Pannoniæ.

CORNELIA, Sempronij Gracchi uxor, & Tiberij & Caij Gracchorũ mater, & maioris Africani filia: quæ a Valerio laudatur, quòd matronæ Campanæ, ornamenta sua pulcherrima ostentanti, non aurũ, non gemmas, non denique uestes opposuerit, sed liberos, qui maxima sunt matronarum ornamenta. Fuit doctissima, & Latinæ puritatis diligentissima obseruatrix: quæ etiam epistolas tersissime scriptas reliquit: quarum meminit & Cic. in Bruto. Quinctilianus item Corneliæ eloquentiam commẽdat his uerbis: Magni interest quos quisque audiat quotidie, quibuscum loquatur a puero, quemadmodum patres, pædagogi, matres loquantur. Eloquentiæ Gracchorum mater Cornelia pro illo tempore plurimum contulit.

CORNELIORVM familia, Romæ fuit in primis illustris: ea qua nõ mimi nominis fuit Cornelius ille Cossus, qui cum tribunus esset militũ in exercitu, Volumniũ Lartem Veientũ regẽ uccidit, secũdaq; opima spolia Ioui Feretrio retulit, Cossus cognominatus a corporis rugositate. Cossos enim eos, qui rugosi sunt, & aspera facie, a similitudine uermium, qui in ligno nutriuntur, Festus dicit uocari.

CORNEOLVS, a, um. Cic. de Natu. Aures duros, & quasi corneolos habent introitus.

CORNEVS, a, um, [Di corno,] κεράτινος, quod ex corno est. Pla. Durã ac corneã uirgam. Cornea pyxis. Pl. l. 21. c. 20. Venabula cornea. Oui. epi. 4. Virgulta cornea. Vit. 3. Ae. Potest et esse a cornu deductũ nomẽ: unde hybernæ coronæ Corneæ dictæ, quoniã negãte tum flore terra, laminis e cornu tinctis fieri solebãt. unde Corneũ rostrũ. Cic. 2. de Na. de. Corneus color, qui corni similitudinem refert. Plin.

Cornicen,pen.co.κεράτης,qui cornu canit.Iuuen. Quadraginta de dit Gracchus sestertia dotem Cornicini. His olim etiam in prœlijs utebantur.Liu.2.Cornicines,tubicinesque canere iubet.

Cornicor,aris,p.p deponens, [Gracchiare,]κρώζω, more cornicum garrio.Persius Sat.5 Nescio quid tecum graue cornicaris inepte.

Cornicvlarivs,nomen ordinis in militia, ut commentariensis,& Accensus.Docet Asco.Cornicularium a corniculo sic inclinari,ut a cornu Cornicinem,eam qui corniculo militabat,is & cornicularius dicebatur Maternus uidetur ostendere Cornicularium officium fuisse super sententijs damnatorum,lib.2.

Cornicvlvm,dimin.a cornu,κεράτιον,Pli.li.11.c.28.Alijs cornicula ante oculos prætenduntur.Idem l.9.c 32.de cochleis,Corniculis prætentant iter.Hoc etiam nomine uocatum oppidū iuxta Tarquinios,κόρνικλον,Steph.& Corniculum ornamenti genus,quo donabantur milites,ab imperatoribus pro re bene gesta.Liu.lib.10.

Corniger,[Cornuto,]κεροφόρος,gerens cornua:ut, Ceruus cornigeri Oui.7.Met.Caput cornigerum.Ouid.epi.5. Fluuius corniger.Vir. 8.Ae.Taurus corniger.Cl.2.de Na.De.Bacchus etiam corniger dictus,quia simulacro Liberi patris cornua adijciebantur, quod uinum uentor fuerit,homines enim nimio uini potu feroces redduntur.

Cornipes,pe.cor.κερατόπους,animal corneos habens calceos, sicut equus & capra,& huiusmodi unguium aut pedum animalia.Ouid.li. 2.Fast.Cornipedi Fauno cæsa de more capella.

Cornix,[Cornacchia,cornacchia,]κορώνη,auis uiuacissima , minor coruo, quæ etesiarum aquam dux esse dicitur. Annosa cornix,Hor.3.Carm. Improba cornix,Vir.1.Geo Idem.9.Ecl.Ante sinistra caua monuisset ab ilice cornix.Cornices etiam accipi solent pro ijs,qui se sapientiores ac duces aliorum uideri uolunt:unde Cornicum oculos configere,prouerbio dicimus , pro ueterum scientiam nouo inuento obscurare Cic.pro Mur . Inuentus est scriba quidam Cn.Flauius, qui cornicum oculos confixerit,& a prudentibus iuris sapientiam ipsorum compilarit.Diminutiuum cornicula.Hor.in epist.Ne, si repetitum uenerit olim Grex auium plumas , moueat cornicula risum Furtiuis nudata coloribus. Est etiam Cornix anulus ferreus, quo ostium pulsatur,a figura,aut potius a garrulitate sic dictus.

Cornv,& hic Cornus, [Corno,]κέρας ,secundum Prisc.a curuore(ut scribit Varro) nominatur. Plin.lib.8.cap.21.Dentes mobiles confirmat ceruini cornus cinis.Hinc Valcornis , Bicornis , Tricornis, Quadricornis . Per translationem Cornua , fluminum dicuntur flexus,& curuitates alueorum, quòd multis in locis ad cornuum similitudinem flectantur . Cice.Attic. lib. 9. Ab utroque portus cornu moles iacimus. Item cornua antennarum significant utranque partem antennæ.Virg.3.Aen.Cornua uelatarum obuertimus antennarum . Similiter in prœlio Cornua dicuntur aciei partes ab utroque latere prominentes. In exercitu enim est dextrum & sinistrum cornu,& quod inter utrunque est, dicitur Media acies. Ter.in Eun.Tu Simalio in sinistrum cornu,tu Syrisce in dextrum. Item Cornugenus tubæ obtortæ,a quo Cornicines dicti.

Cornvcopias, κέρας ἀμαλθείας , cornu fuisse existimatur, quod Hercules cum Acheloo in speciem tauri mutato congressus detraxit:hoc Naiades acceptum,& omnium fructuum primitijs refertū, Copiæ consecrarunt.apud Ou.Achelous:Rigidum fera dextera cornu Dū tenet,infregit,truncaq; a fronte reuellit:Naiades hoc pomis & odoro flore repletū Sacrarūt,diuesq; meo bona Copia cornu est.

Cornvpeta,penult.corr.κορυπίλος,animal quod cornib.petit,id est ferit.

Cornvs,[corniolo,]κρανεία,f.g.tam quartæ , quàm secundæ declinationis,secundum Pris.arbor ramos habens duritie & rigiditate cornibus similes,fructum circa solstitia ferens,primo candidum,postea sanguineū,Vir.2.Geos.Et bona bello Cornus,id est apta hastilibus. Idem 9.uolat Italia cornus, id est telum ex cornu factum.Cornum gen.neu.fructus.Idem 3.Aen.Baccas,lapidosaque corna.

Cornvtvs,a,um,[Cornuto,]κερασφόρος,quod habet cornua.Var. 2.de re Ru.c.7. Aetas cognoscitur equorum & etiam cornutorum. Potest etiam dici Cornutū,quod procedit ex cornu:Mar. Occubuit tandē cornuto ardore peritus.Cornutæ quadrupedes a ueterib. dicebātur elephanti,nam quos in his dentes multi dicunt,cornua sunt.

Corolla,[Coronetta,]στεφάνιον,dimin.parua corona. Prop. Me iuuat externis positum languere corollis.

Corollarivm,ἐπιφορά,auctore Var.li.1. significat id quod additum est supra mensuram,præter quam quod debitum est,tanquam aucta rium quoddam a corollis nomen deductum , quòd hæ, cum placuerant actores , in scena dari solitæ sint; unde & Corollaria dicuntur ipsæ coronæ,[Corone,]Suet.in Aug. Itaq; corollaria & præmia alienis quoq, muneribus ac ludis crebra,& grādia de suo offerebat.Pli. li.21.Paulatim & Romæ subrepsit appellatio Corollia , inter initia propter gracilitatem nominatis,mox & Corollarijs postquam è lamina ærea senui inaurata aut inargentata dabantur. Cic.in frumentaria:Nolo hic colligere,qui omnino corrogatis de nepotum bonis ac de scenicorum corollarijs decimarum emerunt. Hæc autem cum preuij parui forent,factum est, ut Corollarium , pro re leuiori accipiatur, Plin.lib.9.cap.35.Ac, illa corollarium id esse, sum prorsamque ex in cena taxationem confirmans.

Coron,κόρων,Dios.herba est eadem cum syluestri ruta.

Corona,[Corona,diadema,cerchio d'huomini,] olim Strophium, ἀπὸ τοῦ στρέφειν, uertere,postea per diminutionem Strophiolum est appellatum: deinde etiam Serta in plurali numero a serendo. Et cum uideatur corona a choro dici,caret tamen aspiratione.Cic.6. Ver. Vnxisse unguentis,complexisse coronis & floribus. Fuerunt autem apud Romanos diuersorum generū Coronæ,in magno pretio habitæ:scilicet, Triumphalis,quæ Imperatoribus post uictoriā ad urbem rede untibus ad triumphum mittebatur. Hæc antiquitus ex lauro fiebat: postea etiam ex purissimo auro fieri cœpta: quod etiā inde aurū coronarium uocatur.Cic.de lege Agr. Obsidionalis, quam liberati ab obsidione dabant ei,qui ipsos liberauerat, ex gramine decerpto inde,ubi obsessos ille seruasset.nam(ut ait Pli.)summū apud antiquos signum uictoriæ erat,uictos porrigere herbā è terra.Ciuica, quam ciuis ciui,a quo seruatus esset in prœlio, teste uitæ salutisq; percepta dat:& hæc erat primo iliginea , postea magis placuit ex quercu, quod apte ex eo fruges arboris eius glandibus homines uictitarint. Muralis erat,qua donabatur ab Imperatore,qui primus muros subisset,indeq; oppidū hostiū per uim ascēdisset. Hæc corona, ad incitādos ad oppugnationē militū animos,ex auro fiebat. Vallaris,quæ & Castrēsis dicitur,similiter aurea,habens insigne ualli. Hæc donabatur , qui primus hostiū castra pugna introisset. Naualis quoq; aurea,quibus idē quasi rostris nauiū insignita,qua donari consueuerat, qui primus maritimo prœlio,in nauem hostiū ui trāsiliisset. Oualis myrtea erat,qua utebātur Imperatores,qui ouātes introibant ciuitatem.Ouātes autē Imperatores post uictoriā urbē introibāt,quoties bellū nō rite indictū erat,neq; cū iusto hoste gestū,ut pote subactis seruis , aut piratis, aut humili alio quouis hoste:ut et quoties facta repente,deditione uictoria citra puluerem(quod dici solet)obtigerat. His itaq; tribuebatur corona ex myrto,quæ est arbor Veneri sacra , quòd huiusmodi uictorias Venereas magis iudicarent , quàm Martias.Corona etiā dicitur ornamentū muliebre.Hor.li.1. Carm. Et scindit hæsitem coronam,crinibus.Item ponitur pro conuentu hominum circunstante. Cic.pro Mil.Non corona uestet consessus cinctus est,ut solebat.Item pro circulo circa lunam,ἅλως.Item pro signo cœlesti supra humerum Arctophilacis.Vit.li.1.Geor.Gnosiaque ardentis decedat stella Coronæ.Ferunt Ariadnam coronam dono accepisse a Theseo,inde nuptijs Libero patri: & post eius mortē coronā a Libero in cœlo fuisse collocatā. Alij dicunt hanc coronam dedisse Bacchū Ariadnæ,cū ad Minoē in Cretam uenisset.Alij dicunt coronam fuisse Baccho datam a Venere,cū Ariadnā uxorem duceret.Hæc Cancro,& Leone exoriente occidit:exoritur cū Scorpione Nonis Octobris,habet stellas nouem in orbem dispositas.

Coronamentvm,ti,[Coronamento,] coronarū materia,i.flores,aut frondes,colores,aut odoris gratia coronarum confectioni congruētes.Plin.lib.21.cap.1.In hortis seri & coronamenta iussit Cato, Idē eodem,cap.9.

Coronarivs,rij,qui coronas nectit, fœmininū Coronaria, mulice coronas conficiens. Plin. lib. 21. cap. 2. Glycetæ coronariæ, dilectæ illi.

Coronarivm,opus in modum coronæ factum.Pli.li.15.c.30.coronarij operis.

Corone,es,p.p.siue Corona,æ,κορώνη,Peloponnesi oppidum est , ad sinum Messeniacum,etiam hodie nomen seruans.

Coronaevs,a,um,ut,Sinus Coronæus,qui & Messeniacus, ab Acrita promontorio , ad Tænarum usque extensus. Plin. lib. 4.cap.5. & Strab.lib.8.

Coronea,κορώνεια,urbs est Bœotię,non procul ab Helicone,in colle sita:dicta(ut Stephano placet,)a Corono Thersandri filio.Est & altera eiusdem nominis urbs: Phthiotidis,non procul a Pagasis. Str. lib.9.Plin.li.4.ca.7. Stephanus & alias eiusdem nominis urbes commemorat.

Coronopos,genus rosæ,autumni tempore prouenient. Pl.l.21.c.4.

Coronis,coronidis,p.p.f.g.[Somma,cima,altezza.]κορωνίς,summitas, seu apex alicuius rei. Significat & extremam nauis partem,id est incuruum quiddam supra puppim , in rostri modum eminens. Denique Coronidem per translationem accipimus pro quocunque fine, & ultima manu,rei alicui imposita,sine etiam pro eo quod rei absolutæ ornatus magis,quam necessitatis ergo accedit,[Accrescimento, giunta.]Mart.li.10.Sed nimius uideor,seraque coronide longus Esse liber. Postremo grammatici,quoties persona actoris eodem metri genere finit,quo cœperat, Coronidem uocant,eamque notant uelut rostri figuram exprimentibus lineis.

Corono,as,[Incoronare,] στεφανόω. Virg.1.Aen.& uina coronant.Coronatus.Cic.2.de leg. Epulas inibant propinqui coronati.

Coronvla,dimin.στεφάνιον,parua corona.

Coronopvs,κορωνόπους,oblonga herba,fissis folijs per terram repēs. Plin.l.22.cap.19.& l.21.cap.16.

Corophivm,piscis de genere cancrorum. Plin.lib.32.cap.11.

Corpilli,populi Thraciæ,Hebrum accolentes.Pli li.4 ca.11.

Corporalis,[*Corporale,corporeo,*][ϑωματικòν,quod est,uel habet cor pus,Sen.epi 59.Dicimus quædam corporalia esse, quædam incor-poralia. Aliquando pro eo quod est corporis:unde Corporalia bo-na, apud Gel.lib. 18.cap 1 & Corporalia uitia apud Sen.epist 54. Corporalis possessio pignoris, quá habemus de pignore corporeo. Papin.l.Debitor.ff de pign.act.

Corporatio,[*Corporatura.*]σωμάτωσις,habitus corporis. Col.lib. 7.Custodiendum,ne in corporatione uiribus impar cum uiolentio-re iungatur.

Corporatura,[*Quantità del corpo.*] habitus & status ipsius corporis. Vege. li s. Scribit corporaturam boni tyronis implere sex pedum longitudinem. Col.li.7. Modica corporatura,pecoris operarij de-bet esse. Vitruu.li.6.Roscidus aer efficit ampliores corporaturas.

Corporatus, a, um, [*Corporeo,*] σωματικὸς, corporeus, siue cor-pus habens.Cic.de uniuersi.Cernitur,& tangitur,& est undique cor poratus.

Corporeus,a,um,[*Corporeo,*]σωματικὸς,è substantia corporis. Ci. 2.de Nat.Deo.

Corporo,as,[*Incorporare,unire in un corpo,uccidere,*]σωματοποιῶ, co-go,coagmento,& in unum corpus redigo. Plin.li.7 ca.15. Tempo-re ipso animatur, corporaturque. Apud antiquos Corporare pro in terficere,[*Amazzare,*] quasi corpus sine anima relinquere. Ennius apud Noni.Corpus contemplatur, unde corporei uulnere.Accius: Corporare abs re ergo es ausus.

Corpulentus,[*Grasso,*] μεγαλόσωμος,homo obesi corporis.Pla in Epi. Corpulentior uidere, quàm agilior.Sic Corpulentum pecus apud Col.lib.6.ca.3. Hinc Corpulentia,carnositas. Plin.li.11.c. 53.

Corpus,poris,[*Corpo,*]σῶμα,generaliter dicitur substantia omnis ui su tactuue perceptibilis.Ci.2.de Ora. Corpus intelligi sine loco nõ potest. Aliquando Corpus accipitur pro massa totius animalis, ex partibus similaribus & organicis compacta,quæ una cum anima to tum constituit animal.Ci.pro Marcello:Vita corpore & spiritu cõ tinetur.Aliquando pro sola carne, [*Carne.*] Ci.Gallo.Vires & cor-pus amisi. Mart. utranq; significationem uno uersu complexus est. Viuebant laceri membris stillantibus artus, Inque omni nusquam corpore corpus erat. Corpus,pro uolumine.Ci.ad Lucceium, li 5. A principio coniurationis usque ad reditum nostrum,uidetur mihi modicum quoddam corpus confici posse. Corpus pro parte populi, Liu.1.Sui corporis creari regem uolebant.Corpus ciuitatis.Liu 26. Corpus nullum ciuitatis,nec senatum,nec plebis consilium,nec ma gistratus esse.Collegiorũ corpus.Caius in l.1.§.in collegia: ff.quod cuiusque uniuers.Corpusculum,[*Corpetto,*]paruum corpus:unde ato mos,Corpuscula uocat Cic.1.Aca.& 1.Tusc.Iuue.Sat 10. Mors so-la fatetur quantula sint hominum corpuscula.

Corrado,is,p.p.συνξύω,simul rado,& in unum contraho. Tere. in Ad.Minas decem corradet alicunde.

Correpo,is, [*Rampegare.*]ἕρπω,ex Repo. Lucil.lib. 8. Exiguam ue-ctor pauidus correpsit in alnum.

Corrideo,es,ere,[*Ridere,*]συγγελάω,simul rideo. Lucr lib.4.Om nia corrident.

Corrigia,giæ, [*coreggia,cinta,cintolo,*]ζώνη,cingulum,quo cingi-mur.Cice.2.de Diui.Abruptio corrigiæ Quidam hoc nomen à cor rigendo deducunt, uoluntque lori quoddam genus fuisse, quo ser-ui corrigebantur.

Corrigo,is,p.c.rexi,rectum,[*Correggere, emendare*]διορθόω,ex cõ, & rego.Cic.ad Q frat.lib.1.Cursu corrigam tarditatem.

Correctio,onis,[*correttione,*]διόρθωσις, emendatio.Cic.4. de Fi: Hæc est correctio philosophiæ ueteris, & emendatio. Correctio etiam figura est apud rhetores,quæ tollit id, quod dictum est,& ma-gis idoneum reponit. Exemplum eius est in rhet ad Her. Postquam illi uicerunt,atque adeo uicti sunt.quo modo enim uictoriam appel lem,quæ uictoribus plus calamitatis,quam boni dederit?

Corrector,[*Correttore,*]Cic.pro Balbo.Hora epist.1.

Correpo,is,Cic.At.Occulte in aliquam onerariam corrependum.

Correptor,oris,[*Riprensore,*]Sene.2.de ira:Nó hostis,sed correptor peccantium.

Corripio,is,p.c.[*Riprendere, ammonire,*]ἐπιτιμάω, reprehendo, ar-guo,obiurgo,Pli.in epi.Repeto me correptum ab eo, cur ambularẽ. Corripimus uero magis uerbis, quam uerberibus. Propria autem est aliquid celeriter rapere, [*Pigliare,*]Vir.1.Aen. Arcumque ma-nu,celeresq; sagittas Corripuit.Corripitur somno,[*Sopraprendere,*] Corripitur febribus, id est inuaditur,& alia huiusmodi. Corripere item contrahere, unde correptas syllabas dicimus.

Corriuare, per riuos aquam eundem in locum ducere. Plin.lib.6. cap.14. Angustias impedit corriuatus salis è cautibus liquor. Hoc est multis ueluti riuis eundem in locum fluens. Idem lib. 3.cap.7. Albula ex finibus Aretinorum profluit, tenuis primo, nec nisi in pi scinis corriuatus.

Corriuales,[*Riuali.*]ἀντεραστaì, qui duo,aut plures eandem amicã habent,quod eundem riuum accedere uideantur. Quin.14. Declũ.

Corriuatio, onis, σύῤῥυσις, aquæ eundem aliquem in locum dedu-ctio,siue confluxus.Plin lib.31.cap.3.

Corroboro,as,p.c.[*Confermare.fortificare,*] κρατύνω, robustum & fortem reddo.Cic.5 de Fin.ad quos cum nimium iam corroborati, na-tura ipsa præeunte,deducimur.Translate.Ci.in Catil. Qui spe Con iurationem nascentem non credendo corroborauerunt. Idem Cas sio,l.12.Manabat illud malum,& corroborabatur quotidie.

Corrodo,is,ere, [*Rodere, consumare rodendo.*] κατατρώγω, rodendo consumo, uel idem quod simplex rodo Cic. 2. de Diuin. Si mures corroserint aliquid,monstrum putamus. Vitr.2 de Re rust.ca.17. Insulas Lydiorum corrosas:Ossa corrosa, Iuue.Sat 15.

Corrogo,as,ἐρανίζω,idem est quod rogando corradere, siue multis precibus contrahere,Liu.li.33 Vela cum antennis ex nauibus cor-rogari iussit, ut umbra cenantibus in littore fieret. Cic.pro Quin. Ipse suos necessarios ab atrijs Licinij corrogat. corrogata ad ne-cessarios usus pecunia,Cæs.3 bel.ciui.

Corruda,p.pr.ἀσπάραγος ἄγριος,syluestris asparagus.Cato: In arun dineto corrudam serito.Col.l.10.Prodit & asparagi corruda simili ma filo.Pl.l.20 c.10 Syluestrem asparagũ aliqui Corrudam uocant.

Corrugo,as,ara.p p.[*Increspare.*]συῤῥυτιδόω,in rugas contrahere: ut, Corrugare frontem, apud Plau ait præ indignatione frontẽ in ru-gas contrahere.Hor.1.epist 5 Ne sordida mappa Corruget nares.

Corrugi,aquæ ex montium iugis ductæ ad lauandum aurum, dictæ a corriuatione,auctor Pliu.lib 33.cap.4.

Corrumpo,is,[*corrompere.guastare,*]διαφθείρω, contamino, uitio. Plin.lib.3.cap.22.Quæ nec aqua,nec igni posset corrumpi. Teren. in Ad. Pisces ex sententia nactus sum: hi mihi ne corrumpantur, cautio est. Transfertur ad animum. Cice. 1. Offic. Corrupti mores sunt,deprauatique admiratione diuitiarum. Animus largitione cor ruptus,apud eundem ad Att.lib.8. Aliquando est inuitare, & illice re muneribus,Ci.pro Plane Doce,quo diuisore tribus corrupta sit. Et paulo ante. Quam quisque tribum turpi largitione corrumperet. Hinc corruptus,a,um,quod modo participium est:ut, Iudiciũ cor-ruptum.i.pecunia a iure,& æquitate abductum:apud Cic pro Cluẽ. Modo nomen ex participio:unde Corruptior, & Corruptissimus. Pli.li.15.cap. 17. Demptis forcipe corruptioribus acinis.Idem li. 23.cap.3.Corruptissimo in genere.

Corruo,is,p.c.[*Cadere,ruinare.*]συμπίπτω,concido, simul ruo. Cic. ad.Q.F.li.2.Ille pene timore,ego risu corrui.Corruere, pro labi, & errare.Cic.de Sen.Ne in extremo actu corruisse uideantur.

Corrupte,[*Corrottamente,*] aduer Ci.1 de Fin.

Corruptela,[*corrottione,*] corruptio.Ter.in Ad.Corruptela no-strum liberum.

Corruptor,[*Corrottore,*]φθορεὺς,qui corrũpit.Cic. in Cat.Iuu.Sa. 2.

Corruptrix,fœmininum,Ci.ad Q.fra.l 1. corruptrice prouincia.

Corsiae, insulæ Ioniæ adiacentes.

Corsica,p.co.κύρνος,Ptolemæo, insula est maris Ligustici, longa passuum.150.m.lata autem quinquaginta, sexaginta circiter stadijs distans a Sardinia. Tota maligne colitur, quod aspera sit, & multis in locis inaccessibilis. Corsicam autem appellatam uolunt,a quadam bubulci ancilla,cui Corse nomẽ erat, ut refert Steph. Incolæ Corsi appellantur. Vide Str.li.5.& Pli.li.4.ca.6.

Corsoides,lapis canitiai hominis similis.Plin.li 37 cap.10.

Cortex,[*Scorza,corteccia,*] φλοιὸς,tam mascul. quàm fœmin. gene. est ueluti corium cuiusque rerum in arboribus liber, & in ceteris rebus crusta quædam ad tegendum data. nam corium proprie animalium est Oui lib 1.Met. Sentit adhuc trepidare nouo sub cortice pectus. Virg.7 Aen.Raptus de subere cortex. Diminutiuum. Corticula.Co lum lib.12.cap.47.

Corticatus,a,um, quod corticem habet.Col.li.12.ca.23.

Corticosus,a,um,[*Pieno di scorZa,*]corticibus plenum.Plin.lib.12. cap. 14.

Cortina,p.p [*Cortina,*]multa significat. Nam Cortinæ sunt uasa, in quibus pigmenta,coloresque coquuntur, quibus lanæ intinguntur, & uela pingũtur immersa.Pl.l.35.c.6. Fit etiam apud infectores & flore in nigro,qui adhærescit æreis cortinis.Ser.in illud Vir. 6. Ae. Neque te Phœbi cortina fefellit. Cortinam interpretatur tripodem Apollinis, unde oracula reddebantur. uel quod Apollinis tripus co rio Pythonis serpentis tectus esset, uel quòd certa illic responsa fun derẽtur.quasi Certina,uel quod illic cor uatis teneretur.Illuc enim raptæ Phœbades uaticinabantur. Hæ alio nomine Delphicæ dice-bantur,quòd in eum potissimum usum fierent,ut Apollini Delphi-co dicarentur. Pl.l 34.c 3. Ex ære factitauere & cortinas tripodum, nomine Delphicas, quoniam donis maxime Apollinis Delphici dicabantur.Cato cortinam plumbeam accipit pro uase, quo olium sint,cum in torculari a factoribus premitur.Itẽ Cortinæ, dicuntur, & uela, [*Veli,*]ad locum aliquem contegendum. Vnde Hierony. in Exod. Decem cortinas facito de bysso retorta.Hæc etiam Velaria a uelis dicta nam ualum,plagæ,& stragula inter se germana sunt. Itẽ locus uelatus in theatro,ex quo egrediũtur histriones, & mimi Cor tina dicitur. Virg.Magni cortina theatri.

CORTINALE, a cortina, sumitur pro loco in quo sunt cortinæ, i. uasa quibus sapa decoquitur. Col. lib. 1. cap. 6.

*CORTON, Thessaliæ ciuitas.

*CORTONA, Tusciæ oppidum.

CORTYNA, siue GORTYNA, γόρτυς, Steph. γόρτυνα, Strab. insignis urbs Cretæ fuit, quam præterlabitur Lethæus amnis. Plin. lib. 4 ca. 12. & Pompo. Mela. lib 2. Circa hanc urbem calami nascebantur, sagittis conficiendis in primis idonei. Vnde Cortynia tela, dixit Silius lib. 2. Item Eois quamuis certet Cortyna sagittis. Cortyna uestis, pro uenatoria, apud Clau. lib. 2. de Rap. Proser.

CORVNCANVS, primus Romæ Pontifex max. de plebe, quem Cice. pro domo pontificij iuris peritissimum fuisse testatur.

CORVS, p. p. ἀργέστης, uentus flans ab Occasu solstitiali, Aquiloni oppositus: teste Plin lib. 2. cap. 47. Iuuen. Atque habites Coro semper tollendus & Austro. Quandoque mutantes, o, in au, Caurum dicimus. Virg. 3. Ge. Semper hyems, semper spirantes frigora Cauri. Est item Corus, κόρος, mensuræ genus, quadraginta quinque modios cõtinens, tum peior huius dictionis syllaba corripitur.

CORVSCO, [Splendare a guisa di baleno,] ἀστράπτω, στίλβω, resplendeo, splendeo. & propriè cæli est, cum in eo ignis ostenditur sine tonitru. Cic. 3. de Ora. Flamma inter nubes coruscat. Virg. 4. Geor. Elucẽt aliæ, & fulgore coruscant. Interdum pro uibrare, habetque accusatiuum. Vir. 10. Aen. Hastamque coruscat. Interdum absolute pro uibrari Iuuen. Sat 3. Longa coruscat Sarraco ueniente abies.

CORVSCVS, a, um [Splendente,] splendens. Vir. 2. Aen. Stat ferri acies mucrone corusco. Ignis coruscus, Horat. 1. Carm Auro corusci. Virg. 9. Aen. Radij corusci, Oui. 2. Met. Syluæ coruscæ, i. crispæ. [Crespe,] Virg. 11. Aen.

CORVVS [Corno,] κόραξ, nota auis, omnium nigerrima. Cic. 2. de Nat. De. Miluo est quoddam quasi naturale bellum cum coruo. Græcis κόραξ, dicit. quo uerbo aliquando & Latini utuntur. Ci. Quare Coracem istum uestrum patiamur nos, quòd pullos excludat suos.

CORYBANTES, κορύβαντες, Cybeles sacerdotes, qui sacro correpti furore cymbala pulsabant, capitaque saltando iactantes, alios in similem rabiem agebant. Hinc (inquit Strab. lib. 10.) qui capita saltandu iactant, & numinis aspiratione, furijsque agitantur, Corybantas dicimus. Hi primum Idam Phrygiæ montem tenuisse dicuntur: postea in Cretam nauigasse, montemque quendam incoluisse, quem nomine relictæ sedis, etiam Idam appellarunt: ubi & Iouem infantem aluerunt, tympana iugiter pulsantes, ne Saturnus (qui cum Titano fratre conuenerat, ut sobolem omnem masculam interficeret) puerum uagientem audiret. Sunt qui Curetas & Corybantas, & Caberos & Ideos dactylos eosdem esse putẽt. Dictos uolunt a κορύπτειν, id est, caput saltando iactare: uel (ut Hermo. in Cast. sentit) a pupillis oculorum, & genis, quas Græci κόρας, uocant, quippe cum Iouis custodes essent, non modo excubarent, sed etiam apertis oculis dormire cogerentur. Diodorus Corybantum scribit Iasonis & Cybeles filium fuisse, ac simul cũ Dardano sacra matris deum in Phrygiam detulisse, eosque, qui in sacrificia eius deæ incumbere uoluerunt, de suo nomine Corybantas appellasse.

CORYCÆI, [Curiosi, spie,] κωρυκαῖοι, dicuntur exploratores. Ci. ad Atti. Omnes Corycæi subauscultare uidentur, nam tota Coryci montis Asiatici, seu (ut quidã dicunt) promontorij in Creta prætermarigatio latronibus plena fuit, qui dispersi per portus ad mercatores furtim accedebant, & subauscultabant, quid rerum ferrent, & quo nauigarent, ut postea discedentes adorirentur, ac diriperent, ex quo factum, ut omnes curiosi secreta auscultantes, Corycæi dicerentur; & in prouerbium cesserint, Hinc Corycæus auscultauit. quod de eo dici solet, cuius consilia secreta patefacta sunt.

CORYCIVM, [Bolgia, bisaccia da caualcare,] κωρύκιον, dimin. a κώρυκος, quod significat peram, qua equites utuntur ad circunferendam uiaticum, uel aliud quiduis. Suidas.

CORYCVS, p. c. κώρυκος, nomen urbis, & montis excelsi in Cilicia, optimum crocum ferentis: a quo Corycius, a, um, ut Crocum corycium. Mar. lib. 11. Vltima Corycio quæ cadit aura croco. Specus Corycius non longe abest ab urbe Coryco: a quo Corycides nymphæ dictæ. Ouid. li. 11. Met.

CORYDALVS, p. c. [Lodola,] κορυδαλός, auis habens in uertice capitis pennas aliquot erectas, quæ cum galeæ speciem præbent. Vnde & nomen accepit. nam κόρυς, galea. Latini Galeritam appellant, & Gallico uocabulo Alaudam.

CORYLVS, p. c. κόρυλος Theophrasto, arbor ferens auellanas. Virg. li. 2. Ge. Plantis eduræ coryli nascuntur. Hinc Colurnus, a, um, ut, Colurna opera, ex corylo arbore facta.

CORYLETVM, locus frequentibus corylis consitus. Oui. 2. Fast.

CORYMBI, [Bacche di hedera,] κόρυμβοι, uuæ hederarum, quibus coronabatur Bacchus. Tibul. Sed uarij flores, & frõs redimita corymbis. Pl li. 59. c. 34. Racemis in orbem circumactis, qui uocantur Corymbi. Est etiam Corymbus fructus chrysocomæ, siue chrysitidis herbæ, & aliarum, quæ uuas ferunt, hederaceis similes. Pl. l 2. c. 8.

CORYMBIA, æ, ferulæ caulis decoctus, muriaq; & melle cõditus. Pl. l. 9.

CORYMBION, herba, quam Dios. κυρηνίδα ἐυπατόριον, appellat.

CORYMBIFER, qui fert corymbos, Ouid.

CORYMBITES, κορυμβίτης, tithymali species. Plin. lib. 26. cap. 8.

CORYNETA, κορυνήτης, Suidæ latro famosissimus, Vulcani filius, qui iuxta Epidaurum hospites claua, quæ koryna dicebatur, peremit: unde & hoc nominis sibi sumpsit. hunc Theseus interfecit.

CORYPHÆVS, est cuiuscũque ordinis caput, & præcipuus, παρὰ τὴν κορυφὴν, id est a uertice capitis. Cic. 1. de Nat. Deo. Zenonem Philo noster Coryphæum appellare Epicureorum solebat.

*CORYPHASIVM, regio agri Laconici, circa Pylum.

CORYTVS, p. p. [Carcasso, turcasso, faretra,] γωρυτοὶ, thecæ arcuum, siue sagittarum. Sta. lib. 9. Theb. Cælestibus implet Coryton telis. Vir. l. 10. Corytique leues humeris, & letifer arcus.

CORYTHVS, κόρυθος, p. c. oppidum Tusciæ a Corytho rege appellatũ. Vir. li. 9 extremas Corythi penetrauit ad urbes.

CORYZA, æ, [Catarrho,] corruptæ narium defluxio, nares obturans, & uocem obtũdens: quam Latini grauedinem appellant. Celsus. li. 6. cap. 6. Grauedo nares claudit, uocem obtundit, tussim siccã mouet, sub eadem salsa est saliua: sonant aures uenæ mouentur in capite.

COS, cotis, f. g. [Cote,] ἀκόνη, lapis quo cultri acuuntur. Li. 1. nouaculã cotem discissurum. Hinc Cotes, oleanas, & aquaticas dicimus. quòd illas ad ferrum acuendum oleo, has aqua madefacimus. Cic. in Tus. tanquam è scrupulosis cotibus enauigauit oratio.

COS, κῶς, insulæ, & ciuitatis nomen, ut docuimus in dictione Coos.

COSMETA, [Cameriere,] κοσμητὴς, p. p. seruus in familia, cui dominæ, dominiue exornandi cura incumbit. Iuue. Sat. 6. Ponunt Cosmetæ tunicas, tarde uenisse Liburnus Dicitur.

COSMICVS, [Mondano,] mundanus. Mart. li. 7. Cosmicus esse tibi Semproni Tucca uideris: Cosmica Semproni tam mala, quàm bona sũt.

COMITTO, [Commettere, emporre,] pro cõmitto, m, litteram in a, uertentes ueteres dixere, teste Festo.

COSMOGRAPHIA, [Cosmographia,] mundi descriptio. Differt a Geographia, tanquam totum a parte: geographi enim solius terræ situm describunt. cosmographi mundi totius tam elementarij, quam æthe rij cognitionem inquirunt.

COSSA, κόσσα, Stephano oppidum est in Vmbria, Italiæ regione. Pli. li. 3. cap. 5. Hodie Orbitellum uocant.

COSSI, a Plin. uocantur uermiculi in ligno nascentes. lib. 30. ca. 13.

COSSI, σκώληκες ἐκ τῶν δένδρων, uermes in ligno editi, qui apud Phrygẽs & in Ponto pro delicatissimis cibis sumuntur. Plin lib. 17. & lib. 14. cap. 33. A similitudine horum uermium homines rugosi corporis, ab antiquis Cossi dicti sunt. unde & Cossutiorum familia apud Romanos.

COSTA, æ, [coste,] πλευραί, sunt ossa illa spinæ cohærentia, intestinaq; suo complexu coercentia. Vir. 3. Geor. Fricat arbore costas.

COSTVS, fœ. gen. siue Costum, neu. κόστος, Diosc. κοσάρτον, Stra. frutex in Arabia, India, Syria nascens, radicem ferens eximij odoris. Plin. li. & cap. 12.

COSYRA, pen. p. insulæ nomen in mari Lybico, cuius incolæ Cosyrei dicuntur. Oui. 3. Fast. Fertilis est Melite, sterili uicina Cosyræ.

COTARIA, æ, [Luoco onde si cauano le coti,] locus unde eruuntur cotes. Alphæus. l. Cæsar ff. de pub. Cæs. cum insulæ Cretæ cotarias locaret.

COTHON, onis, κώθων, insulæ exiguæ nomen, quæ Byrsæ Carthaginiensium arci subiacebat. Strab. lib. 17. Seruius uero illud Virgil. 1. Aen. Hic portus alij effodiunt, portus manu factos Cothonas uocari asserit. Est & Cothon, genus poculi fictilia, militum usui accommodatissimum. Suidas & Athæneus. lib. 11.

COTHVRNATVS, a, um. Mart. Grande cothurnati pone Maronis opus.

COTHVRNVS, [Borzachino, coturno,] κόθορνος, calciamenti genus, suberе subleuatum, quo tragœdiarum actores in scena utebantur, ut procenores uiderentur. Erat autem calciamentum tam dextro, quàm sinistro pedi conueniens, & de suris solet religari. Vnde illud apud Virg. 1. Aeneid. Purpureoque alte suras uincire cothurno. Iuue. breuiorque uidetur Virgine Pigmæa nullis adiuta cothurnis. Aliquando pro sublimiori dicendi genere. [Stilo graue,] Virg. ecl. 7. Sola Sophocleo tua carmina digna cothurno.

COTINVS, pe. co. oleastri genus, quo Olympionicæ coronabantur. Aristoteles Philostephanon appellat. Est & frutex in Apennino, ad liniamenta modo conchylij colore insignis. Plin. lib. 26. cap. 18.

COTICVLA, læ, [Paragone, cotta,] βάσανος, diminutiuum a cote. Pli. li. 33. cap. 9. Accipitur item pro lapide, quo fit auri, uel argenti experimentum; qui alio modo Index, uel Lapis Lydius uocatur. Plin. lib. 33. cap 8.

COTIDIE, [Ogni giorno,] καθ' ἡμέραν, quamuis a quoto & die componatur, per c, & non per q, scribendum esse quidam (ut Victori. de ortographia) existimant: quia tanta est affinitas inter c, & q, ut q in c, mutari facile patiatur, ut sequor secutus, loquor locutus.

COTONEA, æ, σύμφυτον πετραῖον, a Venetis dicta herba, quam Galli halum appellant, similis cunilæ bubulæ, tota odorata. Pli. li. 26. c. 8.

COTONEVM, nei, [Pomo cotogno,] mali genus, primum a Cydone Cretæ

Cretæ urbe aduectum unde & Cydonion a Græcis appellatur nam Cotoneorum nomen a Catone profectum putatur. Pli. li. 15.c. 11.

COTTABVS, a, æneа Phiala, quam peracto conuiuio, mensæ impone re solebant uino plenam, deinde in minora pocula ab alto miscentes, sonum edere. qui si allisu maior ederetur, ab amasijs amari se augurabantur. Pla. in Trin. Cottabum uidetur appellasse, sonum flagrorum, qui inter uerberandum redditur. Caue sis, (inquit) ne cottabi bubuli crebri in te crepent.

COTTANA, ας ίλανα, ficus exiguæ, uerum suauissimæ. Pli. li. 14. ca. 5.

COTTIAE ALPES, para alpium, Lepontijs proxima, duodecim olim ciuitatibus insignis, nomine accepto a Cottio rege, Augusti Cæsaris amico, qui eum tractum structis molibus transitu commodiorem reddidit.

COTVRNIX, [Starna, coturnice,] ὄρτυξ, auis aduena, terrestris magis quàm sublimis: nostri Qualeam dicunt. uide Plin. lib. 10. ca. 23.

COTYLEDVM, herbæ, genus, quæ, teste Ruellio, umbilicus Veneris a Romanis dicitur: quod nomen etiam hodie seruant Officinæ.

COTYTTO, us, κοτυτ̃ώ, dea impudentiæ habita est, cui Athenis a Baptis nocturna sacra fiebant, quæ uocabantur Cotyttia. Hanc Probus saltatricem fuisse existimat: unde etiam sacerdotes eius lasciuis saltationibus mores eius referebant. Iuu. Saty. 2. Cecropiam soliti Baptæ lassare Cotytto. uide Politiani Misc. cap. 10.

COVINVS, [Carretta,] uehiculi falcati genus fuit, quo Britanni, & Galli in prœlijs utebantur. Mela, inde Couinarius dicitur auriga, qui couinum regit, aut qui ex couino pugnat. Tacit. in uita Agric. Media campi couinarius, & eques strepitu ac discursu complebat.

COVS, κῶος, denominatiuum est a Co insula, Hippocratis patria, Vnde Coum uinum, Coi populi, Ci. 6. Ver.

COXA, & COXENDIX, [Coscia.] ἰσχίον, pro eodē accipiuntur, sunt enim Coxendices, siue Coxæ, ossa duo, sacro ossi utrinque astricta, cauaq; quædam habentia acetabula, quibus ossium femoris capitula inserũtur. Plin. lib. 25. Coxendicibus & articulis omnibus cum axungia utilissima. Cato incantamentum docet ad sanandas coxendices luxas, hoc est, loco suo motas. Suet. de Augusto: Coxēdice, & femore, & crure sinistro, non perinde ualebat. Pli. in Epist. Coxam fregit, quæ parum apte collocata, reluctante ætate, male coijt.

C A N T E R

CRABRONES, [Calauroni,] ἀνθρῆναι, insecta uolucria, uespis similia. Pli li. 11. ca. 22. & l. 20. c. 13. & l. 29. ca. 4 Spicula crabronum, Ouid. 11. Met. Asper crabro, Vir. 4. Geor. Irritare crabrones, Pla. Amp.

CRAMBE, es. f. g κράμβη, brassicæ species est apud Pli. li. 20 c. 9. amari saporis, tenuioribus folijs, & simplicibus, non ingrato gustu, sed quæ recocta fastidiũ pariat & nauseã. unde prouerbium, Crambe te cocta mors est. Græcis tamen Crambe generale nomen est, ad ea omnia extensum, quæ Latinis brassicæ appellatione continentur. Crambe dicta quasi κορέμβη παρὰ τὸ τὰς κόρας ἀμβλύνειν, id est, quod oculorũ pupillas obtũdat, hebetetq;. Vnde & κοράμβη, ab Atticis appellatur. quanquam sunt, qui uocis huius etymon ad aliã eius herbæ naturam malint referre, ut Crambe dicta sit, quasi κάρῳ ἀμβῆ, seu potius ἀντίβῃ, id est quasi crapulæ occurrat seu resistat. Nam uino aduersatur, ut inimica uitibus: unde sumpta in cibis ebrietatem arcet, & crapulam iam contractam discutit.

•CRAMBVSA, insula est circa Seleuciam Isauriæ.

•CRANAVS, Athenarum rex fuit.

•CRANEVM, gymnasium erat apud Corynthum.

•CRANEA, fuit exigua regio Ambraciotarum.

•CRANEVS, primus Macedonum rex.

•CRANION, Cæphaleniæ ciuitas.

CRANIVM, calua capitis, & poculi genus, caluæ figuram referens.

CRANTOR, κράντωρ, Solēsis. Academicus philosophus fuit, Platonis auditor, & condiscipulus Xenocratis, & Palæmonis, qui noua opinionibus Academiam Platonicam repleuerunt. hic scripsit librum de Consolatione, quem Cic. æmulatus est. Hora. lib 1.

CRAPVLA, [Crapula,] κραιπάλη, iacta capitis, & omnis noxa à uinositate proficiscens. Ci. 2. Phil. Edormi crapulam, & exhala. Pl. li. 23. cap. 1. Nouitium resinatum nulli conducit, capitis dolorem & uertigines facit: ab hoc dicta Crapula est. Vbi hoc uidetur innuere, Crapulam dici ἀπὸ τοῦ τὸ κάρηνον πάλλειν, id est, ab eo quod caput uertigine concutiat. Ari. in Problem. in eo distinguit Crapulam ab ebrietate, quòd ebrietas una cum mente adimit & sensum doloris: crapula uero constante mente caput affligit.

CRAPVLOR, aris, [Mangiare molto,] deponens, κωμάζειν, est cibo, & uino se ingurgitare.

CRAS, [Domane,] αὔριον, die proxime futuro. Horat. Quid sit futurum cras, fuge, quærere. Mart. Cras te uicturum, cras dicis Posthume semper. Nescio cras illud Posthume quando uenit. Nonnunquam ponitur indefinite pro quouis tempore futuro. Plaut. in Aul. Quæ cras ueniet, perendie ferantur foras.

CRASSAMENTVM, [Grossezza,] πάχος, crassities. Gell. Surculi decerent teretes, oblonguli, pari crassamento, eiusdem longitudinis. Colum. Crassamentum uini fæculenti dixit, & li. 12. ca. 25. Crassamen, & pro sedimento.

CRASSATOR, ris, [Ladro,] Ci. de Fato. Viator bene uestitus caussa crassatori fuisse diceretur, cur ab eo spoliaretur.

CRASSE, adu. [Grossamente,] παχυλῶς. Col. li. 12. ca. 43. uasa iubebat in transuersum, & extrinsecus crasse picari.

CRASSESCERE, [Diuentar grosso, ingrassare,] παχύνεσθαι, est crassum fieri, uel pingue. Pli. lib. 2. Qui neque in nebulam densetur, nec crassescat.

CRASSITVDO, nis, [Grossezza.] σωματία, Cæs 2. Bel. ci. Crassitudo parietum quinque pedum. Ci. de Diui. Crassitudinem aeris.

CRASSIVENIVM, aceris arbori genus, a uenarum crassitudine. Pl. lib 16. cap 15.

CRASSVS, [Grasso, grosso,] παχυλὸς, spissus, densus, pinguis. Ter. in Hecy. Magnus, rubicundus, crispus, crassus. Ci. 1. Tusc. Crassus, & concretus aer. Pla. in Pseu. Sciat eum posse gerere crassas cõpedes. Crassa Minerua dicitur aliquid fieri, quod indoctius sit, non exquisita arte, [Rozzamente,] Horat. 2. Sermo. Rusticus, enormis, sapiens, crassaque Minerua.

CRASSVS, prænomine Marcus, Romanorum omnium ditissimus, qui negabat quempiam habēdũ esse ditiorē, nisi qui exercitum annuo reditu posset alere. Hic cum Pompeio & Cæsare triumuir factus, cupiditate auri, ut fertur, in Parthos expeditionem suscepit, à quibus ipse cum filio adolescente & uniuerso exercitu deletus est.

CRASTINO, adu. [Demane,] αὔριον, idem quod cras. Gel.

CRASTINO, as, [Prolungare di di in di,] αὐρίζειν, significat de die in diē traho, & differo. Hinc procrastino, & Recrastino.

CRASTINVS, na, num, [Di domane,] a Cras fit, ut, dies crastinus, proxime aduenieus. Vir. 1. Geo. Nunquam te crastina fallet Hora.

CRATER, eris, p. p. [Coppa,] κρατὴρ, uasis genus capacius, quo in libationibus, & solennioribus epulis uti solent. Virg. 9. Aen. Sed magnum metuens se post cratera tegebat. Ab huius uasis similitudine, Crater in monte Aetna appellatus est, foramen illud, per quod ignis euomitur. Et crater in fontibus dicitur receptaculum, quod & Labrum dicitur, in quod fistulis aqua decurrit. Item signum cæleste, quod oritur 16. kal. Martij, uespere. Item sinus in littore Campano à Miseno Athæneum usque extensus, duobusque pene coeuntibus promontorijs incuruatus. Strab. lib. 8.

CRATERA, æ, p. p. [Coppa, tazza,] crater. Horat. in Serm. Crateræ limus adhæsit.

CRATERRA, ab antiquis dicta est, teste Nonio, quam nos Situlam uocamus. Ci. 2. de Na. de. In medioque sinu fulgens craterra relucet.

CRATERITES, gemma prædure naturæ, inter chrysolithi & electri colorem. Pl. li. 37. cap. 10.

CRATIS, [Graticcio,] ταρρὸς, tara quædã lignorum uel uiminum uel fertamentorum connexio. Cæs. 7 Bel. Gal. fossam cratibus contegunt.

CRATICIVS, a, um, [Cosa fatta di graticcio,] ex cratibus, ut Craticij parietes, qui cratibus insertis fiebant. Vitr. lib. 2. Craticij parietes uelim ne uel quidem essent,

•CRATEVS, Macedo, ex Alexandri comitib. qui res ab illo gestas conscripsit.

CRATES, κράτης, nomen philosophi Thebani: qui, ut philosophiæ uacare posset, proiecto in mare non paruo auri põdere, Abite (inquit) pessum malæ cupiditates: Ego uos mergam, ne ipse mergar a uobis. Suidas autem tradit, Cratetem omnem pecuniam in substantiã redegisse, & apud trapezitam deposuisse, ea lege, ut si filij philosophi cluerent, eam egenæ plebi diuideret: sin idiotæ, eis, quod acceperat, bona fide restitueret. ita enim iudicabat uir sapiētissimus, homini, philosopho, sapientiæ sectatori, nihil deesse ad beate uiuendum.

•CRATHIS, fluuius in Achaia, & in magna Græcia iuxta Sybarim.

CRATICVLA, [Gratella, graticola,] a cratis dimi. In qua cibi torrentur. Mart. lib. 14. Parua tibi curua craticula sudet ofella.

CRATINVS, poeta comicus, qui primus in Dionysijs Athenis, satiricam fabulam induxit. Hora. Eupolis, atque Cratinus, Aristophanesque poetæ. Hic supra modum gulæ ac omni uoluptatum generi deditus fuit, præcipue ebrietati: ad quod alludit Hora. in epi. Prisco si credis Mecœnas docte Cratino, Nulla placere diu, nec uiuere carmina possunt, Quæ scribuntur aquæ potoribus.

CRATIO, is, ire, [Arpegare,] ταῤῥόω, idem quod occo, Pli. lib. 18. c. 28. Vtilissimum simul & herbæ arare, deinde cratire.

CRATIPPVS, Mitylenæus philosophus, Ciceronis filij præceptor.

CRATIS, Africæ fluuius. Pli. li. 37. cap. 2.

•CRATYLVS, philosophus Atheniensis Platonis præceptor.

CREBER, bra, brum, [Spesso,] συχνὸς frequens, quasi crescens, numero. Vir. 3. Geo. Non tam creber, agens hiemem, ruit æquore turbo.

CREBRO, [Spesse uolte,] frequenter. Ci. Att. lib. 2. Litteras omnibus de rebus crebro mittas.

CREBRESCO, is, brui, [Essere fatto celebre, diuolgare,] διαθρυλλοῦμαι, celeber fio, & diuulgor. A quo Percrebresco. Pli. epi. 147. Tum crebrescere fragor. Optatæ auræ crebrescunt, Vir. 3. Aen. Sermonem crebrescere. Idem 12. Aen.

CREBRISVRVS, uallum crebris suris, id est, palis munitum. Festus.

CREBRITAS, tis, [*Frequenza,*] frequentia. Cic. de Clar. Ora. Crebritas literarum.

CREDIBILIS, [*credibile,*] πιστὸν, quòd facile credi possit. Cic. 4 Ver.

CREDIBILITER, [*Credibilmente,*] Cic. pro Deiot.

CREDITOR, oris, [*Creditor,*] χρέστης, cui debetur. Caius de uerbo. sign. Creditorum appellatione, non hi tantum accipiuntur, qui pecuniã crediderunt, sed omnes, quibus ea qualibet causa debetur. Hora. 2. Serm. Integer est mentis Damasippi creditor?

CREDITVM, [*Credito,*] quod debetur: ut publicum creditum. Quinct. lib. 5. cap. 10. Sene. de Benef. lib 2. Accipiam, tanquam creditum, non beneficium.

CREDO, is, credidi, creditum, [*Credere, dare in prestito, pensare,*] πιστεύω, dictis, uel factis fidem habeo. Et ponitur uel absolute. Cice. in Bruto. Audiui equidem ista de maioribus natu, sed nunquam sum adductus, ut crederẽ. Vel cum accusatiuo. Cic. Att. 7. Omnia facilius credere possum, quam quod scribitis. Vel cum accusatiuo, & datiuo. Idẽ Fam. 13. Hoc mihi uelim credas. Vel cum datiuo solo. Idem Fam 5. Non satis credidi homini prudenti, [*Fidarsi,*] Virg. 2. eclog. Nimiũ ne crede colori. Vel cum præpositione De. Cice. Fam. 3. Bis ad te scripsi te leuiter accusans, quòd de me cito credidisses. Aliquando fidei committere, [*Dar nelle mani.*] Pla. in Aul. Mihi id aurum credidit. Lact. lib. 4. Iudeis solis arcanum Dei creditum fuerat. Interdum mandare. Col. lib. 2. Ea, quæ terræ credidimus. Quandoque mutuum dare. [*Prestare,*] Marti. Dimidium donare Lino, quam credere totum, Qui mauult, mauult perdere dimidium. Cum accusatiuo, mediante In, significat immittere, inijcere. Vir. li. 2. Ge. Inque nouos soles audent se gramina tuto Credere. Interdum pro puto. [*Pensare.*] Cic. Fam. 9. Tu omnia, credo, uidisti. Item Fam. 13. Quod ad te de decem legatis scripsi, parum intellexisti, credo.

CREDVAS, pro credas dicebant ueteres. Pla. Nec tu creduas. Creditur, impersonale. Cic. pro Sext. Rosc. Non temere creditur.

CREDVLITAS, tis, [*Credulità,*] ταχυπειθεια, credendi facilitas. Cice. in Epist. Famil.

CREDVLVS, a, um, [*Facile al credere,*] εὔπειθής, qui facile credit. Cice. de Amic. In fabulis stultissima persona est credulorum senum.

CREMA, κρέμνα, urbs Ponti, a qua gentile Cremensis.

CREMENTVM [*Accrescimento,*] αὔξησις, à cresco, id est, augmentum.

CREMERA, fluuius Tusciæ, apud quem Fabij a Veientibus occisi. Liu. li. 2. Fast. Vt celeri passu Cremeram tenuere capacem.

CREMIVM, [*Carne fritta nella padella,*] caro frixa in frixorio. Vtitur hac uoce Psalmorum interpres. Ossa mea sicut cremium aruerunt.

CREMMYON, κρεμμύων, Stephano oppidum non procul a Corintho. Ouid. lib. 7. Qodque suam securus aras Cremyona colonis. Vbi alterum m, uersus gratia, est elisum.

CREMO, as, [*Abbrusciare.*] comburo. Plin. li. 17. ca. 1. Neronis incendia, quibus cremauit urbem. Hinc concremo. Liu. Domos concremarunt.

CREMONA, [*Cremona,*] urbs Galliæ Cisalpinæ, non procul a Mantua. Strab. lib. 5.

CREMOR, oris, [*Amido,*] apud Catonem accipitur pro lacte expresso ex grano aqua macerato. Cellus: Cremor ptisanæ sumendus est.

CRENAE, [*Tagli, tagliature.*] γλυφίδες, sunt incisuræ, a quibus Crenata herbarum folia uocantur. id est secta per ambitum. In sagitta quoq; partis extremæ sectio, in quam neruus inseritur, Crena dicitur. Sed & in ipso arcu summa cornua crenas suas habent, in quibus collocatur, sedetq; neruus. Crenæ item dicuntur asperitates quædam œsophagi, in rubi modum denticulatæ, Plin. lib. 18. cap. 37.

CREATIO, onis, [*creatione,*] creandi actus. ut, Creatio magistratuum. Cic. 3. de leg.

CREATRIX, icis, [*Creatrice, madre,*] ut, Rerum creatrix natura. Lucre. lib. 1.

CREO, [*Creare.*] κτίζειν, producere, gignere. Cic. 5. de Fi Omnium rerum, quas & creat natura, & tuetur. Creare fraudem alicui, cædes, lites Magistratus creati. Cæs. 7. Bel. Gal. Cum magistratus antiquitus creari consuessent. Creator, [*Creatore, padre, fattore,*] effector, conditor. Cic. pro Balbo, Creator huius urbis Romulus. Idẽ 1. de Diu. Nobis hæc portenta deum dedit ipse creator.

CREON, ontis, κρέων, nomen Corinthiorum regis, qui Creusam filiã Iasoni desponsauit, de quo Seneca in Medea. Alter fuit Thebanus, Oedipi regis Thebanorum socer, & pater Iocastæ.

CREPAX, acis, a crepando, ut ab edendo Edax. Vnde Crepacem malũ, quodam in Carmine dixit Mecœnas, referente Sen. ep. 115.

CREPAE, a principio capræ, sunt appellatæ, quòd crurib. crepẽt. Fest.

CREPERVS, a, um, p. c. [*Dubbio,*] dubius: unde Creperum bellum, anceps, & dubium. Lucr. lib. 5. Sunt creperi certamina belli. Hinc crepusculum dicitur, tempus medium inter diem & noctem.

CREPI, Luperci dicti sunt: a crepitu pelliculatum, quem faciunt uerberantes. Mos enim erat Romanis, nudos discurrere in Lupercalibus, & obuias quasque fœminas pellibus ferire. Festus.

CREPICVLVM, li, ornamentum capitis, crepitum faciens. Fest.

CREPIDA, æ, pe. co. [*Pianella,*] κρηπίς, Tuscũ calciamentũ, teste Seruio, quod corrigijs ligabatur, Apud Latinos poetas corripit primã, quamuis apud Græcos scribatur per uocalem longam η. Persius: Nõ hic, qui in crepidis Graiorum ludere gestit. Cic. pro Rab. Posthum. Scipionis non solum chlamydẽ, sed etiam cum crepidis in Capitolio statuam uidetis. Hor. in Ser. Sapiens crepidas sibi nunquam, Aut soleas fecit. Græca uox est Gellio, & Persio auctoribus.

CREPIDATVS, a, um, [*Che ha le pianelle,*] crepidis indutus. Cicero in Pison.

CREPIDO, dinis, [*Riuiera bagnata dall'acqua, la bocca del pozzo,*] κρηπίδωμα, p. p. significat oram terræ, quam aqua alluit: ex hoc appellata, quòd ibi aqua alluens crepitat cum currit, aut undas appellit Colum. lib. 9. Maris atrocitas obiectũ crepidinis frangitur. Per trãslationem uero & putei extremam oram, quæ ad ipsum puteum respicit, quæ uulgo dicitur Os putei, & editioris cuiusque loci extremitatem solemus Crepidinem appellare, ut apud Hieron. In crepidine uiæ. Seneca: Quis crederet uentem super crepidinem Marium, aut fuisse, aut futurum Consulem? Pro abrupta saxi altitudine. Virg. lib. 10. Forte ratis celsi coniuncta crepidine saxi. Expositis stabat scalis.

CREPIDVLA, læ, κρηπίδιον Gell. lib. 13. cap. 12.

CREPITACILLVM, diminutiuum a Crepitaculo. Lucr. lib. 5.

CREPITACVLVM, [*Cembalo,*] σεῖστρον, sistrum æreum instrumentum, quod manibus percussum reddit sonum, in Isidis sacris solenne, teste Val. li. 4. cap. 29. Col. lib. 9 cap. 11. Quin. lib. 9. cap 4.

CREPITO, as, [*Far strepito,*] ψοφῶ, crepitum edo. Pli. li. 12. c. 57. Myrtata crepitauit in igne.

CREPITVS, tus, [*Strepito,*] ψόφος, sonitus qui ex concussione & impulsu resultat. unde pedentis sonum Crepitum uentris dicimus. Pla. in Curc. Ex unoquoque eorum eijciam crepitum polentariũ. Et Crepitus plagarũ dixit Cic. in Ver. 7. Crepitus dentiũ, Cæ. 4. Tusc. Crepitus armorũ, Plin. li. 2. ca. 57. Crepitus forium, Plau. in Curc. Crepitus frænorum, Vac. lib. 1. ca. 7. Crepitus gladiorum, Hirtius lib. 6. Crepitus imbrium, Plin. lib. 18. ca. 1. Crepitus pedum, Cic. in Top.

CREPO, as, pui, pitum, [*Far strepito, suonare,*] λακεῖν, significat sonare. Ouid. Et crepat ad medios laurus adusta focos. Per translationem pro queri, accusare, [*Dolersi.*] Horat. lib. 1. Carm. Quis post uina, grauem pauperiem crepat? Hinc Concrepo: id est persono: unde Concrepare digitis, est digitis sonum edere. Cic. Offi. 3. Si uir bonus digitis concrepuerit.

CREPVNDIA, orum, [*Ornamenti da bambini.*] dicuntur prima munuscula quæ dantur pueris, ut sunt fasciolæ, linteoli, bullæ, corallia: a crepando, id est, tinniendo dicta, quoniam infantes crepitaculis maxime gaudent. Plau. in Rud. Sunt crepundia, Ensiculus aureolus, securicula anceps, sicula argenteola. Pli. li. 11. Semestris locutus est Crœsi filius in crepundijs. Cic. de Clar. Ora. Totum aliquem non næuo aliquo, aut crepundijs, sed corpore omni uelle cognoscere.

CREPVSCVLVM. [*Quando si fa sera, ouero giorno,*] λυκόφως, lux dubia, ante solis ortum, & ante occasum. a crepero, id est, dubio: quia tunc multis dubium est, dies sit iam, an nox. Hinc Crepusci apud Sabinos nominati, qui eo tempore erant nati.

CRESCO, is, creui, cretum, [*Crescere, aumentare,*] αὐξάνω, augeor. Iuuena. Crescit amor nummi, quantum ipsa pecunia crescit.

•CRESSA, oppidum Paphlagoniæ. & portus Cariæ.

•CRESSA etiam mulier ex Creta. Virg.

•CRESSASA, regio Pallenæ uicina.

•CRESTON, oppidum Dotibus finitimum. Herod. 1.

CRETA, tæ, & Crete, tus, [*Creta, Candia,*] κρήτη, insula i medio ponto, centũ urbiũ fama clara, quæ (ut scribit Strab.) a Septẽtrione Ægæo alluitur simul & Cretico pelago, ab Austro Libyco: ad Occidentẽ Ægilam, & Cytherã spectat: ad Orientem Carpathõ Habet in longitudine ducẽta septuaginta millia passuũ, in latitudine quinquaginta millia. Circuitus eius quingẽta octoginta nouem millia passuum complectitur. Hodie Candiã uocant. Insignes in ea urbes sunt Gortyna, Cydon, Gnossus Minois regia, & Strabonis cosmographi patria. Nullum in Creta animal nocuum est, optimiq; uini fertilissima est, de qua Virg. 3. Aen Creta Iouis magni medio iacet insula ponto, Mons Idæus ubi, & gentis cunabula nostræ, Centum urbes habitant magnas, uberrima regna. Primum dicta est Coreta, ab habitantibus Curetibus, & per syncopam Creta. Alij dicunt Cretam dictã, a Crete quodam Iouis filio, Curetum rege. Alij a Crete nympha Hesperidis filia. Arrianus non Crete nominatiuo, sed a Cres, Cretis genitiuum facientem, nominatam dicit: sic enim uocatum aiunt cum, qui Iouem abscondit in monte Lycæo. A quo etiam eius insulæ populi Cretes uocantur, & mulieres Cressæ, similiter Cressæus, & Cressius, κρήσιος. Sunt autem hæc nomina quæ ex masculino fœmininum ad similem formam mittunt: scilicet Cres Cressa, Libys Libyssa, Phœnix Phœnissa, Thrax Threissa. Tibullus: Phœbo gratissima dona Cres tulit. A Crete uero fiũt Creticus, Cretensis, & Cretæus. Est & Creta oppidum Scythiæ.

CRETA, æ, terra tenax, [*Creta,*] κιμωλία γῆ, uel a Creta insula, in qua optima prouenit, uel a crescendo, quoniã proprietas eius est ut ma

crescendo

gerando crescat. Cimoliæ cretę duo genera, candidum unum, alterũ ad purpurissum inclinans, utrunque uestibus aptum. Cice. pro Flac. Hæc laudatio obsignata erat creta illa Asiatica, quæ est fere omnib. nota nobis. Tenuis creta, Vir. 1. Geo.

Cretaceus, a, um, adiectiuum, ut Cretacea siligo, quæ creuit in loco cretoso. Pli. li. 18. c. 9.

Cretatus, ta, tum, [*Cretato, inuetriato,*] creta inspersum: unde cretati pedes, creta dealbati, quales solent esse seruorum pedes, qui trans mare uenales aduehebantur.

Creticus, a, um, [*Di Candia,*] a Creta insula: ut, Creticum mare, Hor. 1. Carm.

Creticus, substantiuum, κρητικὸς, genus pedis est, qui constat prima & tertia longis, & media breui: ut Sanitas. Alio nomine Amphimacrus. obtinet locum principem in oratione soluta.

Cretio, onis, iurisconsultorum uerbum est: quod pro additione hæreditatis recipitur. Cic. ad Att. Ex eo cognoui cretionem. Cretio (inquit) Alciatus lib. 3. Dispu. cap. 7. est certus dierum numerus in quo institutus hæres aut adit hæreditatem, aut finito tempore excluditur. Cretio dicta a decernendo, quòd eo tempore hæres debeat decernere.

Cretosus, a, um, [*Pien di Creta,*] creta plenum: ut Ager cretosus.

Cretula, dimin. Ci. 6. Ver.

Creusa, κρέουσα, Creontis Corinthiorum regis filia fuit, quam Iason, repudiata Medea, uxorem accepit: quamobrem Medea indignata carminibus suis ignem inextinguibilem, scriniolo inclusum per filios suos Creusæ muneris loco misit. filios uero præmonuit, ut statim oblato munere discederent. Creusa igitur uidendi cupida, nihil quę mali suspicans, scriniolum aperuit, & continuo exulauit ignis, Creusamque & totam Creontis regiam exussit. Oui. lib. 1. de Arte, Cur non defleta est Ephiræa nata Creusæ.

Creusis, oppidum in finibus Bœotiæ, Locrorum, & Aetolorum, quod κρεῦσις, dicitur.

Cribro, as, [*Criuellare.*] σήθω, purgo, cribramus enim triticum, & huiusmodi, ut a puluere, & rebus immundis secernatur; Pl. li. 25. ca. 5. Cribrarius, ria, rium, quod ad cribra pertinet Pli. li. 18. Item cribraria, quæ simili modo in tertio remansit cribro.

Cribrum, [*Cribro, uaglio,*] κόσκινον, ἠθμὸς, instrumentum ex pellibus suillis, ut plurimum, crebris pertusum foraminibus, ad frumenta purganda. Ouid. 12. Metam Rari sub pondere cribri. Cribro aquã haurire, uel gerere, [*Faticarsi in uano,*] Prouerbium in eos qui operã perdunt. Pla. Pseu. non pluris refert, quàm si imbrem in cribrum geras. Sunt & Cribra, quæ è setis equorum, farinæ a furfuribus separandæ gratia, facta sunt, quæ Farinaria, Setacea, & subcernicula dicunt. Sunt & Excussoria è lino, & Pollinaria a polline, quæ a nonnullis ab incernendo, Incernicula dicta sunt.

Crimen, [*Delitto, mancamento, colpa*] αἰτία, proprie dicitur delictum. Eodem ego te condemnabo crimine. Item appellatur id, quod per contentionem alicui obijcitur. Ci in Phi. Hereditatem mihi negasti obuenisse. utinam hoc tuum uerum crimen esset. Et sic dicitur a Cerno, sicut a Discerno Discrimen. Virgil. 7. Aeneid. Sere crimina belli. i. contentiones, ex quibus bellum oritur. [*Discordia,*] Aliquando ponitur pro falsa suspicione. [*Sospetto,*] Idem 9. Aen Formidine crimen acerbat.

Criminale, [*Criminale,*] ἐγκληματικὸν, quod est criminis, ut criminalis caussa.

Criminatio, ipsa contentiosa contumelia. Cice. pro lege age. Illa criminatione, qua in me absentem usus est.

Criminor, [*Incolpare, accusare,*] διαβάλλομαι, accuso, contumeliose reprehendo. Cic ad Att. Me comperisse omnia criminabatur. Et dicimus, Criminor te furti illi, uel apud illum. Terent. Hoc metuit, ne me criminaretur tibi. Ci. 3. Offic. C. Marius. Q. Metellum apud populum Ro. criminatus est bellum illum ducere. Criminat, pro Criminatur, apud Enni. li. 3 Sat. Falso criminat apud te.

Criminose, aduerbium. Ci pro Ros. Amer.

Criminosus, a, um, [*Ingiurioso, che ha difetto,*] qui crimen infert. Cic. pro Clu. Tribunus ple. criminosus, popularis homo, ac turbulentus. Criminosum, quod in se crimen habet Col. li. 1. Criminosum senatori fuit, supra quinquaginta iugera possedisse.

Crinalis, le, adiect. quod pertinet ad crines: ut, Vitta crinalis. Oui. 9. Meta. Crinalem capiti uittam uatæque sibique Detrahit. Crinale. subst. neu ge. Oui. 5. Met. Ornabat aurata monilia collum, Et madidos myrrha curuum crinalę capillos.

Crines, [*crini, capelli.*] τρίχες, capilli, ἀπὸ τοῦ κρίνειν, id est a discernendo dicti Virg. 2. Aeneid. Et crines flauos. Crinis etiam piscium dicitur. Pli. li. 9. ca. 30 de Polypo pisce. Afflatu terribili canes agebat, nunc extremis crinibus flagellatos. Crinis etiam uidetur esse genus uinculi, ex crine equinæ caudæ confecti. Pli. li. 17. ca. 21.

Criniger, era, rum, qui multos habet crines. Luca. li.

Crinire, [*Mettere i capelli,*] τριχοφυεῖν, est crines emittere: quod uerbum legitur apud Stat. 4. Theb. Frondenti crinitur cassis oliua.

Crinisus, κρίμισος, Siciliæ fluuius, Segestæ urbi uicinus: de quo Seruius huiusmodi refert fabulam. Cum Laomedon Neptuno & Apollini mercedem pro ædificatione murorum Ilij recusaret, Neptunus iratus Troię cetum immisit, ut eam uastaret. Consultus Apollo sinistra dedit responsa, puellas scilicet, beluæ esse obijciẽdas. Hippotes igitur nobilis Troianus timens, ne & Hegesta filia sua ceto, ut Hesiona exponeretur, naui eam imposuit, ut potius se non uidente mergeretur fluctibus, quàm coram deuoraretur. Sed illa casu in Siciliã delata, Crimiso placuit, qui in canem, seu ursum mutatus, eam compressit, suscepitque ex eo concubitu Acestem, Siciliæ regem Virg. lib. 5. Aeneid. Troia Crimiso conceptum flumine mater, Quem genuit, &c.

Crinitus, a, um, [*Che ha capelli,*] κομήτης, quod crines habet. Virgil. Aen. Crinitus Iopas Crinita Stella. Ci. 2. de Natu. Deo. Tum stellis ijs, quas Græci cometas, nostri Crinitas uocant. Idem 6. Ver. Gorgonis os pulcherrimum, crinitum anguib. Galea crinita triplici iubs, Vir. 1. Aen. Male crinita mulier, Oui. 3. de Arte.

Crinon, Pli. li. 21. ca. 5. Lilium rubens appellat, quod alio nomine Cynorrhodon, Græci tamen fere omnes τοῦ κρίνου, appellatione omnia lilij genera intelligunt. Theophrastus quatuor ponit liliorum genera, ex quibus quod Vere erumpit mox post uiolam albam, peculiari nomine κρίνον, appellat.

Crispatus, a, um. ut, Buxus crispata cacumine. Cla. 2. de raptu Pro.

Crispisulcans, adiectiuum: ut Crispisulcans fulmen. Cic. in Top. Cum in Aiacis nauim crispisulcans igneum fulmen iniectum est.

Crispo, as, are, [*Increspare,*] crispum reddere. Plin. libr. 28. cap. 8. Fimi cinere crispari capillum. Crispari terra herbis, dicitur per translationem. Colum. lib. 10. Nunc apio uiridi crispetur florida tellus. Crispans, tis, particip. Vir. 1. Aenei. Bina manu lato crispans hastilia ferro.

Crispus, a, um, [*Crespo, torto, intorto,*] ut Crispus capillis, id est, intortus Pla. in Truc. Compositos Crispos cincinnos tuos unguentatos. Crispum folium. Pli. li. 12. ca. 15 Folium oliuæ, uerum crispius, & aculeatum. Crispissimum folium, apud Colum. li. 11. cap. 3 Crispa abies. Ci. 5. Tusc. Crispioris elegantiæ materies, Pl. li. 13. ca. 9.

Crispus Salustius, Latinæ historiæ princeps, teste Martiale, cuius hoc de illo extat elogiũ. Crispus Romana primus in historia. Thucydidi ex Græcis opponitur a Quinctiliano elegantia dicendi, Attica breuitate, sententiarum crebritate. Taxatur autem a Pollione ut nimis antiquarius, & ex Cat. originibus uerba mutuatus.

Crispulus, diminut. a Crispus. Mart. li. 5. Crispulus iste quis est?

Crissa, æ, κρίσσα, oppidum maritimum Phocidis, a Crisso Phoci filio conditum, unde Crissæus sinus, qui & Corinthiacus appellatur.

Crissare, ἐπιγλουτίζειν, & Ceuere, non nisi posito pudore exponi possunt. Est enim primum mulierum apte se motantium, dum in se Venerea sunt. Iuuen. Frictum crissantis adorat. Alterum masculorum, dum pædicantur. Martia. Sed pędicaris, sed pulchre Nęuole ceues. Ceuere & adulantium gestus significat. Persius: An Romulæ ceues?

Crista, [*Vesta, pennacchio,*] λόφος, conus ille in uertice galli, & aliarum quarundam auium. Pli. li. 10. ca. 29. Vpupa crista uisenda plicatili. Ad huius similitudinem etiam Cristam uocamus, conum galeæ. Vir 9 Aen. tum galeam Messapi habilem, cristisque decoram Induit. Crista etiam herbæ species, cuius meminit Pli. li. 27 cap. 5.

Cristatus, a, um, qui cristas habet: ut, Cristatę aues: estque periphrasis gallorum gallinaceorum. Mar. lib. 14. Cristatæque sonant undique lucis aues. Cristata galea. Liuius.

Cristula, læ, dimi. Col. li. 8. ca. 2. Rectis, rutilisque cristulis.

Criticus, a, um, [*Giudiciale, che fa giudicio,*] κριτικὸς, idem quod iudicialis, uel iudicem agens: ἀπὸ τοῦ κρίνειν, a iudicando: unde & poematum censores, & iudices alienorum operum, olim Critici dicti. Hor. 2. epi Ennius & sapiens, & fortis, & alter Homerus, Vt Critici dicunt. Critici dies uocantur, qui a medicis iudiciarij dicuntur, in quibus de morbi ratione ferri iudicium potest.

Critolaus, Peripateticæ sectæ philosophus, qui cum Carneade & Diogene Stoico Romam missus legatus. Ci. li. 2. de Orat. De Critolai libra, idem Ci. Tusc. quæst. li. 5. Quæro, quam uim habeat libra illa Critolai, qui cum in alteram lancem animi bona imponat, in alteram corporis, & externa, tantum propendere illam boni lancem putet, ut terram & maria deprimat.

Crocallis, gemma cerasum repræsentans, teste Pli. li. 37. ca. 10.

Crocatus, a, um. Pli. li. 16. ca. 34. Semen nigrum, alij crocatum.

Croceus, a, um, κρόκινος, ut Vestis crocea. Vir. 1. Ae. Et circumtextum croceo uelamen acantho.

Crocias, κροκίας, gemmæ species, a croci similitudine. Pli. lib. 37. cap. 11.

Crocinum, unguentum, quod exprimebatur ex aromatibus, & croco in oleo macerato: ut docet Dioscor. lib. 1. Proper. li. 3. Et crocino nares murrheus ungat onyx. Pli. li. 13. ca. item 13. & lib. 21. ca. 19.

Crocinus, na, num, [*Che è di color di zafferano,*] κροκώδης, quod est lutei coloris. Pli. li. 21. ca. 16. Semen his optimum crocinum.

Crocis, herba, cuius contactu phalangia emoriuntur. Pli. li. 27. cap. 17.

Crocito,

CROCITO, tas, frequentatiuum. Pla. Voce crocitabat sua.

CROCODILINVS, na, num, quod ad crocodilum pertinetur, Crocodilinæ ambiguitates. Quin. li. 5. ca. 10.

CROCODILON, siue crocodilorum oppidum, κροκοδείλων πόλις, oppidum Phœnices ad Carmelum montem. Strabo lib. 16. & Pli. li. 5. cap. 19. Est & alterum oppidum in Arsinoites præfectura ad Nilū flumen, ita dictum, quòd in eo crocodili pro dijs colerentur. Hanc urbem postea Arsinoen appellarunt. Stra. li. 17.

CROCODILVS, [Cocodrillo.] p.p animal quadrupes, ex genere amphibiorum, tam in terra, quam in aqua uiuens, figura lacertæ non admodum dissimile, incredibili magnitudine armatum unguibus, solo Aegypto & ijs regionibus, quæ Nilo alluuntur, cognitum, cute ita dura, ut in solo uentre penetrari possit. Conspecto homine, emittit lacrymas, mox appropinquantem deuorat. Vnde factus locus prouerbio, Crocodili lacrymæ, quòd de ijs dici solet, qui sub specie pietatis alios fallunt. Cic. 2. de Nat. Deo. Crocodili bestiæ sunt aquatiles, quæ in terra tamen gignuntur. Est & mons Ciliciæ. Pl. l. 5. c. 27.

CROCODILEA, κροκοδείλεια, fimus crocodili terrestris, quo mulieres faciem illinebant ad coloris commendationem. Crocodilorū enim duo commemorantur genera: quorum alterum aquaticum est Nilo tantum familiare, & lacubus Nilo uicinis: alterum terrestre, odoratis tantum uescens herbis, quem Scincum Dios. appellat. huius excrementa in primis odorata sunt, mulierumque fucis expetita. Horat. in Epod. colorque Stercore fucatus crocodili. Pli. li. 28. c. 8.

CROCODILIVM, herbæ species, chamæleontis figura, radice longa, gustu nasturtij, semine rotundo. Pli. li. 27. ca. 8.

CROCOTA, uestis muliebris crocei coloris. Ci. de Arusp. resp. Clodius a crocota, a mitra, a muliebrib. soleis, est factus repente popularis.
Crocotula, dimin. Pla. in Epid. Crocotularius, crocotarum uestium infector, Idem in Aul.

CROCOTISVM, ueteres ualde exile dicebant. Pla. Extortis talis cum crocotillis crusculis, Fest.

CROCVS, [Zafferano,] κρόκος, uel Crocum, flos qui Safranum uulgo dicitur, a Croco puero (ut poetæ fabulantur) dictus, qui cum Smilacē puellam tenerrime deperiret, amoris impatientia uersus est in florem sui nominis Oui. 4. Meta. Et Crocon in paruos uersum cū Smilace flores. Salu. Pastus nemore, in quo crocum gignitur.

CROESVS, κροῖσος, rex Lydorum, Alyattæ filius, omnium, quos hominum memoria celebrat, ditissimus. Hic cum se omnium mortalium felicissimum crederet, monitus est a Solone, neminem ante cineres beatum dicendum: quod, quoad uiuimus, periculum sit, ne instabilis huius mundi felicitas, dolore aliquo contaminetur. quam Solonis sententiam uerissimam esse, Crœsi calamitas postea declarauit. uictus enim a Cyro, pyræque impositus, tandem salubre Solonis cōsilium agnouit, eiusque nomen sæpius inclamauit. Vnde admiratus Cyrus, quisnam esset deorū, hominumve, quem ille in extremo periculo solum inuocaret, remque totam edoctus, humanæ uicissitudinis memor, Crœsum incendio liberauit, summoque semper apud se in honore habuit. Plut. in uita Solonis, & Herod lib. 1.

CROTALIA, κροτάλια, a Pli. li. 9. ca. 35. dicuntur margaritæ, ita in ornamentis collocatæ, ut ex collisione sonum generent.

CROTALVM, [Campanella, nacchera.] crepitaculum ex ligno, ære, aliave materia: unde & Aegyptiorum sacerdotum sistra, quibus in Isidis sacris utebantur, a nonnullis Crotola appellantur, ἀπὸ τοῦ κρούειν, a percutiendo. Quidam putant fuisse annulum æreum, qui ferreo baculo quateretur. Alij circulum æneum, multas habentem annexas lamnulas, siue orbiculos mobiles, qui collisi sonum edebant. Vir. in Copa: Crispum sub crotalo docta mouere latus.

CROTO, orbs maritima in ea parte Italiæ, quæ olim magna Græcia dicta est, insignis salubritate aeris, ut inde ortum sit prouerbium, Crotone salubrius. A Diomede condita creditur. Incolæ Crotoniatæ dicti, eo nomine celeberrimi, quod maximam in exercendis corporibus curam ponerent. Vnde Milo ille Crotoniates, qui integrū uno die bouem fertur absumpsisse.

CROTON, onis, κρότων. frutex ad magnitudinem paruæ ficus assurgēs, folio platani, sed leuiore, ac nigriore, ramis ac caudice arundinum modo concauis, semine uuarum aspero: quod purgatum effigiem cuiusdam animalis repræsentat: unde & nomen accepit.

CROTOPVS, rex Argiuorum, pater Psamathis, quæ Linum ex Apolline peperit.

CRVCIABILIS, le, [Doloroso.] Apul. de Asi. aur. li. 10.

CRVCIABILITAS, atis, Pla. Cist.

CRVCIABILITER, Hircius. 5. bel. Afri. cruciabiliter interfecti.

CRVCIAMENTVM, [Dolore.] Cic. Phil. 6. cruciamenta morborum.

CRVCIARIVS, a, rium, cruce dignus. apud Apu. de Asino aureo li. 10.

CRVCIATVS, tus, [Tormento, afflittione.] λύπη, tormentum, afflictio. Cic. ad Atti.

CRVCIFIGO, is [Crucifiggere.] ἀνασταυρόω, in crucē tollo. Sue. in Dō.

CRVCIO, as [Affliggere.] torqueo, affligo, αἰκίζω. Ter. in Eun.

CRVDARIA, argenti uena, quæ in summa fodina reperitur. Plin. lib. 33. cap 6.

CRVDELIS, [crudele, aspro.] ὠμὸς, immitis, & asper. Cice. pro Deiot. Crudelis Castor, qui nepos auum in discrimen capitis induxerit. Quidam a Cruore dictum uolunt, quem crudeles effundunt. Ego malim a Cruditate deriuare. nam quemadmodum in pomis, quæ mitia non sunt, cruda dicuntur, ita & homines immites Crudeles dicuntur. Vir. 6. Aen. Vidi & crudeles dantem Salmonea pœnas.

CRVDELITAS, tatis. [Crudeltà.] Cice. pro Ros. Ame. populus R. qui quondam in hostes lenissimus existimabatur, hoc tempore domestica crudelitate laborat.

CRVDELITER, [Crudelmente.] aduer. ὠμῶς, atrociter, inclementer. Cic. 1. Offic.

CRVDESCERE, [Incrudir, incrudelirsi.] ὠμαίνεσθαι, est crudum, uel crudum fieri, a Crudeo, es. Vir. 3. Ge. Cœpit crudescere morbus.

CRVDITAS, tatis. [Crudità.] ἀπεψία, uentriculi uitium, cibum ægre concoquentis.

CRVDVS, [Crudo, non cotto.] ὠμὸς, quod coctum non est: unde carnes crudæ dicuntur, quæ neque elixæ sunt, neque assæ. Fructus item crudos appellamus, qui iustam coctionem, id est maturitatem non sunt assecuti. Cice. de Senec. Poma, quæ cruda sunt, ui auelluntur. Item crudi cibi, qui nondum concocti sunt in uentriculo. Iuuen. Et crudum pauonem in balnea portas. Crudum item hominem dicimus, cuius uentriculus probo coctionis officio non fungitur. Cice. 2. de Finibus. Asoti, qui in mensam uomant, crudique postridie se rursus ingurgitent. Ci. de Sen. Caret uinolentia, cruditate, insomnijs. Col. l. 7. Cruditatis signa sunt crebri ructus, uentris sonitus, fastidia cibi. Crudū uulnus, recens, & adhuc cruentum. Pli. epi. 11. crudum adhuc uulnus medentium manus reformidat.

CRVENTO, as, [Insanguinare.] αἱματόω, cruore inficio. Cice. de Arusp. resp. Secures suas cruentari scelere noluit. Cruentati oculi. Plin. lib. 28 cap. 7.

CRVENTVS, a, um, [Sanguinoso.] αἱματηρὸς, quod cum cruore est, ut Cruenta uictoria. Sal. in Cati. Cruentam, atque luctuosam uictoriā hostibus relinquatis. Aliquando pro crudeli: [Crudele.] ut, Cruenta uox, & Cruenta oratio. Ci. in Ant. Antonius cruentus sanguine ciuium Romanorum.

CRVMENA, p. pro. [Borsa.] βαλάντιον, loculus, a κρεμάω, suspendo: quòd plerunque suspensa gestetur. Horat. 1. epist. Non deficiente crumena.

CRVOR, oris, [Sangue.] αἷμα, ἰχώρ, sanguis, qui ex aliquo uulnere spargitur. Virg. 8 Aeneid. Tepidusque cruor fumabat ad aras. Idem lib. 4 usurpauit in num. plu. siccabat ueste cruores, quod Seruius tanquam noue dictum annotauit: cum neque Sanguines dicamus, neque Cruores. Cice. pro Sext. Rosc. Cruorem inimici quam recentissimum.

CRVPELLARII, qui sint, docet Tacit. lib. 3. his uerbis: adduntur è seruitijs gladiaturæ destinati, quibus more Getico continuū ferri tegmen (Crupellarios uocant) inferendis ictibus inhabiles, accipiendis impenetrabiles.

CRVRICREPIDA, arum. Plautus in Trin. quibus crura crepuerunt ferro.

CRVS, cruris, [Gamba.] σκέλος, a currendo, quod crurum ministerio in cursu utamur: siue (ut alijs placet) à κρούειν, quòd inter ingrediēdū huc atque illuc feriant. Sunt autem Crura a genibus usque ad imū pedem. Celsus: Crus ex duobus ossibus constat ex tibia & sura.

CRVSCVLVM, σκελίδιον, Mar. Pectus cicadæ, crusculumque formicæ.

CRVSMA, atis, [Cembalo.] κροῦσμα, sistrum, & uelut cymbalum quoddam, tintinnabulis refertum, quo gestientes mulieres oblectabantur: ἀπὸ τοῦ κρούειν, a pulsando, quòd sonum emitteret, dum pulsaretur. Martial. lib. 6. Edere lasciuos ad Bætica crusmata gestus. Bætica autem crusmata uocat, quòd ijs mulieres Hispanæ uti solerent.

CRVSTA, æ, [Crosta.] πλὰξ, ἔσχαρον, excrementum, quod uel ob putredinem, uel concretionem super alicuius rei superficie nascitur. Vir. lib. 4. Geor. Concrescunt subitæ currenti in flumine crustæ. Crusta, qua quid tegitur, ut Crusta locustæ. Pli. lib. 19. cap. 30. In parietibus item, atque in pauimentis Crustæ dicuntur, tenuia marmoris, uitri, alteriusve materiæ segmenta, quibus illa integebantur. Plin. lib. 36. ca. 6. In uasis item aureis argenteisve Crustæ dicebantur, quæ ex diuersi generis materia illis illigabantur. Cic. 5. Ver. Vasis crustæ, aut emblemata detrahebantur. Crustas item medici appellant, duros quosdam ueluti cortices, quibus uulnera ulcerave obducuntur.

CRVSTO, [Incrostare.] κονιῶ, crustam inducere, & materia aliqua dura integere. Plin. li. 15. ca. 17. Mala generosissima eadem ratione crustant gypso uel cera. Vnde Crustati parietes, crusta marmoris intecti. Secabantur enim marmora in laminas, & parieti apponebantur. Pli. li. 36 cap. 6. Item uasa argentea, quæ auro illigabantur, etiam Crustata dicebantur. Et Crustata animalia, crustis intecta. Plin. lib. 11. cap. 37.

CRVSTARIVS, κονιάτης, qui incrustat. Pli. li. 33. cap. 12.

CRVSTOSVS, a, um, quod crustam habet. Pli. li. 12. ca. 9.

CRVSTVLA, æ, πλακίδιον, diminutiuum a Crusta. Apul.

CRVSTVLATA, æ, placentæ genus, quod & Crustulum Spartianus.

CRVSTVLVM. Hor. li. 1. epi. Pueris dant crustula blandi Doctores, ele menta uelint ut discere prima. Genus dulciarij putat Porphyrio.

CRVSTVLVM, a crustula pultis, eo q̃ ut corium exuritur, Crusta dicta.

CRVSTVM, ψώμιον, frustum eorum, quæ comeduntur. Vir. 7. Aen. Patulis nec parcere quadris Fatalis crustis.

CRVSTVMERIVM, κρουστομερία, Stephano oppidum in Latio, Albanorum colonia. Pli. li. 3 cap. 5. Vir. li. 7. Aen.

CRVSTVMINA, pyra, [*Pere giacciole,*] ex parte rubentia, Glaciola nunc dicta: a Crustumino agro appellata. Pli. l. 15. & li. 21. ca. 7. Col. li. 5. ca. 10. & li. 12. ca. 10. Vir. 2. Geor.

CRVSTVMIVM, oppidum Tusciæ, a quo & Crustumina tribus, & Crustumina pyra.

CRVSTVMIVM, apud Lucan. lib. 2. fluuius est ex Apennino ortum trahens, Ariminumque præterlabens. Pl. li. 3. ca. 15.

CRVX, [*Croce, forca,*] σταυρὸς, furca, siue patibulum, in quo damnati figuntur: a κρούειν, ferire Ci. 7. Ver. in crucem esse sublatum. Crux etiã quicquid nos cruciat. Ter. in Eun. Illis crucibus, quæ nostram adolescẽtiam habent despicatam. Hanc ueteres Gabalum uocauere. Var. Innocentes in gabalum suffigimus.

•CRYA, κρύα, urbs Lyciæ. Steph.

CRYPTA, κρύπτη, cauerna, uel testudo subterranea, uel in monte excauata: a κρύπτω, occulto. Iuue. Medium cryptam penetrare Suburræ.

•CRYASSVS, κρυασσὸς, urbs Cariæ.

CRYPTOPORTICVS, nomen compositum ex Græco Latinoque, & significat subterraneam porticum. Pli. in epi.

CRYSTALLVS, fœ. ge [*Cristallo,*] κρύσταλλος, & Cristallum neutri, gẽma cãdida, & pellucida, παρὰ τὸ σίλλειν, ἀπὸ τοῦ κρύους, ab eo quòd gelu contrahatur. Plin. lib. 37. cap. 2. Crystallum non alibi reperitur, quam ubi maxime hybernæ niues rigent: glaciemque esse certum est: unde & Græci nomen dedere. Hæc ille. Inde Crystallinus, a, um.

C ANTE T

•CTEATVS, pater Amphimachi, unius ex quatuor ducibus Epeorum, qui ad Troiam profecti sunt.

•CTENES, κτένες, quattuor dentes anteriores.

•CTESIPHON, architectus, qui Dianæ Ephesię templum dicitur construxisse. Fuit etiam locus quidam Parthorum. & ciuis Atheniensis, pro quo extat omnium pulcherrima Demosthenis oratio.

•CTESIPPVS, Chabriæ summi Imperatoris filius.

C ANTE V

CVBA, [*Lettica,*] Sabinis uocatur, quam militares Lecticam: unde uidetur deriuatum esse Cubiculum. Festus.

CVBICVLARIS, ris, θαλαμικὸς, quod ad cubiculum pertinet: ut cubicularis lectus, apud Cic. 5. Tusc. Cubicularis pro cubiculario. Suet. in Nerone.

CVBICVLARIVS, [*Cameriere.*] qui in cubiculo ministrat. Ci. 5. Ver.

CVBICVLVM, [*Camera,*] locus uno uel pluribus cubilibus instratus, nocturnæque quieti destinatus. Cice. 5. Ver. in cubiculum introductus.

CVBILE, p. p. [*Letto,*] κοίτη, lectus, quòd in eo cubetur. Cice. 5. Tuscul. Terra cubile erat Anacharsi. Cubilia item dicuntur loca, in quibus feræ cubant. [*Nido,*] Ci. 2. de Nat. deo. Delitescunt cubilibus bestię. Dicitur & de structura. Pli. li. 15. Ea, inquit, maxima moles fuit, nec sedit in Cubili. Vtitur hac uoce & Vitr. li. 11. eadem significatione. Cubile saluatorium, dicitur in quo simulacra deorum imponi solent: quod & Larsrium, alio nomine dicitur. Pli. li. 15. ca. 11. Omnia iam & uirorum saluatorijs cubilibus inclusa.

CVBITALE, lis, uel Cubital, cubiti ornamentum. Hor. in Ser.

CVBITALE, πηχυαῖος, ut herba cubitalis apud Plin. Cauea cubitalis apud Liu. id est, uno cubito alta.

CVBITO, as, frequen. [*Dormire nel letto,*] κοιτάω. Cic. pro Cœl. Propter nocturnos metus pusio cum maiore sorore cubitarit.

CVBITVS, ti, & Cubitum, [*Gomito, braccio da misurare,*] πῆχυς, ἀγκών, curuatura brachij, ubi lacerto iungitur. Plau. Stic. Cubitis depulsa de uia. Inniti cubito. Vir. 4. Aen. Ossa ingentia cubiti. Oui. 12. Met. Cic. de Leg. Columellam tribus cubitis non altiorem. A medicis tamen Cubitus uocatur os illud brachij, cui innitimur, quod ab ima manu ad brachij curuaturam extenditur. Accipitur & pro mensura cubitum. Pli. li. 7. ca. 16. Constat autem cubitum ex sex palmis, id est, digitis uigintiquatuor, ut auctor est Vitru. li. 3. Est præterea cubitus regius, qui maior est communi cubito tribus digitis, ut refert Herod. lib. 1. Est & Cubitus geometricus, qui tantum ualet, quantum sex nostra cubita, ut Origenes & Augustinus tradiderunt.

CVBO, as, bui, bitum, [*Giacere, riposarsi,*] quamuis Cubatio, non Cubitio. est autem cubare iacere, ut cubare in lecto. Pla. Cubare in faciẽ, est cubare supinum, apud Iuuen. Et absolute apud Cic. 5. Ver. Cum iste etiam cubaret. Sic re cubitum, & Surgere cubitu. Cat. Dicitur de ægrotis, [*Esser infermo,*] Hor. Cubat hic in Valle Quirini, id est ægrotat. Ci. 4. Tusc. Narrabat eum grauiter, & copiose, nihil esse bonum, nisi quod honestum, cubãtem disputasse. Col. li. 7. Cubitorem bouem appellat, qui sæpe decumbit ex pertinaci contumacia.

CVBVS, κύβος, est figura ex omni latere quadrata: quales sunt tesserę, quibus in alueolo luditur. In numeris etiam Cubus dicitur, cum omne latus eiusdem numeri æqualiter in se soluitur: ut fit, quando ter terna dicuntur, atque idem ipse numerus triplicatur.

CVCVBO, as, p. c. ὕζω, proprium est uocis noctuæ. Vt in carmine de Philomela, Noctua lucifuga cucubat in tenebris.

CVCVLIO, eli (ut Capitolinus docet) genus pilei uiatorum. Cato de re ru. ca. 2. uidetur ostendere uestis rusticæ genus fuisse, qua operæ aduersus tempestatum iniuriam tegebantur.

CVCVLVS, [*Cucco,*] κόκκυξ. Hor. in Ser. Magna compellans uoce cuculum. Mar. tamen penultimam corripuit: Quamuis per plures cuculus cantauerit annos. Est autem Cuculus auis notissima, quæ in aliarum auium nidis oua parit. Pla. certe in Asi. Cuculum uocat adulterum; quod. s. ex alienis uxorib. liberos gignat: quos mariti pro suis educent. Pla. in Asi. At etiam cubat cuculus.

CVCVLLATVS, a, um, qui cucullo indutus est. apud Col. li. 1.

CVCVLLVS, [*Veste che ha il scapuzzino, scartozzo,*] genus uestis est. Iuue. Sat. 6. Sumere nocturnos meretrix Augusta cucullos. Colum. Quæ prohibentur pellibus manicatis, centonibus confectis, uel sagis, aut cucullis. Iuue. Contentusque illic Veneto, duroque cucullo. Cucullus etiam pro tegmento papyraceo, quo pigmentarij utuntur sumitur. Martial. lib. 3.

CVCVMA, æ, p. c. [*Bronzini, cocome,*] uas æneum, calefaciendæ aquæ idoneum. Petronius Arbiter in Sat. Frangitur ceruix cucumæ, ignemque ualescentem restinguit. Cucuma itẽ tuguriolum exiguum, [*casotta,*] in quo pauperiores habitabant. Mar. lib. 10. Cucumam fecit, Otacilius. Budæus scribit Cucumam esse genus baculi ferrati. Iuriscon. ad legem Iul. de sicarijs.

CVCVMELLA, dimi. Alphonsus l. si quando ff. si serui. uend.

CVCVMIS, siue Cucumis, p. p. cucumeris, siue cucumis in genitiuo, [*Cocomero,*] σίκυος, herba est sarmentis prælongis humi repentibus, & in ramos uitis modo se diffundentibus folio rotundo, cucurbita aliquanto minore, flore luteo, fructu oblongo. Var. lib. 4. de Lin. La si. auctor est, Cucumeres a curuitate dictos, quasi curuimeres. Vnde & Tortum cucumerem uocat Vir. lib. 4. Geo. Tortusq; per herbam Cresceret in uentrem cucumis. Vide Pli. 19. cap. 5.

CVCVMERARIVM, σικυών, locus cucumeribus consitus, Cyprianus pro tugurio custodiarum posuit.

CVCVMIS, anguinus, siue syluestris, herba solo fructu a satiuo cucumere distans, quem multo minorem habet, glandibusque longiusculis similem: officinæ cucumerem asininum appellant. Pli. li. 20. ca. 2.

CVCVMIS, genus piscis ex genere concharum. Pli. li. 32. ca. 11.

CVCVRBITA, æ, [*Zucca,*] κολοκύνθη, herba hortensis est notissima, etiã hodie in Officinis nomen retinens, fructus magnitudine omnes tũ herbarum, tum arborum fœtus exsuperans. Pli. li. 19. c. 5.

CVCVRBITINA, [*Pere Zuccole,*] κολοκυνθίνα, pyra dicimus, & cucurbitina, ficus ob cucurbitæ similitudinem. Cato de re ru. ca. 7.

CVCVRBITARIVM, rij, κολοκυνθών, locus in quo seruntur cucurbitæ.

CVCVRBITVLA, æ, nunc uulgo [*Ventosa,*] dicitur. Prima enim huiusmodi uascula ex cucurbitis fiebant. Celsus lib. 2. cap. 11. Vsus cucurbitulæ præcipuus est, ubi non in toto corpore, sed in parte aliqua uitium est. Iuuen. Satyr. 14. Iampridem caput hoc uentosa cucurbita quærat.

CVCVRIO, ris, p. p. κοκκύζω, gallorum proprium est, Auctor carminis de Philomela, Cucurire solet Gallus, gallina gracillat.

CVDO, is, cudi, [*Battere, Stampare, improntare, coniar.*] nõ cusi, ut quibusdam uidetur, supinum facit cusum, ut, excudo, excudi, excusum. nam excussum, est ab excutio. Vir. 1. Aen. Silicis scintillam excudit Achates. Vbi Seruius: excudit, id est, feriendo elicit. nam cudere, est ferire: unde & Incus dicitur, quòd illic aliquid cudamus, id est feriamus. Cudi pecunia dicitur, cum illi signum principis, uel reip. imprimitur. Teren. in Heau. Argentum cudo quod tibi dem. Passiuum protulit in Eunuc. In me isthæc cudetur faba. quod est, in me hoc malum recidet. Metaphora ducta ab area in qua fabæ titurantur. Ibi enim quamuis faba præcipue cudatur, tamen omnes ictus in aream recidunt.

CVDO, onis, masc. ge. capitis tegumentum, ex corio confectum, quo uice galeæ uti solent. Sil. li. 16. Cudone comantes disiecit crines.

CVIAS, cuiatis, [*Di qual patria, di qual natione, di qual setta,*] ποδαπὸς, significat unde, & nõ tantum patriam, gentem, nationemq; innuit, ut apud Ci. 5. Tus. Socrates quidem cum rogaretur, cuiatem se esse diceret, Mũdanum inquit: sed etiam partes & sectas: ut, Cuiates philosophi uos estis: Stoici ne, an Epicurei? Sic nostras & uestras. Cic. Cœl. Non solum etiam ista uestra oratoria, sed hæc etiam leuia nostratia. Dicit & Cuiatis, communis ge unde apud Plau. frequenter legitur Cuiatis es? id est, cuius patriæ, & gentis? Accius Telepho, ut citat Noni. Qui neque cuiatis esset unquam potuimus scire.

CVIVS, cuia, cuium, [*Di chi,*] adiectiuum est, per tria genera declinabile, ut, meus, mea, meum: Refertur autem ad personam possessoris. Virg. ecl. 3. Dic mihi Damœta, cuium pecus? an Melibœi. Pro eodẽ inter-

interrogamus per Cuius, genitiuum a Quis, quæ, quod, uel quid: ad quem respondetur etiam in eodem casu præterquam in possessiuis tam pronominibus, quam nominibus. Vt cum quærimus, Cuius est hæc uestis? respondemus, mea, uel herilis, Cuia res est. Cic. 3. Ver. Vt optima conditione sit is, cuia res sit, cuium periculum. Cuia interest. Ci. pro Mur. Cædes crimini datur ei, cuia interfuit.

Cvivsmodi, [*Di qual maniera.*] uox indeclinabilis, cōposita ex duobus genitiuis Cuius, & Modi. Ponitur relatiue, infinite, interrogatiue, admiratiue. Pla. in Men. Cuiusmodi homines erunt? S. Ego, & Menæchmus. Et aliter apud Ci. 2. de Inuent. Legē, cuiusmodi sit, in præsentia conseruari a iudicibus. Pro eodem dicimus, Cuiusmodicunque. [*Qualunque.*] Cice. pro Clu. Cuiusmodicunque mater sit. Sal. diuisim enunciauit: Neque solum ciues, sed cuiuscunque modi genus hominum.

Cvlcitra, pe. c. [*Letto, materazzo.*] ἐπίστρωμα, non stragulum est, quo dormientes integimur, sed id quod plumis, tomento, floccis, aliave materia fultum dormituris substernitur. nomen autem habet a calcando, quòd calcibus, id est pedibus infarciatur. Ci. 4. Tusc. Collocemus in culcitra plumea, psaltriam adducamus. Culcitula, dimi. Pla. in Most.

Cvlcvla, fasciculus quidam ligneus in sacris dicebatur. Fest.

Cvliola, sunt cortices nucum uiridium. Festus.

Cvlevs, [*Sacco.*] κολεός, uel etiam Culeum, neu. ge. uel Culleum, saccus ex lino, uel canabe, uel corio factus, ab occulendo, id est, claudēdo. Eo utimur ad portanda frumenta. Plin. lib. 7. cap. 20. Vehicula cum culeis, donec exinanirentur, sustinere solitus. Est etiam Culeus pœna parricidarum. Nam parricidæ sanguineis uirgis uerberati, in culeo cum cane, simia, gallo, & serpente inclusi mari inijciebantur. Cic. Q. F. insuere aliquem in culeum. Iuue. Cuius supplicio non debuit una parari simia, nec serpens unus, nec culeus unus. Est & nomē mensuræ uiginti amphorarum capacis: ut est apud Pli. lib. 14. cap. 4. & Colu. l. 3. ca. 3. Hinc Sesquiculeare dolium, apud Col.

Cvlex, [*Zenzala.*] uermiculus paruus, alatus. Plin. lib. 11. ca. 2. Plaut. in Curcul.

Cvligna, potorium uas, teste Festo. Cato cap. 132. Ioui dapali culignam uini, quātā uis polluceto. Idē: Culignā in fœnogręco ponito.

Cvlina, p. p. [*Cucina.*] μαγειρεῖον, (ut Varro de uita pop. R. scribit) dicta, quòd ibi colebant ignem locupletiorem domus. Plau. in Cas. Senex in culina clamat. Iuue. continens pro contēto, posuit, scilicet pro cibis coctis: cum inquit: Sequitur sua quenque culina. Ci. in epi. ingentium culinarum.

Cvlvllvs, calix fictilis, quo in sacris utebantur pontifices & Vestales uirgines, testibus Porphyrione & Acrone: Accipitur & pro urceolo. Hor. in Arte: Reges dicuntur multis urgere culullis.

Cvlmen, [*Colmo, tetto, sommità.*] στέγος, uertex, uel fastigium domus, uel alterius rei. Ab antiquis culmina dicta sunt tecta, quia ædificia e culmo, id est paleis a messibus collectis, contegebāt. Virg. 1. Eclo. Pauperis & tuguri congestum cespite culmen. Culmen, summitas alicuius rei. Pli. lib. 9. ca. 35. Culmen omnium rerum pretij margaritæ tenent. Culmen pro culmo, siue stipula. Ouі. 4. Fast.

Cvlmvs, [*Gamba del frumento.*] κάλαμος, καλάμη, frumenti calamus è radice usque ad spicam: dictus, quòd colatur: unde olim & Columus dicebatur. Vir. 1. Geo. Culmumque leuem, stipulasque uolantes. Vbi Seruius: Culmus dicitur ipse calamus: stipulæ uero, folia quæ ambiunt culmum.

Cvlpa, [*Colpa.*] αἰτία, ut scribit Donatus; est eius, qui insciens aliquē læsit. Ci. 1. Offi. Ne maior pœna, quam culpa sit.

Cvlpatio, uerbale. Gel. li. 10. ca. 12.

Cvlpito, as, are, frequen. Pla. in Cist.

Cvlpo, as, [*Incolpare.*] Plau. Bacchi. Illum laudabunt boni, hunc ipsi culpabunt mali.

Cvltellatvs, a, um, formam cultelli habens. Pli. lib. 31. ca. 2.

Cvlter, [*Coltello.*] μάχαιρα, dicitur omne instrumentum, quo aliquid scinditur. Plau. Epid. Acutum cultrū habeo. Vnde culter Tonsorius [*Rasoio.*] dicitur nouacula, qua tonsores barbas radunt. Cice. 2. Offi. Cultros tonsorios metuens, sibi candente carbone adurebat capillum. Item Culter uenatorius, uenabulum uel potius ferramentum uenabuli. Culter etiam dicitur uomer aratri, [*Vomero.*] quo terra prius quam proscindatur, secatur, futurisq; sulcis uestigia præscribuntur. Pli. li. 18. ca. 18. Veteres etiam in nominatiuo Cultrum dixerunt. Prop. Cum fallenda meo pollice cultra forent.

Cvltio, onis, [*Coltiuatione.*] Cice. de Sen. Qui se agri cultione oblectabant.

Cvltor, oris, [*Amico.*] Ci. Off. ueritatis cultores, fraudis inimici.

Cvltrarivs, minister, qui uictimam cultro immolat. Sue. in Calig.

Cvltratvs, a, um: ut, Cultratus mucro, qui scindit, ut culter. Pli. lib. 13. cap. 4.

Cvltvra, ræ, [*Coltura.*] idē quod cultus: ut, Cultura agri. Cice. 5. Ver.

Cvltvs, us, [*Il colto.*] a Colo: unde etiam totidē pene habet significata, quot suum primitiuum. Interdum enim Cultus, est terræ præparatio. Cice. 2. de Leg. Nullus agricolæ cultu stirpes tam diuturnæ seminantur. Alias ornatus, [*Ornamento.*] ut Cultus corporis, Cultus animi. Cice. 1. Offic. studeat parare ea, quæ suppeditent, & ad cultū, & ad uictum. Item Cultus deorū, id est, ueneratio. [*Riuerenza.*] Cic. 1. Tusc. Hæc nos primum ad illorum cultum, deinde ad ius hominum erudiuit.

Cvltvs, cultior, cultissimus, quanto est cultior; tanto lætior aruis cōspicitur. Idem li. 1. ca. 1. Is demum cultissimum rus habebit. Animus cultus, Ci. 2. Tusc.

Cvm, [*Con, conciosia che.*] σύν, μετά, cum genitiuo, prępositio copulatiua, quæ ablatiuo solet coniungi: ut, Cum Socrate profectus sum. Aliquando pro contra [*Contra*] ut, Cum hoste pugno. In compositione uero post posita inuenitur: ut Mecum, Tecum, Secum, Quicum, Quibuscum: Aliquando aduerbium est, pro quando [*Quando.*] Virg. 3. eclo. Cum faciam uitula pro frugibus, ipse uenito. Iungitur modo indicatiuo, ut, Cum dico, modo subiunctiuo, ut Cum dicerem. Interdum accipitur pro dum. [*Mentre che.*] Ci. Cum me in Africam cōtulissem. Interdum pro Quamuis, & exigit post se Tamen, iungiturque subiunctiuo. [*Benche.*] Cice. pro Deiot. Cum in omnibus causis grauioribus initio dicendi commoueri soleam, tamen in hac multa ita me perturbant. Aliquando pro quoniam [*Percioche.*] ut caussam denotet: & similiter subiunctiuo iungitur: ut, Cum inueniam Latinos proprio sermone hæc parùm attigisse, conatus sum pro uiribus. Iungitur quandoque Cum, & Tum, quæ licet idem fere significent, diuerso tamen modo ordinantur nam in cum est quiddam minus, in tum, quiddam maius: & hoc duobus modis fit: ut aut generale præcedat, & sequatur speciale: aut ambo sint specialia. Primo modo sic. Quinct. Quod cum omnibus confitendum est, tum nobis præcipue qui rationem dicendi a bono uiro non separamus, id est omnibus multum, mihi autem maxime. Altero modo, Idem: Quod opus Marcelle Victori tibi dicamus, quem cum amicissimum nobis, cum eximio literarum amore flagrantem, dignissimum hoc mutuæ in nos caritatis pignore iudicamus, id est, multum propter amorem tuum in nos, plus tamen propter amorem literarum. Aliquando etiā Cū & Tum coniunctiuo iunguntur. Cicero Curioni li. 2. epist. Qui cum suis uirtutibus, tum uero te filio superasset omnium fortunas. Quando autem fit sub duobus uerbis, fieri debet sub eodem modo & tempore. Ci. Att. li. 1. cum meus me mœror conficit, tum uero hæc addita cura uix uitam mihi reliquam facit. Quoquam etiam interdū diuersorum modorum & temporum uerbis iuncta inueniuntur. Idē eidem lib. 3. Quod cum semper antea intelligerem, tum uerò proxime iudicaui. Idem in prin. li. 1. de Na. Deo. Cum multæ res in philosophia nequaquam satis adhuc sint explicatæ, tum difficilis Brute quæstio est de natura deorum. Ponitur quandoque Tum sine Cum geminatum uel triplicatum in rebus paribus. Quin. T. Liuium, tū in narrando miræ iucunditatis, tum in concionibus eloquentem: ita dicuntur omnia, tum rebus, tum personis accōmodata. Ponitur nō nunquam Tum pro aliquando, sic fere geminatum. Cic. Tum hoc, modo illud argue, id est, modo hoc, modo illud. Quandoque pro tunc. [*All'hora.*] Verg. 8. Aeneid. Tum primum nostri Cacum uidere timentem. Quandoque est aduerbium ordinis, pro deinde. [*Dipoi.*] Idem 6. Aen. Tum Stygio regi nocturnas inchoat aras. Quandoque pro præterea. [*Oltre à cio.*] Ter. in Pro. Eun. Tum si quis est, qui dictum in se inclementius Existimet esse.

Cvmaltera, una particula, antiqui pro cum altero usurpabant, breuitatis gratia: ut annotauit Festus.

Cvm dicto, [*Subito detto.*] ἅμα λόγῳ, statim post uerba, & uix dum finito sermone. Apul.

Cvm imperio esse cui nominatim mandabatur a populo imperiū.

Cvm maxime, [*Grandissimamente, oltre misura.*] uehementissime. Cic. pro Cluen.

Cvm partim, uide Partim.

Cvm potestate esse, dicebatur qui a populo alicui præficiebatur negocio. Ci. lib. 2. de Inuen. Priuatus, an cum potestate.

Cvm primis, [*Piu che altri, sommamente.*] in primis. Ci. 3. Ter. Homo domi suæ cum primis locuples. Comprime, olim dicebatur pro Cūprimis. Q. Quadrigarius, cuius operam apud Gallos comprime fortem resp. senſit.

Cvm stomacho, aliquid facere, [*Sdegnosamente.*] cū indignatione.

Cvmae, arum, ciuitas Lucaniæ ad maritima Puteolos. Seruius in illud Vir. li. 3. Aen. Cumæam accesseris urbem Euboea (inquit) insula est, ex cuius ciuitate Chalcide coloni profecti sunt ad nouas sedes quærendas, & haud longe a Baijs inuenerunt uacuum littus: ubi uisa muliere grauida (quod illi fœcunditatis augurium interpretabātur) ciuitatem condiderunt, quam Cumas appellarunt, siue ἀπὸ τοῦ κύειν, id est prægnante: siue ab undis, quas Græci κύματα, appellant. Inde Cumani & Cumæi.

Cvmatiles, color, a fluctuum similitudine appellatus, qui & Cæruleus alio nomine dicitur, κύματα, fluctus. Pla. Cumatilē togam, aut plumatilem. Hunc colorem periphrastice designat. Oui. lib. 3. Stræ artis, cum ait, Hic undas imitatur, habet quoque nomen ab undis.

Cvmera, p. c. [*Bugnola.*] uas ingens uimineum, uel etiam fictile, quo frument

frumenta conduntur, ut inquit Acron. Festus uero auctor est, Cumeras, ex spartio pal marumve folijs confici solere. Hor. lib. 1. Ser. Cur tua plus cumeris laudes granaria nostris.

CVMERVM, antiquis uasis genus erat, quod opertum in nuptijs ferebatur, in quo erat nubentis supellex. Festus.

CVMINVM, siue Cyminum, [comino,] p.p. κύμινον, herba notissima, folio fœniculo non dissimilis, in uino epotum pallorem fertur generare. unde Horat. li. 1. epi. Biberent exangue cuminum. Pers. Sat. 5. Pallentia grana cumini.

CVMVLATVS, a, um, [copioso, pieno,] Cice. de Or. omni rerum genere cumulata oratio.

CVMVLATE, [Abondeuolmente, copiosamente,] abundanter. Ci. 2. de Diu. bene, cumulateque perfecte.

CVMVLATIM, aceruatim, σωρηδὸν. Var. de re rust. li. 3. ca. 15.

CVMVLO, as, are, [Accumulare, amassare,] σωρεύειν, coaceruare, & quasi ad cumulum addere. Vir. 11. Aen. Cumulatque altaria donis. Tractū a mensuris, quibus nonnihil solet addi. Ci. ad Att. lib. 14. Non possum non confiteri, cumulari me maxime gaudio.

CVMVLVS, pen. co. [cumulo, mucchio, massa,] σωρὸς, maiorum rerum ueluti aceruus quidam. Liu. lib. 10. Consulis corpus obrutum super stratis Gallorum cumulis. Virg. Cumulum pro magna aquæ mole posuit. [Monte,] 1. Aen. Insequitur cumulo præruptus aquæ mons. Cumulus item est, qui additur mensuræ plenæ, inquit Festus, & accipitur pro quauis accessione. [Giunta,] Cice. pro Sex. Roscio, ut ad illam opimam prædam damnatio Roscij uelut cumulus accedat.

CVNAE, arum, & Cunabula, orum, [Cuna, culla,] κοιτίδες, lectuli, in quibus infantes solent iacere. Cice. 1. Tus. Si puer paruus occidit in cunis, ne querendum quidem. Dicuntur & Incunabula: nam In, præpositio hoc loco nihil significat. Sunt qui Cunabula, & Incunabula a cunis distinguant, & ea proprie dici existiment, quæ ad cunas instruendas, & ornandas pertinent: Cunas uero exiguum illud fulcrum ex ligno, aliaue materia, in quo infantis lectulus sternitur. Pla. in Amph. Nec eum puerum quispiam colligare quiuit in cunabulis. Et in Tru. Fascijs opus est, puluinis, cunis, incunabulis. Per translationem idē in Pseudolo: Sapit usque a cunabulis. i. usque ab ea ætate, quæ in cunabulis agitur. [Da fanciullo,] Liu. li. 4. Ab incunabulis imbutum odio tribunorum. Vir. lib. 3. Cunabula pro initijs posuit: [Origine.] Mons Ideus ubi, & gētis cunabula nostræ. In Sal. Quandoque Incunabula uocamus nutritionem puerilem, unde locum incunabulorum uocamus eum, in quo ab ipsa statim infantia educati sumus. Sue. in Vespa. Locum incunabulorum assidue frequentauit.

CVNCTATIO, onis, [Dimora,] Cice. Atti. Audio hanc cunctationem non probari.

CVNCTABVNDVS, Liu. 6 Cunctabundos egressos castris esse.

CVNCTANTER, aduer. [Tardamente,] χαλαίως, cum mora. Liu. 1.

CVNCTATOR, σύμπαντες, dilator, procrastinator. Cælius. Ci. Nosti, Seruius quam cunctator. Hoc cognomen ab æmulis Fabio Maximo inditum: qui cunctabunda quadam prudentia uires Annibalis fregit. Vnde illud Ennij. Vnus homo nobis cunctando restituit rem.

CVNCTI, [Tutti,] σύμπαντες, significat quidem omnes, sed qui sunt coniuncti: Omnes uero etiā si disiuncti. Vir. 1. Geor. Cuncta tibi Cererem pubes agrestis adoret. Ci. 1 epi. Cūctus populus cūcta gratus.

CVNCTOR, aris, [Indugiare, differire di di in di] μέλλω, uerbum deponens, moror, procrastinor, de die in diem differo. Vir. 4 Aen. Reginam Thalamo cūctantem ad limina primi Pœnorū expectant. Cæs. 1. Bel. Ciu. Si cūcterur, atque agat leuius. Cūctans, cūctantior, cūctātissimus. Liu. lib. 30. Vt dubites, utrum ingenio cunctatior fuerit.

CVNEARE, [Puntellare.] σφηνοῦν, est cuneis adactis firmare. Pli li. 16. ca. 40. Si quid cuneandum sit in ligno, clauisque figendum. Cuneari uerò est in cunei formam coarctari. Pli. li. 3. scribit Hispaniam angustijs quibusdam cuneari.

CVNEATIM, per cuneos. Ammian. Imperator cuneatim stipatus. Cæs. 7. Bel. Gal. Hostes in foro cuneatim constiterunt.

CVNEATVS, a, um, [Puntellato,] σφηνοειδὴς, in formam cunei factum. unde a Liuio forma scuti Cuneatior appellatur, cuius summum latius, imum strictius erat. Item Cuneatus ager, apud Col. li. 5. cap. 2. Vt puta cum est longus pedes centum, latus ex altera parte pedes uiginti, ex altera pedes non amplius decem. Ouid. 13. Meta. Prominet in pontum cuneatus acumine longo Collis.

CVNEOLVS, li, diminu. a Cuneus, id est clauus ligneus, quo duo uel plura tigna connectuntur. Cice. de Vniuers. Crebris quasi cuneolis iniectis.

CVNEVS, [conio,] σφὴν, instrumentum ferreum, aut ligneum, quo finduntur ligna: prima pars acutior, sequens latior, & amplior. Virgil. 1. Georg. Cuneis scindebant fissile lignum. est & Ciceronis uox in Tus. per translationem sumitur pro peditum multitudine, in cunei formam redacta, teste Vegetio li. 2. Hinc & Cunei dicti loca in theatro, in quibus uulgus spectatorum stabat inter sedentium subsellia. Iuue. Cuneis an habent spectacula totis. Vir. li. 2. Georg. Vitr. lib. 5. Cunei spectaculorum in theatro ita diuidantur, ut anguli trigonorum, qui currunt circa curuaturam circinationis, dirigant ascensus. Inde theatrum a Virg. Cuneatum dicitur. Excuneati, ab Apul. dicti, quib. sedendi locus non fuit in cuneis consessis.

CVNEVS, promontorium Lusitaniæ, nomen habens a figura cunei, quo ligna finduntur, cuius extrema pars acuminata est, paulatim in latitudinem procedens. Pomp. li. 3. Lusitania trans Anam, in tria promontoria dispergitur. Anæ proximum, qui a lata sede procurrens, paulatim se ac sua latera fastigiat, Cuneus ager dicitur: sequens, Sacrum uocant: Magnum, quod ulterius est. Hæc ille. Ptolemæus non leui errore hoc promontorium Sacrum esse existimauit: ut docet Vadianus in locum Pomponij iam citatum.

CVNICVLVS, [coniglio] δασύπους, animal lepori simile, quod sub terra effossa latere solitum est. Mar. Gaudet in effossis habitare cuniculus antris. Varr. 3. de re ru. ca. 12. Cuniculi dicti, quòd sub terra cuniculos ipsi facere soleāt, ubi lateant. Est & foramen sub terra occultū ad suffodiendas urbes inuentum. [Mina,] Plin. Tentata per cuniculum fuga. Vnde Cuniculis oppugnare, dolo & fraude aliquid contra aliquem moliri. Et agere cuniculos, quod uulgus minare dicit. Cæs. 8. Bel. Gall. Tectos cuniculos agunt ad caput fontis. Cuniculus insuper pro canali [Canale,] accipitur. Pli. li. 9. ca. 38.

CVNICVLATIM, cuniculi modo, Plin. lib. 9. cap. 33. Cuniculatim, pectinatim.

CVNICVLARIAE, insulæ in mari Ligustico. Pli. li. 3. ca. 6.

CVNICVLARIVS, rij, qui sub terris cuniculos fodit. Veget. l. 2. cap. 15.

CVNICVLOSVS, a, um, plenus cuniculis. Catullus.

CVNILA, κονύζα, Dioscoridi, herba, quam uulgus a necandis pulicibus, Pulicariā appellat: Latini Cunilaginem. uide Pl. li. 20. cap. 16.

CVNILAGO, inis, tertium genus cunilæ, quam Græci Masculam appellant, odore fœdo, radice lignosa, folio aspero. Pli. li. 20. ca. 16.

CVNINA, dea quæ cunis infantium præsidere putabatur.

CVNIRE, [Cacare,] stercus facere: a cunis infantium, sæpe stercore fœdatis. Festus.

CVNNILINGI, dicebantur homines sordidissimi, a cunnis lingendis.

CVNNVS, [Natura,] pars mulieris pudenda. uox Martiali familiaris.

CVNYZAMIS, midis, herba, alio nomine Cunilago. Pl. li. 19. ca. 8.

CVPA, siue Cuppa, [Botte,] uas uinarium amplum, in quo uinum in apotheca conditu seruabatur. Vlpianus de Legat. 3. Cunis Cupis etiam utebantur ad naues, quæ reficiendæ erant, sustinendas. Lucanus. Nanque ratem uacuæ sustentant undique cupæ.

CVPEDIA, orum, [cibi delicati,] a Romanis appellabantur lautiores cibi, siue a Cupedine Romano equite, cuius ædes solo æquatæ areā foro cupedinario extruendo præbuerūt: siue quòd delicatiores eiusmodi cibi rebus Cupidinis alimenta præbeant. Plau. in Stic. Nihil moror cupedia. Cupedia, cupediæ. Ci. 4. Tus. Ligurritio, temulentia, cupedia. Vbi cupediam uidetur posuisse pro uitioso cupediorum appetitu. Cupedula, æ, dimin. Gel. li. 6. c. 13. Non cupedulas ciborum, sed argutias quæstionum. Est etiam Cupes, qui lautiores cibos frequentat. [Goloso,] Plau. in Trin. Mendax, cupes, auarus.

CVPEDINARIS, [Viuandieri,] qui esculenta & poculenta cocta uendunt. Ter. in Eun. Cupedinarij, Cetarij, lanij, coqui.

CVPEDINARIVM, forum, & Cupedinis forū, in quo delicatiores epulæ coctæ uendebantur, quòd ibi fuerit domus Cupedinis Romani equitis. Var. lib. 1.

CVPIDO, dinis, ἐπιθυμία, idem quod cupido. Lucre. li. 6. Et finem statuit cupedinis atque timoris.

CVPIDE, [Desiderosamente,] Cic. pro Ros. Cupide & libenter mentitur. Cupidissimus. Ci. ad Att. li. 4. Cupidissimus mei. Cupidissimus pacis. Asinius ad Ci. li. 10. epi.

CVPIDINEVS, a, um, [Di cupido,] ἐρωτικὸς, Ouid. 1. de rem. am. sagittæ Cupidineæ.

CVPIDITAS, tis, [Cupidità, cupidigia,] ἐπιθυμία, auiditas, appetitus. ut Cupiditas cibi, Cels. li. 8. & Cic. 4. Aca. Ci. in Para. Nunquam expletur cupiditatis sitis. Temeraria dominatrix animi cupiditas. Cice. 3. de Inuen.

CVPIDO, dinis, mas. ge. [Cupido, Amore, Dio,] ἔρως, amoris Deus, quē Hesiodus natum uult ex Chao & terra, Simonides & Cicero ex Marte & Venere: Arcesilaus ex Nocte & Aethere: Alcæus, ex Lite, & Zephiro: Sappho ex Venere & Cælo: Sen. ex Venere & Vulcano. Duplex autem est, Ouidio dicente, Alma faue dixi geminorum mater Amorum, Honestus uidelicet & turpis, illumque ex Venere & Ioue patre natum uolunt: hunc autem Erebi & Noctis filium esse, quod & ipsum refert Cic. lib. 3. de Na. Deo. Fingitur a poetis armatus flāmis, & telis aureo uidelicet & plūbeo, (ut patet ex Ouid. lib. 1. Met. De Daphne & Apolline) item cæcus, nudus, alatus, arcitenens, uolatilis. Eius quoque formæ descriptio extat multis uerbis apud Apul. de Asino aureo. Vir. de Vino & amore: Bellum sæpe petit ferus exitiale Cupido. Cupido uero fœ. ge. [Cupidità, desiderio,] pro cupiditate accipitur: quāuis cupiditas leuior sit, quàm cupido. Luci. l. 19. Cupiditas ex homine, cupido ex stulto nūquā tollitur, quòd cupiditas para sit temperatior defluens a cupidine. Est autem animi affectio, a libidine, & cupiditate proficiscēs: qualis est auaritia, qua opes cupiūtur: qualis iracundia, qua ultionem appetimus, & similia. Virg. 6.

Aen. Quæ lucis miseris tam dira cupido? Pla. Pœn. Cupido uersatur in corde. Mortis cupido. Ouid. in Ibin. Inuenitur etiam nonnunquã in mas. ge. Hor. 2. Car. Nec leues somnos timor, aut cupido Sordidus aufert.

CVPIDVS [*Auido, ingordo, bramoso,*] ἐπιθυμῶν, auidus, qui rei alicuius desiderio tenetur. Ter. in Hecy. Eius uidendi cupidus.

CVPIENTER, [*Desiderosamente,*] Plautus in Pseud. Cum quid cupiẽter dari Petimus nobis.

CVPIO, is, cupiui, cupitum, [*Desiderare,*] ἐπιθυμῶ, opto, desidero. Cic. de. Or. Neque uero nobis cupientibus atque optantibus fructus ocij datus est. Cupere alicui, pro bene uelle. [*Voler bene, amare,*] Cice. Q. Fr. li. 1. Ego Fundanio non cupio? non amicus sum? Cupire in quarta coniugatione apud antiquos legitur. Lucr. li. 1. Perfringere ut arcta naturæ primus portarum claustra cupiret. Cupiens, nomen, idem quod cupidus. [*Desideroso,*] Plau. in Mil. Huius cupiens corporis est. Cupientissimus, Sal. Marius cupientissima plebe consul factus. Cupitus p. p. particip. Oui. 3. Fast. Mars uidet hanc, uisamq; cupit, potiturque cupita.

CVPITOR, oris, [*Desideroso.*] Tacit. li. 12. Matrimonij cupitor.

CVPRA, Piceni ciuitas est non procul ab Asculo. Pli. li. 3. ca. 13.

CVPRESSVS, si, [*Cipresso.*] κυπάρισσος, arbor procera, caudice oblõgo & recto, folio pini, sed carnosiore, molliore que. funebri signo ante defunctorum ædes eam posuere maiores. Legitur & Cupressus, us. Oui. 3. Tri. Funeris ara mihi ferali cincta cupressu.

CVPRESSINVS, a, um, p. e. [*Di cipresso,*] κυπαρίσσινος, ex cupresso. Plin. li. 23. ca. 4. Cupressinum oleum.

CVPRESSEVS, a, um, [*Di cipresso,*] κυπαρίσσινος, ex cupresso confectum. Liu. 2.

CVPRESSETVM, ti, p. p. [*Luogo che ha molti cipressi,*] κυπαρισσών, locus cupressis consitus. Ci. 1. de Leg. In cupressetis Gnosiorum.

CVPRESSIFER, a, um, ferens cupressos. Oui. epist. 9.

CVPRVM, κύπριος χαλκὸς, genus quoddam æris, quod a Plinio Aes Cyprium uocatur. unde apud Palladium Cuprini claui dicuntur. Cupreus, a, um, ut Cupreum uas. Pli. li. 23. ca. 3.

CVR, [*Perche,*] interrogãdi aduer. Ter. in An. Cur me excrucio? cur me macero? Aliquando relatiue accipitur. Cice. pro Rosc. Com. Nõ fuit caussa, cur tantum laborem caperes.

CVRA, [*Cura, pensiero, trauaglio,*] φροντίς, solicitudo, quòd cor edat, & excruciet. Ter. Phor. Cura & sumptu absumitur. Virg. 4. Aeneid. Quando hæc te cura remordet. Quandoque pro studio: ut, Salus tua est mihi curæ, id est ad salutem tuam studium adhibeo. Pro opere, quod adhibita cura fit, Mar. Teque piger curæ præmia ferre tuæ, id est præmia operis abs te facti. Pro amore. [*Amore,*] Vir. 4 Aene. At regina graui iamdudum saucia cura. Pro munere quo curator fungitur. Vlp l. hæres absens. §. siquis tutelam. ff. de iudi.

CVRANTIA, Ci. ad Q. F. Quod me admones de non curantia.

CVRATIO, [*Cura,*] θεραπεία, ut docet Donatus, medicorum est, Cura mentis, Curatura diligentiæ. Ci. ad Tiro. Curationes eius non probo. Pro iniunctione muneris. Cice. in Orat. pro Rab. Posthu. Rabirius curationem & quasi dispensationem regiam suscepit. Curatio, onis, pro cura. [*Gouerno,*] Cice. 1. de Na. Deo. Ab omni curatione & administratione rerum uacent.

CVRATOR, [*Curatore, tutore,*] ἐπίτροπος, generali nomine dicitur præpositus alicui negocio: ut, Reficiendis muris curator Demosthenes fuit. Cic. de opt. gen. or. Curatores urbis & annonæ ædiles. Idem 3. de Leg. Instit. de curatoribus. §. j. Masculi quidem puberes, & fœminæ uiripotentes, usque ad uicesimum quintum annum completum curatores accipiunt. Festus scribit Curatorem esse, qui pupillis loco tutoris datur, quasi qui pupillarium bonorum curam gerat. Sic curator, qui rei frumentariæ & agris diuidundis præpositus est. Suet. in Calig. Curatorem munerum, ac uenationum occidit. Sal. de rep. ne. stra, cuius huc curator missus es, paucis accipe.

CVRATORIA, æ, curatoris pupillorum munus. Heren. li. 1. ff. de excusat. tutel. Librum excusationem tutelæ, & curatoriæ. Ibidem. l. 1. Excusantur a tutela, & curatoria.

CVRATVS, cum cura factus. Bene cute nitidus, Hor. 1. epist. Plin. lib. 18. cap. 6. Filiam ualidam, bene curatam, ac uestitam. Curate, [*Diligentemente,*] pro accurate. Tacit. li. 2. Eius negocij initium, finem curatius edisseram.

CVRCVLIO, curculionis, ma. gen. [*Tignuola,*] τρὼξ, animal paruum frumentum corrodens: quasi gurgulio, quòd nihil in eo pene aliud quã guttur uideatur. Vir. 1. Geor. Populatque ingentem farris aceruum Curculio. Est etiam Curculio fistula colli exterior, per quam spiritus attrahitur atque emittitur. Dicitur etiam spiritalis fistula, quæ semper patet, ut spiritus liberum habeat exitum, qui ad pulmonem corque defertur. Trachiam arteriam medici appellant: Plin. Arteriæ asperæ meatuum operculum est Epiglottis. Scribitur autẽ Curculio, per c, non Gurgulio per g, ut constat ex argumento Plautinę Comœdiæ, quam Curculionem inscripsit, in qua primæ uersuum litteræ Curculionis nomen exprimunt.

CVRES, plu. nu. Sabinorum oppidum, cui imperabat T. Tatius.

CVRETES, κουρῆτες, populi Cretæ insulæ, qui & Corybantes, & Dactyli Idæi appellati sunt: ex Ida Phrygiæ monte (ut quidam uolunt) oriũdi: a cuius etiam nomine, Cretæ montem, quem primum insedere, Idam appellarunt. Dicti κουρῆτες, teste Stra. lib. 10 ἀπὸ τῆς κουρᾶς, a tonsura, anteriorem enim capitis partem detonsam gestabant, ne hostes eos cæsarie apprehenderent. Alij Curetas dictos putant, ἀπὸ τῆς κουροτροφίας, quod Iouem aluisse dicantur. Auctor est idem Strabo, loco iam citato, Curetas in Græciam quoque traiecisse, tandemque consedisse trans Acheloum fluuium: ibique cum intonsa seruarent capita, Acharnanas uocari cœpisse.

CVRIA, [*Corte,*] βουλευτήριον, a cura dicta. Curia, inquit Fest. locus est, ubi publicas curas gerebant: item sedes se templum publici consilij. Cic. de Sen. Non curia uires meas desiderat. Est autẽ Curia duplex, sacrorum scilicet & senatus. In curijs enim uel sacerdotes res diuinas, uel magistratus humanas curabant. Et non solum pro loco, sed etiam pro hominibus sumitur. βουλή. Lucan. Victo iure minax iactaret curia Gracchis. Curiæ etiam nominantur, populi partes, quales fuerunt eæ, in quas Romulus populum distribuit, numero triginta: quas, quoniam tunc reip. etiam per earum partium sententiam expediebat, Curias appellauit. Curia in qua habebatur senatus, templum erat. Curia Calabra, a calãdo, id est a uocando, dicta est, quod calata, id est uocata in Capitolium plebe, iuxta hanc curiam pontifices pronunciare solent, quot dies a calendis ad nonas superessent. Curia Hostilia, quam primũ ædificauit Hostilius rex Romanorũ.

CVRIALES, qui sunt eiusdem curiæ, tribules, eiusdem tribus: Curiales flamines curiarum sacerdotes. Curiales mensæ, in quibus immolabatur Iunoni, quæ Curis est appellata. Pla. in Aul. Neque quisquam curialium Venit, diuidere argentum oportuit. Ci. 2. Offi. Cimonem Athenis etiam in suos curiales Laciadas hospitalem fuisse.

CVRIATVS, a, um, ut Curiata lex, a curiatis comitijs dicta. Cic. ad Atti. Qui se affuisse dicerent, cum lex curiata ferretur. Et Curiata, comitia, cõuẽtus qui curiatim cogebant. Gel. l. 15. c. 27. Curiata comitia erant, quæ curiatim per lictorẽ calabantur, id est, conuocabãtur.

CVRIO, onis, sacerdos curiæ. in curijs enim sacerdotes ita res diuinas curabant, ut senatus res humanas in curia Hostilia curare solebat: ut scribit Var. Curio maximus dicebatur, cuius auctoritate curia, omnesque Curiones regebantur. Curiones quoque dicti præcones. Iul. Capitolinus: Ille per curionem dici iussit. Pla. uero in Aul. Agnũ curionem appellat macilentum, tanquam ob curam maceratum, cõfectumque. Item cognomen Scriboniæ gentis plebeiæ: Cice. in Bruto, & Plin. lib. 7. cap. 41.

CVRIONIA, sacra, quæ a Curionibus in curijs fiebant. Fest.

CVRIONIVM, æs, quod dabatur Curioni ob sacerdotium curionatus. Fest.

CVRIOSE, [*Diligentemente,*] ἐπιμελῶς, Ci. ad Att. li. 9. cum de eo curiose quæsisset Dionysius.

CVRIOSITAS, [*Troppa diligenza,*] nimia diligentia. Ci. ad Att. li. 2.

CVRIOSVS, [*Curioso, diligente, desideroso,*] περίεργος, a multa cura dicitur, siue in bonum, siue in malum. in malum, quoties plus diligentię, quam oporteat, adhibetur. in bonum, cum cura supra modum utimur ad res bene gerendas. Est igitur curiosus, qui multum, siue diligenter aliquid curat. Cic. Appio Pulch. Homo, non modo prudẽs, uerumetiam curiosus. In bonam quoque partem, Col. lib. 3. usus est aduerbio: Curiose, inquit, fodito.

CVRIS, [*Hasta,*] lingua Sabinorum hasta dicitur: unde Romulus Quirinus, qui eam ferebat, est dictus. Et Iuno Curitis, quæ & ipsa hastã ferre putabatur. Macr. li. 1. Satur. ca. 9. & Ser. in 1. Aen.

CVRIVM, rij, κούριον, urbs Cipri insulæ, a Curio Cinyræ filio. Est item eiusdem nominis oppidum in Aetolia. Stephanus.

CVRIVS, nomen Romani ciuis, summæ frugalitatis, & fortitudinis. Hic cum rapas in foco torreret, & Samnitum legati magnum auri pondus publice missum attulissent, inuitarentque, ut eo uti uellet; respondit, Curium malle imperare locupletibus, quam locupletẽ fieri: & qui acie uinci non potuit, eum pecunia corrumpi nõ posse. Hũc omnium primum de Sabinis triumphasse, auctor est Liui. Idem Pyrrhum, Epirotarum regem, acie uictum, Italia expulit.

CVRO, as, are, [*Hauer cura, por cura, affaticarsi,*] σπουδάζειν, operam dare, in re aliqua elaborare, rei alicui studere, diligentiam curamque adhibere. in qua significatione ponitur interdum absolute. Ter. in And. Obserues filium, Quid agat. Sos. Curabo. Et hoc aliquando cũ Vt. [*Faro che,*] Ci. Fam. 16. Cura igitur nil aliud, nisi ut ualeas. Aliquando cum Ne. Idem fam. 2. Cures, ne quid mihi ad hoc negocij aut oneris accedat, aut tẽporis. Interdum cum accusatiuo. Ci. Att. 8. Tu fasciculum uelim cures ad eum perferendum. Et fam. 7. Mandatum tuum curabo diligenter. Sic, Curare pecuniam, pecuniam ad dissoluendum conficere. Idem L. Cincio H-S. DCCC. pro signis Megaricis curaui. Et Curare se, uel curare corpus, pro reficere. [*Guarire,*] Ci. fam. 19. Cura igitur te, & confirma. Virg. Corpora curamus. Pro mederi [*Medicare,*] curationem adhibere. Ci. de Sen. Adolescẽtes grauius ægrotant, & tristius curantur. In passiua significatione sic usus est Cic. Tus. 3. An cum corpora curari possint, animorum nulla

nulla medicina fit? Et cum ablatiuo, addita præpositione Ab. Idem pro Cli. Mulier exclamat, se ab eo nullo modo curari uelle, quo curante omnes suos perdidisset.

Cvrricvlo, [Correndo prestamente,] δρομαῖος, cursim, statim. Plau. in Epistol. Curriculo occepi sequi. Ter. in Heaut. Curriculo percurre.

Cvrricvlvm, breuissimum uehiculi genus, quo ueteres ad cursum in ludis Circensibus utebantur. Plau. in Merca. Quin pedes nos in curriculum conijcitis? Est etiam curriculum cursus. [Corso,] Cice. 2. de Leg. Quod sine curriculo & sine certatione corporum fiat. Curriculum uitæ. Cice. pro Rab. Exiguum nobis uitæ curriculum natura circumscripsit, immensum gloriæ. Item Curriculum significat tempus. [Tempo,] Virg. lib. 8. Inde ubi prima quies medio iam noctis abactæ Curriculo expulerat somnum, id est, medio tempore. Curriculum item locum, siue interuallum, ubi curritur a carceribus ad calcem. Hora. 1. Carm. Sunt quos curriculo puluerem olympicum collegisse iuuat.

Cvrro, ris, cucurri, cursum, [Correre,] τρέχω, Cice. Att. 10. Curio cucurrit Puteolos, ut ibi concionaretur. Sic Currere cursum. Currere spatium, dicimus. Interdum accipitur pro fluere. Vir. 3. Geor. Concrescunt subitæ currenti in flumine crustæ. Pli. li. 31. cap. 51. Dolijs etiam in aruibus currit. Sic & Cicero, currere orationem, dixit. 2. de Finib. Currens. Vnde currentem incitare, dicimus, pro incitatum iã & in rem aliquam incumbentem, instantius hortari, uel impellere. Cice. Att. Quod me hortaris, ut eos dies consumam in philosophia explicanda, currentem tu quidem. Curritur impersonaliter. Teren. in prolo. Heaut. Si qua laboriosa est, ad me curritur.

Cvrrvca, ὑπολαΐς, parua auis, quæ alienos pullos pro suis educat. Iuue. Sat. 6 Tu tibi nunc curruca places.

Cvrrvs, us, uehiculi genus, [Carretta,] Vir. 12. Aen. Quadriiugo uehitur curru. Hoc nomine bigę etiam & quadrigę continẽtur. Pro triũpho. Ci. ad Cat. lib. 5. Quem ego currum, aut quam lauream cum tua laudatione conferrem?

Cvrsim, δρομαίως, currendo. Ci. 15. Phil. in Asiam irrupit cursim.

Cvrso, [Correre spesso,] κατατρέχω, multum curro. Ci. 1. de Diu.

Cvrsito, frequ. a curso. Ter. in Hecy. Cursitando totum hunc contriui diem.

Cvrsor, [Corsore,] δρομεύς, qui currit. Cice. 2. Tus. in stadio cursores exclamant. Cursor item tabellarius, a celeritate eundi. Mart.

Cvrsorivs, a, um, quod ad cursum pertinet: ut nauis cursoria. Sid.

Cvrsvra, suræ, [Corso,] cursus. Var. Equi alij sunt idonei ad rem militarem, alij ad uecturam, alij ad admissuram, alij ad cursuram.

Cvrsvs, us, & Cursio, [Corso,] δρόμος, tam de nauigante, & equitãte, quam pedibus iter faciente. Plin lib. 21. ca. 19. Recto cursu per sinus impelluntur. Ci. ad Cass. Omnis hominum cursus est ad uos.

Cvrtivs, fons, insigni aquæductu memorabilis. Pli. li. 16. ca. 55.

Cvrto, as, [Diminuire,] diminuo. Hor. 1. Ser. Sat.

Cvrtvs, a, um, [Corto, breue,] breuis, paruus, mutilus. Hor. Nunc mihi curto Ire licet mulo. Sic Curtum calicem dicit Mart. pro fracto, [Rotto,] & Persius, Curtã supellectilem, pro exiguo, [Piccolo] & Ci. Curtam sententiam, id est, decurtatam. Celsus quoque lib. 7. cap 9. Curta uocat, partium corporis deformitates, particulæ alicuius defectu prouenientes.

Cvrvamen, [Piegatura,] ἐπικαμπή, curuatio, siue curuitas. Oui. lib. 1. Meta. Sectus in obliquum est lato curuamine limes. Gel. Sub alio atque alio cæli curuamine.

Cvrvatio, [Piegatura,] uerbale, ἐπικαμπή, Pli. li. 27. cap. 23. Col. li. 4. cap. 12.

Cvrvatvra, æ, [Piegatura,] Pli. li. 17. cap. 19. Ne curuatura fugiat. Ouid. 2. Meta. Aurea summæ Curuatura rotæ. Accuruo, iuxta Curuo, Col. lib. 4.

Cvrvesco, κυρτοῦμαι, curuus fio. Incuruesco: Ci. 3. Tus.

Cvrvipes, ἀγκυλόπους, qui curuos habet pedes.

Cvrvlis, & hoc Curule, ut Aedilis curulis, & apud Hor. Ebur curule. nã senatores, qui curulem magistratũ gerebant, honoris gratia in curiam uehi soliti erant curru, in quo sella erat eburnea, supra quam considerent. Curulis etiam in f. g. accipitur pro ipsa sella. Lucan. li. 3. Vacuæque loco cessere curules.

Cvrvo, as, [Piegare, torcere,] καμπυλίζω, flecto, uel curuum efficio. Virgi. 2. Geo. Ituræos taxi curuantur in arcus. Lact. li. 2. Curuant cæleste animal ad neoeranda terrena. Curuatus, participium. Sta. 5. Syl. Et simulant fessos curuata cacumina somnos.

Cvrvvs, ua, uum, [Torto, piegato,] ἐπικαμπής, infleaus, tortus, Virg. 2. Geo. Et curuæ rigidum falces conflantur in ensem.

Cvspis, pidis, f. g. [Punta,] ἀκροπετής, acuta pars gladij, hastæ, claui, & huiusmodi. Mart. Aetola cuspide fixit aprum. Cuspis longa pro ueru, [Spiedo,] Mar. li. 14. Spumeus in longa cuspide fumet aper. Cuspides, pro tubulis fictilibus. Var. 1. de re rust. ca. 8.

Cvspido, as, [Far la punta a qualche cosa,] ἀκροπετίζω, cuspidem rei alicui induco. Pli. li. 11. Alij præfixa his pila cuspidant. Cuspidatus, qui Cuspidem habet. Pli. li. 18 ca. 19. Stimulus cuspidatus.

Cvspidatim, [Acutamente,] acute, & ad similitudinem cuspidis. Pli. li. 17. ca. 14 cuspidatim decisus descendat in rimam calamus.

Cvstodela, a ueteribus custodia dicebatur. Festus.

Cvstodia, stodiæ, [Guardia,] φυλακή, ipse custodiendi actus. Hor. lib. 2. ep. Vt piger annus Pupillis, quos dura premit custodia matrum. Celsus li. 2. ca. 2. Qui ista nunquam sine custodia sui tuta habuit. Sæpe etiam inuenitur pro ipso loco, in quo quis custoditur, [Prigione,] Ci. in Catil. Ture ipse in custodiam dedisti. Col. li. 1. Explorent an ipsæ sedes custodiæ, satis tutæ, munitæque sint. Quandoque pro eo, qui custodit, [Guardiano,] Tibul. Sed pretium si grande feras, custodia uicta est. Pro eo, qui custoditur. Suet. in Domit. Plerasque custodias audiebat. Et Digest. de reorum custodia scribitur. Ne quis receptam custodiam sine caussa dimittat. Et alibi: Et si custodia se interfecerit, militis culpæ ascribitur.

Cvstodio, is, iui, itum, [Custodire, guardare,] φυλάττω, seruo, obseruo. Cic. Dolabellæ: Fac ut diligentissime te ipsum mi Dolabella custodias. Custodio, pro obseruo, [Riuerire,] Q. Ci. de petit. cons. Fac ut se abs te custodiri atque obseruari sciant, Cic. 1. in Catil. Oculi & aures omnium te speculantur & custodiunt.

Cvstodite, adu. Pli. ep. 111. Parce, custoditeque ludebat?

Cvstos, odis, [Custode, guardiano,] φύλαξ, qui rem aliquam tuetur, & curat. Ter. in Eu. Num tu hic relictus es custos? Interdum significat prohibitorem, [Difensore,] ut apud Vir. de Priapo: Et custos furum atque auium. Ibi enim Custos furum non dicitur, qui eos custodit, sed qui eos arcet. Virg 8. Aeneid. At domus Herculei custos Pinaria sacri. Ci. li. 2. Offi. Malus custos est diuturnitatis, metus. Custos etiã dictus in iudicio, cui curæ erat accusatorem obseruare, ne a reo corrumperetur. Ci. in Diuin in Ver. Custodem inquit, Tullio me apponite. Quid? mihi quàm multis custodibus opus erit, si te semel ad capsas meas admisero? Custodes etiam in uitibus, dicuntur nouelli palmites, duarum, uel trium, non amplius gemmarum. Pl. l. 17. c. 12.

Cvticvla, δερμάτιον, Iuue. Sat. 11.

Cvtilia, agri Reatini lacus, in quo siluosa insula innatat, quæ nunquam die & nocte eodem permanet loco. Plin. lib. 3. cap 95. & lib. 3. cap. 12.

Cvtis, pellis, siue corium, [Cotenna, pelle, cuoio.] χρώς, δέρμα, Iuuen. Saty. 6. Et se cutis arida laxet. Cic. in Epist. siquid intra cutem subest uulneris.

C ANTE Y

Cyamea, gemma, quæ fracta fabæ similitudinem præfert. Plin. lib. 37. cap. 11.

Cyamon, κύαμος, herba Aegypto peculiaris, latissimis folijs, quæ & Colocasia dicitur, & Faba Alexandrina, Pl. li. 21. ca. 15.

Cyamvs, κύαμος, faba, genus leguminis.

Cyane, es, nympha Sicula, quę in fontem sui nominis conuersa fertur. Oui. li. 5. Meta. Corripit hoc nomen tam penultimam, quam primam syllabam. Oui. li. 5. Met. Inter Sicelides Cyane pulcherrima Nymphas. Et paulo post: Venit & ad Cyanem. Nimis fœde itaque lapsi sunt, qui mediam indifferentem esse affirmant, freti corrupta Ouidij auctoritate li. 9. Met. ubi sic legunt: Cognita Cyane præstanti corpore nympha. Ibi enim germana lectio non habet Cyane, sed Cyanee per quatuor syllabas. Neque ibi poeta de Cyane Syciliæ nympha loquitur, Sed de Cyanee Mæandri flumine filia, quæ a Mileto compressa, Caunum & Byblida genuit.

Cyane, es, κυανή, oppidum Lyciæ. Pli. li. 5. ca. 27. Est item fontis nomen in agro Syracusano. hic Anapo mixtus in mare illabitur. Oui. 3. de Ponto Quaque suis Cyanen miscet Anapus aquis.

Cyaneæ, siue Cyaniæ, insulæ, seu magis scopuli sub Thracio Bosphoro, modico spatio inter se distãtes. Vnde factus est locus poetarum fabulis, qui Cyaneas inter se concurrere tradiderunt, quòd ex aduerso intrantibus geminæ cernebantur, naue uero paulum in alterum latus deflexa, una tantum uidebatur. Val. Fla. li. 4 Arg.

Cyanee, per quatuor syllabas, Mæandri Phrygij fluminis filia fuisse fertur, quæ a Mileto compressa Caunum & Byblida genuit. Ouid. l. 9. Met. Producit autem hæc dictio primam syllabam, & ultimam, duas autem medias corripit, ut conficiat Choriambum. Cyane uero pro Siciliæ Nympha tres tantum habet syllabas, quarum ultima longa est, duæ priores corripiuntur, ut sic Anapęstus.

Cyanevs, adie. Cęruleus: quod scilicet cyani gemmæ colorem refert. Varro: Cyanea pocula amictus grassatur. Cyanos etiam flos est cærulei coloris, in segetibus nascens. Pli. li. 21. ca. 11.

Cyanos, fluuius Colchidis, qui in Phasim influit. Pli. li. 6. ca. 4.

Cyanos, [Turchina,] κύανος, auctore Pli. li. 37. ca. 9. Gemma est ex iaspidum genere, colore cæruleo. unde quibusdã eadẽ esse creditur, quæ hodie ab Italis Turchina uocatur. Alij hoc nomine Lazuli lapidem malunt significari. Quorum opinio ideirco mihi uerisimilior uidetur, quòd Pli. loco iam citato prodiderit, cyanum sæpe aureo puluisculo intermicare: quod in lazuli lapide frequenter usu uenit, ut qui fere in auri fodinis inueniatur: in ea uero gemma quam uulgus Turchinam uocat, (nos Granum esse credimus) id nunquam compertum est.

•Cyaxaras, Phraortis regis Persarum, Medorumq. filius.

Cyathisso, hissas, [Dar de bere,] κυαθίζω, potum subministro. Plau. Tibi sæpissime Cyathisso, apud nos quantu potas?

Cyathus, [Bicchiere,] κύαθος, calicis genus, a χύειν, fundére, mutatione litteræ aspiratæ in tenuem. Successit autem in sympuli locum in conuiuijs, ut docet Var. Iuue. Sat. 4. Cardiaco nunquam cyathum missurus amico. Inde translatus est ad mensuram, quorũ duodecim sextarium complent. Ad cyathum stare, uel a Cyathis esse dicebatur qui potus mensuram cyathis metiebatur. Apuleius Pocillatorem dixit, alij Pincernam. Pli. li. 21. scribit. Cyathum per se pendere drachmas decem. Cyathus etiam fluuij nomen in Aetolia, apud Polybium, ut notat Cel. Rhod. lib. 15.

Cybale, es, p. c. κυβέλη, nã, ut docet Seruius, anapæstus est in hac dictione Cybele, fuit uxor Saturni, ita dicta a Cybelo Phrygiæ mõte seu oppido, ubi eius sacra primo sunt instituta. Scribit Festus, Cybelen a nonnullis ideo appellatam, quia ageret homines in furorem, quippe Græci κυβιστᾶν, in caput saliare dicunt: qua uoce etiam utitur Home. 16. Iliad. Sacerdotum autem Cybeles proprium erat, caput rotare. Suidas scribit, Rheam quoque uocari, & montanam esse deam, ideo uehi leonum iugo. Hæc primum Ops, & Terra dicta fuit, quòd sit dea telluris, quæ & Vesta dicitur, propter quod curru uehi a poetis fingitur, quia terra pendet in aere; & rotis sustineri, quia rotatur semper & uoluitur mundus. Mater deum, quia omnia gignit. Et mater alma, ab alendo. Et mater Phrygia, a monte Phrygiæ, quem plurali numero Dindyma uocant. In eo sacra sibi per Corybantes instituit: a monte Phrygiæ, qui Βερέκυνθος, appellatur Et Pales, quòd sit pabulorum dea, Rhea, ἀπὸ τοῦ ῥέω, fluo, quod terra effluens sit omnium rerum Idæa & Phrygia, & Pessinuntia a Pesinunte Phrygiæ emporio. Clau. Turrigenamque petit Cybelen. Martia. Et Cybeles picto stat Corybante tholus. Ex Apuleij sententia eadem erat dea Cybele, Bellona, & Isis. Quandoque tamẽ metri gratia scribitur per duplex ll, & fit Cybelle, ut fit Bacchius pes, ex prima breui, & duabus lõgis. Propertius: Vertice turrigero iusta des magna Cybelle. Lucan. lib. 1. Et lotam paruo reuocant Almone Cybellen. Hanc Cice. de arusp. resp. appellat matrem magnam, matrem Idæam de leg.

Cybira, oppidum Lycaoniæ, non procul a Mæandro fluuio. Cicero 6. Verr.

Cybiratæ, uel Cybirata nomen gentile. Ci. Ibidem.

Cybiraticus, a, um. Ibidem.

Cybium, bij, κύβιον, piscis genus, ita scissum, ut medium æque pateat in omnes partes ad similitudinem tesserarum. Mar. li. 5.

Cyclades, insulæ maris Aegæi, teste Strab. li. 10. circa Delum in orbem sitæ: unde & nomen acceperunt. Ouid. 1. Trist. Cycladas Aegeas obstupuisse reor. Alij dicũt uocari Cyclades, non quia in rotũditatem sitæ sint, sed quòd longo ordine eas circuire necesse sit propter promontoria. Vnde & Vir. 3. Aen. Sparsasq; per æquor (dixit) Cyclades. Sunt autem numero quinquaginta tres.

Cyclaminus, [Pan porcino,] fœ. ge. κυκλάμινος, uel Cyclaminum, herba est, quam nostræ ætatis rustici Panem porcinum uocant, quod eius pabulum porcis in primis iucundum esse, subulci experiantur. Pli. li. 21. cap. 9.

Cyclas, dis, uestis fœminea rotunda. Iuue. Hæ sunt, quæ tenui sudant ex cyclade. Prop. Et cyclade longa Verrit humum.

Cyclopes, p. p. κύκλωπες, gigantes, seu populi antiquissimi in Sicilia, iuxta Aetnã, uno oculo in fronte: qui omniũ primi æris fabricã inuenisse traduntur: hinc factus locus fabulæ, ut Vulcani ministri credantur, & Iouis fulmina fabricare. Vir. li. 8. Aen. Ferrum exercebant uasto Cyclopes in antro Dicti putantur ab eo, quòd oculum unum orbiculatũ in frõte haberent: κύκλος, enim circulus, ὤψ, lumen. Ci. in Ver. Cyclops Aetnam solam, & eam partẽ Siciliæ tenuisse dicitur.

Cydippa, κυδίππη, puella quædam pomo decepta ab Acontio, ut superius traditum est. Oui. Litera Cydippen pomo perlata fefellit.

Cydna, æ, κύδνα, olim dicta Macedoniæ ciuitas, quæ postea corrupto nomine Pydna appellata est. Stephanus.

Cydnus, κύδνος, Ciliciæ fluuius, non spatio aquarum, sed liquore memorabilis: quippe leni tractu è fontibus labens, puro solo excipitur, nec torrentes incurrunt. li. 11. Iustinus. Tibullus lib. 1. At te Cydne canam tacitis qui leniter undis Cæruleus placidis per uada serpis aquis. Solinus scribit amnem a candore, Syrorum lingua nomen sortitum. Vitr. li. 8. cap. 3. Cydni aquas podagra laborantibus apprime salubres esse, cruribus in eis mersis. Pli. li. 13.

Cydon, κυδωνία, insigne Cretæ oppidũ: a quo Cydonius, a, um. Oui. 8. Met. Cydonio fundebat spicula cornu. Vir. ecl. 10. Ire libet, Partho torquere Cydonia cornu Spicula. Malum Cydonium, quod Cato primus omnium Cotoneum appellauit. Pli. li. 15. ca. 11. His proxima amplitudine mala, quæ uocamus Cotonea, & Græci Cydonia, ex Creta insula aduecta. Seren. Aut quæ poma Cydon Crœteis mitit ab oris. Inde Cydoniten appellat Palladius cibum ex Cydonijs decoctis, & melle confectum. Cotoneatum uulgo dicitur. Cydones item dicuntur urbis huius incolæ, sagittandi peritia insignes.

Cygneus, a, um, media producta, κύκνειος, ut, Vox cygnea, quæ est cygni: Cygnea cantio. Prouerbium conueniens in eos qui supremo uitæ tempore facundè disserunt. Ci. 3. de Ora. Illa tanquam cygnea fuit diuini hominis uox, & oratio.

Cygnus, uel potius Cycnus, [Cigno.] κύκνος, Latine oloc, auis, candida ansere maior, argutam uocem habens, præsertim imminẽte iam morte. Ci. 1. Tus. Cygni non sine caussa Apollini dicati sunt, scilicet quòd ab eo diuinationem habere uideantur, qua prouidentes quid in morte boni sit, cum cantu & uoluptate moriantur. Mart. li. 13. Dulcia defecta modulatur carmina lingua Cantator Cygnus funeris ipse sui. Rauci cygni. Vir. 11. Aen. Dant sonitum rauci per stagna loquacia cygni. Fuit autem Cygnus (ut poetæ fabulantur) Ligurum dux, Phaetontis amator, qui post illius interitum diutino fletu in hanc alitem mutatus esse fertur.

Cylixiani montes, maioris Phrygiæ colles. Pli. li. 5. ca. 29.

Cylindraceus, a, um, factum ad similitudinem Cylindri, id est, teres & oblongum. Plin. scribit siliquas pisi, quod genus leguminis est cylindraceas esse. Anasimander item dixit terram esse formæ cylindraceæ.

Cylindrites, κυλινδρίτης, lapis est oblongus & teres, ex genere pyritarum, colorem æris referens, ita dictus, quòd cylindri figuram habeat.

Cylindrus, [Pietra lunga, e tonda,] κύλινδρος, columnula lapidea rotatilis, qua rei rusticæ scriptores aream æquari iubent. Vir. 1. Geor. Area tum primum ingenti est æquanda cylindro ἀπὸ τοῦ κυλινδεῖν, a uoluendo. Neque uero solum de hoc rustico instrumento Cylindrus dicitur, uerum etiam de eo omni, quod figuram habet absolute teretem ita, ut facile uolui possit. Cic. de Fato. Et cylindrum uolui, & uersari turbinem putas. In gemmarum quoque generibus cylindri dicuntur teretes, & columellæ formam imitantes, quos mulieres ex auribus solent suspendere. Iuue. Sat. 6. Donant arcana cylindros. Pli. li. 37. cap. 5. de beryllis loquens. Ideo cylindros quidam ex his facere malunt, quàm gemmas, quoniam est summa commendatio in longitudine. Ex quibus uerbis colligitur cylindros oblõgos esse, gemmas uero quadratas, angulosas, aut rotundas. Solinus similiter scribit, Indicos reges gemmas in longissimos cylindros fingere consueuisse.

•Cyllarus, unus ex centauris. Fuit etiam equi Pollucis nomen. Vir. 3. Georg.

Cyllene, mons Arcadiæ, in quo Maia a Ioue compressa, Mercuriũ peperit. Vir. li. 8. Aen. Hinc Cyllenis, idos, patronym.

Cyllenius, [Mercurio,] Mercurius dicitur, quòd in Cyllene Arcadiæ monte fuerit genitus, quam opinionem ipse etiam Vir. sequitur li. 8. Ae. Luc. li. 1. Motuque celer Cyllenius hæret. Ci. in Arat. Cedit clara fides Cyllenia.

Cyllo, nis, uidetur uitium significare. In Sal. Quicquid impudicorũ, cyllonum, parricidarum, fuit in urbe.

Cyma, [Cima,] κῦμα, tenerior, delicatiorq; cum aliarum herbarum, tum præcipue brassicæ cauliculus, qui in prima germinatione in summa stirpe prouenit. Pli. li. 19 ca. 8 & li 20 ca. 9. Celsus: Mali est succi brassica, magis etiam cyma eius. Col. maior pars eius brassica in Cymam prosilit. Pro eodem etiam dicimus Cyma, atis. Col. li. 10. Frigoribus caules, & Veri cymata mitti.

Cymba, [Barca,] κύμβη, genus nauis piscatoriæ. Cic. 3. Offi. Cymbarũ ante hortulos multitudo. Est item Cymba, portitorũ nauicula, qua amnes aut lacus traijciuntur: unde etiam poetæ Charonti Cymbã assignarunt. Vir. 6. Aen. Gemuit sub pondere cymba.

Cymbalistæ, κυμβαλισταὶ, qui pulsant cymbala. Apu. de Deo Socratis: Strepitu cymbalistarum, & tympanistriarum, & choraularum.

Cymbalum, [Cembalo,] κύμβαλον, instrumentum musicum, in sacris matris deum. Ci. in Pis. Neque collegæ tui cymbala, ac crotala fugi. Vnde Cymbalissare, cymbala quatere. Cassius Hemina li. 4. Mulier cantabat tibijs Phrygijs, & altera cymbalissabat.

Cymbula, æ, dimin. Pli. in epi. Cymbulæ oneratijs adhæcescunt.

Cyminum, p. p. [Comino,] herbæ genus, cum semine eiusdem nominis quod nos y, in u, uertentes, Cuminum dicimus.

Cyminus, Hetruriæ lacus ad sex millia passuum ab urbe Viterbio, Cymino monti suppositus: ut Appianus ostendit. De huius lacus origine talia refert Seruius: Aliquando Herculem ad hos populos uenisse: & quum a singulis prouocaretur, ad uirium ostentationem, uectem ferreum, quo exercebatur, humi defixisse, quem cũ nemo illorum posset euellere, Herculem tandem eum sustulisse: tantamque repente aquæ uim erupisse, ut Cyminum effecerit lacum. Hæc Seruius illud Vir. explicans Aen. 7 Cymini cum monte lacum.

Cymothoe, p. c. nympha marina, Nerei & Doridis filia dicta, quòd per fluctus discurrat. Vir. 1. Aen. Cymothoe, simul, & Triton adnixus. Est item Cymothoe, fons notissimus Achaiæ proprie dictæ, inter Patras & Phœras urbes. Pli. li. 4. cap. 5.

Cyna, æ, arbor est in Arabia, folio palmæ simili, ex quo Arabes uestes sibi conficiunt. Pli. li. 12. ca. 11.

•Cynacantha, arbor, quæ acinos, ut uuæ producit. uulgo, uua spinea uocatur.

•Cynabtha,

•CYNAETHA, oppidum Arcadiæ, iuxta lepreon.

•CYNEGETICA, libri de uenatione conscripti.

CYNICI philosophi quidam fuerunt, sectatores Antisthenis, Crates, Diogenes, qui primi nouum hoc philosophiæ genus introduxere, ita dicti siue a Cynosarge gymnasio, in quo Antisthenes profitebatur, siue a canina mordacitate, qua in hominum uitas nullo discrimine inuehebantur: aut (ut alij uolunt) ab eo, quòd canum more in propatulo coire non dubitarent: Laertius. Ex hac secta fuit Diogenes ille Cynicus. philosophiam cynici naturalem & rationalē tollebant, soliq; morali innitebantur. Repudiabant liberales artes, maxime geometriam, & musicam. Placebat eis, finem esse, secundum uirtutem uiuere. Nobilitatem & diuitias abijciebant. Ci. lib. 1. Offi.

CYNIPHIVS, ut grex hircorum. Mart. Cyniphio poterit planta latere sinu.

CYNOCEPHALEA, p.p. κυνοκεφάλαια, herba, quæ ab Aegyptijs Osiritis appellatur, diuina prorsus, & ad oīa uenena efficax. Pl. l. 30 ca. 2.

CYNOCEPHALI, p.c. homines, uel feræ in Aethiopia, canina habentes capita, cetera homini similes. Augu. li. 16. de ciui. Dei: Quid dicam de Cynocephalis, quorum canina capita, atque ipse latratus magis bestias, quàm homines confitentur? Pli. li. 7. Gens, quam Cynocephalos uocamus, lacte uiuunt. Gel. li. 9. c. 5.

•CYNOSSAMA, locus est Troadis, ad Hellespontum.

CYNOCEPHALION, κυνοκεφάλιον, Dioscoridi herba est, quam Græci notiore nomine ψύλλιον, nos Pulicarem appellamus.

•CYNOPOLIS, oppidum ad occiduam Nili ripam.

CYNORRHODON, rubentis lilij flos, teste Pli. li. 21. c. 5. dictus quòd a cane rabido morsis medeatur. Eadem & Rosa siluestris appellatur. Plin. lib. 25. c. 2.

•CYNOSARGES, gymnasium in Attica, in quo Aristippus docebat.

CYNOSVRA, æ, p.p. κυνόσουρα, sydus septentrionale, ex septē constans stellis, quod & Vrsam minorem appellamus. Alio nomine etiā Phœnice appellatur, teste Higino, eo quòd a Phœnicibus inter nauigandum potissimum soleat obseruari, quemadmodum & Elice, hoc est, Vrsa maior, a Græcis nautis. Oui. de Trist. Esse duas Arctos, quarum Cynosura petatur Sidonijs, Elicen, Graia carina notet.

CYNTHIA, [Diana,] Diana a Cyntho monte in Delo insula, in quo nata cum Phœbo est: unde & Apollo Cynthius appellatur.

CYNTHVS, κύνθος, Deli mons usq; adeo editus, ut totā insulam dicatur obumbrare. In hoc monte Apollo & Diana nati traduntur, quorum alter Cynthius, altera Cynthia ab eo appellati sunt. Vir. 1. Ae. Qualis in Eurotæ ripis, aut per iuga Cynthi Exercet Diana choros.

CYPARISSVS, nomen pueri, Telephi filij, quem Apollo amauit, postea in sui nominis arborem conuersū dicunt & per syncresim Cypressus: deinde conuersione y in u, Cupressus. Dicta Cyparissus, ut Didymo placet, ἀπὸ τοῦ κύειν παρίσως, æqualiter pariendo: qd æqualiter & ramos perdat, & fructus. Fructus eius a figura Coni appellantur. Vnde ipsa arbor perpetuo epitheto Conifera appellatur. Virg. Aeriæ quercus, aut coniferæ cyparissi. Vide Cupressus.

CYPEROS, κύπειρος, iunci genus angulosum. Pli. l. 21. c. 18. Legitur & in neutro genere Cyperum apud Var. li. 3. de re ru. c. 16.

CYPIRVS, ξίφιον, herba folia habens ad iridis similitudinem mucronata, quæ a Latinis Gladiolus dicitur. Est & Indica herba quæ Cyperis uocatur, gingiberis effigie. Pli. li. 21. c. 18.

CYPRINVS, κυπρῖνος, piscis ex genere chombrorum. Pl. l. 32. c. 11.

CYPRIVM, æs, [Copre.] quod uulgari usu nominatur Cuprū. unde Cuprini claui. Pli. Teritur cyprio ære in cyprio mortario. Cyprium absolute, pro ære cyprio, ex Cypro insula aduecto. Pl. li. 36. c. 26.

CYPRIVS, a, um, unde tres paruæ insulæ huic propinquæ Cypriæ nominantur, & Venus Cypria, aut quod in Cypro genita fuerit, siue quod ei primum in Cypro templum sit constitutum. Cyprus etiam dicitur arbuscula, quæ a Latinis Ligustrum uocatur, semine atro, non absimili sambucino acino. Pli. li. 12. ca. 24.

CYPRVS, [Cipro.] κύπρος, insula in Pamphilio mari, in sinu maximo, qui & Issicus dicitur, inter Ciliciam & Syriam, diues, & miræ fertilitatis. unde & macaria, id est, beata olim uocata: maxime etiam luxui dedita, unde & Veneri sacra. Hor. lib. 1. Car. Sic te diua potens Cypri. Ea quondam nouem erat regnorum sedes. Vrbes illius præclaræ, Cytheria, a quibus Venus dicta est Citherea, Paphos, Palæpaphos, & Salamina. Hæc inter maiores nostri maris insulas locum sibi uendicat, a Septentrione Ciliciæ opposita, a meridie Aegyptum spectat, ab oriente Syriā, ab Occidente Pamphyliam. Ambitus insulæ trium milliū, quadringentorū ac uiginti stadiorū, teste Strab. l. 14.

CYPSELI, κύψελλοι, aues ex hirundinum genere. Plin. lib. 10. c. 39.

CYPSELVS, Corynthiorum tyrannus, pater Periandri. Herod. li. 5. & Plutar.

CYRENE, es, & Cyrenæ, arum, insigne Lybiæ oppidum inter Mareotidem, & Zeugitanam prouinciam situm, a Batto Thereo conditū, & a Cyrene, Penei amnis filia, quam Apollo adamatam in eam Lybiæ partem transtulit, ita nominatum. Ab hac urbe totus ille Lybiæ tractus, inter Africam proprie dictam, & Libyam Marmaticā, siue Mareotidem intermedius, uno nomine Cyrenaica regio dicitur. Adiectiua Cyrenæus, Cyrenaicus, Cyrenensis.

CYRENAICI PHILOSOPHI, ab Aristippo Cyrenæo, primo sectæ eius auctore, nomen traxerunt, qui summum bonum corporis uoluptate metiebantur. Ci. Tus. lib 3. & Laertius in uita Aristippi.

CYRNEVS, a, um. Vir. eclo. 9 a Cyrno insula in mari Ligustico.

CYRNEA, æ, uasis uinarij genus, teste Non. Plaut. Amphi. Impleuit cyrneam.

•CYRRHVS, Syriæ oppidum, cuius incolæ Cyrestæ dicitur.

•CYRTNEA, oppidum ad mare rubrum.

CYRVS, nomen duorum fluuiorum, quorum unus Armeniæ & Hiberiæ fines interluit, & per Albaniam labitur. alter iuxta Pasagardas per cauam Persidem: a quo Cyro maiori, qui iuxta hunc amnem expositus fuit, nomen inditum. Stra. li. 15.

CYRVS, κῦρος, Cambysis filius ex Mandane Astyagis regis filia, & Persarum Medorumq; rex. qui primus, deuicto Astyage, ultimo Medorum rege imperium transtulit in Persas, & subacta Asia, totū Orientem in potestatem redegit postremo cum bellum Scythis intulisset, eosq; clade magna effecisset, Tomyris eo tempore Scytharum regina, compositis insidijs ducenta millia Persarum cum ipso rege trucidauit, ita, ut neque nuncius tantæ cladis superfuerit. Caput Cyri amputatum, in utrem humano sanguine plenum coniectum, cū hac exprobratione: Satia te sanguine, quem sitisti. Res eius gestas uide latius apud Xenoph. in Pædia, Herod. & Iusti. li. 1.

CYTA, es, siue Cyta, æ, κύτα, Steph. Oppidū Colchidis Medeæ patria, teste Stephano, herbis ueneficis famosa. Hinc Cyteus, a, um, unde Virgo Cytea appellatur Medea à Val. Flac. li. 6. Item Cyteis, idis, Prop. li. 2. Non hic uerba ualent, non hic nocturna Cytæis.

CYTHERA, orum, insula, quinque millia a Maleæ promontorio distās: in quam ferunt Venerem primum nectam concha marina.

CYTHEREA, [Venere,] κυθέρεια, dicta est. Vir. li. 10. Est Paphos, Idaliū quæ mihi, sunt alta Cythera. Idem Parce metu Cytherea. Degenerat tamen hoc deriuatiuum a natura sui primitiui. Corripit enim secundam syllabam, quæ in primitiuo producitur.

•CYTHERIS, nobilissima meretrix, Voluminij liberta.

•CYTHNO, insula ex Cycladibus.

•CYTIS, insula Arabiæ.

CYTORVS, mons Paphlagoniæ, in quo buxus plurima oriebatur: unde buxifer a Catullo dicitur. Vir. 2. Geo. Vndantem buxo: spectare Cytorū. Ab hoc, quæ buxea sunt, Cytoriaca dicuntur. Oui. 4 Met. Sæpe cytoriaco deducit pectine crines. Fuit & Cytorus, Sinopensium emporium, a Cytoro, Phryxi filio conditum. Stra. li. 12.

CYZICVS, κύζικος, siue Cyzicum, insula in Propontide, duobus pontibus iuncta continenti, habens urbem eiusdem nominis: cui nomen indidit Cyzicus rex, quem Iason per imprudentiam interemit. Ou. li. 1. Fast. Hinc Propontiacis hærentem Cyzicon oris, Cyzicon Aemoniæ nobile gentis opus. Incolæ Cyziceni.

DE LITTERA D.

DAAE, Daarum, δάαι, Stephan. populi sunt Scythiæ, ex genere Nomadum, ut auctor est Seruius in illud Virg. 8. Aen. Indomitique Daæ.

DACIA, per c, δακία, regiò Scythiæ Europææ, quā quidam Thraciæ partem, quidam conterminam dicunt. Hæc (ut Pto. scribit li. 3. c. 8) ad Septētrionem Carpatho monte à Sarmatis diuiditur, ad Occasum autem Tibisco fluuio, ab Iazygibus Metanastis: ad Meridiem & ad Ortum usque ad Danubium extenditur. Huius regionis populi Daci, dicuntur, olim etiam Daui teste Stra. li. 7. Getis proximi ad Ortum. Vnde & in comœdijs seruī introduci solēt, Daui, & Getæ nominati. Hodie tota hæc regio Valachiæ nomine cognita est.

DACTYLICVS, a, um, Ci. in Ora. Ille dactylicus numerus.

DACTYLIS, dactylidis, δακτυλίς, uitis genus, dictum a gracilitate digiti. Pli. libr. 14. cap. 3. Has etiam Dactylos uocat Colum. lib. 3. cap. 2.

DACTYLVS, pes metricus, cum syllabam longam duæ breues subsequuntur, Herous Ciceroni dictus, lib. 3. de Or. quòd eo scribantur facta heroum & principum. Item Dactyli fructus palmæ. Apicius: Et croci drachmæ singulæ dactylorum ossibus tortidis quinque.

Dactylus præterea graminis genus, de quo Pl. l. 24. c. 19.

Dactilus item piscis è genere concharum. Pl. li. 9. c. 6.

Dactylus Idæus, gemma. Pli li. 37. ca. 10.

DACVS, a, um, δάκος, è Dacia Spartianus: ad bellum Dacum.

•DADSCAE, populi Scythæ.

DAEDALA, δαίδαλα, τὰ, neu gen. urbs Lyciæ, appellata a monte uicino, seu a Dædalo ibi sepulto.

DAEDALVS, p.c. δαίδαλος, Atheniēsis faber egregius, Icari pater, qui serram, asciam, perpendiculum, terebram, glutinum, lithocollam inuenit, malumq; & antēnam naui imposuit. Hic accusatus, quòd Perdicem sororis filiū, interemisset, indicij metu in Cretā fugit, ubi La

CORNICEN, pen. co. κερατουλκός, qui cornu canit. Iuuen. Quadraginta dedit Gracchus sestertia dotem Cornicini. His olim etiam in prælijs utebantur. Luc. 1. Cornicines, tubicinesque canere iubet.

CORNICOR, aris, p. p. deponens, [Gracchiare,] κρώζω, more cornicum garrio. Persius Sat. 5. Nescio quid tecum graue cornicaris inepte.

CORNICVLARIVS, nomen ordinis in militia, ut commentariensis, & Accensus. Docet Asco. Corniculariuma corniculo sic inclinari, ut a cornu Cornicinem, nam qui corniculo militabat, is & cornicularius dicebatur. Maternus uidetur ostendere Cornicularium officium fuisse super sententijs damnatorum, lib. 3.

CORNICVLVM, dimin. a cornu, κεράτιον, Pli. li. 11. c. 28. Alijs cornicula ante oculos prætenduntur. Idem l. 9. c. 32. de cochleis, Corniculis prætentant iter. Hoc etiam nomine uocatum oppidū iuxta Tarquinios, Κορνίκλον, Steph. & Corniculum ornamenti genus, quo donabantur milites, ab imperatoribus pro re bene gesta, Liu. lib. 10.

CORNIGER, [Cornuto,] κερατοφόρος, gerens cornua: ut, Ceruis cornigeri Oui. 7. Met. Caput cornigerum. Oui. ep. 15. Fluuius corniger. Vir. 8. Ae. Taurus corniger. Ci. 2. de Na. De. Bacchus etiam corniger dictus, quia simulacro Liberi patris cornua adijciebātur, quod inuentor fuerit, homines enim omnio uini potu truces redduntur.

CORNIPES, pe. cor. κερατόπους, animal corneos habens calceos, sicut equus & capra, & huiusmodi unguium aut pedum animalia. Ouid. li. 2. Fast. Cornipedi Fauno cæsa de more capella.

CORNIX, [Cornice, cornacchia,] κορώνη, auis uiuacissima, minor coruo, quæ ceterarum auium dux esse dicitur. Annosa cornix, Hor. 3. Carm. Improba cornix, Vir. 1. Geo. Idem. 9. Ecl. Ante sinistra caua monuisset ab ilice cornix. Cornices etiam accipi solent pro ijs, qui se sapientiores ac duces aliorum uideri uolunt: unde Cornicum oculos configere, prouerbio dicimus, pro ueterum scientiam nouo inuento obscurare Cic. pro Mur. Inuentus est scriba quidam Cn. Flauius, qui cornicum oculos confixerit, & a prudentibus istis sapientiam ipsorum compilarit. Diminutiuum cornicula. Hor. in epist. Ne, si repetitum uenerit olim Grex auium pennas, moueat cornicula risum Furtiuis nudata coloribus. Est etiam Cornix anulus ferreus, quo ostium pulsatur, a figura, aut potius a garrulitate sic dictus.

CORNV, & hic Cornus, [Corno,] κέρας, secundum Prisc. a curuore (ut scribit Varro) nominatur. Plin. lib. 8. cap. 32. Dentes mobiles confirmat ceruini cornus cinis. Hinc Vnicornis, Bicornis, Tricornis, Quadricornis. Per translationem Cornua, fluminum dicuntur flexus, & curuitates alueorum, quòd multis in locis ad cornuum similitudinem flectantur. Cice. Attic. lib. 9. Ab utroque portus cornu moles iacimus. Item cornua antennarum significant utranque partem antennæ. Virg. 3. Aen. Cornua uelatarum obuertimus antennarum. Similiter in prœlio Cornua dicuntur aciei partes ab utroque latere prominentes. In exercitu enim est dextrum & sinistrum cornu, & quod inter utrunque est, dicitur Media acies. Ter. in Eun. Tu Simalio in sinistrum cornu, tu Syrisce in dextrum. Item Cornu genus tubæ obtortæ, a quo Cornicines dicti.

CORNVCOPIAE, κέρας ἀμαλθείας, cornu fuisse existimatur, quod Hercules cum Acheloo in speciem tauri mutato congressus ei detraxit. hoc Naiades acceptum, & omnium fructuum primitijs refertū, Copiæ consecrarunt. apud Ou. Achelous: Rigidum fera dextera cornu Dū tenet, infregit, truncaq; a fronte reuellit: Naiades hoc pomis & odoro flore repletū Sacrarūt, diuesq; meo bona Copia cornu est.

CORNVPETA, penult. corr. κερατιστής, animal quod cornib. petit, id est ferit.

CORNVS, [corniolo,] κρανεία, f. g. tam quartæ, quàm secundæ declinationis, secundum Prisc. arbor ramos habens duritie & rigiditate cornibus similes, fructum circa solstitia ferens, primo candidum, postea sanguineū. Vir. 2. Geor. Et bona bello Cornus, id est apta hastilibus. Idem 9. uolat Italia cornus, id est telum ex corno factum. Cornum gen. neu. fructus. Idem 3. Aen. Baccas, lapidosaque corna.

CORNVTVS, a, um, [Cornuto,] κεράστης, quod habet cornua. Var. 2. de re Ru. c. 7. Aetas cognoscitur equorum & etiam cornutorum. Potest etiam dici Cornutū, quod procedit ex cornu: Mar. Occubuit tandē cornuto ardore potitus. Cornutæ quadrupedes a ueterib. dicebātur elephanti. nam quos in his dentes multi dicunt, cornua sunt.

COROLLA, [Coronetta,] στεφάνιον, dimin. parua corona. Prop. Me iuuat externis positum languere corollis.

COROLLARIVM, ἐπίμετρον, auctore Var. li. 1. significat id quod additum est supra mensuram, præter quam quod debitum est, tanquam auctarium quoddam a corollis nomen daductum, quòd hæ, cum placuerant actores, in scena dari solitæ sint: unde & Corollaria dicuntur ipsæ coronæ, [Corone,] Suet. in Aug. Itaq; corollaria & præmia alienis quoq; muneribus ac ludis crebra, & grādia de suo offerebat. Pli. li. 21. Paulatim & Romæ subrepsit appellatio Corollis, inter initia propter gracilitatem nominatis, mox & Corollarijs postquam è lamina ærea tenui inaurata aut inargentata dabantur. Ci. in frumentaria: Nolo hic colligere, qui nummulis corrogatis de nepotum bonis ac de scenicorum corollarijs decimarum emerint. Hæc autem cum pretij parui forent, factum est, ut Corollarium, pro re leuiori accipiatur, Plin. lib. 9. cap. 35. At, illa corollarium id esse, sumpturamque ea in cena taxationem confirmans.

CORON, κόρον. Diosc. herba est eadem cum syluestri ruta.

CORONA, [Corona, diadema, cerchio d'huomini,] olim Strophium, ἀπὸ τοῦ στρέφειν, uertere, postea per diminutionem Strophiolum est appellatum: deinde etiam Serta in plurali numero a serendo. Et cum uideatur corona a choro dici, caret tamen aspiratione. Cic. 6. Ver. Vnxisse unguentis, complesse coronis & floribus. Fuerunt autem apud Romanos diuersorum generū Coronæ, in magno pretio habitæ: scilicet, Triumphalis, quæ Imperatoribus post uictoriā ad urbem redeuntibus ad triumphum mittebatur. Hæc antiquitus ex lauro fiebat: postea etiam ex purissimo auro fieri cœpta: quod etiā inde aurū coronarium uocatur. Ci. de lege Agr. Obsidionalis, quam liberati ab obsidione dabant ei, qui ipsos liberauerat, ex gramine decerpto, inde, ubi obsessos ille seruasset. nam (ut ait Pli.) summū apud antiquos signum uictoriæ erat, uictos porrigere herbā è terra. Ciuica, quam ciuis ciui, a quo seruatus est in prœlio, testem uitæ salutisq; perceptæ dat: & hæc erat primo iliginea, postea magis placuit ex quercu, quod ante inuentas fruges arboris eius glandibus homines uictitarint. Muralis erat, qua donabatur ab Imperatore, qui primus murū subisset, atq; oppidū hostiū per uim ascēdisset. Hæc corona, ad incitādos ad oppugnationē militū animos, ex auro fiebat. Vallaris, quæ & Castrēsis dicitur, similiter aurea, habens insigne ualli. Hac donabatur, qui primus hostiū castra pugna introisset. Naualis quoq; aurea, quibusdā quasi rostris nauiū insignita, qua donari consueuerat, qui primus maximo prœlio, in nauem hostiū ui trāsilijsset. Oualis myrtea erat, qua utebātur Imperatores, qui ouātes introibant ciuitatem. Ouātes autē Imperatores post uictoriā urbē introibāt, quoties bellū nō rite indictū erat, neq; cū iusto hoste gestū, ut puta cum subactis seruis, aut piratis; aut humili alio quouis hoste: ut et quoties facta repente deditione uictoria citra puluerem (quod dici solet) obtigerat. His itaq; mittebatur corona ex myrto, quæ est arbor Veneri sacra, quòd huiusmodi uictorias Venereas magis iudicarent, quàm Martias. Corona etiā dicitur ornamentū muliebre. Hor. li. 2. Car. Et scindit hærētem coronam, crinibus. Item ponitur pro conuentu hominum circunstante. Cic. pro Mil. Non corona uester consessus cinctus est, ut solebat. Item pro circulo circa lunam, ἅλως. Item pro signo cœlesti supra humerum Arctophilacis. Vir. li. 1. Geor. Gnosiaque ardentis decedat stella Coronæ. Ferunt Ariadnam coronam dono accepisse a Theseo, inde nupsisse Libero patri: & post eius mortē coronā a Libero in cælo fuisse collocatā. Alij dicunt hanc coronam dedisse Bacchū Ariadnæ, cū ad Minoë in Cretam uenisset. Alij dicunt coronam fuisse Baccho datam a Venere, cū Ariadnā uxorem duceret. Hæc Cancro, & Leone cadente occidit: exoritur cū Scorpione. Nonis Octobris, habet stellas nouem in orbem dispositas.

CORONAMENTVM, ti, [Coronamento,] coronarū materia, i. flores, aut frondes, coloris, aut odoris gratia coronarum confectioni congruentes. Plin. lib. 21. cap. 1. In hortis seri & coronamenta iussit Cato, Idē eodem, cap. 9.

CORONARIVS, rij, qui coronas nectit. fœmininū Coronaria, mulier coronas conficiens. Plin. lib. 21. cap. 2. Glyceræ coronariæ, dilectæ illi.

CORONARIVM, opus in modum coronæ factum. Pli. li. 35. c. 30. coronarij operis.

CORONE, es, p. p. siue Corona, æ, κορώνη, Peloponnesi oppidum est, ad sinum Messeniacum, etiam hodie nomen seruans.

CORONAEVS, a, um, ut, Sinus Coronæus, qui & Messeniacus, ab Acrita promontorio, ad Tænarum usque extensus. Plin. lib. 4. cap. 5. & Strab. lib. 8.

CORONEA, κορώνεια, urbs est Bœotiæ, non procul ab Helicone, in colle sita: dicta (ut Stephano placet,) a Corono Thersandri filio. Est & altera eiusdem nominis urbs Phthiotidis, non procul a Pagasis. Stra. lib. 9. Plin. li. 4. ca. 7. Stephanus & alias eiusdem nominis urbes commemorat.

CORONOPOS, genus rosæ, autumni tempore prouenient. Pl. l. 21. c. 4.

CORONIS, coronidis, p. p. f. g. [Sommità, cima, altezza,] κορωνίς, summitas, seu apex alicuius rei. Significat & extremam nauis partem, id est incuruum quiddam supra puppim, in rostri modum eminens. Denique Coronidem per translationem accipimus pro quocunque fine, & ultima manu, rei alicui imposita, siue etiam pro eo quod rei absolutæ ornatus magis, quam necessitatis ergo accedit, [Accrescimento, giunta,] Mart. li. 10. Sed nimius uideor, seraque coronide longus Esse liber. Postremo grammatici, quoties persona actoris eodem metri genere finit, quo cœperat, Coronidem uocant, eamque notant uelut rostri figuram exprimentibus lineis.

CORONO, as, [Incoronare,] στεφανόω. Virg. 1. Aen. & uina coronant. Coronatus. Cic. 2. de leg. Epulas inibant propinqui coronati.

CORONVLA, diminutiuum, στεφανίσκιον, parua corona.

CORONOPVS, κορωνόπους, oblonga herba, fissa folijs per terram repēs. Plin. li. 21. cap. 19. & l. 21. cap. 16.

COROPHIVM, piscis de genere cancrorum. Plin. lib. 32. cap. 11.

CORPILLI, populi Thraciæ, Hebrum accolentes. Pli li. 4. ca. 11.

CORPORALE, [Corporale, corporeo,] σωματικὸν, quod est, uel habet corpus, Sen. epi 59. Dicimus quædam corporalia esse, quædam incorporalia. Aliquando pro eo quod est corporis: unde Corporalia bona, apud Gel. lib. 18. cap. 1. & Corporalia uitia apud Sen. epist. 54. Corporalis possessio pignoris, quã habemus de pignore corporeo. Papin. l. Debitor. ff de pign. act.

CORPORATIO, [Corporatura,] σωμάτωσις, habitus corporis. Col. lib. 7. Custodiendum, ne in corporatione uiribus impar cum uiolentiore iungatur.

CORPORATURA, [Quantità del corpo,] habitus & status ipsius corporis. Vege. li. 1. Scribit corporaturam boni tyronis implere sex pedum longitudinem. Col. li. 7. Modica corporatura, pecoris operarij debet esse. Vitruu. li. 6. Roscidus aer efficit ampliores corporaturas.

CORPORATUS, a, um, [Corporeo,] σωματικὸς, corporeus, siue corpus habens. Cic. de uniuers. Cernitur, & tangitur, & est undique corporatus.

CORPOREUS, a, um, [Corporeo,] σωματικὸς, è substantia corporis. Ci. 2. de Nat. Deo.

CORPORO, as, [Incorporare, unire in un corpo, uccidere,] σωματόω, cogo, coagmento, & in unum corpus redigo. Plin. li. 7. ca. 15. Tempore ipso animatur, corporaturque. Apud antiquos Corporare pro interficere, [Amazzare,] quasi corpus sine anima relinquere. Ennius apud Non. Corpus contemplatur, unde corporet uulnere. Accius: Corporare abs te ergo es ausus.

CORPULENTUS, [Grasso,] μεγαλόσωμος, homo obesi corporis. Pla in Epi. Corpulentior uidere, quàm agilior. Sic Corpulentum pecus apud Col. lib. 6. ca. 3. Hinc Corpulentia, carnositas. Plin. li. 11. c. 53.

CORPUS, poris, [Corpo,] σῶμα, generaliter dicitur substantia omnis uisu tactuve perceptibilis. Ci. 2. de Ora. Corpus intelligi sine loco nõ potest. Aliquando Corpus accipitur pro massa totius animalis, ex partibus similaribus & organicis compacta, quæ una cum anima totum constituit animal. Ci. pro Marcello: Vita corpore & spiritu cõtinetur. Aliquando pro sola carne, [Carne,] Ci. Gallo. Vires & corpus amisi. Mart. utranq; significationem uno uersu complexus est. Viuebant laceri membris stillantibus artus, Inque omni nusquam corpore corpus erat. Corpus, pro uolumine. Ci. ad Lucceium, li. 5. A principio coniurationis usque ad reditum nostrum, uidetur mihi modicum quoddam corpus confici posse. Corpus pro parte populi, Liu. 1. Sui corporis creari regem nolebant. Corpus ciuitatis. Liu. 26. Corpus nullum ciuitatis, nec senatum, nec plebis consilium, nec magistratus esse. Collegiorũ corpus. Caius in l. 1. §. in collegia: ff. quod cuiusque uniuers. Corpusculum, [Corpetto,] paruum corpus: unde atomos, Corpuscula uocat Cic. 1. Aca. & 1. Tusc. Iuue. Sat. 10. Mors sola fatetur quantula sint hominum corpuscula.

CORRADO, is, p. p. συνάγω, simul rado, & in unum contraho. Tere. in Ad. Minas decem corradet alicunde.

CORREPO, is, [Rampegare,] ἕρπω, ex Repo. Lucil. lib. 8. Exiguam uector pandira correpsit in alnum.

CORRIDEO, es, ere, [Ridere,] συγγελάω, simul rideo. Lucr lib. 4. Omnia corrident.

CORRIGIA, giæ, [Coreggia, cinta, cintolo,] ζώνη, cingulum, quo cingimur. Cice. 2. de Diui. Abruptio corrigiæ. Quidam hoc nomen a corrigendo deducunt, uoluntque lori quoddam genus fuisse, quo serui corrigebantur.

CORRIGO, is, p. c. rexi, rectum, [Correggere, emendare] διορθόω, ex cõ, & rego. Cic. ad Q. frat. lib. 1. Cursu corrigam tarditatem.

CORRECTIO, onis, [Correttione,] διόρθωσις, emendatio. Cic. 4. de Fi. Hæc est correctio philosophiæ ueteris, & emendatio. Correctio etiam figura est apud rhetores, quæ tollit id, quod dictum est, & magis idoneum reponit. Exemplum eius est in rhet. ad Her. Postquam isti uicerunt, atque adeo uicti sunt. quo modo enim uictoriam appellem, quæ uictoribus plus calamitatis, quam boni dederit?

CORRECTOR, [Correttore,] Cic. pro Balbo. Hora epist. 1.

CORREPO, is, Cic. At. Occulte in aliquam onerariam corrependum.

CORREPTOR, oris, [Riprensore,] Sene. 2. de ira: Nõ hostis, sed correptor peccantium.

CORRIPIO, is, p. c. [Riprendere, ammonire,] ἐπιτιμάω, reprehendo, urgeo, obiurgo, Pli. in epi. Repeto me correptum ab eo, cur ambularẽ. Corripimus uero magis uerbis, quam uerberibus. Proprie autem est aliquid celeriter capere, [Pigliare,] Vir. 1. Aen. Arcumque manu, celeresq; sagittas Corripuit. Corripitur somno, [Sopraprendere,] Corripitur febribus, id est inuaditur, & alia huiusmodi. Corripere item contrahere, unde correptas syllabas dicimus.

CORRIVARE, per riuos aquam eundem in locum ducere. Plin. lib. 6. cap. 14. Angustias impedit corriuatus salsa è cautibus liquor. Hoc est multis ueluti riuis eundem in locum fluens. Idem lib. 3. cap. 7. Albula ex finibus Aretinorum profluit, tenuis primo, nec nisi in piscinis corriuatus.

CORRIVALES, [Riuali,] ἀντεραστaὶ, qui duo, aut plures eandem amicã habent, quod eundem riuum accedere uideantur. Quin. 14. Declã.

CORRIVATIO, onis, σύῤῥοι, aquæ eundem aliquem in locum deductio, siue confluxus Plin lib. 31. cap. 3.

CORROBORO, as, p. r. [Confermare, fortificare,] κρατύνω, robustum & fortem reddo. Cic. 5 de Fin. ad quorum ulum iam corroborati, natura ipsa præeunte, deducimur. Translat. Ci. in Catil. Qui ipse Coniurationem nascentem non credendo corroborauerunt. Idem Cassio, l. 12. Manabat illud malum, & corroborabatur quotidie.

CORRODO, is, ere, [Rodere, consumare rodendo.] κατατρώγω, rodendo consumo, uel idem quod simplex rodo Cic. 2. de Diuin. Si mures corroserint aliquid, monstrum putamus. Varr. 3 de Re rusti. ca. 17. Insulas Lydiorum corrosas. Ossa corrosa, Iuue. Sat 15.

CORROGO, as, ἐρανίζω, idem est quod rogando corradere, siue multis precibus contrahere, Liu. li. 33. Vela cum antennis ex nauibus corrogari iussit, ut umbra cenantibus in littore fieret. Cic. pro Quin. Ipse suos necessarios ab atrijs Licinij corrogat. corrogata ad necessarios usura pecunia, Cæs. 3 bel. ciui.

CORRUDA, p. pr. ἀσπάραγος ἄγριος, siluestris asparagus. Cato: In arundineto corrudam serito. Col. l. 10. Prodit & asparagi corruda simillima filo. Pl. l. 20 c. 10 Syluestrem asparagũ aliqui Corrudam uocant.

CORRUGO, as, are. p. p. [Increspare,] συρρυτιδόω, in rugas contrahere: ut, Corrugare frontem, apud Plau est præ indignatione frontẽ in rugas contrahere. Hor. 1. epist. 5. Ne sordida mappa Corruget nares.

CORRUGI, aquæ ex montium iugis ductæ ad lauandum aurum, dictæ a corriuatione, auctor Plin. lib 33. cap. 4.

CORRUMPO, is, [Corrompere, guastare,] διαφθείρω, contamino, uitio. Plin. lib. 3. cap. 2 a. Quæ nec aqua, nec igni posset corrumpi. Teren. in Ad. Pisces ex sententia nactus sum: hi mihi ne corrumpantur, cautio est. Transfertur ad animum. Cice. 1. Offic. Corrupti mores sunt, deprauatique admiratione diuitiarum. Animus largitione corruptus, apud eundem ad Att. lib. 8. Aliquando est inuitare, & illicere muneribus, Ci. pro Planc. Doce, quo diuisore tribus corrupta sit. Et paulo ante. Quam quisque tribum turpi largitione corrumperet. Hinc corruptus, a, um, quod modo participium est: ut, Iudiciũ corruptum. i. pecunia a iure, & æquitate abductum: apud Cic pro Cluẽ. Modo nomen ex participio: unde Corruptior, & Corruptissimus. Pli. li. 15. cap. 17. Demptis forcipe corruptioribus acinis. Idem li. 23. cap. 3. Corruptissimo in genere.

CORRUO, is, p. c. [Cadere, rouinare,] συμπίπτω, concido, simul ruo. Cic. ad Q. F. li. 2. Ille pene timore, ego risu corrui. Corruere, pro labi, & errare. Cic. de Sen. Ne in extremo actu corruisse uideantur.

CORRUPTE, [Corrottamente,] aduer. Ci. 1 de Fin.

CORRUPTELA, [Corrottione,] corruptio. Ter. in Ad. Corruptela nostrum liberum.

CORRUPTOR, [Corrottore,] φθορεύς, qui corrũpit. Cic. in Cat. Iuu. Sa. 1.

CORRUPTRIX, fœmininum, Ci. ad Q. fra. l 1. corruptrice prouincia.

*CORSEAE, insulæ Ioniæ adiacentes.

CORSICA, p. co. κύρνος, Ptolemæo, insula est maris Ligustici, longa passuum. 150. m. lata autem quinquaginta, sexaginta circiter stadijs distans a Sardinia. Tota maligne colitur, quod aspera sit, & multis in locis inaccessibilis. Corsicam autem appellatam uolunt, a quadam bubulci ancillæ, cui Corse nomẽ erat, ut refert Steph. Incolæ Corsi appellantur. Vide Str. li. 5. & Pli. li. 4. ca. 6.

CORSOIDES, lapis canitiei hominis similis. Plin. li 37 cap. 10.

CORTEX, [Scorza, corteccia.] φλοιὸς, tam mascul. quàm fœmin. gene. est ueluti corium cuiusque rei: ut in arboribus liber, & in ceteris rebus crusta quædam ad tegendum data. nam corium proprie animalium est Oui lib 1. Met. Sentit adhuc trepidare nouo sub cortice pectus. Virg. 7 Aen. Raptus de subere cortex. Diminutiuum. Corticula. Colum. lib. 11. cap. 47.

CORTICATUS, a, um, quod corticem habet. Col. li. 12. ca. 23.

CORTICOSUS, a, um, [Pieno di scorza,] corticibus plenum. Plin. lib. 18. cap. 14.

CORTINA, p. p. [Cortina,] multa significat. Nam Cortinæ sunt uasa, in quibus pigmenta, coloresque coquuntur, quibus lanæ intinguntur, & uela pingũtur immersa. Pl. l. 35. c. 6. Fit etiam apud infectores & flore in nigro, qui adhærescit æreis cortinis. Ser. in illud Vir. 6. Ae. Neque te Phœbi cortina fefellit. Cortinam interpretatur tripodem Apollinis, unde oracula reddebantur. uel quod Apollinis tripus corio Pythonis serpentis tectus esset, uel quòd certa illic responsa funderẽtur. quasi Certina, uel quod illic cor uatis teneretur. Illuc enim captæ Phœbades uaticinabantur. Hæ alio nomine Delphicæ dicebantur, quòd in eum potissimum usum fierent, ut Apollini Delphico dicarentur. Pl. l 34. c 3. Ea ære factitauere & cortinas tripodum, nomine Delphicas, quoniam donis maxime Apollinis Delphici dicabantur. Cato cortinam plumbeam accipit pro uase, quo oleum fluit, cum in torculari a factoribus premitur. Itẽ Cortinæ, dicuntur, & uela, [Veli,] ad locum aliquem contegendum. Vnde Hierony. in Exod. Decem cortinas facito de bysso retorta. Hæc etiam Velaria a uelis dicta. nam uelum, plagæ, & stragula inter se germana sunt. Itẽ locus uelatus in theatro, ex quo egrediũtur histriones, & mimi Cortina dicitur. Virg. Magni cortina theatri.

CORTINALE, a cortina, sumitur pro loco in quo sunt cortinæ, i. uasa quibus sapa decoquitur. Col. lib. 1. cap. 6.

a CORTON, Thessaliæ ciuitas.

•CORTONA, Tusciæ oppidum.

CORTYNA, siue GORTYNA, γόρτυς, Steph. γόρτυνα, Strab. insignis urbs Cretæ fuit, quam præterlabitur Lethæus amnis. Plin. lib. 4 ca. 12. & Pompo. Mela. lib. 2. Circa hanc urbem calami nascebantur, sagittis conficiendis in primis idonei. Vnde Cortynia tela, dixit Silius lib. 1. Item Eois quamuis certet Cortyna sagittis. Cortyna uestis, pro uenatoria, apud Clau. lib. 3. de Rap. Proser.

CORVNCANIVS, primus Romæ Pontifex max. de plebe, quem Cice. pro domo pontificij iuris peritissimum fuisse testatur.

CORVS, p.p. ἀργέστης, uentus flans ab Occasu solstitiali, Aquiloni oppositus: teste Plin. lib. 2. cap. 47. Iuuen. Atque habites Coro semper tollendus & Austro. Quandoque mutantes, o, in au, Caurum dicimus. Virg. 3. Ge. Semper hyems, semper spirantes frigora Cauri. Est item Corus, κόρος, mensuræ genus, quadraginta quinque modios cõtinens, tum prior huius dictionis syllaba corripitur.

CORVSCO, [Splendere a guisa di baleno.] ἀστράπτειν, σίλβειν, resplendeo, splendeo. & propriè cæli est, cum in eo ignis ostenditur siue tonitru. Cic. 3. de Ora. Flamma inter nubes coruscat. Virg. 4. Georg. Elucet aliæ, & fulgore coruscant. Interdum pro uibrare, habetque accusatiuum. Vir. 10. Aen. Hastamque coruscat. Interdum absolute pro uibrari Iuuen. Sat. 3. Longa coruscat Sarraco ueniente abies.

CORVSCVS, a, um [Splendente.] splendens. Vir. 2. Aen. Stat ferri acies mucrone corusco. Ignis coruscus, Horat. 1. Carm. Auro coruscus. Virg. 9. Aen. Radij corusci, Oui. 1. Met. Syluæ coruscæ, i. crispæ [Crespe.] Virg. 11. Aen.

CORVVS [Coruo.] κόραξ, uota auis, omnium nigerrima. Cic. 1. de Nat. De. Miluo est quoddam quasi naturale bellum cum coruo. Græcis κόραξ dicit. quo uerbo aliquando & Latini utuntur. Ci. Quare Cora cem illum uestrum patiamur nos, quod pullos excludat suos.

CORYBANTES, κορύβαντες, Cybeles sacerdotes, qui sacro correpti furore cymbala pulsabant, capitaque saltando iactantes, alios in similem rabiem agebant. Hinc (inquit Strab. lib. 10.) qui capita saltando iactant, & numinis aspiratione, furijsque agitantur, Corybantas dicimus. Hi primum Idam Phrygiæ montem tenuisse dicuntur: postea in Cretam nauigasse, montemque quendam incoluisse, quem nomine relictæ sedis, etiam Idam appellarunt: ubi & Iouem infantem aluerunt, tympana iugiter pulsantes, ne Saturnus (qui cum Titano fratre conuenerat, ut sobolem omnem masculam interficeret) puerum uagientem audiret. Sunt qui Curetas & Corybantas, & Cabiros & Ideos dactylos eosdem esse putent. Dictos uolunt a κορύπτειν, id est, caput saltando iactare: uel (ut Hermo. in Cast. sentit) a pupillis oculorum, & genis, quas Græci κόρας, uocant, quippe cum Iouis custodes essent, non modo excubarent, sed etiam apertis oculis dormire cogerentur. Diodorus Corybantum scribit Iasonis & Cybeles filium fuisse, ac simul eũ Dardano sacra matris deum in Phrygiam detulisse, eosque, qui in sacrificia eius deæ incumbere uoluerunt, de suo nomine Corybantas appellasse.

CORYCAEI, [Curiosi, spie,] κωρυκαῖοι, dicuntur exploratores. Ci. ad Atti. Omnes Corycæi subauscultare uidentur, nam tota Coryci montis Asiatici, seu (ut quidã dicunt) promontorij in Creta prætermatigatio latronibus plena fuit, qui dispersi per portus ad mercatores furtim accedebant, & subauscultabant, quid rerum ferrent, & quo nauigarent, ut postea descendentes adorirentur, ac diriperent, ex quo factum, ut omnes curiosi secreta auscultantes, Corycæi dicerentur, & in prouerbium cesserint, Hinc Corycæus auscultauit. quod de eo dici solet, cuius consilia secreta patefacta sunt.

CORYCIVM, [Bolgia, bisaccia da caualcare,] κωρύκιον, dimin. a κώρυκος, quod significat peram, qua equites utuntur ad circunferendum uiaticum, uel aliud quiduis. Suidas.

CORYCVS, p.c. κώρυκος, nomen urbis, & montis excelsi in Cilicia, optimum crocum ferentis: a quo Corycius, a, um, ut Crocum corycium. Mar. lib. 2. Vltima Corycio quæ cadit aura croco. Specus Corycius non longe abest ab urbe Coryco: a quo Corycides nymphæ dictæ. Ouid. li. 1. Met.

CORYDALVS, p.c. [Lodola.] κορύδαλος, auis habens in uertice capitis pennas aliquot erectas, quæ cono galeæ speciem præbent. Vnde & nomen accepit. nam κόρυς, galea. Latini Galeritam appellant, & Gallico uocabulo Alaudam.

CORYLVS, p.c. κάρυον Theophrasto, arbor ferens auellanas. Virg. li. 2. Ge. Plantis eduræ coryli nascuntur. Hinc Colurnus, a, um, ut, Colurna opera, ex corylo arbore facta.

CORYLETVM, locus frequentibus corylis consitus. Oui. 4. Fast.

CORYMBI, [Bacche di hedera.] κόρυμβοι, uuæ hederarum, quibus coronabatur Bacchus. Tibul. Sed uarij flores, & frõs redimita corymbis. Pl. l. 19. c. 34. Racemis in orbem circumactis, qui uocantur Corymbi. Est etiam Corymbus fructus chrysocomæ, siue chrysitidis herbæ, & aliarum, quæ uuas ferunt, hederaceæ similes. Pl. l. 2. c. 8.

CORYMBIA, æ, ferulæ caulis decoctus, muria; & melle cõditus. Pl. l. 9.

CORYMBION, herba, quam Diosc. κεγχρὶς ἢ στέφανον ἐπιθέτου, appellat.

CORYMBIFERA, qui fert corymbos, Ouid.

CORYMBITES, κορυμβίτης, tithymali species. Plin. lib. 26. cap. 8.

CORYNETA, κορυνήτης, Suidæ latro famosissimus, Vulcani filius, qui iuxta Epidaurum hospites claua, quæ koryna dicebatur, peremit: unde & hoc nominis sibi sumpsit. hunc Theseus interfecit.

CORYPHAEVS, est cuiuscunque ordinis caput, & præcipuus, παρὰ τὴν κορυφὴν, id est a uertice capitis. Cic. 1. de Nat. Deo. Zenonem Philo noster Coryphæum appellare Epicureorum solebat.

•CORYPHASIVM, regiũ agri Laconici, circa Pylum.

CORYTI, p.p. [Carcasso, turcasso, faretra,] γωρυτοί, thecæ arcuum, siue sagittarum. Sta. lib. 9. Theb. Cælestibus implet Coryton telis. Vir. l. 10. Corytique leues humeris, & letifer arcus.

CORYTHVS, κόρυθος, p.c. oppidum Tusciæ a Corytho rege appellatũ. Vir. li. 9 extremas Corythi penetrauit ad nubes.

CORYZA, æ, [Catarrho,] corruptæ naturæ defluxio, nares obturans, & uocem obtundens: quam Latini grauedinem appellant. Celsus. li. 6. cap. 6. Grauedo nares claudit, uocem obtundit, tussim siccã mouet, sub eadem salsa est saliua: sonant aures: uenæ mouentur in capite.

COS, cotis, f.g. [Cote,] ἀκόνη, lapis quo cultri acuuntur. Liu. 1. nouacula cotem discissurum. Hinc Cotes, oleariæ, & aquaticæ dicimus. quòd illas ad ferrum acuendum oleo, has aqua madefacimus. Cic. in Tusc. tanquam è scrupulosis cotibus enauigauit oratio.

COS, κῶς, insulæ, & ciuitatis nomen, ut docuimus in dictione Coos.

COSMETA, [Cameriere,] κοσμητής, p.p. seruus in familia, cui dominæ, domineue exornandæ cura incumbit. Iuue. Sat. 6. Ponunt Cosmetæ tunicas, tarde uenisse Liburnus Dicitur.

COSMICVS, [Mondano,] mundanus. Mart. li. 7. Cosmicus esse tibi Semproni Tucca uideris: Cosmica Semproni tam mala, quàm bona sũt.

COMITTO, [Commettere, imporre,] pro cõmitto, m, litteram in s, ueteres ueteres dixere, teste Festo.

COSMOGRAPHIA, [Cosmographia,] mundi descriptio. Differt a Geographia, tanquam totum a parte: geographi enim solius terræ situm describunt. cosmographi mundi totius tam elementarij, quam æthereij cognitionem loquuntur.

COSSA, κόσσα, Stephano oppidum est in Vmbria, Italiæ regione. Pli. li. 3. cap. 5. Hodie Orbitellum uocant.

COSSES, Plin. uocantur uermiculi in lignu nascentes. lib. 30. ca. 13.

COSSI, ἰκεινοὶ ὑπὸ ἐκτὸς τῶν, ξύλων, uermes in ligno editi, qui apud Phryges & in Ponto pro delicatissimis cibis sumuntur. Plin. lib. 17. & lib. 34. cap. 33. A similitudine horum uermium homines rugosi corporis, ab antiquis Cossi dicti sunt. unde & Cossutiorum familia apud Romanos. [illegible]

COSTAE, arum, [Coste,] πλευραί, sunt ossa illa spinæ cohærentia, incestinaq; fera compleant coercentia. Vir. 3. Geor. Fricat arbore costas.

COSTVS, fæ. gen. siue Costum, neu. κόστος, Diosc. κοσάριον, Stra. frutex in Arabia, India, Syria nascens, radicem ferens eximij odoris. Plin. li. 12. cap. 12. [illegible]

COSYRA, pen. p. insulæ nomen in mari Lybico, cuius incolæ Cosyrei dicuntur. Oui. 3. Fast. Fertilis est Melite, sterilis uicina Cosyræ.

COTARIA, æ, [Luoco onde si cauano le coti,] locus unde eruuntur cotes. Alphæus. [illegible] Cæsar. ff. de pub. Cæl. cum insulæ Cretæ cotarias locaret.

COTHON, onis, κώθων, insulæ exiguæ nomen, quæ Byrsæ Carthaginiensium arci subiacebat. Strab. lib. 17. Seruius uero illud Virgil. 1. Aen. Hic portus alij effodiunt, portus manu factos Cothonas uocari afferit. Est & Cothon, genus poculi fictilis, militum usui accomodatissimum. Suidas & Athæneus. lib. 11.

COTHVRNATVS, a, um. Mart. Graode cothurnati pone Maronis opus.

COTHVRNVS, [Borzachino, coturno,] κόθορνος, calciamenti genus, sube re subleuatum, quo tragœdiarum actores in scena utebantur, ut proceriores uiderentur. Erat autem calciamentum tam dextro, quàm sinistro pedi conueniens, & de suris solet religari. Vnde illud apud Virg. 1. Aeneid. Purpureoque alte suras uincire cothurno. Iuue. breuiorque uidetur Virgine Pigmæa nullis adiuta cothurnis. Aliquando pro sublimiori dicendi genere. [Stile graue.] Virg. ecl. 7. Sola Sophocleo tua carmina digna cothurno.

COTINVS, pe. co. oleastri genus, quo Olympionicæ coronabantur. Aristoteles Philostephanon appellat. Est & frutex in Apennino, ad linoimenta modo conchylij colore insignis. Plin. lib. 16. cap. 18.

COTICVLA, æ, [Paragone, cotecchia,] ἀκόνιον, diminutiuum a cote. Pli. li. 32. cap. 9. Accipitur item pro lapide, quo fit auri, uel argenti experimentum: qui alio modo Index, uel Lapis Lydius uocatur. Plin. lib. 33. cap. 8.

COTIDIA, [Ogni giorno,] ἑκάστην ἡμέραν, quamuis a quoto & die componatur, per c, & non per q, scribendum esse quidam (ut Victori. de orthographia) existimant: quia tanta est affinitas inter c, & q, ut q in c, mutari facile patiatur, ut loquor secutus, loquor locutus.

COTONEA, æ, σύμφυτον πετραῖον, a Venetis dicta herba, quam Galli halum appellant, similis cunilæ bubulæ, tota odorata. Pli. li. 26. c. 8.

COTONEVM, nei, [Pomo cotogno.] mali genus, primum a Cydone Cretæ

Cretæ orbe adnectum: unde & Cydonion a Græcis appellatur. nam Cotoneorum nomen a Catone profectum putatur. Pli. li. 15. c. 11.

Cottabus, abi, ænea Phiala, quam peracto conuiuio, mensæ imponere solebant uino plenam, deinde in minora pocula ab alto miscentes, sonum edere. qui si allisu maior ederetur, ab amasijs amari se augurabantur. Pla. in Trin. Cottabum uidetur appellasse, sonum flagrorum, qui inter uerberandum redditur. Caue sis, (inquit) ne cuttabi bubuli crebri in te crepent.

Cottana, a κόττανα, ficus exiguæ, uerum suauissimæ. Pli. li. 14. ca. 5.

Cottiae alpes, pars alpium, Lepontijs proxima, duodecim olim ciuitatibus insignis, nomine accepto a Cottio rege, Augusti Cæsaris amico, qui eum tractum structis molibus transitu commodiorem reddidit.

Coturnix, [Starna, coturnice,] ὄρτυξ, auis aduena, terrestris magis quàm sublimis: nostri Qualeam dicunt. uide Plin. lib. 10. ca. 23.

Cotyledum, herbæ genus, quæ, teste Ruellio, umbilicus Veneris a Romanis dicitur: quod nomen etiam hodie seruant Officinæ.

Cotytto, us, κοτυττώ, dea impudentiæ habita est, cui Athenis a Baptis nocturna sacra fiebant, quæ uocabantur Cotyttia. Hanc Probus saltatricem fuisse existimat: unde etiam sacerdotes eius lasciuis saltationibus mores eius referebant. Iuu. Saty. 2. Cecropiam soliti Baptæ lassare Cotytto. uide Politiani Misc. cap. 10.

Couinus, [Carretta,] uehiculi falcati genus fuit, quo Britanni, & Galli in prœlijs utebantur. Mela, Inde Couinarius dicitur auriga, qui couinum regit, aut qui ex couino pugnat. Tacit. in uita Agric. Media campi couinarius, & eques strepitu ac discursu complebat.

Cous, κῷος, denominatiuum est a Co insula, Hippocratis patria, Vnde Coum uinum, Coi populi, Ci. 6. Ver.

Coxa, & **coxandix**, [Coscia.] ἰσχίον, pro eodé accipiuntur, sunt enim Coxendices, siue Coxæ, ossa duo, sacro ossi utrinque astricta, cauaq; quædam habentia acetabula, quibus ossium femoris capitula inferuntur. Plin. lib. 25. Coxendicibus & articulis omnibus cum axungia utilissima. Cato incantamentum docet ad sanandas coxendices luxas, hoc est, loco suo motas. Suet. de Augusto: Coxédice, & femore, & crure sinistro, non perinde ualebat. Pli. in Epist. Coxam fregit, quæ parum apte collocata, reluctante ætate, male coijt.

C A N T B R

Crabrones, [Calauroni.] ἀνθρῆναι, insecta uolucria, uespis similia. Pli li. 11. ca. 22. & l. 20. c. 13. & l. 29. ca. 4 Spicula crabronum, Ouid. 11. Met. Asper crabro, Vir. 4. Geor. Irritare crabrones, Pla. Amp.

Crambe, es. f. g. κράμβη, brassicæ species est apud Pli. li. 20 c. 9. amari saporis, tenuioribus folijs, & simplicibus, non ingrato gustu, sed quæ recocta fastidiú pariat & nauseá. unde prouerbium, Crambe recocta mors est. Græcis tamen Crambe generale nomen est, ad ea omnia extensum, quæ Latinis brassicæ appellatione continentur. Crambe dicta quasi κοράμβη παρὰ τὸ τὰς κόρας ἀμβλύνειν, id est, quod oculorú pupillas obtúdat, hebetetq;. Vnde & κοράμβη, ab Atticis appellatur. quanquam sunt, qui uocis huius etymon ad aliá eius herbæ naturam malint referre, ut Crambe dicta sit, quasi κάρῳ ἀμείβῃ, seu potius ἀντιβῇ, id est quasi crapulæ occurrat seu resistat. Nam uino aduersatur, ut inimica uitibus: unde sumpta in cibis ebrietatem arcet, & crapulam iam contractam discutit.

●**Crambusa**, insula est circa Seleuciam Isauriæ.

●**Granaus**, Athenarum rex fuit.

●**Craneum**, gymnasium erat apud Corynthum.

●**Cranea**, fuit exigua regio Ambraciotarum.

●**Cranaus**, primus Macedonum rex.

●**Cranion**, Cæphaleniæ ciuitas.

Cranium, calua capitis, & poculi genus, caluæ figuram referens.

Crantor, κράντωρ, Soléus. Academicus philosophus fuit, Platonis auditor, & condiscipulus Xenocratis, & Palæmonis, qui nouis opinionibus Academiam Platonicam repleuerunt. hic scripsit librum de Consolatione, quem Cic. æmulatus est. Hora. lib 1.

Crapula, [Crapula,] κραιπάλη, lucta capitis, & omnis noxa à uinositate proficiscens. Ci. 2. Phil. Edormi crapulam, & exhala. Pl. li. 23. cap. 1. Nouitium resinatum nulli conducit, capitis dolorem & uertigines facit: ab hoc dicta Crapula est. Vbi hoc uidetur innuere, Crapulam dici ἀπὸ τοῦ τὸ κάρηνον πάλλειν, id est, ab eo quod caput uertigine concutiat. Ari. in Problem. in eo distinguit Crapulam ab ebrietate, quòd ebrietas una cum mente adimit & sensum doloris: crapula uero constante mente caput affligit.

Crapulor, aris, [Mangiare molto,] deponens, κωμάζειν, est cibo, & uino se ingurgitare.

Cras, [Domane,] αὔριον, die proxime futuro. Horat. Quid sit futurum cras, fuge, quærere. Mart. Cras te uicturum, cras dicis Posthume semper. Nescio cras illud Posthume quando uenit. Nonnunquam ponitur indefinite pro quouis tempore futuro. Plaut. in Aul. Quæ cras ueniet, perendie feratur foras.

Crassamentum, [Grossezza,] πάχος, crassities. Gell. Surculi ducerent teretes, oblonguli, pari crassamento, eiusdem longitudinis. Colum. Crassamentum uini fæculenti dixit, & li. 12. ca. 25. Crassamen, & pro sedimento.

Crassator, ris, [Ladro,] Ci. de Fato. Viator bene uestitus caussa crassatori fuisse diceretur, cur ab eo spoliaretur.

Crasse, adu. [Grossamente.] παχυλῶς. Col. li. 12. ca. 43. uasa iubebat intrinsecus, & extrinsecus crasse picari.

Crassesco, [Diuentar grasso. ingrassare.] παχύνεσθαι. est crassum fieri, uel pingue. Pli. lib. 2. Qui neque in nebulam densetur, nec crassescat.

Crassitudo, nis, [Grossezza,] συστασία, Cæs 2. Bel. ci. Crassitudo parietum quinque pedum. Ci. de Diui. Crassitudinem aeris.

Crassiuenium, aceris arboris genus, a uenarum crassitudine. Pl. lib 16. cap 15.

Crassus, [Grasso. grosso.] παχυλός, spissus, densus, pinguis. Ter. in Hecy. Magnus, rubicundus, crispus, crassus. Ci. 1. Tusc. Crassus, & concretus aer. Pla. in Pseu. Sciat eum posse gerere crassas cōpedes. Crassa Minerua dicitur aliquid fieri, quod indoctius fit, non exquisita arte, [Rozzamente,] Horat. 2. Sermo. Rusticus, enormis, sapiens, crassaque Minerua.

Crassus, prænomine Marcus, Romanorum omnium ditissimus, qui negabat quempiam habédú esse diuité, nisi qui exercitum annuo reditu posset alere. Hic cum Pompeio & Cæsare triumuir factus, cupiditate auri, ut fertur, in Parthos expeditionem suscepit, à quibus ipse cum filio adolescente & uniuerso exercitu deletus est.

Crastino, adu. [Domane,] αὔριον, idem quod cras. Gel.

Crastino, as, [Prolungare di dì in dì,] αὐριάζειν, significat de die in diē traho, & differo. Hinc procrastino, & Recrastino.

Crastinus, na, num, [Di domane,] a Cras sit: ut, dies crastinus, proxime aduenıens. Vir. 1. Geo. Nunquam te crastina fallet Hora.

Crater, eris, p. p. [Coppa.] κρατήρ, uasis genus capacius, quo in libationibus, & solennioribus epulis uti solent. Virg. 9. Aen. Sed magnum metuens se post cratera tegebat. Ab huius uasis similitudine, Crater in monte Aetna appellatus est, foramen illud, per quod ignis euomitur. Et crater in fontibus dicitur receptaculum, quod & Labrum dicitur, in quod fistulis aqua decurrit. Item signum cæleste, quod oritur 16. kal. Martij, uespere. Item sinus in littore Campano à Miseno Athæneum usque extensus, duobusque pene coeuntibus promontorijs incuruatus. Strab. lib. 8.

Cratera, æ, p. p. [coppa, tazza,] crater. Horat. in Serm. Crateræ limus adhæsit.

Craterra, ab antiquis dicta est, teste Nonio, quam nos Situlam uocamus. Ci. 2. de Na. de. In medioque sinu fulgens craterra relucet.

Craterites, gemma prædure naturæ, inter chrysolithi & electri colorem. Pli. li. 37. cap. 10.

Cratis, [Graticcio,] ταρσός, rara quædá lignorum uel uiminum uel ferramentorum connexio. Cæs. 7 Bel. Gal. fossam cratibus contegunt.

Craticius, a, um, [cosa fatta di graticcio,] ex cratibus, ut Craticij parietes, qui cratibus intextis fiebant. Vitr. lib. 2. Craticij parietes uelim inuenti quidem essent.

●**Craterus**, Macedo, ex Alexandri comitib. qui res ab illo gestas conscripsit.

Crates, κράτης, nomen philosophi Thebani: qui, ut philosophiæ uacare posset, proiecto in mare non paruo auri pódere, Abite (inquit) pessum malæ cupiditates: Ego uos mergam, ne ipse mergar a uobis. Suidas autem tradit, Craterem omnem pecuniam in substantiá redegisse, & apud trapezitam deposuisse, ea lege, ut si filij philosophi essent, eam egenæ plebi diuideret: sin idiotæ, eis, quod acceperat, bona fide restitueret. ita enim iudicabat ut sapiétissimus, homini, philosopho, sapientiæ sectatori, nihil deesse ad beate uiuendum.

●**Crathis**, fluuius in Achaia, & in magna Græcia iuxta Sybarim.

Craticula, [Gratella, graticola,] a cratis dimi. In qua cibi torrentur. Mart. lib. 14. Parua tibi curua craticula sudet ofella.

Cratinus, poeta comicus, qui primus in Dionysijs Athenis, satiricam fabulam induxit. Hora. Eupolis, atque Cratinus, Aristophanesque poetæ. Hic supra modum gulæ ac omni uoluptatum generi deditus fuit, præcipue ebrietati: ad quod alludit Hora. in epi. Prisco si credis Mecœnas docte Cratino, Nulla placere diu, nec uiuere carmina possunt, Quæ scribuntur aquæ potoribus.

Cratio, is, ire, [Arpegare.] ταρσόω, idem quod occo, Pli. lib. 18. c. 28. Vulissimum simul & herbæ arare, deinde cratire.

Cratippus, Mitylenæus philosophus, Ciceronis filij præceptor.

Crates, Africæ fluuius. Pli. li. 37. cap. 2.

●**Cratylus**, philosophus Atheniensis Platonis præceptor.

Creber, bra, brum, [Spesso.] συχνός frequens, quasi crescens, numero. Vir. 3. Geo. Non tam creber, agens hiemem, ruit æquore turbo.

Crebro, [Spesse uolte,] frequenter. Ci. Atti. lib. 2. Literas omnibus de rebus crebro mittas.

Crebresco, is, brui, [Essere fatto colebre, diuolgare.] διαθρυλλοῦμαι, celeber fio, & diuulgor. A quo Percrebresco. Pli. epi. 147. Tum crebrescere fragor. Opratæ auræ crebrescunt, Vir. 3. Aen. Sermonem crebrescere. Idem 12. Aen.

Crebrisurus, uallum crebris suris, id est, palis munitum. Festus.

Crebritas, tis, [*Frequenza*,] frequentia. Cic. de Clar. Ora. Crebritas literarum.

Credibile, [*credibile*,] πιστὸν, quòd facile credi possit. Cic. 4 Ver.

Credibiliter, [*Credibilmente*.] Cic. pro Deiot.

Creditor, oris, [*Creditor* .] χρήστης, cui debetur. Caius de uerbo. sign. Creditorum appellatione, non hi tantum accipiuntur, qui pecuniã crediderunt, sed omnes, quibus ex qualibet caussa debetur. Hora. 2. Serm. Integer est mentis Damasippi creditor?

Creditum, [*Credito*,] quod debetur: ut publicum creditum. Quinct. lib. 5. cap. 10. Sene. de Benefic. lib 5 Accipiam, tanquam creditum, non beneficium.

Credo, is, credidi, creditum, [*Credere, dare in prestito, pensare*,] πιστεύω, dictis, uel factis fidem habeo. Et ponitur uel absolute. Cice. in Bruto. Audiui equidem ista de maioribus natu, sed nunquam sum adductus, ut crederẽ. Vel cum accusatiuo. Cic. Att. 7, Omnia facilius credere possum, quam quod scribitis. Vel cum accusatiuo, & datiuo. Idẽ Fam. 13. Hoc mihi uelim credas. Vel cum datiuo solo. Idem Fam 5. Non satis credidi homini prudenti, [*Fidersi*,] Virg. 2. eclog. Nimiũ ne crede colori. Vel cum præpositione De. Cice. Fam. 3. Bis ad me scripsi te leuiter accusans, quòd de me cito credidisses. Aliquando fidei committere, [*Dar nelle mani*.] Pla. in Aul. Mihi id aurum credidit. Lact. lib. 4. Iudæis solis arcanum Dei creditum fuerat. Interdum mandare. Col. lib. 2. Ea, quæ terræ credidimus. Quandoque mutuum dare. [*Prestare*,] Marti. Dimidium donare Lino, quam credere totum, Qui mauult, mauult perdere dimidium. Cum accusatiuo, mediante In, significat immittere, iniicere. Vir. li. 2. Ge. Inque nouos soles audent se gramina tuto Credere. Interdum pro puto. [*Pensare*.] Cic. Fam. 9. Tu omnia, credo, uidisti. Item Fam. 13. Quod ad te de decem legatis scripsi, parum intellexisti, credo.

Creduas, pro credas dicebant ueteres. Pla. Nec tu creduas. Creditur, impersonale. Cic. pro Sext. Rosc. Non temere creditur.

Credulitas, tis, [*Credulità*,] ταχυπειθεια, credendi facilitas. Cice. in Epist. Famil.

Credulus, a, um, [*Facile al credere*,] εὔπιστος, qui facile credit. Cice. de Amic. In fabulis stultissima persona est credulorum senum.

Crema, κρήμνα, urbs Ponti, a qua gentile Cremensis.

Cremenium [*Accrescimento*.] αὔξησις, à cresco, id est, augmentum.

Cremera, fluuius Tusciæ, apud quem Fabij a Veientibus occisi. Liu. li. 2. Fast. Vt celeri passu Cremeram tenuere capacem.

Cremium, [*Carne fritta nella padella*,] caro frixa in frixorio. Vtitur hac uoce Psalmorum interpres. Ossa mea sicut cremium aruerunt.

Cremyon, κρεμμύων, Stephano oppidum non procul a Corintho. Ouid. lib. 7. Quòdque suam securus arat Cremyona colonis. Vbi alterum m, uersus gratia, est elisum.

Cremo, as, [*Abbrusciare*.] comburo. Plin. li. 17. ca. 1. Neronis incendia, quibus cremauit urbem. Hinc concremo. Liu. Domos concremarunt.

Cremona, [*Cremona*,] urbs Galliæ Cisalpinæ, non procul a Mantua. Strab. lib. 5.

Cremor, oris, [*Amido*,] apud Catonem accipitur pro lacte expresso ex grano aqua macerato. Celsus: Cremor ptisanæ sumendus est.

Crenae, [*Tagli, tagliature*.] γλυφίδες, sunt incisuræ, a quibus Crenata herbarum folia uocantur. id est secta per ambitum. In sagitta quoq; partis extremæ sectio, in quam neruus inseritur, Crena dicitur. Sed & in ipso arcu summa cornua crenas suas habent, in quibus collocatur, sedetq; neruus. Crenæ item dicuntur asperitates quædam œsophagi, in rubi modum denticulatæ, Plin. lib. 11. cap. 37.

Creatio, onis, [*creatione*.] creandi actus. ut, Creatio magistratuum. Cic. 3. de leg.

Creatrix, icis, [*Creatrice, madre*,] ut, Rerum creatrix natura. Lucre. lib. 2.

Creo, [*Creare*,] κτίζειν, producere, gignere. Cic. 5. de Fi. Omnium rerum, quas & creat natura, & tuetur. Creare fraudem alicui, cædes, lites. Magistratus creari. Cæs. 7. Bel. Gal. Cum magistratus antiquitus creari consuessent. Creator, [*Creatore, padre, facitore*,] effector, conditor. Cic. pro Balbo, Creator huius urbis Romulus. Idẽ 2. de Diu. Nobis hæc portenta deum dedit ipse creator.

Creon, ontis, κρέων, nomen Corinthiorum regis, qui Creusam filiã Iasoni desponsauit, de quo Seneca in Medea. Alter fuit Thebanus, Oedipi regia Thebanorum socer, & pater Iocastæ.

Crepax, acis, a crepando, ut ab edendo Edax. Vnde Crepacem malũ, quodam in Carmine dixit Mecœnas, referente Sen. ep. 115.

Crepae, a principio capræ, sunt appellatæ, quòd crurib. crepẽt. Fest.

Creperus, a, um, p. c. [*Dubbio*,] dubius. unde Creperum bellum, anceps, & dubium. Lucr. lib. 5. Sunt creperi certamina belli. Hinc crepusculum dicitur, tempus medium inter diem & noctem.

Crepi, Luperci dicti sunt: a crepitu pellicularum, quem faciunt uerberantes. Mos enim erat Romanis, nudos discurrere in Lupercalibus, & obuias quasque fœminas pellibus ferire. Festus.

Crepiculum, li, ornamentum capitis, crepitum faciens. Fest.

Crepida, æ, pe. co. [*Pianella*,] κρηπίς, Tuscũ calciamentũ, teste Seruio, quod corrigijs ligabatur, Apud Latinos poetas corripit primã, quamuis apud Græcos scribatur per uocalem longam η. Persius: Nõ hic, qui in crepidis Graiorum ludere gestit. Cic. pro Rab. Posthum. Scipionis non solum chlamyde, sed etiam cum crepidis in Capitolio statuam uidetis. Hor. in Ser. Sapiens crepidas sibi nunquam, Nec soleas fecit. Græca uox est Gellio, & Persio auctoribus.

Crepidatus, a, um, [*Che ha le pianelle*,] crepidis indutus. Cicero in Pison.

Crepido, dinis, [*Riviera bagnata dall'acqua, la bocca del pozzo*,] κρηπίδωμα, p. p. significat oram terræ, quam aqua alluit: ex hoc appellata, quòd ibi aqua alluens crepitat cum currit, aut undas appellit. Colum. lib. 9. Maris atrocitas obiectu crepidinis frangitur. Per translationem uero & putei extremam oram, quæ ad ipsum puteum respicit, quæ uulgo dicitur Os putei, & editioris cuiusque loci extremitatem solemus Crepidinem appellare, ut apud Hieron. In crepidine uiæ. Seneca: Quis crederet iacentem super crepidinem Marium, aut fuisse, aut futurum Consulem? Pro abrupti saxi altitudine. Virg. lib. 10. Forte ratis celsi coniuncta crepidine saxi. Expositis stabat scalis.

Crepidula, læ, κρηπίδιον Gell. lib. 13. cap. 12.

Crepitacillum, diminutiuum a Crepitaculo. Lucr. lib. 5.

Crepitaculum, [*Cembalo*,] κρόταλον, sistrum æreum instrumentum, quod manibus percussum reddit sonum, In Isidis sacris solenne, teste Val. li. 4. cap. 29. Col. lib. 9 cap. 12. Quin. lib. 9. cap 4.

Crepito, as, [*Far strepito*,] ψοφῶ, crepitum edo. Pli. li. 12. c. 17. Myrta crepitant in igne.

Crepitus, tus, [*Strepito*,] ψόφος, sonitus qui ex concussione & impulsu resultat. unde pedentis sonum Crepitum uentris dicimus. Pla. in Curc. Ex unoquoque eorum eijciam crepitum polentariũ. Et Crepitus plagarũ dixit Cic. in Ver. 7. Crepitus dentiũ, Ci. 4. Tusc. Crepitus armorũ, Plin. li. 8. ca. 57. Crepitus forium, Plau. in Curc. Crepitus frænorum, Var. lib. 2. ca. 7. Crepitus gladiorum, Hirtius lib. 6. Crepitus imbrium, Plin. lib. 12. ca. 1. Crepitus pedum, Cic. in Top.

Crepo, as, pui, pitum, [*Far strepito, suonare*,] λακεῖν, significat sonare. Ouid. Et crepat ad medios laurus adusta focos. Per translationem pro queri, accusare, [*Dolersi*,] Horat. lib. 1. Carm. Quis post uina, grauem pauperiem crepat? Hinc Concrepo: id est persono: unde Concrepare digitis, est digitis sonum edere. Cic. Offi. 3. Si uir bonis digitis concrepuerit.

Crepundia, orum, [*Ornamenti da bambini*,] dicuntur prima munuscula quæ dantur pueris: ut sunt fasciolæ, linteoli, bullæ, corallia: a crepando, id est, tinniendo dicta, quoniam infantes crepitaculis maxime gaudent. Plau. in Rud. Sunt crepundia, Ensiculus aureolus, securicula anceps, sicula argenteola. Pli. li. 11. Semestris locutus est Crœsi filius in crepundijs. Cic. de Clar. Ora. Totum aliquem non næuo aliquo, aut crepundijs, sed corpore omni uelle cognoscere.

Crepusculum. [*Quando si fa sera, ouero giorno*,] δείλη, lux dubia, ante solis ortum, & ante occasum. a crepero, id est, dubio: quia tunc multis dubium est, dies sit iam, an nox. Hinc Crepusci apud Sabinos nominati, qui eo tempore erant nati.

Cresco, is, creui, cretum, [*Crescere, aumentare*.] αὐξάνω, augeor. Iuuena. Crescit amor nummi, quantum ipsa pecunia crescit.

•**Cressa**, oppidum Paphlagoniæ. & portus Cariæ.

•**Cressa** etiam mulier ex Creta. Virg.

•**Cressaea**, regio Pallenæ uicina.

•**Creston**, oppidum Doribus finitimum. Herod. 2.

Creta, tæ, & Crete, tes, [*Creta, Candia*,] κρήτη, insula i medio ponto, centũ urbiũ fama clara, quæ (ut scribit Strab.) a Septẽtrione Ægæo alluitur simul & Cretico pelago, ab Austro Libyco: ad Occidentẽ Aegilam, & Cytherã spectat: ad Orientem Carpathõ. Habet in longitudine ductã septuaginta millia passuũ, in latitudine quinquaginta millia. Circuitus eius quingẽta octoginta nouem millia passuum complectitur. Hodie Candiã uocant. Insignes in ea urbes sunt Gortyna, Cydon, Gnossus Minois regia, & Strabonis cosmographi patria. Nullum in Creta animal noxium est, optimiq; uini fertilissima est, de qua Virg. 3. Aen. Creta Iouis magni medio iacet insula ponto, Mons Idæus ubi, & gentis cunabula nostræ, Centum urbes habitant magnas, uberrima regna. Primum dicta est Cureta, ab habitantibus Curetibus, & per syncopam Creta. Alij dicunt Cretam dictã, a Crete quodam Iouis filio, Curetum rege. Alij a Crete nympha Hesperidis filia. Atticus non Crete nominatiuo, sed a Cres, Cretis genitiuum facientem, nominatam dicit: sic enim uocatum aiunt eum, qui Iouem abscondit in monte Lycæo. A quo etiam eius insulæ populi Cretes uocantur, & mulieres Cressæ, similiter Cressius, & Cressius. κρήσιος. Sunt autem hæc nomina quæ ex masculino fœmininum ad similem formam mittunt: scilicet Cres Cressa, Libys Libyssa, Phœnix Phœnissa, Thrax Threissa. Tibullus: Phœbo gratissima dona Cres tulit. A Crete uero fiũt Creticus, Cretensis, & Cretæus. Est & Creta oppidum Scythiæ.

Creta, æ, terra tenax, [*Creta*,] κιμωλία γῆ, uel a Creta insula, in qua optima prouenit, uel a crescendo, quoniã proprietas eius est ut macerando

gerando crescat. Cimoliæ cretę duo genera, candidum unum, alterū ad purpurissum inclinans, utrunque uestibus aptum. Cice. pro Flac. Hæc laudatio obsignata erat creta illa Asiatica, quæ est fere omnib. nota nobis Texax creta, Vir. 1. Geo.

CRETACEUS, a, um, adiectiuum, ut Cretacea siligo, quæ crescit in loco cretoso. Pli. li. 18. c. 9.

CRETATUS, ta, tum, [*Cretato, incretato,*] creta inspersum: unde cretati pedes, creta dealbati, quales solent esse seruorum pedes, qui trans mare uænales aduehebantur.

CRETICUS, a, um, [*Di Candia,*] a Creta insula: ut, Creticum mare, Hor. 1. Carm.

CRETICUS, substantiuum, κρητικὸς, genus pedis est, qui constat prima & tertia longis, & media breui: ut Sanitas. Alio nomine Amphimacrus, obtinet locum principem in oratione soluta.

CRETIO, onis, iurisconsultorum uerbum est: quod pro additione hæreditatis accipitur. Cic. ad Att. Ex eo cognoui cretionem. Cretio (inquit) Alciatus lib. 3. Dispu. cap. 7. est certus dierum numerus in quo institutus hæres aut adit hæreditatem, aut finito tempore excluditur. Cretio dicta a decernendo, quòd eo tempore hæres debeat decernere.

CRETOSUS, a, um, [*Pien di Creta,*] creta plenum: ut Ager cretosus.

CRETULA, dimin. Ci. 6. Ver.

CREUSA, κρέουσα, Creontis Corinthiorum regis filia fuit, quam Iason, repudiata Medea, uxorem accepit: quamobrem Medea indignata carminibus suis ignem inextinguibilem, scriniolo inclusum per filios suos Creusæ muneris loco misit. filios uero præmonuit, ut statim oblato munere discederent. Creusa igitur uidendi cupida, nihil que mali suspicans, scriniolum aperuit, & continuo euolaunt ignes, Creusamque & totam Creontis regiam exussit. Oui. lib. 1. de Arte, Cui non defleta est Ephiraeæ nata Creusæ.

•CREUSIS, oppidum in finibus Bœotiæ, Locrorum, & Aetolorum, quod κρεῦσις, dicitur.

CRIBRO, as, [*criuellare.*] σήθω, purgo, cribramus enim triticum, & huiusmodi, ut a puluere, & rebus immundis secernatur; Pl. li. 25. ca. 5. Cribrarius, ria, rium, quod ad cribra pertinet Pli. li. 18. Idem cribraria, quæ simili modo in tertio remasit cribro.

CRIBRUM, [*Cribro, uaglio,*] κόσκινος, ἠθμὸς, instrumentum ex pellibus suillis, ut plurimum, crebris pertusum foraminibus, ad frumenta purganda. Ouid. 11. Metam Rari sub pondere cribri. Cribro aquā haurire, uel gerere, [*Faticarsi in uano,*] Prouerbium in eos qui operā perdunt. Pla. Pseu. non pluris refert, quàm si imbrem in cribrum geras. Sunt & Cribra, quæ è setis equorum, farinæ a furfuribus separandæ gratia, facta sunt, quæ Farinaria, Setacea, & subcernicula dicunt. Sunt & Excussoria è lino, & Pollinaria a polline, quæ a nonnullis ab incernendo, Incernicula dicta sunt.

CRIMEN, [*Delitto, mancamento, colpa*] αἰτία, proprie dicitur delictum. Eodem ego te condemnabo crimine. Item appellatur id, quod per contentionem alicui obijcitur. Ci in Phi. Hereditatem mihi negasti obuenisse utinam hoc tuum uerum crimen esset. Et sic dicitur a Cerno, sicut a Discerno Discrimen. Virgil. 7. Aeneid. Sere crimina belli. i. contentiones, ex quibus bellum oritur. [*Discordia,*] Aliquando ponitur pro falsa suspicione. [*Sospetto,*] Ideo 9. Aen Formidine crimen acerbat.

CRIMINALIS, [*Criminale,*] ἐγκληματικὸν, quod est criminis, ut criminalia caussa.

CRIMINATIO, ipsa contentiosa contumelia. Cice. pro lege agr. Illa criminatione, qua in me absentem usus est.

CRIMINOR, [*Incolpare, accusare,*] διαβάλλομαι, accuso, contumeliose reprehendo. Cic. ad Att. Me compertisse omnia criminabatur. Et dicimus, Criminor te furti illi, uel apud illum. Terent. Hoc metui, ne me criminaretur tibi. Ci. 3. Offic. C. Marius. Q. Metellum apud populum Ro. criminatus est bellum illum ducere. Criminat, pro Criminatur, apud Enni. li. 3 Sat. Falso criminat apud te.

CRIMINOSE, aduerbium. Ci pro Ros. Amer.

CRIMINOSUS, a, um, [*Ingiurioso, che ha difetto,*] qui crimen infert. Cic. pro Clu. Tribunus ple. criminosus, popularis homo, ac turbulentus. Criminosum, quod in se crimen habet Col. li. 1. Criminosum senatori fuit, supra quinquaginta iugera possedisse.

CRINALIS, le, adiect. quod pertinet ad crines: ut, Vitta crinalis. Oui. 9. Meta. Crinalem capiti uittam nataque sibique Detrahit. Crinale. subst. neu ge. Oui. 5. Met. Ornabat aurata monilia collum, Et madidos myrrha curuum crinale capillos.

CRINES, [*crini, capelli.*] τρίχες, capilli, ἀπὸ τοῦ κρίνειν, id est a discernendo dicti Virg. 2. Aeneid. Et crines flauos. Crinis etiam piscium dicitur. Pli. li. 9. ca. 30. de Polypo pisce. Afflatu terribili canes agebat, nunc extremis crinibus flagellatos. Crinis etiam uidetur esse genus lineoli, ex crine equinæ caudæ confecti. Pli. li. 17. ca. 21.

CRINIGER, ra, rum, qui multos habet crines. Luca. li.

CRINIO, [*Mettere i capelli,*] τριχοφυεῖν, est crines emittere: quod uerbum legitur apud Stat. 4. Theb. Frondenti crinitur cassis oliua.

CRINISUS, κρίμισσος, Siciliæ fluuius, Segestæ urbi uicinus: de quo Seruius huiusmodi refert fabulam. Cum Laomedon Neptuno & Apollini mercedem pro ædificatione murorum Ilij recusaret, Neptunus iratus Troię cetum immisit, ut eam uastaret. Consultus Apollo sinistra dedit responsa, puellas scilicet, beluæ esse obijciēdas. Hippotes igitur nobilis Troianus timens, ne & Hegesta filia sua ceto, ut Hesiona exponeretur, naui eam imposuit, ut potius se non uidente met peteretur fluctibus, quàm coram deuoraretur. Sed illa casu in Siciliā delata, Crimiso placuit, qui in canem, seu ursum mutatus, eam compressit, suscepitque ex eo concubitu Acestem, Siciliæ regem Virg. lib. 5. Aeneid. Troia Criniso conceptum flumine mater, Quem genuit, &c.

CRINITUS, a, um, [*Che ha capelli,*] κομήτης, quod crines habet. Virgil. Aen. Crinitus Iopas Crinita Stella. Ci. 2. de Natu. Deo. Tum stellis ijs, quas Græci cometas, nostri Crinitas uocant. Idem 6. Ver. Gorgonis os pulcherrimum, crinitum anguib. Galea crinita triplici iubis, Vir. 1. Aen. Male crinita mulier, Oui. 3. de Arte.

CRINON, Pl. li. 21. ca. 1. Lilium rubens appellat, quod alio nomine Cynorrhodon, Græci tamen fere omnes τὸ κρίνον, appellatione omnia lilij genera intelligunt. Theophrastos quatuor ponit liliorum genera, ex quibus quod Vere erumpit mox post uiolam albam, peculiari nomine κρίνον, appellat.

CRISPATUS, a, um. ut, Buxus crispata cacumine. Cla. 2. de raptu Pro.

CRISPISULCANS, adiectiuum: ut Crispisulcans fulmen. Cic. in Top. Cum in Aiacis nauim crispisulcans igneum fulmen iniectum est.

CRISPO, as, are, [*Increspare,*] crispum reddere. Plin. libr. 28 cap. 8. Fimi cinere crispari capillum. Crispari terra herbis, dicitur per translationem. Colum. lib. 10. Nunc apio uiridi crispetur florida tellus. Crispans, tis, particip. Vir. 1. Aenei. Bina manu lato crispans hastilia ferro.

CRISPUS, a, um, [*Crespo, torto, intorto,*] ut Crispus capillis, id est, intortus Pla in Truc. Compositos Crispos cincinnos tuos unguentatos, Crispum folium. Pli. li. 12. ca. 15 Folium oliuæ, uerum crispius, & aculeatum. Crispissimum folium, apud Colum. li. 11. cap. 3 Crispa abies, Ci. 4. Tusc. Crispioris elegantiæ materies, Pl. li. 13. ca. 9.

CRISPUS Salustius, Latinæ historiæ princeps, teste Martiale, cuius hoc de illo extat elogió. Crispus Romana primus in historia. Thucydidi ex Græcis opponitur a Quinctiliano elegantia dicendi, Attica breuitate, sententiarum crebritate. Taxatur autem a Pollione ut nimis antiquarios, & ex Cat. originibus uerba mutuatus

CRISPULUS, diminu. a Crispus. Mart. li 5. Crispulus iste quis est?

CRISSA, æ, κρῖσσα, oppidum maritimum Phocidis, a Crisso Phoci filio conditum, unde Crissæus sinus, qui & Corinthiacus appellatur.

CRISSARE, ἀναχορδίζειν, & Ceuere, non nisi posito pudore exponi possunt. Est enim primum mulierum apte se motantium, dum in se Venerem fiunt. Iuuen. Frictum crissantis adorat. Alterum masculorum, dum pædicantur. Martia. Sed pędicaris, sed pulchre Nęuole ceues. Ceuere ēt adolantium gestus significat. Persius: An Romulæ ceues?

CRISTA, [*Vesta, pennacchio,*] λόφος, conus ille i uertice galli, & aliarum quarundam auium. Pli. li. 10. ca. 19. Vpupa crista uisenda plicatili. Ad huius similitudinem etiam Cristam uocamus, conum galeæ. Vir 9 Aen. tum galeam Messapi habilem, cristisque decoram Induit. Crista etiam herbæ species, cuius meminit Pli. li. 27 cap. 5.

CRISTATUS, a, um, qui cristas habet: ut, Cristatę aues: estque periphrasis gallorum gallinaceorum. Mar. lib. 14. Cristatæque sonant undique lucis aues. Cristata galea. Liuius.

CRISTULA, læ, dimi. Col. li. 8. ca. 2. Rectis, rutilisque cristulis.

CRITICUS, a, um, [*Giudiciale, che fa giudicio,*] p. c. κριτικὸς, idem quod iudicialis, uel iudicem agens: ἀπὸ τοῦ κρίνειν, a iudicando: unde & poematum censores, & iudices alienorum operum, olim Critici dicti. Hor. 2. epi. Ennius & sapiens, & fortis, & alter Homerus, Vt Critici dicunt. Critici dies uocantur, qui a medicis iudiciarij dicuntur, in quibus de morbi ratione ferri iudicium potest.

CRITOLAUS, Peripateticæ sectæ philosophus, qui cum Carneade & Diogene Stoico Romam missus legatus. Ci. li. 2. de Orat. De Critolai libra, idem Ci. Tusc. quæst. li. 5. Quæro, quam uim habeat libra illa Critolai, qui cum in alteram lancem animi bona imponat, in alteram corporis, & externa, tantum propendere illam boni lancem putet, ut terram & maria deprimat.

CROCALLIS, gemma cerasum repræsentans, teste Pli. li. 37. ca. 10.

CROCATUS, a, um. Pli. li. 16. ca. 34. Semen nigrum, alij crocatum.

CROCEUS, a, um, κρόκινος, ut Vestis crocea. Vir. 1. Ae. Et circumtextum croceo uelamen acantho.

CROCIAS, κροκίας, gemmæ species, a croci similitudine. Pli. lib. 37. cap. 11.

CROCINUM, unguentum, quod exprimebat ex aromatibus, & croco in oleo maceratis: ut docet Diosco. lib. 1. Proper. li. 3. Et crocino nares murrheus ungat onyx. Pli. li. 13. ca. item 13. & lib. 21. ca. 19.

CROCINUS, na, num, [*Che è di color di zafferano,*] κροκώδης, quod est lutei coloris. Pli. li. 21. ca. 16. Semen his optimum crocinum.

CROCIS, herba, cuius contactu phalangia emoriuntur. Pli. li. 27. cap. 17.

CROCITO, tas, frequentatiuum. Pla. Voce crocitabat sua.

CROCODILINVS, na, num, quod ad crocodilum pertinet, Crocodilinæ ambiguitates. Quin. li. 5. ca. 10.

CROCODILON, siue crocodilorum oppidum, κροκοδείλων πόλις, oppidum Phœnices ad Carmelum montem. Strabo lib. 16. & Pli. li. 5. cap. 19. Est & alterum oppidum in Arsinoitica præfectura ad Nilū fluuium ita dictum, quòd in eo crocodili pro dijs colerentur. Hanc urbem postea Arsinoen appellarunt. Stra. li. 17.

CROCODILVS, [Cocodrillo.] p.p animal quadrupes, ex genere amphibiorum, tam in terra, quam in aqua uiuens, figura lacertæ non admodum dissimile, incredibili magnitudine armatum unguibus, soli Aegypto & ijs regionibus, quæ Nilo alluuntur, cognitum, cute ita dura, ut in solo uentre penetrari possit. Conspecto homine, emittit lacrymas, mox appropinquantem deuorat. Vnde factus locus prouerbio, Crocodili lacrymæ, quòd de ijs dici solet, qui sub specie pietatis alios fallunt. Cic. 2. de Nat. Deor. Crocodili bestiæ sunt aquatiles, quæ in terra tamen gignuntur. Est & mons Ciliciæ. Pl. l. 5 c. 27.

CROCODILEA, κροκοδείλεια, fimus crocodili terrestris, quo mulieres faciem illinebant ad coloris commendationem. Crocodilorū enim duo commemorantur genera: quorum alterum aquatirum est Nilo tantum familare, & lacubus Nilo uicinis: alterum terrestre, odoratis tantum uescens herbis, quem Scincum Dios. appellat. huius excrementa in primis odorata sunt, mulierumque fucis expetita. Horat. in Epod. colorque Stercore fucatus crocodili. Pli. li. 28. c. 8.

CROCODILIVM, herbæ species, chamæleontis figura, radice longa, gustu nasturtij, semine rotundo. Pli. li. 27. ca. 8.

CROCOTA, uestis muliebris crocei coloris. Ci. de Arusp. resp. Clodius à crocota, a mitra, a muliebrib. soleis, est factus repente popularis. Crocotula, dimin. Pla. in Epid. Crocotularius, crocotarum uestium infector, Idem in Aul.

CROCOTILVM, ueteres ualde exile dicebant. Pla. Extortis talis cum crocotilis crusculis, Fest.

CROCVS, [Zafferano,] κρόκος, uel Crocum, flos qui Safranum uulgo dicitur, a Croco puero (ut poetæ fabulantur) dictus, qui cum Smilacē puellam tenerrime deperiret, amoris impatientia uersus est in florem sui nominis Oui. 4. Meta. Et Crocon in paruos uersum cū Smilace flores. Salu. Pastua nemore, in quo crocum gignitur.

CROESVS, κροῖσος, rex Lydorum, Alyattæ filius, omnium, quos hominum memoria celebrat, ditissimus. Hic cum se omnium mortalium felicissimum crederet, monitus est a Solone, neminem ante cineres beatum dicendum: quod, quoad uiuimus, periculum sit, ne instabilis huius mundi felicitas, dolore aliquo contaminetur. quam Solonis sententiam uerissimam esse, Crœsi calamitas postea declarauit. uictus enim a Cyro, pyræque impositus, tandem salubre Solonis cōsilium agnouit, eiusque nomen sæpius inclamauit. Vnde admiratus Cyrus, quisnam esset deorū, hominumve, quem ille in extremo periculo solum inuocaret, remque totam edoctus, humanæ uicissitudinis memor, Crœsum incendio liberauit, summoque semper apud se in honore habuit. Plut. in uita Solonis, & Herod lib. 1.

CROTALIA, κροτάλια, a Pli. li. 9. ca. 35. dicuntur margaritæ, ita in ornamentis collocatæ, ut ex collisione sonum generent.

CROTALVM, [Campanella, nacchara,] crepitaculum ex ligno, ære, aliave materia: unde & Aegyptiorum sacerdotum sistra, quibus in Isidis sacris utebantur, a nonnullis Crotola appellantur, ἀπὸ τῦ κρούειν, a percutiendo. Quidam putant fuisse annulum æreum, qui ferreo baculo quateretur. Alij circulum æneum, multas habentem annexas laminulas, siue orbiculos mobiles, qui collisi sonum edebant. Vir. in Copa: Crispum sub crotalo docta mouere latus.

CROTO, urbs maritima in ea parte Italiæ, quæ olim magna Græcia dicta est, tanta salubritate aeris, ut inde ortum sit prouerbium, Crotone salubrius. A Diomede condita creditur. Incolæ Crotoniatæ dicti, eo nomine celeberrimi, quod maximam in exercendis corporibus curam ponerent. Vnde Milo ille Crotoniates, qui integrū uno die bouem fertur absumpsisse.

CROTON, onis, κρότων. frutex ad magnitudinem paruæ ficus assurgēs, folio platani, sed leuiore, ac nigriore, ramis ac caudice arundinum modo concauis, semine uuarum aspero: quod purgatum effigiem ricini animalis repræsentat: unde & nomen accepit.

CROTOPVS, rex Argiuorum, pater Psamathis, quæ Linum ex Apolline peperit.

CRVCIABILIS, le, [Doloroso.] Apul. de Asi. aur. li. 10.

CRVCIABILITAS, atis, Pla. Cist.

CRVCIABILITER, Hircius. 5. bel. Afri. cruciabiliter interfecti.

CRVCIAMENTVM, [Dolore,] Cic. Phil. 6. cruciamenta morborum.

CRVCIARIVS, a, tium, cruce dignus. apud Apu. de Asino aureo li. 10.

CRVCIATVS, tus, [Tormento, afflittione,] λύπη, tormentum, afflictio. Cic. ad Atti.

CRVCIFIGO, is [Crucifiggere,] ἀνασταυρόω, in crucē tollo. Sue. in Dō.

CRVCIO, as [Affliggere,] torqueo, affligo, ἀνιάω. Ter. in Eun.

CRVDARIA, argenti uena, quæ in summa fodina reperitur. Plin. lib. 34. cap. 6.

CRVDELIS, [crudele, aspro,] ὠμὸς, immitis, & asper. Cice. pro Deiot. Crudelis Castor, qui nepos auum in discrimen capitis induxerit. Quidam a Cruore dictum uolunt, quem crudeles effundunt. Ego malim a Cruditate deriuare. nam quemadmodum in pomis, quæ mitia non sunt, cruda dicuntur, ita & homines immites Crudeles dicuntur. Vir. 6. Aen. Vidi & crudeles dantem Salmonea pœnas.

CRVDELITAS, tatis. [Crudeltà.] Cice. pro Rosc. Ame. populus R. qui quondam in hostes lenissimus existimabatur, hoc tempore domestica crudelitate laborat.

CRVDELITER, [Crudelmente,] aduer. ὠμῶς, atrociter, inclementer. Cic. 1 Offic.

CRVDESCERE, [Incrudir, incrudelirsi.] ὠμᾶσθαι, est crudum, uel crudius fieri, a Crudeo, es. Vir. 3. Ge. Cœpit crudescere morbus.

CRVDITAS, tatis. [Crudità,] ἀπεψία, uentriculi uitium, cibum ægre concoquentis.

CRVDVS, [Crudo, non cotto,] ὠμὸς, quod coctum non est: unde carnes crudæ dicuntur, quæ neque elixæ sunt, neque assæ. Fructus item crudos appellamus, qui iustam coctionem, id est maturitatem non sunt assecuti. Cice. de Senec. Poma, quæ cruda sunt, ui auellunt. Item crudi cibi, qui nondum concocti sunt in uentriculo. Iuuen. Et crudum pauonem in balnea portas. Crudum item hominem dicimus, cuius uetriculus probo coctionis officio non fungitur. Cice. 2. de Finibus. Asoti, qui in mensam uomant, crudique postridie se rursus ingurgitent. Ci. de Sen. Caret uinolentia, cruditate, insomnijs. Col. l. 7. Cruditatis signa sunt crebri ructus, uentris sonitus, fastidia cibi. Crudū uulnus, recens, & adhuc cruentum. Pli. epi. 55. crudum adhuc uulnus medentium manus reformidat.

CRVENTO, as. [Insanguinare.] αἱματόω, cruore inficio. Cice. de Arusp. resp. Secures suas cruentari scelere noluit. Cruentati oculi. Plin. lib. 28. cap. 7.

CRVENTVS, a, um, [Sanguinoso,] αἱματηρὸς, quod cum cruore est, ut Cruenta uictoria. Sal. in Cati. Cruentam, atque luctuosam uictoriā hostibus relinquatis. Aliquando pro crudeli: [Crudele.] ut, Cruenta uox, & Cruenta oratio. Ci. in Ant. Antonius cruentus sanguine ciuium Romanorum.

CRVMENA, p. pro. [Borsa,] βαλάντιον, loculus, a κρεμάω, suspendo: quòd plerunque suspensa gestetur. Horat. 1. epist. Non deficiente crumena.

CRVOR, oris, [Sangue,] αἷμα, ἰχώρ, sanguis, qui ex aliquo uulnere spargitur. Virg. 8. Aeneid. Tepidusque cruor fumabat ad aras. Idem lib. 4 usurpauit in num. plu. siccabat ueste cruores, quod Seruius tanquam noue dictum annotauit: cum neque Sanguines dicamus, neque Cruores. Cice. pro Sext. Rosc. Cruorem inimici quam recentissimum.

CRVPELLARII, qui sint, docet Tacit. lib. 3. his uerbis: adduntur è seruitijs gladiaturæ destinati, quibus more Getico continuū ferri tegmen (Crupellarios uocant) inferendis ictibus inhabiles, accipiēdis impenetrabiles.

CRVRICREPIDAE, arum. Plautus in Trin. quibus crura crepuerunt ferro.

CRVS, cruris, [Gamba.] σκέλος, a currendo, quod crurum ministerio in cursu utamur: siue (ut alijs placet) à κρούειν, quòd inter ingrediēdū huc atque illuc feriant. Sunt autem Crura a genibus usque ad imū pedem. Celsus: Crus ex duobus ossibus constat ex tibia & sura.

CRVSCVLVM, σκελίδιον, Mar. Pectus cicadæ, crusculumque formicæ.

CRVSMA, atis, [cembalo.] κροῦσμα, sistrum, & uelut cymbalum quoddam, tintinnabulis refertum, quo gestientes mulieres oblectabantur: ἀπὸ τῦ κρούειν, a pulsando, quòd sonum emitteret, dum pulsaretur. Martial. lib. 6. Edere lasciuos ad Bætica crusmata gestus. Bætica autem crusmata uocat, quòd ijs mulieres Hispanæ uti solerent.

CRVSTA, æ, [crosta,] πλὰξ, ὄστρακον, excrementum, quod uel ob putredinem, uel concretionem super alicuius rei superficie nascitur. Vir. lib. 4. Geor Concrescunt subitæ currenti in flumine crustæ. Itē Crusta, qua quid integitur, ut Crusta locustæ. Pli. lib. 19. cap. 30. In parietibus item, atque in pauimentis Crustæ dicuntur, tenuia marmoris, uitri, alteriusve materiæ segmenta, quibus illa integebantur. Plin. lib. 36. ca. 6. In uasis item aureis argenteisve Crustæ dicebantur, quæ ex diuersi generis materia illis illigabantur. Cic. 5. Ver. Vasis crustæ, aut emblemata detrahebantur. Crustas item medici appellant, duros quosdam ueluti cortices, quibus uulnera ulceráve obducuntur.

CRVSTO, [Incrostare,] κονιῶ, crustam inducere, & materia aliqua dura integere. Plin. li. 15. ca. 17. Mala generosissima eadem ratione crustant gypso uel cera. Vnde Crustati parietes, crusta marmoris integri. Secabantur enim marmora in laminas, & parieti apponebantur. Pli. li. 36 cap. 6. Item uasa argentea, quæ auro illigabantur, etiam Crustata dicebantur. Et Crustata animalia, crustis intecta. Plin. lib. 11. cap. 37.

CRVSTARIVS, κονιάτης, qui incrustat. Pli. li. 33. cap. 12.

CRVSTOSVS, a, um, quod crustam habet. Pli. li. 12. ca. 9.

CRVSTVLA, æ, πλακίδιον, diminutiuum a Crusta. Apul.

Crustulata, æ, placentæ genus, quod & Crustulum Spartianus.

Crustulum. Hor. li. 1. epi. Pueris dans crustula blandi Doctores, elementa uelint ut discere prima. Genus dulciarij putat Porphyrio.

Crustulum, a crustula pultis, eo quod ut corium eruitur, Crusta dicta.

Crustum, ψώμιον, frustum eorum, quæ comeduntur. Vir. 7. Aen. Patulis nec parcere quadris Fatalis crustis.

Crustumerium, κρουστομερία, Stephano oppidum in Latio, Albano cum colonia. Pli. li. 3 cap. 5. Vir. li. 7. Aen.

Crustumina, pyra, [Pere ghiacciole,] ex parte rubentia, Glaciola nunc dicta: a Crustumino agro appellata. Pli. l. 15. & li. 25. ca. 7. Col. li. 5. ca. 10. & li. 12. ca. 10. Vir. 2. Geor.

Crustumium, oppidum Tusciæ, a quo & Crustumina tribus, & Crustumina pyra.

Crustumium, apud Lucan. lib. 2. fluuius est ex Apennino ortum trahens, Ariminumque prætelabens. Pl. li. 3. ca. 15.

Crux, [Croce, forca,] σταυρὸς, furca, siue patibulum, in quo damnati figuntur: a κρούειν, ferire. Ci. 7. Ver. in crucem esse sublatum. Crux etiā quicquid nos cruciat. Ter. in Eun. Illis cruribus, quæ nostram adolescētiam habent despicatam. Hanc ueteres Gabalum uocauere. Var. Innocentes in gabalum suffigimus.

•Crya, κρύα, urbs Lyciæ. Steph.

Crypta, κρύπτη, cauerna, uel testudo subterranea, uel in monte excauata: a κρύπτω, occulto. Iuue. Medium cryptam penetrare Suburræ.

•Cryassus, κρυασσὸς, urbs Cariæ.

Cryptoporticus, nomen compositum ex Græco Latinoque, & significat subterraneum porticum. Pli. in epi.

Crystallus, fœ. ge. [Cristallo,] κρύσταλλος, & Cristallum neutri, gēma cādida, & pellucida, παρὰ τὸ στέλλεσθαι, ὑπὸ τοῦ κρύους, ab eo quòd gelu contrahatur. Plin. lib. 37. cap. 2. Crystallum non alibi reperitur, quam ubi maxime hybernæ niues rigent: glaciemque esse certum est: unde & Græci nomen dedere. Hæc ille. Inde Crystallinus, a, um.

C ANTE T

•Cteatus, pater Amphimachi, unius ex quatuor ducibus Epeorum, qui ad Troiam profecti sunt.

•Ctenes, κτένες, quattuor dentes anteriores.

•Ctesiphon, architectus, qui Dianæ Ephesiæ templum dicitur construxisse. Fuit etiam locus quidam Parthorum. & ciuis Atheniensis, pro quo extat omnium pulcherrima Demosthenis oratio.

•Ctesippus, Chabriæ summi Imperatoris filius.

C ANTE V

Cuba, [Lettica,] Sabinis uocatur, quam militares Lecticam: unde uidetur deriuatum esse Cubiculum. Festus.

Cubiculare, ris, θαλαμικὸς, quod ad cubiculum pertinet: ut cubicularis lectus, apud Cic. 5. Tusc. Cubicularis pro cubiculario. Suet. in Nerone.

Cubicularius, [Cameriere,] qui in cubiculo ministrat. Ci. 5. Ver.

Cubiculum, [Camera,] locus uno uel pluribus cubilibus instructus, nocturnæque quieti destinatus. Cice. 5. Ver. in cubiculum introductus.

Cubile, p. p. [Letto,] κοίτη, lectus, quòd in eo cubetur. Cice. 5. Tuscul. Terra cubile erat Anacharsi. Cubilia item dicuntur loca, in quibus feræ cubant. [Nido.] Ci. 2. de Nat. deo. Delitescunt cubilibus bestię. Dicitur & de structura. Pli. li. 35. Ea, inquit, maxima moles fuit, nec sedit in Cubili. Vtitur hac uoce & Vitr. li. 2. in eadem significatione. Cubile saluatorium, dictus in quo simulacra deorum imponi solent: quod & Lararium, alio nomine dicitur. Pli. li. 15. ca. 11. Omnia iam & uirorum saluatorijs cubilibus inclusa.

Cubitale, lis, uel Cubital, cubiti ornamentum. Hor. in Ser.

Cubitalis, πηχυαῖος, ut herba cubitalis apud Plin. Caues cubitalis apud Liu. id est, uno cubito alta.

Cubito, as, frequen. [Dormire nel letto,] κοιτάζω. Cic. pro Cœl. Propter nocturnos metus pusio cum maiore sorore cubitauit.

Cubitus, ti, & Cubitum, [Gomito, braccio da misurare,] πῆχυς, ἀγκὼν, curuatura brachij, ubi lacerto iungitur. Plau. Stic. Cubitis depulsa de uia. Inniti cubito. Vir. 4. Aen. Ossa ingentia cubiti. Oui. 12. Met. Cic. de Leg. Columellam tribus cubitis non altiorem. A medicis tamen Cubitus uocatur os illud brachij, cui innititur, quod ab ima manu ad brachij curuaturam extenditur. Accipitur & pro mensura cubitum. Pli. li. 7. ca. 16. Constat autem cubitum ex sex palmis, id est, digitis uigintiquatuor, ut auctor est Vitru. li. 3. Est præterea cubitus regius, qui maior est communi cubito tribus digitis, ut refert Herod. lib. 1. Est & Cubitus geometricus, qui tantum ualet, quantum sex nostra cubita, ut Origenes & Augustinus tradiderunt.

Cubo, as, bui, bitum, [Giacere, riposarsi.] quamuis Cubatio, non Cubitio. est autem cubare iacere, ut cubare in lecto. Pla. Cubare in faciē, est cubare supinum, apud Iuuen. Et absolute apud Cic. 5. Ver. Cum iste etiam cubaret. Sic ire cubitum, & Surgere cubitu. Cat. Dicitur de ægrotis, [Esser infermo,] Hor. Cubat hic in Valle Quirini, id est ægrotat. Ci. 4. Tusc. Narrabat eum grauiter, & copiose, nihil esse bonum, nisi quod honestum, cubātem disputasse. Col. li. 7. Cubitorem bouem appellat, qui sæpe decumbit ex pertinaci contumacia.

Cubus, κύβος, est figura ex omni latere quadrata: quales sunt tesseræ, quibus in alueolo luditur. In numeris etiam Cubus dicitur, cum omne latus eiusdem numeri æqualiter in se soluitur: ut fit, quando ter terna dicuntur, atque idem ipse numerus triplicatur.

Cucubo, as, p. c. ὑλίζω, proprium est uocis noctuæ. Vt in carmine de Philomela, Noctua lucifuga cucubat in tenebris.

Cuculio, est (ut Capitolinus docet) genus pilei uiatorum. Cato de re ru. ca. 2. uidetur ostendere uestis rusticæ genus fuisse, quo operæ aduersus tempestatum iniuriam tegebantur.

Cuculus, [Cucu,] κόκκυξ. Hor. in Ser. Magna compellans uoce cuculum. Mar. tamen penultimam corripuit: Quamuis per plures cuculus cantauerit annos. Est autem Cuculus auis notissima, quæ in aliarum auium nidis oua parit. Pla. certe in Asi. Cuculum uocat adulterum, quod. s. ex alienis uxorib. liberos gignat: quos mariti pro suis educent. Pla. in Asi. Ac etiam cubat cuculus.

Cucullatus, a, um, qui cucullo indutus est. apud Col. li. 1.

Cucullus, [Veste che ha il scapuzzino, scartozzo,] genus uestis est. Iuue. Sat. 6. Sumere nocturnos meretrix Augusta cucullos. Colum. Quæ prohibentur pellibus manicatis, centonibus confectis, uel sagis, aut cucullis. Iuue. Contentusque illic Veneto, duroque cucullo. Cucullus etiam pro tegmento papyraceo, quo pigmentarij utuntur sumitur. Martial. lib. 3.

Cucuma, æ, p. c. [Bronzini, cocome.] uas æneum, calefaciendæ aquæ idoneum. Petronius Arbiter in Sat. Frangitur ceruis cucumæ, ignemque ualescentem restinguit. Cucuma etiā tuguriolum exiguum, [casetta,] in quo pauperiores habitabant. Mar. lib. 10. Cucumam fecit. Otacilius. Budæus scribit Cucumam esse genus baculi ferrati. Iurisconsult. ad legem Iul. de sicarijs.

Cucumella, dimi. Alphenus l. si quando ff. si serui. uend.

Cucumer, siue Cucumis, p. p. cucumeris, siue cucumis in genitiuo, [Cocomero,] σίκυος, herba est sarmentis prælongis humi repentibus, & in ramos uitis modo se diffundentibus, folio rotundo, cucurbita aliquanto minore, flore luteo, fructu oblongo. Var. lib. 4. de Lin. La. si auctor est, Cucumeres a curuitate dictos, quasi curuimeres. Vnde & Tortum cucumerem uocat Vir. lib. 4. Geo. Tortusque per herbam Cresceret in uentrem cucumis. Vide Pli. 19. cap. 5.

Cucumerarium, σικυήρατον, locus cucumeribus consitus, Cyprianus pro tugurio custodiarum posuit.

Cucumis, anguinus, siue syluestris, herba solo fructu a satiuo cucumere distans, quem multo minorem habet, glandibusque longiusculis similem: officinæ cucumerem asininum appellant. Pli. li. 20. ca. 2.

Cucumis, genus piscis ex genere concharum. Pli. li. 32. ca. 11.

Cucurbita, æ, [Zucca,] κολοκύνθη, herba hortensis est notissima, etiā hodie in Officinis nomen retinens, fructus magnitudine omnes tū herbarum, tum arborum fœtus exuperans. Pli. li. 19. c. 5.

Cucurbitina, [Pere Zuccole,] κολοκυνθίνα, pyra dicimus, & cucurbitina, ficus ob cucurbitæ similitudinem. Cato de re ru. ca. 7.

Cucurbitarium, rij, κολοκυνθεών, locus in quo seruntur cucurbitæ.

Cucurbitula, æ, nunc uulgo [Ventosa,] dicitur. Prima enim huiusmodi uascula ex cucurbitis fiebant. Celsus lib. 2. cap. 11. Vsus cucurbitulæ præcipuus est, ubi non in toto corpore, sed in parte aliqua uitium est. Iuuen. Satyr. 14. Iampridem caput hoc uentosa cucurbita quærat.

Cucurio, ris, p. p. κοκκύζω, gallorum proprium est, Auctor carminis de Philomela, Cucurire solet Gallus, gallina gracillat.

Cudo, is, cudi, [Battere, stampare, improntare, coniare,] nō cusi, ut quibusdam uidetur, supinum facit cusum, ut, excudo, excudi, excusum. nam excussum, est ab excutio. Vir. 1. Aen. Silicis scintillam excudit Achates. Vbi Seruius: excudit, id est, feriendo elicit. nam cudere, est ferire: unde & Incus dicitur, quòd illic aliquid cudamus, id est feriamus. Cudi pecunia dicitur, cum illi signum principis, uel reip. imprimitur. Teren. in Heau. Argentum cudit quod tibi dem. Passiuum protulit in Eunuc. In me illhæc cudetur faba. quod est, in me hoc malum recidet. Metaphora ducta ab area in qua fabæ triturantur. Ibi enim quamuis faba præcipue cudatur, tamen omnes ictus in aream recidunt.

Cudo, onis, masc. ge. capitis tegumentum, ex corio confectum, quo uice galeæ uti solent. Sil. li. 16. Cudone comantes disiecit crines.

Cuias, cuiatis, [Di qual patria, di qual natione, di qual setta.] ποδαπὸς, significat unde, & nō tantum patriam, gentem, nationemque innuit, ut apud Ci. 5. Tus. Socrates quidem cum rogaretur, cuiatem se esse diceret, Mundanum inquit: sed etiam partes & sectas: ut, Cuiates philosophi nos estis: Stoici ne, an Epicurei? Sic nostras & uestras. Cic. Cœl. Non solum etiam ista uestra oratoria, sed hæc etiam leuia nostratia. Dicit & Cuiatis, commun. ge. unde apud Plau. frequenter loquuntur Cuiatis es? id est, cuius patriæ, & gentis? Accius Telepho, ut citat Noni. Qui neque cuiatis esset unquam potuimus scire.

Cuius, cuia, cuium, [Di chi,] adiectiuum est, per tria genera declinabile, ut, meus, mea, meum: Refertur autem ad personam possessoris. Virg. ecl. 3. Dic mihi Damœta, cuium pecus? an Melibœi. Pro eodē inter-

interrogamus per Cuius, genitiuum a Quis, quæ, quod, uel quid: ad quem respondetur etiam in eodem casu præterquam in possessiuis tam pronominibus, quam nominibus. Vt cum quærimus, Cuius est hæc uestis? respondemus, mea, uel herilis, Cuia res est. Cic. 3. Ver. Vt optima conditione sit is, cuia res sit, cuium periculum. Cuia interest. Ci. pro Mur. Cædes crimini datur ei, cuia interfuit.

CVIVSMODI, [*Di qual maniera,*] uox indeclinabilis, cõposita ex duobus genitiuis Cuius, & Modi. Ponitur relatiue, infinite, interrogatiue, admiratiue. Pla. in Men. Cuiusmodi homines erunt? E. Ego, & Menæchmus. Et aliter apud Ci. 2. de Inuent. Legẽ, cuiusmodi sit, in præsentia conseruari a iudicibus. Pro eodem dicimus, Cuiusmodicunque. [*Qualunque,*] Cice. pro Clu. Cuiusmodicunque mater sit. Sal. diuisim enunciauit: Neque solum ciues, sed cuiuscunque modi genus hominum.

CVLCITRA, pe. c. [*Letto, materazzo,*] ἐπάτλωμα, non stragulum est, quo dormientes integimur, sed id quod plumis, tomento, floccis, aliaue materia fultum dormituris substernitur. nomen autem habet a calcando, quòd calcibus, id est pedibus inseretur. Ci. 4. Tusc. Collocemus in culcitra plumea, psaltriam adducamus. Culcitrula, dimi. Pla. in Most.

CVLCITVLA, fasciculus quidam ligneus in sacris dicebatur. Fest.

CVLEOLA, sunt cortices nucum uiridium. Festus.

CVLEVS, [*Sacco,*] κωλεός, uel etiam Culeum, neu. ge. uel Culleum, saccus ex lino, uel canabe, uel corio factus, ab occulendo, id est, claudẽdo. Eo utimur ad portanda frumenta. Plin. lib. 7. cap. 20. Vehicula cum culeis, donec exinanirentur, sustinere solitus. Est etiam Culeus pœna parricidarum. Nam parricidæ sanguineis uirgis uerberati, in culeo cum cane, simia, gallo, & serpente inclusi mari inijciebantur. Cic. Q. F. insuere aliquem in culeum. Iuue. Cuius supplicio non debuit una parari simia, nec serpens unus, nec culeus unus. Est & nomẽ mensuræ uiginti amphorarum capacis: ut est apud Pli. lib. 14. cap. 4. & Colu. l. 3. ca. 9. Hinc Sesquiculeare dolium, apud Col.

CVLEX, [*Zenzala,*] uermiculus paruus, alatus. Plin. lib. 11. ca. 2. Plaut. in Curcul.

CVLIGNA, potorium uas, teste Festo. Cato cap. 132. Ioui dapali culignam uini, quãtũ uis polliceto. Idẽ: Culignã in fœnogræco ponito.

CVLINA, p. p. [*Cucina,*] μαγειρεῖον, (ut Varro de uita pop. R. scribit) dicta, quòd ibi colebant ignem locupletiorem domus. Plau. in Cas. Senex in culina clamat. Iuue. continens pro contẽto, posuit, scilicet pro cibis coctis: cum inquit: Sequitur sua quenque culina. Ci. in epi. ingentium culinarum.

CVLVLLVS, calix fictilis, quo in sacris utebantur pontifices & Vestales uirgines, testibus Porphyrione & Acrone: Accipitur & pro urceolo. Hor. in Arte: Reges dicuntur multis urgere culullis.

CVLMEN, [*Colmo, tetto, sommità,*] στέγος, uertex, uel fastigium domus, uel alterius rei. Ab antiquis culmina dicta sunt tecta, quia ædificia e culmo, id est paleis a messibus collectis, contegebãt. Virg. 1. Eclo. Pauperis & tuguri congestum cespite culmen. Culmen, summitas alicuius rei. Pli. lib. 9. ca. 35. Culmen omnium rerum pretij margaritæ tenent. Culmen pro culmo, siue stipula. Oui. 4. Fast.

CVLMVS, [*Gamba del frumento,*] κάλαμος, καλάμη, frumenti calamus è radice usque ad spicam: dictus, quòd colatur: unde olim & Columus dicebatur. Vir. 1. Geo. Culmumque leuem, stipulasque uolantes. Vbi Seruius: Culmus dicitur ipse calamus: stipulæ uero, folia quæ ambiunt culmum.

CVLPA, [*Colpa,*] αἰτία, ut scribit Donatus, est eius, qui insciens aliquẽ læsit. Ci. 1. Offi. Ne maior pœna, quam culpa sit.

CVLPATIO, uerbale. Gel. li. 10. ca. 12.

CVLPITO, as, are, frequen. Pla. in Cist.

CVLPO, as, [*Incolpare,*] Plau. Bacchi. Illum laudabunt boni, hunc ipsi culpabunt mali.

CVLTELLATVS, a, um, formam cultelli habens. Pli. lib. 31. ca. 2.

CVLTER, [*Coltello,*] μάχαιρα, dicitur omne instrumentum, quo aliquid scinditur. Plau. Epid. Acutum cultrũ habeo. Vnde culter Tonsorius [*Rasoio,*] dicitur nouacula, qua tonsores barbas radunt. Cice. 2. Offi. Cultros tonsorios metuens, sibi candente carbone adurebat capillum. Item Culter uenatorius, uenabulum uel potius ferramentum uenabuli. Culter etiam dicitur uomer aratri, [*Vomero,*] quo terra prius quam proscindatur, secatur, futurisque sulcis uestigia præscribuntur. Pli. li. 18. ca. 18. Veteres etiam in nominatiuo Culterum dixerunt. Prop. Cum fallenda meo pollice cultra forent.

CVLTIO, onis, [*Coltiuatione,*] Cice. de Sen. Qui se agri cultione oblectabant.

CVLTOR, oris, [*Amico,*] Ci. Off. ueritatis cultores, fraudis inimici.

CVLTRARIVS, minister, qui uictimam cultro immolat, Sue. 10 Calig.

CVLTRATVS, a, um, ut, Cultratus mucro, qui scindit, ut culter. Pli. lib. 13. cap. 4.

CVLTVRA, æ, [*Coltura,*] idẽ quod cultus, ut, Cultura agri. Cice. 5. Ver.

CVLTVS, us, [*Il colto,*] a Colo: unde etiam totidẽ pene habet significata, quot suum primitiuum. Interdum enim Cultus, est terræ præparatio. Cice. 2. de Leg. Nullius agricolæ cultu stirpes tam diuturnæ seminantur. Alias ornatus, [*Ornamento,*] ut Cultus corporis, Cultus animi. Cice. 1. Offic. studeat parare ea, quæ suppeditent, & ad cultũ, & ad uictum. Item Cultus deorũ, id est, ueneratio. [*Riuerenza,*] Cic. 1. Tusc. Hæc uos primum ad illorum cultum, deinde ad ius hominum erudiuit.

CVLTVS, cultior, cultissimus, quanto est cultior, tanto lætior aruis cõspicitur. Idem li. 1. ca. 5. Is demum cultissimum rus habebit. Animus cultus, Ci. 2. Tusc.

CVM, [*Con, conciosia che,*] σύν, μετά, cum genitiuo, præpositio copulatiua, quæ ablatiuo solet coniungi: ut, Cum Socrate profectus sum. Aliquando pro contra [*Contra*] ut, Cum hoste pugno. In compositione uero post posita inuenitur: ut Mecum, Tecum, Secum, Quicum, Quibuscum: Aliquando aduerbium est, pro quando. [*Quando,*] Virgi. 3. Eclo. Cum faciam uitula pro frugibus, ipse uenito. Iungitur modo indicatiuo, ut, Cum dico, modo subiunctiuo, ut Cum dicerem. Interdum accipitur pro dum. [*Mentre che,*] Ci. Cum me in Africam contulissem. Interdum pro Quamuis, & exigit post se Tamen, iungiturque subiunctiuo. [*Benche,*] Cice. pro Deiot. Cum in omnibus caussis grauioribus initio dicendi commoueri soleam, tamen in hac multa ita me perturbant. Aliquando pro quoniam [*Percioche,*] ut caussam denotet: & similiter subiunctiuo iungitur: ut, Cum inuenjam Latinos proprio sermone hæc parum attigisse, conatus sum pro uiribus. Iungitur quandoque Cum, & Tum, quæ licet idem fere significent, diuerso tamen modo ordinantur nam in cum est quiddam minus, in tum, quiddam maius: & hoc duobus modis fit: ut aut generale præcedat, & sequatur speciale: aut utrunque sint specialia. Primo modo sic. Quint. Quod cum omnibus confitendum est, tum nobis præcipue qui rationem dicendi a bono uiro non separamus, id est omnibus multum, mihi autem maxime. Altero modo, Idem: Quod opus Marcelle Victori tibi dicamus, quem cum amicissimum nobis, cum eximio literarum amore flagrantem, dignissimum hoc mutuæ in nos caritatis pignore iudicamus, id est, multum propter amorem tuum in nos, plus tamen propter amorem litterarum. Aliquando etiã Cũ & Tum coniunctiuo iunguntur. Cicero Curioni li. 2. epist. Qui cum suis uirtutibus, tum uero te filio superasset omnium fortunas. Quando autem fit sub duobus uerbis, fieri debet sub eodem modo & tempore. Ci. Att. li. 5. cum meus me mœror conficit, tum uero hæc addita cura uix unam mihi reliquam facit. Quanquam etiam interdũ diuersorum modorum & temporum uerbis iuncta inueniuntur. Idẽ eidem lib. 3. Quod cum semper antea intelligerem, tum uerò proxime iudicaui. Idem in prio li. 1. de Na. Deo. Cum multæ res in philosophia nequaquam satis adhuc sint explicatæ, tum difficilis Brute quæstio est de natura deorum. Ponitur quandoque Tum sine Cum geminatum uel triplicatum in rebus paribus. Quin. Ti. Liuium, tũ in narrando miræ iucunditatis, tum in concionibus eloquentem: ita dicuntur omnia, tum rebus, tum personis accõmodata. Ponitur nõ nunquam Tum pro aliquando, sic fere geminatum. Cic. Tum hoc, modo illud argue, id est, modo hoc, modo illud. Quandoque pro tunc. [*All'hora,*] Virg. 8. Aeneid. Tum primum nostri Cacum uidere timentem. Quandoque est aduerbium ordinis, pro deinde. [*Dipoi,*] Idem 6. Aen. Tum Stygio regi nocturnas inchoat aras. Quandoque pro præterea. [*Oltre a cio,*] Ter. in Pro. Eun. Tum si quis est, qui dictum in se inclementius Existimet esse.

CVMALTERA, una particula, antiqui pro cum altero usurpabant, breuitatis gratia: ut annotauit Festus.

CVM DICTO, [*Subito detto,*] ἅμα λόγῳ, statim post uerba, & uix dum finito sermone. Apul.

CVM IMPERIO esse cui nominatim mandabatur a populo imperiũ.

CVM MAXIME, [*Grandissimamente, oltre misura,*] uehementissime. Cic. pro Cluen.

CVM PARTIM, uide Partim.

CVM POTESTATE esse, dicebatur qui a populo alicui præficiebatur negocio. Ci. lib. 2. de Inuen. Priuatus, an cum potestate.

CVM PRIMIS, [*Piu che altri, sommamente*] in primis. Ci. 3. Ter. Homo domi suæ cum primis locuples. Comprime, olim dicebatur pro Cũ primis. Q. Quadrigarius, cuius operam apud Gallos comprime fortem resp. sensit.

CVM STOMACHO, aliquid facere, [*Sdegnosamente,*] cũ indignatione.

CVMAS, arum, ciuitas Lucaniæ ad mare: iuxta Puteolos. Seruius in illud Vir. li. 3. Aen. Cumæam accesseris urbem Eubœa (inquit) insula est, ex cuius ciuitate Chalcide coloni profecti sunt ad nouas sedes quærendas, & haud longe a Baijs inuenerunt uacuum littus: ubi uisa muliere grauida (quod illi fœcunditatis augurium interpretabãtur) ciuitatem condiderunt, quam Cumas appellarunt, siue ἀπὸ τῆς κύουσης, a prægnante: siue ab undis, quas Græci κύματα, appellant. Inde Cumani & Cumæi.

CVMATILIS, color, a fluctuum similitudine appellatus, qui & Cæruleus alio nomine dicitur, κύματα, fluctus. Pla. Cumatilẽ togam, aut plumatilem. Hunc colorem periphrastikῶs designat. Oui. lib. 3. Sunt artis, eum ait. Hic undas imitatur, habet quoque nomen ab undis.

CVMERA, p. c. [*Bugnola,*] uas ingens uimineum, uel etiam fictile, quo frument

frumenta conduntur,ut inquit Acron.Festus uero auctor est,Cumeras,ex sparto pal marumve folijs confici solere.Hor.lib.1.Ser.Cur tua plus cumeris laudes granaria nostris.

CVMARVM, antiquis uasis genus erat,quod opertum in nuptijs ferebatur,in quo erat nubentis supellex. Festus.

CVMINVM,siue Cyminum,[*comino,*]p.p.*κύμινον*, herba notissima,folio fœniculo non dissimilis, in uino epotum pallorem fertur generare. unde Horat.li.1.epi.Biberent exangue cuminum. Pers.Sat.5. Pallentia grana cumini.

CVMVLATVS,a,um, [*copioso,pieno,*] Cice.de Or. omni rerum genere cumulata oratio.

CVMVLATE,[*Abondeuolmente,copiosamente,*]abundanter. Ci.2. de Diu. bene,cumulateque perfecte.

CVMVLATIM,aceruatim,*σωρηδὸν*.Var.de re rust.li.3.ca.15.

CVMVLO,as,are,[*Accumulare,amassare,*]*σωρεύειν*, coaceruare, & quasi ad cumulum addere. Vir.11.Aen.Cumulatq; altaria donis. Tractú a mensuris,quibus nonnihil solet addi.Ci.ad Att.lib.14. Non possum non confiteri,cumulari me maxime gaudio.

CVMVLVS,pen.co.[*cumulo,mucchio,massa,*]*σωρός*,maiorum rerum.ueluti aceruus quidam. Liu.lib. 10. Consulis corpus obrutum super stratis Gallorum cumulis. Virg. Cumulum pro magna aquæ mole posuit,[*Monte,*]1.Aen. Insequitur cumulo præruptus aquæ mons. Cumulus item est,qui additur mensuræ plenæ,inquit Festus,& accipitur pro quauis accessione.[*giunta,*]Cice.pro Sex.Roscio; ut ad illam opimam prædam damnatio Roscij,uelut cumulus accedat.

CVNAE,arum,& Cunabula,orum,[*cuna,culla,*]*λικνίδες*,lectuli, in quibus infantes solent iacere.Cice.1.Tus.Si puer paruus occidit in cunis, ne querendum quidem.Dicuntur & Incunabula:nam In,præpositio hoc loco nihil significat. Sunt qui Cunabula, & Incunabula a cunis distinguant,& ea proprie dici existimét, quæ ad cunas instruédas,& ornandas pertinent: Cunas uero exiguum illud fulcrum ; ex ligno,aliaue materia,i quo infantis lectulus sternitur.Pla.in Amph. Nec eum puerum quispiam colligare quiuit in cunabulis.Et in Tru. Fascijs opus est,puluinis,cunis, incunabulis. Per translationem idé in Pseudolo:Sapit usque a cunabulis.i.usque ab ea ætate, quæ in cunabulis agitur.[*Da fanciullo,*]Liu.li. 4. Ab incunabulis imbutum odio tribunorum. Vir. lib. 3. Cunabula pro initijs posuit: [*Origine,*] Mons Ideus ubi,& gétis cunabula nostræ. In Sal.Quandoq; Incunabula uocamus nutritionem puerilem, unde locum incunabulorum uocamus eum,in quo ab ipsa statim infantia educati sumus. Sue.in Vespa. Locum incunabulorum assidue frequentauit.

CVNCTATIO,onis, [*Dimora,*] Cice. Atti. Audio hanc cunctationem non probari.

CVNCTABVNDVS,Liu 6 Cunctabundos egressos castris esse.

CVNCTANTER,aduer. [*Tardamente,*]*χαλαρῶς*,cum mora. Liu.8.

CVNCTATOR,*σύμπαντες*, dilator, procrastinator. Cœlius.Ci.Nosti, Seruius quam cunctator. Hoc cognomen ab æmulis Fabio Maximo inditum : qui cunctabunda quadam prudentia uires Annibalis fregit. Vnde illud Ennii. Vnus homo nobis cunctando restituit rem.

CVNCTI,[*Tutti,*]*σύμπαντες*, significat quidem omnes, sed qui sunt coniuncti:Omnes uero etiá si disiuncti:Vir.1.Geor. Cuncta tibi Cererem pubes agrestis adoret.Ci.1 epi. Cúctus populus cúcta gratia.

CVNCTOR,aris, [*Indugiare,differire di di in di*]*μέλλω*, uerbum deponens,moror,procrastinor,de die in diem differo. Vir.4 Aen.Reginam Thalamo cúctantem ad limina primi Pœnorú expectant.Cæs. 1.Bel.Ciu.Si cúctetur,atque agat leuius.Cúctans,cúctantior, cúctátissimus.Liu.lib.30.Vt dubites,utrum ingenio cunctatior fuerit.

CVNEARE,[*Puntellare.*]*σφηνοῦν*, est cuneis adactis firmare.Pli li.16.ca. 40.Si quid cuneandum sit in ligno,clauisque figendum.Cuneari ité est in cunei formam coarctari.Pli.li.3 scribit Hispaniam angustijs quibusdam cuneari.

CVNEATIM,per cuneos. Ammian. Imperator cuneatim stipatus.Cæs. 7.Bel.Gal.Hostes in foro cuneatim constiterunt.

CVNEATVS,a,um, [*Puntellato,*] *σφηνοειδής*,in formam cunei factum. unde a Liuio forma scuti Cuneatior appellatur,cuius summum latius,imum strictius erat.Item Cuneatus ager,apud Col.li. 5. cap.2. Vtputa cum est longus pedes centum, latus ex altera parte pedes uiginti,ex altera pedes non amplius decem,Ouid. 13. Meta. Prominet in pontum cuneatus acumine longo Collis.

CVNEOLVS,li,diminu.a Cuneus, id est clauus ligneus, quo duo uel plura tigna connectuntur. Cice. de Vniuers. Crebris quasi cuneolis iniectis.

CVNEVS,[*conio,*]*σφήν*,instrumentum ferreum,aut ligneum, quo finduntur ligna:prima pars acutior,sequens latior,& amplior. Virgil. 1.Georg.Cuneis scindebant fissile lignum. est & Ciceronis uox in Tus.per translationem sumitur pro peditum multitudine, in cunei formam redacta,teste Vegetio li.1.Hinc & Cunei dicti loca in theatro, in quibus uulgus spectatorum stabat inter sedentium subsellia. Iuue.Cuneis an habent spectacula totis. Vir.li.2.Georg. Vitr. lib.7. Cunei spectaculorum in theatro ita diuidantur, ut anguli trigonorum,qui currunt circa curuaturam circinationis, dirigant ascensus. Inde theatrum a Virg.Cuneatum dicitur.Excuneati,ab Apul.dicti, quib.sedendi locus non fuit in cuneis confertis.

CVNEVS,promontorium Lusitaniæ,nomen habens a figura cunei,quo ligna finduntur,cuius extrema pars acuminata est,paulatim in latitudinem procedens.Pomp.li.3.Lusitania trans Anam, in tria promontoria dispergitur.Anæ proximum, qui a lata sede procurrens, paulatim se ac sua latera fastigiat,Cuneus ager dicitur : sequens,Sacrum uocant:Magnum,quod ulterius est. Hæc ille.Ptolemæus non leui errore hoc promontorium Sacrum esse existimauit : ut docet Vadianus in locum Pomponij iam citatum.

CVNICVLVS,[*coniglio*] *δασύπους*,animal lepori simile, quod sub terra effossa latere solitum est.Mar.Gaudet in effossis habitare cuniculus antris.Varr.3.de re ru.ca.12.Cuniculi dicti, quòd sub terra cuniculos ipsi facere soleát, ubi lateant. Est & foramen sub terra occultú ad suffodiendas urbes inuentum.[*Mina,*] Plin. Tentata per cuniculum fuga. Vnde Cuniculis oppugnare, dolo & fraude aliquid contra aliquem moliri.Et agere cuniculos,quod uulgus minare dicit.Cæs. 8.Bel.Gall.Tectos cuniculos agunt ad caput fontis. Cuniculus insuper pro canali[*Canale,*]accipitur.Pli.li.9.ca.38.

CVNICVLATIM,cuniculi modo,Plin.lib.9.cap.33.Cuniculatim, pectinatim.

CVNICVLARIAE,insulæ in mari Ligustico.Pli.li.3.ca.6.

CVNICVLARIVS,rij,qui sub terris cuniculos fodit.Veget.l.2.cap.11.

CVNICVLOSVS,a,um,plenus cuniculis.Catullus.

CVNYZA,*κόνυζα*,Dioscoridi,herba,quam uulgus a necandis pulicibus,Pulicariá appellat: Latini Cunilaginem.uide Pl. li. 20.cap.16.

CVNILAGO,inis,tertium genus cunilæ, quam Græci Masculam appellant,odore fœdo,radice lignosa,folio aspero.Pli.li.20.ca.16.

CVNINA,dea quæ cunis infantium præsidere putabatur.

CVNIRE, [*Cacare,*] stercus facere; a cunis infantium, sæpe stercore fœdatis.Festus.

CVNNILINGI,dicebantur homines sordidissimi,a cunnis lingendis.

CVNNVS,[*Natura,*]pars mulieris pudenda.uox Martiali familiaris.

CVNYZAMIS,midis,herba,alio nomine Cunilago.Pl.li.19.ca.8.

CVPA,siue Cuppa,[*Botte,*]uas uinarium amplum, in quo uinum in apotheca conditu seruabatur. Vlpianus de Legat. 3. Cuius Cupis etiam utebantur ad naues,quæ reficiendæ erant,sustinendas.Lucanus.Nanque ratem uacuæ sustentant undique cupæ.

CVPEDIA,orum, [*cibi delicati,*] a Romanis appellabantur lautiores cibi,siue a Cupedine Romano equite, cuius ædes solo æquatæ areá foro cupedinario extruendo præbuerút: siue quòd delicatiores eiusmodi cibi rebus Cupidinis alimenta præbeant. Plau. in Stic. Nihil moror cupedia. Cupedia,cupediæ.Ci.4.Tus.Ligurito,temulentia, cupedia.Vbi cupediam uidetur posuisse pro uitioso cupediorum appetitu.Cupedula,æ,dimin.Gel.li.6.c. 13. Non cupedulas ciborum, sed argutias quæstionum.Est etiam Cupes,qui lautiores cibos frequentat.[*Guloso,*]Plau.in Trin. Mendax,cupes,auarus.

CVPEDINARII, [*Vinaudieri,*] qui esculenta & poculenta cocta uendunt.Ter.in Eun.Cupedinarij,Cetarij,lanij, coqui.

CVPEDINARIVM,forum,& Cupedinis forú,in quo delicatiores epulæ coctæ uendebantur, quòd ibi fuerit domus Cupedinis Romani equitis. Var. lib. 1.

CVPEDO,dinis,*ἐπιθυμία*,idem quod cupido.Lucre.li. 6. Et finem statuit cupedinis atque timoris.

CVPIDE,[*Desiderosamente,*]Cic.pro Ros. Cupide & libenter mentiar. Cupidissimus.Ci.ad Att.li.4.Cupidissimus mei. Cupidissimus pacis.Asinius ad Ci.li.10.epi.

CVPIDINEVS,a,um,[*Di cupido,*]*ἐρωτικός*,Ouid.1.de rem.am.sagittæ Cupidineæ.

CVPIDITAS,is,[*Cupidità,cupidigia,*]*ἐπιθυμία*,auiditas, appetitus. ut Cupiditas cibi,Cels.li 8.& Cic.4.Aca.Ci.in Para,Nunquam explетur cupiditatis sitis. Temeraria dominatrix animi cupiditas. Cice. 3.de Inuen.

CVPIDO,dinis,mas. ge. [*Cupido,Amore,Dio,*]*ἔρως*, amoris Deus,qué Hesiodus natum uult ex Chao & terra.Simonides & Cicero ex Marte & Venere:Arcesilaus ex Nocte & Aethere:Alcæus,ex Lite,& Zephiro:Sappho ex Venere & Cælo : Sen.ex Venere & Vulcano. Duplex autem est,Ouidio dicente, Alma faue dixi geminorum mater Amorum,Honestus uidelicet & turpis,illumque ex Venere & Ioue patre natum uolunt : hunc autem Erebi & Noctis filium esse, quod & ipsum refert Cic.lib.3.de Na.Deo. Fingitur a poetis armatus flámis,& telis aureo uidelicet & plúbeo,(ut patet ex Ouid.lib.1.Met. De Daphne & Apolline)item cæcus,nudus,alatus,arcitenens,uolatilis.Eius quoque formæ descriptio extat multis uerbis apud Apul. de Asino aureo. Vir.de Vino & amore:Bellum sæpe petit ferus exitiale Cupido. Cupido uero fœ.ge. [*Cupidità,desiderio,*]pro cupiditate accipit : quáuis cupiditas leuior sit,quàm cupido.Luci.l.19. Cupiditas ex homine,cupido ex stulto núquá tollitur, quòd cupiditas pars sit temperatior defluens a cupidine. Est autem animi affectio,a libidine,& cupiditate proficiscés:qualis est auaritia,qua opes cupiútur: qualis iracundia,qua ultionem appetimus,& similia, Virg. 6. Aen.

Aen.Quæ lucis miseris tam dira cupido?Pla.Pœn.Cupido uersatur in corde.Mortia cupido.Ouid.in Ibin.Inuenitur etiam nonnunquã io mas.ge.Hor.2.Car.Nec leues somnos timor, aut cupido Sordidus aufert.

CVPIDVS[Auido,ingordo,bramoso.] ἐπιθυμῶν,auidus,qui rei alicuius desiderio tenetur.Ter.in Hecy.Eius uidendi cupidus.

CVPIENTER,[Desiderosamente.]Plautus in Pseud. Cum quid cupienter dari Petimus nobis.

CVPIO,is,cupiui,cupitum,[Desiderare.] ἐπιθυμῶ,opto, desidero . Cic. de.Or.Neque uero nobis cupientibus atque optantibus fructus ocij datus est.Cupere alicui,pro bene uelle.[Voler bene,amare.] Cice.Q. Fr.li,1.Ego Fuodanio non cupio?non amicus sum?Cupire io quarta coniugatione apud antiquos legitur.Lucr.li.1. Perfringere ut arcta naturæ primus portarum claustra cupiret. Cupiens, nomen, idem, quod cupidus.[Desideroso,]Plau.in Mil. Huius cupiens corporis est. Cupientissimus,Sal.Marius cupientissima plebe consul factus. Cupitus p.p.particip.Oui.3.Fast.Mars uidet hanc,uisamq; cupit, potiturque cupita.

CVPITOR,oris,[Desideroso,] Tacit.li.12.Matrimonij cupitor.

CVPRA,Piceni ciuitas est non procul ab Asculo.Pli.li.3.ca.13.

CVPRESSVS,si,[Cipresso.]κυπάρισσος,arbor procera, caudice oblõgo & recto,folio pini,sed carnosiore,molliorique . funebri signo ante defunctorum ædes eam posuere maiores. Legitur & Cupressus, us. Oui.3.Tri.Funeris ara mihi ferali cincta cupressu.

CVPRESSINVS,a,um,p.c.[Di cipresso,]κυπαρίσσινος,ex cupresso.Plin. li.23.ca.4.Cupressinum oleum.

CVPRESSEVS,a,um,[Di cipresso,]κυπαρίσσινος,ex cupresso confectum. Liu.2.

CVPRESSETVM,ti,p.p.[Luogo che ha molti cipressi,]κυπαρισσών, locus cupressis consitus.Ci.1.de Leg.In cupressetis Gnosiorum.

CVPRESSIFER,a,um,ferens cupressos.Oui.epist.9.

CVPRVM,κύπριος χαλκὸς, genus quoddam æris, quod a Plinio Aes Cyprium uocatur.unde apud Palladium Cuprini claui dicuntur.Cupreus,a,um,ut Cupreum uas.Pli.li.23.ca.3.

CVR,[Perche,] interrogãdi aduer.Ter.in An.Cur me excrucio? cur me macero? Aliquando relatiue accipitur.Cice.pro Rosc.Com.Nõ fuit caussa,cur tantum laborem caperes.

CVRA,[Cura,pensiero,trauaglio,] φροντὶς, solicitudo, quòd cor edat, & excruciet. Ter. Phor. Cura & sumptu absumitur. Virg.4.Aeneid. Quando hæc te cura remordet.Quandoque pro studio,ut,Salus tua est mihi curæ, id est ad salutem tuam studium adhibeo. Pro opere, quod adhibita cura fit,Mar.Teque piger curæ præmia ferre tuæ,id est præmia operis abs te facti.Pro amore.[Amore,] Vir.4.Aene. At regina graui iandudum saucia cura.Pro munere quo curator fungitur.Vlp.l.hæres absens.§.siquis tutelam.ff.de iudi.

CVRANTIA,Ci.ad Q.F.Quod me admones de non curantia.

CVRATIO,[Cura,]θεραπεία,ut docet Donatus,medicorum est, Cura mentis,Curatura diligentiæ.Ci.ad Tiro.Curationes eius non probo.Pro iniunctione muneris.Cice.in Orat.pro Rab.Posthu . Rabirius curationem & quasi dispensationem regiam suscepit . Curatio, onis,pro cura.[Gouerno,]Cice.1.de Na.Deo . Ab omni curatione & administratione rerum uacent.

CVRATOR,[Curatore,tutore,]ἐπίτροπος,generali nomine dicitur præpositus alicui negocio.ut, Reficiendis muris curator Demosthenes fuit.Cic.de opt.gen.or.Curatores urbis & annonæ ædiles . Idem 2. de Leg.Instit.de curatoribus.§.1.Masculi quidem puberes,& fœminæ uiripotentes , usque ad uicesimum quintum annum completum curatores accipiunt. Festus scribit Curatorem esse , qui pupillis loco tutoris datur,quasi qui pupillarium bonorum curam gerat.Sic curator,qui uel frumentariæ & agris diuidundis præpositus est. Sue.in Calig.Curatorem munerum,ac uenationum occidit.Sal.de rep. uestra,cuius huc curator missus es,paucis accipe.

CVRATORIA,æ,curatoris pupillorum munus. Heren.li.1.ff. de excusat.tutel.Librum excusationem tutelæ,& curatoriæ.Ibidem.l.1.Excusantur a tutela,& curatoria.

CVRATVS,cum cura factus.Bene cute nitidus,Hor.1.epist.Plin.lib.18. cap.6.Filiam ualidam,bene curatam, ac uestitam.Curate,[Diligentemente,]pro accurate.Tacit.li.2.Eius negocij initium , finem curatius edisseram.

CVRCVLIO,curculionis,ma.gen.[Tignuola,]σκώληξ,animal paruum frumentum corrodens:quasi gurgulio,quòd nihil in eo pene aliud quã guttur uideatur.Vir.1.Geor. Populatque ingentem farris aceruum Curculio.Est etiam Curculio fistula colli exterior, per quam spiritus attrahitur atque emittitur.Dicitur etiam spiritalis fistula , quæ semper patet, ut spiritus liberum habeat exitum,qui ad pulmonem corque defertur.Tracheam arteriam medici appellant.Plin. Arteriæ asperæ mucronis operculum est Epiglottis . Scribitur autẽ Curculio, per c,non Gurgulio per g,ut cnoscas ex argumento Plautinę Comędiæ , quam Curculionem inscripsit , in qua primæ uersuum litteræ Curculionis nomen exprimunt.

CVRES,plu.nu.Sabinorum oppidum, cui imperabat T.Tatius.

CVRETES,κουρῆτες,populi Cretæ insulæ,qui & Corybantes,& Dactyli Idæi appellati sunt:ex Ida Phrygiæ monte(ut quidam uolunt)oriũdi:a cuius etiam nomine,Cretæ montem , quem primum insedere, Idam appellarunt.Dicti κουρῆτες , teste Stra . lib.10.ἀπὸ τῆς κουρᾶς,a consura , anteriorem enim capitis partem detonsam gestabant , ne hostes eos cæsarie apprehenderent.Alij Curetas dictos putant, ἀπὸ τῆς κουροτροφίας,quod Iouem aluisse dicantur.Auctor est idem Strabo,loco iam citato,Curetas in Græciam quoque traiecisse, tandem que consedisse trans Achelοum fluuium:ibique cum intonsa seruarent capita,Acharnanas uocari cœpisse.

CVRIA , [Corte,]βουλευτήριον,a cura dicta . Curia , inquit Fest. locus est, ubi publicas curas gerebant: item sedes ac templum publici consilij.Cic.de Sen.Non curia uires meas desiderat.Est autẽ Curia duplex, sacrorum scilicet & senatus . In curijs enim uel sacerdotes res diuinas,uel magistratus humanas curabant.Et non solum pro loco, sed etiam pro hominibus sumitur.βουλή.Lucan. Victo iure minax iactaret curia Gracchis.Curiæ etiam nominantur,populi partes , quales fuerunt eæ,in quas Romulus populum distribuit,numero triginta: quas , quoniam tunc reip.curam per earum partium sententiam expediebat, Curias appellauit.Curia in qua habebatur senatus,templum erat. Curia Calabra,a calãdo,id est a uocando, dicta est,quod calata,id est uocata in Capitolium plebe,iuxta hanc curiam pontifices pronunciare solent , quot dies a calendis ad nonas superessent. Curia Hostilia, quam primũ ædificauit Hostilius rex Romanorũ.

CVRIALES,qui sunt eiusdem curiæ,tribules,eiusdem tribus: Curiales flamines curiarum sacerdotes.Curiales mensæ, in quibus immolabatur Iunoni,quæ Curis est appellata.Pla.in Aul. Neque quisquam curialium Venit,diuidere argentum oportuit.Ci.2.Offi.Cimonem Athenis etiam in suos curiales Laciadas hospitalem fuisse.

CVRIATVS,a,um,ut Curiata lex,a curiatis comitijs dicta.Cic. ad Atti.Qui se affuisse dicerent,cum lex curiata ferretur. Et Curiata, comitia,cõuẽtus qui curiatim cogebant.Gel.l.15.c.27. Curiata comitia erant,quæ curiatim per lictorẽ calabantur,id est,conuocabãtur.

CVRIO , onis , sacerdos curiæ. in curijs enim sacerdotes ita res diuinas curabant , ut senatus res humanas in curia Hostilia curare solebat: ut scribit Var. Curio maximus dicebatur, cuius auctoritate curia, omnesque Curiones regebantur. Curiones quoque dicti præcones. Iul.Capitolinus:Ille per curionem dici iussit. Pla.uero in Aul. Agnũ curionem appellat macilentum,tanquam ob curam maceratum,cõfectumque. Item cognomen Scriboniæ gentis plebeiæ:Cice . in Bruto,& Plin.lib.7.cap.41.

CVRIONIA,sacra,quæ a Curionibus in curijs fiebant.Fest.

CVRIONIVM,ij,quod dabatur Curioni ob sacerdotium curionatus. Fest.

CVRIOSE,[Diligentemente,] ἐπιμελῶς , Ci.ad Att.li.9.cum de eo curiose quæsisset Dionysius.

CVRIOSITAS,[Troppa diligenza,]nimia diligentia.Ci.ad Att.li.2.

CVRIOSVS , [Curioso,diligente,disideroso,]περίεργος , a multa cura dicitur,siue in bonum,siue in malum.in malum,quoties plus diligentię, quam oporteat,adhibetur.in bonum , cum cura supra modum utimur ad res bene gerendas. Est igitur curiosus,qui multum, siue diligenter aliquid curat.Cic.Appio Pulch.Homo,non modo prudẽs, uerumetiam curiosus.In bonam quoque partem , Col.lib. 3. usus est aduerbio:Curiose,inquit,fodito.

CVRIS , [Hasta,] lingua Sabinorum hasta dicitur:unde Romulus Quirinus,qui eam ferebat,est dictus.Et Iuno Curitis , quæ & ipsa hastã ferre putabatur.Macr.li.1.Satur.ca.9.& Ser.in.1.Aen.

CVRIVM,rij,κούριον, urbs Cipri insulæ a Curio Cinyræ filio . Est item eiusdem nominis oppidum in Aetolia.Stephanus.

CVRIVS , nomen Romani ciuis , summæ frugalitatis, & fortitudinis. Hic cum rapas in foco torreret , & Samnitum legati magnum auri pondus publice missum attulissent,inuitarentque,ut eo uti uellet; respondit, Curium malle imperare locupletibus,quam locupletẽ fieri:& qui acie uinci non potuit,eum pecunia corrumpi nõ posse.Hũc omnium primum de Sabinis triumphasse,auctor est Liui. Idem Pyrrhum,Epirotarum regem,acie uictum,Italia expulit.

CVRO,as,are,[Hauer cura,por cura,affaticarsi,]σπουδάζειν , operam dare , in re aliqua elaborare,rei alicui studere, diligentiam curamque adhibere.in qua significatione ponitur interdum absolute. Ter. in And.Obserues filium,Quid agat.Sos.Curabo.Et hoc aliquando cũ Vt.[Fare che,] Ci.Fam.16.Cura igitur nil aliud , nisi ut ualeas. Aliquando cum Ne.Idem fam.2. Cures , ne quid mihi ad hoc negocij aut operis accedat,aut tẽporis. Interdum cum accusatiuo. Ci. Att. 8. Tu fasciculum uelim cures ad eum perferendum.Et fam.7. Mandatum tuum curabo diligenter.Sic,Curare pecuniam , pecuniam ad dissoluendum conficere.Idem:L.Cincio H-S.DCCC.pro signis Megaricis curaui.Et Curare se,uel curare corpus , pro reficere . [Guarire,] Ci.fam.19.Cura igitur te, & confirma.Virg.Corpora curantur. Pro mederi[Medicare,]curationem adhibere.Ci.de Sene. Adolescẽtes grauius ægrotant , & tristius curantur . In passiua significatione sic usus est Cic.Tus.3. An cum corpora curari possint , animorum nulla

nulla medicina fit? Et cum ablatiuo, addita præpoſitione Ab. Idem pro Clu. Mulier exclamat, ſe ab eo nullo modo curari uelle, quo curante omnes ſuos perdidiſſet.

CVRICVLO, [*Correndo preſtamente,*] δρομαῖος, curſim, ſtatim. Plau. in Epiſtol. Curriculo occępi ſequi. Ter. in Heaut. Curriculo percurre.

CVRRICVLVM, breuiſſimum uehiculi genus, quo ueteres ad curſum in ludis Circenſibus utebantur. Plau. in Merca. Quin pedes uos in curriculum conijcitis? Eſt etiam curriculum curſus. [*Corſo,*] Cice. 2. de Leg. Quod ſine curriculo & ſine certatione corporum fiat. Curriculum uitæ. Cice. pro Rab. Exiguum nobis uitæ curriculum natura circum ſcripſit, immenſum gloriæ. Item Curriculum ſignificat tempus. [*Tempo,*] Virg. lib. 8. Inde ubi prima quies medio iam noctis abactæ Curriculo expulerat ſomnum, id eſt, medio tempore. Curriculum item locum, ſiue interuallum, ubi curritur a carceribus ad calcem. Hora. 1. Carm. Sunt quos curriculo puluerem olympicum collegiſſe iuuat.

CVRRO, is, cucurri, curſum, [*Correre,*] τρέχω, Cice. Att. 10. Curio cucurrit Puteolos, ut ibi concionaretur. Sic Currere curſum. Currere ſpatium, dicimus. Interdum accipitur pro fluere. Vir. 3. Geor. Concreſcunt ſubitæ currenti in flumine cruſtæ. Pli. li. 11. cap. 51. Dolijs etiam manibus currit. Sic & Cicero, currere orationem, dixit. 2. de Finib. Currens. Vnde currentem incitare, dicimus, pro incitatum iã & in rem aliquam incumbentem, inſtantius hortari, uel impellere. Cice. Att. Quod me hortaris, ut eos dies conſumam in philoſophia explicanda, currentem tu quidem. Curritur imperſonaliter. Teren. in prolo. Heaut. Si qua laborioſa eſt, ad me curritur.

CVRRVCA, ὑπολαΐς, parua auis, quæ alienos pullos pro ſuis educat. Iuue. Sat. 6 Tu tibi nunc curruca places.

CVRRVS, us, uehiculi genus, [*Carretta,*] Vir. 12. Aen. Quadriiugo uehitur curru. Hoc nomine bigę etiam & quadrigę continẽtur. Pro triũpho. Ci. ad Cat. lib 5. Quem ego currum, aut quam lauream cum tua laudatione conferrem?

CVRSIM, δρομαίως, currendo. Ci. 11. Phil. in Aſiam irrupit curſim.

CVRSO, [*Correre ſpeſſo,*] ἐπιτρέχω, multum curro. Ci. 1. de Diu.

CVRSITO, frequ. a curſo. Ter. in Hecy. Curſitando totum hunc contriui diem.

CVRSOR, [*Corſore,*] δρομεύς, qui currit. Cice. 2. Tuſ. in ſtadio curſores exclamant. Curſor item tabellarius, a celeritate eundi. Mart.

CVRSORIVS, a, um, quod ad curſum pertinet: ut nauis curſoria. Sid.

CVRSVRA, ſuræ, [*Corſo,*] curſus. Var. Equi alij ſunt idonei ad rem militarem, alij ad uecturam, alij ad admiſſuram, alij ad curſuram.

CVRSVS, us, & Curſio, [*Corſo,*] δρόμος, tam de nauigante, & equitãte, quam pedibus iter faciente. Plin. lib. 21. ca. 19. Recto curſu per ſinus impellunt. Ci. ad Caſſ. Omnis hominum curſus eſt ad uos.

CVRTIVS, fons, inſigni aquæductu memorabilis. Pli. li. 16. ca. 15.

CVRTO, as, [*Diminuire,*] diminuo. Hor. 2. Ser. Sat.

CVRTVS, a, um, [*Corto, breue,*] breuis, paruus, mutilus. Hor. Nunc mihi curto Ire licet mulo. Sic Curtum calicem dicit Mart. pro fracto, [*Rotto,*] & Perſius, Curtã ſupellectilem, pro exiguo, [*Piccolo*] & Ci. Curtam ſententiam, id eſt, decurtatam. Celſus quoque lib. 7. cap 9. Curta uocat, partium corporis deformitates, particulæ alicuius defectu prouenientes.

CVRVAMEN, [*Piegatura,*] ὄγκαμπή, curuatio, ſiue curuitas. Oui. lib. 1. Meta. Sectus in obliquum eſt lato curuamine limes. Gel. Sub alio atque alio cæli curuamine.

CVRVATIO, [*Piegatura,*] uerbale, ὄγκαμπή, Pli. li. 27. cap. 23. Col. li. 4. cap. 12.

CVRVATVRA, æ, [*Piegatura,*] Pli. li. 17. cap. 19. Ne curuatura fugiat. Ouid. 2. Meta. Aurea ſummæ Curuatura totæ. Accuruo, iuxta Curuo, Col. lib. 4.

CVRVESCO, κυρτοῦμαι, curuus fio. Incurueſco: Ci. 3. Tuſ.

CVRVIPES, ἀγκυλόπους, qui curuos habet pedes.

CVRVLIS, & hoc Curule, ut Aedilis curulis, & apud Hor. Ebur curule. nã ſenatores, qui curulem magiſtratũ gerebant, honoris gratia in curiam uehi ſoliti erant curru, in quo ſella erat eburnea, ſupra quam conſiderent. Curulis etiam in f. g. accipitur pro ipſa ſella. Lucan. li. 3. Vacuæque loco ceſſere curules.

CVRVO, as, [*Piegare, torcere,*] καμπυλαίζω, flecto, uel curuum efficio. Virgi. 2. Geo. Ituræos taxi curuantur in arcus. Lact. li. 2. Curuant cæleſte animal ad ueneranda terrena. Curuatus, participium. Sta. 5. Syl. Et ſimulant feſſos curuata, cacumina ſomnos.

CVRVVS, ua, uum, [*Torto, piegato,*] ἐπικαμπής, inflexus, tortus. Virg. 2. Geo. Et curuæ rigidum falces conflantur in enſem.

CVSPIS, pidis, f. g. [*Punta,*] ἀνδρόφονος, acuta pars gladij, haſtæ, claui, & huiuſmodi. Mart. Aetola cuſpide fixit aprum. Cuſpis longa pro ueru, [*Spiedo,*] Mar. li. 14 Spumeus in longa cuſpide fumet aper. Cuſpides, pro tubulis fictilibus. Var. 1. de re ruſt. ca. 8.

CVSPIDO, as, [*Far la punta a qualche coſa,*] ἀνδροφονίζω, cuſpidem rei alicui induco. Pli. li. 11. Alij præfixa his pila cuſpidant. Cuſpidatus, qui Cuſpidem habet. Pli. li. 18 ca. 19. Stimulus cuſpidatus.

CVSPIDATIM, [*Acutamente,*] acute, & ad ſimilitudinem cuſpidis. Pli. li. 17. ca. 14 cuſpidatim deciſus deſcendat in rimam calamus.

CVSTODELA, a ueteribus cuſtodia dicebatur. Feſtus.

CVSTODIA, ſtodiæ, [*Guardia,*] φυλακή, ipſe cuſtodiendi actus. Hor. lib. 1. ep. Vt piger annus Pupillis, quos dura premit cuſtodia matrum. Celſus li. 2. ca. 2. Qui iſta nunquam ſine cuſtodia ſui tuta habuit. Sæpe etiam inuenitur pro ipſo loco, in quo quis cuſtoditur, [*Prigione,*] Ci. in Catil. Tute ipſe in cuſtodiam dediſti. Col. li. 1. Explorent an ipſæ ſedes cuſtodiæ, ſatis tutæ, munitæque ſint. Quandoque pro eo, qui cuſtodit, [*Guardiano,*] Tibul. Sed pretium ſi grande feras, cuſtodia uicta eſt. Pro eo, qui cuſtoditur. Suet. in Domit. Pleraſque cuſtodias audiebat. Et Digeſt. de reorum cuſtodia ſcribitur. Ne quis receptam cuſtodiam ſine cauſſa dimittat. Et alibi: Et ſi cuſtodia ſe interfecerit, militis culpæ aſcribitur.

CVSTODIO, is, iui, itum, [*Cuſtodire, guardare,*] φυλάττω, ſeruo, obſeruo. Cic. Dolabellæ: Fac mi diligentiſſime te ipſum mi Dolabella cuſtodias. Cuſtodio, pro obſeruo, [*Riuerire,*] Q. Ci. de petit. coſ. Fac ut ſe abs te cuſtodiri atque obſeruari ſciant, Cic. 1. in Catil. Oculi & aures omnium te ſpeculantur & cuſtodiunt.

CVSTODITE, adu. Pli. ep. 155. Parce, cuſtoditeque ludebat?

CVSTOS, odis, [*Cuſtode, guardiano,*] φύλαξ, qui rem aliquam tuetur, & curat. Ter. in Eu. Num tu hic relictus es cuſtos? Interdum ſignificat prohibitorem, [*Difenſore,*] ut apud Vir. de Priapo: Et cuſtos furum atque auium. Ibi enim Cuſtos furum non dicitur, qui eos cuſtodit, ſed qui eos arcet. Virg 8. Aeneid. At domus Herculei cuſtos Pinaria ſacri. Ci. li. 2. Offi. Malus cuſtos eſt diuturnitatis, metus. Cuſtos etiã dictus in iudicio, cui curæ erat accuſatorem obſeruare, ne a reo corrumperetur. Ci. in Diuin. in Ver. Cuſtodem inquit, Tullio me apponite. Quid? mihi quàm multis cuſtodibus opus erit, ſi te ſemel ad capſas meas admiſero? Cuſtodes etiam in uitibus, dicuntur nouelli palmites, duarum, uel trium, non amplius gemmarum. Pli. l. 17. c. 22.

CVTICVLA, δερμάτιον, Iuue. Sat. 11.

CVTILIA, agri Reatini lacus, in quo ſiluoſa inſula natat, quæ nunquam die & nocte eodem permanet loco. Plin. lib. 3. cap 95. & lib. 3. cap. 12.

CVTIS, pellis, ſiue corium, [*Cotenna, pelle, cuoio.*] χρώς, δέρμα, Iuuen. Saty. 6. Et ſe cutis arida laxet. Cic. in Epiſt. ſiquid intra cutem ſubeſt uulneris.

C ANTE Y

CYMAA, gemma, quæ fracta fabæ ſimilitudinem præfert. Plin. lib. 37. cap. 11.

CYAMOS, κύαμος, herba Aegypto peculiaris, latiſsimis folijs, quæ & Colocaſia dicitur, & Faba Alexandrina, Pl. li. 21. ca. 15.

CYAMVS, κύαμος, faba, genus leguminis.

CYANE, es, nympha Sicula, quę in fontem ſui nominis conuerſa fertur. Oui. li. 5. Meta. Corripit hoc nomen tam penultimam, quam primam ſyllabam. Oui. li. 5. Met. Inter Sicelides Cyane pulcherrima Nymphas. Et paulo poſt: Venit & ad Cyanem. Nimis fœde itaque lapſi ſunt, qui mediam indifferentem eſſe affirmant, freti corrupta Ouidij auctoritate li. 9. Met. ubi ſic legunt: Cognita Cyane præſtanti corpore nympha. Ibi cum germana lectio non habet Cyane, ſed Cyanee per quatuor ſyllabas. Neque ibi poeta de Cyane Syciliæ nympha loquitur, Sed de Cyanee Mæandri fluminis filia, quæ a Mileto compreſſa, Caunum & Byblida genuit.

CYANE, es, κυάνη, oppidum Lyciæ. Pli. li. 5. ca. 27. Eſt item fontis nomen in agro Syracuſano. hic Anapo mixtus in mare illabitur. Oui. 3. de Ponto Quaque ſuis Cyanen miſcet Anapus aquis.

CYANEÆ, ſiue Cyaniæ, inſulæ, ſeu magis ſcopuli ſub Thracio Boſphoro, modico ſpatio inter ſe diſtãtes. Vnde factus eſt locus poetarum fabulis, qui Cyaneas inter ſe concurrere tradiderunt, quòd ex aduerſo intrantibus geminæ cernebantur, naue uero paulum in alterum latus deflexa, una tantum uidebatur. Val. Fla. li 4 Arg.

CYANEE, per quatuor ſyllabas, Mæandri Phrygij fluminis filia fuiſſe fertur, quæ a Mileto compreſſa Caunum & Byblida genuit. Ouid. l. 9. Met. Producit autem hæc dictio primam ſyllabam, & ultimam, duas autem medias corripit, ut conficiat Choriambum. Cyane uero pro Siciliæ Nympha tres tantum habet ſyllabas, quarum ultima longa eſt, duæ priores corripiuntur, ut ſit Anapęſtus.

CYANEVS, adie. Cęruleus: quod ſcilicet cyani gemmæ colorem refert. Varro: Cyanea penula amictus graſſatur. Cyanos etiam flos eſt cærulei coloris, in ſegetibus naſcens. Pli. li. 21. ca. 15.

CYANOS, fluuius Colchidis, qui in Phaſim influit. Pli. li. 6. ca. 4.

CYANOS, [*Turchina,*] κύανος, auctore Pli. li. 37. ca. 9. Gemma eſt ex laſpidum genere, colore cæruleo. unde quibuſdã eadẽ eſſe creditur, quæ hodie ab Italis Turchina uocatur. Alij hoc nomine Lazuli lapidem malunt ſignificari. Quorum opinio ideirco mihi uerſimilior uidetur, quòd Pli. loco iam citato prodiderit, cyanum ſæpe aureo puluiſculo intermicare: quod in lazuli lapide frequenter uſu uenit, ut qui fere in auri fodinis inueniatur: in ea uero gemma quam uulgus Turchinam uocat, (nos Granum eſſe credimus) id nunquam compertum eſt.

*CYAXARES, Phraortis regis Perſarum, Medorumq. filius.

CYATHISSO,

Cyathisso, hissas, [Dar da bere,] κυαθίζω, potum subministro. Plau. Tibi saepissime Cyathisso, apud nos quanto potas?

Cyathus, [Bicchiero,] κύαθος, calicis genus, a χύειν, fundere, mutatione litterae aspiratae in tenuem. Successit autem in sympuli locum in conuiuijs, ut docet Var. Iuue. Sat. 4. Cardiaco nunquam cyathum missurus amico. Inde translatus est ad mensuram, quorũ duodecim sextarium complent. Ad cyathum stare, uel a Cyathis esse dicebatur qui potus mensuram cyathis metiebatur. Apuleius Pocillatorem dixit, alij Pincernam. Pli. li. 21. scribit. Cyathum per se pendere drachmas decem. Cyathus etiam fluuij nomen in Aetolia, apud Polybium, ut notat Cel. Rhod. lib. 15.

Cybele, es, p. c. κυβέλη, nã, ut docet Seruius, anapaestus est in hac dictione Cybele, fuit uxor Saturni, ita dicta a Cybelo Phrygiae mõte seu oppido, ubi eius sacra primo sunt instituta. Scribit Festus, Cybelen a nonnullis ideo appellatam, quia ageret homines in furorem, quippe Graeci κυβιστᾶν, in caput saltare dicunt: qua uoce etiam utitur Home. 16. Iliad. Sacerdotum autem Cybeles proprium erat, caput rotare. Suidas scribit, Rheam quoque uocari, & montanam esse deam, ideo uehi leonum iugo. Haec primum Ops, & Terra dicta fuit, quòd sit dea telluris, quae & Vesta dicitur, propter quod curru uehi a poetis fingitur, quia terra pendet in aere; & rotis sustineri, quia rotatur semper & uoluitur mundus. Mater deum, quia omnia gignit. Et mater alma, ab alendo. Et mater Phrygia, a monte Phrygiae, quem plurali numero Dindyma uocant. In eo sacra sibi per Corybantes instituit: a monte Phrygiae, qui Βερέκυνθος, appellatur Et Pales, quòd sit pabulorum dea, Rhea, ἀπὸ τοῦ ῥέω, fluo, quod terra effluens sit omnium rerum Idaea & Phrygia, & Pessinuntia a Pesinunte Phrygiae emporio. Clau. Turrigenamque petit Cybelen. Martia. Et Cybeles picto stat Corybante tholus. Ex Apuleij sententia eadem erat dea Cybele, Bellona, & Isis. Quandoque tamẽ metri gratia scribitur per duplex ll, & fit Cybelle, ut sit Bacchius pes, ex prima breui, & duabus lõgis. Propertius: Vertice turrigero iuxta dea magna Cybelle. Lucan. lib. 1. Et lotam paruo reuocant Almone Cybellen. Hanc Cice. de arusp. resp. appellat matrem magnam, matrem Ideam de leg.

Cybira, oppidum Lycaoniae, non procul a Maeandro fluuio. Cicero 6. Verr.

Cybirates, uel Cybirata nomen gentile. Ci. Ibidem.

Cybiraticus, a, um. Ibidem.

Cybium, bij, κύβιον, piscis genus, ita sectum, ut medium aeque pateat in omnes partes ad similitudinem tesserarum. Mar. li. 5.

Cyclades, insulae maris Aegaei, teste Strab. li. 10. circa Delum in orbem sitae: unde & nomen acceperunt. Ouid. 1. Trist. Cycladas Aegeas obstupuisse reor. Alij dicũt uocari Cyclades, non quia in rotũditatem sitae sint, sed quòd longo ordine eas circuire necesse sit propter promontoria. Vnde & Vir. 3. Aen. Sparsasq; per aequor (dixit) Cyclades. Sunt autem numero quinquagintatres.

Cyclaminus, [Pan porcino,] sce. ge. κυκλάμινος, uel Cyclaminum, herba est, quam nostrae aetatis rustici Panem porcinum uocant, quod eius pabulum porcis in primis iucundum esse, subulci experiantur. Pli. li. 21. cap. 9.

Cyclas, dis, uestis foeminea rotunda. Iuue. Hae sunt, quae tenui sudant ex cyclide. Prop. Et cyclade longa Verrit humum.

Cyclopes, p. p. κύκλωπες, gigantes, seu populi antiquissimi in Sicilia, iuxta Aetnã, uno oculo in fronte: qui omniũ primi aeris fabricã inuenisse tradũtur: hinc factus locus fabulae, ut Vulcani ministri esse dicantur, & Ioui fulmina fabricare. Vir. li. 8. Aen. Ferrum exercebant uasto Cyclopes in antro Dicti putantur ab eo, quòd oculum unum orbicularẽ in frõte haberent: κύκλος, enim circulus, ὤψ, lumen. Ci. in Ver. Cyclops Aetnam solam, & eam partẽ Siciliae tenuisse dicitur.

Cydippa, κυδίππη, puella quaedam pomo decepta ab Acontio, ut superius traditum est. Oui. Litera Cydippen pomo perlata fefellit.

Cydna, ae, κύδνα, olim dicta Macedoniae ciuitas, quae postea corrupto nomine Pydna appellata est. Stephanus.

Cydnus, κύδνος, Ciliciae fluuius, non spatio aquarum, sed liquore memorabilis: quippe leni tractu è fontibus labens, puro solo excipitur, nec torrentes incurrunt. li. 11. Iustinus. Tibullus lib. 1. At te Cydne canam tacitis qui leniter undis Caeruleus placidis per uada serpis aquis. Solinus scribit amnem a candore, Syrorum lingua nomen sortitum. Vitr. li. 8 cap. 3. Cydni aquas podagra laborantibus apprime salubres esse, cruribus in eis mersis. Pli. li. 13.

Cydon, κυδωνία, insigne Cretae oppidũ a quo Cydonius, a, um. Oui. 2. Met. Cydonio fundebat spicula cornu. Vir. ecl. 10. Ire libet, Partho torquere Cydonia cornu Spicula. Malum Cydonium, quod Cato primus omnium Cotoneum appellauit. Pli. li. 15. ca. 11. His proxima amplitudine mala, quae uocamus Cotonea, & Graeci Cydonia, ex Creta insula aduecta. Seren. Aut quae poma Cydon Creteis misit ab oris. Inde Cydoniten appellat Palladius cibum ex Cydonijs decoctis, & melle confectum. Cotoneatum uulgo dicitur. Cydones item dicuntur urbis huius incolae, sagittandi peritia insignes.

Cygnaeus, a, um, media producta, κύκνειος, ut, Vox cygnea, quae est cygni: Cygnea cantio. Prouerbium conueniens in eos qui supremo uitae tempore facundè disserunt. Ci. 3. de Ora. Illa tanquam cygnea fuit diuini hominis uox, & oratio.

Cygnus, uel potius Cycnus, [Cigno,] κύκνος, Latine olor, auis, candida ansere maior, argutam uocem habens, praesertim imminẽte iam morte. Ci. 1. Tus. Cygni non sine caussa Apollini dicati sunt, scilicet quòd ab eo diuinationem habere uideantur, qua prouidentes quid in morte boni sit, cum cantu & uoluptate moriantur. Mart. li. 13. Dulcia defecta modulatur carmina lingua Cantator Cygnus funeris ipse sui. Rauci cygni. Vir. 11. Aen. Dant sonitum rauci per stagna loquacia cygni. Fuit autem Cygnus (ut poetae fabulantur) Ligurum dux, Phaetontis amator, qui post illius interitum diutino fletu in hanc alitem mutatus esse fertur.

Cybiani montes, maioris Phrygiae colles. Pli. li. 5. ca. 29.

Cylindraceus, a, um, factum ad similitudinem Cylindri, id est, teres & oblongum. Plin. scribit siliquas pisi, quod genus leguminis est cylindraceas esse. Anaximander item dixit terram esse formae cylindraceae.

Cylindrites, κυλινδρίτης, lapis est oblongus & teres, ex genere pyritarum, colorem aeris referens, ita dictus, quòd cylindri figuram habeat.

Cylindrus, [Pietra lunga, e tonda,] κύλινδρος, columnula lapidea rotatilis, qua rei rusticae scriptores aream aequari iubent. Vir. 1. Geor. Area tum primum ingenti est aequanda cylindro ἀπὸ τοῦ κυλίνδειν, a uoluendo. Neque uero solum de hoc rustico instrumento Cylindrus dicitur, uerum etiam de eo omni, quod figuram habet absolute teretem ita, ut facile uolui possit. Cic. de Fato. Et cylindrum uolui, & uersari turbinem putat. In gemmarum quoque generibus cylindri dicuntur teretes, & columellae formam imitantes, quos mulieres ex auribus solent suspendere. Iuue. Sat. 2. Donant arcana cylindros. Pli. li. 37. cap. 5. de beryllis loquens. Ideo cylindros quidam ex his facere malunt, quàm gemmas, quoniam est summa commendatio in longitudine. Ex quibus uerbis colligitur cylindros oblõgos esse, gemmas uero quadratas, angulosas, aut rotundas. Solinus similiter scribit, Indicos reges gemmas in longissimos cylindros fingere consueuisse.

•**Cyllarus**, unus ex centauris. Fuit etiam equi Pollucis nomen. Vir. 3. Georg.

Cyllene, mons Arcadiae, in quo Maia a Ioue compressa, Mercuriũ peperit. Vir. li. 8. Aen. Hinc Cyllenis, idos, patronym.

Cyllenius, [Mercurio,] Mercurius dicitur, quòd in Cyllene Arcadiae monte fuerit genitus, quam opinionem ipse etiam Vir. sequitur li. 8. Ae. Luc. li. 1. Motuque celer Cyllenius haeret. Ci. in Arat. Cedit clara fides Cyllenia.

Cyllo, nis, uidetur uitium significare. In Sal. Quicquid impudicorũ, cyllonum, parricidarum, fuit in urbe.

Cyma, [Cima,] κῦμα, tenerior, delicatiorq; cum aliarum herbarum, tum praecipue brassicae cauliculus, qui in prima germinatione in summa stirpe prouenit. Pli. li. 19 ca. 8 & li. 20 ca. 9. Celsus: Mali est succi brassica, magis etiam cyma eius. Col. maior pars eius brassicae in Cymam prosilit. Pro eodem etiam dicimus Cyma, atis. Col. li. 10. Frigoribus caules, & Veri cymata mitti.

Cymba, [Barca,] κύμβη, genus nauis piscatoriae. Cic. 3. Offi. Cymbarũ ante hortulos multitudo. Est item Cymba, portitorũ nauicula, qua amnes aut lacus traijciuntur: unde etiam poetae Charonti Cymbã assignarunt. Vir. 6. Aen. Gemuit sub pondere cymba.

Cymbalistae, κυμβαλισταὶ, qui pulsant cymbala. Apu. de Deo Socratis: Strepitu cymbalistarum, & tympanistriarum, & choraularum.

Cymbalum, [Cembalo,] κύμβαλον, instrumentum musicum, in sacris matris deum. Ci. in Pis. Neque collegae tui cymbala, ac crotala fugi. Vnde Cymbalissare, cymbala quatere. Cassius Hemina li. 4. Mulier cantabat tibijs Phrygijs, & altera cymbalissabat.

Cymbula, ae, dimin. Pli. in epi. Cymbulae onerarijs adhaerescunt.

Cyminum, p. p. [Comino,] herbae genus, cum semine eiusdem nominis quod nos y, in u, uertentes, Cuminum dicimus.

Cyminus, Hetruriae lacus ad sex millia passuum ab urbe Viterbio, Cymino monti suppositus: ut Appianus ostendit. De huius lacus origine talia refert Seruius: Aliquando Herculem ad hos populos uenisse: & quum a singulis prouocaretur, ad uirium ostentationem, uectem ferreum, quo exercebatur, humi defixisse, quem cũ nemo illorum posset euellere, Herculem tandem eum sustulisse: tantamque repente aquarum erupisse, ut Cyminum effecerit lacum. Haec Seruius illud Vir. explicans Aen. 7. Cymini cum monte lacum.

Cymothoe, p. c. nympha marina, Nerei & Doridis filia dicta, quòd per fluctus discurrat. Vir. 1. Aen. Cymothoe, simul, & Triton adnixus. Est item Cymothoe, fons notissimus Achaiae proprie dictae, inter Patras & Pheras urbes. Pli. li. 4. cap. 5.

Cyna, ae, arbor est in Arabia, folio palmae simili, ex quo Arabes uestes sibi conficiunt. Pli. li. 12. ca. 11.

•**Cynacantha**, arbor, quae acinos, ut uuae producit. uulgo, uua spinea uocatur.

●CYNARTHA,oppidum Arcadiæ,iuxta lepreom.
●CYNEGETICA,libri de uenatione conscripti.
CYNICI philosophi quidam fuerunt,sectatores Antisthenis, Crates, Diogenes, qui primi nouum hoc philosophiæ genus introduxere, ita dicti siue a Cynosarge gymnasio,in quo Antisthenes profitebatur siue a canina mordacitate, qua in hominum uitas nullo discrimine inuehebantur:aut(ut alij uolunt)ab eo,quòd canum more in propatulo coire non dubitarent:Laertius.Ex hac secta fuit Diogenes ille Cynicus.philosophiam cynici naturalem & rationalẽ tollebant,solāq; moralē inotebantur. Repudiabant liberales artes, maxime geometriam,& musicam.Placebat eis,finem esse, secundum uirtutem uiuere. Nobilitatem & diuitias abijciebant.Ci.lib.1.Offi.

CYNIPHIVR,ut grex hircorum.Mart.Cyniphio potest planta latere sinu.

CYNOCEPHALAEA,p.p κυνοκεφάλαια,herba, quæ ab Aegyptijs Osiritesappellatur,diuina prorsus,& ad oīa uenena efficax.Pl.l.30 ca.2.

CYNOCEPHALI,p.c.homines,uel feræ in Aethiopia, canina habentes capita,cetera homini similes.Augu.li.16.de ciui.Dei: Quid dicam de Cynocephalis, quorum canina capita, atque ipse latratus magis bestias,quàm homines confitentur?Pli.li.7.Gens, quam Cynocephalos uocamus,lacte uiuunt.Gel.li.9.c.5.

●CYNOSSEMA,locus est Troadis,ad Hellespontum.

CYNOCEPHALEON,κυνοκεφάλιον, Dioscoridi herba est,quam Græci notiore nomine ψύλλιον,nos Pulicarem appellamus.

●CYNOPOLIS,oppidum ad occiduam Nili ripam.

CYNORRHODON,rubentis lilij flos,teste Pli.li.21.c.5. dictus quòd a cane rabido morsis medeatur. Eadem & Rosa siluestris appellatur.Plin.lib.25.c.2.

●CYNOSARGES, gymnasium in Attica, in quo Aristippus docebat.

CYNOSVRA,æ,p.p.κυνόσουρα,sydus septentrionale, ex septẽ constans stellis,quod & Vrsam minorem appellamus.Alio nomine etiā Phœnice appellatur,teste Higino,eo quòd a Phœnicibus inter nauigandum potissimum soleat obseruari,quemadmodum & Elice,hoc est, Vrsa maior,a Græcis nautis.Oui.de Trist.Esse duas Arctos,quarum Cynosura petatur Sidonijs,Elicen,Graia carina notet.

CYNTHIA,[Diana,]Diana a Cyntho monte in Delo insula, in quo nata cum Phœbo est:unde & Apollo Cynthius appellatur.

CYNTHVS,κύνθος,Deli mons usq; adeo editus,ut totā insulam dicatur obumbrare. In hoc monte Apollo & Diana nati traduntur,quorum alter Cynthius,altera Cynthia ab eo appellati sunt.Vir.1.Ae. Qualis in Eurotæ ripis,aut per iuga Cynthi Exercet Diana choros.

CYPARISSVS,nomen pueri,Telephi filij,quem Apollo amauit, postea in sui nominis arborem conuersū dicitur & per syncresim Cypressus: deinde conuersione y in u,Cupressus.Dicta Cyparissus, ut Didymo placet,ἀπὸ τοῦ αὔειν παρίσους,æqualiter patiendo: qđ æqualiter & ramos perdat, & fructus.Fructus eius a figura Coni appellantur.Vnde ipsa arbor perpetuo epitheto Conifera appellatur. Virg. Aeriæ quercus,aut coniferæ cyparissi. Vide Cupressus.

CYPEROS,κύπειρος,iunci genus angulosum.Pli.l.21.c.18. Legitur & in neutro genere Cyperum apud Var.li.3.de re ru c.16.

CYPIRVS,ξίφιον, herba folia habens ad stidis similitudinem mucronata,quæ a Latinis Gladiolus dicitur.Est & Indica herba quæ Cyperis uocatur,gingiberis effigie.Pli.li.21.c.18.

CYPRINVS,κυπρῖνος,piscis ex genere chombrorum.Pl.l.32.c.11.

CYPRIVM,æris,[Copre.]quod uulgari usu nominatur Cuprū. unde Cuprini claui.Pli.Teritur cyprio ære in cyprio mortario. Cyprium absolute,pro ære cyprio,ex Cypro insula aduecto.Pl.li.36 c.26.

CYPRIVS,a,um,unde tres paruæ insulæ huic propinquæ Cypriæ nominantur,& Venus Cypria,aut quod in Cypro genita fuerit, siue quod ei primum in Cypro templum sit constitutum. Cyprus etiam dicitur arbuscula,quæ a Latinis Ligustrum uocatur, semine atro, non absimili sambuci noacino. Pli.li.12. ca 24.

CYPRVS,[Cipre.]κύπρος,insula in Pamphilio mari, in sinu maximo, qui & Ilicus dicitur,inter Ciliciam & Syriam,diues, & miræ fertilitatis.unde & macaria,id est,beata olim uocata:maxime etiam lusui dedita,unde & Veneri sacra. Hor.lib.1.Car.Sic te diua potens Cypri.Ea quondam nouem erat regnorum sedes. Vrbes illius præclaræ,Cythera, a quibus Venus dicta est Citherea, Paphos, Palæpaphos,& Salamina. Hæc inter maiores nostri maris insulas locum sibi uendicat,a Septentrione Ciliciæ opposita,a meridie Aegyptum spectat,ab oriente Syriā,ab Occidente Pamphyliam. Ambitus īsulę trium milliū,quadringentorū ac uiginti stadiorū,teste Strab. l. 14.

CYPSELLI,κύψελλοι,aues ex hirundinum genere. Plin.lib. 10.c.39.

CYPSELVS, Corynthiorum tyrannus, pater Periandri.Herod. li.5.& Plutar.

CYRENE,es,& Cyrenæ,arum, insigne Lybiæ oppidum inter Mareotidem,& Zeugitanam prouinciam situm,a Batto Thereo conditū, & a Cyrene,Penei amnis filia,quam Apollo adamatam in eam Libyæ partem transtulit,ita nominatum. Ab hac urbe totus ille Libyæ tractus,inter Africam proprie dictam,& Libyam Marmaricā, siue Mareotidem intermedius,uno nomine Cyrenaica regio dicitur. Adiectiua Cyrenæus,Cyrenaicus,Cyrenensis.

CYRENAICI PHILOSOPHI,ab Aristippo Cyrenæo,primo sectæ eius auctore,nomen traxerunt,qui summum bonum corporis uoluptate metiebantur.Ci.Tus.lib 3.& Laertius in uita Aristippi.

CYRNEVS,a,um.Vir.eclo.9.a Cyrno insula in mari Ligustico.

CYRNEA, æ, uasis uinarij genus, teste Non.Plaut.Amphi. Impleuit cyrneam.

●CYRRHVS,syriæ oppidum,cuius incolæ Cyrestæ dicitur.

●CYRTYNEA,oppidum ad mare rubrum.

CYRVS,nomen duorum fluuiorum, quorum unus Armeniæ & Hiberiæ fines interluit,& per Albaniam labitur. alter iuxta Pasagardas per cauam Persidem:a quo Cyro maiori,qui iuxta hunc amnem expositus fuit,nomen inditum.Stra.li.15.

CYRVS,κῦρος,Cambysis filius ex Mandane Astyagis regis filia, & Persarum Medorumq; rex.qui primus,deuicto Astyage,ultimo Medorum rege imperium transtulit in Persas,& subacta Asia, totū Orientem in potestatem redegit postremo cum bellum Scythis intulisset, eosq; clade magna effecisset, Tomyris eo tempore Scytharum regina, compositis insidijs ducenta millia Persarum cum ipso rege trucidauit,ita,ut neque nuncius tantæ cladis superfuerit.Caput Cyri amputatum,in utrem humano sanguine plenum coniectum, cū hac exprobratione:Satia te sanguine,quem sitisti.Res eius gestas uide latius apud Xenoph.in Pædia,Herod. & Iusti.li.1.

CYTA,es,siue Cyta,æ,κύτα,Steph.Oppidū Colchidis Medeæ patria, teste Stephano,herbis ueneficis famosa. Hinc Cyteus, a, um, unde Virgo Cytea appellatur Medea à Val.Flac. li.6. Item Cyteis, idis, Prop.li.2.Non hic uerba ualent,non hic nocturna Cytæis.

CYTHERA,orum,insula,quinque millia a Maleæ promontorio distās: in quam ferunt Venerem primum uectam concha marina.

CYTHEREA,[Venere.]κυθέρεια,dicta est.Vir.li.10.Est Paphos, Idaliū que mihi,sunt alta Cythera.Idem Parce metu Cytherea. Degenerat tamen hoc deriuatiuum a natura sui primitiui. Corripit enim secundam syllabam,quæ in primitiuo producitur.

●CYTHERIS,nobilissima meretrix,Voluminij liberta.

●CYTNO,insula ex Cycladibus.

●CYTIS,insula Arabiæ.

CYTORVS,mons Paphlagoniæ,in quo buxus plurima nascebatur:unde buxifer a Catullo dicitur.Vir.2.Geo. Vndantem buxo: spectare Cytorū. Ab hoc,quæ buxea sunt,Cytoriaca dicuntur.Oui.4 Met.Sæpe cytoriaco deducit pectine crines.Fuit & Cytorus, Sinopensium emporium,a Cytoro,Phryxi filio conditum.Stra.li.12.

CYZICVS,κύζικος,siue Cyzicum,insula in Propontide, duobus pontibus iuncta continenti,habens urbem eiusdem nominis: cui nomen indidit Cyzicus rex,quem Iason per imprudentiam interemit.Ou.li.1.Fast.Hinc Propontiacis hærentem Cyzicon oris,Cyzicon Aemoniæ nobile gentis opus.Incolæ Cyziceni.

DE LITTERA D.

DAAE,Daarum,δάαι,Stephan.populi sunt Scythiæ, ex genere Nomadum,ut auctor est Seruius in illud Virg.8.Aen.Indomitique Daæ.

DACIA,pecc,δακία,regiō Scythiæ Europææ,quā quidam Thraciæ partem, quidam conterminam dicunt.Hæc(ut Pto.scribit li.3 c.8) ad Septētrionem Carpathō monte a Sarmatia diuiditur, ad Occasum autem Tibisco fluuio,ab Iazygibus Metanastis: ad Meridiem & ad Ortum usque ad Danubium extenditur.Huius regionis populi Daci, dicuntur, olim etiam Daui teste Stra.li.7.Getis proximi ad Ortum.Vnde & in comœdijs serui introduci solēt,Daui,& Getæ nominati.Hodie tota hæc regio Valachię nomine cognita est.

DACTYLICVS,a,um,Ci.in Ora.Hic dactylicus numerus.

DACTYLIS, dactylidis, δακτυλὶς, uitis genus, dictum a gracilitate digitali. Pli.libr.14.cap.3.Has etiam Dactylos uocat Colum. lib. 3.cap.2.

DACTYLVS, pes metricus, cum syllabam longam duæ breues subsequuntur,Herous Ciceroni dictus, lib. 3. de Or.quòd eo scribantur facta heroum & principum.Item Dactyli fructus palmæ. Apicius: Et croci drachmæ singulæ dactylorum ossibus sorridit quinque.
Dactylus præterea graminis genus,de quo Pl.l.24.c.19.
Dactilus item piscis è genere concharum.Pl.li.9.c.6.
Dactylus Idæus,gemma.Pli li.37.ca.10.

DACVS,a,um,δάκος,è Dacia Spartianus:ad bellum Dacum.

●DADICAE,populi Scythæ.

DAEDALA,δαίδαλα,τὰ,neu gen.urbs Lyciæ,appellata a monte uicino,seu a Dædalo ibi sepulto.

DAEDALVS,p.c.δαίδαλος,Atheniēsis faber egregius, Icari pater, qui serram,asciam,perpendiculum,terebram,glutinum,lithocollam inuenit,malumq; & antēnam naui imposuit. Hic accusatus, quòd Perdicem sororis filiū,interemisset,indicij metu in Cretā fugit,ubi La

byrinthum fabricauit, cui Minotaurus includeretur, opus portentosissimum humani ingenij. Dictus Dædalus (ut quidam existimant) ἀπὸ τοῦ δαιδάλλειν, uariare seu ornare. Alij hoc uerbum a Dædalo deriuatum putant, ob multiplex, uariumq; ingenium hominis. propter quod Græci δαίδαλον, uarium dicunt, & ingeniosum. Lucretius quoque terram ob rerum artificiorumq; uarietatem, Dædalam nominat. Ennius simili modo Mineruam. Vit. Circen. Plautus Logodædalos uocauit, qui dolum celant sermonis ornatu.

DAEMON, [Demonio,] δαίμων, Deus, siue sapiens, ἀπὸ τοῦ δαίω, Augu. l. 9 de Ci. Dei, Dæmones dicuntur, quoniam Græcum uocabulũ est, ob scientiam nominati. Nostræ religionis homines appellant spiritus in cælo a deo creatos, qui de cœlo deiecti, partim in terræ infimo, partim in hoc aere damnati sunt. Dæmon etiam animus humanus in corpore situs uocatur.

DAEMONION, Ci. de Diu. quod Dæmonion appellat.

DAEMONICVS, a, um. Lact. li. 4. Dæmonicis fraudibus irretiti.

DAEMONIVM, [Demonio,] δαιμόνιον, idẽ quod dæmon, numen, deus.

*DAI, Persarum populi, omnes pastores. Herod.

DALMATA, æ, δαλμάτης, qui ex Dalmatia est. Ci. Vatinio lib. 5. epi. Dalmatis dij male faciant.

DALMATIA, æ, [Schiauonia,] δαλματία, regio Illyrici, conterminia Liburniæ.

DALMATICATVS, Dalmatarũ uestibus indutus. Lamp. in Cõmodo.

DALMATICVS, a, um, Ci. Vatinio. li. 5. epist.

DAMA, πρὸξ, genus capræ siluestris, tam mas. quàm fœm. gen. Ver. in Pharmaceutria. Cũ canibus timidi uenient ad pocula damæ. Mar. Imbelles damæ quid nisi præda sumus? Diminutiuum damula.

DAMASCVS, urbs nobilissima, caput Syriæ. unde Damascena pruna auctore Pli. li. 15. dicta: & regio ipsa Damascene, quæ totam illam Syriæ prætem complectitur, quæ adiacet Libano monti.

DAMASSONIVM, δαμασώνιον, herba est plantaginis folia habens, angustiora tamẽ, & in terrã reflexa. A Dioscoride Alisma appellatur.

DAMIVM, teste Festo, sacrificij genus erat.

DAMNAS, [Condennato,] ἁλοὺς, ὄφλων, pro damnatus apud Iureconsultos. Vtebantur autem hoc uerbo cum testator suo testamento damnabat hæredem ad præstandum alicui aliquod legatum. Quin. li. 7. Heres meus uxori meæ damnas esto date argenti.

DAMNATIO, onis, [condennagione,] κατάγνωσις, damnandi actus, reorum acerbissimæ damnationes Ci. in Pis.

DAMNATORIVS, Ci. 5. Ver. Verres in Xenonem iudicium dabat illud suum damnatorium. Damnatoria tabella, Suet. in Augusto.

DAMNIFICO, [Danneggiare, far danno,] ζημιόω, damnum infero. Damnificus, qui infert damnum. Plaut. in Cist. nequam bestiam, & damnificam. Damnigerulus, idem in Truc.

DAMNO, as, [Condennare,] καταγινώσκω, condemno, quandoq; ablatiuo quandoque genitiuo iungitur. l. 4. ad Her. Maiores nostri si quã unius peccati mulierẽ damnabant, simplici iudicio maleficiorum multorũ conuictã putabant. Ci. in Tus. Animos quasi capite damnatos morte mulctãt. Quando uero nõ apponitur pretiũ, uel peccatum pœnave peccati, accusatiuo tm̃ iungit, & significat culpo. [Incolpare,] Ci. 4. Tus. Rerũ naturã potius quàm errorẽ, damnare uolumus. Interdũ accipitur pro exheredare: [Diseredare,] unde e duobus filijs alterũ hæredẽ institutũ, alterũ damnatũ legimus. Interdũ pro obligare, & necessitate obstringere. [Obligare,] Ter. in Phor. Tuus est dãnatus gnatus, nõ tu. Hinc Damnatus aut Damnatus capitis, uel capite. Interdum idem quod obligatus, uel astrictus. Vnde hæredes dicebãtur Dãnati ad præstandũ legatum, id est astricti & obligati. pro quo ueteres etiã dicebant damnas. Itẽ, Damnatus uoti, uel uoto dicitur is, qui iam eius, cuius gratia uotum fecerat, factus est cõpos. Et damnare aliquem uoto dicebantur dij, cum alicui tribuebant, id cuius gratia uotum susceperat: contra Macrobij sententiam: qui arbitratur eum dici damnatum uotis, qui iam uota persoluit. Hoc autẽ uerum non esse apertissime conuincitur uno Liuij testimonio li. 7. Dictator (inquit) inter ipsam dimicationem ædem Iunoni Monetæ uouit: cuius dãnatus uoti, cum uictor Romam reuertisset, Dictatura se abdicauit. Et paulo post. Anno post quàm uota erat, ædes Monetæ dedicatur. Audisne Dictatorem protinus parta uictoria fuisse damnatum uoti, cum tamen uotum adhuc non persoluisset? quod subsequenti demum anno fuit persolutum?

DAMNOSE, aduer. ut Damnose bibere. Hor. 2. Ser. Sat. 8.

DAMNOSVS, a, um, [Dannoso,] ζημιώδης, damnum, uel detrimentum habet coniunctum. Col. lib. 5. per partes nonnunquam damnosum est, in summa tamen compendiosum. Aliquando sumitur actiue, pro eo quod damnum infert. Plau. in Bacch. Quid tibi commercij cum dijs damnosissimis? Aliquando passiue, idem in Epid. Damnoso sene, pro eo qui damnum subeat. Damnosus, profusus. Sueton. in Ner. Non in alia re damnosior, quam in ædificando.

DAMNVM, [Danno,] ἔλλειψις, a demendo, cum diminutione res deterior fit. Ci. damni nihil facis.

DAMON, δάμων, nomen philosophi Pythagorici, qui cum Pythia arctissimo amicitiæ uinculo constrictus fuit. De quo ita Ci. li. 3. Offi. Damon & Pythias Pythagorei, hoc animo inter se fuerunt, ut cum eorum alteri Dionysius diem necis destinauisset, & is qui morti addictus esset, paucos sibi dies commendandorum suorum caussa postulauisset, uas factus est alter sistendi eius, ut, si ille non reuertisset, moriendum esset ipsi, qui cum ad diem se recepisset, admiratus eorum fidem Tyrannus, petiuit, ut se ad amicitiam tertium ascriberent.

DAMOPHILA, δαμόφιλα, Lesbia Poetria fuit, Saphus coætanea, cuius meminit Philostratus in uita Apolonij.

*DAN, uicus, a Paneade eunt ib. Tyrum.

DANAE, per tres syllabas, δανάη, nomen Acrisij filiæ, quæ a Ioue in aurei imbris effigiem conuerso compressa, Perseum peperit, qui auum suum occidit. Ou. li. 5. de Trist. Quis Danaen Danaesq; nurus matremque Lyæi.

DANAVS, Aegypti frater, Arginorum rex, qui Schenelo rege expulso, Argos tenuit, ibiq; quinquaginta annos regnauit. genuit quinquaginta filias, quæ una nocte uiros suos, Aegypti filios, interfecerunt, præter unam Hypermnestram, quæ Linum maritum seruauit. unde apud inferos supplicij loco illis præscriptum est, dolium pertusum aqua implere, è quo tantundem effluat, quantum infundatur. Inde originem traxit prouerbium, Doliũ Danaidum: quod in auaros cõpetit, quorum auaritiæ nihil est satis: aut in prodigos, quorum profusioni ne ipse quidem Pactolus satisfaciat: aut in homines futiles, qui arcana fidei suæ credita non queunt continere.

*DANIA, septentrionalis Oceani peninsula.

DANISTA, [Vsuraio, creditore,] δανειστὴς, fœnerator, creditor. Plaut. Morigerus est mihi danista, qui de me argentum non petit.

DANTISCVM, nobile Poloniæ emporiũ est ad mare situm, ubi Vistula amnis in Oceanũ influit. Germani sua lingua uocant Dantzknich.

DANVBIVS, ἴστρος, maximus Europæ fluuius, qui ortus in iugis Arnobæ montis Germaniæ, ex aduerso Rurici Galliæ oppidi, multis ultra Alpes millibus, ac per innumeras lapsus gentes Danubij nomine, immenso aquarum auctu, ubi primum Illyricum alluit, Ister appellatus, sexaginta amnibus receptis, medio ferme numero eorum nauigabili, in pontum uastis sex fluminibus euoluitur. Hæc Pl. l. 4. c. 12. Ammianum uide l. 22. Hunc secundum post Nilum facit Ausonius, & Ouid. lib. 4 de ponto, ubi de Scythiæ fluminibus.

DANVNT, quandoque a ueteribus dicebatur pro dant: & Duis pro dederis Pla. Cui seruitutem Dij danint lenoniam. Nonius.

DAPALIS, cœna, [Cena sontuosa,] λαμπρὸς δαψιλὴς, quæ diuersis & amplis dapibus constat. Pl. l. 10. c. 50.

DAPATICE, [Splendidamente,] aduerbium, λαμπρῶς, est laute, Festus.

DAPATICVS, a, um, [Ampio, magnifico,] amplum, magnificum. Fest.

DAPHNE, δάφνη, Penei fluuij filia, quæ cum uim Apollinis non posset effugere, implorato paterno nomine, cõuersa est in Laurũ. Oui. li. 1. Met. 6. Est item Daphne, ingens lucus, & opacus. Strab. lib. 15.

DAPHNIA, gemma comitialibus morbis utilis existimata, Plin. li. 37. cap. 10.

DAPHNIS, teste Seruio, Mercurij filius, in Sicilia natus, iuuenis formosissimus, qui primus Bucolicum carmen inuenisse dicitur. Suidas.

DAPHNON, [Luogo, oue sono molti lauri,] lauretũ, locus multis cõsitus lauris. Mar. li. 10. Disposuit daphnona suo Torquatus in agro.

DAPINO, as, p p significat dapes parare. Pla in Cap.

DAPS, dapis, [Viuanda,] inquit Festus, apud antiquos dicebatur res diuina, a Græco δαπ̀ς Liu. 1. Adhibitis ad ministerium dapemque Potitijs ac Pinarijs. Quomodo uero dapes construantur, uide Cato. de re rust. c. 132. Ceterum dapes non solum deorum, uel nostræ in sacrificijs deorum, sed etiã magnifici & opipari apparatus sunt, Mart. Dapibus instructa superbis. Vir. 4. Aen. Diripiuntque dapes. Præterea & cibos incabiles & infandos, Dapes uocari, Nonius, ex duobus Virgilij locis affirmat, quorum alter est Aen 3. de Cyclope: Nam simul expletus dapibus, uinoque sepultus: Alter in Buc. Quas illi Philomela dapes, quæ dona pararit.

DAPSILE, [Abondeuolmente,] δαψιλῶς, aduer. abũdanter. Sue. in Vesp.

DAPSILIS, le, p. c. [Abondante, liberale,] δαψιλὴς, abundans, liberalis, largus, Pla. Most. Dapsiles sumptus facit. Col. l. 4. At spionia dapsilis, multo & amplitudine magis uuarum, quã numero fertilis. Plau. in Aul. Dotes dapsiles nihil moror, id est affluentes & largas.

DARADVS, Ptolemæo fluuius Africæ Plinius Darat uocat. lib. 5. ca. 1.

DARDANARII, [Rincenderuoli,] σιτοκάπηλοι, qui ola præmunt, uti carius uendant, dicti a Dardano quodam mago, a quo etiam Dardaniæ artes magicæ. unde Columella: Dardaniæ ueniunt artes.

DARDANSVM, genus ornamenti, quod lacertis adhibebatur. Plin. lib. 33. cap. 3.

DARDANVS, Electræ, Iouisq; filij nomen, qui cum Iasium fratrem interemisset, inde fugiens in Samothraciam primum, deinde in Asiã uenit, locaq; tenuit Hellesponto proxima, urbemq; ibi Dardanum condidit, regionemq; totam Dardaniam appellauit, quam postea Tros Ericthonij filius Troiam appellauit. Vir. 3. Ae. Dardanus Iliacæ primus pater urbis, & auctor.

DARES, etis, δάρης, historicus Phrygius, qui primus bellum Troianum,

num, cui ipse interfuerat, Græce conscripsit, quod postea est a Cornelio Nepote in Latinam linguam uersum.

•DARIORITVM, oppidum Galliæ Lugdunensis.

DARIVS, nomen regis Persarũ, qui triginta sex annos regnauit. cui Xerxes filius successit in regnum. Darius etiam ultimus Persarum rex, quem Alexander exiguis copijs facile profligauit.

•DAVERNVM, portus Britanniæ.

DASYPVS, huius, dasypodis, [Coniglio,] δασύπους, animal, quod nos leporem, aut (ut alijs placet) cuniculum uocamus. Pl. li. 10. c. 63. Dasypodes omni mense pariunt, & superfœtant, sicut lepores. ex quo loco satis constat, Plin. dasypodem a lepore distinxisse, contra Budæũ, qui putat Pli. ea in re deceptum, eo præcipue argumẽto nixus, quòd Aristoteles plerisq; in locis dasypodẽ a lepore non uideatur distinguere. Si tamen diligentius scriptorem illum excussisset inuenisset locum manifestissimum, ubi ille duo hæc indubie secernit. Locus is est lib. 1. de Historia animali. ubi sic habet. Animantium aliæ mites, ut boues: aliæ peruicaces brutæ omnino, ut sues siluestres: aliæ timidæ, ut cerui, lepores, cuniculi.

DATARIVS, a, um, gratuitum. Pla. Nulla est mihi salus dataria.

DATATIM, inuicem dando. Pla. Tum isti, qui pila ludunt serui scurrarũ datatim in uia. Põp. Adelphis: ut citat Nonius. In lecto datatim lusi tecũ, id est, coeundo. Nã Datatim ludere, est mutuo coitu uti.

DATO, as, frequen. Pla. in Most. Fenore argentum datas.

DATOR, ris, [Datore,] Vir. 1. Aen. Adsit lætitiæ Bacchus dator.

DATVM, ti, [Il dare,] Ci. de Ami. Vt par sit ratio acceptorũ & datorũ.

DATVS, us. [Il dare.] Pla. in Trin. Aurum meo datu tibi ferre.

DAVLIA, uel Daulis, Δαυλὶς, Ptolemæo, oppidum Phocidis, sub ditione Terei regis Thracum, unde Philomela ab Oui. Daulias dicitur, quòd in Daulide urbe in auem sui nominis fuerit conuersa.

DAVCVS, herba similitudine fœniculi, candidioribus tamen folijs, & minoribus hirsutisq; caule pedali, recto. Pl. li. 25. c. 9.

•DAVLIA, oppidum Phocidis.

DAVNVS, filius Pilumni, & Danaes, auus Turni, qui in Apulia regnauit, a quo etiam regio illa Daunia dicta est. Alter fuit Daunus prioris filius, qui ex Venilia sorore Amatæ, Turnum suscepit. Vir. li. 12. Dauni miserere senectæ. Est quoque fluuij nomen in Apulia, unde Hor. li. 3. Car. Ode. 33. Pauper aquæ Daunus.

DAVNI, Italiæ populi, a Dauno duce, Diomedis socero. Pl. l. 3. c. 11.

•DAVNIA, Apulia, a Dauno Illyrico, uiro claro.

DAVTIA, quę & Lautia, munuscula, legatis data hospitij gratia. Festus.

D ANTE E

DE, [De, di, da,] παρὰ, præpositio est, quæ separata significat a uel ab uel ex, ut, Audiui de patre meo. Itẽ propter. Ter. in Eun. Quantum me amas de fidicina hac? Itẽ deorsum, sicut Sus sursum: unde Susque deque fero, ueteres dicebãt: id est, sursum, an deorsum res feratur, parui facio. Cõposita uero aliquando detractionem notat, ut Decortico, Delibro. In aliquibus deorsum, ut Descẽdo, Defluo. Interdũ nõ, ut Delũbe, nõ habens lumbos. Interdum actiua est, siue intensiua, ut Deamo, Deprauo. Interdum diminutiua, ut Decresco, Deferuesco. Interdum priuatiua, siue negatiua, ut Desperatus, Demens, Dedecet. Interdum deficientem uim simplicis indicat, ut Disco Dedisco: Tego, Detego. Doceo, Dedoceo. Significat quandoque omnino. ut Demando. Quandoque aperte, seu palam. ut Demonstro.

DEA, deæ, [Dea,] Virg. 1. Aen. Nec uox hominem sonat, ô dea certe. Auxiliaris dea, Oui. 9. Met. Vltrices deæ, Sen. in Octauia. Cice. pro Rab. Dijs, deabusq; immortalibus parem, ac ueniam peto.

DEACINATVS, adiectiuum: ut Deacinata dolia, a quibus abstersi sunt acini. Cato de re rust. c. 26.

DEALBO, [Biancheggiare.] λευκαίνω, album reddo. ut Dealbare parietem. Curius ad Ci. ep. li. 7.

DEAMBVLO, [Passeggio,] περιπατέω, de loco ad locum ambulo. Ter. in Adel. Deãbulare huc libitum est. Deambulatio, [Diporto, spasso,] Teren. Heau.

DEAMO, [Amar di core,] ualde amo. Ter. in Hea. Deamo te Syre.

DEARMATVS EXERCITVS, [Essercito disarmato,] exarmatus, & spoliatus. Liu. 4. Consul triumphans in urbem redit, prælatis spolijs quibus dearmatum exercitum hostium sub iugum miserat.

DEARTVO, as, [Smembrare,] ἀρθρόω, quasi per artus incido. Plaut. in Capt. Deartuatus sum miser sceleste huius technis.

DEBACCHARI, [Furiare per ebrezza,] παραφονεῖν. propriẽ est præ ebrietate ualde furere: quanquam etiam debacchari dicimus eum, qui prę furore mentis suæ non satis compos, nihil considerate agit. Ter. in Adel. Si satis debacchatus iam es leno.

DEBELLARE, [Vincere in guerra,] καταπολεμεῖν, bello uincere, & propriẽ debellamus homines: expugnamus castra, urbes, naues, & huiusmodi. Pl. li. 6. Darium Alexãder debellauit. Li. li. 8. Debellatum est cum Græcis, id est, finitum bellum. Vir. 6. Aen. Parcere subiectis, & debellare superbos. Debellato, uice aduerbij. Liu. 3. Scipionem, uelut iam debellato, auertit fama redintegrandi belli.

DEBELLATOR, uerbale: ut, Cruenti gurgitis debellator, Stat. libr. 9. Thebaid.

DEBEO, es, debui, debitum, [Douere, essere debitore, tenuto, obligato.] ὀφείλω, pertinet ad omnia, quibus deuincti sumus. Ci. Planco: Perfice, ut ne minus respub. tibi, quam tu respub. debeas. Sæpissime uero pro oportet. Ci. ad At. Debebunt Pompeium hortari, ut sit amicus.

DEBILIS, le, [Debile,] ἀσθενὴς. ex de, & habilis, quasi parum habilis. Ci. in Catil. Infirmos, ac debiles fore putabam. Imbecillis ac debilis senex, pro Sext.

DEBILITAS, atis, [Debolezza,] ἀσθένεια, infirmitas. Cic. 1. de Fin. Ob eamq; debilitatem animi multi parentes reliquerunt.

DEBILITATIO, [Debolezza,] Ci. in Pis. Quid debilitatio atque abiectio animi tui?

DEBILITO, as, are, [Indebolire,] ἐξασθενίζω, debilem reddo. Cice. in Vatin. quæ leges sæpe tribunicios furores debilitarunt & represserunt. Debilitari passiue, Cice. 2. de Fini. Turpe esse uiro debilitari, dolore frangi.

DEBITIO, [Debito,] Cic. pro Planco: Dissimilis est pecuniæ debitio & gratiæ.

DEBITOR, [Debitore,] χρεώστης, teste Modestino, dicitur is à quo inuito exigi pecunia potest. Ci. Att. li. 3. Titinnius debitoribus suis renunciauit, ut eodem fœnore uterentur.

DEBITVM, subst. [Debito,] χρέος, æs alienum, quod debetur. Debitus a, um, [Debito,] part. quod debetur. Ci. in Phi. O fortunata mors quę naturæ debita, pro patria est potissimum reddita. Frequenter apud Ciceronem accipitur pro Meritus, siue iustus, [Meriteuole, giusto,] in epi. ad Att. Huic habiti a me honores, nulli nisi debiti. Idem 9. Phil. Iustum ac debitum honorem alicui decernere.

DEBLATERO, as, are, [Parlare stoltamente,] στωμύλλω, est stulte loqui, inquit Fest. nã βλάκας, stultos uocãt Græci. Nonius uero deblaterare, obloqui, & cõfingere interpretatur. Plau. Aul. Deblaterasti iã utcinis omnibus. Gel. l. 9. c. 15. Deblateras uersum multis millibus.

DECACHINNARE, [Beffare,] ἐπικαγχάσαι, deridere. Tertullianus.

DECACVMINO, as, [Tagliare la cima,] ἀκρωτηριάζω, cacumẽ præcido. Col. li. 6. Adhuc tenera decacuminetur.

DECACVMINATIO, Pl. l. 17. Similem & decacuminatio rationẽ hẽt.

DECANTO, as, [Diuulgare, celebrare,] δημηγορίζω, laudo, celebro, diuulgo. Interdũ, iterum atq; iterum repeto. Ci. At. li. 5. Hæc decantata erat fabula. Idem 3. de Ora. Qui alicui peruulgata præcepta decantaret. Idem 3. de Fi. Quæ quidem res efficit, ne necesse sit iisdem de rebus semper quasi dictata, decantare.

DECAPVLO, as, p. p. [Votare, euacuare,] depleo, euacuo: a capulis deductum, quæ sunt uasa ansata, quibus oleum depleri solet. Pl. li. 15. ca. 6. Sæpius die decapulandum.

DECAVLESCO, scis, ἀποκαυλοῦμαι, caules amitto. Pl. li. 19. ca. 7.

DECEATES, populi Ligurię. Pli. li. 3. ca. 5.

DECEDO, is, [Partirsi,] ἀποχωρέω, abeo, discedo. Cœl. Ci. Quod tibi decedenti pollicitus sum. Propriẽ uero a mandato custodiæ loco recedo: ut Cõsules de prouincia dicuntur decedere. Ci. ad Att. Non putet nos senatus ante oportere decedere, quàm nobis successum sit. Decedere de summa, est de summa aliquid detrahi. Ter. Adel. De summa nihil decedet. Itẽ decedere, est, detrahi, siue minui, [Diminuire,] Lact. lib. 2. Id solidum existimandum, cui nihil decedere: id perfectũ, cui nihil possit accedere. Decedere uia, est per errorẽ, siue honoris gratia digredi, [Transiare,] Sue. in Cæsare: Cum, luminibus extinctis, decessisset uia. Decedere de suo iure, est non summo iure agere, sed aliquid sui iuris condonare, Ci. 2. Off. Est liberale, paululum nonnunquam de suo iure decedere. Rursus ponitur pro mori, [Morire,] Ci. ad At. l. 1. Pater nobis decessit. Decedere de statione uitæ, [Morire,] figurate, apud eundem in Catone: Vetat Pythagoras sine iussu imperatoris de præsidio, & statione uitæ decedere.

•DECELIA, agri Attici locus in tribu Hippothoontide. Thucyd.

DECEM, [Dieci,] indeclinabile, a δέκα. Ter. in Hea. Decem dierum uix mihi est familia.

DECEMBER, [Decembre,] ποσειδεών, nomen mensis, quod decimum locũ teneret, antequam additi essent Ianuarius, & Februarius. Legitur & Decembris, adiect. Hora. 2 Ser. Age libertate Decembri Vtere.

DECEMIVGIS, currus quem decem equi iuncti trahunt. Sue. in Ner.

DECEMPEDA, δεκάπους, pertica, qua mensuratur terra, a numero pedum dicta. Ci. 17. Phil.

DECEMPEDATOR, Idem 13. Phil. Agri publici decempedator.

DECEMPRIMI, dicuntur a Cicerone, qui δέκα πρῶτοι, Græce, pro Roscio Am. Decretum fit ut Decemprimi proficiscantur ad L. Syllam.

DECEMSCALMVS, actuariolum, quod decem scalmis agebatur, Cice. Att. lib. 6.

DECEMVIRI, summus magistratus Romæ fuit, in consulum locum suffectus, Liu. 3. Anno trecentesimo altero, quàm condita Roma erat, iterum mutatur forma ciuitatis ab consulibus ad decemuiros.

DECEMVIRALIS, le, ut, decemuirales leges, quæ sunt leges xij. tabularum, quibus perferẽdis decẽuiri cõsulari potestate creati sunt. Liu. l. 3. Prius quàm urbem egrederentur, leges decemuirales, in æs incisas publice proposuerunt. Decemuirale collegium, Ci. 6. Ver.

DECEMVIRATVS, tus, dignitas & officium Decemuirorũ. Ci. de leg.

Agr. Vt ij decemuiratum habeant, quos plebs designauerit. (le.

Decannale, [*Di dieci anni,*] δεκαετὶς, decē annorū: ut, Bellū decēna

Decennis, ne, [*Di dieci anni,*] δεκαετὴς, decem annorum. a quo Decennium: Decennis fœmina. Pli. lib 8. c. 5. & c. 44.

Decenter, [*Comenevolmente, accomciamente,*] καθηκόντως, pulchre, apte, conuenienter. Cic. pro Cec. Decentissime descripta a maioribus iura finium, possessionum, aquarum. Hinc, Decus, Decor, Decorus, Decorum, & Decoro.

Decentia, [*Bellezze,*] εὐκοσμία, conuenientia, pulchritudo. Cice. 2. de Nat. De. Venustatem atque ordinem, & ut ita dicam, decentiam oculi iudicant.

Decermina, teste Festo, quæ purgandi caussa decerpūtur: cuiusmodi sunt frondes sacræ, quibus in lustrationibus uti solent.

Decerno, is, creui, cretū, [*Deliberare, sententiare, ordinare, determinare.*] ψηφίζομαι, constituo, siue de magnis rebus certam sententiam profero. ut, senatus decretum. Ci. li. 1. Off. Expectanda magis decernēdi ratio, quam decertandi fortitudo. Ter. in And. Quicquid peperisset, decreuerū tollere, id est, deliberarunt. Interdū est, ex potestate constituere: unde decreta syderum. Scribit Firmic. sydera decernere felicitates infelicitatesq; mortalibus. Per translationē pro dimicare, [*Combattere.*] Vir. 12. Aen. ipsumque iubes decernere ferro.

Decerpo, is, psi, tum, [*Carpire, ter uia.*] ἀποτρύγω, ex de, & carpo, detraho, siue a re aliqua carpo: ut decerpere uuas. Pli. in ep. Decerpere fœtus arborū, Pl. l. 4. 12. Decerpere folia. Col. l. 5. c. 10. Hor. 2. Ser. Sat. 2. Ex te decerpere fructus. Ci. 5. Tus. Humanus animus decerptus ex mente diuina.

Decertatio, [*Pugna, contesa,*] Ci. 13. Phil.

Decertatorius, a, um, ut, Pugna decertatoria, Quinct. li. 6. ca. 4.

Decerto, as, freq. [*Combattere, guerreggiare,*] ἁμιλλῶμαι. Cice. pro Planc. Erat non iure, non legibus, decertandum. Decertatur impersonale. Ci. 1. Off. Cum de imperio decertatur. Decertatus, partici. Stat. lib. 1. Theb. Alternaq; regna prophanis, Decertata odijs. Labores decertati, certando peracti, Claud. 1. Paneg.

Decessio, nis, [*Partita,*] Ci. Q. F. Spem maturæ decessionis.

Decessor, ris, qui iam magistratu defunctus decedit de prouincia, & successori suo eam tradit. Vlp. in l. obseruare. ff. de off. procons.

Decessus, us, [*Partita,*] Cæsar. 3. bel. Gal.

Decet, [*Conuenirsi,*] πρέπει, conuenit, aptum est, consentaneum est. Et modo personale est, in tertijs tamen duntaxat personis declinatum. Ou. de Rem. Lude, decent animos mollia regna tuos. Modo impersonale, habetq; fere accusatiuum. Ci. 5. Tus. Oratorem irasci non decet, simulare non dedecet. Nonnunquam datiuum. Ter. Ad. Facite ita, ut uobis decet.

Decies, [*Dieci uolte,*] aduer. δεκάκις, Plau. Stich. Decies in die mutat locum.

Decido, p. p. [*Tagliare,*] ἀποκόπτω, abscindo, amputo. Pla. in Mer. Decide mihi collum, si falsum ad te loquar. Per translationem deliberare. [*Terminare, finire,*] Hor. Et post decisa negotia campo. Eleganter ponitur pro litē cōsensu mutuo dirimere: transigere, iuriscō sulti uocant. Ci. 4. Ver. Res ad illum defertur, & istius more deciditur.

Decido, is. p. c. [*Cadere in giu,*] καταπίπτω, deorsum cado. Cice. 2. Of. Ficta omnia celeriter tanquam flosculi decidunt. Decidere equo, uel ex equo. Cæs. Bel. Gal. & Pli. lib. 28. ca. 8. Sic per metaphoram, Decidere spe, uel a spe [*Perdere la speranza,*] spem amittere. Ter. in Hea. Quanta spe decidi? Deciduus, a, um. Pli. lib. 11. cap. 37. Ceruis tantum cornua solida, & omnibus annis decidua. Decidium, pro occasu. Se. epis. 30. Bassus noster uidebatur mihi fortiter ferre decidium sui.

Decimae, rum, siue Decumæ, [*Decime,*] δεκάτη, decima pars quarumcunque rerum, quæ soluitur principibus & sacerdotibus, Plaut. Vt decimas solueret Herculi. Legitur & Decuma in singulari nu. Cice. 5. Ver. Affirmante se plus decuma non daturum. Idem de Na. Deo. Neque Herculi quisquam decumam uouit unquam.

Decimanus, siue **Decumanus**, [*Decimo,*] δέκατος, idem fere, quod decimus, quia tamen ita usu uenire solet rerum natura, ut decima quæque sint maxima, factum est, ut decumanus accipiatur pro Magno. unde decumana porta castrorum, quæ in his maxima est, eratq; in postica castrorum parte, ut ex Cæsare. li. 3. Bel. Gal. intelligitur. Decumana oua, quæ cæteris maiora sunt: & Decumani fluctus, qui reliquos magnitudine superant. Nā & ouū decimum maius nascitur, & fluctus decimus fieri maximus dicitur, ut scribit Festus. Ouid. 11. Metam. Vastius insurgens decimæ ruit impetus undæ. Decumanus accipenser, apud Ci. 2. de Fin. ex Lucilio Decumanus ager. ex quo Decimæ recipiuntur. Ci. 5. Ver. Et Decumanus limes, in limitatione agrorum, a magnitudine & longitudine dictus putatur, qui agrū ab exortu æquinoctiali ad occasum æquinoctialem secat. nam alter ex transuerso occurrens, cardo appellatur, a Septentrione in Meridiem ductus. Pli. li. 18. Decumani etiam (ut Asconius Pædianus docet) uocantur publicanorum principes, a quibus decumæ, siue decimæ exigebantur. Ci. 4. Ver.

Decimo, as, are, [*Decimare, torre la decima,*] δεκατεύειν, est decimā partem detrahere. unde decimari legiones dicuntur, quando decimus quisque supplicio afficitur ab imperatore. Liu. li. 2. Sorte decimus quisque ad supplicium lecti.

Decimum, aduer. Liu. 6. ab urb. Nos reficietis decimum tribunos.

Decimus, ultimus ex Denario, uel unus ex decem, Plau. in Amph.

Decimudia, uasis genus decem capiens modios. Col. li. 12. c. 18.

Decipio, is, p. c [*Ingannare,*] ἐξαπατάω, defraudo, deludo, a capio. Oui. ep. 11. Vltimus est aliquis decipere arte labor. Ci. 1. Offi. quæ coactus quis metu, aut deceptus dolo promiserit.

Decipula, æ, [*Laccio,*] παγὶς, instrumentum aliquod decipiendis, uel auibus, uel muribus idoneum, Pro quo & Decipulum neu. gen. dixit Apul. li. 8.

Decircino, as, [*Circondare, attorniare,*] contrarium suo simplici Circino, quod est, rotundum facio. Manil. l. 3. Quem teretis natura soli decircinat orbem.

Decirremis, fœ. ge. nauigij genus, habens decem remorum ordines. Pli. lib. 7. c. 56.

Decisio, onis, [*Determinatione,*] determinatio, uel diremptio litiū mutuo consensu Ci pro Cecin. Quid nostra decisio de æquitate.

Decius, Decij tres, pater, & filius, & nepos dicti, qui pro patria se deuouerunt, pater bello Gallico, filius bello Hetrusco, nepos, eo, quod Pyrrhus gessit pro Tarentinis. Ci. 1. Tus. Si mors timeretur, nō cum Latinis decertans pater Decius, cum Hetruscis etiam filius, cum Pyrrho nepos, se hostium telis obiecissent.

Declamatio, onis, μελέτη, domestica exercitatio, qua oratores serijs causis solēt præludere parādæ eloquētiæ caussa. Pueris quoq; in ludis ficta quædam themata solent præscribi, quibus ad eloquentiā sibi uiam sternerent. Ci. pro Mur. Non placet mihi declamatio potius, quām persalutatio. Idem pro Planc. peruulgata declamatio.

Declamator, oris, qui domesticis, scholasticisve meditationibus se exercet, ut postea serijs in causis sit paratior. Ci. in Or. Non declamatorem aliquem de ludo, sed perfectissimū oratorem quærimus.

Declamatorie, aduer. μελετητικῶς, more declamantium. Hiero.

Declamatorius, a, um, ut Genus dicendi declamatorium, declamationibus magis, quam serijs orationibus accommodatum. Cice. Q. Frat. li. 3. puer magis illo declamatorio genere delectari uidetur.

Declamito, as, are, freq. Cic. filius ad Tironem: declamitare Græce apud Cassium institui.

Declamo, as, are, [*Essercitarsi dicendo,*] μελετᾶν, ex ficto themate se exercere. Oui. 1. de Arte: sed neque declamant medio sermone diserti. Contra aliquem uehementissime declamare. Cice. 6. Ver. Ille insanus, qui pro isto contra me uehementissime declamasset.

Declaratio, [*Manifestatione,*] Ci. pro Planc. lib. 10. Rursus declaratio animi tui.

Declaro, [*Dichiarare, mostrare apertamente,*] ἐμφανίζειν, est aperte monstrare. plus enim est quām significare Cice. Lucceio: hoc sæpius dicendum, tibique non significandum solum, sed etiam declarandū arbitror. Declarare consulem, ueteres dixerunt pro renuntiare, cum scilicet is, qui consulatu decedebat, collectis, pronūtiabat, quis futurus esset consul. Ci. pro Mur. Vt eiusdem hominis uoce & declaratus consul esset, & defensus.

Declinatio, [*Abbassamento,*] Curt. libr. 7. Macedo lanceam omisit, quam Dioxippus cum exigua corporis declinatione uitasset.

Declino, as, p. p. [*Declinare, abbassare,*] ἀποκλίνω, significat deorsum aliquid flectere. sed quoniam sæpius caput aut etiam totum corpus declinando, periculum deuitatur, consuetudo inualuit, ut pro uitare, [*Schifare.*] poneretur: ut in gladiatoribus uidemus: qui ut petitiones aduersariorum facilius declinare possint, modo se huc, modo illuc flectunt Ponitur uel absolute. Cice. pro Sex. Magna rerum permutatione impendente, declinasse me paululum. Vel cum accusatiuo. [*Fuggire,*] Ci. Off. 1. Declinet ea, quæ ei nocitura uideantur. Vel cum ablatiuo & præpositione. [*Scostarsi.*] Idem Tus. 4. Quomodo, quę bona natura appetimus, sic a malis natura declinamus. Aliquando cum præpositione A. Ci. Att. Non arbitratur eum a Capua declinaturum. Vel cum De. Idem de Fi. 5. Paululum ad dexterā de uia declinaui. Translate. [*Trauiare, trasandare,*] Idem de Ami. Declinandum est de uia, modo ne summa turpitudo sequatur, id est, de summo iure decedendum est, & aliquid amicitiæ condonandum. Pla. in Aul. Declinaui paululum me extra uiam. Pro deduco. Liu. 1. Si quo inde Agmen declinare uoluissem. Pro eximo, Ter. in Hecy. Neque declinatam quicquam ab aliarum ingenio ullam reperias.

Decliuis, ue, [*Inchinato, piegato, chino,*] deorsum inclinatus. Cæs. 2. bel. Gal. Collis a summo æqualiter decliuis. Pli. Epi. Mulier ætate decliuis, uidua, mater. Decliuitas, atis, inclinatio. Cæs. 7. bel. Gal. Exiguum loci ad decliuitatis fastigium magnum habet momentum.

Decoctor, oris, qui patrimonio absumpto ad inopiam redactus est. Ci. in Cat. exercitū collectū ex rusticis mediculis, & decoctoribus.

Decoctum, cti, subst. uas, in quo aliquid coctum est. Pli. li. 24. c. 9. Ad dentium dolorem, auriumque decoctum eorum salutare.

Decoctus, us. [*Cottura,*] Pli. li. 37. cap. 12. gemmæ mellis decoctu nitescunt.

DECOCTVRA, æ, [*Cottura*,] Pli. li. 23. c. 1. Decoctura cœliacos iuuat.

DECOLLO, as, aui, [*Por giu del collo, tagliare il collo.*] de collo deponere, ut interpretatur Non. citans illud Cæcilij: In tuo collo est: decolles caue. Significat etiam caput alicui auferre. Fenestella. l. 2. Cæsar a piratis captus, postea ceperit eos, & decollauerit. Per metaphoram pro destituere, siue decipere. [*Ingannare,*] Plaut. in Capt. Illic mihi una spes cœnaria: Si ea decollabit, redibo huc ad senem ad cœnam asperam, id est si fefellerit ea spes, quasi collum fregerit. Quin etiã, quod Varro l. 1. de Re ru. c. 2. Decollare dixit, Columella eandem rem tractans, deesse scripsit lib. 1. c. 3.

DECOLORATIO, Cice. 2. de Diuin. Decoloratio ex contagione.

DECOLOR, p. c. [*Senza colore, scolorito,*] κακόχρους, quod colore uitiato est, uel male coloratum. Tibu. quæ ferat a cœlesti decolor Indus aqua. Nonunquam pro turpi & inhonesto accipitur. [*Dishonesto,*] Oui. in Epist. Deianiræ ad Herculem, Fama Pelasgiadas subito peruenit ad urbes Decolor, & factis infitianda tuis. Aetas decolor [*Vitioso.*] Vir. 8. Aen. Deterior donec paulatim ac decolor ætas. Vbi Seruius: Decolor ætas, uitiosa: in omni enim uitioso corpore inest pessimus color.

DECOLORO, as, p. p. [*Discolorare,*] τὸ χρῶμα διαφθείρω ἀμαυρόω, colore pristino priuo, aut colorem uitio Lib. 2. ad Her. Si tumore aut liuore decoloratum est corpus mortui, significat cum ueneno necatũ. Col. li. 12. c. 16. uuas in ahenum feruens demitti, & exiguum pati dum decolorentur.

DECOQVO, is, p. co. [*Consumare, scemare cuocendo,*] ἀφεψέω, paulatim diminuere & coquendo absumere. Pli. li. 31. c. 3. Neronis principis inuentum est decoquere aquam. Ita Decoquere mustum, uel aliud, ad tertias, & quartas, Columellæ, & Plin. sæpe. Vnde decocta aqua, & Decoctum, Plin. li. 22. Decoquere pro conuertere, [*Tramutare,*] accipere uidetur. Omnem, ait, succum alienum in uenenum decoquit. Interdum est, substantiam consumere, [*Consumar la roba,*] & creditores solutione defraudare, quod sæpe euenit ijs, qui gulæ omnia dedunt, aut qui scorta sectantur: translatione sumpta ab ijs rebus, quæ ad ignem diutius commoratæ ad nihilum redigi solent. Et fere intransitiue ponitur. Cice. 2. Phil. Tenes ne memoria, prætextatum te decoxisse? Interdum etiam transitiue dicimus Decoquere patrimonium. Ita usus est Spartianus, cum scribit Adrianum senatoribus, qui non uitio suo decoxerant patrimonium, pro modo senatoriæ professionis expleuisse. Col. li. 12. Res ipsa iam domino decoxit, [*Dannegiare,*] id est detrimẽtum dedit. Tale quid in se habet Defrigo, ut, Hic defrixit, idest bona consumpsit.

DECOR, oris, p. p. [*Bellezza, beltà, ornamento,*] κάλλος, mas. gen. pulchritudo quædam ex decentia rerum, personarumque in locis, temporibus siue in agendo, siue in loquendo, Vir. li. 5. Diuini signa decoris, ardentesque notate oculos. Cic. 1. Aca. Spoliauit uirtutem suo decore. Hinc Decorum ci [*Decoro,*] quod non tam ipsum honestum significat, quàm quod hominibus, & communi opinioni honestum uidetur, & pulchrum, & probabile. Cic. 1. Off. Quæ autem pars subiecta est eius generi, eam sic definiunt, ut id decorum uelint esse, quod ita naturæ consentaneum sit, ut in eo moderatio & temperantia appareat cum specie quadam liberali. Ibidem: Hoc loco continetur id quod dici Latine Decorum potest, Græce enim πρέπον dicitur. Decore, aduer. pulchre, decenter. [*Honestamente,*] Ci. 1. Offi. Verentur, ne, si quo casu euenerit, ut corporis partes quædam aperiantur, aspiciantur non decore. Decor uero, decoris, p. co. est adiectiuum a decus, [*Ornato, bello,*] pro Decorus, a, um, Sal. Equis & armis decoribus multis.

DECORE, [*Honestamente,*] πρεπόντως decenter. Cice. 5. Off. Omnis adhibenda erit cura, meditatio, diligentia, ut ea si non decore, at quã minime indecore facere possimus.

DECORO, as, pe. c. [*Adornare.*] τιμάω, orno, honesto Horat. Ac bene nummatum decorat Suadela, Venusque. Cic. 1. Tusc. Ex Ennij Epitaphio: Nemo me lacrymis decoret, nec funera fletu Faxit. Cice. de Clar. Orat. Hæc omnia uitæ decorabat grauitas & integritas.

DECORTICO, as, [*Scorticare, scorzare,*] λεπίζω, corticem detraho, Pli. li. 6. c. 39. Decorticatio. Pli. l. 17 c. 24.

DECORVS, a, um [*Bello, adorno, ornato,*] ἀγλαός, pulcher, decens, honestus. Plin. lib. 12. ca. 5. Sepes munita uallo arboris decora specie subter inuenti. Ci. 2. de Nat. De. auri uenas penitus abditas inuenimus, & ad usum aptas, & ornatum decoras. Vir. 1. Decoram Cæsariem nato genetrix.

DECOTES, dictæ togæ, attritæ, quasi cotibus detritæ. Festus.

DECREPITI, ἐσχατογήρως, extremæ ætatis senes: a crepando dicti (ut quidam uolunt) id est clamando, & conquerendo. aut a decrescẽdo, quòd incuruati, & contracti, minores fieri uideãtur. aut certe ab adiectiuo creperus, quod anceps & dubium significat, quòd uita eorum id ætatis in dubio sit constituta. Ter. in Eun. Cum meo decrepito hoc eunucho. Cic. pro Cæl. Tristis, ac decrepitus senex.

DECRESCO, [*Sminuire, scemare,*] μειόω, Ci. de Diu. Ostreis, & conchylijs omnibus contingit, ut cũ Luna crescant, pariterq; decrescant.

DECRETORIVS, a, um, [*Giudiciario,*] κρίσιμος, ponitur pro iudiciario, in quo scilicet iudicium potest: ut Dies decretorius, qui & Criticus & Crisimus. Decretorium sidus uel tempus dicitur id, ex quo de prouentu aliquarum rerum futuro sumitur iudicium. Pli. lib. 18. Res summa uitium agitur, decretorio uuis sidere illo, quod Caniculam appellamus. Idem: Aquila exoritur uesperi decretorio die, floreñtibus oleis. Aliquando dicitur, quod est decretum, firmatum. Quin. Quidam pugnam illam decretoriam imperitis, ac sæpe pullatæ turbæ relinquunt.

DECRETVM, ti, [*Constitutione, deliberatione,*] δόγμα, statutum, sententia. Cic. 4. Aca. Sapientia neque de seipsa dubitare debet, neque de suis decretis. Vnde decreta pontificum, constitutiones. Decreta senatus, a consultis sic distinguuntur ab aliquibus, ut decretum dicant particulam quandam esse senatusconsulti, ut cum prouincia alicui decernitur: tanquam decreta sint specialia, consulta generalia.

DECRETVS, a, um, particip. a decernor. constitutus. Cic. de Pro. Cons. Prouinciam desponsam, non decretam, habere uideatur.

DECVBO, as, [*Giacere,*] iaceo, quasi deorsum cubo. Apul.

DECVLCO, as, [*Calcare,*] πατέω, Calco, Pli. li. 17. c. 20.

DECVLTO, as, ex de, & occulto, abiecto o & altero c, ualde occulto. Festus.

DECVMA, & DECVMANVS, uide Decimæ, arum, & Decimanus.

DECVMBO, is, [*Giacere,*] κατάκειμαι, decubo, iaceo, recubo. Cice. 3. Ver. Cum Apronius in triclinio decubuisset. Hiero. Quintum iam diem decũbens lectulo. Col. li. 7. c. 9. Si quem mater decumbens oppresserit. Significat etiam ad mensam sedere. [*Seder a tauola,*] Plau. in Merca. Ad cœnam uocat, uenio, decumbo. Ter. in Phorm. Prior bibas, prior decumbas. Aliquando mori. [*Morire,*] Cice. 2. Tusc. Si satisfactum ijs sit, se uelle decumbere.

DECVPA, æ, quid sit, a uiris etiam doctis dubitatur, legitur tamen apud Ciceronem in Pis. Pania & uinum a propola atque decupa. Quo loco legendum putat Budæus De cupa, duabus dictionibus: ut his sensus, Pisonem non uiuere frugaliter, sed uinum a propolis emere. atque id è cupa, id est non diffusum aut asseruatum, sed ut è cupa affertur, id est pene musteum: non enim futuris annis prouidebat.

DECVPLVS, a, um, quod rei alicuius quãtitatem decies in se continet. Li. li. 39. Vti decuplo tanto pluris, quam quãti essent, æstimarentur.

DECVRES, antiqui pro decurionibus usurparunt. Festus.

DECVRIA, æ, [*Squadra,*] δεκάς, manipulus decem militum, uel aliorũ hominum, cui qui præest, Decurio nominatur. Col. Classes etiam non maiores, quam denum hominum, faciundæ, quas Decurias appellauerunt antiqui. Decuria senatoria. Ci. 4. Ver. Hic alteram decuriam senatoriam iudex obtinebit? Decuria iudicum. Cic. 5. Phil.

DECVRIARE, est milites conscriptos in decurias distinguere. Ci. pro domo: Cum decuriatos ac descriptos haberes exercitus perditorũ.

DECVRIATIO, Ci. pro Plan. Decuriatio tribuum, descriptio populi.

DECVRIATVS, us, ui, διάταξις, ipsa decuriatio. Liu. l. 21. Vbi ad decuriatum & centuriatum conuenissent, sua uoluntate ipsi inter se decuriati equites, centuriati pedites coniurabant.

DECVRIO, onis, [*Decurione, caporale,*] λοχάρχης, dictus est, auctore Vlp. quòd initio cũ deducerentur coloniæ consilij publici gratia, decima pars deductorũ conscribi solita sit. unde Ci. in orationibus citat Decreta decurionũ. Erant tamen alij urbani, alij municipales decuriones. Vrbanus decurio turmæ præerat, quæ duobus & triginta equitibus constabat. Varro autem tradit in singulis turmis equitum decuriones esse ternos. itaq; cum turma in tres decurias diuidatur, singularũ decuriarum præfecti, Decuriones dicti sunt, q denis equitibus præsint. Est autem decurionis militaris officium, conto scienter uti, turmales sub sua cura positos erudire ad omnia, quæ equestris pugna deposcit. Neque uero belli solũ, sed domi quoque hac uoce utimur, pro eo qui præest cubicularijs. Suet. in Dom. Saturius decurio cubiculariorũ. Decurio quoq; palatij dictus est ab Ammiano, qui præpositus erat palatio, qui est ordo dignitatis. In municipijs decurio idem creditur, qui est senator Romæ. Ci. pro Sex. Roscio quæso Sexti, quid decreuerint Capuæ decuriones. Plinius Iuniorio epi. Esse autem tibi centum millia nummum, satis indicat, quòd apud nos decurio es. igitur ut te non decurione solum, uerum etiam equite Romano perfruamur, offero tibi ad implendas equitis Romani facultates trecenta millia nummum.

DECVRRO, is, decurri, & interdũ decucurri, decursũ, [*Correre in giù,*] καταθέω, deorsum curro. Vir. 2. Aen. Laocoon ardens summa decurrit ab arce. Item Decurrere, currẽdo accelerare, & festinare. Liu. Cũ citatos decurrere hostes uidisset. Interdum confugere [*Rifugire,*] Ci. pro Qu. ad hæc extrema & inimicissima iura tã cupide decurrebas. Decurritur, impersonaliter, pro confugitur. Cæs. 1. Bel. Ciuil. Decurritur ad illud extremũ atq; ultimũ S. C. Decurrere & milites dicuntur, cũ proposito certamine exercẽt sese. Vir. 11. Ter circũ accẽsos cincti fulgentibus armis Decurrere rogos. Interdũ ad finẽ usq; currere. Ci. de Se. Nec uero uelim, quasi decurso uitæ spatio, a carcere ad calces reuocari. Idẽ pro Quint. Prope acta iã ætate decursaq;.

DECVRSIO, Ci. 5. de Fin. Tiberina decursio festo illo die regem Persen captum adduceret eodem flumine inuectum.

DECVRSVS, us, [*Discorrimento,*] decursio. Liu. 1. Ne subito ex collibus decursu Albanorum intercluderentur ab oppido. Decursus pro simulacro præliorum Gel. 7. Vt in decursib. ludicris fieri uidemus.

DECVRTATVS, parti. a Decurto, [*Accortiato, troncato,*] κολοβὸς, mutilatus, Cice. in Oratore, Mutila sentit quædam & quasi decurtata.

DECVS, oris, p.c. & gen. neu. [*Honore, laude, dignità,*] τιμὴ, honor, laus, ornamentum. Vir. li. 5. Oblitus decorisque sui, sociumq; salutis. Vnde Decora militiæ, coronæ, armillæ, & hastæ puræ, quibus milites donabantur. Contrarium dedecus, pro ignauia, siue infami turpitudinis genere. Hinc Decoro, as, p.co. honesto. Horat. Ac bene nummatum decorat suadela, Venusque.

DECVSSATIM, per decusses. Colum. li. ult.

DECVSSIS, ut ex ipsa statim compositione apparet, decem asses ualebat. Vitruuius pro numero denario, quem δεκάδα, uocant Græci, non semel usurpauit. Ita enim scribit li. 1. c. 3. Platoni placuit denarium numerum ea re esse perfectum, quod ex singularibus rebus, quę Monades apud Græcos dicuntur, perficitur decussis.

DECVSSO, as, are, est ad decussis figuram redigere. hoc est, res aliquas eo ordine collocare, ut inter se litteræ Græcę χ, aut Latinæ X, speciem præbeant. ea enim figura apud Latinos uocatur Decussis: quia, ut nos hodie, ita ueteres quoque hac figura numerum denarium significabant. Quod si literam X, per medium seces, relinquetur V, quæ figura denarij dimidium, hoc est, quinarium numerum commonstrat. Vnde etiam Latini eam figuram Quincuncem uocauerunt: & eas arbores quæ ita erant collocatæ, ut huius figuræ V, speciem referrent, dicebantur in Quincuncem digestæ. Sed de hoc plura suo loco. Decussis uero, ut diximus, constabat ex duobus quincuncibus ita collocatis, ut X, litteræ imaginem exprimerent. Inde Decussare, est aliquid ad eius figuræ imaginem redigere, Cice. de Vniu. Hanc coniunctionem duplicem in longitudinem diffidit, mediæque acommodans mediam, quasi decussauit. Col. li. 4. duas regulas eius latitudinis, quo pastinator sulcum facturus est, in speciem Græcæ litteræ χ, decussabimus.

DECVSSVS, us, m, [*Crollamento.*] decutiendi actus. Plin. lib. 11. c. 37.

DECVTIO, is, p.c. ssi, ssum, ex De, & Quatio, [*Crollare, gettare à terra,*] ἀποσείομαι, quatiẽdo deijcio, demeto, decido. Li. l. 1. Summa capita papauerum dicitur baculo decussisse.

DEDECET, p.c. [*Disconuiensi,*] ἀπρεπές ἐστι, indecorum est, non decet. Modo personale est. Cic. 1. Off. Si quid dedecet in illis, uitemus & ipsi. Oui. 6. Metam. Admouisque preces, quarum me dedecet usus.

DEDECORO, ras, rare, [*Dishonorare,*] Ter. He. Et me, & te dedecoras.

DEDECORVS, a, um, [*Dishonorato, infamato,*] p.c. Tac. l. 3. Sex. Pompeius M. Lepidum, ut socordem, inopem, & maiorib. suis dedecorum.

DEDECVS, [*Infamia, dishonore,*] αἶσχος, ignominia ex re turpiter gesta, probrum, turpitudo. Cice. 2. Tuscu. Dolorem existimo maximum malorum omnium. M. Etiam ne maius quàm dedecus?

DEDICATIO, [*Dedicatione. Consecratione,*] Ci. pro domo: superstitiosa dedicatio.

DEDICO, as, p.co. [*Consacrare,*] ἐνθεάζω, consecro, religiosum facio, Liu. Multa loca sacris faciendis dedicauit. Apud antiquos etiam legitur pro exponere, [*Esponere, narrare,*] Cæcil. lib. 1. Annal. ut citat Nonius, Legati, quo missi sunt, ueniunt, dedicant mandata.

DEDIGNOR, aris, [*Sprezzare, sdegnare,*] ἀπαξιόω, indignum reputo, cõtemno. Vir. 4. Aen. Quos ego sum toties iam dedignata maritos. Oui. 1. de Ponto: Is me nec comitem, nec dedignatus amicũ est. Dedignatio uerbale. Pli. in Paneg. contumacia, & dedignatione patẽdi.

DEDISCO, is, dici, [*Desimparare,*] μεταμανθάνω, qđ didici, obliuiscor. Ci. 3. de Or. iuuentus nostra dedisceret pene discendo.

DEDITIO, dedendi actus. Ci. pro lege Manil.

DEDITICIVS, a, um, a deditus, ἔκδοτος, qui se in alterius imperium dedidit. Cic. ad Brut. Id S.C. plerique interpretantur ad tuos dediticios pertinere.

DEDO, is, didi, ditum, [*Darsi in tutto,*] ἐκδίδωμι, in perpetuum do, uel totum subdo. siue in manus, potestatemve, & arbitrium do. Vnde Dedere se hostibus, [*Arrendersi.*] dicitur, qui se ĩ hostium potestatem tradit. Et traditio ipsa Deditio dr. Et qui ita se dedunt Dedititij uocantur. Liu. l. 1. Sic ad supplicium Numitori Remus deditur. Cæs. li. 1. Heluetij legatos de deditione miserunt. Forma deditionis describitur apud Liuium in deditione Collatiæ. Ita. n. rex interrogauit. Estis ne uos legati oratoresque missi à populo Collatino, ut uos populumque Collatinum dederetis? Sumus. est ne populus Collatinus in sua potestate? Est. Deditis ne uos populumque Collatinum, urbem, agros, terminos, aquam, delubra, utẽsilia, diuina, humanaque omnia, in meam, populique Romani deditionem? Dedimus. Et ego recipio. Aliquando dedere, est simpliciter dare [*Dare,*] Ter. And. Verberibus te cæsum in pistrinum Daue dedam. Dedere se angoribus, aut uoluptatibus, [*Attendere à,*] Ci. 2. Off. Dedere se libidinibus, idem 1. Tul. Dedere se languori & desidiæ, Idem 1. Off. Dedere aures suas poetis, idem pro Archia. Deditus parti. [*Inchinato, disposto.*] addictus: ut, Deditus amori animus, Ter. in Hecy. Deditus amatorijs leuitatibus, Ci. 1. de Finib. Deditus uoluptatibus. Deditus litteris a pueritia, ad Lentulum lib. 1. Dedita opera, [*Aposta,*] data opera, pro Rosc. Amer.

DEDOCEO, [*Insegnare il falso,*] μεταδιδάσκω, est secus, atque qui doctus est, docere. Qui. lib. 2. Dedocendi onus plus quam docendi est. Propter quod Timotheum, clarum in arte tibiarum, ferunt duplices ab ijs, quos alius instituisset: solitum exigere mercedes, quàm si rudes traderentur. Cic. 1. de Fin.

DEDOLEO, les, [*Non dolersi,*] ἀπαλγέω, non doleo, uel dolore me priuo. Oui. li. 3. Fast. potui dedoluisse semel.

DEDOLO, as, [*Polire,*] ἀποξέω, dolabra, uel eiusmodi ferramento, quæ scabra atque impolita sunt, læuigo. Col. l. 5. Partes eorũ putres dedolandæ. A uerbo dolo: unde mediã habet breuẽ. Mar. l. 11. Factaq; fabrili dedolat ossa manu. nam syllaba prior i uerbo Dolo corripit.

DEDVCO, cis, p.p. xi, ctum, [*Scorgere, tirare, condurre al basso,*] Proprie ex superiori loco in inferiorem ducere: & tunc modo habet ablatiuum sine præpositione. Virg. in Phorm. Carmina uel cælo possunt deducere Lunam. Modo cũ præpositione A, De, Ex. Cæsar Bel. Gal. 3. Deducere de rostris conantẽ concionari. Cato de re ru. c. 157. De capite, & de oculis omnia deducet, & sanum faciet. Aliquando de loco ad locum, siue de re ad rem ducere. Cice. Att. 7. De ijs oppidis præsidia deduceret. Sic deducere ex præsidijs, & alijs locis cohortes, Cæs. 2. de Bel. Gal. Deducere ex hortulis in Aca. Ci. 2. de N. De. Hircius de Bel. Alex. l. 4. Deducere ex regno, pro auferre regnum, posuit. Deducere de fundo. Ci. pro Ceci. Deducere de oia, idem de fato. Atque hæc quidem magis proprie dici uidentur, quàm quæ sequuntur, quæ translata potius sunt, [*Rimouere.*] Cic. Fam. 1. Quod instatuit referre de religione, ab eo deduci non põt: id est abduci, reuocari. Q. Ci. de Pet. cons. Vt de illa animi prauitate deducas. Rem aliquam deducere in controuersiam, in iudicium, in ius, in fraudem, in discrimen, in periculum. Item cum Ad. Cice. pro Flacco: Qui ad hoc iudicium deducti non sunt. Interdum subtrahere. Ter. in Eun. Si qua est habitior paulo, pugilem esse aiunt, deducunt cibum. Vbi proprie (inquit Donatus) deducunt, pro subtrahunt, uel subducunt. [*Prolungare,*] Ci. Aca. l. 1. Vt dies plerosque deduceret, id est proferret. Pomp. uocem deducas oportet, ut mulieris uideantur uerba. Pro tenuiorem facias, Vnde Hor. Tenui deducta poemata filo, Metaphora sumpta a lana, quæ purgata in fila trahitur. Deducere riuos, cum ex maioribus fluminibus aquam per riuulos in prata deriuamus. Vir. 1. Ge. Riuos deducere nulla Religio uetuit. Item, de summa aliquid demere. Ci. Off. li. 1. Consuetudo exercitatioque capienda, ut boni ratiocinatores officiorum esse possumus: & addendo, deducendoque uidere, quæ reliqui summa fiat. Deducere etiam dicitur, qui aliquem officij gratia, uel honoris comitatur, [*Accompagnare,*] Liu. Frequentes eum domum deduxerunt. Deducimus sponsam marito, uel ad maritum, uel amicam ad amantem. Cice. Ver. 4. Ad quem iste deduxerat Tertiam Isidori mimi filiam. Tibul. Vt iuueni primum uirgo est deducta marito.

DEDVCTIO, onis, [*Sottrattione, condotto,*] actus deducendi. unde aquarum deductiones dicimus, cum ex frõte aut flumine per riuos aqua deducitur. Ci. pro lege Agr. quæ erit in istos agros deductio? Idẽ de diui. 1. Albanæ aquæ facta deductio. Pro detractione minoris summę à maiori. Ci. in. Ver. certis nominibus deductiones fieri solebãt.

DEDVCTOR, oris. Q. Ci. ad M. Fratrem. Huius rei tres sunt partes, una salutatorum, altera deductorum, tertia assectatorum.

DEERRO, [*Errare, uagare, trauiare,*] ἀποπλανάω, est de uia siue ratione declinare Vir. 7. Ecl. Vir gregis ipse caper deerrauerat. ad Her. l. 1. Si non deerrabimus ab eo, quod cœpimus exponere.

DEFAMO, as, [*Vituperare, infamare,*] διαφημίζω, fama priuo, sicut Diffamo. Gell. uocabula eorum defamata atque deformia.

DEFAECO, [*Purgare, leuar la feccia,*] ἀποτρυγόω, a fæce purgo. Pl. l. 18. Vina defæcari, etiam diffundi, Higinus suadet. Hinc Vinum defæcatum, a fæce repurgatum. Col. lib. ult. Pla. in Aul. Nunc defæcato demum animo egredior domo, id est ab angore purgato.

DEFATIGATIO. [*Fatica,*] Ci. de Sen. Corpora exercitationum defatigatione ingrauescunt, animi autem se exercendo leuantur.

DEFATIGO, as, [*Faticarsi, Stancarsi,*] καταπονῶ, lassum reddo. Ci. pro Marcel. Noli in conseruandis bonis uiris defatigari. Defatigare aliquem assiduo labore, Cæs. 7. Bel. Gall. Cic. 3. de leg. Ille non modo censores, sed etiam iudices oẽs põt defatigare. Defatigatus, [*Stanco,*] labore confectus. Ter. in And. Deceptus sum, non defatigatus.

DEFECTIO, [*Debolezza,*] κάματος, a deficio debilitas, lassitudo. Sue. in Calig. Ita patiens laborum erat, ut tamen nonnunquam, subita defectione, ingredi, stare uix posset. Defectio, [*Ribellione,*] etiam est rebellio militum ab imperatore, uel ciuitatis a domino. Liu. libr. 1. Ad defectionem uoluntarios traxere. Ci. 4. Tus. Intemperantia est a tota mente, ac recta ratione defectio. Idem in Catone: Defectiones Solis & Lunæ: [*Oscurationa,*] id est obscurationes.

DEFECTIVVS, a, um, [*Manco*] ἐλλειπτικὸς, mancum, & imperfectum, unde Defectiua uerba apud grammaticos.

DEFECTOR, oris, [*Ribello,*] ἀποστάτης, qui de uno exercitu ad alium trãsit. Sue. in Ner. Reuocatis ad pœnitentiam defectoribus.

DEFECTVS,

DEFECTVS, a, um, partic. Deficior, habet significationem actiuā in uoce passiua. Martia. Dulcia defecta modulatur carmina lingua. Hinc defectior, & defectissimus. Colu. in præfa. Defectissimum uiribus. Sic defectua robore animi, pro destitutus. Q. li. 5. Aqua, ciboq; defecti.

DEFECTVS, us, nomen, [Disagio,] ἔλλειμμα, penuria. Li. li. 4. Defectus aquarum circa torridos fontes. Defectus Solis aut Lunæ, [Eclisse,] est eorum corporum obscuratio: non quod reuera lumine destituantur, sed quòd ita nobis apparet, corpore aliquo opaco eorum conspectum nobis auferente, terra uidelicet inter Solem & Lunam interueniente, aut Luna inter Solem & terrā: quorū hoc Solis, illud Lunæ eclipsim generat. Vir. 2. Ge. Defectus Solis uarios, Lunæq; labores. Gel. li. 2. De Lunæ motibus, Solisq; defectibus. Defectus animi, siue defectus animæ, (ut Celso moris est loqui) animi deliquium uocatur. Defecti uero sunt, quos Græci παρετοὺς, quasi elanguescentes, siue excabescentes dicunt. Pli. Prodest prægnantibus, & defectis.

DEFENDO, is, di, sum, [Defendere,] ἀπείργω, tueor, auerto, prohibeo. Duobus autem modis ab aliquo defendi dicimur: à Patrono nostro, uel defensore: ut cum dicimus Sext. Rosc. fuisse defensum à Ci. Altero modo dicimur defendi ab aduersario, id est ab iniuria, uel contra iniuriam aduersarij. Ci. 1. Offi. Qui non defendit, nec obsistit iniuriæ, tam est in uitio, quam qui, &c. Differt tamen defendere à propugnare: quia defensio est, quocunque modo fiat, propugnatio non nisi per contentionem. Dicimus autem, Defendo frigus tibi: &, Defendo te à frigore. Vir. Ecl. 7. Solstitium pecori defendite. Et paulo ante: Dum teneras defendo à frigore myrtos. Interdum pro arceo, [Cacciare.] Gel. Q. Claudius defendebat hostes a pinnis facillime.

DEFENSIO, onis, [Difesa,] Cic. 3. Aca. Vt ea pars defensionis relinquatur. Idem pro Clu. Innocentiæ defensio respirat.

DEFENSO, as, are. freq. Salust. Alios ab hostibus defensabant.

DEFENSOR, [Diffensore,] Ci. 3. Ver. Defensorem in mea persona, nō accusatorē laudari uolo. Paterni iuris defensor, & quasi patrimonij propugnator sui, 1. de Or. Custos defensorq; iuris & libertatis, pro Ra.

DEFENSITO, tas. Ci. l. 2. Off. caussas defensitare. Idem de Cla. Orat.

DEFERO, p. c. detuli, delatum, [Portare,] φέρω, affero. Pla. in Amph. Nauis huc nos dormientes detulit? Regit semper accusatiuum casum, & hoc aliquando cum datiuo. Pla. in Trin. Quibus me oportet has deferre epistolas. Aliquando cū præpositione Ad. Idē in Asin. Egon' ut non domo uxori meæ Surripiam in delicijs palam quā habes, atq; ad te deferam? Aliquando cum In. Plin. lib. 12. ca. 19. Deferūt in portum Gebanitarum. Sic Deferri in errorem, deferri in præceps. Pronūciare, [Narrare, far sapere,] Cic. Fam. 15. Quæ ad me delata essent, scribenda ad uos putaui. Idem Fam. 5. Scito a me tribunos mil. & cōtubernales duntaxat meos delatos esse. Solebāt autē prouincijs præfecti decedentes, cum rationes suas deponerent, etiam eorum nomina, qui se cum illis præclare gessissent, deferre, quo & ipsi aliquando pro meritis suis aliquid beneficiorum a senatu consequerentur. Cic. in Ver. Serui cuiusdam nomen defertur: is accusatur, ficti testes in eū dantur. Vbi sciendum, deferre nomen alicuius, non esse proprie accusare, sed ante accusationem apud iudicem, uel magistratum aliquem de aliquo crimine denuntiare. Deferre quoque caussam dicitur cliens ad patronum, cum eum consulit. Cic. in Verr. Ad me hāc querimoniam Sicilia detulit. Pertinet etiam ad dignitatem. Liu. li. 1. Omnes Numæ Pompilio regnum deferendum decernunt. Cic. Trebatio: Vniuersum studium & beneuolentiam ad te defero, [Attribuire,] id est tibi attribuo. Hinc Delatus, a, um, ut nauis in portū delata, deuecta: delatus lectica, deportatus.

DELATOR, [Accusatore,] occultus accusator. Martia. Et delator habet, quod dabat exilium.

DELATIO, onis: ἔνδειξις, Ci. pro Clu. Qui sibi delationem nominis ostentarat. Cæl. Cic. li. 8. inter postulationem, & nominis delationem uxor à Dolabella discessit.

DEFERVEO, [Cessare di bollire,] ἀποζέω. feruere desino. Gell. Olla defecbuerat. Translate, mitesco, [Mitigarsi,] Ci. pro Cœlio. Aetas deferbuerit.

DEFERVEFACIO, [Far bollire forte,] θερμαίνω, ualde feruere facio. Pli. libr. 17. cap. 7. Radix caprifici, deferuefacti in uino, dentium dolores sedat.

DEFERVESCO, ἀποζέω, feruorem amittere: & per translationem ardorem animi, inuita ratione excitatum, deponere, [Lasciare,] Cic. 4. Tus. Si quam habent ulciscendi iram, differant in tempus, dum deferuescat ira. Per translationem. Col. proprie pro refrigerari [Raffreddarsi,] posuit, lib. 2. de fimo loquens: Prudentes agricolæ non ante componunt, quàm per paucos dies temere congestum in se concoqui, & deferuescere patiantur.

DEFESSVS, a, um, [Stanco,] Ci. pro Arch. Aures cōuitio defessæ cōquiescunt.

DEFETISCOR, [Stancarsi,] κάμνω, deponens, ab antiquo uerbo Fatiscor per mutationē a, litteræ in e, significat labore deficio. Ter. Pho. Neque defetiscar unquam experiri, Donec, quod pollicitus sum, effecero. De huius uerbi præterito inter grammaticos nō conuenit. Priscianus enim uult eius præteritum esse Defessus sum, sicuti a fatiscor fessus sum. Diomedes Fessus, & Defessus nomina esse uult, non participia, cuius sententia uidetur uerisimilior. neque enim fessus, aut defessus tempus ullum importat more participiorum. neque actionem aut passionem, sed idem omnino significat quod lassus. quod certe nomen esse nemo dubitat. Differunt autem hæc duo à participio fatigatus, sicut calidus, & calefactus: quorum hoc & tempus & passionem significat, illud solam qualitatem. Sic. Fatigatus dicitur ille, quem res aliqua fatigauit: Fessus autem & Defessus simpliciter, qui labore deficit. Verba autē hæc Fatiscor, & Defetiscor in usu non sunt, sed eorum loco utimur uerbo neutro Fatisco. Col. l. 2. Omni solo, quod prædictorum leguminum segetibus fatiscit.

DEFICIO, deficis, [Mancare,] ἐκλείπω, ex De, & Facio significat deesse, uel non sufficere, & iungitur fere datiuo. Ci. in Ver. 3. Vererer ne oratio deesset, ne uires quę deficerent. Ex more suo hic fecit Ci. ut per Desum, Deficio ea posuerit. Deficere absolute positum pro deesse. Hircius: Neque tanti sum animi, ut sine spe castra oppugnanda cēseam: neque tanti timoris, ut ipse deficiam. Deficere animo, [Hauer paura,] Idem. Martius & Rufus cohortatus suos ne animo deficiant, id est terreantur. Cum accusatiuo, pro destituere positum, [Abandonare,] Ci. 4. Ver. Iam me uires deficere cœperunt. Lactan. li. 7. Non .n. uerendum, ne re in tam bona caussa deficiat oratio. Cæs. l. 2. Ipsos res frumentaria deficere cœpit. Non rectè autem dicas per nominatiuum rei animatæ, Vxor me deficit, sed a me deficit. Item deficere cum accusatiuo significat non suggerere. Vir. 1. Geo. cum iam glandes atque arbuta sacræ Deficerent siluæ. Interdum absolute pro finire, desinere: [Finire, cessare,] ut, Hic præ mœrore defecit. Martianus: Tum demum id agere consilium erat, cum uita defecit. Cōstruitur quandoque cum ablatiuo, pro carere, [Hauer bisogno,] Col. li. 3. uide ne uitis pristinu alimento deficiat. Capitur & pro rebellare, desciscere, [Ribellarsi,] Sal. in Iug. Quod oppidum primum omniū ab rege defecerat. [Partirsi,] Ci. in Lælio. Difficile est amicitiam manere si a uirtute defeceris. Li. l. 2. Eodem anno duæ coloniæ, Pometia & Cora ad Auruncos deficiunt. Inde Defectores, [Ribelli,] qui transeunt de uno exercitu ad alium.

DEFIGO, is, p. p. defixi, [Piantare, ficcare,] κατεπηγνύω, deorsum figo, immitto. Vir. l. 2. Ge. Altius & penitus terræ defigitur arbos. Defigere sicam in corpore, apud Cic. Defigere gladium iugulo, apud Liuiū. Ex hac uerbi significatione, elegantes simul ac uariæ translationes existunt: ut cum aliquem dicimus, Pauore defixum esse, aut stupore, mœstitiave. Cic. Aca. 4. Aduersantur primum, quòd parum defigunt animos. Idem pro domo. Sententiam dixi eam, quam populi sermo in animis uestris iam ante defixerat. Ci. Phil. 11. In cuius possessiones atque fortunas non impudentissimos oculos spe & mente defigentes. Pl. l. 8. c. 26. Oculorum aciē traditur defigere in terram. Ci. in Ver. Act. 2. Vt non modo in auribus uestris, sed in oculis omniū sua furta atque flagitia defixurus sim, hoc est, Vt non modo auditui & intellectui perspicua sint, sed etiam sub oculis poni uideantur.

DEFINIO, is, [Diffinire,] ὁρίζω, decerno, & quasi finiēdo certos rei, de qua agitur, terminos præscribo. Ci. de Som. Scip. Sic habeto: omnibus, qui patriam conseruauerint, adiuuerint, auxerint, certum esse in cælo, ac definitum locum, ubi beati æuo sempiterno fruantur. Idem de Amic. Altera sententia est, quæ definit amicitiam paribus officijs ac uoluntatibus. Sic Definire imperium, prædia, hortos, [Diuidere,] pro demensa inter se diuidere. Definitum est, pro decreui, constitui, [Deliberare,] Plaut. in Cist. Non te mittam, definitum est. Definire præterea est uocabuli alicuius uim describere, [Descriuere,] Ci. l. 1. de Inue. Cum nominis controuersia est, quia uis uocabuli definienda uerbis est, constitutio definitiua nominatur.

DEFINITE, [Espressamente,] expresse, manifeste. Cice. pro Bal. Lex Gellia & Cornelia definite potestatem Pompeio ciuitatem donādi dederat.

DEFINITIO, onis, quæ & Finitio dicitur, [Diffinitione,] ὁρισμὸς, est oratio explicans quid sit id, de quo disputatur, ut Homo est animal rationale & mortale. Qu. Finitio, est rei propositæ propria & dilucida, & breuiter comprehensa uerbis enunciatio. Ci. 1. Off. Omnis quæ a ratione suscipitur de aliqua re institutio, debet a definitione proficisci, ut intelligatur quid sit id, de quo disputatur.

DEFINITIVVS, a, um, ὁριστικός, ut Definitiua constitutio. Cic. de Inu. Cum nominis controuersia est, quia uis uocabuli definienda est, Cōstitutio definitiua nominatur.

DEFINITVS, a, um, [Consegnato,] assignatus. Ci. de Som. Certus in cęlo, ac definitus locus.

DEFIOCVLVS, [Senza un'occhio,] ἑτερόφθαλμος, captus uno oculo. Mar. li. 12. Hinc defioculus, & inde lippus.

DEFIT, [Manca,] λείπει, deest, cum datiuo. Vir. eclo. 2. Lac mihi non æstate nouum, nec frigore defit. Vbi Priscia. Deficio loco passiui de fio facit. Cice. in Tus. Mihi fortuna magis nunc defit, quam genus.

DEFLACCARE, [Fiaccare,] uetus & prorsus obsoletum uerbum est, quo antiquissimi usi sunt pro atterere. Nonius: nisi forte Defloccare quis malit legere, & à flocco eius originem trahere: ut, defloccare, proprie sit, floccos consumere: quod fit, cum uestes nimio

usu atteruatur. Huic coniecturæ illud fidem potest astruere, quòd apud Pla. in Epid. uocantur Defloccati senes, qui decrepiti sunt, & ita attrisi, ut uestis, quæ floccos suo nimio usu amisit.

DEFLAGRATIO, onis, [*Abbrusciamento,*] ἐμπρησις, combustio. Ci. 3. de Fin. negant se recusare, quo minus ipsis mortuis, terrarum omnium deflagratio consequatur.

DEFLAGRO, as, [*Ardere, abbrusciare fortemente.*] κατεφλέγομαι, comburor, igne consumor. & semper ablatiuum postulat. Ci. 4. Acad. Fore aliquando, ut omnis hic mundus ardore deflagret. Per translationem, languescere, [*Languere,*] Liu. li. 40. Spes animam subibat, deflagrare iras uestras posse.

DEFLECTO, is, [*Torcere, piegare.*] κατακάμπτω, torqueo, curuo. Col. li. 3. ramum oliuæ deflecte. Ci. l. 1. Offi. pro declino per translationem posuit: In quo uerbo lapsa consuetudo de uia deflexit.

DEFLEO, es, ere, [*Piangere,*] καταδακρύω, deploro. Asinius. Ci. li. 10. Illud initium ciuilis belli defleui.

DEFLEXVS, us. [*Piegatura,*] nomen, curuatio. Col. Ne deflexu frangatur.

DEFLO, as, are, [*Soffiare,*] πνέω, idem quod flare. Plin. lib. 28. c. 2.

DEFLOCATI, senes, γέροντες παρακμάσαντες, qui florem uirium deposuere, quasi attriti. metaphora tracta a uestibus, quæ multo usu floccos suos amittunt. Plaut. in Epi. Defloccati senes quæritant me.

DEFLORESCERE, [*Sfiorire,*] ἀπανθεῖν, flores amittere. Pli. li. 17. Deflorescentem uitem, & oleam percutit imber. Ad Her. posuit, pro uigorem amitto, [*Perdere il uigore,*] Formæ, (inquit) dignitas morbo deflorescit. Apud Colu. li. 2. c. 12. Accipi uidetur pro flores acquirere, & eosdem amittere.

DEFLORO, [*Sporcare, macchiare, sfiorare,*] μιαίνω, idem quod cõtaminare, uitiare, quasi floribus & ornatu spoliare. Liu. lib. 17. Gloriam eius uictoriæ defloratam ad Thermopylas esse.

DEFLVO, deorsum fluere, [*Scorrere all'ingiù,*] καταῤῥέειν, proprie de fluminibus. Pli. lib. 6. cap. 7. Defluit in Rhenum Moganus. Per trãslationem decurrere, delabi, [*Trascorrere,*] Cic. in Lelio: Ad leues amicitias defluxit oratio. Sal. in Iug. Vbi per socordiam uires, tempus, ingenium defluxere, [*Mancare, perire,*] id est, quasi cecidere, & periere. Lactan. li. 3. pro in nihilum redigere posuit: Corpus relictum ab anima defluit. Quãdoque Defluere, est secundo amne fluere. Vir. l. 3. Ge. Missusque secundo defluit amni. Defluere etiã dicitur, quod ætate morbove soluitur, [*Cadere,*] Vnde defluere capillus dicitur, & capillus, qui defluit, defluus.

DEFLVVIVM, capillorum fluxus. Pli. l. 11. c. 39. Defluuia, comarum facere dicitur. Idem lib. 22. c. 13.

DEFLVXVS, us, κατάῤῥους, idem quod defluuium.

DEFODIO, is, p.c. [*Sepelire,*] κατορύττω, sepelio, obruo. Liu. Defossi annis quiodecim supra quingentos. loquitur de libris Numæ. Col. li. 8 pro fodiendo plantare, cum dixit, Scrobem defodiamus in limine stabuli. Item est, deorsum fodere. [*Cauare,*] Idem l. 2. Solum in altitudinẽ trium pedum defodiatur. Defossus, us, ui. Pli. l. 19. c. 8.

DEFORMO, as, [*Far brutto, disformare,*] δυσμορφόω, quasi de forma deijcio, ab integra forma ad corruptam traduco. Ad Here. li. 1. Qui sunt qui Italiam, deformauerunt? Ci. de Arusp. resp. In qua Pompeium ornat, an potius deformat. Item est figurare, & deliniare, & noua forma insignire, [*Figurare, ornare.*] Vitru. l. 6. Tragicæ scenæ deformantur columnis, signis, & regalibus rebus. Idem: Architectus graphidis peritus, ut deformare possit lineis imitationem, quam uelit, ædificiorum. Hinc deformatio, onis. Liui. 9. Vt suæ quisque conditionis oblitus, ab illa deformatione tantæ maiestatis aueiteret oculos.

DEFOMITATVM, lignum, dixerunt antiqui, quod a fomitibus, quibus confoueri solet, erat succisum. Festus.

DEFORE, compositum à Fore, idem significans quod defuturum esse. Ci. de Leg. agr. Arbitrantur non defore, qui illam restituerent.

DEFORMIS, & hoc Deforme, [*Diforme, rozzo, brutto,*] αἰσχρός, turpis, fœdus. Ci. pro Cœl. Id nunquam tam acerbe ferret M. Cœlius, ut eũ pœniteat non deformem esse natum. Ci. Marcel. l. 4. Nec eam diligere minus debes, quòd deformior est.

DEFORMITAS, atis, [*Bruttezza.*] ἀμορφία, turpitudo. Cice. 1. de Leg. Deformitas animi, & corporis prauitas. Idem in Off. Turpitudine, si in deformitate corporis aliquid habeat offensionis, quanta illa fœditas turpificati animi debet uideri?

DEFORMITER, [*Bruttamente,*] aduerbium, αἰσχρῶς. Quinct. l. 8. c. 3.

DEFRAVDO, as, [*Ingannare,*] παρακρούομαι, uel per syncopen defraudare, est per fraudem circumuenire aliquem. Pla. in Asi. D. Me defraudato. Defraudem te ego. Defraudare genium, est, naturæ, quod appetit negare. Ter. in Phor. Quod ille unciatim uixde demenso suo, Suum defraudans genium, comparsit miser. Contra. Indulgere genio, est uoluptati operam dare. Quæ loquendi formulæ inde tractæ sunt, quòd antiqui genium uocabant naturæ Deum, hospitalitatis præsidẽ. Vnde homo genialis, dicitur liberalis, & hospitalis, & splendido apparatui assuetus.

DEFRENATVS, a, um, [*Sfrenato,*] ἀχάλινος, effrænatus, quasi sine fræno. Oui. 1. Meta. Et defrænato uoluuntur in æquora cursu.

DEFRICO, as, p.c. [*Fregare,*] κατατρίβω, idem quod fricare. ad Heren. Vt in balneas uenit, cœpit, postquam perfusus est, defricari.

DEFRIGESCERE, καταψύχεσθαι, frigescere. Col. li. 12. c. 10.

DEFRINGO, is, [*Rompere, frangere,*] ἀποθραύω, frango. Colu. lib. 6. Plerunque fit, ut aut crure aut cornibus boum ramuli uitium defringantur. Vir. 2. Ge. Summas defringere ex arbore plantas. Cice. pro Cec. Qui prætereuntes ramum defringerent arboris.

DEFRVGO, as, p.p. [*Tor uia tutti i frutti,*] καρπίζομαι, omnem fructum exhaurio. & agricola agri defrugare dicitur, cum nimia fœtura exinanit agros, uel per inscitiam, aut negligentiam perdit, lacessitve fruges: ut cum uel festinata sementis est, uel serotina. Pli. li. 18. Oraculum illud magnopere custodiendum, Segetem ne defruges. Col. Constat segetem nimia defrugatione exinaniri.

DEFRVTARE, [*Far uin cotto,*] ἕψω, mustum decoquere, ut inde defrutum fiat. Col. li. 2. Defrutum quoque facere & defrutare uinum licet.

DEFRVTARIVS, a, um, ut, Vasa defrutaria apud Col. li. 12. c. 19. Quæ ad defrutum idonea sunt. Sic cella defrutaria, apud eũdem li. 1. c. 6.

DEFRVTVM, [*Vin cotto,*] ἕψημα, Hippocrati, a deferuendo (ut inquit Pallad.) uinum decoctum, Plinio auctore, usque ad mediam partem. Sapa uero a sapiditate, mustum ad tertiam partem decoctũ. At Col. aliter, Mustum, inquit, quam dulcissimum decoquitur ad tertias, & decoctum Defrutum uocatur. Sic Nonius: Sapa, quod nunc Mellacium dicimus, mustum ad mediam partem decoctum: Defrutum, si ex duabus partibus ad tertiam redigatur deferuefaciendo.

DEFVGARE, [*Recusare,*] recusare, in totum fugere. Cice. pro Sylla: attende, quam ego defugiam auctoritatem consulatus mei.

DEFVNCTORIE, πρὸς ἀφοσίωσιν, languide, & remisse. Vlp. lib. 11. ad Senatusconsult. Tertul. Quæ defunctorie petijt.

DEFVNDO, [*Versare,*] καταχέω, effundo, & interdum fundo: Cato de Re rust. Aquam defundito. Colu. Cum refrixerit, in uasa defundas.

DEGENER, [*Traligno, bastardo,*] ἀγενής, qui maiorum suorum uirtuti non respondet. Virg. 2. Aene. Degeneremque Neoptolemum narrare memento. Quandoque pro ignobili & uili, [*Ignobile, uile*] Virgil. 4. Aeneid. Degeneres animos timor arguit. Est adiectiuum generis omnis, tertiæ declinationis. facit in ablatiuo Degenere, uel Degeneri. Luc. li. 4. Si me degeneri strauissent fata sub hoste.

DEGENERO, as, [*Degenerare, Tralignare.*] ἐξίσταμαι, a genere decidere. Ci. de Prou. Cons. Cuius utinam filij non degenerassent à grauitate paterna. Vir. li. 2. Geo. Pomaque degenerant succos oblita priores, id est, deterioris fiunt saporis. Prop. Dij mihi sunt testes non degenerasse propinquis. Dicimus autẽ degenerare tã a malo, quàm a bono. Li. l. 9. Ne degeneraueris a familia imperiosissima, & superbissima.

DEGERO, is, ere, [*Portare,*] gero. Pla. in Men. Mea ornamenta ad meretrices degerit, id est defert. Quidam legunt Apud meretrices, & Degerit pro absumit exponunt. Idem: Illud tuæ degeris amicæ.

DEGLABRARE, [*Pelare,*] ἀποψιλῶ, depilare, & glabrum facere.

DEGLVBO, is, ere, deglubi, deglubitum, [*Scorzare, scorticare,*] ξυρέω, ἀποδέρω, corticẽ eximere, siliquam aut folliculum excutere, & granum sua nudare tunica. Var. 1. de Re rust. ca. 48. Quod eo folliculo deglubitur granum. Item excoriare. Vnde prouerbiali sententia dici solet, Boni pastoris est, tondere pecus, non deglubere.

DEGLVTINARE, [*Dissoluere, discolare,*] ἀποκολλᾶν, est dissoluere, quod glutinatum erat. Pli. li. 25. c. 11. Palpebras deglutinat.

DEGO, is, [*Condurre, menare,*] ἄγω, ex de, & ago, abiecto a, præteritum facit Degi, sine supino, idem est quod ago, duco, perago. Et fere habet post se accusatiuum tempus denotantem: ut Degere uitam, ætatem, annum, [*Viuere,*] Ci. de Sen. Degere omne tempus ætatis sine molestia. Ter. Hunc diem cupio perpetuum in lætitia degere. Interdum absolute, sine aliquo accusatiuo, pro uiuere, [*Viuere,*] Lact. l. 5. Eum nolunt sub aliena ditione, atque imperio degere. Legitur & passiuum Degitur in tertijs tantum personis. Ci. 1. de Na. Deor. Quæ uita deorum sit: quæque ab ijs degatur ætas. Degere pro detrahere. [*Toglere,*] Pla. in Aul. Istum soror laborem degam, & diminuam. Idem in Epid. Degitur corium de tergo meo.

DEGRAVO, as, re, [*Aggrauare, premere,*] βρίθειν, deprimere. Liu. 4. Etiam peritos nandi lassitudo & uulnera degrauant. Labore operis degrauari, Col. lib. 6. c. 2.

DEGRVMARI, ἰθύνειν κατὰ στάθμην, ad grumæ mensuram dirigere. Est autem Gruma, teste Nonio, mensura quædam, qua flexæ uiæ ad lineam diriguntur. Lucilius: Viamque degrumari ais.

DEGVLO, as, [*Inghiottire,*] καταλαιμάω, abligurio, quasi gulæ trado. Pla. Degulato patrimonio pauper factus.

DEGVSTO, [*Gustare, assaggiare,*] γεύομαι, idem quod gustare, seu delibare. Pli. li. 18. c. 1. Ne degustabant quidem nouas fruges, aut uina. Degustare pabulum, Var. 2. de re. rust. c. 5. Per translationem accipitur pro leuiter aliquid attingere. Ci. 5. Tusc. Visne igitur, quoniam hæc te uita delectat, ipse eandem degustare? Huc etiam referendum illud Lucre. li. 1. Ignes degustant tigna celeri flamma, id est leuiter attingunt. Degustare conuiuam, dixit Ci. l. 4. ad Atticum, pro, sententiam eius expiscari.

DEHAVRIO, is, ire, haurio. Cat. c. 66. Amurcam dehaurito.

DEHINC, [*Dopoi, nell'auenire,*] τοὐντεῦθεν, ἀπὸ τούτου, id est post hac. Ter.

Ter. in And. Dehinc ut quiescant porro moneo. Item significat deinde, ut sit aduerbium ordinis. Sal. arduum uidetur res gestas scribere: primum quòd facta dictis exæquanda sunt: dehinc, quia plerique delicta, quæ reprehenderis, maleuolentia putant esse dicta.

DEHISCERE, [Aprire forte, spalancare,] χαίνειν, aperiri. Pl. l. 8. Acus unus piscium dehiscente propter multitudinem utero, parit.

DEHONESTAMENTUM, [Guastamento,] αἰσχύνη, quod honestatem alicui rei adimit. Vnde uultus dehonestamentum dicitur cicatrix, multum hominis dedecorans. Gel. l. 2. Quo dehonestamento corporis maxime lætabantur. pro contumelia, [Vergogna, dishonore,] usus est Tacit. l. 12. Auribus decisis uiuere iubet, ostentui clementiæ suæ, & in nos dehonestamento.

DEHONESTO, as, [Dishonorare,] ἀτιμάζω, contrarium uerbi honesto.

DEHONESTUS, a, um, ualde honestum. Gel. l. 19. c. 10.

DEHORTOR, aris, [Sconfortare,] μεταπείθω, dissuadeo. Cic. in Pis. reip. tempus aut me ipsum, aut alium aut inuitabit, aut dehortabitur.

DEIANIRA, Δηιάνειρα. filia fuit Oenei Aetoliæ regis, Acheloo desponsata est primo, deinde Herculi. itaque nuptiarum gratia ortum est inter eos certamen: sed Acheloo uicto, Herculi cessit. porro cum Hercules transiturus esset Euenum Aetoliæ fluuium, qui tum temporis maxime excreuerat, Nessus centaurus seipsum ultro obtulit ad transuehendam Deianiram: quam cum Nesso commisisset, ipse primus intrepide tranauit fluuium. Nessus autem adhuc in altera ripa stans nouam nuptam uitiare uoluit: quod uidens Hercules sagittis Hydræ sanguine infectis Centaurum transfixit: qui se moriturum sentiens, ut hostem ulcisceretur, Deianiræ uestem suam proprio sanguine perfusam dono dedit, asserens ei uim amatoriam inesse, & si hac maritus indueretur, ipsum ab aliarum mulierum amore iri auocatum. Mulier itaque nimis credula munus accepit, & cum audisset maritum suum in Eubœa amore Ioles Euryti filiæ detineri, Nessi uestem uiro perferendam Lychæ famulo tradidit. Hercules igitur nihil mali suspicans, cum sacrificaturus eam induisset, tantis cruciatibus affectus est, ut in furorem uersus, Lycham è Cæneo monte in Euboicum mare deiecerit. ipse autem, arcu & sagittis Philoctetæ commissis, se in ardentem pyram, in Oeta monte constructam, coniecit. quod Deianira audiens, dolore percita, Herculis claua se interfecit. Oui. 9. Meta.

DEIDAMIA, Δηιδάμεια. filia fuit Licomedis, regis Scyri insulæ, quam Achilles, cum inter regis huius filias sub muliebri habitu lateret, grauidam fecit, & ex ea Pyrrhum genuit. Stat. in Achill.

DEIECTIO, nis, Ci. pro Cœc. Quis illâ tum, deiectionemque fecerit?

DEIECTUS, us, defect. καταβολή, Liu. 9. deiectu arborum.

DEIERO, p.c. [Giurare santamente,] ἐπομόω, sancte iuro, iureiurando affirmo. Gel. l. 1. Cum amicus eum rogaret, ut pro re caussaque eius falsum deieraret. Ter. in Eunu. Illum, liquet mihi deierare, his mensibus sex prorsum non uidisse.

DEIICIO, is, p.c. [Gettare abasso,] καταβάλλω, deorsum iacio. Virg. 8. Aen. Toto genitor quæ plurima cælo Deiicit in terras. Liu. l. 1. Pro iaciendo defigo posuit. Alter elatam securim in caput deiecit. Per translationem pro auerto, [Rimouere,] Ci. in Phil. nec uero usquam, nec a rep. oculos deiiciebam. Item pro deturbare. Item a. Verr. Pollicitus est quantum uellent pecuniæ, si me ædilitate deiecissent. Idē pro Mur. Quint. Tubero prætura deiectus est. Deiicere de gradu, id est dignitate. Cic. Att. li. 16. Ex quo mihi uidetur στρατηλάτης ille deiectus de gradu. Deiicere de gradu, pro, de constantia deducere. Cic. 1. Offic. Fortis & constantis est, non perturbari in rebus asperis, nec tumultuantem de gradu deiici, ut dicitur. Sic deiicere de possessione, de sententia, de dignitate.

DEIN, [Dopo, poscia, dipoi.] ἔπειτα, per apocopen dictum a deinde, ut exin, ab exinde, proin a proinde, subin pro subinde. significat autem idem quod deinde, & est poetis familiarius, quàm oratoribus. Ter. in And. Accepit conditionem, dein quæstum occipit.

DEINDE, [Dipoi,] ἔπειτα, ordinem, siue tempus importat. & est idē quod postea. Componitur ex de, & inde. Ci. ad Quint. Fr. l. 3. Quas ad te deinde litteras mittemus. In carmine fere semper contractionem patitur, fitque dictio dissyllaba. Virg. 3. eclo. Incipe Damœta, tu deinde sequere Menalca.

DEINCEPS, [Ordinatamente, dipoi,] ἐφεξῆς, per ordinem, per uices, siue, quod uulgo dicere solemus, unus post alium. Liu. li. 1. Duo deinceps reges, alius alia uia, ille bello, hic pace, ciuitatem auxerunt. Ci. Thermo: Tres fratres, quos uideo deinceps tribunos pl. per triennium fore, te nolo habere iratos. Colu. 6. Quod quomodo faciendū sit, non pigebit deinceps præcipere. Interdum pro posthac, siue in posterum, [Nell'auenire,] Cic. Att. li. 7. Velim deinceps meliora sint. Interdum pro præterea, [Oltre a ciò] Liu. 1. Aduocato concilio, originem nepotum, ut geniti, ut educati, ut cogniti essent, cædem deinceps tyranni, seque eius auctorem ostendit.

DEINSUPER, p.c. [Di sopra,] ἄνωθεν, desuper. Sal. lib. 2. Cist. ut citatur a Nonio: Ad medium deinsuper astantium manibus in murum attollitur.

DEINTEGRO, [Di nuouo,] ἐξ ὑπαρχῆς, denuo. Ter. in And. Quas faciet deintegro comœdias. De integro incidere in morbum, Cic. ad Cornif. li. 12. Gratulari alicui deintegro, idem Attic.

DEIOPEIA, p.c. una ex nymphis Iunonis, quam illa apud Virgi. 1. Ae. Aeolo uxorem pollicetur. Deiopeiam Connubio iungam stabili, propriamque dicabo.

DEIOTARUS, Galatiæ rex fuit, populo Romano amicissimus, qui tempore belli Pharsalici Pompeij partes secutus est, eoque profligato ad Cæsaris uictoris clementiam confugit, a quo regis quidem nomen retinuit, parte tamen regni mulctatus est.

DEIPHOBE, es, Δηιφόβη, nomen proprium sibyllæ Cumanæ, Glauci filiæ, quæ Aeneam ad inferos duxit. Vir. 6. Aen.

DEIUGO, gas, p.c. [Disgiungere.] disiungo, ἀποζυγόω. Pacuuius Chryse, ut citat Nonius: Per nostram egregiam unanimitatem, quam memoria deiugat.

DEIUNGO, is, [Disgiungere,] ἀποζεύγνυμι, disiungo. Ci. de Vniuer.

DEIURIUM, ὁρκωμοσία, sanctum iusiurandum. Gel. li. 7. c. 8.

DEIURO, as, are, [Giurare.] ἐπομόω, deiero, id est sancte iuro. Plaut. in Cas. Per deos omnes, & deas deiurauit. Idem in Rud.

DEIUUO, as, antiqui dicebant pro non iuuare. Pla. in Trin. Deserere illum, & deiuuare in rebus aduersis pudet.

DELABOR, eris, delapsus sum, [Scorrere abbasso, cadere.] καταπίπτω, significat deorsum labi, decidere. Vir. in Sileno: Serta procul capiti tantum delapsa iacebant. Liu. Cælo repente delapsus. Et cum præpositione. Ci. Offi. 1. De manibus audacissimorum ciuium delapsa arma ceciderunt. Translate, Ci. de Orat. Insperanti mihi cecidit, ut in istum sermonem delaberer. Idem in Lælio: Iam a sapientum familiaritatibus, ad uulgares amicitias oratio nostra delabitur. Et de Ora. lib. 2. In hoc uitium scurrile delabitur. Fami. li. 6. Quotidie mihi delabi ad æquitatem uidetur, id est paulatim ad æquitatem propius accedere. Offi. li. 2. Habenda est ratio rei familiaris: quam quidem delabi sinere, flagitiosum est, [Annullare.] Id est, ad nihilum redigi.

DELACERO, as, [Stracciare,] διασπαράσσω, in partes lacero, conscindo. Plautus Capt. Qui me tuis scelestis fallacijs delacerauisti.

DELACRYMATIO, [Pianto,] Pl. l. 37. c. 11. Vis eius delacrymationibus mordendo proficit.

DELACRYMARE, [Lagrimare,] ἀποδακρύειν, est lacrymas, uel aquam more lacrymantis demittere. Colum. libr. 5. de uite: ut interdum delacrymet.

DELAEVO, as, λεαίνω, læuo. Colu. de Arb. ca. 6. Plagam acutissimo ferro delæuato.

DELAMBO, is ere, [Leccare,] lābo. Stat. 2. Theb. delābit uellera lingua.

DELAMENTOR, ris, [Piangere,] καταδακρύω, defleo. Oui. 11. Met.

DELANIO, as, p.c. διασπάω, discindo, & quasi lanam traho. unde Lanius, qui pecus discindit. Festus.

DELAPIDATA, [Salicata, lastricata,] λιθόστρωτα, lapide strata, cuiusmodi est uia Appia, quam a porta Capena Brundusium usque quadratis saxis strauit Appius ille Cæcus. Ex Festo.

DELASSO, as, [Stancare,] καματόω, lasso. Hor. 1. Ser. Sat. 1.

DELATORES, [Accusatori occulti,] occulti accusatores.

DELEBILIS, [Che si puo cancellare,] ἐξαλειπτὸν, quod deleri potest. Mar. li. 7. Casibus hic nullis, nullis delebilis annis Viuet.

DELECTAMENTUM, ti, [Diletto,] τερπωλή, oblectatio. Ci. de Senec. Possem persequi permulta delectamenta rerum rusticarum.

DELECTATIO, [Dilettatione, diletto.] τέρψις, iucunditas, quam ex re aliqua percipimus: quam sic definit Cic. lib. 4. Tusc. Delectatio, est uoluptas suauitate auditus animum deliniens: & qualis hæc est aurium, tales sunt oculorum, & tactuum, & odorationum, & saporum.

DELECTO, [Dilettar, dar piacere.] τέρπω, & oblecto, composita sunt a Lacto, frequentatiuum ab antiquo uerbo Lacio. Cic. Rufo: Me superiores litteræ tuæ admodum delectauerunt. Cic. Pæto: Tu istic Atheriano iure delectato, ego me hic Hirtiano. A Delecto fit Delectatio, Delectamen, & Delectamentum. Proprie est attrahere, ducere Ennius: ut me Apollo ipse delectat ac ducit Delphicus. Quadrigarius: Fabius de nocte cœpit hostium castra oppugnare, hostem delectare. Et quoniam quæ grata ac iucunda sunt, nos attrahere solent, factum est ut Delectare, sit, iucunditate afficere. Delector, est, delectatione, uel iucunditate afficior. Col. li. 1. Matrona amœnitate aliqua delectanda erit, quo patientius moretur cum uiro. Sic oblector, & huiusmodi, quæ significationem passiuam innatam habent. Lact. li. 1. Auro, & gemmis, & ebore delectantur. Ci. Cœlio: In communibus miserijs hac tamen oblectabat specula.

DELECTUS, us, [Elettione.] ἐκλογή, electio. inde delectus militum, cū imperator, quos ei uisum fuerit, ad militiam conscribit, etiam inuitos: quod in maioribus tantum reip. periculis fieri consueuit: alioqui contenti erant ijs, qui ultro nomina dabant. Cic. ad Att. Nullus usquam delectus. Idem de Prouin. cons. Exercitus ille noster, superbissimo delectu, & durissima conquisitione coactus, omnis interijt. Hinc dicimus, in usu uerborum & sententiarum adhibendum esse delectum: id est, iudicium. Ci. de Cla. Ora. Verborum delectum originem esse eloquentiæ.

DELEGATIO debiti, nisi consentiente & stipulanti promittente debitore, iure perfici non potest. Ci. At. Delegatio in mãcipe, annua die.

DELEGO, as, [*Diputare, assignare,*] ἐγχειρίζω, cum quempiam meo loco, officio, negotiove exequendo præficio. Col. lib. 4 Quis non imprudentissimum quenque huic negotio delegat? Cic. Post delegatã mihi hanc prouinciam: id est, post onus mihi impositum. Interdũ legatos mittere, [*Mandare Ambasciatori,*] Liu. Decernunt, ut duodecim delegarentur ad regem. Veteres pro discedere & dispertire posuerunt, [*Partirsi,*] Pla. in Amph. Si cui fautores delegatos uiderit. Et Delegata, dixerunt dijs consecrata, quæ nunc dedicata dicimus. Delegare etiam frequens est apud iurisconsultos pro assignare, id est alium pro se debitorem dare, quo recepto a creditore, prior debitor liberatur, [*Consignare.*] Iustin. C. de nouationib. & delegat.

DELENIFICVS, [*Dolce,*] blãdiloquus. Plau. in Mil. Delenifica uerba.

DELENIO, is, ire, [*Addolcire,*] πραΰνω, a Lenio, demulceo, uel mansuetum reddo. Colum. lib. 10. Iracundia notæ melioris apum facile delenitur.

DELEO, les, deleui, deletum, [*Cancellare,*] ἐξαλείφω, ex de, & leo (ut inquit Prisc.) proprie est scripturam, picturam, uel aliquid simile inductu, siue extero. Cice. pro Cln. Digito legata deleuit. Per metaphoram pro euertere, [*Ruinare, distruggere, spianare,*] Cæs. 2. Bel. Ciu. Spe prædæ in urbem irrumperent, urbemque delerent. Tollere, remouere. [*Rimouere,*] Ci. pro lege Man. delenda est uobis illa macula, Mithridatico bello suscepta. Hinc Deletus a, um.

DELETILIS, le, quod delet. Varr. Sumam spongiam deletilem. Interdũ passiue, pro eo, quod deleri solet: ut charta, seu tabula deleticia.

DELIACVS, a, um, δηλιακὸς, ex Delo. Pl. l. 34. Antiquissima æris gloria Deliaci fuit. Ci. pro Ros. Domus Chrysogoni referta uasis Corinthijs & Deliacis.

DELIBERABVNDVS, a, um, deliberans. Liu. 2. Consules uelut deliberabundi capita conferunt, diu colloquuntur. Idem l. 1. Rex uelut deliberabundus, in hortum ædium transit.

DELIBERATIO, [*Deliberatione*] Cic. 1. Offi. Triplex consilij capiendi deliberatio.

DELIBERATIVVM, [*Deliberatiuo,*] συμβουλευτικὸν, genus est, quod in consultatione positum, habet in se suasionem & dissuasionem. Cice. 1. de Inu.

DELIBERATVM, substantiuum. Cæs. 1. Bell. Ciuil. Illi deliberata respondent.

DELIBERATOR, oris. Ci. pro Sext. deliberatori merces duplicata.

DELIBERO, as, [*Deliberare.*] διαγινώσκω, a libella, qua quid ponderatur: & significat consultare, decernere, perpendere, [*Essaminare, considerare,*] Cic. Postquam reuersus ab exilio, noctem sibi ad deliberandum postulauit. Idem in Verr. Deliberatum est, id est, fixum, & decretum est. Aliquando dubitare, [*Dubitare,*] Ci. li. 3. Offic. deliberant, utrum id sequantur, quod honestum esse uideat. Deliberatur, impersonale. Cæs. 7. Bell. Gall. Deliberatur de Alarico in communi consilio. Deliberatus, *Disposto,*] part. Hor. 2. Car. Combiberet uenenum Deliberata morte. Deliberatus, nomen ex part. Ci. Me. li. 5. Neque illi quicquam deliberatius fuit, quàm me, quacunque ratione posset, euertere.

DELIBO, as, p p. [*Menomare, gustando assaggiare,*] ἀπολείβω, decerpo, quasi libando minuo. Ci. pro Sext. Non sum tam insolens in dicendo, ut omni ex genere orationem aucuper, & omnes undique flosculos carpam, atque delibem. Nonnunquam pro leuiter attingere, & quasi summis labris degustare. Idem Fam. 10. putabam, posse me nec de laude ieiuni hominis delibare quicquam. Interdum niolo, [*Violare, macchiare,*] Gel. lib 1. Compensatur leue damnum delibatæ honestatis. Cõpositũ a uerbo, Libo, Græce, λοίβω, quod idem significat, quòd rigo, uel humecto: unde cum summa tantum labra rigamus, & leuiter degustamus, ꝓprie libare dicimur. Vir. 1. Ae. Primaq; libato summo tenus attigit ore.

DELIBRO, as, p. c. [*Scorzare, leuar la scorza.*] ἀπολεπίζω, decortico librũ, id est corticẽ arbori detraho. Col. li. 3. Corticẽ circumcidito, & materiam delibrato. Est etiam Delibro, a libra deductum, & a libro, as, cuius p. producitur. Vide libro.

DELIBVTVS, [*Onto,*] ἀλειφόμενος, unctus, quasi oleo aut alio liquore imbutus. Ci. de Cla. Or. Multis medicamentis delibutus. Transfertur ad animum. Ter. in Phor. Si te delibutum gaudio reddo. Sal. Vxor sacrilega, ac periurijs delibuta. Participium est sine uerbo.

DELICATE, [*Delicatamente,*] Col. Cultam, uestitamque familiam utiliter magis habeat, quam delicate. Cice. de Offic. Delicate, ac molliter uiuere.

DELICATVS, a, um, [*Delicato, pulito,*] τρυφερὸς, a Delicium fit, & idem est, ut qui in delicijs uiuere assuetus est. Cic. 6. Ver. Tam delicati esse non possumus. Per metaphoram mollis ac tener dicitur, [*Molle, tenero,*] ut Molles, & delicatæ uoluptates 1. de Nat. Deo.

DELICIAS, facere, [*Far carezze,*] θρύπτεσθαι, κατατρυφᾶν, lasciuire, ac lusitare: quod aliter dicitur deliciari. Plaut. Eia delicias facis mi Menæchme.

DELICIA, æ, auctore Festo, ligni genus, quod è culmine ad tegulas angulares infimas uersus fastigiatum collocatur. unde & tectum ipsum deliciatum, & tegulæ deliciares appellantur. Cato de Re rust. cap. 14.

DELICIVM, cij, in singulari, & Deliciæ, arum, in plurali, [*Delicie, delicatezze, piacere,*] τὰ παιδικὰ, oblectamentum, oblectamẽtave, quæ nobis uoluptati sunt: a delicio, quod ex de, & lacio, cõponitur. Mar. li. 13. Delicium paruo donabis Dorcada nato. Ci. 6. Ver. Incipiã ab ea ciuitate, quæ tibi una in amore atque in delicijs fuit. Suet. Titus amor, ac deliciæ generis humani. Legitur & Delicia, f. g. Pla. Mea uoluptas, mea delicia.

DELICO, as, p. c. [*Mostrare,*] δηλῶ, explico, interpretor. Titinnius l. 5. ut citat Nonius: Quid ille uult sermo? mater delica. Veteres etiam delicare, pro dedicare: quandoque dicebant.

DELICVS, porcus, qui dicatur, exponit Varr. 2. de Re rust. capit. 15. His uerbis: Cum porci depulsi sunt a mamma, a quibusdam Delici appellantur.

DELICTVM, [*Delitto, peccato,*] πλαῖσμα, peccatum, a delinquo, is: quòd qui peccat, delinquat officium suum. Cice. pro Cæc. Iniuriarum delictum esse.

DELIGO, gis, [*Eleggere,*] ἐκλέγομαι, ex de, & lego. Deligere & Eligere inter se differunt, ut Deligere sit, quod magis idoneum ad rem agendam est, cernere: Eligere uero, uel ad nostrum emolumentum, uel ad illius, qui eligitur, dignitatem. Cæsar. 3. Bel. Gal. Duces deliguntur. Cic. 2. Offic. Opinionem afferunt populo, eorum se fore similes, quos sibi ipsi delegerunt ad imitandum. Deligere pro colligere, [*Cogliere,*] Tenui primã deligere ungue rosam, Oui. epi. 4. Delectus, partic. Cice. pro Ros. Am. Ad eam ne rem estis delecti, ut eos condemnaretis?

DELIGO, as, are, [*Legare,*] δέω, ligo, uincio. Var. 1. de Re ru. c. 47. Integenda binis tabellis, dextra ac sinistra deligatis. Deligare ad palum. Ci. 7. Ver. Deligatus omnibus membris. Idem 6. Ver.

DELIMO, p. p. [*Limare,*] ἀπορρινάω, a uerbo limo, idem quod lima abrado. Pl. l. 34. ca. 11. Alij delimatam æri scobem aceto spargunt.

DELINEO, as, [*Designare,*] διαγράφω, ex De, & Linea, designo & rudi ter depingo. Pl. de Apelle: Arrepto carbone extincto è foculo, imaginem in pariete delineauit.

DELINGO, is, [*Leccare,*] Pla. in Curc. Delinges saltem. Vide Lingo.

DELINIMENTVM, [*Diletto,*] oblectamentum, θέλγητρον, Liu. 4. Aptissimum tempus erat, deliniamentum animis, Nolani agri diuisionem obijci.

DELINIO, is, ire, [*Vngere, placare, mitigare,*] si partium compositionem spectes, idem erit quod perungo, frequentius tamen accipitur pro placo, & illecebris quibusdam allicio. Plau. Stic. Vt eum aduenientem meis dictis deliniam. Cicero pro Mil. Vt non modo uirtute flecteret, sed etiam tribus suis patrimonijs deliniret. Delinitus, particip. Cice. in epistol. Virtuti nuncium remisisti, delinitus illecebris uoluptatis.

DELINITIO, [*Mitigatione,*] Cic. 2. Offic. Delinitio multitudinis ad breue fit tempus.

DELINITOR, [*Mitigatore,*] Cice. de Cla. Ora. Iudicis delinitor esse debet orator.

DELINO, is, pe. co. [*Cancellare,*] καταχρίω, deleui, & deliui, delitum. pen. cor. fœdare. Cic. Caluo: Litteræ delitæ mihi a te redditæ sunt, Prisc. lib. 9.

DELINQVO, is, deliqui, delictum, [*Fallire, peccare,*] πλημμελέω, proprie non prætereunda prætermitto. Plaut. in Amph. Ex me quæris quid deliquerit? Quoniam uero prætermittere ea, quæ præteriri non debent, peccare est, Delinquere pro peccare ponitur. Cice. de Natur. Deo. Ferret ne ciuitas ulla latorem istiusmodi legis, ut condemnaretur filius, si pater deliquisset? Delinquor, passiuum. Cic. 1. Offic. Siquid delinquitur, magis in alijs cernimus, quàm in nobismetipsis.

DELIQVEO, es, ere, delicui, [*Diuenir liquido,*] τήκομαι, in totum resolui, & dissolui. Oui. 4. Meta. Protinus imbutum cœlesti nectare corpus Delicuit. Col. l. 12. ca. 4.

DELIQVIVM, defectum, [*Difetto, mancamento,*] ἔκλειψις, Plautus in Capt. Nullam caussam dico, quin mihi & parentum, & libertatis apud te deliquium sit. Deliquium Solis, cum Luna inter Solem terramque interposita, lumen eius nostro eripit conspectu. Plin. libro. 2. cap. 12. Deliquium animi, cum animus linquitur, & quis animo deficit.

DELIQVVM, deliqui, [*Meno, manco,*] ἔλαττον, idẽ quod minus, interprete Festo. Pla. in Cas. Tibi nil domi deliquum est.

DELIQVESCO, is. Col. l. 12. c. 41. Vt omnia poma deliquescant cum musto. Per translationem. Ci. Tus. Nec sitienter quid expetens, ardeat desiderio, nec alacritate futili deliquerat.

DELIRATIO, onis, [*Pazzia senile,*] παραφροσύνη, senilis stultitia, alienatio mentis, ab ætate uel morbo proueniens: quæ significatio sumpta est ab ineptis aratoribus, a lira, id est sulco aberrãtibus. Pl. l. 18. c. 20. Ci. de Senec. Ista senilis stultitia (quæ deliratio appellari solet) senum leuium est, non omnium.

DELI-

DELIRIVM, [*Pazzia,*] παραφροσύνη, est alienatio mentis, & intemperie cerebri uitiante actiones principis facultatis: qualem & in senibus uidemus, & in ijs qui morbis ardentissimis infestantur.

DELIRO, as, p p. [*Partirsi dal dritto, errare, impazzire.*] παραφρονέω, a recto decedo. Translatio ab aratore. nam lira est recta fossa, quæ in agris ducitur, ut in eam aqua pluuia & terræ uligo defluat: & quia rectus est sulcus, delirare dicũtur, qui extra sulcum, id est, a recta uia declinant. Cic. 1. Tusc. Adeo ne me delirare censes, ut ista esse credam? Hor. li. 1. Ep. ad Lollium: Quicquid delirant reges, plectũtur Achiui. Compositum ex de, & liro, quasi deorsum liro. lirare uero est agros in sulcos dirigere. Alij delirare a Græco ληρεῖν, quod ineptire est, trahunt.

DELIRAMENTVM, [*Sciocchezza,*] deliratio. Plaut. in Amph. Hæc quidẽ deliramẽta loquitur. Idẽ Men. audin' tu ut deliramẽta loquitur.

DELIRITAS, [*Sciocchezza, pazzia,*] pro deliratione. Laberius: Quoniã mens quæ deliritas uos suppilatores facit. Nonius.

DELIRVS, penul. prod. [*Pazzo, quello che si parte dalla ragione,*] παραπλὴξ, qui insanit, & qui a ratione discedit. ratio enim est uia recta, per quam omnes ducuntur. Cic. de Orat. Tum Annibal respondisse fertur, multos se deliros senes uidisse, sed qui magis deliraret, quàm Phormio, uidisse neminem. Idem 2. de Diu. An tu censes ullam anum tam deliram futuram fuisse, ut somnijs crederet?

DELITEO, ees, ex de, & lateo, [*Occultarsi, nascondersi,*] ἐλλοχῶ, occultari, latere. Vir. 2. Aen. Per noctem obscurus in ulua Delitui.

DELITESCO, [*Nascondersi,*] eiusdem significati. Var. 3. de Re ru. c. 12. Lepores delitescunt in uirgultis. Transfertur ad alia. Cic. pro Cœcin. Caue in ista tam frigida, tam ieiuna calumnia delitescas. Delitens particip. Pli. li. 35. c. 2. Non placent spatia montis in cubiculo delitentia.

DELIVS, δήλιος, qui ex Delo insula: unde Apollo Delius. ferunt enim Latonam, ex Ioue grauidam, metu Pythonis serpentis, qui eam toto terrarum orbe Iunonis iussu persequebat, in Delũ insulã fugisse, ubiq; Dianam & Apollinem eodem partu edidisse, etiam apud Ci.

•DELLI, lacus erant breuiores, non longe a Catana.

DELMINIVM, Δελμίνιον. Dalmatiæ oppidum. Ptol. li. 2. c. ult.

DELOS, δῆλος, insula maris Aegæi, Cycladum omnium clarissima, in qua Latona Apollinem & Dianam dicitur esse enixa. Ci. 3. Ver. Proditum est litteris Latonam ex longo errore & fuga grauidam, temporibus exactis fugisse Delum, atque ibi Apollinem Dianamq; peperisse. Aristoteles Delum appellatam existimat ἀπὸ τοῦ δηλοῦν, qđ, cum antea mari operta esset, repente sese ostenderit. Alijs nominibus & Ortygia appellata est Asteria, Cynthia, Lagia, Chlamydia, Cynethus, & Pyrpile, ab igne ibi reperto. Pl. li. 4. c. 12.

DELPHI, Δελφοὶ, tam pro oppido, quàm pro oppidanis, plurali tantũ numero, ciuitas in Bœotia iuxta Parnassum, dicta a Delpho Neptuni filio. Delphis Apollinis erat oraculum toti terrarum orbi celeberrimum. unde Apollo Delphicus dictus est. Hor. 1. lib. Car. Vel Baccho Thebas, uel Apolline Delphos. Macr. in Sat. Apollinẽ Delphicum appellatum existimatur a prisca Græcorum uoce δέλφος, quæ solem significat, quod interdiu, stellis omnibus obscuratis, solus luceat: qua ratione etiam Sol a Latinis appellatus est.

DELPHICVS, ca, cum, unde Delphica laurus.

DELPHIN, siue delphis, [*Delfino,*] δελφὶν, δελφὶς, & delphinus, genus piscis, uel potius maris bellua. parit catulos decimo mense, interdũ & binos nutrit uberibus, sicut balæna, & decem annis ad summam magnitudinem peruenit. uide Pl. l. 9. ca. 8. Est etiam sydetis nomen. Var. 2. de Re rust. c. 5. Maxime idoneum tempus ad concipiendum a delphini exortu, usque ad dies quadraginta.

DELPHINIVM, δελφίνιον, herba florem habens purpureum uiolæ nõ dissimilem, sesquipedales ex una radice surculos emittens: folia aũt diuisa & prælonga, quæ delphinorum effigiem repræsentant: Vnde tractum est nomen. Dioscorides.

•DELPHVSA, fons apud Delos.

DELTA, insula in Nilo Aegypti fluuio, non procul ab Alexandria, ita dicta, quod litteræ Græcæ Δ imaginẽ referat. Hirtius. l. 4. Bel. Ciu. Locus est illarum fere regionum nobilissimus, non longe ab Alexandria, qui nominatur Delta, quod nomẽ a similitudine litteræ cepit. Est item Delta nomen urbis non procul a Syria. Steph.

•DELTOTON, signum cæleste, supra Arietis caput. Cic. in Arato.

DELVBRVM, [*Tempio, chiesa,*] τέμενος, τὸ, locus in quo Dei simulacrũ dedicatum est. ita dictum, quòd in eo dij ponantur Varro, & Macr. Sat. l. 3. c. 4. Vir. 2. Ae. At gemini lapsu delubra ad summa dracones Effugiunt. Alij accipiunt pro loco ante aras, ubi aqua currit: a diluẽdo: religio enim sacrificij apud antiquos exigebat, ut ante sacrum sacrificulus manus ablueret. Alij delubrum Dei simulacrum accipiũt, a delibrato ligno dictum. Ci. pro Arch. Delubra musarum colere.

DELVCTOR, aris, [*Lottare,*] παλαίω, luctor. Plau Persa.

DELVDO, is, [*Beffare,*] irrideo. Pla. in Asi. Furcifer etiam me delusisti.

DELVMBO, as, [*Indebolire.*] ἰξυαδανίζω, debilito, quasi lumbos frango. Pli. li. 28. c. 4 Hoc sæpe, delumbata quadrupede, approbatur. Ci. in Ora. Nec minutos numeros concidat, delumbetque omnes.

DELVMBIS, be, quod lumbis caret, & ideo debile, [*Debile,*] ἀσθενὴς, in lumbis enim uires corporis sitæ sunt. Pl. li. 10. c. 33. Perdix pra grauem, aut delumbem sese simulãs. Delumbis, mollis & effœminatus. Persius Sat. 1. Summa delumbe saliua.

DELVO, deluis, delui, utum, [*Lauare.*] ἀπολούομαι, depurgo, diligenter lauo. Cato. Laserpitium aceto deluito. Item est madefaciendo aliquid delere. Var. Obortæ inter legendum lacrymæ litteras deluebant.

DELVTO, pen. cor. as, are, [*Smaltare, lutare,*] καταπηλόω, est luto aliquid obducere. Cato de Re ru. cap. 128. Habitationem delutare cum uolueris.

DEMADEO, es, p. c. [*Bagnare,*] βρέχομαι, madeo. Oui. 5. Trist. Et te flente suos demaduisse sinus.

DEMADES, Δημάδης, Atheniensis orator, Demosthenis æmulus, eique aduersas in rep. partes fouens. nihil enim aliud Demosthenes quam patriæ libertatem spectabat: ille ex Macedonum gratia potentiam quærebat & opes. Plutar. in uita Demosthenis.

DEMAGIS, [*Molto piu,*] ualde magis, ex de, & magis. Lucil. lib. 16. Rex solos demagis illos ex nimbo Austellos. Item Demagis antiqui pro minus dicebant, ait Festus.

DEMANDO, andas, [*Commettere,*] ἐπιτρέπω, committo. Liu. 8. Curam eorum nominatim legatis, tribunisq; demandabant.

DEMANO, as, κατοχλάζω, mano. Catu. Lingua sed torpet: tenuis sub artus Flamma demanat, sonitu suopte.

DEMARATVS, Lacedæmoniorũ dux, qui cum Athenienses, apud quos exulabat, ingens aduersus Lacedæmonios bellũ parare animaduertisset, plus se patriæ, quamuis ingratæ, debere ratus, quam priuatæ amicitiæ, omnium, quæ agebantur, ciues suos fecit certiores. Vixit tempore Philippi regis Macedonum. Alius fuit, ut scribit Liu. lib. 1. Corinthius negociator diues, qui ob seditiones domo profugus, tyrannidem Cypseli fugiens, in Hetruriam commigrauit: a Tarquiniensibus, Hetruriæ populis, exceptus, Tarquinium Priscum, regem populi Romani ex illustri Hetrusca uxore genuit.

DEMEACVLVM, [*Discesa.*] καταπορεία, descensio ad loca subterranea. Apul. li. 6. Proserpinæ nuptiarum demeacula.

DEMEARE, [*Discendere,*] καταπορεύεσθαι, est deorsum penetrare, descendere. Apul.

DEMENS, [*Pazzo, Stolto, fuor di mente,*] παράφρων, Ci. in Offi. In tranquillo tempestatem aduersam optare, dementis.

DEMENSVS, a, um, [*Misurato,*] partici. a demetior. idem quod mensuratus, διαμετρητὸς, Ci. de Ora. Vt uerba uerbis quasi demensa & paria respondeant. Demensum uero subst. mensura erat frumenti, quam seruis admetiebantur singulis mensibus domini, ad totius mensis uictum. Ter. in Phorm. Quod ille unciatim uix de demenso suo, Suũ defraudans genium comparsit miser. Serui enim quaternos modios accipiebant frumenti in mensem, ait Donatus.

DEMENTER, [*Scioccamente,*] insane. Ci 3. in Cat. Tanta res tam dementer credita.

DEMENTIA, [*Pazzia,*] παράνοια. Ci. 3. Tus. Animi affectionem, lumine mentis carentẽ nominauerunt amẽtiam, eandemq; dementiam.

DEMENTIO, tis, [*Impazzire, uscire di mente,*] παραφρονῶ, de mente exeo, deliro, insanio. Lactan. libro. 4. Instinctu dæmonis percitus, dementit.

DEMENTO, as, desipio, insanio, [*Impazzire,*] μωραίνω. Apul. in Magia, Confessa est sese mea Magia in amorem deductam dementare. Dementare pro impellere ad insaniam: sed in sacris tantum litteris.

DEMEREO, res, rui, ritum, quasi lucror, [*Guadagnare, meritare, obligare alcuno,*] ἀποκερδαίνομαι. Plau. Pseud. Quid mercedis Petasus hodie domino demeret. Gell. Thais Corinthia ob elegantiam uenustatemque grandem pecuniam demerebat. Est etiam Demereo præcipue cum accusatiuo personæ iunctum, idem quod suo sibi merito aliquem deuincire. Ouid. in epist. Heroid. Crimine te potui demeruisse meo. Sue. de August. Auunculum in Hispanias, aduersus Cn. Pompeij liberos subsecutus, magnopere demeruit.

DEMEREOR, [*Far beneficio, giouare,*] ἀναλαμβάνω, de aliquo bene mereor, concilio. Quinct. Vt pleniori obsequio demererer amantissimos mei. Colu. lib. 2. Amœnitate aliqua demerenda erit, quo patientius moretur cum uiro.

DEMERGO, is, [*Affondare,*] καταδύω, aqua obruo. Oui. epi. 5. Obscœnam ponto demergite puppim. Demersus ære alieno. Liu. 2. totam plebem ære alieno demersam esse. Ci. pro Sylla: Patriam demersam extuli. Demersæ leges opibus, Idem. 2. Offi.

DEMETIOR, iris, [*Misurare con ragione,*] διαμετρέω, diligenter, & quadã ratione metior. Ci. 3. de Ora. Laboras, ut uerba uerbis, quasi demensa, & paria respondeant. Ci. 2. de Nat. Deo. Atque ita demetita signa sunt, ut in tantis descriptionibus diuina solertia appareat.

DEMETO, tis, [*Mietere,*] meto. Catul. Sole sub ardenti flauentia demesit arua.

•DEMETRIAS, Δημητριὰς, Thessaliæ oppidum, quod Pagasa dicebatur.

DEMETRIVS, Antigoni Macedonum regis filius, & patris in regno successor, qui ob insignẽ in expugnãdis urbib. uirtutẽ, πολιορκητὴς, id est,

Id est, urbium expugnator dictus Hic post Alexãdrum præter alios Macedonas nomine ac uirtute clarus, transmisso Euphrate, Babyloniam occupauit: Athenas Cassandri Ptolemæique imperio liberauit: Cyprum, uicto Ptolemæo nauali prœlio, recepit: Postremo, cum bellum aduersus Antiochum suscepisset, acie uictus, uiuus in illius potestatem peruenit: & in Chersoneso liberæ custodiæ Permissus, morbo ex incontinentia correptus, perijt. Hunc Plutar. in Parallelis cum Antonio triumuiro in contentionem adducit. Fuit & alius Demetrius Phalereus, Theophrasti discipulus, qui ob eximias uirtutes Atheniensibus præfuit annis decem, trecẽtisque sexaginta statuis æreis honoratus est. Cic. in Bruto. Demetrius Phalereus, eruditissimus quidem ille omnium horum, sed nõ tam armis institutus, quàm palæstra. Itaque delectabat magis Atheniẽses, quàm inflãmabat. Hic primus inflexit orationem, eamq; mollẽ teneramque reddidit: & suauis, sicuti fuit, uideri maluit, quàm grauis.

DEMIGRO, [*Andar di luogo, in luogo,*] μετοικίζω, est de uno loco in aliũ domicilium trãsferre. Cic. 1. Tusc. Vetat Deus iniussu hinc nos suo demigrare. Sic dicimus, Demigrare e uita pro mori, [*Morire,*] Cic. pro Rabirio: fortissimorum ciuium mentes, quæ mihi uidentur ex hominũ uita ad deorum religionem, & sanctimoniam demigrasse.

DEMINVO, is, ere, [*Sminuire, scemare,*] ἐλαττόω, idem quod diminuere. Plau. in Truc. Iam de hoc obsonio deminui quinque nummos.

DEMIROR, p.p. [*Marauigliarsi forte,*] ἀποθαυμάζω, ualde miror. Cice. ad Att. li. 14. Etsi addis Lamiam: quod demiror equidem. Aliquando est nescire, [*Non sapere,*] quoniam (ut Donatus inquit) admirationem ignorantia facit. Ter. Quam caussam repererint, demiror.

DEMISSE, Ci. 5. Tus. Non est ausus elate & ample loqui, cum humiliter demisseque sentiret. Cæs. 1. Bell. Ciuil. Hæc quam potest demisse atque subiectissime exponit. Volare demissius, Oui. 3. Trist.

DEMITIGO, as, [*Mitigare,*] mitigo. Cicero ad Attic. libr. 1. Quotidie demitigamur.

DEMITTO, [*Mandar giù,*] καθίημι, deorsum mitto. Virg. eclog 4. Iam noua progenies cælo demittitur alto. Inde demissitiæ tunicæ, [*lunge,*] longæ & demissæ ad talos, & nulla zona succinctæ. Pla. in Pœn. Sane genus hoc mulierosum est, tunicis demissitijs. Item Demittere animum, est humiliare, [*Humiliarsi,*] Ita dicimus esse demisso animo, qui est deiectis spiritibus, [*Vile,*] Cic. in epist. Timido animo, humili, demisso. Idem de Finib. Si uincunt, efferunt se: uicti debilitantur, animosque demittunt, [*Abassare,*] Cæs. 1. Bel. Gal. Tristes capite demisso terram intueri. Item demittere significat defodere, [*cauare,*] Virg. Geor. 2. Alteque iubebis in solido puteum demitti. Demittere mentes. Vir. li. 12. Aeneid. Demittunt mentes et scissa ueste Latinus. Id est, desperant, interprete Seruio, ut contra spetantes aliquid, Erigunt mentes. Demissio, [*Bassezza, uiltà,*] uerbale. Cic. 3. Tusc. Verisimile est, in quem cadit ægritudo, cadere in eundem infractionem quandam animi, & demissionem.

DEMIVRGVS, δημιουργὸς, summus erat magistratus in quibusdã Græciæ ciuitatibus. Liu. li. 32.

DEMO, is, [*Trattare, scemare,*] ex de, & emo abiecta e, detraho, ἀφαιροῦμαι. Ter. in Eun. Aurum mulier sibi clam demit. Demptus. Pl. li. 15. ca. 17. Demptis forcipe corruptioribus acinis. Ouid. 1. Metam. Paullatimque metu dempto.

DEMIVM, δήμιον, gemma, a pinguedine dicta. δημὸν enim pingue. nec fuit in usu antiquorum gemma ulla frequentior. Pl. li. 37. c. 7.

DEMOCRITVS, nomen Philosophi Abderitæ, qui, accepta a fratribus natu maioribus paternæ hæreditatis portione, cognoscendarum rerum cupiditate accensus, bonam orbis partem peragrauit. postea in patriam reuersus, cum summa inopia, in hortulo iuxta suæ urbis muros, se ad solas rerum naturas contemplandas contulit. Hic quocunque fortunæ casu, & mutabilium rerum auditu, in risum soluebat, ut Heraclitus in fletum: unde Gelasinus nominatus est. tandem teste Cic. li. 5. Tusc. se occæcauit, ut naturæ secreta subtilius rimaretur. Agebat centesimum & nonum annum, cũ mortuus est. Dixit omnia ex atomis fieri, ac plures esse mundos & corruptibiles. In omni philosophiæ genere adeo profecit, ut Pentathlos dici posset. nanque naturalia, moralia, mathematica, liberales disciplinas, artiumque omnium peritiam callebat. Constat patre locupletissimo natum fuisse, ut qui totis Xerxis copijs epulum dederit.

DEMOLIOR, [*Disfare, Struggere,*] καταστρέφομαι, a mole: diruo, deijcio. Plau. in Amph. Hasce illico toto demoliar cardine. Ci. 3. Offic. Demoliri ea, quorum altitudo officeret auspicijs.

DEMOLITIO, ut Demolitio statuarum, Ci. 4. & 6. Verr.

DEMONESVS, Δημόνησος, insula circa Chalcedonem. Steph.

DEMONSTRATIO, [*Dimostratione,*] rhetorib. τὸ ἐπιδεικτικὸν, caussæ genus, quod in laude, uel uituperio uersatur. Ci. 1. de Inuen. Deliberatio & demonstratio genera sunt caussarum.

DEMONSTRATOR, oris, [*Dimostratore,*] Col. l. 3. ca. 10.

DEMONSTRATIVVS, a, um, [*Dimostratiuo,*] ἐπιδεικτικὸς, ut genus demonstratiuum caussæ, in quo orator demonstrat, quod fit in alicuius personæ laudem, uel uituperium. Cic. 1. de Inuent. Aristoteles tribus in generibus rerum uersari rhetoris officium putauit, demonstratiuo, deliberatiuo, iudiciali.

DEMONSTRO, as, [*Dimostrare, insegnare,*] δείκνυμι, indico, ostendo, declaro. Plau. in Asi. Aedes demonstraui nostras. Ter. Heaut. Audistin' homo iste modo quam nullam demonstrauit? Cic. 4 Ver. Quis cum leges doceant, consuetudinemq; omnium annorum demonstret, etc. Interdum est argumentis notissimis ad rei alicuius cognitionem perduco. unde Demonstratio, argumentum firmissimum, per se rei dubiæ faciens fidem, Ci. 3. de Orator. definit esse rationem, quę ex rebus perceptis ad id, quod percipiebatur, adducit.

DEMOPHOON, ontis, uel Demophon per contractionem, Thesei ex Phædra filius, & rex Athenarum. Vide Phyllis.

DEMORIOR, [*Morire,*] ἀποθνήσκω, prorsus morior. Col. li. 5. Si caput demortuum est. Demoritur te, id est te deperit, ardet amore tui, [*Esser innamorato,*] Plau. Mil. Demortuus. Ci. Att. l. 16. Nostri familiares demortui.

DEMOROR, [*Indugiare molto, aspettare.*] multum moror. Lactan. lib. 4. Cum Moses 40. diebus demoraretur. Accipitur pro detineo, [*Intardare,*] Ci. 3. de Ora. Ne diutius uos demorer. Pro expectare. Virgil. 10. Aen. Mortalia demoror arma. Demoratus passiue. Gell. lib. 10. c. 8. Demeratos uos uideo.

DEMOSTHENES, orator Græcorum omnium oratorum princeps: hic natus patre, qui Cultellarius cognominatus est, quòd domi haberet officinam & operarios cultellorum: relictus puer in hæreditate locupleti, tutorum fraude, & negligentia direptis bonis, non habuit unde præceptoribus mercedem solueret. grauissimis concionibus Philippum insectatus est, utpote publicæ libertatis insidiatorem. post cuius mortem patria pulsus, tandem reuocatus est. sed, iam mortuo Alexandro, & Antipatro rebus Græcis præposito, cum manifestam sibi necem imminentem uideret, ueneno sumpto uitam finiuit. Plutarchus.

DEMOVEO, es, ere, [*Mouere di luogo,*] ἀποκινέω, de loco mouere. Ci. 4. de Fi. Tantam uim esse honestatis, ut nullis nec supplicijs, nec præmijs demoueri possit ex eo, quod rectum esse decreuerit.

DEMVGIO, is, ire, [*Mugire,*] καταμυκάομαι, mugitu implere. Oui. 11. Metam. Sanguine litus, Vndaq; prima rubet, demugitæq; paludes.

DEMVLCEO, ces, [*Toccare gentilmente,*] καταψηλαφάω, leniter mulceo: ut cum catulos blande & molliter attrectamus. Ter. in Hea. Non possum pati, quin tibi caput demulceam. Liu. 9. Ne dorsum demulceatis, cum ex equis descenderitis.

DEMVM, τὸ τέλος, tandem, uel ad postremum. Ter. in Adelph. Ego nouus maritus anno demum quinto & sexagesimo fiam? Pro omnino, [*Finalmente, del tutto,*] præsertim quando iungitur cũ Is, ea, id, uel cum Ita. In Sal. Ea demũ magna uoluptas, æqualẽ uerbis uitã agere.

DEMVSSATA, contumelia, [*Ingiuria dissimulata,*] dissimulata, Apul. li. 3. Mussitare enim proprie est dissimulãdi causa tacere. Ter. in Ad. Accipienda & mussitanda iniuria adolescentium est.

DEMVTILO, as, are, [*Mozzare,*] κολοβόω, mutilo. Col. de Arborib.

DEMVTO, as, are, [*Mutare,*] ἀπαλλάττω, muto. Plau. Tri. Demutant mores ingenium tuum. Demutatio, onis. Pli. li. 28. c. 8.

DENARIVS, ria, rium, decenarius, quod decem continet. Pli. li. 36. c. 6. de ratione aquæ ducendæ. Fistulas denũ pedum longitudinis esse legitimum est: & si quinariæ erunt, sexagena pondo pendere: si denariæ, cẽtena uicena. Ci. de Offi. emere denario, quod sit mille denarium.

DENARIVS, denarij, [*Denaio,*] apud Romanos nummus erat argenteus, quatuor ualens sestertios, ita dictus quòd pro decem assibus in solutionem cedebat, quoad, perpetuis bellis exhausto ærario, placuit denarium sedecim assibus permutari: quod contigit, cum Annibal perpetuos sedecim annos totam Italiam crudelissime uexabat. Pendebat autem argenti siliquas xiiij. Siliquæ autem duodeuiginti conficiebant drachmam. tres itaque denarij pendebant drachmas quatuor: octo drachmæ conficiunt unciam: uncia, sex constat denarijs. Hæc ex Prisciano. Bud. autem in lib. de Asse ostẽdit drachmam Atticam & Romanum denarium eiusdem fuisse ponderis & pretij. Quod & ipsum non obscure indicat Pl. li. 21. c. ult. Drachma (inquit) Attica denarij argentei habet pondus: eademque sex obolos pondere efficit. Denarij dimidium Quinarium appellabant: quinarij autem dimidium Sestertium, qui & Nummus uocabatur. Veteres etiam pro eodem denarium dixerunt in neu. ge. Plau. in Rud. Centum denaria Philippea.

DENARRO, [*Narrare per ordine,*] καταλέγω, per ordinem narro. Gell. lib. 2.

DENASCOR, eris, pro mori, [*Morire,*] θνήσκω. Cassius Hem. Quæ nata sunt, ea omnia denasci aiunt. Ex Nonio.

DENASO, as, p.p. [*Leuare il naso,*] ἀπορρινόω, nasum aufero, Pla. in Cap. Os denasabit tibi mordicus.

DENDRACHATES, gemma ex Achatæ generibus. Pli. li. 37. c. 10.

DENDRITES, δενδρίτης, gemma, de qua Pli. l. 37. c. 13.

DENEGO, as, p.c. [*Denegare, negare,*] ἀπαρνοῦμαι, recuso. Ter. in And. Denegarat se commissurum mihi gnatã suam. Interdũ nõ do, [*Non dare,*] Ci. in Vet. Quæ munda uidentur esse naturæ denegarem.

DENI, denæ, dena, [*Dieci,*] pro decem. Pl. l. 10. c. 63. Viuunt Ladonici annis

annis denis. Cæs. 5. Bel. Gal. Vxores habét deni inter sese cómunes.

Denicales, feriæ, quib. hominis mortui caussa familia purgabatur. Col. l. 2. c. 22. & Ci. de Leg.

Denigro, as, [*Far nero,*] nigrum facio. Pl. Capillum denigrat suffitu.

Denique, [*Finalmente,*] τέλος, cum plura sunt enumerata, subiungitur Denique. Ci. Cum ibi non multitudinem militum, non idoneos imperatores, non pecuniam sibi præsto uideret, non deniq; ullam rem quæ pertineat ad bellum administrandum. Pro omnino [*Del tutto,*] Ouid. Si qua metu dempto casta est, ea denique casta est.

Denominativa, παρώνυμα, dicũtur quęcunque ab aliquo solo casu, hoc est, solo fine sunt differentia, & secundum illud nomen habent appellationem: cuiusmodi sunt adiectiua a substantiuis deducta: ut a studio studiosus, a robore robustus. Nomen enim denominatiuum, habet communicare cum nomine uniuoco in principio, sed differre in fine. In denominatione autem tria requiruntur, scilicet denominans, denominatum, & denominatiuum. Denominans est forma accidentalis, quæ importatur per nomen abstractum: & dicitur Denominans, quasi de se aliud nominãs, quia de se dat concreto ut prædicetur, & denominat subiectum. Denominatum autẽ est res ipsa, siue subiectum, cui accidẽs inhæret. Sed denoĩatiuũ est accidẽs, quod prædicatur denominatiue de suo subiecto, ut albũ uel nigrũ.

Denomino, as, [*Dar nome,*] ὀνομάζω, nomen impono. Quinct. li. 1. cap. 10. Propria sunt uerba cum id significant, in quod primo denominata sunt.

Denormare, [*Disformare, disuguagliare,*] ἀμορφοῦν, est deturpare & inæqualem facere, ut interpretatur Acron illud Hor. li. Serm. O si angulus iste Proximus accedat, qui nunc denormat agellum.

Denoto, as, p.c. [*Dinotare,*] σημειοῦμαι, noto. Liu. 4. Haud dubie Icilios denotante senatu. Ci. pro lege Man. Vno die tota Asia ciues Romanos necandos denotauit.

Dens, dentis, ab edendo, sicut Græci, ὀδὼν, ab ἔδω, [*Dente,*] notæ significationis. Ci. 3. de Nat. Deo. Primus dentis euulsionem inuenit. Sed & omne, quo aliquid teneri uel dissecari potest, solet dens appellari. Vir. lib. 6. Tum dente tenaci Anchora fundabat naues. Dentes diuersa sortiuntur nomina. Qui primum apparent apertis labijs, primores uocantur, lati & acuti, quibus cibus inciditur. Ipsi enim non cibo tantum & alimentis necessarij, uocis etiam sermonisque regimen tenent, concentu quodã excipientes ictũ linguæ. Qui uero sequuntur, quasi rotunda specie acuti in modũ serræ, Serrati dicuntur, ab antiquis Canini appellantur in quocunq; animali. Pl. li. 11. Lupi dexter caninus in magnis habetur operibus. Sequuntur Maxillares, qui duplices sunt, cibumq; cõficiunt, ob id Molares dicti. Iuu. Inteeque molares Difficili crescente cibo. Genuini, nouissimi nascuntur homini, ut ait Pli. Animalium alijs sunt dentes continui, ut homini & equo, alij exerti, id est, extra os producti, ut apro & elephanto.

Densatio, onis. Pli. li. 35. c. 7. Prima densatio Babylone.

Dense, aduerb. Pl. l. 16. ca. 37. Cæsæq; densius innumero hærede pro fiunt. Oui. de Ponto. Nulla tamen subeunt mihi tempora densius istis.

Denseo, es, ere, [*Vnire, apprendere,*] πυκνόω, coire, coagulari. Pl. lib. 20. c. 14. Ipsa coire, densereque lac non patitur. Legitur & in actiua significatione pro densare. Vir. 7. Aen. Agmina densentur cãpis. Hinc Condenseo, & ipsum actiuum. Luc. lib. 1. Quia se condenseat aer.

Densitas, [*StrettezZa,*] πυκνότης, Plin. lib. 11. cap. 3. Arcente spiritũ densitate.

Denso, as, [*Spessire, condensare,*] πυκνόω, cogo, spisso. Vir. 1. Ge. Et Iuppiter humidus Austris Densat.

Densus, um, [*Spesso, denso,*] πυκνὸς, firmũ, compactum. C. de nat. loca siluestribus sepibus densi. Pl. l. 10. c. 69.

Dentale, ∂ ūs, lignum, cui uomer arandi caussa inducitur: sed pro uomere poni solet. Vir. 2. Georg. Duplici aptantur dentalia dorso. Dicitur & Dens (ut Var. scribit) quòd eo quasi dente moleretur terra.

Dentatus, [*Dentato, dentoso,*] ὀδοντώδης, qui magnos habet dentes. qui & Dentosus dicitur. Plaut. Pseud. Non ego te ad illum duco dẽtatum uirum. Item, quod dentes habet, siue magni, siue parui sint. Mart. li. 1. Sic dentata sibi uidetur Aegle, Emptis ossibus Indicoque cornu. Dentata carta. Cic. ad. Q. F. lib. 2. Carta dentata, res agetur. Dentatus Curij cognomen fuit, quòd cum dentibus natus. Pli. li. 7.

Dentex, icis, piscis, in cuius cerebro inuenitur gemma, quæ Synodontites uocatur. Pli. li. 37. c. 10. Aelianus li. 11. c. 40.

Denticulatus, a, um, [*Fatto a denti,*] ὀδοντωμένον, quod serræ modo Dentatum est. Pli. Bina brachia denticulatis forcipibus. Denticulatæ falces, Col. l. 2. c. 21. Denticulatum olus, Pl. l. 26. c. 15.

Denticulus, li, ὀδόντιον, paruus dens: a quo Denticulo, uerbum, dẽticulos rei alicui induco: unde Serra denticulata, & herbæ denticulatæ, quæ foliorũ ambitũ quibusdam quasi dẽticulis habeant incisum.

Dentifrangibulum, uox a Plauto conficta pro quauis re, qua dentes confringi possunt. Pla. in Bacc. dentifrangibula hæc meis manibus gestiunt. Reperitur & in gen. masc. apud eundem in Bacch.

Dentifricium, [*Netta denti,*] ὀδοντότριμμα, medicamentum quo dentes fricantur, ut fiant candidi. Pli. li. 28. c. 15.

Dentio, is, ire, [*Fare i denti,*] ὀδοντιάω, dentes emitto. Pli. li. 30. c. 3. Cinis eorum pueros tarde dẽtientes adiuuat cum melle. Pla. in Mil. Auribus peraudienda sunt, ne dentes dentiant. Id est, ne inuicem atterantur & concutiantur fame.

Dentiscalpium, [*ScalZadenti,*] ὀδοντογλυφὶς, instrumentum, quo scalpuntur dentes. Mar. li. 7. Et dentiscalpia sepiem.

Dentitio, dentium emissio. Pli. li. 28. cap. 19.

Denubo, is, [*Maritarsi,*] γαμέω, coniungi matrimonio. Tacit. lib. 5. Drusi filia denupsit in domum Rubelij Blandij. Per translationem etiam uites Nubere dicuntur, infirmioresque plantæ, cum arboribus firmioribus associantur. Colu. lib. 10. Semina depositis cupiunt denubere plantis.

Denudo, [*Spogliare, nudare,*] ἀπογυμνόω, nudum reddo. Cice. 7. Ver. Ne denudetur a pectore, ne cicatrices populus Romanus aspiciat.

Denunciatio, onis, [*Predittione,*] prædictio, παραγγελία, Cic. 2. de Diui. Quæ est ista a Dijs perfecta quasi denunciatio calamitatum.

Denunciatio, [*Minaccie,*] minæ. Cæs. 3. Bel. Ciu. Cum neque pollicitationibus, neque denunciatione periculi permouere posset.

Denuncio, as, [*Dinontiar, far noto,*] ἐπαγγέλλω, futurum aliquid nuncio. Cic. de Sen. Quomodo Carthagini bellum inferatur, multo ante denuncio. Pro significare, [*significare, dire,*] Cic. 1. Tusc. Siquid tale acciderit, ut a Deo denunciatum uideatur, ut exeamus é uita, læti pareamus. Denunciare alicui testimonium, est aliquem ad iudicium uocare ferendi testimonium gratia. Ci. pro Sex. Rosc. Non putasti me familiarissimis tuis testimonia denunciaturum.

Denuo, aduer. [*Di nuouo, un' altra fiata,*] ἐξ ὑπαρχῆς, quasi de nouo, de integro. Liu. li. 30. Hetruria rebellante denuo.

Deocco, as, are, [*Sarchiare,*] σκαλοκοπεῖν, occo. Pl. l. 18. c. 15.

Deonero, as, are, [*Scaricare,*] ἀποφορτίζω, Onus adimo. Cice. 1. Ver. Cum ex illius inuidia deonerare aliquid, & in te traijcere cœpit.

Deoro, ἐπιλέγω, pro peroro, nonnulli usurparunt Festus.

Deorsum, [*In giu, di sotto,*] κάτω, Cic. 1. de Na. De. Cum pondere & grauitate directo deorsum ferатur. Ter. in Eun. Ego te Parmeno quietum reddam, ne sursum deorsum cursites. Nam Athenarum portus in imo, urbe in editiore loco sita erat.

Deosculor, [*Basciare,*] osculor. Mar. l. 8. Hos deosculatur.

Depaciscor, eris, siue Depeciscor, [*Far patto,*] συντίθεμαι, Paciscor. Cic. pro Sex. Rosc. Ipse sibi tria prædia depactus est. Idem 3. Ver. Nec ante dimissus, quàm ad conditiones eius depactus est.

Depalmare, est palma percutere, [*Dar guanciate,*] κολαφίζειν. Gel.

Depango, is, [*Piantare, ficcare in terra,*] καταπήγνυμι, planto, insero, humi defigo. Col. l. 4. Inde depactus. Pl. l. 16. c. 16.

Deparcus, a, um, φειδωλὸς, nimis parcus. Suet. in Ner.

Depasco, is, [*Pascere, consumare pascendo,*] κατανέμομαι, pascendo absumo, Col. l. 7. c. 25. Si hœdi roscidas herbas depauerint. Ci. de Ora. Luxuries stylo depascenda. Depascor, uerbum deponens. Pli. li. 11. c. 19. Papilio ceras depascitur.

Depastio, onis. Pl. l. 17. c. 28. Depastio animalium.

Depastus, a, um, passiue, Pl. l. 17. c. 24. Depastam arborem relinquũt. Actiue: ut, Apis depasta florem thymi, Claud. 2. de Rap. Pro.

Depaupero, as, are, [*Far pouero,*] πένητα ποιῶ, facere pauperem. Varro: prius quam domum depauperasset sumptu suo.

Depeciscor, depectus, συντίθεμαι, pro Depaciscor.

Depecto, ctis, xui, uel, xi, xum, [*Pettinare diligentemente,*] κτενίζω, diligenter pecto. Oui. l. 3. Fast. Depexos crinibus Indos Vicit. Interdũ pectendo aufero. Vir. 2. Ge. Velleraque ut folijs depectant tenuia Seres. Depectere, uel depexum reddere, frequens apud comicos, pro demulcere uerberibus siue molle reddere.

Depeculor, pe. pro. [*spogliare, robbare,*] ex de, & peculor. Sunt qui dicant, depeculari proprie esse furari, quæ ad remp. siue principem, siue ad sacra pertinent. Auctor certe ad Herennium docet, aliud esse furtum, aliud peculatum. Cic. in Diui. in Verrem: Quibus in prouincijs multas domos, plurimas urbes, omnia fana depeculatus. Idem. 6. Ver. Apollonium Drepanitanũ omnia argento spoliasti, ac depeculatus es. Transfertur ad incorporea. Ibidem. Qui laudem, honoremque familiæ uestræ depeculatus est.

Depello, is, depuli, depulsum, [*Scacciare, rimouere*] ἀπελαύνω, abigo, auerto. Cic. 3. de Leg. Quos ne depellere quidem a se sine ferro potuit resp. Idem in Catil. Non facile tantam molem mali à ceruicibus nostris depulissem. Depellere agnos a lacte, est a lacte remouere. Vir. 7. Eclog. Depulsos a lacte domi quæ clauderet agnos. Pro eodem, Depellere a matre. Varr. 2. de re ru. Cum depulsi sunt a matribus agni, adhibenda diligentia, ne desiderio senescant. Item depellere, absolute. Vir. 1. eclo. Quo sæpe solemus Pastores ouium teneros depellere fœtus. Depulsus. Ci. 2. de Na. Deo. Cum depulsum & quasi detrusum cibum accepit. Interdum pro ablactato. Virg. 3. Eclo. Dulce satis humor, depulsis arbutus hædis. Depulso, as, are, frequen. Pla. Stic. Cubitis depulsa de uia. Depultus, partic. antiquum, pro Depulsus: ut Pultare pro pulsare. ad Heren. Si Præceps in Neptunias depultus erit lacunas.

Depulsio, onis, actus ipse depellendi. Cic. 4. Acad. Omnium deinde inanium uisorum una depulsio est. Depulsor. Cice. in Aui. Depulsor

pulsor dominatus, quàm particeps, esse maluit.

Dependeo, des, [*Pendere, dependere,*] ἀποκρέμαμαι, de re aliqua pẽdeo. Colum. libr. 4. Si per unumquenque pampinum maior numerus uuarum dependeat. Aliquando est sustentari cum salus nostra in manu alicuius est sita. Cice. Omnis illorum salus a nostra salute dependebat.

Dependo, dis, [*Pesare, numerare,*] ἐκτίνω, Pondero. Et quoniam Romani eo tempore, quo ære graui utebantur, non numerabant pecuniã, sed ponderabant statera; factum, ut adhuc manserint hæ loquendi formulæ. Pendere uectigal. Pendere tributum, [*Pagare,*] id est soluere. Eodem modo, Dependere pretium. Dependere pœnam. Ci. li. 1. epi. Dependendum tibi est, quod mihi pro illo spopõdisti. Idem. At. l. 1. Mihi abiurare certius est, quàm dependere. Depẽdere caput felicibus armis, dixit Lucanus l. 8. Pro, uictoriæ adipiscendæ caussa uitam profundere. Depẽdere pœnas, est soluere. Ci. in Catil. Latorẽ legis Semproniæ iussu populi pœnas reip dependisse.

Deperdo, is, ἀποβάλλω, Caius scribit, Deperditum dici, quod in natura rerum esse desijt: Diminutum, quod usu raptum est. Ci. 5. Tus. Qui timebit, nequid ex his deperdat, beatus esse non poterit. Cęsar 1. Bell. Gal. P. R. hanc esse consuetudinem, ut socios non modo sui nihil deperdere, sed gratia, dignitate, honore auctiores uelit esse. Cice. pro Cæc. Cum de iure ciuitatis nihil potuerit deperdere.

Depereo, ris, ex de, & pereo, [*Morire, perire,*] παραπόλλυμαι, pereo. Deperierunt naues, Cæs. 5. Bel. Gal. Scheda nequa depereat. Cice. Att. l. 1. Decor lacrymis deperit, Oui. Ep. 12. Deperire pro mori. Ci. in Top. Quandoque impatienter amare, [*Innamorarsi,*] Pla. in Cas. Hic Casinam deperit.

Depesta, uasa uinaria erant, quæ Sacris Sabinis in deorum mensa collocari solent. Var. l. 4. de lingua Latina.

Depexo, as, freq. Ter. in Hea. Adeo exornatum dabo, Adeo depexum, ut dum uiuat, meminerit semper mei.

Depeculator, oris, [*Rubatore,*] Cic. 2. Ver. Depeculatorem ærarij, uexatorem Asiæ atque Pamphyliæ, prædonem iuris urbani.

Depiles, p. c. [*Senza peli,*] ἄτριχες, qui sunt sine pilis. Var. l. 2. de Vita P. R. pueri glabri ac depiles.

Depilo, las, p. c. [*Pelare, trar uia i peli,*] ψιλόω, pilos detraho. Mart. Cũ depilatos Chreste coleos portes. Item rarefacio. Lucil. li. 29. Omnes depilati sumus, rarefacti, ut exponit Nonius.

Depingo, is, ere, [*Depingere,*] καταγράφω, est perfecte pingere, Cice. 3. de Ora. Pamphilum sinamus in insulis tantam rem depingere. Manus, obscœnas depinxit tabellas, Prop. l. 3. Depingere uerbis rẽ aliquam. Ci. 2. de Finib. Illius tabulæ, quam Cleanthes sane commode uerbis depingere solebat. Depingere facta alicuius. Ter. in Phor. Eorum facta imprudens depinxit senex. Depingere cogitatione. Ci. 4. Aca. quæ cogitatione depingimus.

Deplango, is, [*Percuotere,*] plango, uel uehementer plango. Oui. 4 Meta. Cadmeida palmis Deplanxere domum.

Deplano, as, p. p. [*Spianare,*] ἐξομαλόω, complano, planum facio. Lact. li. 4. Montes deplanabo.

Deplanto, at, [*Suellere, spiantare,*] ἀποφυτεύω, quod plantatum erat, euello. Pl. Quæ cortice nituntur, uel leni ara ocyssime deplãtantur.

Depleo, ples, [*Votare,*] καταπλύνω, exhaurio. Papinius: Da mihi, si ueteres digno depleuimus haustu, Da fontes mihi Phœbe nouos.

Deploro, ras, [*Lamentarsi piangendo,*] ἀποδύρομαι, plorando lamentor. Ci. in Cato. Non libet deplorare uitam. Et l. 2. Offi. Admonebat me res, ut hanc intermissionem eloquentiæ deplorarem. Aliquãdo est plorandi finem facere. unde deplorata cadauera quibus ultimus luctus persolutus erat. Liu. 4. Ante omnia deplorati erant equites. Remp. item dicimus deploratam, [*Disperato,*] de qua nihil melioris spei superest. Aegroti deplorati, quibus nullo remedio potest succurri. Pl. l. 28. c. 8. Prodest deploratis in phtisi. Idem l. 26. c. 6. Deplorata aurium uitia eo remedio sanantur.

Deplumes, me, [*Senza piume, senza penne, spennacchiato,*] ἄπτερος, Implumis, sine pennis. Pl. l. 30. c. 24 Deplumes.

Depluo, is, re, [*Piouere,*] καταβρέχω, deorsum pluo, Tibul. l. 2. Hæ fore dixerunt belli mala signa cometen, Multus ut in terras deplueretque lapis.

Depolio, is, ire, [*Polire, finire,*] auctore Festo, pro perficere, ἐξεργάζομαι, quia in omni opere politio ultimum sibi uendicat locum. Inde depolitum, perfectum, pro simplici posuit. Pl. l. 36. ca. 25 Si cote depolitum est, nigri pauimenti usum obtinet.

Deponens, uerbum, ideo dicitur, quia deponit aliquid de quantitate communis uerbi, scilicet passiuam significationem, & futurum participium in dus, quod est significationis passiuæ. nam cum participia quatuor habeat uerbum commune, ut criminans, criminaturus, criminatus, & criminandus, deponens tantum habet tria, ut minor, minans, minaturus, & minatus: non autem minandus.

Depono, nis, [*Lasciare, por giu,*] κατατίθεμαι, est deorsum ponere, ut deponere sarcinam. Pla. in Curc. Caput depõnit cum dormiscit, ei subduco anulum. de rebus incorporeis. ut, Deponere dolorem, deponere molestias. Ci. Att. Existimaui honestissime molestias posse deponi, si me ad philosophiam retulissem. Sic Deponere inuidiam, curas, simultatem, inimicitias. Item Deponere memoriam uel ex mente, uel memoria, [*Scordarsi,*] pro obliuisci. Deponere ædificationẽ, est abiicere animum ædificandi Ci. Fam. 3. Si audierit te ædificationem deposuisse. Deponere prouinciam, Cic. ad Att. 2. Cum aliquis sponte sua ante legitimum tempus eam recusat, non autem, exacto prouinciali tempore, magistratu decedit. Pro priuare, [*Priuare,*] Plaut. Vt me depoņat uino, eam affectat uiam. Deponere etiam aliquid dicuntur certantes pignore, cum aliquid apud arbitrum deponũt, quod futurum sit uictoris, [*Metter scommessa,*] Vir. in Buc. Pro fidei alicuius committere, [*Raccomandar, dar nelle mani,*] Cic. 3. Offi. Si gladium quis apud te sana mente deposuerit. Depositus, ad custodiendum traditus: ut, Depositam pecuniam recuperare, Ci. pro leg. agr. Depositus pro desperato, [*Disperato,*] Ci. 3. in Ver. Mihi uidetur maxime ægram, & prope depositam reip. partem suscepisse. Virgi. 12. Aen. depositi proferret fata parentis.

Depontani, auctore Festo, dicuntur senes sexagenarij, qui de ponte deijciebantur, hoc est, suffragio quod per pontem ferebatur, priuabantur.

Depopulatio, onis, [*Sacco, distruttione,*] πόρθησις, uastatio, direptio. Cicer. pro Fonteio: Prouincia a Thracum depopulatione defensa. Idem de Arusp. resp. Qui excisionem, inflammationem, euersionem, depopulationem, uastitatem meis omnibus tectis atque agris intulerunt.

Depopulator, oris, [*Rubatore,*] πορθητής, uastator, direptor. Ci. pro domo sua: Depopulator fori, obsessor patriæ.

Depopulor, aris, ari, [*Saccheggiare, guastare, predare,*] καταπυρπολεῖν, est destruere, siue deprædari, uastare, & diripere. Pl. l. 18. c. 20. Salassi cũ subiectos Alpibus popularentur agros. Cice. 5. Ver. Qui cum agros maximos, ac feracissimos per seipsum: hoc est, per Apronium, Verrem alterum, depopularetur. Legitur etiam Depopulo actiue apud Hircium l. 6. de Bello Hispaniensi: Agros (inquit) uestramque prouinciam uestro impulsu depopulauit.

Deportatio, uide Deporto.

Deporto, as, are, [*Portare qualche cosa di luogo in luogo, confinare.*] ἀνακομίζω, reportare de loco quempiam, aliquid afferre. Cic. pro domo: Hoc simulacrum ad ornatum ædilitatis suæ deportauit. Idem pro Pompeio: Victorem exercitum deportauit. Deportare in insulam, [*Confinare, & bandire uno in una Isola,*] est quempiam insulę alicuius finibus circunscribere. Vnde deportati exules, certæ alicuius insulæ, aut alterius loci limitibus circunscripti, quos nisi aperto uitæ discrimine, egredi non liceat. Vlp. Hæc est differẽtia inter Deportatos & Relegatos, quòd in insulam relegari ad tempus, & perpetuum quis potest: Deportatos autem eos accipere debemus, quibus princeps insulas adnotauit, uel de quibus deportandis scripsit. Transfertur ad ea, quæ laudem & uituperationem habent. Ci. Trebatio: Nihil ex ista prouincia potes, quod iucundius sit, deportare. Trãsfertur & ad uerba. Vir. 2. Ae. Adytis hæc tristia dicta reportat.

Deposco, is, ere, depoposci, [*Domandare,*] ἐξαιτεῖν, instanter petere, & quodã quasi iure exigere. Ci. 6. Ver. Non quæ deleret Iouis opt. Max. templũ, sed quæ præclarius magnificẽtiusq; deposceret. Cęs. 8. bel. Gal. Concitatorem belli Cotuatum ad supplicium deposcit.

Depositarius, qui depositum accipit. l. 6. Digest. ti. Depositi.

Depositum, ti, sub. [*Il deposito, quello che si da in saluo,*] παρακαταθήκη, quod alicui sub fide traditur. Ci. 3. Offi. Si, qui apud te pecuniam deposuerit, bellum patriæ inferat, reddes ne depositum? Non reddere depositum, maxima iniustitia est.

Depostulo, as, [*Demandare con istanza,*] uehementer postulo. Hir. 6. Bel. Hisp. Ciuitates auxilia sibi depostulabant.

Deprædor, populor, [*Saccheggiare,*]

Deprællor, ris, [*Combattere,*] Prælior. Hor. 1. Car.

Deprauate, [*Falsamente,*] Ci. 1. de Fin. Deprauate iudicant.

Deprauatio, onis, [*Falsatione,*] Ci. partit. Deprauatio uerbi.

Deprauo, p. p. [*Falsare, corrompere,*] λωβάω διαστρέφω, prauum facio, corrumpo. Ter. in Phor. Nihil tam bene dictum, quin male narrando possit deprauarier. Ci. 1. de Fin. Quæ corrigere uult, deprauare mihi uideatur.

Deprecatio, onis, ἐξαίτησις, postulatio ueniæ. Ci. 2. de Inuen. Deprecatio est, in qua ignoscendi postulatio continetur.

Deprecator, oris, [*Intercessore,*] intercessor, depulsor. Ci. li. 1. epi. deprecatorem me pro illius periculo præbeo. Idem pro Flacco: Sperabam honoris potius L. Flacci me adiutorem futurum, quam miseriarum deprecatorem.

Deprecor, [*Pregare molto,*] δέομαι, ualde precor. Suet. in Cæs. Cum deprecantibus amicis aliquandiu denegasset. Cice. in Lælio: Blossius Cumanus, cum ad me deprecatum uenisset. Et lib. 2. ad Her. Deprecatio, cum & peccasse & consulto fecisse reus confitetur, & tamen postulat, ut sui misereatur. Quandoque precis negationem importat, ut in Dedecet, & significat recusare, [*Ricusare,*] & precibus contendere ne quid fiat. Asinius Cic. Nec periculum est ullum, quod pro libertate aut refugiam, aut deprecer. Vir. 12. Aen. Equidem

dem merui, nec deprecor, inquit, Ouid. lib. 1. de Ponto: Sæpe precor mortem, mortem quoque deprecor idem. Liu. de Bell. Maced. utranque significationem complexus est: Ego si quid scelerate in fratrem admisi; nullam deprecor pœnam: si innocens sum, ne inuidia conflagrem, deprecor. Horum prius pro recuso sumitur, posterius pro uehementer precor. Suet. in August. Cum Lectorius, in deprecanda grauiore adulterij pœna, allegaret se esse professorem, ad Heren. li. 4. Audes supplicium deprecari? Interdum depellere, uel a se remouere, [*Rimouere,*] ut deprecari inuidiam, ignominiam. Quin. li. 3. scribit Deprecationem depulsionem esse. Item Cice. in Cas. l. 1. ut a me quandam prope iustam querimoniam detester atq; deprecer, percipite, quæ dicam. Et lib. 2. de rep. Claudij inuidiam Gracchi caritas deprecabatur, id est, propulsabat, & defendebat. Sal. in Iug. Imperium inimici, & cruciatus corporis deprecor. Quandoque est precibus eximere. Cic. de lege agra. Si quid deliquero, nullæ mihi sunt imagines, quæ me a uobis deprecentur. Pro Sylla: Multorum hic uitam est a L. Sylla deprecatus.

Deprehendo, is, [*Cogliere, soprapprendere.*] φωράω, incautum quempiã capio: ut, Deprehensus sum in adulterio, in scelere. Ci. 5. Ver. Quod in altero uitium reprehendit, in eo ipse deprehenditur. Deprehensus ab hostibus, a tempestate. Vir. 4. Geo. Deprehensis olim statio tutissima nautis. Vnde & deprehensa, genus animaduersionis in milites, qui certo in errore deprehensi fuissent, castigatione maior, ignominia minor. Interdum est cognoscere. [*Conoscere, comprendere.*] Ci. pro Cœlio: Cũ ego facinora oculis prius, quam opinione, manib. ante, quã suspicione deprehendi. Lact. l. 1. de Ioue loquens: Nonne a sua prima pueritia impius pene parricida deprehenditur?

Deprehensio, onis, [*Presa,*] comprehensio. Cice. pro Clu. Subita ueneni deprehensio.

Deprimo, is, depressi, [*Abassare, humiliare,*] ταπεινόω, conculco, in inferiorem partem demitto, Varro: Ab eo depressus, a quo erigi, extolliq; sperabam. Lact. lib. 6. Altera quæ ad inferos deprimat, id est deorsum mittat. Lib. 3. ad Her. Quam maxime sedata & depressa uoce principia dicemus, id est submissa. Depressus nomen ex participio, humilis, ut Depressior locus. Col. l. 1. c. 18. Cum ex depressiore loco fuerint orsa fundamenta. Idem li. 2. c. 9.

Depromo, [*Nascere,*] profero. Ci. 1. Offi. Altera ex arca, altera ex uirtute depromitur.

Depso, is, [*Derinare, mollificare,*] subigendo manibus aliquid molle & tenerum reddo. Cato de re rust. ca. 76. Manibus bene depsito. Depsticius, a, um, subigendo confectus. Cato. c. 74. Panem depsticium sic facito.

Depuber, uel Depubis, qui ad pubertatis annos non potuit peruenire. Hinc depuber porcus, quem lactentem occidimus. Festus.

Depudere, [*Gettare la uergogna, diuenir sfacciato,*] ἀπερυθριᾶν, pudorẽ abijcere. Oui. Depuduit profugusque pudor sua signa reliquit.

Depudesco, scis, quo usus est Hieronymus ad Eustochium.

Depudico, as, p. p. [*Violare,*] διαπαρθενεύω, uiolo, pudicitiam aufero, usus est Laberius in Mimis, teste Gel. l. 16. c. 7. in principio.

Depugno, as, are, [*Contendere, combattere,*] διαμάχομαι, decerto, dimico. Ci. de Sen. Depugnauit apud Thermopylas. Depugnatur impersonale. ad Att. l. 16 Ante depugnabitur. Depugnatus, particip. Pla. Men. Metuo, ne ueniam, depugnato prœlio.

Depurgo, as, [*Purgare,*] ἐκκαθαίρω, purgo. Cato de Re ru. Terrã depurgato ab herbis. Depurgare crimina, pro excusare, & luere. Liu. li. 39 Filium mittere Romam ad depurganda crimina, statuit.

Depuro, as, p. p. [*Nettare,*] extergo. unde depuratũ dicimus, mundatũ.

Deputo, as, p. p. [*Potare,*] κατατέμνω, reseco, ramis, sarmentisve superfluis arborem, uitemue libero. Col. li. 3. Vineam imbecillam in brumam amputato, quàm partem non deputaueris, circa kal Feb. deputato. Item existimare, censere, quod uulgo dicitur Reputare, [*Stimare, reputare,*] nõ ut multi putant, delegare. Ter. in Hecy. Meã herus operam deputat parui pretij. Plau. in Amph. Nec quicquam sit, quin me omnes esse dignum deputent. Deputare secum rationes. Te in Ad. Frustra egomet mecum has rationes deputo. Cic. de Diu. Vide ne quem tu esse hebetem deputes.

Depuuio, is, [*Battere, percuotere,*] τύπτω, ex de & Pauio: hoc est, cædo. Luci. Palmisque misellam Depuuit me, id est, uerberauit.

Dequeror, [*Lamentarsi, querelarsi,*] μέμφομαι, Queror. Val. Flac. li. 5. Arg. Ante omnes secum dequesta labores.

Derado, is, ἀποξέω, radendo aufero. Pl. Quod derasum est, teritur.

Derbe, es, Δέρβη, castellum est, & portus Isauriæ.

Derbices, populi Asiæ, auctore Pli proximi Hyrcano mari, qui leuissimum quodque delictum capite puniunt. Ser. l. 2.

Derceto, nomen fabulosæ deæ, quæ apud Ioppen, auctore Plinio. iuxta Ascalonem colitur. Filiam habuit Semiramidem, quam a colũbis educatam ferunt. Ob id sacras genti aues eas esse, ostẽdit. Tibul. Alba Palæstino sancta columba Syro.

Derelictio, onis, [*Abandonamento,*] Cic. 3. offi. communis utilitatis derelictio contra naturam est. Derelictus, ad Heren. li. 4. Commodius est in derelicta, quã in celebri regione locos cõparare. Pro derelicto habere. Ci. ad At. Hæc oppida illũ pro derelicto habere.

Derelictus, us, ui, [*Abandonamento,*] Gel. l. 14 c. 12.

Derelinquo, is, ere, [*Abandonare,*] prorsus relinquere. Ci. pro Cæc. Dereliqui iam communem caussam.

Derepente, [*Subito,*] ἐξαίφνης. Ci. pro Ligar. Si, cum hoc domi faceremus, tu repente irrupisses.

Derideo, des, p. p. [*Beffare,*] καταγελάω, cum alterius contemptu rideo. Pla. in Aulul. Neque ædepol ego te derideo.

Deripio, pis, [*Rapire, pigliare prestamente,*] καταρπάζω, abstraho, auello. Vir. l. 2. Geo Colaque prælorum fumosis deripe tectis, id est, properanter tectis effer. Plau. in Men. Quis est, qui capillo me huc de curru deripit? Diripere uero, significat diuersa rapere, ut in orbiũ expugnatione, [*Saccheggiare,*] Gellius Cum oppidum Cœpio consul diripuisset. Domus direpta, Vir. Ae. Mẽbra direpta manibus nefandis, Oui. 3. Met. Opes direptæ, Claudianus. Direptio. [*Rapina, sacco,*] Ci. 2. Offi Expilatio, direptioq; sociorum. Direptor. 3. Verr.

Derisor, καταγελαστής. Pl. l. 11. c. 38. Supercilia, quibus iusta tempora inflexa, derisores significant. Deridiculum, irrisio, Pla. in Pse.

Deridiculus, a, um, [*Da ridersene,*] derisione dignus. καταγέλαστος, Va. l. de Re rust. Sequetur ut duos uillicos, & duas uillicas habere debeat, qđ est deridiculũ. Deridicula uanitas, apud Gel. l. 10. c. 11.

Deriuatio, inflexio criminis ab eo, ad quem pertineat, ad eum, ad quem non pertinet. Cic. pro Mil. Dicam, non deriuandi criminis caussa, sed ut factum est.

Deriuo, as, p. p. [*Deriuare,*] παροχετεύω, riui more aquam deduco, aliove deflecto. Col. l. 1. Humorem in cloacas, atque inde extra segetes deriuemus. Per translationem pro deflecto. [*Rodere,*] Teren. in Phor. ex crimine hoc Antiphonem eripiam, atq; omnem in me deriuem iram senis.

Derodo, is, derosi, derosum, [*Rodere,*] Rodo. Pl. l. 11. c. 37.

Derogito, as, are, rogito. Pla. in Asi. Vnumquodque derogita.

Derogo, as, p. c. [*Leuar uia qualche parte, diminuire,*] est alicui rei aliquid detraho, unde derogare legi, est aliquid de lege detrahere. Abrogare autem legem, est omnino tollere. Ad Heren Dum duæ leges inter se discrepant, uidendum est primum, num quæ abrogatio aut derogatio sit. Ci. l. 2. de Inu. Indignum est de lege aliquid derogari, uel legem abrogari. Dicimus autem Derogo legi, uel de lege, & Abrogo legi uel legem. Ad Herẽ. Cum ostenditur id factum esse, quod ea lex sanciat, cui legi abrogatum, uel derogatum sit Item Derogare legem. Ci. pro Fonteio: Quorum uirtuti fidem in testimonio inimicitiarum suspicio derogauit.

Dersæi, populi sunt Græcorum in littoribus Thraciæ.

Dertona, æ, p p Δέρτων, Stephano Insubriæ oppidum ad Padum fluuium, quod a Ptolemæo Taurinis annumeratur. hodie Tortona.

Derumpo, is, [*Ruinare, rompere,*] abrumpo. unde collis arduus, & deruptus, id est abruptus, siue præruptus, Tacit. li 1. Idem l. 9. Per inuia, & rupes deruptas.

Deruncino, dissipare, a runcinis, id est serris maioribus, quib. fabri lignarij maiora ligna secant. Plau. i Mil. lapide derũcinauit militẽ.

Deruo, is, [*Ruinare a basso,*] decido. Apu. Prolapsus deruissem. Cic. ad Att. l. 16. pro aufero, de laudibus Dolabellæ deruam cumulum.

Desacro, as, [*Consecrare,*] ἀφιερόω, idem quod sacrare: ut, desacrare aliquid Triuiæ, apud Stat 9. Theb.

Desæuio, is, [*Incrudelire,*] ualde sæuio. Col. l 6. c. 1. Vnum diem noctemque desæuiant. Item sæuire desino. Virg. 4. Aen. Dum pelago desæuit hyems.

Descendo, is, [*Discendere,*] καταβαίνω, ex loco superiore in inferiorem me confero. Cice. 4. Tusc. Vt in inferiorem ambulationem descendimus. Translate, descendo in prœlium, descendo in campum, descendo in forum, & huiusmodi alia. Persius descenderem sese posuit, pro suam infirmitatem agnoscere: Vt nemo in sese tentat descendere, nemo.

Descensio, onis, [*Discesa,*] Ci. li. 22.

Descensus, us, [*Discesa,*] κατάβασις, Virgil. 6. Aen. Facilis descensus Auerni.

Descisco, is, sciui, scitum, [*Mancare di fede,*] ἀφίσταμαι, rebello. Liu. 2. Præneste a Latinis ad Romanos desciuit.

Descobinatus, [*Ferito tagliato,*] ἀποξυσμένος, saucius, abrasus: Var. in Meleag Satius est, saluis cruribus in circo expectare, quàm his descobinatis in sylua, curare. Nonius.

Describo, is, ere, [*Trascriuere, descriuere, ricopiare, depingere,*] ἀπογράφειν, proprie significat de exemplari scribere. Ci. Corni. Dicam tuis, ut eum describant. Pro disponere. Idem in Lælio: Mei sunt ordines, mea descriptio. Item pro depingere. Pla. in Asi. Non potuit pictor rectius describere eius formam. Pro simplici scribo, [*Scriuere.*] Virg. in Daphnide: In uiridi nuper quæ cortice fagi Carmina descripsi. Lact. li. 5. Quid est, cur illam uel in carminibus, uel in omni sermone describatis. Descriptus, parti. Cice. 2. in Cati. Ratio totius belli descripta.

Descriptio, onis, [*Descrittione,*] descriptio equitum, peditumque, Cic. 4. Tusc.

DESCRIPTUS,a,um,[*Descritto.*]Cic.3.de Fin.Natura nihil aptius,nihil descriptius.

DESECO,as,[*Tagliare,segare,*]ἀποτέμνω,abscindo,amputo.Cice. Att. Tu illud desecabis.

DESECRO,as,[*Disagrare,*]quod sacrum erat,profanum facio. unde sacerdotes sceleris alicuius damnati,antequam supremo supplicio afficiantur,consueuerunt desecrari:quod uulgus uocat degradari.

DESERO,is, iui,desitum,[*Inestare,piantare,*]sero siue planto. Var.li. 1. de Reru.c.23. In recentibus pomarijs, desitis seminibus.

DESERO,is,p.c.rui,tum,[*Abandonare,*]ἀπολείπω,derelinquo. Ter.in Hea.Mulier telam deserit continuo. Deserere item signa milites dicuntur,Deserere patriam,Deserere imperatorem.

DESERTO,as,freq.a desero. Accius: Cum me solum desertassent.

DESERTORES,dicuntur,[*Traditori,*]proditores,qui eos, quos maxime defensos oportebat,in discrimine relinquunt. Cæs.6. Bel.Gal. In desertorum ac proditorum numero ducuntur.

DESERTUM,ti,[*Dishabitato,solitario.*]ἔρημος,locus solitarius ac inhabitatus.Vir.1.Aen.Ipse ignotus,egens Libyæ deserta peragro.

DESERTUS,a,um,par.[*Abandonato,*]ἀπολελειμμένος,destitutus.Cice. pro Clu.Locus à uoce tribuni desertus.Idem in Part.Ora. Ager desertus a plebe.Migrat etiam in nomen Idem in Piso. Vt nullius unquam redeuns fueris desertior.In desertissima solitudine 6.Ver.

DESERVIO,[*Seruire humilmente*]θεραπεύειν,ὑπουργεῖν,est humiliter seruire.Ci.Tironi: Valetudini,dum mihi deseruis, seruisti non satis.

DESES,desidis,[*Ocioso,*]νωθής,ociosus.Liu.li. 1. Desidem Romanum regem inter sacella & aras acturum esse regnum rati. Vnde Desidiosus,qui totus desidet,& nihil agit,[*Scioperato,*] Oui.de Reme. Quæritur,Aegisthus quasi sit factus adulter:In promptu caussa est, desidiosus erat.Inertissimum,& desidiosissimū otium.Ci.2. de leg.ag.

DESIDEO,des,desedi,desidere,[*Stare ocioso,*] ociosum sedere. Ter. in Hecy.Frustra ubi totum desedi diem.Cic. de Diui. Cum ad infinitam altitudinem terra desedisset.

DESIDIOSE,aduer.[*Ociosamente,*]ῥαθύμως. Agere ætatem desidiose. Lucr.l.5.

DESIDO,dis,desedi:nam præteritum a sedeo mutuatur, teste Valla.l. 5.[*Descendere sedere,Stare al basso,*]ad sedendū descendo.Sæpe pro dehisco.[*Aprirsi,*]Ci.1.de Diu. Tantos terræmotus in Liguribus factos esse,ut multa oppida corruerint,terræq; desederint.

DESIDERABILIS,le,[*Desiderabile.*]ἐπιθυμητὸς, expetēdus.Ci.de Fi.

DESIDERATIO,[*Desiderio,*] uerbale,ἐπιθύμησις.Ci.de Sen.

DESIDERATIVA,uerba terminantur in rio,ut esurio,parturio,& desiderium significant.Ci.1.Phi. Vtinam aliquando dolor populi Romani pariat,quod tandiu parturit. Parturio itaque significat incipio parere: esurio, cupio edere:scaturio autem pro primitiuo capitur scateo.non.n desideratiuum est significatione,sed uoce tantum.

DESIDERIUM,[*Desio,desiderio,*]ἐπιθυμία, Iuuenal. Cur desiderio Bibulæ Sertorius ardet.Cic.4. Tusc. Desiderium est libido eius, qui nondum adsit,uidendi.

DESIDERO,as,[*Desiderare,*]ἐπιποθέω,a Sidus deducitur,ut placet Festo: idem est quod cupere,optare.Ci.de Sen.Non caret is, qui non desiderat.Idem Att.l 4. Sin erit bellum,partes meæ non desiderabuntur, id est non requirentur.Desiderari in acie milites dicuntur, qui in prœlio ceciderunt,[*Esser uciso,*] quod in recensione, quæ a prœlio fieri solet,non compareant.Curtius. In eo prœlio quinquaginta millia desiderata sunt.Desiderare in aliquo integritatem, est huiusmodi uirtutem in aliquo requirere.[*Mancare,*]Ci.de Cla.Ora. In Catone perfectissimo Stoico,summam eloquentiam non desiderem.Desideratus part.Cic.post red.ad Quir.omnia desiderata magis,quam assidue perspecta,delectant.

DESIDIA,æ,[*Pigritia,poltroneria,*]ῥαθυμία,ignauia,inertia. Cice.de leg.agr.Qui propter desidiam in ocio uiuunt.

DESIGNATORES,dicebantur,qui constituendæ funebri pompæ præerant,unicuique incedendi locum,ordinemq; præscribentes. Ci.ad Att.li. 4. Desertus a suis,nisi iam Decimum designatorem retinet. Vlp.l.athletas.ff.de his qui not.infa.Designatores artem ludicram non facere,Cels probat Bud in Annot.

DESIGNO,[*Disegnare,dinotare,*] ὑποτυπόω,quasi per signa demonstrare.Ci.1.in Cat. Notat & designat oculis ad cædem unumquenque nostrum. Aliquando deligo,ut designare consulem. Sal. Sperans si designatus foret, facile se ex uoluntate Antonio usurum. Interdum destinare.[*Disponersi,*] Col.l.3.Ipsum agrum, quem seminario designaueris,planum & succosum. Aliquando rem aliquam insignem patrare,& accipitur in utranq; partem. Ter.in Ad. Modo quid designauit?Designatio.Ci.1.de Ora.orationem de infinitæ rei quæstione sine designatione personarum & temporum.

DESILIO,is,secūda co.[*Discendere di salto,*]καταπηδάω, desilui, desultum,saltu descendo.Pli.de uiris illust. Dum a templo Dianæ desilijt,talum intorsit.Desilire ab equo.Vir. 11. Ae. Desilire de nauibus.Cæs.4.Bel Gal.Desilire de rheda,Ci. pro Mil.

DESINO,is,p.c. ex de,& sino,[*Cessare,lasciar,finire di,*] παύομαι, finio,cesso. Ter. in Phor. Haud desinam, donec perfecero. Idem in prol. And.Desinant maledicere.Ci.Mario: Libenter me hercle artem desinerem. Est autem desinere artem, relinquere. Aliquando pro terminare.[*Terminare,*]Pli.in Pane.Incipimus inde, desinimus ibi,a quo incipi,in quo desini sub alio principe non posset.Idem in Epist Desinit ibi triclinium.Desinitur,impersonale, & desitum est, Oui.3.de Arte: Tunc bene desinitur.Ci.2.de Fin.Desitum est contra eos disputari.Desitus,p.c.parti. Ci. ad Pætum l. 9.Qui primus Papirius est uocari desitus.

DESIPIO,is,[*Essere pazzo,impazzire,*]ἀφραίνω,desipui,desipiui,& desipij,ex de,& sapio,significat insipienter ago,siue deliro: & construitur cum ablatiuo.Ci. Cœlio 2.In quo cum obiurgaret, quòd nimio gaudio pene desiperem Pla in Epid. genitiuo iunxit, Desipiebam mentis,cum illa scripta mitterem,

DESISTO,is,[*Cessare,lasciare,*] ἀφίσταμαι,cesso.Vir. 2. Ae. Mene incepto desistere uictam?Pla.in Men Quid ille abs te iram Destitit? Desistere etiam,subsistere,uel in loco aliquo morari,significat, [*Dimorare,*] Pla.in Most.Quid illic destitisti,obsecro,tādiu? Desistere, inquit Vlp.est a negotio abstinere,quod calumniādi animo instituerat.

DESITIATES,Δεσιτιᾶται,Liburniæ populi Pli.l.3.c.22.

DESOLO,as,p.longa,[*Distruggere,*]ἐρημόω,solum, & desertum facio,a Solus,a,um,Vir.11.Aen.ingentes & desolauimus agros.

DESPECTIO,[*Disprezzo,*]contemptus.Ci.in Horte. Consolabitur eā humanarum opinionum alta quædam despectio.

DESPECTO,as,[*Guardar in giu,*]κατανεύω,sæpe deorsū aspicio. Vir. 1.Aen.nunc terras ordine longo Aut capere,aut captas iam despectare uidentur.

DESPECTUS,a,um,[*Sprezzato,*]παροφθεὶς,Contemptus. Ci. in Piso. abiectus,contemptus,despectus ab omnibus.

DESPECTUS,us,[*Il prospetto d'un luogo inferiore,disprezio,*] καθόραμα, significat prospectum ex superiori loco in inferiorem.Cæs.l. 7. Bel. Gal.Erat ex oppido despectus in campum.Pro contemptu, ad Her. ludibrio,& despectui paternis inimicis erunt.

DESPERANTER,[*Disperatamente,*] Cice.Att. Desperanter tecum locutus est.

DESPERATIO,[*Disperatione,*]ἀπόγνωσις,ut inquit Ci.l.4.Tus. Desperatio est ægritudo sine ulla rerum expectatione meliorum.

DESPERATUS,Cic.in Cati.Exercitus ex senibus desperatis.

DESPERO,as,p.p.[*Disperarsi,*]ἀπογινώσκω,sperare desino,omni spe destitutus sum.Cice. 1. Offi. Considerandum est, ne temere desperet propter ignauiam.Idem in Pis.Diffidens,ac desperans rebus tuis in lamentis,luctuq; iacuisti?Idem in Læl. Huius salus desperanda est. Dicimus autem,Desperare saluti,uel salutem, uel de salute. Desperatus in morbo,de quo nulla salutis spes habetur.

DESPICATIO,[*Disprezzo,*]uerbale,καταφρόνησις, contemptus. Cice. 1.de Fin.

DESPICATUS,us,ui,[*Disprezzo,*]contemptus.Despicatui duci,est contemni.Ci.pro Flacco:Si quis despicatui ducitur.

DESPICIENTIA,[*Disprezzo,*]despectio.Ci.l.1. Tus.Totam uim bene uiuendi in omni rerum humanarum contemptione, ac despicientia ponamus.Ci.in Catone,Contemni se putant,despici,illudi.

DESPICIO,[*Guardare a l'ingiù,disprezzare,*] καθοράω, deorsum aspicio.Col.l.1. Area ita constituenda est, ut despici possit. Translate pro contemno.Ci.li.2 Offi.Despiciunt autem eas, & contemnunt,in quibus nihil uirtutis putant.

DESPICOR,aris,atus,[*Disprezzare,*]contemno.Ter.in Eun. Quæ nos nostramq; adolescentiam habent despicatam. Dona.Despicatam, contemptam a Despicor,Despicatus,pro contemnendo. Cic. pro Sex.Cesti tribuni pl.despicatissimi hominis furori.

DESPOLIO,as,are,est exuere,[*Spogliare,*]ἀποσυλάω.Cice. Atti. lib. 7. despoliatus est.

DESPONDEO,es,[*Promettere,sposare,*] ex de,& spondeo, spondeo autem ueteres pro dico usurpabant.unde respondeo factum est, quod est posteriore loco dico, postea uero spondere, usurpari cœptum est,pro promittere,ἐγγυᾶν. unde qui puellam spondet, Sponsor: quæ spondetur, Sponsa: cui Spondetur,Sponsus: stipulatio qua rogatur pecunia dotis a sponso, Sponsio, hoc est promissio appellatur: & dies qua puella promittitur, Sponsalis dies dicitur,& Sponsalia,mentio & promissio futurarum nuptiarum. Est autem despondere,promittere: quod ad nuptias propriè pertinet,& ad eum præcipue,cuius interest locare mulierem uiro,siue uirum mulieri.Sulpitius in periocha Andriæ: Nam aliam pater ei desponderat gnatā Chremetis.Despondebitur. Ter. And. Ne expectetis dum exeant huc,intus despondebitur.Desponsus,participium,ut, Thalamo alicuius desponsa,Catu.Desponsa & destinata laus.Ci. de Arus.respō. Despondere animum ille dicitur,qui melioris fortunæ spē abijcit. Liu.l.3.Nec ipsi solum desponderant animos, sed contemni cœpti erant a finitimis. Apud Col. absolute legitur pro mori, [*Morire,*] Nam de turdis sic ait.Difficulter in aliam regionem transferūtur, quia caueis clausi,plurimi despondent.Despondere sapientiam, idē li.12.Quàm probabilis ratio est,in socordiam compelli, quia desponderis sapientiam.

DESPONDEO, as, ἐγγυάω, uxorem promitto. Desponsatus: Suet. in Cæs. Cossutia prætexiato desponsata fuerat.

DESPUMO, as, [*Schiumare,*] ἀπαφρίζω, spumam aufero. Vir. li. 1. Ge. Et folijs undam tepidi dispumat aheni. Translate pro decoquere [*cuocere*] Pers. Stertinus, indomitum, quod despumare Falernũ sufficiat.

DESPUO, is, [*Sputare in giu,*] καταπτύω, deorsum spuo, seu spuendo, exsecrationem demonstro. Persius. teres Despuat in mores. Despui, passiuum. Pl. l. 28 c. 23 comitialem propter morbum despui suetum. Despuitur impersonale. Liu. 5. Vbi nunc despui religio est.

DESQUAMO, [*Scagliare,*] ἀπολεπίζω, squamis exuo. Pla. in Aul. Desquama pisces. Desquamare etiam de alijs rebus dicitur. Pli. li. 17. c. 24. Subararo e imprudent luxauit radices, corpusque desquamauit. Idẽ li. 23. ca. 7. Summo cortice desquamato. Idem l. 35. c. 17.

DESTRICO, as, p. c. apud auctorem Philomelæ legitur, pro sonum edere, qualem reddunt sorices. Et grillus grillat. desticat inde sorex.

DESTRICO, insula exigua, Thraciæ adiacens. Pl. l. 4. ca. 12.

DESTINATIO, [*Deliberatione,*] pro deliberatione. Pli li. 7. c. 55. destinatio expirandi. Destinatus, pro defuncto. [*Certi*] Quin li. 3. ca. 8. Certis destinatisque personis.

DESTINO, as, p. c. [*Destinare, deliberare,*] ὁρίζειν, deliberare, constituere. Col. li. 2. Solum quod excolere destinamus, pingue sit. Ci. 1. Tus. Præsto fuit ad horam morti destinatam. Suet. de Cæs. de ampliando Imperio maiora in dies destinabat. Pro alligare. [*Legare,*] Apu. l. 4. de Asi. Arreptum me loro quam ualido, ad ansulam quandam destinato. Quandoque mittere. [*Mandare,*] Iuu. Destinat hoc monstrũ cymbæ linique magister Pontifici summo. Aliquando emere. [*Comprare,*] Pla. in Rud. Minis triginta sibi puellam destinat. Destinare etiam aliquando inuenitur pro notare. [*Notare,*] Q. Curtius li. 9. Dioxippus coniectum oculorum, quibus, ut fur, destinabatur, ferre non potuit.

DESTITUO, is, [*Abãdonare, lasciare in pericolo,*] ἐγκαταλείπω, e a de, & statuo, significat derelinquo, in periculo desero. Vir. 1. ecl. Et freta destituẽt nudos in littore pisces. Ci. 4. Phi. Quid, eundem in decem uiratu nõ destituisti? Interdum est priuare [*Priuare,*] & construitur cum ablatiuo. Col. li. 9. Nimiam siccitatem destituere plantas naturali alimento. Interdum dissoluere. [*Slegare,*] Næuius: Nauem iubet destitui anchoris. Interdum statuere. [*Ponere,*] Cæcilius: Destituit omnes seruos ad mensam ante se. Plaut. in Rud. Duo destituit signa senex. Destitutio. Ci. pro Quinctio.

DESTRINGO, gis, [*Spiccare, strappare,*] κατασμήχω, decerpo, colligo. unde destringere oleam dicimus, pro, oliuas manibus colligere, Et oleas strictiuas, siue districtiuas, quæ opponuntur caducis. Col. lib. 12. Tum & olea destringenda est. Est item destringere, sudores, aliaue sordes cuti adhærentes abradere. [*Radere,*] Mar. li. 14. Pergamus has misit: curuo destringere ferro. Per metaphoram apud Ci. pro Rab. Nec amicum prudentem corruere patitur, nec illius animi aciẽ destringit splendor sui nominis.

DESTRUCTILIS, ἀναιρετὸν, quod destrui potest. Lact. li. de Ira Dei.

DESTRUO, is, xi, ctum. [*Destruggere,*] ἀποσκευάζομαι, quod structum erat, corrũpo. Ci. de Sen. Vt nauẽ idẽ destruit facillime, qui construxit. Quinct. li. 5. ca. 7. Singulos ut exornare, ita destruere contingit.

DESUBITO, [*Subitamente,*] aduer. idem quod subito. Pla. in Most.

DESUBULO, as, a subula, est perfodere, ut interpretatur Nonius citans illud Var. ex Sesquiulysse. Alterani Carneadem desubulasse.

DESUDO, as, [*Sudar grandemente,*] καθιδρόω, ualde sudo, per translationem ponitur pro laborare. [*Faticarsi,*] Ci. de Sen. Desudascitur impersonale. Pla. Vbi damnia desudascitur.

DESUEFACIO, is, ere, feci, factum, [*Disusare,*] a consuetudine abstrahere. Ci. pro Clu. Multitudinem iam desuefactam a concionibus ad ueteria consuetudinis similitudinem reuocauerat.

DESUEFIO, desuefis, desuefieri, [*Disusarsi, lasciare l'usanza,*] a consuetudine abducor. Var. 2. de Re ru. ca. 9. Minutatim desuefiunt.

DESUESCO, is, desueui, desuetũ, [*Disusare,*] ἀηθέω, & Desueo, es, eui, desuetum, prius neutrum, secundum actiuum, unde Nonius. Desueui illum, pro Desuefeci illum, id est consuetudinem illi abstuli. Tit. Desueui, ne quo ad cœnam iret extra consilium meum. Vbi Desueui, dixit pro, in desuetudinem adduxi. Desueo tamen hodie raro est in usu: quemadmodum & simplex Sueo. Quandoque Desuescere, accipitur pro consuescere, ut de præpositio augeat. Pla. in Asin. Aues desuescunt.

DESUETUDO, [*Disusanza,*] ἀήθεια, a desuesco Liu. li. 1. Mitigandum ferocem populum armorum desuetudine ratus.

DESULTORES, dicuntur, quorum ars est binos trahere equos, & alternatim ex uno in alterum mira celeritate trãsultare. Liu. l. 23. Quib. desultorum in modum, binos trahẽtibus equos inter acerrimam pugnam in recentem equum ex fesso armatis trãsultare mos erat. Var. li. 2. de Re rust. Equos eligit aliter quadrigarius ac desultor.

DESULTORES uero ipsi equi sine ephippijs, κέλητες, dicti, quòd ex his facile desiliant desultores, qui duo singulis equitibus præsto erant. Sue. in Cæs. Equos desultorios agitauerunt nobilissimi iuuenes. Cassio. uero in epist. diuersum ab hoc genus fuisse docet in ludis Circensibus: Equi (inquit) desultorij sunt, per quos Circensium ministri missos denunciant exituros, ut luciferi quadam in astris similitudine præcursorias uelocitates imitari uideantur. Per translationẽ desultorius instabilis, dicitur, Cice. pro Mur. Qui nescio quo pacto mihi uidetur prætorius candidatus in cõsulatum, quasi desultorius in quadrigarum curriculum, incurrere. Apul. 1. de Asin. Hæc ipsa uoci immutatio desultoriæ scientiæ stylo respondet. Mart. de Nuptijs philologiæ: Leuitate peroia desultoria gestiebat.

DESUM, dees, deest, [*Mancare,*] idem quod deficio. Sen. Felix est, cui nihil deest ad bene beateq; uiuendũ. Deesse officio suo, est officio suo non satisfacere. Deesse occasioni, est occasionem sese offerẽtem non arripere. Pli. li. 11. ca. 25. Nullo momento meditari cesset, ne quãdo desit occasioni. Pro eodem fere usurpamus, Sibi ipsi deesse. Cic. pro Ros. Ame. Vide ne tibi desis. Deesse amici periculo, est amico in periculo non opitulari. Nonnunquam pro abesse accipitur.

DESUMO, is, [*Pigliare, prendere,*] λαμβάνω, Sumo. Liu. li. 4.

DESUPER, [*Di sopra,*] ἄνωθεν, a superiore loco Cæs. 1. Bel. Gal. Reperti sunt nostri milites, qui in Phalangas insilirẽt, & desuper uulnerarẽt.

DETEGO, is, p. c. [*Scoprire,*] ἐκκαλύπτομαι, quod tectum erat aperio, nudo. Pla. in Most. Tecti, detexitque me illico. Translate. Liu. 10. Detegunt nequicquam conditas insidias.

DETER, siue Deterus, a, um, [*Scelerato, maluaggio,*] adiectiuum inusitatum, uilis, prauus, quasi detritus, a quo deterior, deterrimus: Teren. Hea. Deteriores omnes sumus licentia. Pla. in Most. Hominum omnium deterrime.

DETERGEO, deterges, detersi, detersum, & Detergo, is, [*Forbire, nettare, purgare,*] ἀποψάω, purgo, sordibus libero. Colu. li. 3. Quoties falcem acueris, ea pelle aciem detergito. Aliquando translate: ut Detergere fastidia, pro auferre. [*Togliere,*] Col. li. 8. ca. 10. Detergere spurcitias, idem l. 1. ca. 5. Detergere remos, [*Rompere,*] remos confringere. Cæsa. Bel. Ci. lib. 1 Remus si detergere possent, contendebant. Detergere palmites [*Troncare,*] est superuacuos palmites decerpere. Col li. 4. ca. 27.

DETERGO, is, Ci. in Arat. Caligans detergit sidera nubes.

DETERMINATIO, onis, [*Determinatione,*] Ci. 2 de Na deo.

DETERMINO, [*Porre i termini, diffinire,*] ὁρίζω, terminis, & uelut limitibus quibusdam designo. Liu. 1. Deos precatus regiones ab Oriente ad Occasum determinauit. Pla. in Pœn. Eius nunc regiones, limites, confinia Determinabo. Translate pro Definio. Ci. de Or. Id quod dicit, spiritu, non arte determinat.

DETERO, is, detriui, detritum, [*Tritare, consumare,*] usu consumo, deterius reddo: unde toga detrita, longo iam usu deterior reddita. Lænã æstate deteris, prouerbio in eos dici consueuit, qui rebus necessarijs alieno tempore abutuntur. Accipitur & pro triturare, Col. li. 1. c. 6. Area optima est silice constrata, & quo celeriter frumenta deterantur. Nonnunquam destruo, corrumpo, imminuo. [*Distruggere, diminuire,*] Pl. Nimia cura deterit magis, quam emendat. Deterere laudes alicuius, pro Laudes eius imminuere. Hor. l. 1. Carminum: Laudes egregij Cæsaris culpa deterere ingeni.

DETERREO, es, deterrui, [*Spauentare, sbigottire,*] καταπλήττω, ualde terreo, quasi terrore quodam prohibeo. Ci. li. 1. Tus. Non deterret sapientem mors. Est etiam dehortari. Ci. 1. epi. Sed ut ego ad certam laudem hortor, sic a dimicatione deterreo. Deterritus, parti. deterritus pudore, Ci. ad Att. li. 10. Deterritus ab officio.

DETESTABILIS, le, [*Maledetto,*] ἐναγισὸν, abominabile. Ci. 1 Off. Nulla iam detestabilis pestis est, quæ non homini ab homine nascatur.

DETESTATIO, onis, [*Maledittione,*] μῦσος, abominatio, execratio Cic. pro Domo: Pro detestatione tot scelerum. Iurisconsultis Detestatio est annunciatio, quæ fit absenti adhibitis testibus. Apu. li. 7. detestationem posuit pro testium abscissione.

DETESTOR, aris, [*Maledire,*] μυσάττομαι, abominor, execror. Cice. in Var. Omnes te tanquam malum auspicium detestãtur. Passiue. Hor. li. 1. Car. Bellaque matribus detestata. Pro simplici testor. [*Chiamare per testimonio*] Pla. Men. Summum Iouem, deosque detestor.

DETEXO, is, [*Tessere*] ὑφαίνω, texo, perficio. Vir. ecl. Viminibus molliq; paras detexere iunco. Ci. in Arat.

DETINEO, es, [*Intrattenere, ritardare,*] κατέχω, teneo, siue remoror. Ci. Att. li. 4. Consilium tuum, etsi non in longinquũ tẽpus differs, tamen suspensum detines. Ter. in Eun. Detineo te fortasse. Per translationẽ. [*Impedire*] Te. in Phor. Pol me detinuit morbus. Sal. Me ambitio mala detinuerat. Seruare, & custodire, [*Gouernare, seruare,*] Sal. Imperium facile ijs artibus retinetur, quibus initio partum est.

DETONDEO, es, detondi, [*Tosare*] ἀποξυρέω, penitus tondeo. Col. li. 8.

DETONO, as, ἀποβροντάω, tonare desino. Quin. li. 12. c. 9.

DETORNO, as, [*Lauorare al torno,*] ex materia quapiam torno aliquid efficio. Pli. li. 13. Ex quo ligno uelares detornant anulos.

DETORQUEO, es, si, rum, [*Torcere, piegare,*] κατακάμπτω, deflecto, curuo. Col. li. 4. Malleolum est necesse longiorem facere, si uolumus detortum pangere. Per translationem pro abstraho, aliorsum torqueo. [*Torcere, rimouere,*] Ci. 1. Offi. Voluptates maiores partes animi a uirtute detorquent. Pro deprauo, siue in alium sensum, quam dictũ aut factum sit, aliquid interpretor. Colu. li. 3. ca. 10. Praue detorta & inueterata opinio rusticorum.

Detracto, as, [*Dir male dell'absente,*] clanculum absenti obloquor.

Detractor, [*Maldicente,*] oris, qui absentis famæ detrahit.

Detractio, onis, [*Il togliere,*] ablatio. Cice. 3. Off. Non magis est contra naturam morbus, quam detractio, aut appetitio alieni.

Detraho, is, xi, ctum, [*Tor uia,*] ἀποσύρω, trahendo aufero. Teren. in Heaut. Occurrunt serui, soccos detrahunt. Interdum adimere, siue derogare, [*Togliere,*] Ci. 3. Offi. Nunquam committit, ut quod alteri detraxerit, sibi assumat. Translate, Detrahere famæ, honori, opinioni alicuius, pro, famam alicuius, honorem, existimationem lædere, [*Offendere, dishonorare,*] & tunc cum datiuo. Ouid. de Trist. Detrahat auctori multum fortuna licebit.

Detrecto, as, freq. [*Refiutare, recusare,*] διαδύομαι, defugio, deuito, recuso. Vir. 3 Geo. Nec mihi displiceat maculis insignis & albo, aut iuga detrectans. Detrectare militiam, Cæs. li. 7. pugnam. Li. l. 24.

Detrimentosus, a, um, [*Dannoso,*] quod adfert detrimentum. Cæs. 7. Bel. Gal.

Detrimentum, [*Danno,*] βλάβη, damnũ, dictum secundum Varronẽ a detritu, quòd ea, quæ trita sunt, minoris pretij sunt. Horat. 1 epist. Detrimenta, fugas seruorum, incendia ridet.

Detrudo, is, p. p. [*Cacciare in giu,*] κατωθέω, deorsum trudo, siue trudẽdo deijcio. Liu. li. 2. Iam impetu conabantur detrudere uirum. Per translationem pro compello, [*Spingere,*] Cic. li. 1. Offi. Si necessitas nos ad ea detruserit, quæ nostri ingenij non erunt.

Detrullare, est, de trulla in trullam transfundere: quo uerbo usus est Apitius, quod ipsum & diffundere secundum Pli. uocatur.

Detrunco, as, [*Troncare,*] ἀποκόπτω, truncando deijcio, amputo, quasi a trunco abscindo. Liu lib. 31. Detruncata corpora, brachijs abscissis. Distrunco autem, in diuersas partes trunco. Plau. in Truc. Iã ego te hic agnum faciam, & medium distruncabo. Distruncatio ramorum. Pli. li. 24 ca. 9.

Detumeo, es, [*Disenfiarsi,*] ἀποργῶμαι, est tumorem amitto. Vnde Papinius. li. 5. Theb. Cum uellet significare, mare pacatius factum esse, dixit mare detumuisse, [*Pacificarsi, quietarsi,*] Detumuere (inquit) animi maris.

Deturbo, as, [*Gittare a basso con uiolenza,*] καταρρίπτω, cum uiolentia deijcio. Vir. 5. Aen. Puppi deturbat ab alta. Col. uero li. 5. ad pampinationem transtulit: Vinitor (inquit) superuacuos pampinos deturbet. Ci. ad Cn. Pomp. ad animum transtulit: Scito, tuos ueteres hostes litteris tuis perculsos, atque è spe deturbatos iacere. Deturbare de mente, [*Togliere,*] dixit Cice. in Pis. pro, mente spoliare: Sua quenque fraus, suum facinus, sua audacia de sanitate & mente deturbat.

Deturgeo, es, tursi, [*Disenfiarsi, discrescere,*] ἀποργῶμαι, turgere desino, tumorem pono, decresco. Pli. Deturgente Nilo, mures inueniuntur.

Deturpo, [*Disformare, imbrattare,*] μολύνω, turpem ac deformem reddo. Sue. in Calig. Pulchros & comatos occipitio raso deturpabat. Cic. Simplici usus est: Iouis aram in sanguine turpari.

•**Deva**, Δηοῦα, Britanniæ oppidum est, in tractu orientali.

•**Devana**, Δηουάνα, oppidum est Tazælorum, in tractu Britanniæ, qui Scotia dicitur. Ptol.

Devasto, as, are, [*Robare, saccheggiare,*] κατατορθέω, depopulor, profligo, Liu. lib. 22. Marrucinos, & Pelignos deuastat, Agmina ferro deuastata, Oui. 13. Met.

Deucalion, filius Promethei, cui Epimetheus patruus Pyrrhã filiã coniugio iunxit. Porro cum hic apud Thessalos regnaret, ingens diluuium contigit, quapropter arrepta naui solus Deucalion cum Pyrrha seruatus, in Parnassum montem delatus est. cessantib. uero aquis Themistos oraculum adijt, consultaturus de humani generis restitutione: quæ respondit, ut ossa magnæ matris post tergum iaceret. coniectis igitur post tergum lapidibus, quos Deucalion iecerat, in mares: quos Pyrrha, in fœminas uertebantur. Iuuen. Sat. 1. Paulatimque anima caluerunt mollia saxa. Oui. li. 1. Metam.

Deucalioneus, a, um, ut Deucalionei imbres, qui pro maximis ponuntur a poetis. Luc. li. 1. Deucalioneos fudisset aquarius imbres.

Deveho, [*Portare al basso,*] καταφέρω, deorsum ueho, defero, Pl. in Epi. Fruges deuehit in urbem. Ci. At. Celeriter Veliam deuectus sum.

Devello, is, [*Suellere,*] ἀποτίλλω, uello. Pl. li. 21. ca. 11.

Develo, as, [*Scoprire, leuare il uelo,*] ἀποκαλύπτω, uelum aufero, detego. Oui. 6. Met. Oraque deuelat miseræ pudibunda sororis.

Develton, Δέβελτος, Ptol. oppidum Thraciæ. Pl. l. 4. ca. 11.

Deveneror, ris, [*Riuerire,*] σεβάζομαι, idem qđ ueneror. Oui. epi. 2.

Devenio, is, p. c. [*Scendere di luogo alto,*] κατήκω, de loco editiore descendo. Vir. li. 4. Aen. Speluncam Dido, dux & Troianus eãdem Deueniunt. Aliquando pro uenio, [*Venire.*] Cice. ad At. Nolebam nostrum familiarem sermonem in alienas manus deuenire, Lib. 4. ad Her. Videtur esse arrogantia, illa relinquere, & ad sua deuenire. Pla. in Asin. Quid si forte in insidias deuenero?

Devenusto, as, [*Imbrattare,*] λυμαίνομαι, deturpo, Gel. li. 12.

Deverbero, as, [*Percuotere, battere,*] ualde uerbero, Ter. in Phor. Quot me censes homines iam deuerberasse usque ad necem?

Deverro, is, [*Spazzare, nettare,*] κατασαίρω, euerro, uerrendo purgo. Col. lib. 8. Stabula frequenter deuerrenda & purganda.

Deversus, Veteres dicebant, quasi deorsum uersus. Festus.

Devestio, [*Spogliare,*] ueste exuo, Apul. libr. 3. Omnibus lacinijs se deuestit.

Devexitas, atis, [*Il chino,*] decliuitas. Pl. in epi. Inde non loci deuexitate, sed ipsa sui copia, & quasi pondere impellitur.

Devexo, as, κατασκύλλω, ualde uexo. Lact. li. 4. Animos deuexant.

Devexus, a, um, [*Chino,*] κατάντης, decliuis, siue deflexus. Colu. l. 1.

Devincio, is, [*Legare, obligare,*] καταδέω, ligo, constringo. Plau. in Capt. Istas maiores catenas, quibus sunt deuincti, demitto. Per translationem. Ter. in Hea. Vbi semel animus se cupiditate deuinxit mala. Aliquando pro obligo. Cic. Lentulo, lib. 1. epist. Hic tibi præstanti tua in eum liberalitate deuinctus est. Deuinctus, partici. deuinctus colla catenis, Silius. li. 11. Deuinctus, nomen ex participio. Hor. 1. Ser. Saty. 5. Animę, quales neque candidiores Terra tulit, neq; queis me sit deuinctior alter.

Devinco, is, [*Vincere.*] καταπικάω, uinco, supero. Ci. de Sen. Qui Pœnos classe primus deuicerat. Deuictus animus, Ter. in And. Animus uirginis misericordia deuictus.

Devirgino, as, [*Suerginare,*] διακορέω, uitio uirginem. Nonius.

Devitatio, onis, [*Lo schifare,*] Ci. At. li. 16. Facilior deuitatio legionum fore uidetur, quam piratarum.

Devito, as, p. p. [*Schifare,*] ἐκφεύγω, declino, Ci. 2. Ver. Vt procellam temporis deuitaret.

Devius, a, um, [*Sviato, tolto dalla buona via,*] a recta uia remotum: unde Ci. Anagninos uocat deuios, quòd essẽt extra uiã militarẽ collocati. Et Hora. scortũ deuiũ, quasi a recta uia remotum. Propert. Lætor quòd sine me, deuia rura colis. Ci. in Lx l. Per translationem: Quid potest esse tam deuium, quam animus eius, qui ad alterius non modo sensum, sed etiam uultum, atque nutum conuertitur?

Deunx, mensuræ, uel ponderis species, cui duodecima deest uncia, id est quæ undecim constat uncijs: dictus. n. deunx, quasi una uncia dẽpta de asse. Mar. lib. 6. Misceri sibi protinus deunces, sed crebros iubet. Erat etiam Deunx mensura, qua ueteres agros suos metiebãtur. Col. li. 5. ca. 1. Ex deunce aliquem hæredem facere, est alicui totam hæreditatem una uncia detracta relinquere. Ci. pro Cec. Facit hæredem ex deunce & semuncia Cecinnam, ex duabus sextulis M. Fulcinium, Aebutio sextulam aspergit.

Devoco, as, p. c. [*Chiamare in dietro, richiamare,*] μετακαλέω, uocando deduco. Liu. li. 4. Lætus a tumulo suos deuocat. Ci. li. 5. Tusc. Socrates primus philosophiam deuocauit è cælo.

Devolo, as, p. c. [*Volare d'alto,*] καθίπταμαι, ex loco superiori in inferiorem uolo. Pla. in Amph. Deuolant Angues iubati deorsum in impluuium. Translate pro decurro. [*Discorrere,*] Li. l. 3. Præcipites pauore in forũ deuolant. Idẽ li. 2. pro desilio: Deuolant tribunali, ut lictori auxilio essent. Aliquando discedere, [*Partirsi.*] Auctor ad Her. Falsi amici sereno uitæ in tempore præsto sunt: simulatque hominis fortuna inuiderit, deuolant omnes.

Devolvo, uis, [*Riuolgersi.*] κατακυλίω, ex loco superiori in inferiori uoluo. Col. li. 1. Aqua per saxa præceps deuoluitur. Liu. li. 22. Saxa ingentia in agmen deuoluunt. Per translationem, [*Fare che,*] Deuoluta est res, id est, translata. Idem li. 5. Eo deuolui rem, ut aut patricij, aut patriciorum assectæ habendi trib. plebis sint.

Devoro, as, p. c. [*Diuorare,*] κατεσθίω, uorando absumo. Cato de re ru. Bos si ægrotare cœperit, ouum gallinaceũ crudum, & integrum deuoret. Refertur & ad alios sensus, [*Guardar fisso.*] Mart. Oculis deuorantibus draucos, id est, auide aspicientibus. Plaut. Auscultate, & mea dicta deuorate. Pro concoquere. Ci. 6. Phil. Paucorum dierum molestiam deuorare.

Devotio, [*Maledittione,*] execratio. Suet. in Calig. Pisoni non prius succẽssere in animũ induxit, quàm ueneficijs & deuotionibus impugnari se comperit. Hæ deuotiones erant, quales diræ apud priscos.

Devoto, as, frequen. ex deuoueo. Ci. Quæ uis, quæ Decium deuotauit, ac immisit in armatas hostium copias?

Devotorius, a, um, adiect. ut Carmina deuotoria, apud Liui. & Macrobium, quibus homines, urbesque deuouentur.

Devotus, [*Destinato, deuoto,*] προσκείμενος, destinatus. Vir. 4. Ae. Pesti deuota futuræ. Accipitur & pro diro & execrando, [*Crudele, maledetto,*] Oui. in epist. Medeæ: Viuite deuoto fœmina uirque toro. Deuoti item dicuntur, qui mutuæ amicitiæ legibus ita se astrinxerunt, ut ijsdem casibus obnoxij sint. Cæs. 3. Bel. Gal. Cum sexcentis deuotis: quorum hæc est conditio, ut omnibus in uita commodis una cũ ijs fruantur, quorum se amicitiæ dediderint.

Devoveo, es, p. c. [*Far uoto, uotare,*] κατοργιάζω, solenniter uoueo. Vouere autem est [*Promettere,*] aliquid sancte promittere. Cic. 3. Offic. Quid Agamemnon? cum deuouisset Dianæ, quod in suo regno pulcherrimum natum esset illo anno, immolauit Iphigeniam. Interdũ idem est, quod prauio uoto morti sese dedere. Vir. 12. Aen. Quorũ se deuouerat aris. Liu. lib 9. Me deuouere pro populo R. uel in medios me immittere hostes paratus sum. Item est diris imprecationibus malum alicui optare, [*Maledire,*] Ouid. in Ibin. Illum ego deuoueo,

deuoueo, quē ment intelligit, Ibi. Inter carmina magica duo erāt apud maiores maximę religionis: quorū altero dij tutelares urbiū euocabantur ab hoste uictore, ne deos captiuos ducere uiderentur: altero deuouebant, id est morti debebant hostium exercitus, & singula interdum.

Deuro, is, ere, [*Abbrusciare,*] καίω, idem quod urere. Liui. li. 39. Alter consul agros Ligurum deusit, depopulatusque est. Deuiere morsu dicitur serpens uel afflatu, cum inflammat. Mons deustus, Tacit. lib. 4. Pars Circi deusta, ibidem.

Deus, [*Dio.*] θεὸς, alij ἀπὸ τοῦ δέους id est, a timore: quòd primus in orbem deos timorem credebant inuexisse. In qua etiam sententia Papinius fuisse uidetur, cum ait: Primus in orbe deos fecit timor. Ci. de Arusp. resp. Quis est tam uecors, qui cum suspexit in cælum, deos esse non sentiat? Deus autem & si definiri nequeat, tamen ita describi potest. Deus est mens uniuersi: uel Deus est animus per immensas mundi partes, omnemque naturam commeans, atque diffusus, ex quo omnia quæ nascuntur animalia uitam capiunt.

Dextans, dextantis, decem unciæ, cum scilicet assi deest sextans. sicut Deunx: cum assi una deest uncia. Fest. Col li. 5. c. 1. Pars dimidia & tertia uigintiquatuor millia, hoc ē dextās, i quo sunt scrupula ccxl.

Dexter, dexteri, uel Dextri, [*destro, atto,*] δεξιὸς, Virg. 5. Aen. Quo tantū mihi dexter abis? Dextrū cornu, & sinistrū in acie tenere. Li. 3. Oui 2. Met. Signaq; sex foribus dextris, totidemq; sinistris. Dexterior, comparatiuus Ouid. 2. Met Nec te dexterior tortū declinet ad anguem. Interdum aptus, conueniens: quòd dextera manus agilior & promptior sinistra Stat. lib. 3 Syl. Signa frænatæ moderatus alæ Castore dextro. Antiqui Dextimum & Sinistimum, dicebant. Varro περὶ λέξεων, Primo compito dextimam uiam munit Epicurus. Sal. in Iug. Sylla cum equitatu apud dextimos. Aliquando prosper, propitius, [*Fauoreuole,*] Quinct. in proœ. li. 4 Adsit Domitianus dexter ac uolens. Oui. 1 Fast. Dexter ades ducibus.

Dextera, uel Dextra manus, [*Man destra,*] δεξιά, Virg. 2. Si pergama dextra Defendi possent, etiam hac defensa fuissent. Dare dextram, [*Aiutare,*] auxilium præstare. Vir 6. Aen. Da dextram misero. Antiqui per dextram iurabant, tanquam fidei sedē & uirtutis ministram. Dextram (inquit Seruius) Numa Pompilius Fidei consecrauit. Cic. 11. Phil. Dextræ, quæ fidei testes esse solebant, perfidia & scelere uiolatæ. Dextella, læ, diminutiuum. Ci. At. li. 2.

Dextere, [*Attentamente, felicemente,*] δεξιῶς, feliciter, apte, cum quadam dexteritate. Liu Liberaliter, dextereque obeundo officia. Hor. 1. Ser. Sat. 9. Nemo dexterius fortuna est usus.

Dexteritas, tis, [*Destrezza,*] δεξιότης, aptitudo. Liu. lib. 37. Multa in eo & dexteritas, & humanitas uisa.

Dextratio, Solinus: Tarpeium Iouem terna dextratione lustrauit.

Dextrorsum, [*Verso la destra,*] uersus dextram partem. Ci. 2. de Diu.

Dextrouersum, [*Verso la destra,*] Idem Plau. in Curc.

D ANTE I

Di, & Dis, præpositiones eiusdem significationis sunt: quæ ambæ inseparabiles sunt, & in compositione solum reperiuntur.

Dia, Δία, insula est maris Aegæi, una Cycladum, Naxos etiā dicta & Sicilia minor, & Dionysias a uini fertilitate Pl. li. 4 c. 12. Oui i Trist. Qua breuis æquoreis Dia feritur aquis. Est itē Dia Thessaliæ urbs ab Aeaco condita. Alia item Thraciæ, ad Athon montem. Tertia, Eubœæ. Quarta, insula iuxta Scylleum Peloponnesi promontorium, oppidum habens eiusdem nominis. Quinta Lusitaniæ, ad Oceanū. Sexta Italiæ, iuxta Alpes. Septima, Scythiæ, circa phasim. Octaua, Cariæ. Nona, Bithyniæ iuxta Pontum. Stephanus.

Diabathra, æ, διάβαθρα, genus soleatum Græcarum, inquit Festus. Diabathrarius, qui soleas huiusmodi conficiebat. Pla. in Aul.

Diabolus, [*diauolo,*] διάβολος, Latine Calūniator. διαβολὴ, calūnia.

Diacheton, spina magnitudine arboris modicæ, flore rosæ, cuius radix unguentis expetitur, alio nomine Aspalathus. Pl. l. 24. c. 13.

Diacodion, medicamentum ex capitibus papaueris. Pl. l. 20. ca. 18.

Diaconus, [*Ministro.*] διάκονος, ē minister, a διακονέω, ministro: quo cognomine, Mercurius appellatus fuit, quem communem esse uoluerunt deorum tum superiorum, tum inferorum ministrum.

•Diacopene, διακοπηνὴ, cappadociæ regio, ad Halym fluuium.

•Diactoa, διάκτορος, internuncius, Mercurij nomen apud poetas.

Diadema, p. p. [*Diadema,*] διάδημα. gestamē capitis, regium insigne: ἀπὸ τοῦ διαδεῖν, hoc est a circunligando. Erat enim fascia quædam, qua caput circunligabatur. Ci. 2. Phil. Diadema ostendis, gemitus toto foro. Pli. lib. 11. c. 16. Regibus apum in fronte macula, quodam diademate candicans.

Diadematus, diademate ornatus. ut Diadematus Apollo. Plin. lib. 34. cap. 8.

Diaeta, cœnaculum, in quo æstate cœnatur ad umbram, hyeme ad solem, Pli. in Epist. Ex triclinio in diætam transitus. Dicta Diæta ἀπὸ τῶν διαιτῶν, a conuiuijs, quæ in ea peragebantur. quanquam Varro Latinam uocem existimat, ita dictam, quòd in ea per diem ederetur. Sumitur item Diæta, [*Ordine di uiuere,*] pro uictus ratione, & præscripta uiuēdi formula. Ci. At. l. 14. Diæta curari incipio.

Diaetarii, διαιτητικοὶ, uocantur ministri diætæ seruientes, quorum meminit Vlpianus de fundo instructo.

Diaglaucion, genus collirij, ex glaucio herba temperatum. Pli. li. 27. c. 10.

Dialecticę, διαλεκτικῶς, aduer. Ci. 1. Aca.

Dialecticus, a, ū, [*dialettico,*] qd̃ ptinet ad Dialecticū: ut Dialecticæ captiones, Ci. 2. de Fi. Disputationes dialecticæ, Quin. l. 5 c. 14.

Dialecticus, tici, substant. qui tractat dialecticam. Cice in Orat.

Dialettica, [*Dialettica,*] διαλεκτικὴ, ars differendi, cuius finis est uerum a falso discernere, ἀπὸ τοῦ διαλέγεσθαι, a disputando. Cice. in Top. iudicandi uias diligenter persecuti sunt ea scientia, quam dialecticem appellant Idem 4. Aca. Dialectica ueri & falsi quasi disceptatrix & iudex. Dialectica, orum, plu. nu gen. neu. Ci. At. li. 12. Hominem remotum a dialecticis, in arithmeticis satis exercitatum.

Dialis, le, [*di Gioue,*] quod Iouis est, quem Δία, uocant Græci unde Flamen Dialis, Iouis ministerio assignatus a Numa, ut docet Liu. l. 1. Dialem consulem dixit Cic pro consule unius diei, ludens numinum in uoce ambigua, non secus ac si a die dialis duceretur.

•Dialyge, figura ē, cū multa argumēta ad unū effectū deducunt. Q.

Dialogus, gi, [*dialogo,*] διάλογος, disputatio, duorum uel plurium interrogationem mutuamq; responsionem continens, ἀπὸ τοῦ διαλέγεσθαι, disputare Quinct. definit esse sermonem ex interrogatione responsioneque compositum, de ea re, quæ uel philosophiam, uel reipub. partes attingat, disceptans. Ci. de Cla. Ora. Cum disputatio est inter eos, ut est consuetudo dialogorum.

•Dialutensa, pelagiæ ex genere purpurarum. Plin.

Dialogismus, διαλογισμὸς, a Rufiniano refertur inter schemata διανοίας, cū scilicet quis secū rē aliquam uolutans, tanquā cū altero colloquens, interrogat & respondet. Exēplū insigne est illud in Eunucho. Teren. Quin igitur faciam? non eam ne nunc quidem Cum accersor ultro? an potius ita me comparem, Non perpeti meretricū contumelias. Exclusit, reuocat, redeam? non si me obsecret.

Diameter. [*Diametro,*] p. e. διάμετρος, est recta linea, figurā qua longissime patet ex æquo secās. ueluti diameter orbis est, linea quę sic a summo ad imū tendit circulū, ut per centrū eat, definitore Macrobio in Sōniu Scipionis l. 2. Sic in quadrāgulo Diameter uocatur, linea a superiori lateris dextri angulo ad inferiorē lateris sinistri perducta, hoc dissētit ab Euclidis definitione, Latini Dimetiētē uocāt. nā Græcis διάμετρος παρὰ τὸ διαμετρεῖν, i. a dimetiēdo, dicit Col. li. 6. Est area rotunda, cuius diametros habeat pedes septuaginta.

Diana, [*Diana,*] ἄρτεμις, Iouis filia ex Latona, eodem cum Apolline partu edita. Eadem & Luna dicitur, siue quod noctu una, hoc est, sola, & sine fratre luceat: siue quod lumen a Sole accipiat, quasi luce lucens aliena. Præterea & Noctiluca dicta est, sub quo nomine etiā tēplum in Palatio dedicatū habuit. Hanc parturientes Iunonis Lucinæ nomine inuocabant: Iunonē quidē appellantes a iuuando. Lucinā uero, quod partum in lucē proferre putaretur. Virg 4. eclo. Casta faue Lucina, tuus iā regnat Apollo. Alij Lucinā dictā putāt, qd̃ oculis & luci præsit: alij a luco, quē Romæ in Exquilijs habebat. Eadem & Proserpina dicta est, & Dictynna. Apud inferos Hecate dicitur, uel quod centū annos errare faciat insepultos. Dicta est & Pergæa (περγαία,) a Perga Pamphyliæ oppido, in quo templū habuit insigne. Plures tamen Dianas fuisse Ci. li. ult. de Na. deo. scribit: sed illa nominatissima est, quæ eodem partu cum Apolline ex Ioue & Latona nata est. Hæc ob uirginitatis amorem, fertur hominum cōsortia fugisse, & ut a se libidinis pruritum amoueret, uenando siluas incoluisse, paucarum uirginum comitatu contenta. Arcum ferebat & pharetram, succincta semper incedens, & cothurno induta. Ob hanc caussam siluarum & nemorum dea putabatur. Dicta est Fascelis, a fasce lignorum, ubi eius simulacrum abditum erat, quod occiso Thoante Tauricæ regionis rege, ab Iphigenia Agamemnonis filia in Italiam delatum est. Laudatissimum templū habuit apud Ephesios, aliud item in Taurica regione ubi carne tantum humana litabatur. De hac Luc. li. 1. Et Thauroscythicæ non mitior ara Dianæ. Dianam autem dictam putant, quasi Iouianam, ἀπὸ τοῦ διὸς, fuit enim, (ut iam diximus) Iouis filia ex Latona.

•Diapason, musicæ mensuræ genus, ex diapente, & diatesseron.

Diapente, [*διὰ πέντε,*] musicæ mensuræ genus, tribus constās tonis, & hemitonio minore. Vide Macrobium in Somnium Scipionis.

Diaphragma, atis, διάφραγμα, quamuis ex ui uocabuli omne illud significet, quod in re aliqua medium est, unde & cartilaginem illā, quæ nares dirimit, Græci διάφραγμα, appellant, peculiariter tamen medici hac uoce utuntur pro musculo quodam rotundo, qui spiritalia uiscera a naturalibus, hoc est, cor, & pulmones a iecore & liene, uelut paries quidam interiectus, intersepit & dirimit.

Diarium, rij, [*Il uiuer d'ogni giorno,*] uictus quotidianus, i. quod in unius diei cibum datur. Mar. li. 11. Puerique diaria poscunt, Accipitur & pro libello, in quo acta quotidiana perscribuntur. Iuuenalis Diurna, plurali tantum numero.

Diarius, a, um, [*Di un giorno,*] ἐφήμερος, ut, Diaria febris, hoc est, febris unius diei.

DIBAPHA,[*Porpora,tinta due fiate.*]purpura Tyria bis tincta. Pli.lib. 9 cap.39.

DICA,iudicium,[*Giudicio,*]Ter.in Phoc. En unquam iniuriatum audi sti mihi scriptam dicam Ci.4 Ver.Scribitur Heraclio dica.

DICACITAS,[*Motto.*]φιλολοιδορία,sermo,cū risu alios incessens, inquit Quin.li.6.c.4.Ci.in Or.Sales in dicendo mirū quantū ualent, quorum duo genera sunt,unum facetiarum,alterum dicacitatis.

DICATIO,Ci pro Balb. Dicatione potest fieri ciuitatis mutatio.

DICACVLVS,& Dicacula,diminu. Plau in Asin. Satis dicacula es.

•DICAEA,urbs Macedoniæ in Thermaico sinu.

DICAEARCHIA, urbs olim celeberrima in ora Lucaniæ, quæ nunc Puteoli. Sunt, qui Dicarchiā uocent hanc urbem per quatuor syllabas. Vnde possessiuum Dicarchæus apud Sidonium Apollinarem legitur: Nanque Dicarcheæ translatus puluis arenæ.

DICAEARCHVS,philosophus Siculus, ex Messana ciuitate, Aristotelis auditor,philosophus,orator, & geometra: scripsit de republica Spartiatarum Suidas.

DICAX,[*Maldicente.*]εὐτράπελος, qui malignis salibus male dicit. Cice.in Orato. Demosthenes non tam dicax fuit quam facetus.

DICHOREVS,pedis genus ex duobus cōstans trochæis: ut Audiamus.

DICO,as,prima cor.[*Dedicare,consecrare.*]ἀνατίθημι, consecro, dedico.Ci.1.Tus.Dicati Apollini cygni.Pro addicere, & se totum alicui tradere [*Amare,*]Ci.Cœl.l.a.Balbum quanti faciā: quamq; me ei totum dicauerim,ex ipso scies. Idem 3.de Orat. Qui tum adolescentes Crasso se dicarant.Dicare se in aliquam ciuitatem, & Dicare se ciuitati,Cic.pro Balbo.

DICO,is,p.c.dixi,dictum,[*Dire,parlare.*]λέγω,loquor,eloquor. Cice. pro Quinctio, Quid hoc iniquius dici, aut commemorari potest? Apud Oratores uero loqui est.qualiacunque uerba proferre:dicere uero eleganter & facunde.Quin.lib 10.Nam mihi ne dicere quidē uidetur,nisi qui disposite,ornate,copiose dicit.Ci. in Or. Aliud uidetur oratio esse,aliud disputatio: nec idem loqui esse quod dicere:disputandi ratio,& loquendi,dialecticorum:oratorum autem dicendi,& orandi.Dicere[*chiamare,*]etiā uocare est. Virg.1. Aen Est locus,Hesperiam Graij cognomine dicunt. Quandoque indicare. Virg.3.ecl.Dic mihi Damœta,cuium pecus?an Melibæi?Quandoq; denuntiare.[*Auertire,*] Ter.in And Sed dico,ne temere facias. Quādoque promittere.[*Promettere,*]Pomp. in Pistoribus: Nummos certos dico quinquaginta millia Sal. lib 2. Hist. Curio quibus potuit pecunias,dictas cogit.Pro dicare.Virgi. 6.Aen.Iunoni infernæ dictus sacer. Pro significare. [*Significare,*] Teren. in Eunu. At nesciebam id dicere illam.Pro cantare. [*Cantare,*] Virg.3.eclo.Alternis dicetis,amant alterna Camœnæ. Pro pronunciare. Hinc dicere sententiam, cum tanquam consiliarij, quid nobis uidetur pronunciamus.Quin.Apud iudices quidem secundum legem dicturos sententiam de cōfessis præcipue rediculum est. Dicere leges [*Far leggi,*] nihil aliud est, quàm ferre leges. feruntur enim leges apud suos, dicuntur autem uictis. Liuius: Quandoque perinde ac uicto iā sibi leges dicerentur. Dicere diem[*Citare,*]est citare,uel in ius uocare, & diem præfigere,quo ad caussam dicendam præsto sit. Liu. 3. Cum diem Appio Virginius dixisset. Interdum etiam extra iudicium. Dicere diem[*Ordinare,determinare,*] est certum diem constituere. Ter.An.Hic nuptijs dictus est dies. Dicere caussam, dicitur reus,cum accusationibus respondere cogitur. Liu. de Bell. Maced. Scipio iussus dicere caussam. Dicere dotem [*Promettere,*] est promittere in dotem Ter.Heau.Quid dotis dicam te dixisse filio? Dicere cenam.Pla.Stic. Ius dicere,est magistratuum.Cice.de Prouin. Cons.Emisti grandi pecunia, ut tibi de pecunijs creditis ius in liberos populos dicere liceret. Idem pro Flacc. Qui anno ante Romæ ius dixerat. Dicere magistrum equitum [*Eleggere,*] pro creare. Liu. 5.Is sibi magistrum equitum Posthumium Aebutium dicit. Dicere multam, antiqui tum dicebant, cū ad populū & in comitijs multa disceptanda irrogabatur,quod ipsi,Certare multa,dicebant. Liu.li. 25.Duo trib.pl.ducentum millium æris multam Posthumio dixerunt.Dicere multationē,siue multam pecoris.Pli.li. 18.c.3.Varro: Cū eiusmodi multa pecoris armentiq; a magistratibus dicta erat, abigebantur oues bouesq;. Dicere repudium, Tacitus l. 3.Dicere sacramentum,dicebantur milites, cum ad iusiurandum adigebantur, semp.se non deserturos Liu lib.25.& l.24.Hodie consules creetis, quibus sacramenta liberi nostri dicant.Hora.2.Car. Ode.17. Non ego perfidum Dixi sacramentum.Dicere de scripto. Cic. pro Plan. Recitetur oratio, quæ propter eius magnitudinem dicta de scripto est.Dicere sententiam,quis dicitur,cum iudicium suum ea de re explicat.Ci.6.Ver.Mos est Syracusis, ut si qua de re ad senatum referatur dicat sententiam qui uelit.Cœlius Ciceroni: Consulem designatum primum sententiam dicentem. Dicere pro sententia idē quod dicere sententiam. Liu. libr. 32. Nemo uestrum pro sententia quicquam dicere uult, aut audet. Dicere ex tempore Pli.epist. 27.Dicit semper ex tempore,sed tanquā diu scripserit.Quin.li 6.c.3.Dicere testimonium,& testimonia,est testificari & probare. Cic. ad Q.F.l.3.Cum testimonium secundum fidem & religionem grauissime dixisset. Idem pro Sylla: Qui in illum testimonia grauia dixerunt. Dicere pro testimonio,quod nunc dicimus Deponere. Cic.7. Ver.Dicet is pro testimonio de missione nautarum. Dicere ad uoluntatem alicuius est,assentari,adulari.[*Adulare,*]Ci. de Ami. Diceret, pro dicere posset. Ter.And.Diceret Quid feci, quid commerui pater? Dicassis,pro dicas: Dice, pro dic, apud comicos frequentia. Pla.Curc idem Rud.

•DICROTVM, biremis, quæ duob.remorum ordinibus regitur. Iul. Pollux l. 1.

DICTAMNVM,siue Dictamus.δίκταμνος,Dios.herba in Creta præcipue nascens,acris,leuis,pulegio similis.Produnt in Creta capras sagittis percussas,huius herbæ pastu eas excutere. Vir.12.Aen.

DICTATOR,δικτάτωρ, apud Romanos erat,cui periculosissimo reip. tempore summa potestas permittebatur,quā dictaturam uocabant. ita dictus siue a dictando iure,siue quod à cōsule diceretur,cuius dicto audientes omnes essent. creabatur enim uiua uoce non per suffragia,nec durabat ultra sex menses.Et quia summa potestas erat dictatoris in populum,is quoque Magister populi appellatus est, ut scribit Var.Ci.3.de Fin.Rectius magister populi (is enim est dictator)quam Sylla. Erat autem extraordinarius magistratus, habens ius animaduertendi in cuiuscunque ciuis Romani caput, nec ab eo prouocandi ius erat:nec alio pacto creari solebat, quam cū uis aliqua maior repente oborta ingentem urbi cladem minitari uideretur Liu.li.9.Fabius L.Papyrium Dictatorem dixit. Dictatrix,icis, quæ dicit agenda.Pla.Persa.Tu hic eris dictatrix nobis.

DICTATORIVS,a,um,quod dictatoris. Liu. 6. Dictatorium fulmen in se intentatum.Dictatorius gladius.Ci pro Clu li.7.

DICTATVRA,δικτάτορος ἀρχή. Liu. Dictaturæ semper altius fastigium fuit. Dictaturam gerere.Ci 2.Off.

DICTE,Ptol.l.3.Mons Cretæ,a Dicte nympha, quæ in eo colebatur: unde Dictæus,Cretensis. Vir 4. Geo.

DICTERIA,orum,[*Motti che pungono.*]σκώμματα,dicta salsa & acuta. Mar.Dicteria dicis in omnes.

DICTIO,[*Voce.*]λέξις,φράσις,λόγος,pars minima orationis significatiua,ex qua instruitur oratio, & in quā resoluitur. Aliqū ponit pro enunciatione.[*Il proferire,*]Ci.2.de Inu.Aliud .n. sententiæ dictio, aliud accusatio,aut recusatio cōficere debet. Itē pro facunda & oratoria oratione.[*Fauella,*]Ci.li.2.Tus. Cū ante meridiē dictioni operā dedissemus Idē de Clar.Ora.Malim mihi L. Crassi unā pro Cacio dictionē, quam castellanos triūphos duos. Dictio [*Oracolo,*] pro oraculo. Liu.8 Data dictio erat,caueret Acherusiam aquam.

DICTITO,as,[*Andar dicendo,*]a Dicto, secundum a Dico frequentatiuum,passim,& frequenter. Dico.Ci.3.Ver. Vt hoc iam palam dictitent Idem ad Lentulum: Quem post reditum dictitant scacto summo fuisse.Idem 3. Off Dictitabat se hortulos aliquos emere uelle.

DICTO,as,[*Dettare,*]ὑπαγορεύω,frequent.a Dico; est autem Dictare,aliquid tractim pronunciare,ut calamo excipi possit. unde dictata dicuntur ueluti themata atque præscripta,quæ magister ludi pueris prabere consueuit Ci ad Att.13 Non modo Tironi dictare, sed ne ipsa quidem auderem scribere. Hor. Vt puerum sæuo credas dictata magistro.Nec in litteris tantum,sed in alijs quoq; artibus dictata dicuntur.Iuue.Peragit dictata magistri Omnia. Sue in Cæs. Vt disciplinam singulorum susciperent, ipsiq; dictata exercentib.darēt. Vbi per Dictata gladiatoria præcepta significantur. Accipitur et Dictare,pro suggerere:ut Ratio dictat Dictare,pro edicere,seu polliceri. [*Promettere.*]Quin l.12.c.ult. Nonnunquam ad librarios suos ita respiciunt,ut sportulam dictare uideantur.

DICTVM,[*Detto.*]ῥῆμα,& nomē esse pōt, & participiū,εἰρημένον,Terentius utrunq; cōplexus est,cū dixit: Nullū est iā dictū, quod non dictum sit prius.nā prius est nomen,secundum participium. Dictū nomen accipitur pro quouis sermone.[*Parole,*]Oui.13.Met.Neque abest facundis gratia dictis. Vernile dictum,scurrile,& procax. Tacit.li 18.Vernile dictum omnem inuidiam in eum uertit. Dicto audiens[*Vbidiente,*]obediens Cic 6. Ver.respondit, dicto audientem fuisse prætori.Dictis aliquem aggredi. [*Parlare,*]Vir.4.Aen. Talib. aggreditur Venerem Saturnia dictis. Et quamuis dicta generaliter de quouis sermone dicantur,apud ueteres tamen pro facetijs, & iocis poni solent.Ci.li.2.ad Att.nostri,cum essent facete, & breuiter, & accurate iocati, ea proprio nomine appellari Dicta uoluerunt. Ter Eun. Tuum obsecro ne hoc dictum erat? Vbi Donatus, Dictum, id quod facetis hominibus adscribitur.

DICTVRIO,is,dicere cupio. Macrob.Ne dicturientem retardem.

DICTYNNA,cognomen Dianæ. Callimachus ait,Dictynnā a retibus piscatorijs,quæ δίκτυα,dicunt,denominatam, intra quæ fugiens euaserit uiolentiam Minois regis, eam libidinis caussa insequentis.

DICTYNNEVM,Dictynnæ templum,in monte Cretæ.Stra.l.10.

DIDO,us, quæ & Elisa,filia Beli,Tyriorum regis, quæ primis nuptijs Sichæo Herculis sacerdoti iuncta fuit. quem cum Pygmalion Elisæ frater, thesauris eius inhians,ante arā obtruncasset, illa in somnis monita, cum ijs, quibus Pygmalionem inuisum esse sciebat, effossis clam thesauris,nauim conscendit, & in eam Africæ partem,

quæ

qua Zeugitana appellata est, delata; tantum sibi soli emit, quantũ Taurino corio posset circundare. quo in loco, cũ coriũ in tenuissimas partes dissecuisset, locumque satis amplum complexa esset, urbem condidit, quam Carthaginẽ appellauit, arcemq; in medio urbis, quam a corio bubulo Birsam uocauit. Deinde cũ Iarbas Getuliæ rex nuptias eius ambiret, recusantẽq; ui armisq; cogeret, sibi ipsi manus intulit, præferens honesta morte occũbere, quàm priora lecti iura secundis nuptijs polluere. Vir l. 1. & 4. Aen. Fabulatur Aeneã, capta Troia, profugũ, ui tẽpestatis Carthaginẽ fuisse delatum, Elisamq; amore eius captã, cum præter spem desereretur, mortẽ sibi consciuisse. Quæ tamen res grauissimorum historicorũ fide facile refellitur, qui Carthaginem tradunt septuagesimo demũ anno post Romam conditam ab Elisa condi cœpisse. ab Aeneæ uero in Italiã aduentu usque ad urbem conditam numerantur anni amplius quàm trecenti. Hac de re extat elegans apud Ausonium Epigramma, quo illa se ab impudicitiæ nota uindicat.

Dido, didis, dididi, diditum, [*Distribuere, diuidere.*] διανέμομαι, distribuere significat, & digerere: dictumque uidetur Dido, quasi diuido ablata media syllaba. Horat. 2. Ser. Sat. 2. Albutii senis exemplo dum munia didit. Frequenter accipitur pro diuulgo, siue dispergo. [*Spargersi, diuolgarsi.*] Virg 7 Aen. Diditur hic subito Troiana per agmina rumor. Idem 8 Aen. Tua terris didita fama. Est autem hoc uerbum Lucretio in primis familiare.

Diduco, is, p.p [*Dipartire, guidare in diuerse parti.*] διαιρέω, in diuersas partes, & diuersa loca duco, distraho, dirimo. Cæs. 6. Bel. Gal. Diducendi erant milites. Col. li. 6. de bobus domandis: Diductis malis educito linguam. Idem li. 6. Validam uitem in ramos diducere censeo. Persius. Vir. li. 1. Ge. Collectum humorem bibula diducit arena. Ci. de Or. Riuis est diducta oratio, non fontibus.

Didyme, es, p.c. Διδύμη, insula in mari Siculo Mel li. 2.

Didymaeus, [*Apollo.*] Διδυμαῖος, Apollo dictus est, quod geminam speciẽ sui numinis præferat. Ex uno enim fonte lucis gemino sidere spatia diei & noctis illustrat: interdiu per seipsum lumen præbens, noctu uero Lunã illuminans. Vnde & Romani (ut inquit Macro.) Solem Didymei Apollinis appellatione uenerantur. Dictum est & Didymæum templũ Apollini dicatum apud Milesium. Strab. li. 4.

Diecula, ἡμερίδιον, diminutiuum a die. Ter. in And. Non satis habes, quod dieculam addo? Id est aliquam temporis dilationem, Ci. Att. Quid mali C. Iulius fecerit, cum dieculam duxerit

Dierecti, teste Nonio, a die uocati sunt crucifixi, quasi ad diem erecti. Festus scribit dierectum per antiphrasim dici apud ueteres, uolentes significare malum diẽ. unde dierecta, aduerbialiter dicimus. Pla. Qui tu dierecta cum ficula, & poculis: dierecta, (inquit) quasi in malam diem.

Dies, [*Il giorno.*] ἡμέρα, tam maſ. quàm fœ gen. est, in numero singu. plurali uero tantum masculinum. Illud tamen interest, quòd dies in fœ. ge. denotat, tẽpus indeterminatũ: & ideo diminutiuum est, Diecula, quod significat breue tempus & morã. Dies uero cũ tẽpus significat uigintiquatuor horarũ, uel etiam spatiũ illud ab oriente Sole ad Solẽ occidentem, gen masc est. nã illud tẽpus est determinatũ. Sic diem hesternũ, & diem hodiernum, potius dicimus, quã hesternam, uel hodiernam. Cõtra pro tẽpore incerto dicimus Lõga dies [*Tẽpo*] pro longo tempore, non autẽ Longus dies. Iuue. Longa dies igitur quid contulit? Id est, longũ tẽpus. Vir. 11. Aen Multa dies, uariusq; labor mutabilis æui Retulit in melius. Iureconsulti item bima, trima, quadrima die, usurpant pro tempore biennij, triẽnij, quadriennij: sed cõfunditur quandoque hæc differẽtia. Vir. 5. Aen. Iãq; dies Infanda aderat. Ci. ad Q. F Antiquior dies in tuis fuisset adscripta litteris, quam in Cæsaris, Pl. l. 13. c. 54 Eadem die germinat. Dies qui ciuilis dici solet, a media scilicet nocte in sequẽtem (ut Macro. lib. 1. c. 3. tradit) ita diuiditur. Primum diei tempus dicitur Mediæ noctis inclinatio: deinde Gallicinium, siue Galli cantus, q̃ tũ galli cantent. inde conticinium cum & Galli conticescunt, & homines quiescunt. deinde Diluculum, cũ incipit dignosci dies: inde Mane, cum dies est, clarus: inde Meridies, diei mediũ. inde iam supra uocatur occiduum tempus, quod & Serũ dici uocatur. & Mox suprema tempestas, hoc est, diei nouissimũ tẽpus: sicut est expressum in duodecim tabulis: Solis occasus suprema tempestas esto. deinde uespera, seu Vesper, a stella quam Græci Hesperam, Plautus Vesperuginem, Ennius Vesperum, Martialis Phosphorum, Vir. Hesperon appellant. inde crepusculum uespertinum, a Crepero, quod dubium significat, tanquam lux dubia, quod incertum sit, id tempus noctis an diei existat. Ab hoc tempore Prima fax noctis, quòd tum primũ faces hoc est, lumina incendi incipiant, deinde Nox concubia, a cubando: deinde Intempesta, quæ non habet idoneum tempus rebus agendis. In has partes distribuebant diem, qui constat ex uigintiquatuor horis, & lucem tenebrasq; continet: eumq; Diem ciuilem uocabãt, quòd in alijs, atque alijs ciuitatibus & regionibus alio atque alio modo obseruaretur. Athenienses enim Diem ciuilem auspicabantur a Sole occidente ad solem iterum occidentẽ: Babylonij ab ortu Solis ad Solẽ secundo exorientem: Vmbri a meridie ad meridiem subsequentem: Romani autem a media nocte, ad mediam noctem: quorum a nobis quoque consuetudo obseruatur: adeo, ut si quid ante mediam noctem gestum sit, id præcedenti diei adscribatur, quòd a media nocte, subsequenti diei annumeretur. Interdum Diem dicimus, ut solam lucem intelligamus: Tenebras uero sub noctis nomine. Virg 6. Aen Noctes atque dies patet atri ianua Ditis. Est & Dies naturalis, ab ortu ad occasum Solis. Dies totius anni ex institutione Numæ, aut festi erant, aut profesti, aut intercisi, de quibus uide Macro 1. Sat.

Diescit, [*Si fa giorno*] ἡμέρα γίνεται, dies fit: sicut Noctescit, nox fit.

Diespiter, diespitris, [*Gioue.*] Ζεύς, diei pater, id est, Iuppiter. Hor. l. 1 Car. Namque diespiter Igni corusco nubila diuidens. Macro. Ipsi quoque Romani Diespitrem Iouem appellant.

Diffamo, p p. [*Diuulgare mala fama, infamare.*] διαφημίζω, malam famam spargo. Tacitus: A Nerone probroso carmine diffamatus, contumelias ulcum ibit. Adulterium diffamatum. Oui. 4 Met.

Diffarreatio, sacrificij genus inter uirum & uxorem, quo coniugium dissoluebant, per confarreationem contractum.

Differcio, is, Farcio, [*Empire, distendere.*] συμπληρόω, impleo. Hor. li 1. Sat. 5 Inde forum Appi Differtum nautis.

Differentia, [*Differenza.*] διαφορά. Ci 4. Aca.

Differitas, [*Differenza.*] pro differentia, quo antiqui utebantur. Lucre. li. 4. Nonius.

Differo, [*Differire, prolongare.*] ἀναβάλλομαι, spatium temporis extendo. Vir. li. 6 Distulit in seram commissa piacula mortem. Vnde dilatio, [*Dilatione.*] temporis prorogatio Plin. lib. 18. c. 10. Nec ulla segetum minus dilationem patitur. Ci. 3. Phi. Quæ est igitur expectatio, aut quæ minima dilatio temporis? Dilator, oris, cunctator. Hor. in Arte. Dilator, spe longus, iners. Dilatus, part. Ci. 4 Ver Priuato illo iudicio transacto, aut dilato. Pœna dilata in tempus mortis. Oui. 3. Trist. Interdum est in diuersa loca ferre. Pla. in Rud. Nos cum scapha tempestas dextrouersum differt ab illis. Interdum diffamare. [*Infamare.*] Luci. Gaudes, cum me de ista foedis sermonibus differs. Interdum scindere. [*Rompere,*] Ter. in Ad. Differor doloribus. Interdũ in ordinẽ ponere. [*Ordinare,*] Vir. li. 4. Ge. Ille etiam seras in uersum distulit ulmos. Interdum distare. [*Esser differenza,*] Ci. Di. in Ver. At uide quid differat inter nostrã opinionem & tuam.

Diffibulo, [*Disfibiare,*] ἀποπορπάω, aperire, distingere, fibulam resoluere Papin. Emicat, & torue chlamydem diffibulat aura.

Difficile, [*Difficilmente.*] Pl. li. 27. c. 12. Semen durum, & quod difficile euellatur.

Difficul, pro difficili apud Antiquos ex Varronis testimonio. Quod utrum sit magnum, an paruum: facul, an difficul.

Difficulter, [*Difficilmente,*] Cic. de Inuen. Quid difficulter fieri, & quid facile fieri possit?

Difficilis, le, [*Difficile, malageuole,*] δύσκολον, Ter. in Hea. Nihil tam difficile, quin quærendo inuestigari possit. Si de homine dicatur, Idem erit, quod moro sum. Ci. de Sen. Moderati, nec difficiles senes. Inde difficultas. [*Difficultà,*] Ci. pro Clu. Prospicio quantum in agendo difficultatis, & quantum laboris sit habitura. Eleganter pro inopia, [*Carestia,*] ut difficultas rei nummariæ, Ci. 4 Ver. ostendit se in summa difficultate esse nummaria.

Diffidenter, Ci. pro Cluen.

Diffidentia, [*Diffidenza,*] Ci. 4. Tus. Metus est diffidentis expectati & impendentis mali. Idem 1. de Inuen. Quod genus fidentiæ contrarium est diffidentia. Ou 2. de Rem Fit quoque longus amor, quem diffidentia nutrit.

Diffido, is. p. p. [*Diffidarsi, non hauer fidanza.*] ἀπελπίζω, in re aliqua non satis præsidij mihi positũ esse iudico. Ci. 2. de Diui. Dubitans plerunque, & mihi ipse diffidens. Ibidem: Eudemus ita grauiter ægrotus fuit, ut omnes medici diffiderent. Dicimus autẽ diffido tibi, & diffido de te. Ser. Sul. Ciceroni. Plura de hac re scribere pudet, ne uidear prudentiæ tuæ diffidere. Ad Her. De nobis diffidimus. Diffisus, partic. Ci. pro Mur. Fatebor me quoque ab adolescentia, diffisum ingenio meo, quæsisse adiumenta doctrinæ.

Diffindo, diffidi, p. præteriti correpta, diffisum. [*Fendere, tagliare in piu pezzi.*] διασχίζω, in partes findo. Vir 9. Aen. Et medis aduersi liquefacto tempora plũbo Diffidit. Diffindere diem, teste Budæo, est Rem in crastinum remittere. Tria enim, inquit idem, erant apud antiquos pronunciandi genera: aut enim dies diffindebatur, hoc est, res in posterum diem reijciebatur: aut comperendinabatur, id est, in tertium diem differebatur: aut iudex non liquere pronunciabat. Vlp. l. ij. si quis cautio. Et ideo etiam lex XII. tabul. si iudex, uel alteruter ex litigatoribus morbo sontico impediatur, iubet diem iudicij esse diffisum. Ci. de Vniu. Hanc omnem coniunctionem duplicem in longitudinem diffidit. & Gel. l. 14. c. 2.

Diffingo, is, ere, [*Guastare, rompere.*] διαφθείρω, destruo quod fictum & formatum est. Hor. l. 5. Car. Neque diffinget, infectũq; reddet. Vbi Acron: diffinget, id est confundet, immutabit. Idem Car. Diffingas retusum in Massagetas, Arabasque ferrum. Vbi Acron. Diffingas, contusum reformes. nam sicut fingere, formare dicitur,

fic & diffingere, est quassatum reformare. Idē a. Ser. Nihil hinc diffingere possum, id est non possum negare rem sic non se habere.

Diffinio, diffinis, p p. ex Dis, & Finio [*Diffinire, terminare,*] ὁρίζω, dispertiendo distinguo. Vnde diffinitio [*Diffinitione,*] quæ & Definitio, & Finitio appellatur, constans ex genere & differentijs: ut, Homo est animal rationale, mortale. Quin. Finitio est rei propositæ propria & dilucida, & breuiter comprehensa uerbis enunciatio. Dicta autem est diffinitio sumpta translatione ab his, qui fundos prædiaque diuidunt alia ab alijs. nam ut illi agrum ab agro diffiniunt, atque habitam de finibus controuersiam distinguunt, sic per diffinitionem res a rebus distinguuntur, & ueluti certis quibusdam finibus circunscribuntur.

Diffiteor, [*Negare,*] ex dis, & fateor, nego. Asinius Cic. Nunquam diffitebor, multa me simulasse inuitum, & dissimulasse cum dolore.

Difflo, as, [*Gettar a terra soffiando,*] est flatu prosterno. Plau. in Mil. Cuius tu legiones difflaiti spiritu, quasi uentus folia.

Diffluo, [*Scorrere in piu parti,*] διαῤῥέω, est in diuersas partes fluo. Diffluere luxuria, est immodicæ luxuriæ indulgeo. Ter. in Hea. Vt eius animum, qui nunc luxuria & lasciuia diffluit, retundam.

Diffringo, is, [*Frangere in piu parti,*] διαῤῥήγνυμι, in uarias partes frango. Plaut. Asin. Crura hercle diffringentur.

Diffugio, is, p. e. [*Fuggire in diverse parti,*] διαφεύγω, in diuersas partes fugio. Vir. li. 3 Ge. Quo tota exterrita siluis Diffugiunt armenta. Cic. 5. Ver. Diffugerunt permulti. Item pro refugere, renuere. [*Ricusare,*] Var. a de Re ru. Nec tamen diffugio, quin dicam.

Diffugium, gij, Tacitus: Proximorum diffugia.

Diffundo, diffudi, diffusum, [*Versare, spargere in piu parti,*] διαχέω, uarie fundo, hinc inde spargo. Col. li. 2. Dens aratri, si qua parte penetrauit, non minute diffundit humum. Pro dilatare. [*Ampliare, allargare,*] Ci. li. 1. de Ora. Diffusa ramis patulis platanus. Diffundere animum alicuius, est exhilarare aliquem. [*Allegrare,*] Oui. li. 1. de Arte. Diffunditque animos omnibus ista dies. Diffusus, parti. Ci. 2. de Ora. Pollicitus, se ius ciuile quod nunc diffusum, & dissipatum est, in certa genera coarctaturum.

Diffuse, [*Diffusamente,*] aduer. Ci. 1. de Inuen. Enumeratio est, per quam res disperse & diffuse dictæ, unum in locum coguntur.

Diffusio, onis, [*Spargimento,*] dilatatio: ut, Diffusio animi. Sene. de uita beata.

Digamma, Aeolicum, dicta est F. litera, quòd duplicis. L. imaginem referre uideatur. Ci. ad Att. li. 9. Fundum suum Formianum uocat Digamma, quod nomen eius ab F litera initium sumeret. Delicium (inquit) digamma uenderem.

Digeries, [*Dispositione,*] διάταξις, digestio, dispositio. Macrobius.

Digero, is, p. c. digessi, digestum, [*Ordinare, disporre,*] διατάττω, ordino, dispono. Vir. 3. Aen. Digerit in numerũ. Quandoq; dilucido, interpretor. Idem lib 2. Ita digerit omnia Calchas. Quandoque diuido, distinguo. [*Diuidere, distinguere,*] Pl. li. 18. Quandoque cõcoquo.

Digestio, [*Digestione.*] Ci ad At. li. 4. Stomachus concaluit, ut digerat multa cruda facilius. Quatuor autem in quoque corpore fiunt digestiones: prima in uentriculo: secunda ab hepate: tertia in uenis: quarta in singulis membris, dum, quod unicuiq; membro utile est, ipsi membro fit nutrimentum, inutile autem per poros & meatus excernitur. Macro li. 7. ca. 4.

Digitale, [*Di misura d'un dito,*] δακτυλιαῖος, quod habet mensurã digiti. Pli. li. 22. Anchusæ radix in usu est digitali crassitudine. Digitalia, substantiuum, digitorum tegmenta dicuntur. Var. li. 1. de re ru. Olea, quæ digitis nudis legitur, laudabilior, quàm illa quæ cum digitalibus.

Digitatus, [*Che ha dati,*] qui digitos habet, Pl. li. 11. ca. 47. Auium quædam digitatæ.

Digitus, [*Dito,*] δάκτυλος, Pla. in Persa: Si me uno digito attigeris, te ad terram affligam scelus.

Digitorum, nomina sunt hæc, Pollex, Index, Infamis, siue famosus, Medicus, id est, medicinalis, seu anularis, quod in eo anuli primum gestari cõsueuerunt, Minimus. qui & Auricularis. Indicem, qui pollici proximus est, alio nomine Salutarẽ ueteres uocauerunt. Mar. li. de Nup. Phil. Quidam redimitus puer ad os compresso digito salutari, silentium cõmonebat. Medius digitus alia habet nomina. nam dictus est Verpus, à uerrendo podice. ob quam certam caussam Impudicus, & Infamis uocatus est. & quando porrigebatur, signum desisionis & contumeliæ erat. Mar. Ostendas digitum, sed impudicũ. Iuue. Mediumq; ostenderet unguem. Persius. Frontem atque uda labella Infami digito, & lustralibus ante saliuis Expiat.

Digitulus, δακτυλίσκος, Ter. in Eun. Qui mihi nunc uno Digitulo fores aperis fortunatus. Digitum tollere, fauere, suffragari: Hor. Vulgus utroque suum laudabat pollice ludum.

Digitellus, siue Digitellum, ἀείζωον, herba est, quæ alio nomine Sedum, siue Sempervivum maius appellatur. Pli. li. 25. ca. 13.

Digitus, in aquæductibus certus quidam aquæ modulus, quo ex castello in uicos, aut regiones, aut etiam in nobiliorum ædes aqua diuidebatur. Frontinus.

Digladior, [*Far alle coltellate,*] διαμάχομαι, gladijs certo. Cic. Per translationẽ pro dissentire, & cõtendere posuit [*Contendere,*] Quid (inquit) Antipater digladiatur cum Carneade tot uoluminibus.

Dignatio, onis, [*Ampiezza, honore,*] ἀξίωσις, amplitudo propter honores gestos, aut magistratum, uel ob oris, morumque maiestatem, Ci. At. li. 4. Nec quicquam, nisi de dignatione, laborat. Sue. in Vesp. Africam integerrime, nec sine dignatione administrauit. Liu. 1. Appius, haud ita multo post in principum dignationem peruenit.

Digne, [*Degnamente,*] honeste, uti decet. Plau. Ci. de Sen. Nunquam satis laudari digne poterit philosophia.

Dignitas, [*Dignità.*] ἀξία, amplitudo quædam ob honores gestos, uitæ integritatem, uel rerũ gestarũ magnitudinem. Ci. Thermo: Vt omnibus in rebus ei te commodes, quoad fides, dignitasque tua patitur. Interdum pro uirili pulchritudine. [*Bellezza,*] Idem l. 1. Offic. Pulchritudinis duo sunt genera, unum muliebre, quã uenustatẽ appellamus: alterum uirile, quam dignitatem dicimus. Est etiam dignitas in sermone, cum scilicet oratio est grauis. ad Heren.

Digno, as, [*Giudicar degno, degnare,*] ἀξιῶ, dignum iudico. Pacuuius. Quis deos infernos, quib. cælestes, dignet decorare honoribus? Huius passiuũ est Dignor, quod est dignus habeor. Vir. 3. Aen. Coniugio Anchisa Veneris dignate superbo. Cic. Oecon. Homo ex eo numero hominũ, qui apud nos hoc nomine dignantur, id est digni habentur. In frequentiore tamen usu est Dignor deponens pro dignũ iudico. Vir. 1. Aen. Haud equidem tali me dignor honore. Sue. in Augusto. Vniuersum genus operas publico spectaculo præbentium etiã cura sua dignatus est. Dignandus. Ci. 1. Aca. Quæ secundum naturam essent, ea quadam æstimatione dignanda docebat.

Dignosco, [*Conoscere,*] διαγινώσκω, discerno. Lact. l. 6. Inuicemque se dignoscunt. Sue. in Othone. Galericulo capiti adaptato, ut nemo dignosceret. Col. li. 2. c. 2. Dignoscere terram sapore. Pli. li. 1. c. 17. Dignosci uix potest à mastiche uera.

Dignus, a, um, [*Degno,*] ἄξιος, cui aliquid merito debetur: ut, dignus laude, dignus castigatione. Pla. in Rud. Neque digniorem censeo uidisse me quenquam, cui deos, atque homines censeam bene facere magis decere. Teren. in Hea. Ego te meum esse dici tantisper uolo, Dum quod te dignum est facias.

Digredior, eris, [*Partirsi,*] ἀπαλλάττομαι, discedo. Vir. 3. Aen.

Digressio, [*Partita,*] ἀπαλλαγή, pro discessu. Ci. ad Q. F. l. 1. Tum congressio, tum digressio nostra. Digressio a proposito. Ci. de Or.

Digressus, us, ui, [*Partita,*] digressio. Ci. 2. Tus. Tenuissimum lumẽ facit proximus accessus ad Solem, digressus autem longissimum. Idem ad Q. Fr. l. 1. Digressum nostrum non tulissem.

Digressus, parti. Digressa dicitur, quæ diuortium cum marito fecit. Sue. in Cæs. digressam a marito post biduum statim duxerat.

Diiambus, διίαμβος, pes metricus ex duobus iambis constans.

Dii manes, ab antiquis crediti sunt esse animæ hominũ, quæ è corpore emigrauerant: unde etiam uetusta sepulcrorum monumenta Dijs manibus uidemus esse inscripta. Alij manes eosdem esse putant, quos in uita Genios appellamus: uoluntque homini duos assignatos esse Genios, qui ne mortuorum quidem corpora deserant, sed una cum ijs sepulcra inhabitent. Apuleius de Dæmonio Socratis: Manes animæ dicuntur melioris meriti, quæ in corpore nostro Genij, & a corpore separatæ Lemures uocabanť. Quod si domos infestarent, Laruæ dicebantur: contra, si boni fuerunt, Lares familiares. Seruius arbitratur Manes per antiphrasim quasi minime manos dictos. Sabinorum enim lingua Manum bonum dicebatur: unde & immanis. numerantur etenim manes inter noxia numina: unde subinde inferijs erant placandi, ne nocerent. Vide Manes.

Diiovis, [*Giove,*] Iupiter appellatus est, Vide Diespiter.

Diiudicatio, Cice. 1. de Leg. ista quidem magna diiudicatio est.

Diiudico, [*Giudicare distintamente,*] διαδικάζω, diligenter, aut diuisim iudico. Ci. in Tus. Verum igitur inter has sententias diiudicare malumus, an ad propositum redire. Ter in Heau. Ego dicã quod mihi uenit in mentẽ, tu dijudica. Ibidem: Pergin' istuc prius dijudicare, quàm scis, quid ueri siet? Pro decernere. Ci. 3. in Cati. Illæ dissensiones eiusmodi fuerunt, ut non reconciliatione concordiæ, sed internecione ciuium dijudicatæ sint.

Diiungo, is, [*Separare, diuidere,*] διαζεύγνυμι, separo, diuido. Ci. Att. lib. 7. Dijungere me ab illo uolo.

Dilabidus, adiectiuum, quod facile diffluit. Pli. lib. 8. c. 55. Vestes leporino pilo propter breuitatem pili dilabidas.

Dilabor, p. p. [*Partirsi ascosamente*] παραδιαδύομαι, diffugio, seu clam discedo. Ci. 1. Tus. Cum de immortalitate animorum cœpi cogitare, assensio illa omnis dilabitur. Proprie uero dilabi, est deorsum labi, corruere, [*Cadere, ruinare,*] Lact. li. 3. Domus ab habitatore deserta dilabitur. Ci. in Læl Iam à sapientium familiaritatibus ad uulgares amicitias oratio nostra dilabitur, id est decurrit. Aliquando pro deficere [*Mancare,*] Lact. li. 7. Dilabentis mundi senectutem, id est deficientis. Dilapsus parti. ad Her. lib. 4. Hi simulac fortuna dilapsa, deuolant omnes.

Dilacero, as, [*Lacerare,*] διασπαράσσω, lacero. Lact. li. 4. In quibus di-

laceratus est. Metaphorice significat perdere. [*Ruinare, guastare, distruggere,*] Cic. pro Mil. Annum integrum ad dilacerandam rẽp. Dilacerantur opes. Ouid. epi. Dilacerandus, Catullus.

DILANIO, [*Stracciare,*] διασπαράττω, in diuersas partes lanio. Cic. pro Mil. Nocturnis canibus dilaniandum. Comas dilaniare, Ou. 3. Am.

DILAPIDO, as, [*Consumare,*] disperdo. Ci. ad Augustum: Publicam dilapidabat pecuniam. Proprie tamen Dilapidare, est lapidibus purgare. Cato de re ru. ca. 46. Locum bipalio dilapidato, id est lapides auferto. Rectius tamen, Delapidato.

DILAPSVS, rapide fluxus, Ci. 2. de Leg. Dilapsa aqua. 2. de Nat. de.

DILARGIOR, iris, [*Donare a diuersi,*] διαδίδωμι, uarie largior. Ci. de lege Agr. Sylla omnia, quibus uoluit, est dilargitus.

DILATO, as, [*Allargare,*] Ci. pro Fla. Non dilatabo orationem meam.

DILAVDO, as, [*Laudare,*] ἐπαινέω, ualde laudo. Ci. Att. li. 6. Audebo legere unquam eos libros, quos tu dilaudas, si tale quid fecero?

DILEMMA, atis, argumentum quod utrinque aduersarium capit. Cicero complexionem uocat.

DILIGENTER, [*Diligentemente,*] Ter. in Eun. Curato istam diligenter uirginem.

DILIGENTIA, [*Diligenza,*] Plaut. in Rud. Curate hæc magna diligentia. Diligentia ad corpus, & ad animum refertur: cura, ad animum: opera, ad corpus.

DILIGENS, [*Diligente, assiduo,*] ἐπιμελής, gnauus, solers, minime segnis, a diligendo, quod ea quæ diligimus, studiose obeamus. Cic. 6. in Ver. Diodorus, homo frugi, ac diligẽs, qui sua seruare uellet. Idẽ de Amicitia: Scipio querebatur, quod in omnibus rebus homines diligentiores essent, ut capras, & oues quot quisque haberet, dicere posset, amicos quot haberet, dicere non posset.

DILIGO, is, xi, dilectum, [*Amare,*] φιλεῖν, amo, minoris tamen uis est. Cice. ad Brutum: Me aut amabis, aut, quo contentus sum, diliges. Ouid. 2. de Ponto: Diligitur nemo, nisi cui fortuna secunda est. Quandoque diligere significat diuidere, [*Diuidere,*] Pla. in Curcul. Clypeatus elephantum machæra diligit. Titio. apud Nonium: Persam totam diligit.

DILOGIA, διλογία, figura cum ambiguũ dictum duas res significat.

DILORICO, as, p. p. [*Squarciare,*] διασχίζω, discindo. Ci. 2. de Ora. Nõ dubitauit rei diloricare tunicam, & iudicibus cicatrices aduersas ostendere. Egesippus li. 3. quemcunque reperiebant, diloricabant, id est loricam dissoluebant, ut diffibulare, est discingere, & fibulam soluere.

DILVCEO, es, ere, diluxi, [*Risplendere,*] διαλάμπω, perfecte lucere. Cel. li. 2. Eo die qui post eam noctem diluxerit. Hor. 10 epist. Omnem crede diem tibi diluxisse supremum. Translate pro patere, [*Esser manifesto, chiaro,*] Liu. 3. Dilucere res magis patribus.

DILVCESCIT, [*È dì,*] ἡμέρα γίνεται, dies fit. in Catil. Cum iam dilucesceret.

DILVCIDE, [*Chiaramente,*] clare, perspicue. Ter. in Phor. Dilucide expedias iudicibus.

DILVCIDO, as, [*Dichiarare,*] ἐμφανίζω, declaro, clarũ facio. Ad Her. l. 3. In docendo res dilucidandæ caussa dolum appellauimus.

DILVCIDVS, clarus, [*Chiaro,*] Ci. 3. de Fin. Dilucida oratio.

DILVCVLASCIT, [*Farsi dì,*] ὄρθρος γίνεται, diluculascere incipit.

DILVCVLO, aduerbium, [*Al far del giorno,*] λυκόφως, summo mane. Ci. ad Att. li. 16. Cum uenissem diluculo ad pontem Tiretium.

DILVCVLO, as, [*Farsi giorno, aggiornare,*] ὀρθρίζω, significat diluculum fieri, Gel. Die crastino, ubi primum diluculabit.

DILVCVLVM, li, [*Alba, aurora,*] ante solis ortum, aurora, quasi parua diei lux. Cic. pro Ros. primo diluculo nuncius Ameriam uenit.

DILVDIA, orum, [*Intermissione de giuochi,*] ludorum intermissio. Hor. lib. 1. epist. Displicet iste locus, clamo, & diludia posco. Vbi Acrõ. Diludia sunt tempora, quæ gladiatoribus conceduntur, ut intra quinque dies pugnent. Porphirion: Diludia, intermissio ludorum.

DILVO, is, lui, lutum, [*Lauare,*] ex di, & antiquo uerbo luo, lauo & purgo. Cæs. 2. Bel. Ciui. Ne canalibus aqua immissa lateres diluere posset. Itẽ aquã, uel aliũ liquorẽ miscere, [*Mescolare,*] Vir. 4. Geo. Cui tu lacte fauos, & miti dilue Baccho. Persius: Diluis helleborũ, pro, medicamentis tẽperas. Translate. Ci. 3. Tus. Quæ cogitatio omnes molestias extenuat, & diluit. Diluere crimina, id est refellere: ut oratores, quando refellunt obiectiones aduersarij. Ci. 7. Ver. Quo facilius crimen inimicorũ diluere possim. Pro explicare. [*Dichiarare,*] Plau. in Rud. Abstine maledictis, & mihi, quod rogaui, dilue.

DILVTVM, uocatur id liquidum, in quo aliquid certo tempore fuit maceratum. Pl. lib. 27. c. 7. Bibitur & madefactis absinthij dilutum. Diluti ratio est, ut quisquis fuerit modus aquæ, cegatur per triduũ.

DILVTVS, a, um, [*Misto, temprato,*] κεκραμένος, temperatum: unde uinũ aqua mistũ dicitur dilutum. Mar. Diluti bibis unciã Falerni. A quo Dilutius, & Dilutissimum. unde Celsus præcipit hieme meracius esse bibendum, æstate dilutius. Dilutus color, ueluti aqua adhibita minus intensus. Gel. Luteus color fusus est dilutior.

DILVVIVM, [*Diluuio,*] κατακλυσμός, terræ inundatio ab immodicis imbribus, uel maris fluuij, uel incremento proficiscens. Pli. in epist. Hic assiduæ tempestates, & crebra diluuia. Diluuium metaphorice pro euersione [*Ruina, distruttione,*] Troiæ dixit Vir. Diluuio ex illo diuersa per æquora uecti. Dicitur & Diluuies, diluuiei, [*Diluuio,*] fœm. gen. Lucr. li. 6 Pars etiam glebarum ad diluuiem reuocatur Imbribus. Diluuio, uias, are, [*Sommergere, annegare,*] aquis obruere. Lucr. li. 5.

DIMANO, [*Deriuare in diuerse parti,*] διαῤῥέω, diuerse mano. Cice pro Cælio: Meus hic forensis labor, uitæq; ratio dimanauit ad existimationem hominum commendatione meorum.

DIMENSIO, [*Misura,*] διαμέτρησις, Cice. 1. Tuscul. de dimensione quadrati.

DIMETIENS, tis, fœm. ge. διάμετρος, linea recta, figuram, qua longissime patet, ex æquo secans Pli. lib. 2. c. 23. Quantas dimetiens habeat septimas.

DIMETIOR, tis, mensus sum, [*Misurare,*] διαμετρέω, metior. Cice. de Sene. Mori uidebamus in studio demetiẽdi pene cæli atq; terræ. C. Gallũ. Idẽ in Ora. De syllabis prope dinumerandis & dimetiendis loquemur. Dimensus, part. Ci. 2. de Sen. Illa sum omnia dimensus.

DIMETOR, p. p. aris, atus, sum, [*Misurare,*] metor. Ci. 2. de Na. Deo. Eorum cursus dimetati temporum uarietates cognouimus.

DIMICATIO, [*Battaglia,*] Cæs. 7. Gal. Omniũ superiorũ dimicationũ fructũ in eo die, docet consistere. Ci. pro Sylla. Subeunda dimicatio.

DIMICO, as, p. c. [*Combattere,*] ἀγωνίζομαι, pugno. Cæs. 7. Bel. Gal. Ne contra suam uoluntatem dimicare cogeretur. Cic. de Na. Cum Posthumius cum Octauio dimicaret.

DIMIDIVS, a, um, [*Partito per mezzo,*] ἡμίτομος, quasi per medium diuisus. Ci. de Nat. Maior, quã dimidia pars terræ. Gel. l. 3. c. 14 Dimidiatum est, non quod ipsum dimidiatũ, sed quæ ex dimidiato pars altera est. Mart. Dimidium donare Lino, quàm credere totum.

DIMIDIATVS, a, um, [*Partito in due parti uguali,*] dicitur de rebus quæ continuæ sunt, & non separantur. quasi dismediatus, & in partes duas pares diuisus. Cic. in Ver. Exemit ex anno unum dimidiatumq; mensem. Idem 5. Tuscu. Epigramma excisis posterioribus partibus uersiculorum, dimidiatis fere. ut autem qui ex mille denarijs, qui ei debebantur, quingentos recepit, dimidium se recepisse dicet, non dimidiatum, ita si scyphus argenteus cum alio communis, in partes duas diuisus sit, dimidiatum dicemus, non dimidium scyphum. Gel. li. 3. c. 14.

DIMIDIATIM, aduerbium, [*Per mezzo,*] Plaut. in Mil. Dimidiatim dum appetunt, id est dum sibi uolunt dari dimidiam partem.

DIMINVO, uis, [*Diminuire,*] minuo. Ci. de Cla. Orat. Interitu talis auguris dignitatem nostri collegij diminutam dolebam.

DIMINVTIO capitis, apud iurisconsultos est prioris status permutatio, cum aut libertatẽ, aut ciuitatẽ amittimus, aut per adoptionẽ, alterius nos potestati submittimus. Est autem triplex capitis diminutio, maxima, & media, & minima. uide li. 1. de Capit. diminut. Ci. 1. Tus. Solem, Lunamq; accretione, & diminutione luminis.

DIMITTO, is, [*Mandare in diuerse parti, lasciare,*] διαπέμπω, diuersa in loca mitto. Vir. 1. Aen. Per littora certos dimittam. Aliquando abire, permittere, abeundi potestatem facere, [*Lasciare,*] Cic. lib. 1. Offi. Cum Pompilio uideretur unam dimittere legionem. Sal. Ei polliceitus operã suã, domũ dimitti. Aliquando permittere. [*Dar licenza di,*] Ci. l. 2 de rep. Tum annui consules, cum dimissi populo fasces. Aliquando derelinquo. Ci. li. 12. epist. Non iccirco eorum usum dimiseram, quod ijs succenserem. Dimissus, omissus. Cic. in 4. Acad. In ista philosophia, quæ nunc prope dimissa reuocatur. Hinc Dimissio. Ci. in Parad.

DIMOVEO, ues, [*Rimouere, mouere,*] remoueo, & de proposito deduco ἀποστρέφω, Vir. li. 1. Geo. Agricola incuruo terrã dimouit aratro. Cic. pro Cec. Dimoueri, & depelli de loco necesse est, eũ, qui deijcitur. Idẽ in Parad. Voluptas, quo est maior, eo magis mentẽ ex sua sede, & statu dimouet. Pla. Persa. De hac sententia non dimouebor.

DINDYMENE, & Dindyme, Cybele: quod in Dindymo eius sacra fierent. Martial. libr. 8. Non per mystica sacra Dindymenes Iurat Gellia.

DINDYMVS, Δίνδυμα τὰ, in singulari masc. ge. in plurali neutri: iuga montis Idæ, matri deum dicata. Prop. Dindymus & sacræ fabricata inuenta Cybellæ. Vir. li. 9. Aen. Item, per alia Dindyma.

•DINOCRATES, Messenius fuit lasciuia, luxuria, & uitæ incontinentia insignis.

DINVMERATIO, onis, exornatio quædam uerborum. Ci. de Ora.

DINVMERO, as, [*Numerare,*] numero. Pla. Rud. Mille nummos dinumeraui. Ter. Adel. Iube nunc iam dinumeret illi uiginti minas.

DIOBOLARES, meretrices dicuntur, quæ duobus obolis conducuntur, inquit Festus. Pla. in Pœn.

•DIOCLEA, Athenensis comicus, & Carystius medicus.

DIOCETES, διοικητής, qui procurationem suscepit. Cic. pro Rab.

DIODORVS, pen. pro. Διόδωρος, cognomento Chronus, dialecticus, ex Iasso Asiæ ciuitate, qui Platonis tempore Euclidem audiuit. Dictus Chronus ab Apollonio Chrono eius præceptore, cuius ut famam obscurauit, ita & cognomen usurpauit. Dialecticus etiam,

appellatus

appellatur, quòd (ut ait Laertius) primus inuolutum differendi genus inuenerit. Stra. l. 14 Et Laertius. Diodorus comicus poeta, cuius comœdias enumerat Athenæus. Diodorus Alexandrinus, filius Pollionis philosophi, eius, qui composuit Dictionarium Atticum. Floruit Adriani temporibus. Suidas. Diodoros præterea duos è Lydia Tiberij tempore Strabo commemorat, ambos oratores. Præterea fuit & Diodorus Siculus nobilissimus historicus, qui uariam historiam libris quadraginta conscripsit, quam Bibliothecam nominauit. floruit Augusti temporibus.

•DIOECESIS, *διοίκησις*, gubernatio, seu iurisdictio. Ci. in epist.

DIOGENES, nomen philosophi Cynici celeberrimi, Antisthenis discipuli, de quo scribitur, quod cum Antisthenes nullum discipulorum reciperet, & perseuerantem Diogenem remouere non posset, nouissime claua minatus est, nisi abiret. cui ille subiecisse dicitur caput, atque dixisse. nullus tam durus baculus erit, qui me a tuo posset obsequio separare. Habitauit in portarum uestibulis, & porticibus ciuitatum: cumque se contorqueret in dolio, uolubilem se habere domum iocabatur, & se cum temporibus immutantem, frigore enim os dolij uertebat in Meridiem, æstate ad Septentrionem: & utcunque Sol se inclinauerat, Diogenis dolium uertebatur. Ferunt accedentem Alexandrum rogasse, ne sibi apricanti a Sole obstaret. Obijt ferme nonagenarius.

•DIOGNETUS, fuit unus itinerum Alexandri regis mensor. Pli.

DIOMEDES, rex Aetoliæ, Tydei & Deiphyles filius, qui cum reliquis Græcis ad Troiam profectus adeo strenue se gessit, ut post Achillē & Aiacem Telamonium fortissimus haberetur. Hom. In Iliad. In Apulia Arpos condidit. Hor. lib. 1. Ser. Qui locus a forti Diomede conditus olim. Diomedes alter, rex Thraciæ, qui dum equos suos humana carne aleret in Tyrida oppido, ab Hercule equis ipsis ad deuorandum obiectus est. Oui. in Ibin. & 9 Met.

DIO, Syracusanus nobilis, qui adeo Platonem amauit, ut se eidem totum traderet. Hic patriam asseruit in libertatem, expulso Dionysio tyranno. Plutarchus, & alij Dio Cassius, patria Nicæus historicus, scripsit Romanam historiam libris LXXX. præterea res gestas Traiani principis, uitam Arriani philosophi. Suidas.

•DIOMEDEI campi, in Apulia sunt.

•DIONE, Veneris ex Ioue mater. unde & Dionea dicitur. Vir. 3. sacra Dioneæ matri.

DIONYSIA, orum, festa Athenis in honorem Dionysij instituta.

DIONYSIUS, [*Bacco,*] Bacchus: & Dionysia, & Bacchanalia, Bacchi festa. Fuit & hoc nomine philosophus Heracleotes, Zenonis Stoici auditor. Fuerunt præterea hoc nomine duo Syracusanorum tyranni, pater, & filius, uterque Platonis auditor. Dionysius Halicarnasseus, Augusti temporibus Romanam scripsit historiam, ut Suidas testatur: scripsit etiam de characteribus antiquorum oratorum, præterea de compositione orationis, & elocutione.

DIONYSIUS, Areopagita, præsul Atheniensis, Pauli discipulus, solus Paulo cōcionante è philosophis, qui aderant, credidit. Hic cū esset in Aegypto, quo se disciplinæ caussa contulerat, uideretq; eclipsim nulla ratione, cum Christus passus est, una cum Apollophane sophista præceptore suo dixit: Aut Deus naturæ patitur, aut mundi machina dissoluetur. Scripsit ad Timotheum Præsulem Ephesi, de diuinis Nominibus lib. XII. de Hierarchia cælesti, de cælestibus Ordinibus: præterea alia complura opuscula. Suidas.

DIONYSIOPOLIS, Thraciæ urbs. Plin. libro 4. cap. 11. & Mela. libr. 2.

•DIOPTRA, instrumentum geometricum, per quod longitudo, latitudo, altitudoq; è longinquo prospicitur.

DIORYGES, fossæ manu factæ in Aegypto, ad Nili aquas in agros deriuandas Mela, & Strabo.

•DIORICTUS, locus est Acarnaniæ.

DIOSCORIDES, Anazarbeus medicus, M. Antonij, & Cleopatræ familiaris.

DIOSCURI, *Διόσκουροι, ἢ Διόσκοροι*, a Græcis dicuntur Castor & Pollux, quasi Iouis filij. Antiquitas credidit, hos salutares esse nauigantibus, si gemini apparent (apparent autem ignis specie, antennæ aut malo insidentes) contra tristes, si singuli apparent. *Διόσκουροι*, apud Græcos (inquit Cic. lib. 3. de Na. Deo.) multis modis nominantur. Primi tres qui appellantur Anaces, Athenis ex rege Ioue antiquissimo & Proserpina nati, Tritopatreus, Eubuleus, Dyonysius: Secundi Ioue tertio nati ex Leda, Castor & Pollux: tertij dicuntur a nonnullis Aleo & Melampus, Emolus, Atrei filij, qui Pelope natus fuit.

DIOTAE, [*Vasi da due manichi,*] *διῶται*, sunt uasa, seu dolia fictilia, duas ansas habentia, ad seruanda uina accommodata. Hora. Deprome quadrimum Sabina, O Thaliarche, merum diota. Dictæ diotæ a binis auribus, siue ansis, quæ Græci *ὦτα*, appellant.

•DIOXIPPUS, nobilis athleta & alius poeta comicus fuit.

•DIPHILUS, architectus tardissimus: unde prouerbium, Diphilo tardior.

•DIPHRES, gemma apud Pli.

•DIPHRIGES, in metallis æris reperitur. cuius tres species facit Dioscorides.

•DIPHTHERA, pellis Amalthææ capræ. & pastoricium uestimentum.

DIPHTONGUS, [*Diphtongo.*] conglutinatio duarum uocalium in eadē syllaba uim suam seruantium: dicta quod duarum in ea uocalium sonus audiatur.

DIPLOMATA, [*Patente, bolle,*] litteræ principum signis obsignatæ. quales sunt, quas litteras patentes, aut bullas pontificias uocant. Ci. ad Balbum: Diploma non est datum. Sue. in Aug. In diplomatibus, libellisq; signandis sphinge usus est.

DIPONDIARIUS, a, um, Pl lib. 34. c. 2.

DIPONDIUM, & Dipondius, siue dupondium, & Dupondius, a duob. ponderibus, nam (ut Varro docet) duos asses pendebat, Pl. l. 33. c. 3. Libralis, unde etiam nunc libella dicitur, & dupondius appendebatur assis.

DIPSAS, adis, serpentis genus, uiperæ simile: a *διψῶ*, sitio. morsu enim humorem omnem consumens, sitim maximam inducit. Vide Luc. lib. 9.

DIPSON, ontis, fluuius est Ciliciæ ex Tauro profluens. Luca. li. 8.

DIRADIO, as, est ad radiorum figuram componere. Col. Validam uitem in ramos diducere censeo, atque diradiare.

DIRAE, [*Maledittioni,*] *ἀραὶ*, execrationes, & imprecationes: quibus quisquis deuotus erat, credebatur maximo affici infortunio. Ci. de Diui. M. Crasso quid acciderit, uidemus, dirarum obnunciatione neglecta Diræ [*Furie,*] inferorum furiæ. Vir. li. 12. Aen. Diræ, Quas & Tartaream Nox intempesta Megæram Vno, eodemq; tulit partu. Dicuntur autem in cælo Diræ: Furiæ, in terris: Eumenides in inferis.

DIRCAEUS, Thebanus. nā pars Bœotiæ, in qua fons Dircæ, Dircæa dicta est. Vir. Amphion Dircæus, Thebanus.

DIRCE, Lyci Thebarum regis uxor, quam ille duxerat repudiata Antiopa, sed hæc uerita, ne Antiopam reuocaret, impetrauit à marito, ut posset illam in uinculis detinere. Antiopa uero tempore partus soluta, gemellos, quos ea Ioue conceperat, peperit Amphionem, & Zethum, qui Lycum interfecerunt, Dircen caudæ indomiti equi alligarunt. quæ diu ita per terram raptata, tandem deorum commiseratione in sui nominis fontem conuersa est. Propert. l. 3. ab hoc fonte Thebani dicti Dircæi. Alia fuit Dirce Babylonia, quæ sua forma tumens cum Palladi conuiciaretur, inter lauandum in piscem conuersa est. Oui. lib 4. Met.

DIRCENNA, fons gelidissimus, in Hispania Tarraconensi. Martial. lib. 11.

DIRECTE, siue Directo, [*Direttamente,*] *ἐπ' εὐθείας* Ci. in Parad. Alterum ad finem directo spectat. Ibidem: Vt cum semel dictum sit directe. & in ea in Pisonem. Et Pl li. 7. ca. 8.

DIREPTIO, onis, [*Rapina,*] Cic. Epist. Vrbs relicta direptioni, atque incendijs.

DIREPTOR, [*Ladro,*] Ci. in An. Direptor & uexator urbis.

DIRIBITORES, distributores. Ci. post reditum, ad senatum: Quando illa dignitate tot diribitores, custodesq; uidistis.

DIRIBITORIUM, [*Luogo doue si pagano gli esserciti,*] locus in quo recensebantur exercitus, & stipendia numerabantur. a diribendo, id est distribuendo. Item locus, in quo ministri uersabantur: & diribitores ministri. Apul. li. 2. de Asin. Diribitores splendide amicti, fercula scitule ministrata.

DIRIGEO, ges, gui, [*Diuenir rigido, pallido, impaurire.*] *πήγνυμαι*, præ frigore, aut timore, aut alio casu uiribus destituor. Vir. li. 8. Ae. Diriguit uisu in medio, calor ossa reliquit. Idem 3. Aen. gelidus formidine sanguis Diriguit.

DIRIGO, gis, [*Drizzare,*] *εὐθύνω*, ex di & rego, significat obliquum emendo, & rectum facio. Ci. 3. de Ora. Nec sunt hæc musicorum acerrima norma dirigenda. Planc. Ci. [*Inuiarsi,*] Ad Mutinam iter dirigerem. Virg. 7. Aen. Direxere acies. Hinc Directus. Cato c. 18. Arbores ad stipitem directos pedes sedecim. Cice. pro Cec. Fundi extremam partem oleæ directo ordine definiunt.

DIRIMO, is, iremi, iremptum, [*Partire, separare,*] *διαλύομαι*, ex dis, & Emo, s, in r, mutata, significat separare. Vir. 5. Aen. Et prœlia uoce diremit. Sic dirimere litem, id est dissoluere: dirimere tempus, differre, Ci. de Diui. Quid habet aruspex, cur pulmo incisus etiam in bonis extis dirimat tempus, & proferat diem? Inde Diremptio, [*Prolungatione,*] productio temporis, uel magistratus in aliud tempus. Cice. pro Planc. Nihil iam est quod populo supplicetur, nihil quod direptio expectetur. Aliquádo pro destruere, [*Distruggere.*] Sal. Ea res consilium diremit. Diremptus, us, ui, [*Separatione,*] separatio. Cice. 1. Tusc. est interitus quasi discessus, ac diremptus earum partium, quæ ante interitum iunctione aliqua tenebantur. Dirimere, est numerare, [*Numerare,*] Lucan. lib. 5. Et non admissæ dirimit suffragia plebis. Varr. lib. 3. de re rust. Vis, dum suffragia dirimūtur, uillæ publicæ potius utamur contra, quam priuati candidati tabella? Et ad Q. F. l. 3. Diremptis tabellis.

DIRIPIO, pis, [*Tor per forza, rapire.*] ἄγω καὶ φέρω, in diuersas partes rapio. Ci. Att. l. 3.

DIRITAS, [*Crudeltà.*] crudelitas. Ci. in Vatin.

DIRVS, a, um, [*Crudele, empio.*] ἀπάρατος, crudelis, sæuus, quasi deorũ ira immissus. Vir. 3. Ge. Dira per incautum serpát contagia uulgus. Cic. de Diui. In dira & uitiosa excurrimus. Hinc Diræ, furiæ, quasi deorum iræ. Aliquando pro magno, [*Riuerendo,*] Virg. 8. Iam tum religio pauidos terrebat agrestes Dira loci.

DIRVMPO, pis, [*Rompere à forza.*] διαῤῥήγνυμι, uarie rumpo, seu uiolẽter scindo. Pla. in Curc. Nihil metuo, nisi medius dirumpar miser. Refertur quandoque ad animum, Ci. ad Att. li. 7. Dirumpor dolore, [*Hauer dolore.*]

DIRVNCIO, [*Nettare.*] reste, Festo, id est quod purgo. uerbum agricul turæ antiquũ, a rũca deductũ, istrumẽto, excidẽdis dumetis idoneo.

DIRVO, is, [*Ruinare.*] καταβάλλω, euerto. Ci. ad Q. F. Vrbes dirutas.

DIS, ditis, deus diuitiarum, qui a Luciano claudus fingitur in accessu, in recedendo alatus, quòd diuitiæ longissimo tempore partæ nisi caute dispenses, uelocissime elabantur. Fingitur etiam cæcus, quòd nullo prorsus iudicio indignissimum quenque maxime opibus oneret, digniores prætereat. Dis etiam creditur esse inferorum Deus, [*Plutone.*] quòd diuitiæ ex intimis terræ uisceribus effodiantur. Ponitur & pro diuite, [*Ricco.*] Ter. in Adel. Dis quidem esses Demea. Hinc ditissimus. Ci. de Diui. Midam ditissimum fore creditum est.

DISCALCEO, as, [*Discalzare.*] ἐξυποδέω, est calceos exuere. Suet. in Nerone: Prodijt in publicum sine cinctu, & discalceatus.

DISCAPEDINO, as, [*Aprire.*] a capedine fit, aperio. Apuleius.

DISCAVEO, a Plauto in Men. usurpatum est, pro diligenter cauere.

DISCEDO, dis, [*Partirsi.*] ἀποχωρέω, Pli. Facessite hinc, atque a nobis discedite. Interdum pro excipere: ut, Cum discessi a parentibus, nemo est mihi te carior: id est, parentibus exceptis. Ci. Lentulo: Cum a uobis discesserim, nemo est, cuius officijs me tam esse deuinctum fatear. Interdum pro diuidi. Idem l. 3. Offic. Cum terra discessisset, magnis quibusdam imbribus. Discedere in sententiam, est alterius sententiam probare. Mos enim fuit antiquorum, cum in tanto senatorum numero, longum foret singulorum sententias audire, eos tantum, qui ceteris dignitate antecellebant, sententiam rogare. deinde duabus tribusve iam dictis sententijs, reliqui in aliorum, quorum iudicio subscribebant, sedilia transibant.

DISCESSIO, [*Partita,*] Cice. 2. Offi. Eorum neque accessione melior uita fit, neque discessione peior. Interdum pro diuortio, [*Diuortio,*] Ter. in And. Incõmoditas huc omnis redit, Si eueniat discessio. In foro quoque dicimus discessionem fieri in sententiam alicuius, cum senatores è sua sede ad eum transeunt, cuius sententiam approbant. Ci. 6. Verr. Cum iam non solum discessio facta esset, sed etiam perscriptum, atque in tabulas relatum.

DISCESSVS, us, ui, [*Partita,*] ἀποχώρησις, Ci. 5. de Fin. Discessu a suis, atq; ipsa relinquenda luce nõ moueatur. Discessum è uita, pro morte posuit. Idem l. 1. de Diui. O præclarum discessum è uita. discessus terræ, [*Apertura,*] pro terræ hiatu. Item discessus cæli pro subita cæli diruptione, qualem nobis uidemur uidere, cum fulgura, aut coruscationes apparent. Ci. 2. de Diuin. Nec cæli discessus, nec lapideus, aut sanguineus imber, nec faces uisæ terrebunt?

DISCEPTATIO, [*Arbitrio,*] pro arbitratu. Vlp. l. cum ij. §. si cui. ff. de transact. Hæc habent disceptationem prætoris. Est etiam alius huius uerbi elegans usus apud Ci. Fam. 10. ad Plancum. In uno prœlio omnis fortuna reip. disceptat.

DISCEPTATOR, ris, [*Giudice,*] sententiæque moderator, arbiter. Cice. in Partit. Aut auscultator est (inquit) qui audit, aut disceptator, id est reus, sentẽtiæque moderator. Ci. ad Sulpit. l. 13 Vt omnibus in rebus, quæ in aliquam controuersiam uocarentur, te arbitro, & disceptatore uterentur.

DISCEPTATRIX, Ci. 4. Aca. Dialecticam esse dicitis ueri & falsi quasi disceptatricem & iudicem. Disceptatio, [*Lite,*] lis. Ci. 2. de Diui. Cum quibus omnis fere nobis disceptatio contentioque est.

DISCEPTO, tas, [*Disputare, contendere.*] διακρίνομαι, disputo, contẽdo. Ci. Fam. 4. Postquam armis disceptari cœptum est de iure publico. Aliquando moderor, iudico, [*Giudicare,*] Cic. pro Mil. Ita est præpositus quæstioni, qui hæc iuste, sapienterque disceptet.

DISCERNICVLVM, [*Scriminale,*] καλαμίς, Var. l. 4. de Lin. Lat. Discerniculum est, quo discernitur capillus, Nonius: Discerniculum, acus, quæ capillos mulierum ante frontem diuidit a discernendo. Transumitur & ad quamuis differentiam. Gellius: Duas species hellebori, discerniculo coloris insignes, candidi & nigri.

DISCERNO, is, discreui, discretum, [*Diuidere, separare.*] διαλέγω, separo, diuido. Cice. 3. Tusc. Democritus alba & nigra discernere nõ potuit. Quandoque distincte cognosco, [*Discernere.*] Teren. in Adel. Nequeo satis discernere. Discernere litem. Vir. 12. Aen.

DISCERPO, pis, psi, ptum, [*Sbranare, squarzare.*] διασπάομαι. ex Dis, & Carpo, in partes distraho. Cic. in Top. Cum res quasi in membra discerpitur. Discerptus, partic. Cic. 3. de Ora. Quæ complecti tota nequeunt, hæc facilius diuulsa & quasi discerpta contrectant.

DISCEVS, [*Cometa,*] Pli. li. 2. c. 25. Accipi uidetur pro cometa.

DISCINCTVS, [*Discinto.*] ἄζωστος, participium a discingo. Liuius Districtis gladijs discinctos destituit. Antiqui negligentes & desides, appellabant Discinctos & intemperantes. cõtra accinctos, solertes, strenuos, quod a re ipsa deductum est. molles enim dimissis, distinctisque uestibus uti solent: strenui uero atque industrij: qui sint ad res exequendas promptiores, succincti incedunt. Persius Sat. non pudet ad morem discincti uiuere Nacæ? Nepos discinctus, id est omni luxuria diffluens, Hor. Epod. Ode. 1. Oui. 1. Am. Ipse ego segnis eram discinctaque in ocia natus. Liu. li. 35. Discinctus & inermis eques. Seruius: Discincti inhabiles sint militiæ, omnes enim qui militant, cincti sunt. unde discincti, [*Da poco,*] inefficaces & ignaui: præcincti, strenui uocantur.

DISCINDO, dis, discidi, p. c. a Dis, & scindo, [*Fendere,*] διασχίζω. Discidi uero, p. p. fit a discido, quod est compositum a dis, & cædo. Ter. in Adelph. Vide ut discidit mihi labrum. Idem in Eun. Vestem omnẽ misere discidit. Discindere amicitias, Ci. de Ami. Tales igitur amicitiæ dissuendæ magis, quàm discindendæ. Discissus, partic. Vir. 3. Ge. Discissos nudis laniabant dentibus artus.

DISCINGO, is, xi, ctum, [*Scingere.*] διαζώννυμι, quod cinctum est dissoluo Ci. ad Q. F. Cæsar mihi i sinu est neq; discingor. Mar. l. 9 Peltatam Scythico discinxit Amazona modo. Translate pro confutare, uel retundere, [*Confutare.*] Vnde Discingere dolos ratione, dixit Silius li. 7.

DISCIPLINABILIS, le: ad Heren. li. 3.

DISCIPLINA, [*Disciplina,*] μάθημα, accipitur & in malam partem. Pla. in Bacch. Eadẽne erat hæc disciplina olim: Et in bonam. unde Cic. queritur se incidisse in perturbationem ueteris disciplinæ. Sic apud. Val. Max. caput est de militari disciplina. i. de obseruatione bonorum morũ inter milites. Pro instituto, [*Ordine, usanza.*] Plaut. in Asin. Eadem nos disciplina utimur. Pro secta philosophorum, [*Setta,*] Ci. 5. Tus. Omnes fere philosophi omnium disciplinarum hoc animo esse potuerunt. Doctus ex disciplina Stoicorum, de Cla. Or. Disciplina pro bene uiuendi exemplo, Plau. in Mostel.

DISCIPLINOSVS, qui tam bonas, quàm malas artes facilè discit. hinc in reprehensione dictus disciplinosus gladiator a Catone.

DISCIPVLVS, [*Discepolo,*] φοιτητής, qui disciplinam ab alio percipit. Ci. 1. Off. Orator dulcis, ut Theophrasti discipulũ possis agnoscere. Pl. l. 10. c. 29. Audit discipula intentione magna.

DISCLVDO, dis, [*Separare,*] διακλείω, separo. Ci. 3. Tus. Perturbationes semotas a mente & disclusas. Significat & separatim includere. Ci. 1. Tus. Iram & cupiditatem locis disclusit. Var. 3. de Re rust. c. 17. In piscinis dispares disclusos habent pisces.

DISCO, didici, [*Imparare,*] μανθάνω, Cic. 4. Aca. Ab eo dialecticam didicerat.

DISCOBOLVS, qui discum iaculatur. Quinct. li. 2.

DISCOLOR, [*Di diuersi colori.*] ποικίλος, diuersorum colorum. Mart. lib. 14 Discolor hic gemino calculus hoste perit. Pro dissimili, [*Dissimile,*] Hor. l. 1. epist. Vt matrona meretrici dispar erit, atque Discolor. Cice. in Vat. Discoloribus signis sententiæ iuratorum hominum notarentur.

DISCONVENIO, [*Disconuenire,*] Hor. 1. epist. Vitæ disconuenit ordine toto.

DISCOQVO, is, ere, [*Cuocere,*] ἀφεψῶ, ualde decoquo. Pl. l. 32. c. 25. Nostri præcipiunt arietinum in aqua cum sale discoquere.

DISCORDIA, [*Discordia.*] dissidium, quasi cordium dissensio. Cice. 4. Tusc. Discordia est ira acerbior, intimo odio & corde concepta. Veteres pro discordis dixere Discorditas, [*Discordia,*] & Discorditer, [*Discordatamente.*] Discordabilis, le, quod discordat. Pla. in Cap. Dicito inter nos fuisse ingenio haud discordabilis.

DISCORDIOSVS, [*Litigioso.*] qui lites generat, & parit. Plin. libr. 37. cap. 10.

DISCORDIOSVS, qui discordias seminat. Sal. in Iug. Vulgus Numidarum seditiosum, atque discordiosum erat.

DISCORDO, as, are, [*Esser in discordia,*] ἀντιγνωμονῶ, dissidere, dissentire. Ci. 1. de Fi. In animis inclusæ, inter se dissident atq; discordát.

DISCORS, discordis, [*Discordo,*] ex Dis, & cor, qui corde, id est animo, dissidet: Secum ipsa discors, apud Liu. 2. Oui. 3. Am. Quid tibi discordes addere in arma uiros. Antiqui dicebant Discordis, huius discordis. Pompe. Blanda, fallax, superba, discordis.

DISCREPANTIA, tiæ, [*Discordanza,*] Ci. Offi.

DISCREPITO, as, frequen. Luc. l. 2. Positura discrepitant res.

DISCREPO, pas, [*Discordare,*] διαφωνέω, non conuenio, quasi diuersimode crepo. Ci. l. 1. Offi. Vt in fidibus, aut in tibijs quamuis paulũ discrepent, tamen id a sciente animaduerti solet. Pro dissidere, uel differre, [*Esser differente,*] Ci. Rufo. A meis rationib. tuæ discrepát. Liu. l. 38. posuit impersonale. Inter scriptores rerum discrepat.

DISCRETIO, a discerno, [*Separatione,*] διάκρισις, separatio. Lact. li. 7. Quæ discretio mors uocatur. ad He. l. 4. Discretio nominatur quæ rerũ consequentiũ continet perspicuam cum grauitate expositionẽ.

DISCRETVS, ta, tũ, [*Separato,*] διακεχωρισμένος, ut discreta femina,

apud Col. id est separata. Pl. l. 15. c. 30. Discretæ suis nominib. siluæ.

DISCRETE, [*Separatamente.*] separatim. Cic. lib. 1. de Inuen. Discrete & electe in genus quodque caussæ, quid cuique conueniat, ex copia hac digeremus. Pro eodem legimus Discretim, [*Separatamente.*] Var. de re ru. l. 1. c. 3.

DISCRIMEN, [*Differenza, separatione, pericolo,*] διαφορά, separatio, differentia. Cice. Totum discrimen summi boni in ea rerum comparatione positum putat. Sal. Inter bonos & malos nullum est discrimen. Accipitur & pro interuallo, [*Internallo.*] Ci. de Lege Agr. Duo maria pertenui discrimine separata. Item pro diuisione capillorum, [*Scriminale,*] quæ fit discerniculo. Discrimen, [*Battaglia,*] certamen. Vir. 5. Aen. Aequo discrimine Pistrix Centaurusque locum tendūt superare priorem. Discrimen, [*Pericolo.*] periculum. Idem li. 1. Per tot discrimina rerum Tendimus in Latium.

DISCRIMINALE, [*Scriminale.*] acus quæ crines diuidit.

DISCRIMINATIM, [*Differentemente,*] differenter. Var. li. 1. de re ru.

DISCRIMINO, nas, [*Diuidere, dipartire,*] διορίζομαι, diuido. Lucr. l. 2. Quædam ratio discriminat omnes. Ci. ad Att. Etruriam discriminat Cassia. Discriminatus, distinctus. Liu. li. 21. Vigiliarum somniq; nec die nec nocte discriminata tempora.

DISCRVCIOR, aris, [*Affligersi.*] αἰκίζομαι, tam ad animum, quàm ad corpus refertur. Ci. 12. Phi. Vt Trebonium, & Brutum discruciatos necaret. Pla. in Aul. Discrucior animi cum genitiuo. Idem in Cas. cum ablatiuo: Dis[illegible]r amore.

DISCVLVS, li, diminutiuum a disco. Ci. Att. Censum parui disculo.

DISCVMBO, is, [*Sedere a mensa.*] κατάκειμαι, est ocenæ accumbo. Gellius: Apud Cenam Fauorini, eum discubitum fuerat. Cic. Att. Discubuimus omnes. Vnde discubitorius lectus apud Plin. Super quo discumbebant antiqui cenaturi.

DISCVNEATVS, quasi immisso cuneo apertus, ac patens, ut ligna adactis cuneis. Pl. l. 9. c. 30. Cōchæ se cōtrahunt, sed frustra, discuneatæ.

DISCVPIO, [*Desiderar ardentemente,*] ἐπιθυμῶ, ualde cupio. Cœlius Ci. li. 8 fam. Te uidere, & omnia intima conferre discupio.

DISCVRRO, ris, [*Correre in diuerse parti, discorrere,*] διατρέχω, in diuersas partes curro. Liu. libr. 1. Iuuentus Romana ad rapiendas uirgines discurrit.

DISCVRSIO, Lactan. de Opif. Totos dies in discursione consumunt.

DISCVRSVS, us, [*Discorso.*] Cæs. 8. Bel. Gal. Magno clamore discursuque passim se fugæ mandant. Pl. l. 36. c. 3. Discursus stellarum.

DISCVS, [*Piatto grande.*] δίσκος, uas, latum, (ut Iulius Pollux inquit) ad portandas carnes aptum, forte lanx. Ci. de Orat. Quorum auditores discum audire malunt, quàm philosophum. Est & Discus, rotunda quædam moles saxea uel plumbea, siue ferrea, cuius iactu iuuenes inter se certabant, uictorque euadebat, qui aut altius in sublime, aut longius in tractu ultra designatum spatium proiecisset. Mar. li. 14 Splendida cum uolitent Spartani pondera disci. Disci autem figura uidetur fuisse plana & rotunda.

DISCVTIO, tis, p. cussi, cussum, [*Scuotere, dibattere.*] διασείω, ex dis & quatio, proprie in diuersas partes quatio, & deijcio. Liu. Tribus arietibus aliquantum muri discussit. Oui. 5. Meta. Tempora discussit claro caua malleus ictu. Translat. modo pro remoueo, [*Rimouere.*] Ci. 12. Phil. Discussa est illa caligo: uidemus omnia. Discutere, medicis est ulcus citra supputationem disijcere. Modo refello.

DISCVSSORIA, medicamenta, & uis discussoria. Pl. l. 30. ca. 10. Cinis inanium cochlearum discussoriam uim habet. Ci. 4. Aca. Vt occurrere possimus interrogationibus eorum, captionesque discutere.

DISERTE, [*Facondamente,*] modo facunde. ut Ci. li. 1. de Ora. ut prudentibus diserte, stultis etiam uere dicere uidearis. Modo distincte, & expresse, [*Distintamente.*] Liu. l. 31. In fœdere Luctatij diserte additum, ita ratum fore, si populus censuisset.

DISERTVS, a, um, [*Bel parlatore,*] λόγιος, a dissero, qui prudenter disputat: unde M. Antonius apud Ci. ait, a se disertos uisos esse multos, eloquentē uero neminē. Ci. ad Att. li. 10. Celer tuus disertus est magis, quam sapiens. Hor. Fœcundi calices quē non fecere disertum.

DISIECTO, as, Lucr. lib. 2. Disiectare solet manum mare, transtra, carinas.

DISIVNCTIO, [*Separatione,*] separatio, Cice. Molestissima disiunctio nostra.

DISIICIO, cis, [*Gettare in diuerse parti.*] διαρρίπτω, in diuersas partes, iacio. Virg. 1. Aeneid. Disiecitque rates. Hinc Disiectus, dispersus. Horat. 1. Car. Tectaq; Penthei Disiecta non leni ruina.

DISIVNGO, [*Disgiungere, separare.*] διαζεύγνυμι, separo. Cic. Lent. Ab orationibus disiungo me, referoque ad mansuetiores Musas. Disiunctus, partic. Ci. pro Rosc. Ame. Vita disiuncta a cupiditate, & cū officio coniuncta. Disiunctus, nomen ex partic. Cice. 4. Aca. Nihil ab ea cogitatione, quam habemus de grauitate sapientis, errore, leuitate, temeritate disiunctius.

DISPALESCERE, est palam omnibus innotescere. Pla. in Bac.

DISPALOR, aris, p. p. [*Andare errando,*] διαζεύγνυμι, separo, teste Nonio, a præpositione dis, & uerbo palare: quod est uagari. Dispalor. Sisenna l. 3. Historiarum citat Nonius: Tanto passu dispalantur. Et apud eundem: Dispalati, ab signis digressi omnes, ac dissipati. Gel. l. 1. Ne sparsi dispalatique prouenerent.

DISPANDO, is, ere, [*Spandere, distendere.*] διατείνειν, extendere. Lucr. l. 1. Denique fluctifrago suspensæ in littore uestes Vuescunt, eædē dispansæ in sole serescunt. Pla. in Mil. dispessis per e, scribit, Eundum actutum extra portam dispessis manibus.

DISPAR, is, [*Dispari, dissimile,*] ἀνώμαλος, inæqualis, dissimilis. Cic. de Amic. Dispares enim mores, dispara studia sequuntur. Virg. 2. ecl. Est mihi disparibus septem compacta cicutis Fistula.

DISPARILIS, le, [*Dispare.*] dispar. Ci. 1. de Diui.

DISPARO, as, are. [*Separare.*] διαζεύγνυμι, separare, & seiungere. Pla. Rud. Iupiter nos per gentes alium in alia disparat. Hinc Disparata uocant Dialectici, quæ negatiue opponuntur. Ci. 1. de Inuen. Disparatum est, id quod ab aliqua re per appositionem negationis separatur, hoc modo, sapere, non, sapere.

DISPARTIOR, iris, [*Diuidere.*] Ci. de leg. quod positum est in una cognitione, in infinita dispartiuntur.

DISPELLO, lis, dispuli, dispulsū, [*Scacciare in diuerse parti.*] διελαύνω, in uaria loca pello. Liu. lib. 5. Cum equitem passim liberi frænis dispulissent equi. Cice. libr. 1. Tusc. Ab animo tanquam ab oculis caliginem dispulit. Virg. 1. Aen. Acer quos æquore turbo Dispulerat: id est, disiecerat.

DISPENDIOSVS, sa, sum, [*Dannoso,*] damnosus. Col. l. 1. Dispendiosa est cunctatio.

DISPENDIVM, dij, [*Spesa di danno.*] sumptus, negligentia, aut immoderatione factus. Pli. Magno lignorum dispendio fit. Aliquando dānum, [*Danno.*] Ter. in Hecy. Vt gratiam ineat sine suo dispendio. Vir. 3. Aen. Hic tibi ne qua moræ fuerint dispendia tanti. Dispendium uis obliqua. Luc. li. 8. Aemoniæ deserta petens dispēdia siluæ.

DISPENDO, dis, [*Tener occupato,*] διακατέχω, distineo. Col. lib. 8. cap. 2. Quæ pastoris unius dispendant curam. Aliquando expendo, erogo. unde dispendium, & dispenso, distribuo, [*Dispensare, distribuire.*] Col. l. 4. Cælestes imbres alendis seminibus dispenset. Aliquando expando, [*Spargere.*] & tunc non a pendo, sed a pando componitur. Plautus, Dispendite hominem diuorsum, atque distendite.

DISPENSATIO, [*Dispensatione,*] Ci. ad Att. 15. Profectionem meam Erotis dispensatio impedit.

DISPERDO, dis, disperdi, [*Consumare,*] cōsumo. Ci. de Leg. Agr. A maioribus nostris possessiones relictas disperdit, & dissipat.

DISPENSATOR, [*Dispensatore,*] οἰκονόμος, qui familiæ necessaria dispensat. Mar. l. 6. Dispensatoris nobile cernis opus.

DISPENSO, as, [*Dispensare.*] διανέμω, frequen. Dispendo. Ci. Att. li. 11. De domesticis rebus affligor, quod, qui eas dispensauit, ubi terrarum sit, nescio.

DISPEREO, ris, [*Perire a fatto,*] ἀπόλλυμαι ὅλως, ex dis, & pereo, uano modo pereo. Var. 1. de re rust. Fructus solent disperire. Dispeream, [*Poss'io morire,*] instantis uox. Plau. in Amph. Dispeream, si intus adhuc fui.

DISPERDITIO, [*Distruttione,*] Ci. 3. Phil. Ad disperditionem urbis uenire conatus.

DISPERGO, gis, dispersi, sum, [*Spargere in diuerse parti,*] διασκεδάζω, in diuersas partes spargo. Ci. 4. Aca. Cur mortifera tam multa terra mariq; disperserit. Dispersus, Ci. 1. de Or. Quæ sunt inclusa nunc artibus, dispersa, & dissipata quondam fuerunt.

DISPERSE, [*In diuersi luoghi,*] Ci. 6. Ver. Quæ disperse a me multis locis dicentur.

DISPERSIM. Varr. de re rusti. lib. 1. cap. 1. Scripserit dispersim alius de alia re.

DISPERSVS, us, ui. Cice. Attic. libr. 9. Dispersu illorum actio de pace sublata.

DISPERTIO, tis, & Dispertior, tiris, [*Partire,*] διαμερίζομαι, deponens, ex dis, & partior: in diuersas partes diuido. Pla. in Aul. Iniuria dispertiuisti. Sic Dispertire exercitum per oppida, Liu. lib. 29 Dispertire tyrones inter legiones. Hirc. 5. Bel. Afr. Cice. 6. Verr. A quibus legum, morum, exempla hominibus, & ciuitatibus data, ac dispertita dicuntur.

DISPESCO, scis, cui, [*Separare,*] διείργω, distingo, quasi pecus a pastione arceo. Pl. l. 5. c. 9. Africam ab Aethiopia dispescens. Dispescere (inquit Festus) proprie est pecus a pastione deducere.

DISPESSVS, a, um, διαπεπταμένος, expansus, a Dispando. Pla. in Mil. Dispessis manibus.

DISPECTVS, us, ui, [*Elettione,*] pro delectu. Sen. 1. de Ira: pueri neglecto dispectu officiorum, ad lusus & ineptos æqualium iocos spectent.

DISPICIO, cis, [*Discernere,*] διακρίνω, discerno. Quinct. l. 1. Proprietates ingeniorum dispicere prorsus necessarium. Item considerare, [*Considerare,*] & tanquam in omnem partem lumina mentis intendere. Ci. li. 1. Tus. Acie mentis dispicere cupiebant. Col. in Præfat. operis: Cum magnitudinem totius rei dispicio.

DISPLICENTIA, [*Dispiacere,*] usus est Sen. de Tranquil. uitæ. Hinc illud tædium displicentia sui. Displicina, æ, apud Plau. in Cist.

DISPLICEO,ces,[*Dispiacere,*]Ci.At.li.2.Displiceo mihi, nec scribo sine summo dolore.

DISPLICO,as,[*Spiegare,*]pene idem,quod explico. Displicatæ uolucres,disgregatæ,latius dispersæ. Var.de re rust.li.3. Si quando displicatæ sunt,cymbalis,& plausibus reducunt in eundem locum.

DISPLODO,is,[*Scoppiare.*]διαρρήγνυμι, cum crepitu rumpo. Hor. in Epod. Et,uesica sonat quantū displosa,pepedi.Displosus, parti.Lucr.l.6.Sæpe ita dat pariter sonitum displosa repente,id est, dirupta.

DISPLVVIATVM,a Vitru.dicitur figura quædam cauædij,l.6.c.1. Displuuiata sunt,in quib. deliquiæ arcā sustinentes stillicidia reijciūt.

DISPOLIABVLVM,Plau.in Bacch Vsus est pro dispoliatione.

DISPOLIO,[*Spogliare,*]ἀποδύω.Ter. in And. Ipsam dispoliare non licet.

DISPONDEVS,δισπόνδειος,pes qui constat ex duobus spondeis.

DISPONO,nis,[*Ordinare,*]διατίθημι,ordino.Pli.ad Fuscum epist.li.9. Quæris ut in Tuscis diem æstate disponam. Disponere suo quidq; ordine,Col.l.12.c.2.Quinc.Ci.de Peti. cons. Fac ut ijs hominibus descriptum ac dispositum suum cuique munus sit.Idem At.l.4.Tyrannio mihi libros disposuit.Dispositus,us,[*Dispensatione,*] dispositio.Tacit.l.18 Dispositu,prouisuque rerum ciuilium peritus.

DISPOSITE,[*Distintamente,*]distincte.Ci.6.Ver.non possum disposite istum accusare.

DISPOSITIO,nis,[*Dispositione,ordine,*]διάταξις,ordinatio. Col.l.12. c.2.Nihil pulchrius in omni rōne uitæ, dispositione atque ordine. Dispositor,oris.Sen li.5 Na.quæst. Dispositor ille mundi deus.

DISPVDET,dispuduit, uel disputitum est, [*Vergognarsi molto,*] impersonale pro simplici, cum quodam augmento: ut dispudet sic, quod multis modis pudet. Teren.in Eunu.Dispudet, mihi sic data esse uerba.

DISPVLVERO,as,[*Ridurre in poluere,*]κονιορτόω,in puluerem redigo.Nonius: saxa,siluas,lapides,montes,disijcis,dispulueras. Non.

DISPVNCTIO,onis,[*Il cancellare,*]ἐξάλειψις,uerbale a Dispungo, interdum est deletio,interdum supputatio, id est datorum & acceptorum collatio. Vlp.l.cum plures. ff.de bon.auctor.iud.poss.

DISPVNGO,gis,dispunxi,dispunctum,[*cancellare,*]ἐξαλείφω, est delere. Accipitur pro numerare, [*Numerare,*]quasi puncto notare. Seneca de breuit.uitæ: Dispunge,& recense uitæ tuæ dies. Inde Dispungere rationes,pro examinare calculū. Papinianus.ff.de uerb. sign.

DISPVTO,tas,p.c.[*Disputare.*]διαλέγομαι,ex dis,& Puto, quod ualet purum facere: unde Disputare(inquit Varro)ualde purum facere:& per translationem,pro disceptare,disserere. Pla. in Most. eam rem uolutaui, & diu disputaui: Item Disputare rationem cum aliquo, idem in Aul.dixit:Vbi disputata est ratio cum argentario. Disputare,rem aliquam agitare,ita ut uerum tandem cognoscatur.Ci.de Ami.Catonem indui senem disputantem.Lact.li.7.Immortales esse animas Pherecydes & Plato disputauerunt.

DISPVTATIO,[*Disputa,*]διάλεξις,λόγος,Cic.Lentulo: Scripsi Aristotelico more tres libros in disputatione ac dialogo de oratore.

DISPVTATOR,[*Disputatore,*]Ci.1.Offi.Disputator subtilis,orator parum uehemens.

DISPVTATRIX, a Quinctiliano Dialectica dicitur. Disputabilis, le, Sen.ad Lucil.

DISQVIRO,ris,[*Inuestigare,cercare diligentemente,*]ἐξετάζω, per omnes partes quæro. Hor.2.Ser.Impransi mecum disquirite.

DISQVISITIO,ἐξέτασις,pene idem quod Disceptatio. Suet.in Cæs. Q.Catulum de refectione Capitolij ad disquisitionem populi uocauit. Pertinet etiam ad forum.L.iu. Sed non,quid ego fecerim in disquisitionem uenit.Ci.de Arusp. resp. Ad facinoris disquisitionem interest adesse quam plurimos.

DISRARO,as,castro,& diuersis modis,quod densum erat,rarum facio. Col.lib.5.Potest intercidi & disrarari: quod opus rustici Castrationem uocant.

DISSECTVS,a,um,per anatomen exenteratum.Pli.& Celsus.

DISSECO, cas, pen. cor. dissecui, dissectum, [*Tagliar in pezzi,*] in uarias partes diuido, σχίζω. Plin.li.12. ca.37. Lacædemonij pectus dissecuere.

DISSEMINO,as,[*Spargere,*]Cicero in Cati. Latius opinione disseminatum est malum.

DISSENSIO,[*Discordia.*]διχοστασία.Cic.pro Sylla: Vt hoc dissidio ac dissensione facta oppidum in sua potestate posset, & Pompeianus habere.

DISSENTANEVM,[*Non corrispondente.*]ἀσύμφωνον,dissentiens. Cice. in Part. Aut consentanea,aut dissentanea.

DISSENTIO,tis,uel Dissentior,iris, [*Non consentire,*] ἀντιγνωμονῶ, διαλλάττω,diuersum ab alijs sentio.Ci.de Ami.Ab ijs, qui pecudū ritu ad uoluptatem omnia referunt,longe dissentimus.

DISSEPIMENTVM,ti,quo res illa dissepitur, & diuiditur: unde membranulam illā in nuce intermediā,& dissepimētum uocari, ait Fest.

DISSEPIO,dissepsi,disseptum,[*Guastare.*]quod septum erat,dirimere,& disijcere.Sta. 10.Theb Disseptoque aggere rursum Vertit.

DISSERENO,as,[*Serenarsi,*]serenum fieri.Li.l.39.Cum undique disserenasset.

DISSERO,ris,p.c.dissevi,dissitum, [*Seminare,*]κατασπείρω, idē quod simplex sero.Col.li.11.c.3.Panax,leni, & subacta terra, rarissime disseritur.Dissero uero disserui,dissertum,est, disputare, [*Disputare,*]Ci.de Ami Lælij persona uisa est idonea, quæ de amicitia ea ipsa dissereret,quæ disputata ab eo meminisset Scæuola.Ibidem.Audite quæ inter me & Scipionem de amicitia disserebantur.

DISSERTO,as,frequen.a dissero. Gel. Cum de antiquitate quorundā uerborum dissertaremus:id est dissertationibus contenderemus. Tacit.li.12. Vbi hæc,atq; talia dissertauere.Dissertatio, Pl.l. 10 c.68. Dissertabundus.Gel.in corona astantiū dissertabundū inuenimus.

DISSIDEO,des,p.c.[*Discordare esser differente,*]στασιάζω,discordo, Ci. in Læl.Cum is capitali odio a Q.Pompeio dissideret. Transfertur ad inanimata,Pl.l.37.Adamas dissidet magnete lapide.

DISSIDIVM,[*Separatione,discordia,*]στάσις,discordia, Ter.in And. Valeant,qui inter nos dissidium quærunt.Oui.l.14.Met.Pro discessu, [*Partita,*]posuit:Non bene dissidium Phrygij latura mariti.

DISSIDENTIA,[*Discordanza,*]διάστασις,discordia. Pl.l.29 ca.4.

DISSILIO, lis,p.c.[*Saltare,*]διαπηδάω,ex dis,& salio, significat loco moueor. Apul. Vestibulo ossa dissilierant. Proprie autem est in diuersas partes salire.Pli.li. 36. Silicem Tusculanum dissilire igni. Aliquando pro frangi,[*Frangersi,*] Virg. 3. Georgi. Æraque dissiliunt uulgo.

DISSIMILARES PARTES,a medicis appellantur partes corporis cōpositæ,quæ è similaribus constitutæ,possunt resolui.

DISSIMILIS,le,[*Dissimile,*]ἀνόμοιος.Ci.2.de Diu.

DISSIMILITER,Ci.4.Tus.Ceteriq; dissimiliter morbi nascuntur.

DISSIMILITVDO,[*Dissimilitudine,*]Ci.5. Ver.

DISSIMVLABILIS,unde indissimulabilis apud Gel.l.10.ca.22.

DISSIMVLATIO,[*Dissimulatione,*] Ci. 4. Aca. Libenter uti solitus est ea dissimulatione.

DISSIMVLATOR,[*Dissimulatore,*]Cice.2.de Orat.Dissimulatores studiorum.

DISSIMVLO,las,[*Dissimulare.*] astute celo, ne quid nosci possit, uel intelligi.Cice. pro Clu. Neque id obscure ferebat, nec dissimulare ullo modo poterat. Ouid.lib. 5. Fasto. Iam satis est uirtus dissimulata diu.

DISSIMVLANTER,[*Simulatamente,*]Cic.de Ora.Id dissimulanter facere,prudentia est.

DISSIMVLANTIA,tiæ,[*Simulatione.*] Dissimulatio.Ci. 2. de Ora.Socratem opinor in hac dissimulantia longe omnibus præstitisse.

DISSIMVLATIM,[*Simulatamente,*]Quinct.l.10.c.1.Præparat dissimulatim insidias.

DISSIPABILIS,le,[*Separabile,*]quod separari facile potest. Ci.3. de Na.de.Aer natura cedens est maxime,& dissipabilis.

DISSIPATIO,onis,[*Corruttione,*]Ci.1.de Na.De.Interitus & dissipatio corporum.

DISSIPO,pas,p.c.[*Dissipare,dispergere.*]διασπείρω, dispergo, diuulgo. Col.l. 2. Quatuor & uiginti uehes stercoris in iugerū disponemus dissipabimusq;.Ci.pro Lege Man.Medeam prædicant in fuga fratris sui membra in ijs locis,qua se parens persequeretur,dissipauisse.Dissipare rumorem,Dissipare sermones,[*Diuulgare,*] Cice. pro Flac.Sermo est tota Asia dissipatus.Ci.Cœl.lib. 2. Multi occisi,capti: reliqui Dissipati.

DISSITVS,p.c.[*Distante.*]ἀπέχων,distans,remotus, quasi procul situs.Apul.in Flor.Neque longule dissita,neque proxime adsita.

DISSOCIABILIS,le,quod sociari,coniungiq; nō potest.Tacit. in uita Agricolæ.Res olim dissociabiles miscuit,principatū,& libertatem.

DISSOCIATIO,Pl.l.22.c.21.Tanta dissociatio deprehenditur.

DISSOCIO,as,are,[*Scompagnare.*]διαζεύγνυμι,est a societate disiungere.Ci.de Ami.Morum dissimilitudo dissociat amicitias.

DISSOLVBILIS,le,[*Dissolubile,*]διάλυτος,qđ facile dissolui pōt.Ci.2.đ Nat.De. Animal dissolubile.Coagmentatio dissolubilis, idem li.1.

DISSOLVO,[*Sciorre.*]διαλύω,quod ligatum erat soluo. Pla. Pœn. Vbi dissolutus tu sies,ego pendeam. Ci. de Sen. Opus ipsa suum eadem quæ coagmentauit,natura dissoluit.Dissoluere amicitias, Cice. de Ami.c.Dissoluere interrogationes,4.Acad.Est etiam expedire, [*Spedirsi,*]Ter. in Heaut. Dissolui me ocyus,operam ut tibi darem. Dissoluere aliquem,[*Dir breuemente,*]non diu suspensum tenere,paucis quod uolumus,dicere.Pla.Merc. Dissolue iam me: nimis enim diu pendeo.Item diuersis personis soluere.Ci.l. 2. Off. Nunquam nec maius æs alienum fuit,nec facilius dissolutum.

DISSOLVTE,Ci.pro Cæcin.Ius suum dissolute relinquere.

DISSOLVTIO,διάλυσις,Ci.in Partit.Constructio uerborum tum coniunctionibus copuletur, tum dissolutionibus relaxetur.

DISSOLVTVS,a,um,[*Sciolto,*]διάλυτος, quod ligatum non est. Plin. l.18.c.7.Capillo,Cinctuone dissoluto.Dissoluti,qui moribus,legibusque soluti,liberum uitæ sequuntur.Ci.6.Verr.Negligentes ac dissoluti si cupiamus esse.

DISSONVS,a,um,[*Discordante.*]διάφωνος, dissimiliter sonans. Liu. 4. Dictator circumagenti se ad dissonos clamores hosti undique obiecerat

obiecerat uictorem peditem, equitemque. Vnde Dissono, as, discordo. Col. li. 1. c. 1. An uniuersa, quæ maiores prodiderunt, huius temporis culturæ respondeant, an aliqua dissonent.

DISSVASOR, qui dissuadet. Cice. ad Brut. Etesiarum diebus Auster me in Italiam, quasi dissuasor mei consilij, retulit. Sic. Luc. l. 4. gladium uocat Dissuasorem uiti, quòd nos mortis metu a iusto deterreat.

DISSVADEO, des, [Sconfortare.] ἀποτρέπω, Cic. de Offi. Cum de captiuis dissuasurus esset. Oui. 1 Met. Pudor est, qui suadeat illinc, Hinc dissuadet amor. Dissuasio, Ci. pro Clu.

DISSVAVIOR, aris, [Basciare molto,] καταφιλέω, cum uoluptate quadã exosculor. Ci. Tiron. Tuos oculos dissuauiabor.

DISSVLTO, tas, [Saltare in diuerse parti.] διαθρώσκω. frequen. a dissilio, in diuersas partes salio. Pli li. 37. Ferrum utrinque dissultat.

DISSVO, [Discusire.] διαρράπτω, quod sutum erat, dissoluo. unde dissuere amicitias per translationem dixit Ci. 1. Offi.

DISTABESCO, is, tabesco. Cato de re rust. ca. 24 Sinito cum musto distabescant.

DISTANTIA, [Distanza,] διάστημα, differentia, interuallum. Cice. de Ami. Tanta est inter eos, quanta maxima potest esse, morum studiorumque distantia.

DISTAEDET, ualde tædet. Ter. in Phor. Me cum hoc distædet loqui.

DISTARE, [Esser differente.] διαφέρειν, differre. Ci. 2. Offi Quibus rebus exculta hominum uita tantum distat a uictu, & cultu bestiarum. Proprie significat abesse. [Esser lontano] Hirc. 4 Bel. Alex. Cum hi tam paruo spatio distarent ab ipsis. Plin. Quinque millia passuum distat ab urbe.

DISTENDO, dis, [Distendere.] διατείνω, in diuersas partes tendo. Col. li. 5. Stabilior est uinea, quæ uelut anchoris quibusdam distenditur. Vir. 4. Ge. Dulci distendunt nectare cellas.

DISTENTVS, [Pieno, occupato,] διατεταμένος, repletus. Pli. Distentus solitaria cena. Nonnunquam occupatus. Ci. ad Att. Breuitate epistolæ scire poteris eum ualde esse distentum. Distentissimus, pro occupatissimo, apud eundem l 3. de Na. De. & ad Att. l. 13.

DISTERMINO, [Separare,] ὁρίζω, separo, uel diuersas res termino. Lucr. lib. 1. Et Gallica certus Limes ab Ausonijs disterminat arua colonis.

DISTERO, ris, p. c [Tritare sottilmente,] κατατρίβω, multum siue crebro tero. Cato de Re rust. cap. 75. Casei pondo duo bene distere in mortario.

DISTICHON, carmen duorum uersuum, στίχος, enim uersus.

DISTILLARIVS, rij, concinnator, siue uẽditor distillationum. Senec.

DISTILLATIO, [Catarrho,] quam Græci catarrhum, coryzam, branchum uocant. Plin. lib. 20. cap. 6. Phthisicis distillationibus ex ipso cibus potest.

DISTINCTE, [Distintamente,] Ci. 2. Tus. Profitentur se neq; distincte, neque distribute, neque eleganter scribere.

DISTINCTVS, us, ui, [Distintione,] Tacit. l. 5. Distinctu pennarum a ceteris auibus diuersum.

DISTILLO, las, [Distillare,] καταρρέω, paulatim fluo. Vir. 3. Geo.

DISTINCTIO, [Distintione.] Cic. 1. de Leg. est distinctio iustorum & iniustorum.

DISTINEO, es, [Tener impedito,] περισπῶ, diuersis rebus impeditum teneo. Cic. Mario. Nos hic multitudine & celebritate iudiciorum, & nouis legibus distinemur. Lucr. li 5 [Occupare,] Et mare, quod late terrarum distinet oras. i. occupat. Item arcere, [Allontanare,] Vir. li. 11. Dum distinet hostem Agger murorum.

DISTINGVO, guis, [Distinguere.] διορίζω, discerno. Ci. in Parad. Caussa hæc, non natura distinguit. Distinctus. Cic. 2. de Na. De. Littora collucent, distincta tectis & urbibus.

DISTITO, as, freq. a Disto, διΐστημι, Col. lib. 7. Distitent inter se aliquanto spatio.

DISTORQVEO, es, [Distorcere.] διαστρέφω, in diuersum torqueo. Te Eu. Ah, illud uide os ut sibi carnifex distorsit.

DISTORTIO, onis, [Storcimento.] διαστροφὴ, Ci. 4. Tus. & 5. de Fi. Si peccetur distortione, & deprauatione, aut motu deformi.

DISTRACTIO, [Separatione,] διασπασμὸς, separatio. Ci. 3. Offi. Nulla nobis cum tyrannis societas est, sed potius summa distractio.

DISTRAHO, [Tirare in diuerse parti,] διασπάω, diuerse traho, diuido. Ter Porm. Quòd si eo meæ fortunæ redeunt, Phanium, abs te ut distrahar. Vir l. 7 Turbatis distractus equis. Refertur plerunque ad animum. Ci. 3. Of Distrahitur in deliberando animus. Pro uendo, [Vendere,] Vlp. de Trans. Si uni pluribusue fundus ad alimenta fuerit relictus, uelintque eum distrahere, necesse est prætorem de eius distractione, & transactione arbitrari. Apul. l. 1. Caseus recens erat, & scitis saporis, admodum commodus pretio distrahi. Pro compono, sedo, [Pacificare, accordare, & quietare,] Ci. pro Cæ. Omnia iudicia aut distrahendarum controuersiarum, aut puniendorum maleficiorum causa reperta sunt.

DISTRIBVO, is, [Diuidere,] διανέμομαι, diuido, quasi diuersis tribuo. Ter. in Adelph. Dedit in sumptum dimidium minæ: id distributum sane ex sententia.

DISTRIBVTE, [Distintamente,] Ci. 2. Tus. Profitentur, se neque distincte, neque distribute, neque eleganter scribere. de Inuen. 2. Sin distributius tractare qui uolet.

DISTRIBVTIO, [Distributione,] Cic. pro Clu. Distributionem inuidiæ & criminum.

DISTRICTE, [Strettamente,] Pl. l 9. ep. ad Sabilianum: Districte minatus, nunquam me postea rogaturum.

DISTRINGO, [Stringere strettamente.] διασφίγγω, arcte stringo. Ci. lib. 3. Offi. Frans distringit, non dissoluit periurium. Quandoque radendo sordes detergo. unde distringere sese dicũtur, qui in balneis sudores, & sordes a corpore abradunt. Mart. lib. 14. Pergamus has misit, curuo distringere ferro. Pl. li 34 cap. 8 de Lysippo: Plurima signa fecit fœcundissimæ artis, inter quæ distringentem se. Distringere gladium, [Sfodrare la spada,] est nudare & uagina eximere. Cic. li. 3 Offi. Gladium distrinxit, iurauitque se illum statim interfecturũ. Quandoque colligere, [Racogliere,] Col. l. ult. Sereno cælo manibus distringi oliuam oportet. Quandoque impeditum teneo, [Impedire,] Quin. Quibus componendis, biennium, tot alioqui negocijs districtus, impendi.

DISTRVNCO, as, [Troncare,] κολοβόω, mutilo, uel in partes disseco. Pla. Truc. Ego te hic medium distruncabo.

DISTRVO, is, διακατασκευάζω, separatim struo. Sue. in Calig. Distructis, ac instructis, pro loci dignitate, compluribus cellis.

DISTVRBATIO, [Disturbatione,] Cic 3. Off in Corinthi disturbatione peccatum.

DISTVRBO, [Disturbare, turbare,] διαταράττω, disijcio, euerto. Ci. pro domo. Distrahi a complexu suorum Idem pro Sex Ros. Qui fidem lædit, disturbat humanæ uitæ societatem.

DISVLCVS, [Porco,] a ueteribus porcus dicebatur, diuisas in ceruice setas habens Fest.

DITESCO, [Arricchire,] πλουτέω, diues fio: augmentatiuum ab inusitato uerbo Diteo. Lucr. l. 4. Partu possunt ditescere dulci.

DITHYRAMBVS, διθύραμβος, uiri Thebani nomen, qui primus hymnos inuenisse creditur, qui in honorẽ Bacchi solent decantari: a cuius nomine ipsi etiã hymni Dithyrambi creduntur appellati. Hor. l. 4 Carm. Seu per audaces noua dithyrambos Verba deuoluit.

DITIO, ditionis, [Giurisdittione, imperio, signoria,] ἐπικράτεια, imperiũ, dominium Ci. 2. de Leg. Ditione atque numine deorum geruntur res. Hoc nomen quamuis a Dis, Ditis, deriuari uideatur, attamen contra naturam primitiui corripit primam.

DITIOR, oris. Ci. de Ami. Ditior mihi uidetur esse uera amicitia.

DITO, as, [Arricchire,] πλουτίζω, a dis, ditis, diuitem facio. Liu. lib. 21. Castra militem ditauere.

DITROCHAEVS, διτρόχαιος, pes constans ex duobus trochæis.

DIV, [Longamente, di giorno,] μεθ᾽ ἡμέραν, aduerbium pro die. Plaut. Nec noctu, nec diu quietus. Interdum significat longo tempore. Ci. de Sen. Quid est in hominis uita diu Hor. in ep. Quo semel est imbuta recens seruabit odorẽ Testa diu. Habet autem diu frequenter post se particulam Cum Plau. in Merc. Haud sane diu est, cum illi dentes exciderunt.

DIVAGOR, p c. [Andare uagabondo, uagare,] oberro, huc illuc uagor. Lact. l. 5. Animus in multa dispersus, huc atque illuc diuagatur.

DIVARICO, as. [Diuidere.] p. c. διατείνω, extendo, diuido. unde & tibias diuaricatas dicimus, in diuersas partes discretas. Ad ramos trãstulit Cato: Arbores, hoc modo putentur, rami diuaricentur. Non. Diuaricari dictum est distendi, ab ijs, qui uitio naturæ ita sunt pedibus discretis, ut eos i diuersũ habeãt separatos. Simplex est Varico: quo usus ẽ Quin. Varicare (inquit) supra modũ in stando deforme ẽ.

DIVELLO, diuellis, diuulsi, diuulsũ, [Suellere, tirare, sogliere,] ἀποσπάω, abstraho. Sal. Diuelli liberos a complexu parentum. Membra diuulsa, Ou. l. 3. Trist. eleg. 9 Vnde diuulsa remis, 8. Met.

DIVENDO, διαπιπράσκω, uarie uendo. Cic. de lege agr. Vt Decem uiri, bona P. R. possint diuendere.

DIVERBERO, ras, [Percuotere.] διαμαστίζω, Vir. 5. Aen. stridente sagitta Hirtacidæ iuuenis uolucres diuerberat auras.

DIVERBIA, ἐπιρρήματα, partes comœdiarum, ubi plures personæ uersantur. Liuius: Inde ad manum cantari histrionibus cœptum, diuerbiaque tantum ipsorum uoci relicta. Seruius aliter, Diuerbium inquit, primus actus comœdiæ. Græce πρότασις.

DIVERSITO, as, [Piegarsi spesso,] τρέπομαι, freq. a diuerto. Gel. Nec ad uerborum uenustates diuersitandum.

DIVERSOR, saris, [Albergare,] κατάγομαι, hospitio alicuius utor, ad hospitium diuerto. Ci. 2. in Ver. Rubrium parum laute diuersari dicit. Idẽ 5. Tus. Cum Athenis apud eum diuersaret. Idem 2. Verr. Domus, in qua iste diuersabatur. Accipitur & pro conuersor. [Conuersare.] Val. l. 1 Tabernam, in qua is diuersabatur petere conatus.

DIVERSOR, [Albergatore,] qui in caupona hospitatur. Cic. l. 2. de Inu. Caupo cum quibusdam diuersoribus, &c.

DIVERSORIOLVM, [Alberghetto,] Cic. ad Cornif. Sinuessanum diuersoriolum.

DIVERSORIVM, [Albergo, alloggiamento,] καταγώγιον, a diuertendo, hospitium

hospitium, caupona, locus, ad quem non habitandi, sed ad tempus commorandi caussa diuertimus. Cic. in Cato. Commorandi natura diuersorium nobis, non habitandi dedit.

DIVERSORIVS, a, um, ut taberna diuersoria, [*Hosteria,*] id est caupona. Plau. Truc.

DIVERSVS, sa, sum, [*Separato,*] κεχωρισμένος, separatus. Hir. 2. Bell. Afri. Numidas diuersos, dissipatosq; in omnes partes fugere.

DIVERSVS, [*Auersario, nimico,*] itē aduersarius. Suet. de Clar. Grāma. Interrogatus x Varrone diuersæ partis aduocato. Interdum idem quod alius uel dissimilis. Ci. 4 Aca. Qui a te totus diuersus est.

DIVERSITAS, atis, [*Diuersità.*] διαφορά, dissimilitudo. Pl. in ep. Imitaretur, quantum diuersitat ingeniorum pateretur.

DIVERSE, [*In diuerse parti,*] κεχωρισμένως, in diuersas partes. Ter. in Andr. Curæ meum animum diuerse trahunt.

DIVERSVM, [*In diuerse parti,*] pro diuerse. Pla. in Mil. Dispendite hominem diuersum.

DIVERTICVLVM, [*Diuolgimento,*] ἐκτροπὴ, est uia, per quam de itinere nostro alio diuertimus. Te. in Eun. Vbi ad ipsum ueni diuerticulum, constiti. Seruius: Diuerticula sunt semitæ transuersæ, quæ sunt a latere uiæ militaris. Diuerticula etiam domicilia in uia, ad quæ diuertendum sit. Liu. 1. Cum gladij abditi ex omnibus locis diuerticuli protraherētur. Fraudis & insidiarū diuerticulū. Ci pro Rosc. Com.

DIVERTO, is, & Diuertor, eris, [*Diuertire, torcere,*] ἐκτρέπομαι, ab itinere deflecto. Ci. 6. Phil. Nunciant se, Pompeij conueniendi caussa, diuertisse Massiliam. Per translationem pro digredi, [*Discostarsi partirsi,*] Ci. li. 12. ep. Redeamus ad illud unde diuertimus. Lact. li. 9. Huc necessario diuertendum erat. Est item in diuersorium, uel hospitiū se recipere. [*Andarsene,*] Cic. Cum alter ad cauponem diuertit, alter ad hospitem. Idem pro Mil. Clodium suspicari debuit ad uillam suā diuersurum. Idem 2. Offi. Quicunque Lacedes in uillā suam diuertisset. Pro Deiot. Cum domum regis diuertisses. Diuertor, Ci. Attico, Itineris caussa ut diuertat, est deuium.

DIVES, diuitis, [*Ricco,*] πλούσιος, Cic. in Parad. Quem intelligimus diuitem? aut hoc uerbum in quo homine ponimus? opinor in eo, cui, tanta possessio est, ut ad liberaliter uiuendum facile contentus sit. Et modo construitur cum genitiuo. Virg. 2. Georg. Diues opum uariarum. Modo cum ablatiuo. Ci. lib. 2. Off P. Crassus tum cognomine Diues, tum copijs. Est autem generis omnis: facit enim accusatiuum diuitem, & hoc diues. Oui. l. 1. de Arte: Addidit externo marmore diues opus. Hinc Diuitior comparatiuum. Ci. de ora. Licentior & diuitior dithyrambus.

DIVEXO, [*Affliggere in uarij modi,*] ἄγω καὶ φέρω, uarijs modis affligo. Cic. 10 Phil. Omnia diuexare, atque diripere cupiens.

DIVIDIA, æ, [*Noia,*] tædium, & molestia: sic enim exponit Non. Pla. Bacch. Illæc res magnæ diuidiæ est mihi. Festus diuidiam, discordiam interpretatur.

DIVIDICVLA, teste Festo, dicuntur castella, ex quibus a riuo communi aquam quisque in suum fundum ducit.

DIVIDO, dis, p. c. diuisi, diuisum, [*Diuidere, separare,*] διαιρεῖν, separare. Vir. in Epig. quodam: Diuisum imperium cum Ioue Cæsar habet. Ponitur & pro prædicare. Pla. in Aul. Me non diuides. Diuidere sententiam forensis locutio, quā Asconius Pædianus interpretatur his uerbis: Cum aliquis (inquit) in dicenda sententia duas, pluresve partes complectitur, si non omnes probantur, postulatur ut diuidātur, idest, ut de singulis reb. seorsum referatur, ut pars altera, si ita opus fuerit, approbetur, altera repudietur. Ci. lib. 1. epi. 2. Postulatum est, ut Bibuli sententia diuideretur.

DIVIDVE, Idem in Cas. Quod tibi ægre est, idem mihi est diuidue.

DIVINATIO, [*Indouinatione,*] μαντεία, μαντική, prudētia futurorum. Ci. 1. & 2. de Diu. Versari quandam inter homines diuinationem, uim scilicet cognoscentem, & uidentem, & explicantem signa, quæ alijs ominibus portendantur. Dicitur etiam Diuinatio, iudicium siue cognitio, quæ circa constitutionē accusatoris uel subscriptoris consistit: eū scilicet ex duobus, pluribusve accusationē ambientibus deligendus est qui maxime sit idoneus. Ratio nominis hæc est, quia in alijs iudicijs iudex ea, quæ testib. tabulis, uel argumentis probata sunt, sequi debet. cum aūt accusator est eligendus, ex leuibus quibusdam & exilibus iudicijs & coniecturis, iudicare debet, & pene diuinare, qui ad accusandum maxime sit idoneus. Asconius.

DIVINATVS, participium passiuum. Oui. de nuce: ut diuinatas auferat augur opes.

DIVIDVVS, a, um, [*Separabile,*] διχότομον, quod separabile, aut separatum est. Ci. de Vniu. Ex ea materia, quæ indiuidua est, & ex ea quæ corporibus diuidua gignitur. Ter. in Adel. Totum diuiduum face. Oui. 1. Fast. Insula, diuidua quam premit amnis aqua, id est, quam ambit fluuius ab utraque parte.

DIVINIPOTENS, θεοκρατὴς, qui in diuinis potestatem habet. Apul.

DIVINE, [*Diuinamente,*] θείως, ad deorum similitudinem, deorum more. Quin. li. 1. c. 10 Quæ Tullius in Oratore diuine exequitur.

DIVINITVS, [*Da Dio, diuinamente,*] θεόθεν, a deo, siue a diuis. Virgi. 4. Ge. Haud equidem credo, quia sit diuinitus illis Ingenium. Interdum idem est, quod diuine, i. humanis uiribus excellentius. Cic. de Ora. Ille locus inductus est a me diuinitus.

DIVINITAS, tis, [*Diuinità*] θειότης, sors, uel potestas diuina Pl. l. 19 c. 11. Opus ingens, occultumq; diuinitatis. Cice. de Orat. Aristoteles menti tribuit omnem diuinitatem.

DIVINO, nas, [*Indouinare,*] μαντεύομαι, futura præsagio. Dictum uidetur a diuinus, quia diuinū quiddā esse uidetur futura prædicere, aut occulta in lucem proferre. Ter. in Hecy. Plane hic diuinat. Cic. Att. Non equidem hoc diuinaui, sed aliquid tale putaui fore.

DIVINVS, a, um, [*Diuino,*] θεῖος, quod ad deum pertinet. Pla. in Curc. Res diuinæ operam dabo. Diuinæ rei operam dare, & Rem diuinā facere, est dijs sacrificare, [*Far sacrificio.*] Ci. 6. Ver. Rem illum diuinam apud eo a deo in suo sacrario facere uidisti. Diuina uerba, pro piacularibus quibusdam uerbis, quibus prodigia solent procurari. Cat. de re rust. Si de cælo uilla tacta sit, de ea re uerba diuina uti fiant, procuret. Cic. 1. de Diu Aristoteles eos, qui ualetudinis uitio furerent, & melancholici dicerentur, censebat habere aliquid in animis præsagiens atq; diuinum. Diuinū interdum eximium, & humana sorte maius, [*Marauiglioso,*] Vir. eclo. 3. Diuini opus Alcimedontis. Itē qui diuinat, prædicit. Mart. non sum diuinus, sed scio quid facias. Auis diuina imbriū, id est, diuinatrix & prænūcia, Hor. 3. Car.

DIVISIO, [*Diuisione, separatione,*] διαίρεσις, partitio. Ci. 1. de Nat. Deo. Diuisio trium regnorum, cæli, maris, & inferorum. Apud rhetores Diuisio est, (ut scribit auctor ad Herennium) per quam aperimus quid conueniat, quid in controuersia sit: uel per quam exponimus, quibus de rebus dicturi sumus. Quinct. lib. 7. Diuisio rerum plurium in singulas: partitio, singularum rerum in partes discretus ordo. Ci. 3. de Natu. Deor. Quadripartita, inquit, fuit diuisio tua.

DIVISOR, ris, [*Partitore,*] διαιρέτης, qui pecunias inter tribus uiritim candidatorum nomine diuidebat in creandis magistratibus. cōsueuerant enim petitores magistratuum apud Romanos, pecunia sibi studia conciliare suffragatorum, & per centurias tribusq; diuidere nūmos. Ci. p Plau. Doce, uel una tribus per quē sequestrē, quo diuisore corrupta sit. Est & Diuisor, qui præpollenti Venere pueros corrūpit. Ci. Pæto: Num honestū est uerbum diuisor? at inest obscœnū. cui respondet intercapedo. Plau. in Aul. Me quidem non diuides.

DIVISVRA, ræ, [*Diuisione,*] διατομὴ, diuisio. Pli. lib. 12. cap. 26. Ab hac ferula differt, folijs tantum & platani diuisura. Idem libr. 14. cap. 3. Folio paruo & rotundo, sine diuisuris: quas incisuras multis alijs locis appellat.

DIVISVS, us, ui, [*Diuisione,*] διαμερισμὸς, diuisio, i. partitio. Li. l. 33. Vectigalia publica prædæ, ac diuisui quibusdam magistratibus erant.

DIVITIAE, arum, [*Ricchezza,*] πλοῦτος, numero tantum multitudinis, opes, amplæ fortunæ, Ci. discrimen uidetur facere inter diuitias & opes: Sunt ergo diuitiæ ad necessarium usum, opes ad magnificentiam. expetuntur autem diuitiæ tum ad usus uitæ necessarios, tum ad perfruendas uoluptates. 2. de Offi.

DIVITO, tas, [*Arricchire,*] p. c. πλουτίζω, diuitem facio, Accius: Augures uerbis aures diuitant alienas, suas ut auro locupletent domos.

DIVM, [*Aere, cielo,*] substantiuū, formatū a genitiuo Græco διὸς, a nominatiuo Ζεὺς, unde Sub dio aliquid fieri, dicimus, id est, sub Ioue, sub cælo, nō sub tecto. Hor. li. 3. Car. Nec te candide Bassareu Sub dium rapiam. Idem. Vitamq; sub dio, Et trepidis agat in rebus.

DIVORTIVM, [*Diuortio, partimento,*] ἐκτροπὴ, a diuertendo, siue (ut ueteres loquebātur) a diuortendo. idem est quod diuerticulum, id est, semita transuersa, qua a uia regia deflectimus. Virg. 9. Aen Obijciūt equites sese ad diuortia nota. Frequenter accipitur pro distractione matrimonij, [*Repudio,*] quam Ter. Discessionem uocat. nā diuerto apud iurisconsult. sæpe usurpatur pro discedere a coniugio. Fiebat autem diuortium hisce fere uerbis: Res tuas tibi habe, Res tuas tibi age. Ci. in Phil. Antonius cum mima fecit diuortiū. Et paulo post: Ille uxorem suam suas sibi res habere iussit. Diuortium, [*Separatione,*] etiam separatio dicitur. Ci. ad Cœl. l. 2. Mons diuisus aquarum diuortija, Pro Clu. Noua inter propinquos susceptis inimicitijs sæpe fieri diuortia atq; affinitatum dissidia uidemus.

DIVRNO, as, diu uiuo, a die: ut Perennare ab anno. Nonius.

DIVRNVS, a, um, [*Di giorno.*] ἡμερήσιος, a die, sicut nocturnus a noctu. Ci. de Sen. An censes, me tantos labores, diurnos, nocturnosq; suscepturum fuisse.

DIVRNVM, ni, [*Giornale,*] ἐφημερὶς, liber continens acta singulorum dierum. Iuu. Longi relegit transacta diurni. Alias accipitur pro uictu atque mercede unius diei. Seneca: Diurnum accipit.

DIVA, [*Diuino,*] diuinus, tanquam ἀπὸ τοῦ διὸς, i. ab Ioue genus ducens. Vir. l. 11. Quas ipsa decus sibi dia Camilla Delegit.

DIVTINE, [*Lungamente,*] aduerb. δηλαδὴ, diu. Pla. Rud.

DIVTINVS, na, num, [*Continuo,*] διηνεκὴς, longus, seu continuus. Ci. l. 10. epi. Libertatis desiderio, tædioq; diutinæ seruitutis. Sic Cæsar, Diutinus labor: & Liuius, Diutinum bellum.

DIVTIVS, [*Vn pochetto di tempo,*] ἐπ' ὀλίγον, aliquandiu Gell.

DIVTIVS, comparatiuum ab aduerbio diu, Ci. 7. Verr. Potero hoc ego onus tantum diutius tacitus sustinere.

DIV-

Diutissime, admodum diu. Ci de Ami. Diutissime senex.

Diuturnitas, tatis, [*Lunghezza.*] πολυχρονία, ut diuturnitas belli. Cæs. diuturnitas temporum, Ci. de Sen.

Diuturnus, na, num, [*Lungo.*] χρονιαῖος, diutinus, a diu. Cice. de Sen. Græcas litteras sic auide arripui, quasi diuturnam sitim explere cupiens.

Diuulgo, as, [*Diuolgare.*] in uulgus spargere Ci Balbo: Visum est occultius agendum, neque ullo modo diuulgandum.

Diuulgatus, nomen ex participio. Ci Furnio li. 10. Magistratus leuissimus, & diuulgatissimus.

Diuus, a um, [*diuino, diuino.*] θεῖος, diuinus, quia ueteres in singulari diuũ dicebant, quem nos deum. unde nunc quoque in plurali dicimus dij, diję, unde illud frequens Ciceroni, Si dijs placet. Suet. deos & diuos ita distinguit, ut dij dicantur æterni, diui autem qui ex hominibus fiunt. unde etiam hac appellatione quidam Romanorum Imperatores post mortem decorati. Diuum, [*Aere.*] pro aere. Hora. Sub diuo morieris, Pl. lib. 14. c. 21. Vina expolita sub diuo in cadis.

D ANTE O

Do, das, dare, dedi, datum, [*Dare.*] δίδωμι, uariam habet coniunctionem. Quandoque duos datiuos exigit, pro ascribere, imputare, [*Imputare, attribuire,*] quamuis alter eorum non semper ponatur, sed nõ nunquam subintelligatur. Ci. li. 2. Off. Nec Marco quidem Seio uitio datum, quòd in caritate annonæ asse modium dedit populo. Teren Vnum tantum expiet sit, [*Biasimare.*] Nunc quam rem uitio dent, quæso animaduertite, subintelligitur poetæ. Pla. in Amph. Nunc tibi hanc pateram, quæ dono mihi ob uirtutem data est, Alcumena tibi condono. Aliquando ultra datiuum ponitur accusatiuus cum Ad, [*Mandare, scriuere lettere,*] Cice. Corn. Litteras ad te nũquam habui, cui darem, quin dederim. Aliquando præter datiuum ponitur accusatiuus cum In. Ter. in Phorm. Dic, quid uelis dari tibi in manum, ut herus his desistat litibus. Non nunquam loco datiui ponitur accusatiuus cum A. Ci. 2. Phil. Ad sepulturam corpus uitrici sui negat a me datũ. Interdum accusatiuus cum In. [*Inuerso,*] Ci. Terentiæ: In uiam quod te des hoc tempore, nihil est. Dare cuipiam pecuniã a trapezita, est pecuniã a trapezita sumere, & alteri dare. Pl. in Capt. Sequere me hac, uiaticũ ut dem a trapezita tibi. Quandoque plures habet accusatiuos, a diuersis pendentes præpositionibus. Col. l. 9. Ascensus deinde auibus ad tabulata per utranque cellã datur Sæpius tamen post accusatiuum datiuum regit. Pla. in ep. Dederim uobis consilium cautum, quòd laudetis. Pro uendo, ut in loco illo Ci. quem paulo ante ex 2. li. Off citauimus. In caritate annonæ asse modium populo dederit. Item pro offerre, [*Offerire,*] Ter. in Hecy. Vt res dant sese, ita magni, atq; humiles sumus. Item dicere, [*Dire.*] Ter in Hea. Quamobrẽ has partes didicerim, paucis dabo. Item obtemperare, [*Vbidire,*] Idem in Ad Dare mihi, id est accommodare meæ uoluntati. Dare etiã mulieres dicuntur, cum copiam sui faciunt. Marti. Casta fuit, non dat, non tamen illa negat. Idẽ: Nõ solet accipere, quid solet ergo? dare. Itẽ cõcitare, ut apud Ter. Eun. Ludũ iorumq; dices fuisse illum alterum, prout huius rabies quæ dabit. Dare manus, est se uictum fateri, [*Arrenderse,*] Dare pœnas, est sustinere. Lactantius. li. 8 Sed tamen docent nos sanctæ litteræ, quẽ admodum pœnas impij sunt daturi. Dare ueniã, interdum est ignoscere, [*Perdonare.*] interdum concedere quod petitur, [*Concedere, dare.*] Ter. Da ueniam quæso filio tuo. Ci. de Orat. Dabis hanc ueniã mi frater. Dare operam, est adiuuare, inseruire, [*Aiutare,*] Teren. in Phor. Nos operã dabamus Phædriæ Dare potestatem, est rem alterius arbitrio permittere, [*Dare il gouerno,*] Pli. Suarum omnium rerum potestatem auunculo dederat. Dare fidem, [*Promettere,*] est aliquid sancte promittere. Dare actionem uel iudicium, est actorem ad intendendam actionem admittere. Ci. 4. Verr. Dare linamentũ in plagam, est festucas lintei in uulnus inserere. Cel. l. 7. c. 9. Dare in manum, de manu, in manu, tradere. Ter. in Andr. Hanc mihi in manum dat. Dare se in disciplinam, est se alicui instituendum permittere. Gel. li. 5. ca. 10. Dare uerba alicui, est decipere, [*Ingannare,*] Plaut. in Aul. Datum est, id est fato concessum. Ter. in Eunuc. Est istuc datum profecto, ut grata mihi sint, quæ facio omnia. Sic Vir. 7. Aeneid. Non dabitur regnis (esto) prohibere Latinis. Datur cernere, [*Dar licenza di,*] id est potest cerni, uel licet cernere. Pli. epist. 10. Quantum mihi cernere datur, multa in Euphrate sic eminẽt. Datus, participium, Reddere data. Oui. de Ar. Multa rogant tradenda sibi, data reddere nolunt.

Doceo, doces, docui, doctum, [*Insegnare,*] παιδεύω, alicuius rei cognitionem alteri trado. Cum duobus accusatiuis: ut, Doceo te litteras. aliquando cum uno tantum, licet alter possit intelligi. pretium autem, quòd a discipulo exoluitur doctori, ponitur in ablatiuo. excipiuntur hi quatuor genitiui, tanti, quanti, pluris, & minoris cum ipsorum compositis Ci. 2. Phil Iam inuideo magistro tuo, qui te tanta mercede nihil sapere docuit. Iuue. Chrysogonus quanti doceat. Aliquando cum ablatiuo. Cic. Pæto: Socratem fidibus docuit. Vbi nonnulli uolunt intelligi uerbum Canere, uel aliquod simile. Interdum ostendere, [*Mostrare,*] Virg. 5. Aen. Docuit post exitus ingens. Interdum certiorem reddere, [*Far sapere, significare,*] Sal. in Iug. Si legatos misetat, qui senatum de cæde fratris, docerent. Cic. App Pul. Ne litteras quidem ullas accepi, quæ me docerent quid ageres.

Dochimus, mi, pedis genus in numeris oratorijs, de quo Ci. in Or. Dochimus è quinque constat syllabis, breui, duabus longis, breui, longa. ut est hoc, Amicos tenes, item hoc reipublicæ.

Docilis, [*Chi facilmente impara,*] qui facile discit. Ci. Treb. l. 7. ep. O medicum suauem, meq; docilem ad hanc disciplinam.

Docilitas, εὐμάθεια, apprehendendæ doctrinæ facilitas. Cice. pro Sext.

Doclea, æ, Δόκλεα. ciuitas mediterranea Dalmatiæ. Ptol. lib. 2.

Docus, aeris impressio, ad trabis similitudinem. Plin.

Doctrina, [*Dottrina.*] διδασκαλία, eruditio. Cic. pro Arch. poeta: Ego multos homines sine doctrina, per seipsos & moderatos, & graues extitisse fateor: etiam illud adiungo, sæpius ad laudem atq; uirtutem naturam sine doctrina, quam sine natura ualuisse doctrinam.

Docte, [*Dottamente.*] ἐπιστημόνως, Cice. 3. de Orat. Docte & delicate. Docte & perite facere, in Sal.

Doctor, [*Chi insegna, dottore.*] διδάσκαλος, qui docet. Pli. In Paneg.

Doctus, a, um, [*Dotto,*] πεπαιδευμένος, Ci. li. 2. Off. Nec me dedidi indignis docto homine uoluptatibus. Artes doctæ, Oui. 9. Met. Dicta docta, Lucr. l. 2. Docti doli, Pla. Mil. Facies docta, Ouid. 2. Am. Dicitur autem Doctus, qui rationem rei tantum tenet: peritus, qui cum ratione experientiam. Cic. l. 3. Off. Cum fiat docti a peritis, facile desciscunt a sententia.

Documentum, [*Ammaestramento,*] admonitio. Cice. 6. Phil. Ex quo nos documentum capere fortuna uoluit, quid esset uictis extimescendum.

Dodona, p p Δωδώνη, ciuitas in Chaonia, regione Epiri, iuxta quam propinquum erat nemus Ioui sacrum, querneum totum, ubi Iouis Dodonæi templum fuisse narratur.

Dodonæus, a, um, Δωδωναῖος, ut Dodonæus Iuppiter, qui in Dodonæo nemore colebatur. Item Dodonæum æs, tintinnabuli quoddã genus die noctuq; continuo crepitans. Ausonius: Nec Dodonæi cessat tinnitus aheni. Dictam uolunt Dodonam a nympha quadã marina eius nominis, aut, ut alijs placet, a Dodone quodã Iouis & Europæ filio. Vide Stephanum.

Dodra, potionis genus, ex nouem rebus Ausonius.

Dodrans, ἐννεωρία, pondus, uel mensura constans ex nouem uncijs: ita dictum, quod ad conficiendum assem desit quadrans. Mar. li. 8. Soluere dodrantem nuper tibi Quincte uolebat.

Dodrantalis, leuis Dodrantalis stirps. apud Col. l. 5. c 3. hoc est, trium palmorum, seu digitorum duodecim, cui ad perficiendam pedis mensuram desit quadrans.

Dogma, atis, i. nostri modo decretum, modo scitum, modo placitũ appellant. sunt enim dogmata uniuscuiusq; sectæ decreta, quæ (ut inquit Cicero) prodere scelus est, non minus, quam patriam, sine quibus nec sectæ philosophorum, nec religionum uires constare possunt. unde Laertius ait, sectam eam non appellari, quæ dogmata non habet. Ci. 4 Tus. Quoniam id haberent Academici decretum (sentitis enim iam hoc me dogma dicere) nihil posse percipi. Idẽ 4. Acad. Sapientiæ quid futurum est, quæ neque dubitare debet de suis decretis, quæ philosophi dogmata uocant? Habent & ceteræ artes sua dogmata: ut in re medica alia Hippocratis, alia Asclepiadis dogmata fuerũt: a Pl frequẽter placita appellãtur, ut, placita Magorũ, placita Babyloniorũ l. 2. Dicit aũt dogma ἀπὸ τοῦ δοκεῖν, opinari.

Dogmatistas, qui alijs dogmata præscribit. Hieronymus.

Dolabra, bræ, p. c. [*L'ascia, piola.*] ἀξίνη, instrumentum fabrorum, quo ligna dolant. Col l. 3. Quæ falce amputari non possunt, acuta dolabra abradito.

Dolabella, diminut. a dolabra. Colu. libr. 5. Circa eum dolabella dimouenda est terra. Hoc etiam cognomine usa est Cornelia gens Romanorum.

Dolabelliana pyra, ab insitore Dolabella sic dicta. Plin lib. & cap. 15.

Dolenter, [*Con dolere,*] Plan. Ci. li. 10 Quicquid tibi scribo, dolenter magis, quã inimice facio. Ouid. 4. Met. Nil illo fertur uolucrum moderator equorum Post phaetonteos uidisse dolentius ignes.

Doleo, es, dolui, dolitum. [*Dolere,*] ἀλγέω, Te. in Eun. Dolet dictum imprudenti adolescenti. Hoc uerbum, si ad corpus referatur, neutrũ acquisitiuum est: ut, Oculi dolent uiro tuo. Plaut. in Amph. Mihi etiam misero nunc malæ dolent. Sin de rebus alienis, effectiuum est: ut Doleo tuam miseriam. Doleo tuam uicem, Doleo uicẽ Reipub. Salust. Quasi dolens eius casum.

Dolia, orum, [*Botte, doglio,*] πίθοι, uasa maiora, uino seruando idonea. Terent. in Heaut Relleui omnia dolia. Cice. de Clar. Ora. Num igitur qui hoc sentiat, si is potare uelit, de dolio sibi hauriendum putet?

Doliaris, & hoc doliare, quod ad dolij magnitudinem accedit, unde Plaut. in Pseu. festiuiter appellat anum uentricosam, doliarem.

Doliarium, rij, [*Doglio,*] apud iureconsul poni uidetur pro ipsis dolijs,

dolijs, uel cella, in qua dolia uinaria sunt. Si (inquit) ex doliario in para tum uenerit.

DOLIARIVS, qui dolia facit, & componit. Pli. li. 3. ca. 6.

DOLICHE, insula XVII. M. passuum a Naxo distans, tantundem ipsa in longitudinem patens, prius Icaros dicebatur: unde nonnulli nomen mari inditum putant potius, quam ab Icaro Dædali filio. Macris etiam & Ichthyoessa aliquando uocata est. Plin. lib 4. cap. 12.

DOLIO, lis, liui, litum. Varro in Agathone. Cælatus in manu dextera scyphus, cælo dolitus, artem ostentat Mentoris. Nonius.

DOLIOLA, [Botticini,] πιθίσκοι, dim. a dolijs. unde & locus in urbe sic uocatus, quòd post Alliensem cladem Gallis urbem inuadentibus doliola, in quibus sacra pontifices condiderant, eo in loco fuerint defossa a flamine Quirinali, ut Liu. li. 5. scribit. qua de caussa in eodem loco ne despuere quidem alicui licebat. Festus.

DOLO, as, [Pulire,] πελεκάω, dolabra, siue ascia læuigo. Prop. Properanti falce dolatus. Cic. de Diu. Quis robur illud dolauit.

DOLONES, δόλωνες, ita dicti a fallendo quod ingentes conti, ferro breuissimo cum speciem præferant ligni, intus ferrum acutum habeant. Vir. lib. 7. Seuosque gerunt in bella dolones. Vbi Seruius ait. Dolonem flagellum esse, intra cuius uirgam lateat pugio. Plutar. in Tiberio interpretatur sicam latronum. In instrumento autem nauali Dolones dicuntur uela minora, quæ celeritatis caussa solent erigi. Liu. li. 46. Dolonibus erectis altum petere contendit. Ibidem: Sublatis dolonibus effuse effugere contendit.

•DOLONCI, populi Thraciæ, apud Steph.

DOLOPES, populi Thessaliæ, in extremis finibus Phthiotidis. Stra. li. 9. Vir. li. 2. Aen. Quis talia fando, Myrmidonum, Dolopúve. Pli. li. 4. c. 2. Dolopas in Aetolia constituit. Dolopeius, a, um, Val. 2. arg.

DOLOR, [Dolore, affanno,] ἄλγος, animi uel corporis cruciatus. Cice. 2. Tusc. Dolor est motus asper in corpore, a sensibus alienus. Terent. in And. Eius labore, atque eius dolore, gnato ut medicarer tuo. Sic Sulpic. li. 4. Est omnino uix consolabilis dolor.

DOLOSE, [Astutamente, malignamente,] Cic. 3. Offi. Quicquam agi dolose, aut malitiose patet.

DOLOSVS, a, um, [Maluaggio,] Fraudulentus, Ci. pro Rab. Dolosis cósilijs.

DOLVS, doli, [Inganno, frande,] δόλος, Græca dictio, quæ apud Latinos accipitur pro fraude, quę fit ad fallendum aliquem. Pla. in Capt. Doli non doli sunt, ni astu colas. Ter. in And. Siquid consilij habet, ut consumat nunc, cum nihil obsint doli. Ci. pro domo: Ne qua calumnia, ne qua fraus, ne quis dolus adhibeatur. Veteres tamen etiam in bonam partē accipiebant, pro solertia & calliditate, [Stratagema,] quæ aduersus hostes adhibebatur. unde dolum malú dixerút discriminis caussa: quòd & bonus quidam dolus diceretur. Ter. in Eu. Erat suspicio, dolo malo hæc fieri omnia. Vlpia. de Dolo malo, l. 1. Dolú malum Seruius ita definit, machinationem quandam alterius decipiendi caussa, cum aliquid simulatur, & aliud agitur. Ci. 3. Off. Cum ex Aquilio quæreretur, quid esset dolus malus, ita respondebat, cú aliud simulatum est, aliud actum.

DOMABILIS, le, [Domabile,] Hor. 4. Car. Ode 14. Te Cantaber non ante domabilis Miratur. Oui. 9. Met. Nullaque domabilc flamma.

DOMESTICATIM, per uarias domos. Sue. in Cæs.

DOMESTICVS, ca, cum, [Di casa,] οἰκετικός, quod ad domú pertinet, ut domesticus usus, & consuetudo, apud Cic. Aliquando mansuetus, ac mitis, [Mansueto,] Pli. Mite animal, atque domesticum. Domesticus qui in eadem domo nobiscum habitat.

DOMICILIVM, [Habitatione di lungo tempo,] οἰκητήριον, habitatio longi temporis, unde mutare domicilium dicuntur, qui migrant, ut aliá urbem habitent, tanquam illius ciues futuri. Ci. 7. Ver. Diuinum domicilium nocturno latrocinio compilauit.

DOMICENIVM, οἰκοσιτία, cena, quæ fit domi. Mar. li. 5.

DOMINA, næ, [Padrona, madonna,] δέσποινα, hera, domini uxor, quæ in familiam, aliamve rem imperium habet. Ci. in Parad. Cupiditas honoris, dura domina.

DOMINIVM, nij, [Dominio, signoria,] imperium. Varr. 2. de re ru. c. 6. In mercando, emptionibus, traditionibus, dominium mutant.

DOMINATIO, [Signoria,] δεσποτεία, imperium. Ci. 5. Ver.

DOMINATOR, [Signore,] Ci. 2 de Na. Deo.

DOMINATRIX, [Signora,] Ci. 1. de Inuent. Temeraria dominatrix animi cupiditas.

DOMINATVS, [Principato,] principatus, τυραννίς. Ci. 4. de Fin.

DOMINOR, ris, [Signoreggiare,] ius & imperium in rem aliquá habeo: & frequentissime habet datiuum. Virg. 1. Aen. Victis dominabitur Argis. Modo accusatiuum, cum In. Oui. li. 5. Met. Quod dominaret in cetera posset. Modo ablatiuum cum In. Sulpicius Ci. Casus & naturam in bonis dominatur. Dominor aliquando passiue. Ci. 1. Offi. O domus antiqua, quàm dispari domino dominaris.

DOMINVS, [Padrone, signore,] δεσπότης, qui domi præest, & in familiam imperium habet. Ter. in Eun. Apparet seruum hunc esse domini pauperis. Item dominus uocatur, qui in regnú uel in ciuitatē imperiú habet, & cui populi subsunt. Vir. 1. Aen. Romanos rerú dominos. Dominus, [Marito,] maritus. Idem lib. 4. Cónubia nostra reppulit, ac dominum Aeneam in regna recepit. Domina, blanditijs apta uox. Ouidius: Hæc tibi sub domino est Pirrhe puella tuo. Et iterum: Nam furor in dominam temeraria brachia mouit. Item ponitur pro conuiuij exhibitore. Cic. in Vati. Cum ipse epuli dominus albatus esset. Oui. Et domino soluere uota Ioui.

DOMINICVS, κυριακός, ut, dominicus dies, qui antea dies solis dicebatur, quòd Christi domini nostri resurrectione sit insignis. Dominicæ habitationes apud Col. l. 9. c. 5. Et, Rationes dominicas pecuarias conficere, apud Var. 2. de re rust. ca. 10.

DOMIPORTA, cochlea, quòd domum suam perpetuo circunferat. Ci. 2 de Diu. Domiportam, sanguine cassam.

DOMITOR, oris, [Domatore,] δαμαστής. qui domat. Ouid 2. Trist. Quid tibi de tetrico referam domitore Chimæræ? Domator, [Domatore,] Tibul. Conuersus terga domator.

DOMITVRA, ræ, [Il domare,] domandi actus, δάμασις. Pli. lib 8. ca. 45.

DOMITVS, us, ui, idem Ci de Nat. Deo. Domitu nostro.

DOMITRIX, cis, [Il domare, domatrice,] Vir. 3. Ge. Domitrixque Epidaurus equorum.

DOMITO, as, are, frequētatiuú a domo, as, Vir. 1. Ge. Domitare boues.

DOMNVS, per syncopem, apud uetustos poetas pro Dominus. Lucr. At cum membra domnus præsentit frigida serui.

DOMO, domas, domui, domitum, & domaui, domatum, [Domare,] δαμάζω, olim tertiæ coniugationis fuit, (si Prisciano credimus) ut & cetera omnia primæ coniugationis uerba, quæ præteritum faciunt per ui, diuisas syllabas. Est autem Domare, [Far mansueto,] mansuefacere. Vir. 3. Geo. Talis Amyclei domitus Pollucis habenis Cyllarus. Hinc domitos populos. Cice. de prouin. cons. Atque hanc Macedoniam domitis iam gentibus finitimis, pacatam, & quietam. Equorum domitor. Vir 7. Aen.

DOMVITIO, ex domo & itio, quasi reuersio ad domum. Cice. lib. 1. de Diui. Rhodiorum classi domuitionem dari.

DOMVS, [Casa,] οἶκος, δόμος, proprie ædificium ad habitandú factú, quod ex tecto & parietibus cóstat: improprie pro quocunq; habitaculo unde & tēpla, & auiú nidi domus dicuntur, Vir. Ostia iamque domus patuere ingētia centú. Idē 8. Ae. Antiquasq; domos auium. Aliquádo familia, [Famiglia,] Idē li. 5. Sergestusque domus tenet a quo Sergia nomē. Aliquádo pro tota aliqua gente, [Legnaggio,] Idē 1. Ae. Cum Domus Assaraci. Aliquádo pro patria, [Patria,] Idē 3. Aen. Da propriā Thymbræe domú, da mœnia fessis. Facit genitiuú domus, & domi, datiuū domui, accusatiuú domú, uocatiuú domus, ablatiuum domo. differunt tamen duo hi genitiui, domi, & domus, quod domus, ut domus, ædificiú ipsum, significet, qđ ex tecto, & parietibus constat apte itaque dicemus, Partē domus sum demolitus: non, partem domi. Pro eodem etiam apud ueteres legitur domuis. Varro: Perrexit in interiorem partem domuis. sed cum dicimus domi, locum significamus in quo quis habitat: ut, domi maneo. Ter. in Adelph. Quid ais bone uir., est frater domi? Inuenitur tamen nō numquam apud antiquos genitiuus domi, pro domus. Pla. in Trin. Commeminit domi. In num. plur. facit nominatiuum domus, datiuum & ablatiuum domibus, accusatiuum domos, uel domus, genitiuum domorum, & nonnunquam domuum & domum. Pli. li 8. ca. 57. Muli & hos incolas domum posuere mures. Legitur nonnunquam in ablatiuo singulari domu. Plau. in Mil. Ait sese Athenas fugere eo pere ex hac domu. Domi, & In domo, idem significant. Quinct. In domo furtum factum ab eo, qui domi non fuit. Dicimus etiam, Reuertor domum, & ad domum. Exeo domo, uel à domo. Admittunt autem obliqui huius nominis aduerbialiter positi sex tantum adiectiua mea, tua, sua, nostra, uestra, & aliena. ut, Eram domi meæ, Tu eras domi tuæ. Cice. pro domo: Quid tibi necesse fuit, sacrificium, quod alienæ domi fieret, inuisere?

DONA, orum, [Doni, presenti,] δῶρα. Ouid. 1. de Ar. Munera, crede mihi, placant hominesq; deosque. Placatur donis Iuppiter ipse datis. Differt donú a præmio: ut præmiú sit quod datur ex præcedenti merito; donum quoduis munus quocunque modo datum. Donatus in illud Ter. in Eu. Quoduis donum & præmium a me optato id optatum feres: distinguit donum a munere, ut donum deorum sit, munus hominum. quæ tamen differentia nullo modo obseruatur. Aliquando Donum dicitur de rebus perniciosis. Vir. eclog. 6. Quas illi Philomela dapes, quæ dona pararit. Donum honorarium, id est, quod datur patrono: ab honore dictum, quod huiusmodi muneribus clientes patronos suos soleant honorare.

DONARIA, [Doni che s'offeriscono a Dio,] ἀναθήματα, dona, quæ Deo offeruntur. Macrobius: Clypei, coronæ, & huiusmodi donaria. Nonnunquam pro loco, in quo dona reponuntur. Vir. lib 3. Geo. Ductos alta ad donaria currus. Gel. li. 2. ca. 10. Vbi reponi solerent signa uetera, & alia quædam religiose donarijs consecrata. Apul. Donarium deæ perquam opulentum.

DONATICAE coronæ, quibus uictores in ludis donabantur. Fest.

DONATIVVM, munus, quod a principe uel imperatore militibus donatur. Sue. in Domit. An duplum donatiuum militi donaret.

DONATARIVS, creditor, qui donationem facit. Paul. Iureconsult.

DONATVS, particip. δωρητὸς, munere affectus. Virg. 5. Aen. Nemo ex hoc numero mihi non donatus abibit.

DONAX, calamus crassiore ligno, & tenui foramine, quē toto fungosa replet medulla, in aquaticis nascēs, sagittis aptissimus. Pl. l. 16. c. 36.

DONEC, [Finche,] ἕως, ἐς αὖ, quoad, uel quousque. Ter. in And. Nunquam destiti orare usque adeo, donec perpulit. Iungitur autem tā indicatiuo, quam subiunctiuo, & eius etiam tempori. De præsenti exemplum est apud Plaut. in Cist. Non destiti Iottare usque adeo donec adiurat se annis. De præterito supra positum est exemplū ex Terentio: Exempla futuri nusquam non occurrunt. Vir. 1. Aen. Donec regina sacerdos Marte grauis geminam partu dabit Ilia prolē. Sic cum omnibus subiunctiui temporibus iungitur. Colu. Donec ea aqua, quam adieceris, decoquatur. Cato de Re rust. Donec pecunia satisfecerit, pecus & familia, pignori sunto. Teren. in Phor. Donec tibi, quod pollicitus sum, effecero. Pro quàm diu. Ouid. de Pont. li. 3. Donec eris felix, multos numerabis amicos. Veteres pro donec dixerunt donicum. Cato de Re rust. Vsque licebit uellas, donicum semen uideris ire.

DONATIO, [Dono, donatione,] δόσις, Cic. in Orat. Vt corona aurea donaretur, eaque donatio fieret in theatro. Dicimus autem, dono tibi munus, & dono te munere. Donare ciuitate, [Far cittadino,] est efficere ciuem, & iura ciuium dare. Cic. pro Arch. poeta: Qui ciuitate multos donauit.

DONO, nas, [Donare,] Cice. in Pis. Mihi populus R. immortalitatem donauit.

DONYSA, Δόνυσα, insula in mari Aegæo, una Sporadum. Virgi. 3. Aen.

DORCAS, adis, [Dama,] dama, seu caprea. Pli. li. 8. ca. 8. Dorcadis pelle collo suspensa. Mart. lib. 13. donabis dorcada nato.

*DORCEVS, canis Actæonis. Ouid. 3. Metam.

DORICVS, ut lingua Dorica, qua regionis eius populi utebantur. Dories ante Achiui, postea Dories dicti a Dorico quodā (ut Plato ait. 3. de leg.) qui eius regionis exules restituit: aut (ut Seruio placet) a Doro Neptuni filio, aut a Doride Oceani & Tethyos filia.

DORII, & Dorienses siue Dories, populi Achaiæ, a Doride regione Græciæ, iuxta Maliacum sinum. Sunt & Dorij in Asia, Carib. uicini, a superioribus oriundi. Herod. li. 1.

*DORION, oppidum Peloponnesi, iuxta quod Thamyras cum musis certauit.

DORIS, Oceani & Tethyos filia, quæ Nereo fratri nupta immensam uim marinarum nympharum peperit, quæ Nereides dictæ. Nonnunquam pro mari. [Mare,] Virg. in Gallo: Doris amara suam non intermisceat undam.

*DORISCVS, locus littoralis Thraciæ. Plin. Herod.

DORMIO, is, κοιμάομαι, Plaut. in Trin. Dormibo placide in tabernaculo. Ci. Att. Mane dormiji ad horas tres. Aliquādo cum accusatiuo, & Plin. epi. Nihil est, quòd in dextrā aurem, fiducia mei, dormias: Dormire in utramuis aurē, [Esser sicuro,] ē animo securo, uacuoq; eē. Ter. in Hea. Ademptū tibi iā faxo omnē metū, In aurē utrāuis otio se ut dormiss. Dormire in utrumuis oculorum, [Esser sicuro,] idem. Pla. in Pseud. De ista re in oculorum utrumuis conquiesco.

DORMISCO, is, [Dormire,] dormio. Plaut. Curc. Cum dormiscit, ei subduco anulum.

DORMITO, as, [Hauer sonno,] νυστάζω, freq. est, quamuis diminutionem significati habeat. Hor. Quandoque bonus dormitat Hom. Plau. in Amph. Te dormitare aiebas. Cic. Var. lib. 9. fam. Cenato mihi, & iam dormitanti.

DORMITATOR, qui solet dormire, & omnia negligentius agere. Pla. in Trin. Homo est aut dormitator, aut sector Zonarius.

DORMITORIVS, a, um, [Oue si dorme,] ut, Cubiculum dormitorium, ubi dormitur. Plin. Iunior in epi.

DORMITORIVM, idem quod dormitorium cubiculum. Pl. li. 30. ca 6.

DORSVALIA, [Coperte di caualli,] ἐπινώτια, tegumenta, quibus equi aut boues teguntur. Iul. Cap.

DORSVM, si, [Dorso, schiena,] tota posterior corporis pars, a collo usq; ad os sacrum: & Dorsus m. g. Pla. Mil. totus prurit. Non solum autē dicitur de animatis, sed etiam de inanimatis. Virg. 1. Aen. Dorsum immane mari summo. Idem 10. Aen. Dorso dum pēdet iniquo. Antiqui Dossum dicebant, quod nunc Dorsum dicimus. unde Dossuaria iumenta. a Var. dicta l. 20. c. 10. quæ dosso uehunt.

DORTIVM, δόρτιον, Ptol. c. 9. li. 3. Mœsiæ superioris ciuitas.

DORVS, Neptuni filius, qui in Doride Græciæ regione regnauit, a quo ipsi etiam populi Dorij appellati putantur. Seruius in illud Virg. 2. Aen. Iuuat ire, & Dorica castra, Desertosque uidere locos. Est etiā urbs quædam Phœnices, apud Iosephum: cuius ciues Doritæ appellantur, teste Stephano.

*DORYLÆVM, oppidum Phrygiæ, prope fontem Hermi fluminis auri (fera. Plin.

*DORYCHVS, Priami filius, nothus.

*DORYLAS, nomen Nasamonis cuiusdam, a Perseo occisi.

*DORYLAVS, Cretensis, rei militaris scientissimus. Stra.

*DORYPHORVS, Satelles dicitur, qui lanceam fert.

DOS, dotis, [Dote,] προίξ, proprie dicitur quod marito cum uxore datur, Ter. in And. Dos est Pamphile decem talenta. Duo autem dotium genera enumerantur a Iurecons. Profectitia scilicet, & Aduentitia. Profectitia dos est, quæ a parentibus profecta est bonis eorum: aduentitia uero, quæ aliunde aduenerit, ut si quis patri certam pecuniam dederit, quam nubenti filiæ reddat. Sumitur pro omni, quod alicui datum est uel a natura, uel ab hominibus. unde Dotes animi dicuntur, [Virtu, qualitá,] prudētia, iustitia, fortitudo, & huiusmodi: Dotes corporis, [Qualita del corpo,] pulchritudo, robur, incolumitas, & his similia. Ouid. 3. Trist. Nam tibi cum facilis mores natura pudicos, Et raras dotes, ingeniumque dedit.

DOTALIS, le, [Dotale,] quod ad dotem pertinet Pla. in Asin. Dotalem seruum uxor tua adduxit. Idē in Mil. Hæce ædes dicas dotales tuas. Liu. li. 26. Hæc tibi a me dotalis dona accedent.

DOTO, as, [Dotare,] dotem do. Suet. in Vesp. Vitellij hostis sui filiam dotauit, & instruxit. unde dotatam mulierem dicimus, quæ dotem habet: indotatam, quæ dotis ad maritū nihil attulit. Pla. in Asin. Hę sunt, atque aliæ multæ in magnis dotibus incommoditates intolerabiles. Nam quæ indotata est, ea in potestate est uiri: dotatæ mulctāt & damno malo uiros. Dotatum etiam latius intelligimus eum, qui bonis quibusdam animi, corporis, aut fortunæ præditus est. Oui. 11. Met. Quæ dotatissima forma Mille procis placuit.

D ANTE R

DRACHMA, [Dramma.] δραχμὴ, genus ponderis ex decem & octo siliquis. i. tribus scrupulis constans. Est & genus numismatis, denarium ualens Romanum. Ter. in And. Vix drachmis absonatus est decem. Ci. 1. de Diu. Ab ijs drachmas ipsi petunt.

DRACO, onis, [Drago,] δράκων, serpens annosus, qui multa ætate in insolitā magnitudinē excreuit: ita dictus, ἀπὸ τοῦ δέρκειν, quod hoc animal acutissimi uisus esse credatur unde etiam a poetis thesaurorū custodijs fingitur præesse. Dracones etiā dicūtur a Pl. l. 17. c. 23. a tortuositatis similitudine palmites emeriti, pluribusque annis indurati.

DRACO, antiquissimus Atheniensium legislator, cuius leges Solon præter quàm quæ de cæde erant constitutæ, abrogandas curauit ob seueritatem. nam una omnibus pœna constituta erat, ut etiam qui desidiæ damnati essent, aut qui olera surripuissent, capite plecterentur. Gel. cap. 18. lib. 12.

DRACONTIVM, herba hortensis folio hederæ magno, & candidis notis insigni, Dios. Offi. Serpentariam, & Colubrinam appellant. Est etiam hoc nomine genus uitis apud Col. li. 3. ca. 2. quod uini generositate cum Amineis conferri possit.

DRACVNCVLVS, paruus draco. Est & herbæ genus, quod Pharmacopolæ Serpentariam appellant: Vide Dracontion. Est etiam piscis ex concharum genere. Pli. li. 32. ca. 11.

DREPANVM, urbs Siciliæ trans Lilybæum promontorium, non procul ab Eryce monte. Vir. 3. Aen. Hinc Drepani me portus.

DROMAS, adis, cameli species, a uelocitate cursus. Liu. li. 37.

DROMENSES, δρομάδες, genus piscis. Pli. li. 32. ca. ult.

DROPAX, scis, unguenti genus, ad euellendos è corpore pilos. Mar. li. 3. Psilothro faciemque lauas, & dropace caluam. Idem lib. 10.

DRVANTIA, æ, fluuius prouinciæ Narbonensis. Pli. li. 3. ca. 4.

DRVSOMAGVS, Rhætorum oppidum. Ptol. li. 2. ca. 12.

DRYADES, δρυάδες, nymphæ syluarum præsides, a δρῦς, quod quamuis proprie quercum significet, accipitur tamen pro quauis arbore. Vir. 1. Geo. Ferte simul Faunią; pedem, Dryadesq; puellæ.

DRYIDAS, δρυΐδας, Gallorum magi. nomen habere credūtur a dictione δρῦς, quæ olim quamuis arborem, hodie uero peculiariter quercum significat, quòd maxime in lucis uersabatur. Plin. li. 16. ca. 44. Cæs. li. 4. Com. Druidæ rebus diuinis intersunt, sacrificia publica ac priuata procurant, religiones interpretantur. ad hos magnus adolescentium numerus disciplinæ caussa concurrit, magnoque sunt apud eos in honore. nam fere de omnibus cōtrouersijs publicis, priuatisque constituunt. Hanc religionem (inquit Suetonius) sub Augusto interdictam, Claudius Imperator quintus penitus aboleuit. Pro ijsdem etiam dicimus Druides, Druidum. Cæsar. Bel. Gal. l. 6. De his duobus generibus alterum est Druidum, alterum equitum. Et paulo post: Omnibus Druidibus præest unus.

D ANTE V

DVAS, pro des. Pla. in Aul.

DVBENVS, teste Festo pro domino ueteres dixerunt.

DVBIE, [Dubbiosamente,] Cic. 2. de Diu. Potest accidere ut aliquod signum dubie datum, pro certo sit acceptum.

DVBIO, as, [Dubitare,] apud antiquos legitur pro dubito. Pla. Dubiat quid agat.

DVBITABILIS, le, [Dubioso,] Oui. l. 10. Met. Nec erit dubitabile corū.

DVBITANTER, Cæcil. Imperator clamat, ut milites a sinistro cornu remoueant, & Gallis non dubitanter immittant: Nonius.

DVBITATIM, Sisenna apud Nonium. Hostem non dubitatim cum scalis iter facere cernebat.

DVBITATIO, onis, [Dubitatione, dubio,] ἀπορία. Ci. 2. de Ora.

DVBIS, Galliæ fluuius, Vesuntionem Sequanorum oppidum medium secans, Dolamq; alluens. Cæs. 1. Bel. Gal.

Dvbito, as, [*Dubitare,*] ἀπορέω. Cic. 4. Aca. Dubitant, hæsitant, reuocant se interdum. Pro uereri, cunctari, [*Temere,*] Pla. in Epi. Quid istuc dubitas dicere?

Dvbitans, Cic. pro domo: Identidem se ipse reuocando dubitans, hæsitans. Dubitans. Oui. 2. Metam. Intrauit dubitans tecta parentis. Dubitatus amor, apud eundem ad Liuiam. Dubitatur, impersonale. Cic. 4. Verr.

Dvbivm, ij, [*Dubio.*] Cic. de na. homo sine dubio uersutus, & callidus.

Dvbiosvs, a, um, [*Dubioso,*] dubius. Gel. li. 3. c. 3. Dubiosæ non erãt.

Dvbivs, [*Dubioso,*] qui duas uias habet, & utram eligat, nescit. Virg. 2. Ae. Nec dubijs ea signa dedit. Nonnũquã accipitur pro ancipiti periculo, [*Periculo,*] unde in dubiũ uenire, pro i discrimẽ adduci. Ter. in Ad. Tua fama & gnatæ uita in dubium ueniet. Sic salutẽ dubiã dixit in ep. ad Ligarium, quæ in periculo uersatur. Cena autem dubia dicitur, cum tanta apponitur ciborum copia, ut cogaris dubitare, quid potissimum sumas. Ter. in Phorm. Cena dubia apponitur.

Dvcatvs, us. [*Capitaniato,*] ἡγεμονία, præfectura, quod uulgus capitaneatum appellat. Sue. in Nero. Rufinũ, quia ferebatur ducatus & imperia Iudeæ mergendũ mari demandauit. Scribit Lampridius Heliogabalum præposituras, & ducatus, & officia palatina uendidisse.

Dvcenarivs, [*Capitano di ducento soldati,*] διακοσίαρχος, qui ducentos milites ducebat in acie secunda. apud Sueto. legitur quartam iudicum decuriam ab Augusto additam esse, quæ ducenariorum diceretur. Ducenarij autem uidentur nominati, a censu ducentorum sestertiorum. Ducenarius, a, um, ut ducenaria pondera, id est ducentarum librarum, apud Pl. li. 7. cap. 30.

Dvco, is, duxi, ductum, [*Condurre.*] ἄγομαι, Sen. fata uolẽtẽ ducunt, nolentem trahũt. Quãdoq; significat respicere, existimare, [*Riguardare, considerare,*] C. Treb. Ego si mei cõmodi rõnẽ ducerem te mecum esse maxime uellem, [*Estimare,*] Virgil. lib. 10. Tanton me crimine dignum Duxisti? Quando que allicere, delectari, [*Dilettarsi.*] Cic. in Verr. Act. 2. Si quis honore aut gloria ducitur. Quandoque uoluere, cogitare. [*Pensare,*] Virgil. lib. 6. Sic equidem ducebam animo, rebarque futurum. Nudare, ducere, [*Sfodrare,*] Idem lib. 12. Auxilium ducto mucrone, petebat. Contrahere. Idem 9. Eclo. Altum quo segetes gauderent frugibus, & quo Duceret apricis in collibus uua colorem. Ducere somnos, [*Dormire.*] est dormire. Virgil 4. Aen. Nate dea, potes hoc sub casu ducere somnos? Ducere muros, [*Edificare,*] struere. Idem 1. Aen. Pars ducere muros. Molirique arcem. Quando que contraho. Mar. Qui ducis uultus, & non legis ista libenter. In longum protrahere. [*Prolungare,*] Ci. ad Cæs. li. 1. Ne res duceretur. Demittere, [*Descendere,*] descendere. Pla. in Aul. Ego me duco ab arbore. Gerere bellũ, [*Guerreggiare,*] Virg. li. 9. Hi bellũ assidue ducũt cum gente Latina. Ad supplicium ducere, [*Menare,*] Curtius. Dicitur & de re obscœna, pro, uirilia sua turpiter contrectare. Pla. Si tendetis, ducite, ne disrumpamini.

Dvctarivs, a, um, ἐλατός, ductilis. Iode ductarius funis, teste Vitru. li. 10. ca. 2. qui per orbiculos trochleæ traijcitur.

Dvctilis, le, [*Che facilmente si guida doue si uole,*] ἐλατὸν, εὐάγωγον, quod facile ducitur attenuaturq;. unde Æs ductile, quòd malleis attenuatur in laminas. Pl. lib. 34 cap. 8. Ductilis scena dicebatur, cum tractis tabulatis, hac atque illac species picturæ interior uidebatur. Ductile flumen, Mar. lib. 12.

Dvctim, [*A poco, à poco,*] paulatim, & cum mora. Plau. in Curc. Immergere in me liquores tuos sine ductim. Col. lib. 5 cap. 25. Maior pars operis in uineam ductim potius, quam cæsim facienda est, id est potius ductu falcis, quam ictu.

Dvctito, as, περιάγω, sæpe circunduco. Ter. in Adel.

Dvcto, as, [*Menar in questa è in quella parte,*] ἄγω. huc illuc duco. Sal. Exercitum, quem in Asia ductauerat. Ductare, [*Vsar carnalmente,*] ẽt est rẽ uenercam exercere. unde Pla. ludens in uoce ambigua. Errabo potius, inquit, quam quis me ductet. Ter. Phor. Vt phaleratis dictis ducas me, & meam ductes gratis. Huc respicit Quin. cum ait, Ductare exercitum, non sine rubore dici.

Dvctor, ris, [*Condottiere,*] ἡγεμὼν, στρατηγὸς, qui præest exercitui. Vir. 2. Ae. Fracti bello, fatisq; repulsi Ductores Danaum.

Dvctvs, us, nomen, [*Condotta,*] ἀγωγὴ, ductio. Liu. 4 Ductu Fabij nihil dignũ memoratu actum. Ductus aquarũ, Ci. 2. Off. & 2. de Leg.

Dvdvm, [*Poco fa, per hora:*] πάλαι, de exiguo tẽpore dicitur, teste Valla, dimidiæ scilicet horæ, uel horæ unius, duarũ, uel triũ, ita tamẽ ut tempus unius diei raro excedat: ut, dudum intraui, dudũ te expecto: id est, hora est, aut duæ, uel tres, ex quo itraui, & ea quo te expecto. Quandoque etiam transcendit diem. Terent. in And. Oro Chreme, Vt beneficium, uerbis initum dudum, nunc re comprobes.

Dvella, duæ sextulæ, hoc est, tertia pars unciæ.

Dvello, as, [*Combattere.*] μάχομαι, bello, unde Duellator, qui duellum peragit. Pla. in Capt. Duellatores optimi. Duellicus, a, um, id est, bellicus. nam Duellum ueteres dixerunt, quod nos bellum. Pla. in Epid. Quem memorant apud reges armis, arte duellica, diuitias magnas sibi adeptum.

Dvellonam, Bellonã antiqui appellabãt. Var. l. 4. de Lingua Latina.

Dvellvm, elli, [*Guerra,*] ab antiquis dicebatur, quod nos per duas syllabas bellum efferimus: cum a duabus partibus de uictoria contendentibus dimicatur, non tantum duorum, ut quidam existimauerunt, sed multorum, & ipsorum exercituum. alioqui non diceretur a Plauto, duellum inter Thebanos & Teleboas: & ab Horatio. Græcia barbariæ lento collisa duello. Liu. li. 37. Quod P. R. eo tempore duellum iussisset cum rege Antiocho esse. Cic. 2. de leg. Aes atque ferrum duelli instrumenta.

Dvicensvs, (inquit Festus) cum altero, hoc est, cum filio census.

Dvidens, hostia ab antiquis appellata est, quam nos bidentem dicimus. Fest.

Dvint, antiqui dixere, pro dederint, &

Dvis, pro dederis. Pla Libellum pro eo argento ne duis. Ter. in And. Tibi Dij dignum factis exitium duint.

Dvlcacidvs, a, um, uox est Q. Sereno admodum familiaris, pro eo quod mistum quendam saporem habet ex acido & dulci.

Dvlce, [*Dolcemente,*] γλυκερῶς, adu. Pla. in Mil. Astitit & dulce & comœdice. Ci. de Cla. Ora. Historia scripta dulcissime.

Dvlcedo, [*Dolcezza,*] γλυκύτης, Oui. 1. de Ponto: Nescio qua natale solum dulcedine cunctos Ducit.

Dvlceo, ces, dulcui, [*Addolcire,*] γλυκαίνομαι, a quo dulcesco, is, dulcis fio. Cic. in Catone. Vua maturata dulcescit.

Dvlciarivs, a, um, ut dulciarius panis, qui conficitur ex saccharo & nucibus pineis, uel amygdalis. Pistor dulciarius, qui panes, & mellita concinnat edulia: de quo Mar. li. 14. Mille tibi dulces operum manus ista figuras, Extruit. huic uni parca laborat apis. Lampri. de Heliogabalo: Dulciarios habuit, qui de dulcibus exhiberent, quæcunque coqui de diuersis edulijs exhibuissent.

Dvlcicvlvs, a, um, dim. a dulci, ut, dulciculus caseus. Pla. Dulcicula potio. Ci 3. Tusc.

Dvlciflvvs, a, um, quod dulciter fluit. Dulciloquus, qui suauiter loquitur. Dulcisonus, suauiter sonans.

Dvlcis, [*Dolce, soaue,*] γλυκερὸν, γλυκὺ, suaue, quod quidam a delicio deducunt, quòd dulcia maxime alliciant. Cice. 3. de na. Deo. Omne animal sentit calida & frigida, dulcia & amara.

Dvlcitas, tis, [*Dolcezza,*] Næuius ò suauis linguæ sonitus, ò dulcitas.

Dvlcitvdo, dis, [*Dolcezza,*] Accius. Tanta huic inuasit in corda dulcitudo. Cice. 3. de Orat. Gustatus dulcitudine præter ceteros sensus commouetur.

Dvlcor, ris, [*Dolcezza,*] Pli. contracta dulcorem amittit.

Dvlco, as, [*Addolcire,*] γλυκαίνω, dulce efficio. Sidon. Apollinaris ad Agricolam: Vitæ tam dulcatæ ingenuitatem.

Dvlichivm, Δουλίχιον, insula est i mari Ionio, nõ procul ab Ithacha. Vir. 3. Aen. Dulichiumq;, Sameq;. Hinc Dulichius, a, um, Prop. Dulichias Pallas spatiatur ad aras.

Dvm, [*Mentreche, finche,*] aduerbium temporale, & modo pro quando ὅταν, ponitur. Pli. l. 7 c. 53. Nullis euidentibus caussis obiere, dũ calceantur matutino, duo Cæsares. Modo pro donec. Ter. in Eu Expectabo dũ ueniat: idest donec ueniat. Modo pro postquam, [*Poiche,*] Mar. Audieris dum grande sophos. Quando autem in compositione ponitur post nec, uel non, uel haud, semper adu. temporis est, ut Nec dũ, Nondum, Hauddum, οὔπω, pro nõ adhuc. Est ẽt cõiunctio, & significat modo, uel dummodo. Sal. in Catil. Neq; id quibus modis assequeretur, dum sibi regnum pararet, quicquam pẽsi habebat. Interdum est adiectio. Ter. Adesdum, paucis te uolo.

Dvmetvm, ti, [*Spineto, spinera,*] φραγμών, locus dumis, id est spinis obsitus. huiusmodi loca, auctore Festo, antiqui appellabant Dumeta, quasi dumiceta, quæ postea, sublata per syncopen duabus litteris, dicta sunt dumeta. Ci. 5. Tus. Septum undique & uestitum uepribus & dumetis. Idem 4. Aca. Cum sit campus, in quo exultare potius oratio, cur eam in Stoicorum dumeta compellimus.

Dvmvs, g. m. [*Spino,*] φραγμὸς, dicitur omnis spina. Oui. 12. Met. Solidoq; reuellere dumo Annosam pinum magno molimine tentat. A quo dumosus, a, um, [*Spinoso,*] uepribus plenus. Vir. 1. eclo. Dumosa pendere procul de rupe uidebo.

Dvntaxat, [*Solamente,*] componitur ex Dum, & taxo, as, pro æstimo: & significat solum. Ci. pro Deiot. Quod ipsum etsi non iniquum est in tuo duntaxat periculo. Interdum habet ante negationem & post, Sed etiam. Liu. li. 46. Nec animum nobis duntaxat fidelem præstitit, sed etiam omnibus interfuit bellis.

Dvo, [*Due, dui,*] δύο, & δύω, Attice, & Ambo, ut docet Priscianus genitiuos & accusatiuos secundum secundam declinationem proferũt, duorum, amborum, duos, ambos. Datiuus autem & ablatiuus tertiã inflexionem sequuntur. In genitiuo frequens est syncopa Duum, pro duorum. Inuenitur etiam accusatiuus masculinorum quandoque similis nominatiuo, proferturque in o, more Græco. Horatius. Duo si discordia uexet inertes. Vir. 11. Aen. Si duo præterea tales Idæa tulisset Terra uiros. A duo fiunt Duodecim. Cice. 2. de leg. Discebamus pueri duodecim.

Dvodeni, Cæs. 5. Bel. Gal. Vxores habent duodeni inter se communes. duodenarius, duodeuiginti, & huiusmodi. ducenties, ducen-

tenus,duodecies.Liu.lib.38. Tiberis duodecies campum Martium inundauit.duodeuicies,duodeuigesimus,ducentesimus.

DVONVM, Veteres pro bono dixerunt,ut duellum pro bello. Festus.

DVPLARIS NVMERVS, διπλοῦς,dicitur, in quo minor his numeratur. Duplariæ siue duplares actiones,dicũtur a iurisconsultis,quæ in duplũ dabant,sicut quadruplariæ,quæ in quadruplũ. Duplares milites, in ueteri militia dicebantur,qui torque aureo ob uirtutem donati, duplam annonam accipiebant amplius,quam ceteri: quemadmodũ Simplares,qui annonam simplam accipiebant,præter eã,quæ in singula militũ capita distribuebatur. Ita dicti,quòd duplã & simplã annonã extra ordinẽ accipiebant. Vegetius li.2. Torquati,inquit, duplares & torquati simplares erãt, quibus torquis aureus solidus uirtutis præmium fuit, quem qui meruisset, præter laudem interdum duas consequebatur annonas,Duplares duas,Simplares unam.

DVPLEX,hnius plicis,[Doppio,]διπλοῦς,cuius duæ sunt partes. Virgil. 5.Aen.Duplicem gemmis,auroque coronam. Nonnunquam etiam pro duobus accipitur,[Due,]ut apud Ci.1. Tusc. Disserunt duas esse uias,duplicesq; cursus animorum è corpore discedentium.Quandoque latum,[Largo,]Vir.1. Geo. Duplici aptantur dentalia dorso.Idem 3. Geo. At duplex agitur per lumbos spina. Vbi Seruius: Aut reuera duplex,aut lata.Duplices tantum numero plurali genus tabellarum genus est,in quibus litteræ secretiores, & amatoriæ scribi solebant:quæ quidem aliquando etiam triplices erant. Mar. Tũc triplices nostros,non uilia dona putabis, Cum se uenturam scribet amica tibi.Sic duplices,triplices,quadruplices,& quintuplices porticus dicuntur,in quibus ordines columnarum duplicati,triplicati, quadruplicati,& quintuplicati sunt.Vitruuius 5.In duplici palæstrarum portieu collocanda complura membra.

DVPLICARII,uel(ut alijs placet)Duplicarij[Soldati che hanno doppia paga,]milites erant,qui duplum accipiebant stipendium. Liu.2.

DVPLICITER,[In dui modi,]duobus modis.Cic.ad Pætum: Dupliciter delectatus sum tuis litteris.

DVPLICO,plicas,[Raddoppiare,]διπλόω,duplicem facio, gemino.Ci. de Nat.Deor.Cum sæpius duplicaret numerum dierum. Vnde & pro augere,[Accrescere,]Vir.in Buc.Et sol crescentes decedens duplicat umbras.

DVPLICATO,Plin.lib.2.cap.17. Saturni & Iouis stellæ duplicato digrediuntur.

DVPLVM,dupli,[Doppio,]subst.ut condemnari dupli. Cat.de re rusti. in Præf.Maiores nostri sic habuere,furem dupli condemnari, fœneratorem quadrupli,id est ut bis tantum redderet, quantum furatus est.Pœna dupli,Ci.li.3.Offi.

DVPLVS,dupla,duplum,[Doppio,]διπλάσιος,bis tantũ. Plaut. in Pœn. Duplũ pro furto mihi opus est.Idẽ in Capt. Qui locant cædundos agnos,& duplam agninã dabunt,id est qui sub nomine agninæ carnis ouillam quoque uendunt,& ita duplum.i. duplicatam & duorũ generum agninam præbent,mentientes agninam esse.

DVPLIONEM,ζημίαν τοῦ διπλασίου, ueteres dixerunt multam dupli. Pli.l.18.c.3.Noxiamve,duplionemve prætoris arbitratu decerni.

DVRABILIS,le,[Durabile,]Ouid.Quod caret alterna requie,durabile non est.

DVRACINA PERSICA,[Persichi che non si spiccano da l'osso,] quorum corpus ligno adhæret,auelliq; nequit. Pl.li.15.c.12.Persicorum palma duracinis.Idem li.15.ca.28.

DVRACINAE VVAE,dicuntur quæ duram & firmam corticem habẽt, a duritie,uel a duris acinis. Pl.li.14.c.1.

DVRAMEN,& duramentum,[Ramo della uite]brachium uitis. Col.lib. 5.c.11.Duramentum etiam pro firmitate,[Forza,fermezza,]Sene.de Tranquil.uitæ:Dices tenera esse uirtutum principia,tempore duramentum & robur accedere.

DVRATEVS,a,um,[Di legno,] ligneus. Lucr. lib.1. Nec cum durateus Troianis pergama partu Inflammasset equus nocturno Graiugenarum. Adiectiuum est Græcum.Illi enim δοῦρα τε,uocant, quæ nos ligna.Durius,a,um,durateus, id est ligneus. Inde Nox duria, apud Val.Flac.2. Argo,pe ea nocte, qua durius equus a Troianis exceptus, & in urbem admissus.

DVRE,& Duriter,[Duramente,]σκληρῶς,aduerbia inter se differunt,secundum Donatum,quòd Duriter sit,sine sensu laboris:Dure, crudeliter:[Crudelmente,] præterea Dure in alterũ, duriter in nos aliquid facimus. Terent. in And.Primum hæc pudice uitam,parce, ac duriter agit.Sed hæc differentia a scriptoribus nullo pacto obseruatur, Tere.in Adel.Factum a uobis duriter.Verba sunt Aeschinis ad Mitionem patrem,quibus cum illo expostulat,quòd ipse, & simulatus ille hospes Milesius,nimis duriter consuluissent,non de seipsis, sed de uirgine illa,& eius amatore.

DVREO,es,durui,[Indurire,indurare,]σκληρύνομαι,durus fium,a quo duresco,durus fio. Ci.2.de Nat.deo.Aquilonibus durescit humor.Ou. 1.Met.Oraq; durebant,signumq; exangue sedebat.

DVRIA,siue Durias,Δουρίας, Straboni, fluuius Edetanorum, in tractu Tarraconensis Hispaniæ. Pl.li.& c.3.& Mela.lib.1.Sal. Turiam uocat,de eo sic scribens lib. 4. Hist. inter læua mœnium dextrum flumen Turia,quod Valentiam paruo interuallo præterfluit. Quam scripturæ rationẽ in Claudiano quoq; obseruauimus: qui sic habet: Floribus,& roseis formosus Turia ripis. Phocas, alijque nõnulli nõ obscuri grãmatici,nomẽ hoc neutro genere efferendũ cõtendũt,ut ex Mulucha,pro Africę flumio. Est & alter eiusdẽ nominis fluuius in latere occidentali Hispaniæ,per Vetiones, & Vacceos in Oceanũ influens,teste Strabo.li.3.Ptol li 2.cap.6.Doriam appellat. Pl.item lib 3.cap.16.Durias duos commemorat ex Apennino ortos, & in Padum influentes.item alium in finibus Germaniæ, Sueuos a Carnuntia dirimentem lib 4.cap.12.

DVRITAS,atis,[Durezza,]σκληρότης,duritia.Cic.in Ora.

DVRITIA,tiæ,& Duritiex,tiei,[Durezza,asprezza,]σκληρότης, firmitas. Pl.li.9.c.36.Tãta duritia aculeo ẽ. Accipi & pro asperitate,Ci. in Partit.Fortitudinẽ audacia imitatur, patientiã duritia immanis.

DVRITIES,ei,[Durezza,]Cic.in Catone.Quanta in altero comitas,in altero durities.

DVRICORIA[Che hanno il cuoio duro,]σκληρόδερμα, quæ sunt duri corij.unde ficus duricoriæ,quæ habent durũ corticem.Pl.li.15.ca.18.

DVRO,as,[Far duro,durare,sopportare]σκληρύνω,durum facio,firmo,solido.Col.li.7.Annicula mula feris locis pascitur, ut ungulas duret. Cæs.5.Bel.Gal.Hoc se labore durant adolescentes.Mar.li.13. Sorba sumus molles nimiũ durantia uentres. Liu l.21. Cæmẽta nõ calce durata erant.Quinct.l.1.Per translationem posuit pro confirmate,[Confirmare,] Multa(inquit)linguæ uitia, nisi primis eximuntur annis,inemendabili in posterum prauitate durantur. Aliquãdo tolerare,Vir.1 Ae.Durate,& uosmet rebus seruate secundis In qua significatione quandoque iũgitur accusatiuo,maxime apud poetas. Hor. lib.1.Carm.Vix durare carinę Possunt imperiosius æquor. Vbi Durare æquor,dixit poeta,pro,ferre.Itẽ perseuerare, permanere. Ter. Ad.Non hic durare quisquam potest.

DVROCOTTORVM,Galliæ Belgicæ urbs.Ptol l 2.ca.9.

DVRVS,ra,rum,[Duro,]σκληρὸς solidus,firmus. Virgi.4.Aene.Sed duris te cautibus horrens Caucasus. Per translationem capitur modo pro patiente,ac tolerante laborum,[Patiente,] Idem 2. Georg. Scipiadas duros bello.Et 6.Aen.Gens dura atq; aspera cultu. Modo pro sæuo,crudeli,aspero,[Crudele,] Idem 3. Georg. Magnum cui uersat in ossibus ignem Durus amor.Ci.7.Ver.Quis tam fuit illo tempore durus,& ferreus.Accipitur item pro noxio,[Nocivo,]Vir.4.Geo. Aut durum iineæ genus.Durus ad studia,qui studiorum delectatione non capitur.Ci.pro Arc.C.Mario,qui durior ad hæc studia uidebatur,iucundus fuit.Duriusculus,dim.Pl.in Præfat.Ille, permutatis prioribus syllabis,duriusculum se fecit.

DVVMVIR,duumuiri,eadem forma,qua triumuir,quòd scilicet duo tãtum in eo officio essent.De eorum officio tradit Alciatus, Duumuiros primos in albo describi solere,& fascibus uti, Præerant etiam carceribus,& uectigalib in suo municipio locandis.Liu.2.Hac lege Duumuiri creati.Ci.in Ora.Duumuirorum iudicum,aut trium uirorum dico nunquam. Duumuiri nauales,apud Liu 9.

DVVMVIRALIS,le,quod ad duumuiratus munus pertinet,ut, Dignitas Duumuiralis.Quando uero de homine dicitur, eum significat qui aliquando Duumuiratum gessit:ut consularem uocamus, qui consulatu perfunctus est,& triumphalem,qui triumphum peregit. Vlp.l. 1.ff.de albo scrib.Inter duumuirales antiquissimus.

DVVMVIRATVS,us,dignitas duumuirorum Pli.li.4. Epi. ad Sempronium.Paul.lege honores.ff.de decur.Is qui non sit decurio,Duumuiratu,uel alijs honoribus ciuilibus fungi non potest.

DVX,ducis,communis generis,[Duca,guida,] ἀγωγὸς, qui,uel quæ ducit.Vir.1 Ae.Portantur auari Pygmalionis opes pelago:dux fœmina facti.Ci.in Ver.Relicti a duce, præfectoque classis.

D ANTE Y

DYNASTES,huius dinastæ,qui in ciuitate plurimũ pollet:a Græco,δύνασθαι, posse.Ci.ad Att lib.2.

DYRRACHIVM,[Durazzo.]Δυρράχιον,urbs est in parte Macedoniæ, quæ mari Adriatico incũbit,distans a Brundusio,ccxx.m.pass.traiectu.Dictum uolunt Dyrrhachium a nomine eius,qui urbi portum adiecit:nam antea Epidamnus uocabatur,teste Pl.li.3.c.23.

DE LITTERA E

ET Ex,ἐκ,ἐξ,præpositiones sunt, quæ & separantur,& componuntur.Separatæ, modo temporales sunt, [Doppo,] ut Ex illo celebratus honos, hoc est,post illud tempus. Modo locales [Dal,] ut E cælo.Modo ponuntur pro a, uel ab [Dal,] ut Audiui è patre meo. Modo significant pro, uel ad,[A,secondo,] ut, Ex dignitate, Ex usu, Ex utilitate: hoc est, pro dignitate, uel ad dignitatem. E rep.pro rep.Modo secundum, ut, Ex Platonis sententia: id est,secundum Platonis sententiam.Modo in, Cicer. E renibus laborabat,id est morbum patiebatur in renibus. Compositæ quãdoq; priuationem indicant,[Senza,] ut Elinguis,Exanguis:quandoque uehementiam

hementiam uel perfectionem, ut Eludo, Exoro. Quandoque extra, ut Educo, Excludo. Componitur autem E, cum b, ut Ebibo: d, ut Edueo: g, ut Egredior: i, ut Eijcio: l, ut Eludo: m, ut Emitto: n, ut Enitor: r, ut Erigo: u, ut Euebo. Ex uero componitur cum a, ut Exaudio: c, ut Excurro. e, ut Exeo. f, ut Efficio: o, ut Exoleo: p, ut Expello: q, ut Exquiro: s, ut Exsequor. t, ut Extendo: u, ut Exuro. Verum quando post ex sequitur f, mutatur x, in f, ut Effundo. Cum uero sequitur s, abijcitur s, ut Exequor, & Exicco: in alijs integra manet.

E ANTE A ET B

*EALE, fera in Aethiopia nascens, magnitudine equi fluuiatilis, cauda elephanti. Plin.

*EANTAS, historicus Cyzicenus, Pygmalionis ætate.

*EANVS, a ueterib. dictus, qui postea Ianus.

*EASO, promontorium Pyrenæi montis.

EATENVS, p.c. [Fin a tanto che,] καθ' ὅσον, significat usque eo, uel ad eum modum, cui respondet quatenus, usque quo, quoad, ut qua, ne quid. Caius de institoria actione: Eatenus dabitur in eum actio, quatenus ex ea re locupletior factus est. Cic. 3. de Leg. Hoc ciuile, quod uocant: eatenus exercuerunt, quoad populo præstare uoluerunt. Idem de Opt. g. o. Verbis persequens eatenus, ut ea non abhorreant a more nostro. Colu. lib. 12. ca. 9 Caules lactucæ ab imo depurgato, eatenus, qua tenera folia uidebuntur. Sue. in Tib. Eatenus interueniebat, ne quid perperam fieret.

EBENVS, uel Ebenum p.c. [Ebeno,] ἔβενος, Suid. lignum intus nigrum, foris buxi aspectu, adeo solidum & ponderosum, ut in aqua non supernatet. Vir. li. 2. Geo. Sola India nigrum Fert ebenum. Vbi Seruius: Plin. li. 12. ca. 4.

EBIBO, is, p.c. ἐκπίνω, bibendo exhaurio Plaut. Amph.

*EBLANDIOR, diris, [Togliere per lusinghe,] est blanditijs aliquid extorquere. Liu. li. 27. Neq; omnia emebat, aut eblandiebat. unde eblandita suffragia, quæ precibus & blanditijs impetrantur apud. Ci. pro Plan.

EBORATVS, a, um, [Di auorio,] quod extrinsecus ex ebore est, quod & Eburatum dicitur. Pla. in Persa: Lectos eburatos, auratos.

EBRIAEVS, a, um, [Ebraico,] μεθύων, μεθυστικός, antiquis teste Nonio usu erat pro Ebrio, uel Inebriato. Plaut. in Adul. Homo ebriacus somno sanari solet. Ita enim legit Nonius. Alij tamen ibi Ebriatus legendum contendunt, ut sit a uerbo Ebrio, cuius compositum est Inebrio.

EBRIETAS, [Vbriachezza,] μέθη, quam Cato dicebat nihil aliud esse, quàm insaniam uoluntariam. Pli. li. 3. ca. 14 Ebrietatem arcet pecudum assus pulmo.

EBRIOLVS, ab ebrius, Pla Cur. Tristes atque ebrioli incedunt.

EBRIVLO, as, [Vbriacare,] p.c. μεθύσκω, ebrium facio. Laberius. Ebriulati mentem hilarem accipimus. Nonius.

EBRIOSITAS, propensio in ebrietatē. Ci. 4. Tus. Inter ebrietatem & ebriositatem interest, aliudq; est esse amatorem aliud amantem.

EBRIOSVS, [che spesso è ebriato, ebro,] οἰνόφλυξ, qui sæpe fit ebrius. Cic. de Fato. Hunc scribunt ipsius familiares & ebriosum, & mulierosum fuisse.

EBRIVS, a, um, [Ebrio, ebriaco,] μεθύων, qui nimio potu alienatus est mēte Pla. Amph. Homo hic ebrius est. Cice. Pæto li. 9. Habuisti in tua potestate, ex quo uel ex sobrio, uel certe ex ebrio scire posses. Vnde, Non sobrius, pro ebrio sumitur. [Da ubriaco,] Mart. Et nō sobria uerba subnotasti. Inter Ebrius & Ebriosus hoc interest, quòd Ebrius actum præsentem designat: Ebriosus habitum & procliuitatem.

EBRON, ἐβρών, mons Palæstinorū, haud longe a Gaza Syriæ ciuitate.

EBVDES, insulæ sunt quinque numero, in oceano Britannico angusto freto diuisæ. a Plinio Hæbudes dicuntur, a Stephano, αἰβοῦδαι.

EBVLLIO, is, [Bollire,] ὑπερζέω, inter bulliendum effundor. Per metaphoram pro iactabunde aliquid ostento. [Vantarsi.] Cice. 3. de Fin. Dixerit Epicurus semper beatum esse sapientem, quod solet ebullire nonnunquam.

EBVLVM, [Ebulo,] frutex est sambuco folijs & baccis simillimus, in tanta tamen altitudinē nō assurgens, neq; arborescens. Vir. in Sileno. Sanguineis ebuli baccis. Col. & rutilas ebuli creat uuida baccas.

EBVR, eboris, [Auorio,] ἐλέφας, dens elephāti, quasi è barro: sic enim Elephantum uocabant ueteres, a barritu. Ci. 4. Aca. Non est è saxo sculptus, aut ebore dolatus. Ebur pro uasis, aut alijs rebus ex ebore dolatis. Hor l. 2. Car. Ode. 18. Non ebur neque aureum Mea renidet in domo lacunar. Antiquis in usu fuit nominatiuus Ebor: a quo remansit genitiuus Eboris, & adiectiuum Eboreus.

EBVRNEOLVS, dimi. Ci. 3. de Or. Cum eburneola fistula.

EBVRNEVS, a, um, [D'auorio,] ἐλεφάντινος, ex ebore. Plin libr. 36. cap. 5. Iouem fecit eburneum in Metelli æde. Aut quod instar eboris album [candido,] est ut Eburnea facies Oui. 3 Meta. Impubesque genas, & eburnea colla.

EBVRNVS, a, um, [Di Auorio,] eburneus. Tibul. plectro modulatus eburno.

EBVRONES, ἐβούρωνες, populi Galliæ Belgicæ. hodie Leodienses.

E ANTE C

*ECAMEDE, Arsinoi filia, captiua è Tenedo, & Nestori data.

ECASTOR, [Per dio,] aduer. iurandi. Donatus, Ecastor, per Castorem & Pollucem Plau. in Amph Ecastor te experior quanti facias uxorem tuam. Ter. in And. Perecastor scitus puer natus est Pāphilo. Sūt qui per diphthongum malint scribere, ut Aecastor dictum sit, quasi per ædem Castoris Hoc iuramento (ut ait Macro.) uiri non utebantur, nec mulieres per Herculem, Aedepol autem iuramentum erat tam mulieribus, quam uiris commune.

ECBATANA, num. plu p.c. ἐκβάτανα, metropolis est maioris Mediæ a Seleuco condita, teste Pli. li. 6. ca 14. Stra. li. 11 Media in duas partes diuisa, quarum alteram maiorē uocat, cuius metropolis fuit Ecbatana ciuitas. & Medici imperij caput, nunc etiam Parthi regia utuntur. Fuit & in ora Syriæ eiusdem nominis oppidum, in monte situm, postea Carmelum appellatum. Pl li. 5. ca 19.

ECCE, [Ecco,] ἰδού, aduerbium demonstrandi: quod apud Vir. aliquid repentinum, insperatumque significat: ut, Ecce autem gemini a Tenedo tranquilla per alta. Scribit Ascon etiam hoc proprium esse Ciceronis, ut in rebus improuisis hac particula utatur, ut i oratione pro Clu. Ecce tibi eiusmodi sortitio, ut in primis Balbo esset iudicandū. Nonnunquam etiam in rebus lætis hac particula utimur. Ouid. 3 Am. Ecce Corinna uenit Habet autem modo nominatiuum, modo accusatiuum. Ci. Att. li. 1. Ecce alæ equitum. Idem 2. de Fi. Ecce miserum hominem, si dolor summum malum est.

ECCERE, iusiurandum, ac si dicatur, per Cererem, ut Aecastor, Aedepol. Alij Eccere accipiunt pro ecce. Pla. in Am. Eccere, iam tu sutē facis, ut tuis nulla apud te sit fides.

ECCLESIA, [Adunanza,] ἐκκλησία, Latine cœtus, concilium, concio. Inde a Christianis Ecclesia dicitur, & Christus caput Ecclesiæ.

ECCVM, eccam, eccos, eccas, aduerbia sunt demonstrandi. Eccum, ecce hic, subintellige uirum, de quo agebamus. Eccam, ecce hic, subintellige fœminam, de qua agebamus. Ellum, ecce illum, scilicet uirum resoluendo per aduerbia, non per nomina Ex his itaque nō obscurum est, quid discriminis sit inter Eccum & Ellum, quòd scilicet Eccum demonstrat hominem, qui non procul abest a loco in quo sumus: ut Eccum Parmenonem, id est. Ecce hic Parmenonem: contra, Ellum, eum qui longius abest.

ECDICVS, Latine uindex. Erat autem Ecdici, teste Budæo, in municipijs q Romæ tribuni plebis, qui scilicet plebis causâ aduersus iniuriam optimatū tuebātur. Ci. ad Thermum, l. 13 epi Fa. Dixerat mihi Euthydemus, se curaturum ut ecdici Milesij Romam mitterētur.

ECHENEIS, ἐχενηΐς, genus pisciculi, quem Latini Remoram appellāt. Pli. lib. 9. Est paruus admodum piscis assuetus petris, Echeneis appellatus, hoc carinis adhærente, naues tardius ire creduntur, inde nomine imposito Luc. li. 6. Non puppim retinens, Euro tendente rudentes, In medijs echeneis aquis.

ECHIDNA, ἔχιδνα, idem serpens esse creditur, qui a Latinis Vipera dicitur. A poetis accipitur pro quouis serpente, & præcipue pro hydra illa Lernæa, quæ ab Hercule interfecta est, Oui. li. 3 Fasto. Sanguine Centauri Lernææ sanguis echidnæ Mistus.

ECHINOMETRAS, ἐχινομήτρα, echinorum genus. Pl. li. 9. ca. 31.

ECHINVS, p.p. [La coperta spinosa delle castagne.] ἐχῖνος, tegmen spinosum, quo seruantur castaneæ, unde castaneæ echinatæ dicuntur. Pl. li. 15. ca. 23 Castaneis armatum echinato cortice uallum est. Ab huius tegminis similitudine dictus est echinus piscis quidam, quem Pl. li. 9 c. 31. Scribit esse ex cancrorum genere, cui spinæ pro pedib. sunt, cui ingredi, est in orbem uolui. Capitur fere inter saxa, ubi se continet ne a fluctibus iactetur, Mar. li. 13. Iste licet digitos testudine pungat acuta, Cortice deposito mollis echinus erit. Est & echinus apud Græcos terrestre animal, cui est apud nostros nomen Hericio, siue Herinaceo, aut etiam Herici: Præterea echinus genus uasis ænei, in quo calyces lauantur, quam alij Ampullam dicut esse uitreā. Ho. l. 1. Ser. Sa. 6. Pocula cū cyatho duo sustinet astat echinus.

ECHITES, ἐχίτης, gemma est colore uiridi subobscuro. Pli. li. 37. ca. 11.

ECHITE, tes, ἐχίτη, herba est similis scammonio Pl. li 24. ca 15.

ECHO, [Echo,] ἠχώ, soni uel uocis repercussio a uerbo Greco ἠχῶ, qd' est resono. Ou. l. 3 Met. Plāxerūt Dryades, plāgentib assonat Echo. Fit pcipue in conuallib & locis concameratis, ubi scindit resultans aer, & acceptæ uoces numerosiore repercussu multiplicātur, nomēq. echo eiusmodi uoci a Græcis datū ē, ut Pl. scribit, qm nō est uagādi liberrimus cāpus, sed obiectu reflectitur. quæ cantū ēt multas uoces, multis in locis reciprocas facit. sicut in urbe Cyzicu turres septem acceptas uoces multiplicāt Et Olipiæ porticus fuit, quā Heptaphonō appellabāt, qm septies eadē uox ibi reddebatur. In hāc sniam ait Luc Sea ēt ac septē loca uidi reddere uoces, Vnā cū faceres. Eadē a Latinis df imago. Val. Fl. l. 3. Arg. Rursus Hylā, & rursus Hylā per lōga reclamat Auia, respōsant syluæ, & uaga certat imago. Horatius: Quē Deū, cuius recinit iocosa, Nomē imago? Vbi Porph. Imaginē interpretatur uocis reflexionē: itaq; dictā uult, quasi imitaginē. Scribit Ou. l. 3. Met. Echo nympham fuisse, quæ cum a Narcisso, cuius amore deperibat, sperneretur, longo mœrore contabuit, & corpore demum in saxum conuerso nihil, nisi uocem, retinuit.

ECLIPSIS, figura, qua in oratione aliquid reticemus., quod ad per-

fectionem eius fit necessarium. Latine defectio, ἀπὸ τοῦ ἐκλείπειν, deficere. Teren. in And. Verbum unum caue de nuptijs, deest, dicas. Eclipsis Lunæ [*Eclisse.*] defectus Lunæ. cum Sol per interpositionẽ terræ ita Lunæ opponitur, ut illam illuminare non queat. Eclipticus, a, um, defectiuus. Pli. li. 2. cap. 16.

Ecloga, [*Egloga,*] electio, explanatio, ab ἐκλέγω, eligo. Dicitur & sermocinatio seu colloquium, unde eclogæ Virgilij, & eclogarij apud Cic. ad Att. lib. 16.

Econtrario, [*In contrario,*] cõtra. Ci. 3. de Fin. Econtrario moderati habitus.

Ecquando, [*Quando mai,*] an aliquando. Cice. de leg. Agr. Quæro a populari tribuno pl. ecquando nisi per triginta tribus creati sint.

Ecquis? [*E chi?*] ἆ τίς, nunquis: ex En pro ecce, & Quis: ubi En, rõne, q. sequẽtis, mutat in c. Ter. in Eu. Ecquid nos amas de fidicina, i. nõ me amas ob fidicinã? Ou. l. 2. Fa. Ecquid in officio totus est socialis?

Ectypa, ἔκτυπα, opera è typis formata. Pl. li. 37. c. 10.

E ANTE D

Edacitas, [*Diuoragine,*] ἀδδηφαγία, pro uoracitate. Ci. ad Q. F. Edacitatem pueri pertimesco. unde edax currus, qui multum unguinis absumit. edaces triremes, quòd magnis constent impendijs. tempus edax rerum, quòd omnia spatij longitudine consumat.

Edax, [*Ingordo, manicatore,*] ἀδδηφάγος, uorax. Ci. pro Fl. Edax hospes

•Eddana, urbs ad Euphratem, a Phœnicibus habitata.

Edera, æ, Ci. Q. Fr. Topiarium omnia conuestiuit edera. alij ab hærendo dictam uolunt. est enim arbos omnibus inimica satis, sepulcra, ac muros rumpens, serpentium frigore gratissima. Pli. li. 16. ca. 33. Vir. Edera formosior alba. Nigra autem uel alba edera non ex folijs, sed ex lineo cognoscitur.

Edentatus, [*Sdentato.*] dentibus priuatus. ut Edentare, edentulum facere. Pla. in Rud. Improbissimo homini malas edentauerunt.

Edentulus, [*Senza denti,*] νωδός, qui sine dentibus est. Pla. in Cass.

Edessa, ciuitas Mesopotamiæ, siue (ut Plin. mauult) Syriæ Cœles, olĩ Rages dicta, teste Hie. traditionibus Hebraicis. In hac Abagarus Toparcha regnauit: cuius extat ad Christum epistola, & Christi ad eundem responsio: ut uidere est apud Eusebium hist. Eccles. l. 1. Hęc olim & Bambyce dicta Strab.

Edico, cis, p. p. edixi, edictum, [*Domandare,*] παραγγέλλω, iubeo, decerno: & est propriè magistratuum.

Edicta, διαγράμματα, quæ sunt consulum, prætorum, & ædilium literæ, quibus aliquid imperatur. Ci. pro Quin. quod prætor non fieri, sed ex edicto suo fieri iubet. Est etiã Edictũ priuati hominis, [*Cõmandamento.*] Ter. in Heau. primũ hoc te oro, ne quid credas, me aduersus edictũ tuũ Facere esse ausam. Item Edicere pro denũtiare, siue præmonere, [*Auertire.*] Pla. in Truc. Edico prius, ne duplices habeatis linguas. Ter. in Hecyr. Edicam seruis, ne quoquam efferri sinant. Ci. 2. de Fin. Est tibi edicendũ, quæ sis obseruaturus in iure dicendo. Vnde & Edicere diem ad conueniendum, edicere conuentũ, edicere militib. prædam, apud Liuium. Ponitur etiam simpliciter pro dicere, [*Dire,*] Pla. Truc. Sanus si uidear, edicam.

Edictio, onis, [*Commandamento,*] πρόσταγμα, edictum, mandatum, imperium. Pla. Cap.

Edicto, as, are, [*Dire,*] ἀποφάσκω, eloquor, enuntio. freq. ab edico, qđ interdum pro simplici accipi, supra ostendimus. Pla. Epi. Amorum summam edictaui tibi. Idem Amph. Edictas facta tua.

Edilis, le, p. p. pluraliter Edilia uel Edulia, & Edulia, per quintam uocalem, [*Cose mangiatiue,*] ἐδώδιμα, dicuntur omnia, quæ ad esum pertinent. Gel. l. 17. c. 11. Quòd ex salutis usu foret, ut edilia defenderet ab arteria, depelleretq; in stomachum. Hor. li. 2. Ser. Sa. 4. Vinea submittit capreas non semper edules.

Edisco, is, [*Imparare à mente,*] παρατίθεμαι τῇ μνήμῃ, memoria cõplector. Ci. 2. Tus. Ita dulces, ut non legantur modo, sed etiam ediscantur. Ediscendus ad uerbum libellus, Ci. 4. Aca.

Edissero, dissereris, p. c. [*Dechiarare,*] ἐξηγοῦμαι, explano, declaro. Pacu. Edissere fabulam hanc. Vir. li. 2. Aen. Mihiq; hæc edissere uera rogãti. Pla. in Capt. Hæc mihi edissere. Ci. de Cla. Or. Quis docendo, edisserendoq; subtilior?

Edisserto, as, freq. Pla. in Amph. Ordine omne, ut quicquid actum est, edissertauit.

Editio, ἔκδοσις, ut editio librorum. Quin. in Proœ. li. 2.

Editio, [*Publicatione,*] traditio. Liu. 4. Antias & Tubero Manlium, & Sulpicium cos. in eum annum edunt. ceterum in tam discrepanti editione & Tubero & Macer libros linteos auctores profitentur.

Edititius, index, quem altera pars elegerit. Ci. pro Plane.

Editus, a, um, [*Alto,*] ὑψηλός, altus, a uerbo edo. ut edita loca dicuntur alta, & sese edentia, id est ostendentia. Liu. li. 28. Tumulo editissimo Editi colles, Cæs. 7. Bel. Ciui. Horatius metaphoricè pro forti usurpauit. l. Serm. Sat. 3. Viribus editior cedebat.

Edo, es, est, edi, esum, uel estum, [*Mangiare,*] uel edo, edis, correpta prima syllaba ab ἔδω, Vescor. Virg. 4. Aene. Est mollis flamma medullas. Ci. ad Att. li. 13. Edit, & bibit. infinitum duplicem, Esse, ab edo, es, edere uero, ab edo, edis. Ci. 2. de Or. Quem cum Catullus nuper audisset, fœnum alios aiebat esse oportere.

Edor, ederis, estur, præteritum esus sum. Pli. li. 20. c. 9. In Aegypto propter eius amaritudinem non estur.

Estur, impersonale Pla. Most. dies noctesque estur, bibitur. Edendus, part. Ci. de Amic. Multos modios salis simul edendos esse, ut amicitiæ munus expletum sit. Quandoque significat consumo, [*Consumare,*] Hor. li. 1. Ep. Quæ lædunt oculos, festinas demere, si, quod Est animum, differs curandi tempus in annum.

Edo, edis, p. p. edidi, editum, [*Mandar fuori, dar in luce,*] ἐκδίδωμι, est emittere, & quasi extra dare. unde edere librum est, librum publice legendum emittere. Cic. Nec se renuit, quin contra doctorem suum librum ederet. Et quoniam, quæ generantur ex utero in lucem prodeunt, Edi etiam pro nasci, [*Nascere,*] accipitur. Hor. li. 1. Carm. Mecœnas atauis edite regibus. Sæpe significat exhibere, ut, Edere munus gladiatorium. Plau. Edit quisque quod potest. Edere, exhibere. Suetonius. Cæsar edidit munus gladiatorium. Edere animam, [*Morire,*] pro mori. Ci. pro Sex. Si tum P. Sextius animã quam uix retinuit edidisset. Sic edere uitam: Edere frondem, siue fructum dicitur arbor apud Col. Edere herbas campi dicuntur. Edere leges, est cõscribere, & promulgare, [*Far leggi,*] Edere nomẽ, pro imponere, [*Poner nome,*] Liu. li. 1. L. Tarquiniũ Priscum edidere nomen. Est etiã Edere nomen, perferre, uel efferre nomẽ suum, ut describatur. Quinetiã, Edere nomina, hodie dicere possumus quod procuratores, apud acta curiæ præsentare dicunt. Edere oraculum, [*Indouinare,*] est diuinare. Edere rationes, [*Far conto,*] facere cõputum cũ aliquo. Ci. Att. li. 7. Non rationes expectabam, quas tibi edidit, Edere scelus, [*Commettere sceleragine,*] committere. Edere testes, proferre.

Editus, part. ut Editus Iouis satu apud Cic. Offi. 1.

Edo, edonis, [*Mangiatore,*] idem quod edax, qui & manduco dicitur. Nonius: Edones, & phagones, ab edacitate: unum Latinum, & aliud Græcum. Varro. Edones Romam, ut turba intendat annona sed propter phagones ficedulam pinguem, aut turdum non uideo.

Edoceo, ces, [*Insegnare con diligenza.*] διδάσκω, diligẽter doceo. Stat. 3. Theb. Non te cœlestia frustra Edocuit, lauroque sua dignatus Apollo est. Ci. in Tus. Edocuit tamen ratio.

Edolo, as, p. c. [*Polire perfettamente,*] κατεξέω, perfecte dolo, polio. Nonius: Edolare fabrorum est uerbum, cum materiarum complanatur asperitas. Translate Varro: Vnum ego libellum non edolem? Ci. Att. li. 13. quod iusseras, edolaui.

Edomo, as, [*Domare,*] δαμάζω, domo. Ci. pro Sylla. Improbi ac perditi ciues, edomiti, atque uicti.

Edon, ἠδών, teste Seruio mons Thraciæ, aut certe Macedoniæ, quæ Thraciæ proxima est, qui a Pli. li. 4. ca. 11. appellatur Edonus. Vicini populi Edonij, uel Edoni, pen. longa. Hor. li. 2. Carm. Non ego sanius Bacchabor Edonis.

Edonides, ἠδωνίδες, mulieres bacchantes, quæ furore diuino agitatę mysteria Bacchi celebrabant. Oui. Protinus in siluis matres Edonidas omnes. Quæ uidere nefas, tota radice ligauit.

Edonius, & Edonus, Thracius. Vir. 12. Aen. Ac uelut Edoni Boreæ cum spiritus alto Insonat Aegæo. Sic Stat. dixit, Edonas hyemes, p frigore acerrimo, quale est in finibus Thraciæ.

Edor, [*Farro,*] ab antiquis appellatum far, quod postea Ador, teste Festo dictum ab edendo, quod P. R. trecentis prope annis ex omni frumenti genere solo farre usus fuerit. Pl. li. 18. ca. 7.

Edormio, is, [*Dormire molto,*] dormire ad satietatem. Cice. 4. Acad. Cum edormiuerunt, illa uisa, quam leuia fuerint, intelligunt. Edormire uinum, siue crapulam, est dormiendo concoquere. Cice. 2. Phil.

Edormisco, scis, edormio. Ter. in Ad. Edormiscam hoc uilli.

Educatio, [*Nutritione.*] tam institutionem, quam nutritionem complectitur. Ci. 3. de Fin. Bestiarum in fœtu & educatione laborem cũ cernimus, naturæ ipsius uocem uidemur audire.

Educator, oris, [*Nutritore,*] τροφεύς, nutritor. Ci. 2. de Na. de. Omniũ rerum parens, (ut ita dicam) atq; educator, & altor est mundus.

Educatrix, f. g. τροφὸς ἡ. Ci. 1. de Legib.

Educo, cis, p. p. eduxi, eductum, [*Menar fuori,*] ἐξάγω, extra duco. Liu. lib. 1. In aciem copias eduxit. Vir. pro extraho posuit lib. 10. Eduxit corpore telum. Aliquando erigere, [*Alzare,*] Idem li. 6. Aramq; sepulcri Congerere arboribus, cœloq; educere certant. Aliquando nutrire, [*Nutrire,*] Ter. in Ad. Hunc maiorem adoptaui mihi, eduxi a paruulo meo. Educere, uerbum est forense apud Ci. 5. Ver. Aditum est ad Metellum: eductus est Apronius: eduxit C. Gallus.

Educo, as, are, p. c. [*Alleuare, nutrire,*] ἀνάγειν, nutrire. Te. Ad. Vna a pueris paruuli Sumus educati.

Edulco, as, are, [*Addolcire,*] γλυκαίνω, dulce facere. Cn. Marius, apud Non. Edulcare conuenit uitam. Curasque acerbas sensibus gubernare.

Edulium, [*Companatico.*] ἔδεσμα, quicquid ad prandium cœnamque edendi gratia apponitur, præter panem.

Edure, [*Duramente, ostinatamente,*] dure. Ouid. 3. de Arte. Nec tamen edure, quod petit ille, nega.

EDVRO, as, are, [*Indurire,*] σκληρόω, ad laborem assuefacio. Col. li. 11. ca. 1. A pueritia rusticis operibus edurandus futurus uillicus. Edurare, [*Durare,*] obscurum, pro Perdurare, Sen. de Breu. uitæ: Quina aut dena sæcula edurant.

EDVRVM, [*Molle, non duro,*] ὑπόσκληρον, non durum, quasi extra durum. Virg. lib. 2. Geo. Plantis eduræ coryli nascuntur. Quanquam uetusta quædam exemplaria habent, Plantis & duræ. utranque lectionem Seruius agnoscit. Pli. li. 14. c. 3. In pergulis seruntur escariæ appellatæ eduræ. Interdum Edurum pro ualde duro. [*Duro molto,*] Virgi. 4. Geo. Eduramq; pyrum. Seruius.

E ANTE E, & F

●EETION, Ἠετίων, pater Andromaches, & socer Hectoris.

●EETIONEA, Ἠετιώνεια, alterum e Piræei promontorijs.

●EFFARCIO, is, maxime impleo. Cæs. lib. 7. Grandibus in fronte saxis effarciuntur.

EFFARI, [*Parlare, proferire,*] ἐκφαίνειν, proprie est loqui. Cice. pro domo. Neq; uerbum ullum solenne potuit effari. Vir. 2. Aen. Sic ore effata recepit Ad sese. Effari etiam Augures dicebantur, cum ultimas augurij sui preces proferebant. unde effata sunt, ultimæ precationes augurum, quas post fines auspiciorum extra urbem effabantur, ut Var. & Seruius aiunt. Et ager post pomæria, ubi captabantur auguria, dicebatur effatus. Ci. 2. de Legib. Interpretatur fatidicorum & uatum effata incognita. Effari templum, Ci. ad Att. lib. 13.

EFFATVM, Ci. 4. Ac. Fundamentum dialecticæ, est quicquid enunciatur (id appellant ἀξίωμα, quod est quasi effatum) aut uerū esse, aut falsum.

EFFASCINO, nas, [*Ammaliare,*] καταγοητεύω, Fascino. Solinus: Quædam in Africa hominum familiæ sunt, uoce atque lingua effascinantes. Est itaque effascinare, noxio uisu, & fictis laudationibus cuiuspiam afferre. Pli. refert ex Cic. mulieres, quæ duplices habent pupillas, oculis fascinum circumferre.

EFFAXILLO, as, exero, quòd exerto brachio, axilla ostēdatur. Festus.

EFFICIENTER, Ci. de Fato: Non sic caussa intelligi debet, ut quod cuiq; antecedat, idem caussa sit; sed quod cuique efficienter antecedat.

EFFECTVS, us, [*Effetto,*] nomen. Pli. in Paneg. Vim effectumque censuræ tuum.

EFFECTOR, [*Facitore*] Cic. de Diui.

EFFECTRIX, [*Facitrice,*] Cic. de Fin. Pecunia est effectrix multarum uoluptatum.

EFFERO, effers, [*Portar fuori, alzare,*] ἐκφέρω, extra fero. Terent. in Adel. Nunquid nam effertō occidi. Efferre pedem, egredi, [*Vscire,*] Vir. li. 2. Me ne efferre pedem genitor? Hinc Efferri cadauer dicitur dū sepeliebatur, quasi extra urbē ferri. siquidē apud ueteres solebāt extra urbē sepeliri, nisi qui gessissent magistratus; honestiores tū circa uias. Liu. Depugnabūt pro te ipsi, ac morientur, ac se ultro efferent. Interdum est pro uehere, extollere. [*Celebrare,*] Virg. Extulit hæc Decios. Nonnunquam pro in altum eleuare. [*Alzare,*] Vir. 5. Aen. Ostēdit dextram insurgens Entellus, & alte Extulit. Interdum proferre, ut apud eundem: Vt belli signum Laurenti Turnus ab arce Extulit. Interdum eleuare, minuereque, quasi extra ferre, id est euacuere. Ci. lib. 2. de Ora. Illa, quæ aut conciliationis caussa leuiter, aut permotionis uehementer aguntur, contrarijs commotionibus efferenda sunt, ut odio, beneuolentia, misericordia, inuidia tollantur. Aliquando pro manifestum facere. [*Manifestare,*] Terē. in Phor. Vides tuū peccatum elatum esse foras.

ELATVS, particip. Liu. 7. Corius è conspectu elatus.

EFFERO, as, p.c. [*Incrudelire,*] ἀγριόω, efferum, id est crudelem, instar feræ, facio. Ci. 1. de Nat. de. Arbitror multas esse gentes immanitate efferatas.

EFFERVS, a, um, [*Crudele,*] θηριώδης, ualde ferus. Vir. 8. Aen. Sæuitque iuuentus Effera.

EFFERVESCO, [*Bollire,*] Col. li. 2. c. 25. Vt in efferuescendo uinum se bene purget. Translate pro uehementer commoueri. Ci. pro Plan. Illæ undæ comitiorum, ut mare profundum, & immensum, sic efferuescunt quodā quasi æstu. Nonnunquam pro erumpere. Cic. de pro. Cons. Totum Pontum armatum efferuescentem in Asiam atq; erūpētē, ægre repulsum. Legitur & Efferueo in tertia declinatione. Vir. 4. Ge. Stridere apes utero, & ruptis efferuere costis.

EFFICACITER, [*Efficacemente,*] Plin. lib. 28. c. 51. Capitis ulcera manantia, urina tauri efficaciter sanat. Idem lib. 18. cap. 6. Efficacissime contingit.

EFFICAX, cacis, [*Efficace,*] ἐνεργής, quod ad agendum aliquid uim habet. Pl. li. 24. ca. 15. Efficacibus docuit exemplis. Ibidem. Aduersus serpentes ex aceto pota efficax. Cœlius ad Cic. Nosti Marcellum, quàm tardus, & parum efficax sit.

EFFICACIA, [*Efficacia,*] ἐνέργεια, id est uis ad aliquid efficiendum. Pl. li. 11. c. 5. Efficaciæ, industriæq; neruos.

EFFICACITAS, [*Efficacia,*] idem Ci. 4. Tus. Neruis & efficacitati similes. Q. Cic. de pet. consul. Qui tantum habet in libidine artis, & efficacitatis, ut &c.

EFFICIENTIA, æ, [*Effetto,*] idem quod effectus. Cice. 2. de Nat. Deo.

EFFICIO, is, [*Far con effetto, operare,*] διαπράττω, perficio, faciendo assequor, præsto. Teren. And. Quid est quod tibi mea ars efficere hoc possit amplius? Pro eodem dicimus effectum dare, uel reddere. Ter. in And. Hoc ego tibi effectum reddam.

EFFIGIES, giei, [*Effigie, sembianza,*] εἰκών, ἐκμαγεῖον, signum ad alterius similitudinem, ueramve imaginem factum. Pl. li. 10. c. 44. Vnde origo fabulæ, Diomedis socios in earum effigies mutatos. Effigies humanitatis, & probitatis patris filius, apud Cice. 2. de Fin. Dicitur etiam Effigia. Pla. in Rud. Veneris effigia hæc quidem est.

EFFIGIO, as, [*Figurare,*] εἰκονίζω, ad effigiem formo. Augu. libr. 7. de Ciu. de materijs, licet a fabro effigiatis.

EFFINGO, is, [*Figurare, ritrarre,*] διατυπῶ, effigiem rei alicuius ad uiuum exprimo. Cic. 1. Tus. quæ tam immensa magnitudo, quæ illa multa possit effingere? Quin. Mihi uidetur M. Tullius, cum se totum ad imitationem Græcorum cōtulisset effinxisse uim Demosthenis, copiam Platonis, iucunditatem Isocratis.

EFFINCTVS, Ci. pro Ros. hæc conficta arbitror a poetis, ut effictos nostros mores in alijs personis uideremus.

EFFICTIO, [*Figura,*] ad Heren. lib. 4. Effictio est, cum exprimitur & effingitur uerbis corporis cuiuspiam forma, quoad satis sit ad intelligendum.

EFFLAGITATIO, [*Domanda,*] Cic. ad Brut. Neminem magis decet, quàm te, remp. amare, uel rebus gestis, uel studio, atque efflagitatione omnium.

EFFLAGITATVS, us, nomen, [*Domanda con istanza,*] pro uehementi postulatione. Ci. 7. Ver. Coactu, atque efflagitatu meo.

EFFLAGITO, as, [*Domandare con instanza,*] λιπαρῶ, uehementer flagito. Vir. 12. Aen. Notumq; efflagitat ensem.

EFFLEO, es, ere, [*Consumar piangendo,*] flendo consumo. unde efflere oculos dixit Quin. 6. declam. pro nimio fletu se excæcare.

EFFLIGO, gis, p.p. efflixi, efflictum, [*Affliggere,*] affligo. Pla. in Asin. Quam tu propediem effliges scio.

EFFLICTIM, [*Dolorosamente,*] uehemēter. Pla. in Am. Efflictim amare.

EFFLO, as, [*Cacciar con fiato,*] ἐκφυσάω, flatu abigo, expiro. Var. li. 1. de re Ru. Bestiolæ, si quæ prope nascuntur, aut inferuntur, efflantur, aut aritudine cito pereūt. Inde efflare animum, pro mori. [*Morire,*] Sue. Prius quàm efflaret animā, pro mortuo deferri iussit. Efflauit extremum halitum, [*Morire,*] id est mortuus est. Ci. 2. Tus.

EFFLORESCO, [*Fiorire*] ἐξανθέω, ualde floreo, & per translationem uigeo, excello. [*Crescere,*] Ci. in Lælio: Efflorescit amicitia.

EFFLVO, [*Sparger.*] ἀπορρέω, extra fluo, effundor. Cat. de re rust. ca. 1. Vinum effluet, aqua manebit. Ci. 2. Tusc. Num tu ingemuisse Epaminundam putas, cum una cum sanguine uitam effluere sentiret? Translate pro diuulgari. [*Diuolgarsi,*] Ter. in Eun. Vtrunque falsū est, effluet, id est non tacebitur. Effluere etiam dicitur, quod è memoria excidit. [*Scordarsi,*] Ci. 2. de Fin. Bona præterita non effluere sapienti, mala meminisse non oportet.

EFFLVENTIA, æ, [*Spargimento,*] ἔκροια, effluxus. Pl. li. 26. c. 10.

EFFLVVIVM, uuij, [*Spargimento,*] ἀπόρροια, effluendi actus, Pl. li. 7. ca. 51.

EFFOCO, as, are, [*Soffocare,*] ἄγχω, suffoco, Sene. de Breu. uitæ.

EFFODIO, dis, p.p. [*Far fosse, cauare,*] κατασκάπτω, fodiendo eruo. Pla. in Cas. Ex sterquilino effossa tua illæc præda est.

EFFOEMINATE, [*Sconueneuolmente,*] Cice. Caue ne quid indecore effœminateq; faciat.

EFFOEMINO, as, p.c. [*Effeminare,*] ἀποθηλύνω, in muliebrem mollitiē conuerto. Sal. Corpus animumque uirilem effœminat.

EFFOEMINATI, [*Lascivi, delicati,*] ἐκτεθηλυμμένοι, θηλυδρίαι, molles & lasciui dicuntur. Ci. 3. Phil. Intolerabile est seruire impuro, impudico, effœminato.

EFFOETVS, a, um, [*Quella cosa, c'ha gia mandato fuor il suo parto,*] quod iam fœtum edidit. Col. li. 7. c. 18. Primus effœtæ partus amouendus est. Item pro fœtu qui emissus est. Idem l. 8. c. 5. Cum grex fuerit effœtus, hoc modo deponatur. Effœta quoque dicitur, quæ parere desijt, quasi frequenti partu lassata. Pl. li. 10. c. 53. Est tanta gallinis fœcunditas, ut aliquæ sexagena pariant oua, aliquæ quotidie, aliquæ in tantum, ut effœtæ moriatur. Quo in loco effœtas dixit gallinas, fœtu destitutas, eneruatas. Effœtæ [*Indebilite,*] uires, quæ uigore pristino amisso elanguerunt. Virgi. 5. Aen. Frigent effœtæ in corpore uires. Similiter effœtam tellurem dicimus, ut idem l. 1. Ge. Effœtos cinerem immundum iactare per agros. Vbi Seruius: Continua fertilitate lassatos: ut etiam frequenti partu effœta dicitur mulier. Col. in Præfat. 2. l. Quod existiment ubertate nimia prioris æui fatigatum, & effœtum solum, nequire pristina benignitate præbere mortalibus alimenta. Cic. in Cato. Libidinosa & intemperans adolescentia effœtum corpus tradit senectuti, id est debile & infirmum. [*Debile,*] Effœte, aduerbium, Mar. li. 2.

EFFORO, as, p.c. [*Forare,*] τετραίνω, τετράω, perforo. Col. c. 1. li. 9.

EFFRAENATVS, [*Sfrenato,*] qui frænum detractat, nec regi potest. translate dicitur de re, quæ omnem egreditur modum. Cic. de Arus. resp. Cuius ego de effrænato & præcipiti furore quid dicam? Idem 3. de Fin. Libido effrænatam appetentiam efficit.

EFFRAENATE, [*Dissolutamente,*] dissolute. Cice. 4. Tusc. An propter

infinitum

infinitum odium tyranni effrænatius in Atrucem inuaserit. Idē de Sen. Cuius uoluptatis auidę libidines temere & effrænate ad possundum incitantur.

EFFRÆNATIO, onis, [*Sfrenatezza,*] Cic 5 Phi. Quæ effrænatio impotentis animi?

EFFRÆNVS, a, um, uel effrænis, & hoc effrænc, [*Che non ha freno,*] ἀχάλινος, carens fræno Liu. 4. Frænos ut detrahant equis, imperat.

EFFRICO, as, [*Scuotere,*] fricando excutio. Sene. epl. 96. Rubigo animorum effricanda.

EFFRINGO, gis, [*Frangere,*] διαῤῥήγνυμι, est ui quadam, & impetu frango. Ter. in Ad Fores effregit, atq; alienas ædes irruit.

EFFRACTOR, qui fracto ostio, aut sera in ædes uel aream alienam irrumpit. Pau. in l. iij. de offic. præfe. uigil. Cognoscit Præfectus uigilum de incendiarijs, effractoribus, furibus. & Vlp. Li. de effract

EFFRACTARIVS, rij, qui effringit Sen. epi. 69.

EFFRACTVS, part. Cic. pro Mur. Eamq; urbē sibi Mithridates Asiæ ianuam fore putasset, qua effracta, & reuulsa, tota pateret prouincia.

EFFVGIO, is, [*Fugire.*] διαδύομαι, fugio, euado. Vir. 3. ecol. Nunquam hodie effugies. Interdum celeriter transeo [*Trapassare,*] Vir. 3. Aen. Effugimus scopulos Ithacæ. Ci. pro Pom. rex ipse manibus effugit.

EFFVGIVM, gij, [*Scampo,*] ἀποφυγὴ, euasio. Liu. li. 24. Si effugium patuisset, id est uia euadendi. Ci. de Na. Quasdam animantes habere effugia pennarum.

EFFVLCIO, is, fulcio: unde effultus, parti. Vir. 7. Aen. Atque harum effultus tergo, stratisq; iacebat Velleribus.

EFFVLGEO, es, [*Risplendere,*] ἀπαστράπτω, uehemēter fulgeo. Virg 8 Aen. Instructo Marte uideres Feruere Leucatem, auroq; effulgere fluctus.

EFFVNDO, is, [*Spargere. spandere fuori,*] ἐκχέω, extra spargo. Plaut. in Asin. Totamque effudit fideliam. Per translationem consumere. [*Consumare,*] Ci li. 2. Off. Multi patrimonia effuderunt, inconsulte largiendo: Sic effundere ærarium dixis. Cic. 3. Tusc. pro euacuare. [*Votare,*] Nonnunquam pro erumpere; & magna cupiditate egredi. [*Vscire,*] Cic. ad Brutū. Timore perculsa ciuitas, tota ad te se cum cōiugibus & liberis effundebat. Quandoq; emittere, Vir. 3. Ge. Ruunt que effusi carcere currus. Quandoque profligare. [*Rompere,*] Sal. Effuso, ac profligato peditatu.

EFFVSIO, [*Spargimento,*] Ci 2. de Nat. deo. Aquæ etiam admixtum esse calorem, primum ipse loquor, tum aquæ declarat effusio. Interdum prodigalitas. [*Prodigalità,*] Cic pro Ros. Ame. Quos sumptus, quas effusiones fieri putatis.

EFFVSE, [*Liberalmente,*] Ci pro Sex Ra. Large, effuseq; donare alicui.

EFFVTIO, effutis, p. p. [*Parlare imprudentemente,*] ματαιολογέω, inepte, & inconsulte loquor. Translatio sumpta a uase futili, quod patulo ore, fundo acuto, nihil in se continet. Ter. in Phor. Ne uos forte imprudētes foris Effutiretis. Hor. in Art. Effutire leues indigna tragœdia uersus. Varro, Euax uerbū nihil significat, sed effutitū naturaliter ē. Nonius Effutire exponit pro dicere cum mēdacio, [*Dir menzogna,*] addneltq; Cic 5. Tus. Vbi sic ait: Nec hoc sic agit, ut ex tēpore quasi effutire uideatur Effutitius part. Cic. 2. de Diu. Quorum partim ficta aperte, partim effutita temere.

E ANTE G

•EGALASTA, oppidum citerioris Hispaniæ. Plin.

EGELIDO, [*Disghiacciare,*] quod gelatum est dissoluo. Sidonius.

EGELIDVS, a, um, [*Tepido,*] quod de summo gelu aliquid remisit. Oui. Sed gelidum Borean, egelidumq; Notum. Col li. 10. Nunc per egelidum, nunc est mollissimus annus. Seruius ualde gelidum interpretatur, explicans locum illum Vir. 8. Ae. Egelido secretum flumine.

EGENVS, p. p. [*Bisognoso,*] ἄπορος, cui desunt uitæ necessaria. Liu. 9. Omnium egena corpora humi prostrauerunt. Vir. 8. Aen. Rebusque ueni non asper egenis.

EGEO, es, egui, alicuius rei inopia laboro, [*Hauer bisogno,*] ἀπορῶ, & tam genitiuo, quā datiuo iungitur. Ci. 2. de Fin. Cōsumptis patrimonijs egent. Idē 2. de Diu. illud Romanis hominibus gloriosum, ut Græcia de philosophia litteris non egeant. Hinc egens, [*Pouero,*] Cic. de Amic. Egentes abundant, & imbecilli ualent. Egentior, us. Ci. Attic. li. 6. Nihil rege egentius. Egestas. Virg. & Cic.

•EGERIA, nympha fuit, cui prægnantes sacrificabant.

EGERO, is, egessi, egestum. Col. l. 2. Stercus ex columbarijs egeritur.

EGERMINO, as, [*Germogliare,*] βλαστάνω, germino. Colum. lib. 5. cap. 5. Malleolus cum egerminauerit, ad unam materiam reuocato. Idē lib. 4. cap. 17.

EGESTA, urbs in Sicilia, quam Aeneas condidit, & ab Acestis matre Egesta eam nominauit. Erat autem Egesta filia Hippotæ Troiani, quam pater ne marinæ belluæ traderetur, impositam nauiculæ dijs & uentis commisit, quę tandem in Siciliam delata a Crimniso ante compressa, Acestem edidit. hæc postea Segesta dicta, & Segestani, incolæ. Pl. li. 3. ca. 8.

EGESTIO, nis Pli. epi. 159. Publicarum opum egestione.

EGESTVS, us, Sen. 3. de Nat. Corpora ad egestum uenter exhaurit.

•EGNATIA, urbs Apuliæ. Ptol.

•EGRA, oppidum Arabiæ. Steph.

EGREDIOR, eris, extra gradior, exeo, [*Vscir fuori,*] ἐκβαίνω, Terēt in And. Vnde egreditur? Ibidem. Egreditur ab ea, de domo eius, Dicimusq; Egredior templo, & ē templo.

EGREGIE, [*Eccellentemente.*] excellenter. usurpat pro ualde. Teren. in And Horum ille nihil egregie præter cetera studebat. placet.

EGREGIVS, a, um, [*Egregio, scielto,*] ἐξαίρετος, quasi ex toto grege electus, excellens. Ter. in An. Forma egregia, & ætate integra. Propriū cōparatiuū nō habet: quo tamē usi sunt ueteres. Lucr. li. 4. Nā nihil egregius, quàm res secernere apertas A dubijs. Iuuc. Etiā Lucretiū imitatus ab Egregie aduerbio formauit comparatiuū Egregius, pro magis egregie. Egregius, inquit cenat, meliusq; miserrimus.

EGRESSVS, Ci. in Pis. Frequentia sua uestrum egressum ornando.

EGVLA, sulfur, lanis suffitu, molitiē, cādorēq; inducēs. Pli. l. 35. c. 15.

EGVRGITO, as, exhaurio. Plau. in Epid. Atq; egurgitē domo prorsus.

E ANTE H ET I

EHEM, [*Oh, ah,*] ἆ, interiectio subito aliquid deprehendentis. Tere. in Eunū. Quis hic loquitur? ehem, tu ne eras hic mi Phædria. Idem in Ad. Ehem oportune, te ipsum quærito.

EHEV, [*Ah; ahi,*] αἲ, interiectio dolentis. Virg. 2. Eclo Eheu, quid uolui misero mihi.

EHO, [*O la.*] ὤ, εἶα, Interiectio ad se uocantis. Interdū etiam excitatiua particula est, qua attentionem nobis paramus eius, cum quo loquimur. Ter. Eho. dic mihi, si omnes contectum hunc in nuptias Inimici uellent, quod, nisi hoc, consiliū darēs? Idē in Eu. Ehodū dic mihi, est ne, ut fertur, forma? Alias interiectio admirantis, ut apud eūdem in And. Eho, an tute intellexisti hoc assimularier.

EI, *ei*, αὐτῷ, datiuus ab Is, ea id, aliquando habet qualitatis nim. Ter. in And. Ei ne ego ut aduerser? id est tali, tam bono. in metro plerumque monosyllaba dictio est, ut Cui, & Huic: licet quandoque etiam duarum syllabarum reperiatur: ubi e, modo corripitur, modo producitur. Iuuc. Ire uiam pergant, & eidem incumbere sectæ. Lucr. lib. 6. Scilicet & fluuius qui uisus maximus ei.

EIA, [*Hor su, hor uia,*] εἶα, modo adhortantis est. Mar. li. 2. Eia age rumpe moras. Interdum corripientis. Ter. in Eun. Eia, haud sic decet. Varios præterea usus habet.

EIACVLOR, aris, deponens, & Eiaculo actiuum, [*Lanciare,*] ἐκβάλλω, longe iaculor. Oui. 4 Met. Foramine longas eiaculatur aquas.

EIACTAMENTVM, ti, pro excremento. Tacit. de morib. Germaniæ.

EIECTIO, Cic. Att l. 2. Mortem & eiectionem timemus.

EIECTITIVS, a, um, ἐκβόλιμος, Pli. li. 11. Vulua eiectitia uocatur.

EIECTO, as, are, freq. Pla. Merc. Ne hic te opprimeret imprudentē, atque eiectaret. Fauilla eiectata. Oui. 2. Met.

EIICIO, is, [*Cacciare,*] expello. Cice. Terentiæ lib. 14. Eijcere nos, magnum fuit. Pro extendo, [*Distendere,*] Virg 10. Aene. Eiectoque incumbit cernuus armo. Pro naufrago idem posuit 4 Aen. Eiectum littore egentem Excepi. Eijcere pro abortiri, [*Sconciare,*] ut Intelligas accusatiuum, partum. Vlp. l. si seruum. ff. ad legem Aqui. Si mulier pugno percussa eiecerit.

EIVLATIO, [*Pianto, urlo*] ὀλολυγμὸς, clarus, & sonorus planctus. Plau. Capt.

EIVLATVS, [*Pianto, urlo,*] Cice. de Arusp. resp. Eiulatus & gemitus Philoctetæ.

EIVLO, as, are, [*Piangere forte,*] uoce in altum sublata plorare. Cice. 2. Tus. Herculē uiderat in Oeta magnitudine dolorum eiulantem.

EIVRO, as, are, [*Giurare,*] ἐξομνύω, idem est quod præstito ante iuramēto, se re aliqua liberare. Vnde, Eiurare iudicem iniquū est, interposito iuramento sibi iudicem suspectum esse nomine iniquitatis eius iurisdictionem declinare. Cic. 12. Phil. Sic me iniquum eiurabant, de me querebantur. Eiurare forum iniquum, est iurisdictionem fori alicuius detractare, interposito prius iuramento, se in eo foro ius suum tueri non posse. Cic. 5. Verr. Negociatores putant esse turpe id forum sibi, in quo negociantur, iniquum eiurare. Cic. in epi. ad Pætum: Quod mihi bonam copiam eiures, nihil est, id est, quod iures tibi non suppetere facultates ad faciendum impendium cœnæ: quam Cic. per iocum ab eo petebat. Pro eodem legitur Eierare. Cic. 2 de Ora. Eiero, inquit, iniquus est.

EIVSMODI, [*Di cotal maniera,*] τοιοῦτος, & Eiuscemodi, nomina sunt indeclinabilia, ex duobus genitiuis composita, idem significantia quod Talia, [*Tale,*] Ter. in And. Qui cum ingenijs conflictatur eiusmodi. Cic. pro Pomp. Genus belli est eiusmodi.

E ANTE L

ELABOR, p. p [*Fuggire, sdrucciolare,*] διεξολισθαίνω, effugio, ut anguilla manu comprehensa lapsu fugit. Vir. 1. Ae. Antenor potuit medijs elapsus Achiuis, Illyricos penetrare sinus. Cum uellet significare eū ē manibus pene Græcorum ipsum comprehendentium euasisse. Sic. Pla. in Capt. Ea spes elapsa est. Planc. ad Cic. Elapsus sum ijs.

ELAPSVS, Ci. in Som. Scip. eorū animi, qui se corporis uoluptatib. dediderunt, corporibus elapsi circum terram ipsam uolutantur.

ELABORATIO, [*Fatica*] ad Her. Hæc non uidentur fieri posse sine elaboratione.

ELABORO, as, are, [*Affaticarsi molto,*] ἐκπονέω, est summo labore ni-

tis

ti,[*Sforzarsi che.*] Cice. Cap. Enitere, elabora, effice. Elaboratus amor. Hor. Epod. 14.

ELACATA, genus salsamenti, uulgo Malandrea. Col. li. 8. cap. 17.

ELACATAEVM, ἐλακαταῖον, mons Thessaliæ, Steph.

ELACTESCO, scis, [*Imbiancharsi.*] est album fieri ad modum lactis. Pli. lib. 20. cap. 21.

ELAEA, urbis nomen in Creta insula. Plin. li. 4. c. 12. Est etiam insula in Propontide, contra Rhyndaci amnis ostium. Idem ca. ult. lib. 5. Est item Elæa, Aeolidis oppidum, non procul a Caico fluuio, Pomp. li. 1. & Plin. lib. 5. cap. 30.

ELANGVEO, gues, [*Languire,*] ἐκλύομαι, languore conficior. Plin. de Vir. Illust. Campaniæ delicijs elanguit, [*Bisflentare.*] Liu. 23. Neque tamen elanguit cura hominum ea mora. Idem 5. Differendo elanguit res.

ELANGVESCO, scis, [*Infermarsi, indebolirsi,*] ualde infirmus fio. Gell. li. 2. Omnis uigor animi, corporisque elanguescit. Liui. 1. Vt elanguescendum aliena ignauia esset. Cornus elanguescens, & iam casura, Silius lib. 4.

ELAPS, genus serpentis. Pli. li. 32. cap. 5.

ELAPIDO, lapidibus purgo. Pli. li. 17. ca. 4. Elapidato luto.

ELARGIOR, giris, [*Donare,*] διαδίδομαι, largior. Liu. Elargiendo de alieno, popularem fieri quærentes.

ELASSESCO, is, ere, [*Stancarsi,*] κατακοπιάομαι, lassū fieri. Pl. li. 16. c. 15.

ELATE, es, Pl. l. 12. c. ult. Species abietis, quem alij Palmā, alij Spathē appellant. Dios. uero, Galenus, Aegineta, & Hesychius Elatē uocāt tenerum palmæ germen, quorum sententia uidetur uerisimilior.

ELATE, [*Grauemente,*] aduerb. Cice. in Orat. ut Demosthenes certe possit summisse dicere, elate Lysias fortasse non possit, id est grauiter, & ample.

ELATERIVM, ἐλατήριον, medicamenti genus ex siluestri cucumere cōfectum, ad purgandum aluum accommodatum. Pl. li. 20. ca. 1.

ELATIO, [*Altezza,*] Cic. de Fin. Lætitia quasi gestientis animi elatio uoluptaria.

ELATRO, as, [*Abbaiare, cianciare,*] quasi quodam cum latratu eloquor. Hora. li. 1. epi. ad Lollium.

ELATVS, [*Superbo,*] κατεφρονηκώς, superbus, arrogans: a uerbo effero. Cicer. contra legem agra. Quibus illi rebus elati, & inflati. Elatus, [*Superbia, arroganza,*] arrogantia, superbia, insolentia, Cæsar 3. Bel. Ciui.

ELAVO, p. c. [*Lauare.*] ἐκπλύνω, eluo, lauo. Col. li. 12. ca. 50. Cum fuerit oliua elota. Elauare se bonis, per translationem pro spoliare, [*Spogliare.*] Pla. in Asin.

ELDANA, ἐλδάνα, oppidum Vaccæorum. Ptol. li. 2. ca. 6.

ELEA, ἐλέα, Str. li. 6. Ciuitas est Lucaniæ, a Phocēsibus cōdita, Parmenidis, & Zenonis Pythagoricorum patria: qui ab ea Eleatæ dicūtur.

ELECTIO, nis, [*Elettione, eletto,*] ἐκλογή, selectio, & approbatio. Cice. in Ora. Iudicium, electioque uerborum.

ELECTO, as, frequentatiuum ab elicio. Pla. in Asin. Electabo, quod illud sit, id est, eliciam.

ELECTOR, oris, [*Elettore,*] qui eligit. auctor ad Heren.

ELECTRA, teste Hesiodo, nympha Oceani & Tethyos filia, uxor Atlantis: cuius filia quædam etiam Electra dicta, quæ Ioui Dardanum peperit: dicente Vir. lib. 8. Dardanus Iliacæ primus pater urbis & auctor, Electra, Graij perhibent Atlantide cretus. Et subdit: Electram maximus Atlas Edidit, ætherios humero qui sustinet orbes.

ELECTRIVS, a, um, ut Electria tellus, id est, Samos. sortita nomen ab Electra Dardani matre, filia Atlantis. Val. Flac. Arg. 2.

ELECTRVM, ἤλεκτρον, gummi siue lacryma, succus ut creditus est ex arboribus pinei generis profluens. A latinis succinum dicitur. Multū laboratur apud ueteres ubinam electrum nasceretur: alijs dicentibus ad Padum fluuium esse populos arbores, ex quib. deflueret: alijs credentibus in insulis quibusdam maris Adriatici gigni, quas idcirco Electridas uocauerunt. hodie uero notissimum est, electrum prouenire in insula maris Germanici non procul a littore Pruteni co, quam Germani sua lingua Sudaus appellant. ex cuius insulæ scopulis in mare delapsum, partim Oceani æstu ad litus eijcitur, partim rusticorum opera in ipso mari colligitur. Neque tamen uerum est, ex arboribus defluere, sed è saxis. Primo autem cum emanat, liquidum est, sed maris aerisque frigiditate in eam, quam uidemus, duritiam concrescit. Est itaque electrum nihil aliud quam bituminis genus, maris regionisq; frigore ex liquida cōsistentia in duritiam commutatum. Ab huius similitudine uerisimile est dictum esse quoddam metalli genus, quod ex parte quadam auri & argenti commistione conficitur, dicente Pli. li. 33. ca. 4. Aurum in quo quinta argenti portio est, electrum uocatur.

ELECTVS, us, ui. Oui. 2. epi. In necis electu parua futura mora est.

ELEEMOSYNA, [*Limosina.*] ἐλεημοσύνη, qđ inopi datur: ab ἔλεος, miseratio. Spartianus de Caracalla. Non lentus in eleemosynam.

ELEGANS, p. c. [*Elegante, polito,*] a uerbo Eligo, ut Ci. li. de optimo dic. gen. innuere uidetur, cum inquit: Nam si elegantem se uideri uolet, eliget quibus utatur. Est igitur Elegās, idē quod cultus, ornatus. Ci. 2. de Fin. Mundos, elegantes, optimis cocis, pistoribus. Ter. in Eun. Cum ipsum me noris, quam elegans formarum spectator siem. Vbi Donatus: Elegans spectator est, qui sit cunctantis & fastidiosi iudicij, cui non quid placet facile. Ci. 6. Ver. istos, qui se elegantes dici uolunt. Gell. lib. 11. ca. 2. Elegans homo non dicebatur cum laude, sed id fere uerbum ad ætatem M. Catonis, uitij non laudis fuit. Cato l. de Moribus: Auaritiam omnia uitia habere putabant, sumptuosus, cupidus, elegans qui habebatur, is laudabatur.

ELEGANTER, [*Elegantemente,*] κομψῶς, Ci. 2. de Fin. Hoc ipsum elegātius poni, meliusq; potuit. Idē ad Brutū: Tibi is exponet, qui & optime omnia nouit, & elegantissime expedire, & deferre ad te potest.

ELEGANTIA, [*Eleganza, politezza, nettezza,*] φιλοκαλία, κομψότης, mūditia, lautitia, ornatus. Cice. in Or. Fucati medicamenta candoris & ruboris omnia repellentur: elegantia modo & munditia remanebit. 2. de Fin. Contemnit differendi elegantiam. Idem 3. de Fi. Agricultura abhorret ab omni politiore elegantia. Elegantia in oratione uirtus est. huius duæ sunt partes, Latinitas, & explanatio. Latinitas, quæ sermonem purum seruat ab omni uitio: explanatio, quæ reddit apertam & dilucidam orationem.

ELEGIA, p p. [*Elegia, uerso miserabile.*] ἐλεγεία, ἐλεγεῖον, siue Elegeia p quoq; syllabas, Latine sonat, carmē miserabile, ab ἐλεέω, misereor, quòd hoc potissimum genere carminis miserabiles hominū ærumnæ, & amoris querimoniæ soleant decantari. quanquā postea rebus etiam lætis seruire didicerit, ut testatur Horat. de Arte: Versibus (in quis) impariter iunctis querimonia primum, Post etiam inclusa est uoti sententia compos. Ad huius uocis etymologiam alludit Ouid. in epicedio Tibulli his uersibus. Flebilis indignos Elegia, solue capillos: Ah nimis ex uero nunc tibi nomen eris.

ELEGIA, elegiorum, pro carminibus elegis. Pla. Mosc. Meę impleantur carbonibus elegiorum fores.

ELEGIDION, ἐλεγείδιον, Per. Sat. 1. Si qua elegidia crudi Dictarunt.

ELEGVS, a, um, [*Da piangere,*] ut elegus uersus, flebilis. Hor. lib. 1. Car. Ode 33.

ELEGVS, gi, [*Elegia*] ἔλεγος, ἐλεγεία, idem quod elegia, siue carmen elegiacum. Oui. 2. Fast. Nunc primum uelis elegi maioribus itis.

ELEI, p. p. ἠλεῖοι, populi in Peloponneso, Elidem incolentes, clarissimi propter ludos Olympiacos, quorum præfecturam Elei habuerunt. unde Elei equi. Lucan. lib. 1.

ELIADES, equæ dicūtur, quæ ex Olympico certamine palmā referūt. Seruius in illud Vir. 1. Geo. Eliadum palmas Epirus equarum.

ELELEIS, idis, mulieres bacchantes, ἀπὸ τοῦ ἐλελίζειν, a uociferando. Oui. 14. Ep. Nunc feror, ut Bacchi furijs Eleleides actæ.

ELEMENTA, orum, [*Elementi,*] στοιχεῖα, sunt principia omnium rerum ex quibus reliqua omnia componūtur, & in quæ resoluuntur, ignis aer, aqua, & terra. Ci. 1. de Na. De. Oē corpus aut aqua, aut ignis, aut aer, aut terra, aut quæ ex ijs componuntur. Horum similitudine etiam notas litterarum elemēta, [*Lettere dello alphabeto,*] uocamus: quòd ex ijs primum syllabæ, deinde ex syllabis dictiones constituūtur. sicut enim illa coeuntia omne corpus efficiunt: sic hæ coniūctæ litteralem uocem quasi corpus aliquod componūt. Sic lex Moysi, & omne uetus testamentum, elementum dicitur ab Apostolo: è quibus quasi ex elementis & religionis exordijs Deum discimus.

ELEMENTARIVS, a, um, Sen. li. 5. Ridicula est elementarius senex. Iul. Capitol. Puer litteris elementarijs imbutus.

ELENCHVS, chi, [*Argomento,*] Latine argumentum, ab ἐλέγχομαι, argumentor. plerunque tamen pro argumento sophistico. Sunt etiam Elenchi, [*Perle,*] margaritæ. Pli. li. 9. ca. 35. Iuue. Sat. 6. Aurib. extensis magnos commisit elenchos.

ELEO, es, [*Macchiare,*] μιαίνω, maculo. Luciū. lib. 6. uestimenta eleuit luto.

ELEPHAS, elephantis, & elephantus, ti, [*Elefante,*] animal omnium terrestrium maximum, duos habet dentes, ex quibus fiunt opera eburnea. Vitreo sausi, aut elephantis. Cic. 2. de Natu. Deor. Manus data elephantis, quia propter magnitudinem corporis difficiles aditus habebant ad pastum. Poetæ nonnunquam Elephantum pro ebore posuerunt, [*Auolio.*] Virg. li. 3. Geor. in foribus pugnam ex auro, solidoq; elephanto. Elephanti biennio, utero grauescunt, nec amplius quam semel gignunt, nec plures quàm singulos, uiuunt annos trecentos. Hos primum uidit Italia, Pyrrhi regis bello in Lucanis unde & boues Lucas nominauit: quoniam Itali maximam quadrupedem, quam haberent, uocarent Bouem.

ELEPHANTIA, siue Elephantiasis, [*Lepra,*] ἐλεφαντίασις, morbus est, quē uulgus medicorū Leprā uocat, ita tamē ut aliū esse ītelligamus a Lepra Græcorū, quæ scabiei species est cutē manifestis crustis obducēs. Oritur Elephantiasis a sanguine atræ bilis naturam habēte, qui temporis processu in perfectam atram bilem conuertitur. Rationem huius referunt ad elephanti naturam, cuius cutis ulcerosis quibusdam uallibus infestatur. Pli. li. 26. auctor est, elephantiasim in Italia ante Cn. Pompeij tempora non fuisse.

ELEPHANTIACVS, [*Lepros*o,] ἐλεφαντιακὸς, ἐλεφαντικός, qui morbo elephantiæ laborat.

ELEPHANTINI, libri, apud priscos fuerunt, in quib. S.C. scribebātur.

ELEPHANTINVS, a, um, p.c. Elephantinum emplastrū describit Celsus. l.5 c.19. sic dictum, quòd sit pereandidum, quasi eburneum.

ELEPHANTIS, tidis, poeta, qui libellos scripsit, quibus uaria genera cō cubitus complexus est. Mart. li.12. Nec molles Elephantidis libelli. Est etiam Nili insula infra ultimam eius fluuij cataractam. Pli li.5. c.9. Strabo Elephantinam appellat.

ELEVO, as, p.c. [Leuare, alzare,] μετεωρίζω, ἐπαίρω, sursum leuo, in altū tollo. Plau. Cape dum lapidem hunc, atque eleua. Item rem aliquā minuo, extenuo, [Diminuire.] Liu. lib.3. Si uana nostra autoritas ad plebem est, nos eleuatis eam. Cic. in Tus. Nihil est, quod tam eleuet ægritudinem.

ELEVS, untis, siue potius Elæus, ἐλαιοῦς, Ste oppidum in Thracia Cherroneso. Pli. li.4. c.11. Incolæ Elæuntij, siue Eleusij, ἐλαιούσιοι.

ELEVSA, siue potius Elæusa, insula Ciliciæ adiacens. Pli li.5. ca 31.

ELEVSIS, & Eleū, ciuitas i Attica prouincia, in qua regnauit Eleusius, qui cū Cererē filiā quærentē liberalissime hospitio suscepisset, illa p munere ostendit ei oē genus agriculturæ filium & eius Triptolemū recēs natū, per noctē igne fouit, per diem diuino lacte nutriuit: cumq; grādiusculus factus esset, curru suo impositum per totū orbē misit ad usum frumentorum hominibus indicandum, ex quo Eleusini Cereri solennia sacra instituerunt. Strab. li.8.

ELEVSINVS, a, um, Virg. 1. Georg. Tardaq; Eleusinæ matris uoluentia plaustra.

ELICES, p.c. [Fossi d'intorno à i campi,] ἀγωγοὶ, sulci aquarij, per quos aqua collecta ex agro educitur: ab eliciendo dicti. Colum. li. 2 ca.8.

ELICIO, is, p.c. cui, citum, [Elicere, cauare,] ἐξάγω, educo. Oui. Credibile est lacrymas elicuisse deo. Cic. 1. de Ora. Verbum ex eo nunquā elicere potui de ratione dicendi.

ELICIVS, Iuppiter in Auentino colebatur: ab eliciendis fulminibus. Oui. 3. Fast. Nunc quoque te celebrant, Eliciumque uocant.

ELIDO, dis, p.p. elisi, elisum, [Fracassare,] ἐκθλίβω, effringo, excludo, occido. Cic. 3. Tusc ægritudines, ipso trunco euerso, omnes elidendæ sunt. Pla. in Rud. Iubeo oculos elidere. Virg. 8. Ae. Geminosque premens eliserit angues. Pli. li.11. ca. 37. Ceteris ossibus leonis est tanta duritia, ut ignis elidatur, uelut è silice. Sueto. in Cæsare: Præ turba elisi, exanimatiq; sunt.

ELIGO, gis, p.c. [Eleggere, far elettione,] ἐκλέγω, è quouis numero, ex omni copia. Cic. 4. Acad. Quam potissimum sententiam & disciplinam melius eliget? Idem 1. Ver. Quoties ille tibi potestatem optionemque facturus sit, ut eligas utrum uelis. Electus. Cice. 1. de Fini. Electis uerbis dictatæ res. deligo uero significat ex magis idoneis aliquem legere ad aliquid agendum.

ELIMINO, as, p.c. [Cacciare di casa, mandar fuori,] ἐξωθέω, ἐκβάλλω, extra limen eijcio, excludo. Pompo. ad Nonium: Eliminabo extra ædes coniugem. Ennius Medea: Antiqui herilis fida custos corporis quid sic extra ædeis eliminatus? Eliminare dicta, dixit Hor. l. epist. pro enunciare, [Dire,] quasi extra limen efferre.

ELIMO, as, [Limare,] ἐκλεπτύνω, proprie est lima conficere. Ouid. 5. Met. Retiaque & laqueos, quæ lumina fallere possent, Elimas. Inde Elimare opus, pro ornate, & absolute conficere. [Compire,] Cice. ad Att. li. 16. Velim σχόλιον, aliquod elimes ad me. Interdum pro lima Abradere. Plin. li. 34. cap. 18. Elimatam scobem in fictili crudo coquunt in caminis.

ELINGVIS, gue, [Senza lingua.] ἄγλωττος, sine lingua. Item qui loqui non potest, etiam si linguam habeat. Cice. pro Flac. Confirit & elinguem reddit.

ELINGVO, as, [Priuare della lingua,] ἐκγλωττίζω, linguā extraho. Pla. in Aul. Si ego te non elinguandam dedero usque a radicibus.

ELIQVAMEN, [Salamoia,] quod eliquatum ex re aliqua, ut carnibus, aut piscibus, uulgus Salmurism uocat. Col. li.9. ca. 14.

ELIQVESCO, is, [Disfarsi,] liquidum fieri. Var. de Re rust. de olea loquens, Alia ad cibum eligitur, alia ut eliquescat.

ELIQVO, as, pe.co. [Far liquido, liquefare,] χέω, ἐκτήκω, liquidum facio, ut cum aurum igni dissoluimus. Est etiam liquide purgare. Sen. lib.3 Nat quæst.

ELIS, ἦλις, oppidū in Occidētali tractu Peloponnesi, non procul ab Alpheo fluuio, iuxta quod certamē olympicū celebrari solet. Plin. l.5. Ptol. quoq; li.3. c.16. regionem oēm circumiacentē Elidē appellat. Hinc Eleus, a, um, Vir. li. 3. Geo. Hicuel ad Elei metas & maxima campi Sudabit spatia. Item patro. fœm. Elias, adis, ut, equæ Eliades, quæ apud Elidem certamine curruli palmas merentur. Seruius in illud Vir. 1. Geo. Eliadum palmas Epirus equarum.

ELISSA, [Didone,] ἔλισσα, Beli Phœnicum regis filia, Dido cognominata, quod complura supra animi muliebris fortitudinem gesserit. nam & fratris insidias fugiens Carthaginem condidit: cumque a suis ciuibus cogeretur Iarbæ nubere, morte spontanea se a secundis nuptijs liberauit. Seruius.

ELIXO, as, [Lessare, cuocere à lesso,] ἕψω, ἑψέω, aqua coquo.

ELIXVS, a, um, [Lesso,] aqua coctū Elixū (inquit Nonius) est quicquid aqua mollitur, uel decoquit. nā lixā, aquā ueteres dixerunt. unde & Lixæ dicti, qui militibus aquam ad castra, uel ad tentoria solent ferre. Hora. 2. Serm. Sat. 2. At simul assis Miscueris elixa. Varro per trāslationem Calceos elixos scribit, quasi madefactos.

ELLEBORINE herba exiguis folijs, alio nomine Epipactis. Pl. l.7. c.2.

ELLEBORVM, [Elleboro,] herba insignem purgandi uim habens, Latini Veratrum appellant. Eius duæ sunt species, album & nigrum.

ELLYCHNIVM, [Stopino,] ἐλλύχνιον, funiculus ille papiraceus, seu sparteus, cannabinusve, aut stupeus, in lychno, qui oleo affuso lumen præbet. Pli. li. 23. ca.4 Et è medulla eius elegantium lucernarum ellychnia fiunt.

ELOCO, as, are, [Affittare,] ἀπομισθόω, ut elocare fundum, est certo pretio eius usum alicui concedere. Cic. 5. Ver. Xenon fundum elocatum esse dicebat. Elocare boues, Col. li. 1. ca. 7. Elocare sese curandum. Pli. li. 26. ca. 1. Elocare funus. Pli. li. 21. Elocare filiam, [Maritare,] est eam uiro tradere.

ELOCVTIO, pars rethoricæ, quæ a Ci. 1. Inuen. definitur, idoneorum uerborum ac sententiarum ad inuentionem accommodatio.

ELOGIVM, [Testimonio, testimonianza,] ἐλογεῖον, testificatio de aliquo honoris uel uituperationis caussa. Vituperationis, Quin. Nō est, iudices, q. putetis ideo nullū adiectū ad exheredationē iuuenis elogiū, quia de scelere cōstaret. Honoris, Ci. in Cato. In Calatinū illud elogium unicū cōplurimæ cōsentiūt gentes, populi, primarium fuisse uirum. Aliquando accipitur pro simplici testificatione sententiæ. Cic. in Cato. Solonis quidem sapientis elogium est.

ELONGO, as, [Prolungare,] protraho. Pl. Quo tēpore dies elongantur.

ELOPS, piscis apud antiquos nobilissimus, unus omnium squammis ad os uersis contra aquam nando meat: a nonnullis Accipenser dictus. Pl. lib.9. cap.17.

ELOQVENTIA, [Eloquenza,] dictio ex omni parte perfecta. Ci. i Part. Nihil aliud est eloquentia, quàm copiose loquens, sapientia. Ter. in Eun. Dixine ego in hoc esse uobis Atticam eloquentiam è

ELOQVIVM, [Fauella,] modo sermonē, modo facundiā, modo elogiū significat. Plau. Dulci ac blādo eloquio amicā solatus. Apul. Platonis eloquio munitus. Oui. 2. de Pon. Eloqui nitor ille domesticus.

ELOQVOR, [Parlare apertamente,] ἀποφαίνω, clare & aperte animi sensa explico. Quin. Eloquor cum omnia, quæ mente conceperim promo, atque ad audientes profero. Vir. Eloquar, an sileam. Aliquando eloqui est, dicere: [Dire,] quod propriū est oratoris. Cice. 1. de Ora. Oratoris est composite, ornate, copiose, eloqui. Hinc eloquentes, [Eloquenti,] qui in dicēdi ratione perfecti sunt: unde Antonius apud Ciceronem dicit se disertos uidisse plurimos eloquentem neminē: quasi dicat, se plurimos eximios oratores uidisse, perfectum autem, in quo nihil desideraretur, neminem. Ci. de Ora. Mirari desinamus, quæ caussa sit eloquentium paucitatis: cum ex ijs rebus uniuersis eloquentia constet, quibus in singulis elaborare permagnum est. Idem Orat. ab Brut. Is erit eloquens, qui poterit parua submisse, modica temperate, magna grauiter dicere.

ELVCEO, ces, [Rilucere, esser lucido, manifesto,] ἐκφαίνομαι, lucidū esse, & per translationē manifestū. Vir. 4. Ge Elucent aliæ, & fulgore coruscant. Ci. 1. de Diu. Vt illa tertia pars rationis, & mentis eluceat. Elucet animi excellentia in despiciendis opib. Ci. 1. Offi.

ELVCESCERE, [Rilucere,] magis lucidum fieri. Hiero. Quod ut clarius elucescat.

ELVCIFICO, [Priuar di luce, oscurare,] ζοφόω, luce priuo: quamuis Nonius interpretetur lucidare. Laberius apud Gell. lib. 10. ca. 17. Volo elucificare exitum ætatis meæ.

ELVCTOR, aris, [Vincere la lotta,] luctando uinco, euado. Pl. l. 34. ca. 10. In ore fornacium, qua flammæ eluctantur, id est luctando exeunt. Liu. li. 24. Tenentibusq; cum tot, ac tā ualide eluctandæ manus essent, se se eripuerunt. Vir. 2. Ge. Aqua eluctabitur omnis. Locorum difficultates eluctatus. Tacitus in uita Agricolæ. Niues eluctari, Idem lib. 19 Lucan. lib. 2. Tyrrhenas uix eluctatus in undas.

ELVCVBRO, as, & Elucubror deponens, [Vegghiare per operar qualche cosa,] νυκτογραφέω, est lucubrationibus, id est uigilijs, conficio. Cice. Att. lib. 7. epistolam eram elucubratus.

ELVCVM, [Cianciatore,] p.p. ueteres uocabant languidum, uel allucinatorem, aut nugarum amatorem. Varro de lingua Latina li. 5.

ELVDO, is, p.p. [Beffare, ingannare,] διαπαίζω, manifeste derideo, decipio. Cic. 4. Aca. Illum eluditis. Ter. in Eun. Eludet, ubi te uictū senserit. Cic. in Cat. Quandiu nos etiam furor iste tuus eludet.

ELVGEO, es, [Lasciare il pianto,] lugere desino. Liu. li. 34. Quid aliud in luctu, quam purpuram, atq; aurum deponunt? quid aliud cum eluxerunt, sumunt? Accipitur pro Lugeo. [Piangere,] Ci. ad Papirium: Patriam eluxi iam grauius, quam mater unicum filium.

ELVINA, [Cerere,] dicta Ceres ab Eluio oppido, ubi colebatur. Iuuena. Sat. 3.

ELVMBVS, & Elumbis, qui euulsum habet lumbum, uel qui præ lumbi debilitate sese erigere non potest. Accipitur pro molli. [Delicato]

ELVO, is, elui, elutum, [Lauare, purgare lauando,] ἐκπλύνω, lauando purgo. Eluo, is. Ci. pro Sextio. Macula, quam nemo iā posset eluere. Oui. 11. Met. Corpusq; simul, simul elue crimen. Elutus, ut Eluta, & siccata

ſiccata urinaria uaſa. apud Colu.lib.6.ca.34.Hora.2.Serm.Sat.4. Ie riguo nihil eſt elutius horto.

Eluscare, [*Far losco.*] ποιεῖν τὸν ὄψιν, eſt luſcum facere, id eſt alterũ oculi lumine ſpoliare. Apud iureconſultos ad legem Aquiliam ſcribitur, Aquilia cum teneri, qui eluſcauerit diſcipulum in diſciplina.

Elutia, orum, teſte Pl.li.34.ca.16. Dicuntur metalla auraria, in quib. aqua immiſſa elutis ſordibus metallum oſtendit.

Elutrio, as, [*Tramutare di un in un'altro uaſo,*] μεταγγίζω, de uaſe in uas transfero. Pl.li.14.c.17. Sufferuefactis decies mox elutriatis.

Eluuies, ei, uel eluuio, onis, [*Voragine, inghiottimento.*] [βάραθρον, διαχώρημα, eſt uorago, uel terra aquarum impetu hauſta. Curtius. libr.6. Torrentesque atque eluuies iter morabantur. Cic. in Offic. Eluuionis, & peſtilentiæ. Ponitur etiam pro quauis calamitate. [*Diſgratia, miſeria,*] Ci. pro domo: Tu ad illam labem, atque eluuiem ciuitatis ſine ſumma ui peruenire potuiſti?

Eluxatus, [*Dislocato,*] ἐξαρθρωτὸς, Luxatus. Pl.li.20.ca.9. Fiſtulas eluxatas & tumores reuocari.

Elysium, locus ubi piorum animæ habitant, ἀπὸ τῆς λύσεως, ſolutione. Virg. 5. Aen. Sed Amœna piorum Concilia, Elyſiumque colo. Sunt & Elyſij campi in Bœotia circa Thebas, ut inquit Lycophron: de quibus ſenſiſſe uidetur Virg.li.1.Geo. Cum ait. Quamuis Elyſios miretur Græcia campos.

E ANTE M

Emacio, as, are, [*Smagrare, diſmagrare,*] ἰσχναίνω, macrum, ſiue aridum reddo. Col.l.2.ca.14 Saſerna putat aliis iuuari agros, aliis emaciari. Hinc Emaciatus, ut emaciatæ uites, apud Col.li.2.c.10.

Emacitas, [*Deſiderio di comprare.*] τὸ ὠνητιᾶν, inclinatio uoluntaria emendi. Colum.li.5 Quoidam emacitas in armentis exercet.

Emacuor, [*Smagrirſi,*] p.c. macrum fieri. Pli.li.18.cap.10. Terram emacrari æſtimantes.

Emaculo, as, [*Lauare le macchie.*] eſt maculas auferre. Pli.li.21.ca.19.

Emancipo, as, [*Far libero, & franco,*] p.c. eſt eum, quem in poteſtate habeo, ſui iuris efficio, quaſi extra mancipium. i. extra dominium meum pono. unde pater dicitur extra emancipare, filium, cum eũ paterno iure liberat, & ſui iuris efficit. quod quibus modis fieri ſoleat, uide Iuſti. de Adop. & emancip. Pl. ep.67. Hunc pater emancipauit, ut hæres matris exiſteret. Liberos proprie emancipari, ſeruos manumitti dicimus.

Emancipati, inquit Feſtus duobus modis intelliguntur, aut ij, qui ex patris iure exierunt: aut ij, qui aliorum fiunt dominij. quorum utrunque fit emancipatione. Emancipare ſe alicui, ſiue (ut ueteres loquebantur) emancupare, eſt ſe totum alicui tradere, & ueluti in mancipium illius transferre. [*Offerirſi à ſeruigio di uno.*] Plau. in Bacch. Nunc mulier tibi me emancupo: tuus ſum. Cic. in Catone. Ita ſenectus nimis honeſta eſt, ſi ius ſuum retinet, ſi nemini emancipata eſt.

Emancipatus, ad omne facinus. Apu.lib.10. Aſſumpto nequiſſimo & ad omne facinus emancipato ſeruulo. Emancipare agrũ eſt è mancipio. i. poſſeſſione ſua emittere, & alteri poſſidendum tradere, ita tamen ut inde ad nos ſingulis annis redeat prouentus. Plin.lib.7. Epi. Agrum ex meis actori publico emancipaui. Vbi Pl. emancipare non pro uendere poſuit, ſed pro alienare: cum enim uellet uectigal publice donare in alimenta puerorum, fundum ſuum imaginaria uenditione reip. donauit, & ſubinde uectigalem recepit.

Emano, uerbum militare. Proprie enim dicuntur emanare milites, qui diutius ſine legitimo Imperatoris commeatu abſunt a caſtris. Modeſt. l. deſertorem. Digeſt. de re militari: Is qui in exploratione emanet hoſtibus inſiſtentibus, capite puniendus eſt.

Emano, as, [*Vſcire, ſtillare.*] ἐκῤῥέω, extra mano, effluo, Col.lib.5. Sale cum adipe defricatur, dum ſanies uis emanet. Pli.li.20.ca.6. In angulo oculi humor emanans. Interdum actiue ponitur. Idem li.23.c.3. Vtilis eſt ſaniem emanantibus, id eſt emittentibus. Emanare res aliqua dicitur, cum ſpargitur in uulgus. [*Diuolgarſi, manifeſtare,*] Li. li.29. Periculum erat ne magis emanarent. Emanare in uel ad uulgus. Ci. pro Roſc. Am. Nequaquam oratio mea exire atque in uulgus emanare poterit.

Emanso a, proprie (ut inquit Modeſtinus. l.3 §. deſertorem. ff. de re milita.) dicitur miles, qui ultra tempus commeatus, ab imperatore impetrati, abeſt a caſtris. Deſertor autem, qui tempus longum uagatus reducitur. Erroneus, qui frequenter ſine cauſſa uagatur.

Emarcum, teſte Col.li.3.ca.2. Eſt genus uuæ a Gallis ſic appellatæ.

Emargino, nas, p.c. [*Scroſtare,*] ſignificat cruſtas & puluſlos, & margines ulcerum adimo. Pli.li.28.ca.9.

Emasculo, as, [*Caſtrare,*] caſtro Seruius ait, apud quoſdam populos ſacerdotes ſolitos ſe quibuſdam herbis emaſculare, ut Venerem arcerent.

Emathu, nomen duarum Syriæ urbium: quarum maior, Antiochia, minor appellatur Epiphania. unde etiam hodie proficiſcentib. in Meſopotamiã prima manſio Emas dicitur, corrupto uocabulo, ſed priſtini nominis ueſtigia retinente.

Emathia, ἠμαθία, Stephano, & Suidæ Macedonis ab Emathio rege. Pli.lib.4.c.10. Macedonia centum quinquaginta populorum, duobus inclyta regibus, quondam terrarum imperio, Emathia ante dicta. Poetæ Emathiam aliquando uſurpant pro Theſſalia, ſuo quodam iure uicinorum locorum appellationes confundentes. Virg.1. Geo. Non fuit indignum ſuperi, his ſanguine noſtro Emathiam, & latos Hæmi pingueſcere campos? Luc.l.1. Bella per Emathios plus quam ciuilia campos, id eſt per campos Pharſalicos, qui in Theſſalia ſunt, teſte Pl.l.4.c.8.

Ematuresco, is, ere, [*Maturarſi,*] maturum fieri. Pli.li.25. ca.4. Nonnunquam ante candidum ruſeſcit, ſi non ematuruit. Oui. Triſt. Ematuruit Cæſaris ira.

Emax, gen. com. ὠνητιακὸς, qui uel quæ facile inclinatur ad emendũ Ci. in Parad. Non eſſe cupidum pecuniæ, non emacem, uectigal eſt.

Embamma, atis, [*Guazzetto, ſapore,*] ἔμβαμμα, condimentum, quod ad condienda obſonia fit. Col.li.12.c.55.

Emblemata, [*Opra di muſaico, opra intarſiata,*] ἐμβλήματα, dicuntur opera elegantiora, ex teſſellis, ſegmentiſq; ita coagmentatis, ut rei alicuius imaginem tanquam penicillo depictam, repreſentent: cuiuſmodi ſunt, quæ in parietibus cameriſq; Muſcata, ſiue Vermiculata, in pauimentis Teſſellata, in lignis Segmentata dicuntur. Dicta Emblemata ἀπὸ τοῦ ἐμβάλλειν, ab inſerendo: quòd ex teſſellis, ſiue ſegmentis inſtitutis conſtaret Budæus in Annotationibus, Emblemata, inquit, uermiculatum opus ſignificãt, ex teſſellis inſitiuis apeatũ. Inde illud Ciceronis in Bruto de Calidij oratione: Nullum niſi loco poſitum, & tanquam in uermiculato emblemate (ut ait Lucilius) ſtructum uerbum uideres. Et in Oratore de collocatione uerborum loquens, ex Lucilio: Quàm lepide λέξεις, compoſitæ ut teſſerulæ omnes Arte, pauimento, atque emblemate uermiculato. Emblemata etiam in uaſis argenteis, aureiſque, & Corinthijs ornamenta erãt apud antiquos exemptilia, cum libitum erat: cuiuſmodi ætas iſta nõ nouit ut arbitror. Id autem ex Tullio intelligi facile poteſt in Ver act.5. in qua Verrẽ Siciliæ prætorem refert Haluntinos uaſa omnia, in unum aceruum conferre coegiſſe: quo facto Verrem ex omnibus uaſculis emblemata, id eſt pretioſiſſimam partẽ, retuliſſe, ita ut Haluntini domum pura, nudaq; uaſa referrent. Quoniam uero emblema, inſertum quid, & inſitum ſignificat, Quint. l.2. poſuit emblema pro ornatu temporario & exemptili.

Embolium, lij, [*Argomento, introito della comedia,*] ἐμβόλιον, à ueterib. dicebatur argumentum & ingreſſus ſcenicus, ἀπὸ τοῦ ἐμβάλλειν, id eſt ingredi. Huiuſmodi fuit illud argumentum de Paſiphae a tauro compreſſa, quod Domitiani temporibus in ſcena repræſentatum fuit, ut teſtatur Martialis his uerſibus: Iunctam Paſiphaen Dictæo credite tauro. Cic. ad Att. Embolium nouum cogito. Idem pro Sex. Qui omnia ſororia embolia nouit? Ergo ſaltatores & pſaltrias quos introduci ſolitos in ſcenam, Polybius Atheneuſq; teſtantur & alia ridiculorum genera, Embolia dici poſſunt.

Embryo, nis, uel Embryon brij, [*Creatura,*] ἔμβρυον, fœtus eſt in utero conceptus, antequam lineamenta ſuæ ſpeciei accipiat, quod fere ſolet accidere circa quadrageſimum ſecundum à conceptu diem.

Emedullo, as, ἀπομυελόω. medullam eximo, Pl. de limonio: Alarum graueolentiam emendat radicis emedullatæ uncia. Per tranſlationẽ pro declaro. [*Dichiarare,*] Plau. Narra rem, atque emedulla.

Emendate, [*Correttamente,*] Cic. de opt. gen. Or. Pure & emendate loquentes.

Emendatio, [*Correttione,*] Cic.4. de Fin. Hæc eſt philoſophiæ ueteris emendatio.

Emendator, [*Correttore,*] Ci. pro Bal. O præclarum interpretem iuris, correctorem, atque emendatorem noſtræ ciuitatis.

Emendatrix, [*Correttrice,*] Cicer. 1. de Leg. Lex uitiorum emendatrix.

Emendico, cas, pe.pr. [*Mendicare,*] ἐπαιτίζω, ſignificat more mendicantium aliquid peto. Sue. in Cæſare: In Hiſpania a ſocijs pecunias accepit, emendicatas in auxilium æris alieni. Inde Emendicata ſuffragia dicũt, quæ abiectis & humilibus precibus extorquentur. l. ſinguli. C. de accuſat. Singuli uniuerſiq; iudices cognoſcant, in pluribus criminibus non oportere emendicatis ſuffragijs decretorum, aut relationibus a publicis perſonis deſtinandis credere. Honos emendicatus li.1. C. ubi quis de curiali uel coh.

Emendo, as, [*Correggere,*] corrigo, quaſi a mendo purgo. Ci. Att.li.2. Me rogat, ut annales ſuos emendem. Hinc mores emendati dicuntur a Ci de Ami.

Ementior, [*Dir bugie,*] mẽdacium aliquod effingo. Ci. in parti. Alij ementiti ſunt in eos, quos oderant. Accipitur non ineleganter pro ſimulare [*Simulare,*] Ci. pro domo: Qui ne ementiendo quidem potueris auctorem adumbrare meliorem? Oui. 5. Meta. At Nileus, qui ſe genitum ſeptemplici Nilo ementitus erat. Sic dicimus Ementiri uocem uel manum alicuius, pro aſſimulare & affingere. Ementiri auctoritatem alicuius ordinis. Ci. pro domo ſua: Satis ne tibi uidetur a ſenatu iudicatum, me non ementitum eſſe auctoritatem eius ordinis. Ementiens, particip. Ci. 1. de Diui. Videmus hæc ſigna nunquam fere ementientia. Ementitus, partici. Cic. 3. Tuſc. ut quantum ſit ementita opinio, appareat.

EMEREO,res,emerui,emereor.& tam in bonam , quam in malam partem accipitur.Pla. Aul.Quid ego emerui mali, Quamobrem ita faceres?Prop.l 4.Emerui generoſos ueſtis honores.

EMEREOR,reris,emeritus , [Meritare,] ἀντ᾽αμείβομαι, mereor.Lac.lib.4. Oportet ſpiritum iuſtitiæ operibus emereri, ut fiat æternus . unde Emeriti milites nominantur,qui militia perfuncti, ab eaque abſoluti uacationem iam habent.Luc.li.1.Quæ ſedes erit emeritis?Emerita arma.Oui. 4. Triſt. Miles ut emeritus non eſt ſatis utilis armis. Emeritum ſtipẽdium,paſſiue , quod peractum eſt,cum iam milites miſſionem, ut ueterani , impetrauerunt.E meritos boues Virgilius per translationem appellat,pro deſeſſis , & opere ac labore ſolutis. [Stracchi,ſtanchi,]Emeriti ſenes uocantur a Valerio lib.5. qui ſolẽt habere alios,qui pro ſe laborent.Emeritæ apes.Pl.li.11.c.11 Emeriti anni , iam effœti . Mar.libr.7. Emeritæ ſunt annuæ operæ, pro abſolutæ.Cic.Att.

EMERGO,is,[Sorgere.]ἀναδύομαι,emergere dicitur,qui ſubter aquam merſus rurſus in lucem redit.Cice.2 de Natu.Deo. Ad uolantem ad eas aues,quæ ſe in mari mergerent: quæ cum emerſiſſent piſcemque cepiſſent,uſq; eo premere eorum capita mordicus &c. Translate dicimus Emergere ex calamitate,aut morbo , pro expedire ſe a morbo aut calamitate.[Liberarſi,]Liu.a 5.Emerſura uirtus ex omni ſæuitia fortunæ. Ci.pro Clu. Multorum improbitate depreſſa ueritas emergit.Emergi , imperſonale. Tere. Ad. Tot res repente circumuallant .

EMERITA,orum,pro commodis militum ueteranorum . Modeſt. in l. deſertorem.Digeſt.de re militari .

EMETIOR,tiris , emenſus ſum,[Miſurare,]διαμετρεῖν, idem quod metiri.Hinc Emetiri iter,per translationem,pro conficere iter:& Emetiri labores,quod alio modo dicimus exaltare labores . Liu.li.25. Aliquantum emenſus eſt iter.Cic.de Cla. Or. Ego autem uoluntatem tibi profecto emetiar,ſed rem ipſam nondũ poſſe uideor. Emẽſus,paſſiue Liu.li.21.Poſtquam multo maiorem partem itineris emenſam cernant. Vir.1.Ge.Emenſo cum iam decedet Olympo.

EMERITA,Auguſta Hiſpaniæ oppidum ad Luſitaniam ſpectans. Plin. lib.9.c.41.

EMETO,tis,meto Horat.in epiſto.Emetit Orcus grandia cum paruis.

EMICO,as,[Riſplendere,]διαττω ,effulgeo, reſplendeo . Pla. Ex oculis quaſi radij emicant ſolis.Emicare,extra ſalire. [Saltare,]Vir.6.Aen. Iuuenum manus emicat ardens,Litius in Heſperium.Pl.li. 11.c.37. Cæcinæ Volaterrano dracones emicuiſſe de extis traditur . Emicare in iugum, pro attollere ſeſe,& erigere.[Alzare,]Colu. li.4. c.20. Emicare pro excellere. [Diuenir famoſo,]Pl.li.35.c.11. Poſt eum emicuit longe ante omnes Euphranor Iſthmius . præ omnibus emicat Niſus.Virg.5.Aen.

EMIGRO,as,p.c.[Andar ad habitar altroue,]μετοικέω, idem quod migro.Ci.4.Ver.Ex illa domo ſic emigrat , ut &c. Emigrare è uita,eſt mori. [morire,] Ci.1. de Legi.

EMINATIO,ἀπειλησις.Pla.Cap quæ illæc eminatio eſt ?

EMINANTIA, [Eccellenza,]ἐξοχὴ,excellentia.Ci.de Na.1.

EMINEO,nes,p.c.nui, [Soprastare,]προκύπτω,excello : ab e & maneo. Pli.l.26 c.31.Eſculus,quantum corpore eminet, tantum radice deſcendit.Cæſ.Bel.Ciu.lib.2.Ita ut capita tignorum extrema parietũ ſtructura tegerentur,ne quid emineret,ubi ignis hoſtium adhæreſceret . Interdum adiunctam habet præpoſitionem e,uel ex. Cic.Tuſc. 1.Globus terræ eminens è mari.Nonnunquam extra.Pl.li.17. c.21. Duo oculi extra terram emineant.[Apparire,] Interdum Per.Liu.Eminet ferrum per coſtas.Per trãslationem pro conſpicuũ eſſe. [Eſſer manifeſto,][Ci.3.Ver.Toto ex ore crudelitas eminebat. Sic eminere aliquis dicitur,qui ceteris antecellit.Ci.in Orat.Demoſthenes unus eminet inter omnes in omni genere dicendi.Eminens.Cæſ.Bel.Ciui.2.Trabes,eminentiores,quam extremi parietum.Ci. Tuſc.3.Eminens effigies uirtutis .

EMINOR,naris ,[minacciare,]ἀπειλέω,idem quod minari.Plaut.Cap.

EMINVLVS,[Non troppo alto,]ὑπερανάμετρος,parũ eminens.Var.l.2.c.5.

EMINVS,p.c.[Da lungi,]πόῤῥωθεν,ſignificat a longinquo loco,& differt a longe : quod non recte dixeris,Eminus habito , ut Longe habito: ſed , Eminus iaculor,importat enim minus tacitum quendam motum de loco.Cæſ.l.1.Bel.Ciu.Vtrinque eminus fundis, ſagittis,reliquiſque telis pugnabatur.

EMISSARIVM,[Condotto d'acqua,] locus,per quem aqua è lacu, aut ſtagno emittitur.Cic.ad Tiron. Nullo aprico horto,nullo emiſſario.

EMISSARIVS,rij,[Spia,] προσκοπευτής, qui ante exercitum emittitur, uel ad explorandum,uel ad prœlium laceſſendum , uel qui dominũ circunſtat, & præſto eſt,ut emitti poſſit. Cice.Mario:Perſuaſerat nõ nullis inuidis meis,in me emiſſarium ſemper fore . Item furtorum conciliator(ut Aſconius docet) qui ſcilicet emittitur , ut exploret res furto opportunas.Cic.3.Ver.Turpio quidam,iſtius excurſor, & emiſſarius.Emiſſarius item uocatur equus[Cauallo da razza,]qui ad generandam ſobolem emittitur.Sed uidetur ratio uelle , ut dicatur Admiſſarius , quod ad ſobolem procreandam fœminæ adiungatur. unde admiſſura, quando mares brutorum ad fœminas admittũtur. Plin.lib.17.cap.23.Emiſſarium appellat palmitem , qui emiſſus ex deputatione infertur imis ſcamnis , ut per ſingulos annos ad ſuperiora ſcandat .

EMISSITIVS,a,um, [Spione,]qui ad explorandum emittitur . Et oculi emiſſitij,extra educti,& foras porrecti.Pla.in Aul.Circunſpectatrix cum oculis emiſſitijs.Et Cic.de Leg.

EMISSIO,onis,Ci.2. Tuſ.tormenta telorum eo grauiores emiſſione habent,quo ſunt contenta atque adducta uehementius.

EMITTO,tis,emiſi,emiſſum,[mandar fuori,]ἐκπέμπω,foras mitto Cice. 3. Cat.Vt abs te non emiſſus es urbe, ſed in urbem immiſſus uideatur.Emittere aquam ex piſcina,uel lacu.[Cauare,]Cice. Att.l.4. Lacus Velinus a Curio emiſſus. Varij præterea ſunt uerbi huius uſus,qui ſubiectis patebunt exemplis.Plau.in Merc . Emittit oculos, circunſert ſe.ad Her. 4. Quod ſi nunc hæc urbs inuictiſſima uocem emittat , non hoc pacto loquatur?Idem de Diu.lib.2.Si nubium cõflictu ardor expreſſus ſe emiſerit,id eſſe fulmen.Sic emittere arcu ſagittas,aut tela.Pli.li.9.c.8 de Delphinis : ut arcu emiſſi ad reſpirandum emicãt.Idem li.10 c. 33. de hirundinibus : Pullos adultiores circumagi docent,& foris ſaturitatẽ emittere , id eſt uentrem purgare. Admittit quoque & præpoſitiones.Ci.pro Plan. Emiſſus aliquis è carcere.Et l.2.ad Att.Emittat ad me Publius,qui obſignent . Cæſ. Bell.Ciui.1.Emittunt noctu per uallum.Liu.24.Primos equites clamore ſublato in hoſtem emiſit.Emittere manu aliquem pro libertate donare.[Far libero] Pla.in Cap.Non erit tam auarus,quin te gratis emittat manu.Ter.Ad.Haud dubium eſt , quin emitti æquũ ſiet, i.liberum fieri. Aliquando pro edere. [Publicare,]Cic.Fa.li.7.Si quãdo aliquid dignum noſtro nomine emiſimus.

EMODVLOR,μελῳδέω,idem quod modulor.Oui.l.1. Amorum.

EMO,emis,emi,emptum,[Comperare,]ὠνοῦμαι,aliquid mihi comparo, conſtruitur cum ablatiuo,uel genitiuo horum nominum, tanti,quãſi,pluris,minoris,& huiuſmodi.Ci.li.3.Offi.Emit tanti,quanti Pythius uoluit. Gel . Libros plurimos ære pauco emi. Emptus parti. Hor.1.epi.Nocet empta dolore uoluptas .

EMOLIOR,iris,iri,[Cacciare,] ἐκβάλλω,eijcio,expello.Celſ.li. 4. c 6. de pleuritide.Sicca tuſſis,quæ nihil emolitur.Col.l.8.ca.5.

EMOLLIO,lis, [Far molle,mollificare,]μαλάσσω,mollio , molle facio. Liu.37.Humor arcus,fundas,& iaculorum amenta emollierat. Vnde emollire aluum,eſt laxare.[Leuare,] Pl.li.20.ca.9. Aluum leniter emollit lapſana. Cum ad hominem transfertur, ſignificat effœminatum reddo.[Far laſciuo,delicato,] Liu. 27.Metuens, ne ſuũ exercitum nimia urbis amœnitas emolliret . Idem 31. Emollitus amœnitate Aſiæ hoſtis .

EMOLLIDVS,a,um,ab Emollio,[Molle,]μαλακὸς,mollis.Liu. 24.Labor & æſtus emollida,& fluida corpora Gallorum reddit.

EMOLVMENTVM,ti,[Vtilità,]ὠφέλημα,utilitas.Ci.in Epi. Si id tibi eſſe emolumento ſciam .

EMORIOR,[Morire,]ἀποθνήσκω,Pla.in Men. Tarenti emortuus eſt. Legitur & infinitiuus Emoriri . Ter. in Eun.Riſu omnes, qui aderant, emoriri .

EMORTVALES,dies,quo quis mortuus eſt.Pla.in Pſeu.

EMOVEO,es,[Mouere,]ἀπάγω,eſt è loco mouere .Vir.2.Aen.

EMPANDA,Paganorum dea fuit,quod parentibus pagis præeſſet. Feſt.

EMPEDOCLES,philoſophus Agrigentinus,quem neſcias utrum inter poetas,an inter philoſophos annumeres,quippe qui rerũ naturam elegantiſſimo carmine explicuit .

EMPHASIS , ἔμφασις , figura cum tacita uerbis ſubeſt ſignificantia. eius duo ſunt genera : unum quo plus ſignificatur , quam dicitur:ut Cantando tu illum ? quaſi dicat indoctus peririſſimum : Alterum quo etiam illud ſignificatur,quod non dicitur. Virg. li. 1.Ge. Cum iam glandes atque arbuta ſacræ Deficerent ſiluæ. i. non ſolum aliæ ſiluæ,ſed etiam ſacræ .

EMPIRICE,medicinæ pars,quæ ſola experientia curat. Pl.l.29.c.1.

EMPIRICVS,qui ſola experientia medetur.Ci.in Aca.

EMPLASTRATIO,onis,ἐμφύλλευσις,in arboribus dicitur, cum cortex eximitur inoculationis gratia,ut aptari queat cortex par ex altera arbore.Col.li.6.de Arboribus ca.26.Eſt autem emplaſtratio uerbale, a uerbo Emplaſtro,cuius paſſiuum uſurpauit. Col.li.11.cap. 2. Poſſunt,inquit oleæ emplaſtrari. li.5.c.11.

EMPLASTRVM,ſtri,[Empiaſtro,]medicamentum ex uarijs rebus conſtans,a uerbo ἐμπλάττω,ſubigo.& uerſando mollio. Pl.l.21. c.4. Imponuntur emplaſtra uulneribus : malagmata ſuper integram cutem inijciuntur:paſtilli illinuntur.Celſ.li.5 c 17.

EMPORIVM,[Mercato,]ἐμπόριον , locus ubi res uenales exponuntur. Pla.in Amph.Ci.Att.li.5. Cum per emporium puteolanorum iter facerem ἀπὸ τοῦ ἐμπορεῖν,a negociando.

EMPTICIVS,[Che ſi compra,] qui emptus eſt,ſiue emi ſolet. Var.l.3 de re ruſt. Apium glans empticia facit pinguem,gramina exilem .

EMPTITO,tas,p.c.frequenter emo. Pl.l.33.c.1.Col.li.8 c.10.

EMPTIO,[Compra,]Ci.Att.li.12.Emptione ab haſta.

EMPTVRIO,is,cupio emere. Var.in procemio.li.2.

EMPVSA , genus laruæ , & terriculamenti , dicatum Hecatæ,uno pede ince-

de incedens . unde & nomen . Eustathius, Cœl. Rhod. li. 6. cap. 38. lect. ant.

EMPYRIUM, cœlum appellatur à theologis (nam philosophi cæli nusquam meminerunt) decimum cœlum, primum mobile ambitu suo complectens, Dei & beatorum sedes: ita dictum quasi ignitum, q̄ puritate sua reliquis cælis, ut ignis ceteris elementis antecellat.

EMUNCTIO, onis. Quin. l. 12. c. 3.

EMUNGO, gis, emunxi, emunctum, [*Nettarsi il naso, soffiarsi il naso, moccare,*] ἀπομύττω, nares purgo: quod fit, cū mucus ex eis detrahitur: mucus uero est cerebri excrementum ex naribus profluens. Emungere lucernam, uel candelam, est extremam ellychnij partem, quæ iam exusta lumini officit, digitis aut instrumento alio auferre. Per translationem, Emungere pro fraude auferre. Ter. in Phor. Emunxi argēto senes. Cubito se emungere, scomma est prouerbiale, quod in eos dici consueuit, qui artem aliquam immundam exercent: illi enim cum manus semper habeant inquinatas, cubito digitorum loco utūtur. Emunctus particip. exhaustus, & pecunia denudatus. Plaut. in Bacch. Me miserum me auro esse emunctum. Emunctæ naris homo dicitur is, qui acri est iudicio Horat. 1. Serm. Sat. 4 ad Her. Quiesce tu cuius pater cubito se emungere solebat.

EMUNIO, is, iui, itum, [*Fortificare,*] κατοχυρόω, munio, ut: Emunitus in modum arcis, Liu. 12. Taci. in uita Agri. Manus, siluis, ac paludibus emuniendis, conterunt. Emunire uites ab iniuria pecoris, Col. lib. 5. cap 6.

EMUSCO, as, muscum adimo, Col. l. 11. c. 2. Oleæ emuscantur.

EMUTIO, tis, iui, titum, p p [*Mutire.*] γρύζω, minimam uocem emitto, uel strepitum. Pla. in Mer. Etiam emutis.

B ANTE N

EN, [*Ecco,*] ἰδού, ἠνί, ecce, & tam nominatiuo, quàm accusatiuo iungitur, ut, En Priamus: En agros, & quam bello Troiane petisti Hesperiam metire iacens. Oratores per nominatiuum frequētius. Ci. pro Deiot. En crimen, en caussa:

ENARRO, as, [*Narrare pienamente,*] ἐξηγοῦμαι, perfectè narro. Cic. pro Marcell. Nulla dicendi tanta uis aut copia, quæ non dicam exornare, sed enarrare res tuas gestas possit. Teren. in Adelph Omnē rem seni enarrauimus ordine. Enarratio. Quin. l. 1. ca. 9. Enarrabilis, le, [*Che si può narrare,*] quod enarrari potest. Quin. li 6. c 4.

ENASCOR, eris, [*Nascere,*] φύομαι, nascor, siue ex alio nascor. Var. 1. de Re ru. c. 41. Idem lib. 2. c. 9 Cic. Att. Ex multis curis est una enata.

ENATO, as, are, [*Nuotare,*] ἐκνήχομαι, natando euado. Hirt. li. 4 Ad oppidum enatauerunt.

ENAVIGO, as, are, [*Nauigare,*] nauigando euadere. Pli. l. 6. c. 17. Cic. 4. Tusc. Tanquam è scopulosis cotibus enauigauit oratio.

ENAVO, as, idem quod nauare: unde opera enauata. Tacit. l. 9.

ENCELADUS, ἐγκέλαδος, Gigantū maximus, Titanis & terræ filius, quem Iuppiter fulmine ictum Aetnæ monti supposuit. Vir. li. 3. Ae.

ENCOMIUM, mij, [*Lande,*] laus alicuius. Solent autem encomia cani, uel dici uictoribus, & in ijs repeti solet, quicquid illi in uita laude dignum gessere.

ENDOPLORO, ras, p. p. antiqui dixerunt, teste Festo, pro imploro.

ENDOPROCINCTU, ueteres, dixerunt, teste Festo, pro in procinctu.

ENDROMIS, idis, ἐνδρομίς, uestis genus hirsutum. Martial. libr. 4. Iuuen. Sat. 6.

ENECO, as, cui, ctum, [*Morire, uccidere,*] ἀποκτείνω, perimo. Hor. l. 1. Bos est enectus arando. Cic. 3. de Diu. Auis fame enecta. Pro molestum esse, apud comicos.

ENERGIA, p. p. [*Efficacia,*] Latine efficacia. Hiero.

ENERVES, ue, [*Debile,*] Quin. l. 9 ca. 4. & Pli in Paneg.

ENERVO, uas, [*Indebolire, snervare,*] debilito, quasi neruis & robore spolio. Ci. de Sene. Non plane me eneruauit senectus. Eneruatus, partic. ut, Eneruati, & exangues homines, Ci. pro Sext. Languidus & eneruatus philosophus, [*Sciocco,*] primo de Or. Eneruata & muliebris sententia. 2. Tusc.

ENERVUS, a, um, [*Debile,*] debilis, quasi sine neruo. unde Eneruis saltatio apud Apu. quasi effœminata.

ENHYDRIS, coluber in aqua uiuens, unde nomen accepit. Pl. l. 30. c. 3. Herodo. in Melpomene pro lutra accepisse uidetur.

ENIM, [*Percioche,*] γάρ, caussalis coniunctio est, secundum fere locum in oratione obtinens: ut, Cole pudicitiam: hæc enim hominem uindicat a scelere.

ENIPEUS, fluuius Thessaliæ, iuxta quem Cæsar uicit Pompeium. Luca. l. 7. Sanguine, Romano quàm turbidus ibit Enipeus. Est & alter fluuius in Elide, in Alpheum illabens. Stra. li. 8.

ENITEO, es, [*Risplendere,*] διαλάμπω, ualde niteo.

ENITESCO, cis, [*Risplendere,*] nitidior, & clarior fio. Ad Heren. l. 1.

ENITOR, eris, sus, uel enixus, [*Partorire, Sforzarsi,*] ἀποτίκτω, pario, Pla. in Am. Geminos Alcmena enititur. Interdum est conari, laborare. Sal. in Iug. Ab adolescentia ita se enixum, ut ab optimo quoque probaretur.

ENIXE, [*Studiosamente, efficacemente,*] φιλοτίμως, studiose, & cum magno conatu. Pla. in Trinum. Ci. pro Sex. Pro eodem legitur & Enixim. Idem: Enixim contra fortunas atque honores huius ordinis omnia fecisse.

ENNA, ciuitas Siciliæ edito in loco & undique præcipiti sita, a Syracusanis (Stephano teste) condita, umbilicus Siciliæ dict⁹, quòd in medio insulæ constituta sit. Olim templum Cereris habuit uetustissimum: unde Ennæa Ceres. Strabo, & Cice. 7 in Verr. Vulgus hodie Annam appellat, ubi qui regis locum tenet, ob loci commoditatem, totius insulæ solet conuentum habere.

ENNAM, ἠλλὰρ, antiqui dixerunt pro etiam ne, teste Festo.

ENNIUS, [*Ennio.*] ἔννιος, poeta antiquissimus apud Romanos, Q. Valerio & C. Manlio Cons. natus. Hic Tarentinus (si Eusebio credimus) fuit. At Pompo. Mela scribit, Rudias Apuliæ, seu Calabriæ oppidum, Ennio ciue esse nobile Cui astipulatur Silius, cū ait Miserūt Calabri, Rudiæ genuere uetustæ. quin ipse Cic. pro Archia, Rudiū hominem uocat. Eusebius dicit Ennium a Catone quæstore Romā translatum Scipionis etiam Africani familiaris erat, unde & in sepulchro Scipionum putatur esse constitutus. Sequutus est M Fuluiū Nobiliorem ad bellum Aetolicum, cuius filium erudijt. ab hoc & Cato iam senex dicitur Græcas litteras didicisse. Scripsit plurima, inter quæ annales bellum punicum secundum hexametris, quæ omnia penitus interciderunt, exceptis uersibus aliquot, quos Macrobius ostendit ab eo sumpsisse Virgilium, & paucis immutatis in opus suum transtulisse. Sententiarum grauitate in primis excelluit, sed cui uerborum cultus minime responderet. unde interrogatus aliquando Vir. quid ageret; aurum se ex Ennij stercore colligere respōdit. Perijt articulari morbo, quem ex immodico uini usu contraxerat. Horat. Ennius ipse pater nunquam, nisi potus, ad arma Prosiluit dicenda.

ENO, as, are, [*Nuotare,*] natatione euado. Liu. libr. 33. Naues multæ ita haustæ mari, ut nemo ad terram enauerit. Virgil. 6. Aene. Gelidas enauit ad arctos. Cice. de Finib. Qui enat è concha, pinoteres dicitur.

ENODIS, de, [*Senza nodo,*] p p ἀνόζωτος, sine nodo. Virg. 2. Ge. Enodes trunci. Per metaphoram, quod sine difficultate est. [*Facile,*] Pli. in Epi.

ENODATE, [*Chiaramente,*] δήλως, clare, perspicue. Ci. 3. de Fi. Hęc nobis explicanda sunt. sed si enodatius, uos ignoscetis.

ENODATIO, [*Dichiaratione,*] δήλωσις, explicatio, expositio. Ci. 3 Top.

ENODO, das, [*Snodare,*] ἐξαμματίζω, nodis purgare. Col l. 5. c. 5. Vimi summæ uirgæ falce debent enodari Per metaphoram accipitur pro explicare [*Dichiarare,*] ad Heren. lib 2. Contrariæ legis enodabimus uoluntatem. Hinc enodatus partici. Cic. 2. de Inuen. Perspicue conscripsit, atque enodata diligenter exposuit.

ENORMIS, me, [*Enorme, smisurato,*] ἄμετρον, dicitur magnum, sine mensura, nimium, quòd normam & mensuram excedat. Pli. epi. Dijudicandum est, immodicum sit, an grande: altum, an enorme. Pl. li. 17. c. 12. Eædem enormes cerasis, lauris.

ENORMITER, [*Smoderatamente,*] Pl. lib. 37. c. 9.

ENOTESCO, it, [*Farsi noto,*] γνωρίζομαι, notus fio. Pl. in Epi.

ENS, τὸ ὄν, & Entia, τὰ ὄντα, [*Cio che e, quelle cose che sono,*] a uerbo Sū deducta, uoces sunt solis pene philosophis usurpatæ. Quin. lib 8. ca. 3. Multa ex Græco formata noua, ac plurima a Ser. Flauio, quorum dura quædam admodum uidentur, ut Ens, & Essentia.

ENSIS, [*Spada,*] ξίφος, gladius, mucro, spatha. Vir.

ENSICULUS, ξιφίδιον, Pla. in Rudē. Io eo ensiculo litterarum quid est.

ENSIFER, ri, [*Spadacino,*] Ouid. 2. de art. Ensifer Orion aspiciendus erit.

ENTELECHIA, ἐντελέχεια, perfectio, uis ex se mouens. Aristoteles ipsam animam ita appellauit l. 2. de Anima. Ci. 1. Tusc. Continuatam & perennem motionem interpretatur.

ENTHYMEMA, atis, [*Enthimema,*] p. p. syllogismus rhetoricus, una propositione minor logico, unde nomen sumpserit, quod aliquid in animo relinquat, ἀπὸ τοῦ ἐν τῷ θυμῷ λείπειν, ut ait Philoponus. fit autem, ut inquit Aristoteles, ex uerisimilibus.

ENUBO, is, p p. [*Maritare fuori dell'ordine & grado suo,*] est extra suum ordinem nubere. Liu. l 10 Virginiam, plebeio nuptam, quod è patribus enupsisset, sacris arcuerunt. Enuptio. Item li. 39. Vt, Hyspalæ gentis enuptio esset.

ENUCLEATE, [*Apertamente,*] exquisite, claré. Cic. 4. Tusc Enucleate disputant.

ENUCLEO, as, [*Aprire,*] aperio, & nucleū è calyce extraho. Per translationem Enucleare significat declarare, & explanare. Ci. in Par.

ENUCLEATUS, particip. Cic. pro Planc. eblandita, non enucleata suffragia.

ENUDO, as, are. [*Dichiarare,*] per trāslationem exponere. Ci. 1. de Leg. Rerum plurimarum obscuras intelligentias enudauit.

ENUMERATIO, κατάλογος, argumenti genus frequens apud oratores, cum, plurimis rebus expositis, & ceteris infirmatis, una reliqua necessario confirmatur, hoc pacto: Necesse est aut inimicitiarum caussa ab hoc esse occisum, aut metus, aut spei, aut alicuius amici gratia; aut, si horum nihil est, ab hoc non esse occisum. Est etiam enumeratio pars

tio pars epilogi, cum argumenta aut omnia, aut præcipua per totam orationem sparsa, in fine repetuntur. ad Herennium.

ENVMERO, as, are, [*Numerare.*] Proper. lib. 2. Ele. Enumerat miles uulnera.

ENVNCIATIO, onis, ἀξίωμα, enunciatum, pronunciatum, oratio ueri aut falsi significatiua. Ci. de Fato: Omnis enunciatio, aut uera, aut falsa est. Ibidem. Explicanda ratio enunciationum.

ENVNCIO, as, [*Proferire, esprimere,*] ἀποφαίνω, eloquor, effero, exprimo. Ci. 2. de Fin. Ad beate uiuendum breuiter enunciatæ sententię. Ponitur & pro simplici nunciare, uel significare. [*Significare,*] Ci. epi. ad Att. l. 1. Cossinius mihi uisus talis est, qualem esse eum tuæ litteræ enunciarant. Pro diuulgare, & quod arcanum erat retegere, [*Scoprire, riuelare,*] ut, Enunciare aduersarijs amicorum consilia, Ci. pro Ros. Ame. Enunciare mysteria dicendi, idem 1. de Or.

ENVNCIATVS, Quin. l. 2. c. 5. Sermo secundum naturam enunciatus.

ENVNCIATIVVS, a, um, Senec. epist. 1 18. Motus animorum enunciatiui corporum.

ENVNCIATRIX, cis, Quin. l. 1. c. 14. Ars iudicatrix, & enunciatrix.

ENVNCIATVM, ti, ἀξίωμα, ratio perfecta, ueri, aut falsi significatiua, quæ & Effatum, & Pronunciatum dicitur. Ci. de Fato: Nec, si omne enunciatum aut uerum est, aut falsum, sequitur illico, caussas esse immutabiles.

ENYO, ἐνυώ, Bellona, dea bellorum præses: quanquam etiam figurate pro ipso bello, siue prœlio accipitur. Mar. 101. Nec te decipiat ratibus naualis Enyo. hoc est, prœlium nauale.

E ANTE O

EO, is, iui, uel ij, itum, [*Andare,*] πορεύομαι, notæ significationis est. Ire, redire, contraria, Mart. l. 6. Et Capitolinas itq; reditque. Interdum significat uenire. Ter. in Ad. Quæso ut una mecum ad matrem uirginis eat. Ire pedibus [*Andar a piedi,*] Pla. Stic. Pedibus ire non queo. Ire autem in sententiam pedibus, est alterius sententiæ non uerbo, sed corpore accedere. Liu. l. 7. Qui hoc sentitis in dexteram partem pedibus transite. deinde frequentes in dexteram pedibus transierunt. Hæc ratio inuenta est, quòd nonnunquam longum esset audire singulos. Aliquando ne pedibus quidem, præ multitudine ad sententiam ire poterant, idemque manu sententiam significabant: quod Quinctilianus intelligit, ubi ait: Manibus pedibusque imus in sententiam necessitatis. Huic contrarium est, ire in alia omnia. [*Esser d'altro parere,*] hoc est, ab auctore sententiæ alicuius dissentire. Cice. in epist. fami. li. 1. epist. 2. De tribus legatis, frequentes ierunt in alia omnia. Nauibus instructis ire, Vir. 2. Aen. Ci. Att. lib. 10. Nauigio eum se iturum trans mare, credere non possum. Ire rectis sensibus, Cic. 13. Phil. Si me rectis sensibus euntem dij immortales adiuuerint. Ire inficias. [*Negare,*] negare. Te. in Ad. Si inficias ibit, testis mecum est annulus quem amiserat. Ire in aciem, pro militare. Quin. li. 9. ca. 2. Ire in articulum dicitur seges, cum nodos, ueluti articulos quosdam acquirit. Pl. li. 18. ca. 17. It dies. [*Fugge il tempo passa,*] pro præterit, & elabitur. Pls. Rud. it res, pro succedit, Cic. li. 14. Itur imperio male, Ter. in And. Hoc uerbum, præter naturam aliorum uerborum quartæ coniugationis, facit futurum in Bo: ut, Eo Ibo.

EO, [*Tanto,*] τοσούτῳ, pro tanto, ut Eo magis, Quo magis. Sa. in Proœ. Belli Cat. Statui res gestas populi Romani perscribere, eo magis, quòd mihi a partibus reip. animus liber erat. Quãdoq; ponitur pro ideo. Teren. in Eunu. Eo ne es ferox, quia habes imperium in beluas. Aliquando Vsque illuc. Liu. l. 2. Ipsa uestigia quęrentem dominum eo deductura erant. Aliquando usque ad id, ut [*Fino che,*] apud eundem in proœmio operis: Quę ab exiguis profecta initijs, eo creuit, ut iam magnitudine laboret sua. Sic dicimus, eo magnitudinis, pro, ad eam magnitudinem: Eo sapientiæ, ad eam sapientiam.

EOVS, oa, um, [*Orientale,*] Orientalis: habetq; primam syllabam indifferentem. deriuatur enim ab ἠώς, quod est Aurora: & scribitur quãdoque per ε. Productionis exempla nusquam non occurrunt. Reliquum est, ut aliquot exemplis doceamus posse breuiari. Vir. 2. Ae. Confligunt Zephirusque, Notusq;, & lætus Eois Eurus equis. Ouid. 2. Amor. Gallus & Hesperijs, & Gallus notus Eois.

EOVSQVE, [*In tanto,*] ἐπὶ τοσοῦτον, in tantum. Val. lib. 1. Natam uitem eousque creuisse, donec cunctas dominationis suæ partes inumbraret.

E ANTE P

EPAMINONDAS, ἐπαμεινώνδας, nobilis fuit Thebanus, Polymni filius, singulari modestia, prudentia, & grauitate præditus, rei militaris peritus, manu strenuus, animo maximo: adeo autem amans ueritatis, ut ne ioco quidem mentiretur: ad hæc multiplici artium cognitione eximius. nam & fidibus nouit, & ad earum sonum accinere: qua in re præceptorem habuit Dionysium. tibiarum autem artem ab Olympiodoro hausit, quemadmodum saltationem a Calliphrone. In Philosophia uero Lysiæ Pythagoræo operam dedit. Hic cum apud Leuctra Lacedæmonios plaga pestifera adeo affecisset, ut ex eo tempore Lacedæmoniorum opes corruerint, & principatũ Græciæ amissum ultra reparare nequiuerint, dicere solebat, orbum se, non tamen sine liberis mori, & ex se natã relinquere pugnam Leuctricam. Hic post clarissima facinora edita, extremo tempore apud Mantineam cum acie instructa, & ducis optimi, & militis fortissimi officio fungitur, sparo agresti telo, percussus ictu mortifero, relatusque in castra semianimis, requisiuit a circunstantibus, saluus ne esset clypeus: cum saluum esse flenter sui respondissent, allatum, uelut sociũ laborum gloriæque osculatus est. Iterum quæsiuit, essent ne fusi hostes: cum id quoq;, ut cupiebat, audiuisset, euelli eum deniq; spiculum iussit: atque ita multo sanguine profuso, in lætitia & in uictoria mortuus est. cuius morte Thebanorum uires hebetatæ sunt, ut non tam illum amisisse, quàm cum illo interijsse omnes uiderentur. nam ante Epaminondam Thebani alieno imperio paruerunt, & post interitum eiusdem in seruitutem pristinam reuoluti sunt: ut manifestum sit gloriam Thebanam cum illo natam, & cum illo extinctam fuisse. Vide Xenophontem lib. ult. Rer. Græcarum, & Iustinum.

EPHEBEVM, ἐφηβεῖον, dictum palestræ membrum, in quo ephebi exercentur: de quo Vitr. l. 5. sic inquit: In duplici porticu collocẽtur hęc membra, ephebeium in medio: hoc autẽ est exedra amplissima, & c.

EPHEBVS, p. p. [*Giouanetto di prima barba.*] ἔφηβος, dicitur, qui iam ad annos pubertatis peruenit: ex ἐπὶ & ἥβη, pubertas. Iuuen. Armentus Zelotes, cunctis narratur ephebis. Terent. in And. Postquàm excessit ex ephebis. Ci. pro Flacco. Quem in ephebum cognouisti.

EPHEMERIS, p. c. [*Giornale,*] ἐφημερίς, in quo res gestæ per singulos dies scribuntur. Latine acta diurna, & Diarium dicitur, ab ἐπὶ, & ἡμέρα, dies. Propertius pro libro fœneratoris posuit. Me miserum, his aliquis rationem scribit auari, Et ponit duras inter ephemeridas. Cic. pro Quinct. Quinctius ad ephemeridem reuertitur, inuenitur dies profectionis. Calendarium a Seneca dicitur, a Cicerone aduersaria, orum.

EPHEMERON, ἐφήμερον, duarum herbarum nomen Dioscoridi, quarum alteri folia tribuit lilij, sed tenuiora, caulem parem, florem candidum, amarum, semen molle, radicem unam digitali crassitudine, odore non iniucundo. Dictum autem Ephemeron putatur, quòd florem habeat fugacissimum, qui unico die marcescat. Alterũ ephemeri genus ab eodem Colchicum appellatur, a quibusdam etiam bulbus agrestis, sub autumni exitum florem fundens croceo similẽ, folia habẽs pinguiora, quam bulbus, caulem semipedalem, semẽ rufum, radicem ex nigra rufescentem, quæ desquamata intus albicet, succumque lacteum fundat. Vulgus Caninecam appellat, quòd gustatum canes enecet.

EPHESVS, urbs Ioniæ, celeberrimo Dianæ templo clara ab Amazonibus condita. hoc templum ducentis uiginti annis a tota Asia factũ fuit, in solo palustri, ne terræ motus sentiret. in eo centum uiginti septem columnæ fuerunt, singulæ a singulis regibus factæ sexaginta pedum altitudine. inter quas triginta sex cælatæ miro artificio.

EPHIPPIA, orum, [*Selle di caualli,*] ἐφίππια, ἀπὸ τοῦ ἐπὶ καὶ ἵππος, proprie tegmina, seu stragula, quibus equi sternuntur, uel sellæ equis ad insidendum impositæ. Cice. de Fini. Ne hoc ephippijs, & anatophoris. Hora. in epist. Optat ephippia bos piger, optat arare caballus. Hinc equites ephippiati, qui ephippia habent in equis. Cæs. li. 4.

EPHORVS, historicus Cumæus, Isocratis auditor. Ephori item apud Lacedæmonios magistratus eiusmodi, quales apud Romanos tribuni ple. qui a Theopompo sic appositi regibus sunt, ut apud Romanos consulibus tribuni. ut enim a consulibus ad tribunos prouocare quisque poterat, sic Lacedæmonij a regibus ad Ephoros. Olim pro ministris regum fuerunt, paulatim deinde eo peruenerunt, ut sensim a rege magistratum proprium constituerint, nomine Ephoriam. ita dicti ἀπὸ τοῦ ἐφορᾶν, intueri, quòd ad ciuitatis salutem oculos intentos haberent.

EPHYRA, yræ, urbs Peloponnesi, in ipso sita Isthmo, alio nomine Corinthus. Ephyræ nomen accepisse uolunt ab Ephyra, nympha, Oceani, & Tethyos filia. Vir. 4. Geor. Luca. li. 6. Hinc Ephyræus, ræa, ræũ, Corinthius. Propertius: Non ita complebant Ephyrææ Laidos ædes. Luc. l. 6. Insedit castris, Ephyræaq; mœnia seruat. Virg. 2. Geor. Ephyræius per quinque syllabas extulit, Illusas auro uestes, Ephyræiaq; æra. Fuit & alia eiusdem nominis urbs in Epiro, alia rursus in finibus Thessaliæ: item aliæ apud Stepha.

EPICHARMVS, philosophus Syracusanus, Pythagoræ auditor, comœdiæ auctor. Hora. l. 2. Epist. Plautus ad exemplar Siculi properare Epicharmi. Scripsit de natura rerum, & Medicina. Ci. li. 1. Tus.

EPICEDIVM, ἐπικήδειον, carmen, quod in laudem defuncti, corpore nondum humato, cani solet: aliter Nænia dictum.

EPICROCVM, genus uestimenti, croceo colore infectum. Festus.

EPICTETVS, pen. pro. ἐπίκτητος, nomẽ philosophi Stoici, qui ex Hierapoli Phrygiæ urbe originem ducens, Romæ epaphrodito cuidam Neroni familiari seruiuit, atque ad Marci usque Antonini tempora peruenit. Domitiano autem imperante eius dominatu offensus Roma Hierapolim migrauit, ratus uerum esse, quod est apud Tragicũ, patriam esse cuiusq;, ubi quis recte ageret. Tanta uero apud omnes homines eius uitæ admiratio extitit, ut Lucian. Syrus Epicteti lucernam fictilem tribus drachmarum millibus, ob eius auctoritatẽ, uenisse

tradat. Scripsit Enchiridion, opus utile.

EPICVRVS, eius sectæ auctor, quæ ab eo Epicurea dicta. Summum bonum in uoluptate ponebat, nō tamen in uoluptate corporis, ut Aristippus, sed animi, id est, in absentia omnium dolorum. Deorū prouidentiam è rebus humanis tollebat. Traditur fuisse continētissimę uitæ: nomen tamen illud uoluptatis, in qua summum bonum ponebat, efferre, ut homines uoluptarij Epicurei dicantur.

EPICVS, a, um, ab ἔπος, carmen, & proprie Hexametrum: unde Epicus poeta, carminis heroici scriptor, Ci. de Op. gen. or. Licet dicere Ennium summum epicum poetam. Epicum poema. Cice. ibidem. Vide Cœl. Rhod. lib. 17. ca. 20.

EPIDAMNVS, [Durazzo,] oppidū in ea parte Macedoniæ, quæ Adriatico mari incumbit. Dictum ab Epidamno rege barbarorū. sed Romani eo coloniam deducentes (inquit Pl. li. 4. c. 27.) Dyrrhachium dicere maluerunt, propter inauspicatum nomen Epidamni, tāquam a damno dicatur Epidamnum. Appianus sic habet, Epidamnus rex urbem condidit, quæ ab ipso nomen assumpsit. huius ex filia nepos Dyrrhachus portum urbi adiecit, quod Dyrrhachium appellatur.

EPIDAVRVS, ἐπίδαυρος, siue Epidaurum, ciuitas in Peloponneso Aesculapij templo celeberrima. Pl. Hoc etiam nomine dicta urbs Dalmatiæ, ad Illyricum mare sita: de qua Lucan. li. 2. Illyris Ionias uergens Epidaurus in undas. Pausaniç & Straboni Lymira cognominata, quòd sit portuosa: diruta a Gothis, è cuius ruinis Ragusia iuxta ædificata.

EPIGRAMMA, tis, [Epigramma,] ἐπίγραμμα, inscriptio, ἀπὸ τοῦ ἐπιγράφειν. Cice. pro Archia. Quod epigramma in eum fecisset, tantummodo alternis uersibus longiusculis. Idem ad Att. libr. 1. Epis. 11. Epigrammatis tuis.

EPILOGVS, p. c. [Conclusione.] ἐπίλογος, postrema pars orationis, quā Latine conclusionem, siue Perorationem dicere possumus. Cice. 4. Tus. Num etiam Rhetorum epilogum desideramus? Rhetores tripartitum epilogum faciunt, constantem enumeratione, amplificatione, & commiseratione.

EPIMENIDAS, p. c. ἐπιμενίδης, poeta Epicureus fuit, patria Cretensis, teste Apuleio. l. 2. Florido qui a patre Agiasarcho in agrum ad custodiendum pecus missus, in quodā antro obdormiuit annos LXXV. unde emanauit prouerbium, Epimenidis somnum dormire.

EPINICIA, orum, [Giuochi, & feste per le uittorie,] Græci uocāt celebritates pro parta uictoria: ab ἐπὶ, & νικάω, Sue. uero accipit pro carminibus in laudem uictoris compositis, cum in Nerone scribit: Sequenti die lætum inter lætos cantaturum epinicia.

EPINYCTIDAS, pustulæ minutæ. Iulius Pollux: Epinyctis, pustula sublíuida, modice tumescens, & plena sanguinis in tibijs, & pedibus. Accipitur etiam pro oculorum morbo Pl. lib. 20. ca. 6.

EPIPHANIA, [Apparitione,] ἐπιφάνεια, apparitio, seu manifestatio, ἀπὸ τοῦ ἐπιφαίνεσθαι, ab apparendo. Inde Epiphania, orum, a Christianis dicuntur festa quædam, quæ nos Apparitionem domini uocare possumus.

EPIPHORA, p. c. ἐπιφορά, morbus oculorum, quem uulgo lachrymam uocant, cum descensus humoris cuiusdam mordacis oculos angit: ἀπὸ τοῦ ἐπιφέρειν, ab inferendo. Pl. l. 20. c. 2. Caro peponum epiphoris oculorum imponitur. Dicitur & de alijs membris. Pl. l. 20. c. 13. Testium epiphoris peculiaris est. Cic. in epist. Balbus ad me scripsit tā se epiphora oppressum, ut loqui non possit.

EPIRHEDIVM, uehiculi genus, non dissimile bennæ: compositum nomen ex ἐπὶ & rheda. Iuuena. Satyr. 8. Tritoque trahunt epirhedia collo.

EPIROTICA, mala, ἠπειρωτικὰ μῆλα, dicuntur, quæ in Epiro Græciæ regione nascuntur: a nostris dicuntur Orbiculata a figura orbis.

EPIROTICVS, a, um. ἠπειρωτικὸς. Ci. Att. l. 12. Nisi te Epiroticæ litteræ impedient. Epirotici boues, ex Epiro. Var. 2. de re rust. c. 5. Epirotici non solum meliores totius Græciæ, sed etiam Italiæ.

EPIRVS, p. p. ἤπειρος, regio Græciæ, in qua olim Pyrrhus regnauit: hęc primū Molossia dicta est, & a Chaone Heleni fratre Chaonia, nunc uero Albania uocatur. Stra. li. 8. Oui. l. 8. Misit apros, quanto maiores herbida tauros Non habet Epirus. Terminatur Epirus a Septentrione Macedonia, ab Oriente Achaia, ab Occidente Ionio mari. Hinc epirota, qui ex Epiro. Liu. 5. lib. 42.

EPISCOPVS, [Vescouo,] magistratus nomen apud ueteres: cuius officiū erat, panis & ceterarum rerum, quæ ad cibum pertinēt, curam habere: ut colligi potest ex uerbis Arcadij. ff. de Mune. & Hono. Latine, speculator, ab ἐπισκοποῦμαι, speculor, considero. inde ad antistites translatum est, quod illorum præcipue munus sit, gregis sibi commissi uitam explorare.

EPISTOLA, læ, [Lettera,] ἀπὸ τοῦ ἐπιστέλλειν, mittere, quia ad absentes mittitur. Ci. Q. fr. li. 1. Est epistolæ proprium, ut is, ad quem scribitur de ijs rebus, quas ignorat, certior fiat.

EPISTYLIVM, [Capitello,] ἐπιστύλιον, capitellum, quod super columnā ponitur. Corpus enim columnæ Scapum uocant, fundamentum Basim: illud uero, quod columnæ superponitur, Epistylium appellāt. Vide multa de Epistylijs apud Vitruuium.

EPITAPHIVM, phij, [Epitafio,] ἐπιτάφιον, inscriptio, quam sepulchris incidi uidemus in laudem defunctorum, quale est illud apud Vir. in Daphnide, Daphnis ego in siluis, hinc usque ad sidera notus, Formosi pecoris custos, formosior ipse. Dictum Epitaphiū, quòd humato iam corpore, ἐπὶ τῷ τάφῳ, id est in sepulcro soleat inscribi.

EPITHETON, [Epitheto.] p. c. ἐπίθετον, a Quinctiliano dicitur appositū, ab alijs adiectiuum, παρὰ τὸ ἐπιτίθεσθαι τῷ ὑπαρκτικῷ, ab eo qđ substantiuo apponatur. Epitheta tribus de causis nominibus adduntur, Discretionis: ut, Phrygiæ molimur montibus Idæ. est enim & Ida Cretæ mons. Proprietatis: ut, Terribili implexum setaque, & dentibus atris. Ornatus: ut, Alma uenus. Differt autem Epitheton ab Antonomasia, quod illud nunquam solum ponitur, sed nomini proprio alicuius adijcitur: Antonomasia autem per se proprij nominis uice ponitur.

EPITOGIVM, quod supra togam ferebatur. Quin. l. 5. ca. 5.

EPITOMA, mes, & Epitoma mæ, [Abbreuiamento,] pen. corr. ἐπιτομή, breuiarium, abbreuiatio, uel compendium: a uerbo Græco ἐπιτέμνω, abbreuio. Cice. ad Attic. lib. 13. Epitomen Bruti Cælianorum mittas.

EPITRITVS, p. c. ἐπίτριτος, pes ex quatuor syllabis constans, quarum una semper ab alijs tribus discrepat. Est autem in quadruplici differentia. Primus constat ex iambo & spondeo, id est ex prima breui & tribus longis: ut Sacerdotes: Secundus ex trochæo & spōdeo. i. ex secunda breui, alijs longis: ut conditores. Tertius ex spōdeo & iambo. i. tertia breui, alijs longis: ut, Hereditas. Quartus ex spondeo & trochæo. i. ex quarta breui, ceteris longis: ut, Cęlestinus Epitritus etiam proportio dicitur, continens aliquem numerum, & eius partem tertiam: ut quatuor epitriti proportionem habet ad tria, Duodecim ad nouem, Quadraginta ad triginta.

EPITYRVM, genus edulij, Siciliæ frequentius, quàm Italiæ, teste Varr. li. 6. de lingua Latina. Plau. in Mil. Si unum epityrum edam. Quidā existimarunt cibi casearij genus esse: quòd Græci, τυρὸν, caseum appellant. quibus apertè refragatur Columellæ auctoritas, qui Epityrum in oliuis conditurę genus esse docet. Idem sentit & Cato, qui de Re rust. c. 119 eius confectionem perscribit his uerbis. Epityrū album, nigrum, uariumq; sic facito: Ex oleis albis, nigrisq; nucleos eijcito, sic condito: Concidito ipsas: addito oleum, acetum, coriandrum, cyminum, fœniculum, rutam, mentam. In orculam condito: oleum supra siet: ita utitor. Sunt qui hoc conditurę genus Pityrum uocare malint: itaque tam apud Catonem, quam Columellam legendum censeant: uocis originem repetentes a Pityri oliuæ genere, conditurę huiusmodi aptissimo. Verum hi parum diligenter Catonis uerba uidentur expendisse, qui non ex certo quopiam oliuæ genere, cui Pityris nomen fuerit, siue Pityrum fieri docuit, sed ex quauis oliua, tam alba, quam nigra, aut uaria. Columella quoq; ex pausia uel orbite ante maturitatem decerpta conficiendum præcipit, nulla pityris facta mentione. Potius itaque ijs accedendum putauerim, qui genus hoc conditurę ἀπὸ τοῦ πιτύρου, a furfure dictum existimant.

EPODVS, epodi, p. pr. ἐπῳδὸς, genus carminis, in quo singulis uersibus singulæ clausulæ subijciuntur, & ueluti accinuntur, idq; fere alio genere carminis, & plerunque breuiori: cuiusmodi sunt pleraq. apud Hor. Iambico dimetro post heroice, aut trimetrum Iambicum itatim succedente. Quin. lib. 10. ca. 1. Iambus non sane a Romanis celebratus est, ut proprium opus a quibusdam interpositus, cuius acerbitas in Catulo, Bibaculo, Horatio: quanquam illi epodos interuenire non repetiatur.

EPOS, carmen est, ut ait Diomedes, hexametron, diuinarum rerum & heroicarum, humanarumq; comprehēsio. Mart. Scribebamus epos, cœpisti scribere, cessi. Hor. 1. Ser. Sat. 10. Forte epos acer, Ve nemo, Varius ducit.

EPOTO, as, potando exhaurio. Ci. pro Clu. Epoto poculo mortuum.

EPVLÆ, arum, [Viuande,] σιτία, quasi edipulæ, cibi in quotidianū hominum usum comparati, Ci. 3. Phil. Vino, & epulis retentus est: si epulæ potius, quam popinæ nominandæ sunt. Epulæ, etiam bestiarum cibus. Vir. 5. Aenei. Epulasque draconi quæ dabat. Epulū uero significat solenniores cibos: & proprie publicum conuiuium in propatulo ciuibus exhibitum, siue in dedicatione tēpli, siue in triūpho, siue in funere, siue ludorum caussa. Cic. pro Mur. Cum epulum Q. Maxi. Africani patrui sui nomine populo R. daret. Sed confunduntur quandoque. nam epulum pro priuato conuiuio inuenitur, & Epulæ pro conuiuio publico, Cice. pro Plan. Sepulcrum L. Catilinę hominum audacissimorum conuentu epulisq; celebratum est. Idē de Cla. Or. Carmina in epulis cantata a singulis conuiuis de clarorum uirorum laudibus. Epulam quoque in singulari numero ueteres dixere, teste Festo.

EPVLARIS, re, δειπνητικὸς, quod ad epulas pertinet: ut, Epulare sacrificium. Ci. 3. de Or. Cum essent ipsi a Numa, ut etiam illud ludorum epulare sacrificium facerēt, instituti. Epulares etiam uocabātur, qui in sacris epulabantur. Varr. Dum epulares nocte epularentur.

EPVLATIO, [Conuiuio.] Col. l. 12. c. 3. Quę ad epulationē pertinerent.

EPVLARI, [*Far conuito.*] εὐωχεῖν, est conuiuari. Liu. li. 25. Vulgo aper tis ianuis in propatulo epulati sunt. Ci. 2. de Fin. Cum in uoluptate sint, qui epulentur. Idem de Sen. Epulabar cum sodalibus. Epulatus. Ci. 2. Tus. Epulatos cum matre adolescentes, somno se dedisse.

EPVLONES, ἐπουλώνες, de his. Liu. li. 33 Roma inquit, eo anno primum triumuiri epulones facti sunt epulas Ioui, ceterisque dijs instituendi potestatem habebant. Cic. in Arusp. Resp. Vorque Pontifices ad quos epulones Iouis opt. Maxi. si quid est prætermissum, aut com missum, afferunt. August. I de Ciu. asseruit epulones perpetuos fuisse, qui ad auream Iouis mensam statuæ appositam perpetui erant conuiuæ, ut mimorum po? lis & parasitorum cōtubernia, quàm Dei sacra celebrarentur. Dicuntur etiam Epulones qualescunque epulis intersunt, quos etiam ueteres Epulones dixerunt per secundam inflexionem. Inde Coepulonus, iisdem epulis uescens. Plau. Persa. O-mi Iupiter terrestris, & coepulonis.

E ANTE Q

EQVA, æ, [*Caualla.*] in datiuo & ablatiuo pluralibus Equabus, ἵππος ἡ, Oui 2. Met. Nobiliumque greges custus seruabar equarum.

EQVARIA, [*Razza di caualli.*] subst. equorum grex. Varr. in Proœ. 2. de Re rust.

EQVES, [*Caualiero, soldato a cauallo.*] ἱππεὺς. Vir. li. 8 Præmissi equites ex urbe Latina. Sumitur quandoque pro ipso equo Idem 3. Georg. Impositi dorso atque equitem docuere sub armis Insultare solo, & gressus glomerare superbos. Equites etiam dicebantur a Romanis qui equestrem dignitatem erant adepti, aut ex equestri ordine prognati, quorum ordo, quamuis dignitate senatoria aliquanto erat inferior, proximam tamen obtinebat dignitatem, neque solum dignitate, uerumetiam censu distinguebantur equites a senatoribus. census enim senatorius duplo maior erat. nam ante Augusti tempora census senatorius erat octingentorum millium, id est Coronatorum 22. M. census autem equestris quadringentorum millium, id est Coronatorum X. M.

EQVASTER, huius Equesteis, & hic & hæc Equestris, & hoc Equestre, [*Da cauallo,*] ἱππικὸς, quod pertinet ad equitem aut, Equestres copiæ, Ci. 2. de Fto Equestris disciplina, Idem 6. Ver. Equestris ordo. Idem ad Brutum. Equestrem uero ordinem, medium fuisse constat inter patritios & plebem: hi olim sub Romulo regibusque Celeres dicebantur, teste Pli. li. 33. ca. 2. a Celere (ut quidam putant) Remi inter fectore. deinde a flectendis equis, Flexumines uocitati, postea Trossuli, a Trossulo oppido Tusciæ, quòd id sine ullo peditum adiumēto equites cepissent.

EQVESTRIA, orum, ἱππικά, quatuordecim ordines graduū in Orchestra, in quibus sedebant equites. Sen. li. 7. de Ben Equestria omnia equitum Romanorum sunt. Sic popularia dicebantur, ubi plebs ipsa in theatro sedebat. Suet. in Dom. Et quia pars maior intra popularia deciderat, quinquagenas tesseras in singulos cuneos equestris ac senatorij ordinis pronunciauit.

EQVESTRES, colonia Galliæ Belgicæ oppidum. Pli. li. 4. ca. 17.

EQVIDEM, [*In uero, certamente.*] γέ, καὶ δὴ γε, affirmatiua coniunctio est, idem significans, quod certe. Ci. de Ami. Equidem ex omnibus rebus, quas mihi aut fortuna, aut natura tribuit nihil habeo quod cum amicitia Scipionis possit comparari. Sunt qui existiment com positum ab Ego & Quidem: sed cum inueniatur coniunctum cum uerbis cuiusuis personæ in utroque numero, constat, ubique nō posse exponi per ego. Persius. Sat. 5. Non equidem hoc dubites amborum fœdere certo Consentire dies. Cum uerbo tertiæ personæ idē posuit Sat. 1. Per me equidem sint omnia protinus alba. Satius itaq; erit dicere, Equidem mihi aliud significare, quam Quidem.

EQVIFERVS, ri, equus ferus. Pli. li. 8 ca. 15. & li. 28. ca. 6.

EQVILE, [*Stalla di caualli.*] ἱπποστάσις, ἱπποστασία, stabulum equorum, unde Var. li. 2. ca. 7. Suadet, frænos in equili suspendere.

EQVIMANTVM, [*Vettura,*] merces quæ datur pro admissura equi. Varro.

EQVINVS, na, num, [*Di caualli,*] Hor. dear. Humano capiti ceruicem pictor equinam Iungere si uelit, Cice. Tuscul. gladius seta equina appensus.

EQVIO, is, de equis dicitur, cum coitum appetunt. Col. lib. 7. Equienti mulæ cruda brassica datur. Pl li 87. ca. 63.

EQVIRIA, ludi curules, a Romulo in honorem Martis instituti. hi in campo Martio celebrabantur 3. Cal Mar. Oui. 2. Fast.

EQVISO, onis, [*Cozzone de caualli,*] qui equorum curam gerit, eosque instituit Varro: equus traditur magistro, ut equiso docet tollutim incedere. Veteres autem (ut Noni. annotauit) non modo equorum magistrum, sed aliarum rerum guberoatorem equisonem uocabant. Vt Equisones nautici dicebantur, qui nautim exercebant.

EQVITABILIS, le, [*Onesi puo caualcare,*] ut, Locus equitabilis, in quo equi facile inambulare possunt. Liu. Equitabilis, & uasta planities.

EQVITATVS, us, [*Caualleria,*] modo equitum turmam significat. Taci. li. 19. Nunciarent exercitum equitatu incursat: Modo actum ipsum equitandi. [*Il caualcare,*] Pli li. 3. Fœminæ equitatu atteri & aduri solent. Ci. Att. Sed iam quid opus equitatu.

EQVITIVM, tij, [*Mandra de caualli,*] ἱπποφόρβιον, equorum armentum Vlp. d. plenum. § equitij. ff de misiu. legato. Tacit. de Germa. Moset cunatibus ultro equitium conferre principibus.

EQVITATIO, [*Il caualcare,*] Plin. lib 28. cap. 4. Equitatio stomacho & coxis utilissima.

EQVITARI, passiue. Pli. li 8 ca. 18. Et iam equitantur in prœlijs.

EQVITO, as, [*Caualcare,*] ἱππάζω, equo iter facio. Hor. 2. Ser. Sa. 3. Equitare in arūdine longa. Macr. Sat I 6. c. 9. auctor est, ueteres etiam equitare de ipso equo dixisse, & equitem pro equo nonnunquam acceptum inueniri. Lucil. Nempe hunc currere equum nos, atque equs tare uidemus. Quanquam alij distinctionem post dictionem Equū faciant: ut Nos, se accusatiuus, ad hunc modum, Nempe hunc curre re equum, nos atque equitare uidemus, ut sit sensus. Videmus a equū currere, & nos equitare.

EQVVLA, læ, [*Cauallina,*] parua equa. Varro: Nemo est tam negligens quin summa diligentia eligat a sinum, qui saliat equulam.

EQVVLEVS, lei, [*Poledro, ronzino,*] ἱππάριον, pullus equinus. Ci. in Hor. Domitores equorum cibum sæpe subtrahunt, ut fame debilitetur equuleorum nimis efferata uis. Est & tormenti genus, quo ad exprimendam è noxijs, confessione ueritatem Romani utebantur: dictum (ut quibusdam placet) ab equi forma: tametsi alij ardentem la minam malunt interpretari. Cic. pro Deiotaro: Facti enim in equu leo quæstio, iuris in iudicio. Idem 7. Phil Ponite ante oculos uincu la, uerbera, equuleum. Sed in hac significatione alij malunt scribere Eculeus per c.

EQVVLVS, [*Cauallino,*] diminu. ab equus. Ci. li. 2. de Na Omnia in maturia meliora: ut in equo, quam equulo: in cane, quam catulo. Var. 2 de Re rust. cap. 7. scribit equulum post annum & sex menses domari posse.

EQVVS, [*cauallo,*] ἵππος, Ci de Ami. Nemo est, qui non equo, quo con fueuit, libentius utatur, quam intractato, & nouo. Equorum alij Gea darij, qui molli gradu, sine succussura incedunt, contra succussores sessorem frequenter inquietant Alij dicuntur Veredi in cursu uelocissimi, quibus maiores usi sunt in uenatione. Equus Troianus, prouerbialis schemate de occultis latebris, conspirationibusque ad perniciem alicuius tendentibus. Ci. pro Mur. intus, intus inquam, est equus Troianus, a quo nunquam me consule dormientes opprimemi ni. Equis & quadrigis, idem omni conatu. Cic. ad Q. F. lib. 2. Cursu corrigam tarditatem, cum equis, tum uero quadrigis poeticis. Velis equisque. [*sforzasi,*] Ci. 2. Offi Cum his uelis equisque (ut dicitur) si honestatem tueri sententia est, decertandum est.

E ANTE R

ERADICO, as, [*Eradicare, estirpare,*] p. longa, ἐκρίζω, una cum radice euello. Transfate pro fundirus perdo. I c. in An. Dij te eradicent.

ERADO, is, ere, [*Radere, leuar uia,*] ἐξαλείφω, idem quod eapūgere. Col. li. 3 Surculos eradito tam alte, quam cuneum immisisti. unde eradere aliquem ea albo Senatorum est, eum ex Senatorum numero expūgere. Tacit. lib. 4. Merulam, senatorio albo erasit. Erasus, partic. Pli. in Paneg. Datum est ijs, qui post edictum tuum in locum erasorum subditi fuerant.

ERASISTRATVS, medicus eximius, ea Aristotelis familia natus.

ERATOSTHENES, Cyrenæus, Aristonis Chii, & Callimachi poetæ discipulus, Plato minor ob doctrinam uocitatus. Suid.

ERCISCERE, [*Diuidere, partire,*] prisca ligua significat diuidere. Apud Ci. 1. de Or. Ercisceri in secunda coniug. legitur. Inde iudicium familiæ erciscundæ, i. rei familiaris diuidendæ.

EREBVS, ἔρεβος, fluuius inferorum. Vir. 6 Aen. Magnos Erebi tranauimus amnes. Quandoque pro obscuriori inferni parte ut, Imas Erebi descendit ad umbras Varro ea Erebo natam Noctem ait. Vnde & illud. Erebo creata fuscis crinibus Nox re inuoco. Hæc Festus. Alij malont Noctem Erebi uxorem fuisse, ex quib. est. Cic. de Nat. Deo. Frequentissime autem Erebus pro ipsa inferorum sede accipitur, unde Proserpina ab Oui. li 5. Met. Regina Erebi uocatur.

ERECHTHEVS, Atheniensium rex, cuius filiæ mortem pro patria con tempserunt. Ci. pro Sextio, & Demosthenes.

E RE NATA, αὐτοσχέδια, ὅτι παρέστη, ex occasione rei præsentis.

EREMIGO, as, are, enauigare, emetiri Pl. l. 1. ca. 67.

EREMVS, p. p. gen fœm. [*Luogo solitario,*] ἔρημος, solitudo.

E REPVBLICA, ex utilitate reip Sue. in Cæs.

EREPO, is, ere, [*Salir in luogo alto & difficile,*] ἐξέρπω, ex loco abdito in lucem repo, Pla. in Aul. Foras lumbrici, qui sub terras erepsisti. Interdum, ad loca alta, & prærupta euado. Suet. Tib. Territus, quòd ia a tergo insulæ erepsisset ad se.

ERETRIA, æ, oppidum Eubœæ insulæ. Plin. libr. 35. cap. 6. & Home. 2. Iliad.

ERGA, [*Verso,*] πρὸς, licet eandem uim habere uideatur cum Contra, beneuolentiæ tamen plena est. Ci. ad Lentulum epi. Ego omni officio, ac potius pietate erga te, cæteris satisfacio omnib.

•ERGASTERIA, orum, uicus insignis inter Pergamum & cyzicum, me tallorum fodinis nobilis.

ERGASTVLVM, li, seruus, qui ergastulo inclusus, uel ex uinculis, aut cō pedibus

pedibus opus facit. Plin. Coli ruta ergastulis pessimum est. In epist. Ci. Quacunque iuit, ergastula soluit.

ERGASTULARIUS, rij, qui praeest ergastulis. Col. l. 1. ca. 8.

ERGATICA, oppidum Hispaniae Tarraconensis, teste Ptolemaeo.

ERGO, [Adunque.] aliquando particula inceptiua est, conueniens maxime indignationi, ut in carmine illo Augusti Caesaris, quo Virgi. poema uetat aboleri, Ergo ne supremis potuit uox improba uerbis Tam dirum mandare nephas? Aliquando hortatiua. Vir. 2. Aen. Ergo age care pater. Aliquando uim nominis habet, accipiturque pro ablatiuo caussa, in qua significatione posteriorem producit: quam alias habet indifferentem. Vir. li. 6. Illius ergo.

ERICHTHONIUS, Atheniensium rex, è semine Vulcani in terram pro lecto editus. unde & nomen habet, ἀπὸ τῆς ἔριδος, καὶ χθονός, id est, ex certamine, atque humo. Nam cum Vulcanus dij arma fecisset, eique Iupiter optionem dedisset praemij, quod uellet, postulandi, iurassetque per infernam paludem se nihil negaturum: tum ille Mineruae nuptias postulauit: quas cum Iupiter iuramento astrictus ei negare non posset, Mineruam tamen monuit repugnare, pudicitiamque defendere. tum in illa colluctatione Vulcanum in terram profudisse aiunt semen, atque inde editum esse puerū draconum pedibus, nomine Erichthonium: qui cum adoleuisset, ut pedum deformitatem tegeret, primus currus usum adinuenit. Hanc fabulam refert Ser. in Illud Vir. lib. 3. Georg. Primus Erichthonius currus, & quatuor ausus Iungere equos. Ab eo populus Atheniensis Erichthonius dictus est.

ERIDANUS, [Po.] ἠριδανός, Italiae fluuius in Vesulo monte nascens, & per agrum Gallicum in mare Adriaticum influens. Hodie notiore nomine Padus appellatur. Eridanum autem dictum uolunt ab Eridano Apollinis & Clymenes filio, qui a luce illius incendij, quo bonā terrarum partem exussit, Phaethon cognominatus est. Virgilius regem fluuiorum appellat. Est item Eridanus, caeleste signum Arieti proximum. Cic. ex Arato.

ERIGONE, Icari filia, teste Hygino, quae ex dolore paternae necis, quē rustici temulenti occiderant, se ipsam suspendit. Deorumque miseratione in caelum translata, Virginis nomen obtinuit. Vir. 2. Geor. Qua locus Erigonem inter, Chelasque sequentes Panditur.

ERIGONEUS, Oui. lib. 5. Fast. Nocte sequente diem Canis Erigoneius exit. Id est, oritur Canis, sydus caeleste.

ERIGO, is, erexi, erectum, [Drizzare, alzare.] αἴρω, ab e, & rego significat attollere. Cic. pro Rosc. Amer. Homo se erexit. Per translationem pro consolari, [Consolare.] Idem pro lege Man. Afflictum erexit, perditum recreauit. Erectus. Ego uos erectos ad libertatem recuperandam adhortabor. Idem ad Brutum: Erectior senatus erat, nostris cohortationibus excitatus.

ERIPHYLE, uel Eriphyla, uxor Amphiarai, quae, accepto a Polynice aureo monili, maritum latentem, ne ad bellum Thebanum, ubi se moriturum sciebat, proficisci cogeretur, Polynici prodidit. Vir. lib. 6. Maestamque Eriphylen. Ci. 6. Ver. Eriphylam accepimus in fabulis ea fuisse cupiditate, ut, cum uidisset monile ex auro & gemmis, pulchritudine eius incensa, salutem uiri proderet.

ERIPHYLA, Insula una ex Aeolijs.

ERIPIO, pis, p. c. [Rapire, torre per forza.] ἐξαρπάζω, ἐξαιρῶμαι, ui tollo: & ut aic Pomponius Iurisconsultus, per raptum è manibus aufero. Ter. in Heaut. Crucior bolum tantum mihi ereptum de faucib. Virg. 12. Aen. Accelera & fratrem, si quis modus eripe morti. Ci. de Diu. Eripere aliquem a morte.

ERITHALES, herba semper uirens, alio nomine Sedum. Plin. lib. 25. cap. 13.

ERO, puella, è Sesto Thraciae urbe, cuius mutuo amore correptus Leā der Abydenus adolescens, noctu eius caussa Hellespontum solebat traijcere. utrum cum aliquando mari tempestatibus agitato se commisisset, uiribus destitutus, submersus est. Cuius cadauer cum fluctuum impulsu Sestum esset delatum, Ero doloris impatientia, ex editissima sese specula in mare praecipitauit. Oui. & Musaeus.

ERODIUS, ἐρωδιός, Homero, auis est, quae in coitu sanguine caudat. Suidas Ciconiam putat esse, putatque Erodion dictam quasi Elodion, quòd in paludibus uersetur. Augustinus fulicam esse credit, Theodorus Ardeolam.

ERODO, is, ere, [Rodere.] idem quod rodere. Pli. lib. 11. cap. 29. & lib. 12. cap. 6.

EROGO, as, [Spendere.] expendo. Ci. 7. Ver. Multas pecunias isti erogatas in operum locationes falsas. Inuenitur & Exrogare, quod est (ut Festus inquit) ex lege uocare per nouam legem eximere.

ERRABUNDUS, πλανώμενος, ualde errans. Vir. 6. Ecl. Si qua forte ferant oculis sese obuia nostris Errabunda bouis uestigia.

ERRATICUS, qui errat. Ci. de Sen. Vitem serpentem multiplici lapsu, & erratico. Pl. li. 19. ca. 8. Est & erraticum intubum. Sic, Erratica brassica, apud Col.

ERRATIO, [Errore.] Cic. de Vniuers. Deus motum caeli ab omni erratione liberauit.

ERRATUM, ti, [Errore.] σφάλμα, ἁμάρτημα, Cice. Tironi. Tantum mihi dolorem, cruciatumq. attulerunt errata meae aetatis, ut, &c.

ERRO, as, [Errare.] σφάλλομαι, est putare uerum esse, quod falsum est: uel falsum esse, quod uerum est. Cice. 12. Phil. Cuiusuis est hominis errare. Idem 5. Verr. Errauit, an potius insaniuit Apronius. Vet. Eunu. Tota erras uia. Proprie autem Error, est deflexio a uia, cum scilicet uiae ignari extra institutū iter deflectimus. Et Errare est huc illuc, quo nos fortuna feret, diuagari. [Vagare.] Vir. 1. Aen. Monstrate mearum Vidistis si quam hic errantem forte sororum. Sed quoniam pecudes errando, id est uagando pascuntur, Errare ponitur pro pascere. [Pascere.] Virg. 3. Eclog. Mille meae Siculis errant in montib. agnae. Inter Errorem & Errationem hoc interesse Donatus existimat, quòd Error animi sit, Erratio pedum. Ter. in Adel. Minor est erratio est, minus est spatij per quod erretur.

ERRONES, [Vagabondi, vaghi, erranti.] πλανῆται, qui incertis sedib. uagantur. Sappho apud Oui. in Epi. Nec uos erronem telluri admittere nostrum. Vlp. Errones appellantur serui, qui non quidem fugiūt, sed frequenter sine caussa uagantur.

ERROR, ris, [Errore.] πλάνη, approbatio ueri pro falso, & certi pro incerto, uel è conuerso. Hor. in arte. Quo uirtus, quo ferat error.

ERUBESCO, scis, rubore suffundor. Oui. 2. Amo. El. 8. Totis erubuisse genis. Ci. 1. de Leg. Erubescunt pudici etiam loqui de pudicicia.

ERUCA, cae, κάμπη, genus uermis, qui in olerū folia repit, abroditque. unde ab erodendo Eruca appellata. Colum. lib. 12. Est etiam herba, Venerem excitans. Oui. de Reme. Nec minus erucas iubeo uitare salaces.

ERUCTO, as, [Ruttare, ruttezgiare.] ἐξερεύγω, est frequentatiuum uerbi Erugo, is. Erugere enim (ut Festus docet) semel factum significat, Eructare saepius. Est autem Eructare, ructando aliquid eijcere. Horum omnium primitiuum est uetus uerbum Rugio, is, ruxi, ructum. unde fit Ructus, us, quod crudi stomachi sonitum significat, quem edere solent, qui plus aequo onerant uentriculum. Item Ructo, ctas, sonitum eiusmodi edo. Iuueo. Si bene ructauit, si recte minxit amicus. Pro eodem nonnunquam inuenimus, Ructor deponens. Horat. Hic dum sublimes uersus ructatur. Ructito, Colum. li. 7. Eructare autem proprie significat, ructādo aliquid emittere. Vir. 3. Aen. de Polyphemo. Saniē eructans. Per translationem accipitur pro quouis modo eijcere. Vir. 6. Aen. de Acheronte, Cocyto eructat Arenam.

ERUDERO, as, [Purgare, nettare.] ἐξεμπετοιέω, ruderibus expurgo. Sunt autem rudera purgamenta, puta caementum, lapides confracti, arena, calx. Var. a. de Re rust. a. Solum oportet esse eruderatum.

ERUDIO, is, [Ammaestrare.] εἰσηγέω, παιδεύω, ex rudi doctum facio. Cic. 1. Tusc. Philosophia ad modestiam, magnitudinemque animi nos erudiuit. Hinc Eruditio, [Dottrina.] Cic. 1. Aca. Sine eruditione Graeca intelligi non possunt. Eruditulus, li, dimin. Catul. in Mamurram & Caes. Vno in lectulo, eruditili ambo Eruditus, [Dotto.] Cic. Q. F. libr. 1. Diuturna seruitute ad nimiam assentationem eruditi. Pl. lib. 11. cap. 24. Tertium araneorum genus erudita operatione conspicuum. Disciplina iuris ciuilis eruditissimus, Cic. 1. de Orat. Quint. li. 1. ca. 5. Hoc eruditius quaeritur.

ERUGATIO, Plin. lib. 26. cap. 12.

ERUGO, as, are, [Distendere, discrepere.] ἐκρυτίζω, est cutem extendere, & rugas tollere. Pl. li. 11. ca. 19. Erugant corpora.

ERVILIA, ae, genus leguminis, folio, quàm faba longiore. Col. li. 2.

ERUMPO, is, [Vscire fuori con empito.] ἐξορμάω, cū impetu egredior. Caes. 2. Bel. Ciu. Quo paratiores essent ad insequendum, siue noctu, siue interdiu erumperent. Inuenitur interdum actiue positum cum accusatiuo. Ter. in Eun. Iam ne erumpere hoc licet mihi gaudium?

ERUNCO, as, [Purgare l'herbe.] ἐξβοτανίζω, herbas noxias, & spinas, frutetaque extirpo. antiqui enim, teste Festo, runcam dicebant, quae deinde runcina coepit uocari, instrumentum ferratum, quo radices, spinaeque in agris solent excindi. Hinc Runcare, & Eruncare.

ERUO, is, [Cauare, trarre.] ἐξερύω, extraho, Pl. li. 11. cap. 37. eruitur oculus. Lact. li. 2. Ipse sibi oculos eruat. Interdū est destruere, [Distruggere.] Vir. Aene. Troianas ut opes, & lamentabile regnum Eruerint Danai. Est etiam perscrutando inuenire, & ueluti ex latebris in lucem proferre. Cic. pro Mur. Ex annalium uetustate eruenda est memoria nobilitatis tuae.

ERUPTIO, [Correria.] cum milites ex urbe uel castris impetum in hostes faciunt. Caes. 1. Bel. Ciu. Ab eruptionibus caueant.

ERVUM, genus leguminis, siliqua cylindracea, fructu lignoso. Col. Eruū laetatur loco macro, nec humido: quia plerunque corrumpitur. Vir. 1. Eclo. Eheu quam pingui macer est mihi taurus in eruo. Dictum Eruum ab eruendo, carpitur enim, & manu euellitur.

ERYCINA, [Venere.] ἐρυκίνη, Veneris cognomentum est, ab Eryce Siciliae monte, in quo religiosissime colebatur.

ERYMANTHUS, a, um. Val. 1. Argo. Erymanthei sudantem pondere monstri Amphitryoniaden. Erymanthius, a, um, ut, Aper Erymanthius: Cice. 6. Ver. Aiebant in labores Herculis non minus hūc buimanissimum Verrem, quam illum aprum Erymanthiū referri oportere. Erimanthis, idos, patronymicum foe. quod aliquando legitur pro ipsa Arcadia. Ouid. 2. Metam. Nexilibusque plagis siluas Erymanthydos

mnthydos ambit. Erymanthis ursa, dicta est Calisto Licaonia uxor, quæ uersa est in ursam, Ouid.lib.2. Metam. Custos Erymanthidos ursæ, Arctophylax. Idem 2. Trist. el. 3. Tingitur oceano custos Erymanthidos ursæ.

ERYMANTHVS, mons Arcadiæ, in quo aprū agrorū uastatorem Hercules domuit. Vir.lib.8.Aen. Fixerit æripedem ceruam licet, aut Erymanthi Placarit nemora. Est & fluuius in Alpheum defluens. Pl.lib. 4.cap. 6.

ERYSIPELAS, atis, [*Erisipila*,] neu.gen. a Celso dicitur esse ulceris genus, cū super inflammationem rubor ulcus ambit, isq; cum dolore.

ERYTHACE, ἐρυθάκη, herba, quam alij sandaracham, alij corinthum nominant. Hic est, apum, dum operantur, cibus, saporis amari, sed plenus humoris. Var.3.de Re rust.cap.16. Erythacen uocant, qua fauos extremos inter se conglutinant.

ERYTHRAEVM, mare, ἐρυθρὰ θάλασσα, pars Oceani, Arabiam a Meridie alluens, ad Occidentē Arabico, ad Ortum Persico sinu terminata. Ratio nominis uarie traditur a scriptoribus. Proxime tamen ad ueritatem uidentur accessisse, qui ab Erythra rege Persei & Andromedes filio dictum putant: cui etiam opinioni subscribit Arrianus Gestorum Alexandri li.8. Reliquas opiniones lector poterit uidere apud Stra.li.16.

•ERYTHRODANVM, herba est rubram habens radicem, qua tinguntur lanæ. Pl.li.24.ca.11.

ERYTHROS, frutex alio nomine Rhus appellatus Pl.li.24.c.11.

ERYX, mons in Sicilia, ab Eryce ibi sepulto, & nomen ciuitatis in quo templum Veneri construxit Eryx eius filius. Oui. 1. de Arte. Colle sub umbroso, quam tenet altus Eryx.

E ANTE S

ESCA, [*Esca, cibo*,] ab edendo. cibus omnium animalium. Ouid.2.Am. el.6. Nux erat esca tibi. Accipitur pro eo, quod datur auibus pisci busve decipiendi gratia. Cice.de Senec Plato escam malorum uoluptatem appellat: quòd ea uidelicet homines capiantur, ut hamo pisces.

ESCARIVS, a, um, [*Da esca*,] σιτηρὸς, quod ad escam pertinet. Pli. lib.36.cap.26. Ad escaria uasa totum rubens uitrum, non translucens. Escaria mensa, teste Festo, dicitur quadrata, in qua homines epulantur. Vincla escaria. Plaut. Mæn. Istæc nimis lenta uincla sunt escaria.

ESCVLENTVS, a, um, τρώξιμος, quod esui aptum est. Cice. 2. de Nat. Deor.

ESCVLVS, arbor ex genere glandiferarum, eadem cum illa quā Theophrastus, πλατύφυλλον, id est, latifoliam appellat. Dicta Esculus, teste Seruio, quòd primi mortales, nondum inuentis frugibus, glande eius pro esca uterentur. Idem tamen auctor est principium huius uocis diphthongo scribi consueuisse. cui consuetudini hodie doctiores non obtemperant, plus originis rationi, quam Seruij auctoritati, tribuentes. De hac arbore, uide Plin.lib.12. cap. 1. & lib. 16.ca. 4.& li.17.cap.20.

ESITO, as, κατατρώγω, frequen. a supino Esum formatum. Gel. lib.4.c. 11. Pythagoram philosophum non esitauisse ex animalibus.

ESSEDARII, qui esseda regunt, aut qui essedis pugnant. Ci. Treb.

•ESSEDONES, populi sunt Asiæ utranque Scythiam incolentes. Pl.li. 4.cap.12.

ESSEDVM, di, p.c uehiculum Gallorum, Britannorumq; apud Belgas primo repertum. Vir.3 Geo. Belgica uel molli melius feret esseda collo. Legitur etiam Esseda genere fœminino. Sene.epist.57.

ESTO, ἔστω, futuri temporis imperatiui. Interdum concedentis aduerbium est. Vir.4. Aen Esto, ægram nulli quondam flexere mariti.

ESTRIX, estricis, gen.fœm.ab Edo, es, Plau.Cas.

ESVRIALES, feriæ, dicuntur a Pla.in Capt. quibus ab edendo feriātur.

ESVRIES, ei, Esuritio, onis, & Esurigo, inis, [*Fame*,] πείνη, idem quod fames, edendi auiditas. Varro: Esurigo findebat costas. Catul.20.Epigr. Aureli pater Esuritionum.

ESVRIO, is, ire, p.c. Esuriui, itum, [*Hauer fame*,] πεινάω, πεινῶ, fameo, cibum appeto. Est autem absolutum: quanquam & cum accusatiuo inueniatur. Plaut.in Curc. Nisi pecuniam mature parsit, mature esuriet. Ter.in Heaut. Est spes, nos esurituros satis.

ESVRITOR, uerbale, Mart.l.3. Romam petebat esuritor Thurius.

ESVRIO, onis, [*Chi ha fame*,] qui esurit. Pla in Persa. O Saturio, opportune aduenisti. S. Mendacium dicis. nam esurio uenio, non saturio.

ESVS, us, ui, [*il mangiare*,] actus edendi. Pli.li.20.ca.7.

E ANTE T

ET, coniunctio copulatina: ut, Cice. eloquens fuit, & philosophus. Duplicatur interdum, ac completiua est in diuersis rebus. Vir. 1. Aen. Multum ille, & terris iactatus, & alto. Modo accipitur pro etiā, [*Anchora*,] idem 1. Ae. Quorum Iphitus æuo Iam grauior. Pelias & uulnere tardus Vlyssi. Modo interrogatiua. Virgil. 1. eclog. Et quæ tanta fuit Romam tibi caussa uidendi? Modo indignatiua. Idem 1. Ae. Et quisquam numen Iunonis adoret Præterea? Ponitur interdū pro hoc est, Plaut. Annos natus iam sexaginta, & senex. Plerunque sententiarum initijs competit. Quinct. Et finitæ quidem sunt partes duæ, quas hæc professio pollicetur. Interdum ponitur pro aduerbio ordinandi, [*Dipoi*] ut, Corpusque lauant frigentis, & ungunt, id est deinde ungunt.

•ETARADOS, Insula est iuxta sinum Persicum. Pli.li.6.cap.28.

ETENIM, [*Percioche*,] καὶ γὰρ, idem ualet quod enim, quia: & fere primum in oratione locum uendicat. Cice.4. Verr. Etenim quoniam numerum iniuriarum uobis non possum exponere, genera ipsa cognoscite. Idem 2 de Diui. Etenim ex diuisione hoc secundum est. Inuenitur & secundo loco, ut, Vos etenim iuuenes animos geritis muliebres: Ci.de Offi. ex uetere poeta. Accipitur aliquando pro quippe. Ci.pro Flac. Neque in toto Aemonensium testimonio commouebor: etenim quibus ego istam laudationem remittam, id est quippe quibus, &c. Nonnunquam diuisa compositione per duas dictiones effertur. Ci.de Clar Ora. Et dicere enim bene nemo potest.

ETEOCLES, p.c. Ἐτεοκλῆς. Oedipi filius, ex nefando Iocastæ matris cōcubitu editus, cui cum fratre Polynice ita conuenerat, ut alternis annis regnarent. Exacto deinde primo anno, cum Eteocles, qui quòd maior natu esset, primo anno regnarat, reuertenti fratri renueret regno cedere: Polynices adiutus a Tydeo & Adrasto socero fratri bellum intulit, in quo ambo mutuis uulneribus ceciderunt.

ETESIAE, ἐτησίαι, uenti, quos Strab.li.3. Subsolanos uocat, id est Euros. Hi quotannis in uigore æstatis perflant XL. diebus post caniculæ exortum. Dicti Etesiæ, id est annui, ἔτος enim annus, ἐτήσιος, annuus, quod ex omnibus uentis ij maxime stati sint, & singulis annis eodem tempore redeant Pli.li.37.ca.5.& Gel.l.2.c.18.

ETHICA, es, uel Ethica, æ, [*Ethica*,] pars philosophiæ ad mores pertinens. Ci.de Fato: Quia pertinet ad mores, quos ἤθη, Græci uocant, nos eam partem philosophiæ de moribus appellare solemus: sed decet augentem linguam Latinam, nominare Moralem.

ETHOLOGVS, qui gestu ipso corporis, & sono uocis ita exprimit mores hominum, ut gestibus loqui uideatur. Ci. 2. de Ora. Mimorum est, & ethologorum, si nimia est, imitatio, sicut obscœnitas.

ETHVSA, olim insula in mari Myrtoo, deinde continenti. Plin. libr. 6. cap. 80.

ETIAM, [*Anchora, etiandio*,] Plau. Tu ne etiam id resciisti? Aliquando significat Adhuc. Terent in And. Nihil suspicans etiam mali. Aliquando præterea, [*Oltre à ciò*,] Idem in And. Etiam puerum conueni Chremis. Etiam, responsio affirmatiua, [*Si*,] Plin. ad Tacit. Studes? inquam. Respondit, etiam. Aliquando & affirmandi uim habet nulla præeunte interrogatione. Ci.pro Ros. Si non, quomodo tabulas conficis? Si etiam, quamobrem hoc nomen triennio amplius in aduersarijs relinquebas. Accipitur & pro Quin potius, [*AnZi*,] Pli. in Paneg Nullius ab eo auctoritas imminuta, aucti etiam. Etiam atque etiam, pro ualde, [*Sommamente*,] Ci.de Fi. 5. Iste locus est Piso tibi etiam atque etiam confirmandus. Etiandū, pro adhuc, [*Fino ad hora*.] Ter. Hoc ego mali non pridem inueni, neque Etiamdum scit pater. Etiam ne. Pla.in Asin. Age exerca. D. Etiam ne? L. Age quæso hercle usque ex penitis faucibus. Cic. Attic. 10. Etiam ne Balbus in Senatum uenire cogitet? Etiamnum idem adhuc, uel ad hoc usque tempus. Pla. Truc. Mihi etiam nūquid sit negocij, falsus incertusque sum. Pro eodem legimus Etiamnunc. Idem in Amph. Etiam nunc nauseo. Ponitur & pro statim, illico, uel exēplo, [*Subitamente*,] Idē in Aul. Abscede hinc etiam nunc. Etiamtum, pro usque tunc, usque ad id tempus. Teren Hecy. Narrat ut uirgo ab se integra etiamtum siet. Cice.de Orat. Omnes etiamtum retinebant illum Periclis succum.

ETRVRIA, uide Hetruria.

ETSI, [*Benche, anchor che*,] καὶ τοι, Ci.pro Milo. Etsi uereor Iudices. Interdum etiam cum subiunctiuo inuenitur. Cicero de Ami. Etsi illis plane orbatus essem. Nonnunquam interrogatiue profertur. Ci. Att. Etsi quæ fuit illa temeritas? Interdum inuenitur iunctum cum Quāuis. Cice.ad Att.l.16. Etsi, quamuis non fueris suasor profectionis meæ, approbator certe fuisti.

ETYMOLOGIA, Cicero 1. Acad. Verborum Explicatio probatur, id est qua de caussa quæque essent ita nominata, quam Etymologiam appellant.

ETYMON, mi, idem quod Etymologia, Var.1.de Re rust.

E ANTE V

EVACVARE, [*Votare*,] κενῶν, unde euacuare aluum. Pli.li.20.c. 6.

EVADO, dis, si, sum, [*Campare, fuggire, diuentare*.] διαδύομαι, effugio, exeo. Vir. Aen. 9. Nostras ne euadere demēs sperasti te posse manus? Ci.pro Cœlio: Si euasissent subito ex balneis mulieris amici, Liciniumque comprehendissent, id est si è balneis eripuissent. [*Saluarsi*.] Reliquos equites consectati, paucos, qui ex fuga euaserant, reliquerunt. Sic euadere e manibus hostium, apud Liuium, & Euadere ex iudicio aliquo apud Cice. Sal.in Iug. At ni Marius signa inferre, atque euadere oppido properauisset, profecto cuncti, fidem mutauissent. Ci.Tus.1. Accedit, ut eo facilius animus euadat ex hoc aere. Idem de Sen. Mihi quidem nunquam persuaderi potuit, tum animum esse insipientem, cum ex insipienti corpore euasisset. Ponitur etiam pro ad finem perduci, [*Riuscire à fine*.] Ter.in And. Quàm timeo, quorsum

sum euadas, id est ad quem finem perueniat oratio tua. Item pro fieri, [*Diuentare, farsi.*] Ci. in Ver. Tu eiusmodi euasisti, in furia ac diui soris disciplina educatus. Euadere in muros, uel in cacumen montis, est ascendere, [*Ascendere.*] Vir li. 2. Euado ad summi fastigia culminis. Euadere arua, apud Liuium. Euadere ante oculos, pro apparere, [*Apparere, comparere.*] Vir. 2. Ae. Vt tandem ante oculos euasit, & ora parentis. Euadere ad coniecturã, consequi coniectura, [*Imaginarsi.*] Plau. Nũquam hodie quiui ad coniecturam euadere. Euadere in malum. Ter. in Adelp. Nimia illa licentia Profecto euadet in aliquod magnum malum.

EVAGATIO, uerbale. Pli. li. 8. c. 17.

EVAGOR, aris, [*Vagare.*] παρεκβαίνω, latins uagor, expatior. Liu 22. Frontib. aduersis concurrendum erat, quippe nullo circa ad euagandũ relicto spatio. Per metaphorã est extra propositũ dicere, [*Vscir di proposito.*] Ci. in Offi. Nam qui appetitus longius euagantur.

EVALESCO, es, p. c. [*Ingagliardirsi.*] ualidior fio, unde Eualesco, robur, & uires acquiro. Pl. li. 15 Quæ postquam eualuit.

EVAN, unum est ex Bacchi cognominibus. Oui. li. 4. Met.

EVANTES, dictæ Bacchæ, quæ liberi patris Orgia celebrantes, Euantis nomen identidem acclamabant. Vir. Aen.

EVANDER, Carmentis filius, qui cum patrem imprudens occidisset, relicta Arcadia, in Latiũ sese contulit, atque pulsis Aboriginib. in Palatino monte cõsedit, ubi oppidum Pallãteum fundauit, a nomine Pallantis (ut Virgilio placet) proaui sui. Vir. 8. Ae. Arcades his oris, genus a Pallante profectum, Qui regem Euandrum comites, qui signa sequuti Delegere locum, & posuere in montibus urbem, Pallantis proaui de nomine Pallanteum. Legitur & nominatiuus Euandrus, Idem 8. Aen.

EVANEO, es, & euanesco, scis, secunda syllaba pro. [*Suanire, sparire.*] ἀφανίζομαι, e conspectu abeo. Pli. li. 9 c. 51. Eodem tempore euanescunt. Ci. de Cla. Ora. Isq; & orationes reliquit, quæ iã euanuerunt. Idem ad Att. li. 3. Extenuari, & euanescere spem nostram uidi.

EVANIDVS, a, um, inanis, [*Fragile, uano, caduco.*] caducus. Col. de Arb. c. 17. Nam quæ in proceritatem extenduntur, euanidæ fiunt, parũ fructus ferunt. Pli. li. 37. c. 5 Quædã ex ijs senescunt, paulatim uiriditate euanida. Oui. 5. Met Pectoraq; in tenues abeunt euanida riuos.

EVANGELIA, orum, sacrificia & supplicationes, pro iucundo nũcio decerni solita, uel & merces allati iucundi nuncij. Ci. Att. li. 2. O suaues duas epistolas, quibus euangelia debere fateor. Idem ad eũdem: Ita ne nunciat Brutus, illum ad bonos uiros euangelia?

EVANGELIVM, [*Buona noua.*] bonum nũcium: ab εὖ bonum, & ἀγγέλλω, nuncio: unde non immerito a Christianis Euangelium appellatum est, salutiferum illud nuncium, a Christo, uerissimo patris nũcio, nobis allatum, quod omnibus ad dominum redeuntibus æternæ felicitatis hæreditatem promisit.

EVANNO, as, are, [*Suentolare.*] uanni motu euentilo. Var. 1. de Re rust. Quod leuissimum est in eo, euanetur foras. Per translationem pro amouere, ut annotauit Nonius, citans illud Pomponij ex Pannuceatis, Euannetur: &, mea ocyus opera ut fiat, fecero.

EVAPORATIO, [*Vaporatione.*] ἐξατμισμὸς, uaporis expiratio. Sen. li. 1. Nat. quæst.

EVASTO, as, are, [*Dare il guasto.*] δενδροτομέω, idẽ qđ uastare. Liu. 10.

EVAX, εὐοῖ, interiectio exultantis. Plau. in Men. Euax, iurgio uxorem tandem abegi.

EVBOEA, Εὔβοια, nomen insulæ in mari Aegæo, tam angusto euripo a Bœotia diuisa, ut ponte illi coniungatur. Hodie uocant [*Negro ponto.*] Hinc Euboicũ mare: quod duplex esse dicitur: alterũ in Aegæo mari, alterum in Campano, seu Tusco: quod in Aegæo, Eubœæ adiacet, a qua denominatum. quod in Tusco, Cumarum, Baiarumque alluit oram, ab Euboicis aduenis & Cumarum conditoribus nuncupatum.

EVBOICVS, a, um: ut, Carmen Euboicum, Oui. 4 Fast.

EVCARPIA, urbs Phrigiæ, in qua racemi feracitate ac magnitudine spectabiles sunt. Strab. li. 12.

EVCLIDES, philosophus Megarensis, Socratis auditor, scripsit dialogos plurimos, quorum nomina recensent Suidas, & Laertius. Fuit & alter Platonicus philosophus, & geometra insignis, tempore primi Ptolemæi, posterior aliquanto ijs, qui Platonis temporibus uixerunt, antiquior uero Eratosthene, & Archimede. hic multa de geometria, & musica conscripsit, quæ extant.

EVDOXVS, peritissimus astrologus fuit, & geometra, patria Gnidius, qui primus apud Græcos annum ad Lunæ cursum ordinauit. Luc. l. 10. Nec meus Eudoxi conceder fastibus annus. Scripsit leges, & de geometria atque astrologia libros edidit. Ci. li. de Diu. Eudoxus, Platonis auditor, in astrologia facile princeps.

EVECTIO, teste Budæo, diploma, siue chartula, signo principis obsignata, qua potestas permittitur aliquid euehẽdi. unde C. de Cursu publ. cauetur, ut euectiones ab omnibus polluleantur.

EVECTVS, tus, euectio, quæ fit uel nauibus, uel curribus. Pli li. 18. ca. 5. Cato spectari iubet, ut operariorum copia prope sit, ut nauigiorum euectus.

EVEHO, is, ἐξάγω, extra ueho. Ci. de Cla. Or. ut semel è Piræo eloquentia euecta est. Per translationẽ extollo, [*Alzare.*] Vir. 6. Aene Pauci, quos æquus amauit Iuppiter, aut ardẽs euexit ad æthera uirtus.

EVELLATVM, [*Suentolato.*] ueteres dicere pro euentilato. Festus.

EVELLO, lis, euelli, & euulsi, euulsum, [*Stirpare.*] ἀποτίλλω, extraho, extirpo: ut, Euellere sibi capillum præ luctu. Ci. 3. Tus. Idẽ ad Atti. 5. Excisa est arbor, nõ euulsa. Sic, Euellere se è complexu, apud eundẽ. Translate, Euellere opinionẽ ex animis hominum, [*Leuare, rimouere.*] euulsio, Ci de Na. De. Euulsionem dentis Aesculap. inuenit.

EVENIO, euenis, p. c. eueni, euentum, [*Venire, accadere, auenire.*] uenire, accidere. Plau. Cas. sine modo tuis eueniat. remitteã ad te uirum. Non nunquam ẽt significat euadere, id est, per quancunque difficultatem ad aliquid peruenire. exitum habere. [*Riuscire.*] Plaut. in Most. Hæc blanda dicta quo eueniant, madeo metu. Sæpius tamen ponitur pro contingere, accidere, & tam in malam, quam in bonam partem accipi solet. Ci Offic. 3 Quod in poematibus, & in picturis usu euenit. Idem Fam. 2. Ex quo uereor, ne idẽ eueniat in meas litteras. Quandoque est obuenire, & sorte alicui obtingere. Salust. in Iug. Metello, Numidia euenit. Euenit, impersonaliter pro ita cecidit. Ter. in And. Quid tu Athenas insolens C. Euenit.

EVENTILO, as. [*Criuellare, suentolare.*] λικμάω, uentilatione purgo. Col. li. 1. Frumenta euentilata mundiora sunt.

EVENTVM, ti, [*Auenimenta.*] neu ge. Luc. lib. 1. Euentum dici poterit, quodcunque erit actum. Ci. in Partit. Cuiusque facti, & euenti caussa ponetur.

EVENTVS, [*Accidente, caso, auenimento.*] σύμβαμα, gen. mas. & quarti ordinis, quod casu aut fortuna nobis euenit, tam bonum, quam malũ. Ci. l. 1. de Ora. Vt enim quis optime dicit, ita maxime uarios euẽtus orationis pertimescit. Vir. li. 6. Aen. Cæcosque uolutat Euentus animo secum. Oui. Careat successibus opto, Quisquis ab euentu facta notanda putet.

EVENVS, p. p. Εὔηνος, fluuius Aetoliæ, in Callidromo monte, nascens, & iuxta Calydonẽ in mare Ionium influens: ita dictus ab Eueno Martis filio, qui se in hunc fluuium præcipitauit. Oui. li. 9 Met.

EVENVS, Εὔηνος, philosophus, qui ignem optimum ciborum condimentum esse dicere solebat, ut refert Plutarchus.

EVERBERO, [*Battere.*] uerbero. Oui. 14. Meta. Cineres pulsis euerberat alis.

EVERGETES, cognomen Ptolemæi, Aegyptiorum regis, qui Philadelpho successit, a maximis eius in ciuitates meritis impositũ. εὐεργέτης enim beneficus. Euergetæ item populi Scythiæ, quod benefici fuerint in Argonautas, tempestate ad eorum littora delatos. Steph.

EVERGO, is, [*Mandar fuori.*] προχύω, emitto. Liu. Mentes spem faciebant, eo magis, quòd nullos euergerent riuos.

EVERRICVLVM, li, [*Rete da pescare.*] σαγήνη, rete piscatorium a Græcis dictum: & a uertenda aqua sic appellatum. Var. 3. de re rust. ca. 17. Cum neque euerriculo in litus educere possent pisces. Cice. 6. Verr. Expilatorem Siciliæ Verrem, Euerriculum appellat. Idem lib. 3. de Na. Deo. Doli mali actionem Euerriculum appellat omnium malitiarum: quòd scilicet ea euertantur omnes fraudes e uita hominum eiusdẽ.

EVERRO, is, ri, sum, [*Spazzare.*] scopis expurgo. Col li. 8. Stabula frequenter euerrẽda & purganda. Transl. pro expilare, [*Rubare, Saccheggiare.*] Ci. 3. Ver. Quam domum, quam urbem, quod fanum denique non euersum, atque extersum reliquisti.

EVERSIONES, [*Distruttione, ruina.*] ἀνάστασις. Pli. li. 22. cap. 16. Præcipitia, uehiculorum euersiones. Cice. de Sen. Rerum publicarum euersiones.

EVERSOR, oris, [*Distruggitore.*] Cice. pro domo: Euersor huius imperij. Vir. 12. Aen. Priami regnorum euersor Achilles.

EVERTO, tis, ti, sum, [*Ruinare, distruggere.*] ἀναστατῶ, excindo, diruo. Ci. l. 1. Offi. De euertendis diripiendisq; urbibus ualde illud considerandum est. Vir. 3. Aen. Priamique euertere gentem.

EVESTIGIO, aduer. [*Incontanente, subito.*] αὐτίκα, confestim, statim. Ser. Sulpicius. Ci. li. 4. Fa. Euestigio eo sum profectus prima luce.

EVGANEI, Εὐγάνεοι, populi fuerunt ad intimum maris Adriatici sinũ, Alpes uersus, qui deinde a Troianis & Henetis, qui Antenore duce in eam Italiæ partem uenerunt, sedibus suis pulsi Alpes Graias tenuerũt. Liu. li. 1. Dicti Euganei, ἀπὸ τῆς εὐγενείας, a generis nobilitate, teste Pl li. 3. c. 20. Hinc Euganeus, a, um. Iuu. Euganea quantumuis mollior agna.

EVGE, interiectio assentiẽtis, & gratulãtis. Pla. in Epid Euge, corpulentior uidere atq; agilior. Idem in Merc. Euge mi Demipho, salue.

EVGENIAE, p. p. uuæ quædam, a generositate sic dictæ. nam εὐγένεια, nobilitas. Col. li. 3. ca. 2.

EVGIVM, ὑμὴν, pellicula quædam in pudendo muliebri, quam primo coitu rumpi nonnulli ex antiquis putauerunt. Nonius: Eugium, pars media inter naturalia muliebria. Næuius: Sine eugio puellam inuenit. Laberius. An concupiscis eugium scindere?

EVHYVS, Bacchi cognomen, a Ioue illi inditum eo in bello, quod gigantes cum dijs gesserunt. fabulantur enim poetæ, liberum pa-

trem se in leonem conuertisse, unumq; è gigantibus occidisse. & ob rem tam strenue gestam, Euhyon, id est bonum filium a Ioue salutatum Stat. li. 2. Inde fæmininum Euhyas, quod Bacchi sacerdotem significat. Hor. 3 l. Car.

EVIDENTER, [*Manifestamente,*] perspicue. Liu. 7. Cum tam euidenter pœnituerit.

EVIDENS, [*Euidente, manifesto.*] quod aperte uidetur. Cic. de Vniu.

EVIGILO, as, [*Destarsi, suegliarsi,*] ἀγρυπνέω, expergiscor. Pli. ep. 1.5. Euigilauerant: nuncius a Spurina. Sta. 5. Syl. Excidit, & medijs oitser euigilauit in undis. Nonnunquam elucubro, & per uigilias aliquid conficio, [*Industriosa,*] Ci. Att. li. 9. At quam expedita tua consilia, quam euigilata tuis cogitationibus.

EVINCIO, is, ire, [*Cingere,*] corono. Vir. 8. Ae. Euincti tempora ramis.

EVINCO, [*Vincere,*] ἐκνικάω, uinco, uincendo extorqueo. Liu. 2. Euincunt instãdo, ut litteræ sibi ad Tarquinios darentur. Hor. 2. Ser. Sa. 3. Sic puerilius ijs ratio esse euincet amare. Inde Euictus, [*Vinto,*] uictus, conuictus. Ci. 2. Ver. tam multis testibus euictus, ora iudicum aspicere auderet. Vir. 4. Aen. Tu lacrymis euicta meis.

EVIRATVS, [*Castrato,*] ἐξηνδρογυνωμένος, castratus. Translate pro effœminato. Plaut. Adolescens euiratus ac mollis.

EVIRO, as, [*Castrare,*] castro, uirilitatem execo: translate, effœminatũ reddo, Var. Marcip. Euirauit omnes Veneri uaga pueros. Nonius.

EVIRATIO, [*Castratione,*] uirilium exectio: unde Euiratione pilorũ, dixit Pl. li. 29 c. 1 pro depilatione.

EVISCERO, as, [*Sbudellare,*] uisceribus spolio. Vir. 11. Aen. Pedibusque euiscerat uncis.

EVITABILIS, le, [*Euitabile,*] ut non euitabile telum. Oui. 6. Met.

EVITO, as, [*schifare.*] ἀλεείνω, Vito. Ci. de Ami. Quas to euitare, tũ eleuare, tum ferre sapientis est. Est & Euito, pro uitam eripio, [*Vccidere,*] Ci. 3. Tos. è uetusto poeta: Vidi Priamo uitam euitari. Euitatio malorum [*Il schifare,*] Quinct.

•EVMECES, balsami genus leui cortice, ita dictum quod cæteris sit procerius. Pli. lib. 12. cap. 25.

EVMENIDES, [*Furie infernali,*] furiæ ĩfernales, κατ' ἀντίφρασιν, dictæ, quod minime beneuolæ sint. εὐμενὴς, enim beneuolus. Has tres ferunt fuisse, Acherontis, & noctis filias, uno partu editas. Et apud inferos uocantur Canes: unde Lucan. Iam uos ego nomine uero Eliciam, Stygiasque canes in luce superna destituã. Apud mortales Furiæ, ab effectu. Ci. 2. de legib. Agitant & insectãtur impios Furię nõ ardentibus tedis, ut est in fabulis, sed angore conscientiæ, & fraudis cruciatu. Apud superos dicuntur Diræ. Virgil. lib. 12. Aen. At procul ot Diræ stridorem agnouit, & alas.

•EVMETRIS, gẽma est apud Bactros nascens, silici similis, quæ capiti supposita, nocturna uisa ad oraculi similitudinẽ reddit. Pl. l. 37. c. 10.

EVMOLPIDAE, Εὐμολπίδαι, sacerdotes, seu magistratos Athenis, in memoriam & honorem Eumolpi regis. Diodorus. Cicero.

EVMOLPVS, Atheniensis, quẽ Suidas Musæi poetæ filiũ fuisse scribit, & Pythiorum uictorem. Alij Orphei uatis filium, qui poeta fuit Homero antiquior. Ab hoc Eumolpidas, sacrorum quorundam præsides, dictos uolunt. Aeschynes contra Ctesiphontem.

EVNVCHO, as, [*Castrare,*] εὐνουχίζω, castro. Var. in lege Næuia apud Nonium: Qui se eunuchat, aut alibi liberos producit.

EVNVCHVS, [*Castrato,*] castratus: ab εὐνὴ, cubile, & ἔχω, custodio: quia id hominum genus adhibeatur seruandis cubilibus regum. Cice. in Or. Eunochi è Syria Aegiptoque. Iuue. Sat. 12. Qui se Eunuchum ipse facit.

EVOCATI, qui repentina aliqua necessitate in bellum tumultuarie uocantur. Sue. in Galb. Delegit equestris ordinis iuuenes, qui Euocati appellarẽtur. Ci. ad Appiũ: Antoniũ præfectũ euocatorũ misi ad te.

EVOCO, as, [*chiamar fuora,*] ἐκκαλέω, extra uoco. Ter. in Eun. Nunquẽ euocari hinc uis foras? Ci. Att. 1. Sic te ijs litteris euocabã, ut nihil acrius fieri posset. Sic qui in prouincijs erant, sæpe ad dicendã causam Romam euocabantur. Cic. in Ver. Pericles Romam euocatus est, quod auctor iniuriæ illius fuisse argueretur. Euocare item, est ad subitam tumultuariamque militiam uocare. Cæs. Bel. Ciui. 1. Magnus numerus equitum, quos ex municipijs Domitius euocauerat. Euocare deos, ueteres dicebant, pro precibus elicere numina ills, in quorum esse tutela urbs obsessa putabatur, ut ea relicta, in eorũ, qui obsidebant, urbẽ transirent. uide Macr. Sat. li. 3. c. 9. Hinc Euocator, & Euocatio: Ci. in Catone, Euocator seruorum: ad Heren. Euocationes hominum.

EVOE, interiectio bacchantis, quam in liberi patris Orgijs identidem inculcabant Bacchæ. Oui. 6. Met. Exululant, Euoeque sonant.

EVOLATICVS, tica, ticum: ut Euolatici homines. Plaut. Mil.

EVOLITO, as, are, frequent. Extra uolo. Col. li. 8. ca. 8.

EVOLO, as, are, [*Volar fuori,*] ἀποπέτομαι, extra uolo. Ci. 1. de Legib. Glã discera illa quercus ea qua olim euolauit Nuncia fulua Iouis miranda uisa figura. Translate est eripere se. Cic. 3. Verr. Ille cupere aliqua euolare, si posset. Euolare pœnam. Ci. de Prouin. cons. Quam pœnã si tum euolarunt, at aliam multo grauiorem subierunt.

EVOLO, as, are, [*Rubare, rapire,*] ἀρπάζω, furari, rapere, quasi in uolam recipere Plaut. Cist. Cistellam hic mihi Euolauit.

EVOLVO, is, ere, [*Riuolgere,*] de loco uoluere. Lucr. li. 3. Nudis euoluunt saxa lacertis. Euoluere librum, Ci. 5. Tus. Euoluere, meditari, [*Considerare, leggere.*] Vir. 4. Geo. Gelidis hæc euoluisse sub antris. Euolutus. Liu. 16. Interuentu hominum euolutam repente, atque ex oculis elapsam.

EVOLVTIO. Cic. 1. de Finib. Quid poetarum euolutio uoluptatis afferet, [*Lettura.*]

EVOMO, is, ere, [*Vomitare,*] ἐξεμέω, uomendo eijcio. Ci. 2. de Na. de.

•EVONYMOS, insula est una ex uulcanijs.

•EVPALIA, nomen orbis in Locride.

•EVPATORIVM, siue Eupatoria, herba est ab officinis Agrimonia appellata. Pl. lib. 25. cap 6.

•EVPHEMIA, uxor fuit Iustini Imperatoris Suidas. Græcis item Euphemia faustam acclamationem significat.

•EVPHRANOR, nomen Statuarij laudatissimi Isthmij, qui de Symmetria, & coloribus aliquot uolumins edidit.

EVPHRATES, is, fluuius Mesopotamiæ, quem Strabo scribit ex Niphate monte Armeniæ, magnum, profundum, & celerem nasci: influere autem in mare rubrum, prius tamen Babyloniam per medium diuidere, & Tigri coniunctũ Mesopotamiã facere. Sal. quoq; asserit, tam Tigris, quam Euphratis in Armenia fontes demonstrari. Cui etiam astipulatur Pli li. 6. c. 24. ubi Euphratem in Charanitide, Armeniæ maioris præfectura, nasci tradit. Dictus putatur Euphrates, ἀπὸ τοῦ εὐφραίνειν, a lętificando. quod circumiacentem agrum restagnationibus adeo lætum fœcundumq; reddat, ut sequente anno sponte restibilis fiat seges. Pli. li. 18. c. 15 & 16.

•EVPILIS, lacus Cisalpinæ Galliæ.

EVPOLIS, priscæ comœdiæ scriptor, in reprehendendis hominum uitijs liberrimus. scripsit Comœdias septendecim, ex quibus nouem uictoriam meruerunt. perijt in prœlio nauali, inter Lacedæmonios, & Athenienses commisso. cuius mors quantum ciuitati luctum attulerit, illud unum documento esse potest, quod publico edicto cautum est, ne poetæ inposterum militare liceret.

EVRIPIDES, insignis poeta tragicus, natus eo die, quo numerosus ille Xerxis exercitus ab Atheniensibus fusus est. Floruit tempore Archelai Macedonum regis, a quo etiam summo in honore est habitus. Scripsit tabulas lxxv. ex quibus quinque tantum uictoriam meruerunt. Castitate osæ tãta fuit, ut uulgo μισογύνης, mulierum osor fuerit cognominatus. Perijt, noctu ab Archelai canibus, ut ferũ, discerptus. Ossa eius regis iussu Pellam sunt translata, repulsis Atheniensium precibus, qui sæpe per legatos tentauerãt, ut ciuis sui reliquias sibi in patriam referre liceret. Cic.

EVRIPVS, fretum, id est mare angustum inter Aulidem Bœotiæ portum, & Eubœam insulam, quod unius diei & noctis spatio septies recurrit eo impetu, ut nauigia, repugnantib uẽtis, plena secum rapiat. Mela. Sunt item euripi, canales, seu ductus aquarum altũde deductarum in sublime salientium, qui si maiusculi sunt, Nili dicuntur. Cic. lib 2. de Leg Ductus aquarum, quos isti Nilos, Euriposque uocant. quis non irriserit? Euripi quoque sunt fossæ in ludis circumdatæ pro septis, quorum loca temporaria prius clostra fuerunt. Plinius.

•EVROMIS, oppidum est Cariæ.

EVRONOTVS, uentus inter Eurum & Notum flans. Pli. li. 2. ca. 27.

EVROPA, tertia pars orbis, ab Asia Danaide fluuio, ab Africa Mediterraneo mari discreta: dicta ab Europa, Agenoris Phœnicum regis filia, quam Iuppiter (ut poetæ fabulantur) in bouem trãsformatus, rapiam abduxit in Cretam. Habet quatuor sinus magnos, primus est a Gaditano freto ad Lacinium usq; promontoriũ Italię in Locris. Secundus a Lacinio ad ipsa Epiri Acrocersonia. Tertius inde ad Hellespontum. Quartus ab Hellesponto ad Mœotidis ostia.

EVROTAS, fluuius Laconiæ, Spartam pręterlabens, teste Liu. 35. Vir. in Sileno: Quæ Phœbo quondam meditante beatus Audijt Eurotas.

EVRVS, uentus spirans ab Ortu brumali: Latine Vulturnus. Pli. li. 2. ca. 47. Oui. Met. Eurus ad Auroram, Nabathæaq; regna recessit.

EVRYALE, p.c. Εὐρυάλη, fuit regis Minois filia, quæ Neptuno Orionẽ peperit. Alia fuit Prœti Argiuorum regis filia. Tertia ex Gorgonibus una, quæ tres fuerunt in extrema Africa, circa Atlantem montẽ: quæ omnes unum oculum habebant, quo inuicem utentes, quoscunque aspiciebant, conuertebant in saxa. Seruius enarrans illud Vir. li. Aen. 6. Gorgones, Harpiæque.

EVRYDICE, uxor Orphei, cuius amore captus Aristęus, cum uim ei inferre pararet, illa per uia fugiens, incidit in colubrũ in herba delitescẽtem, cuius morsu interijt. Orpheus autẽ, accepta cithara, inferos adijt, ubi Plutonem Proserpinamq; tam suaui carmine demulsit, ut ei uxorem ab inferis reducendam permitterent, ea tamen conditione, ne prius eam, quam ad superos redijsset, intueretur. Quam legem cum ille amoris impatiẽtia nõ seruasset, Eurydice denuo ad inferos est retracta. Vir. li. 4 Ge. Restitit, Euridicemq; suam in luce sub ipsa Immemor, heu, uictusque animi, respexit.

EVRYSTHEVS, Εὐρυσθεύς, Suidæ, Stheneli Mycenarum regis filius, qui Iunonis instinctu imperabat Herculi, ut uaria monstra superaret,

que

quo poſſet perire. unde durus Euryſtheus uocatur à Vir. lib. 1. Geo. quòd nullis Herculis laboribus potuerit mitigari.

Evterpe, una ex muſis, quæ tibias inuenit, à concentus ſuauitate nomen trahens. eſt enim εὖ, bene, & τέρπειν, delectare.

Evvlgo, gas, are. [*Diuolgare, publicare.*] ἐξαγορεύω, in uulgus edo. Liu. li. 9. Ciuile ius, repoſitum in penetralibus Pontificum, euulgauit.

Evxinvs pontvs, mare illud quod incipiens à Boſphoro Thracio uergit in orientem & ſeptentrionem, prius Pontus Axenus dictus, id eſt inhoſpitalis, propter immanitatem eorum, qui eius maris littora incolebant. Illi enim hoſpites immolare ſolebant. Strabo. li. 7. Oui. de Pon. Frigida me cohibent Euxini littora ponti: Dictus ab antiquis Axenus ille fuit.

E ANTE X

Ex, præpoſitio, interdum. n. ſignificat locum: ut, Ex cælo, [*Dal.*] apud Catullum. Spectatum ex cælo Mars patet ipſe uenit. Interdum tempus, ut idẽ ſit, quod poſt, [*Doppo.*] Ci. 1. Phil. Ex eo die, quo in ædẽ Telluris conuocati ſumus. Ex illo, i. poſt illud tempus. Virg. 2. Aen. Ex illo fluere, & retro ſublapſa referri Spes Danaum. Nonnunquã perſonã: ut, Audiui hoc ex patre meo. Aliquãdo cauſſam, [*Per.*] Sen. de Benefi. Si quis patriæ meæ pecuniam crediderit, non dicã me illius debitorem nec ex hoc æs alienum profitebor. i. nõ propterea ꝓfitebor æs alienũ. Nonnunquã etiã accipitur pro Cũ, [*Con.*] Plau. in Mer. Reſinam ex melle Aegyptiã uorato. Ex æquo, idẽ eſt, qđ æqualiter. [*Vgualmente, ad una hora.*] Taci. li. 18. Diſcrimen ac periculum ex æquo partiemur. Liu. li. 42. In animum inducerẽt, ut ex æquo fœdus fierat. Ex animo, hoc eſt, nõ ſimulate. [*Sinceramente, veramente.*] Ter. in Eu. Vtinã iſtuc uerbũ ex animo, & uere diceres. Ex animi ſẽtentia, pro uoto. [*Secondo il piacer mio;*] Ex ante diem Nonarũ, hoc eſt, ante diẽ Nonarũ finitũ. [*Auanti.*] Ci. Atti. li. 3. De Quincto fratre nuncij triſtes uenerãt ex ante diẽ Nonarũ Iuniarũ uſque ad pridie Kal. Sept. Ex compoſito, ut conuenerat, uel dedita opera. [*Apoſta, ſtudioſamente.*] Liu. li. 1. Tum ex cõpoſito orta uis. ex cõſuetudine [*Secondo.*] Pli. epi. l. 2. Hunc oro ex conſuetudine tua legas, & relegas. Ex cõtinenti, ſtatim. [*Subitamente.*] Iuſtinus li. 1. Ex cõtinẽti, ne dato in pœnitentiam ſpatio res per quenquã enarretur &c. Ex dignitate, pro dignitate, ut dignitas poſtulat. Ci. Licinio epiſt. lib. 5. Vt ſpero, ſtatues ex noſtra dignitate. Ex facili, facile, [*Facilmente.*] Pli. lib. 22. cap. 25. Hippocrates ſorbitionis gratia laudauit, quoniam lubrica ex facili hauriretur. Ex fide, fideliter. [*Fidelmente.*] Suet. in Galba. Nũmulario, non ex fide uerſanti pecunias, manus amputauit. Ex induſtria, i. dedita opera. [*Apoſta.*] Liu. li. 1. Ex induſtria factus ad imitationẽ ſtultitiæ. Ex inſperato, præter ſpem. [*All'improuiſo.*] Liu. li. 28. Ex inſperato repente miſiſtis nobis huc P. Scipionem. Ex integro, uel De integro, quod barbari dicunt De nouo. [*Di nuouo.*] Pli. in epi. Sciebã datum à ſenatu ius ex integro agendi. Ex profeſſo, i. ſerio, non diſſimulate, & quaſi ex profeſſione. [*Da douero.*] Quin. li. 12. ca. 2. Ex profeſſo philoſophiã oſtentantibus parũ decori ſunt plerique orationis ornatus. Ex præſcripto, ſecundũ id, quod nobis præſcriptum eſt. Col. li. 1. c. 1. Neque. n. ſemper eundẽ, uelut ex præſcripto, habitũ gerunt. Ex quo, i. poſtquã. [*Poiche.*] Liu. li. 1. Duo de quadrageſimo ferme anno, ex quo regnare cœperat. Ex tempore aliquid agere, abſque ulla præmeditatione. [*All'improuiſo.*] Pli. in ep. Dicit ſemper ex tempore, ſed tanquam diu ſcripſerit.

Exacerbo, as, [*Adirare.*] ad iracundiã prouoco. Liu. 8. Cum omnes affirmarent, infeſtius Papirium exarſurum, agitatum, cõtentione ipſa, exacerbatumque. Sue. in Galba. Eo nomine omnes exacerbauit.

Exacerbesco, cis, [*Inacerbire, farſi aſpro.*] ualde acerbus fio. Apu. in Apolog. Quis eſt tam mitis, quin exacerbeſcat?

Exacesco, is, ere, [*Inacetire.*] ἐξοξύνομαι, acidum fieri. Col. li. 12. ca. 17.

Exactio, onis, εἴσπραξις, acerba & imperioſa petitio; cuiuſmodi eſt uectigalium & tributorum collectio. Cic. 2. de Legi. Eaque pecunia non minor eſſet facta ſuperiore exactione. Exactio operis dicitur, cũ certum penſum in ſingulos dies exigitur. Col. li. 1. ca. 8.

Exactor, oris, qui aliquid exigit. Cæſ. 3. Bel. Ciu. Erat plena lictorũ, & imperiorum prouincia, confecta præfectis, & exactoribus. Nonnunquam expulſor. [*Chi caccia.*] Liu. 9. ab Vrbe. Regum exactores Iunij Valerijque.

Exactvs, a, um, [*Paſſato, traſcorſo.*] παρεληλυθὼς, præteritus, elapſus. Virg. li. 3. Ge. At tribus exactis, ubi quarta acceſſerit ætas. Exacti menſes, in grauidis dicuntur, qui partui ſunt uicini. Virgil. 3. Geo. Exactis grauidæ cum menſibus errant. Nonnunquam expulſus: ut, Exactis regibus, apud Cice. de Or. Exactus uero nomen, ualet abſolutus, & ad unguem factus, [*Compiuto, perfetto.*] Pli. epiſt. 176. Quod ille obſequium Seruiano, exactiſſimo uiro, præſtitit. Mar. li. 4. Nil exactius, eruditiusque.

Exactvs, us, exactio. Quin. Inuenit mercis exactum.

Exacvo, [*Aguzzare.*] ἐξωξύνω, Acuo, acutum facio. Cicer. Attic. Velim cohortere, & exacuas Colatium. Vir. 3. Ge. Denteſque Sabellicus exacuit ſus. Ad hominẽ trãſlatũ, idem fere eſt, qđ incitare. [*Incitare.*] Cla. de Bello Getico: At iuuenem ſtimulis immanibus æmulator Exacuit. Exacuere animum, eſt acutiorem & perſpicaciorem reddere. Pli. Naſturtium Venerẽ inhibet, animũ exacuit. Exacutus. Pli. li. 18. ca. 18. Latior, ſed exacutior in mucronẽ faſtigiata. Exacutio. [*Acutezza.*] Pl. l. 17. c. 14. Calami exacutio medullam ne nudet.

Exadversvm, [*Dirimpetto.*] ex oppoſito, e regione. Ter. in Phor. Exaduerſum ei loco Tonſtrina erat. Pro eodem etiam legimus Exaduerſo. Pla. in Mer. non ne exaduerſo uides?

Exædifico, as, are, [*Fabricare compiutamente.*] ἐξοικοδομέω, ædificium abſoluere. Cæſ. 1. Bel. Ci. Quod oppidum Labienus ſua pecunia exædificauerat, Cic. 2. de Or. Non grauare exædificare id opus, quod inſtituiſti. Aliquãdo domo eijcio. [*Gettare.*] Pla in Tri. Exædificaſſes me ex his ædibus. Exædificare inchoatam ignauiam, per trãſlationem. i. perficere, & ad ſummum perducere. [*Compire.*] Pla. ibidem: Quid intereſt, dare te argentum amanti adoleſcentulo, animi impoti, Qui exædificaret ſuam inchoatam ignauiam. Hinc exædificatio. [*Edificatione.*] Cic. de Or.

Exæqvo, as, [*Fare uguale, uguagliare.*] æqualem facio. Cæſ. 1. Bell. Ci. Pompeius neminem dignitate ſecum exæquari uolebat. Exæquatus, ta, tum, Lucr. Exæquataque ſunt crepera certamina Belli.

Exærvio, [*Laſciar la crudeltà.*] Deſæuio, ſæuire deſino. Liu. Stetit ibi dũ reliquum tempeſtatis exæuiret.

Exaggeratio, nis, [*Accreſcimento, amplificatione.*] coaceruatio: ponitur pro excellentia, tranſlatione ſumpta à terra, quæ in aggerem erecta, ſuſtollitur in faſtigium. Cice. li. 2. Tuſc. Hoc tibi propone, amplitudinem, & quaſi quandam exaggerationem, quam altiſſimam animi, qui maxime eminet in contemnendis doloribus, unam eſſe omnium rem pulcherrimam. Oratoribus Exaggeratio dicitur, quando pluribus uerbis una eademque res uehemẽter effertur. Apud Catonem luculenta illa exaggeratio eſt. Succidas humanas facis, decem funera facis, decem capita libera interficis, decem hominibus uitam eripis, indicta cauſſa, iniudicatis, indemnatis.

Exaggero, as, [*Accreſcere, amplificare.*] συσσωρεύω, in unum ueluti aggerem congero. Pli. li. 19. ca. 8. Exaggerando aliam accumules. Eſt præterea amplificare, & uerbis extollere. Ci. 5. Tuſ. Xenocratem exaggerantem uirtutem & extenuantem cetera. Exaggeratus uirtutib. animus, Ci. in Parad.

Exagito, tas. [*Turbare.*] διερεθίζω, uexo. Pla. in Mer. Mala bilis cruciat me, atque exagitat. Nõnunquã ad irã prouoco. [*Adirare.*] Sal. in Cat. Tanta uis hominis magis leniẽda, quam exagitãda uidebatur. Ponitur & pro excutere. [*Scuotere.*] Ci. pro Clu. Exagitabantur omnes eius fraudes, atque fallaciæ. Exagitator rhetorum. Pla. Cic. Ora.

Exagoga, æ, qui exportat, Pla. in Tru. & Rud.

Exalbesco, is, ere, [*Diuentar bianco.*] palleſcere & colorem priſtinũ in album commutare. Exalbeſcere metu. Ci. 3. de Or.

Exalbidvs, a, um, [*Biancheggio.*] Albidus, niſi, Ex, aliquid minuat de ſignificatione. Pl. li. 24. c. 19 Folia urticæ in medio exalbida.

Exalbvrno, as, are, eſt alburnum detrahere. Eſt autem Alburnum ea arborum pars, quæ proxima eſt cortici, Pl. li. 16. ca. 40.

Exalto, as, [*Eſſaltare, alzare.*] μετεωρίζω, in altũ eleuo. Col. li. 3. c. 13.

Exalvminatvs, ta, tum, ad colorẽ aluminis accedens. Pl. li. 9. ca. 35.

Examen, inis, [*Schiera d'api, ſciamo.*] ἑσμὸς, σμῆνος, noua apum ſoboles, quam parentes ex ſuis alueatibus ad nouas ſedes quærendas exire cogunt. Cic. de Sen. Res ruſticæ lætæ ſunt hortis, pomarijs, apum examinibus. Examina piſcium Pl. li. 31. cap. 1. Examina infantium. Pli. in Pane. Examina ſeruorum. Ci. de Aruſp. reſp. Rurſus examen, ſtilus eſt in lance ſiue ſtatera, qui, quo pondus ſe uergit, exit.

Examino, [*Eſſaminare, conſiderare.*] ἐξετάζω, perpendo, ueluti trutina quadã expendo. Pli. in Epi. Examina ſingula uerba, & [illegible]. Ci. 2. de Or. Quæ non aurificis ſtatera, ſed quadã populari trutina examinatur. Examinare dicuntur apes, id eſt ſciamare. Col. lib. 15. cap. 14.

Examvrcari, oleum, [*Leuar la feccia de l'oglio.*] ἐξαμοργεύεσθαι, dicitur, quando ſublata amurca defæcatum fit. Apul. li. 4.

Exangvis, gue, [*Senza ſangue.*] ἔξαιμος, ſine ſanguine. Cice. 7. Ver. Exanguiũ corporis mortuorũ. Accipitur etiã pro pallido, quod pallẽtes uideantur ſanguine carere. [*Pallido.*] Oui. 3. Triſt. Aſpicis exangui chartam pallere colore. Ho. epi. 1. Cuminum dixit exãgue, quod ſemen illius potum pallidos reddat bibentes.

Exanimalis, [*Senza anima.*] ἄψυχος, quod eſt ſine anima. Pla. ĩ Bacc. Neque Bellona mihi unquam, neque Mars creduat, ni illum exanimalem faxo. Idem in Ruden. Poſuit pro eo, quod animam eripit: Ita (inquit) multæ in pectore ſunt curæ exanimales.

Exanimatio, ſubſequitur metum, & eſt comes pauoris. [*Paura.*] ut ait Ci. 4. Tuſ. Idem. 1. Offi. Ne in exanimationes incidamus.

Exanimo, as, [*Spauentare, sbigottire, impaurire.*] συστέλλω, quando ab animo fit, ſignificat perterreo. Ter. in And. Oratio hæc me miſeram exanimauit metu. Quando uero ab anima eſt, anima priuo, neco. [*Vccidere.*] Curtius: Multos exanimauit rigor inſolitus niuis. Cice. Att. Aduentus Philotimi exanimauit omnes.

Exanimvs, ma, mum, & Exanimis, me, & Exanimatus, ta, tum, [*Sbigottito, ſpauentato.*] ἄψυχος, idem ſignificant: licet Seruius uoluerit hæc inter ſe differre. Nam ut Exanimus, ſiue Exanimis, modo idem eſt quod mortuus [*Morto.*] ut apud Liu. li. 8. Vt uno ictu exanimem

nimem equo præcipitaret. Vir. 1. Aen. Exanimumq́; auro corpus uẽdebat Achilles. Modo exterritus. Idem li. 4. Audijt exanimis, trepidaq́; exterrita cursu, Per medios ruit. Sic Exanimatus, non solũ pro exterrito, siue perturbato, (ut apud Teren. in An. ibi cũ exanimatus Pãphilus Bene dissimulatum amorem & celatum indicat) sed etiam pro mortuo accipitur, ut apud Liu. li. 22. Cui mors filij falso nũciata erat ad primũ cõspectum redeũtis filij gaudio nimio exanimatam.

EXANIO, nias, [*Votare spremere,*] saniem, uel alium inutilem liquorem exprimo. Col. libr. ulti. Vt omnem amaritudinem eius & pallorem exaniet.

EXANTLO, las, [*cauar fuori.*] uerbum Græcum est, significat exhaurio. Pla. in Stic. Vinum populo paruxillulo sæpe exantlauit. Inde accipitur pro perpeti. [*Patire,*] Ci. li. 5. Tus. Cum exantlauisset omnes labores. Luci. l. 30. Quantas ærumnas, quãtos labores exantlaris. Aliquando perficere. [*Fare,*] Pacu. in Peribœa, ut Nonius citat: Non potest hic sine tua opera exantlari clauus.

EXAPTVS, [*Atto,*] antiqui dixerunt pro Aptus. Lucr. lib. 4. Brachia nec porro ualidis exapta lacertis Esse.

EXARDEO, es, [*Ardere molto,*] ἐκφλέγομαι, ualde inflammatũ esse. Trãsfertur ad multas res Exardere in iras, apud Mar. Veluti excandescere. Cic. 5. Tusc. Contra quorum disciplinam ingeniũ eius exarserat. [*Irarsi,*] Idem 4. Ver. Exarsit iracundia. Idem pro Rab. Post. Ad innocentium periculum tempus illud exarserat.

EXARDESCO, is, ere, [*Ardere,*] Cic. 2. de Or. Nulla materies tam facilis ad exardescendum. Transfertur ad animum. Ci. 3. Ver. Vt hæc audiuit, exarsit ad id, quod ipse nunquam uiderat. Idem de Ami. Ex quo eorum exardescit amor.

EXARESCO, [*seccarsi,*] ξηραίνομαι, exaresco, nisi quod Exaresio, passionem quandam uidetur importare. ut Exarescere dicatur quod sponte sua aridum fit: Exarefieri, quod ui aliqua externa redditur aridũ. Sed hæ differentiæ a doctis ridentur magis, quam obseruantur. Pli. li. 26. Articulis morborum impositis, antequam exarefiat.

EXARENO, as, [*Purgare,*] purgo, & ueluti arenas aufero. Pl. l. 33. c. 3.

EXARESCO, [*seccarsi,*] Col. l. 4. Sole siccari, atq; exarescere. Cic. Præto. Si quis fuit in me facultas orationis, nisi me ad has exercitationes retulissem, exaruisset.

EXARMO, as, [*Disarmare,*] ἀποπλίζω, armis spolio. Sue. in Dom. Mineruam somniauit excedere, negantem ultra se eum tueri posse, quod exarmata esset a Ioue. Exarmare feras, dentes, ungues eis adimere. Lãpri. in Heliog. Habuit leones exarmatos in delicijs. Exarmare accusationem, Pli. li. 3. epist. metaphorice dixit, pro debilitare, & infirmare. [*Indebolire.*]

EXARO, p. c. [*cauar fuori arando,*] arando eruo. Ci. de Diu. 2. est ne quisquam ita desipiens, qui credat exaratum esse, deum dicam, an hominem? Loquitur de Tage, quẽ antiquitas fabulata est, in agro Tarquiniensi, aratro altius impacto repente è sulco emersisse. Est etiam exaro, ex aratione percipio. Cice. 5. Verr. ijs plus frumenti imperabatur, quàm quantum exararant. Trans. significat scribo: qui enim stylo scribunt in codicillis, ij quasi sulcos more aratorũ ducere uidentur. [*scriuere,*] Inest autem in hoc uerbo tacita quædam festinationis, & breuitatis significatio, cũ scilicet paucis & obiter aliquid scribimus. Ci. Cornif. Hæc, cum essem in senatu, exaraui.

EXASCIO, as, are, [*Piolare,*] dedolare. Translatio a fabris lignarijs sumpta, qui ligna prius ascia dolant, deinde poliũt. Pla. in Asin. Iam hoc opus est exasciatum: id est, dolatum, nondum tamen expolitum.

EXASPERO, as, [*Inasprire, incrudelire,*] ἐξαγριόω, exacuo, ualde asperum facio. Sil. Saxoq́; exasperat ensem. Taci. Saxo exasperatur ferrum. Exasperare fauces, est asperas reddere. Plin. lib. 23. c. 4. Per metaphorã pro irritare. [*Adirare,*] Colu. l. 9. c. 55. Non conuenit æstu medio exasperatas apes lacessiri. Liu. 28 Ad quorum primum aduentum exasperati animo, mox leniti sunt.

EXATIO, as, [*satiare,*] satio, Liu. l. 38. Populum R. Ne morte quidem Scipionis exatiari.

EXATVRO, as, [*satiare,*] saturo. Oui. 5. Met. Sed quã uisceribus ueniebat bellua põti Exaturanda meis. Translate apud Ci. 7 Ver. Cũ eius cruciatu atq; supplicio pascere oculos, animumq́; exaturare uellent.

EXAVCTORO, as, p. p. [*Disobligare, dipingere,*] ab auctoramento, id est obligatione militari, & iuramento libero.

EXAVCTORATI, ἀφειμένοι, milites dicuntur, qui missionem habuerũt. Liu. l. 25. Volonum exercitus, qui uiuo Graccho summa fide stipendia fecerat, uelut exauctoratus morte ducis, ab signis discessit. Lãpr. Scribit Alexandrum tumultuantes legiones exauctorauisse, id est militaribus insignibus priuasse.

EXAVDIO, dis, [*Essaudire,*] εἰσακούω, modo est, quod petimus impetrare. Vir. 1. Aen. Nulli exaudita deorũ uota precesq́; meæ. Modo perfecte audire. [*Vdire,*] Liu. li. 5. Equitem clara increpans uoce, ut hostes exaudirent. Ci. in Cat. Quæ exaudio, dissimulare non possum.

EXAVGEO, es, [*Accrescere,*] ualde augeo. Tere. Hea. Concurrunt multæ opiniones, quæ mihi animum exaugeant.

EXAVGVRO, as, [*scommunicare,*] ex sacro profanum facio. Contrarium eius est inauguro, per augurium sacrum facio. Liu. 1. Vt libera a ceteris religionibus area esset, exaugurare fana, sacellaq́; statuit.

EXAVSPICO, exauspicas. Pla. Cap. Exauspicaui ex Vinculis.

EXBALLISTO, [*Ballestrare,*] ballista prosterno Pla. in Psc. Hunc exballistabo lapide.

EXCAECO, as, [*Acciecare,*] τυφλόω, luminibus orbo. Ci. 1. Aca.

EXCALCEO, ceas, [*Discalzare,*] calceos detraho. Sue. in Vit. pro maximo munere a Messalina petijt, ut sibi pedes præberet excalceandos.

EXCALEFACIO, aut Excalfacio, [*Riscaldare,*] Pli. l. 21. c. 20.

EXCALEFACTORIVS, θερμαντικός, Excalefactoria uis apud Plinium.

EXCALPO, pis, [*scolpire.*] scalpro excauo. Cato. c. 18.

EXCANDEFACIO, [*Infocare,*] candens & ignitum reddo. Excandefacere frumentum, uel annonã, est caritatẽ eius augere. Var. 3. de re ru. c. 2. Collegiorũ cenæ excandefaciebant annonam. Excandefacere annonam dixit pro eo, quod paulo post dixit, Incendere annonam.

EXCANDESCENTIA, æ, [*Infiammatione, per ira.*] θύμωσις, ab Apu. l. de Dogmatibus Platonis, appellatur ea animæ pars, quæ irritabilis est, habens domiciliũ in corde, quã alio nomine irascentiam nominat. Ci. 4. Tus. Excandescentia sit ira modo nascẽs, & modo desistens: odium ira inueterata: inimicitia, ira ulciscendi tempus obseruans.

EXCANDESCO, is, excandui, [*Accendersi,*] ab Excando, significat incendor. Cato de re ru. c. 95. Si in tecto coquas, excandescet. Trãslate accipitur pro irasci [*Irarsi,*] quod ira uelut igne quodã, animus soleat incendi. Cœlius Ci. li. 8. Epi. Id postquam resciit, excanduit.

EXCANTO, as, [*Incantare, ammaliare,*] incanto. Pl. li. 28. c. 2. Qui fruges excantasset. Aliquando pro Incantatione è loco aliquo euocare. [*Disincantare,*] Proper. li. 3. eleg. 3. Sciat excantare puellas. Hor. Epo. 5. Quæ sidera, excantata uoce Thessala, lunamq́; cælo deripit.

EXCARNIFICO, [*Stracciare, tagliare in pezzi,*] dilanio, carnem disseco. Ci. 3. de Na. Anaxarchum à Cyprio tyranno excarnificatum accepimus. Translate pro excruciare ponitur. [*Affligere, attristare,*] Te. in He. Huiusmodi mihi res semper cõmmiscere, ubi me excarnifices.

EXCAVO, as, [*Cauare,*] cauo. Ci. 6. Ver. Vas uinarium, trulla excauata, cum manubrio aureo.

EXCEDO, dis, [*Partirsi,*] ἀπέρχομαι, discedo. Cæs. 4. Bel. Gal. Cum omnibus suis domo excesserant. Ibidem: Aurigæ è prœlio excedunt. Excedere à uita, est mori. [*Morire,*] Ci. de Cla. Or. Ad eos, qui è uita excesserunt, reuertamur. Excidere absolute. Ci. post reditum in senatu. Cum is excessisset, qui cædi & flammæ restiterat.

EXCELLENTER. [*Valorosamente,*] Ci. 1. Offic. Quæ fortiter, excellenterq́; gesta.

EXCELLENTIA, [*Eccellenza, ualore,*] præstantia. Ci. 1. Off. Nobis personam imposuit natura magna cum excellentia, præstantiaq́; animantium reliquorum.

EXCELSE, [*Magnanimamente,*] Ci. in Or. Omnia excelsius, magnificentiusq́; dicet, & sentiet.

EXCELSITAS, [*Magnanimità,*] altitudo. Cic. 3. Offi. Excelsitas animi, & magnitudo.

EXCELSVS, [*Alto,*] idem, quod altus. Cic. 2. Tusc. Te natura excelsum quendam uidelicet, & altum, & humana despicientem genuit.

EXCELLO, is, uel Excelleo, les, lui, sum, [*SopranauZare, superare,*] ὑπερέχω, supero. Construitur tam cum datiuo, quam cum accusatiuo. Ci. pro Pom. Vt is, qui dignitate principibus excellit, facilitate infimis par esse uideatur. La. l. 7. Qui omnes licet eloquentia excelluerint.

EXCEPTIO, onis, [*Eccettione, differenZa,*] παραγραφή, exemptio. Cic. de Ami. Sit inter eos omnium rerum sine ulla exceptione communitas. Exceptio item dicitur, quæ a reo opponitur aduersus petitionẽ actoris Ci. 2. de Inu Prætorijs exceptionibus multæ excluduntur actiones. Vlp. l. j. ff. de Excepti exceptio dicta est, quasi quædam exclusio, quæ interponitur actioni cuiuslibet rei, ad excludẽdum id, quod in intentionem, condemnationemq́; deductum est.

EXCEPTITIVS, a, um, qui accipitur. Pl. l. 18. c. 10. uocat siliginem exceptitiam, quæ ab alia siligine excipitur, quòd sine arista crescit.

EXCEPTO, as, [*Pigliare, tirare,*] ἐξαιρέω, excipio. Cic. in Para. Barbatulos mullulos exceptantem de piscina, & pertrectantẽ. Vir. l. 3. Geor. Exceptantq́; leues auras, id est frequenter ad se trahunt & capiunt. Cæs. 7 Bel. Gal. Singulos exceptans, in murum extulit.

EXCERPO, pis, psi, ptum, [*cauar fuori cernendo,*] ἀπολέγω, secernendo extraho. Ter. in Phor. Tu id, quod boni est, excerpis: dicis, quod mali. Est etiam eximere. [*Togliere,*] Hor. 1. Ser. Sat. 4 Ego me illorum dederim quibus esse poetas, Excerpam numero. Cic. in Offi. Ex malis oportet excerpere, si quid inest boni.

EXCERNO, nis, excreui, tum, [*Purgare,*] ἐκκρίνω, purgo. Colu. l. 2. In area frumenta sic aggerenda, ut omni flatu possint excerni. Ita dicimus Excernere, pro nostris uentris deijcere. [*Cacare,*] Cels. l. 4. In inferiores partes ea, quæ excreturi sumus, emittit. Hinc excrementum, purgamentũ & stercus. [*Sterco,*] Pl. l. 10. c. 43. Scribit coruum, quòd excrementis calceamenta fœdasset, a mancipe proximæ sutrinæ fuisse exanimatum.

EXCERNICVLVM, purgamentum, quod excerniculo a frumento separatur. Col. l. 8. c. 4.

EXCESSVS, us, ui, [*Vscita,*] ab excedo. Cic. 1. Tus. neque excessus uitæ

sic

sic deleti hominem. Ponitur aliquando etiam absolute pro morte,[*Morte,*] Idem de Legi.post Excessum suum Romulus Proculo dixit se esse deum.

EXCETRA,træ,dicta est hydra Lernæa,quòd uno cæso capite tria excrescebant.Pla.in Pers.Nam cum leone,cum excetra, deluctari mauelim,Quam cum amore.Ouid.Pars quota Lernææ serpens eris unus Echidnæ?Scribit Diodorus,Herculem debellasse hydram non solum ferro,sed etiam flammis,adhibito Iolao,qui incisam ceruicē ardente face e uestigio inureret. Constat(secundum historicos)Hydram in Lerna argiuorum regione paludem extitisse, aquas euomentem, quæ uastabant uicinas ciuitates,in qua uno meatu clauso, multi erumpebant. quod Hercules uidens loca ipsa exussit, & sic aquæ meatus clausit. nam hydra, ἀπὸ τοῦ ὕδατος, ab aqua nomen accepit. Plato asserit in Euthydemo, Hydram fuisse callidissimum sophistam,cui propter sapientiam pro uno sermonis capite amputato,multa repullulabant.

EXCHALCIO,exchalcias, [*Toglier i denari,*] uerbum non illepide a dictione Græca Calchos formatum a quibusdam: significat autem ære spoliare, & auferre nummos. unde Porphyrio in Hora. lib. 1. Ser.Sat.8.inquit Voranus Q.Catuli libertus omni loco, omni tempore furacissimus fuisse dicitur, de quo etiam illud traditur, cum deprehensos a nummulario esset, de cuius mensa nummos subtractos in calceos sibi infarcierat:quidam iocans, Belle,inquit,te nummularius ille exchalciauit, cum aspiratione scilicet secundæ syllabæ:simul ut chalcon,id est æs ablatum ex calceamento obijceret. Vide etiam Coel.Rhod.l.19.ca.9.

EXCIDIVM,dij,[*Ruina,*] ἀνάστασις, ab excido deduci manifestum est,pro euersione.Liu.27.Magnum excidio eius urbis terrorem ceteris iniecturum.

EXCIDO,dis,pe.co.[*Cadere,*]ἐκπίπτω,ab Ex & cado, a, in i, mutata, præteritum Excidi supinū Excasum facit: significatq; ex loco uel re aliqua cado. Vir.li.2.Georg.Incautis pastoribus excidit ignis. Per translationem,Excidere animo,est obliuisci.[*Scordarsi,*]Idē 1. Aen. Nec dū etiam causæ irarum, sæuiq; dolores Exciderāt aio.Interdū dissentire[*Esser differente,discorde,*]Luc.lib.27.Ego ab Archiloco excido.Excidere nobis aliquod uerbū dicitur, cū imprudētes proferimus.Ci.pro Sylla:Verbū ecquod unquā ex huius ore excidit, unde quisquā posset offendi?Ci.ad Bru.Ita multa peccata,ut uictoria excideret è manibus.Excidere uxore,est ambitæ uxoris spem amittere.[*Perder la speranza,*]Ter. And.Herus uxore excidit.

EXCIDO,dis,excidi,pen.lō.excisum, a Cædo,[*Fendere,*] excindo,uel eruo.Ci.li.2.Offi.Ne lapides ex terra exciderentur.Item penitus destruo. [*Distruggere,*]Idem in Catone.De Carthagine non ante desinam,quam excisam cognouero.Excisio tectorum.Ci.pro domo.

EXCINDO,dis,[*Ruinare,*]diruo. Cice. pro Planc. Vrbem declinaui, quæ se uel potius excindi,quam è suo complexu ut eriperet, facile pateretur.

EXCIO,cis,exciui,excitum,p p.uel Excieo,es, exciui, excitum,pe.co. [*Chiamare,*]ἐκκαλέω,euoco.Pla.i Epi.Quid est pater,quod me exciuisti ante ædes?Aliquando expergefacere.[*Destarsi.*]Liu.li.1. Hercules ad primam somno excit ut.Idem li.4. Dictatorem ex somno exciuit.Sic Excire cubili.b.[*Vscire.*]Liu. 5. Excire animas sepulcris. Vir.4.Aen. Aliquando commouere,uel elicere.[*Incitare.*] Plaut.in Cist.Et mihi exciuisti lacrymas.Ita excire tumultum; Excire aliquē ad cupiditatem discendi. Liu.t.

EXCIPIO,pis,p.e.[*Eccettuare,*] ἐκλαμβάνω, eximo, siue ad me traho. Pla.Rud.Sum ne ego scelestus,qui illinc hodie excepi uidulum? Aliquando eximo numero.Cic.1.Tusc.Si solum eos diceres, miseros, quib. moriēdū esset,neminem eorum,qui uiuerēt, exciperes.Aliqñ idem est quod recipio.[*Riceuere,*]Vir.li.3.Heu quis te casus deiectā coniuge tanto Excipit?Aliquando inquirere.[*Inuestigare,*]Cic.l.de Ora.quædam dari ex hac uita ad pertrahendos animos hominum, & ad excipiendas eorum uoluntates.Aliquando parare. [*Apparecchiare,*]Vir.li 9.Cristasq; rubentes Excipiā forti.Aliquando per dolum capere,intercipere.[*Ingannare,*]Cic.Att.li.8. Admoniti sumus, ut caueremus,ne exciperemur a Cæsare Cæs.6.Bel. Gal. Multos ex fuga dispersos excipiunt.Vir.1.Aen.Excipit incautum. Aliquando colligere.[*Raccogliere,*]Mar.Veneris nous misero(nec te pudet)excipis auro.Aliquando abscondere.[*Nascondere,*]Pla.in Aul.Neque furem excipies Excipere brachijs.Col.li.9.ca.15. Excipere clamoribus,pro applaudere Pli epi 28.Gremio alicuius excipi,Claudi. Paneg.6 Excipere osculo Plin.in Paneg Excipere pro audire.[*Vdire.*] Pla.Am.Quid memoret, hinc excipiam.Excipere auribus.[*Vdire,*] Pli.epi.48.Subire & excipere tela,Cice.de prou.cons. Excipere cicatrices aduerso corpore.7.Ver.Excipere gladio,Q.Cur.li.9 Excipere itē dicuntur,qui alio dictante aliquid describunt.Sue.de Ti.Cōperi,notis excipere uelocissime solitum. Excipere se in genua, pro erigere.[*Alzarsi,*] Sen.epi.67.

EXCIPVLVS,li,ἀποδοχεῖον, instrumentum,quo aliquid excipitur, hoc est,intercipitur,ut est septum ex uiminibus aliave materia contextum,ad capiendos pisces.Pli.li.9.c.22.Idem li.25.ca.7. Videtur excipere pro genere uasis.subditur excipulus uentriculo hædino: humor lactis uidetur effluere.

EXCIPVVS,a,um,quod excipitur:ut præcipuū quod ante capitur. Fest.

EXCISO,sas,[*Impiagare,*]ἀποτέμνω,lanio, uulnero. Nonius: Excisatum,laniatum,uulneratum. Pli.in Cist.Capillo scisso, atque excisatis auribus.

EXCISSORIVS,a,um,[*Da tagliare.*]ab Excido,ut Excisorius scalper,quo cariosa exciditur caro.Apud Cels.li.8.ca.3.

EXCITATE,[*Chiaramente,*]aduer.uehementer,lucide.Pli lib.37.cap.7. mares excitatius fulgent: fœminæ crassius nitent.

EXCITATVS,[*Suegliato,*]nomen ex partici.Pli.lib. 20 cap. 17. Optimum;quam excitatissimi odoris,id est odoris uehementissimi. excitatus homo.Ci.2.de Nat.Deo.Humo excitatos, celsos, & erectos constituit,ut deorum cognitionem,cælum intuentes, capere possēt. Excitare aliquem de spectaculis,est aliquem ludos spectatorem loco suo depellere.[*Cacciare,*]quod decoctorib. accidere solet,qui quòd equestrem censum habere desijssent,a 14.gradib. arcebantur.Quin. li.3.ca.6.Si excitatus fuerit de spectaculis, & iniuriarum ager, depulsio actoris erit.

EXCITO,tas,p.c.frequen.ab Excieo,[*Incitare,stimolare,*] aliquādo est commouere:ut Excitare aliquem ad uirtutem,Cæsar.7.Bel.Gal Excitare ad armā ciuitatem.Cic.1.de Diu.Ter.in Hea. Vides quantū mali ex ea re excitet.Aliquando expergefacere. [*Destare,suegliare,*] Liu.25.Scipiones me ambo excitant sæpe somno. Mortuos ab inferis excitare.Ci.in Or.in Top.Excitare ædificium[*Fabricare,*]pro erigere.Sene.epist.53.Duo ædificia excitata,ambo excelsa,ac magnifica.Excitari,passiue.Cic.5.de Fin.Excitantur spe gloriæ. Miles truci excitatur classico.Hor.epod.1.

EXCLAMATIO,[*Grido,*]ad Her.li.3. Acutas uocis exclamationes uitare debemus: ictus.n. fit & uulnerantur arteriæ. Est & Exclamatio, schema rhetoricum.Her.li.4.Exclamatio est, quæ conficit significationem doloris,aut indignationis alicuius per hominis, aut urbis, aut loci,aut rei cuiuspiam compellationē,hoc modo: Te nunc alloquor Africane,cuius mortui quoque nomen decori est ciuitati.

EXCLVDO,dis,p.p.exclusi,sum,[*Escludere,serrar fuori,*]ἐκκλείω, extra claudo, eijcio.Per translationem pro liberare.[*Liberare,*]Accius. apud Nonium.Qua uirtute hic se seruitute exclusit? Item pro incubando pullum emittere.[*Couare.*]Colu.lib 9.Auium oportebit mores prænosci,quia aliæ melius excludant, aliæ editos pullos commodius educent.Interdum pro cælare, [*Scolpire,*] & in rudi materia alicuius rei figuram inducere. unde dicuntur & in arte argentaria exclusores.i.ex quadam confusione massæ ad suam formam expressores. [*Scultore,*]Excludi tempore,aut temporis spatijs, est impediri,ne quid possit agi ob temporis angustiam. Cic. in Ver. Angustijs temporis excluduntur omnes. Excludere,etiam,quod petitur, reijcere. Cice. de Arusp.resp.Quod Metellus excluserat, acerrimeque una uoce ac mente restiterat. Exclusus.Ci.2.Phi Exclusis tuis uocibus,ad prædas tuos milites misit.Exclusissimus.Pla.Men.Nunc ego sum exclusissimus.

EXCOGITO,as,[*Imaginarsi,*] cogitando inuenio.Cic. 6. Verr.Nouum supplicij genus excogitauit.Cic.Att.li.9.Cogita,mi Attice, uel potius excogita.Excogitatus. Sue.in Cali. Templum,sacerdotes, & excogitatissimas hostias instituit. idest exquisitas.[*Eletto,scielto,*] Excogitatio.[*Pensiero,*]Cic.2 de Or Quæ ab oratore pariuntur,excogitationem non habent difficilem. Excogitator. Quin. Decla. 10. Excogitator hic mortis alterius aduocat.

EXCOLO,lis,excolui,excultum,[*Ornare,polire,*]ἐκκοσμῶ,orno,polio. Cic.in Par.Nihil tam horridum,tam incultum, quod non splendescat oratione,& tanquam excolatur. Excultus. Cic.1.de Leg.Ex agrestis,immanisq; uita exculti ad humanitatem sumus.

EXCONSVL,& exquæstor in Cod. Iustiniani leguntur pro consulari,& quæstorio,qui. s. aliquando consulatus, aut quæsturæ honore functus sit.

EXCOQVO,is,ere,ualde coquo, [*Cuocere molto.*]Vir.1. Geo. Siue illis omne per ignem Excoquitur uitium: atque exudat inutilis humor. Pla. Pers.Vlq; dum domitero,dum excoxero lenoni malum. Id est, excogitauero,& ad tempus præparauero.

EXCORS,dis,[*Pazzo,sciocco,*] ἄκαρδος,stultus,amens, quasi sine corde. non defuerunt enim qui cor in homine mentis domicilium esse putauerunt.Cic.de Na.quæ anus tam excors,quæ extimescat?

EXCREO,[*Screarsi.*] ἐκπτύω,quadam ui expuo. Pla. in Am. Hac regula tuum diminuam caput,ut cum dentibus linguam excrees. Excreabilis,le,quod excreari potest. Pl.li.20. ca.14.

EXCREMENTVM,quod egeritur è cibo,potuque.Taci. li. 20.Precabatur principem,ut genas, & oculorum orbes dignaretur respergere oris excremento.

EXCRESCO,is,[*Crescere in alto,*]ἐκφύω,in altum crescere. Luc.lib.4. Colle tumet modico,lenique excreuit in altū Pingue solō tumulo.

EXCRETVM,[*Espurgato,cresciuto,*] ἔκκριτον, egestum, expurgatum, ab Excernor.Col.li 8.Furfures & farina excreti. Vnde excreta tritici, dicuntur uulgo grana, quæ ex incerniculo pro immundis seponuntur.

ponuntur. Col. li. 8. Excreta tritici minuta commode dantur gallinis. Excretus, a, um, absque uerbi origine: nam, excresco, Latinum non est. habet autem actiuam significationem, aut certe neutralem. idem enim pene est quod adultus, Vir. li. 3. Geo. Excretos prohibent a matribus hœdos.

Excrvciabilis, le, dignus qui excrucietur. Pla. Cist.

Excrvcio, [*Affligere.*] Ter. Heau. Sollicitudinem istam, quæ te excruciat, omittas. Excruciare animi. Terent. Phorm. Me Antipho excruciat animi.

Excvbiae, arum, [*Vigilie, vegghie, guardia,*] φυλακὰ, uigiliæ: licet Vigiliæ tantum nocturnæ dicantur. Excubiæ, & diurnæ & nocturnæ. Pli. li. 10. ca. 23. Excubias habent nocturnis temporibus. de gruibus loquens. Cic. Marce. Non modo excubias & custodias, sed etiam laterum nostrorum oppositus pollicemur.

Excvbitvs, us, ui, [*Vigilie, vegghie, guardia,*] pro excubijs. Hirtius de Bel. Hispa.

Excvbitor, [*Svegliatore.*] φρουρητὸς, qui excubat. Cæs. 7. Bel. Gal. Hæc noctu excubitoribus ac firmis præsidijs tenebantur.

Excvbo, as, p. c. excubui, bitum, [*Veggiare. far guardia,*] φρουρεῖν, uigilo, quasi foris cubo, ut milites extra castra, uel extra tentorium ad Imperatoris custodiam noctu armati consident. Sal. in Iug. Castra munire, excubitum in porta cohortes ex legionibus mittere. Ci. de Diuin. Ab Anaximandro physico moniti Lacedæmonij sunt, ut urbem & tecta linquerent, armatique in agro excubarent, quòd terræ motus instaret. Excubare animo, pro uigilare, [*Veggiare, pensare,*] Cic. 4. Tusc. Qui semper animo sic excubat, ut ei nihil improuisum accedere possit. Excubatio, [*Veggia, guardia.*] Val. Max. l. 4. de Ami. pro salute amicorum perpetuam excubationem.

Excvdo, is, p. p. excudi, excusum, [*Percuotendo trar fuori,*] ἐκχαράττω, cudendo elicio. Vir. li. 1. Aen. At primum silicis scintillam excudit Achates. Accipitur etiam pro cudendo conficio. Vir. 6. Aen. Excudent alij spirantia mollius æra. Hinc excudere opus, pro componere, [*Componere,*] Cic. Atti. lib. 15. De Gloria Excudam aliquid. Vir. 1. Ge. Vt uarias usus meditando excuderet artes. Vbi Seru. Excuderet, id est studiose inueniret. Pro ui, uel precib. aliquid extorquere, [*Sforzare, che.*] Col. li. 11. ca. 1. Excudit mihi cultus, hortorum prosa ut oratione conscriberē. Id est, uehementi flagitatione impetrauit. Excudere etiam dicuntur gallinæ oua, quando ex illis pulli nascuntur: quod & Excludere dicimus. Col. li. 9. Negatur anser aliena excudere oua, nisi subiecta sua quoq; habuerit. Varr. de re rust. li. 3. de gallinis loquens. Diebus fere 20 excudunt.

Excvlco, as, are, [*Calpestrare,*] calcando exprimo. Pla. in Cap. Pugnis exculcabo furfures. Et pro explodo, siue pedum plausu ejicio. Inde Exculcatus, quod pro obsoleto usurpauit Gell. li. 11. cap. 7.

Excvlpo, is, uel (ut alij legunt) Excalpo, [*Scolpire, scarpellare,*] διαγλύφω, perfecte scalpo, uel scalpendo confitio. Cice. Att. lib. 13. Nescio quid è quercu exculpserunt. Quin. l. 2. c. 19. Si Praxiteles signum aliquod ex molari lapide conatus esset exculpere. Exculpere alicui oculum, est oculum eruere, [*Cauare,*] Ter. in Phor. Vel oculum exculpe. Nonnunquam accipitur pro extorquere. Ter. in Eun. Possum ne hodie ex te exculpere uerum?

Excvratvs, a, um, ab inusitato uerbo. Excuro, [*Esquisito, forbito.*] exquisitus, quasi cū cura paratus. Vnde uictus excuratus. Plau. in Pseu. Ita excurato uictu, ita magnis delicijs. Excuratus homo. Idē Cas.

Excvrio, as, curia ejicio. Varro: Apollonium excuriauit. Nonius.

Excvrro, is, excurri, uel interdum etiam apud antiquos excucurri, [*Scorrere, trascorrere,*] ἐκτρέχω, extra curro. Pla. in Mostel. Dabo ei talentum, qui primus excucurrerit. Liu. Cum plures igni, quàm ferro, armati excurrissent. Translate Excurrere dicitur, quicquid ordinem aut modum i. mensuram, numerumque egreditur, [*Trasandare,*] Vnde summis aliqua dicitur excurrere, quando ad maiorem summam accedit paruula quædā summa minoris, uel monetæ: ut si dicamus, Centum aureos, & quindecim solidos, uel Decem talenta, & aliquot drachmas. Pla. l. Publia Mæuia ff. Deposit. uel contra: Debetis mihi decem, quos apud Titium deposuistis. Item χειρογραφεῖν, decem itē ex ratione patris uestri decem, & quod excurrit. Summa autem quæ nihil excurrit, Quadrana uocatur: & uerbum Quadrare contrarium est uerbo excurrere. Quo uerbo semel atque iterum utitur. Cic. in 3. Ver. Sic etiam excurrere dicitur littus uel peninsula, cum aliqua sui parte in mare protenditur. Liu. 26. Ab intimo sinu peninsula excurrit. Excurrere etiam dicuntur milites, quando non iusto prœlio, sed latrocinātium more, agrum hostium populantur, [*Far correrie,*] Liu. 5. In fines Romanos excurrerunt populabūdi magis, quam iusti more belli. unde etiam eiusmodi subitæ irruptiones Excursiones dicuntur, [*Correrie,*] Cic. pro Leg. Man. Cum una excursio equitatus totius anni uectigal auferre possit. Excursor, qui excurrit. Cice. 4. Ver. Turpio quidam, illius excursor, & emissarius. Excursus, part. Teren. Ad. Prope iam excurso spatio. Excursus, us, ui, [*Corso,*] excursio, uel digressio. Pli. epi. 101. Aratus minutissima etiam sidera colligit: modum tamen seruat. non enim excursus hic eius, sed opus ipsum est. Vir. 4. Geo. Excursusque breues tentant.

Excvsabilis, [*Scusabile,*] excusatione dignum. Oui. 1. de Pon. Ele. 8.

Excvso, as, [*Scusare,*] ἀπολογοῦμαι, obiectum crimen purgo, & a me repello. Cic. Bru. Collegæ mandasti, ut te mihi per litteras excusaret. Quandoque idem est quod afferre in excusationem id quod peccandi caussam præbuit, [*Dar la colpa,*] Quinct. Si interpellatus tempestatibus serius uenisses, excusares mare. Liu. de Torquato: Oculorū ualetudinem excusauit. Excusatio, [*Scusa,*] Ci. de Amic. Nulla excusatio peccati, si amici caussa peccaueris. Excusate, [*Innocentemente.*] aduerb. Quin. Fieri id uidetur excusate, id est citra culpam, ait Budæ. Pli. epi. 198. Exoratus excusatius facies.

Excvsor, qui aliquid excudit. Quin. pro uasculario uidetur posuisse, qui ex metallo aliquo uascula excudit li. 2. cap. 21. Excusores uocare possumus, qui omne genus librorum suis typis excudunt.

Excvsse, adu. Sen. de Benef. li. 2. ca. 17. Si cum tyrone & indocto non tam rigide, nec tam excusse, sed languidius occurremus.

Excvssorivs, a, um, quod ad excutiendum pertinet: ut, Excussorium cribrum, quod excutit, & transmittit farinam ignobiliorem, ex qua fit panis secundarius. Pl. li. 18. c. 11. Cribrorum genera Galli ex setis equorum inuenere: Hispani è lino excussoria & pollinaria.

Excvtio, tis, p. c. excussi, sum, [*Scuotere,*] ἐκσείω, ab Ex, & Quatio, proprie est quatiendo deijcere. Iungitur hoc uerbum fere accusatiuo modo rei inanimatæ, modo personæ. De accusatiuo rei inanimatæ hæc erunt exempla. Ci. de Nat. Deo. 2. Non intelligo cur non idem putet, si innumerabiles unius & uiginti formæ litterarum aliquo cōijciantur, posse ex his in terram excussis, annales Ennij, ut deinceps legi possint, effici, [*Battere,*] Pli. li. 16. ca. 40. ad excutiendum ignem non semper lapidis occasio est. Pro eodem Vir. 1. Aen. dixit Excutere ignem. Excutere oculos, [*Cauare,*] apud Pla. pro eruere. Et Excutere clauum lapide apud eundem, pro expellere. Idem in Aul. Quia mihi misero cerebrum excutiunt tua dicta. Idem dixit Nauem malleo excussam, [*Percuotere,*] id est, percussam. Ter. in Heauton. Lacrymas excussit miser, [*Incitare, mouere,*] id est fecit ut subito exciderēt. Cic. pro Syl. Noli aculeos orationis meæ qui reconditi sūt, excussos arbitrari, id est eiectos. Excutere metum pro deponere, [*Metter giù, lasciare.*] Excutere iugum, pro nolle parere, [*Non ubidire, disubidire,*] cum accusatiuo personæ etiam nō iniucundas habet translationes, [*Gittare,*] Pli. Excussio Circensibus auriga, id est de curru deiecto. Vir. 7. Ae. Quinetiam patria excussos infesta per undas Ausa sequi, [*Cacciare,*] Vbi excussos, dixit pro expulsos. Cice. de Arusp. Non ignouit, mihi crede, nō: nisi forte ignotum putas, q te indices dimiserunt excussum & exhaustū, [*Spogliare,*] id est spoliatū pecunijs, quibus eos corrupisti. Pau. Iurec. Nō prius pupillus ad magistratus reuerti pōt, quā omnes tutores excussi fuerint, id est quam actione tutelæ expertus sit, an ab eis suū ius seruare possit. Aliquando inest in hoc uerbo diligens quædā inquisitio, [*Cercare adosso,*] Quin. l. 7. c. 2. Excusserūt illi patrē, & aurū in sinu eius inuenerūt. Ci. pro Rol. Nihil est Glaucia, q metuas: nō excutio te, i. nō inquiro qua possiē diligentia. Vlp. l. si mādauero. ff mād. Si tibi mādauero, ut uires excuteres hæreditatis, [*Estimare, considerare,*] id est diligentius æstimares, exactius expēderes [*Dimostrare, dichiarare,*] Cic. 2. Off. Explica atq; excute intelligentiā tuā. Idē 15. Phil. [*Eleggere,*] Iuuentutē omnem ex tota Italia excussimus. i. elegimus, ut docet Nonius. Excutere debitorē frequēs est apud Iurisconsultos, pro auctionem bonorum eius facere, & experiri, an sit soluendo unde iure nouissimo sancitum est, ne fideiussori molesti simus, nisi prius excusso debitore. Excussus part. ut, Excussus pectore nostro, is dicitur, cuius obliti sumus, [*Scordarsi.*] Vir. 5. Aen. Excussaq; pectore Iuno est.

Exdecimatvs, electus, interprete Festo: a uerbo Decimo.

Exdorsvo, as, ἐκνωτίζω, dorsum confringo. Pla. in Aul. Tu Machærio, congrum, murænam exdorsua, quantum potes.

Execo, cas, p. c. [*Tagliar uia,*] ἐκτέμνω, ab ex, & seco, significat excido. Col. li. 3. Arborem quam inserere uoles, diligenter execato ea parte, quæ maxime nitida, & sine cicatrice est. Sic Execare linguā, excidere. Cic. pro Clu. Stratonem Iudices in crucem actum execta scitote lingua. Execare testes, est uirilia amputare. unde Execti, quibus detracti sunt colei. Cic. 2. de nat. deo. Vetus hæc opinio Græciā oppleuit, exectum Cælum a filio Saturno. Exectio idem pro Clu. Cum illa exectio fundi in armario animaduerteretur.

Execratio, κατάρα, aliquando sumitur pro sacramenti genere, quo quis diras capiti suo imprecat, si peierauerit, [*Sacramento,*] Sal. in Cat. Fuere, qui Catilinam dicerent, cū ad iusiurandū populares sceleris sui adigeret, humani corporis sanguinē uino permistum, in pateris circuntulisse. inde cū post execrationem omnes degustauissent, aperuisse consilium suum. Execrabilis & Execrandus, idem significant, quod detestandus, [*Maledetto, scelerato.*] Ci. 2. Phil. Non te execrādū P. R. non detestabilem, non omnes tibi deos, omnes homines tibi inimicos esse & futuros sciebas? Liu. 2. Odij execrabilis iudicium est. Execratus. Hor. Epod. 16. Phocæorum Execrata ciuitas.

Execror, aris, deponens. [*Maledire,*] καταρῶμαι, detestor, & alicui dirum exitium imprecor. Virg. 3. Aen. Terram altricem sæui execramur Vlyssis.

EXEDO, exedis, uel exes, [*Mangiare.*] κατέδω, erodo, consumo. Lucr. li. 3. Sed Tityus nobis hic est, in amore iacentem Quem uolucres lacerant, atque exest anxius angor. Exesus. Ci. 5. Tus. Epigramma exesis posterioribus partibus uersiculorum. Exesor, oris, Luc. lib. 4. Aestus ab undis Aequoris exesor murorum littora circum. Aliquando pro peredere & totum absumere. Ter. in Phor. Tu tibi hoc totum istitibi omne est exedendum.

EXEDRA, ἐξέδρα, apud ueteres locus erat in porticibus patens, & soli peruius. Vitru. lib. 5. Constituantur in tribus porticib. exedrae spatiosae, habentes sedes, in quibus philosophi, rhetoresque & qui studijs delectantur, sedentes disputare possint: Budae in Annot. in Pand. ostendit Exedras hodie non inepte dici posse loca illa in monachorum peristylijs, quae illi barbare capitula uocant. Dicta est autē Exedra a sedium frequentia, & sedendi commoditate: quod huiusmodi loca, circumquaque suas habebant sedes. Cic. lib. 3. de Orat. Cum in eū exedram uenissem, in qua Crassus posito lectulo requieuisset. Exedrium, gen. neu. Cic. Gallo, fam. lib. 7.

EXEMPLUM, [*Essempio.*] est uirtus, uel uitium, uel aliud quiduis, quod in alio nobis imitandum, uel uitandum proponitur. Ille autem in quo sunt huiusmodi uirtutes, uel uitia, dicitur Exemplar. Cice. 7. Ver. Vetus est, quod dicam, & propter seueritatē exēpli nemini fortasse uestrum inauditū. Idem pro Caecin. Falcula, exēplar antiquae religionis. Nōnunquā tamē cōfundūtur. Oui. ad Liuiā, de Druso: Occidit exēplum iuuenis uenerabile morum. Ter. in Adel. Exemplum omnibus curarem ut essem: Ci. pro Murae. pro eodē dixit exemplum & Exēplar. Nā cū dixisset: Domesticū te exemplum habere dixi ad imitandū: subdit, Ad imitandū uero tam mihi propositum est exemplar illud, quàm tibi. Festus ita distinxit Exemplar ab Exemplo, ut Exemplum sit illud, quod nobis proponimus, ut sequamur aut uitemus. Exemplar, ex quo simile faciamus. Pli. li. 35. Sunt, qui Venerem illo pictam exemplari putant, sed saepe confunduntur, ut Exemplū sit, ex quo simile faciamus. Quinct. li. 10. sic Musici uocem dicentiū, rustici probatam experimento culturam in exemplum intuentur. Ponitur aliquando Exemplum pro exscriptione, [*Copia.*] Cic. Appio: Ex litteris, quarum ad me exemplum misisti. Ouid. de Trist.: Pluribus exemplis scripta fuisse reor. Rursus dicitur illud, quod adhibetur rei aut probādae, aut ornandae caussa. unde pars probationis uocatur ab exemplis: & in elocutione Exemplum inter ornamenta numeratur, pro quo Exemplar dici non potest. Quinct. lib. 10. cap. 2. Ijs quae in exemplum assumimus, subest natura & uera uis. Similiter exemplum dicimus specimen alicuius rei, quam uenalem habemus. Auctor ad Heren. lib. 1. Si quis purpuram uendens dicat, Sume a me, sed huius exemplum aliunde rogabo, tibi quod ostendam. Exempli caussa: & exempli gratia. Ci. 10 Off. Exempli caussa ponatur aliquid quod pateat latius: Pli. li. 2. ca. 17. Multa promi possunt secreta naturae: Exempli gratia, in Martis sydere, &c. Exēplar, pro eo quod exscribitur, [*Copia.*] Asinius Ci. li. 10. Ex litteris, quas Pansae misi, cognosces omnia: nam tibi earum exemplar misi. Exemplare, huius exemplaris, pro Exemplar. Lucr. lib. 2.

EXEO, exis, [*Vscire.*] ἐξέρχομαι, extra eo, egredior. Ter. in Adel. Fieri potis est, ut ne qua exeat. Et construitur tā cū accusatiuo, quàm cū ablatiuo: ut Exeo domū, & Exeo domo. Per trāslationē est liberari, [*Liberarsi.*] Ci. Vt tādē ex tot aerūnis atq; miserijs exeamus. Itē uitare, [*Schifare.*] Vir. 5. Ae. Corpore tela modo, atq; oculis uigilātibus exit. Itē erūpere, [*Rompere.*] ut apud eundē li. 2. Non sic aggerib. ruptis cū spumeus amnis Exijt. Lactātius: Potuerūt libri aboleri, & tamē res in memoriā exire, id est fieri memorabiles. Pli. li. 7. Exit hic animi tenor aliquando in rigorē quendā. Exire in tertiū diē, [*Differire.*] Pl. iunior dixit pro differri. Exire de ptāte, mentis impotem fieri. Cic. lib. 4. Tus. Iratos proprie dicimus exisse de potestate, id est de consilio, de ratione, de mente. Exire in altitudinem, [*Alzarsi.*] dē arbor Pli. li. 13. ca. 4. Religant comas, ut in altitudinem exeant. Vir. 2. Geo. Exijt ad caelū ramis felicibus arbos. Exijt dies, pro praeterijt, [*Trappassare.*] Liu. lib. 5. Exeunt libri, [*Publicare.*] pro editi sunt. Cic. ad Att. lib. 13. Exire è uita, pro mori, [*Morire.*] Cice. 1. de Fini. Exire in easdem litteras, id est terminari. Quin. li. 1. c. 5. Sors exit. Cic. Att. li. 1. Cū de Consularibus mea prima sors exisset. Exire de patricijs est, ex patricio plebeium fieri. Cic. pro domo. Exiens, exeūtis, partic. Cic. 1. de Diu. Quinto anno exeunte. Exitus, aliud partic. apud antiquos: unde apud Festum, ad exitam aetatem, ad ultimam aetatē. Exitus, us, ui, [*Vscita, fine.*] ἔξοδος, finis. Ci. Sulp li. 4. Perspicis qui cursus rerum, qui exitus futurus sit. Idem Tusc. 1. Initium nobis rerum omnium ortus noster afferat, exitū mors. Idem pro leg. Mā. Huius orationis, difficilius est exitum, quam principiū inuenire. Felix exitus. Ci. Cael. li. 2. Haec aetas habuit hunc exitum satis felicem. Incertus exitus, & anceps fortuna belli; pro Marcello. Hor. 4. Car. Fortuna lustro prospera tertio Belli secundos reddidit exitus.

EXEMPTILIS, le, quod eximi potest. Col. li. 8. ca. 11.

EXEMPTIO, Col. li. 3. ca. 18.

EXEMPTOR, oris, Pli. li. 36. c. 15. Exēptores affirmār, cōpleri sponte illa montium ulcera. Exēptores uocat qui eximunt lapides sub terra.

EXENTERO, ras, [*Sueuterare.*] ἐξεντερίζω, interiora auferre. translate dixit Pla. in epi. Acutum cultrum habeo, qui senis exenterem marsupium. Exenteror, pro crucior. Pla. Epid.

EXEQUIAE, arum, [*Essequie, pompe funerali.*] ἐνταφιάσματα, funebre officium, quod scilicet in funere exequimur: dictae, quòd homines pompam post sequuntur. Cic. 2. de Leg. Sepultura, ac iustis exequiarū caruerunt. Ter. in Phor. Exequias Chremeti. Exequias celebrare, apud Liu. 2. Cohonestare exequias. Ci. pro Quin. Ducere exequias, Plin. li. 8. cap. 42. Prosequi exequias funeris. Ci. pro Clu.

EXEQUIALIS, ut carmen exequiale. Ouid 14 Met.

EXEQUIOR, exequias facio. Varro Semiatrati exequiantur.

EXEQUOR, p. c. [*Essequire, fornire, mandare ad essecutione.*] ἐκτελέω, perficio. Plau. in Truc. Nullā rē oportet aggredi dolose, nisi astute, accurateq; exequare. Apul. In propatulo iussa domini exequebar. Accipitur nōnunquā pro persequi: unde Exequor iniurias [*Vendicare.*] ulciscor. Pl. l. 3. ep. Hospitū iniurias accusationibus uarijs executos. Sic exeq. uerbis, [*Esprimere.*] exprimere Ci. C. Matio Habeo multo occultiora, quae uix uerbis exequi possum. Exequens, Gell. l. 10. ca. 12.

EXECUTIO, [*Essecutione.*] Taci. lib. 3. Executionem eius negocij lubens suscepit.

EXECUTOR, [*Essecutore.*] Suet. in Vesp. offensarum minime memor, Executorve.

EXERCEO, ces, cui, citum, [*Essercitare.*] κατατρύχω, ab ex & arceo, quasi extra arceo, premo, fatigo, [*Trattare.*] Ter. in Ad. ego te exercebo hodie, ut dignus es. Quandoque est in opus cogere. Virgi. 3. Geor. Exercete uiri tauros. Quandoque tractare. Col. lib. 4. Qui urbanas & delicatas artes exercuerit. Quandoque habere, [*Hauere.*] Sal. in Proo. Iug. Discordias, simultates cum hostibus exercebat. Quandoque lucrari, [*Guadagnare.*] Ter. in Heaut. Qui opere rustico faciundo facile sumptum exercent suum. Quandoque pro terram colere [*Lauorare.*] Vir. li. 1. Ge. Exercetq; frequens tellurē. Quandoque insequi, [*Perseguitare.*] Vir. l. 4 Aen. Tum uos, ò Tyrij, stirpem & genus omne futurū Exercete odijs. A supino Exercitum fit Exercitor, qui alterum in re aliqua exercet. Pla. in Trin. Hic quisquis est, Curculio est Exercitor. Est etiam Exercitor, teste Vlp. l. 1. ff de exer. act. ad quem reditus & obuentiones nauis perueniunt.

EXERCITIUM, [*Essercitio.*] γυμνασία, usus exercendi. Gell. li. 17. ca. 2.

EXERCITO, tas, [*Essercitare.*] γυμνάζω, freq. ab exerceo. Cice. pro Clu. Homo ingeniosus, & in dicēdo exercitatus. Ter. Hecy. Prior amor me ad hanc rem exercitatum reddidit. Liu. 5. Non promptus ingenio tātum, sed usu etiam exercitatus. Exercitatior, Exercitatissimus. Cic. 2. Offi. Paratiores, & tanquam exercitatiores ad bene de multis promerendum. Idem pro Leg. Man. Carthaginienses in maritimis rebus exercitatissimos. Exercitator, Plin. lib. 35. cap. 11. Exercitatrix Quin. li. 2. cap. 19 Exercitatio, [*Essercitio.*] li. 1. ad Her. Exercitatio est assiduus usus, consuetudoq; dicendi. Ci. 2. de Nat. de. Motu & exercitatione recalescunt corpora. Quin. li. 1. ca. 2. Memoria praecipue firmatur atque alitur exercitatione.

EXERCITUS, a, um, [*Essercitato.*] partic. ab Exerceo: ut Homo exercitus, multis negocijs & experientia doctus. Pla. epi. Vidisti ne unquā quemquam tam laboriosum, tam exercitum, quam Vatenum meū. Aliquando pro, in laboribus perferendis assueto, [*Assuefatto.*] Vir. li. 3. Aen. Nate, Iliacis exercite fatis.

EXERCITUS, tus, [*Essercito.*] στρατός, militum copiae, ab exercendo, quia (ut inquit Var.) exercendo fit melior. Vege. li. 1. Numerus militum exercitatur, unde & re ipsa atque opere Exercitus nomen accepit. Vir. 9 Aen. Iamq; omnis campis exercitus ibat apertis.

EXERO, is, ui, tū, [*Tirar fuori.*] extraho. Statius. Fulgentéq; exerit ensē.

EXERTI, dentes, extra os producti. Pl. li. 11. ca. 37.

EXERTO, tas, freq. ab Exero, ἀποσπάω, Vir. 3. Aen. At Scyllam caecis cohibet spelunca latebris Ora exertantem.

EXFODIO, [*Cauare.*] quod fossum erat, extraho. Plau. Aul. Exfodio aulam auri plenam.

EXGRUMO, as, are, dicuntur cochleae grumos eruentes, & ex grumis exsilientes: grumus enim terrae collectio. Var. 3 de re rust. ca. 14. Ipsae exgrumantes ad propalam uitam diu producunt.

EXGURGITARE, extra gurgitem eijcere. Vnde per metaphoram, Pla. in Epid. dixit Exgurgitare pecuniam domo.

EXHAEREDO, as, are, [*Dishaeredare.*] ἀποκληροῦν, haereditate spoliare. Cic. pro Clu. Cum filium exhaeredaret. Mar. li. 3 Exheredauit te Philomusi pater. Ad Her. li. 4. A necessarijs exhaeredatus. Quin. li. 7. ca. 2. Exhaeredationem meruisti.

EXHAERES, dis, [*Deshaeredato.*] comm. gen. priuatus haereditate. Cice. 1. de Ora. Quaesitum est, possetne paternorum bonorum exheres esse filius, quem pater testamento neque heredem neque exheredem scripsisset nominatim.

EXHEXEEIMUS, dies exemptilis: dictus, quòd ex mense eximi solebat, ut annus cum Solis ac Lunae ratione congrueret. Ci. 4. Verr.

EXHALATIO, [*Spirito.*] expiratio, ἀναθυμίασις. Pli. l. 31. c. 3. Certior multo nebulosa exhalatio ē. Vnde exhalationes terrae sūt tenues spiritus, qui per aestū maximum terra diffusa exhalantur. Cice. 1. Tusc.

EXHALO, as, [*Esalare, spirare,*] ἐξατμίζω, expiro, & ueluti per halitum aerem emitto. Lact. lib. 7. Quos morbus intereinit, spiritum diutius exhalant. Vir. lib. 7. Sæuamq; exhalat opaca Mephitin. Pl. l. 17. c. 4. Quæ tenues exhalat nebulas. Cic. 5. Verr. Qui nondum conuiuij cra pulam exhalassent. Exhalare animam, est mori, [*Morire,*] Ouid. 11. Meta. Pro eodem, Exhalare uitam, Vir. 2. Aen.

EXHAVRIO, is, ire, si, stum, [*Vacuare trar fuora,*] ἐξαντλέω, humorem euacuo diciturq; exhauriri tá ipse humor, quam id quo humor continetur. æque enim dí usitate, Exhaurire uinú, & exhaurire dolium, Ci. Phil. Tantú uini exhauseras, ut tibi necesse esset in P. R. cóspectu uomere postridie Exhaurire poculú. Cic. pro Clu. Is, exhausto illo poculo, est mortuus. Idem pro Sext. Crassus eadem sibi manu uitam exhausit, qua mortem sæpe obtulit hostibus. Ad Atti. 2. Tátus fuit amor, ut exhauriri nulla posset iniuria, [*Annullare,*] id est deleri. Ad Q. Fr. 1. Exhaustus est sermo hominum, id est, de ea re iam loqui est desitum. Et ad Att. 1. Multa sunt, quæ me anguot: quæ mihi uideor, aures nactus tuas, unius ambulationis sermone exhaurire posse. i. deponere. Ad eundem 5. Reliquum est, ut antequam proficiscare, mádata nostra exhaurias, [*Fornire,*] i. exequaris. Vir. 4. Ae. quæ bella exhausta canebat. i. finita, [*Compire, fare,*]

EXHAVSTVM, sti, subst. Vir. 2. Ge. Est etiam ille labor curandis uitibus alter, Cui nunquam exhausti satis est. Exhausti (inquit Ser.) exhaustionis: quod quia asperum uisum est, se ad figuram transtulit, & ait, Exhausti: ut, Seruantissimus æqui, pro æquitatis.

EXHEBENVS, ni, ἐξέβενος, gemma speciosa, & candida. Pl. li. 37. ca. 10.

EXHERBARE, [*Stirpare l'herbe,*] ἐκβοτανίζειν, est herbas extirpare. Columel. lib. 5.

EXHIBEO, es, [*Dare in publico,*] profero, & in publicú deduco, & uidédi, tangendiq; hominis facultatem præbeo. Paulus. Exhibere est facere in publicum potestatem, ut ei, qui agit, experiúdi sit copia. Cice. 7 Ver. Is omnino seruus, in familia non erat, cum statim exhiberi iubet. Exhibere reú, [*Presentare,*] locutio est Iurisconsultis familiaris, pro sistere, & (ut uocant) personaliter præsentare. Vtitur & Iurisconsulti hoc uerbo in alia significatione, pro uitæ necessaria suppeditare. Paul. in l. Nesennius. ff. de neg. gest. Exhibere negocium est molestia afficere, [*Affligere.*] Ci. li. 3. Offi. Cum audisset adolescens negocium exhiberi patri. Sic exhibere molestiam.

EXHIBITIO, Gell. Pecuniam datam chirographi exhibitionibus.

EXHILARO, as, [*Allegrare,*] εὐφραίνω, lætum & hilarem facio. Pl. li. 16 ca. 25. Neq; ilex, picea, larix, ullo flore exhilarantur. Exhilaratus, partic. Ci. pæto lib. 1.

EXHORREO, es, [*Tremare di paura, spauentarsi,*] φρίττω, a quo Exhorresco, pro expauesco, præ timore horreo. Plane. Ci. Nó possú nó exhorrescere, si quid intra cuté subest uulneris. Nónunquam actiue, cum accusatiuo. Vir. 7. Aen. Vultus neve exhorrescat amicos.

EXHORTOR, aris, [*Essortare,*] προτρέπω, uehementer hortor. Ouid. 13. Meta. Trepidos ciues exhortor in hostem. Exhortatus. Vir. 12. Aen. Sic exhortata reliquit Incertam.

EXIBILO, as, [*Sibilare,*] ἐκσυρίττω, cú sono uocis, tumultuariaq; sibilatione expello. Cic. in Para. Histrio si uersus pronunciatus est una syllaba breuior, aut longior, exibilatur atque exploditur.

EXIGO, is, exegi, exactum, [*Escludere, serrar fuori, riscuotere,*] ἐξωθέω, ἐξάγω, excludo, eijcio, expello, quasi extra ago: Plau. in Aul. omnes exegit foras. Est præterea rem aliquam iure mihi debitam peto. Ci. Castin: Longiores expectabo, uel potius exigam. Hinc Exigere pecuniam dicimus, quæ nobis debetur: & Exactores qui pecunias publicas exigunt. Interdum est postulare, [*Richiedere.*] Lact. li. 4. Sapiétia spectat ad filios: quæ exigit amorem. Interdum agere, seu traducere. Ter. in Hecy. Exopto, ut reliquam exigat uitam. Interdum inquirere, [*Inuestigare,*] Vir. 1. Aen. Quærere constituit, socijsq; exacta referre. Sue. in Cæs. Britániam petijsse spe margaritarum, quarum amplitudinem conferentem, interdum sua manu exegisse pondus. Interdum facere, [*Fare,*] Vir. 2. Aene. Quos improba uentris Exegit cæcos rabies. Interdum definire, constituere, [*Determinare, ordinare,*] Idem lib. 4. Decreuitq; mori, tempus secum ipsa, modumq; Exigit. Interdum complere. Pla. in Amph. [*Compire,*] Menses iam tibi exactos esse uides. Aliquando extorquere. Ci. pro Font. Titurium quaternos denarios in singulas uini amphoras portorij nomine exegisse. Exigere pœnam, est sumere pœnam, [*Punire,*] Ouid. 4. Meta. Exigit indicij memorem Cytheria pœnam.

EXIGVE, [*Poco,*] parce, & tenuiter. Ci. 3. de Ora. Cum exigue dixisses.

EXIGVVS, a, um, [*Picciolo,*] ὀλίγος, paruus. Ci. pro Deiot. Copias exiguas uix tueri potest. Vir. 4. Ge. Pulueris exigui iactu cópressa quiescent. Exiguus animi. [*Vile,*] Claud. in Eutrop. Abundans Corporis, exiguusq; animi. Exiguum, subst. Ou. 5. Trist. Exiguum pleno de mare demat aquæ. Exiguum aliquando pro exigue. Pli. epist. 50. Fortasse in omni re, in hac certe perquam exiguum sapio.

EXIGVITAS, atis, [*Piccolezza, difetto,*] ὀλιγότης, ut Exiguitas copiarú recessú, nó dimicationé, mihi præsagiebat. Exiguitas lactis, Varr. Exiguitas cibi, Col. Exiguitas téporis, [*Breuità,*] Liu. Exiguitas corporis, Cæs. Exigue scripta epistola, [*Breuemente,*] Ci. Att. li. 11.

EXILIVM, lij, [*Esilio, bando,*] φυγή, patriæ priuatio, & natalis soli mutatio, legibus principisve imperio indicta. Ci. 5. Tus. Exiliú, si rerum naturá, nó ignominiá nominis quærimus, quantú demú a perpetua peregrinatione differt? Et in orat. pro Cæc. Triplex auté numeratur exilij genus. ná aut certorú locorú iterdictio est: aut lata fuga, ut omnium præter certum locú: aut relegatio in insulá. Erat autem Exilium pœna capitalis: & Exilio multatus, capite dánatus dicebatur. exulis enim caput de ciuitate eximi dicitur. quoties uero ciuitas retinetur, relegatio proprie non exilium dicitur.

EXILIO, is, p. c. [*Saltar fuori,*] ἐκπηδάω, ab Ex, & Salio, saltádo egredior, uel erumpo. Luca. li. 5. Sic fata, relictis Exiluit stratis. Accipit pro uehementer gaudere, [*Allegrarsi molto.*] Cic. Tironi: Tuis literis perlectis, exilui gaudio. Ter. in Phor. Illico cognoui, ad te exilui. i. ueluti saliendo & gestiendo cucurri.

EXILIS, le, p. p. [*Sottile,*] λεπτός, tenuis: ut, Exilis uox. Pl. li. 11. c. 51. Bubus tátú fœminis uox grauior, omni alio genere exilior, quá marib. Var. 3. de re ru. c. 2. Aprú glás empticia facit pingué, exilem gratuita. Cic. de Diu. Iecur nitidum, atque plenum: horridum, & exile.

EXILITAS, atis, [*Sottigliezza,*] tenuitas: ut, Foliorum exilitas. Pli. li. 21. cap. 6

EXILITER, [*Sottilmente,*] tenuiter. Cice. 1. de Orat. Ieiune & exiliter disputare.

EXIMIE, [*Sommamente,*] excellenter. Pli. li. 22. ca. 22. Picris tollit eximie uerrucas. Eximie ornatum téplum, Liuius. Eximie diligere, Ci.

EXIMIVS, a, um, [*Eccellente, eccettuato dagli altri,*] ἐξαίρετος, excellens, egregius: ab eo quod in sacrificijs optimum ex toto grege pecus eximebatur, ut dijs offerretur. Eximij porci dicebantur maiores, qui ad sacrificium electi erant, signati macula, aut nota: ut Egregiæ oues, è grege electæ. & quia id, quod a ceteris eligitur & eximitur, non uulgare esse solet, factum est, ut Eximium ponatur pro insigni, [*Segnalato,*] Virg. 4. Geor. Quatuor eximios præstanti corpore tauros. Sumitur & in malam partem. Ci. in Ver. Tam eximiam iniuriam, tam acerbam.

EXIMO, is, [*Cauar fuori, eccettuare,*] ἐξαιρέω, ab Ex & Emo: excipio, aufero. Cato. c. 112. Vbi triduum preterierit, eximito de dolio. Plau. Núquam omnes balneæ mihi hanc lassitudinem eximent. Eximere reú, est quouis modo auferre. Pomponius Iurisconsul. Eripere, est de manibus auferre per raptum; eximere uero, quoquo modo auferre. ut puta si quis non raperet aliquem, sed moram faceret, quo minus in iudicium ueniret, ut actionis dies exiret, uel res tempore amitteretur; uidetur exemisse, quamuis corpus non exemerit. Eximere dié, est extrahere. Ci. ad Q. F. Clodius dié dicendo eximere cœpit. Sic eximere horam. Ci. 5. Phi. Horam eximere nullam, in tali ciue liberando, sine scelere non possumus. Aliquádo cum datiuo: ut, Eximere noxæ, [*Perdonare,*] pro absoluto habere, uel pœná remittere. Liu. 8. Non noxæ eximitur Fabius. Eximere notæ, remittere infamiam. Gel. l. 4. c. 20. Notæ iam destinatæ exemptus est a Censoribus. Eximere honoribus, id est priuare, [*Priuare,*] Plin. in epist. Quid miserius, quàm exactum & exemptum honoribus senatorijs, laboribus & molestia non carere: Eximere numero, reijcere, & tanquam indicum ab aliorum numero excludere. Quinct. li. 1. Eximere metu, est metu liberare. Plau. in Rud. Exemptus. Hora. 2. epist. 2. Quid te exépta iuuat spinis è pluribus una.

EXIN, [*Dapoi,*] ἔπειτα, siue Exinde, significant deinde. Liu. l. 1. Exin, duabus admotis quadrigis, in currus earum distentum illigat Metiú. Cic. de Diu. Exinde.

EXINANIO, is, [*Vacuare, uotare,*] κενόω, ab Ex, & Inanio: euacuo, attenuo. Pli. li. 10. cap. 60. Oua sale exinaniri creduntur. Ci. 7. Verr. Nox illa tota exinanienda naui consumitur. Exinanitio, [*Vacuatione,*] Pli. li. 13. ca. 22.

EXINSPERATO, [*Fuor di speranza, all'improuiso,*] παρ' ἐλπίδα, aduer. præter spem. Liu. li. 1.

EXISTIMATIO, [*Buona fama,*] δόξα, bona fama. ut Homo magnæ existimationis, id est de quo omnes bene existimant. Paulus Iurecon. Existimatio est dignitatis illæsæ status, legibus ac moribus cóprobatus. Accipitur etiam nónunquam actiue pro opinione hominú, quam de nobis conceperunt, [*Opinione,*] Cic. pro Cœlio: Est ista quidem nostra existimatio, sed iudicium certe parentis.

EXISTIMATOR, Cice. in Ora. Meminerimus, nos ita auctores, ut existimatores uideamur loqui, non magistri.

EXISTIMO, as, [*Pensare,*] ὑπολαμβάνω, οἴομαι, puto, & quasi æstimatione statuo. Quin. Ex præteritis existimari solent præsentia.

EXISTO, is, [*Essere, apparere,*] ἀνακύπτω, appareo, emineo, prodeo, exurgo. Valla. li. 5. Existit, atque, Extat, quorum uerborum unum atque idem præteritum est, simile quiddam significant: quod est, eminet, & superest: sed primum cum motu, alterum sine motu: ut illud, sit, prodit, uel exurgit: hoc uero, superstat. Cic. 2. de Na. Deo. Quicquid oritur, caussam habeat a natura necesse est: ut etiam si præter consuetudinem extiterit, præter naturam tamen non possit existere. Cic. de Di. Summersus equus uoraginibus non existit. Et li. 2. Offic. Tantæ discordiæ secutæ sunt, ut & tyranni existerent, & optimates exterminarentur.

narentur.i.emergerent, [*Hauer origine, creare,*]

EXITIABILIS, le, [*Ruinoso, mortifero,*] ὀλέθριος, exitialis. Oui.li.6.Meta. exitiabile ferrum.

EXITIALIS, le, [*Mortifero,*] θανάσιμος, mortiferum, perniciosum. Vir. lib.6. Aeneid. Sed me fata mea, & scelus exitiale Lacaenae, His mersere malis.

EXITIVM, tij, [*Ruina,*] ὄλεθρος, pernicies, clades: ab exeundo: ut Festus innuit. Antiqui enim (inquit) exitium pro exitu ponebant: nunc exitium, pessimum exitum dicimus. Ter. in Phorm. Quod ego nunc subito huic exitio remedium inueniam miser? Ci. 1. in Catil. Qui de huius urbis, atque adeo orbis terrarum exitio cogitet. Exitiosus, a, um, Ci. de Arusp. resp.

EXITVS, us, [*Fine,*] Ci. Ora. Nunquam ad exitum perueniri potest.

EXIVRO, as, [*Affirmare con giuramento,*] ὄμνυμι, pro iuramento assero, & affirmo. Plaut. Amph. Quando exiurasti, te mihi dixisse per iocum.

EXLEX, [*Senza legge,*] ἄνομος, expers legis, sine lege. Lucil. Sat. 1. Vagus exulet, erret Exlex. Varr. An ne exlex solus uiuis. Cice. pro Clu. Non quo exlegem Syllam putarent. Horat. in Arte: & potus, & exlex.

EXLOQVOR, ἐκφράζω, pro Eloquor. Pla. in Mil. Exlocuta est.

EXOBSECRO, as, are, [*Pregare molto,*] λιπαρῶ, pro ualde obsecro usurpauit Pla. in Asin. Supplicabo, exobsecrabo.

EXOCVLASSO, exoculassis, exoculassere, idem quod exoculare. Plau. Rud. Si non ei caput exoculassitis.

EXOCVLO, as, are, [*Cauar gli occhi,*] effodere oculum. Exoculatus, priuatus oculis. Apul. Caecam & prorsus Exoculatam esse fortunam.

EXODIVM, dij, ἐξόδιον, carmen erat ridiculum, quod in exitu chori cantabatur a iuuentute in fine fabularum Attellanarum: Tractum est uocabulum ἀπὸ τοῦ ἐξόδου, ab exitu, quòd in fine fabulae ab exeunte iuuenum choro iactabatur: unde etiam ueteres Exodium pro exitu, & fine uniuscuiusque rei acceperunt, [*Fine,*] Var. Cum in uiis publicis esset, & iam bibisset, κώνειον, in exodium uitae. Iuuen. Sat. 6. Vrbicus exodio risum mouet Attellanae Gestibus Autonoes.

EXOLETVS, a, um, [*Grande giustamente,*] puber, iustae staturae altitudinem iam adeptus. Plau. Trio. Exoletam uirginem. Exoleti item, dicuntur scorta mascula, quae iam prouectioris sunt aetatis, quam ut amari sint idonea, Cic. pro Mil. Clodius semper se cum scorta, exoletos, lupas ducebat. Aliquando Exolescere, est inueterascere, in usu esse desinere, [*Disusarsi,*] In Sal. Aetas tua iam ad ea patienda, quae alteri collibuisset, exoleuerat. Agretius: Adolescere augmenti, est, Inolescere cosgmenti, Exolescere uanescentis. Pl. li. 38. Charchedonij nescio an in totum exoleuerint. Col. li. 2. Multa sunt, quae negligentia exolescant, & fiant sterilia. Vnde Exoletus, uetustus, & ab usu remotus, [*Vecchio, disusato,*] Quin. li. 8. Exoletos scrutatus auctores. Liu. exoleto iam uetustate odio.

EXOLVO, is, [*Sciogliere, slegare,*] ἀπολύω, quod ligatum erat soluo. Aliquando cum accusatiuo solo. Plau. in Amph. Ego istam exoluam? Aliquando & ablatiuum. Cice. lib. 3. Epist. Si me occupationibus relaxaro: nam ut ijs me plane exoluam, nō postulo. Ter. in Hecy. Illas errore & te simul suspicione exolua. Accipitur pro satisfacio, [*Satisfare,*] Cice. in Verr. Ille tantum decumanis, quantum iste imperauit exoluit. Exoluere aliquem religione, est illum omni prorsus religione liberare. Liu. lib 9. Exoluamus religione populum R.

EXOMIDES, ἐξωμίδες, uestes substrictae, & breues, teste Gel. li. 7. Sine manicis, & citra humerum desinentes.

EXONERO, as, are, [*Scaricare,*] ἀποφορτίζω, onere leuo. Ter. Hecy. Cesso, quin hunc humerum exonerem pallio. Translate accipitur pro molestia quapiam aliquem libero, [*Liberare,*] ibidem: Nos exonerastis metu. Exonerare uentrem, [*Cacare,*] Mar. li. 10.

EXOPTO, as, are, [*Desiderare molto, bramare,*] εὔχομαι, expeto, ualde desidero. Ci. 1. Offi. Quae maiori parti pulcherrima uidentur, ea maxime exoptant. Exoptatus. Vir. 8. Aen. Nec dulces natos, exoptatumque parentem. Ci. 1. Att. l. 5. Nihil exoptatius aduentu meo. Exoptatissima gratulatio, ad Att. li. 4.

EXORABILIS, le, [*Impetrabile,*] qui exorari potest, & a quo facile obtinemus quod petimus. Ci. ad Q. Fr. li. 1. Iracundiae si exorabiles, summa leuitas.

EXORATOR, [*Che impetra,*] qui orando impetrat, Ter. in Prol. Hecy.

EXORATVS, partic. Ci. pro Clu.

EXORBEO, es, bui, bitum, uel exorptum, [*Sorbire,*] ἐκροφέω, sorbendo, exhaurio. Iuue. Sat. 6. Lacrimasque labellis Exorbet. Idem Sat. 10. per metaphoram in foeda significatione usus est, cum ait: Quod longa uiros exorbeat uno Maura die. Exorbere ciuilē sanguinem, pro auide haurire, & copiose effundere, [*Spargere,*] Ci. 2. Phil.

EXORBO, as, [*Accecare,*] ἐξοφθαλμίζω, priuo orbe oculorum, caecum reddo. Exorbare animam, [*Vccidere,*] Pla. in Bacchi. pro occidere.

EXORBITO, tas, [*Sviarsi, desuiare,*] ab eo, quod rectum est, aberro, quasi ex orbita recedo. August. lib. 9. de Cice. Quod exorbitet ab itinere sapientiae.

EXORCISMVS, mi, [*Scongiuro,*] ἐξορκισμὸς, adiuratio: cum homini, daemoniue magico carmine, uel efficacibus sacrae scripturae uerbis necessitas imponitur proloquendi ea, de quibus rogatur. Quo genere adiurationis qui utuntur, Exorcistae graeco uocabulo appellantur: ἀπὸ τοῦ ἐξορκίζειν, adiurare.

EXORDINE, [*Ordinatamente, per ordine,*] sine intermissione. Vir. lib. 4. Ge. Septem illum totos perhibent exordine menses Fleuisse.

EXORDIOR, iris, exorsus, [*Cominciare, dar principio,*] ἄρχομαι, incipio, operis aliquid inchoo. Plaut. in Asin. Consilia exordiar. Est etiam hoc uerbum rhetoribus frequēs, pro orationem auspicari, uel prooemio uti, [*Far proemio,*] Ci. de Ora. Qui non in exordienda oratione perturbantur, uidentur impudentes. Cice. 2. de Ora. Iubent exordiri ita, ut eum qui audiat, beneuolum nobis faciamus. Proprie autem exordiri, [*Ordire,*] textores dicuntur, cum telae futurae stamen instruunt, quo fit ut apud Ciceronem duo haec, Exordiri, & Pertexere, in eadem oratione saepe coniuncta uideamus: ut in 3. Phil. Pertexe Antoni, quod exorsus es. Exorsus. Cic. pro Coelio: Quid clamore exorsa uerbis paruam rem magnam facis.

EXORDIVM, dij, [*Essordio, principio,*] ἀρχὴ, initiū, principium. Ci 1. de Inuen. Huius exordium mali explicemus. Est etiam Exordiū apud rhetores, prima pars orationis, qua auditoris attentio captatur, beneuolentia, & docilitas. ad Her. li. 1. Exordium est principiū orationis, per quod animus auditoris uel iudicis constituitur, uel apparatur ad audiendum. Pro eodē et legitur Exorsum in neut. gen. [*Principio,*] Vir. 2. Ge. Non hic te carmine ficto, Atque per ambages, & lōga exorsa tenebo. Item exorsus, us, [*Principio,*] masc. gen. Ci. pro leg. Man. Is est exorsus orationis meae.

EXORIOR, exoriris, p.p. per quartam coniugationem: uel exoreris, per tertiam, [*Nascere, uscir fuori,*] ἀναφαίνομαι, nascor, emergo, exurgo. Vir. 11. Aen. Exoritur clamorque uirum, clangorque tubarum. Idem 4. Aen. Exoriare aliquis nostris ex ossibus ultor. Aliquando pro recreari, [*Ricrearsi,*] Cic. ad Att. lib. 7. Nunc paulum exorior, & maxime quidem ijs litteris, quae Roma afferuntur. Exoriri item dicitur, quod repente, & praeter opinionem fit. Ci. contra Rullum. Repentinus Sylla nobis exoritur. [*Dormiare,*] Ter. in Hecy. Hęc sunt a mea uxore exorta omnia, idest prouenerunt. Sidera quoque dies & aurora exoriri dicuntur, cum in nostro haemisphaerio incipiunt apparere, [*Surgere,*] Ci. de Diui. Post solstitium Canicula exoritur. Catullus, Aurora exoriente uagi sub lumina solis. Exortus participiū. Cice. 2. de Na. Deo. ex poeta quodam. Fontea tum uero proles exorta repente est.

EXORNATIO, [*Ornamento,*] κόσμησις, ornamentum, uel ipse exornādi actus. rhetores duplicem constituunt exornationem, rerum, & uerborum. ad Heren. lib. 1. Verborum exornatio est, quae sermonis insignita continetur perpolitione: sententiarum exornatio, quae non in uerbis, sed in ipsis rebus quandam habet dignitatem.

EXORNATOR, [*Ornatore,*] Ci. de Ora.

EXORNO, [*Apparecchiare, adornare,*] διακοσμέω, diligenter orno, magnifice apparo. Ci. Fabio lib. 7. Epist. Signa emo, quae exornent mihi in palaestra locum. Ter. in Eun. Varia ueste exornatus fuit.

EXORO, as, [*Impetrare pregando,*] orando impetro. Ter. in Phor. Nequeo te exorare, ut maneas triduum hoc. Cic. 8. Phil. Vt sis popularis, exorare non possumus. Aliquando pro uehementer orare, [*Pregare molto,*] Pla. in Mil. Exoro & quaeso, ut eius mihi sit copia.

EXORS, tis, ἀπόκληρος, extra sortem. Virgi. 5. Aene. Te uoluit rex magnus Olympi Talibus auspicijs exortem ducere honorem. Liu. 23. Vnum esse exortem Punicae amicitiae. Sic Exors culpae, apud eundem lib. 22.

EXORTVS, us, ui, ut Exortus solis Ad Her. li. 3.

EXORTIVVS, a, um, [*Orientale,*] ἀνατολικὸς, orientalis. Pli. lib. 18. cap. 34. A parte exortiuus solstitialem habebit exortum, id est orientem uersus. Idem li. 7. c. 43. Exortiuam dixit mensuram, quę ortus nostri spatium complectitur.

EXOS, exossis, [*Senza osso,*] ἄνοστος, sine osse. Luc. li. 3. Exos & exanguis.

EXOSSO, as, [*Cauar l'ossa,*] ἐξοστεΐζω, ossa detraho. Ter. in Ad. Vbi ego uenero, exossabitur, de pisce. Interdum ossa comminuere, uel confringere, [*Frangere,*] Plau. in Amph. Exossatum esse oportet quem probe percusseris.

EXOSVS, a, um, [*Che odia,*] actiue dicitur de eo, qui odio habet. Virg. 5. Aen. Iuppiter omnipotens, si nōdum exosus ad unum Troianos. Aliquando passiue, [*Odioso,*] ut apud Gell. l. 2. ca. 18 Epicteti duo uersus feruntur, ex quibus latenter intelligas, non omnes modo dijs exosos esse.

EXOTICVS, a, um, [*Forestiero,*] ἐξωτικὸς, peregrinus, aduentitius. Plau. in Most. Non omnes possunt olere unguenta exotica. i. aliunde apportata. Idem in Men. Mare superum omne, Graeciamque exoticā sumus circumuecti.

EXPALLEO, es, & expallesco, [*Diuenir pallido, impallidirsi,*] ὠχριάω, pallidus fio. Pli. Episto. 5. Expalluit notabiliter, quamuis palleat semper. Oui. 6. Met. Horruit infelix, totoque expalluit ore.

EXPALLIO, pallium auferre. Pla. in Cas. Expalliatus sum miser.

EXPALPO,as, ἐκψηλαφάω, quasi palpationibus elicio. Plau. in Aul. Nunc seruos argentum a patre expalpabit.

EXPANDITOR, Pli. in Paneg. Amnem expanditorem dixit, qui se extra alueum suum expandit, & effundit.

EXPANDO, dis, di, sum, [*Spandere, spiegare distendere*] ἐξαπλόω, extendo, explico. Colu. lib. 12. cap. 13. Herbæ sub umbram expandūtur. Pro explicare, [*Dichiarare,*] Lucr. lib. 1. Et rerum naturam expandere dictis.

EXPANGO, is, constituo. Pli. li. 2. ca. 26. ausus, stellas, ac sidera ad normam expangere.

EXPAPILLO, as, [*Spogliare,*] usque ad papillam denudo: unde brachiū expapillatum, id est exertum, inquit Festus. Pla. Mil. Læuo expapillato brachio.

EXPATIOR, aris, [*Passeggiare, uagare,*] latius egredior, quasi spatium transeo. Oui. 15. Met. Expatiemur equis.

EXPATRO, as, [*Fornire,*] patro, perficio. Catul. in Cæsarem.

EXPAVEO, ues, p.c. expaui, p.p. siue Expauesco, scis, [*Impaurirsi,*] ἐκφοβέομαι, terreri. Liu. 6. Cum expauisset minor Fabia.

EXPATO, as, [*Andar in luogo amplo,*] p.c. in locū patentē me do, ut interpretatur Festus, uel in spatiū me confero. Pacuuius: Expatant se oēs.

EXPECTATIO, [*Desiderio,*] πόθος, desiderium Ci. ad Att. l. 2. Quantam tu mihi moues expectationem de sermone Bibuli. Vincere expectationem omnium, est, opinionem & existimationem superare. Cice. 7. in Verrem Expectatus, [*Desiderato,*] Cic. Tito li. 16. Charus omnibus, expectatusq; uenies. Idem Planco. li. 10. Expectatissimæ litteræ. Expectatus etiam pro odioso, [*Odioso,*] ut, Expectati parētes, inquit Donatus, dicuntur, odio digni, quorum mors in dies singulos expectanda sit. Ter. in Ad. Vbi te expectatum eiecisset foras.

EXPECTO, as, [*Aspettare,*] προσμένω, ab Ex & Specto: solemus enim expectantes, sæpius exspicere, an ueniant. Ci. de Amic. Amicorum causa honesta faciamus: ne expectemus quidem, dum rogemur. Ter. in Phor. Senem quoad expectatis uestrum? Pro desiderare, [*Desiderare,*] Ci. 14. Phil. Ea res, quam auidissime ciuitas expectat. Pro sperare, [*Sperare,*] Vir. li. 1. Ge. Sed illos Expectata seges uacuis elusit aristis. Expectare, [*Temere,*] metuere. Cice. de Ami. De Gracchi tribunatu quid expectem, non libet augurari.

EXPECTORO, ras, [*Mandar fuori del petto,*] ἀποστηθίζω, extra pectus eijcio. Ci. li. 3. de Ora. Pauor mihi sapientiam omnem expectorat.

EXPECULIATI, serui a Plauto dicuntur, qui peculio sunt exhausti.

EXPEDIO, dis, p.c. [*Spedire, finire, sciogliere,*] λύω, extrico, libero, & quasi pedum ligamenta dissoluo. Sisen. lib. 3. Hist. Inermes armat, impeditos expedit. Pro explico. Ter. in And. Viden' tuis cōsilijs Miserum impeditum esse? D. At iam expediā. Pro extra fero, profero, [*Portare,*] Vir. 1. Aen. Cereremque canistris Expediunt. Expedire uirgas, id est proferre. Ci. 7. Ver. Virgasque expediri iubet. Pro Extollo. [*Alzare,*] Idem 12. Aen. Expediuntque manus Item, utile esse, [*Esser utile,*] sed tantum in tertia persona singularis uel plur. nu. Ter. in Heaut. Expedit bonas esse uobis. Est etiam euentum habere: Pla. in Amph. Nequiter pene expediuit.

EXPEDITE, [*Facilmente,*] facile. Cic. de Inu. Vt expeditius ratio tradatur, ea, quæ proposuimus, breui nominabuntur. Col li. 2. ca. 10.

EXPEDITIO, [*Speditione,*] στρατεία, cum exeunt milites ad bellum. Curtius: Omnem expeditionem ac militarem apparatum adduxit. Et suscipere expeditionem.

EXPEDITVS, a, um, [*Spedito, pronto, facile,*] ἕτοιμος, promptus, paratus, accinctus. Ci. pro Mil. Fit ei obuiam Clodius, expeditus in equo. Expedita cena, breuis, & succincta. Pli. in Epist. Expeditum iter, Ci. ad Att. li. 16. Omnib. copijs te implicet ne ad me iter expeditum tibi sit. Idem de Amic. Reditus in cœlum optimo cuique expeditissimus est. Expeditior labor, facilior, Col. li. 2. c. 24 Expediti milites, leuioris armaturæ, & sine impedimentis, Sal. Iug. Numidas equites expeditos educit, [*Caualli leggieri,*] Expedita legio, Expeditus exercitus. Liu. 24. Cum legione expedita profectus. Cic. ad Cato. li. 14. Epist. Expedito exercitu ita noctu iter feci.

EXPELLO, lis, expuli, [*Cacciar fuori, scacciare,*] ἐκβάλλω, eijcio. Hor. 1. epist. 2. Expulit helleboro morbum Expulsio, onis, [*Il cacciare,*] Ci. Parad. Expulsiones uicinorum, latrocinia in agris.

EXPENDO, dis, di, sum, [*Misurare a peso, pesare,*] σταθμάομαι, pondero. Plau. in Asin. Quot pondo te censes esse nudum? Ego, qui te expendi, scio. Quandoque examino, considero, [*Considerare,*] Ci. li. 1. Offi. Expendere oportebit, quid quisque habeat sui. Quandoque luere, exoluere, [*Purgare,*] Vir. 2. Ae. Scelus expendisse merentē Laocoonta ferunt. 11. Aen. E[*sser pronto,*] Scelerum penas expendimus omnea. Aliquando erogo, consumo. unde expensa uocamus, idest, in usum aliquem erogata. Expensus, ponderatus: ut, Aurum expensum, Ci. pro Flac.

EXPENSA, æ, & Expensum, si, [*Spesa,*] δαπάνη, sumptus. i. quod in usum aliquem erogatur. Plau. in Truc. Vsuraria accipiat illico expensa. Expensum ferre, est scribere se pecuniam dedisse, ut ait Asconius. Ci. 3. Ver. Elapsurum te omni suspicione arbitrabere, si quibus pecuniam credebas, ijs expensum non ferres? Neque solum de pecunia, sed etiam de alijs rebus dicitur. Cœlius. Cic. Mentio facta est de legione ea, quam expensam tulit Cæsari Pompeius.

EXPERRECTVS, Experrecta nobilitas, Cic. pro Sext. Rosc. Col lib. 9. ca. 7. Vt apes sint experrectiores. Expergor, passiuum. Lucr. lib. 5. Expergitus, partic. Idem lib. 3.

EXPERGEFACIO, [*Destare, suegliare,*] ἀνεγείρω, excito è somno. Cice. 6. Ver. si forte expergefacere te posset. ad Her. li. 4. Italiam tumultu subito expergefecit metu subito. Plaut. in Curc. Magnum flagitium, expergefacis.

EXPERGISCOR, passiuam significationem habet, [*Suegliare, destare.*] ἀνεγείρω, pro excitari. Cicero: Expergiscimini aliquando, atq; exurgite. Ab Expergiscor fit Experrectus, secūdum Diomedem: Expergitus autem ab Expergor: & Expergefactus ab Expergefio. Festus ita distinguit, ut experrectus sit, qui per se euigilare cœpit Expergitus, ab alio excitatus Legitur & Expergisco, neutrum absolutum. Pomponius Agamemnone supposito: ut citat Nonius: Cum tam clare tonuerit, ut si quis dormitaret, expergisceret.

EXPERGO, gis, rexi, rectum, [*Suegliare, destare,*] ἀφυπνίζω, quasi exporrigo, a somno excito. Accius in Antig. Vigiles expergite pectora tarda sopore, exurgite. Hinc Experrectus, ut quibusdam placet: quanquam rectius Diomedes qui ab Expergiscor deduci maluit: cuius ēt significationem retinet. Experrectus enim dicitur, teste Festo, qui sponte euigilauit. Cic. 1. de Diu. Experrectus hora secunda.

EXPERGO, gis, si, sum, [*Bagnare, spruzzare,*] ἐπιρραίνω, a Spargo: est, madefacio. Vir. 3 Aen. Sanieque expersa natarent Limina.

EXPERIENTIA, [*Sperienza,*] ἐμπειρία, cognitio per usum reperta, & proprie singulariū: Ars uero uniuersalium, ut ait Arist. 1. Met. Man. li. 1. Per uarios usus artē experientia fecit, Exemplo monstrante uiā. Planc. Cic. Fortuna me quæ ad hanc experientiam excitauit.

EXPERIMENTVM, ti, [*Proua, esperienza,*] experientia. Quin. li. 3. cap 8.

EXPERIOR, riris, expertus, [*Prouare, far esperienza,*] ἀποπειράομαι, πειρῶμαι, probo, tento, periculum facio: a peritia deriuatum. Cic. Attic. lib. 7. Omnia experiar, & ut spero, assequar. Ab Experior fit Experiens, nomen ex participio. Hor. 1. epist. Et decus & pretium recte petit experiens uir. Item Expertus, quod fere actiue accipitur, Sene. in Thyeste: Loquor expertus. Aliquando passiue. Pl. li. 16. cap. 16. Experta prodimus, id est usu cognita. Est etiam Experiri, actionem intendere in iudicio: Vlp. l. Prætor ait. ff. ui bon. rap. In eum in anno, quo primum experiendi potestas fuit, in duplum actionem dabo.

EXPERS, tis, [*Senza parte, non partecipe,*] ἄμοιρος, qui rei alicuius nullam habet partem. Ci. 2. de Ora. Antonium omnino omnis eruditionis expertem atque ignarum fuisse. Pla. in Amph. Diues operis, & laboris expers. Cic. 6. Ver. Vacui, expertes, soluti, ac liberi ab omni sumptuum molestia. Sic expers doloris, qui non sentit dolorem: expers lucis, qui non habet lucem, [*Senza,*] Iungitur etiam ablat. Pla. Persa: Ea re a me domo expertē facit. Id est, me abesse domo facit, [*Priuo,*] Sal. in Cati. Patria, fama, atque fortunis expertes sumus.

EXPES, [*Senza speranza,*] sine spe. Hor. in Arte: Fractis enatat expes Nauibus.

EXPETO, tis, [*Desiderare,*] ἐφίεμαι, auide cupio, Ci. 2. Offi. Expetuntur diuitiæ ad usus uitæ necessarios. Expetere pœnas ab aliquo, [*Punire,*] Cice. pro lege Man. Dij immortales pœnas a populo R. ob aliquod delictū expetiuerint. Expetere preces a deo, pro precari deū, [*Pregare,*] Pla in Ruden. Qui sunt, qui a patrona preces mea expetētes sunt? Supplicium expetere. Liu. 26. Tantu auiditas supplicij expetendi. Aliquando euenire, [*Auenire,*] Pla. in Amphit. in seruitute expetunt multa iniqua.

EXPETISCO, is, [*Desiderare molto,*] uehementer desidero. Plau. in Mil. Expetiscit pulchritudinem.

EXPETESSO, is, ere, [*Desiderare, domandare,*] ἐπιθυμέω, peto, desidero. Plau. in Trin. Nec satis cogitatum, utram potius harum mihi artem expetessam. idem in Asi, Vltro amas, ultro expetessis.

EXPIABILIS, le, ἀνάθεμα τος, purgabilis, & facilis expiatu. ut, Expiabilis religio, apud Ci. 4. Tus. Bellum expiabile, 13. Phil.

EXPIATIO, [*Penitenza,*] ἁγνισμός, Cice. 1. de Leg. Scelerum nulla expiatio.

EXPILATIO, [*Roberia, furto,*] Cice. 2. Offic. Expilatio, direptioque sociorum.

EXPILATOR, oris, [*Ladro,*] fur, prædator, direptor. Ci ad Q. Fr. lib. 2. Cum domus hospitem, non expilatorem recepisse uideatur.

EXPILO, las, p p. [*Rubare,*] ἐκσυλάω, diripio: a Græco ψιλῶ, id est cō plano, quod qui è domo suppellectilem detrahunt, æquare ac complanare omnia uideantur. Ci. in Part. Socios spolias, ærarium expilas. Oui li. 3. Meta. Expilateq; genis oculos. Expilatus. Cice. 3. de Orat. Sumenda sunt nobis ab ijs ipsis, a quibus expilati sumus.

EXPINGO, is, [*Dipingere,*] ἐγγράφω, pingo, Ci. 5. Tus. Ita expictus, ut, quæ ipse non uideris, nos ut uideremus effeceris. Pl. li. 33. ca. 7. Periculu expingimus, ne quis miretur & rogos pingi.

EXPIO, as, are, [*Purgare, mondare, nettare,*] ἁγνίζω, purgare, & mundum ac purum facere. Liu. li. 1. ut cædes manifesta aliquo piaculo lueretur,

tur,imperatum patri,ut filium expiaret pecunia publica.

EXPIARE, scelera,[Punire.]punire.Cic.in Pis. Tua scelera dij immortales in nostros milites expiauerunt.i. propter te afflixerūt nostros. Sal.de rep.const.ad Cæsarem. Neque barbaro ritu cæde cædem, & sanguine sanguinem expiandum. Expiatus.Cic.1.Phil. Expiato foro,dissipato concursu impiorum.

EXSPIRATIO,[Lo spirare.] ἐκπνοή, Cice.2.de Nat.Deo.Expirationibus alitur.

EXPIRO,as,are,[Mandar fuori il fiato,morire,] ἐκπνέω, spiritū emitto, efflo.Lucil.lib 3 Expirans animam pulmonibus æger agebat. Expirauit.i.mortuus est. Liu.2. Translate,Pli.in Paneg. Expirante iam libertate.i.declinante libertate.Expirans.Lucr.li.2. Sanguinis expirās calidum de pectore flumen.

EXPISCOR,caris,[Pescare,inuestigare,guadagnare,] ἐξαχριβόωμαι, indago,diligenter inquiro: ductum a piscatoribus, qui piscium latebras diligenter perscrutantur. Terent. in Phor. Permide expiscare,quasi non norit. Quandoque lucri facio, elicio. Plau. Nescio quid ab co expiscatur.

EXPISSO,as,[Ispessire,]συμπήγνυμαι,spissum facere.Plin.lib.20.ca.7. & 25.ca.13.

EXPLANATE,[chiaramente,apertamente,] aperte.σαφῶς.Cic. in Or.Ex planatius,uberius.

EXPLANATIO,[Dichiaratione,]Cic.1.de Diui.Somnis, oraculis,explanationes adhibitæ sunt interpretum. Explanatio item figura est rhetorum.ad Heren.lib.4.

EXPLANATOR,oris,[Interprete,dichiaratore,]qui interpretatur & exponit.Ci.2.de Diu.

EXPLANO,as,p,[Spianare,dichiarare,manifestare,]καταλεαίνω,planū facio:ut,Explanatus in denos pedes cortex,Plin.lib.16.ca.9. Declarare,Ter.in Phor.Quem amicum tuum ait fuisse istum? explana mihi.Sal.in Catil.De cuius moribus hominis pauca explananda sunt. Ci.1.Acad Argumentis utebantur ad concludendum id , quod explanari uolebant.Explanatus.Ci.1.de fin.In lingua explanatam uocum impressionem ponebant.

EXPLANTO,as,[spiantare,]ἐκφυτεύω,plantas euello.Col.li.4. cap 14.

EXPLENDESCO,is,ere,[Risplendere,]ἐκφαίνομαι,luceo.Sue in Tit. Vel. In puero statim corporis animique dotes explenduerunt.

EXPLEBILIS,le,[saziabile,]quod expleri potest.Ci.4.Tus.

EXPLEMENTVM,ti,[Empimento,]ἐκπλήρωμα.Sen.epist. 115. Explementum uentris.

EXPLENVNT,pro explent,scripserunt ueteres.Festus.

EXPLETIO,onis,[Empimento,]ἐκπλήρωσις. Cic.4.de Fin.

EXPLEO,ples,[satiare,empire,compire,]ἐκπλήθω,impleo,exatio. Cic.2. de Ora.Neque uitiosis verba,quæ rimas expleat Vir.li.4.Geo. Improbus ingluuiem ranis iis loquacibus explet. Sal. Neque prius iugulandi finis fuit,quàm Sylla omnes suos diuitijs expleuit. Interdum perficio,[Compire.]Vir.5.Aen Explebo numerum. Interdum exonero,[scaricare,]nam ex quandoque priuatiua est. Ennius:Nauibus explebant sese.Explere animum curia pro Exonerare,[Liberare.] Ter.in Heey.Exple animum,teque hoc crimine expedi.Explere animum,[Compiacere,]satisfacere animo. Ter. in And. Dū répus ad eā rē tulit, siue animum ut expleret suum. Expletus,[Compiuto.] Ci.1. de Fin.Expletam,& perfectam formam honestatis.Plus est, quam satis facere:ut sæpe satisfiat mulius,licet non expleatur.

EXPLICABILIS,le,ut,Explicabilis mensura.Pli.li.4.ca.13.

EXPLICATE,[Chiaramente,apertamente,]clare,& aperte, δήλως, σαφῶς.Ci.3.de Ora.

EXPLICATIO,[Il distendere,]explicandi actus: ut, Rudentis explicatio,Ci.1.de Diui.Explicatio,[Dichiaratione,]declaratio. Cice.3.de Fin.Multum ad ea,quæ quærimus,explicatio tua ista profecerit.Explicatus,us,[Dichiaratione,]idem. Ci.1.de Na.Deo.3. Alterno crurum explicatu Idem : Natura deorum difficiles admodum explicatus haberet.

EXPLICATOR,[Interprete,dichiaratore,]qui aliquid explicat. Ci.1 Ora. Laudatus est,ut rerum explicator,prudens,seuerus,grauis.

EXPLICATRIX,Ci.1.Acad.

EXPLICITIVS,comparatiuum ab Explicitus,Cæs.1.Bel.Ciu.

EXPLICITVS,[Dichiarato,]Cice.Att lib.9 Eius rei ac tuta defensio est explicita.id est,explanata.Explicitus liber,pro absoluto, [compiuto,]Mar.lib.14.

EXPLICO,as,explicui,& explicaui, explicitum,& explicatum,[Disuolgere,spiegare,distendere,] ἐξαπλόω, extendo,euoluo, & proprie de iis rebus dicitur,quæ plicis inuolutæ fuerunt,Explicare ueles.Ci.Explicare uelum,Plau.Explicare plagas, Marti.Dicitur & de alijs rebus. Vir.2.Geo.Sed trudit gemmas,& frondes explicat omnes. Mart.de pauone Miraris quoties gemmantes explicat alas. Ouid. Atque ea plicat ensem.Explicare aciem,ordines,agmen,[Far la mostra,]dicūtur imperatores, cum milites suos in patentem locum exponunt ad concertationem ineundam.Liu.4. Planitiem ad explicandas utrinque acies satis amplam.Explicare litteras, siue epistolam , pro aperire,[Aprire,]apud Ci.ad Q.Fr. Explicare & diffundere umbram,i. reddere, [Rendere,fare.]Martial.Claudia diffusas ubi porticus explicat umbras.i.Explicare negocium aliquod,siue mandatum , [Espedire,fornire,]pro expedire,exequi.Explicare se laqueis, & periculis,pro liberare,[Liberare,]Explicare annonam,i.ampliare, & faciliorem reddere.Cæs.lib.2.Bel.Gal. Legiones explicandæ rei frumentariæ caussa relictas.i.ut per eas faciliorem haberent rem frumentariam. Trāsfertur ad res difficiles,& pro explanare ponitur, [Dichiarare,] Ci.At.13 Quòd me hortaris,ut eos dies consumam in philosophia explicanda.Ad eundem li.10.[Narrare,contare,] Meas cogitationes explicaui tibi superioribus litteris.

EXPLODO,dis,[caciare,]cum sono eijcio Ci.2. de Diui. Hoc genus diuinationis uita iam communis explosit.

EXPLORATE,[Certamente,]certo , Cice.ad Q. Frat. Ad te explorate scribo.

EXPLORATVS,nomen ex participio,significat certum,[Certo manifesto,]ut Explorata salus: Cice.ad App. Vt exploratam spem salutis ostenderem.Exploratum est mihi , uel Exploratum habeo , i.certo scio,[Esser manifesto,] Ci.de Sen. Quis est tam stultus,cui sit exploratum,se ad uesperam usque esse uicturum?Idem Att. Quid exploratius,quam illius animus in temp. Idē post reditum: Cum mihi esset exploratissimum,P.Lentulum consulem futurum. Idem Att. Cæsarem hoc idem probaturum, exploratum habeo.

EXPLORATO,ablatiuus participij absolute positus. Tacit. lib. 18. Explorato , profectos Amicos,insomnem egit,idest postquam exploratum est illi.

EXPLORO,ras,[Gridare,cercare con diligenza,]ἀποδύρομαι,antiqui utebantur pro exclamo , sic eiulo. Varr.Gemit,explorat, urbam omnem concitat.Festus:Exploro antiqui pro exclamare usi sunt,sed postea, prospicere,& certum cognoscere cœpit significare , & sagaciter inquirere,[Inuestigare,spiare.]Vir.1. Aen. Vt primum lux alma data est,exire,locosque Explorare nouos,quas uēto accesserit oras,Quærere constituit. Interdum obseruare. Idem 9.Aenei. Trepidi Troes formidine portas explorant.Pro siccare:[seccare,] r. Aen. Explorat robora fumus.Explorator,[Inuestigatore, spione,] qui explorat. Pli.lib.16.cap.9.

EXPOLIO,as,[spogliare,]ἀποσυλάω, Ci. pro Deiot. Filium suum expoliare maluit,quam tibi pecuniam non subministrare.Expoliare honorem & dignitatem Cæsaris.li.8.com.Bel.Gal.

EXPOLIO,lis,lire,[Polire,adornare,]καταλεαίνω, exornare, absoluere extremam manum imponere. Plau. Mil. Meum opus ita dabo expolitum,ut improbare non queas.Cic.de Inuent lib.2. Nihil omni ex parte perfectum natura expoliuit.Expolitus.Dens expolitior, Cat. Libellus pumice expolitus,Idem.

EXPOLITIO,[Politezza,nettezza,]Cice.ad Q.Fr.Vrbanam expolitionem urget Philotimus.

EXPONO,nis,nere,pen.pro.ab Ex , & Pono , [Metter fuori, dichiarare,] ἐκτίθεμαι, emittere,& quasi extra ponere:ut Exponere uasa,Ci.Exponere in sole fœnum,ut siccescat,Colum.Exponere in terram copias,Liu.Exponere ex nauibus milites,Cæs.Er Virg. 1r. Socios de puppibus altis Pontibus exponunt. Plau.in Trin. istos urbanos ama tios Hoc ictu exponam. Aliquando abijcere , [Mettere alla uentura,] & forti ac fortunæ committere. unde infantes abiecti & commissi fortunæ Expositi dicuntur. Terent. in Heauton. Cum exponendam do illi,de digito anulum detraho,& eum dico,ut unà cum puella exponeret. Liu.1.In proxima alluuie,pueros exponunt.Ci.3.Ver.Cū tibi exposita esset omnia Pamphy'ia ad prædandum. Aliquando explicare, interpretari;[Contare,]Cice.1.Phil. Exponam uobis consilium profectionis,& reuersionis meæ. Interdum pro expēdo, [Spendere,]Solinus. Cum magnam pecuniam exposuisset.

EXPOPVLOR,aris,[Depredare,saccheggiare,]ἐκπορθέω,Populor, Hic Expopulatio,[Sacco,ruberia.]Col.li.3.cap.2.

EXPORRIGO,is,uel per sincopen Exporgo, [Porgere,] παρατείνω,extendo,porro ago. Hirt. 5. Bel. Afri. Aciem propius institui exporrigere munitiones.Exporrigere frontem,est lætari, [Allegrarsi,]ut contrahere frontem,est ringi. Ter.in Adel.Da te hodie mihi, exporrige frontem.

EXPORTATIO, [Portatura,] Cice. 2 Offic. Earum rerum exportatio nulla esset , Exportatio,pro exilio , [Esilio,bando,] Sen.de Tranquil. uitæ.

EXPORTO,as,[Portare fuore,] ἐκφορεῖν, extra porto. Cice. 6. Verr. Per istos,quæ uolebat,occulte exportanda curabat. Exportare ex oppido,Ci.6. Ver.

EXPOSCO,is,[Domandare,]ἐξαιτέω,enixe aliquid pero . Virgi. 3.Aen. Precibusq; inbent exposcere pacem.Vir.2.Aen. Illacosque iterum demens audire labores Exposcit,pro expetit,cupiens rogat.Ci. pro Mil.Misericordiam imploro,& exposco.

EXPOSITIO,onis,[Dichiaratione,]ἔκθεσις,explicatio . ad Her.lib.1. Narratio defensoris breuē & simplicem expositionē habere debet.

EXPOSTVLATIO,[Querela,]μέμψις,querela aduersus illum,qui peccauerit.Ci.ad Q.Fr.li.2.expostulationes cum absente Pompeio.

EXPOSTVLO,las,[Domandare con istanza,lamentarsi,]ἐξαιτέω,uehementer

ter peto. Cic. pro Q Rosc. Vir mediusfidius tu Fanni hoc a Ballio ne expostulare auderes. Sæpius accipitur pro cōqueror cum eo, qui fecit iniuriam. Teren in Ad. Vltro iniuriam si quam fecere ipsi, expostulant. Habet autem fere post se ablatiuum personæ, mediante præpositione cum, aut has particulas, Mecum, Tecum, Secum, Nobiscum, Vobiscum. Ci li. 1. epist. Locus alienus uidetur tecum expostulandi. Nonnunquam præter hunc ablatiuum personæ, habet & ablatiuum rei, de qua quis expostulat, mediante præpositione De. Cice Metel. Lenis & a te existimari debeo, qui nihil tecum de ijs rebus expostulem. Loco cuius ablatiui nonnunquam legitur accusatiuus, dependens a præpositione Ob, uel Propter subaudita. Teren. in And. Adeamne, & cum eo iniuriam hanc expostulem? id est, propter hanc iniuriam.

Expotvs, ueteres dixerunt pro Epotus. Plau. in Trin.

Expresse, [*Manifestamente.*] manifeste. Pli. in epist.

Expressio, [*Colatura,*] Celsus dixit, pro quo Barbari medici Colaturam usurpant.

Expressvs, a, um, [*Manifesto.*] Cice. pro Cœl. Habuit ille permulta maximarum non expressa, sed adumbrata uirtutum. Idem Lentulo: Hæc profecto uides quanto expressiora, quantoque illustriora futura sint.

Exprimo, mis, [*Esprimere.*] ἐκθλίζω, premendo extraho: ut, Exprimere oleum, Exprimere liquorem Pli. lib. 14. Expresso uino infunditur aqua uinaceis. Aliquando declaro, [*Dichiarare,*] Pli. in epist. Illum parum expressisti. Aliquando, assimulare, effingere, [*Dipingere,*] Pl. in epist. Esse nobis curæ solet, ut facies nostra ab optimo artifice exprimatur. Item, ui & necessitate impetrare, quòd & extorquere dicimus, [*Impetrare.*] Ci. pro Quin. Extorquendum est inuito: eripiendū atque exprimendum est: Exprimere formulas, pro conficere, [*Compire,*] Ci. pro Rosc. Com. Expressæ sunt enim ea uniuscuiusque dāno, incommodo, calamitate, iniuria publicæ a prætore formulæ.

Exprobro, bras, [*Rimprouerare,*] ὀνειδίζω, commemorans obijcio. exprobratio [*Rinfacciamento,*] Teren. in An. Istæc commemoratio, quasi exprobratio est immemoris beneficij. Sumitur tamen pro qualēcunque culpam obijcere. Oui. li. 12. Metam. Trepidoque fugam exprobrauit amico. Aliquando est obijcere culpam non uerbis, sed re, & aliquo facto. Ci. de Inue. Num tibi casus bellicos exprobrare, aut obijcere uideor.

Expromissor. Pomp. de uerbo. obliga. Satis acceptio est stipulatio, quæ ita obligat promissorem, ut expromissores quoque ab eo petātur. Expromissores sunt ij, qui pro eo promittunt, quia ipse efficaciter obligatus non est: ut qui pro seruo promittit centum aureos domino, si eū manumiserit: nec enim cum seruo cōtrahitur obligatio.

Expromitto, is, [*Promettere per altri.*] pro alio promitto, Vlp. de Iure dot. Debitor mulieris, iussu eius, pecuniam uiro suo expromisit. Idem de Donat.

Expromo, mis, [*Trar fuori, pronontiare.*] προφέρω, extra promere, efferre. Plau. Mil. Neque heminas octo exprompsi in urceum. Var. 2. de Re ru ca. 2. Exprompsit nummos. Interdum est eloqui, [*Dire, contare,*] Ci. 4. Acad. Expromam illa inuidiosa. Liu. 29. Expromerent, quid sentirent. Expromitur, passiue. Cic. 2. in Catil. Quorum omnis industria uitæ expromitur. Expromptus, in medium prolatus, inquit Donatus, [*Pronto, presto,*] Ter. in And. Opus est tua mihi ad hanc rem exprompta memoria.

Expvgnabilis, le, [*Espugnabile.*] Stat. 4. Theb. Et nullo muris expugnabilis astro.

Expvgnatio, onis, ἐκπολιόρκησις, Ci pro lege Man.

Expvgnator, πολιορκητής, ut Expugnator pudicitiæ, Ci. 3. Ver.

Expvgno, as, [*Vincere in battaglia,*] καταπολεμῶ, pugnando capere.

Expvlsim, [*Cacciando,*] antiqui dixerunt pro expellendo, ut a cædendo fit Cæsim. Varro apud Nonium: Videbis pueros pila expulsim ludere.

Expvlso, sas, frequen. ab Expello, pulsando excutio, Expulsor. Ci. pro Quinct. Bonorum possessor, expulsor, ereptor. Expultrix. [*Nimica,*] Ci 5. Tus. O philosophia uirtutis indagatrix, expultrix uitiorum.

Expvmo, as, are, [*Schiumare,*] ἐξαφρίζομαι, in modū spumæ emanare.

Expvngo, gis, [*Cancellare,*] ἐξαλείφω, quod scriptum est, deleo, Pla. in Cistel. Volo persoluere: ut expungatur nomen, ne quid debeā. Vnde etiam milites expungi dicuntur a militia, cum nomina eorum ex albo eraduntur. Plau. in Curc. Miles pulchre centuriatus est expuncto in manipulo. Expungi dicuntur iudices, cum amouentur a iudicando, uelut erasi ex albo iudicum. Persius Saty. 2. per translationē posuit pro expellere, & loco mouere, [*Mouere,*] Pupillumve utinā, quem proximus heres Impello, expungam. Expungere rationes, est ultimam manum calculo imponere. Ermog. de Diuers. temp. præscri. Tractum a more supputantium, qui semel atque iterum dispuncto calculo, ubi minores omnes summas in unam contraxerint, reliqua omnia solent expungere.

Expvo, [*Sputare,*] ἐκπτύω, saliuam, aliudve quid ex ore eijcio.

Expvrgo, as, [*Purgare,*] ἐκκαθαίρω, perfecte purgo. expurgare se a criminis alicuius suspicione, est se innocentem probare. Plaut. in Mil.

Exputo, tas, p. c. [*Tagliare, potare,*] ab Ex, & puto, significat ramos ex arboribus, uel sarmenta ex uitibus resecare. Col. li. 11. Palos exputatos acuere. Per translationem pro excogitare, [*Imaginarsi,*] Plancus. Ci li. 10. Fam Quæ mens eum, aut quorum consilia, a tanta gloria auocarint, exputare non possum.

Exputresco, [*Putrefarsi,*] κατασήπομαι, apud Plau. in Curc. pro penitus putrefio.

Exqviliae, arum, tantum plurale, mons Romæ, dictus ab excubijs regis Tulli Hostilij, qui hūc collem urbi adiecit, (ut auctor est Liu. lib. 1.) & in eum, ut frequentius habitaretur, domicilium suum transtulit. Ouid lib. 3. Fast. Adde quòd excubias, ubi rex Romanus agebat, Qui nunc exquilias, nomina collis habet. Sunt qui ab Excolendo, Exquilias dictas uolunt, quòd ea pars urbis, cum antea neglecta iacuisset, a Tullo rege fuerit exculta. Exquilinus, na, num, ut exquilina porta, Mons Exquilinus. Var. Exquilinus mons septices.

Exqviro, is, [*Cercare diligentemente,*] ζητῶ, diligenter inquiro, eligo. Cice. 4 Aca. Neque studium exquirendi defatigati relinquimus. Teren. in And. Ex me exquirere, iniqui patris est, Exquisite, [*Dottamente, diligentemente,*] Cic de Clar. Ora. Exquisitius, 1. Tusc. Exquisitim, Varro apud Nonium. Exquisitus, a, um, Ci. 1. de Ora. in Pis. 1. Offic.

Exscribo, is, ἀπογράφειν, describo, exemplum sumo. Cic. 3 Ver. Exscribere tabulas, 4. Ver. Col. l. 12. ca. 3.

Exsicco, as, [*Seccare,*] Q Cice. Tironi, l. 16 Fam. Furtim exsiccatæ.

Exsignare, [*Signare,*] ἐκσημαίνειν, signare. Liu. 1. Ei sacra omnia exscripta exsignataque attribuit.

Exordesco, [*Imbrattarsi,*] ἐκπηλίζομαι, sordidus fio, Gel li. 9. cap. 2.

Exta, orum, [*L'interiora,*] ἱερά, uiscera in corpore animantis, ex quib. aruspices futura prænoscebant. Exta (inquit Festus) dicta, quòd ea dijs prosiceentur, quæ maxime extant, eminentque. Pli. li. 11. cap 37. Exta homini ab inferiore uiscerum parte separantur membranis. Vir. 2. Geor. Pinguiaque in uerubus torrebimus exta colurnis. Cice. de Inuen. Puerorum extis deos manes mactare.

Extabesco, scis, [*Marcirsi, infettarsi,*] ἐκτήκομαι, tabe conficior, & uelut emaciesco. Ci. 2. Tusc. Corpus macie extabuit. Idem 2. de Nat. De. Posuit pro euanescere, [*Diuenir uano,*] Opiniones fictas, atque uanas diuturnitate extabuisse.

Extemplo, [*Subito, incontanente,*] αὐτίκα, statim. Varr. lib. 4. de Ling. Lati. Extemplo. i. continuo, quod omne templum debeat esse continuo sepium, nec plus quam unum introitum habere. Liu. li. 3. Secundæ belli res extemplo urbanos motus excitauerunt.

Extemporaneum, ἀμελέτητον, pro subitario accipimus.

Extempore, [*All'improuiso,*] ex improuiso. Aliquando Extempore, pro temporis conditione. Cice. lib. 3. Offic. Extempore officium quæritur.

Extemporalis, le, [*Cosa fatta all'improuiso,*] αὐτοσχέδιος, subitaneū: ut, Extemporalis oratio, impræmeditata, Quinct. li. 4. cap. 5. Extemporalis actio, idem li. 10. ca. 7. Extemporalis rhetor, qui extempore dicit. Mart. li. 5 Extemporalis garulitas. Quinct.

Extemporalitas, αὐτοσχεδιασμός, facultas ex tempore aliquid dicendi, faciendive. Sue. in Tito. uel in orando, uel in fingendis poematibus promptus, facilisque ad extemporalitatem usque.

Extendo, dis, di, sum, uel tum, [*Estendere, porgere,*] ἐκτείνω, ἀποτείνω, porrigo, explico Colum. lib 5. Ad summum palum recta uitis extenta Liu. 7. Extendere omnes imperij uires consules delectu habēdo iussit. Vir. 6. Aeneid. Et dubitamus adhuc uirtutem extēdere factis? Extensus. Cic. 4. Aca. Cum extensis digitis aduersam manum ostēderat Extentus. Cice. 2. de Or. Extento brachio paululum etiam de gestu addidit.

Extento, tas, are, frequent. Plau. in Bacch.

Extenvatio, [*Breuità,*] Cic. 3. de Ora. Distincte concisa breuitas, & extenuatio.

Extenvo, as, [*Assottigliare, estenuare,*] λεπτύνω, ualde tenue facio, comminuo, Ci. 2. de Na. Deo. Dentibus extenuatur & molitur cibus. Extenuare mala ferendo, est fortitudine leuiora reddere. Oui. 3. Trist. Extenua forti mala corde ferendo. Extenuare rem aliquam uerbis, est minorem facere, quam re uera sit. Ci. 2. de Offi Neque uerbis auger munus suum, sed extenuat. ad Heren. lib. 2. Defensor caussam fuisse negabit, aut eam uehementer extenuabit. Extenuatus. Ci. 2. de Nat Deo. Aer fusus & extenuatus sublime fertur.

Exterebro, as, [*Triuellare, pertugiare,*] ἐκτρυπάω, terebrando extraho. Cic. 1. Diu. Ex eo auro, quod exterebratum esset, buculam curasse faciendam. Translate, aliquid extorqueo, [*Fare, dire,*] Plau. in Persa: Nunquam exterebrabis, ut sis prior, Quam ego sciam. Nonnū quam perscrutari, [*Inuestigare,*] Varro: Omnes, perquirit, atque exterebrat artes.

Extergo, gis, si, sum, [*Nettare, forbire, polire,*] ἐκμόργνυμι, est tergendo purgare. Cato de Re rust. Extergeo, per secundam inflexionem. Pla. Rud. Quāto magis extergeo, rutilum fit. Cato de re rust. ca. 56 Die tertio, extergeto spongia. Inde Extersum, [*Polito,*] expolitus. Pli. lib. 34. cap. 9 Aera extersa rubiginem celerius trahunt, quàm neglecta.

Exterminator,[*Distruttore,*] euersor,Cic.pro domo sua.

Extermino,oas,[*Esterminare,cacciar fuori,*] ἐξορίζω, extra terminos eijcio.Ci.li.3.Off Hoc omne genus pestiferum ex hominum communitate exterminandum.Exterminare urbe atque agro.Cice.1.de Nat.Deo.Exterminare morbum,abigere,depellere.Pli.li.31.ca.10. Pro euertere,[*Distruggere,*]Ci.post redit.ad Quir.

Externo,nas,[*Opprimere,*]ab Ex,& sterno, mente exturbo, dementē facio.Catul.in Argon.Externatus.Catul.Externata malo. Equi externati,[*spauentare,*]id est,perterriti.Oui.in Ibin.Oui. 15. Met.Externata fuga frustra tentabat.

Externus,na,num [*Foresstiero,*] ἐξωτερικὸς,ab Extra,quicquid ab Exteriori parte est:cui opponitur internus Liu.li. 1. Timor patres incessit,ne ciuitatem sine imperio uis aliqua externa adoriretur.Cic. 1.Offi.Homines externo non egere,ornamento est reip.

Extero,ris,ἐκτρίβω,terendo,ex cutio,ex triuura percipio. Col.libr.2. Cum amplior messis prouenerit,quicquid exteretur,capisterio expurgandum.Varr.lib.1.de re rust.Agitato perticis, quoad ungulis è spica exterantur grana.Exterere aciem ferri, pro acuere [*Aguzzare.*]Exterere litteram,expungere, & delere, [*Cancellare,*] Var. 2. de re ru.ca.1.

Exterus,ra,rum,siue Exter,ab Extra,[*Forestiere,d'altro paese,*] ἐξωτερικὸς,alibi natum,uel quod aliunde aduenit. Cice. in Cati. Externus hostis,atque longinquus.Virg. libr. 4. Extera quaerere regna.Exter honos.Statius.

Exterior,ἐξώτερος,Cic.de Vniu.Cum alterum esset exteriorem amplexus orbem.Plau.Men.Exterior sis.Comes exterior.i.inferiore in digniore que loco incedent.Hor.2.Ser.

Exterraneus,ante tempus natus,uel potius eiectus,dictus quod eum mater exterrita eiecerit.Festus.

Exterreo,res,rui,ritum,[*spauentare,*] καταπλήσσω,terreo.Ci.2.Offic. Praeter modum plerique exterrentur. Exterreri metu.Liu.4.

Exterritus,[*spauentare,*]pauefactus.Vir.Plausumque exterrita pennis Dat tecto ingentem.

Extexo,is,[*Ruinare,distruggere.*]ἀνυφαίνω,retexo, destruo quod textum est.Plau in Bacch.per translationem posuit,pro auertere quempiam ab eo quod cogitauit,[*Rimouere,*]Extexam (inquit) ego eum, si Di uolunt.

Extillo,as,[*stillare,*] ἐκσταλάζειν,est guttatim effluere. Col.lib.12. ca.48.amurcam extillare.Extillare lacrymis, est totum in lacrymas dissolui.Ter.in Phor.

Extimesco.[*Temere,*] ἐκφοβοῦμαι,ualde timeo.Et modo absolute accipitur. Ter.in Heci.Extimui illico. Plau.in Cist.Extimuit tum illa. Modo actiue. Cice. in Catil. Quod adolescentes indocti contemnunt,id docti senes extimescent?Caes.3. Bell.Gall. Quarum rerum omnium nostris nauibus casus erat extimescendus.

Extimus,mi,[*Piu in fuori,*] ἐξώτατος,superlatiuum ab Exterior. Pl. li.2.ca.78.Iisdem imperia,quae nunquam extimis gentibus fuerint. Extimum promontorium,idem lib.6.cap. 28.

Extimulo,[*stimulare,*] παροξύνω,incito.Col.li.6.ca.27. Armentū,si prohibeas libidines,extimulari furijs.Tigris fame extimulata, Oui. 6.Metam.Extimulare dixit,Ouid. 6. Fast. Extimulator acerrimus, [*stimulatore,*]Tacit.lib.3.

Extinguo,is,[*Estinguere,ammorzare spegnere.*] παρνύμι,ab Ex, & Tinguo,proprie dicitur de ijs,quae incensa sunt.Plaut.in Asi.Neque illa ulli homini nutet, nictet,annuat,Post id,si lucerna extincta sit,ne quid,&c.Idem in Persa:Da illi cantharum, extingue ignem, si cor uritur,Caput ne ardescat.Per translationem uero accipitur pro opprimo,sic tamen,ut minorem in se uim babeat,quam opprimo.[*Opprimere,*] Ci.in Lael.Primum danda opera est,ne qua amicorum dissidia fiant: sin tale aliquid euenerit,ut extinctae potius amicitiae, quā oppressae uideantur.Aliquando pro occidere,destruere,[*Amazzare,distruggere,*]Lact.lib. 3. Caelestes animas una cum corporibus extingunt,[*Togliere,*] Ter. in Ad.Seni animam primum extinguerē ipsi,qui illud produxit scelus,id est auferrem.Vir.4.Aen.Implessēque foros flammis,natumque patremque Cum genere extinxem.Extingui,mori,[*Morire,*]Cic.de Senect Extingui homini suo tempore optabile est.Aliquādo est perfecte distinguere,[*Distinguere,far differenza,*] Cice.in Hor. rem Quam si subtraxeris, qui extingues artificem ab inscio?

Extinctus,Ci.pro Balb.Cum Scipiones extincti occidissent.

Extinctor,oris,[*Distruttore,*] Belli domestici extinctor, Cice. de Arusp.respon.Extinctor incēdij,in Piso. Extinctor patriae,p Sylla.

Extinctio,[*Distruttione,*] Ci.1.Tusc Si supremus ille dies non extinctionem,sed commutationem affert loci,quid optabilius?

Extirpo,[*sterpar,suellere,*] ἐκριζόω, proprie est una cum stirpe euello.Col.l.2.ca.2.Et extirpandis radicibus.Mart.lib. 6. Extirpare pilos corporis per translationem accipitur pro funditus extinguo, [*Distinguere,annullare,distruggere,*]Ci.de Amic. Quamobrē si cadit in sapientē animi dolor,(qui profecto cadit, nisi ex eius animo humanitatem extirpatā arbitremur)quae caussa est, ut amicitiam funditus tollamus è uita?Extirpare perturbationes.Ci.4.Tusc.Extirpare & funditus tollere è uita,[*Amazzare,*] Idem de Fato.

Extirpatio,onis,[*Distruttione,*]eradicatio.Col.li.2.c.2.

Extispices,haruspices,qui extis inspectis futura praedicunt. Cic.2. de Diui.Extispicium ipsa extorum inspectio.Accius in Medea:Extispicium ex prodigijs congruens ars te arguit.

Exto,tas,extiti, supinum Extitum, & nonnunquam Extatum, unde participium Extaturus,uel Extiturus,[*Stare,sourastare, esser eminente,*] ἐξέχω,emineo,supersum.Virg.3.Geor.Summis uix cornibus extant Extare etiam opus aliquod dicitur,quod non deperijt, [*Viuere,*]Ci.ad Metellum:Illud S.C.Dum extabit, officium meum in te obscurum esse non poterit.Extaturus,Plin.lib.17.cap.22.Extantia, ae,[*Altezza,*]Col.lib.5 cap.5.Capita sine ulla extantia bubus obnoxia non sunt.

Extollo,lis,tuli,elatum,[*Alzare,aerrofrere.*] ἐξαίρω, in altum eleuo, educo,effero.Plau.in Amph. Angues extollunt capita. Translate, pro amplificare,[*celebrare,*] Sal.Iug. Eorum uirtus tanta habetur, quantum ea uerbis potuere extollere praeclara ingenia. Apud antiquos etiam pro differre[*Differire,*] Caecilius Plotio, ut citat Nonius.Hodie extollet nuptias.

Extorqueo,ques,torsi,tum,[*Rapire,torre per forza,tormentare per sapere il uero,*] ἐξετάζω, est tormentis, uel alia quauis ui aliquid exprimo.unde extorquere ueritatem, est adhibitis tormentis ueram confessionem exprimere. Donatus:Torquemus homines, extorquemus ueritatem.Cice.in Catone.Nec mihi hunc errorem, dum uiuo,extorqueri uolo.

Extorris,ris,[*Cacciato della patria, fuor'uscito,*]ἄπολις,extra patriam eiectus.Cic.4.Ver.Extorres profugerunt.

Extra,[*Fuori,*] ἔξω,Ci.2.de Fin.Et in corpore, & extra esse quaedam bona.Idē de Vniuers.Partes ita collocatae, ut nulla pars excederet extra. Extra,pro praeter, [*Fuor che.*] Ter.in Phor. Neque cognatus, extra unam aniculam,quisquam aderat. Extra iocum, [*Da douero.*] Cice. Treb. Extra quam,pro nisi,[*Se non,*] in exceptionibus concipiendis ponebant.Ci.de Inu.Postulat is,qui cum agitur, a Praetore exceptionem,extra quam in reum capitis praeiudicium fiat. Vbi,si, particula deesse uidetur,Extra quam si: ut Vlpia.in l.3.§.Labeo scribit.ff de flumin. Sed ita excipiendum ait,extra quam si quid ita factum sit,uti de lege fieri licuit.Liu.36.Campanos,Attellanos, Calatinos,extra quam qui eorum aut ipsi, aut parentes eorum apud hostes essent,liberos esse iusserunt.

Extraneus,[*Straniere,forestiere,*] ἀλλότριος, alienus, quasi exterraneus.unde Extraneus heres,apud Sueto.in Claud.Bona extranea, i. externa;quae & bona fortunae dicuntur.ad Her.li.4.

Extraordinarius,ria,rium,[*Straordinario.*]praeter ordinem. Brutus Cic.Tum & facilitatem laudabo tuam, cum exploratum habere coepero,Caesarem honoribus,quos acceperit,extraordinarijs fore contentum.

Extrarius,a,um.[*Forestiere,*] ἀλλότριος,qui ex eo,io qua agimus, ciuitate or iundus non est; aut qui ex nostra familia non est. Pomp. Mirabatur,si extrario nupsisset. Canis extrarius, pro non domestico. Sue.in Vespa.Extraria lux,Lucr.lib.4.Extrarium, quicquid est extra rem,de qua agitur.ad Heren.sine ulla assumptione extraria defensionis.

Extremitas,tatis,[*Estremità.*]extremum:ut,Extremitas circuli, Pli. li.2.ca.17.Caeli extremitas,Cice.de Vniu.Ci.2.de fin. Infinitasque regiones,quarum nulla ora, nulla extremitas.

Extremo, [*Vltimamente,*]aduerb. Cicer. Attic. lib.12.Quod scribis extremo.

Extremus,[*Vltimo,estremo,*] ἔσχατος,ultimus, postremus. Vir. 10.Ecl. Extremum hunc Arethusa mihi concede laborem.Cic. pro Clu.In extrema parte quaestionis.Nonnunquam pro nequissimo,quasi a cōsortio humanitatis remoto,[*Sceleratissimo,*]Virg.4.Aen. Extremam (ut perhibent)Coeo Enceladoque sororem Progenuit. Seneca: In hoc summa bonitas,in illo extrema malitia.i.maxima:& medici affirmant,deteriores ceteris esse,qui ultimi nascuntur.

Extractorius,[*Vacuatorio,*] Pli.li.24.ca.11.Extractoriam uim habet,id est uacuatoriam.

Extraho,is,xere,xi,ctum,[*Trar fuori.*] ἐξέλκειν,extrahere.Ci.de Nat. Epicurus ex animis hominum radicitus extraxit religionem.Cice. pro Clu.Extrahitur domo Oppianicus a Manilio Extrahere diem, est,diem consumere,[*Consumare,*]Caes.lib.1.Bel.Ci. Catone dicendi mora dies extrahēte.Extrahere aliquem,pro inducere,[*Indurre,*] Liu.lib.22.Vulgus extrahere ad consulatum nitebatur. Extrahere se ex aliquo negotio,Ter.in Phorm.Ci.Q.Fr.l.2.Per obtrectatores Lentuli res calumnia extracta est.

Extricabilis,a quo quis se facile potest extricare.

Extrico,cas,p.p.[*Districare,*] ἐκλύω,a tricis, sunt autem Tricae capilli,uel aliae quaeuis res tenues, quae gallinarum pedibus nonnunquam adhaerent,earumq; gressum impediunt. Est igitur Extricare, explicare,[*Espedire,*]Plau.in Epid.Aliqua ope exoluam,extricabor aliqua.Vatinius. Ci.in Epist.De Dionysio tuo adhuc nihil extrico. Extricare locum aliquem,pro purgare, [*Nettare,*] Col.lib.4.Siluestri

ſtris ager, etſi frutetis aut arboribus obſeſſus eſt, facile extricatur.

Extrinoo, gis, extrinxi, extrictum [*Stringere,*] Ci. 4. Acad.

Estrinsacus, [*Di fuori,*] ab exteriori parte. Cic. 1. de Ora. Adhibita eſt ars extrinſecus. Varr. li. 1. de Re ruſt. ca. 41. Noo denudes medullam, ne extrinſecus imbres noceant. Cic. 5. Ac. Irrumpunt extrinſecus in animos noſtros imagines nobis durmientibus.

Extro, as, [*Vſcire,*] antiqui dicebant pro exeo; ut nos, pro ingredi, intrare. Afranius: Simul limen intrabo, illi extrant illico.

Ertrorsum, εἰς τὰ ἔξω, uerſus exteriorem partem.

Extructio, ouis, [*Fabrica,*] Ci. 54. Phi.

Extrudo, dis, [*Cacciar fuori,*] ἐξωθέω, extra trudo, per uim expello. Ter. in Hec. Pamphilum extrudit. Pro alienare, [*Alienare,*] Hor. s. Ep. Laudat uxoales, qui uult extrudere merces.

Extruo, is, [*Edificare, fabricare,*] κατασκευάζω, ædifico, conſtruo. Cæſ. 3. Bel. Gal. Omnem eam materiam, quæ erat cæſa, pro uallo extruebat. Extruere ædificium iu alieno. Ci. pro Mil. Extruere menſas epulis, & poculis. 3. Tuſc. Extruere thermas de marmore. Mart. lib. 9. Extructus, Ci. in Piſ.

Ertuberatio, tuberculorum eruptio. Pli. li. 31. ca. 9.

Extubero, as, [*Gonfiare, enfiare,*] ἐξοιδαίνω, itumeſco, excreſco, & quaſi in tuberis formam effigior. Pli. li. 21. ca. 13. Radice folioſa, ex qua media ueluti extuberat. Idem lib. 37. Cauæ aut extuberantes uidentur uiliores æqualibus. Nonnunquam actiue, pro tuberibus inæquale reddere. Sen. li. 6. Nat. quæſt. Valles extuberat.

Extumesco, [*Gonfiarſi,*] in tumorem redigi. Pli. li. 37. ca. 5.

Estumidus, da, dum, [*Gonfio,*] Varr. s. de re ruſt. c. 51. mediam paulo extumidam.

Extundo, dis, tudi, tuſum, ui, [*Sforzare,*] uel blanditijs aliquid extorquere. Sueto. Nec, ut appeteret, compelli, niſi a matre potuit: ea denium extudit magis conuicio, quàm precibus. Extundere, ſtudio ſe facere Vir. 8. Aen. Lapſa ancilla cælo extuderat. Idem 1. Geo. ut uacios uſus meditando extunderet artes. Ita enim legit Nonius.

Exturbo, bas, [*Scacciare, diſturbare,*] παρωθοῦμαι, è loco deijcio. extra turbo, expello. Cice. pro Clu. Lectum illum genialem, ſibi ornari, & ſterni, expulſa atque exturbata filia, iubet. Pla. in Curc. Iſtam exturbes ex animo ægritudinem. Col. li. 8. ca. 17. Piſcis ſedib. ſuis non exturbatur. Exturbare calculos, eijcere, & expellere. Plin. lib. 20. c. 10. de aſparago loquens: Radix calculos exturbat. Exturbatus. Catul. Illa protul radicibus exturbata.

Extussio, is, ἐκβήττω, tuſsiendo aliquid eijcere. Pli. li. 35. ca. 15.

Exubero, as, [*Abondare,*] ἀφθονέω, abundo, ab adiectiuo Vber, quod fœcuodum ſignificat. Vir. s. Geor. Pomiſque exuberat arbor. Col. in Præfat. li. 1. Idem l. c. 4. poſuit actiue, Fauorum ceras exuberant, pro uberes reddunt.

Exuccus, a, um, [*Senza ſucco,*] ἄχυμον, ſine ſucco. Sene. in Epiſt. Scis illum infirmi ſemper & exucci corporis fuiſſe. Quin. lib. 12. cap. 10. Aridi, & exucci.

Exudo, das, [*Mandar fuori con ſudore, ſudare,*] ἐξιδρόω, ueluti per ſudorē emitto. Pli. li. 24. c. 9. Vnum arbor ipſa exudat. Vir. lib. 1. Geor. Exudat ioutilis humor, dixit neutraliter, pro ſudando effluit. Col. li. 12. ca. 48. Oliua quicquid habuit amurcæ exudauit.

Exverrae, purgatio quædam domus, ex qua mortuus ad ſepulturam ferendus eſt, certo genere ſcoparum adhibito, extra uerrendo. Feſtus.

Exverto, is, ere, ti, ſum, [*Preoccupare,*] præuenire, præoccupare, Plaut. Pœn.

Exugo, is, xi, ctum, & Exugeo, ges, [*Succhiare,*] ἐκθηλάζω, ſugendo elicio. Plaut. in Epiſt. Eorum exugebo ſanguinem. Idem io Rud. Exugebo quicquid humoris tibi eſt. Tertię declinationis. Idē io Pœn. ego illi ſanguinem exugam. Colum. li. 4. c. 24. Ab uno latere exugitur.

Exul, lis, [*Bandito, eſule,*] φυγὰς, ſi Nonio credimus, dicitur quaſi extra ſolum eiectus. Cic. pro Domo: Hunc tu exulem appellare auſus es, cum tantis ſcelerib. eſſes & factis notatus? Et merū: Quid enim exul? Ipſum per ſe nomen calamitatis, non turpitudinis. Apud Iurecon. Exules ij proprie ſunt, quibus aqua & igoi interdictum eſt: cetera non exilia, ſed Relegationes ſuot. Vide Exilium.

Exulceratio, [*Piaga,*] ἕλκωσις, Pl. li. 20. ca. 3.

Exulceratorius, a, um, [*Che impiaga,*] exulcerandi uim habens. Pl. lib. 23. cap. 7.

Exulceratrix, cis, [*Che impiaga,*] Pli. li. 27. c. 11. Vis ei ſtiptica, & exulceratrix.

Exulcero, as, [*Impiagare,*] ἑλκόω, ulcus induco. Pli. li. 20. c. 6. Lepras exulcerat. Var. l. 2. de Re ruſt. c. 9. de Canibus loquens: aures, & digitos muſcæ, ricini, & pulices ſolent exulcerare. Per traoſlationem pro exacerbare, [*Ferire,*] Cice. s. de Ora. Quæ ſanare nequeunt exulcerant. Idem pro Deiot. Exulcerato animo.

Exulo, las, [*Eſſere in eſilio,*] φεύγω, patria priuatus ſum. & duobus modis dicitur, ſcilicet de loco, io quo exul eſt, & de quo eiectus eſt. Ter. in Eu. Domo exulo. Plaut. in Moſt. Exulet a patria ſua. Exulans. Ci. 2. de Diu. Cum Aonibali apud eum exulanti depugnare placeret.

Exulanter, [*Allegramente,*] Pli. Epi. 62.

Exultantia, tiæ, idem quod exultatio. Gel. li. 15. cap. 5.

Exultim, exultàndo. Hor. 3. Carm. Ludis exultim.

Exulto, tas, tare, [*Allegrarſi grandemente, gioire,*] ἀγάλλομαι, ab Ex, & Salio, a, in u, mutata, ſignificat ſupra modum exilire, atque efferri, & quaſi geſtibus ſaltibuſque lætitiam, aut etiam alium effectum animi oſtendere. Cice. li. de Rep. Eſt quidam turbulentum in hominibus ſingulis, quod exultat uoluptate, aut moleſtia frangitur. Idem in Catone. Annibalem iuueniliter exultantem patientia ſua molliebat. Virgi. lib. 5. Exultantiaque haurit Corda pauor. Cice. libr. 4. de Repub. Quæ omni crudelitate ſic exultat, ut uix hominum acerbis uulneribus ſatietur. Quo loco (ut Nonius interpretatur) accipitur pro ſæuire: quamuis alij malint ibi pro gaudere, & delectari accipi. Proprie uero eſt extra ſaltare, [*Saltar fuora,*] Vir. li. 3. Exultantque uada, atque æſtu miſcentur arenæ. Plin. li. 8. cap. 53. Quo libuerit, exultant.

Exululatus, part. ſub uoce paſsiua actiue ſignificans. Ouid. 4. Triſt. Dum ſtupet Ideis exululata iugis.

Exululo, [*Vrlare,*] ualde ululo. Ouid. 2. Meta. Nactuſque ſilentia ruris Exululat.

Exium, extra ſum. ſic enim lictor in quibuſdam ſacris elamitare ſolebat: Hoſtis uictus, mulier uirgo exeſto. Hoc eſt, non introito.

Exundo, [*Soprabondare,*] extra alueum effluo. Plio. lib. 2. cap. 103. Fōs exundat. Colum. lib. 8. cap. 16. Riuis, per quos exundat piſcina, præfigantur ænei cancelli. Transfertur ad alia. Tacitus io Dial. de Ora. Exundat, atque exuberat admirabilis illa eloquentia. Exundatio. Pli. lib. 19. cap. 15.

Exungo, is, ungo, [*Vngere,*] Plau. in Rud. An exuogare ſiccus.

Exungulo, as, ἐξονυχίζω, ungues auferre, Pla. in Truc.

Exuo, is, exui, exutum, [*Spogliare,*] ἀποδύω, iodumenta detraho. Lact. li. 1. Exuuntur ueſtibus flagitante populo. Exuere ſe fortunis paternis, ſpoliare, [*Priuare,*] Liu. li. 1. Se agro paterno, auitoque exuiſſe. Sæpe pro ſoluo, [*Slegare,*] Vir. s. Aen. Suſtulit exutas uinclis ad ſidera palmas. Quandoque pro denudo. Idem 5. Aen. Magna oſſa, lacertoſque Exuit. Tranſlate pro depono, [*Laſciare,*] Cic. pro Ligario. Nonne humanitatem omnem exuiſſes?

Exuperabilis, le, [*Superabile,*] qui poteſt exuperari, Stat. s. Theb. Nec exuperabile diris ingenium mortale queroe. Vir. 3. Geor. Non exuperabile ſaxum.

Exuperantia, [*Eccellenza,*] præſtantia. Ci. Tuſ. Exuperātia uirtutis.

Exuperatio, [*Eccellenza, ſuperiorità,*] Ad Her. l. 4. Fit p exuperationē.

Exupero, as, ſupero, excello. Cie. 4. Tuſ. Quis te exuperauit unquam impudentia?

Exurdo, das, [*Aſſordare,*] ἐκκωφόω, ſurdum reddo, paſsiuum poſuit Val. Max. lib. 2. Græcis actionibus aures curiæ exurdātur, id eſt obtunduntur. Pli. li. 21. cap. 10. Panniculæ flos, ſi aures iotrauerit, exurdat. Exurdare, palatum, dixit Hora. pro ſtupefacere, [*Stupefare,*] Ser. lib. 2. Sat. 8.

Exurgo, gis, [*Leuar ſu,*] ſurgo. Ci. pro Cluen. Pauliſper exurgere. Per tranſlationem pro erigere ſe, & recreare ex diutino malo, [*Ricrearſi,*] Ci. pro Lege Agr. Ne quando recreata exurgere, atque erigere ſe poſſent, fundims ſuſtulerunt.

Exuro, is, p. p. exuſſi, exuſtum, [*Abbruſciare,*] κατακαίω, igne prorſus cōſumo. Cic. in Piſ. Beotij exuſti. Ex animo exuri. Idem 3. de Nat. De. Mihi ex sio exuri non pōt, eſſe deos. Igni exurit ſcelus. Virg. 6. Aen. Exuſtus. Pl. li. 2. c. 68. Media terrarū, exuſta flāmis, & cremata.

Exuscito, as, [*Suegliarſi,*] ἀνεγείρω, ſuſcitu. Ci. pro Mur. Te gallorum, illum buccinarum cantus exuſcitat. Exuſcitare ſe. Brutus ad Cice. Tu te exuſcitis, ut eam ciuitatem, io qua maxima geſsiſti, liberam, atque honeſtam fore putes.

Exustio, [*Abbruſciamento,*] Ci. in Som. Scip. Eluuiones, exuſtioneſque terrarum.

Exuviae, rū, [*Spoglie, ueſta,*] ἔναρα, ſpolia hoſti detracta: dicta ab exeuudo, ut Induuiæ, ab induēdo. Vir. s. Ae. Exuuias indutus Achillis. Et nō ſolū hominū tegmina, aut ueſtes, dicūtur, ſed etiā ceterorum animalium. Vir. li. s. Geor. De ſerpente. Cum poſitis nouus exuuijs, nitiduſque iuuenta Voluitur. Plaut. io Moſt. Mane caſtigabit eos exuuijs bubulis. Ci. pro Pomp. Locum exuuijs nauticis ornatum.

DE LITERA F.

F Littera a Priſciano intèr mutas numeratur, ab alijs inter ſemiuocales, eo quòd a uocali incipiat, & in ſeipſam terminetur. Hæc alio nomine dicta eſt digamma Aeolicum, quòd duplex gamma imagine referat. Eundem ſonum habet, quem apud Græcos φ. unde etiam dictiones aliquæ Græcæ, io Latinorum uſum receptæ, quæ apud illos per φ, ſcribuntur, apud Latinos ſcribuntur per F. ut, Fama, Fanum, & ſimilia. Vetuſtiſsimi hac littera loco aſpirationis uti ſolebant. Dicebant enim Fordeum, Traſo, Veſo, pro Hordeum, Traho, Veho. Fuerunt præterea apud antiquiſsimos qui loco

loco, F, uterentur B, Bruges dicentes pro eo, quod posteri Fruges dicere maluerunt. Hanc Claudius Cæsar inuersam u consonantis uicem uoluit præstare: quod etiam hodie in plerisque uetustis monumentis conspicitur: nunquam tamen efficere potuit ut omnium consensu reciperetur.

F ANTE A

Faba, æ, [*Faua*,] *κύαμος*, genus leguminis Ter. in Eu. Isthæc in me cudetur faba. Pl. l. 16. c. 30. Faba porcina, herba, quam uulgus uocabulo depravato uocat Iusquiamum. Vide Hyoscyamus.

Fabacia, ciæ, *κυαμίτης*, genus cibi ex fabis. Pl. li. 18. ca. 12.

Fabacinus, a, um, ex fabis: ut, Fabacinum acus. Cato de re Rust. cap. 54.

Fabalia, lium, [*Stopie di faua*,] stipulæ fabarum, hoc est, culmi illi ex quibus siliquæ fabaceæ dependent. Pli. li. 18. ca. 12.

Fabalis, & hoc le, [*Di faua*,] ut Stipula fabalis. Oui. 4. Fast. Stipulam quae fabalem Sæpe tuli plena februa testa manu. Ac paulo post declarat, quid sit Stipula fabalis; sic inquiens: Duræ culmen inane fabæ.

Fabaris, fluuius in Sabinis. Vir. li. 7. Qui Tyberim, Fabarimque bibũt. Alio nomine uocant Farfarum auctore Seruio. Pla. dissipabo te tanquam folia Farfari. Oui. Et amœnæ Farfarus umbræ.

Fabarius, a, um, quod ad fabam pertinet: ut, Fabariæ Calẽdæ, I. Cal. Iuniæ, quia hoc mense adultæ fabæ diuinis rebus adhibebantur, teste Macrobio in Satur. Pilum fabarium, apud Catonem ca. 12.

Fabella, [*Nouelletta*,] dimi. est a fabula. Ci. pro Cœlio.

Faber, [*Fabro*,] ut faber ferrarius, qui aliquid ex ferro conficit: faber tignarius, qui tigna ad ædificia concinnat. faber aurarius, qui ex auro aliquid excudit: & sic de ceteris. Plau. in Most. Nequior factus est Vsus ædium, atque haud fabri culpa.

Faber, ra, rum, [*Del fabro*,] fabrilis. Oui. 8. Met. Dædalus ingenio fabræ celeberrimus artis. Apu. li. 2 Flor. Faberrimo signaculo.

Fabianus, a, um, a Fabio. unde arcus Fabianus, qui constructus est iuxta regiam in uia sacra.

Fabiorum familia, Romæ nobilissima, nomen sortita ab eo tempore quo Romani pene omnes agriculturam exercebant, quod prius qui hoc nomen adeptus est, in faba serenda excelleret; ut & Cicerones, Pisones, Lentuli dicti a lente, cicere, & pisis bene ferendis. Horum tanta Romæ potentia fuit: ut bellum aduersus Veientes, soli cũ suis clientibus & seruis in sese receperint: cumque ex leuibus aliquot prælijs sæpius uictoriam reportassent, tandem ad Alliam fluuium insidijs circumuenti, ad unum omnes cæsi sunt. Ouid. lib. 2. Fast. Vna dies Fabios ad bellum miserat omnes: Ad bellum missos abstulit una dies. Ex tanta clade unus tantum superfuit; qui nondum armis per ætatem idoneus, in urbe relictus erat: ex cuius sanguine per longam nepotum seriẽ natus Fabius ille Maximus, qui dictator aduersus Annibalem creatus, cunctabunda quadam prudẽtia rem Romanam, aliorum imperatorum temeritate labefactatam, primus restituit. Fuit & alius Fabius, Allobrox cognominatus, a rege Allobrogum ad Isaram flumen interempto.

Fabius Pictor, antiquitatis bene peritus. Cic. in Bruto.

Fabraterta, oppidum Campaniæ. Iuue. Sat. 3. Sil. li. 8. Cice. ad Pætum li. 9. fam.

Fabre, [*Artificiosamente*,] artificiose. Plau. in Pœn. Exornatus fabre ad fallacias. Vsitatius est compositum eius Affabre.

Fabrefacio, is, [*Edificare, fabricare*,] *καλλιεργῶ*, ædifico, artificiose compono. Plaut. in Capt. Nec fallaciam astutiorem ullus fecit poeta, atque ut hæc est Fabrefacta a nobis. Plin. de Viris illust. Classem magis ualidam, quam decoram, fabrefecit.

Fabrica, cæ, [*Bottega del legnaiuolo, fabrica*,] *ἐργαστήριον*, proprie fabri lignarij officina: quamuis & de alijs officinis dicatur. nam & fabricam ferream dixit Pli. li. 7 ca. 56. Ponitur etiam pro arte, & fabricatione alicuius rei. Vnde & ædificium Fabricam dicimus, & machinationem. Pla. in Pœn. Hoc consilium capio, & hanc fabricam apparo, ut filias dicas tuas.

Fabricatio, [*Fabrica, compositione*,] Cice. 2. de Nat. Deo. Si erit tota hominis fabricatio perfecta. Transfertur ad animum. Curtius: Multa fabricatus ingenio.

Fabricator, oris, [*Facitore*,] Cic. in Ver. ille fabricator tanti operis.

Fabrico, cas, & fabricor, aris, deponens, [*Fabricare*,] *τεκταίνομαι*, fabrili arte aliquid conficio. Ouid. lib. 13. Meta. Craterem Aeneæ quẽ iam fabricauerat Ascon. Fabricatus. Cic. I. de Vniuers. Et globosus est fabricatus. Fabricator, oris Quin. li. 2. ca. 16. Deus ille princeps, parens rerum, fabricatorque mundi. Fabricor deponens. Ci. de Or.

Fabrilis, le, pe. pr. [*Da fabro*,] *τεκτονικὸς*, quod est fabri: ut, Opus fabrile. Hora. 2. lib. epist. Liu. 7. Bel. Pun. Fabrile erratum, Cice. ad Att. lib. 9. Fabrile glutinum. Plin. lib. 28. cap. 52. Fabrilis manus. Mar. lib. 11.

Fabula, læ, [*Fauola, nouella*,] *μῦθος*, rumor populi, & res passim diuulgata, etiam si uera sit, a fando dicta. [*Fama*,] Iuue. It noua, nec tristis per cunctas fabula cœnas. Ter. Hec. Nos fabulæ sumus, senex atque anus. Dicitur etiam fabula, narratio ad delectationem & utilitatem inuenta rerum nec uerarum, nec uerisimilium: ut, quod Daphne uersa sit in laurum, & Tantalus apud inferos fugientia captet flumina Hor. in Ser. Sat. 1. Mutato nomine de te Fabula narratur. Cice. 3. de Nat. Deo. Quid nos illa delecta explicatio fabularum. Apologus autem differt a Fabula, ut species a genere. Dicuntur etiã Apologi fabulæ quæ sub tectorio ridiculæ alicuius narrationis, & inter bruta animantia colloquij, continent reconditi aliquid, quod ad uitam & mores pertineat: quales sunt fabellæ illæ, quæ Aesopi nomine circunferuntur. Comœdiæ itaque & Tragœdiæ fabulæ sunt, non apologi. Huiusmodi autem fabulæ diuersa sortiuntur nomina pro habitu & qualitate personarum, quæ in eis introducuntur. Aliæ enim Togatæ dicebantur, quarum personæ togis & Romanorum cultu erãt ornatæ. aliæ Palliatæ, cum personæ Græco more pallijs indutæ in scenam prodibant. erat enim Pallium Græcis peculiare, ut Romanis Toga. Togatarum genera sunt quatuor: Prætextatæ dicuntur in quibus reges Romani; uel duces inducuntur personarum dignitate & sublimitate tragœdijs similes. Prætextatæ autem dicuntur, quia fere regum uel magistratuum prætexta utentium in huiusmodi fabulis personæ introducebantur. Secundum genus Tabernariæ dicuntur, humilitate personarum, & argumentorum similitudine comœdijs pares: in quibus non magistratus, sed humiles, & priuatæ personæ induci solent: quales fere sunt mercatores, aut institores, qui in tabernis merces suas uendere consueuerunt. Erant præterea fabulæ Attellanæ, & iocis, & salibus quam proxime ad satyram accedentes: ab Attelis Campaniæ oppido, in quo plurimæ actitatæ sunt, nomen sortitæ. Planipediæ, a planis actorum pedibus dictæ, qui ob humilitatem argumenti & utilitatem personarum neque cothurnis utebantur, neque soccis.

Fabulæ, Pla. in Sticho: Nucibus, fabulis, ficulis.

Fabulum, li. faba, [*Faua*,] apud Gel. li. 4. ca. 11. Opinio uetus falsa cõualuit, Pythagoram abstinuisse fabulo, quem *κύαμον*, Græci appellant. Cice. de Diui. Pythagoricis interdictum putatur, ne faba uescerentur.

Fabulinus, Deus, qui prius primo fari incipientibus præesse putabatur: cui etiam Romani sacrificabant, cum primum liberi eorum fari incipiebant. Nonius.

Fabularis, re, [*Fauoloso*,] fabulosus, *μυθώδης*, ut, Historia fabularis, in qua multa falsa, & minime uera scribuntur. Sue. in Tib. Curauit historiæ fabularis notitiam.

Fabulator, oris, [*Nouellatore*,] facetus collocutor. Sue in Aug.

Fabulor, laris, [*Ragionare, fauellare, fauolegiare*,] *μυθολογέω*, *ὁμιλέω*, a fando deriuatur: & significat loqui. Pla. in Cap. Quid fabulor? Idẽ in Cist Hæc nostram rem fabulatur, Id est, de re nostra loquitur. Fabulari, pro inepte garrire. Liu li. 25. Quid de imperatore Paulo senatus decreuit potius, quam quid Sergius Galba fabuletur, audi. Cõfabulor. Ter. Si quando ad eum accesserat confabulatum. Fabulo in actiua uoce, pro eodem. Pla. in Mil.

Fabulosior, Pli. li. 33. ca. 1. Vnde fabulose aduerbium [*Fauolosamente*.] falso, uel per fabulas. Pli. li. 30. ca. 11. Fabulosissime, li. 5. ca. 1.

Fabulositas, tis, [*Ciancie*,] hoc est, fabulantium uanitas. Pli. lib. 36. cap. 13.

Fabulosus, sa, sum, [*Fauoloso*.] *μυθώδης*, dicitur, quod commẽtitium est: uel quod fabulis & figmentis celebratur: uel, de quo multa fingũtur. Hora. li. 1. Carm. uel quæ loca fabulosus Lambit Hydaspes.

Facesso, sis, facessi, supinum in usu non est. Legitur tamen parti. Facessitus, tanquam supinum esset facessitum. Ci. in Ver. Cum audisset sibi negocium facessitum, [*Andare à fare*,] Significat autem proprie ad faciendum eo: ut, Viso, ad uidendum eo. Virg. Continuo matris præcepta facessit. Interdum est discedere. [*Partirsi*,] Nec mirum: altera enim significatio alteram gignit: nam qui ad faciendum quicquam it, discedit, ut id faciat. Ter. in Phor. Hæc hinc facessat. Donatus: Facessat, pro hinc se faciat, id est abeat. Cic. in Hort. Facessant igitur, qui docere nihil possunt, quo melius sapientiusq; uiuamus. Negocium facessere, [*Nosare, esser noioso*,] est cuipiam molestum esse. Ci. App. Pulchro. Cum esset nobis allatum de temeritate eorũ, qui tibi negocium facesserent. Passiuum protulit idem pro Clu. Si cui forte hac lege negocium facesseretur.

Facete, [*Piaceuolmente*,] pro eleganter, urbane, *κομψῶς*. Ci. 6. in Verrem. & pro Ros. Ame.

Facetiæ, arum, [*Facetie, burle, piaceuolezze*,] *εὐτραπελίαι*, sunt quasi deliciæ quædam sermonis, & dicta urbana sine scurrilitate: quanquam etiam in factis intelligi possunt. Pla. ĩ Mil. Quẽuis potis es facere, ut fluat facetijs. Catullus. Est enim Leporum Disertus pater, & Facetiarum. Cic. 1. Offic. Sale uero & facetijs Cæsar Catuli patris frater uicit omnes. Idem 2. de Or. Duo genera facetiarum, alterum æquabiliter in omni sermone fusum: alterum peracutum, & breue.

Facetosus, a, um, [*Piaceuole, sollazzeuole*,] facetus. Ci. 2. de Fin. In quantam hominum facetosam urbanitatem incurratis, non dico.

Facetus, ti, [*Piaceuole, sollazzeuole*,] *εὐτράπελος*, *κομψὸς*, qui salibus & sermonis urbanitate, citra scurrilitatem tamen abundat. Cice. ad Q. Fr. Neque parum facetus scurra. Sext. Næuius. Idem 2. de Leg. Facetissimus poeta ueteris comœdiæ Aristophanes. Quidam a faciendo

do deriuant, ut is sit qui gestibus aut uerbis ita alium imitatur, ut se illum faciat. Alij a fando deducunt. Veteres etiam Facetum dixerunt, quicquid uenustum esset, & elegans.

FACIES, [*Faccia,*] πρόσωπον, & Vultus differunt: quòd Vultus uoluntatis indicium sit, quod pro motu animi in facie ostenditur: unde Seruius: Vultus est uoluntatis indicium, qui pro uoluntatis uarietate mutatur. Vir. 3. Ae. Spem uultu simulat, premit altum corde dolorē. Inde etiam cæli & terræ Vultum appellamus, quia mutari contingit. Facies uero pars anterior capitis humani, constans ex fronte, oculis, naso, malis, ore, & mento. Salu. in Catil. Prorsus in facie, uultuque uecordia inerat. Sumitur tamen Facies, pro totius corporis forma [*Aspetto, persona,*] Ter. in Eun. O faciem pulchram. Vt enim ab aspectu Species, a fingendo Figura: ita a faciendo, uel a factura corporis, dicitur Facies. Pla. in Pœn. Sed earum nutrix qua sit facie, mihi expedi. Neque solum de hominibus dicitur, sed etiā de rebus inanimatis: [*Forma, figura,*] ut Egregia litterarum facies: ut Facies dicatur cuiusque rei superficies: [*Superficie,*] Vt cum dicimus faciem terræ, Faciē maris. Sal. li. 2. Hist. Sardinia in Aphrico mari facie uestigij humani. Accipitur tamen nonnunquam Vultus pro facie, p̄sertim apud poetas: qui pro eodem dicunt, Fœdato uultu & Fœdata facie. Ci. de Or. Quæ nobis non possumus fingere, facies, uultus, sonus. Quandoque etiam facies, pro specie dicitur. [*Specie,*] Virgil. 6. Aen. Quæ scelerum facies, ò uirgo, effare. Antiqui declinabant, hæc Facies, huius Facies, Vel Facij, pro Faciei, ut testimonijs aliquot docet Gel. l. 9. ca. 14. Vertere se in omnes facies. Vir. li. 12. Aen.

FACILE, [*Facilmente, agevolmente,*] ῥᾳδίως, aduerbium, nullo negocio. Ci. li. 1. epi. Ceteris iniurijs facile resistimus. Est etiam confirmantis aduerbium, significās, haud dubie, certo [*Senza dubio, veramente,*] nullis aduersantibus, iungitur eleganter cum nomine Princeps. Ci. 3. lib. epi. Tu qui esses ordinis tui facile princeps. Admittit & superlatiuum, ut, facile doctissimus, Facile primus. Idem adiectiua diuersitatem importantia: ut, Facile dissimilis. Aliquando & uerba cū præpositione Præ composita: ut, Facile præstat æqualibus. Nonnunquā pro libenter [*Volentieri,*] Ci. 4. Tus. Sed te abertare proposito, facile patiebar. id est, non inuitus.

FACILIS, le, [*Facile,*] Ter. in Hea. Hæc dum incipias, grauia sunt, dumque ignores: ubi cognoris, facilia. Idem: Bonam atque iustam rem oppido imperas, & factu facilem. Aliquando facilis dicitur exorabilis, & ad ignoscendū paratus: [*Benigno,*] ut, faciles: uenerare Napæas, Ter. in Hea. Mihi si unquam filius erit, næ ille facili me utetur patre. Ex facili, pro facile. Col. li. 6. ca. 1.

FACILITAS, atis, [*Facilità, agevolezza,*] ῥᾳστώνη. Cic. 4. Tus. In bonis rebus, quòd alij ad alia bona sunt aptiores, Facilitas nominetur: in malis procliuitas, ut significet lapsionē. [*Inchinatione,*] Facilitas carminis, uel orationis, est perspicuitas quædam & claritas, qua mentem scribentis facile assequimur. Accipitur etiam facilitas pro lenitate illa, qua facile patimur nos exorari, [*Amorevolezza,*] Ter. in Hecy. ut facilitas mea illorum corrumpat animos, Id est, indulgentia.

FACINOROSVS, a, um, [*Scelerato,*] flagitiosus, Cice. in Catil. lib. 1. de Leg.

FACINVS, oris, uocabulum medium, quo tam in bonam, quam in malam partem uti possumus: est enim facinus insigne aliquod factum, siue bonum, siue malum. [*Opera,*] In bonam partem accipitur apud Salu. pro uirili & strenuo facto. Præclari facinoris, aut bonæ artis famam quærunt. Sæpius in malam. [*Sceleragine,*] Ci. lib. 3. Offi. ab hoc nulla fraus, nullum facinus aberit.

FACIO, cis, feci, factum. [*Far,*] Interdum pro scribere, i. [*Scrivere*] cōponere. [*Componere,*] Donatus in Terentium: facit, qui materiā componit, ut Menander. Pro æstimare. [*Reputare,*] Plau. in Cure. Aesculapij ita sentio sententiam, Vt me nihil faciat, nec me Saluū uelit. Sic dicimus Magni facio, Parui facio, Tanti facio, [*Amare, disprezzare,*] quod est, magno pretio æstimo, nullius æstimo, tanti æstimo. Plau. in Cur. Respicio uos nihili meam gratiam facere. Idem in Rud. Minacias ego istas flocci non facio tuas. Ci. Cecinnæ: Pompeiū faciebam plurimi: Iungitur & cum genitiuis Lucri, & Sumpti, ut Lucrifacio [*Guadagnare,*] idem sit quod facio lucrum: & Sumpti facere, idē quod facere sumptum. Pla. in Pers. Fecisti lucri: Idem in Cas. Transfertur ad innumeros propemodum usus nam & facere uerba [*Parlare,*] dicimus. i. loqui, facere iter, ire [*Andare,*] facere terrorem [*Spaventare,*] terrere. facere aliquem certiorem, significare alicui rem aliquam: [*Far sapere,*] facere urinam, meiere: facere fordes, sordescere: facere pediculos, emittere: facere copiam, potestatem præbere: Facere lucrum [*Guadagnare,*] lucrari. Facere etiam pati est, ut feci iacturam, damnum, naufragium. Item facere pro sacrificare. [*Sacrificare,*] Vir. 3. Ecl. Cum faciam uitula, pro frugibus, ipse uenito. Ci. p̄ Mur. Nolite a sacris patrijs Iunonis hospitæ, cui omnes consules facere necesse est, consulem potissimum auellere. Plaut. [*Empire,*] Plenam faciam tibi fideliam, id est implebo. Item conuenire. [*Richiederse,*] Mart. Non facit ad sæuos ceruix nisi prima leones. Item rem obscœnam facere. [*Usar carnalmente,*] Pla. Manult ancillæ facere, quam libertæ. Pertinet & ad pecuniam, quæ fieri dicitur, cum cogitur, seu colligitur, Sal. Iug. Quæ pecunia ad Hispaniense bellum Metello facta erat. [*Far che,*] Faciam te ut plurimum amem. i. plurimum amabo. Faciam ut tibi prosim. i. tibi prodero. Facto opus est, fieri opus est, quod etiam dicimus, Opus est factu. Factum itur mihi contumelia. Cato pro se contra Cassium: Euenit ita Quirites, ut in hac contumelia, quæ mihi propter huiusmodi petulantiā factum itur, rei quoque publ. mediusfidius misereat. Pla. in Aul. Quem tu senecta ætate ludos facias. id est derideas. Facere are, apud Lucr. li. 6. pro Arefacere: Facere ægre alicui hoc est, facere alicui rem molestam. [*Nosere,*] Ter. in Eun. Volui facere contra huic ægre. Facere animum alicui est, incitare, & animum alicui augere. Liu. 25. Missum a Metaponto præsidium, Romanis fecit animum Liu li. 1. Eam alitem ea regione cæli, & eius diei nunciam uenisse, circa summum culmen omnis auspicium fecisse. Facere copiam & potestatē alicui. Pla. Capt. Gratiam habeo tibi, cum copiam istam mihi, & potestatem facis. Facere cum aliquo, est partes illius fouere, aut sequi. [*Favorire,*] Gel. lib. 15. ca. 22. Ex eis nationibus, quæ cum Sertorio faciebant. Cice. pro Quinct. Cum ueritas cum hoc faciat. Fac esse, [*Supponiamo, che cosi sia,*] & permittentis & concedentis est locutio: ac si dicat esto, uel pone ita esse. Ci. in Ver. Fac ita esse: tamen hoc ferendum nullo modo est. Facere fidem, est facere ut quis credat. Facere gradum, est ambulare. [*Andare,*] Ci. 2. de Ora. Quotiescunq; gradum facis, toties tibi tuarum uirtutum uenit in mentem. Gradum ad aliquid facere, est per quosdam ueluti gradus ab una re paulatim ad aliam transitum facere. Quinct. li. 3. ca. 6. Ad ea, quæ sunt potentiora, gradum ex his fecisse contenti. Facere gradum, pro promouere, Liu. 6. Iam eo gradum fecisse plebeios. unde si porro annitantur, peruenire ad summa & patribus æquari possent. Facere gratiam iurisiurandi, soluere uinculo iurisiurandi. Pla. Rud. Iurisiurandi nolo Gratiam facias. Facere gratiam, pro, onus, quod subire quis teneatur, ei remittere. Suet. in Otho. Reddēdi equi gratiam fecit eis, qui maiores annorum quinque & triginta retinere cum nollent. Facere gratiam delicti, pro ignoscere. [*Perdonare,*] Sallust. in Iugurth. Boccho delicti gratiam facit. Facere gratum, pro gratificari. [*Far piacere,*] Terent. Eunuch. Omni te turba euolues, & illi gratum feceris. Facere iniuriā. [*Ingiuriare,*] Plaut. Mer. Filio suo innocenti fecit tantam iniuriam. Facere initium, incipere. [*Cominciare,*] Ci. ad Att. lib. 9. Si qua ratione initium fecit eadem cetera aget. Facere largitionem, seu largitiones est largiri. [*Donare,*] Cic. 3. Tus. Cum largitiones maximas fecisset. Ne longum faciam, id est ut breuiter dicam, [*Dir brevemente,*] apud Hor. 1. Ser. Sat. 3. Facere maximi. Ter. Phor. Merito te semper maximi feci Chreme. Catullus: Ludere hanc finit, ut lubet, nec pili facit uni. Pluris facere. Ci. Att. li. 8. Facio pluris omnium hominum neminem. Facere manum, pro colligere milites [*Far soldati,*] Ci. in Ver. Illi nocte facta manu, armataque ueniunt. Facere missum, immittere. [*Lasciare,*] Ci. 3. Offi. iurauit, se illum statim interfecturum, nisi iusiurandum dedisset, se patrem missum esse facturum. Facere modū alicuius rei, est temperare, seu modum non egredi. [*Temperare,*] Ci. 1. de Leg. Ipsis magnopere auctorem fuisse, ut aliquando controuersiarum aliquem facerent modum. Facere modos, est inter actus fabularum intercinere. [*cantare,*] Ci. de Ora. Neque id actores prius uiderunt quam illi, qui fecerunt modos. Facere mutuum cum aliquo. [*Cambiare,*] Pla. Cur. Ea me deperit. Ego autem cum illa nolo facere mutuum. Id est, nolo eam deperire, ut me deperit. Naufragium. Ci. ad Tironem. Qui cupide profecti sunt, multi naufragia fecerunt. Facere nomen, est nominare. [*Nominare,*] Liu. 8. Scelerato cāpo, credo ab incesto id ei loco nomen factū. Facere nomē alicuius amplū, est conciliare famam. [*Laudare,*] Liu. 28. Vbi per aliquot annos maximis rebus gerendis amplissimum nomen apud exteras gētes populo Romano familiæq; uestræ fecerant. Facere nomina, idē quod debitorem se constituere, [*Farsi debitore,*] Ci. 3. Offi. Emit nomina, idem facit negocium conficit. Ci. Gallo li. 7. Nomine se facturum, qua ego uellem die. Id est pecuniam crediturum, in eam diem soluēdam, quam ego postulassem. Facere nomen cum uineis. i. facere supputationem redditus uinearum. Col. li. 3. c. 3. Quod quasi nomē sit, ut fœnerator cum debitore, ita rusticus cum uineis suis fecerit: Facere ocium, id est, dare. [*Dare,*] Virg. 1. Eclog. O Melibœe, deus nobis hæc ocia fecit Facere oua, pro parere. [*Partorire,*] Var. 3. de Re rust. cap. 9. Facere par. Plaut. Trin. Fecetis par tuis ceteris factis. Facere periculum, est tentare, & experiri. [*Provare,*] Ter. in Andr. Quid feis ergo illuc, nisi periculum feceris? Facere potestatem, permittere, cōcedere. [*Concedere, dar licenza,*] Cice. in Cati. Si quid de his rebus dicere uellet feci potestatem. Facere potestatem, siue copiā sui est aditum ad se præbere, & permittere, ut secum agatur. Facere omnibus sui conueniendi potestatem. Ci. 8. Philip. Facere progressum in studijs. [*Imparare,*] Ci. 4. Tus. Facere prouentum maiorem, est uberiores fructus dare. Colum. li. 2. cap. 15. Ea res maiorem facit prouentum. Facere quæstum, lucrari. [*Guadagnare,*] Quæstum facit meretrix suo corpore. Liu. 6. Bel. Pun. Quid me faciā, nescio. Ter. in An. Quid illa fiet, si huc uenerit? Ci. Att. lib. 6. Quid tu huic homini facias? Cice. pro Cecin. Quid de P. Clodio fiat, rescribe, Cice. ad Att. lib. 2.

lib.2.Facere rem,est parare opes.[*Arricchire,*]Ter.in Adel.Nuoquā rem facies.Facere rem diuinam,sacrificare.[*sacrificare,*] Pla.in Amphi Ego rem diuinā intus faciam.Facere reum,est accusare. [*Accusare,*] Taci.li.1.Ariminū,apud Varū qui tū exercitui præsidebat, reū fecit.Facere sacrificiū,& sacra.Ci.de Cla.Ora.Qui cum sacrificiū publicū faceret. Liu.1.Qui sacra publica populo R.faceret.Facere sanguinem,pro effundere,[*spargere,*]Liu.35. Nondum bello ita commisso, ut strictos gladios aut sanguinem usquam factum audissent. Facere stipendia sub aliquo,militare.[*Guerreggiare,*] Pl. de uiris illust.Sub Orelle in Sardinia stipendia fecit.Facere stipendiarios, est cogere ad soluendum tributum.Cæs.1. Bel.Gal.Heduos,stipendiarios sibi factos. Facere stomachum alicui est commouere aliquem, & bilem excitare [*Far nomito,*]Ci.Lentulo lib.1.Epi.Non illi quidē ut mihi stomachū facerent.Facere sumptum,quod alias facere expēsas,uel Expendere dicitur.[*Far spesa,*]Plau.Cap.Quin ita faciam,ut te cupias facere sumptum,etsi ego uetē.Facere uadimonium,pro promittere.[*Promettere,*]Pla.Epid. Ilicet ut uadimoniū mihi hic ultro facit.Facere uela.i.uelificare.Vir.5.Aen.Vela facit tamen, & plenis subit ostia uelis.Facere pedem,far poza.Virg. 5. Vna omnes fecere pedem.Facere uestigium,ambulare,& progredi.[*Andare,*] Cic pro Rab.Posth.Hic uos aliud nihil orat, nisi ut rectis oculis hanc urbē sibi intueri,atq; in hoc foro uestigium facere liceat. Facere uitium, est corruere,uel uitiari,& aliqua parte labefactari: & proprie de ædificijs dicitur.[*Ruinare,*]Cic.in Top.Si ædes exesæ corruerunt, uitiū ve fecerunt.Facere uitium,pro uitiare.[*Guastare,*]Vitruuius: Si uenti frigidi sunt,ijdem faciunt uitia pauimentis.Facere uolupe animo suo.Pla.Asin. Hic senex si quid clam usore suo animo fecit uolupe. Facere uota,est supplicare.[*supplicare,*]Pli.lib.17.ca.2.Pro arboribus uota facit.

FACTIO,factionis,[*Fattione congiura,setta,*]αἵρεσις,ab initio(ut auctor est Festus)honestum uocabulum fuit:unde Factiones histrionum, & & quadrigariorum dicebantur.nunc uero(inquit)nomine Factionis seditio,& arma dicuntur. Nam est diuisio ciuium in diuersa studia, cū aliqui se principes & primarios in ciuitate efficere conantur, inter quos est æmulatio:utroque,quàm maximā corradere potuit,ciuium trahente multitudine,quos Clientes uocant. Nonius, Factio dicitur malorum consensus,& conspiratio [*Congiura,*] Sal.de Bel. Iug. Inter bonos amicitia,inter malos factio. Hinc Factiosi, [*Fattiosi.*]qui procliues sunt ad factionem.i.discordiam & seditionem.Sal. in Cat.Cn.Piso,adolescens nobilis,summæ audaciæ,egens, factiosus.Factiosus,diues & potens.Idem Aul.Venit hoc mihi in mentem te esse hominem diuitem, Factiosum. Quatuor apud antiquos fuerunt aurigantium factiones,Veneta,Prasina,Alba,Rosea, a coloribus nominatæ.Cassiodorus quatuor colores harum factionum, cū partibus anni quaternis assimilat.Prasinus,uirenti ueri dicatus erat: Roseus,flammeæ æstati: Venetus, nubilæ hyemi: Albus pruinoso autumno.Suet.scribit his addidisse Domitianum duas,alteram Auratā,alterā Purpurei panni.Hæ certamine curuli & pernicitate cursus inter se decertabant. Factio interdum idem est quod confectio: unde factionem testamenti dicimus pro iure, seu potestate conficiendi testamenti, Cic. in Top.Quas is instituisset: cui testamenti factio nulla esset,hoc est, qui conficiendi testamenti non habebat potestatem.

FACTITIVS,a,um,[*Fittitio,*]τεχνικὸς, quod arte aliqua effectum est, hoc est,quod naturale non est:ut,Vinum factitium, Color factitius, Sal factitius.Pli.li.33.ca.57. Ergo in utraq; gente bina laudaui genera terrenum & factitium. Factitia uerba dicuntur, quæ & fictitia [*Finto,*]appellantur,quæ ad soni alicuius similitudinem efficta sunt: ut,Crocire,Hinnire,Clastis,Tintinnabulum,& similia.

FACTITO,as,sæpe facio,Ci.li.2 Offi.Hæc apud maiores nostros factitata.Hor.in arte.Nec satis apparet cur uersus factitet.

FACTOR,oris,[*Fattore,*]qui uinum,uel oleū,uel quid simile facit. Cato de re Rust.c.13.Serues una cum factoribus ubi cubet.

FACTVM,cti,[*Fatto,*]Vir.l.s.Aen.Fortia facta patrum.Factum mutare, pro sententiam mutare.[*Parere,*]Ter.in And.Haud muto factum.

FACTVRA,ræ,[*Fattura,*] ποίησις,compositio rei,quam facimus. Pli.li. 34 c.14. Alibi uena bonitatem hanc præstat, alicubi factura.

FACTVS,us,[*Fatto,*]ποίησις,idē est quod cōfectio. Vnde factus olei dicitur,quantum una uice conficitur.Cato de Re rust.ca.67 Factoribus, det in singulos factus olei sextarios, hoc est in singulas olei confectiones,uel quoties oleum conficitur. Var. de Re rust.lib.1.ca.24. Hostum uocant, quod ex uno factu olei reficitur, Factum dicunt, quod uno tempore conficitur. Factus uillæ pro structura,opere,& ex ædificatione.[*Edificio,*]Idem li 3.de Re ru c.s. Quo exornatior uilla esse posset fructu,quam factu.

FACVLA,[*Facella,*] δᾳδίον,λαμπάδιον,dimi.paruus fax,teda e a arboribus pinei generis,sæpius dissecta,ut facilius ardeat,quanquam & ex cera & ex pice fieri possit.Prop.li.4.Eleg. 20. Quintum alij faculas, alij retinere sagittas.

FACVLARII,δᾳδοῦχοι,dicuntur qui faculas gestant.

FACVLTAS,tis,[*Potenza,forza,arbitrio,potestà,*]ἐξουσία, proprie facilitas agendi:[*Gratia,*] ut Tere. in And. Dij date facultatem obsecro, Huic pariundi.Præterea facultas,est uis quædam,quæ facit, ut id facilius fieri possit,quod de unaquaque arte percipitur,[*Arte,scienza,*] est enim genus omnium artium,quo in omnium artium definitione uti possumus:ut cum dicimus, Dialectica,est facultas disserendi: rhetorica est facultas dicendi,& sic de alijs. Facultates quoque in plurali tantum numero dicuntur opes, [*Ricchezze,*] quoniam cum diues quis extitit,facile quod uult,agit.Cic.ad Att.li. 11.Si quas habuimus facultates, eas tum Pompeio,cum uidebamur sapienter facere,detulimus.Facultatem à Facilitate sic distinguit Pli.epi. 115, Nimia assiduitate facilitas magis,quàm facultas, nec fiducia,sed temeritas paratur.

FACVNDVS,di,[*Facondo,eloquente,*]εὐλόγιμος,disertus,à fando, qui ea quæ mente conceperit, ad audientes facile atque ornate proferat. Oui.de Art.Non formosus erat, sed erat facundus Vlysses.

FACVNDE,[*Eloquentemente,*]diserte.Liu.28.Tanta inerat Scipioni,ad omnia naturalis ingenij dexteritas, ut hostem etiam infestissimum facundè alloquendo sibi conciliaret.

FACVNDIA,[*Eloquenza,*]λογιότης,facultas differendi.Pl.l.7.c.30.

FACVNDINVS,Sempro.Asel.referente Gellio l.4.c.9.

FAECATVM,Vinum,[*Il uino che si trahe dalla feccia,*]τρυγώδης, οἶνος,è fæcibus expressum.Cato de Re rust.cap.153.Vinum fæcatum sic facito.Fiscinas olearias Campanicas duas illi rei habeto; eas fæcis impleto,sub prelumque subdito,exprimitoque.Pli.lib.14.cap.10.Tertium est fæcibus uini pressum,quod Fæcatum Cato appellat.

FAECINIAE,Vuæ dictæ,quæ plus,quam cæteræ,fæcis afferūt:Alio nomine a colore Rubellanæ,& a loco Numentanæ.Col.li.3.cap.2.

FAECVLENTVS,ta,tum,[*Pien di feccia*]fæcis plenum: ut,Fæculenta aqua.Pli.li.31.cap.3.

FAECVTINVS,p.p.τρύγινος,idem quod fæcatus.Gel.li.13.ca.19.

FAEX,cis,[*Feccia,*]τρύξ,per æ,dipht.(ut Apu.docet)ut differat in dtō,a præterito uerbi facio,& est excrementum cuiusque rei,cuius diminutiuum est,Fæcula.Hor.1.Car.Ode.35. Diffugiunt cadis cum fæce siccatis amici.Fæces unguenti,est materia crassior,ex qua expressum est unguentum.Fæcem ciuitatis,homines uiles,& abiectos aliquando uocamus:[*Popolazzo,plebe,*]non quòd homines sint sordes, sed quòd uitam agant sordidam,& abiectam.Cice. pro Flacco:Opifices,& tabernarios,atq; illam omnem fæcem ciuitatum, quid est negocij concitare?Sordes & fæx urbis.Cice.Att. li. 1.Fæx Romuli, pro plebe Romuli,turbulenta,Ci.Att.li.2.epi.1.

FAGVS,gi,[*Faggio,*]φηγὸς,arbor glādifera,ita dicta,ἀπὸ τοῦ φάγειν,a comedendo: quod ante inuentas fruges(ut fabulantur poetæ), homines eius arboris glandibus solerent uictitare. Inde Fagineus, Faginus,& Fageus,quæ eiusdem sunt significationis,quòd scilicet ex fago arbore.Oui.3. Fast. Bis sua faginea tempora fronde regit. Sic faginus axis apud Virg. 3. Ge. Post ualido nitens sub pondere faginus axis. Et pocula fagina apud eundem 3. Ecl. Glans fagea apud Pli.li.16.ca.5.

FAGVTAL,Romæ sacellum Iouis,in quo erat fagus arbor, Ioui sacra. Pli.li.16.ca.10.

FALACRIVM,φαλάκριον,Pto.7.Promontorium Siciliæ.

FALAE,turres ligneæ,ob altitudinem dictæ, quibus in oppidorum oppugnationibus,& in spectaculis utebantur.à Falando.Tusci enim Falandum cælum uocabant.

FALARICA,cæ,φαλαρικὴ,teli genus erat missile,oblongo hastili, quo utebantur pugnantes ex fallis,hoc est,turribus ligneis,quæ ad depellendos a mœnib. propugnatores extruebantur,Vir.9.Aen.Sed magnum stridens contorta falarica uenit. Liu. libro primo Bell. Pun. Falarica erat Saguntinis missile telum,hastili oblongo & cetera tereti,præterquam ad extremum,unde ferrum extabat.Vide Phalarica, quanquam etymi ratio postulat,ut Falarica potius per F, scribatur, quod Græca dictio non sit.

FALCARII,qui falcibus utuntur.Ci.s.contra Cati.Dico te prima nocte uenisse Inter falcarios. quem locum Priscianus exponens, inter falcarios,inquit,id est in eum locum, ubi sunt falcarij.

FALCATVS,a,um,[*Simile à falce,*]quod formam falcis habet.Pli.li.10. ca.21.Sola uolucrum in cælum aspicit crebro, in sublime caudā falcatam erigens.Amygdalæ falcatæ,apud Pl.li.17.c.10. Rursus Falcatum,dicitur falcibus instructum: unde Falcati currus, quos Macro. Currus cum falcibus appellat, cum ait,Inducebat etiam currus cum falcibus,& elephantos cum turribus.Stat.li.10.The. Falcato lustrante mœnia curru.

FALCVLA,læ,δρεπάνιον,δρεπανίς,parua falx. Colum. libr.12.cap. 18. Falculæ, & ungues ferri quam plurimi parandi. Dicuntur etiam Falculæ,pardorum & pantherarum extremitates unguium in falcis formam incuruatæ;[*Vnghie,*] a quibus Falcones dictos putat Fest. Plin lib.8.cap.15.Mirum pardos,pantherasque, leones, & similia, condito in corporis uaginas unguium mucrone, ne refrigeretur hebeteturque, ingredi, auersisque falculis currere,nec nisi appetendo, protendere.

FALCIDIA, Lex, φαλκίδιος νόμος, quæ amputat legata, quando ut

minimum quarta pars bonorum non superest heredibus.

FALCIFER, [*Saturno*,] falcē ferens. unde Saturnus Falcifer a poetis appellatur, quòd primus in Italia agriculturæ usum credatur indicasse. Mac. li. 1. Satur. Mar. li. 5. Falciferi defendere templa tonantis.

FALCO, onis. [*Falcone*,] auis ex accipitrum genere, dicta (ut Festus innuit) quod ungues more falcis habeat introrsum flexos. Felicissimū omen ueteres putabāt, si Falco a sinistra uolasset, unde a Græcis ἱέραξ, quasi sacra auis uocatur. Campani Capyn olim uocabant, a qua nonnulli uolunt Capuæ nomen esse impositum: quòd ex uolatu falconis de ea ædificanda sumptum fuerit augurium. Sunt autem Falcones omnes fœminæ: mares uero, quos uulgus uocat Moscardinos.

FALERE, neu. gen. Varr. de Re rust. ca. 5. Subter columnarum stylobatē est lapis a falere, pedem & dodrantem altus. ipsum falere ad duos pedes altum a stagno. Verbum nobis hodie incognitum.

FALERII, orum, oppidum fuit Faliscorum in Tuscia. Ptol. li. 3. c. 1.

FALERNVS, ager, teste Pli. li. 14. cap. 5. Campaniæ tractus est, qui a pōte Campano incipiebat læua petentibus urbanam coloniam Syllanam. Vitiferos habet colles, generosissimo uino nobiles, quod a regionis nomine etiam Falernum est appellatum. huic inter generosa Italiæ uina secunda nobilitas tribuebatur. prima. n. laus dabatur Pucino. Pro uino frequentissime ne. ge. est. Tibullus tamen in mas. gen. usurpauit Fumosos ueteres, proferre Falernos.

FALISCI, populi Hetrusci, quorum oppidum Falerij. Oui. Adde senē Tatium Iunoni colasq; Faliscos. Faliscus uenter nomē Lucanicis, inuentus primo in Faliscis. Papin. li. 4. Siluarum: Non Lucanica, non graues Falisci. Mar. li. 1. Et lucanica uentre cum Falisco.

FALLACIAE, arum, [*Inganni*,] στροφαί, technæ, doli mali: uerba ad fallendum composita. Cic. 2. de Diui. Tota res inuenta fallacijs, aut ad quæstum, aut ad superstitionem, aut ad errorem. Teren. And. Fallacia alia aliam trudit. Colum. lib. 11. cap. 2. Res habet aliquam fallaciam.

FALLACITER, [*Con inganno*.] δολίως. Cic. 1. de Diui. Fallaciter portenta interpretari. Idem 3. Offic. Ratio postulat, ne quid insidiose, ne quid simulate, ne quid fallaciter. Vindicare se alicui fallacissime, Cice. de Arusp. resp.

FALLAM, pro fallacia dixere ueteres, ut annotauit Nonius, Nonij antiqui poetæ locum citans, ex Decumis. Hanc feci fallam.

FALLAX, cis, [*Fallace, ingannatore*,] qui consueuit fallere. Pl. lib. 22. cap. 23. In his naturam esse apparet. in illis coniecturam sæpius fallacē. Mar. lib. 1. Sic auidis fallax indulget piscibus hamus. Ci. de Amic. Si spem afferunt, ut tanquam in herbis non fallacibus fructus appareat.

FALLACIOSVS, a, um, [*Ingannatore*,] ἀπατηλός, fallacijs plenum. Gel.

FALLO, lis, fefelli, falsum, [*Ingannare*,] παρακρούω, decipio: a fando, (ut inquit Varr.) cum contra, quàm diximus, facimus. nā, si quis te decipit, improprie fallere dicitur. Ci. pro Ros. Ame. Perditissimi est hominis, simul & amicitiam dissoluere, & fallere eum qui læsus non esset, nisi credidisset. Ponitur & pro lateo [*Nasconderse*,] Liu. Speculator Carthaginiensis, qui per biennium fefellerat, Romæ deprehensus. Fallit me, id est ignoro [*Non so*,] Cic. de Or. Neque hoc te Crasse fallit. Ibidem: Quem nostrum fefellit, ita uos esse dicturos. Fallere spē. Ci. in Catil. Si uis improborum spem meam fefellerit. Falsus sum, decipior. Plau. Aul. Quanquam Haud falsa sum nos odiosas haberi. Ter. And. Falsus es. id est erras.

FALSARIVS, [*Falsario*,] μεταγράφων, qui scripta publica falsificat. Sueton. in Nero.

FALSE, [*Falsamente*,] Plautus in Capt. False faciam, ne uerus hodie reperiare Tyndarus.

FALSIDICVS, ci, & Falsiloquus, ψευδολόγος, qui falsa loqui consueuit: Plau. in Capt. Me meamque rem, tuis falsidicis fallacijs dilacerauisti. Idem: quarum rerum te falsiloquum esse nolo.

FALSIFICVS, [*Falsario*,] ψευδοποιός, falsifico, qui facit fallacias, Plaut. Mil.

FALSIMONIVM, nij, [*Frode, fallacia*,] ἐξαπάτη, fraus, fallacia. Pla. Bacc. Quos cum censeas tibi amicos, repeririuntur, falsi falsimonijs.

FALSIPARENS, tis, id est cuius pater is esse creditur, qui minime est. Catollus ad Manlium, epig. 63. Falsiparens de Hercule dicit, quem ex Ioue & Alcumena natum, plurimi credebant Amphytrionis esse filium, qui uerus erat Alcumenæ maritus.

FALSITAS, [*Falsità*,] ψεῦδος, Ci. pro Clu. Parum firmamenti, & parum uirium falsitas habet.

FALSO, sas, [*Falsificare*,] falsum facio. Mod. l. pen. ff. ad l. Cor. de fal.

FALSO, [*Falsamente*,] non uere. Salu in proœ. Iug. Falso queritur de natura sua genus humanum. Pla. in Bacch. Neque tu me habebis falso suspectum.

FALSVM, habere [*Ingannare*,] fallere. Sal. in Iug. Neq; ea res me falsum habuit.

FALSVS, a, um, ψευδής, quod fallit, quod uerum non est. Terent. in Eun. Quæ uera audiui, Taceo. Sin falsum, aut fictum, continuo palā est. Falsum testamentum, supposititium est, uel corruptum. Ter. in And. Falsus es, id est, deciperis, ut interpretatur Donatus. Ci. de Diui Complexus falsæ beneuolentiæ in amore simulato.

FALX, cis, [*Falce*.] δρέπανον, ἅρπη, ferramentum aduncum, in quo segetes & herbæ secantur: itē illud, quo uites, & arbores putantur. Var. li. 1. de Re rust. c. 50. In Vmbria falce secundum terram succidunt stramentum. Vir. 3. Eclo. Vites incidere falce nouellas. Ci. 5. Tus. Immissi eum falcibus multi purgarunt, & aperuerunt locum. Falces in Cāpania Secula dicuntur, a secando Falcium hæc enumerantur genera a Catone cap. 110 & 111. Fœnariæ, Stramentariæ, Arborariæ, Vineaticæ, Siluaticæ, Ruscariæ. Falx etiam appellabatur bellica machina, quæ aduco præfigebatur ferro: dicta, quòd incuruata esset ad similitudinem falcis, ut ex muris lapides extraherentur. Cæs. 2. Bel. Gal. Falces præacutæ, insertæ, affixæ que longurijs, non absimili forma muralium falcium.

FAMA, [*Fama*,] φήμη, a fando: quicquid de aliquo diuulgatur, siue in bonum, siue in malum. Vir. li. 4. Neque enim specie, famave mouetur, id est infamia, ut exponit Nonius. Idem. 4. Aen. Fama, malum, quo non aliud uelocius ullum, Mobilitate uiget, uiresq; acquirit eundo. Fama etiam, de te inueterata. Mar. li. 1. Quicquid fama canit, donat arena tibi. Quinctil. Fama est, olim Iouem in imbrem aureum conuersum, puellæ in gremium descendisse. Sic fama Scipionum, laus, celebritas. [*Laude*.] Virg. 1. Aen. Sum pius Aeneas, fama super æthera notus. Ci. de Fin. εὐδοξίαν, aptius est bonam famam appellare, quam gloriam.

FAMELICOSVS, βουλιμώδης, frequenter famelicus. Festus.

FAMELICVS, [*Affamato*,] βουλιμιῶν, qui fame laborat. Ter. in Eun.

FAMELLA, diminutiuum a fama. Festus.

FAMEO, es, [*Hauer fame*,] λιμώττω, & Famesco, scis, fame laboro.

FAMES, famis, [*Fame*,] λιμός, edēdi cupiditas: a φάγω, edo. Ci. pro Aul. Clu. Bestiæ, fame domināre, ad eū locū, ubi pastæ sint, reuertuntur. Accipitur interdū pro caritate ex annonæ penuria nascente. [*Carestia*,] Ci. Terentiæ: Verendū est, ne breui tempore fames in urbe sit.

FAMIGERABILIS, [*Conosciuto per fama*,] clarus fama. Apuleius.

FAMIGERATOR, qui rei alicuius famam spargit. Plau. in Trin.

FAMIGERATIO, διαφήμησις, famæ disseminatio. Plau. Trin.

FAMILIA, [*Famiglia*,] τῆς οἰκίας, appellatione comprehēduntur tā liberi, quam serui utriusq; sexus, unius, quē Patremfamiliæ uocamus, iuri subiecti. Apud antiquissimos famelia scribebatur per e, litterā, tantumq; de seruis dicebatur. ab Osca dictiōe Famel, qua illi seruū appellabāt, ut auctor est Festus. Postea, cōmutata e, in i, Familia appellata sit. Quo uocabulo Varroois ēt sæculo serui significabantur, ut ostēdit li. 1. c. 16. Deinde tamen paolatim inualuit usus, ut etiam liberi Familiæ nomine, & quicunq; sub unius patrisfamilias iure uiuerent, cōprehenderentur. Plau. Trucul. Hæc una opera circumit p familias. Post ad eos quoq; translatū, qui ex eadē sunt cognatione: ut Cæsarum familia, Scipionum familia. Suet. in Ner. Ex gente Domitia duæ familiæ claruerunt, Caluinorum, & Ahenobarborum. Familia pro secta. Ci. 2. de Diu. Magnus locus, philosophiæq; proprius, a Platone, Aristotele, Theophrasto, totaq; Peripateticorum familia tractatus uberrime: Vide latius nominis huius significationem apud Paulum Iuriscon. Pronunciatio ff. de uerb. sign.

FAMILIARIS, [*Famigliare*,] οἰκονομικός, quādo adiec. est, significat quod ad familiam pertinet, unde Familiaria negocia, res familiaris, Ad Herenniū in operis præfatione: Negocijs familiarib. impediti. Gel. 3. Memoriæ mandatū est, Platonem philosophum tenui admodum pecunia familiari fuisse Familiaris focus, Col. li. 11. ca. 1. Sepulchra familiaria, [*Della famiglia*,] quæ quis sibi ac familiæ suæ constituit: Interdum necessarius, arctaq; familiaritate coniunctus. Ci. Att. Homo familiarissimus mihi, & omnibus in rebus coniunctus. Idem de Amicitia: Videmus P. Aemiliū C. Luscinio familiarē fuisse. Arbor familiaris Italiæ, id est passim nascens, apud Pli. lib. 23. ca. 5.

FAMILIARIS, Sella, ἀφεδρών, a ueteribus appellata fuit, sella perforata, eijciendis alui excrementis accommodata. Varro. 1. de Re rust. ca. 13.

FAMILIARITAS, tatis, [*Famigliarità, dimestichezza*,] συνήθεια, consuetudo inter familiares. Ci. de Amic. Cum accepissemus a patribus, maxime memorabilem C. Lelij, & P. Scipionis familiaritatem.

FAMILIARITER, [*Famigliarmente*,] συνήθως, domestice. Cice. 6. Verr. cum is L. Sisenna tam familiariter uteretur. Familiariter ferre mortem alicuius [*Con dolore*,] id est moleste. nam quæ sunt nobis familiaria, ea animo nostro cara, inquit Donatus. Ter. in Andr. Huius mortem tam fert familiariter.

FAMOSVS, sa, sum, [*Famoso*,] δύσφημος, frequentius in deteriorem partem accipitur pro infami. Sal. Largitionem famosam, impudentemque. Inde famosa mulier dicitur, quæ impudicitiæ nomine male audit. Ci. 2. de Ora. ad famosas uetuit mater accedere. Interdum in actiua significatione. unde famosi libelli apud Iurisconsultos, qui alicuius famam lædunt. Interdum in bonam partem, præsertim apud Pl. Iuniorem, & eius sæculi scriptores. nam Ciceronis sæculo in malam partem semper. Pli. lib. 6. Epist. Caussam pulchram, & famosam. Tacit. lib. 21. Famosæ urbis supremam diem tradituri sumus.

FAMV-

FAMVLANTER, [*Supplichevolmente,*] suppliciter, in modum famuli. Nonius. Famulanter, suppliciter. Accius Tereo. Semela natum affare, & famulanter pete.

FAMVLARIS, re, [*Famigliare.*] δουλικὸς, quod pertinet ad famulum siue famulam. Ci. 2. Iul. qui se in medios immisit hostes famulari ueste, posset agnosci si esset ornatu regio. Iura famularia dare, pro imperare populo regia potestate. Oui. 15. Meta. Manus famularis, Sene. Herc. Oetæo. Turba famularis mensas instruit, Stat. 2. Achi. Famulare, neutrum pro aduerbio, seruiliter. [*Seruilmente.*] Stat. 3. Syl. Nec famulare timens. Id est, more famuli.

FAMVLATIO, [*Famiglia.*] famulorũ, famularũque multitudo. Ap. lib. 2.

FAMVLATVS, us, & Famulitiũ, [*Seruitù,*] δουλεία, pro seruitute. Cic. de Amic. Qui aliquandiu in famulatu fuerint. Idem 3. Offi. Miser uirtutis famulatus seruientis uoluptati. Var. Duro famulitio astrictus. Dicitur & Famulitium seruorum copia. Macr.

FAMVLOR, aris, [*Seruire*] ὑπηρετέω, famuli officio fungor. Pli. li. 2. ca. 63. Vt alimentis nostris famuletur. Fortuna famulante ulsquid agere, id est adiuuante fortuna. [*Fauorire,*] Clau. de Bel. Get. Cice. de rep. Cum hi famulantur.

FAMVLVS, li, [*Seruo, famiglio,*] ὑπηρέτης, originẽ habet ab Oscis Italiæ populis, apud quos seruus Famul dicebatur Ci. de Amic. Parare pecuniam, equos, famulos. Liu. li. 3. Proinde ac famul infimus esset.

FAMVLVS, a, um, [*Famigliare,*] famularis. Oui. 2. de pon. Nec dedignata est abiectis Illyris armis Cæsareum famulo uertice ferre pedẽ. Famula, læ, ancilla. Vir. 8 Aen. Famulasque ad lumina longo Exercet penso.

FANATICVS, a, um, a fano, quòd in templis sacerdotes oraculum edituri, huiusmodi furore corripiebantur. Virg. 6. Aen. & Lucan. lib. 5. Liu. lib. 38. Matri magnæ a Pessinunte occurrere cum insignib. suis, uaticinantes fanatico carmine, Deam Romanis uiam belli & uictoriam dare. Quinct. lib. 11. Caput iactare, & comas excutientem rotare, fanaticum est. Iuuen. Sat. 2. Et crine senex fanaticus albo. Fanatico carmine uaticinari. Liu. 38. Cic. de Diui. Philosophi, superstitiosi, & pene fanatici.

FANDVS, a, um, [*Da dire,*] θέμιτος, fatu dignum, quod iustũ, æquum est. Cic. 2. de Di. ex uetusto poeta. Neq; me Apollo fatis fandis inuitã ciet. Vir. 2. Aen. At sperate deos memores fandi, atque nefandi.

FANESTRIS, colonia, Vmbriæ oppidum. Pli. li. 3. c. 14. Fanum Fortunæ uocat.

FANNIA, Lex, sumptuaria ad nimium conuiuiorum luxum cõpescendum a Fannio consule lata. Hæc ludis R. item ludis plebeijs, Saturnalib. & alijs quibusdam diebus in singulos dies centenos æris insumi concessit, decemque alijs dieb. in singulis mensib. trecentos, ceteris omnibus diebus denos. Macr. li. 2. ca. 24 Gel. li. 2. c. 24.

FANVM, ni, [*Tempio, chiesa,*] σηκὸς, ναὸς, templum, a Faunis Latinorum dijs, qui dormientib. responsa dare solebant, ut uult Martianus Capella: uel a Fauno, qui (auctore Probo grammatico) primus oraculi conditor fuit. Festus: Fanum a Fauno uel a fando, quod pontifex in dedicatione templi, certa uerba præfari soleat. Ci. 2. de leg. Athenis fecerunt contumeliæ fanum, & Impudentiæ.

FANVM, Fortunæ, agri Gallici urbs, teste Pli. li. 3. c. 14 In litore Adriatico, inter Pisaurum & Senogalliam, non longe a Metauro amne dicta, quod in ea pulcherrimum Fortunæ templum fuerit. Incolæ Fanenses, & colonia ipsa Fanestris a Pomponio appellatur.

FAR, farris, [*Farro,*] olim generale nomen fuit ad omnis genera frumenti, ita dictum a ferendo, quod a terra proferatur: siue (ut Varroni placet) a faciendo, quod in pistrino fieret, id est præpararetur, & contunderetur. Hinc Triticeum far, [*Formento,*] pro tritico ueteres dixerunt, & Hordeaceum far pro hordeo, & Far adoreum, pro certo frumenti genere, quod alio nomine ador appellabatur. Colum. lib. 8. ca. 5. Farre hordeaceo cum aqua incocto, uel adoreo farre uino resperso. Et paulo post: Vua labrusca cum farre triticeo minuto cocta. Proprie autem farris nomine certum quoddam frumenti genus intelligimus, quod primum ab edendo Edor, deinde litteræ primæ immutatione Ador appellatum, quod paulo ante etiam Far adoreũ dici indicauimus. Pli. li. 18. c. 8. Vulgatissima frumenti genera, Far, quod adoreum ueteres appellauere, siligo, & triticum. Et rursum: Ex omni genere durissimum far, & contra hiemes firmissimum: primus antiquo Latio cibus. Et iterum lib. eodem cap. 7. Populus R. farre tantum è frumento CCC. annis usum, Verrius tradidit. Farris quatuor genera Clusinum, Vermiculum duplex, & Trimestre, quod & Alicastrum uocatur. Col. li. 2. cap. 6.

FARCIMEN, farciminis, [*Salsiccia, lucanica,*] ἀλλᾶς, intestinum uarie ac minutim concisa carne refertum. Var. li. 6. de lingua Latina.

FARCIO, is, farsi, fartum, [*Ingrassare, impire,*] σιτίζω, sagino, pinguefacio, saturo, quasi farre impleo. Colum. lib. 8. cap. 7. Communis est cura farcientium. Significat & quouis modo. Pli. in epist. Architectus affirmat parietes imposita onera sustinere non posse; quia sint cemento medij farti, nec testaceo opere præcincti. Farcire alicui centones. Pla. Epid. Alium quæras, cui centones farcias, id est quem tu gloriosis mendacijs, & consarcinatis fabulamẽtis expleas.

Fartus, seu Farctus. Ci. 7. Ver. Puluinus Melitensi rosa farctus.

FARFARVS, siue Farfar, Syriæ fluuius, qui ex radicib. Libani montis emittitur: & per Antiochiam fluens, Syriaco miscetur mari: Farfarus etiam fluuius, per Sabinos fluens, de quo Oui. Et amœnæ Farfarus undæ. Alio nomine Fabaris. Vir li. 7. Qui Tybrim Fabarimque bibũt. Farfarum uocat Plau. in Pœn. arborem populum.

FARFENVM, uirgulti genus est, inquit Festus.

FARFVGIVM, gij, χαμαιλεύκη, herba nymphææ non absimilis, circa fluuios nascens, populi folio. Alio nomine Farranum. Plin. libr. 24. cap. 15.

FARINA, næ, [*Farina,*] ἄλφιτον, frumentum mola comminutum, & in puluerem redactum. quod nomen a farre deductum tradit Pl. li. 18. cap. 9. Scribitur tamen unico r, quamuis Far in obliquis r, geminet. corripit enim primam syllabam Martialis: Pascitur & dulci facilis gallina farina. Oui. de Med. faciei: Nam quæ puluereæ fuerint concussa farinæ.

FARINACEVS, a, um, [*Di farina.*] ἀλφιτώδης, quod factũ est ex farina.

FARINARIVM, [*Luogo da tener farina.*] ἀλφιτεῖον, locus ubi seruatur farina.

FARINARIVS, a, um, [*Da farina,*] quod ad farinam pertinet. Pli. li. 18. Farinario cribro.

FARIS, [*Parlare,*] φάσκεις, uel fare, fatur, fatus. a Fero deductũ est. quod inter alia significat loqui. Quanquam Fari, teste Varrone minus sit, quàm loqui. pueri enim cum primum uocem edere incipiunt, quæ intelligi potest, Fari dicuntur. Pli. li. 11. c. 51. Qui celerius fari cœpere, tardius ingredi incipiunt. Loqui autẽ nemo dicitur, nisi qui seruato quodam uerborum ordine perfecte quæ sentit efferre potest. unde pueri, qui nondum fari didicerunt, Infantes dicũtur. Hæc tamen Varronis differentia nõ obseruatur. Vir. li. 6 Sic fatur lacrymãs, classique immittit habenas. Legitur & in significatione passiua Sue. Prætorum fasti dies sunt quibus ius fatur, id est dicitur: ut Nefasti, quibus non dicitur. Huius uerbi prima persona deberet esse For, ut inquit Prisci. quæ tamen non est in usu. A fari fit Fandus, a, um, de quo suo loco. Fando, gerundium. Ci. pro Quinctio: Postulatio, mitto æqua, uerum ante hoc tempus ne fando quidem audita. Fans participium. Propert. li. 3. El. 7. Subtrahit hæc fantem torta uertigine fluctus. Fatus partici. Vir. 2. Aen. Sic fatus deinde comantem Androgei galeam, clypeique insigne decorum Induitur.

FARRAGO, farraginis, [*Commistione di diuerse cose, mescolanza,*] χιλὸς, a re quod ex multis satis ut hordeo, uicia, & leguminibus fit, pabuli caussa. Varr. Far ferro cæsum, Farrago dictum, aut quod primum in Farracea segete seri cœptum sit. Diuersarum quoque rerum commistio Farrago dici potest. Iuu. Sat. 1. Quicquid agunt homines, uotum, timor, ira, uoluptas, Gaudia, discursus, nostri est farrago libelli. Persius autem Sat. 5. Farraginem pro farre, uel frumento posuit, cum inquit: In tenui farragine mendax.

FARREATIO, genus sacrificij erat, quo sacerdotum nuptiæ confirmabantur. nam (ut auctor est Boetius in Topica Ciceronis) tria erant genera uxorum: unum cum uxor tantum in lecti partem ueniebat, quam matronam uocabant: Alterũ cum in manum, mancipiumq; [illegible] conueniebat, omniumq; eius fortunarũ fiebat particeps, & marito suo intestato, ut hæres succedebat, & maritus uicissim illi: cuiusmodi uxores matresfamilias uocabãtur. Tertium, cũ adhibito libo farreo, certa sacrificij solennitate nuptiæ contrahebãtur. Sed huiusmodi solennitate in contrahendis nuptijs soli sacerdotes utebantur.

FARREVS, a, um, [*Di farro,*] quicquid ex farre cõfectũ. Col. li. 7. ca. 11.

FARREVM, rei, ἄρτος, genus libi ex farre factũ. Pli. li. 18. ca. 3. Farreum quoq; ueteres uocabant horreum, a farre: ut Granarium a grano.

FARTILIS, & hoc le, [*Ingrassato,*] idem quod fartus. Pl. li. 10. ca. 22.

FARTIM, [*A pieno,*] pene idem quod aceruatim, cumulatim. Apul.

FARTOR, oris, [*Salsicciai, che fanno salsiccie,*] ἀλλαντοπώλας, q farcimina faciũt, ex insecta carne, adipe, & huiusmodi: aut certe qui aues macras ab aucupibus emptas, lucri gratia farciunt, id est saginãt, Ter. in Eu. Lanij, coqui, fartores, aucupes. Ci. in offi. cetarij, lanij, coqui, fartores. Hoc etiam uocabulo, auctore Festo, appellati sunt nomenclatores, quòd obuiorum nomina candidatis in aurem infarcirent.

FARTVM, ti, genus libi, a farciendo dictũ; quod multis & uarijs reb. farcitetur. Pers. Sat. 2. Ratis, & opimo uincere farto Cõtendit. Veteres enim (ut Cato de re rust. scribit) struẽ farris, tritici, hordei, fabæ, seminis lapacij, ture ac uino additis, ante messem parabant in porcæ præcidaneæ immolationem, Ianoq; & Ioui, ac Iunoni sacrificabant: quæ diuersarum rerum cõgeries Fartum appellabatur Est item Fartum, quo quid farcitur, uel fartum est. Col. li. 3. Semper proderit, simulac folia agere cœperit ficus, rubricam, amurca diluere, & cum stercore humano ad radicem infundere: ea res efficit uberiorem fructum, & fartum fici speciosius, & plenius. Fartum uestis, pro ipso corpore posuit Pla. in Most.

FARTVRA, ræ, dicitur actus, modusve farciendi altilia. Col li. 9.

FAS, [*Ciò che è giusto, lecito, & honesto,*] ὁσία, nomen est defectiuum. tres tantum casus habens, eosque in singulari numero, nominatiuum uidelicet, accusatiuum, & uocatiuũ. Est autem Fas idem, quod pium,

religiosum, & fari dignum, & ad Deos refertur, ut Iustum ad homines. Vir. 1 Geo. Fas & iura sinunt, id est diuina, & humana iura permittunt. Pla. in Am. Neque pol te scertio, neque id me facere fas existimo. Cic pro Mil. Clodium nihil delectat, quod aut per naturá fas sit, aut per leges liceat.

FASCIATIM. Quin lib. 1. ca. 4. Adijciebant, & asseuerationé ut heu: & attractionem, ut fasceatim: qui mihi non approbantur.

FASCELIS, idis, dicta Diana, a fasce lignorum, in quo absconditum eius simulacrum Orestes & Iphigenia ex Taurica regione Ariciam attulerunt.

FASCEOLA, æ, Cic. de Ar. muliebres soleæ, purpureæque fasceolæ.

FASCIA, æ, [*Fascia,*] ἐπίδεσμος, genus linteoli, quo pueri uel aliud quid ligari solet. Ci. 1. de Diu Defert ad coniectorem quidam somniasse se, ouum pendere ex fascia lecti sui cubicularis. Et proprie, pro tegumento crurum pedumque Fasciæ poni consueuerunt, ideoq; Crurules, Pedulesq; dicuntur. Vlp Fasciæ crurules, pedulesq; uestis loco sunt, quia partem corporis uestiunt. Scribit Pl li 8. mures portendisse exitium Carboni imperatori, arrosis fascijs, quibus in calceatu utebatur. Col li. 7 Recte genibus applicantur, ac fascijs circundantur. Fascia pectoralis, qua mulieres mammas regunt, Mar. li. 14. Item Fasciæ dicuntur sectiones quædam orbis, quæ ab Astrologis zonæ, siue Plagæ appellantur, Martianus: Orbis terræ in quinque zonas, siue melius fascias discernitur. Aliquando ponitur pro nube, [*Nuuola,*] in modum fasciæ cælum percurrente. Iune. Sat. 14. Nil color hic cæli, nil fascia nigra minatur.

FASCIO, as, are, [*Fasciare,*] ἐπιδεσμεῖν, est fascia ligare. Spartianus de Antonino pio: sed cum esset longus & senex incuruatusque tiliacijs tabulis in pectore positis fasciabatur, ut rectius incederet. Mar. l. 12. Nec fasciato naufragus loquax trunco.

FASCICVLVS, li, [*Fascio picciolo,*] δέσμη, paruus fascis: ut Fasciculus litterarum. Ci. ad Q fr. li. 2. Idem ad Tironem. Fasciculus alter ad me iam sine tuis litteris perlatus est. Accipitur & pro olfactoriolo. Ci. li. 3. Tus Fasciculum ad nares admouebis.

FASCINATIO, [*Malia,*] Pl. li. 28. c. 2. Cur & fascinationibus adoratione peculiari occurrimus? Idem li. 19. ca. 4. Fit autem a βασκαίνω, inuideo, indignor, irascor.

FASCINO, nas, [*Amaliare,*] est malefico aspectu, uel pestifera laudatione alicui noceo Virg. 3. Ecl Nescio quis teneros oculus mihi fascinat agnos. Lingua mala fascinare aliquid, Catul. ad Lesbiam. Fascinans, tis. Pli. li. 15. c. 4.

FASCINVM, [*Malia, incantamento, frezamento,*] βασκανία, γοητεία, quoddam incantationis genus, quo homines ita ligātur, ut liberi nō sint, nec mentis cōpotes, sæpeque ad extremam maciem deueniāt. Hor. pro uirili membro posuit in Epo. Ode. 8. Illiterati num minus nerui regēt, Minusve languet fascinum? In eadem etiam significatione legitur in Priapes. Pædicabere fascino pedali. Quæ loca explicans. Cœl. Rhod. Antiq. lect. li. 4 c. 7. Lectum est, inquit, apud Varroné, in Italiæ compitis Liberi patris sacra solita celebrari tanta turpitudinis licentia, ut in eius honoré uirilia colerentur pudenda, palam exultante nequitia, nam liberi patris membrum per dies festos magna celebritate plostellis per agros prius, mox & in urbem uectabatur. Lauinij integer mensis Libero dicabatur, quibus diebus unusquisq; spurcissimis abutebatur uerbis, donec per forum id transueheretur membrum, cui inspectantibus omnibus, matresfamilias honestissimam coronam necesse erat imponere. Sic deus is propitiabatur, ad seminum prouentus: sic ab agris fascinatio auerruncabatur. Vnde opinor turpi membro impositum nomen, ut Fascinum ab effectu diceretur. Hæc Cœlius.

FASCIOLA, [*Picciola fascia,*] ἐπιδέσμιον, parua fascia. Hor. 2. li. Ser. Sat. 3. Insignia morbi, fasciolas, cubital, focalis.

FASCIS, huius fascis, mas g. [*Fascio.*] δέσμη, lignorum aliarumve rerum colligatarum congeries. Cæs. 8. Bel. Gal. Fasces stramentorum ac uirgultorum. Sic Fasces calamorum, apud Mar. lib 14. Per translationē quandoque ponitur pro onere, [*Carica,*] nam fasces lignorum, itu aliarum rerum, graues sunt portantibus. Virg. in Bucol. Ego hoc te fasce leuabo. Erant præterea fasces apud Romanos magistratuum insignia, quæ illis a Lictoribus præferebantur, consulibus quidem duodeni, proconsulibus autem & prætoribus tantum seni, dictatoribus uiginti quatuor, quot scilicet utrique consuli, quorum ipse potestatem unus omnem obtineret. Ci. de Inuent. quæstores cum fascibus mihi pręsto fuerunt. Fiebāt autem ex betula arbore in eum usum ex Gallia in Italiam translata. Figura Fascium erat huiusmodi. De tractis ex Betula arbore uirgis, ita includebatur, securis, ut acies ferri in summitate emineret, reliqua pars circunducto loco regeretur. Quod eo consilio a maioribus fuit excogitatum, (ut docet Plutarchus in Problematibus) ut ostenderent magistratuum iram in sumendo supplicio non debere esse præcipitem, eosque fasces habere, sed tamen ligatos, quiq; sine iusta caussa non deberent dissolui. Præterea si subito in aliquem magistratus excandisset, ut ea mora, dum uirgæ aut securis expeditur, furor ille aliqua i parte subsideret. Duo autem uidebantur esse facinorosorum genera: quorum alterú sperabatur posse emēdari, alterum plane est deploratum, qui igitur corrigi poterant uirgis castigabantur: malitia uero deploeata securi amputabatur. Quoniam uero Fasces erant magistratuum insignia; factum est, ut pro ipsis etiam magistratibus ponantur. Vir li. 2. Ge. Non illum populi fasces, nō purpura regú flexit. Hinc Summittere fasces, est auctoritaté, uimq; imperij, reuerétiæ alicuius submittere. Sic Publicola, teste Liuio li. 2. Cum populo R. acturus, eius maiestati fasces submisit, id est lictores, ceterasque magistratus insignia a se recedere iussit, ut ueluti priuatus populi iudicium subiret. Ad hunc etiá modum intelligendum est illud Pli. li 7. ca. 30. Cn. Pompeius confecto Mithridatico bello, intraturus Posidonij sapientiæ professione clari domum, fores percuti de more a lictore uetuit, & fasces lictorios ianuæ submisit is, cui se oriens, occidensq; submiserat, id est lictores suos ad ianuam subsistere iussit, ut ueluti priuatus familiariter cum Posidonio colloqueretur. Fasces autem submittebat minor magistratus, cum occurreret maiori. quod uidetur significare Cicero in Bruto.

FASELVS, p. p. siue Phaselus, φάσηλος, Straboni & Appiano nauigij genus fuit mistam habens formam ex onerariis, & longa triremi, quod tam uelis quam remis agi poterat. Nonius faselum interpretatur nauigium Campanum. Sunt tamen qui in Pamphilia primum inuentú esse, & a Phaselide oppido nomen accepisse existiment. Vir. 4. Ge. Et circum pictis uehitur sua rura phaselis. Sal. li. 3. hist. Et forte in nauigando cohors una grandi phaselo uecta, a ceteris deerrauit. Vide latius infra in dictione Phaselus.

FASTI DIES, αἱ ἔνδιμοι, δικάσιμοι, ἡμέραι, dicti sunt, quibus sine piaculo prætoribus licebat tria uerba fari, scilicet do, dico, addico. & Ne fasti, quibus non licebat fari. Cice. in Verr. Eximere dies de fastis. Oui. lib. 1. Fast. Ille nefastus erit, per quē tria uerba silētur: Fastus erit, per quē lege licebit agi. Fasti & libri erant in quibus totius anni res populi R. scriptæ continebantur, & caussæ festiuitatum explicabantur, quales sunt libri illi quos Oui. ad imitationem Callimachi de caussis festorum conscripsit: quorú argumentum ipse explicat li. 1. Fast. his uersibus. Sacra recognosces annalib. eruta priscis, Et quo sit merito quæque notata dies. Inuenies illis & festa domestica uobis: Sæpe tibi pater est: sæpe legendus auus. Pro eodem etiam legimus, Fastus, huius Fastus, per quartá decli. Lucan. lib. 10. Nec meus Eudoxi uincetur fastibus annus. Et ut auctor est Priscianus, eadé forma dicitur Fastus, uel Fasti, qua Senatus, uel Senati, Ornatus, uel Ornati, Apparatus, uel ti. Ante tépora Appij Cæci Romani fastos non habebant, paucíq; sciebant, posset lege agi, necne, donec Cn. Flauius Appij scriba, compilatis patroni scrinijs, fastos populo publice legendos proposuit: quod adeo gratum populo R. extitit, ut illum primum tribunum plebis, deinde etiam Aedilem cur. designarent. Fastus uero pro superbia, [*superbia, pompa,*] semper est quartæ: & est proprie indigna sui ipsius per superbiam existimatio, cum contemptu aliorum. Pli. li. 11. ca. 37. Hæc maxime indicant fastus. Idem li. 9. c. 35. Superbo simul ac procaci fastu.

FASTOSVS, a, um, qui magno fastu alterum contemnit. Mar. li. 10.

FASTIDIO, dis, p. p. diui, ditum, a fastu fit, [*Hauer in fastidio, fastidire,*] nam proprie fastidire est, cum fastu quodā contemnere, cū accusatiuo. Virg. 2. Ecl. Inuenies alium, si te hic fastidit Alexis. Dicitur etiá de stomacho, cum cibum aliquem respuit, construiturq; sæpissime cum accusatiuo, interdum etiam cum genitiuo. Hor. in Serm. Num esuriens fastidis omnia, præter Pauonem, Rhombumq;. Pla. in Aul. fastidit mei. Luci. li. 7. Difficiles sumus, fastidimus bonorum.

FASTIDIOSE, [*Fastidiosamente,*] Cic. 2. de Or. Quam diligenter, quam sæpe fastidiose iudicamus? Idem 1. de Or. Nolo dicere de tam suaui homine fastidiosius.

FASTIDIOSVS, qui omnia fastidit, δύσκολος, Cic. de Cla. Ora. Antonius, facilis in caussis recipiendis erat, fastidiosior Crassus.

FASTIDITVS, [*Infastidito.*] παροφθείς, fastidio habitus. Lucan. Pars magna Senatus fastidita iacet. Pli. in Præf. Res ardua uetustis nouitatem dare, obsoletis nitorem, fastiditis gratiam. Verba fastidita repellere, Oui. 4 de Pont.

FASTIDIVM, dij, [*Fastidio, tedio, sprezzamento,*] καταφρόνησις, contemptus, atque etiá tædiú. Ci. 12. Phil. Si essent arrogantes, non possem ferre fastidium. Quin. li. 9. c. 3. Quotidiani sermonis fastidium leuat. Fastidium meum, quo ego alios fastidio: fastidium mei, quo ab alijs fastidior. Quinct. Ceu mulier omnibus exposita mortalibus, uanitatem fastidio mei despectuq; captauit. Pli. li. 7. ca. 6. Fastidium in cibis, redundatio stomachi, iudicia sunt hominis inchoati.

FASTIGIO, as, [*Aguzzare, tirare in punta,*] ὀξύνω, acumino, & quasi in fastigium erigo Pli. li. 18. c. 7. Frumenta hieme in herba sunt, uerno tempore fastigiantur in stipulam, quæ sunt hiberni tēporis. Sic dicimus Fastigiatum in metā: quod summa sui parte acutius quam ima, metæ habet similitudinē: & Fastigiatum in mucronē, quod summa sui parte cuspidata mucronem refert. Liu. 37. Ipse collis est in modú metæ in acutum cacumen a fundo satis lato fastigiatus. Pro eodem etiam legimus Fastigo, as, Sili. li. 5. Mediamq; per aluum Sensim fastigans. Apud Cæsarem Collis leuiter fastigatus.

FATIGATIO,

FASTIGATIO, Pli. li. 17. ca. 14. Vt fastigatio leui descendat cuneo.

FASTIGIVM, gij, [Sommità, acuozza,] κολοφὼν, altitudo & summitas operis, quæ a latitudine surgere incipiés, paulatim tollitur in acumé. Hinc illam formam in quacunque re, Fastigium, κορυφὴ, dicere. Vir. li. 2. Aen. Et fastigia suspicit urbis. Quandoq; est, quod uulgus Statũ uocat. Vnde apud Liuiũ, Ciues eiusdem fastigij, id est eiusdem status, sortis, conditionis, aut dignitatis: Curtius: Humanum fastigium excedetis: humanæ conditionis modum. Hinc Attollere fastigium, id est augere nomen existimationemque. [Accrescere la riputatione.] Quandoque accipitur pro profunditate, siue altitudine, [Altezza.] Vir. l. 2. Geor. Forsitã & scrobibus quæ sint fastigia, quæras. Per translationem pro cuiuslibet rei fine & extrema manu, quæ operi imponitur. Cic. lib. 3. Offi. Operi inchoato, prope tamen absoluto, tanquam fastigium imponimus. Tracta est metaphora a ratione ædificiorum, quibus acuminatum illud tectum, quod proprie Fastigium uocatur, ultimo loco imponitur.

FATALIS, le, [Fatale] πεπρωμένος, quicquid nobis ex fato debetur. Ci. 3. de Diui. Si possint prouideri, quia certa sunt & fatalia, diuinatio nulla. Fatale remedium. Val. l. 1. Fatalis remedij opem impetraturam se credidit. Accipitur nonnunquam Fatalis pro eo, quod fatum, id est mortem affert. inde Fatalem ensem dicimus, & Fatale et cuiæ poculum.

FATALITER, aduerb. Ci. 2. de Diu. Omnia quæ fiunt, quæque futura sunt ex omni æternitate definita dicis esse fataliter.

FATEOR, teris, fassus, [Confessare,] ἀνομολογοῦμαι, confiteor, Mart. libr. 5. Ingenium, studiumque tibi, moresque genusque, Sunt equitis, fateor, cetera plebis habes. Seruius inquit, fateri esse coactorum, & culpabilium, Vir. 4. Aenei. Anna (fatebor) enim miseri post fata Sichæi. Donatus item, Fateri, non testis est, sed rei. Ter. in Eunu. Non potest sine malo fateri, uideo. Cice. 3. Tos. Vt uictum se quandoque esse fateatur.

FATICANVS, ni, [Indouino.] p. c. qui fata canit, id est futura prædicit. Ou. 9. Met. Hæc ubi faticano uenturi præscia dixit Ore Themis.

FATICINVS, ni, [Indouino,] idem. Oui. 15. Met.

FATIDICVS, ci, μάντις, qui nobis fata, id est decreta deorũ exponit. unde Fatidici libri, qui continent fata populorum, quales erant Romæ Sibyllini libri, qui & ab historicis fatales appellãtur. Fatidici uates, & Fatidica Manto nominatur, quoniam erat fatiloqua, id est futurorum uaticinatrix. Vir. 8. Aen. Vatis fatidicæ, cecinit quæ prima futuros Aeneadas magnos.

FATIFER, a, um, [Mortifero,] μόρσιμος, mortiferum, quasi fatum, id est mortem afferens. Vir. 8. Aen. Fatiferum ensem.

FATILOQVVS, fatidicus Li. 3. Venerabilior diuinitate credita Carmentæ matris, quam fatiloquam mirata hæ gentes fuerant.

FATIGO, gas [Fasticare,] καταπονῶ, lasso, siue ad lassitudiné perduco: quasi fatim ago est autem Fatim, ualde Vir. l. 5. Veloces iaculo ceruos, cursuq; fatigat. Aliquãdo percutio, [Percuotere.] Vir 9. Ae. Versaque iuuencum Terga fatigamus hasta. Aliquando perturbo, commoueo, [Commouere,] ut Quæ mare nunc, terrasque metu cælumq; fatigat. Aliquando excito. Idem: Sociosq; fatigat: Præcipites uigilate uiri. Aliquando cohibeo, [Frenare.] Ci. li. 3. Off. Qui non uerbis sunt, sed uinculis & carcere fatigandi.

FATIM, [copiosamente.] ἀδδηνῶς, abunde, copiose, a quo Affatim, eiusdem significationis: & Fatisco, & Fatigo.

FATISCO, is, ere, [Aprire.] χαίνω, est abundanter aperiri, quasi fatim hiscere, Vir. 1. Aen. Accipiunt inimicum imbrem, rimisq; fatiscunt. Vbi Seruius. Fatiscunt, abundanter aperiuntur: Fatim enim, abundanter ueteres dixeruntunde & affatim, hiscere autem aperiri. Fatiscor a fateor deduci, notauit Gell. li. 17. c. 2. ex Q. Claudij An. li. 2. Fatiscere etiam accipitur pro deficere, [Mancare,] Col. li. 2. cap. 14. Omni solo, quod prædictorum leguminum segetibus fatiscit, una præsens medicina est, ut stercore adiuues. Virg. 1. Geo. Ne puluere uicta fatiscat.

FATOR, taris, multum loquor. est enim frequent. a uerbo Fari. Fest.

FATVA, Deæ cuiusdam nomen erat, cui a Romanis matronis in operto sacra fiebant nocturno tempore: Viri autẽ tanta cura ab eius sacris arcebantur, ut uel in ædẽ eius inspexisse, capitale haberetur. Rationẽ affert Macrob. li. 1. Sat. ca. 12. Fatuam, dum inter homines ageret, Fauni uxorem fuisse tanta pudicitia, ut perpetuo gynæceo, id est mulierum conclaui inclusa, nullum unquam uirum, præter maritum aspexerit. Varro eandem esse existimat, quæ & Telluris, & Terræ nomine a Romanis colebatur. Fatuæ autem nomen a fando deductũ uolunt: quòd infantes partu editi, non prius uocem edunt, quàm terram attigerint. Eadem & Bona Dea uocata est; quod omnium nobis ad uictum bonorum caussa esset. & Fauna, quòd omni usui animantium fauet: & Ops, quòd ipsius ope uita constat.

FATVITAS, atis, [Sciocchezza,] ἀνοία, stultitia, stoliditas. Ci. ad Att. li. 11. Ego huius miserrima fatuitate conflictor. Idem 2. de Inuen. Inertiam, negligentiam, fatuitatem nominari oportere.

FATVM, ti, [Fato.] εἱμαρμένη, a participio Fatus teste Prisciano, deducitur, quòd Fatum nihil aliud sit, quam dictum & iussum diuinum. Ci. li. 1. de Diui. Fieri igitur omnia a fato, ratio cogit fateri. Fatum autẽ id appello, quod Græci εἱμαρμένην, id est ordinem, seriemq; caussarum, cum caussæ caussa nexa, rem ex se gignat. ea est omni æternitate fluens ueritas sempiterna. Chrysippus, referente Gellio, definit Fatum esse, sempiternam quãdam, & indeclinabilem rerum seriem. Seneca in Quæst. nat. Quid intelligis fatum? Existimo, necessitas rerum omnium actionumq;, quam nulla uis rumpat. Apud poetas Fatum quandoque capitur pro natura, ut docet Gell. li. 13. ca. 1. Exponens hunc locum Ciceronis e 2 prima Phil. Multa autem impendere uidentur præter naturam etiam, præterque fatum. Vir. 4. Aen. Nã quia nec fato, merita nec morte peribat. Quandoque pro oraculo, quod dij fantur. [Oracolo.] Vir. li. 5. Aen. Oblitus fatorum, Italasne capesseret oras. Quandoque pro morte. Plin. in Paneg. In principe, qui electo successore fato concessit.

FATVVS, [Senza sapore, sciocco, balordo.] ἀνάττος, Idem quod insipidus, & proprie de cibis dicitur, qui cum non sapiunt, fatui dicuntur. Mar. in Distichis: Vt sapiant fatuæ fabrorum prandia betæ, O quam sæpe petet uina piperque coquus. Quoties autem ad homines trãsfertur, idem est quod insipiens, uel insulsus. Ter. in Eu. Fatuus est, insulsus, tardus. Vbi Donatus: Fatuus, inepta loquens: a fando fatuus dicitur. Inde Fauni fatui, & Nymphæ fatuæ dictæ sunt. Et iterum, Fatui sũt qui uerbis & dictis stulti sunt. insulsi uero corde & animo. Fatuus a fando, inquit Varro, qui fatur, quod puer primo fatur, id est qui inepta loquitur. Ci. 2. de Orat. Hoc præceptum est magis monitoris non fatui, quam eruditi magistri.

FATVOR, aris, [Impazzire,] ὑθλίω, idẽ qđ ineptire. Sen. de Morte Claudij: Audi me, & desine fatuari. Nonnunquã idẽ est quod diuino furore corripi. Iustinus. lib. 43. Fauno fuit uxor nomine Fatua, quæ assiduo diuino spiritu impleta uelut per furorem futura præmonebat, unde adhuc qui inspirari solent, [Spiritare,] Fatuari dicuntur.

FATVELVS, qui & Faunus dictus est, Pici Latinorũ regis filius fuit, cuius uxor Fatua, uel Fauna dicta fuit. Vide Seruium in illud Virgi. 7. Ae. Hunc Fauno & nympha genitum Laurente.

FAVENTIA, [Faenza,] urbs Italiæ, hodie Faenza, incolæ Fauentini. Pli. lib. 3. ca. 15.

FAVEO, es, faui, fautum, [Fauoreggiare, fauorire,] συμπράττω, alicui bene cupio. Ter. in Eun. Illi faueo uirgini. Fauere & tacere est, [Tacere.] Ter. in And. Fauete, adeste æquo animo. Fauere faucibus, antiqui dixerunt pro silere, [Tacere.] Ci. 2. de Diui. Qui silentio noctis fauent faucibus. Loquitur de gallis. Pro eodẽ: Fauere linguis, [Tacere.] Ou. 15. Met. Animis linguisq; fauete. Vir. 5. Ae. Ore fauete omnes, Vbi Seruius: Fauet ore quis per taciturnitatem. Fauetur, impersonaliter. Ci. 2. de Orat. Hominum studijs, ceteris commodandi, fauetur. Ventis fauentibus nauigare, Oui. 15. Met.

FAVII, antea Fouij, a familiæ auctore dicti, qui ex ea natus est, cũ qua Hercules in fouea cõcubuit. alij putant ita uocatũ, quòd primus ostenderit, quemadmodũ ursi, & lupi foueis caperentur. utcunque sit, constat a fouea dictos fuisse. unde Fouij non Fauij primum dicti.

FAVILLA, læ, [Fauilla,] αἰθάλη, proprie scintilla igne destituta, quanquã etiam indifferenter pro quouis cinere accipitur. Pli. li. 36. c. 25. Idem li. 18 ca. 35. Contectus ignis a se fauillam discutit. Scintilla: σπινθὴρ, uero proprie est, quæ e silice, cum is cæditur, exilire solet. Vir. li. 1. Aen. Silicis scintillam excudit Achates.

FAVISSAE, θησαυροί, cellæ quædam in area Capitolina, ubi reponi solebant signa, & thesauri, & alia quædam religiosa donarijs consecrata. Gell. li. 2. c. 10. Dictæ Fauissæ, quod in eis flata signataq; pecunia conderetur. unde & a priscis Latinis Flauissas dictas fuisse comperitur, quas Græci Thesauros appellant.

FAVTORAM, antiqui dicebãt pro fautorem: quod & Nonius annotauit, citans locum Lucilij ex li. 29. Fautorem me tibi putes.

FAVNI, agrorum & siluarum dij, qui post prolixum tempus moriuntur, quod e terra geniti sint. Oui. 1. Meta. Sunt Fauni, Satyrique, & monticolæ Siluani Ex quo loco apparet, alios esse Faunos, alios Satyros, & rursus alios Siluanos.

FAVNVS, φαῦνος, filius Pici & Pater Latini, antiquissimus Aboriginum rex, deus post mortem habitus, qui regnauit in Latio. is genuisse fertur Faunos, Satyros, Panes, & Syluanos, rusticorum numina.

FAVONIANA, pyra rubra, a Fauonio insitore dicta Pl. li. & ca. 15.

FAVONIVS, [Zephirò,] ζέφυρος, uentus ab occasu æquinoctiali spirans, contra Subsolanum, teste Pl. l. 2. ca. 47. a fouendo dictus, quòd cuncta foueat. est enim genitalis spiritus mundi. Ci. in Ac. Mare Fauonio nascente purpureum uidetur.

FAVOR, oris, [Fauore,] a Faueo, est uoluntas, studium, uel uox alicui bene cupientis. Oui. in Ibin. Sit quoq; (quod uerum est) solido defecta fauore Fortunæ facies inuidiosa tuæ. Pl. li. 14. c. 4. Maior fauore hominum fama. Ci pro Rol. Come. Quã expectationem, quod studium, quem fauorem secum in scenam attulit Panurgus?

FAVORABILIS, [Fauorito, grato.] gratiosus, ac fauoris plenus apud oẽs. Quin. li. 12. c. 1. Aliter pro alio dicendũ est, ut quisque honestus, in uidiosus, fauorabilis erit. Dicitur & Fauorabilis actiue, pro eo, qui fauet. Li. 3. Auram fauorabilis populi ex dictatoria inuidia petit.

FAVORABILITER, [Con festa,] plausibiliter. Quinct. lib. 4. Plerisque moris est in aliquem plausibilem locum quam maxime possint fauorabiliter excurrere.

FAVORINVS, philosophus, de quo frequens mentio apud Gel. oriundus Arelate, celebri Galliæ Narbonensis oppido. Inde in Græciam profectus, sub Dione Philosophiæ operã dedit. Hic tria præcipue in se solebat admirari: quod, Gallus cum esset, Græcissaret: cumq; eunuchus esset, in adulterij tamen suspicionem aliquibus ueniret: & cum imperatorem inimicum haberet, adhuc tamen uiueret. erat enim Adriano Cæsari infensissimus. Hæc ex Philostrato.

FAVSTIANVM VINVM, quod in medijs collibus Falerni agri gignebatur. Nã quod in sũmis iugis, Gauranũ uocabãt: quod in medijs collibus, Faustianum: quod in ima radice, Falernum, Pli. lib. 14. cap. 6.

FAVSTVLVS, pastor, Remi & Romuli nutritor. Liu. lib. 1.

FAVSTE, [Felicemente,] feliciter. Ci. pro Mur. Sum precatus, ut ea res fauste, feliciter, prospere eueniret.

FAVSTITAS, tatis, [Felicità,] pro felicitate ἀτυχία, apud Hor. 1. Car. Ode 5.

FAVSTVS, a, um, [Prospero felice,] a fauore, ἀτυχὴς, prosperum ac felicem significat, cui fortuna fauet. Ter. in And. O faustum & felicem hunc diem.

FAVTOR, qui alteri bene cupit. Ci. pro Plan. Multi fautores laudis tuæ. Fautrix. Ci. pro Plan. nostra illa fautrix suorum regio.

FAVVS, apum cellulæ: a fouendo, quòd in his sobolem foueant. Virg 4. Geo Prima fauis ponunt fundamina. Plau. Meus fauulus.

FAVX, cis, uel potius in plu. num. Fauces. nam singularis numerus raro est in usu. λάρυγξ, superior pars gulę mento propinqua, sed interior ubi os angustatur Pli. li. 11. Summum gulæ fauces uocantur, postremum stomachus. Ci. 1. Tus. Has imagines loqui uolunt: quod fieri nec sine lingua, nec sine palato, nec sine faucium, laterum ve & pulmonũ ui & figura potest. Fauces per translationem dicuntur, stricti ingressus uallium, seu alterius loci: ut, Fauces Orci. Vir. 6. Aen. Vestibulum ante ipsum, primisque in faucibus Orci.

FAX, [Face, facella,] δᾲς, fustis incisus, & cera, uel oleo inunctus, ac compositus ad lumen faciendum: fitque præcipue ex arundinibus aridis, & picei generis arborib. cuiusmodi sunt teda, & Larix. Varro de Vita pop. R. li. 2. Cũ a noua nupta ignis in face afferretur, de foco eius sumptus, fax ex pinu ablata esset, ut eam puer ingenuus afferret. Per translationẽ accipitur pro incitatore, & auctore alicuius facinoris. Pli. in epist. Theophanes, fax accusationis & origo. Ci. pro domo: Nonne senatui prouidendum fuit, ne in hanc tãtam materiam seditionis ista funesta fax seditionis adhæresceret? Addere faces alicui, est eum incitare, incendere, inflãmare ad aliquid agendum. Taci. li. 17. Flagrantib. iã multum animis ueluti faces addiderat. Macrius. Primã facẽ, noctis principium uocitabant, quòd tum primum uti face incipiamus. Gell. Cum iam prima fax noctis, & densiores esse tenebræ cœpissent, discessimus. Facem in nuptijs præferre solebant, siue ad obseruandam antiquam consuetudinem, quòd nõ nisi noctu duci nouas nuptas a sponsis mos erat: siue in honorem Cereris, quæ facem in quærenda Proserpina gestauerat: siue ut noua nupta ignẽ, & aquã, quæ duo sunt in uita maxime necessaria, cum uiro communicare uideretur. etenim aqua quoque aspergi solebat, ut casta puraque ad sponsum duceretur.

FAXO, pro faciam. Vir. li. 12. Ego fœdera faxo Firma manu. Verbum est defectiuum, quod tantum habet futurũ indicatiui, nec id omnino integrum, ad hunc modum Faxo, is, is, & in numero plurali Faxunt: & in futuro optatiui, & præsenti subiunctiui, Faxim, is, it, faximus, itis, faxint. Ter. in Heau. utinam Dij faxint. Ennius apud Ci. de Sen. Nemo me lacrymis decoret, nec funera faxit.

F ANTE E

FEBRICITO, tas, [Hauer la febre,] πυρέττω, febre laboro. Col. l. 7.

FEBRICVLA, læ, [Febre piccola,] πυρέτιον, parua febris. Planc. Ci. l. 10. fam. Ex labore in febriculam incidit assiduam, & satis molestam.

FEBRICVLOSVS, cum multa febri. Gel. Morbus febriculosus.

FEBRILIS, le, [di febre,] ad febrem pertinens. Apul. Ardore æstuans febrili.

FEBRIO, is, iui, itum, [Hauer febre,] πυρέττω, febrem patior. Cels. li. 6. ca. 11. Potiones, si febriat puer, aquæ.

FEBRIS, febris, [Febre,] πυρετὸς, a febritate morbi, uel (ut Seruius docet) a feruore: est intemperies calida totius corporis. Ci. ad Tironẽ: Is mihi nunciauit te plane febri carere. Febres periodicæ, quæ stati temporis periodo accedũt & recedunt, ut quotidianæ, tertianæ, quartanæ. Pl. li. 10. ca. 3. Adalligata febribus, quas Græci Periodicas uocant. Sunt & alia febrium genera, quæ ex libro Galeni, de Febribus petenda relinquimus.

FEBRVA, orum, καθάρματα, dicebantur, quæ purgamẽti caussa in quibuscunq; sacrificijs adhibebantur. Pli. Priscis temporib. opinio obtinuit, Februa esse omnia, quibus malefactorum conscientiæ purgarentur. Oui. 2. Fasto. Februa Romani dixere piamina patres.

FEBRVARIVS, [Febraio,] mensis dictus, quòd tum, id est extremo anni mense, populus februaretur. i. purgaretur. per duodecim enim dies continuos Februarij celebrabantur Februa: hisque diebus pro impetrãda mortuorũ manib. quiete, omnis populus piaculis, sacrificijsq; circa sepulchra accensis facibus, cæterisque intentus erat. Et Iuno Februata, siue Februalis dicebatur, quòd ei hoc mense sacra fiebant.

FEBRVO, as, lustro, purgo, [Purgare,] καθαίρω, a ferueo; hoc enim adolendo, & flammis feruẽtibus fieri solebat. uel a Sabinorum lingua, qui Februum purgamentum dicunt. Varro de uita populi R. in eorum enim sacris liba cum sint facta, incerni solent farris semine, ac dicere, se ea februare, id est, pura facere.

FEBRVVS, ᾅδης, dictus est Pluto, Inferorũ Deus, quòd ei mẽse Februario sacrificaretur. Macrob. li. 1. Sat.

FECIALES, [Araldi,] σπονδοφόροι, Plau. dicti a faciendo, ut auctor est Festus, quòd belli paciscq; faciendæ penes eos ius erat. neq; enim licebat bellũ alicui inferre, nisi hi & iusta caussa suscepũ declarassent, & prius indixissent. Varro itaq; bella tarde, & nulla temeritate suscipiebant: quod bellum nullũ, nisi pium, putabant geri oportere. Et priusquã indiceretur bellum ijs, a quibus iniurias factas sciebãt, Feciales legatos res repetitum mittebant quatuor, quos Oratores uocabant. Ci. 7. in Ver. Habemus hominem in Fecialium manib. educatum, unum præter cæteros in publicis religionibus fœderũ sanctum ac diligentem. Fecialis, & hoc ale. Ci. 1. Offi. Belli æquitas sanctissime fecialis populi R. iure præscripta est.

FEL, fellis, [Fele,] χολὴ, humor flauus in corpore, in infima hepatis parte, in uesicula quadã contentus, quam Cistulam fellis appellant. Humor autem ipse a medicis Flaua bilis appellatur. Ci. de Diu. Gallinaceum fel. Aliquando Fel, quod sit amarissimus humor, pro animi amaritudine ponitur. Pla. in Truc. In melle sunt linguæ sitæ uestræ, atque orationes, Corda in felle sunt sita. Fel terræ, genus herbæ (quæ & Centaurion, teste Pli. li. 5. c. 6.) propter amaritudinem summam appellatur.

FELLEVS, a, um, [Di fele,] Pli. li. 26. ca. 12. Sudores felleos mouent.

FELIS, huius felis, masc. ge. [Gatto,] αἴλουρος, animal quadrupes, qđ nobiscum in domibus tenemus ad murum uenatum. Pli. li. 10. c. 73. Feles quo silentio, quàm leuibus uestigijs, quam multo speculatu musculos exiliũt. Var. li. 3. Parietes tectorio leuigans, ne felis aliave bestia introire ad nocendum possit. Sunt & feles feræ, domesticis aliquanto maiores, pelle nigris maculis uariegata, ex quibus domesticum nostrum animal uidetur propagatum.

FELICITAS, atis, [Felicità,] εὐδαιμονία, prosperitas. Ci. pro Font. Præcipue ex eo genere homines, quorum industria, uirtus, felicitas cognita in re militari sit, diligenter uobis retinendos existimetis. Felicitas terræ, [Feacità,] fœcunditas, fertilitas, apud Plin. in epist. Erat & dea apud Romanos, hoc nomine, cui ad impetrandum prosperos rerum institutarum successus sacra fiebant. August. 4. Ciuit. Quid felicitas? dea est, ędem accepit, aram meruit, sacra ei congrua instituta sunt.

FELICITER, [Felicemente,] εὐδαιμόνως, prospere, beate, fortunate. Ci. 3. de Fin. Necessario sequitur, omnes sapientes semper feliciter, absolute, fortunate uiuere. Vir. 1. Geo. Hic segetes, illic ueniunt felicius uuæ.

FELICITO, as, [Felicitare,] εὐδαιμονίζω, felicẽ facio. Cõtrarium est Infeliciso, infelicem reddo. Plaut. Pœn. Dij illum infelicitent omnes.

FELIX, [Felice, fortunato,] εὐδαίμων, prosper, beatus, fortunatus. Virg. 3. Aen. Viuite felices, quib. est fortuna peracta Iam sua. Interdum significat, qui scilicet alios felices reddit. Idem 1. Aen. Sis felix, nostrumq; leues quæcunque laborem. Vbi Seruius: Felix, propitia. Felix enim dicitur, & qui habet felicitatem, & qui facit esse felicẽ. Vnde & deos felices, uel infelices dicimus ex rebus, quas præstant. Idem in Daphnide: Sis bonus ò felixq; tuis. Aliquando idem quod utilis, siue commodus, [Vtile,] Mart. Illa manus quondam studiorum fida meorum, Es felix domino, notaque Cæsaribus. Aliquando fœcundus, ferax, fertilis, [Fertile,] Virg. 2. Ge. Exijt ad cælum ramis felicibus arbos. Mart. lib. 13. Hos Amiternus ager felicibus educat hortis.

FELLICO, as, [Tettare, poppare,] θηλάζω, lac exugo. Solinus in Collect. Mater pullo præbet ubera fellicanda. Forte legendum Vellicanda.

FELLO, las, [succiare, poppare,] θηλάζω, lac exugo. unde etiam ad obscœnam curum libidinem transfertur qui uirilia intra os recipiunt, & illa perinde ac papillas exugunt.

FELSINA, [Bologna,] urbs Italiæ, postea Bononia appellata. Plin. lib. 55. cap. 3.

FEMEN, inis, μηρὸς, Femur. Proprie tamen Femina, teste Valla lib. 4 sunt interiores partes, Femora exteriores: femina posteriores, femora anteriores. Pli. lib. 11. sic de apibus scribit: Prioribus pedibus femina onerat, propter id natura scabra. Et lib. 28. Femina atteri equitatu, notum est. Femina enim interiora equitando atteruntur, non exteriora. Lucr. lib. 4. Ideo fastigia posse Suratum ac feminum pedibus fundata plicari. Hinc Apuleius finxit uocabulum, Interfemineum, pro pudendis muliebribus, ueluti positis inter femina. Col. li. 7. Vtile sub femina manum subijcere, ne ad huiusmodi

huiusmodi tactum postmodum pauescant. Existimat Seruius Femen in nominatiuo non reperiri: Priscianus docet esse in raro usu. Femina etiam inferiores partes significant: nam a flexu dicta uidentur. ubi igitur non crura cum flexu pedis est, Femina dicuntur. Pla. in Asin. Asinos uetulos, quibus obtritæ ad femina erant ungulæ. Col. l. 6. Femina secari & interdum inuri solent. Ci. de Nat. Redundans pedibus, feminibus, cruribus.

FEMORALIA, [Braghe,] περιζώματα, pro uerendorum tegminibus. Sue. de Aug. hyeme thorace laneo, & femoralibus, & tibialibus muniebatur.

FEMVR, oris, μηρὸς, quod & Femor dicitur, secundum Phocam a ferendo, quòd his præcipue partibus sustineatur animal atq; feratur. Vide Femé Liu. 54 Scipionis femur tragula confixum. Ci. de Cla. Or. Frons non percussa, non femur.

FENESTRA, stræ, [Fenestra,] θυρὶς, ἀπὸ τοῦ φαίνειν, lucere. Fit n. ad lucem reddendam. Oui. Qui lumen thalamis parua fenestra dabat. Interdum ponitur pro aditu, & occasione, [Occasione,] Ter. in Heau. Hui, quantam fenestram ad nequitiam patefeceris. Cice. in Tus. Ex partes quasi fenestræ sunt animi.

FENESTRATVS, ta, tum, [Aperto,] apertum. Plau. Nulla fenestratior domus.

FENESTRO, as, [Aprir fenestre,] fenestras aperio. Pli. li. 51. ca. 37.

FENESTELLA, [Finestrella,] θυρίδιον, & Fenestricula, dim. a fenestra. Col. li. 1. ca. 1. Granaria modicis fenestellis Aquilonib. inspirentur. Est etiam Fenestella nomen proprium historici sæpius a Pli. citati, qui nouissimo tempore Ti. Cæsaris obiit. Fenestella item alius, cuius de magistratibus Romanorum liber extat.

FERABITES, p. p. dicitur agrestis. Sisenna apud Nonium. partim ferabite, partim lauro ac pinu abundant.

FEROCITAS, tatis, [Ferocità,] ἀγριότης, Col. li. 3. ca. 2.

FERAE, arum, [Fiere,] θῆρες, a ferendo, quòd cum impetu, & sine ratione ferantur: aut quòd naturali utantur libertate, & pro desiderio ferantur. Proprie autem Feræ dicuntur, quæ ferocitatem habent: ut leones, pardi, lupi: quæ ubi mansuefactę sunt, cicures appellãtur. Oui. in epi. Ariad. Mitius inueni, quam te genus omne ferarũ. Interdũ feræ significatio latius extenditur, ut omnia fere bruta terrestria complectatur. Ci. 1. Offi. Expertes rationis & orationis feræ.

FERALIA, orum, νεκύσια, feriæ Romanorum dijs manibus sacratæ, a ferendis ad tumulum epulis. Ouid. 2. Fasto. Hanc, quia iusta ferunt, dixere Feralia lucem, Vltima placandis Manibus illa fuit. Cic. Attic. lib. 7.

FERALIS, le, [Mortale crudele,] θανάσιμος, funestum, dirum, exitiale, a Feralibus ducibus, quibus epulæ in mortuorum sepulcra inferebantur. Virgil. 4 Aen. Ferali carmine bubo Visa queri. Generaliter dicitur de omni re ad mortuos pertinente, [Da morte,] unde Ferales uittæ, funeri accommodatæ. Feralia amicula, uestimenta, quibus cadauera defunctorum uestita sepulcro conduntur. Feralia fœdera, Tedę ferales, & Arma feralia, mortifera Feralis cultus, [Funebre, lugubre,] pro funebri & lugubri. Feralis arbor. Plin. lib. 16. cap. 10. Picea, feralis arbor, & funebri indicio ad fores posita. Ferales præcones, quos anteambulones atratos Latine appellare possumus, ex quorum grege sunt funerum indictores Budæus.

FERAX, cis, [Fertile,] εὔφορος, fertilis, fœcundus. Pla. in Epid. Nullum agrum opinor in agro Attico æque feracem. Cic. de Inuen. Agri sunt feraces.

FERCVLVM, [Viuande,] παρατιθέμενον, teste Nonio est missus cibi, ita dictus, quòd ad mensam inferatur. Hora. 2. Ser. Sat. 6. Multaq; de magna superessent fercula cena. Aliquando pro gestamine, quo pompa deferri solet. Suet. in Cæsare. Pontico triumpho, inter pompæ fercula trium uerborum prætulit titulum, VENI, VIDI, VICI, idest, inter pompæ triumphalis gestamina, quo nomine continentur simulacra oppidorum, spolia hostium, coronæ, machinæ, & id genus alia. Acron docet, Fercula, esse pulpita, in quibus deorũ simulacra reponebantur: quia in pompa Circensi huiusmodi simulacra deorum ferebant. Ci. li. 1. Off. Cauendum est, ne tarditatibus utamur in ingressu mollioribus, ac similes pomparum ferculis esse uideamur.

FERE, [Quasi,] παρὰ μικρὸν, σχεδὸν, idem quod pene: ut, Fere hominem occidisti: id est, parum abfuit, quin hominem occideris. Fere pro plerunque, [Spesse, le più uolte,] Ter. Phorm. Pauper, cui opera uita erat, rui fere se continebat. Quin. lib. 2. c. 5. Fere minus ualent præcepta, quam experimenta. Interdum ita cõstruitur, ut intelligatur quędam uniuersitas. Quinct. Hæ fere sunt emendate loquendi scribẽdique partes, id est fere omnes. Ci. de Ami. Memini in eum sermonẽ incidere, qui tum fere erat in ore.

FERENTARII, orum, ἀκροβολισταὶ, leuis armaturæ milites: a ferendo auxilio: ea cursu leues, armis grauibus non impediti, sed ense & telis tantum instructi. Hæc Nonius. Varro autem Ferentarios uocat milites, qui fundis, lapidibusque pugnabant: quæ tela feruntur, non tenentur. Sal. in Catil. Postquam eo uentum est, unde a ferentarijs prœlium committi posset. Hi & Velati uocabãtur, ut inquit Festus; quod uestiti inermes sequerentur exercitum.

FERENTINVM, pen. prod. Φερεντῖνον, Ptolemæo oppidum est Tuscorũ, iuxta Fesulas, incolæ Ferentini. Pli. lib. 3. cap. 5. & Mela li. 2. Ferentinates autem Latij populi sunt, apud eundem Pli. loco iam citato, Stra. lib. 4.

FEREOLA, læ, uitis cuiusdam genus est apud Col. li. 3. ca. 2.

FERETRIVS, [Gioue,] dictus Iuppiter, non a pace ferenda (ut quibusdã uisum) sed a ferendis spolijs. nam Romulus, deuictis Ceninensibus, hostium spolia ferculo ad id facto in Capitolium detulit, ibique ex quercu suspensa, Ioui consecrauit, eodemque in loco Ioui Feretrio templum condidit, auctorque fuit posteris, ut eo capta ex hostibus spolia deferrent. Bina postea inter tot annos, tot bella, opima parta sunt spolia. Liu. li. 1.

FERETRVM, tri, p. e [Bara, cataletto,] lectus, uel aliud, quo mortuus efferri solet. alio nomine Capulus, a capiendo. Pli. l. 7. c. 52. Varro quoque auctor est, xx. uiris agros diuidentibus Capuæ, quendam, qui efferretur feretro, domum remeasse pedib. Feretra item dicebantur, quibus fercula spoliave in pompis gestabantur. Liu. 1. Spolia ducis suspensa, fabricato ad id apte feretro.

FERIAE, rũ, [Ferie, giorni quieti, di festiui.] ἑορταὶ, πανηγύρεις, dies cessationum ab opere: dicti, uel a feriendis uictimis, uel ab epulis ferendis: in his enim epulæ fiebant ex pecorum, frugumq; prouentibus. Ci. 2. de Leg. Ferijs iurgia amouento. Festus: Ferias antiqui festa uocabãt, & aliæ erant sine die festo, ut nundinæ: aliæ cum festo, ut Saturnalia: quibus adiungebantur epulationes ex prouentu fœtus pecorum, frugumque. Feriarum apud antiquos multa erãt genera, quæ polluta dicebantur, si in ijs aliquod opus fieret. Erant enim inter ferias, aliæ publicæ, aliæ familijs quibusdam propriæ. Feriarum publicarũ quatuor erant genera, ut docet Macrob. li. 1. Sat. cap. 16. Statiuæ, uniuerso populo communes, quæ certis & constitutis diebus fiebãt, in quibus præcipue seruabantur Agonalia, Carmentalia, Lupercalia. Conceptiuæ, quæ quotannis a magistratibus uel sacerdotibus concipiebantur in certos, siue incertos dies, ut sunt Latinæ, Sementinæ, Paganalia, Compitalia. Cice. 1. de Na. Deo. Cum ferijs Latinis ad eum ipsius rogatu accersituque uenissem. Imperatiuæ, quas consules, uel prætores pro arbitrio indicebant, extra ordinem, pro salute reipu. aut principis, aut ob rem feliciter gestam. Nundinæ, paganorum erant ac rusticorum, quibus ad negotia & merces conueniebant. Erãt præterea propriæ familiarum feriæ, quas quæq; familia ex usu domesticæ celebritatis obseruabat, ut Claudiæ feriæ, & Aemiliæ. Item singulorum, ut natalium dierum, quæ Natalitiæ dicuntur, & fulgurum, & funerum expiationes. A ferijs festi dies dicti Feriati, id est in quibus feriæ celebrabantur. Vide Ferio, as.

FERINA, absolute aliquando usurpatum: & subintelligitur caro. Virg. 1. Aen. Pinguisq; ferinæ.

FERINVS, a, um, [Di fiera,] quod ferarum est, Ci. 1. de Inuẽ. Fuit quoddam tempus, cum homines sibi uictu ferino uitam propagabant.

FERIO, is, ire, [Ferire,] παίω, sine preterito aut supino, percutio. Vir. 9. Ecl. Occursare capro, cornu ferit ille, caueto. Ferire itẽ est sancire, firmare, [Confermare,] unde Ferire fœdus dicimus. Vir. 10. Aen. Tarchon iungit opes, Fœdusque ferit. Ci. pro domo: Cautiones fiebant pecuniarum, fœdera feriebantur prouinciarum. Origo inde tracta est, quòd antiqui fœdus & pacem cum hostib. ineuntes porcã saxo silice feriebant: ut constat ex l. 1. Liuianæ historiæ. Ferire item pulsare est, [Battere.] Pla. in Amph. Feriá fores, aperite. Ferire iugulum est, iugulare. Ferire munere, est multare munere, seu munus emungere. Ter. Phor. Ferietur alio munere. Spectris feriuntur oculi, Ci. Cassio. li. 15. Epi. Ferire aures, pro excitare, Quin. li. 9 ca. 3.

FERIO, as, Ferior, aris, deponens, [Far ferie, far uacanza,] σχολάζω, σχολὴν ἄγω, uaco ab opere, uel studio, [Lasciar da fare,] Inde Feriatus, a, um, quietus, ociosus, nihil agens, [Ociose,] Trebonius Cic. Ne putes feriatum illũ a studijs futurũ. Ci. 1. de Nat. de. Deum sic feriatũ uolumus cessatione torpere. Feriati dies, [Di di festa,] in quibus feriæ aguntur. Plin. in epist. Sequens mensis complures dies feriatos habet Pl. li. 8. ca 6 Malum patremfamilias, quisquis interdiu faceret, quod noctu posset, nisi in tempestate cæli: Peiorem, qui profestis diebus ageret, quod feriatis deberet.

FERITAS, tatis, [Fierezza, crudeltà,] ἀγριότης, naturæ quædam asperitas contraria mansuetudini. Cæs. 8 Bel. Ga. Cultu & feritate non multũ a Germanis differebant, Ci. pro Sex. Ros. Eosq; ex feritate illa ad iustitiam, mansuetudinemque transtulerunt.

FERME, [Quasi,] σχεδὸν, fere, Teren. in And. Iam ferme moriens me uocat. Id est, cum parum abesset, quin moreretur. Ponitur quandoque pro facile, [Facilmente,] Idem in Andr. Fidelem haud ferme mulieri inuenias uirum. Vbi Donatus: Ferme pro facile posuit. Pla. Pœn. Facio quod manifeste deprehensi mœchi haud ferme solent.

FERMENTESCERE, ζυμοῦσθαι, est crescere, & rarescere addito fermento: & proprie de pane dicitur. Quamuis ad terram transferatur: quæ tunc fermentescere dicitur, cum densitas illa glebarum rarescit, & resoluitur. Pli. l. 18. c. 8. Cum teratur inter digitos, fermẽtescens.

tescens. Idem li.17.c.2.Tellus illo modo fermentescit.

FERMENTO,tas,[*Fermentare,*] ζυμόω, fermento misceo,seu crescere facio.Pl,cum fieret panis hordeaceus cicerculæ farinę admixtione, fermentabatur. Transfertur etiam hoc uerbum ad terræ culturam, quæ tunc fermentari dicitur,cum rarescit,& spissæ illę glebæ resoluũtur,& augentur, & ueluti inflantur: ut farina illa subacta,& in massam redacta,intumescit addito fermento, Var.lib. 1. de Re rust. ca. 38.præstare columbinum stercus,quòd calidissimum sit,& fermentare possit terram.Col.l.2.ca.15.Terram fermentat stercus columbinum.Idem l.4.c.1.Vocat terram fermento intumescentem , pro fermentatam.

FERMENTVM,ti,[*Fermento,leuatoio,*] ζύμη, farina quæ subigitur prius quam addatur sal,ad pultis modũ decocta, & relicta donec acescat. dictum , quòd feruendo crescat.Pl.li.18.c.7.Spuma ita cõcreta pro fermento utuntur. Iacere in fermento , per translationem de femina dixit Pla.in Mer.pro , inflata est , & irata.Idem in Cas. Nunc in fermento tota est,ita turget mihi . Fermentum , translatum ad terram,illud significat,quod glebas resoluit,timidamque terram ac raram reddit.Col.li.4.c.1.Repastinata humus, uelut fermento quodã intumescit.

FERO,fers,tuli,latũ,φέρω,[*Portare,*] Vir.li.5.Vix illã famuli Phegeus, Sagarisq; ferebant.Aliquando tolero , [*Sopportare,*] Teren.in Hea. Quem ferer,si parentem non feret suum?Aliquãdo duco, [*Menare,*] Liu.li.1.Pergit ad proximam speluncam: si forte eo uestigia ferrẽt. Virg.lib. 6. Hic uia tartarei , quæ fert Acherontis ad undas . Sæpe etiam pro dicere,[*Dire,*]ut cum dicimus : Sic ferunt homines:idq; tam actiue , quam passiue , & tam personaliter, quam impersonaliter. Liu.li.1.Faustulo fuisse nomen ferunt.Cic.de Amic.Quod Tarquinium dixisse fertur . Vir.1.Aen.Quam Iuno fertur terris magis omnibus unam Posthabita coluisse Samo.Aliquando exhibeo,[*Dare,*]Idem 3.Aen.Sacra Dioneæ matri,diuisq; ferebam . Aliquando concupisco,[*Desiderare,*]Luca.lib.1. Fert animus caussas tantarum exponere rerum.Pro extollo.[*Alzare,*] Sal.Consulares omnes sententiam eius laudant,uirtutem animi ad cælum ferunt . Pro gigno, produco,[*Generare,*] Vir.11.Aen. Si duo præterea tales Idæa tulisset Terra uiros.Pro habeo,[*Hauere,*] Idem·Ferre sui dederat monumentum & pignus Amoris.Aliquando affero,[*Riportare,*] Idem:Legaci responsa ferunt.Aliquando confero.Idem:Quibus acer Eryx in prœlia suetus Ferre manum.Aliquando disturbo.Idem li.1. Aenei. Quippe ferant rapidi secum,uerrantque per auras.Aliquando ostẽto,[*Vantarsi,*] Idem lib.11.Captiuo siue ut se ferret in auro Venatrix.Aliquando consulo,[*Consigliare.*] ut Pompeius tulit ad populum.Sic Ferre ad senatum,est senatum aliqua de re consulere . Aliquando aufero,[*Vccidere,togliere,*] Virg.in Daphnide : Postquam te fata tulerunt . Aliquando refero,seu recipio.Ter.in Ad.Pro labore ab his fero odium.Aliquando assequor, [*Ottenere,*] Idem in Eunuc. Quod iis a me præmium optato, id optatum feres . Quòd si cũ hoc uerbo,Præ me,Præ te,uel Præ se,addatur,significat dicto, uel facto, uel gestu aliquid ostendo,ut,Pręte fers iram,[*Dimostrare,*]Ci.Qui accipit iniuriam meminit,& præ se fert,id est se mentem persequẽdæ iniuriæ habere ostendit.In eundẽ sensum accipi solent Præ me duco,Præ me gero.Ferre auras,est assuescere aeris uarietati,quę ab est.Virg lib.2.Georg.Cum semel hæserunt aruis,aurasque tulerũt. Ferre tribum,ferre centuriam,prærogatiuam,dicitur is, qui tribum uel centuriam habuit sibi suffragantem.Ci.pro Planc.Vna centuria prærogatiua tantum habet auctoritatis , ut nemo unquam prior eã tulerit,qui renunciatus sit?Idem 4.Phil.An tum, unam tribum sine Curione ferre potuisses?Ferre suffragiũ,est suffragari, [*Fauorire,*] Ci. Att. Vt uniuersus populus suffragium de cæde P. Clodij ferat. Ferre sententiam,est pronunciare, Ci. pro Clu. Vos autem iudices de hominum fortunis sentẽtiam ferris.Ferre fortunam,pro uti.Ferre expensum,est id,quod alicui dederis,in rationes referre. Cui opponitur Referre acceptum,quod est , id quod acceperis ab aliquo, in rationes referre inter accepta.Vide Adrianum Cardinalẽ, qui diligentissime hæc explicuit.

FEROCIO,cis,ciui,uel ferocij,ferocitum,[*Esser feroce,*] ἀγριαίνω , ferox fio,uel ferociam exerceo. Oui.Nullis assueta iuuentus Mox intractati more ferocit equi.Et Gel.l.1.

FEROCIA,æ,[*Ferocità,*]θράσος,Ferocitas.Ci.li 6 de rep. Qui comprimit effrænatam illam ferociam.Idem de Arusp.resp.Impetum gladiatoris,ferociamque compressi.

FEROCITAS,tatis,[*Ferocità,superbia,*]sæuitis, & (ut inquit Speusippus) excessus audaciæ,haud metuens,quæ metuenda sunt.Ci. 1. de Offi. Equos ferocitate exultantes domitoribus tradere solent . Idem de Sen.Infirmitas puerorum,ferocitas iuuenum.

FEROCITER,[*Superbamente*] superbe.Pla. Amph. Superbi nimis ferociter legatos nostros increpant.Liu.3. Caput Legati ferociter ostẽtantes.Idem 23.Ferocius,Ci.ad Q.Fr.

FEROCVLVS,diminutiuum . Hirtius de Bel. Afr. Quid tu miles tam feroculus es ?

FERONIA,æ,φερωνία,nemorum Dea,a ferendis arboribus. Vir.7.Aen. Et uiridi gaudens Feronia luco.Item urbs,sub mõte Soracte, in qua eiusdem nominis dea erat.

FEROX,cis,[*Feroce,*] τολμητίας,elatus,sæuus , animosus ad certandum cum altero,& uim alteri inferendam,atque nocendum.Hora.Latiũ ferox.Sal. Ille animo feroci negat se fusum toties Numidam pertimescere. Vir.4.Aen.Stat sonipes , & fræna ferox spumantia mãdit. Pla.in Mil.Animo eram ferocior.

FERRAMENTVM, instrumentum , ex ferro . onde Ferramenta fabrilia dicimus . Cice.1.de Nat. Quæ molitio , quæ ferramenta , qui uectes , Col.lib.3. Cacumina fici acutissimo ferramento amputare prodest .

FERRARIA,æ,subst. [*Minera di ferro,*] σιδηρωρυχία , locus in quo ferrũ foditur:ut Auraria,Argentaria,Aeraria,in quibus aurum,argẽtum, & æs effodiũ.Cæs.7 Bel.Gal.Apud eos magnæ sunt ferrariæ . Liu. 34.Vectigalia magna instituit ex ferrarijs,argentarijsque . Est etiã nomen urbis celeberrimæ in Italia circumpadana . Item promõtorium in Hispania, non procul a Carthagine noua , ita nominatum, quòd fodinas habeat ferri feracissimas. Mela. li.2.

FERRARIVS,a,um,[*De ferro,*] σιδηρικὸς,quod ad ferrum pertinet,ut Faber ferrarius.Fodina ferraria, Officinæ ferrariæ , Metalla ferraria. Pli.li.34.ca.24.Ferraria aqua , qua utuntur fabri ferrarij ad extinguendum candens ferrum.Pl.li.28.c.16.

FERREVS,a,um,[*Di ferro,*] σιδήρεος,ex ferri materia.Pli.lib. 10.ca.42. Ferreo uerberatur radio.Ferream Fabricam inuenere Cyclopes.Pl. li.7.c.56.Virg.3.Aen.Confixum ferrea texit Telorum seges. Idem 12.l.Ferreus ingruit imber.Translate pro duro,& inexorabili,[*Crudele,*]Ci.ad Treb.Ferreus essem,si te non amarem.Idẽ Att. 13.O te ferreum,qui illius periculis non moueris .

FERRATVS,a,um,[*Ferrato,*] σιδηρόδετος , id cui ferrum inductum est, unde Ferrata spicula.Vir.li.3.Geor.Ferratos sustinet orbes .

FERRVGINEVS,a,um,[*Di color di ruggine,ferrigno,*]quod colorem habet ferri longa rubigine exesi: qui est ex rufo & nigro cõmistus. Sunt qui uelint Ferrugineum colorem eum esse , quem alio nomine uocamus Cæruleum,adducti,opinor,auctoritate Plauti in Mil. qui eundem colorem Thalassicum uocat & ferrugineum.sed certe Pla.non iccirco uocat colorem ferrugineum Thalassicum, quòd maris colorem referat,sed quod nautæ eiusmodi colore soleant uti in mari. iubet enim ibi Palæstrio,Pleusidem,qui meretricem abducturus erat, ferruginea ueste exornatum uenire , ut facilius persuadeat militi se esse nauclerum . Non absimilis error est eorum, qui ferrugineum arbitrantur esse colorem Hyacynthi : quòd Vir.4. Geor. Hyacynthos uocat Ferrugineos.Constat enim uel Ouidij testimonio, florẽ Hyacynthum purpurei coloris esse,ut pote,qui Hyacynthi pueri sanguinem,ex quo enatus fertur,dicatur referre.certũ est itaque Vir. Hyacynthum non dixisse ferrugineum,quòd ferrugineum colorem imitetur,sed eadem ratione, qua. 6. Aen.cymbam Charontis dicit esse ferrugineam,quòd scilicet funesta putabatur & luctuosa.solent enim lugentes uestib. ferruginei coloris uti . quòd is color fuscus sit, & subobscurus.sic & Vir.Hyacynthum florem uocat ferrugineum,id est lugubrem & funestum,alludens nimirum ad fabulam illam, qua fertur hunc florem ex sanguine Hyacinthi pueri ab Apolline iacti disci occisi.primum fuisse enatum. Verisimile autem est hunc colorem eum esse,quem supra diximus,qui scilicet ferruginis , a qua nomen habet,colorem imitatur:huncq; eundem esse,quem ueteres appellauerunt Bæticum,seu Hispanum.quod etiam non obscure ostendit Vir.lib.9.Aen.cum uocat Ferrugine m Iberam,id est Hispanicã. quo coloris genere etiam hodie nautę Hispani,atque adeo omnes recentiores utuntur.Constat autem , hunc colorem fuisse utilissimum uel eo argumento , quòd Plau.in loco iam citato ferrugineas uestes piscatoribus tribuit.nam cum iussisset Pleusidem aduenire exornatum caussa & palliolo ferrugineo,ut probe nauclerum ementiretur, subdit : Atque apud hunc senem omnia hæc sunt . nam is piscatores habet. Huc accedit,quod Plin li.29 ca.6. scribit lacertas uirides ferrugineis maculis esse distinctas. Lacertæ autem maculas eius esse coloris,quem iam indicauimus,nemo dubitat,qui uel semel lacertam uiderit.Non tamen inficias iuerim , pro ea quæ est apud Latinos in distinguendis coloribus,uel ipso Plinio teste,uocabulorum inopia, colores aliqua ex parte ad hunc accedentes etiam Ferrugineæ nomine fuisse appellatos.unde Claud.lib.2.de Raptu Proserpinæ,uiolãs etiam ferrugineas uocat . quare plurimum ab ijs dissentio , qui hunc eundem faciunt cum colore cæruleo , quem alio nomine Venetum appellant . quorum errorem manasse arbitror ex loco Vegetij libr.5.cap. 37. quod ibi Vegetius nautis uideatur tribuere colorem cæruleum , siue Venetum,quibus, ut supra ostendimus, Plau. assignat uestes ferrugineas . arbitrati sunt itaque eundem esse colorem , quem Plaut. Ferrugineum , & Vegetius Cæruleum, siue Venetum uocat. Sed hoc argumentum quam falsis innitatur fundamentis , facile diiudicabit , qui citatum Vegetij locum non oscitanter excusserit . neque enim ibi cæruleum colorem nauis omnibus attribuit , sed ijs tantum , qui in bello nauali scaphis quibusdam exploratorijs hostium consilia inuestigant.

quibus

quibus etiam uelum nauis, atque ipsos adeo rudentes cæruleo colore tinctos esse iubet, ut aquæ marinæ similitudine hostium oculos facilius fallant.

FERRVGO, inis, [*Ruggine del ferro.*] ἰὸς σιδήρου, rubigo ferri proprie dicitur, ut ærugo æris. Pli. lib. 23. ca. 8. Illitaque inde ferrugo incipientes lichenas sanat. Translate ferrugo color rufus dicitur nigrioris rubedinis, similitudine coloris ferri, rubigine exesi. unde Vir. lib. 9. Ferrugine clarus Ibera.

FERRVM, ei, [*Ferro,*] σίδηρος. Cic. de Nat. Deo. Ex terræ cauernis ferrũ elicimus. Ferrum aliquando pro gladio. Cice. 1. Tuscu. In feruorum ferrum & manus incidisset. In ferrum, atque in uincla coniecti. Cic. 7. Verr.

FERRVMEN, inis, p. p [*Saldatura,*] κόλλα, quoddam quasi gluten, iunctura, seu ligatura, qua metalla, siue etiam aliæ res consolidari solent. Pli. lib. 36. ca. 23. Calcem uocat ferrumen cæmentorum, id est lapidum, quod illa consolidentur & glutinentur cęmenta. Ferrumen auri, uocatur Chrysocolla.

FERRVMINATIO, Paul. l. in rem actio. §. item quæcunque. ff. de rei uen. Ferruminatio per eandem materiam facit confusionem: plumbatura non idem.

FERRVMINO, as. [*Saldare, congiungere.*] συνάπτω, iungo, consolido, proprie de metallis dicitur, quamuis & ad alia transferatur. Pomponius iureconsultus: Si tuum scyphum alieno plumbo plumbaueris, argento ferruminaueris. Plin. pro glutinare posuit lib. 36. Vitrum sulfuri incoctum ferruminatur in lapides, id est glutinatur in formam lapidis.

FERTILIS, le, [*Fertile, abondante, fruttuoso,*] εὔφορος, ferax. Col. li. 4. Ex iis partibus trunci sumantur, quæ sunt fertiles. Fertiles agros colere, Ci. 1. de Diuin. Vir. 2. Geor. Hic fertilis uuæ, Hic laticis. Plin. libe. 14. in Proœ. Tanto priscorum cura fertilior, aut industria felicior. Oui. 4. de Pon. Fertile pectus habes. Ouid. 1. de arte; Fertilior seges est alienis semper in agris.

FERTILITAS, [*Fertilità,*] εὐφορία, Feracitas. Cic. 2. de Diu. Quę sit uel sterilitas agrorum, uel fertilitas futura. Cæsar. 2. Bel. Gal.

FERVEO, es, ferui, uel ferbui, [*Bollire,*] ζέω, proprie est, ex igne supposito calere. unde aqua proprie feruere dicitur, cum ui ignis commouetur & agitatur. Transfertur ad ea quæ quouis modo calefiunt, siue aliquo æstu agitantur. sic Vinum feruere dicimus, quod ex musto transit in uinum. Pli. lib. 14. cap. 9 Mare feruere dicitur, cum æstu & fluctibus agitatur, Oui. 11. Met. Pontus uertigine feruet. Feruere opus dicimus, dum studio & diligentia elaboratur. Hominem quoque, ira, odio feruere dicimus, dum ira, aut odio incensus est. [*Irarsi, odiare,*] Cic. pro Quin. Vsque eo feruet, ferturq; auaritia, ut &c. Hora. 1. epist. 1. Pectus auaritia, miseraque cupidine feruet. Oui. 2. Met. Animus tumida feruebat ab ira. Marti. Fora litibus omnia feruent. Feruet, quod bullit, aut calidum est. Pl. li. 7. ca. 2. Feruentis aquæ contactum fugere. Migrat interdum in nomẽ, Hor. 1. Ser. Saty. 10. Quale fuit Cassi rapido feruentius amni Ingenium. Col. l. 12. c. 50. Aqua feruentissima. Ci. 1. Offi. Fortis animus & magnus in homine non sapiente feruentior plerunque est.

FERVESCO, is, [*Bollire,*] ut, Terræ feruescunt sole, Luc. li. 6.

FERVENTER, [*Caldamente,*] Cœlius Cic. de damnatione feruenter loqui est cœptum.

FERVO, uis, ui, [*Bollire.*] Ferueo. Vir. 3. Ge.

FERVEFACIO, cis [*Far bollire.*] θερμαίνω, bullire facio. Cato de Re rustic. Oleum feruefacito. Feruefacio, pro calefacio. Plaut. Pseud. Ipsæ se patinæ feruefaciunt illico. Feruefacta iacula, Cæsar. 4. Bel. Gal.

FERVIDVS, a, um, [*BoglIente,*] Feruens & maxime callidus. Plin. lib. 13. ca. 4. Nulla est frugifera nisi in feruida terrarum parte. Cice. 2. de natu. Reliqua quarta pars mundi natura feruida est: id est ardens maxime. Ponitur & translate pro uehementi, feroci [*Feroce.*] Liu. 27. Cũ toto eo bello damnosa præpropera, ac feruida ingenia imperatorũ fuissent. Et Ci. de Clar. Ora. App. Claudij uolubilis, sed paulo feruidior erat oratio.

FERVLA, læ, [*Bacchetta.*] νάρθηξ, baculus, siue uirga, qua puerorum manus feriuntur, unde & nomen habet: quanquam sint, qui a ferẽdo malint deducere, quod propter leuitatem senes ferula pro Scipione solent uti. Iuu Saty. 1. Et nos ergo manum ferulæ subduximus. Mar. li. 10. Ferulæque tristes sceptra pædagogum Cessent. Col. Nec manibus mites ferulas. Idem. Ferulæq; minaces Plantantur.

FERVLACEVS, a, um, ναρθηκώδης, Pl. li. 7.

FERVOR, oris, [*Bollore,*] ζέσις, calor uehemens: qualis est solis æstus. Pli. li. 11. ca. 31. Indi furantur æstiuo feruore aurum. Hor. 1. Carm. Ode 16. Me quoque pectoris Tentauit in dulci iuuenta feruor. Ci. de Nat. mundi feruor ille purior.

FERVS, a, um, [*Fiero, seluatico,*] ἄγριος, agrestis, & indomitus, cui opponitur Cicur: & per translationem atrox, seuerus, qui ferinum animũ habet. [*Crudele,*] Vir. 2. Aen. Ferus omnia Iupiter Argos, Transtulit. Cice. ad Att. lib. 12. O fera tempora, cum dubitet Curtius cõsulatũ petere. Hinc Feritas [*FiereZza, crudeltà,*] naturæ quædam asperitas. Pręferus, ualde ferus. Var. lib. 2. de Re rust. Boues Præferi multi in Dardania.

FESCENNINI, uersus, carminis genus obscœnitate & opprobrio plenum: ita dictum, ex Fescennia urbe primum allatum. Macro. li. 2. Sat. cum Fescenninos in eum Augustus scripsisset. Festus.

FESCENNIA, Hetruriæ ciuitas Pli. li. 3. ca. 15.

FESCENNINVS, a, um. Vir. 7. Aen. Hi Fescenninas acies.

FESSVS, a, um, [*Stanco, lasso,*] κεκμηκὼς, fatigatus, & tam ad animum, quam ad corpus refertur. Virg. 1. Aen. Cerealiaque arma Expediunt fessi rerum. Vbi Seru. Fessi rerum, id est penuria fatigati. Idem 2. Eclo. Thestylis & rapido fessis messoribus æstu. Plin. li. 7. ca. 52 Puerum æstu & itinere fessum.

FESTINANTER, [*Velocemente,*] celeriter. Cic. 5. de Fin. Nimium festinanter dictum Festinantius, Pli. li. 17. ca. 21.

FESTINATIO, [*Fretta,*] σπουδή, properatio. Cic. pro Mil. Quid afferebat festinationem?

FESTINATO, aduerbium. [*Subitamente,*] ἐπισπερχῶς. Plin. lib. 18 cap. 20. Nisi festinato peragatur. Quinct. lib. 4. cap. 2. Nihil festinato fecisse uidetur Milo.

FESTINO, as [*Affrettare,*] σπεύδω, propero. Virg 2. Aenei. Festinate uiri. Interdum trepidare, & turbari. Sal. Festinantibus in summa inopia patribus. Terent. in Adel. Quid festinas Geta? animum recipe.

FESTINOR, aris, passiuum. Tacit. de moribus Germ. Nec uirgines festinantur. Id est, cito ad coniugium abripiuntur. Festinatus, part. Pl. in Pane. Festinatis honoribus amplificat.

FESTINVS, [*Veloce,*] celer. Ouid. 11. Meta. Cursu festinus anhelo Aduolat.

FESTINE, [*Subitamente,*] Ci. ad Q fr. lib. 2. A te actam fabellam uideo festine.

FESTIVITAS, [*PiaceuolezZa,*] ἀστειότης, lepor, & urbanitas sermonis. li. 1. ad Heren. Illud genus narrationis, debet habere festiuitatem.

FESTIVVS, a, um, [*Piaceuole, faceto,*] ἀστεῖος, lepidus, urbanus, facetus: ut, dictum festiuum. Ci. li. 1. Offi. Dulcem, & facetum, festiuuque sermonis, Ter. in Adel. O mi pater festiuissime.

FESTRA, ostium minusculum in sacrario, a fenestra per detractionem mediæ syllabæ. Festus.

FESTVCA, cæ, [*Ramuscello, festuco,*] κάρφος, minima quæque res, & leuissima. Col. li. 8 ca. 15 Per quos festucæ, surculique in auiarijs passim spargendi sunt Pli. li. 9. c. 19. Fœminam coitum fugere, donec mas festucam aliquam imponat auersæ. Festuca uirga prætoria, qua quis fiebat liber. Plaut. in Mil. Ingenua, an festuca facta? e serua, an libera est? Persius Sat. 5. Non festuca lictor quam iactet ineptus.

FESTVCARIVS, Gel. li. 20 c. 9. Conferens uim illam ciuilem, & festucariam, quæ uerbo diceretur, non quæ manu fieret, cum ui bellica.

FESTVS, sta, stum, [*Festa, di festiuo, di festa,*] ἑορτάσιμος, ἑορταστὸς, solenniter lætum, & feriatum. unde Festi dies, in quib. uel sacrificia dijs offerebant, uel epulationes celebrabantur, uel ludi in honorem deorum agebantur, uel feriæ obseruabantur. Vir. 1. Geo. Festis quædam exercere diebus Fas & iura sinunt. Idem: Festosq; dies de nomine Phœbi. Cic. pro Clu. Quandoque Festus, ad festum diem pertinens: ut, Festæ frondes, quæ festis adhibentur.

FESVLAE, arum, olim Hetruriæ insignis urbs, hodie modicus uicus non procul a Florentia. conditam uolunt ab Atlante Mauritaniæ rege.

F ANTE I

FIBER, κάστωρ, animal in Ponto, sic dictum a fibris, id est ab extremis oris amnium, quas colit, & ubi maxime solet uideri, effossis. n. in ripa cuniculis, caudam intra aquas tenet, reliquo corpore in sicco habitat. Albertus Magnus dicit, habere pedes anserinos posteriores, quibus facilius natet, anteriores caninos. Vide Castor. Est & Fiber, genus uespæ quadrupes incitatissimum, teste Festo. Plaut. Sic me subis quotidie, quasi Fiber salicem. Fibrinus, a, um, Plin. lib. 17. cap. 28.

FIBRAE, arum. ἶνες, λοβοὶ, omnium extremitates rerum. unde & iecoris, & cordis, & cuiuscunque uisceris extremæ partes, Fibræ dicuntur. Vir. lib. 6. Nec fibris requies datur ulla renatis. Et Celsus pulmonis fibras nominat, cum lib. 4. ca. 1. inquit: Pulmo in duas fibras ungulæ modo diuiditur. Quin, & minuta radicum in arboribus herbisque capillamenta, hoc nomine appellantur. unde Pl. lib. 17. cap. 10. de arborum sationibus ait, solum eligi oportere quam maxime rimosum ne sol exurat fibras. Virgi. Georg. Et amaris intuba fibris. Ci. de Diu. Persius Sat. 1. Nec enim mihi cornea fibra est. i. nõ sunt mihi ita dura præcordia, ut laudis amore, non capiar Bud. Idem Sat. 5 Quod latet, arcana non enarrabile fibra.

FIBRATVS, a, um, ut Fibrata radix cæparum modo. Pli. li. 25. c. 5.

FIBVLA, læ, [*Fibbia,*] πόρπη, proprie ornamentum cinguli ad uestem subligandam. Virg. 1. Aen. Aurea purpuream subnectit fibula uestẽ. Quãdoque pro circulo æneo, quo adolescentulorum uirilia solent coerceri, conseruãdæ uocis gratia, quæ ex Veneris usu debilior reddi solet, & asperior. Solet etiam huiusmodi fibula comędorum histrionumque

ſtrionumque pudendis adhiberi, quod illi potiſſimum hominũ generi uocalitas ſit neceſſaria. Mart. lib. 7. Menophili penem tam grãdis fibula ueſtit, Vt ſit comœdis omnibus una ſatis. Aurea fibula donabátur antiquitus milites. Liu. 39. Quinctius ſuos equites catellis, ac fibulis donauit. Fibulæ item in ædificijs dicuntur ferramenta, quibus tigni coniunguntur. Cæſ. 4. Bel. Gal.

FIBVLO, as, are, [*Affibiare,*] ἐμπορπᾶν, fulcire, cõiungere. Col. l. 1. Omnes parietum iuncturę teſtaceis puluinis fibulantur. Infibulo, ſuper glandem penis fibulam, id eſt, circulum æneum induco. quod fiebat duabus de cauſſis, uel uocis ſeruandæ gratia, uel ualetudinis. Vide Cæl. lib. 7. cap 25.

FICARIA, riæ, locus ficis arboribus conſitus. Pallad. lib. 4.

FICARIVS, a, um, συκινὸς, quod ex fico eſt. Pli. li. 11. ca. 35. Ficarias culices caprificus generat. Cato ca. 48. Ficarius impoſito.

FICATVM, [*Fegato.*] iecur ſuillum maxime, a ſue fico paſta.

FICEDVLA, [*Beccafico,*] συκαλὶς, auis eſt, quæ ficuum eſu pingueſcit. Martia. lib. 13. Cum me ficus alat, cum paſcar dulcibus uuis, Cur potius nomen non dedit uua mihi? Iuue. Sat. 14. Mergere ficedulas didicit nebulone parante. Vbi dictionis huius antepenultima corripitur, quæ in uerſu Martialis tam citato producitur. Plin. lib. 10. cap. 29. Alia ratio ficedulis. nam formam ſimul coloremq; mutãt: Hoc nomen non niſi autumno habent, poſtea Melancoryphi uocantur. Hæc auis à Romanis habita in delicijs. unde Gel. li. 19. c. 8. ſcribit, tantam fuiſſe ueterum in cenis inſtruendis luxuriam, ut negarent auem ullam, præter ficedulam totam, comeſſe oportere.

FICETVM, ti, [*Ficareto,*] συκὼν, locus ubi ficus conſitæ ſunt. Varro: In locis frigidis ficeta fieri non poſſint. Mart. iocum captãs ex ambiguo, Ficetum poſuit pro obſcœnis partibus ficoſis, id eſt multis ulceribus, quæ ficos uocant, obſitis lib. 12. Vt pueros emeret Labienus uẽdidit hortum. Nil niſi ficetum nunc Labienus habet.

FICITAS, ficorum fructuum abundantia. unde ficitor. Næuius.

FICITOR, p. e. συκολόγος, ficorũ amator, ſeu ficorũ collector. Næuius apud Nonium. Ficitores omnes cupiunt ficitatem.

FICTE, [*Fintamente,*] Cice. Appio. Pul. li. 3. Cauerem, ne cui ſuſpicionem ficte reconciliatæ gratiæ darem. Ficte, & ſimulate loqui. Cice. Q. fr. lib. 1.

FICTILIS, le, [*Di terra*] πλαστὸν, a figulo factũ: ut Fictilia dolia, Plin. li. 35. ca. 12. Vrna fictilis, Cice. in Parad. Pocula fictilia, Tibul. li. 1. eleg. 1. Fictilia uaſa, Cice. Att. li. 6. Difficiles, Propert. lib. 4. Eleg. 1. Fictile, lis, ſubſt. Iuue. Sat. 11. Et quadringentis nummis condire guloſum Fictile. Idem Sat. 3. Fictilibus cenare pudet. Auſonius. Fictilibus cenaſſe ferunt Agathoclea regem. Pli. lib. 35. Fictilia pluris conſtant, quam murrhina.

FICTOR, πλάστης, qui ex creta atque argilla opera facit. Cicer. 2. de Nat. Deo. Deos ex facie nouimus, qua pictores, fictoresque uoluerunt. Fictrix, icis. Cic. de Nat. Diuina prouidentia fictrix & moderatrix materiæ.

FICTVS, participium, a Fingor, [*Formato, finto, ſimulato,*] πλαστὸς, formatus. Ci. in Piſo. Ex argilla fictus homulus. Aliquando ex parti. fit nomen, & tunc ſignificat falſus, ſimulatus. Ter. in Eun. quæ uera audiui, taceo. ſin falſum, aut fictum, palam eſt. Ci. de Ami. In Amicitia nihil fictum, nihil ſimulatum.

FICVLNEVS, a, um, ſiue Ficulnus, ex ficu arbore Plin. lib. 25. c. 28. Sũt & ficulnei caules. Hor. 1. Ser. Sat. 8. Olim truncus erã ficulnus inutile lignum. Eadem autem forma Ficulnus, & Ficulneus dicimus, qua Salignus, & Saligneus, Ilignus, & Iligneus. Cato: Fibulæ unde fiant aridæ, ilignæ, ulmeæ, nuceæ, ficulneæ. Ficulnea arbor, Col. li. 5. cap. 11. Ficulnea ligna, Pl. li. 16.

FICVS, [*Fico,*] tria omnino ſignificat, fructum ſcilicet notiſſimũ, quem Græci σῦκον, uocant: deinde arborem ipſam, quæ hunc fructum profert, quam illi συκῆν, appellant: tertio ulceris quoddam genus in locis piloſis naſcens, a ſimilitudine fici fructus ita appellatum. pro hac itaque ſignificationum uarietate diuerſa habet genera, & declinationes. nam cum pro fructu accipitur, tam ſecundæ declinationis eſt, quam quartæ: & eſt generis fœminini, Var. li. 1. de Re ruſ. Fici ſemen naturale intus in ea fico, quam edimus. Et paulo poſt: Reſticulas per ficos: quas edimus, maturas perferunt. Pl. li. 15. ca. 18. E reliquo genere pomorum ficus ampliſſima eſt. De quarta declinatione etiam frequentia occurrunt exempla. Mar. Ficus non habet unus ager. Diminutiuum eſt Ficulus, σύκιον. Plaut. in Sue Nucibus, fabulis, ficulis.

FICVS, [*Fico,*] συκῆ, pro arbore generis fœm. eſt, & ſecundæ uel quartæ declinationis. Plin. lib. 16 Fici, quarum radices longiſſimæ ſunt. Iuuen. Sterilis mala robora fici. Cic. de Ora. ſecundum quartam declinationem inflexit: Cum quereretur, quòd diceret, uxorem ſuam ſuſpendiſſe ſe de ficu.

FICVS, pro morbo, [*Mal del fico, porrofico,*] σῦκον, maſ. ge. & ſecũdæ declinat. Mar. lib. 1. Dicemus ficos Cæciliane tuos. Naſcitur hoc uitiũ fere in capite, tum in capillo, tum in barba, & locis obſcœnis, quę pilis integuntur. Celſ. lib. 5. cap. 3. Eſt etiam ulcus, quod a fici ſimilitudine σύκωσις, à Græcis nominatur. Caro excreſcit: & id quidem generale eſt: ſub eo uero ſpecies ſunt. nam alterum ulcus durum & rotundum: alterum humidum, & inæquale.

FIDEICOMMISSARIVS, habet paſſiuam ſignificationem. nam is dicitur, qui fideicommiſſionem accepit. Vlpia. l. Fideicommiſſa. de Lega. iij.

FIDEICOMMISSVM, ſpecies diſpoſitionis ultimæ uoluntatis, cum teſtator alicuius fidei alicui cõmittit, quod alteri ſit traditurus: quod iccirco Fideicommiſſum dictum eſt, quòd ex fide eius, cui committebatur, pendebat. Poſtea fideicommiſſa, ut omnis fraudis humanæ occaſio amputaretur, ab Auguſto ad neceſſitaté iuris ſunt retracta.

FIDEICOMMISSVS, a, um, ut Libertas fideicommiſſa, id eſt fideicommiſſo relicta. Vlp. l. Titius. ff. de actio. empt.

FIDEIVBEO, bes, [*Promettere per altri,*] pro alio promitto. Vlp. l. ſi dubites. §. filiusfam. ff. de fideiuſſ. Filiusfamilias pro patre poterit fideiubere.

FIDEIVSSIO, ἐγγύη, ἐγγύησις, ſpõſio pro alio facta. Iabo. l. Sed etſi. ff. de fideiuſſ. Seruus fideiuſſionis nomine obligari non poteſt.

FIDEIVSSOR, [*Mallevadore,*] μεσεγγυητὴς, ſponſor, qui pro alio aliquid promittit. Donatus: Fideiuſſor eſt auctor credendi, alium aliquid daturum, facturumve ſua fide, ſuoque periculo promittens. Vlpi. in tractatu de fideiuſſor. Vbi illud obiter animaduertendum eſt, pro eodem dici. Fideiubeo, & diuiſis dictionibus, Fide mea eſſe iubeo. Paulus. l ubi autem. ff de uerb. obl. Si filiusfamilias ita ſtipulatus fuerit, quantam Titio credidero, fide tua eſſe iubes.

FIDELIA, æ, κεράμιον, genus uaſis Samij, teſte Nonio, ad uſus plurimos accommodati, Perſius: Diſce, nec inuideas, quòd multa fidelia potet In locuplete penu. De eadẽ fidelia duos dealbare parietes, eſt eadem opera duos uelle demereri. Curius Cice. lib. 7. fam. Tractum ab ijs, qui parietibus albarium inducturi, colores habent in fictilibus præparatos.

FIDELIS, le, a fide, [*Fedele,*] πιστὸς, qui ſeruat fidem. Ci. Sulpitio lib. 4. Si quem tuorum fidelium uoles, ad me mittas. Idem Q. Fratri Græcorum familiaritates parum fideles. Terent. in Hecy. Quam fideli animo, & benigno in illam fui. Transfertur ad inanimata. Plin. lib. 16. c. 36. de harundinum comis. Glutino tenacior, rimiſque explendis fidelior pice.

FIDELITAS, [*Fideltà,*] obſeruatio fidei. Ci ad Q. Fr. li. 1.

FIDELITER, [*Fidelmente,*] πιστῶς. Horat. 1. epiſt. Nec retinent patulæ commiſſa fideliter aures. Fidele, aliud aduer. Plaut. Capt. Fac fidele ſis fideli.

FIDENA, æ, Φιδήνη, Φιδῆναι, Stephano, & Fidenæ, arum, Φιδῆναι, Straboni, urbs Latinorum mediterranea. Virg. lib. 6. Vrbemque Fidenam. Iuue. Sat. 5. Viuat Fidenis, & agello cede paterno. Hinc Fidenates, Φιδηναῖοι, Φιδηνᾶται, Stephano dicti, Fidenarum incolæ. Pl. lib. 3. cap. 5.

FIDENTIA, tiæ, [*Fidanza,*] θάρσος, firma animi confiſio, & fortitudinis pars, per quam animus multum in ſe fiduciæ cum certa ſpe collocauit. Ponitur autem in laude, ut & Fidens, unde deducitur. Confidẽs autem & Confidentia plerunque in malam partem interpretamur. Ci. 3. Tuſ. Qui fortis eſt, idem eſt fidens: quoniam Confidens mala loquendi conſuetudine in uitio ponitur: ductum a confidendo, quod laudis eſt: qui autem eſt fidens, is profecto non extimeſcit. Idem 4. Tuſ. ſi fidentia, id eſt firma animi confiſio, ſcientia quædam eſt, & opinio grauis, non temere aſſentiens: metus quoque eſt diffidentia expectati & impendentis mali.

FIDENTIA, æ, oppidum Italiæ, incolæ Fidentini. Pli. li. 5. cap. 15. Eſt & Hiſpaniæ Bæticæ urbs, alio nomine Iulia. Idem li. 3. ca. 1.

FIDENTER, [*Arditamente*] θαρσαλέως, intrepide, cum fiducia. Cice. 1. de Orat. Fidenter confirmare. Fidentius alicui ſcribere, ad Attic. lib. 6.

FIDES, fidei, [*Fede,*] πίστις. Cice. 1. Offic. Fundamentum Iuſtitiæ eſt, fides, id eſt, dictorum, conuentorumque conſtantia & ueritas, ex quo credamus, quia fiat, quod dictũ eſt, appellatam fidem. Ter. Heaut. O Iuppiter, ubinam fides? Conſtans fidei. Tacit. lib. 19. Neque fidei conſtans, neque ſtrenuus in perfidia. Fidei plenus, Cic. de ſen. Fides tabularũ, i. auctoritas. Ci. pro Arch. Bonæ fidei poſſeſſor qui ignorauit rem, quam emit, alienam eſſe: aut putauit eum, qui uendidit, ius uendendi habere. Budæus, bona fide. i. ſerio [*Da douero,*] Pla. Aul. Dare fidem, ſancte promittere. Ci. 2. de Finibus: ob fidem, quã dederat hoſti, ea patria Carthaginem reuertiſſe. Accipere fidem, & dare. Virg 8. Aeneid. Accipe, daque fidem. Dare fidem publicam, eſt publico nomine ſecuritatem, uel impunitatem promittere. Cice. 3. Cati. Fidem ei publicam dedi: hortatus ſum, ut ea, quæ ſciret, ſine metu indicaret. Accipere fidem publicam, [*Saluocondotto,*] eſt, quod barbari dicunt, impetrare ſaluum conductum. Sic interponere fidẽ publicam, ſaluum conductum dare, Salu. Iug. L. Caſſius Iugurtham, impoſita fide publica, Romam duceret. Venite fide publica, Venite ſub ſaluo conductu. Salu. Ibidem. Affecta fides. Tacit. li. 19 Et credebatur affectam eius fidem præiuiſſe. Id eſt, fidem læſam: ſicuti Liu. dicit, Res affectas lib. 6. Afflictam fidem uocat li. 17. Habere fidem alicui, eſt credere. Teren. And. Propemodum habeo iam tibi fidem.

Implorare

Implorare fidem alicuius, i. auxilium. [*Aiuto,*] Teren. Ad. Ille fidem nunc uestram implorat Demea. Ciere fidem, idem. Iuue. Sat. 5. Nos hominum, diuumque fidem clamore ciemus. Liuius: Saguntinis fidẽ que nostram implorantibus. Interponere fidem. Cic. de Clar. Ora. Lusitania a Galba contra interpositam fidẽ interfectis. Fidem liberare, est præstare quod quis pollicitus est. Ci. pro Flac. Fufijs satisfacit absconsibus, & fidem suam liberat. Mutare fidem [*Patto,*] est pactum rescindere, & uiolare promissum. Sal. in Iugur. Profecto cuncti, aut magna pars Cirthensium fidem mutauissent. Fallere fidem [*Promessa,*] est, quod quis sua fide promisit, non seruare. Cic. primo Offic. Ad supplicium redire maluit, quam fidem hosti datam fallere. Præstare fidem. Cice. Attic. libro. 9. Meum officium, fidem, pietatem ijs præsto. Ouid. 3. Fasto. Bacche fidem præsta. Item Bonę fidei homo uocatur, cui res tuto creditur [*Da bene, fidele, leale,*] Sueto. in Aug. Populo promissum congiarium reposcenti, bonæ se fidei esse respondit. Cic. Lent. li. 1. epist. Fidem pro promissione, & quasi sponsione posuit: Pompeij fidea, quam de me Cæsari dederat. Facio fidem, est rem per argumenta, tabulas, aut testes probare. Cic. 2. de Leg. agr. Fac fidem, te nihil nisi populi utilitatem quærere. Interdum fides pro fiducia. [*Fidanza,*] Teren. And. Tristis seueritas in est in uultu, uerbis fides. Est item Fides uocabulum negociatorib. proprium, pro constantia illa promissorum, qua debitores suo loco & tempore præstant, quod promiserunt: Cic. pro Pompeio: Scimus Romæ solutione impedita, fidem concidisse. Idem Atti. lib. 1. Huius pecuniæ permutatione fidem nostram facile tuebere. Cæs. 3. Bel. Gal. Cum fides tota Italia esset angustior, neque creditæ pecuniæ soluerentur.

FIDES, fidium, λύραι, lyra, siue cithara, aliudve instrumentum musicum in chordis habens harmoniam. Ci. de leg. Neruos iussit in Timothei fidibus incidi. Idem de Orat. Omnes uoces, ut nerui in fidibus, ita sonant, ut a motu animi sunt pulsæ. Legitur & in singulari num. Fides, fidis, quod non temere alibi reperias, quam apud poetas. Cic. in Arat. Cedit clara fides Cyllenia. Pers. Saty. 6. Atq; marem strepitum fidia intendisse Latinæ. Oui. in epi. Oenones: Me fide conspicuus Troiæ munitor amauit.

FIDICEN, κιθαρῳδός, qui cythara, lyrave canit. Cice. Pæto: Socratem fidibus docuit nobilissimus fidicen. Horat. 4. Carm. Romanæ fidicen lyræ.

FIDICINA, quæ fidib. canit. Teren. Eun.

FIDICINUS, a, um, quod ad fidicinem pertinet. Pla. in Rud.

FIDICULA, læ, [*Ceteruzza, cetteretta,*] λύριον, dim. a fide, seu fidibus, cú lyra, siue cithara significatur. Gell. lib. 1. Achæos Homerus pugnam indipisci ait, non fidicularum tibiarumque concentu conspiratam. Cic. lib. 3. de Nat. Si platani fidiculas ferrent numerose sonantes. Est & Fidicula inter astra constituta, quæ Fides a Columella, ab Hygino Lyra nominatur. Fli. li. 18. Fidicula occasu suo autumnum inchoat. Præterea Fidiculæ, numero tãtum plurali sumitur pro instrumento torquendi, ex duobus, ut putatur, obliquatis lignis compacto, ab extorquenda ueritate ac fide, uel a nerueis funibus, quibus homines torquendi ligabantur. Sue. in Tib.

FIDIUS, Iouis filius creditus est, quem ut fidei prę̃sidem colebant. Pla. Per Deum Fidium credis iurato mihi. Vnde Medius fidius.

FIDO, is, sus, [*Confidarsi, fidarsi,*] θαῤῥέω, fidẽ habeo, credo: & tam cum ablatiuo, quàm cum datiuo construitur. Iuue. Fidimus eloquio Ciceronis. Vir. 9. Aen. Et fidete nocti. Pli. in epis. Solemus, qui ingenio parum fidimus, satietatis periculum fugere.

FIDUCIA, æ, [*Fiducia, fede, fidanza,*] θάῤῥος, idem pene quod fidentia, certa quædam opinio & spes de se, uel de alio concepta. sumiturq; tam in meliorem partem, quam in deteriorem. Cic. 2. Verr. Habeo hominem præpotentem, cuius fiducia prouinciam spolio. Idem de Amic. In uita nulla stabilis beneuolentiæ possit esse Fiducia. Virg. 1. Aeneid. Tanta ne uos generis tenuit fiducia uestri? Idem 9 Aen. Cernis quę Rutulos habeat fiducia rerum. Accipitur etiam Fiducia apud ueteres pro fundo, uel alia quauis re, ea lege uendita, ut aliquãdo redeat ad uenditorem. Boetius in 4. Comment. Top. Fiduciam (inquit) accepisse dicitur, cum res aliqua ea lege mancipatur, ut mãcipanti aliquando remancipet. Veluti si quis tempus dubium timẽs amico potentiori fundum mancipet, redditur o, cum tempus illud dubium præterierit. Cice. pro Flacc. Pecuniam adolescentulo grandi fœnore, fiducia tamen accepta, occupasti. hanc fiduciam tibi commissam tenes hodie, atque possides. Inde Fiduciariam mancipationem ueteres uocauerunt, quam hodie dicimus uenditionem cum regressu, siue sub redimendi potestate contractam: & rem ipsam fiduciariam, quæ alteri ea lege traditur, ut postea reddatur ei, qui emancipariit. Liu. 32. Optimum ratus eam Nabidi Lacedæmonium tyrãno, uelut fiduciariam, dare, ut uictori, sibi restitueret: si quid aduersi accidisset, ut ipse haberet. Fiduciarius hęres uocatur ab Iaboleno in l. Seius ad Trebel. quem alias uocamus Fidei commissarium, quod hæreditatem uelut fiduciariã uidetur accepisse, quam mox alteri sit traditurus. Cæs. Bel. Ciu. lib. 2. operam Legati uocat fiduciariã, quia Legatus potestatem suam ab Imperatore accipit, quam redeunti ad exercitum imperatori debet cedere.

FIDUS, a, um, [*Fidele,*] cui fidendum est. Cice. de Amic. Tarquinium dixisse fertur, tum, cum exul esset, se intellexisse, quos fidos amicos habuisset, & quos infidos. Idem 2. de Finib. Iustitiæ fida custodia.

FIDE, [*Fidelmente,*] πιστῶς, fideliter. Cic. Cæl. li. 1. Nec me ista terrent, quæ mihi a te ad timorem fidissime proponuntur.

FIGLINUM, κεράμιον, opus ipsum figuli. Pli. li. 34. ca. 10.

FIGLINUS, a, um, κεράμεος, ut, Figlina creta, qua figuli utuntur. Pli. li. 10. ca. 21. & Var. 3. de Re rust. ca. 9

FIGMENTUM, quod fictum est, Cic. 2. de Ora. Sine figmentis fucoque puerili.

FIGO, is, xi, xum, [*Ficcare,*] πήγνυμι, immitto, planto, affigo. Virgil. 4. Geor. Ipse feraces Figat humi plantas. Cice. Att. lib. 1. Scripsisti ad me, quoddam caput legis Clodij in curiæ poste fixisse. Figere per translationem pro firmare. [*Firmare,*] Cice Att. libro 8. Setto labare meum consilium illud, quod iam satis fixum uidebatur. Interdum pro percutere, ferire, Iuuen. Sat. 1. Cum tener uxorem ducat spado, Mæuia Tuscum Figat aprum. Figere arma dicebantur gladiatores iam emeriti, cum arma sua ad templi parietem, aut columnam suspendebant. Hora. 1. epis. Veianius, armis Herculis ad postem fixis, latet abditus agro. Figere spem suam in aliquo, est omnem spem suã in eo repositam habere. Figere beneficium clauo trabali, prouerbialis locutio est, pro, operam dare, ut perpetua beneficij extet memoria. Cice. 7. Verr. Vt hoc beneficium, quemadmodum dicitur, trabali clauo figeret.

FIGULINA, næ, seu, Figlina, officina figuli. Pli. li. 7. ca. 56. Figlinas primus inuenit Chorœbus Atheniensis.

FIGULARIS, re, quod ad figulum pertinet. Plaut. Epi. Versutiores, quàm rota figularis. Creta figularis, qua utuntur figuli, Colum. lib. 6 cap. 16.

FIGULUS, κεραμεύς, qui ex creta, atque argilla opera facit. Plin. libr. 35. cap. 12.

FIGURA, æ, [*Figura, aspetto.*] εἶδος, forma, species, a fingendo dicta: σχῆμα, τύπος. Cic. li. 1. Offic. Principio corporis nostri magnã natura ipsa uidetur habuisse rationem, quæ formam nostram reliquamque figuram, in qua esset species honesta, eam posuit in promptu. Idem 5. de Finib. Figura est forma & statura corporis nostri ad naturam apta. Teren. in Eunu. Noua figura oris, color uerus, corpus solidum & succi plenum, Ouid. 2. Metam. Adimam tibi nanque figurã. Qua tibi, quaque places nostro importuna marito. Figura (inquit Asconius) est circa gestum, situmque membrorum, status, circa ornatum & habitum uestis. Figuræ etiam apud grammaticos, & rhetores uocantur flosculi quidam orationis a consueto loquendi usu recedentes. Quinct. li. 9. cap. 1. Figura est conformatio quædam orationis, remota a communi, & primum se offerente ratione.

FIGURATIO, Plin. lib. 11. c. 37. Vt in unoquoque posset figuratio. Pro imaginatione. [*Imaginatione.*] Quinct. Declam. 6. Si quisquam figuratione quadam in hac malorum conditione iudicem ponat. id est, imaginetur.

FIGURO, ras, [*Figurare formare,*] σχηματίζω, formo, & figurã induco. Ci. de Vniu. Mundum deus ea forma figurauit, qua omnes reliquæ formæ concluduntur. Lact. li. 6. Hominem figurauit, ex limo terræ. Figuratus. Ci. 2. de Nat. Deo. Quid de bubus loquar? quorum ipsa terga declarant non esse se ad onus accipiendum figurata. Oratio figurata, figurarum coloribus, ueluti flosculis quibusdam exornata.

FILIA, liæ, [*Figlia,*] θυγάτηρ, proles fœmina. Virg. Aeneid. Sola domum, & tantas seruabat filia sedes. Cic. pro Cluent. Despondit ei filiam suam.

FILICTUM, cti, locus filice herba obsitus. Col. li. 2. ca. 2.

FILIIFAMILIAS, [*Figliuol di famiglia,*] liberi patrisfamilias potestati subditi. Cicero pro Cœl. Filiumfamilias, patre parco & tenaci. Filij familiarum. Tacit. lib. 1.

FILIUS, lij, [*Figliuolo,*] υἱός, ἀπὸ τῆς φιλίας, ab amore: quod omnium cõstantissimus amor sit parentum in filios. Cice. 2. de Fini. Effigie probitatis paternæ filius. Ex improbo patre probum filium nasci, Cic. pro Q. Rosc. Appellatione Filiorum (ut Iureconsulti sentiunt) etiã filiæ continentur, sed non econtrario. Fratris filius pro nepote. Teren. in Phorm. Phædriam, mei fratris uideo filium mihi ire obuiã. Cæs. 5. Bel. Ga. quòd ei & filius, & fratris filius ab Cæsare remissi essent. Dicitur & de brutis. Colum. lib. 6. cap. 37. Nepotibus, quàm filijs, utilior. Terræ filij, dicuntur obscuro, ignotoque genere nati: [*Ignobile,*] siue quòd terra sit omnium communis parens, siue quòd iuxta poetarum fabulas gigãtum genus ignobilissimum è terra procreatum dicatur. Vnde apud Iuuenalem fraterculus gigantum pro homine ignobili legitur [*Ignobile,*] Cice. Atti. lib. 1. Huic terræ filio nescio cui, committere epistolam tantis de rebus non audebam. Fortunæ filius, cui omnia prospero fortunæ euentu succedunt [*Felice,*] Hor. 2. Ser. Sat. 6.

FILIOLUS, li, [*Figliolino,*] τεκνίον. Iuu. Sat. 4. Quod tibi filiolus, uel filia nascitur ex me. Ci. Att. l. 1. Filiolo me auctum scito.

FILIOLA, læ, [*Figlioletta,*] θυγάτριον, Cic. 1. de Diuin.

FILIX,

FILIX, icis, [*Felce*,] πτέρις, herba est sine caule, sine flore, sine semine. Virg. 2. Geor. Et filicem curuis inuisam pascit aratris.

FILVM, li, [*Filo*,] νῆμα, quod ex lino, lanave trahendo ducitur. Ouid. 4. Metam. E quibus una leui deducens pollice filum. Deducit aranea filum pede. Idem 1 Amor. Hor. 2. Car. Ode 3 Dum res, & ætas, & sororum Fila trium patiuntur atra. Idest, Parcarum. Aliquando ponitur pro linea fabrorum. Varro. Sumptoque atramento sutorio filum duxit. Aliquando pro lineamentis faciei, & uenustate formæ. [*Lineamento*,] Gell. lib. 14. cap. 4. Forma ac filo uirginali dixit imaginem iustitiæ fieri solitam. Idem li. 1. ca 9 tradit, Pythagoram explorare solitũ discipulos ex totius corporis filo, atque habitu. Transfertur & ad phrasim orationis. [*Ordine, stile*,] Hora. 2 epist. 1. Tenui deducta poemata filo. Tracta est metaphora a textoribus, qui telam tenuissimo filo texentes probatissimam conficiunt. Cice. de Amic. aliud quoddam expetimus filum orationis tuæ.

FIMBRIA, [*Fibbie*,] κράσπεδον, θύσανος, uestium ora dicebatur, quæ incisuras habebat serræ dentibus non absimiles. Plin lib. 7. ca. 50. Signa letalia, fimbriarum curam, & stragulæ uestis plicaturas. Nonius cuiuslibet rei extremitatem hoc nomine significari tradit. unde & cincinnorum fimbrias dixit Cice. in Pisonem. Erant (inquit) illi cõpti capilli, & madentes cincinnorum fimbriæ. Inde Fimbriatus per umbilicum incisus. Sueton. in Cæs. Usum ferunt lato clauo ad manus fimbriato. Fimbriata urticæ folia scribit esse Plin. ex quo colligimus, qualis fuerit positura & flexura fimbriarum.

FIMETVM, ti, [*Cesso, letamaio*.] κοπρὼν, sterquilinium, quo fimus congeritur. Plin. libr. 24. cap. 2. Fimeta sub dio concauo loco, & qui humorem colligant, intecta stramento, ne in sole arescant, fieri iubet Virg.

FIMVS, mi, [*Letame*,] κόπρος, lutamen dicitur, & excrementu animalium, quibus agri stercorantur. Pli. li. 19. cap. 9 Varro principatum dat turdorum fimo expatiatis. Virg. 1. Geor. Ne saturare fimo pingui pudeat sola. Legitur & fimum neu. ge. Plin. lib. 29. ca. 6. Columbarum fimum cum aceto ad epiphoras laudatur. Et paulo post. Turturis fimum albugines extenuat. Apuleius & fœminino genere utitur, cum ait: Liquida fimo strictum egesta.

FINALIS, le, [*Finale*,] τελικὸς, quod ad finem pertinet: ut Finalis caussa, cuius gratia opus aliquod fit.

FINDO, dis, di, fissum, [*Spezzare, fendere*,] σχίζω, scindo, & diuido. Ouid. 1. Trist. Eleg. 7. Terra feret stellas, cælum findetur aratro. Findere freta classe, Prop. lib. 3. Rura finduntur uomere, Claud. 1. in Eutrop. Virg. 6. Aene. Hic locus est, partes ubi se uia findit in ambas. Fissus, participium: ut, Lignum fissum. Vir. 9. Aen. Paries fissus tenui rima. Ouid. 4. Metam. Fissus, us, ui, [*Fesso a*.] pro fissura. Ci. 3. de Nat. Deo. Quis inuenit fissum iecoris?

FINGO, is, xi, ctum, [*Fingere, formare*,] πλάττω, compono, formo. unde & figuli dicuntur: & uas fictile, quod formatur ex sigilla, aut creta. Salu. in Catil. Quæ natura uentri prona, atque obedientia finxit. Lact. lib 1. Homines eorum simulacra finxerunt. Generale uocabulũ est ad omnia, quæ ingenio manuq; artificiose formantur, ut apud Ci. lib. 1. Offi. Apum examina, non fingendorum fauorum caussa cõgregantur, sed, cum congregabilia natura sint, fingunt fauos. Virg. 8. Aeneid. Et corpora fingere lingua, id est lambendo formare. Aliquando simulare: quoniam ea, quæ simulamus, ita formamus, ut uera esse uideantur. Ci. de Finib. Talibus exemplis non fictæ solum fabulæ, sed etiam historiæ refertæ.

FINIO, is, iui, itum, [*Compire, finire*.] τελέω, perficio, absoluo. Plin. de uiris illu. Cum inter Romanos & Albanos bellum fuisset exortum, placuit rem paucorum certamine finire. Animam finiuit. [*Morire*,] Ouid. 7. Metam. Dolores finire. Virg. 12 Aeneid. Gladio finire dolorem. Ouid. 1. de Pont. Aliquando est terminum ponere, metari. Sic dicimus finire alicui prouinciam certo tempore, pro præscribere alicui tempus administrandæ prouinciæ, quo elapso de prouincia debeat decedere. Cic. Attic lib. 8. Marcello consuli, finienti prouincias Gallias Cal. Martijs, restitit. Sic etiam Finire regiones animo dicebantur augures, cum fines templi animo designabant. Liuius primo. Signum, contra quòd longissime conspectum oculi ferebant, animo finiuit. Finire agros, est cuilibet agri sui fines præscribere. unde & Finitores [*Misuratori*,] dicuntur terræ mẽsores, aut etiam uiri arbitri, qui lite de agrorum finibus exorta suos cuique limites præscribunt. Plaut. in Pœn. Regiones, limites, confinia determinabo. ei rei factus finitor sum ego. Cice. pro lege agr. Finitorem mittes [illegible]. Finitor rerum maximus, Stat. 8. Theb. Finitorem ita uocant Latini, circulum, partem cæli, conspicua nobis a non conspicua dirimentem. Accipitur etiam Finire pro definire, [*Diffinire*,] Quinct. lib 2. Rhetoricæ finitur uarie. Sic Finis, & Definitio pro eodem accipiuntur. Quinct. li. 2. cap. 16. Hic frequentissimus finis, Rhetoricen esse uim persuadendi. Finire absolute, pro uita decedere. Tacit. li. 5. Tiberius finiuit, octauo, & septuagesimo ætatis anno. Finitus, pro eo quod cessauit, & finem fecit. Pli. li. 18. ca. 27. Dabimus & aliud finiti frigoris indicium.

FINIS, is, [*Fine, termino*,] τέλος, gen. tam mas. quam fœ. Virg. 2. Aeneid. Quem das finem rex magne laborum? Idem lib 3. Hæc finis Priami fatorum. Est autem finis, terminus, siue extremitas in unaquaque re. Est Finis intentionis, i. intentio operantis [*Intentione*.] Hinc artifices finem uocant id, quò omnis refertur, & cuius gratia cetera fiunt. ut. Finis medici, est curare: Finis oratoris, est apte ad persuadẽdum dicere. Fines, finium sæpius in plur. num. pro terminis, & limitibus. Terent. in Heaut. Simus & Crito ambigunt de finibus. Pl. In nono epist. Est in Nicomedẽsium finibus amplissimus lacus. Cæs. Bel. Gal Quorum per fines ierant. Ci. pro Mur. Regere fines. Nonnunquam etiam in singulari num. inuenitur in hac significatione. Liu. 34. in Ligurum extremo fine in agmen incidunt Romanorum. Idem 40. Ad extremam finem prouinciæ Galliæ. Tacit. l. 16. Apud finem Ligurum id temporis erat.

FINITE, aduerb. Cic 2 de Fin. Auarus erit, sed finite.

FINITIMVS, ma, mum, [*Vicino*,] ὁμόουρος, uicinus, seu propinquus, fines nostros attingẽs. Liu. li 1. Iam res Romana adeo erat ualida, ut cuilibet finitimarum ciuitatum bello par esset. Mari finitimus est aer. Cic. de Natu. Deo. Falsa ueris finitima sunt. Idem 4 Acad. Inferre bellum finitimis. Idem pro lege Man.

FINITIO, onis, [*Diffinitione*,] ὁρισμὸς, ὅρος, idem quod definitio. Quin. lib. 5. cap. 13.

FIO, fis, factus, [*Essere fatto, diuenire*,] γίνομαι, significationem passiuum habet, quamuis uocem habet uerbi neutri: unde etiam inter neutra passiua a grammaticis numeratur. ueteres Facior dicebãt uoce passiua. unde apud Catonem legitur. Græco ritu faciebantur Saturnalia. Hinc mansit præteritum Factus sum. In præsenti optatiui & præterito imperfecto subiunctiui contra morem aliorum uerborũ quartæ coniugationis assumit e litteram inter i, & r, ut Fierem dicimus pro Firem, & Fieri pro Firim. reliquis temporibus a præsenti formatis sequitur inflexionem uerborum quartæ coniugationis. Horat. 1. epist. 1. Nunc agilis fio. Idem 4. Carm. Ode 13. Fis anus, & tamen uis formosa uideri. Teren. in Eun. Verum ne fiant Hi uiginti dies. Cic. pro domo: Quid te aut fieri, aut fingi dementius potest? Componitur Fio pene cum omnibus dictionibus, cum quibus componitur Facio exceptis præpositionibus, cum quibus raro componitur. ut Calefacio, Calefio, Tepefacio, & Tepefio. Ponitur quandoq; pro æstimari Cic. in Lælio: Ille finis ceterrimus, ut, quanti quisque se ipse faciat, tanti fiat ab amicis. In tertia persona quandoque pro euenit, contingit. Idem li. 1. Offi. Fit interdum, ut nonnulli; omissa imitatione maiorum, suum quoddam institutum consequantur. Fiet tibi acceptum, pro referetur, Pli in epist. 120. Fient in illum exempla, Teren. Eun. Fieri obuiam, Cic. Attic. lib. 16 Fiat, particula est permittentis, ac concedentis, aut annuentis aliquid, Pla. Pseud. Mets date locum fallacijs. S. Fiat: geratur mos tibi. Fieri potest, pro possibile est [*Esser possibile*,] Cic. de Amic. Neque fieri possit, ut non statim alienatio facienda sit.

FIRMAMENTVM, [*Fermezza*,] κῦρος. Cice de Ami. Constantiæ, quam in amicitia quærimus, firmamentum est fides. Gell lib. 13. cap. 21. Neruos uocat firmamenta membrorum: quòd in illis consistat totius corporis robur. Rhetoras etiam firmamentum appellant, quod a Quinctiliano uocatur Continens caussæ, a Græcis συνέχον. id est cardinem illum, circa quem totius caussæ decisio uersatur. Nostri hodie iurisconsulti uocant Punctum decisorium litis. ad Her. lib. 1. Nec ratio, quare fecerit, nec firmamentum quæritur.

FIRMAMEN, inis, [*Fermezza*.] στερέωμα, firmamentum. Ouid. 10. Metaph.

FIRMO, as, [*Stabilire*,] κρατύνω, stabilio. Liu. Firmabat eũ Africum præsidijs. Taci. li 4 Asylum ut firmaretur petentibus. Firmatus. Virg. 4. Ecl. Vbi iam firmata uirum te fecerit ætas.

FIRMATOR, [*Confermare*,] Tacit. li. 2. Drusus pacis firmator.

FIRMVM, Pomponio, φίρμον Ptolem. Piceni castellum. Plin. lib. 3. cap. 13.

FIRMVS, mi, [*Fermo, stabile*,] βέβαιος, constans: a ferendo, quod constanter omnia ferat. Teren in Hecy. Ex quo firmiorem posthac inter nos amicitiam fore scires? Firmus, ualidus, & ut Varro de Re rust. lib. 2 cap. 12. loquitur, alibilis. Firma potio, multi nutrimenti. Celsus li. 2. cap. 18. Firmior ex frumento potio est, quo firmius fuit ipsum frumentum. Firma ualetudo, integra, ualida. Et qui robusta est corporis, Firmus dicitur. Cic. Tironi. Ne te tam longæ nauigationi, nisi bene firmum, committas. Item firmus, munitus. Plancus Ci. li. 10. fam. Antonius ab equitatu firmus esse dicebatur. Firmum uinũ, potens, & durabile. Vir. 2. Geor.

FIRME, [*Fermamente*,] βεβαίως. Plau. Persa. firme ut quisque rem accurat suam, Sic ei procedit. Cic. Att. lib. 11.

FIRMITAS uini, quam uulgus durabilitatem uocat. Pli. lib. 14. cap. 2. principatus datur Aminæis propter firmitatem. Alioqui Firmitas idem est, quod constantia. Ci. Dolabellæ. Firmitatem & constantiam eãdem cognosces, quam reliquisti. Firmitas, [*Valore, fortezza*.] soliditas. Cice 2 Philipp. Gladiatoria totius corporis firmitas. Plautus in Mostel. specta postes, Quanta firmitate facti, & quanta crassitudine.

FIRMITER, [*Fermamente.*] Plau. Pseu. Eum promisisse, firmiter dixit mihi. Var. 3. de Re rust. cap. 9. Cubilia Gallinarú afflicta firmiter.

FIRMITUDO, [*Fermezza,*] firmitas. Cice. ad Atti. lib. 10. Magni æstimo tibi firmitudinem animi nostri probari. Vocis firmitudo, ad Heren. lib. 3.

FISCELLA, læ, [*Cestello,*] τάλαρος, diminu. a Fiscina, uas uimineum, aut ex iuncia, quo lac coagulatur, dum caseus exprimitur, uel in quo casei inferuntur. Tib. li. 2. Tunc fiscella leui detexta est uimine iunci. Item Fiscella dicitur, qua boum ora capistrantur. Plin. lib. 18. cap. 19. Fiscellis capistrari boues oportet, ne germinum tenera decerpant. Cato de Re rust. cap. 54. Boues fiscellas habere oportet, ne herbas sectentur cum arabunt.

FISCELLUS, li, idem. Col. lib. 11. cap. 38.

FISCINA, næ, pe. co. etsi diminut. esse uidetur a fiscus, eiusdem tamen est significationis cum primitiuo. unde Fiscus. Var. de Re rust. lib. 1. c. 22. ex uiminibus materiaque rustica fiūt corbes, fiscinæ, rastelli. Fiebant etiam fiscellæ ex sparto quod iunci genus est. Col. lib. 12. ca. 2. Si sparti fœcunda regio est, fiscinæ, sportæue ex uimine fieri debent. Denique Fiscinæ nomine cōprehenditur omne uasis genus, ex uimine, aut iunco, aut simili materia contextum. unde etiā Cice. in oratione pro Flacco posuit pro calathis illis nuceis, in quibus ficus inclusæ in alias regiones deferuntur. Homini (inquit) Phrygi fiscinam ficorum obiecisti.

FISCUS, ci, masc. gen. [*Fisco,*] Ascon. Fisci, fiscinæ, fiscellæ, spartea sunt utensilia ad maioris summæ pecunias capiendas. unde, quia maior summa est pecuniæ publicæ, quā priuatæ, factum est, ut Fiscus pro pecunia publica dicatur. Hæc Ascon. Alij tamen malunt Fiscū principis dici: Aerarium uero publicum. Pli. ad Traia. At fortasse non eadem seueritate fiscum, qua ærarium cohibes: immo tanto maiore, quanto plus tibi licere de tuo, quam de publico credis. Cice. 2. Ver. Ei negocio fisci Sicilienses minabantur. Taci. lib. 1. Cum fisci inter signa, interque aquilas ueherentur. Inde Confiscare dicimus, pro, in ærarium redigere. Sue. in Augu. Fiscus item pro qualo oleario, qui ternici torcularia supponitur, ne fæces in lacum cum oleo defluāt, uel etiam, in quo oliuæ ponuntur, cum prelo supponuntur, ut amurca, id est olei fæx, aliquantisper exanietur, id est exudet, & per uimina perfluat. Colum. li. 12. cap. 47. nouo fisco inclusa, prelo supponitur. Eodem lib. cap. 49. Intrita oliua nouo fisco includitur, & prelo subijcitur. Item cap. 50.

FISSILIS, le, σχιστὸν, quod findi potest. Col. lib. 9. cap. 2. Fissilia stipes. Virg. 2. Geor. Fissile lignum. Plaut in Aul.

FISSIO, Cice. 2. de Natu. Deo. Cum terræ subigerentur fissione glebarum.

FISSURA, æ, [*Fessura.*] rima, diuisio, quæ fit findendo. Colum. libr. 5. cap. 10. Plin. lib. 10 cap. 63. Hinc Bifidus, & Trifidus, in duas, uel tres partes diuisum: unde orbis a poetis dicitur Trifidus, quod in tres partes sectus sit.

FISTUCA, cæ, machina, qua pauitores utuntur, utrinque ansata, qua pali magna ui in terram adiguntur. Vitr. 7. Si congesticius locus fuerit, fistucationibus solidetur. Utitur & hac uoce Pli. lib. 36. Fistuca alia est magnæ molis, qua trabalis materies in terram pangitur; aut in alueum fluminis, quæ funibus tollitur, & pondere suo remissa illiditur. Cæs. 3. de Bel. Gal. Hæc cum machinationibus immissa in flumē defixerat, fistucisque adegerat.

FISTUCATUM, fistuca exæquatum: unde & Fistucatio apud Vitru. loco iam citato, pro exæquatione areæ. & Pli li. 17. ca. 15.

FISTULA, æ, [*Fistola.*] σύριγξ, proprie dicitur, per quam aqua educitur fusim fundendo, siue ferendo: ut tubi a tumore, & canales a canna, q̄ ad earum similitudinē facti sunt. sunt qui putent deduci a φυσάω, io flo, uel inspiro. Cic. pro Rab. Marius fistulas, quibus aqua suppeditabatur Iouis Opt. Maxi. templo, præcidi imperaras. Ita apud Varr. lib. 3. de Re rust. ca. 5. Ab huius similitudine dictum instrumentum musicum, quo flatu canitur, cuius Pan dicitur inuentor fuisse. Pli. lib. 7. cap. 56. Virg. 2. Eclog. Est mihi disparibus septem compacta cicutis Fistula. Fistulæ item a Medicis appellantur, ulcera manantia, angusta, sinuosa, ex abscessibus fere male curatis ortum trahentia. Plin. li. 20. cap. 6 Est etiam Fistula in homine, per quam spiratur, seu cibus deijcitur. nam duas esse fistulas scribit Lact. de Opificio hominis, spiritualem, & cibalem: illa spiritum meare, hac cibum potumque descendere. spiritalem Coc. Asperam arteriam nominat. Plin. lib. 9. cap. 7. Balenæ, delphines fistulis spirant, quæ ad pulmonem pertinent.

FISTULATOR, [*Trombetta,*] συριστὴς, tibicen. Gel. & Ci. de Ora.

FISTULO, as, in modum spongiæ cauernulas habeo. Pli li. 18. c. 11.

FISTULOSUS, a, um, καυλώδης, spongiæ modo, foraminibus plenum. unde Caseus fistulosus. Col. li. 7. ca. 8. Fistulosa terra, Pli. li. 17. ca. 5. Fistulosus cancer, morbus, Cato. ca. 157.

FIVULAM, a fingendo, pro fibula Veteres usurparunt. Festus.

F ANTE L

FLABELLUM, li, [*Ventolo, paramosche,*] ῥιπιδίον, diminu. a Flabro, Instrumentum, quo fit uentilatio per æstatem ad refrigerandum. Oui. de Arte: Profuit, & tenues uentos mouisse flabello. Flabellum seditionis, translate, Cice. pro Flac. Cuius lingua, quasi flabello seditionis, illa est egentium concio uentilata. Flabellifer adiect. Plau. Trin.

FLABILIS, le, Ci. 1. Tul. Nihil flabile. pro aerio.

FLABRA, orum, πνεῦμα, θρίναξ, Flo, as, flatus, uel flamina uētorum. Propert. Neque hic Boreæ flabra, neque arma timet. Vir. 2. Ge. Non hiemes illam, non flabra, nec imbres Conuellunt.

FLACCEO, [*Diuenir flacco,*] χαλάω, lāgueo, a quo Flaccesco, χαλάζω, languidus fio. Col. lib. 3. Paucis horis, dum flaccescat, in sole habeto. Cice. de Cla. Ora. Flaccescebat oratio. Conflaccesco, usus est Gel. lib. 2. pro detumesco: Fluctus, simul ac uentus se posuit, sternuntur, & conflaccescunt.

FLACCIDUS, a, um, [*Languido, flacco,*] χαλαρὸς, languidus. Pli. libr. 15, ca. 39. folio maximo, flaccido, albicante. Vnde Flaccidi, siue Flacci dicuntur, quorum aures pendulæ sunt. Col. li. 8. Caper flaccidis auribus habetur optimus. Hinc cognomen Valeriæ familiæ Romanæ, quòd primus in ea gente aures haberet deorsum pendentes. Cic. de Nat. Deo. Deos flaccos, frontones, capitones.

FLAGELLA, orū, [*Tralci, capi di uiti.*] κλάδοι, in uitibus dicuntur teneriores palmites, ex anniculis sarmentis enati: prius Flabella (ut quibusdam placet) a uentorum flatu & agitatione dicta. Vir. 2. Geo. Neve flagella Summa pete. Frequentissime autem accipitur pro loro, siue alio quouis uerbere, quib. seruos nudatos cædere solebāt. [*Sferza,*] Marcel. l. in seruorum, ff. de pœnis: Ex quibus caussis liber fustibus cæditur, ex ijs seruus flagellis cædi, & domino reddi iubetur. Ci. pro Rab. Porcia lex uirgas a ciuium R. corpore amouit: hic misericors flagella retulit. Flagella etiam sunt, quibus hodie aurigæ utuntur, quæ excussa clarum reddunt sonum. Virg. 5. Aeneid. Insonuitque flagello.

FLAGELLO, as, [*Flagellare, battere, sferzare,*] μαστίζω, flagello cædo. Mart. lib. 1. Lumina sideribus certent, mollesque flagellent Colla comæ. Item increpare atque personare. Flagellare annonam, est annonam duriorem facere, ut Hermol. scribit Pli. li. 33. cap. 13. Prævalens manceps annonam flagellet.

FLAGITATOR, qui assidue petit. Plau. in Most. accipitur & pro creditore petente pecuniam sibi debitam. idem Casi. Ne quis formidet flagitatorem suum.

FLAGRANTER, [*Ardentemente,*] Tacit. lib. 1. Specie recusanti flagrantissime cupiuerat.

FLAGRANTIA, [*Ardore,*] Gel. li. 17. cap. 10. Flagrantia oculorum, pro impudentia, ardore quodam, Ci. pro Cæl.

FLAGITIOSE, [*Sceleratamente,*] inique, scelerate. Cice. 2. Verr. iudicia male & flagitiose tueri. Impune, ac flagitiose uiuere, idem 3. de Fin.

FLAGITIOSISSIME inseruire aliorum amori, idem in Catil.

FLAGITIOSUS, a, um, [*Maluaggio,*] ὑβριστὴς, sceleratus. Ci. de Ami. Flagitiosa uita, 2. de Fin. Flagitiosæ libidines 4. Ver.

FLAGITIUM, tij, [*Sceleraggine, ribaldaria,*] ὕβρις, μοχθηρία, crimen grauius: a flagitando dictū, siue a flagris: quod uel flagitatione, idest ex postulatione, uel flagris dignū sit. Cic. in Catil. Stupra, adulteria, & omne tale flagitiū illecebris excitari uoluptatis. Flagitiū aliquādo periculum, & damnum esse uult Nonius. Lucil. li. 29. Rectius multo, & sine flagitio. Pla. in Epi. Flagitio cum maiore post reddes.

FLAGITO, as, [*Dimandare con istanza.*] προσαπαιτῶ, instanter peto, exigo, & quasi iure quodam meo deposco: habetque in se maiorem uim, quam Postulo: & quandoque accusatiuo tantum iungitur. Cic. pro Quinctio. Hoc causa postulat, non tamen flagitat. Quandoque habet accusatiuum cū ablatiuo mediante præpositione. Cæs. Com. 1. Ab Heduis frumentum flagitat. Quandoque construitur cum duobus accusatiuis: ut apud Sue. in Vitel. Fœneratorum & publicanorū qui unquam se aut Romæ debitum, aut in uis portorium flagitauissent, uix ulli pepercit. Flagitare, pro accusare, Tacit. lib. 17. Ut peculatorem flagitari iussit. Compositum est Conflagito. Pli. lib. 34.

FLAGRATORES, dicebantur, qui mercede flagris cædi se permittebant. Festus.

FLAGRIONES, dicti sunt serui, quod flagris subiecti sint. Nonius.

FLAGRO, as. [*Ardere.*] φλέγομαι, ardeo: a flamma, uel a flatu, quo alitur incendium, quando flatu excitatur ignis. Virg. 1. Aen. Flagrantisq; Dei uultus. Oui. 6. Fast. Flagrabant sancti sceleratis ignibus ignes. Transfertur quandoque ad desiderium amoris, odij, iræ, uirtutis, aut uitij, [*Amare, odiare,*] Lact. li. 1. Quid Apollo, nonne ob amorem, quo flagrabat, turpissime gregē pauit alienum? Et li. 7. Qui auaritia, opum inexplicabili quadam siti flagrant. Liu. lib. 2. Ciuitas intestino flagrabat odio. Flagrans pinus, Vergil. lib. 9. Aeneid. Flagrās cupiditas, Cic. 5. Tus. Eximio litterarum amore flagrans, Quinct. in Proœ. lib. 2.

FLAGRUM, gri, μάστιξ, quo cædi consueuerunt serui. Iuu. Sat. 5.

FLAMEN, nis, neut. gen. [*Soffio, fiato.*] πνεῦμα, flatus dicitur, a flo, flas, Virg. 10 Aeneid. Ceu flamina prima. Masculino autem genere Flamen sacerdotem significat. Sumebant Flamines cognomina ab eo deo, cui sacra faciebātur Flamen Dialis ἀπὸ τοῦ Διὸς, a Ioue, quasi Ioualis:

nialis: Martialis, a Marte Quirinalis, a Quirino, hoc est a Romulo. Ratio autē nominis tracta est a filo, quo caput cinctū habebāt: ut docet Seruius ijs uerbis. Flamines in capite habebant pileum, quod cū per æstus ferre non possent, filo tantum capita religare cœperunt. nā nudis penitus capitibus incedere nefas erat: unde a filo, quo utebantur, Flamines, dicti, quasi filamines Plin. lib. 18. cap. 11. Varro flaminem faba nō uesci tradit. Ci. 2. de Leg. Diuis alijs alij sacerdotes, osbus pontifices, singulis flamines sunt.

Flaminia, flaminis domus. Gell. li. 18. cap. 15.

Flaminia Via, quæ per portam Flaminiam, ad Tiberim sitam, Ariminum usque ducit. dicta a Flaminio consule, qui eam strauit. Cice. 12. Philip. Tres uiæ, a supero mari Flaminia, ab infero Aurelia, media Cassia. Oui. 1. de Pont. eleg. 9 Flaminia Claudia iuncta uiæ.

Flaminica, Flaminis uxor. Gel. li. 10. ca. 15. Hoc etiam nomine appellabantur uirgines Flaminicæ, Dialis præministræ. Festus.

Flaminium, nij, Flaminis dignitas, siue sacerdotium. Liu. 26. Claudius, flamen Dialis, quod exta perperam dederat, Flaminio abijt. Gel. lib. 10 c. 13. Vxorem si amisit, flaminio decedit. Abire, & decedere flaminio, eo modo dictum, quo abire magistratu.

Flaminius, lictor, qui flamini Diali sacrorū caussa præsto erat. Fest. Est etiam nomen familiæ Romanæ.

Flaminiorum nobilis fuit Romæ familia: ex quis T. Flaminius, qui ad Thrasimenū lacum ab Annibale cum uniuersis pene copijs deletus est. Hic uiam Flaminiam strauit a Roma Ariminum usque.

Flaminius, Camillus, puer patrimus, & matrimus, Flamini Diali in sacrificijs præministrans. Antiqui enim ministros Camillos dicebant. Festus.

Flamma, mæ, [*Fiamma*,] φλὸξ, à φλέγω, ardeo. Virg. 8. Ecl. Corripuit tremulis altaria flammis. Interdum pro periculo. [*Pericolo*,] Cice. 2. Tus. quæ flamma est, per quam non concurrerint?

Flammearius, cij, infector flammei coloris. Plau. in Aul.

Flammeolus, flammæ colore, dilutiore tamen. Col. li. 10.

Flammescere, [*Infiammarsi*,] φλογοῦσθαι, est accendi, & flāma corripi.

Flammeum, mei, κρόκιον, πέπλος, Her. genus ueli lutei, seu crocei, qď a nouis nuptis gestabatur, dictum quòd eo assidue utebatur Flaminica, id est flaminis uxor, & quia Flamini non erat permissum cū uxore diuortium facere, institutum est, ut etiam nouæ nuptæ hoc amiculi genere uterentur boni ominis caussa, in signum indissolubilis coniugij. Lucanus de Martia iterum nubente Catoni: Lutea demissos uelarunt flammea uultus. Pli. li. 21. ca. 8. Lutei uideo honorem antiquissimum in nuptialibus flammeis fœminis concessum. Dimin. est Flammeolum. Iuuen Sat. 10.

Flammeus, a, um, [*Di fiamma, fiammegiante*,] φλόγεος, ignitus, accensus, flammæ calorem referens. Ci. 1. de Diuin. ex Accio poeta: Orbē flammeum Radiatum solis. Colum. lib. 6. uelut halitu flammeo fructus uratur. Ci. de Nat. De. Sunt stellæ natura flammeæ. Interdū Flāmeum, quod flāmæ colorē refert: hoc est ardens & lucidū: unde Flāmearij dicti, qui flāmeū colorem tingebant, Violarij, qui uiolaceū.

Flammifer, a, um, flammam afferens, inflammans. Ci. 4. Aca. Pestem abige, a me Flammiferam hanc uim quæ me excruciat.

Flammiger, a, um: ut, Sol flammiger, Val. 5. Arg. Flammigerare, flammas emittere, Gel. lib. 17. c. 10.

Flammigena, næ, φλογογενὴς, è flamma genitus.

Flammiuomus, a, um, πυρεκβολὸς. quod flammas uomit.

Flammo, mas, [*Infiamare*,] φλογίζω, incendo, inflammo, & per metaphoram incito. Taci. lib. 18. Exercitus flammauerat arrogantia uenientium a Vitellio militum. Idem lib. 30. Flammauere insuper allatæ a Vespasiano litteræ. Hinc Flammatus, a, um, incensus, incitatus. Vir. 1. Aen. Talia flammato secum dea corde uolutans. Flammatus Iuppiter, id est flammam dextra manu tenens pro sceptro: ita enim apud antiquos pingebatur. Ci. 1. de Diu. ætherio flammatus Iuppiter igni. Interdum pro exardere. unde flammantia lumina, è quibus quidam quasi flammæ color emicat: quod iratis accidere solet. Vir. 3. Geor. Flammantia lumina torquens.

Flammula, læ, φλόγιον, dim. est a flamma. Col. lib. 9. cap. 14. Papiliones circa flammulam uolitant. Ci. in Acad.

Flandria, driæ, [*Fiandra*,] regio est in finibus Belgarum, ad littora Oceani septentrionalis posita: in qua sunt urbes insignes Gandauum, & Brugæ.

Flatus, tus, [*Vento, fiato*,] πνοὴ, spiritus, uentus, flamen. Cicer. in Arato: Aram, quam flatu permulcet spiritus Austri. Et paulo post. Validis erumpit flatibus ignes. Idem 1. Offic. Prospero flatu iudiciorum utimur.

Flator, oris, tibicen ab inflatu tibiarum. Festus.

Flaveo, es, ui, [*Biondeggiare, esser di color d'oro*,] ξανθίζομαι, Flauus sū, i. eius coloris, cuius est aurum. Col. li. 2. Flauentibus satis, messis facienda. Vir. 3. Geor. Torquens flauentes Ister arenas. Idem 10. Aen. Flauentem prima lanugine malas Dum sequeris Clitium, Id est habentem malas flauentes.

Flavescere, [*Biondeggiare*,] est flauum fieri. Vir. 4. ecl. Flauescet campus arista. Pli. li. 9. ca. 35. Herbulæ ante messem flauescunt.

Flavia, Familia, a flauedine capillorum dicta, quæ tres continuos Romano populo imperatores dedit, Vespasianū, Titum, Domitianū.

Flavia Colonia, Palestinæ urbs, primum ab Herode condita, & in gratiam Ti. Cæsaris Cæsarea appellata, postea deducta eò a Flauio Vespasiano colonia, Flauia appellata. Pli. li. 5. ca. 13.

Flavinium, locus Italiæ in Sabinis sub Soracte monte. Seruius in illud Vir. 7. Aen. Hi Soractis habent arces, Flauiniaque arua.

Flavus, a, um, [*Biondo, di color d'oro, giallo*,] ξανθὸς, color ex uiridi, & rufo, & albo concretus: hoc est, fuluo clarior, qualis est color auri, & mellis, & aristarum cum iam maturuerunt. Flaua mella, Mar. lib. 1. Flauaq; de rubeo promere mella cado. Flauus crinis. Vir. 4. Ae. Nondum illi flauum Proserpina uertice crinem Abstulerat. Flaui capilli Ouid. lib 2. Fast. Niueusque color flauique capilli. Vir. lib. 1. Ge. Flaua Ceres alto nequicquam spectat Olympo. Vbi Seruius. Flaua Ceres dicitur propter aristarum maturitatem. Sic Flauam aquam, Flauas frondes olearum dicimus.

Flebilis, flebile, [*Degno d'esser pianto*,] πολύδακρυς, quod dignum est, ut defleatur, Ci. pro Planco, o flebiles uigilias. Hor. lib. 1. Car. Multis illi quidem flebilis occidit, Nulli flebilior, quam tibi, Virg.

Flebiliter, [*Con pianto*,] aduerb. cum fletu. Ci. 2. Tus.

Flecto, ctis, flexi, flexum, [*Piegare, torcere*,] κάμπτω, torquere, & curuare. Plin. lib. 12. ca. 45. Elephantus poplites intus flectit, hominis modo. Flectere iter ad locum aliquem, est cursum eo dirigere, uel iter instituere. [*Inuiarsi*,] Li. 8. ab Vrb. Ad Priuernum cos. flexit iter. per translationem Flectere animum. Ter. in Hecy. Istuc est sapere, ubicunque opus sit, animum flectere. Flectere aliquem precibus, est aliquem exorare. Cic. lib. 4. Aca. Si te oratio Luculli flexit. flectere uocem de Græco. Gell. lib. 4. cap. 3. Flexus, particip. Ouid. 4. Meta. Flexumque genus submisit.

Flemina, dicuntur a Festo, cum ex labore nimio sanguis effluit circa talum. Plau. in Epid. Præ lassitudine inuaserunt in genua flemina.

Fleo, fles, fleui, fletum, [*Lagrimare, piagnere*,] δακρύω, lacrymas emitto. Ouid. 2. de Rem. am. Vt flerent, oculos, erudiere suos. Flet impersonale. Terent. in And. In ignem posita est, fletur. Flens, particip. Ouid. 1. Trist. Vxor amans flentem. Fleturus, idem 4. Tris. Fletus, aliud particip. quem multis lacrymis prosequimur, Virgil. 6. Aene. Hic multum fleti ad superos. Id est, quorum mortem magna lamentatio sequitur.

Fletus, [*Pianto*,] subst. δάκρυον, Cice. ad Teren. li. 14. Quod ego maximo cum fletu legi. Compositum est Defleo, flendo deploro. Cice. lib. 1. Tusc. Non liberi defleti, non fortunæ omnes a uictorib. possiderentur.

Fleximina, oratio dicitur, quæ animum flectere possit. Cice. 2. de Orat.

Flexibula, Satyræ nomen apud Varronem aliquoties a Nonio citatæ, quæ uox ex Latino Flectere, & Græco βουλὴ, coaluisse uidetur: ut sit Flexibula, quasi consilium flectens.

Flexilis, le. p. c. [*Pieghevole*,] λυγώδης, quod facile flecti potest. Plin. lib. 11. c. 37. Cornu flexile. Oui. 5. Met.

Flexibilis, [*Pieghevole*,] καμπτύλος, quod facile in quamuis partem curuari potest, Ouid. 3. Am. Nobis flexibiles curuantur Apollinis arcus. Flexibilis ætas, pro molli, quæ facile flecti potest in quamcunque partem. Cice. ad Brutum. Videtur in eo esse indoles: sed flexibilis ætas.

Flexio, uerbale, [*Pieghevole*.] flectendi actus, ut utilis laterum flexio. Cice. in Orat. Idem in Pis. Quæ diuerticula, flexionesque quæsisti? Hinc circumflecto, circundo, circumplico, Vir. 3. Aen. longos, & circumflectere cursus. Deflecto, Inflecto, Reflecto, Offlecto, suis locis.

Flexuose, aduerb. Pl. l. 18. c. 35. Si flexuose uolitet flamma.

Flexuosus, sa, sum, [*Intorchiato*,] quod uarios, uel multos habet flexus: ut, Flexuosa uitis. Cato de re rust. c. 33. Cic. de Nat. Auditus flexuosum iter habet. Pl. li. 11. ca. 37.

Flexiloquus, qui ambigua & obscura loquitur. Ci. 2. de Diui.

Fleximines, equites Romani erant a flectendis equis dicti. Plin. li. 33. ca. 2. Equitum nomen sæpe uariatum est, Celeres sub regibus appellati sunt, deinde Fleximines, postea Trossuli.

Flexus, us, [*Piega*,] λύγισμα, curuatio. Quin. li. 8. ca. 2. Propter flexus capillorum. Idem li. 9. ca. 2. Qui cursu parum ualent, flexu eludunt. Flexus ætatis, cum ætas incipit inclinari. Cic. in Procem. de Ora. Si infinitus forensium rerum labor ætatis flexu constitisset.

Flexura, [*Piega*,] στροφὴ, flexus. Col. li. 5. ca. 5.

Flictus, ictus. Virg. 9. Aen. Dant sonitum galeæ flictu. Quo in loco Seruius putat dictū esse, Flictu pro afflictu per aphæresin. Hinc affligo, Confligo, Infligo, & Profligo, quę habent penultimam prod. Est autem Affligere, proprie prosternere. [*Vincere*,] Cæsar Neq; si quo afflictæ casu fuerint. erigere sese possunt. Per translationem pro perturbare. [*Affliggere*,] Sen. Vt animum uarijs curis afflictum oratione lenirem. Hinc Afflicto, afflictas, frequentatiuum; de quo & alijs compositis, locis suis.

Fligo, gis, xi, ctū, [*Percotere*,] percutio. Liu. Andron. in Aegystho: Ipse se in terram saucius cadens. Nonius.

Flo,

Flo,flas,flaui,flatum,[Spirare,soffiare,] πνέω,spiro. Cic. Att. li. 7. Flare ab Epieo leuissimus Antter. Flare simul & sorbere, prouerbiali metaphora dicitur pro eo quod est, duabus rebus diuersissimis, oa tuiaque distinctis eodem tempore operam dare. Pla. Most. Simul flare, sorbereque haud factu facile est. Hinc Flatur,tus, Flator, oris, Flamen, inis. Flabellum, li, & adiect. Flabilis, le, quæ uide supra suis locis. Aliquando flare, signare est: quòd æs siue argentum flando, hoc est, flatu calefaciendo signetur. Hinc flatum æs, & Flata pecunia dicitur. Eius compofita sunt, Afflo, quod est aliquid spiro. Ci. to Cato. Cum admiraretur Lysander suauitatem odorum, qui afflarentur e floribus. Per translationem: Lact. lib. 7. Vnde odor ille sapientiæ iā iucundus afflauerit, nullo modo sentiunt. Virg. lib. 1. Aeneid. Lætos oculis afflarat honores, id est afflādo dederat. Diflo, flatu dispergo, disturbo. Plaut. in Milite: Cuius tu legiones diffluisti spiritu. Lucil. lib. 26. Pars difflatur uento, pars autē obrigescit frigore. Deflo, deorsum uel ualde flo. Varro: Vas fictile, eo quod est leuissimum ad summum deflatum, ut traijciant in alia uasa. Inflo, turgefacio, quales sūt utres uento distēti. Inflare calamos, uel tibias est calamis, uel tibijs canere, qua huiusmodi instrumenta sonum non edunt, nisi flatu expressum. Virg. 6. Eclog. Tu calamos inflare leues, ego dicere uersus. Per metaphoram Inflari accipitur pro superbire & arrogantia turgescere. [Insuperbire.] Cice. 3. Tusc. Sic igitur inflatus, & tumens animus in uitio esse: sapientis autem animus semper uacat uitio, nūquā turgescit. Inflatio. Perflo, flando percurrere, flatu implere, uel commouere. Virg. 1. Aen. Et terras turbine perflant. Reflo, contra spiro. Cic. 1. Tusc. Reflantibus uentis reijcerentur. Sufflo. Nonius: Sufflatum dicitur turbidum, & quasi uento quodam latius factum. Hinc insufflo, & Exsufflo, suis locis.

Floces,uini,[Feccia di uino,] σύμφυλα, fæx uini ex uinaceis expressa. Gell. lib. 11. cap. 7. Floces prisca uoce significare uini fæcem e uinaceis expressam sicuti fæces ex oleis. Ca. eil. Neque flocem, neque floces uolo mihi, uinum uolo. Gel. Apludam edit, & floces bibit. Vox est obsoleta.

Flocci facio,[Sprezzare,] Ci. Att. Totam Remp. Flocci non facere.

Floccvlvs, dimin. Plin. lib. 16. ca. 7. Nascuntur in robore pilulæ intus habentes flocculos molles, lucernarum luminibus aptos, nam & sine oleo flagrabant.

Floccvs, flocci,[Fiocco,] κροκύς, lanarum particula diuisa a uelleribus inutiliter euolans. Varro: Diligentiores tegeticulis subiectis ouer cōdere solent, ne qui flocci iotereant. In uestibus item Flocci dicūtur lanæ particulæ eminentiores, qu... filum tegunt. Vnde Celsus signa mortiferi morbi esse scribit, si quis in febre & acuto morbo manib. ia ueste floccos legit, (quod Græci κροκυδίζειν appellant) fimbriasve deducit. Pl. lib. 10. Hirundines nidum mollibus plumis floccisque consternunt. Et quia floccus res est nullius pretij, factum est ut dicamus Flocci facio, & Floccipendo, pro contemno. [Sprezzare.] Ter. in Eunu. Inuidere omnes mihi, mordere clāculum, ego nō flocci pendere. Idem autem significant Flocci facere aliquem, & Non flocci facere flocci, diuisa compositione, Cice. ad Att. lib. 4. Totam denique Remp. flocci non facere. Idem ad eundem lib. 13. adeo scire, nec tamen flocci facio.

Flora,ræ,[Flora,] dea quædam a Romanis in honore habita, quam floribus præesse uolebant. Hanc meretricem fuisse aiunt, quæ cum magnas opes corporis quæstu quæsiuisset, populum R. scripsit hæredem, certamque pecuniam reliquit, cuius ex annuo fœnore suus natalis dies celebraretur editione ludorum, quos appellant Floralia, siue ludos Florales. quod cum flagitiosum uideretur, deam finxerūt esse, quæ floribus præsit, eamque oportere placari, ut fruges cum arboribus, aut uitibus bene, prosphereque florescerent. Celebrabantur illi ludi omni cū lasciuia, cōuenientes memoriæ meretricis: præter uerborum licentiam nudabantur, flagitante populo, meretrices, quę mimarum functæ officio, in conspectu multitudinis ad satietatem usque impudicis motibus detinebantur. Hæc a Græcis χλωρὶς dicitur, Oui. 4. Fast. Chloris eram, quæ Flora uocor. etiam apud Ci.

Floralia,orum, ἀνθεσφόρια, dies Festi, ludique in honorem Floræ instituti, quæ florum dea habita fuit. Quint. li. 1. cap. 9. Ouid. 3. Fast. Floralia etiam dicuntur loca, in quibus sunt flores. Var. lib. 1. de re rust. cap. 23.

Floralicivs,a,um, quod ad Floralia pertinet. Mart. li. 8. Et florali cias lassat arena feras.

Florentia,æ,[Fiorenza,] urbs insignis Hetruriæ, olim Fluētia, quòd sita sit ad fluentem Arni fluminis: & populi ipsi, Fluentini: quorum meminit Cato in Originibus.

Floreo,res,rui,[Fiorire,] ἀνθέω, est floridum esse, seu flores producere. Ci. 1. Tusc. Florere omnia, fontes scaturire. Pl. li. 19. ca. 6. Florent cū fraxino serpillum, abrotonum. Per translationem, est uigere, siue excellere, [Esser famoso.] Ci. in Læl. Magna Græcia, quæ nunc quidem deleta est, tum florebat institutis & præceptis. Lactan. libro. 6. Inim ... & honoribus florent. Cice. 1. ... Phil. Nihil semper floret: ætas succedit ætati. Ouid. Nec quoque florentius, sed flos fuit ille caducus. Florentissima fortuna. Ci. ad Att. lib. 10. Idem 1. de legib.

Qua nihil a dijs immortalibus uberius, nihil florentius, nihil præstabilius hominum uitæ datum est. Defloreo, Effloreo, Refloreo, suo loco.

Floresco,is,ere,[Fiorreggiare,] ἀνθώδει, est floridum fieri. Colum. lib. 5. Venti ad florescendum & ad bonitatem conferunt. Var. li. 1. de Re rust. Pratum aqua defendi debet ante, quam florescere incipiat. Per metaphoram pro augeri, [Accrescere.] Cice. pro Mare. hæc tua iustitia, & lenitas animi florescet quotidie magis. Cic. pro Cœl. Nolite indices hunc, nunc primū florescentē, firmata iā stirpe uirtutis, tanquam turbine aliquo, aut subita tempestate peruertere.

Floreus,rea,reum,[Di fiore,] ἀνθινὸς, quod est ex floribus: ut, florea corona. Pla. in men. Mart. Et cingant florea serta caput.

Florianus, imperator, qui Tacito successit, dolens Probum, militiæ peritum, a magna exercitus parte esse electum, sibi ipsi uenas incidit, effusoque sanguine consumptus est. Auctor Aurelius.

Floridvlvs, diminutiuum: ut Ore floridulo nitens, Catullus in Epithalamio Iuliæ.

Floridvs,a,um,[Di fiori, fiorito,] ἀνθηρὸς, quod floribus abundat, siue quod ex floribus est. Tibul. lib. 1. eleg. 2. Cum posti florida serta darem. Floridus homo. Ci. de Cla. Orat. At est floridior, ut ita dicam, quam Hyperides. Floridus color. Pl. li. 35. c. 6.

Florifertvm, ἀνθεσφορία, dies erat festus apud Romanos, ita dictus, quòd eo die spicæ ad sacrificium ferebantur. Festus.

Florifer,& Florifer,[Che produce fiori,] ἀνθοφόρος, ferens flores: ut Saltus floriferi, apud Lucr. li. 3.

Florilegvs,a,um,[Che raguna fiori,] ἀνθολόγος, qui flores legit, ut, Apes florilegæ. Oui. 15. Meta. Florilegæ nascuntur apes.

Florvlentvs,[Pieno di fiori,] ἀνθεμόεις, floribus plenus.

Flos,ris,m. g.[Fiore,] ἄνθος, a Græco nomine φλὸξ, ut quidam putant, quia emicat, scintillatque, ut flamma. Pl. li. 12. ca. 20. Flos arboribus suauitate inenarrabili. Oui. 9. Meta. Naiades hoc pomis, & odoro flore repletum, Sacrarunt. Virg. 4. Eclog. Ipsa tibi blandos fundent cunabula flores. Per translationem accipitur pro ornamento, [Ornamento.] Cic. 2. Phil. Flos iuuentutis. Flos ætatis, integra ætas, qualis est in ijs, qui iam iustum incrementum sunt adepti, [Giouentù.] Cic. 4. Phil. Gratia non uirtute, sed ætatis flore collecta. Flos iuuentæ, apud Virg. 5. Aene. Et primo flore iuuentæ. Nonnunquam etiam pro uirginitate. Catul. in Epithalamio: cum castum amiserit polluto corpore, florem. Flos uini, dicitur exigua quędam spuma, quæ uino in dolijs supernatare solet, cum in uitibus florent futuri racemi. Pl. li. 14. ca. 21. Flos uini candidus probatur, rubeus triste signum est. Aliquando Flos uini accipitur pro uini odore. Pla. in Cur. Flos ueteris uini naribus meis obiectus est.

Flosculvs, Ci. 2. Offi. Ficta celeriter tanquam flosculi decidunt.

Flos aeris, χαλκοῦ ἄνθος, est portio æris tenuissima, quæ ab ære expuitur, cum frigida affusa extinguitur: solet autem inueniri in fundo uasorum instar granorum milij, colore æris rubei. Vide Gal. li. 9. de Facul. simpl. medic.

Flos salis, ἁλὸς ἄνθος, portio salis leuissima & candidissima, famillæ ritu efflorescens. Vide Plin. libr. 31. cap. 7. & Diosco. lib. 5. cap. 83.

Flvctifragvs,a,um,[Che rompe l'onde,] fluctus ipsos frangens. Lucretius. Fluctifrago suspensæ in littore uestes.

Flvctivagvs, κυματοπλόος, quod fluctibus uagatur: unde nautæ fluctiuagi, & unda fluctiuaga appellatur a Papinio.

Flvctvatio, ut fluctuatio stomachi. Plin. lib. 20. cap. 8. Validius cocta fluctuationes stomachi sistit. Fluctuatio animorũ. Liu. 9. ab Vrb.

Flvctvo,uas,[Ondeggiare,] κυμαίνειν, propter fluctibus agitari. Plau. in Rud. Atque ut nunc ualide fluctuat mare, nulla nobis spes est. Cic. 7. in Ver. Quadriremémque in salo fluctuantem reliquerat. Per metaphoram etiam transumitur pro iactari, dubitare, & diuersis cogitationum quasi fluctibus, & ueluti marino quodam æstu agitari. [Esser trauagliato.] Vir. 8. Aen. Magno curarum fluctuat æstu. Liu. 3. Bel. Mac. Ephesi regem est consecutus, fluctuantem adhuc animo, in certumque de Romano bello. Pro eodem etiam legitur Fluctuor deponens, ibidem: Fluctuantur incerti animi. Curtius: Fluctuari animo rex, & modo suum, modo Parmenonis consilium expendere. Hinc fit participium Fluctuatus. Plin. lib. 4. cap. 12. Delos diu fluctuata, ut proditur, sola motum terræ non sensit. Accipitur etiam nonnunquam Fluctuare pro fluitare & supernatare. Plin. lib. 36. cap. 17. Lapidem e Scyro insula integrum fluctuare tradunt, eundem comminutum mergi.

Flvctvatim,[Di lungo, dirittamente,] aduerbium, iactanter, solute. Afran. Volo fluctuatim ire ad illum. Nonius.

Flvctvosvs,[Procelloso, tempestoso,] κυματώδης, undosus, procellosus, inquietus: ut, Mare fluctuosum, Gemmæ fluctuosæ, quæ maculas habent fluctuum quandam similitudinem referentes. Pl. li. 37. c. 5. Ij sunt fluctuosi, & rerum imagines compleat, ut uerbi gratia, papauerum, aut auium, pinnarumque, uel eatulorum, & similium. Loquitur de smaragdis.

Flvctvs, ctus, m, a fluo, [Onda,] κῦμα, moles aquæ, ui uenti concitatæ.

tæ, Vnda. Cic. 6. Ver. Qui fluctu totus operiretur Fluctus, pro Impetu. [*Impeto,*] Ci. ad Att. lib 7. Fluctum totius barbariæ una ferre urbs non poterat. Fluctus fortunæ, Pli. li. 5. ca. 17.

FLVENTISONVS, a, um: ut, Littus fluentisonum, apud Catul. in Arg.

FLVENTVM, ti, [*Fiumicello, torrente.*] ῥεῖθρον, paruum flumen, siue decursus aquæ. Vir. 4 Aen. Xantiq; fluenta Deserit.

FLVIDVS, da, dum, p. c. ῥευστικὸς, modo diffluens Pli. li. 9. cap. 30. Vnum hoc animal, fluida carne non habet callum. Nonnunquam pro Languidus. [*Languido,*] Liu. lib 4. Bel. Mace. uocat corpora Gallorum emollida & fluida.

FLVITO, tas, p. c. [*Scorrere di continuo,*] ῥέω, sæpe, siue continue fluo. Ci. pro Sext. Reipublicæ nauis, ereptis senatui gubernaculis, fluitas in alto tempestatibus seditionum. Liu. lib. 1. Cum fluitantem alueū, in quo expositi erant pueri, tenuis in sicco aqua destituisset. Nonnunquam pro supernatare. Plin. Omnes pisces, cum sint extincti, fluitant Pro nutare, quod Terentius uocat Labascere. Tacit. lib. 18. Vnde creditur Cæcinnæ fides fluitasse, Hor. Ser. 2. Sat. 3. cæca fluitantia sorte.

FLVMEN, is, [*Fiume,*] ποταμὸς, fluuius, hoc est, aqua continue decurrēs: & maior est quam riuus: Torrens contra, qui æstate siccatur. Vir. 4. Geor. An mater sonitum thalamo sub fluminis alti Sensit. Sed quando genitiuo iungitur, capitur pro fluxu. [*Corso.*] Plin. Ne flumini eius riui esset impedimento.

FLVMENTANA, porta Romæ, quam Tyberis, urbem intrans, in sinistra ripæ parte relinquit, ita dicta, quod pars Tyberis per eam partem ubi nunc hæc porta sita est, fluxisse creditur. Festus. Ci. de Inuen.

FLVMINEVS, a, um, ποτάμιος, ex flumine. Ouid 4. Fast. Ne sua fluminea corpora mergat aqua. Idem 2. Met. Fluminæ uolucres.

FLVO, fluis, fluxi, fluctum, [*Correre, scorrere,*] ῥέω, proprie decurro. Virgi. 2. Geor. Atque auro plurima fluxit. Quoniam uero ea quæ fluūt, latius diffundi uidentur, Fluere quandoque capitur pro latius excrescere. Idem Geor. 2. Ramos compesce fluentes. Rursus, quia, quæ decurrunt, quodam modo minui uidentur, Fluere pro deficere sumitur. [*Mancare,*] Idem lib. 2. Aeneid. Ex illo fluere, ac retro sublapsa referri Spes Danaum. Hinc fluxa dicimus, quę instabilia, ac momentanea sunt, & cito peritura. Item procedere, nasci. [*Nascere,*] Lact. li. 2. Ab hac gente proximi quinque populi multitudine increscente fluxerunt. Hinc Affluo, Confluo, Defluo. de quibus supra. Circunfluo, diffluo. uarie fluo. Lact lib. 7. Corpus, post secessum animæ, statim diffluit in terram, tabescitque. Per translationem luxurior, corrumpor. Teren in Heaut. Vt illius animum, qui nunc luxuria, & lascinia, diffluit, retundam, & redigam. Influo, intro fluo. Cæsar: A lacu Lemano, qui in flumen Rhodanum influit. Cice. in Lał. per translationē dixit: Quibus blanditijs C. Papyrius influebat in aures, id est sensim irrepebat. Interfluo, in medio fluo. Perfluo, & transfluo, est per medium fluo, non contineo: Teren. in Eunuch. Plenus rimarum sum, hac atque illac perfluo. Profluo, antefluo, uel præterfluo. Pli. li. 4 ca. 5. Præterfluente Alpheo amne. Præterfluo, fluendo prætereo, uel antefluo. Liu. lib. 5. Infima ualle præterfluit Tybris. Quinctil. per translationem li. 11. Frustra docemur, si quicquid audimus, præterfluat. Refluo, retro siue rursus fluo. Vnde Fluxus, & Refluxus, pro accessu, & recessu aquæ in Oceani æstuarijs. Superfluo, superabundo. Colum. lib 4. Per medullam transmittit, quicquid aquarum cælestium superfluxit. Subterfluo, infertus fluo.

FLVONIA, niæ, Iuno, quam mulieres colebant, quòd sanguinis fluorē in conceptu retinere putabatur. Boca. in Genealogia Deo.

FLVSTRVM, stri, [*Bonaccia,*] status & tranquillitas maris, cum fluctib. non agitatur hanc Græci μαλακίαν, uocant. Auctor Festus.

FLVTAE, arum. [*Anguille,*] πλῶται, anguillæ, siue murænæ dicebantur in freto Siculo, quòd sole torrefactæ, cum se curuare, ac mergere nō possint, aquis superfluant Macr. li. 3. ca. 15. Colum. li. 8. ca. 17.

FLVVIALIS, le, [*Fluuiale, di fiume,*] ποτάμιον, ex fluuio est, ut Aqua fluuialis, & Fluuialis lupus, qui in fluuio uiuit. Colum. lib. 8. cap. 16. Virgil. 4. Aeneid. Dic corpus properet fluuiali spargere lympha. Idem 2. Georg.

FLVVIATILIS, lę, [*Di fiume,*] p. c. ποτάμιον, fluuialis. Pli. li. 36. ca. 23. Fluuiaticus, idem quod fluuiatilis. Col. l. 8. c. 15. Ci. de Nat.

FLVVIATVS, a, um, in flumine maceratus. Pli. li. 16. c. 39.

FLVVIVS, [*Fiume,*] ποταμὸς, quòd fluat semper. Vir. 3. Geor. Fluuiosque innare rapaces.

FLVXIO, onis, [*Flusso,*] ῥεῦμα, actus fluendi. Ci. de Diuina. Pli. lib. 20. cap. 54.

FLVXVS, xa, xum, [*Che scorre, che passa tosto,*] ῥευστικὸς, quod fluit. Plin li. 9. ca. 38. Cum fœtificauere, fluxos habent succos. Per translationem accipitur pro eo, quod est instabile, momentaneum, & cito periturum, [*Trāsitorio,*] tracta est metaphora ab aqua fluuiali, quæ nunquam in eodem loco consistit, sed cito præterfluit. Vir. lib. 10. Aen. Nos ne tibi fluxas Phrygiæ res uertere fundo Conamur? Sal. in Cat. Diuitiarum & formæ gloria, fluxa & fragilis habetur. Aliquando pro laxo, ac minime astricto, [*Largo,*] Vnde uestimenta fluxa. Luca. Illic & laxas uestes, & fluxa uirorum Velamenta uides. Sic Suet. in Cæs. ca. 45. Fluxiore cinctura cingeretur. Et Vir. 1. Aeneid. Vestium sinus fluentes dixit. Apul. li. 2. accepit passiue, Fontanos, inquiens, latices, de corporibus humanis fluxos. Et fluxi, dicuntur remissi, soluti, libidinosi, molles, effæminati. [*Lasciuo,*] Suet. in Tiberio: Drusus animi fluxioris, remissiorisque uitæ erat. Mart. Cinædo fluxior fluxo.

FLVXE, [*Abondeuolmente,*] affluenter, abundanter. Var. lib. 1. de re rus. cap. 11.

F ANTE O

FOCALE, lis, p. p. προσαγωνίδιον, fascia quædam collum ambiēs, fauces a frigore defendens, & pronunciationi conducens. Dictum Focale a Faucibus, au, in o mutata, quod etiam contingit in uerbis Suffoco, & Præfoco. Sen. lib. 3. Nat. Quæst. Videbis quosdam graciles, & palliolo, focalique circundatos. Quin. lib. 11. Focalia, & ligamina aurium, sola excusare potest ualetudo. Et Hor. Ser. Sat. 3. Insignia morbi Fasciolas, cubital, focalia.

FOCANEVS, palmes, qui ex fauce uitis, hoc est, ex bifurco medius erumpit. Col. li. 4. ca. 24.

FOCARIA, æ, [*Concubina,*] a ueteribus dicebatur concubina, quam domi habebant ad curam rei domesticæ. l. iij. C. de Donat. inter uirum & uxorem.

FOCILLATIONES, a fouendo dicuntur, hoc est, a calfaciendo. Fest.

FOCILLO, las, [*Riscaldare, restorare,*] ἀναλαμβάνω, significat calefacere, recreare. Pl. ep. 16. li. 3. Suet. in Aug. ca. 16. Antonij societatem, semper dubiam, & incertam, uarijsque reconciliationibus male focillatam abrupit. Pro eodem etiam quandoque legitur Focillor deponens: quod & Nonius annotauit, citās Varro. testimonium ex libris de uita P. R. non in commune spectant, sed suum quisque diuersi cōmodum focillatur, id est fouet.

FOCVLA, lorum, [*Nodrimenti,*] τροφαὶ, dicuntur nutrimenta. Pla. in Persa: Nam iam intus uenter fumant focula. Ex Nonio.

FOCVLVS, li, [*Focarello,*] dim. a Focus, ἐσχάριον, Val. lib. 2. Cum carbasum foculo imposuisset. Ci. pro Domo.

FOCVNATES, Pli. populi sunt in alpibus, li. 3. ca. 20.

FOCVS, ci, [*Focolaro,*] ἐσχάρα, a fouendo id, in quo ignis seruatur. Oui. li. 6. Fast. At focus a flammis, & quòd fouet omnia, dictus. Ponitur & pro priuatis domibus, sicut Ara pro templo. Plau. in Amphi. Vrbem, agrum, aras, focos, seque dederunt. Ci. de Sen.

FODICO, cas, re, p. c. [*Stimolare, pungere, cauare,*] νύττειν, stimulare, pungere, peruellere, siue fodere. Ho. Emamus, Qui fodicet latus. Per trāslationem accipitur pro augere, siue dolore afficere. Ci. 3. Tusc. Non est enim in nostra potestate, fodicantibus ijs rebus, quas malas esse opinamur, dissimulatio, uel obliuio. Fodicare animum. Plau. Bacch. Isthæc lepida aculeata sunt, Animum fodicant, bona dissimulant facta, & famam sauciant.

FODINA, næ, p. p. [*Minera,*] μέταλλον, locus ubi quid effoditur: ut, Auri fodina, ubi foditur aurum: Argenti fodina, ubi effoditur argenti. Pli. li. 33. ca. 6. Odor ex argenti fodinis inimicus omnibus animalibus, sed maxime canibus.

FODIO, dis, fodi, fossum, [*Cauare, fossare,*] ὀρύττω, pala, aliove ferramento terram, aliudve quid eruo. Liu. 8. Bell. Pun. argentum incolæ fodiunt. Sic fodere Metallum: Plin. lib. 2. cap. 63. Fodere ense iugulum, hoc est, percutere, seu ferire, [*Ferire,*] Mart. lib. 1. Fodere stimulis, est pungere, [*Pungere,*] Cic. 2. Phi. Fodere calcaribus. Virg. li. 6. Seu spumantis equi foderet calcaribus armos. Dicitur etiam fodire per quartam uerborum coniugationem. Col. lib. 11. cap. 2. Runcari, & adhuc fodiri possunt. Fouea, de quo infra. Affodio, uide suo loco. Confodio, quod est cauo, siue in totum foro. Plau. in Aul. confodere hortum. Interdum transuerbero, occido [*Vccidere,*] Sal. in Catil pugnando confoditur. Circunfodio, terram circunquaque eruo. Colum. lib. 3. Arborem sæpius circumfodito. Defodio, uide suo loco. Effodio, extra fodio, uel fodiendo eijcio. Plau. in Aul. Oculos effodiam tibi. Infodio, fodiendo sepelio. Virg lib. 2. Geor. Ante supinatas Aquiloni ostendere glebas, Quam lætum infodias uitis genus, id est obruas. Perfodio, perforo. Plaut. in Asin. Vbi parietes perfoderis. Colu lib. 11. Tu grauibus rastris cunctantia perfode terga. Gel. lib. 2. Quadringenti omnes perfossi gladijs. Præfodio, ante fodio. Plin. lib. 7. Refodio, rursus fodio. Plin. Suffodio, subtercauo. Col. lib. 2. Neque suem uelimus impasci, quoniam rostro suffodit. Transfodio, ab uno latere ad aliud fodio. Ouid. Gemino transfodit uulnere pectus. Et hæc omnia habent fo syllabam cor. in omnibus temporibus a præsenti manantibus, quæ a præterito fiunt, eandem producunt.

FOECIALIS, Cicero Offic. Belli æquitas fœciali populi Rom. iure præscripta.

FOECVNDE, [*Abondeuolmente,*] aduerbium. Pli. li. 16. ca. 36. Recisa fœcundius resurgit.

FOECVNDO, das, [*Far abondante, fertile,*] ἀνδρωνίζω, fructiferum facio. Vir. l. 5. Geo. Et uiridem Aegyptum nigra fœcundat arena.

FOECVNDVS, da, dum, [*Fecondo, fertile, abondante,*] εὔφορος, ferax, fertilis, fructuosus. Cice. de Nat. Deo. nihil genuit natura fœcundius. Ouid.

Oui.li.4.Fast.Forda ferens bos est, fœcundaq; dicta ferendo. Col. li.8 c.14 Id neq; æque fœcundum est, nec tam pretiosum. Plau.in Cist. Amor & melle & felle est fœcundissimus. Interdum sumitur pro abundanti & pleno. Horat. Fœcundi calices quem non fecere disertum? Huius contrarium est Infœcundus, non ferax. [Sterile.] Vir li. Geor.2. Sponte sua, quæ se tollunt in luminis auras, Infœcunda quidem. Infœcunditas, [Sterilità,] pro sterilitate: sicut Fœcunditas, pro abundantia. [Fertilità, abondanza,] Colum. in Procemio operis: ciuitatis nostræ principes studio culpantes, modo agrorum infœcunditatem, modo cæli noxiam frugibus intemperiem. Plin. li.x c.ca.6. Fœcunditatem etiam fœminarum hoc cibo augeri. Cic. 1.de Nat. Deo. Aquarum inductionibus terris fœcunditatem damus. Fœcunditas animi, Pli.in Præfat.lib.3.

FOEDO, as, are, [bruttare. imbrattare,] μιαίνειν, polluere, inquinare. Virg.1.Aen. Quæ caussa indigna serenos Fœdauit uultus? Per translationem accipitur pro dehonestare. [Maculare,] Cato apud Plin. li.29 ca.1. Spurcius nos, quàm alios Opicos, appellatione fœdant, hoc est, dehonestant. Accipitur & pro frangere, corrumpere. [Rompere,] Vir.2.Aen. Impulerat ferro argolicas fœdare latebras. Liu.3. ab Vrb. Fœdari agri, terror iniectus urbi est.

FOEDE, [Bruttamente crudelmente,] αἰσχρῶς, turpiter, crudeliter. Liu. lib.3.ab Vrb. Nona fama de Virginia, adeo fœde ad libidinem petita, accenderat. Fœde diuexari. Ci.1. Tusc. Fœde interemptus. Liui. 5.Bel.Pun. Admissum fœde, dictumq; superbe. Lucr.li.5. Fœdissime caussam agere. Ci.Att.li.9.

FOEDERATI, [Confederati, uniti,] σύμμαχοι, dicuntur populi, qui fœdere icto cũ alijs populis in societatem coiuerũt. Nanq; inter ciuitates prouinciarũ, aliæ ciuiũ Romanorũ, aliæ Latinorũ, aliæ Fœderatorũ, aliæ Stipẽdiariæ dicebãtur. Sue.in Calig. Libera ac fœderata oppida sine lictoribus adibat. Ci.1.de Ora. Siquis apud nos seruisset ex populo fœderato Idem 5.Verr. Fœderatę ciuitates duæ.

FOEDIFRAGVS, p.c. [Che rompe patti,] ὁ παρασπονδήσας, qui fœdera fregit. Cic.1.Offi. Pœni fœdifragi, crudelis Annibal.

FOEDITAS, atis, [bruttezza,] αἶσχος, turpitudo. Cic.3.de Fin. Nisi eos per se fœditate sua turpitudo ipsa deterreat. Liu.1.ab Vrb. Auertere omnes a tanta fœditate spectaculi oculos.

FOEDO, as, [bruttare,] Cic.de Arusp. Qui togatum domestici belli extinctorem nefario scelere fœdauit. Virg.in 2.& patrios fœdasti sanguine uultus.

FOEDVS, da, dum, [Deforme, brutto,] αἰσχρὸς, quod est deforme. Cic.ad Att.l.15. Parũ ne fœda persona est senectutis? Ponitur quandoq; pro execrãdo. [Maledetto,] Vir.li.7. Auersusq; refugit Fœda ministeria. Quandoq; pro crudeli. [crudele,] Ter.in Eu. O facinus fœdum. Donatus: Fœdum, crudele. ea enim, quæ crudelia sũt & nefaria ipsa crudelitate fœda & maculosa dici possunt. Sic dicimus fœdum exẽplũ crudelitatis, & turpidinis plenũ. Liu.7. Bel.Pun. Aiebant, multo fœdioris exempli, eum ipsum creati, qui comitia haberet.

FOEDVS, ris, [Tregua, patto, conuentione,] σπονδὴ, a ferio, ut quibusdam placet, cum œ diphthongo, ut e, longa sit, quoniam Ferio e breuem habeat, proprie enim fœdus pacem significat, quæ feritur inter dimicantes. Quidam huius nominis etymologiam manasse putant a Fęcialibus, hoc est sacerdotibus per quos fiebant fœdera. Alij a fide, quia in fœdere interponatur fides: Alij a fœde cęde do. nam ad fœdera facienda utrinque Fœciales adhibebantur, qui firmato fœdere porcam cędebant silice: eiusmodi exitium imprecantes capiti illius, qui prior fœdus uiolasset. de qua re uide. Liui li.1. ab Vrb. ubi ritum & formulã antiquissimi fœderis inter populi R. Regem, & Albanorum Dictatorem icti, latissime exequitur. tria autem (ut idem Liu. ostendit li.4.Bel. Mace.) erant fęderum genera, quibus populi & reges mutuas amicitias iũgebãt, Vnũ cum bello uictis dicebantur leges. ubi enim omnia ei, qui armis plus posset, dedita essent, quæ ex ijs habere uictos, quibus mulctari eos uellet, uictoris arbitrium erat. Alterum, cum pares bello æquo fœdere in pacem atque amicitiam ueniebant, redditis per conuẽtionem ijs rebus, quarum bello turbata erat possessio. Tertium, cum qui hostes nunquam fuissent, ad amicitiam sociali fœdere iungendam coibant. Accipitur etiam fędus pro necessitudinis alicuius uinculo: unde Fœdera amicitiæ, [Amicitia,] dicimus pro necessitudine illa, quæ est inter amicos. Ouid.3.Trist.Eleg.6. Fœdera lecti, pro coniugali uinculo. Luca.l.2. Da fœdera prisci Illibata tori. Fœdus coniugale. Ouid.11.Metam. Accipitur etiam pro lege, [Legge,] ut apud Virg. 1.Aeneid Regemque dedit, qui fœdere certo, Et premere, & laxas sciret dare iussus habenas. Facere fœdus cum aliquo. Cice.de Sene. Cum sententia Senatus inclinaret ad fœdus faciendum cum Pyrrho. Ferire fœdera. Cic. pro Cęl. Ideo ne ego pacem Pyrrhi diremi, ut tu amorum turpissimorum quotidie fœdera ferires? Firmare fœdera. Virg.12.Aene.

FOEMINA, æ, [Femina,] γυνὴ, latioris significatiõis est, quàm muliere. nã non solũ de hominũ genere, uerumetiã de brutis & plantis dicitur. Pla.in Persa: Atticã ciuitatẽ maiorẽ fecit atque auxit ciui fœmina. Pli.li.9.c.50. Fœmina piscis coitus tempore marẽ sequitur. Idem li.22.ca.18 de chamæleonte herba. Ex nigris aliqui marem dixere, qui flos purpureus esset: & fœminã cui uiolaceus. Hic Fœmineus, a, um, & Fœmininus, a, um, [Feminile,] Vir.11.Aen. Fœmineo prædæ & spoliorum ardebat amore. Vbi Seru. Fœmineo, impatienti, irrationabili. Idem: Fœmineum cæli clamorem ad sidera tollunt. Pli.li.2.c. 101. Fœmineum lunæ, ac molle sidus. Quin.l.1.ca.4. Aut quæ fœminina positione mares, aut neutrali fœminas significant. Dim. Fœmella: & Fœminula. A fœmina etiam fit Effœmino, de quo suo loco.

FOENARIVS, a, um, [Ciò che a fieno s'appartiene,] quod ad fœnum pertinet: ut, Falces fœnariæ, quibus fœnum secamus.

FOENEBRIS, bre.pe.indifferenti, δανειστικὸν, quòd ad fœnus pertinet: ut, Lex fœnebris, qua fœneratorum auaritia coercetur. Liu. 5. Bell. Mace. Fœnebris res, idem 7 ab Vrb. Malum Fœnebre, Taci.li.5.

FOENERATICIVS, a, um, δανειστικὸς, quod datum est fœnori, uel quod ad fœnus pertinet: ut Fœneraticia pecunia, ex usuris collecta.

FOENERATO, aduer. [Con usura,] id est, cum fœnore. Fœnerato reddere, σὺν ὑπερβάλλοντι (?), Pla. in Men. Næ illam fœnerato abstulisti. hoc est, sub graui usura, uelut a fœneratore, quam multo cũ fœnore restituas.

FOENERALIA, orum, tempus quo fœnus cessabat, reddebaturq; pecunia. Liu.5.Bel.Mac.

FOENERATIO, onis, [Vsura,] δανεισμὸς, fœnerandi actus. Ci. pro Flac.

FOENERATOR, oris, [Vsurario,] δανειστὴς, qui dat fœnori. Cice.1.Offi.

FOENERO, as, p.c. [Dare & prestare ad usura,] & Fœneror, aris, deponẽs, eiusdem sunt significationis, δανείζω, hoc est, ad usuram do: & modo datiuo iunguntur, modo accusatiuo. Pli.li.2.ca.6. Fœnerat sol lumen suum ceteris sideribus. Ci. neque enim beneficium fœneramur: id est fœnori damus. Mart. Hæc sapit, hæc omnes fœnerat una deos. Fœneror, cum ablatiuo, significat, ad usuram accipio: ut est l.Digest 21. Beneficium fœneratum dicitur, quod cum fœnore redditur. Ter in Phor Fœneratum istuc beneficium tibi pulchre dices. Et paulo post hoc ipsum exponens. Vbi Donatus, Fœneratum, hoc est, cum fœnore redditum, & multiplicatum. Interdum est cum fœnore reddere. Ter. Adel Metuisti, si nunc de iure tuo cõcessisses paululum, ne non tibi illud fœneraret.

FOENICVLVM, li. [Finocchio,] μάραθρον, herba nota, a fœnore ut quidã existimant, quòd semen hoc terræ mandatum magno fœnore reddat fructum. Pli.li.20.ca.23.

FOENICVLARIVS, ria, rium. Cic.ad Att.li.12. utrum ipse in fœniculariũ, an in campum Martium cogitet. Quem locum exponit Paulus Manutius in suo commentario. quod perperam exposuerat uetus interpres.

FOENILE, lis, [Fenile,] χορτὼν, locus est, in quo asseruatur fœnũ. Virg. 3.Geo. Nec tota claudas fœnilia bruma.

FOENISECIA, æ, idem quod fœnisecium. Var de Re rust.li. 1.ca. 49.

FOENISECIVM, secij, [La ricolta del fieno,] χορτοτομία, fœni sectio. Colum. libro 2. cap. 18. Minora pecora post fœnisecia permittemus admitti.

FOENISEX, cis, [Segatore da fieno, fenaiuolo,] χορτοκόπος, qui fœnum secat, Pli.li.18.ca.29. Pro eodem etiam dicimus Fœniseca, cæ, p.co. Persius Sat.6. Fœnisecæ crasso uitiarunt unguine pultes.

FOENVMGRAECVM, [Fien greco,] τῆλις, genus herbæ est (ut inquit. Pl. li.24.ca.ult.) quam alij Telin uocant, alij Carphos: aliqui Buceras, alij Aegoceras, quoniam siliquas habet corniculis similes. Siliquam uocat Col.li.11.ca.2.

FOENVM, fœni, [Fieno,] χόρτος, herba in pabulum resecta: ita dicta a fœnore, quòd sine cura fœnus præbeat, uel a fœtu, quòd herbæ eædem manentes quotannis noua pariant. Hor. 1. Ser.Sat.4 Fœnum habet in cornu, longe fuge. Ci de Ora. Crassum cum Catulus nuper audiuisset, fœnum alios aiebat esse oportere.

FOENVS, oris, [Vsura,] τόκος, (ut ostendit. Gel. ex lib 3. Varronis de Ling.Lat.) idem est quod usura, ita dictum a fœtu. Nihil aliud est Fœnus, quã fœtus, hoc est, partus pecuniæ. Quidã tamẽ a fundo, quia eum o, nõ cũ u, apud antiquos scribebatur, quòd prouentus propriæ esset ex naturali terræ fructu: postea uero ad usurã est translatũ, quasi pecunia per se fructum producat, sicut terra Plau.in Asin. Nam si mutuo non potero, certum est, sumam fœnore. Ci. pro Cœl. parcat iuuentus pudicitiæ suæ; ne effundat patrimonium; ne fœnore trucidetur. Propert.li.1.eleg 7. Sæpe uenit magno fœnore tardus amor. Oui 1.Fast. Hordeaq; ingenti fęnore reddat ager.

FOENVSCVLVM, li, diminutiuum a fœnore. Plautus: Adderet fœnusculum.

FOETEO, es, [Puzzare,] δυσωδέω, male oleo. Plau in Asin. an fœtet anima uxori tuæ? Mar.li.5. Fœtere multo Myrrale solet uino.

FOETIDVS, a, um, [Fetido, puzzolente,] δυσώδης, male olens. Cicero in Pis.

FOETIDITAS, [Puzzore,] δυσωδία, fœtor. Sen.epi.111.

FOETOR, oris, [Puzzore,] δυσωδία, malus odor. Cice.in Pis. Colu.lib. 12.ca.18.

FOETIFICO, cas, [Partorire,] ζῳοτοκέω, pario. Pli li.9 ca.38.

FOETIFICVS, a, um, Pli.li 9 cap.51.

FOETO, tas, [*Partorire,*] τίκτω, fœtum emitto. Col. li. 8.

FOETVRA, ræ, [*Tempo da partorire,*] τόκος, pecoris prouentus: a fœtando dictus. Vrgil. eclo. 7. Si fœtura gregem suppleuerit, aureus esto. Var. li. 2. de re rust. cap. 1 accipit pro ipsa fœtatione, siue pro toto illo tempore ab admissione usque ad partum. Transfertur & ad inanimata. Plin. in Præfat. totius ope. Opus natum apud me, proxima fœtura, narrare constitui.

FOETVS, tus, [*Parto,*] γονὴ, a fouendo, quoniam & dum in utero est, & post quam eductus fœtus est, a matre fouetur, id est calefit. Est autem Fœtus generale nomen ad omnia pene, quæ nascuntur. Sunt enim fœtus omnium quadrupedum, siue feræ sint, siue cicures: præterea etiam auium & piscium, atque adeo ipsorum etiam hominum, Pl. Legimus mulierem Aegyptiam binos fœtus quater enixam. Idē lib. 8. cap. 18. Totus tigridis fœtus, ab insidiatore rapitur. Cice. 3. de Fin. Bestiarum in fœtu & educatione laborem cernimus. Neque animalium tantum fœtus dicuntur, uerum etiam inanimatorum. nam & arborum fœtus passim legimus, & fœtum terræ fœtum uocamus. Ci. 2. de Orat. Edit fœtus meliores, & grandiores ager. Virg. libr. 1. Georg. Arborei fœtus alibi, id est fructus, ut poma. Idem 2. Geo Fœtu nemus omne grauescit. Vbi Seruius: Fœtu, id est utilitate: nam omnis utilitas fœtus est. Fœtus animi, per translationem. Cic. 5. Tusc. Ex quo triplex ille animi fœtus existet.

FOETVS, ta, tum, [*Pieno, grauido, pregno,*] ἔγκυος, proprie de minore pecore dicitur: ut Ouis fœta, id est grauida, & in utero ferens. Virgi. 1. Ecl. Non insueta graues tentabunt pabula fœtas. Dicitur & partu liberata, hoc est, quæ peperit. Virg. 9. Aene Fecerat & uiridi fœtam Mauortis in antro. Enixam autem fuisse, lac, quod pueris præbebatur, ostendit. Transfertur & ad alia: [*Pieno.*] ut, Loca fœta furentibus Austris, apud Vir. 1. Aen. i. plena. Cic. de Nat. Deo. Terra fœta frugibus. Composita sunt, Consfœtus. Festus: Consfœtus sus dicebatur, qui cum omni fœtu adhibebatur ad sacrificium. Defœtus, & Effœtus, de quibus alibi.

FOLIACEVS, a, um, φύλλινος, uel folijs simile. Plin. libro 19. cap. 7. Foliacea femina.

FOLIATVM, μαλαβάθρινον, unguēti genus, qđ & Nardinū uocat Pli. a nardi folio, quo confectū est. Mar. li. 11. At mea me librā foliati poscit Amica. Hoc Pli. scribit cōstare, omphacio, balanino, iunco, nardo, amomo, myrrha, balsamo. Hoc unguēti genus Pla. in Curc. Græca uoce uocat Petalion. πέταλον, enim Græci uocant folium.

FOLIOSVS, a, um, φυλλώδης, folijs plenus. Pli li. 24. ca. 15.

FOLIVM, lij, [*Foglia,*] auctore Festo, a Græco φύλλον, sed ideo per simplex l, scribitur, quia antiqui nō geminabāt cōsonantes. Est autē Foliū, teste Valla, & arborū, & herbarū, & florū: cum frondes arborum tantū dicantur. Vir 2. Geo. Folia haud ullis labentia uentis. Folia [*Fogli,*] etiam appellantur chartæ librorum, quas reuoluimus, a palmarum folijs, in quibus olim scribi solebat, quæ Græca uoce φιλύραι, appellantur, quarum extremitas Margo dicitur. & pagina, σελὶς, utraque pars folij. nam folium duas paginas habet. Hinc Trifoliū, Quinquefoliū, Latifolium, quod habet lata folia: Millefolium, μυριόφυλλον, herba, & huiusmodi multa.

FOLLICO, as, p. c. [*Soffiare col naso,*] follium more reciproco spiritu nares agito Apul. li 9. Met. Nares follicantes languidas. Est item follium inanitatem imitari. Vnde Hieronymus caligas monachorum follicantes dixit, quales hypocrita gestare ait.

FOLLICVLARA, pars remi, quæ folliculo tecta est. a quo uitta follicularis dicta est. Auctor Festus.

FOLLICVLVS, li, θυλάκιον, cum sit diminutiuū a Follis, accipitur tamē pro omni eo, quod turgidum est & laxum in morem follis. Vnde frequentissime accipitur pro theca, seu siliqua leguminū frumēti, uel lini, uel cuiuslibet alterius rei, quæ granū cōtinet inuolutū. Col. li. 2. c. 8. Folliculū durabilē aduersus lōgioris tēporis humorē habet. Accipitur etiā Folliculus, [*Ballone.*] pro maiori pilæ genere, quod ex aluta cōficiebatur, soloq; implebatur uēto: quod & Follē frequētius inuenimus appellari. Suet. in Aug. Post bella ciuilia ad pilam, folliculumque transijt. Quandoque pro pelle, seu sacculo: ut l. 1 Rhet. ad Her. Malleolus iudicatus est matrē necasse: eo damnato, statim folliculo lupino os obuolutum est. Ci. de Inuen. Os autem obuolutū est folliculo. Liu 9. ab Vrbe: Eques in castra folliculis frumentum ueheret. Non inuenuste aliquando transfertur ad corpus humanum, siue quòd ad follis similitudinem semper attrahat, & emittat spiritum, siue quòd ad sacci coriacei similitudinem pelle sit circundatum. ueteres enim saccos ex corio factos Folles appellabant. Lucil lib. 26. ut citat Nonius: Folliculo nunc sum indutus.

FOLLIS, lis, m g [*Mantice.*] φῦσα, instrumentum, quo attrahitur uentus atque emittitur ad ignem excitandum. Vir. li. 8. Alij uentosis follib. auras Accipiunt, redduntque. His utuntur ferrariæ, argentariæque officinæ. Vtuntur & coqui sed paruulis, ne opus sit ignem insufflare buccis quod qui faciunt, Sufflatores uocantur. Primus Anacharsis Philosophus folles ignis exsuscitatores inuenit, ut refert Stra. lib. 7. Est item Follis, pilæ genus omnium maximum, constans ex aluta uento inflata. quod etiam hodie Italis plurimo est in usu. Mar. li. 14 Folle decet pueros ludere, folle senes. Quoniam uero hoc pilæ genus pugno excutitur, Pugillatorius follis quandoque uocatur. Pla. in Rud. Ego te follem pugilatorium faciam. Quandoque accipitur pro marsupio, receptaculoque nummorum, ex pelle aut corio confecto, Iuue Et tenso folle reuerti. Nam sicut folles pilæ uento intumescunt, ita crumenæ pecuniā turgent. Vegetius auctor est, ea disciplinæ militaris consuetudine decem folles, hoc est, decem saccos, per singulas cohortes solere disponi, in quibus militum pecunia condebatur. Ci. de Nat. Formæ, quas uos effici sine follibus, & incudibus non putatis.

FOMENTVM, ti, [*Fomentatione,*] καταίονημα, a fouendo, id est calefaciendo uel nutriendo. unde fomēta dicūtur, applicationes certū calidarū, & humidarum ad partes corporis læsas medendi gratia. Pl. Iunior: Cuius grauissimo uulneri magno aliquo fomento medendum fuit. Fomentum per translationem. [*Mantenimento,*] Ci. 2. Tusc. Hæc sunt solatia, hæc fomenta summorum dolorum.

FOMES, fomitis. [*Esca,*] a fouendo, hoc est, nutriendo igne dicitur. Est enim assula ex arbore excussa dū cæditur. Ponitur & pro omni materia sicca, quæ facile igni inflammatur. Vir. 1. Aen. Rapuitque in fomite flammam. Per translationem Fomes dicitur, quicquid excitat nos ad aliquid agendum, [*Stimolo, cagione,*] Gel. li. 15. ca. 2. Fomitē esse quendam dicens, & incitabulum ingenij, uirtutisque.

FONS, fontis, [*Fonte, fontana.*] κρήνη, πηγὴ, a fundendo, quòd fundat aquam, tantum masculini generis. Cæ. l. 8 Bell. Gall. Sub oppidi murū fons prorumpebat. Fons per translationem accipitur pro origine, [*Origine,*] Ci. 3. Tusc. Non rem ipsam causam atq; fontem esse mœroris. Idē ad Brutū: Nec in senatu sceleratissimorū cōsiliorum fontes aperire dubitaui. Fontē pro aqua fontana posuit, [*Acqua,*] Virg. 2. Aen. pro parte totū usurpans. Alij fontemq; ignemq; ferebant.

FONS, Solis, ἡλίου, πηγὴ, in desertis Lybiæ est, ultra Cyrenaicam regionem sita Iouis Ammonis oraculum, cuius aqua mane & uesperi tepida est, meridiano autem tempore gelidissima, sub mediam uero noctem feruidissima. unde & Fontem Solis appellarunt, quòd a Sole regi uideatur, & pro ratione diuersorum cardinum, quos ille perlabitur, calorem tepore, teporemque frigore permutet. Apud Ammonios (inquit Herod. lib. 4) aqua fontana est, quæ sub matutinum quidem tepet: sub horam, qua forum frequentissimum est, frigescit: sub meridiem multo frigidior est: eaq; hora hortos irrigant. Declinante iam die remittitur frigus, donec Sol occidit: tunc tepescit, magis ac magis calescens usque ad mediam noctem, quo tempore feruens exæstuat: prætērita nocte media, ad auroram usque refrigescit. Cognominatur autem Fons Solis. Hæc ille. Meminit huius fontis & Oui. li. 15. Met. quamuis Ammonis non Solis fontem appellet. Medio (inquit) tua, corniger Ammon Vnda die gelida est, ortuq; obituq; calescit. Silius quoq; li. 3. Ammonis oraculū describens. Stat (inquit) fano uicina nouum & memorabile nympha, Quæ nascente die, quæ deficiente tepescit: Quæque riget, medium cum Sol accendit Olympum. Plin. lib 2. ca. 103. duos huius naturæ fontes commemorat, quorum alterum a uicino oraculo Ammonis fontem appellat: alterum apud Troglodytas collocat, Aethiopiæ populos, eumq; Solis fontem nominat.

FONTANALIA, Varroni, Fontinalia Festo, feriæ erāt fontibus dicatæ, quibus & coronæ in fontes conijci, & putei coronari solent.

FONTALIS, le, [*Di fonte,*] πηγαῖος, idem quod fontanus, quod scilicet ex fonte est. Pla. in Sticho: Vide, Vtram tibi lubet etiam nunc capere, Cape prouinciam. S. Quid istuc est prouinciæ? T. utrum fontali, An libero imperiū te inhibere mauis? Vbi interpres: Id est, num uelis imperium habere an præesse aquæ, an uino præbendo? Fontalem, aquam dixit è fonte scaturientem.

FONTANVS, a, um, [*Di fontana, di fonte,*] πηγαῖος, quod ex fonte est. Pl. Fontanæ aquæ cyathos duos.

FONTEIA, uirgo Vestalis, Fonteij soror, cuius meminit Cice. in Orat. pro Fonteio.

FONTICVLVS, li, [*Fonticello.*] πηγίον, diminutiuum paruus fons: a quo Fonticellus. Plin. Vbicunque moueris humum, fonticuli scatent.

FONTINALIS, porta dicta est Romæ, alio nomine Capena, ob propinquitatem scaturientium fontium. Iuue. Sat. 3. Substitit ad ueteres arcus, madidamque Capenam. Liu. Aediles alteram porticum ad portam fontinalem perduxere.

FORAGO, p. p. filum est, auctore Festo, quo textrices opus diurnum distinguunt: a forando dictum.

FORAMEN, is, p. p. a forando, [*Forame, buco,*] τρώγλη, ὀπὴ, quicquid perforatum est. Ci. 1. Tusc. Foramina illa, quæ patent ad animum a corpore, callidissimo artificio natura fabricata est. Foramen ad excrementa corporis, apud Pli li. 11. ca. 12.

FORAMINOSVS, a, um, [*Sugiato, forato,*] τρηματώδης, quod foraminibus abundat.

FORAS, [*Fuora, fuori,*] ἔξω, & foris, ἔξωθεν, aduerbia loci sunt a foris, hoc est, spectaculis deriuata (ut Seruio uidetur) siue (quod uerisimilius est) a foro: quòd domum exeuntes fere ad interiorem partem urbis, in qua forum est, soleamus accedere: in qua etiam sen-

tentia

tentia est. Festus. Differunt autem inter se hæc duo aduerbia, ut Foras motum importet ad locum. Pla. in Cas. Foras tacitus exeo cum omaru quem uides. Ci. pro Cœl. Domus in qua nihil geratur, quod foras proferendum sit. Foris motum in loco, & de loco significat. Ter. in Eun. Quæ dum foris sum, nihil uidetur mundius, Nec magis compositum quicquam. Pla. in Asin. Ille opere foris faciúdo lassus, domum noctu aduenit. Ci. in Par. Illa uero indigent, & nec eo dicuntur sine arte, quòd ita sunt, sed quòd ea nõ parit Oratoris ars, sed foris ad se delata, tamen arte tractat.

FORATVS, tus, tui, [*Foro, bugio,*] τρῆμα, τρῆσις, idem fere quod foramẽ, uel potius ipsa perforatio Lact. li. de Opifi Oculorum orbes concauis foraminibus conclusit: a quo foratu frontem nominatam Varro existimauit.

FORBEA, genus cibi a ueteribus dicebatur, quo calido uesci solebant, Græci φορβὴν, uocant. Festus.

FORCIPES, p. c. [*Tanaglie,*] πυράγρα, quasi Foruicapes dictæ sunt, quòd ijs formia, id est calida capiantur. Virgi. li. 8. Illi inter sese magna ui brachia tollunt, In numerum, uersantq; tenaci forcipe massam. Et est tam masculini, quam fœm ge. secundum Prisc. Ouid. 12. Meta. Terribilem stridore sonum dedit, ut dare ferrum Igne rubens plerũque solet, quod forcipe curua Cum faber eduxit, lacubus demittit. Col. li. 16. ca. 26. Ligneis regulis, uelutì forcipibus, apprehendere testium neruos Pli. li. 7. c. 56. inuentorem forcipis fuisse tradit Cinyram Cyprium, Agrippæ filium.

FORDA, dæ, [*Vacca pregna,*] βοῦς ἔγκυμον, ἢ ἔγκυος, bos prægnans, a ferendo. Oui. 4. Fast. Forda ferens bos est, fœcundaque dicta ferendo. Col. li. 6. c. 24. Post unum coitum forda non admittit taurum.

FORE, ἔσεσθαι, habet significationem participij futuri, una cum infinito esse. idem enim est Fore, quod futurum esse. ideo iungitur cum nomine, uel interdum cum participio, quod in nomen transmigrauerit, Spero te amicum fore: non amaturum fore. Cic. Treba. scribit ad me Cæsar, se tibi nondum familiarem esse satis propter occupationes suas, sed cito fore. Cæsar. Nonnulli Cæsari nunciabant, non fore dicto audientes milites. Composita sunt Absfore, Adfore, Confore, Defore, & Profore: quæ sæpius sola ponuntur, hoc est, sine nomine aut participio a tergo Absfore quid significet, quemque in oratione usum habeat, explicuimus supra. Adfore, idẽ est, quod adfuturum esse. Oui. 4. Met. Esse quoque in fatis reminiscitur, adfore tempus. Adforem, adessem. Vir. 1. Aen. Atque utinam rex ipse Noto cõpulsus eodem Adforet Aeneas. Confore, conuenturum esse. Ter. in Andr Restat Chremes, qui mihi exorandus est: & spero confore, id est conuenturos esse. Defore, defuturum esse. Cic. contra Rul. arbitrantur non defore, qui illam restituerent. Profore, profuturum esse. Hor. in epi fugiam quæ profore credam.

FOREM, [*Saria,*] γενοίμην, Fores, Foret, & in tertia persona pluralis numeri forent, & in futuro infinitiui Fore, pro futurum esse. Forem autem idem omnino significat, quod essem. Sal. in Iug Vellem, ut hæc, quæ scribo, uana forent.

FORENSIA, [*Vesti che s'usano nelle piazze,*] ἀγοραῖα, uestes, quibus in foro utebantur. Suet de Aug. Forensia autem & calceos nunquam non intra cubiculum habuit. Alio nomine dicuntur Togæ forenses, uel Vestimenta forensia. Col. lib. 12. ca. 45. Arculę fagineæ, in quibus uestimenta forensia conduntur.

FORENSIS, & hoc Forense, [*Cis che al foro giudiciale s'apartiene,*] ἀγοραῖος, adiectiuum est, a foro deriuatum, quo significatur omne illud, quod ad forum iudiciale pertinet. unde Forenses caussę, quæ in foro iudiciali agitantur, apud Cic. 3. de nát deo. Forensis homo, qui in foro uersari, & caussas agere consueuit. Forensis Rhetorica, quæ foro, iudicijsq; est accommodata. Cic 2. de Fin Sed hac rhetorica philosophorum, non nostra illa forensi.

FORES, [*Porta,*] θύρα, propriè (inquit Seruius) quę foris aperiuntur. unde Plutarchus memorat, primum Valerio Poplicolæ fratri, cum de Sabinis triumphasset, domum publice positam, cuius fores extra aperirentur: cum antea ceterarum ædium intro impellerentur. Cice. pro Cœl. Fores effregit, restituentur. Valuæ autem dicuntur, quæ intus reuoluuntur. quanquam usus hodie obtinuit ut omnia ostia Fores appellentur. Hoc nomen etiam singulariter hæc Foris, huius Foris, declinatur. Oui 1 de Amor. Difficilem noto cardine pande forem. Cic. pro Cor Aperuit forem scalarum. Ter. Quidnã foris crepuit? Vbi Donatus: Foris, singularis numeri nominatiui casus, Pla. in Amph increpuit foris. Ho. li. 2. Ser. Sat. 2. Exclusus fore, cum Longarenus foret intus. Foriculæ, arum, de quo infra.

FORFICES, pen. cor. [*Forbice,*] ψαλίδες, quibus telam seu fila incidimus: Seruius. Forfices sunt, quibus incidimus: Forcipes, quibus aliquid formũ tenemus, quasi Formicapes: nam Formum est calidum. Colu. li. 12. c. 43. uitiosa uuæ grana forficibus amputant. Diminutiuum est.

FORFICVLAE, arum, [ψαλίδια, Pli. li. 25. ca. 5. de Helleboro: Incisum forficulis cribraut Ab huius instrumenti similitudine, etiam Forficulæ dicuntur, extremitates brachiorum, & ueluti manus cancrorum, scorpionum, & quarundam locustarum. Pli. li. 32. ca. 18. Hæ ab eodem Pli li. 9. ca. 31. Forcipes uocantur.

FORI, orum, καταστρώματα, ζυγά, n pl. sunt tabulata nauium, uel locus in naui apertior, qui iter nauem perambulantibus præbet: ita dicti (ut Seruio placet & Festo) quod per eos ferantur incessus. Virg. 4. Aeneid. Faces in castra tulissem, implessemq; foros flammis. Item fori dicuntur, Circensia spectacula, id est loca erecta, ut ex ijs spectetur. Liu. li. 1. Diuisa loca patribus, equitibusque, ubi sibi spectacula quisque in Circo facerent, Fori appellati.

FORVLI, diminutiuum, de quo suo loco. Fori etiam in hortis sunt angustiores quidã sulci, & oblõgi, iter præbentes circũ porcas (ita enĩ uocãt terrã editiorẽ inter duos sulcos) quẽadmodũ fori in nauibus facultatẽ præbent nautis ultro citroque discurrendi. Col. li. 10. Angustosq; fores aduerso limite ducens. Legitur etiam Forus in singulari numero pro uia illa in nauibus. Ennius multa foro ponens, ageaque longa repletur. Gel l. 17. c. 10. Stans in summæ puppis foro.

FORIA, orum, [*Sterco liquido,*] stercora liquidiora, quod facile ferãtur foras. Inde Conforire, stercore liquido fœdare. Nonius.

FORICA, æ, p. c [*Condotto, chiauiga.*] ἀφεδρὼν, locus, quò alui stercora deijcimus. Iuue. Sat. 3 conducunt foricas. Et proprie de publicis dicitur, Latrina de priuatis.

FORICVLAE, arum, [*Porticelle.*] θύρια, dimin. a foribus. Var. lib. 1 de Re rust. Et ideo opotothecas qui faciunt, ad Aquilonem ut fenestras habeant, atque ut uersentur, curant: neque tamen sine foriculis, ne cum humorem amiserint, pertinaci uento uieta fiant.

FORICVLVS, θυραῖος, deus putabatur, forium præses: sicut Cardinea dea, quæ cardinibus præerat: & Limentinus Deus, qui limini.

FORINSECVS, p. c. [*Di fuori,*] ἔξωθεν, ab exteriori parte. Pli. li. 13. cap. 22 Lignum corticis loco habent, hoc est forinsecus. Col. li. 8. ca. 3. forinsecus scandulæ iniungantur.

FORIO, ris, riui, [*Cacar liquido,*] ἀποσκυβαλίζω, uentrem deonero, excrementa liquida eijcio, compositum est, Conforio. Pomp. in Macco: Conforisti me Diomedes Ex Nonio.

FORIOLVS, li, cum accentu in antep. qui uentrem solutum habet, & foria facile emittit. Laberius. Foriolus esse uideris, in coleos cacas. Nonius.

FORIS, [*Di fuori,*] Cic. in Ver non quæram foris.

FORMA, mę, [*Forma, bellezza, faccia, apparenza,*] σχῆμα μορφὴ, τύπος, figura, siue facies uniuscuiusq; rei. Ci. 1. de na. de. Omniu animantiũ formã uincit hominũ figura. Idẽ 2. de Diu In nubib. nunquã animaduertisti leonis formã? Ci. 1. de na. de. Rotũda forma ullã negat esse pulchriorẽ Plato. Quin. l. 1. c. 10 Quicquid formæ quadrati detraxeris, amplitudini quoq; peribit. Idẽ l. 1. c. 1. Neq; enim mihi placet, ut litterarũ nomina, & cõtextũ priusq̃ formas paruuli discãt. Est autẽ hoc uocabulum, medium, qđ modo cum laude, modo cum uituperatio dicitur ꝓ rõne adiuncti. Ter. And. erat forma præter ceteras honesta, & liberali, &c. Puer egregia forma, Ci. 4. Tus. Sic Infelicẽ, uitiosã, uel illaudatã formã dicimus, pro deformitate. Interdũ tñ Forma absolute ponitur pro pulchritudine. Vir. 9. Aen. Formæ sibi conscia coniux. Stata forma quid sit, docet Gell. 5. c. 11. Inter pulcherrimã fœminam & deformissimam media quædã forma est; qualis ab Ennio in Menalippa, perquã elegãti uocabulo, Stata dicitur: quã Fauorinus appellat Vxoriã. Ennius autẽ In ista, quã dixi, tragœdia, eas fere fœminas ait incolumi pudicitia esse, quæ stata forma forent. Transfertur ẽt ad incorporea, pro effigie quadã. [*Effigie,*] Ci. lib. 1. Offi. Formã quidẽ ipsam, Marce fili, & tanquam faciẽ honesti uides. Forma itẽ apud Col. dicitur instrumentũ, in quo exprimitur caseus l. 7. c. 8. Liquor (inquit) in fiscellas, aut in calathos, uel formas transferendus est. Forma, pro specie frequenter accipitur apud Rhetores. [*Specie,*] Quin. li. 7 ca. 5 Abdicatiunũ formæ sunt duæ. Forma pro regula. Vir. 6. Aen. Quã pœnã, aut quæ forma uiros, fortunave mersit. Vbi Seruius. Forma, regula. Singulis enim sceleribus statuta sunt supplicia ex more Romano Accipe formã, id est, modũ. Vir. 1. Ge. Curui formã accipit ulmus aratri. Hinc Deformis, Informis, Vniformis, Multiformis, Semiformis, Col. li 9 Remedia creduntur esse aduersus tonitrua, quibus uitiantur oua, pulliq; semiformes interimuntur, antequam toti partibus suis consumentur.

FORMVLA, læ, diminutiuum, uide infra.

FORMALIS, lẽ. [*Formale,*] Suet. in Domitiano epistolam formalem accipit pro ea, quæ certa forma, qua dictabatur, excipiebatur a scribis. Pli. li. 34. c. 9. Formalis temperatura æris tenerrimi.

FORMATVRA, æ, [*Forma.*] μόρφωσις, conformatio, siue forma uniuscuiusque rei. Lucr. l. 4 Formaturaque laborum, pro parte figurat.

FORMIAE, arum, φορμίαι, urbs Campaniæ, maritima, iuxta Caietam, Læstrigonum quondam sedes, a Laconibus (ut Strabo auctor est) cõdita: a quibus primum Hormiæ dictæ sunt, siue a frequentia, bonitateque τῶν ὅρμων, id est stationum, ut Festo placet: siue ἀπὸ τῆς ὁρμῆς, id est, ab impetu Læstrigonum (ut Seruio placet) qui anthropophagi fuisse perhibẽtur. Quicquid id est, primum Hormiæ dictæ putantur, & deinde aspiratione in F commutata, Formiæ. Verisimile est, illud esse oppidum, quod quinto a Caieta lapide situm uulgo Nolam uocant. Ci. sæpe, & alij.

fossa. quam Marius ex Rhodano duxit in uicinum lacum.

FOSSATVM, ti, [*Fossa, fossato,*] idem quod fossa, Pli. lib. 17. cap. 21. fossatum purgari.

FOSSAS, Papirianæ, Tuscorum ciuitas, hodie Fossonouum. Ptol.

FOSSILIS, le, p.c. [*Cio che si può cauare,*] ὀρυκτὸς, quod foditur. Pli. l. 36. c. 18. Theophrastus auctor est, ebur fossile candido, & nigro colore inueniri. Idem li. 33. c. 6. Salem fossilem adijciunt, id est qui foditur. Var. 2. de Re rust. Melior Fossilis sal quàm marinus.

FOSSIO, [*Cauamento,*] ὄρυξις, ipsa fodiendi actio. Col. li. 5. Deinde malleolo inter ordines posito, crebris fossionib. pastinatum resoluere. Cic. de Sen. quid agri fossiones, repastinationesque proferam.

FOSSITIVS, a, um, ὀρυκτος, idem quod fossilis. Pli. lib. 36. ca. 13. Arenæ tria genera, fossitia, fluuiatilis, aut marina.

FOSSOR, [*Zappatore,*] δικελλίτης, qui fodit. Robustus fossor, Vir. li. 2. Geo. Rigidus fossor, Mar. lib. 7.

FOSSVLA, p.c. [*Fossetta,*] ὀρυγμάτιον. dimi. a fossa, Cato de Re ru. ca. 161. fossulas facito, qua radices asparagi demittas.

FOSSVRA, ræ, [*Cauatura,*] ὄρυγμα, fossio. Col. lib. 5. Planam fossuram maxime probamus.

FOTVS, ta, tum, particip a foueo. πεπυριαμένος. Cice. 2. de Nat. pulli aluntur ab ijs, ut a matribus, a quibus exclusi, fotique sunt.

FOTVS, huius fotus, ipse fouendi actus, πυρίασις. Pli. li. 23. ca. 1. Decoctura eorum, cæliacos iuuat potione & fotu.

FOVSA, æ, lege Fodio, is.

FOVEA, æ, [*Fosse, cauerne,*] βόθυνοι, a fodiendo, scrobes, siue speluncæ. Pla. in Pœn. decipiemus fouea lenonem Lycum. Pli. lib. 10 cap. 8. anates in foueas delapsæ solæ euadunt.

FOVEO, ues, ui, tum, [*Tener caldo, couare.*] ἄγομαι, proprie est calidum tenere, aut calefacere. Plau. in Cap. Iuben, an non iubes, epulas foueri, foculis feruentibus? Pli. li. 8. ca. 36. Fœtus rigentes apprimendo pectori fouent, non alio in cubitu, quàm oua uolucres. Aliquando nutrire, [*Nutrire,*] Plaut. in Mer. alios enecat, extinguit, alios sub lacte fouet, & erigit. Vir. lib. 3. Georg. Progeniem, nidosq; fouent. Cic. de Natu. Ex ouis pulli orti matres relinquunt, a quibus exclusi, fotique sunt. Est etiam Fouere medicorum uocabulum, pro, partem læsam humidis calidisve fomentis foris applicatis tepefacere, humectare, & dolorem lenire, [*Mitigare,*] Idem li. 12. Fouit ea uulnus lympha longæuus Iapix. Interdum constituo. Idem li. 4. Geor. Sæpe & effossis (si uera est fama) latebris Sub terra fouere larem. Sic enim legit Nonius: quanquam in uulgatis exemplaribus à quibusdam legatur Fodere. Interdum tueri, [*Difendere,*] ut apud eundem lib. 9. Castra fouere. Interdum amplecti. [*Abbracciare,*] Idem 3. eclo. ipse Neæram Dum fouet. Hinc Confoueo, Circumfoueo, Refoueo, fo, syllaba correpta, suis locis.

F ANTE R

FRACEO, fraces, ere, [*Guastarsi,*] σήπομαι, a quo Fracesco, corrúpor, & quasi uetustate putresco. Col. li. 12. Oleum, si congelatur, fracescat. Var. li. 1. de re ru. ca. 55. ut ibi mediocriter fracescat.

FRACIDVS, a, um, a, fraceo, [*Che cominciа à guastarsi per la maturità, marcio,*] σαπρὸς, iam putrescens. Cato de Re rust. cap. 64. ut fracida fiat oliua.

FRACES, olei, [*Polpa d'oliua, fece d'oglio*] dicuntur carnes & fæces oliuarum, quæ in oleo subsidunt. Plin. lib. 15. cap. 6. Oleum deterius, in amurca & fracibus. Colu. lib. 6. cap. 12. Quidam fraces uino, & adipe commiscent.

FRAENO, nas, [*Frenare,*] χαλινόω, equo frænũ inijcio. Cæs. 8. Bel. Gall. Equites frænatis equis in stationib. disponit. Liu. 1. bel. Pun. Instructus, frænatusq; equus. Per translationẽ accipit pro cohibere, cõtinere, [*Ritenere,*] Ci. 5. Ver. cũ eius animũ ad persequendũ non negligẽtia tardaret, sed conscientia sceleris auaritiæque suæ frænaret. Et pro Mil. Clodij furores nullis legib. frænare poteramus. Vir. 1. Aen. Luctantes uentos, uinculis, & carcere frænat. Hinc Defræno, & Effræno, frænum detraho. siue absque fræno rectoreve duco. Hinc Deffrænatus, & Effrænatus, participia, siue nomina ex participijs: quæ de ijs dicuntur, qui ueluti fræno excusso regi non possunt. Oui. 1. li. Meta. Et defrænato uoluuntur in æquora cursu. Ci. 4. Tus. effrænatam appetentiam. Refræno, cohibeo, & quasi fræno retineo, [*Frenare.*] Lact. li. 6. Virtus est, iram cohibere, libidinem refrænare. Suffræno, arcto, constringo, unde suffrænatio, structuræ genus cum uelut fræno, lapide arctantur & colligantur. Pli. li. 36. ca. 22.

FRAENVM, ni, [*Freno, morso,*] χαλινὸς, cum æ, diphtongo in plurali numero tam mas. quàm ne. ge. instrumentum, quo equus coercetur: a frangendo, quod equorum ora frangat. Seneca: Hippolytus arctis continet frænis equos. Oui. 1. de Arte. Tempore lenta pati fræna docentur equi. Translate Cic. ad Atti. usus est. [*Ritegno,*] Alter fræ nis eget. Fræna Pelethronij, inuenere, qui & strata equorum primi monstrauerunt, teste Plin. lib. 7. ca. 56. Hinc Effrænus, na, num, & Effrænis, & hoc Effræne, [*sfrenato,*] idem quod indomitus, quasi sine fræno. Vir. l. 3. Geo. Gens effræna uirum Rhiphæo tũditur Euro. Vbi Seruius: Gens effræna. [*Crudele,*] id est sæua, rectorẽ recusans. Infrænus, eiusdem significationis. Vir. 4. Aene. Numidæ Infræni cingunt. Quo in loco Numidæ uocantur Infræni, quod illorum equi nullis frænis coerceantur. Frænũ mordere, obluctari, translatio ab equis, qui cum Frænum excutere non possint, perpetuo tamen mordent & arrodunt. D. Brutus ad Cic. Si frænum momorderis: peream, si te omnes conantem loqui ferre poterunt. Accipere frænum, per translationem, est dedere se alicui, [*Arrendere,*] Virgil. 12. Aen. Ni frænum accipere, & uicti parere fatentur.

FRAGA, orum, [*Fraga,*] κόμαρος, Apuleio, mora in herbis humi repentibus nata. Vir. 3. ecl. & humi nascentia fraga.

FRAGILIS, le, p.c. [*Frale,*] ψαθυρὸν, quod facile frangi potest. Plin. li. 12. cap. 8. Saccharum mel dentibus fragile. Idem lib. 15. cap. 7. grandius fragiliusque. Per translationem accipitur pro flexo, seu caduco, [*Fragile, mortale,*] Cic. de Amic. Res humanæ fragiles, caducæque sunt.

FRAGILITAS, tatis, [*Fragilità,*] facilitas frangendi. Pli. li. 34. cap. 14. Tenuiora ferramenta oleo restingui mos est, ne aqua in fragilitatẽ durẽtur. Trãslate pro imbecillitate accipitur, [*Debolezza,*] Cicer. 5. Tus. humani generis imbecillitatem, fragilitatemq; extimescere.

FRAGESCO, cis, ab antiquo uerbo Frageo, es, χαλάω, frangor, languesco. Accius Aegallo, ut citat Nonius: Neque fera hominum pectora fragescunt, donec uim persenserint imperij. Idem Eurysace: Nunquam erit tam immanis.

FRAGMEN, inis, [*Pezzo,*] κλάσμα, pars rei fractæ. Vir. 11. Aen. fuluare splendent fragmina arena.

FRAGMENTVM, ti, [*Pezzo,*] Cic. de Nat. Fragmentum lapidis.

FRAGOR, oris, [*Strepito, che fa alcuna cosa, che si frange,*] κτύπος, sonitus, qui ex aliqua re inter frangendum redditur. Vir. li. 1. Geor. Et horridus alijs montibus audiri fragor. Seruius. Horridus fragor, sonitus, qualis fieri solet ex aridis, cum franguntur, arboribus. Ad Her. Fragor ciuitatis auditus est.

FRAGOSE, aduer. Pli. li. 16. c. 10 respuuntur, & fragosius fidunt.

FRAGOSVS, sa, sum, a frago, [*Aspero, duro,*] τραχὺς, χαλεπὸς, asper. unde Confragosus. Col. li. 2. Locus lapidibus confragosus. Fragosa oratio cui contraria est lenis. Quinct. li. 9. ca. 4.

FRAGRANTIA, *Euodia.*

FRAGRO, as, are, [*Rendere odore, olire,*] ἀσφραίνομαι, redoleo, oleo, odorẽ emitto frangendo, quia res fractæ uehemẽtius olent. Vir. 1. Ae. Redolentque thymo fragrantia mella. Mar. lib. 1. Ne grauis hesterno fragres Fescennia uino.

FRAMEA, æ, p.c. Germanicum uocabulum, quo hastam significabant. Taci. de Ger. Iuuen. Sat. 13. Et matris frameam.

FRANCONAS, Germaniæ populi, quos nonnulli Francos orientales uocant, a septentrione Chattis & Cheruscis, a meridie Noricis finitimi: ad occasum Rhenum fluuium: ad ortum Hercyniæ siluæ partem, qua Boemiam attingit, habentes. hi bonam Galliarum partem occuparunt, ubi hodie Lutetia Parisiorum sita est: & ab illis Frãcia dicta putatur.

FRANGO, gis, fregi, fractum, [*Spezzare, rompere, frangere,*] καταῤῥάσσω, κατάγω, rumpo. Cice 7. Ver. frange ceruicem. Vbi illud obiter notandum est, Frangere ceruicem, tam de eo dici, qui alteri per uim ceruicem rumpit, quam de eo, qui patitur. Sic dicimus etiam: Fregit nasum, fregit brachium, quasi ipse fregerit, & non ponus passus sit. Terẽ. in And. Is fregit nauem apud Andrum. Cice. de Or. 2. eacusauit Vespa. quòd eum brachium fregisse diceret. Plin. in epistola. Fregit coxam. Transfertur & ad incorporea: ut, Frangere animum, pro deijcere. [*Auilire, impaurire,*] Pla. in Cistel. meum frangit amantem animum. Cic. 3. Offi. Qua re audita, fractum animum Annibalis scribit. Frangere audaciam hostis. Liu 4. Bell. Pun. Frangere consilia perditorum. Cic. ad Lentulum: Nec mihi aliter potuisse uideor hominum perditorum de me consilia frangere. Frangi, debilitari: succumbere. [*Esser uinto,*] Cic. de Fin. Turpe uiro, dolore frangi, succumbere. Frangi dolore, Cic. 2. Tus. Frangi metu [*Hauer paura,*] Idem 1. Offic. Frangi pudore, Idem 2. Tuscul. Minis frangi, Stat. 9. Thebaid. Hinc Fractus, participium seu nomen ex participio. Cice. ad Attic. lib. 2. Deformatus corpore, fractus animo. Calamitate fractus, & afflictus, Cice. pro Syll. Affringo, Confringo, Defringo, Diffringo, Effringo, Infringo, Offringo, Perfringo, Refringo, & Suffringo, uide suis locis.

FRACTIOR, Ci. de Amic. spes amplificandæ fortunæ fractior.

FRATER, tris, [*Fratello, frate,*] ἀδελφὸς, ijsdem parentibus genitus: quasi fere alter, ut post Nigidium docet Gel. libro 13. cap. 10. nisi malimus a Græco deducere. illi enim φράτορας, coniunctos appellant, & φρατρίαν, contubernium. Plin. epist. 164. Cum affectum tuum erga fratris filiam cogito. Frater germanus. Cic. 3. Ver. C. Fannius, frater germanus Q. Titinnij. Fratres gemini, duo eodem partu editi: quos minus recte geminos fratres conuerso ordine, appelles, ut docet Quin. li 9. ca. 4. Cic. pro Clu. C. & L. Fabricij, fratres gemini. Fratres patrueles, [*Cugino*] sororesq; patrueles, dicuntur, qui quæue duobus ex fratribus progenerantur, ut docet Iusti. lib. 3. Instit. Sue. in Cæs.

FRATERCVLVS, li, [*Fratellino, fraticello,*] ἀδελφίδιον, paruus frater.

Imc.

Iuue. Sat. 4. fraterculus esse gigantum. id est, homo obscurus, tanquā è terra subito fuerit enatus, quemadmodum de gigantibus poetæ fabulantur. Cic. 5. Ver. mihi fraterculo tuo, credas.

FRATERNE, [*Fraternamente, fratellenolmente,*] φιλαδέλφως, amore fraterno. Cic. ad Q. Fr. li. 2. facis fraterne, quod me hortaris.

FRATERNITAS, atis, [*Fraternità,*] ἀδελφότης, fraterni amoris coniunctio. Quin. Declam. 16.

FRATERNVS, na, num, [*Fraterno,*] ἀδελφικὸς. Fraterna inuitatio, Cice. Fraterna mors, Vir. Fraternę acies, apud Statium. Fraternum parricidium, Ci. pro Clu.

FRATRICIDA, dæ, ἀδελφοκτόνος, qui fratrem occidit. Ci. pro Domo. parricida, fratricida, sororicida.

FRATILLI, κροσσοί, uilli sordidi in tapetis, quòd per terram ferantur. Auctor Festus.

FRATRO, as, are, de puerorum mammis dicitur, quòd uelut fratres pares oriātur, quod etiam in frumento spica facere uidetur. pro eodē ueteres dixerunt Fraterculare. Fest. Sororiare māmæ dicūtur puellarū, cum primū tumescunt, ut Fraterculare puerorū. Pla. Tunc mammulæ primum sororiabant. illud uolui dicere, fraterculabant.

FRATRIA, æ, [*Moglie di fratello,*] εἰνάτηρ, uxor fratris, ut Festus, docet. cōtra Nonius Fratrias dici uult fratrum inter se uxores.

FRAVDATIO, onis, [*Inganno, frode,*] Cice. 3. Offic. Inter bonos bene agier oportet, & sine fraudatione. Idem in Catil. hinc fides, illinc fraudatio.

FRAVDATOR, oris, [*Ingannatore,*] Ci. pro Flac. Fraudatorum & inficiatorum impudentiam. Fraudator, & interceptor prædæ. Liui. 4. ab Vrbe.

FRAVDO, das, [*Fraudare, ingannare,*] ἀποστερέω, id est decipio, & rem alicuius per fraudem interuerto. Habet autem ut plurimum post se accusatiuum personæ cum ablatiuo rei. Vir. 4. Aen. Quem regno Italiæ fraudo. Liu. 2. ab urbe. Fraudans se ipse uictu suo. Aliquando solo accusatiuo contentum est, omissa re, qua quis fraudatus dicitur. Cic. pro Rosc. Com. Aeque nefarium est, pupillum fraudare, & socium fallere. Interdum etiam inuenitur cum accusatiuo rei. Cæs. 3. Bell. ciui. Fraudare stipendium militum. Fraudare genium, est non satisfacere appetitui & uoluptati: nam genius apud ueteres habebatur naturæ & uoluptatis deus: unde geniales homines dicti, dapsiles, & ad excipiendos conuiuas liberales. Plaut in Aul. Egomet me fraudaui, animumque meum, geniumque meum. Cice. in Ver. Ne grano quidem uno potest arator fraudare decumanum. Contrarium est, Curare genium, id est laute uiuere. Fraudare desiderium alicuius, est, non facere quod cupit.

FRAVDVLENTER, [*Astutamente,*] δολίως, dolose, Col. li. 1. c. 8. Plin. li. 30. cap. 10.

FRAVDVLENTVS, a, um, [*Pieno d'inganni, astuto,*] δολερὸς, dolosus, fallax. Ci. 2. Offi. improbos, maledicos, fraudulentos.

FRAVS, fraudis, [*Frode, inganno,*] κακοσχολάσμα, deceptio, impostura. Cic. 1. Offi. Vi, aut fraude fit iniuria. fraus quasi uulpeculæ, uis leonis uidetur. Pl. in Mil. ut ne legi fraudem faciam talariæ. Quandoque pro periculo [*Pericolo,*] Vir. li. 5. Quis Deus in fraudem, quæ dura potentia nostra Egit. pro crimine [*Errore, delitto,*] unde capitalem fraudem admittere, teste Vlpiano de ædil. edict. est tale aliquid admittere, propter quod capite puniendus sit, qui deliquit. Liu. 3. Bel. Pun. Qui capitalem fraudem ausi. Inde fraudi esse, pro Crimini dari, culpæ ascribi, aut uitio uerti. Ci. 5. Phi. Censeo, ut ijs, qui in exercitu Antonij sunt, ne sit ea res fraudi, si ante Cal. Febr. ab eo discessent. Liu. li. 1. ab Vrb. Quod sine fraude mea, populique Quiritium fiat, facio, hoc est, quæ res sine meo crimine fiat.

FRAVSVS, antiquum participium actiuæ significationis, quo significatur is, qui fraudem commisit, ut Festus, & Nonius annotarunt. Pla. in Asin. Metuo, ne quam fraudem frausus siet.

FRAXINEVS, a, um, [*Di frassino,*] ex fraxino, ut frondes fraxineæ. Col. lib. 11. cap. 2. Fraxinus, a, um, per tres syllabas, ut, uirga fraxina, Oui. epi. 15.

FRAXINVS, ni, penul. cor. [*Frassino,*] μελία, genus arboris notissimæ, cuius umbra, teste Plin. libro. 16. cap. 13. usque adeo inuisa est serpentibus, ut citius in ignem confugiant, quam ad fraxini umbram.

FRARO, as, uigilias circumeo, quòd eo labore homo frangatur. Festus.

FREGELLAE, arum, φρέγελλαι, Steph. olim ciuitas fuit clarissima inter Formias & Sinuessam sita nō procul a Liri amne, quē nunc Garilianum uocamus. cuius etiam hodie non obscura extant uestigia. hæc cum a Romanis defecisset, diruta fuit. Stra. Sil. li. 8. Obsessæ campo squalente Fregellæ. Fregellani populi, Pli. li. 3. cap. 5. Fregellanus, adiect. ut Fregellana uitis. Col. li. 3. c. 2.

FREMITVS, tus, [*strepito, romore,*] φλοῖσβος, βρόμος, sonus fluctuum, & in populo indignante murmur, & strepitus. Vir. 1. Geo. Fremitu assurgens Benace marino. Ci. ad Attic. Qui fremitus hominum?

FREMEBVNDVS, di, ualde fremens. Oui. 12. Met. Curru fremebundus ab alto. Ci. de Nat. Tanta moles labitur Fremebunda.

FREMO, mis, mui, mitum, [*Fremere, far strepito,*] βρέμω, sonitum ēdo, qualis fit a fluctibus maris. sæpe accipitur pro, murmure, & uoce indignationem ostendo. Vir. 1. Aen. de uentis. Circum claustra fremūt. Ci. ad Att. Fremit sibi ereptum consulatum. Infremo, pe. co. ualde fremo. Lact. li. 2. Si belli terror infremuit.

FRENDEO, des, dui, in supino Fressum auctore Festo, [*Frangere, fremere co denti*] θλάω, significat frango. unde Faba fressa, dicitur, quæ mola leuiter fracta est. Col. l. 2. c. 11. Cicera bubus fressa dantur in Hispania Bætica. Var. 2. de re ru. ca. 4. dicuntur uefrendes ab eo, quod nondum fabam frendere possint, i. frangere. Cic. Tus. Nemæus leo frendens. est etiam Frendere, præ iracundia simul concussis dentibus uocem emittere. Pla. in Cap. Frendebat dentibus. Hinc Infrendeo, ualde frendeo. Vir. li. 3. Aen. Dentibus infrendens. Legitur & Frendo, frendis, tertiæ coniugationis. Pla. in Tru. dentibus frendit, icit femur. Frendens, parti. ut, frendens leo, ira dentes concutiens.

FRENTANI, populi Italiæ, non procul a Daunijs, & Picentinis, diuersi ab ijs, quos alibi Ferentinos, & ab ijs, quos Ferensiuates diximus appellari. horum regionem Pli. li. 3. c. 11. Frentanam uocat, a Frentone uicino fluuio.

FREQVENS, tis, omn. gen. [*Frequente spesso,*] συχνὸς, densus, creber, a multis frequentatus. Valla. li. 4. ca. 96. Frequentem locum dicimus, quem frequentare multi solent, ut, Vrbs frequcos, Oppidum frequens, Platea frequens, ubi multi homines, aut habitant, aut diuersantur. Quando autem de persona, aut de re animata loquimur, duobus modis dicitur: uel de sola sic, Sit miles frequēs spectator prœliorum, i. creber, & assiduus: [*Continuo,*] uel de turba sic, Frequens populus, Frequens senatus, i. copiosus, & multus. [*Copioso, molto,*] & id quidem cum nomine collectiuo in singulari, cum ceteris uero in plurali, ut frequentes ciues, frequentes senatores: hoc est, multi, ueruntamen cum dico, sis frequens, innuo actionem: cum frequens locus, passionem: ille frequentat, iste frequentatur. Hæc ille. Cic. ad Lentulū. Caussam frequenti senatu obtinemus. Plin. in epist. frequenti auditorio inter se iocabantur. Cic. de sen. Caret frequentibus poculis: id est, non uersatur inter pocula.

FREQVENTAMENTVM, ti, genus modulationis Musicæ, Gel. lib. 1. cap. 11.

FREQVENTARIVS, ria, rium, ueteres dixerunt pro frequente.

FREQVENTATIO, onis. [*Frequenza.*] Ci. de Part. Frequentatio argumentorum, coaceruatio uniuersa. Auctor ad Her. lib. 1. Frequentatio est, cum res, in tota caussa dispersæ, coguntur in unum locum.

FREQVENTER, [*Spesso,*] συχνῶς, πολλάκις, sæpe, dense. Ad Her. li. 4. Vt frequenter & assidue consequamur artis rationem studio, & exercitatione. Ci. in Or. Translatione fortasse crebrior. Et Frequentissime.

FREQVENTIA, tiæ, [*Frequenza, concorso, moltitudine,*] πλῆθος, qualiscunque hominum multitudo. Ci. de Amic. ut aliquis nos Deus ex hac hominum frequentia tolleret.

FREQVENTO, tas, [*Frequentare, continouare,*] φοιτάω, frequenter adeo. Sal. in Cati. Iuuentutem, quæ domum Catilinæ frequentabat. Frequentari domus dicitur, quæ a multis aditur. Cice. 1. Offic. & Liu. 7. ab Vrb. Frequentare, [*Replicare,*] pro frequenter repetere apud Gel. li. 13. c. 13. Quæ a poetis uel oratoribus ornandæ rei gratia, pluribus nominibus frequentatur. Nonnunquam idem est, quod frequens reddere. Cic. in Cati 4. quos casu hic dies ad ærariū frequentauit, id est frequentes reddidit. Idem in Offic. Vrbes sine cœtu hominum non potuissent nec ædificari, nec frequentari. Hinc frequentatus, parti. Ci. de Cla. Ora. Alterum genus est non tam sententijs frequentatum.

FRESSA, Faba, uide Frendeo.

FRETVM, ti, [*Mare,*] πορθμὸς, a feruendo dictum, ut Varro inquit, a similitudine feruentis aquæ, quòd in fretum sæpe concurrat æstus, atque feruescat. proprie enim significat loca maris angustiora, quæ quòd aqua minus liberum habeat fluxum, uehementius solent concitari angustiæ illæ, quibus Atlanticum mare irrumpit terras, Latini Fretum appellant. Sic angustum illud mare, quod Siciliam ab Italia diuidit, Fretum appellatur. Cicer. 7. Verr. ne freto ante sua tecta, & domos nauigarent. Ibidem: Te iubere in ea parte figere, quæ ad fretum spectaret. Loquitur de C. Verre, qui in Sicilia insula iussit cruces figi in ea insulæ parte, quæ fretum spectabat. Apud ueteres legitur & Fretus, genere masculino. Ennius: Omnem peruolat cæli fretum. Lucr. lib. 6. Nam fretus ipse anni permiscet frigus ad æstum. Cic. in Ver. 7. Act. perangusto freto diuisa seruitutis ac libertatis iura. Sic enim Gellius legit. Hinc transfreto, tas, p. c. fretum traijcio, trans fretum nauigo. Plin. in Paneg. Remisque transfretare obstantia freta.

FRETVS, a, um, uide Fruor.

FRIABILIS, le, [*Che facilmente si puo frangere,*] ψαθυρὸν, quod facile friatur, & minutim teri potest. Pli. li. 28. Optima est, quæ candidissima, & friabilis.

FRICATIO, & Fricatus [*Fregagione,*] sic etiam duo manserunt participia præteriti temporis Frictus, & Fricatus. Iuue. Si prurit frictus Angulus. Macer: Vrticæ folijs reuocatur uulua fricata. Sed hoc

tescens. Idem li. 17.c.2. Tellus illo modo fermentescit.

FERMENTO, tas, [*Fermentare.*] ζυμόω, fermento misceo, seu crescere facio. Pl. cum fieret panis hordeaceus cicerculæ farinę admixtione, fermentabatur. Transfertur etiam hoc uerbum ad terræ culturam, quæ tunc fermentari dicitur, cum rarefit, & spissæ illę glebæ resoluũtur, & augentur, & ueluti inflantur: ut farina illa subacta, & in massam redacta, intumescit addito fermento, Var. lib. 1. de Re rust. ca. 38. præstare columbinum stercus, quòd calidissimum sit, & fermentare possit terram. Col. l. 2. ca. 15. Terram fermentat stercus columbinum. Idem l. 4. c. 1. Vocat terram fermento intumescentem, pro fermentatam.

FERMENTVM, ti, [*Fermento, leuatoio,*] ζύμη, farina quæ subigitur prius quam addatur sal, ad pultis modũ decocta, & relicta donec acescat. dictum, quòd feruendo crescat. Pl. li. 18. c. 7. Spuma ita cõcreta pro fermento utuntur. Iacere in fermento, per translationem de femina dixit Pla. in Met. pro, inflata est, & irata. Idem in Cas. Nunc in fermento tota est, ita turget mihi. Fermentum, translatum ad terram, illud significat, quod glebas resoluit, tumidamq́ue terram ac rarã reddit. Col. li. 4. c. 1. Repastinata humus, uelut fermento quodã intumescit.

FERO, fers, tuli, latũ, φέρω, [*Portare.*] Vir. li. 5. Vix illã famuli Phegeus, Sagarisq́; ferebant. Aliquando tolero, [*Sopportare,*] Teren. in Hea. Quem feret, si parentem non feret suum? Aliquãdo duco, [*Menare,*] Liu. li. 1. Pergit ad proximam speluncam: si forte eo uestigia ferrẽt. Virg. lib. 6. Hic uia tartarei, quæ fert Acherontis ad undas. Sæpe etiam pro dicere, [*Dire,*] ut cum dicimus: Sic ferunt homines: idq́; tam actiue, quam passiue, & tam personaliter, quam impersonaliter. Liu. li. 1. Faustulo fuisse nomen ferunt. Cic. de Amic. Quod Tarquinium dixisse fertur. Vir. 1. Aen. Quam Iuno fertur terris magis omnibus unam Posthabita coluisse Samo. Aliquando exhibeo, [*Dare,*] Idem 3. Aen. Sacra Dioneæ matri, diuisq́; ferebam. Aliquando concupisco, [*Desiderare,*] Luca. lib. 1. Fert animus caussas tantarum exponere rerum. Pro extollo. [*Alzare,*] Sal. Consulares omnes sententiam eius laudant, uirtutem animi ad cælum ferunt. Pro gigno, produco, [*Generare,*] Vir. 11. Aen. Si duo præterea tales Idæa tulisset Terra uiros. Pro habeo, [*Hauere,*] Idem. Ferre sui dederat monumentum & pignus Amoris. Aliquando affero, [*Riportare,*] Idem: Legati responsa ferunt. Aliquando confero. Idem: Quibus acer Eryx in prœlia suetus Ferre manum. Aliquando disturbo. Idem li. 1. Aenei. Quippe ferant rapidi secum, uerrantq́ue per auras. Aliquando ostẽto, [*Vantarsi,*] Idem lib. 11. Captiuo siue ut se ferret in auro Venatrix. Aliquando consulo, [*Consigliare,*] ut Pompeius tulit ad populum. Sic Ferre ad senatum, est senatum aliqua de re consulere. Aliquando aufero, [*Uccidere, togliere,*] Virg. in Daphnide: Postquam te fata tulerunt. Aliquando refero, seu recipio. Ter. in Ad. Pro labore ab his fero odium. Aliquando assequor, [*Ottenere,*] Idem in Eunuc. Quoduis a me præmium optato, id optatum feres. Quòd si cũ hoc uerbo, Præ me, Præ te, uel Præ se, addatur, significat dicto, uel facto, uel gestu aliquid ostendo, ut, Pię te fers iram, [*Dimostrare,*] Cl. Qui accipit iniuriam meminit, & præ se fert, id est se mentem persequẽdæ iniuriæ habere ostendit. In eundẽ sensum accipi solent Præ me duco, Præ me gero. Ferre auras, est assuescere aeris uarietati, quę abest. Virg. lib. 2. Georg. Cum semel hæserunt aruis, aurasque tulerũt. Ferre tribum, ferre centuriam, prærogatiuam, dicitur is, qui tribum uel centuriam habuit sibi suffragantem. Ci. pro Planc. Vna centuria prærogatiua tantum habet auctoritatis, ut nemo unquam prior eã tulerit, quin renunciatus sit? Idem 4. Phil. An tum, unam tribum sine Curione ferre potuisses? Ferre suffragiũ, est suffragari, [*Fauorire,*] Ci. Att. Vt uniuersus populus suffragium de cæde P. Clodij ferat. Ferre sententiam, est pronunciare, Ci. pro Clu. Vos autem iudices de hominum fortunis sentẽtiam fertis. Ferre fortunam, pro uti. Ferre expensum, est id, quod alicui dederis, in rationes referre. Cui opponitur Referre acceptum, quod est, id quod acceperis ab aliquo, in rationes referre inter accepta. Vide Adrianum Cardinalẽ, qui diligentissime hæc explicuit.

FEROCIO, cis, ciui, uel ferocij, ferocitum, [*Esser feroce,*] ἀγριαίνω, ferox fio, uel ferociam exerceo. Oui. Nullis assueta iuuentus Mox intractati more ferocit equi. Et Gel. l. 1.

FEROCIA, æ, [*Ferocità,*] θράσος, Ferocitas. Ci. li. 6 de rep. Qui comprimit effrænatam illam ferociam. Idem de Arusp. resp. Impetum gladiatoris, ferociamq́ue compressi.

FEROCITAS, tatis, [*Ferocità, superbia,*] sæuitia, & (ut inquit Speusippus) excessus audaciæ, haud metuens, quæ metuenda sunt. Ci. 1. de Offi. Equos ferocitate exultantes domitoribus tradere solent. Idem de Sen. Infirmitas puerorum, ferocitas iuuenum.

FEROCITER, [*Superbamente*] superbe. Pla. Amph. Superbi nimis ferociter legatos nostros increpant. Liu. 3. Caput Legati ferociter ostẽtantes. Idem 23. Ferocius, Ci. ad Q. Fr.

FEROCVLVS, diminutiuum. Hirtius de Bel. Afr. Quid tu miles tam feroculus es?

FERONIA, æ, φερωνία, nemorum Dea, a ferendis arboribus. Vir. 7. Aen. Et uiridi gaudens Feronia luco. Item urbs, sub mõte Soracte, in qua eiusdem nominis dea erat.

FEROX, cis, [*Feroce.*] τολμητίας, elatus, sæuus, animosus ad certandum cum altero, & uim alteri inferendam, atque nocendum. Hora. Latũ ferox. Sal. Ille animo feroci negat se fusum toties Numidam pertimescere. Vir. 4. Aen. Stat sonipes, & fræna ferox spumantia mãdit. Pla. in Mil. Animo eram ferocior.

FERRAMENTVM, instrumentum, ex ferro. unde Ferramenta fabrilia dicimus. Cice. 1. de Nat. Quæ molitio, quæ ferramenta, qui uectes, Col. lib. 3. Cacumina fici acutissimo ferramento amputare prodest.

FERRARIA, æ, subst. [*Minera di ferro.*] σιδηρωρυχεῖα, locus in quo ferrũ foditur: ut Auraria, Argentaria, Aeraria, in quibus aurum, argẽtum, & æs effodiũ. Cæs. 7 Bel. Gal. Apud eos magnæ sunt ferrariæ. Liu. 34. Vectigalia magna instituit ex ferrarijs, argentarijsque. Est etiã nomen urbis celeberrimæ in Italia circumpadana. Item promõtorium in Hispania, non procul a Carthagine noua, ita nominatum, quòd fodinas habeat ferri feracissimas. Mela. li. 2.

FERRARIVS, a, um, [*De ferro,*] σιδηρικὸς, quod ad ferrum pertinet, ut Faber ferrarius. Fodina ferraria, Officinæ ferrariæ, Metalla ferraria. Pli. li. 34. ca. 24. Ferraria aqua, qua utuntur fabri ferrarij ad extinguendum candens ferrum. Pl. li. 28. c. 16.

FERREVS, a, um, [*Di ferro.*] σιδήρεος, ex ferri materia. Pli. lib. 10. ca. 42. Ferreo uerberatur radio. Ferream Fabricam inuenere Cyclopes. Pl. li. 7. c. 56. Virg. 3. Aen. Confixum ferrea texit Telorum seges. Idem 12. l. Ferreus ingruit imber. Translate pro duro, & inexorabili, [*Crudele,*] Ci. ad Treb. Ferreus essem, si te non amarem. Idẽ Att. 13. O te ferreum, qui illius periculis non moueris.

FERRATVS, a, um, [*Ferrato,*] σιδηρόδετος, id cui ferrum inductum est, unde Ferrata spicula. Vir. li. 3. Geor. Ferratos sustinet orbes.

FERRVGINEVS, a, um, [*Di color di ruggine, ferrigno,*] quod colorem habet ferri longa rubigine exesi: qui est ex rufo & nigro cõmistus. Sunt qui uelint Ferrugineum colorem eum esse, quem alio nomine uocamus Cæruleum, adducti, opinor, auctoritate Plauti in Mil. qui eundem colorem Thalassicum uocat & ferrugineum. sed certe Pla. non iccirco uocat colorem ferrugineum Thalassicum, quòd maris colorem referat, sed quod nautæ eiusmodi colore soleant uti in mari. iubet enim ibi Palæstrio, Pleusidem, qui meretricem abducturus erat, ferruginea ueste exornatum uenire, ut facilius persuadeat militi se esse nauclerum. Non absimilis error est eorum, qui ferrugineum arbitrantur esse colorem Hyacynthi: quòd Vir. 4. Geor. Hyacynthos uocat Ferrugineos. Constat enim uel Ouidij testimonio, florẽ Hyacynthum purpurei coloris esse, ut pote, qui Hyacynthi pueri sanguinem, ex quo enatus fertur, dicatur referre. certũ est itaque Vir. Hyacynthum non dixisse ferrugineum, quòd ferrugineum colorem imitetur, sed eadem ratione, qua. 6. Aen. cymbam Charontis dicit esse ferrugineam, quòd scilicet funesta putabatur & luctuosa. solent enim lugentes uestib. ferruginei coloris uti. quòd is color fuscus sit, & subobscurus. sic & Vir. Hyacynthum florem uocat ferrugineum, id est lugubrem & funestum, alludens nimirum ad fabulam illam, qua fertur hunc florem ex sanguine Hyacinthi pueri ab Apolline iactu disci occisi, primum fuisse enatum. Verisimile autem est hunc colorem eum esse, quem supra diximus, qui scilicet ferruginis, a qua nomen habet, colorem imitatur: huncq; eundem esse, quem ueteres appellauerunt Bæticum, seu Hispanum. quod etiam non obscure ostendit Vir. lib. 9. Aen. cum uocat Ferruginem Iberam, id est Hispanicã. quo coloris genere etiam hodie nautę Hispani, atque adeo omnes seniores utuntur. Constat autem, hunc colorem fuisse usitatissimum uel eo argumento, quòd Plau. in loco iam citato ferrugineas uestes piscatoribus tribuit. nam cum iussisset Pleusidem aduenire exornatum caussa & palliolo ferrugineo, ut probe nauclerum ementiretur, subdit: Atque apud hunc senem omnia hæc sunt. nam is piscatores habet. Huc accedit, quod Plin li. 29. ca. 6. scribit lacertas uirides ferrugineis maculis esse distinctas. Lacertæ autem maculas eius esse coloris, quem iam indicauimus, nemo dubitat, qui uel semel lacertam uiderit. Non tamen inficias iuerim, pro ea quæ est apud Latinos in distinguendis coloribus, uel ipso Plinio teste, uocabulorum inopia, colores aliqua ex parte ad hunc antecedentes etiam Ferruginis nomine fuisse appellatos. unde Claud. lib. 2. de Raptu Proserpinæ, uiolas etiam ferrugineas uocat. quare plurimum ab ijs dissentio, qui hunc eundem faciunt cum colore cæruleo, quem alio nomine Venetum appellant. quorum errorem manasse arbitror ex loco Vegetij libr. 5. cap. 37. quod ibi Vegetius nautis uideatur tribuere colorem cæruleum, siue Venetum, quibus, ut supra ostendimus, Plau. assignat uestes ferrugineas. arbitrati sunt itaque eundem esse colorem, quem Plaut. Ferrugineum, & Vegetius Cæruleum, siue Venetum uocat. Sed hoc argumentum quam falsis innitatur fundamentis, facile diiudicabit, qui citatum Vegetij locum non oscitanter excusserit. neque enim ibi cæruleum colorem nautis omnibus attribuit, sed ijs tantum, qui in bello nauali scaphis quibusdam exploratorijs hostium consilia inuestigant.

quibus

quibus etiam uelum nauis, atque ipsos adeo rudentes cæruleo colore tinctos esse iubet, ut aquæ marinæ similitudine hostium oculos facilius fallant.

FERRVGO, inis, [*Ruggine del ferro.*] ἰὸς σιδήρου, rubigo ferri proprie dicitur, ut ærugo æris. Pli. lib. 23. ca. 8. Illitaque inde ferrugo incipientes lichenas sanat. Translate Ferrugo color rufus dicitur nigrioris rubedinis, similitudine coloris ferri, rubigine exesi. unde Vir. lib. 9. Ferrugine clarus Ibera.

FERRVM, ri, [*Ferro,*] σίδηρος. Cic. de Nat. Deo. Ex terræ cauernis ferrũ elicimus. Ferrum aliquando pro gladio. Cice. 1. Tuscu. In seruorum ferrum & manus incidisset. In ferrum, atque in uincla coniecti. Cic. 7. Verr.

FERRVMEN, inis, p.p. [*Saldatura,*] κόλλα, quoddam quasi gluten, iunctura, seu ligatura, qua metalla, siue etiam aliæ res consolidari solent. Pli. lib. 36. ca. 23. Calcem uocat ferrumen cæmentorum, id est lapidum, quod illa consolidentur & glutinentur cęmenta. Ferrumen auri, uocatur Chrysocolla.

FERRVMINATIO, Paul. l. in rem actio. §. item quæcunque. ff. de rei uen. Ferruminatio per eandem materiam facit confusionem: plumbatura non idem.

FERRVMINO, as, [*Saldare, congiungere.*] συνάπτω, iungo, consolido, proprie de metallis dicitur, quamuis & ad alia transferatur. Pomponius iureconsultus: Si tuum scyphum alieno plumbo plumbaueris, argento ferruminaueris. Plin. pro glutinare posuit lib. 36. Vitrum sulfuri incoctum ferruminatur in lapides, id est glutinatur in formam lapidis.

FERTILIS, le, [*Fertile, abondante, fruttuoso.*] εὔφορος, ferax. Col. li. 4. Ex iis partibus trunci sumantur, quæ sunt fertiles. Fertiles agros colere, Ci. 1. de Diuin. Vir. 2. Geor Hic fertilis uuæ, Hic laticis. Plin. libr. 14. in Proœ. Tanto priscorum cura fertilior, aut industria felicior. Oui. 4. de Pon. Fertile pectus habes. Ouid. 1. de arte; Fertilior seges est alienis semper in agris.

FERTILITAS, [*Fertilità,*] εὐτοκία, Feracitas. Cic. 2. de Diu. Quę sit uel sterilitas agrorum, uel fertilitas futura. Cæsar. 2. Bel. Gal.

FERVEO, es, ferui, uel ferbui, [*Bollire,*] ζέω, proprie est, ex igne supposito calere. unde aqua proprie feruere dicitur, cum ui ignis commouetur & agitatur. Transfertur ad ea quæ quouis modo calefiunt, siue aliquo æstu agitantur. sic Vinum feruere dicimus, quod ex musto transit in uinum. Pli. lib. 14. cap. 9 Mare feruere dicitur, cum æstu & fluctibus agitatur, Oui. 11. Met. Pontus uertigine feruet. Feruere opus dicimus, dum studio & diligentia elaboratur. Hominem quoque, ira, odio feruere dicimus, dum ira, aut odio incensus est. [*Infuriare,*] Cic. pro Quin. Vsque eo feruet, ferturq; auaritia, ut &c. Hora. 1. epist. 1. Pectus auaritia, miseraque cupidine feruet. Oui. 2. Met. Animus tumida feruebat ab ira. Marti. Fora litibus omnia feruent. Feruet, quod bullit, aut calidum est. Pl. li. 7. ca. 2. Feruentia aquæ contactum fugere. Migrat interdum in nomẽ, Hor. 1. Ser. Saty. 10. Qualis fuit Cassi capido feruentius amni Ingenium. Col. l. 12. c. 50. Aqua feruentissima. Ci. 1. Offi. Fortis animus & magnus in homine non sapiente feruentior plerunque est.

FERVESCO, is, [*Bollire,*] ut, Terræ feruescunt sole, Luc. li. 6.

FERVENTER, [*Caldamente,*] Cœlius Cic. de damnatione feruenter loqui est cœptum.

FERVO, uis, ui, [*Bollire,*] Ferueo. Vir. 3. Ge.

FERVEFACIO, cis [*Far bollire.*] θερμαίνω, bullire facio. Cato de Re rustic. Oleum feruefacito. Feruefacio, pro calefacio. Plaut. Pseud. Ipsæ se patinæ feruefaciunt illico. Feruefacta iacula, Cæsar. 4. Bel. Gal.

FERVIDVS, a, um, [*Bogliente.*] Feruens & maxime calidus. Plin. lib. 13. ca. 4. Nulla est frugifera nisi in feruida terrarum parte. Cice. 2. de natu. Reliqua quarta pars mundi natura feruida est; id est ardens maxime. Ponitur & translate pro uehementi, feroci [*Feroce.*] Liu. 27. Cũ toto eo bello damnosa præpropera, ac feruida ingenia imperatorũ fuissent. Et Ci. de Clar. Ora. App. Claudij uolubilis, sed paulo feruidior erat oratio.

FERVLA, læ, [*Bacchetta.*] νάρθηξ, baculus, siue uirga, qua puerorum manus feriuntur, unde & nomen habet: quanquam sint, qui a ferẽdo malint deducere, quod propter leuitatem senes ferula pro Scipione solent uti. Iuu Saty. 1. Et nos ergo manum ferulæ subduximus. Mar. li. 10. Ferulæque tristes sceptra pædagogum Cessent. Col. Nec manibus mites ferulas. Idem. Ferulæq; minaces Plantarum.

FERVLACEVS, a, um, ναρθήκινος, Pl. li. 7.

FERVOR, oris, [*Bollore.*] ζέσις, calor uehemens: qualis est solis æstus. Pli. li. 11. ca. 31. Indi furantur æstiuo feruore aurum. Hor. 1. Carm. Ode 16. Me quoque pectoris Tentauit in dulci iuuenta feruor. Ci. de Nat. mundi feruor ille purior.

FERVS, a, um, [*Fiero, seluatico,*] ἄγριος, agrestis, & indomitus, cui opponitur Cicur: & per translationem atrox, seuerus, qui ferinum animũ habet. [*Crudele,*] Vir. 2. Aen. Ferus omnia Iupiter Argos, Trãstulit. Cice. ad Att. lib. 12. O fera tempora, cum dubitet Curtius cõsulatũ petere. Hinc Feritas [*Fierezza, crudeltà,*] naturæ quædam asperitas. Pręferus, ualde ferus. Var. lib. 2. de Re rust. Boues Præferi multi in Dardania.

FESCENNINI, uersus, carminis genus ob scœnitate & opprobrio plenum: ita dictum, ex Fescennia urbe primum allatum. Macro. li. 2. Sat. cum Fescenninos in eum Augustus scripsisset. Festus.

FESCENNIA, Hetruriæ ciuitas Pli. li. 3. ca. 15.

FESCENNINVS, a, um. Vir. 7. Aen. Hi Fescenninas acies.

FESSVS, a, um, [*Stanco, lasso,*] κεκμηκὼς, fatigatus, & tam ad animum, quam ad corpus refertur. Virg. 1. Aen. Cerealiaque arma Expediunt fessi rerum. Vbi Seru. Fessi rerum, id est penuria fatigati. Idem 2. Eclo. Thestylis & rapido fessis messoribus æstu. Plin. li. 7. ca. 52 Puerum æstu & itinere fessum.

FESTINANTER, [*Velocemente,*] celeriter. Cic. 5. de Fin. Nimium festinanter dictum Festinantius, Pli. li. 17. ca. 11.

FESTINATIO, [*Fretta.*] σπουδή, properatio. Cic. pro Mil. Quid afferebat festinationem?

FESTINATO, aduerbium. [*Subitamente,*] ἐπισπερχῶς. Plin. lib. 18 cap. 50. Nisi festinato peragatur. Quinct. lib. 4 cap. 2. Nihil festinato fecisse uidetur Milo.

FESTINO, as [*Affrettare,*] σπεύδω, propero. Virg 2. Aenei. Festinate uiri. Interdum trepidare, & turbari. Sal. Festinantibus in summa inopia patribus. Terent. in Adel. Quid festinas Geta? animum recipe.

FESTINOR, aris, passiuum. Tacit. de moribus Germ. Nec uirgines festinantur. Id est, cito ad coniugium abripiuntur. Festinatus, part. Pl. in Pane. Festinatis honoribus amplificat.

FESTINVS, [*Veloce,*] celer. Ouid. 11. Meta. Cursu festinus anhelo Aduolat.

FESTINE, [*Subitamente.*] Ci. ad Q. fr. lib. 2. A te actam fabellam uideo festine.

FESTIVITAS, [*Piaceuolezza.*] ἀστειότης, lepor, & urbanitas sermonis. li. 1. ad Heren. Illud genus narrationis, debet habere festiuitatem.

FESTIVVS, a, um, [*Piaceuole, faceto.*] ἀστεῖος, lepidus, urbanus, facetus: ut, dictum festiuum. Ci. li. 1. Offi. Dulcem, & facetum, festiuique sermonis, Ter. in Adel. O mi pater festiuissime.

FESTRA, ostium minusculum in sacrario, a fenestra per detractionem mediæ syllabæ. Festus.

FESTVCA, cæ, [*Ramuscello, festuco,*] κάρφος, minima quæque res, & leuissima. Col. li. 8 ca. 15 Per quos festucæ, surculique in auiarijs passim spargendi sunt Pli. li. 9. c. 19. Fœminam coitum fugere, donec mas festucam aliquam imponat auersæ. Festuca uirga prætoria, qua quis fiebat liber. Plaut. in Mil. Ingenua, an festuca facta serua, an libera est? Persius Sat. 5. Non festuca lictor quam iactet ineptus.

FESTVCARIVS, Gel. li. 20 c. 9. Conferens uim illam ciuilem, & festucariam, quæ uerbo diceretur, non quæ manu fieret, cum ui bellica.

FESTVS, sta, stum, [*Festa, di festiuo, di festo,*] ἑορτάσιμος, ἑορταστός, solenniter lætum, & feriatum. unde Festi dies, in quib. uel sacrificia dijs offerebant, uel epulationes celebrabantur, uel ludi in honorem deorum agebantur, uel feriæ obseruabantur. Vir. 1. Geo. Festis quædam exercere diebus Fas & iura sinunt. Idem: Festosq; dies de nomine Phœbi. Cic. pro Clu. Quandoque Festus, ad festum diem pertinens: ut, Festæ frondes, quæ festis adhibentur.

FESVLAE, arum, olim Hetruriæ insignis urbs, hodie modicus uicus non procul a Florentia. conditam uolunt ab Atlante Mauritaniæ rege.

F ANTE I

FIBER, κάστωρ, animal in Ponto, sic dictum a fibris, id est ab extremis oris amnium, quas colit, & ubi maxime solet uideri. effossis. n. in ripa cuniculis, caudam intra aquas tenet, reliquo corpore in sicco habitat. Albertus Magnus dicit, habere pedes anserinos posteriores, quibus facilius natet, anteriores caninos. Vide Castor. Est & Fiber, genus uespæ quadrupes teterrimum, teste Festo. Plaut. Sic me subis quotidie, quasi Fiber salicem. Fibrinus, a, um, Plin. lib. 17. cap. 28.

FIBRAE, arum. ἶνες, λοβοί, omnium extremitates rerum. unde & iecoris, & cordis, & cuiuscunque uisceris extremæ partes, Fibræ dicuntur. Vir. lib. 6. Nec fibris requies datur ullis renatis. Et Celsus pulmonis fibras nominat, cum lib. 4. ca. 1. inquit: Pulmo in duas fibras ungulæ modo diuiditur. Quin, & minuta radicum in arboribus herbisque capillamenta, hoc nomine appellantur. unde Pl. lib. 17. cap. 10. de arborum sationibus ait, solum eligi oportere quam maxime tremosum ne sol exurat fibras. Virgi. Georg. Et amaris intuba fibris. Ci. de Diu. Persius Sat. 1. Nec enim mihi cornea fibra est. i. nõ sunt mihi ita dura præcordia, ut laudis amore, non capiar Bud. Idem Sat. 5 Quod latet, arcana non enarrabile fibra.

FIBRATVS, a, um, ut Fibrata cadit cæparum modo. Pl. li. 25. c. 5.

FIBVLA, læ, [*Fibbia,*] πόρπη, proprie ornamentum cinguli ad uestem subligandam. Virg. 1. Aen. Aurea purpuream subnectit fibula uestẽ. Quadoque pro circulo æneo, quo adolescentulorum uirilia solent coerceri, conseruãdæ uocis gratia, quæ ex Veneris usu debilior reddi solet, & asperior. Solet etiam huiusmodi fibula comędorum histrionumque

ſtrionumque pudendis adhiberi, quod illi potiſſimum hominũ generi uocalitas ſit neceſſaria. Mart. lib. 7. Menophili penem tam grandis fibula ueſtit, Vt ſit comœdis omnibus una ſatis. Aurea fibula donabãtur antiquitus milites. Liu. 39. Quinctius ſuos equites catellis, ac fibulis donauit. Fibulæ item in ædificijs dicuntur ferramenta, quibus tigni coniunguntur. Cæſ. 4. Bel. Gal.

FIBVLO, as, are, [*Affibiare,*] ἐμπορπᾶν, fulcire, cõiungere. Col. l. 1. Omnes parietum iuncturę teſtaceis puluinis fibulantur. Infibulo, ſuper glandem penis fibulam, id eſt, circulum æneum induco. quod fiebat duabus de cauſſis, uel uocis ſeruandæ gratia, uel ualetudinis. Vide Cæl. lib. 7. cap. 25.

FICARIA, riæ, locus ficis arboribus conſitus. Pallad. lib. 4.

FICARIVS, a, um, συκινός, quod ex ficu eſt. Pli. li. 11. ca. 35. Ficarias culices caprificus generat. Cato ca. 48. Ficarius imponito.

FICATVM, [*Fegato.*] iecur ſuillum maxime, a ſue fico paſta.

FICEDVLA, [*Beccafico,*] συκαλίς, auis eſt, quæ ficuum eſu pingueſcit. Martia. lib. 13. Cum me ficus alat, cum paſcar dulcibus uuis, Cur potius nomen non dedit uua mihi? Iuue. Sat. 14. Mergere ficedulas didicit nebulone parente. Vbi dictionis huius antepenultima corripitur, quæ in uerſu Martialis iam citato producitur. Plin. lib. 10. cap. 29. Alia ratio ficedulis. nam formam ſimul coloremq; mutãt: Hoc nomen non niſi autumno habent, poſtea Melancoryphi uocantur. Hæ ſuis à Romanis habitæ in delicijs. unde Gel. li. 19. c. 8. ſcribit, tantam fuiſſe ueterum in cenis inſtruendis luxuriam, ut negarent auem ullam, præter ficedulam totam, comeſſe oportere.

FICETVM, ti, [*Ficareto,*] συκών, locus ubi ficus conſitæ ſunt. Varro: In locis frigidis ficeta fieri non poſſint. Mart. iocum captãs ex ambiguo, Ficetum poſuit pro obſcœnis partibus ficoſis, id eſt multis ulceribus, quæ ficos uocant, obſitis lib. 12. Vt pueros emeret Labienus uẽdidit hortum. Nil niſi ficetum nunc Labienus habet.

FICITAS, ficorum fructuum abundantia. unde ficitor. Næuius.

FICITOR, p. c. συκολόγος, ficorũ amator, ſeu ficorũ collector. Næuius apud Nonium. Ficitores omnes cupiunt ficitatem.

FICTE, [*Fintamente,*] Cice. Appio. Pul. li. 3. Cauerem, ne cui ſuſpicionem ficte reconciliatæ gratiæ darem. Ficte, & ſimulate loqui. Cice. Q. fr. lib. 1.

FICTILIS, le, [*Di terra*] πλαστὸν, a figulo factũ: ut Fictilia dolia, Plin. li. 35. ca. 12. Vrna fictilis, Cice. in Parad. Pocula fictilia, Tibul. li. 1. eleg. 1. Fictilia uaſa, Cice. Att. li. 6. Difficiles, Propert. lib. 4. Eleg. 1. Fictile, lis, ſubſt. Iuue. Sat. 11. Et quadringentis nummis condire guloſum Fictile. Idem Sat. 3. Fictilibus cenare pudet. Auſonius. Fictilibus cenaſſe ferunt Agathoclea regem. Pli. lib. 35. Fictilia pluris conſtant, quam murrhina.

FICTOR, πλάστης, qui ex creta atque argilla opera facit. Cicer. 1. de Nat. Deo. Deos ea facie nouimus, qua pictores, fictoresque uoluerunt. Fictrix, icis. Cic. de Nat. Diuina prouidentia fictrix & moderatrix materiæ.

FICTVS, participium, a Fingor, [*Formato, finto, ſimulato,*] πλαστὸς, formatus. Ci. in Piſo. Ex argilla fictus homulus. Aliquando ex parti. fit nomen, & tunc ſignificat falſus, ſimulatus. Ter. in Eun. quæ uera audiui, taceo. ſin falſum, aut fictum, palam eſt. Ci. de Ami. In Amicitia nihil fictum, nihil ſimulatum.

FICVLNEVS, a, um, ſiue Ficulnus, ex ficu arbore Plin. lib. 25. c. 28. Sũs & ficulnei caules. Hor. 1. Ser. Sat. 8. Olim truncus erã ficulnus inutile lignum. Eadem autem forma Ficulnus, & Ficulneus dicimus, quo Salignus, & Saligneus, Ilignus, & Iligneus. Cato: Fibulæ unde fiant aridæ, ilignex, ulmex, nucex, ficulnex. Ficulnea arbor, Col. li. 5. cap. 11. Ficulnea ligna, Pl. li. 16.

FICVS, [*Fico,*] tria omnino ſignificat, fructum ſcilicet notiſſimũ, quem Græci σῦκον, uocant: deinde arborem ipſam, quæ hunc fructum profert, quam illi συκῆν, appellant: tertio ulceris quoddam genus in locis piloſis naſcens, a ſimilitudine fici fructus ita appellatum. pro hac itaque ſignificationum uarietate diuerſa habet genera, & declinationes. nam cum pro fructu accipitur, tam ſecundæ declinationis eſt, quam quartæ: & eſt generis fœminini, Var. li. 1. de Re ruſ. Fici ſemen naturale intus in ea fico, quam edimus. Et paulo poſt: Reſticulas per ficos: quas edimus, maturas perferunt. Pl. li. 15. ca. 18. E reliquo genere pomorum ficus ampliſſima eſt. De quarta declinatione etiam frequentia occurrunt exempla. Mar. Ficus non habet unus ager. Diminutiuum eſt Ficulus, σύκιον. Plaut. in Stic Nucibus, fabulis, ficulis.

FICVS, [*Fico,*] συκῆ, pro arbore generis fœm. eſt, & ſecundæ uel quartæ declinationis. Plin. lib. 16 Fici, quarum radices longiſſimæ ſunt. Iuuen Sterilis mala robora fici. Cic. de Ora. ſecundum quartam declinationem inflexit: Cum quereretur, quòd diceret, uxorem ſuam ſuſpendiſſe ſe de ficu.

FICVS, pro morbo, [*Mal del fico, porrofico,*] σῦκον, maſ. ge. & ſecũdæ declinat. Mar. lib. 1. Dicemus ficos Ceciliane tuos. Naſcitur hoc uitiũ fere in capite, tum in capillo, tum in barba, & locis obſcœnis, quę pilis teguntur. Celſ. lib. 5. cap. 3. Eſt etiam ulcus, quod a fici ſimilitudine σύκωσις, à Græcis nominatur. Caro excreſcit: & id quidem generale eſt: ſub eo uero ſpecies ſunt. nam alterum ulcus durum & rotundum: alterum humidum, & inæquale.

FIDEICOMMISSARIVS, habet paſſiuam ſignificationem. nam is dicitur, qui fideicommiſſionem accepit. Vlpia. l. Fideicommiſſa. de Lega. iij.

FIDEICOMMISSVM, ſpecies diſpoſitionis ultimæ uoluntatis, cum teſtator alicuius fidei alicui cõmittit, quod alteri ſit traditurus: quod iccirco Fideicommiſſum dictum eſt, quòd ex fide eius, cui committebatur, pendebat. Poſtea fideicommiſſa, ut omnis fraudis humanæ occaſio amputaretur, ab Auguſto ad neceſſitatẽ iuris ſunt retracta.

FIDEICOMMISSVS, a, um, ut Libertas fideicommiſſa, id eſt fideicommiſſo relicta. Vlp. l. Titius. ff. de actio. empt.

FIDEIVBEO, bes, [*Promettere per altri,*] pro alio promitto. Vlp. l. ſi dubitet. §. filiusfam. ff. de fideiuſſ. Filiusfamilias pro patre poterit fideiubere.

FIDEIVSSIO, ἐγγύη, ἐγγύησις, ſpõſio pro alio facta. Iabo l. Sed etſi. ff. de fideiuſſ. Seruus fideiuſſionis nomine obligari non poteſt.

FIDEIVSSOR, [*Mallevadore,*] μεσεγγυητὴς, ſponſor, qui pro alio aliquid promittit. Donatus: Fideiuſſor eſt auctor credendi, alium aliquid daturum, facturumve ſua fide, ſuoque periculo promittens. Vlpi. in tractatu de fideiuſſor. Vbi illud obiter animaduertendum eſt, pro eodem dici. Fideiubeo, & diuiſis dictionibus, Fide mea eſſe iubeo. Paulus. l ubi autem. ff de uerb. obl. Si filiusfamilias ita ſtipulatus fuerit, quantam Titio credidero, fide tua eſſe iubes.

FIDELIA, æ, κεράμιον, genus uaſis Samij, teſte Nonio, ad uſus plurimos accommodati, Perſius: Diſce, nec inuideas, quòd multa fidelia putet In locuplete penu. De eadẽ fidelia duos dealbare parietes, eſt eadem opera duos uelle demereri. Curius Cice. lib. 7. fam. Tractum ab ijs, qui parietibus albarium inducturi, colores habent in fictilibus præparatos.

FIDELIS, le, a fide, [*Fedele,*] πιστὸς, qui ſeruat fidem. Ci. Sulpitio lib. 4. Si quem tuorum fidelium uoles, ad me mittas. Idem Q. Fratri Græcorum familiaritates parum fideles. Terent. in Hecy. Quam fideli animo, & benigno in illam fui. Transfertur ad inanimata. Plin. lib. 26. c. 36. de harundinum comis. Glutino tenacior, rimiſque explendis fidelior pice.

FIDELITAS, [*Fideltà,*] obſeruatio fidei. Ci ad Q. Fr. li. 1.

FIDELITER, [*Fidelmente,*] πιστῶς. Horat. 1. epiſt. Nec retinens patulæ commiſſa fideliter aures. Fidele, aliud aduer. Plaut. Capt. Fac fidele ſis fideli.

FIDENA, æ, φιδήνη, φίδηνα, Stephano, & Fidenæ, arum, φιδῆναι, Straboni, urbs Latinorum mediterranea. Virg. lib. 6. Vrbemque Fidenam. Iuue. Sat. 5. Viuat Fidenis, & agello cede paterno. Hinc Fidenates, φιδηναῖοι, φιδηνᾶται, Stephano dicti, Fidenarum incolæ. Pl. lib. 3. cap. 5.

FIDENTIA, tiæ, [*Fidanza,*] θάρσος, firma animi confiſio, & fortitudinis pars, per quam animus multum in ſe fiduciæ cum certa ſpe collocauit. Ponitur autem in laude, ut & Fidens, unde deducitur. Confidẽs autem & Confidentia plerunque in malam partem interpretamur. Ci. 3. Tuſ. Qui fortis eſt, idem eſt fidens: quoniam Confidens mala loquendi conſuetudine in uitio ponitur: ductum a confidendo, quod laudis eſt: qui autem eſt fidens, is profecto non extimeſcit. Idem 4. Tuſ. ſi fidentia, id eſt firma animi confiſio, ſcientia quædam eſt, & opinio grauis, non temere aſſentiens: metus quoque eſt diffidentia expectati & impendentis mali.

FIDENTIA, æ, oppidum Italiæ, incolæ Fidentini. Pli. li. 3. cap. 15. Eſt & Hiſpaniæ Bæticæ urbs, alio nomine Iulia. Idem li. 3. ca. 1.

FIDENTER, [*Arditamente*] θαρσαλέως, intrepide, cum fiducia. Cice. 1. de Orat. Fidenter confirmare. Fidentius alicui ſcribere, ad Attic. lib. 6.

FIDES, fidei, [*Fede,*] πίστις. Cice. 1. Offic. Fundamentum Iuſticiæ eſt, fides, id eſt, dictorum, conuentorumque conſtantia & ueritas, ex quo credamus, quia fiat, quod dictũ eſt, appellatam fidem. Ter. Heaut. O Iuppiter, ubinam fides? Conſtans fidei. Tacit. lib. 19. Neque fidei conſtans, neque ſtrenuus in perfidia. Fidei plenus, Cic. de ſen. Fides tabularũ, i. auctoritas. Ci. pro Arch. Bonæ fidei poſſeſſor qui ignorauit rem, quam emit, alienam eſſe: aut putauit eum, qui uendidit, ius uendendi habere. Budæus, bona fide. i. ſerio [*Da douero,*] Pla. Aul. Dare fidem, ſancte promittere. Ci. 2. de Finibus: ob fidem, quã dederat hoſti, ex patria Carthaginem reuertiſſe. Accipere fidem, & dare. Virg. 8. Aeneid. Accipe, daque fidem. Dare fidem publicam, eſt publico nomine ſecuritatem, uel impunitatem promittere. Cice. 3. Cati. Fidem ei publicam dedi: hortatus ſum, ut ea, quæ ſciret, ſine metu indicaret. Accipere fidem publicam, [*Saluocondotto.*] eſt, quod barbari dicunt, impetrare ſaluum conductum. Sic interponere fidẽ publicam, ſaluum conductum dare, Salu. Iug. L. Caſſius Iugurtham, impoſita fide publica, Romam duceret. Venire fide publica, Venire ſub ſaluo conductu. Salu. Ibidem. Affecta fides. Tacit. li. 19 Et credebatur affectam eius fidem præiuuiſſe. Id eſt, fidem læſam: ſicuti Liu. dicit, Res affectas lib. 6. Afflictam fidem uocat li. 17. Habere fidem alicui, eſt credere. Teren. And. Propemodum habeo iam tibi fidem.

Implorare

Implorare fidem alicuius, i. auxilium. [*Aiuto.*] Teren. Ad. Ille fidem nunc uestram implorat Demea. Ciere fidem, idem. Iuue. Sat. 5. Nos hominum, diuumque fidem clamore ciemus. Liuius: Saguntinis fidē que nostram implorantibus. Interponere fidem. Cic. de Clar. Ora. Lusitanis a Galba contra interpositam fidē interfectis. Fidem liberare, est præstare quod quis pollicitus est. Ci. pro Flac. Fufijs satisfacit absentibus, & fidem suam liberat. Mutare fidem [*Patto,*] est pactum rescindere, & uiolare promissum. Sal. in Iugur. Profecto cuncti, aut magna pars Cirthensium fidem mutauissent. Fallere fidem [*Promessa,*] est, quod quis sua fide promisit, non seruare. Cic. primo Offic. Ad supplicium redire maluit, quam fidem hosti datam fallere. Præstare fidem. Cice. Attic. libro. 9. Meum officium, fidem, pietatem ijs præsto. Ouid. 3. Fasto. Bacche fidem præsta. Item Bonę fidei homo uocatur, cui res tuto creditur [*Da bene, fidele, leale,*] Sueto. in Aug. Populo promissum congiarium reposcenti, bonæ se fidei esse respondit. Cic. Lent. li. 1. epist. Fidem pro promissione, & quasi sponsione posuit: Pompeij fides, quam de me Cæsari dederat. Facio fidem, est rem per argumenta, tabulas, aut testes probare. Cic. 2. de Leg. agr. Fac fidem, te nihil nisi populi utilitatem quærere. Interdum fides pro fiducia. [*Fidanza,*] Teren. And. Tristis seueritas in est in uultu, uerbis fides. Est item Fides uocabulum negociatorib. proprium, pro constantia illa promissorum, qua debitores suo loco & tempore præstant, quod promiserunt: Cic. pro Pompeio: Scimus Romæ solutione impedita, fidem concidisse. Idem Atti. lib. 1. Huius pecuniæ permutatione fidem nostram facile tuebere. Cæs. 3. Bel. Gal. Cum fides tota Italia esset angustior, neque creditæ pecuniæ soluerentur.

FIDES, fidium, λύρα, lyra, siue cithara, aliudve instrumentum musicum in chordis habens harmoniam. Ci. de leg. Neruos sustulit in Timothei fidibus incidi. Idem de Orat. Omnes uoces, ut nerui in fidibus, ita sonant, ut a motu animi sunt pulsæ. Legitur & in singulari num. Fides, fidis, quod non temere alibi reperias, quam apud poetas. Cic. in Arat. Cedit clara fides Cyllenia. Pers. Saty. 6. Atq; marem strepitum fidis intendisse Latinæ. Oui. in epi. Oenones: Me fide conspicuus Troiæ munitor amauit.

FIDICEN, κιθαρῳδός, qui cythara, lyrave canit. Cice. Pæto: Socratem fidibus docuit nobilissimus fidicen. Horat. 4. Carm. Romanæ fidicen lyræ.

•FIDICINA, quæ fidib. canit. Teren. Eun.

FIDICINIVS, a, um, quod ad fidicinem pertinet. Pla. in Rud.

FIDICVLA, læ, [*Cetherina, cetheretta,*] λύριον, dim. a fide, seu fidibus, cū lyra, siue cithara significatur. Gell. lib. 1. Achæos Homerus pugnam indipisci ait, non fidicularum tibiarumque concentu conspiratam. Cic. lib. 3. de Nat. Si platani fidiculas ferrent numerose sonantes. Est & Fidicula inter astra constituta, quæ Fides a Columella, ab Higino Lyra nominatur. Pli. li. 18. Fidicula occasu suo autumnum inchoat. Præterea Fidiculæ, numero tantum plurali: sumitur pro instrumento torquendi, ex duobus, ut putatur, obliquatis lignis compacto, ab extorquenda ueritate ac fide, uel a nerueis funibus, quibus homines torquendi ligabantur. Sue. in Tib.

FIDIVS, Iouis filius creditus est, quem ut fidei præsidem colebant. Pla. Per Deum Fidium credis iurato mihi. Vnde Medius fidius.

FIDO, is, sus, [*Confidarsi, fidarsi.*] θαῤῥέω, fidē habeo, credo: & tam cum ablatiuo, quàm cum datiuo construitur. Iuue. Fidimus eloquio Ciceronis. Vir. 9. Aen. Et fidere nocti. Pli. in epis. Solemus, qui ingenio parum fidimus, satietatis periculum fugere.

FIDVCIA, æ, [*Fiducia, fede, fidanza,*] θάῤῥος, idem pene quod fidentia, certa quædam opinio & spes de se, uel de alio concepta. sumiturq; tam in meliorem partem, quam in deteriorem. Cic. 5. Verr. Habeo hominem præpotentem, cuius fiducia prouinciam spolio. Idem de Amic. In uita nulla stabilis beneuolentiæ possit esse Fiducia. Virg. 1. Aeneid. Tanta ne uos generis tenuit fiducia uestri? Idem 9 Aen. Cernis quę Rutulos habeat fiducia rerum. Accipitur etiam Fiducia apud ueteres pro fundo, uel alia quauis re, ea lege uendita, ut aliquando redeat ad uenditorem. Boetius in 4. Comment. Top. Fiduciam (inquit) accepisse dicitur, cum res aliqua ea lege mancipatur, ut mancipanti aliquando remancipet. Veluti si quis tempus dubium timēs amico potentiori fundum mancipet, redditurο, cum tempus illud dubium præterierit. Cice. pro Flacc. Pecuniam adolescentulo grandi fœnore, fiducia tamen accepti, occupasti. hanc fiduciam tibi commissam tenes hodie, atque possides. Inde Fiduciariam mancipationem ueteres uocauerunt, quam hodie dicimus uenditionem cum regressu, siue sub redimendi potestate contractam: & rem ipsam fiduciariam, quæ alteri ea lege traditur, ut postea reddatur ei, qui emancipauit. Liu. 32. Optimum ratus eam Nabidi Lacedæmoniorum tyrāno, uelut fiduciariam, dare, ut uictori, sibi restitueret: si quid aduersi accidisset, ut ipse haberet. Fiduciarius hęres uocatur ab Iaboleno in l. Seius ad Trebel. quem alias uocamus Fidei commissarium, quod hæreditatem uelut fiduciariā uidetur accepisse, quam mox alteri sit traditurus. Cæs. Bel. Ciu. lib. 2. operam Legati uocat fiduciariā, quia Legatus potestatem suam ab Imperatore accipit, quam redeunti ad exercitum imperatori debet cedere.

FIDVS, a, um, [*Fedele,*] cui fidendum est. Cice. de Amic. Tarquinium dixisse fertur, tum, cum exul esset, se intellexisse, quos fidos amicos habuisset, & quos infidos. Idem 2. de Finib. Iustitiæ fida custodia.

FIDE, [*Fidelmente,*] πιστῶς, fideliter. Cic. Cæl. li. 1. Nec me ista terrent, quæ mihi a te ad timorem fidissime proponuntur.

FIGLINVM, κεράμιον, opus ipsum figuli. Pli. li. 34. ca. 10.

FIGLINVS, a, um, κεράμεος, ut, Figlina creta, qua figuli utuntur. Pli. li. 30. ca. 21. & Var. 3. de Re rust. ca. 9

FIGMENTVM, quod fictum est, Cic. 2. de Ora. Sine figmentis fucoque puerili.

FIGO, is, xi, xum, [*Ficcare,*] πήγνυμι, immitto, planto, affigo. Virgil. 4. Geor. Ipse feraces Figat humi plantas. Cice. Att. lib. 1. Scripsisti ad me, quoddam caput legis Clodiū in curiæ poste fixisse. Figere per translationem pro firmare. [*Firmare,*] Cice Att. libro 8. Sero labare meum consilium illud, quod iam satis fixum uidebatur. Interdum pro percutere, ferire, Iuuen. Sat. 1. Cum tener uxorem ducat spado, Meuia Tuscum Figat aprum. Figere arma dicebantur gladiatores iam emeriti, cum arma sua ad templi parietem, aut columnam suspendebant. Hora. 1. epis. Veianius, armis Herculis ad postem fixis, latet abditus agro. Figere spem suam in aliquo, est omnem spem suā in eo repositam habere. Figere beneficium clauo trabali, prouerbialis locutio est, pro, operam dare, ut perpetua beneficij extet memoria. Cice. 7. Verr. Vt hoc beneficium, quemadmodum dicitur, trabali clauo figeret.

FIGVLINA, næ, seu, Figlina, officina figuli. Pli. li. 7. ca. 56. Figlinas primus inuenit Chorœbus Atheniensis.

FIGVLARIS, re, quod ad figulum pertinet. Plaut. Epi. Versutiores, quàm rota figularis. Creta figularis, qua utuntur figuli, Colum. lib. 6 cap. 16.

FIGVLVS, κεραμεύς, qui ex creta, atque argilla opera facit. Plin. libr. 35. cap. 12.

FIGVRA, æ, [*Figura, aspetto,*] εἶδος, forma, species, a fingendo dicta: σχῆμα, τύπος. Cic. li. 1. Offic. Principio corporis nostri magnā natura ipsa uidetur habuisse rationem, quæ formam nostram reliquamque figuram, in qua esset species honesta, eam posuit in promptu. Idem 5. de Finib. Figura est forma & statura corporis nostri ad naturam apta. Teren. in Eunu. Noua figura oris, color uerus, corpus solidum & succi plenum, Ouid. 5. Metam. Adimam tibi nanque figurā. Qua tibi, quaque places nostro importuna marito. Figura (inquit Asconius) est circa gestum, situmque membrorum, status, circa ornatum & habitum uestis. Figuræ etiam apud grammaticos, & rhetores uocantur flosculi quidam orationis a consueto loquendi usu recedentes. Quinct. li. 9. cap. 1. Figura est conformatio quædam orationis, remota a communi, & primum se offerente ratione.

FIGVRATIO, Plin. lib. 11. c. 37. Vt in unoquoque poscit figuratio. Pro imaginatione. [*Imaginatione.*] Quinct. Declam. 6. Si quisquam figuratione quadam in hac malorum conditione iudicem ponat. id est, imaginetur.

FIGVRO, ras, [*Figurare formare,*] σχηματίζω, formo, & figurā induco. Ci. de Vniu. Mundum deus ea forma figurauit, qua omnes reliquæ formæ concluduntur. Lact. li. 6. Hominem figurauit, ex limo terræ. Figuratus. Ci. 2. de Nat. Deo. Quid de bubus loquar? quorum ipsa terga declarans non esse se ad onus accipiendum figurata. Oratio figurata, figurarum coloribus, ueluti flosculis quibusdam exornata.

FILIA, liæ, [*Figlia,*] θυγάτηρ, proles fœmina. Virg. Aeneid. Sola domum, & tantas seruabat filia sedes. Cic. pro Cluent. Despondit ei filiam suam.

FILICTVM, cti, locus filice herba obsitus. Col. li. 2. ca. 2.

FILIIFAMILIAS, [*Figliuol di famiglia,*] liberi patrisfamilias potestati subditi. Cicero pro Cœl. Filiumfamilias, patre parco & tenaci. Filij familiarum. Tacit. lib. 1.

FILIVS, lij, [*Figliuolo,*] υἱός, ἀπὸ τῆς φιλίας, ab amore: quod omnium cōstantissimus amor sit parentum in filios. Cice. 5. de Fini. Effigie probitatis paternæ filius. Ex improbo patre probum filium nasci, Cic. pro Q. Rosc. Appellatione Filiorum (ut Iureconsulti sentiunt) etiā filiæ continentur, sed non econtrario. Fratris filius pro nepote. Teren. in Phorm. Phædriam, mei fratris uideo filium mihi ire obuiā. Cæs. 5. Bel. Ga. quòd ei & filius, & fratris filius ab Cæsare remissi essent. Dicitur & de brutis. Colum. lib. 6. cap. 37. Nepotibus, quàm filijs, utilior. Terræ filij, dicuntur obscuro, ignotoque genere nati: [*Ignobile,*] siue quòd terra sit omnium communis parens, siue quòd iuxta poetarum fabulas gigātum genus ignobilissimum è terra procreatum dicatur. Vnde apud Iuuenalem fraterculus gigantum pro homine ignobili legitur [*Ignobile,*] Cice. Atti. lib. 1. Huic terræ filio nescio cui, committere epistolam tantis de rebus non audebam. Fortunæ filius, cui omnia prospero fortunæ euentu succedunt [*Felice,*] Hor. 2. Ser. Sat. 6.

FILIOLVS, li, [*Figliolino,*] παιδίον. Iuu. Sat. 4. Quod tibi filiolus, uel filia nascitur ex me. Ci. Att. l. 1. Filiolo me auctum scito.

FILIOLA, læ, [*Figlioletta.*] θυγάτριον, Cic. 1. de Diuin.

FILIX,

FILEX, icis, [*Felce,*] πτέρις, herba est sine caule, sine flore, sine semine. Virg. 2. Geor. Et filicem curuis inuisam pascit aratris.

FILVM, li, [*Filo,*] νῆμα, quod ex lino lanave trahendo ducitur. Ouid. 4. Metam. E quibus una leui deducens pollice filum. Deducit aranea filum pede. Idem 1 Amor. Hor 2. Car. Ode 3 Dum res, & ætas, & sororum Fila trium patiuntur atra. Id est, Parcarum. Aliquando ponitur pro linea fabrorum. Varro. Sumptoque atramento sutorio filum duxit. Aliquando pro lineamentis faciei, & uenustate formæ. [*Lineamenti,*] Gell. lib. 14. cap 4. Forma ac filo uirginali dixit imaginem iustitiæ fieri solitam. Idem li. 1. ca 9 tradit, Pythagoram explorare solitū discipulos ex totius corporis filo, atque habitu. Transfertur & ad phrasim orationis [*Ordine, stile,*] Hora. 2 epist. 1. Tenui deducta poemata filo. Tracta est metaphora a textoribus, qui telam tenuissimo filo texentes probatissimam conficiunt. Cice. de Amic. aliud quoddam expetimus filum orationis tuæ.

FIMBRIA, [*Fibbie,*] κράσπεδον, θύσανος, uestium ora dicebatur, quæ incisuras habebat serræ dentibus non absimiles. Plin lib. 7. ca. 50. Signa letalia, fimbriarum curam, & stragulæ uestis plicaturas Nonius cuiuslibet rei extremitatem hoc nomine significari tradit. unde & cincinnorum fimbrias dixit Cice. in Pisonem. Erant (inquit) illi cōpti capilli, & madentes cincinnorum fimbriæ. Inde Fimbriatus per ambitum incisus Sueton. in Cæs. Vsum ferunt lato clauo ad manus fimbriato. Fimbriata atticæ folia scribit esse Plin. ex quo colligimus, qualis fuerit positura & flexura fimbriarum.

FIMETVM, ti, [*Cesso, letamaio.*] κοπρών, sterquilinium, quo fimus congeritur. Plin. libr. 24. cap. 21 Fimeta sub dio concauo loco, & qui humorem colligant, intecta stramento, ne in sole arescant, fieri iubet Virg.

FIMVS, mi, [*Letame,*] κόπρος, letamen dicitur, & excrementa animalium, quibus agri stercorantur. Pli li. 19. cap. 9. Varro principatum dat turdorum fimo ex auiarijs. Virg. 1 Geor. Ne saturare fimo pingui pudeat sola. Legitur & fimum neu. ge. Plin. lib. 29. ca. 6. Columbarum fimum cum aceto ad epiphoras laudatur. Et paulo post. Tursuris fimum albugines extenuat. Apuleius & fœminino genere utitur, cum ait: Liquida fimo strictim egesta.

FINALIS, le, [*Finale,*] τελικὸς, quod ad finem pertinet: ut Finalis caussa, cuius gratia opus aliquod fit.

FINDO, dis, di, fissum, [*Spezzare, fendere,*] σχίζω, scindo, & diuido. Ouid. 1. Trist. Eleg. 7. Terra feret stellas, cælum findetur aratro. Findere freta classe, Prop. lib. 3. Rura finduntur uomere, Claud. 1 in Eutrop. Virg. 6. Aene. Hic locus est, partes ubi se uia findit in ambas. Fissus, participium: ut, Lignum fissum. Vir. 9. Aen. Paries fissus tenui rima. Ouid. 4. Metam. Fissus, us, ui, [*Fessura,*] pro fissura. Ci. 3. de Nat. Deo. Quis inuenit fissum iecoris?

FINGO, is, xi, ctum, [*Fingere, formare,*] πλάττω, compono, formo. unde & figuli dicuntur: & uas fictile, quod formatur ex argilla, aut creta. Salu in Catil. Quæ natura uētri prona, atque obedientia finxit. Lact. lib 1. Homines eorum simulacra finxerunt. Generale uocabulū est ad omnia, quæ ingenio manuq; artificiose formantur, ut apud Ci. lib. 1. Offi. Apum examina, non fingendorum fauorū caussa cōgregantur, sed, cum congregabilia natura sint, fingunt fauos. Virg. 8. Aeneid. Et corpora fingere lingua, id est lambendo formare. Aliquando simulare: quoniam ea, quæ simulamus, ita formamus, ut uera esse uideantur. Ci. de Finib. Talibus exemplis non fictæ solum fabulæ, sed etiam historiæ refertæ.

FINIO, is, iui, itum, [*Compire, finire,*] τελέω, perficio, absoluo Plin. de uiris illu. Cum inter Romanos & Albanos bellum fuisset exortum, placuit rem paucorum certamine finire. Animam finiuit. [*Morire,*] Ouid. 7. Metam. Dolores finire. Virg. 12 Aeneid. Gladio finire dolorem. Oui. 1. de Pont. Aliquando est terminum ponere, metari. Sic dicimus finire alicui prouinciam certo tempore, pro præscribere alicui tempus administrandæ prouinciæ, quo elapso de prouincia debeat decedere. Cic. Attic lib. 8. Marcello consuli, finienti prouincias Gallias Cal. Martijs, restitit Sic etiam Finire regiones animo dicebantur augures, cum fines templi animo designabant. Liuius primo. Signum, contra quòd longissime conspectum oculi ferebant, animo finiuit. Finire agros, est cuilibet agri sui fines præscribere. unde & Finitores [*Misuratori,*] dicuntur terræ mēsores, aut etiam alij arbitri, qui lite de agrorum finibus exorta suos cuique limites præscribunt. Plaut. in Poen. Regiones, limites, confinia determinabo. ei rei factus finitor sum ego. Cice. pro lege agr. Finitorem mittant: ratum sit. Finitor rerum maximus, Stat. 8. Theb. Finitorem ita uocant Latini, circulum, partem cæli, conspicua nobis a non conspicua dirimentem. Accipitur etiam Finire pro definire, [*Diffinire,*] Quinct. lib 2. Rhetoricē finiunt uarie. Sic Finis, & Definitio pro eodem accipiuntur. Quinct. li. 2. cap. 16. Hic frequentissimus finis, Rhetoricen esse uim persuadendi. Finire absolute, pro uita decedere. Tacit. li. 5. Tiberius finiuit, octauo, & septuagesimo ætatis anno Finiuit, pro eo quod cessauit, & finem fecit. Pli. li. 18. ca. 27. Dabitur & aliud finiti frigoris indicium.

FINIS, is, [*Fine, termine,*] τέλος, gen. tam mas. quam fœ. Virg. 1. Aeneid. Quem das finem rex magne laborum? Idem lib 3. Hæc finis Priami fatorum. Est autem finis, terminus, siue extremitas in unaquaque re. Est Finis intentionis, i. intentio operarij [*Intentione,*] Hinc artifices finem uocant id, quò omnia referuntur, & cuius gratia cetera fiunt: ut, Finis medici, est curare: Finis oratoris, est apte ad persuadēdum dicere. Fines, finium sæpius in plur. num. pro terminis, & limitibus. Terent. in Heaut. Simus & Crito ambigunt de finibus. Pl. in mor. in epist. Est in Nicomedēsium finibus amplissimus lacus. Cæs. Bel. Gal Quotum per fines ierant. Ci. pro Mur. Regere fines. Nonnunquam etiam in singulari num. inuenitur in hac significatione. Liu. 39. in Ligurum extremo fine in agmen incidunt Romanum. Idem 40. Ad extremam finem prouinciæ Galliæ. Tacit. l. 16. Apud finem Ligurum id temporis erat.

FINITE, aduerb Cic 2 de Fin Auarus erit, sed finite.

FINITIMVS, ma, mum, [*Vicino,*] πρόσορος, uicinus, seu propinquus, fines nostros attingēs. Liu. li 1. Iam res Romana adeo erat ualida, ut cuilibet finitimarum ciuitatum bello par esset. Mari finitimus est aer. Cic de Natu. Deo. Falsa ueris finitima sunt. Idem 4 Acad. Inferre bellum finitimis. Idem pro lege Man.

FINITIO, onis, [*Diffinitione,*] ὁρισμὸς, ὅρος, idem quod definitio. Quin. lib. 5. cap. 13.

FIO, fis, factus, [*Essere fatto, diuenire,*] γίνομαι, significationem passiuam habet, quamuis uocem habet uerbi neutri: unde etiam inter neutra passiua a grammaticis numeratur. ueteres Facior dicebāt uoce passiua. unde apud Catonem legitur. Græco ritu faciebantur Saturnalia. Hinc mansit præteritum Factus sum. In præsenti optatiui & præterito imperfecto subiunctiui contra morem aliorum uerborū quartæ coniugationis assumit e litteram inter i, & r, ut Fierem dicimus pro Fitem, & Fieri pro Firi: in reliquis temporibus a præsenti formatis sequitur inflexionem uerborum quartæ coniugationis. Horat. 1. epist. 1. Nunc agilis fio. Idem 4. Carm. Ode 13. Fis anus, & tamen uis formosa uideri. Teren. in Eunu. Verum ne fiant Hi nuptiæ dies. Cic. pro domo: Quid re aut fieri, aut fingi dementius potest? Componitur Fio pene cum omnibus dictionibus, cum quibus componitur Facio exceptis præpositionibus, cum quibus raro componitur: ut Calēfacio, Calefio, Tepefacio, & Tepefio. Ponitur quandoq; pro æstimari. Cic. in Lælio: Ille finis ceterrimus, ut, quanti quisque se ipse faciat, tanti fiat ab amicis In tertia persona quandoque pro euenit, contingit. Idem li. 1. Offi. Fit interdum, ut nonnulli; omissa imitatione maiorum, suum quoddam institutum consequantur. Fiet tibi acceptum, pro referetur, Pli in epist. 120. Fient in illum exempla, Teren. Eun. Fieri obuiam, Cic. Attic. lib. 16 Fiat, particula est promittentis, se concedentis, aut annuentis aliquid, Pla. Pseud. Mers da te locum fallacijs. S. Fiat: geratur mos tibi. Fieri potest, pro possibile est [*Esser possibile,*] Cic. de Amic. Neque fieri possit, ut non statim alienatio facienda sit.

FIRMAMENTVM, [*Fermezza,*] κῦρος. Cice de Ami. Constantiæ, quam in amicitia quærimus, firmamentum est fides. Gell lib. 13. cap. 21. Neruos uocat firmamenta membrorum: quòd in illis consistat totius corporis robur. Rhetores etiam firmamentum appellant, quod a Quinctiliano uocatur Continens caussæ, a Græcis συνέχον, id est cardinem illum, circa quem totius caussæ decisio uersatur. Nostri hodie iurisconsulti uocant Punctum decisorum litis. ad Her. lib. 2. Nec ratio, quare fecerit, nec firmamentum quæritur.

FIRMAMEN, inis, [*Fermezza.*] στήριγμα, firmamentum. Ouid. 10. Metaph.

FIRMO, as, [*stabilire,*] κρατύνω, stabilio. Liu. Firmabat eū Africis præsidijs. Taci. li 4 Asylum ut firmaretur petentibus. Firmatus. Virg. 4. Ecl. Vbi iam firmata uirum te fecerit ætas.

FIRMATOR, [*confermare,*] Tacit. li. 2. Drusus pacis firmator.

FIRMVM, Pompuno, φίρμον. Ptolem. Piceni castellum. Plin. lib. 3. cap. 13.

FIRMVS, mi, [*Fermo, stabile,*] βέβαιος, constans: a ferendo, quod constanter omnia ferat. Teren in Hecy. Ex quo firmiorem posthac inter nos amicitiam fore scires? Firmus, ualidus, & ut Varro de Re rust. lib. 2 cap. 12. loquitur, alibilis. Firmior potio, multi nutrimenti. Celsus li. 2. cap. 18. Firmior ex frumento potio est, quo firmius fuit ipsum frumentum. Firma ualetudo, integra, ualida. Et qui robusti est corporis, Firmus dicitur. Cic. Tironi. Ne te tam longæ nauigationi, nisi bene firmum, committas. Item firmus, munitus. Plancus Ci. lib. 10. fam. Antonius ab equitatu firmus esse dicebatur. Firmum uinū, potens, & durabile. Vir. 2. Geor.

FIRME, [*Fermamente,*] βεβαίως. Plau. Persa. firme ut quisque rem accurat suam, Si ei procedit. Cic. Att. lib. 11.

FIRMITAS uini, quam uulgus durabilitatem uocat. Pli lib. 14. cap. 2. principatus datur Amminaeis propter firmitatem Alioqui Firmitas idem est, quod constantia Ci. Dolabellæ. Firmitatem & constantiam eādem cognosces, quam reliquisti. Firmitas, [*Valore, fortezza.*] soliditas. Cice 2 Philipp. Gladiatoria totius corporis firmitas. Plautus in Mostel. specta postes, Quanta firmitate facti, & quanta crassitudine.

Firmiter, [*Fermamente,*] Plau. Pseu. Eum promisisse, firmiter dixit mihi. Var. 3 de Re rust. cap. 9. Cubilia Gallinarú afflicta firmiter.

Firmitudo, [*Fermezza,*] firmitas. Cice. ad Atti. lib. 10. Magni æstimo tibi firmitudinem animi nostri probari. Vocis firmitudo, ad Heren. lib. 3.

Fiscella, læ, [*Cestello,*] τάλαρος, diminu. a Fiscina, uas uimineum, aut ex iunco, quo lac coagulatur, dum caseus exprimitur, uel in quo casei inferuntur. Tib. li. 2. Tunc fiscella leui detexta est uimine iunci. Item Fiscella dicitur, qua boum ora capistrantur. Plin. lib. 18. cap. 19. Fiscellis capistrari boues oportet, ne germinum tenera decerpant. Cato de Re rust. cap. 54. Boues fiscellas habere oportet, ne herbas sectentur cum arabunt.

Fiscellus, li, idem. Col lib. 11. cap. 38.

Fiscina, næ, pe. ro. etsi diminut. esse uidetur a fiscus, eiusdem tamen est significationis cum primitiuo. unde Fiscua. Var. de Re rust. lib. 1. c. 22. ex uiminibus materiaque rustica fiút corbes, fiscinæ, rastelli. Fiebant etiam fiscellæ ex sparto quod iunci genus est. Col. lib. 11. ca. 2. Si sparti fœcunda regio est, fiscinæ, sportæve ex uimine fieri debent. Denique Fiscinæ nomine cóprehenditur omne ualis genus, ex uimine, aut iunco, aut simili materia contextum. unde etiá Cice. in oratione pro Flacco posuit pro calathis illis iunceis, in quibus ficus inclusæ in alias regiones deferuntur. Hominí (inquit) Phrygi fiscinam ficorum obiecisti.

Fiscus, ci, masc. gen. [*Fisco,*] Ascon. Fisci, fiscinæ, fiscellæ, spartea sunt utensilia ad maioris summæ pecunias capiendas. unde, quia maior summa est pecuniæ publicæ, quá priuatæ, factum est, ut Fiscus pro pecunia publica dicatur. Hæc Ascon. Alij tamen malunt Fiscú principis dici: Aerarium uero publicum. Pli. ad Traia. At fortasse non eadem seueritate fiscum, qua ærarium cohibes: immo tanto maiore, quanto plus tibi licere de tuo, quam de publico credis. Cice. 2. Ver. Et negocio fisci Sicilienses minabantur. Taci. lib. 1. Cum fisci inter signa, interque aquilas ueherentur. Inde Confiscare dicimus, pro, in ærarium redigere. Sue. in Augu. Fiscus item pro qualo oleario, qui cemici torcularis supponitur, ne fæces in lacum cum oleo defluát, uel etiam, in quo oliuæ ponuntur, cum prelo supponuntur, ut amurca, id est olei fæx, aliquantisper exanietur, id est exudet, & per uimina perfluat. Colum li. 12. cap. 47 nouo fisco inclusa, prelo supponitur. Eodem lib. cap. 49. Intrita oliua nouo fisco includitur, & prelo subijcitur. Item cap. 50.

Fissilis, le, σχιστὸν, quod findi potest. Col. lib. 9. cap. 2. Fissilis stipes. Virg. 1. Geor. Fissile lignum. Plaut in Aul.

Fissio, Cice. 2. de Natu. Deo. Cum terræ subigerentur fissione glebarum.

Fissura, æ, [*Fessura,*] rima, diuisio, quæ fit findendo. Colum. libr. 5. cap. 10. Plin. lib. 10 cap. 63. Hinc Bifidus, & Trifidus, in duas, uel tres partes diuisum: unde orbis a poetis dicitur Trifidus, quod in tres partes sectus sit.

Fistuca, cæ, machina, qua pauitores utuntur, utrinque ansata, qua pali magna ui in terram adiguntur. Vitr. 7. Si congesticius locus fuerit, fistucationibus solidetur. Vtitur & hac uoce Pli. lib. 36. Fistuca alia est magnæ molis, qua trabalis materies in terram pangitur, aut in alueum fluminis, quæ funibus tollitur, & pondere suo remissa illiditur. Cæs. 3. de Bel. Gal. Hæc cum machinationibus immissa in flumé defixerat, fistucisque adegerat.

Fistucatum, fistuca exæquatum. unde & Fistucatio apud Vitru. loco iam citato, pro exæquatione areæ. & Pli li. 17. ca. 11.

Fistula, æ, [*Fistola,*] σύριγξ, proprie dicitur, per quam aqua educitur fusa fundendo, siue ferendo: ut tubi a tumore, & canales a canna, qui ad earum similitudiné facti sunt. sunt qui putent deduci a φυσάω, in flo, uel inspiro. Cic. pro Rab. Marius fistulas, quibus aqua suppeditabatur Iouis Opt. Maxi. templo, præcidi imperarat. Ita apud Varr. lib. 3. de Re rust. ca. 5. Ab huius similitudine dictum instrumentum musicum, quo flatu canitur, cuius Pan dicitur inuentor fuisse. Pli. lib. 7. cap. 56. Virg. 2. Eclog. Est mihi disparibus septem compacta cicutis Fistula. Fistulæ item a Medicis appellantur, ulcera manantia, angusta, sinuosa, ex abscessibus fere male curatis ortum trahentia. Plin. li. 20. cap. 6 Est etiam Fistula in homine, per quam spiratur, seu cibus deijcitur. nam duas esse fistulas scribit Lact. de Opificio hominis, spiritualem, & cibalem: illa spiritum meare, hac cibum potumque descendere. spiritalem Cor. Asperam arteriam nominat. Plin. lib. 9. cap. 7. Balenæ, delphines fistulis spirant, quæ ad pulmonem pertinent.

Fistulator, [*Trombetta,*] συριγκτὴς, tibicen. Gel. & Ci de Ora.

Fistulo, as, in modum spongiæ cauernulas habeo. Pli li. 18. c. 11.

Fistulosus, a, um, χαυνώδης, spongiæ modo, foraminibus plenum. unde Caseus fistulosus, Col. li. 7. ca. 8. Fistulosa terra, Pli. li. 17. ca. 5. Fistulosus cancer, morbus, Cato. ca. 157.

Fivlam, a fingendo, pro fibula Veteres usurparunt. Festus.

F ANTE L

Flabellum, li, [*Ventolo, paramosche,*] ῥιπιδιον, diminu. a Flabro, instrumentum, quo fit uentilatio per æstatem ad refrigerandum. Oui. de Arte: Proficit, & tenui uentos mouisse flabello. Flabellum seditionis, translate, Cice. pro Flac. Cuius lingua, quasi flabello seditionis, illa est egentium concio uentilata. Flabellifer adiect. Plau. Trin.

Flabilis, le, Ci. 1. Tusc. Nihil flabile. pro aerio.

Flabra, orum, πνεῖν, ῥιπαὶ, Flo, as, flatus, uel flamina uétorum. Propert. Neque hic Boreę flabra, neque arma timet. Vir. 2. Ge. Non hiemes illam, non flabra, nec imbres Conuellunt.

Flacceo, [*Divenir flacco,*] χαλάω, lágueo, a quo Flaccesco, χαλάζω, languidus fio. Col. lib. 3. Paucis horis, dum flaccescat, in sole habeto. Cice. de Cla. Ora. Flaccescebat oratio. Conflaccesco, usus est Gel. lib. 1. pro detumesco: Fluctus, simul ac uentus se posuit, sternuntur, & conflaccescunt.

Flaccidus, a, um, [*Languido, flacco,*] χαλαρὸς, languidus. Pli. libr. 15. ca. 39. folio maximo, flaccido, albicante. Vnde Flaccidi, siue Flacci dicuntur, quorum aures pendulæ sunt. Col. li. 8. Caper flaccidis auribus habetur optimus. Hinc cognomen Valeriæ familiæ Romanæ, quòd primus in ea gente aures haberet deorsum pendentes. Cic. de Nat. Deo. Deos flaccos, frontones, capitones.

Flagella, orú, [*Tralci, capi di uite,*] κλάδοι, in uitibus dicuntur teneriores palmites, ex anniculis sarmentis enati: prius Flabella (ut quibusdam placet) a uentorum flatu & agitatione dicta. Vir. 2. Geo. Neve flagella Summa pete. Frequentissime autem accipitur pro loro, siue alio quouis uerbere, quib. seruos nudatos cædere solebát. [*Sferza,*] Marcel. l. in seruorum, ff. de pœnis: Ex quibus caussis liber fustibus cæditur, ex ijs seruus flagellis cædi, & domino reddi iubetur. Ci. pro Rab. Porcia lex uirgas a ciuium R. corpore amouit: hic misericors flagella retulit. Flagella etiam sunt, quibus hodie aurigæ utuntur, quæ excussa clarum reddunt sonum. Virg. 5. Aeneid. Insonuitque flagello.

Flagello, as, [*Flagellare, battere, sferzare,*] μαστίζω, flagello cædo. Mart. lib. 1. Lumina sideribus certent, mollesque flagellent Colla comæ. Item increpare atque personare. Flagellare annonam, est annonam duriorem facere, ut Hermol. scribit Pli. li. 33. cap. 13. Præualens manceps annonam flagellet.

Flagitator, qui assidue petit. Plau. in Most. accipitur & pro creditore petente pecuniam sibi debitam. idem Cassi. Ne quis formidet flagitatorem suum.

Flagranter, [*Ardentemente,*] Tacit. lib. 1. Specie recusanti flagrantissime cupierat.

Flagrantia, [*Ardore,*] Gel. li. 17 cap. 10. Flagrantia oculorum, pro impudentia, ardore quodam, Ci. pro Cœl.

Flagitiose, [*Sceleratamente,*] inique, scelerate. Cice. 2. Verr. iudicia male & flagitiose tueri. Impune, ac flagitiose uiuere, idem 3. de Fin.

Flagitiosissime inseruire aliorum amori, idem in Catil.

Flagitiosus, a, um, [*Maluaggio,*] ὑβριστὴς, sceleratus. Ci. de Ami. Flagitiosa uita, 2. de Fin. Flagitiosæ libidines 4. Ver.

Flagitium, tij, [*Sceleraggine, ribalderia,*] ὕβρις, μοιχεία, crimen grauius: a flagitando dictú, siue a flagris: quod uel flagitatione, idest ex postulatione, uel flagris dignú sit. Cic. in Catil. Stupra, adulteria, & omne tale flagitiú illecebris excitari uoluptatis. Flagitiú aliquádo periculum, & damnum esse uult Nonius. Lucil. li. 29. Rectius multo, & sine flagitio. Pla. in Epi. Flagitio cum maiore post reddes.

Flagito, as, [*Dimandare con istanza,*] προσαιτέω, instanter peto, exigo, & quasi iure quodam meo deposco: habetque in se maiorem uim, quàm Postulo: & quandoque accusatiuo tantum iungitur. Cic. pro Quinctio. Hoc causa postulat, non tamen flagitat. Quandoque habet accusatiuum cú ablatiuo mediante præpositione. Cęs. Com. 1. Ab Heduis frumentum flagitat. Quandoque construitur cum duobus accusatiuis: ut apud Sue. in Vitel. Fœneratorum & publicanorú qui unquam se aut Romæ debitum, aut in uia portorium flagitauissent, uix ulli pepercit. Flagitare, pro accusare, Tacit. lib. 17. Vt peculatorem flagitari iussit. Compositum est Conflagito. Pli. lib. 34.

Flagratores, dicebantur, qui mercede flagris cædi se permittebant. Festus.

Flagriones, dicti sunt serui, quod flagris subiecti sint. Nonius.

Flagro, as. [*Ardere.*] φλέγομαι. ardeo: a flamma, uel a flatu, quo alitur incendium, quando flatu excitatur ignis. Virg. 1. Aen. Flagrantisq; Dei uultus. Oui. 6. Fast. Flagrabant sancti sceleratis ignibus ignes. Transfertur quandoque ad desiderium amoris, odij, iræ, uirtutis, aut uitij, [*Amare, odiare,*] Lact. li. 1. Quid Apollo, nonne ob amorem, quo flagrabat, turpissime gregé pauit alienum? Et li. 7. Qui auaritia, opum inexplicabili quadam siti flagrant. Liu. lib. 2. Ciuitas intestino flagrabat odio. Flagrans pinus, Virgil. lib. 9. Aeneid. Flagrás cupiditas, Cic. 5. Tusc. Eximio litterarum amore flagrans, Quinct. in Proœ. lib. 2.

Flagrum, gri, μάστιξ, quo cædi consueuerunt serui. Iuu. Sat. 5.

Flamen, nis, neut. gen. [*Soffio, fiato,*] πνεῦμα, flatus dicitur, a flo, flas, Virg. 10 Aeneid. Ceu flamina prima. Masculino autem genere Flamen sacerdotem significat. Sumebant Flamines cognomina ab eo deo, cui sacra faciebát: ut Flamen Dialis ἀπὸ τοῦ διὸς, a Ioue, quasi Iouialis:

uialis:Martialis,a Marte Quirinalis,a Quirino,hoc est a Romulo. Ratio autẽ nominis tracta est a filo,quo caput cinctũ habebãt:ut docet Seruius ijs uerbis.Flamines in capite habebant pileum,quod cũ per æstus ferre non possent,filo tantum capita religare cœperunt.nã nudis penitus capitibus incedere nefas erat:unde a filo,quo utebantur,Flamines,dicti,quasi filamines Plin.lib.18.cap. 11. Varro flaminem faba nõ uesci tradit.Ci.2.de Leg.Diuis alijs alij sacerdotes,omnibus pontifices,singulis flamines sunt.

FLAMINIA,flaminis domus.Gell.li.18.cap.15.

FLAMINIA Via,quæ per portam Flaminiam,ad Tiberim sitam, Ariminum usque ducit.dicta a Flaminio consule,qui eam strauit. Cice. 12.Philip.Tres uiæ,a supero mari Flaminia,ab infero Aurelia, media Cassia.Oui.1.de Pont.eleg 9 Flaminia Claudia iuncta uiæ.

FLAMINICA,Flaminis uxor.Gel.li.10.ca.15.Hoe etiam nomine appellabantur uirgines Flaminiæ,Dialis præministræ.Festus.

FLAMINIVM,nij,Flaminis dignitas,siue sacerdotium. Liu. 26. Claudius,flamen Dialis, quod exta perperam dederat , Flaminio abijt. Gel.lib.10 c.13.Vxorem si amisit,flaminio decedit.Abire,& decedere flaminio,eo modo dictum,quo abire magistratu.

FLAMINIVS,lictor,qui flamini Diali sacrorũ caussa præsto erat. Fest. Est etiam nomen familiæ Romanæ.

FLAMINIORVM nobilis fuit Romæ familia:ex qua T.Flaminius, qui ad Thrasimenũ lacum ab Annibale cum uniuersis pene copijs deletus est. Hic uiam Flaminiam strauit a Roma Ariminum usque.

FLAMINIVS,Camillus , puer patrimus , & matrimus , Flamini Diali in sacrificijs præministrans. Antiqui enim ministros Camillos dicebant. Festus.

FLAMMA,mæ,[*Fiamma,*]φλὸξ,à φλέγω,ardeo.Virg. 8. Ecl. Corripuit tremulis altaria flammis. Interdum pro periculo. [*Pericolo,*] Cice. 1. Tus.quæ flamma est,per quam non concurrerint ?

FLAMMARIVS,rij,infector flammei coloris.Plau. in Aul.

FLAMMEOLVS,flammæ colore,dilutiore tamen.Col.li.10.

FLAMMESCERA,[*Infiammarsi,*]φλογώδης,est accendi , & flãma corripi.

FLAMMEVM,mei,κρόκιος,πίπλος,Her.genus ueli lutei,seu crocei,quod a nouis nuptis gestabatur,dictum quod eo assidue utebatur Flaminica,id est flaminis uxor,& quia Flamini non erat permissum cũ uxore diuortium facere,institutum est,ut etiam nouæ nuptæ hoc amiculi genere uterentur boni ominis caussa,in signum indissolubilis coniugij. Lucanus de Martia iterum nubente Catoni : Lutea demissos uelarunt flammea uultus.Pli.li.21.ca.8.Lutei uideo honorem antiquissimum in nuptialibus flammeis fœminis concessum. Dimin.est Flammeolum. Iuuen Sat. 10.

FLAMMEVS,a,um,[*Di fiamma,fiammegiante,*]φλόγεος , ignitus , accensus,flammæ calorem referens.Ci. 1.de Diuin.ex Accio poeta:Orbẽ flammeum Radiatum solis.Colum.lib. 6. uelut halitu flammeo fructus uratur.Ci.de Nat. De.Sunt stellæ natura flammeæ. Interdũ Flãmeum,quod flãmæ colorẽ refert:hoc est ardens & lucidũ: unde Flãmearij dicti,qui flãmeũ colorem tingebant,Violarij , qui uiolaceũ.

FLAMMIFER,a,um,flammam afferens,inflammans. Ci.4.Aca.Pettem abige,a me Flammiferam hanc uim quæ me excruciat.

FLAMMIGER,a,um:ut,Sol flammiger,Val.5.Arg.Flammigerare,flammas emittere,Gel.lib.17.c.10.

FLAMMIGENA,næ,φλογογενὴς,è flamma genitus.

FLAMMIVOMVS,a,um,πυριχβολὸς,quod flammas uomit.

FLAMMO,mas,[*Infiamare,*]φλογίζω,incendo,inflammo, & per metaphoram incito.Taci.lib.18. Exercitus flammauerat arrogantia uenientium a Vitellio militum. Idem lib.30.Flammauere insuper allatæ a Vespasiano litteræ. Hinc Flammatus,a,um, incensus, incitatus. Vir. 1.Aen. Talia flammato secum dea corde uolutans . Flammatus Iuppiter,id est flammam dextra manu tenens pro sceptro : ita enim apud antiquos pingebatur. Ci. 1.de Diu.ætherio flammatus Iuppiter igni. Interdum pro exardere.unde flammantia lumina, è quibus quidam quasi flammæ color emicat:quod iratis accidere solet. Vir. 3.Geor.Flammantia lumina torquens.

FLAMMVLA,læ,φλόγιον,dim.est a flamma.Col.lib.9. cap.14. Papiliones circa flammulam uolitant. Ci.in Acad.

FLANDRIA,driæ,[*Fiandra,*]regio est in finibus Belgarum , ad littora Oceani septentrionalis posita : in qua sunt urbes insignes Gandanum,& Brugæ .

FLATVS,tus,[*Vento,fiato,*]πνοὴ, spiritus , uentus , flamen . Cicer. in Arato : Aram , quam flatu permulcet spiritus Austri.Et paulo post. Validis erumpit flatibus ignes . Idem 1. Offic. Prospero flatu iudiciorum utimur.

FLATOR,oris,tibicen ab inflatu tibiarum.Festus.

FLAVEO,es , ui,[*Biondeggiare,esser di color d'oro,*]ξανθίζομαι, Flauus sũ, i.eius coloris,cuius est aurum.Col.li.2.Flauentibus satis, messis facienda. Vir.3.Geor.Torquens flauentes Ister arenas.Idem 10.Aen. Flauentem prima lanugine malas Dum sequeris Clitium,Id est habentem malas flauentes.

FLAVESCERE,[*Biondeggiare,*]est flauum fieri. Vir. 4.ecl.Flauescet campus arista. Pli.li.9.ca.35.Herbulæ ante messem flauescunt.

FLAVIA,Familia,a flauedine capillorum dicta,quæ tres continuos Romano populo imperatores dedit,Vespasianũ , Titum, Domitianũ.

FLAVIA Colonia,Palestinæ urbs , primum ab Herode condita , & in gratiam Ti.Cæsaris Cæsarea appellata , postea deducta eò a Flauio Vespasiano colonis,Flauia appellata.Pli.li.5.ca.13.

FLAVINIVM,locus Italiæ in Sabinis sub Soracte monte . Seruius in illud Vir. 7. Aen. Hi Soractis habent arces,Flauiniaque arua.

FLAVVS,a,um,[*Biondo,di color d'oro,giallo,*]ξανθὸς,color ex uiridi,& rufo,& albo concretus:hoc est,fuluo clarior , qualis est color auri , & mellis,& aristarum cum iam maturuerunt. Flaua mella , Mar.lib.1. Flauaq; de rubro promere mella cado. Flauus crinis. Vir.4.Ae. Nondum illi flauum Proserpina uertice crimen Abstulerat. Flaui capilli Ouid.lib 2.Fast.Niueusque color flauique capilli. Vir. lib.1.Ge. Flaua Ceres alto nequicquam spectat Olympo. Vbi Seruius . Flaua Ceres dicitur propter aristarum maturitatem . Sic Flauam aquam, Flauas frondes olearum dicimus.

FLEBILIS,flebile,[*Degno d'esser pianto.*]πολύδακρυ, quod dignum est, ut defleatur, Ci.pro Planco,o flebiles uigilias. Hor. lib. 1. Car. Multis illi quidem flebilis occidit, Nulli flebilior,quam tibi, Virg.

FLEBILITER,[*Con pianto,*]aduerb.cum fletu. Ci.2.Tus.

FLECTO,ctis,flexi,flexum,[*Piegare,torcere,*]κάμπτω,torquere , & curuare. Plin.lib.11.ca.45. Elephantus poplites intus flectit , hominis modo. Flectere iter ad locum aliquem,est cursum eo dirigere, uel iter instituere.[*Inuiarsi,*]Li. 8.ab Vrb. Ad Priuernum cos.flexit iter. per translationem Flectere animum. Ter. in Hecy. Istuc est sapere, ubicunque opus sit, animum flectere. Flectere aliquem precibus, est aliquem exorare . Cic. lib. 4. Aca. Si te oratio Luculli flexit. flectere uocem de Græco. Gell.lib.4.cap.3. Flexus,particip. Ouid. 4. Meta. Flexumque genus submisit.

FLEMINA,dicuntur a Festo,cum ex labore uix sanguis effluit circa talum. Plau. in Epid. Præ lassitudine inuaserunt in genua flemina.

FLEO,fles,fleui,fletum,[*Lagrimare,piagnere.*]δακρύω,lacrymas emitto. Ouid. 2.de Rem.am. Vt flerent, oculos,erudiere suos. Flet impersonale. Terent.in And. In ignem posita est , fletur. Flens , particip. Ouid. 1. Trist. Vxor amans flentem. Fleturus, idem 4. Tris. Fletus, aliud particip. quem multis lacrymis prosequimur, Virgil. 6. Aene. Hic multum fleti ad superos . Id est , quorum mortem magna lamentatio sequitur.

FLETVS,[*Pianto,*] subst.δάκρυον, Cice. ad Teren. li.14. Quod ego maximo cum fletu legi. Compositum est Defleo , flendo deploro. Cice. lib. 1. Tusc. Non liberi defleti , non fortunæ omnes a uictorib. possiderentur.

FLEXAMINA , oratio dicitur , quæ animum flectere possit . Cice. 2. de Orat.

FLEXIBVLA, Satyræ nomen apud Varronem aliquoties a Nonio citatæ, quæ uox ex Latino Flectere, & Græco βουλὴ , coaluisse uidetur: ut sit Flexibula, quasi consilium flectens.

FLEXILIS,le.p.c.[*Pieghevole,*]λυγώδης,quod facile flecti potest. Plin. lib. 11.c.37. Cornu flexile. Oui. 5. Met.

FLEXIBILIS,[*Pieghevole,*]καμπύλος , quod facile in quamuis partem curuari potest, Ouid. 3. Am. Nobis flexibiles curuantur Apollinis arcus . Flexibilis ætas, pro molli, quæ facile flecti potest in quamcunque partem. Cice. ad Brutum. Videtur in eo esse indoles: sed flexibilis ætas .

FLEXIO, uerbale, [*Pieghevole.*] flectendi actus, ut uirilis laterum flexio. Cice. in Orat. Idem in Pis. Quæ diuerticula, flexionesque quæsisti? Hinc circumflecto, circundo, circumplico, Vir. 3. Aen. longos, & circumflectere cursus. Deflecto, Inflecto, Reflecto, Offlecto, suis locis.

FLEXVOSE, aduerb. Pl.l.18.c.35. Si flexuose uoliter flamma.

FLEXVOSVS, sa, sum, [*Intorchiato,*] quod uarios , uel multos habet flexus: ut, Flexuosa uiis. Cato de re rust. c.33. Cic. de Nat. Auditus flexuosum iter habet. Pl.li.11.ca.37.

FLEXILOQVVS, qui ambigua & obscura loquitur. Ci.2.de Diui.

FLEXVMINES, equites Romani erant a flectendis equis dicti. Plin. li. 33.ca.2. Equitum nomen sæpe uariatum est, Celeres sub regibus appellati sunt, deinde Flexumines, postea Trossuli.

FLEXVS,us,[*Piega,*]λύγισμα, curuatio. Quin.li.8.ca. 2. Propter flexus capillorum. Idem li.9.ca.2. Qui cursu parum ualent , flexu eludunt. Flexus ætatis, cum ætas incipit inclinari. Cic. in Procem. de Ora. Si infinitus forensium rerum labor ætatis flexu constitisset.

FLEXVRA,[*Piega,*]στροφὴ, flexus. Col.li.5.ca.5.

FLICTVS, ictus. Virg.9. Aen. Dant sonitum galeæ flictu. Quo in loco Seruius putat dictũ esse, Flictu pro afflictu per aphæresin. Hinc affligo, Confligo, Infligo, & Profligo, quę habent penultimam prod. Est autem Affligere, proprie prosternere.[*Vincere,*] Cæsar Neq; si quo afflictæ casu fuerint. erigere sese possunt. Per translationem pro perturbare.[*Affliggere,*] Sen. Vt animum uarijs curia afflictum oratione leuirem. Hinc Afflicto, afflictas , frequentatiuum ; de quo & alijs compositis, locis suis.

FLIGO, gis, xi, ctũ, [*Percotere,*] percutio. Liu. Andron. in Aegystho: Ipse se in terram saucius cadens. Nonius.

FLO,

FLO, flas, flaui, flatum, [*Spirare, soffiare.*] πνεῖν, spiro. Cic. Att. li. 7. Flauerunt ab Epiro leuissimus Auster. Flare simul & sorbere, prouerbiali metaphora dicitur pro eo quod est, duabus rebus diuersissimis, naturaque disiunctis eodem tempore operam dare. Pla. Most. Simul flare, sorbereque haud factu facile est. Hinc Flatus, tus, Flator, oris, Flamen, inis. Flabellum, li, & adiect. Flabilis, le, quæ uide supra suis locis. Aliquando Flare, signare est quòd æs siue argentum flando, hoc est, flatu calefaciendo signetur. Hinc flatum æs, & Flata pecunia dicitur. Eius composita sunt, Afflo, quod est aliquid spiro. Ci. in Cato. Cum admiraretur Lysander suauitatem odorum, qui afflarentur e floribus. Per translationem: Lact. lib. 7. Vnde odor ille sapientiæ tã iucundus afflueret, nullo modo sentiret. Virg. lib. 1. Aeneid. Lætos oculis afflarat honores, id est afflãdo dederat. Difflo, flatu dispergo, disturbo. Plaut. in Milite: Cuius tu legiones difflauisti spiritu. Lucil. lib. 26. Pars difflatur uento, pars autẽ obrigescit frigore. Deflo, deorsum uel ualde flo. Varro: Vas fictile, eo quod est leuissimum ad summum deflatum, ut traijciant in alia uasa. Inflo, turgere facio, quales sũt utres uento distẽti. Inflare calamos, uel tibias est calamis, uel tibijs canere, quia huiusmodi instrumenta sonum non edunt, nisi flatu expressum. Virg. 6. Eclog. Tu calamos inflare leues, ego dicere uersus. Per metaphoram Inflari accipitur pro superbire & arrogantia turgescere. [*Insuperbire.*] Cice. 3. Tus. Sic igitur inflatus, & tumens animus in uitio est: sapientis autem animus semper uacat uitio, nũquã turgescit Inflatio. Perflo, flando percurrere, flatu implere, uel commouere. Virg. 1. Aen. Et terras turbine perflant. Reflo, contra spiro. Cic. 1. Tus. Reflantibus uentis reijciemur. Sufflo Nonius: Sufflatum dicitur turbidum, & quasi uento quodam latius factum. Hinc Insufflo, & Exsufflo, suis locis.

FLOCES, uini, [*Feccia di uino,*] στέμφυλα, fæx uini ex uinaceis expressa. Gel. lib. 11. cap. 7. Floces prisca uoce significare uini fæcem e uinaceis expressam sicuti fæces ex oleis. Cæsil. Neque flocem, neque floces uolo mihi, uinum uolo. Gel. Apludam edit, & floces bibit. Vox est obsoleta.

FLOCCIFACIO, [*Sprezzare,*] Ci. Att. Totam Reip. Flocci non facere.

FLOCCULUS, dimin. Plin. lib. 16. ca. 7. Nascuntur in robore pilulæ intus habentes flocculos molles, lucernarum luminibus aptos, nam & sine oleo flagrabant.

FLOCCUS, flocci, [*Fiocco,*] κρόκις, lanarum particula diuisa a uelleribus inutiliter euolans. Varro: Diligentiores tegeticulis subiectis oues tõdere solent, ne qui flocci intereant. In uestibus item Flocci dicũtur lanæ particulæ eminentiores, qui filum tegunt. Vnde Celsus signa mortiferi morbi esse scribit, si quis in febre & acuto morbo manib. in ueste floccos legit, (quod Græci κροκυδίζειν appellant) fimbriasue deducit. Pl. lib. 10. Hirundines nidum mollibus plumis floccisque consternunt. Et quia floccus res est nullius pretij, factum est ut dicamus Floccifacio, & Floccipendo, pro contemno. [*Sprezzare.*] Ter. in Eunu. Inuidere omnes mihi, mordere clãculum, ego nõ floccipendere. Idem autem significant Floccifacere aliquem, & Non facere flocci, diuisa compositione, Cice. ad Att. lib. 4. Totam denique Remp. flocci non facere. Idem ad eundem lib. 13. aueo scire, nec tamen floccifacio.

FLORA, ræ, [*Flora,*] dea quædam a Romanis in honore habita, quam floribus præesse uolebant. Hanc meretricem fuisse aiunt, quæ cum magnas opes corporis quæstu quæsiuisset, populum R. scripsit hæredem, certamque pecuniam reliquit, cuius ex annuo fœnore suus natalis dies celebraretur editione ludorum, quos appellant Floralia, siue ludos Florales. quod cum flagitiosum uideretur, deam finxerũt esse, quæ floribus præsit, eamque oportere placari, ut fruges cum arboribus, aut uitibus bene, prospereque florescerent. Celebrabantur illi ludi omni cũ lasciuia, cõuenientes memoriæ meretricis: præter uerborum licentiam nudabantur, flagitante populo, meretrices, quæ mimarum functæ officio, in conspectu multitudinis ad satietatem usque impudicis motibus detinebantur. Hæc a Græcis χλωρίς, dicitur, Oui. 4. Fast. Chloris eram, quæ Flora uocor. etiam apud Ci.

FLORALIA, orum, ἀνθεσφόρια, dies Festi, ludique in honorem Floræ instituti, quæ florum dea habita fuit. Quinct. li. 1. cap. 9. Ouid. 3. Fast. Floralia etiam dicuntur loca, in quibus sunt flores. Var. lib. 1. de re rust. cap. 23.

FLORALICIUS, a, um, quod ad Floralia pertinet. Mart. li. 8. Et floralicias lasset arena feras.

FLORENTIA, æ, [*Fiorenza,*] urbs insignis Hetruriæ, olim Fluẽtia, quòd sita sit ad fluentem Arni fluminis: & populi ipsi, Fluentini: quorum meminit Cato in Originibus.

FLOREO, res, rui, [*Fiorire,*] ἀνθεῖν, est floridum esse, seu flores producere. Ci. 1. Tus. Florere omnia, fontes scatere. Pl. li. 19. ca. 6. Florent cũ fraxino serpillum, abrotonum. Per translationem, est urgere, siue excellere, [*Esser famoso.*] Ci. in Læl. Magna Græcia, quæ nunc quidem deleta est, tum florebat institutis & præceptis. Lactan. libro. 6. Iniusti diuitijs, & honoribus florent. Cice. 11. Phil. Nihil semper floret: ætas succedit ætati. Ouid. Nos quoque floruimus, sed flos fuit ille caducus. Florentissima fortuna. Ci. ad Att. lib. 10. Idem 1. de legib. Qua nihil a dijs immortalibus uberius, nihil florentius, nihil præstabilius hominum uitæ datum est. Defloreo, Effloreo, Refloreo, suo loco.

FLORESCO, is, ere, [*Fioreggiare.*] ἀνθῆσαι, est floridum fieri. Colum. lib. 5. Venti ad florescendum & ad bonitatem conferunt. Var. lib. 1. de Re rust. Pratum aqua defendi debet ante, quam florescere incipiat. Per metaphoram pro augeri, [*Accrescere,*] Cice. pro Marc. hæc sua iustitia, & lenitas animi florescet quotidie magis. Cic. pro Cœl. Nolite iudices hunc, nunc primũ florescentẽ, firmata iã stirpe uirtutis, tanquam turbine aliquo, aut subita tempestate peruertere.

FLOREUS, rea, reum, [*Di fiore.*] ἀνθινός, quod est ex floribus: ut, florea corona. Pla. in men. Mart. Et cingant florea serta caput.

FLORIANUS, imperator, qui Tacito successit, dolens Probum, militiæ peritum, a magna exercitus parte esse electum, sibi ipsi uenas incidit, effusoque sanguine consumptus est. Auctor Aurelius.

FLORIDULUS, diminutiuum: ut Ore floridulo nitens, Catullus in Epithalamio Iuliæ.

FLORIDUS, a, um, [*Di fiori, fiorito,*] ἀνθώδης, quod floribus abundat, siue quod ex floribus est. Tibul. lib. 1. eleg. 2. Cum posti florida serta darem. Floridus homo. Ci. de Cla. Orat. At est floridior, ut ita dicam, quam Hyperides. Floridus color. Pli. li. 35. c. 6.

FLORIFERTUM, ἀνθοφορία, dies erat festus apud Romanos, ita dictus, quòd eo die spicæ ad sacrificium ferebantur. Festus.

FLORIGER, & Florifer, [*Che produce fiori.*] ἀνθοφόρος, ferens flores: ut Saltus floriferi, apud Lucr. li. 3.

FLORILEGUS, a, uom, [*Che raguna fiori,*] ἀνθολόγος, qui flores legit. ut, Apes florilegæ. Oui. 15. Meta. Florilegæ nascuntur apes.

FLORULENTUS, [*Pieno di fiori.*] ἀνθεμώδης, floribus plenus.

FLOS, ris, m. g. [*Fiore,*] ἄνθος, a Græco nomine φλόξ, ut quidam putant, quia emicat, scintillatque, ut flamma. Pl. li. 21. ca. 10. Flos arboribus suauitate inenarrabili. Oui. 9. Meta. Naiades hoc pomis, & odoro flore repletum, Sacrarunt. Virg. 4. Eclog. Ipsa tibi blandos fundent cunabula flores. Per translationem accipitur pro ornamento, [*Ornamento.*] Cic. 2. Phil. Flos iuuentutis. Flos ætatis, integra ætas, qualis est in ijs, qui iam iustum incrementum sunt adepti, [*Giouentù,*] Cic. 4. Phil. Gratia non uictitie, sed ætatis flore collecta. Flos iuuentæ, apud Virg. 5. Aene. Et primo flore iuuentæ. Nonnunquam etiam pro uirginitate. Catul. in Epithalamio: cum castum amiserit polluto corpore, florem. Flos uini, dicitur exigua quædam spuma, quæ uino in dolijs supernatare solet, cum in uitibus florens futura racemi. Pl. li. 14. ca. 21. Flos uini candidus probatur, rubeus triste signum est. Aliquando Flos uini accipitur pro uini odore. Pla. in Cur. Flos ueteris, uini naribus meis obiectus est.

FLOSCULUS, Ci. 2. Offi. Ficta celeriter tanquam flosculi decidunt.

FLOS AERIS, χαλκοῦ ἄνθος, est portio æris tenuissima, quæ ab ære expuitur, cum frigida affusa extinguitur. solet autem inueniri in fundo uasorum instar granorum milij, colore æris rubri. Vide Gal. li. 9. de Facul. simpl. medic.

FLOS SALIS, ἁλὸς ἄνθος, portio salis leuissima & candidissima, fauillæ ritu efflorescens. Vide Plin. libr. 31. cap. 7. & Diosco. lib. 5. cap. 83.

FLUCTIFRAGUS, a, um: [*Che rompe l'onde,*] fluctus ipsos frangens. Lucretius: Fluctifrago suspensæ in littore uestes.

FLUCTIVAGUS, ποντοπόρος, quod fluctibus uagatur: unde nautæ fluctiuagi, & uoda fluctiuaga appellatur a Papinio.

FLUCTUATIO, ut fluctuatio stomachi. Plin. lib. 20. cap. 8. Validius cocta fluctuationem stomachi sistit. Fluctuatio animorũ. Liu. 9. ab Vrb.

FLUCTUO, tuas, [*Ondeggiare,*] κυμαίνειν, proprie fluctibus agitari. Plau. in Rud. Atque ut nunc ualide fluctuat mare, nulla nobis spes est. Cice. 7. in Ver. Quadriremem que in salo fluctuantem reliquerat. Per metaphoram etiam transumitur pro iactari, dubitare, & diuersis cogitationum quasi fluctibus, & ueluti marino quodam æstu agitari. [*Esser trauagliato,*] Vir. 8. Aen. Magno curarum fluctuat æstu. Liu. 3. Bel. Mac. Ephesi regem est consecutus, fluctuantem adhuc animo, incertumque de Romano bello. Pro eodem etiam legitur Fluctuor deponens, ibidem: Fluctuantur incerti animi. Curtius: Fluctuati animo rex, & modo suum, modo Parmenonis consilium expendere. Hinc fit participium Fluctuatus. Plin. lib. 4. cap. 12. Delos diu fluctuata, ut proditur, sola motum terræ non sensit. Accipitur etiam nonnunquam Fluctuare pro fluitare & supernatare. Plin. lib. 36. cap. 17. Lapidem e Scyro insula integrum fluctuare tradunt, eundem comminutum mergi.

FLUCTUATIM, [*Di lungo, dirittamente,*] aduerbium, iactanter, solute. Afran. Volo fluctuatim ire ad illum. Nonius.

FLUCTUOSUS, [*Procelloso, tempestoso,*] κυματώδης, undosus, procellosus, inquietus: ut, Mare fluctuosum, Gemmæ fluctuosæ, quæ maculas habent fluctuum quãdam similitudinem referentes. Pli. li. 37. c. 5. Ij sunt fluctuosi, & rerum imagines compleat, ut uerbi gratia, papauerum, aut auium, pinnarumque, uel caulorum, & similium. Loquitur de smaragdis.

FLUCTUS, ctus, m. a fluo, [*Onda,*] κῦμα, moles aquæ, ui uenti concitatæ.

tæ, Vnda. Cic. 6. Ver. Qui fluctu totus operiretur Fluctus, pro impetu. [Impeto,] Ci. ad Att. lib. 7. Fluctum totius barbariæ una ferre urbs non poterat. Fluctus fortunæ, Pli. li. 5. ca. 17.

FLVENTISONVS, a, um: ut, Littus fluentisonum, apud Catul. in Arg.

FLVENTVM, ti, [Fiumicello, torrente,] ῥεῖθρον, paruum flumen, siue decursus aquæ. Vir. 4 Aen. Xanthiq; fluenta Deserit.

FLVIDVS, da, dum, p.c. ῥευστικός, modo diffluens Pli. li. 9. cap. 30. Vnum hoc animal, fluida carne non habet callum. Nonnunquam pro Languidus. [Languido,] Liu. lib. 4. Bel. Mace. uorat corpora Gallorum emollida & fluida.

FLVITO, tas, p.c. [Scorrere di continuo,] ἐπιρρέω, sæpe, siue continue fluo. Ci. pro Sext. Reipublicæ nauis, ereptis senatui gubernaculis, fluitãs in alto tempestatibus seditionum. Liu. lib. 1. Cum fluitãtem alueũ, in quo expositi erant pueri, tenuis in sicco aqua destituisset. Nonnunquam pro supernatare. Plin. Omnes pisces, cum sint extincti, fluitant Pro nutare, quod Terentius uocat Labascere. Tacit. lib. 18. Vnde creditur Cæcinnæ fides fluitasse, Hor. Ser. 2. Sat. 3. cæca fluitantia sorte.

FLVMEN, is, [Fiume,] ποταμὸς, fluuius, hoc est, aqua continue decurrẽs: & maior est quam riuus: Torrens contra, qui æstate siccatur. Vir. 4. Geor. An mater sonitum thalamo sub fluminis alti Sensit. Sed quãdo genitiuo iungitur, capitur pro fluxu. [Corso.] Plin. Ne flumini eius riui esset impedimento.

FLVMENTANA, porta Romæ, quam Tyberis, urbem intrans, in sinistra ripæ parte relinquit, ita dicta, quod pars Tyberis per eam partem ubi nunc hæc porta sita est, fluxisse creditur. Festus. Ci. de Iouen.

FLVMINEVS, a, um, ποτάμιος, ex flumine. Ouid 4. Fast. Ne sua fluminea corpora mergat aqua. Idem 2. Met. Flumineæ uolucres.

FLVO, fluis, fluxi, fluctum, [Correre, scorrere,] ῥέω, proprie decurro. Virgi. 2. Geor. Atque auro plurima fluxit. Quoniam uero ea quæ fluũt, latius diffundi uidentur, Fluere quandoque capitur pro latius excrescere. Idem Geor. 2. Ramos compesce fluentes. Rursus, quia, quæ decurrunt, quodam modo minui uidentur, Fluere pro deficere sumitur. [Mancare,] Idem lib. 2. Aeneid. Ex illo fluere, ac retro sublapsa referri Spes Danaum. Hinc fluxa dicimus, quę instabilia, ac momentanea sunt, & cito peritura. Item procedere, nasci. [Nascere,] Lact. li. 2. Ab hac gente proximi quinque populi multitudine increscentes fluxerunt. Hinc Affluo, Confluo, Defluo. de quibus supra. Circunfluo, diffluo. uarie fluo. Lact lib 7. Corpus, post secessum animæ, statim diffluit in terram, tabescitque. Per translationem luxurior, corrumpor. Teren in Heaut. Vt illius animum, qui nunc luxuria, & lasciuia, diffluit, retundam, & redigam. Influo, intro fluo. Cæsar: A lacu Lemano, qui in flumen Rhodanum influit. Cice. in Læl. per translationẽ dixit: Quibus blanditijs C. Papyrius influebat in aures, id est sensim irrepebat. Interfluo, in medio fluo. Perfluo, & transfluo, est per medium fluo, non contineo: Teren. in Eunuch. Plenus rimarum sum, hac atque illac perfluo. Profluo, antefluo, uel præterfluo. Pli. li. 4 ca. 5. Præterfluente Alpheo amne. Præterfluo, fluendo prætereo, uel antefluo. Liu. lib. 5. Infima ualle præterfluit Tybris. Quinctil. per translationem li. 11. Frustra docemur, si quicquid audimus, præterfluat. Refluo, retro siue rursus fluo. Vnde Fluxus, & Refluxus, pro accessu, & recessu aquæ in Oceani æstuarijs. Superfluo, superabundo. Colum. lib 4. Per medullam transmittit, quicquid aquarum cælestium superfluxit. Subterfluo, inferius fluo.

FLVONIA, niæ, Iuno, quam mulieres colebant, quòd sanguinis fluorẽ in conceptu retinere putabatur. Boca. in Genealogia Deo.

FLVISTRVM, stri, [Bonaccia,] status & tranquillitas maris, cum fluctib. non agitatur hanc Græci μαλακίαν, uocant. Auctor Festus.

FLVTAE, arum. [Anguille,] πλῶται, anguillæ, siue murænæ dicebantur in freto Siculo, quòd sole torrefactæ, cum se curuare, ac mergere nõ possint, aquis superfluant Macr. li. 3. ca. 15. Colum. li. 8. ca. 17.

FLVVIALIS, le, [Fluuiale, di fiume,] ποτάμιος, ex fluuio est, ut Aqua fluuialis, & Fluuiales lupus, qui in fluuio uiuit. Colum. lib. 8. cap. 16. Virgil. 4. Aeneid. Dic corpus properet fluuiali spargere lympha. Idem 2. Georg.

FLVVIATILIS, le, [Di fiume,] p.c. ποτάμιος, fluuialis. Pli. li. 36. ca. 23. Fluuiaticus, idem quod fluuiatilis. Col. l. 8. c. 15. Ci. de Nat.

FLVVIATVS, a, um, in flumine maceratus. Pli. li. 16. c. 39.

FLVVIVS, [Fiume.] ποταμὸς, quòd fluat semper. Vir. 3. Geor. Fluuiosque innare rapaces.

FLVXIO, onis, [Flusso,] ῥεῦμα, actus fluendi. Ci. de Diuina. Pli. lib. 20. cap. 54.

FLVXVS, xa, xum, [Che scorre, che passa tosto,] ῥευστικὸς, quod fluit. Plin li. 9. ca. 38. Cum fœtificauere, fluxos habent succos. Per translationem accipitur pro eo, quod est instabile, momentaneum, & cito periturum, [Trãsitorio,] tracta est metaphora ab aqua fluuiali, quæ nunquam in eodem loco consistit, sed cito præterfluit. Vir. lib. 10. Aen. Nos ne tibi fluxas Phrygiæ res uertere fundo Conamur? Sal. in Cat. Diuitiarum & formæ gloria, fluxa & fragilis habetur. Aliquando pro laxo, ac minime astricto, [Largo,] Vnde uestimenta fluxa. Luca. Illic & laxas uestes, & fluxa uirorum Velamenta uides. Sic Suet. in Cæs. ca. 45. Fluxiore cinctura cingeretur. Et Vir. 1. Aeneid. Vestium limus fluentes dixit. Apul. li. 2. accepit passiue, Fluentes, loquens, latices, de corporibus humanis fluxos. Et fluxi, dicuntur remissi, soluti, libidinosi, molles, effæminati. [Lasciuo,] Suet. in Tiberio: Drusus animi fluxioris, remissiorisque uitæ erat. Mart. Cinædo euiratior fluxo.

FLVXE, [Abondeuolmente,] affluenter, abundanter. Var. lib. 1. de re rust. cap. 11.

F ANTE O

FOCALE, lis, p.p. τραχηλίδιον, fascia quædam collum ambiẽs, fauces a frigore defendens, & pronunciationi conducens. Dictum Focale a Faucibus, au, in o mutata, quod etiam contingit in uerbis Suffoco, & Præfoco. Sen. lib. 3. Nat. Quæst. Videbis quosdam graciles, & palliolo, focalique circundatos. Quin. lib. 11. Focalia, & ligamina aurium, sola excusare potest ualetudo. Et Hor. Ser. Sat. 3. Insignia morbi Fasciolas, cubital, focalia.

FOCANEVS, palmes, qui ex fauce oritur, hoc est, ex bifurco medius erumpit. Col. li. 4. ca. 24.

FOCARIA, æ, [Concubina,] a ueteribus dicebatur concubina, quam domi habebant ad curam rei domesticæ. l. iij. C. de Donat. inter uirum & uxorem.

FOCILLATIONES, a fouendo dicuntur, hoc est, a calfaciendo. Fest.

FOCILLO, las, [Riscaldare, restorare,] ἀναλαμβάνω, significat calefacere, recreare. Pl. ep. 16. li. 3. Suet. in Aug. ca. 16. Antonij societatem, semper dubiam, & incertam, uarijsque reconciliationibus male focillatam abrupit. Pro eodem etiam quandoque legitur Focillor deponens: quod & Nonius annotauit, citãs Varro. testimonium ex libris de uita P. R. non in commune spectant, sed suum quisque diuersi cõmodum focillatur, id est fouet.

FOCVLA, lorum, [Nodrimenti,] τροφαὶ, dicuntur nutrimenta. Pla. in Persa: Nam iam totus uenter fumant focula. Ex Nonio.

FOCVLVS, li, [Focarello,] dim. a Focus, ἐσχάριον, Val. lib. 2. Cum carbasum foculo imposuisset. Ci. pro Domo.

FOCVNATES, Pli. populi sunt in alpibus, li. 3. ca. 20.

FOCVS, ci, [Focolaro,] ἐσχάρα, a fouendo id, in quo ignis seruatur. Oui. li. 6. Fast. At focus a flammis, & quòd fouet omnia, dictus. Ponitur & pro priuatis domibus, sicut Ara pro templo. Plau. in Amphi. Vrbem, agrum, aras, focos, seque dederunt. Ci. de Sen.

FODICO, cas, re, p.c. [Stimulare, pungere, cauare,] νύττειν, stimulare, pungere, peruellere, siue fodere. Ho. Emanus, Qui fodiceт latus. Per trãslationem accipitur pro augere, siue dolore afficere. Ci. 3. Tusc. Non est enim in nostra potestate, fodicantibus ijs rebus, quas malas esse opinamur, dissimulatio, uel obliuio. Fodicare animum. Plau. Bacch. Isthæc lepida aculeata sunt, Animum fodicant, bona dissimulant facta, & famam sauciant.

FODINA, næ, p.p. [Minera,] μέταλλον, locus ubi quid effoditur: ut, Auri fodina, ubi foditur aurum: Argenti fodina, ubi effoditur argentũ. Pli. li. 33. ca. 6. Odor ex argenti fodinis inimicus omnibus animalibus, sed maxime canibus.

FODIO, dis, fodi, fossum, [Cauare, fossare,] ὀρύττω, pala, aliove ferramento terram, aliudve quid eruo. Liu. 8. Bell. Pun. argentum incolæ fodiunt. Sic fodere Metallum: Plin. lib. 2. cap. 63. Fodere ense iugulum, hoc est, percutere, seu ferire, [Ferire,] Mart. lib. 1. Fodere stimulis, est pungere, [Pungere,] Cic. 2. Phi. Fodere calcaribus. Virg. li. 6. Seu spumantis equi foderet calcaribus armos. Dicitur etiam Fodire per quartam uerborum coniugationem. Col. lib. 11. cap. 2. Runcari, & adhuc fodiri possunt. Fouea, de quo infra. Affodio, uide suo loco. Confodio, quod est cauo, siue in totum foro. Plau. in Aul. confodere hortum. Interdum transuerbero, occido [Vccidere,] Sal. in Catil pugnando confoditur. Circunfodio, terram circunquaque eruo. Colum. lib. 3. Arborem sæpius circumfodito. Defodio, uide suo loco. Effodio, extra fodio, uel fodiendo eijcio. Plau. in Aul. Oculos effodiam tibi. Infodio, fodiendo sepelio. Virg lib. 2. Geor. Ante supinatas Aquiloni ostendere glebas, Quam lætum infodias uitis genus, id est obruas. Perfodio, perforo. Plaut. in Asin. Vbi parietes perfoderis. Colu lib. 11. Tu grauibus rastris cunctantia perfode terga. Gel. lib. 2. Quadringenti omnes perfossi gladijs. Præfodio, ante fodio. Plin. lib. 7. Refodio, rursus fodio. Plin. Suffodio, subtercauo. Col. lib. 8. Neque suem uelimus impasci, quoniam rostro suffodiat. Transfodio, ab uno latere ad aliud fodio. Ouid. Gemino transfodit uulnere pectus. Et hæc omnia habent fo syllabam cor. in omnibus temporibus a præsenti manantibus, quæ a præterito fiunt, eandem producunt.

FOECIALIS, Cicero Offic. Belli æquitas fœciali populi Rom. iure præscripta.

FOECVNDE, [Abondeuolmente,] aduerbium. Pli. li. 16. ca. 36. Recisa fœcundius resurgit.

FOECVNDO, das, [Far abondante, fertile,] εὐθηνίζω, fructiferum facio. Vir. l. 5. Geo Et uiridem Aegyptum nigra fœcundat arena.

FOECVNDVS, da, dum, [Fecondo, fertile, abondante,] εὔφορος, ferax, fertilis, fructuosus. Cice. de Nat. Deo. nihil genuit natura fœcundius.

Ouid.

Oui.li.4.Fast.Forda ferens bos est, fœcundaq; dicta ferendo. Col. li.8 c.14 Id neq; æque fœcundum est, nec tam pretiosum. Plau.in Cist. Amor & melle & felle est fœcundissimus. Interdum sumitur pro abundanti & pleno. Horat. Fœcundi calices quem non fecere disertum? Huius contrarium est Infœcundus, non ferax. [*Sterile.*] Vir li. Geor.2. Sponte sua, quæ se tollunt in luminis auras, Infœcunda quidem. Infœcunditas, [*Sterilità,*] pro sterilitate: sicut Fœcunditas, pro abundantia. [*Fertilità, abondanza,*] Colum. in Procemio operis: ciuitatis nostræ principes andio culpantes, modo agrorum infœcunditatem, modo cæli noxiam frugibus intemperiem. Plin. li.20.ca.6 Fœcunditatem etiam fœminarum hoc cibo augeri. Cic. 2.de Nat. Deo. Aquarum inductionibus terris fœcunditatem damus. Fœcunditas animi, Pli.in Præfat.lib.3.

FOEDO, as, are, [*bruttare. imbrattare,*] μιαίνειν, polluere, inquinare. Virg.1.Aen. Quæ caussa indigna serenos Fœdauit uultus? Per translationem accipitur pro dehonestare. [*Maculare,*] Cato apud Plin. li.29 ca.1. Spurcius nos, quàm alios Opicos, appellatione fœdant, hoc est, dehonestant. Accipitur & pro frangere, corrumpere. [*Rompere,*] Vir.2. Aen. Impulerat ferro argolicas fœdare latebras. Liu.3. ab Vrb. Fœdati agri, terror iniectus urbi est.

FOEDE, [*bruttamente crudelmente,*] αἰσχρῶς, turpiter, crudeliter. Liu. lib.3.ab Vrb. Noua fama de Virginia, adeo fœde ad libidinem petita, accenderat. Fœde diuexari. Ci.1. Tusc. Fœde interemptus. Liui. 5.Bel. Pun. Admissum fœde, dictumq; superbe. Lucr.li.5. Fœdissime caussam agere. Ci. Att.li.9.

FOEDERATI, [*Confederati, uniti,*] σύμμαχοι, dicuntur populi, qui fœdere icto cũ alijs populis in societatem coierũt. Nanq; inter ciuitates prouinciarũ, aliæ ciuiũ Romanorũ, aliæ Latinorũ, aliæ Fœderatorũ, aliæ Stipẽdiariæ dicebãtur. Sue. in Calig. Libera ac fœderata oppida sine lictoribus adibat. Ci.1.de Ora. Siquis apud nos seruisset ex populo fœderato Idem 5. Verr. Fœderatę ciuitates duæ.

FOEDIFRAGVS, p.c. [*Che rompe patti,*] ἀπαρασπόνδους, qui fœdera fregit. Cic.1. Offi. Pœni fœdifragi, crudelis Annibal.

FOEDITAS, atis, [*bruttezza,*] αἶσχος, turpitudo. Cic.3.de Fin. Nisi eos per se fœditate sua turpitudo ipsa deterreat. Liu.1.ab Vrb. Auertere omnes a tanta fœditate spectaculi oculos.

FOEDO, as, [*bruttare,*] Cic.de Arus. Qui togatum domestici belli extinctorem nefario scelere fœdauit. Virg.in 2.& patrios fœdasti sanguine uultus.

FOEDVS, da, dum, [*Deforme. brutto,*] αἰσχρὸς, quod est deforme. Cic.ad Att.l 15. Parũ ne fœda persona est senectutis? Ponitur quandoq; pro execrãdo. [*Maledetto,*] Vir.li.7. Auersusq; refugit Fœda ministeria. Quandoq; pro crudeli. [*crudele,*] Ter.in Eu O facinus fœdum. Donatus: Fœdum, crudele. ea enim, quæ crudelia sũt & nefaria ipsa crudelitate fœda & maculosa dici possunt. Sic dicimus fœdum exẽplũ crudelitatis, & turpidinis plenũ. Liu.7. Bel. Pun. Aiebant, multo fœdioris exempli, eum ipsum creari, qui comitia haberet.

FOEDVS, ris, [*Tregua. patto, conuentione,*] σπονδὰ, a ferio, ut quibusdam placet, cum œ diphthongo, ut e, longa sit, quoniam Ferio e breuem habeat, proprie enim fœdus pacem significat, quæ feritur inter dimicantes. Quidam huius nominis etymologiam manasse putant a Fęcialibus, hoc est sacerdotibus per quos fiebant fœdera. Alij a fide, quia in fœdere interponatur fides: Alij a fœde cęde do. nam ad fœdera facienda utrinque Fœciales adhibebantur, qui firmato fœdere porcam cędebant silice: eiusmodi exitium imprecantes capiti illius, qui prior fœdus uiolasset. de qua re uide. Liui li. 1. ab Vrb. ubi ritum & formulã antiquissimi fœderis inter populi R. Regem, & Albanorum Dictatorem icti, latissime exequitur. tria autem (ut idem Liu. ostendit li.4.Bel. Mace.) erant fęderum genera, quibus populi & reges mutuas amicitias inibãt, Vnũ cum bello uictis dicebantur leges. ubi enim omnia ei, qui armis plus posset, dedita essent, quæ ex ijs habere uictos, quibus mulctari eos uellet, uictoris arbitrium erat. Alterum, cum pares bello æquo fœdere in pacem atque amicitiam ueniebant, redditis per conuẽtionem ijs rebus, quarum bello turbata erat possessio. Tertium, cum qui hostes nunquam fuissent, ad amicitiam sociali fœdere iungendam coibant. Accipitur etiam fędus pro necessitudinis alicuius uinculo: unde Fœdera amicitiæ, [*Amicitia,*] dicimus pro necessitudine illa, quæ est inter amicos. Ouid. 3. Trist. Eleg.6. Fœdera lecti, pro coniugali uinculo. Luca.l.2. Da fœdera prisca illibata tori. Fœdus coniugale. Ouid.11. Metam. Accipitur etiam pro lege, [*Legge,*] ut apud Virg. 1. Aeneid Regemque dedit, qui fœdere certo, Et premere, & laxas sciret dare iussus habenas. Facere fœdus cum aliquo. Cice. de Sene. Cum sententia Senatus inclinaret ad fœdus faciendum cum Pyrrho. Ferire fœdera. Cic. pro Cęl. Ideo ne ego pacem Pyrrhi diremi, ut tu amorum turpissimorum quotidie fœdera ferires? Firmare fœdera. Virg. 12. Aene.

FOEMINA, æ, [*Femina.*] γυνὴ, latioris significatiõis est, quàm muliere. nã non solũ de hominũ genere, uerumetiã de brutis & plantis dicitur. Pla. in Persa: Atticã ciuitatẽ maiorẽ fecit atque auari ciui fœmina. Pli.li.9.c.50. Fœmina piscis coitus tempore marẽ sequitur. Idem li.22.ca.18 de chamæleonte herba. Ea nigris aliqui marem dixere, qui flos purpureus esset. & fœminã cui uiolaceus. Hic Fœmineus, a, um, & Fœmininus. a, um, [*Feminile,*] Vir. 12. Aen. Fœmineo prædæ & spoliorum ardebat amore. Vbi Seru. Fœmineo, impatienti, irrationabili. Idem: Fœmineum cæli clamorem ad sidera tollunt. Pli.li.2.c. 101. Fœmineum lunæ, ac molle sidus, Quin.l.1.ca.4. Aut quæ fœminina positione marer, aut neutralia fœminas significant. Dim. Fœmella: & Fœminula. A fœmina etiam fit Effœmino, de quo suo loco.

FOENARIVS, a, um, [*Cio che a fieno s'appartiene,*] quod ad fœnum pertinet: ut, Falces fœnariæ, quibus fœnum secamus.

FOENEBRIS, bre. pe. indifferenti, δανειστικὸν, quòd ad fœnus pertinet: ut, Lex fœnebris, qua fœneratorum auaritia coercetur. Liu. 5. Bell. Mace. Fœnebris res, idem 7 ab Vrb. Malum Fœnebre, Taci.li.5.

FOENERATICIVS, a, um, δανειστικὸς, quod datum est fœnori, uel quod ad fœnus pertinet: ut Fœneraticia pecunia, ex usuris collecta.

FOENERATO, aduer [*Con usura,*] id est, cum fœnore. Fœnerato reddere, σὺν δανεισμῷ ἀποδιδόναι, Pla. in Men. Næ illam fœnerato abstulisti. hoc est, sub graui usura, uelut a fœneratore, quam multo cũ fœnore restituas.

FOENERALIA, orum, tempus quo fœnus cessabat, reddebaturq; pecunia. Liu.5. Bel. Mac.

FOENERATIO, onis, [*Vsura,*] δανεισμὸς, fœnerandi actus. Ci. pro Flac.

FOENERATOR, oris, [*Vsuraio.*] δανειστὴς, qui dat fœnori. Cice.1. Offi.

FOENERO, as, p.c. [*Dare & prestare ad usura.*] & Fœneror, aris, deponẽs, eiusdem sunt significationis, δανείζω, hoc est, ad usuram do: & modo datiuo iunguntur, modo accusatiuo. Pli.li.2.ca. 6. Fœnerat sol lumen suum ceteris sideribus. Ci. neque enim beneficium fœneramur: id est fœnori damus. Mart. Hæc sapit, hæc omnes fœnerat una deos. Fœneror, cum ablatiuo, significat, ad usuram accipio: ut est l. Digest 21. Beneficium fœneratum dicitur, quod cum fœnore redditur. Ter in Phor Fœneratum istuc beneficium tibi pulchre dices. Et paulo post hoc ipsum exponens. Vbi Donatus, Fœneratum, hoc est, cum fœnore redditum, & multiplicatum. Interdum est cum fœnore reddere. Ter. Adel Metuisti, si nunc de iure tuo cõcessisses paululum, ne non tibi istud fœneraret.

FOENICVLVM, li. [*Finocchio,*] μάραθρον, herba nota, a fœnore ut quidã existimant, quòd semen hoc terræ mandatum magno fœnore reddat fructum. Pli.li.20 ca.23.

FOENICVLARIVS, rij, rium. Cic. ad Att.li.12. utrum ipse in fœnicularium, an in campum Martium cogiret. Quem locum exponit Paulus Manutius in suo commentario. quod perperam exposuerat uetus interpres.

FOENILE, lis, [*Fenile,*] χορτῶν, locus est, in quo asseruatur fœnũ. Virg. 3. Geo. Nec tota claudas fœnilia bruma.

FOENISECIA, æ, idem quod fœnisecium. Var de Re rust. li. 1. ca. 49.

FOENISECIVM, secij, [*La ricolta del fieno,*] χορτοτομία, fœni sectio. Colum. libro 2. cap. 18. Minora pecora post fœnisecia permittemus admitti.

FOENISEX, cis, [*Segatore da fieno, fenaiuolo,*] χορτοκόπος, qui fœnum secat, Pli.li.18 ca.19. Pro eodem etiam dicimus Fœniseca, cæ, p.co. Persius Sat.6. Fœnisecæ crasso uitiarunt unguine pultes.

FOENVMGRAECVM, [*Fien greco,*] τῆλις. genus herbæ est (ut inquit. Pl. li.24.ca.ult.) quam alij Telin uocant, alij Carphos: aliqui Buceras, alij Aegocetas, quoniam siliquas habet corniculis similes. Siliquam uocat Col.li.11.ca.2.

FOENVM, fœni, [*Fieno.*] χόρτος, herba in pabulum resecta: ita dicta a fœnore, quòd sine cura fœnus præbeat, uel a fœtu, quòd herbæ eædem manentes quotannis noua pariant. Hor. 1. Ser. Sat. 4 Fœnum habet in cornu, longe fuge. Ci de Ora. Crassum cum Catulus nuper audiuisset, fœnum alios aiebat esse oportere.

FOENVS, oris, [*Vsura,*] τόκος, (ut ostendit. Gel. ex lib 3. Varronis de Ling. Lat.) idem est quod usura, ita dictum a fœtu. Nihil aliud est Fœnus, quã fœtus, hoc est, partus pecuniæ. Quidã tamẽ a fundo, quod cum o, nõ cũ u, apud antiquos scribebatur, quòd prouentus proprie esset ex naturali terræ fructu: postea uero ad usurã est translatũ, quasi pecunia per se fructum producat, sicut terra Plau. in Asin. Nam si mutuo non potero, certum est, sumam fœnore. Ci. pro Cœl. pareat iuuentus pudicitiæ suæ; ne effundat patrimonium; ne fœnore trucidetur. Propert. li. 1. eleg 7. Sæpe uenit magno fœnore tardus amor. Oui 1. Fast. Hordeaq; ingenti fęnore reddat ager.

FOENVSCVLVM, li, diminutiuum a fœnore. Plautus: Adderes fœnusculum.

FOETEO, et, [*Puzzare,*] δυσωδέω, male oleo. Plau in Asin. an fœtet anima uxoris tuæ? Mar.li.5. Fœtere multo Myrtale solet uino.

FOETIDVS, a, um, [*Fetido, puzzolente,*] δυσώδης, male olens. Cicero in Pis.

FOETIDITAS, [*Puzzore,*] δυσωδία, fœtor. Sen.epi.111.

FOETOR, oris, [*Puzzore,*] δυσωδία, malus odor. Cice. in Pis. Colu. lib. 12. ca.18.

FOETIFICO, cas, [*Partorire.*] γονοτοκέω, pario. Pli li.9 ca.38.

FOETIFICVS, a, um, Pli.li.9 cap.51.

FOETO,tas,[Partorire.] τίκτω,fœtum emitto. Col.li.8.

FOETVRA,ræ,[Tempo da partorire.] τόκος,pecoris prouentus:a fœtando dictus. Virgil.eclo.7. Si fœtura gregem suppleuerit,aureus esto. Var. li.a.de re rust cap.t accipit pro ipsa fœtatione,sive pro toto illo cepore ab admissione usque ad partum. Transfertur & ad inanimata. Plin.in Præfat.totius ope.Opus natum apud me, proxima fœtura, narrare constitui.

FOETVS,tus,[Parto.] γονή,a fouendo, quoniam & dum in otero est, & post quam eductus fœtus est,a matre fouetur, id est calefit. Est autem Fœtus generale nomen ad omnia pene,quæ nascuntur. Sunt enim fœtus omnium quadrupedum,siue feræ sint,siue cicures:præterea etiam auium & piscium, atque adeo ipsorum etiam hominum, Pl.Legimus mulierem Aegyptiam binos fœtus quater enixam. Idē lib. 8.cap.18.Totus tigridis fœtus,ab insidiatore rapitur.Cice.3.de Fin.Bestiarum in fœtu & educatione laborem ... Neque animalium tantum fœtus dicuntur,uerum etiam inanimatorum. nam & arborum fœtus passim legimus, & fœnum terræ fœtum uocamus. Ci.a.de Orat.Edit fœtus meliores,& grandiores ager. Virg.libr.1. Georg.Arborei fœtus alibi,id est fructus,ut poma. Idem a. Geo Hæc tu nemus omne grauescit. Vbi Seruius : Fœtu,id est utilitate: nam omnis utilitas fœtus est.Fœtus animi, per translationem.Cie. 5.Tuf. Ex quo triples ille animi fœtus existet.

FOETVS,ta,tum,[Pieno,grauido,pregno.] ἔγκυος, proprie de minore pecore dicitur:ut Ouis fœta,id est grauida,& in utero ferens. Virgi.1. Ecl.Non insueta graues tentabunt pabula fœtas. Dicitur & partu liberata, hoc est,quæ peperit. Virg. 9. Aene Fecerat & uiridi fœtam Mauortis in antro.Enixam autem fuisse,lac, quod pueris præbebatur,ostendit. Transfertur & ad alia:[Pieno.]ut,Loca fœta furentibus Austris,apud Vir.1. Aen.1.plena.Cic.de Nat.Deo. Terea fœta frugibus.Composita sunt,Confœtus.Festus:Confœtus sus dicebatur,qui cum omni fœtu adhibebatur ad sacrificium.Defœtus, & Effœtus,de quibus alibi.

FOLIACEVS,a,um,φυλλώδης,uel foliis simile.Plin.libro 19.cap.7.Foliacea femina.

FOLIATVM,μαλαβάθρινον,unguēti genus, qđ & Nardinū uocat Pli.a nardi folio,quo confectū est.Mar.li.11.At mea me librā foliati poscit Amica.Hoc Pli.scribit ... omphacio,balanino,iunco,nardo,amomo,myrrha,balsamo.Hoc unguēti genus Pla. in Curc.Græca uoce uocat Petalion.πέταλον,enim Græci uocant folium.

FOLIOSVS,a,um,φυλλώδης,foliis plenus. Pli li.24.ca.15.

FOLIVM,lij,[Foglia.]auctore Festo,a Græco φύλλον, sed ideo per simplex l scribitur, quia antiqui nō geminabāt cōsonantes.Est aūt Folium,teste Valla,& arborū,& herbarū,& florū: cum frondes arborum tantū dicantur.Vir.a. Geo. Folia haud illis labentia uentis. Folia [Fogli.]etiam appellantur chartæ librorum,quas reuoluimus, a palmarum foliis,in quibus olim scribi solebat, quæ Græca uoce σελίδες,appellantur,quarum extremitas Margo dicitur.& pagina σελίς, utraque pars folij. nam folium duas paginas habet. Hinc Trifoliū, Quinquefoliū,Latifolium,quod habet lata folia:Millefolium,μυριόφυλλον,herba,& huiusmodi multa.

FOLLICO,as,p.c.[Soffiare col naso.] follium more reciproco spiritu nares agito. Apul.li 9.Met.Nares follicantes languidas. Est item follium laxitatem imitari. Vnde Hieronymus caligas monachorum follicantes dixit,quales hypocritæ gestare ait.

FOLLICVLARE,pars remi,quæ folliculo tecta est.a quo uitta follicularis dicta est.Auctor Festus.

FOLLICVLVS,li,θυλάκιον,cum sit diminutiuū a Follis, accipitur tamē pro omni eo,quod turgidum est & laxum in morem follis. Vnde frequentissime accipitur pro theca,seu siliqua leguminū frumēti, uel lini,uel cuiuslibet alterius rei,quæ granūe ōtinet inuolutū. Col.li.a. c.8.Folliculū durabilē aduersus iōgioris tēporis homorē habet. Accipitur itē Folliculus, [Ballone.] pro maiori pilæ genere, quod ex aluta eōficiebatur,foloq; implebatur uēto: quod & Follē frequētius in ueteribus appellari.Suet.in Aug.Post bella ciuilia ad pilam, folliculumque transijt.Quandoque pro pelle,seu sacculo : ut l. 1 Rhet. ad Hee.Malleolus iudicatus est matrē necasse:eo damnato,statim folliculo lupino os obuolutum est.Ci.de Inuen. Os autem obuolutū est folliculo.Liu 9 ab Vrbe:Eques in castra folliculis frumentum uehere t.Non inuenuste aliquando transfertur ad corpus humanum , siue quòd ad follis similitudinem ferr per attrahat , & emittat spiritum, siue quòd ad sacri coriacei similitudinem pelle sit circundatum. ueteres enim farros ex corio factos Folles appellabant . Lucil lib.26. ut citat Nonius : Folliculo nunc sum indutus.

FOLLIS,lis,m g [Mantice.]φῦσα,instrumentum,quo attrahitur uentus atque emittitur ad ignem excitandum. Vir.li.8. Alij uentosis follibus auras Accipiunt,redduntque.His utuntur ferrariæ, argentariæque officinæ. Vtuntur & coqui sed paruulis , ne opus sit ignem insufflare buccis , quod qui faciunt , Sufflatores uocantur. Primus Anacharsis Philosophus folles ignis exsuscitatores inuenit , ut refert Stra. lib. 7. Est item follis, pilæ genus omnium maximum, constans ex aluta uento inflata . quod etiam hodie Italis plurimo est in usu. Mar.li.14 Folle decet pueros ludere , folle senes. Quoniam uero hoc pilæ genus pugno excutitur, Pugillatorius follis quandoque uocatur Pla.in Rud.Ego te follem pugillatorium faciam. Quandoque accipitur pro marsupio,receptaculoque nummorum , ex pelle aut corio confecto. Iuue Et tenso folle reuerti.Nam sicut folles pilæ uento tumescunt, ita crumenæ pecunia turgent. Vegetius auctor est,ex disciplinæ militaris consuetudine decem folles, hoc est, decem saceos,per singulas cohortes solere dispani, in quibus militum pecunia condebatur. Ci.de Nat.Formæ,quas nos effici sine follibus,& incudibus non putaris.

FOMENTVM,ti,[Fomentatione.]κατάπλασμα,a fouendo, id est calefaciendo uel nutriendo.unde fométa dicūtur, applicationes rerū calidarū,& humidarum ad partes corporis læsas medendi gratia. Pl.Iunior:Cuius grauissimo uulneri magno aliquo fomento medendum fuit Fomentum per translationem. [Mantenimento.] Ci.a.Tuf.Hæc sunt solatia,hæc fomenta summorum dolorum.

FOMES,fomitis,[Esca.]a fouendo,hoc est, nutriendo igne dicitur. Est enim assula ex arbore excussa dū cæditur. Ponitur & pro omni materia sicca,quæ facile igni inflammatur. Vir.1.Aen. Rapuitque in fomite flammam. Per translationem Fomes dicitur, quicquid excitat nos ad aliquid agendum, [stimolo,cagione.] Gel.li.15.ca. 2.Fomitē esse quendam dicens,& incitabulum ingenij.uirtutisque.

FONS,fontis,[Fonte,fontana.] κρήνη,πηγή,a fundendo, quòd fundat aquam,tantum masculini generis.Cæs.8 Bell.Gall.Sub oppidi muro fons prorumpebat . Fons per translationem accipitur pro origine, [Origine.] Ci.3.Tuf.Non rem ipsam caussam atq; fontem esse mœroris.Idē ad Brutū:Nec in senatu sceleratissimorū ... fontes aperire dubitaui.Fontē pro aqua fontana posuit , [Acqua.] Virg. 12.Aen.pro parte totū usurpans. Alij fonteniq; ignemq; ferebant.

FONS,Solis,ἡλίου πηγή,in desertis Lybiæ est,ultra Cyrenaicam regionem iuxta Iouis Ammonis oraculum , cuius aqua mane & uesperi tepida est , meridiano autem tempore gelidissima , sub mediam uero noctem feruidissima. unde & Fontem Solis appellarunt, quòd a Sole regi uideatur, & pro ratione diuersorum cardinum, quos ille perlabitur, calorem tepore,teporemque frigore permutet. Apud Ammonios(inquit Herod.lib.4)aqua fontana est,quæ sub matutinum quidem tepet:sub horam,qua forum frequentissimum est, frigescit:sub meridiem multo frigidior est:eaq; hora hortos irrigant. Declinante iam die remittitur frigus,donec Sol occidit: tunc tepescit,magis ac magis calefcens usque sd mediam noctem , quo tempore feruens exæstuat: præterita nocte media, ad auroram usquere frigescit. Cognominatur autem Fons Solis. Hæc ille. Meminit huius fontis & Oui li. 15 Met. quamuis Ammonis non Solis fontem appellet. Medio (inquit) tua , corniger Ammon Vnda die gelida est,ortuq; obituq; calescit.Silius quoq; li.3. Ammonis oraculū describens,Stat (inquit) fano uicina nouum & memorabile nympha, Quæ nascente die,quæ deficiente tepescit: Quæque riget,medium cum Sol accendit Olympum. Plin.lib.a.ca.103.duos huius naturæ fontes commemorat, quorum alterum a uicino oraculo Ammonis fontem appellat : alterum apud Troglodytas collocat , Aethiopiæ populos,eumq; Solis fontem nominat .

FONTANALIA,Varroni,Fontinalia Festo,feriæ erāt fontibus dicatæ, quibus & coronæ in fontes eoniji,& putei coronati solent .

FONTALIS,le,[Di fonte,] πηγαῖος, idem quod fontanus, quod scilicet ex fonte est. Pla. in Sticho : Vide, Vtram tibi lubet etiam nunc capere , Cape prouinciam . S. Quid istuc est prouinciæ ? T. utrum fontalem,An libero imperio te inhibere mauis? Vbi interpres: Id est, num uelis imperium habere an præesse aquæ , an uino præbendo? Fontalem,aquam dixit è fonte fraturientem .

FONTANVS,a,um,[Di fontana,di fonte,] πηγαῖος,quod ex fonte est. Pl. Fontanæ aquæ cyathos duos.

FONTEIA,uirgo Vestalis, Fonteij soror,cuius meminit Cice. in Orat. pro Fonteio .

FONTICVLVS,li,[Fonticello.] πηγίον,diminutiuum paruus fons: a quo Fonticellus. Plin. Vbi runque moueris humum,fonticuli scatent.

FONTINALIS,porta dicta est Romæ,alio nomine Capena,ob propinquitatem scaturientium fontium. Iuue. Sat. 2. Substitit ad ueteres arcus,madidamque Capenam. Liu. Aediles alteram porticum ad portam fontinalem perduxere.

FORAGO,p.p.filum est, auctore Festo,quo textrices opus diurnum distinguunt : a forando dictum.

FORAMEN,is,p.p.a forando, [Forame,buco,] τρῆμα,ὀπή, quicquid perforatum est. Ci.1.Tuf.Foramina illa, quæ patent ad animum a corpore,callidissimo artificio natura fabricata est. Foramen ad extremē ta corporis,apud Pli li.11.ca.12.

FORAMINOSVS,a,um,[Bugiato,forato,] τρηματώδης, quod foraminibus abundat.

FORAS,[Fuora,fuori,] ἔξω, & foris , ἔξωθεν, aduerbia loci sunt a foris, hoc est,spectaculis deriuata(ut Seruio uidetur) siue (quod uerisimilius est) a foro : quòd domum exeuntes fere ad interiorem partem urbis, in qua forum est , soleamus accedere: in qua etiam sen-

tentia est. Festus. Differunt autem inter se hæc duo aduerbia, ut Foras motum importet ad locum. Pla. in Cas. Foras tacitus exeo cum ornatu quem uides. Ci. pro Cœl. Domus in qua nihil geratur, quod foras proferendum sit. Foris motum in loco, & de loco significat. Ter. in Eun. Quæ dum foris sum, nihil uidetur mundius, Nec magis compositum quicquam. Pla. in Asin. Ille opere foris faciũdo lassus, domum noctu aduenit. Ci. in Par. Illa uero indigent, & nec eo dicuntur sine arte, quòd ita sunt, sed quòd ea nõ parit Oratoris ars, sed foris ad se delata, tamen arte tractat.

FORATVS, tus, tui, [*Foro, bugio,*] τρῆμα, τρῆσις, idem fere quod foramẽ, uel potius ipsa perforatio Lact. li. de Opifi. Oculorum orbes concauis foraminibus conclusit. a quo foratu frontem nominatam Varro existimauit.

FORBEA, genus cibi a ueteribus dicebatur, quo calido uesci solebant, Græci φορβὴν uocant. Festus.

FORCIPES, p.c. [*Tanaglie,*] πυράγρα, quasi Foruicapes dictæ sunt, quòd ijs forua, id est calida capiantur. Virgi. li. 8. Illi inter sese magna ui brachia tollunt, In numerum, uersantq; tenaci forcipe massam. Et est tam masculini, quam fœm. ge. secundum Prisc. Ouid. 12. Meta. Terribilem stridore sonum dedit, ut dare ferrum Igne rubens plerũque solet, quod forcipe curua Cum faber eduxit, lacubus demersit. Col. li. 6. ca. 26. Ligneis regulis, ueluti forcipibus, apprehendere testium neruos Pli. li. 7. c. 56. inuentorem forcipis fuisse tradit Cinyram Cyprium, Agrippæ filium.

FORDA, dæ. [*Vacca pregna,*] βοῦς ἐγκύμων, ἢ ἔγκυος, bos prægnans, a ferendo. Oui. 4. Fast. Forda ferens bos est, fœcundaque dicta ferendo. Col. li. 6. c. 24. Post unum coitum forda non admittit taurum.

FORE, ἔσεσθαι, habet significationem participii futuri, una cum infinito esse. idem enim est Fore, quod futurum esse. ideo iungitur cum nomine, uel interdum cum participio, quod in nomen transmigrauit: ut, Spero te amicum fore: non amaturum fore. Cic. Treba. scribit ad me Cæsar, se tibi nondum familiarem esse satis propter occupationes suas, sed cito fore. Cæsar. Nonnulli Cæsari nunciabant, non fore dicto audientes milites. Composita sunt Absfore, Adfore, Confore, Defore, & Profore: quæ sæpius sola ponuntur, hoc est, sine nomine aut participio a tergo. Absfore quid significet, quemque in oratione usum habeat, explicuimus supra. Adfore, idẽ est, quod adfuturum esse. Oui. 4. Met. Esse quoque in fatis reminiscitur, adfore tempus. Adforem, adessem. Vir. 1. Aen. Atque utinam rex ipse Noto cõpulsus eodem Adforet Aeneas. Confore, conuenturum esse Ter. in Andr. Restat Chremes, qui mihi exorandus est: & spero confore, id est conuenturos esse. Defore, defuturum esse. Cic. contra Rul. arbitrantur non defore, qui illam restituerent. Profore, profuturum esse. Hor. in epi. fugiam quæ profore credam.

FOREM, [*Saria,*] γενοίμην, Fores, Foret, & in tertia persona pluralis numeri forent, & in futuro infinitiui Fore, pro, futurum esse. Forem autem idem omnino significat, quod essem. Sal. in Iug. Vellem, ut hæc, quæ scribo, uana forent.

FORENSIA, [*Vesti che s'usano nelle piazze.*] δικανικά, uestes, quibus in foro utebantur. Suet. de Aug. Forensia autem & calceos nunquam non intra cubiculum habuit. Alio nomine dicuntur Togæ forenses, uel Vestimenta forensia. Col. lib. 12. ca. 45. Arculę fagineæ, in quibus uestimenta forensia conduntur.

FORENSIS, & hoc Forense, [*Ciò che al foro giudiciale s'appartiene.*] δικανικός, adiectiuum est, a foro deriuatum, quo significatur omne illud, quod ad forum iudiciale pertinet. unde Forenses caussę, quæ in foro iudiciali agitantur, apud Cic. 3. de nat. deo. Forensis homo, qui in foro uersari, & caussas agere consueuit. Forensis Rhetorica, quæ foro, iudicijsq; est accommodata. Cic. 2. de Fin. Sed hæc rhetorica philosophorum, non nostra illa forensis.

FORES, [*Porta,*] θύρα, propriè (inquit Seruius) quę foris aperiuntur. unde Plutarchus memorat, primum Valerio Poplicolæ fratri, cum de Sabinis triumphasset, domum publice positam, cuius fores extra aperirentur: cum antea ceterarum ædium intro impellerentur. Cice. pro Cœl. Fores effregit, restituentur. Valuæ autem dicuntur, quæ intus reuoluuntur. quanquam usus hodie obtinuit ut omnia ostia Fores appellentur. Hoc nomen etiam singulariter hæc Foris, huius Foris, declinatur. Oui. 1. de Amor. Difficilem moto cardine pande forem. Cic. pro Cor. Aperuit forem scalarum. Ter. Quidnã foris crepuit? Vbi Donatus: Foris, singularis numeri nominatiui casus, Pla. in Amph. increpuit foris. Ho. li. 2. Ser. Sat. 2. Exclusit fore, cum Longarenus foret intus. Foriculæ, arum, de quo infra.

FORFICES, pen. cor. [*Forbice,*] ψαλίδες, quibus telam seu fila incidimus: Seruius. Forfices sunt, quibus incidimus: Forcipes, quibus aliquid forum tenemus, quasi Foruicapes: nam Forum est calidum. Colu. li. 12. c. 43. uitiosa uuæ grana forficibus amputant. Diminutiuum est.

FORFICVLAE, arum, [ψαλίδια, Pli. li. 25. ca. 5. de Helleboro: Incisum forficulis cribrant. Ab huius instrumenti similitudine, etiam Forficulæ dicuntur, extremitates brachiorum, & ueluti manus cancrorum, scorpionum, & quarundam locustarum. Pli. li. 32. ca. 11. Hæ ab eodem Pli. li. 9. ca. 31. Forcipes uocantur.

FORI, orum, κατάστρωματα, ζυγά, in pl. sunt tabulata nauium, uel locus in naui apertior, qui iter nauem perambulantibus præbet: ita dicti (ut Seruio placet & Festo) quod per eos ferantur incessus. Virg. 4. Aeneid. Faces in castra tulissem, implessemq; foros flammis. Item fori dicuntur, Circensia spectacula, id est loca erecta, ut ex ijs spectetur. Liu. li. 1. Diuisa loca patribus, equitibusque, ubi sibi spectacula quisque in Circo faceret, Fori appellati.

FORVLI, diminutiuum, de quo suo loco. Fori etiam in hortis sunt angustiores quidã sulci, & oblõgi, iter præbentes circũ porcas (ita enĩ uocãt terrã editiorẽ inter duos sulcos) quẽadmodũ fori in nauibus facultatẽ præbent nautis ultro citroque discurrendi. Col. li. 10. Angustosq; fores aduerso limite ducens. Legitur etiam Forus in singulari numero pro uia illa in nauibus. Ennius multa foro ponens, agea que longa repletur. Gel. l. 17. c. 10. Stans in summæ puppis foro.

FORIA, orum, [*Sterco liquido,*] stercora liquidiora, quod facile ferãtur foras. Inde Conforire, stercore liquido fœdare. Nonius.

FORICA, æ, p.c [*Condotto, chiauica.*] ἀφεδρὼν, locus, quò alui stercora deijcimus. Iuue. Sat. 3. conducunt foricas. Et proprie de publicis dicitur, Latrina de priuatis.

FORICVLAE, arum, [*Porticelle.*] θυρίον, dimin. a foribus. Var. lib. 1 de Rerust. Et ideo oporothecas qui faciunt, ad Aquilonem ut fenestras habeant, atque ut uersentur, curant: neque tamen sine foriculis, ne cum humorem antiserint, pertinaci uento uieta fiant.

FORICVLVS, θυραῖος, deus putabatur, forium præses: sicut Cardinea dea, quæ cardinibus præerat: & Limentinus Deus, qui limini.

FORINSECVS, p e. [*Di fuori,*] ἔξωθεν, ab exteriori parte. Pli. li. 13. cap. 12 Lignum corticis loco habent, hoc est forinsecus. Col. li. 8. ca. 3. forinsecus scandulæ iniungantur.

FORIO, ris, riui, [*Cacar liquido,*] ὑποχωρέω, uentrem deonero, excrementa liquida eijcio, compositum est, Conforio. Pomp. in Macco: Conforisti me Diomedes. Ex Nonio.

FORIOLVS, li, cum accentu in antep. qui uentrem solutum habet, & foria facile emittit. Laberius. Foriolus esse uideris, in coleos cacas. Nonius.

FORIS, [*Di fuori,*] Cic. in Ver. non quæram foris.

FORMA, mę, [*Forma, bellezza, faccia, apparenza,*] σχῆμα, μορφὴ, τύπος, figura, siue facies uniuscuiusq; rei. Ci. 1. de na. de. Omniũ animantiũ formã uincit hominũ figura. Idẽ 2. de Diu. In nubib. nunquã animaduertisti leonis formã? Ci. 1. de na. de. Rotũda forma nullã negat esse pulchriorẽ Plato. Quin. l. 1. c. 10 Quicquid formæ quadrati detraxeris, amplitudini quoq; peribit. Idẽ l. 1. c. 1. Neq; enim mihi placet, ut litterarũ nomina, & cõtextũ priusq̃ formas paruuli discãt. Est autẽ hoc uocabulum, medium, qd modo cum laude, modo cum uituperio dicitur, p rõne adiuncti. Ter. And. erat forma præter ceteras honesta, & liberali, &c. Puer egregia forma, Ci. 4. Tus. Sic infelicẽ, uitiosã, uel illaudatã formã dicimus, pro deformitate. Interdũ tñ Forma absolute ponitur pro pulchritudine. Vir. 9. Aen. Formæ sibi conscia coniux. Stata forma quid sit, docet Gell. 5. c. 11. Inter pulcherrimã fœminam & deformissimam media quædã forma est; qualis ab Ennio in Menalippa, perquã elegãti uocabulo, Stata dicitur: quã Fauorinus appellat Vaoriã. Ennius autẽ in ista, quã dixi, tragœdia, eas fere fœminas ait incolumi pudicitia esse, quæ stata forma forent. Transfertur ẽt ad incorporea, pro effigie quadã. [*Effigie,*] Ci. lib. 1. Offi. Formã quidẽ ipsam, Marce fili, & tanquam faciẽ honesti uides. Forma itẽ apud Col. dicitur instrumentũ, in quo exprimitur caseus l. 7. c. 8. Liquor (inquit) in fiscellas, aut in calathos, uel formas transferendus est. Forma, pro specie frequenter accipitur apud Rhetores. [*Specie,*] Quin. li. 7 ca. 5 Abdicationũ formæ sunt duæ. Forma pro regula. Vir. 6. Aen. Quã pœnã, aut quæ forma uiros, fortunave mersit. Vbi Seruius. Forma, regula. Singulis enim sceleribus statuta sunt supplicia ea more Romano Accipe formã, id est, modũ. Vir. 1. Ge. Curui formã accipit ulmus aratri. Hinc Deformis, Informis, Vniformis, Multiformis, Semiformis, Col. li. 9 Remedia creduntur esse aduersus tonitrua, quibus uitiantur oua, pulliq; semiformes interimuntur, antequam toti partibus suis consumentur.

FORMVLA, læ, diminutiuum, uide infra.

FORMALIS, læ, [*Formale,*] Suet. in Domitiano epistolam formalem accipit pro ea, quæ certa forma, qua dictabatur, excipiebatur a scribis. Pli. li. 34. c. 9. Formalis temperatura æris tenerrimi.

FORMATVRA, æ, [*Forma.*] μόρφωσις, conformatio, siue forma uniuscuiusque rei. Lucr. l. 4 Formaturaque laborum, pro parte figurat.

FORMIAE, arum, φορμίαι, urbs Campaniæ, maritima, iuxta Caietam, Læstrigonum quondam sedes, a Laconibus (ut Strabo auctor est) cõdita: a quibus primum Hormiæ dictæ sunt, siue a frequentia, bonitateque τῶν ὅρμων, id est stationum, ut Festo placet: siue ἀπὸ τῆς ὁρμῆς, id est, ab impetu Læstrigonum (ut Seruio placet) qui anthropophagi fuisse perhibẽtur. Quicquid id est, primum Hormiæ dictæ putantur, & deinde aspiratione in F commutata, Formiæ. Verisimile est, illud esse oppidum, quod quinto a Caieta lapide situm uulgo Nolam uocant. Ci. sæpe, & alij.

FORMICA,æ,[*Formica,*]μύρμηξ,a ferendis micis dicitur. Mica uero proprie est puluisculus ille, qui in arena quasi argentum fulget: a quo & panis,& omnium rerum minimæ partes,Micæ dicuntur,qua si minutim cadentes. Vel simpliciter a ferendo, quòd nullum animal frequentius pondera conuehat, neque, si mensuram corporis respicias, maiora.Ci.3.de Nat. De. Num existimas formicam ante ponendam huic pulcherrimæ urbi,quod in urbe sensus sit nullus, in formica non modo sensus,sed etiam tactus,ratio,memoria? Formicula, μυρμήκιον.

FORMICAE, Indicæ, animalia Aegyptij lupi magnitudine, & felium colore, sed cornuta, aurum ex terræ cauernis eruentia, in regione septentrionalium Indorum,qui Dardæ uocantur, erutumque summa cura asseruantia Accolæ æstiuos feruores maxime obseruant,illisque præ æstu in cuniculis latitantibus, aurum surripiunt. Sæpe ea meo odore admonitæ formicæ e cauernis prouolant, eosq; lacerãt. Pli.li.11.ca.31.& Mar.Sat.1.

FORMICATIO,nis,[*Mal della formica.*]μυρμηκίασις,exuberatio quædam parua & callosa, in summa cute latissimis radicibus inhærens, superne angustior, quæ inter scalpendum mordentis formicæ sensum præbet: unde ex Græcis nonnulli hoc mali genus μυρμήκια, appellarunt.Pli.li 8 ca.7.

FORMICANS PVLSVS,σφυγμὸς μυρμηκίζων, debilis, & frequens, omniumq; maxime letalis ita dictus, quòd ueluti formicas per arteriã discurrentes tactui repræsentet.Pli.li.7.ca.51.

FORMICINVS,a,um,p.p.[*Simile à formica,*] μυρμήκινος, Pla.in Men. Mouet formicinum gradum,hoc est, incedit more formicæ.

FORMICOSVS,a,um,[*Pieno di formiche,*]μυρμηκώδης, plenum formicis.Pli.li.10 ca.74 Formicosam arborem forices cauant.

FORMIDABILIS,le,[*Formidabile, spauentevole,*]φρικτόν, formidãdum. Oui 2.Meta.Nullæ in fronte minæ,nec formidabile lumen.

FORMIDO,dinis,secunda syllaba producta, [*Paura,*]φόβος, metus,pauor.Cic.4.Tus Formidinem metum permanentem definiunt. Hor. Oderunt peccãre mali formidine pœnæ.

FORMIDO,das,p.p. [*Hauer gran paura,temer forte,*]ὑποστέλλομαι,uehementer timeo.Plau. in Cap. Nimisque hercle illum male formidabunt.Idem in Cistel.Intus pauco & formido foris. Formidans, partic.Plau.Amph.Metuens pueris, mihi formidans. Formidatus partic.Hor.3.Carm.Ode 6.Hic classe formidatus, ille Missilibus melior sagittis. Hinc Reformido,ualde formido.Col. li. 1. Si uexationem uiæ non reformidet.

FORMIDOLOSE,[*Paurosamente,*] aduer. δειλῶς, quod formidinem infert.Cic.pro Sext.

FORMIDOLOSVS,a,um,[*che è temuto,tremendo,*]modo actiue sumitur, pro eo qui timet, περίφοβος, Teren. Eunu. Non formidolosus es mi homo? C.Egon formidolosus? Modo passiue pro eo qui formidatur, φοβερός.Sal.Regibus aliena uirtus formidolosa est. Cic.4. Tusc.In ijs rebus formidolosæ uidentur.

FORMATOR,qui format: ut,Formator animi.Col.in Præfat.l.1. Animi sibi quisque formatorem,præceptoremq; accersat. Formatus part. Oui.3.Met.Vultuque immotus eodem Hæret, ut è pario formatum marmore signum.

FORMO,as,[*Formare,fare,fabricare,*] σχηματίζω,τυπόω, μορφόω, formã rei alicui induco.Ci.4.Aca.Parmenides ignem,qui moueat terram, quæ ab eo formetur. Vir.1.Aen.Tempore quo primum Phrygia formabat in Ida Aeneas classem.Sueto.in Domi.Edicta alieno formabat ingenio.Id est in ijs componendis aliena opera utebatur. Hor. 3.Carm.Mentes asperioribus Formandæ studijs Formare iuuentutem,[*Riformare,*]est a rudiore ingenio ad meliorem quandam formam traducere.Pli in Paneg.

FORMOSVS,a,um,[*Bello,*]εὔμορφος,pulcher,speciosus.Cice. 1.de Nat. Deo.Quotus quisque formosus est? Virgi.2.Eclo. Formosum pastor Corydon ardebat Alexin.Ci.6.Ver.Mulierum nobilium & formosarum gratia.

FORMOSITAS,tatis,[*Bellezza,*] Ci.1.Offi.

FORMVLA,læ, diminutiuum est a forma: quod aliquando pulchritudinem significat, cum quadã tamen diminutione, siue blandimento, [*Bellezza.*] Plau. in Persa. Tempori hanc uigilare oportet formulam atque ætatulã: Pro lege,& constitutione.[*Legge,*] Ci.l.3.Offi.Aquilius protulerat de dolo malo formulas.Etiam formulæ dicũtur, quę nos instrumenta,[*Testamento,*] uocamus: ut,testamentorum formulæ,apud Cic.2.de Or.Formula dicendi,pro ratione loquendi. Cic. de Opt.gen.or.ad quã eos dicendi formulam reuocent. Formulã intendere,est dicam impingere, uel dictare actionem. Suet. in Vitel. Cum libertino cuidã,acerbius debitum reposcenti,iniuriarum formulã,quasi calce ab eo percussus,intendisset. Cadere formula, uel excidere formula,est aliquid de conceptis formulæ uerbis immutare. Erant enim iuris formulæ certis quibusdam uerbis conceptæ, a quibus siquis uel minimum recessisset,cadebat caussa, hoc est,amittebat caussam.Quin.li.3.Cum in omnibus fere caussis,in quibus cecidisse quis formula dicitur,hæ sint quæstiones.Sunt qui pro eodem accipiant Cadere formula,& Cadere caussa, quibus non facile assentior:etiamsi unum sequi solet ex altero.nam qui Formula cadebat, idem etiam cadebat caussa. quod & ipsum non obscure ostendit Quin.li.7.cum ait: Est enim certa seruitus ad certa se uerba astringendi:idq; factitandum in l.Ci.de Or.uetat M. Antoninus: cum,si uno uerbo sit erratum,tota caussa cecidisse uideamur.

FORMVLARIVS,rij,dicebatur caussidicus, qui ex formula iuris agere consueuit.Quinct.in 12.

FORNACALIA,orum,feriæ farris torrendi gratia institutæ. Oui.li.2. Fasto.Curio legitimus tunc Fornacalia uerbis Maximus indicit.

FORNACARIVS,rij,[*Fornaio,*] cui accendendæ fornacis, coquendiq; panis cura incumbit. Vlpianus l.si seruus.ff.ad legem Aquiliam.

FORNACEVS,a,um,factum in modum fornacis.Pli.li.35.ca.14 Parietes,quos appellant fornaceos.

FORNACVLA,dim.a fornax.Iuue.Sat.10.Magna est fornacula.

FORNAX,fornacis,[*Fornace,*]κάμινος,quæ rei alicuius coquendę,aut calefaciendæ gratia igni succenditur:cuiusmodi sunt quibus calx, aut lateres coquuntur. Ci 2.de Nat.Deo.apparent in ardentibus fornacibus uolitantes.Pli.li.9.cap.8.

FORNICARIVS,rij,opifex, aut propola, qui tabernas a fisco conducit sub fornicibus,ut ibi merces suas uenales habeat.In Pandectis, l.cũ quidam de Vsuris,Fiscus ex suis contractibus usuras non dat,sed ipse accipit,ut solet a fornicarijs.Bud.in Annot.

FORNICATIO,nis,[*Edificio in uolto,L'hauere à fare con concubine,*]καμάρωσις,fornicis structura. Sen. Societas nostra lapidum fornicationi similis est, qui casura, nisi inuicem obstarent, hoc ipso sustinentur. Item, pro scortatione, præcipue apud sacræ scripturæ interpretes: a uerbo Fornicari,quod est cum scortis rem habere sub fornicibus prostare solitis.

FORNICO,cas,p.p. [*Fabricare in uolto,*] καμαρόω, fornices extruo,uel fornicis figuram rei alicui induco.Pli.li.11.ca.10.Idem l.16. ca.42. Populus contra omnia inferiora panditur: palma e contrario fornicatur,hoc est,sursum incuruatur, cum fornicis cornua deorsum soleant inclinari.Inde Fornicatus participium, quod ad fornicis modum ędificatum est,quod & Concameratum opus, & Arcuatum uocamus.Ci.in Top.parietem uel solidum,uel fornicatum.

FORNICOR,aris,[*Puttaneggiare,*]πορνεύω. cum meretricibus rem habeo:a fornicibus,in quibus meretrices prostare consueuerant.

FORNIX,cis,p genitiui cor.& gen. mascu. [*Volto,arco,*] καμάρα,arcus in ædificijs, & quodcunque opus concameratũ:a Furuo,item: nam loca i arcũ ędificata subobscura sunt.Ci.in Top.Nõ debebit pręstare, quod fornix uitium fecerit.Vir.6.Aen.Mœnia cõspicio, atque aduerso fornice portas.Idem 10.Aen.Aut amnis ripis, aut lati fornice saxi.Pli.li.33. ca. 4. Quoniam uero meretrices in huiusmodi locis, id est sub fornicibus habitare consueuerunt, ponitur Fornix pro lupanari,seu meretricia cella, [*Bordello,*] Seneca li. 1. Controuer.Redoles adhuc fuliginem fornicis. Et in Priapeia. Nigri fornicis oblitus fauilla.Erant etiam Fornices arcus, in memoriam rerum a triumphalibus uiris gestarum extructi,quasi monumenta uictoriarũ. Cic. 2 de Orat.caput ad fornicem Fabij demitteret. Huiusmodi fornices etiam hodie Romæ extant, quos arcus triumphales uulgo uocant: quorum antiquissimus est D. Vespasiani nomine erectus in triumpho Iudaico.Alij autem duo maxime insignes,alter Septimio Seuero,alter Constantino erectus est.

FORABILIS,le,quod forari potest. Oui. 12.Met.nulloque forabilis ictu. Hinc Perforo penult. corr. ab uno latere ad alterum foro. Idem lib.5 ferramentum,quo priores uitem perforabant. Liu.Vas perforata naui.

FORO,ras, [*Forare,pertugiare,*]τρυπάω,penetro.Col.li 5.c.9. Amygdala si parum ferax erit,forata arbore lapidem adigito. Pla. Most. Ita forabunt patibulatum per uias.Col li.8.ca.3.Foratis parietibus.

FORS,ò fors a forte,fœm.ge.[*Fortuna,caso,*]casus est extemporalis:Fortuna autem,ipsa dea: ut annotauit Nonius, citans locum Accij ex Andromeda: Multi,quibus natura praua magis,quam fors, aut Fortuna obfuit,Cic.ad Att.li.14.Fors in aliquib. rebus plus, quam ratio,potest. Interdum tamen pro ipsa Fortuna ponitur. Ci. ad Att.4. Sed de illa ambulatione Fors uiderit. Ter.in Hecy.Fort fuat pol, id est, Donato expositore,fortuna faueat.

FORSAN,[*Forse,*]ἴσως,dubitandi aduerb.est.Vir. 1. Aen.Forsan & hęc olim meminisse iuuabit.

FORSITAN,[*Forse,*]ἴσως,eiusdem significationis cum Forsan, & fortasse.Cic.de Ora.Maior ars aliqua forsitan requirenda.

FORTASSIS,siue Fortasse,[*Forse,*]ἴσως,dubitandi aduerbium.Ci.Cœl. li.2.epist.Fortassis uaticinor.Ter.Eun.

FORTE,aduerb.[*Perauentura*]fortuito, τυχὸν, hoc est, casu, & ueluti per fortẽ. Vir.in Bucol. Forte sub arguta consederat ilice Daphnis. Ci.2.de Ora.Ne forte hoc magnum ac memorabile uideatur.

FORTESCO,scis,[*Fortificarsi.*]κρατύνομαι,fortis fio:Næuius:fortescunt uires.Gel.li.19.ca.7.refert inter antiqua & obsoleta.

FORTICVLVS,li,dimin.a fortis.Ci.2.Tusc.

FORTIFICO, cas, [*Fortificare,*] ἰσχυρίζω, fortem facio. Pla. Fortifica animum.

FORTIS, te, [*forte, gagliardo,*] ἀνδρεῖος, tã de corpore, quàm de animo dicitur. Ci. 2. Tus. Fortes fortuna adiuuat. Idem de Senect. Senectus animosior est, quàm adolescentia, & fortior. Idem pro Sex. Ros. Vir contra audaciã fortissimus. Idẽ de Or. Inflexio laterũ fortis & uirilis. Plau. in Asin. qui me uir est fortior ad sufferendas plagas? Vir. 1. Ae. fortemq; Cloanthum. Quandoq; celer. [*Veloce.*] Vir. 12. Aen. fæmina forti Fidis equo? Quandoq; formosus, Pla. in Mil. Et quid fortis uisa est? Quandoq; diues, Idem Trinummo: sororem spopondisse suam in tam fortem familiam?

FORTITVDO, dinis, [*fortezza,*] ἀνδρεία, est ut inquit Ci. 2. de Inuent. considerata periculorum susceptio, & laborũ perpessio, uel (ut idem Tus. 4. definit) scientia rerũ perferendarũ, uel affectio animi in perferendo, summæ legi parens sine timore. Macrob. Fortitudinis est, animũ supra periculi metũ agere, nihilq; nisi turpia, timere, tolerare fortiter uel aduersa, uel prospera. Fortitudo præstat magnanimitatẽ, fiduciã, securitatẽ, constãtiam, tolerantiam, firmitatem. Ci. 13. Phil. Est fortium uirorum, uirtute præstare tantum, ut possint fortunæ culpam non extimescere. sed ab hoc ordine non fortitudo solũ, uerum etiam sapientia postulatur. Idem 1. Offic. domesticæ fortitudines non inferiores militaribus.

FORTITER, [*Fortemente,*] ἀνδρείως, animose, infracto animo. Cic. de Sen. Quem ego meum casum fortiter ferre uisus sum. Idem 4 Plin. Nec solum id animose, & fortiter, sed considerare etiam, sapienterque fecerunt. Plau. Merc. In amorem coniecit fortius. Pli. li. 16. cap. 40. Fortissime ulmus seruat rigorem.

FORTVITO, [*A caso, per sorte,*] τυχὸν, κατὰ τύχην, casu, temere, forte fortuna. Cice. de Lege Agr. Paucas tribus non certa conditione iniris, sed fortuito, sortisque beneficio ad usurpandam libertatem uocare. Idem 5. de Fin.

FORTVITV. [*A caso.*] Ci. 6. Philip. Quod uerbum tibi non excidit (ut sæpe fit) fortuitu: sed scriptum, meditatum, cogitatum attulisti.

FORTVITVS, ta, tum, p. indiff. [*Cio che accade per sorte,*] τυχηρὸς, quod casu accidit. Ci. 2. Tus. Democritum, efficientem animum concursu quodam fortuito, omittamus. Quinct. li. 10. ca. 7. Nec tumultuarij, nec fortuiti sermonis contextum mirabor.

FORTVNA, æ, [*Fortuna,*] τύχη, est accidentium rerũ subitus, ac inopinatus euentus. Cæs. 7. Bell. Gall. Miseratur communem Galliæ fortunam. Cice. 2. de Diuin. Quid est enim aliud fors, quid fortuna, quid euentus, quid casus, nisi cum sic aliquid accidit, sic euenit, ut uel non cadere atque euenire uel aliter cadere atque euenire potuerit? Est autem fortunæ uocabulum medium: sed cum fortunam solam dicimus, intelligimus felicitatem. Fortuna dea credita est antiquis, quæ apud Prænestinos & Antiates præcipue colebatur Iuuen. Sat. 10. Nullum numen abest, si sit prudentia: sed te Nos facimus Fortuna deam, cœloque locamus. Ter. Phor. O fortuna ò fors fortuna, quantis commoditatibus, Quam subito, hero meo Antiphoni ope uestra hunc onerastis diem. Vbi Don. Aliud fortuna, aliud fors fortuna. Fortuna, dicta est incerta res: Fors fortuna, euentus fortunæ bonus. Nam Fors fortuna Dea habebatur, trans Tyberim ædem habens, cuius festum colebant, qui sine arte aliqua uiuebant. Cic. de Ami. Non enim solum ipsa fortuna cæca est, sed eos etiam plerunque efficit cæcos, quos complexa est. Accipitur etiam Fortuna in utroque numero pro diuitijs. [*Ricchezza.*] Cice. in Diui. in Verr. Cur, de quibus in prouincia non optime es meritus, eos nunc plane fortunis omnibus conaris euertere? Idem de Ami. Sæpe enim quibusdam aut animus abiectior est, aut spes amplificandæ fortunæ fractior. Hora. 1. epist. 5. Quo mihi fortuna, si non conceditur uti? Fortunæ, scum, pluraliter pro felicitate. Ter. in And. omnes omnia bona dicere, & laudare fortunas meas, qui gnatum haberem tali ingenio præditum. Et pro rerum statu. [*Stato, conditione.*] Cic. pro Sylla. Hic uos orat Iudices paruus, ut se aliquando, si non integra fortuna, at afflicta, patri suo gratulari sinatis.

FORTVNATAE, insulæ, μακάρων νῆσοι, a fructuum ubertate aerisque temperie dictæ sunt: de quibus Stra. li. 3. sic scribit. Fortunatæ insulæ contra extremam Mauritaniam ad Occidentem sunt. Sunt autẽ sex numero, ut ex Iubæ sententia tradit Pli. li. 6. ca. 32. quarum primã Ombrion appellari ait, secundam Iunoniam, tertiam eodem nomine, quartam Caprariam, quintam Niuariam, perpetua niue nebulosam, sextam Canariam, plenam canibus ingentibus. Fortunatæ Insulæ (inquit Mela li. 3.) abundant sua sponte, genitis, & subinde alijs super alijs innascentibus, nihil sollicitos alunt beatius, quam ullæ urbes excultæ: una singulari duorum fontium ingenio maxime insignis. alterum qui gustauere, risu soluuntur in mortem: ita affectis remedium est ex altero bibere. Solinus magna ex parte fabulosa esse scribit, quæ de fortunatis insulis traduntur: unamque tantum esse, quæ nonnihil habeat fertilitatis, nimio tamen calore infesta, hodie omnes uno nomine Cannariæ uocantur, a fertilitate cannarum, in quibus nascitur saccharum.

FORTVNATE, [*Felicemente,*] aduerb. ἀτυχῶς, feliciter, prospere. Cice. 3. de Finib. Necessario sequitur, omnes sapientes semper feliciter, absolute, fortunate.

FORTVNATIM, [*Auenturosamente.*] εὐδαιμόνως, aduerb. fortunate. Pla. Si dederit Iupiter, ut fortunatim omnia succedant.

FORTVNATVS, ta, tum, [*Felice, auenturoso,*] εὐδαίμων, εὐτυχὴς, felix. Teren. in Ad. fortunatus, qui isthoc animo sies. Vir. in Daphnide: Fortunate puer, tu nunc eris alter ab illo. Aliquando Idem est quod propicius, [*Fauoreuole,*] Afranius: Deos ego omnes, ut fortunati siet, precor. Ci. de Nat. Scopas, fortunatus homo, & nobilis.

FORTVNO, nas, [*Felicitare, prosperare,*] εὐδαιμονίζω, secundo. Ci. Curioni. Tibi patrimonium dij fortunent. Idem M. Marcello: eum honorem deus tibi fortunare uolo.

FORVLI, orum, oppidum Sabinorum, saxoso in loco situm: unde Stra. li. 5. Petram uocat ad rebellandum, quam ad habitandum aptiorẽ. Vir. li. 7. Forulos, & flumen Himellæ.

FORVM, ri, [*Foro, piazza, palazzo,*] ἀγορὰ, proprie dicitur locus, quo res uenales afferuntur. a ferẽdo nomẽ habens. Vnde Forũ suariũ, Romæ dictũ fuit, in quo sues uendebãtur: Boariũ, in quo boues, & Piscariũ, in quo pisces, ἰχθυοπωλεῖον: Olitoriũ, λαχανοπωλεῖον, in quo olera: Cupedinis forũ, in quo cupediæ, hoc est, lautiores cibi, uẽdebãtur. Quæ omnia teste Var. l. 4. de Ling. Lat. postea in unũ locũ sunt contracta, quẽ Macellũ appellauerunt. Est præterea Forũ, quod Græco uocabulo uocamus Emporium, hoc est oppidum, uel alius quiuis locus, quo undique mercatores conuenire solent ad emendũ, aut uendendum. Sal. in Iug. Erat haud longe ab eo itinere, oppidum Vacca, forum rerum uenalium. Hinc plerisque etiam oppidis nomẽ a foro mansisse uidemus: ut Forum Liuium, Forum Iulium, Forum Aurelium, Forum Sempronij, quod a Liuio, Iulio, Aurelio, uel Sempronio, in his locis institutæ sunt nundinæ, ad quas totius prouinciæ mercatores merces suas afferebant. Ci. in Cati. scio præmissos, qui te ad Forum Aurelium præstolarentur armati. Fora, uasa quibus antiqui utebantur in torcularibus. Col. li. 12. c. 18. Tum lacus uinarij, & torcularij, & fora, omniaque uasa. Dicitur etiam Forum locus, in quo iudicia exercentur, δικαστήριον. Ci. ad Att. Quòd me in forum uocas, eò uocas, unde etiam bonis meis rebus fugiebam. Fora tria iudiciaria antiquitus Romæ fuisse manifestum est, Forum Latium, siue Romanum, antiquissimum: Forum Cæsaris Dictatoris, in quo loricatam sibi fieri statuam passus est: Forum Augusti, quod cum æde Martis ultoria extruxit. Foro uti est præsentem rerum statum boni consulere, & utcunque sese obtulerit fortuna, ita animum applicare. Ter. in Phor. Scisti uti foro. Donatus uulgare prouerbium admonet esse: ductamq; metaphorã a mercatoribus, qui non ante locum commercij præscribunt, quanti uendant, quæ aduehunt: sed secundum annonam fori, quam deprehenderint, consilium de non uendendis, aut uendendis mercib. sumunt. Seneca: Vtamur foro, &, quod fors feret, æquo feramus animo. Agere forum. Cic. Appio. lib. 3. Qui te forum Tarsi agere, statuere, iudicare diceret. Forum a subsellijs & iudicijs distinguit Cic. de Or. ac semper forum, subsellia, rostra, curiamq; mediteris. Id est, caussas ciuiles, publica iudicia, concionens, & sententias in senatu dicendas.

FORVM Claudij, oppidum Alpinum, Centronum metropolis, apud Ptolemæum li. 3. c. 1. sunt qui Tarentesiam uocent.

FORVM Clodij, oppidum Etruriæ, cuius incolæ Foroclodij nominantur a Pli. li. 3. ca. 5. Fuit præterea eiusdem nominis oppidum in octaua regione Italiæ. idem li. 3. ca. 15.

FORVM Bibalorum, Hispaniæ Tarraconensis oppidum, non procul a Varræis, de quo Ptol. li. 2. c. 6. Sunt qui Fomillam appellent.

FORVM Cornelij, oppidum in uia Aemilia, quod & Forum Syllæ appellatur, utroque nomine deducto a Cornelio Sylla dictatore, qui ibi primus focum instituit. Forocornelienses agri meminit Pli. li. 3. ca. 16. Hodie Imolam uocant, quasi Aemiliam a nomine uiæ, in qua sita est.

FORVM Iulij, siue Forum Iulium, oppidum est Narbonensis prouinciæ, Octauianorum colonia, teste Plin. libr. 3. cap. 4. hodie seruatis non obscuris prisci nominis uestigijs Freiulium uulgo appellatur. Fuit & Carnorum, siue Iapidum oppidum eiusdem nominis, teste Ptolemæo lib. 3. cap. 1. a quo tota regio hodie corrupto nomine Freiulium appellatur.

FORVM Segusianorum, Galliæ Lugdunensis oppidum est apud Ptolemæum lib. 2. cap. 9. idem cum eo (ut putatur) quod hodie Burgum Bressiæ appellant.

FORVM Liuij, oppidum Aemiliæ, in octaua regione Italiæ, Cornelij Galli poetæ natalibus nobilitatum. Pli. li. 3. ca. 15.

FORVM Gigurrorum, a Ptolem. li. 2. c. 5. appellatur urbs quædam Hispaniæ, in tractu Tarraconensi, quæ a nonnullis eadem esse creditur, quam Hispani sua lingua uocant, Medina de Rioseco.

FOSSA, sæ, [*Fosse,*] τάφρος, βόθρος, locus est, unde effossa est terra. Cic. 5. Tus. Transitum fossæ ponticulo ligneo coniungente. Vlp. scribit, Fossam esse receptaculum aquæ manufactum, ad castra, seu urbes, oppidave munienda. Cic. ad Att. li. 4. Populi R. exercitus Cn. Pompeiũ fossa & uallo septum tenet.

FOSSAE Marianæ, apud Ptol. lib. 2. ca. 9. Galliæ Narbonensis oppidum est, ad alterum ex Rhodani ostijs situm: ita dictum a propinqua

fossa.quam Marius ex Rhodano duxit in uicinum lacum.

Fossatum,ti,[*Fossa,fossata,*]idem quod fossa,Pli.lib.17. cap.21.fossatum purgari.

Fossae,Papirianae,Tuscorum ciuitas,hodie Fossonouum.Ptol.

Fossilis,le,p.c.[*Cio che si puo cauare,*]ὀρυκτὸς,quod foditur. Pli.l.36. c.18.Theophrastus auctor est,ebur fossile candido, & nigro colore inueniri.Idem li.33.c.6.Salem fossilem adijciunt , id est qui foditur. Var.2.de Re rust.Melior Fossilis sal quàm marinus.

Fossio,[*Cauamento,*]ὄρυξις,ipsa fodiendi actio.Col.li.5. Deinde malleolo inter ordines posito , crebris fossionib. pastinatum resoluere. Cic.de Sen.quid agri fossiones, repastinationesque proferam.

Fossitius,a,um,ὀρυκτὸς,idem quod fossilis.Pli.lib. 36.ca.13.Arenae tria genera,fossitia,fluuiatilis,aut marina.

Fossor,[*Zappatore,*]δικελλίτης,qui fodit.Robustus fossor , Vir.li.2. Gen.Rigidus fossor,Mar.lib 7.

Fossula,p.c.[*Fossetta,*]ὀρυγμάτιον.dimi.a fossa,Cato de Re ru.ca.161. fossulas facito,qua radices asparagi demittas.

Fossura,rae,[*Cauatura,*]ὄρυγμα,fossio .Col. lib.5.Planam fossuram maxime probamus .

Fotus,ta,tum,particip a foueo.τεθαλπωμένος.Cice.2. de Nat. pulli aluntur ab ijs,ut a matribus,a quibus exclusi,fotique sunt.

Fotus,huius fotus,ipse fouendi actus,θαλπωρή.Pli.li.23.ca.1. Decoctura eorum,caeliacos iuuat potione & fotu.

Fousa,ae,lege Fodio,is.

Foveae,[*Fosse,caverne,*]βόθυνοι,a fodiendo,scrobes,siue speluncae; Pla. in Poen.decipiemus fouea lenonem Lycum.Pli.lib.10 cap. 8.anates in foueas delapsae solae euadunt.

Foveo,ues,ui,tum,[*Tener caldo,couare.*]θάλπω, proprie est calidum tenere,aut calefacere.Plau.in Cap.Iuben,an non iubes, epulas foueri, foculis feruentibus?Pli.li.8.ca. 36. Foetus rigentes apprimeodo pectori fouent,non alio in cubitu,quàm oua uolucres . Aliquando nutrire,[*Nutrire,*]Plaut.in Mer.alios enecat , extinguit, alios sub lacte fouet,& erigit.Vir.lib.3.Georg. Progeniem , nidosq; fouent . Cic. de Natu.Ex ouis pulli orti matres relinquunt,a quibus exclusi, fotique sunt.Est etiam Fouere medicorum uocabulum,pro, partem laesam humidis calidisve fomentis foris applicatis tepefacere, humectare,& dolorem lenire, [*Mitigare,*]Idem li.12. Fouit ea uulnus lympha longaeuus Iapix . Interdum constituo.Idem li.4.Geor.Saepe &e effossis (si uera est fama)latebris Sub terra fouere larem.Sic enim legit Nonius: quanquam in uulgatis exemplaribus à quibusdam legatur Fodere.Interdum tueri, [*Difendere,*]ut apud eundem lib. 9. Castra fouere.Interdum amplecti.[*Abbracciare,*]Idem 3.eclo.ipse Neęram Dum fouet.Hinc Confoueo,Circumfoueo,Refoueo , fo,syllaba correpta,suis locis.

F ANTE R

Fraceo,fraces,ere,[*Guastarsi,*]σήπομαι,a quo Fracesco, corrũpor , & quasi uetustate putresco.Col. li. 12. Oleum,si congelatur,fracescat. Var.li.1.de re ru.ca.55.ut ibi mediocriter fracescat.

Fracidus,a,um,a, fraceo , [*Che comincia à guastarsi per la maturità, marcio,*]σαπρὸς,iam putrescens.Cato de Re rust.cap. 64. ut fracida fiat oliua.

Fraces,olei,[*Polpa d'oliua,fece d'oglio*] dicuntur carnes & faeces oliuarum, quae in oleo subsidunt.Plin.lib. 15. cap. 6.Oleum deterius,in amurca & fracibus.Colu.lib.6.cap.12.Quidam fraces uino, & adipe commiscent.

Fraeno,nas,[*Frenare,*]χαλινόω,equo fraenũ Inijcio.Caes.8. Bel.Gall. Equites fraenatis equis in stationib.disponit.Liu.1.bel. Pun.Instructus,fraenatusq; equus.Per translationẽ accipit pro cohibere,cõtinere,[*Ritenere,*] Ci.5.Ver.cũ eius animũ ad persequendũ non neglĩgẽtia tardaret,sed conscientia sceleris auaritiaeque suę fraenaret.Et pro Mil.Clodij furores nullis legib.fraenare poteramus. Vir.1. Aen.Luctantes uentos,uinculis,& carcere fraenat.Hinc Defraeno , & Effraeno,fraenum detraho.siue absque fraeno rectoreve duco.Hinc Deffręnatus,& Effraenatus,participia , siue nomina ex participijs : quae de ijs dicuntur,qui uelut fraeno excusso regi non possunt.Oui.1.li.Meta.Et defraenato uoluuntur in aequora cursu.Ci.4.Tus.effręnatam appetentiam.Refraeno,cohibeo,& quasi fraeno retineo,[*Frenare,*]Lact. li.6.Virtus est,iram cohibere,libidinem refraenare. Suffraeno,arcto, constringo,unde suffraenatio,structurae genus cum uelut fraeno,lapide arctantur & colligantur.Pli.li.36.ca.11.

Fraenum,ni,[*Frena,morso,*]χαλινὸς,cum ae,diphtongo in plurali numero tam mas. quàm ne. ge. instrumentum , quo equus coercetur: a frangendo , quod equorum ora frangat . Seneca : Hippolytus arctis continet fraenis equos.Oui.1.de Arte. Tempore lenta pati fręna docentur equi.Translate Cic.ad Atti.usus est.[*Ritegno,*]Alter fręnis eget.Fraena Pelethronij , inuenere , qui & strata equorum primi monstrauerunt,teste Plin.lib.7.ca.56. Hinc Effraenus , na , num,& Effraenis,& hoc Effraene,[*sfrenato,*]idem quod indomitus, quasi sine fraeno.Vir.l.3.Geo.Gens effraena uirum Rhiphaeo tũditur Euro. Vbi Seruius:Gens effraena. [*Crudele,*] id est saeua , rectorẽ recusans. Infraenus , eiusdem significationis . Vir. 4. Aene. Numidae Infraeni cingunt . Quo in loco Numidae uocantur Infraeni , quod illorum equi nullis fraenis coerceantur.Fraenũ mordere,obluctari,translatio ab equis , qui cum Fraenum excutere non possint , perpetuo tamen mordent & arrodunt.D.Brutus ad Cic.Si fraenum momorderis pe ream,si te omnes conantem loqui ferre poterunt. Accipere fraenum, per translationem,est dedere se alicui,[*Attendere,*] Virgil. 12. Aen. Ni fraenum accipere,& uicti parere fatentur .

Fraga,orum,[*Fraga,*]χάμαρα,Apuleio,mora in herbis humi repentibus nata.Vir.3.ecl.& humi nascentia fraga .

Fragilis,le,p.c.[*Frale,*]θραυστὸν,quod facile frangi potest . Plin. li. 12. cap. 8. Saccharum mel dentibus fragile . Idem lib. 12. cap.7. grandius fragiliusque.Per translationem accipitur pro fluxo , seu caduco,[*Fragile,mortale,*]Cic.de Amic.Res humanae fragiles, caducaeque sunt.

Fragilitas,tatis,[*Fragilità,*]facilitas frangendi. Pli. li.34. cap.14. Tenuiora ferramenta oleo restingui mos est , ne aqua in fragilitatẽ durẽtur.Trãslate pro imbecillitate accipitur, [*Debolezza,*] Cicer.5. Tus.humani generis imbecillitatem,fragilitatemq; extimescere.

Fragesco,cis,ab antiquo uerbo Frageo,es,χαλάω,frangor , langue sco.Accius Aegallo , ut citat Nonius : Neque fera hominum pectora fragescunt,donec uim persenserint imperij.Idem Eurysace:Nunquam erit tam immanis .

Fragmen,inis,[*Pezzo,*]κλάσμα,pars rei fractae.Vir.1 s.Aen. fulua re splendent fragmina arena.

Fragmentum,ti,[*Pezzo,*]Cic.de Nat.Fragmentum lapidis.

Fragor,oris,[*strepito,che fa alcuna cosa,che si frange,*]κτύπος,sonitus, qui ex aliqua re inter frangendum redditur. Vir.li. 1. Geor. Et horridus altis montibus audiri fragor.Seruius . Horridus fragor , sonitus,qualia fieri solet ex aridis,cum franguntur, arboribus . Ad Her. Fragor ciuitatis auditus est .

Fragose,aduer.Pli.li.16.c.10.respuuntur,& fragosius sidunt.

Fragosus,sa,sum,a frago,[*Aspero,duro,*]τραχὺς,χαλεπὸς,asper.unde Confragosus.Col.li.2.Locus lapidibus confragosus.Fragosa oratio cui contraria est lenis.Quinct.li.9.ca.4.

Fragrantia,εὐωδία.

Fragro,as,are, [*Rẽdere odore,olire,*] εὐωδιάζομαι,redoleo,oleo,odorẽ emitto frangendo,quia res fractae uehemẽtius olent.Vir.1.Ae. Redolentque thymo fragrantia mella.Mar.lib. 1. Ne grauis hesterno fragres Fescennia uino .

Framea,ae,p.c.Germanicum uocabulum , quo hastam significabant. Taci.de Ger.Iuuen.Sat.13.Et matris frameam .

Francones , Germaniae populi , quos nonnulli Francos orientales uocant , a septentrione Chattis & Cheruscis , a meridie Noricis finitimi : ad occasum Rhenum fluuium: ad ortum Hercyniae siluae partem,qua Boemiam attingit,habentes.hi bonam Galliarum partem occuparunt,ubi hodie Lutetia Parisiorum sita est:& ab illis Frãcia dicta putatur .

Frango,gis,fregi,fractum, [*Spezzare,rompere,frangere,*] καταγνύω, κατάγω,rumpo.Cice 7.Ver.frange ceruicem. Vbi illud obiter notandum est,Frangere ceruicem , tam de eo dici , qui alteri per uim ceruicem rumpit,quam de eo,qui patitur . Sic dicimus etiam: Fregit nauim , fregit brachium, quasi ipse fregerit , & non potius passus sit. Teren.in And.Is fregit nauem apud Andrum. Cice.de Or.2. ea cusauit Vespa.quòd eum brachium fregisse diceret . Plin. in epistola.Fregit coxam.Transfertur & ad incorporea : ut, Frangere animum,pro deijcere.[*Auilire,impaurire,*] Pla.in Cistel. meum frangit amantem animum. Cic.3.Offi.Qua re audita , fractum animum Anibalis scribit.Frangere audaciam hostis.Liu 4 Bell.Pun. Frangere consilia perditorum. Cic.ad Lentulum : Nec mihi aliter potuisse uideor hominum perditorum de me consilia frangere.Frangi,debilitari:succumbere.[*Esser uinto,*]Cic.de Fin.Turpe uiro,dolore frangi, succumbere. Frangi dolore,Cic.1.Tus. Frangi metu [*Hauer paura,*] Idem 1.Offic.Frangi pudore , Idem 2.Tuscul.Minis frangi,Stat. 9. Thebaid.Hinc Fractus , participium seu nomen ex participio . Cice. ad Attic.lib. 2. Deformatus corpore , fractus animo . Calamitate fractus ,& afflictus,Cice. pro Syll.Affringo,Confringo,Defringo,Diffringo,Effringo,Infringo,Offringo,Perfringo , Refringo,& Suffringo,uide suis locis .

Fractior,Ci.de Amic.spes amplificandae fortunae fractior .

Frater,tris, [*Fratello,frate,*] ἀδελφὸς , ijsdem parentibus genitus quasi fere alter, ut post Nigidium docet Gel. libro 13. cap. 10. nisi malumus a Graeco deducere.illi enim φράτερας , coniunctos appellant,& φρατρίαν,contubernium . Plin. epist. 164. Cum affectum tuum erga fratris filiam cogito.Frater germanus.Cic.3.Ver.C.Fannius,frater germanus Q.Titinnij . Fratres gemini , duo eodem partu editi : quos minus recte geminos fratres conuerso ordine,appelles,ut docet Quin.li 9.ca.4.Cic.pro Clu.C.& L.Fabricij,fratres gemini.Fratres patrueles, [*Cugino*] sororesq; patrueles , dicuntur, qui quaeue duobus ex fratribus progenerantur , ut docet Iusti. lib.3.Instit.Sue.in Caes.

Fraterculus , li , [*Fratellino,fraticello,*] ἀδελφίδιον,paruus frater.

Iuue.

Iuue. Sat. 4. fraterculus esse gigantum. id est, homo obscurus, tanquã è terra subito fuerit enatus, quemadmodum de gigantibus poetæ fabulantur. Cic. 5. Ver. mihi fraterculo tuo, credas.

FRATERNE, [*Fraternamente, fratellevolmente.*] φιλαδέλφως, amore fraterno. Cic. ad Q. Fr. li. 1. facis fraterne, quod me hortaris.

FRATERNITAS, atis, [*Fraternità,*] ἀδελφότης, fraterni amoris coniunctio. Quin. Declam. 16.

FRATERNVS, na, num, [*Fraterno,*] ἀδελφικός. Fraterna inuitatio, Cice. Fraterna mora, Vir. Fraternæ acies, apud Statium. Fraternum parricidium, Ci. pro Clu.

FRATRICIDA, dæ, ἀδελφοκτόνος, qui fratrem occidit. Ci. pro Domo. parricida, fratricida, sororicida.

FRATILLI, κροσσοί, uilli sordidi in tapetis, quòd per terram ferantur. Auctor Festus.

FRATRO, as, are, de puerorum mammis dicitur, quòd uelut fratres pares oriãtur, quod etiam in frumento spica facere uidetur. pro eodẽ ueteres dixerunt Fraterculare. Fest. Sororiare mãmæ dicũtur puellarũ, cum primũ tumescunt, ut Fraterculare puerorũ. Pla. Tunc mammulæ primum sororiabant. illud uolui dicere, fraterculabant.

FRATRIA, æ, [*Moglie di fratello,*] εἰνάτηρ, uxor fratris, ut Festus docet. cõtra Nonius Fratrias dici uult fratrum inter se uxores.

FRAVDATIO, onis, [*Inganno, frode,*] Cice. 3. Offic. Inter bonos bene agier oportet, & sine fraudatione. Idem in Catil. hinc fides, illinc fraudatio.

FRAVDATOR, oris, [*Ingannatore,*] Ci. pro Flac. Fraudatorum & infìciatorum impudentiam. Fraudator, & interceptor prædæ. Liui. 4. ab Vrbe.

FRAVDO, das, [*Fraudare, ingannare,*] ἀποστερέω, id est decipio, & rem alicuius per fraudem interuerto. Habet autem ut plurimum post se accusatiuum personæ cum ablatiuo rei. Vir. 4. Aen. Quem regno Italiæ fraudo. Liu. 2. ab urbe. Fraudans se ipse uictu suo. Aliquando solo accusatiuo contentum est, omissa re, qua quis fraudatus dicitur. Cic. pro Ros. Com. Aeque nefarium est, pupillum fraudare, & socium fallere. Interdum etiam inuenitur cum accusatiuo rei. Cæs. 3. Bell. ciui. Fraudare stipendium militum. Fraudare genium, est non satisfacere appetitui & uoluptati nam genius apud ueteres habebatur naturæ & uoluptatis deus: unde geniales homines dicti, dapsiles, & ad excipiendos conuiuas liberales. Plaut. in Aul. Egomet me fraudaui, animumque meum, geniumque meum. Cice. in Ver. Ne grano quidem uno potest arator fraudare decumanum. Contrarium est, Curare genium, id est laute uiuere. Fraudare desiderium alicuius, est, non facere quod cupit.

FRAVDVLENTER, [*Astutamente,*] δολίως, dolose, Col. li. 1. c. 8. Plin. li. 30. cap. 10.

FRAVDVLENTVS, a, um, [*Pieno d'inganni, astuto.*] δολερὸς, dolosus, fallax. Ci. 2. Offi. improbos, maledicos, fraudulentos.

FRAVS, fraudis, [*Frode, inganno,*] κατασοφίσμα, deceptio, impostura. Cic. 1. Offi. Vi, aut fraude fit iniuria. fraus quasi uulpeculæ, uis leonis uidetur. Pl. in Mil. ut ne legi fraudem faciam talariæ. Quandoque pro periculo [*Pericolo,*] Vir. li. 5. Quis Deus in fraudem, quæ dura potentia nostra Egit. pro crimine [*Errore, delitto,*] unde capitalem fraudem admittere, teste Vlpiano de ædil. edict. est tale aliquid admittere, propter quod capite puniendus sit, qui deliquit. Liu. 3. Bel. Pun. Qui capitalem fraudem ausi. Inde fraudi esse, pro Crimini dari, culpæ ascribi, aut uitio uerti. Ci. 5. Phi. Censeo, iis, qui in exercitu Antonij sunt, ne sit ea res fraudi, si ante Cal. Febr. ab eo discesserint. Liu. li. 1. ab Vrb. Quod sine fraude mea, populique Quiritium fiat, facio, hoc est, quæ res sine meo crimine fiat.

FRAVSVS, antiquum participium actiuæ significationis, quo significatur is, qui fraudem commisit, ut Festus, & Nonius annotarunt. Pla. in Asi. Metuo, ne quam fraudem frausus siet.

FRAXINEVS, a, um, [*Di frassino,*] ex fraxino, ut frondes fraxineæ Col. lib. 11. cap. 2. Fraxinus, a, um, per tres syllabas, ut, uirga fraxina, Oui. epi. 11.

FRAXINVS, ni, penul. cor. [*Frassino,*] μελία, genus arboris notissimæ, cuius umbra, teste Plin. libro. 16. cap. 13. usque adeo inuisa est serpentibus, ut citius in ignem confugiant, quam ad fraxini umbram.

FREAO, as, uigilias circumeo, quòd eo labore homo frangatur. Festus.

FREGELLAE, arum, φρέγελλαι, Steph. olim ciuitas fuit clarissima inter Formias & Sinuessam sita nõ procul a Liri amne, quẽ nunc Garilianum uocamus. cuius etiam hodie non obscura extant uestigia. hæc cum a Romanis defecisset, diruta fuit. Sera. Sil. li. 8. Obsessæ campo squalente Fregellæ. Fregellani populi, Pli. li. 3. cap. 5. Fregellanus, a, um adiect. ut Fregellana uitis. Col. li. 3. c. 2.

FREMITVS, tus, [*strepito, romore,*] φλοῖσβος, βρόμος, sonus fluctuum, & in populo indignante murmur, & strepitus. Vir. 2. Geo. Fremitu assurgens Benace marino. Ci. ad Attic. Qui fremitus hominum?

FREMEBVNDVS, di, ualde fremens. Oui. 12. Met. Curru fremebundus ab alto. Ci. de Nat. Tanta moles labitur Fremebunda.

FREMO, mis, mui, mitum, [*Fremere, far strepito,*] βρέμω, sonitum edo, qualis fit a fluctibus maris. sæpe accipitur pro, murmure, & uoce indignationem ostendo. Vir. 1. Aen. de uentis. Circum claustra fremũt. Ci. ad Att. Fremit sibi ereptum consulatum. Infremo, pe. co. ualde fremo. Lact. li. 2. Si belli terror infremuit.

FRENDEO, des, dui, in supino Fressum auctore Festo, [*Frangere, fremere co denti*] θλάω, significat frango. unde Faba fressa, dicitur, quæ mola leuiter fracta est. Col. l. 2. c. 11. Cicera bubus fressa dantur in Hispania Bætica. Var. 2. de re ru. ca. 4. dicuntur nefrendes ab eo, quod nondum fabam frendere possint, i. frangere. Cic. Tus. Nemæus leo frendens. est etiam Frendere, præ iracundia simul concussis dentibus uocem emittere. Pla. in Cap. Frendebat dentibus. Hinc Infrendeo, ualde frendeo. Vir. li. 3. Aen. Dentibus infrendens. Legitur & Frendo, frendis, tertiæ coniugationis. Pla. in Tru. dentibus frendit, icit femur. Frendens, parti. ut, frendens leo, ira dentes concutiens.

FRENTANI, populi Italiæ, non procul a Daunijs, & Picentinis, diuersi ab ijs, quos alibi Ferentinos, & ab ijs, quos Ferentinates diximus appellari. horum regionem Pli. li. 3. c. 11. Frentanam uocat, a Frentone uicino fluuio.

FREQVENS, tis, omn. gen. [*Frequente spesso,*] συχνὸς, densus, creber, a multis frequentatus. Valla. li. 4. ca. 96. Frequentem locum dicimus, quem frequentare multi solent, ut, Vrbs frequens, Oppidum frequens, Platea frequens, ubi multi homines, aut habitant, aut diuersantur. Quando autem de persona, aut de re animata loquimur, duobus modis dicitur: uel de sola sic, Sit miles frequẽs spectator prœliorum, i. creber, & assiduus: [*Continuo,*] uel de turba sic, Frequens populus, Frequens senatus, i. copiosus, & multus. [*Copioso, molta,*] & id quidem cum nomine collectiuo in singulari, cum ceteris uero in plurali, ut frequentes ciues, frequentes senatores: hoc est, multi, uerum tamen cum dico, sis frequens, innuo actionem: cum frequens locus, passionem: ille frequentat, iste frequentatur. Hæc ille. Cic. ad Lentulũ. Caussam frequens senatu obtinemus. Plin. in epist. frequenti auditorio inter se iocabantur. Cic. de sen. Caret frequentibus poculis: id est, non uersatur inter pocula.

FREQVENTAMENTVM, ti, genus modulationis Musicæ. Gel. lib. 1. cap. 11.

FREQVENTARIVS, ria, rium, ueteres dixerunt pro frequente.

FREQVENTATIO, onis. [*Frequenza,*] Ci. de Part. Frequentatio argumentorum, coaceruatio uniuersa. Auctor ad Her. lib. 1. Frequentatio est, cum res, in tota caussa dispersæ, coguntur in unum locum.

FREQVENTER, [*Spesso,*] συχνῶς, πολλάκις, sæpe, dense. Ad Her. li. 4. Vt frequenter & assidue consequamur artis rationem studio, & exercitatione. Ci. in Or. Translatione fortasse crebrior. Et Frequentissime.

FREQVENTIA, tiæ, [*Frequenza, concorsa, moltitudine,*] πλῆθος, qualis frequens hominum multitudo. Ci. de Amic. ut aliquis nos Deus ex hac hominum frequentia tolleret.

FREQVENTO, tas, [*Frequentare, continouare,*] φοιτάω, frequenter adeo. Sal. in Cati. Iuuentutem, quæ domum Catilinæ frequentabat. Frequentari domus dicitur, quæ a multis aditur. Cice. 1. Offic. & Liu. 7. ab Vrb. Frequentare, [*Replicare,*] pro frequenter repetere. apud Gel. li. 13. c. 23. Quæ a poetis uel oratoribus ornandæ rei gratia, pluribus nominibus frequentatur. Nonnunquam idem est, quod frequens reddere. Cic. in Cati. 4. quos casu hic dies ad ærariũ frequentauit, id est frequentes reddidit. Idem in Offic. Vrbes siue cætu hominum non potuissent nec ædificari, nec frequentari. Hinc frequentatus, parti. Ci. de Cla. Ora. Alterum genus est non tam sententijs frequentatum.

FRESSA, Faba, uide Frenden.

FRETVM, ti, [*Mare,*] πορθμὸς, a feruendo dictum, ut Varro inquit, a similitudine feruentis aquæ, quòd in fretum sæpe concurrat æstus, atque feruescat. propriè enim significat loca maris angustiora, quæ quòd aqua minus liberum habeat fluxum, uehementius solent concitari angustiæ illæ, quibus Atlanticum mare irrumpit terras, Latini Fretum appellant. Sic angustum illud mare, quod Siciliam ab Italia dirimit, Fretum appellatur. Cicer. 7. Verr. ne freto ante sua tecta, & domos nauigarent. Ibidem: Te iubere in ea parte figere, quæ ad fretum spectaret. Loquitur de C. Verre, qui in Sicilia insula iussit cruces figi in ea insulæ parte, quæ fretum spectabat. Apud ueteres legitur & Fretus, genere masculino. Ennius: Omnem perturbat cæli fretum. Lucr. lib. 6. Nam fretus ipse anni permiscet frigus ad æstum. Cic. in Ver. 7. Act. per angusto freto diuisa seruitutis ac libertatis iura. Sic enim Gellius legit. Hinc transfreto, tas, p. c. fretum traijcio, trans fretum nauigo. Plin. in Paneg. Remisque transfretare obstantia freta.

FRETVS, a, um, uide Fruor.

FRIABILIS, le, [*Che facilmente si puo frangere,*] ψαθυρὸν, quod facile friatur, & minutim teri potest. Pli. li. 18. Optima est, quæ candidissima, & friabilis.

FRICATIO, & Fricatus [*Fregagione,*] sic etiam duo manserunt participia præteriti temporis Frictus, & Fricatus. Iuue. Si prurit frictus Angulus. Macer: Vrticæ folijs reuocatur uulua fricata. Sed hoc

 in

in simplici rarum, frequens in compositis. Cic. li. 12. epist ad Attic. Quæ res forsitan sit refricatura uulnus meum. Pl. li. 8. Pantheras per carnes affricatas aconito uenantur barbari.

FRICATVS, tus, [*Fregamento,*] Pli. li. 23. cap. 7. Emendat dentium uitia crebro fricatu. Affrico, ad aliquid frico, προστρίβω. Colu. lib. 8 Pecudes arbori affricant parietibusve detergunt. Confrico, simul frico. Pla. in Asin. Non feres, ni genua confricentur. Defrico, fricando purgo. lib. 4. ad Her. Cœpit defricari. Infrico, intus frico. Colum. li. 7. Fuligo ex aheno ulceri infricata. Perfrico. Idem ibidem: Nares perfricato. Pli. in Prolo. Perfricui faciem, nec tamen profeci. Mos est eorum, qui cum pudore aliquid agunt, ut faciem perfricent, natura ipsa ad id impellente, quasi ad abigendum sanguinem, qui ex præcordijs ad faciei superficiem confluit. hinc ortum prouerbium, ut quoties dicere uolumus, non pudorem despoſuisse, dicamus: Perfricui faciem. Refrico, fricando, aperio: ut, Refricare uulnus, uel cicatricem. Ci. in Rul. Ne refricare iam obductam reip. cicatricē uiderer. Per translationem, Refricare dolorem [*Rinouare.*] Refricare desiderium, pro, renouare, siue reuocare. Cice. lib. 2. epist. Verebar, ne refricarem meis litteris desiderium, ac dolorem tuum. Habent autem omnia hæc penul. cor.

FRICO, cas, [*Fregare.*] ψήχω, ψώχω, notæ significationis. Virg lib. 3. Georg. Fricat arbore costas. Præteritum Fricui. supinum Frictum.

FRICTIO, nis, [*Fregagione.*] idem. Cels. li. 1. In itinere frequens frictio. Fricatio, idem Col. li. 6. ca. 12. sanguis fricatione assidua discutitur.

FRICTVS, us, fricandi actus. Iuue. Frictum crissantis adorat.

FRIGEDO, dinis, [*Freddo,*] ψύχος, antiqui dicebant pro frigore. Varro: Aquiloniam seruat frigedinem. Ex Nonio.

FRIGEFACIO, [*Raffreddare,*] ψύχω, a quo Frigesio, notæ significationis: & Frigefacto, as, frequentatiuum. Plau. in Pœn. hoc frigefactas, cum rogas.

FRIGEO, ges, frixi, teste Prisciano, [*Raffreddarsi,*] καταψύχομαι, frigidus sum. Virg. li. 6. Corpusq; lauant frigentis, & unguent. Fit autem Frigeo, ut quibusdam placet, ἀπὸ τοῦ φρίττω, horreo. unde φρίκη, horror, seu frigus dicitur. Siue (ut alij malunt) παρὰ τὸ ῥῖγος. Sic enim Græci frigus & rigorem uocant. Frigere etiam dicuntur, qui segnes sunt. [*Impigrire,*] Teren. in Eun. Frigent, Id est, languidi sunt, quales ij, quibus res parum succedunt ex sententia. Cic. 4. Ver. Cum omnia iudicia frigerent. Teren. in Eun. Sine Cerere & Baccho friget Venus, hoc est languida est. Cice. ad Attic. lib. 1. Cum Romæ a iudicijs forum frixerit. Hinc Refrigeo, amitto. [*Perdere.*] Colu. lib. 7. Si bos in opere faciundo refrixerit.

FRIGERO, ras, [*Raffreddarsi,*] frigefacio, καταψύχω. Composita eius magis sunt in usu: ut, Refrigero, quod est, rem aliquam calidam frigidam facio. Perfrigero, uehementer frigefacio. Plin. Omnium carum uis eadem perfrigerare est, i. astringere.

FRIGESCO, scis, [*Diuenir freddo,*] ἀποψύχομαι, frigidus fio. Cato de re rust. cap. 65. Vbi erit tam crassum, quam uiscum, finito frigescat. Cœlius ad Ci. Si Parthi nihil uos calefaciunt, nos hic frigore frigescimus. Vbi metaphorice accipitur pro ociosum esse. [*Esser ocioso,*] Lact. lib. 7. Vt paulatim frigescentibus membris anima effletur.

FRIGIDARIVM, rij, [*Rinfrescatoio,*] λουτρὸν ψυχρὸν, ahenum in balneis quo frigida aqua cōtinebatur, sicut Caldarium, quo calida, & tepidarium, quo tepida. Frigidaria cella, locus erat in balneis, in quo frigida lauabantur. Pli. li. 5. epist.

FRIGIDVLVS, [*Freddarello,*] ὑπόψυχρος, dim. a frigidus subfrigidus. Catul. Argon. Frigidulos udo singultus ore cientem.

FRIGIDVS, frigida, frigidum, [*Freddo, che ha freddo,*] ψυχρὸς, quod habet frigus. Oui. Frigidius glacie pectus amantis erat. Quandoque dicitur segnis, languidus. [*Debile, uile.*] Virg. 11. Aen. Largus opum, & lingua melior: sed frigida bello Dextera. Sic frigidus homo, qui omnia remisse agit. Cic. 3. in Verr. Alij frigidiores. Ideo ioci dicuntur frigidi, qui parum habent uehementiæ ad excitandum risum. Frigidus, perniciosus, inquit Seruius in hunc Virgilij locum: Frigidus, ò pueri fugite hinc latet anguis in herba. Frigida per se positum, accipitur pro aqua, quæ calida non est, aut tepida. [*Acqua*] Plau. in Most. Iampridem frigida non laui magis libenter. Pl. in epi. Per solem plerumque frigida lauabatur. Vnde, Frigidam suffundere, prouerbio dicimus, pro, rem aliquam inflammare. Tractum est prouerbium a fabris ferrarijs, qui igni suo frigidam aspergunt, quo uehementius ardeat. Frigide aduer. [*Freddamente,*] Quin. lib. 6. ca. 1. Frigidus, malignus, Vir. 1. Geor. Frigida Saturni sese quo stella receptet.

FRIGILLA, læ, σπίζα, auis sic dicta, quod frigore cantet. Mar. l. 9. Nunc sturnos inopes, frigillarumq; querelas audit.

FRIGO, frigis, frixi, frictum, [*Frigere,*] φρύγω, torreo. Festus: Frigere, & frictum a Græco. Inde Frictorium, & Frixoriū, in quo quid frigitur. Pla. in Bacch. frictum illum reddam. Idem in Pœn. triticum, & frictas nuces. Pli. li. 18. ca. 7. Postera die frigunt. Celsus: magis alit, assa quam friua.

FRIGORIFICVS, a, um, ψυχοποιὸς, frigus inducens. Cel. li. 27. ca. 8. Acetum maxime frigorificum.

FRIGVS, ris, p. c. [*Freddo,*] ψύχος, pro horrore, qui est contrarius calori. Virg. lib. 1. Geo. Frigusq; caloremq;. Aliquādo pro metu [*Paura,*] ab eo, quod præcedit, ad id quod sequitur. Virg. 1. Aen. Extemplo Aeneæ soluuntur frigore membra. Seruius: Frigore, id est, timore. Reciproca translatione, & timor pro frigore, & Frigus pro timore, ponitur, ut in Ter. Vxorem etiam pauitare aiunt, hoc est, non timere, sed laborare frigoribus. Rursus, Frigus dicitur ipsa aeris natura. Virg. li. 2. Geo. At sceleratum exquirere frigus Difficile est. Frigus, id etiam appellatur, cum pro risu, & gratia uel fauore sperato, res in diuersum exit. Cic. ad Q. Fr. li 2. tantum fuit frigus, ut populi conuicio nos coactus sit dimittere. Quin. lib. 6 rigor, & deformitas afferunt frigus. Vbi absurdam rei speciem significat, quam incommodus euentus consequitur.

FRIGVTIO, tis, tiui, est micutim subsilire: a frigilla auicula deductum. Pla. in Cas. Quid frigutis.

FRIO, as, fregolare, λεπτοποιέω, tero. Pli. li. 13. c. 4 In Aethiopia friatur. Varr. 1. de Re ru. c. 9. cum fodiatur facile frietur. Affrio, Infrio, ἐντρίβω, terendo digitis leuiter inspergo, paululum contero.

FRISI, populi sunt ad Oceanum Septentrionalem siti, Batauis & Sicambris finitimi, etiam hodie nomen retinentes.

FRIT, dicitur illud in summa spica iam matura, quod est minus, quam granum. Varro li. 1. de Re rust. ca. 48.

FRITILLVS, li, πύργος, tabula lusoria, inquit Porphyrius. solent enim tesseræ conijci in fritillum, tanquam uasculum, quo agitatæ deinde mittuntur in alueolum. Iuue. Sat. 14. Paruoque eadem mouet arma Fritillo. Dictus Fritillus (ut quidam putant) a crepitu ipso tesserarū, uel quod super eo tesseræ ferantur. Mar. lib. 4. Incertis sonant hinc & hinc fritillis.

FRIVOLVS, friuola, friuolum, p. c. [*Di niun momento, da niente,*] ψυχρολόγος, a Frio, as, inane, nullius momenti, quasi friabile, Plin. lib. 7. ca. 7. putet æstimātem, quàm sit friuola animalium superbissimi origo. Friuolam originem pro infirma dixit, & ueluti friabili. ad Her. Friuolus, & illiberalis est sermo.

FRIVOLA, orum, auctore Festo, sunt uasa fictilia quassa. in Pandectis in l. Solutum. de pignor. actio. Non enim credibile est, hoc conuenisse, ut ad uniuersam pensionem insulæ friuola mea teneantur. Vbi friuola pro supellectili tenui, & uili accipiuntur. Iuue. Sat. 5. Et ne te teneam Romanorum omnia regum Friuola. Quibus uerbis paupertatem regum Romanorū significauit. Idem in tertia: Iam friuola transfert. a Græcis γρυτάρια dicuntur. unde & grytopolæ huiusmodi supellectilia uenditantes: quos Latine uocamus Friuolarios. Bud. in Annot.

FRIVSCVLVM, li, leuis offensiuncula inter uirum & uxorem, quam sequitur secessio. Vlp. l. cum hic de donat. inter uirum & uxorem. Si diuortium non intercesserit, sed friuisculum interuenerit; donatio ualebit. Quo tamen in loco malim legere Frigusculum: ut frigusculum fit, quando, ex coniugali amore dissidio enato, uehemens ille ardor refrigescit.

FRIXORIVM, rij, [*Padella,*] φρύγανον, sartago, in qua quid frigitur: quæ & Frictorium appellatur, a supino Frictum. uide Frigo.

FRONDARIVS, a, um, [*Di fronde,*] φύλλινος, quod ex frondibus est: ut, Frondariæ fiscinæ, Pli. li. 18. ca. 31.

FRONDATIO, φυλλοτομία, frondium & ramorum resectio. Colum. li. 5. cap. 6.

FRONDATOR, oris, [*Potatore,*] φυλλοτόμος, qui arborum ramos superuacuos amputat: & qui manibus folia uitium, uellit, quo ardor solis uuam maturiorem reddat. uide Ser. Virg. ecl. 1. Hinc alta sub rupe canet frondator ad auras.

FRONDEO, des, dui, [*Esser fronzuto,*] φυλλοφυῶ, frondes habeo. Vir. 3. ecl. Non frondent siluæ: Sic frondens uitis, Col. li. 3. ca 1.

FRONDESCO, scis, scere, φυλλάζω, est frondes emittere. Columel. lib. 5.

FRONDEVS, a, um, [*Di foglie,*] φύλλινος, ex frondibus: ut, Frondea corona, Pli. 16. cap. 4.

FRONDIFER, ra, tum, [*Fronzuto,*] φυλλοφόρος, frondes ferens, Lucr. libro. 1. Frondiferasque domos auium. Nemus frondiferum, idem libro. 2.

FRONDO, das, [*Frondare, sfogliare,*] φυλλοφυέω, frondes amputo, a quo frondator, frondatio: & Defrondo, frondes deijcio.

FRONDOSVS, sa, sum, [*Fronzuto,*] πολύφυλλος, quod frondibus abundatur, Frondosus ramus. Liu. 10. ab Vrb. & frondosi montes, Var. 2. de re ru. ca. 5. Virg. 4. Geo. Corporaq; ipsa boum frondoso desere loco Idem 3. Geo. Frondosa reducitur æstas.

FRONS, tis, [*Fronte,*] μέτωπον, a ferendo (ut quibusdam placet) quòd indicia animi præ se feras. A dextra & sinistra temporibus, a superiori capillorū radice, ab inferiori uero parte supercilijs terminata est: rugatur in tristitiam, & lætitiam dilatatur. Hinc factū est, ut Frōs accipiatur pro uultu, & pro animi nostri affectu, quē ex frōte perspicimus. Cic. ad Att. li. 4. Pompeius, Scauro studet: sed utrum fronte, an mente, dubitatur. Frontem explicare, uel exporrigere dicimus, cum hilarescimus: [*Allegrarsi,*] contrahere, cum ringimur: hoc est,

est,ubi quid molestum est. Frons enim (inquit Pli.lib.11.) homini tristitiæ,hilaritatis,clementiæ,seueritatis index est. Terē. in Adel. Exporrige frontem,hoc est,uiue hilariter. Hor.lib.3.Carm. Sollicitam explicuere frontem, Plau.in Cas. Porrectiore fronte mecum loquaris oportet. Sic etiam dicimus, Frontem exporrectam,uel explicatam,pro hilari uultu:contra,obductam,corrugatam,contractam, caperatam,pro mœsto uultu. Plautus. Caperata frons seueritudine. Nubila frons,serena frons,explicita frons. Frontem perfricare,pro deponere pudorem. Plin. Perfricui frontem,& nihil profeci. Caluus apud Quin.lib.9.cap.2. Perfrica frontem,& dic te digniorem, qui prætor fieres,quam Catonem. Persius: Exclamet Melicerta perisse Frontem de rebus. Dicitur Frons etiam de rebus inanimatis pro principio cuiusque rei. Virg. Fronte sub aduersa scopulis pendentibus antrum. Et licet frequentissime generis fœminini proferatur, a Cæcilio tamen masculino genere ponitur: Hi sunt, inquit, inimici pessimi, fronte hilaro, tristi corde. De quo Gel.lib.15. cap 9. Hinc Bifrons. Cice. Att. Ex fronte (ut aiunt) meum erga te amorem perspicere potuisses.

FRONS,dis, [*Fronda,foglia,*] φύλλον,generis fœminini, a Fero,quòd frondes arborum huc atque illuc a uento ferantur. Proprie autem Frondes arborum dicuntur,teste Valla:folia uero tam arborū quam herbarum,& florum. Var.1.de re rust. Quod Cato ait circa fundum ulmos & populos,unde frons ouibus,bubus sit.

FRONTALE,lis,[*Frontale,*] προμετωπίδιον,est ornamentum frōtis, præcipue in equis,& elephantis. Liu.7.Bel.Mac. Ingentes ipsi erant, addebant speciem frontalia,& cristæ,& tergo impositæ turres.

FRONTATVS,a,um,[*Che ha la fronte,*]quod frontem habet, uel quod in fronte rei alicuius est positum.unde Frontati lapides, a Vitruuio dicuntur,quos Græci *διατόνους*,appellant, qui per latitudinem totā porrecti,utranque parietis frontem conficiant. Pli.li.35.ca.22.

FRONTO,onis,[*che ha gran fronte,*]μέτωπίας,latam habens frontem. Ci.1.de Nat.Deo.silos,flaccos,frontones,capitones.

FRONTO,philosophiæ simul,& dicendi præceptor M. Antonij principis, adeo ab illo dilectus, ut ille statuam ei a senatu statui peteret. Auctor Capitolinus. Frontonis alterius sub Nerone meminere Tacitus,Iuue.Mar. Clarum militiæ Fronto togæque decus.

FRVCTIFER,ra,rum,[*Fruttifero.*]καρποφόρος,quod fert fructum, fœcūdum,& fertile. Pli.li.12.c.3. Dicentur inter fructiferas.

FRVCTISCVS,a,um,[*Fruttifero.*]fructuosus,*κάρπιμος*.

FRVCTVARIVS,ria,rium,quod fert fructum,*ἐπικάρπιος*. Col.li.1. Pars fructuaria diuiditur in cellam oleariam,torculariam, & cellam uinariam. Palladius:nouellos,& fructuarios,serues Varr. de Re rust. c. 4. Parere tot oportet porcos,quot mammas habeat: si minus: fructuariam idoneam non esse. Cœlius. Cice.epist. Agros, quos fructuarios habent ciuitates,uile immunes esse.

FRVCTVOSISSIMA,[*Vtile,*]ars medicina,hoc est,haud parum fructus atque utilitatis afferens. Pli.li.29 c.1. Ci.2. Offi. Est paulum de suo iure decedere,interdum est fructuosum.

FRVCTVOSVS,a,um, [*Fruttuoso,utile,*] πολύκαρπος, fœcundus, utilis, quasi fructus afferens. Ci.2. Tus. Ager,quamuis fertilis, sine cultura fructuosus esse non potest. Idem 1 de Fini. uiuendi artem, tam operosam,& perinde fructuosam relinqueret.

FRVCTVS,ctus,[*Frutto,*]καρπὸς,& apud antiquos Fructi,& fructus. Teren. in Adelph. Hoc fructi pro labore illis fero. Varr. Quæro, utrum fructus,an delectationis caussa uendatis. Dicuntur autem fructus a fruendo,teste Varrone, quia illis fruimur. Et proprie dicitur omne illud,quod in fundo nascitur. Per translationem accipitur pro utilitate. [*Vtilità.*]unde Fructum capere ex aliquo,hoc est,utilitatem,cōmodum. Cic. de Amic. Amicos eos potissimum diligunt, ex quibus sperant se maximum fructum esse capturos.

FRVGALIOR,[*Parco,*]temperatior. Teren in Heaut. Vt frugalior sim.

FRVGALISSIMVS,diligentissimus. Col.l.1. Magistros pecoribus oportet præponere frugalissimos. Cice.4. Ver. homo frugalissimus atque integerrimus,te,hominem plenum stupri,flagitij,sceleris, domum suam inuitauit.

FRVGALITAS,[*Parità,*]auctore Cice. 3. Tusc. ea uirtus dici potest, quam Græci *σωφροσύνην*,Latini tum temperantiam, tum moderationem appellare consueuerunt. Seneca: Luxurioso frugalitas pœna est. Ci.pro Deiot. frugalitatem,id est modestiam, & temperātiam, uirtutem esse maximam iudico. Idem 3. Tusc. quam Græci uocant, *σωφροσύνην*,ego uero soleo tum temperantiam, tum moderationē appellare,nonnunquam modestiam:sed haud scio an recte frugalitas appellari possit. Et paulo post, Frugalitas (ut opinor) a fruge,qua nihil melius è terra oritur.

FRVGALITER,[*Modestamente,*]sobrie,& modeste.*σωφρόνως*. Plaut. in Epid. eam rem sobrie,& frugaliter accurauit. Ci.pro Domo sua: omnia signa frugaliter domum suam deportauit.

FRVGES,gis,[*Tutti i frutti della terra,che conuertiamo in nostro nodrimento.*]καρπὸς,uel hæc Frux,gis, secundum Priscia. dicitur generaliter omne illud,quod ex fructibus terræ in alimoniam uertimus: neque solum quod ex frumentis & leguminibus, uerumetiam quod ex uino uel ex fluuis cæduis,cretæ fodinis,lapidicinis capitur. Festus, Seruius,& Donatus, Frugis uocabulum,a frumine, eminente sub mēto gutturis,seu gurgulionis parte, qua cibus in aluum demittitur a ferendo cibo appellatum dicunt. Errant igitur,qui discernunt legumina a frugibus. Nam Ci ait, Olei & frugum minutarum: cum de leguminibus diceret:ut ostenderet,etiam legumina Fruges uocari. Liui. lib.5.ab urb. Eam gentem traditur fama,dulcedine frugum,maxime uini nouarum uoluptate captam. Vir. 3. eclog. Cum faciam uitula pro frugibus,ipse uenito Recipere se ad frugem bonam. Cice. pro Cœl. Corrigere aliquem ad frugem: hoc est, ita emendare,ut frugi homo euadat. Plau. Trin Quin eum restituis? quin ad frugem corrigis? Redire ad frugem bonam. Lamprid. in Heliog. Milites se parsuros dixerunt, si ad frugem bonam rediret. Nominatiuo singulari Frux,usus est Auson. in Monosyllabis.

FRVGI,[*Buono,utile,necessario,moderato,modesto,*] χρηστὸς, nomen a fruge denominatum, omnis generis & indeclinabile est idem significans quod utilis,& necessarius. Quin. taxat eos, a quibus dicitur Frugalis & non Frugi,tanquam Frugalis sit dictio parum proba: cum tamen frugalior & frugalissimus a Terentio & Cice religiosissimis linguæ Latinæ custodibus,usurpentur. Donatus in illud Eun. Frugi es,Frugi,inquit,id est utilis, & necessarius, à frugibus quæ quòd his fruamur,dictæ sunt. Vnde antiqui seruum laudare uolentes, Frugi dicebant,tanquam sobrium,utilem,& necessarium. Plaut. in Amph. seruum frugi sese instituere. Pro eodem apud ueteres legimus, Bonæ frugi seruus,pro frugis. Vlp.l. Neratius ad l. Aqui si frugi bonæ seruus intra annum,mutatis moribus,occisus sit. Cice. Att.li. 4. Permodestus ac bonæ frugi homo. Pla. in Trin. Is probus est,quem nō pænitet,quam probus sit,& frugi bonæ. Apud Gel. tamen Frugis bonę legitur. Huius uocis significationem latius exprimit Cice. libro. 3. Tuscu. Sed quia (inquit) nec qui propter metum præsidium relinquit,(quod est ignauiæ) nec qui propter auaritiam clam depositum non reddit,quod est iniustitiæ: nec qui propter temeritatem male rem gessit(quod est stultitię) Frugi appellari solet: eas tres uirtutes, fortitudinem,iustitiam,& prudentiam,frugalitas complexa est. Ergo,frugi hominem,bonum,& uirtute præditum intelligimus. Accipitur etiam pro eo,qui in uictu,uestitu, similibusque temperans est. ut contra,luxuriosis,nequam. Hor. Parcius hic uiuit, frugi dicatur.

FRVGIFER,ra,rum,[*Che produce frutti.fruttifero,*] καρποφόρος, fructus ferens:ut Arbores frugiferę,quæcunque fructum ferunt, quæ & Fructiferæ dicuntur, Ouid.5.Met. Frugiferas messes alimentaque mitia reddat. Per translationem pro eo,quod utilitatem affert. [*Vtile,*] Ci. 3. Offi. Tota philosophia frugifera,& fructuosa.

FRVGIFERENS,rentis,[*Fruttifero,*] pro frugifero. Lucr.li.1. Quæ mare nauigerum,quæ terras frugiferentes Concelebras.

FRVGILEGVS, a,um, σιτολόγος, formicarum epitheton, a granorum colligendorum consuetudine. Oui.7. Meta. Hic nos frugilegas aspeximus.

FRVGIPERDA,salix. Pli.li.16.c.26 Ocyssime salix amittit semen: ob id dicta ab Homero frugiperda.

FRVISCOR,eris, [*Godere,*] καρποῦμαι, a fruor deducitur, eiusdemque significationis est. Metellus ad Domitios: Summa gloria fruiscor. Plau. in Rud accusatiuo iunxit. Hinc tu, nisi malum fruisci nihil potest. Gel.lib.17. cap.2.

FRVMEN,inis,λάρυγξ,summa pars gulæ interior, per quam cibum lingua demittit in uentrem. Ser. in 1. Aen. Frumen eminens sub mēto, gutturis pars: Laryngem Græci uocant. Latini,& Cels. Fauces.

FRVMENTACEVS,a,um,[*di frumento,*]σιτικὸς, quod ex frumento est. Hierony. panibus frumentaceis minor turba pascitur.

FRVMENTARIVS,a,um,[*Ciò che à formento si conuiene,*]σιτηρὸς,quod ad frumentum pertinet. Ci.5. Ver. Neminem uestrum preterit,iudices, omnem utilitatem prouinciæ Siciliæ consistere in re frumentaria. Pli.lib.18.ca.6. Siluestris pyrus, malusque frumentarij solis notæ. Sic li.27.c.5. Frumentarius mercator, qui frumenta comparat, ut inde lucrum faciat. Pla. in Pseud. Quæ amica ex frumentarijs. Ci. 3. Offi. Frumentarius ille Rhodius.

FRVMENTATIO,[*Raccolta di frumento,distributione di frumento,*] σιτολογία,uerbum est castrense, quo significatur egressio militum ad frumentum in castra congerendum, Cæs. 7. Bel. Gal. Omnes nostras frumentationes obseruabat. Liu.1. Bel. Gal. Parum tuta frumentatio erat. Frumentatio etiam dicebatur distributio frumenti σιτομετρία. Suet. in Augusto: Impetum se cepisse scribit, frumentationes publicas in perpetuum abolendi.

FRVMENTATOR,σιτολόγος,qui frumentatum proficiscitur. Liu.1. Bel. Mac. Cum frumentatoribus est circumuentus.

FRVMENTOR,aris,[*Raccogliere frumento,*]σιτολογέω,frumentum colligo. Cice. ad Att. lib.8. Vt frumentatum eas. Liu.1. bel. Mac. Cum in propinquo agro frumentarentur Romani.

FRVMENTVM, ti,[*Frumento,*]σῖτος,a fruendo,id est uescendo. Hor. 1 Epist 15. Maior utrum populum frumenti copia pascat. Cic. Attic. Frumenti genera (ut scribit Plin. libr.18. cap. 7.) hæc uulgatissima sunt: far,quod Adoreum dixerunt,siligo,triticum, hordeum. Frumenta

menta dici putat Seruil.quę cunque emittunt aristas. Var.de Re ru. cap 48. In segetibus frumentum quod culmus extulit. In ficis item frumenta dicuntur grana illa exigua, quibus sunt refertæ. Pli.lib. 15.cap. 19

Frvniscor, ris, [Fruire, godere.] pro fruor, Cato posuit auctore Festo, & Frunitum dixit prudentem, hoc est, eum, quo perfrui liceret: sicut e contrario infrunitum, Hermolaus insipientem, ac stolidū, qui nulli usui esset. quāuis alij Fronimum per o, legendū putent. nā Græci φρόνιμον, prudentem dicunt, ἄφρονα, uero dementem. Luci.li.18. Aeque fruniscor ego, actu. Cœlius lib. 2. Domus suas quosque ire iubet, & sua omnia frunisci. Nonius in Par. Eo quòd magnopere quæsierunt, id frunisci non quærunt. Gell.citans hoc exemplum, Fruisci legit.

Frvor, frueris, fructum in supino, secundum Priscianum: sicut struo, structum, [Godere, fruire, usare,] Cice. in Hort. Et amœnitate summa fructus est. Nonnunquam etiam Fruitum. Vlp. l. Pomponius. ff. de usufr.ea.ret.quæ usu cons. Licet proprietarius mihi pensionem soluerit, tamen usumfructum amittit: quia non meo nomine sed suo fruitus est emptor. unde participium Fruiturus. Ci. lib. 3. Tus. Zeno dicere solebat, eum esse beatum, qui præsentibus uoluptatibus frueretur, consideretque sese fruiturum. Est autem frui, fructum capere. Ter. in Adelp. huic demus, qui fruatur, Id est, unde fructum capiat, & alatur. Don. Virg. 7. Aeneid. Fruiturque deorum Colloquio. Vbi Ser. Fruitur, pascitur: quod de reb. tantum bonis dicimus. Perfruor omnino fruor.

Frvsino, nonis, p.c. ciuitas Campaniæ, & Frusinates populi ad Falernum, quorum meminit Pli.li.3.c.5. Iuue. Sat. 3. Aut Fabrateriæ domus, aut Frusinone paratur. Sil.li.12. Bellator Frusino. Sed hic populum significat. Ptolemęus Frusinum inter Latij oppida enumerat lib 3.cap.1.

Frvstatim, [A pezzo, à pezzo, a brano, à brano.] μεριχῶς, κατὰ μέρη, p frusta. Pli.li.20.ca.19. Frustatim in patinis.

Frvstillatim, εἰς λεπτὰ, κατὰ μέρη, per frustilla. Plau. in Curc.

Frvstra, [In uano.] τηλώλλως, μάτην, incassum, nequicquam. Cice. de Sen. Ita uixi, ut non frustra me natum existimē. Frustra esse dicitur, quod ex sententia non euenit. [Faticarsi in uano.] Salust. Cuius neq; consilium ullum, neq; inceptum frustra erat. Idem. Ea res frustra erat. Pla. in Amph. Seruus, & hera frustra sunt duo. hoc est, uterque fallitur. Frustra habere aliquem, pro decipere. [Ingannare,] Pla. in Amph. Dominum frustra habet.

Frvstratio, onis, [Inganno,] euentus præter opinionem. Planc. ad Cice. lib. 10.

Frvstro, as, [Ingannare, defraudare,] ψεύδομαι, decipio, fallo. Gell. Non frustrabo uos milites. Inuenitur frustro, uerbum commune secundum Priscianum. Plau. in Amph. Nescio quis hanc frustratur mulierem. Passiuo usus est Pli. de Vir. illustr. primum a Fabio Frustratus, deinde a Flacco repulsus. Sic etiam Fenestella: Frustratus, a spe deiectus, in castra se recepit. Frustrari item est frustra facere, Col. li. 1. cap. 1. imprudenter facta opera frustrantur expensas. Idem in Præfat. lib. 1. ne, imbribus, uentisque imminentibus, opera inchoet, laboremque frustretur.

Frvstvm, sti, [Pezzo, particella,] τεμάχος, particula: a frangendo. Vir. 1. Aen. Pars in frusta secant. Cice. de Diuin. Necesse est cadere frustum ex pulli ore, cum pascitur.

Frvstvlvm, li, τεμάχιον, dimin. apud Plautum, a Frustum, a quo Frustillum.

Frvstvlentvs, ta, tum, [Pieno di pezzi.] plenus frustis. Pla. in Curc. Frustulenta est aqua.

Frvteosvs, θαμνώδης, locus fruticibus abundans. Plin. libr. 19 cap. 1.

Frvtetvm, ti, seu Fruticetum, θάμνον, locus fruticibus abundans. Pl. lib. 18. Fruteta igni optime tolluntur. Col li. 6. ca. 12. melius nemoribus herbidis, & frutetis, quam lapidosis locis durantur ungulæ. Hor. 3. Carm Ode 12. Latitantem fruticeto excipere aptum.

Frvtex, ricis, θάμνος, teste Valla li. 3. dicitur, qui ad iustam magnitudinem arboris non assurgit, & statura similis est multis herbis, sed nō demoritur, neque arescit, ut herba, Pl. li. 16. cap. 36. Dictus Frutex ut quibusdam uidetur, a fruticando, hoc est, pullulando, quod succisus semper suppullulet, quanquam uerisimilius est Fruticо uerbum a frutice deriuari. Aliquando ponitur pro stirpe. Suet. de Verb. singulos repente ramos a frutice dedit.

Frvticatio, in arboribus dicitur, cum multos ramos fruticantes producunt. Plin. lib. 17. cap. 1. Est & Fruticor, aris, deponens. Cicero ad Attic. Excisa est arbor, non euulsa: itaque quam fruticetur, uides.

Frvticascere, θαμνίζειν, est frutices emittere. Pli. li. 17. c. 27.

Frvtico, cas, p.c. [Germogliare.] θαμνίζω, frutices emitto. Plin. li. 17.

Frvticosvs, a, um, θαμνώδης, quod longe lateque fruticat. Pli. li. 22. ca 4. Idem li. 20. ca. 13 Rami fruticosiores.

Frvtinal, dictum est templum Veneris Frutetæ. Festus.

Frvx, nominatiuus antiquus, a quo obliqui Frugis, frugi, frugem, &c. Ausoni. in Monosyllabis.

F ANTE V

Fvat, [Sia,] dixerunt antiqui pro sit, ab antiquo uerbo Fuo, pro Sum. unde adhuc remansit præteritum Fui. Vir. 10. Aen. Tros Rutulusve fuat, nullo discrimine habebo. Plau. in Amph. Ne quis tam audax fuat homo, qui obuiam obsistat mihi.

Fvcinvs, p.c. lacus in quarta regione Italiæ, prope Albenses Marsorum populos. Vir. 7. Aen. Vitrea te fucinus unda.

Fvco, cas, [Colorare, imbellettare,] φυκόω, pingo, fucum rei alicui induco, unde Fucatæ mulieres dicuntur, quæ medicamentis quibusdam colorantur, & uitia corporis inductis coloribus tegunt. Virg. lib. 2. Geor. Assyrio fucatur lana ueneno. Ci. 2. de Natur. Formare, fucare, colorare, animare non possent. Cic. de Clar. Orat. In qua naturalis inesset, non fucatus nitor. Per translationem accipitur pro ficto & simulato. [Finto,] Ci. in Lælio: Secerni blandus amicus a uero, & internosci tam potest, quam omnia fucata a sinceris.

Fvcosvs, [Finto,] hoc est, non sincerus, quasi fuco tectus. Cice. pro Rabir. Post. Merces fallaces, & fucosæ. Fucosæ amicitiæ, specie splendidæ. Cicero ad Attic. lib. 1. Illæ ambitiosæ, fucosæque amicitiæ, sunt in quodam splendore forensi, fructum domesticum non habent.

Fvcvs, ci, κηφὴν, genus est insecti apis similitudine, sed maiori corpore, quod nō mellificat, neque operam aliquam præbet in faciundo opere, nisi quòd ad fouendos fœtus concalefaciendo adiuuat & consumit alimenta, quæ apes congesserunt: unde etiam non inuenuste transfertur ad ignauissimos aliquot homines; qui cum nihil egregium per se præstare possint, alienis tamen laboribus insidiātur, falcemque in messem inijciunt, cuius ipsi sementem non fecerint. Fucorum naturam eleganter exprimit Plin. lib. 11. ca. 1. & 11. Fuci (inquit) sunt sine aculeo, imperfectę apes, nouissimæque, a fessis & iam emeritis inchoatæ, serotinus fœtus, & quasi seruitia uerarum apum. Dictos Fucus, ut non nulli putāt, quasi fur, quòd furtim mella deuoret. quanquam uerisimilius est Fucum dictum, quòd apibus fucum faciat, & prætextu calefaciendi aluei illorum mellificia absumat. Sunt etiam qui a uerbo Græco φάγω, deduci putent, quòd apum mellificia absumat. Fucus marinus, herba est, quę & Alga marina dicitur. Plin. lib. 26. cap. 10. Præcipue uero liberat eo malo φῦκος θαλάσσιον, id est fucus marinus lactucæ similis: qui conchilijs substernitur. Tria autem eius sunt genera latum, & alterum longius, quadā tenus rubens. Tertium crispis folijs, quo in Creta uestes tinguntur, omnia eiusdem usus. Accipitur etiam Fucus pro medicamine, quo mulieres faciem tingunt, ut candorem, aut ruborem inducant, aut ut uitia corporis occultent. Pla. in Cap. Vetulæ, edentulæ, quæ uitia corporis fuco occultant. Tibullus: Quid fuco splendente comas ornare, quid ungues Artificis docta subsecuisse manu? Per translationem sumitur pro fraude, astutia, siue insidijs, in quibus ueritas occultatur. [Inganno, astutia,] Vnde facere fucum, idē est quod decipere. [Ingannare,] Q. C. de pet. cons. Iam illud teneto diligenter, si eum, qui tibi promiserit, fucum, ut dicitur, facere uel senseris, ut te id audisse, aut scire dissimules. Terent. in Eunu. fucum factum mulieri. Sine fuco, idem est quod simpliciter, & sine fraude. [Puramente,] Ci. li. 1. de Orat. Sententiæ uere sine pigmentis fucoque puerili.

Fvga, gæ, [Fuga,] ἀπόδρασις, ipse fugiendi actus. Vir. 3. Aene. Longum que fugæ ne linque laborem. Aliquando celeritas. [Velocità,] Virg. 11. Aen. Dimitte fugam. Quo in loco Seruius fugam pro celeritate interpretatur. Idem fugam pro cursu posuit. [corso,] Volucremque fuga preuertitur Hebrum. Et Quinct. Nauigationem dixit Fugam, & naues fugientes, quæ uelocem faciunt cursum. Aliquando Fuga dicitur impetus: [Impeto,] auctor est Nonius, citans illud Vir. Simul arua fuga, simul æquora uerrit. A Fuga, siue a fugiendo, fiūt Perfuga, Transfuga, Lucifuga, Noctifuga, Solifuga, Lucrifuga: quæ omnia exponuntur per participium Fugiens, ut, Perfugiēs, Transfugiens, Lucemfugiens, & sic de ceteris.

Fvgalia, festa fuerunt Romæ, in memoriam exactorum regum, liberatęque reipublicę instituta. Censorinus de Die natali festum hoc regifugium uocat. quod eo die Tarquinius ab exercitu ad Porsenam Etruscorum regem fugisset. Celebrabantur autem Fugalia mēse Februario post exacta Terminalia. August. li. 2. de Ciui.

Fvgax, acis, [Fugace,] φευκτικὸς, qui facile fugit. Huiusmodi enim uerbalia in ax, habitum important actus per uerbum significati: ut edax, & bibax. Cice. in Salustium. Ego Fugax Crispe Salusti? Sal. in Ci. pedes fugaces. Virg. 10. Aeneid. Si forte fugacem conspexit capream. Inuenitur aliquando pro fugiens. Vir. li. 11. Conuersisque fugax aufertur habenis. Apud eundem lib. 10. etiam legitur pro ueloci. Palmumque fugacem. Quo in loco Seru. interpretatur Fugacem pro celeri & ueloci. [Veloce,] Accipitur etiam pro eo, quod cito præterit. Sic Horat. li 2. Carm. uocat annos fugaces quòd cito elabātur. [Fragile,] Sic etiam Pli. l. 15. c. 12. mala Persica uocat Fugacia, quod decerpta facillime corrumpantur.

Fvgio, gis, fugi, fugitum, [Fuggire,] φεύγω, cum cursu & celeritate discedo. cui opponitur Fugare, quod est in fugam aliquem conuertere, & fugientem

fugientem insequi. Et modo absolute ponitur. Plau. in Amph. Cum pugnabant illi maxime, ego fugiebam maxime. Virgil. 3. Aen. Fugimus spumantibus undis. Modo transitiue cum accusatiuo, pro fugiẽdo uitare. Vir. 1. Eclo. Nos patriam fugimus. Cic pro Lege Agr. Nec quorum oculos offendebat, eorum ipsorum conspectum fugere ausus est. Aliquando pro nescire: sed hoc duntaxat in tertijs personis. [Non sapere,] Cic. lib. 1. Tusc. Nisi quæ me forte fugiunt. Aliquando pro cedere. [Cedere,] Pli. lib. 35. Fictilia sacrificationis candicantiã fugiunt. Hinc ortum, ut uina, quæ annis cedunt, hoc est, ætatem ferre non possunt, fugere dicantur, & Vina fugientia, quæ diutius seruari non possunt. Fugientes etiam litteræ dicuntur exolescentes, quę uetustati cedunt. quod fit etiam cum membranæ præpingues litteras non retinent. Bud. Fugiens laboris, Cæsar. libr. 3. Bel. Ciu. Hinc Aufugio, aliò fugio, ex ab, & fugio, b, in u, mutata, ut fieret uox auditu lenior. Confugio, simul fugio: Defugio, Diffugio, de quibus alibi. Effugio, extra fugio, discedo, deuito. Effugium, & effugia, giæ, sicut Lana, & Lanitium. Perfugio, quod est auxilij gratia ad aliquem fugio. Vnde Perfugium. Perfuga, qui ad hostes transit & perfugit. Refugio, ἀναφεύγω, retrofugio. Gel. In ultimam regionem refugisset. Accipitur etiam Refugere pro confugere. unde Refugium. Per translationem ponitur pro recusare, & odio habere. [Odiare,] Col. lib 4. Multi refugiunt & reformidant talem positionem ruris. Profugio, longe fugio, a quo Profugus. Subterfugio, secreto fugio, uel euito. [Schifare,] Cice. pro Cœlio. Qui uolunt pœnam aliquam subterfugere, solum uertunt. Suffugio, latenter fugio. Suet. uero pro retro fugio in Tiberio posuit, dicens: Adulationes adeo auersatus est, ut cõsularem, satisfacientem sibi, ac per genua orare conantem, ita suffugerit, ut caderet supinus. Transfugio, transeundo fugio ab uno ad alium locum. Vnde Transfuga, qui ad hostes fugit. Liu. lib. 1. Sextus filius eius, transfugit ex composito Gabios. Salust. in Cic. Leuissime transfuga. habent autem hæc omnia fu, syllabam in præsenti correptam.

FVGITIVARII, apud antiquos fugitiuorum seruorum reprehensores erant: qui eam operam profitebantur, ut fugitiuos inuestigatos reducerent. In Pandectis in l. si apud te. Non enim ambo pecuniam, ego, & fugitiuarius deposuimus. Var. hoc uerbo metaphoricῶs quodam modo usus est, cum inquit lib. 3. cap. 14. Ne fugitiuarius sit parandus, id est ne, si locus fugæ pateat cochleis, cogaris, postea tanquam fugitiuos seruos, sic cochleas fugitiuas persequi. Budæus in Annotationibus.

FVGITIVVS, a, um, [Fuggitiuo,] δραπέτης, qui aufugit, unde Fugitiuus seruus dicitur, quia domino ea mente recedit, ne ad eum redeat; quive eò se confert, unde eum dominus recuperare non possit, aut abducere. qui autem incendium, ruinam, hostem, aut præceptorem, cui in disciplinam traditus erat, quia immoderate eo utebantur, aufugit, non fugitiuus dicendus est. Plaut. in Menæ. Qui fugitiuis seruis induunt compedes. Idem in Capt. Haud nos deceat fugitiuos imitari. Fugitiuum argentum. Teren. in Heaut. Fugitiuus lapis. Cic. in Tus. Viuebat cum fugitiuis. Pli. lib. 36. cap. 15. Fugitiua gaudia, hoc est, fugacia, quæque cito euanescunt. Mar li. 7. Viue uelut rapto, fugitiuaque gaudia carpe.

FVGITO, as, p. c. [Schifare, fuggire in diverse parti.] δραπετεύω, deuito uel detrecto, uel etiam huc illuc fugio. Plau. in Am. Herum nosmet fugitare censes? Ter. in Eun. Fugitãdo fugi, ne quis me cognosceret. Hinc fit participium, Fugitans, studiose fugiens: quo usus est Teren. in Phor. pro nomine uerbali. Herus meus (inquit ibi Geta) liberalis est, & fugitans litium. Cice. pro Sext. Rosc. Qui quæstionem fugitant. Fugitor uerbale, pro eo qui fugit. Plaut. in Trin. Credo acrem fugitorem fore.

FVGO, as, [Fugare, mettere in fuga, cacciare,] τρέπομαι, expello, & in fugam conuerto. Plau. in Amph. Memorat, legionem hostium ut fugauerit. Pli. li. 11. ca. 53. Vultures unguento fugantur. Cice. pro Cec. qui armis pulsus, fugatusque est.

FVLCIO, is, si, tum, [Sostentare, fortificare,] στηρίζω, munio, sustento. Iuuen. Sat. 3. Nos urbem colimus tenui tibicine fultam. Mart. Fulcitur testa fagina mensa mihi. Ci. pro red. in sen. Horum consulum ruinas uestra uirtute fulcitis. Hinc Suffulcio. Varro: Vt maioribus perticis suffultæ uites, auras non pertimescant.

FVLCIMENTVM, ti, [Sostegno, sostenimento,] ἔρεισμα, quod aliquid fulcit & sustinet. Plau. in Trin.

FVLCRVM, cri, [Lettiera,] ἑρμὶς, quo lectus sustinetur, a fulciendo dictum. Vir. 6. Aen. Fulgent genialibus altis Aurea fulcra toris. Gel. li. 10. cap. 15. Suet. in Claud. qui more ueteri ad fulcra lectorum sedentes uescerentur.

FVLGEO, ges, si, sum, [Risplendere] a φλὸξ, deducitur, quod apud Græcos flammam significat: unde & pro lucere, & splendorem emittere sumitur. Lucan. lib. 10. Fulget gemma toris. Ci. in Catil. Fulgens purpurea. Accipitur & pro Fulgurare, [Folgorare] Cice. 2. de Natu. Deo. Hinc augures nostri, cum dicunt, Ioue fulgente, tonante. dicunt et, Cœlo fulgente, tonante. Fulgere, pro ferire prisci dicebant, auctore Festo Pompeio: unde Fulgur [Folgore,] dictum est. Hinc Affulgeo, alluceo. Liu. Et nauium speciem de cælo affulsisse. Confulgeo, simul totus fulgeo. Pla. in Amph. Ardere censui ædes, ita tum confulgebant. Effulgeo, splendorem emitto. Præfulgeo, uide loco suo. Refulgeo, splendorem reddo. Pers. in Præfat. sui poematis: Si dolosi spes refulserit nummi.

FVLGETRA, træ, fœ. ge. Pli. li. 27. cap. 2.

FVLGETRVM, tri, [Lampo, baleno, folgore,] ἀστραπὴ, a fulgendo, idẽ quod fulgur, hoc est, illa uibratio luminis, quæ ante cernitur, quam tonitruum audiatur, cum simul certum sit. Pli. li. 2. ca. 43.

FVLGIDVS, a, um, p. c. [Chiaro, splendido,] στιλπνὸς, clarus, splendidus.

FVLGINATES, Italiæ populi, in Vmbria. Pli. li. 3. ca. 14.

FVLGO, is, sum, tertiæ coniugationis, [Risplendere,] στίλβω, fulgeo. Virg. lib. 6 Paribus quas fulgere cernis in armis. Effulgo etiam dicebant pro Effulgeo. Idem lib. 9. Auroque effulgere fluctus.

FVLGOR, oris, p. p. [Splendore,] σέλας, splendor Vir. 5. Ae. Squammam incendebat fulgor. Accipitur etiam pro fulgure. [Folgore,] Cic. 2. de Diui. Tum & fulgores, & tonitrua extitere.

FVLGVR, uris, p. c. [Lampo, baleno,] ἀστραπὴ, idem quod fulgetrum Differt autem a Fulmine, teste Sen [illegible] Nat. quæst. quod Fulmen dicatur, cum ignis emittitur, Fulgur autem, cum ignis tantum ostenditur. unde domum fulmine accensam dicimus, non fulgure. est enim fulgur nihil aliud, quam splendor ipsius fulminis: fulmen autem, ipsum telum. utrunque tamen ignem esse constat. illud tamen interest, quod fulgur tantum uirium non habet, ut ad terram possit deferri. Plin. lib. 2. cap. 49. Cice. de Diui. Quid de fulgurum ui dubitare possumus?

FVLGVRATIO, [Splendere,] Sen. 2. Nat. quæst. Fulguratio ostendit ignẽ, Fulminatio emittit.

FVLGVRATOR, fulgurum inspector est, teste Nonio. Ci. de Diui. aruspices, & fulguratores & interpretes ostentorum.

FVLGVRIO, is, p. c. [Gettar folgore,] ἀστράπτω, fulgur iacio, Næuius apud Nonium: Sane sonitu claro fulguriuit Iupiter.

FVLGVRITVS, locus, [Folgorato, tocco dal folgore.] κεραυνωθεὶς, i. fulmine ictus: qui statim fieri religiosus putabatur, quòd eum Deus sibi dicasse uideretur. Festus.

FVLGVRITAS, tatis, afflatio fulminis. Lucilius apud Nonium: Fulguritatem arborum. Antiquum est, & obsoletum.

FVLGVRO, as, p. co. [Folgorare, balenare,] ἀστράπτω, fulgur emitto. Pli. li. 18. ca. 35. Cum ex quatuor partibus cœli fulgurabit. Ci. de Diu. Ioue fulgurante comitia populi habere nefas.

FVLGVRITASSVNT, pro fulgure percutiuntur, Plau. in Trin.

FVLGVRALIS, le, Ci. de Diu. Fulgurales libri, hoc est, qui de fulgurum inspectionibus tractant.

FVLICA, cæ, p. c. [Folica,] κέπφος, nonnullis, alijs λάρος, auis est aquatica, magnitudinem columbę non multum excedens a furuo, id est nigro, aut certe a fuliginis colore dicta. gaudet præcipue mari, stagnisque amplioribus. In siccum se recipiens, clarioreque uoce clangẽs, nautas imminentis tempestatis admonet. Vir. li. 1. Geo. In sicco ludunt fulicæ. Pli. li. 19. ca. 35. Fulicæ matutino clangore tempestatis signa sunt. Legitur & Fulex in eadem significatione: ut Rauca fulex, apud Ci. 2. de Diuin.

FVLIGO, inis, p. p. [Fuligine,] ἀσβόλη, nigrum illud excrementũ, quod ex fumo caminis aut furnis adhæret: a furuo, id est nigro colore nomen habens. Pli. li. 35. ca. 6. Adulteratur balnearum fuligine Cic. 2. Phil. Hinc fuliginosus.

FVLLO, nis, [Purgatore,] γναφεὺς, qui purganda uestimenta accipit, ita dictus a fouendis aqua calida uestibus. Pla. in Aul.

FVLLONICA, cæ, substantiue acceptum modo significat officinam fullonis, γναφεῖον, Vlp. l. apud Trebatium. ff. de aqua plu. arcen. Apud Trebatium relatum est, cum in fundo aqua oriretur, eum qui fullonicas circa fontem instituisset, & ex his aquam in fundum uicini immittere cœpisset. Modo etiam ipsam fullonis artem. Pla. Asin. Si nõ didicisti fullonicam, non mirandum est. Pli. li. 7. ca. 56. Fullonicam artem Nicias Megarensis inuenit. Legitur & Fullonica neutro genere, & plu. nu. pro fullonum officinis, a nominatiuo singu. Fullonicũ. Vlp. l. Si cuius. ff. de usufr.

FVLLONIVS, a, um, quod ad fullonem attinet. Plau. in Pseu.

FVLMEN, inis, [Fulmine,] κεραυνὸς, ignis e nubibus erumpens. de quo uide Fulgur. Liu. 1. ab urb. fulmine ictus. Aliquando pro ui, & impetu. [Impeto,] Cic. ad Papir. Insanire tibi uideris, quòd imitere uerborum meorum fulmina? Idem 2. Tus. Fulmina fortunæ cõtemnamus. Fulmineus, a, um. Ouid. 2. de Ponto, Et qui fulmineo sæpe sine igne tonat, Fulmineum os apri, fulminis modo obuia quæque prosternens. Ouid. 2. Fast.

FVLMINATVS, a, um, fulmine ictus, κεραυνωθεὶς, Pli. li. 2. ca. 54.

FVLMINO, as, are, [Fulminare,] κεραυνόω, est fulmen iacere. Sene. Minore igne ad fulgurandum, quam ad fulminandum opus est. Plin. lib. 2. cap. 7.

FVLSINATES, populi sunt Insulani iuxta oram Illirici. Plin. libr. 3. cap. 22.

FVLTVRA, ræ, [Sostegno,] ἔρεισμα, sustentatio. Pli. li. 36. ca. 15.

FVLVVS,

FVLVVS, ui, πυῤῥὸς, color dicitur, qui ex rufo & uiridi uidetur esse mistus in alijs plus uiridis, in alijs plus rufi habens. nam & aquilam fuluam, dicunt poetæ, & fuluum aurum, & arenam fuluam, & leonem fuluum: quæ tamen res colore nonnihil differunt, quinetiam iaspidem fuluam uocant, quam tamen constat esse uiridis coloris. Virg. 4. Stellatus iaspide fulua Ensis erat. Vbi Seruius Iaspide fulus, pro uiridi: [Verde.] ut, Fuluaque caput nectentur oliua. Cic. de Leg. Nuncia fulua Iouis miranda uisa figura.

●FVLVIANA, herba quædam urinæ ciendæ utilis. Pli. li. 26. ca. 38.

●FVLVIVS Flaccus censor, tectum marmoreum Iunonis Laciniæ spoliauit. Liu. lib. 42.

FVMARIVM, rij, καπνεῖον, locus ubi uina fumo condiebantur. Mart. lib. 10. Improba Massiliæ quicquid fumaria cogunt. Vina fumo præcocem trahunt maturitatem, & celerius uetustescunt: ut docet Colu. lib. 1. cap. 6.

FVMEVS, a, um, ut Vinum fumeum, fumo conditum. Mar. li. 13.

FVMIFICO, as, [Fumicare, suffumicare,] θυμιάω, idem quod fumigo, uel suffio. Plaut. in Mil. Vt Arabico fumicem odore.

FVMIFICVS, ca, cum, quod fumum emittit. Oui. 7. Met. Fumificisque locum mugitibus implenere.

FVMIGATIO, θυμίαμα, pro suffitu.

FVMIGO, as, p. c. [Profumare, suffumicare,] θυμιάω, suffio. Varr. 3. de Re rust. c. 16. Mellarius inspicere debet, fumigans leniter.

FVMO, mas, [Far fumo, fumare,] τύφομαι, fumum emitto. Vir. 1. eclo. Et iam summa procul uillarum culmina fumant. Ci. 7. Ver. Cum fumantes nostras naues reliquissent. Fumare aper dicitur, uel ursus, cum è naribus densum spiritum emittit instar fumi. Martial. lib. 12. Fumantem uiui nasum ne læseris ursi. Hinc Infumo. pe. p. quod est ad fumum sicco.

FVMOSVS, a, um, [Fumoso,] quod fumum emittit. καπνώδης. Cato de Re rust. c. 130. Neque fumosa erunt, & bene ardebunt. Interdum et Fumosum dicitur, quod fumo tinctum est. Virg. 2. Georg. Colaque prelorum fumosis deripe tectis. & Fumosæ imagines, a Cicerone in Pis. pro stemmatibus maiorum, quæ domi asseruabantur, iam ob uetustatem fumo denigrata. Ad hoc etiam alludit Iuuenalis, cum ait: Fumosos equitum cum Dictatore magistros. Quanquam in quibusdam exemplaribus corrupte legebatur Famosos. Infumibulum, per quod fumus erumpit.

FVMVS, mi, [Fumo,] καπνὸς, uapor niger ex igni exhalans: a colore furuo, hoc est, nigro dictus. Vir. 2. Aen. Mistoque undantem puluere fumum. Translatio pro splendidis & magnificis pollicitationibus, quę suo tamen carent effectu. Inde, Vendere fumos, dixit Martialis, pro simulatam apud principem gratiam pretio uendere. Huiusmodi homines Fumi uenditores dicuntur: qualis insignis deprehensus fuit Alexandri Seueri tempore, Thurinus quidam, qui cum nihil apud principem aut gratia, aut auctoritate ualeret, simulata tamen principis amicitia, non modica clientes pecunia emungebat. Sed tandem deprehenso fuco, ut crimini responderet supplicium, alligatus palo iussu principis uiridium lignorum fumo est enectus pronunciante præcone, Fumo perijt, qui fumos uendidit. Ci. in Pis. Paulisper stetimus in illo ganearum tuarum nidore, atque fumo.

FVMIDVS, a, um, [Affumicato,] καπνώδης, fumum referens. Plin. lib. 37. cap. 7.

FVMIFER, ra, rum, [Fumoso,] καπνοφόρος, fumum afferens, fumosus. Virgi. 9. Aen. Fumiferos infert Mezentius ignes. Fumifera nox pro caligine e fumi densitate nascente. Idem lib. 8. de Caco: Glomeratq; sub antro Fumiferam noctem.

FVNALIA, lium, [Torchi,] δᾶλοι, dicuntur faces ex contortis funibus cera aut pice circundatis. Cice. de Sen. Delectabatur cereo funali, & tibicine. Idem Val. Max. lib. 3. cap. 6. Funales uero equi sunt, qui fune, hoc est, reste iuncti, currum triumphalem præcedunt. σειραφόροι. Suet. in Tib. Currum Augusti comitatus est sinisteriore funali equo.

FVNAMBVLVS, σχοινοβάτης, qui graditur per funes. Teren. in Prol. Hecyr.

FVNCTIO, nis, lege Fungor, ris.

FVNDA, dæ, [Fromba,] σφενδόνη, instrumentum e funiculo factum, quo funduntur, hoc est, iactantur lapides. Vir. lib. 1. Georg. Stuppea torquentem Balearis uerbera fundæ. Vocat autem poeta fundam balearem, quòd duæ illæ insulæ Baleares peritos in primis mittebât funditores. Teren. in Eunu. Fundam tibi nimis uellem dari. Est etiam retis piscatorij genus, quod in orbem spargitur, ἀμφίβληστρον, quod & Reticulum dici solet. Vir. 1. Georg. Funda iam uerberat amnem. Accipitur quandoque pro sacculo in modum retis facto, in quo pecuniæ & alia geruntur. Macro. Demissa in fundam pauperem manu, paucos denarios protulit. Quod sacculi genus etiam Reticulum uocatur. Hora. Reticulum panes uænales inter onusto, Forte uehas humero. Aliquando pro circulo ex auro, siue alio metallo, quo gemmæ ita occluduntur, ut aurum nô nisi margines amplectatur. Plinius: Funda includuntur perspicuæ.

FVNDAMEN, & Fundamentum, ti, [Fondamento,] ὑπόθεσις, βάσις, fu- per quod quid fundatur. Virgi. 4. Geor. Et lentum de cortice glutê. Prima fauis ponunt fundamina. Idem 1. Aen. Fundamenta locant alij. Iacere fundaméta reip. est dare reip. principium. [Principio,] Ci. Cornif. epi. li. 12. fundamenta ieci.

FVNDI, orum, φοῦνδοι, oppidum est Campaniæ inter Taracinam & Caietam, quod intercidit: hodie ædificiorum ruinæ ac uestigia cernuntur: a quo Fundanus lacus, & Fundanus ager. Pl. li. 3. c. 5. Generosa uina Fundana. Ci. Attic. Fundis accepi tuas litteras cœnans.

FVNDIBVLARII, [Frombolatori,] σφενδονῖται, ijdê quod funditores.

FVNDITO, as, p. e. [Spargere spesso,] σπερμολογέω, crebro fundo. Plau. in Amph. Dum cruciatu tuo misere uerba funditas. Idem in Pæ. Tâtula tanta uerba funditat. Funditare rem, pro consumere, ac profundere. [Consumare.] Pla. in Merc.

FVNDITORES, [Frombolatori,] σφενδονῖται, qui funda dimicant. Sal. Cum funditorum & sagittariorum delecta manu. Cæs. 3. Bel. Gall. Funditores Baleares subsidio mittit. Sic Liu. 1. Bel. Pun.

FVNDITVS, pe. e. [Dal fondo, in tutto,] ἐκ βάθρων, ἄρδην, aduerbiû a fundo, ut cælitus a cælo. Cic. 6. Verr. Qui monimenta Scipionis funditus sustulit, ac deleuit, Hoc est, ab ipsis fundamentis. Cice. Torquato lib. 6 Necesse est rem aut armis positis, recreari aliquando, aut funditus interire.

FVNDO, fundas, [Fondare, fare il fondamento,] καταβάλλομαι, fundamentum iacio. Ci pro Corn. Illud maxime nostrum fundauit imperium. Virgil. 8. Aeneid. Saxo colitur fundata uetusto Vrbis Agyllinæ sedes. Transfertur & ad incorporalia, pro firmo, siue stabilio [Stabilire,] Quin. Fundatam paternis auitisque opibus domum exhausit. Hinc Effundo, effundas, a fundo euerto, Cœlius. Respublica, amisso & effundato pulcherrimo statu, non paruam fecerat iacturam. Suffundo pro fundamento subijcio. Varro: Laterieijs lapidibus suffundatis.

FVNDO, dis, fudi, fusum [Liquefare spargere, fondere,] χέω, liquefacio. unde metalla dicuntur fusa, cum liquefacta sunt ui caloris. Item fundere aliquem dicuntur artifices, cum effigiem alicuius arte fusoria exprimunt. Pli. lib. 34. cap. 8. Theodorus ex ære fundit. Fusilis, Fusor, & Fusorius, suo loco. Quoniam uero quæ fusa ac liquida sunt, spargi solent, fundere pro spargere ponitur. Claudian. Et pessima fudit Vina cadis. Lactan. lib. 6. Fundendus ad ultimum cruor. Aliquâdo pro prosternere. [Atterrare,] Vir. 1. Ae. Corpora fundat humi. Aliquâdo pro dissipare, [Ruinare,] Liu. li. 1. Exercitum fundit, fusum persequitur. Aliquando pro abundanter præbere. [Dare,] Vir. 4. Eclog. Ipsa tibi blandos fundent cunabula flores. Aliquando pro large loqui. [Dire,] Idem lib. 3. Talia fundebat lachrymans. Aliquando pro demittere, ut apud eundem. Cristisque a uertice flammam Fundit. Hinc Affundo, ad aliquid fundo, Pli. Affuso uino austero. Confundo, perturbo, opprimo, siue omnia in unû misceo, coniungo. [Congiongere,] Liu. lib. 1. ab urb. Duo populi in unum confusi sunt. Virg. lib. 3. Ore Arethusa tuo Siculis confunditur undis. Pli. Et si misceantur, facile confundunt colorem. Circunfundo, circûcirca spargo. Apul. Eo liquore stabulum omne circumfundit. Virg. 2. Aeneid. Troiana iuuentus Circunfusa ruit. Defundo, deorsum fundo. li. 2. ad Heren. Cœpit, postquam defusus est, defricari. Diffundo, & Effundo, de quibus supra. Infundo, in rem aliquam quippiam fundo. Col. li. 2. Merumque faucibus, si æstuauerint boues, infundetur. Hinc infundibulum, de quo suo loco. Quandoque Infundere, est supra fundere. Vir. 4. Geor. Certatim largos humeris infundere rores. Infusum, idem est Plin. quod clyster. [Cristiero,] Perfundo, ualde, siue per omnes partes fundo, spargo. Oui. Perfunditque genas lacrymis. Profundo, Refundo, rependo. Sen. Non erat non tam accipere beneficium, quam refundere. Interdum restituo, quod sparsum erat. [Restituire.] Idem: Quicquid deerit, ex meo refundam. Interdum reijcio: [Rifiutare,] ut, Omnem culpam in te refundam. Interdum idem est, quod euomo [Vomitare,] Pl. Quod hesterna crapula ingurgitauerat, palâ refudit. Suffundo, est supra fundo, aut fundendo inijcio. Col. libr. 7. Vtrunque in os suffunditur. Interdum forinsecus spargo, cum Infundo potius de interiori parte dicatur. Virg. 1. Georg. At si uirgineum suffuderit ore ruborem, Ventus erit. Hinc Suffusio, morbus est oculorum, quem uulgo Cataractam uocant, ortum trahens ex uitioso humore inter duas tunicas collecto, uisumque deprauante. Cel. lib. 7. cap. item 7. Suffusionis plures species sunt: quædam sanabiles, quędam curationem non admittunt. Interdum confundo, siue rubore perfundo. Cice. pro inspergo posuit, ad Lentulum scribens: Nostri animum cùm mihi amicissimum, tum nulla in ceteros maleuolentia suffusum. Superfundo, Lactan. lib. 6. Extinguitur protinus, tanquam igni aquâ superfuderis. Transfundo, de aliquo uase in aliud fundo, spargo, immittoue. Cato de Re rust. Vbi dies xxx. præterierint, trâsfundito. Cic. Dolab. Libentius omnes meas laudes ad te transfuderim, quam aliquam partem exhauserim ex tuis.

FVNDVM, di, [Fondo, profondo,] πυθμὴν, ima pars cuiusque rei, quæ aliquid liquoris in se continet, uel ad continendum facta est, ut dolij, nauis, aluei, fluminis, lacus, maris. Vir. 1. Ae. Imo Nereus ciet æquora fundo. Largitio fundum non habet. Ci. 2. Offi. Sen. epi. 1. Sera in

fundo

fundo parſimonia. Hinc fundamentum, de quo ſupra, & profundum, quod proprie imum ſignificat. unde profundum mare, quod procul habet fundum.

FVNDVS, di, [*Fondo, poſſeſsione, podere,*] χωρίον, ἀγρὸς, eſt quæuis poſſeſſio ruſticæ; ita dicta, quòd fundat quotannis multa, uel quòd ſit rei familiaris fundamentum Plau. in Capt. quaſi fundum uẽdam, meis me adducam legibus. Fundi appellatione, (ut docet Florentinus Iureconſultus) omne ædificium, & omnis ager continetur: ſed in uſu, urbana ædificia, Aedes ruſtica, Villa dicuntur. Locus uero ſine ædificia in urbe, Area: rure autem, Ager appellatur. Idemque ager cum ædificio, Fundus dicitur. Accipitur etiam Fundus per tranſlationem pro cuiuſuis negocij fundamento. [*Capo, fondamento,*] Plautus in Trinummo: Conueniendus eſt, ut, quæ cum eius Filio egi, ei rei fundus pater ſit, Hoc eſt, auctor, & approbator. Sic, populum fundum fieri, teſte Feſto, eſt populum eius rei, quam alienat fieri auctorem. Ci. pro Balbo: Quid dici potuit, imperitius quam fœderatos populos fieri fundos oportere?

FVNERÆ, arum, apud ueteres dicebantur mulieres, ad quas funus pertinet, ut funt mater, & ſoror defuncti. nam Preficæ ut Planctus ſunt principes, ita doloris ſunt expertes. Vir. 9. Aen. Nec tua funera mater Produxi. Quem in locum Seruius, Funeræ, inquit, dictæ ſunt, quaſi Funereæ, ad quas pertinet funus.

FVNEBRIS, funebre, pe. cor. [*Funebre, funeſto, funerale.*] ταφικὸς, quod ad funus pertinet. ut, Funebris pompa, Funebre carmen [*Epitafio,*] Quin. quid ſibi uelit ille funebrium longus ordo pomparum. Funebres tibiæ, quibus in funere canebantur. Funebris oratio. Cice. 2. de Orat. Funeb. ueſtimentum, Idem 2. de Leg. Funebria iuſta. Liui. 1. ab urb. Interdum accipitur pro exitiali ſeu pernicioſo quodque multa affert funera. [*Crudele, mortifero.*] Sic funebre bellum. Homero, legitur apud Horatium in Serm.

FVNERARIVS, a, um, ταφικὸς, quod ad funerationem pertinet: ut, Funeraria actio. Vlp. l. At ſi quis ff. de reli. & ſump. & fu. Qui mandatum alterius funerauit, non habet actionem funerariam.

FVNEREVS, a, um, [*Funebre.*] ταφικὸς, Funebris: ut Funerea fax. Virg. 4. Aen. & fronde coronat Funerea.

FVNERO, ras, p. c. [*Sepelire, far il funerale,*] κηδεύω, iuſta mortuo perſoluo, pompam funebrem duco. Pli. l. 33. ca. 10 Qui funerari ſe iuſsit ſeſtertijs undecim millibus. Sueton. in Dom. Cadauer eius Phyllis nutrix in ſuburbano ſuo funerauit. Hor. 3. Car. 8. Funeratum dixit pro occiſo, id quod ſequitur ponens pro eo quod procedit.

FVNESTO, ſtas, [*Funeſtare.*] μιαίνω, cæde polluo, funere inquino. Cice. pro Font. totum aras ac templa humanis hoſtijs funeſtant. Idem pro Rab. Funeſtari concionem carnificis contagione. Domus funeſtata, aliquo funere affecta. Pla. Paternam domum funeſtaui.

FVNESTVS, ſta, ſtum, [*Funeſto,*] ὀλέθριος, pernicioſus, exitialis. [*Maledetto, dannoſo.*] Cice. Att. Maiores noſtri funeſtiorem eſſe uoluerunt diẽ Allienſis pugnæ, quam urbis captę. Idem in Cat. Hoc tibi pernicioſum eſſe confido, & funeſtum futurum. Item quod funeribus adhibetur: ut, Funeſta tibia, qua ad funera canebant. Funeſta arbor, dicitur a poetis Cupreſſus, cuius ramus poni ante domum funereã ſolitus ſit, ne pontifex per ignorantiam ingrediens pollueretur.

FVNETA, arcus ſunt in uitibus, cum breuiores palmites ſarmento iunguntur inter ſe funium modo. Pli. li. 17. ca. 55.

FVNGOR, eris, functus, [*Fare, eſſercitare officio, uſare.*] τελέω, ſignificat officium aliquod exercere, munus obire, & cõſtruitur cum ablatiuo: ut Fungor Prætura. Ci. 5. de Finibus. In ſenſibus hæc eſt ſua cuiuſq; uirtus, ut ne quis impediat, quo minus ſuo quiſque ſenſus munere fungatur. Aliquando cum accuſatiuo. Teren. in Adel. Neque boni, neque liberalis functus officium eſt uiri.

FVNCTIO, onis, [*Fattura, fattione, opera*] uerbale. Cice. 2. Tuſc. Labor eſt functio quædã uel animi uel corporis, grauioris operis, uel muneris. Hinc Defungor, id eſt, expedio, finem facio, perago, ceſſo, & liberor ab aliquo officio, uel munere. [*Eſpedire, finire.*] Vir. 6. Ae. O tãdem magnis pelagi defuncte periclis, id eſt, qui euaſiſti pericula. Liuius: Defuncta morbis corpora ſalubriora eſſe cœpere id eſt, quę euaſerunt morbos. Ter. in Adel. Vtinam hoc ſit modo defunctum, [*Vltimo,*] id eſt, utinam hoc malum ultimum ſit, in quo finem faciat peccandi Aeſchinus. Functos uita dicimus, mortuos. Perfungor, perfecte fungor, ad finem uſque exequor. [*Compire,*] Cic. Lent. Cum & honoribus ampliſsimis, & laboribus maximis perfuncti eſſemus.

FVNGOSITAS, atis, [*Leggierezza.*] hoc eſt, raritas & leuitas, qualis in ſpongijs apparet. Pli. tota fungoſitas deraſa.

FVNGOSVS, a, um, [*Leggiero.*] rarum & leue, ad ſimilitudinem fungi. μυκητώδης, Pli. fungoſa medulla.

FVNGVS, gi, [*Fungo,*] μύκης, a funere (ut quidam docent) deſcendit, qđ ueſcentibus periculoſi ſuos ſit, uel ipſo Plinio teſte, qui eos, annumerat inter ea quæ temere manduntur. tota eſt fungis cum uenenis cognatio, ut, ſi uel caligaris clauus, aut ferri rubigo, aut panni marcor adfuerit, aut ſi ſerpens primo pateſcentem adhalauerit, omnis ſtatim ſuccus decoquatur in uenenum. Fungi nomen generale eſt. Pli. li. 22. cap 25. Fungorum leuior natura, & numeroſa genera: ſed origo non niſi ex pituita arborum. Tutiſsimi, qui rubent callo minus diluto rubore, quam boleti, mox candidi. Fungorum diuerſa ſunt genera. nam ſunt boleti, pratenſes albi, qui in pratis naſcuntur; Spongioli, a ſimilitudine ſpongiæ; Digitelli, a digitis; a porrigine Porriginoſi. Fungus arborum morbus, Pli. li. 17. ca. 24. Fũgus, ꝓ homine ſtupido, & inſulſo. Plaut. in Bacc. Adeon me fuiſſe fungum, ut qui illi crederem?

FVNGINVS, a, um, [*Funghino, di fungo.*] quod eſt ex fungo. Pla. i Tri. Hic quidem Fungino genere eſt, capite ſe totum tegit.

FVNICVLVS, li, [*Cordicella, funicello,*] καλώδιον, σχοινίον, diminutiuum a fune. Ci. 5. Inuen. Funiculo, qui a puppi religatus erat, ſcapham annexam trahebat. Ponitur quoq; pro menſura quadam Perſica ſexaginta continente ſtadia, ut placet Herodoto: quanquam Plin. ex Eratoſthenis ſententia quadraginta tantum ſtadiorum eſſe tradit.

FVNIREPVS, pi, [*Che cammina ſu per le corde,*] σχοινοβάτης, Apuleius: Funirepus periclitatur.

FVNIS, [*Corda, fune.*] κάλως, reſtis, ex cannabe, aut alia materia contorta: hodie tantum maſculini generis eſt, olim etiam fœmi. Vir. 5. Ae. traiectam in fune columbam, Quo tendant ferrum, malo ſuſpẽdet ab alto. Lucr. apud Gel. li. 13. ca. 10 Haud, ut opinor. n. mortalia ſecla ſuperne Aurea de cælo demiſit funis in arua. Col. l. 6. c. 62. Cannabisque funibus cornua iuuencorum ligato.

FVNVS, neris, [*Funerale, pompa funebre.*] κηδεία, pompa, quæ fit in exequijs mortuorum a funalibus, quòd incenſi funes mortuis præferebantur: quoniam noctu efferebantur cadauera. uel potius a φῦνος, Ionice, pro φόνος, quod cædem, uel cladẽ ſignificat Cic. de Ami. Quã ciuitati charus fuerit, mœrore funeris indicatum eſt. Interdum pro cadauere, [*Cadauero.*] Teren. in And. Effertur funus. Interdum pro morte. [*Morte,*] Vir. 4. Ae. Nec moritura tenet crudeli funere Dido. Quandoque pro ſepulchro. [*Sepoltura,*] Vir. 3. Aen. Ergo inſtauramus Polydoro funus.

FVO, fuis, fuit, futum, [*Eſſere.*] antiquiſsimi dixerunt pro ſum. Plau. in Amph. Ne quis tam audax fuat homo, qui obuiam obſiſtat mihi. Hinc manſit præteritum Fui. Vide Fuat.

FVR, [*Ladro, rubatore,*] φώρ, generis cõmunis, notæ ſignificationis eſt, a ferendo (ut quidam putant) hoc eſt, ab auferendo dictus. Vel (ut docet Varr. li. 14 rerum diuin.) a furuo, nigro, quod furta clã fiant, & plerunque nocte. Aut certe, quod Gellio magis placet, a Græco nomine φώρ ita enim antiqui illi uocabant, quem nunc κλέπτην, dicũt. Plaut. in Aulu. Tametſi fur mihi es, moleſtus non ero furi. Idem in Rud. Fures mihi eſtis, hoc eſt, furamini res meas. Ci. pro Mil. Nocturnum furem quoquo modo, diurnum autem ſi ſe telo defenderit, interfici impune uoluerunt. Fur item a Varrone dicitur, qui fucus in apibus nominatur. li. 3. de Re ruſt. cap. 16. Interdum fur capitur pro ſeruo [*Seruo,*] Virg. 3. Eclo. Quid domini facient, audent cum talia fures? Compoſita ſunt Bifur, & Trifur. Plaut. non fur, ſed trifur, hoc eſt, ſumme fur. Aurifur, qui furatur aurum.

FVRVNCVLVS, de quo ſupra, &

FVRCVLVS ſecundum Priſcianum.

FVRACITAS, tatis, procliuitas ad furandum. Pl. li. 10. c. 29.

FVRACITER, [*Da ladro,*] aduer. Ci. in Vati. Cum omnium domos furaciſſime ſcrutarere.

FVRAX, cis, [*Furace, dato al robare.*] ἐπίκλοπος, qui procliuis eſt ad furãdum. Ci. de Orat. Ridiculum eſt illud Neronianum in furace ſeruo: ſolum eſſe, cui domi nihil ſit obſignatum. Idem in Pſ. Nam Furaciſſimis manibus.

FVRCA, cæ, [*Forcella, forcina,*] δικράνη, a fero, inſtrumentũ, quo ſtramenta feruntur. Hor. in epi. Naturam expellas furca licet, uſque recurret. Dicitur etiam Furca, omne id quo quid ſuſtentatur in modũ furcæ factum. Pli. li. 9. ca 8. Tunc piſcatores circundant retia, furciſque ſubleuant. Vnde Bifurcus, Bifurcatus & Biſurcatim.

FVRCVLA, Liu. 8. Bell. Maced. Ad inane ſuſpenſo furculis ab hoſtibus muro peruenerunt. Eſt & furca, ſupplicij genus, quo afficiebãtur ſerui. Ci. de Diui. ſeruus per circum furcam ferens ductus eſt.

FVRCIFER, δικρανίτης, Plutarcho dicebantur ſerui, qui ob leue delictum cogebantur a dominis ignominiæ magis, quam ſupplicij cauſſa circa uicinos furcam in collo ferre ſubligatis ad eam manibus, & prædicare peccatum ſuum, ſimulque monere ceteros, ne quid ſimile admitterent. Vnde Plutar. in Vita Coriolani: Furcifer huic nomen eſt, quod maxima pœna apud antiquos ſeruo peccanti erat, ut his plauſtri lignum, cui temo affigitur, ſpectante uicinia ferens circum ageret: quod ubi factũ erat, infidus a domeſticis, & uicinis exiſtimatus, Furcifer appellabatur. nam Latini lignum illud Furcam appellant. Ci. in Vatin. Id tu tibi furcifer ſumes? Hinc Trifurcifer, ſummus furcifer dicitur: ſicut Triuenefica, ſumma uenefica.

FVRCILLA, læ, [*Forcina.*] diminutiuum a diminutiuo Furcula, inſtrumentum, quo frumenta cillentur, hoc eſt, mouentur. (nam cillere mouere eſt,) & quo fœnum, ſtramenta, & id genus reliqua iumentis miniſtrantur. Hoc ruſtici in fœno colligendo utuntur. Var. li 1. de re Ru. Herba ſubſecari debet, & quoad perareſcat, furcillis uerſari.

FVRENTER, [*Furiosamente.*] μανικῶς, more furiosi. Cic. At. lib. 6. Pueri, aiunt eum fure nter irasci.

FVRFVR, furfuris, pen genitiui cor. [*Semola, crusca, remolo.*] πίτυρον. purgamentum farinæ. Plau. in Capt. Quia sunt furfure suet. Vnde Furfureus, a, um, siue Furfuraceus, quod ex furfure constat: ut, Panis furfuraceus, siue furfureus. Furfures item Latini appellant uitium capitis, quod & Græci πίτυρα, siue πιτυρίασιν, uocant, cum scilicet quædam quasi furfuraceæ squammulæ absque ulceratione a cute resoluuntur, præsertim in capillo siue barba, nonnunquam etiam in supercilijs. Celsus & Serenus porriginem nominant. Plin. li. 20. cap. 9.

FVRFVROSVS, sa, sum, πιτυρώδης, quod furfures habet admistos, aut quandam furfurum similitudinem refert. Pli. li. 22. ca. 25.

FVRIAE, arum [*Furie.*] ἐριννύς, Cornuto, ἀμπνίδες, deæ furoris Noctis, Acherontisque filiæ, quæ tres esse putabantur, Alecto, Tisiphone, & Megæra. Virg. 12. Aene. Dicuntur geminæ pestes cognomine Diræ. Quem locum exponens Seruius, Diræ, inquit, in cælo, Furiæ in terris, Eumenides apud inferos. unde & tres esse dicuntur. Vocantur etiam canes, ut est apud Virg. 6. Aen. Visæq; canes ululare per umbram Aduentante dea. Hactenus Seruius. Furiæ ab Atheniensib. κατ' ἀντίφρασιν, Eumenides dicebantur, quasi placabiles & benignæ: apud quos & fanum habebant solennibus sacrificijs celebratum, quemadmodum & lucum in Latio, qui Furinæ dicebantur. Numen autem earum præcipue circa scelerum speculationem, ultionemque, & in animorum male sibi consciorum exagitatione uersari putabatur, ut est uidere apud Euripidem in Oreste. Cic. 3. de Nat. Deo. Sin hæc dea est, cur non Eumenides? quæ si deæ sunt, quarum & Athenis fanum est, & apud nos (ut ego interpretor) lucus Furinæ, Furiæ deæ sunt, speculatrices & uindices scelerum. Vir. 4 Aen. Heu furijs incensa feror. Ci. pro Roscio: Furiarum nomine a poetis nihil aliud significari ait, quàm animum sibi male conscium & scelerum quibusdá quasi stimulis assidue exagitatum. Trium autem Furiarum numerus triplicem animi denotat affectum, iram, cupiditatem, & libidinem, quibus mortales in omnia facinora præcipites eripiuntur. ira ultionem desiderat, cupiditas opes, libido uoluptates.

FVRIALIS, le [*Furiale,*] Cic. 2. Tusc. Hęc me irretiuit ueste furiali Inscium. Furialiter aduerb. Ouid 3. Fast. Furialiter odit.

FVRIATVS, a, um, [*Furioso,*] ἐκμεμηνώς, furore concitatus. Vir. 2. Aen. Furiata mente Corœbus. Vbi Seruius: Furiatus dicitur, qui ex caussa furit: Furiosus, a quo Furor nunquam recedit.

FVRIBVNDVS, [*Furibondo, infuriato grandemente,*] ἐξεστάμενος, qui uehementer furit. Ci. pro Sex.

FVRINALIA, sacra sunt Furinæ deæ, cuius etiam festa Furinales feriæ uocabantur, & sacerdos qui hæc sacra peragebat, Flamen Furinalis dictus est. Varro, & Festus.

FVRINVS, a, um, quod ad furem pertinet. Plaut. Pseud. Furinum est forum.

FVRIO, as, [*Infuriare,*] ἐκμαίνω, furore concito, in furorem ago. Hora. lib. 1. Carm. Quę solet matres furiare equorum.

FVRIOSE, [*Furiosamente,*] aduerb μανικῶς, dementer, insane. Cice. ad Att. Solet eum cum aliquid furiose fecit, pœnitere.

FVRIOSVS, a, um, [*Furioso, pazzo,*] μανιώδης, qui uehementi furore afficitur. Differt autem Furiosus ab insano mali magnitudine. Insanus enim is dicitur, cui mentis sanitas non satis constat, ita tamen ut officium tueri possit, & communem uitę cultum: furiosus autem, qui omnino mente alienatus est. Ci. in Catil. quo te ista tua cupiditas effrenata & furiosa rapiebat? Seruius in illud Virg. 2. Aen Furiata mente Corœbus, Furiatus, (inquit) dicitur, qui ex caussa furit. furiosus, a quo furor nunquam recedit. quod tamen omnino uerum non est. sunt enim furiosi, qui intermissionem habent, morbique, & sanitatis interualla, Vlpian l Qui testamento. ff Qui testamentum facere nó possunt Nec furiosus adhiberi testis potest, cum compos mentis nó sit: sed si habet intermissionem, adhiberi potest. In hoc autē furiosus differt a mente capto, quòd furiosus rabie quadam animi agitur: is uero, qui mente captus est, in quiete agit, nullaque furoris ostendit indicia. unde mente captus uidetur dici, qui eo morbo laborat, quem Græci uocant, μώρωσιν, cum scilicet, λογιστικὸν, hoc est, pars rationalis animæ uitiata est.

FVRNACEVS, a, um, quod in furno coctum est. Plinius: furnaceis panibus binas adijciunt libras.

FVRNARIA, æ, [*L'arte del fornaio,*] ἀρτοποιϊκή, absolute. dicitur autē quis furnariá exercere, qui ex furno, panis coctura quæstum facit, Suet. de Vitel. Antiochi cuiusdam, furnariam exercentis, filia.

●FVRNIANVS, a, um, adiect ut Furniana uasa, a Furnio inuentore fortassis dicta Plin.

FVRNVS, ni, [*Forno,*] ἰπνὸς, κλίβανος, in quo panis coquitur: ita dictus a furuo, id est nigro colore, propter fuliginem, uel propter obscuritatem, quam intus habet, ut inquit Porphyrio. Differtque a clibano, quòd clibanus mobilis est, & quasi paruus furnus, testaque aliquando tegitur, sed fere è metallo fit. interdum etiam ex lapide cóstat, non tam pani, quam alijs dapibus coquendis seruiens. furnus uero ex cæmentis, seu lateribus & calce constat; magnusque & immobilis est. Pli. erutices quinque decussi ligni clibanis, & furnis prębent usum. Pla. Cas. Vna ædepol opera in furnum calidum condito. Os furni, Fræfurnium dicitur.

FVRO, is, ere, [*Furiare, esser furioso,*] μαίνομαι, furiosus sum, furore exagitor. Ci. 2. de Diuin. Qui ualetudinis uitio furunt, & melancholici dicuntur. Idem de Claris Or. Eos furere, & bacchari arbitrabatur. Aliquando, uehementer irasci, & præ iræ magnitudine furioso similem fieri. Ci. Q. fratri: Clodius furebat, a Racilio se contumaciter, uexatum. Cœlius Cice. in epi. Furit Domitius tam gauisos homines suum dolorem. Dicimus quempiam furere audaciá, aut scelere, aut libidine: hoc est, præ audacia, scelere, aut libidine præcipitem ferri, & a furioso non admodum differre. Cice. in Catil. Furens audacia, scelus anhelans Catilina. Idem 4. Tusc. Inflammatus, & furens libidinibus.

FVROR, aris, [*Furare, rubbare,*] κλέπτω, furtum facio. Ci. 6. Ver. In furando manibus suis, oculis illorum utebatur. Idem. Verres solet hæc, quæ rapuit, & furatus est, dicere se emisse. Furari pro furtim assequi. Ci pro Balbo: Non furatus esse ciuitatem dicitur.

FVROR, roris, [*Furore, impeto, pazzia,*] μανία, λύσσα, ἄνοιας, παραφορὰ, grauior diuturniorque mentis alienatio. quo modo autem differat ab insania, docet Cice 3. Tusc his uerbis. Insaniam esse censuerunt inconstantiam sanitate uacantem, quæ tamen posset tueri officium, & uitæ communem cultum, furorem autem esse suot mentis ad omnia cæcitatem. Virg. 2. Aeneid. Instamus tamen immemores, cæcique furore. Ci. de Arusp resp. Quæ potest homini maior esse pœna furore, atque dementia? Aliquando accipitur pro mente ui quadam diuina concitata, qualis est furor poetarum. negabat Democritus quempiam poetarum magnum esse posse sine furore. Cic. 1. de Diui. Inest animis præsagitio extrinsecus iniecta atque inclusa diuinitus, ea si exarsit acrius, furor appellatur, cum a corpore animus abstractus diuino instinctu concitatur. Dictus furor, quòd eo correptus huc atq; illuc temere feratur.

FVRTIFICVS, a, um, [*Ladro,*] φιλόκλεπτος; quod furtum facere solet. Pla. in Persa. Furtifica lexna? idem in Pseu. Furtificas manus.

FVRTIM, aduerbium, [*Nascosamente, celatamente,*] λαθραίως, latenter. Virg. lib 3. Aeneid. Furtim mandarat alendum. Cice. aduersus legem Agr. ut occulte latet? ut recondita est? ut furtim tota decemuiris tradi ur? Furtim habere seruum alienum, est occultare: cui opponitur, palam habere.

FVRTIVE, [*Nascosamente,*] pro furtim. Pla. Pœn.

FVRTIVVS, a, um, pen. prod. [*Furtiuo, robato,*] κλοπιμαῖον, quod furto ablatum est, Plaut. in Curc. Qui tetas mercari furtiuas, atque ingenuas uirgines. Quandoque Furtiuum dicitur clandestinú. Ci. in Pis. Furtiuum iter per Italiam. Liui. 4. Bel. Pun. Furtiuæ excursiones.

FVRTVM, ti, [*Furto,*] κλοπὴ, κλέμμα, ut Paul. Iureconsul. definit, est contrectatio rei fraudulosa, lucri faciendi gratia, uel ipsius rei, uel etiá usus eius, possessionisue, quod lege naturali prohibitú est admittere. Cic pro Cluent. Strato furtum fecit. Veteres tamen dicebant Furtum, quicquid Clam committeretur unde Furta pro adulterijs, coitque clandestino frequenter legimus apud poetas [*Adulterio,*] Vir. 4. Geor. Martisque dolos, & dulcia furta Tibul. Celari uult sua furta Venus. Itē pro Insidijs. Vir. l. 11. Furta paro belli connexo in tramite siluæ. Sal. l. 1. hist. Metu gentis ad furta belli peridoneæ.

FVRVNCVLVS, [*Ladroncello,*] dimi. a fur. Ci in Pis. Olim furunculus, nunc etiam rapax. Accipitur quandoque pro mustella siluestri, quæ in cauernis cuniculi capiuntur. alio nomine dicitur uiuerra, Græce ἰκτὶς. Est & Furunculus, δοθιὴν, tuberculum acutum, cum inflammatione, ac dolore in carnosis maxime partibus, ut scribit Galenus. Prouenit ex humoribus crassis, differtque a phymate, quòd hoc maius est furunculo, rotundius atque planius. Pli l. 26. ca. 11. Passim nascuntur, qui Furunculi uocantur. Est præterea Furunculus in uitibus tuberculum in modum uerrucæ eminens: quod fit, dum ex cortice germen procedit. Col. l. 5. & ca. 14. Dictus Furunculus quod quasi furtim nascatur.

FVRVVS, a, um, [*Oscuro, nero, bruno,*] μέλας, ἀμαυρὸς, σκοτεινὸς, niger, ater, obscurus. Oui. 5. Met Ex Acheronte suo furuis peperisse sub antris. Hostiæ furuæ dicebantur, quæ nigri erant coloris: quod hostiarum genus Dijs inferis gratissimum putabatur.

FVSCATOR, uris, [*Offuscatore,*] Lucan. lib. 4. Quicquid cæli fuscator eor intulerat.

FVSCINA, næ pen. cor. [*Tridente,*] διάπαρον, τρίαινα, telum tridens, siue trisulcum, aut bisulcum, quo piscatores affigunt anguillas, & ea quæ in imo aquæ fundo natant. erat autem hoc insigne, & ueluti sceptrum Neptuni, ut in Priap. Neptuni fuscina telum. Ci. 1. de Na. Dant deo arcum, hastá, clypeum, fuscinam, fulmen Hoc etiam retiarijs in gladiatorijs ludis utebantur. Iuuen. Sat. 2. Tunicati fuscina Gracchi. Mart. lib. 1. Fuscina dente minax.

FVSCVS, ca, cum, [*Fosco,*] φαιὸς, color subniger, non plane niger, qualis est Indorum meridionalium, & Aethiopum color. Fuscus pilus Pli. lib. 8 cap. 21. Fuscum Falernum, Martialis. Fuscus equus, Ouid. 2. Fast.

Fast. Fusca uox est ea, clara aut canora non est. Ci. 2. de Nat. Deo. Fusca lacerna. Mart. lib. 14.

FVSCO, as, [Far fosco.] μελαίνω, subnigrum facio. Ouid. 3. de Arte am. Fuscantur corpora campo.

FVSE, [Abondeuolmente, copiosamente.] πλατέως, copiose. Ci. 3. de Fi. Potest id quidem fuse, & copiose, & augeri, & ornari.

●FVSIDIVS, fœneratoris nomen apud Hor.

FVSILIS, le, p. c. χυτός, quod fundi potest, unde Fusilia uasa, & Fusilia signa, ex metallo aliquo fusa. Ouid. 11. Meta. Fusile per rictus aurum fluitare uideres. Col. li. 6. ca. 33. Fusili sale.

FVSIM, [Copiosamente.] χύδην, sparsim, fuse autem, significat copiose.

FVSIO, onis, [Fusione.] χύσις, Ci. 1. de Nat. Ipsumq; mundum Deum dicit esse, & eius animi fusionem esse uniuersam.

FVSIVS, pro Furius antiqui dixerunt, Festus.

●FVSIVS, oratoris nomen, cuius meminit Cic.

FVSORES, [Colore, che fanno lauori di getto.] χωνευταὶ, a fundendo.

FVSORIVS, a, um, χωνευτικὸς, quod ad fusionē pertinet, seu quod fundi potest: ut opus fusorium, uas, in quo metalla liquefiunt: ars fusoria ars fundendi, conflandiue metalla.

FVSTERNA, æ, pars abietis superior, durior, & nodosior: nam inferior minusque nodosa Sapinus dicitur. Pli. li. 16. ca. 39.

FVSTIGO, as, are, [Bastonare.] fuste uerbero, ξυλοκοπῶ.

FVSTIS, huius tis. masc. gen. [Bastone.] βάκτρον, baculus, stipes. Ci. pro Cec. Si saxis, aut fustibus aliquem de fundo præcipitem egeris? Pli. lib. 14. cap. 13.

FVSTVARIVM, rij, ξυλοκοπία, pœna, quæ fuste infligitur, Ci. 3. Phil. Fustuarium meruerunt legiones, quæ consulem reliquerunt.

FVSVRA, ræ, [Liquefattione.] χύσις, fusio, siue liquefactio. Plin. lib. 33. cap. 6.

FVSVS, a, um, [Sparso, liquefatto.] χυθεὶς, conflatus, liquefactus. Aliquando dispersus. Ci. de Orat. Genus facetiarum æqualiter tota in oratione fusum.

FVSVM, si, [Fuso.] ἄτρακτος, instrumentum, quod mulieres nendo digitis uoluunt, a fundendo dictum, quod, dum trahitur, uoluendo quasi liquefieri uidetur. Oui. 4. Meta. Versaten ducentem stamina fuso.

●FVTATIM, pro fusim. Plaut. in Truc.

FVTILE, [Vano.] ληρωδῶς, aduerb. pen futiliter. Ennius in Phœnice, ut citat Nonius, quod factum est futile, nos feramus fortiter.

FVTILIS, le, pen cor. χυδαῖος, a fundendo (ut Festo uidetur) aut certe, quod Vallæ placet, ab antiquo uerbo Futio, a quo & Effutire, proprie dicitur, quod liquorem sibi commissum non satis fideliter continet, sed protinus effundit, χυδαῖος, unde Futile uasis genus dicebatur auctore Donato, quod latissimi oris, ex altera parte acutū, quod statim positum effundebatur. Vtebantur in sacrificijs deæ Vestæ: quia aqua ad sacra hausta in terra non ponitur, quod si fiat, piaculū est. unde excogitatum uas est, quod stare non posset, sed positum statim effunderetur. A quo Futiles [Cianciatori,] dicti sunt, qui continere tacenda non possunt, sed ea effundunt. Teren. in And. Tam iners, tam nulli consilij sum: seruon' fortunas meas me commisisse futili? Accipitur etiam futilis pro uano, leui, & inutili. [Vano, pazzo] Ci. 1. de Nat. Deo. Futiles commentitiæque sententiæ Sic Pli. li. 33. ca. 2. Caussam Futilem uocat, quæ leuis est, & nullius momenti.

FVTILITAS, atis, [Pazzia.] leuitas, inutilitas. Ci. 2. de Nat. Hæc plena sunt futilitatis.

FVTINVS, erat deus, in cuius sinu pudendo nubentes præsidebant, ut illarum pudicitiam prior deus delibasse uideretur.

FVTO, futis, [Mandar fuori.] ἐκχέω, effundo: a quo componitur Effutio, de quo paulo ante.

FVTIS, uas aquarium, quo aqua in tricliniū infundebatur. Slpontinus.

FVTO, as, redarguo: a quo Confuto, & Refuto, ἐλέγχω, Cato futauit usus est, pro sæpius fuit.

FVTVO, futuis, futui, fututum, [Vsar carnalmente con donna.] ὀχεύω βινέω, obscænum uerbum, quod a Futio deduci uidetur: cum nihil aliud sit futuere, quam semen effundere. Valla. lib. 1.

DE LITERA G

G LITTERA muta est, quæ in uerborum præteritis mutatur in c, ut, Legor lectus, Agor actus. Aliquādo in s, ut, Spargo sparsi, Mergo mersi. Aliquādo in x, ut Rego rexi, Pingo pinxi. In Græcis quibusdam dictionibus nos g, pro K, substituimus: nā quod illi, κύκνος, nos cygnus, quod illi κώβιος, nos gobius uel gobio scribimus.

G ANTE A

●GABA per simplex b, γάβα, Galilææ oppidum. Gabba, Syriæ urbs.

●GABALES, es, γαβαλὰ, promontorium in ora Syriæ, in quo sita est Laodicea Plin.

●GABALES Aquitaniæ populi. Pli.

GABALVS, pe. p. σταυρὸς, apud ueteres crux, siue patibulum dicebatur. Var. Nos barbari, quod innocentes in gabalum suffigimus homines: uos non barbari, quòd noxios absoluitis? Nonius.

GABATAE, arum, p. c. γαβαθαι, uasa concaua, edulijs pulmentarijsque aptissima. Mart. lib. 7. Transcurrunt gabatæ, uolantque lances. Et alibi, Sic implet gabatas, paropsidesque.

GABII, orum, γάβιοι, Volscorum urbs fuit lxx. millibus passuum ab urbe distans, a Galacto & Bio fratribus Siculis cōdita, sicut scribit Solinus: fraude Sexti Tarquinij superbi filij in Romanorum ditionem redacta, ut tradit Liu. lib. 1. ab urb.

GABINI, γαβῖται, dicti sunt homines Gabijs habitantes. Gabiorum meminit & Vir. li. 6. Aen. Hi tibi Nomentum, & Gabios, urbemque Fidenam: Hi Collatinas imponent montibus arces.

GABINENSES, adiectiuum. Pli. lib. 2. c. 49. In Gabinensi agro.

GABINVS, a, um, ut Gabina Iuno, Vir. 6. Aen. Vrbs Gabina, Ouid. 3. Fast. Roboris freta Gabinu, Claud. 3. Paneg.

GABINVS CINCTVS, toga erat, ut docet Seruius, sic in tergum reiecta, ut una eius lacinia reuocata hominem cingeret, quo uestimenti genere utebatur consul bella indicturus Vir. 7. Aen. Ipse Quirinali trabea cinctuque Gabino Insignit. Eodem etiam Decios indutos fuisse legimus, cum se pro repub. deuouerent.

●GADABA, γάδαρα, ciuitas Syriæ non longe ab Ascalone. Pli.

GADES, dium, γάδειρα, τὰ, duæ insulæ sunt, teste Pli. lib. 4. cap. 22. ultra finem Bæticæ prouinciæ, & in extremo nostri orbis uersus Occidentem, ubi Europa ab Africa dirimitur. Harum maior Erithia dicta est a Tyrijs ab Erithræo mari oriundis, qui in hac insula urbem cōdiderunt. Distat a Calpe, teste Strabone septingentorū quinquaginta stad. interuallo, parua quidem insula, sed uirorum dignitate excellens. In qua equestris ordinis Gaditanos, quingentos in uno censu numeratos aliquando fuisse compertum est. Insula hæc ubi continēti est proxima interluitur freto DCC, non amplius, pedum. Huic adiacet altera insula minor, & ipsa Gadis appellata, unius tantum stadij Euripo interlabente ab altera dirempta, in qua tanta est pabuli lætitia, ut pecudum ibi pascentium lac serum non efficiat, neq; ex eo caseus fieri possit, nisi multa admista aqua. Quin illud etiam traditur pascentes in hac insula pecudes, nisi subinde sanguinem exhaurias, intra triginta dies pinguedine suffocari. Quæ res poetis occasionem uidetur ministrasse eorum quæ de Geryonis armentis fabulati sunt Auctor est Strab. lib. 3. Plin. tamen uult Geryonem in minori insula habitasse. Ci. pro Cor. Gades Herculis itinerum, ac laborum terminus. Declinatur autem hoc nomen in utroque numero. Dicimus enim Gadis in numero singulari pro alterutra harum insularum, uel in plurali numero Gades. Pl. li. 4. cap. 22. Gadis longa est XII. M. lata. III. M. passuum.

●GADERA, Punicum uocabulum, quo illi septum significant: unde Insulæ Gades. Pli.

GADITANVS, a, um, pen. product. γαδειρικὸς, ut mare Gaditanum & Gaditanæ puellæ, quæ lasciuiæ nomine olim in pretio fuerunt. Gaditani oriundi sunt a Tyrijs. unde Lucan. Tyrijsque a Gadibus hospes.

GAETVLIA, Aphricæ interioris regio, cuius incolæ Getuli appellantur. Vir. 4. Aen. aut captam ducat Gætulus Iarbas.

GALATIA, γαλατία, regio minoris Asiæ ab Oriente Cappadociam & Halym fluuium, ab occidente Bithyniam & Asiam, a meridie Pāphiliam, a Septentrione Pontum Euxinum habens.

GALATAE populi. Luca. li. 7. Viuant Galatæq;, Syrique. Hæc & Gallogræcia dicitur, populiq; ipsi Gallogræci. nam cum a rege Bithynio Galli simul & Græci in auxilium uocati uenissent, partem regni tenuerunt, & ab utrisque populis Gallogræci sunt dicti.

GALBA, bæ, uermiculus miræ exilitatis, qui nascitur in esculis: a quo qui primus Sulpiciorum cognomen Galbæ tulit, ab exilitate ita uocitatus est: quem alij e contrario, quod præpinguis fuerit ita nominatum scribunt. talem. n. Galli uocant Galbam. Alij quod oppidum Hispaniæ frustra diu oppugnatum, illitis demum galbano facibus succenderit. Non nulli, quòd in diuturna ualetudine galbeo, hoc est, remedijs lana inuolutis assidue uteretur.

GALBANATVS, nomen simile participio formauit Martialis, quod est Galbano indutum: accipiturque pro homine molli & effœminato: Licet (inquit) occupato galbanatus in lecto.

GALBANEVS, a, um, [Di Galbano.] adiect. a Galbanus. Vir. 4 Geo. Galbaneoque agitare graues nidore chelydros. Idem 4. Geo.

GALBANVM, ni, [Galbano.] p. c. succus est siue lachryma ferulæ in Syria nascentis, quam Meropium uocant, teste Diusco. l. b. 3. Græci χαλβάνην, dicunt per ch, nostri mutata aspirata in suam mediam Galbanum uocant Lucan. lib 9. Hic ebulum strider, peregrinaque Galbana sudant. Plin. lib. 12. cap. 25. Dat & Galbanum Syria. Est etiam hoc nomine genus uestimenti delicatorum, a colore albo, ac sublucido, quod nullos habet pilos. Iuuen. Sat. 2. Cærulea indutus scutulata & Gelbana rasa.

GALBEVM, ornamenti muliebris genus. Festus.

GALBINVS, a, um, [Lasciuo.] p. p. mollis & lasciuus. Mart. Galbinos habet mores. Tunica quoque galbina a colore dicta est. Fla. Vopiscus in Aur. Inter hæc fuit tetricus chlamyde coccea, tunica galbina.

Quam

Qusm in hoc Vopisci loco malim legere Tunica, Gabina.

GALBVLA, auicula, quæ uuis maturescentibus, calamis & retibus capitur. Martial. lib. 13. Galbula decipitur calamis & retibus ales, Turget adhuc uiridi cum rudis uua mero. Quidam eandem esse existimant cum ea, quam Græci ἰκτερὸν, appellant. Plin. tamen libr. 33. cap. 11. auctor est, quem Græci ἰκτερὸν, uocant, a Latinis Galgulum appellari.

GALBVLI, σφαιρίδια τῆς κυπαρίσσου, pillulæ cupressi arboris, in quib. semen reconditur. Varr. lib. 1. de re Rust.

GALE, les, γαλῆ, a Græcis appellatur animal illud notum, quod Latini Mustelam nominant, ut multis argumentis docet Sipontinus, recentiorū omnium Græcorum errorem redarguēs, qui felem γαλῆν nominãt. nam quæ de gale tradit Aristoteles, eadem omnia mustelę assignat Pli. neque ad felis naturam possunt accommodari.

GALEA, leæ, [celata, elmo,] κόρυς, instrumentum est ferreum ad capitis munitionem inuentum. Ci. in Verr. Galeas æneas. Pli. li. 7. ca. 56. Galeam, gladium, hastam Lacedæmonij inuenere.

GALEATVS, [con la celata,] galea indutus: ut, Galeata Mineruæ. Cice. 1. de Nat. Deo.

GALENA, dicitur plumbi & argenti uena communis, quæ & μολύβδαινα, uocatur Plin. li. 34 c. 18. docet idem eodem li. ca. 16.

GALENVS, p. p. γαληνὸς, nomen medici excellentissimi, ex Pergamo Asiæ orbe. Floruit temporibus Traiani ad usque Antonini Pii tempora. Plurima reliquit de re medica uolumina.

GALEO, as, are, [Porsi la celata,] galeam induere. Hirt. 5. Bel. Afr. Milites in campo iubet galeari, & ad pugnam parari.

GALEOLA, læ, κοτύλιον, cum accentu in antepenultima, uas sinnosum, a galeæ similitudine dictum, auctore Nonio. Varr. de uita populi R. ubi erat uinum in mensa positum, aut galeola, aut sinu?

GALEOTAE, γαλεῶται, erant uates quidam in Sicilia & Attica a Galeote Apollinis filio, qui frater Telmessi eius fuisse traditur, qui Telmessum urbem in Caria condidit, oraculo ex Dodona accepto. Vnde Aelianus scribit Dionysium tyrannum Galeotas solitum consulere in Sicilia. Meminit horum Ci. I. de Di.

GALEOTES, tæ, γαλεώτης, species est stellionis, Plinij temporibus Italiæ incognitum. hic & Colotes & Ascalabotes appellatur. Ci. de Diuinat. Plin. lib. 29. c. 4.

GALERITA, p. p. [Lodola,] κορυδαλὸς, auis quæ nunc Alauda dicitur. Varro galericum appellat, quia plumam elatam in capite habet galeri similitudine. Pli. lib. 10. ca. 49.

GALERICVLVS, πιλίδιον, πιλίσκος, Suet. in Othone, cap. 12. Galericulo capiti propter raritatem adaptato.

GALERVS, ri, pen. pro. [capello,] κυνῆ, pileus rotundus, a galeæ similitudine dictus, ut inquit Varro. Iuue. Sat. 6. Flauo crinem abscondente galero.

GALESVS, si, fluuius iuxta Tarentum. Vir. lib. 4 Geo. Qua niger humectat flauentia culta Galesus. Hor. 2. Car. Ode 6.

GALEOS, γαλεὸς, piscis est a Rhodijs olim maximo in pretio habitus, qui a nostris etiam Mustela dicitur. Pli. li. 32. ca. 2.

GALGVLVS, li, ἰκτερὸς, est, quæ si spectetur a quopiam morbo regio laborante, sanatur æger, & auis emoritur. Pli. li. 30. ca. 11.

GALLA, fructus quercuum, κηκὶς, Pli. l. 20 c. 20. Ceruicis dolores cum gallę & lini semine pari mensura sedat. Vir. 4. Geor. Proderit & tonsum gallæ admiscere saporem. Gallam bibere ac rugas conducere uentri, ait Lucilius.

●GALLAICI, siue Gallæci, Hispanię populi, Gallis finitimi. Mar. Nec quæ Gallaico linuntur auro.

GALLIA, γαλλία, Stephano, κελτογαλατία, Ptolemæo, Europæ pars: a candore populi dicta. Gala enim lac Latine dicitur. nam montes & rigor cæli ab ea parte Solis ardorem excludunt, ut eorum corpora non colorentur. Est autem triplex, Togata, Comata, & Braccata Gallia. Togata dicitur Cisalpina, quæ scilicet inter alpes est, & Rubiconem fluuium, antiquum Italiæ limitem: ita dicta, quòd populi illi, Romanorum more, toga uterentur. Braccata autem Gallia dicta est Gallia Narbonensis, Romanorum prouincia, a braccis uillosæ uestis genere appellata, quibus peculiariter eius prouinciæ homines utebantur. Comata cognominatur omnis translalpina Gallia, a comæ nutriendæ studio. Hæc rursus in tres partes diuiditur, Belgicam, Celticam, & Aquitanicam, quæ Aremorica ante dicta est. Nā a Scalde ad Sequanam Belgica: ab eo ad Garumnam, Celtica, eadēque Lugdunensis: inde ad Pyrenæi montis excursum, Aquitania. Ci. in Ant. Gallia comata.

GALLAECIA, regio est citerioris Hispaniæ. Pli. li. 4 cap. 20.

GALLICVS, ca, cum, quod est ex Gallia: ut Gallica terebra apud Colum. lib. de arboribus. ca. 8 Alpes pascens, præcipui candoris. Ager Gallicus, & Picenus, Ci. de Cl. Pli. li. 16. cap. 15.

GALLICANVS, a, um, idem quod Gallicus. Ci. pro Quinctio.

GALLICAE, arum, genus Calceamēti, quo utuntur Galli pluuioso tempore, uulgus (inquit Bayfius) uocat Galozas. Cic. 2. Phil. Nam quod quærebas, quomodo redissem: primum luce, non tenebris: deinde cum calceis & toga, nullis nec gallicis, nec lacerna. Quo tamē in loco omnia pene exemplaria habent, Caligis, sed corrupte, ut satis constat ex Gell. lib. 13. cap. 20.

GALLICINIVM, [Quella parte della notte quando cantano i galli,] ἀλεκτρυοφωνία. pars noctis, qua galli cantant, quæ est quarta castrensis uigilia. Apul. li. 2. de Asino aureo: Noctis gallicinio uenit.

GALLINA, næ, [Gallina,] ὄρνις, ἀλεκτορὶς, auis nota. Teren. in Phor. Anguis per impluuium decidit de tegulis: Gallina cecinit. Tria autem gallinarum genera enumerantur a Varrone de Re rust. li. 3. ca. 9. Villaticæ, Rusticæ, siue agrestes & Africanæ. Villaticæ dicuntur uulgarissimæ illæ, quas in uillis & nonnunquam etiam in urbe alii uidemus. Rusticæ, siue Agrestes, medij cuiusdem generis sūt inter uillaticas & Africanas: quæ Varronis tempore raræ erant in urbe, & in ornatibus publicis poni solent cū psittacis, & merulis albis, alijsque rebus inusitatis. Ideo autem dictæ sunt agrestes, quòd nō in uillis, sed fere in siluis oua facerēt. Hæ primum allatæ sunt e Gallinaria insula maris Ligustici: ubi hoc gallinarum genus, agreste est, & ferum. paulatim deinde cicures factæ omnem Italiā impleuerunt, & ex Italia in Galliam & Germaniam translatæ sunt: a quibus ea de caussa Longobardicæ gallinæ uocantur. Tertium gallinarum genus est, quas quòd primum ex Africa in Italiam sint translatæ, Africanas uocauere. Hæ (ut loco iam citato ait Varro) grandes sunt, uariæ, gibberæ, & a Græcis Meleagrides appellantur. uulgus hodie uocat gallinas Indicas.

GALLINACEVS, a, um, [Di gallina,] ὀρνίθειος, quod ex gallinis est, ut Pullus gallinaceus. Varr. 3. de Re rust. c. 9 Gallinaceum fel, Ci. 2. de Diu. Gallinacea oua. Varr. lib. 3. cap. 9.

GALLINACEVS, cei, subst. [Gallo,] ἀλεκτρυὼν, ipse gallus. Fescennius Niger, ob unius gallinacei direptionem, decem commanipulares secuti percuti iussit. Pli. li. 37. ca. 10. & li. 8. ca. 7.

GALLINARIA, riæ, γαλλιναρία, insula est in mari Tusco secundum Italiam, contra montes Ligusticos, a gallinarum agrestium copia, ut inquit Varr. li. 3. de Re rust. appellata. Est & silua Gallinaria, γαλλιναρία, ὕλη, Cumis uicina, de qua Cic. in epist. ad Pætum. De hac Strabo ita scribit: Hoc in sinu fructuosis uirgultis frequens, & arboribus silua est, aquarum indiga.

GALLINARIVM, rij, [Pollaio,] ὀρνιθὼν, locus in quo aluntur gallinæ: Col. lib. 9. Gallinaria constitui debent parte uillæ, quæ hybernum spectat orientem. Græci auctore Polluce πετευρίον, uulgus a pullis gallinaceis, Pullarium appellat.

GALLINARIVS, rij, & Gallinaria riæ, [Gallinaio,] ὀρνιθοκόμος, qui & quæ gallinas curat. Pli li. 10. ca. 55.

GALLVLASCO, cis. Nonius poeta in Exodio, ut citat Nonius. Puerum Mulieri pręstare nemo scit, quanto melior sit, cuius uox gallulascit, cuius ramus roborascit.

GALLO, as, βακχεύω, bacchor, gallos, Cybeles sacerdotes, imitor. Varro Eudæmonibus, ut citat Nonius. Et deam gallantes uario retinebant studio. Nonius.

GALLOGRAECI, ijdem sunt, qui Galatę, eorum regio est Galatia, quā Gallorum aliquot populos insedisse, Pli. lib. 5. cap. 32 testatur, & Ptol. lib. 5. tabula Asiæ prima. Str. quoque lib. 4. Tectosages è Narbonēsi, Tolistobogios, & Trocmos, e Celticis Galliæ profectos, Phrygiam, Cappadociæ & Paphlagoniæ uicinam, occupasse scribit. Meminit & Liui. lib 38.

GALLOGRAECIA, γαλατία, regio Asiæ minoris Cappadociæ, Bithyniæ, & Pamphyliæ finitima, quæ alio nomine Galatia dicitur: cuius incolæ Galatæ dicuntur, & Gallogręci.

GALLVS, a, um, sicut Gallicus, & Gallicanus, quod originem habet ex Gallia. Sal. li 4. Hist. Duæ Gallæ mulieres. Catul. de Berecyntia: te ad alta Gall. Cybeles nemora simul.

GALLVS, li, γάλλος, Cybeles sacerdos, a Gallo Phrygiæ fluuio, cuius aquā qui gustassent, reddebantur insani. Oui. 4 Fast. Amnis it insana nomine Gallus aqua. Gallus gallinaceus ἀλεκτρυὼν, nota auis, nocturna uigil, quem excitandis a somno in opera mortalibus, genuisse prouidentia diuina uidetur. Ci. 2 de Diuin. Democritus quidem optimis uerbis caussam explicat, cur ante lucem galli canant: depulso enim de pectore, & in omne corpus diuiso, & modificato cibo cantus edere, quiete satiatos. Et paulo ante. Quia galli uicti silere solent, canere uictores. Galli item Europæ populi sunt: de quibus in dictione Gallia. Gallus item fortunam corporis significat, ut inquit Quinct. id est, castratum: nam tales erāt Galli sacerdotes Cybeles. Fuit item hoc cognomen Cornelij præstātissimi poetæ, cuius etiam hodie aliquot extant fragmenta. Hic primus Aegypti præfectus fuit, Augusto Cæsari familiarissimus: cuius tamen iussu, cum in proditionis suspicionem uenisset fuit interfectus.

GAMMARVS, ri, pen. cor. ἀστακὸς. aquatilium animal, simile cancro: uel (ut quidam putant) ipse cancer, cui bina brachia denticulatis forcipibus ad caput porriguntur. Martial. lib. 2. Concolor in nostro gammare lance rubes. Iuuen. Sat. 5. sed tibi dimidio constrictus gammarus ouo Ponitur. Veneti adhuc hodie nomen retinent. Pli. li. 9. ca. 13. Leonem appellat quod nomen Massilienses etiam habent.

•GAMPHASANTES, populi Lybicæ Aethiopicæ, sine ullis vestibus uiuentes, qui a prœlijs abstinent. Plin.

•GANDAE, populi interioris Asiæ Plin.

GANEA, æ, & ganeum. [Bordello.] χαμαιτυπεῖον, πορνεῖον, ὀκλαδεῖον, lupanar meretricū, gulosorū diuerſorium, in terra, nō, ut cœnacula superius. Est enim locus abditus, & uelut subterraneus, uinolētiæ & libidini aptus. Ci. in Pis. Paulisper stetimus in illo ganearum tuarum nidore. Ter. in Ad. Credo abductum in ganeum. Pli. tamen accepisse uidetur pro ipsa ingluuie, cibarijsque. ait enim de porco li. 8 Neque alio ex animali numerosior materia ganeę.

GANEONES, [Bordellieri.] ἄσωτοι, dicti a ganeis, teste Nonio, quemadmodum Popinones a popinis, qui ganeas frequentant. Varro in Mod. Et hoc interest inter Epicurum, & ganeones nostros, quibus modulus est uitæ culina. Ci. in Cati. Quis ganeo? quis adulter? Ter. in Heaut. Helluo, ganeo, damnosus.

GANGES, gis, & Gangetis, [Gange.] γάγγης. Indiæ fluuius maximus, qui uniuersam secat Indiā, secum arenas trahens, alio nomine Physon a Græcis dictus, quem sacræ litteræ inter eos annumerant, qui de paradiso profluunt. Fontes eius alij incertos esse tradunt, uicina que omnia rigare, alij in Scythicis nasci, ipsamque Indiam secare dixerunt, fluereque in eum triginta amnes. Minima Gangis latitudo per octo millia passuum, maxima per uiginti patet altitudo, ubi uadosissimus est, mensuram centum pedum implet. Dictus Ganges a Gange Aethiopum rege, ut ait Suidas. Oui. li. 4. Met. Decolor extremo qua cingitur India Gange.

GANGETICVS, ca, cum, γαγγητικὸς, a Gange fluuio deductum. Col. lib. 8. cap. 8. Gangeticas & Aegyptias aues.

GANGLION, γάγγλιον, tumor in capite, uel collo. Cels. li. 7.

GANGRAENA, næ, [Gangrena.] γάγγραινα, caro emortua ex ulcere, uel inflammatione: cui nisi opportuno remedio occurratur, ad uicina pserpit: παρὰ τὸ γραίνω, τὸ ἐσθίω, hoc est, a comedēdo, seu depascēdo. Lucil. li. 1. Sat. Serpere uti gangræna malo. Varr. Si ob eam rem gangræna non sit ad brachium uentura. Vide Cels. li. 5.

GANNIO, is, iui, uel ganij, itum, [Far uoce di uolpe.] κνυζάομαι, proprie uulpium est, teste Donato: dicitur tamen & de canibus, cum claro ululatu, dolorem quendam, gaudiumve testari uidentur.

GANNITIO, & Gannitus, κνυζηθμὸς, Lucretius: Longe alio pacto gannitu uocis adulant. Inde ad hominem translatum. Persius Saty. 5. Secretam gannit in aurem. Hinc Ogganio, in aurem secreto loquor. Apul. li. 2. In aurem mulieris oggannijt. Aliquando multum dico, inculco. Plau. in Asina. Cui nunquam unam rem me licet semel præcipere, fieri, quin centies eandem imperem, atque ogganniam.

GANYMEDES, γανυμήδης, Trois filius, formosissimus puer, quem cū Iuppiter deperiret, iussit in cælum ab aquila portari, & sibi a caliculis esse, repudiato ministerio Hebes, quæ ante illius raptum miscēdo nectari præerat. Hanc fabulam tangit Vir. 1. Aen. cū inter caussas odij Iunonis in Troianos, recenset rapti Ganymedis honores. Higinus in Astronom. Poet. tradit Ganymedem inter sidera translatum conficere signum illud, quod Aquarium uocamus.

GARAMANTES, γαραμάντες, populi interioris Lybiæ Psyllis finitimi, a Garamante Apollinis filio cognominati, qui ibi Garamantam oppidum ex suo nomine condidit.

GARAMANTICVS adiectiuum est, Garammatica signa, apud Sil lib. 1.

GARGANVS, ni, p.p. γαργανὸς, mons in Apulia, cuius accolæ proprie Appuli dicuntur, hodie uulgo uocant Montem S. Angeli. Luc. lib. 4. Appulus Adriacas exit Garganus in undas.

GARGARIDIO, dias, στωμύλλω, φλυαρέω, antiquis idem erat quod garrio. Var. in epist. ad Fufium, ut citat Nonius.

GARGARVS, gari, & in plu. num. Gargara, γάργαρα. cacumen est montis Idę, teste Macrobio, in ea parte, ubi ad Mysos declinat tanta frugum ubertate affluens, ut quoties infinitum rei alicuius numerum uelimus denotare, a Gargarorum frugib. sumamus similitudinem. Vnde & Oui. li. 1. de Arte amandi, cum uellet Romanarum puellarum numerum immensum ostendere, dixit tantam esse Romæ puellarum copiam, quantam in Gargaris segetum.

GARGARIZATIO, & Gargarizatus uerbalia. Plin. lib. 21. cap. 19 & li. 30. cap. 4.

GARGARIZO, as, are, [Gargarizare.] γαργαρίζω, est liquorem ore haustum sæpe ad gurgulionem, id est guttur reuocare. Pli. li. 20. ca. 17. Cels lib. 4. cap. 2.

GARYOPHYLLVM, garyophylli, seu potius Garyophyllō, [Garofalo.] καρυόφυλλον, frutex est, teste Ruellio, in Oriente nascens, sambuci forma, semine grano piperis grandiori, fragiliorique ex atro rufescente, in claui modum capitato, exertis in aduersum quatuor denticulis sese stellatim decussantibus, prominulo apice, quadrati alueoli sinu medio umbiculatim prodeunte.

GARRIO, garris, garriui, uel garrij, [Ciarlare, ragionare inettamente, garrire.] στωμύλλω, inepte loquor. Ci. li. 2. de Or. philosophi garrire cœperunt. Proprie tamen Garrire est auium.

GARRVLVS, a, um. [Ciancia tore, ciarlone.] ἀδολέσχης, inepte loquax. Teren. in Ad. Ne quid de fratre garrulæ illi dicerem. Sed hæc significatio est metaphorica. proprie enim aues garrulæ dicuntur. Virg. 1. Geor. Garrula cum tignis nidum suspendit hirundo. Garrulus cātus, Pli. li. 10. cap. 29. Garrula fistula. Mar. li. 14.

GARRVLITAS, tis, [Ciancia.] ἀδολεσχία, actus ipse garriendi. Mar. li. 5. Auctoris pereunt garrulitate sui. Pli. li. 26. ca. 2. Quint. lib. 2. c. 4. Oui. 5. Metam.

GARVM, ri, γάρον, liquamen est ex intestinis piscium sale maceratis: ita dictum, quòd primum ex garo pisce confici solet. Plin. lib. 31. cap. 8. Liquoris genus, quod garum uocauere, intestinis piscium, ceterisque, quæ abijcienda essent, sale maceratis. Mar. lib. 13. Nobile nunc sitio luxuriosa garum.

GARVS, ri, γάρος, piscis est ex genere locustarum, ex cuius intestinis primum garum confici cœpit. Pli. li. 31. ca. 7. & li. 32. ca. 1.

GARVMNA, næ, nobilis Galliæ fluuius est, Celtas ab Aquitanis diuidens. Vide Melam.

GAVDEO, gaudes, gauisus, [Allegrarsi, dilettarsi.] χαίρω, γηθέω, est secum, & apud se lætari, neque respicit alium: contra Gratulor, est alterius caussa lætari. Cice. Cœlio: Mihi gaudeo, tibi gratulor. Teren. in Hea. Gaudere adeo occœpit, quasi qui cupiunt nuptias. Differunt autem gaudeo, & lætor. nam gaudere dicimur, cum re aliqua exhilaratur animus, nullum tamen eius foris apparet indicium. contra lætari quis dicitur, cum ita mouetur animus, ut in uultu & gestibus lætitiæ signa prodantur Cice. 4. Tusc. Vt confidere decet, timere non decet: sic gaudere decet, lætari non decet. Quandoque cum ablatiuo construitur, & tunc accipitur pro delectari. Virg. in Buc. Numero Deus impare gaudet. Cice. de Sen. Quam gaudebat bello Punico suo Næuius. Interdum etiam habet post se accusatiuum Gaudium: nam quemadmodum dicimus uiuere uitam, somniare somnia: sic, gaudere gaudium. Cœlius Cice. In theatrum Curionis Hortensius introijt, puto, ut suum gaudium gauderemus li. 8. Veri gaudeo. Gaudere in sinu, prouerbialis locutio, quam & poetæ usurpant, significat, secum lætari, Cic. lib. 3. Tusc. in sinu gaudeant, gloriose loqui desinant. Tibul. Qui sapit, in tacito gaudeat ille sinu. Proper. li. 2. In tacito cohibe gaudia clausa sinu. Congaudeo, simul gaudeo, Adgaudeo, gratulor. Lact. li. 4. Ego, cui adgaudebat: hoc est, quasi applaudebat.

GAVDIOLVM, χαρμάτιον, & compositum Gaudiloquus, qui cum gaudio loquitur, ut apud Plau. Dictum Gaudium, quasi Gaurium. Græci enim γαῦρον, lætum, gloriosum dicunt.

GAVDIVM, dij, [Allegrezza, gaudio.] χαρὰ, χάρμα, est affectio animi, alicuius præsentis boni opinione cōcepta: & proprie cum exhilaratur animus aliqua re, neq; tamen ita ad exteriora diffunditur ultra modum, ut facile appareat. Ci. 4. Tus. Cū ratione animus mouetur placide, atq; constanter, tum illud gaudium dicitur: cum inaniter, & effuse exultat, tum illa lætitia gestiens uel nimia dici potest.

GAVIA, auis est aquatica in petris nidificans. Pli. li. 10. ca. 32.

•GAVLEON, γαυλεὼν, insula est Libyæ adiacens, in qua serpens neque nascitur, neq; inuectus uiuit: puluisq; eius angues & scorpiones perimit, teste Solino.

GAVLVS, γαυλὸς, nauis genus Fest. Est item insula Siciliæ adiacens ab ea parte, qua Africam spectat. Pli. li. 3. ca. 8.

GAVRANVS, a, um, ut gaurani montes, apud Pli. li. 3. ca. 5. Gauranū uinum, quod in summis agri Falerni iugis nascebatur. nam quod in medijs, Faustianū, quod in imis Falernum dicebatur. Pli. li. 14. c. 6.

GAVROS, γαῦρος, mōs Campaniæ, Massicis, & Surrentinis propinquus, in quo nascitur uinum præcipuæ bonitatis. Cic. contra Rullum. Statius lib. 3. Silu. Bacchi et uineta madentia Gauri.

GAVSAPA, p.c. γαυσάπης, nomen indeclinabile, uestis militaris, seu straguli genus, quod olim ex stramento confici solet, quanquam postea etiam ex lana fieri cœpit maioribus uillis: quo etiam in urbe utebantur, hyberno potissimum tempore, aduersus frigoris tempestatumq; iniurias. Pli. li. 8. c. 48. Apud antiquissimos inuenitur Gausapes, is, Gausapa, gausapæ, & Gausapum, gausapi. Oui. li. 2. de Arte amandi: Gausapa si sumpsit, gausapa sumpta proba. Pers. Sat. quarta posuit Gausape pro barba hirsuta & prolixa.

GAVSAPINA, penula, uillosæ uestis genus, quo hyberno tempore, & frigido utebantur. hanc describit Mar. in Distichis. Pro eodem dicitur & gausapina. Idem: Mense uel augusto sumere gausapinas.

GAZA, zæ, [Massaritia, ricchezza.] γάζα. dictio Persica significās opes, supellectilem, & omne quod possidemus Pomp. Mela, Gazam Persæ ærarium uocant. Curt. li. 3. pecuniam regiam (gazam Persæ uocant) cum pretiosissimis rerum efferri iubet. Virg. 5. Aen. Et gaza læta agresti. Ci. 2. Offi. Omni Macedonum gaza potitus est Paulus. Est etiam Gaza nomen ciuitatis in Perside, ita dictæ, quòd Cambyses eo, uelut in munitissimam totius regni arcem, omnes opes pecuniamque congesserat.

GAZETICVS, ca, cum, quod est ex Gaza urbe Persica, circa quam nobilissima uina nascebantur, teste Mela. Sidonius in Faustum: Vina mihi non sunt Gazetica, Chia, Falerna.

G ANTE E

•GEA, γέα, Arabiæ Petrææ oppidum. Steph.

•Gebanitae, populi sunt maris rubri accolæ. Steph.

•Gebala, γέβαλα, tertia Palæstinæ portio, a qua deducitur Gebalenus Steph.

Gebenna, mons est in Gallia, Aruernos ab Heluijs diuidens ab ea parte, qua Cadurci & Ruteni Aruernos spectant. Cæs li.7.Bel.Gal. Luc.li.9.in plurali numero usus est, pro oppido in Gebenna monte sito. Pendentes rupe Gebennas.

Geenna, geennæ, γέεννα, quid significet, explicat Hier. hisce uerbis: Erat (inquit) idolum Bahal iuxta Hierusalem ad radicem montis Moria, in quibus Siloa fluit. Hæc uallis & parua campi planities irrigua erat, & nemorosa, plenaque delicijs, & lucus in ea idolo consecratus. In tantam autem populus Israel uenerat dementiam, ut deserto templo uicino ibi hostias immolaret, rigorem religionis deliciæ uincerent, filiosque suos incenderent dæmonibus, uel initiarent Et appellabatur locus ipse Geênon, id est, uallis filiorum Ennon. Duplicem autem esse geennam nimij ignis & frigoris in Iob plenissime legitur.

•Gela, γέλα, fluuij nomen est in Sicilia, et urbis, a pruina, quam multam gignit.

Gelabilis, gelabile, [che si puo congelare,] πήγνυσθαι, δυνάμενον, quod gelu durari potest, a quo Ingelabilis. Gell.li. 17. ca.8.

Gelasco, is, ere, [Agghiacciarsi,] κρυσταλλοῦσθαι, Gel.li.17.c.8. Vina celeriter congelascunt. Pl.li.14 c.21. Vini natura non gelascit.

Gelasini, [Denti d'auanti,] p.p. γελασῖνοι, dentes anteriores quos ridendo ostendimus, ἀπὸ τοῦ γελᾶν, hoc est, a ridendo. Gelasini item lineæ sunt, quæ in ridentis facie apparent. Mart.li. 7. Nec grata est facies, cui gelasinus abest. Item mimi, qui gesticulatione faceta populum oblectant. unde Gelasinus ille Plautinus.

Gelicidium, dij, [Gielo,] κρυμὸς. κρύμμος. ipsum gelu. Colu.li.2.c.8.

Gelidus, da, dum, p.c. [Gelido freddo, gelato] κρυερὸς, frigidus, Vir. li. 3. Aen Gelidusque coit formidine sanguis. Gelidus æther. Vir.8. Aen. Gelidus amnis, gelida rupes, gelidum flumen, apud eundem. Gelidæ naturæ sidus, Pl.li.2.c. 86. Gelida absolute: subaudi aqua. Hora 2 Carm.Sat.7. Perfundit gelida. Gelide, [Freddamente, pigramente,] aduerb. Horat. de Arte: Res omnes timide, gelideque ministrat. Hinc Egelidus, quod nec est calidum, neq; frigidum, (nam e, quandoque priuationem denotat) quamuis Seruius pro ualde frigido exposuerit. Suet. de Augusto. Perfundebatur egelida aqua, uel sole multo tepefacta. Ouid. Sed gelidum Boream, egelidumq; Notum. Vbi gelido egelidum opposuit Prægelidus, ualde gelidus, uide suo loco. Ci.in Catil. Si aquam gelidam biberint.

Gelatio, uerbale. Plin.lib.7. Hinc Congelo, pen. cor. Colum. lib. 1. Regelo, suo loco.

Gelatus, ea, eus. Idem libro 7. cap. 8. Et neutro genere, Plin. libro 15. cap. 6.

Gelo, gelas, [Agghiacciare,] κρυσταλλοῦμαι, πήγνυμαι, interdum actiuum est, idem significans quod frigore astringo. passiuum Gelor legitur apud Iuuenal. Sat. 6. Pauidoq; gelantur Pectore. Sic Gelatum lac, Col.li.10.cap.38.

Gelu, [Gelo, ghiaccio,] κρύμος, κρυμμὸς, aquæ concretio ex frigore. Aliquando pro frigore, unde gelidum frigidum dicimus. Antiqui etiá Gelus, geli dixerunt, teste Nonio, & similiter Gelum geli. Lucr.lib. 6. Demittit qua sæpe gelum.

Gemebundus, [Gemendo,] στένων, abunde gemens. Oui.14. Met. Ille quidem totam gemebundus obambulat Aetnam.

Gemellar, aris, neu.gen. uasis genus, cui fortassis ex eo inditum nomen, quod geminas mensuras contineat. Col.li.12.ca.50.

Gemellipara, p.c διδυμοτόκος, Latonæ epitheton, quæ Apollinem, & Dianam uno partu edidit. Oui.5.Fast. Curua Gemelliparæ spicula ferre deæ.

Gemellus, a, um, [Gemello,] dimin. a Geminus. Virgil. Ecl. 1. Modo namque gemellos. Gemellæ uites, à Col.lib. 3.cap.1. dictæ sunt, ab uuis semper geminis. Pli.li.14 cap.1.

Geminatio, uerbale. Ci.3. de Orat. Geminatio uerborum habet interdum uim, interdum leporem: Congemino. Pla. in Amph. Omnes congeminauimus. Ingemino, repeto, duplico. Virg.li.1.Georg. Aut quater ingeminant.

Geminatus, sol. Cic. de Na. Geminata ars. Pli.li. 29 c.1. Geminata uictoria. Liu.1. ab urb. Geminatus honor, idem li.9. Bel. Maced.

Gemino, nas, [Duplicare,] pen. cor. duplico. Terent. in Adelph. Geminabit, nisi caues.

Geminus, na, num, [Doppio,] δίδυμος, proprie idē est quod duo. Vir. li 6. Sunt geminæ Somni portæ. Vnde gemini dicūtur duo uno partu editi. Vir.li.8. Aen Geminos huic ubera circum Ludere pendentes pueros. Si autē tres fuerint Trigemini dicūtur, si quatuor, Quatergemini. Colum.li.4. Albanas equitiæ familiæ trigeminorum matres. Quandoque pro simili, [Simile, eguale,] ponitur. Pacuuius: Par fortitudo, gemina confidentia. Ci. pro Roscio: Par auaritia, similis improbitas, eadem impudentia, gemina audacia. Idem pro Ros. Com. Simillima, & maxime gemina, societas hæreditatis est. Est etiam celeste signum, quod Astrologi uocant Geminos, Castorem & Pollucem intelligentes, qui a matre Leda uno partu creduntur editi: de quibus Seneca: In magna tempestate apparent quasi stellæ cœlo insidentes, adiuuariq; se tunc periclitantes existimant Pollucis & Castoris nomine. A Columella dicitur Geminum astrum quod xiiij. Calendas Iunij Sol ingreditur. Geminus etiam Iani epithetū est, quod gemina facie pingi soleat: cuius rationem hanc affert Macrobius, quod Ianus omnium sui sæculi fuerit prudentissimus: neque solum ea uiderit, quæ ante se erant, hoc est, præterita, uerum etiam ea quæ post se erant, hoc est futura prospexerit.

Gemma, gemmæ, [L'occhio della uite, gemma,] ὀφθαλμὸς, oculus uitis, quem primo emittit. Virg. Turgent in palmite gemmæ. Cic. de Amicitia: Existit tanquam ad articulos sarmentorum ea, quæ gemma dicitur. Ab huius similitudine, Gemma uocatur omnis lapis pretiosus, siue pellucidus sit, siue non, λίθος, τίμιος. Vir.5. Aen. Et tereti subnectit fibula gemma.

Gemmo, mas, [Germogliare,] est gemmas in uitibus, ac arboribus emittere. Ci.3. de Orat. gemmare uites, rustici dicunt. Sic Col. lib. 4. cap. 24.

Gemmasco, is, ere, [Pullulare, gemmare,] ὀφθαλμίζειν, est gemmas emittere. Pli lib. 17. cap. 15. Vt gemmascere incipient, ligetur calamus. Col lib.5. cap.10. Nucem Græcam serito circa Cal. Ian. quæ prima gemmascit. Accipitur item gemmascere, pro gemmæ duritiem & formam acquirere. Pli.lib.37. cap 10.

Gemmans, ut Gemmantes alæ pauonis, lucentes in modum gemmarum. Mar li.13. Gemmantes explicat alas. Herbę gemmantes rore, coopertæ rore, tanquam lucidis gemmis. Lucr.li.2.

Gemmatus, a, um, [Ornato di gemme,] gemmis instructus, & ornatus. Pli.li.37. ca.2. Monilia gemmata. Oui. 10. Metam. Gemmati magna specie annuli. Liu.1. ab urbe.

Gemmeus, a, um, [Di gemma,] quod ex gemma est. Ci. 6. in Ver. Mittit trullam gemmeam rogatum. Radix gemmeę rotunditatis, id est, rotunda in modum gemmæ Pli li.18 ca.7.

Gemmifer, a, um, ut Gemmiferi amnes. Pli.li.37. ca 13. Gemmiferi amnes sunt Acesinus, & Ganges. Corona gemmifera. Val. Flac. Argon.5. Mare gemmiferum. Prop.li.3. Eleg 4.

Gemmula, dimin. a gemma, quo etiam flores significantur, quib. tanquam gemmis, uerno tempore cuncta pinguntur. Apul.lib.10. quod uer in ipso ortu gemmulis floridis cuncta depingeret.

Gemisco, is, ere, [Gemere,] gemo: ut Ferale gemiscunt. Claud. 3. de Rap.

Gemmosus, sa, sum, [Ornato di gemme,] multis gemmis exornatum. Apul.li.5. gemmosis monilibus onustas.

Gemo, is, ui, itum, [Gemere,] στένω, est præ animi angustia in sonum prorumpo unde Gemitus, στεναγμὸς, Mar.li.9. Qui seruum te gemis esse diu. Per metaphoram etiam de iumentis, & rebus inanimatis dicitur, cum nimio pondere pressa sonum edunt. Virg 6 Aeneid. Gemuit sub pondere cymba Pli.in Epis. Cum stridunt funes, curuatur arbor, gubernacula gemūt. Legitur etiam Gemor passiuum, pro deploror. [Piangere,] Cic. ad At.li. 1. Hic status una uoce omnium gemitur. Quandoque pro flere, aut canere, de ijs solum auibus, quæ flebilem cantum habent, ut turtur, & columba. Vir.1. Ecl Nec gemere aeria cessabit turtur ab ulmo.

Gemitus, us, [Gemito, sospiro,] στεναγμὸς, suspirium. Ci. sexto in Ver. tantus est gemitus factus. Gemitus delphini est similis humano. Pli.li.10.c.26. Legitur & Gemiti, in Genitiuo. Plau. in Aul.

Gemoniae scalæ, dicebantur, ad quas corpora damnatorum impacto unco trahebantur. Corn. Tacitus. Corpus Sabini in gemonias trahunt. Pli.li.8. ca.40. & Suet. in Tib.

Gemursa, tuberculum sub pedum digitis nascens: ita dictum, quod gemere faciat eum, qui id gerit, inquit Festus. Pli.li.26. ca.1.

Gena, næ, [Guancia, gote,] βλέφαρον, ἀμματοφυλλον, est membrana tā superior, quām inferior, quæ tegit oculum. Cic. in Pis. Pilosæ genæ, dentes putridi. Ter. Hodie non compressi genam genæ. Plin. Aquatilia non habent genas. Ex his Plinij locis inte clarius ostenditur genas esse duo illa oculorum opercula, quibus coeuntibus, pupilla obtegitur, quas uulgus imperitum uocat Palpebras: cum Palpebræ, eodem Pli. teste, sint pili illi in cilijs, hoc est in extremo ambitu genarum, quas etiam defluere tradit ijs, qui plus satis Veneri indulgent. Genæ etiā dicuntur partes illę ab oculis ad mentum, quæ barba uestiuntur: quæ & malæ dicuntur, dictæ genæ, quod in his pili gignantur. Vir.8. Aen. Tum mihi prima genas uestibat flore iuuentus. Vide Pli.11. cap.37.

Genealogia, giæ, [Genealogia,] sermo de origine generationis. Ci. 3 de Nat. qui a genealogijs antiquitus sic nominantur.

Gener, ri, [Genero,] γαμβρὸς, filiæ meæ uir, quasi generis propagator: adhibetur enim ad genus augendum. Cic. Att. Se ad generi pedes abiecit. Pers. Sat.2. Hunc optent generum rex, & regina.

Generalis, le, [Generale,] γενικὸς, καθολικὸς, uniuersalis, ad omnes pertinens. Quintil.li.9. ca.1. Ci. de Inuen. Cum de genere negotij controuersia est, constitutio generalis uocatur.

Generaliter, [Generalmente,] γενικῶς, simul omnia sub genere amplectendo.

amplectendo. Ci. 1. de Inuent. Ipsum generaliter definire, difficile est. Pli. 10 Epist. Memini te quædam notasse generaliter.

GENERATIM, κατὰ γένη, per singula genera, seu p singulas species, Vir. li. 2. Georg. Quare agite o proprios generatim discite cultus Agricolæ. Generatim distribuei in ciuitates. Cæs. 7. Bell. Gal. Aliquando generatim dicitur non per singula genera, sed generaliter, confuse, [*Generalmente, confusamente,*] Ci. li. 2. de Ora. Infinitum mihi uidetur id dicere, in quo aliquid generatim quæreretur, hoc modo. Expetenda ne esset eloquentia, expetendi ne honores.

GENERABILIS, le, [*Generabile.*] quod facile generatur. Pl. li. 2. ca. 45. Hic est ille generabilis rerum naturæ spiritus. Hinc Cógenero συγγεννάω, pro adiungo, associo. Ennius: Quem mihi cógenerat affinitas. Degenero, de quo in dictione Degener. Ingenero, quod modo significat genero, modo gignêdo insero, [*Generare.*] Lact. li. 6. Deus cum hominem primum fingeret, mirabili prouidentia ingenerauit ei prius istas animi commotiones, ut posset capere uirtutem. Ci. li. 1. Offi. Natura homini ingenerat præcipuum quendam amorem in eos, qui procreati sunt. Progenero, generationem propago. Col. Humidæ res, & siccæ, quas terra progenerat, facile nitiscunt. Hinc Progenies, pro genere, & familia. Regenero rursus genero. Lactan. lib. 4. Ea eorum semine regeneratum iussit.

GENERASCO, is, ere, [*Nascere,*] γίγνομαι, nascor. Luc. lib. 3. Cur omnia membris, Ex ineunte æuo generascunt, ingenioque.

GENERATIO, onis, [*Generatione.*] γένεσις, Pli. li. 10. cap. 52.

GENERATOR, oris, [*Generatore, padre,*] γεννήτης, genitor, procreator. Cic. de Vniu.

GENERO, generas, [*Generare,*] γεννάω, gigno, fœtum procreo: & proprie de maribus dicitur. Vir. 8. Aen. At Maiam (auditis si quicquam credimus) Atlas, Idem Atlas generat. Cic. in Partit. Quemadmodú quisq; generatus, quemadmodum educatus. Inuenitur tamen etiam de fœminis. Pli. li. 8. c. 44. Quæ non primo initio generare cœperit. Et de herbis. Gel. li. 5. cap. 6. Per translationem pro inuenire. [*Trouare.*] Quintil. li. 10. cap. 2.

GENEROSE, [*Generosamente.*] γενναίως, ut Perire generosius. Hora. 1. Car. Ode 38.

GENEROSITAS, atis, [*Nobiltà,*] nobilitas Col. li. 3. Quæ pretio parata disponitur, certam generositatis fidem non habet. Interdum idê, quod magnanimitas. Generositas tauris est in aspectu, Pli. li. 8. c. 45.

GENEROSVS, sa, sum, [*Generoso, nobile,*] γενναῖος, εὐγενής, nobile, & præclaro genere ortum. Pap. 5. Sylu. Titulis generosus auitis. Suetonius in Tib. Condemnatam generosissimam fœminam Lepidam, in gratiam Quirini consularis, prædiuitis, & orbi. Per translationem accipitur pro magnanimo, [*Magnanimo,*] Ci. li. 3. Offic. De imperio certatum cum regno generoso, atq; potenti. Transfertur & ad inanimata: ut cum dicimus arbores generosas, & uitem generosam, & ipsum etiam uinum generosum. [*Mirabile, potente,*] Hora. lib. 1. Epi. Ad mare, cum ueni, generosum & lene requiro. Vir. li. 1. Geor. Continuo pecoris generosi pullus in aruis. Col. li. 3. Vlmus, quam Atiniam uocant rustici, generosissima est.

GENESIS, pen. cor. huius geneseos, [*Generatione.*] γένεσις, Latine generatio, accipitur & pro sidere natalitio, quod conuersione cæli oritur eo momento, quo quis nascitur. Iuuen. Saty. 14. Nota mathematicis genesis tua. Idem Sat. 6. Inspecta genesi collyria poscit. Suet. in Vesp. Monentibus amicis cauendum esse Metium, quod uulgo crederetur genesim habere imperatoriam, insuper consulem fecit, id est, quòd opinio esset, a mathematicis prædictum esse, fore ut imperaret.

GENETHLIACI, orum, [*Coloro che pronosticano delle natiuità.*] γενεθλιακοί, qui ex die & hora natiuitatis, quos horoscopos uocant, fortunam hominis, & successum pronunciant. Gel. li. 13. ca. 1.

GENEVA, oppidum est Allobrogum ad Lemanum lacum, proximum Heluetijs, quod etiam hodie nomen retinet. Cæs. Bel. Gal. lib. 1. ex quo deprehendi potest error eorum, qui hoc oppidum Gebennam appellant: cum Gebenna, eodem Cæsare teste, sit mons ille, qui Aruernos ab Heluijs diuidit. De quo uide suo loco. Glareanus in Annot. in eum Cæsaris locum sic inquit: Quatuor hæc nomina Genua, Geneua, Genabum, & Gebenna, multum obscuritatis lectori ingerunt, ac non attentum sæpe fefellerunt: quæ ipsa longe diuersa sunt. Genua enim Ligurum caput in Italia ad mare est nostrum. Geneua uero Allobrogum, ad ostia Lemani lacus, ubi Rhodanus exit. Genabum Carnutum oppidum ad Ligerim amnem, hodie, ut quidam putant Aurelia: denique Gebenna mons est, qui Heluios ab Aruernis separat, li. 7. Cæsar.

GENIALIS, & hoc geniale, quod ad genium naturæ & uoluptatis Deum pertinet: ut Genialis dies, lætus, & uoluptarius. Iuuen. Genialis agatur Ista dies. Genialis torus, siue lectus, θάλαμος, γαμικός, qui in nuptijs sternitur in honorem Genij. Vig. 6. Aen. Lucent genialibus altis Aurea fulcra toris. Ci. pro Cluent. Lectum illum genialem. Vir. 1. Geo. Inuitat genialis hiems. Genialis homo, hoc est, hospitalis & dapsilis.

GENIALITER, [*Splendidamente,*] opipare & laute. Oui. 12. Met. Hospitis aduentu festum genialiter egit.

GENICVLATIM, γονυδόν, per genicula. Pli. li. 21. cap. 11.

GENICVLATVS, ta, tum, πολυγόνατος, quod frequentibus geniculis constat, ut heliotropium, quæ ob id Genicularia herba uocatur. Ci. de Sen. Culmo erecta geniculato, uaginis iam quasi pubescens includitur.

GENICVLVM, li, γόνυ, dimin. a genu. Genicula dicuntur stipulæ, uel caulis, herbacei internodia, & ueluti articuli ac nodi quidam. Pli. li. 16. ca. 39. Arundini in geniculo.

GENISTA, genistæ, [*Ginestra.*] σπάρτιον, arbuscula quædam humilis est, fronde minuta, flore luteo, spinisq; gratissimo, semine lenticulis haud absimili, quod Phaseolorum modo siliquis innascitur, ita dicta, quòd ad modum genu flexilis sit adnexus. Vide Ruel. li. 1. ca. 48. & li. 3. ca. 142. Pli. li. 21. c. 9. Florem esse diximus genistas. Mar. Non pyra, quæ lenta pendent religata genista. Vir. 2. Geor. Molles siler, lentæque genistæ. Humiles genistæ, ibidem.

GENITALIS, & hoc genitale, [*Genitale, natio,*] γενέθλιακός, idem est, quod natalis. unde genitale solum, dicimus patriam in qua nati sumus, quod & natale solum appellatur. Et Genitalem diem, quo scilicet in lucem editi sumus. Genitalia semina, quibus aliquid procreatur & gignitur. Virg. li. 2. Geor. Vere tument terræ, & genitalia semina poscunt. Col. li. 7. ca 9. Fœminis uuluæ cicatricibus claudũtur, ne sint genitales, i. ne possint generare. Genitalia membra, siue genitales partes, [*Parti uergognose, genitali,*] dicuntur pudenda, tam in uiro, quam in fœmina. Col. lib. 7. Genitalia substantiue, tã de membro uirili, quàm ceterorum animalium. Pli. lib. 10. cap. 63. Genitaliter. Lucr. li. 4. Vt semina possint Seminibus commisceri genitaliter apta.

GENITOR, toris, [*Genitore, padre.*] γενέτωρ, pater dicitur, qui scilicet genuit. Ci. de Vniu. Quo nihil ab optimo & præstantissimo genitore melius procreatum. Genitores omnium uitiorum Græci, Pli. li. 15. cap. 4. Genitor dubius, i. pater incertus. Ouid. 5. Met. Occidit Astreus, Matre Palæstina, dubio genitore creatus. Genitor deorũ, id est, Iuppiter. Idem 2. Trist. Iure igitur genitorque deum, rectorq; uocatur. Similiter genitrix, [*Madre,*] mater dicitur, quæ scilicet genuit. Vir. 1. Aen.

GENITIVVS, a, um, [*che ha forza di generare.*] γεννητικός, quod uim habet generandi. unde genitiuus humor, & genitiuus causa, γενική. Interdum idem est, quod a natura ingenitus, & cum nascente congenitus: ut Genitiuæ notæ, quæ sunt maculæ a natura ingenitæ. Sue. de Augu. Corpore traditur maculoso, dispersis per pectus, atq; aluum genitiuis notis. Interdum pro gentilicio. Oui. 3. de Pont. Adiectiq; probent, genitiua agnomina Cottæ.

GENITRIX, frugum [*Cerere,*] Ceres, id est, inuentrix. Oui. 5. Meta.

GENITVRA, ræ, [*Generatione.*] γένεσις, quandoque generationem significat. Plin. libro 18. cap. 24. Inter diligentissimos conuenit, in alitum quadrupedumque genitura, esse quosdam ad conceptum impetus certos. Accipitur etiam pro semine humano, [*Sperma,*] quod Græce Sperma uocamus. Pli. lib. 22. cap. 22. & contra profluuia geniture uiris. Genituram horoscopum uocauit Sueto. in Augusto: Genitura sua uir & cunctanter edita, exiluit Diogenes. Tantam autem mox fiduciam fati Augustus habuit, ut thema suum uulgauerit, nummumque argenteum, nota sideris Capricorni, quo natus est, percusserit. Iul. Firmicus lib. 3. Secundum hanc genituram, & secundum testimonia, quæ huic genituræ perhibentur, etiam hominum uolunt fata disponi.

GENITVS, [*Generato, nato,*] γεννηθείς, a gigno, gignis, idẽ quod natus. Pli. l. 11. c. 37. Septimo mense genitis sæpenumero foramina auriũ, & narium defuere. Genitus ad perdenda uina. Genitus ad superbiã: multaq; id genus alia passim occurrunt apud eundem Plin.

GENIVS, nij, [*Genio,*] δαίμων, ueterum sententia dicitur uniuscuiusq; anima rationalis. Fuere etiam qui dicerent Genios deos, aquam, terram, ignem, & aerem, quæ rerum semina sunt, elementaque appellata. Duodecim quoque signa, Lunamque & Solem inter hos deos putabant, & a gerendo, quòd multa gerere possent, Gerulos, deinde Genios nocitarunt. Censorinus scribit Genios dictos, quia, ut gignamur, curent: siue quod una gignantur nobiscum, uel etiam quia nos genitos suscipiant, ac tueantur, προστάται, ἤ προεστηκότες. Certe a gignendo Genius appellatur. Terent. in And. Quod ego per hanc te dexteram oro, & genium tuum. Eundem esse Genium & Larem, multi ueteres memoriæ prodiderunt. Euclides Socraticus, duplicem omnibus nobis genium dicit appositum, hoc est, duo lares. Hi etiam Penates dici solent. Ab aliquibus Genius dicitur hospitalitatis, uoluptatis, & naturæ Deus. Hinc Indulgere genio, est operam dare uoluptati, & quo quemque natura trahat, subsequi. Pers. Sat. 5. Indulge genio, carpamus dulcia. Defraudare genium, negare naturæ quod appetit. Teren. in Phor. Belligerare cum genijs suis, idem quod defraudare genium. Plaut. in Tru. A nomine genius fit genialis, de quo supra. Interdum etiam Genius accipitur pro gratia, aut uenustate, [*Gratia, leggiadria,*] alicuius rei. Mar. Victurus genium debet habere, liber.

GENO, is, ere, genui, genitum, [*Generare.*] antiquis in usu erat pro gignere. Prisc. lib. 10 Gigno, genui. pro quo Geno uetustissimi protulisse inueniuntur. Var. in Andab. Hæc loca aliquid genunt. Idem 1. de Re rust. ca. 40 Quædam ad genendum Infinitiuum passiuum Lucret. protulit lib. 3 Corpus, durare, genique.

GENS, gentis, [*Gente.*] ἔθνος, a genus deducitur, u littera detracta, idē fere quod natio: quanquam gentis appellatio generalior esse uidetur, multasque sub se comprehendere nationes. Gens enim Itala Latinos habet, Hetruscos, Campanos, Vmbros, Picentes, & huiusmodi. Ci. 2. de Nat. De. Deū non curare singulos homines nec ciuitates, nec nationes, nec gētes. Et 1. Offi. Propior est eiusdem gentis, nationis, linguæ coniunctio. Vir. 1. Ae. Gens inimica mihi Tyrrhenum nauigat æquor Interdum pro familia, [*Casata.*] ut gens Aelia, gens Valeria, pro Aeliorū & Valeriorum familia. Inde gentiles dicti, ex eadem gente, i. familia oriundi. Sine gente, [*Ignobile,*] id est, ignobilis. Hor. 2 Serm Sat. 5. Qui quamuis periurus, erit sine gente, cruentus Sanguine fraterno. Gens per translationem de apibus dicitur. Col. li 9 ca 9 Intestino bello totæ gentes consumuntur. Et de piscibus. Virg. 4 Geor. circum gens humida ponti. Vbicunq; terrarum & gentium Ci. 7. in Verrem. Idem in Cati. ubi nam gentium sumus? Nusquam gentium, id est, nusquam omnino. Ter. Adel. Fratrem nusquam inuenio gentium.

GENTICVS, p.c. gen. gentilitius: unde genticus mos, gentis consuetudo. Corn. Tacit. lib. 3.

GENTILIS, [*Della medesima famiglia.*] γεννήτας, qui ex eadem familia sunt, & eiusdem nominis sunt: Vnde Cincius: Gentiles mihi sunt, qui meo nomine appellantur. Cice. 1. Tus. Meo regnante gentili. Hoc est, Seruio Tullio, qui eiusdem nominis erat. Idem in Topicis: Gentiles sunt, qui inter se eodem sunt nomine ab ingenuis oriundi, quorum maiorum nemo seruitutem seruiuit, & qui capite diminuti non sunt. Ad Her li. 1. Si paterfamilias intestatus moritur, familia, pecuniaq; eius agnatorum, gentiliumque esto.

GENTILITAS, familia hominū ingenuorū, qui sunt eiusdē nominis. seruorū autem, aut libertinorū nulla est gentilitas. Interdum Gentiles dicuntur, qui sunt eiusdem nominis, etiamsi familia non sint oriundi. unde & serui dicebantur gētiles dominorum, quoniā dominorū nomine uocabantur. Pli. li 33. c. 1. Singuli Marcipores, Lucipores ve dominorū gentiles omnē uictū in promiscuo habebant. Item Gentile dr, quod est gētis alicuius peculiare, & proprium: ut Iuuen. Gentilia tympana dixit, id est, gentis propria. Suetonius de Tiberio: Capillo pone occipitium submissiore, ut ceruicem etiam obtegeret, quod gentile in eo uidebatur. Rursus scriptores rerum sacrarum Gentiles uocant idolorum cultores, qui aliter quam Christiani de Deo sentiunt, quos nonnulli uoce Græca malunt Ethnicos appellare. Qui loquendi ritus a Iudæis mansuit, qui nationes omnes, præter suam, Gentes, seu Gentiles uocitabant.

GENTILITAS, gentilitatis, γένεθλον, [*Moltitudine o di gente, ò di famiglia, ò di natione, gentilità.*] ἐκ τῶν αὐτῶν εἶναι τινὰς, gentilium coniunctio, & necessitudo. Ci. li. 1. de Ora. In ea caussa fuit oratoribus de toto stirpis & gentilitatis iure dicendum. Interdum accipitur pro ipsis gentilibus, hoc est, pro multitudine ipsa uel familiæ, uel nationis alicuius. Pli. de uiris Ill. Gentilitas eius Manlij cognomen eiurauit, ne quis postea Capitolinus uocaretur. Pli. in Panegyrico, Sparsas gentilitates colligere.

GENTILICIVM, sacerdotium, quod ad ius familiæ pertinet, & nunc uulgo Ius patronatus dicitur. Gētilicium hoc illi, i. hoc illi a gente sua propriū est. Pli. in Epi. Passenius scribit elegos gentilicium hoc illi: est n. municeps Propertij. Pli. li. 19. cap. 1. In Serranorum familia gentilicium est, fœminas linea ueste non uti. Interdum, non quod familiæ alicui, sed populo aut nationi cuipiam est peculiare: ut Gentilicium nomen. Gell. li. 14. ca. 1. Vulgus, quos gentilicio nomine Chaldæos dicere oportet, Mathematicos nominant.

GENTILICIVS, a, um, ex gente, aut familia: ut gentilicia nomina dicuntur, quæ originem gentis uel familiæ declarant, ut Porcius, Cornelius. Gentilicia sacra, quæ genti, hoc est familiæ alicui sunt peculiaria. Cic de Arusp.

GENV, [*Ginocchio.*] γόνυ, neu. gen. & indeclinabile in numero singulari, & in plurali Genua, sunt curuaturæ illæ, quibus crura & femora committuntur. Dicta genua, quòd hæc, dum infans est in utero matris genis opposita sunt, siue a generando, quod in genibus est uitalitas. Pli. l. 11. ca. 45. Hominis genib. religio quædā inest, obseruatione gentiū, hæc supplices attingūt, ad hæc manus tendūt, hæc ut aras adorāt, fortassis quia inest ijs uitalitas. Nanq; in ipsa genu utriusq; commissura, dextra leuaq; a priori parte gemina quædā buccarum inanitas inest, qua perfossa, ceu iugulo, spiritus fugit. Hæc Pli. Virg. 5. Aen. Genua labant, uastos quatit æger anhelitus artus. Genua submittere, pro flectere Pli. li. 8 ca. 1. Regē adorant, genua submittunt. A Genu fit nomen adiectiuum Geniculatus, a, um, de quo supra. Veteres declinauerunt, Genus, masculino genere. Lucil. lib 4. Sat. apud Nonium. Legitur etiam genus neut. ge. in eadem significatione. Ci. in Arat. Atque inter flexum genus, & caput alitis hæsit. Genualia, indumenta genuū. Oui. 10. Me. picto genualia limbo.

GENVA, γένυα, Ligurum caput in Italia ad mare nostrum. Hinc incipit Apenninus mons, distatque a Sabatijs stadijs ducentis sexaginta. Geneua uero est extremum Allobrogum oppidum, proximū Heluetiorum finibus: de quo suo loco diximus. Inter Varum & Genuā habitant Ligures. Dicta Genua a genu, quia habet tanquā genu recuruum a latere maris. Vel a Genuo Saturni filio, qui fertur eam cōdidisse Vel (ut quidam aiunt) a Genuino Phaethontis socio.

GENVINI, σωφρονιστῆρες, κραντῆρες, dentes posteriores, qui in extrema gingiua in homine gignuntur nouissimi. Gignuntur. n. teste Pli. lib. 11. c 37. circiter uigesimum annum, multis etiam circiter octogesimum. Dicti Genuini, quod a genis depēdeāt. Ci. 2. de Nat. deo. Aduersi diuidunt escas, intimi conficiūt, qui Genuini dicūtur. Quoniā autem hi dentes in postrema mandibulæ parte ueluti occultati sunt neque ita facile patent aspectui, ut primores, aut canini, factum est, ut Rodere dente genuino, & Frangere genuinum, accipiantur pro, clam alicui detrahere. Persius Sat. 1. Genuinum fregit in illis.

GENVINVS, a, um, [*Natio, domestico,*] γνήσιος, natiuus ac peculiaris. Apul. Genuino sermone nomen Augusti Cæsaris inuocare tentaui. Gell. lib. 2. cap. 3.

GENVS, [*Genere, generatione,*] a Græco γένος, proprie principium est uniuscuiusque generationis, uel ab eo qui genuit, uel a loco in quo quis genitus est: ut, Orestes a Tantalo duxit genus: & Plato genere Athenienfis est Patris enim generationis uniuscuiusq; principium est: quemadmodū & parentes. Pli de Viris Illust. Pyrrhus rex Epirotarū, materno genere ab Achille, paterno ab Hercule oriundus. Teren. in Ad. hæc te admittere indigna genere nostro? Præterea etiam Genus uocamus multitudinem aliquorum, ad unum aliquid & ad se inuicem quodam modo se habentium, ut Romanorum genus dicimus, quod ad Romulū refertur, & cognationē in se habet, per quā a ceteris distinguitur. In hac etiā significatione accipimus Genus, cum Genus humanum, uel Genus hominum dicimus: quādoquidē omnes homines ad unum principiū referuntur, ad primū, s. parentem, aut certe ad omnium rerum conditorem Deū, & inter se habent quandam cognationem, qua a reliquis animantibus distinguuntur. Rursus appellatur Genus, cui supponitur species, & qđ prædicatur de pluribus differentibus specie, quæ significatio tracta uidetur a prima significatione. est. n genus hoc modo acceptum principium omnium, quæ sub ipso sunt, specierū, ut puta, animal genus est, quod de homine, elephanto, equo, auibus alijsque specie differentibus prædicatur. homo uero est species, quoniam de Socrate, Platone, Aristotele, alijsq; non specie, sed numero differentibus dicitur, quicquid est, per quod alicuius rei qualitas indicatur, εἶδος. unde genus mortis, genus uitæ, genus pœnæ, genus marmoris, genus coloris, & huiusmodi. Ter. in Eun. Est genus hominum, qui esse primos se omnium rerum uolunt. Virg. 1. Aen. Quod genus hoc hominum? Nonnunquam sumitur pro accidente partium orationis, ut cum dicimus, animal est generis neutri.

GEOGRAPHIA, [*Descrittione della terra,*] γεωγραφία, dicitur terræ descriptio, γαῖα. n. siue γέα, siue et γῆ, terram, & γράφω, scribo significat. Ci. ad Att. l. 2. De geographia dabo operam, ut tibi satisfaciam.

GEOMANTIA, p.p. γεωμαντεία, diuinatio ex terra.

GEOMANTES, γεωμάντης, qui ex terra diuinat.

GEOMETRES, & Geometra, p.c. [*Misuratore della terra.*] γεωμέτρης, terræ mensor. Ci. 4. Acad. Quomodo geometres ea cernere potest, quæ internosci a falsis non possunt?

GEOMETRIA, æ, [*Geometria,*] γεωμετρία, terræ mensuratio, uel ars ipsa terram dimetiēdi, quanquā et latius ad aliarum dimensionem extenditur. Est autem Mathematicæ pars, ut astrologia, musica, & arithmetica, circa formas præcipue, seu figuras uersans. Cic. 3. de Fin. ea uerba quibus utimur pro Latinis, ut philosophia, rhetorica, dialectica, geometria.

GEOMETRICA, rum, γεωμετρικὰ τὰ, sunt ipsa de Geometria præcepta. Ci. 1. Tus. Quasi Geometrica didicisset.

GEOMETRICE, es, [*Geometria,*] γεωμετρική, ars terram aliudve quid dimetiendi: quæ & Geometria dicitur. Pli. li. 35. cap. 10.

GEOMETRICVS, a, um, quod ad geometriam spectat. Ci. 1. Tusc.

GEORGICA, orum, libri tractantes ea, quæ ad agrorum culturam pertinent.

GEORGICVS, a, um, γεωργικός, quod ad agriculturam spectat: ut Carmen georgicum. Col. lib. 7. cap. 5.

GERMANE, [*Da fratello,*] in modum germani fratris. Ci. ad Q. Fr. li. 1. nihil dissimulans, germane, fraterneq; rescribam.

GERMANIA, niæ, [*Germania,*] γερμανία, regio quæ a Gallis, Rhetis, ac Pannonijs, Rheno & Danubio fluminibus, a Sarmatis, Dacisque metu mutuo, ac montibus separatur, cætera ambit Oceanus, latus sinus, & insularum immensa spatia complectens. Rhenus, Rhæticarum alpium inaccesso, & præcipiti uertice ortus modico flexu in occidentem uersus, septentrionali Oceano miscetur. Danubius molli & clementer edito montis Arnobæ iugo effusus, plures populos adit, tandemque in Ponticum mare

sex meatibus erũpit septimũ os paludibus hauritur. Germani ipsi indigenæ existimantur: quoniã non est uerisimile aliquos Asia, aut Africa, aut Italia relicta Germaniã petijsse, informẽ terris, asperã cælo, aspectuq; ocque cuiquã, cuius patria nõ sit, magnopere expetendã. Hi antea Teutones appellabantur a Teutono Deo eorũ, quẽ terra ortũ existimabãt: siue a Teutono oppido, cuius adhuc tenues supersunt reliquiæ, etiã hodie nomẽ seruãtes. Germaniæ uocabulũ ut auctor est Strabo li. 7 a Romanis primum inuentũ est, quoniam cum primũ Rhenũ deuicta Gallis, trãsgressi fuissent, uidẽtes eos & feritate animorũ, & proceritate corporũ, & colore flauo, forma præterea, & moribus, & uiuẽdi ritu Gallis simillimos, Germanos eos, hoc est fratres Gallorũ esse existimauerunt. Sũt qui germanos inde dictos putẽt, quòd peculiari eius regionis ritu, se mutuo sua lingua Germanos, hoc est, fratres cõsalutent. Eruditi tamẽ inter Germanos huius uocis etymologiã ex sua lingua petũt. Illi enim Gar, siue Ger totũ dicunt, & Mã uirũ, quasi plane uirũ. Quibus ut facilius accedã, facit Alemani uocabulũ, qđ apud inferiores Germanos idem sonat, qđ Germanus apud superiores. illi.n. pro eo qđ est totum, dicũt Al, quod in superiori Germania, Gar, uel Ger dici ostendimus.

GERMANICVS, sicut ab Hispano Hispanicus, ab Italo Italicus. Vnde Germanici dicti sunt Imperatores aliquot a deuictis Germanis. Rursus ab hoc fit Germanicanus, quo est usus Sue. in Vespasiano, Exercitu Germanicano, qui Vitellium Imperatorem fecisset. Quo in loco Germanicani dicuntur, non qui ex Germania erant oriundi, sed qui in Germania militabant.

GERMANITAS, tatis, [*Fratellanza,*] ἀδελφότης, uinculum necessitudinis, quale solet esse inter fratres. Ci. pro Ligario: Moueãt te horum lacrymæ, moueat pietas, moueat germanitas. Liu. 7. Bel. Mac. Ab ea germanitate fraternam sibi cum ijs caritatem esse.

GERMANVS, a, um, [*Fratello,*] ijsdem parentibus natus: quod nomen a Germine deductũ putat Fest. Germen (inquit) est, quod ex arborum surculis nascitur: unde & Germani quasi eadem stirpe nati. Hinc Germani fratres αὐτοκασίγνητοι, dicuntur, qui patre eodẽ, eadẽq; matre editi sunt, quemadmodũ Vterini dicuntur, qui ex eodem utero prodierunt, qui scilicet matre eadem, diuersis autem patribus sunt procreati. Ter. in And. Si te in germani fratris dilexi loco. Aliquando sine fratre ponitur. Ter. in Ad. O mi Aeschine, o mi germane. Ibidem: Nunc tu mihi es germanus pariter corpore, & animo. Ci. 3. de Fin. frater cognatione patruelis, amore germanus. Accipitur item pro uero, & syncero, [*Vero, sincero,*] quod Græci γνήσιον, dicunt, ut, Germana iustitia, Ci. 3. Offi. Germanæ iustitiæ solidam & expressam effigiem nullã tenemus. Germana patria Cic. 2. de Leg. Hæc est mea, & huius fratris mei germana patria. Germanum nomen. Plau. Capt. Germanæ gerræ, Plau. idem Pœn. Germanissimus Stoicus, plane Stoicus. Ci. 4 Acad. Vir. li. 4. Aen. Inueni germana uiam, gratare sorori. Ci. 1. de Diu.

GERMEN, minis, [*Germe, germoglio,*] βλαστὸς, quod ex arborum oculis nascitur, surculus scilicet prægnans: a generando, quòd sit generationis principium. Vir. 3. Geor. Aliena ex arbore germen.

GERMINASCO, scis, [*Germogliare,*] βλαστάνω, germen emitto, a quo Congerminasco, per translationem coalesco. Quadrigarius, Facite, exempla eorum ut cum illis congerminascere sciatur.

GERMINATIO, βλάστησις, pullulatio. Pli. li. 16. ca. 25. Col. li. 4. ca. 24.

GERMINATVS, ut, idem Plin. lib. 15. cap. 8. Oleam si capra depauerit primo germinatu, sterilescere auctor est M. Var. Hinc Congermino, coalescere facio, consocio, coniungo. Var. li. 3 Rerum huma. Vnam remp. coniuncti, ac congerminati tenuere. Egermino, [*Germogliare,*] germen foras emitto. Colum. lib. 5. Progermino, in germina excresco, idem ibidem.

GERMINO, nas, [*Germogliare,*] βλαστάνω, germen emitto. Plin. lib. 13. cap. 4.

GERO, geris, gessi, gestũ, [*Portare, hauere, fare, &c.*] κομίζω, φέρω, proprie significat porto. Vir. 7. Aen. Bella manu, letũq; gero. Interdum est habere, [*Hauere,*] Idẽ li. 2. Et nos aliquod nomẽq; decusq; Gessimus. Interdũ facere, [*Fare,*] Idẽ li. 9. Nec tecũ talia gessi. Interdũ administro, ut gerere magistratus, apud Ci. Cũ accusatiuo reciproco significat uiuere, aut hoc, aut illo modo se habere: ut, Moderate se gerere, [*Portarsi bene,*] Ci. de Ami. Qui ita se gerunt, eorũ probetur fides. Salust. in Iug. Formã alterius gerere, Plau. in Prol. Amph. Honorem gerere. Pli. in epi. Ingeniũ callidũ gerere, Plau. in Asin. Gerere inimicitias, Liu. 10 Bel. Mace. Iras gerere, Plau. in Pœn. &c. Gestor, gestoris, qui gerit. Plau. Pseu. Hinc Aggero, Congero, Digero, locis suis. Egero, effero. Col. l. 2. Aut stercus, quod ex columbarijs egeritur. Quandoq; pro euomo, uel uentrẽ exonero ponitur. Ingero, uide alibi. Oggero, intendo, seu adijcio ut, Oggerere oculum alicui, est oculum alicui res adijcere. Pla. in Truc. Vnus eorum aliquis oculum amicæ oggerit. Progero, foras gero. Col. li. 1. Quicquid ouilibus stabulisq; conuersum progesserunt. Regero, scriptis mando, quod legendo, aut audiendo didicerim. Quin. li. 3. ca. 8. Sunt uelut res regestæ in hos commentarios, quos puer deduxerat schola. Vnde Regesta dicuntur, quædam in tabulas, aut etiam in libros redacta. Aliquando Regero, idem est, quod refero, reijcio. Plin. li. 2. ca. 9. Quoniam haustum omnem lucis illo regerat, unde acceperit. Sic Regerere crapulam, dixit Apuleius, pro euomere. Inde Regestus partic. Vt, Terra regesta, eodẽ relata, unde fuerat egesta. Ouid. 11. Metam. Indiciumq; suæ uocis tellure regesta Obruit. Inuenitur etiam Regestum substantiue pro terra ex sulco egesta. Colum. lib. 4. cap. 1. Suggero, subministro, suppedito. Terent. in Ad. Cur tu sumptum suggeris. Ci. 2. de Orat. Singulis generibus argumentorũ copiã suggerunt. Interdũ, in memoriã redigo. Cic. 2. de Fin. Si memoria defecerit, tuum erit ut suggeras. Hinc Suggestus, βῆμα, locus editior, ex quo habetur concio. Sunt & alia composita, ut, Belliger, Armiger, Moriger, & multa huiusmodi.

GERRA, arum, [*Ciancie.*] γέῤῥα, crates uimineæ a Græcis primum appellabantur: quæ uox postea uulgo pro nugamentis, rebusque friuolis usurpata est, auctore Festo, hac quidem occasione: Atheniensès cum Syracusas obsiderent, & crebro gerras poscerent, irridentes Siculi, Gerras clamitare cœperunt. Hinc in prouerbium cessit. Plau. in Asina. Videlicet Solon est, Leges ut conscribat, quibus se populus teneat gerræ. Idem in Pœn. Tuæ blanditiæ mihi sunt, quod dici solet, Gerræ germanæ. Ausonius ad Sym. Friuola gerris Siculis uaniora.

GERVLVS, li, p. c. [*Facchino, portatore,*] ὀχομίζων, qui fert aliquod onus: baiulum autem dicimus, qui mercedis gratia onera ferre consueuit. Sue. in Calig. Ex gerulorũ diurnis quæstibus pars octaua exigebatur. Hinc Nugigerulus, nugarum apportator. Plau. in Bacchid.

GERVNDIVM, siue uerbum sit, (ut quibusdam uidetur) siue partici. siue (ut alij malunt) nomen participale, caret numeris & personis, & sub una uoce actiuam & passiuam significationẽ gerit. Vnde a gerenda dupliei significatione, quidam gerundia dicta esse existimant. Gerundia ante se nullum habent casum: post se, casum habent uerbi actiui: nã in passiua significatione nullum habent post se casum. Habet autem gerundium quatuor omnino casus, nominatiuum, genitiuum, accusatiuum, & ablatiuum. De nominatiuo exemplum est apud Vir. 11. Aen. Pacem Troiano a rege petendum. Genitiuus iungitur nominibus substantiuis in utraque significatione. Virg. 1. Ecl. Et quæ tanta fuit Romam tibi caussa uidendi? In passiua significatione gerundium nullum habet post se casum, ut non dicimus, Vrbs est in periculo capiendi ab hostibus. inueniuntur aliquando gerundia genitiui casus passiue accepta, sed absque casu, ut apud Iustinum lib. 17. Athenas erudiendi gratia missus. Datiui casus gerundia nulla sunt, nisi fortassis Soluendo, & Inficiando, quæ aliqui uolunt esse nomina adiectiua indeclinabilia, alij gerundia datiui casus. Cic. in Ora. Cum est inficiando reus, duo prima sunt. Soluendo exigit datiuum, licet non semper adponatur. Quin. Pauperi soluendo non sumus. Ci. Lentulo: Cũ soluẽdo ciuitates nõ essent. Interdũ ẽt habet adiunctũ genitiuũ. Quin. Quib. artia suæ soluẽdo nõ fit humanitas. Accusatiuus gerundij iungitur uerbis significantib. motũ ad locũ, & hoc cũ præpositione Ad, aut ẽt alijs uerbis cũ præpositione Inter. & Aliquãdo ẽt cũ præpositione Ante. Vir. in Buc. Inter eũdũ Occursare capro (cornu ferit ille) caueto. Idẽ in Ge. Ante domãdũ Attollẽt animos. Ablatiuus tribus modis accipitur. Primo sine regimine: ut, Legẽdo, disco: & Currendo ceridi. Et ponitur actiue & passiue. Actiue. Vir. 3 Ecl. Cãtando tu illũ? Passiue. Idẽ. Frigidus in pratis cãtando rũpitur anguis. Idem. alitur uitium crescitq; tegendo, i. dum canatur, & dum tegitur. Secundo cũ præpositione de, ex, a, ab, uel cum, uel in. Ci. ex quo ardescit siue amor, siue amicitia: utrunq; n. dictum ab amando. Idem: In defendendo maior labor est, quã in accusando. Quin. Cum præcipere de apte loquendo cœperimus. Tertio cum uerbis significantib. motum de loco: ut, Venio ab arãdo, redeo a spectando. Licet magis usurpemus ab aratione, & a spectaculo.

GERVNDIA, nomina adiectiua, quæ fiunt a gerundijs: ut a legendi, legendo, legendum, fit legendus, legenda, legendum.

GERVSIA, [*Senato.*] γερουσία, in Græcis urbibus uocabatur conuentus senum, quem & nos senatũ & senaculum, ab ætatis uocabulo dicimus. Pli. li. 35. Sic extruxere domum regiã Attali Trallibus, itẽ Sardibus Crœsi, quam gerusiã facere. Vitruuius: Crœsi domum Sardiani collegio gerusiam dedicarunt. Varro. Senaculum uocatũ ubi senatus, aut ubi seniores consisterent, dictũ gerusia. Hoc nomine dicebatur summus Lacedæmoniorum senatus, in quem nemo nisi graui ætate uenerandus, probisq; moribus spectatus, admittebatur.

GERYON, γηρύων, nomen regis Hispaniæ quem Hercules interfecit, eiusque boues abstulit. Hunc tricorporem fuisse fabulantur, ob triplex regnum. Præfuit enim tribus insulis, quæ adiacent Hispaniæ, Balearicæ maiori, & minori, & Ebusæ. Fingitur enim bicipitem habuisse canem. quia & terrestri & nauali certamine plurimum potuit. Declinatur etiam Geryones, næ, & Geryonæus, secundum Priscianum. Vir. 8. Aen. Tergemini nece Geryonæ. Sic enim habent emendatiora exemplaria. Lucr. lib. 5. Quodve tripectora tergemini uis Geryonai. Quo in loco Geryonai antiquus est genitiuus primæ declinationis, per diuisionem diphtongi factus: quales crebri occurrunt apud Lucretium.

Geryonaceus, cea, ceum, γηρυόνιος. Plaut. in Aulu. quingentos coquos cum senis manibus genere Geryonaceo.

Gestamen, inis, [*Portamento,*] φόρημα, quidquid geritur, ut uestes, arma, sceptrum. Vir. lib. 3. Magni gestamen Abantis. Id est, quod gerere solebat a magno Abante. Pli. li. 37. cap. 8. hoc gestamen diuites in ceruice gratissimum norunt.

Gestatorium, rii, [*Lettica.*] φορεῖον, lectica, sella, omne id, in quo gestamur. Sue. de Clau. Solitus etiam in gestatorio ludere.

Gestatio, onis, [*Il portare,*] φορά, uectio, portatio. Cels. lib. 2. cap. 14. Gestatio longis, & iam inclinatis morbis aptissima est. Gestatio item locus erat, in quo gestabantur homines ualetudinis, uel uoluptatis gratia. Pli. in epi. Gestatio in modum circi, quæ buxum multiformem circumit.

Gestatorius, a, um, φορητός, ut, Sella gestatoria, in qua aliquis geritur. Suet. in Ner.

Gestatus, us, φορά, gestatio. Pli. li. 15 cap. 25. adeo teneris, ut gestatum non tolerent, id est gestari non possint.

Gesticularia, æ, [*Che giuoca di mani ouero di persona,*] ὀρχήστρια, χειρονόμος, ἡ, idem quod mima, uel gesticulatrix, quæ scilicet corporis gesticulatione populum oblectat. Gel. li. 1. ca. 5.

Gesticulatio, onis, ὀρχηστικὸν, μίμησις, gesticulandi actus.

Gesticulator, oris, μῖμος, ὀρχηστής, qui corporis gestu populum oblectat. Colu. in Præfat. lib. 1.

Gesticulor, laris, [*Atteggiare, giocolare.*] ὀρχέομαι, χειρονομέω, gestum facio, unde Gesticulari carmina dixit Sue. in Nero. pro, ad numeros carminis saltare.

Gestio, stis, gestiui, & gestij, [*Rallegrarsi, far festa,*] γαυριῶ, proprie est lætitiam animi aut alium affectum gestibus corporis exprimo. Cice. libr. 1. de Fin. Quorum alter lætitia gestit, alter dolore cruciatur. Interdum etiam Gestire, est uehementer cupere, & gestibus cupiditatem præ se ferre, [*Desiderare,*] Terent. in Phor. Ipsum gestio dari Mihi in conspectum. Plaut. in Amph. Gestiunt pugni: hoc est, cupiunt uerberare. Persius Sat. 1. In crepida Graiorum ludere gestit. Gestiens particip. Cice. 5. Tuscu. Elatus inani lætitia, exultans, & temere gestiens. Hinc prægestio, ualde gestio, ut exponit Priscianus. Hora. lib. 2. Car. Cic. Cœl. Prægestit animus uidere lautos iuuenes.

Gestio, onis, [*Amministratione,*] διοίκησις, curatio, & administratio. Ci. 3. de Inuent. In negocij gestione considerantur.

Gestito, tas, frequentatiuum a gesto, as, Plau. in Cist. Mea hæc, herilis gestitauit. Idem in Amph. Volucrem uocem gestito.

Gesto, stas, [*Portare,*] assidue gero. Plau. in Stic. me illa aluo menses gestauit decem. Ci. in Ant. Caput gestari iussit in pilo. Ter. in And. Quem ego puerum tantillum in manibus gestaui meis.

Gestatus, partic. Mar. li. 1. Gestatus bijugis Regulus esset equis.

Gestuosus, sa, sum, ὑποκριτικός, magna gestuum concinnitate pollens. Gel. li. 1. ca. 5. Gestuosas Hortensij manus, & argutas.

Gestus, sta, stum, πεπραγμένος, partic. a Gero. Cic. pro Mur. Gestus est mos & uoluntati, & dignitati tuæ.

Gestus, stus, [*Gesto, impresa,*] ὑπόκρισις, est actio quædam, & quasi pronunciatio corporis: gestio uero, est administratio & actio quamuis parum in usu sit, inquit Vall. li. 4. Ci. 2. de Nat. De. In corporum etiam motione atque gestu 4. Aca. Et hoc Zeno gestu conficiebat.

Getæ, γέται, populi in Scythia Europæa: Appianus Dacos appellat. Strabo uero lib. 7. Getas a Dacis ita distinguit, ut Getæ sint, qui ad Pontum in orientem uergunt: Daci, qui in oppositum uersus Germaniam, & ad Istri fontes, quos olim Dauos uocatos nonnulli uolunt, ex quo apud Athenienses Dauorum & Getarum seruilia nomina in usu maxime fuerunt. Aelius Spart. scribit Getas dictus fuisse, qui postea [*Gothi,*] appellati sunt. De his Ouid. de Ponto: Nulla Getis toto gens est truculentior orbe. Huius nominis nominatiuus singularis est Geta, uel Getes. Getarum deserta, Vir. 3. Ge. Pharetrati Getæ, Ouid. 4. Trist. Eleg. 9. Geticus, a, um, γετικός, ut Humus Getica. Oui. 3. de Pont. Qui Getica longe non ita distat humo. Littus Geticum. Idem 3. Trist. Eleg. 12. Nam procul a Getico littore uitis abest. Plectrum Geticum, Sta. 2. Syl.

G ANTE I.

Gibber, ra, rum [*Gobbo.*] ὕβὸν, κυφός, κυρτός, gibbo deformatus: & proprie is, cui spina extrorsum flexa tumorem in dorso creauit, nam quibus illa introrsum flectitur, tumorem efficiens in pectore, Reggiberi dicuntur. Plin. lib. 10. cap. 26. gallinarum genus gibberum. Varr. 3. de Re rust. cap. 9. Gallinæ Africanæ sunt uariæ, gibberæ.

Gibbosus, a, um, [*Gobbo,*] giber, gibbo deformatus.

Gibbus, a, um, [*Cauo,*] conuexus. Cel. li. 8. cap. 1. caluaria ex interiore parte concaua, extrinsecus gibba, utrinque læuis.

Gibbus, bi, [*Gobbo.*] ὕβος, tumor dorsi, aut etiam pectoris, ea spinæ flexu enatus. Mart. Ridetur Atlas cum compare gibbo. Non nunquam accipitur pro quouis alio corporis tumore. Iuu. Sat. 6. Medijsque in naribus ingens Gibbus.

Gigantomachia, æ, gigantum pugna, qualem poetæ in campis Phlegræis inter deos & gigantes gestam fabulantur, cum illi Iouem de cæli possessione deijcere conarentur.

Giganteus, a, um, γιγάντειος, Ouid. 2. Trist. Cumque gigantei memorantur prœlia belli. Furiæ giganteæ. Claudia 4. Panc.

Gigas, gigantis, [*Gigante.*] γίγας, dictio composita creditur a uerbo Græco γίνομαι, quod est nascor, & a γαῖα, Dorice, γᾶ, quod terram significat: quasi ex terra genitus. credidit enim uetustas gigantes homines fuisse excelsissimæ staturæ, draconum pedibus ab irata tellure procreatos in deorum perniciem, ut scilicet superis bellum inferrent, Iouemque de cæli possessione deijcerent, quo commento quid significare uoluerint poetæ, explicat Macr. lib. 1. Sat. cap. 20. his uerbis: Gigantes quid aliud fuisse credendum est, quàm hominum quandam impiam gentem, deos negantem, & ideo existimatam Deos pellere de cælesti sede uoluisse? Cice. 2. de Nat. Deo. Nec uero, ut fabulæ ferunt, dij bellis, prœlijsque caruerunt: & cum Titanis, cum gigantibus propria bella gesserunt. Hæc & dicuntur, & creduntur stultissime. Ouid. Affectasse ferunt regnum cæleste Gigantes. Iuue. Sat. 4. Vnde fit, ut malim fraterculus esse Gigantum, Id est, obscuro & ignoto genere natus, ut gigantes, qui nullo parente e terra prognati creduntur.

Gigeria, orum, teste Nonio, intestina sunt gallinarum, & quæ cum his coquuntur Lucil. li. 8. Gigeria sunt sine alio.

Gigno, gnis, genui, genitum, [*Generare.*] γεννάω, genero. Cice. 1. de Fin. Ad maiora quædam nos natura genuit, & conformauit.

Genitus, [*Generato.*] Oui. 2. Me. Scilicet ut nostro genitum te sanguine credas. Hinc Ingigno, ingenero, gignendo insero. Cice. 5. de Fin. maior aliqua uis, atque diuinior hanc uim ingenuit. Colum. lib. 4. Naturali, & ingenita sterilitate laborantibus. Antiqui pro eodem dixerunt Geno, de quo supra: unde adhuc manserunt Genui præteritum, & supinum Genitum. Lucr. lib. 3. Totum posse extra corpus durare, genique.

Giluus, [*Ginggiolino,*] color medius inter album, & rufum, qui a Græcis teste Gel. li. 13. ca. ult. appellatur κίῤῥος, hic a nonnullis uocatur melinus, quasi mellinus, quod mel eiusmodi colorem habeat. Vir. 3. Glaucique color deterrimus albis, & giluo. Vbi Seruius aliud est, candidum esse, id est, quadam nitenti luce perfusum, aliud album, quod pallori constat esse uicinum, giluus autem melinus est color. Alij autem legunt Albis & Giluo: ut non album, & Giluum, sed albogiluum uituperet. quod si singuli colores uituperandi sunt, quanto magis mistus uterque, id est, albogiluus?

Gingiua, æ, [*Gengiua,*] pars oris, cui dentes inhærent. Iuue. Sat. 10. Frangendus misero gingiua panis inermi.

Gingrio, gris, grij, gritum, [*Far la uoce dell' oca,*] κλαγγάζειν, anseris uocis proprium. unde genus quoddam tibiarum exiguarum, Gingrinæ dicuntur: & tibicen ipse gingritor. Auctor Festus.

Gith, μελάνθιον, genus seminis quod uulgo Nigellam Romanam appellant. Col. li. 7. Pli. li. 20. cap. 17. Gith ex Græcis alij melanthion, alij melaspermon uocant. Ruellius credit esse semen illud, quod rustici in gallia uocant Pouuetum, quasi minutum piper, quod tenuiores hoc semine cibos condire soleant uice piperis.

G ANTE L

Glabellus, Glabra etiam, siue Glabella, μεσόφρυον, uocatur intersticium, supercilia supra nasum disterminans: quia sine pilis esse consueuit. Capella lib. 1. Nup. Philologiæ.

Glaber, ra, rum, [*Pelato, senza peli*] ψιλός, λεῖος, φαλακρός, quod est leue & sine pilis. Pla. in Aul. Tu istum gallum, glabriorem reddes mihi, quam Volsus ludius. quem locum explicans Nonius de Doctorum Indagine: Legitur (inquit) quòd ludis præsulis pueri essent glabri ac depiles propter ætatem, quos antiqui Ludios appellabant. Var. de re rust. ca. 2. Si quem glabrum facere uelis. Sic Glaber fuit apud Col. in Præfat. lib 1.

Glabreo, es, [*Esser pelato,*] φαλακρόομαι, glaber sum & depilis: quanquam etiam ad terram transfertur, quæ glabrere dicitur, ubi satis stirpibusque nuda est. unde loca glabrentia, apud Colum. libro 2. cap. 9.

Glabresco, is, μαδάω, ψιλοῦμαι, glaber, hoc est, sine pilis, aut capillis fio: quod euenit nonnunquam morbo aliquo. Transfertur & ad alia: ut, Glabrescere dicitur area, cum, herbis attritis, uel euulsis, complanatur. Col. lib. 2. cap. 20. glabrescit, & fit idonea seminibus area, id est, fit munda.

Glabreta, rum, φαλάκρα, loca satis, stirpibusque nuda: quæ & calueta a nonnullis appellantur: in quibus scilicet propter noxium aliquem humorem nihil gignitur. Col. lib. 2. cap. 9.

Glabro, as, are, [*Pelare,*] ψιλοῦν, pilos auferre. Colu. li. 14. ca. 53.

Glabriones. [*Coloro che non hanno peli su la persona,*] μαδῶντες, dicti sunt qui corpus glabrum, & pilis nudum habent: unde Glabriones Acilij Romæ.

Glacialis, le, [*Di ghiaccio,*], κρυσταλλώδης, a glacie deducitur: & est quod in glaciem astringi solet. Iuue. Sat. 2. Vltra Sauromatas fugere hinc libet, & glacialem Oceanum. Fretum glaciale, Clau. Paneg. Frigus glaciale. Oui. 9. Met.

Glacio, as, [*Agghiacciare, ghiacciare,*] συμπήγνυμι, uerbum est actiuũ idem significans, quod in Glaciem conuerto. Hor. Carm. lib 3. Ode 10. Vt glaciet niues puro numine Iuppiter. Inde passiuum Glacior, in glaciem conuertor. Plinius libro 24. capite 13. Flore eius aquam glaciari Pythagoras tradit. Idem libro 14. cap. 21. Glaciatæ moles prodigij modo. Caseus glaciatus, id est, coagulatus, & concretus. Colu li. 7. ca. 82.

Glacies, ciei. [*Ghiaccio.*] κρύσταλλος, aqua concreta gelu, quasi gelacies. Pli. li. 8. cap 38. Autæ ad glaciem apposita. Vir. 10. ecl Ah tibi ne teneras glacies secet aspera plantas.

Gladiator, is, [*Schermitore, coltellatore,*] μονόμαχος, serui erãt, quos lanistę armorum artẽ edocebãt, ut postea populi delectãdi caussa in arena depugnarẽt. Ci. 3. Phi. Quod gladiatores nobiles faciũt, ut honeste decũbant. Idẽ ad Cassiũ. Cædẽ gladiator quærit. Gladiatores erãt Retiarij, Mirmillones, Thraces, Galli, Samnites, Crupellarij, Prouocatores, Secutores. De gladiatorũ origine ac caussa Iulius Capitolinus haber hoc pacto. Multi dicũt, apud ueteres hãc deuotionẽ cõtra hostes factã, ut ciuium sanguine litato, specie pugnarum fortunam satiarent. Alij hoc litteris tradunt, iuuos ad bellum Romanos debuisse pugnas uidere, & uulnera, & ferrum, & nudos inter se coeuntes, ne in bello armati hostes timerent, aut uulnera & sanguinem perhorrescerent. hinc mos tractus uidetur, ut Imperatores ad bellum proficiscentes, munus darent gladiatorium.

Gladiatorius, ria, rium, [*Cio che a schermitori si appartiene,*] μονομαχικός, quod ad gladiatores pertinet. ut, Spectacula gladiatoria, Ludus gladiatorius, Munus gladiatorium. Ci. in Catil. Nemo est in ludo gladiatorio paulo ad facinus audacior, qui se nõ intimũ Catilinæ esse fateatur. Ter. in Phor. Hi gladiatorio animo ad me affectant uiam. Quo in loco Animum gladiatorium uocat Terentius, animũ tam pertinacem, qui uel magno suo periculo rẽ aliquã perficere non dubites, certetque aut omnino superare, aut labori suc. umbere. gladiatoribus enim, ubi semel in arenã descenderint, ea necessitas imponitur, ut aduersarium uictũ occidant, aut idem ab illo expectent. Cic. 4 Tusc. An uero uir fortis, nisi stomachari cœperit, non potest fortis esse? Gladiatorium id quidem. Salustius: decreuere, ut gladiatoriæ familiæ inter municipia distribuerentur.

Gladiatura, ræ, [*Scrimaglia,*] μονομαχία, congressus gladiatorum. Corn Tacit. li. 3. Adduntur e seruitijs gladiaturæ destinati.

Gladiolus, li, [*Coltellino.*] ξιφίδιον, paruus gladius. Quo etiam nomine a Romanis dicta est herba quædam, quam & Græci ξίφιον, appellant, propterea quòd folium habeat gladij figuram referens. Iridi persimilis est, nisi quod folio minore sit, & angustiore, & gladij modo mucronato, neruosumq; in caulem exeunte, in quo purpurei flores, in ordinem digesti. Pli. li. 21. ca. 11.

Gladius, dij, [*Spada, coltello, pugnale,*] ξίφος, μάχαιρα, ensis: a clade dici uidetur, c in g, mutata (ut scribit Varro) q ad cladem sit inuentus. Cæs. 7. Bel. Gal. Gladijs districtis portas occupauerũt. Ter. in Adel. Suo sibi hũc gladio iugulo. Suo gladio iugulari dicitur, qui suopte inuento, dolove capitur, metaphora ab ijs, qui in pugna suis ipsorũ telis aliquoties cõfodiuntur. Gladio plumbeo iugulare, est leui argumẽto nulloq; negocio cõuincere quẽpiã. Ci. ad Att. Cũ illũ plũbeo gladio iugulatum tamen iri diceret. Antiquissimi etiã Gladiũ dixerunt in neut. o gen. ut probat Varro hac Lucilij auctoritate, Hærebat gladium mucrone in pectore totũ. Est & Gladius, ξιφίας, genus piscis marini, rostro mucronato, quo naues perfodit, & demergit Atlantico Oceano. Pli. li. 32. ca. 2. & 15.

Glandarius, a, um, denominatiuũ a glande: ut, Glandaria silua, quæ seruatur, glandis ferendæ caussa. Cato de Re rust. cap. 1. Var. 1. de Re rust. cap. 7.

Glandifer, ra, rum, [*Che produce ghiande*] βαλανοφόρος, quod glãdes producit. Ci. 1. de Legib. glandifera illa quercus.

Glandium, dij, ἀδένιον, pars apri glandulosa, quæ est circa ceruicem, uel ipsa ceruix: in hac enim glandulæ positæ sunt. Plaut. in Capt. Pręruncauit tribus tergoribus glandia. Pli. li. 8. cap. 51. inter dicta cœnis abdomina, glandia, testiculi. Idem li 6. ca. 38.

Glandula, læ, ἀδήν, dimin. a glans, significat carnem glandulosam in sue: cuius sapor ab antiquis commendabatur. Mart. Parcitur apri glandulas palæstritis.

Glandulæ, arum. Pli. li. 18 cap. 37. in suibus glandulas appellari testatur, quæ in homine uocantur tonsillæ, hoc est partes illas faucium, quæ utrinque iuxta gargareonem sitæ, a Græcis παρίσθμια, appellantur. Quidam etiam Glandulas appellant, tumores ex pituita nascentes, quos Græci χοιράδας, Latini strumas appellant: quæ nihil aliud sunt, quam adenes indurati, præcipue in collo, alis uel inguinibus.

Glandulosus, a, um, ἀδενώδης, plenum glandibus. Col. li. 7. ca. 9.

Glanis, γλανίς. Hetrurię fluuius, in Tiberim influens. Plin. libr. 3. cap. 5. Item piscis genus. Idem lib. 32. cap. 10. Verrucas tollit glanis iecur tritum.

Glans, dis, [*Ghianda,*] βάλανος, fructus quercus, roboris, esculi, cerri, ilicis, fagi, suberi, & siqui sunt similes. Cic. de Arat. Vir. 4. Georg. Nec de concussa tantum pluit ilice glandis. Sed quia ex his homines quondã uiuebãt, glandis appellatione (ut Vlpianus sentit) omnes fructus continẽtur. Glans etiam dicitur plumbum, quod est in modum glandis formatum, quod antiqui loro alligatum in hostem torquebant, & ad se retrahebant. Sal. in Iug. Pars eminus glande aut lapidibus pugnare. Item Glans pars summa colis dicitur, quæ præputio tegitur: Coles ipse penis, a quo colei pendent.

Glarea, reæ, pen co. [*Ghiara,*] terra lapidosa, qualis in fluuiorum ripis, uel maris littoribus esse solet. Ci. Q. Fr. Eo loco puluis non glarea est iniecta. Ciuuoli glarea ruris.

Glareola, cũ accentu in antepe. Plau. Glareolam manu effundens.

Glareosus, a, um, [*Ghiarose,*] quod abundat Glarea. Liu. 1. Bel. Pun. Saxa glareosa uoluens.

Glastum, sti. [*Guado herba.*] ἰσάτις, herba similis plantagini, qua Britanni se inficiunt, ut auctor est Cæs. lib. 5. Bel. Gal. quo horridiori sint aspectu in pugna: efficit enim cæruleum colorem. Pli. li. 22. ca. 1. Simile Plantagini glastum in Gallia uocatur: quo Britannorum coniuges nurusq; toto corpore oblitæ, quibusdam in sacris nudæ incedunt Aethiopum colores imitantes. Glasto infectores cæruleũ colorem pannis inducunt.

Glauciolus, dicitur equus, qui felineis oculis est.

Glaucito, tas, apud auctorem philomelæ, uerbum est proprium catulis. Glaucitat (inquit) & catulus, ac lepores uagiunt.

Glaucoma, matis, γλαύκωμα, uitium humoris eius, qui crystallinus appellatur, in colorem glaucum mutantis oculum. Serenus: Si uero horrendum ducẽt glaucomata plumbum, Spiritus alterius prodest, qui grana cymini Pallentis mandens uisus exhalat in ipsos. Pli. lib. 39. ca. 6. Glaucomata dicunt magi, cerebro catuli septem dierum emendari. Legitur & Glaucoma, æ, fœmi. gen. Pla. in milite: Glaucomam ob oculos obijciemus.

Glaucus, a, um, [*Colore meschio tra'l bianco e'l uerde,*] γλαυκὸς, color dicitur, qui admistum habet uiridi alborem, qualis in noctuarũ, quas Græci γλαῦκας, appellant, oculis apparet. Gel. lib. 2. cap. 26 Sed ne uiridis quidem color pluribus, quam a nobis, uocabulis dicitur. Neque non potuit Virg. colorem equi significare uiridem, uolens cæruleum magis dicere equum quam Glaucum, sed maluit uerbo uti notiore Græco, quam inusitato Latino. Sic etiam alibi uocat frondes salicis glaucas & oliuas glaucas. Item in hominibus, & equis Glauci oculi, pro uiridibus dicuntur, quales sunt felis, & leonis, & noctuæ. Pli. li. 8 cap. 21. Oculis glaucis, colore sanguineo. Hic color a Latinis uocatur cæsius, quasi cælius, ut ex Nigidio probat Gel. nam a ueteribus illis linguæ Latinæ auctoribus Minerua Cæsia uocatur, quæ ab Homero γλαυκῶπις, dicta est. Præterea maris color etiam glaucus dicitur, quem & cæruleum passim appellatum inuenimus.

Glaucinus, a, um, p. c. quod glaucum habet colorem: unde Glaucinę uestes, quæ & Glaucina absolute dicuntur. Mart. lib. 9. Pallia donauit glaucina Cosmę tibi.

Gleba, bæ, [*Zolla,*] βῶλος, frustum terræ ita dictum, quod sit quasi globus. Ci. contra Rul. Non adimitur cuiquam gleba de Syllanis agris. Vir. 1. Geo. Multum adeo, rastris glebas qui frangit inertes.

Glebosus, a, um, [*Che abonda di Zolle*] quod glebæ in morem est conuolutum, uel quod glebis abundat. Pli. li. 36. cap. 15.

Glebula, læ, βωλίον, Col. li. 1.

Glessum, ἤλεκτρον, idem quod succinum, uel electrum quo glessaria insula abundat. Plin. lib. 37. cap. 3. Certum est gigni in insulis septẽtrionalis Oceani, & Germanis appellari glessum: itaque & a nostris unam insularum ob id Glessariam appellatam, Germanico Cæsare ibi classibus rem gerente: Austraniam a Barbaris dictam. Nascitur autem defluente medulla pinei generis arboribus: ut gummi in cerasis, resina pineis.

Gleucinum, γλεύκινον, olei factitij genus, mustum & aromata admista habens. Rationem conficiendi uide apud Colum. lib. 12. cap. 51. Dictum Gleucinum a musto, quod a Græcis, γλεῦκος, appellatur lib 15 cap. 7.

Glirarium, ἐλειών, ubi nutriuntur glires. Var. 3. de Re rust. ca. 15.

Glis, gliris, masc. g. n. [*Ghiro,*] ἐλειὸς, animal muri simile, maiori tamen corpore, nutritur in arboribus, & bonam anni partem somno consumere dicitur. Vide Pli. li. 8. ca. 57. Mart. Somniculosos ille porrigit glires. Idem lib. 13.

Glisco, cis, [*Crescere, aumẽtarsi,*] αὐξάνω, ἐπιτείνομαι, cresco, augeor, inualesco. Cic in Hort. Iuuenilem libidinem copia uoluptatum gliscit, ut ignis oleo. Liu. lib. 6. ab urb. Gliscente in dies seditione. Gel. li. 2. cap 7. Eadem ipsa, quæ crescente luna gliscunt, deficiente contra luna deficiunt. Gliscere etiam terra dicitur, cum pinguescit. Colum. lib. 5. stercorare terram conuenit: nam eo quasi pabulo gliscit. Item ardeo, uehementer cupio [*Desiderare,*] Papi. lib. 3. Et consanguineo gliscis regnare superbo Exule. Hinc Perglisco Col. l. 8. Quę prima luna saginari cœpit, uigesima perglisçit hoc est, crescendi uel pinguescendi finem accipit.

Globo, as, are, [*Gomitolare,*] σφαιρόω, aliquid solidum in rotunditatem

tatē cōponere. Pli. li. 2. c. 2. Formam eius in speciem orbis absoluti globatam esse. Ibidem c. 65. dependentes ubique guttæ paruis globā tur orbibus. Globari in rotunditatem, idem lib. 18. ca. 12.

GLOBOSVS, a, um, [Rotondo.] σφαιρικὸν, pro rotundo, spissatoq;. Ci. de uniuers. Et Globosus est fabricatus, quod σφαιροειδὲς Græci uocāt.

GLOBVLVS, diminutiuum, σφαιρίδιον, paruus globus. Pli. lib. 33. cap. 5. Accipitur pro genere edulij in globi modum conuoluti. Cato de re rust. cap. 79. Globulos sic facito.

GLOBVS, bi, [Globbo, sfera.] σφαῖρα, est corpus solidum, undequaque rotundum. Vir. 6. Aen. Lucentemque globum lunæ. Cic. de Nat. Deo. Cūq; duæ formæ præstantissimæ sint, ex solidis globus (sic. n. sphæram interpretari placet) ex planis circulus. Globum definiunt geometræ, esse corpus solidū unica superficie contentū, in medio habēs centrum, a quo omnes lineæ ad superficiem ductæ sunt æquales. Ponitur quandoque pro multitudine hominum, in unum collecta, & quasi conglobata. Sal. Alij globis eruptionem tentauerunt.

GLOCIDO, as, p cor. [Chiocciare] proprium est uocis gallinarum, cum ouis incubituræ sunt, quòd fit crebris singultibus, interiecta uoce acuta. Fest.

GLOCIO, cis, idem quod glocido. Col. li. 8. ca. 5.

GLOMERAMEN, inis, [Viluppo.] Lucr. lib. 2. Dissimiles igitur formæ glomeramen in unum conueniunt.

GLOMERO, ras, pe. pro. [Inuiluppare, auiluppare.] περιστυλλάδω, implico, & in globi speciem formo, siue filum in globi figuram cōuoluo. Ouid. 9. Meta. Lanam glomerabat in orbes. Per translationem sumitur pro congregare [Adunare,] Virg. 9 Aen. Et fœdam glomerant tempestatem imbribus atris. Collectæ ex alto nubes Glomerata clades, Cic. 2. Tusc. Vir. 4. Ge. Magnum mistæ glomerantur in orbem. Hinc Agglomero, applico, adiungo. Virg. 2. Aen. Et lateri agglomerant nostro.

GLOMVS, glomi, & glomus, glomeris, [Gomitolo, gomiscello,] τολύπη, filum, uel aliquid simile in globi figuram conuolutum. Plin. libr. 36. cap. 13.

GLORIA, riæ, [Gloria,] κλέος, δόξα, est frequens de aliquo fama cum laude. Quinct. Consentiens laus bonorum gloria appellatur. Cice. lib. 1. Offi. Vix inuenitur, qui non quasi mercedem rerum gestarum desideret gloriam. Inter Gloriam, & claritatem hoc interest, ut inquit Seneca li. 3. epist. quod gloria multorum iudicijs constat, claritas bonorum.

GLORIABVNDVS, καυχηματίας, qui abunde gloriatur. Gel. li. 5. ca. 5.

GLORIANDVS, a glorior, gloria & prædicatione dignus. Cic. 5. Tusc. Beata uirgo, glorianda, prædicanda, & præferenda est.

GLORIATIO, καύχησις, gloriosa prædicatio, Ci. 3. de Fin. Virtus est digna gloriatione.

GLORIOLA, læ, δοξάριον, dimi. a gloria. Cicero Luceio: Vt nosmetipsi uiui gloriola nostra perfruamur.

GLORIOR, aris, [Gloriarsi,] μεγαλαυχέω, gloria, prædicatione se efferre, aut aliquid iactanter de se pronunciare, & construitur modo cū præpositione. Cic. 3. de Fin. Quis aut de misera uita possit gloriari, aut non de beata? Modo cū præpositione In. Ci. in Offi. Nobis quoque licet in hoc quodam modo gloriari. Modo sine præpositione. Cic. 5. Verr. Vt tu in multis epistolis tuis ad amicos gloriaris. Cæs. 8. Bel. Gal. Quod insolenter aduersarij sui gloriarentur. Nonnunquam a tergo accusatiuum habere inuenitur. Cic. de Sen. Equidem posse uellem idem gloriari, quod Cyrus. Sal. in Cic. Quasi uero togatus, & non armatus, ea, quæ gloriaris, confeceris.

GLORIOSE, [Gloriosamente,] cum gloria & laude. Ci. ad Cœlium. Satis gloriose triumpharem. Accipitur & in malam partem. Ci. 2. de Fin. Quid attinet gloriose loqui, nisi constanter loquare?

GLORIOSVS, a, um, [Glorioso.] ἔνδοξος, gloria plenus, hoc est præclarus, excellens, & cui omnes plurimum laudis, & gloriæ tribuunt: ut gloriosus homo, gloriosus triomphus. Plau. in Epid. Magnus miles Rhodius, raptor hostium gloriosus. Ci. 2. de Diuin. Magnificum etiam illud Romanisque hominibus gloriosum. Idem 1. de Fin. Illustria & gloriosa facta. Contrarium est Inglorius, qui nulla laude, aut gloria dignus est, & ueluti ignobilis. Vir. lib. 4 Georg. Latamque trahens inglorius aluum. Interdum tamen affectionem significat, & malum: ut gloriosus [Vantatore,] dicatur, qui se inaniter iactat, uel alterius inani laudatione effertur, & laudari quærit. unde Miles gloriosus inscribitur Plauti comœdia. Idē in Trucul. Vos nequā, & gloriosæ malæque. Pli. in Epi. Miserat epistolas ad aniculam quandam iactantes, & gloriosas.

GLOSSA, [Cognata.] γάλως, mariti soror, atq; itē fratris uxor. Nonius.

GLOSSA, sæ, [Lingua.] γλῶσσα, per duplex ss, lingua dicitur. unde glossæ a quibusdam pro interpretationibus ponuntur, quòd uice linguæ, hoc est, uice doctoris, funguntur. Quinct. lib. 1. cap. 1. Protinus enim potest interpretationem linguæ secretioris (quas Græci glossas uocant) dum aliud agitur, ediscere. Quem locum Quinctiliani sic uulgo interpretantur, ut Glossæ dicantur interpretationes linguæ secretioris. Quod certe neque uerum est, neque Fabij menti conueniens: ut latius docebimus in dictione Glossema. Hinc illud suffecerit dicere, glossas & glossemata esse uoces obscuriores, & minus usitatas, quæ interpretatione indigent.

GLOSSEMATA, γλωσσήματα, dicūtur uoces occultiores, abstrusiores, & minus usitatæ, quæ scilicet interpretatione egent: quales sunt uoces aliquot in tragœdijs, heroicis uersibus, simili genere grauiores poematis. Quin. li. 1. ca. 14. Cires glossemata etiā id est uoces minus usitatas, nō ultima eius professionis diligētia est. His uerbis Fabius innuit, glossemata uoces esse, quæ expositione indigent, non, ut uulgo accipitur, ipsas expositiones. Sic Var. li. 6 de Lingua Latina exponēs uersum Ennij, Cælitū Camilla expectata aduenis &c. Camillam, inquit, qui glossemata interpretati sunt, dixerunt administram. hoc est, qui uoces priscas & minus usitatas sunt interpretati. Eiusdē etiā significationis, est glossa. quod facile deprehendet, qui locum Quinctiliani, quē supra in dictione glossa, ex libri primi ca. 1. citauimus, diligentius cum hoc loco, quem iam ex ca. 14. eiusdem libri adduximus, uelit conferre. Ibi enim linguam secretiorem appellat, quas hic uoces minus usitatas.

GLVBO, is, [Scorticare, scorzare,] ξυρόω, pellem uel corticem detraho. Vnde & pecus glubi dicitur, cum pellis detrahitur: & arbores, cum cortice denudantur Cato de re rust. c. 33. Salictū suo tēpore cædito, glubito arctéq; alligato. Catullus: Glubit magnanimos Remi nepotes. Glubi pecus dicitur (ut Festus ait) cuius pellis detrahitur. Glubere ramos, distinguere, ualde stringere, inquit Nonius. Varro de re ru. Durities enim ea, non solum stringit baccam, sed etiam ramos glubit, ac relinquit ad gelicidium retectos.

GLVMA, mæ, ἔλυτρον, folliculus grani frumentarij: a glubēdo, quod eo folliculo deglobatur granū, hoc est decorticetur. Var. l. 1. de Re ru. c. 48. de frumēto loquēs: Granū dictū est, quod ē intimū, solidū: Gluma, qui est folliculus eius: Arista, quæ ut acus tenuis, longa eminet è gluma. Proinde ut grani theca sit, gluma, & apex arista.

GLVTEN, inis, & Glutinum, ni, [Colla, incollamento,] id uocant Latini, quod Græci κόλλαν. Pli. li. 11. ca. 39. Idem li. 16. ca. 8.

GLVTIO, tis, tiui, titum, [Inghiottire,] καταπίνω, deuoro. Iuue. Sat. 4. Quales tunc epulas ipsum glutisse putamus Induperatorem.

GLVTINOSVS, sa, sum, [Tenace,] tenax κολλώδης, Pli. li. 35. cap. 16 Colu. in Præfat. li. 1. Glutinosa terra maxime exuberat.

GLVTINAMENTVM, ti, [Incollamento,] κόλλησις, compactio. Plin. libr. 13. cap. 12.

GLVTINATOR, oris, [Incollatore,] κολλητής. Cic. ad Att. li. 4. quib. Tyrannio utatur glutinatoribus.

GLVTINO, nas, p. c. [Congiungere, incollare,] κολλάω, coniungo, ferrumino. Pli. li. 35. ca. 25. Hinc Agglutino, Conglutino, Pli. li. 23. folia arida uulnus conglutinant. Deglutino, & Reglutino, a glutine libero. Idem li. 25. palpebras deglutinant.

GLVTVS, a, um, apud antiquos inuenitur pro bene subacto. Cato. c. 45. Locus bene glutus fiet. Pli. li. 17. ca. 18.

G ANTE N

GNARE, [Dottamente,] ἐμπείρως, perite, & quādoque aperte. Apuleius: Qui gnare id nostris oculis contemplati sumus.

GNARITER, pro gnare, antiqui dixerunt: a quo Prognariter, audacter, intrepide [Arditamente,] Pla. Age, indica prognariter.

GNARVS, ri, & Narus, [Dotto, perito, esperto,] ἐπιστήμων, sciens, peritus. Cic. in Or. Pericles, gnarus quibus orationis modis animi mouēantur. Accipitur aliquando passiue, pro cognito. Tacit. lib. 1. Trudebanturque in paludem gnaram uincentibus, iniquam nescijs. Pli. li. 9. ca. 35. Veteres narus dixerūt sine g, etiamsi in cōposito Ignarus, prius n, uertebant in g, Cic. in Ora. Noti erant, & Naui, & Nari: quibus cum In præponi oporteret, dulcius uisum est, ignotē, ignaui, & ignari dicere, quam ut ueritas postulabat. Gnaritas, atis [Cognitione,] scientia. Sal. Fiducia gnaritatis locorum, occulta fuga sparsi. Cōtraria sunt, Ignarus, & Ignaritas.

GNATVS, ti, [Figliuolo.] υἱός, filius: cui eadem ratione præponitur G, qua & Gnaro. Ci. Pro Planc. Quamquam ad præcepta ætas non est gnati. Idem 1. de Diui. O gnata, &c. Dulces gnati. Luc. li 4.

GNAVVS, ua, & Nauus, celer, strenuus, [Presto, diligente] δραστήριος, a nauium celeritate, ut quibusdam placet. Grammatici Prothesim figuram appellant, quando apponitur littera principio dictionis: ut Gnatus, pro Natus: Gnotus pro Notus. Plaut. Most. Gnauos esse ad hanc rem mecum uos omnes uolo. Hor. 1. epist. 6. Gnauus mane forum, & uespertinus, pete tectum. Gnauiter [Diligentemente] aduerbium, diligenter. Liu. 18. ab urb. Ibi aliquandiu nec cessatum ab armis, nec gnauiter pugnatum.

GNAVS, corporis insigne & prænomen: a generando dictum, ut ex Græco γίγνεσθαι, apparet. Festus.

GNIDIVS, gnidia, gnidium, ut, Gnidia Venus. Ci. de Diu.

GNIDVS, γνίδος, urbs insignis in extremo cornu peninsulæ Cariæ ad heretis sita, Veneris tēplo & simulacro a Praxitele sculpto in primis nobilis. Hor. Carm. Ode 30. O Venus regina Gnidi, Paphiq;. E Gnido uiri memorabiles fuerunt, Eudoxus mathematicus, Platonis sodalis: Agatharchides Peripateticus, historiæ conditor: Theopompus Iulio Cæsari familiaris: Artemidorus eius filius: & his

his antiquior Ctesias, qui res Syriacas, Persicasque conscripsit.

GNOMA, inquit Festus, genus est machinulæ, qua regiones agrorum dignoscuntur. Gnomæ item dicuntur memorabiles sententiæ, omnium iudicio & assensu comprobatæ. Vide Quin. lib 8 cap. 5.

GNOMON, onis, [Il segno che dimostra l'hore,] γνώμων, est stylus in medio horologij solaris, umbra sua horas indicans, quem Pli. umbilicũ solis uocat. Ita enim ait lib. 2. cap. 73.

GNOSSIS, idis, patronymicum fœmininum. Oui. Epi. 21. & Gnossida Bacchus amauit.

GNOSSOS, κνωσσὸς, urbs Cretæ, Minois regia, alio nomine Cerathus, ut scribit Strabo, a fluuio eius nominis.

GNOSSIVS, a, um, quod est ex Gnosso urbe: ut Gnossius ciuis, Gnossia littora, Gnossia regna. Cic. de Leg. Oui. in epist. Paris Non habuit tempus, quo Gnossia regna uideret, Aptius. Pro eodem etiam dicitur Gnossiacus, a, um, ut, Corona Gnossiaca apud Statium lib. 1. Syl.

GNOSSVS, a, um, Lucan. lib. 3. Creta uetus populis, Gnossasque agitare pharetras Docta.

G ANTE O

GOBIVS, gobij, [Go.] κωβιὸς, piscis exiguus. qui & Gobio dicitur. Iuu. Sat. 11. Cum sit tibi gobio tantum In loculis. Mar. lib. 13. Principiũ cœnę gobius esse solet.

GORDIANI, tres fuerũt Imperatores Romani, pater, filius, & nepos.

GORDIVS, Phrygiæ rex fuit.

GORGIAS, γοργίας, Leontinus rhetor, Empedoclis discipulus, & Isocratis præceptor, ut scribit Quinct. li. 3. cap. 1. cui tanta fuit artis fiducia, ut de omni re, quæcunque in disceptationem quæstionemue uocaretur, se copiosissime dicturum esse profiteretur. Meminit eius Cice. in Bruto, & libris de Oratore. Hic arte sua tantum pecuniæ corrasit, ut auream statuam primus omnium poneret in templo Apollinis Delphici.

GORGONES, p.c. γοργόνες, Phorci filiæ, Medusa, Stenyo, & Euryale. quæ Dorcadas insulas, in Oceano Aethiopico sitas, habitasse dicuntur, contra Hesperidum hortos. Nomen habent a truculentia, quam Græci γοργότητα, appellant. Scribit Diodorus fœminas fuisse in Africa bellicosas, aduersus quas Perseus bellum gesserit, & earum reginam Medusam debellauerit, ac interfecerit. Vide Medusa, & Pegasus. Ci. in Ver. Gorgonis os pulcherrimum cinctum anguibus.

GORGONEVS, nea, um, γοργόνειος, nomen possessiuum. Oui. 4. Met.

GORTYNIS, idis, γορτυνὶς, patronymicum fœmininum. Lucan. li. 6. Dictæa procul ecce manu Gortynis arundo Tenditur in Sceuam.

GORTYNIVS, ia, ium, γορτυνίος, ut Gortynia spicula, apud Statium 5. Theba.

GOTNIA, regio Europæ, conterminа Daniæ, & Noruegiæ. Ex qua Gothi immanes populi, qui olim Italiam armis subegerunt, Romã que ipsam totius literaturæ fomitem, solo æquarunt, suamque in totum orbem inuexerunt barbariem. Hæc dictio potius uidetur unico t, scribenda, cum a Latinis poetis prima syllaba fere semper corripiatur. Ausonius: Hinc possem uictos, inde referre Gothos. Et sæpius apud Claudianum. Non multum tamen peccauerit qui consonantem geminabit. quod & Græcis aliquot codicib. factitatum animaduertimus.

G ANTE R

GRABATVS, ti, p.p. [Letticello,] κράββατος, Suidæ, lectus exiguus, in quo meridiari solent: dictus quasi Carabatus, quod in eo capite recumbamus: καρᾶ, enim caput, βατὸν, peruium Græci dicunt. Alij κράββατον παρὰ τὸ κρεμᾶν, τὰς βάσεις, hoc est a suspendendis pedibus, dictum malunt. Vnde & pro lectis pauperum & mendicantium Grabati accipi solent. Ci. lib. 2. de Diu. diuersa facit lectos, & grabatos, cum ait: Venit enim iam in contentionem, utrum sit probabilius, Deosne immortales, circumcursare omnium mortalium, non modo lectos, uerumetiam grabatos, & cum stertentes aliquos uiderint, obijcere ijs uisa quędã tortuosa, & obscura. Apud Latinos primam corripit: sed apud Græcos eandem producit, & duplici ββ, scribitur. Vir. in Mor. Membra leuat sensim uili demissa grabato.

GRACILIS, le, adiectiuum, p.c. [Sottile, magro, scarmo, tenue.] ἰσχνὸς, λεπτὸς, tenuis, macilentus. Ter. in Eun. Haud similis uirgo est uirginũ nostrarum, quas matres student Demissis humeris esse, uincto pectore, ut graciles fiant. Turpilius. Nosti quam sit gracilis corpore. Gracilis lapis, Gracile marmor. Gracili nucleo glans, Graciles uindemiæ apud Plinium leguntur. Gracilis liber. Mart. lib. 8. Si quid forte petam timido, gracilique libello. Gracilis ponitur pro molli. [Molle.] Hor. lib. 1. Carm. Quis multa gracilis te puer in rosa.

GRACILANS, gracilentis [Sottile, magro,] omn. gen. antiquis idem erat quod gracilis. Nænius in Protesilao: Demam gracilentis colorem, dum ex hoc gracilens fit. Nonius.

GRACILENTVS, a, um, [Sottile, magro,] idem quod gracilis. Ennius li. 7. Deducunt habiles gladios filo gracilento Nonius.

GRACILITAS, tatis, [Magrezza, tenuità,] ἰσχνότης, corporis habitus tenuior. Cice. 2. de Claris Orat. Non tam habitus corporis optimos, quam gracilitates consectentur.

GRACILITVDO, dinis, [Magrezza,] Gracilitas. Accius in Amphit. statuæ gracilitudo, & propemodum luctus facit, ne dubitem. Nonius.

GRACILESCO, is, ere. [Smagrirsi] ἰσχναίνομαι, gracilis & tenuis fio. Pli. li. 17. cap. 22. Cum festinatione pariendi gracilescat.

GRACVS, siue quod usitatius est, Graculus, κολοιὸς, nomen auis, cornici similis, nisi quod minor est, a uoce quam facit, uel a gerendo dicta, quod iacta segetum semina gerat: uel quia ex oliuetis cubitum se recipiens, duas pedibus baccas, tertiam ore ferat. Seu etiam, quod gregatim uolitet: siue a gracilitate corporis. Est huic furandi natura, ex quo nonnulli monedulam eam appellauere, a furandis monetis. Exprimit sermonem humanum, & cauea emissus reuertitur. Harum auium tria sunt genera: Maiusculæ similiores sunt cornicibus, nisi quod nigriores: minimæ, & inter eas mediæ, quibus rostra, & pedes rubent. Plin. lib. 10. cap. 29. Quo in loco ex eo, quod Plin Graculos monedulas dicit per appositionem nulla intercedente coniunctione, apparet monedulam esse speciem graculi. Sumitur etiam Graculus pro piscis genere, qui & Monedula dicitur a Plinio, Græce κολίας.

GRADARII, [Caualli che hanno buono andare,] ἱπποφορεῖς, equi, qui sine succussatione molliter incedunt. Luci. lib. 14. Ipse equus non formosus, gradarius optimus.

GRADATIM, [Passo passo, à passo, à passo.] κλιμακηδὸν, aduerbium significas per gradus. Pli. lib. 33. cap. 4. Fossæ sternuntur gradatim. Gradatim, pro sensim, paulatim, ordinate, & lente [Ordinatamente,] Ci. Dolabellæ: Ita pedetentim & gradatim tum accessus à te ad caussam facti, tum recessus. Idem 1. Tusc.

GRADATIO, κλίμαξ, apud rhetores dicitur, cum ex prima sententia oritur secunda, & ex secunda tertia, atque ita deinceps. Cic. 3. de Orat est gradatio quædam, & conuersio, & uerborum cõcinna trãsgressio. Auctor ad Heren. lib 4 Gradatio est, in qua non ante ad cõsequens uerbum descenditur, quàm ad superius consensum est, hoc modo. Nam quæ reliqua spes libertatis manet, si illis & quodlibet licet, & quod licet possunt, & quod possunt, audent, & quod audent, faciunt, & quod faciunt, uobis molestum non est?

GRADATVS, a, um, [A gradi,] κλιμακωτὸς, in modum graduum factum. Pli. lib. 13. cap. 4.

GRADIOR, eris, gressus, [Andare, passeggiare,] βαίνω, significat uado, incedo, ambulo, eo, progredior. Vir. 1. Aen. Ipse uno graditur comitatus Achate. Cic. 2. de Nat. Deo. Iam uero alia animalia gradiendo, alia serpendo ad pastum accedunt. Idem 1. Tusc. Fidenti animo graditur ad mortem. Hinc Aggredior, Antegredior, Congredior, Digredior, Egredior, de quibus alibi. Ingredior, [Entrare,] introgredior. Proper. lib. 2. Tuus ingreditur noua templa sacerdos. Aliquãdo capitur pro simplici gradior, incedo [Andare,] Virg lib. 3. Geor. Continuo pecoris generosi pullus in aruis Altius ingreditur. Interdum est prodire, & se ostendere [Mostrarsi,] Pla. Nihil te pudet scelestæ in conspectu ingredi? Interdum est quasi incipere, [Cominciare,] Lactan. lib. 6. Dum iter ingressus est, Introgredior, εἰσβαίνω, Vir. li. 1. Aen. Postquam introgressi, & coram data copia fandi. Progredior, ultra procedo [Andare auanti,] Ci in Lælio: Id primum uideamus, si placet, quatenus amor in amicitia progredi debeat Hinc Progressus, & Progressio, pro processu. Idem li. 1. Tusc. Qui errantium stellarum motus, progressiones, institutionesque notauit. Aliquando est ante ire. Plaut. Extremum intra carcerem ipsum progreditur Parthenopæum. Prætergredior, ultra transeo. Ci. Appio. Pul. Currens Lepta uenit, mihique nunciauit, te iam castra prætergressũ esse. Regredior, retrogradior, reuertor. Lactan. li. 6. cum uentum fuerit ad extremũ, unde iam regredi non licet. Supergredior, superambulo, supero. Subtergredior. Transgredior, ultra gradior, uide suo loco. Transgressio, apud rhetores dicitur, cum ab ea sententia, quam præposuimus, conuertimus sermonem ad aliquam personã, aut rem, aut fortunam, & tanquam præscotem appellamus.

GRADIVVS, [Marte,] pen pro. ἄρης, Martis cognomen, a gradiendo (ut Festus ait) quia gradatim, & per ordines in bellum itur. Siue a uibratione hastæ, quod Græci uocant κραδάειν. Sunt tamen qui a gramine dictum putent, quia gramine sit ortus. Vnde & graminea corona in re militari maximæ est honorationis. Hæc ille. Alij Gradiuum non Latinum, nec Græcum, sed Thracium uocabulum esse, & significare bellicosum, ac fortem dicunt. Vir. 3. Aen. Gradiuumque patrem, Geticis qui præsidet aruis. Gradiuus, Mars dicitur, cum sæuit, inquit Seruius, cum trãquillus, Quirinus. Denique in Vrbe duo eius templa sunt: unum Quirini intra urbem quasi custodis & tranquilli: alterum in Appia uia, extra urbem prope portam, quasi bellatoris uel Gradiui. Hæc Seruius.

GRADIVICOLA, læ, qui colit Martem. Silius. lib. 4. Et Gradiuicolam celso de colle Tudertem.

GRADVS, huius gradus, masc. gen. [Scaglione, grado,] κλίμαξ, a gradiendo, id est, eundo. Sunt autem gradus ea quibus scalæ constant, ex quibus ad ædificiorum altiora conscenditur. Virg. 1. Aeneid. Aerea cui gradibus surgebant limina. Gradus etiam idem interdum est quod gressus βῆμα, hoc est, gradientium pedum uicissitudo, ut apud

eundem

eundem, Gradibusque sonare Compositis. Addere gradum, pro accelerare. Liu. 3. Dec li. 7. Alacresque milites alius alium ut adderet gradum, memor ad defendendum ire patriam, hortabantur. Gradum facere, dicimus, ut si in arborem, tectumve scandere uelim ex saxo, aut scamno, aliquave alia re, gradum facio. Valla lib. 5. cap. 26. Gradum facere, non est transitum facere: sed aliquã rem gradum & quasi scalam ad alia facere. Ouid. 4 Met. Notitiã, primosque gradus uicinia fecit. Gradum iacere ad aliquam rem, metaphorice, quod barbari, facere ingressum dicunt. Cicero contra Rullum. Hũc quasi gradum quẽdam atque aditum ad cetera iactum intelligetis. Gradum inferre Liu. Tandem gradum Romani acrius intulerunt, cessitque Lusitanus. Gradu mouere, est retro agere, propellere retrorsum. Liu. Primum gradu mouerunt hostem, deinde pepulerunt. Deijci de gradu, est amittere constantiam & animi magnitudinem [Perder l'animo,] Ci. 1. Offic. Fortis animi est, non perturbari in rebus asperis, nec tumultuantem de gradu deijci, ut dicitur. Sic etiam gradu dimoueri, est ab existimatione pristina deijci, & deturbari. Ci. 2. Tusc. non sentiunt uiri fortes in acie uulnera: uel si sentiunt, se mori malunt, quam tantum modo de dignitatis gradu dimoueri. Venire gradibus. Cice. 1. de Nat. Deo. a beatis ad uirtutem, a uirtute ad rationem uideo te uenisse gradibus. Interdum etiam Gradus accipitur pro existimatione, & loco honoris [Riputatione,] Cic. 2. Phil. Est querela mihi necessaria pro hoc gradu, in quo me S. P. Q. R. collocauit. Gradus quoque cognationis dicti sunt, ad similitudinẽ scalarum locorumve decliuium, quos ita ingredimur, ut a proximo in proximum, id est, in illum, qui quasi ex illo nascitur, ueniamus. Quapropter graduũ huiusmodi alios superioris ordinis esse Caius scribit, ut sunt pater & mater, qui sunt in primo gradu, in secũdo auus, & auia, in tertio proauus, & proauia: Alios inferioris, ut liberi, alios ex transuerso siue latere, ut fratres & sorores, liberiq; eorum. A gradus fiunt Tardigradus, da, dum, pe. pr. βραδύπους, qui tarde graditur. Vnde testudinem tardigradam dicimus. Spissigradus, pro frequenti graduum motu incedente. Plaut. Spissigradissimos, tardiores, quam corbitæ sint in tranquillo mari.

GRAECANICVS, canica, canicum. Pli. li. 34. cap. 9.

GRAECARI, [Imitare i Greci,] p. p. γραικίζειν, κωμάζειν, est conuiuijs, & libidinibus operam dare: quòd Græci liberius se haberent in cõuiuijs. Nam quandoque uerba trahuntur a moribus nationum. Hor. 2. li. Serm. Sat. 3. Assuetum græcari.

GRAECIA, [Grecia,] ἑλλὰς, Europæ regio est, olim omni disciplinarũ genere excultissima, hodie non sine ignominia nominis Christiani Turcarum imperio subiecta. Hæc a Ptolemæo Achaia nominatur. principium sumit ad meridiem ab Isthmi Corinthiaci angustiis, indeque ad Septentrionem in Thessaliam usque, & partem Aegæi maris extenditur. Ad occasum Acheloo fluuio ab Epiro dirimitur: Ab ortu rursus habet mare Aegeum, qua parte Suniũ eo abluitur. Scinditur in multas regiones, quarum præcipuæ sunt Attica, Bœotia, Phocis, & Locri. Dicta est Græcia, a Græco primo eius prouinciæ rege, teste Pl. li. 4. c. 7. Ci. pro Flac. Hæc cũcta Græcia, quæ fama, quę gloria, quæ doctrina, quæ plurimis artibus, quæ et imperio, & bellica laude floruit, paruum quẽdam locum Europæ tenet, semperque tenuit: Italiæ maritimam oram bello superatam cinxit urbibus. Idẽ 2. de lege Agraria. In angustijs & faucibus Græciæ posita erat Corinthus. Magna Gręcia dicta est extrema Italiæ ora, a Locris Italiæ fronte initium sumens in tres recedens maris Ausonij sinus, patens in longitudinem LXXXII. pass. M. ut ea sententia Varronis tradit Pli. li. 3. ca. 10. Hanc Græci subactam maximis potentissimisque urbibus frequentarunt: in quibus numerantur Croton, Arpi, Thuriũ, Tarentum, aliæque complures. Ci. 2. de Ora. Referta quondam Italia Pythagoræorum fuit, tum cum erat in hac gente magna illa Gręcia, &c. Idem 4. Tusc. Cum floreret in Italia Græcia potentissimis & maximis urbibus, ea quæ magna est dicta, &c.

GRAECOSTASIS, pen. co. γραικόστασις, quasi Græcorum statio, locus de quo Var. de lingua Latina lib. 5. sic habet: Ante curiam Hostiliã rostra, cuius id uocabulum ex hostibus capta fixa sunt rostra, Dextera e Comitio locus substructus, ubi nationum subsisterent legati, qui ad senatum essent missi: is Græcostasis appellatus. Ci. ad Quin. Frat. lib. 1. eius operæ a Græcostasi, & gradibus clamorẽ satis magnum sustulerunt.

GRAECVLA MALA, a patria sic dicta. Pli. lib. 15. ca. 14.

GRAECVS, [Greco,] ἕλλην, qui est ex Græcia. Cice. pro Flacco, Tria Græcorum genera, Athenienses, quæ gens Ionum habetur, Aeoles alteri, Dores tertij. Idem Q. Fr. lib. 2. familiaritates Græcorum neque tam fideles sunt: & inuident non nostris solum, uerum etiã suis. Idem de Arusp. respon. Artibus Græci, Galli robore, Hispani numero, Pœni calliditate ualent.

GRAECE, [Grecamente,] ἑλληνιστὶ. Cic. de Orat. Cum ea, quæ legerem Græce, Latine redderem.

• GRAECIENSIS, le Gel. li. 19. c. 10. Cubantem in sympodio Græciensi. Sic apud Pli. Græciense melinum, li. 35. ca. 6.

GRAECVLVS, diminutiuum, ἑλληνικὸς, Iuuen. Sat. 3. Græculus esuriens in cælum, iusseris, ibit. Assentator Græculus, Cice. pro Milo. Idem 2. de Orat.

GRAECVS, ca, cum, [Greco,] adiectiuum, ἑλληνικὸς, ut Litteræ Græcæ. Cice. de Claris Orat. Gallus, qui maxime omnium nobilium Græcis litteris studuit. Exemplaria Græca, Hor. in Arte. Græco more bibere Ci. 3. in Verr.

GRAIVGENA, atum, [Greco,] pe. c. ἕλληνες, Græci dicti sunt. Virg. 3. Aen. Graiugenumque domos. Ci. de Nat.

GRAIVS, [Greco,] ἑλληνικὸς, γραικὸς, idem quod Græcus. Virgil. li. 4. Aeneid.

GRAIVS, ia, ium, [Greco,] ἑλληνικὸς, Græcus, a, um. Idem 3. Aen. Graias regnare per urbes. Ci. de Nat.

GRALLAE, rum, [Zanche,] fustes furculas habentes sunt, quibus nituntur, qui super ijs ambulant.

GRALLATORIVS, ria, rium, [Grande,] ut grallatorius gradus, id est magnus, quales solent esse grallatorum, cui opponitur Testudineus gradus, hoc est, lentus, quali incedunt testudines. Plau. in Amph.

GRALLATORES, qui grallis gradiuntur, ac passus ingentes faciunt, καλοβάθραι, Plau. in Pœn. At si ad prandium in ædem uos dixissem ducere, Vinceretis ceruum cursu, & grallatorem gradu. Grallatores (inquit Festus) appellabantur pantomimi, qui uti in saltatione imitarentur Aegipanas, adiectis perticis furculas habentibus, atq; in his superstantes ob similitudinem crurum eius generis gradiebantur utique, propter difficultatem consistendi.

GRAMEN, inis, [Gramigna,] ἄγρωστις, herba uulgatissima, sic dicta a gradiendo, hoc est, progrediendo, siue serpendo, quòd geniculatis inter nodijs mirifice serpat, crebroque nouas spargat radices. Hæc herba (ut auctor est Pli. li. 24. ca. 19.) iumentis est gratissima, siue uiridis sit, siue in fœno siccata. Vir. in Buc. Nulla neque amnem Libauit quadrupes: nec graminis attigit herbam. Gramen floreum. Mar. li. 9. Sic in gramine floreo reclinis.

GRAMIAE, siue GRAMAE, λῆμαι, γλάμαι, sunt oculorum pituitæ. unde Gramosus, a, um, siue Gramiosus, id est lippus. Cæcilius apud Nonium: Gramosis oculis ipsa atratis dentibus.

GRAMINEVS, a, um, [Gramignoso, di Gramigna,] quod ex gramine est factum: ut, Graminea corona. Gel. li. 5. cap. 6. Obsidionalis corona est, quam ij, qui liberati sunt obsidione, dant ei duci, qui liberauit: ea corona graminea est, obseruarique solitum, ut fieret è gramine, quòd in eo loco generatum esset, intra quem clausi erãt, qui obsidebantur. Sic Plin. lib. 22. cap. 3. Et Liu. 7. ab Vrb. Cespes gramineus, Ouid. 2. Amo. Eleg. 5. Campus gramineus, Ouid. 3. Fast.

GRAMINOSVS, a, um, [Pieno di gramigna,] χορτώδης, plenus gramine. Col. in Præfat. l. 1. graminosus, siccus, spurcus. Sic. lib. 7. cap. 9.

GRAMMATICA, cæ, uel Grammatice, ces [Grammatica,] γραμματικὴ, est rectæ loquelæ, rectæque scripturæ scientia, quæ usu, ratione, auctoritateque constat. Latini in num. plu. Litteras uocant. Cice. 3. de Fin. Quanquam ea uerba, quibus ex instituto ueterum utimur pro Latinis, ut ipsa philosophia, ut rhetorica, dialectica, grammatica, geometria, musica, quanquam Latine ea dici poterant, tamen quoniam usu præcepta sunt, nostra ducamus. Quinct. lib. 2. cap. 14. Grammatice litteratura est, non litteratrix. Et cap. 1. Et grammatice, quam in Latinum transferentes litteraturam uocauerunt, fines suos norit.

GRAMMATICA, orum, studium litterarum, quod profitentur ij, qui grammatici uocantur. Ci. 1. de Ora.

GRAMMATICE, [Grammaticalmente,] γραμματικῶς, ut Grammatice loqui, est ubi cura sermonis uitium non admittitur: Latine loqui, ubi elocutione elucescit oratio. Quinct. li. 1. c. 6. mihi non inuenuste dici uidetur, aliud esse Latine, aliud Grammatice loqui.

GRAMMATICVS, ca, cum, [Grammatico,] γραμματικὸς, quod ad grammaticam pertinet, ut, Figuræ grammaticæ, grammaticus stylus, grammatica oratio, ars grammatica. Ad Heren. lib. 4. Hæc qua ratione uitare possimus, in arte grammatica dilucide discemus. Grammaticus substantiuum, qui grammaticam docet: Latine dici potest litteratus. Sueton. de Clar. Gramm. Appellatio grammaticorum Græca consuetudine inualuit, sed initio Litterati uocabantur. Cor. quoque Nepos in eo libello, quo distinguit litteratos ab eruditis, litteratos quidem uulgo appellari ait, eos, qui aliquid diligenter, & acute scribere possunt, aut dicere: ceterum proprie sic appellandos poetarum interpretes, qui a Græcis grammatici nominantur. Hactenus Sueto. Cice. 2. Tusc. Vt si Grammaticum se professus quispiam, barbare loquatur, Horat. in Arte: Grammatici certant, & adhuc sub iudice lis est. Grammatici a ueteribus etiam critici dicti sunt, quod sibi de omni genere scriptorum diiudicandi sumebant potestatem. Eosdem litteratores uocitatos, Messala Coruinus auctor est. Sunt tamen qui grammaticum a grammatista distinguunt, ut litteratum a litteratore, tanquam grammaticus absolute, & perfecte doctus sit, sicut litteratus: grammatista, sicut litterator, tenuiter eruditus: in malam enim partem accipitur. Quorum opinionem Orbilius etiam exemplis confirmat. Nam apud maiores (ait) cum familia alicuius uenalis produceretur, non temere quem

mere quem litterarum in titulo, sed litteratorem inscribi solitum esse, quasi non perfectum in litteris, sed imbutum.

GRANARIVM, granarij, [*Granaio.*] σιτοφυλακεῖον, locus in horreis ser uandis seminum granis paratus, uel in quo grana frugum reponuntur. Varr. 1. de Re rust. c. 57. triticum condi oportet in granaria sublimia. Pro granarijs quidam habent sub terris speluncas, quas uocant Syros, alij puteos. Persius Sat. 5. iam nunc granaria laxes. Hor. 2. Serm. Sat. 5. Cur tua plus laudes cumeris granaria nostris?

GRANATVM, ti, [*Pomo granato,*] accipitur pro malo Punico. Pli. li. 20. ca. 41. Vomitus sistit cum succo granati.

GRANATVS, ta, tum, [*Granato, che ha molti grani*] quod abundat granis. Col. li. 12. c. 41. mala dulcia granata, quæ Punica uocantur.

GRANDÆVITAS, atis, [*Vecchiezza.*] πολυετία, Accius: Nec uos, nec il le impune irrideret meam grandæuitatem.

GRANDÆVVS, ua, uum, [*Di molta età,*] πολυετής, prouectioris ætatis, quasi grandis æui, id est senex. Vir. 1. Aen. Grandæuus Alethes.

GRANDESCO, cis, [*Crescere, diuenir grande.*] αὐξάνω, cresco, grãdis fio. Ci. 1. de Diuin. Lentiscus triplici solita grandescere fœtu. Hinc ingrandesco, ualde grandis fio. Colu. quæ lens ut ingrandescat antequam seritur, fimo arido permisceri debet.

GRANDIGRA, grandigras, [*Caminare a gran passo,*] antiquum uerbum est, quo Plau. in Truc. usus, pro grandi gradu eo. Abire hinc ni pro pere grandigras.

GRANDILOQVVS, p. e. [*Che ragiona di cose grandi.*] μεγαλοῤῥήμων, qui grandi & sublimi dicendi genere utitur. Cic. in Or. Grandiloqui, ut ita dicam, fuerunt, cum ampla, & sententiarum grauitate, & maie state uerborum.

GRANDINOSVS, sa, sum, [*Tempestoso, che abonda di tempesta.*] χαλαζώδης, quod abundat grandine. Col. li. 3. ca. 1.

GRANDIO, dis, diui, ditum, [*Aggrandire,*] ὀπτείνω, grandem facio, Pla. in Aul. Iitum tibi ego grandibo gradum.

GRANDIS, grande, [*Grande,*] πολυετὴς, proprie ætatis magnitudinem denotat. Ci. pro Cluent. Reliquit grandem, & nubilem filiã. Quòd si, natu, addatur, prouectiorem ætatem significat. Ci. pro Rosc. Com. ordine senatores, grandes natu, natura sanctos. Etiam ad inanimata refertur: ut, Grande æs, alienum. Pl. li. 7. ca. 38. Grandi Gnidiorum ære alieno permutare eam conati. Grande pondus argenti, Cic. pro Cecin. Grande gaudium. Plau. in Sticho.

GRANDITAS, tis, [*Grandezza.*] πολυετία, proprie ætatis magnitudo. Sisenna lib. 4 Hist. Neque ætatis granditatem, neque ordinis hone statem, aut dignitatem sibi esse excusationi. Accipitur etiam pro quauis alia sublimitate [*Altezza.*] Ci. de Clar. Orat. Idque apparet ex genere, & granditate uerborum.

GRANDIVSCVLVS, la, lum, [*grandetto, grandicello.*] diminut. a grandis. Ter. in And. Grandiuscula profecta est illinc.

GRANDO, dinis, [*Tempesta, grandine,*] χάλαζα, pluuia in aere congela ta, quòd granis similis fit. Ci. de Orat. Grando mista imbri largifluo. Vir. 2. Geo. Crepitans salit horrida grando.

GRANIFER, ra, rum, ferens granum: ut Agmen graniferum, dictæ formicæ ab Oui. 7. Meta. Graniferumque agmen.

GRANOSVS, sa, sum, [*Granoso,*] quod intus habet grana. Plin. lib. 21. cap. 32.

GRANVM, grani, [*Grano, granello,*] κόκκος, proprie semen frugum dicitur, ut tritici, hordei, & huiusmodi. Var. 1. de Re ru. ca. 48. Granum dictum, quod est intimum solidum. Et paulo post: Granum a geren do: id enim seritur, uti spica gerat frumentum. Ci. 1. de Diuin. Midę illi Phrygio, cum puer esset, dormienti formicæ in os tritici grana congesserunt. Hinc Granarium, de quo supra. Granum etiam gene raliter dicitur pro omni eo quod minutũ est, & similitudinem aliquam habet cum grano frumenti. Vnde & mali Punici acinos, grana, ipsumque malum granatum dicimus: Fructum quoque arboris cuiusdam ilici similis, quem Dioscorides κόκκον βαφικὴν appellat, a quibusdam Granum dicitur, quod quia copiosissime nascitur in Bętica prouincia, factum est, ut ea regio ab eo Granata dicatur.

GRAPHIARIVM, rij, [*Pennaruolo,*] γραφιοθήκη, theca, in qua styli repo nuntur, quibus & scribere simul & pingere solebant, antequam penicilli, & colores inuenirentur. Mart. lib. 14. Hæc tibi erunt armata suo graphiaria ferro.

GRAPHICE, ces, γραφική, ars pingendi, quæ & pictura a Latinis dicitur. Pl. 35. cap. 10. Pueri ingenui ante omnia graphicen, hoc est, picturam, in buxo docebantur.

GRAPHICE, [*Politamente,*] eleganter, polite. Plaut. in Persa: Graphice facetus fiam. Idem in Trin. Exornetur graphice.

GRAPHICVS, homo [*Huomo perfetto.*] γραφικὸς, dicitur ad unguem factus, absolutusque, & quasi pictoris manu expolitus. Plau. in Epid. Næ tu habes seruum graphicum, & quantiuis pretij si seruat fidem.

GRAPHIS, dis, [*Disegno, abbozzamento,*] γραφὶς, est delineatio futuræ picturæ, quæ & ἰχνογραφία, a Græcis dicitur. Frequens est huius dictionis usus apud Vitr. lib. 1. ubi graphidem accipit pro primo illo linearum ductu, & umbrarum delineatione in instrumentis sciothericis quam & Sciographiam identidem appellat. Dicta Graphis a stylo, quem Gręci γραφίον, & γραφίδα, quoque nominant. Pl. li. 36. Graphidis uestigia extant in tabulis, ac membranis.

GRAPHIVM, phij, [*Stilo,*] γραφίον. stylus ferreus, quo ueteres in cereis pugillaribus solebant scribere. Oui. li. 1. Amo. ele. 11. Quid digitos opus est graphium lassare tenendo?

GRASSATOR, oris, [*Malandrino, ladrone, assassino da strada,*] λωποδύτης proprie dicitur, qui urbis uicos obsidens, obuios aut uestibus, aut pecunia spoliat, quales sunt qui prima face in maioribus urbibus, ministris uestes detrahunt, aut cenas, quas dominis ferunt, in eripiunt, metu uerberum aut mortis intentato. Iuuenalis. Interdum & ferro subitus grassator agit rem. Callistratus, l. capitalium. ff. de poen. Grassatores qui prædæ caussa id faciunt, proximi latronibus habentur. Suet. in Augusto: Igitur grassatores dispositis per opportuna loca stationibus, inhibuit. Cice. de Fat. Viator a grassatore spoliaretur.

GRASSOR, assaris, [*Assassinare.*] si originẽ spectes, nihil aliud est, quã cum impetu & uehementia incedere. creditur enim frequentatiuũ esse a uerbo Gradior. frequentissime tamen accipitur pro, uias obsidere, obuiosque uestibus, aut pecunia, aut alia quauis re spoliare. Festus: Grassari proprie dicuntur latrones uias obsidentes. Gradi si quidem ambulare est, unde tractum Grassari, ab impetu gradiendi. Sed cum quis grassatur, id est, cum impetu siue frequenti gradu uadit in aliquem, & bono & malo animo grassari potest: & ideo & in bonam & in malam partem accipi potest: ut apud Sal. in Iug. Impe rator uitæ mortalium animus ad gloriã uirtutis uia grassatur. Liu. l. 1. ab Vrb. Se iure grassari, non ui, est hoc, iure procedere. Næuius: Nunc Sæpe hac eadem grassatus uia. Sæpius tamen in deteriorem partem accipitur pro, ui aliquem adoriri [*Assaltare.*] Plau. in Rud. certum est mori, quam hunc pati leonem in me grassari. Cæsar: Grassari in hostes uetat. Li. li. 2. Trecenti coniurauimus principes iuuentutis Romæ, ut in te hac uia grassaremur. Grassatur pestis, hoc est, cum ingenti clade hominum inualescit. Oggrassor, contra cum impetu gradior. Plau. in Pœn.

GRASSATIO, a Grassor [*Assassinamento.*] λωποδυσία, actus ipsé grassandi. Pli. lib. 3 ca. 22. Nero nocturnis grassationibus conuerberatam faciem illinens sibi cum thure ceraque.

GRASSATVRA, ræ, [*Assassinamento,*] grassatio. Suet. in Tib. Tuendæ pacis a grassaturia, & latrocinijs curam habuit.

GRATE [*Gratamente,*] Ci. pro Planc. Me & grate, & piè facere.

GRATES, [*Gratie,*] χάρις, numero tantum plurali, & in hac tantum ter minatione pro gratia, quæ referri debet pro accepto beneficio. Vir. li. 3. Aen. Grates persoluere dignas, Non opis est nostrę. Ci. in Som. Scip. Grates (inquit) tibi ago summe Sol.

GRATIA, tiæ, [*Gratia,*] χάρισμα, interdum idem est quod beneficium. [*Beneficio,*] inde dictũm, quod gratis nobis detur. Cice. lib. 1. epist. Cum præsertim confiderem, nullam esse gratiam, quam uel non capere animus meus posset. Ter. in And. Ego Charine neutiquam officium esse liberi puto, Cum is nihil promerat, postulare id gratiæ opponi sibi. hoc est postulare, ut sibi habeatur gratia. Frequenter item Gratia accipitur pro memoria accepti beneficij. Hinc dicimus agere gratias [*Ringratiare,*] pro uerbis ostendere, nobis aliquid fuisse gratum. Habere autem gratias [*Esser obligato.*] pertinet ad animum, cum memorem accepti beneficij mentem animumque habeo, & inuicem gratificandi uoluntatem. Referre uero gratiam [*Rimunerare,*] est facto acceptum beneficium remetiri: ut si a me subleuatus aliquo beneficio, alio me uicissim subleues, gratiam mihi referes. Accipitur & in malam partem pro iniuriam iniuria cõpensare, & par pari reddere. Cice. in Sal. Non sperasti, mutuam me tibi gratiam relaturum. Referre igitur gratiam, tam in meliorem quam in deteriorem partẽ sumitur: cum sit, acceptum beneficium, uel iniuriam re ipsa compensare. Rectiusque huic uerbo accusatiuum singularem Gratiam iungimus, quam pluralem Gratias. Et contra usitatius dicimus teste Valla, Habere gratias, quam gratiam. Nunquã autem, uel rarissime, Agere gratiam, sed semper fere, Agere gratias. Liu. 5. Bel. Maced. Satiatus tandem complexu filij, Renunciate, inquit, gratias regi me agere: referre gratiam aliam nunc non posse, quam ut suadeam, non ante in aciem descendas, quam in castra me redijsse audierit. Ci. pro Plan. Cui pro me senatus gratias agendas putauit, ego a me gratiam referendam non putem? Interdum afferuntur hæ locutiones per uerba passiua. ut, Habetur tibi gratia, & Refertur gratia. Teren. Eunuc. Et habetur, & refertur a me Thais tibi, ita ut merita es, gratia. Vbi Don. Qui habet, apud se gratiã, non dum retulit: retulit qui desitit habere. multum ergo hic dixit, Et habetur gratia, & refertur. Quem sensum transtulit Sal. in bellum Iug. Arma, pecuniam sume, utere, & quoad uixeris, nunquam redditam tibi gratiam putaris, semper apud me integra erit. Cũ illo magna est mihi gratia. Cice. ad Lentul. Hoc est, mutuo nos amamus plurimum. Cum bona, & cum mala gratia. Teren. in Phor. Hæc potius cum bona componantur gratia, quam cum mala? Est gratia, pro ago gratias. Pla in Men. Gratia est. Esse in gratia, pro gratiosum esse, & gratia aliquid ualere. Ci. ad Att. lib. 2. Erit nebulo iste cũ his

dinastis

dinaſtis in gratia. Facere gratiam, hoc eſt ex iure ſtrictiori aliquid imminuere uel remittere aliquid, quod ſibi debeatur. Vnde facere gratiam iuſiurandi, eſt iuſiurandum remittere. Pla. in Rud. Iuſiurandi uolo gratiam facias. Liu. lib. 3. Omnium tibi quæ impie neſarieque per biennium alia ſuper alia es auſus, gratiam tibi facio. Accipitur interdum pro fauore, [*Fauore*.] Sal. in Iug. Ita bonum publicum priuata gratia deuictum. Hinc Inire gratiam ab aliquo, eſt fauorem eius emereri. Teren. in Eunuch. Adibo, atque eo gratiam hanc, quã uideo uelle, inibo. Vbi Donat. Gratiam inire, eſt dare beneficium, ac per hoc, inire gratiam [*Amicitia*,] id eſt amicitiam. Recipimus in gratiam eum, qui uult nobis reconciliari, cum aliquando fuerit inimicus. Ci. pro Rab. Quem enim ex tantis inimicitijs receptum in gratiam ſummo ſtudio defenderim, hunc afflictum uiolare non debeo. Redire in gratiam, eſt reconciliari. Ci. ad Att. lib. 1. Cum Luccio in gratiam redi. Gratia pro cauſſa, ratione, ſiue occaſione: idq; in ablatiuo duntaxat. Teren. in And. Hic nunc me credit aliquam ſibi fallaciam portare, & ea me hic reſtitiſſe gratia. Vbi Donat. Gratiam ueteres pro cauſſa ponebant. Sal. Rem omnem aperit, cuius gratia mittebatur. Poetæ tres gratias finxerunt, Iouis, & Autonoes, ſiue potius Liberi patris & Veneris filias, quæ χάριτες, a Græcis appellantur: quarum unam Aglaiam nominarunt ab hilaritate, ſeu lætitia: quòd hilariter præſtandum ſit beneficium: ſecundam Thaliã, a uiriditate: quod beneficij memoria ſemper uirere debeat, & nunquam marceſcere: tertiam Euphroſinen, ab oblectatione, eo quòd non minus in dando beneficio, quam in accipiendo nos delectari conueniat. Harum una auerſa pingitur: duæ ad nos conuerſæ: quo illud ſignificatur, duplicem pro accepto beneficio gratiam rependi oportere. Nudæ ſunt: beneficia enim ſine fuco eſſe oportet. Connexæ, quòd beneficium ſemper beneficium pariat, quodque perpetuũ eſſe debeat beneuolentiæ fœdus. Hilares: tales enim eſſe debemus in dandis accipiendisq; beneficijs. Iuuenes: beneficij enim accepti gratia ſeneſcere non debet, ſed perpetuo florere. Virgines ſunt, & in Acidalio Orchomeni fonte lauantur, uel quòd plura beneficia eſſe nullamque retributionis ſpem habere, uel quod nihil turpe rogare oporteat.

GRATIFICATIO, onis, χάρισμα, Ci. 1. de Nat. Deo. Vos autem quid mali datis, cum imbecillitatem, gratificationem, & beneuolentiam ponitis? Impudens gratificatio. Idem 3. de leg. Agr.

GRATIFICOR, aris, [*Far coſa grata, gratificare*.] χαρίζομαι, χάριν, φέρω rem gratam facio. Ci. Lent. Quòd Pompeio ſe gratificari putãt. Differunt tamen Gratificari, & gratum facere: quòd Gratificari in ſe cõtineat quiddam maius: eſt enim beneficum eſſe. unde Ci li 1. de Na. Deo. ait. Deum hominibus gratificari, non gratum facere: quaſi Gratificari ſit beneficia conferre, Gratum facere, obſequi & inſeruire. Ci. Si hunc iuueris, gratiſſimum mihi feceris.

GRATIOSVS, oſa, oſum, [*Grato*] χαρίεις, χαριτωμένος, qui gratia apud omnes plurimum ualet. Cice. Lent. Vehementer confidit ſe his noſtris litteris apud te gratioſum fore: id eſt, ualde gratum. Cicer. pro Mur. Nil tibi conſulatum petẽti a me defuit, quòd eſſet aut ab amico, aut a gratioſo, aut a conſule poſtulandum.

GRATIOSE, [*Gratioſamente*.] χαριέντως, cum gratia Vlp. l. tutor qui repertorium, §. competet. ff. de amic. tut. Si neque ſordide, neque gratioſe, ſed non bonam conditionem elegerint?

GRATE, [*Gratamente*] εὐγνωμόνως, grato animo. Ci. ꝑ Plan. confiteare aliquando, quod factam, me & grate & pie facere.

GRATIS, [*Senza premio. ſenza pagamento*,] δωρεὰν, προῖκα, gratuito, ſine præmio aut pretio. Ci. in Verr. Gratis prætor factus eſt. Sueto. de Clar. gram. Sunt qui tradant, tanta cum honeſtate præditum, ut temporibus Syllanis proſcriptorum liberos gratis, & ſine mercede ulla in diſciplinam receperit. Gratis, & Pretio, contraria. Cicero pro Roſc. Comm. Queſtus eſt Saturius, communem factum eſſe gratis cum Roſcio. Aliquando ſignificat ſponte, [*Spontaneamente*] unde deducitur Ingratis, ἀκουσίως, inuite, non ultro. quia ultronea grata ſunt. ingrata, quæ ab inuitis & recuſantibus fiunt. Ter. in Eun. Opus faciam, ut defatiger uſque, ingratis ut dormiam. Cic. pro Quinctio: Exprimendum inuite atque ingratis quod non debet.

GRATOR, aris, [*Ringratiare, allegrarſi*.] συνήδομαι, idem quod Gratulor, hoc eſt, ob felicitatem uel commoda alterius, lætitiam meam teſtor. Vir. 4. Aen. Inueni germana uiã, gratare ſorori. Dicitur quis ſibi gratari, tum ob proſpcrum rei alicuius ſucceſſum, ſecum lætatur. Oui. 8. Metam. Totoq; libens mihi pectore grator. Gratari ſuperis, eſt dijs gratias agere, & ob felicem rei alicuius ſucceſſum ſacrificare, [*Sacrificare*] Oui. 2. Faſt. Gratare Iliacis, thuraq; pone focis. Hinc Gratabundus, a, um, idem quod Gratulabundus. Tac. l. 17. Et proximi militum gratabundi reſpondent.

GRATVITO, [*Senza premio*.] δωρεὰν, gratis. Ci. 2. Off. Cauſſas gratuito defendere.

GRATVITVS, ta, tum, p. c. [*Senza premio*.] δωρεὰν, quod datur gratis, id eſt ſine præmio, aut pretio. Ci. 1. de Leg. Quid liberalitas? gratuita ne eſt, an mercenaria?

GRATVLATIO, onis, [*Allegrezza, congratulatione*.] συγχάρμα, modo ſignificat teſtationem gaudij ob felicem alicuius ſucceſſum. Ci. Att. Mihi facta ſtatim eſt gratulatio. Modo idem eſt quod gratiarum actio, quę a ſenatu nomine alicuius Imperatoris, qui rem in bello feliciter geſſerat, ad omnium deorum tẽpla ſolet decerni. Ci. in Cat. mihi uni conſeruatæ reip. gratulationem decreuiſtis.

GRATVLOR, ris, ri [*Rallegrarſi, congratularſi*,] συνήδομαι, σύγχαιρω, eſt teſtari uerbis, ſe gaudere de fortuna & felicitate alterius, ſeu ſua, tã quam alterius. Triplicem fere habet conſtructionem. Interdum enim abſolute ponitur ſine aliquo caſu a tergo. Oui. 3. de Art. Am. Ego nunc me denique natum Gratulor. Interdum ſolo datiuo contentum eſt. Trebonius Ciceroni lib. 12. Tibi, quod uere facere poſſum, libenter quoque gratulor. Nonnunquam etiam accuſatiuum habet cum datiuo. Ci 2. Verr. Appellat hominem, & ei uoce maxima uictoriam gratulatur. Inuenitur etiam aliquando cum ſolo accuſatiuo, ita tamen, ut datiuus ſubaudiatur. Teren. in Eunuc. Aduẽtum gratulantur. Conuertitur aliquando accuſatiuus in ablatiuum cum præpoſitione. Ci. Lentulo: Quod mihi de noſtro ſtatu gratularis, minime miramur. Interdum etiam ſine præpoſitione. Cœlius Cice. Gratulor tibi affinitate uiri mediusfidius optimi. Accipitur præterea Gratulari pro, ſuperis pro re bene geſta gratias agere, quẽ admodum triumphantes ſolebant, qui equis albis, curruque aurato in Capitolium uecti, Ioui pro felici rerum ſucceſſu taurum immolabant. Ennius in Hecuba: Iuppiter tibi ſumme, tandem male re geſta gratulor. Liuius: Triumphantes in Capitolium aſcendebãt, Ioui Opt. Max. gratulatur.

GRATVLABVNDVS, gratulans Gel. lib. 3. cap. 15.

GRATVS, ti, [*Grato*.] εὐγνώμων, qui gratiam pro beneficio refert, uel ſaltem memor eſt accepti beneficij. Ci. 1 de Leg. Gratus eſt, qui in referenda gratia non commodum, ſed eum ipſum, cui refert gratiã, cernit. Idem: Tu quam gratus erga me fueris, ipſe exiſtimare potes. Ci. Plan. Re ipſa atque animo gratiſſimus. Gratus interdum idem eſt, quod iucundus [*Piacevole*.] Liu. 2. ab Vrb. Gratæ in uulgus leges fuere. Teren And Ex id gratum fuiſſe aduerſum te, habeo gratiam. Gratum facere [*Far piacere*,] obſequi & inſeruire. Ci. L 13. Ep. Si hũc iuueris, gratiſſimum mihi feceris. Ingratus, ἀγνώμων, ἀχάριστος.

GRAVATE, aduerb. [*Grauoſamente*.] ἀκουσίως, δυσχερῶς, inuite, non libẽter. Pla. in Bacc. Quam grauate pater dedit. Ci. pro Balbo: Benigne non grauate.

GRAVATIM, [*Grauoſamente*.] ἀκουσίως, idem quod grauate. Liu. ab Vrbe. Haud grauatim ſocia arma Rutilis iunxit.

GRAVCASVM, Caucaſum montem nominarunt Scytæ, quod illorum lingua ſignificat niue candidum. Pli. li. 6. ca. 17.

GRAVEDINOSVS, a, um, κορυζῶν, κορυζώδης, non ſolum qui grauedine infeſtatur, ſed etiam qui ad eum morbum eſt procliuior. Cic. 4. Tuſ. Dicimus quoſdam grauedinoſos, quoſdam torminoſos, non quia iam ſint, ſed quia ſæpe ſunt. Pli. li. 18 c. 15. appellat eruum grauedinoſum, quòd bobus in pabulo grauedinem facit.

GRAVEDO, inis, κόρυζα, capitis morbus, cum humor craſsior ex cerebro in nares decumbit, eaſque claudit, uocem obtundens, & tuſsim ſiccam mouens, Celſ. li. 4. cap. 2. Aliud a deſtillatione malum, quamuis non multum diſtans, grauedo eſt. Hæc nares claudit, uocem obtundit, tuſsim ſiccam mouet. ſub eadem ſalſa eſt ſaliua, ſonãt aures, quæ mouentur in capite, turbida urina eſt. Hæc omnia κορύζας, uocat Hippocrates: nunc uideo apud Græcos in grauedine hoc nomẽ ſeruari: deſtinationem καταστάγμος, appellari. Plau. in Aſin. Quaſi grauedo profluat. Ci. Att. li. 6. Grauedini omni ratione ſubueni. Pl. li. 23. Grauedinem capiti faciunt.

GRAVEOLENS, graueolentis [*Puzzolente*,] δυσώδης, quod male olet. Vir. 4. Aen. Ad fauces graueolentis Auerni.

GRAVEOLENTIA, æ, [*Puzzo*.] δυσωδία, grauis odor. Plin. lib. 20. cap. 9.

GRAVESCO, ſcis, [*Aggrauarſi, farſi graue*,] βαρύνομαι, βαροῦμαι, grauis fio, oneror. Vir. li. 3. Geo. Nec minus interea fœtu nemus omne grauescit. Id eſt, oneratur. Pli. li. 11. ca. 41. Cameli lachabent, donec uterum graueſcant [*Ingrauidarſi*,] Hoc eſt grauidæ fiant, & prægnantes. Valetudo graueſcit, id eſt, grauior fit. Taci. li. 1. Graueſcere ualetudo Auguſti. Idem li. 14. Malis publicis in dies graueſcentibus. Aggraueſco, & ingraueſco, ſuo loco.

GRAVIDVS, da, dum, [*Carico, grauida*.] ἔμφορτος, onuſtus, grauis. Plau. in Truc. Neu qui manus attulerit ſteriles intra nos, Grauidas foras exportet. Sed hoc trãſlatitium eſt. proprie enim mulier dicitur grauida, Ci. pro Cluen. Cum mulier eſſet grauida, & iam appropinquare partus uideretur. Aluus grauida, Oui. 2. Am. ele. 14.

GRAVIDITAS, tatis, [*Grauidezza*.] κύησις, prægnatio, conceptio. Ci. 2. de Na. Ipſe ſol, mundum omnem ſua luce compleat, ab eoque luna illuminata graniditates, & partus afferat.

GRAVIDO, grauidas, [*Ingrauidare*] ἐγκύμονα ποιῶ, ꝓprie eſt mulierẽ grauidam reddere, quamuis etiam ad alia transfertur, Cic. de Nat. Terra grauidata ſeminibus omnia parit. Cæcilius in Tyche: Hic te in honeſte grauidauit probro. i. onerauit.

GRAVIS, & hoc Graue, [*Graue, ponderoſo*.] βαρὺ, ſignificat ponderoſum,

ſem, quod ſcilicet ſuapte natura deorſum fertur: cui opponitur leue, cuius natura eſt ſurſum ferri. Vir. 1. Geor. Vomis & inflexi primū graue robur aratri. Per translationem dicitur morbus grauis, ſenectus grauis, id eſt moleſta [*Noioſo.*] quoniam qui moleſtiam ex ſenectute, morbo, cæteriſque huiuſmodi ſentiunt, quaſi onere intolerabili premuntur, quod cupide uellent deponere. Cic. in Cato. quod nunquam ſenectutem tibi grauem eſſe ſenſerim. Grauis item accipitur pro conſtanti & ſeuero, quadamque auctoritate & reuerentia pleno [*Autoreuole,*] quod Græci dicūt σεμνόν. quæ ſignificatio inde ducta eſt, quod, quemadmodum grauia & maiora onera non facile loco mouentur, ita homines ſeueri & conſtantes nec minis, nec precibus ab æquitate auelluntur. Ci. de Or. Vir autoritate grauis. Idem in Hortenſio: Quid aut Herodoto dulcius, aut Thucydide grauius? Grauitas [*Grauità, conſtanza, Fermezza di animo,*] σεμνότης, p firmitate ac conſtantia animi, ac in uultu, moribus, uerbis, rebuſque agendis quadam ſeueritate. Sed de hoc latius infra ſuo loco. Varijs alijs modis dicitur Graue, ſed ad hos reduci poſſunt. Nam ponitur pro pernicioſo, acerbo, [*Nociuo,*] nocente. Cice. li. 3. Offic. Grauem aduerſarium imperij ſuſtuliſſent. Pro forti & robuſto [*Forte,*] Vir. lib. 5. Prima pares ineunt grauibus certamina remis. Pro grandæuo [*Vecchio,*] Idem 5. Aen. Hic grauis Entellum dictis caſtigat Aceſtes. Pro utili, ſolido, firmo, conſtante [*Vtile, fermo*] Cice. 1. Offi. Vt iam ſint alia grauiora, atque meliora. Pro triſti Virg. lib. 8. Grauior ne nuncius aures Vulneret. Aes graue, [*Rozo,*] s Romanis dicebatur æs rude, & quod non erat ſignatum: ideirco, quod non numero, ſed pōdere in ſolutionē cederet. Liu. li. 4. ab Vrb. Aes graue plauſtris quidam ad ærarium conuehentes, ſpecioſam collationem faciebant. Pro eodem etiam æs rude dicitur a Pli. li. 33. cap. 3. Seruius, inquit, rex primus ſignauit æs. antea rudi uſos Romæ, Remeus tradit. Pro neceſſario [*Neceſſario*] Lucil. lib. 29. Habeaſque animo, mihi admodum cauſſam grauem fore, quæ me ab ullo commodo abducat tuo. Pro pleno [*Pieno*] Virg. 1. Aeneid. Tum pietate grauem ac meritis ſi forte uirum quem Conſpexere, ſilent. Pro fœcundo, & fructifero [*Fructifero,*] Idem: Quid labor aut benefacta iuuant? quid uomere terras Inuertiſſe graues? Pro multo, [*Molto,*] Var. apud Nonium: Vbi graues paſcantur & alantur pauonum greges. Sal. lib. 3. Cœpit per omnem prouinciam graue pretium fructibus eſſe. Pro amaro [*Amaro,*] Varr. Quinquatribus, ut citat Nonius, Abſinthium ut bibam graue & caſtoreum. Nonnunquam etiam pro grauido. Virg. 1. Aen. Sacerdos Marte grauis.

Graviacae, Ptolemæo, caſtellum eſt in Thuſcia, quod hodie Mōcē altum uocant: ita dictum ab aeris grauitate. Vir. 5. Aen. Intempeſtæque Grauiſcæ.

Gravitas, atis, [*Grauezza, peſo,*] βάρος, βαρύτης, idem quod pondus, ſiue ponderoſitas. Cice. 2. de Nat. Deo. Tanta contentio grauitatis & ponderum. Accipitur & pro conſtantia [*Grauità, conſtanza.*] quam Græci σεμνότητα, uocant. Ci. Att. lib. 10. Tu cum Sexto ſerua ſi grauitatem eandem, quam mihi præcipis. Grauitas morbi. i. magnitudo, apud Cice. 2. de Nat. Deo. Grauitas cœli, i. intemperies aeris, idem Att. lib. 11.

Graviter, [*Grauemente, moleſtamente, ſeueramente,*] βαρέως, δυσχερῶς, idem quod moleſte. Sal. in Cice. Grauiter & iniquo animo paterer maledicta tua M. Tulli. Accipitur item pro honorifice, & cum quadam auctoritate [*Ornatamente.*] Ci. de Orat. Thucydides res geſtas narrat, grauiter ſane & probe. Interdum pro ualde, [*Molto,*] Cæcilius Plotio, ut citat Nonius: Placere occepit grauiter, poſtquam eſt mortua. Ci. in Catil. Si me meis ciuibus ſuſpectum tam grauiter atque infenſum uiderē. Sic Grauiter ægrotare [*Con pericolo,*] id eſt periculoſe, apud eundem primo Offi.

Gravo, as, [*Grauare, caricare,*] φορτίζω βαρύνω, proprie idem quod onero, ſiue graue reddo. Cice. 2. de Diuin. Iam uero ſemper uiridis, ſemperque grauata Lentiſcus triplici ſolita grandeſcere fœtu. Liu. 5. Bell. Pun. Grauatis omnibus uino ſomnoque. Caput grauatum: hoc eſt, grauedine laborans. Colum. lib. 6. cap. 9. Signa febricitantis manantes lacrymæ, grauatum caput, oculi compreſſi. Interdum Grauare accipitur pro, moleſtia afficere [*Affligere.*] Vir. 2. Aen. Nec me labor iſte grauabit. Nonnunquam etiam pro grauius & moleſtius aliquid reddere. Oui. 5. Triſt. Eleg. 11. At tu fortunam cuius uocoe exul, abhorre. Nomine mendaci parce grauare meam. Hinc Aggrauo, grauius efficio [*Aggrauare,*] Col. li. 1. Ratio ruſtici aggrauatur exiguo profectu operis. Degrauo, deorſum grauo. Idem lib. 8. degrauatum pondere ſuo præceps attrahetur. Vir. li. 3. Aen. Degrauat Aetna caput. Ingrauo, & Prægrauo, ualde grauo. lib. 8. Bell. Maced. Cum prægrauaret multitudo, credere ſenſim cœpit. Et li. 7. Onerata & prægrauata telis corpora.

Gravor, ris, [*Aggrauarſi, hauer a male,*] βαρύνομαι, δυσφορῶ, deponēs, offendor, & grauiter fero. Plau. in Trin. Non grauabor, faciam ita ut uis. Ci. de Amic. Ego non grauarer, ſi mihi ipſe confiderem. Liu. 2. ab Vrbe, Minus tamen plebs grauabatur, ſe templa deum ædificare manibus ſuis. Grauari cum accuſ. Quinct. lib. 1. cap. 2. Quæ ſi quis grauabitur, nō rationi defuerit, ſed oneri. Lucr. Romanos odere omnes, dominoſque grauantur. hoc eſt, grauiter ferūt dominos. Grauatus, participium. Plau. in Rud. Haud grauatam Patronam exequuntur. Id eſt, quæ facit, quod ab ea petitur, nō inuita. Eſt etiam Grauor uerbum paſſiuum a uerbo grauo, poſt ſe exigens ablatiuum ut, Lentiſcus triplici fœtu grauata, apud Ci. 2. de Diu.

Gregales, le, [*Di uno iſteſſo gregge, compagno,*] ἀγελαῖος, ex eodē grege. Varr. li. 2. de re ruſt. Equi boni futuri ſigna ſunt, ſi cum gregalibus in pabulo contendit in currendo. Dicitur quoque de hominib. Idque fere in deteriorem partem. Ci. pro Domo: Quod uos Catilinæ gregales dicere ſolebatis.

Gregarius, a, um, [*Di gregge,*] ἀγελαῖος, ex grege: ut gregarius bos, qui adhuc in grege paſcitur, nōdum iugo domitus: gregarius miles non electus, ſed tumultuarie collectus. Ci. pro Plan. At id gregarij milites faciunt inuiti. Col. in Præf. lib. 6.

Gregatim, [*A ſchiera,*] ἀγεληδόν, per diuerſos greges, Varro lib. 4. de Lingua Lat. Graculi gregatim uolitant. Pli. li. 8. ca. 5. Elephanti gregatim ſemper ingrediuntur. Transfertur & ad homines. Cice. 7. Verr. Ciues Romanos gregatim coniectos in latomias.

Grego, gas, [*Congregare, aggregare, raccogliere,*] ἀγείρω, a Grex deductum, colligo, congrego. Compoſita magis in uſu ſunt: ut, Abgrego, a grege abduco. Aggrego, adiungo. Lact. li. 4. Homerus ſummum illum Iouem dæmonibus aggregauit. Congrego, coniungo, & quaſi in eundem gregem compello. Idem in eodem: Alium ſibi populum fideliorem ex alienigenis congregaret. Segrego, ſeparo, diuido. Feſtus: Segregare eſt, ex pluribus gregibus partes ſeducere. Diſgrego, diſpergo.

Gremium, [*Grembo, ſeno,*] eſt inter complexum femorum, feminumve: in quo complexu mulieres concipere ſolent. Differt autem a ſinu, quoniam ſinus eſt intra pectoris brachiorumque complexum: unde ſinus ueſtium: quales erant tunicæ Romanorum: & modo quorundam religioſorum ſupra cincturam laxitas illa ueſtis, quæ cingulum operit. Littora quoque curua, & quaſi brachijs mare amplectētia, ſinus uocamus. Et per tranſlationem gremium terræ appellamus cum ſemen ſuſcipit, conceptumque retinet, quaſi uiuentem fœtum poſtea paritura. Quare cum lactantur infantes, ad ſinum admouentur: pueri uero iam facti a ſedentibus matribus, utique cū illis blandiuntur ad gremium accipi ſolent: ut Cice in Bruto: Filius in gremio matris educatus. Virgil. 1. Aeneid. de cupidine ſub imagine pueri Aſcanij. Gremio fouet inſcia Dido. Quin etiam matres nutricesve cum ſuper genua collocant infantem, aut extremis ueſtibus repoſitum, & ad uterum uſque ſublatum geſtant, in gremio magis, quam in ſinu geſtare dicuntur. ut idem de eodem: Et fotum gremio Dea tollit in altos Idaliæ lucos.

Gressus, ſa, ſum, [*Andato,*] βεβηκώς, partic. a Gradior. Virg. 6. Aen. Et pariter greſſi per opaca uiarum.

Gressus, ſus, [*L'andare,*] βάσις, inceſſus, ambulatio. Ci. 1. Off. cauendū eſt, ne tarditatibus utamur ingreſſu mollioribus. Vir. 3. Geo. Inſultare ſolo, & greſſus glomerare ſuperbos.

Grex, gregis, [*Gregge, greggia,*] ἀγέλη, ποίμνη, differt ab Armento, teſte Valla, lib. 2. cap. 24. quòd Grex minorum animalium ſit congregatio, ut ouium, porcorum, caprarum: Armentum maiorum, ut camelorum, boum, equorum. Vir. 3. Geor. Hæc ſatis armentis: ſuperat pars altera curæ, Lanigeros agitare greges, hirtaſque capellas. Inueniuntur tamen quandoque Grex de maioribus dici: ut de bobus, equabus, & ſimilibus: ſed tunc fere habet adiunctum nomen adiectiuum, aut genitiuum determinātem, aut potius detorquentem eius ſignificationem ad rem aliquam, pro qua, ſi ſolum poſitum eſſet, non ita apte acciperetur. Vir. eclo. 6 Aut aliquam in magno ſequitur grege. Vbi adiectiuum Magno, efficit, ut Grex accipiatur pro armento, [*Armento.*] Sic Horat. cum uellet ſignificare boum armenta, dixit, Greges mugientium. Item Ci. 3. Phil. cædit greges armentorū. Idē 8. Verr. Greges equarum abigendos curaſſe. Ex his itaque exemplis omnino dicendum uidetur, gregis appellationem generaliorē eſſe quam armenti. hoc enim de maioribus duntaxat animalibus dicitur, illud autem quoties ſolum ponitur, fere de minoribus, cum adiuncto autem, etiam de maioribus. Neq; ſolum pro quadrupedum congregatione, uerumetiam pro auium, atque adeo ipſorum hominum multitudine accipitur. Horat. 1. epiſto. 3. Ne, ſi forte ſuas repetitum uenerit olim Grex auium plumas, moueat cornicula riſum Furtiuis nudata coloribus. Terent. in Eunuc. Vnum etiam hoc uos oro, ut me in gregem ueſtrum recipiatis. Sed hæ ſignificationes impropriæ ſunt, & tranſlatitiæ.

Griphus, phi, [*Rete,*] γρῖφος, rete, ſagena, item ænigma, hoc eſt, ſermo ita implicitus, ut facile diſſolui non queat. Gel li. 1. ca. 2.

Grovii, populi ſunt Hiſpaniæ Tarraconenſis, ad Durium amnem, quorum meminit Pomponius lib. 3.

Grossulus, exiguus ficus. Col. de Arb. cap. 21.

Grossus, groſſi, maſ. uel fœm. gen. [*Fichi che non ſi maturano mai.*] ὄλυνθος, ficus immaturus. Pli. li. 13. cap. 7. Groſſus non mareſcit. Celſ. li. 5. Groſſi in aqua cocti. Pli. li. 15. cap. 18. Deprehenſos in his hieme groſſos. Idem li. 13. ca. 7.

Grves, [Grù.] γέρανοι, aues, minime soliuagæ, quæ non se segregant, siue cum uolant, siue cum pascuntur: a sono uocis ita dictę. Excubias nocte diuidunt, capite subter alam condito dormiunt, alternis pedibus insistentes: uolantes autem ordine quodam, y litteram faciunt: quod Palamedem primum deprehendisse ferunt. unde & Palamedis aues appellantur a Martiale. Vir. li. 1. Geor. Strymoniæ dant signa grues. Mira de gruibus apud Pli. li. 10. ca. 23.

Grvma, mæ, γνώμων, mensura quædam, qua flexæ uiæ ad lineam diriguntur, ut est agrimensorum & similium. unde apud Ennium li. 17. sciente Nonio, legitur gruma dirigere. Hinc deponens Degrumor, aris, pro dirigere ad exigentiam grumæ. Lucil. Viamq; degrumaris. Dicuntur præterea Grumæ, Teste Nonio, quadriuia, in quibus quatuor directæ conueniunt uię.

Grvmvs, mi, [Mucchio, monticello.] θρόμβος, terræ collectio, minor tumulo, quem etiam eluulum uocamus. Col. li. 2. c. 18. Grumos dissipabimus. Grumus salis. Pli. li. 33. cap. 4. Torretur cum salis grumo. Diminutiuum est grumulus. Pli. li. 19 cap. 6.

Grvndire, γρυλλίζειν, ueteres dicebãt, quod nos grunnire dicimus. C. Iulius lib. annalium 15 ut citat Nonius: Grundibat grauiter pecus suillum. Hinc Grundules lares dictos accepimus, quos Romulus constituisse dicitur in honorem scrophæ, quæ triginta pepererat porcos. Cassius Hemina: Sus parit porcos triginta, cuius rei fanum fecerunt laribus grundulibus.

Grvnnio, is, niui, & grunij, itum [Grunnire.] γρυλλίζω, ὕζω. propriũ est uocis porcorum. Iuu. Saty. 5. Et cum remigibus grunnisse Elpenora porcis.

Grvnnitvs, tus, [Grunnito.] γρυλλισμὸς, ὑσμὸς. Ci. 5. Tus. Nec grunnitum audit, cum mactatur sus.

Grvo, gruis, grui, [Far voce di grù.] κλαγγάζω, de gruibus dicitur, ut Grunnio de suibus. Hinc Congruo, pro conuenio. Ter. in Hea. Concede hinc domum, ne nos inter nos congruere sentiant. Hinc & Congruus, grua, gruum, & uerbum Ingruo, suis locis.

Grvs, is [Grù.] Cice. de Nat. Grues in tergo præuolantium capita reponunt.

Grvllvs, li, [Grillo.] γρύλλος, genus est locustæ, simile cicadæ, longiori tamen corpore, ubique gentium perniciei agris, retro ambulat, terram terebrat, & noctu stridet: unde & nomen accepit. Pli. lib. 29. c. 6. Auribus prodest gryllus cum sua terra effossus, & illitus. Magnam auctoritatem huic animali perhibet Nigidius, maiorem Magi, quoniam retro ambulet, terramque terebret, stridat noctibus.

Grynevs, a, um, [Di Apollo.] γρυνεύς, cognomen Apollinis, inditum a Gryneo nemore iuxta Clazomenem Asiæ ciuitatem, in quo Apollo colebatur. Virg. 6. Eclo. His tibi Grynei nemoris dicatur origo. Vbi Ser. Gryneum nemus est in finibus Aeolidis, Apollini consecratum. Dictum est a Grinio uicino oppidulo. Ser. lib. 3.

Gryphes, [Griffi, griffoni.] γρῦπες, qui & Gryphi, animalia pennata, quadrupedia: omni ex parte leones: alis tantum & facie aquilis similis, equis uehementer infesta. Vir. Eclo. 8. Iungantur iam gryphes equis. Pli. li. 10. ca. 49. Pegasos equino capite uolucres, & gryphas auritos aduncitate rostri, fabulosos reor: illos in Scythia, hos in Aethiopia. Singularis nominatiuus est Gryps, griphis, uel Gryphus, gryphi. prioris iam dedimus aliquot exempla. posterioris testimonium est apud Pli. li. 7. cap. 2. Arimaspi assidue bellum gerunt cum gryphis, ferarum uolucri genere.

Grypvs, [Colui che ha il naso aquilino.] γρυπὸς, sine aspiratione, dicitur qui nasum habet aduncum. fortassis a gryphorum similitudine quos Græci γρῦπας, uocant. feruntur enim gryphes rostrum habere incuruatum in morem aquilæ.

G ANTE V

Gvbernacvlvm, li, [Temone.] πηδάλιον, clauus nauis, quo illa gubernatur, & regitur. Ci. 2. de Inuent. Hic ille naufragus ad gubernacula accessit. Per translationem accipitur pro administratione [Gouerno.] Cice. pro Domo: Cum senatum a gubernaculis deiecisses, populum e naui exturbasses. Reip. gubernacula tractare, apud eundem pro Sextio, Gubernacula uitæ; apud Plin. lib. 11. cap. 37. Legitur & Gubernaclum, per syncopen. Vir. 6. Aenei. Nanque gubernaclum multa ui forte reuulsum.

Gvbernatio, onis, [Gouerno, administratione.] κυβέρνησις, proprie de nauis directione dicitur: quamuis per translationem pro quauis administratione capiatur. Ci. 4. de Fin. Etsi in ipsa gubernatione neglexisse est uersa. Idem 3. in Catil. Vix uidetur humani consilij tantarum rerum gubernatio esse potuisse.

Gvbernator, oris, [Temoniero, gouernatore.] κυβερνήτης, rector nauis, qui clauum moderatur. Ci. de Sen. Gubernator clauum tenens sedet in puppi. Idem 7. Phil. Summi gubernatores in magnis tempestatibus a uectoribus admoneri solent. Gubernator equorum. Quin. li. 8. ca. 6. Translatio est, cum in rebus, animalibusve aliud pro alio ponitur: ut de agitatore: Gubernator magna contorsit equum ui. Custos & Gubernator reip. Idem 7. Ver.

Gvbernatrix, [Gouernatrice.] Ci. de Or. Eloquentia gubernatrix ciuitatum.

Gvberno, as, [Reggere, gouernare, ammaestrare.] κυβερνάω, proprie nauim rego. Ci. 1. Off. Vt si nautæ certent, quis eorum potissimum gubernaret. Per translationem pro moderor, administro [Procedere.] Ci. Curioni: Teque hortor, ut omnia gubernes, ac moderere prudẽtia tua. Idem Att. li. 6. Sed hæc Deus aliquis gubernabit.

Gvla, læ, [Gola.] οἰσοφάγος, est fistula colli interior, constans ex carne & neruo, per quam cibus & potus in uentriculum defluit: Græci οἰσοφάγον appellãt. Pli. lib. 11. cap. 37. Inuenitur nonnunquam Gula pro anteriore parte colli, quam iugulum uocamus. Sal. in Catil. Laqueo gulam fregere. Cice. 6. in Vert. Quem obtorta gula in uincula abripi iussit. Sed in hac significatione uix inuenies in medicorum aut physicorum scriptis. Illi enim Gulam, ut iam diximus accipiunt pro fistula illa, qua cibus & potus in stomachum demittitur. unde etiam per translationem accipitur pro uoracitate. Iuu. Quanta est gula quæ sibi totos Ponit apros.

Gvlliocae, nucum iuglandum summa & uiridiora putamina. Fest.

Gvlose, Col. in Præf. li. 1. Contemptissimorum uitiorum officinas gulosius condiendi cibos Degulo, las, suo loco.

Gvlosvs, a, um, [Goloso.] γαστρίμαργος, qui est deditus gulæ uitio. Mart. lib. 8.

Gvmmatas, arbores dicuntur, quæ gummi producunt. Palladius: In cerasis hoc seruandum est, & in omnibus gummatis.

Gvmmi, [Gomma.] κόμμι, indeclinabile & Gummia gen. fœm. est gutta uiscosa ex arboribus quibusdam per corticem diffluens. Pli. l. 13. ca. 11. Gummi optimum esse ex Aegyptia spina conuenit. Cic. de Fin. Compellans gummas ex ordine nostras. Col. li. 12. c. 50. Noua dolia liquida gummi perlinere.

Gvmminvs, na, num, [Di gomma.] κόμμινος, ex gummi confectum: ut Gumminum oleum, neruis in primis utile, teste Plin. li. 15. cap. 6.

Gvmmitio, κόμμωσις, illinitio quædam ex glutinoso illo arborum succo, quæ dolijs fieri solebat. Pli. li. 16. Multi, cum semel noua dolia uel serias crassa gummi liuerunt, una in perpetuum gummitione contenti sunt.

Gvmmosvs, a, um, [Gommoso.] quod multum gummi habet. Pli. lib. 12. cap. 9.

Gvrdvs, di, [Balordo.] pro stolido, uox est Hispanica. Quint. lib. 1. cap. 5.

Gvrges, gitis, [Gorgo.] δίνη, ἄβυσσος, proprie locus est in flumine profundus, in quo aqua uertitur: quamuis generaliter de omni aquarũ congerie dicatur, & de ipso etiam mari [Mare.] Mart. lib. 5. Raptus flumineo uenit de gurgite piscis. Pli. lib. 8. cap. 5. Ne crescat gurgitis altitudo. Vir. 1. Aen. Apparent rari nantes in gurgite uasto. Ponitur etiam translate pro homine insatiabili [Auaro.] aut alia quauis re inexplebili. Ci. in Pison. Ille gurges, atque heluo. Idẽ in Arusp. resp. Quæ unquam Charybdis tantus exhaurire gurgites posset?

Gvrgvlio, onis, siue potius Curculio, γαργαρεὼν, a rei anatomicæ peritis uocatur caruncula quædam in fine palati ad fauces dependens inter tonsillas, quam alio nomine columellam appellamus. Varro lib. 2. de re rust. cap. 3. uidetur posuisse pro colli parte anteriore, quam & Gutturi appellat. Collo, inquit, breui, gurgulione longiore. Rursus Gurgulio, uermis quidam, qui in horreis nascens frumentum absumit, τρώξ, sic dictus, quod totus sit guttur. Virg. lib. 1. Georg. Populatque ingentem farris aceruum Curculio. Rectius scripseris Curculio per secundam consonantem. sic enim ueteres scripsisse constat ex argumento Plautinæ comœdiæ eiusdem nominis, in qua primæ uersuum litteræ Curculionis nomen exprimunt.

Gvrgvstivm, stij, οἰκίδιον, & dimi. Gurgustiolum, genus habitationis angustum, a curculione uerme sic dictum. Seruius docet gurgustium esse obscuram & latẽtem tabernam. Ci. 1. in Pis. E gurgustio te prodire.

Gvstatorivm, rij, crater, in quod aqua è fonte profluit. Plin. in ep. lib. 5. Gustatorium grauiorque cenatio margini imponitur.

Gvstatvs, us, [Gusto.] idem significans quod gustus, γεῦσις, hoc est, sensus ille, quo rerum sapores discernimus. Ci. 2. de Nat. Gustatus, qui sentire eorum, quibus uescimur, genera debet, habitat in ea parte oris, qua esculentis & poculentis iter natura patefecit. Hinc Degusto, delibo, labris admoueo. Sal. in Catil. Cum post execrationẽ omnes degustassent. Prægusto, antegusto.

Gvsto, as, [Gustare.] γεύομαι, libo, labris primoribus attingo. Ci. ad Gallum: Fugi in Tusculanum, cum quidem biduum ita ieiunus fuerim, ut ne aquam quidem gustarem. Per trãslationem accipitur pro leuiter attingere, [Toccare.] Ci. pro M. Cœlio. Multos uidi, qui primoribus labris gustassent genus hoc uitæ.

Gvstvs, us, [Gusto.] γεῦσις, unus ex quinque sensib. exterioribus, quo saporum diuersitatem discernimus. Pli. li. 10. ca. 71. Veræ laudis gustum non habere, metaphorice, Ci. 3. Phil. libidinosi, auari, facinorosi, ueræ laudis gustum non habent.

Gvtta, tæ, [Goccia, ghiocciola.] σταγὼν, σταλαγμὸς, minima pars aquæ, uel alterius materiæ liquidæ, quæ & stilla uocatur. Cice. de Nat.

Gutta

Guttæ imbrium quasi cruentæ. Plau. in Ca. Dij me infelicitent, si in os meum Vini guttam indidi. Pli. li. 31. cap. 2. Distillantes guttæ in lapides durescunt. Diminutiuum Guttula. Pla. in Epid. Ab guttula pectus mihi ardens aspersisti.

Gvttatim, [A goccia, a goccia] κατὰ σταγόνας, per singulas guttas. Pla. Cor meum guttatim contabescit.

Gvttatvs, ta, tum, [Pomellato,] quod colorem habet maculis quibusdam in modum guttatum distinctum Mar. lib. 5.

Gvttans, tis, σταλάζων. formam participij habet, quasi a gutto, tas, pro guttatim stillare. Pl. li. 20. cap. 8.

Gvttvr, turis, [Gola, canna della gola,] βρόγχος, pars colli anterior. Pli. lib. 11. cap. 37. Guttur homini tantum, & suibus intumescit. Accipitur pro uia ea, qua spiritus a pulmone ad os träsmittitur, quæ in homine aspera arteria appellatur. Cic. 2. de Diuin. Haud modicos tremulo fundens a gutture cantus. Virgil. in Geo. Et ouantes gutture coru. Olim erat masc. gene. unde Inferiorem gutturem, dixit Pla. in Aul. pro ano.

Gvttvrnivm, turnij, πρόχοον, uas, ex quo aqua guttatim in manus datur, ab eo, quod propter angustias guttatim fluat. Festus.

Gvttvrosi, [Gozzuti,] dicuntur, quorum guttur tanquam spongia quædam intumescit, quod uitij genus Græci βρογχοκήλην, appellät, cum scilicet inter cutem & asperam arteriam, aut etiam in alia colli parte tumor nascitur. cui uitio peculiariter obnoxij accolæ alpiū sunt, qui aquam bibunt ex niue resolutam. Vlpian. de ædil. edicto: Si quis natura gutturosus sit.

Gvttvs, ti, πρόχοον, poculi genus angusto collo, quo in sacrificijs utebantur. Pli. lib. 6. Curius iurauit, se ex præda nihil attigisse, præter guttum fagineum, quo sacrificaret. Erat etiam Guttus, uasis genus, in quo oleum asseruabatur. Gellius: Guttum Samium ore tenus imprudens inanem, tanquam inesset oleum, affert. Vtebätur etiam gutto in balneis, ad conseruanda unguenta. Dictus Guttus, teste Var. a gutta, quòd propter colli angustiam humor inde guttatim effueret. Diminutiuum est Guttulus. Plau. Vt guttulam hauriret ex guttulo.

G ANTE Y

•Gyarvs, ri, fœm gen. γύαρος, Insula est maris Aegæi. Vir. 3. Aen.

•Gyas, uiri Troiani nomen. Virg. 5. Aen.

•Gygaevs Lacus, Lydiæ Lacus est, stadijs xl. a Sardib. distans.

•Gygemorvs, Thraciæ mons est, apud Plin.

Gyges, γύγης, nomen uiri proprium, qui cæli & terræ filius fingitur, gigas maximus & centimanus, frater Briarei, sunt tamen qui Briareum, Gygen, & Aegeona eosdem putent. Ouid 4. Trist. Centimanumque Gygen, semibouemque uirum. Alius fuit Gyges quidā Lydus, cui cum Gandaules rex uxorem suam nudam ostēdisset, illa aduersus maritum indignata, Gygen ad cædem eius impulit, seseque cum regno Lydiæ illi tradidit. Historiam hanc uide latius apud Herodotum lib. 1 De hoc Gyge sic scribit Cice. lib. 3. de Offic. Hinc ille Gyges inducitur a Platone, qui, cum terra discessisset magnis quibusdam imbribus, in illum hiatum descendit, æneumq; equum (ut ferunt fabulæ) animaduertit, cuius in lateribus fores essent: quibus apertis hominis mortui corpus uidit magnitudine inusitata, anulumque aureum in digito: quem ut detraxit, atque ipse induit, tū in concilium pastorum se recepit. ibi cum palam eius anuli ad palmam conuerterat, a nullo uidebatur, ipse autem omnia uidebat: idē rursus uidebatur, cum in locum anulum inuerterat. itaque hac opportunitate anuli usus reginæ stuprum intulit, eaque adiutrice regem dominum interemit, sustulitq; quos obstare arbitrabatur, nec in his facinoribus eum quisquam uidere potuit: Sic repente anuli beneficio rex exortus est Lydiæ. Hæc Ci.

Gymnas, adis, ge. fœm. [Essercitio.] γυμνὰς, exercitiū. Stat. 4. Syl. Therapnæa resolutus gymnade Pollux. Idem 1. Achil.

•Gymnasiæ, Insulæ sunt, quæ Baleares. i. Maiorica, & Minorica, dicuntur. Plin.

•Gymnetes, populi Aethiopum Nigritis, & Pharusis uicini. Pl.

Gymnasiarchvs, uel Gymnasiarcha, γυμνασιάρχης, præses gymnasij, i. loci, in quo Athletæ nudi exercebantur. Cic. 6. Ver. Demetrius Gymnasiarchus. Accipitur & pro ludi literarij præfecto.

Gymnasivm, sij, [Luogo da essercitarsi] γυμνάσιον, locus est, in quo fit aliquid exercitij, ἀπὸ τοῦ γυμνάζειν, ab exercendo, unde apud ueteres loca illa, in quibus palæstritæ nudi exercebantur, peculiari nomine gymnasia uocata sunt. Plau. in Amph. Omnes plateas perreptaui, gymnasia, myropolia. Verum postea Gymnasium pro ludo literario, [Schola.] & omni loco, in quo fiat aliquod genus exercitationis, sumi cœpit, cum philosophi gymnasia tenuerint, & in illis disputauerint. Cic. de Ora. Clamabunt credo omnia gymnasia, atque omnes philosophorum scolæ, sua hæc esse omnia propria. Pl. in epist. Gymnasijs indulgent Græculi. Vnde apud Rhetores: Progymnasmata dicuntur, id est, exercitationes quædam in dicendo, antequā ad ueras actiones descendant.

Gymnastica, sticæ, γυμναστικὴ, ars seu doctrina, qua pueri exercentur, disciplina exercitationis. unde Arist. præcipit lib. 8. Politic. Adolescētes gymnasticæ & pædotribicæ uacare debere, ut ita fiant exercitatiores, firmioresque. Plato li. 7 de L. Gymnasticæ nomine exercitationes omnes bellicas contineri docet, eamque diuidit in saltationem, & luctationem.

Gymnasticvs, a, um, γυμναστικὸς, quod pertinet ad exercitium. Plau. in Rud. pro exercitio gymnastico & palæstrico.

Gymnici lvdi, [Lotta,] ἀγῶνες γυμνικοὶ, dicti sunt, in quibus se nudi atque uncti exercebant palestritæ; a Lycaone in Arcadia primum inuenti. Pli. li. 7. ca. 56. Gymnicos ludos etiam Romæ editos fuisse a Nerone testatur Suetonius in uita eius.

Gymnicvs, a, um. Ci. de Inu. Gymnicum certamen.

Gymnosophistae, γυμνοσοφισταὶ, philosophi Indorum sic dicti, quòd nudi in siluis agerent, uoluptatum omnium experies, quibus mortalium uita corrumpitur. Pli. li 7. ca. 2. Philosophos eorū, quos Gymnosophistas uocant, ab exortu ad occasum perstare, contuentes solem immobilibus oculis, feruētibus arenis toto die alternis insistere. Ferunt Alexandrum magnum, cum in Indiæ expeditione ad gymnosophistas penetrasset, grauissime ab illis fuisse increpitū, quòd mortalis cum esset, mortali tamen sorte non contentus, totum Orientem latrocinijs infestaret. De his Ci. Tus. 5.

Gynaecevm, cei, p. p. γυναικεῖον, locus secretior in ædibus, ubi solæ mulieres habitant. Græci enim mulieres γυναῖκας, uocant. Pla. in Most. Ad eam rem facere uult nouum gynæceum. Ci. 2. Philipp Syngrapha facta est in Gynæceo. Pro eodem etiam dicitur Gynæconitis, γυναικωνῖτις, Aemilius Paulus: Materfamilias in Græcia neque in conuiuium adhibetur, nisi propinquorum, nec sedet, nisi in interiore parte ædium, quæ Gynæconitis, appellatur.

•Gynosa, fluuius maximus Assyriorum, secundum Euphratem.

Gypsatvs, a, um, [Ingessato, imbiancato,] γυψωτὸς, gypso illitus. Tib. li. 3. Eleg. Barbara gypsatos ferre catasta pedes. Col uasa noua, sine pice, operculata, & gypsata. Oui. 1. Amor. ele. 8 Despice gypsati crimen inane pedis. Ci. in epist. ad Treb. Quibus Medea manibus gypsatissimis persuasit, ne sibi uitio uerterent, quòd abesset a patria. Pro, manibus medicamentis ueneficijsque infectis.

•Gypsis, Aethiopiæ Insula, apud Martian. lib. 3.

Gypsvm, psi, [Gesso.] γύψος, materia est calci similis ex lapidibus exustis, ut plurimum confecta, qua tectoriis parietibus inducuntur, & signa arte plastica conficiuntur. Pli. lib. 36. cap. 24. Cognata calci res gypsum est. Iuuen. Saty. 2. Quanquam plena omnia gypso Crysippi inuenias. Plura eius genera sunt, nam è lapide coquitur, ut in Syria, & Thurijs: è terra foditur, ut in Cypro, & Perrhæbis: è summa tellure & Tymphaicum est.

Gyro, as, [Girare.] γυρόω, in gyrū uertor. Vnde Regyro, p. p. quod est in gyrum reflecti. Varr. Quam non solum a lateribus per fenestras, sed etiam subtus a solo uentus regyrare possit.

Gyrton, onis, siue Gyrtona, næ, γυρτώνη, Ptolemæo, γυρτὼν, Stephano Perrhæbiæ oppidum, ut Stephano placet, ita dictum a Gyrtone Phlegiæ fratre. Ptolemæus Gyrtonam in Stymphalia Macedoniæ regione, Pli. in Magnesia collocat.

Gyrvs, ri, [Giro, circuito,] γυρὸς, circumuolutio in orbem ambitus, circuitus, circulus. Virg 5. Aeneid. Septem ingens gyros, septena uolumina traxit. Ducere seu compellere in gyrum, est angustis quibusdam limitibus coarctare: & non sinere latius euagari, quæ trāslatio tracta est ab equis, qui cum fræno discunt parere, non in liberum duruntur campum, sed in spacium aliquod angustum, ubi sæpius sit flectendum, quod & ipsum gyrus appellatur. Cice. 3. de Orato. ex ingenti quodam oratorem, immensoque campo in exiguum sane gyrum compelletis. Idem 1. Offic. Homines secundis rebus effrænatos, sibique præsidentes tanquam in gyrum rationis & doctrinæ duci oportet.

•Gythevm, oppidum Achaiæ ad Maleum promōtorium: quod Hercules, & Apollo condiderunt. huius meminit Liu Plin.

DE LITERA H

H Finalis in syllaba esse non potest, præterquam in Ah, & Vah, interiectionibus, quæ uel per apocopen dictæ sunt, cum complexæ sint Aha, & Vaha, uel quia abscondita uoce solent proferri interiectiones. Iungitur autem uocalibus omnibus & quatuor consonantibus, scilicet, c, ut Chremes p, ut Philippus, r, ut Pyrrhus, t, ut Thraso, & hoc ut ualentius sonet dictio. Ante Ciceronis tempora, ut ipse in Orat. testatur, solis uocalibus addebatur aspiratio, nō autem consonantibus, quemadmodum hodie: quorum etiam pronunciationem ipse aliquandiu se fuisse sequutum fatetur. Quin ego ipse (inquit) cū scirem ita maiores locutos esse, ut nusquam nisi in uocali aspiratione uterentur: loquebar sic, ut Pulchros, & Cethegos, Triumphos & Carthaginem dicerem: aliquando, idque sero, conuicio aurium cum mihi extorta ueritas esset usum loquendi populo concessi, scientiam mihi reseruaui. Gel. etiam li. 2. cap. 3. auctor

ctor est, in plerisque Latinis dictionibus præter etymologiæ rationem, addi aspirationem, quod crederent sonum firmiorem reddi & uegetiorem: idque exemplo Atticorum, qui citra morem ceterarũ Græciæ ciuitatum multas dictiones aspirant. Aspiratio autem (ut idem Gellius auctor est) non solet litteris interseri, quemadmodũ nos hodie facere consueuimus, sed more Græcorum supra litteras annotari: quod & ipsum se uidisse affirmat, in quodam uetustissimo codice, quem Virgilij autographon fuisse putat.

H ANTE A

Ha, interiectio est corripientis, siue admonentis, ne quid fiat, neve quis in re cœpta progrediatur. Plaut. in Most. Ha caue, ne illi obiectes nunc in ægritudine Te has emisse.

Ha, ha, he, interiectio ridentis est. Teren. in Eun. Ha, ha, he. Thr. quid rides?

Habena, næ, p.p. [*Briglia*,] *ἡνίον, ῥυτὴρ, ἐπιταγωγεύς*, retinaculum & lorum illud, quo equi reguntur, & cohibentur, Virg. li. 9. Aen. Ipse ter adducta circum caput egit habena. Sumitur etiam Habena pro potestate, & facultate. [*Potestà*,] Idem 12 Aen. Irarumque omnes ef fundit habenas. Vbi Seruius: Habenas, potestatem, facultatem, Cice. 1. de Orat. senatum seruire populo, cui populus ipse moderandi & regendi sui potestatem, quasdam habenas tradidisset. Rerum habenæ traduntur Asdrubali, Silius lib. 1.

Habentia, æ, [*L'hauere*,] *οὐσία*, ab antiquis usurpatum est, pro diuitijs ab habeo, sicut a sapio, sapientia. Claudius 7. Annal. ut citat Nonius: Verebar enim, ne animos eorum infl aret habentia.

Habenula, læ, diminutiuum. Celsus li. 7 ca. 20. Ab ora uulneris, demenda habenula paulo latior est, quo maior plaga sit.

Habeo, bes, bui, bitũ, [*Hauere*,] *ἔχω*, in potestate teneo, possideo. Vir. 2. Aen. Hostis habet muros. Per translationem ponitur pro tenere, [*Tenere*,] Sal. in Iug. Tale periculum reip. haud occultum habuit. Pro facere. Idem in Catil. Comitijs habitis, consules declarantur M. Tullius, & C. Antonius. Pro [*Tolerare*,] Idem: Neque cuiquã mortalium iniuriæ suæ paruæ uidentur: multi eas grauius æquo habuere. Pro detinere, Idem. Quæ res eos magno diuturnoque bello inter se habuit. Pro credere, existimare, [*Stimare*,] Teren. in Andr. Semper eius dicta atque habita est soror, hoc est, existimata & reputata. Pro habitare, [*Habitare*,] Sal. in Catil. Falsa existimans, ea quæ de inferis memorantur, diuerso itinere malos a bonis loca tætra, inculta, fœda, atque formidolosa habere. Pro intelligere, [*Intendere*,] Teren. in Heaut. Habet omnem rem. Habere frustra decipere, & deludere, [*Ingannare*,] Plaut. in Amph. Is aduenientis seruum, ac dominum frustra habet. Nihil pensi habere, hoc est, nihil pendere, non curare, [*Sprezzare*,] Habere honorem, exhibere. Teren. in Eunu. Hic tibi pro eo munere honos est habitus ab eo. Accipitur & pro tractare, [*Trattare*,] Teren in Hecy. Nunquam secus habui illã, ac si ex me nata esset. Bene habere, [*Esser sano*,] idem est, quod bene ualere, & incolumem esse: sicut Male habere, infirmum, & ægrotum esse. Bene habet, uel Male habet: uel etiam sic, Res bene: uel male habet: hoc est feliciter uel infeliciter cedit [*Succedere bene, o male*,] Liu. li. 7. ab Vrbe. Bene habet, iacta sunt fundamenta. Bene habeo, bene ualeo, uel incolumis sum. Ci. in epi. Tullia nostra ualet, Terentia minus bene habuit. Idem Habet, per se positum significat percussus est, ut Donatus inquit, & proprie de gladiatorib. dicitur, quod prius alij sanguinem uideant, quam illi sentiant se percussos esse. Ter. in And. Certe captus est, habet. Sat habeo, [*Bastare*,] i. sufficit Cæs. 3. Bel. Ciui. Nostri uero qui satis habebant sine detrimento discedere. Quandoque habere est, [*Tener prigione*,] seruare, detinere, ut est illud Sal. in Catil. in custodijs haberentur. Quandoque præbere, exhibere, [*Dare*,] ut apud eundem in Ciceronem: Ita largitionibus corruptus est, ut sese ac fortunas suas uænales habeat. Habere gratiam, uel gratias, in animo est, cum memorem accepti beneficij mentem, animumque habemus, & inuicem gratificandi uoluntatem, [*Esser obligato*,] Cic. Nec u. mihi gratiam modo habuisti, uerumetiam cumulatissime retulisti. Idem: Maximas tibi Pansa gratias & habemus, & agere debemus. Habere iter, [*Andare*,] est proficisci. Habere uerba, est loqui, [*Parlare*] Habere fidem uerbis, est credere, [*Credere*,] Ter. in And. Nam propemodum habeo tibi iam fidem. Habere rationem salutis, honoris, rei familiaris, est habere respectum, [*Hauer cura*,] Sed si cum ablatiuo construatur mediante Cum, ut Habere rationem cum re aliqua [*Hauer a far con uno*,] idem est, quod habere negotium & commercium. Ci. in Catil. Rem habet cum terra, quæ nunquam recusat imperium. Et ad Attic. Cum omnibus Musis rationem habere cogito. Habere rem cum muliere, [*Vsar con donna*,] est coire. Habere rem cũ aduersario, [*Litigare*,] est litigare. Habeo conuenire, habeo polliceri, habeo audire, pro conueniendum est mihi, pollicendum, audiendum. Cice. Lent. Tantum habeo polliceri, [*Potere*,] idem in Catone. Neque eos solum conuenire habeo: quos uidi, sed etiam quos audiui & legi. Idem in Ora. Audire habeo, quid hic sentiat. Vide Vallam li. 5. Susq; deque habere, uel Susque deque ferre (utroque enim modo dicimus) est æquo animo ferre, & non magni pendere [*Non curare*,] & pene idẽ cũ eo, quod Græci dicunt, *ἀδιαφορεῖν*, Pla. in Amph. Ea quæ sunt facta, infecta esse ac clamitat. Quæ neque sunt facta, neque ego in me admisi, arguit? Atque id me susque deque esse habituram putat. Huius uerbi composita sunt, Adhibeo, Cohibeo, Exhibeo, Inhibeo, Præbeo, Prohibeo, Perhibeo, Posthabeo, & Redhibeo, de quibus suis locis. Aegre habere, [*Sdegnarsi*,] idem quod ægre ferre. Liu. 7 ab urb. Ita ægre habuit, filium, id pro parente ausum. Sicuti pleraque mortalium habentur: hoc est, ut solet accidere rebus hominum. Sal. in Catil. Habere delectum. i. deligere. [*Eleggere*,] Cic. 3. de Fin. Cum enim uirtutis hoc proprium sit, earum rerum, quæ secundum naturam sint. habere delectum Delectum militum habere: est, cogere milites, & ex illis aptiores deligere. Cæs. 1. Bel. Ciu. Tota Italia delectus habetur, arma imperantur, &c. Habere in delicijs, uehementer amare. Cic. 1. de Diuin. Simia, quam rex Molossorum in delicijs habebat, & sortes ipsas, & cetera quæ erant ad sortem parata, disturbauit. Habere derelictui uineam, [*Abbandonare*,] i. relinquere incultam. Gell. li. 4. cap. 12. Si quis arborem suam uineamque habuerit derelictui. Habere pro derelicto oppidum aut regionem, [*Non hauer cura*,] est curam eius nullam gerere. Ci. ad Att. li. 8. Id ergo in eam partem accepi, hæc oppida, atque oram maritimam illum pro derelicto habere. Habere despicatum pro spernere, & contemptui habere, [*sprezzare*,] Ter. in Eun. quæ nos nostramque adolescentiam Habent despicatam. Habere despicatui, pro despectui. Plaut. Men. Quando tu me bene merentem tibi habes despicatui. Habeo dictum, pro dixi. Plau Persa Satis iam habeo dictum. Habeo dicere, i. habeo, quod dicam. Ci. de Nat. Deo. Hæc fere dicere habui de Nat. Deo. Idem de Parti. Quod habes igitur de caussa dicere. Habere dignitatẽ alicui [*Stimare*,] hoc est, alicuius dignitatem plurimi facere. Pl. in Pan. Ita se habet. Ci. de Sen Quod quidẽ, ni ita se haberet, ut animi immortales essent, haud optimi cuiusque animus maxime ad immortalem gloriam niteretur Habere pensi, Sal. in Catil. Prorsus neq; dicere, neque facere quicquam pensi habebat. Periculum habere, esse in periculo. [*Esser in pericolo*,] Col. li. 12. c. 21. Potius habere pro præferre. Cæs. 1. Bell. Ci. Semper se reip. commoda priuatis necessitudinibus habuisse potiora. Habeo in promptu, hoc est, prompta est mihi de hac re memoria, [*Ricordarsi*,] Cic. 4. Aca. oportet igitur & ea quæ pro perspicuitate responderi possunt, in promptu habere. Sic habeto, i. ita tibi persuadeto, uel pro comperto teneto. [*sappi, sij sicuro*,] Ci. ad Tiro. Sic habeto, mi Tiro, neminem esse, qui me amet, quin idem te amet. Habere statiua, i. in statiuis agere. Liu. 2. Bel. Mac. Ibi statiuis rex per aliquot dies habitis, fluctuatus animo est. Habere suspectũ. Liu. 4 de Bel. Pu. Quia & ipsum ut ambiguæ fidei uirum suspectum iampridem habebat. Habere sibi res suas, iubebatur uxor, quæ a uiro repudiabatur. Cicero 6. Phili. Illam suas sibi res habere iussit. Sic habendum est, hoc est, ita intelligendum. Ci. de Am. Sic habendum est, nullam in amicitia pestem esse maiorem, quam adulationem, blanditias, assentationem.

Habessit, pro habeat, antique dictum. Cice. 2. de Leg. Separatim nemo habessit deos, neve nouos: sed ne aduenas, nisi publice ascitos, priuatim colunto.

Habilis, le, [*Habile, atto, acconcio, conueniente, destro*,] *εὐάρμοστος, προσήκων*, quod est aptum & optime quadrat. Virg. 6. Aen. Namque humeris de more habilem suspenderat arcum Venatrix. Ci. 1. de Or. Si mihi calceos Sycionios attulisses, non uterer, quamuis essent habiles, & apti ad pedem, quia non essent uiriles. Huius contrarium est, Inhabilis, ineptus, indecens, quasi parum habilis, hoc est, minus aptus.

Habilitas, [*Destrezza*,] *ἐφαρμογή*, conuenientia, aptitudo. Cice. de Leg. 1. Omitto opportunitates, habilitatesque reliqui corporis.

Habitabilis, [*Habitabile*,] *οἰκήσιμος*, quod habitari potest. Cice. 1. Tuscul.

Habitatio, [*Habitatione*,] *οἴκημα, οἴκησις*, pro loco, quẽ habitamus. Ci. Memmio: Peto a te, ut ei de habitatione accommodes. Col. li. 1. Villico iuxta ianuam fiat habitatio.

Habitator, [*Habitatore*,] *οἰκήτωρ*, pro incola. Luc. li. 1. Rarus & antiquis habitator in urbibus errat Hesperiæ. Cohabito, Inhabito. Ci. de Nat. Incolæ, atque habitatores.

Habitior, [*Pingresso*,] i. obesior. Pla. in Epid. Corpulentior hercle atque habitior, id est pinguior. Ter. in Eu. Si qua habitior paulo.

Habitissimus, pinguissimus. Gel. lib. 4.

Habito, as, p.c. [*Habitare, dimorare*,] *οἰκέω*, frequentatiuum est ab Habeo: unde etiã quandoque cum accusatiuo construitur, quẽadmodũ primitiuum. Vir. 2. Eclo. Atque humiles habitare casas. Teren. in Andr. In hac habitasse platea dictum est Chrysidẽ. Huius passiuum in tertia persona protulit Vir. li. 3. Effuge, cuncta malis habitantur mœnia Graijs. Inter habitare autem & Commorari hoc interest, quod hoc sit ad tempus, illud uero perpetuum, quanquam hæc differentia sæpe confunditur. Habitare etiam antiqui acceperunt pro frequenter uel passim habere. Var. li. 16. Rerum diuin. ut citat Nonius: Hoc modo antiquos secundis rebus comas habitasse. Tecum habita, prouerbij speciẽ habet, pro eo quod est, domi tuæ habita, & tuo

tuo te pede metire. Persius Saty. 4. Tecum habita, ut noris, quàm sit tibi curta supellex. Hoc est, domi tuæ uiuito, ut intelligas, quàm tenuis sit tua fortuna. Tractum uidetur ab aulicis, quibus, cum alienis opibus, ut suis, intumescant, domi nihil est miserius.

HABITVDO, dinis, [*Habitudine, complessione,*] ἕξις, ipse corporis habitus, quem Barbari uocant complexionem, li. 4. ad Herennium: Corporis bonam habitudinem tumor imitatur sæpe.

HABITVS, us, [*Habito, qualità, forma,*] σχῆμα, qualitas, & forma est corporis, & cuiuscunque rei. Ci. de Inuē. Iustitia est habitus animi. Pla. Qualis habitus oris. Vir. li. 1. Geo. Cultusque habitusq; locorū. Accipitur etiam pro cultu corporis, uestiumque ornatu. Unde habitus scenicus, habitus militaris, habitus religiosus dicitur. Plau. Quis habitus iste tā prolixus? Plin. Qui ad nos lugubri habitu, uenerat. Habitus, ἕξις, est promptitudo frequentatis actibus collecta: & a philosophia definitur, quod sit alicuius rei siue in animo, siue in corpore natura concepta, sed usu corroborata & plena perfectio.

HABITVS, ta, tum, [*Hauuto,*] participium a passiuo Habeor, quod uarias habet significationes, quemadmodum & uerbum, a quo descendit. Plin. lib. 16 ca. 34. Ut mirum sit, ullum honorem habitum ei. Interdum affectus. Ter. in Heaut. Ut patrem tuum uidi esse habitum. Aliquando idem quod existimatus [*Stimato,*] Cæs. 7. Bel. Gal. Hic summo in Aruernis natus loco, & magnę habitus auctoritatis. Interdum de pingui est, & bona totius corporis habitudine εὔεκτος. Sed hac significatione nomen potius est, quàm participium.

HAC, [*Per di quà,*] aduerb. motus per locum. Terent. in Eunu. Ite hac nos omnes.

HACTENVS, pe. co. [*Fin qui, fino a qui,*] ex hac aduerbio, & tenus compositum, μέχρι τοῦδε, μέχρι ἐν ταῦτα, idē significat quod hucusque. Ci. de Amic. Hactenus mihi uideor de amicitia quod sentirem, potissime dixisse.

HADRIA, [*Adria,*] ἀδρίας. Suidæ & Stephano secundus Europæ sinus, inter Lacinium Italiæ, & Acroceraunium Epiri promontorium irrumpens dextra Macedonię partem, Dalmatiam, Illyricum, & Istriā: sinistrā Apuliam, Frentanos, Picentes, & Venetos alluens. Luca. lib. 5. Sonat Ionio uagus Hadria ponto. Fuit item Hadria, oppidum in finibus Piceni, Romanorum colonia. VII. M. pass. a mari distante, a qua uicinus ager Hadrianus dictus est.

H ANTE AE

HÆBVDES, p. p. αἰβοῦδαι, insulæ sunt quinque inter Caledoniam, quę Scotia dicitur, & Thulen. Solinus.

HÆDILIA, [*Le stalle de capretti,*] ἐριφοστασίαι, sūt hædorū stabula, qua ratione etiam dicuntur Caprilia, Ouilia, Porcilia, Equilia, & his similia, quod in his ea animalia continēātur. Hora. 1. Car. Ode. 17. Nec Martiales hædilia lupos. Ubi Acron, Hædilia septa hædorum per continens, id quod continetur, συνεκδοχικῶς.

HÆDILLVS, &

HÆDINVS, a, um, [*Di capretto,*] ἐρίφειος, nomen possessiuum, ut, Caro hædina, quæ est ex hædo.

HÆDINÆ, pelliculæ. Ci. pro Mur. At ille homo eruditissimus, ac Stoicus strauit pelliculis hędinis lectulos Punicanos.

HÆDVLVS, &

HÆDVSCVLVS, ἐρίφιον. Plau. in Asi. Dic igitur me tuum passerculum, Gallinam coturnicem, agnellum, hædillum. Iuuen. Sat. 11. E Tiburtino ueniet pinguissimus agro Hædulus.

HÆDVS, di, [*Capretto,*] ἔριφος, siue, ut alij scribunt Hœdus, est fœtus capræ. Qui per æ, diphtongum scribūt, uolūt dictū esse Hædū ἀπὸ τῶν αἰδοίων, hoc est, a testiculis. Alij uero qui per œ, scribūt, a lingua Sabina eius originē petūt. Illi enim Hœdum dicebāt, quod Romani dicebant fœdum. Ci. de Sen. Villa abundat porco, hœdo, & agno. Vir. 1. Ecl. Sic canibus catulos similes, sic matribus hœdos.

HÆMATITES, p. p. αἱματίτης, lapis est durissimus, rubore adeo saturo, ut niger uideatur, coti tamē attritus rubedinē manifestā ostēdit; sanguinis coloris simillimā. Quatuor fere enumerantur hæmatitæ differentiæ, duritie tātū distinctæ, & colore magis minusve nigricāte. Optimus tamē est, teste Dios. qui friabilis est, & in quædam quasi fila potest secari. Nomen habet ἀπὸ τοῦ αἵματος, hoc est a sanguine, uel quod totus concreto sanguini similis sit, uel quod coti madefactæ attritus, facultatem habeat stillendi sanguinis. Vide Gal. li. 9. Sim. med. Dios. Mater med. li. 5. & Pli. li. 37. ca. 56.

•HÆMODES, mons Lyciæ. Mela. lib. 1.

•HÆMON, Thebanus iuuenis, Creontis filius. Stat. Theb.

HÆMVS, αἷμος, (Suidæ mons est Thessaliam a Thracia diuidens) sic dictus ab Hæmo & Boreæ & Orithyæ filio. In hoc monte Martis domicilium constituerunt Poetæ. In eius montis radicibus sunt amœna illa loca, quæ Græcis Tempe dicuntur. Luca. Tunc liquitur Hęmus Thracius.

HÆREDITARIVS, a, um, [*Hereditario.*] κληρονομικὸς κατὰ κληρονομίαν κατιὼν, quod ad hæreditatem pertinet. Ci. 6. Ver. Simul cum cæteris Chelidonius hæreditarijs ornamentis ponetur. Hinc Bona hæreditaria, & Successio hæreditaria. Morbos etiam hæreditarios uocamus, qui parentum uitio nobis obtingunt.

HÆREDITAS, tatis, [*Heredità, successione,*] κληρονομία, successio, est in uniuersū ius quod defunctus habebat tēpore mortis: Et apud antiquos diuidebat͂ i duodecim uncias, quę assis nomine cōtinetur. Ci. 1. Offi. Optima autē hæreditas a patribus traditur, liberis, omniq; patrimonio præstantior, gloria uirtutis, rerumque gestarum.

HÆREDIVM, redij, χωρίον πατρικὸν, patrium prædium quod nobis ex hæreditate prouenit. Varr. li. 1. de re ru. ca. 10 Plin. lib. 19. cap. 4.

HÆREO, es, si, sum, [*Essere strettamente congionto & unito,*] ἔχομαι, συμφύομαι, arcte rei insideo, & coniunctus sum. Vir. 2. Ae. Hærent parietibus scalæ. Et quoniā qui in aliqua re dubitant, nō mouētur: ideoq; hærere, ac suspensi esse uidētur: factū est, ut Hærere aliquādo ponatur pro dubitare, & ancipitem esse, [*Dubitare,*] Ter. in Eu Hæreo quid faciā. Ci. in Ant. Hærebat nebulo, quo se uerteret nō habebat. Quandoq; simpliciter esse uel insidere [*Essere,*] Terē. in Hecy. In te hæret omnis culpa. Vir. l. 4. hærent infixi pectore uultus. Huius uerbi cōposita sunt, Adhæreo, affixus, uel coniunctus sum. Liu. li. 2. cū in scuto tela hæsissent. Cohæreo, simul hæreo, coniungor, & cōuenio. Lact. li. 1. Ea enim quæ est solis calore flagrantior, proxima est, & cohæret Orieti. Hinc Cohæresco. Boetius in Top. Ci. ut adiūcta sibi cohærescunt. Inhæreo, a quo Inhæresco: de quibus alibi.

HÆRES, dis generis communis, [*Herede, successore,*] κληρονόμος, qui defuncto succedit in ius uniuersum qd' habebat, ab Hæreo, quòd qui hæres est, hæret, hoc est, proximus est illi, cuius est hæres. Quidā tamen hoc nomen ab Herus deriuant, quod dominus fiat bonorum, quæ ad eum perueniunt. Hæres enim apud ueteres, auctore Festo, dominus [*Padrone,*] dicebatur. Hor. 2. Serm. Sat. 3. Ut hæres iam circū loculos uel claue, lætus, ouansq; Curreret. Ouid. 6. Metam. Et huius nominis hæres Tantalus. Ci. pro Quin. Hæredem testamento reliquit hunc P. Quinctium Secundus hæres dicitur, qui hæredi instituto substituitur, ut inquit Boetius in Comm. in Top. Ciceronis, ea lege, ut si prior hæreditatem non adeat, deuoluatur ad secundum. Ci. 1. de Inuent. Qui patris pupilli hæredes secundi sunt. Hæredes arboris ero surculis, & ramis. Plin. lib. 16. cap. 37. Cæsæque densius in numero hæredes prosint. Hinc Cohæres, qui simul hæres institutus est, cum altero. Exhæres, qui extra hæreditatem est, id est, qui hæreditate priuatus est. ἀκληρονόμος.

HÆRESIS, is, p. c. [*Heresia, setta,*] αἵρεσις. Græca dictio est, qua optio, uel electio, & secta significatur. ab αἱροῦμαι, quod significat eligo, uolo, expeto. Unde sumitur pro opinione tenaci & confirmata de aliquo dogmate, & sententia, in qua persistamus electa, [*Ostinatione,*] Cice. in Para. Cato in ea est hæresi, quæ nullum sequitur florem orationis. Hinc componuntur Diæresis, διαίρεσις, diuisio: Aphæresis, ἀφαίρεσις, ablatio: Synæresis, συναίρεσις, coniunctio. Hæresiarcha, hæreticorum princeps. Hæreticus proprie dicitur, qui est alicuius opinionis, uel sectæ. Unde a Theologis hæretici dicuntur, qui sectam aliquam diuersam a recepta religione aut instituunt aut sectantur.

HÆSITANTIA, tiæ, [*Balbutimento,*] ἰγνωμία, titubatio, balbuties & difficultas explicandi quod sentias. Cice. in Philipp. 3. Qui propter hæsitantiam linguæ, stuporemque cordis, cognomen ex contumelia traxerit.

HÆSITATIO, nis, [*Dubitatione, dubbio*] ἀπορία, pro dubitatione, cunctatione & perplexitate. Cice. Appio Pulchro: Noli ignoscere hæsitationi meæ. Accipitur & pro titubatione, linguæ hæsitantia. Idem 2. de Orato. Qui timor? quæ dubitatio? quanta hæsitatio, tractusque uerborum?

HÆSITO, hæsitat, pen. co. [*Accostarsi, dobitare,*] frequent. ab Hæreo, ἐνέχομαι, identidem & multum hæreo, & progredi non possum, Ter. in Phor. In eodem luto hæsitas. Ubi Hæsitare in eodem luto prouerbialiter dictum est, pro eo, quod est, ita implicitum esse alicui negotio, ut te commode explicare non possis, sed semper dissimile aut deterius incidas. Tractum a uiatoribus, qui simul atque in lutum inciderunt, cum alterum pedem conantur educere, altero eius immerguntur. Aptissime autem conueniet in eos, qui uersuram faciunt Nam isti mutant quidem creditorem, ære tamen alieno se non liberant. Accipitur etiam Hæsitare pro dubitare, & sese explicare non posse. Ci. 2. de Fini. Aperiendum est igitur, quid sit uoluptas: quam si explicauisset, non tam hęsitaret. Idem 1. de Orat. Carbo hęsitans in maiorum institutis, rudis in iure ciuili. Hæsitare lingua, est titubare. Idem de lingua hæsitans, & uoce absonus. Hæsitantia uerba, apud eundem, pro Domo sua.

HÆSITATOR, ris, [*Dobitatore, dimoratore,*] μελλητὴς, cunctator, & dubitator. Plin. in epist. Sum ipse in edendo hæsitator, tu tamen meam quoque cunctationem, tarditatemq; uicisti.

HAGNVS, ni, [*Agnello,*] ἀμνὸς, fœtus ouis, ἀπὸ τῆς ἁγνότητος, hoc est, a puritate dictus, ut Festo placet, eo quod sit hostia pura & immolationi apta. Alibi tamen idem Festus sibi non satis constans a Græco ἀμνὸς, deducit, quod illis idem significat quod nobis Agnus. Varro. li. 4. de Ling Lat. originem huius dictionis ex Latino sermone repetit, agnū dictū asserens, quod ouillo pecori sit agnatus. Quicquid id est consuetudo obtinuit, ut potius sine aspiratione

 scribatur.

scribatur. Quin ipse etiam Festus cum a puritate deductũ uelit, in eorum tamen ordinem retulit, quæ ab a, littera initiũ sumũt. Hinc fit diminutiuõ Hagnellus, siue Agnellus, *ἀρνίον*, Pla. in Asi. Dicigitur me tuũ passerculũ, gallinã, coturnicem, hagnellum, hædillum.

HALCYON, halcyonis, [*Alcione*,] ἀλκυών, auis est maritima, hyberno tempore, in mari oua pariens, pullosq; suos educans: quo tempore summa est in mari trãquillitas, quã Alcedonia Pla. appellauit. Fabulãtur poetæ, Alcyonẽ Aeoli filiã, & Ceycis uxorẽ in hãc auẽ mutatã fuisse: Aeolũq; hoc filiæ suæ posteritati tribuere, ut quãdiu illa pullis procreãdis uacet, tãdiu summa in mari sit Tranquillitas. Seru. Ceycẽ Luciferi filiũ fuisse tradit, & Halcyones maritimũ: a qua cum prohibitus, isset ad consulẽdum Apollinẽ de statu regni, naufragio perijt. Cuius corpus cum ad uxorem delatum fuisset, illa se præcipitauit in pelagus. Postea miseratione Tethyos, & Luciferi conuersi sunt ambo in aues marinas, quæ halcyones uocantur. Sane sciendũ est, quòd cũ de muliere dicimus, hæc Halcyone facit. cum de auib. hic & hæc Halcyon, hi & hæ Halcyones. Istæ autem aues nidos faciunt in mari media hieme: quibus diebus tanta est tranquillitas, ut nihil penitus in mari possit moueri. Inde etiam dies ipsi, Halcyonia nominantur. Hæc Seruius. Dictæ autem sunt Halcyones *παρὰ τὸ ἐν ἁλὶ κυεῖν*, hoc est, ab eo quòd in mari oua pariant. Quò fit, ut prima uocalis, si originem spectemus, aspiranda uideatur. Eustathius tamen contra etymi rationem tenui spiritu notandam præcipit, adiecto etiam generali canone, quo negat uocabulũ ullũ esse aspirandum, quod initium sumat ab *αλ*, subsequente κ.

HALECVLA, Col. li. 8. ca. 17. Itaque præberi conuenit tabentes halleculas, & salibus exesam chalcidem. Est item Halec, siue Halex, liquaminis genus, qđ ex pisciũ intestinis cõfici solet. Mar. li. 11. Cui portat gaudẽs ancilla paropside rubra Halecẽ, sed quã protinus illa uoret. Pli. li. 31. c. 8. Halec imperfecta, nec dũ colata. Legitur & in neu. gen. Hor. 2. Sec. Sat. 4. Ego facem primus & Halec Inueni. Plau. in Aul. Qui mihi olera cruda ponũt, halec ponunt. Vbi tamẽ ratio carminis clamat legẽdum esse Halecem, alioqui uersui deerit syllaba.

HALAESA, *Ἄλαισα*, Siciliæ oppidum, inter Agathyrsum & Cephaledium situm, triginta pass. M. distans ab utroque, teste Strab. lib. 6. Hinc deducitur adiectiuum.

✱HALAESVS, Agamemnonis filius ex Briseide. a quo Falisci nomen acceperunt. Oui. 4. Fast.

✱HALIA, nympha marina, Nerei & Doridis filia.

✱HALIACMON, flu. Macedoniæ.

✱HALIARTVS, uicus Bœotiæ.

✱HALICARNA, oppidum Aeoliæ.

✱HALICARNASSVS, urbs Cariæ.

✱HALIEVTICA, dicuntur libri, in quib. agitur de piscib.

HALIENSE, urbis huius incolæ, quorum meminit Pli. li. 3. ca. 8.

HALITO, as, p.c. [*spirare, rifiatare*,] ἐκπνέω, expiro, halitum identidem emitto Ennius: Sublime iter quadrupedantes, flammam halitantes.

HALITVS, halitus, p.c. [*Halito, spirito, uento, fiato*,] ἀναπνοὴ, spiritum significat: & est nomen uerbale ab Halo, sicut spiritus a Spiro. Plin. lib. 9. cap. 7 In aquas quidem penetrare hunc uitalem halitum quis miretur? Efflare extremum halitum. Cic. 2. Tusc. Halitus solis, i. uapor & calor [*Calore*,] Colum. Disiectum deinde protinus fimum inarari & obrui conuenit, ne solia halitu uires amittat. Halitus terræ [*Vapore*,] pro uapore, qui per terræ rimulas sursum ascendit. Pli. lib. 11 cap. 12. Obuio terræ halitu infectus.

✱HALIZONES, pen. pr. populi Asiæ, maritimi, Mysis, Carib. Lydisq; finitimi.

HALLVCINATIO, onis, [*Errore, stupore*,] uerbale, idẽ significãs quod error, qđ stupor. Nonius ex aliquo ueterũ: Vt assiduo oscitãtẽ uidic, atq; illius quidẽ delicatissimas mentis & corporis hallucinationes.

HALLVCINOR, aris, [*Fallare, ingannarsi*,] παραφέρω, διαπίπτω, significat aberrare, falli, uel etiam obstupefieri, ut Noni. docet. Proprie tamẽ ad oculos refertur, ut idem fit, quod in conspiciendo falli, & errare, dum alterum pro altero aspicimus: *ἀπὸ τοῦ ἄλλου*, quod significat aliud, uel *ἀπὸ τοῦ ἀλύειν*, quod est languere uel obstupescere, ut auctor est Cloatius Verrius apud Gel. li. 16 ca. 12. Ci. ad Attic. 16 Ego tamen suspicor hunc, ut solet, hallucinari. Aspiratur (ut inquit Gel. li. 2. ca. 3.) ut sonus firmior fit & uegetior.

HALO, las, [*Spirare, mandar fuori odore*,] ἀτμίζω, ἐκπνέω, spiro, uel odorem emitto. Vir. 4. Geor Inuitent croceis halantes floribus horti. Huius composita sunt Adhalo, Exhalo, de quibus supra. Vnde exhalatio, densiorum spirituum euaporatio, quæ a Ci. Halitus terræ appellatur. Inhalo, Lactan. de Ira Dei: Si terræ inhalueris.

✱HALONA, insula Propontidis.

✱HALONESVS, insula maris Aegæi.

✱HALOPHANTA, hominum genus, nequam. Nonius.

HALTER, halteris, p. genitiui pro. *ἀπὸ τοῦ ἅλλεσθαι*, hoc est, a saliendo, dictus est. Sunt autem Halteres, *ἁλτῆρες*, pilæ plumbeæ, massulæue, quibus utraque manu se librabant, qui saltu certabant, ut certius assilirent. Mar. in Apoph Quid pereunt stulto fortes haltere lacerti? Exercet melius uinea fossa uiros.

✱HALYATTES, rex Lydiæ, Crœsi pater.

✱HALYS, fluuius, Crœsio fatalis.

HAMA, æ, instrumentum ad incendium compescendum. Plin. in epi. Et alioqui nullus usquam in publico sipo, nulla hama.

HAMATVS, a, um, [*Hamato, pieno di hami*,] ἀγκιστρωτὸς, hamo instructum & munitum significat. Ci. 4 Aca. Hamatis, uncinatisq; corpusculis. Hamata munera, quæ ita dantur, ut alia subinde dona ad se alliciãt. Pli. in Epi. Hos ego uiscatis, hamatisque muneribus non sua promere puto sed aliena corripere. Sagittæ hamatę Ouid. 3. Trist. Ele. 10. Pars cadit hamatis misere confixa sagittis Vngues hamati. Ouid. 12. Meta. Hamatisque uiri laniauerat unguibus ora.

HAMO, as, [*Piegare, torcere à guisa di hamo*.] ἀγκιστρόω, curuo: a quo Hamatus, curuatus, de quo supra. Hinc Adhamo, as, pen pr. quod est obligo. Cice. li. 2. Acad. Qui enim serius honores Adhamauerunt, uix admittuntur ad eos.

HAMVLVS, li, dimin Hamulum Celsus uocat uncinum, quo chirurgi pterygion ex oculo eximunt. Celsus, li. 5.

HAMVS, mi, [*Hamo*,] ἄγκιστρον, catenam significat. Ci. de Senectute, escã malorum uoluptatem appellat, quod ea uidelicet capiantur, ut Hamo pisces. Vir. li. 3. Aen. Loricam consertam hamis, auroque trilicẽ. hoc est, hamis aureis. Accipitur etiam Hamus, pro unco, ex quo piscatores escam suspendunt ad capiendos pisces. Ouid. de Arte aman. Casus ubique ualet: semper tibi pendeat hamus. Præterea ab huius unci similitudine Hamus accipitur pro instrumento ferreo, quo diuitum arcæ nummariæ obsepiuntur. Iuuen. Sat. 14. Disponit prædiues hamis uigilare cohortem. Quo in loco hamus priorem corripit, quam poetæ omnes producunt: aut certe dicendum erit, i, litteram in dictione Prædiues cum præcedente uocali absumi: in qua sententia est Mancinellus. Hamus etiam aliud instrumentum ferreum significat, quo linum pectitur. Pli. li. 19. ca. 1. Et ipsa tamen pectitur ferreis hamis, donec omnis membrana decorticetur. Hinc hamatilis. Pla. in Rud.

✱HANNO, punicum nomen. eius nominis tres illustres extitere.

HARVNGA, apud Priscos significabat hostiã, quæ inde dicta erat, quòd eius adhærentia inspicerentur. Auctor Festus. A Donato autem Haruga uocatur hostia ab hara, cui includitur.

HARIOLATIO, *μαντεία*, actus ipse hariolandi. Ci. de Diu.

HARIOLOR, aris, ari, [*Profetare, indouinare*.] μαντεύομαι, diuino. Ci. de Diu. Nec eos, qui quæstus caussa hariolantur, agnosco. Idem Atti. li 8. *προθεσπίζω*, igitur noster Attice, non hariolans ut illa, cui nemo credit, sed coniectura perspiciens.

HARIOLVS, li, cum accentu in antepe. [*Profeta, indouino*,] μάντις, furorum diuinator. Dictus hariolus, quasi fariolus a faris, uel a fando, sicut Hanula, quasi fanula: hoc est, parua fana, aspiratione, ut plerumque fieri solet, pro f, littera posita. Ter. in Ph oc. Interdixit hariolus. Pla. in Cist. Hariola es. Ci. 1. de Diu. Sibyllinorum uersuum decem interpretes desertos ex ciuitate esse uoluerunt: ex quo genere sæpe hariolorum etiam, & uatum furibundæ prædictiones.

✱HARMAXOPOLITAE, populi Asiæ, in sinu Elaitico.

✱HERMASTIS, Iberiæ oppidum, ad Neocim amnem. Plin.

HARMODIVS, & Aristogiton, ciues Athenienses fuerunt, quibus cum remp. tyrannide liberassent, hoc honoris a ciuibus suis tributum est, ut nemo unquam ipsorum nomine uocaretur.

HARMONIA, p.e. [*Harmonia, concordanza, concento*,] ἁρμονία. Latine compositio, concordia, conuenientia, concentus, *ἀπὸ τοῦ ἁρμόζειν*, quod est congruere. Musici harmoniam uocant inuentionem, concẽtumque neruorũ in integros modos sine ulla offensione consonantium. Ci. Tusc. 1. Harmoniam autem ex interuallis sonorum nosse possumus, quorum uaria compositio etiam harmonias efficit plures. Quint. l. 1. c. 10. Nec illa modo contenti dissimilium concordia, quam uocant harmoniam: sonum quoq; his motibus dederunt. Hæc etiam alio nomine dicitur Symphonia. Est etiam Harmonia mulieris proprium; quo nomine Gelonis filia, Themistij uxor, appellata est ab *ἁρμόζω*, coapto. Est præterea Harmonia, Martis & Veneris filia, Cadmi uxor, cui Vulcanus pulchrum, sed exitiale monile dedit, eo quod ex coniugis adulterio fuisset prognata. Reliqua uide supra in dictione Cadmus, & apud Oui. li. 4. Met.

HARMONICVS, a, um, [*Armonico*,] ἁρμονικὸς, quod ad harmoniam attinet. Pli. li. 2. c. 109. Harmonica ratio, quæ cogit rerum naturam sibi ipsam congruere, addit huic mensuræ stadia septem millia.

HARPAGO, p.p. in genitiuo Harpagonis, [*Vncino con che'si legano le naui insieme nella guerra*,] ἁρπάγη, ἅρπαγον, instrumentum est ferreum in fine aduncũ, quo in naualibus prœlijs naues apprehenduntur, & tanquam in continenti coguntur dimicare, ita dictum a uerbo Græco, *ἁρπάζω*, quod est rapio. Est & aliud instrumentum hoc nomine, quo ea quæ in puteum uel fluuium deciderint, extrahuntur. Cuius inuentor traditur fuisse Anacharsis Philosophus, teste Pli. l. 7. c. 56 Est etiam Harpago instrumentum ferreum, quod a non nullis Canis uocatur, quo uasa uinaria cõstringuntur, ut cõmodius inducitur cicci. Liu. li. 10. bel. Pun. usus est accusatiuo Græco Harpagonas. Asseres (inquit) ferreo unco præfixi (Harpagonas uocant milites)

et

et Punicis nauibus inijci in Romanas cœpti.

Harpago,as,p.p.[*Rapire,*]ἁρπάζω,rapio.Plau. in Aul.

•**Harpalyce**,p.c.mulier,Harpali Thracum regis,filia. Vir.1.Aen.

•**Harpalus**,prædonis nomen apud Cic.

•**Harpasa**,orum,oppidum Asiæ,oppositum flu.Harpaso.Plin.

Harpastum,[*Palla del calcio,*] ἁρπαστὸν, genus est pilæ, grandioris quàm pila paganica,minoris tandem quam follis: ita dictum ab ἁρπάζω,uerbo Græco,quod est rapio, eo quòd plures proiectam harpastum conentur arripere,& extra ludi limites eijcere. Nam hoc pilæ genus non repercutitur,sed cum multi ludentes in duas partes diuisi sunt,quisque annititur pilam arripere,& ad suos,qui post se sunt uiciniores limitibus,transmittere:eiusque partis uictoria est, quæ pilam extra limites eiecerit. Laboriosum ludi genus est,grandioribusque tantum conueniens.Cum enim multi simul pilam arripere conantur,in terram se inuicem prosternunt,puluereque & sudore infecti flauescunt.Mar.li.14.Seu lentum ceroma teris,tepidumq; trigona,Siue harpasta manu puluerulenta rapis.

Harpax,gis,uel gos,ἅρπαξ,a Syris uocatum est electrum, eo quòd festucas & paleas ad se rapiat.Pli.li.37.ca.2.

Harpe,es,ensis in summitate falcatus, quo Mercurius usus fertur in occidendo Argo,& Perseus in amputando Medusæ capite. Ouid.5. Met.Vertit in hunc Arpen madefactam cæde Medusæ.

Harpocrates,p.c.ἁρποκράτης,simulacrū in sacris Isidis & Serapidis erat,quod digito labijs impresso,admouere uidebatur, ut silentiū fieret. Hic dicebatur silentij Deus.Reuera autē Græcus philosophus fuit Harpocrates,cuius eruditio ac præcepta in id maxime tendebāt,ut silentiū præciperet,& omnib.rebus anteponeret.Catul.in Gelliū:Hoc ne ipsi accideret,patrui perdespuit ipsam Vxorē,& patruum reddidit Harpocratem. Vbi reddere Harpocratem,prouerbialiter dictum est,pro silentium imponere.

Harpyae,[*Harpie,*]ἅρπυιαι,mōstra fuerunt,qualia describit Vir. l.3. Ae.Virginei uolucrum uultus,fœdissima uentris Proluuies, uncæq; manus,& pallida semper Ora fame.Dictæ ab ἁρπάζειν,unde a Suida uocantur ἁρπακτικοὶ δαίμονες,hoc est rapaces dæmones.Dicuntur autem fuisse Ponti & Terræ filiæ, ut ait Seruius: unde in insulis habitant,partē terrarū,partē maris tenentes: dictæ ἀπὸ τοῦ ἁρπάζειν, i.rapiendo. Volatiles,uultu uirgineo,manibus uncis, Alij Neptuni filias faciunt,qui fere prodigiorū omnium pater est,nec immerito. Nam secūdū Milesiū Thaletē,omnia ex humore procreantur: unde est,Oceanumque patrem rerum.Hinc fit ut quotiescunque desunt parētes,redeatur in generalitatem.Sic & peregrinos, Neptuni filios dicimus,quorū ignoramus parentes.Alij autē dicunt Harpyas,filias Thaumātis & Electræ fuisse.Has Virg.tres esse dicit, Aello,Ocypeten,Celæno,quarū postremā Homerus Podargen uocat,& ex ea Zephyrum uentum,Achillis equos,Balium uidelicet & Xanthū genuisse,dicit.Hesiodus tantū duas nominat, Aello uidelicet & Ocypetē. De Harpyis quoque supra non nulla dicta sunt in dictione Calais: non nulla etiā infra dicentur in dictionibus Phineus & Zethes.Vir. li.3.Ae.Accipiunt Strophades,Graio sunt nomine dictæ Insulæ Ionio in magno,quas dira Celæno,Harpyæque colunt,aliæ, &c.

Haruspex,icis,[*Indouino,profeta,*]ἱεροσκόπος,qui harugis. i. hostijs inspectis futura prædicit, μάντις. Ter.in Phor.Haruspex uetuit ante brumā aliquid noui Negocij incipere.Hūc locū exponēs Donatus, Haruspex,inquit,ab Haruga deriuatur,quæ est hostia, ab Hara, in qua concluditur & seruatur.Melius itaq; cum aspiratione scribitur.

Haruspica,æ,[*Indouinatrice.*] diuinatrix. Pla. in Mil.Da qui faciat, qui condiat:da quod dem Quinquatribus Percantatrici, collectrici,hariolæ,atque haruspicæ.

Haruspicina,æ,p.p [*L'arte d'indouinare,*]ἱεροσκοπικὴ, est ars diuinandi ex cæsis hostiarū extis.Ci.de Diu. Vt ordiar ab haruspicina, quā ego reip.causa communisq; religionis colēdā cēseo.Vnde Haruspicinā facere,est exercere huiusmodi artē.Ci.ad Leptam: Quare bono animo sint & mei,& tui familiares:neq, enim erat ferendū,cū qui hodie haruspicinam facerent,in senatu Romæ legerentur, &c.

Haruspicium,cij,σπλαγχνοσκοπία,idem quod aruspicina,id est ars diuinandi ex inspectatione extorum. Catullus tamen pro ipsa arte uidetur posuisse,cum ait:Nascatur magus ex Gelli matrisque nefando,Coniugio,& discat Persicum haruspicium.

Haruspicinus,a,um,p.p.Vnde libri haruspicini dicuntur,qui de haruspicina,hoc est,haruspicum arte præcepta tradunt.Cice.de Diui. Quod Hetruscorum declarant,& haruspicini,& fulgurales, & rituales libri : nostri etiam augurales.

•**Hassytae**,ἀσβύται, Africæ interioris populi, post Hasamones, Macis finitimi.Plin.

•**Hasta**,oppidum in extremis Italiæ finib.Plin.

Hasta,stę,[*Hasta,lancia,*]λόγχη,δόρυ, est instrumentum illud ex ligno terete cuspide præferrata, qua milites in bello utuntur. Cice. de Fi.2. Euelli iussit eam qua transfixus erat,hastam. Hastam abijcere,est causę diffidere,& contentionē relinquere. Ci. pro Mur. Vides ne tu illū tristē,demissum? iacet,diffidit,abiecit hastas. Hastę subijcere bona alicuius, est a publica auctione, eique, qui plurimum obtulerit,adijcere. Solet enim hasta figi in omnibus auctionibus:unde factum est,ut Hasta nonnunquam pro ipsa auctione ponatur[*Incanto,*] Ci.Phil.8.Itaque hastam semper uidere cupiunt ij, qui nostris bonis imminent.Sub hasta subire,est uendi.Pla.i Most. Vel isti,qui trium nummorum caussa subeunt sub hasta.Ab hasta fit diminutiuum Hastula,quod paruam hastam significat.

Hastarium,rij,[*Vendita all'incanto,*]λαφυροπωλία,uenditio auctionaria.unde Tertul.in Apologet.In hastario uectigales sumus.

Hastati,αἰχμηταὶ,dicti sunt,qui primi in acie cū hastis consistere solebant:Hastatus uero primus dicebatur,qui duas cēturias. i. ducentos milites ducebat in acie secunda, quem nunc Ducenariū uocant, ut Vegetius denotat. Varro de Ling.Lat.li. 4. Hastati milites dicebantur,qui primi hastis pugnabant. Vide in dictione Antepilanus. Ci.de Diu.Euelli primi hastati signum non potuerit.

Hastile,lis,p.p.[*Fatto a guisa d'hasta,*] dicitur quod ad hastæ formā factum est,hoc est,lignum teres,oblongum,cuiusmodi est hasta.Ci. pro Rab.Cum denique Q.Scæuola confectus senectute,præpeditus morbo,mancus,& membris omnibus captus ac debilis, hastili innixus,&c. Vir.5.Aen.Præfixa hastilia ferro.

Hau,interiectio est mentis cōturbatæ. Ter. in Eun. Hau obsecro mea Pythias,quod istuc nam monstri fuit?Interdum etiam inuenitur geminata. Ter.Adelph.Hau hau mi homo,sanus ne es?

Haud,[*Non,*]οὐκ,aduerb.negandi significat non.Teren.in And.Haud muto factum.Ci.de Ora.Haudquaquam eloquens.

Haudquaquam,[*In niun modo,*]οὐδαμῶς, hoc est, nullo pacto, uel nullo modo.Liu.10.bel.Pun.Asdrubalē propediē affore cum manu haud quaquam contemnenda.Cic.pro Clu. Haud Hæres est Cluentius.

Haurio,ris,hausi,haustū,[*Tirar fuori,attingere,*] ἀρύομαι, ἀντλέω, significat proprie extraho humorem, & educo ex profundo aliquo loco.Ci.1 de Di. Qui cum uidisset haustam aquam de iugi puteo, terræmotus,dixit instare.Idem de Cla.Ora.Si is potare uelit,de dolio sibi hauriendum putet.Idem de Diu.Aqua è puteo hausta.Haurire auribus,est audire[*Vdire,*]Vir.li.4.Vocēque his aurib.hausi.Haurire oculis,est aspicere[*Guardare,*] pro quo poetæ etiam interdum dicunt Haurire omisso ablatiuo.Oculis.Vir.10.Ae. Suspiciens hausit cælum,mentēq; recepit. Accipitur etiam pro confodere, seu uulnerare[*Impiagare,*]Vir.10.Ae.Per tunicā squallētē auro latus haurit apertū.Itē tenere[*Essere*]Vir.l.4.Ge.Et mediū sol igneus orbem Hauserat.Itē defatigare.Idē:Exultantiaque haurit Corda pauor pulsans.Itē Exequi,implere [*Empire,*] Lucil. lib. 30. ut citat Nonius: Quando haurire animus Musarum,& fortia gellit. Item luere.Vir. 4 Ae.Spero equidem medijs,si quid pia numina possunt, Supplicia Hausurum scopulis.Quo in loco Virgilij obseruato,Hausurum dici absq; t,pro Hausturum.Item consumo,[*Consumare,*] Liu.li.5. Tam longi temporis opus incendium hausit.Haurire calamitatem,Haurire dolorem,Haurire gaudium:uide Bud.in Annot. & in epist.Huius compositum est exhaurio.Legitur etiam nonnunquam præteritum Hauriui,& supinum Hauritum.Varro ad Cic.Cum idem quoq; haurierit.Apul.li.8.de Asino:Lagena facilis hauritu.

Hausto,stas,frequent.ab Haurio,a quo fit compositum exhausto.Festus: Exhaustant, efferunt.

Haustus,stus, [*Sorbimento,sorbitione,*] ἄντλησις, sorbitio,& eductio liquoris ex aliquo loco. Col. l. 1. Si deerit defluens unda, putealis quæratur in uicino aqua, quæ non sit haustus profundi.i. quæ non è profundo puteo hauriatur,& extrahatur. Cic. pro Cæc. Aquæ ductus,haustus.Oui.6.Met.Haustus aquæ mihi nectar erit.

Haustus,sta,stum,[*Consumato,deuorato,*] ἀντλημένος,parti. accipitur pro absumptus,deuoratus.Ci de Fi.Omnis dixit hausta esse ex fonte Naturæ.Liu.li.1 Nec ferro tantū periere,sed in paludes quidā cōiecti,profundo limo cū ipsis equis hausti sunt.Idē 3.Bel. Mac.Multæ naues eiectæ,multæ haustæ mari, ut nemo in terram enauerit.

Haustrum,stri,ἄντλιον,teste Budæo, est machinæ genus rotam habens,qua calcata aquam è puteis,uel fluminibus haurimus:quod & Tympanum uocatur.Lucr.li.6.Vt fluuius uersare rotas, atque haustra uide mus. Nonius tamen mauult Haustra esse ipsos cados, hoc est,situlas in huiusmodi machinis,quibus aqua hauritur.

H ANTE E

Heautontimorumenos,ἑαυτὸν τιμωρούμενος,nomen est comœdiæ Terētianæ,quod nos Seipsum excruciantē interpretari possumus.τιμωροῦμαι,n. idem est quod sæuio,punio,crucio, & ἑαυτὸν, seipsum. Inducitur. n. senex Menedemus seipsum excrucians, quòd filium Cliniam duritia sua in militiam proficisci compulerit.

Hebdomas,adis,[*Settimana*] ἑβδομὰς, & Hebdomada, dæ, dicitur numerus septenarius, sicut Ogdoas numerus octonarius, & Enneas nouenarius,Decas,denarius. Ci.Tironi.li.16.Epist.Symphoniam Lisonis uelim uitasses, ne in quartam hebdomadā incideres. Vbi per quartam hebdomadam intelligit diem uigesimum octauū, qui numerus constat ex quatuor septenarijs. Septimi autem quique dies in febribus Crisimi sunt,& periculosi. Neq; uero non solum de dieb.dicitur,sed etiā de annis,& quibuscunque rebus, quæ septenario numero comprehenduntur. Gel. Tū tibi addit, se quoque iam

duodecimam annorum hebdomadam ingressum esse, & ad eum diẽ septuagintaquinque librorum hebdomadas scripsisse.

HEBE, ἥβη, filia fuit Iunonis absque patre, ut Latinorum poetæ asserunt. Apollo .n. cum Iunoni nouercæ conuiuium in patris sui domo parasset, inter alia lactucas agrestes ei apposuit, quas cum Iuno auide comedisset, illico usque tunc sterilis, prægnans effecta est, pepe ritq; Heben, quam postea Iuppiter ob formæ elegãtiã ad officium pincernatus assumpsit, deamque iuuentutis effecit. Tandem cum ipse una cum ceteris Dijs apud Aethiopes comessaturus iuisset, contigit, quòd administrans eius Hebe pocula, perq; lubricũ minus cauta incedens, caderet reuolutisq; uestibus obscena superis monstraset: quamobrem ab officio est amota, eiusq; loco Ganymedes subrogatus. Postremo Herculi in Deos relato, uxor data. Auctor Seruius. Homerus autem ex Ioue eam conceptam esse tradit, neq; omnino ab officio remotam, sed ceterorum Deorũ pincernã fuisse, Ganymedem uero solius Iouis. Oui. li. 9. Meta. Hoc illi dederat Iunonia muneris Hebe, &c. Hæc Dea iuuentutis putabatur. ἥβα, enim (ut ait Suidas) florem ætatis & primam pubem significat.

HEBENVS, ni, ge. fœ. & hoc Hebenum, ni, p. c. [Hebeno,] ἔβενος, Dios. arbor est in India, atque Aethiopia nascens, cuius lignum tã solidum est, & ponderosum. ut in aqua subsidat: color eius foris est buxo non absimilis, intus omnino niger. Sunt, qui sine aspiratione scribũt: quo pacto etiam scribitur apud Græcos. Vide supra Ebenus.

HEBEO, bes, [Essere otioso, pigro,] ἀμβλύνομαι, hebes sum. Liu. li. 3. bel. Pun. Num ferrum hebet? An dexteræ torpent? Verba sunt Annibalis suos increpantis. Vir. 5. Ae. Sed enim gelidus tardante senecta Sanguis hebet, frigentq; effœtæ in corpore uires.

HEBES, hebetis, [Grossolano, pigro, senza ingegno,] ἀμβλὺς, obtusus, piger, tardus, & acumine carens. Ci. li. 2. Acad. Quid? Lunæ quæ lineamenta sunt potestne dicere, cuius & nascentis, alias hebetiora, alias acutiora uideantur cornua? Hic Cicero hebeti opposuit acutũ. Oui. 3. de arte aman. Ponite iam gladios hebetes, pugnetur acutis. Vnde per trãslationem Ingeniũ hebes dicitur, sicut etiam obtusum: & Homo hebes, hoc est tardus. Ci. Philip. 10. Scilicet hæc Pansa aut non uidet, (hebeti enim ingenio est) aut negligit? Id est ingenio, nõ acuto, sed tardo. Idem 1. de Diui. Vides ne Epicurum, quem hebetem & rudem dicere solent Stoici, quemadmodum &c.

HEBESCO, cis, [Diuenir piu otioso, balordo,] ἀμβλύνομαι, hebetior fio. Cice. 1. Tusc. Sic mentis acies seipsam intuens, nonnunquam hebescit, i. obtusior, desidiosior, & remissior fit. Sal. Postquam diuitiæ honori esse cœpere, & eas gloria, imperium, potentia sequebatur, hebescere uirtus cœpit.

HEBETO, as, p. c. [Oscurare] ἀμβλύνω, obtundo, obscuro. Pli. in Paneg. Ci. Att. Locus, ubi stomachus Hebetabat olim. Eodem ergo tempore non animos modo, sed corpora ipsa languescere, gladios etiam in curia hebetari, retundiq; gaudebant.

HEBETATIO, uerbale, ἀμβλυνσις, idem quod hebetudo. Pli. li. 8. cap. 6. Medetur & lumborum dolori, oculorum hebetationi, mente captis, & melancholicis.

HEBETVDO, ἀμβλυνσις, rei alicuius carentis acumine, uel mentis, ingenij, uisus, similiumque obtusitas.

HEBRAEI, [Hebrei] ἑβραῖοι, dicti sunt Iudæi, ab Heber, qui fuit abnepos Sem filij Noe, prius Hebræi, cognominati, ac deinde una detracta littera Hebræi, sicut docet Aug. li. 10. Ciui. Et quia in eius familia remansit lingua, quæ prius humano generi creditur fuisse communis, tum gentes linguarum diuersitate sunt diuisæ, deinceps Hebræa est nuncupata.

HEBRAICVS, a, um, ut Lingua Hebraica.

HEBRVS, ἕβρος, fluuius in Thracia, nascitur iuxta Adrianopolim, in monte Rhodope, labiturq; in Aegæum mare, é regione Samothraciæ insulę. Celebratur propter aurum, quod ex arena eius colligitur. Poetæ fabulantur in hunc Orphei caput, cum Cicones eum confecissent proiectum esse, unde & Oeagrius, dicitur ab Oeagro Orphei patre. Vir. li. 4. Geor.

Tum quoque marmorea caput a ceruice reuulsum,
Gurgite cum medio portans Oeagrius Hebrus,
Volueret, &c. Oui. li. 11. Meta.
Membra iacent diuersa locis, caput Hebre lyramque
Excipis, & mirũ, &c. Martianus. l. 6. Hebrũ (inquit) Odrisiæ niues cõplent, qui inter diuersos Barbaros fluens, etiam Ciconas perluit. Hebrus hodie Mariza dicitur.

● HECALE, anus pauperenla, a Callimacho iusto uolumine decantata. Ouid. de amor. Cur nemo est Hecalen, nulla est quæ nouerit Irum? Nempe quod alter egens, altera pauper erat.

HECATE, p. c. ἑκάτη, Iouis & Latonæ filia, & soror Apollinis, quę & Diana dicitur. Huic triplex numen attribuitur: unde etiam a Virgilio Tergemina uocatur. Nam in cælo creditur esse Luna, in terris Diana, & apud inferos Proserpina. Dicta Hecate, teste Seruio, quòd centũ uictimis placetur, aut quòd centum annos errare faciat insepultos. Verisimilius tamen uidetur Hecates nomen factũ esse a masc. ἕκατος, quo nomine Græci uocant Apollinem: sicut a Cynthio Cynthia, a Delio Delia, a Phœbo Phœbe. Dictus autem Sol est Hecatos, ab ἑκὰς, longe, quòd eminus radios suos ad nos mittat, & quodãmodo iaculetur. Hæc & τρικέφαλος. quia (ut inquit Orpheus in argon.) tria habuit capita, dextrum equinũ, sinistrum caninum, medium suis agrestis. Oui. 9. Met. Tuq; triceps Hecate. Alia fuit Hecate herbarum ueneficiorumq; peritissima, quæ in Taurica Cherroneso regnauit, teste Dionysio Milesio. Filia fuit Persæ, filij Solis, & fratris Aeetæ a quo & Perseus, siue Perseia cognominatur. Oui. 7. Metam. Ibat ad antiquas Hecates Perseidos aras. Valerius Flaccus li. 6. Hanc resides altis Hecate Perseia lucis Flebat. Cic. de Nat. Hecate quæ matre Asteria est sorore Latonæ.

● HECATAEVS, historicus Milesius. Suid.

HECATOMBE, ἑκατόμβη, sacrificij genus, in quo ritus hic seruabatur, ut centenæ sui generis mactarẽtur uictimæ: ut cẽtũ sues, cẽtũ boues, Iul. Capitolinus: Tantũ fuit lætitiæ in Balbino, qui plus timebat, ut hecatõbẽ faceret, quod tale sacrificiũ est: Cẽtũ aræ, uno loco construũtur ex cespite: ad eas cẽtũ sues, uel cẽtũ oues mactantur. Iã si Imperatoris sacrificiũ fit cẽtũ Leones, centũ aquilæ & cetera huiusmodi animalia feriuntur. quod quidem Græci quondam fecisse dicuntur, cũ pestilentia laborarent. Dicta Hecatombe a numero uictimarum, uel a numero sacrificantium, quia centum Peloponnesi urbes id faciebãt. Iuu. Sat. 12. Et sunt qui promittant hecatomben.

● HECATOMPOLIS, fuit Cretæ insulę epithetõ, a num. cẽtũ ciuitatũ.

HECTOR, ἕκτωρ, Priami regis filius Troianorum omnium fortissimus. ab Achille interfectus: dictus (ut scribit Plato) ab ἔχω, defendo, quòd urbem contra hostium impetum tenuerit, patriamque seruarit: eo nanq; sospite Troia nunquam potuit expugnari. Vxorem habuit Andromachem, ex qua Astyanactem suscepit, quem Vlysses capta Troia e fastigio turris præcipitauit. Solus Græcos, quemadmodum Achilles solus Troianos, fugabat: ex quibus Protesilaum & Patroclum, aliosq; permultos interfecit. Tandem ab Achille interẽptus est: a quo etiam bigis alligatus, circum Patrocli sepulchrum, Troiæq; muros tractus est. Tandem eius corpus per duodecim dies insepultum ab Achille seruatum Priamus auro redemit, idq; ueteri more honorificentissime cremauit. Vide Hom. li. 23. Iliad.

HECTOREVS, a, um, p. c. adiectiuum est possessiuum: ut Gens Hectorea, quæ ab Hectore originem duxit: & Nomen Hectoreum. Oui. Heroid. Epist. Nomine in Hectoreo pallida semper eram.

HECVBA, ἑκάβη, Priami Troianorum regis uxor fuit, filia Dymantis, teste Homero, aut (ut Ver. Euripidem secutus sentit) Cissei filia, capta Troia (ut Poetæ fabulantur) in canem uersa. Quã fabulam inde ortam putat Seruius, quòd cũ a Græcis captiua abduceretur, & filij sui Polydori corpus in mare abiectum agnouisset, quoniam aliter iniuriam ulcisci non posset, Græcos inanibus lacessiuerit conuicijs.

HEDERA, ræ, p. c. [Hedera, hellera,] κισσὸς, herba est perpetuo uirens, quæ cũ per se stare nõ possit, arboribus & muris adhæret. Huius tria præcipua sunt genera. Quædã .n. a baccarũ albedine, candida dicitur. Altera nigra, quòd baccas ferat subnigras, aut certe croceas: quæ & Dionysia appellatur. Tertia Elix dicitur, fructum nullũ gignens, sed albas habens uiticulas, & folia parua, angulosa, & celeris generibus multo concinniora. Vir. 7. Eclo. Candidior cygnis, hedera formosior alba. Vbi Seru. Alba hedera, quia sunt & nigræ hederarum, Aut hederæ pandũt uestigia nigræ. Dicta Hedera ab Hærẽdo, quod hæreat semper, & sequatur quicquid proximũ est: quãuis per diphthongum nõ scribatur: corripit enim primã syllabam. Vir. in Pharmaceutria. Atque hãc sine tempora circũ Inter uictrices hederam tibi serpere lauros. Quidã ab Edo deducunt, quòd parietes edat, atque consumat. Festus: Hedera dicta, quod hæreat, uel quòd edita petat, uel quia id, cui adhæserit, edat, quæ in tutela Liberi patris putabatur esse, quia ut ille semper est iuuenis, ita hæc semper uiret.

HEDERACEVS, a, um, [Di hellera,] κισσινὸς, quod ex hedera est: ut Corona hederacea, materia hederacea, Ca. c. 111. Col. li. 8. ca. 10.

● HEDVI, Galliæ populi, Sequanis finitimi.

HEI, [Oime,] οἴ, interiectio dolentis, siue ingemiscentis, datiuo iungitur pronominis. Vt apud Vir. 2. Aeu. Hei mihi, qualis erat. Aspiratur natura, quòd is animi affectus aspiratione melius declaretur.

HELENA, næ, siue Helene, nes, p. c. ἑλένη, filia fuit Iouis ex Leda, Castoris & Pollucis soror, uel ut alij, Tyndari regis Laconiæ, & Ledæ. Hæc ob formæ elegãtiã, qua ceteris præstabat, a multis amata ẽ, & primũ a Theseo adhuc uirgũcula rapta, sed postea, absẽte Theseo, a Castore, & Polluce repetẽtib. citra iniuriã restituta: mox adulta Menelao Lacedemonũ regi nupsit. Paris aũt Priami filius, nemini forma cedens, illius pulchritudine illectus, Spartã nauigauit, ibique Helenã ipsã, absẽte Menelao, a quo prius benigne fuerat exceptus, rapuit. Alij tamẽ dicũt, cũ postulata Hesiona negaretur, Paridẽ illã regionẽ bello uastasse, & expugnata Sparta, Helenã captiuam abduxisse. Hac itaq; Iniuria uniuersi Græcorum principes commoti, primum omnes in Aulide coniurarunt de repetenda Helena, & euertẽdo Ilio. Quo in bello occiso Paride, Deiphobo eiusdẽ fratri nupsit: cũq; Græci armis diffidẽtes ad proditionẽ conuersi, discessũ ex cõposito simulassent, illa ex arte, accensa face ad occupandam urbem

bem Græcos reuocauit. capta urbe, Menelaum in cubiculum, ubi Deiphobus dormiebat, uocauit, quo interfecto, cum uiro in gratiã redijt. hoc igitur modo Menelao restituta, cum eandem nauem ascẽdens tempestatibus in Aegyptum delata est: inde rursus nauigans cum marito incolumis in Lacedæmoniam peruenit. Vir. lib. 7. Ledeamque Helenam Troianas uexit ad urbes.

HELIADAS, ἡλιάδες, fuerunt filiæ Solis & Climenes, sorores Phaetõtis, quarum nomina sunt Phaetusa, Lampetusa, & Lampetia. Hæ in ripa Padum mortem Phaetontis fulmine deiecti flentes, in arbores, quas alnos uocant, uersæ sunt, electrum lacrimantes. Vocantur autem Heliades a patre Sole, qui Græcis ἥλιος, dicitur. Ouid. libr. 2. Meta. Nec minus Heliades lugent, &c. Eædem & Phaetontiades appellantur a fratre Phaetonte. Vir. Eclo. 6. Tum Phaetontiades musco circundat amaræ Corticis, atque solo proceras erigit alnos.

HELICON, p.c. ἑλικὼν, mons Bœotiæ iuxta Thebas, atque (ut Strabo li. 9. scribit) Phocidi uicinus, non procul a Parnasso, eique æmulus & altitudine & circuitu: qui & ipse Apollini sacer est & musis. Vnde Heliconides ἑλικωνίδες, & per epenthesin Heliconiades Musæ sunt appellatæ. Dictus Helicon ab Helicone, qui ibi cum Cithæro ne fratre singulari certamine pugnasse fertur.

HELIOCAMINVS, ni, p.p. ἡλιοκάμινος, uaporatium quoddam solare in aprico loco situm, ad calorem solis excipiendum, Vlp. l. si arborem. ff. de Seruit. urb. præd. Si arbor, inquit, in heliocamino, uel solario solem adimat, dicendum erit, quia umbram fecit in loco, cui sol fuit necessarius, contra seruitutem impositam fieri. Heliocaminus, inquit Budæus in prioribus Annot. in Pandect. ad uerbum Solaris fornax dici potest. Est autem solare uaporarium, in aprico situm ad calorem solis excipiendum, quo antiqui utebantur. Plin. in epi. lib. 2. de diæta quadam loquens: In hac heliocaminus quidam, alia xystum, alia mare, utraque solem, cubiculum autem ualuis, cryptoporticum fenestra prospicit.

HELIOGABALVS, ἡλιογάβαλος, Antonini Caracallæ filius, furtim susceptus ex Soæmide Phœnissa, filia Mesæ, quæ soror erat Iuliæ, uxoris Seueri, Mesæ enim filiæ duæ erant, Soæmis, & Mamæa: quarum utranque Antoninus creditur polluisse, atque ex illa quidem Bassianum, qui postea dictus est Heliogabalus, ex hac uero Alexianum suscepisse, qui deinde dictus est Alexander. uide Herod. li. 5.

HELLEBORVS, siue Helleborum, ἐλλέβορος, Diosc. herba est insignem purgandi uim habens, quam Latini Veratrum appellant. Eius duo sunt genera, Album, quod uomitione caussas morborum extrahit: & Nigrum, per aluum quicquid noxiũ est, deijciens: alio nomine Melampodium dictum a Melampode quodam (siue is medicus, siue pastor fuerit) qui eo Præti filias in furorem actas, traditur persanasse. Præcipuus huius usus est in educendis noxijs humoribus, principia animæ facultatis sedem infestantibus: unde Melancholicis & furiosis dari solet, & comitiali morbo laborantibus. Hinc factũ est, ut quos cerebro minus sano esse uelimus significare, Helleboro opus esse dicamus, ut Helleborũ edere iubeamus. Pli. li. 25. c. 13. Efficacius helleborum ad uomitiones & ad bilem nigram extrahendam. Pla. in Pseu. Helleborum hisce hominibus opus est. Masculino genere usus est Vir. 3. Geo. Helleboro aque graues, nigrũq; bitumẽ. Col. li. 10. Sed negat helleboros, & noxia galbana succo. Præcipit Apuleius nominis huius primã uocalem esse aspirandã, etymon spectãs. Volunt .n. Helleborum dictũ, παρὰ τὸ τῇ βορᾷ ἑλεῖν, Apud Dioscoridem tamen ceterosq; Græcos, tenui spiritu constanter scribitur.

HELLEBOROSVS, ἐλλεβορῶν, dicitur, qui plus hellebori sumpsit, quã par fuit. Pla. in Rud. Helleborosus sum. T. At ego cerritus. Helleborum enim, si plus æquo sumatur, non mediocre periculum creat, sin minus sumatur, magnam ægritudinem leuare non potest. Vnde stomachatur Persius in imperitos medicos, qui cum modum mistionis ignorarent, non dubitabant tamen rem tam ancipitem & periculosæ aleæ plenam, non sine graui ſumentium discrimine aggredi. Diluis (inquit) helleborum.

HELLESPONTVS, fretum angustum, inter Aegeum mare & Propõtidem, septem stadiorum spatio Asiam ab Europa diuidens. dictum ab Helle Athamantis filia ibi submersa. Cic. de Fin.

HELVARI, [Diuorare, consumare,] λαφύσσειν, ἀσωτεύειν, prodigere, per luxum consumere, uorare. Ci. pro Domo sua: Cur ille gurges, heluatus tecum simul reip. sanguinem, ad cælum tamen extruxit uillam in Tusculano uisceribus ærarij? Idem pro Sext. Quid? tu meo periculo gurges, ac uorago patrimonij helluaberc.

HELLVATIO, nis, λαφυγμός, pdigalitas, uoracitas Ci. post red. i Sen.

HELVELLAE, arum, λαχανεία, sunt Holera minuta (ut inquit Festus) quoniam Hellus, & Hellu[l]a ueteres dicebant, pro Holus & Holera. Ci. ad Gallum, Fungos, heluellas.

HELVETII, ἐλβήτιοι, Ptolemæo fortissimi Gallorum populi, inter Rhenum, & Rhodanũ fluuios, Iuram montem, & Alpes siti: in quatuor olim pagos diuisi, quorum eo tempore, quo aduersus Cæsarem bellũ gerebãt, caput erat Auenticũ: ut est uidere apud Cæs. bel. Gal. Com. 1. Ptolem. li. 2. c. 9. inter Heluetiorum ciuitates annumerat & Ganodurum, & Forum Tiberij. Hodie in tredecim distincti sunt siue ciuitates, siue pagos, quorũ nomina sunt Tigurum, Berna, Lucerna, Viria, Suicia, Syluania, Tugium, Glarena, Basilea, Fiburgum, Salodrum, Abbatiscella, & Scaphusia. Statũ habent popularẽ, æqua uiuentes libertate. a quibusdam appellantur Suiceri, a Suicia pago, qui primus omnium Austriæ Ducum iugum excussit.

• HELVII, populi inter Celtas, monte Gebenna ab Aruernis diuisi. Cæs. cõm.

HELVO, onis, [Mangione, diuoratore, ingordo.] λαφύστης, ἄσωτος, homo imoderatæ uoracitatis, prodigus, gulæ uentriq; deditus. Heluo, (inquit Festus) qui immoderate bona sua consumit ab eluẽdo. Aspirat autẽ, ut auiditas magis exprobretur, sic enim fit uox incitatior. Ter. in Hea. C. Si scire uis, ego dicam, Gerro, iners, heluo, iners, ganeo dannosus. Cic. per translationem Heluonem librorũ dixit, pro nimis auido lectore librorũ, qui legendo satiari nequit. Heluo patriæ per translationẽ, pro eo qui turpissimo scelerum genere patriã perdit & infamat, uel patriæ bona prodigit ac deuorat. Cic. pro Sext. Gurges, atque heluo. idẽ in Pis. Heluo impurus. Idẽ 1. de lege Agra. Heluo immanis spurcissimus, nequissimus. apud eundẽ pro Domo sua, & post reditum in senatu.

HELVOLVS, a, um, pe. cu. quod accedit ad heluum colorem, sed tamen dilutiorem, ut plus ex albo participet, quam ex rufo. Vnde Heluolæ uuæ dicuntur, quæ eius sunt coloris. Col. lib. 3. ca. 2. Sunt & heluolæ, quas nonnulli Varias uocant, neque purpureæ, neque nigræ, ab heluo (ni fallor) colore uocitatæ.

HELVVS, color, medius est inter rufum & album. Var. li. 2. de re ru. ca. 5. de corio boum loquẽs: Corium, inquit, attactu non asperõ ac durũ colore potissimũ nigro, deinde rubeo, tertio heluo, quarto albo.

• HELXINE, herba, quæ alio nomine Perdicium dicitur.

• HELYMVS, & Panopes Acestæ regis Siciliæ comites.

HEM, [Oh, ah,] φεῦ, interiectio corripientis seipsum, uel indignantis, uel admirantis. Seru. Sulp. Cic. epist. lib. 4. Hem nos homunculi indignamur, si quis nostrum interijt, aut occisus est, quorum, &c. Apul. Hem hominis audaciam Quandoque demonstrantis est. Ter. in Andria: Hem puer hercle puer est.

HEMERODROMI, ἡμεροδρόμοι, dicuntur cursores, qui die uno ingens spatium cursus emetiuntur. Liu. libr. 1. bel. Maced. Nisi speculator (hemerodromos uocant Græci) ingens die uno cursu emetiẽs spatium, contemplatus regium agmen, è specula quadam prægressus nocte media Athenas peruenisset. Inter huiusmodi hemerodromos clarissimus fuit Philonides Alexandri Magni cursor.

HEMINA, p.c. κοτύλη, genus est mensuræ, dimidium continens sextarij: a Græco ἥμισυ, quod dimidium significat. Gel. li. 3 ca. 13.

HEMINARIVS, a, um, κοτυλιαῖος, quod heminæ mensuram habet. Per translationem accipitur pro exiguo. Quinct. lib. 6. cap. 4. Fabius maximus incusans Augusti congiariorum, quæ amicis dabantur, exiguitatem, heminaria esse dixit, id est, tenuia & exigua.

HEMISPHAERIVM, [Meza sphera,] ἡμισφαίριον, dimidia sphæra, hoc est, cæli dimidium. Var. li. 3. de re rust. ca. 5. intrinsecus sub tholo stella Lucifer interdiu, & noctu Hesperus, ita circumeunt, ad infimũ hemisphærium ac mouentur, ut indicent, quot sint horæ.

• HEMITRITAEVS, Semitertiana febris. Mar. li. 12. Cui grassis, & feruens Hemitritæus erat.

HEMVS, seu potius hæmus, αἶμος, mons in Thracia, excelsitate conspicuus, ex cuius uertice uulgata olim opinio fuit Ponticũ simul & Adriaticum mare & Istrum amnem, & alpes cõspici posse: nã excelsitate sua sex milia pas. continet. Dictus Hæmus, a nomine regis Hæmi, a cuius sorore alter quoq; mõs Thraciæ Rhodope nominatur: in quos trãsfiguratos esse Rhodopen & Hæmũ fabulæ canunt. Oui. li. 6. Met. Threijciã Rhodopẽ habet angulus unus, & Hæmũ, Nunc gelidos mõtes, mortalia corpora quõdã. Alij dictũ uolunt Hæmum ab Hæmo Boreæ & Orithyæ filio. Vide Hæmus. Est & hæmus nomen Græculi histrionis, cuius meminit Iuue. Sat. 6. Dicas hæc mollius Hæmo Quanquam & Carpophoro, facies tua computat annos.

HENDECASYLLABVS, [Verso d'undeci sillabe,] ἑνδεκασύλλαβος, uersus undecim syllabarum, qui Phalæcius dicitur ab inuentore: qualis ille Catullianus, Passer deliciæ meæ puellæ.

• HENDIADIS, figura, qua unum in duo diuiditur. Vir. 1. molemque & montes insuper altos. i. moles altorum montium.

HENETI, ἑνετοὶ, Paphlagoniæ populi fuerunt, qui Antenore duce cũ in intimũ maris Adriatici sinũ uenissent, permisti Troianis, omnes uno nomine Veneti appellati sunt. Liu. li. 1. ab urb. Casibus deinde uarijs Antenorẽ cũ multitudine Henetũ, qui seditione è Paphlagonia pulsi, & sedes, & ducẽ, rege Philemone ad Troiã amissu, quærebãt, uenisse in intimũ maris Adriatici sinũ: Euganeisque, qui inter mare, alpesq; incolebant, pulsis, Henetos, Troianosq; eas tenuisse terras: & in quem primum egressi sunt locum, Troia uocatur: pagoque inde Troiano nomen est: gens uniuersa Veneti appellati.

HEPAR, atis, p. genitiui c. [Fegato,] ἧπαρ, primum est sanguinis generandi instrumentorum, uenarumque omnium principium, quod Latine Iecur appellatur. Est item Hepar, piscis nomen ex genere locustarum, cuius meminit Pli. li. 32. ca. 11.

HEPATARIVS, a, um, [*Ciò che a fegato s'appartiene,*] ἡπατικός, ad hepar pertinens: ut, morbus hepatarius. Pla. in Curc.

HEPATICI, [*Fegatosi,*] ἡπατικοί, qui ex hepate laborant. & proprie ij, quibus imbecillum est iecur. Pli. li. 26. ca. 6.

HEPTERES, ἑπτήρης, nauis est septem habens remorum ordines. Liu. 4. Dec. lib. 7.

HERA, æ, priore c. [*Padrona, donna,*] δέσποινα, fœmininum ab Herus, idem est quod domina. Oui. epist. 9. Aequæque formosę pensa rependis heræ. Ennius apud Ci. li. 1. Offi. Vos ne uelit, an me regnare hera, quidve ferat sors, Virtute experiamur. Quo in loco nonnulli male accipiunt Heram pro Iunone. Nam in ea significatione (ut supra ostendimus) priorem producit, cum hic corripiatur. Neque alioqui apte hic locus de Iunone intelligi potest, cui nihil cum bello est cōmercij, sed de Fortuna potius, quæ in bello suo arbitrio uictoriam, cui sibi uisum est parti, creditur tribuere.

HERACLEA, æ, p. p. ἡράκλεια, multæ fuerunt hoc nomine urbes, inter quas maxime insignis fuit ea, quæ Pontica cognominata fuit, ad Pōtum Euxinum sita iuxta Maryandinos: a qua Dionysius philosophus Zenonis discipulus Heracleotes a Cicerone in Tusculanis appellatus est. Heraclea item Magnæ Græciæ ciuitas fuit, in finibus Italiæ, inter Sirin, & Acrin amnes, non procul a Crotone, aliquando Siris appellata, teste Pli. li. 3. cap. 11. Fuit præterea aliud eiusdē nominis oppidum, ultra Caspios montes, non procul ab Oxo amne, qui Margianam Sodiginamque irrigat, ab Alexandro Magno primum conditum. quod deinde euersum Antiochus restituit, & Achaida appellauit: ut refert idem Pli. li. 6. ca. 16. Est & Heraclea in Caria apud eundem li. 5. ca. 29. Item alia in Sicilia medio fere spatio sita inter Lilybeum, & Pachynum promontoria: cuius meminit Pom. li. 2. in descriptione Siciliæ. Est & Heraclea Cretæ apud Plin. li. 4. cap. 12. Item alia in Narbonēsi Gallia, ad ostiū Rhodani, apud eundem lib. 3. cap. 4. Fuerunt & aliquot alia eiusdem nominis oppida, quæ commemorantur a Stepha.

HERACLEOTES, siue Heracleota, ἡρακλεώτης, gentile ab Heraclea urbe deductum: unde Dionysius philosophus Heracleotes dicitur a Ci. 2. Tus. Hinc Heracleoticus, a, um, ἡρακλεωτικός, denominatiuū: ut Heracleotici cancri, apud Pli. l. 9 ca. 31. Heracleoticum origanū, apud eundem li. 25. ca. 4. Heracleoticum ostium Nili, quod alio nomine Naucraticon appellatur apud eundem li. 5. c. 10. Heracleotica nux, quæ & Auellana: uide in dictione Iuglans.

HERACLIDES, p. p. ἡρακλείδης, insignis Philosophus fuit ex Heraclea Ponti ciuitate Platonis, & Aristotelis auditor, uir insigni ingenio, sed habitu adeo molli, ut pro Pōtico Pompicus diceretur. Auctor Laertius. Reliquit ingenij sua monumenta nō pauca, quæ non extāt. Huius meminit & Ci. 5. Tus. Fuit præterea hoc nomine Lycius quidā Sophista nō ignobilis, qui cū aliquandiu Smyrnæ docuisset, sub tempora Seueri se Romam contulit. corā quo ex tempore dicturus, perturbatus nobilitate auditorum, sermone excidit. Solus sophistarum ad hanc artem industria & labore natura minime, iuuante, contendit. Hæc ex Philostrato Heraclides alius fuit è Mopso, ciuitate Ciliciæ, grammaticus nobilis, ut scribit Stephanus. Alius præterea pictor nobilis Macedo, qui initio naues pinxit: captoque Perseo a Paulo Aemilio Athenas commigrauit, eodem tempore, quo & Metrodorus philosophus & pictor. Pli. li. 35. ca. 11. Fuerunt & alij multi Heraclidæ, ingenio & doctrinæ insignes.

HERACLITVS, p. p. ἡράκλειτος, nomen proprium Philosophi Ephesij, qui ut tradit Suidas, nullum inuenitur habuisse præceptorem: tantū natura, & diligentia sola profecit. Quidam tamen audisse Xenocratem, & Hippasum Pythagoricum uolunt. Floruit temporibus ultimi Darij. Scripsit poetice multa: quæ ab Aristotele sæpe pro testimonijs citantur. De hoc sic scribit Ci. li. 5. Tus quæst. Est (inquit) apud Heraclitum physicum de principe Ephesiorū Hermodoro, Vniuersos ait Ephesios esse morte mulctandos, quod cum ciuitate expellerent Hermodorū, ita locuti sunt. Nemo de nobis unus excellat: sin quis extiterit, alio in loco, & apud alios sit. Hæc ille. Hunc aiunt, cum hydropicus esset, spretis medicis oblitum bubulo fimo soli siccandum se præbuisse, dormientemq; a canibus dilaceratum esse. Suidas. Hic quotidie domo egrediebatur, flebat, sicut Democritus ridebat, quod alteri omnia quæ agimus, miseriæ: alteri ineptiæ uiderentur. Horum meminit Ci. l. 4. Aca. Cognominatus est σκοτεινός, quasi tenebricosus. De industria enim adeo obscurabat stylum, ut eius uolumina philosophi sudantes uix intelligant. Huius dictionis penultima syllaba perperam corripitur, cum scribatur per ει diphtōgum. Lucr. li. 1. Heraclitus enim quorum dux agmina primus. Fuerunt alij quatuor Heracliti, primus poeta Lyricus: secundus Halicarnasseus, summæ elegantiæ: tertius Lesbius, qui Macedonum scripsit historiam: quartus uir ridiculus.

HERBA, æ, [*Herba,*] βοτάνη, πόα, ab aliquibus scribitur per diphthongum, quod credant ab hærendo deductum, eo quod terræ hæreat. Sed hæc Etymologia, ut minus friuola, ridetur a Tortellio, neque cuiquam eruditorum placet. Significatio eius nota est. Cice. de Orat. Lepidus in herba recumbebat. Virg. 9. Eclo. Quis caneret nymphas? quis humum florentibus herbis Spargeret? Herbam porrigere, siue Dare herbam, tritum est prouerbium pro eo quod est, se uictum fateri; & aduersarium suum uictorem agnuscere. Tractum (ut indicat Festus) ab eo, quòd olim pastores cursu certantes, cum superati essent, herbam ex eodem loco statim decerptam, aduersario porrigebant, uictoriæ agnitæ symbolum. Nonius. Herbam ueteres palmam, uel uictoriam dici uoluerunt. Virg. li. 3. Geor. Atque immemor herbæ uictor equus. Accius Meleagro. Gaudent, currunt, celebrant, herbam conferunt, donant, tenent pro se quisque. Hæc ille.

HERBACEVS, a, um, [*Di herba*] quod est ex herba: ut Corona herbacea: aut quod in herbam excrescit, & assurgit. Pl. li. 18. c. 13.

HERBARIVS, a, um, [*Ciò ch'all'erbe s'appartiene,*] qd' ad herbas attinet. Inde Herbaria ars dicitur, qua herbarum uires dignoscimus: pro qua etiam Herbariam substantiue dixit Pli. li. 7. ca. 56.

HERBARIVS, sub. [*Herbolato, herbaruolo,*] βοτανολόγος, qui herbas, earūque uires cognoscit, & ex ijs medicamenta efficit. Pli. li. 20. ca. 17.

HERBILIS, & hoc herbile, quod herba pastum est: ut Anseres herbiles, quos Festus maiores esse asserit, quam qui frugibus alti sunt.

HERBESCO, is, ere, [*Produrre herba, uerdeggiare, conuertirsi in herba.*] βοτανώδης, est herbam producere, uel in herbam conuerti. Ci. de Sen. Pro eodem etiam apud Plinium legitur Herbascere lib. 19. cap. 8.

HERBEVS, a, um, [*Verde, di color d'herba,*] idem quod uiridis, uel herbæ colorem habens. Pla. in Curc.

HERBVLA, æ, [*Herbetta,*] diminutiuum. Ci. 1. de Nat. Deo.

HERBOSVS, a, um, [*Herboso.*] βοτανώδης, herbis abundans. Oui. 14. Meta. Soluitur herboso religatus ab aggere funis.

HERBIDVS, a, um, [*Herboso,*] βοτανώδης, idē qd' herbosus, hoc ē, plenus herbis. Herbidus color, ē qui herbā refert, hoc ē uiridis. Pli. l. 2. cap. 14. Herbidæ segetes. Colum. lib 1. cap 6. Liu. 1. ab Vrb. & 9.

HERBITA, ἔρβιττα, Ptolem. Siciliæ urbs est: a qua Herbitenses populi quorum meminit Pli. li. 3. ca. 8. hodie sanctum Niculaum uocant.

HERCEVS, p. pro. ἑρκεῖος, dictus est Iuppiter, quem etiam Penetralem uocabant, quod intra conseptum domus cuiusque colebatur. Græce enim ἕρκος, septum, claustrumq; nominatur. Ouid. in Ibin: Cui nil Hercei profuit ara Iouis.

HERCLE. Ci. epist. Et hercle sine dubio erit ignominia.

HERCVLANVS, na, num, ἡράκλειος, nomen possessiuum ab Hercule deductum. Gel. li. 1. ca. 1. Comprehensa, inquit, mensura, Herculani pedis, secundum debitam membrorum omnium inter se competentiā modificatus est. Herculaneæ formicæ. Pli. li. 30. ca. 4. Herculaneæ urticæ genus odorem fundens. Pli. li. 21. ca. 15

HERCVLES, ἡρακλῆς, Iouis & Alcmenæ filius, qui ob fortitudinem & gloriam creditus fuit inter Deos esse relatus. Ci. li. 3. de nat. deo. sex hoc nomine fuisse appellatos commemorat: quorum primus fuit, qui certauit cum Apolline de tripode. Alter, Nilo natus Aegyptius, quem aiunt Phrygias litteras conscripsisse. Tertius, ex Idæis Dactylis, cui inferias afferunt. Quartus, Iouis filius, ex Asteria Latonæ sorore, qui Tyri colitur, filiamq; habuit Carthaginē. Quintus, in India, qui & Belus dicitur. Sextus Thebanus, ex Alcmena & Ioue tertio genitus, cui aliorum gesta assignant. Herodotus scribit, Herculem unum ex duodecim dijs Aegyptiorum, Græcosq; ab Aegyptijs hoc nomen mutatos indidisse filio Amphytrionis. Varro. XLIII. Herculem nominat. Veruntamen omnes, qui robore præstiterunt, hoc nomine ab Hercule Alcmenæ filio appellatos fuisse affirmat. Macr. l. 1. Satur. c. 20. asserit Herculem esse Solem. Et re uera, inquit, Herculem Solem esse uel ex nomine claret. Ἡρακλῆς enim quid aliud est, nisi ἥρας, id est aeris κλέος? Quæ porro alia aeris gloria, nisi Solis illuminatio est, cuius recessu, profunditate spiritus occulitur tenebrarum? Duodecim autem illi labores, quos Hercules creditur confecisse, nihil aliud significant, quam XII. signa zodiaci, quæ Sol singulis annis conficit. Sed de hoc uide plura apud Macr. Herculē autem Alcmenes filium maxime nobilitauit implacabile Iunonis odium, quæ quòd ex pellice natus esset, perdere illum cupiens, nouis semper monstris obiecit: quæ res expectationem eius maxime fefellit. Ille enim semper uictoriam referens, immortale sibi decus peperit, adeo ut illa prius iubendo, quam hic laborando defatigaretur. Quo factum est, ut licet multi fuerint Hercules, qui uarijs temporibus floruerunt, omnes heroica uirtute rerumq; gestarum magnitudine insignes, tamen huic uni reliquorum omnium labores tribuantur: quorum quando nusquam non mentio occurrit, uisum est celeberrimos aliquot subiicere. Primo itaq; cū adhuc in cunabulis iaceret, geminos angues a Iunone immissos elisit. II. Thespij filias numero quinquaginta adhuc puer, sed corporis robore præstans, una nocte compressit, suscepitq; quinquaginta filios, quos Thespiadas uocauerunt. III. Iam adultus Hydram colubris & capitibus pullulantem, face & ferro in Lerna palude oppressit. IIII. Ceruam æripedem, aureaq; habētem cornua in Menalo monte cursu comprehendit, atque interfecit. V. In Nemea silua iuxta Cleonas inusitatæ magnitudinis leonem iugulauit, & detractā pellem pro insigni gestauit. VI. Diomedē Tracis

ciæ regem, qui equos suos hospitum carnib. & sanguine pascebat, deuicit, uictumque ipsius equis in pabulum dedit. VIII. In Erymantho Arcadiæ monte terribilem aprum, & omnia circa illum locum deuastantem, cepit, eumq; uiuum ad Eurystheum attulit. VIIII. Stymphalides aues sagittis, ut quidam uolunt, interfecit: ut alij, sonitu ahenei crepitaculi usque ad insulam Aretiada fugauit. IX. Taurum (cui Neptunus furorem immiserat, eo quòd Minos Neptuno sacrificaturus optasset uictimam maiestate illius dignã, cui cũ pulcherrimus taurus ab eodem Deo fuisset oblatus, ipsum Minos seruare noluisset) insulam Cretam fere totam deuastantem domuit, eũq; uinctum ad Eurystheum attulit: qui postea eum Atticæ regioni immisit, cui plurimũ damni intulit: sed a Theseo interfectus fuit apud Marathonem, ut canit Oui. li. 7. Met. X. Acheloum superauit, ut supra dictum est. XI. Busiridem Aegypti regem hospites suos mactantem occidit. XII. Antæum gigantem in Lybia lucta uictum suffocauit. XIII. Calpen & Abylam mõtes antea cõiũctos, diuisit. XIIII. Aurea mala in Hesperidum hortis interempto prius dracone peruigili, qui ea custodiebat, sustulit. XV. Cælum iã fesso & incumbẽte ponderi Atlante, humeris tulit. XVI. Geryonem Hispaniæ regem tricorporem bello superauit, eiusque armenta abduxit. XVII. Cacũ latronem, Vulcani filiũ, semihominẽ, & flammiuomum oppressit. XVIII. Lacinium latronem, extremam Italiæ orã infestantem, sustulit, ibique Iunoni templum constituit, quod Iunonis Laciniæ appellatur. XIX. Albionem & Bergionẽ iter ipsius impedientes, haud longe ab ostio Rhodani a Ioue patre lapidum imbre adiutus, deuicit. XX. Pyrechmum Euboiæ regem, Bœotijs bellum inferentem, profligauit, eũq; pullis equinis alligatũ in diuersas partes discerpsit. XXI. Centauros domuit. XXII. Augiæ stabulum repurgauit. unde supra. XXIII. Hesionem Laomedontis filiam monstro marino expositam liberauit, occiso prius ceto: sed cum Laomedon equos præstantissimos in præmium illi pollicitos, denegaret, Hercules indignatus, Troiam euertit, & occiso rege Hesionem Thelamoni, qui primus murum conscenderat, in prędę partem cõcessit. XXIIII. Diripuit insulam Con, regemq; Eurypylum cum uxore & liberis trucidauit. Vide supra in dictione Cos. XXV. Amazonas debellauit, earumq; reginã Hippolyten cepit, cui baltheum abstulit, Eurystheoq; regi tradidit, captã uero Amazonẽ Theseo bellorum socio dedit. XXVI. Ad inferos descendit, & Cerberum iter prohibentẽ, triplici catena uinctũ ad superos traxit. Sunt qui dicant Herculem & adiuuisse Theseũ in rapienda Proserpina, alij solum Theseum eam eduxisse ad superos. Ditemq; uulnerasse. XXVII. Alcestim Admeti regis coniugẽ ab inferis ad uitam reduxit. XXVIII. Ab inferis reuersus Lycum Thebarum regem, eo quod Megaræ coniugi uim uoluisset inferre, interemit. XXIX. Aquilam, quæ Promethei in Caucaso religati perpetuo renascens iecur exedebat, sagittis traiecit. XXX. Cygnum Martis filium equestri certamine uicit. XXXI. Occidit Theodamantẽ, quod ei cibum denegasset, illiusque filium Hylam sibi charissimum, secũ adduxit. XXXII. Cecropas uicit dum Omphalæ Lydorum reginæ seruiret. XXXIII. Pylum diripuit, eiusque regem & Neleum, cum tota domo, præter Nestorem trucidauit: insuper Iunonem Neleo opem ferentem telo trisulco uulnerauit. XXXIIII. Eurytum Oechalię regem occidit, ipsamque Oechaliam urbem deleuit, & Iolem Euryti filiam sibi in uxorem denegatam, (quam tamẽ parens antea ei desponderat) ui obtinuit, eamq; secum in Euboram abduxit. Quod cũ Deianira coniux resciuisset, maritum suum Ioles amore detineri, per Lycam seruum uestem illi misit Nessi Centauri sanguine infectam futurum rata ut ea ratione languentem uiri amorem excitaret, eumq; ab alijs auulsum ad se unum reuocaret, quemadmodum Centaurus ipsi persuaserat. Cum itaque Hercules uestem sacrificaturus induisset, in tantam rabiem uersus est, ut constructa pyra seipsum combusserit. Post mortem uero in Deorum numerum relatus est. Habentur & aliæ res ab eo gestæ apud Diod. Siculum, quas si quis uolet, inde petat.

HERCVLE, & Hercle, Hercules, mehercules, & mehercule, [*Certamente.*] νὴ τὸν ἡρακλέα, aduerbia sunt iurandi, ab Hercule deducta: quasi dicas per Herculem. Ter. in Eunu. Hercle hoc factum est. Cœlius Ci. Et hercule confecta omnia fœde & inhoneste sunt. Idẽ de Clar. Ora. Et Hercules hæ quidem extant. Idem de Orat. Libentius dixerim Mehercule, quàm Mehercules.

HERCVLEVS, a, um, [*Di Hercole,*] p. c. quanquam Græce ἡρακλεῖος, dicatur cum ει, diphtongo in pen. Est autem proprie nomen possessiuum, significans id quod ad Herculem pertinet: ut Claua Herculea. Labor Herculeus. Hor. li. I. Carm. Perrupit Acheronta Herculeus labor, hoc est, labor Herculis. Nonnunquam Herculeum laborem, prouerbiali hyperbole pro immenso, & pene insuperabili labore accepimus. Herculeus nodus, prouerbij item speciem habet, pro nodo indissolubili. Herculeus morbus dicitur, quem Comitialem alio nomine uocamus, quod Hercules morbum hunc aliquando passus credatur.

HERCVLEE, [*Valorosamente, gagliardamente,*] ἡρακλείως, pro fortiter dixit Ci. li. 8. ad Att. Nunc fert etiam Herculee.

HERCVLIS, portus, [*Porto hercole,*] ἡρακλέους λιμὴν, oppidum est in ora Ligustica cum portu, apud Ptolem. lib. 3 cap I. & apud Pli. lib. 3. ca. 5. Est & Herculis portus in littore Brutio, non procul a Metauro fluuio: cuius meminit Pli. li. 3. cap. 5.

HERCYNIA, silua, ἑρκυνία. Straboni, est omnium Germaniæ siluarum longe maxima: quam Cæs. lib. 6. Comm. describit his uerbis: Huius hercyniæ siluæ, quæ supra demonstrata est, latitudo nouem dierum iter expedito patet. Non enim aliter finiri potest: neque mensuras itinerum nouerunt. Oritur ab Heluetiorum & Nemetum & Rauracorum finibus, rectaque fluminis Danubij regione pertinet ad fines Dacorum, & Anartium. Hinc se flectit sinistrorsus diuersis a flumine regionibus, multarumque gentium fines propter magnitudinem attingit. Neque quisquam est huius Germaniæ qui se aut audisse, aut adisse ad initium eius siluæ dicat, cum dierum iter 40 processerit, aut quo ex loco oriatur acceperit. Plura de Hercynia silua uide eodem loco apud Cæs.

HERI, [*Heri, hieri,*] χθὲς ἐχθὲς, id est, hesterno die. Ci. ad Att. Lepidus ad me heri uesperi litteras misit Antio. Dicitur etiam Here, propter cognationem litterarum i, & e, ut Vespere, & Vesperi. Teren. Eunu. Iub honestum hominem, quem mercatus est here? ab Heri fit Hesternus, a, um, [*Di hieri*] sicut a Cras Crastinus: ut Dies hesternus, Nox hesterna. Ouid. epist. 18. Est mare (confiteor) nondum tractabile nanti: Nocte sed hesterna lenior aura fuit. Accipitur nonnunquam pro pridianus. Ter. in Eunu. Quo pacto ex iure hesterno panem atrum uorent.

HERIFVGA, gæ, [*Che fugge il padrone,*] fugiens herum: ut Famuli herifugæ. Catullus. Ego quam miser relinquens, dominos ut herifugæ Famuli solent.

HERILIS, le, p. p. [*Del padrone,*] δεσποτικὸς, possessiuum est ab hero deductum: ut Herilis filius, Herilia imperia. Ter. in And. Herum fefelli: in nuptias conieci herilem filium.

•HERILLVS, Chalcedonius Philosophus, Zenonis auditor.

HERMAE, ἑρμαὶ, statuæ erant, siue signa, & præcipue trunci, quorum capita permutari poterant, cuiusmodi Athenis plurimi erãt, Mercurij imaginem referentes: a quo & nomen acceperũt. Nam Mercurius Græcis dicitur ἑρμῆς. Cic. ad Att. lib. I. Hermæ tui Pentelici cum capitibus æneis, de quibus ad me scripsisti, nunc admodum me delectant. Probus Aemilius in Alcibiadem Plutarchi: Id cum appareret, priusquam classis exiret, accidit ut una nocte omnes Hermæ, qui in oppido erant, Athenis deijcerentur, præter unum, qui ante ianuam erat. Suidas dicit Hermas statuas dictas, quod plurimũ Mercurij statuæ deliorarentur. Vnde uidetur profectum esse uulgatum illud prouerbium: Non ex quouis ligno fit Mercurius. Solent autem Hermæ præcipue circum sepulcra erigi, ad propagandam defunctorum memoriam: Solent præterea Romani Mercurij, ac Mineruæ statuas coniungere in gymnasijs, diceréque, quas Hermathenas Ci. nominat li. I. Ad Att. Epist. 2. Quod ad me (inquit) de Hermathena scribis, per mihi gratum est ornamentum academiæ proprium meæ, quod & Hermes commune omnium & Minerua singulare est insigne eius gymnasij.

•HERMAEA, Africæ promontorium. Ptol.

HERMAPHRODITVS, [*Hermaphrodito,*] p. p. ἑρμαφρόδιτος, Mercurij & Veneris filius, ut ex ipsa statim uocis cõpositione apparet. Nam Mercurius, ἑρμῆς, Venus, ἀφροδίτη, a Græcis dicitur. Hic cum uagabũdus in Cariã ad limpidissimũ fontẽ, quẽ Salmacis Nymphs incolebat, peruenisset, illa subito eius amore correpta (erat. n. adolescẽs formosissimus) cũ neq; blãditijs, neq; precibus ad concubitũ flecti posset, simulato recessu, post uepres, lauit. Is autẽ Nymphã abijsse ratus, fontem nudus intrauit: quod uidens Salmacis, subito occurrit, & abiectis uestibus arctissime eũ complexa est. Sed cũ ne tunc quidem obstinatũ exorare posset, a dijs petijt, ut ex duob. corporib. in unũ redigerentur. Cuius precib. exauditis, ambo in unum corpus coaluerunt, in quo sexus uterq; remanebat integer. Quod cũ uidisset Hermaphroditus, a superis petijsse dicitur, ut ea fonti natura maneret, ut qui uir eum intraret, ἀνδρόγυνος, idest utrunque sexum habens, exiret. Hinc omnes Androgyni uocantur Hermaphroditi.

HERMES, Trismegistus, ἑρμῆς ὁ τρισμέγιστος, philosophus in Aegypto post Mosen claruit, eo tempore, quo Philosophiæ studia in Aegypto cœperũt efflorescere: cũ antea tantũ circa astronomiã, & Mathematicas disciplinas uersarentur, quæ ad exercendũ ingeniũ magis, quã ad illustrandum animum ualent. Scripsit lingua patria dialogum, in Latinum sermonem postea conuersum, ubi Asclepius introducitur. Deum omnino unum opinatur omnium conditorẽ, errorémq; fatetur parentũ suorum, qui superstitiones idolorum iouenerunt. De hoc plura apud Suidam & Augustinum de Ciuit. Dei. Hermes alter item philosophus Aegyptius, auditor Syriani sophistę, cõdiscipulus Procli sub Adriano principe, uir non minore iustitia, quam doctrina præditus. Moriens iurauit & immortalem se esse, & incorruptibilem animum habere. Hæc Suid. Ci. Att. Hermas de quibus ad me scripsisti uehementer expecto.

HERNIA, [*Hernia,*] κήλη, morbus est scroti intumescentis & proprie,

cũ erupto peritonæo, corpus in aliquod ſcrotũ deciderit. Eius multæ ſunt ſpecies: Enterocele ἐντεροκήλη, enim dicitur cũ inteſtina dilabuntur in ſcrotũ, hoc eſt in ſacculũ, illũ qui ambit teſticulos, quẽ Græci nocãt ὄσχεον, Epiplocele, ἐπιπλοκήλη, cũ omentũ: Epiploenterocele, ἐπιπλοεντεροκήλη, cũ inteſtina ſimul cum omento eodẽ fuerint delapſa: Hydrocela, ὑδροκήλη, cũ in alterum è teſtibus humor confluit. Has ſpecies noſtri uocant Hernias (ut inquit Celſus) a duritie pellis, quæ fit poſt inteſtinorum deſcenſum. Hernium enim durum & aſperum dicitur. Tractum a Sabinorum lingua, qui Herniã ſaxum uocant. Mar. Deriſor Fabianus herniarum, Omnes quem modo colei timebant Dicentes tumidas in hydrocelas. Ramices uero uocãt, cum integro peritonæo ſcrotum aliqua ex cauſſa intumeſcit, quorum etiam aliquot faciunt ſpecies. Porocelã enim, πωροκήλην, uocant, cum ex abſceſſu aliquo circa ſcrotum materia ſubduruit: Sarcocelam, σαρκοκήλην, cum in ipſo ſcroto concreuit caro. Cirſocelã, κιρσοκήλην, cum tumeſcentes uenę ſcrotum replent: Bubonocelam, cum illæſo peritonæo aliquod ſuperiorum corporum nõ in ſcrotũ, ſed in inguẽ tantum deſcenderit. Hæc tamen differentia inter ramices, & hernias, ne ab ipſis quidem medicis ſemper obſeruatur. de Bronchocela ante diximus. Neque enim illa inter ſpecies herniæ eſt connumeranda, utpote quæ non pudendas partes, ſed collum infeſtat. Eſt enim Brunchocele tumor magnus & rotundus, inter cutem & aſperam arteriam, cui modo caro hebes, modo humor aliquis includitur: interdum etiam minutis oſſibus pili immiſti. Sunt etiam qui Herniam interpretentur teſtium thecam, in illo uerſu Mar. Ingens iratis apparuis hernia ſacris.

HEROICVS, a, um, [Heroico,] ἡρωϊκὸς, ut Heroica ætas in qua heroes floruerunt. Et Heroicus uerſus, quòd eo genere carminis heroum geſta deſcribantur. Ci. de Leg. li. 2. Ne plus quatuor heroicis uerſibus, quos lõgos appellat Ennius. Herois, idis, ἡρωῒς, apud Martialẽ, uide in dictione Heroides.

HEROIDES, [Donne illuſtri,] ἡρωΐδες, ἡρωΐναι, a ueteribus dictæ ſunt fœminæ illuſtriores, quales ſunt heroum uxores & filiæ. Papin. lib. 3. Syl. Qua ueteres Latias, Graiasque heroidas æquas Marti. Mutatas formas heroidas, inſuper iiſdem Addidit.

HEROINA, æ, ἡρωίνη, dicta fuit ab antiquis quælibet fœmina illuſtris: ut ſunt heroum filiæ, & uxores. Proper. lib. 1. Eleg. Illa ſit Inachiis & blandior heroinis.

•HERON, ἥρων, Athenienſis orator. Suid.

•HEROPHILA, Sybilla Eretria, quæ Tarquinio regi libros tres attulit, quorum duos combuſſit. tertium regi dedit, accepto eodem precio, quod pro tribus petierat.

HEROS, [Barone & ſignore, heroe, homo illuſtre, paladino,] ἥρως, in genitiuo herois, p. p. Dicti ſunt autẽ a ueteribus Heroes uiri nobiles, & illuſtres, qui mortales cũ eſſent rerũ tamen a ſe geſtarum magnitudine quã proxime ad Deos immortales acceſſerũt, eaq; apud uulgus opinionẽ emeruerũt, ut poſt mortẽ in Deorũ numerũ credantur relati, quales fuerunt ſemidei illi, de quibus fabulatur antiquitas, quos altero parente Deo, altero mortali prognatos credebant: quanquã eſſe uerisimilius hoc cõmentũ a mulieribus excogitatum ad prætexendam adulteriorum turpitudinem. Lucian. in 3. Dialog. mor definit Heroes hunc in modum: ἥρως ἐστὶν μήτε ἄνθρωπος, μήτε θεὸς, καὶ συναμφότερον ἐστὶ, hoc eſt, Heros eſt, qui neque homo eſt, neque Deus, & ſimul utrũque eſt. Quod ad huius uocis originẽ attinet, uariæ ſunt opiniones. Sunt. n. qui Heroem dictum putent, ἀπὸ τοῦ ἔρω τῆς ἀρετῆς, hoc eſt, ab amore uirtutis, prima uocali tenui mutata in aſpiratã. Auguſt. li. 10 de ciuitate Dei, putat heroes dictos, ἀπὸ τῆς ἥρας, hoc eſt, a Iunone, primũq; neſcio quem eius filium Heroẽ appellatum. Hoc uidelicet myſticum ſignificante fabula, quòd aer Iunoni deputetur, ubi uolunt cũ dæmonibus Heroas habitare. Quo nomine appellant alicuius meriti animas defunctorum. Idem li. 7. auctor eſt inter lunæ gyrum & nimborum ac uentorum cacumina aerias eſſe animas: ſed eas animo, non oculis uideri, & uocari Heroas, & Lares, & Genios. Martianus Capella in nuptiis Philologiæ dicit Heroas ab Hera, quæ terra dicitur, nuncupatos. Horatius in arte poetica. Intererit multum, Dauus ne loquatur, an heros Ci. ad Att. lib. 1. Heros ille noſter Cato. & lib. 14. Illi non heroes, ſed Dii futuri quidem in gloria ſempiterna ſunt. Vir. 6. Aen. Tum maximus heros Maternas agnoſcit aues.

HEROVS, a, um, [Heroico,] ἡρῷος, idem quod Heroicus: unde Heroipedes dicuntur, quibus in carmine heroico utimur. Ci. 3. de Ora. Quare plurimum ad heroum nos dactyli, & anapæſti, & ſpondei pedem inuitant. Heroi carminis opus Proper. li. 3. Eleg. 3.

HERVS, ri, [Padrone, ſignore,] δεσπότης, dominus. Virg. 3. Aeneid. Nec uictoris heri tetigit captiua cubile. Herus interdum herilem filium ſignificat, δεσπότης, Ci. pro Cor. Idem heros. ex. Gaditanos. Ter. in And. Quæ ſi non aſtu prouidentur, me aut herum peſſundabunt. Verba ſunt Daui de Pamphilo herili filio.

HESIODVS, pe. co. ἡσίοδος, poeta uetus, ex Aſcra uico Bœotiæ. unde & Aſcræus dictus eſt, Homeri (ut creditur) coætaneus. Hic primus de agricultura uerſibus ſcripſit, quem Virg. imitatus eſt. De morte eius ſcribit Plutarchus in conuiuio ſeptem Sapientũ apud Nemeũ Locricum occiſum fuiſſe, a Locrenſibus quibuſdam adoleſcentibus, cum quorum ſorore clam rem habebat hoſpes quidã Mileſius, quo Heſiodus familiariſſime utebatur. Suſpicati itaque fratres puellæ Heſiodum ab initio rei totius conſcium fuiſſe, diſpoſitis inſidiis eũ trucidarunt, & in mare abiecerunt. Corpus autem a delphinis protinus acceptum, ad Rhium Molycricum eſt aduectum. Ci. Off. Quę acceperis, ſi modo poſſis, iubet Heſiod.

HESPERIAE, ἑσπερίαι, duæ ſunt, una quæ Hiſpania dicitur, altera Italia, quæ ſic diſcernuntur: aut. n. Heſperiam ſolam dicimus, & ſignificat Italiam, [Italia,] Vir. 1. Aen. Eſt locus, Heſperiam Graii cognomine dicunt. Aut addimus adiectiuum Extremam, uel Vltimam, & ſignificat Hiſpaniam, quæ in occidentis eſt fine. Hora. lib. 1. Carm. Qui nunc Heſperia uictor ab ultima. Et hæc ab Heſpero occidentali ſtella dicta eſt: Italia uero ab Heſpero Atlantis fratre, qui a germano pulſus, Italiam tenuit, & ei nomen uel ſuum, uel ſuæ priſtinæ regionis impoſuit. Macrob. tamen uolut Heſperiam dictam eſſe Italiam, quod occaſui ſubiecta ſit.

HESPERIDES, p. c. ἑσπερίδες, appellatæ ſunt Heſperi fratris Atlantis filiæ, Aegle, Aretuſa & Heſperethuſa, quas Poetæ fabulãtur habuiſſe hortos, nemore aurifero pretioſos, ubi erat draco cuſtos peruigil, mala aurea uigilanter obſeruans, quem interfecit Hercules, pomaque aurea retulit ad uitricum Euryſtheum Pl. & Solin. interpretantur fuiſſe ęſtuarium maris, meatu flexuoſo inſtar draconis, quod hortos Heſperidum amplectabatur, ubi præter oleaſtrum, aliud nihil ex narrato illo aurifero nemore extare prodiderunt. Varro per mala aurea, oues ſignificari dicit, quas Hercules ex Africa in Græciam exportauerit. Nam μῆλον, apud Græcos ſignificat ouem & pomum. Hinc Melotæ, μηλωταὶ, dictæ ueſtes ex pellibus ouium confectæ. Aliter tradis Diod. lib. 5. Bibliothecæ, quem uidere potes. Cic. de Natu. Parcæ, heſperides, omnia.

HESPERVS, p. c. ἕσπερος, Atlantis frater, unde Heſperia. Scribit Diod. hunc Heſperum conſcendiſſe cacumen montis Atlantis ad curſus aſtrorum obſeruandos, & nunquam deinde comparuiſſe: cui uulgus honores diuinos exhibuit, aſtrumq; lucidiſſimum eius nomine appellauit. Vir. Eclog. 7. Ite domum ſaturæ uenit Heſperus, ite capellæ. Hæc etiam Serotina Stella, & Veſper dicitur, & Veſperugo, & Lucifer, & Venus. de quibus ſuo loco. Huius meminit Cice. lib. 2 de Nat. Deo. Infima eſt, inquit, quinque errantium, terræque proxima ſtella Veneris, quæ φωσφόρος, Latine lucifer dicitur, cum antegreditur Solem: cum ſubſequitur autem, Heſperus.

HESTERNVS, a, um, [Da hieri,] χθιζὸς, quod heri fuit: ut, Dies heſternus. Nox heſterna. Ci. de Nat. uelut a te ipſo heſterno die dictum eſt. Ouid. in Epiſt. Heros ad Leandrum: Eſt mare (confiteor) nondũ tractabile nanti: Nocte ſed heſterna leuior aura fuit. Interdum idẽ eſt quod Pridianus. Ter. in Eunu. Quo pacto ex iure heſterno panem atrum uorent.

HETRVRIA, [Toſcana] τυῤῥηνία, Stephano regio eſt Italiæ ad primam uſque Tiberis ripam protenſa, Macra fluuio a Liguria diſcreta: cuius hodie præcipua metropolis eſt Florentia. Dicta eſt autem Hetruria quaſi ἑτερορία, ἀπὸ τοῦ ἑτέρα καὶ ὄρη, eo quòd extendebatur ad alteram ripã Tiberis, qui eſt terminus inter Latium & Hetruriam. Ci. de Ar. Haruſpices ex Hetruria acciendos puto, in antiquis tamen monumentis Etruria, ſine aſpiratione ſcriptum eſt.

HEV, [Ohime, hai,] οἴμοι, interiectio eſt dolentis, & interdũ exprobrantis. Iungitur nominatiuo, accuſatiuo, & uocatiuo: de quibus ubique occurrunt exempla. Inuenitur etiam apud Plau. ſæpiuſcule cum datiuo, niſi exemplaria ſint uitioſa. Ita enim legitur in Mil. Heu mihi nequeo, quin fleam. Idem in Mercu. Heu miſerę mihi. Ibidem: Heu miſero mihi: Si ille abierit, mea omnes dicant eſſe ignauia. Sunt tamen, qui his omnibus in locis legant Hei. Pro eodem etiam dicimus Eheu: de quo ſuo loco diximus. Interdum etiam geminamus Heu. ſed tunc fere ponitur ſine caſu. Plaut. in Pſeu. Heu heu, quàm ego malis modis perdidi, quod tibi detuli. Cice. Tuſcu. Heu me infelicem.

HEVS, [Oho, o,] ὦ, aduerbium uocantis. Vir. 1. Aen. At prior, heus, inquit, iuuenes monſtrate mearum, Vidiſtis ſiquam hic errantem forte ſororum. Aliquando duplicatur, Heus, heus. Nonnunquam interiectio dolentis eſt: ut, Heus, etiam menſas conſumimus, inquit Iulus. Aſpiraturque magis uſu, quam ratione originis, cum & Feſtus ab αἶ, Græco trahere uideatur, quæ uox doloris eſt, unde & ægritudinem deductam eſſe tradit Ci. Epiſt. Heus tu quid agis.

EXAMETRVM, p. c. [Di ſei miſure. Di ſei pedi,] ἑξάμετρον, qđ eſt ſex menſurarum ſiue pedum: unde uerſus hexametri dicuntur, qui ſex conſtant pedibus. Ci. de Ora. lib 3. Solitus eſt uerſus hexametros, aliosque uariis modis, atque numeris fundere ex tempore.

H ANTE I

•HIARBAS Getulorum rex. ſunt qui ſine Aſpiratione hoc nomen ſcribant.

HIASCO, is, ere, [Aprirſi,] χαίνειν, hiare, & aperiri, Cato de Re ruſt. cap. 17. Vbi primum incipiunt hiaſcere, tum legi oportet. Hoc

est, quando primum incipiunt corticem interapertum ostendere. De nucibus loquitur.

•Hiemalis, herba, quæ Lepidium siluestre dicitur.

Hiato, tas, frequent. [*Aperirsi assai,*] χασμάω, est a uerbo Hio, hias, significat sæpe, uel multum aperior. Plaut. Si qua forte concio est, ubi cum hiatare nondum in mentem uenit, &c. Laberius passiuo usus est: Hiatantur fores, inquit, pro eo, quod est hiatant, id est patent.

Hiatvs, tus, [*Hiato, apertura.*] χάσμα, proprie est apertio oris, Cice. de Natu. Deo. Quædam animalia cibum oris hiatu, & dentibus ipsis capessunt. Per translationem accipitur pro terræ chasmate, aliarumque rerum apertione. Oui. in epist. Bris. Deuoret ante precor subito telluris hiatu.

Hic, iste, ille [*Questo, cotesto, quello.*] differunt in hunc modum ut Hic, cum suis deriuatis & compositis dicatur de persona, aut re loquentis, aut certe de re, uel persona illi proxima. Iste magis spectet personam audientis, quam nos uocamus secundam personam, hoc est, personam uel rem, ei cui loquimur proximam. Ille uero ad tertiam personam refertur, quæ remota est, tam a loquente, quam ab audiente. Ci. Curioni: Putares ne unquam accidere posse, ut mihi uerba deessent, neque solum ista uestra oratoria, sed etiam hæc leuia nostratia? Eadem quoque ratio est eorum aduerbiorum, quæ Localia nominata, ab iisdem pronominibus formantur: ut Hic denotet locū primum, in quo est is, qui loquitur, aut scribit: Istic secundum locū ubi est, cui loquimur, aut scribimus. Illic tertium & remotum quendam locum, in quo neque ego sum qui loquor aut scribo, neque tu, sed tertius quidam locus remotus ab utroque nostrum. Quare sic apte loquemur. Hic noui habemus nihil: quod si quid istic nobis acciderit, scire cupio. Item sic: Regis Hispanorum oratores, qui diebus superioribus hac iter habuerunt, ad quod tempus istuc peruenerint, facio te certiorem. Cice. Valerio: Ibi malis esse, ubi aliquo numero sis, quam istic, ubi solus sapere uideare. Ille uero, ἐκεῖνος, cū aduerbiis ab eo formatis (quemadmodum iam diximus) significat rem seu locum ab utroque remotum. Plau. Quis est, quem uidemus uenientem pannosum ac squalidum? Ille ne est noster Syrus? Plin. Hæc omnia ad nos ex illa prouincia comportarunt, illinc succi, illinc extremo orbe quæsitæ luxuriæ, opes. Duobus autem modis cōstruuntur, demonstratiue & relatiue. Teren. in Eun. Viden' tu illum Thais? Sene. Et qui hoc facit, sane prudens appellandus est. Et tunc Hic, eandem significationem habet, quam Is: a quo in nominatiuo pluralis numeri & mas. ac fœmi. generis, scriptura distinguitur. Hi enim, & Hæ, cum aspiratione & una uocali ab eo quod est Hic & Hæc descendunt. Ii uero, & Eæ, cum duabus uocalibus sine aspiratione fiunt ab Is, ea, id. Sciendum quoque est, quod Hic, cum pronomen est, indifferenter producitur, aut corripitur. Virg. 4. Aen. Solus hic inflexit sensus, animumque labantem. Idem 2. Aenei. Hæc finis Priami fatorum hic exitus illum Sorte tulit. Quando uero aduerb. est, producitur: ut Posthabita coluisse Samo, hic illius arma. Hic interdum accipitur pro talis, ut apud Vir. 9 Aeneid. Hunc ego te Euryale aspicio. Hic aduerbium non inuenoste accipitur pro tunc. Virgil. lib. 1. Aene. Hic regina grauem gemmis, auroq; poposcit, Impleuitque mero pateram. Præterea quemadmodum Hic pronomen accipitur aliquando pro talis, ita Hic aduerbium pro in tali loco. Pla. Hic ne esse oportuit, qui frugi esset? hoc est, in tali loco, & tā sordido. Accipitur quandoque iste pro Hic. Ci. Cum isto tempore stēt cum gladiis armati. Hic & is, alio modo usurpari solent ab auctoribus: ut, Alexander paruis copiis fretus superauit Darium cum infinito exercitu, & id uel hoc in adolescentia

Hicce, & Hiccine, οὗτοσί, illud eiusdem significationis cum hic. hoc semper interrogatiue ponitur, quasi hic ne? Dicitur & Hicce, Hæcce, & Hocce, τουτί. Vnde apud Teren. Hice, plurali numero dicitur, pro eo, quod est hi: enim ait, Hice arbitrantur, nunc hoc mouere suā esse Thaidem. Ci. pro Mil. Hiccine uir.

Hieratica, ἱερατική, chartæ quoddam genus subtilis, religiosis tantum uoluminibus dicatum, quod ab adulatione Cæsaris Augusti nomen accepit Pli. li. 13. ca. 12.

Hierodvli, lorum, p. p. [*Ministri de sacrifici,*] ἱερόδουλοι, sacrorū ministri. Iulius Firmicus lib. 8 Matheseos scribit futuros æditu os, aut hierodulos, qui habuerint horoscopum in uigesimasexta parte Geminorum.

Hieroglyphicae litterae, ἱερογλυφικὰ γράμματα, dictæ sunt apud Aegyptios notæ quorundam animalium, aut aliarum rerum sacris monumentis, quæ illi Hieroglyphica uocabant, incisæ: quibus uice litterarum utebantur, cum litteræ adhuc nō essent inuentæ. Qd' etiam apertissime testatur Cornel. Tacit. Primi (inquit) Aegyptii per figuras animalium sensus mentis effingebant.

Hieronymus, ἱερώνυμος, proprium nomen ecclesiastici disertissimique uiri, cuius opera in pretio habentur. Latine sacrum nomen interpretari possumus, quasi ἱερὸν ὄνομα, o paruo in y commutato.

Hierosolyma, lymæ, & Hierosolyma, lymorum, & Hierosolymæ, lymarum, numero plu. alia urbs Iudææ, totius Orientis clarissima, quæ & Hierosalem uocabatur, ἱεροσόλυμα, Ci. pro Flacco: Cum aurum ex Italia Hierosolymā exportari soleret. Suet. in Nerone: Spoponderunt ei regnū Hierosolymorum. Hierosolyma (ut scribit Hegesippus) quæ primo Solyma dicebatur, postea quam Rex Cananæus, cognomento Iustus, qui fuit conditor Solymorum, templum ei addidisset nam Græci ἱερὸν, templum uocant. Eusebius l. 9 Euāg. præp. Hierosolyma appellari ait, quasi hieron Solomonis, hoc est, ædem Solomonis, a templo quod Solomon Hierosolymis magnificentissimum construxit.

Hierosolymarivs, dictus est Cn. Pompeius ab Hierosolymis expugnatis. Ci. li. 2. ad Atti.

Hila, ἰλεόν, intestinum tenue, ab hira, siue ab hilum (inquit Varro li. 4. de Lingua Latina) quod est minimum. unde quandoque hilæ, pro intestinis fartis, aut lucanicis, accipi solent. Plaut. atque hilaa, & fumatas, & sumen. Ab hila, siue ab Hira, ut Festo placet, fit diminutiuum Hila Horat. 2. Serm Sa. 4 Perna magis, ac magis hilis Flagitat immorsus refici. Quandoque pro eo intestino, quod in anum se soluitur, quod medici uocant rectum. Laberius: Quomodo uideo adolescenti cædis hilas.

Hilare, & Hilariter aduerbia, [*Allegramente, giocondamente, lietamente,*] φαιδρῶς, læte, seu cum hilaritate. Cice. de Finib. lib. 5. Dicimus aliquem hilare uiuere, igitur si semel tristior effectus est, hilara uita amissa est? Idem 3. de Ora. Quis unquam res, præter hunc, tragicas pene comice, tristes remisse, seuera hilare, forenses scenica prope uenustate tractauit?

Hilaresco, [*Farsi allegro, allegrarsi.*] ἱλαρύνομαι, hilaris fio. Var. In uotum amicorum domus fumat, hilaresco.

Hilaria, orum, ἱλάρια, tantum pluraliter, & gen. neut. ut Saturnalia, antiqui diem æquinoctii uerni colētes appellarunt, ut loquit Macrobius, nempe octauum Calendas Aprilis, quo fit æquinoctium uernum: quo primum tempore sol diem longiorem nocte protendit. De His meminit Flauius Vopiscus in Aureliano.

Hilaris, hilare, p. c. [*Allegro, giocondo, lieto,*] ἱλαρὸς, φαιδρὸς, iucundus, lætusque. Hora. 1. epi. 19 Oderunt hilarem tristes, tristemque iocosi. Pro eodem etiam dicimus Hilarus, ri, Ci. de Fin. 5.

Hilaritas, [*Allegrezza, letitia,*] pro festiuitate & iucunditate, ἱλαρότης Ci. Dolabella: Hilaritas illa nostra, & suauitas, quæ te præter ceteros delectabat, erepta mihi omnis est. Idem 2. de Fin. Non hilaritate, nec lasciuia, nec risu, aut ioco comite leuitatis, sed sæpe etiā tristes firmitate & constantiā sunt beati.

•Hilarivs, Phrygius quidam uates. Fuit alter quoque orator Antiochenus, de quo multa Suid.

Hilarvlvs, li, diminu. Cic. ad Att. lib. 16. Atticæ, quoniam hilarula est, meis uerbis suauium des.

Hilarvs, ri, [*Allegro, lieto,*] Terent. in Ad. Hilarum ac lubentem fac te in nati nuptiis. Ci. de Fin. li. 5. Hilara uita.

Hilaritvs, hilariter. Pla. in Mil. honorato hilaritus me.

Hilaro, ras, [*Allegrare,*] φαιδρύνω, ἱλαρύνω, lætitiam, iucunditatemque do. Ci. li. 2 de Fin. Omnem iucundum motum quo sensus hilaretur, Græce, ἡδονὴν. Latine uoluntatem uocant. Palladius: Quę mansiones hyemi parantur, ita sunt constitutæ, ut possit eas hyberni solis cursus hilarare.

Hilvm, li, [*Il negro della faua,*] paruum illud nigrū, quod in summitate fabæ adhæret: unde & pro re exigua sumitur, quæ parui, uel nullius pretii est, quod Græci dicunt γρῦ. Ci. li. 1. Tusc. Cū illud quod Sisyphus uersat saxum, sudans nitendo, nec proficit hilum, id est, quicquam, tantillum, minimumque. Ab hoc nomine fit Nihilum, quasi ne hilum quidem, & per apocopen Nihil, & per syncopen Nil. Lucr. Ex nihilo nihil, in nihilum nil posse reuerti. Var. libro. ult. de Annal. Itaque ut eum, quem putamus esse non hili, dicimus Nihili, sic in quo putamus esse ne quicquam dicimus Nequam.

Himera, ἱμέρα, fluuius Siciliæ, qui in duas partes diuiditur, & in altera dulcem saporem, in altera salsum retinet. Est etiam urbis nomen eiusdem insulæ. Cic. in Ver. Sil. lib. 4 Qua mergitur Himera ponto. Vide Pli. li. 3 cap. 8.

Hinc, Ci. de Fin. uia quæ est hinc Indiam.

Hinnio, nis, niui, nitum, p. p. [*Annitrire.*] χρεμετίζω, proprium est uocis equorum. Quinct. li. 1. ca. 5 Ne balare quidem, aut hinnire fortiter diceremus.

Hinnitvs, tus, [*Lo annitrire,*] χρεμετισμὸς, Cic. 1. de Diu. Exaudiuit hinnitum, respexitque, & equum alacrem aspexit.

Hinnvs, hinni, dicitur animal, quod ex equo & asina nascitur. Var. lib. 2 de Re rust. c. 8. Muli & hinni bigeneri. ex equa enim & asino fit mulus, contra ex equo & asina hinnus.

Hinnvlvs, li, p. c. νεβρὸς, ceruorum, caprearum, capreolorum, damarum, & similium fœtura. Accipitur etiam pro paruo hinno hoc est, pro fœtu ex equo & asina nato. Pli. li. 7. c. 44. Equo & asina genitos mares hinnulos antiqui uocabant.

Hio, hias, [*Sbadigliare, spirare con la bocca aperta,*] χαίνω, proprie ore aperto spiritum emitto. Cice. Orato. Poetæ, qui ut uersus facerent, sæpe hiabant, ut Næuius. Plin. lib. 8 cap. 25. Inuitat ad hiandum sui

pabuli

pabuli gratia. Accipitur etiam hiare pro sponte, uel aliqua ui exter na aperiri, siue scindi: ut lingua hiat ariditate, & tellus æstu. Salu. li. 4. hiauit humus multa, uasta, & profunda. Hiare flores dicũtur, cum aperiuntur. Proper. li. 4. Nec flor ullus hiet pratis. Hiare orationem dixit Quinct. li. 8. ca. 6. quæ male coniuncta concinnataque est. Per translationem, significat mirari, dubitare, stupere. [*Dubitare, stupire.*] Vir. li. 6 Incertus clamor frustratur hiantes.

Hiasco, scis, inchoatiuum irregulare. nam secundum regulam debebat facere Hiasco.

Hipace, *ἱππάκη*, caseus ex lacte equino coagulatus. Plinius lib. 28. cap. 9.

Hippaco, cas, p. p. significat animam celeriter duco (inquit Festus) ab equi halitu, qui est supra modum acutus.

Hippago, ginis, genus nauigij conuehendis equis aptum, quod a Iulio Polluce *ἱππαγωγὸς*, dicitur: & a Liuio hippagoga lib. 4. Bel. Maced.

Hippias, *ἱππίας*, philosophus Eleus fuit teste Cice. li. 3. de Or. qui audiente pene tota Græcia gloriatus est, nihil esse ulla in arte rerum omnium, quod ipse nesciret: nec solum has artes, quibus liberales doctrinæ atque ingenuæ continerentur, geometriam, musicam, litterarum cognitionem, & poetarum, atque illas, quę de naturis rerum, quæ de hominum moribus, quæ de rebus pub. dicerentur: sed & anulum quem haberet, pallium quo amictus, soccos, quibus indutus esset, se sua manu confecisse.

•Hippion Argos, oppidum a Diomede conditum. postea Argyripa, & Arpi appellatum. Steph. & Plin.

•Hippo, oppidum Locrorum in Brutijs: quod postea Romani Vibonem appellarunt.

•Hippoboton, pratum sub Caspijs portis amplissimum.

•Hippocentauri, monstrosum hominum genus in Thessalia: anteriore parte hominum, posteriore equorum effigiem referens.

Hippocromi, *ἱππόκομοι*, agasones, ab equis curandis, colorē fuco, robur inani sagina (ut ait Quinct.) mentientes.

Hippocrates, p. c. *ἱπποκράτης*, nomen medici excellentissimi, patria Coi: cui tanta fuit artis peritia, ut uulgo crederetur Aesculapio prognatus. Eius libri tanquam diuino emanauerint ore, ubique celebrantur. Excessit e uita annos natus. ciiij. suscepit filios Thessalum & Draconem. Hæc ex Suid.

Hippocrene, p. p. *ἱπποκρήνη*, fons in Bœotia non procul ab Helicone monte, quem poetæ fabulantur factum esse ungula Pegasi, equi alati: cui fabulæ occasionem uidetur ministrasse Cadmus, qui cum in Bœotia locum urbi condendæ quæreret, huc illuc obequitans, hunc fontem primus creditur inuenisse. & quoniam Cadmus litterarum inuentor creditur, factum est, ut hic fons Musis sacer habeatur. Persius ad uerbum reddens uocem Græcam Fontem caballinum appellat. nam *ἵππος*, nobis equum sonat, & *κρήνη*, fontem.

Hippodame, p. c. *ἱπποδάμη*, & Hippodamia, æ, p. p. *ἱπποδάμεια*, filia Oenomai regis Elidis & Pisarum, qui cum ex oraculo se a genero interemptum iri didicisset, & illa a multis procis ob formæ præstantiam expeteretur, curule certamen procis instituit cum ipsa, (habebat enim equos uelocissimos, qui ex uentorum flatu creati erãt) ea lege, ut, qui uinceret, filiam haberet, uictus subiret mortem. Tredecim igitur uictis & occisis Pelops Tantali filius, uisa puella, eius amore protinus exarsit: cuius nuptias ut assequeretur, Myrtilũ, eius aurigam, pollicitis corrupit, sic ut ille axes infirmos & fragiles subiunxerit, uel ut alij uolunt, obicem axi non obiecerit, & sic fracto uel dissoluto curru, Oenomaus excidit, moriensque Myrtili caput deuouit: obtestans Pelopem, ut uicem suam ulcisceretur. quod & factum est. Cum enim pactum sibi perfidiæ præmium a Pelope posceret, ab eodem in mare deiectus est, atque hoc modo Pelops puella, & regno potitus est. De hac Oui. Venit ut in Phrygios Hippodamia sinus, Vir. 3 Geo. Hippodameque humeroque Pelops insignis eburno.

Hippodromus, p. c. [*Luogo doue corrono i caualli,*] *ἱππόδρομος*, equorum curriculum, hoc est ampla planities, in qua de peruicitate certatur citra pugnæ simulacrum. nam stadium, in quo equites imaginario prelio concurrere solent, catadromus, *κατάδρομος*, dicebatur. Mart. lib. 12. Puluereumque fugax Hippodromon ungula pulsat. Plaut. in Cist quo pacto eam ab Hippodromo uiderim herilem filiam nostram sustollere.

Hippolyta, Amazonum regina, quam Hercules prelio uictam Theseo dedit uxorem. Fuit etiam hoc nomine Acasti Magnesiæ regis uxor, quæ Peleum, quod libidini eius non paruisset, apud uirum accusauit, tanquam ei uim inferre uoluisset.

Hyppolitus, p. c. *ἱππόλυτος*, Thesei, & Hippolitæ Amazonis filius fuit: qui cum cœlibem ducens uitam sese uenatu exerceret, & constanti animo sperneret mulieres, a Phædra nouerca, absente patre, amatus est: cuius turpi desiderio cum obtemperare noluisset, illa apud uirum, illum detulit, quòd sibi uim inferre uoluisset. quamobrem cum uideret Hippolytus patrem, dolo nouercæ persuasum, de nece sua cogitare, conscenso curru fugam arripuit. sed dum phocæ, quæ tum forte in littus exierant, equorum & rotarum strepitu perterritæ magno impetu se in mari præcipitarent, exterriti equi, frustra obluctante Hippolyto, currum per scopulos, & saxa traxerunt, iuuenemque infelicem loris implicitum in partes discerpserunt. hunc postea Aesculapius reuocauit ab inferis, & pristinæ incolumitati restituit. Hippolytus uero, relicta terra Attica, in Italiam uenit ne patris iram rursus experiretur, & se Virbium appellari iussit, quod bis uir fuisset. Oppidum non procul a Roma ædificauit, quod a nomine acceptæ coniugis, Ariciam appellauit. Sed hanc fabulam esse constat, ut inquit Plato in Cratylo.

Hippomanes, p. c. gen. neut. secundum Priscianum, *ἱππομανές*, ab equæ furore nomen habet, quasi *τῆς ἵππου μανία*, quid autem significet, non satis conuenit inter scriptores. Seruius scribit esse uirus, ex equarum inguinibus defluens, quo tempore feruntur in amoris furorem, quod in humana uiscera descendens, furorem facit. Vir. li. 3 Geor. Hinc demum hippomanes uero quod nomine dicunt Pastores, lentum distillat ab inguine uirus: Sic Colum. lib. 7. Curãdum est, ut tam fœminis, quam admissarijs desiderantibus, coeundi fiat potestas, quoniam id præcipue armentum, si prohibeas, libidinis extimulatur furijs. unde etiam ueneno inditum est nomen *ἱππομανὲς*, quod equinæ cupidini similem mortalibus amorem accendat Pli. uero li. 28. cap. 11 & lib. 8. cap. 42. asserit esse carunculam in fronte pulli equini caricæ magnitudine, colore nigro: quam statim edito partu mater e fronte dentibus cõuellit, quod si quis prius abstulerit, pullum mater ad ubera non admittit. Vir. 4. Aen. Quæritur & nascentis equi de fronte reuulsus, Et matri præreptus amor. Hac caruncula mulieres medicamenta componentes uertere homines feruntur in furorem.

Hippona, *ἱππώνη*, dea erat, quam stabularij maxime colebant, cuiusque effigies in stabulis locabatur. Apul. lib. 2. Meta. In ipso meditullio Hipponæ deæ simulacrum residens ædiculæ, accurate corollis roseis ornatum. Iuuen. Sat. 8. Hipponam, & facies olida ad præsepia pictas.

Hipponax, *ἱππῶναξ*, Iamborum poeta, tanta deformitate, & fœditate uultus, ut eius effigies a pictoribus quibusdam publice proposita fuerit deridenda. quamobrem indignatus Hipponax tam amare in illos est inuectus, ut aliquos ex ijs credatur compulisse ad suspẽdium. Hic creditur inuenisse Scazontem carminis Iambici genus, quod ab eius nomine Hipponacticum uocamus, siue Hipponacteum. Cice. in Ora. Hipponacteos effugere uix possumus: magna enim parte ex iambis nostra constat oratio, Vide Plin. libr. 36. cap. 5. Hipponacteum præconium, pro infami nota posuit Cic. epist. lib. 7.

Hippoperæ, p. p. [*Bolge, ualigie, bisaccie,*] *ἱπποπήραι*, dicuntur sacculi, quibus equites necessaria itineri secum circunferunt. Senec. in epist. ad Lucil. M. Cato censorius canterio uehebatur, hippoperis quidem impositis, ut secum utilia portaret. Hæ a Festo uocatur Bulgæ, Galli Malas uocant.

•Hippophaes, frutex in marinis locis nascens.

•Hippophaeston, spinæ fulloniæ genus, in marinis locis, sabulosisque proueniens.

•Hippopodes, populi in oceano Scythico.

•Hippopotamus, equus fluuialis, in Nilo præcipue nascens.

Hircosus, sa, sum, [*che sente di becco,*] *τραγόμασχαλος*, *κινάβρων*, qui hircum olet: hoc est: cuius alæ fœdũ spirant odorem. Pers. Sat. 3. Hic aliquis de gente hircosa centurionum. Idem Sat. 5. Dicas hæc inter hircosos centuriones.

Hirquitallire, *τραγίζειν*, proprie de pueris dicitur, siue adolescẽtulis, qui iam pubescentes, uocem emittere incipiunt grauem & subraucam. quo tempore pueros ipsos Hirquitallos appellant, siue quod tum primum se Veneri initiantes, hircum incipiunt olere, siue quòd uocem edant grauiorem, hircinæque non dissimilem.

Hirquus, per q. [*Cantone dell'occhio,*] *κανθὸς*, est angulus oculi. Vir. 3. Eclo. Transuersa tuentibus hirquis. Tractum est ab oculis hircorũ, qui ob libidinis ardorem, retortis in angulũ oculis, capras oblique aspiciunt. Vide Seruium in locum Vir. iam citatum.

Hircus, ci, per. c, [*Becco, capro, caprone,*] *τράγος*, dicitur caprarũ admissarius, hoc est, caper, qui iam coire & fœtere cœperit. Hor. Epo. 16. Ametque salsa leuis hircus æquora. Plautus ad hominem transtulit immundum & libidinosum. Plaut. in Asin. Flagitium maximum feci miser Propter operam illius improbi hirci edentuli. Mulgere hircos dici prouerbialiter, de re absurda. Virg. 3. Eclog. Atque idẽ iungat uulpes & mulgeat hircos. Hircus item dicitur alarum graueolẽtia, ad hirci animalis fœtorem accedens. Horat. Epod. 12. Grauis hirsutis cubat hircus in alis. Catullus etiam Caprum appellat. Valle sub alarum trux habitare caper.

Hircinus, a, um, *τραγικὸς*, ab hirco formatum. Apul. Homo hircina libidine furens. Pli. li. 12. ca. 17. In pellibus hircinis.

Hirnea, æ, uasis genus, quod Pla. in Amph. Circeam appellat. Cato de Re rust. ca 81. Indito in hirneam fictilem.

Hirpias familiæ, in Faliscorum agro fuerunt, quæ in sacrificio anno,

quo, quod fiebat in monte Soracte, ambulantes ſuper ambuſtam ſtruem lignorum non adurebantur. Plin. lib. 7. c. 2. Hi a Solino uocantur Hirpi.

Hirsutus, a, um, pe. pro. [*Peloſo.*] τριχώδης, λάσιος, piloſus, ſetoſus, horridus. Cicer. de natu. Animantes quædam hirſutæ ſpinis. Mart. lib. 10. Hirſutis ego cruribus geniſque, Os blæſum tibi, debiliſque lingua eſt. Vir. 7. Eclog. Stant & iuniperi, & caſtaneæ hirſutæ. Quo in loco Virg. uocat caſtaneas hirſutas, quæ adhuc ſuis echinis includuntur. Plin. lib. 20. cap. 9. eius comparatiuum protulit: candidior ſatiua, & hirſutior. Ouid. 5. Triſt. Nihil eſt hirſutius illis. ubi pro inamœno accipitur.

Hirtus, a, um, [*Peloſo.*] λάσιος, hirſutus. Vir. l. 3. Geo. Hirtaſque capellas. Plin. li. 15. ca. 37. Hirtus ſetis muſculus marinus. Ouid. 10. Metam. Canities rigidis ſtetit hirta capillis. Col. lib. 10. Talis humus ſepibus hirtis claudatur. Hirta corpora, Pli li. 7. cap. 2. Hirtæ oues, Varr. de Re ruſt. lib 2. cap. 2.

Hirudo, p. p. huius hirudinis, [*ſanguiſuga, ſanguettola.*] βδέλλα, ſanguiſuga, ab hærendo carni dicta βδέλλα. Hora. de Arte Poet. Non miſſura cutem niſi plena cruoris hirudo. Hirudo ærarij, per translationem, hoc eſt, exhauſtrix. Cice. ad Att. lib. 1. hirudo ærarij, miſera & ieiuna plebecula.

Hirundininus, a, um, quod eſt hirundinis. ut Hirũdininus nidus apud Plaut. in Rud. Hirundininus ſanguis. Pli. li. 30. c. 14.

Hirundo, dinis. [*La rondine.*] χελιδών, auis notiſsima in tectis nidificans, ſub initium ueris ad nos tranſuolans. Vir. 4. Geor. Ante, Garrula quam tignis nidum ſuſpendat hirundo.

Hisco, cis, ere, [*Aprire la bocca, aprirſi.*] διαίρειν τὸ ϛόμα, Demoſthenis, proprie eſt labra diducere, & loquendi gratia os aperire: unde etiam accipitur pro eo quod eſt, trepide, hæſitanter, & imperfecte pauca eloqui: quod Græci dicunt, γρύζειν. Cice. 5. Philip. Reſpondeſne ad hæc, aut omnino hiſcere audebis? Virg. 3. Aen. Ratis turbatus uocibus hiſco. Dicitur tamen etiam de alijs quibuſuis rebus. Vnde terra etiam hiſcere, χαίνειν, dicitur, cum præ nimio æſtu aperit & rimas agit. Oui. 6. Epi. Hiſcere nẽpe tibi terra roganda foret. Plau. in Pſeu. Tace, ædes hiſcunt. hoc eſt, patefiunt, & aperiuntur. inter hiare & hiſcere hoc intereſſe puto, quod Hiare, eſt patentem eſſe: Hiſcere uero, pateſcere, ideſt, patefieri. Quandoque Hiſcere accipitur pro hæſitare, & dubitare, [*Dubitare,*] Næuius: Hiſcit, dubius eſt, quid agat. Dehiſco, & Fatiſco, ſuis locis.

Hispalis, Beticæ prouinciæ urbs clariſsima, Romanorum colonia, Pli lib. 3. ca. 1. Hodie Siuilia dicitur.

Hispania, [*Spagna,*] Iberia, iſpania, regio Europæ, quæ a montibus Pyrenæis incipiens, per columnas Herculis circumiens, uſque in Borealem Oceanum protenditur. Decem millibus ſtadijs (ut Appianus ſcribit) eius latitudo commenſuratur. Longitudo prorſus eadem eſſe uidetur. Terra, frumenti, uini olei, auri, gemmarum, metallorumque ferax. Ex qua etiam belliccoſiſsimi uiri, ac uelociſsimi equi procreantur. Refert Varro, in Hiſpanijs equas credi ex uento concipere, quod equos habeat hæc regio curſu tam ueloces, ut merito ex uentis concepti ferantur. Ci. Atti. Et dux Hiſpaniæ. Diuiditur autem omnis Hiſpania, teſte Pli. lib. 3. cap. 1. 2. & 3. in Citeriorem, & Vlteriorem. Vlterior rurſus ſecatur in duas partes, in Bæticam, quæ hodie Granata dicitur, & Luſitaniam, quam uocant Portugalliam, quæ Ana fluuio a Bætica diſtinguitur. Vlterioris Hiſpaniæ conuentus erant quatuor. Gaditanus, Cordubenſis, Aſtigitanus, & Hiſpalenſis. Citerior autem Hiſpania, quæ & Tarraconenſis dicebatur, in ſeptem diuidebatur conuentus, quos uide apud Plinium. Hodie diuiditur in quinque regna: Caſtellam, quæ cum Legione permiſta, unum efficit regnum, Galleciam, Cathaloniam, Arragoniam, & Nauarram. Omnis autem Hiſpania ab Ibero fluuio primum dicta fuit Iberia: poſtea ab Heſpero Atlantis fratre, ſiue (ut alij malunt) ab Heſpero ſtella lucidiſsima quæ ueſpertino tẽpore in Occidente apparet ſolem ſubſequens, uocata eſt Heſperia, ultimo uero ab Hiſpali urbe, ad fretum Atlanticum ſita, quam hodie Sibiliam uocant, dicta fuit Hiſpalia: unaq; deinde litera immutata, Hiſpania. Vnde

Hispaniensis, & Hiſpanus fiunt: ſicut a Sicilia Siculus & Sicilienſis, a Corintho, Corinthius, Corinthienſis. Sed qui in Hiſpania natus eſt, Hiſpanus, ἴβηρ, dicitur: Hiſpanienſis, Ἰσπανικὸς, qui alibi ortus in Hiſpania uerſatur: hoc eſt, qui licet in Hiſpania ſit, non tamen in ea natus eſt. Vnde Hiſpanienſes uocamus negociatores, qui in Hiſpania negociantur. Sic Hiſpanienſem exercitum uocabant Romani, qui in Hiſpania militabat. Cic. de Natu. Aeſtus maritimi Hiſpanienſes, uel Britannici. Pli. l. 13 Cæſar Hiſpanienſi triumpho Chium, & Falernum dedit: cum in Hiſpania bellum aduerſus Romanos, non Hiſpanos geſſerit.

Hispidus, da, dum, p. c. [*Peloſo, aſpro,*] λάσιος, δασὺς, hirſutus, aſper, ſetoſus, horridus. Virg. Cui laterum tenus hiſpida nanti Frons hominem præfert. Plin. lib. 16. Continentur hiſpido calyce. Hiſpidus aſpectus, apud eundem, lib. 22. ca. 6.

Hispidosus, a, um, [*Peloſo.*] λάσιος, τριχώδης. idem quod hiſpidus. Catul. Non dico pueris, ſed hiſpidoſis.

Hister, ὑποκριτὴς, Hetruſcorum lingua dicebatur Ludio. Auctor Liui. lib. 7. ab urbe. Vide Hiſtrio.

Historia, ſtoriæ, [*Hiſtoria.*] ἱϛορία. Latine narratio, & rerum geſtarum expoſitio. proprie tamen eſt earum rerum, quibus gerendis interfuit is, qui eas narrat. unde nomen habet, ἀπὸ τοῦ ἱϛορεῖν, quod ſpectare, uel cognoſcere ſignificat. Plau. in Menech. Quin nos hinc domum redimus, niſi ſi hiſtoriam ſcripturi ſumus. Cice. 4. Acad. Sane doctum hominem, ut indicat ipſius hiſtoria ſcripta Græce. Accipitur etiam latius nomen hiſtoriæ, ut non ſolum de narratione rei geſtæ dicatur, uerum etiam de quauis interpretatione ſeu expoſitione. Vnde Plin. opus ſuum ad D. Veſpaſianum, de Naturali hiſtoria inſcripſit. Hiſtoriam Cicero alijs uocabulis uocat, memoriam publicam, memoriam rerum, commemorationem antiquitatis, monumenta rerum ueterum, monumenta temporum, locorum, hominũ, rerum geſtarum, omnium ſecretorum memoriam.

Historialis, hiſtoriale, quod ad hiſtoriam ſpectat. Pl. 36. ca. 33.

Historicus, [*Hiſtorico,*] ἱϛοριογράφος, hiſtoriarum ſcriptor. Cic. pro Mur. Tua nobilitas hominibus litteratis, & hiſtoricis eſt notior populo, & ſuffragatoribus obſcurior. Hiſtoricus, a, um, ἱϛορικὸς, quod hiſtoriæ proprium eſt: ut Fides hiſtorica. Ouid. 3. Amor. Obligat hiſtorica, nec ſua uerba fide. Hiſtoricum ſcribendi genus. Cice. de Clar. Orat.

Histricus, ca, cum, pen. corr. ὑποκριτικὸς, quod ad hiſtrum, hoc eſt, ad hiſtrionem pertinet. Plaut. in Pœn. Imperator hiſtricus. Hinc formauit diminutiuum Hiero. contra Ruf. hiſtriculæ, & liuidæ mentis hominem.

Histrio, nis, & Hiſtriones, [*Hiſtrioni, che recitano le comedie.*] ὑποκριταὶ μῖμοι, artifices ludiones, qui perſonati in ſcenis fabulas agunt. ab Hiſtria regione, ex qua primum ueniſſe, indeq; nomen ſortitos eſſe, aſſerit Feſt. cui tamen refragantur Liuius, Valeriuſque ſcribentes nomẽ hiſtrionis fuiſſe inditum, quia Hiſter Tuſco uerbo ludio uocabatur. Cice. 4. Tuſcul. Aguntur iſta ab oratore quidem melius, quàm a bullo hiſtrione. Idem de Orat. Roſcius, & Aeſopus, hiſtriones clari.

Histrionalis, le, [*Ciò che ad Hiſtrione ſi conuiene,*] ὑποκριτικός, ad hiſtrionem pertinens: ut, Studium hiſtrionale. Ci. de Ora. Vt laſciua uerborum hiſtrionales modos exprimant.

Histrionia, niæ, uel Hiſtrionica, æ, ὑποκριτική, ars hiſtrionum. Plaut. in Amph. Iouem facere hiſtrioniam.

Histrionicus, ca, cum, ὑποκριτικὸς, quod eſt hiſtrionis, ſeu quod ad hiſtrionem pertinet.

Hiulco, as, [*Aprire, fendere,*] χίζω, διαχίζω, aperio, findo, hiulcum facio. Catul. Aeſtus hiulcat agros.

Hiulce, aduerb. Ci. de Orat. Ex quo ſic locutum eſſe eius patrem iudico, non uaſte, non hiulce, ſed preſſe, & æqualiter.

Hiulcus, a, um, [*Feſſo, aperto,*] χασμώδης, fiſſus, fatiſcens. Vir. 2. Geor. Hoc ubi hiulca ſiti findit Canis æſtifer arua. Per tranſlationem & orationẽ dicimus hiulcam, quæ male cohæret. Ci. de Orat. Nec aſper uerborum cõcurſus ſit, neve hiulcus. Diomedes Hiulcos uerſus appellat exiles, & quaſi in media parte hiantes.

H ANTE O

Hoarus, ὀαρὸς, Scythię fluuius.

Hoc, [*Queſto.*] τοῦ το, pronomen demonſtratiuum neutri generis, cuius maſculinum eſt Hic. Virg. 4 Aen. Hoc illud Germana fuit? Migrat interdum in aduerbium, idemque ſignificat quod Huc. Vir. 8. Aen. Hoc tunc ignipotens cœlo deſcendit ab alto. Sic enim legit Priſcianus. Ci. Epi Hoc ſcribo parcius.

Hodie, [*Hoggi, hoggidì,*] σήμερον, καὶ τήμερον ἀττικῶς,] hoc die. Cice. 3. Verr. Nonæ ſunt hodie Sextiles: hora nona conuenire cœpimus. Accipitur item pro nunc, ſiue hoc tempore, ſiue hac ætate. Ter. in Eunuc. O populares, ecquis me uiuit hodie fortunatior? Cice. pro Domo ſua. Hodieque Volaterrani fruuntur nobiſcum ſimul hac ciuitate: Hinc

Hodiernus, a, um, [*Di hoggi,*] ut, hodiernus dies, ἡ σημέρον ἡμέρα, Cicero in Catil.

Holocaustum, uictima, quæ, detractis extis, integra aræ imponebatur: παρὰ τὸ ὅλον καίεσθαι, quod totum crematetur.

Holophanta, qui ob conſuenda mendacia uili conducitur mercede. Pla. Curcul. Holophãtam, an ſycophantam hunc dicam, neſcio.

Holoserica vestes, uel ſubſtantiue Holoſerica, orum, [*Veſte tutta di ſeta,*] ὁλοσηρικὰ, genus ueſtis, quæ tota ex ſerico conſtabat, nulla alia materia admiſta qua primus, teſte Lãpridio uſus eſt Heliogabalus. Tacitus autem Imperator holoſericæ ueſtis uſum uiris omnibus interdixit. Quam rarus autem fuerit apud ueteres holoſerici uſus, quantaque eius caritas, docet Vopiſcus in Aureliano his uerbis: Veſtem holoſericeam neque ipſe in ueſtiario ſuo habuit, neque alteri utendam permiſit. Et cum ab eo uxor ſua peteret, ut unico pallio blatteo ſerico uteretur, ille reſpondit, Abſit ut auro fila penſentur. libra enim auri tunc libra ſerici fuit. Hactenus ille. Sericæ autem ueſtes a Seribus Indiæ populis ſunt appellatæ, apud quos

uermiculus exiguus, qui σὴρ, appellatur, conficit molliorem illam lanam, quam Sericum appellamus. quod uermiculi genus, antea orbi nostro ignotum, a monachis quibusdam e Secunda, Indorum urbe, ad Iustinianum Imperatoré allatum, hodie per omné Europam sparsum est. De uermiculi huius natura, uide plura apud Bayfium.

• HOLCVS, herba quæ aristas educit é corpore. Pli.

• HOLOSTEON, herba, quæ molle gramen dicitur. Pli.

• HOMERIDAS, familia illustris apud Chios. Hellanicus.

HOMEROMASTIX, ὁμηρομάστιξ, cognomen Zoili cuiusdam, qui eo solum nomine innotuit, quod præstantissimum poetarum omnium Homerum, libris aduersus eum editis, ausus fuerit inscitię arguere. quos libros cum Ptolemęo Aegypti regi obtulisset, rex tum quidé dissimulata indignatione, quam ex hominis impudentia conceperat, post aliquot dies pecunię aliquid petenti, quo inopiam subleuaret, Mirum (inquit) te inopia premi, qui multo Homero es doctior cum ille, qui ante annos mille fato functus ést, etiam hodie tot hominum millia pascat. Tandem parricidij accusatus, iussu regis in crucé sublatus est. Dictus Homeromastix quasi Homeri flagellum: μάστιξ enim Gręcis flagellum. Vnde & Comici uerberones Mastigias identidem appellant. Extenditur & latius Homeromastigos appellatio, ut omnibus plane detractoribus accommodetur, qui insatiabili reprehendendi libidine optima quęq; lacerant. Pli. in Proœ. operis: Vt obiter caueam istos Homeromastigas. Sic Virgiliomastix, Virgilij reprehensor: & Ciceromastix, quo nomine Licinius eum librum inscripsit, quem in Ciceronem edidit, teste Gellio lib. 17. cap. 1.

HOMERVS, ri, pen. pro. Ὅμηρος, nomen poetæ Gręci excellentissimi, qui fuit ante Romam conditam annis circiter centum sexaginta, ut Cornelius Nepos in libris Chronicorum tradit. Hic fuit cæcus, & ob id Homeri nomen sortitus est, cum prius Melesigenes diceretur, quòd ad Meletem fluuium natus esset. Cumęi nanque & Iones captos oculis ὁμήρους, appellant, quòd humeris, id est, itineris ducibus, egeant. Hinc Cæcutiens Męonius nuncupatur a Martiano lib. 1. de Nupt. Philologię. Petrarcha in Burol. Cęcumque senem, sed multa uidentem. De patria eius nihil certi traditur: fecit enim nominis eius claritas, ut, quem uiuum, rebusque omnibus egentem, nemo agnouerit, nunc multę Gręcię urbes certatim sibi uendicent, adeo ut quibus potissimum credere debeamus non facile fuerit discernere. Quod etiam testatur Ci. pro Archia: Homerum (inquit) Colophonij ciuem dicunt esse suum, Chij suum uendicant, Salaminij repetunt: Smyrnęi uero suum esse confirmant: multi preterea pugnant inter se. Extat ea de re disticon Gręcum apud Gell. li. 3. ca. 11.

Ἑπτὰ πόλεις διερίζουσι περὶ ῥίζαν Ὁμήρου.

Σμύρνα, ῥόδος, κολοφὼν, σαλαμὶν, χίος, ἄργος, ἀθῆναι.

Reliquam eius uitam breuitatis caussa hic pretermittimus: quam qui latius nosse cupit, Herodotum adeat, & Plutarchum.

HOMICIDA, dę. p. p. [Homecida, micidiale] ἀνδροφόνος, qui hominem necat. Cice. 2. Phil. Fateor eos plus quam sicarios, plus quam homicidas, plus quam parricidas esse. Interdum cum laude dicitur, pro uiro forti [Forte,] qui multos in bello occiderit. unde Horatius Homicidam Hectorem dixit.

HOMICIDIVM, dij, [Homicidio,] ἀνδροφονία, μιαιφονία, hominis necatio. Quinct. li. 5. ca. 9. & Val. Max. li. 1. ca. 5. & Pli. lib. 18. cap. 3.

HOMILIA, ὁμιλία, Græcis colloquium, & cœtum significat: unde etiã concionem, siue orationem, quę in cœtu habetur, scriptores Ecclesiastici Homiliam uocant.

HOMILETICVS, deduxit Hieronymus ad Heraclium.

HOMO, inis, [Huomo,] ἄνθρωπος, ab humo dictus, ut Varroni placet. Cicero de Legibus. Animal hoc prouidum, sagax, multiplex, acutũ, memor, plenum rationis, & consilij, quem uocamus hominem, præclara quadam conditione generatum esse a supremo deo. Idem 3. Off. Homo rationis est particeps, per quam consequentia cernit, principia & caussas rerum uidet. Idem 2. de Nat. Deo. Homo ortus est ad mundum contemplandum & mirandum. Et paulo post: Deus homines humo excitatos, celsos & erectos constituit, ut Deorum cognitionem cælum intuentes capere possent. Ouid. 4. Met. Pronaque cum spectẽt animalia cetera terram, Os homini sublime dedit, cælumque tueri iussit, & erectos ad sydera tollere uultus. Homo autem utrunq; sexum complectitur, tam uirum, quam fœminam. Pla. in Cist. Metus utrobique me agitat, illos hominis, miseræ misereri. Sulpitius ad Ci. Epist. Fam. quæ si hoc tempore non suum diem obijsset, paucis post annis tamen erat ei moriendum, quoniam homo nata fuerat.

HOMOEOMERIA, ὁμοιομερία, similitudo partium. Lucr. lib. 1. Hinc & Anaxagoræ scrutemur homœomeriam. Seruius super illud Virg. 4. Aeneid. exoriare aliquis nostris ex ossibus ultor. Secundum, inquit, Anaxagoram, qui dicit, homœomeriam, id est, omnium membrorum similitudinem esse in rebus creandis: id est, ex ossibus, ex sãguine, ex medullis, nam omnia pro parte sui transeunt in procreationem. Homœomeria item appellatur, cum partes eandem rationem, atque idem nomen cum toto obtinent. sic terram uel aquam ὁμοιομερῆ, esse dicimus, quòd quamuis exiguam terræ aquæue partem, terram aut aquam appellemus. Sic etiam a Medicis in corpore animalis partes illæ minimæ ὁμοιομερεῖς, appellantur, quas nos similares nominamus: quales sunt caro, os, cartilago, & eiusmodi.

HOMONYMON, pen. corr. eiusdem nominis. proprie enim Homonyma dicuntur res diuersæ eodem appellatæ nomine: ut Taurus Ammons, & bos masculus, eodé nomine, cum sint res diuersissimæ. Homonyma itaque dici possunt, quæ a grammaticis uocantur Aequiuoca.

HONESTAS, atis, [Honestà.] τὸ καλὸν, dignitas, decus, laus uirtute comparata. Cice. in Off. In officio colendo sita est honestas omnis, & in negligendo turpitudo. Idem pro Mur. Nolite eum ante partis honestatibus, atque omni dignitate priuare.

HONESTE, aduerb. [Honestamente, honoreuolmente.] καλῶς, cum honore & dignitate. Terent. in Eun. Honeste quo modo hinc abeam, nescio. Ci. de Amic. quamuis honeste id facerent, ius tamen amicitiæ deserere arguerentur.

HONESTISSIMVS, ἐντιμότατος, honore plenissimus. Cice. Lent. is dies nobis honestissimus fuit in senatu.

HONESTO, stas, [Fare honore, honorare] ἐπικοσμῶ, τιμάω, decoro, honore afficio. Plaut. Capt. Ne me secus honore honestes, quam egote, cum seruiebas mihi. Cic. 1. Off. Nec domo dominus, sed domino domus honestanda est. Sal. in Catil. Indignos homines honore honestatos uidebam. Cohonesto, cum alijs honesto. Ci. Brut. Quos cohonestatis, si resp. municipium tuo studio, & diligentia bene administrata erit. Dehonesto, contrarium suo simplici.

HONESTVM, sti; [Cio che è honesto, uirtù honesta.] τὸ καλὸν, uirtutem, probitatemque significat, quo cauetur, ne quid indecore, libidinose, turpiter fiat, cogitetur ue. Quinct. lib. 2. ca. 4 Iustum, pium, religiosum, ceteraque his similia honesto complectimur.

HONESTVS, a, um, [Honoreuole, degno, honesto.] σεμνὸς, honore, & dignitate plenus. Salust. in Iugurth. Quibus omnia honesta, atque inhonesta uendere mos erat. Item pulcher, [Bello,] Terentius in Eunuc. Ita me dij ament, honestus est. Sic etiam Inhonestus, modo turpis, id est honoris expers. Ci. pro domo: Atilium hominem turpissimũ, atque inhonestissimum iudicares: Modo deformis. Ter. Eunuc. Illamne, obsecro, inhonestum senem, & mulierem?

HONOR, oris, & Honos, [Honore, ornamento.] τιμὴ, reuerentia, quam alicui exhibemus in uirtutis testimonium. Cice. pro Cœlio: Nemini unquam præsenti Puteolani maiores honores habuerunt. Accipitur & pro magistratu, [Magistrato,] Idem de Cla. Orat. Honos est præmium uirtutis, iudicio studioque ciuium delatum ad aliquẽ. Aliquando pro forma [Bellezza,] Virgil. lib. 1. Et lætos oculis afflarat honores. aliquando pro obseruantia [Riuerenza.] Idem l. 8 Semper honore meo, semper celebrabere donis. Inuenitur & pro ipsis sacrificijs, uel odoribus, quos ueteres Dijs suis accendebat. Virgil. 1. Aen. Aut supplex aris imponat honores? Aliquando pro præmio [Premio,] ut apud eundem: Ipsis præcipue ductorib. addit honores mortis honos, id est sepultura: ut, Cernit ibi mæstos, & mortis honore carentes. Aliquando pro amore [Amore,] Idem 11. Aen. Siquis Amatæ Tangit honos animum. Honorem præfari dicimus, cum rem aliquam turpem dicturi, paucula uerba præmittimus, quibus turpitudinis ueniam a præsentibus precamur. Cic. Pæto: Si dicimus, ille patrem strangulauit, honorem non præfamur: sin de Aurelia aliquid, honos præfandus est. Pro eodem etiam dicimus, Habere honorem auribus. Curtius lib. 5. ad ultimum opus (honos auribus sit habitus) ima corporis uelamenta proijciunt.

HONORABILIS, le, [Degno d'honore,] ἔντιμος, honore dignus. Liu. 4. ab urbe: uerendum magis, quam honorabilem faciant.

HONORARIVM, rij, γεράσιον, donum erat, teste Budæo, quod consulibus olim in prouincias aduenientibus honoris loco dabatur. qualia hodie principibus suas primum urbes ingressis porrigi, ueluti bene ominandi gratia, solent. Honorarium ob id dictum, quod honoris caussa dabatur, non tanquam debitum exigebatur. Cice. in Pis. Qui modus tibi fuit frumenti æstimandi, qui honorarij? si quidem potest ui, & metu exortum honorarium nominari. Est etiam Honorarium apud Iurisconsultos múnus, quod patronis dabatur a clientibus. olim enim patroni non exigebant officij sui mercedem, clientes tamen, ne accepti beneficij immemores uiderentur, patronis suis munus aliquod offerebant, quod honorarium uocabãt. eo quod magis ad honorandum patronum, quam ad mercedis satisfactioné soleat offerri.

HONORARIVS, a, um, γεράσιος, quod ad honorem pertinet: ut Ius honorarium, id est Prætorium, ab honore Prætorũ. Honorarius arbiter dicitur, quem honoris caussa utraque pars summú facit suæ caussæ & controuersiæ iudicem. Ci. 5. Tusc. equorum controuersiam solebat tanquam honorarius arbiter iudicare Carneades. Ludi honorarij, quos antiqui Liberalia dicebant, ut inquit Fest. dicti honorarij, ab honore uidelicet eorum, qui munera ea populo edebant. Hinc

HONORARIVS TVMVLVS, [Per honore,] κενοτάφιον, qui honoris caussa erigitur. Suet. in Claud. Cæs.

HONORATE, [*Honoratamente,*] cum honore, & dignitate. Cic. 11. Phi. Quam honorate, quam grauiter sæpe in senatu prædicauerunt? Tacit. li. 10. filium eius honorate custodierunt.

HONORIFICE, [*Honoratamente,*] honorate Ci. 6. Verr. In curiam uenimus: honorifice sane consurgitur. Idem ad Cœlium: nunquam, nisi honorificentissime, Pompeium appellat.

HONORIFICO, as, [*Honorare,*] honore afficio. Lactant. lib. 7. Vt honorificent regem magnum.

HONORIFICVS, ca, cum, [*Ciò che fa honore,*] τίμιος, quod honorem confert. Ci. Cœlio, honorificus in me consul fuit. Honorifica mētio alicuius, apud eundem ad Q. Fr.

HONORO, ras, p. p. [*Honorare,*] ἄγω ἐν τιμαῖς, honore afficio. Cic. 1. de Diuin. Amphiaraum sic honorauit fama Græciæ Deus, ut haberetur. Honorare alias a Cicerone dicitur, Honorem habere alicui, Honestare, Honorem debitum alicui præstare, Honore augere, Honore amplissimo ornare [*Honorare.*] Vnde Honoratus, qui in honore habetur [*Honorato,*] Ci. li. 1. Offi. dicendum est, qualem hominis honorati & principis domum placeat esse. Idem de Senec. Minent in claris, & honoratis uiris. Inhonoro, contrarium suo simplici.

HONORVS, ra, rum, [*Honoreuole,*] τίμιος, decorus, honorificus. Tacit. l. 3. quæ in Drusum, patrem Germanici, honora & magnifica Augustus fecisset. Honora oratio, apud eundem lib. 3. Vnde inhonorus, sine honore, Pli. li. 5. cap. 10.

HOPLOMACHVS, ii, qui scuto reliquisq; armis instructus, in arenā descendit nam ὅπλον, apud Græcos modo scutum, modo omnia generaliter arma denotat, quæ pugnantibus usui sunt. Mart. lib 8. Hoplomachus nunc es: fueras ophthalmicus ante.

HORA, ræ, [*Hora,*] ὥρα, apud ueteres accipitur pro cuiusuis temporis parte: unde quatuor illæ anni partes, Ver, Aestas, Autumnus, & Hyems anni horæ dictæ sunt. Hodie tamen magis accipimus pro æqualibus illis spatiis, in quæ dies diuiditur. Dictæ autem sunt Horę (ut Macro. putat) a Sole. Aegyptii enim Solem uocabant Horum. Vnde etiam Horę ab Ouid. Solis ministræ finguntur. Siue (ut alii malunt) ἀπὸ τοῦ ὅρου, quod terminum significas, siue ab ὁρίζειν, quod est terminare, definire, uel diuidere. Sunt enim horæ, nihil aliud, quam spatia quædam ęqualia, in quę dies diuiduntur. Alij malunt horas dictas, ἀπὸ τοῦ οὔρου, quo uerbo urina significatur. ferunt enim Hermetem Trismegistum horas primum obseruasse ex urina sacri cuiusdam animalis, quod Serapi erat dicatum. nam cum animaduerteret ab eo animali diei & noctis unius spatio, æqualibus interpositis interuallis, urinam duodecies emitti, placuit in totidem horas diem ciuilem diuidere: qui tamen postea duplicato numero in horas XXIIII. est distinctus. Terent. in Eunu. Dum hęc dicit, abijt hora. Cic. 6. Verr. Hora amplius iam in demoliendo signo permulti homines moliebantur. Hora etiam quandoque pro die [*Dì,*] accipitur. Cic. 3. Ver. ut, cum horis nostris nos essemus usi, tu quadragesimo post die responderes. Vbi Asconius, Horas suas uocat uiginti dies, qui accusatori dabantur ad accusandum legitimi, totidemque defensori. Vir. 1. Georg. Nunquam te crastina fallet Hora. omnium horarum hominem ueteres appellabant eum, qui serijs pariter ac iocis esset accommodatus, & qui cum assidue libeat conuiuere, atque ita appellatum Asinium Pollionem, auctor est Fabius lib. 8. cap. 4. circa finem. Hora præterea, Deę cuiusdam nomen erat apud Romanos, ita dictę, ἀπὸ τῆς ὥρας, hoc est, a uenustate & pulchritudine, cui pręesse putabatur. Hanc Romani putabant esse Hersiliam Romuli uxorem, quę post Romuli apotheosin in cœlū translata, pro Hersilia uocata est Hora. Ennius: Teque Quirine pater ueneror, Horāque Quirini. Apud Ouid. tamen in fine lib. 14 Metam. legitur Ora priore correpta. Priscum (inquit) pariter cum corpore nomen Mutat, Oramque uocat, quæ nunc Dea iuncta Quirino est.

HORAEVM, dicitur mel æstiuum, cæterique omnes fructus, qui æstate colliguntur, ἀπὸ τῆς ὥρας, hoc est, a pulchritudine, quod fructus eo anni tempore collecti pulchritudine & bonitate ceteris præstēt. Dicuntur & hoc nomine quædam salsamenta ex piscibus confecta. Athenæus: Salsamentum horæum est, aut thynneum. in horæo macra pinguibus, in thynneo macris pinguia præferimus.

HORARIVM, rij, substantiuum, ὡρολογεῖον, est instrumentum quoduis, quo diei horas deprehendimus. Censorius ca. de dieb. Nasica censor ex aqua fecit horarium.

HORARIVS, a, um, [*Di una hora,*] quod est unius horæ: unde Secretum horarium, dicitur secretum unius horæ: Suet. in Domit. Inter initia principatus quotidie secretum sibi horarium sumere solebat.

HORATIVS, ὁράτιος, poeta Venusinus, Lyricorum & Satyrarum scriptor, qui anno Imperij Augusti Cæsaris, XXXIII. ætatis uero suæ LVII. moriens, Augustum reliquit hæredem, maxima pompa apud Mœcenatem in Exquilijs sepultus. Oui. Detinuit nostras numerosus Horatius aures.

HORCTVM, & Forctum [*Buono,*] pro bono Veteres usurparunt. Fest.

HORDA, dæ, uacca prægnans, βοῦς ἐγκύμων, ἢ ἔγκυος, nam quæ sterilis est, Taura appellatur. Varr. 2. de Re rust. cap. 5. Quæ sterilis est uacca, Taura appellatur: quæ prægnans, Horda. Oui. mutata aspiratione in digamma Aeolicum pro eodem dixit Fordam, putatque a ferendo deriuari. Forda ferens bos est, fœcundaque dicta ferendo.

HORDEACIVS, cia, cium, [*Di orzo,*] κρίθινος, est materia hordei. ut, Panis hordeacius. Pli. li. 18. cap. 11.

HORDEARIVS, ria, rium, quod hordeo uiuit. Plin. lib. 18 ca. 7. Gladiatores cognomine hordearij uocabantur. Vnde æs hordearium ueteres dicebant, quod pro hordeo equiti dabatur. Fest. Hordearia pruna Pli. li. 15. ca. 13 Hordearia appellata a comitatu frugis eius.

HORDEVM, dei, [*Orzo,*] κριθή, ab horrore, quoniam licet calamus altior frumento, quam hordeo sit: arista tamē mordacior est hordeo. Vel dicitur ab oriendi celeritate, quod ante omnia frumenta fit aridum, aut certe ab antiquo adiectiuo Hordus, quod apud uetustissimos significabat grauidum: pro quo posteriores mutata aspiratione in digamma Aeolicum, dixerunt Fordus. Pli. lib. 18. ca. 7. Hordeum frugum omnium mollissimum est: seri non ualet, nisi in soluta, & sicca terra, ac nisi læta.

HORDOCIA, orum, dicta sunt ab antiquis sacra, in quibus hostiæ hordæ, id est prægnantes immolabantur, κρινοφάγοι, Fest.

HORIZON, huius horizontis, pen. pro. [*Horizonte,*] ὁρίζων, finitor uel terminator Latine dicitur, ἀπὸ τοῦ ὁρίζειν, quod est terminare. Est autem circulus, uel cæli terminus quodam circo designatus: qui super terram uidetur, quem sibi uniuscuiusque circunscribit aspectus. Centum & octoginta stadia non excedit acies contra uidentes. Vbicunque terrarum steteris uideris tibi quandam cæli conclusionem uidere, quam Horizontem uocauerunt. Cice. 2. de Diui. Cum illi orbes, qui cælum quasi medium diuidunt, & aspectum nostrum definiūt, qui a Græcis ὁρίζοντες, nominantur, a nobis finientes rectissime uocari possunt, uarietatem maximam habeant, alijque in alijs locis sint, necesse est ortus, occasusque siderum non fieri eodem tempore apud omnes.

*HORMINVM, herba est folio marrubij, uulgo. d. Saluia transmarina.

HORNVS, na, num, [*D'uno anno,*] τήτινος, a pronomine Hic, & Annus, idem est, quod huius anni, uel quod ad ætatem unius anni non excessit. Vnde Hornam frugem dicimus, quæ hoc anno prouenit. Acron uero hornum, quod est unius anni dixit: ut res horna: id est annua uel noua. Propert. lib. 4. Illa dies agnis cædem denūciat hornis, id est, anniculis. At Porphyrio Hornum, huius anni exposuit. Vnde sup. illud Horatij i Epodo. Et horna dulci, uina promens dolio. Horna, inquit, uina dicūtur huius anni. Nonius uero illius anni interpretatus est, & adducit Lucil. lib. 28. ita scribentem: Verum anno, aut horno te abstuleris. Hornam messem, prouerbiali figura dixit Plau. pro maximo emolumento. quasi dicas, tantum lucri, quantum eo anno sit prouentutum in agris. Vide Adagiorum librum.

HORNOTINVS, a, um, [*Di uno anno*] ἔτος, p. c. sicut a diu, Diutinus, huius, uel unius anni. Ci. 5. Verr. Hæ litteræ hoc, quātum est ex Sicilia frumenti hornotini, exarauerunt. Cato de Re rust. ca. 17. Hornotinæ nuces uirides. Col. lib. 3. Plantas hornotinas.

*HORNODES, Parthorum rex.

HOROLOGIVM, gij, [*Horologio, horiuolo,*] ὡρολογεῖον, quasi horarum ratio, instrumentum quo horæ designantur, quod olim solarium dicebatur, quoniam in Sole tantum horarum ratio cōspiceretur. Apud antiquos enim erat concha hemicyclia, lineis debita proportione distincta, cui prælongus ex ære, aut ligno baculus Soli oppositus supereminebat, & eius umbra in lineis incidens horas ostendebat. Quanquam & alia habuerunt Prisci horologia, quæ aquæ aut etiam arenulæ fluxu horas indicabant, quas ab aqua sensim defluente Clepsydras uocabant. Vide Pli. li. 7. ca. 60. Cic. Tusc. Horologium mittam, & libros, si erit sudum.

HOROSCOPVS, pi, pe. corr. a perspectandis horis, significat eam cæli partem, quæ hora qualibet ab inferiori hęmisphærio surgit ab Oriente. Astrologi nostri sęculi Ascendens appellant. Aug. lib. 5. de Ciui. Si tam celeriter alter post alterum nascitur, ut eadem pars horoscopi maneat, paria cuncta quæro, quæ in nullis possunt geminis inueniri. Horoscopus item id temporis momentum significat, quo quisque nascitur, quasi horæ inspectionem, & notationem. Pers. Sat. 6. Geminos horoscope Varro Producis genios. Est etiam Horoscopus interdum adiectiuum: ut, Instrumenta horoscopa, & Vasa horoscopa dicuntur, in quibus horæ dignoscuntur. Pli. li. 2. cap. 72.

HORREARIVS, [*Chi ha cura del granaio*] ταμίας, dicitur custos uel exercitor horrei.

HORRENDVS, a, um, [*Horrendo,*] φρικτός, timendus, abhominandus. Vir. 3. Aen. Monstrum horrendum, informe, ingens. Tibul. Ele. 10. lib. 1. Quis fuit horrendos primus qui protulit enses? Cic. Tusc. Nihil habet mors, quod sit horrendum. Significat etiam uenerandum, Vir. 6. Horrendæque procul secreta Sibyllæ.

HORREO, res, rui, [*Hauer paura, freddo,*] φρίττω, horreum habeo, proprie cum uilli setęve in animante eriguntur. Verum quoniam hoc aliquando ex frigore fit, factum est, ut Horrere aliquando accipiatur pro frigere [*Hauer freddo,*] Iuuen. Sat. 1. Et horrenti tunicam nō reddere seruo. Et quia frigus a timore proficiscitur, fit, ut Horreo

accipiatur

accipiatur pro timeo[*Temere,*] Vir.li.3 Ge Nec uanos horret stre pitus.Liu.2.ab urb.Consules nihil aliud,quàm suas uires ,sua arma, horrebant.Cice.Att.Horrere mammas. Horrere item[*Tremare,*]significat.Colum.lib.1.ca. 4. frigoribus hyemis intolerabiliter horrent.Item asperum esse[*Esser rozo,*]quoniam corpora quæ horrent, aspera redduntur.Vir.1 1.Aen.Tum late ferreus hastis Horret ager. Similiter est stupere,mirari[*Marauigliarsi,*] Vir. lib.3. Horrendum, ac dictu uideo mirabile monstrum.Construitur hoc uerbum modo absolute.Teren.in Eunuc.Totus horreo. Modo cum datiuo. Plin.in Paneg.fragilitatis humanæ uices horret.Modo cum ablatiuo mediá te præpositione:ut apud Lactant.lib.6.de mortis generib.horret animus recordari . Modo cum accusatiuo.Virg. lib. 3. Georg.Aut impacatos a tergo horrebis Iberos . Abhorreo , Cohorreo, Exhorreo , Inhorreo , & Perhorreo suis locis. Cice. Attic. Horrere minas alicuius.

HORRESCO,is,[*Farsi horrido,*]φρίττομαι,horridus fio . ut cum quis intrinsecus algorem seu tremorem in se citari & crescere sentit,pauore,stupore,aut febri inualescente.Cice.de Fin.Qui sibi iniecto terrore mortis horrescunt[*Impaurire,*]Virg lib. 6. Horrescit uisu subito, caussasque requirit.Pla.in Asi.Horrescet saxo leæna , leges cum audiet,id est expauescet.Item contremiscere[*Tremare*]Vir.lib.3.Geo. Campique natantes Lenibus horrescunt flabris . Aliquando habet post se accusatiuum.Idem lib.3.Aen.Nec tu mensarum morsus horresce futuros,id est expauesce.Abhorresco , Exhorresco , Inhorresco,& Perhorresco,suis locis.

HORREVM,ei,[*Granaio,*]σιτοβολὸν,σιτοφυλακεῖον , ab horrore , quasi horridū, propter asperitatē aristarum.prisci enim fruges in suis spicis cum aristis in granarijs condebant.Varro ab hordeo tractum existimat , quemadmodum a farre Farreum . Nam quemadmodum Farreum , dicitur locus,in quo reponitur far , ita Horreū locus hordeo asseruando accommodatus.Virg. 1. Geor. Immensæ ruperunt horrea messes . Non solum autem horreum accipitur pro loco destinato ad custodiam frugum , sed etiam rerum aliarum pretiosarum, sepositarum ad quotidianum usum:ut apud Apuleium in Metam.Iureconsulti Horrea frequenter usurpant pro repositorijs mercium, & rerum pretiosarum.Ci.in Ver.Neque in segetibus,neque in areis, neque in horreis.

HORRIBILIS, le,[*Horribile.*] φρικτὸς,φοβερὸς, formidabilis. Cice. quod dictu horribile uidetur. Virg.4.Georg.Ignemque, horribilēque feram .

HORRIDE,[*Rozamente,asframente,*] aspere,& inculte.Ci. in Ora.putant,qui horride,inculteque dicat,eum solum Attice dicere.

HORRIDITAS,atis , [*Horrore,spauento,*]horror,φρίκη, Næui Omnia mihi horriditati erant maximæ.

HORRIDVLVS,la,lum, dimin.idem quod subhorridus , id est parum bene cultus.Persius : Scis comitem horridulum trita donare lacerna.Cice.ad Att.lib.2. Illa tua horridula mihi , atque incompta uisa sunt.Sic.in Orat.Horridulæ orationes.

HORRIDVS,da,dum,[*Horrido,aspro,peloso,*]δασὺς,λάσιος,hispidus,asper.Virg.4.Aen.Glacie riget horrida barba. Interdum pro inculto,& inornato.[*Scinto,scalzo.*] Ter.in Phor. Capillus passus , nudus pes , ipsa horrida. Per translationem oratio dicitur horrida,quæ dura est , aspera,& ieiuna. Et horridus[*Horribile,*]timendus . Virgil.5. Aeneid.Horridus in iaculis . Horrido contrarium est Nitens , uel Nitidum . Cice.3. de Orat.Ita de horridis rebus nitida, de ieiunia plena est oratio tua.

HORRIFER,ra,rum,[*Horribile,*]horrorem incutiens.Cice.Ora. Horriferum portentum.Ouid.1.Metamor.Septemque triones Horrifer inuasit Boreas.

HORRIFICO,[*Spauentare,*]φρικόω,horrorem incutio.Vir.4.Ae. Terribili monitu horrificant.

HORRIFICVS,a,cum, [*Spauentenole,*]φρικοποιὸς, quod horrorē facit, ut Horrificum bellum apud Ci. pro Domo . Vir. 3. Aen.At subitæ horrifico lapsu de montibus adsunt Harpyæ.

HORRIPILO,as,p.c.horridiore,asperioreque pilo frutificare . Apul. lib.3.Aures immodicis horripilant actibus .

HORRISONVS , na , num, [*Che ha suono horrido,terribile,*] φοβερόηχος, quod horridum sonum habet,ut,Horrisonus fremitus. Vir.9.Aen. Ci.2.Tus.Horrisonum fretum .

HORROR,roris [*Tremore,horrore,freddo,battimento di cuore.*]φρίκη, tremor , proprie cum totum corpus uel frigore , uel pauore intremiscit, & succussatur. Cel.lib. 3.cap.3.Frigus uoco,ubi extremæ partes membrorum inalgescunt:horrorem,ubi totum corpus intremiscit. Cice. Dii immortales , qui me horror perfudit . Virgil.3.Aeneid.Mihi frigidus horror Membra quatit. Idem. 4. Aeneid.Arrectæque horrore comæ . Refertur & ad toruitatem aspectus. Apul, Quem cum aspexisset,horrore hominis deterritus, statim retrocessit.Quandoque ad uenerationem pro metu illo,qui ex religione incutitur.Vir.1.Aen.Horrentique atrum,nemus imminet umbra.Lucanus:Arboribus suus horror inest.

HORSVM,δεῦρο,uersus hunc locum.Ter.Hecy.horsum pergunt .

HORTATIO,onis, [*Essortatione,conforto,*] προτροπὴ, hortandi actus. Cic.5.de Finib.mihi grata est hortatio tua.

HORTATOR,ris, [*Confortare,*] προτρεπτὴς,qui hortatur, & suadet , ut aliquid fiat.Cice.pro Sext. Rosc. isto hortatore ad Syllam legati non adierunt.

HORTATIVVS,a,um,προτρεπτικὸς,adhortationi accommodatus.Quinti.Hæc ad hortatiuum genus maxime pertinent.

HORTATVS,us,[*Essortatione*]προτροπὴ,adhortatio. Cice. pro Archia, hæc uxor huius hortatu,præceptisque confirmata,nonnullis aliquādo saluti fuit.Pli.lib.13.cap.2.

HORTAMEN,inis,& Hortamentum,ti,[*Essortatione,*] idem. προτροπὴ. Liu.10.ab urb. Decij euentus, ingens hortamen ad omnia pro rep. audēda.Idem li.eod.Pugnatū in conspectu parentum , coniugumque ac liberorum:quæ magna etiam absentibus hortamenta animi.

HORTENSIS,& hoc Hortense,κηπαῖος,quod in horto nascitur. Pli.l. 19.c.10.Morbos hortensia quoque sentiunt.

HORTENSIVS,a,um,κηπαῖος,hortensis.Pli.l.20.ca.8.Beta hortensiorum leuissima est.Idem li.22.ca.24.

HORTENSIVS,cui Quincto fuit prænomen, Romanus orator , qui in foro Romano caussarum rex ob eloquentiam dictus est : licet eius scripta infra famam fuerint.De quo Cice.in Bruto, sic:primum memoria tanta,quantam in uiro cognouisse me arbitror , ut quæ secū commentatus esset , ea sine scripto uerbis eisdem redderet , quibus cogitasset .

HORTOR,aris,[*Confortare,essortare,*]προτρέπομαι, est uerbis quempiā ad aliquid faciendum impellere , uel consilium dare ad rem aliquā aggrediendam.Et differt a Moneo,quia monemus auctoritate & cōsilio:hortamur rationibus & precibus,etiam plerunque blandiēdo. Ci.ad Pro.Hortari milites ad laudem. Ter. in Hecy. Te sedulo & moneo,& hortor,ne cuiusquam misereat.Ci.ad Lentulum : Pompeium & hortari,& orare, ut magnam infamiam fugiat, non destitimus.Hortari passiue. Taci.li.6.Sententiam expromere, qua hortaretur Claudius Octauiam despondere Domitio.

HORTVLVS, li , [*Horticello giardinetto*] κήπιον, diminut. est ab Hortus . Plin. libr. 35. cap. 5. Erat Protogenes in suburbano hortulo suo.Cice.1. de Nat. Deo. Democriti fontibus Epicurus hortulos suos irrigauit.

HORTVS,horti,[*Horto,giardino.*]κῆπος,est locus in agro,siue etiam in urbe,in quo arbores,& olera oriuntur.Hora.2.Serm.Sat.4.Irriguo nihil est elutius horto.Ci.13.Philipp. in hortos paternos immigrauit.Apud ueteres accipiebatur pro uilla[*Villa,*]quod in illis uiri ad bella orirentur.Plin.li.19.cap.4.In xij. tabulis legum nostrarū nusquam nominatur Villa:semper in significatione est Hortus : in horti uero Heredium.Fest.Hortus apud antiquos omnis uilla dicebatur,quod ibi,qui arma capere possent , orirentur. constat itaque si etymologiæ rationem spectemus,scribendum esse Ortus sine aspiratione : fecit tamen receptus a doctoribus usus , ut aspiretur , ad differentiam fortassis participij Ortus, uel nominis quartæ inflexionis.utcunque tamen quis scribat,non multum peccauerit. Valla lib.3.cap.9.ponit differentiam inter Hortum in singulari numero, & Hortos,in plurali,ut Hortus dicatur , ubi olera nascuntur , hoc est,herbæ satiuæ,quibus uescimur : Horti uero, qui arboribus consiti sunt,& uoluptatis caussa comparati.unde in superiori dicēdum putat Vnum hortum,Duos aut tres hortos : in posteriore uero per numeros distributiuos loqui præcipit,ut scilicet Vnos, binos,ternos,quaternos dicamus.hæc tamen differentia etsi frequentiua uera est,non semper tamen obseruatur. Testimonia uide apud Vallam loco iam citato.Horti pensiles,qui supra ædificia facti , uel supra columnas erecti pendent.Pli.li.36.ca.14.

HORVLA,p.c.diminu. hora parua,ὥριον.

HORVS,Isidis filius,quem cum illa amisisset,uerita ne illi obueniret, quod Osiri patri acciderat,multum fleuit:sed eo inuento , mœrorē in lætitiam conuertit. Horus præterea ab Aegyptijs uocatur Sol,unde & Horas dictas putat Macrob.

HOSPES,itis,gen.communis. [*Albergatore,forestiere,*] καταλύτης,ξένος,dicitur qui,quæve alterum hospitio suscipit , uel ab eo excipitur.proprie autem dicuntur Hospites amici diuersarum patriarum, qui se mutuo recipiunt: cum alter in alterius patria peregrinus est. Ouid.lib.1.Metam.Non hospes ab hospite tutus. Ci. pro Deiotaro . Per dextram istam , quam hospes hospiti porrexisti . Hospes item pro peregrino accipitur.Cic.Acad.1. Nam nos in nostra urbe peregrinantes,errantes, tanquam hospites , tui libri quasi domum deduxerunt.Sunt qui putent hoc nomen esse omnis generis , quod in num.plurali interdum legamus neutrū genus Hospita , ut apud Vir.3.Aenei.Quo tutior hospita lustres Aequora. Sed uerisimilius est,hoc esse ab adiectiuo Hospitus ,a,um , cuius etiam fœmininum sæpius inuenitur in singulari numero:ut Auis hospita , apud Statiū 1. Achil.& Nauis hospita apud Oui. 1. Fast. & Terra hospita apud Vir.3.Aen.Inhospitus,a,um,suo loco.

HOSPITA,tæ,[*Forestiera,*] ξενοδόκη,ξένη, quæ aliquem hospitio excipit,aut ab alio excipitur. Ci.4.Verr.Eum multo magis figura & lineamenta

nametara hospite delectabâr. Accipitur & pro peregrina [*Peregrina.*] Ter. in And. Huiusce propter consuetudinem hospitæ.

HOSPITALIS, & hoc Hospitale, *ξενικὸς*, adiectiuũ: quod est hospitis, siue quod ad hospitem pertinet. Liu. lib. 1. Cum in hospitale cubiculum deductus esset. Et li. 2. Multos Romę hospitium, urbisque charitas tenuit. Accipitur item Hospitalis pro liberali & facili ad suscipiendum hospites hospitio, qui & Genialis dicitur. Ci. 3. Ver. hospitalissimus, amicissimusque nostrorum hominum existimatus. Hospitalis Deus, [*Gioue.*] dictus est Iuppiter, quòd in eius tutela hospites esse credebantur. Inhospitalis *ἄξενος*, auarus, cuius domus hospitibus non patet. Item Locus inhospitalis, ad quem hospitibus non patet accessus.

HOSPITALITAS, atis, *φιλοξενία*, facilitas in excipiẽdis hospitibus, Ci. 2. Offi. Recte a Theophrasto laudata hospitalitas.

HOSPITALITER, benigne, liberaliter. Liu. 1. ab urbe: Inuitati hospitaliter per domos. Idem lib. 6. uocari uos hospitaliter magis, quam hostiliter uisere.

HOSPITIVM, tij, [*Hospitale, alloggiamento, hospitio, albergo,*] *ξενὼν*, *ξενικὸν*, domus quæ gratis liberaliterque uenienti hospiti patet. Liui. lib. 1. benigne excepti, diuisique in hospitia curatis uulneribus. Sciẽdum antiqui instituti fuisse, ut hospitij necessitudo non modo inter priuatos, sed etiam inter populos contraheretur: quod genus amicitiæ Græci *προξενίαν*, Latini hospitiũ publicum uocauerũt. nã quod hospitium inter priuatos cõtrahebatur, Græce *ἰδιοξενία*, Latine priuatum hospitium dicebatur: cuius erat nota, pignusque tessera hospitalis, ut ille apud Plau. ait in Pœnulo: Deum hospitalem & tesseram Mecum fero. Liu. lib. 7. Bell. Maced. publicum ciuitati nostræ hospitium est. Cice. Fuit mihi cum illo uetus hospitium. Idẽ 4. Ver. Dixit Lentulus, sed de his Dionis incommodis pro hospitio, quod sibi cum eo esset, iam ante cognosse. Hinc: & ædes quæ publice parantur ad egenos recipiendos, hospitia non inepte possunt appellari: quæ nonnulli uocabulo non satis Latino nocant Hospitalia.

HOSPITOR, ris, [*Allogiar, essere allogiato, albergare, essere albergato,*] amice in hospitiũ recipio *ξενοδοχέω*, uel hospitio utor, *κατάγομαι*. Seneca de uita beata. Veniant, hospitentur. Et per translationem Hospitari, pro in alieno solo crescere. Plin. lib. 17. cap. 20. de castanea loquens: Translata nescit hospitari, pauetque nouitatem.

HOSPITVS, a, um, *ξενικὸς*, ab hospite deductum. Vir. 3. Aen. Quo tutior hospita lustres Aequora. Sic auis hospita, id est, peregrina apud Statium 2. Achil. Nauis hospita, apud Oui. 1. Fast. Terra hospita, apud Vir. 3. Aen. Inhospitus, suo loco.

HOSTIA, æ, [*Hostia, uittima.*] *θυσία, ἱερεῖον*, ab hostibus dicta est. Proprie enim erat animal, quod immolabatur ab Imperatore ad bellum proficiscente pro impetranda contra hostes uictoria: aut quod iam profligatis hostibus mactari solet ab eo, qui potitus erat uictoria. Cice. de Inuen. Præbere Hostias ad sacrificium: Oui. 1. Fasto Hostibus a domitis hostia nomen habet. Festus putat Hostiam proprie dictam fuisse sacrificium, quod Laribus immolabatur: eo quòd hostes ab illis arceri putabant: unde & ipsi Lares Hostioli dicti sunt, Alij hostias ab antiquo uerbo Hostio dictas putant, quod apud antiquos inter alia significabat ferio, uel retũdo. ut probat Nonius hac auctoritate Pacuuij in Teucro: Nisi coercuero proteruitatem, atq; hostiero ferociam. Pro eodem etiam dicitur Victima, quæ cæditur uictis hostibus. Oui. 1. Fast. Victima, quæ cecidit dextra uictrice, uocatur. Gel. hoc putat discriminis esse inter hostiam & uictimam, quod hostia a quouis sacerdote mactari posset: uictima tantum ab eo, qui hostes uicisset.

HOSTICVS, ca, cum, pen. co. [*Inimico,*] *πολέμιος, ἐχθρὸς*. Hora. li. 1. Ser. Saty. 9. Hunc neque dira uenena, nec hosticus auferet ensis. Fuit etiã poeta hoc nomine.

HOSTILIS, le, pen. pro. [*Ciò che è d'inimico,*] *πολεμικὸν*, quod est hostis. Virgil. 11. Aeneid. Indutosque iubet truncos hostilibus armis, Ipsos ferre duces. Hostilis in remp. animus. Cice. ad Brut. idem pro Cluent. Hostile odium & crudelitas. Facere hostilia, uel pati hostilia, est facere, uel pati, quæ ab hostilibus possent expectari. Taci. lib. 15. pro Armenijs hostilia faceret. Hostilia referre. Liu. 1. Bel. Pun. Legati retulerunt omnia hostilia.

HOSTILITER, [*Nimicheuolmente, da nimico,*] ad modum hostium, *πολεμικῶς*. Cice. 5. Phil. Quid Annibal fecit hostiliter, quod hic non fecerit.

HOSTIMENTVM, ti, [*Ricompensa,*] *ἀμοιβή*, retributio, ab antiquo uerbo Hostire, quod inter cætera significat æquare, uel compensare. Plã. in Asin. Hostimentum est opera pro pecunia. Festus: Hostimentum est beneficij pensatio.

HOSTIO, stis, [*Ricompensare,*] *ἀμείβω*, æquam compensationem retribuo. Plaut. in Asin. promitto, hostire contra, ut merueris, id est æqua reddere. Quandoq; comprimo, coerceo [*Premere.*] Pacuuius in Teucro, ut citat Nonius: Nisi hostiero ferociam. Quandoque offendo, [*Offendere*] Idem Erotopægnion lib. 2. ut citat Nonius: Id mihi molestum est, quod hostit uoluntatem tuam. Rehostio, uicem refero, ut inquit Festus. Vtrunque obsoletum.

HOSTIS, [*Nimico,*] *πολέμιος*, communis gen. ab hostio, stis, quod significat comprimere. Dicuntur autem Hostes, cum quibus publice bellum habemus. Inimici cum quibus priuata odia exercemus. apud antiquos tamen hostis dicebatur peregrinus, quem nunc uocamus hospitem, ab hostiendo, hoc est, ab æquando: quod suis legibus uiuens, nobis quodam modo æquari uideretur. Cic. 1. Offic. qui proprio nomine perduellis esset, hostis uocabatur, leuitate uerbi tristitiam rei mitigante, hostis enim apud maiores nostros is dicebatur, quem nunc peregrinum dicimus.

HOSTORIVM, rij, lignum æquatorium, baculus quo modius & ceterę mensuræ æquantur. Alio nomine Radius dicitur.

HOSTVS, teste Varrone lib. 1. de Re rust. cap. 24. dicitur tantum olei, quantum ex uno factu conficitur. Factum autem uocant quod uno tempore conficiunt. Vide Catonem cap 6.

H ANTE V

HVBER, beris, [*Abondante, fruttifero, grasso, diuitioso,*] *εὔφορος, εὔπορος*, secundum Apuleium, cum b, *ὕω*, pluo. Alij magis ab humeo sicut Tuber, a Tumeo, m, in b, conuerso. Loca enim arida infœcũda sunt, contra quæ humecta sunt, feracia. Non desunt tamen hodie, qui sine aspiratione scribere malint. Est autem Huber, siue Vber idem quod fœcundus, & fertilis: & in hac significatione est adiectiuum omnis generis: quamuis in plurali numero neutrum genus non inueniatur. Cato lib. 2. Orig Ita res huber fuit. Ci. ad Q. Fr. Multis locis aquam profluentem, & eam huberem uidi. Idem 2. de Nat. Deo. Huberrimi, lætissimique fructus uitium. Idem de Clar. Ora. Nemo plenior & huberior ad dicendum fuit. Neutro genere usus est Seneca: Et omnia, inquiens, quod huberi cingitur solo. Huius contrariũ est Inhuber. Gell. Inhuberes, macræque. Huber uero substantiuum, *οὖθαρ*, idem fere est quod mamma, [*Mammella,*] Virg. 3. Eclog. Binos alit hubere fœtus. Proprie hubera uidentur dici interiora mammarum, mammæ uero, huberum eminentiæ. Virg. lib. 3. Georg. Pressis manabunt hubera mammis. Inuenitur & huber substantiuum, pro hubertate, [*Fertilità,*] ut Huber agri, quo pacto & Græci *οὖθαρ, ἀρούρας*, dicunt. Virgil. 1. Aeneid. Terra antiqua, potens armis, atque hubere glebæ. Pallad. lib. 1. cap. 33. Pratis recentia stercora sufficiunt ad huber herbarum.

HVBERIVS, & Huberrime, [*Piu abondantemente,*] ab adiectiuo Huber deducta, idem significantia, quod copiose, & copiosius. Cic. ad App. lib. 3. tuæ litteræ planius loquebantur, & huberius, quam uulgi sermo. Idem 2. de Diuin. locus philosophiæ proprius, a Platone, Aristotele, Theophrasto, tractatus huberrime.

HVBERO, ras, [*Far abondante, far diuitioso, fecondare,*] *καρπίζω, εὐφορεῖν ποιῶ*, huber, & fœcundum facio. Pallad. libro 4. Hoc uelut coitu steriles arbores huberantur. Huberare, [*Essere ricco,*] pro huberem esse, dixit Colum. lib. 5. cap. 9. olea non continuo biennio huberat, id est fœcunda est.

HVBERTAS, atis, *εὐθηνία*, abundantia, copia. Pli. li. 7. ca. 2. hubertas soli. Ci. 2. de Nat. Deo. mammarum hubertate saturantur.

HVBERATIM, [*Abondantemente,*] *πορίμως*, copiose.

HVBERTVS, ta, tum, [*Abondante, copioso,*] *εὔπορος*, abundans. Gell. l. 17. c. 24 genera dicẽdi iam antiquitus tradita ab Homero sunt, tria in tribus, magnificum in Vlysse, & hubertum: subtile in Menelao, & cohibitum: mitium moderatumque in Nestore.

HVC, [*Quà,*] *δεῦρο*, aduerbium ad locum. Ter. in Eun. Cum illo hospite Abij huc. Huc, & illuc, incertum iter ostendunt. Cice. Att. ne cursem huc & illuc deterrima uia. Hucusque, usque ad hunc locum. Pli. li. 6. ca. 29. Hucusque Nestoris exercitum duxit.

HVCCINE, interrogatiuum, ab Huc, & Ne, interposita syllaba, ci. Cic. 7. Ver. Huccine tandem omnia reciderunt.

HVI, [*Hui, oh,*] interiectio est admirantis, inquit Don. Teren. in Hea. Hui tam graueis hos quæso? Cice. ad Attic. Hui, totiesne me litteras dedisse, Romam cum ad te nullas darem? Hui, Hem, & ceteris eiusmodi, utimur aduersus eos, quibus irascimur, interprete Donato. Ter. in Eun. Dico eam esse liberam. THR. Hem. CH. Ciuem Att. THR. Hui. Idem in Andria. Hui. tam cito?

HVIC, [*Costui.*] *τούτῳ, ταύτῃ*, datiuus pronominis, Hic, hæc, hoc: qui in carmine fere unica syllaba effertur: ut apud Vir. Huic coniunx Sichæus erat. Quandoque etiam per duas, sed rarius. Stat. lib. 1. Theb. Lætus huic domino uideas date iura nepotes.

HVIVSMODI, & Huiuscemodi, [*Di questa guisa, di questa maniera,*] *τοιοῦτος*, nomina adiectiua omnis generis indeclinabilia, composita ex genitiuis Huius, uel Huiusce, & modi a Modus, idem significant, quod talis. Ter. in Heaut. Huiusmodi, obsecro, aliquid reperi Ibidẽ: Huiusmodi mihi res semper comminiscere. Cic. 3. de Leg mareo casum huiusmodi.

HVMANE, [*Benignamente, humanamente*] *ἀνθρωποπαθῶς*, benigne, mansuete, leniter. Ter. in Adel Vix humane patitur. Cic Att. li. 5. Quod Puteolos prosequitur, humane: quod queritur, iniuste. Humane ferre morbum. Cic. 2. Tusc.

HVMANITAS, atis, [*Humanità,*] *ἀνθρωπότης*. Cice. pro Rosc. Amer. Magna est uis humanitatis communio sanguinis, natura ipsa. Et quo-

gæ Latinæ auctores ὗας, a Græcis dici, quas nos uocamus sues, putauerunt etiam ὑάδας, Latine posse uerti Suculas: tanquam Hyades ἀπὸ τῶν ὑῶν, hoc est, a suibus, ac non potius ἀπὸ τοῦ ὕειν, hoc est, a pluendo dicerentur. Sed de hoc Tironis iudicio, uide Gell. lib. 13. cap. 9.

•HYAEA, urbs Locrorum Thucid. 3.

HYAENA, ὕαινα, animal ferum, & crudele, quod sermonem humanum assimilat, pastorumque nomina addiscit, ut eos foras euocatos dilaniet. Plin. lib. 8. cap. 30. Hyænis utranque esse naturam, & alternis annis mares, alternis fœminas fieri. Parere sine mare uulgus credit: Aristo negat. Et paulo post: Multa præterea mira traduntur: sed maxime, sermonem humanum inter pastorum stabula assimilare, nomenque; alicuius addiscere, quem euocatum foras laceret. Hyænæ meminit Ouid. lib. 15. Metam. Eo quæ modo femina tergo Passa marem, nunc esse marem miramur hyænam.

HYALISUS, si, Cice. Ora. Qui ait Hyalisi, non potuerunt, aut Coæ Veneris pulchritudinem imitari.

HYALUS, p. c. [Vetro,] ὕαλος, uitrum. Vnde color hyali, dicitur color uiridis, qualis est color uitri. Vir. li. 4. Geo. Milesia uellera nymphæ Carpebant hyali saturo fucata colore.

•HYAMEN, Messeniaci agri oppidum.

•HYAMION, Troadis oppidum.

•HYAMPOLIS, est oppidum Phocidis.

•HYANTAS, dicti sunt græciæ populi, postea Bœoti appellati.

•HYAS, Atlantis filius ex Aethra uxore. Fuit etiam Bœotiæ rex, a quo Bœoti Hyantes uocati Strab. lib. 7.

•HYBANDA, fuit olim Ioniæ insula.

HYBERNA, orum, numero plur. [Luoghi doue inuernano i soldati,] χειμάδια, dicuntur loca quibus milites hieme stationem habent: sicut Aestiua, in quibus æstiuo tempore commorantur. Cæs. Legionibus in hyberna deductis. Ci. ad Catonem: Exercitum in hyberna dimisi.

HYBERNACULA, hybernaculorum, castra hyberna. Liu. li. 5. Hybernacula ædificari cœpta, Tac. Cohortes hybernaculis locatæ.

HYBERNIA, ἰβερνία, insula inter septentrionem & occidentem Solem, dimidio minor, quam Britannia, cui propinqua est. Ab hyberno tempore, (ut quidam putant) sic appellata, propter hyemis magnitudinem. Hinc

HYBERNICUS, ca, cum, ut mare Hybernicum. Claudianus hanc insulam uocauit Hybernen. Ita enim ait in 7. Paneg. Scotorum cumulos fleuit glacialis Hyberne.

HYBERNO, nas, [Inuernare,] διαχειμάζω, hyemo, hyemem ago, stationem hyberno tempore habeo. Liu. li. 7. Quia procul ab domo hybernassent. Ci. pro lege Mant. quemadmodum milites hybernent, quotidie sermones ac litteræ perferuntur.

HYBERNUS, a, um, [Inuernale, d'inuerno,] χειμερινός, quod est hyemis: ut Hyberna glacies, quod nomen ab hyeme deduci aspiratio indicio est. Pli. li. 8. cap. 47. Multi Hybernos agnos præferunt uernis. Soles hyberni. Vir. 2. Geo. Quid tantum oceano properent se tingere soles Hyberni. Ci. de Sen. Hybernus ignis.

HYBLAEUS, a, um, ut apes Hyblææ, quæ in Hybla monte pascuntur. Virg. 1. Ecl. Hyblæis apibus florem depasta salicti.

HYBRIS, idos, uel Hybrida, æ, proprie dicitur sus imparibus, prognata parētibus, hoc est, ex altero fero, & altero domestico: quæ tamen appellatio etiā alijs animalibus cōuenit, teste Porphyrione, atque adeo ipsis hominibus, imparibus editis parētibus Pli. li. 8. cap. 53. Appellatio uidetur tracta a Græco nomine ὕβρις, quod inter cætera significat adulterium. uidetur enim esse quædam quasi adulterij species, cum aliquod animal cū alterius generis animali habet consuetudinem. Suetonius in Augusto, Themasinum quēdam uocat Hybridam, quòd natus esset ex patre Parthico, & matre Romana.

HYBRIS, auis ex accipitrum genere, quæ interdiu minus apparet, quia non clare uidet, sed nocte uenatur more aquilæ. pugnat enim cum aquila acriter.

HYDASPES, fluuius Indiæ qui per Parthos & Medos fluens in Indiam extenditur, Indo fluuio miscetur. Alij nō in Indū, sed in mare labi tradunt, de quo Luc. li. 6. Qua rapidus Ganges, & qua Nysæus Hydaspes. Dictus ab Hydaspe, antiquissimo Medorum rege.

HYDRA, dræ, [Hidra,] ὕδρα, serpens in aquis uiuens. uide Hydrus.

HYDRAULES, mas. gen. ὑδραυλος, musicum organum, aquæ decursu sonum reddens. Pli. li. 9. c. 8. Delphinus musica arte mulcetur, præcipue hydrauli sono. Hinc Hydraulicus, ca, cum, Idem li. 7. c. 37.

HYDRIA, [Orna d'acqua,] ὑδρία, urna, seu uas aquarium. Cice. 4. Verr. Dicebant hydrias argenteas, multa mancipia pretiosa Verri data esse. ibidem: Cum in hydriam sortes conijcerentur.

HYDROCELES, ὑδροκήλη, hernia aquosa, cum scilicet aqua in scroto colligitur. Mar. li. 12. Dicentem tumidas in hydrocelas.

HYDROCHOUS, ὑδροχόος, signum cœleste, quòd Latine Aquarium dicimus, παρὰ τὸ χεῖν τὸ ὕδωρ, ab aqua fundenda dictus.

HYDROMANTIA, diuinatio quæ fit p aquā. Augu. li. 7. de Ciu. scribit, Numā Pompiliū hydromantiam fecisse, ut uideret ludificationes dæmonum, quod genus diuinationis Varro a Persis dixit illatum.

HYDROMELS, [Acqua mellata,] aquæ mulsæ genus, ex imbre purissimo, & melle temperatū, & iā uetustate uini saporem referēs, nā qđ recens est, & ad præsentē usum confectū, Meliceraton potius nominatur. Pli. li. 31. ca. 6. Vide Marcellum in Diosco. lib. 5. cap. 9.

HYDROPICUS, [Hidropico,] qui hydrope laborat. Hora. 1. Epi. 3.

HYDROPS, pis, [Hidropisia,] gen. masc. Latine dicitur Aqua intercus, quòd sub cute aqua nascatur, qua corpus turgescit. Hora. 2. li. Carm. Crescit indulgens sibi dirus hydrops: Nec sitim pellit, nisi caussa morbi Fugerit uenis. Huius tria sūt genera: Tympanites, a tympano instrumento musico, cum corpus spiritu magis, quam aqua distenditur, pulsatumque tympani sonū reddit. Ascites, ἀπὸ τοῦ ἀσκοῦ, hoc est, ab utre, cū alimenta in aquam conuertuntur, quæ inter intestina & tunicā, quam Peritonæon uocant, uelut in utrem colligitur. Tertium genus, pene incurabile, uocant Leucophlegmatian, uel Hyposarca, cum solidæ corporis partes in aquam resoluuntur, adeo ut corpus pallidum reddatur. Celsus li. 3 ca. 21.

•HYDRUNTUM, oppidum extremum agri Salentini. Pli. apud Steph. & Strab. dicitur Hydrus, Hydruntis.

HYDRUS, & Hydra, [Hidra,] ὕδρος, καὶ ὕδρα, genus anguium in aqua degentium. Sed hydrus mas, hydra fœmina Pli. li 29. ca. 4 Pulcherrimum anguium genus est, quod in aqua uiuit: Hydri uocantur, nullis serpentium inferiores ueneno. Aelianus li. 9. auctor est in Corcyra hydras procreari quæ grauem odorem exhalantes, insectatores reprimunt. Hydram finxerunt poetæ esse multorū capitū in Lerna palude, quorum aliquot excisis, totidem continuo renascebantur, quæ tandē ab Hercule & sagittis & igne interfecta est Re uera Hydra sophistria fuit acutissima, quæ ita quæstiones solebat proponere, ut uno soluto dubio multa subnascerentur.

•HYDRUSA, nomen duarum insularum in mari Aegæo.

•HYELA, oppidum Lucaniæ, iuxta Palinurum promontorium a Phocensib. conditum.

HYEMALIS, le, hybernus, [Inuernale,] χειμερινός, ut Hyemalis dies. Col. li. 11. ca. 1. Hyemalis uis. Ci. 5. Tusc. In ea tamen gente, primū hi, qui sapientes habentur, nudi ætatem agunt, Caucasi niues hyemalemque; uim perferunt sine dolore. Hyemalis nauigatio, & minime portuosa, apud Cic. 12. Epist. famil.

HYEMO, hyemas, hyemare, [Inuernare,] παραχειμάζω, hyemem pago, stationē hybernā aliquo in loco habeo, quod & Hyberno dicitur. Cæs. 1. Bel. Gal. legiones tres, quæ circū Aquileiam hyemabant ex hybernis educit. Ci. pro Fon. Co. Pomp. hyemauit in Gallia. Hor. 1. Epi. 17. Medijs hyemet mercator in undis. Hyematio, onis, [Inuernata,] Vt ne plus tertia pars eximatur mellis, reliquum hyemationi relinquatur Hyemare item in tertijs duntaxat personis, interdum uerbum est ex ijs, quæ grammatici Exceptæ actionis appellant, quorū actio soli Deo, uel Naturæ cōuenit: cuiusmodi sunt Pluit, Ningit, & similia: quæ interdum sola ponuntur sine nominatiuo, qui facile in ijs intelligitur: interdū eūdē habēt expressum. Sic aliquādo dicimus Hyemat absolute, [Esser freddo,] id est hyems urget, uel frigus uehemens est. Col. li. 11 ca. hyemat cum frigore & gelicidijs. Interdum expresso nominatiuo, Deus, Natura, Ventus, Sydus, uel Dies hyemat. Pli. li. 18. c. 26. Delphini uespertini occasu continui dies hyemant. Col. li. 11. ca. 2. Auster, aut Africus hyemat.

HYEMS, [Verno, uernata,] χειμών, pars anni frigidissima, media inter autumnum, & uer. Vi. 1. Geo. Hyemes optate serenas Agricolæ. ἀπὸ τοῦ ὕω, pluo, quod id tempus anni pluuiosum fit. Varro ab hyando deriuat, quòd anima, quæ a nobis efflatur, tum appareat. spiritus enim noster hyeme quasi in nebulam concretus cernitur. Interdum pro tempestate, procella, uentorum impetu.

•HYETTUS, uicus Bœotiæ. Hygassus, Cariæ ciuitas.

HYLAS, ὕλας, filius fuit Theodamantis, quem Hercules rapuit, secūque; cū reliquis Argonautis Colchos nauigās duxit. uerū cū inter remigandū Hercules remū suū fregisset, una cū Hyla naui egressus est, ut alium in Mysiæ siluis quæreret. inualescente autē æstu, cū siti premeretur, Hylā cum urna mittit ad Ascanium fluuium, ut inde sibi aquā afferret. uerum cum ripa altior esset, quā ut stans haurire posset, procumbēs in pectus Hylas, urnā è manib. amittit: quā cum subito recipere conaret, pondere eius demersus est. Quæ res poetis occasionē præbuit fabulādi, Hylam a Nymphis fuisse raptum. Hercules autem cum Hylas nusquam compareret, casum eius tam ægre tulit, ut relictis Argonautis, Mysiam totam oberrans, Hylam quæreret. Iuuen. Sat. 1. Et multum quæsitus Hylas, urnamque secutus.

HYLLUS, ὕλλος, Suidæ filius fuit Herculis ex Melita Aegei fluminis filia: a quo Hyllinenses populos. & Hyllicum portum denominatum tradunt. Hylus, simplici l, alius fuit filius Herculis ex Deianira, qui Iolem, patre mortuo uxorem duxit, ut ait Ouid lib. 9. Meta. Hic postea cum ceteris fratribus, qui ex Hercule superstites fuerunt, ab Eurystheo pulsus, Athenas confugit, ibique Misericordiæ, uel Clementiæ templum condidit, quod & accepti ab Atheniensibus beneficij testimonium, & miseris in posterum asylum esset & perfugium. Seneca in Hercu Oethæo. Si uero pietas Hyle quærenda est tibi, Iam perime matrem.

*HYLVS, filius Herculis ex Deianira.

HYMEN, enis, ὑμὴν. a ueteribus accipiebatur pro uirginitatis pellicula, quam primo coitu rumpi putauerunt: quanquam inter rei anatomicæ peritos satis constat, in uirginum dissectionibus pelliculam eiusmodi nullam inueniri. Accipitur item pro Deo nuptiarum præside, qui & Hymeneus, & coniunctis dictionibus Hymen Hymenæus dicitur, [*Dio delle nozze.*] Catullus in Epithalamio: Hymen, o Hymenæe Hymen, Hymen o Hymenæe.

HYMENAEVS, pen. pro. [*Dio delle nozze.*] ὑμέναιος, Deus nuptiarum putatur est, ἀπὸ τοῦ ὑμένος, hoc est a membrana, quæ claustrum uirginitatis esse, & primo coitu rumpi putabatur. Hic Veneris & Liberi filius dictus est, uel (ut quidam aiunt) ex Vrania progenitus, qui primus certas nuptias instituerit. Alij putant Hymenæum uirum Atticum fuisse, qui raptas a latronibus uirgines, parentibus intactas restituit, ideoque in nuptijs eius nomen inuocari, tanquam defensoris uirginitatis: ideoque hanc uocem nuptialem factam apud Græcos, quemadmodum Romani in nuptijs uirginalibus Thalassij nomen inuocant. Alij dicunt Hymenæum fuisse quendam iuuenem, qui de nuptiarum ruina oppressus interijt. Vnde postea institutum, ut expiationis gratia nominaretur in nuptijs. Sunt etiã, qui putent hymnum ipsum in uirginalibus nuptijs cantari solitum, uocari Hymenæum. Ter. in Adelph. hoc mihi in mora est Tibicina, & Hymenæum qui cantent. Vbi Donatus, Sic accipe, inquit, Hymenæum in nuptijs, quemadmodum θρῆνον, in funere, uel in sacris hymnum. Accipitur etiam pro ipsis nuptijs. Virg. 1. Aen. Pergama cum peteret, inconcessosq; Hymenæos.

HYMETTIVS, a, um, ὑμήττιος, Steph. ex Hymetto monte. Pl. li. 36 c 3. L. Crassus orator primus peregrini marmoris colũnas habuit Hymettias. Vbi colũnas Hymettias uocat ex Hymetto monte excisas.

HYMETTVS, ὑμηττός, Steph & Suidæ, per duplex tt, mons Atticæ clarissimus, semper florens, cuius mel Pl. scribit esse pretiosissimum. Mart. li. 13. Hoc tibi Thesei populatrix misit Hymetti.

HYMNVS, [*Laude.*] ὕμνος, Latine laus, canticum. Mart. lib. 12. Inuitus puerum fateris hymnus.

*HYOSCIAMVS, herba, quæ Apollinaris dicitur.

*HYOSERIS, herba intubo similis, sed minor.

HYPADVM, pen. pr. nonnulli uoluerunt esse nauticum instrumentum, adducti, ut opinor, trunca Plinij lectione, quam ex lib. 7. c. 56. adducunt ad hunc modum: Velum Icarus: malum & antẽnam Dædalus: Hypagum Salaminij, aut Pericles Atheniensis. Ex quo loco sic citato ex ijs quæ præcesserant de antennis & uelis, coniecturam fecerunt Hypagum etiam esse instrumentum nauticũ. Sed isti profecto, si paulo ulterius progressi essent, uidissent proculdubio Hypagum, siue potius Hyppagum (ut nos legendum docebimus) nauis genus esse, non instrumentum nauticum. Subdit enim Pli. Tectas longas Thasij. Illud enim uult Plin. nauim illam, qua ad transuehendos equos utimur, a Salaminijs, aut certe a Pericle fuisse inuentam, quẽadmodum nauim tectam a Thasijs. Hoc autem nauigij genus ἱππαγός, a græcis uocatur, quod nos a in a longum mutato Hyppagum uocamus. Polyb. lib. 1. Ἐπὶ δὲ τούτοις, ἐπέστησαν τὰς ἱππηγοὺς ῥύματα δόντες ἐξ αὐτῶν ταῖς τοῦ τρίτου τέλους ναυσί. hoc est, Post hæc disposuerunt hippagos, dantes ex ijs lora, & funes tractorios nauibus, quæ in tertia classe erant.

*HYPANA, Triphyliæ oppidum. Strab.

*HYPARCHVS, præfectus prouinciæ, uel exercitus, ut erant legati, uel præsides a Senatu constituti.

*HYPATA, Atheniensium ciuitas. Steph.

*HYPATOS, flu. Phœnicię.

*HYPENOR, Troianus uir, a Diomede occisus. Hom.

*HYPENVS, athleta, qui primus diaulo uicit. Pau.

HYPERBASIS, ὑπέρβασις, siue Hyperbaton, p. c. ὑπερβατόν, Latine trãsgressio uerbi, interprete Quinct. li. 8. c. 6. quam frequenter ratio cõparationis & decoris poscit. Fit enim frequentissime aspera & dura dissoluta & hians oratio, si ad necessitatem ordinis sui uerba redigantur. Longius ergo uerbum proprie hyperbaton est. insigne huius exemplum est illud apud Vir. 12. Aen.

> Interea reges, ingenti mole Latinus
> Quadriiugo uehitur curru, cui tempora circum
> Aurati bis sex radij fulgentia cingunt
> Solis aui specimen. bigis it Turnus in albis,
> Bina manu lato crispans hastilia ferro.
> Hinc pater Aeneas, Romanæ stirpis origo,
> Sidereo flagrans clypeo, & cælestibus armis:
> Et iuxta Ascanius, magnæ spes altera Romæ,
> Procedunt castris.

Quo in exemplo post octauum demũ uersum nominatiuo redditur uerbum. Vide Macro. Satur. li. & c. 6. Dictum Hyperbaton, ἀπὸ τοῦ ὑπερβαίνειν, quod est, transcendere.

HYPERBOLE, les, p. c. ὑπερβολὴ, dici potest eminẽtia, uel (ut ait. Cic.) Superlatio: a Quinctiliano Superiectio interpretatur, a quibusdam uero Excessus: ab ὑπερβάλλω, quod est extendo, excedo: est enim Hyperbole figura, cum sententia aliqua fidem excedit augendæ rei gratia, ut Niue candidior: & Fulminis ocyor alis. Item, Vix ossibus hærent Vir. 12. Aen. Qui candore niues anteirent, cursibus auras. Cic. in Top. In hoc genere oratoribus & philosophis concessum est, ut muta etiam loquantur, ut mortui ab inferis excitẽtur, ut aliquid, quod fieri nullo modo possit, augendæ rei gratia dicatur, aut minuendæ: quæ hyperbole dicitur. Vide Quinct. lib. 8. cap. 6.

HYPERBOREI, montes & populi septentrionales, ita dicti, quòd supra Boreæ flatum siti esse crederentur. Ci. de Nat. Apollinẽ ex Hyperboreis ferunt aduenisse. Festus docet Hyperboreos esse, supra Aquilonis flatum habitantes: quoniã humanæ uitæ modum excedant, uiuendo ultra centesimũ annũ quasi ὑπερβαίνοντες ὅρον, humani sæculi. Ferunt magnam bis de cælo clementiã concessam esse, auras spirare salubres, nihil noxij flatus habere, domos esse nemora, uictum arbores ministrare, discordiam nescire, ægritudine non inquietari, ad innocentiam omnibus æquale uotum esse, mortem accersere, & uoluntario interitu obeundi tarditatem castigare. Sed hæc fabulosa sunt. Diodorus oppositam Celtis Oceani accolis esse insulam scribit, haud multo Sicilia minorem, ualde fertilem, & biferam, hoc est, bis quotannis fructus ferentem: habitariq; ab ijs, qui Hyperborei appellantur, eo quòd uento Boreæ sunt expositi. Hyperborei inquit Pom. Mela, super Aquilonem Riphæosq; montes sub ipso syderum cardine iacent, ubi sol non quotidie ut nobis, sed primum uerno æquinoctio exortus, autumnali demum occidit: & ideo sex mensibus dies, & totidem alia nox usque continua est. Terra angusta, aprica, per se fertilis, cultores iustissimi, & diutius quàm ulli mortalium, & beatius, uiuunt, &c. Hactenus Mela. Plura de his uide apud Plinium lib. 4. cap. 12.

HYPERCATALECTICVM, Metrum, ὑπερκαταληκτικὸν, cui una syllaba, uel duæ superant. Virg. 1. Aeneid. Alloquitur Venus, o qui res hominumque deorumque. Et Horatius: Siluæ laborantes geluque. Illud dactylum hypercatalecticum est: hoc uero Iambicum Hypercatalecticum.

HYPERION, [*Sole.*] pen. pro. Hyperionis in geniti. pe. co. ἀπὸ τοῦ ὑπὲρ ἰέναι, quod est eo. a poetis accipitur pro Sole: quamuis aliqui Solis patrem esse uelint. Ouid. lib. 1. Fasto. Placat equo Persa radijs Hyperiona cinctum. Diodorus scribit, Hyperiona Saturni fratrem fuisse, Cœli filium, qui Solis & Lunæ aliorumque astrorum motus, horasq; primũ summa cura obseruationeq; a se percepta, ceteris noscenda tradidit: ideoque horum parentem nominatum esse ueluti ipsorum naturæ contemplatorem. Cice. in Prognos. Vt cum luna means Hyperionis officit orbi.

HYPERMETER, & Hypermetrus, dicitur uersus abundans una syllaba, quæ plerunque a prima syllaba subsequentis uersus incipiente a uocali, absumitur. Vir. lib. 1 Geo. Aut dulcis musti Vulcano decoquit humorem, Et folijs undam.

HYPHEN, ὑφὲν, subunio interpretatur, ex ὑπὸ sub, & ἓν unum. quod fit, cum duæ dictiones proferuntur sub uno accentu. Notatur autem linea ab ultima primæ dictionis littera ad primam sequentis subducta. Vir. 1. Aen. Neque enim ignari sumus antemalorum. Vbi Ser. Antemalorum ὑφὲν est. Ter. And. Et heri semperlenitas Verebar quorsum euaderet. Vbi Donatus: Semperlenitas, ὑφὲν.

HYPOCAVSTVM, sti, ὑπόκαυστον, locus ad sudandum, παρὰ τὸ ὑποκαίειν, hoc est, a succendendo. solent enim hypocausta sub pauimento habere fornaces, quibus accensis ipsa calefiebant. Latine dicitur Vaporarium, ab excitandis uaporibus. Papi. li. 1. Syl. Tenuem uolunt hypocausta uaporem. Pli. ad Gallum: Applicitum est cubiculo hypocaustum perexiguum, quod angusta fenestra suppositum calorem, ut ratio exigit, aut effundit, aut retinet. Vitruuius appellat Hypocausim, cum scribit facienda esse ahena supra hypocausim tria, caldarium, tepidarium, frigidarium.

HYPOCRISIS, [*Simulatione, hipocrisia.*] ὑπόκρισις, est simulatio alienæ personæ, cũ s. quis se aliũ uideri cupit, quã est; ἀπὸ τοῦ ὑποκρίνειν, quod inter cætera significat simulare: unde etiã in comœdiis aut tragœdiis actio ipsa uocatur hypocrisis, eo quòd actores alias simulãt personas. A Rhetoricis item Hypocrisis appellatur, quã Latini Pronunciationem, seu Actionem uocant, in gestu, motuque præcipue consistentem, cui Demosthenes primas, secundas, & tertias tribuit.

HYPOCRITA, [*Simulatore, Hippocrito.*] ὑποκριτής. simulator alienæ personæ, unde histriones, & mimi planipedes, & si qui alij sint fabularũ actores, qui personam aliquam assumunt, proprie uocantur Hypocritę. Transfertur & ad eas personas, quæ aliud in pectore gerunt, aliud in ore, cumq; se probos, piosq; uideri cupiant, longissime tamẽ absunt ab ea persona, quam simulant.

HYPODIASTOLE, ὑποδιαστολὴ, quam nos Subdistinctionem uocare possumus, est dextera pars circuli, ad imam literam in fine dictionis applicata, qua nota Græci male cohærentia discernunt.

HYPODIDASCALVS, [*Repetitore, secondo maestro.*] ὑποδιδάσκαλος, dicitur is, quem uulgus in ludo litterario submonitorem uocat, uel coadiutorem: ita dictus παρὰ τὸ ὑφ' ἑτέρῳ διδάσκειν, hoc est, ab eo quod sub alio doceat. Cice. ad Papyrium: Sella tibi erit in ludo, tanquam hypodidascalo.

HYPOMNEMA,

Hypomnema, atis, [*Interpretatione, & commentatione,*] ὑπόμνημα, & Hypomnematū, sumitur pro interpretatione & cōmentarijs. Cic. Tito Multum mihi eripitur operæ in exscribēdis hypomnematis.

Hypotheca, pen. pro. [*Pegno,*] ὑποθήκη, Latine pignus, teste Martiano, qui dicit. Inter pignus & hypothecam tantum nominis sonus differt: cui assentitur Valla. Cicero ad Thermum: Cures uelim, ut de hypothecis decedat.

Hypothesis, pe. co. [*Soggetto, conditione, & suppositione,*] ὑπόθεσις, suppositio, scopus, institutum. unde accipitur pro argumento, præcipua libri totius capita paucis præstringente. A Rhetoribus item Hypothesis dicitur quæstio finita, circa quam totius disputationis cardo uersatur. Quæ uero infinitæ sunt, & generaliter proponuntur, Theses potius appellantur. si itaque in deliberationē ueniat, Num omnino ducenda sit uxor, Thesis erit: sin hoc in contentionem adducatur, Num Catoni Martia ducenda sit, Hypothesis censebitur. Cice. in Topi. Quod Græci Hypothesin uocant, nos caussam ex definito quæstionum genere. Idem At. Hypothesin hanc habet, clarissimum uirum interfectum.

Hypsipyle, ὑψιπύλη, Lemni regina fuit, Thoantis filia, quæ cum reliquæ mulieres eius insulæ omnes uiros ex communi sententia occidissent, sola patrem seruauit, ob quam pietatem e Lemno eiecta, capta fuit a piratis, & Lycurgo Thraciæ regi uendita: a quo liberaliter habita fuit, & nutriendo filio eius præposita. nam paulo ante fugam gemellos pepererat, quos conceperat ex Iasone, quē in Colchos nauigantem hospitio simul & lecto exceperat. Postea cum Argiuis ad Thebanam expeditionem proficiscentibus, Langiam fontem ostensura, Archemorum alumnum humi deposuisset, ea absente adrepens serpens puerum interemit: quo nomine cum a Licurgo ad supplicium quæreretur, ab Adrasto, ceterisque Argiuis seruata est. Vide Statium in Theb. & Oui. in Epist. Heroid.

Hyrcania, regio Asiatica, magna ex parte plana, & præclarissimis urbibus adornata, quarum celeberrimæ sunt Talebrota, Samaria, Carta, & Tape: adeo autem fertilis & opulenta, ut uitis uini metretam ferat, & ficus sexaginta modios ficorum: frumentum ex semine nascatur, quod cadit ex culmo, in arboribus mellificetur, perfluat mel ex oleis. Dicta hyrcania, ab Hyrcana silua, quæ Scythiæ subiacet. Habet ab Oriente mare Caspium, a Meridie Armeniam, a Septentrione Albaniam, ab Occasu Iberiam.

Hyrcanus, a, um. Vir. 4. Aen. Hyrcanæque admorunt ubera tigres.

Hyssopus, [*Hissopo,*] p. p. ὕσσωπος, fœ. gen. & Hyssopum neutri cum y, et gemino ss, secundum Apul. herba notissima pulmoni uiddeutilis. Col. li. 6. c. 10. Veterem tussim sanant duæ libræ hyssopi macerati sextarijs aquæ tribus. Pli. li. 25. ca. 11. Hyssopum in oleo contritum phthiriasi resistit, & prurigini in capite. Apud Macrum legitur Hysopum unico s, duobus prioribus syllabis contra artem correptis. Est (inquit) hysopum siccum, calidumque, & tertius illi est in utrisque gradus.

Hystrix, Hystricis, pen. cor. ὕστριξ Suidæ, animal est spinis contectū, ex herinaceorum genere. Plin. lib. 8. ca. 35. Hystrices generat India & Africa, spina contectas herinaceorum genere.

DE LITERA I

I Littera uocalis, quæ etiam consonans fieri consueuit, & modo pro simplici consonante, modo pro duplici accipitur. Pro duplici consonante, quando in eadē dictione ponitur in medio duarū uocaliū ita, ut posteriori cohæreat in eadē syllaba: ut Maius, Pompeius, Peiur. Simplex autē consonant esse intelligitur, quoties in principio ponitur dictionis ita, ut cū sequēte uocali cohæreat in eadem syllaba: aut quoties subsequitur immediate aliquam cōsonantē: ut Ianus, Cōiuro. Notandū tamen i, litteram pro consonāte aspirari non posse, cum nulla consonans ante se aspirationē accipere ualeat. Vnde Hierosolyma sex syllabarum est, Hiulcus trium.

I ANTE A

Ia, ἴα, Atlantis filia, Maiæ soror. Hom. 14. odyss. Sunt etiam ἴα, uiolæ, unde uestis ianthina apud Lucr.

Iacchus, [*Bacco,*] nomen Bacchi, ab ἰαχῶ, clamo, uocifero. nam qui Baccho sacrificabant, ululatibus & clamoribus omnia implere solebant. Vir. Ecl. 7. Populus Alcidæ gratissima, uitis Iaccho. Ponitur quandoque pro uino, [*Vino,*] Vir. 6. Ecl. Inflatum hesterno uenas, ut semper, Iaccho.

Iaceo, ces, iacui, iacere, [*Giacere, star giu.*] κεῖμαι, ἔρριμμαι, cubare, decūbere, & prostratum esse. Vir. in Buc. Silenum pueri somno uidere iacentem. Idem 7. Ecl. Strata iacent passim sua quæq; sub arbore poma. Dicimusque iaceo in strato, iaceo humi. Liu. lib. 2. de Bel. Pun. Humi iacentem inter custodias, stationesque militum circunspexerunt. Quandoque accipitur pro situm esse, [*Esser posto,*] Sal. in medio campus iacet, aquis undiq; scatens. Quandoq; etiam accipitur pro mortuū esse, aut sepultum, eo quòd mortuorū cadauera nihil aliud possunt, quam iacere. [*Esser morto,*] Luc. li. 8. Ille iacet, lætæ paci quē prætulit orbis. Aliquando deiectum esse, ac contemni. Ci. 2. de Fin. Maximas uirtutes iacere necesse est, uoluptate domināte. Iacens animus, i. non alacer, siue spe deiectus. Ci. de Ami. est amici, niti, & efficere, ut amici iacentem animū excitet. Cōposita sunt, Adiaceo, iuxta iaceo, Interiaceo in medio iaceo. Liu. Descēdunt in planitiem, quæ inter Capuā Tiphatamque interiacet. Subiaceo, subtus iaceo. Lact. li. 3. Quoniam utrisque subiacet fortitudo. Obiaceo, de quo alibi. Habent autem hæc omnia pen. cor. in trisyllabis.

Iacio, cis, ieci, iacere, iactum, [*Trarre, strare, lanciare,*] ῥίπτω, βάλλω, significat emitto, ac ui impello. Ci. 6. Ver. In quē scyphum de manu iacere conatus est. Iacere fundamenta, [*Fare i fondamenti,*] est ponere uel collocare lapides, quibus ædificium superstruatur. Sueto. in Caio: In area Capitolina nouæ domus fundamenta iecit. Per translationē aūt accipitur pro incohare, & rei alicuius exordium statuere, [*Cominciare*] Ci. 1. Phil. In quo tēplo quantū in me fuit, ieci fundamenta pacis. Gradū iacere, atq; aditū ad cetera, idem quod ueluti uiam parare, qua ad reliqua progrediamur. Ci. 2. de leg. Agra. Hunc quasi gradum quendam atq; aditum ad cetera iactum intelligatis. Iacere, pro enunciare, siue spargere in uulgus, [*Mormorare,*] Taci. li. 1. Quędam de habitu, cultuq; & institutis eius iecerat. Iacere apud aliquē quidpiā. Taci. li. 4. Neque raro, neque apud paucos talia iaciebat. Iacere in aliquē aliquid metaphorice, pro eo quod est dictū aliquod in quēpiā torquere. Liu. 4. Bel. Mac. Rem defendā, nō nos, in quos iecit magis hoc consul uerbo tenus, quam re insimularet. Iacere contumeliam in aliquem. Cic. pro Syl. Hinc Abijcio, Adijcio, Circumijcio, unde Circumiecta impedimenta dicimus. Deijcio, Disijcio, Eijcio, Inijcio, Interijcio, Obijcio, Proijcio, Reijcio, Subijcio, Traijcio, quæ omnia uide suis locis.

Iactanter, [*Con superbia, ambitiosamente,*] ἀλαζόνως, insolenter, & dum iactantia a participio Iactans. Tacit. lib. 2. Petijsse Germanicum, nulli iactantius mœrent: quàm maxime lætantur. Id est maiori cum ostentatione.

Iactantia, æ, [*Superbia, iattanza, uanto,*] μεγαλαγορία, quæ & Iactatio dicitur. definitur a Ci. 4. Tuscul. uoluptas gestiens, & se efferens insolentius.

Iacto, est idem quod inaniter loqui, [*Parlare in uano,*] Virg. hæc incondita solus Montibus & siluis studio iactabat inani. Aliquando frequenter emittere, siue eiaculari, [*spirare, gettare,*] Idem li. 2. Geo. Et, si non alium late iactaret odorem, Laurus erat. Et alibi: Ipsi lætitia uoces ad sidera iactant, id est crebro emittunt. Aliquando frequēter ducere: [*Menare spesso,*] ut apud eundem: Haud unquam manibus iactata fatiscit, id est, ductata.

Iactatus, us, ui, [*Getto, crollo,*] agitatio, succussio: ut, Iactatus maris, σάλος, Pli. li. 14. c. 18. mari nauigato, cuius iactatus his, quæ durauerint tantum uetustatis adijcere sentitur, quantū habuerint. Oui. 6. Met. Excussit pennas, quarum iactatibus omnis, Afflata est tellus.

Iactatio, is, uerbale, [*Crollo, uanagloria, & uanto,*] σάλος, σεισμός, agitatio, succussatio. Liu. 10. Bel. Pun. Simul sperans leuiorē in nauigatione quam in uia iactationem uulneris fore. Cice. pro Mur. Quo tandem animo me esse oportet, prope iam ex magna iactatione terram uidentem. Idem 4. Tusc. Iactatio est uoluptas gestiens, & se efferens, insolentius. Insolentiam, & Iactationem hominum ferre, Ci. ad Att. li. 10. Iactatio uerborum, Idem ad Brutum.

Iactator, oris, [*Vantatore, uanaglorioso,*] μεγαλαυχος, gloriosus, insolenter se uenditans. Quinctil. li. 11. ca. 1. de Ci. Is quidem rerum a se gestarum maior, quam eloquentiæ, fuit in orationibus utique iactator. Clau. 3. Paneg. Immodicus proprij iactator honoris.

Iactito, tas, θρυλλέω, κομπάζομαι, frequentatiuum a Iacto. Liu. 7. Iuuentus, inter se ridicula intexta uersibus iactitare cœpit.

Iacto, tas, [*Lanciare, uantarsi,*] ἀκοντίζω, frequenter, & multum iacio. Seneca: Dum lapillos iactaret in puteum. Vir. li. 1. Geor. Deucalion uacuum lapides iactauit in orbem. Aliquando idem est quod sæpe, multumq; animo reuoluere, [*Considerare,*] Idem 11. Aen. Atq; illum talet iactantem pectore curas. Aliquando fatigare, uexare, cō[illegible], [*Trauagliare,*] Idem 1. Aene. Iactatos æquore toto, Troas reliquias Danaum, atque immitis Achilli. Vbi Seru. Iactamur in mari, fatigamur in terra. Per translationem tamen etiam iactare accipitur pro quouis modo uexare, siue exagitare, [*Affligere,*] Cice. in Ver. Act. Iactatur domi suæ uir primarius, & homo honestissimus. Aliquando pro sese efferre, siue ambitiosius gloriari, [*Vantarsi,*] Ci. pro Rosc. Am. Hæc tu Eruci tot & tanta si nactus esses in reo, quam diu diceres, quo modo te iactares. Quin. li. 4. cap. 13. Aduersarius fiduciam partis suæ iactat.

Iactus, us, ui, [*Tiro, il tratto,*] βολή, actus ipse iaciendi Virg. 4. Geo. Iactu se dedit in æquor. Iactus pilarum. Ouid. 2. Trist. Iactus fulminum. Ci. 3. Cat. Iactus absolute, βόλος, pro iactu retis. Valer. libro 4. cap. 1. A piscatoribus in Milesia regione uerriculum trahentibus, quidam iactum emerat. Iactus item accipitur pro mercium in mare proiectione, [*Getto,*] quæ in magnis tempestatibus fieri solet nauis exonerandæ gratia. Vnde extat titulus libro 14. Pan-

dectarum ad legem Rhodiam de Iactu:quo cauetur , si leuandæ nauis gratia iactus mercium factus sit, omnium contributione esse farciendum,quod pro omnibus daotni factum est.Iactus particip.

IACTVRA,iacturæ,[Danno,perdita,] ἐκβολή, proprie dicitur damnum illud,quod ex iactu consequitur,hoc est, ex proiectione mercium in mare,quæ fieri solet in magnis tempestatibus ad exonerandam nauem.Salust ad Cæsarem:Si quid aduersi coortum est, de illis potissimum iactura fit, quæ minimi pretij sunt. Per metaphoram tamen accipitur pro quouis damno:ut apud Ci.2.de Fi.Facere iacturam rei familiaris,[Perdere,] Ouid 9 Meta . Hunc tamen ablati domuit iactura decoris.

IACVLABILIS , le, [Che si puo lanciare,] quod Iaculari,hoc est,longe proijci potest,ut,telum Iaculabile.Ouid.7.Metam.Sed non formosius isto Viderunt oculi telum Iaculabile nostri. Pondus Iaculabile,Stat. Theb.lib.6.

IACVLATOR,ris,uerbale,[Tiratore,lanciatore] ἀκοντιστής, qui iaculum emittit.Hora.3.Carm.Ode.4 Enceladus iaculator audax.

IACVLATRIX,cis,ἀκοντίστρια,mulier iaculationem exercens ut,Diana iaculatrix Oui.5.Met.Iaculatricemque Dianam.

IACVLOR,aris,p.c.[Tirare,lanciare,] ἀκοντίζω,deponens Iaculū emiesto,telum conijcio.Oui.2.Meta. Qui fera terribili Iaculatur fulmina dextra. Aliquando simpliciter accipitur pro proijcio,[Gettare,] Ci. Offi.Iaculans totam diem. Col.li.2.Faba, quæ longius emittetur, pura eo perueniet,quo uentilator eam Iaculabitur.Legitur & Iaculo actiuū . Clau.Latis Iaculabat in aruis. Hinc fit Eiaculo,quo usus est A.Gellius, Arionem(inquit)cum fidibus & indumentis,cum quibus se in salum eiaculauerat,excitasse.

IACVLVM,li,p.e.[Dardo,] ἀκόντιον,proprie telum, siue hastile , quod manus eiaculari potest.Vir.9.Aen . Et Iaculum contorquens mittit in Auras.Ci.de finibus,si Anibal murum iaculo traiecisset.

IACVLVS,li,σαυρία, serpentis genus,arbores sobiens,e quibus ui maxima se eiaculatur,penetratque quodcunque animal obuium. Lucan. lib.9.Et natrix uiolator aquæ,iaculique uolucres. Aelianus libr. 9. cap.49.

*IADER,neo.gen.flu.Illyrici in mare. Adriaticum influens.

*IADARA,ciuitas Illyrici,quæ nunc zara dicitur.Ptol.Plin.

IALYSOS,ἰάλυσος, oppidum Rhodi insulæ,cuius meminit Plin.li.5.ca. 31 Et Pomp.lib.2.In Rhodo,inquit,tres quõdam urbes erant, Lindos,Camiros,Ialysos.Ialysos autem hæc ipsa est,quæ Telchinas olim,aluit,maleficum genus hominum, & præstigijs infame.

IAM[Già,homai,hora,] ἤδη,aduerb.temporis, quod pene est idem quod nunc,illico . Terent.in Adel. Conueniam iam ipsum.idem in Eun. Aut iam reuertere,aut mox noctu te adigeor horsum insomnia . Interdum hortantis est,& ueluti moram increpantis.Ter.in Eun.Iam ne imus?Nonnunquam pro modo , [Hora,] Vir.lib.3.Ge . Iamque hos cursu,iam præterit illos,hoc est,modo hos , modo illos.Interdum pro præterea,[Oltre à cio ,] & quasi nodus est quidam coniungens sententias:ut apud eundem:Iam maris immensi prolem,& genus omne natantum , Iam uarias pelagi uolucres. Hoc idem efficit coniunctum cum uero.Ci.iam uero urbibus constitutis,&c.

IAM,Antea.Ci.At.Iam Antea petiui abste.

IAMBICVM, carmen , cuius multa genera latissime exequitur Mycillus.fit ex iambis spondæis dactylis anapæstis tribrachis . raro tamē anapæstū locus est in secunda & quarta sede.

IAMBLICHVS,Pythagoricus philosophus,è Chalcide Syriæ,Porphyrij discipulus,qui tempore Constantini magni floruit:sub quo breui tempore tantum profecit, ut secundas post præceptorem Romæ obtineret, nec ab eo quidquā differre uideretur doctrina:nisi quod ille melior facilitate candoreque orationis.hic paulo durior habebatur,ac,ut de Xenocrate Plato dicebat,uenere dicendi carebat.moribus adeō probatus, ut eius uitæ abstinentia,modestiaq; ea tempestate nulli non cognita fuerit.

IAMBVS,ἴαμβος,pes metricus,cõstans ex priore breui,& posteriore lõga:Hora.in Arte:Syllaba longa breui subiecta uocatur Iambus. Dicta Iambus,ut quidam uolūt,ab inuentore.Festus ἀπὸ τοῦ ἰαμβίζειν, deducit,quod est conuiciari, seu insectari : cum tamen uerisimilius sit ἰαμβίζειν,uerbum,ab iambi pedis natura esse deductum.

IAMDIV,[Già molto tempo,gran tempo,fa,] πάλαι,multo iam tēpore.Ci. de Sen.Chartaginl male iam diu cogitanti.

IAMDVDVM, [Già buona pezza di tempo] πάλαι δὴ,ἄγχι, ex Iam,& Dudū compositum, & frequentius de paruo tempore dicitur:ut Iam dudum te expecto.Ci.in Epist.Vides me sudare iamdudum. Aliquando de longiori.Pli.li.19. Iamdudum ex eadem Hispania uenit in Italiam.Ponitur & pro continuo,& quamprimum.[Subitamente,] Vir. 2.Aen.Iamdudum sumite pœnas.

IAMESSAS,Ιαμήσσας, æstuarium est maris Britannici, in quod illabitur fluuius ille,quem Tamesim Cæsar uocat.Pli.li.r.ca.3.

IAMIAM,[Hor hora,] παραυτίκα, ἤδη νῦν ἤδη,repente,sine mora:ut, Iamiam aderit. Ponitur & cum præsenti,licet in futurum resoluatur. Vir.2.Aen.Iamiamque manu tenet & premit hasta:quasi, mox tenebit, & nūc uidetur tenere. Plerunq; per indignationem accipitur.

Idem:Iamiam nec maxima Iuno Nec Saturnius hæc oculis pater aspicit æquis.Et per miserationem. Salust.in Iugur. Iamiam animo meo charissime frater,lætandum magis , quam dolendum puto casum tuum.Et per hortationem. Quinct . Iamiam commilito , quicunque casus manet , etiamsi Imperator damnatus est habes solatium.

IAM Iamque.Cic.de Fin.Iamiamque possim emergere.

*IAMNO,onis,oppidum insulæ Balearice minoris.

IAMOLIM,[Per lo passato,d'assai tempo,] ἔκπαλαι, multo iam tempore.Ci.Iamolim a principio illud statueram.Sumitur pro aliquando. Vir.2.Geo.Et iam olim seras posuit cum uinea frondes. Olimiam, pro iampridem ἐκ παλαιοῦ ἤδη Quint. Olimiam Imperator inter fulgentes uirtutes suos locum quærit,id est a longo tempore.

IAMPRIDEM,[Già tempo,gia molto,] πάλαι,ἀγχοῦ, aliquanto iam tempore.Seneca:Iampridem te expectantes ibi sideramus. Dicitur & de longiori tempore,ut idem sit quod Iamolim.Plin . Quod maiores nostros iampridem fecisse manifestum est . Accipitur item pro statim,siue continuo,[Subitamente,] Lucan. libr. 1. Tollite iampridem,uictricia tollite signa.Ci.Acad Iampridem institui.

IAMTVM,[All hora,] ἐξ ἐκείνου,significat ea eo tempore.Vir.8.Aen.Iam tum religio pauidos terrebat agrestes.

IAMVERO,Ci.pro Pom.Iam uero uirtus Cn.Pompeij.

IANA,prius dicta fuit,quę postea præposita littera d,Diana appellata est,teste Nigidio.

*IANASVM,oppidum Celticæ in Hispania Citeriore.

IANEVS,ab antiquis dicebatur,qui nunc ianitor,teste Festo.

IANICVLVM,oppidum fuit in Ianiculo monte trans Tiberim , ita dictum a Iano conditore,ut quidam putauerunt:uel quod tanquam Ianua esset Romanis in Hetruriam proficiscentibus. Virg.8.Aen.Hane Ianus pater,hanc Saturnus condidit urbem.Ianiculum huic,illi fuerat Saturnia nomen.

IANITOR,ris,p.c.[Portiere , & portinaio,] θυρωρός, cui Ianuæ custodia est commissa.Cic.5.Ver.Hunc uestri ianitores,hunc cubicularij diligunt.Ianitor carceris,apud eundem legitur.7.Ver.Ianitor inferorum,Cerberus.Vir.6.Aen.Licet ingens ianitor antro Aeternum latrans exangues terreat umbras.

IANITRIX,cis,fœm.gen. [Portenaia,] θυρωρός,ἡ,mulier,cui ianuæ custodia est commissa.Plau.in Curc.Anus hic recubare solet custos ianitrix.Pli.li.15.cap.30.Laurus triumphis proprie dicatur. Ianitrix Cæsarum,i.quæ solet plantari ante domus Cæsarum.

IANTHINVS, a,um,[Violato,] p. c. ἰάνθινος,idem est quod uiola ceus. nam Græci ἴα, uiolas, & ἄνθη, flores uocant. Ianthinum itaque dicitur,quod floris uiolæ colorem refert. Vnde uestis ianthina,& Ianthina,orum,substantiue dicuntur uestes uiolacei coloris. Matt. Coccina famosæ donas & ianthina mœchæ.Pli.li.21.cap.6 Ex his uiolis quæ sponte apricis ac macris locis proueniunt , purpureæ , latiore folio,statim ab radice carnosa exeunt:solæque Græco nomine a ceteris discernuntur, appellatæ ἴα:ab his ianthina uestis.

IANVA, ianuæ , ἡ Porta,] θύρα, primus ingressus ad interiora domus a Iano dicta,quod huic Deo consecratum erat omne principium. Et proprie domus est Ianua:Ostium uero partium,ut cubiculorum: licet confundantur.nam & Ianua,a quo ianitor pro ostio ponitur : & Ostium,a quo ostiarius,pro ianua.Cic.de Ora.Vt illud N ficæ,qui cum ad poetam Ennium uenisset:eique ab ostio quærenti Ennium. Et paulo post:Cum ad Nasicam uenisset Ennius,& cum a ianua quæreret,exclamat Nasica . Valla lib.4.c.7.Porta murorum est, nuosiooumque atque castrorum:Ianua parietis,atque domorum. Cice. 3.Verr.Seruis suis imperat Rubrius, ut ianuam clauderent, & ipsi ad fores assisterent. Ouid. 2.Amor. Clausa tuo maius ianua fulmen habet.

IANVAL,libi genus,quod Iano tantummodo libabatur. Fest.

IANALIS,le,adiectiuum a Iano:ut,Ianalis uirga .Oui.2.Fast. Virgaq; Ianalis de spina sumitur alba. Ianalis porta,quæ & Belli porta uocabatur Romæ,a Iano dictaubi & positum fuit eius signum. Hãc Numa instituit,ut esset clausa semper,nisi cum bellum foret.

IANVARIVS,rij,[Genaio,] ἰανουάριος,) μὴν,primus mensium,a Iano appellatus,quem Numa Pompilius primum anni esse uoluit, tã quam bicipitis Dei mensem,respicientem, & prospicientem transacti anni finem,futurique principia.

IANVS,ἰανός,ab hiatu dictus est , detracta aspiratione : quem quidam Solem putant:ideoq; geminum,quasi utriusq; ianuæ cælestis potentem,qui exoriens aperiat,occidens claudat. Alij Ianum mundum, i.cælum intelligunt, quasi Eanum ab eundo, ut inquit Cice. lt. 2.de Nat.Deo.eo quòd mundus semper eat, dum in orbem uoluitur, & ex se initium faciens in se refertur. Hinc & bifrons pingitur:duas enim facies habere dixerunt:alteram suo loco,alteram a tergo,eo quòd annus ex se initium faciens, sini occurrat : uel quòd præterita sciuerit , & futura præuiderit : seu quòd superorum & inferorum ianitor extiterit . Huius templum erat Romæ ad infimum Argiletum,a Numa Pompilio positum, quod tempore belli patebat , tempore pacis claudebatur: unde Patuleius & Clusius

cognominabatur,ut auctor est Serui. Constat autem templum hoc ter fuisse clausum, Primum regnante Numa:iterum post bellũ Punicum secundum:tertio post bella Actiaca, quæ confecit Augustus. quo tempore pax quidem fuit, quantũ ad cæteras pertinet gentes, sed bella flagrauere ciuilia. Huius autem claudendi uel aperiendi templi ratio uaria est. Alij dicunt. Romulo contra Sabinos pugnante, cum iam prope uinceretur, calidam aquam ex eodem loco erupisse, quæ fugauit exercitum Sabinorum. Hinc ergo tractum morẽ, ut pugnaturi aperirent templum, quod in eo loco fuerat constitutum, quasi ad spem pristini auxilij. Alij dicunt Tatium & Romulũ facto fœdere hoc templum ædificasse. Vnde & Ianus ipse duas facies habet, ut ostendat duorum regum coitionem: uel quòd ad bellum ituri debeant de pace cogitare. Est alia melior ratio, quod ad præliũ ituri, optent reuersionem. hæc Seru. Hunc alij quadrifrontem fecerunt, ob quatuor orbis cardines, & Ianum quadrigeminum uocitarunt, & Iunonium quasi Calendarum principem, Calendæ .n. sunt Iunoni dicatæ. Ianus etiam erat locus Romæ, ubi fœneratores consistebant è regione Basilicæ: quoniam in eo Iani simulacra collocata uisebantur. Oui. Qui puteal Ianumque timet, celeresque Calendas. Hor. in ep. Hęc Ianus summus ab imo Prædisit. Sue. in Dom. Ianos, inquit, arcusq; cum quadrigis, & insignibus triumphorum per regiones urbis extruxit. Ianus antiquissimus Italiæ rex, quem geminam faciem prætulisse ferunt: quod ad regis prudentiã solertiamq; referendum est: qui & præterita nosceret, atque prospiceret futura: unde etiam bifrons dicitur. Hic Saturnum a filio fugatum e Creta, classeq; in Italiam aduectum, suscepit hospitio: & quoniã ab eodẽ rutis agriculturam edoctus est, regni partem illi concessit, amboq; una regnarunt concordes, uicinaq; oppida communi opera condiderunt Romani hunc omnibus ianuis præesse crediderunt, unde & clauigerum ipsum uocauerunt. Eum autem primũ in Italia dijs tẽpla fecisse ritusque sacrorum instituisse, ac ideo eũ in sacrificijs prę fationem meruisse perpetuam, auctor est Macrobius. ca. 7. 8. 9 li. 1.

IAPETVS, p.c. ἰαπετός, Cæli & Terræ filius (ut inquit Hesiodus) uir quidem potens apud Thessalos, sed proterui ingenij, magisq; filiorum, quam sua uirtute clarus. Ferunt hunc Asiam Nympham uxorem duxisse, & ex ea Hesperum, Atlantem, Epimetheum, & Prometheum suscepisse. Valer. Flac. li. 1. Iapeti post bella trucis, Phlægręque labores. Hunc quidam Promethei patrem fuisse asserunt. Oui. 1. Meta. Quam satus Iapeto mistam fluuialibus undis, Finxit in effigiem moderantum cuncta Deorum.

IAPYGIA, æ, ἰαπυγία, regio est in finibus Italiæ, in Cherronesi formã coacta, cuius Isthmus a Tarẽto Brundusiũ usq; extenditur. Alio nomine Messapia dicitur. Auctor Str. li. 6. Seru. in illud Vir. Ille urbem Argyripam patriæ cognomine gentis Victor Gargani cõdebat Iapygis aruis. Iapygia (inquit) pars est Apuliæ, in qua mons est Garganus, qui usque ad mare Adriaticum extenditur. Quod si uerũ est, longe maiores sunt Iapygiæ fines, quam quos modo ex sententia Strabonis descripsimus Nam Garganus mons multis passuum millibus extra iam dictam peninsulam situs est. Dicta est autem Iapygia, ab Iapyge Dædali filio, ut tradit Solinus in Polyhistore.

IAPYX, ygis, ἰάπυξ, uentus est ab occasu solstitiali spirans, qui alio nomine Caurus dicitur, teste Gel. li. 2. Noct. Att. Dictus Iapyx a Græcis, quòd ab Iapygia aspirare uideatur: quare & commodissimus est ex Italia in Græciam nauigantibus. Horat. l. 1. Carm. Ode. 3. Ventorumque regat pater, Obstrictis alijs, præter Iapyga.

IARBAS, ἰάρβας, Gætulorum rex, qui cum Didus ambiret nuptias, ab ea repulsus, nascenti adhuc Carthagini bellũ intulit. quod cũ Pœni propulsare non possent, reginam suam eò adegerunt, ut nuptijs suis pacem redimeret. quod cum illa alia ratione effugere non posset, simulat se ante Sichæi (id defuncti mariti nomen erat) manes placare uelle. Eam itaq; ad rem impetrato spatio, pyram ingẽtem extruxit, cui superincumbens, suis sibi manibus necem consciuit.

•IARCHAS, philosophorum Indorum princeps, qui in aureo solio sedens sapientiam suos edocebat. Philostr.

•IASIS, dicta est Atalanta, a patre Iasio Propet.

•IASIVS, Abantis Argiuorum regis filius.

•IASION, Iouis & Electræ filius. Diodor. li. 6.

IASON, ἰάσων, filius fuit Aesonis ex Polymela, seu, ut alij uolunt, Alcimede, quem pater moriens Peliæ fratri in tutelam commendauit, tradito etiam regno, ea tamen lege, ut illud adulto Iasoni restitueret. Porro Alcimede suspectum habens Pelium, Iasonem Chironi alendum dedit. Itaque Iason adultus ad repetendum paternum regnum uenit: sed Pelias commentus fraudẽ, Iasonem, Colchos, ad auferendum aureum uellus nauigare iussit. Quæ res licet primo fieri non posse uideretur, tamen præparata Argo naui, cum reliquis heroibus Colchos profectus est. Inter nauigandum autem primũ ad Lemnũ insulam appulit, ubi ab Hypsipyle & hospitio & thalamo susceptus est. Deinde ad Phineum regem, a quo muneris loco edoctus est, quo modo per Cyaneas petras inter se concurrentes ad Colchos usque tuto nauigare posset. Quo cum peruenisset, Medea, Colchorum regis filia, forma eius capta, a certissimo eum eripuit exitio: ostensa ratione, & qua æripedes tauros perdomare, & draconem peruigilem sopire, posset. Eius itaque consilia secutus Iason, aureum uellus sustulit, & inde clam cum socijs & Medea fugam arripiens, ad Istri ostium peruenit, aduersoque flumine subiens, cum eum tandem in locum peruenisset, ubi Danubius Liburniæ montibus proximus est, nauim, qua uectus erat, suis sociorumque humeris, superatis montibus, in mare Adriaticum deportauit, tandemque sospes in patriam reuectus, duos ex Medea filios suscepit. sed cum postea Creusæ, Corinthiorum filiæ, amore flagrans, eam uxorem duxisset, Medea ægre ferens diuortium, Creusam cum regia cremauit. Sunt qui tradant, Medeæ postea reconciliatum Iasonem, Aeeten socerum, a Persa fratre pulsum, in regnum restituisse, multaque alia præclara gessisse, adeo ut diuinos in Asia honores fuerit promeritus. Describitur latius tota hæc fabula ab Apollonio Rhodio, & Val. Flac. Corripit autem hoc nomẽ pe. gen. syllabam. Ouid. 7. Met. Multaque perpessi claro sub Iasone, tandem, &c. Et alibi. Quem nisi crudelem non tangat Iasonis ætas? Hinc fit patronymicum Iasonides: ut Iasonidæ iuuenes, apud Statium. lib. 10. Theb.

•IAXAMATAE, populi circa Meotim Steph.

•IAXARTES, fluuius Scithiæ.

•IAZYGAS, Metanastæ populi Europæ. Ptol.

I ANTE B

IBERVS, p.p. ἴβηρ, fluuius Hispaniæ, qui apud Cantabros oriens per xL. passuum millia fluit, & in mare Balearicum exit. Dictus (ut Eustathius ait) a rege eiusdem nominis. Luca. lib. 4. Qui præstat terris, aufert tibi nomen Iberus.

IBERIA, ἰβηρία, primum appellata fuit Hispaniæ regio, utrinque Ibero fluuio proxima, quam postea Celtæ Gallorum populi, relictis sedibus suis habitauere. Vnde composito ex utraque gente nomine Celtiberi appellati sunt, & regio eorum Celtiberia. Postea tamen uniuersa Hispania, [Spagna,] Iberis dicta est, & Hispani ipsi Iberi siue Iberes. [Spagnoli,] Virg. 3. Georg. Aut impacatos a tergo horrebis Iberos. Luc. Occurrat Iberibus alter. Est & alia regio hoc nomine iuxta Pontum inter Colchida, & Armeniã uenenorum ferax, quæ Caucasijs montibus circundatur: cuius similiter populi Iberi, & Iberes dicti sunt, a quibus (ut Var. scribit) uenerunt, qui in Hispania habitauerunt: & ab illis Hispanis, Iberia, & fluuius Hispaniæ, Iberus dictus est

IBERICA, herba, spartum dicebatur antiquis. Quinct. lib 8 ca. 2. Qui in actione Ibericas herbas, se solo nequicquam intelligente, dicebat, nisi irridens hanc uanitatem Cassius Seuerus, spartum cum dicere uelle indicasset.

IBERIS, idis, herba eadem cum Lepidio siluestri. Pli. li. 25. ca. 8.

IBERVS, ra, rum, Vir. li. 9 Pictus acu chlamydem, & ferrugine clarus Ibera. Dionysius contra tradit Iberes populos a Pyrenæis montibus profectos in Asia sedes posuisse. unde ea pars Asiæ Iberia nuncupatur. Iberiam regionem mulier captiua sub Constantino, Helenæ filio, conuertit ad Christianam fidem. in ea pudicam traducens uitam, & in oratione iugiter persistens.

IBI, [Iui, in quel luogo.] ἐκεῖ, aduerbium loci, significat in eo loco: quo proprie utimur in demonstrando: Ibidem uero relatiuum est, idem significans quod in eodem loco. Cice. pro Domo sua: Ibi positis est, ubi templi aditus est Idem in Epist Nemo est, quin ubiuis, quam ibi, ubi est, esse malit. Accipitur aliquando pro aduerbio temporis, idemque ualet, quod nunc, [Hora,], Ter. in Eun. Ibi illa cum illo sermonem occepit. Composita Inibi, & Alibi, seu Aliubi, & Ibidem, uide suis locis.

IBIDEM, p.p. [In quello istesso luogo.] αὐτόθι, in eodem loco Vir. 1. Ae. Ter. fluctus ibidem Torquet agens circum. Cic. pro Quint. Quod ibi recte custodire poterunt, id ibidem custodiant.

IBICES, [Camozze,] capræ siluestres sunt, pernicitatis mirandæ. Pli. lib. 8. cap. 53.

IBIS, ibis, ἶβις, auis soli Aegypto peculiaris, quæ serpentibus uescitur. Hæc (ut Hierony. scribit) duplex est altera nigra tota est, altera ciconiæ non absimilis, diuersa tamen a ciconia. De hac Cice. lib. 1. de Nat. Deo. Ibes maximam uim serpentium conficiunt cum sint aues excelsæ, rigidis cruribus, corneo proceroque rostro. auertunt pestem ab Aegypto, cum uolucres angues ex uastitate Lybiæ uento Africo inuectas interficiunt, atq; consumunt. Hæc ille. Traditur autem Ibis clysteris usum prima commonstrasse, quòd consuetudinẽ habeat se repurgandi, rostri aduncitate eam perluens partem, qua ciborum onera redduntur. Pli. li. 8 ca. 27.

I ANTE C

•ICADIVS, prædo insignis. Ci. de Fato.

•ICADISTAE, dicti sunt Epicureæ sectæ philosophi.

ICARIVS, ἰκάριος, pater fuit Penelopes. Oui. Epist. 1. Me pater Icarius uiduo discedere lecto Cogit. Hinc fit, ἰκαρὶς, patronimicum fœmininum, quod poetæ accipiũt pro Penelope Icari filia. Oui. in Ibin. Et uelut Icaridis famulæ periere, prociq;. Item Icariotis, itidis. Idẽ 3. de Ponto: Morte nihil opus est, nihil Icariotide tela.

ICARVS,p.c.ἰκαρος,Oebali Laconum regis filius fuit,pater Erigones, qui rum acceptum a Libero patre uinum rusticis distribuisset, illiq; ex nimio potu ebrij facti essent, arbitrantes sibi tosicum esse datu, Icarum interfecerunt: quod ubi Erigone cognouit,doloris impatiētia, laqueo uitam finiuit: quæ deorum miseratione in cælum translata signum efficit Virginis. Tibul.li.4.ad Messallam: Cunctis Baccho iucundior hospes Icarus, ut puro testantur sidera cælo. Item Proper.li.2.Icare Cecoprijs merito iugulate colonis.

ICARVS,ἴκαρος,Dædali filius fuit, qui una cum patre e Creta fugiens fretus alarum fiducia,cum ultra patris iussa altius euolasset,solisq; ardore cera,qua pennæ continebantur liquefacta esset,ita ut ab alis deflueret,decidit in mare,quod est inter Samum, & Myconē,quod ab eius nomine Icarium dictum est, ut fabulantur poetæ. Ouid.3. Trist.Icarus Icarijs nomina fecit aquis. Verius tamen est, Icarium mare nomen accepisse ab Icaria insula, medio fere inter Samum & Myconen spatio sita.

•ICHANA,oppidum Siciliæ mediterraneum.Plin.

•ICHNAE,oppidum in ora Macedoniæ.Plin.

ICHNEVMON,ἰχνεύμων,animal est magnitudine felis, specie muris: uulgo nunc murem Indicum uocant. Nascitur in Aegypto, & cum aspide pugnat. Ichneumona Aegyptij adorant: quoniam oua crocodilorum conterat,& luto conuolutus,cum os aperiunt, ita in uentres eorum insilire soleat,ut exesis intestinis eos interimat. Pli.li.8. ca.24. Ci.de Nat. Possum de Ichneumonum utilitate dicere.

•ICHNVSA,insula Sardinia dicta est.Plin.

•ICHTHYOESSA,insula in mari Icario, una Cycladum.

•ICHTHYS,est Elidis promontorium.Thucy.

ICO,cis,ci,ictum,[Percuotere,ferire,]πλήττω,τύπτω,ferio,percutio.Pl. li.2.ca.55.Lauri frutirem non icit.Icere colaphum, est impingere alicui colaphum.Plau.Colaphū icit.Icere fœdus.Ci.in Piso. Tu fœdus,quod meo sanguine in pactione prouinciarū iceras,frangere uoluisti. Legitur & passiuum Icor.Plin.li.16.ca.30.fulmine laurus sola non icitur.Liu.li.1.In turba ictus Remus cecidit.

ICON,onis,[Imagine,effigie,]εἰκών.effigies,imago, & statua ex membris ipsis a pictoribus,seu statuarijs expressa. Pli.li.34. Imagine ex membris ipsorum similitudine expressa quas Iconas uocant. Est & Icon,teste Ci.ad Heren.figura,cum scilicet formæ ad formam cum quadā similitudine fit collatio,aut laudis aut uituperationis caussa. Exemplum esse potest illud apud Virg. 4. Omnia Mercurio similis, uocemq; coloremq;,Et flauos crines,& membra decora iuuentæ.

ICONICVS,a,um,[Dipinto,scolpito,]εἰκονικὸς,quod est ita pictum, siue sculptum,ut uiuam rei alicuius effigiem, membrorumq; omniū similitudinem referat. Suet.in Calig. Simulacrum stabat in templo aureum,iconicum.Plin.li.35.ca.8.Adeo iam ars perfecta erat, ut in eo prœlio iconicos duces pinxisse tradatur.

•ICONIVM,oppidum Lycaoniæ.

•ICOS,insula maris Aegæi.

•ICOSIVM,Mauritaniæ Cæsariensis oppidum.

•ICTEROS,morbus arquatus dicitur,uel regius.

•ICTIS,idis,mustelæ Siluestris genus apud Aristot.

ICTVS,us,[Colpo,percossa,]πληγή,idē qđ percussio:a uerbo Ico.Cice.3. Off.Ictu fulminis deflagrauit. Legitˀ & Icti genitiuus,a nominatiuo secundæ declinationis.Cla Quadrigarius apud Gell.Ne Gallus impetum icti haberet.Ictus,a,um,parti.[Percosso,]idē quod percussus. Oui.2.Trist.Nō aliter stupui, quam qui Iouis ignibus ictus Viuit.

I ANTE D

ID,[Ciò,questo,]τοῦτο,neutrū genus pronominis Is: uarium in oratione usum habens. Eleganter adiunctū habet genitiuum:ut, id ætatis, Id temporis,id est ea ætate,eo tempore.Ci. in epist. Id ætatis iam sumus,ut omnia fortiter ferre debeamus. Id quod res est, idem est, ac si diceremus,quod uerum est.Teren.in Ad.Verum cogito id, qđ res est,τὸ ὄν. Idipsum,idem est,quod hoc.Ci.Lent.Multi rogabantur,atque idipsum consulibus inuitis.Ab Id fit Ideo, ob eam caussam: & idcirco,propter hoc:quæ uide suis locis.

IDA,dæ,ἴδη,mons altissimus,qui ad Troadem spectat, habetque multos pedes: Latus eius Septētrionale,ex angustijs Abydi usq; ad Aesapū,& Cyzicenū agrum, ad Propontidē pertinet: Occidentale ad Hellespontū respicit: Aestiuale promontorium facit,quod Lectū appellatur. Oriētalis Idæ ad Mysos declinat: Abundatq; mons aquis, & multa flumina ex eo descēdūt: in cuius sūmitate locus fuit Gargarus appellatus,quæ & Gargara in plurali numero appellatur, tam pro monte ipso,quàm pro oppido in dorso montis. Oui.lib.4.Fast. Dindymon & Cybelen & amœnam fontibus Idam. Ida etiam appellata fuit Dardani Scytharum regis filia.

IDAEI,dactyli,δάκτυλοι ἰδαῖοι,ijdem qui Corybantes, quos Iouem aluisse ferūt,& ne uagitu puer proderet, nouo lusus genere excogitato clypeolis æneis inter se cōcursātes, æris tinnitu & numerosi pedis compositione,qui Dactylus inde dictus est,Saturnū celauisse. Dicti Idæi,ab Ida Phrygiæ monte,quē primū incoluerunt. Sunt & gēmæ quædam in Creta ferrei coloris, humani pollicis imaginem referentes,quas Dactylos Idæos nominant. Vide Pli.lib. 37. cap.10.

IDAEVS,a,um,ἰδαῖος,nomen ab Ida deductum. Propert. Cedit iam diuæ,quas pastor uiderat olim Idæis tunicam ponere uerticibus. Est & Ida Cretæ mons,ita dictus a Corybantibus,siue Dactylis Idæis. qui cum in Cretam uenissent,montem, in quo consederunt, patrij montis nomine appellarunt. Vir.12. Aen. Dictamnum genitrix Cretæa carpit ab Ida Ci.de Sen.Pastor Idæus.

IDALIVM,ἰδάλιον,Cypri oppidum, quod ab euentu nomen accepit. nam cum oraculum Chalcenori datum esset,ut illic urbem conderet,ubi primum orientem solem conspicaretur, unus è comitibus qui forte astabat,ad eum conuersus,εἶδον ἥλιον, inquit, id est,uidi solem,arreptoq; Chalcenor omine ciuitatem statuit, & ab ea uoce Idalium nominauit. Auctor Steph.

IDALIVS,a,um.ἰδάλιος,adiect.ab Idalio Cypri oppido: unde Venus Idalia,& Idalium nemus est appellatum. Vir. li. 10. Est Amathus, est celsa mihi Paphos,atq; Cythera,Idaliæq; domus,&c.

IDCIRCO,uel Iccirco,[Percio,per la qual cosa,]ὑπὲρ οὗ διὰ τοῦτο,coniunctio, idem quod ideo significans. Ci. 7. Verr. Reperietis idcirco hæc in uno homine constituta,ut ceteris formidines,&c.

IDEA,æ,p.p.[Idea,specie,]ἰδέα,ἀπὸ τοῦ εἴδειν, est prima rerum species, & inchoata intelligentia. Cic.in Orat. Has rerum formas appellat Ideas Plato,easq; gigni negat,atq; semper esse ac ratione & intelligentia contineri: cetera nasci,occidere,fluere, labi, nec diutius esse uno,& eodem statu, Ideas (inquit Augu li.7D.Quæstionum) Latine possumus uel formas,uel species dicere,ut uerbum è uerbo transferre uideamur Ideas primus Plato appellasse perhibetur. Sunt autem Ideæ exemplaria æterna eorum, quæ naturaliter fiunt, immortales, Immutabiles, Inuiolabiles. Et, ut res apertior fiat, opus est, præter omnes homines,intelligere quendam hominem. & præter omnes equos,equum: & præter animalia,animal Ingenitum. Et quēadmodum ex uno sigillo complures fiunt impressiones, sic ex uno homine sexcenta millia hominum. Et hæc est Platonis idea, a qua Arist. dissentiens, nullas putat esse ideas. Euseb.l.Prep Ideam sic definit: Idea est perpetua substantiua,caussa,& principium, ut singularia talia sint,qualis est ipsa: & quemadmodum sensibilium exemplaria ad hæc corpora præcedunt, sic quæ oīa in seipsa cōtinet pulcherrima atq; perfectissima,huius mūdi exēplar est,ad quā a creatore Deo ab uniuersa substantia mundus simillime formatus est.

IDEM,[Lo istesso medesimo,]ὁ αὐτὸς,componitur ex Is, & Demum. In masc.gene.nominatiui singu.producit priorē, quam in neut. gene. corripit,tā in nominat.quam accusat. Vir. 4. Aen. Idē ambas ferro dolor,atq; eadē hora tulisset. Iuuen. Si fecisset idē caderet, sub iudice morū. Accusatiuus masc & fœm.gen.mutat m,in n, ante d,euphoniæ caussa:ut Eundem,Eandē. Ceteri uero casus ex integro & corrupto compositi inueniuntur,ut Eadem, Eiusdem, Eidem,Eodem: ijdem,eadem,eisdem,uel ijsdem,eosdem. Itaque per duo ij, uel per e,& i, regula exigit scribi tā nominatiuū pluralem masculinū, quā datiuum & ablatiuum plurales. Solent tamen poetæ per synæresim duo ij,in unum contrahere. Vnde ijdem, & ijsdem in carmine sunt disyllaba. Ponitur interdum pro etiam. Ci. Et huic coniuncta beneficia,quam eandem,uel benignitatem, uel liberalitatem appellare licet, id est quam etiam. Quinct. M. Cato nullam adulteram non eandem esse maleficam dixit. Ab Idem fit Itidem,quasi Item Idē, quod est similiter,eodem modo,uide suo loco.

IDENTIDEM,pen.cor.[Souente,spesse fiate,]αὖθις καὶ αὖθις,componitur ex Idem geminato: sed prius m,in n, mutatur, & t, interponitur euphoniæ caussa,significatq; & frequenter,& (ut inquit Val. lib.2.) cum quodam interuallo. Liu.lib.1. Vnam, longe ante alias insignem specie,a globo Thalassij cuiusdam raptam ferunt, multisque sciscitantibus cuinam eam ferrent, identidem,nequis uiolaret, Thalassio ferri clamitatum. Sueto.in Cæs.cum M.Cato identidem denunciaret,delaturum se nomen eius,id est frequenter. Ci. de Fin. Hoc enim identidem dicitis.

IDEO,[Percioche,per la qual cosa,]ὑπὲρ οὗ,διὰ τοῦτο,coniunctio rationalis significans idcirco. Cice.in Verr. Ideo Claudius, retulit, ut ille auferret. Idem 1.de Inuent. Hæc ideo diligentius inducitur præscriptio,ut possit,&c.

IDEO,quòd [Percioche,] Ci.in Ver.Ideo, quod &c.

IDEST,[Cioè] Ci.contra Rul. Maxima multitudo,i.tota Italia.

IDICVS,a,um,possessiuum ab Ida monte. Plin.libro 16. Idicarum cedrorum. Veteres tamen Idicas pro montanis omnibus sumunt, ut inquit Nicander.

IDIOTES,siue Idiota,p.p.[Ignorante,idiota,] ἰδιώτης,proprie, priuatus,nulloq; munere publico fungēs,unde, ἰδιωτεύειν,dicunt. Græci pro priuatam uitam agere. apud Latinos tamen fere accipitur pro illiterato,& imperito. Lucil. Illiteratum me, atque idiotam diceres? Ci.7.Ver. Quæ nō modo istum,uerum etiam quemuis nostrū, quos ille idiotas appellat,delectare possent.

IDOLVM,li,p.p.[Idolo,simulacro,]εἴδωλον,simulachrum, imago. Cice. 5.de Fin. Imagines,quæ idola nominant. Nonnunquam accipitur pro spectro,siue phantasmate,[Fantasia,] Pli.in ep. Mox apparebat idolon senex,macie & squalore confectus,promissa barba.

IDOMENEVS,

IDOMENEVS, per quatuor syllabas, Ἰδομενεὺς, Deucalionis filius, Cretensium rex, qui contra Troianos strenue dimicauit. Troia autem euersa cum in patriam renauigaret, subito oborta tempestate solenne uotum concepit, si se Neptunus, incolumen in patriam reduceret, se illi immolaturum quod primum sibi occurreret. contigit autem, ut filius eius ei primus occurreret. quem cum immolare uellet, a suis pulsus, fugit in Calabriã: ubi iuxta Salentinum promontoriũ oppidum condidit. Hęc Seruius in illud Vir. 3. Aen. Et Salentinos obsedit milite campos Lyctius Idomeneus.

IDONEA, orum. Tacit. li. 4. apud idonea prouinciarum, id est, idoneos locos.

IDONEE, [*Conueneuolmente,*] apte. Ci. 1. de Inuẽ. Exordium est oratio, auditoris animum idonee comparans ad reliquam dictionem.

IDONEVS, a, um, [*Atto, conueniente,*] ἐπιτήδειος, conueniens, aptus, & alicui rei natus. Ter. in And. Adeon' uidemur uobis esse idonei, in quibus sic illudatis? Idoneus auctor, [*Sofficiente, laudato,*] sufficiens. Ci. ad At. Non mihi satis idonei sunt auctores ij, qui a te probantur.

IDVLIS, ouis, quæ omnibus idibus Ioui immolabatur. Festus.

IDVARE, [*Diuidere,*] lingua Hetruscorum diuidere est. inde uiduam dictam putat Gellius quasi væ iduam: hoc est ualde diuisam.

IDVMAEI, Ἰδουμαῖοι, populi inter Iudæam & Arabiam siti, ad Occasũ. Casio monti proximi. Orti sunt a Nabathæis, teste Stra. lib. 6. qui orta domi seditione, relictis sedibus suis extrema Iudææ occuparunt. Horum regio Idumæa dicitur, ab Idume oppido, cuius meminit Lucan. li. 3. Gazaque, & arbusto palmarum diues Idume.

IDVMAEVS, mæa, um, ἰδοὶ, ἰδουμαῖος, Vir. 3. Geo. Primus Idumæas referam tibi Mantua palmas.

IDVS, duum, dibus, ἰδοὶ, pluralis tãtum numeri, & fœ. ge. in Martio, Maio, Iunio, & Octobri dies est decimusquintus, in reliquis decimustertius. Dictæ Idus, ut quidam putant, ab antiquo uerbo Iduare, quod est diuidere, propterea quod circa medium mensis existẽtes, in duas partes propemodum æquales, mensem diuidere uideãtur. Varro uocis huius etymõ è lingua Sabinorũ, aut Hetruscorũ ductũ putat: qua de re uide ipsum li. 4. de lingua Latina. Ab Idibus autem denominationem sumunt septẽ dies Nonas immediate subsequẽtes: non quod ipsæ sint Idus, sed quia eas antecedant. Vnde Octauo, septimo, sexto, quinto, quarto, tertio, & pridie Idus dicimus: hoc est, Octauo uel septimo die ante Idus. Ab Idibus idules dictæ sunt oues, quæ singulis Idibus Ioui immolabantur. Ci. Epist. Hæc Idibus mane scripsi.

I ANTE E

IECVR, iecoris, & iecinoris [*Fegato,*] qui genitiuus (ut inquit Prisc.) uidetur esse a nominatiuo Iecinus, qui non est in usu. Est autem Iecur, uiscus incrassato sanguini simili, sedes concupiscentiæ uenarum omnium principium & primũ sanguinis generandi instrumentum, uentriculum locis quibusdam, quasi digitis circunquaq; complectẽs. A Græcis dicitur ἧπαρ. Mar. li. 13. Aspice quam tumeat magno iecur ansere maius. Ci. de Nat. Cerebrum, cor, pulmones, iecur.

IECVSCVLVM, li, [*Fegatello*] ἡπάτιον, diminutiuũ, paruum iecur. Pli. li. 11. ca. 37. Murium iecusculis fibræ ad numerum lunæ in mense congruere dicuntur.

IEIVNE, [*Pigramente,*] aduerbium: ut, Ieiune de re aliqua disputare, agere, dicere. hoc est exiliter, frigide, & languide admodum. Ci. in Orat. Nec satura ieiune, nec grandia minute dicere.

IEIVNITAS, atis, [*Digiuno, abstinenza del cibo,*] νηστεία, proprie est abstinentia a cibo, quanquam per translationem pro exilitate, & ariditate accipitur: cui contraria est Vbertas, & Copia. Cic. 2. Tusc. Reperiebantur nonnulli, qui cum obruerentur copia sententiarum, atque uerborum, ieiunitatem, & famem se malle, quàm ubertatem & copiam dicerent. Sic de Clar. Ora.

IEIVNIVM, nij, [*Il digiuno,*] νηστεία, abstinentia a cibo, uel dies quibus a cibo abstinemus. Liu. 6. Bel. Maced. Libros sibyllinos cũ adijssent, renuntiauerunt, ieiunium instituendum Cereri. Ieiunio laborare, apud Col. l. 3. ca. 12. Oui. 1. Metam. Longa domant illos inopi ieiunia uictu. Idem 15. Meta. Carne sedant ieiunia.

IEIVNO, [*Digiunare,*] p. p. νηστεύω, a cibis abstineo.

IEIVNVM, intestinum, νῆστις, medium inter ecphysin, & Ileon situm obtinet: inde nomen habens, quod perpetuo inane reperiatur. nulla. n. cunctatione expellit, quicquid acceperit, affluentis in se bilis acrimonia lacessitum. hoc antiqui Hiram, & per diminutionem Hilam dixerunt (ut inquit Festus) & Hilum neutro genere.

IEIVNVS, a, um, [*Digiuno, che non ha anchora mangiato,*] ἄσιτος, qui cibũ nondum gustauit. Plau. in Pseu. In cœnam qui ieiunus uenerit, aut satiens. Idem Capt. Neque ieiuniosiorem neque magis effectum famẽ uidi. Ieiunus animus, per trãslationem, pro languido & imbecillo, apud Cic. 4. Phil. quoniam qui ieiuni sunt, minimum habent uitium. Ieiuna auiditas, hoc est maxima, & qualis ieiunis esse solet. Plin. li. 10. ca. 3. Ex ieiunæ semper auiditatis, & querulæ murmurationis. Ieiuna ratio, cui opponitur copiosa & plena. Ieiuna glarea, apud Vir. pro sicca & sterili terra [*Sterile,*] Ieiuna saliua, apud Colu. quæ ab homine ieiuno expuitur.

IENTACVLVM, li, [*Collatione,*] ἀκρατισμὸς, cibus qui ante prandium sumitur. Mar. in Dist. Surgite, iam uendit pueris ientacula pistor.

IENTO, ientas, [*Far collatione,*] ἀκρατίζομαι, aliquid ante prandium gusto. Varro in Mart. ut citat Nonius: quòd pulli ientent. Afranius: ientare nulla inuitat.

IESVS, [*Giesu,*] Ἰησοῦς, Hebræorum lingua sonat seruatorem.

I ANTE G

IGITVR, [*Adunque, dunque,*] ἄρα, τοιγαροῦν, collectiua uel rationalis coniunctio est, ex præcedentibus conclusionem inferens, adhibeturque (ut inquit Valla) breuioribus conclusionibus. Cic. pro Lig. Habes igitur Tubero, quod est accusatori maxime optandum, confitentem reum. Ponitur interdum pro inde, siue postea [*Dipoi,*] Ter. in Eun. Quid igitur faciam? Pla. in Amph. Sin aliter siẽt animati, neque dẽt quæ petant: Sese igitur summa ui, eorum oppidum expugnare.

IGNARVS, a, um, [*Rozo, ignorante, negligente,*] ἀγνὼς, compositum ab In, & Gnarus. idem significans quod nescius. Cic. Ignarus sum quid agatur. Ter. Eun. Imprudens harum rerum, ignarusque omnium. Vir. 3. Aen. Aut quis te ignarum nostris deus appulit oris? Vbi ignarum dixit pro imprudente. Idem. 1. Ae. O socij neque enim ignari sumus ante malorum. Vbi ignari posuit pro immemores [*Scordeuole,*] Accipitur etiam interdum passiue, pro ignoto, uel ignorato, [*Non noto,*] ut annotauit Gel. Noct. Att. lib. 9. ca. 12. Vir. 10. Aen. Ignarum Laurens habet ora Mimanta. Ouid. Met. li. 7. Proles ignara parenti. id est, parenti incognita.

IGNAVIA, æ, [*Paura, pigritia, dapocagine,*] ῥαθυμία, ab Ignauus fit: & est contraria fortitudini, cum quod ratio aggredi fortiter suadet, id nos formido aggredi dissuadet, & ab audendo retinet. Salu. in Catil. Scitis milites, socordia atq; ignauia Lentuli quantã sibi nobis cladẽ attulerit. Cicer. in Læl. Odit bonitas malitiam, temperantia libidinẽ, ignauiam fortitudo. Idẽ ignauiam pusilli & abiecti animi uitium esse ostendit, ad Cœlium scribens, quòd nunquam bello ciuili interfuisset, illi tribuebatur ignauiæ. Quid autem sit fortitudo, docet auctor ad Heren. li. 4. Ista non est fortitudo (inquit) sed temeritas: propterea quod fortitudo contemptio est laboris, & periculi cum ratione utilitatis, & compensatione commodorum. Temeritas est cũ inconsiderata dolorum perpessione gladiatoria periculorum susceptio. Ignauo item opponitur strenuus, [*Vile, poltrone,*] Sal. in Cat. Cõpertum ego habeo, milites, uerba uirtutẽ non addere, neque ex ignauo strenuum, nec fortem ex timido exercitum oratione Imperatoris fieri. Ex his colligi potest Gnauus esse, qui industrius est, & strenuus, siue fortis, Cuius contrarium est Ignauus.

IGNAVE, siue Ignauiter, aduerb. [*Pigramente, lentamente,*] ῥαθύμως, lente, & segniter. Ci. 2. Tu. Hoc in dolore maxime est prouidendũ, ne quid abiecte, ne quid timide, ne quid ignaue faciamus. Hircius ad Ci. Quæris, an ego cum omnes caleant, ignauiter aliquid faciam.

IGNAVIT, teste Nonio, antiqui dixerunt pro ignauum fecit. Afranius Aeneadis decimo, ut citatur a Nonio: Sæpe ignauit fortem in spe expectatio. Verbum est obsoletum.

IGNAVVS, [*Vile, da poco huomo,*] qui non est industrius, id est qui negligit, aut formidat rem aliquam egregiam aggredi, aut in re bene cœpta perseuerare. ἀεργὸς. Vir. 4. Geo. Ignauum fucos pecus a præsepibus arcent. hoc est, inutile, & nullius artis. Cic. 1. Tusc. ignauus miles, ac timidus, simul ac uiderit hostem, abiecto scuto fugit. Liu. 5. ab Vrb. fusos esse ab ignauissimo, & fugacissimo hoste. Differt hoc tamen, quãtum intelligo inter Gnauum & Industrium. quod Gnauus proprie sit is, qui ad subeunda pericula ac labores tolerandos, sapiens & fortis est: Industrius, qui ingenio cum multum ualeat, ut artifex bonus, aliquid struere & negociari, non ociari studet. Cic. pro Pomp. homines gnaui & industrij: Componitur ignauus ex In, & Gnauus, siue ex In, & Nauus, n, in g, mutata. Vide Gnauus.

IGNESCO, scis, scere, [*Diuenir di fuoco,*] πυροῦμαι, ab antiquo igneo, gnes. idem est quod ignitum fieri, & in ignem conuerti. Plin. lib. 34. cap. 8. Prætenui pyropi bractea ignescit. Cic. 2. de Nat. Deo. Ex quo euenturum nostri putant id, ut ad extremum omnis mundus ignesceret. Per translationem accipitur pro uehementer irasci, [*Irarsi,*] Vir. 9. Aen. Rutulo muros, & castra tuenti Ignescunt iræ. Col. li. 10. Ante amor ignescit menti, sæuitque medullis.

IGNIA, quędam uasorum fictilium uitia, quę coquendo contrahuntur. Festus.

IGNIARIVM, rij, [*Focile, batti fuoco,*] πυρίον, est quo ignis elicitur, constatque è silice, & ferro, quæ collisa ignem emittunt: unde scintillæ decussæ, & in fomite linteoque adusto exceptæ flammam excitant. Olim & ex lignis fiebat, mutuo attritu ignem concipientibus. Pli. lib. 16. c. 40. Calidæ morus, laurus, hedera & omnes, è quibus igniaria fiunt. exploratorum hoc usus in castris, pastorumque reperit, quoniam ad excutiendum ignem non semper lapidis occasio est. Teritur ergo lignum ligno, ignemque concipit attritu.

IGNEVS, a, um, [*Di fuoco,*] πύρινος, quod est ex igne, siue quod ignis naturam habet. Ci. 2. de Nat. Deo. omne, quod est calidum, & igneum, cietur, & agitur motu suo. Igneus color, qui ignem imitatur. Pli. li. 8. c. 38. Igneus feruor, Idem l. 9. cap. 60.

IGNICVLVS, culi, πυρίδιον, propriè diminu. est ab ignis. Iuuen. Sat. 3.

Ignitulum brumæ, si tempora poscas. Per metaphorā accipitur pro stimulo quodā, [*Stimolo,*] quo incitamur ad capessendā uirtutē. Ci. 3. Tus. paruulos nobis dedit igniculos, quos celeriter malis moribus opinionibusq; deprauati sic restinguimus, ut nusquam naturæ lumē appareat. Ingenij igniculi. Quin. in Proœ. lib. 6. Desiderij igniculus, Cic. ad Treb. li. 15. epist. Virtutis igniculus. Idem ad Att. lib. 15.

IGNITVS, a, um, [*Affocato, infocato,*] πυρόεις, nomen adiectiuum pro candente, ut, Ferrum ignitum. Accipitur item pro eo quod quandā ignis similitudinem refert, quodque calidæ, igneæque est naturæ, [*Caldo,*] Sic Apuleius ignitam esse Martis stellam dixit. Ignitum uinum, hoc est, generosius. Gel. li. 17. ca. 8.

IGNIFER, ra, um, [*Che porta fuoco.*] πυροφόρος, ferens ignem: ut Lampades igniferæ. Lucr. li. 2. Oui. 2. Met. Non tamen ignifero quisquam consistere in axe Me ualet excepto.

IGNIFLVVS, a, um, ut, Cauernæ igniflux, apud Claud. lib. 6. Panegyr.

IGNIPOTENS, tis, [*Volcano,*] πυροδύναμις, dictus Vulcanus, quod ignis potestatem habeat. Virg. 8. Aen. Pallentem morte futura Fecerat ignipotens.

IGNIS, is, [*Fuoco,*] πῦρ, a gignendo, id est nascendo dicitur, quòd in eo nihil nascatur. Ci. Offi. Pati ac ignem accipere. Vir. 4. Geor. Aestuat ut clausis rapidus fornacibus ignis. Per metaphoram accipitur pro amore, [*Amore,*] Virg. 4. Aen. Vulnus alit uenis, & cæco carpitur igni. Interdum pro eo, uel ea, quam amamus. quod amantes amore ueluti flagrent. Vir. 3. Ecl. Meus ignis Amyntas.

IGNIS, sacer, quis dicatur, explicat Cels. lib. 5. his uerbis: Sacer ignis malis ulceribus annumerari debet. Eius duæ species sunt. Alterum est subrubicundum, aut mistum rubore atque pallore, exasperatumque per pustulas continuas, quarum nulla altera maior est in his, semper sæpe pus, & sæpe rubor cum calore est. Fit maxime in pectore, aut lateribus, aut eminentibus partibus; præcipueque in plantis. Alterum est in summæ cutis exulceratione, sed sine altitudine, latum, subliuidum. Seru. in illud Vir. 3. Georg. Contractos artus sacer ignis edebat. Sacer, inquit, ignis est, quem Græci ἱερὰ νόσον appellant Quod tamen manifeste falsum est. nam ἱερὰ νόσος, ut inter medicos omnes conuenit. idem est morbus cum epilepsia, siue morbo comitiali, quem & Latini morbum sacrum appellant. Rectius itaque sentit Manardus, ignē sacrū a Latinis appellari, quod Erysipelas dicunt Græci. Plin. li. 26. c. 11. Ignis sacri asserit esse multa genera, inter quæ periculosissimum est, quod Græce Zoster uocatur hominem medium ambiens, & si cinxerit, enecans.

IGNIPES, ignipedis, [*Che ha piedi di fuoco.*] πυρόπους, igneos pedes habens. quod epitheton Solis equis tribuit Ouid. 2. Met. Ignipedum uires expertus equorum. Mart. lib. 5. Ignipedes posset sine Colchido uincere tauros. Sic enim legunt nonnulli. Quo tamen in loco legendum est, Aeripedes tauros. loquitur enim poeta de tauris illis Aeetæ Colchorum regis, quos poetæ fabulantur habuisse pedes æneos. Quod & ipsum indicat. Oui. in epist. Medeæ ad Iasonem his uersibus: Aere pedes solidi, prætentaque naribus æra.

IGNISPICIVM, [*L'arte dello indouinare dal fuoco,*] πυροσκοπία, πυρομαντία, ea forma dicebatur ab antiquis, qua Haruspicium. Erat autem diuinationis genus, quod ab ignis inspectatione sumebatur. Pl. li. 7. ca. 56. Aruspicium Delphus, ignispicia Amphiaraus, auspicia auium Tiresius Thebanus inuenit.

IGNITABVLVM, ignis receptaculum, πυρεῖον. Festus.

IGNIVOMVS, p. c. [*Che uomita fuoco,*] πυρίβολος, ignem uomens. Lact. in Carm. de resurrectione Domini: Altius ignniuomum Solem cæli orbita ducit.

IGNOBILIS, bile, [*Ignobile, uile,*] δυσγενὴς, ἄσημος, dicitur Ignotus, incognitus, uilis, & abiectus: cuius contrarium est Nobilis. Vir. li. 7. Solus ubi in siluis Italis ignobilis æuum Exigeret. Cic. 1. Tusc. Philosophum non ignobilem. Vir. 1. Ignobile uulgus.

IGNOBILITAS, tatis, [*Ignobiltà, humiltà,*] δυσγένεια, humilitas, obscuritas, conditio, atque fortuna hominum infirmorum. Cice. pro Ros. Am. Quos nemo propter ignobilitatem nominat, sexcenti sunt. Idē 5. Tusc. Num ignobilitas, aut humilitas, aut etiam popularis offensio sapientem beatum esse prohibebit? Ignobilitas generis. Ci. pro Mur. Viris fortibus ne ignobilitas generis obijceretur. Oui. 6. Meta. Res obscura quidem est ignobilitate uirorum.

IGNOMINES, [*Che non hanno laude, senza nome,*] ἀνώνυμοι, δυσκλεεῖς, qui laude & gloria carent, inglorij, illaudati. a quo.

IGNOMINIA, æ, [*Infamia, uituperio, uergogna, biasimo.*] ἀτιμία, δυσφημία, nominis nota, interprete Nonio. infamia, dedecus, contumelia, macula, probrum. Componitur ex in, & nomen, n, littera commutata in g. dicitur ignominia, quasi boni nominis priuatio. Cicer. lib. 4. de rep. cum omnis ea iudicatio uersetur tantum modo in nomine, animaduersio illa Ignominia dicta est. Idem Thermo: si adolescens nobilis ignominia affectus esset.

IGNOMINIO, as, [*Far uergogna, far uituperio,*] ἀτιμάζω, ignominia afficio, uerbum est parum usitatum: legitur tamen participium Ignominiatus, pro ignominia affectus. Gel. lib. 9. ca. ult. Quibus modis ignominiatus tractatusque sit a C. Cæsare Laberius poeta.

IGNOMINIOSE, aduerb. [*Vergognosamente, con infamia.*] ἀτίμως, cum ignominia, & dedecore.

IGNOMINIOSVS, a, um, [*Vituperato, suergognato.*] ἄτιμος, notatus infamia. Quinct. li. 7. ca. 2. Exul erat, & ignominiosus. Accipitur & pro eo, quod affert ignominiam. Liu. 3. ab urb. Hos ignominiosa fuga domum se recipientes Romanus consul consequutus.

IGNORABILIS, le, [*Incognito,*] ἄγνωστος. quod nō cognoscitur, uel qđ facile ignorari potest. Plau. in Pseud. Quis hic est, qui oculis obuiam ignorabilis obijcitur. Gel. li. 9. ca. 12. Alterum illud ignorabilius, obscuriusque est. Ci. 2. de Inuen. Quod leuius, facilius, non ignorabile, non fortuitum.

IGNORANTIA, æ, & Ignoratio, onis, [*Ignoranza,*] uide Ignoro, as.

IGNORO, as, pen. pro [*Non sapere,*] ἀγνοέω, nescio. Cice. pro Mil. At uero tu solus ignoras tu hospes in hac urbe uersaris, tuæ peregrinantur aures. Ignoror passiue. Oui. 1. Trist. Eleg. 4. Ignoraretur forsitan illa fides. Ab Ignoro, fit Ignoratio, & ignorantia, ἄγνοια, sed ignoratio ad actum, & rem pertinet, quæ penitus nescitur, nec sciri potest, nisi prodatur. Ci. l. 3. Offi. Quotus quisq; reperitur, qui, impunitate, & ignoratione omniū proposita, abstinere possit iniuria? Idem de Amic. Qui aliquandiu propter ignorationem stirpis & generis, in famulatu fuerint Idem pro Aul. Clu. Quod erat odium, Dij immortales, quæ superbia, quanta ignoratio sui. Ignorantia uero, ingenij uitium est, cum quis ignorat, quid facere debeat, aut dicere. Quinct. lib. 7. ca. 2. Ignorantia prætendi non potest. Cice. pro Flac. Vbi adolescentes nihil possent discere, nisi ignorātiam litterarum. Quid autem intersit inter imprudentiam & Ignorantiam, docet Donatus his uerbis, imprudens, per se: Ignarus, per alios.

IGNOSCO, scis, ui, tum. [*Perdonare, saper bene,*] ἐπιγινώσκω, ualde nosco, & disco. Auget enim hic In, præpositio, uerbi significationem. Var. Adeste, & a me, quæ fers m, ignoscite. Verum hoc rarum est, & propemodum obsoletum. nam frequentius Ignoscere, est ueniam dare, excusatum habere, &, ut Ci. ad Att. sceleris pœnam prætermittere. Vbi In præpositio priuatiua est, quasi non agnosco errorem. Plau. in Aul. Te oratum aduenio, ut animo æquo ignoscas mihi. Ter. in Ad. Ignotum est, tacitum est. Lact. li. 5. posuit pro ignoro, & non intelligo, ἀγνοέω. Tum (inquit) quid legerint, ignouerunt. Gel. li. 1. Contra patriam (inquit) Cic. arma pro amico sumenda nō sunt: hoc profecto nemo ignouit, id est, nesciuit. Ab ignosco fit participium Ignoturus. Ci. in Catone: Ignoturum alteri, quòd patrem, alteri, quòd tutorem secutus esset. Cato lib. 5. Orig. Quod eorum nemo mihi ignoturus est. Quidam tamen contra regulam a præsenti tempore protulerunt futurū. Ignosciturum. Piso Fru. li. 2. Annal. Quodcunque deliquisset ignosciturum affirmabat.

IGNOSCENS, ignoscentior, nomen ex participio, [*Colui che facilmente perdona, perdonatore,*] συγγνωμονικὸς, qui facile cōdonat, & ignoscit. Teren. in Heau. Quanto tuus est animus natu grauior, Ignoscentior Vt meæ stultitiæ inscitia tua sit aliquid præsidij.

IGNOSCENTIA, æ, [*Perdono,*] συγγνώμη, condonatio peccati. Gel. l. 7. ca. 3. Ignoscentias utiles esse rebus humanis docet.

IGNOSCIBILIS, le, [*Veniale,*] συγγνωστὸς, uenia dignus. Gell. lib. 13. cap. 20.

IGNOTVS, a, um, nomen adiectiuum, non participium, ut quidam putauerunt, [*Incognito, non conosciuto,*] ἄγνωστος, Incognitus, id est, qui ignoratur. Virg. lib. 3. Aen Ignoti noua forma uiri. Locis ignotis errant. Oui. 4. Met. Verba obscuriora, & ignotiora. Quinct. lib. 7. ca. 4. Pars ignotissima turbæ. Claud. 1. in Europ. Interdum actiue ponitur pro eo, qui ignorat, ἀγνὼς, Cic. ad Lucceium: Simulacra corporis ignotis nota faciebant.

I ANTE L

ILE, ilis, neut. gen ἔντερον, intestinum est omnium arctissimum, immediate uentriculo adhærens, in homine, & oue Lactes dictæ, in cæteris animantibus Ile appellatum. Pli. li. 11. ca. 37.

ILEOS, εἰλεὸς, uel Ileus, morbus gracilioris intestini, quando scilicet, obstructis tenuib. intestinis, exitus excrementis negatur, unde eos, qui hunc morbum patiuntur, stercus per os uidemus eijcere. Pli. li. 30. ca. 7. Grauissimum uitium Ileos appellatur.

ILERDA, dæ, ἰλέρδα, oppidū citerioris Hispaniæ, in conuentu Tarraconensi non procul a Sycori fluuio. Ptol. l. 2. c. 6. Cæs. 1. de bel. ciu.

ILERGETES, Hispaniæ populi, in tractu Tarraconensi, non procul ab Ibero amne. Pli. li. 3. ca. 3.

ILEX, icis, [*Elice,*] ge. fem. πρῖνος, arbor est glandifera, magnitudine roboris, folio aculeato, læui cortice: cuius duo sunt genera: quę uide apud Pli. li. 16. ca. 6. Vir. li. 6. Aen. Talis erat species auri frondentis opaca Ilice. Procera ilex, Horat. Epod. 15. Ramosa ilex. Oui. 8. Met. Arguta ilex. Vir. Eclo 7.

ILIA, æ, ἰλία, quæ & Rhea, Numitoris Albanorum regis filia, quam Amulius, pulso iam Numitore fratre, & interfecto eiusdem filio Lauso, uirginem Vestalem fecit, ne qua superesset de prole Numitoris. Veruntamen Ilia dum aquam pro Sacris quæreret, obdormiuit, & in somnis illi uisum est, se a Marte comprimi, & sic geminos concepit: quos cum peperisset, Amulius, re cognita, paruulos

los exponi iussit, matremq; Iliam niuam apud Tiberim fluuium in fodi: unde poetæ eam Tiberi nupsisse fingunt, qui ob id quoque uxorius amnis Hora. li. 1. Carm. dicitur. Quid uero pueris acciderit, uide in dictione Amulius. Vir. lib. 1. Aen.

Donec regina sacerdos,
Marte grauis geminam partu dabit Ilia prolem.

ILIA, ilium, [I fianchi,] λαγών, κενεών, partes sunt imi uentris, inter coxas & pubem positæ, teste Celso lib. 4. cap. 1. Pers. Saty. 4. Ilia subter Cæcum uulnus habes. Pli. li. 11. cap. 37. Ilia appellat arterias quasdam, quæ inter uesicam, & aluum siteæ, tendunt ad pubem. Sunt qui hoc nomen etiam secundæ declinationis esse asserant, adducentes testimonium ex lib. 4. Corn. Celsi, ubi sic legunt: Deinde super rectū intestinum progressa ilijs feminæ latera sua innectit. Quo tamen in loco pleraque exemplaria Ilibus habent, non Ilijs. Et profecto cum nominatiuum singularis, Ile, passim legatur, nemini dubium esse debet, quin in numero plurali etiam sit tertiæ declinationis.

ILIACVS, a, um, p. c. ἰλιακός, possessiuum deductum ab Ilio, agri Troiani urbe. Virgil. 1. Aeneid. Ter circum Iliacos raptauerat Hectora muros. Ilius, a, um, idem Virgil. 9. Aeneid. Quam miseram tenuit non Ilia tellus. Iliacus morbus a Pla. uocatur, qui infestat Ilia: sed hoc ut pleraq; alia apud Pla. crediderim esse fictitium, ut ambiguitate uocis risum captaret.

ILIAS, adis, ἰλιάς, Homeri opus clarissimum omnium, quotquot unquam exstiterunt poetarum scriptis citra controuersiam prælatum. Dicta Ilias ab eo, quod bellum contineat apud Ilium inter Græcos & Troianos ob raptum Helenæ gestum. Oui. 2. Trist. Ilias ipsa quid est, nisi turpis adultera, de qua Inter amatorem pugna, uirumq; fuit? quoniam uero hoc in opere nullum mali genus non recensetur, factum est, ut Ilias malorum, ἰλιὰς κακῶν, pro ingenti calamitate accipiatur. Cic. ad Att. lib. 8. Tanta impēdet malorum Ilias. Præterea, quia hoc opus in primis prolixum est, ut xxiiij. continens uolumina, factum est, ut, cum opus aliquod impendio prolixius indicare uolumus, dicamus id Iliade esse prolixius.

ILICET, per syncopam dictum, [Di subito,] quasi ire licet. Donatus: Sic iudices de concilio dimittebantur, suprema dicta cum Præco pronunciasset, Ilicet: quod significat, ire licet. Ter. in Phor. Hoc nihil est: ilicet, Vbi Donatus: Ilicet, rei finem significat. Ilicet pro statim, confestim, [subitamente,] Vir. 2. Aen. Ilicet ignis edax summa ad fastigia tecti Voluitur. Ilicet aduerbium affirmantis. Plau. in Epi. Ilicet, ut uadimonium mihi hic ultro facit.

ILICEVS, a, um, [Di elice,] πρίνινος, quod est materiatum ex Ilice. Stat. lib. 6. Theb. Ornique, iliceæque trabes.

ILICETVM, ti, πρινών, locus ilicibus consitus. Mart. lib. 12. Surgentem locus excipit superba Vicini strue cultus iliceti.

ILIGNEVS, siue ilignus, na, num, [Di elice,] πρίνινος, idē quod iliceus. Ter. in Ad. Lectulos iligneis pedibus faciundos. Col. lib. 11. cap. 2. Iligneam frondem bubus recte præbebimus. Sic Ilignea corona apud Pli. li. 16. ca. 4. Ilignea glans. Pli. li. 16. c. 5. Hor. 2. Ser. Sat. 4.

ILIONEVS, ἰλιονεύς, nomen proprium uiri Troiani, Phorbantis filij, qui qualis in bello fuerit, nusquam legitur: eloquentia uero excelluisse, deletoque Ilio cum Aenea fugisse, & apud eundem legati uice functum, auctor est Vir. 1. Aeneid. Postquam introgressi, & corā data copia fandi, Maximus Ilioneus placido sic pectore cœpit. Vbi Seru. Non mirum, inquit, si eloquens a Virgilio introducatur Ilioneus, cū pater eius Phorbas, Homero teste, semper Mercurio, Deo eloquentiæ, fauente pugnauerit.

ILITHYIA, dea parturientibus propitia, quæ & Iuno Lucina appellatur. Oui. 9. Met. Præpositam timidis parientibus Ilithyiam.

ILIVM, ἴλιον, urbs fuit Phrygiæ minoris, siue Troadis, M. II. pass. a mari distans, a Dardano Iou. filio condita, ab Ilo uero rege ampliata & Ilium nominata, cum antea Troia a regione illa, in qua sita fuit, diceretur. Regia fuit Priami: postea uero ob Helenam a Paride raptam decennali bello obsessa, ac demum expugnata est. Cice. de Diuin. Achiui ita profecti sunt ab Ilio, ut &c. Virg. lib. 2. Ceciditque superbum Ilium, & omnis humo fumat Neptunia Troia, dicta est et Ilios. Oui. li. 2. Met. Postquam alta cremata est Ilios. Hor. Non semel Ilios Vexata. Ilium proprie ciuitas est: nam regio Troia est: quamuis interdum pro ciuitate Troiana ponat Virg. ut l. 3. Et campos, ubi Troia fuit.

ILLABOR, pen. pro. illaberis, Illapsus, [Cadere, scorrere, sdrucciolare,] εἰσπίπτω, εἰσρέω, incido, influo. Ci. de Sen. uoluptas ad sensus affluit, & illabitur. Pli. li. 5. ca. 29. loquens de Meandro flumine: Iamque illabitur mari. Vir. 2. Aen. Sensit medios Illapsus in hostes.

ILLABORATVS, rata, ratum, ἀπράγματος, quod sine labore & diligentia confectum est. Quinct. de Ci. li. 10. cap. 3.

ILLAC, [Per quel luogo] aduerb. per locum. Ter. Eun. Plenus rimarum sum: hac atque illac perfluo.

ILLACRIMABILIS, [che non si moue a pietà, crudele,] ἄδακρυς, qui tam durus est, ut ad lacrymas, aut ad misericordiam commoueri nō possit. Hoc Epitheton Hor. tribuit Plutoni, lib. 2. Carm.

ILLACRYMO, as, p. c. [Piagnere, lagrimare,] ἐπιδακρύω, idem fere quod lacrymo. Cice. de Nat. Quid dicam de Socrate? cuius morti Illacrymari soleo Platonem legens. Liu. lib. 27. Illacrymasse dicitur. Illacrymare morti, uel errori alicuius, est propter errorem uel mortem eius lacrymas emittere. Idem 50. Bel. Maced. qui morti innocentis, qui meo infelici errori unus illacrymasti. dicitur & de rebus insensibilibus pro exudare, seu humorem emittere, [Sudare,] Vir. 2. Geo. Illacrymat mœstum templis ebur, æraque sudant.

ILLAESVS, [Non offeso,] ἀβλαβής, nomen adiectiuum compositum ex In, negatiuo, & participio Læsus. Mart. li. 1. Illæsum timidis ungui bus hæsit onus. Cupressus illæsa bruma, Stat. 6. Theb.

ILLAETABILIS, [Tristo, malinconioso,] ἄχαρις, iniucundus, tristis. Vir. 3. Aen. Hinc Drepani me portus & illætabilis ora accepit.

ILLAPSVS, huius illapsus, εἴσρους, Col. li. 2. cap. 2. Ne præcludatur humoris illapsu atque exitu.

ILLAQVEO, as, [Allacciare,] ἐμπαγιδεύω, laqueo constringo. Ci. de Aris. resp. Illaqueatus omnium legum periculis.

ILLATEBRO, as, p. c. [Ascondere dentro,] ἐγκατακρύπτω, in latebris abscondo. Gellius ex 5. Annal. Q. Claudij Illatebrant sese.

ILLAVDABILIS, le, [Indegno di laude,] ἀνεγκωμίαστος, qui nō est dignus ut laudetur: ut, Carmen illaudabile. Stat. 5. Sil.

ILLAVDATVS, ta, tum, [Non laudato, non degno di laude,] ἀνεγκωμίαστος, ἀναξιόλογος, idem quod Illaudabilis, teste Gellio & innominabili, qui neque mentione, aut memoria ulla dignus est, neque unquā nominandus: Sicut quondam a communi consilio Asiæ decretum fuit, ut nomen eius, qui templum Dianæ Ephesiæ incenderat, nemo ullo tempore nominaret. Est enim nomen hoc idoneum ad exprimendum sceleratissimi hominis detestationem. Virg. lib. 3. Ge. Quis aut Eurysthea durum; Aut illaudati nescit Busiridis aras. Est autem Illaudatus nomen, non participium: neque enim uerbum habet a quo descendat, neque ullum importat tempus. Nam dicitur Illaudatus, non qui laudatus non sit: sed qui laudari non meruit, ut est li. 7. Aenei. Diues inaccessos ubi Solis filia lucos. pro inaccessibiles, non ad quos nullus accessit, sed ad quos nullus accedere debet. Sic fontem inexhaustum dicimus non tam eum, qui nunquam exhaustus sit, quam qui exhauriri non potest.

ILLE, illa, illud, illius in genitiuo, pe. indifferente. [Quello, colui,] ἐκεῖνος. pronomen est demonstratiuum, tertiam designans personam, tam a loquente, quam ab audiente remota, de quo satis multa dicta sunt in dictione Hic. Interdum emphasim habet, uehementiamque addit orationi, quā Græci exprimūt per ὁ articulum, Ter. in And. Hic, ille est. Vir. in principio 1. Aen. Ille ego, qui quondam gracili modulatus auena Carmen. Ci. pro Flac. Huic illi legato.

ILLECEBRAE, arum, p. c. [Carezze,] θέλγητρα, δελεάσματα, blanditiæ & pellaciæ, ab illiciendo dictæ, quod animum ad se alliciant, quemadmodum uoluptates, diuitiæ, quę nulli non abblandiuntur. Vtimur autem hoc nomine tam in bonam partem, quàm in malam. Ci. li. 6. de Rep. Suis te oportet illecebris ipsa uirtus trahat ad uerum decus. Idem pro Cœlio: Erant apud illum illecebræ libidinum multę. Legitur etiam in singulari numero Illecebra. Idem pro Mil. Quis ignorat maximam illecebram esse peccandi impunitatis spem?

ILLECEBROSE, Pla. in Bacc. Illecebrosius fieri nihil potest.

ILLEPIDE, [Senza piaceuolezza,] ἀχαρίτως, iniucūde & infacete. Pl. in Præf. operis: Nec Plancus illepide, cum diceretur Asinius orationes in eum parare. Hor. 2. Ep. Non quia crasse Compositum illepideue putetur.

ILLEPIDVS, da, dū, [Spiaceuole,] ἄχαρις, ἀλαφρόδιτος, in quo nihil lepons est, nec elegantiæ Cice. 3. de Nat. De. Parentem habere auarum, illepidum, in liberos difficilem. Scortillum non illepidum, nec inuenustum, Catullus.

ILLEX, illegis, [Senza legge,] ἄνομος, qui sine lege uiuit. Pla. Pers. In iure illex, labes populi. Quo in loco Illex Valla idem significare arbitratur, quod Exlex. Illex, icis, cōmunis generis, interdum substantiue accipitur pro illecebris, & incitamento [Carezze,] ut, Illex animi Venus. Interdum adiectiue sumitur, ut idem sit quod illiciendi uim habens; ut, oculi illices apud Apul.

ILLI, cum circumflexo, [Iui, in quel luogo,] ἐκεῖ, pro ibi, uel illic. Terent. in Ad. Ego illi maximam partem feram. Vbi Donat. Errant, qui putant, illi esse pronomen, cum sit aduerbium loci: ut Vir. lib. 2. Aeneid. Illi mea tristia fata Degeneremque Neoptolemum narrare memento.

ILLIBATVS, tatum, [Incorrotto, puro, non guasto,] ἄθικτος, purus, intactus. Est autem nomen, non partic. cum Illibo non legatur. Liu. lib. 3. Illibatum robur hominis. Col. li. 12. ca. 1.

ILLIBERALIS, le, [Non liberale, non cortese, auaro,] ἀνελεύθερος, parcus, non munificus. Ci. Memmio, lib. 13. Non te in me illiberalem, sed me in se negligentem putabit Interdum illiberale dicitur, quod cōtra fit, ac liberum hominē decet. Illiberale facinus: libero homine indignum. Ter. Ad. Ex illa familia Tam illiberale facinus esse ortū? locus illiberalis. Ci. 1. Offi.

ILLIBERALITAS, tatis, [Auaritia,] ἀνελευθερία, parsimonia, auaritia, sordes, cui opponitur liberalitas. Cic. 2. Offi. Habenda est ratio rei familiaris,

familiaris,sed ita,ut illiberalitatis auaritiæque absit suspicio.

ILLIBERALITER,[*Non da gentil'huomo.*]ἀνελευθέρως, ἀγεννῶς,non liberaliter,iniuste,aliter,ac hominem liberum decet. Illiberaliter apud ueteres dicebatur factũ (inquit Donatus) si quis excessisset omne genus maleficij. Ter.in Ad.factum a uobis duriter, Immisericorditerque,atque etiam,si est pater Dicendum magis aperte, illiberaliter. Idem in Phor.Quam bis aspernatur nunc tam illiberaliter.Ci. Att.Nihil ab eo neque indiligenter,neque Illiberaliter.

ILLIBERIS, Ἰλλίβερις, oppidum in finibus Galliæ Narbonensis,iuxta Pyrenæos montes,teste Strab.lib.4.Plin.in descriptione Galliæ Narbonensis Illiberim sua ætate exiguum oppidulum fuisse, indicat,& ut ipsius uerbis utar,magnæ quondam urbis tenue uestigium. Ptolem.lib.2.cap.6.Illiberim alteram collocat in Bætica Hispaniæ regione,quam non nulli eandem esse existimant cum ea,quam hodie Granatam appellant.

ILLICIO, cis,[*Adescare.*]ἐπάγω,θέλγω, attraho, & quasi inesco, ex In,& antiquo uerbo Lacio.Ter.in And. Homines adolescentulos, imperitos rerum,in fraudem illicis?

ILLICITVS,a,um,[*Illicito.*]ἀθέμιτος,quod non licet. Cice. pro Cla. Multitudini illicitum est contradicere.

ILLECTVS,attractus,inuitatus.Ci.li.4. Tus.Libido,ad id , quod uidetur bonum,illecta & inflammata uidetur.

ILLECTVS, tus,ui,[*CareZze.*]ἐπαγωγὴ,blanditiæ , & illectamentum. Plau.Bac.Magis illectum tuum,quam lectum metuo . Est item Illectus , compositum a participio Lectus,ἀνεπίλεκτος, idem significãs quod non lectum.Oui.lib.1.de Arte am. Si non accipiat scriptum, illectumque remittat .

ILLICIVM,cij,ab illiciendo, pro incitamento , [*Incitamento,stimolo.*] θέλκτρον,ἐπαγωγὴ.Varro li.3.Si transituræ sunt apes ea , apiastro perfricandum,quod illicitum hoc illius Ci.ad Att.

ILLICO,[*Quiui.subito,incontanente.*]αὐτόθι,aduerbiũ loci, idem significans,quod ibidem,quasi in eodem loco.Ennius:Et quia,quo irent, nesciebant,illico manserunt. Ter. in Adel. Otiose nunc iam illico, consiste.Donatus:Illico,modo locum,modo tempus significat.Plerunque ponitur pro statim,siue continuo . Ci. pro Mur.Simulatque increpuit suspicio tumultus,illico artes nostræ conticescunt.

ILLIGO,as,are,[*Legare,auiluppare.*]ἐνδεσμεύομαι,innecto,intexo : ut cũ emblemata poculis,uel aurum argento illigare dicimus . Per translationem sumitur pro implicare,siue inuoluere,Cice.de Ora.Orator Illigat sententiam uerbis.Liu.li.5.Belli. Mac. Postea quam nos illigari nolle Romano bello uidit.Idem familiari amicitia plerique illigati Philippo erant.

ILLIDO,dis,pe.pr.[*Rompere, frangere,*]προσβάλλω , duro alicui corpori affligo,atque ita confringo. Valer.Max.lib.1.ui subitæ tempestatis tota cum classe uicinia Deæ littoribus illisus est. Hoc est impegit ad uicina littora,& naues fregit.Cic.de Arusp. resp. Iã ista serpens,compressa atque illisa,morietur.Virg.5. Aen. Effractoque illisit in ossa cerebro.Dentes illidere labellis.Lucr.li.4.Illidere dentem alicui rei,pro imprimere.Hor.2.Ser.Sat. 1. Et fragili quærens illidere dentem.Offendit solido.Illidere manus,Ci.3.Tus.Aequora illisa scopulis. Vir.3.Geo.

ILLIMIS,me,[*Puro,senZa fango,*]ἄπηλος,καθαρὸς,purus , quasi sine limo.Oui.3.Met.Fons erat illimis,nitidis argenteus undis.

ILLINC,[*Di li,di quel luogo,*]ἐκεῖθεν,aduerbium de loco.Teren. Ad.Illinc ut transfertur uirgo.Ci.2.Phil.Omnem se amorem abiecisse illinc,atque in hanc transfudisse.Hinc illinc, prouerbiale., Ter. Ad. Dum cognatus hinc Illinc ueniret.

ILLINIO,is,ire,[*Vngere,*]ἐγχρίω,infigo.Col.l.6.c.14.tũ ceruix aqua frigida defricanda,& spuma argentea illinienda est.Pl. li. 3.ca.11. Cornicis nidum illinire.

ILLINO,nis, pen.cor.illeui,illitum , tertiæ coniugationis,[*Vngere,*] ἐγχρίω,inungo , liquidi quippiam rei alicui induco . Cic. de Orat. color uenustatis fuco Illitus . Horat.1. Ser. Sat. 4. Et quodcunque semel chartis illeuerit . Inde fit Illitus , ta,tum, pen. cor.Vir.Illita tela dolis .

ILLIQVEFACIO,cis,[*Liquefare in qualche cosa,*] ἐντήκω, in re aliqua liquefacio.Ci. 4. Tus. quæ sunt ad perfundendum animum tanquam illiquefactæ uoluptates.

ILLITERATVS,ta,tum,[*Non litterato,*] ἀπαίδευτος, litterarũ expers. Cice.2.de Orat.Quem cognouimus uirum bonum & non illiteratum, sed nihil ad Persium . Plin.in Epist.147.Et libertus mihi non illiteratus .

ILLITVS,us,ui,[*Linimento.*]illinendi actus.Pli.li.24.cap.6.

ILLO,ἐκεῖσε,aduerbium ad locum. Ter.Andr.Cum illo aduenio.

ILLOCABILIS,& hoc le,[*Che non si puo allogare,*]δυσέκδοτος,quod locari non potest :ut, Virgo illocabilis , quæ ob deformitatem , aut inopiam uirum inuenire non potest.Pla. in Aulul. Virginem habeo grandem,dote cassam,atque illocabilem.

ILLOTVS,a,um,pe.p.[*Che non è lauato,sporco,immondo,brutto,*] ἄλουτος, quod lotum non est,hoc est,quod sordidum est,& immundum. Vnde dicimus, Illotis manibus,uel pedibus rem aliquam aggredi,hoc est,irreuerenter,confidenter,& imperite rem aliquam attentare:ut si grammatista aliquis triuialibus illis disciplinis uix ad summũ cutẽ tinctus,enarrationẽ Virgiliani poematis audeat aggredi. Tractum est adagium a sacrorum ceremonijs: in quibus omnia pura cõuenit esse,& probe lota. Illoti echini, Hor.2.Ser Sat.8.

ILLVCEO,es,secunda syllaba pro.[*Lucere,*]ἐμφαίνομαι, in re aliqua luceo Plaut.Capt.Tuo quæ capiti illuceat.

ILLVC[*A quel luogo,*]ἐκεῖσε , aduerbium significatiuum motus ad locum,ut,Huc atque illuc intueri,apud Ci.de Ora.

ILLVCESCO,cis,[*Farsi lucido,*]lucidus fio , quo in tertijs personis utimur:ut Illucescit,dies fit.Liu.lib.35.bel.Pun. Vbi illuxit , recepere classem.Ci.de Nat.Cum Sol illuxisset.

ILLVDO,dis.pe.c.[*Beffare,dar la berta,*]ἐμπαίζω,derideo,ludibrio habeo. Dicimus autem, Illudo tibi,& Illudo te , & Illudo in te , id est insulto.Cicero de Oratore.Illudere in aliquem.Virg. 2.Aeneidos. Certantque illudere capto . Teren. in And.Adeon' uidemur uobis esse idonei, in quibus sic illudatis ? Idem in Phorm. Satin' superbe illuditis me?Vbi Donatus : Et datiuum,& accusatiuum casum regit Illudo.Vir.9.Aen. Verbis uirtutem illude superbis. Significat interdum per ludum noceo.Vir.3.Geo.Neu uariæ illudant pestes . Illusus,participium.Taci.li.14.Sæpe asperis facetijs illusus.Vestes illusæ auro:id est,in quibus artifex ludens,auro aliquas depinxerat, inquit Seru.in illud Vir.2.Geot.Illusasque auro uestes.

ILLVMINATE,[*Apertamente,*]ἐμφανῶς,clare,aperte.Ci.3. Ora. Qui explicate,abundanter,illuminare,& rebus,& uerbis dicunt.

ILLVMINO,as,are,[*Illuminare,alluminare,*]λαμπρύνω, clarum & lucidum reddo.Ci.2.de Nat.Deo.Vt Sol mundum omnem sua luce cõpleat,ab eoque luna illuminata,grauiditates & partus afferat. Ci.3. de Ora.Quæ sententijs orationem,uerborumque conformationibus illuminent.

ILLVMINVS,na,num, [*Senza lume,*]ἀφεγγὴς,sine lumine. Apul. lib.6. Et illuminarum Proserpinæ nuptiarum.Et lib.3.Seruato noctis illumino tempore.i.obscuro.

ILLVNIS,nox,[*Notte senZa lume della luna,*]σκοτομήνη νὺξ, dicta est a Plin.Epist.106.pro obscura:quasi sine luna.Apul.lib 9.Met.per primam & secundam declinationem inflexit. Illunæ, inquiens,caliginis:a nominatiuo Illunus,a, um.

•ILLVRO,oppidum ciuium Ro.in Tarraconensi Hispaniæ parte, quæ Pyrenæis montibus est proxima.

•ILLVRCO,oppidum Hispaniæ Bæticæ.

ILLVSIO,onis,[*Beffeggiamento,*]εἰρωνεία,irrisio.Ci.3.de Or.Illusio a præceptis Cæsaris non abhorrens,&c.

ILLVSTRAMENTVM,ti,[*ChiareZZa,*]Quinct.lib.11.cap. ult. Hæc sunt uel illustramenta pronunciationis.

ILLVSTRATIO,onis,]*ChiareZZa,*]Quinct.li.6.ca.2.ἐνάργεια, a Cice.illustratio dicitur.

ILLVSTRIS,stre, [*Illustre,chiaro,nobile,*]αἴθριος,clarus,lucidus . Col.1. Balnearia sint illustria.Plin.li.9.cap.16.Noctibus illustribus , æque quam die cernunt.Pla.Rud.Illustriores fecis, fenestrasque indidit. Per translationem accipitur pro nobili,celebri.Cice. de Amic.Genus hoc sermonum positũ in hominum ueterum auctoritate, & eorum illustrium,plus uidetur habere grauitatis.Idem in Ver.Tam illustre ac nobile domicilium.Illustre,notumque omnibus factum,apud eundem 7.Ver.Facta illustria,& gloriosa,Idẽ 1.de Fin. Fama illustris.Vir.7.Aen.Illustris & lata ria,Ci.5.Verr.

ILLVSTRO,as,[*Illustrare,*]λαμπρύνω,rem aliquam lucidam , & splendidam facio,uel lucem & splendorem affero.Col.lib.1.ergastulum, plurimis,& ijs angustis, illustratum fenestris. Per translationem accipitur pro nobilitare,& celebrem reddere,[*Far nobile,*] Cice.Lentulo li.1.epist.o.Illustrabit tuam amplitudinem hominum iniuria. Nonnunquam pro declarare,aperire,[*Dichiarare,*]Cic.in Cat.Omnia illustrata,& patefacta uidistis. Idem de Orat. Patefacere & illustrare obscura. Illustrare Philosophiam Latinis litteris , idem lib. 1.Aca.& 1.Tuscul.

ILLVSVS,us,ui,[*Beffeggiamento,*] illusio,ipse actus illudendi . Plin.lib. 37.cap.8.

ILLVIBILIS,le,[*Che non si puo lauare,*]δυσέκνιπτος, quod elui non potest. Plau.in Men.Odore illuibili.

ILLVVIES,uiei,[*SporcheZZa,bruttura,*]ἀλουσία,squalor,immunditia,sordes. Ter.in Heau.Immunda illuuie.

ILLYRICVS,ca,cum.Vir.1.Aen.Illyricos penetrare sinus.

ILLYRIS,idis,[*Schiauonia.*]Ἰλλυρὶς,siue Illyrium, rij , uel Illyricum, ci,regio Europæ satis ampla , secundum dextrum maris Adriatici latus extensa,a ceteris partibus Istria,Mysia superiori, & Macedoniæ parte,quæ Adriatico mari incumbit,terminata. Dicta ab Illyrio Polyphemi,(ut Appianus scribit)siue(ut Eustathio placet)Cadmi filio.Hodie Sclauoniam uocant.Ci.Att.Pompeius proficiscitur per Illyricum.

•ILVA,Insula Tusciæ adiacens.Virg.10.

ILVS,li,Ἶλος, filius fuit Trois regis Troianorum , & pater Laomedontis,quem matura ætate moriens,regni hæredem reliquit.Ab huius nomine

nomine celeberrimū illud Mysiæ minoris, siue Troadis caput, Ilij nomen accepit, siue quod ab illo primum fuerit conditum, cum Dardanus antea Dardaniam condidisset: ut placet Homero lib. 23. Iliad. siue quod a Dardano primum conditum instaurauit Ilus, q̄d non obscure innuit Vir. lib. 8. Dardanus Iliacæ primus pater urbis: & auctor. Strab. li. 13. primum omnium Ilum ausum fuisse in campis habitare, proindeque in medijs campis fuisse sepultum: cuius sepulchri meminit & Hom. 11. Iliad.

I ANTE M

Imaginarii, σημειοφόροι, dicti sunt qui ferebant signa militaria, in quibus Imperatorum imagines erant.

Imaginarius, a, um, φανταστικὸς, σκιαγραφικὸς, quod uerum non est, sed quod animo ita concipimus, ac si uerum esset. cuiusmodi apprehensionem dicimus Imaginationem. Suet. in Claud. Stipendia instituit, & imaginariæ militiæ genus, quod uocatur super numerum quo absentes, & titulo tenus fungerentur. Imaginarijs fascibus cedere. Liuius 3. ab urbe. Emptio imaginaria, Vlpian. l. is qui suis. ff. de manumiss.

Imaginatus, a, um, [Ritratto,] εἰκονισμένος, ad alicuius imaginem factum, Lactant. li. 5. Terram digitis suis imaginatam metiuntur.

Imaginatio, [Concetto, imaginatione.] φαντασία, pro huiusmodi cō ceptu: ut, Imaginationes libidinum, apud Pli. lib. 20. cap. 7.

Imagino, nas, [Representare.] εἰκονίζω, imagines repræsento. Gel. li. 15 Speculum in loco certo positum nihil imaginat.

Imaginor, aris, [Imaginarsi,] φαντάζομαι, significat rei alicuius, quæ facta sit, uel fieri possit, uel etiam quæ fieri non possit, similitudinē mente concipio, Pli. li. 20. cap. 13. Ideo pro profluuio genitali datur, & Venerem crebro per somnia imaginantibus. Pli. in Epi. Imaginatus uenisse Neronem.

Imaginosus, sa, sum, εἰκὼν, εἰκονώδης, in quo sunt plures imagines. unde speculum imaginosum, a Catullo dicitur.

Imago, nis, [Imagine, figura, simulacro, sembianza,] εἰκών, simulacrum, species, exemplar, & alicuius rei repræsentatio. Cic. de Am. Nemo unquam animo aut spe maiora suspiciet, qui sibi nō illius memoriā atque imaginem proponendam putat. Virg. 2. Aenei. Vmbra Creusæ Visa mihi ante oculos, & nota maior imago. Cice. in Ora. Demosthenis imaginē ex ære uidi. Olim nobiliores maiorū suorum imagines ad uiuum expressas, in atrijs suspendere solebant, illarum multitudine nobilitatem metientes. quo factum est, ut imagines pro nobilitate accipiantur. Cice. de Leg. Agr. Si quid deliquero, nullæ sunt imagines, quæ me a uobis deprecentur. Pli. in Epist. lib. 9. Quibus uideor procum ad honores iter, & non subitas imagines relicturus. Subitas imagines appellat nobilitatem parum antiquam, sed repente fortunæ beneficio quæsitam. Imago pro uagina, quod ueloti sit imago eius rei, quam claudit, Virg. li. 8. Curuam seruans sub imagine falcem. Rhetores imaginem, εἰκόνα, uocāt, quandam orationis figuram, cum res gesta non simpliciter indicatur, sed ut gesta sit, ostēditur, ut est illud: ipse inflāmatus scelere in forum uenit, ardebant oculi: toto ex ore crudelitas emicabat.

Imaguncula, εἰκόνιον, dimin. parua imago.

Imaus, pen. pro ἴμαος, Caucasi montis pars, Indiam a Scythia dirimēs. Scythiamque ipsam in duas secans partes, quarum altera Scythia intra Imaum, altera Scythia extra Imaum appellatur. Vide Pl. lib. 6. c. 17. & Ptol. Asiæ Tabul. 9.

Imbecillis, & hoc becille, & Imbecillus, a, um, [Debole, languido,] ἀδύνατος, debilis, languidus, infirmus: quasi bacillo destitutus: quæ significatio tracta uidetur a tenerioribus plantis, quæ citra bacilli adminiculum nix possint subsistere. Pl. in Paneg. Quis est tam imbecilli ingenio? Cic. de Amic. Vt si parentibus nati sunt humilibus, si propinquos habeant imbecilliores. Hor. 2 Serm. Imbecillus, iners. Ci. de Ami. Imbecilla humana natura est ad contemnendam potentiam.

Imbecillitas, atis, [Debolezza.] ἀδυναμία, ἀσθένεια, debilitas, infirmitas, & tam ad animum, quam ad corpus refertur, Cice de Ami. Illud considerandum uideri soles, num propter imbecillitatem atque inopiam desideranda sit amicitia. Imbecillitas materiæ murorum. Cæs. 2. Bell. Ciu. Imbecillitas consilij. Cic. 1. Offic. Imbecillitas gratiæ. Ci. ad Brutum.

Imbecilliter, [Debolmente.] ἀδυνάτως, debiliter, & remisse, ac languide. Ci. 5. Aca. Iis, quæ uidentur, imbecillius assentiuntur. Idem. 5. Tusc. Qui imbecillius hōrrent dolorem.

Imbellia, liæ, ἀνανδρία, inertia, & belli imperitia. Macrob. li. 3. Sat. Tunc Pœnus eludens ignauiam, imbelliamque militum.

Imbellis, & hoc imbelle, [Inetto alla guerra, timido,] ἀπόλεμος, timidus, ignauus, quasi bello parum aptus. Cice. Offic. Nunquam periculi fuga committendum est, ut timidi, imbellesque uideamur. Oui. in epi. Tres sumus imbelles. Imbellis, inermisque fœminarum turba. Liui. 8. Bel Punic. & 8 bel. Mac. Imbelle telum. Virg. 2. Aen. sine ictu. Imbelles damæ, pro timidæ. Mar. lib. 13

Imber, bris, [Pioggia, pioua.] ὄμβρος. gen. masc. in ablatiuo Imbre uel Imbri. Vir. 4. Aen. Ventis pulsatur & imbri. Lucretius. Ex igni terra que animæ nascuntur & imbre. Est autem imber (ut Apul. lib. de Mundo inquit) agmen aquarum largius ex concretis effusum nubibus. Nimbus uero repentina, & uehementior pluuia: quæ quanto est improuisior, tanto est præcipitatior, & breuiore astringitur casu. Virg. 1. Georg. Maximus agricolis pelagoque parabitur imber. Per translationem pro quouis humore aqueo accipitur. Vir. li. 1. Aene. pro aqua marina accepit, cum ait: Accipiunt inimicum imbrem. Imber pro lacrymarum effusione. Ouid 3. Amor. Eleg. 5. Spargebat tepido flebilis imbre sinus. Lactis, lapidum, sanguinis, & terræ imber. Ci. lib. 1 de Diuinat. Ferreus imber. Virg. 12. Aeneid. Tempestas telorum, & ferreus ingruit imber. Videtur a Græco ὄμβρος, deriuari. quod imbrem sonat. sine aspiratione autem scribi debere ex compositis apparet, quæ sunt September, October, Nouember & December.

Imberbis, & hoc be, [Senza barba, sbarbato,] ἀγένειος, ἀπώγων, quod non est barbatum. Hor. de Arte. Vel quia turpe putant parere minoribus, & quod Imberbes didicere, senes perdenda fateri. Cicer. 1. de Nat. Deo. Apollinem semper imberbem.

Imbibo, is, pen. co. [a bere, apprendere,] ἐμπίνω, idem fere quod bibo, uel humorem attraho, & in me recipio. Plin lib. 10. cap. 14 Imbibitur ad serpentium ictus decoctum. Idem lib. 24. ca. 15. per infundibulum imbibitur in uetere tussi. Imbibere item per metaphoram apprehendere significat. Ci. 2. Ver. An iste unquam de se bonam spem habuisset, nisi de uobis malam opinionem animo imbibisset? Liu. 2. ab Vrbe: tantum certamen, animis imbiberat.

Imbrex, cis, pen. corr. [Embrice, coppo,] σωλὴν, canalis est, uel tegula curua, & obtorta, per quam imber defluit. Plau. in Mil. Meas confregisti imbrices, & tegulas. Sisenna lib. 3. Hist. Dissipatis imbricum fragminibus. Ex quibus locis constat, Imbricem genus esse tegularum incuruum ex opere figulino, quo etiam hodie in plerisq; locis utuntur ad arcendum imbrem. unde imbricata tecta appellamus, quæ ex imbricibus sunt confecta. Vide infra.

Imbricatus, a, um, [Che ha figura d'embrice.] σωληνοειδὴς, imbricis modo incuruatus, imbricum figuram referens, Pli. li. 11. cap. 1. imbricatis flexibilibus uertebris. Vitruuius lib. 2. Inserta cæmenta, alia super alia sedentia, inter se imbricata firmiorem præstant structurā. Quo in loco uocat imbricata cæmenta, imbricum in morem inter se composita.

Imbricatim, imbricis modo. Pli. li. 9. ca. 34.

Imbricus, ca, cum, [Piouoso,] ὀμβροφόρος, imbres ferens. Pla. in Merc. Hic Fauonius serenus est; hic Auster Imbricus.

Imbrifer, ra, rum, [Che apporta pioggia,] ὀμβροφόρος, pluuias afferens, ut Auster imbrifer. Cælum imbriferum. Col. li. 5. cap. 5. Vbi uliginosa regio est, aut cæli sunt imbriferi. Virg. 1. Georg. Vel cum ruit imbriferum uer.

Imbubinare, est puerili stercore inquinare. Imbubinare autem est menstruo, mulierum sanguine polluere. Lucilius apud Nonium: Hæc te imbubinat. at hic contra te imbulbitat. Deductum a Græco βόλβιτον, quo stercus significatur.

Imbuo, is, bui, butum, [Tingere, empire, immergere.] ἐμβάπτω, liquore, uel odore aliquid inficio, &, ut ita dicam, imbibere facio. habetque fere præter accusatiuum, etiam ablatiuum eius rei, qua quid imbuitur. Colu. li 10. Quibus liquoribus mundam lauam imbuere oportebit. Hor lib. 1 epist. Quo semel est imbuta recens, seruabit odorem Testa diu. Cice. Phil. 14. Imbuti sanguine gladij. Per translationem sumitur pro instituere, erudire: unde Imbutum literis. Imbutum bonis moribus, dicimus. Imbutum uitijs, inquinatum. Salustius, Auaritia quasi malis uenenis imbuta, corpus, animumque uirilem effœminat. Ci. lib. 1. Offi Parentum præceptis imbuti. Gellius. Farinam fermento imbutam, id est, conditam. Aliquando prætermittitur ablatiuus. Cato de Re rust. Dolia olearia nuua sic imbuito. Virg 1. Eclo. Illius aram Sæpe tener nostris ab ouilibus imbuet agnus. i. inficiet suo sanguine.

Imitabilis, le, [Che si puo imitare,] quod quis potest imitari. Cice. in Ora. orationis subtilitas imitabilis uidetur esse existimanti: sed nihil est experienti minus.

Imitamen, inis, neut. gen. [Imitatione,] μίμησις, imitatio. Ouid. 4. Fast. Priscique imitamina facti.

Imitamentum, ti, [Imitatione,] μίμησις, idem quod imitatio. Gellius lib. 4 cap. 5 oppleuit omnia, non simulacris, nec imitamentis, sed luctu atque lamentis. Tacit. libr. 13. Peractis tristitiæ imitamentis.

Imitatio, onis, [Imitatione,] μίμησις. Cice. 14. Phil. uirtutem imitatione dignam.

Imitator, toris, [Imitatore,] μιμητής. Cice. de Leg. Permulti imitatores principum existunt. Mart. li. 1 Si quis eris recti custos, imitator honesti.

Imitatrix, cis, [Imitatrice.] Ci. 1. de Leg. Imitatrix boni uoluptas

Imitor, aris, [Imitare,] μιμοῦμαι, aliorum exempla sequor: sed ad mores tantum, dicta, factaque pertinet: Sequor & ad corpus, & ad res spectat. Pli. in Epi. Illos habui in manibus, ut non æmularer, sed imitarer,

tarer, & sequeretur. Cic. de Clar. Ora. Quem Cotta cum uerbis, tum sono ipso subrustico imitabatur. Imitari chirographum alterius, est, adulterare. Ci. de Nat. Deo. Chirographum sex primorum imitatus est. Imitari pro simulare [*Simulare.*] Taci l. 1. Quanquam mœstitiam imitarentur. Imitatus, part. passiue sumptum. Cic. de Vniu. Imitata & efficta simulacra.

IMMADEO, es, ere, [*Essere humido.*] ὑγραίνεσθαι, madidum esse. Plin. li. 17. cap. 5. Cum a siccitate continua immaduerit imbre. Ouid. 3. Trist. Credibile est lacrymis immaduisse genas. Terra immaduit, Idem 6. Metam.

IMMANE, Immaniter. Salust. Immane quantum animi exarsere.

IMMANIS, & hoc immane, pen. prod. [*Crudele, fiero.*] ἄγριος, ἀπηνής, significat crudelem, ac minime bonum, nocens, ac ferum. Virgi. 4. Geor. Immanem ante pedes hydrum. Idem 1. Aeneid. Pygmalion scelere ante alios immanior omnes. Cice. ad Q. Frat. lib. 1. Quod si te sors Afris, aut Hispanis, aut Gallis præfecisset, immanibus, ac barbaris nationibus. Immania saxa, a Virgilio dicuntur pro asperis & horrendis. 1. Aeneid. Tenet ille immania saxa. Immane aliquando ponitur pro ingenti, immenso, [*Smisurato.*] Virgil. lib. 6. Aenei. Positumque immania templa. Aliquando pro fœdo: sic enim interpretatur Nonius illud Accij in Andro, Immane te habet templum obuallatum ossibus.

IMMANITAS, tis, [*Crudeltà.*] ἀγριότης, sæuitia. Ci. li. 2. Offi. Quo de restabilior illorum immanitas, qui lacerauerūt omni scelere patriam. Immanitas pretij, id est magnitudo. Pli. li. 35. ca. 11.

IMMANSVETVS, a, um, [*Aspro.*] ἀτίθασος, asper, indomitus. Cic. 2. de Leg. nulla gens est neque tam immansueta, neque tam fera, quæ non deum habendum sciat. Ouid. Epist. 17.

IMMARCESCO, is, [*Marcirsi.*] ἐμμαραίνομαι, corrumpor, putresio. Hor. 2. Ser. Sat. 7. Immarcescunt epulæ sine fine petitæ.

IMMATVRITAS, at is, [*Immaturità.*] ἀωρία. Ci. pro Quinctio: Quid hæc immaturitas tanta significat?

IMMATVRVS, a, um, [*Non maturo, acerbo.*] ἄωρος, non maturus, proprie de fructibus, & frugibus dicitur, cum ante tempus colliguntur. Pli. lib. 12. ca. 13. Apparet, aliud esse, aut colligi immaturum. Transfertur & ad alia ut, Consilium immaturum: id est præcipitatum, Liu. 2. Bel. Pun. Se, consilia ante tempus immatura non præcepturum. Immaturus amor, [*Non a tempo,*] id est, intempestiuum. Liu. li. 1. ab Vrbe: Vbi hinc eum immaturo amore ad sponsum. Immatura mors, qua quis, ante confectam ætatem senio, eripitur, ac moritur. Ci. 2. Phil. Negaui posse mortem immaturam esse consulari.

IMMEDICABILIS, le, [*Incurabile.*] ἀνίατος, ἀθεράπευτος, quod medicaminibus non potest sanari. Oui. 2. Meta. Solet immedicabile cancer Serpere. Telum immedicabile. Vir. 12. Aen.

IMMEMOR, ris, [*Scordeuole,*] omnis ge. ἀμνήμων, qui meminit. Ci. At. Non sum Immemor mandati. Vir. 9. Aen. Meriti tanti non immemor unquam. Immemor beneficij, passiue. Ter. in And. Isthæc commemoratio, quasi exprobratio est immemoris beneficij. Vbi Donatus: Immemoris beneficij, cuius nemo meminerit.

IMMEMORABILIS, le, [*Che non si puo dire.*] δύσφατος, quod commemorari non debet, aut potest. Plaut. Capt. Spurcidici insunt uersus immemorabiles: Spatiū immemorabile, [*Smisurato,*] id est maximum. Lucr. lib. 4.

IMMEMORATVS, ta, tum, ἀμνημόνευτος, non commemoratus. Hor. 1. Epist. Iuuat immemorata ferentem Ingenijs.

IMMENSITAS, tatis, [*Immensità.*] ἀμετρία, ἀπειρία, infinitas. Cice. 1. de Nat. Deo. In hac immensitate latitudinum.

IMMENSVS, a, um, [*Smisurato grande,*] ἀμέτρητος, nomen a participio, Mensus, ualde magnum, & quod mensurari præ magnitudine non potest. Cic. 1. de Diuin. Obseruata sunt hæc tempore immenso. Virg. 3. Aen. Clamorem immensum tollit, quo pontus, & omnes Intremuere undæ.

IMMEO, as, are [*Notare.*] innato. Plin. lib. 7. ca. 25. Delphini immeantes Nilo.

IMMERENS, [*Innocente,*] ἀναίτιος, innocens, qui nihil commeruit. Suet. in Tito: Multum questus, eripi sibi uitam immerenti. Pli. Epi. 9. Honestissimum credidi non premere immerentem. Horatius, 2. Carm. Ode 13. In domini caput immerentis.

IMMERENTER, [*Immeriteuolmente,*] ἀναξίως, præter meritum. Vale. li. 6. cap. 2. Immerenter damnata.

IMMERGO, is, ere, si, sum, [*Immergere,*] ἐμβάλλω, intingo: ut Immergere panem aceto. Interdum submergo, [*Sommergere,*] Virgil. 3. Aeneid. Vastoque immergite ponto. Liu. 3. Bel. Pun. Ea insolentia in eas se immerserant. Cice. pro Clu. Is se blanditijs in illius consuetudinem penitus Immersit.

IMMERITISSIMVS, & aduerbium Immerito, ἀνάξιος, præter meritum. Teré. Phor. Te nos accusare audio immerito, & me omnium immeritissimum. Ci. de Orat. Si Immerito.

IMMERITVS, a, um [*Che non ha meritato,*] ἀνάξιος, qui nihil meruit. Vir. 3. Aen. Postquam res Asiæ, Priamique euertere gentem Immeritam uisum superis.

IMMERSABILIS, le, [*Che non puo esser sommerso.*] ἀβάπτιστος, quod mergi non potest, translate pro forti, firmo, qui nullis aduersarum rerū fluctibus mergi potest. Hor. Epist. de Vlisse: Aspera multa Pertulit, aduersis rerum immersabilis undis.

IMMIGRO, as, are, [*Andare ad habitare.*] In domum aliquam habitandi gratia conferre. Ci. 13. Phil. In domum immigrabit.

IMMINEO, nes, [*Sourastare.*] ἐπίκειμαι, insto, impendeo. Cice. 1. Tusc. Mors propter incertos casus quotidie imminet. Liu. 2. ab Vrbe: Cū haud cuiquam in dubio esset, bellum ab Tarquinijs imminere. Imminere exitio alterius, est insidiari inferendum alteri exitium. Oui. li. 1. Met. Imminet exitio uir coniugis, illa mariti.

IMMINVO, is, ere, [*Scemare,*] ἐλαττόω, diminuere. Oui. in Epi. Saphus. Postquam se dolor imminuit. Ci. Att. li. 1. Dolor accessit bonis uiris uirtus non est imminuta.

IMMINVTIO, [*Diminuimento,*] ἐλάττωσις, Cicero Pulcro, lib. 6. Siue Imminutio dignitatis.

IMMISCEO, es, ere, [*Mescolare,*] ἐμμίγνυμι, admisceo. Liu. 2. ab Vrbe. Immisti turbæ militum togati. Idem 5. ab urb. Falisci Fidenati bello se immiscuerant. Virg. 11. Aene. Medijs se immiscet armis. Ouid. 7. Met. Summis immiscuit ima.

IMMISERABILIS, le, [*Di cui nisuno ha misericordia.*] qui nullius misericordia subleuatur. Hor. 3. Carm. si non perit te immiserabilis.

IMMISERICORDITER, [*Senza misericordia,*] Teren. in Adel. Factum immisericorditer.

IMMISERICORS, dis, [*Non misericordioso,*] ἀνελεήμων, immitis, sine misericordia. Ci. 2. de Inuen. Ipsum immisericordem fuisse.

IMMISSIO, Ci. de Sen. Sarmentorum immissio.

IMMISSVM, ἐμβεβλημένον, differt a Proiecto (ut Iabolenus de uerborum significatióe inquit) ut Proiectum dicatur, quod ita prouehitur & extenditur ex aliquo ædificio, ut nusquam quiescat, qualia sunt Mœniana & Suggrundia: Immissum uero, quod ex nostro ædificio protensum, in alieno recumbit: ut sunt tigna, & trabes, quæ ex nostro pariete in parietem uicini immittuntur.

IMMITIS, pe. co. [*Crudele, senza misericordia,*] ἀπηνής, ἄγριος, asper, crudelis. Ci. At. Pompeio Immitior eram, quam ipsi Cæsaris. Virgil. 1. Aeneid. Troas reliquias Danaum, atque immitis Achilli. pro acerbo, & immaturo, [*Acerbo,*] ut, Immitia poma, apud Pli. li. 15. Immite pelagus, inquietum, Apul.

IMMITTO, tis [*Mettere dentro,*] ἐμβάλλω, infero, intromitto. Virg. 9. Aeneid. Rumpere claustra manu, sociosque immittere portis. Cic. Tus. Immittere se in hostes Immissa barba, pro prominenti & prolixa. [*Longo,*] Vir. 3. Aen. Respicio, dira illuuies, immissaque barba. Accipitur etiam immittere pro eo, quod uulgo dicimus subornare. Sal. in Cat. Alij Tarquinium a C. immissum aiebant.

IMMO, [*Anzi,*] Ci. pro Clu. Non quod res alia esset, immo eadem.

IMMOBILIS, le, [*Immobile,*] ἀκίνητος, quod moueri non potest. Virg. 7. Aen. Soloque immobilis hæret. Oui. 13. Met. Scopulis immobilior. Ci. de Somn. Terra Immobilis manens.

IMMODERATE, [*Smoderatamente,*] immodice, extra modum. Cice. 2. Tus. An temperantia finet te immoderate facere quicquam?

IMMODERATIO, [*Intemperanza,*] ἀμετρία, Ci. pro Syl. immoderatione uerborum.

IMMODERATVS, a, um, [*Smoderato,*] ἄμετρος, intemperans, uel nimius in re aliqua. Ci. ad Att. li. 13. Alexandrum superbum, crudelem, immoderatum fuisse. Idem pro Sext. Rosc. Ventis uehementioribus, aut immoderatis tempestatibus, aut nimio calore.

IMMODESTE, ἀμέτρως, immoderate. Plaut. Amo. immodeste.

IMMODESTIA, æ, [*Intemperanza,*] ἀμετρία, intemperantia, immoderatio. Plaut. Merc. amori accedunt incogitantia, Immodestia, petulantia.

IMMODESTVS, a, um, [*Immodesto,*] ἄμετρος, immoderatus, non temperatus. Ter. Heau. in conuiuio quam immodestus fuisti. Cic. 1. Offi. Genus iocandi immodestum.

IMMODICE, [*Smoderatamente.*] ὑπερμέτρως, nimis immoderate. Col. li. 2. ca. 16 Frequenter id potius, quam immodice facere. Immodice ferre aliquem casum, pro immoderate. Ci. 4. Tusc. 5.

IMMODICVS, a, um, [*Fuor di misura, smisurato*] ὑπέρμετρος, nimius. Columel. lib. 1. ca. 3. Sua lege Licinius damnatus est, quod agri modum, immodica possidendi libidine transcendisset. Oui. 3. de Ponto. Ele. 1. Immodicum tempora frigus habent.

IMMODVLATVS, a, um, non modulatus. ut, Poemata immodulata. Hor. in Arte poet. Non quiuis uidet immodulata poemata.

IMMOLATOR, oris, [*Chi sacrifica,*] qui immolat, & sacrificat. Cice. 1. de Diui.

IMMOLITVS, pen. product. ædificatus. lib. 34. Quæ loca publica inædificata, immolitave priuati habebant, intra dies triginta demoliti sunt.

IMMOLO, as, pe. co. [*Sacrificare,*] θύω, sacrifico, quod uerbum tractum est a consuetudine sacrificatium, qui uictimis iam mactandis molam salsam solent inspergere. Festus: Immolare est mola, id est, farre molito, & sale hostiam sparsam sacrificare. Cice. 2. de Diuin. Cum pluribus

pluribus dijs immolatur. Hora. Epod. 5. Libidinosus immolabatur caper. Cic. pro Fon. Consuetudo hominum immolandorum apud Gallos. Accipitur aliquando pro occido, [*Vccidere,*] Virg. 12. Aen. Pallas te hoc uulnere, Pallas immolat.

IMMORIOR, eris, in re aliqua morior. Ouid. 2. de Ponto: Fortiter Euxinis immoriemur aquis. Sic immori hastæ, apud Valer. Flacc. li. 6. Argon. Immori studio alicui, hyperbolica locutio, pro tam pertinaciter ei incũbere, ut sola morte quis uideatur posse diuelli. Hor. 2. Epist. 7. Immoritur studijs.

IMMOROR, immoraris, pen. cor. immorari. [*Dimorare,*] ἐμμένω, moram trahere. Quinct. li. 5. ca. 16. Ignes, aquas, & (ne teriens immorer) solem, lunamque.

IMMORTALIS, le, [*Immortale, eterno,*] ἀθάνατος, qui perpetuo uiuit nũquam moriturus. Teren. in Eunuc. Dij immortales, homo homini quid præstat? Immortalis memoria. Ci. pro Balbo. Immortalia opera, nullo tempore intermoritura. Liu. 1. ab urb. His immortalibus editis operibus. Immortale, [*Eternamente,*] pro immortaliter: ut, Flos immortale nitens, apud Valer. Flac. 7. Argon.

IMMORTALITAS, tatis, [*Immortalità,*] ἀθανασία, sempiterna uita. Ci. de Amic. Nisi immortalitatem optare uellet, quid non est adeptus, quod homini fas esset optare?

IMMORTALITER, [*Eternamente,*] perpetuo. Ci. ad Q. Fr. Quod scribis te a Cæsare quotidie plus diligi, immortaliter gaudeo.

IMMOTUS, a, um, [*Immobile,*] a moueo, ἀκίνητος, quod non mouetur. Vir. 3. Georg. Sæpe sub immotis præsepibus. Idem 4. Aene. Mens immota manet.

IMMULGEO, es, [*Molgere,*] ἐναμέλγω, lac ex uberibus in rem aliquam exprimo. Vir. 11. Aen. Teneris immulgens hubera labris.

IMMUGIO, gis, iui, & immugij, tum, [*Muggire,*] μυκάομαι, idem quod mugio. Virg. 3. Aen. Immugiit Aetna cauernis. Idem 11. Aen. Immugit tegia luctu.

IMMUNDUS, a, um, [*Immondo, lordo,*] δυσκάθαρτος, impurus. Ter. Immunda illuuie. Vir. 3. Aen. Contactuq; omnia fœdant Immundo. Idem 5. Aen. Immundoque fimo sacroque cruore.

IMMUNIS, ne, pen. pro. [*Esente,*] ἀτελής, qui liber ab onere publico, qui nullo fungitur officio, qui uel ætate, uel alio priuilegio præstare munia non tenetur. Cic. 5. Verr. Immunes ciuitates ac liberæ. immunes agros, liberosque arare. Cice. 4. Verr. Immunis, pro ocioso, [*Ocioso,*] Cice. de Amic. Non est inhumana uirtus, neque immunis, neque superba. Vir. lib. 4 Geor. Immunisque sedens aliena ad pabula fucus. Immunis, cum genitiuo. Oui. 3. Met. Nullum passa iugum, curuique immunis aratri. Vir. 12. Aen. Aspicit Vrbem Immunem tanti belli. Legitur aliquando & cum ablatiuo. Liu. 1. ab Vrb. una centuria facta est immunis militia.

IMMUNITAS, atis, [*Esentione,*] ἀτέλεια, exemptio, & uacatio munerum & onerum. Cic. Philip. 2. Ne qua post Idus Martias immunitatis tabula figeretur. Idem ad Cassium libr. 12. Tabulæ figuntur, immunitates dantur. Plin. in Paneg. Eandem immunitatem in paternis bonis filio tribuit.

IMMUNITUS, ta, tum [*Non fornito, non fortificato,*] ἀτείχιστος, non munitus. Est autem nomen, non participium, cum imminuo, non dicatur. Cice. pro Cecin. Si uia sit immunita, iubet, qua uelit agere iumentum. Liu. lib. 2. bel. Pun. Edicto proposito, ut quibus oppida, castellaque immunita essent, in loca tuta commigrarent. Vrbs immunita. Oui. 10. Metam.

IMMUNIFICUS, ca, cum, [*Non liberale, auaro,*] ἀνελεύθερος, auarus, sordidus, tenax, illiberalis. Plau. in Trin. Ciui immunifico scis, quod cantari solet: Quod habes, ne habeas.

IMMUSSULUS, ales, ex genere aquilarum, (inquit Festus) sed minorum uirium quam aquila: quæ uolucris raro, & non fere præterquam uere apparet: quia æstum, algoremque metuit. appellatur autem ita, quod subito, & inexpectata se immittat. Hæc Festus. Plin. lib. 10. cap. 7. Sanqualem autem atque Immussulum Augures Romani magnæ quæstioni habent.

IMMUTATIO, nis, [*Mutatione,*] Cic. Ora.

IMMUTABILITAS, atis, ἀμεταβολία. Ci. de Fato.

IMMUTESCO, is, ere, immutui, [*Star cheto, ammutire,*] κωφοῦμαι, mutum fieri, tacere. Quinct. lib. 10. cap. 3. Sat. 5. Theb. Ruptis immutuit ore querelis.

IMMUTO, as, are, [*Mutare, uariare,*] μεταβάλλω, idem quod simplex muto. Cice. Orato. Ennius pro Afris Immutat Africam. Ter. Eunuch. Adeo ne homines immutarier Ex amore, ut non cognoscas eundẽ esse? Interdum permuto. Pla. Epidico: Hic sunt quadraginta minæ, si quid erit dubium, immutabo.

IMMUTABILIS, le, [*Immutabile,*] ἀμετάβλητος, quod nullo modo mouetur ac flectitur. Cic. 2. de Na. De. Stellæ spatijs immutabilib. ab ortu ad occasum commeant: Idem de Fato. caussas immutabiles, quæ prohibeant quicquam secus cadere, atque casurum sit.

IMPACATUS, a, um, [*Crudele,*] non pacatus. Vir. 3. Geo. Aut impacatos a tergo horrebis Iberos. Odia impacata. Cla 2. in Eutrop.

IMPAGES, p. p. ἐμπήγματα, dicuntur, quæ a fabris in tabulis figuntur, quo firmius cohæreant, a pangendo, id est, figendo. unde & poetæ uersus pangere dicuntur, & agricolæ pangere plantas. Festus.

IMPANCUO, as, teste Nonio, antiqui dicebant pro inuado, quod uerbũ est a Græco tractum, quasi πᾶν κρέας, hoc est, omnem carnem consumo. Varro: In regiam arcam impancrarunt.

IMPAR, imparis, [*Dispare, disuguale,*] ἄνισον, non par, inæqualeam, Imparia arma, id est inæqualia. Vir. 4. Geor Aut asper crabro imparibus se immiscuit armis. Ci. Stellarum numerus par an impar sit, nescitur. Oui. 4. de Pont Eleg. Fortuna est impar animo, id est non respõdet animi magnitudini. Impar numerus, qui non potest diuidi in duas partes æquales: unde & περιττὸν, uocant Græci. Virg. Eclog. 8. Numero deus impare gaudet. Par impar, ἄρτιον, ἢ περιττὸν, lusus puerilis genus est, quo manu nuces, pecuniam, aliudve quid occultãtes exquirunt coniecturam collusoris: Hor. 2. Sem. Sat. 3. Ludere par impar, equitare in arundine longa.

IMPARITER, [*Non ugualmente,*] inæqualiter. Hor. in Arte: Versibus impariter iunctis.

IMPARATUS, a, um, [*Non in ordine,*] ἄσκευος, non paratus. Terent. Phorm. Vt ne imparatus sim, cum adueniet Phorm. Cice. pro Milo. Quamquam paratus in imparatos Clodius, tamen mulier inciderat in uiros.

IMPAUENS, tis, [*Disobediente,*] non parens, inobediens. Festus.

IMPARTIO, is, [*Far partecipe,*] Ci. in Ver. cogitationes mihi nullã partem neque nocturnæ, neque diurnæ quietis impartiunt.

IMPASCO, is, impaui, impastum, [*Pascere,*] in loco aliquo pasco. Col. lib. 6. cap. 5. In ea loca perducendi sunt, quibus nullum impascitur pecus.

IMPASTUS, [*Digiuno,*] nomen compositum ab In, priuatiuo, & participio Pastus, idem quod non pastus, ieiunus. Vir. 9. Aen. Impastus ceu plana leo per ouilia turbans. Turba impasta luporum. Sil. lib. 7.

IMPATIBILIS, ile, [*Intolerabile,*] ἀφόρητος, intolerabilis, qui ferri non potest. Ci. 2. de Fin. Quem uos impatibilem facitis. Impatibilis cruciatus. Impatibilis dolor. Pl. li. 25. c. 5. Idem li. 20. c. 18. Cum impatibilis ualetudo odium uitæ fecisset.

IMPATIENS, impatientior, impatientissimus, [*che non puo patire, impatiente,*] nullius laboris, aut doloris patiens. Pli. li. 8. ca. 1. de Elephãtis: Impatientes frigoris. Ouid. 1. de Rem. Am. Impatiens animus, nec adhuc tractabilis arte. Pisum impatiẽtissimum frigorum. Plin. lib. 8. cap. 12. Ouid. 3. Trist. Eleg. 2. Mollis & patiens ante laboris eram.

IMPATIENTIA, tiæ, [*Noia,*] ἀταλαιπωρία. Plin. li. 22. cap. 23. frigorum impatientia.

IMPATIENTER, [*Noiosamente,*] δυσφόρως, ægre, & moleste. Pli. epi. 7.

IMPAUIDE, [*Arditamente,*] ἀδεῶς, intrepide, audacter. Pl. lib. 39. poculo impauide exhausto.

IMPAUIDUS, a, um, [*che non teme, senza paura,*] ἀδεής, qui nihil timet. Vir. 12. Aen. Fixumque latronis Impauidus frangit telum.

IMPECCABILIS, [*Che non pecca,*] ἀναμάρτητος, expers peccati. Gel. li. 17. ca. 19.

IMPEDIMENTUM, ti, [*Impedimento,*] ἐμπόδισμα, κώλυμα, quo quis impeditur, ut non perficiat quod cupit. Cic. 1. de Ora. Demosthenes impedimenta naturæ, diligentia, industriaq; superauit. In exercitu impedimẽta [*Carriaggi,*] dicuntur instrumenta, uel sarcinæ, uel etiam aliæ quæuis res, quæ ad usum exercitus circumferuntur. Curtius: Magno consilio iacturam sarcinarum impedimentorumque cõtempsit Cæsar 1. Bel. Gal. Ad impedimenta & carros suos se contulerunt. Impedimentorum nomine etiam iumenta, [*Giumenti*] contineri docet Frontinus in Strateg. cum ait, in Hispania a Petreio in magna aquarum & pabuli inopia impedimenta fuisse interfecta.

IMPEDIO, is, ere, [*Impedire,*] πεδᾶν, ἐμποδίζειν, est implicare, inuoluere, ac proprie de pedibus dicitur: quanquam ad alia etiam transfertur. Teren. in And. Tot me impediunt curæ. Ibidem: Viden' me tuis consilijs Miserum impeditum esse? Cice. 4. Verr. Sin illud dices, te Heraclij uoluntate ab lege recessisse, ipse te impedies. Impedire aliquãdo accipitur pro conspurcare, sordidare, polluere [*Imbrattare,*] Plaut. in Amphit. Qui domi uxorem meam impudicitia impediuit. Impedire, obstare ne quid fiat, impedimento esse. Cice. ad Att. lib. 8. Vt ne mecum coniungeres prius, quam Cæsar tuum iter impediret. Hinc

IMPEDITIO, onis, [*Impedimento,*] κώλυσις, ἐμπόδιον, prohibitio. Cice. de Diu. Vrget animus in somnijs, liber ab omni impeditione curarum.

IMPEDITUS, particip. [*Impedito,*] ἐμπεποδισμένος. Cice. pro Sext. Impeditus domesticis malis.

IMPEDITUS, tior, tissimus, nomen: ut, Impeditissimæ siluæ. Cæs. 8. Bel. Gal. Impeditior pugna. Liu. 4. Bel. Pun.

IMPEDO, as, pe. c. [*Fortificare con pedagno,*] ἐμπεδόω, χαρακόω, impedaminibus substineo. Col. li. 4. cap. 16. Vinea uehementioribus statuminibus impedanda est, pro pedamentis fulta est.

IMPELLO, lis [*Spingere, incitare,*] ἐνάγω, induco, incito. Saluft. Aliter haud facile eos ad tantum negocium impelli posse. Ci. pro Syl. Qui

barbaros

barbaros ad bellum impelleret. Teren. in And. Dum in dubio est animus, paulo momento huc illuc impellitur. Virg. 4. Aeneid. Date tela, impellite remos. Aliquando est contorquere. Vir. li. 1. Ac Conuersa cuspide montem Impulit in latus. Aliquando est labefactare. Plin. lib. 13. ca. 11. Immenso & Achaicæ uictoriæ momento ad impellendos mores. Hinc Impulsus participium pro labefactato, & pene perfracto, translatione sumpta ab arboribus, aut columnis, quæ conuelluntur, & paulatim nutant. Aliquando significat, loco pellere, [*Cacciare,*] Liuius: impulsa frons prima, & trepidatio subsidijs illata. Iuu. Sat. 10. Impulsæ præceps immane ruinæ. Impellere ianuam digito. Ci. 4. Tusc.

Impulsor, quod fere in mala re usurpatur, ut Adiutor in bona. Ter. in Eun. Me impulsore hæc non fecit.

Impulsus, us, nomen, [*Instigatione, esortatione,*] παροξυσμὸς, Incitatio, instigatio. Ci. 2. de Nat. De. Is ardor nõ alieno impulsu, sed sua spõte mouetur. Impulsu tuo, suo, nostro, hoc est, ductu, & iussu, atque hortationibus. Ci. pro Rosc. Am. Ipsos certo scio non negare, ad hæc bona Chrysogonum accessisse impulsu suo.

Impulsio, onis, [*Instigatione,*] impulsus. Ci. 2. de Inu. Impulsio est, quæ sine cogitatione per quandam affectionem animi facere aliquid hortatur: ut amor, iracundia, ægritudo. Inductio, & impulsio ad hilaritatem, apud eundem 3. de Orat.

Impulsor, oris, [*Instigatore,*] qui impellit ad aliquid faciendum. Ter. in Eunu. Me impulsore hæc non fecit.

Impendeo, des, di, sum, [*Essere sopra, soprastare,*] ἐπαρτῶ, uerbum est neutrum, idem significans quod supra aliquid pendeo: ut cum gladium, uel saxum alicuius capiti dicimus impendere. Cice. 1. de Finibus. Accedit etiam mors, quæ quasi saxum Tantalo, semper impendet. Accipitur per metaphoram Impendere pro Instare, uel imminere. Cicer. de Arusp. resp. Multo ante prospexi, quanta impenderet procella reip. Idem Planco: Agitur præclare, si nosmetipsos regere possumus, ut ea quæ partim iam adsunt, partim impendent, moderate feramus. Inuenitur aliquando hoc uerbum habere post se accusatiuum. Teren. in Phor. Imparatum subito tanta te impendent mala.

Impendio, [*Smoderatamente, molto, con spesa,*] ἐκτόπως, aduerbium intendendi, idem significans, quod supra modum, impense, uel plus satis: soliqúe comparatiuo iungitur. Gell. lib. 15. ca. 18. Quoniam uidebantur impendio acerbiores. Impendio magis, pro multo magis. Cice. ad Attic. lib. 10. At ille impendio magis odit Senatum. Sic etiam dicimus, Impendio minus, pro multo minus. Plautus in Aul. minus minusque impendio curare.

Impendiosus, a, um, [*che fa molta spesa.*] δαπανηρὸς, qui plus æquo impendit, & plus consumit quam par est. Plau. Bacch.

Impendium, dij, [*Spesa,*] δαπάνη, ἀνάλωμα, dicitur impensa, ab impendendo ære. Cic. pro Quin. Qui ab adolescentulo quæstum sibi instituisset sine impendio. Impendium etiam teste Varrone dicitur pecunia, quæ in fœnore sorti accedit, hoc est, usura ipsa, quod fœnus cum sorte coniunctum unum fiat quasi compendium. Ci. ad Att. li. 6. Cogito fœnua & impendium recusare.

Impendo, dis, di, sum, adiectiuum, [*Spendere*] δαπανῶ, in rem aliquam expendo, & insumo. Pli. in epist. In aquæductu, Nicomedienses impenderunt H-S. XXX. CCC. CXIX. Vnde Impensa, & Impendium. Per translationem, Impẽdere operã, Impendere laborem, dicimus, pro eo quod est operam, uel laborem, in re aliqua collocare, [*Attendere,*] Pli. iunior ad Cæcilium Marcum: Cum audis, quid studijs laboris impenderit. Dicimus autem, Impendo operam huic rei, & in hanc rem. Col. in præf. l. 1. Verosarijs impenderet curam. Cice. in Verr. Impendere pecuniam in res uanas.

Impenetrabilis, le, [*Non penetrabile,*] quod penetrari non potest. Liu. 2. Bell. Pun. cum auersi impenetrabiles essent. Mens impenetrabilis, iræ, Silius lib. 17. Armis impenetrabilis. Stat. 3. Theb. Pudicitia impenetrabilis. Tacit. lib. 4.

Impennatas agnas, inquit Festus, in Saliari carmine ueteres pro spicis usurpant, quæ non habent aristas. agnas enim nouas uoluerunt intelligi.

Impensa, æ, [*Spesa.*] δαπάνη, expensa, sumptus. Ci. Att. Possessores nullam impensam fecerant. Accipitur & pro beneficio. Mart. li. 1. Epig. Impensis uitam principis annumeres.

Impensius, pro uehementius, siue multo magis. προθυμότερον. Col. Delectant impensius ea, quæ proprijs generibus distinguuntur, quam quæ passim uelut abiecta sunt. Plin. li. 6. Epist. Quo impensius rogo, ut timori meo consulas.

Impense, [*Molto,*] σφόδρα, ἄγαν, ualde, uel nimis. Teren. in Adel. Magis impense cupere. Ci. Att. Impense rogare aliquem.

Impensibilis, le, [*Che non si puo bene considerare,*] ἀνεξέταστος, idem quod inconsiderabilis, quod satis expendi non potest. Gell. lib. 11. cap. 5.

Impensus, nomen ex participio, [*Insolente, immodesto,*] ἀλαζὼν, insolens, immodestus. Pla. in Capt. Cuius cibo istis factus est impensior. Plau. in Bacc. Ingrato homine nihil impensius est.

Imperceptus, quod satis perceptum non est. Gell. lib. 14. ca. 1.

Impercussus, adiectiuum, [*Senza strepito,*] ut, Pedes impercussos mouere, hoc est, sine strepitu. Oui. 3. Amor. Ele. 1.

Imperditus, a, um, [*Che non si puo destruggere*] quod perdi nõ potest. Vir. 10. Aen. Et uos o Graiis imperdita corpora Teucri. Vbi Seruius, Imperdita corpora Graijs, quos Græci perdere nequiuerunt. Pectora imperdita. Stat. 3. Theb.

Imperfectus, a, um, [*Imperfetto,*] ἀτελὴς, nondum absolutus. Virg. 8. Aen. Pars imperfecta manebat.

Imperfossus, a, um, ἀδιόρυκτος, non perfossus. Oui. 12. Met. Manet imperfossus ab omni Inque cruentatus Ceneus Elateius ictu.

Imperator, oris, [*Imperatore, capitan generale,*] πολέμαρχος, ad quẽ res militaris summa refertur: ab imperando dictus, quod exercitui, quæ facto opus sunt, imperet. Id autem nominis nemo consequebatur, nisi re bene gesta, atque aliquot millibus externorum hostium cæsis. Plin. lib. 7. cap. 26. Toties Imperator antequam miles. Ci. Phil. 4. Faciam, ut Imperatores instructa acie solent, quanquam paratissimos milites ad prœliandum uideant, ut eos tamen adhortentur. Idem 5. Tusc. In primis laudabat illud, quod diceret eosdem labores non esse æque graues Imperatori & militi. Græci αὐτοκράτορα uocant.

Imperatrix, cis, [*Imperatrice.*] Ci. pro Cœl. Prægestit animus iam uidere fortes uiros ab Imperatrice in insidijs, atque in præsidio Balnearum locatos.

Imperatorius, a, um [*Imperiale, imperatorio,*] quod ad Imperatorem pertinet: ut, Imperatoria donatio. Ci. 5 Verr. Imperatorium sus. Idẽ 2. Verr. quæ signa atque ornamenta ex urbe hostium belli lege, atq; Imperatorio iure sustulit.

Imperiose, [*Seueramente,*] seuere, imperiosi domini more.

Imperiosissima, & superbissima familia. Liu. 9. Ab imperiosus fit Imperiosior. Hor. lib. 1. Car. Ode. 13. Imperiosius Aequor.

Imperiosus, [*Imperioso, Superbo,*] qui nimius est in imperando, siue qui nimis acerbe imperat. Ci. in Orat. Cognoscas rerum gestarum, & memoriæ ueteris ordinem, maxime scilicet nostræ urbis, sed & imperiosorum populorum, & regum illustrium. Liu. lib. 7. Eodem tenore hæc imperiosa dictatura geretur. Sic etiam Ci. lib. 2. de Fin. Manlium illum Torquatum, qui filium, quod iniussu suo cum hoste pugnasset, securi percussit, uocat Imperiosum, [*Crudele, seuero,*] hoc est, nimis seuerum & crudelem in imperãdo. Imperiosus sibi, qui sibi ipse imperat, qui uitæ suæ modum habet. Hor. 2. Ser. Sat. 7. Quisnam igitur liber, sapiens, sibique imperiosus?

Imperitia, æ, [*Ignoranza,*] ἀπειροκαλία, Inscitia. Pli. li. 7. ca. 2.

Imperitus, a, um, [*Ignorante, poco pratico,*] ἀδαήμων, ἄπειρος τῶν πραγμάτων, non expertus, inquit Donatus: inscius, ignarus, rudis, indoctus. Teren. in Ad. Homine imperito nunquam quicquam iniustius. Imperitus & Callidus contraria sunt, ut Rudis & Astutus. Cice. pro Rosc. Com. Callidum imperitus non fraudat. Imperita multitudo, Imperitum uulgus. Cice. 1. Offi. Qui ex errore imperitæ multitudinis pendet, hic in magnis uiris non est habendus. Plin. li. 34 ca. 34. Quod imperitum uulgus appellat ferrum uiuum. Imperitus rerum. Ter. in And.

Imperite, [*Sciocamente,*] ἀπείρως, indocte. Cice. de Clar. Orat. Dicebat Scipio non imperite: Idem pro Balbo, Quid potuit dici imperitius?

Imperito, tas, p.c. [*Comandare, imperare,*] frequentatiuum est ab Impero, quod modo significat iubeo. Liu. 5. ab urb. Qui Cære opulento tum oppido imperitans. Hor. 2. Ser. Sat. 7. Nempe Tu, mihi qui imperitas, alijs seruis miser.

Imperium, rij, [*Comandamento, Imperio,*] ἐπίταγμα, significat iussum uel præceptum. Ci. in epist. Esse cum Imperio. Vir. 4. Aen. Imperio læti parent. Aliquando dicitur dominium aut regnum, [*Regno, Signoria,*] ut apud eundem 1. Aen. Imperium oceano famam qui terminet astris. Aliquando est potestas uel iurisdictio. Vlp. de Iurisd. om. iud. l. imperium: Merum est imperium, habere gladij potestatem ad animaduertendum in facinorosos homines. mistum est, cui etiam iurisdictio inest, quod in danda bonorum possessione consistit: ut Iurisdictio iudicis dandi licentia.

Impero, ras, p.c. [*Imperare, comandare,*] κελεύω, iubeo, præcipio. Cice. 3. de Leg. Qui bene imperat, paruerit aliquando necesse est. & qui modeste paret, uidetur, qui aliquando imperet, dignus esse. Imperare tributum, dicitur princeps, quando subditos imperio cogit ad conferendum tributum. Imperare pecuniam, arma, naues, obsides. Cic. ad Attic. lib 4 Obsidibus acceptis, nulla præda, imperata tamen pecunia. Cæs. lib. 1. Bel. Ciu. Tota Italia delectus habentur, arma imperantur. Ci. 7. Verr. Superiorum Prætorum consuetudo cũ hæc fuisset, ut ciuitati certus numerus nautarum, militumque imperaretur. Imperare, pro uelle. [*Volere,*] Teren. in And. Animo otioso esse impero. Vbi Donatus: Impero, pro uolo. Imperor, aris, passiue. Hora. 1. Epist. 5. Hæc ego procurare, & idoneus imperor, & non Inuitus.

Imperatum, [*Comandamento,*] unde facere imperata, pro, parere mandatis.

man datis, apud Cæs. 5. Bel. Gal. Liuius: Qui cum imperata consulibus fecissent.

IMPERMISSVS, a, um, [*Illecito,*] ἀθέμιτος, illicitus: ut Gaudia impermissa, id est illiciti concubitus, apud Hor. 3. Carm. Ode 6.

IMPERSONALIA, Verbum, ἀπρόσωπον, dicitur quod non habet certas aut distinctas personas, aut numeros, sed sub eadem uoce omnibus personis utriusque numeri attribuitur. Eius duæ sunt species, quædam enim sunt impersonalia actiuæ uocis, quædam passiuæ.

IMPERTERRITVS, a, um, [*Che non ha paura,*] ἀνέκπληκτος, ἀδεὴς, qui nulla re terretur. Vir. 10. Aen. Manet imperterritus ille. Imperterritus equum impellebat. Silius li. 7.

IMPERTIO, is, [*Partire, impartire, far partecipe,*] μεταδίδωμι, participem facio, tribuo. Cice. de Orat. te exorabo profecto, ut mihi tuæ suauitatis aliquid impertias. Idem in Catil. Collegæ meo laus impertitur. Habet autem hoc uerbum post se uel datiuum personæ, cum accusatiuo rei, cuius quis particeps fit: ut in exemplis iam adductis. Vel accusatiuum personæ cum ablatiuo rei Teren. Eunuc. plurima salute Parmenonem suum impertit Gnato. Legitur & Impertior deponens. Ci. pro leg. Man. Lucullo tantum impertior laudis, quantum uiro forti debetur. Idem pro Archia: Multis gratuito ciuitatem in Græcia impertiebantur.

IMPERVIVS, a, um, [*Profondo,*] ἄβατος, ut, Amnis imperuius, non uadosus. Ouid. 9. Metam. Verticibusque frequens erat, atque imperuius amnis.

IMPESCO, is, in lætam segetem pascendi gratia immittere. Fest.

IMPETIGO, inis, tertia syllaba p. [*Volatica,*] ἄλφος, quibusdam alijs λειχὴν, fœdatio cutis, serpens cum pruritu: quam alij scabiem siccam, asperam, & prominentem intelligunt, alij morbum similem scabiei squammosum, corpusque dehonestantem. Ab impetu nomen deductum. Serenus: Si uero uitium est, quod ducit ab impete nomé, Hoc matutina poteris cohibere saliua. Et apud Colum. lib. 5. scribitur, quod impetigines, & scabies aceto & alumine defricantur in equis. Plin. lib. 23. cap. 7. Hyberna caprificus in aceto cocta & trita impetigines tollit. Impetiginis species sunt quatuor, quas uide apud Cels. lib. 5. Olim etiam pro eodem dicebatur Impetix, teste Fest. Item Petigo: quod uicina petat, sese late summa cute diffundens. Lucr. lib. 30 ut citat Nonius: Illuuies, scabies oculos, huic, denique petigo conscendere.

IMPETO, tis, [*Assaltare,*] προσβάλλω, inuado, adorior. Var. 3. de Re ru. c. 16 Impetentes a se eijciunt fucos. Apul. Iurgijs me impetens.

IMPETRABILIS, le, passiue. [*Che facilmente si puo impetrare,*] κατανυσθῆναι δυνατὸς, quod facile potest impetrari. Liu. 6. Bel. Maced. Præmissis a Philippo, qui spem impetrabilis ueniæ ostendebant. Aliquando actiue accipitur pro eo, qui facile impetrat. Plaut. Most. Non potuit uenire orator magis ad me impetrabilis.

IMPETRASSO, pro impetro ueteres dixere. Plaut. in Aul.

IMPETRATIO, onis, [*Impetratione,*] Ci. ad Att. lib. 11.

IMPETRITVS, a, um, [*Impetrato,*] βέβαιος, quod est stabilis, quasi in petra fixus. Pla. in Asin. Impetritum, inauguratum est.

IMPETRO, as, pe. co. [*Ottenere, impetrare,*] κατανύω, obtineo, & quasi id, quod cupio, facio, ex In, & Patro: unde & perpetro, pro perficio. Ci. Impetrare salutem alicui. Ter. in Hecy. Videndum, ne minus propter iram hanc impetrem, quod possim.

IMPETVS, us, [*Empito, assalto, uiolenza,*] ἐπιφορὰ, ῥύμη, βία, uis, uel uiolenta inuasio. Pli. de Viris illust. Cum primo impetu Ianiculum cepisset. Lucret. lib. 1. Ruuntque Impetibus crebris Cice. pro Rosc. Am. Vos debetis in eos impetum facere, qui merentur. Legimus etiam pro eodem ablatiuum Impete ab antiquo nominatiuo Impes, qui nunc non est in usu. Strab. lib. 7. Theb. Aurigamque impete uasto Corripiunt. Plaut. in Amph. Quis tam uasto impete has fores toto conuulsit cardine?

IMPETVOSVS, a, um, [*Impetuoso,*] βίαιος, qui magno fertur impetu. Pli. lib. 35. cap. 10.

IMPEXVS, a, um, [*Non pettinato,*] ἄκτενος, non pexus. ut, Barbæ impexæ. Vir. 3. Geo. Striaque impexis induruit horrida barbis. Antiquitas tristis & impexa, id est inculta, apud Tacitum in Dialogo de Oratore. Comæ impexæ, Oui. 5. Fast.

IMPIATVS, [*Empio,*] sceleratus inquit Festus. Significat etiam maculatum, & pollutum. Apul. Cruore humano aspersum, atque impiatum. Thalami impiati facinore. Senec. Hyppol.

IMPICO, as, are, [*Impegolare,*] πιττόω, pice illinere. Col. li. 12. cap 19. Amphoram oblinito & impicato diligenter.

IMPIE, [*Empiamente, crudelmente,*] ἀνοσίως, θεομισῶς, scelerate, nefarie: & proprie quando quis de Deo, patria, aut de parentibus male meretur, aut de ijs, qui parentum loco sunt. Cic. 5. Tusc. Vituperare quisquam, uitæ parentem, & hoc parricidio se inquinare, audet, & tam impie ingratus esse, ut eam accuset, quam uereri deberet.

IMPIETAS, atis, [*crudeltà, impietà,*] ἀσέβεια, sceleratus, inhumanusque affectus aduersus Deum, patriá, parentes, eosve, qui paréntum loco sunt. Ci. 1. de Fin. Si impietas nulla quippiam est.

IMPIGER, p. co. [*Diligente, sollecito,*] ἄοκνος, non piger, sed strenuus, & diligens. Tibul. Impiger Aeneas, uolitantis frater amoris. Cice. Quis est tam impiger in scribendo, quam ego? Hor. 1. Episto. Impiger extremos currit mercator ad Indos. Cice. pro Font. Virum ad labores belli impigrum.

IMPIGRE, aduerbium [*Diligentemente, uelocemente*] ἀόκνως diligenter. Liu. 5 ab urb. Impigre secuti sunt. Pla. in Rud. Impigre exurrexi. Liu. 4 bel. Pun Omnia impigre facta.

IMPIGRITAS, atis, [*Sollecitudine,*] ἀοκνία, diligentia. Ci. li. 3. de Rep. ut citat Nonius: fortitudinis, impigritatis, patientiæ.

IMPINGO, gis, impegi, impactum, [*Sbattere, percuotere, spingere,*] ἐμπάζω, ex In, & Pango, significat impello, & illido. Cice. lib. 3. Tusc. Huic calix mulsi impingendus est. Impingendus dixit, quasi illidendus, & nolenti ingerendus. denotat enim uim aliquam. Virg. lib. 5. Aen. Exanimata sequens impingeret agmina muris. Pla. in Cap. pro impono usurpauit. Iubete huic crassas compedes impingier. Impingere dicam, idem est, quod actionem intendere. Ter. in Phorm. Dicam tibi impingam grandem.

IMPINGVO, guas, [*Ingrassare,*] λιπαίνω, pinguem facio, sagino. Vnde impinguatus, pinguis factus.

IMPIO, as, [*Contaminare, uiolare*] μιαίνω, contamino, scelere polluo: ex In, & Pio, cui opponitur Expio. Plau. in Rud. Si erga parentem, Aut deos me impiaui. i. impius fui.

IMPIVS, a, um, [*Empio, scelerato, crudele,*] ἀσέβεος, sceleratus, nefarius, & præcipue, qui de Deo, patriave, aut parentibus male meretur. Teren. in Eunuc. Vbi illum scelerosum, atque impium inueniam? Idem in Pis. Me fugerat, deorum immortalium has esse in impios & consceleratos pœnas constitutas. Gens impia, Virg. 2. Geor. Domus impia, Ouid 8. Metam.

IMPLACABILIS, & Implacabile, [*Implacabile, che non si puo placare,*] ἀκαταπράϋντος, qui placari non potest. Cic. ad Q. Fr. Si implacabiles iracundiæ sunt, summa est acerbitas. Cice. in Pis. Si aspernaretur amicitiam meam, seseque mihi implacabilem præberet. Oui. 3. de Pon. El. 3. Non implacabilis ira.

IMPLACABILITER, [*Implacabilmente,*] ἀκαταπραΰντως. Taci. lib. 1. Cui implacabilius irascebatur.

IMPLACATVS, a, um, [*Non placato,*] non placatus: ut Gula implacata. Oui. 8. Met. implacatæ uigebat Flamma gulæ.

IMPLACIDVS, a, um, [*Inquieto,*] δυσεργὴς, ἄπαυστος, inquietus, non placidus: ut, Diuum implacidissimus Mars. Stat. 9. Thе. Hor. 4. Carm. Genaunos, implacidum genus.

IMPLANO, as, p. c. [*Ingannare,*] ἀποπλανάω, decipio. Cyprianus: Si quis putat se aliquid esse, cum non sit, seipsum implanat. Hinc implanator pro impostore.

IMPLEO, ples, [*Empire*] ἐμπίπλημι, plenum facio. construitur cum ablatiuo, uel genitiuo. Virg. 1. Aen. Impleuitque mero pateram. Interdum etiam inuenitur habere ablatiuum cum præpositione. Cice. 4. Aca. De quibus rebus uolumina impleta sunt a Chrysippo. Implere suum officium, est quod barbari dicunt, Facere suum debitum. Plin. in epis. Vereor ne non implesse officij mei partes uidear. Impleri etiam dicuntur fœminæ brutorum animantium, cum adhibito admissario fœtum concipiunt. Pli. lib. 14. cap. 63. Canes implentur uno coitu. Col. lib. 7. Quinquennis parum habetur idoneus fœminis implendis.

IMPLEXVS, [*Inuolto, intricato,*] ἐμπεπλεγμένος, inuolutus, innexus. Pl. li. 33 c. 1 Est apud Homerum, uirorum crinibus aurum implexum. Vir. 4 Ge. Cœruleos implexæ crinibus angues, Eumenides.

IMPLICATIO, onis, [*Inuoglio,*] ἐμπλοκὴ, inuolutio, connexio. Ci. 2. de Na. De. Implicationem neruorum corpore toto pertinentem.

IMPLICITE, aduerb. [*Intricatamente,*] ἀσαφῶς, perplexe, latenter, inuolute, cuius antitheton est. Expedite. Ci. 2. de Inuen. Non, ut negocialis, implicite, & abscondite, sed patentius, & expeditius.

IMPLICO, cas, p. co. [*Ingroppare, auiluppare,*] ἐμπλέκω, idê est quod inuoluere uel innectere. Vir. 2. Aen. Implicuitque comam læua. Oui. 5. Me. Dixit, & implicuit materno brachia collo. Per trãslationem, accipitur pro sermonibus obruere, & circumuenire. Liu. 7. Bel. Puni. Eum incertis implicantes responsis. Preteritum eius est Implicui & interdum implicaui: Supinum Implicitum uel implicatum. Cice. 1 Off. Quæ inter se colligata & implicata sunt. Idê in Pis. Auaritis criminibus infinitis implicata est. Implicari morbo, detineri. Liu. 3. ab urbe. Quies necessaria morbo implicitum exercitum tenuit. Cic. 1. Acad. Nullis occupationibus implicatus Deus. Implicare caput, hoc est, ornare. Plaut. Pœn. Implicturus, parti. Ouid. 5. Fast. Sertaque cœlestes implicitura comas.

IMPLICITO, as, are, frequentatiuum. Plin. lib. 9. epist. ad Caninium: Varios orbes implicitat. hoc est, inuoluit.

IMPLORATIO, onis, [*Innocatione,*] ἀνάκλησις, inuocatio, auxilij petitio in rebus afflictis. Cice. de Orat. Omnium deorum & hominum imploratio.

IMPLORO, as, [*Dimandare aiuto, innocare,*] ἀνακαλῶ, inuoco: proprie dicitur, cum quis in malis positus, cum miseratione auxilium petit. Ter. in Adel. Fidem nostram implorat. Ci. 7. in Ver. Vos etiam atque etiam

que etiam imploro & appello sanctissimæ Deæ.

IMPLVMIS,& hoc implume,pe.pr.[*Senza piume.*] ἄπτιλος, quod plumis caret.Pli lib.8.cap 55.

IMPLVO,is,implui,uel impluui, implutum, impluere, [*Piouere sopra qualche cosa,strapiouero.*]ἐμβρέχω, super aliquid pluere. Plau.Most. Cum impluit ceteris,ne impluat mihi.

IMPLVVIA,æ,[*Piuuiale.*]χλαῖνα,uestis erat,qua sacerdotes per imbrē utebantur. Pluuiale nunc uulgo appellatur. Varr. Salium sereno tempore impluuia amictum fuisse criminabantur. Hæc Sipontinus. Alij tamen a colore hoc uestis genus dictum putant. nam Impluuiatus color a Nonio dictus est, quem nos Fuscum siue pullum uocamus, quasi fumato stillicidio implutus.

IMPLVVIATVS,color.[*Fosco*]φαιὸς,is est,quem nos fuscum aut pullum dicimus.inde dictus teste Nonio,quasi fumato implutus.Vide Thylesium in libello de coloribus.

IMPLVVIVM,uij,(inquit Var.)est locus sub cælo in medio domus relictus:unde lumen deorsum caperent:ita dictus, quod eo implueret. Festus:Impluuiū quo aqua impluit collecta de tecto. Ter. in Phor. Anguis per impluuium decidit de tegulis.Ci.in Ver. Hæc duo signa quæ nunc ad impluuium tuum stant.

IMPOLITE,[*Rozamente.*]ἀκόμψως,ineleganter.Ci. 1. de Orat. Cum sæpissime tibi Senatus breuiter impoliteque dicenti sit assensus.

IMPOLITIA,æ,[*Rozezza.*]ἀκομψία,ἀκοσμία,inelegantia. Gell.libr. 4.cap. 12. Si eques Romanus equum habere parum nitidum uisus erat,impolitiæ notabatur. Impolitias facere dicebantur censores, inquit Festus,cū equiti æs abnegabant,ob equum male curatum.

IMPOLITVS,a,um, [*Rozo,goffo.*]ἀνεπίξεστος,rudis,nōdum perpolitus. Ci.de prouin. cons. Impolitæ uero res, & acerbæ si erunt relictæ, quanquam sunt abscissæ, tamen efferent sese aliquando. Idem de Clar.Orat.Forma admodum impolita,atque rudis.

IMPOLLVTVS,a,um,[*Non macchiato,non uiolato,*] ἀμίαντος, non pollutus,ut Fides impolluta.Silius lib.13.

IMPOMENTA,quasi imponimenta, quę post cenam mensis imponebant.Festus.

IMPONO,is,pen.pro.[*Imporre,sopraporre,*]ἐπιτίθεμαι,ἐπιτίθημι, suprapono. Vir. 1.Aeneid.& montes insuper altos, Imposuit. Imponere finem uel clausulam rei alicui, est idem quod finire, uel absoluere, [*Finire,compire,*]Virg.7.Aeneid.Finemque imponere curis. Interdū iniungo,[*Aggiungere,*]ut Impono tibi hoc onus.Ter.in And.Quid tis oneris impone, impera. Cum datiuo uero significat decipere, [*Ingannare,*]Quinct in Declam.Spes tibi perpetuę laudis imposuit. Ci.ad Q.Fr.li.2.Cui egregie imposuit Milo noster. Imponere extremam manum[*Compire,*]significat perficio.Donat.Imponitur extrema manus rebus,cum perficitur id quod cœperit.Vir.7. Aen.Extremam Saturnia bello Imponit regina manum.

IMPORCITOR,oris,qui porcas facit.Est autem porca, ut inquit Var. lib.2.de Re rust.terra eminens inter duos sulcos.Contra Festus,sulcos rariores,qui aquæ ducendæ gratia fieri solent,porcas uocari tradit:crebriores autem limos appellari.

IMPORCO,cas,αὐλακίζω,porcas in agro facio,Col.l.2. c. 10.Importatum solum occabimus.

IMPORTO,as,[*Portare dentro,*]εἰσφέρω,infero.Cæs.8. Bel. Gal.Angustis itineribus frumentum importare in oppidū instituit.Ci.2 Off. Per eosdem, si quid importetur nobis incommodi, propulsemus. Cæs.5.Bel.Gal.Aere utuntur importato.

IMPORTVNE,aduerb.[*Fuor di tempo,fuor di proposito,*]ἀκαίρως,intempestiue,præter loci,temporis,aut personarum rationem,ut,Importune insistere,apud Ci.1.Acad.

IMPORTVNITAS,tatis,[*Importunità,noia,*]ἀκαιρία, intempestiuitas, quæ neque loci,ut ait Donatus, neque temporis obseruat commoditatem. Ter.in And.Importunitatem spectate aniculæ. Accipitur tamen,non raro pro immanitate,[*Crudeltà,*]Ci.pro Cluent.Importunitatem matris a filij capite depellite.Idem in Pison. Animal ex omnium scelerum importunitate concretum.

IMPORTVNVS,a,um,p.p.[*Importuno,fastidioso,noioso,*]ἄκαιρος,qui aliquid facit præter rationem loci,seu temporis,aut personarum. Ter. in Heaut.Ille fuit senex importunus semper. Nonnunquam idē est quod immanis[*Crudele,*]Virg.11.Aeneid.Bellum importunum cines cum gente deorum,Inuictisque uiris gerimus. Vbi Seruius, Importunum,inquit,bellum,inde uocat, quod portu, id est quiete careat.Ci.in Anto. Non possum æquo animo ludere tam importunos,tā sceleratos hostes.Pauperies importuna,id est,grauis, & molesta.Hor.lib.Carm.

IMPORTVOSVS,a,um, [*Senza porto.*] ἀλίμενος,quod est sine portu. Sal. in Iug. Mare sæuum & importuosum.

IMPOS, impotis, pen.corr. [*che manca di qualche cosa,che non ottiene qualche cosa.*]ἀκρατὴς,ἀκυρὴς,qui rem aliquam in potestate sua non habet,cuiue quod cupit ex uoto non succedit. Sic Impotem rationis,ἀκρατῆ λογισμοῦ,dicimus eum,qui rationem non habet cupiditatibus dominantem.Item,Impotem animi, [*Sciocco,*] cui mens sana non est,cuique animi instrumentum uitiatum.Plaut.Capt. Eripite huic gladium,quæ sui est impos animi. Impos uoti. [*Ingannato del suo desiderio,*]cui aliquid ex uoto non successit. Antitheton est Cōpos: de quo suo loco.

IMPOSSIBILIS,le,[*Impossibile,*]ἀδύνατος,quod fieri non potest: non semel legitur apud Quinct.lib.5.ca.de Argum.

IMPOSTORES,[*Ingannatori,*]φένακες, dicuntur deceptores, ue esuti qui alijs imponunt,hoc est,decipiunt. Vlpia.l.j.§.medios.ff. de uar. & extraor.cog.

IMPOSTVRA,ræ, [*Fraude,inganno,*]ἐξαπάτη,fraus,deceptio. unde Imposturam facere, [*Ingannare,*]est decipere,circumuenire.Vlp.de crimine stelliona.lib. 3.

IMPOTENS,tis,pen co.[*Impotente,debole,che non puo raffrenar i suoi affetti,Superbo,*]ἀκρατὴς, qui affectuum suorum potens non est, sed ab appetitibus suis uincitur. Cice. 5. Philipp. Aduolabat ad urbem a Brundusio homo impotentissimus. Idem Lepid. Sin ista pax perditorum hominum in possessionem impotētissimi dominatus ceslatura est,id est,superbissimi.Sic etiam Impotentem decemuirorū dominatum dixit Liu.pro libidinoso [*Sfrenato,*] & rationis frænis minime coercito. Accipitur etiam pro inope,tenui, debili, [*Debole,*]Ci.pro Mur. Ad salutem innocentium, ad opem impotentium.

IMPOTENTIA,æ,[*Debolezza,impotenza,*]ἀδυναμία, plerunque imbecillitatem significat,siue infirmitatem.ut inquit Donatus. Teren. in Adelph.Propter suam impotentiam se semper credunt negligi. Quoties autem ad animum transfertur,significat uitium illud, cum quis iracundiæ uel alijs animi sui affectibus imperare non potest. Ci 4.Tus.Inflammans appetitione nimia, quam tum cupiditatem, tum libidinem dicimus,impotentiam quandam animi a temperantia & moderatione plurimum dissidentem.Ci.5.Tus.Qui nihil metuant,nihil agant,nihil concupiscant,nulla impotentia efferantur. Ad eundem etiam modum Tyrannus impotentissimus, dicitur a Quinctiliano:& Decemuiri,quorum principatus erat superbus,uiolentus,& immoderatus,a Liuio impotentes domini nuncupātur:& a Seneca Impotentia fortunæ ascribitur;cuius successu elatiores,insolentioresque reddi homines consueuerunt.

IMPRAESENTIARVM, [*Al presente,*] ἐν τῷ παρεχομένῳ, unica dictio est,idem significans,quod tempore præsenti, neque solum dicitur de eo, quod nunc præsens est, sed sæpius de eo quod præsens fuit, aut præsens erit.Ca.c.144.de lege oleæ legendæ. Extra quam si quē socium impræsentiarum dixerit. Vlp.de tab. exhib. Cur noceat ei, qui responderit,quod impræsentiarum ei uidebatur?Idem: tempus ei dandum est,si non potest impræsentiarum exhibere.

IMPRANSVS,a,um,[*Che non ha ancora desinato,*] ἀνάριστος, qui nondum pransus est. Hora.2.Ser.Sat.2.Verum hic impransi mecum disquirite.Plau.in Amph.Illo die impransus fui.

IMPRECATIO, onis, [*Maledittione,*]uerbale,ἀρὰ,id est,execratio,deuotio, diræ.

IMPRECOR,aris,[*Maledire,*]ἀράομαι,mali quippiam precor. Virgi.4. Aen.Littora littoribus contraria,fluctibus undas Imprecor.

IMPRESSIO,[*Violenza,assalto uiolento,*]προσβολὴ,id est, uiolentus impetus,qualem facere solent acies instructæ, cum altera in alteram irrumpere conatur. Ci.pro Flac. Non impressio, non occasio, non tis,non tempus ad iniuriam faciendam,Flacci animum impulerūt. Hircius in Commen.Cæsar equitum turmas iubet in hostium equitatum facere impressionem.Per translationem item impressiones dicuntur imagines, quas imaginatiua animæ facultate apprehendimus,[*Impressioni,*]Ci.4.Aca. Cum uisa in animos imprimuntur, inter ipsas impressiones nihil interesse.

IMPRIMO,mis,p.c.[*Imprimere, stampare,calcare,*] ἐντυπόω,ἐμπιέζω, rei cuipiam molli figuram aliquam induco.Ci.li.1.Tus. An imprimi,quasi ceram,putamus animum?

IMPROBABILIS,le,[*Che non si puo prouare,*]ἀνεπιδοκίμαστος,quod probari non potest.Ci.4.Acad.

IMPROBATIO,nis,[*Vituperio,*]ad Heren.2.

IMPROBE,[*Maluagiamente,*]πονηρῶς,non probe,praue,peruerse. Cic. 5.Verr.Est aliquid quod improbius fieri potest?Idem 1.Offi. Quibus improbe datum est.

IMPROBITAS,atis,[*Maluagità,*]μοχθηρία,malignitas. Cice. 4. Verr. Ea sumam,quæ maxime improbitate excellere uidebuntur.

IMPROBO,as,are,[*Vituperare,rifiutare,*]ἐγκαλέω,damno, eeijcio,uitupero.Pla.in Merc.Qui bono sunt genere nati, præditi ingenio malo,Suapte culpa ex genere capiūt genus,ingenium improbant. Cæs. 2.Bel.Ciui.Curio utrunque improbans consilium, quantum alteri sententiæ deesset animi,tantum alteri superesse dicebat. Hor.Epod. 5.Per improbaturum hæc Iouem.

IMPROBVLVS,dimin.ab improbus.Iuuen.Sat.5.

IMPROBVS,a,um,pe.c.[*Tristo,maligno,*]πονηρὸς,κακεντρεχὴς, non probus,malignus,& nequam.Pla.in Psen.Perditi,negligentes, ingenio improbo.Ter.in And.Si quis magistrum cepit ad eam rem improbum.Interdum sæuus,[*Crudele,*] Vir.10.Aene.Lauit improba tæter Ora cruor.Interdum turpis,[*brutto,*] ut Nonius exponit. Lucil. Omnes formosi,fortes,ubi ergo improbus est?Plaut. Improbiorē non

non uidi faciem mulieris. Interdum magnus, & indefessus, [*Smisurato,*] Vir. 1. Geor. Labor omnia uincit Improbus. Vbi Seruius: Improbus, uel magnus, uel nulli probabilis. Quãdoq; insatiabilis, damnosus, [*Insatiabile,*] Vir. 1. Geo. Improba uerx anserũ. Plau. in mil. Quæ improba est, pro mercis uitio dominũ pretio pauperat. Improbum os, inuerecundum, improbitatẽ præ se ferens. Sue. de Cla. Grã. Salustium historicum, quòd eum oris improbi animo inuerecundo scripsisset, acerbissima satyra lacerauit.

Improbo, as, p.c. [*Biasimare*] ἀποδοκιμάζω, probro afficere. Plaut. Truc. Rus tu improbras.

Improcerus, ra, rum, p.p. [*Basso*] ἀμηκὴς, humilis, nõ procerus, Gel. li. 4. ca. 19. Corpora eorum improcera fieri.

Improfessvs, participium absque uerbo. Martian. in l. interdum §. idem etiam ff. de publ. Si quis improfessus seruus fuerit, & aliquid grauius admisisse dicatur, ut cognoscat procurator.

Impromiscvvs, ἄμικτος, non promiscuus, impermistus. Gel. li. 12. ca. 4. Suauitas tam impromiscua, tamq; ab omni fuco remota.

Impromptvs, a, um, [*Non pronto,*] βραδὺς, tardus, contrarius prompto Liu. 7. ab Vrb. Infacundior, & lingua impromptus.

Impropero, ras, p.c. [*Rimprouerare, dir uillania.*] ὀνειδίζω, crimen, aut aliquid aliud obijcio. Plau. in Rud. Etiam uim improperas flagitij? Aliquando pro intro propero [*Entrare,*] Plin. lib. 35. c. 13. Labyrinthum, quo siquis improperaret sine glomere lini, exitum inuenire ne queat.

Improperatvs, nomen, [*Non affrettato,*] non festinatus. Vir. 9. Aen. Dubius uestigia Turnus Improperata refert.

Improprie, [*Non propriamente.*] Gel. l. 17. c. 1. Vt scribere ausi sint, Ciceronem parum integre, atque improprie locutum Pli. li. 8. c. 10. Odorantur haud improprie appellata manu. De elephantis.

Improprivs, a, um, [*Improprio.*] ἄκυρος, non proprius. Quinct. lib. 8. ca. 2. Apud nos improprium, apud Græcos, ἄκυρον.

Improspere, [*Infelicemente.*] δυστυχῶς, infeliciter, non prospere. Colu. li. 1. ca. 1. Vbi quid cesserit improspere.

Improtectvs, [*Senza difesa.*] ἀνυπεράσπιστος, indefensus, protectore destitutus. Pli. li. 13. ca. 26. Imparatis, Improtectisq; nobis.

Improvide, [*Incautamente, non accortamente.*] ἀπρονοήτως, incaute, Liu. 7. Bel. Pun. Neque tam improuide isset.

Improvidvs, a, um, [*Incauto, non accorto.*] ἀπρονόητος, qui non præuidet, quod futurum est. Ci. de Leg. Necessitas fatalis improuidas hominum mentes occupauit. Improuida tela, passiue, quę non præuidentur Pli. in Epi. Tela cæca & improuida feruntur.

Improvise, [*All'improuisa.*] ἀπρονοήτως, ex improuiso, de improuiso, de repente, subito, repente. Plaut. in Truc. Improuise se partibus expoliet.

Improvisvs, a, um, p.p. [*Improuiso, non preuisto.*] ἀπρονόητος, quod nõ est præuisum, inopinatum, subitum, repentinum. Ci. ad Att. lib. 15. Cum hominem temperantẽ tantus, improuisus, morbus oppresserit. Hor. 1. Car. Ode 13. Sed improuisa leti Vis rapuit, rapietq; gentes. Improuisior. Tacitus li. 2. quo improuisior, grauiorq; pestis.

Improviso, [*All'improuiso.*] ἀπρονοήτως. Cic. 2. Phili. Cur tam improuiso?

Imprvdens, tis, [*Imprudente,*] ἀγνὼς, ignarus, non prudens, insciens. Ci. pro Rosc. Amer. Hæc omnia imprudente L. Sylla facta esse certo scio. Teren. in Hecy. Plus hodie boni feci imprudens, quam sciens ante hunc diem unquam. Construitur interdum cum genitiuo. Col. in Procem. li. 1. Imprudentes negocij sui, id est, ignari. Ter. in Eun. Imprudens harum rerum.

Imprvdenter, [*Senza consideratione.*] δι' ἄγνοιαν, inscie, & per imprudentiam. Ter. in And. Hæc soror ad flammam accessit imprudẽtius. Ci. 1. de Inu. Qui Imprudenter læserunt.

Imprvdentia, æ, [*Inauertenza,*] ἄγνοια, inscitia, error, inscientia. Ci. 2. de Inuen. Imprudentia est eum scisse aliquid is, qui arguitur, negat. Ter. in Eun. Peccatum imprudentia est.

Impvbes, is, uel Impubis, & hoc impube, uel Impuber, eris, [*Giouinetto, senza barba,*] ἄνηβος, qui ad annos pubertatis nõdum peruenit, hoc est, qui nondum lanuginem circa genitalia membra emisit, quã Latini pubem uocant. Cice. in Catil. Cum filius eius impuberem necandum esse dixit. Ouid. 2. Fast Nam puer impubes, & adhuc non utilis armis. Liu. 2. ab Vrbe. Productis omnibus, elegisse impuberes dicitur. Inde Impubescens dicitur, qui nondum lanuginem emittit. Plinius.

Impvdens, tis, p.c. [*Prosontuosa, senza uergogna.*] ἀναίσχυντος, qui nullo pudore ducitur, quem nihil pudet, inuerecundus, perfrictæ frontis. Ci. 4. Acad. Verum igitur non impudentes, qui labi nolumus? an illi arrogantes, qui sibi persuaserint scire solos omnia?

Impvdenter, [*Sfacciatamente,*] ἀναιδῶς, idem quod petulanter, inuerecunde. Ci. de Amic. plerique peruerse, ne dicam impudenter, amicum habere talem uolunt, quales ipsi esse non possunt.

Impvdentia, æ, [*Sfacciatezza.*] ἀναισχυντία, inuerecundia. Ci. 5. Ver. Quid ad hanc impudentiam addi potest?

Impvdicatvs, [*Violato,*] adiectiuum, stupratus, inquit Fest.

Impvdicitia, æ, [*Impudicitia,*] καταπυγοσύνη, ἀσέλγεια. Cic. epist. ad Octau.

Impvdicvs, a, um, p.p. [*Impudico, non casto,*] ἀσελγὴς, αἰσχρὸς, non pudicus, impurus, qui pudicitiam suam prostratam habet. Sũ de mare dicitur, cum denotat, qui muliebria patitur, καταπύγων, κίναιδος. Epist. ad Octa. Audiet Marius, impudico domino parere nos. Quandoque pro eo, qui nullo pudore ducitur. Plau. in Rud. O facinus impudicum, Quam liberam esse oportet, seruire postulare.

Impvgnatio, onis, [*Oppugnatione.*] προσβολὴ, oppugnatio, Ci. Atti li. 4. Domum ad eam impugnationem sumpserat.

Impvgno, as, are, [*Oppugnare, impugnare.*] προσβάλλω, significat oppugnare. Cic. Att. Sceleratos ciues ab impugnanda patria deterrere. Plau. in Mil. Impugnando capere, certa res est. Per translationem ponitur pro aduersari, [*Contendere,*] Hora. 2. Epist. 1. Nostra sed impugnat. impugnatus, [*Vinto*] partic. uictus. Pli. lib. 5. cap 24. Impugnatus taurus.

Impvlsor, Impulsor, & Impulsus, Vide supra in uerbo Impello.

Impvne, aduerbium, [*Senza punitione, senza pena,*] ἀζημίως, sine pœna, absque mucta, impunite. Oui. 2. Met. Haud impune feres. Aliquãdo idem est, quod sine noxa, [*Senza danno.*] Cic. pro Clu. Licet impune confiteri. Vir. li. 2. Ge. Et sæpe alterius ramos impune uidemus Vertere in alterius. Vbi impune, uidetur posuisse pro, sine detrimento matris. Aliquando accipitur pro frustra, [*In uano,*] Iuuen. Sat. 1. Impune ergo mihi recitauerit ille togatas?

Impvnissima. Plaut. in Pœn.

Impvnitas, atis, [*Perdono,*] ἀτιμωρησία, uenia peccati, licentia, libertas, cum scilicet, qui peccauit, nulla mulctatur pœna. Salust. in Catil. Si quis indicasset, præmium decreuere, seruo libertatem, libero Impunitatem. Cic. 2. de Fin. Quæ libido se proijciet, proposita impunitate?

Impvnitvs, a, um, liber, [*Non punito, assolto.*] ἀτιμώρητος, inultus, non punitus, pœnis solutus: ut Impunita iniuria. Cic. 7. Verr. Possemus hanc iniuriam inultam impunitamq; dimittere.

Impvnitivs, magis impune, ac cum minore periculo. Ci. 5. Ver.

Impvno, onis, [*Audace, sfacciata,*] a ueteribus impudens dicebatur. Lucil li. 1. ut citat Noni. Homo impuratus, & impuno, & rapax.

Impvratvs, a, um, [*Lorda,*] impurus. Ter. in Phor.

Impvre, [*Lordamente, impudicamente,*] ἀκατάρτως, αἰσχρῶς, turpiter, impudice. Cic. 3. de Fin. Impure ac flagitiose uiuere.

Impvritas, tis, [*Lordura,*] ἀκαθαρσία, turpitudo, impudicitia. Cice. 2. Phil. Cum omnes impuritates pudica in domo susciperes.

Impvrvs, a, um, p.p. [*Immondo, sporco, scelerato,*] ἄναγνος, immundus, turpis, impudicus: quãoquam etiam frequenter pro scelerato & improbo accipi solet. Ter. in Adel. O hominem impurum. Cic. li. 4. de rep. ita sensit, ut loquitur, est homo impurus. Idem: In illa tætra atque impura legatione.

Impvtatvs, a, um, ἄτμητος, non putatum, seu amputatum, nomen est, non participium: cum imputo non legatur. Pli. li. 4. Ex imputata uite libari uina dijs, nefas statuit.

Impvto, as, p.c. [*Imputare,*] προστίθημι, est commodi uel incommodi alicuius caussam in aliquem reijcere, & asserere eum fuisse eius rei caussam & originem. Et tam in bonam partem accipitur, quam in malam: Quinct. lib. 5. cap. 10. An ei cædes imputanda sit. Pli. li. 18. ca. 1. Culpam nostram illi imputamus. Interdum supputare, & subducere rationem. Vlp. Si matrem aluit pupilli tutor, putat Labeo imputare eum posse. Colum. li. 1. ca. 7. Longe plus seminis imputãt iacti. Interdum imperare, imponere tributum, Pli. in Epi. Eidem ciuitati imputata sunt terna millia.

Imptrvasco, is, [*Marcirsi,*] σήπομαι, putresco. Col. li. 6. ca. 17.

Imvs, a, um, [*Basso, infimo, ultimo,*] κατώτατος, infimus, extremus. Virg. 6. Aen. Fundo uoluuntur in imo. Cic. in Somnio Scipionis. Ima sede semper hæret terra. Aliquando pro intimo. Virg. 6. Aen. Fuditq; preces rex pectore ab imo.

I ANTE N

In, [*In, nel.*] ἐν, εἰς, pręposítio est, quæ & separari, & cõponi solet. Separata tam accusatiuo, quã ablatiuo deseruit. Cũ accusatiuo constructa uarias habet significationes pro ratione adiuncti. Quandoque enim in bonã partẽ accipitur, idemq; significat, quod erga, [*Verso*] Vir. 1. Ae. Accipit in Teucros animum, mentẽq; benignam. Quandoq; in malã pro aduersus, uel cõtra, [*Contra*] ut, In patricidã dico, & in tyrannũ pugno. Pli. Cum mihi sermo in adulterũ esset. Vir. 1. Aen. Quid meus Aeneas in te committere tantum. Quandoque ad. Idem 1. Aen. Impulit in latus. Quandoq; post, [*Doppo*] Liu. Bellum in trigesimum diem indixerant, id est, post triginta dies, uel triginta diebus exactis. Iungitur etiam aliquando accusatiuo pro ablatiuo: ut Vereor te in os laudare, pro in ore. Terent. in Adelph. In quem exempla fient? id est in quo. Interdũ idem quod usq; ad [*Fino a*] Martia. lib. 1. In lucem semper Acerra bibit, hoc est, usque ad lucem. Nonnunquam idem fere est quod pro [*Per,*] Terent. in And. Olera & pisciculos minutos ferre in cenam seni, hoc est, pro cena uel gratia cenæ. Cic. 5. Ver. Ne amplius in iugera singula quam

terna medimna exigeret. hoc est, pro singulis iugeribus: Cũ uerbis autem motus constructum idem est, quod introitur, Recipit se in forum: Rediit in urbem. Cum autẽ iungitur in ablatiuo, tunc habet eandem uim, quam apud Græcos ἐν: ut, In urbe, in tempore. Aliquãdo significat inter [*tra dentro, & in mezo.*] Vir. 1. Aene. Penthesilea furens mediis in millibus ardet. Composita quoque uariis capitur modis. Nã modo ponitur pro intra, uel intro: ut ingredior, Induco. Modo pro contra: ut Inclamo. Insulto. Modo intẽsiua est: ut increpuit: Insonuit. Sic infractũ aliquando inuenitur pro, ualde fractum. Vir. 12. Aen. Turnus ut infractos aduerso Marte Latinos. Idẽ alibi: Nolco crines, incansq; mẽta, hoc est, ualde cana. Modo negatiua, seu priuatiua: ut, Ignarus, Inutilis. Modo supra: ut Immineo, Impẽdeo. Modo sine, ut iniussu meo. Modo solennitatẽ quandã importat. ut, Indico, cis, quod significat ritu solẽni quicquã iubeo. Modo motũ ad locũ: ut Infero, Importo. Habet nonnũquã qualitatem ad deterius pendentem: ut, Quam semel informes uidisse Cyclopas. Non enim Informis, nullius formæ, sed malæ formæ significat. Componitur, In, cum omnibus litteris tam uocalibus, quam consonantibus. Sed quando iungitur uocalibus, uel c, d, f, g, h, n, q, s, t, semper remanet n: Inauris, Ineo, Iniicio, Inops, Inuoco, Incedo, Induco, Infero, Ingero, Inhibeo, Innuo, Inquiro, Instillo, Intueor. Quando uero cum b, m, & p, mutatur n in m, ut. Imbibo, Immunis, Impono. Cum l, & r, mutatur n, in l, uel in r, ut Illudo, Irruo.

In diem addictae, ἐμπροθεσμίως προτίθεσθαι, est rem uenalem ita uendere, ut nisi alius ad certum diem maius pretium obtulerit, illius sit, qui primo obtulit.

In dies, singulos, [*Ogni dì,*] καθ᾽ ἑκάστην ἡμέραν, per quoslibet dies. Ci. Metello: Eius mei cõsilii maiorẽ in dies singulos fructũ capio.

In diem, uiuere [*Viuere a giornata,*] est præsentis tantum diei habere rationem, neque sollicitum esse de uictu subsequentis diei: sicuti uixisse traditur Diogenes Cynicus, qui ob id ἡμερόβιος, hoc est in diem uiuens est appellatus.

In dies, [*Ogni dì,*] id est per singulos dies: & fere cõstruitur cum cõparatiuo, aut alia quauis dictione incrementũ importãte. Liu. lib. 1. ab urbe. Crescẽte in dies multitudine. Ci. 1. Phil. Cũ serperet in urbe infinitũ malum, idq; manaret in dies latius. Interdũ etiam sine aliquo incremẽto. Hirtius: Vt omnes in dies, horasq; parati essent.

In horam, [*D'hora in hora,*] ἐπὶ ὥραν, plerunque cum uerbo Viuo cõiungitur, sicut & in diem. Dicimus enim Viuere in horam, sicut, Viuere in diem. quæ duo fere sunt eiusdem significationis, hoc est, nõ habere rationem subsequentis diei, aut horę: sed ita uiuere, ac si proxima hora nobis esset moriendum. Ci. Neque qui in horam uiuunt, non modo de fortunis & bonis ciuium, sed ne de utilitate quidem sua cogitauerunt. In horas uero, εἰς ὥρας, fere coniungitur cum uerbo incrementum significante: sicut In dies, pro eo quod est de hora in horam, magis ac magis. Vir. 10. Ecl. Gallo, Cuius amor tantum mihi crescit in horas, Quantũ uere nouo uiridis se subiicit alnus. Aliquando etiam sine dictione incrementi, pro eo quod est singulis horis, [*Ogni hora,* Hor. 2 Serm. Sat. 7. Clauum ut mutaret in horas, hoc est, sæpissime, quasi singulis horis.

In manu, uel in manibus, [*In potestà, in arbitrio, in mano,*] πρόχειρος, esse dicitur, quod est in potestate, uel in promptu, & in facili: ut Victoria in manibus est, id est, propemodum iam tenetur. Ter. in Hecy. Tibi in manu est, ne fiat. In manibus, pro inter manus. Ci. in Cato. Septimus mihi liber Originum est in manibus. id est, septimo libro nondum summa imposita est manus.

In manum, dare, ἐγχειρίζειν est (ut Donatus interpretatur) clam & sine arbitris dare. Ter. in Phor. dic, quid uelis tibi dari in manum.

In medium, εἰς τὸ μέσον, id est, in usum communem. Ci. li. 1. Debemus communes utilitates in medium afferre.

In mentem uenit, [*Venire, tornare in mente,*] ἐπέρχεταί τις νῷ, idem quod recordor, siue memini. Ci. 3. de Fin. Venit mihi Platonis in mentem. Idem li. 3. Epist. Solet mihi in mentẽ uenire illius temporis. Vir. 4. Aen. Non uenit in mentem, quorum consederit aruis.

In numerum, ludere, [*Ballare a tempo,*] ἐῤῥύθμως παίζειν, est inquit Ser. ludere & saltare ad modum rhythmi, & cantilenæ. Vir. 6. Ecl. In numerum Faunosq; ferasq; uideres Ludere.

In ordinem, redactus, siue coactus, ἐγκύκλιος, ἔγκριτος, ἐντεταγμένος, idem est quod ceteris hominibus inferioris ordinis adæquatus. Vnde illi proprie dicuntur in ordinem redigi, qui cum aliquando fuerint functi summis honoribus, eo tandem rediguntur, ut inter alios nihil emineant. Liu. li. 22. ab urbe. Tribuni plebis in ordinem redacti, id est, contemptui habiti, nec pluris æstimati, quam aliquis è populo. Sue. in Clau. In ordinem se coactum scriberet.

In posterum, [*Per l'auenire,*] τὸ λοιπὸν, εἰς τὸ ἔπειτα, posthac. Pli. Epist. li. 6. In posterum nisi adhibebis modum. Quin. li. 1. Multa linguæ uitia inemendabili in posterum prauitate durantur.

In rem, præsentem, non tempus, sed locum significat, quasi in locũ rei controuersæ. unde iudex in rem præsentem uenire dicitur, cum accedit ad locum, de quo est controuersia. Ci. li. 1. Off. Vt si constitueris te cuipiam in rem præsentem esse uenturum. Idẽ pro Cecin. Placuit Cecinnæ constituere, quo die in rem præsentem ueniretur. Sic, In re præsenti disceptare, hoc est, eo ipso in loco, de quo est cõtrouersia. Liui li. 3. Scribit missuros se in Africam, qui inter populũ Carthaginiẽsem & regem Masinissam, in re præsenti disceptarent.

In spem uenio, [*Entrare in speranza,*] εἰς ἐλπίδα ἥκω, sperare incipio Cicero libro. 2. de Orato. In spem ueneram, posse me aliquid discere.

In tempore, [*Opportunamente, a temps,*] ἐν καιρῷ, opportune. Salust. Mithridatis in tempore bellaturi. Ter. in And. Venit in tempore.

Inabruptus, a, um, ἀδιάῤῥηκτος, qui abrumpi non potest. Sta. 5. Syl. Iunxit inabrupta concordia longa catena.

Inaccessus, a, ũ, [*Doue non si puo andare,*] ἄβατος, ἀπροσίβατος, ad qđ non acceditur, uel accedi non potest. Plin. lib. 12. cap. 14 Saba regio a dextra maris scopulis inaccessa, Virg. 7. Aeneid. Diues inaccessos ubi Solis filia lucos Assiduo resonat cantu. Vbi Seruius, Inaccessos lucos, interpretatur, inaccedendos, hoc est, ad quos nemo debeat accedere. non autem inaccessibiles, cum Vlysses eo accesserit. Sic Illaudatum Busiridem uocat, Virgilius, non quòd nunquam fuerit laudatus: constat enim ab Isocrate fuisse laudatum: sed quod laudari non debeat.

•Inachia, Peninsula est totius Europæ clarissima, quam Peloponnesum uocamus. Et puellę nomen apud Horat. Epod. 11.

•Inachium, Peloponnesi oppidum. alio nomine Argos Dipsium.

Inachus, p. c. Ἴναχος, fluuius est in latere Peloponnesi, per agrum Argiuum in sinum Argolicum illabens Hinc Poetæ fabulantur Ius patrem fuisse, quam Iuppiter cum uitiasset, aduentum Iunonis præsentiens in uaccam mutauit. Ouid. lib. 1. Meta. Inachus unus abest, imoque reconditus antro Fletibus auget aquas, natamque miserrimus Io Luget. Fuit & Inachus primus Argiuorum rex, qui Inacho fluuio nomen dedit: a quo Argiui ipsi Inachidæ appellati sunt. Huius filia creditur fuisse Io, quam cum Iupiter uitiasset, & in Cretam aduexisset, Iuno pellicis impatiens, grauissimis odiis eam exagitauit. quæ res poetis occasionem fabulandi dedit, Io Inachi fluuii filiam fuisse, Iunonis metu a Ioue in uaccam mutatam: quam cum illa a coniuge dono accepisset œstro immisso tantopere fuisse exagitatam, ut furore correpta nusquam cõsistere posset, donec in Aegyptum transuecta, in Isidem Deam mutata est.

Inachis, Ἰναχὶς, patronym. fęm. est, ab Inacho deductum: quod a poetis accipitur pro Io, Inachi filia, quam Iuppiter metu uxoris in uaccam dicitur transformasse. Oui. li. 1. Meta. Inq; nitentem Inachidos uultus mutauerat ille iuuencam?

Inadulabilis, le, [*Non soggetto alle adulationi,*] ἀκολάκευτος, non obnoxius adulationi. Gel. li. 14. ca. 4.

Inaedifico, as, are, [*Fabricare, edificare,*] ἐνοικοδομεῖν, locum aliquem ædificiis implere. Cic. de Arusp. respon. Sacella suffossa, incensa, inædificata. id est, profanis ædificiis occupata. Sic inædificare plateas dicit Cæsar li. 1. Bell. Ciuil. pro plateas ædificiis obstruere. Aliquando accipitur pro iungere, uel adaptare in ædificio. Pli. li. 10. c. 3. Inædificatur nido lapis aetites.

Inaequabilis, le, [*Disuguale,*] inæqualis: ut inæquabili uarietate distingurre, Ci. in Partit.

Inaequalitas, atis, [*Disugualianza,*] ἀνωμαλία, disparitas. Col. 3. c. 12. Opus est inter has inæqualitates magno temperamento.

Inaequaliter, Col. de Arb. ca. 7.

Inaequalis, le, [*Disuguale,*] ἀνώμαλος, non æqualis, dispar. Mart. li. 8. Pinguis inæquales, onerat cui uillica mensas. Inæqualis percussus uenarum, Pli. li. 7. ca 51.

Inaequo, as, [*Spianare,*] ἰσόω, complano, planum, & æquum facio. Cæsar. 1. Bel. Ciu. Hæc leuibus cratibus terraq; inæquat.

Inaestimabilis, le, [*Inestimabile,*] ἀτίμητος, quod æstimari nõ potest. Liu 5. Bel. Maced. Quòd è grege se Imperatorum, uelut inæstimabilem, secreuisset. Inæstimabile gaudium, Ci. de Fin.

Inaestuo, as, are, [*Bollire,*] καυσοῦμαι, idem quod æstuare. Hor. Epo. 12. Bilis inæstuat pręcordiis.

Inaffectatus, a, um, non affectatus. Quinct. li. 11. securitas inaffectata, orationis tenues caussas decet.

Inalbesco, is, ere, [*Diuenir bianco,*] λευκαίνομαι, album fieri. Cels. li. 2. Venæ sub lingua inalbescunt. Idem lib. 3. Totum corpus cum albore inalbescit.

Inalgesco, is, [*Diuenir freddo,*] ψύχομαι, algesco. Cels. l. 3. c. 3. Frigna uoco, ubi extremæ partes membrorum inalgescunt.

•Inalpini, dicuntur qui alpes incolunt. Plin. Brut. ad Cic.

Inamabilis, le, ἀνέραστος, qui non potest amari, in quo nihil est quod ametur. Pli. Epist. 187. Id genus operis inamabile. Oui. 5. Tri. Eleg. 7. Locus est inamabilis.

Inamaresco, is, ere, [*Diuenir amaro,*] πικραίνομαι, amarũ fieri. Hor. 2. Serm. Sat. 2. Nanq; inamarescunt epulæ sine fine petitæ.

Inambitiosus, a, um, [*Senza ambitione,*] nullo modo ambitiosus. Oui. 15. Met. Secretos montes, & inambitiosa colebat Rura.

Inambulo, as, are, [*Passeggiare,*] ἐμπεριπατῶ, significat spatiari. Cicer. 2. de Ora. Inambulans, atque ascensus ingrediens arduos. Idem ad

ad Att. Ante lucem inambulabam domi.

INAMOENVS, a, um, [*Spiacevole, crudele.*] ἀηδής, iniucundus. Ouid. 10. Met. Persephonem adijt, inamoenaq; regna tenentem. Feritas, inamœna, Sta. 2. Sil.

INANESCO, scis, [*Vanire,*] κενοῦμαι, Inanis fio: ab Inaneo.

INANIA, inanitas, [*Vacuo,*] uacuitas. Pla. in Aul. Inanijs oppletæ sunt.

INANILOQVVS, qui inania loquitur, κενολόγος, Plau. Pseud.

INANIMATVS, a, um, [*Senza anima,*] Cice. To. Animata inanimatis anteponantur.

INANIMVS, a, um, [*Senza anima,*] ἄψυχος, anima carens. Ci. li. 2. Offi. Inanima, ut aurum, argentum. Idem 2. Tusc. Inanimum est omne, quod pulsu agitatur externo.

INANIO, nis, niui, nitum, [*Vuotare,*] κενόω, uacuo. Pli. li. 20. ca. 3.

INANIS, ne, p. p. [*Vuoto,*] κενὸς, uacuus. Ci. 7. Verr. Inanem te esse nauem in Italiam deducturum. Ponitur quandoque pro aere, [*Aere,*] Lucr. li. 2. Longum per inane resoluit. Quandoque pro ocioso, [*Ocioso,*] Hora. in Serm. Ianes Hoc iuuat. Sic & uacuus pro ocioso dicitur a Vir. in Sileno, Quæ uacuas tenuissent carmina mentes.

INANITAS, atis [*Vacuità, uanità*] κενότης, pro uacuitate. Ci. de Fato: Cū duo indiuidua per inanitatem ferantur. Item pro uanitate. Virg. In stabilea animos ludo prohibebis inani.

INANITER, aduerb. [*Vanamente,*] κενῶς, uane. Cic. 4. Tusc. Cum inaniter & effuse animus exultat. Inaniter, pro frustra, [*In uano,*] Oui. 2. Met. Et medicas exercet inaniter artes.

INANITVS, [*Voto,*] p. p. euacuatus. Plin. lib. 25. cap. 5. Cortice inanito medulla cadit.

INAPPARATIO, [*Negligenza,*] incuria, negligentia, apparationi contraria. ad Her. lib. 2. Inopia, stultitia, imprudentia, inapparatio.

INAPERTVS, a, um, non patens, non expositum. ut Senectus inaperta fraudi, Silius li. 7.

INARDESCO, cis, [*Essere acceso.*] ἐκπυροῦμαι, flammam concipio, igne accendor. Inardeo uero, in re aliqua ardeo. Hor. Epod. 3. Humeris Herculis inarsit.

INARESCO, cis, [*Seccarsi.*] ξηραίνομαι, aridus fio. Col. li. 2.

INARGENTATVS, a, um, [*Inargentato,*] argento coopertus, obuolutus. Pli. li. 21. ca. 2. lamina ærea, inaurata, aut inargentata.

INARGVTE, [*Non argutamente,*] non acute. Gel. li. 21. ca. 13. Non inargute, nec incallide opposuisti hoc Tullianum.

INARIME. ἄριμοι, Home. πιθηκοῦσαι, Steph. insula est in sinu Puteolano, non procul a Neapoli, ut ait Pli. li. 3. cap. 6. in qua mons fuit, qui terræ motum passus alteram fudit insulã, quæ Prochyta ab effusione dicta est. Sub hanc quoq; insulam Typhoea gigantem a Ioue detrusum, Vir. his uersibus declarat: Tum sonitu Prochyta alta tremit, durumque cubile Inarime Iouis Imperijs, imposta Typheo. Eadem & Aenaria a statione nauium Aeneæ, & a coxendicis forma Ischia dicitur. ab Homero in catalogo insula hæc ἄριμοι, appellatur. Primus Vir. cum illud Home. εἰν ἀρίμοις, transferret, ex εἰν, Ionũ præpositione, & ἀρίμοις, unam dictionem conflauit, numero, & declinatione mutatis. Inarime uero ab Arimis, siue populis, siue beluis ita prisca Hetruscorum lingua simias dictantem, quas Græci πιθήκους, uocant. unde nomen insulis Pithecusa, ut Strab. placet, ex historia fabulosa, quam Harpocration, Xenagoras & Suid. ita referũt, Fratres (aiunt) duo fuerunt, Candulus, & Atlas, omnium scelerum, quibus humana uita damnata est, auctores, & inuentores, quibus morum peruersitas, Cercopum nomen dedit, impostores enim ac planos, quales hi præcipui fuere, ita Græci uocant, ab animalibus, quæ κέρκῳ, id est, caudæ motu blandiuntur. Ijs summum studium fuit appulsos, & aduenas dolis quibuscunque circumuenire. quod cum in ipsum etiam Iouem tentassent, ab eo ex hominibus in simias mutati sunt, quas Greci πιθήκους, uocant. unde insulis, quas tenebant, Pithecusæ uocabulum datum. Hinc Oui. Xenagoram secutus 14. Met. cecinit, Inarimen, Prochytemque legit, sterilique locatas Colla Pithecusas, habitantum nomine dictas. Quanquam Pli. li. 3. ait Inarime dicta, Græcis Pithecusa, non a simiarum multitudine, ut aliqui existimauere, sed a figulinia doliariorum.

INARO, p. c. [*Arare,*] ἀρόω, aro. Pli. li. 18. ca. 14. Inarari solum opus est. Interdum idem est, quod arando obruere: ut cum lupinum, fabalia, aut quid simile stercorandi agri gratia aratro obruimus. Varro lib. 1. de re rust. ca. 24. Lupinum pro stercore inarare solent. Inarare arbores, apud Col. li. 2. cap. 2.

INARATVS, a, um, [*Non arato,*] ἀνήροτος, non aratus, Vir. 2. Geo. Nec nulla interea est inaratæ gratia terræ.

INARTIFICIALITER, [*Non artificiosamente,*] ἀτέχνως, Quincti. lib. 2. cap. 17.

INASSATVS, [*Arrostito.*] ὀπτὸς, ἀπαλός, assatus. Pli. li. 28. ca. 8. Glaucomata iecinoris recentis inassati. Idem li. 30 capite 8.

INASPECTVS, a, um, [*Non uisto,*] non uisus, non conspectus. Stat. 1. Theb.

INASSVETVS, a, um, [*Inusitato, non consueto.*] ἀήθης, insuetus, inusitatus, Oui. 4. Fast. Lumen inassueti uix patiuntur equi. Idem in Ibin. Cogit inassuetas sumere tela manus.

INATTENVATVS, a, um, non attenuatus, aut imminutus. Ouid. 8. Metamorph.

INAVDAX, acis, [*Timido*] δειλὸς, timidus. Hor. 3. Car. Ode. 20.

INAVDIO, dis, ὑπακούω, rem antea occultam audio. Plaut. in Aulul. Credo illum inaudisse, mihi esse thesaurum domi. Cic Pansæ: Quorum erupit illa uox, de qua ego ex te primum inaudieram. Et ad Pætum, epist li. 9.

INAVDITVS, a, um, [*Inaudito, nuouo,*] ἀκήκοος, non auditus, nouus. Liu. li. 5. bel. Maced. Nomina gentium inauditarum. Taci li. 17. Inauditi, atque indefensi, tanquam nocentes, perierant. Ci. 1. de Ora. Nihil dicam reconditum, nihil inauditum uobis.

INAVDITIVNCVLA, læ, ἀκροαμάτιον, iucunda narratiuncula, auditu non indigna. Gel. li. 5. ca. 21.

INAVGVRATO, hoc est, præcedente augurio, & addicentibus auibus. Liu. li. 1. ab urb. id inaugurato Romulus fecerat.

INAVGVRO, as, p. p. est, præcedente augurio dedicare, uel consecrare. apud ueteres enim nefas erat, quempiam in dignitatem aliquam, aut sacerdotium assumi, aut etiam ædem alicui Deorũ consecrari, nisi augurato, hoc est addicentibus auibus. Ci. 2. Phil. Cur non inaugurare? sume diem: uide qui te inauguret. Liu. 4. ab urb. Fama exierat, locum inaugurari. Huic contrarium est Exaugurare.

INAVRATVS, a, um, [*Indorato,*] χρυσοδαφὴς, auro intectus, Ci. in Pis. Oui. 2. Fast. Coruus inauratum pedibus cratera recuruis Tollit.

INAVRIS, [*Ornamento dell'orecchie pendente,*] ἐνώτιον, ἐλλόβιον, ornamẽtum ab aure pendens. Plaut. in Epist. Non meministi me inaurem ad te afferre.

INAVRITVS, a, um, [*Che non ha orecchie,*] ἄωτος, carens auribus. Gel. li. 7. cap. 6. Inodora, inauritaue.

INAVRO, as [*Dorare, indorare,*] χρυσόω, auro tego, uel aurum induco. Per metaphoram accipitur pro diuitẽ facio, Ci. ad Treb. li. 7. Fam. Puto te malle a Cesare consuli, quam inaurari. Hor. 1 Epi. 12. Vt te confestim liquidus fortunæ riuus inauret.

INAVSPICATO, [*Senza auspici, con importuni auspici,*] ἀπαισίως, non captatis, uel perperam captatis auspicijs. Ci. 1. de Diui. Quòd inauspicato pomœrium transgressus esset. Et quia ueteribus ita persuasum erat, nihil feliciter succedere, nisi aues addixissent, factum est, ut inauspicato accipiatur pro infeliciter, [*Infelicemente,*] Vnde Crito ille Terentianus dicit se inauspicato Athenas uenisse.

INAVSVS, a, um, quod quis non audet. Sen. Thyeste: Inausa audeat. Vir. 8. Aen. Ne quid inausum, Aut intentatum scelerisue, doliue fuisset.

INCÆDVVS, a, um, [*Che non si taglia,*] ἄτμητος, ex in & cæduus: ut Incædua silua. Luc. li. 3. Multos incædua silua per annos. Sic Incædui mõtes dicuntur siluosi, quos Intonsos Vir. appellat. Seruius: Intonsi montes, siluosi, Incædui. Et Oui. 1. Fast.

INCALESCO, scis, lui, [*Scaldarsi, diuenir caldo.*] ὑποθερμαίνομαι, ualde calidus fio. Pli. li. 14. ca 21. Incalescentibus, operculisque sudantibus. Col. li. 2. ca 4. Anni tempore iam incalescente. Liu. lib 9. Bel. Macedon. Cum iam uino incaluissent.

INCALFACIO, cis, [*Scaldare,*] θερμαίνω, calidum facere. Ouid. 4. Fast. Culmos Titan incalfacit udos, Idem 15. Meta. Coniectos incalfacit hostia cultros.

INCALO, incalas, [*Chiamare,*] p. c. καλέω, idẽ quod uocare, teste Fest.

INCALLIDE, [*Puramente,*] ἁπλῶς, simpliciter, non astute. Idem li. 3. Offi. Non incallide tergiuersantur.

INCALLIDVS, a, um, [*Semplice, non astuto,*] ἄδολος, ἁπλοῦς, non astutus. Ci. 1. de Inuen. arbitror fuisse non incallidos homines.

INCANDESCO, scis, incandui, [*Diuenir affocato,*] πυρόομαι, γίνομαι, candens & ignitus fio. Oui. 7. Met. Volat hoc, atque incandescit eũdo. Per metaphoram accipitur pro uehementer irasci, & iracundia quodammodo accendi, [*Irarsi molto.*]

INCANESCO, [*Farsi candido,*] uerbum πολιόω, canus fio. Catull. in Argon. Spumis incanuit unda.

INCANTAMENTVM, ti, [*Incantamento.*] ἐπῳδὴ, γοητεία, Pli. li. 28. cap. 21. Valeant ne aliquid uerba, & incantamenta carminum.

INCANTO, tas, [*Incantare,*] ἐπᾴδω, uerbis solis, uel etiam rebus quibusdam adiunctis, aliquid supra naturam molior. Pli. li. 28. cap. 2. malũ carmen incantasset. Vnde Incantatio.

INCANVS, a, um, [*Canuto,*] πολιὸς, idem quod canus, aut ualde canus, Seruio teste. Pla. in Ruden. Crispum, incanum uideris. Virgil. 3. Georg. Barbas, incanaque menta. & 6. Aen. Nosco crines, incanaque mẽta. Incana herba, subalbida lanugine canitiem referens. Col. lib. 8. cap. 2.

INCASSVM, aduer. [*In uano,*] μάτην, μάταιον, frustra, inaniter: tractum a cassibus, ut ait Seruius. Salu. Quæ profecto incassum agerentur. Vir. 7. Aen. Turne tot incassum fusos patiere labores? Incassum tela iactare. Liu. 2. ab Vrbe. Ignis incassum furit. Vir. 3. Geo.

INCASTIGATVS, a, um, [*Impunito,*] ἀνεπανόρθωτος, nõ castigatus. Hor. 1. Epist. 20. Nec me dimittes incastigatum.

INCAVO, as, p. c. [*Cauare, incauare,*] κοιλόω, idem quod cauo, excauo, effodio. Col. l. 4 cap. 25.

INCAVTE, [*Sconsideratamente,*] ἀπροσέκτως, improuide, imprudenter.

ter.Ci.ad Atti.lib.7.Stulte omnia,& incaute agi iudico.Liu.39.Dū incautius subit muros.

Incautus,a,um,[*Incauto,non auueduto.*] ἀφύλακτος, qui sibi cauere nequit.Cic.2.Phi.Trebonius oppressus est ab hoste incautus. Virg.3. Geo.Dira per incautum serpant contagia uulgus.

Incedo,dis,cessi,cessum,p.p.[*Caminare pompo samente.*] εἰσέρχομαι, ingredior:sed proprie cum pompa,& quodam fastu.Cic.epist.Inces si omnibus lætitijs.Vir.li.1.Ae.Ast ego,quæ diuum incedo regina Iouisq́; & soror,& coniux.Aliquando simpliciter ire, [*Andare.*]Li ui.li.25.Segniter agmen incedere.

Incessus,sus,[*Lo andare.*]βάδισμα,βάδισις,Valla:Incedere est ambulare:inde incessus siue tardus,siue festinus,proprie tamen sublimior quidam,& fastum præ se ferens.Cic.5.de Fin.Si uultum,si incessum fingeres,quo grauior uiderere,non esses tui similis.Vir.1.Aen.Et uera incessu patuit Dea.Accipitur tamen quandoque pro quouis gressu,siue hominum,siue aliorum animalium.Pli.li.10.c.38.Incessus omnibus animalibus certus.

Inceleberis,bre,p.c.[*Non celebrato.*] ἀδόξαστος,ἄσημος, non celebre:ut,Vallis incelebris.Silius lib.8.

Incendo,is,[*Infiammare,abbrusciare.*]ἐμπυρίζω,ἐμφλέγω,ἐμπίπρημι,inflammo.Pla.in Me.Incendite odores. Cic.7.Ver.inflammari nauem,incendiq́; iussit.Hinc per trāslationem, Incendere aliquem ira,uel amore: hoc est,ad amandum,uel irascendum inducere.Plau. in Asi.Semper me ira incendit.

Incendiaria,auis,infausta,alio nomine Spinturnix,cuius conspectus tam inauspicatus habebatur,ut eam solam ob caussam, urbem sæpius lustratam fuisse,memoriæ proditum sit. Quidam incendiariam auem esse uolunt, quæcunque apparuerit ex aris uel altaribus carbonem auferens.Pli.li.10.ca 13.

Incendiarius,rij, πυρπολητής,qui ædificijs ignem inijcit Quin. Declamatione 9.Morabar inter sacrilegos,incendiarios. Vtuntur etiam hac uoce Suet.in Vitellio,& Taci.li.15.

Incendium,dij,[*Incendio.*]ἐμπρησις,πυρπόλησις,inflammatio.Plin. li.12.c.19.delubrum incendio consumptum. Per metaphoram accipitur pro uehementia amoris.Pla. in Asin. Ex amore tantum est homini incendium.Ci.Par Incendium facere.

Incensio,onis,ἐμπρησις,πυρπόλησις,inflammatio.Ci.pro Sylla.In censione urbem,internecione ciues liberauit.

Incensus,a,um,ἀτίμητος,qui non est censu,hoc est,qui censū suū non est professus: quod criminis grauissimi loco habebatur apud Romanos,adeo,ut,qui censū nō esset professus, libertate spoliaretur.Ci.pro Cecinna:Cū populus incensum uēdit,hoc indicat, cum ij ,qui in seruitute iusta fuerunt,censu liberentur, eum, qui cum liber esset,censeri noluerit,ipsum sibi libertatem abiudicasse.

Incantio,onis,ἐπῳδή,cantio,seu cantilena.Gellius.lib. 4. cap.13. docet plurimis hominum morbis medicinam fuisse incentiones tibiarum.Incentio,incantamentum,quod uocis modulatione fiebat. Gel.li.16.ca.11.

Incentiuus,a,um,ἐπαυλητικός,ut Tibia incentiua,apud Varronē, quæ a dextra canit:ut Succentiua , quæ a sinistra succinit. Verba Varronis sum hæc li.1.de Re ru.c.2. dextra tibia alia , quam sinistra,ut tamen sit quodam modo coniuncta.quod est altera eiusdem carminis modorū incētiua,altera succētiua. Accipitur pro incitatiuo,quod milites incentione tubarū ad bellū solent incitari. Plin.in Paneg.Spartanæ tibiæ incentiuum aliquid feruntur habuisse.

Incepto,ptas,ἐγχειρέω,ἐπιβάλλω,frequentatiuum ab Incipio. Ter. Heaut. Vah,quid eo quod incepitet facinus.

Incerniculum,li,[*Criuello.*]ηθμός,instrumentum, quo frumenta purgantur,antequam molantur.Pli.lib.18.cap.44. Decretum facere, quo caueretur,ne frumentarij negociatores ab incerniculis eum aracerent.Cato de Re ru.ca.3.

Incerno,is,[*Criuellare.*]διαλέγω,διακρίνω,διασηθέω,a Cerno,significat cribro.Cato de Re ru.c.48.Terram cribro incernito. Vitruu. Incernatur marmor.

Incero,as,p.p.[*Incerare.*]κηρόω,aliquid cera tegere.Iuue. Sat.10.

Incerto,tas,[*Far dubio.*]ἀδηλόω,εἰς ἀπορίαν καθίστημι , incertum reddo.Plau.in Epi.Longa dies meum incertat animum.

Incertus,a,um,[*Dubio,incerto.*]ἄδηλος,ἄπορος,Plau. in Pseu. Certa amittimus,cum incerta petimus.Ter.in Heau.Animo fere perturbato,atque incerto præ ægritudine.Incertum uulgus,non sibi constans.Ci.pro Mur.Nihil incertius uulgo.

Incesso,is,ssi,uel iui,[*Molestare,prouocare.*] προκαλέομαι , a supino uerbi incedo formatū,idē fere significās,quod lacesso, uel conuicijs infector.Quin.li.7.c.3.Satius est omni se ante actæ uitæ abstinere cōuitio,quā aut leuibus,aut friuolis,reū incessere. Dicimus et, incessit me cupiditas,uel incessit mihi cupiditas,uel incessit in me cupiditas,pro Inuasit,uel cepit me cupi. itas.Sunt tamē, qui in hac significatione uelint esse præteritū a uerbo incedo:quib.nō facile assentior,q̄ in præsenti,aut futuro alijsve tēporib.in quib.incedo distingui potest ab Incesso diuersitate scripturæ, nō utamur Incedo in hac significatione.nō.n.dicimus,Incedit me cupiditas, uel Incedet uerisimilius itaque uidetur præteritū Incessit in hac significatione esse ab Incesso.Liu.l.1.Timor patres incessit, ne ciuitatem sine imperio uis aliqua externa adoriretur. Et iterū: Cupido incessit animos iuuenū.Valer.Max.datiuo iunxit:Nec mihi cuncta cōplectendi cupido incessit.Ter in Adel. Coniūxit cū accusatiuo mediāte In:Nouus,inquit,nunc religio in te istæc incessit. Aliquando sine datiuo uel accusatiuo expresso,& significat ingruo, ἐπιβάλλω . Col. li.2.ca.21.Si procellæ uentorum,aut turbines incesserint. Idē cū datiuo posuit.Si sterilitas annorum incessit bonis nibus. Inter dum in gredior[*Entrare.*]Idem li.3.Cum autumnus incesserit.

Inceste,aduerb.fœde,turpiter.Ci. pro Cœlio.

Incestificus,a,um,Sene.Thyeste:Incestificus,execrabilis.

Incesto,as,[*Macchiare,uiolare.*]μιαίνω,polluo . Sue. in Tib.Inuicem incestarent se coram illo.Tacitus.li.5. Marius defertur incestasse filiam.Vir.6.Aen.Incestat funere classem.

Incestus,stus,& incestum,sti,dicitur flagitium, quod committitur cum ea , cum qua alioqui non erat futurum legitimum matrimonium,ut cum matre,sorore,sacris uirginibus, aut similibus : ita dictum(ut Nonius putat)quasi non castum. Alij Incestū deducūt a cesto,Veneris cingulo,quo amor maritalis in legitimis nuptijs conciliare putabatur:ut Incestus dicatur cōcubitus illegitimus, cui cingulum illud,instarum nuptiarum insigne,non adhibetur.Papini. lege. si adulterij.ff.ad legē Iuliā.de adult. Incestum aūt,quod per illicitū matrimonij commotionē admittitur,excusari solet , uel sexus , uel ætate,uel etiā puniendi correctione,quæ bona fide interuenit. Cic. 4.Tus.Adulteria,incesta.Seru.in illud 6.Aen.Incestat funere classē, Incestum interpretatur quamcunque pollutionem.

Incestus,sta,stum,[*Macchiato,uiolato.*]μιαρός,idem est, quod pollutus.Cic.de Ar.Clodius ex incesto stupro emissus: Proper. li. 3. Ele. Scilicet incesti meretrix regina Canopi.

Inchoatiua,Verba,ἀρκτικά,ῥήματα,a Prisciano appellantur , quæ a uerbis secundæ potissimum coniugationis, aut a nominibus quibusdam adiectiuis deducta, in sco , syllabam desinunt : cuiusmodi sunt Calesco,& Frigesco,a Caleo,& Frigeo: item Mitesco , Dulcesco,Sterilesco,a nominibus adiectiuis Mitis,Dulcis, & Sterilis deducta.Huius generis aūt uerba Priscianus Inchoatiua appellauit, quòd putauerit per ea significari inchoationē actionū, quæ per uerba primitiua denotantur. Quem non immerito reprehendit Valla li.1.Elegantiarum,docens ea Augmentatiua potius appellanda,cū incrementum potius importent,quam inchoationem.Eius rei exēpla quæ hic citra modum, nullo iudicio, minoreq́; ordine,& plane quod a Græcis dici solet,παρὰ μέλος,congesta erant,studioso lectori ex Valla petenda relinquimus.

Inchoo,[*Cominciare,dar principio.*]ἄρχομαι,a nomine Chaos, ut auctor est Festus,eo quòd Hesiodus omniū rerum initium dixerit esse Chaos.Est autem inchoare idem quod incipere.Ci.Ora. Inchoare,& Informare oratorem perfectum.Vir.3.Geo. Te sine nil altum mens inchoat.Quandoque perficere τελεῖν. Vir. li. 6. Tunc Stygio regi nocturnas inchoat aras,Vbi Ser.Inchoat,perficit: & est Verbū sacrorum.Idem Ser.in illud 3.Ge.Te sine nil altum mens inchoat: auctor est,antiquos olim scripsisse Incoho , aspiratione interposita inter duas uocales,quòd putarent nullum uerbum esse latinum , qđ ante o finale haberet alterum o: quod tamen hodie uidemus in uerbo Boo,& composito Reboo. In secundum autem syllaba uerbi Inchoo nullam scribebant aspirationem , quòd tres tantum putarent esse uoces Latinas,quæ post c,litteram aspirationem reciperent,Sepulchrum,Orchus,& Pulcher,ex quibus, inquit Seruius, pulcher tātum hodie recipit aspirationem.

Incido,dis,incidi,incisum,p.p.[*Tagliare,intagliare.*] ἐντέμνω,ἐγχαράσσω,ex In,& cædo,quod est ferio,seu seco.Vir.3. Eclog.Atque mala uites incidere falce nouellas.Accipitur & pro insculpo . Pli.in Paneg.Non trabibus,aut statuis nomen tuum, sed monumentis æternæ laudis inciditur.

Incisus,sa,sum,ἐγκεχαραγμένος,per incisionē inscriptū , uel insculptum,in qua significatione, habet post se datiuum : ut apud Sue. de Clar.Grammaticis:Fastos marmoreo parieti incisos publicaret. Interdū accusatiuū cū præpositione In.Liu.3.ab Vrbe : Leges in æs incisas in publico proposuerunt. Nonnunquā & ablatiuū cum eadem præpositione:quod est contra Vallam.Ci.in Ora. de Signis : in ære incisum inquit.Incisum aliquando significat amissum, ἀπεκκεκομμένον.Liu.li.3.Spe incisa, Appius mortem sibi consciuit.

Incido,dis,incidi,pen.cor.[*Accadere,incorrere.*] ἐμπίπτω , ex In, & Cado:supinum facit Incasum,licet parum usitatum. Omnia enim a Cado composita proferunt supinum cum a , sicut Cado : quæ uero a Cædo pro ferio mutant e,in i,ut incisum,Recisum. Vnde ab Incido,Incasum,Incasurus.Plin.lib. 2. Hæc ideo facta , quòd incasura erant illa.Est autem incidere,proprie idem , quod in aliquid , seu supra aliquid cadere.Liu.li.2.2.Saguntini ruinæ ueftris capitibus incident. Sumitur tamē frequenter pro,casu incurrere, ἐμπεριπίπτω , aut de improuiso labi præsertim quando construitur cum accusatiuo mediante In: ut Incidi in latrones,Incidi in errorē.Ci.Curioni:

Quòd in id reipublicæ tempus non incideris, sed ueneris. Incidere ergo, casu uenire est: Venire uero, certo iudicio, & sententia, & cõsulto. Quod ipse Ci. in eo quod sequitur declarat: Iudicio enim tuo, non casu, in ipsum discrimen rerũ cõtulisti Tribunatũ tuum. Iungitur quandoque cum datiuo: ut, mihi incidit suspicio. Quandoque absolute ponitur: ut Incidũt sæpe multæ caussæ. Obiurgationes incidunt necessariæ: &, Incidit de uxoribus mentio. Item, incidit quæstio. Aliud ex alio incidit. In quibus tamẽ intelligitur datiuus, similiterque exponuntur, ac si datiuum haberent: ut Incidit mentio. hoc est, casu nobis euenit, ut de ea re faceremus mentionem.

INCIENS, propinqua partui, quòd fœtus eius sit incitatus. Festus.

INCILE, huius incilis, διῶρυξ, teste Vlp. l. 1. ff. de Riuis, est locus depressus ad latus fluminis: ex eo dictus, quòd inciditur. scinditur enim lapis uel terra unde primũ aqua ex flumine agi possit. quemadmodũ in pistrinis frumentarijs uidemus. Quod autẽ ad incile opponitur aquæ derivandæ, compellendæue ex flumine caussa (quod uulgo Clausa dicitur) siue id ligneum sit, siue lapideum, siue ex qualibet alia materia, ad continẽdã transmittendãq; aquam excogitatum, latine (Vlp. teste) Septum dicitur. Item Incile, dicitur locus per quem primum deducitur ex quocunque riuo aqua, irrigandi caussa.

INCILO, las, [*Riprendere,*] p. p. ἐγκαλέω, increpo, improbo. Plau. Nequis nostra incilet facta. Lucre. li. 3. Iure increpet, inciletque.

INCINGO, is, [*Cignere,*] περιζώννυμι, cingo, circumligo. Liu. 8. ab urbe: Iuuentus cinctu Gabino. Vir. 7 Aen. Pampineasq; gerunt incinctæ pellibus hastas.

INCINO, nis, p. c. [*Cantar per ragione,*] ἐπᾴδω, cum quadam modulatione cano. Proper. Seu uarios incinit ore modos. Hinc fit frequentatiuum Incanto, tas, & incentiu, de quibus supra.

INCIPIO, pis, p. c. ex In, & Capio, [*Cominciare, incominciare,*] ἄρχομαι, ἀνάρχομαι, significat inchoo. Teren in Adelph Hac spe illi hoc inceperunt Coniũgitur cum uerbo infinito: ut incipio timere Deum, Tu incipis esse probus, Ille incipit doceri a præceptore, Illum incipit tædere laboris. Potest tamen esse sine infinito. Plaut. in Capt. Hic annus incipit uicesimus Aliquando cum ablatiuo, cum præpositione A. Plin. lib. 14. Vnde potius incipiemus, quã a uitibus? Hinc inceptum, ti, [*Principio,*] institutum, principium. Ci. in Catil. si non modo factum, sed inceptum ullum, conatumve contra patriam deprehendero. Inceptor, oris, qui incipit, [*Cominciatore,*] Ter. in Eun. O mearum uoluptatum omnium inuentor, inceptor, perfector. Inceptio, onis, [*Principio.*] principium. Ter. in And. Inceptio est amentium, non amantium.

INCISE, [*Minutamente, in piu parti,*] κατὰ κόμματα, incisim. Cice. in Ora. Quo pacto deceat incise, membratimve dici.

INCISIM, minutatim, [*Minutamente.*] κατὰ κόμματα. Ci. in Ora. Hęc duo binis pedibus incisim.

INCISIO, onis, [*Taglio, intaglio,*] διακοπή, actus ipse incidendi. Col. li. 3. Infra incisionem & alligaturam, falce acuta leuiter uitem uulnerato ex utraque parte. Incisio alias in oratione pars membri est, quod Græci κόμμα, nominant. Ci. in Or.

INCISVM, si, κόμμα, Oratores uocant sensum, nõ expleto numero cõclusum, quod plerisque pars mẽbri esse uidetur: ut Domus tibi deerat? At habebas: pecunia superabas? at egebas. Fiunt autem singulis uerbis incisa. Cic. in Orat. Quæ nescio, cur enim Græci κόμματα, & κῶλα, nominant, nos non recte Incisa & membra dicamus.

INCISVRA, ræ, [*Taglio,*] διατομή, ipsa incisio. Pli. li. 11. ca. 39 Pili recti si nõ ut herba, ab ipsa incisura augẽtur, sed ab radice excũt. Incisuræ et dicuntur in manibus, quæ uulgo lineæ uocantur. Pli. l. 11. ca. 52. In manu duas incisuras longas, habentes.

INCISVS, us, [*Taglio,*] p. p. incisio. Plin li. 19. ca 12. Fructum quædam proximo anno ab incisu largiuntur.

INCITA, æ, [*Pouertà,*] p. p. paupertas. Pla. in Tri. Ad incitas redactus.

INCITABVLVM, li, Incitamen, inis, & Incitamentum, ti, idem significant, [*stimolo,*] ἐρεθιστήριον, Gel. li. 15. ca. 15. Fomitem esse quendam dicens, & incitabulum ingenii.

INCITAMENTVM, ti, [*Stimolo,*] Ci. pro Arch. Maximũ & periculorũ incitamentum, & laborum.

INCITATE, [*Incitatamente,*] Cic. ad Att. li. 1. Quas Numestio literas dedi, sic te his euocabam, ut nihil incitatius fieri posset.

INCITATIO, onis, [*Instigatione,*] instigatio, commotio. Cice. 2. de Ora. Languentis populi incitatio, & effrænati moderatio.

INCITEGA, p. p. machinula, in qua amphora uini constituebatur, unde subinde uina conuiuis subministrarent. Festus.

INCITO, tas, p. c. ab In, & Cito, quod est frequentatiuũ, a uerbo Cieo, [*Incitare, prouocare,*] προσκαλέω, Vnde & pro irritare, & prouocare sumitur. Cæs. 3. Bel. Gal. Sed multa tamen Cæsarem ad bellũ incitabant. Treb. ad Ci. li. 12. Epist. Ne putes in Asia feriatum illũ ab his studiis, in quæ cohortatione incitatur, futurum. Incitatus, participium: ut, Incitatus ira, aut aliqua perturbatione. Ci. li. 1. Off. Iracundia incitatus populus. Incitatum, pro uehemẽti nomẽ ex participio. Cic. in Brut. Nihil grande, nihil incitatum, nihil ornatum. Item in Somn. Scip. Totius mundi incitatissima conuersione sonitus.

INCLAMO, as, p. p. [*Riprendere gridando, sgridare,*] ἐγκαλεῖν, est clamore obiurgare. Ci. 1. de Ora. Nemo inclamauit patronorum. Pla. in Asin. Hospitem inclamauit. Aliquando accipitur pro inuoco uocare. li. 2. Fast. Fit sonus, inclamat comites.

INCLAREO, es, uel inclaresco, is, inclarui, [*Diuenir chiaro, noto, manifesto,*] ἐκφαίνομαι, clarum fieri, manifestum, & notum. Pli. li. 35. cap. 11. Inclaruit maxime discipulo Nicea.

INCLEMENS, tis, [*Crudele, aspro,*] ἀπηνής, durus & asper, contrarium clementi. Liu. 8. ab Vrbe: Inclementem Dictatorem.

INCLEMENTER, [*Aspramente, crudelmente,*] ἀνηλεῶς, dure, aspere. Pla. in Amph. Iterum hic in me inclementer dicit. Liu. li. tertio. Ignosce patrio dolori, si quid inclementius in te sum inuectus.

INCLEMENTIA, æ, [*Asprezza, crudeltà,*] ἀπήνεια, duritas. Vir. 2. Aen. Verum inclementia diuum Has euertit opes.

INCLINO, as, p p [*chinarsi, inchinare,*] καταστρέφω, inflecto. Iuu. Sat. 9. Atque ipsos etiam inclinare maritos. Liu. 10. Bel. Mace. placet regẽ impulsi ad consilia belli, ad quæ iam sua sponte animum inclinasset. Idem 1. ab Vrbe, Romana inclinatur acies. i. retrocedit.

INCLINATIO, onis, [*Inclinatione,*] ἔγκλισις, inflexio. Plin. li. 18. ca. 43. de lignorum sectione loquens: Altera inclinatione egerunt scobẽ. Inclinationes rerum & temporum dicimus, quando resp. ad mutationem spectare uidetur. Ci. in Phil. Minimis momentis maximę inclinationes temporum fiunt.

INCLINAMENTVM, ti, [*Termine*] ἔγκλισις, pro declinatione, uel terminatione. Gel. l. 4. c. 9. Hoc inclinamentum huiuscemodi uerborum.

INCLINATVS, us, [*Declinatione,*] ἔγκλισις, declinatio. Gel. l. 3. ca. 12.

INCLVDO, dis, p p [*Rinchiudere, serrare dentro*] κατακλείω, intus claudo. Virg. 2. Aen. Inclusos utero Danaos. Cic. de Sene. Dum sumus inclusi in his compagibus corporis. Idem de Vniuer. Sed quia nondum omne animal in mundo incluserat. Inclusio, onis, [*Rinchiudimento,*] Ci. in Vat. Bibulum, cuius inclusione contentus non eras, interficere uolueras.

INCLVSVS, a, um. [*Chiuso,*] Ci. in Cat. Intus inclusum periculum est.

INCLYTVS, a, um, p. c. cum y, [*Inclito, glorioso, illustre,*] διάσημος, idem est quod gloriosus, excellens atque insignis, quique ueluti fulgore quodam famæ resplendet. Componitur enim ex ἐν. & κλυτὸς, quod clarum significat, & gloriosum. Ci. Ora. Inclytus dicimus breui prima littera. Vir. 2. Aen. Inclyta bello Mœnia Dardanidum. Liui. 6. bel. Pun. Inclytum diuitijs templum.

INCOACTVS, a, um, [*Non sforzato, uolontario,*] ἑκούσιος, pro uoluntario, Valerius li. 4. ca. 7 Incoactam uoluntatem amicitijs contrahendis.

INCOCTILIA, [*Vasi di metallo stagnati,*] a ueteribus dicta fuerunt uasa ænea, quib. plumbum incoctum erat, ne quid ex ære ingrati saporis eis accederet. Pli. li. 34. cap. 17.

INCOCTVS, a, um, ἐνεψημένος, particip. passiuum est a uerbo incoquo. idem ualens, quod in aliquo coctus. Pli. li. 18. ca. 11. Cruor incoctus herbis. Horat. Epod. 3. Incoctum generosum pectus honesto. Pers. Sat. 2. Vellera incocta Tyrios rubores. Virg. 3. Geo.

INCENO, as, [*Cenare,*] apud Suet. in Tiberio legitur pro Ceno.

INCENATVS, [*Senza cena,*] ἄδειπνος, non cenatus. Cato de Re ru Cubet incenatus. Plau. in Pseu. It incenatus cubitum.

INCENIS, ne, [*Senza cena,*] ἄδειπνος, sine cena, qui non cenauit. Pla. in Cas. Incenem extrudere cupiunt ex ædibus.

INCOGITABILIS, le, [*Sconsiderato,*] ἀλόγιστος, incogitans, qui non solet cogitare Pla. in Mil. Excordẽ, cæcum, incogitabilem. Lactan. li. 1. Cæci, incogitabiles, excordes. Dicitur etiam passiue de re, quæ non cogitatur.

INCOGITANS, tis, [*Sconsiderato,*] ἄλογος, inconsideratus, non satis perpendens ea, quæ aggreditur. Ter. in Phor. Quod nisi fuissem incogitans Et iterum: Adeon' te esse incogitantem, atque impudentem?

INCOGITANTIA, æ, [*Inauertenza.*] Pla. in Merc.

INCOGITATVS, a, um, [*Inconsiderato,*] incogitans. Plau. in Bacchid. Iracundo animo, indomito, incogitato, Sine modo, & modestia sum. Hic actiue accipitur: apud Senecam uero epist. 58. passiue.

INCOGNITVS, a, um, [*Incognito.*] ἄγνωστος, non cognitus. Cic. contra Rul. Incognitam rem cognoscere. Vir. 1. Aen. Sed res animos incognita turbat.

INCOHIBESCO, is, pro, non cohibere. nam in negat Lucr. bis li. 3.

INCOIBILIS, le, quod coire, & coniungi non potest. Gel. li. 5. ca. 3.

INCOLA, le, [*Habitatore,*] ἔνοικος, μετοικὸς, ab incolendo deducitur, sicut ab accolendo Accola. Est autẽ Incola, qui in aliena urbe, uel rep. habitat, quasi ciuis aut municeps. Ci. l. 1. Offi. Peregrini & incolæ officiũ est, nihil præter negociũ suũ agere. Pomp. Iurecon. scribit, Incolã esse qui in aliqua regione domiciliũ cõduxit, quem Græci πάροικον, appellãt. Nec tantũ qui in oppido morãtur, incolę sunt, sed etiã qui in alicuius oppidi finibus ita agrũ habẽt, ut intra eũ, se quasi in aliquã sedẽ recipiãt. Inquilinus autẽ, qui in alienas ædes, alienaq; prædia ex conducto habitat, siue in Vrbe, siue ruri. Cic. in Phil. Te inquilino, non domino, personabant omnia uocibus ebriorum. Vnde inquilinus probri uel odij caussa quis appellatur, quasi domum propriam non habeat. Salu. in Ci. M. Tullius in-

 quilinus,

quilinus ciuis urbis Romæ. Qui autem inquilinis cenacula locant, a Iure consultis dicuntur facere cenaculariam. Ponitur tamen quandoque Inquilinus, pro cohabitatore. Mart. Vicinus Nouio uel inquilinus Sit, si quis Nouium uidere non uult.

INCOLO, lis, [*Habitare,*] κατοικέω, inhabito. Ci. 1. Tusc. Quem locum incolunt. Idem 1. de Diu. Loca, quæ a quibusque incoluntur.

INCOLVMIS, me, p.c. [*Sano & salvo.*] ἀσινὴς, ἀβλαβής, ὑγιής, idē est quod sanus & saluus. Ci. 4. de Fi. Vt se & saluum in suo genere, incolumenque uellēt. Idē pro Ros. Quibus incolumibus, & domi dignitas, & foris auctoritas retinerētur. Aedes incolumes, pro integris, & non ruinosis apud Vlp. l. qui bona fide. §. cū iter ff de damn. infect. Hor. 2. Serm. Sat. 4 Vitam, famamq; tueri Incolumem possim, &c.

INCOLVMITAS, atis, [*Sanità, salute,*] ὑγίεια, est, ut Cic. inquit, salutis tuta atque integra conseruatio. Idem Trebatio. Si quis erit mihi aditus de tuis fortunis, id est, de tua incolumitate, agendi.

INCOMES, p.c. huius incomitis [*Senza compagnia,*] sine comite. Fest.

INCOMITATVS, a, um, [*Scompagnato,*] ἀπαραπέμπτος, non comitatus, comitibus destitutus. Ci. 1. de Or. Cuius artem cum indotatam esse atque incomitatam uideres, uerborum eam dote locupletasti.

INCOMITIO, as, are, inquit Festus, est tale commissum facio, propter quod necesse sit in comitium, hoc est, in conuentum uenire. Plau. in Curc. Adolesces ne me incomites.

INCOMMODATIO, [*Incommodità,*] incommoditas. Ci. Att. li. 1.

INCOMMODE, [*Scommodamente, disconciamento,*] ἀκαίρως, intempestiue, cum incommodo. Tere. in Hecy. Quia tam incommode illis fors obtulerat aduentum meum. Cice. de Amic. Cum illo actum optime est, mecum autem incommodius. Incommodissime nauigare. Cic. ad Att. lib. 5.

INCOMMODITAS, atis, [*Incommodità, danno*] βλάβη, damnum, molestia. Tere. in And. Incommoditas huc omnis redit, Si eueniat discessio. Liu. 10. ab urb. Romæ incommoditate temporis tristius nuncius fuit.

INCOMMODO, das, [*Incommodare, nuocere,*] βλάπτω, noceo, seu damnum infero. Cice. pro Quinct. Cum ipsi nihil alteri scientes incommodarint. Ter. in And. Magis mihi ut incommodet, quam ut obsequatur gnato.

INCOMMODVM, di, [*Danno, incommodità,*] βλάβη, damnum, detrimentum. Plaut in Amph Ita dijs placitum, ut incommodi plus maliq; adsit. Ci. 1. de Fin. Non ob ea solum incommoda, quæ eueniunt improbis Incommoda ferre, pro incommodare. Cice. ad Quinct. Fra. Te quasi inimicis incommoda laturum.

INCOMMODVS, a, um, [*Incommodo, molesto, dannoso,*] βλαβερὸς, quod dānum affert, uel molestum est. Ter. in Hecy Ain' tu tibi hoc incommodum euenisse iter? Ci. 5. Verr. Quæ aratori non modo incommoda non est, sed etiam grata. Incommoda uxor, & importuna, Plau. in Asina.

INCOMMVNE, [*Communemente,*] εἰς κοινὸν κοινῇ, æqualiter omnibus. Ter. in And. Id te oro, in commune ut consulas.

INCOMPARABILIS, le, [*Incomparabile,*] cui nihil potest cōparari. Pl. li. 7. ca. 25. Illa fuit uera & incomparabilis inuicti animi sublimitas. Quin li. 1. ca 3 Incomparabilem magistrum domi habeat.

INCOMPERTVS, a, um, [*Non trouato, incognito,*] ἀγνώριστος, incognitus. Pli. li. 34 ca. 14. Origo atque natura eius incomperta est mihi. Li. 8. Bel. Pun. Incompertum est.

INCOMPOSITVS, a, um, [*Non ornato, non elegante, rozo,*] ἀκαλλώπιστος, incomptus, inornatus, inelegans, contrariū cōposito: ut, Incomposita oratio Liu. 4 ab urbe. Tempanij oratio incomposita fuisse dicitur. Moribus incompositis, Quinct. li. 4. ca. 5. Motus incompositos dare, Virg 1. Geor. Incomposite, ineleganter [*Senza ordine,*] Liu. 5. bell. Pun. Negligenter & incomposite uenientem.

INCOMPREHENSIBILIS, le, [*Incomprensibile,*] ἀκατάληπτος, quod comprehendi non potest. Plin. in Epist. In disputando incomprehensibilis. Incomprehensibilis arenæ paruitas. Columel. lib. 10. in Procemio.

INCOMPREHENSVS, [*Non compreso,*] ἀσύλληπτος, non comprehensus. Lact. lib. 3. Non oportere incomprehensæ atque imperfectæ rei perfectum nomen imponi. Ci. Aca. Quæ nos incomprehensa, & nō percepta dicimus.

INCOMPTVS, [*Non ornato, non acconcio, rozo,*] ἄκομψος, inornatus. Cic. ad Att. lib. 2. Tua illa horridula mihi, atque incompta uisa sunt. Capilli incompti. Caput incomptum, apud Horatium.

INCONCESSVS, a, um, [*Non concesso, illecito,*] ἀθέμιτος, non concessus, illicitus, negatus, prohibitus Quinct l. 10. c. 2. Homini inconcessum. Vir 1. Aen Inconcessoso; hymenæos.

INCONCILIATE, [*Inconsideratamente,*] aduerb. ἀπερισκέπτως, perperam, inconsulte. Pla. in Most. Ne inconciliate quid nos porro postules.

INCONCILIO, as, are. [*Disturbare,*] ταράττω, turbo, dispergo. Plaut. in Bacch. Inconciliare copias omnes meas. Accipitur etiam pro irritare & inimicum facere, [*Inimicare,*] Plau. in Trin. Inconciliastin' eum, qui mandatus est tibi?

INCONCINNITER, [*Rozamente.*] ἀναρμόστως, inornate, incompte, impolite. Gell. li. 10. cap. 17.

INCONCINNVS, a, um, [*Mal composto, disconcio, rozo,*] ἄμουσος, inelegās, inornatus, incompositus. Cice. de Orat. Qui non in aliquo genere aut inconcinnus, aut multus est, ineptus dicitur. Horat. 1. Epist. 19. Asperitas agrestis, & inconcinna, grauisque.

INCONCVSSVS, [*Che non si commoue.*] ἀδιάσειστος, qui non concutitur. Lactan. lib. de Ira Dei: Nisi pedes inconcussa stabilitate figantur. Stat. 4 Syl. Inconcussiq; penates.

INCONDITE, aduerbium, [*Disordinatamente.*] ἀνάρμοστως, incomposite, inordinate. Ci. 3. Offi. Dicam, ut potero, incondite fortasse.

INCONDITVS, a, um, pe. cor ex In, & Conditus, quod a Condo fit, [*Disordinato, mal composto.*] πλημμελὴς, idem est quod inordinatus, incompositus. Liui. libro 4 In eum milites carmina incondita, æquantes eum Romulo canere Eius simplex pro ulit Pla. in Amph. In cunis conditus est. Interdum pro inconscripto. Salust in Iug. Rere cuncti ad portas, incondita tenere. Quo in loco Inconditum accipitur pro inconscripto: ut indicat Seruius in illud Virg. 2. Ecl. Vbi hæc incondita solus Montibus & siluis studio iactabat inani. Corpora incondita, id est, insepulta apud Lucanum li 6. Ci. de Cla. Inconditum genus dicendi.

INCONDITVS, [*Insipido.*] p.p. ἀνάρτυτος, a uerbo condito, non conditus, insipidus.

INCONFESSVS, non confessus. Oui. 2. Met. Inconfessa quid esset.

INCONGELABILE, [*Che non si puo congelare,*] ἀκρυστάλλιστον, quod non potest congelari. Gel. Mare omne incongelabile.

INCONGRVENS, tis, [*Disconueneuole.*] ἀνάρμοστος, quod non congruit rei, de qua agitur. Pli. in. Epi. Sententiam dissolutam atque eiā incongruentem, uocant. Gell. li. 2. ca. 5. Sibi, & nobis incongruens.

INCONNIVENS, pe.p. omn. gen. [*Che non moue le palpebre de gl'occhi,*] ἀσκαρδάμυκτος, quod palpebras non mouet: a uerbo Conniueo. Gel. li. 2 c. 1. Stare solitus Socrates dicitur a summo lucis ortu ad solem alterum orientem inconniuens.

INCONSCIVS, a, um, [*Non consapeuole,*] ἀσυνειδὼς, nō cōscius. Li. l. 21.

INCONSEQVENTIA, æ, ἀνακόλουθον, uitium orationis, cum aut res, aut uerba prætermittuntur, quæ ad superiora subsequi deberent. Quinct. li. 8. c. 6. Quæ est Inconsequentia rerum fœdissima.

INCONSIDERATVS, a, um, qui non considerat. [*Chi non considera, trascurato,*] ἄσκεπτος, Ci. pro Quinctio O cupiditatem inconsideratam. Inconsiderata fama popularis, Ci. 3. Tusc.

INCONSIDERANS, tis, [*Sconsiderato,*] ἄσκεπτος, inconsultus, & inconsideratus. Ci. 2. de Diui. Ita leues atque inconsiderantes sumus.

INCONSIDERANTIA, æ, [*Inauertenza,*] ἀλογιστία, incōsulta ratio. Ci. ad Quinct. Fr. Cuius in hoc uno inconsiderantiam sustinebo.

INCONSIDERATE, [*Sconsideratamente*] ἀσκέπτως, inconsulte, temere, ut apud Cic. in Offi. Temere, fortuito inconsiderate facere aliquid. Gell. li. 17. ca. 1. Vt scribere ausi sit, M. Ciceronem improprie, atque inconsiderate locutum.

INCONSOLABILIS, le, [*Che non riceue consolatione,*] ἀπαραμύθητος, cuius dolori consolatio mederi nulla potest. Oui. 5. Met. Inconsolabile uulnus Mente gerit tacita.

INCONSTANS, tis, [*Instabile, inconstante,*] ἀβέβαιος, qui sibi non constat, leuis, mobilis, uolubilis. Cic. Planco, li. 10 fam Frigidas, & inconstantes litteras Lepidi. Plin. li. 29. c. de Medicina: Mirum, nullā artium inconstantiorem fuisse.

INCONSTANTER, [*Inconstantemente,*] ἀβεβαίως, leuiter, nullaque constantia. Ci. 4. Tusc. Inconstanter dicta.

INCONSTANTIA, æ, [*Incōstanza, instabilità,*] ἀστασία, leuitas. Ci Att. l. 10. Nemo doctus mutationem consilij inconstantiam dixit esse.

INCONSVETVS, a, um, [*Non consueto, inusitato,*] ἀήθης, non assuetus. Silius li. 11. Stupet inconsuetus optimæ Sidonius mensæ miles.

INCONSVLTE, [*Pazzamente, senza consiglio,*] εἰκῇ, ἀβούλως, stulte, temere, ab re, nulloq; consilio. Salust. Inconsulte ac ueluti per dementiam cuncta simul agebant. Inconsulte ac temere aliquid dicere apud Ci. li. 1. de Nat. Deo. Inconsulto, ad Heren. li. 1.

INCONSVLTV meo, [*Senza mio consiglio,*] ἄνευ ἐμοῦ γε συμβουλεύοντος, dixerunt ueteres pro me inconsulto, Plau. in Tri. me absente atque insciente, inconsultu meo ædes uenales inscribit.

INCONSVLTVS, nomen, [*Senza consiglio, imprudente,*] ἄβουλος, imprudens, temerarius, quasi nullius consilij, qui nullo sano consilio, ea quæ aggreditur, expendit Ci pro Deiot. Homo inconsultus, & temerarius hæc non uidebat. Quin. Declamat. 19. O inconsultam & muliebrē amentiam. Quandoque participium est, & accipitur pro eo, a quo consilium non est petitum. Var. li. 1. de Re rust. Inscio atque inconsulto domino, serui sæpe ex agro discedunt. Interdum accipitur pro eo, cui deest consilium. Vir 3. Aen. Inconsulti abeunt.

INCONSVMPTVS, a, um, [*Non consumato,*] ἀδαπάνητος, non consumptus, Oui 7. Metam. pars inconsumpta reperta est.

INCONTAMINATVS, [*Puro, sincero, non contaminato,*] ἀμίαντος, impollutus, purus, sincerus. Varro 3. de Re rust. ca. 9. Facie incontaminata. Liuius. 4. Ne quid synceri, ne quid contaminati sint.

INCONTENTVS, adiectiuum a uerbo tendo, is, [*Non tirato,*] ἀνέντατος, contento contrarium, hoc est, quod non est tensum, sed laxum. Ci. 4 de Fin. Vt io fidibus, si nulla earum ita contenta numeris sit, ut concentum seruare possit.

INCONTINENS, tis, omnis generis, [*Incontinente.*] ἀκρατὴς, intemperans, qui se a libidine, gula ve non continet. Plau. in Asin. Madidum, incontinentem, osorem uxoris suæ. Interdum accipitur pro eo, qui sibi cōmissum fideliter non continet, Pli. li. 8. ca. 43. de asinis loquens: Incontinens uetus urinam genitalem reddit.

INCONTINENTER, [*Intemperantemente, incontinentemente,*] ἀκρατῶς, ἀσελγῶς, intemperanter, sine continentia. Ci. 3. Offi. Nihil iniuste, nihil libidinose, nihil incontinenter faciendum.

INCONTINENTIA, æ, [*Incontinenza, immoderanza,*] ἀκρασία, intemperantia, immoderatus uoluptatum usus, Ci. pro Cœlio Multa de incōtinentia, intemperantiaq; differunt. Accipitur aliquando pro imbecillitate aliquid sibi commissum retinendi, [*Debolezza,*] Vnde incontinentiam urinæ dicimus, pro imbecillitate musculi retētiui, urinam male retinentis. Pli. li. 8. cap. 58.

INCONVENIENS, omnis ge. [*Inconueniente, che non sta bene,*] ἀπρεπὴς, indecens. Quinct. li. 1. ca. 9. Sequentium ac priorum inter se inconueniens positio. Cassius ad Ci. li. 12. Hæc nouissima nostra facta, non subita, nec inconuenientia.

INCONVENIENTIA, ἀνόμοια, etiam dicuntur, quæ ob diuersitatem inter se non conueniunt. Sen. de uita beata.

INCOQVO, quis, incoxi, ctum, [*Cuocere dentro a qualche cosa,*] ἐνέψω, in re aliqua coquo. Vir. 4 Geo. Radices incoque Baccho.

INCORDIO, as, are, [*Mettere nel core,*] in cor immittere. Antiquum est uerbum, quo Pla. usus est in Cistel.

INCORPORALIS, le, [*Incorporato,*] ἀσώματος, quod non habet corpus. Quinct. li. 5. c. 10. Ius incorporale apprehendi manu non posse. Seneca. Epi. 91 a corporibus se ad incorporalia transtulit.

INCORPOREVS, a, um, [*Senza corpo,*] ἀσώματος, corpore carens. Cic. 3. de Finib. Omnis ista incorporearum rerum æstimatio. Gel. li. 5. ca. 15. Corpus ne sit uox, an incorporeum.

INCORRECTVS, a, um, [*Incorretto, scorretto.*] ἀνεπανόρθωτος, non correctus: ut Opus incorrectum. Ouid. 3. Trist. Ele. 14. Nunc incorrectum populi peruenit ad ora.

INCORRVPTE, [*Puramente,*] pure, sincere. Ci. pro Marcel. Qui multis post sæculis de te iudicabunt, & quidem incorruptius, quā nos.

INCORRVPTVS, a, um, [*Puro, integro,*] ἄφθαρτος, quod corruptum non est, aut corrumpi non potest. Pli. lib. 13. cap. 9 Incorrupta etiam in aquis durat. Cic. de Clar. Orat. Cæsar consuetudinem uitiosam & corruptam pura & incorrupta consuetudine emendat. Animus incorruptus. Cic. 1. Tusc. pro integro, quique muneribus a fide officio ve abduci non potest. Incorruptior custos canis, Colum. lib. 7. ca. 12. Orat. 1. Serm. Saty. 6. Ipse mihi custos incorruptissimus omneis Circum doctores aderat.

INCOXO, as, in coxam sedeo. Pacuuius. Incoxanti mihi pes obstupuerat. Pompo. in Pannuceatis, ut citat Nonius: Neque cacandi caussa unquam incoxaui, nate.

INCREATVS, [*Non creato,*] ἄκτιστος, non creatus. Lactan. lib. 1. Deus increatus.

INCREBRESCO, is, ere, [*Accrescere, diuolgare,*] διαθρυλλοῦμαι, diuulgor, inualesco. Liu. 7. ab urb. Gallici belli fama increbrescebat. Idem 4. Bel. Pun. Cū increbresceret rumor, bellum in Sicilia esse. Præteritum eius est Increbrui, ut analogia uidetur exigere: non Increbui, ut quidam hodie scribunt. Ci. 14. Phil. Cum hac consuetudine quæ increbruit. Increbruit Auster, hoc est, uehemētior factus est. Ventus increbrescit. Ci. ad Treb. Epi. li. 7. Et Cæs. li. 2. bel. ciui.

INCREDIBILIS, le, [*Incredibile,*] παράδοξος, non credibilis. Cic. ad Sulp. li. 13. Incredibile est, quas mihi gratias omnes agant. Ibidem: Incredibile hoc mihi obtigit.

INCREDIBILITER, [*Incredibilmente,*] Ci. de Sen.

INCREDVLVS, a, um, [*Incredulo,*] ἄπιστος, cui quid facile persuaderi non potest. Hora. in Arte: Incredulus odi.

INCREMENTVM, ti, [*Aumento, accrescimento,*] αὔξησις, augmentum, a uerbo incresco. Quinct. lib. 8. cap 4. Quatuor generib. uideo constare amplificationem, incremento, comparatione, ratiocinatione, congerie. Incrementum est potissimum, cum magna etiam uidentur, quæ inferiora sunt. Cic. 2. de Fin. Negat summo bono afferre incrementum diem. Incremento ingenti res auctæ. Liu. 5. ab urbe. Quinct. li. 3. ca. 2. Huic studium & incrementum dederit utilitas. Incrementa, semina, unde aliquid crescit. Ouid. 3. Met. Populi incrementa futuri.

INCREPITO, as, pen. cor. [*Riprendere, dir uillania,*] ἐπιπλήττω, frequentatiuum ab Increpo, idem quod arguere, conuiciari. Virgil. li. 10. Aen. Hostis amare, quid increpitas? Cæs. 2. Bel. Gall. Increpitare, atque incusare reliquos Belgas. Aliquando est excusationem afferre. Vir. li. 4 Geo. Aestatem increpitans seram, id est, caussatus æstatem fuisse tardiorem.

INCREPO, as, crepui, crepitum, pen. c. [*Far strepito, riprendere,*] ἐπιβρέμω, ἐπικτυπέω, significat sonum, & crepitum emitto. Vir. 9. Aen. At tuba terribilem sonitum procul ære canoro Increpuit. Dicimus ergo, Tuba increpuit sonum: Tuba, siue sonus increpuit: &, Ego increpui tuba: Plau. in Amph Si minusculo digito increpuerint fores. Liu. 1. ab urbe. Vt primo statim concursu increpuere arma, micantesq; fulsere gladii. Per translationem ponitur pro reprehēdo, idque cum crepitu, & uerborum, pedum ve strepitu: hoc est, contra aliquem crepando & strependo insurgo. Plau. in Amph. Superbi nimis ferociter legatos nostros increpant. Præteritum eius est increpui. Pl. in epi. Silius legatos grauiter increpuit. Item pro Intonare, [*Intonare,*] Turpilius, Age tu hymenæum increpa. Increpare, pro accusare, [*Accusare.*] Ci. Hortensio: Dialecticam aut illudit, aut increpat. Oui. li. 3. Meta. increpor a cunctis.

INCRESCO, scis, [*Accrescere, prender aumento,*] ἐπιδίδομαι, augeor, inualesco. Lucan. li. 2 Mœstamq; genis increscere barbam. Ouid. 9. Met. Vt dolor increuit.

INCRVENTVS, ta, tum, [*Senza sangue, non sanguinolento,*] ἀναίμακτος, ἀναίμακτος, sine cruore: ut, Incruenta uictoria, in qua nullus cruor effusus est, aut pauci sunt occisi. Liu. li. 7. & 17. Idem 8 Haudquaquam incruento milite suo. Incruentatus, a, um, [*Non sanguinato,*] non maculatus cruore. Tacit. lib. 20.

INCRVSTO, as, are, [*Incrostare, far crosta,*] κονιάω, crustam inducere, siue crustam applicare. Var. 3. de Rerust. cap. 14. Has faginare solent ita, ut ollam cum foraminibus incrustent sapa & farre. Hora. 1. Serm. Sat. 3. At nos uirtutes ipsas inuertimus, atque Syncerum cupimus uas incrustare. Id est, uirtutem quasi uitium interpretamur. Incrustatio, onis, κονίασις, crustæ ad parietem, aut pauimentum, aut uas aliquod applicatio,

INCVBATIO, nis, [*Couatione,*] Plin. libro 10. cap. 54. Rara incubatio ouis noxia.

INCVBATOR, ris, [*chi coua.*]

INCVBATVS, tus, Pli. lib. 10. cap. 54.

INCVBITIO, nis, Pli. li. 10. ca. 64.

INCVBITVS, tus, ἐπωασμὸς, Pli. li. 10. ca. 54.

INCVBO, bas, p. c. incubui, incubitum, [*Appoggiarsi, star sopra, couare.*] ἐγκεῖμαι, ἐπίκειμαι, proprie idē est quod incumbere, inniti, quasi iure quopiā cubare. Habet autē plerūq; datiuū. Quinct. li. 10 Velut thesauris clausis incubabit. Vir. 1. Ae. Pōto nox incubat atra. Incubare ouis dicūtur aues, ἐπωάζειν, cū excludēdi fœtus gratia oua fouēt. Lact. li. de Opifi. Ciborum expertes incubant ouis. Dicimus quoque Incubare oua, in eadē significatione. Var. li. 3. de Re ru. Negant plus uiginti quinq; oua incubare. Quo in loco Incubare uerbū est actiuū: cuius etiā passiuo aliquoties usus est Pli. ut li. 10. ca. 54. Oua incubari intra decē dies edita, utilissimū, Idē li. 29. ca. 3 Triduo incubata tollūtur. Pro eodē legitur & Incubate absolute, ita tamē, ut subaudiamus datiuū, Ouis, uel accusatiuū Oua. Col. li. 8. c. 5. Gallinæ incubare cupiūt ab Idibus Ianuarijs. Et paulopost: Inhibetur cupiditas incubandi pinnula per nares traiecta. Incubare Ioui [*Fare la ueglia,*] est in Capitolio dormire, ad accipienda a Ioue Responsa. Plau. in Curcul. Te incubare satius fuerat Ioui, qui tibi auxilio in iureiurando fuit. Seru. in illud. Vir. 7. Aen. Pellibus incubuit stratis. Incubare, inquit, proprie dicuntur ii, qui dormiunt ad accipienda responsa. Accipitur aliquando pro inhabitare [*Habitare,*] Apul. li. 7. Met. Tabernulā quandā uitans maris fluctibus incubabat sic Macrobius Dionysiū appellat Siculæ aulæ incubatorē. Incubare pecuniæ, pro inhiare & uehementer cupere [*Desiderare,*] Cic. pro Clu. Qui pecuniæ, quā condiderat, spe iam atque animo incubaret. Interdū significat curā habere, [*Hauere cura,*] translatione sumpta ab auibus, que incubatu fouent oua. Apul. li. 4. Met. Aureos folles incubabat.

INCVBITO, as, frequen. Col. li. 8. cap. 14. Cellas, in quib. incubitant.

INCVBVS, ἐφιάλτης, morbus est noctu quiescentes infestans, cū scilicet externa quædam uis quiescentes uidetur inuadere, & ueluti suo pondere pressos grauare. nascitur hoc morbi genus copia uaporum, ex uoracitate, & cruditate in caput redundantium: Antiquitas credidit esse dæmones hominum insultores.

INCVLCO, as, are, [*Insaccare, inualigiare.*] ἐπισάττω, insercio, & quasi calcando immitto. Pli. li. 29. ca. 2. Canis rabiosi morsibus inculcata. Cic. 1. Offi. Greca uerba inculcantes. Idem de Fato: Quid attinet inculcare fatum?

INCVLPATVS, a, um, [*Inculpato, senza colpa,*] ἀνέγκλητος, qui culpa caret. Gel. li. 2. ca. 6. Inculpatus instar est absolutæ uirtutis. Ouid. Met. Sed uita, fidesq; Inculpata fuit.

INCVLTE, aduerbium, [*Rozzamente, inornatamente,*] τραχέως, aspere, horride, inornate. Cic. de Clar. Ora. Dicere non inculte solebat. Idem pro Quinct. Vixit semper inculte, atque horride.

INCVLTVS, a, um, [*Rozo, inculto.*] ἀγεώργητος, non cultus: proprie dicitur de agris, quorum cultus deseritur. Liu. 2. ab urb. Caritas annonæ ex incultis agris. Cice. de Nat. Deo. Terræ regio inhabitabilis & inculta. Per translationem accipitur pro inornato, neglecto, horrido, & illaborato. Cice. de Clar. Ora. Vt ut uita,

sic oratione durus, incultus, horridus Et paulo post. Cotta inculta uia, & horrida ad eandem laudem peruenerat.

INCVMBA, æ, est pars pilæ in fornicibus, cui onus ædificij incumbit. Vide Annot. Budæi in Pande.

INCVMBO, bis, ere, [*Appoggiarsi, attaccarsi, dare opera 'a qualche cosa,*] ἐπίγειμαι, ἐπερείδω, innitor, hæreo, super aliquid iaceo. Virgil. 8. Eclo. Incumbens tereti Damon sic cœpit oliuæ. Plin. lib. 1. Vndique terræ incumbit. Aliquando accipitur, pro obnixè rei alicui operam dare, [*Attendere,*] in qua significatione accusatiuo iungitur mediante Ad uel In, ut a Ci. fere semper usurpatum ad At. li. 2. Incumbamus ad illa præclara studia. Idem Cornificio: te hortor, ut omni cura in remp. incumbas. Aliquando post accusatiuum adhibetur, adiectiuum, ut effectus rei, quæ designatur, demonstretur: ut idem pro Sylla: Neminem esse ex illo honoris gradu, qui non omni studio incubuerit ad rempub. conseruandam. Si uero non ponitur, tunc subintelligitur, ut, Incumbere ad bellum. Quandoque significat subire, ingruere, [*Entrare,*] Lactan. li. 2. Si morborum pestifera uis incubuit. Virg. 1. Aenei. Incubuere mari. Quinct. li. 5. ca. 9. Cum magna uis uenti in mare incubuit.

INCVNABVLA, orum, uide Cunæ. Ci. ad Att. li. 2.

INCVRIA, æ, [*Negligenza, poca cura,*] ἀμέλεια, negligẽtia. Ci. At. Vituperanda est rei tam necessariæ tanta incuria. Incuria, fame uel morbo consumi. apud eundem de prouincijs cons.

INCVRIOSVS, a, um, [*Negligente,*] ἀμελὴς, negligens, curæ expers. Apul. Incuriosum agnum, [*Grasso,*] dixit pro pingui, quòd qui omni prorsus cura sint liberi, pulcherrime pinguescant.

INCVRRO, ris, [*Correre contro a qualch'uno, incorrere,*] ἐμβάλλω, contra aliquem curro, uel incido in rem aliquã. Liu. li. 1. Equites utrinque a cornibus positos, cum iam pelleretur media peditum acies, incurrisse a lateribus ferunt. Aliquando, est irruere. Salust. Catilina inter confertissimos hostes incurrit. Incurrere crimen. Lactan. Loquacitatis crimen incurram. Aliquando incursiones facere, agrumque hostilem populari, [*Scorrere, far correrie*] Brutus Ci. Vastet ea loca, quæ incurret.

INCVRSIO, [*Impeto,*] impetus. Col. Hosticis incursionibus uastatas fruges.

INCVRSVS, sus. Ci. pro Ceci. Tela, & incursus refugit.

INCVRSO, as, are, [*Abbattersi,*] frequentatiuum ab Incurro, ἐπιτρέχω, est currendo petere, & offendere. Pla. in Asin. Vbi uiuos homines mortui incursant. Ouid. 2. Meta. Sub æthere finis Incursant stellis. Tacit. li. 19. Nutantem aciem uictor equitatus incursat. Incursans, antis, partici. Pli. li. 11. ca. 37. Natura oculos composuit lubricos propter incursantia, & mobiles.

INCVRVESCO, incuruescis, [*Diuenir torto,*] κυρτοῦμαι, incuruus fio. Ci. li. 1. Tusc. Ramos baccarum ubertate incuruescere.

INCVRVO, as, [*Torcere,*] κυρτόω, incuruum facio. Pli. l. 16. c. 42. Olea incuruatur. Ci. 2. de Fin. Incuruatum bacillum. Vir. 5. Aen. Incuruant uiribus arcus. Membra incuruata, Oui. 6. Meta.

INCVRVVS, [*Torto molto,*] κυρτὸς, ualde curuus. Teren. in Eun. Incuruus, tremulus. Incurua carina, Oui. 15. Meta. Ci. de Diu. Incuruum & leuiter a summo inflexum bacillum.

INCVS, udis, p. p. fœm. gen. [*Incude,*] ἄκμων, instrumentum ferreum est, super quod fabri ferrum cudũt. Ci. 1. de Nat. Deo. Figuras, quas uos effici posse sine follibus & incudibus non putatis: Reddere uersus incudibus, sumitur pro emendare, [*Emendare, correggere,*] Hor. in Arte: Et male tornatos incudi reddere uersus.

INCVSATIO, onis, ab Incuso, [*Riprensione, & querela,*] αἰτίασις, reprehensio, querela. Ci. 3. de Orat. Habent uitiorum & peccatorum acrem quandam incusationem, aut querelam.

INCVSO, as, [*Accusare.*] αἰτιῶμαι, mores, factumve alicuius reprehendo, idque cum querela, quod officij limites sit prætergressus. Cæs. 1. Comm. Vehementer eos incusauit.

INCVSVS, a, um, pen. pro. a uerbo incudo; Incusus lapis, apud Virgil. 1. Geor. Lapidemque reuertens Incusum. Quem locum exponens Seruius, incusum (inquit) lapidem, id est, manualem molam, cudendo asperatam.

INCVSTODITVS, a, um, [*Non guardato,*] ἀπροφύλακτος, non custoditus. Ouid lib. 2. Metam. Incustoditæ Pylios memorãtur in agros Processisse boues.

INCVTIO, tis, pen. cor. cussi, cussum, [*Percotere,*] ex in, & Quatio, q, in c, & a, in u, mutatis, ἐμφορῶ, ἐντείνω, ictum infero, impingo, infligo: ut, Incutere Scipionem eburneum in caput alterius, apud Liu. 5. ab urb. Incutere colaphum, Iuuen. Sat. 9 Nos colaphum incutimus lambenti crustula seruo. Per translationem sumitur pro immittere, [*Porgere,*] Virg. 1. Aene. Incute uim uentis. Ci. de Vni. Errorem incutiunt rationis expertibus. Incutere metum, terrorem hostibus, apud Liuium.

INDAGANTER, [*Diligentemente,*] aduer. Colu. lib. 5. cap. 1. Boni uenatoris est, indaganter quamplurimas feras capere.

INDAGATIO, [*Inuestigatione.*] ἀνιχνευσμὸς, inquisitio, perscrutatio. Ci. 1. Offi. indagatio, & inuentio ueri.

INDAGATOR, ris, [*Inuestigatore.*] θηρευτὴς, uenator, inquisitor. Col. li. 9. ca. 8. Indagatorem conueniet matutina tempora uestigãdi eligere. Indagator aquarum, Idem li. 2. ca. 2.

INDAGATRIX, cis, [*Inuestigatrice,*] Ci. 5. Tuscu. Philosophia uirtutis indagatrix.

INDAGO, as, penul. pro. [*Inuestigare, cercare,*] θηρεύομαι, ἐξιχνεύω, proprie uenatorum uerbum est, idem significans, quod feras inuestigare. Ci. 2. de Fin. Canis natus ad indagandũ Per translationem accipitur pro quouis modo inquirere, uel perscrutari. Ci. de Opt. gen. dicen. Inusitatas uias indagemus, tritas relinquamus.

INDAGO, inis, [*Inquisitione,*] στοῖχοι, ἀρκυοστάσιον, series plagarũ, quib. saltus, stabulaque ferarũ cinguntur a uenatoribus. Vir. li. 4. Ae. Saltusq; indagine cingunt. Luc. in 6. Vastaque feras indagine claudit. Hic (inquit Budæus) Lucanus per metaphoram indaginẽ uocauit fossam, [*Fossa,*] & turrium munitarum seriem. Per translationẽ accipitur pro captionibus, quas quis non facile queat effugere. Tacit. li. 13. de Sen. Romæ testamenta & orbos uelut eius indagine capi, id est, captatorem esse orborum ita ut nullus captiones eius euadat. Item generaliter sumitur pro quauis indagatione, seu inquisitione, [*Inuestigatione,*] Pli. li. 7. ca. 49 In qua sententia fuisse Aristotelem uideo, & ea multis persuasisse doctrinæ indaginibus.

INDE, [*Indi, di quel luogo,*] ἐκεῖθεν, aduerbium est importans motũ de loco, idem significans, quod ex eo loco. Ci. de Nat. Iam inde ab ortu. Liu li. 1. ab urb. Primo in Macedoniã uenisse, inde in Siciliam, quærentẽ sedes, delatum. Aliquãdo dicitur nõ de loco, sed de reb. Idẽ in Præf. Inde tibi, tuæq; reip. quod imitere, capias. Aliquando pro deinde, [*Dipoi,*] ut apud eundem: Crimini dabant, in Numitoris agros ab his impetum fieri: inde eos collecta iuuenum manu, hostilem in modum prædas agere. Hinc fiunt Deinde, Exinde, Perinde, & Proinde, quæ habent accentum in antepenul.

INDEBITVS, a, um, non debitus, [*Non douuto,*] ut Fletus indebitus. Seneca Her. Oetæo. Indebitos nato quidem Compesce fletus mater Alcidæ inclyti. Oui. Epist. 15. Non indebita posco.

INDECENS, tis, omn. ge. [*Sconueneuole,*] ἀπρεπὴς, non decens, turpis, præter decorum. Mar. li. 5. Oculoq; ludos spectat indecens uno. Sen. de Benef. li. 1. cap. 9.

INDECENTER, [*Sconueneuolmente,*] ἀπρεπῶς, Pla. Merc. Clamãt, indecenter obstrepũt. Mar. li. 12. Quam sit lusca Philænis indecẽter.

INDECET, [*Esser sconueniente, Star male,*] ἀπρεπὲς, ἐστὶ, uerbũ est in tertijs duntaxat personis usitatum, idem significans quod dedecet. Pli. Iunior in epist. Confusa quædam & quasi turbata indecent.

INDECLINABILIS, le, [*Che non si puo schiffare,*] ἀδιάστροφος, quod declinari uel uitari non potest. Gell. lib. 6. ca. 2 Fatum est sempiterna quædam & indeclinabilis series rerum. Indeclinatus. Ouid. 4. de Ponto. Qui præstas indeclinatus amico.

INDECOR, pe. co. huius indecoris, etiam pe. cor. [*Dishonore, biasimo,*] ἄσχημον, ἀσχὴς, idem est quod indecorus. Seruius putas cõpositũ esse a nomine Decor, & penultimam obliquorum naturaliter produci, quamuis a Vir. aliquot in locis corripiatur, ut lib. 7. Non erimus regno indecores. Item li. 12. Nec genus indecores. Vbi Seru. ait. Aut systole est, aut certe dicimus nominatiuum non inueniri, ut in multis nominibus fit. Nonius ostendit apud antiquos fuisse in usu nominatiuum Indecoris, & hoc Indecore, citans illud Accij ex Athamãte: Cuius sit uita indecoris, mortem fugere turpem haud conuenit. Hodie tamen nominatiuus non est in usu, siue ille fuerit Indecor, siue Indecoris. Vtcunque est, pen. obliquorum semper corripitur. Quare magis uideri debet compositũ a decus, quã a Decor. sicut a Corpus fiunt Bicorpor, & Tricorpor. aut certe Bicorporis, & Tricorporis, licet enim nominatiui non sint in usu, frequenter tamen utimur eorum obliquis.

INDECORE, [*Dishonoratamente,*] ἀπρεπῶς, indecenter, turpiter, Ci. 1. Offic.

INDECORVS, ra, rum, [*Sconueniente, brutto, dishonesto,*] ἀπρεπὴς, turpe, contrarium decoro: ut, Indecora lascivia ludere. Pli. li. 18. c. 34. Ci. 1. Offi. Iusta omnia decora sunt: iniusta indecora. Indecorus quæstus. Liui. li. 21. Indecorus usus. Pli. li. 13. ca. 12.

INDEFENSVS, [*Non difeso, senza difesa,*] ἀναπολόγητος, non defensus: defensore, patronoue destitutus. Li. li. 4. Hic præbituri uos telis hostium estis indefensi, inulti, id est, sine defensione. Pli. li. 18. cap. 7. Indefensa membranis continentur.

INDEFESSVS, a, um, [*Non stanco,*] ἀκάματος, non fatigabilis. Ouid. 9. Met. Ego sum indefessus agendo.

INDEFINITVM, [*Infinito,*] nullis rationibus circumscriptum, ἀπαρέμφατον, unde Grammatici, indefinite signum esse positum affirmãt, quando nec relatiue, nec interrogatiue positum est. Significat & obscurũ, [*Oscuro,*] Gell. li. 16. c. 4 Indefinitus, inexplicabilisq; sermo.

INDELEBILIS, le, [*Sempiterno, perpetuo,*] ἀνεξάλειπτος, qđ deleri non potest. Ouid. li. 15. Metamor. Nomenq; erit indelebile nostrum.

INDELETVS, a, um, [*Non pianto,*] ἄκλαυστος, non defletus, cuius mortem nemo lacrymis est prosecutus. Oui. 7. Meta. Indefletæq; uagantur Natorum, matrumque animæ.

INDEFLEXVS,a,um,[*Non piegato,*]non inclinatus. Pli.in Pane. Aetatis indeflexa maturitas.

INDELIBATVS,a,um,[*Nõ tocco,integro,puro,*] illibatus, iotactus. Oui. 2. Trist. Eleg. 4. Indelibatas cuncta sequuntur opes.

INDEMNATVS,a,um,[*Non damnato,*]ἄκριτος,oon damnatus. Ci. de lege. Agra. Bona indemnatorum ciuium.

INDEMNIS,ne,[*Senza danno,*]ἀβλαβής,ἀζήμιος, nullo affectus danoo.

INDEMNITAS,atis, uitatio damoi. Papinian. in l. fideiussor. ff. de nego. gest. existimans iodemnitati suæ consuli posse.

INDEPLORATVS,ta,tum,[*Non pianto,*] ἄκλαυστος,indefletus. Oui. 3. Trist. Eleg. 3. Indeploratum barbara terra teget.

INDEPRECABILIS,ἀπαραίτητος,quod nullis precibus potest auerti. Gel. Pœna indeprecabilis subeunda esset.

INDEPTO,as. Var. Nec partem aliquam Indeptauit hereditatis.

INDESERTVS,a,um,[*Che mai si abbandona,*]quod oūquam deseritur. Oui. 1. Amor. Eleg. 9. Indeserta meo pectore regna gere.

INDESES,[*Non pigro,*]ἄοκνος,impiger,qui deses non est. Gel. libr. 7. cap 22. Existimandum est,oon omnino inculpatum,neque indesidem uisum esse.

INDESINENTER,[*Continuamente,*]ἀπαύστως,sine intermissione,semper. Varr. 2. de Re rust. ca. 9. Iodesinenter æger est.

INDETONSVS,sa,sum,[*Non tosato,*]ἄκαρτος,non tōsus. Ouid. 4. Met. Indetoosusq; Thyoneus.

INDEX,cis,[*Demonstratione,indicio,*]μηνυτής, generis cōmuois, pro eo uel ea, qui uel quæ aliquid indicat,& defert. Asconius scribit esse qui facinoris,cuius ipse est cōscius,latebras indicat, impunitate proposita. Salust. in Catil. Conclamabāt indicem falsum esse. Mar. li. 1. Indice non opus est nostris,aut uindice libris. Ci. 7. Verr. Cuius rei,neque index,neque uestigium aliquod,neque suspicio cuiquam esset ulla. Plio. lib. 8. cap. 15. Leonum animi index cauda, ut equorum aures. Cice. in Ora. Imago animi uultus est,indices oculi. Est præterea Index in libris,quem alio nomine uocamus elenchum:barbari uocant repertorium,[*Fauola,*] Cic. ad Attic. lib. 4. Membranulam,ex qua iodices fiant,quos Græci συλλάβους, appellāt. Index item dicitur digitus pollici proximus. λιχανὸς, quod in indicanda re quapiam eo uti solemus. Lapis quoque,quo auri bonitatem exploramus,a Latinis index appellatur. Ouid. Metamor. Silicem,qui nunc quoque dicitur index.

INDIA,[*India,*]Ἰνδία,regio Orientalis, Asiæ terminus , quæ tam uasta perhibetur,ut eam tradant esse tertiam partem omnium terrarum. Pomp. scribit tantum spatium littoris eam occupare, quaotū per sexagiota dies,noctesq; uelificaotibus cursus est. Tradunt in ea fuisse quinque millia oppidorū,qoorum nullum Co oppido minus fuerit. Nomen habet ab Iodo flumine, in quem ab Occidentali plaga definit,qui solus,præter Nilum,crocodilos creat. A Septētrione Tauri iugis,ab ortu Eoo pelago,a Meridie suo, hoc est indico clauditur. Gēmis abundat,capricanes & elephantos procreat. Arbores habet semper frondentes,tellus bis fruges io anno ad maturitatem perducit. Piper,calamum aromaticū,& cinnama ad oos mittit. Indi prope gentium soli ounquam emigrauere finibus suis. Illic binæ æstates,leues auræ,temperies cœli,ubertas soli,aquarū abundantia:quæ omnia faciunt,ut maiora,io India , quam in ceteris regionibus nascantur animalia. Ci. de Fin. Via , quæ est hinc in Indiam. Ab India fit Indus.

INDICATIO,oois,[*Estima del precio di qualche cosa,*] τίμησις, æstimatio alicuius rei,siue appretiatio,quam uocant. Pli. li. 22. ca. 24. Mellis caussas atque differentias,& indicationem diximus. Plau. in Persa:Tua merx est,tua indicatio.

INDICATIVVS,a,om:δηλωτικὸς,dicitur id,quo aliquid indicatur.unde indicatiuus modus,quo præsentem actum indicamus.

INDICATVRA,ræ,[*Estima,*]æstimatio,τίμησις,Pli. in Præf.

INDICATVS,a,um,particip. τετιμημένος,Pli. li. 18. Emi lienem uituli, quanti indicatus sit,iubent.

INDICIVM,dicij,[*Manifestatione,segno,*]μήνυσις, ꝓprie est delatio, detectioue criminis,facta a quopiam,qui eius conscius fuerit. Salust. in Catil. Senatus decreuit,indicium falsum uideri. Accipitur item pro signo,argumēto,uestigio, siue nota alicuius rei[*Indicio,*] Idem post reditum. Hoc indicium animi sui fore non putauit. Idē pro Cluen. Indicia & uestigia ueneni.

INDICINA,næ,[*Indicio,*]indicium:qua uoce usus est Apuleius.

INDICO,cas,are,p.c.[*Manifestare,palesare,*]ἐκφέρω,manifesto,palam facio. Plaut. io Asinar. Emori me malim, quam hæc eius uxori nō indicem. Aliquando demonstro,indicio sum,[*Esser indicio,*] Lactā. li. 7. Ipsa uirtutis perpetuitas indicat humanum animum,si uirtutē ceperit,permanere. Aliquādo defero,accuso,[*Accusare,*] Vnde Vl. in l. indicasse. ff. de uerbo. sigo. Indicasse,inquit reum,est detulisse, arguisse,accusasse,conuicisse. Sed hæ significationes in diem recidunt. Aliquando oegationis uerbum est,& rebus uenalibus accommodatum,quod in mercibus distrahendis osurpatur, quando ille cuius est merx,pretium statuit rei:quam uenundat. Est enim Indicare,uenditoris,sicut Liceri emptoris. Plaut. Pers. Indica, fac pretium D. tua merx est,tua indicatio, Idem in Mil. Venio ad macellum,rogito,pisces iodicant caros. Ci. li. 3. Offic. Scæuola Publij filius,cum postulasset,ut sibi fundus indicaretur.

INDICO,cis,xi,ctum,pen. pro. multa significat. nam aliquando significat denunciare,[*Denunciare,*]παραγγέλλειν, Quamuis inter se differant,quod maiorem uim habeat iodicere,quam denunciare. Nā denunciare proprie est significare,[*Auertire,dimostrare,*]& simpliciter sumi potest;ut uentus denunciat pluuiam: & Denuncio me tibi propediem affuturum, Ci. pro Plane. Denunciasti homo adolescēs quid de republica sentires. Indicere uero,est solenniter,& quadam cum auctoritate significare: [*Publicare,bandire,*]quod Ci. li. 1. Of. aperte docuit,qui utrunque uerbum cōiunxit. Ex quo, inquit intelligi potest oullum bellum esse iustum,nisi quod aut rebus repetitis geratur,aut denunciatum ante sit,& indictum. In his uerbis duo genera belli gerendi fuisse significat,primum rebus repetitis,quę si negabantur reddi,& bellum cum illis gestum fuisset, iustum habebatur:alterum honestius iustiusque erat eo cum repetitis rebus, nisi redditæ fuissent,bellum gerendum esse maturo decernebatur cōsilio:tum ad fines hostium,denunciatis belli suscipiendi causis bellum indicebatur. Sed quo pacto indiceretur Liui. libr. 1. declarat his uerbis:Quandocunque pars maior,eorum qui aderant, io eandem sententiam ibant,bellum erat consensu fieri solitum,ut fœcialis hastam ferratam,aut saoguineam præustam ad fines eorum ferret,& non minus tribus puberibus præsentibus diceret: Quod populi Priscorum Latioorum,hominesq; prisci Latioi aduersus popu. R. Quiritium fecerunt,deliquerunt:quod popu. Ro. Quiritium bellum cum Priscis Latinis iussit esse,senatusve popu. R. Quiritiū censuit,cōsensit,consciuit,ut bellum cum priscis Latinis fieret:ob eam rem ego,populusq; Romanus,populo Priscorum Latioorum hominibusque priscis Latinis bellum indico, facioque. Id ubi dixisset,hastam in fines eorum emittebat. Voluptatibus bellum indicere per translationem dicimus pro,cum uoluptate pugnare,libidinique,& gulæ frænum ioijcere. Ci. de Sen. Ne bellum uidear indixisse uoluptati. Sic etiam dicimus Indicere concilium, Indicere tributum,hoc est solenniter & publica auctoritate significare,συγκαλέσαι, Liu. lib. 1. ab urbe. Ipsum,qui concilium indixerat,non adesse. Idem. li. 4. Vnde eam pecuniam cōfici posse, oisi tributo populo indicto. Ci. in Verr. Act. 5. Legem sibi indicunt innocentiæ. Indicere spectaculum,est denunciare,& significare futurum spectaculum. Liu. lib. 1. Indici finitimis spectaculum iubet. Indicere funus, est euocare homines per præconem ad funus. Suet. in Cæs. funere indicto rogus extructus est. Indicere iustitium, est imperare cessationem dicendi iuris:quod non aliter quam io maximo reipub. luctu,aut periculo fieri consueuit. Liu. 10. His nuncijs senatus conterritus iustitium indicī iubet.

INDICTIO,onis,[*Specie di tributo,*] ē tributi,uel exactionis geous,qđ a principibus populo indicitur,hoc est imperatur. Pædianus in 4. Ver. Omne genus pensitationis in hoc capite positum est,canonis oblationis,indictioois. De hoc titulus est de Indictionibus lib. 10. Codicis Iustiniani. Vide Annot. Budæi in Pand.

INDICTIVVS,ua,um,σύγκλητος,quod indictum est:ut, Funus indictiuum,ad quod per præconem populus solet euocari. Et indictiuę feriæ,quas coosules uel prætores indicunt.

INDICTVS,cta,dictum,[*Manifesto,con solennità,*]παραγγελθεὶς, dicitur quod est solēniter promulgatum: ut, Indictum bellum dicitur, quod publica auctoritate,& solenoi ritu est denunciatum. Indictū funus,denunciatæ exequiæ. Indictæ dapes. Oui. 4. Fast. Indictas cōcelebrantque dapes. Est præterea Indictus,a,ctum,nomen cōpositum a participio Dictus,& Præpositione In,quod idem significat, quod non dictus,[*Non detto,*] Ter. io Phorm. Quod dictum,indictū est. Liu. lib. 5. Ea se,ut indicta sint,reuocare noo posse. Sic, indicta caussa. ἄρρητος,non dicta,non defensa. Cic pro Q. Rabirio,indicta caussa,ciuem Romanum capitis condemnari coegit.

INDIDEM,pe.c.[*Da quello istesso luogo,*] αὐτόθεν,ab Inde, & Idem,ex eodem loco. Cic. pro Rosc. Amer. indidem ne Ameria , an hosce ex urbe sicarios?

INDIFFERENS,tis,gen. om.[*Indifferente,*]ἀδιάφορον. quod sua natura,neque bonum est,neque malum. Cic. 3. de Fi. Quod illi ἀδιάφορον,dicunt,id mihi ita occurrit, ut Indifferens dicerem. Indifferens homo,qui noo discernit, nec est difficilis aut morosus in re aliqua,[*Accontio,non noioso,*]Sueto. io Iul. Cæs. Circa uictum Oppius indifferentem fuisse docet. Iodifferens dolor apud Stoicos. Gell. lib. 12. cap. 15.

INDIFFERENTER,[*Indifferētemente,senza differenza,*]ἀκρίτως,ἀδιαφόρως, Indifferenter ferre,est æquo animo ferre, ooo magni pendere,Susque deque ferre,[*Comportare,*] Sue. in Domi. Occisum eum populus indifferenter,miles grauissime tulit.

INDIFFERENTIA,tiæ,[*Indifferenza,somiglianza,*]ἀδιαφορία,similitudo,affinitas. Gel. lib. 13. ca. 3. Hoc scripsi de utriusque uocabuli in differentia. Ibidem ca. 11. quanta apud ueteres indifferentia sit.

INDIGENA,næ,pe. co. & commun. gen.[*Colui che habita in quello istesso luogo*]

luogo doue gli è nato] αὐτόχθων, qui in eo loco, quē incolit, natus est: quasi inde genitus. Omnes habitatores aut indigenæ sunt, aut aduenæ, aut conuenæ. Aduenæ, de uno loco uenientes: Conuenæ de diuersis. Indigenæ, qui in ea ipsa regione, in qua habitant, sunt geniti. Cic. de nat. Tertius Hercules est ex Idæis indigenis. Liu. lib. 21. Nec maiores eorum indigenas, sed aduenas Italiæ cultores. Aliquando adiectiui uim habet, iungiturque substantiuis cuiusuis generis. Ouid. 6. Metam. Indigenæve dei. Plin. lib. 14. cap. 6. Dixisse hospiti de indigena uino.

INDIGEM, liberum dixit. Ci. de Or. pro sine liberis.

INDIGENTIA, tiæ, [*Bisogno.*] ἔνδεια, inopia, egestas, penuria. Cice. de Amic.

INDIGEO, diges, gere, [*Hauer bisogno,*] δέομαι, ex In, & Egeo, compositum d, emphoniæ gratia interiecto: significat idem quod simplex egeo: iungiturque nunc genit. nunc ablat. Tere. in And. Quasi tu huius indigeas patris. Cice. de Ora. lib. 1. Illa non tam artis indigent, quam laboris. Cassius. Cicero. Cohortatione te puto non indigere. Huius impersonali Pli. li. 10. usus est: Cum præsidio earum indigetur. Ab Indigeo fit participium, Indigens, [*Bisognoso,*] Ci. de Amic. Quid ille erat indigens mei? Benigne facere indigentibus. Idem 2. Off. Ferre opem indigentibus. Idem 1. de Fin.

INDIGESTE, [*Disordinatamente, mal compostamente, rozamente,*] ἀτάκτως, inordinate, incomposite. Gel. lib. 20. ca. 11. Breuiter, indigeste, incondite.

INDIGESTVS, a, um, [*Mal composto, rozo,*] ἄτακτος, sine ordine. Plin. li. 30. ca. 15 Oui. lib. 1. Met. Rudis, indigestaque moles.

INDIGETES, pe. co. [*Santi,*] οἱ ἀποθεωθέντες, Dij ex hominibus facti, quo nomine dictus est Aeneas, cum pugnans cum Mezentio, nusquam apparuisset. Alij indigetes dicunt esse deos tutelares, quorum nomina uulgari non licet. Liu. 8. ab urb. Lares dij Nouensiles, dij indigetes. Virg 1. Georg. Dij patrij indigetes, & Romule, Vestaque mater. Vbi Seruius: Patrij dij sunt, qui præsunt singulis ciuitatibus, ut Minerua Athenis, Iuno Carthagini. Indigetes dij ex hominibus facti, quasi in dijs agentes. Abusiue tamen omnes dij generaliter possunt dici, Indigetes, tanquam nullius rei egentes. Vide Macrob. lib. 1. de Som. Scip.

INDIGITAMENTA, libri pontificales, qui & nomina deorum, & rationes ipsorum nominum continent. Festus: Indigitamenta, incantamenta uel iudicia interpretatur.

INDIGITO, tas, pe co. [*Chiamare, nominare,*] ὀνομάζω, antiquum uerbū est, idem quod uoco, nomino: ita dictum ab indicando, quasi indico, uel a digitis, quod, quempiam nominantes, quasi digito ostendamus. Macro. Vestales ita Apollinem indigitant, Apollo medice. Idem: Ita ab incolis indigitantur.

INDIGNABVNDVS, [*Sdegnato,*] indignans. Liui. 8. muliebriter indignabunda.

INDIGNATIO, onis, [*Sdegno, ira,*] a Iu. Sat. 1. Facit indignatio uersus. Pli li. 9. ca. 30. Conuertit in se custodum indignationem.

INDIGNOR, ris, [*degnarsi, irarsi,*] ἀγανακτέω, grauiter fero, stomachor, mihi indignum uidetur Cic. 1. de Inuen. Duodecimus locus est, per quem indignamur. Ouid. 9 Metam. quoque Indignere magis, nymphis latura coronas. Ser. Sulpicius Ci. li. 4. Hem nos homunculi indignamur, si quis nostrum interijt. Indignans. particip. [*Sdegnato,*] Freta indignantia. Oui. 11. Met. Corda indignantia longam pacem. Stat. 3. Theb. Indignans, nomen, qui facile indignatur. Col. li. 8. cap. 17. Genus seruitutis indignatissimum. Indignatus, a, um, partic. Virg. 3. Geo. Atque indignatum magnis stridoribus æquor. Procellæ indignatæ, Stat. 3. Syl.

INDIGNITAS, atis, [*Indignità,*] uide Dignitas.

INDIGNVS, a, um, [*Indegno,*] ἀνάξιος, non dignus. Ter. in Eun. Si ego digna contumelia hac Sum maxime: at tu indignus, qui faceres, tamen. Liu. 4. Per indignissimos ex plebe candidatos, omnium etiam dignorum tædium fecerant. Interdum pro miserabili, fœdo, crudeli, [*Miserabile, crudele,*] Idem: Indignis cum sim acceptus modis. Vir. 6. Aen. Atque illi Misenum in littore sicco, Vt uenere, uident, indigna morte peremptum. Interdum pro magno, [*Alto,*] unde Ennius Indignas turres dixit.

INDIGNE, [*Indegnamente,*] ἀναξίως, inhoneste, præter dignitatem. Teren. in Adel. Cui miseræ indigne per uim uitium obtulerat. Idem Clamant omnes indignissime Factum esse.

INDIGNVM, aliquando interiectionis uim habet, & per parenthesim interponitur. Oui 5. Met. Nisi post altaria Phineus isset, & (indignum) scelerato profuit ara.

INDIGVS, a, um pe co. [*Bisognoso,*] ἐνδεὴς, ἄπορος, hoc est, egenus, uel qui indiget. Pli. li 8. c. 40. Stipendiorum indiga. Vir. li. 2. Geo. Haud opis indiga nostræ. Ci. de Inuent.

INDILIGENS, tis omn gen. [*Negligente,*] ὀλίγωρος, ἀμελής, negligens. Ter. in Adel. Vereor, ne indiligens nimium sies. Plin. li. 13. cap. 12. Cum fuerit indiligentior.

INDILIGENTER, [*Negligentemente,*] ὀλιγώρως, negligenter. Tere. in Phor Mei patris bene parta indiligenter tuetur. Cic. ad At. lib. 16. Nihil ab eo, neque indiligenter, neque liberaliter factum.

INDILIGENTIA, æ, [*Negligenza,*] ὀλιγωρία, negligentia. Cicer. ad Q. Frat.

INDIPISCO, is, [*Conseguire, acquistare,*] ἐπιτυγχάνομαι assequor, adipiscor. Plau. in Aulul. Neque partem tibi ab eo, cui sit, indipisces. Pro eodem dicimus Indipiscor, eris, in præterito Indeptus. Lucr. li. 16. Quam quis indeptus nauem erat. Gel. li. 12. pro incipere uidetur posuisse. Achæos Homerus pugnam indipisci ait non tibiarum concitu, uerum consensu tacito nitibundos.

INDIRECTVS, a, um, [*Inornato, rozo,*] ἄτακτος, ἀδιάθετος, incompositus, & inornatus. Quinct. lib. 5. cap. 13. Indirecta actio.

INDISCRIMINATIM, [*Indifferentemente,*] ἀκρίτως, ἀδιαφόρως, indifferenter, & sine discrimine. Varro 4. de Lingua Latina.

INDISCRETVS, a, um, ex in, & discretus participio uerbi discerno cōpositum, [*Che non si puo discernere,*] ἄκριτος, quod discerni non potest. Pli. li. 35. ca. 10. Similitudinis indiscretæ.

INDISERTE, [*Senza eloquenza,*] sine aliqua eloquentia. Cic. ad Q. Fr. lib. 2. Orationem meam collaudauit non indiserte Antistius.

INDISERTVS, a, um, [*Senza eloquenza,*] ἄφραστος, non disertus. Cice. 1. de Nat. Deo. Neque indisertum Academicum pertimuissem. Idem 4. de fin. interpretes indiserti.

INDISSOLVBILIS, bile, [*Che non si puo slegare,*] ἄλυτος, quod dissolui non potest. Ci. de Vniuer. Esse indissolubiles non potestis.

INDISSOLVTVS, ta, tum, [*Legato,*] colligatus, non solutus. Cic. de Vniu. Hæc sunt indissoluta me inuito.

INDISTINCTVS, a, um, [*Confuso, non distinto,*] ἄτακτος, inordinatus, confusus. Quinct. lib. 8. cap. 2. Neque inordinata, indistincta. Indistincte [*Confusamente,*] inordinate, confuse. Gel. li. 20. ca. ult.

INDISTRICTVS, a, um, [*Non offeso,*] non districtus. Oui. 2. Met. Indistrictus abibo, Id est, illæsus.

INDIVIDVVS, dua, duum, [*Indiuiduo, che non si puo separare.*] ἄτομον. quod non potest diuidi, uel quod non separatur. Ci. 1. de Fini. Atomos, id est corpora indiuidua. Indiuiduum a dialecticis dicitur terminus singularis, qui de uno solo prædicatur, ut Socrates de seipso.

INDIVISVS, a, um, [*Indiuiso,*] ἀδιαίρετον, nō diuisum. Indiuisæ ungulæ, quæ fissæ non sunt. Varr. 2. de Re rust. ca. 7.

INDO, dis, didi, ditum, [*Imporre,*] ἐντίθημι, impono. Pla. in Cap Pægnium uocitatus est, post uos nomen indidistis Tyndaro. Quantam indidi. Interdum imprimo, [*Imprimere forte, mandare,*] Pla. in Asin. In nostras scapulas cicatrices indiderunt.

INDOCILIS, le, [*Che non si puo insegnare,*] ἀδίδακτος, qui doceri non potest. Seruius, Indocile est, quod penitus non potest discere. Plin. lib. 30. ca. 45. Hirundines sunt indociles. Cic. 1. de Nat. Deo. Nimis indociles quidam tardique sunt.

INDOCTE, [*Rozamente,*] ἀμαθῶς, imperite. Cice. 1. de Nat. Deo. Non indocte solum: uerum etiam impie faciat, si Deos esse negat.

INDOCTVS, a, um, [*Ignorante,*] ἀμαθὴς, ἀπαίδευτος, rudis, qui doctus non est. Ci. 1. de Fini. Non admodum indoctus. Pla. in Trin. Indoctus quam docte facis. Ci. in Bru. Indocti, inurbani, rustici.

INDOLENTIA, tiæ, [*Priuatione del dolore,*] cum nihil dolet. ἀναλγησία. Cice. 3. Offic. Rem expetendam, uel uoluptate, uel indolentia metiuntur.

INDOLEO, les, & Indolesco, cis, [*Dolersi molto.*] ἀλγέω, ualde doleo. Pli. li. 21. cap. 5. Tanta intentione oculorum opus est, ut indolescāt. Ci. 2. Philip. Quis, qui non indoluerit. Oui. 2. Trist. Multos indoluisse malis. Indoleo genitiuo iunctum. Oui. 11. Met. Successorumque Mineruæ indoluit.

INDOLES, lis, [*Natura, ingegno,*] ab Inolesco, fit per interpositionem, d. & in pueria quidem, atque adolescentibus est significatio quædā futuræ probitatis. Ci. de Sene. Adolescentibus bona indole præditis sapientes senes delectantur. In uiris uero signum est præsentis uirtutis. Idem 3. Offi. Homines, in quibus est uirtutis indoles commouentur. Vnde & pro præstantia quadam uirtutis, atque animi ponitur. Liu. lib. 1. Tanta, inquit, in ea uirtutis, indoles. Lucan. libr. 5. indole si dignam Latia, si sanguine prisco Robur inest animis. Aliquando etiam in malum dicitur: ut apud Liuium lib. 21. Cum hac indole uirtutum ac uitiorum sub Asdrubale meruit. Transfertur quoque ad muta, atque inanimata. Idem: in frugibus, pecudibusque semina ad seruandam indolem ualent.

INDOMABILIS, [*Che non si puo domare,*] ἀδάμαστος, qui domari non potest. Plau. in Casina. Si esses equus, esses indomabilis.

INDOMITVS, a, um, [*Indomito,*] ἀνάγωγος, qui domari non potest, & mitescere. Plau. in Trin. Vt Adolescenti thesaurum indicem indomito, pleno amoris ac lasciuiæ. Indomiti boues, apud Var. 2. de Re rust. cap. 5. Indomitus iuuencus. Colum. lib. 6. cap. 2. Indomitæ animi cupiditates. Ci. 3. Verr. Indomita ingenia. Liu. lib. 21. Aliquando pro magno, [*Grande,*] Virg. 3. Aen. Nate quis indomitas tantus dolor excitat iras? Seruius.

INDORMIO, is, ire, [*Dormire sopra qualche cosa, soprasedere, soprastare,*] ἐπικοιμᾶσθαι, est, in re aliqua dormire. Horat. 5. Serm. Saty. 1. Congestis undiq; saccis indormis. Per metaphorā accipitur, pro [*Cessare, posare*

re posare.] Cice. ad Q Fra. lib. 2. In isto homine colendo indormiui diu Indormire caussæ, est segnius tractare negocium. Cice. 2. Phil. An faces admouendæ sunt, quæ te excitent tantæ caussæ indormitiē?

INDOTATVS, ta, tum, [*Indotato senza doto.*] ἀπροικος, non dotatus, uel dote carens. Ter. in Adel. Indotata est. Indotata ars, Cic. 1. de Ora.

INDVBITO, as, [*Dubitare, diffidarsi.*] ἀπιστῶ, diffido. Stat. 3. Syl.

INDVBITATVS, a, um, [*Certo, & sicuro,*] de quo dubitari non potest. Quin. li. 9. c. 4. Quæ indubitata sunt. Indubitata spes, idem li. 31. c. 3.

INDVBITABILIS, le, [*Certo,*] idem Quinct. li. 4. ca. 5.

INDVBITANTER, [*Certamente.*] ἀναμφισβητήτως, certo. Pli. li. 18. cap. 11.

INDVCIAE, arum, [*Triegue.*] ἀνακωχή, dicuntur quædam quasi pax, uel potius cessatio a bello in certum tempus inter hostes pacta: ita dictę, quod in certum diem a pugnando ocium præbeant. Ci. li. 1. Offic. Cum triginta dierum essent cum hoste pactæ induciæ, noctu populabantur agros, quod dierum essent pactæ, non noctium induciæ. Gellius putat inducias dictas ex tribus dictionibus, Inde uti, iam, quod elapso tempore induciarum, deinceps omnia belli iure agantur. Has Lycaon primus inuenit, fœdera Theseus.

INDVCO, cis, pen. pro [*Introdurre, persuadere, indurre.*] ἐπάγω, εἰσάγω, proprie introduco. Plau. Indue eam in domum. Quandoque est persuadere, illicere, inclinare. Luc. Huius ego animum si induco, ut ab amore meretricis desistat. Ter. in And. Vide, quo me inducas. Quandoque abolere, uellere, [*Annullare,*] Suet. in Cæs. in integrum restituit, inducto priori decreto. Et alibi mulca, inquit, & delata, & inducta, & superscripta inerant. Verbum id iuris est. Origo ea, quod quæ in pugillaribus ceratis scripta erant, ducto per ceram stylo, interliui solent, & obliterari. Accipitur & pro introducere. Cice. 3. Offic. Gyges inducitur a Platone. Tracta hæc significatio a fabularum actoribus, ibi enim personæ induci proprie dicuntur, cum ad agendum proscenium ingrediuntur. Inducere animum, est sibi persuadere. Ter. in Adel. Sic animum induxi meum.

INDVCTIO, onis, [*Induttione,*] idem quod ductus, siue ductio: ut, Inductio aquarum. Ci. 2. de Na. Deo. Aquarum inductionibus terris fœcunditatem damus. Præterea genus argumenti, ἐπαγωγὴ, quo fit a particularibus ad uniuersalia progressus. Inductio (inquit Budæus) argumentatio est, quæ ex concessis sensim laqueos texit ad irretiendum eum, qui semel se interrogandum præbuit.

INDVGREDI, [*Entrare.*] antiqui dicebant metri caussa, pro ingredi, sicut Induperator, pro Imperator: Indupeditus, pro Impeditus. Luc. li. 1. Viamque Indugredi sceleris.

INDVLCO, cas, [*Addolcire.*] γλυκαίνω, dulcem facio.

INDVLCORO, ras, [*Addolcire,*] pe. pro. indulco, ἡδύνω.

INDVLGENTER, [*Piaceuolmente.*] obsequenter, blande, ad nutum, & pro arbitrio alicuius. Ci. ad At. li. 9. Admonens, cum illum uidero, ne minus indulgenter, & ut cum grauitate potius loquar.

INDVLGENTIA, æ, [*Compiacimento,*] obsequium, patientia, quædam lenitas præsertim in filios. Ci. Att. li. 10. Filium patris indulgentia deprauari. Aliquando pro molli permissione, [*VeZZi,*] Quin. lib. 1. c. 3. Mollis illa educatio, quam indulgentiam uocamus, neruos omnes, & mentis, & corporis frangit. Aliquando pro pulchritudine, [*BelleZZa,*] Stat. Egregiæ tanta indulgentia formæ.

INDVLGEO, ges, dulsi, tum, [*Compiacere, far cosa grata,*] καταχαρίζομαι, obsequor, inseruio, facile concedo, & plus æquo permitto. Cic. in Læl. Peccatis indulgens, præcipitem amicum ferri sinit. Idem Tironi: Indulge ualetudini tuæ. Ter. in Heaut. Nimium illi indulges. Item accipitur pro operam dare, & cupiditatibus obsequi [*Attendere,*] Vir. 4. Geo. Quod nec concubitu indulgent. Idem: indulge ordinibus. Aliquando cum accusatiuo. Teren. in Eunuc. Eijciúda est hęc animi mollities: nimis me indulgeo. Indulgeor, passiuum Gel. lib. 10. ca. ult. Animus eorum laxari, indulgerique potuisset. Ab indulgeo fit Indulgens nomen ex participio: quod aliquando significat eum, qui alteri indulget. Plin. lib. 17. cap. 10. Nutricem indulgentiorem esse, quam matrem sæpe conuenit. Interdum accipitur pro pulchro, cui propter insignem formā aliquid indulgetur, [*Bello,*] Quin. Declam 18. Si filio obtigerit indulgentior facies, uultus erectior, refugiat mater amplexus.

INDVLGITAS, tis, [*Compiacimento,*] indulgentia. συγγνώμη, Sisenna hist. li. 3 ut Nonius. Bassus assidua indulgitate uictus.

INDVMENTVM, ti, [*Vestimento,*] ἔνδυμα, uestimentum: ab induo. Gel. l. 16. cap. 19.

INDVCVLA, læ, uestis interioris genus est, ab induendo dictum. Pla. in Epid. Quid erat induta? an regillam induculam?

INDVTVS, huius indutus. Gerere uestem indutui, Tac. li. 16.

INDVO, is, ui, tum, [*Vestire,*] ἐνδύω, ἐνδιδύσκω, ex in, & duo, duis, a Græco δύω, ingredior. Construitur autem uarijs modis, nam quandoque habet duos accusatiuos in uoce actiua, in passiua autem unum: & hoc apud poetas, & historicos, non apud oratores, quos imitādos in primis censeo. Virg. lib. 2. Clypeique insigne decorum Induitur. Curtius: Thoracem indutus procedit ad milites. Aliquando cum uno tantum accusatiuo construitur. Curtius: Loricam, quam raro induebat, amicis orantibus sumpsit. In hac constructione sumitur pro assumo. Ci. 3. Offic. Deponit personam amici, qui induit iudicis. Interdum etiam habet accusatiuum cum datiuo. Cice. lib. 2. de finib. Ex eius spolijs sibi & torquem & cognomen induit. Suet. in Augu. Si mane sibi calceos perperam, ac sinister pro dextro indueretur. Aliquando ultra uerbis actiuis peculiarem, habet alium accusatiuū cum præpositione in, & tunc pro conuerto, siue transformo sumitur. Vir. li. 1. Geo. Cum se nux plurima siluis Induet in florem. Cic. 2. de Diuin. Cum se in nubem induerint. Et pro inijcio, seu immitto. Ci. in Horten. In id ipsum se induit, quod timebat. Gel. Aesopus res salubriter animaduersas, & in animos hominum cum audiendi quadam illecebra induit. Denique cum pro uestio capitur, cōstruitur cum ablatiuo sine præpositione. Curtius: Veste Arabica induitur. Li. 4 ad Heren. Palla inaurata indutus. Quandoque pro illino sumitur. Plaut. Most. Satis boni sunt, si sunt indui pice. Colum. ad uites transtulit pro onero, cum dixit: Ita se induunt uuis, ut nequeāt capere maturitatem. Sumitur & pro implico, [*Inuiluppere,*] Cice. 3. Verr. Sua confessione induatur, ac iuguletur. Cæs. lib. 7 Quo qui intrauerant, se ipsi acutissimis uallis induebant. Et uerum. Aut se stimulis inopinantes induebant.

INDVPEDIRE, [*Impedire,*] apud antiquos, pro impedire. Lucr. libr. 4. Quanto minus indupediri Pauca queunt.

INDVPERATOR, is, [*Imperatore,*] pro imperatore poetæ usurparunt. Ci. de Diui. Vict esset induperator. ex Ennio. Iuuenal. Sat. 4. Quales tunc epulas ipsum glutisse putamus Induperatorem?

INDVRO, as, are, [*Indurare, far duro,*] σκληρύνω, durum facere. Ouid. 6. Met. Induroque niues, & terras grandine pulso.

INDVREO, es, siue Induresco, is, [*Diuenir duro,*] σκληρύνομαι, durus fio. Col. l. 2. ca. 21. Antequam grana indurescant. Quinct. l. 1. c. 4. Frangas citius, quam corrigas, quæ in prauum indurruerunt.

INDVS, ἰνδὸς, fluuius Orientis, secundum Gangem longe maximus, Indiam ab occasu alluens: a quo tota regio nomen accepit. Hunc in se XIX. amnes aiunt recipere: de quo Arrian. de gestis Alexandri lib. 5.

INDVSIARII, [*Chi fa camiscie,*] qui conficiunt indusia. Plaut. in Aul.

INDVSIATVS, [*Chi ueste camiscia,*] qui huiusmodi ueste est indutus. Pla. in Epid. Indusiatam, patagiatam, crocutulam. Varro Intusium appellat per t, non per d, cum ait: Quod intus, a quo Intusium.

INDVSIVM, sij, [*Camiscia,*] χιτωνίσκος, genus uestis, quasi intusium, quod intus, & mox supra subuculam iumebatur.

INDVSTRIA, æ, [*Arte, ingegno,*] φιλοπονία, studium. Auctor ad Heren. in Præfat. operis: Vt industria nostra tuæ morem geramus uoluntati. Ci. 5. Ver. In quo meam industriam ac diligentiam spectari uolo. De industria aliquid facere, [*A posta,*] hoc est, dedita opera. Cic. 1. Offic. Iniuriæ, quæ nocendi caussa de industria inferuntur. Ex industria, idem Quinct. lib. 9. Mastrugam, quod Sardum est, illudens Cicero ex industria dixit.

INDVSTRIE, [*Diligentemente,*] studiose. Col. li. 9. ca. 2. Higinus secretis dispersa monumentis, industrie collegit.

INDVSTRIOR, comparatiuus. Pla. Most. Quo neque industrior de iuuentute erat. Industrium (ait Festus) antiqui dicebant Indostruum, quasi, quicquid ageret, intro strueret, & studeret domi.

INDVSTRIVS, a, um, [*Industrioso,*] φιλόπονος, qui multæ industriæ est. Ci. 5. Verr. Homo nauus, & industrius.

INDVVIAE, arum, ab induendo, [*Vestimenti,*] ἐνδύματα, dicuntur indumenta, quibus quis induitur: ut Exuuiæ ab exuendo, quibus uictores spoliant uictos. Pli. li. 13. ca. 4.

INEBRAE aues, quæ in angustijs aliquid fieri prohibent: & prorsus omnia inebria appellantur, quæ morantur agentem. Fest.

INEBRIO, as, are, [*Inebriare,*] μεθύσκω, ebrium reddo. Iuuen. Sat. 10. Miseram uinosus inebriat aurem.

INEDIA, æ, [*Digiuno,*] ἀσιτία, abstinentia a cibo. Ci. 5. de Fin. Vigilijs & inedia necatus. Pli. li. 11. ca. 54.

INEFFABILIS, le, [*Ineffabile, che non si puo esprimere,*] ἀνεκδιήγητος, quod effari non possit. Pli. li. 28. c. 2. Externa uerba, atque ineffabilia. Idem in Præfat. li. 5. Populorum eius nomina sunt ineffabilia.

INEFFICAX, cis, [*Debole,*] omn. gen. ἀνένεργητος, quod uim aliquid efficiendi non habet. Pli. li. 27. ca. 12. Inefficacius, quam superiora. Idē li. 34. ca. 11. Cypria longe inefficacior.

INEFFIGIATVS, ta, tum, [*Senza forma, che non ha alcuna effigie,*] ἄμορφον, quod non est factum ad aliquam effigiem. Gell. li. 17. ca. 10. Vt illa bestia fętum ederet ineffigiatum.

INELABORATVS, a, um, [*SenZa politeZZa,*] ἀνέργαστος, artificio nō satis excultum. Quin. li. 4. ca. 1. Simplici atque inelaboratæ similis.

INELEGANS, tis, [*Rozo, senza eleganZa,*] ἄκομψος, sine elegantia. Ci. de Clar. Ora. Orationis non inelegans copia.

INELEGANTER, [*RoZamente,*] Ci. 2. de Fin. Diuisit ineleganter.

INELVCTABILIS, le, [*Inuincibile, che non si puo domare,*] ἀκαταπάλαιστος, quod uinci non potest, hoc est domari, & lucta euinci. Vir. 8. Ac Fortuna omnipotens, & ineluctabile fatum.

INEMENDABILIS, le, [*Incorrigibile,*] ἀδιόρθωτος. quod emendari non potest: ut, Prauitas inemendabilis, Quin. li. 1. ca 3.

INEMPTVS,

INEMPTVS,a,um,[Non comprato.] ἀνώνητος,non emptum. Virgil. 4. Geo. Dapibus mensas onerabat inemptis.

INENARRABILIS,le,[Che non si puo narrare,ne raccontare.] ἀδιήγητος,quod enarrari non potest. Pli.li.8.c.7. Misericordiam uulgi inenarrabili habitu quærentes. Inenarrabilis subtilitas. Pli.li. 11.c.2. & li. 10.cap.2. Mar.lib 2. Inenarrabile munus.

INENARRATVS,ta,tum,Gel.lib.12.ca.6.

INENODABILIS,le,[Che non si puo snodare,sciogliere.] ἀδιέξιτος, inextricabilis,quod enodari & dissolui non potest. Cice. de Fato: Nec est caussa cur suscipias res duas inenodabiles.

INEO,is,ire,[Entrare,incominciare,prendere,] εἰσέρχομαι,ingredi. Pla.in Casi. Si tu iubes,inibitur tecum,id est,ingredia tecum Ci.pro Balbo: Ne quis castra Imperatoris iniret. Plaut. Iniit te unquam febris? id est,unquam ne te corripuit febris? inire bellum, incipere, & aggredi. Salust.in Catil. Vos moneo, ut, prœlium cum inibitis, memineritis uos libertatem, & patriam in dextris uestris portare. Inire certamen, Ci. 4.de Fin. Inire beneficium, id est incipere. Ter. in Andr. Beneficium uerbis initum dudum, nunc re cóprobes. Inire consilium,pro capere. Cic. ad Brut. Consilia inire cœpi Brutina plane. Inire caussam & rationem alicuius rei,hoc est, rationem uel caussam cogitando inuenire. Liu lib. 34. non nullarum cupiditatum ne caussam quidem,aut rationem inire possum. Inire Consulatum, est auspicari. Cæsar: Qua ex die Cósulatum iniit Lentulus. Inire cubile alicuius,pro cum uxore eius cócúbere. Ci. de Arusp. resp. Quod ineas cubile,nó sentis. Inire gratiá ab aliquo,est beneuolentiá alicuius demereri. Ci. ad Att.li.7. Dú bonis omnib. summá ineat gratiá. Inire nexú,pro uinciri,& deuinciri,illigari,& detineri,[Legarsi,] Liu. 7. Inire rationé,pro uiá ac modú aliqoid agendi quærere. Teren. in Hec. Ró de integro ineunda est mihi. Inire pro coire. [Usar coito,] Pl.li.7.ca.40. Si ineant opportuno tépore. Initus,us, [coito,] nomé coitú significat. Pli.li.8.c.42. Nec tamen quindecim initus eiusdem animi uslet tolerare. Sic li.10.c.63. Varr.2.de Re rust.cap.7.

INEPTE,[Scioccamente.] ἀπειροκάλως, minus apte,& imprudenter. Plautus in Most. Inepte stultus es, Cice. 1.Tusc. Facit inepte, quisquis Mineruam docet.

INEPTIA,[Sciocchezza.] ἀπειροκαλία, Ter. in Phor. Ut mittam illius ineptias. Ci. Tusc. Ineptiæ pene aniles.

INEPTIO,is,ini,itum,[Far inettie,far cose sciocche,] facio, aut dico, quod neque loco,neque tempori,neque rebus,neque personis conuenit. Ter. in Phor. Ineptis. Idem in Ad.

INEPTVS,a,um,[Sciocco,] ψυχρολόγος, ex In, negatiua particula & aptus componitur,quid autem significet, docet Cice.li. 2.de Orat. Qui tempus quid postulet,non uidet,aut plura loquitur, aut se ostentat,aut eorum,quibuscum est,uel dignitatis, uel commodi rationé non habet,aut denique in aliquo genere aut inconcinnus, aut multus est,is ineptus dicitur.

INERMIS,me,[Senza arme,disarmato,] ἄοπλος,non armatus. Cice. pro Cecin. Arma qui non habuerint,eos inermes fuisse iudices. Et per translationem Inermis dicitur, qui nihil habet, quo caussam suam defendat. Ci.1.de Fin. In altera philosophiæ parte, quæ λογικὴ, dicitur,inermis ac nudus est.

INERMVS,ma,mum.[Disarmato.] idem Vir. 12. Aeneid. Et uulgus inermum. Salu.in Iug. Neque quenquam decere ab inermis pedibus auxilium petere.

INERMO,as,are,[Disarmare,] armis spoliare. Fest.

INERRANS,ἀπλανής,non errans. unde inerrantes stellæ, quæ & fixæ appellantur. Cice.2. de Nat. Deo. Ex stellæ,quæ inerrantes uocantur. Idem. Habent suam sphæram stellæ inerrantes ab ætherea coniunctione secretam.

INERRO,as,ἐμπλανῶμαι,in loco quopiam oberro. Plin. li.1.Epi. Dianam montibus inerrare. Ignis inerrat ædibus, Stat. 1.Syl.

INERS,tis,[Senz'arte,Stupido,pigro,poltrone] ab antiquis accipiebatur pro eo,qui artem nullam nosset,quem Græci ἄτεχνον, appellant. Cic.lib. 3.de Finib. Lustremus animo has artes,quibus qui carebát, inertes nominabantur. Postea tamen consuetudo obtinuit, ut pro ignauo potius,& deside accipiatur. Teren.in Andr. Tam iners, Tam nulli consilij sum. Ci.4. Verr. Inertior,ignauior, magis uir inter mulieres nequam,impura inter uiros muliercula. Vir.li.4.Geo. Seu stabit iners,seu profluet humor. Donatus in Adel. Intelligamus aliter dici non inertem Socratem,aliter non inertem seruum. Iners membris, Pli.lib.8.ca.21. Iners in Venerem.i.segnis ad coitum. Col.lib. 6.ca.27. Aetas iners,senectus, Tibul.li.1.El.1. Corda inertia, Vir.9. Aen. Corpora inertia, Idem 2. Aen.

INERTIA,æ,[Pigritia,poltroneria.] ἀπραγμοσύνη,ῥᾳθυμία,proprie artis ignorationem significat: accipitur tamen pro ignauia, desidia. Ci.in Partit. Animi quemadmodum affecti sunt, uirtutibus, uitijs, artibus,inertijs. Idem lib. 1.ad Quin. Frat. Duo illa relinquamus, atque largiamur inertiæ nostræ.

INERTICVLA,ἀμέθυστος,uitis genus est, uinum ferens: neruis innoxium: unde & nomen habet,quod scilicet iners habeatur in tentandis neruis. Col.li.3. cap. 2. Inerticula nigra potest in secunda quasi tribu esse: quod & boni uini est,& innoxia.

INERVDITVS, a,um, [Ignorante.] ἀμαθὴς,non eruditus. Cice. 1.de Finibus. Epicurus ineruditus. Suet. de Clar. gramm. ineruditissimum fuerat.

INESCO,cas,[Ingannare,adescare,] δελεάζω,quasi esca decipio. translatio sumpta a piscibus & auibus,quæ proprie inescari dicuntur, cum escam captantes capiuntur. Ter. in Adel. Nescis inescare homines. Liu 22. Annibal credere,uelut inescatam temeritatem consulum.

INEVITABILIS,& hoc le,[Ineuitabile.] ἀναπόδραστος, quod uitari nó potest. Oui. ad Liuiam: Sed rigidum ius est,& inuitabile mortis.

INEXATVRABILIS,le,[Insatiabile,] ἀπλήρωτος,insatiabilis. Virgi 5. Aen. Iunonis grauis ira & inexaturabile pectus.

INEXCOGITATVS,[Improuiso,] quod excogitatum non est, Pli. l. 36. c. 15. Nouum & inexcogitatum remedium.

INEXCVLTVS,a,um,[Rozo,] ἀκόσμητος, ἀδόρνατος, inornatus. Gel. li. 14. ca. 21. M. Cato uillas suas inexcultas,& rudes fuisse dicit.

INEXCVSABILIS,le,[Senza scuso,] ἀπροφάσιστος, quod excusari nó potest. Oui.7. Met. Gratis diis,felix,& inexcusabile pectus.

INEXERCITATVS,a,um,[Non essercitato,] ἀγύμναστος,exercitato contrarium. Ci. de Sen. Inexercitati histriones

INEXHAVSTVS,a,um,[Che non si puo uotare,] ἀνεξάντλητος,quod exhauriri non potest. Cic.3 de Leg. erat in eo inexhausta auiditas legendi. Inexhausta metalla,quæ exhauriri non possunt, præ abundantia. Vir.li.7.Ae. Insula,inexhaustis Chalybum generosa metallis.

INEXORABILIS,le,[Che non si puo placare,] δυσπαραίτητος,implacabilis, qui exorari non potest. Virg. 2. Aen. inexorabile fatum.

INEXPECTATVS,a,um, ἀπροσδόκητος, contrarium expectato. Oui. 12. Met. Nec inexpectatus in armis Hostis adest.

INEXPERRECTVS,a,um,[Non suegliato,] nó experrectus. Oui. 12. Met. Sopitus uenis,& inexperrectus Aphydnas.

INEXPERTVS,a,um,[Non prouato,] ἀπείρατος,intentatus, Vir. 4 Aen. Nequid inexpertum frustra moriturs relinquat.

INEXPIABILIS,le,[Che non si puo purgare,] ἀκάθαρτος, quod expiari non potest. Ci. 1.Tus. Cæremonijs sepulcrorum, quas maximis ingenijs præditi,nec tanta cura coluissent, nec inuiolatas tam inexpiabili religione sanxissent. Inexpiabile odium Romanorum in Annibalem. Liu.li.39.

INEXPLANATVS,a,um.[Impedito] ut aperte proferre non possit. Pli.li. 11.ca.37. Metellum Pontificem linguæ adeo inexplanatæ fuisse accepimus,ut Multis mensibus tortus credatur,cum meditatur in dedicanda æde Opiseæ dicere.

INEXPLEBILIS,le,[Che non si puo empire,insatiabile] ἀπλήρωτος,quod expleri non potest. Ci.5.Tus. Omnia rapide appetentem, cum inexplebili cupiditate. Pro eodem etiam legimus Inexpletus: ut,Cædes inexpletæ,apud Stat.8.Theb. hoc est,nondum completæ. Lacrymans inexpletum. Vir.8.Aen. id est, Inexplebiliter, nomen pro aduerbio,ut inquit Seruius.

INEXPLICABILIS,le,[Intrigato] ἄλυτος, ἀδιέξιτος, quod explicari non potest. Pli.li.21.ca.2. De generibus singulis dicere immensum, & inexplicabile est. Inexplicabiles fraudes. Ci. 1. Tus. Pl.lib. 5.ca 5. ad Garamantas iter explicabile. Inexplicabiles uiæ continuis imbribus,unde sese quis facile extricare non queat. Liu.li.40. Laquei inexplicabiles. Quint.lib.5.cap.10.

INEXPLICITVS,a,um,[Intrigato,inuiluppato,] δυσεξέλικτος,intricatum, inuolutum,quod facile explicari non potest. Mar.l.9.

INEXPLORATVS,a,um,[Oscuro,non inuestigato,] ἀκατασκόπητος,explorato contrarium. Liu li.26. Inexplorata stagni uada. Accipitur interdum pro incerto,& incomperto. [Incerto,] Plin.li.35.ca.6. Inexploratæ adhuc inuentionis mihi.

INEXPLORATE, siue Inexplorato, ἀκατασκοπήτως,sine exploratione & inquisitione. Liu.li.6. Inexplorato pabulatum cohortes misere. Gell.li.5.cap.19. non temere,nec inexplorate.

INEXPVGNABILIS,le,[Inespugnabile,] ἀδάλωτος, quod expugnari nó potest. Liu.2. Alto,& munito loco arcem inexpugnabilem fore. Ci. 5.Tus. Tutum,inexpugnabilem,septum,atque munitum.

INEXPVTABILIS,[Innumerabile,] qđ numerari non pót. Col. li.9.ca.4.

INEXTINCTVS,a,um,quod non extinguitur unde Oui.li.6. Fast. igné Vestæ uocat inextinctum,quod semper suppeditatis fomentis a sacris uirginibus,nunquam penitus extinguatur.

INEXTIRPABILIS,le,[Che non si puo stirpare,] quod extirpari non potest. Pli.li.15.cap.20 Radices Inextirpabiles.

INEXTRICABILIS,[Che non si puo strigare,] ἄλυτος, quod extricari non potest,seu unde quis extricare se non potest. Virg. 6. Aeneid. Inextricabilis error. Plin.lib.36.ca.13. Labyrinthum inextricabilem. Inextricabilia uitia. Idem.l.20.ca.21. Ci. Acad. Hæc Inextricabilia esse dicitis.

INEXVPERABILIS,le[Insuperabile,che non si puo uincere] ἀνυπέρβατος, quod superari non potest,ut, Inexuperabilis uis fati. Liu. 8. idem 5. Alpes inexuperabiles.

INFABRE,penult. correct.[Senza artifitio,rozamente,] ἀκόμψως, inartificiose, inornate,impolite: sicut Affabre,pulchre,& ornate. Liu. lib.

lib. 39. Hor. 2. Serm. Saty. 3. Quid scalptum infabre.

INFABRICATVS, a, um, [*Rozo,*] ἀκατασκεύαστος, ἀείργαστος, non fabricatus, impolitus. Virgil. 4 Aen. & robora siluis Infabricata.

INFACETIAE, arum, [*Rustichezza,*] inurbanitates, & rusticitates. unde Catullus annales Volusij dicit esse plenos infacetiarum.

INFACETVS, a, um, [*Non faceto, rustico,*] inurbanus, rusticus, nihil salis habens, aut leporis. Plau. in Truc. Infacetus Lemno aduenit? Non infacetus homo. Cice. 3. Offic. Non infaceto lepore. Pli. li. 37. cap. 2. Infacetum mendacium. Ci. pro Coelio.

INFACVNDIA, dicendi inscitia. Gell. li. 11. ca. 16.

INFACVNDVS, nulla dicendi facultate praeditus. Liu. 4.

INFAMIA, ae, [*Infamia, dishonore,*] ἀτιμία, δυσφημία, probrum, nota turpitudinis. Ter. in Andr. Ne unquam infamiae ea res sibi esset. Ci. 5. Ver. Nihil ad tuas aures de tua infamia peruenisse.

INFAMIS, me, pen. pro. [*Infame, uituperato,*] ἄτιμος, qui ob uitium aliquod, aut turpitudinem male audit, aut cui fama est parum secunda, aut integra. Ci. 6. Verr. Multas familias in perpetuum infames tuis stupris, flagitijsque fecisti. Terent. in Heaut. Ea caussa magis Patiar flagitijs tuis me infamem fieri? Infamis dictus est ab antiquis, digitus propter ignauiam: quoniam indigere uideatur aliorum defensione. Persius Saty. 2. Infami digito lustralibus ante saliuis Expiat. Iuuen. Mediumque ostenderet unguem. Nam ueteres, cum aliquē medio digito indicabant, latenter eius significabant infamiam: cuius rationem propter nimiam obscoenitatem hic consulto praetermittimus. Si quis tamen nosse cupit, uideas prouerbium, Digitum medium ostendere.

INFAMO, as, are, pen. pro. [*Suergognare, infamare,*] ἀτιμάζω, infamia afficio, ignominiam uel notam inuro. Cice. Dolabellae: Vt tua moderatio aliorum infamet iniuriam. Quinct. lib. 10. cap. 1. Senecam infamauit. Interdum pro diuulgare, [*Diuolgare.*] Liu. lib. 40. Infamandae rei caussa ianuam obseruari iubet. Infamare agrum, deuastare, [*Dar il guasto.*] Col. li. 2. cap. 7. Vt ager saepius infametur. Infamatus participium. Ouid. 14. Metam.

INFANDVS, a, um, [*Smisurato,*] ἄρρητος, ingens, immensus, inenarrabilis, nefarius, a fando, quod oratione exprimi nō possit, aut debeat Vir. 2. Aen. Infandum Regina iubes renouare dolorem Mart. li. 9. Infandas poenas. Cice. de Orat. Si crudelis, si infanda. Virg. 4. Aen. Infandum si fallere posset amorem. Ponitur pro interiectione. Idē 1. Georg. Infandum, sistunt amnes, terraeque dehiscunt. Idem lib. 1. Aen. Nauibus (infandum) amissis.

INFANS, tis, [*Fanciullo, bambino,*] substantiuum, dicitur puer, qui nōdum fari coepit. Ci. 3. Ver. Infanti pupillae fortunas patrias ademit. Oui. 15. Metam. Sine uiribus infans. Accipitur aliquando pro brutorum animalium, atque ipsarum etiam auium foetu, [*Parto.*] Plin. Quadrupedes infantes suos cognoscunt. Idem li. 10. ca. 63. Geminos uolitat amplexa infantes. Adiectiuū uero capitur pro paruo, [*Piccolo,*] Idē lib. 22. cap. 22. Infantis boleti. Interdum non facundus. Cice. in Bruto: Scipionem, accepimus, non infantem fuisse. Per translationē pro stulto, & quasi loqui nescientе, [*Stolto,*] Cice. ad Q. Frat. Nihil accusatore Lentulo infantius. Lib. Rhet. 2. ad Here. Dum expedite loqui nolunt, infantissimi reperiuntur.

INFANTIA, tiae, [*Infantia, età del fanciullo fino a sette anni,*] νηπιότης, aetas hominis usque ad annum septimum, quod ad id fere tempus satis commode fari non possimus. Quinct. li. 1. c. 1. Quantum in infantia praesumptum est temporis adolescentiae acquiritur. Dicitur etiam infantia, cum quis rem aliquam nouit, quam tamen explicare non potest. Ci. li. 3. de Orato. Neque infantiam eius, qui rem norit, sed eam explicare dicendo non queat: neque inscitiam eius, cui res non suppetit, uerba non desint, esse laudandam.

INFANTARIA, [*Donna di parto,*] pro puerpera. Martial. lib. 4. infantaria non est.

INFARCIO, cis, impleo, [*Empire, infarcare,*] ἐμπλέκω Pli. li. 35 c. 14. Fornacum modo circundati, utrinque duabus tabulis infarciuntur uerius, quam instituuntur. Col. li. 12. c. 53. Largum salem infarcito. infarcire uerba, inculcare, & sine ordine inserere. Ci. in Or. infarciēs uerba, quasi rimas expleat.

INFATIGABILIS, [*Che non si stanca,*] ἀκάματος, qui non defatigatur: ut, Infatigabilis cursus. Pli. lib. 18. ca. 19.

INFATVO, as, are, [*Far impazzire,*] ἐμμωραίνω, fatuum facio. fit enim a Fatuus, & praepositione In, quae eius significationem auget. Cic. pro Flacc. Neminem adeo infatuare potuit, ut ei nummum ullum crederet. Idem 3. Phi. Vt hominem stultum magis etiam infatuet mercede publica. Infatuatae mulieres dictae, quae Faunorum ludibrijs attinguntur. Et similiter Infatuati uiri, quos nunc uulgus spiritu correptos nominat.

INFAVSTVS, sta, stum, [*Sfortunato, infelice,*] δυστυχής, infelix, infortunatus. Ouid lib. 4. Metam. Bella infausta gerunt.

INFECTORES [*Tintori,*] βαφεῖς, qui lanam colore aliquo inficiunt, id est, tingunt. Cice. Coelio. Curtius dibaphum cogitat: sed eum infector moratur. Plin. libr. 20. cap. 7. Quo infectores lanarum utuntur. Infector succus, [*Da tingere,*] quo lanae, uel quidpiam aliud tingitus, & inficitur. Plin li. 21. ca. 23.

INFECTVS, a, um, [*Tinto, macchiato,*] ab Inficio, idem est, quod tinctus, maculatus, uenenatus, βεβαμμένος Plin lib. 11. cap. 37. Mulieribus etiam palpebrae infectae quodam modo, tanta est decoris affectatio, ut tingantur oculi quoque. Suet. in Caligula: Inuenta & arca ingens uariorum uenenorum plena: quibus mox a Claudio demersis, infecta maria traduntur, non sine piscium exitio. Seneca: Diu in istis uitijs iacuimus: elui difficile est: non inquinati sumus, sed infecti Est praeterea Infectus nomen adiectiuum, compositum ex In, negatiua particula, & participio Factus, idem significans quod non factus: ut, Infectum argentum, [*Non fatto, rozo,*] Infecta pace, Infecto negocio. Plau. in Capt. Quod male feci, crucior modo, si infectum fieri posset. idem in Amph Facta, infecta esse acclamitat. Ter. in Eunuc. Infecta pace, ultro ad eum uenies. Liu. lib. 34. Argenti infecti, &c. id est non signati, nec caelati.

INFECTVS, tus, [*Tintura,*] βαφὴ, accipitur pro tinctura, Pli. li. 8. ca. 48.

INFELICITAS, atis, [*Infelicità,*] δυστυχία, aduersa fortuna. Terent. Adel. Quid; hoc infelicitatis? Cice. lib. 1. de Fin. infelicitatem in dolore ponitis.

INFELIX, cis [*Infelice, misero, sfortunato,*] δυστυχὴς, infortunatus, miser. Terent. in Eun. At ego infelix, neque ridiculus esse, neque plagas pati Possum. Infelix, & aerumnosus. Ci. 7 Ver Infelix, non fęcundus, in quit Seruius in illud Vir. 5. Eclog. Infelix lolium, & steriles dominantur auenae. Ci. pro Rab. Caput obnubito, arbori infelici suspendito. Vir. 2. Geor. Frugibus infelix.

INFELICITER, [*Infelicemente, disgratiamente,*] δυστυχῶς, misere calamitose Ter. in Eun. Liu. lib. 1.

INFELICITO, as, are, [*Fare infelice*] δυστυχῆ ποιῶ, infelicem & miserū facere. Plau. in Cas Dii me infelicitent.

INFENSO, as, are, [*Essere piu che nimico,*] pro infensum esse. Tac. li. 13. Vt, quasi infensantibus Deis, exitio tradi crederetur. Idem lib. 5. Infensare pabula. Idem lib. 13. Infensare Armeniam.

INFENSVS, a, um. [*Piu che nemico,*] ἐχθρὸς, iratus, male alicui cupiens. Ter. in And. Me infensus seruat, ne quam faciam in nuptiis fallaciam. Suet. in Vitel. Nullis infensior, quam uernaculis. Cic. 1. Verr. Qui illi inimici, infensique sunt.

INFER, [*Di sotto*] apud antiquos legitur pro infra, sicut Super. Cato de Re rust. cap. 149. Vbi super, inferque uicinus permittet. Sunt tamen qui hoc in loco Super & Infer malint esse antiqua adiectiua, ut, Super uicinus dicatur, qui a superiori parte fundum contingit, Infer, qui ab Inferiore.

INFERCIO, cis. Ci. Orat Ne inferciens uerba quasi rimas expleat.

INFERI, rum, [*Demonij Infernali,*] Ci. de Nat. Hercules apud inferos.

INFERIAE, arum, χοαὶ, ἐναγίσματα, sacrificia, quae inferis soluuntur. unde Inferias facere, est manes sacrificijs placare. Virg. 10. Aen. Viuentes rapit inferias. Ci. de Nat. Deo. li 3. Tertius est ex Idaeis dactylis, cui inferias afferunt. Vir. 9 Aen. Absenti ferat inferias. Oui. 5. Fast. Inferias tacitis manibus illa dabunt.

INFERIOR, & hoc inferius, [*Inferiore,*] comparatiuū ab inferus. Cice. 1. Verr. Tu cum omnibus rebus inferior sis. Tac. l. 3. Inferius maiestate sua rati, si palam lamentarentur.

INFERIVS, comparatiuum aduerbiale. Ouid 2. Meta. Inferiusque suis fraternos currere Luna Admiratur equos.

INFERNALIS, & le, [*Infernale, del inferno,*] καταχθόνιος, ab Infernus fit, cum est substantiuum, unde Infernales Furiae.

INFERNAS, atis, sicus supernas, omnis gen. Pli. li. 16. cap. 39.

INFERNVS, [*Inferno,*] ᾅδης, pro inferorum loco, in singulari gene. masc. in plurali neutri generis esse, auctores sunt grammatici, cuius tamen rei nullum ex classicis testimonium proferunt, nisi fortassis ex sacrae scripturae interpretibus, quos ea in re non imitabimur. Est enim re uera inferus, a, um, [*Infernale,*] nomen adiect. significās id quod est infra nos, sicut supernus, quod supra nos est. Plin. lib. 2. cap. 47 Infernus fluctus ex imo maris spirat. Infernae umbrae. Mart. lib. 1. Inferna stagna Liu. 8. Inferni dii, Idem lib. 31. ab infernus fit, Inferne, aduerbium κάτωθεν.

INFERO, pen. co. infers, intuli, illatum. [*Portar dentro,*] εἰσφέρω, introporto. Lact. lib. 2. Aurea uasa templis inferantur. Interdum pro inijcere, [*Gettare,*] ut, Inferre manus. Ci. in Parad. Et aeque peccare se, si priuatis, ac si magistratibus manus inferantur. Inferre se, pro, cum impetu irruere, [*Lanciarsi,*] Liu. lib. 2. Adeo concitato impetu se intulerant Hetrusci, ut funderent ipso incursu Aricinos. Inferre damnum, cladem, detrimentum. Caes. 2. bel. Ciu. magnisq; ultro illatis detrimentis, eos qui irruptionem fecerant, in oppidum reijciebāt. Interdum subijcere, seu opponere [*Sopporre,*] Lactant. lib. 1. Quod clarum fiet exemplo, quod inferemus. Interdum introducere. Liu. lib. 1. Lucus erat, quem medium ex opaco specu fons perenni rigabat aqua, quo quia se persaepe Numa sine arbitris, uelut ad congressum Deae, inferebat. Camoenis eum locum sacrauit. Interdum pro ingerere. Cice. lib. 3. Offi. Turpe est, & ualde uitiosum in re seuera, conuiuio dignum, aut delicatum aliquem inferre sermonem. Interdum pro concludere. [*Concludere,*] Seneca: Cum his argumentis quod

quod proposuerit, intulisset. Interdum pro contra ferre. Cæs. li. 1. Romani conuersa signa bipertito intulerunt. Inferre arma, est bellum gerere, [*Guerreggiare.*] Epist. ad Octa. Quibus cogitas arma inferre? Inferre crimen, est obijcere. Idem in Læli. Ne in criminibus aut inferendis delectetur amicus, aut credat oblatis. Stuprum inferre. Cice. in Parad. Quamcunque in domum stuprum intulerint, eandem esse labem libidinis.

Infernus, a, um, Inferior, Infimus, [*Cio che è di sotto, infero.*] ὑποκάτω, κατώτερος, κατώτατος. quod est infra, quemadmodum Superus, a, um, quod est supra. Cice. 1. Tuscu. Tanquam ab oculis caliginem dispulit, ut omnia supera, infera, prima, media, ultima uideremus. Ab Inferus dicti sunt Inferi, quod infra nos circa terræ centrum credantur habitare. Ci. pro Cluent. Nisi forte ineptijs, ac fabulis ducimur, ut existimemus illum apud inferos impiorum supplicia perferre. Inferum mare, Tyrrhenum; sicut Superum, Adriaticum, quod ex urbe Roma uersus Adriaticum euntes, fere semper ascendunt, contra ad mare Tuscum uenientes descendūt. Aut certe, quòd Adriaticū mare Italiam ab Oriente alluit, Tirrhenum ab Occidente, & Meridie.

Inferueo, es, siue, Inferuesco, is, [*Bollire,*] idem quod serueo. Hor. 2. Serm. Sat. 4. Hoc ubi confusum sectis inferbuit herbis.

Inferuefacio, eis. Col lib. 9. cap. 12.

Infesta, signa, [*Insegne, bandiere contro al nimico.*] πολέμια σημεῖα, dicuntur quæ aduersum tendunt. Cæs. 6. Bel. Gal.

Infeste [*Noiosamente,*] noxie. Liu. li. 26.

Infestiuus, [*Spiaceuole, non faceto,*] ἀκατάτρεπτος, σκαιὸς, infacetus, iniucundus. Gel. Homo sub agresti ingenio, & infestiuo.

Infesto, stas. [*Molestare,*] ἐνοχλέω, diuexo, molestiam infero. Pli. li. 7. ca. 2. Quos a gruibus infestari Homerus prodidit. Infestare, pro uitiare. Pli. li. 15. Arborem musco rubro infestari. Infestantur uinea Austris. & Euris. Col li. 3. cap. 22. Infestat infantes editos plenilunium. Pli. li. 7. cap. 6. Vnde Infestatio, ἐνόχλησις.

Infestus, a, um, [*Inimico, piu che inimico,*] ἀντιπαρὸς, ἐχθρὸς, qui alicui bellum infert: & est plus quam inimicus. Ci. 5. Ver. Quis hunc audet dicere aratoribus infestum, & inimicum fuisse? Accipitur etiam passiue pro eo, qui infestatur. Cice. pro Rosc. Amer. Filij uita infesta, sæpe ferro, & insidijs appetita. Nigidius Infestum a festinando dici putat. qui enim instat alicui, eumque properans urget, & opprimere eum studet atque festinat: & contra de cuius periculo, & exitio festinatur: horum uterque Infestus dicitur, ab instantia fraudis, quam uel facturus alicui uel passurus est. Infestum mare habere, ut annotauit Nonius, significat latrocinando mare infestare. Cice. lib. 3. de Rep. Cum quæreretur ex eo, quo scelere impulsus, mare haberet infestū uno myoparone: eodem, inquit, quo tu orbem terræ. Senectus infesta, hoc est, molesta, & grauis. Liu. 1. Indies infestior Tullij senectus, infestius cœpit regnum esse. Signa infesta, quæ aduersum tendunt. Cæs. 6. Bel. Gal. Vbi quos fugere credebant, infestis signis ad se ire uiderunt. Liu. 2. Infestis hastis prouolant duo Fabij.

Inficias, tantum accusatiui casus est, & pluralis num. & solum, cum Eo, it, iungitur, & sine præpositione ut, Hic inficias iturus est [*Negare.*] hoc est negauit. Ter. in Adel. Si inficias ibit.

Inficialis, le, [*Negatiuo,*] ut Inficialis status, quo itur inficias, & negantur obiecta. Ci. in Top. Inficialis, aut coniecturalis, appellatur.

Inficiatio, onis, [*Negatione.*] ἐξάρνησις, negatio. Ci. 2. de Ora. nostræ causæ plerunque inficiatione defenduntur. Vide Inficior.

Inficiator, toris, [*Negatore,*] ἐξαρνούμενος, qui negat se uel debere quod actor petit, uel commisisse, quod accusator obijcit. Ci. li. 2. de Ora. Si ille inficiator probasset iudici. Inde status coniecturalis dicitur inficialis, quo negamus, quod uel petitur, uel obijcitur. Ci. in Cati. Hos non tam milites acres, quam inficiatores lentos esse arbitror. Mart. li. 2. In ius, o fallax, atque inficiatoe, eamus.

Inficio, is, ere. pen. cor. ex In, & Facio, [*Tingere,*] βάπτω, tingo, imbuo. Plaut. in Truc. Infecisti pallulam. Cæs. Bel. Gal. Omnes se Britanni glasto inficiunt. Per translationem sumitur pro uitio, seu maculo, [*Macchiare,*] Ci. li. 5. Tus. Ocio, languore, desidia animos infecimus. Liu. Hoc luxu, & peregrinis infecti moribus. Item uenenare, [*Velenare,*] Virg lib. 2. Geo. Pocula si quando sæuæ infecere nouercæ. Plin. li. 22. Nimio fumo inficiuntur spes. Hoc uerbum Diomedes a Fuco componi existimat: dicit enim, Facio, Conficio: Fuco, Inficio, sed aspera nimis uidetur compositio, licet a significatione non abhorreat.

Inficior, aris, deponens, [*Negare.*] ἀρνοῦμαι, nego dicto, non facto. unde Inficiationes, debitæ rei negationes. Plau. in Cist. Omnia inficiatur, quæ dudum confessa est. Ci. in Catil. Cum id posset inficiari, repente confessus est.

Infidelis, le, [*Infidele, senza fede.*] ἄπιστος, qui promissa non stat, nec fidem promissam exoluit, quin potius uiolat. Cæs. 7. Bel. Gall. qui erant per se infideles, aperte bellum parare cœperunt. Cice. ad Catonem lib. 15. Vt ex alienissimis socijs amicissimos, ex infidelissimis firmissimos redderem.

Infidelitas, atis, [*Infidelità,*] fides uiolata, perfidia. Cæsar. 8. Bel. Gal. Infidelitatem eius sine ulla perfidia iudicauit comprimi posse. Ci. pro Mil. Quantæ infidelitatis in amicis. Idem 5. Tusc. Amicitiarum infidelitatem extimescebat.

Infideliter, [*Infidelmente,*] ἀπίστως, Cic. ad Brut. Infideliter suadere.

Infidus, a, um, pen. pr. [*Infido, di cui non si dee fidare,*] ἄπιστος, nō fidus, cui non est fidendum. Cice. de Amic. Cum exul esset, se intellexisse, quos fidos amicos haberet, quos infidos. Liu. 7. Latinorum infidum iamdiu fœdus. Vir. 2. Geor. Infidos agitans discordia fratres. Hor. 1. Carm Ode. 35. Vulgus infidum.

Infigo, gis, pen. pro. [*Ficcare dentro,*] ἐμπήγνυμι, intus figo. Cic. 4. Tusc. Gladium hosti in pectus infigit. Infixa in tergis hostium pila. Liu. l. 27. Infixa animis religio. Idem 29. Telum infixum educere. Ouid. 13. Met. Hærent infixi pectore uultus. Virg. 4. Aen.

Infimates, [*Huomini di bassa conditione,*] οἱ ὑστεροῦντες, qui ex infima plebe sunt, ut Summates, qui maximæ summæ nobilitatis. Plaut. in Stich. Summates, atque Infimates.

Infimo, as, p. c. [*Abbassare,*] deprimo, infimum facio. est enim contrarium uerbo Sublimo. Apul. de Dæmonio Socratis: Ingenia illa ad beatitudinem sublimata sunt, hæc ad miserias infimata.

Infimus, a, um [*Infimo,*] superlatiuum. Plaut. Curcul. In loco infimo boni homines atque dites ambulant. Infimi homines, [*Ignobile,*] id est, contempti, nullo in honore habiti, uel abiectæ conditionis. Terent. in Eunuc. Quem ego esse puto infra omnes infimos homines. Cice. pro Flacc. Si quem infimo loco natum, nullo splendore uitæ, nulla commendatione famæ, defenderem. Idem 2. de Fin. In quo nihil æque nec summum, nec infimum, nec medium, nec ultimum, nec extremum sit.

Infindo, is, ere, [*Fendere,*] ἐγχαράσσω, findendo incido. Vir. Ecl. 4. Telluri infindere sulcos.

Infinitas, tis, [*Eternità,*] ἀπειρία, perpetuitas. Ci. 1. Offic. Vt ab illa discedatur infinitate.

Infinite, [*Eternamente,*] perpetuo, indefinenter. Ci. in Parad. Suppellectilem & uestem infinite concupiscenti.

Infinitio, onis. Ci. 1. de Fin. Infinitio, quam ἀπειρίαν, uocant.

Infinito, ablatiuus loco aduerbij. Pli. li. 15. c. 8. Quicquid in Creta nascitur, infinito præstare ceteris eiusdem generis alibi genitis.

Infinitus, a, um, [*Infinito, senza fine.*] ἄπειρος, finito contrarium. Cic. pro Rosc. Com. Qui tantas, & tam infinitas pecunias repudiarit. Infinitæ altitudinis spelunca. Ci. 6. Ver. Infinitum imperium, quod minime ferendum uidetur. Cic. 4. Verr. M. Antonij infinitum illud imperium senserant.

Infinitiuus, modus, ἀπαρέμφατον, sine alterius uerbi adminiculo poni solet: ut apud Vir. 1. Aeneid. Me ne incepto desistere uictam? quo in loco subintelligitur, Oportet uel decet. Ponitur etiam frequentissime infinitiuus pro præterito imperfecto indicatiui. Ter. in Eunuc. Inuidere omnes mihi, pro inuidebant. Ideo autem dicitur Infinitiuus, quia alij modi definiunt personas & numeros: hic autem sine numeris, & personis est, & habet solum præfinitum tempus, præsens, præteritum, & futurum: ut, Amare, præsens: Amasse, præteritum: Amatum ire, futurum.

Infirme, [*Debolmente,*] Cice. Epi. Intelligebam, socios infirme animatos esse.

Infirmatio, [*Confutatione,*] confutatio. Ci. l. 1. de Inuen. Iudicatio est, quæ ex infirmatione & confirmatione rationis nascitur controuersia. Infirmatio rerum iudicatarum. Ci. de Lege Agr.

Infirmissimus, homo. Ci. in Pisonem. Caput infirmum. Hora. 1. Epist. 17. Leuissimæ, ac infirmissimæ causse. Ci. pro Clu.

Infirmitas, [*Infirmità, debolezza.*] ἀσθένεια, debilitas illa, quæ uel ex morbo contigit. Cice. de Sen. Vt infirmitas est puerorum: sic senectutis maturitas naturale quiddam habet. Idem pro Syll. Infirmitatem corporis animi uirtute superauit.

Infirmo, as, are, [*Indebolire.*] καταλύω, debilitare, infirmum reddere, & etiam refellere: ut, Infirmare argumenta. Ci. de Diuin. Nec ea dico, quæ si dicam, infirmare non possis. Infirmare fidem testis ad iudicem, Cice pro Rosc. Com. est infirmum reddere testem, aut saltem fide indignum. Idem 7. de Nat. Deor. Quæ uos Academici infirmatis & tollitis?

Infirmus, [*Infermo, debole.*] ἀσθενὴς, non firmus, imbecillis, & debilis. Cic. 2. Acad. Sum admodum infirmus. Inops & infirma classis. Cic. 7. Verr. Aetate affecta, & uiribus infirmus homo. Idem 6. Verr. Infirmi saporis uinum, debile, & quod linguam non ferit, aut pungit. Col. lib. de Arb. cap. 3. Humidis & planis locis infirmi saporis uinū, ac perenne faciunt.

Infirmior, comparatiuum. Hor. 1 Ser. Sat. 9.

Infit, [*Comincia, dice,*] uerbum defectiuum, auctore Festo, idem est quod Incipit. Pla. in Aulul. Infit postulare. Sæpius accipitur pro Inquit. Liu. 1. Infit annum se tertium & nonagesimum agere.

Inflammo, as, [*Infiammare*] φλογόω, incendo. Cice. 5. Ver. Quam cum inuestigare Ceres uellet, dicitur inflammasse tedas ijs ignibus, qui ex Aetnæ uertice erumpunt. Idem 7. Ver. Classem, in litus expulsam, & eiectam, inflammari, incendique iussit. Per translatio-

nem

nem pro augere,[*Crescere*,Ci.s Ver.Cum sint parati,qui concionibus & legibus hanc mundi im Senatus inflammare conentur.Inflammari passiue.pro uehementer appetere,& desiderare aliquid.Ci. de Amicitia:Honorum cupiditate quidam inflammantur.

INFLATIO,nis,[*Infiamento*,]Ci.de Diuin.

INFLATVS,animus, [*superbo*,] superbus,elatus.Cic. 3.Tuscu.Inflatus & tumens animus in uitio est.

INFLATVS,us,[*Fiato,inspiratione*.]ἐμφύσησις,ipse inflandi actus.Ci. 4. Acad.inflatu tibicinis.Inflatus diuinus,pro afflatu, & inspiratione. Ci.1.de Diu.Instinctu,inflatuque diuino futura renunciar.

INFLECTO,is,ere,[*Piegare,torcere*,]κάμπτω,idem,quod flecto:Cęs.s. Bell.Gal.Cum ferrum se inflexisset.Cic.7.Ver. Vbi primum ex alto sinus ad urbem ab littore inflectitur. Vestigium cursus sui inflectere,a cursu suo declinare.Ci.2 de Nat. Deo. Oculos aliquorsum inflectere.Ci.ad Quir.post Red Voces inflectere cantu. Tib.lib. 2. Eleg.7 Inflexus,participium,ut Aratrum inflexum.Vir.1 Geo. Incuruum,& leuiter a summo inflexum bacillum,Cic.1.Diui.Ceruix inflexa.Vir.li.3.Ae.Genu inflexum.Proper.l.3.Eleg 9.Inflexus, us, nomen: ipse inflectendi actus.Pli.li.11.cap.25.

INFLEXIBILIS,le, [*Che non si puo piegare*,] ἀκαμπής, quod inflecti non potest.Pli.li.28.ca.12.Pli.Epist.3 17.Inflexibilem obstinationem debere puniri.

INFLEXIO,onis,[*Piegamento*,]κάμψις,inflectendi actus.Ci. de Vniu. Laterum inflexio.idem 3.de Ora.

INFLIGO,gis,pen.pro.[*Percotere,dare colpi*.]ἐντείνω,ictum infero,incutio,ex In,& Fligo,uerbo antiquo,quod erat sternere.Plin lib.8.cap. 36.colaphis inflictis exanimantur.Cic.in Piso. Quę discessus meus reipublicę uulnera inflixit.Idem Vati.Si hanc reip.mortiferam plagam inflixisses.

INFLO,flas,are,[*Soffiare,gonfiare*,]ἐμφυσιόω,turgefacio, a folle, qui flatu turgescit,tractum.unde tibicen buccinam uel calamos inflare dicitur,pro tibia canere,uel calamis.Varro 3.de Re rust.ca.13. Cum cantare esset iussus,buccinam inflauit. Inflare ambas buccas, iratorum proprium.Hor 1.Serm.Saty.1 Quin Iuppiter ambas Iratus buccas inflet.Inflare,turgescere,timere,& efferri, uel superbire. Ci.1.de Leg.Antipater paulo inflauit uehementius.

INFLVO,is,xi,xum,[*Scorrere,inondare dentro*,]εἰσρέω, illabor, introfluo.Col.li.1.Ne quis humor influere possit.Cic.4. Tusc.Hypanis fluuius ab Europę parte in Pontum influit Influere in aures hominum,id est,sensim irrepere.Ci.in Lęl. Quibus blanditijs Papirius influebat in aures.

INFODIO,di,sum,[*Cauare,incauare*.]ἐνορύττω, humi defodio, terra obruo.Virgil.2.Aeneid.Georg.Quam lętum infodias uitis genus. Nonnunquam fodio.Col.lib. 4. Campestris locus alte duos pedes infodiendus est.

INFORMATIO,nis,[*Il primo schizzo*.]ὑποτύπωσις, σκιαγραφία, proprie dicitur prima illa & rudis forma, quę ab artifice operi alicui inducitur.per translationem accipitur pro rudi quadam & imperfecta ratione a natura primum animo impressa.Cic.1.de Na.De. Quod genus hominum,quod non habeat anticipationem quãdam Deorum, quam appellat πρόληψιν,Epicurus,hoc est, anteceptam animo rei quandam informationem.

INFORMIS,me,[*Sformato,senza forma,rozo*.]ἄμορφος,sine forma. Plin. lib.7.cap.15.Caro informis,inanima.Informe cadauer, ad Heren. Cum res muta,aut Informis fit eloquens,& formata: Vir.8.Aenei. Hyemes informes.Hora.2.Car.Ode 10.

INFORMO,as,are,[*Far la prima bozza,fare il primo schizzo*.]ὑποτυποῦν, est primam illam & rudem operi alicui formam inducere.Virgi.li. 8.His informatum manibus,iam parte polita,Fulmen erat.Per translationem accipitur pro,in mores cõponere, ὑθοποιεῖν, seu certam formam morum imprimere animo.Ci.pro Archia.Quibus artibus ętas puerilis ad humanitatem informari solet.Animus bene a natura informatus,Ci.2.in Pis.

INFORO,as,pen.co.a foro compositum, [*Far fauola del foro,forare*,] ἐν ἀγορᾷ διαθρυλλεῖν,Herodiano,in foro traducere, fori fabulam facere:ut Incomitiare per comitium diuulgare.Plaut.in Cur. Licet ne inforare,si incomitiare non licet?C.Non inforabis me quidem. Aliquando intus Foro.Pli.lib.17.ca.14. Timebant prisci truncum findere: mox inforare ausi.

INFORTVNATVS,a,um,[*Infelice,misero,sfortunato*.] δυστυχής, infelix, miser,calamitosus,ęrumnosus.Ter.in Eun.O infortunatum senem. Ci.Att.li.2.Nihil me infortunatius.

INFORTVNIVM,nij,[*Infelicità,disgratia,miseria*.]δυσπραγία, infelicitas,calamitas,ęrumna.Ter.in Adel.Si attigisses, ferres infortuniũ. Infortunium habere.calamitosum esse.Liu.1.Ni pareat patri,habiturum infortunium esse.

INFORTVNITAS,atis,[*Infelicità*,]Idem.Gel.li.6.ca. 1.

INFRA,[*Di sotto*,]ὑπό,ab In,nasci uidetur,cuius significatio nota est. Et sine casu quidem aduerbium est,adiuncto uero casu, pręposition: ut apud Teren.in Eunuc. Ego te esse infra omnes infimos puto homines.Hinc Inferus,Inferior,Infimus,Infernus. Docet Valla, Infra,ad dignitatem,& locum referri: ut infra dignitatem meam est, & Infra tectum: Intra ad numerum, & spatium, ut, Intra triginta dies,& Intra muros:nõ autem Infra.Sunt autem Infra,& Supra, inter se relatiua,sicut Intra,& Extra,Super,& Subter.

INFRACTIO,onis,[*Rottura*,]κλάσις, ab Infringo, idem quod fractio: ut,Infractio ossis. Infractio animi, idest demissio,& torpor animi rebus aduersis fracti. Ci 3.Tus.Verisimile est,in quem cadit ęgritudo, in eundem cadere timorem, & infractionem quandam animi.

INFRACTVS,a,um,[*Rotto,spezzato*,]κατεαγώς, idem quod fractus: nisi si qua maior uis ex natura prępositionis accedat.Cice.1. Acad. Tu autem te negas infracto remo commoueri.Idem pro domo sua: Infractus furor tuus inanes faciebat impetus. Sic Infractus animus dicitur,[*Rimesso,uile*,]qui demissus est,& deiectus,& rerum aduersarum fluctibus pessundatus.Cic.1. Ac. Non modo non infracto animo erat,uerum etiam confirmato,& renouato.Res infracta, id est, perdita,afflicta,& desperata,[*Disperato*,]Ci.Atti.lib.9.Tum poterimus deliberare,non scilicet iam integra re,sed minus infracta.Oratio infracta,id est,humilis, & demissa, qualis solet esse, eorum,quibus parum propitia est fortuna.Liu. lib. 38. Oratio fuit summissa & infracta,extenuantis opes suas. Legitur aliquando, Infractus, in contraria significatione,pro non fracto.Plin.lib.8 cap.50. Longis auriculis,infractisque armis.Ad eundem etiam modum interpretatur Seruius illud Virg 12. Aen. Turnus ut infractos aduerso Marte Latinos Defecisse uidet.

INFRAENATVS,a,um,[*Sfrenato*,]ἀχάλινος,nomen adiectiuum est idem significans,quod non frænatus.Liu.li.36.

INFRAENO,as,are,[*Frenare,mettere il freno*,]χαλινόω,proprie equis fręna imponere.Liu.li.37.Non equos sternere,non infręnare,aut ascẽdere facile poterant.Per translationem detinere,[*Ritenere*,] Pli.lib. 9.cap.31.Anchoris nauigia infrænant.

INFRAENVS,a,um,& Infrænis,ne,[*Senza freno, sfrenato*.] ἀχάλινος, sine fræno,non frænatus. Vir li. 10.Illum infrænis equi lapsu tellure iacẽtem.Idem quarto Aen.Hinc Numidę infræni cingunt. Vbi Numidas infrænos uocat,quod equis uterentur infrænatis,quos sola regebant uirga.Infrænus cursus.Colum.li.10.

INFRAGILIS,le,[*Fermo,saldo,non fragile*,]ἄθραυστος,firmus,& ualidus. Oui.1.Trist.Si uox infragilis,pectus mihi firmius esset. Animum infragilem tenere,Idem ad Liuiam.

INFREMO,is,ere,[*Fremere*]βρέμω,idem quod simplex fremo, hoc est, murmure indignationem ostendo. Virg.10.Aene. de Apro: Infremuitque ferox. Accipitur aliquando pro personare,& sonitu horrorem incutere.Sil. li, 3. Nec bellum raptis tam dirum mille carinis Acrius infremuit.

INFRENDEO,es, ere, infrendui, [*Fremere*,] συμπρίειν τοὺς ὀδόντας, βρύχειν,proprie significat dentes irascendo quatere, & inuicem collidere.Vir.3 Aen.Dentibus infrendens gemitu.

INFRENDES,pueri sine dentibus,qui frendere non possunt.

INFREQVENS,tis, omnis gene. [*Poco frequentato,Solitario*,]μανός, parum frequentatus,ut,Infrequens forum quo pauci cõueniunt. Infrequens senatus,paucorum sen.torum conuentus. Liu. 3. Infrequens senatus indicio erat socijs,afflictam ciuitatem pestilentia esse. Infreqnẽs in loco aliquo quis esse dicitur,qui raro eum frequẽtat. Ci.Q. Fr.Sum Romæ infrequens.

INFREQVENTIA,tiæ,[*Solitudine,deserto*,]μανότης.paucitas. Ci.Q.F. Summa infrequentia,a Consulibus retentus est.Liu 2. Ne agi quicquam per infrequentiam poterat senatus.

INFRICO,as,are,[*Fregare*.]ἐντρίβω,est fricare,& fricando contundere.Col.lib.12.ca.30.

INFRIGO,is,xi,ctum.[*Frigere insieme*] simul frigo,in patella, aut alio quouis instrumento.Pli.li.20 cap.13.Dederunt & cum bitumine infrictam potioni propter anhelitum.

INFRINGO,gis,[*Rompere*,]κατερρήγνυμι.ualde frango.Plin. lib. 22. cap 6.Ne uidens ales infringat. Cic. pro Mil. Infringere gloriam alicuius. Cæs. 3.Bel.Ciuil.Vt primus excursus, uisque militum infringeretur.Interdum est illidere,& infligere. Ter in Adelph. Plus quingentos colaphos infregit mihi.Hinc fit Infractus, idem, quod fractus,uel ualde fractus.Vide supra.

INFRIO,as,ἐντρίβω, rem friatam & comminutam rei alicui intero. Cato de re Rust.cap.79.Papauer infriato.Colum.lib.8.cap 5. Paulum triti salis uulneribus infriatur.

INFRVCTVOSVS,a,um,[*Non utile*,]ἄκαρπος, quod non fert fructum. Col.lib.11.cap. 2. Infructuosa cultura. Infructuosę preces, uanæ, frustra factæ,& ex quibus nihil ei,qui rogat,fructus, aut utilitatis prouenit.Plin.epist.1 76.Obuersantur oculis cassi labores, & infructuosæ preces.

INFRVNITVS,apud Senecam lib.3.de Beneficijs, legitur pro stolido, & insipiente.Vide Fruniscor.

INFVCO,as,are.pe.pro.[*Imbellettare*,]φυκόω,fuco tingo, & per translationem tego,dissimulo,[*Coprire,simulare*,]Cic.3.de Ora.Animi iudicio infucata uitia noscuntur.Plau.in Mil.Metuo, nequid infucaueris.Si hic non uidebit mulierem, aperitur dolus. Vbi Infucare aliquid

aliquid, dixit pro fallaciam aliquam tam latenter struere, in quibusdam quasi coloribus ita dissimulare, ut deprehendi uis possit.

INFVLA, pen. cor. καυσία, fascia est in modum diadematis (ut inquit Seruius in Aeneid.) a qua dependent uittæ ab utraque parte. Festus: Infulas, sacerdotum filamentum uocabant. Alij scribunt infulas filamenta alba esse, quibus templa ornabantur: & moris fuisse, ut nubentes priusquam mariti domum ingrederentur, infulis postes ornarent. Ci. 3. de Ora. Pamphilum, nescio quem sinamus infulis tantam rem, depingere. Idem 6. Ver. Sacerdotes Cereris cum infulis, ac uerbenis. Virg. 3. Geor.

INFVMIBVLVM, [*Camino*] καπνοδόχη, spiraculum, per quod fumus exit.

INFVMO, as, p.p. [*Seccare al fumo*] καπνίζω, ad fumum sicco: unde Carnea infumatæ, fumo siccatæ. Plaut. Hillas infumatas. Pli. li. 27. ca. 9. Infumata pilis oculorum medetur.

INFVNDO, is, ere, [*Infondere, gettare dentro.*] ἐνίημι, ἐγχέω, intro fundere. Ci. 11. Phil. Sororis filio infundit uenenum. Infusio, onis, infundendi actus. Plin. lib. 20. cap. 21.

INFVNDIBVLVM, li, [*Imbottatoio, pirria.*] χώνη, ἐπίχυσις, instrumētum quo in uasa liquores infundimus. Cato: In cella olearia hæc opus sunt, dolia olearia, & opercula, labellum unum, infundibula duo. Pl. li. 24. cap. 15. Is nidor per infundibulum imbibitur in uetere tussi. Rustici nostrates Luram uocitant. antiquiores autem os utris, Lurā dicebant. unde Lurcones, capacis gulæ homines nomen acceperūt, qui a Græcia appellantur λαίμαργοι, & γαστρίμαργοι.

INFVSCO, as, are, [*Offuscare*] ὑπομελανίζω, fuscum reddere. Plin. libr. 9. cap. 29. Infuscata aqua absconduntur. id est, obscurata, & turbida facta, uel turbata. Infuscare uellera. Col. lib. 7. ca. 3. Infuscari barbarie, translate pro inquinari, [*Macchiare.*] Ci. de Cla. Ora. Nec eos aliqua barbaries domestica infuscauerat.

INFVSCVS, [*Fosco,*] φαιός, idem quod fuscus. Col. li. 9 ca. 10.

INFVSVS, us, [*Infusione,*] Infusio. Plin. lib. 24. cap. 6. Sonitus aurium emendat infusu.

✱INGAEVONES, latissimi Germaniæ campi, in Sicambros, Teutonos, & Cauchos diuisi.

INGAVNI, Liguriæ populi fuerunt, qui Albigaunum oppidum in ora Ligustica condiderunt.

INGEMINO, as, are, [*Raddopiare,*] διπλασιάζω, idem quod geminare, aut frequenter gemino. Virg. 1. Georg. Ter gutture uoces, aut quater ingeminant. Oui 6 Fast. Hostiles ingeminauit opes. Ingeminare, neutrum. Virg. 1. Geo. Ingeminant Austri. Vbi Seruius ingeminant, pro ingeminantur, positum esse ait.

INGEMISCO, cis, [*Gemere,*] eiusdem significationis. Ci. in Epist. Pueri Spartiatæ non ingemiscunt uerberum dolore laniati. Ingemiscere malo alicui, est mali alicuius gratia ingemiscere. Idē 2. Tus. Quem uidit nemo ulli ingemiscentem malo.

INGEMO, mis, ui, itum, secunda syllaba corr. [*Gemere.*] στένω, uehementer gemo, & grauiter fero. Cice. 5. Phil. Vna illa in re ciuitas seruitutis oblita ingemuit. Habet aliquando post se accusatiuum. Virgil. in Daphnide: Daphni tuum Pœnos etiam ingemuisse leones interitum.

INGENERO, as, [*Ingenerare.*] ἐγγεννάω, ἐμποιῶ, ingigno, gignendo infero. Ci. 1. Offi. Natura ingenerat præcipuum quendam amorem in eos, qui procreati sunt.

INGENICVLARE, [*Inginocchiarsi.*] γονυπετεῖν, est genu flectere.

INGENICVLVS, signum in cælo, quod Græco uocabulo ἐγγόνασιν nominant. Firmicus lib 6. Ingeniculus, qui & Engonasis, in extremis partibus oritur. Hoc sidere nati, erunt mendaces, fugaces, callidi. Hic est Hercules (ut Higinus docet) qui dextro genu nixus, sinistro pede capitis Draconis dextram partem opprimere conatur.

INGENIOSE, aduerbium, [*Accortamente.*] εὐφυῶς, subtiliter, & cum ingenio. Ci. 1. de Inue. Ingeniose, & diligenter electas res collocasse.

INGENIOSVS, a, um, [*Ingegnoso, accorto.*] εὐφυής, δαίδαλος, qui naturalem uim ad aliquid agendum accommodatam habet. Cice. pro Cluent. Homo in primis ingeniosus, & in dicendo exercitatus. Idē pro Q. Roscio Com. Quo quisque ingeniosior, & solertior, hoc docet iracundius, & laboriosius.

INGENIVM, nij, [*Natura, ingegno.*] φύσις, a gignendo, proprie natura dicitur cuique ingenita. Ter. in And. Qui cum ingenijs conflictatur eiusmodi. id est, cum hominibus eius naturæ. Est etiam ingenium, uis quædam naturalis nobis insita, ad inueniendum, quod ratione indicari possit εὐφυΐα. Cice. li. 5. de Fin. Ingenij est docilitas, memoria: quæ fere omnia appellantur uno ingenij nomine: easque uirtutes qui habent Ingeniosi uocantur. unde præclara ingenia; & obtusa ingenia dicimus, id est, acuta & rudia.

INGENS, tis, [*Grande, smisurato,*] ὑπερφυής, magnus & immensus. plus enim est ingens, quam magnus. Ter. in Eunuc. Magnas agere gratias Thais mihi? G. Ingentes. Virg. 1. Georg. Populatque ingentem farris aceruum Curculio. Ingens animus, [*Constante.*] fortis, & magnus, & constans. Plin. in Paneg. Ingentis animi specimen haberetur. Hora. lib. 2. Serm. Ingens uirtus atque animus. Vir. 3. Geor. Ingentes tollent animos.

INGENVATVS, [*Costumato.*] ἐλευθέριος, ingenuis moribus dotatus. Pla. in Mil. Qui lepide ingenuatus esset, uitam longinquam darent.

INGENVE, [*Puramente.*] aduerbiū. ἁπλῶς, libere, & simpliciter. Ingenue loqui dicimus, cum quis ita loquitur, ut liberum hominem decet, hoc est, ut nihil timide dicat, aut seruiliter. Sic ingenue fateri, est libere, & audacter, simpliciterque fateri. Ci. ad Metel. quod me abs te cupisse laudari, aperte atque ingenue cōfitebar. Ingenue educari, hoc est, liberaliter, & quemadmodum hominē liberum decet. Idem 3. de Fin. Honesta in familia institutus, & educatus ingenue.

INGENVITAS, [*Purità, simplicità,*] ἐλευθεριότης, liberalitas, honestas, Ci. 3. Ver. Vestitus, quem illi mos, & uis ingenuitatis dabat. Præ se ferre probitatem quandam, & ingenuitatem, idem 1. Aca. Idem 3. Verr. Detrahere ornamenta non solum fortunæ, sed etiam ingenuitatis.

INGENVVS, a, um, [*Libero, gentile,*] ἐλεύθερος, γνήσιος, qui in libertate natus est: cuius antitheton est Libertinus. Est enim Libertinus, ἀπελεύθερος, qui ex iusta seruitute manumissus est: aut certe qui liber quidem natus est, sed ex parentibus libertis. Vnde interrogare hoc modo solemus, Ingenuus ne, an libertinus est? id est, liber natus, an seruitute liberatus, siue ex libertinorum genere ortus? Ter. in Phor. Ingenuam, liberalem nactus es. Cice. 3. Ver. Hominem ingenuum, domi nobilem. Ingenua facies, quæ & liberalis dicitur, hoc est, elegans Pla. in Pœn. Facies ingenua est. Artes, siue disciplinæ ingenuæ id est, liberales, & ingenuis, hoc est, liberis dignæ. Cice. 2. de Fin. a Græcis omnes ingenuas disciplinas habemus.

INGERO, is, p.c. [*Portar dentro, por dentro,*] ἐμφορέω, infero, importo. Plau. in Pseud. Tu, qui urnam habes, aquam ingere. Ingerere cibum, uel potionem ægroto, pro porrigere, [*Porgere.*] Celsus. Conuicia ingerere alicui. Hor. 1. Serm. Sat. 5. Ligna ingererem foco. Tibul. lib. 2. Eleg. 1. Mala multa in aliquem ingerere. Plau. Bacchid. Osculum ingerere. Suet. de Clar. gram. Semen solo ingerere, pro seminare, [*Seminare.*] Colu. lib. 2. cap. 10. Ingerere dicta in aliquem, pro maledicere, & conuiciari. Pla. in Asi. Cum dicta in me ingerebas, odium, non uxor eram. Ingestum, pro eo quod uiolenter oblatum est. Tacitus li. 1. Nomen patris patriæ Tiberius a populo sæpius ingestū repudiauit. Ci. At. Sed ingero præterita.

INGESTABILIS, le, [*Che non si può portare.*] ἀφόρητος, quod gestari non potest. Plin. lib. 7. cap. 6. Ingestabile onus.

INGIGNO, is, ingenui, ingenitum, [*Ingenerare,*] ἐγγεννάω, intergignēdum infero, ingenero. Ci. li. 2. de Fin. Natura cupiditatem ingenuit homini ueri inueniendi. Natali & ingenita sterilitate laborantibus. Col. li. 3. ca. 7. Ingenita nobilitas, Oui. ad Pisonem.

INGITAS, [*Pouertà,*] quasi indigitas, paupertas. Plau. in Pœn. Ad ingitatem lenonem rediget. Alij legunt, Incitas. Vide supra.

INGLOMERO, as, are, [*Accumolare,*] προσσυμπιλέω, accumulare, coaceruare, & ueluti in globi formam inuoluere. Stat. 1. Theb. Sed plurimis Auster inglomerat noctem.

INGLORIVS, ria, rium, [*Senza gloria, ignobile,*] ἄδοξος, qui nullam gloriam sua uirtute consecutus est. Vir. 9. Aen. Ense leuis nudo parmaque inglorius alba. Ci. 1. de Leg. Miseri, qui sunt inglorij.

INGLVVIES, uiei, [*Ingordigia.*] λαιμία, insatiabilis uoracitas. Ter. in Eun. Harum uidere ingluuiem, sordes, inopiam. Accipitur etiam pro sinu gutturis, in quem aues cibos recens deuoratos demittunt. Col. lib. 8. cap. 13. de gallinis loquens. Nisi uacua est ingluuies, cruditatem significat. Apuleius pro curculione posuit, cum ait: Restia ad ingluuiem astricta.

INGRANDESCO, scis, dui, [*Diuenir grando, aggrandirsi, farsi grando,*] μεγαλύνομαι, augeor, grandior fio. Col. lib. 11. c. 3. Licet portum, si iam ingranduit, transferre. Idem lib. 2. ca. 10. Vt celerius prodeat & ingrandescat.

INGRATE, aduerbium, ἀχαρίστως. Plin. li. 27. cap. 2. Ingrate deorum munera intelligit. Idem lib. 8. cap. 3. Non ingrate nominando M. Varronem, [*Volentieri,*] Id est, libenter. Ci. Cassio: Ingrate nostra felicitate abutuntur.

INGRATIS, ἀέκοντι, præter gratiam, præter uoluntatem. Pla. in Amph. Ingratis exciauit. Ci. pro Quin. Extorquendum est inuito atque ingratis, quod non debet. Vide Gratis.

INGRATIIS, ablatiuus aduerbialiter positus, pro Ingratis: ut Ingratijs, id est, præter gratiam tuā uel meritum. Pla. Mer. Tuis ingratijs. idē in Casin. Vobis inuitis, atque amborum ingratijs.

INGRATVS, a, um, [*Ingrato, non grato, non ricordeuolo de beneficj.*] ἀηδής, iniucundus, non gratus, non acceptus. Pli. lib. 15. cap. 25. Non ingratæ amaritudinis. loci non ingrati, Ouid. 3. Fasto. Onus ingratum, Catullus. Ingrata oratio, cui opponitur iucunda. Quinct. li. 8. cap. 3. Ingrati saporis caseus, Colu. l. 7. ca. 8. Ingratus item dicitur, qui non meminit accepti beneficij, nec gratiam ullam reddit. Ter. in And. Adeone me ingratum, aut inhumanum, aut ferum? Cic. ad Att. Nihil cognoui ingratius: in quo uitio nihil mali non inest. Ingratus animus. Sen. Epist. 1. Inter uitia nullum frequentius, quam ingrati animi. Ingratus [*Contra la uoglia.*] inuitus, & coactus, ut inquit Donatus. Ter. in Eunu. Ingratus, ut dormiam.

INGRAVESCO,is,[*Diuenir piu graue, piu molesto,*] ἐπιβαρύνομαι, grauior & molestior fio. Cic. de Sen. Corpora defatigatione, & exercitatione ingrauescunt. Idem ad Brutum: Ingrauescit in dies malum. Ingrauescentē morbum præuidere, Ci. 2. de Diu. Ingrauescens ætas, id est, senectus. Cic. de Amic. ep. l. 2. fam. & Virg. li. 10. Iphitus & Pelias, quorum Iphitus æuo iam grauior.

INGRAVO,uas,p.c.[*Aggrauare,*] δεινοποιέω, exaggero, & grauius facio. Virg. 11. Aen. Ingrauat hæc sæuus Drances.

INGREDIOR,eris,[*Entrare,*] εἰσέρχομαι, εἰσβαίνω, introeo. Prop li. 2. Nouus ingreditur tua templa sacerdos. Accipitur aliquando pro simplici gradior, [*Andare,*] Vir. 3. Geo. Pecoris generosi pullus in aruis Altius ingreditur. Pro incipio, [*Cominciare.*] Cic. de Ora. D. Quod nunc facere Ingredimur.

INGRESSIO,onis,[*Entrata,*] εἴσοδος, actus ipse ingrediendi. Cice. 5. Phil. Ab ingressione fori populum propulsari uideres. Idem de Ora 5. Video hanc primam ingressionem meam è media philosophia repetitam.

INGRESSVS,us,[*L'andare,*] βαδισμὸς, incessus, ambulatio. Cice. 2. de Nat. Deo. Ingressus, cursus, accubatio, inclinatio, sessio. Idem 1. de Ora. Orationis uestigia, ingressumq́; non uidi. Ingressus, initium, [*Principio.*] Quinct. li. 9. ca. 4. Si pars posterior in clausula deprehendatur, rursus prior in ingressu.

INGRVO,is,[*Assalire.*] ἐπιβάλλω, est confertim, & cum clamore impetum facio, more gruum, qui non nisi magno agmine & uehementi clangore uolitant. Plau. in Amph Nostri contra ingruunt. Col. lib. 2. Ingruente hyeme frumenta iacimus. Dicitur de bello, de pluuia, de tempestate, & huiusmodi.

INGVINA,[*Inguinaglie,*] pe.c. βουβῶνες, a rei anatomicæ peritis proprie dicuntur, partes illæ corporis concauæ, pubi utrinque uicinæ, tumoribus quibusdam contra naturam obnoxiæ. Passim tamen a scriptoribus inguina, τὰ αἰδοῖα, accipiuntur pro ipsis pudendis, tam fœminarum quam uirorum. Martial Multaq; mouemur Inguinibus. Obscœnum inguen. Hora. 1. Serm. Sat. 8. Candida inguina. Virg. 6. Eclog.

INGVRGITO,as,p.c.[*Tranguggiare*] γαστρίζω, cum uehementia ingluuio, gulā impleo, cibo aut potu intemperanter me obruo. Plau. in Carc. Vide, ut ingurgitat impura in se merū Ci. in Anton. Cum se cibis ingurgitasset. Ingurgitare ingenium poculis. Cel. li. 14. c. 2 Ingurgitare se in flagitia, Ci in Pis. Ingurgitare se in philosophiam, Gel. li. 5. Lact. lib. 4. Sicut sus, quæ se ingurgitat cœno.

INGVSTABILIS, le, [*Ingustabile, che non si puo gustare,*] ἄγευστος, quod gustari non potest: ut, Ingustabilis fons, Pli. li. 2. ca. 106. Idem lib. 10. ca. 26. Baccas acerbas & ingustabiles.

INGVSTATVS,a,um,[*Non gustato,*] nomen adiectiuū, ab In, particula negatiua, & participio Gustatus: idem significans quod non gustatus. Hora. 2. Ser. Saty. 8. Ingustata mihi porrexerit ilia rhombi.

INHABILIS,le,[*Inhabile, non atto,*] ἀνεπιτήδειος, non aptus. Col. li. 2. ca. 1. Progenerandis fœtibus inhabilem. Inhabilis magnitudo, Liu. li. 33. Inhabile telum, Idem li. 24.

INHABITABILIS,le,[*Non habitabile,*] ἀοίκητος, quod habitari non potest. Ci. de Na. De. Terræ regiones inhabitabiles Sic Pli. li 6. ca. 17.

INHABITO,as,[*Habitare,*] ἐνοικέω, in loco aliquo habito Liui. 24. Procul aberant uici, qui inhabitantur. Pli. in Epist. Inde inhabitantibus tristes. Inhabitat animus in oculis Pli. li. 11. ca. 37.

INHÆREO,es,[*Accostarsi, appoggiarsi,*] προσκολλῶμαι, ad rem aliquam hæreo. Col. li. 3. Cacumina oliuæ, sicut matri inhærent, utraque parte abradito. Inhærebat oculis memoria imaginis: hoc ē semper præ oculis erat, apud Plin. in epist. Inhærere uestigijs, Col li. 9. ca. 8. Inhærere uoluptatibus. Ci. 5. de Fin.

INHÆRESCO,cis,[*Attaccarsi,*] προσκολλῶμαι, adhæreo. Ci. lib. 3. de Nat. Deo. Prouisum, ut si qua minima bestia conaretur irrumpere, in sordibus aurium: tanquam in uisco, inhæresceret. Inhærescunt penitus in mentibus. Cic. 3. Tus.

INHALO,as,p.p.[*Fiatare, spirare,*] ἐμπνέω, halitum inspiro. Ci. in Pis. Cum isto ore fœtido teterrimam nobis popinam inhalasses.

INHIBEO,es, secunda sillaba cor. [*Vietare,*] ἀπείργω, ex In, & Habeo, compositum: est rem cœptam, ne ulterius progrediatur, impedire, ut docet Valla li 5. Virg. 12. Aen. Parcite iam Rutuli, & uos tela inhibete Latini. Mentem inhibere a turpi probro, Catullus. Fletus alicuius inhibere, Ci. in Ant. Inhibere supplicium alicui, adhibere. Ouid. 5. Trist. Inhibere aluum, id est, [*Fermare,*] sistere: cui contrarium est soluere, Pli. li. 19. ca. 18. Inhibere imperium, est, alicui, qui in magistratu est, interdicere, ne utatur potestate. Liu. lib. 35. Imperia inhibita ultro citroque. Inhibere remos, est, in re aliqua cœpta subsistere, & ulterius nō progredi. Quin. in Præf. li. 12. Tullius ipse, quamuis tanta, tamque instructa naui, hoc mare ingressus contrahit uela, inhibetque remos.

INHIBITIO,onis, Ci. li. 13. At. Inhibitio Remigum.

INHIO,as,are,[*Star con la bocca aperta, desiderare, piu che altri,*] ἐγχαίνειν, luporum proprium est, qui aperto ore, linguaque exerta cibum appetere dicuntur. Frequenter tamen per translationem accipitur pro rem aliquam uehementer appeto. Construitur autem modo cum datiuo, modo cum accusatiuo. Apul. li. 11. His inhians propius accessi. Corn. Tacit. Pariter hortis inhians. Cice. in Catil. Romulus lactens uberibus lupinis inhians. Plaut. in Stic. Tuam hæreditatem inhiat, quasi esuriens lupus. Sta. Theb. Fraternos inhiantem obitus.

INHONESTE,[*Dishonoratamente,*] αἰσχρῶς, turpiter. Terent. in Andr. Inhoneste optauit parare hic diuitias potius, quam in patria honeste pauper uiuere. Ci ad Atti. lib. 2. Fauonius accusauit Nasicam inhoneste.

INHONESTISSIMA cupiditas. Idem pro domo sua: Profecto illum hominem turpissimum atque inhonestissimum iudicares Salust. in Ci. Quæ honeste nominari non possunt, inhonestissima.

INHONESTO,as,are,[*Dishonorare,*] ἀτιμάζω, dedecorare. Oui. 4. Trist. Eleg. 7. Ne cadat, & multas palmas inhonestet adeptas.

INHONESTVS,a,um,[*Dishonesto, brutto,*] αἰσχρὸς, turpis, fœdus. Ter. Inhonestum hominem Cic. ad Q Fr. li. 1.

INHONORATVS,a,um,[*Dishonorato,*] ἀτίμητος, honorato cōtrarium. Ci. 3. Tus. Multi inhonorati proferuntur. Sue. in Claud Inhonoratior triumphus, li. 33.

INHONORVS,[*Senza honore, ignobile,*] ἀκλεὴς, qui ignobilis est, & sine honore. Pli. li. 5. ca. 30. Inhonoræ ciuitates. Facies inhonora, Sil. li. 10. Sacerdos inhonorus, Stat. 3 Theb.

INHORREO,es,[*Essere aspro, horrido,*] φρίττω, horridus sum. Liuius. 8. Haud secus, quam uallo septa, inhorret acies.

INHORRESCO, horridus fio. Pli. li. 10. ca. 41. Inhorrescunt edito ouo. Virg. li. 1. Geor. Spicea iam campis cum messis inhorruit.

INHOSPITVS,a,um, ἄξενος, quod hospitio aptum non est, aut commodum. Ouid. 5. Met. Inhospita tecta tyranni [*Barbaro,*] id est, in quibus non sit tutum hospitari. Vir. 5. Aen. Et inhospita Syrtis. Vbi Seruius: Inhospita, barbara, aspera. Hor. Inhospita tesqua, hoc est, asperrima loca, accessu difficilia.

INHOSPITALIS,le, qui nullos recipit hospites. Pli. li. 9. in Præf. pontus Euxinus ab inhospitali feritate ἄξενος, appellatus.

INHOSPITALITAS,atis, ἀξενία, Cic. 4 Tusc.

INHVMANE,[*Crudelmente, inhumanamente,*] ἀπανθρώπως, duriter, & contra legem humanitatis. Ter. in Heau. Nimis grauiter cruciat adolescentulum, nimisq́; inhumane. Ci. 3. Offic. Inhumane feceris, contraq́; naturæ legem.

INHVMANITER,[*Crudelmente.*] aliud aduerb. eiusdem significationis. Ci. ad Q. Frat. Illum tam inhumaniter fecisse.

INHVMANITAS,tis,[*Discortesia, inhumanità,*] ἀπανθρωπία. Ci. 2. Phi. Sit hoc inhumanitatis tuæ. Idem 1. de Ora. Non superbia, atque inhumanitate.

INHVMANVS,a,um,[*Inhumano, crudele,*] ἀπάνθρωπος, crudelis, humanitatis expers. Cic. 4 Verr. Inhumanus homo. Idem pro Quinctio: Inhumanus præco. Ter. in Phor. Homo inhumanissimus. Inhumana uox, Cicc. 3. de Finib. Inhumanus, non humanus, sed diuinus. Apul. li. 5. Inhumanæ mensæ lautitijs.

INHVMATVS,a,um,[*Insepulto, non sepelito*] ἄταφος, ἄθαπτος, insepultus. Cic 4. Tusc. Diogenes iussit se proijci inhumatum. Idem de Diui. Ia cum esset proiectus inhumatus.

INHVMO,as,p.c.[*Sotterrare,*] ἐνθάπτω, humo intego, terra obruo. Plin. li. 17. Non inhumare taleas, utilius compertum.

INIBI,pe.c.[*In quello stesso luogo.*] αὐτόθι, ex In, & ibi, quasi intus ibi, uel in eo ipso loco. Apul. Multa inibi dicta sunt, quæ commemorare non est opus. Plau. Vos inibi adeste. Aliquando significat prope, [*Appresso, uicino,*] Cæcil. Plotio: ut citat Noni. Liber ne es? non sum: uerum inibi est. Et Pacuuius apud eundem Nonium. Aliquando significat inter istos. Plaut. in Capt. Inibi emit olim amissum filium. Alias ponitur pro Sic. Pacuu. Ilione, apud eundem, Profecto, aut inibi est, aut iam potiuntur frugum.

INIICIO,cis, pen. cor. [*Gittare dentro,*] ἐμβάλλω, proprie intro iacio, immitto. Ter. in And. Quæ sese in ignem inijcere uoluit, prohibui. Inijcere manus, est manibus apprehendere, & tanquam rem suā sibi uendicare. unde manus iniectio, dicitur uendicatio rei nobis debitæ, nulla iudicum auctoritate expectata. Cic. Epist. Inijcere cupiditatem alicui. Quin. Patri in filium, patrono in libertum manus iniectio sit. Paul. l. penultim. ff. de seruis exp. Si Titius seruum uendidit ea lege, ut si Romæ moratus esset, manus inijcere liceret &c. Vir. 10. Aen. Iniecere Parcæ hoc est, tanquam rem suam sibi uendicauerūt, & abstulerunt. Aliquando est cum impetu iacere, seu impetum facere. Oui. Qua centum quisq; parabat Inijcere anguipedū captiuo brachia collo. Aliquādo simpliciter iacere. Pla. i Epid. Iragulam inijcere adurnat. Aliquando innectere uel ligare, [*Legare,*] Idē in Capt Inicite huic manicas mastigiæ, id est, innectite. Liu. lib. [illegible] Iniectæ Turno catenæ. Hinc Superinijcio. Vir. 4. Geo. Et ratas superinijce frondes.

INIMICE,[*Da nimico,*] ἐχθρωδῶς, hostiliter, auerso animo. Ci. 2. Phi. Tecum agam non inimice.

INIMICITER,[*Da nimico, crudelmente,*] eiusdem significationis. Ac-

eius Didascaliorum li. 1. ut citat Nonius. Paetre hostem ferocem: inimiciter accenium.

INIMICITIA, æ, [*Inimicitia,*] ἔχθρα, singulari numero dixit Ci. lib. 3. Tusc. Inimicitia, ira ulciscendi tempus obseruans. Cæs. lib. de Anal. plurali semper numero dicendas putat Inimicitias. Ter. in Phorm. Nunquam tam graues inimicitias caperem in nostram familiam.

INIMICO, cas, [*Inimicare.*] cum accusatiuo, ἐχθραίνω, inimicum facio Horat. lib. 4. Carm. Ode ult. Ira procudit enses, & miseras inimicat urbes.

INIMICOR, aris, [*Inimicarsi,*] ἀπεχθαίνομαι, deponens, inimicitias exerceo. Q. Cicer. de Petitione consul. Alienant sese, & inimicantur.

INIMICVS, ci, [*Inimico, nemico,*] ἐχθρὸς, qui alium odio prosequitur, ulciscendique tempus expectat ab In, priuatiua particula, & Amicus. Est autem Inimicus proprie priuatus, Hostis publicus. Suet. in Tib. Scribit hoc familiariter, needum plane inimicus, aut hostis. Pla. in Persa, Inimici famam non ita, ut nata est, ferunt. Cic. 4. de Fini. Si quis sibiipsi inimicus est.

INIMICVS, a, um, [*Inimico,*] Cic 4. Ver. Videte, quam non inimico animo sim acturus. Transfertur & ad res inanimatas, accipiturque pro noxio, [*Nocivo.*] Pli. li. 11. cap. 53. Inimicæ oculis uomitiones.

INIMITABILIS, & hoc bile, ἀμίμητος, quod nemo facile queat imitari. Quinct. li. 1. cap. 17. Opera nobis inimitabilia.

INIQVE, aduerb. [*Iniquamente,*] ἀγνωμόνως, iniuste. Cice. ad Brut. Inique facis.

INIQVITAS, atis, [*Iniquità, ingiustitia,*] ἀγνωμοσύνη, Iniustitia, malignitas, iniuria. Pli. li. 12. c. 16. Id acciderit ne ob iniquitatem præpotentium. Iniquitas loci, [*Inegualità,*] inæqualitas. Liu. 7. Si ab eo cōsilio iniquitate loci deterrerentur. Iniquitas temporis, [*Difficultà,*] difficultas. Liu li. 35. Seruierunt, temporum iniquitate pressi.

INIQVVS, a, um, ab In, & æquus: æ, in i, productam cōuersam [*Iniquo,*] ἀνώμαλος, idem est proprie, quod inæqualis, [*Inegualo,*] & hoc est, non planus. Vnde iniquus locus. i. inæqualis. Liu. 2. Loco iniquo subeundum erat ad hostes. Per translationem uero dicitur de hominibus improbis, qui sunt æquitatis expertes, [*Ingiusto, crudele,*] Ter. in And. Ea nunc me exquirere iniqui patris est. Idem in Hea. Quàm iniqui sunt patres in omnes adolescentes iudices? Ci. 2. Tus. Ferunt iniquo animo. Aliquando capitur pro magno, seu immenso, [*Smisurato,*] Vir. 1. Geo. iniquo pondere rastri. Aliquando pro angusto, [*Stretto,*] Idem 4. Geo. Spatiis exclusus iniquis.

INITIA, dicebantur Cereris sacra, quæ & μυστήρια, Græco nomine appellantur. Varro li. 2. de Re ru. Initijs Cereris porci immolantur. Alio nomine Initiationes nuncupantur, quæ (ut ait Tertul.) semper arcent profanos, & arbitris carent. Ci. Epi. Initia ut appellantur.

INITIO, as, [*Ordinare nelle cose sacre,*] μυῶ, sacris imbuo. Cice. 2. de Natu. Deo. Vbi initiantur gentes orarum ultimæ. Pli. li. 30. cap. 2. Magicis cœnis eum initiauerat. Vnde Initiatus, sacris imbutus, μεμυημένος. Cic. 2. de Legat. ait mysteria appellari Initia, quibus ex agresti uita exculti ad humanitatem sumus, tanquam ea sint uitæ principia. Proprie tamen initia dicebantur Cereris sacra, quibus neminem interesse fas erat, nisi initiatum. Varro de re rust. lib 3. ca. 1. Initia uocantur, quæ Cereri fiunt sacra. Liu. 31. Acarnanes duo per initiorum dies, non initiati, templum Cereris, imprudentes religionis cum cetera turba ingressi sunt. Pueri quoque Eduliæ, Potinæ, & Cubæ, edendi, potandi, & cubandi Deabus, initiabantur, teste Varrone lib. 4. de Lingua Latina, cum a lacte & cunis ad solidiores cibos, & lectulos transibant. Alias Initiari est inchoare & auspicari, [*Cominciare,*] Firmicus: Ver initiatur, cum primam Arietis partem Sol fuerit ingressus.

INITIVM, tij, [*Principio,*] ἀρχὴ, cœptum. Valla: Principium rei maioris, Initium uocatur: ut, Initium orationis. Quinctil. Quod principium Latine, uel exordium dicitur, maiore quadam ratione Græci uidentur prooemium nominasse, quod a nostris initium modo significatur: illi satis clare partem hanc esse ante ingressum rei, de qua dicendum sit, ostendunt. Ter. in Hecy. Hic adeo his rebus annulus initium fuit inueniundis.

INITO, as, frequentatiuum ab Ineo, ἐμβατεύω, Diomed. ab Ineo, is, Inito dicimus. Pacuuius. Loca arida initas.

INIVCVNDE, [*Spiacevolmente,*] aduerb. Cic. ad Att. li. 1. Quæ res mihi asperius a nobis atque nostris, & iniucundius actæ uidebantur.

INIVCVNDITAS, atis, [*Spiacevolezza,*] Cic. 2. de Natu. Deo. Ne quid habeat iniucunditatis oratio.

INIVCVNDVS, a, um, [*Noioso, spiacevole, molesto,*] ἀηδὴς, insuauis, tristis, molestus. Ci. 2. de Fin. Minime nobis iniucundus labor.

INIVDICATVS, a, um, ἄκριτος, non iudicatus. Gel. li. 13. ca. 23. Decem hominib. uitam eripis, indicta caussa, iniudicatis, indemnatis. Quin. li. 10 ca. 1. Id iniudicatum relinquo.

INIVGES, hostiæ, ἄζυγες θυσίαι, uocabantur, quæ nunquam domitæ, aut iugo subditæ fuerant. Festus & Macrob.

INIVNGO, is, [*Imporre, commettere,*] προστάττω, impono, demando, præcipio. ut Iniungo tibi hoc onus, uel munus. Liu. 3. Comitiorum illi habendorum, munus consensu iniungunt. Idem libro 16. Seu æquum seu iniquum onus iniungendum esse. Sic Cæsar. 5. Bel. Gal. & 2. Bel. Ciu. Proprie tamen Iniungere, est intus, uel supra iungere. Colum. li. 1. Singulis brachijs licebit bina iniungere flagella. Iniungere detrimentum reip. est inferre. Brut. ad Cic. 11. Epi. Ne quid detrimenti reip. iniungāt, summa a nobis dabitur opera. Iniungere iniuriam. Liu. 3. Iniungere seruitutem, in seruitutem redigere, Idem 5. Iniungere tormentum. Plin. in Paneg.

INIVRATVS, a, um, [*Che non ha giurato,*] ἀνώμοτος, qui non iurauit. Pla. in Amph. Nam iniurato scio plus crederet mihi. Cic. in Cecin. Cū id iurati dicunt, quod ego iniuratus insimulo.

INIVRIA, æ, [*Ingiuria,*] ἀδικία, ὕβρις, ex eo dicta est, qđ non iure fiat omne enim, quod non iure fit, (inquit Vlp. lib. 1. Digest. de iniurijs, & fam. libell.) Iniuria dicitur, siue uerbis, siue re: Re, cum manus inferuntur: uerbis, cum fit conuicium. Specialiter uero, eodem Vlpiano teste, Iniuria dicitur contumelia, a contemnendo. Interdum etiam, eodem teste iniuriæ appellatione damnum, culpa datum significatur: interdum etiam Iniquitas, cum quis inique uel iniuste sententiam dixerit. Teren. in Heau. Matres omnes filijs in peccato adiutrices, auxilio in paterna iniuria solent esse. Nonnunquam Iniuria, aduerbialiter sumitur pro immerito, [*A torto,*] Plau. in Mil. Amant te omnes mulieres, neque iniuria, Qui sis tam pulcher. Cic. Catil. Ego tibi iniuria suspectus sum.

INIVRIOSE, [*Ingiuriosamente.*] Cic. pro l. Man. Maiores uestri, mercatoribus iniuriosius tractatis bella gesserunt. Col. li. 1. ca 8. Iniuriose tractentur.

INIVRIOSVS, [*Ingiurioso.*] ὑβριστὴς, cum de persona dicitur, eum significat, qui iniuriam infert. Cic. 1. Offi. In eo peccant, quòd sint iniuriosi in proximos. Quando uero de rebus dicitur, id significat, quod iniuriæ plenum est. ut, Iniuriosus ictus. Pli. li. 17. cap. 24. Aut cum circumfossor iniurioso ictu uerberauit. Iniuriosa uita, quæ alteri damnū infert & iniuriam. Cic. 1. de Fin. Non ipsa turpitudo deterret ab iniuriosa, facinorosaque uita.

INIVRIVS, a, um, [*Iniquo,*] ἄδικος, quod est iniquū. Ter. in Hecy. Iniuriū autē, ulcisci aduersarios? Vbi Donatus. Iniuriū, iniquum, indignantis modo significatio est, & uim aduerbij habet. Iniurius, qui audet aliquid contra ordinem iuris. Ter. in Heau. Multis modis iniurius Clitipho est. Cic. Offi. Negat, quia sit iniurium.

INIVSSVS, a, um, [*Non commandato,*] ἀπαράγγελτος, non iussus. Vir. 6. Ecl Non iniussa cano. Idem 1. Geo. Iniussa uirescunt Gramina.

INIVSSVS, sus, substan. in ablatiuo usurpatur: ut, iniussu meo, id est me non præcipiente. Ter. in Phor. uxorem duxis Antipho iniussu meo? Cic. ad Att. li. 4. Ne iniussu populi iudicarent.

INIVSTE, [*Ingiuriosamente,*] ἀδίκως, inique, iniuriose. Pla. Pseud. Non soles respicere te, cum dicas iniuste alteri. Cic. pro Flacco: Facies iniuste.

INIVSTITIA, æ, [*Iniquità,*] ἀδικία, iniquitas. Ter. Hea. Eum eieci hinc miserum iniustitia mea, Cic. Offic. Iniustitiæ genera duo.

INIVSTVS, a, um, [*Ingiusto,*] ἄδικος, non iustus. Cic. 2. de Ora. Iracundiam non iniustam, sed meritam.

INNASCOR, eris, [*Nascere,*] ἐμφύομαι, nascendo inseror. Ci. li. 1. Offi. In hac elatione & magnitudine animi nimia cupiditas principatus innascitur. Ter. in And. Huccine credibile est, Tanta uecordia innata cuiquam ut siet?

INNATO, as, are, [*Notare,*] ἐννήχομαι, intus nato. Vir. 2. Geo. Torrentem undam leuis innatat alnus. Cice. de Natu. Innataturus pisciculis in concham.

INNAVIGABILIS, le, [*Innavigabile,*] ἄπλοος, ubi quis nauigare nō potest. Liu. 5. Viæ clausæ. Tiberis innauigabilis.

INNECTO, is, ere, [*Legare, aggroppare,*] ἐμπλέκω, colligere, circumligare. Virg. 8. Aen. Tum lactea colla Auro innectuntur. Col. li. 11. ca. 1. Mancipia compedibus diligenter innexa.

INNITOR, p. p. inniteris, innisus uel innixus, [*Appoggiarsi, attaccarsi,*] ἐνσχυρίζομαι, inhæreo, incumbo. Construitur autem cum datiuo, uel ablatiuo. Datiuo. Cice. Acad. Intendit Apollo Arcum lunæ Innixus. Quinct. lib. 6 cap. 2. Omnia curæ tutelæque unius innixa. Liu. li. 28. Steterunt scutis innixi. Virg. 4. Aen. Cubitoque innixa. Ablatiuo. Liu. 4. Hasta innixus se in pedes excipit. Admittit & accusatiuum, mediante præpositione In. Pli. li. 7. ca. 53. In Pansam fratrem innitens, obijt.

INNO, nas, [*Notare,*] ἐννήχομαι, per duplex nn, ex In, & No, quasi intus no. Ci. 2. de Nat. De. Partim submersorum, partim fluitantium, & innantium beluarum. Liu. li. 21. Dum innare aquæ, & capere onera possent. Vir. 4. Geo. Fluuios innare rapaces. Hor. 3. Carm. Ode 17. Et innantem Maricæ Littoribus tenuisse Lyrim. Hinc fit Innato, frequentatiuum.

INNOCENS, tis, [*Innocente, giusto,*] ἄκακος, innoxius, crimine purus. Ci. 5. Tuscula. Innocens dicitur, non qui leuiter nocet, sed qui nihil nocet. Cic. pro Ros. Innocens si accusatus fuerit, absolui potest.

INNOCENTER, [*Innocentemente,*] ἀκάκως, innoxie, sine noxa. In Sal. Antequam eos uita innocentissime acta commendauit. Pl. lib. 18.

18.ca.31.Innocentius decrescente luna, quam crescente, fiunt.

INNOCENTIA,[Innocentia.] ἀκακία, integritas, seu, ut Cic. 3. Tuscu. ait, Affectio animi talis, quæ noceat nemini. Salu. De innocentia sua certior factus.

INNOCVVS,a,um,[Che non nuoce ad alcuno.] ἄκακος, actiue accipitur pro eo qui nō nocet. Pli.li.8. Eosdem pestiferos ferunt in Græcia, innocuos esse in Sicilia. passiue uero pro eo cui nō nocetur,[Senza danno,] Virgi. 10. Aeneid. Et sedere carinæ Omnes innocuæ, id est, sine detrimento. Vbi Seruius ostendit, illud interesse inter Innocuum, & Innoxium, ut Innocuus dicatur, cui nocere nemo possit, Innoxius, qui non nouit nocere. Quam tamen differentiam irridet Valla lib.5. putatque in loco Virgilii iam citato naues non idcirco dictas esse innocuas, quòd eis noceri non posset, sed magis, quòd nemini nocuissent. quanquam quod sequitur de incommodo puppis Tarchontis facit, ut innocuas intelligamus, quæ sine detrimento appulissent.

INNOTESCO,is,[Farsi noto,] γνωρίζομαι, notus fio Lact. libr. 1. Quibus forte scripta eius innotuerunt. Pli.li.35.ca. 11. Ctesilochus Apellis discipulus petulanti pictura innotuit.

INNOVO,as,[Innouare,] Cic. in Pis.

INNOXIVS,a,um,[Innocente, che non nuoce,] ἄκακος, innocens, culpa carens, qui nemini nocet. Salust. Innoxii, florentes, sine metu ætatem agere. Serpens innoxius. Virg.5.Aen. Verba non innoxia, Idem 2. Geo. Innoxius, passiue, cui noceri non potest. Colum.lib. 2.cap.10. Sic condita, erit a curculionibus innoxia. Idem li.5.ca. 9. Innoxius ab iniuria pecorum.

INNVBILVS,a,um,[Chiaro, sereno, non nubiloso,] αἴθριος, clarum, serenū, nubilo contrarium. Lucr.li.3. Semperq; innubilus æther.

INNVBIS,& hoc Innube, p.p.[Senza nuuole,] ἀνέφελος, sine nubibus: ut, Dies innubis, quo nullæ apparent nubes. Seneca in Hercule: Et fulsit Iole, qualis innubis dies.

INNVBO,is,ere,[Andar a marito,] ἐγγαμῶ, propie est transire ad domum mariti: accipitur tamen simpliciter pro transire,[Passare,] Lucil.lib. 6. Sat. Inuadere atque innubere censent. Festus. Vnde Innubere in illustrem familiam dicuntur mulieres, quæ nobili uiro nubunt. Huic opponitur Enubere, quod eam respicit familiam, è qua mulier nuptui traditur. Enubere e patribus, dicitur mulier patricii ordinis, quæ uiro plebeio nubit.

INNVBVS,p.c.[Che mai non si è maritato,] ἄγαμος, qui uxorem non duxit. Innuba, quæ nunquam nupsit. Sic laurus dicitur innuba apud Ouid.li.10. Metam. propter Daphnem uirginem, quam fabulantur in laurum fuisse conuersam. Ouid.14. Metam. Contempto munere Phœbi. Innuba permaneo.

INNVMERABILIS,le,[Innumerabile,] ἀναρίθμητος, quod numerari nō potest. Cic.5.Ver. Innumerabilem pecuniam. Luc.li.2.

INNVMERABILITAS,atis, ἀπειρία, infinitas. Ci.1.de Nat.Deo.

INNVMERABILITER,Lucr.li.5.

INNVMERVS,a,um,[Innumerabile] innumerabilis. Pli.li.2.ca.3. Innumeræ rerum effigies. Luca. Innumeræ concurrunt undique gentes.

INNVMEROSVS,a,ū,[Innumerabile,] idē cū superiorib. Pli.li. 10.ca.65.

INNVPTVS,a,um,[Non maritato,] ἄγαμος, non nuptus. Vir.2. Aene. Innuptæq; puellæ Sacra canunt. Cic.3.de Ora. Qua tempestate Paris Helenam innuptis iunxit nuptiis, id est præter ius fasq; cōtractis.

INNVTRIO,is,ire,[Nodrire,] ἐντρέφω, in loco aliquo nutrio. Pli.in Epi. Homines innutritos mari.

INNVO,is,[Accennare,] ἐπινεύω, signo aliquo capitis uoluntatem ostendo, siue affirmem, siue negem. Cic. pro Mur. Non se purgauit, sed indicauit, atque innuit.

INO, ἰνώ, nomen Cadmi, & Hermiones filiæ, uxorisq; Athamantis Thebarum regis, & Liberi patris nutricis. Eadem Cice. teste est, quæ Leucothea, λευκοθέα, id est, alba dea, a nobis uero Matuta, & Aurora dicitur. Vnde Ouid. in Fast. Leucothea Graiis, Matuta uocabere nostris. Fabulam Inus Ouid. li.3. Meta. refert, quemadmodū Ino cum Melicerta filio propter timorem de scopulo se præcipitem misit in mare, amboque facti sunt dii marini. Illa Leucothea: Melicertes, Palæmon (qui & Portunus) uocati sunt. De quibus Cypria. Melicertes & Leucothea præcipitantur in maria, & fiunt postea maris numina.

INOBLITVS,a,um, perpetuo memor. Oui. 4 de Pon eleg. 15. Semper inoblita repetam tua munera mente.

INOBRVTVS,a,um,[Non rotto,] non obruptus. Oui. 7. Meta. Deucalioneas effugit inobrutus undas.

INOBSCVRO,ras,are,[Oscurare,] ἀμαυρόω, obscurum reddere. Ci.Phi. Nulla eius legationis posteritatem inobscurabit obliuio.

INOBSEQVENS,tis,[Disubidiente,] omn.ge. ἀπειθής, inobediens Sen. in Hippol. Inobsequentes protinus frænis equi Rapuere currum.

INOBSERVABILIS,le, quod obseruari non potest. Pli.li 2.c.17. Cuius est maxime inobseruabilis cursus. Catul. Argon. Tecti frustraretur inobseruabilis error.

INOBSERVATVS, a, um, [Non guardato, non custodito.] ἀπροφύλακτος, non obseruatus. Mart.li.8. Luserat hoc casus, nisi inobseruata maneret. Oui.4.Met. Vt puer, & uacuus, & inobseruatus in herbis. Inobseruata uarietas, Pli.li 28 cap.5.

INOCCIDVVS,a,um, nō occiduus: ut, Visus inoccidui,[Sempre uigilante,] id est, oculi semper uigilantes. Sta. 6. Theb. Spectat inoccidui stellarum uisibus Argum.

INOCCO,as,[Coprire,] ἐκλοχεύω, cooperio, quod fit cum semen in agro seminatum est, & glebas sarculis aut cratibus dissoluimus, ut semen humo contegatur. Col.li.2.cap 8. Semen, sicco solo, ingestum, & iam inoccatum. Componitur ex In, & Occo, as.

INOCVLATIO, nis, [Empiastratione,] emplastratio, ἐνοφθαλμισμός, Pli.li.17.cap.14.

INOCVLATOR,ris, Pli.li.18.cap 33.

INOCVLO,as,p.c. ἐνοφθαλμίζω, oculum unius arboris alteri adhibeo, seu oculum in arbore aperio. Colu.li.11.c.3. Arbores ficorum inoculantur.

INODORO,as,are,[Fare odorifero,] odore inficere. Col.li.15.c.3. Mandentium halitus inodorare.

INODORVS,ra,rum,[Senza odore,] ἄοδμος. quod est sine odore, Persius Sat.6. Ossa inodora dabit. Gell.li.7.ca.6. animalia inodora, inauritane. Alii legunt Inora.

INOFFENSVS,a,um,[Non offeso,] ἀβλαβής, quod non offenditur. ut, Inoffensa tempora a ualetudine, hoc est, nullo morbo læsa, & offensa. Gel.li.2.ca.1. Valetudine inoffensa uixit.

INOFFICIOSVS,a,um,[Discortese,] ἀκαθήκων, qui facit contra officium, uel qui officium non præstat. Cice.ad Att. li. 3. fuissemus in hos inofficiosi. Inofficiosum testamentum dicitur (ut ait Pau. Iuriscon.) quod non ex officio pietatis paternæ confectum est, filiis sine legitima caussa exhæredatis. Cice. 3. Ver. Testamentum non inofficiosum, non inhumanum.

INOLESCO,cis,leui,lui,etum,& itum, [Crescere, aggrandirsi.] ἐμφύομαι, super inceresco. Virg.2.Georg. Vdoque docent inolescere libro. Inoleuit, actiue. Gell.li.12.ca.5. Natura, induit nobis, inoleuitque. id est, inseruit.

INOMINATVS,a,um,[Infelice, sfortunato] δυσοιώνιστος, male ominatus, infelix. Hora. Epod.17. inominata cubilia.

INOPACO,as,are,[Oscurare,] ἐπισκιάζω, opacum reddere. Col.lib. 8.c. 15. Inopacant auium receptacula.

INOPIA,æ,[Pouertà, bisogno.] ἀπορία, egestas, indigentia. Ci. de Amic. Amicitiam ex inopia, atque indigentia nasci uolunt.

INOPINANS,[che non considera quello, che puo accadere.] ἀπροσδοκῶν, improuidus, cuique aliquid accidit præter opinionem. Cæs.6.Bel.Gal. Multos in agris inopinantes deprehendit.

INOPINANTER,[Subitamente, all'improuisa.] ἀπροσδοκήτως, subito, & præter expectationem. Suet. in Tib.cap.60 Piscatori, qui sibi, secretum agenti, grandem mulum inopinanter obtulerat, perfricari eodem pisce faciem iussit. Inopinatus, a, um,[Non pensato improuiso,] quod præter opinionem euenit. Cic.5. Tus. Hæc habemus in promptu, ni oportere inopinatum uideri. Repentina, & inopinata grauiora. Idem 3. Tusc.

INOPINATE,& Inopinato,[All'improuiso.] ἀπροσδοκήτως. præter spē. Liu.4.Bel.Mace Ne inopinate accideret. Idem lib.26. Cum inopinato in castra Romana Numidæ irrupissent.

INOPINVS,a,um,[Non pensato, improuiso,] pe.pr. Inopinatus: ut, Inopina quies. Virg.5. Aen. Gaudia inopina, Stat.1.Syl. Dolor inopinus, Stat. 5. Theb.

INOPIOSVS,a,um,[Senza aiuto,] ἄπορος, sine ope, Plau. Res multas tibi mandaui, dubias, egenas, inopiosas consilii.

INOPS,inopis,[Pouero, senza aiuto,] ἄπορος, pauper. Cic. 2. Offic. Cum premeretur inops multitudo ab iis, qui maiores opes habebant. Aliquando, sine ope, sine auxilio. unde Inopem animi, Inopem prudentiæ dicimus, sine ope animi, sine ope prudentiæ. iungitur enim cum genitiuis omnium rerū. Inops auxilii, Liu 3. Inops consilii, Idē li.26 Inops dicendi sapientia. Ci.5.de Diu. Inops remedii, Pli lib. 16.cap.1. Aliquando inops dicitur insepultus, ἄθαπτος. Virg. lib.6. Hęc omnis, quam cernis, inops, inhumataque turba. Ex iure enim pontificio terra iniiciebatur & circa cadauera, & circa absentium corpora, quibusdam solennibus sacris additis. inops igitur dicitur insepultus, quasi sine terra, quæ Ops dicitur.

INOPPORTVNVS,a, um, Cice. de Orat. Sedes huic non inopportuna sermoni.

INORA,[Senza bocca,] ἄστομα, animalia sine ore: quales sunt Astomi Indiæ populi, halitu uiuentes, & odore. Pli.li.7.ca.2.

INORATVS,a,um, non oratus. Cic. pro Rosc.Am. Ameriam re inorata reuerterunt. i. re non exposita.

INORDINATISSIME pili. Pli.li.22.cap. 22.

INORDINATVS,a,um,[Disordinato,] ἄτακτος,] non ordinatus. Cic.de Vniuers. Idque ex inordinato in ordinem adduxit. Inordinati, & incompositi milites. Liu.li.22.

INORNATE,[Roz-amente,] ἀκόσμως, ad Her.l.4. Non inornate dicere.

INORNATVS,a, um, [Disornato, rozo.] ἀδιακόσμητος, ornato contrarium. Cic. in Ora. Tenuis, & inornatus. Inornata uerba, Horat.

de arte Innmati capilli, Oui. 5 Met.

IN POSTERVM, [*Per l'auuenire,*] τὸ λοιπὸν, εἰς τὸ ὕστερον, uide Postremo.

IN PRAESENTIA, [*Ora, al presente,*] Ci. Att. Spero in præsentia pacem nos habere.

IN PRIMIS, p.p. [*In prima, piu che altro, sopra ogni altro,*] εἰς τὰ πρῶτα, duæ partes sunt, positæ loco aduerbij ordinis, quæ idem ualent qd' ante omnia. Salu. Quæ res in primis mihi uidetur caussa facinoris maturandi, Ci. in Ver. Homo in primis domi suæ nobilis.

INQVAM, [*Dico.*] uerbũ est defectiuũ, idem significans, quod dico, dicebam, uel dixi. Ter. in And. Iam, inquam, hic adero. Pla. in Cap. Quia agit hoc? quis profitetur? inquam. Ci. de Fin. Id ergo, inquam.

INQVANTVM, [*In quanto,*] aduerb. Id est, tanquam quantum. Plin. in Epist. A me, inquantum potuerit, requirentur.

INQVIES, tis, gen. omn. [*Inquieto,*] ἀκάματος, pro Inquietus, ta, tum, quod est sine quiete. Salu. li. 1. Humanum genus inquies, atque indomitum. Pli. in Præf. Nat. hist. Potuisse se desinere, ne animus inquies pasceretur opere. Apul. li. 1. Inquieti procacitate prædium asinus. Inquies uero substantiuum fœmi. gene. idem est quod inquietudo, sollicitudo, [*Inquietudine,*] Plin. li. 14. ca. 22. Inquies nocturna.

INQVIETO, as, [*Inquietare, turbare,*] ἐκταράσσω, turbo, quietem agere non permitto. Col. li. 9. Ne ab alijs auibus inquietentur.

INQVIETVDO, inis, [*Inquietudine, perturbatione.*] ταραχὴ, priuatio quietis. Sen. de Beneficijs li. 2. ca. 8.

INQVILINVS, ni, [*Che habita su quello d'altri,*] p. p. ex In & Colo, ἔνοικος, qui in alieno priuato habitat: proprie tamen in conducto, siue in urbe, siue ruri, ut inquit Valla li. 4. Sue. in Claud. Iussit inquilinos priuatarum ædium pensionem annuam repræsentare fisco. Cice. 2. Phil. Te inquilino personabant omnia uocibus ebriorum. Inquilini etiam interdum dicuntur, qui in eisdem habitant ædibus. Mar. li. 1. Vicinus Nouio uel inquilinus sit. Vide incolo, is.

INQVINO, as, [*Imbrattare, macchiare,*] κοινόω, μολύνω, maculo, deturpo. Hora. lib. 1. Serm. Merdis caput inquiner albis Coruorum. Cice. 1. Tusc. Domesticis uitijs atque flagitijs sese inquinassent. Fit a Cunio, is, (ut inquit Festus) Cunire uero est stercus facere. Inquinatus, a, um, [*Lordo, sozzo,*] fœdatus, contaminatus, pollutus. Cice. de Arusp. resp. Fœdior, atque inquinatior. Idem pro Flac. Nihil illo inquinatius. Sordidissima & inquinatissima ratio. Ci. 2. Offi.

INQVINAMENTVM, [*Lordura,*] ῥυπαρία, sordes, immunditia. Gell. li. 2. cap. 6.

INQVINATE, [*Lordamente,*] sordide, turpiter, Cice. de Clar. Ora. Neque tamen est admodum inquinate locutus. Compositum est, Coinquino. Col. li. 8. Totam progeniem coinquinat.

INQVIO, is, [*Dire,*] φημὶ, defectiuum est, significans idẽ quod dico. Ci. li. 2. de Orat. Aucupari uerba oportebit, inquio. Iuu. Sat. 3. Quando artibus, inquit, honestis, Nullus in urbe locus. Ci. in Ver. Vbi sunt Pamphile (inquiunt) scyphi? Idem 2. de Orat. Tu uero, inquisti, molestus non eris. Tere. in Heau. Eccum, me, inque. ad Heren. li. 4. Quid tibi uis, aliquis inquiat. Plau. in Aul. Ita Dij faxint, inquito.

INQVIRO, is, p. p. [*Cercare, inuestigare,*] ἐξετάζω, ἐπιζητέω, inuestigo, quasi intus quæro. Cic. 1. Offi. Peregrini autẽ atque incolæ officium est, nihil de alieno inquirere. Inquirere pro eo quod uulgo dicunt, facere informationem, [*Informarsi,*] Cic. 6. Ver. Dum in illum inquiro. Inquirere in patrimonium, & uasa hoc est patrimonij & uasorum ualorem sciscitari Sene. epist. li. 1. Sed nomina facturi diligenter in patrimonium & uasa debitoris inquirimus. Sic illud Ouidij: Filius ante diem patrios inquirit in annos.

INQVISITIO, onis, [*Inuestigatione,*] inuestigatio. Ci. 1. Offic. Hominis est propria ueri inquisitio atque inuestigatio. Inquisitio, pro informatione, quam uocant. [*Informatione.*] Ci. 4. Ver. Eequem existimatis unquam contra inquisitionem accusatoris, tantis opibus, esse defensum?

INQVISITOR, oris, [*Inquisitore, inuestigatore,*] qui inuestigat. Pli. li. 18. ca. 40. Scrutatur uestigia, comitantem ad feram inquisitorem loco retrahens. Inquisitor, qui inquirit, &, ut uulgo loquuntur, informat se de aliqua re. Pli. Epist. 9. Norbanum inquisitorem reum postulauit. Ci. ille Achaicus inquisitor.

INSALVBRIS, bre, p. p. [*Non sano,*] νοσώδης, salubri contrarium. Pli. li. 18. c. 5. Insalubrem agrum.

INSALVTATVS, a, um, ἀπροσαγόρευτος, nõ salutatus. unde insalutato hospite discedere dicuntur, qui clanculum se subducunt.

INSANIA, æ, [*Pazzia,*] Cic. in Pis. Incidere in insaniam.

INSANABILIS, [*Che non si puo sanare,*] ἀνίατος, quod sanari non potest. Ci. pro Scau. Plaga insanabilis.

INSANIO, is, iui, tum, [*Impazzire,*] a Sanus compositum, pro eo quod est furere, uel insanum esse, μαίνομαι. Ter. in Adel. Insanire occipiunt ea iniuria. Quandoque est carmen componere, [*Versificare,*] Vir. 3. Ecl. Insanire libet.

INSANITAS, tis, [*Pazzia,*] μανία, insania. Ci. 3. Tus.

INSANE, [*Sommamente,*] ἐκμανῶς, uehementer: quòd insani omnia uehementer faciunt, inquit Varro, neque rei alicuius seruant modum.

INSANVS, p. p. [*Pazzo,*] παράφρων, qui non est sani consilij, & qui non habet mentem integram. Teren. in Eunu. Hic homines è stultis insanos facit unde Insania, æ, [*Pazzia,*] stultitia, dementia. Cic. Ora. In alienos insanus insanisti. Ter. in Adelp. Adiges me ad insaniam. Item insanus, [*Grande,*] magnus dicitur. Virg. 9. Eclog. Insani feriant sine littora fluctus. Insanum studium equorum, armorum, &c. [*Smisurato,*] id est, immodicum. Sunt qui existiment insanum aliquando accipi pro ualde sano, ut In, particula intendendi uim habeat, sicut in dictione Inclytus, & infractus: citantque illud Persij ex Saty. 3. Et insano multum laudanda magistro: Quo tamen in loco accipi congrue potest, pro, nimis concitato ad curam discipuli, a quo subueretur reportare notam indiligentiæ. Nam ueteres præter notam significationem peruicaces & intractabiles appellabant Insanos, [*Ostinato*] Contentiosi quoque, qui nunquã succumbebant, aliosque improbabant, Insani uocati sunt.

INSATIABILIS, le, [*Insatiabile, che non si puo satiare*] ἀπλήρωτος, quod satiari non potest. Insatiabilis cupiditas. Ci. 1. Tusc. & c. de Fin. Insatiabilis uoluptas, idem 4 de Fin. Insatiabilis animus, Liu. li. 3. Insatiabiliter aduerbium. Plin. in Epist.

INSATIVVS, a, um, [*Che non si semina.*] αὐτοφυὴς, quod nõ seritur, quod sponte prouenit. Pli. li. 19. ca. 12. Insatiuum Rumex uocatur.

INSATVRABILIS, le, [*Insatiabile, che non si puo satiare*] ἀπλήρωτος, quod saturari non potest. Ci. pro Sext. Manebat insaturabile abdomen.

INSATVRABILITER, [*Insatiabilmente,*] Ci. 2. de Nat. Deo. Aetas annis præteritis insaturabiliter expletur.

INSCANDO, is, [*Ascendere,*] ἐπιβαίνω, idem est quod ascendo. Plau. in Amph. Quadrigas si nunc inscendas Iouis. Gellius usus est huius passiuo Inscendor. ait enim li. 5. cap. 2. de Bucephalo Alexandri equo: Haudunquam sese ab alio inscendi, nisi a rege, passus est.

INSCIENS, tis, [*Ignorante,*] ἀγνώς, ignarus, inquit Donatus. Plau. in Trin. Me absente, atque insciente, ædes uenales hasce inscribit litteris. Teren. in Heau. Si peccaui, insciens feci.

INSCIENTER, [*Ignorantemente,*] δι' ἄγνοιαν, per imprudentiam, siue ignorantiam. Cic. in Top. Si partiri uelis tutelas, inscienter facias.

INSCIENTIA, æ, [*Ignoranza,*] ἄγνοια, ignorantia. Ci. 1. Acad. Inter scientiam, & inscientiam comprehẽsionem illã, quam dixi, collocabat.

INSCITE, [*Sozzamente,*] incompte, impolite, ineleganter. Plaut. in Trin. Si quid scis me fecisse inscite, aut improbe. Ci. de Fin. Inscite facere aliquid.

INSCITIA, [*Ignoranza*] ἀπειροκαλία, ab inscitus, a, um, ignorantia. Ter. in Heaut. Tantam inesse animo inscitiam? Ci. de prouinc. Inscitia negocij gerendi.

INSCITVS, a, um, [*Inelegante, mal composto,*] ἄμουσος, inelegans & male compositus Cic. de Diui. Quid inscitius est. Plau. in Men. Mulier hæc inscita est, & stulta.

INSCIVS, [*Che non sa, imprudente,*] ἀνεπιστήμων, nescius. Cic. 4. Acad. Quid distingues artificem ab inscio? Inscia ac temeraria turba. Liu. lib. 24.

INSCRIBO, bis, [*Sopra scriuere,*] ἐπιγράφω, est rei alicuius titulũ, uel auctoris nomen addere. Ci. li. 1. Tusc. Philosophi in iis libris, quos scribunt de contemnenda gloria, sua nomina inscribunt. Interdũ dilacerare. Plau. in Asin. Corpus tuum uirgis ulmeis inscribam, id est, ita dilacerabo ut notæ inscriptæ appareant.

INSCRIPTIO, uerbale, [*Titolo,*] ἐπιγραφὴ, ἐπίγραμμα, modo titulus, modo nota. Pli. li. 29. ca. 1. Hinc illa infelicis monumẽti inscriptio, turba se medicorum perijsse. Cic. in Top. Inscriptio libri.

INSCRIPTVS, a, um, [*Non scritto,*] ἄγραφος, quandoque pro nõ scripto sumitur, ut apud Varr. li. 2. Greges ouium ad publicanum profitentur, ne si inscriptum pecus pauerit, lege censoria committat multã. Quinct. li. 3. c. 8 Alia esse scripta, & alia inscripta.

INSCRIPTVM, [*Breue bollettino,*] breue quoddã in chartula scriptum, cuiusmodi solent dare præfecti urbium ijs, qui merces exportant. Luci. Facit idẽ, quod illi, qui inscriptum è portu exportant clanculum, ne portorium dent. Inscriptum pro inscriptione. Gell. lib. 20. ca. ult. Quædam alia inscripta nimis lepida.

INSCVLPO, is, psi, ptum, [*Scolpire,*] ἐγγλύφω, a Scalpo, teste Diomede, non a Sculpo, quod latinum non est. mutatur autem prima uocalis in ultimam, ut in compositis uerbis Calco, Inculco, Conculco, & Proculco. Vnde gemmam scalptam contendit dicendum, non sculptam. Est autem Insculpere, [*Intagliare,*] incidere aliquid in æs, in argento, in marmore, in gemma, & simili materia. Plin. in Epi. Incisa, & insculpta publicis æternisque monumentis. Per metaphoram dicimus aliquid insculptum esse in animo, quod ita memoriæ animoque nostro impressum est, & infixum, ut facile excidere non possit, [*Hauer nella memoria,*] Ci. de Na. De. Omnib. innatum est, & animo quasi insculptum, esse deos.

INSECO, as, are, [*Tagliare,*] ἐντέμνω, idem quod secare, siue intus secare. Liu. li. 36. insecta cute, ubi latior, quam altior plaga est. Col. li. 4. ca. 15. Insecatur superior pars curuaturæ usque ad medullam. ad Her. Insecare aliquid dentibus.

INSECABILIS, le, [*Che non si puo tagliare,*] ἄτμητος, quod secari, ac diuidi non potest, quales sunt atomi. Quinct. lib. 2. ca. 17. Quatuor elementa,

elementa, aut corpora insecabilia esse tradunt.

Insecta, ἔντομα, Aristot. animalcula sunt, partim terrestria, ut scolopendræ, stelliones: partim uolucria, ut apes, uespæ: partim cum utroque participantia, ut formicæ: partim & pennis & pedibus carentia, ut tineæ, quæ in homine nascuntur: dicta Insecta ab incisuris, quæ nunc ceruicum loco, nunc pectorum sunt atque alui. Hæc Albertus magnus appellat annulata. Vide Pli. li. 11. ca. 1.

Insector, aris, frequentatiuum, [*Perseguitare,*] διώκειν, sæpe & multum persequi. Cic. pro Font. Insector ultro, atq; insto accusatori. Legitur etiam in actiua uoce Insecto, sed apud uetustissimos duntaxat. Plaut. in Capt. Nos insectabit lapidibus. Insectari terram rastris, Virg. 1. Georg.

Insedatus, a, um, [*Non acquetato, turbato,*] non sedatus, turbulentus, commotus. Cic in Partit. graue, insedatum, turbulentum.

Insedabiliter, a, Luc. lib. 16. Insedabiliter sitis arida corpora mersans. Deductum ab insedabilis.

Insemino, as, are, [*Seminare,*] ἐμβάλλω, inserere. Gell. lib. 19. cap. 5. Aquam niualem uisceribus inseminare.

Insenesco, scis, ere, [*Diuenir uecchio in qualche negocio*] ἐγγηράσκω, diutissime immorari, quasiq; in eo ætatem consumere, & senem fieri. Quinct. lib. 10. cap. 3. Singulis actionum partibus insenescere. Tac. li. 3. Cum plerique iisdem negotiis insenescerent.

Insensibilis, le, [*Insensibile,*] ἀναίσθητος, quod sub sensum cadere non potest. Gel. li. 17. cap. 10.

Insensilis, le, idem Luc. li. 2. Ex insensibilibus.

Insepultus, a, um, [*Non sepolto,*] ἄθαπτος, non sepultus. Cic. 4. Catil. Cerno animo, miseros atque insepultos aceruos ciuium. Hor. Epo. 5. Post insepulta membra different lupi.

Insequor, p. c. [*Seguitare, seguir dietro, perseguitare,*] ἀκολουθῶ, sequor, uel subsequor. Vir. 1. Aen. Insequitur clamorq; uirum, stridorque rudentum. Cic. de Clar. Orat. Hunc Themistocles est insecutus. Item persequi, & insectari. Vir. 1. Aen. Nunc eadem fortuna uiros tot casibus actos Insequitur. Insequi clamore ac minis. Cic. pro Clu. Ab Insequor fit participium Insequens. Epist. ad Octauium: Quæ non insequens hora antecedente calamitosior pop. R. illuxit? Insequens officium, de quo nos dicturi aut deliberaturi sumus. Plancus ad Senatum li. 10. Epist. Ciceronis. Huic prius excusandum me esse arbitror, quam de insequenti officio quicquã ulli pollicendum. Insequenter, aduerbium pro inconsequenter, ἀνακολούθως, Gell. li. 10. ca. 20. Obscure & insequenter particula illa posita.

Insectatio, onis, Liu. 2. Inde illam absentis, insectationem esse natam, quòd morando spem destituerit.

Insero, is, p. c. inserui, insertũ, [*Inserire, por dentro, mescolare,*] ἐμβάλλω, significat, immitto, impono, immisceo. Ter. in Heau. Vidin' ego te modo manũ in sinum huic meretrici Inserere? Pli. li. 10. ca. 57. Pẽna per transuersas inserta nares. Quãdo facit inseui, insitum, significat idem quod insemino. Col. li. 5. Arboribus rumpotinis, si frumentum non inseritur, in utranq; partem uiginti pedum spatia interuenitur, hoc est, si inter arbores frumentũ nõ seminetur. De arbore dicitur, quando scilicet scisso trunco, surculus fœcundæ arboris inseritur in sterili: siue cum oculus unius arboris alteri adhibetur, quod quidã inoculationẽ uocant: uel quando arbor seritur, aut plantatur. Vir. 1. Ecl. Insere nunc Melibœe pyros. Col. de Arb. cap. 8. Vitem, quam insiturus es, resecato. Per translationem. Lact. li. 5. Odiũ & inuidiã & dolũ hominib. inseuit. Diome. Insero, insertus & insitus facit. Et tradunt quidã Insitus arborum esse, Insertus, hominis uel alicuius rei. Seruius. Insitas arbores dicimus: insertas uero caussas aut fabulas. Insitus, p. c. participium, [*Nato,*] innatus, ingenitus. Ci. 6. Verr. Siculis tam persuasum est, ut animis eorum insitum, atque innatum esse uideatur. Insitus urbi ciuis. Salu. in Cice. Insitus genti mos per latrocinia militiam exercere.

Inserpo, is, ere, [*Spargere,*] εἰσέρπω, idem quod serpere, & obrepere. Stat. 1. Theb. Iam somnus auaris Inserpit curis.

Inserto, tas, [*Accommodare,*] παρεντίθημι, frequentatiuum a supino Insertum formatum. Vir. 2. Aen. Clypeoq; sinistram Insertabam aptans. Dextras insertare catenis, Stat. 12. Theb.

Inseruio, is, [*Seruire,*] δουλεύω, obsequor alicui, & seruientis officium præsto. Ci. 1. Offi. Ei potissimum inseruit. Antiqui & accusatiuo iungebant. Pla. in Most. Non meretricium est, unum inseruire amantẽ. Inseruire suis commodis, est utilitati suæ consulere. Cic. 2. de Fin. Quos suis commodis inseruituros arbitramur.

Insibilo, as, are, [*Sibilare,*] ἐμφυσάω, sibilo, uel spiro. Oui. 15. Met. Insibilat Eurus. Insibilat igni, Silius li. 12.

Insiccatus, a, um, [*Non seccato,*] non siccatus. Stat. 3. Theb. Vulnera quæ ista ferens putri insiccata cruore.

Insideo, es, p. c. [*Sedere sopra qualche cosa,*] ἐγκάθημαι, in re aliqua siue super rem sedeo. Liu. 7. Equo insidentem se in specum emisisse. Aliquando pro inhæreo, [*Esser posto,*] Ci. li. 4. Tusc. Cum autem hic feruor animiq; cõcitatio inueterauerit & tanquam in uenis medullisq; insederit. Aliquãdo locũ aliquẽ occupo ad intercipiendũ prætereuntes, [*Occupare,*] ut Insidere arcem militibus. Liu. li. 26. Quingentis militibus arcẽ insedit. Insidere itinera. Liu li. 25. Qua fugam inclinaturam credebat, omnia itinera insidere iubet. Vnde Insidia, & Insidior, aris, de quibus mox dicemus. Aliquando obsidere, [*Assediare,*] & modo cum accusatiuo construitur. Liu. li. 22. Mago locum monstrabit, quem insideatis. Modo datiuo. Vir. li. 11. Silius insedit iniquis. Liu li. 9. Insessis omnibus uiis, per quas commeatus subuehi poterat, fame domiti Samnites. Insideri passiue. Liu. li. 25. Viæ omnes hostium præsidijs insiderentur.

Insidiae, arũ, [*Insidie, aguati,*] ἐνέδρα, dolosa expectatio ad aliquem aggrediendũ, ab insidendis locis, quæ ad insidias deligimus. Cæs. 2. Bel. Gal. Insidias ueritus. Ci. pro Plan. Multæ insidiæ sunt bonis.

Insidiator, ris Ci pro Mil. Insidiator in foro collocatus.

Insidior, aris, [*Insidiare, far aguati,*] ἐνεδρεύω, insidias tendo. Ouid. 13. Met. Hostibus insidior. Insidiator, oris, qui tendit insidias.

Insidiose, [*Occultamente, astutamente,*] cum insidijs, μετ' ἐπιβουλῆς, Ci. li. 3. Offi. Insidiose, simulate, fallaciter.

Insidiosus, [*Pien d'inganni,*] ἐπίβουλος, ἐπιβουλευτικός, qui sæpe insidiatur, plenus insidijs, fallax. Cic. 4. Ver. Quis acerbior, quis insidiosior. Insidiosus latro. Mart. li. 14. Pli. li. 29. ca. 1. In qua conditione insidiosissima auctoritatem pessimus boni faciunt.

Insido, is, pe. pro. insedi, insessum, [*Sedere,*] ἐγκαθίζω, significat ad sedendum descendo, uel clam & sensim delabor. Virg. 5. Aeneid. ubi apes æstate serena Floribus insidunt. Quinct. li. 10. cap. 7. Dum illa uerba fabricentur, & memoriæ insidant. Stat. passiuum protulit. 1. Theb. Fessis insiditur astris.

Insignia, gnium, [*Insegne, arme,*] παράσημα, dicuntur ea, quæ in uestibus, uexillis, & huiusmodi insignita sunt: aut ipsæ uestes: uexilla, & alia, quæ fiunt, aut ferũtur ita ab alijs discreta, ut nosci possint, cuius sint, & ad quos pertineant. ut uestes militares, & insignia militaria, regalis, consularisue, quibus acies ab acie, eques ab equite, rex & consul a uiro priuato cognosci debet. Vir. li. 2. Danaumque insignia nobis Aptemus clypeos. Salu. Cum fascibus, atque alijs imperij insignibus ad Mãliũ tendit. Mos enim fuit antiquorum, ut benemeritis insignia tribuerent magistratuũ. unde scribit Tacitus decreta fuisse Narcisso quæstoria insignia a Claudio Cæs. Ab eodẽ insignia Præturæ Crispino decreta fuerunt. Et non solum signa & ornamenta ob uirtutem quæsita, sed etiam Insignia laudis, & Insignia gloriæ dicimus: ut Cic. App. Insignia uirtutis multi sine uirtute assecuti sunt. Dicimus etiam in numero singulari, Insigne, is, Oui. 1. de Arte: Este procul uittæ tenues, insigne pudoris. Sic etiam dicimus Insigne regni, pro diademate, quo reges utuntur. Cic. 3. Phil. Si Cæsar ab ipso regni insigne accipere noluisset.

Insignio, is, iui, itum, [*Ricamare, ornare,*] ἐπισημαίνω, signis noto, seu distinguo: ut apud Claud. li. 1. Sedesq; paternas Insignabat acu. li. 4. ad Helen. Quo magis insignita sit forma. Vir. 7. Aen. Clypeum sublatis cornibus Io Auro Insignibat. Insignire annum cladibus, Tacitus, pro insignem facere.

Insignis, & hoc insigne, [*Nobile, manifesto, chiaro, segnalato,*] ἐπίσημος, eximius, nobilis: & proprie is, in quo aliqua sunt signa, quibus ab alijs discernitur. Virg. li. 3. Georg. Maculis insignis & albo. hoc est, qui maculis ab alijs distinguitur. Liu. Flaminem insigni ueste adoc nauit. Insigne itaque generaliter dicitur, quicquid signo aliquo, uel nota inter alia eminet. Vnde qui nobilitate, aut uirtute aliqua, aut etiam uitio inter alios eminent, Insignes dicuntur. Vir. 1. Aen. Insignem pietate uirum. Sic etiam insignes latrones dicimus, qui maiore audacia grassantur, & suis facinoribus omnibus innotuerunt. Item insignia etiam facinora dicimus, quæ uulgaris non sunt, sed rara: nihilque habent mediocre, sed aut insigniter bona, aut mala: Insignis homo omnibus notis turpitudinis. Cice. pro Rab. Teren. in Eunu. Caussam quærebat, quamobrem aliquid insigne faceret. Donat. Insigne aliquid, & magnum, & nobile facinus. Sic etiam Insignia scelera, a Tacito dicuntur. Omne enim quod excellit, siue illud sit uitium, seu uirtus, Insigne dicitur. Vnde etiam quandoque simpliciter pro magno sumitur. Lucil. Cocus non curat caudam insignem esse, modo pinguis fiet.

Insignitas, [*Nobilità,*] ἐπισημότης, pro claritate, & nobilitate, &

Insigniter, [*Sommamente,*] παρασήμως, ἐπισήμως, ualde. Ci. in Parti. hospitibus præcipue atque insigniter diligendis. Ci pro Quinct. Neque quisquam inuentus est tam insigniter improbus.

Insignitus, p. p. parti. aut nomen ex participio, [*Ornato,*] ἐπίσημος, insignis. Ci. 1. de Diu. In quibus tanquam insignitæ notæ ueritatis appareant. Tacitus li. 4. Insignitius flagitium.

Insilia, insilis, p. e. est suspendiculum, uel perpendiculum, quòd telam demissam examinat: ita dictũ, ut credit interpres Lucretij, quod appulsa pectine tela resultet & subsiliat. Lucr. li. 5. Nec ratione alia possunt tam leuia gigni Insilia, ac fusi. Alii uolunt Insilia esse duo instrumenta lignea, pedibus textorum supposita, quibus alternis resurgentibus, & depressis, telæ aperiuntur, & contrahuntur.

Insilio, is, p. c. insilui, insiliui, insilij, insultum, [*Assalire, saltare in qualche cosa,*] ἐνάλλομαι, saltu ingredior, uel super aliquid salio. Stat. li. 9. Theb. Insiluere uadis. Lucan. lib. 3. Insiluit solo nociturus

condere puppi. Insilire in equum, Liu 6 Plaut. in Rud E naui in scapham insiluimus. Pli. li. 8 ca. 16. Insil. e saltu.

INSIMVL, [Insieme.] ἅμα, ex In & simul, significat una. Stat. 1. Sil.

INSIMVLATIO, [Accusa,] διαβολή, quæ (ut inquit Donatus) est falsi uel ueri criminis incusatio. Ci. pro Fonteio: Iniquam probrorum insimulationem.

INSIMVLO, as, [Accusare, incolpare,] accuso, προσβάλλομαι, Cic. Treb. Hic tu me insimulas? Iungitur quandoque genitiuo. Ter. in Phor. Si herum insimulabis auaritiæ accipitur & pro suo simplici Simulo, [Simulare,] Ci. li. 1. Offi. Furere insimulauit.

INSINVATIO, onis, Cice. 1. de Inuen. Insinuatio est oratio quadam dissimulatione & circuitione obscure subiens auditoris animum. Quinct. lib. 4.

INSINVATVS, [Riuolto, torto,] συμπεπλεγμένος, inflexus, complicatus. Apul. lib. 9. Siccine uacuus, & ociosus insinuatis manibus ambulabis mihi? Tali enim habitu manus ociosorum complicantur. Liu. pro eodem dixit, Compressis manibus: cuius hæc sunt uerba ex l. 7. Quid aliud caussæ esse credamus, cur ueteranus, compressis, quod aiunt, manibus, sedeas?

INSINVO, as, [Dimostrare,] ὑποδύομαι, in notitiam alicuius adduco. Suet. de Clar. Gram. Augusto insinuatus est, hoc est, in notitiam Augusti peruenit. Cic. de Amic. Callidus ille ne se insinuet, studiose cauendum est. Plaut. in Mil. Insinuat sese ad illam amicam heri mei. Dicitur autem Insinuo, quasi in sinum, uel pectus immitto, [Entrare nel petto,] Apud Virgil. li. 2. Aene. legitur Insinuat pro passiuo Insinuatur. Nouus per pectora cunctis Insinuat pauor. Vbi Seru. Insinuat, inquit, pro Insinuatur.

INSIPIDVS, a, um, [Insipido,] δύσχυμος, quod iniucundum habet saporem, aut quod saporis omnis expers, ἄποιον. Per translationem accipitur pro stulto, & insipienti, [Stolto,] Gel. li. 5 ca. 8.

INSIPIENS, tis, [Pazzo, sciocco,] ἀνόητος, non sapiens, qui non cogitat quæ agenda sunt. Ci. 2. de Fin. Turpe est sapientem ex insipientium sermone pendere.

INSIPIENTER, [Sciocamente,] ἀνοήτως, imprudenter. Plau. in Truc. istuc insipienter factum, sapienter feras. Cic. de Sen. Insipienter separare aliquid.

INSIPIENTIA, æ, [Sciocchezza,] ἀνοια, imprudentia. Plau. in Amph.

INSIPO, as, are, uerbum obsoletum, quod Festus interpretatur inijcere. Cato de Re rust. ca. 85. Omnia in ollam nouam insipato.

INSISTO, stis, [Fermarsi, star fermo,] ἐνστηρίζω, significat in re aliqua consisto. Cæs. 2 Bel. Gal. Hostes etiam in extrema spe salutis uirtutem præstiterunt ut, cum primi eorum cecidissent, proximi iacentibus insisterent. hoc est, super mortua cadauera starent, & pugnarent. Insistere uestigia, pro firmare. Virgi. li. 11. Vtque pedum primis infans uestigijs plantis Institerat. Item insistere, pro operam dare, [Dare opera,] Item sollicitare, urgere, [Solicitare.] Pli. Frequentinsque ut id ageret, Insistebat. Auctor ad Heren. in hac significatione, cum datiuo coniunxit. Nunc identidem nosmetipsi uobis insistemus: id est, tum faciemus. Item pro resistere, immorari, & quasi sistere gradum: [Resistere,] cuius contrarium Progredi. Cice. in Ora. Sæpe accipit, ut aut etiam insistendum sit, aut longius procedendum. Insistere hastæ, hoc est inniti, [Appoggiarsi,] Pli. de Viris illu. Hastæ insistens. Insistere uestigijs alienis, est, sequi aliena uestigia. Pli. li. 6. ca. 17.

INSITIO, nis, [Inestamento,] ἐμφυτεία, inserendi actus. Oui. de remed. am. 1. Venerit insitio. Cic. de Sen.

INSITICIVM, [Inestato,] ἐγκεντρισθὲν, dicimus illud, quod insitum est, ut surculus insiticius: per metaphoram accipitur pro omni eo, quod naturale non est, sed aliunde ascitum. Pli. in Epist. Cum hoc insitiuo, & inducto tam præclara opera perfeceris.

INSITIVM, ἴσικιον, ab insectione dictum: pulmenti genus, & insectis, & minutatim tritis carnibus confectum. Apitius.

INSITIVVS, a, um, Idem quod insiticius, quod scilicet naturale non est, sed aliunde ascitum. Gell. Insitiuo, degenerique alimento.

INSITOR, ris, [Che inserisce,] qui inserit. Pli. lib. 18. ca. 33.

INSITVM, ti, κλάδος, ἐγκεντρισθὲν, surculus ex una recisus arbore, & in aliá implantatus Col. de arb cap. 6.

INSITVS, tus, [Inestamento,] insitio, Pli. li. 16. cap. 3.

INSOCIABILIS, le, [Che non si puo accompagnare,] quod coniungi non potest. Pli. li. 16. cap. 43. Indomita, & insociabilis gens, Liu. li. 37. Regnum insociabile, Tacit. li. 13. Liu. li. 27. Omni generi humano insociabiles erant.

INSOLABILITER, [Senza conforto,] ἀπαρακλήτως, sine consolatione. Hor. 1. Epist. 14. Rapto de fratre dolentis Insolabiliter.

INSOLENS, p. c. [Insolente, arrogante, fastidioso, non solito,] ἀήθης, insuetus & insolitus. Hor. 3 Carm. Ode 29. Fortuna sæuo læta negocio, & Ludum insolentem ludere pertinax. Salu. Insolens uera audiendi. Gel. lib. 1. Tanquam scopulum, fugias inauditum, atque insolens uerbum. i. non usitatum. Per translationem ponitur pro superbo, qui præter legem agit humanam, atque naturalem, [Superbo,] Cice. pro Marcello. Victoria sua natura insolens & superba est. Idem de Sec. Nec erat ei uerendum, ne uera de se prædicans nimis uideretur insolens, aut loquax.

INSOLENTER, [Superbamente, arrogantemente, insolentemente,] ἀήθως, arroganter, & superbe. Ci. 4. Tus. Insolenter se efferre. Liu. 2. Adeo superbe, insolenterque hostis eludebat. Aliquando ponitur pro raro, [Di rado,] Ci. 1. de Inuent. Insolenter, & raro.

INSOLENTIA, æ, [Insolenza, superbia, arroganza,] ἀήθεια, res non solita. Cice. 1. de Inuent. Ob insolentiam reclamantes. Liui. lib. 37. Offenderunt aures insolentia sermonis. Insolentia, pro arrogancia, superbia, Cice. 5. Verr. Nihil de insolentia, nihil de singulari nequitia. Insolentia, pro nouitate. [Nouità,] Cice. pro Deiot. Mouent loci insolentia.

INSOLIDVM, siue insolido, integre. Sen. de Benef. li. 2. Præsentia nondum tota insolido sunt. Debere insolidum pecuniam, Iabolenus. l. ij. ff. de duob. reis. Obligari insolidum, Vlp. l. his uerbis eodem tit. Spondere insolidum, Iulianus l. reos. eod. tit.

INSOLITVS, a, um, [Insolito,] ἀήθης, non suetus. Vir. 1. Geo. Insolitis tremuerunt motibus Alpes. Cæs 3. Bell. Ciu.

INSOLO, las, p. p. [Seccar al sole,] ἡλιάζω, ad solem sicco. Col. li. 12. cap. 39. Quas per triduum insolaueris. Vnde Insolatus, in sole, seu ad solē siccatus, aut calefactus Col. li. 5. Vuę commodius insolatæ percoquuntur. Insolare quoque puellæ crines dicuntur, dum passos capillos ad solem expandunt siccandi gratia. Pli. li. 21. cap. 14. De cera loquens: Candidissima post insolationem.

INSOLVBILIS, le, [Insolubile,] ἄλυτος, quod solui non potest. Quint. lib. 5. cap. 9.

INSOLVTVM, accipere, est aliquid accipere in satisfactionem, aut certe deductionem rei debitæ. Sen. li. 2. de Beneficijs, ca. 26. Inde est, ut omnia meruisse se existimet, & in solutum accipiat. Sic etiam dicimus In solutum cedere, id est cedere in solutionem. Exempla nunquam non occurrunt apud Iurisconsultos.

INSOLVM, [Insolito,] ueteres pro Insolitum dixerunt. Afran. Orbitatē senectuti tuæ malum metui: quod insolum non uenit cæco.

INSOMNIA, niæ, [Vigilia,] ἀγρυπνία, uigilia. Cæcilius Plocio, apud Nonium. Consequitur comes insomnia. Donatus in illud Terent. ex Eunu. Noctu te adigent horsum insomnia. Legitur, inquit & adiget, ut sit insomnia numeri singularis.

INSOMNIOSVS, [Che si sogna molte cose,] ἐνυπνιώδης, qui multum somniat. Cato de Re rust. ca. 157.

INSOMNIS, insomne, [Senza sonno, uigilante,] ἄυπνος, peruigil. unde Insomnes noctes, Vir. 9 Aen. Oculi insomnes. Sta. 3. Theb.

INSOMNIVM, nij, neu gen. [Sogno,] ἐνύπνιον, quod in somnis uidemus. Tibull. Dij meliora ferant, nec sint insomnia uera. Ci. de Sen. Caret uinolentia, cruditate, insomnijs.

INSONS, tis, [Innocente,] ἄκακος, innocens, extra culpam. Liu. 4. Regni crimine insons Plau in Asin. Insontes miseras cruciabam.

INSONO, as, are, [Suonare,] ἐνηχέω, Sono. Lucan. li. 1. Insonuere tubę. Oui. 11. Met. Calamis agrestibus insonat ille.

INSONVS, a, um, p. c. [Senza suono, che non ha suono,] ἄφωνος, sine sono. Apul. Insono uestigio me perducit.

INSOPITVS, a, um, p. p. [Vigilante,] ἄυπνος, insomnis, peruigil: ut Insopitus draco. Oui. 7. Met. Insopitumque draconem.

INSORTITVS, a, um, ut Insortita spicula. Plau. Casin.

INSPECTO, [Guardare con diligentia,] ἐφορῶ, continue, siue attente intueor. Gell. li. 1. Inspectante populo, animam efflauit. Cice. ad Brut. Vtinam inspectare possis timorem de illo meum. Inspectare etiam dicuntur satellites, quos principes præsidij, custodiæque corporis sui caussa circum se habent. Sue. in Cæs.

INSPERABILIS, le, [Insperabile,] quod uix sperari potuisset. Gel lib. 4. cap. 18.

INSPERANS, tis, omnis, gen. [Che non spera, senza speranza,] ἀνέλπιστος, qui non sperat. Cic. 1. de Orat. Insperanti mihi cecidit, ut in istum sermonem dilaberemini. Insperatus, a, um, [Non sperato,] non speratum: ut Gaudium insperatum, Ter. in Heaut. Insperatum, nec opinatum malum Ci. 3. Tusc.

INSPERATO, [Fuor di speranza,] ἀνελπίστως, præter spem; Pli. li. 25. c. 2.

INSPERGO, is, ere, [Spargere,] ἐπιπάσσω, sparsim infundo. Cice. 2. de Diuinat. Simulac molam & uinum inspersetis. Colum. lib. 11. cap. 2. Pars oleis inspergenda. Nęui inspersi egregio corpore, Hor. 1. Ser. Sat. 6.

INSPICIO, is, [Guardare,] ἐφορῶ, aspicio, intueor. Ter. in Ad. Inspicere tanquam in speculum uitas hominum iubeo. Cice. de Læl. Ne quis inspiciat tabellam.

INSPECTIO, onis, [Consideratione diligente di qualche cosa,] ἐπισκοπή, ἐφορία, ἐπίσκεψις, diligens rei alicuius animaduersio. Col. li. 1. c. 4. Prima inspectione neque uitia, neque uirtutes abditas ostendit. Cic. 2. Phil. Nos inspectionem solum habemus, [Cognitione,] id est, cognitionem.

INSPICO, as, p. p. [Aguzzare,] σταχυΐζω, in modum spicæ acuo. Vir. 1. Geo. Ferroq; faces inspicat acuto. Seruius. Acuto ferro incidit, ad speciem & imaginem aristarum.

Inspiro,as,p.p.[*Inspirare*]ἐμπνέω, afflo.Col.li.1. Modicis fenestellis Aquilonibus inspirentur. Vir.1. Aen. Occultum inspires ignem. Idem 4.Geo. Venenum morsibus inspirant.

Inspoliatus,a,um,] *Non spogliato*,]non spoliatus. Quin. li. 7.cap.2.

Inspuo,is,ere,[*Sputare sopra qualche cosa*,]ἐμπτύω,super aliquid spuere.Pli.li.22.ca.21.Si inspuatur,mori serpentem. Insputo,as,frequentatiuum. Plaut.Capt.Quibus insputare saluti fuit.

Instabilis,le,[*Instabile*,]ἀστάθης,ἀβέβαιος, inconstans, uariabilis. Vir.li.4.Geo. Instabiles animos.

Instabilitas,atis,[*Inconstanza*.]ἀστασία,inconstantia. Pli.lib.24. ca.17.Instabilitatem mentis.

Instans,tis,[*Instante,presente*,]pro minimo tẽporis momento, apud classicos scriptores. non legimus: Instans tempus, pro tempore præsenti,uel pro momento illo temporis,quod nunc instat: non tamen absolute,pro quouis minimo temporis puncto. Tacit.lib.19. Præterita,instantia,futura pari obliuione dimiserat. Quin. li.5.ca. 10. Præteritum,instans,futurum.Ad Her.Instans tempus.

Instanter, [*Continouamente*]ἐνστατικῶς,sedulo,perseuerãter.Quin. li.9.ca.4.Instanter,pugnaciterque dicendum.

Instantia,æ,[*Instanza*,]ἔνστασις,sedulitas,assiduitas, & continua intentio.Pli.li.3.ca.5.

Instar,[*A guisa,a similitudine*,]δίκην,indeclinabile,licet Probus Instaris genitiuum esse dixerit fere sine præpositione ponitur. Et modo idem significat quod ad æquiparationem , siue ad mensuram. Col.li.1.Acerui stercoris instar quinque modiorum disponentur. Modo ad similitudinem,ut illud Cice.accipi potest : Fuit non uici instar,sed urbis.Et in Pis. Vnus ille dies mihi quidem immortalitatis instar fuit,quo in patriam redii.Sue.in Cæs. Cuius iam etiam(si licet equi)instar pro æde Veneris genitricis postea dedicauit, id est, effigiem consimilem.Solinus cum præpositione usus est. Ad instar amnis Aegypti terris superfusus.

Instauratio,onis,[*Rinouatione*,]ἀνανέωσις,refectio. Cic. de Arusp. resp.Dij ludorum instauratione placantur.

Instauraticius, dies ultimus Circensium erat, Iouis propitiandi gratia additus:de cuius institutione uide Macr.li.1.Sat.ca.7.

Instauratius,ludi,qui in locum eorum, qui aut prætermissi erant, aut perperam facti,instaurabantur.Ci.1.de Diui.

Instauro,as,[*Rinouare,ristaurare*,] ἀνανεοῦμαι, Festus putat dictum esse ab instar,quòd proprie aliquid instaurari dicatur, cum ad pristinam similitudinem reficitur,Vnde Donatus in illud Terentij, Amantium iræ,amoris redintegratio est : hoc est , instauratio. Virgilius ad animum transtulit,cum ait: Instaurati animi regis succurrere tectis, [*Confortare*,]hoc est,recreati,& restituti. Alij uolunt Instauro compositum esse a Stauro antiquo uerbo , quod idem significabat , quod hodie Instauro . negantque ab Instar deriuatum esse, propterea quòd raro usu ueniat,ut euersa ædificia ad similitudinem pristinam restituantur. Multaque ab istis argumenta adducuntur, quibus probare conantur Instauro non esse dictum ab Instar ; sed ab antiquo uerbo Stauro,a quo & Restauro aliqui usurpatunt. Melius itaque dicemus instaurare,nihil aliud esse,quam reficere , restituere,integrare,Liu.l.4.Phalisci perpelli ad instaurandum bellum, neque clade Romanorum, neque sociorum precibus potuere. Sic Cic.de prouincijs.cons.in Pisonem,& Gabinium:Periculum est,ne instauratas maximi belli reliquias ac renouatas audiamus. Virgil. li.3.Ergo instauramus Polydoro funus, id est supplemus & facimus funus,quod fieri pro loco & tempore concedebatur. Cum ergo instauro nihil in significato conueniat cum instar, nullo pacto ab Instar formari dicendum putãt,præsertim cum nec ad analogiam pertineat: quòd Instaro,non Instauro facere deberet.Restauro autem, quamuis pene aboleuerit,& pro eo Instauro melius utamur,tamen Lactan.li.7.usus est pro reduco,seu reformo,renouo,reficiove: Verum ille(inquit)cum istos ad uitam restaurauerit.

Insterno,[*Distendere,di sopracoprire*]ἐπιστρώννυμι,supersterno,super extendo.Pli.li.19.ca.5.Cauerna palea insternatur.Liu.li.30.Tabulas superinstrauit.Virg.2.Aen.Fuluique insternor pelle leonis . Instratus ornatu regio.Pli.li.8.ca.42.Vnde instrata , equorum ornamenta dicuntur.Et instratus lectus dicitur , ueste stragula excultus, ἐπεστρωμένος.Vlp.Instratum,significat omnem uestem stragulam in sternendi caussa paratam,στρῶμα.

Instigatio,onis,[*Stimolo*,] instigandi actus.ad Heren.li. 2.

Instigo,as,p.p.[*Instigare,stimolare*.]παροξύνω,ex In & obsoleto uerbo Stigo,cuius originem referunt,ad uerbum Græcum στίζω,qđ est pungo,seu stimulo.Vnde Instigo,pro instimulo . & tam in bonum quam in malum sumitur.Instigare,incitare, & quasi impellere obiurgatione quadam.Ter.in And. Si hic non insanit satis sua sponte,instiga.Liu.10.Hæc precatus uelut instigante Dea , Cice. in Pis. Ignibus mictis instigante te?

Instillo,as,are,[*Gocciare,instillare*,] ἐνσταλάζω , guttatim infundo. Ci.de Sen.Nisi tanquam lumini oleũ instilles,extinguntur senectute.Per translationem pro,sensim in animum mittere.Ci. ad Att.l.9. Tuæ litteræ mihi quoddam,quo starem, instillarunt.

Instinctor,toris,[*Capo*,]impulsor.Tac.l.7. Sceleris instinctor.

Instinctus,us,ui,[*Inspiratione diuina*,] παροξυσμὸς , instigatio , & quam diuinã uocant inspirationẽ.Ci 1.Tus.Sine cælesti mentis instinctu.Instinctu alicuius facere, [*Stimolo*,]hoc est , impulsione.Pli. in Pan. Multi fecimus instinctu quodam & imperio . Instinctus , um,part.instigatus[*Instigato*,]Liu.5.Diuino spiritu instinctus.

Instipulor,aris,διομολογοῦμαι,est certa & solennia quædam uerba concipere,quibus is qui interrogatur,aliquid se daturum facturumve promittit.Stipulationis huiusmodi exemplum insigne est illud apud Pla.in Pseud.

> Minæ uiginti sanæ ac saluæ sunt tibi
> Hodie,quas abs te inde est instipulatus Pseudolus.
> S.Velim quidem hercle B.Roga me uiginti minas,
> Si illic hodie illa sit potitus muliere,
> Siue eam tuo gnato hodie,ut promisit,dabit ,
> Rogato,obsecro,Hercle gestio promittere ,
> Omnibus modis tibi esse rem ut saluam scias:
> Atque etiam habeto mulierem dono tibi .
> S Nullum periculum est,quod sciam stipularier.
> Vt concepisti uerba,uiginti minas dabin?
> B.Dabuntur.

Instita,æ,p.c.κίρκας,tenuis fasciola , qua honestæ tantum matronæ utebantur(inquit Acron)quæ stolæ imam partem ambiebat.Hora. li.1.Serm.Sat.2.Subsuta talos tegit instita ueste.Oui.in Arte:Quæque tegis medios instita longa pedes.

Instito,as,[*Contendere*,]ἐνίσταμαι,contrasto,urgeo . Cæs. lib. 1.bel. Gal.Institare,& prælium redintegrare cœperunt.

Institor,oris,pe.nominatiui co.[*Fattore di mercante*,] παλιγκάπηλος,dicitur,qui a mercatore negociationi alicui est præpositus: quales sunt illi, quos negociatores tabernis suis solent præponere , uel merces aliquas uendẽdas committere.Dicti autẽ sunt Institores(ut indicat Vlp.in l.iij.ff.de institor.act.)ab insistendo, eo quòd negocio insistant.Iuue.Sat.7.Institor hybernæ tegetis,niueique cadurri. Liu.5.Vrbis frequentandæ multitudo,institorũ,opificumq; retenta. Institor eloquẽtiæ. Quin.li.11.c.1.Cómoneatur nequisquam eius fortuna,quẽ tumidũ,ac sui iactãtẽ,& ambitiosum institorẽ eloquentię in ancipiti sorte uideat. Poetæ fere semper accipiũt institorẽ,pro eo,qui uenditor est merciũ delicatarũ , cuique uestiarij & lintearij dant uestẽ circunferendã,& distrahẽdã.Oui.de Arte.Institor ad dominam ueniet discinctus emacem.Plau.ancillam pro domina negociantem.Institricem uocat. Virgiliarum quoque sidua institor uestis dicitur, quòd mense Nouembri cum earum occasus est , ex hoc sidere coniecturam faciunt hiemis.nam si nubilus fuerit earum occasus,pluuiosam hiemem denunciat .Ideoque negociatores statim augent lacernarum pretia,quibus pluuio tempore utimur, si uero sereno tempore occiderit,asperitas hiemis denunciatur.

Institorius,a,um,ἐμπορικὸς,καπηλικὸς , quod ad institorem pertinet:ut ars institoria.Sueto.in Claud.Matronarum institorias operas imitãtium.Institoria actio,δίκη ἐμπορικὴ . dicitur qua dominus institorem conuenit,uel pro institore conuenitur.Vlp. l. quicúque. ff.de instit.actione:Si libitinarius seruum polinctorem habuerit, isque mortuum spoliauerit , dandam in eum quasi institoriam actionem : quamuis & furti,& iniuriarum actio competeret.

Instituo,is,ex In,& Statuo,[*Proporre,instituire.ordinare*,] προαιροῦμαι,propono,constituo,decerno,certum mibi est.Cic.4. Verr. Tu, qui institueras in eos animaduertere.Aliquando incipio, [*Comincia re*,]Cice.pro Cluen. Vt facere instituistis,benigne,attenteque audiatis. Aliquando doceo,instruo,[*Insegnare*,]Sene. Sunt non modo literis , sed & bonis moribus instituendi adolescentes . Cicer. pro Quinct. Quem tu a puero instituisses. Dicitur & de malis artibus . Iuuen. Instituitque rudes melior Locusta propinquas , id est docet eas ueneficia. Aliquando ordino , & proprie de ludis , de orationibus, de moribus hominum dicitur . Teren. Optime uitam instituit . Salu. Ita se ab adolescentia uitam instituisse , ut omnia bona in spe haberet . Institutus,a,um,partici.constitutus, ordinatus.Ci.Atti. lib. 2. Magistratus hic multos annos post decemuiros institutus est Institutus,[*Erudito*,]eruditus.Cice.3 de Fini. Eos melius a natura institutos fuisse , quam institui potuissent a philosophia.Institutus,inceptus. Cice.pro Domo : Institutas ceremonias persequi non potuit .

Institutio,onis,[*Institutione,introduttione*,]ἀγωγὴ,instructio , doctrina. Cic.1. Offic. Magis ad institutionem uitæ communis spectare uidentur.Institutiones item dicuntur libri,præcepta,ad artem aliquam uiam sternentia,quas εἰσαγωγὰς, appellant Græci. Vnde etiam Quinct.opus suum,quo futurum Oratorem instituit,Institutiones oratorias inscripsit .

Institutum,ti,[*Vsanza,proposito,ordine*,]ἔθος , bonus mos, consilio & ratione sumptus & domestica disciplina , quæ litteris non mandatur , sed obseruatur communi opinione bonorum uirorum per quandam consuetudinem . unde de Institutis antiquis , titulus est apud Valerium Max.lib.2.id est , de moribus antiquorum , usu &

 consuetudine

consuetudine receptis. Clar. Ora. Iuris publici leges, & instituta cognouerat. Aliquando idem est quod propositum. [*Soggetto,*] Cice. Top. Ad huius libri institutum nihil pertinet.

INSTO, as, [*Instare,*] ἐνίσταμαι, idem est quod urgeo, & fere datiuo iungitur. Ci. pro Quinct. Tibi instas Hortensius, ut eas in consilium. Interdum incumbo; [*Attendere,*] Virg. 1. Aeneid. Instans operi, regnisque futuris. Instare etiam dicuntur hostes, cum undique urgent. Liui. li. 1. Vt non sisterent modo Sabinas legiones ferociter instantes accedentibus, sed subito in fugam auerterent. Quandoque uero accusatiuum habet. Plaut. in Curc. Si magis me instabunt ad Prætorem, sufferam. Interdum etiam accipitur Insto pro insisto, [*Entrare,*] hoc est, ingredior. Idem in Asin. Rectam instans uiã, id est, insistis, uel ingressus es rectam uiam. Inuenitur etiam sine aliquo prædictorum casuum, licet possit intelligi. Salust. in Catil. Veterani acriter instare, pro instabant. Ter. in And. Ille instat factum: id est, contendis. Aliquando idem est, quod propinquum esse, [*Esser uicino,*] Salust. in Catil. Optimum factu ratus, noctem, quæ instabat, ante capere.

INSTITO, as, are, [*Contrastare,*] sæpe contrastare, repugnare. Cæs. li. 1. bel. Gall. Id Heluetij rursus instrare cœperunt.

INSTRAGVLVM, li, στρῶμα, stragulum. Cato de Re ru. ca. 10.

INSTRATVM, substantiuum, [*Coperta da caualli,*] ἔποχον, ab insternendo, equorum operimentum. Vlp. l. instrato. ff. de uer. sig. Instratum omne uestimentum contineri, quod inijcitur, Labienus ait.

INSTRENVVS, a, um, [*Non bellicoso, non generoso,*] ἄνανδρος, ῥᾴθυμος, contrarius strenuo, ad res gerendas minime promptus. Plaut. in Moste. Nequam homo, indiligens, instrenuus. Instrenuus animus [*Vile*] ingenerosus, ignobilis. Ter. in Heauton. Animi est pudentis signum, & non instrenui.

INSTREPO, is, ere, [*Far strepito,*] ἐμβομβεῖν, in re aliqua strepitum edo, ut, cum apes floribus instrepere dicimus. Aliquando accipitur pro simplici strepo, cum quadam tamen intentione soni, ex ui præpositionis accedente: ut sit, grauem strepitum, & sonum emittere. Vir. 3. Geor. Valido nitens sub pondere faginus axis Instrepit. Liu. 4. Si quid instrepat terroris.

INSTRINGO, is, ere, Catul. de Lesbia. Quin te animo offirmas, teque instringisque, redigisque.

INSTRVCTIO, nis, [*Ordinatione, ordinanza,*] κατασκευὴ, constructio. Traian. in Epi. Pli. instructio noui balnei oneratura uires Prusensiũ. Instructio exercitus, Instructio militum, apud Ci. 2. de nat. de.

INSTRVCTOR, oris, [*Colui che ordina,*] κατασκευαστὴς, qui instruit. Cice. post. Red. in sen. Conditores, instructoresq; conuiuij.

INSTRVCTVS, tus, [*Apparecchio,*] κατασκευασμός, apparatus. Cice. 3. de Or. Oratio eodem instructu ornatuque comitata.

INSTRVMENTVM, ti, [*instrumento,*] ἐργαλεῖον, ab Instruo fit: quo nomine significatur omne illud, quo quis ad operandum utitur. Sic dicimus arma, instrumenta belli esse, [*Arme.*] Cicer. in Acad. Totius belli instrumentis, & apparatu. Item id, quo quis instituitur, hoc est, docetur, διαθήκη, unde dicimus instrumentum uetus, & instrumentum nouum, pro lege ueteri, & lege noua. ex his enim homo instruitur, quid agere aut uitare debeat. Aliquando sumitur pro apparatu, pro fundo, taberna, & id genus alia, quæ instruuntur, [*Apparecchio,*] Cice. pro domo: In fundum Consulis, non modo in instrumento aulæ, sed etiam arbores transferebantur. Idẽ in Ver. Hæc omnia in instrumenta supellectilis. C. Verris nominabantur. Suet. in August. Alexandria capta, nihil sibi, præter calicem. ex instrumento regio retinuit. Sic apud Iureconsultos titulus est de Fundo instructo, & instrumento legato. Aliquando instrumenti nomine intelligitur monumentum scripturarum, ad res gestas pertinentium, quale ferme est Repertorium, quod uulgo, [*Inuentario,*] Inuentarium appellatur. Sue. in Vesp. Instrumentum imperij pulcherrimum confecit.

INSTRVO, is, xi, ctum, [*Apparecchiare, ordinare,*] κατασκευάζω, ordino, apparo, compono: & dicitur de acie, de classe, de caussa, ac etiam de mente alicuius. Ci. pro Muren. Tu actionem instituis, ille artem instruit. Lact. li. 1. Græcorum leuitas instructa dicendi facultate, & copia, incredibile est, quantas mendaciorũ nebulas excitauerit. Col. lib. 5. Nauigia instruunt armamentis, id est, armant. Instruere epulum, est apparare. Gell. li. 2. Cenam, ita ut lex sanxisset, pomis, oleribus instructam. Instruere discipulos, [*Insegnare,*] docere, litteris, & disciplinis imbuere: quamuis Valla neget, se in eo significatu reperisse. Quint. li. 2. ca. 5. Orationum lectione susceptos a se discipulos instruxerit. Idem li. 1. in proœm. Eorum scientia quibus solis quidã nomen artis dederant, studiosos instruat.

INSTVPEO, es, [*Stupire,*] ἀναισθήτως, ἔχω, stupeo, ut ualde stupidus & sensus expers sum. Pli. li. 28. ca. 4. Membro instupente.

INSVASVM, si, neu. ge. appellabant antiqui colorem (inquit Festus) similem luteo, qui fiebat ex fumoso stillicidio. Plaut. in Truc. Tibi insuaso fecisti propudiosa pallulam. Vide Suasum.

INSVAVIS, e, [*Non soaue, aspro, reo,*] ἀηδής, iniucundus. Ci. de Ami. Insuauem illam admirationem ei fore.

INSVBIDE, [*Senza consideratione,*] aduerbium est, quo utitur Gell. l. 1. ca. 2. Intempestiue atque insubide disserebat, id est, priusquam subiret, aut in mentem ueniret, quid diceret. Macr. Sat. Ipsam uidendi naturam non insubide introspexit Epicurus. Insubidus, Gell. li. 19. ca. 9. Tanquam uastos quosdam, & insubidos.

INSVBRES, ἴνσουβροι, populi Cisalpinæ Galliæ, cuius ciuitates sunt, Mediolanum, Ticinum, Lauda, Nouaria, Vercellæ, & Comum. Cic. pro Balbo: Fœdera Germanorum, Insubrium, Heluetiorum. Strabo li. 5 Insubres hac ætate sunt, qui Mediolanum metropolim habuere. ea quidem pridem uicus erat: (omnes enim uicatim habitabant) hac uero tempestate eximiæ dignitatis trans Padum ciuitas est: Regio dicta Insubria.

INSVCCO, cas, [*Bagnare, imbrattare, intingere,*] ἐγχυλίζω, succo imbuo, humecto, irrigo. Col. lib. 7. cap. 5. inuoluta lanis, oleo atque uino insuccatis.

INSVEFACIO, is, ere, [*Assuefare.*] ἐθίζειν, unde insuefactus, assuefactus, Cæsar. 4 bel Gal. Equos insuefactos inerit irene.

INSVESCO, is, & Consuesco, [*Assuefarsi, auuezzarsi,*] ἐθίζομαι, assuesco, Ter. in Ad. Qui mentiri, aut fallere insueuit patrem. Tacitus. Duas pellices, quarum corpori insueuerat, [*Vsare con donne,*] Id est, cum quibus consuetudinem habuerat. Insuescere frui parta uictoria. Liu. li. 25. Insuesci, passiue. Col. li. 1 c. c. 3. Sic insuesci debent, ut in id spatium, quod sulcis interiacet, inclinentur.

INSVETVS, a, um, [*Non usato, insolito, disusato,*] ἀηθὴς, insolitus, uel cui nõ assueuimus: ut apud Vir. 6. Aen. Insuetum per iter gelidas enauit ad Arctos Insuetus alicuius rei, dicitur is, qui rei alicui non assueuit. Liu. li. 28. Barbarum, insuetumq; moribus Romanis. Insuetus contumeliæ, Idem ad Att. li. 2 Insuetus laboris, Cæs. 7. bel. Gal.

INSVLA, læ, p. c. [*Isola,*] νῆσος, dicitur terra, quæ undique aquis clauditur, proprie autem in mari, unde quidã a salo appellatas Insulas uoluot: quod in salo, id est, mari sitæ sint. Hinc peninsula, [*Polesene,*] quæ quasi insula est, & undiq; fere aquis clausa, angustoq; tantũ terræ spatio, quod dicitur Isthmos, continenti annectitur. Mediamnin autẽ, μεσοποτάμιος, uocatur, quã amnis circuit. Insulas tamen nullo discrimine uocamus etiam eas, quę flumine uel lacu ambiuntur. Ci. 3. de Leg. Insula in Fibreno flumine. Idẽ pro Mil. Insula in lacu Precio. Insulæ etiam dicuntur domus in urbe ab alijs separatæ, & uicos undique habentes, quòd, ut insulæ sunt in mari loca undique ambita, undisque discreta a continenti, ita domus nullis connexa ædificijs cohærentibus Insulæ nominantur. unde Spartianus scribit CCCXXXV. insulas olim Romæ incendio absumptas fuisse. Vlp. l. stipulationes non diuiduntur. ff. de uer. obl. Plane si insulam fieri quis stipulatus sit, non est expectandum, ut insula ruat. Cice. pro M. Cœlio: Intelligo Clodij insulam esse uenalem.

INSVLARIS, & hoc re, [*Cio che appartiene ad isola,*] νησιωτικὸς, quod est insulæ, & ad insulam pertinet: ut, Morbus insularis, ex insulis inuectus. Plin. Insularis pœna, qua quis in insulam deportatur. Ammianus Marcel. Insulari pœna mulctati.

INSVLARIVS, qui insulas, hoc est, ædes potentiorum, ab aliis ædificiis discretas custodiæ caussa inhabitat. hoc uerbo usus est Pomp. in l. si ita ff. de usu, & habitatio.

INSVLSE, [*Sciocchamente, imprudentemente,*] ἀπειροκάλως, imprudẽter, inepte. Cic. ad Cæs. iuniorem. l. 2. Epi. Ita locutus insulse est, ut mirum senatus consultum exceperit.

INSVLSITAS, tis, [*Rozzezza,*] ἀπειροκαλία, ineptia. Cic. ad Att. lib. 13. In uilla, cuius insulsitatem bene noram.

INSVLSVS, a, um, [*Non salato, sciocco,*] ἀνάλμυρος, proprie dicitur quod salsum non est, sæpius tamen per translationem accipitur pro fatuo, inepto, siue insipiente, Plau. in Rud. Te ex insulso salsum feci. Ter. in Eun. Fatuus est, insulsus, tardus. Cic. 2. de Or. Sic insulsi exstiterunt, ut nihil aliud eorum, nisi ipsa insulsitas, rideatur. Insulsus mos, idem li. 4. ad Att.

INSVLTATIO, onis, [*Beffeggiamento,*] amara irrisio, & insolens in calamitate alicuius cõtumelia. Quin. li. 8. c. 5. Extrema quasi insultatio.

INSVLTO, tas, [*Assalire beffare,*] ἐπεμβαίνω, frequentatiuum ab Insilio, cuius supinum est Insultum, Inde Insulto proprie est multum & cũ impetu super rem aliquam salire. Et aliquando habet post se accusatiuum. Ter. in Eu. Istas calcibus sæpe insultabis frustra. Sæpius tamen datiuum. Vir. 3. Geo. Insultare solo, Per translationem pro irrideo, & contumeliosius in aliquem aliquid uel dico, uel facio, Salust. Multos ab adolescentia bonos insultauit. Ci. pro Fla. Non insultabo uehementius, neque in istum nugatorem inuehar. Idem pro Milo. Clodius tot annos in hanc remp. insultauit.

INSVLTVRA, ræ, ἐπεμβάδησις, insultandi actus. Plau. Istam insulturam & desulturam nihil hic moror.

INSVM, [*Essere, trouarsi,*] ἔνειμι, in re aliqua sum. Ter. in Eun. In amore hæc omnia insunt uitia. Ci. Epi. In qua uita nihil insit nisi miseria.

IN SVMMA, [*In somma,*] κεφαλαιωδῶς, & summatim eandem fere habent significationem. Quinct. In summa, non recedo: Perinde ac si diceremus, Vt summatim comprehendam.

INSVMO, mis, per simplex m, pen. pro. [*Consumare, spendere,*] ἀναλίσκω, significat

significat impendo, consumo, Gell. lib. 2. cap. 24. Lex Fannia in singulos dies, centenos æris insumi concessit. Cice. ad Att. lib. 5. Nullus teruncius insumitur in quenquam. Insumere curam. Pli. lib. 9. cap. 46 Omnis cura ad speculandum hoc malum insumitur. Insumere operam. Cic. 5. Verr. Tantum præsens lucrum, nulla opera insumpta, contempsit.

INSVO, is, [*Cuscire, chiudere in qualche cosa,*] ἐνράπτω, in re aliqua suo, includo. Virg. 5. Aeneid. Terga boum plumbo insuto, ferroque rigebant. Oui. 3. de Arte Am. Insuto uestibus auro. Valer. Max. li. 1. Tarquinius, M. Tullium duumuirum, culeo insutum, in mare abijci iussit. Per translationem accipitur pro implicare, immiscere, coniungere, [*Mescolare.*] Liu. lib. 40. Priuatamque publicæ rei impensam insuerat. Ci. pro Sext. Rosc. Insui in culeum.

INSVPER, p.c. [*Oltre à ciò,*] πρὸς τί, ad hoc, præterea, ne te fugiat, latius insuper Epicurus Pla. Ter. Lucr. alij.

INSVPERABILIS, le, [*Insuperabile, inuincibile.*] ἀδάμαστος, quod superari, & domari non potest: ut, Morbus insuperabilis, id est, incurabilis, [*Incurabile,*] Plin. in Epist. Si esset insuperabilis, sponte exiret è uita. Interdum idem est quod imperuius, inaccessus: propieque de montibus dicitur, qui facile transiri non possunt. Liuius lib. 21. Alpium insuperabili transitu. Insuperabilis bello, [*Indomito, inuincibile,*] qui bello superari non potest. Virgil. lib. 4. Aeneid. Genus insuperabile bello.

INSVRGO, is, ere, [*Leuarsi,*] ἀνίσταμαι, sursum me erigo. Vir. 11. Aeneid. Altius insurgens. Insurgere remis, [*Vogare,*] uehementer adniti: solent enim remiges, cum totis uiribus remis incumbunt, e sedilibus suis assurgere. Virgil. 5. Aeneid. Nunc nunc insurgite remis. Insurgere altius in oratione uerba dicuntur, cum subsequentia pondere superant priora. Quinct. lib. 8. cap. 4. Verbis altius atque altius insurgentibus.

INSVSVRRO, as, [*Mormorare,*] ἐμψιθυρίζω, leui susurro alicui in aurem dico. 5. Tusc. Demosthenes illo susurro delectari se dicebat mulierculæ, insusurrantis alteri, Hic est ille Demosthenes.

INSVSCEPTVS, a, um, [*Non pigliato,*] non susceptus. Oui. ad Liuiam: Vota insuscepta reliquit.

INSINCERVS, ra, rum, [*Non sincero, corrotto,*] ἄναγνος, non sincerus, parum integer, corruptus. Gel. lib. 5. cap. 3. Insincerus philosophus sed acerrimus sophistarum. Cruor insincerus. Vir. 4. Geo.

INTABESCO, is, ere, [*Marcirsi,*] μαραίνομαι, est tabe consumi. Col. lib. 4. cap. 3. Sic intabescit, ut nullis deinceps impensis recreari possit. Horat. Epod 5. Cibo interminato intabuissent pupulæ. Ouid. 15. Met. Missa soler medio glans intabescere cælo. Ci. de Nat. Diuturno morbo Intabescere.

INTACTVS, cta, ctū, [*Non tocco, incorrotto, puro,*] ἀμίαντος, integer, immaculatus, impollutus. Liuius lib. 5. Integri, intactique fugerunt. Intacti religione animi uir, quem nulla religio tangit. Liuius lib. 5. Intactus a sibilo, nunquam exsibilatus, aut explosus, Cœlius Ciceroni, epist. lib 8. Virgo intacta manet, Catullus in carmine nuptiali. Carmen intactum Græcis, Hora. lib. 1. Ser. Sat. 10. Grex tactus, Virg. 6. Aene.

INTACTILE, [*Che non si puo toccare. Che fugge il tatto.*] ἄψαυστον, tactū refugiens, hoc quod tangi non potest. Lucr. l. 1. Sin intactile erit.

INTALEARE, [*Intagliare,*] ἐγκόπτειν, antiqui dicebant, pro scindendo formare, teste Varrone, quemadmodum Taliare, pro scindere.

INTAMINATVS, [*Puro,*] ἀμόλυντος, incōtaminatus. Hor. 3. Car. Virtus repulsæ nescia sordidæ Intaminaris fulget honoribus.

INTANTVM, & inquantum, [*In tanto, in quanto.*] idem ualent, quod eatenus, & Quatenus. Sen. de Benef. lib. 1. Danit intantum producenda notitia ea muneris sui, inquantum delectatura est cui datur. Virg. 6. Aenei. Nec puer Iliaca quisquam de gente Latinos in tantum spe tollet auos.

INTEGELLVS, a, um, dimin. ab integro. Cic. in Epist. ad Dolabellam.

INTEGER, a, um, p.c. [*Intero, integro,*] ἀκμαῖος, si de ætate dicitur, intelligitur ea, quæ in flore consistit, scilicet iuuentute, in qua robur uiuidum, & sanguis adhuc integer est, qui ætate in senium uergente minuitur. Ter. in And. Egregia forma, atque ætate integra. Integra res, quæ est perfecta, [*Perfetto.*] de qua nihil est imminutum: ut, Integrum corpus, cui nihil deest. Integer uir [*Leale.*] qui est innocens, candidus, nulloque uitio corruptus. Cice. pro Planc. Cum illo nemo esset neque integrior, neque sanctior. Integer homo, & callidissimus, Ci. 1. de Ora. Integer æui, dicitur, cui adhuc ætas integra superest. unde Ennius deos integros æui uocat, quod, cum immortales sint, nihil de eorum æuo imminuatur. Ci. pro Rab. Si mihi esset integrum, susciperem hoc crimen. In integro res esse dicitur [*Esser in potestà,*] hoc est, in potestate, ita ut adhuc possit uel fieri, uel omitti. Idem lib. 3. de Or. Quoniam hæc neque in integro esse possunt. Integer, pro firmo, recenti, & laboribus non fracto, [*Fermo,*] Cæsar: Cum crebro integri defessis succederent. Idem pro sobrio, [*Sobrio,*] ea crapula nihil sentit detrimenti. Ci. de Nat. de. Multo plura euenirent, si ad quietem integri iremus. Integrum se seruare, pro, neutri parti se addicere. Ci. ad Att. lib. 7. Quod me amicissime admones, ut me integrum, quod possim, seruem, gratum est. In integrum restituere, [*Rimettere nel primo stato.*] est in pristinum statum reducere. Ter. in Phor. Restitui in integrum æquum est. Cic. 7. Ver. Vt damnati in integrum restituantur, uincti soluantur. Hinc aduerbium, Ab integro, denuo, rursus, [*Nuouamente.*] Vir. 4. Eclo. Magous ab integro seclorum nascitur ordo. De integro, [*Nuouamente,*] Ter. in Heaut. Ratio de integro ineunda est mihi. De integro incidere in morbum, Ci. ad Corni. Epist. li. 12.

INTEGRASCO, is, [*Essere reintegrato,*] ἀνανεάζομαι, instauro, ab integro redeo, Ter. Hoc malum integrascit. Vbi Donatus, Integrascit, id est, integratur.

INTEGRE, [*Interamente, puramente, santamente.*] aduerb. pure, sincere, caste, ut, integre uiuere, apud Ci. 4. de Fin. Incorrupte atque integre iudicare, Idem 1. de Fin. Caste integreque uersari in periculis amicorum. Idem pro lege Manil.

INTEGRITAS, atis, [*Integrità, santità, purità,*] ἀδιαφθαρσία, incorruptio, innocentia. Ci. 3. Verr. Mulierem eximia pulchritudine, sed eā summæ integritate, pudicitiaque existimari. Integritas corporis, id est integra ualetudo, [*Sanità*] Cic. 5. de Fin. Quod cumulatur ex integritate corporis, & ex mentis ratione perfecta.

INTEGRO, as, pen cor. [*Reintegrare, rinouare,*] ἀνανεάζω, rursus inchoo, instauro, siue innouo, Vir. 4. Geor. Ramoque sedens, miserabile carmen Integrat. Ci. 1. de Inu. Sic animus defessus audiendo, aut admiratione integratur, aut risu renouatur. Sta. 8. Theb. Bellum integrabat Enyo.

INTEGO, is, pen. cor. integet, [*Coprire,*] καλύπτω, idem quod simplex, tegere. Cæsar. 2. Bell. Ciu. integebantur porticus lignis coniunctis inter se.

INTEGVMENTVM, ti, [*Coprimento, coperta*] σκέπασμα, quo quid integitur Ci. in Pis. Vereor, ne quis sit, qui istius insignem nequitiam, frontis inuolutam integmentis, nondum cernat.

INTELLECTVS, ctus, [*Intelletto,*] νοῦς, σύνεσις, nobilissima animæ rationalis pars, quæ & Mens, & intelligentia dicitur, qua præditus homo unus, ceteris antecellit animantibus. cuiusque opera res incorporeas, & ab omni materia seiugatas notiones atque formas solus apprehendit. Improprie tamen passim apud scriptores intellectus uocabulum etiam de brutis animantibus dicitur, in eadem scilicet significatione, qua nos, & sensus, & perceptionis, & cognitionis uocabulis utimur Pli. lib. 10. cap. 35. Columbis inest, quidam gloriæ intellectus. Intellectus pro significatione, [*Significato*] Quinct. lib. 5. cap. 10. Verba quædam diuisos intellectus habent. Idem lib. 1. cap. 11. Quidam litteris instituendos, qui minores septem annis essent, non putauerunt, quod illa primum ætas, & intellectum disciplinarum capere, & laborem pati non possit. Sic intellectus saporū [*Sentimento,*] id est, perceptio, & sensus. Pli li. 11. ca. 37. Intellectus saporum est ceteris in prima lingua, homini & in palato.

INTELLECTIO, nis, Ci. ad Her. intellectio est cum res tota parua de parte cognoscitur, aut de tota pars.

INTELLIGENS, tis, [*Intendente, sauio, dotto,*] συνετὸς, sagax, sapiens, doctus, prudens nomen ex participio. Ci. de Finibus. Doctus, & intelligens uir Ter. in Eun. Dij immortales, homini homo quid præstat? stulto intelligens Quid interest?

INTELLIGENTER, [*Con intelligenza*] aduerb. Cice. in Partit. Sumuntur autem trium rerum gratia: ut amice, ut intelligenter, ut attente audiamur. Plin. in Epist. Quam studiose, quam intelligenter lectitabat.

INTELLIGENTIA, tiæ, [*Intelligenza,*] νόησις, facultas animæ nobilissima, qua res etiam incorporeas, & ab omni materia abstractas contemplamur. Ci. 7. de Nat. Deo. Mens simplex fugere intelligētiæ nostræ uim ac notionem uidetur. Idem 2. de Diui. Pars animi, quæ rationis atque intelligentiæ sit particeps. Intelligentiæ item dicuntur particulares notiones, quas mente apprehendimus Idem 1. de Leg. Natura homini rerum plurimarum obscuras, & necessarias intelligētias enudauit, tanquam fundamenta scientiæ.

INTELLIGIBILE, [*Che si puo intendere.*] νοητὸς, quod mente percipi potest.

INTELLIGO, is, p. co. xi, ctum, [*Intendere.*] συνίημι, intellectu apprehendo, seu mente percipio. Cice. ad Tiro. Tu istic, si quid librarij mea manu non intelligent, monstrabis. Teren. in And. Quantum intellexi modo senis sententiam de nuptijs. Idem 3. de Nat. Deo. Sed ea magis ex aliorum contentione, quam ipsa per sese cognosci, atque intelligi potest. Intelligitur, impersonale. Cic. 1. de Fin. Ex quo intelligitur nec intemperantiam propter se fugiendam esse. Huius compositum est, Subintelligo, quod est mediocriter intelligo.

INTEMERATVS, a, um, [*Inuiolato, incorrotto,*] ἀμίαντος, inuiolatus, incorruptus. Ciecro de Amic. Intemerata quædam beneuolentia. Virgil. 2. Aeneid. Si qua est, quæ restat adhuc mortalibus usquam Intemerata fides. Intemerata sacra dicūtur, quæ rite perfecta sunt, & ut sacrificij ratio exigebat. Vir. li. 3. Aeneid. & munera libo Intemerata focis. Vbi Seru. Intemerata, rite perfecta. ut si leniter est funden-

fundendum uinum, aut mola inijcienda, sic fiunt ut ratio exigit sacrificij: aliter si fiant temerata ac turbata sunt sacra.

INTEMERANDVS, non uiolandus, aut contaminandus: refertúrque, ad res sacras. Val.Flacc. 5. Argon. An Martia templa Intemeranda minus.

INTEMPERANS, tis, [*Intemperante, smoderato,*] ἄκρατος, immoderatus, incontinens, uoluptatibus, & ueneri præter modum indulgens. Cic. de Sen. Libidinosa etenim, & intemperans adulescentia effœtum corpus tradit senectuti. Idem 1. Aca. Intemperantis enim arbitror esse, scribere quod occultari uelit.

INTEMPERANTER, aduerb. [*Poco temperatamente,*] ἀμέτρως, immoderate, immodice. Cice. 1. Phi. Nimis iracunde hoc quidem, & ualde intemperanter. Idem 5. Phil. Ne honoribus nostris elatus, intemperantius suis opibus utatur.

INTEMPERANTIA, æ, [*Intemperanza, incontinenza,*] ἀκολασία, ἀκρασία, incontinentia, immoderatio. Ci. 4. Tusc. Omnium autem perturbationum fontem esse dicunt intemperantiam, quæ est a tota mente, etiam a recta ratione defectio, sic auersa a præscriptione rationis, ut nullo modo appetitiones animi, nec regi, nec contineri queant. Pli. li. 15. ca. 33. Intemperantiam cibus constare lienis magnitudine quidam putant.

INTEMPERATE, [*Smoderatamente,*] aduerb. ἀκολάστως, incontinenter. Ci. de Vniu. Qui autem immoderate & intemperate uixerit, eum secundus ortus in figuram muliebrem transferet.

INTEMPERIAE, arum, ἐρινύες, εὐμενίδες, erant quædam Deæ habentes uim nocendi, & per intemperantiam sæuiendi: quas Cato de Re rust. ca. 141. facto sacrificio iubet propulsari. Pla. Laruæ hunc atque intemperiæ agitant senem.

INTEMPERIES, ei, [*Mala dispositione, distemperanza,*] δυσκρασία, rerum mistarum inconueniens temperatura. Sic intemperiem cæli dicimus cum aer immoderate aut calidus est, aut frigidus, aut humidus, & siccus. Ci. Att. Ne qui uideor non stulte illius amici intemperiem tulisse, rursus stulte illius iniuriam faciam illustrem. Col. li. 1. in Præfa. Sæpenumero ciuitatis nostræ principes audio culpantes, modo agrorum infœcunditatem, modo cæli per multa iam tempora noxiam frugibus intemperiem. Liu. lib. 8. ab urb. Fœdus insequens annus seu intemperie cæli, seu humana fraude fuit.

INTEMPERATVS, a, um, [*Incontinente, intemperato,*] ἄμετρος, incontinens, immodicus. Ci. in Pis. Quid ego illorum dierum epulas, quid lætitiam & gratulationem tuam, quid cum tuis sordidissimis gregibus intemperatissimas perpotationes prædicem, &c.

INTEMPESTA NOX, [*Quando ogn'uno dorme,*] ἀωρονυχία. Var. lib. 4. de Ling. Lat. inter uesperuginem & iubar dicta nox intempesta ut in Bruto Cassi, quod dicebat, Lucretia, Nocte intempesta nostram deuenit domum: intempestam Aelius dicebat, cum tempus agendi est nullum, quod alij concubium appellarunt, quod fere omnes tunc cubarent, alij ab eo quod sileretur, Silentium noctis, quod idē tempus Plautus Conticinium. Videbimus (inquit) factum nolo, tedito conticinio. Hæc Varro. Virg. 1. Geo. Aut intempesta silet nox. Et 3. Aen. lunam in nimbo nox intempesta tenebat. Vbi Seru. intempesta, media, hoc est, nimium obscura. Intempesta dicta est nox media, inactuosa, carens actibus, per quos tempus dignoscimus: Vnde est, intempestiue uenisti, id est, ἀκαίρως, Hæc Seruius. Ci. 7. Verr. Repente nocte intempesta seruorum fit armatorum concursus, atque impetus. Macro. lib. 1. Sat. & Censorinus de die Natali c. de diebus, Intempestam noctem docent esse eam partem noctis, quæ est inter noctem concubiam & mediam noctem: putantque dictam Intempestam, quasi intempestiuam, quod ea pars noctis intempestiua sit rebus agendis. Vide Macr. & Censorinum locis iam citatis: ubi omnes diei & noctis partes ex ordine explicant. Intempestæ Grauiscæ. Vir. 10. Aen. Et Pyrgi ueteres, intempestæque Grauiscæ. ubi Seruius, Grauiscarum oppidum alij intempestum dicunt quasi uentis ac tempestatibus carens: quod nulla potest ratione contingere. Intempestas ergo Grauiscas, accipiamus pestilentes, & secundum Plin. in Naturali histor. & Catonem in Originibus: ut, Intempestas intelligas sine temperie, id est, æqualitate, aut temperatura. Nam, ut ait Cato, ideo Grauiscæ dictæ sunt, quod grauem aerem sustinent.

INTEMPESTAS, atis, [*Mala dispositione,*] δυσκρασία, intemperies, ut Intempestas cæli, hoc est, iniuria, Plin. lib. 18. ca. 6. Malum patremfamilias, quisquis interdiu faceret, quod noctu posset, nisi intempestate cæli.

INTEMPESTIVE, [*Non a tempo,*] aduerb ἀκαίρως, importune. Ci. li. 1. Of. Ne si irascamur aut intempestiue accedentibus, aut imprudenter rogantibus in morositatem inutilem & odiosam incidamus.

INTEMPESTIVVS, a, um, [*Fuor di tempo, importuno,*] ἄκαιρος, quod fit præter opportunitatem temporis: habetque antitheta Tempestiuus, & Opportunus. Cice. de Amic. Nunquam intempestiua, nunquam molesta est amicitia. Idem ad Att. lib. 4. Si nihil habebis tamen scribas aliquid. nunquam .n. mihi tua aut intempestiua epistola, aut loquax uisa est. Intempestiuus, [*Di malo augurio,*] pro omino so, & mali portenti. Pli. li. 18. cap. 35. de indicijs tempestatum: Anseres continuo clangore intempestiui, pecora exultantia, & indecora lasciuia ludentia, eandem significationem habent.

INTENDO, [*Tirare, drizzare, caricare,*] ἐντείνω, ut bementer tendo, extendo, ut intendere arcum. Ci. 7. Ver. Tabernacula quemadmodum consueuerat temporibus æstiuis, quod antea iam demonstraui, carbaseis intenta uelis collocari iussit in littore. Idem in Catone: Intē tum animum tanquam arcum, habebat. nec languens succumbebat senectuti. Intendo, aliquando idem est quod animaduerto, diligenterque intueor, [*considerare,*] Virg. 5. Aen. Intenti expectant signum. Intendere animum rei alicui, est animum adijcere, & applicare. Sal. in Iug. in regnum Adherbalis animum intendit. Intendere animum re aliqua, per translationem dicimus, pro eo quod est, rei alicui arduæ totis ingenij uiribus incumbere [*Attendere,*] cui opponitur, Relaxare animum, quod est tensam animi curam re quapiam amœniore remittere Cic. in Hortensio: Quæro, non quibus intendam rebus animum, sed quibus relaxem. Interdum Intendere idem est quod innectere, illigare [*Legare,*] Vir. 2. Aen. Et stuppea uincula collo intendunt.

INTENTATVS, a, um, nomen, [*Non tentato,*] ἀπείρατος, non expertus, non tentatus. Cice. in Læl. Nemo est, qui non, quo cum consueuit, libentius utatur, quam intentato & nouo. Virgil. 10. Aeneid. Hæc intentata manebat Sors rerum. Mar. lib. 2. Nil intentatum. Silius, nil inquit inausum.

INTENTE, aduerbium, [*Intentamente, diligentemente,*] ἀκριβῶς, accurate, diligenter. Audire aliquem intente, & modeste. ad Here. Alia meliora sunt, quæ multo Intentius petimus in uita: Quinct. li. 2. ca. 2. Liu. 7. Bel. Pun. Hostilium intente monuit, ut in eo spem non magis quicquam Hetruscos poneret.

INTENTIO, siue Intensio, [*Intentione,*] ἔντασις, extensio, cui opponitur Laxatio, & remissio. Col. li. 6. cap. 6. Cruditatis signa sunt crebri ructus, ac uentris sonitus, fastidia cibi, neruorum intentio, hebetes oculi, Intentio corporis. Ci. 1. Tusc. Intentio uocis, quæ & uociferatio dici potest. Pli. li. 28. cap. 16. Intentio & remissio contraria. Cice. 2. Tuscu. Vt onera contentis corporibus facilius feruntur, remissa opprimunt: simillime animus intentione sua depellit pressum omnem ponderum: remissione autem sic urgetur, ut se nequeat extollere. Est præterea intentio [*Fine, soggetto.*] finis, quo animus, ad quod intenditur, dirigitur, σκοπός. Plin. in Epis. Tu ergo intentionē scribentis accommodes. Intentio etiam accipitur pro [*diligenza,*] studio. Quinct. lib. 8. cap. 2. Idipsum in consilio est habendum, non semper tam esse acrem iudicis intentionem, ut obscuritatem apud se ipse discutiat. Plin. in Epist. Vt tantum curæ intentionisque suscipere & possint, & uelint. Intentio apud oratores est oratio crimen, debitumve alicui obijciens. Cicero primo de Inuen. Atsi qua intentionis depulsio non est, ea nec constitutio, nec pars constitutionis est. Intentio [*Accrescimento,*] augumentum, incrementum. Gell. li. 16. cap. 5. Ve, particula, sicuti quædam aliæ, tum intentionē significat, tum minutionem.

INTENTO, as, are, [*Minacciare,*] ἐπαπειλέω, comminor. Virg. 1. Aen. Præsentemque uiris intentant omnia mortem. Liu. 8. bel. Mac. Vno in loco ferro ignique gesta res est, a duobus irrito incepto, cum tentassent magis, quam iniissent certamen Aetoli abscesserunt. Id est, cum non tam certamen iniissent, quam specie certaminis hosti terrorem incutere conati essent. Intentare manus alicui, pro inijcere. Hirtius 6. bel. Hisp. Eum, qui legatos iugulasset, lapidare: & ei manus intentare cœperunt. Intentare arma Latinis. Liu. 6. ab urb. Intentare sicam. Cicero pro Mil. Intentatus partic. Liu. 9. ab urb. Gladij etiam plerisque intentati, & uulnerati quidam, necatique. Est & intentatus nomen, idem significans quod inexpertus, de quo egimus paulo ante.

INTENTVS, siue Intensus, particip. ab Intendo, [*Intento*], ἐντεταμένος, extensus, porrectus. Cice. de Or. Voces & chordæ sunt intentæ. Pli. lib. 8. cap. 8. Intentos ingentes arcus defigunt humi. Intentus, attentus, [*Attento,*] Liu. 3. ab urbe. Operi certe (id quod constat) agresti intentus, &c. Quint. li. 10. ca. 1. Vix singula quisquam intentissima cura consequi possit.

INTENTVS, tus, tui, [*Intento, intentione.*] uerbale est a uerbo Intendo, quod significat rei alicuius in alteram extensionem: ut, Intentus gladij in iugulum. Intentus palmarum, id est, manuum extensio cum quadam comminatione: cuiusmodi fieri uidemus in seditione & discordia, aut reclamatione alicuius turbæ: cuius non solum uoces, uerum etiam manus, intensæ conspiciuntur in eum quem explodere & eiicere cupiunt, Ci. pro Sex. Voces qui dem &, palmarum intentus, & maledictorum clamorem omnem profuderunt.

INTEPEO, es, ere, & Intepesco, scis, [*Diuenir tepido,*] χλιαίνομαι, incalescere, & tepidum fieri. Propert. li. 4. Eleg. 1. Et lacus æstiuis intepet Vmber aquis. Ouid. 5. Fast. Et uariæ radijs intepuere comæ.

INTER, [*Tra, fra,*] μεταξὺ, extra compositionem medium quiddam importat: & tam de loco, quam de tempore, & persona dicitur. Cic. Att. lib. 3. Inter me, & Brundusium Cæsar est. Idem de Amic. Quæ sæpe

sæpe inter me, & Scipionem de amicitia differebantur. Inter cenā, hoc est, in cena, uel dum cenatur. Cice. 2. Phil. Si inter cenam, in tuis illis immanibus poculis, hoc tibi accidisset. Inter falcarios, dixit Cice. in Cat. pro eo quod est, In eum locum, ubi sunt falcarij. Dico (inquit) te priore nocte uenisse inter falcarios (non agam obscure) in M. Leccæ domum. Inter se diligere, est se mutuo diligere Cic. 3. de Nat. Deo. Dij inter se diligunt. Idem Q. Fr. Pueri ualent, & nos, & inter se amant. In compositione sæpe idem ualet qđ in medio, ut interpono, Intersero. Modo priuationem, seu deductionem importat, ut, interficio, Interimo. Modo idem ualet, quod Ex, uel in uniuersum: ut, Interbibo pro ebibo. Modo significat minime: ut, Interdico, Interminor. Componitur autem fere cum omnibus litteris, & integra manet, a, ut Interaresco: b, ut Interbibo: c, ut Intercedo: d, ut Interdico: e, ut Intereo: f, ut Interficio: i, ut Interiacio: l, ut Interlinio (notetur intelligo, ubi r, mutatur in l) m, ut Interminor: n, ut Interneco: p, ut Interpello: r, ut Interregnum: s, ut Intersum: t, ut Interturbo: u, ut Interuenio. Ab Inter fiunt Interea, & Interim.

INTERALBICO, as, are, est colorem album per interualla ostendere, inter alios colores emicantem: quod in quibusdam uarij coloris gemmis accidere solet, & in uestibus quibusdam, quarum subtegminis color distat a colore staminis. Plin. lib. 37. cap. 10. Leucochrysos fit chrysolitho interalbicante.

INTERAMNA, Ἰντέραμνα, urbs Vmbriæ, ita dicta quod inter duos amnes sit constituta, Narnian scilicet, & Tiberim. Cic. Attic. & pro Dom.

INTERANEA, orum, [*Interiori.*] τὰ ἔντερα, dicūtur intestina, a præpositione Intra, eo quod intra corpus sint condita. Plin. Medelæ sunt innumeræ ad interanea.

INTERAMNIS, Ci. pro Mil. C. Cassius Interamnis.

INTERARESCERE, [*Seccarsi in tutto.*] διαξηραίνεσθαι, est penitus arescere, hoc est, omnino aridum fieri: sicut Interbibere funditus ebibere. Cice. 5. Tusc. Nihil enim interarescere, nihil extingui, nihil cadere debet eorum, in quibus uita beata consistit.

INTERBIBO, is, pe. c. [*Bere tutto.*] ἐκπίνω, totum bibo. Pla. in Aul. præterea tibicinam, Quæ mihi interbibere sola, si uino scateat, Corinthiensem fontem Pirenem potest. significāt enim hæc uerba penitus quid fieri, inquit Donatus.

INTERBITO, as, are, [*Interuenire.*] ἐπέρχομαι, interuenire. Plaut. in Mostel. Hic ego tibi præsidebo, ne ulla interbitet quæstio. Verbum est antiquum, compositum ex inter, & Ito, interposita littera b: caussa solidioris soni.

INTERCALARIS, & hoc re, [*Interposto.*] παρεμβεβλημένος, interiectitius, interpositiuus. Vt Intercalaris mensis, dictus est, cui inserebantur dies, qui deerat ad complendum annum diuersis quidem rationibus diuerso tempore. Is autem mensis erat Februarius, quoniam erat ultimus anni. Non tamen intercalabatur in fine mensis, sed post uigesimum & tertium diē Terminalibus iam peractis: deinde reliquos Februarij dies, qui erant quinque post intercalationem, subiungebant, uetere religionis suæ more, ut Februarium omnino Martius sequeretur. Vide de hoc plura in dictione Bissextus. Intercalares Kalendæ, dicuntur Kalendæ mensis intercalaris, id est Februarij. Alij intelligunt Kalendas Martias, non quod eo mense intercalarentur dies, sed quod essent proximæ diebus intercalatis: id est, quod statim sequerentur intercalationem, quinque tantum diebus interpositis, aut certe eo quod in omnibus mensibus dies qui Idus subsequuntur, denominationem sumunt a mense subsequente. Ci. ad Liga. Fam. 6. Ego tamen cum ad tertium Kalendas intercalares rogatu fratrum tuorum uenissem mane ad Cæsarem. Intercalares dies, ἐπακτὰς ἡμέρας, Græci Embolismos siue Hyperbolicos nominant. Intercalaris uersus, [*Interposto.*] qui frequenter inter aliquos uersus interponitur, ut est apud Virg. Incipe Menalios mecum mea tibia uersus.

INTERCALARIUM, rij, substantiue, pro tempore quod intercalatur, ut annus cum cursu Solis conueniat. Ci. 4. Ver. Tunc Cephaleditani decreuerunt intercalarium quadraginta quinque dies longum, ut reliqui menses in suam rationem reuerterentur.

INTERCALARIUS, a, um, [*Interposto.*] ἐμβολιμαῖος, idem quod Intercalaris. Liu. lib. 7. Bell. Maced. Triumphauit mense intercalario pri die Kalendas Martias. Ci. in Verr.

INTERCALO, las, are, [*Intraporre, intramettere.*] παρεμβάλλειν, interserere, seu interponere. Cato de Re rust. cap. 150. Si intercalatum erit Kalendis Maiis, agnos xxx. ne amplius promittat. Pli. li. 18. ca. 25. Ita ut xii. annis continuis non intercalaretur. Intercalare, differre. Liuius 9 ab urbe. Sed si me audiaris, prius quam dedantur, hic in comitio uirgis cæsos: hinc iam ut intercalatę pœnæ usuram habeāt. Budæ. Ci. Att. Te rogo ut pugnes, ne Intercaletur.

INTERCAPEDO, pen. pr. geniti. Intercapedinis. [*Internallo*] διάστημα, διαχώρημα, interstitiū temporis, uel loci, inter duo spatia interceptum. Ci. Tironi Famil. 16. Itaque iam me non pœnitebit intercapedinem scribendi fecisse. Idem 1. de Fin. Alij audaces, proterui, udē intemperantes, & ignaui permanentes, quas ob caussas in eorum uita nulla est intercapedo molestiæ.

INTERCEDO, is, pen. pro. ssi, sum, [*Intercedere, intramettersi.*] διΐστασθαι, proprie idem est quod medium esse, & inter duo spatia siue temporis siue loci interponi. Cæsar. libro primo. Non se hostem uereri, sed angustias itineris, & magnitudinem siluarum quæ inter eos & Atiouistum intercederent. Cice. lib. 2. de Orat. Vix annus intercesserat. Intercedere etiam illud est, quod barbare dicimus, Opponere se, hoc est, rem aliquam impedire, & prohibere, ne statuatur, [*Impedire,*] aduerbium. Plutarc. ἀντιπίπτειν, ἐμποδὼν ἵστασθαι, ἐνίστασθαι, ut Tribuni intercesserunt, hoc est, opposuerunt se, & rem impediuerunt, contradixerunt. Cæs. lib. 8. Quod ad Aricianos spectat, nihil intercedit, quo minus Sanniti populo pacis, belliue arbitrium sit. Teren. in And. Si nulla ægritudo huic gaudio intercesserit. i. interuenerit, uel impediuerit. Dicimus etiam intercedit, ἐστὶ, mihi tecum necessitudo, id est amicitia. Intercedit tibi cum illo affinitas, hoc est, media est, quæ me tibi, & te illi conciliat, Cic. Appio Pul. Famil. 6. Veteres mihi necessitudines cum his omnibus intercedūt, quibus ego agere de te non destiti. Gell. pro inhibere ac coercere posuit, [*Opprimere.*] Ne sibi (inquit) intercedamus, quo minus suapte potestate uti liceat. Similiter Suet. in Cæsare: Ceterum Cecilio Metello tribuno plebis turbulentissimas leges aduersus collegarum intercessionem ferenti auctorem, propugnatoremque pertinacissime præstitit. Intercedere item aliquando accipitur pro spondere, seu fideiubere, [*Promettere.*] Ci. Att. li. 1. Accersiuit ad te, promisit, intercessit, dedit. Idem Phil. 2. Tantum pro te intercessisse dicebant. Quidam etiam hoc uerbum usurparunt pro eo quod est conciliandi gratia interuenire, & pacificatorem, deprecatoremue agere. Apuleius: Dum pro inope & calamitoso intercederem.

INTERCEPTIO, onis, [*Impedimento.*] Ci. pro Clu. Per quem porro datum? unde sumptum? quæ deinde interceptio poculi?

INTERCEPTOR, oris. Liu. 4. ab urb. Prædę ne interceptorem fraudatoremque etiam malum minari militibus? Interceptor litis alienæ. Liu. 3. ab urbe.

INTERCESSIO, onis, [*Oppositione, impedimento.*] διακοπή, impeditio, & prohibitio, nequid fiat, quam uulgi uocabulo Oppositionem uocamus. Erat autem Intercessio proprie Tribunorum, quibus ius fuit intercedendi, hoc est, uetandi prohibendique. Nam (ut Gell. docet) Tribuni plebis antiquitus creati uidentur, non iuri dicendo, sed intercessionibus faciendis, ut iniuria, quæ coram fieret, arceretur, & ut uim fieri prohiberent. Cic. in Ant. Quas tu mihi intercessiones inquis. Cæs. 1. Bel. Ciu. Refertur statim de intercessione Tribunorū. Intercessioni cedere, uel prouocationi: hoc est, non procedere ultra, & admittere oppositionem.

INTERCESSOR, oris, [*Che s'oppone.*] quam uulgus Oppositionem uocat. Cice. 3. de Leg. Parere iubet lex intercessori. Ibidem: Intercessor rei male salutaris ciuis esto.

INTERCIDO, is, pen. pro. cidi, cisum, ex Inter, & Cædo, æ, diphthongo, in i, productam mutata, [*Tagliare per mezzo.*] διακόπτω, per medium seco. Cæsar. lib. 2. Vt si possent, castellum cui præerat Titurius Quintus legatus, expugnarent, pontemque intercederent. Vnde intercisæ pactiones, dicuntur abruptæ, & non integræ. Cic. in Parad. Qui tuas mercedum pactiones in patrociniis intercisas, &c. Intercisi dies dicebantur, Deorum, hominumque communes: ita dicti, quod ueluti diuisi essent, partemque sibi Dij, partem homines uendicarent. Macr. lib. 1. Sat. Intercisorum dierum quibusdam horis fas est, quibusdam fas non est ius dicere. nam cum hostia cæditur, fari nefas est: inter cæsa & porrecta, fari licet. Quibus uerbis significatur medio illo interuallo, quod erat inter uictimas cæsas, & exta porrecta, dum sacerdos ceremonias quasdam peragit, fas esse Prætori ius dicere, & fari uerba illa, Do, Dico, & Addico. Et ita dies intercisi, ex parte festi, & ea parte profesti sunt. Cic. ad Att. Ne quid inter cęsa & porrecta (ut aiunt) oneris mihi addatur, aut temporis. Quo in loco nonnulli male legunt intercæsa unica dictione, quemadmodū etiam in loco Macrobij iam citato: cum tamen Intercæsa Latinum non sit. Nam ab Intercido dicimus intercisum. Est itaque legendum utroque loco Inter cæsa, diuisis dictionibus: ut Inter cæsa & porrecta, intelligamus tempus illud intermedium, quod est inter uictimas cæsas, & exta porrecta. hoc est, illud tempus, quo exta porriciuntur: quo medio tempore sacerdotes solent ceremonias quasdam peragere, ut auctor est Varr. lib. 2. de Ling. Lat. Cicero autem loco iā adducto prouerbialiter dixit, Inter cæsa & porrecta, pro eo quod est, inter hæsitationem & cunctationem rei alicuius cæptæ, aut perficiundæ, aut omittendæ.

INTERCIDO, is, pen. co. cidi, casum, [*Cadere, morire.*] διαπίπτω, pereo, intereo, & temporis spatio euanesco. Liuius lib. 2. Credo, quia nulla gesta res insignem fecerit Consulatum, memoriam intercidisse. Plin. lib. 35. Siue extant, siue intercidere. Cice. pro Deiota. Pereant amici dum una inimici intercidant. Plin. libr 9. cap. 51. Ea excludunt quinquagesimo die, e quibus multa propter numerum intercidunt. Intercidere, pro cadere. Liu. 6. Bel. Pun. Ita in arcto stipatę

erant

erant naues,ut uix ullum telum in mare uanum incideret.

INTERCINCTVS,[*Distinto*] partici.ab Intercingo, maculis quibusdā circumquaque distinctus.Plin. li. 37. cap. 10. Candore intercincto uariis coloribus.

INTERCINO,is,pe.co. [*Cantare in mezo*,] παρᾴδω, cantum immisceo. Hora.in Epist.Per translationem dixit.Neu quid medios intercinat actus,Quod non proposito conducat . hoc eft, nihil scribat , quod non ad propositum faciat.

INTERCIPIO,is,pe.co. [*Tor di mezo,pigliare,ricevere.*] ὑποτέμνομαι, iocautum per insidias capio, interuerto , efficio; nequid eo perue niat,quò destinatum est.Ci. pro Cluent. Id cum daretur in mulso, Balbutium quendam eius familiarem intercepisse,bibisse,statimque esse mortuum.Idem ad Q Fr.Ego ad te ne hæc quidem scribo ne cu iusquam animum meæ litteræ interceptæ offendant Intercipere regnum Plin.de Viris illustri.Intercipere uictoriam , Idem io Paneg. Interceptus mortalitate, præuentus , præpeditus. Idem in Epist. Intercipi morbo Col.lib 7.cap.3.Quandoque tamen significat epo test,totum capio:sicut exponit Donatus illud Tere. io Eunu. Quod nos capere oportet,hæc intercipit.

INTERCISIO,sionis,[*Redimento.*] uerbale:ut, Intercisiones stomachi apud Plin.lib. 50.cap.24.quas Diosc.lib.3.cap.50.δηγμοὺς στομάχου, morsus,& erosiones stomachi uocat.

INTERCISE,aduerbium,[*Partitamente,*] συντόμως,sectim,& per incisiones.Ci.in Partit.Inuertatur ordo,& idem quasi sursum uersus retroque dicatur:deinde idem intercise,atque permiste.

INTERCISI,dies,erant Deorum,hominumque communes,de quibus uide paulo ante in dictione Intercido.

INTERCLVDO,is,pe.p.ab Iter,& Cludo:u,euphoniæ caussa interiecta, [*Serrar il passo,*] ἀπολαμβάνω,Iter impedire,quasi iter claudere.Ci. ad Ter.Epist.14 Etiam illud metuo,ne iam intercludamini,ut cum uelitis exire,non liceat. Aliquando etiam pro impedio, [*Impedire,*] Vir.2. Aene.Sæpe illos aspera ponti interclusit hiems. Commeatū inimicis intercludere,est impedire,& itinera obsidere , ne inimicis commeatus possit deferri.Cæsar 1.Bel.Gal.Eo consilio, uti frumen to , commeatuque , qui ex Sequanis , & Heduis importaretur. Cæsarem intercluderent. Fugam intercludere , iter occupare , per quod inimici fugam arripere possent.Cæsar 7.Bel. Gal. & Liu.libr. 5.Bel.Pun. Hostes intercludere ab oppido , & ponte,& commeatu omni,Cæsar li.1.bel.ciuil. Dolere intercludi,id est,impediri.Cice. ad Atti. lib. 8.

INTERCLVSIO,onis,[*Impedimento,*]impedimentum,occupatio. Ci.3. de Ora.Clausulas enim,& interpuncta uerborum, animæ interclusio,atque angustiæ spiritus attulerunt.

INTERCOLVMNIVM,[*Spatio fra l'una & l'altra colonna.*] μεσοστύλιον, dicitur spatium illud in ædificijs,quod est medium inter columnas. Vnde Columna Ad Heren.Vt ædes intercolumnium.

INTERCONCILIARE,[*Conciliarsi,farsi beneuolo.*] διαιτίζειν,beneuolum reddo.Quinct.lib.12.cap.10.Siue aliud interconciliandi uidetur præstare officium.

INTERCVLCO,as,are,ex Calco compositum,in medio , uel inter aliqua calco.Col.l.12.ca.43.Et deorsum uersus spectantes ollæ componuntur,ita distantes,ut interculcari possint uinacea.

INTERCVRRO,is,ere,intercurri,intercursum . [*Trascorrere,intrauenire,*] μεσιτεύω, interuenire,& intercedere,ut Bud.Cic.8.Phil. Pugna tui accerrime:qui intercurrerit, misimus tres principes ciuitatis:hos contempsit.Idem 2.Tuſ.Ergo his laboriosis exercitationibus & do lor intercurrit. Intercurso,as,are,frequen.Pli.li.29.ca. 4. Vnum simi le formicæ,sed multo maius,rufo capite,reliqua parte corporis nigra,albis intercursantibus guttis.

INTERCVRSVS,us,ui,interuentus,intercessio.Liu.8.ab Vrbe. Consulum intercursu rixa sedata est.

INTERCVS,utis,p.gen c.[*Tra carne,& pelle,*]adiectiuum est,idem significans quod intestinus,a,um,quasi inter carnem & cutem , uel quasi intra cutem.Vnde Aqua intercus,[*Hidropisia,*] Ci. 3. Offic. Si quis medicamentum cuipiam dederit ad aquam intercutem, &c. Sic Vitium intercus appellat Gel.li.13.ca.8.quod foris non apparet, qua si intra cutem consistens.Cum(inquit)uitia facundissime accusaret, intercutibus uitijs ipsi madentes.

INTERCVTANEVS,nea,um.[*Tra la carne,*] τὸ ὑπὸ τῷ δέρματι, quod intra cutem est.

INTERDATVS,ribus apud Lucr.lib 4.hoc est, per corporis partes diuisus.Propterea capitur cibus,ut suffolciat artus, Et recreet uires interdatus.

INTERDICO,is,p p.[*Prohibire,uietare,interdire,*] ἀπαγορεύω, uero, prohibeo.Interdicitur autem locus,homo, res. Et construitur cum datiuo,& ablatiuo.Ci.in Catone Male rem gerentibus , patrijs bonis interdici solet.Interdum etiam res qua quis prohibetur , in accusatiuo ponitur. Sue. de Neroo: Et cum interdixisset usum amethystini ac Tirij coloris, præclusit unctos negociatores. Seneca lib. 3.de Ira.Si iubet Cæsar,statim illi domum meam interdicā . Quod est contra Sipontinum,qui negat posse construi cum accusatiuo. in passiuis autem locutionibus accusatiuus huiusmodi in nominatiuū enunciatur.Ci.pro domo sua:ut M.Tullio aqua & ignis interdicatur, πρὸς καὶ ὕδατος εἴργεσθαι. Significat quandoque obstare, [*Contradire,*]& tunc duntaxat cum datiuo construitur.Ci.in Ver. Nemo nostrum posset ædes suas,nemo fundum, nemo bona patria obtinere,si cum hæc a quopiam nostrum petita sunt, pater improbus , cui nemo interdiceret posset,der quem uelit,iudicem.

INTERDICTVM,cti,substantiuum,[*Vietato,interdetto,diuieto,*] παραγγελμα,ἀπόρρημα,idem quod uetatio,siue prohibitio. Vnde interdicta Prætorum,dicuntur formæ,& exceptiones uerborum , quibus Prætor aut iubebat aliquid fieri,aut prohibebat,quod tunc maxime faciebat , cum de possessione inter aliquos contendebatur. Cicer. contra Rullum.Ergo ac lege prætorum interdicta tollentur.Idem ad Att.Cæsaris interdicta respuentur.Interdictus,a , um , [*Vietato*] participium, idem quod uetitus , seu prohibitus. Horat. 2. Epis. 6. Cui potior patria fuit interdicta uoluptas . Suetonius in Caligula cap.25. Breuique missam facit , interdicto cuiusquam in perpe tuum coitu.

INTERDICTIO,onis,[*Diuieto,*]uerbale ab interdico, ἀπόρρημα , idem quod prohibitio. Cice.pro domo sua : Id autem ut esset faciundum non ademptione ciuitatis , sed tecti , & aquæ , & ignis interdictione faciebant.

INTERDIV,[*Di giorno,*] μεθ' ἡμέραν, aduerb.temporis , significat per diem : cui contrarium est noctu. Cato de Re rust. Canes interdiu clausos oportet,ut noctu acriores & uigilantiores sint.Olim etiam dicebatur Interdius.Plaut.in Mostel. Sed quid hoc ? occlusa ianua est interdius.

INTERDVCTVS,us,διαστολή, interpunctio, & distinctio , quæ inter sententias a librarijs duci solet.Ci.in Or.Ne infinite feratur,ut flumen oratio,quæ non aut spiritu pronunciantis,aut interductu librarij,sed numero coacta debet insistere.

INTERDVM,aduerb. [*Qualche uolta,*] ἐνίοτε,idem quod aliquando, uel nonnunquam,ex Inter,& Dum,quod antiqui interduatim dicebāt. Vir.li.2.Geor.Interdum aut hederæ pandunt uestigia nigræ. Ter. in Eun.Cibum nonnunquam capiet cum ea, interdum propter dormiet.Ci.de Fio.Interdum uel potius nimium sæpe.

INTEREA,[*Tra tanto,fra questo mezo,*] μεταξὺ,ἐν τούτῳ, aduerbium temporis est compositum ex integris duobus, Inter, & ea , quod cū sit neutrum plurale,debuit corripi:sed quia factum est aduerbium, producitur,sicut præterea,antea,& similia . Potest tamen & ablatiuus singularis intelligi , qui in compositione solet huiusmodi inueniri:ut Quapropter, Quocirca. Significat autem interim , tantisper, hoc interim spatio. Teren.in Hecy. Quid interea , ibat ne ad Bacchidem? Vbi Donatus:Interea,inter eos dies,Idem in Andria: Credo , impetrabo , ut aliquod saltem nuptijs protrahat dies : interea fiet aliquid, spero. Interdum significat tamen, [*Nondimeno,*] Virg. Georg. Nec nulla interea est inaratæ gratia terræ . Cice. Epist. Ta interea cessabis .

INTEREA loci, [*Fra questo tempo,*] ἐν τῷ μεταξὺ , idem est quod Interea temporis. Sæpe enim locus accipitur pro tempore, ut apud Ter. in And. Et multa alia, quæ non est nunc narrandi locus . Teren. in Hea. Dum ego propter te errans patria careo demens, tu interea loci Collocupletasti te Antiphila.

INTEREMPTIO,onis,[*Vccisione,*]Cice. pro Pomp. Iter in Hispaniam Gallorum interemptione patefactum est .

INTEREO,is,interij,[*Morire,*] διαφθείρομαι,pereo, occido, morior , intereido.Cice.3.de Nat.Deo.Non intelligo , quomodo calore extincto corpora intereant, non intereant aut humore , aut spiritu amisso.Ita interit mora Ouid. primo de Arte. Morte interire, Idem in Ibin.Interire radicitus,est penitus , & fine ulla spe renascendi interire . metaphora ducta a plantis , quæ cum radicibus euulsæ,nunquam repullulant.Lactan.li.9.Sed & genus omne impiorum radicitus interibit. Habet autem interire maiorem uim , quam perire. Terent. in Hecy. Perij . interij : eur mihi id non dixit ? Interitus, [*Morte,*]pro morte.Ci.1. Tusc. Est enim Interitus, quasi discessus, & secretio,ac diremptio earum partium , quæ ante interitum iunctione aliqua tenebantur. Interitus legum,hoc est,abolitio. Cic. in Catil.Aruspices legum interitum,& urbis occasum appropinquare dixerunt.Interitus uero participium,reperitur in passiua significatione apud Quint.Claudium:Pugna acriter commissa , & multis utrinque interitis.

INTEREQVITO,as,[*Caualcare tra mezo,*] διιππεύω,in medio equito. Cæs.li.6 Bel.Gal.Ordines interequitant. Liu.5.Bel.Mace.obstābat duces hastilibus cædentes,terga trepidantium , & redire in ordines cogentes,sed interequitantes alari non patiebantur.

INTEREST,componitur ex In, & Re,& Est,ut sit quasi In re est,[*Appartenere,essere differenza,*] διαφέρει. Vnde Mea interest , in re mea est, in mea est utilitate. Ideoque construitur cum his ablatiuis , Mea, Tua, Sua,Nostra,& Vestra,& Cuia,siue sit personale , siue impersonale, cum in alijs nominibus genitiuo iungatur:ut, Socratis interest,idest in re Socratis est.Pro eodem interdum inuenitur , In re est , diuisa dictio-

dictionibus. Liu. Quid enim in re est aliud, si plebeiam Patricius duxerit? Quid iuris tandem mutat? Plautus. Si tuam est quippiam in rem, id est si tua interest. Ponitur quandoque sine aliquo casu. Pli. li. 9. Seri etiam radices illitas fimo interest. Sic dicimus, Interest unde quis gaudeat: id est, multum facit, uel magna differentia est. Valerius Max. Nihil interest, an humi, an sublime putrescam. Cic. genitiuo iunxit, cum ait: Per magni interest, quo tempore hæc epistola tibi reddita sit. Similiter Liuius: Si nihil interest regis, peto, ut, dum dico, uinculis liberer. Nam hæc nomina, Magni, Parui, Tanti, Quanti, & aduerbia Facile, Multum, Plus, Plurimum, Parum, Paulum, Paululum, Pauxillum, Nihil, Nunquid, Aliquid, Magis, Minus, Maxime, Minime, iunguntur cum his uerbis. Interest, componitur ex Inter, & Est, significatque interdum præsentem esse [*Essere presente,*] & sic construitur cum datiuo. Ci. Lentulo: Quæ gerantur, accipies ex Pollione, qui omnibus negocijs non interfuit solum, sed etiam præfuit. Interdum in medio esse, interiacere, [*Essere in mezo,*] Liu. a. de Bel. Pun. Id morari uictoriam rati, quod interesset amnis. Colum. Arbores, quæ intererunt, ablaqueabuntur. Interdum differentiam importat, [*Esser differente,*] διαφέρει, & construitur cũ duobus accusatiuis mediante Inter. Cice. 1. Offic. Inter hominem & beluam hoc maxime interest. Dicimus quoque sapiens interest a stulto, & Interest stulto. Teren. in Eun. Homini homo quid præstat? Stulto intelligens quid interest? Idem alio modo protulit in Adel. Hoc pater, hoc dominus interest. id est, hoc interest inter patrem & dominum.

INTERFACIO, interfeci, interfactum [*Fare in mezo,*] μεταξυποιέω, interim, seu per interualla facio. Liu. 5. Bel. Pun. Reliquit tamen modicum præsidium, ut simul interfaciendo muro adiuuaret, &c.

INTERFARIS, interfatur, interfari, [*Interrompere, intrametterſi a parlare*] διακόπτειν, interpellare, loquentem interrumpere, Virg. 1. Aene. Nec plura querentem Passa Venus, medio sic interfata dolore est. Liu. 3. ab urb. Prius quam aut ille postulatum perageret, aut Virginio respondendi daretur locus, Appius interfatur. Interfatio, uerbale. Quinct. li. 4. Interim expediet narrationes breuiter interfatione distinguere.

INTERFECTOR, ris, [*Homicidiale,*] Cicer. pro Mil. Tib. Gracchi Interfectores.

INTERFEMINEUM, τὸ γυναικεῖον, Apul. appellat genitalia muliebria, eo quod inter femina sint collocata. Vide in dictione Femen.

INTERFICIO, cis, pe. co. [*Vccidere, amazzare,*] κατεργάζομαι, significat occidere, Cæs. 7. Bel. Gal. Equitem Romanum, qui rei frumentariæ iussu Cæsaris præerat, interficiunt. Interficere uita, [*Occidere,*] hoc est, uita priuare. Plau. in Truc. Salue, qui me interfecisti pene & uita, & lumine. Interficere pessimis exemplis. Plaut. Mostell. Pro Iuppiter: nam quod malum uersatur meæ domi: ut Dij Deæque omnes me pessumis exemplis interficiant. Interfectus omni supplicio. Cice. pro lege Man. Vos legatum populi R. omni supplicio interfectum multum relinquetis? Interfectus usus ædium, Plautinus sermo. in Mercat. Vsus, fructus, uictus, cultus iam mihi harunce ædium interemptus est, interfectus est, alienatus est: occidi. Interfici etiam inanimata dicuntur. Virg. 4. Geor. Fer stabulis inimicum ignem, atque interfice messes. id est, perde & crema. Interfector, ctoris, φονεύς, Brutus Cice. Hic ipse puer, quem Cæsaris nomen incitare uidetur in Cæsaris interfectores. Cice. post red. Si hostes atque interfectores reip. reuixissent.

INTERFIO, is, interfieri, [*Consumarſi, morire,*] ἀναιρεῖσθαι, pro consumi, & interire apud antiquos. Lucr. lib. 3. Vt aut putrescat corpore posto. Aut flammis interfiat, malisve ferarum.

INTERFLUO, fluis, [*Scorrere per mezo,*] διαρρέω, per medium fluo. Liu. 7. Bell. Pun. Et Aetoli manibus per fretum, quod Naupactum, & Patras interfluit (Rhion incolæ uocant) exercitu traiecto, depopulati erant.

INTERFLUUS, a, um, [*Che scorre di mezo,*] μεσόρροος, quod interfluit, Pl. li. 6. c. 26. Interfluo Euphrate, id est, interfluente.

INTERFRINGO, gis, ere, [*Rompere, frangere,*] διαρρήγνυμι, idem quod infringere. Cato cap. 44. Qui locus recte ferax erit, quæ arida erunt, & si quid uentus interfregerit, ea omnia eximito. Sic Plin. lib. 17. cap. 18.

INTERFURO, furis, furere, [*Furiare di mezo,*] in medio duorum insanio. Stat. 1. Achil. Cumque arma parantur Dorica, & alternum Mauors interfurit orbem.

INTERFUNDO, [*Spargere di mezo,*] διαχέω, per medium fundo. Pli. lib. 2. Idem Oceanus interfusus intrat per tot maria, quibus Africam, Europam, Asiam dispergit. Virg. 4. Georg. Et nouies Stix interfusa coercet.

INTERGERINI, parietes appellantur, qui intergerunt. hoc est, ferunt & sustinent onera, quos e creta iubet Vitruuius constituere. Dicti intergerini, quod inter nouos parietes, aut fundamenta pro fultura intergeruntur. Vitruu. Et catenis colligatæ in eo loco, qui finitus erit, constituantur & intergerinis e creta, heronibusque ex ulua factis calcetur. Festus: Intergerini parietes dicuntur, qui inter confines construuntur, & quasi intergeruntur. Budæus putat eosdẽ parietes intergerinos dici, qui a Papiniano Concratitij uocantur, qui communiter a duobus uicinis ædificantur, ad gerendum onus duorum ædificiorum, quæ illis incumbunt. Barbari uocant Medianum Parietem. Plin. lib. 35. cap. 14. Romæ non fiunt talia ædificia, quia sesquipedalis paries, non plus quam unam contignationem tolerat, cautumque est, ne communis crassior fiat, nec intergerinorum ratio patitur.

INTER HÆC, [*Fra questo mezo,*] μεταξὺ, duæ dictiones loco aduerbij positæ, eiusdem significationis cum Interea.

INTERIACEO, es, pen. cor. παράκειμαι. uide in simplici iaceo.

INTERIBI, [*Fra questo mezo,*] ἐν τῷ μεταξὺ, aduerb. idem significans quod interea. Plaut. in Asin. Age tu interibi da suauium. Gel. lib. 2. cap. 7. Consul interibi dum ea pugna fit, se in locos subducit tutos atque editos.

INTERIECTIO, [*Interpositione,*] παρένθεσις, interpositio, & insertio. Quinct. lib. 4. cap. 2. Ne sententia quidem uelut fatigatum intentione stomachũ iudicis reficere dissuaserim, maxime quidem breui interiectione. Idem li. 8. cap. 1. Etiam interiectione qua & oratores & historici frequenter utuntur, ut medio sermone aliquem inserãt, sensum, impediri solet intellectus, nisi quod interponitur breue est. Auctor ad Heren. lib. 10. Et tamen occulte dicemus interiectione uerborum.

INTERIECTUS, us, ui, [*Interpositione,*] παρένθεσις, ipse interijciendi actus. Ci. de Nat. Deo. Interpositu, interiectuque terræ.

INTERIICIO, is, tertia syllaba cor. [*Gettare fra qualche cosa, intraponere,*] παρεντίθημι, inter aliquid iacio, interpono, intermitto, intermisceo. Colum. lib. 1. Vt si qua interiecta sint stramentis, eur paleis spinarum, uel germinum semina intereant. Liu. lib. 1. ab urbe. Aliasque interiectas collibus ualles. Cæsar li. 7. Bel. Gal. Galli inter equites, raros sagittarios, expeditosque leuis armaturæ interiecerant, qui suis cedentibus auxilio succurrerent. Hinc

INTERIECTIO, pars orationis, animi affectum exprimens, ita dicta quod orationi interijciatur.

INTERIECTUS, [*In mezo,*] partici. Cæsar. 7. Bel. Gall. Neque inter se cõiungant trabes, sed paribus intermissæ spatijs singulæ singulis saxis interiectis, arcte contineantur. Interiectus inter Philosophos, id est, intermedius, inquit Budæus. Cice. 1. Offic. Aut interiecti inter Philosophos, & eos qui remp. administrarent, delectarentur re sua familiari. Idem 2. de Natu. Deo. Nasus quasi murus oculis interiectus.

INTERIECTUM, tempus, [*Tempo interposto,*] ὁ παρεμβεβλημένος χρόνος. hoc est, interpositum.

INTERIM, pe. cor. aduerb. temporis, [*Fra questo mezo, in tanto,*] μεταξὺ, idem significans quod interea, tantisper, hoc inter spatio. Ter. in And. Funus interim procedit, sequimur. Cic. 2. de Ora. Hoc interim spatio conclaue illud concidit. Idem pro Ligario: Interim Varus, Vticam uenit. Ponitur & pro aliquando [*Alle uolte,*] Quinct. lib. 1. cap. 9. Prima barbarismi ac solœcismi fœditas absit. Sed quia interim excusantur hæc uitia, aut consuetudine, aut auctoritate, aut uetustate, denique uicinitate uirtutum acriter se in illud tenue discrimen Grammaticus intendat. Aliquando pro repente, [*Subitamente,*] Ter. in Hecy. primum dies complusculos bene conueniebat sane inter eas: interim Miris modis odisse cœpit Sostratam. Vbi Donatus Interim, ea ponit pro repente. Interim Aliquando discretio est rei, quæ ad narrationem pertinet, ut apud Ter. in And. Tristis interim, nonnunquam collocrymabat.

INTERIMO, mis, pen. co. [*Ammazzare, uccidere,*] ἀπαλλάττω, διαφθείρω, interficio. Ci. 1. de Nat. Deo. Si, quæ interimant, innumerabilia sunt, etiam ea, quæ conseruent, infinita esse debẽt. Interdum ponitur pro priuo. Plaut. Cist. Nam dudum, ut concurrimus, Alcesimarchus ne se uita Interimeret.

INTERIOR, [*Piu a dentro,*] ἐνδότερος, & Interius, ἐνδοτέρω, ab Interus antiquo positiuo. Vnde Intra. Ci. ad Q. F. Interior uicinus.

INTERITIO, onis, uerbale, [*Il morire, Morte,*] ἀναίρεσις, idem quod interitus. Ci. in Frum. Cum bis in eadem prouincia magnæ fugitiuorum copiæ uersatæ sunt, tum interitio facta nulla est. Sic enim legit Nonius. Sunt tamen qui legunt hic, Internecio.

INTERITUS, us, [*Morte,*] uide supra in uerbo Intereo.

INTERIUNGO, subsisto, [*Raggiungere, far fermare,*] ἐφίστασθαι, tractum a curru, cuius rotæ interiecta sude iunguntur, ut quiescat. Mar. li. 2. Et cum currere debeas bouillas, Interiungere quæris ad Camœnas. Interiungere equos est, equos e curru soluere, ut & pastu, & quiete reficiantur. Idem li. 3. Et hora lassos Interiungit equos meridiana. Interiungere dexteras, [*Toccare la mano,*] quod & iungere dextram dexteræ dixit Virg. Liu. 2 Bel. Pun. Tum dexteræ interiunctæ, militesque concione dimissa, a notis, ignotisque benigne atque hospitaliter inuitati.

INTERLINO, is, pen. co. interlinire, interlini, interliui, uel interleui, [*Cancellare,*] καταλείφω, scripturam, uel picturam lituris corrumpo. Cic. pro Cluent. qui tabulas publicas municipij sui corrupisse

se iudicatus sit, qui testamentum interleuerit. Ibidem: In eo codice non haberet, qui tum interlitus proferebatur.

INTERLOCVTIO, onis, sermonis interpositio. Quinct. li. 5. c. 7. Breui interlocutione patroni refutandus est.

INTERLOQVOR, p.c. [*Rompere il parlare,*] διακόπτω, alio loquente sermones intermiscere, ac quodammodo interturbare loquentē. Ter. in Hea. Siccine mihi interloquere? Quandoque significat aliquid inter agendum definio, Vnde Interlocutoria sententia uocatur, quæ non definit controuersiam, sed aliquid obiter ad caussam pertinens decernit. Gel. li. 14 cap 2. Aliter atque aliter eadem caussa, eodemq; in tempore sentire, & interloqui uideatur.

INTERLVCEO, ces, pe. co. [*Tralucere,*] παραμφαίνω, in medio luceo, uel interea luceo, uel inter aliquid luceo. Liu. 9. Bel. Pu. Duos Soles uisos, & noctu interluxisse, & facem stellæ septies ab ortu Solis ad Occidentem porrigi uisam. Interlucet, per translationem pro interapparet, & interconspicitur. ad Heren. ut loci distincte interlucere possint. Liu. lib. 1. ab urb. Quibus inter gradus dignitatis, fortunęq; aliquid interlucet, posteri fama ferrent. Virg. 9. Aen. Interlucetq; corona Non tam spissa uiris.

INTERLVCATIO, uerbale. Pli. lib. 17. cap. 27. Interlucatio arboribus prodest: sed omnium annorum trucidatio inutilissima. Eadem dicitur Collucatio, apud Catonem, & Varronem.

INTERLVCO, cas, pe. pr. διακαθαίρω, ramos seu plantas inutiliter pullulantes cum interuallo resecare: & a luce deductum uidetur, quod cū ceduntur rami, lux fiat ipsi arbori amplior. Plin. lib. 17. cap. 23. Deputantur enim pariter cum uite interlucata densitate ramorum qui sint superuacui.

INTERLVNIVM, nij, σύνοδος, dicitur id spatium tēporis, in quo nec amplius luna uetus apparet, nec adhuc noua uidetur: quia radijs solaribus superne illustratur, non autem ab ea parte, quæ nobis conspicua est. Pl. li. 7. c. 5. Septimo non nisi pridie, posterove pleniluniádie, aut interlunio concepti nascuntur. Idem lib. 16. ca. 39. Inter omnes conuenit, utilissime in coitu lunæ sterni: quem diem alij interluniū, alij silentis lunæ appellant. Hor. 1. Car. Ode 25. Thracio Bacchante magis sub interlunia uento.

INTERLVO, luis, [*Bagnare in mezo,*] παραμπλύνω, interfluo. Virg. 1. Aen. Augusto interluit æstu. Aliquando lauare est, [*Lauare,*] Cato de Re ru. Manus interluito postea uina sumito. Vir. 3. Ae Hæc loca ui quōdam & uasta conuulsa ruina, (Tantum æui longinqua ualet mutare uetustas) Dissiluisse ferunt: cum protinus utraque tellus Vna foret, uenit medio ui pontus, & undis Hesperiam Siculo latus abscidit, aruaque, & urbes Littore diductas angusto interluit æstu.

INTERMANEO, es, ere, [*Stare in mezo,*] inter, uel in medio maneo. Luc. li. 6. Defessus Cæsar medijs intermanet agris.

INTERMEDIVS, a, um, [*Fra mezo,*] παρεγκείμενος, interiacens. Cic. in Orat. Est autem quidam interiectus, intermedius & temperatus, nec acumine posteriorum, nec flumine utens superiorum: uicinus amborum, in neutro excellens. Varro li. 3 de Re rust. In lateribus dextra & sinistra porticus sunt, primoribus columnis lapideis intermedijs arbusculis humilibus ordinatæ.

INTERMENSTRVVS, strua, struum, adiectiuum: ut, Luna intermenstrua. Pli lib. 18. cap. 32. Maxime autem intermenstrua dimidiaque stercorato.

INTERMEO, as, are, [*Scorrere di mezo,*] παραμπλύνω, idem quod interluere, hoc est, per medium meare, & fluere. Pli. li. 5. cap. 30. Longeq; clarissimum. Asiæ Pergamum, quod intermeat Silenus.

INTERMESTRIS, luna, σύνοδος, dicitur interlunium, & coitus lunæ. Pl. lib. 16. ca. 38. Nisi intermestri luna, atque dimidiata, ne tangas materiam. Intermenstruum, idem est. Var. lib. 1. de Re rust. Quod a noua luna crescit ad plenam, & inde rursus ad nouam lunam decrescit, quoad ueniat ad intermenstruum: a quo die dicitur luna esse extrema, & prima.

INTERMICO, as, p.c. [*Risplendere in mezo,*] διαστίλβω. In medio splēdeo. Clau. li. 1. Rutilum squammis intermicat aurum.

INTERMINATVS, a, um, [*Non terminato,*] ἀπέρατος, non terminatus, termino carens, indefinitus Ci. de Na. De. Confugitis ad Deā, cuius operam profecto non desideraretis, si immensam & interminatam in omnes partes magnitudinem regionum uideretis.

INTERMINOR, naris, pe. co. [*Minacciare qualche gran male,*] ἐπαπειλέω, magnum malum denuncio, uehementer minor. Terent. in And. Dixi ne tibi? Interminatus sum, ne faceres? num ueritus? Interminari uitam. Pla. in Cas. Imitatur malarum malam Disciplinam, uiro quæ interminatur suo uitam, Id est, quæ uitum se interfecturam minatur.

INTERMINVS, a, um, [*Senza termine,*] ἀπέρατος, quod non habet terminum. Sidon ad Fontei. Dominis Simplicio & Apollinari intermina intercessione uos comperi, &c. Hanc tamē uocem apud quempiam ueterum non facile inuenias.

INTERMISCEO, es, ere, [*Meschiare di mezo,*] παραμίγνυμι, miscere in medio. Virgil. Eclog. 10. Doris amara suam non intermisceat undam.

INTERMISSIO, sionis, uerbale, [*Intermissione,*] διάλειψις, uacatio ab aliquo munere per aliquod tempus. Ci. 1. de Na. De. Nec tamen uideo, quomodo uideatur iste deus beatus, cum sine ulla intermissione pulsetur, agiteturque atomorum incursione sempiterna.

INTERMISSVS, us, [*Intermissione,*] διάλειψις, idem quod intermissio. Pli. li. 10. ca. 29. Luscinijs diebus, ac noctibus quindecim garrulus sine intermissu cantus.

INTERMITTO, [*Tralasciare,*] διαλείπω, ad tempus omitto, cesso. Cice. Et si ego id tempus intermiseram potius, quam omiseram. Cice 2. Offic. Acriores autem morsus sunt intermissæ libertatis quam retentæ.

INTERMORIOR, eris, [*Morire,*] παραπόλλυμαι, morior, pereo, intereo, perdor. Bithynicus ad Ci. li. 6. Epist. Peto a te, ut absentem me quibuscunque in rebus opus fuerit, tuearis: si nullum officium tuum in me intermoriturum existimas Intermortuum uero, Latini dicūt, [*Tramortito,*] eum, qui inter mortem uitamque ex dolore procumbit, similis expiranti. Suet. de Nero. Postquam deinde Galbam, & Hispanias desciuisse cognouit, collapsus, animoque male fractus diu, & sine uoce, & prope intermortuus iacuit. Cic. in Piso. Vos eandem illam manum ex intermortuis Catilinæ reliquijs concitastis, Id est, ex reliquijs propemodum extinctis. Memoriam generis prope intermortuam reuocare, idem pro Muræna.

INTERMVNDIVM, dij, spatium medium inter plures mundos: Sicut Intercolumnium, spatium inter columnas. Voluit enim Epicurus infinitos esse mundos, & inter eos spacia magna inania, per quæ atomi uolitantes alios atque alios mundos coagmentarent. Cic. lib. 3 de Fin. Indiuidua cum dicitis, & Intermundia, quæ nec sunt ulla, nec possunt esse, intelligimus. Idem 1. de Na. Deo. Tanquam modo ex Epicuri intermundijs descendisset. Budæus.

INTERNASCOR, eris, [*Nascere in mezo,*] παραμφύομαι, in medio nasci. Pli. li. 18 ca. 16. Internascentesque herbas eat lindi Liu. 8. Bel. Pu. Angustiæ & internata uirgulta ordines dirimebant.

INTERNECIO, [*Vccisione,*] πανωλεθρία, uitæ priuatio. Ci. 5. Ver. Tamē aratorum internecio facta nulla est.

INTERNECO, as, pen. co. internecaui, internecatum, & internectum, [*Vccidere, amazzare,*] ἐξολοθρεύω, deleo, simul interficio, & multitudinem totam ferme complectitur. Plau. in Amph. Legiones reducunt domum, duello extincto maximo, atque internectis hostibus. Ci. 14. Phil. Internecti notha testamenta credo subijciunt.

INTERNECINVS, a, um, pe pr [*Ciò che si appartiene ad uccisione,*] πανώλεθρος, quod ad internecionem pertinet. Vnde Internecinum testamentum dicitur, auctore Festo, propter quod dominus eius necatus est. Internecinum bellum, cuius exitus, alteri parti internecionem affert. Liu lib. 9. Nullus modus fuit cædibus, deletaque Ausonum gens, uix certo defectionis crimine, perinde ac si internecino bello certasset.

INTERNECTO, is, ere, [*Legare insieme,*] συνδέω, colligare, inter se connectere Stat 8. Theb. Vix magna lauare uulnera, & efflantes libet internectere plagas.

INTERNIGRANS, [*Negro,*] pe. co. internigrantis, passim nigrans. Stat. 9. Theb. Noctemque, diemque Assimilana maculis, internigrantibus albæ.

INTERNITEO, es, ere, [*Lucere tra l'altre cose,*] inter alia nitere, uel pellucere Curtius: Spissę nubes intendere se cælo, & quicquid lucis internitebat, offusa caligine extinctum est. Idem alibi, Armorum internitentium fulgor.

INTERNITIO, nis. Ci. pro Syl. Internitione ciues liberaui.

INTERNODIVM, dij, [*Spatio tra l'uno & l'altro nodo,*] σύριγξ, est spatium intermedium inter duos nodos, quale uidemus in arundinibus, & culmis Pli. lib. 7. cap. 2. Arundines uero tantæ proceritatis, ut singula internodia alueo nauigabili ternos interdum homines ferant. Oui. 11. Met. Longa internodia crurum, Idem 9. Met. Mollis nodosus facit internodia poples.

INTERNOSCO, [*Discernere, conoscere tra gli altri,*] διαγινώσκω, inter alios nosco, siue discerno. Ci. 2. de Ora. Quos cum humare uellent non potuerunt obtritos internoscere.

INTERNVNCIVS, cij, [*Messetto mezano, interprete, sensale.*] διάκτωρ, qui inter alios medius est ad aliquid tractandum, & modo huic, modo illi, per uices nunciat. Teren. in Eunu. Eho, num nam tu hic relictus custos, Nequis forte internuncius clam a milite ad istam cursitet? Internuncius, & minister rei alicuius. Liu. 3. Bel. Mac. Augures interpretes, & internuncij Iouis, Ci. 8. Phil. Huius femininum est Internuncia.

INTERANVS, Interaneus, ἐντόσθιος, & Interne ab Intra.

INTRA opus, μεταξὺ ἐργαζόμενος, hoc est, in ipso opere, uel cū opus fit. Tibul. Crura sonant ferro, sed canit inter opus.

INTERO, ris, ere, [*Tritare,*] ἐντρίβω, terendo immitto: ut, Interere panem lacti. Varr. 2. de Re rust. cap. 9. Necnon ita panem hordeaceum dandum, ut non potius in lacte des intritum, &c. Cato de Re rust. cap. 156. Et eo cyminum interito. Teren. in Phorm. Ad te summa solum Phormio redit: Tute hoc intristi. tibi omne est exedendum

dem. Vbi Donatus, Parœmia apta parasito, quæ de cibo est. Huc autem inter rusticos de alliato mortario dici solet. Et bene Intristi: proprie enim intrita dicitur huiusmodi cibus. Hæc Donatus.

INTERORDINIVM, nij, τὸ μεσόρχιον, spatium quod est inter ordines. Col. li. 5. ca. 5. Sed de spatijs ordinum eatenus præcipiendum habemus, ut intelligant agricolæ, siue aratro uineas culturi sint, laxiora interordinia relinquenda, &c.

INTERORDINARIVS, & Interordo: quæ huc congesta erant, resecuimus, eo quod uideremus Calepinũ in ea re corruptis exemplaribus fuisse deceptum. Nam quod ad priorem dictionem attinet, in eo loco, quem ex Columella adducit Interordinaria, legendum est, diuisis dictionibus, ad hunc modum. Consitis pluribus inter ordinaria semina malleolis. Idem dicendum de posteriore. Nam in eo loco, quem ex Columella adducit, legitur inter ordines, diuisis dictionibus. Hoc ideo admonere uisum est, nequid temere quis a nobis credat amputatum.

• INTERPATEO apud Macrob. est intus patescere.

INTERPELLATIO, onis, [*Interrompimento,*] Cice. de prou. Cons. Interpellatio mei familiaris, qua paulo ante interrupta est oratio mea. Idem Lepta li. 16. Itaque litteræ quidem meæ impediuntur, in quibus sine ulla interpellatione uersor. Pli. in Epist. Interdum lasso mihi opportuna interpellatione subueniunt.

INTERPELLATOR, toris, [*Che rompe il parlare,*] interuentor, qui interrumpit sermonem, aut aliquid aliud agentem. Ci. 3. Offi. Dictabat se hortulos aliquos emere uelle, quo inuitare amicos, & ubi se oblectare sine interpellatoribus posset. Auctor ad Heren. li. 1. Dialectici alieni sermonis molesti interpellatores.

INTERPELLO, las, lare, [*Interrompere,*] est loquentem, uel aliquid agentem interrumpere. Cic. 1. Tus. Sed nihil te interpellabo: continentẽ orationem audire malo. Hirc. 2. Bel. Asia. Cum in Asiam uenisset, reperiebat Titum Appium, conatum esse tollere pecunias ex fano Dianæ: sed interpellatum aduentu Cæsaris profugisse. Aliquando est dicere, uel commonere, [*Dire, parlare,*] Lucil. li. 28. ut citat Nonius: Verum tu quid agis? interpella me, ut sciam. Aliquando rogare. [*Pregare,*] Val. Max. lib. 3. Cato rogatus, ut socios apud auunculum adiuuaret, constanti uultu non facturum se respondit. Iterum deinde ac sæpius interpellatus, in proposito perstitit. Interpellare uirginem uel matronam de stupro, [*Tentare,*] frequens est apud Iurisconsultos pro ambire, uel petere eius concubitum. Interpellare stuprum, idem est, quod impedire, & interrumpere. [*Impedire,*] Liu. 3. ab urb. Stupro interpellato magis, quam cæde motus. Interpellare debitorem, est debitum exigere. Pomp. Si nemo sit, qui a patre promissoris interpellari traiectitiæ pecuniæ possit. Interpellare partam uictoriam, impedire, remorari. Cæs. 3. Bell. Ciui. Sed siue ipsorum perturbatio, siue error aliquis, siue etiam fortuna partam iam, præsentemque uictoriam interpellasset, dandam omnibus operam, ut acceptum incommodum uirtute sarciretur. Interpellare de negocio aliquem, [*Trattare una cosa,*] est conuenire, & uerba cum eis facere. Sen. li. Declam. 8. Diues pauperem de nuptijs filiæ interpellauit.

INTERPENSIVA, apud Vitruuium, perticarum, tigillorum, asserumve genera sunt, quæ ab angulis parietum ad angulos tignorum, ad imbres in colliquias deriuandos, uel alium quemuis usum interlocantur, quasi ea quæ a pendendo Græci appellant κρεμαστήρια.

INTERPENSIVI parietes, κρεμαστήριοι, sunt qui supra contignationem struuntur, nec in solo fundamentum habent, sed in pendenti surgunt. Hermolaus.

INTERPLICO, as, are, παραμπλέκω, passim implico. Stat. 4. Theb. Albaque puniceas interplicat insula cristas.

INTERPOLLATIO, onis. Pl. li. 13. cap. 12. de chartis: Hanc excipit Romæ Fannij sagax officina, tenuatamque curiosa interpollatione principalem fecit è plebeia.

INTERPOLATOREM, [*Rigattiere.*] ἐπισκευαστήν, uocamus, qui antiquas uestes reconcinnat, ac renouat, ut facilius uendat.

INTERPOLO, as, are, [*Rinouare, instaurare,*] ἀνασκευάζω, est immutare, uel instaurare, & rebus uetustis nouam formam inducere: a poliẽdo dictum, ut Perottus existimat. Vnde Vestimenta interpolata, quibus a fullonibus ita noua lana est inducta, ut pro nouis fallere possint. Ci. Q. F. Vult, inquam, Appius, renouare eundem magistratum, quo minus togam prætextam quotannis interpolet. Sic Mancipia interpolata dicuntur, quæ cum sint ueterana, tamen a uenalitiarijs ita ornantur, finguntur, & quasi renouantur, ut pro nouis uendi possint. Vlpia. in l. Præcipiunt Aediles. ff. de Aedil. edict. Quia igitur Venalitij sciunt facile decurri ad nouitiorum emptionem, icctrco interpolant ueteratores, & pro nouitijs uendunt. Plin. lib. 12. cap. 14. At hercle Alexandriæ, ubi thura interpolantur, id est rudia cum sint, poliuntur. Conuehebatur enim illinc thus rude, aspectu simile cortici. Pla. in Amph. Illic me homo interpolabit, meumque os finges denuo.

INTERPOLATRIX, ἀνασκευάστρια, mulier quæ antiquas uestes renouat, ut eas facilius uendat. Pomponius. Interpolatricem accersire oportet, quæ huic uestem adducat.

INTERPOLIS, & hoc le, ἐπισκευαστός, quod interpolatum est. Plin lib. 19. Est quidem eius natura interpolis, rursusque, quam libet, uetustũ nouo miscetur. Sic per translationem mulieres etiam interpoles dicuntur, quæ uitia deformitatis arte occultant. Pla. in Most. Nam istæ ueteres, quæ se unguento unctitant, interpoles, Vetulæ, edentulæ, quæ uitia suco occultant.

INTERPOLVS, la, lum, [*Racconcio,*] ἐπισκευαστός, idem quod interpolis, hoc est, reconcinnatus. Vlp. l. Labeo Digest. de Contrahen. emptio. & uendi. Si uestimenta interpola quis pro nouis emerit. Trebatio, placere, ita emptori præstandum quod interest, si ignorans interpola emerit.

INTERPONO, nis, ere, [*Interporre,*] παρεντίθημι, intersero, interijcio. Cic. de Ami. Quasi enim ipsos induxi loquentes, ne Inquam, & inquit, sæpius interponeretur. Interponere accusatorem, est submittere, uel subornare. Ci. 3. Ver. Interposuistis accusatorem, qui cũ ego mihi centum & decem dies solos in Siciliam postulassem, centum & octo sibi in Achaiam postularet. Interponere auctoritatem suam est auctoritate sua impedire, ne aliquid fiat. Cic. 3. Phil. Quod si auctoritatem tuam interponis sine armis, magis quidem laudo. Fidẽ suam recipere, Cæsar 5. Bel. Gal. Ipsi uero nihil nocitum iri, inque eam rem se suam fidem interponere. Interponere postulata est, proferre ea, quæ quis sibi postulet concedi. Ci. 8. Philip. Postulata hæc ab eo interposita sunt, quo minus, quod opus esset ad bellum, a uobis pararetur. Interponere se rei alicui, est se immiscere. [*Interporsi,*] Ci. in Diu. in Ver. Cur te interponis inuitissimis his, quibus maxime lex consultum esse uult?

INTERPOSITIO, onis, παρένθεσις, insertio, interiectio. Cic. de Inuen. Quæstionem autem eam appellat, quæ habeat in se controuersiam in dicendo positam, sine certarum personarum interpositione. Interpositio, pro ijs quæ lineis superscribi, & interscribi solent, dum aliquid emendatur. Ci. ad Tir. lib. 16. Tu istic, si quid librarij mea manu non intelligent, monstrabis. Vna omnino interpositio difficilior est, quam ne ipse quidem facile legere soleo, de quadrimo Catone. Interpositus, a, um, partic. Pli. li. 18. ca. 16. Interpositis quinis diebus. Hoc est, interiectis, uel intermissis.

INTERPOSITVS, us, ui, [*Interpositione,*] παρένθεσις, idem quod interpositio. Cice. 2. de Nat. Deo. Tum ipsa incidens in umbram terræ, cum est e regione solis interpositu, interiectuque terræ repente deficit. De Luna.

INTERPRIMO, p. c. [συμπιέζω, comprimo, uel premendo collido: unde Interprimere fauces, est faucibus compressis spiritum intercludere. Pla. in Rud. Aedepol, infortunio hominem prædicas donabilẽ. Qui sacerdotis scelestus fauces interpresserit.

INTERPRES, tis, [*Interprete,*] ἑρμηνεύς, est qui in aliqua re agenda medius est, ueluti conciliator, & auctor, [*Pacificatore,*] Vir. lib. 4. Aene. Tuque harum interpres curarum, & conscia Iuno. Interpretes ab Asconio dicuntur, per quos inducitur pactio. Quoniam uero huiusmodi homines, animos eorum, quibus dati sunt interpretes, sciscitãtur, & inuicem illi exponunt, factum est, ut interpres pro eo accipiatur, qui obscura exponit. Vir. 3. Aen. Troiugena interpres diuum. Vbi Seruius: Interpres, uaticinator, qui mentem Deorum mortalib. publicat. Cic. 1. de Diu. Interpretes portentorum Galeotæ in Sicilia nominabantur. Interpres, [*Tradattore,*] item qui uertit aliquid ex una lingua in aliam. Cice. de Opt. Ora. Nec conuerti ut interpres, sed ut orator sententijs ijsdem, & earum formis, tanquam figuris, uerbis ad nostram consuetudinem aptis.

INTERPRETAMENTVM, ti, [*Interpretatione,*] ἑρμηνεία.] interpretatio. Gel. Ex quibus diuersa Latinæ linguæ interpretamẽta collegimus.

INTERPRETATIO, tionis, [*Interpretatione, esspositione,*] ἑρμηνεία, expositio. Ci. 1. Offi. Nimis callida, sed malitiosa iuris interpretatio. Interpretatio, inquit auctor ad Her. li. 4. est, quæ non iterans, idem redintegrat uerbum, sed id commutat, quod positum est, alio uerbo quod idem ualeat. Interpretatio coniectura & iudicium. Liu. 1. ab urb Nõ crediderit factum, an tantum animo roboris fuerit, nec traditur certum, nec interpretatio est facilis, Budæus: Interpretatus, a, um, parti. expositus, explicatus. Ci. 2 de Leg. Vesta quasi focus urbis, ut Græco nomine est appellata: quod nos prope idem Græcum interpretatum non tenemus.

INTERPRETOR, aris, p. co. [*Interpretare, essponere,*] ἑρμηνεύω, expono, explico, explano. Ci. li. 2. Offi. Nec quicquam aliud est Philosophia, si interpretari uelis, quam studium sapientiæ. Interpretari, pro iudicare. Ci. ad Atti. Quod si auderem, Athenas peterem, sane ita cadebat, ut uellem. Nunc nostri hostes ibi sunt, & te non habemus, & ueremur, ne interpretentur illud oppidum non satis ab Italia abesse. Interpretari memoriæ alicuius, [*Tornare, ridurre a memoria,*] hoc est, reducere in memoriam. Pla. in Epi. Inique iniurius es. P. Quid iam? M. quia tuæ memoriæ Interpretari me æquum censes.

INTERPVNCTIO, onis, [*Distintione,*] idẽ quod interpunctum. Ci pro Mur. Res enim sunt paruæ prope in singulis litteris, atq; interpunctionibus uerborum occupatæ.

INTER-

INTERPVNCTVM, cti, [*Distintione.*] neutr. gene. διαστολή, distinctio. Ci. de Ora. Clausulas, & interpuncta uerborum, animæ interclusio & angustiæ spiritus attulerunt.

INTERPVNCTVS, a, um, [*Distinto,*] διεσταλμένος, quod punctis distinctum est. Ci. 2. de Ora. Sed & festiuitatem habet narratio distincta personis, & interpuncta sermonibus.

INTERPVNGO, gis, xi, ctum, [*Distinguere con punti,*] διαστέλλω, punctis distinguo unde interpunctus, partic de quo iam egimus.

INTERPVTO, as, p.c. περικλαδεύω, quasi per circuitum putare, & purgare. Col. lib. 3. Rosam frutieibus, ac surculis disponi per surculos pedales conuenit, per idem tempus, quo & uiolam: sed omnibus annis fodi ante Kalendas Martias, & interputari oportet: hoc modo multis annis perennas.

INTERQVIESCO, is, re, [*Riposarsi.*] ἡσυχάζω, idem quod quiesco. Pli. in epi. Iulio mense, quo maxime lites interquiescunt, positis ante lectos cathedris, amicos collocant. Ci. de Cla. Or. Cũ hæc dixissem, & paululum interquiessem, &c.

INTERRADO, is, pen. prod. [*Radere d'ogni intorno,*] διαξέω, hinc illinc abrado. Col. de Arbo cap. 19 Nam si spisse posueris, neque infra quicquam serere poteris, nec sic ipsæ fructuosæ erunt, nisi eas interraseris. Plin. lib. 15. cap. 1. Oleæ stringuntur, sicut & uites, atque etiam interradi gaudēt. Interradere, pro exculpere, [*Scolpire, intagliare.*] hinc illinc eradere, & excauare. Plin. lib. 35. cap. 1. de pictura: Nec tantum, inquit, ut parietes toti operiantur: uerum & interraso marmore, uermiculatisque ad effigies rerum animaliumque crustis. Budæus.

INTERRASILIS, sile, [*Scolpito. Intagliato,*] idē, quod interrasus, hoc est per interualla erasus, & exculptus Pli. li. 12. ca. 19. Coronas ex cinnamomo interrasili auro inclusas.

INTERREGNVM, ni. μεσοβασίλεια, regni interuallum, & spatium temporis, quousque in locum demortui regis alius ordinatur. Cice. ad Attic. Nam permagni eius interest, rem ad interregnum non uenire.

INTERREX, egis, [*Vice Re in morte del Re,*] μεσοβασιλεύς. dicitur is, qui regis mortui munere fungitur, donec nouus rex creatus sit. Hic autem magistratus, introductus fuit post mortem Romuli. Nam cum inter patres de rege creando conuenire non posset, res ad interregnum redijt, placuitque remp. a Patribus administrari, donec nouus rex creatus esset. Vide Liu. lib. 1. ab urb. Cice. contra Rullum: L. Flacc. Interrex legem de Sylla tulit, ut omnia, quæcunque ille fecisset, rata essent. Idem lib. 3 Epist. Ego omnibus, unde petitur, hoc consilij dederim, ut a singulis Interregibus binas aduocationes postulent.

INTERRITVS, a, um, pen. corr. [*Che non ha paura,*] ἀδεής, idem quod imperterritus. Ouid 10. Metam. Quid, quod inest uirtus, & mens interrita læsi?

INTERROGATIO, [*Interrogatione,*] ἐρώτησις, & Interrogatiuum, ἐρωτηματικόν, ab Interrogo deducuntur. Cice. de Fat. Recte genus hoc interrogationis ignauum, atque iners nominatum est. Instare interrogatione. Quin. lib. 5. cap. 7. Longius repetita interrogatio. Quinct. Ibidem.

INTERROGATIVNCVLA, læ, dimin. Ci. in Parad. Sed multis interrogatiunculis, & quasi punctis, quod proposuit, efficit.

INTERROGO, as, [*Interrogare, dimandare,*] ἐρωτάω, quæro, rogo, Cic. in Orat. Vt interrogando urgeat, & rursus quasi ad interrogata sibi ipse respondeat. Pla. Pœn. Si exierit leno, censetis hominem interrogem, Meus seruos si ad eum uenerit nec ne?

INTERRVMPO, pis, [*Interrompere, disturbare,*] ἀπορρήγνυμι, medium abrumpo Plancus Ciceroni: Pontes quos feceram, interrupi. Interrumpere ordinem, idest confundere. Col. li. 11. c. 2. Interrumpere somnos, interturbare. Pli. li. 28. ca. 4. Interrupta consuetudo, intermissa. Cic. ad Cas. lib. 15.

INTERRVPTE, aduerbiū, [*Diuisamente, separatamente, interrottamente,*] συντόμως, incise, uel cæsim, aut diuise. Ci. 2. de Orat. Erit autē perspicua narratio, si uerbis usitatis, si ordine temporum conseruato, si non interrupte narrabitur.

INTERSCALMIVM, mij, μεσοσκάλμιον, dicitur spatium illud in naui quod est inter scalmum & scalmum: sicut Intercolumnium spatium duarum columnarum. Est autem Scalmus lignum illud ad quod remus inhæret, & circunflectitur.

INTERSCAPILIVM, lij, proprie est spatium illud in dorso, quod inter scapulas est. Higinus in descriptione Vrsæ: In humero clatam unam, in pede de posterioribus nouissimo duas, in summo interscapilio unam.

INTERSCINDO, dis, [*Fendere, tagliare per mezo,*] διακόπτω, medium abrumpo, siue discindo. Liu. 5. Bel. Pun. Pontemque interscinderent. Cice. 2. de Leg. Nec quia nusquam erat scriptum, ut contra omnes hostium copias in ponte unus assisteret, a tergoq; pontem interscindi iuberet. Lactan de Opif. Labra ipsa, quæ quasi aurea cohærebāt, quam decenter interscindit. Liu. 8. Bel. Punic. Nam & ipsa Chalcis, quanquam eiusdem insulæ urbs est, tamen adeo arcto interscinditur freto, ut sponte continenti iungatur.

INTERSCRIBO, bis, pe. pr. [*Scriuere di mezo,*] παρεγγράφω, inter uersus scribo, interpono, intersero. Pli. Epist. 19. Poteris & quæ dixeris post obliuionem retractare, multa detinere, plura transire, alia interscribere, alia rescribere.

INTERSECO, as, p.c. [*Tagliare in pezzi,*] διατέμνω, in partes secare. Ad Her. l. 3. Vt ipsa pronunciatione res ipsas, quas demōstrauimus inserere, atque intersecare uideamur in animis auditorum.

INTERSEPIO, pis, neo corr. [*Intermezzare,*] διείργω, uelut sepibus quibusdam intercludo, uel iter impedio. Liu. 2 Bel. Mac. Per triduum insequens territauit eos, nunc prœlijs lacessendo, nunc operibus intersepiendo quædam, ne exitus ad fugam esset. Intersepire urbem uallo, i. munire. Liu. 5. Bel. Pu. Ci. pro Cor. Balb. Ne interseptum sit huius iter perpetuo ad hoc amplissimum præmium euitans.

INTERSEPTVM, dicitur, [*Che è in mezo,*] διάφραγμα, quicquid in re illa medium est: ueluti est cartilago illa, quæ ueluti paries intermedius nares dirimit: item septum illud transuersum, quod uiscera uitalia separat a naturalibus.

INTERSERO, ris, interseui, intersitum, penul. corr. [*Piantare, o seminare fra altre cose,*] παρεμφυτεύω, in medio aliorum planto, sero, inserove. Col. de Re rust. lib. 3. c. 17. Coæquato deinceps, pastinato, malleolus ordinarijs uitibus interserendus est. Idem li. 8 ca. 15. Eaque contegantur intersitis buxeis, aut myrteis fruticibus. Ouid. 10. Met. Medijs interserit oscula uerbis.

INTERSERO, ris, serui, sertum, [*Tramettere, interporre,*] παρεμβάλλω, interpono, interijcio Plin. in Epist. Prædia agris meis uicina, atque etiam interserta, uenalia sunt.

INTERSPIRATIO, uerbale. Cic. 3. de Orat. Interspirationis enim, non defatigationis nostræ, &c. Pli. li. 23. ca. 1. A balneis raptum, & sine interspiratione necas. De musto loquitur.

INTERSPIRO, ras, p.p. [*Spirare.*] διαπνέω, pspiro, expiro. Cato, Manu comprimito acina, aut combibant aquā marinam, ubi impleueris dolium, operculo operito, relinquito qua interspiret.

INTERSTERNO, nis, [*Interporre,*] παρεμβάλλω, interijcio, intermisceo. Iustinus libr. 1. Hæc Babyloniam condidit, murumque urbi cocto latere circundedit, arena, pice, bitumine interstrato. Pli. li. 19. cap. 2 Alij hastulis sedæ subiectis, & subinde interstratis, oleo aspersam accendunt.

INTERSTINGVO, guis, [*Distinguere, separare, estinguere,*] διαστίζω, distinguo. Sta. 3 Syl. Sparsa interstincta columnis. Interdum idem quod extinguo. Festus: Ignis Vestæ si quando interstinctus esset, uirgines uerberibus afficiebantur a Pontifice. Apul. Iamque protinus oblisis faucibus interstinguere eam debuisset, [*Suffocare.*] Id est, animam intercludere seu suffocare.

INTERSTITIO, nis [*Vacanza,*] διάλειψις. intermissio, cessatio, uacatio. Gel. li. 20. ca. 1. uelut quoddam iustitium, i. iuris inter eos, quasi interstitionem quandam, & cessationem.

INTERSTITIVM, tij, [*Spatio, distanza,*] διάστημα, spatium & distantia inter aliqua. Macr. Cum quatuor sint elementa, ex quibus constant corpora, terra, aqua, aer, & ignis, tribus sine dubio interstitijs separantur, quorum unum est a terra usque ad aquam, ab aqua usque ad aera, sequens: tertium, ab aere usque ad ignem. Higinus: Quod ab eo sidere paruo interstitio differt.

INTERSTITIVM lunæ, σύνοδος, idem quod interlunium, seu coitus lunæ cum sole quo tempore quod superiore parte tantum illustretur, a nobis cerni non potest. Apuleius: Difficultas itineris, ac globosi sideris interstitium.

INTERSTREPO, is, [*Far strepito tra gli altri*] strepitum inter alios emittere: Vir. 9. Ecl. Digna, sed argutos interstrepere anser olores Quo in meo in loco uidetur rectius legi posse, inter strepere, diuisis dictionibus: ut sit ordo, Strepere inter argutos olores.

INTERSTRINGO, is, [*Stringere,*] συμπιέζω, comprimo: ut, Interstringere gulam [*Strangolare.*] id est, suffocare, uel strangulare. Plau. in Aul. Ibo intro, atque illi tuo socio, iam interstringam gulam.

INTERSTRVO, uis, [*Mettere insieme, comporre,*] συσκευάζω, simul inter sese construo, coapto, compono. Silius li. 10. Thelesinus ad ossa Illiso saxo, qua supina interstruit artus, Occumbit.

INTERSVM, [*Esser presente*] πάρειμι. præsens sum, adsum. Ci. Lentulo. Quæ hic geruntur, accipies ex Pollione, qui omnibus negocijs non interfuit solum, sed etiam præfuit. Significat etiam differre, discrepare. [*Esser differente.*] Ter. in Eun. Stulto intelligens quid interest? Vide Interest.

INTERTEXTVM, ti, [*Tessuto in mezo, che ha qualche cosa tessuta di mezo,*] παρυφαντόν, quod in medio textum aliquid habet: ut Chlamys intertexta auro est, chlamys serica quæ aurum habet inter byssum translucens, a Phrygionibus intextum, quod genus uestium a Sueto. in Aug. Phrygianæ uocantur. Vulgus hodie uocat [*Brocato,*] Quinct. li. 8. cap. 5. Neminem deceas intertexta pluribus noris uestis.

INTERTRAHO, is, [*Rapire, leuar uia,*] ἐξελκύω, eripio, aufero. Plau. in Amph. Ni ego illi puteo si occepso, animam omnem intertraxero,

INTERTRIGO, p.p. huius intertriginis, nomē ab interendo deductū, παράτριμμα, id est malum, cum simul membra interteruntur, & con fricantur, accedenteq; sudore exeoriantur. quod mali genus in femi nibus maxime solet accidere, cum scilicet equitantium, uel pedib. incedentium femina atteruntur, aduruntur. Dicitur etiam Intertri go in iumentis, cum uitioso ingressu calces, aut etiam suffragines at teruntur. Col. li. 7. Intertrigo bis in die subluitur aqua calida, mox decocto ac trito sale, cum adipe deficcatur.

INTERTRIMENTUM, ti, [Danno.] Φθίσις. quid sit, declarat Varro lib. 4 de Ling. Lat. Detrimentum (inquit) a detritu dicitur, quod ea quę trita sunt, minoris pretij sunt. Ab eadem mente Intertrimentum ab eo, quòd duo quæ inter se trita sunt, etiam diminuta sunt. Teren. in Heau. Nunc, cum sine magno intertrimento non potest Haberi, quid uis dare cupis. Intertrimentum pro euanida argenti parte, quæ ex incoctione deperit, accepit Liu. 2. Bel. Maced. Carthaginē sis eo anno argentum in stipendium primum impositum aduexe rat: id quia probum non esse Quæstores renunciauerunt, ea pe riculo ibus quæ parta quarta decocta erat, pecunia Romæ mutua sum pta, intertrimentum argenti suppleuerunt. Cice. Verr. posuit pro communi iactura, quæ accidit in conficiendo aliquo negocio. L. Rabonio (inquit) ædem Castoris tradi oportebat: Is casu Iunij pu pillo tutor erat testamento patris: Cum eo nullo intertrimento con uenerat, eam, quemadmodum traderetur. Asconius: Detrimentum unius partis esse potest: intertrimentum inter duo dantiu, & accipientis. Secundum quod Cicero intertrimentum pro communi conficien di alicuius negocij iactura posuit Budæus.

INTERTRITURA, æ, [Danno.] Φθίσις, idem quod Intertrimentum, hoc est, damnum, & propriè in auro, argento, aut uestibus, quorum pre tium usu atque attrectatione imminuitur. Scæuola de pig. act. l. Pi gnor. Quæro intertrituram, quæ ex operis facta est.

INTERTURBO, as, [Disturbare.] ἐπιταράττω, ualde turbo, seu aliquid aut agentem, aut dicentem interpello. Teren. in And. Dauus interturbat omnia, ubi Donatus: Hic Inter, auctiua particula est, adeo ut nō pro media significatione sit, sed qua maiorem habere non potest, ut, Interfectus. Interturbatio, onis, [Impedimento] Liu. 3. Bel. Pun. Ipsiq; multitudinem ea causans patri, animi quoque eius mirabilem intertur bationem cum quæreret, &c.

INTURVACO, cas, p.c. [Restare vacuo in mezo.] διαστῆμαι, in medio cum uaco. Col. li 5. Bulbus trepidaneis interuacantibus spatijs ob ritus, anno celerius maturam perticam præbet.

INTERVALLUM, li, [Intervallo spatio.] διάστασις, spatium quod est in ter palos, uallum castrense constituentes: quo omne spatiū Inter uallū est nuncupatū. Pli. li. 6. c. 22. Septē dierū interuallo taxato. Ci. ad Cas. Primū ut te, quem iamdiu plurimi facio, tanto interuallo ui derem: deinde, ut tibi, &c. Ex tanto interuallo. Ci. ad Cas. Cur ex tā to interuallo rem desi etiam usurparent. Longo interuallo. Cice. 8. Verr. Versabatur in Sicilia longo interuallo alter, non Dionysius, &c. Quod etiam dicimt Longo post tempore.

INTERVALLATUS, a, um, διαλείπων, quod post certa temporum in teruallla reuertuntur, interuallata febris, quam intermittentem, & reuertentem uocamus. Gell. li. 17. ca. 12. Hæc biduo medio inter uallata febris.

INTERVELLO, lis, [Stirpar di mezo.] παρατίλλω, passim è medio aliorum euello: ut cum aut Lolium è tritico, aut canos è barba, aut capil los euellimus. Palla. Si spissa sunt, interuelles aliqua, ut cetera robo rentur. Pla. in Amph. Næ ego infelix homo fui. Qui non alas inter uelli, uolucrem uocem gestito.

INTERVENIO, nis, p.c. [Sopravenire, Intervenire.] ἐπέρχομαι, in medio negocio, quasi ex insidijs superuenio, & opprimo in ipso actu eos, qui rem celatā uellent. Ter. in Ad. Interuenit homo de improuiso. Accipitur etiam aliquando pro interesse. Ci. Quod non esset factū, si ipse interuenissem. Interuentum est, impersonale. Ter. in Heau. Ubi de improuiso est interuentum mulieri. Interueniens, particip. Ci. 3. Tus. in magna parte uitæ dolore non interueniente.

INTERVENTUS, us, ui, [Sopravenuta, interuenimento.] ἐπιφοίτησις, actu ip se interueniendi. Liu. li. 2. ab urb. Interuentu collegæ ipse exercitus que est seruatus. Ci. Parad. Interuentus, aut Interpellatio.

INTERVENIUM, μεσοπλάδιον, quod est interuenas terræ. Vitr. lib. 8. Sed non per interuenia dilabuntur, & decrescant. Idem li. 2. cap. 6. Igitur penitus ignis, & flammæ uapor per interuenia permanans & ardens, efficit leuem eam terram.

INTERVENTOR, [Interventore, malleuadore.] dicitur qui alicui rei inter uenit, quem & Interpellatorem uocamus. Cice. de Fato: Omnis fe re in his deliberationibus consumebatur oratio, idque & sępe alias, & quondam liberiore quam solebat, & magis uacuo ab Inter uentoribus die. Aliquando etiam accipitur pro fideiussore, idque maxime apud Iurifcon.

INTERVERTO, is, [Togliere via con astutia.] ὑπεξαιροῦμαι, callide sur ripio, quod plerunque fit, cum rem commodatam, aut creditam nobis uendicamus, doloque ne domino restituatur, efficimus. Vn de Cice. 6. Verr. candelabrum, quod rex Aegypti Ioui Capitolino domo tulerat, a Verre, qui illud commodato a rege acceperat, in teruersum esse conqueritur. Dicimus autem, Interuertere aliquem simpliciter: & Interuertere aliquem re aliqua, & Interuertere rem aliquam. Plau. in Pseu. Ut me si posse, muliere interuerteret? Mar cel. Iurifcon. in l. hi duo. ff. de depositi. Si duo hæredes rem apud se functum depositam dolo interuerterint. Interuertere, pro subuerte re. Paulus in l. amissione. ff. de cap dim. Quæ salua ciuitate accidit, per quam publica iura non interuerti constat. Scæuola: Cui per fun dum aquæductus debetur, quacunq; uult, in eo riuum facere licet, dum ne aquæductum interuerterit.

INTERVISO, is, p.p. ἐπισκοποῦμαι, per interualla inuiso. Cic. Mario: Te que & Ittam rationem oci tui, & laudo, & uehementer probo: quod que nos minus interuisis, hoc fero animo æquiore.

INTERULA, p.co. [Camiscia.] χιτωνίσκος, uestis intima & corpori pro xima, quam uulgus Camisiam uocat. Val. ad Rufi. Quem uestire de beat interula, uestiuit interius. Hæc alio nomine Supparus, Tunica linea, Subucula, & Indusium dicitur.

INTESTABILIS, [Che non puo far testamento.] simile apud Græcos ἄτι μος, qui uere testamentum facere non potest, & cuius testimonio non creditur. Caius in l. cum lege. ff. de testamen. Intestabilis cum lege quis esse iubetur, eo pertinet, ne eius testimonium recipiatur: & eo amplius (ut quidam putant) neve ipsi dicatur testimonium. Gel. li. 7. ca. 18 pro detestabili posuit καταρατος. Eos tamen (inquit) qui ad Annibalem nō redissent, usque adeo intestabiles inuisosque fuisse, ut tædium illis uitæ ceperint, necemque sibi consciuerint. Hor. 2. Ser. Sat. 3. Sunt Aedilis fuerit Vestrum Prætor, is intestabilis, & sa cer esto. Ubi interpres Porphyrio: Antiqui eos, quos ad testimo nium admitti nolebant, Intestabiles uocabant: Detestabiles, quorū testimonium malum, & execrandum esset.

INTESTATO, aduer. [Senza testamento.] ἀδιαθέτως, sine testamēto. Ci. 2. de Inuē. Si paterfamilias intestato moritfamilia, pecuniaq; eius, agnatorū gentiliumq; esto. Scæuola: L. Titius intestato moriturus. Paulus: Ut legata quæ ei dederat, intestato moriens restitueret.

INTESTATUS, [Che non ha fatto testamento, ansfetto.] ἀδιάθετος, dicitur non solum, qui mortuus est nullo confecto testamento, sed etiam cu ius ea testamento adita non est hereditas, ut inquit Pau. in l. intesta tus, de uerb. sign. Pom. Ipse cum uno seruo senex intestatus profici scitur. Vlp. de Suis & leg. hære. Intestati propriè appellantur, qui cum possent testamentum facere, testati non sunt. Cice. pro Cluen. Haud heres est Cluentius, intestatum dico esse mortuum. Intestatus nullis testibus comuictus. Plau. in Curc. Hoccine pacto indemnatū, atque intestatum arripi? Non absurde tamen dici posset, Intestatum in hoc Plauti loco accipi pro non antestato, hoc est, nemine in te stem assumpto. Erat enim consuetudo apud ueteres, ut antequam aliquem in ius taperent, antestarentur. hoc est, alterum hominem unum, aut alterum in testem assumerent, eiq; aurem uellicantes quæ rerent, Licet ne antestari? Qua solennitate non obseruata nemini li cebat, quempiam in ius uocare. Vide in uerbo Antestor.

INTESTINUS, a, um, pe. pr. [Interiore, cosa di dentro.] ἐντόσθιον, τὸ ἐντὸς ὄν, idem quod internum, siue intestinum, quod scilicet intus recondi tum est, & foris non apparet. Seru. Sulp Ciceroni: Quid est, quod tantopere commoueat tuus te dolor intestinus? Intestinum bellum [Interno, ciuile.] cuoi ciues uelut in sua uiscera coniurat. Intestinum malum. Cice. ad Brutum: Ingrauescit enim in dies in testinum malum: nec externis hostibus magis, quam domesticis laboramus. Intestinum odium [Occulto.] dicitur occultum & dis simulatum. Liu. 2. ab urb. Intestino inter partes plebemque fla grabat odio. Intestinum opus, quod ad ornatum adium ex ligno conficitur. Vulgus uocat miniatarum. Var. lib. 3. de Re rust. Cum uillam haberes opere tectorio, & intestino, ac pauimentis è nobili bus lithostrotis spectandum parum putasses esse, ni tuis quoque lit tis exornati parietes essent.

INTESTINA, [Interiori,] ἔντερα, quidam sunt quasi membranacei canales, qui in interiori uentris parte siti, alimentorum excre menta è uentriculo excipiunt, longisque orbium anfractibus tan dem per secessum deijciunt. Cice. 2. de Natu. Deot. Ea intestinum autem & aluo secretus a reliquo cibo succus is, quo alimur, per manat ad iecur per mas quidam a medio intestino usque ad por tas iecoris. Sunt autem intestina in corpore humano omnino sex, quorum primum uentriculo per pylorum adhærens a duode cim digitorum longitudine, Herophylus δωδεκαδάκτυλον, appel lauit: ei anatomicæ pariti fere ἔκφυσιν, uocant. Secundum a Græ cis νῆστις, a nobis Ieiunum appellatur, quod semper sit inane. Ter tium a nobis Tenue, ab illis ἰλεὸν appellatur. Varro etiam Hil lam appellat. Quartum Cæcum dicitur, quod propter finnobsetem exitu carere uideatur. Quintū Græco nomine κόλον, a Latinis Cras sum intestinū nominatur, quod reliquis carnobius sit, a dextra iliū regione ad sinistram super uentriculi fundum delatum, lienem inte sim & iecur contingens. Sextum spinæ e directo incumbit, ad se dem usque porrectum, quod quoniam nullos habet sinus, Re ctum appellatur. Legitur & Intestinus masculini gene. Plin. libro 21. cap.

11.ca.37.Intestinus quibusdam ab ore incipiens,quadam uia eodē inflectitur,ut sepiæ & Polypo:in homine annexus intimo stomacho similis canino.

INTEXO,is,ere, [*Tessere tra qualche cosa.*] ἐνυφαίνω,intus texere, innectere,texendo interere,implicare,annectere.Vir.li. 3. Geor. Vtque purpurea intexti tollant aulæa Britanni.Vbi Seruius.Intexti, intus texti.nam in uelis ipsi erant picti,qui eadem uela portabant. Idem 2 Geor.Illa tibi lætis intexit uitibus ulmos.Id est,annectit. Cic.in Partit.Læta tristibus,incredibilia probabilibus intexamus. Intexere aliquem.Ci.Att.li.13.Scis me antea orationes, aut aliquid id genus solitum scribere, ut Varronem nusquam possem Intexere.,Id est,eum loquentem inducere,ut fit in dialogis.

INTIME, [*Sommamente.*] aduer Cic. ad Q.Frat. Quarum altera est de Blandenio Teuxide,quem scribis, certissimum matricidam tibi a me intime commendari.

INTIMVS, [*Famigliare,caro.*] carus,familiaris.Cic.ad Quin Frat.lib.1. Intimus, proximus, familiarissimus quisque aut sibi pertimuit, aut, &c. Plau. in Trucul. Nam me fuisse hic fateor summum,atque intimum. In intimis alicuius esse, [*Esser amato.*] pro ualde amari ab aliquo.Ci.ad Att.li.4.Itaque in intimis est meis, cum antea notus non fuisset.

INTIMVS,a,um, [*Piu a dentro,domestico,famigliare.*] ἐνδότατος, superlatiuum est ab antiquo adiectiuo Interus:illud significans quod maxime intus reconditum est.Cic.6. Verr. In eo sacrario intimo fuit signum Cereris perantiquum.

INTINCTVS,us,condimentū ad obsonia condienda,quod nos Saporē in cibis dicimus,Græci, ἐμβάμματα, Columella: Hoc sinapi ad embammata non solum idoneo,sed etiā speciosa uteris. ἐμβάπτειν, enim intingere est.Pli.li.15 cap.29 Eadem origine aprorum sapor commendatur,plerunque ad intinctus additis myrtis.

INTINGO,gis, [*Intingere,bagnare.*] ἐμβάπτω,immergo,madefacio.Pl. li.20.c.17 de aniso: Viride aridumve omnibus quæ condiuntur, quæq; intinguntur,desideratum.Cat.c.156.Crudam si edas, in acetū intingito,mirifice concoquit. Intinctū arte.Ci.2. de Ora. Alterū, quod totum arte intinctum uidetur, tametsi artem requirit, tamen prudentiæ est mediocris quid dicendum sic uidere.

INTOLERABILIS,le, [*Intolerabile,insopportabile,*] δύσοιστος,quod tolerari & ferri non potest:ut,Intolerabilis dolor.Ci.3.de Orat.Mihi omnia sunt intolerabilia ad dolorem. Intolerabilis auaritia. Idem ad Q.Fr.li.1.Intolerabile frigus.Idem pro Rosc.Amer.

INTOLERABILITER, [*Intolerabilmente,*] aduer.supra modum,ita ut ferri non possit,&(ut ita dicam)impatibiliter.Col.lib.2.c.4. Sunt quædam loca,quæ solstitijs minus concalescunt,sed frigoribus hiemis, Intolerabiliter horrent.

INTOLERANDVS,a,um,adiect. [*Da non esser tolerato,*] δύσοιστος, idem qd intolerabilis.Ci.7.Verr.O magnū atq; intolerandū dolorē. Intoleranda hiems.Liu.5.ab urbe.Intoleranda libido.Idem 7.Bel.Puni.Immanis atq; intoleranda barbaries.Ci.pro Font.

INTOLERANS,antis,adiect [*Impatiente,*] ἀδύνατος, impatiens, impotens,qui tolerare non potest.Liu.9.ab urbe. Et loquimur de Alexandro nondum merso secundis rebus, quarum nemo intolerantior fuit.

INTOLERANTER,aduer [*Impatientemente*] ἀμέτρως,ἀδυνάτως, impotenter.Ci.2.Tus.Possumus ne nos contemnere dolorem,cum ipsum Herculem tam intoleranter dolere uideamus?

INTOLERANTIA,æ, [*Intoleranza,*] ἀδυναμία, impotētia,impatientia. Ci.pro Clu.Quis illum cum illa superbia atq; intolerantia ferre potuisset?Idē pro lege Agr.Perspicite quanta potestas permittatur, nō priuatorum insaniam,sed intolerantiam regis esse dicetis.

INTOLERANTISSIMA laboris corpora,hoc est,impatientissima,Liu. 10.ab urb.Et lib.7.Bel Pun.

INTONDEO,es, [*Tosare d'intorno,*] περικείρω,circumtundo. Col.lib.11. ca.23.Vt antequam transiatum deponas,omnes radiculas amputas, & fibrarum summas partes intondeas.

INTONSVS,a,um, [*Non tosato,*] ἄκαρτος,non tonsus.Pli.lib.6. ca.28.Arabes mitrati degunt,aut intonso crine,barba abraditur præter quā in superiore labro.Intonsa coma.Ci.2.Tusc.Col.lib.7.c.3.Igitur,ut dixi, mitaberis oues intonsas: uariam & canam comam improbabis.Oui.4.Fast.Bis caput intonsum fontana spargitur unda. Intonsi homines,& inculti.Liu.1.Bel.Pun.

INTONO,p.c.as,are, [*Tonare,far romore,*] ἐπιβροντάω, idem quod tono. Cice de Diuin. Partibus intonuit cœli pater ipse sinistris. Ouid. 2.Meta. Intonat, & dextra libratum fulmen ab aure Mittit in aurigam. Per translationem dicitur & de quouis alio sono uehementiore.Pli.li.9.ca. 40. Intonuit ingenti latratu canis. Hiems intonata bois fluctibus.Hora.Epod. 2. Hoc est, tempestas sonora. Intonare,pro iracunde dicere, & cum quodam uocis impetu loqui. Liu.3.ab urbe. Cum hæc intonuisset plenus iræ, multitudo ipsa se sua sponte dimouit.

INTORQVEO, es, [*Tirare,trarre con impeto.*] συστρέφω, cum impetu eiaculor,inijcio,uibrando emitto.Virg.2.Aeneid.& tergo sceleratam intorserit hastam.Ci.de Arusp. Resp. Si quod in me telum intorserit,statim me esse arrepturum arma Item circuntorqueo, [*Torcere,*] Cic.2.de Ora.Vt cum Tettio Penario, mentum in dicendo intorquenti,tum ut diceret si quid uellet,si nucem fregisset. Intortus, a,um,partic.obuolutus:ut, Intortum circa leuum brachium paludamentum.Liu.li.5.Bel.Pun.

IN TOTVM,ex toto.Ci. de Or. Quæsturamq; illam maxime fœcundā in totum ad se ita redegit, ut improbissime fraudaret populum.

INTRA, [*Entro,dentro,intra,tra.*] ἐντός,præpositio,ab In,deducta, sicut ab Ex,Extra:significatq; spatiū temporis,aut loci. Plaut.in Curc.Dimidiam partem nationū usque omnium Subegit solus intra uiginti dies.Luc.li.5.Intra castrorum timuit tentoria ductor. Intra cubiculum, intra oppidum, significat in tentorijs,in cubiculo, in oppido. Aliquando significat citra. Ci.ad Sulpi.Sed tamen,quoniam effugi eius occasionem, qui fortasse arbitraretur me hanc rempublicam non putare,si perpetuo tacerem, modice hoc faciam aut etiam intra modum,ut & illius uoluntati,& meis studijs seruiam.Intra modum(inquit)id est, citra modum, hoc est, minus quam modice: quod idem ualet quod moderate,& cum modo. Cuius contrarium est, Vltra modum.Sic dicimus Intra diem,Intra famam,id est,citra opinionem,& minus ipsa fama,uel quod famæ magnitudini non respondet. Vltra famam,quod est maius ipsa fama. Quin. Hortensij scripta tamen intra famam sunt.Intra,sine casu, aduerbium est, cui contrarium est Extrinsecus.Col.lib. 1.ca.43.Hæc uasa & opercula, & extrinsecus & intra diligenter picata esse debebunt. Valla hoc interesse docet inter Intra,& Infra:ut hoc ad dignitatem & locum:illud ad spatium & numerum referatur. Qua de re latius egimus non ita multo ante,in dictione Infra.Ab intra, fit Interus, a quo Interior,& hoc Interius,magis intra,uel intro.Terent. in Eunuc. In interiore parte,ut maneam solus cum sola.Cic.in Sal.Africam interiorem obtinens.Vir.1.Aeneid At domus interior regali splendida luxu Instruitur.Ci.3.de Nat.Deo. Plures enim tradunt nobis ii, qui interiores scrutantur,& reconditas litteras antiquissimum Ioue natum,&c.Intimus,superlatiuum,de quo supra. Internus,Intraneus, Intrinsecus, Introrsum,Intrarius,Intestinus,Intro, tras:quæ uide suis locis.

INTRARIVS,a,um, [*Di dentro,*] τὸ ἔνδον,interaneum,intus abditum,intimum.Plaut.Caros mihi atque intrarios amicos.

INTRACTABILIS,le, [*Che non si puo domare,*] ἀδάμαστος, indomabilis, qui tractari,domarive non potest.Pli.li.19.ca.5.Virus illi intractabile est.Vir.1.Ge.Serite hordea campis Vsq; sub extremum brumæ intractabilis imbrem.Animus intractabilis.Sen.Hippol.

INTRACTATVS,tractata,tractatū, [*Indomito,non maneggiato.*] ἀδάμαστος, ut,Intractatus equus, hoc est, indomitus. Cice.de Amic. Atqui in ipso equo, cuius modo mentionem feci,si nulla res impediat,nemo est qui non eo, quo consueuit, libentius utatur, quam intractato, & nouo.

INTREMISCO,is, [*Tremare,*] idem quod intremo.Pli.li. 8. c. 4.de elephanto: Idem uestigio hominis animaduerso prius quam homine, intremiscere insidiarum metu traduntur.

INTREMO,tremis,intremere, [*Tremare,*] τρέμω, idem quod tremo. Vir. 3.Aen.Clamorem immensum tollit quo pontus, & omnes intremuere undæ penitusque exterrita tellus Italiæ.

INTREPIDE,aduer. ἀδεῶς,sine pauore,audacter. Liu. 6. Bell. Punic. Postquam assuetudine quotidiana satis intrepide uisum est fieri, in campum, &c.

INTREPIDVS,a,um, [*Ardito,che non ha paura,*] ἀδεής,qui nihil timet, impauidus Oui.13.Met.Illa super terram defecto poplite labens, Pertulit intrepidos ad fata nouissima uultus.Hiems intrepida, apud Tacit.in uita Agricolæ.

INTRICO,cas,p.p. [*Intricare*] ἐμπλέκω,implico.Plau.in Persa:Atque ita intricatum ludit potans Dorpalum Eius contrarium est Extrico. Vtrunque dictum creditur a tricis,quæ sunt festucæ, uel capilli,uel simile quippiam,quo auium pedes implicantur.Plaut. Quod argentum mihi,quas mihi tricas narras?

INTRINSECVS, [*Di dentro,intrinsecamente,*] ἔσωθεν, Extrinsecus, aduerbia sunt composita ab Intra, & Extra, & Secus, cum significat iuxta.Col.li.12.ca 43. Lata uasa in modum patinarum fieri iubeat:easque extrinsecus & intra diligenter picata esse debebunt. Sic Plin.lib.11.ca.37.

INTRITVM,pen. prod. μυττωτός, genus edulij ex allijs caseo, oleo, ouis,& porro concinnatum:ita dictum quòd in mortario teratur: Circumlata diu mensis intrita secundis. Est etiam Intritum, uel melius Intrita, calcis genus manibus subactum, neque statim ad opus adhibitum,sed tempore maceratum, fermentatum. Plin.lib. 36. cap.23.Ruinarum urbis ea maxime causa, quòd furto calcis,sine ferrumine suo cæmenta componūtur.Intrita quoque quo uetustior, eo melior. Est etiam intrita apud Catonem emplastri genus ad insitionem accommodatum,quod constabat ex argilla omnibus subacta.Plin.li.17.cap.16. Sed id etiam apud ueteres Græcos inuenitur,& apud Catonem, qui oleam, sicumque ita inseri iussit:

mensura etiam præfinita secundum reliquam diligentiam suam: cortices scalpro caedi quatuor digitorum longitudine, & trium latitudine, atque ita coagmentari, & illa sua Intrita obliui.

INTRO, [*Entro, dentro,*] ἔσω, aduer. motus ad locum, idem significans, quod In domum, quemadmodum Intus, domi, uel e domo. Componitur autem cum uerbis incipientibus a d, ut Introduco: a g, ut Introgredior: m, ut Intromitto: r, ut Introrumpo: s, ut Introspicio: u, ut Introuoco. Pla. in Aul. Ibo intro, ut herus hæc, quæ imperauit, facta, cum ueniet, fient.

INTRO, as, [*Entrare, andar dentro,*] εἰσέρχομαι, ingredior, introeo. Vir. 5. Ae. Adsumus, & portus delati intramus amicos. Venabula intrāt ursos, hoc est, transfigunt. Mar. li. 14. Et per translationem Intrare in familiaritatem alicuius, id est, sese insinuare. Ci. ad Q. Fr. in prouincia uero ipsa, si quem es nactus, qui in tuam familiaritatem penitus intrarit, qui nobis ante ignotus sit, huic quantum credendum sit, uide. Intratus, partic. præteriti temporis, rarum. Liui. Ibi rursus siluæ intratæ. Id est, in siluas intratum est.

INTROCLVDO, [*Rinchiudere,*] ἐγκατακλείω, est in interioribus claudo. Seneca. Qui domi introclusus ociabatur.

INTRODO, as, are, Ci. pro Cecin. Atque etiam seipse inferebat, & intro dabat. Hoc est, ultro se offerebat gerendis negociis. Budæus.

INTRODVCO, cis, p. p. [*Introdurre, menar dentro,*] εἰσάγομαι, significat intra aliquem locum duco. Salu. in Catil. Vulturtium cum legatis introducit. Introducere, pro inducere [*Menare,*] Cice. 11. Philip. Quam ambitionem constantissimus & grauissimus ciuis L. Cæsar in Senatum introduxit. Per translationem est instruo, doceo. [*Insegnare.*] Vnde Introductio, eruditionis principium, quam Græci εἰσαγωγὴν uocant.

INTROEO, is, iui, itum, pe. supini co. [*Entrare,*] εἰσέρχομαι, ingredior. Ter. in And. Vt hinc te iussi introire, opportune hic fit mihi obuiā. Introire in uitam, [*Nascere,*] id est, nasci. Cic. de Ami. Quam ob rē cum illo quidem, ut supra dixi, actum optime est, mecum autem incommodius: quem fuerat æquius, ut prius introieram, sic prius exire de uita. Introitur, impersonale. Varro li. 5. c. 63. Quo cum periculo introitur recenti apertione.

INTROGREDIOR, deris, [*Entrare,*] εἰσέρχομαι, introeo. Vir. 1. Ae. Post quam introgressi, & coram data copia fandi.

INTROITVS, [*Entrata.*] introitus, pro ingressu, εἴσοδος. Cæs. 1. Bel. Ci. Tamen ueritus, ne militum introitu, & nocturni temporis licentia oppidum diriperetur, &c.

INTROFERO, fers. Ci. Epist. In oppidum introferetur.

INTROMITTO, tis, [*Riceuer dentro,*] εἰσδέχομαι, προσδέχω, in domum admitto. Ter. in Eun. Vereor, ne illud grauius Phædria Tulerit, neve aliorsum atq; ego feci, acceperit, Quod heri intromissus non est. Dicimus autem, intromitto in ædibus, & in ędes, Plau in Aul. Profecto in ædibus meis, me absente, neminem uolo intromitti. Frequentius tamen per accusatiuum Intromittere in ædes, eo quòd tacitus quidam motus per hoc uerbum significetur. Ci. Epi. Si quando illa dicet Phædriam Intromittamus comesatum. Tu. &c.

INTRORSVS, aduerbium, uel introrsum, [*Verso dentro.*] intro uersus, hoc est, uersus interiora. Cęs. li. 2. Bel. Gal. Ab eo flumine pari accliuitate collis nascebatur aduersus, huic contrarius, passibus circiter ducentis infernis apertus, a superiori parte siluestris, ut non facile introrsus inspici posset.

INTRORVMPO, pis, [*Entrare con furia.*] εἰσβάλλω, irruo, cum impetu introeo. Gell. li. 15. ca. 32. Cerua emissa in cubiculum Sertorij introrupit.

INTROSPICIO, cis, p. c. [*Guardare dentro,*] εἰσοράω, introrsus aspicere, diligentissime uidere. Ci. 2. de Diuinat. Negant enim id esse maiestatis Deorum, scilicet caussas omnium introspicere, ut uideant, quid cuique conducat.

INTROVOCO, p. c. [*Chiamare dentro,*] εἰσκαλέω, in domum aduoco Liui. li. 10. ab Vrb. Fabius nihil precatus populum, quam ut priusquam introuocarentur ad suffragium tribus, Appij Claudij prætoris allatas ex Hetruria litteras audirent. Ci. in Ver. cur filiam suam non Introuocari iubes?

INTRVDO, is, ere, [*Cacciarsi dentro,*] εἰσωθέω, introtrudo, & importune me ingero. Ci. pro Cecin. Atque etiam se ipsa inferebat, & intrudebat, & in eam opinionem Cesennia adducebat: ut mulier imperita nihil putaret agi callide posse, ubi non esset Ebutius.

INTVBVS, [*Radicchio, cicorea,*] σέρις, mascu. uel Intubum neutri, uel etiā (ut aliis placet) Intybus, uel Intybum per y, pen. cor. genus est herbæ uarias sub se continens species. Est enim satiuum quoddam, aliud siluestre. Satiuum rursus in duas diuiditur species: quarum altera folio latiore, & lactucæ similior est, altera subamara & folio angustiore. utrunque genus Officinæ Scariolam, uulgus Cichorium hortense uocat. Agreste quoq; Intubū duas sub se continet species: quarum altera Romano nomine Ambubeia, Aegyptiorum uero uocabulo Cichorium nominatur. Altera Græcis Hedypnois, ab herbariorum uulgo Dens leonis appellatur, propterea quòd folia habeat utrinque denticulata Pli. li. 20. ca. 8. Intubi quoque non extra remedia: succus eorum cum rosaceo, & aceto capitis dolores lenit. Vir. li. 1 Geor. Et amaris intuba fibris.

INTVBACEVS, cea, ceum, quod est ex intubo: ut, Intubacea folia, apud Pli. lib. 27. cap. 12.

INTVEOR, eris, intuitus, [*Guardare.*] εἰσορῶ, uidere, & cominus inspicere. Pli. Epist. 31. Erit ergo pergratum mihi, hanc effigiem eius subinde intueri, subinde respicere, sub hac consistere. Plaut. In Truc. Qui alterum incusat probri, ipsum se intueri oportet. Intueri animis, [*Considerare,*] id est animaduertere. Cice. pro domo sua. Date hanc Trib. pl. licentiam, & intuemini paulisper animis iuuentutem &c. Intueri aliquid acri, & intento animo. Cic. 1. de Fin. Intueri in aliquam rem, & Intueri in aliquem. Ci. Vnū de Cla. Ora. Intuitus, us, uerbale, ipse actus intuendi. Quin. li. 10. ca. 1. Totum opus non ad intuitum rei, pugnamq; præsentem, sed ad memoriam posteritatis, &c. Pli. li. 16. ca. 10. Abies hilarior intuitu.

INTVMEO, es, ere, & intumesco, is, [*Gonfiarsi, enfiarsi,*] ἐξοιδέω, inflari, cōuerti in tumorem Pli. li. 11. ca. 34. Est animal eiusdem turpitudinis, infixo semper sanguine capite uiuens, atque ita intumescens. Idem li. 2. ca. 81. Intumescens fluctus Bilis intumuit sub pectore. Persius Sat. 5. Humus intumescit uipetis Hor. Epo. 16. Intumescere, pro irasci Oui. 2. Met. Intumuit Iuno, postquam inter sydera pellex Fulsit. In qua significatione inuenitur etiam datiuo coniunctum. Ouid. 4. de Pon. Ele. 14. Intumuit uatis, non tamen Ascra suo.

INTVOR, intueris, pe. co. Intuitus, uel Intutus sum, Intui, [*Guardare, uedere,*] εἰσορᾶν, ὁρᾶν, inspicere, uidere. Pla. Most. Profecto nullam equidem illinc cornicem intuor.

INTVRBATVS, [*Non turbato*] ἀτάραχος, non turbatus. Pli. in Pan. Et sedit inturbatus, interritus, & tanquam ita fieri soleret.

INTVRBIDVS, p. c. adiectiuum, [*Non torbido,*] non turbidus. Taci. lib. 3. Inturbidus externis rebus annus domi suspecta seueritate, &c.

INTVS, [*Dentro,*] ἔνδον, ἔσω, aduerbium loci ab In, deductum, idem significans quod genitiuus Domi aduerbialiter positus: uel E domo. Cice. in Catil. Intus inclusum periculum est. Pla. in Most. Quid ita pultas, ubi nemo intus est? Idem in Most. Pultandum fores, Atque euocato aliquem intus ad te Trania. Idem in Mil. Sed ubi ille exierit intus, &c.

INTVSIVM, [*Camiscia,*] χιτωνίσκος, uestis interior, ita dicta, teste Varrone, quòd intus gestetur: quemadmodum Palla, quod palam feratur. Inde Intusiatus, ta, tum, [*Chi ha camiscia,*] qui huiusmodi ueste est indutus, apud Plau. in Epid.

INTVTVS, ta, tum, [*Mal sicuro, non sicuro,*] ἐπισφαλής, non securus, incustoditus, indefensus. Liu. li. 5. Castra Gallorum intuta, neglectaque ab omni parte nacti inuadunt.

INTYBVS, Vide Intubus.

INVADO, dis, p. p. [*Assalire, uenire adosso,*] καταλαμβάνω, incesso, corripio, inuado, & tam datiuo, quam accusatiuo iungitur. Varr. de uit. patr. Tanta porro inuasit cupiditas honorū plerisque. Sal. de bello Iug. Tanta libido cum Mario eundi plerosque inuaserat. Itē repēte, & cum impetu aliquem aggredi. Virg. 2. Aeneid. Inuadunt urbem somno uinoque sepultam. Item ingredi, uel intrare, Cicer. ad Lēt. Non potui magis in arcem illius caussæ inuadere. Vir. li. 6. Nunc inuade uiam, uaginaque eripe ferrum.

INVALENTIA, æ, [*Debolezza.*] ἀῤῥωστία, idem quod inualetudo. Gell. lib. 20. ca. 1. Vitium aliquod imbecillitatis, atque inualentiæ demonstratur.

INVALESCO, lescis, [*Corroborarsi.*] ἐνισχύομαι, robur ac firmitatem acquiro. Vnde inualuisse consuetudinem, siue mores dicimus, cum significare uolumus consuetudinem inueterasse, & iam longo usu receptā esse. Pl. in Epist. Nam postquam obiit illa, increbuit passim, & inualuit consuetudo, binas, uel singulas clepsydras, interdum & dimidias, & dandi, & petendi. Quin. li. 2. ca. 1. Tenuit consuetudo, quæ quotidie magis inualescit. Aliquando Inualescere, ut Calepino uisum est, significat infirmum ac debile fieri, in desuetudinem uenire. Quin. li. 10. ca. 2. Cum uerba intercidant, inualescantq; temporib. Mea tamen sententia multo aptius accipis ibi Inualescere pro robur & uires acquirere, ut uerbum Inualescant, opponatur uerbo intercidant. Hoc enim uidetur uelle, uerba intercidere, & rursum in consuetudinem redire: quod & ipsum testatur Hor. de arte poe. Multa renascentur, quæ iam cecidere, cadentque Quæ nunc sunt in honore uocabula, si uolet usus.

INVALETVDO, inis, [*Debolezza, infirmità,*] ἀῤῥωστία, imbecillitas. Cic. in Læl. Quod autem bis Nonis i collegio nostro nō affuisses, inualetudinem respondeo caussam, non mœstitiam fuisse.

INVALIDVS, a, um, [*Debole, poco gagliardo,*] ἀσθενής, infirmus, debilis, ægrotus. Pli. li. 11. c. 39. Inuentæ fœminæ quædam defluuio capitis inualidæ. Inualidi milites. Liui. 3. Bel. Pun. Idem 6. ab urbe: Qui ubi uidere Camillum, tam ad munera corporis senecta inualidum, uadentem in hostes, procurrunt pariter omnes. Corpus inualidū. Oui. Epist. 20. Artus inualidi, Idem Epi. eadem. Manus inualidæ. Lucre. 5. Robus inualidum. Oui 5. Trist.

INVECTIO, onis, uerbale, [*Il portar dentro,*] ipse inuehendi actus. Ci. 2. Offi.

2.Offi. Iam uero,& earum rerum,quibus abundaremus,exportatio, & earum,quibus egeremus,inuectio certe nulla esset, nisi his muneribus homines fungerentur. Inuectio,pro insectatione,& impetu in aliquem Ci. 1. de Inuent. Clementia per quam animi temere in odium alicuius inuectionis concitati,comitate retinentur.

INVECTITIVS,a,um,quod inuehitur. Pli.li.10 cap. 29. Cum Theophrastus tradat inuectitias esse in Asia etiam columbas.

INVECTIVVS,a,um, ἐπιλαστικὸς, quo in aliquem inuehimur,hoc est, quo quis maledictis incessitur. Vnde Inuectiuæ orationes dicuntur aduersus aliquem scriptæ,quibus in illius mores, uel ingenium, aut uitam inuehimur.

INVECTVS,us,ui,idem quod inuectio. Pli.li.4.ca. 1. Amnis Achelous a Pindo fluens,atque Acarnaniam ab Aetolia dirimens, & Artemitam insulam assiduo terræ inuectu continenti annectens.

INVEHO,his,p.c.[Menare dentro,] ἐμπορῶ, ἐπάγω. introueho, naui uel uehiculo importo: cuius contrarium est Eueho. Plin.lib. 6.cap.19. Alij tellurem exercent,militiam alij capessunt, merces alij suas euehunt,res externas inuehunt. Inuectus portum, Inuectus urbem, pro in portum & in urbem. Pli. lib.6 ca.22. Aquilonibus raptus præter Acarnaniam sv.die Hippuros portum eius inuectus. Liu.lib.4. ab urb. Præposito cos castris,ipse triumphans inuectus urbem, Dictatura se abdicauit. Aliquando Inuehere,idem est,quod in naui,curru ve uehere. Vir.5.Aene. Centauro inuehitur magna. Ci.Offi. Inuehere pecuniam in ærarium.

INVEHOR,eris,deponens,[Dir male,] ἐπιτείνομαι, maledictis aggredior,& ueluti quodam impetu sermonis in aliquem feror. Cic.epi. lib. 3. Itaque in eam palam uehementer inuectus. Idem 1.de Nat. De. In Stoicos inuehebatur. In eadem significatione aliquando legimus Inueho. Ci.3.Phil. Cum ille in me absentem inuehens,non intelligebat,&c.

INVENIO,nis,pen.cor.[Ritrouare,trouare,] εὑρίσκω, ομαι, comperio, quasi in aliquid uenio. Plau.in Cist. Quod quæritabam,filiam inueni meam. Inuenire,[Considerare,] comminisci, excogitare. Terent. in Eunuc. Ceterum idem hoc tute melius quanto inuenisses Thraso? Virg. 4. Aen. Inueni germana uiam. Inuenire, acquirere. [Acquistare,] Terent. in Eunuc. Vtinam tam aliquid inuenire facile possis Phædria, Quam hoc peribit. Inuenire,adipisci. Cice. 3. Phil. Qui propter hæsitantiam linguæ, stuporemque cordis cognomen ex contumelia inuenit.

INVENTA,& Inuentiones,[Inuentione,] εὑρήματα, ἐπινοήματα, Cic.de Inuent. Inuentio est excogitatio,&c. Pli.li.5.cap.12. Ipsa gens Phœnicum in gloria magna litterarum inuentionis & siderum. Idem li. 23.cap. 1. Vinum ieiunos bibere nouicio inuento utilissimum est. Dicitur & Inuentus,us,ui, [Inuentione,] Pli.li.17. ca. 10. Ex eodem inuentu est surculos abscissos serere. Differunt (secundum aliquos) Inuenio & Reperio: quòd Inuenire,sit rem quæsitam offendere. Reperire,casu. Ouid. 2. Met am. Tu non inuenta,reperta es.

INVENTIVNCVLA,læ diminutiuum. Quinct.li.8. Ad hoc plerique minimis etiam inuentiunculis gaudent.

INVENTOR,oris,[Inuentore,] qui quippiam primus inuenit,ut, Inuentor olei Deus. Cice.6.Verr. Scelerumque inuentor Vlysses. Vir. secundo Aenei.

INVENTVM,uenti,[Inuentione,] Cic.de Sene. Tot artes, tot scientiæ, tot inuenta.

INVENTRIX,cis, [Inuentrice,] fœm.gen. Ci.3.de Nat.Deo. Princeps & inuentrix belli Minerua.

INVENTARIVM,rii,[Inuentario,] idem quod Repertorium. Vlp.in l.tutor qui repertorium non fecit,quod uulgo inuentarium appellatur, dolo fecisse uidetur.

INVENVSTVS,sta,stum,[Senza gratia,] ἄμουσος, illepidus, & sine Venere (ut inquit Donatus) id est sine gratia, quem omnes respuant repudientq; pulchræ,& quem deformes appetant. Terent. in Andr. Adeone esse hominem inuenustum, aut infelicem quenquam, ut ego sum? Cice.de Clar. Orat. Censorinus Græcis litteris satis doctus,quod proposuerat, explicans expedite,non inuenustus auctor, sed iners,& inimicus fori.

INVENVSTE,aduerbium,[Sciocca mente,] inepte,ineleganter, impolite. Gell.li.17.ca.12. Ibi in eisdem laudibus non hercle hac sententiola inuenuste lusit.

INVERECVNDVS,da,dum,[Senza uergogna,] ἀδιαίσχυντος, impudēs, totius uerecundiæ expers. Suet.de claris Gramma. Ac tanto amore erga patroni memoriam extitit, ut Sallustium historicum,quod eū oris improbi animo inuerecundo scripsisset,&c. Plau. Ruden. Legirupa,impudens,inuerecundissimus. Cice. 1. de inuentione: Si inuerecundum animi ingenium possidet, tamen eum accuses: non enim probus.

INVERGO,gis,inuerxi,inuerctum, [Spargere,] secundum Diomedem, inuergere, εἰσρέω, illabi, influere. Pla.Curc. Ipsum expeto te tangere: inuergere in me liquores tuos Sino ductim.

INVERSIO,uerbale: ui, Inuersio uerborum apud Cic. 2. de Orat. pro transpositione.

INVERSVM, εἰς εἶχον, εἰς ὄρχον, significat in ordinem. Vir.4. Georg. Ille etiam seras inuersum distulit ulmos.

INVERTO,is,[Riuoltare,riuersciare,] καταστρέφω, παρατρέπω, in contrarium uerto,ut uestem aut pellem,seu etiā uerba præponere postponenda,ut pro Lauo, Vola. Teren.in Heaut. Ego autem te noui, quam esse soleas impotens, inuersa uerba,euersas ceruices tuas. Pli.li.32.cap.2. Intisam hamo inuertere se,quoniā fit dorso cultellato. Vir.3.Geor. Et campum horrentem fractis inuertere glebis. Inuertere negocium aliquod,est,perturbare, Cic. ad Quinct. Frate. Quid quæris: probe premitur,nisi noster Pompeius dijs hominibusque inuitis negotium inuertit. Ab Inuerto fit participium Inuersus: ut Mariis inuersa, Cernix inuersa, Inuersa consuetudo. Quinct.li.3.ca.11. Non ne nos hæc inuersa consuetudo deceperit?

INVESPERASCO,[Farsi sera,] ἑσπεράζειν, uesperum fieri. Liu 9. Bel.Maced. Iam inuesperascebat.

INVESTIGABILIS,le, ἀνεξιχνίαστος, quod minus uestigabile est.

INVESTIGATIO,oīs,[Inuestigatione,] idem quod disquisitio, siue inuētio, ἀνίχνευσις, Ci.li.1.Offi. In primisque est hominis propria ueri inquisitio,atque inuestigatio.

INVESTIGATOR,ris,[Inuestigatore,inquisitore,] ἀνιχνευτὴς, inquisitor. Cic.de Vniuersitate. Acer inuestigator & diligens rerum, quæ sua natura inuolutæ sunt.

INVESTIGO,gas,p.p. [Inuestigare,] ἐξιχνιάζω, quærendo inuenio: tractum a uenatoribus,qui per uestigia feras quærendo inueniunt. Terent.in Heaut. Nihil tam difficile est, quin quærendo inuestigari possit. Cice.pro Ligario: Sed quoniam diligentia inimici inuestigatum est,quod latebat,confitendum est,ut opinor. Accipitur etiā inuestigare simpliciter pro quærere,& indagare. Cic.6. Verr. Qui inuestigabant,& perscrutabantur omnia.

INVESTIS,ste,imberbis,[Sbarbato,] ἄνηβος, cui inguina nondum prima lanugine sunt uestita Macro.3.Sat. Romani quoque pueros,puellasque nobiles,& inuestes Camillos,& Camillas appellant. Palla. lib. 11.ca.14 Inuestis puer hoc, aut aliqua satis purus efficiat.

INVESTIO,is,ire,[Adornare,] κοσμέω, orno, quasi speciosam uestem induco. Pli.li.35.ca.7. Publicas porticus inuestiuit pictura.

INVETERASCO,is,ere,[Inuecchiarsi,] ἐγχρονίζομαι, uetustatem acquiro, inualesco. Col.lib.7.de morbo loquens: Sed si iam inueterauit, uehementioribus est opus remedijs. Terent.in Prol. Hecy. Nouas qui exactas feci,ut inueterascerent: Ne cum poeta scriptura euanesceret. Cice. in Catil. Res nostræ in monumentis inueterascent, & corroborabuntur.

INVETERATIO,onis,[Antichità,] uetustas,antiquitas. Ci.in Tusc. Inueteratio autem,ut in corporibus ægrius depellitur, quam perturbatio: citiusq; oculorum repētinus tumor sanatur, quam diuturna lippitudo: sic cognita iam caussa perturbationum.

INVETERO,as,are,[Inuecchiare,] παλαιόω, ad uetustatē seruare, inquit Budæ. Pli.li.23.c.2. Aquæ marinæ sextarios quinque pariter coquebant: decies deferuescente cortina,atque ita defundebant, inueterabantque. Idem li.19. ca. 6. Si diutius allium cæpeque inueterari libeat. Col. Nonnulli, quibus non fuit curæ cælestem inueterare aquam,recentem sumunt,eamque usque in quartam diem decoquit. Sic Inueteratum uinum. Pli.li.14.ca.2. Inueterare, pro inualescere ἐγχρονίζομαι, Cic. 2.de Natu. Nec una cum sæculis ætateque hominum hæc opinio diuinitatis inueterare potuisset. Budæus. Inueteratum malum, [Antico,uecchio,] antiquum. Ci. de Ami. Omne malum nascens,facile opprimitur: inueteratum fit plerunque robustius. Inueteratus dolor. Cic.5.Tusc. Inueterata inuidia. Idem pro Cluentio & secundo Officiorum.

INVICEM,p.c.[Scambieuolmente,a uicenda,] πρὸς ἀλλήλους, ex In,& Vicem,proprie significat mutuo. Quinct. Qui se ardentissimo amore inuicem dilexerunt. Aliquando sumitur pro uicissim. Plin. Iunior: Habes res urbanas,inuicē rustica scribe. Cæs. 4. de bella gall. Hi rursus inuicem anno post in armis.

INVICTVS,a,um,[Inuitto, che non si puo uincere,] ἀήττητος, qui uinci nō potest. Ci.pro Marcel. Recte igitur unus inuictus es, a quo etiam ipsius uictoriæ conditio,uisq; deuicta est. Inuictum se a labore præstare,i. indefessum, ἀκάματον, Ci.1. Offi. Nec qui inuictum se a labore præstiterit,uinci a uoluptate. Armis inuictus Annibal. Ci. 3. de leg. agr. Dux inuictus. Ouid.4. Trist Eleg.2.

INVIDENTIA,æ, [Inuidia,] φθόνος, ægritudo animi, ex alterius rebus secundis suscepta, quæ præsertim nullam iacturam afferunt inuidenti. Huius autem antithetum est misericordia. Cicer. 4. Tusc. Quemadmodum misericordia ægritudo est ex alterius rebus aduersis: sic Inuidentia ægritudo est ex alterius secundis. Ibidem: Ab inuidendo Inuidentia recte dici potest, ut effugiamus ambiguum nomen Inuidiæ: quod uerbum dictum est a nimis intuendo fortunam alterius. Cadit enim in utrunque & in eum qui inuidet, & in eum cui inuidetur. Vbi Inuidentiam potius quam Inuidiam dicere maluit, tanquam Inuidentia inuidi sit, Inuidia utriusque, tam eius qui inuidet, quàm eius cui inuidetur. Sed in frequentiori usu est Inuidia magis, quam inuidentia, apud doctos indoctosque sine discrimine

discriminatim. Inuidia distat ab Odio, quòd inuidemus fortunato, odimus uitiosum, inuidiã profiteri erubescimus, odisse palam, decorum est: inuidia hominum tantum est, odium reliquarum etiam animantium, ut inquit Plutarchus in lib. de Inuidia & Odio.

INVIDE, [*Inuidiosamente*] φθονερῶς, aduerbium ab Inuidus, idem significans, quod ex inuidia, uel instinctu inuidiæ: unde Inuide aliquid facere dicitur is, qui inuidia ductus aliquid facit, quod alterius aut laudi, aut prosperitati obfuturum arbitratur.

INVIDEO, es, secunda syllaba corr. [*Hauer inuidia, inuidiare.*] φθονέω, βασκαίνω, ex alicuius rebus secundis dolore afficior: Tractum a nimis uidendo, teste Cicerone, quod oculos, & animum in eos, quibus inuidemus, continue intentos teneamus. Vnde etiã cum accusatiuo constructũ inuenitur Oui. epi. 13. Troadas inuideo. Sæpius tamen cum datiuo. Ci. pro Corn. Bal. Est huius seculi labes quædam & macula, uirtuti inuidere. Interdum cũ utroque, cum datiuo scilicet personæ, & accusatiuo rei. Vir. 7. Eclo. Liber pampineas inuidit collib. umbras Sic etiam decenter dicimus. Inuideo tibi doctrinam. Fortuna mihi inuidet diuitias. Pli. Neque ego (ut multi) inuideo alijs bonum, quo ipse careo. Ci. 3. Tus. Vt nobis optimam naturam inuidisse uideantur. Sunt qui dicant, Inuidere aliquando accipi pro non uidere, adducentes illud Ciceronis ex 2. lib. de Ora. Itaque ne hoc possim dicere me omnino ignorare, quid possideas: neque plane nosse atque inuidisse. Quo tamen in loco, ut plerisque alijs, decepti sunt corruptis exemplaribus, qui dictionarium hoc consarcinauerunt. Nam in hoc loco apud Ciceronem Inaudisse legendum est, non Inuidisse Eius passiuum est Inuideor, φθονοῦμαι Horat. in Arte Poetica: Ego, cur acquirere pauca Si possum, inuideor? Aliquando etiam legitur Inuidetur impersonaliter. Plaut. Truc. Mauelim mihi inimicos inuidere, quam me inimicis meis: nam inuidere alij bene esse, tibi male esse miserum est. Qui inuident, egent: illi, quibus inuidetur, rem habent.

INVIDIA, æ, [*Inuidia,*] φθόνος, mœror ex aliena prosperitate. Hora. 1. epi. 2. Inuidia Siculi non inuenere tyranni Maius tormentum. Est autem inuidiæ uocabulum ambiguum, quod tam in eum cadit, qui inuidet, quam in eum, cui inuidetur. Inuidentia autem actiue solum accipitur. Cic. 4. Tusc. Ab inuidendo Inuidentia recte dici potest, ut effugiamus ambiguum nomen inuidiæ quod uerbum dictum est a nimis uidendo fortunam alterius. Cadit enim in utrunque, & in eũ, qui inuidet, & in eum, cui inuidetur Et paulo ante: Aegritudini subijcitur inuidentia: utendum est enim docendi caussa uerbo minus usitato, quoniam inuidia non in eo solum qui inuidet, dicitur, sed ẽt in eo, cui inuidetur. Aliquando pro, [*Odio,*] maleuolentia sumitur: ut siquis calamitates suas referat, ostendatve, ut auctori calamitatũ concitet odium ceterorum, tunc dicitur Inuidiam facere, uel Vocare, uel Adducere in inuidiam. Quinct. Nec ei tot scelerum commemoratione concitarem in inuidiam, Ter. in And. Ita ut Sine inuidia laudem inuenias & amicos pares.

INVIDIOLA, Ci. Cum nescio quid inter eos inuidiolæ exortũ fuisset.

INVIDIOSE, [*Inuidiosamente,*] ἐπιφθόνως, ut, Inuidiose aliquid dicere, uel facere, est eo animo quippiam dicere, uel facere, ut aliquem in inuidiam, hoc est, in odium adducamus. Cic. 4. Acad. Num minus hæc inuidiose dicuntur? Idem pro Milo. Conciones illæ quibus inuidiose potentiam meam criminabare.

INVIDIOSVS, sa, sum, [*Inuidiato,*] ἐπίφθονος, proprie is dicitur, cui inuidetur. Idem 11. Met. Pactolumque petit: quanquam non aureus illo Tempore, nec caris erat inuidiosus arenis. Sic potentia & opes, inuidiosæ dicuntur, Cice. pro Corn. Balbo: pecunia L. Cornelij neque inuidiosa est, & quantacunque est, &c. Hoc est, non est tanta ut merito ei quis possit inuidere. Inuidiosum etiam dicitur, quod inuidia, hoc est, odium alicui conciliat. [*Odioso,*] Cice. de Lege Agra. contra Rul. Qui possessiones inuidiosas tenebant. Inuidiosus etiam actiue accipitur (ut quidam uolunt) pro inuido, [*Inuidioso,*] hoc est pro eo qui inuidet. Ouid. 15. Metam. Tempus edax rerum, tuque inuidiosa uetustas, Omnia destruitis. Quo tamen in loco non absurde uetustas inuidiosa accipi potest, hoc est, odiosa, cuiq; omnes male cupiant.

INVIDVS, a, um, [*Inuidioso,*] Cice. de Orat. Non inuidi solum, sed fautores etiam laudum mearum.

INVIDVS, p. c. [*Inuidioso,*] φθονερὸς, βάσκανος, qui alicui inuidet, hoc est, qui alterius prosperitate dolore afficitur. Horat. Inuidus alterius macrescit rebus opimis. Pli. in Paneg. Alicuiusque uirtutib. tunc quoque inuidus.

INVIGILO, as, p. c. [*Veggiare, attendere ad una cosa.*] ἐπαγρυπνέω, cum cura & solicitudine uigilo, uel rei alicui incumbo. Col. li. 10. cap. 10. Inuigilate uiri, tacito nam tempora gressu Diffugiunt, nulloque sono conuertitur annus. Virgil. 4. Geor. Nanque aliæ uictu inuigilant & fœdere pacto Exercentur agris.

INVINIVS, [*Che non bee uino.*] ἄοινος, abstemius, quasi sine uino: sicut Inuius sine uia Qui enim uinum non bibit, Inuinius dicitur. Apul. Luk. Neque ullum animal essem, & inuinius essem. Vox noua est, & ut pleræque aliæ asino Apuleij aptissima, qui rudere interdum maluit, quam loqui.

INVIOLABILIS, le, [*Che non si puo uiolare,*] quod uiolari non potest aut uulnerari. Silius l. 15. Velut inuiolabile telis Seruabant, sacrumque caput. Vir. 12. Pacis solum inuiolabile pignus.

INVIOLATE, [*Castamente,*] aduerbium incorrupte. Cice. de Senect. Memoriam nostri pie, inuiolateque seruabitis.

INVIOLATVS, a, um, [*Incorrotto, inuiolato,*] ἀδιάφθορος, integer, incorruptus, illæsus. Ci. pro Rab. Qui castã concionẽ, sanctum campũ inuiolatũ corpus omniũ ciuium Romanorum defendendo seruari oportere. Idem pro Scat. Omnino inuulnerati, inuiolatique uixerunt.

INVISO, is, ere, [*Andare a uedere,*] ἐπισκοποῦμαι, idem quod simplex Viso, nisi quid addat compositio uehementiæ. Ci. ad Att. lib. 1. Et ut iam inuisas nos, non solum rogo, sed etiam suadeo. Vir. 1. Geo. Incertum est, urbis ne inuisere Cæsar, Terrarumq; uelis curam.

INVISVS, a, um, [*Non uisto, odioso,*] ἀθέατος, non uisus. Cic de Arusp responsis Occulta & maioribus non inuisa solum, sed etiam inaudita sacra inexpiabili scelere peruertit. Alias ponitur pro odioso, siue pro odio habito, & quem æquo animo uidere non possumus. Cice. pro leg. Ma. Ne aut inuisa dijs immortalibus oratio nostra, aut ingrata esse uideatur. Idem 2 Off. Quo enim quis uersutior & callidior est, hoc inuisior, & suspectior, detracta opinione probitatis. Pli. lib. 15. ca. 13. Vrtica quid esse inuisius potest? Pli. Epi. ultim. Cuius marito inimicissimus, ipsi inuisissimus fuerat.

INVITABILIS, le, [*Dilettenole,*] ἐπαγωγὸς, pellax, blandus, delectabilis, iucundus, Gel. lib. 12. ca. 11. Sermones iucundos, & inuitabiles, & cum quadam illecebra & uoluptate utiles. Interdum etiam inuitabile, [*Ineuitabile,*] dicitur, quod uitari non potest. quod frequentius usitatiusque Ineuitabile dicimus.

INVITAMENTVM, ti, [*Inuito,*] Ci. de Fin. Inuitamenta naturæ.

INVITATVS, tus, Inuitamentum, & inuitatio, [*Inuito,*] προσκλῆσις, ἐνδόσιμον, allectamentum, incitatio, allectatio, prouocatio. Cic. Cæs. Mitto ad te Trebatium, atque ita mitto, ut initio mea sponte, post autem inuitatu tuo mittendum duxerim Idem Horten. Voluptates autem nulla ad res necessarias inuitamenta afferunt senibus. Idem pro Planc. Is autem qui uere appellari potest honos, non inuitamentum ad tempus, sed perpetuæ uirtutis est præmium. Idem Ad Att. li. 9. In Epirum uero inuitatio quam suauis, quam liberalis, quam fraterna?

INVITVS, ta, tum, [*Suo mal grado, contra sua uolontà.*] ἀθέλοντος, ἄκων, ἀκούσιος, qui non libenter, sed tergiuersans, contra uoluntatem, & repugnans aut coactus aliquid facit Cui contrarium est Libens Idem in Heautontimo. Nulla est tam facilis res, quin difficilis fiet, Quam inuitus facias.

INVITE, [*Contra la uoglia, mal uolentieri,*] aduerbium, ἀκουσίως, non libenter, coacte. Ci. ad Att. li. 8. Inuite cepi Capuam, non quod munus illud desugerem, &c. Idẽ 2. de Ora. Quem ego paulo sciebam, uel imprudentius, uel inuitius (nolo enim dicere de tam suaui homine fastidiosius) ad hoc genus sermonis accedere.

INVITO, tas, p. c. p. [*Inuitare,*] παραγγέλλω, ad cœnam epulasve aduoco Ci. 3. Offi. Et simul ad cœnã hominem in hortos inuitauit in posterum diẽ Inuitare in hospitiũ, & hospitio. Liu. 8. Bel. Pun. Vt eos per idoneos homines benigno uultu ac sermone in hospitium inuitatos, sopitosq; uino, uincirent. Ci. 12. Phil. Possessiones enim sunt P. Clodij, tota familia occurreret, hospitio inuitabit propter familiaritatẽ notissimam. Inuitare aliquem poculis maioribus, est propinare, & ad largius bibendum prouocare: quod Cic. dixit Maioribus poculis poscere. Plau. Ruden. Neptunus magnis poculis hac nocte eũ inuitauit. Sic inuitare se, est seipsum ingurgitare nullo urgente. Plau. ibidem: Mira sunt, nisi se inuitauit in cœna plusculum. Per translationem Inuitare accipitur pro allicere, attrahere, & incitare, [*Incitare,*] Ci. de Sene. Ad quem fruendum non modo non retrahit, uerum etiam inuitat atque illectat senectus. Verg. 1. Geor. Inuitat genialis hyems, curasq; resoluit.

INVITVS, ta, tum, [*Mal uolentieri,*] Ci. Att. Inuitus rogo.

IN uniuersum, uniuersaliter, [*Generalmente, uniuersalmente.*] ὅλως, καθόλου. Quinctilianus. In uniuersum autem præcipue, id est, generaliter.

INVIVS, a, um, [*Senza uia, oue non si puo andare,*] ἄνοδος, quod est sine uia, & per quod iri non potest. Plin. libro 12. cap. 14. Saba regio undique rupibus inuia. Virgilius quarto Aeneid. Postquam altos uentum in montes, atque inuia lustra. Inuij saltus. Liui. 9. ab urb. Inuia, [*Luoghi oue non si puo andare.*] dicuntur loca, ad quę accedi non potest, aut ad quæ, uel per quæ difficillime acceditur, quæ Græci ἄβατα uocant, quasi inaccessa, uel inaccessibilia. Oui. 5. Fasto. Et non accessis inuia fluminibus.

INVLA, [*Enula.*] ἑλένιον, Diosco. herba est folia ferens uerbasci folijs non dissimilia, sed angustiora & oblongiora, radice subcandida, ad rufum colorem nonnihil tendente, ea qua gratissimum condimentum fieri solet, Iuliæ Augustæ quotidiano cibo maxime illustratum. Rationem autem eam condiendi docet Col. li. 12. ca. 46. Vulgus Enulam Campanam uocat.

INVLTVS,a,um,[*Non uendicato,*] ἀδικήτοτος, impunitus, non uindicatus. Cice. pro Cluen. Cur huoc esse inultum tam diu sinis? Interdum etiam Inultus de eo dicitur, qui accepit iniuriam, de qua nulla sumpta est uindicta. Vir. 2. Aen. Nunquam omnes hodie moriemur inulti.

INVMBRO,as,are, [*Far'ombra, adombrare.*] ἐπισκιάζειν, est tegendo umbram facere, & quod dicitur opacare. Vir. 11. Aen. Instructosq; tecos obtentu frondis inumbrant. Per metaphoram tamen ponitur pro tueri atque defendere, [*Difendere,*] quæ translatio sumpta est ab arboribus, quæ sua umbra nos tuentur ab iniuria solis.

INVNCO,as, [*Rampinare,*] ἁρπάζω, rapio, & quasi unco ad me traho. Lucil. Aut qui nummos tristis inuncat. Col. li. 7. cap. 3. Tum etiam quotidie minuitur lana, quæ quanto prolixior in pectore concreuerit, tanto magis obnoxia est rubis, quibus uelut hamis inuncata, a pascentium tergoribus auellitur.

INVNDATIO,onis, [*Diluuio,*] ἐπίκλυσις, idem quod diluuium. Col. lib. 8. c. 11. Vel etiam ualles, quæ fluminum alluuie, & inundationibus concreuerint, aptas esse nineis asseuerat.

INVNDO,das, [*Spandersi fuor, inondare.*] πλημμυρῶ, aliquando absolute ponitur pro eo quod est extra alueũ diffluo, uel effundor. Pli. Antequam Nilus inundaret. Vir. 10. Ae. Inundant sanguine fossę. Per trãslationẽ accipitur pro copiose accurrere, & undarum more quasi affluere. Vir. 12. Aen. Hinc densi rursus inundant Troes, Agyllinique, & pictis Arcades armis. Quandoque actiue accipitur pro eo, quod est undis obruere, ἐπικλύζειν, uel aqua operire. Ci. de Cla. Or. Terrã inundat aqua. Pli. Agros & sata omnia inundauit.

INVNGVEM, [*Perfettamente,*] ἐξωνυχισμένον, idem quod ad unguẽ hoc est, perfecte: unde Ad unguem factum, dicitur, quod ita elaboratũ est, ut in eo nihil possit reprehendi. Arbores in unguem positæ, id est, ita ordine suo collocatæ, ut nulla extra alias emineat. Virgil. lib. 2. Geor. Nec secius omnis in unguem Arboribus positis secto uia limite quadret. Translatio a lapicidis, qui ungue marmoris læuitatem experiuntur.

INVNGO,is, [*Vngere,*] ἐναλείφω, illino. Pli. li. 8. cap. 54. Mira solertia nisco inungunt oculos. Inunctio,onis, [*Vntione,*] illitus, illitio. Pl. li. 28. ca. Felle glaucomata & suffusiones corrigi prope creditur tridui inunctione.

INVOCATVS,a,um, [*Non chiamato,*] ἄκλητος, non uocatus. Pla. Cap. Iuuentus nomen indidit Scorto mihi, Quod inuocatus soleo esse in conuiuio. Cœlius ad Ciceronem Epist. lib. 8. At ego simulatq; audiui, inuocatus ad subsellia rei accurro.

INVOCO,as, p.c. [*Chiamare dentro, chiamare in aiuto, inuocare,*] εἰσκαλέω, intro uoco: & nonnunquam non uoco: quanquam posterius hoc rarius est. Plaue in Capt. utranque significationem complexus est, cum inquit: Nam scorta inuocantur, & nos parasiti inuocamur. Aliquando significat in auxilium uocare, & subsidium petere, & proprie in rebus afflictis. Plau. in Asin. Deam sibi inuocet, quam lubebit, propitiam. Ci. 2. de Nat. Deo. Apud nostros Iunonem Lucinam in pariundo inuocant.

INVOLITO,as,are, frequentatiuum. Hor. 4. Car. Ode. 10. Et quæ nunc humeris inuolitant, deciderunt comæ.

INVOLO,as,are, [*Inuolare, imbolare, rubare,*] ἀφαιρέω, a uola fit, quæ est manus, & pedis concauitas, & significat furari, cum aliquid furtim uola manus subtrahitur: quasi uolam inijcere. Cic. de Orat. inuolare in possessionem. Luc. l. 6. Quid corpore Magni Proiecto rapiat, quos Cæsaris inuolet artus. Plin. li. 9. ca. 59. Singulos inuolat nerius, quam capit. Dicitur etiam Inuolare, pro eo quod est, manus uiolenter in aliquem inijcere. Terent. in Eunu. Via me contineo, quin ei inuolẽ in capillum. Aliquando inuolare compositum est a uerbo Volo, as, idemque est quod intro uolare, [*Volare dentro,*] Col. li. 8. ca. 3. Neque enim debent ipsis nidis inuolare, ne dum assidant, pedibus oua confringant. Varro 3. de Re rust. At in uillam intro inuolant columbæ, de quibus merula, &c.

INVOLVCRE,is, [*Panno che'l barbiere pone intorno alle spalle di coloro, che si fanno tosare,*] substantiuum, est linteum illud, quo tonsores humeros tondendorum inuoluunt, ne uestes capillorum segmentis sordidentur. Plau. in Capt. Næ is quidem inuolucre inijcere uoluit, uestem ut ne inquinet.

INVOLVCRIS,cre, [*Che non può uolare,*] ἄπτιλοι, quod adhuc uolare non potest. Gell. li. 2. ca. 29. Pulli tunc inuolucres erant.

INVOLVCRVM,cri, p.p. [*Inuoglio,*] εἴλυμα, ἐνείλημα, quo quippiam inuoluitur, aut integitur. Ci. 1. de Ora. Sic modo in orationem Crassi diuitias ac ornamenta eius ingenij per quædam inuolucra atque integumenta perspexi: sed ea cum contemplari cuperem, uix aspiciendi potestas fuit. Inuolucris simulationem tegi, hoc est simulatos affectibus. Ci. ad Quinct. Fr. li. 1. Multis enim simulationum inuolucris tegitur & quasi uelis quibusdam obtenditur uniuscuiusq; natura. Fit autem inuolucrum a uerbo inuoluo, uis, cuius supinum est inuolutum, & mutata, tum, in crum, fit Inuolucrum. Sic fiunt multa alia, ut Lauacrum, Simulacrum, Ambulacrum, Aratrum, Sepulcrum, quæ habent pen. pro.

INVOLVO,is,ere, [*Inuolgere, auiluppare,*] ἐπιτυλίσσω, in, seu super aliquid uoluo, uel uoluendo impono, aut inijcio. Virgil. 1. Georg. Ossæ frondosum inuoluere Olympum. Cic. de Leg. Res a natura inuolutæ. Ouid. 12. Meta. Saxa, trabesq; super, totosque inuoluite montes. Sæpe tamen accipitur pro circumplico, circumuoluo, & re aliqua intego. [*Coprire,*] Pli. lib. 11. cap. 24. de Araneis: Nam & lacertarum catulos uenantur, hos primum tela inuoluentes, & tunc demum labra utraque morsu apprehendentes, &c. Crinem inuoluit cassíde, Silius lib. 7. Ouid. 4. Fast. Captiuam stipula fœnoque inuoluit, & ignes Admouet. Hora. 4. Carm. Ode. 29. Et mea Virtute me inuoluo, probamque pauperiem sine dote quæro. Per translationem accipitur pro obscurare. [*Oscurare,*] Vir. 3. Ae. Inuoluere diem, nimbi, & nox humida cælum Abstulit. Vir. 6. Ae. Obscuris uera inuoluens.

INVOLVOLVS,li, p.c. ἴξ, ἴκλος. Suidæ idem uermiculus, qui & Conuoluolus dicitur, quòd sese folijs arborum & uitium circumuoluat & implicet. Pla. Cist. Imitatur nequam bestiam, Et damnificam P. Sed quidnam amabo? L. inuoluolum, Quæ in pampini folio intorta implicat sese.

INVRBANE, aduerbium inciuiliter. Cic. 3. de Natu. Deo. Alabandenses quidem sanctius Alabandum colunt, a quo est urbs illa condita, quam quenquam nobilium deorum: apud quos non inurbane Stratonicus, ut multa, &c.

INVRBANVS,a,um, [*Inciuile, rustico, rozo,*] ἀνεπαφρόδιτος, inciuilis, inuenustus, rusticis moribus præditus. Ci. 1. de Ora. Inopem quendam humanitatis & inurbanum. Hora. in Arte: Si modo ego, & uos Scimus inurbanum lepido seponere dicto.

INVRINO,as, p.p. [*Nuotar sotto acqua,*] ἐγκολυμβῶ, idem quod urinare, id est, in aquam mergi, & natando emergere. Col. li. 8. ca. 14. Lacus, piscinaq; manu fiant, ut sint quibus inurinare possint aues.

INVRO,is,ere, [*Serrare con ferro caldo,*] ἐγκαίειν, ignito ferro stigma imprimere, ut seruorum fronti & equorum coxis, ut cognoscantur a domino. Inurere, adhibito igni fingere: quod genus picturæ Encaustice dicitur. Pli. li. 35. cap 4. Cuius supra caput tabula bigæ pendet, quam Niceas scripsit se inussisse. Et per translationem Inurere significat ita imprimere, ut deleri nequeat: ut, inurere ignominiam alicui. Ci. de prouin. Consu. Sed fruatur sane hoc solatio: atque hanc insignem ignominiam, quoniam uni præter se inusta est, putet esse leuiorem. Inurere sibi maculam, est crimen indelebile sibi contrahere. Liu. l. 3. ab urb. Prehensabat singulos orabatq;, ne Claudię genti eam inustam maculam uellent.

INVSITATVS,a,um, [*Inusitato, fuor d'usanza,*] ἀήθης, insolitus, præter consuetudinem, raro uisus, inauditus. Cice. 2. de Orat. Alter leporem quendam inusitatum nostris oratoribus est consecutus. Inusitate, [*Fuor di costume,*] aduer. Ci. ad Quin. Fra. Absurde, & inusitate scriptæ epistolæ.

INVTILIS,le, [*Inutile,*] ἄχρηστος, qui nulli usui est. Ci. 1. de Inuen. Is inutilis sibi perniciosus patriæ ciuis alitur. Ouid. 13. Met. Donec solertior isto, Et sibi inutilior, timidi commenta retexit.

INVTILITAS,atis, [*Danno,*] ἀχρηστία, Ci. 2. de Inuen. Ex his illud conficitur, ut appetendarum rerum partes sint honestas & utilitas, uitãdarum turpitudo, & inutilitas.

INVTILITER, aduerbium, [*Inutilmente,*] Ci. ad Bru. Inutiliter suadere aliquid. Pli. li. 16. ca. 39. Alij non inutiliter relinquunt.

INVTRIVM, ἰνούτριον, oppidum in finibus Vindeliciæ, non procul ab Alpibus: cuius meminit Ptol. li. 2. ca. 13. Idem esse putatur cum eo, quod hodie Oeni pontem nominant, uulgo Ispruch.

INVVLNERATVS,a,um, [*Non ferito,*] ἄθραυστος, non uulneratus. Ci. pro Sext. Ceteri uero aut repentina ui perculsi, ac tempestate populari, per populum tamen recreati sunt, atque reuocati: aut omnino inuulnerati, inuiolatique uixerunt.

I ANTE O

Io, ἰὼ, dolendi particula est. Tibul. Vror io, remoue sæua puella faces. Quandoque exprimit gestientis lætitiæ affectum. Ouid. 2. de Arte. Dicite io Pæan, & io bis dicite Pæan.

Io, genitiuo Ius, ἰὼ, filia Inachi fluuij traditur a poetis, a Ioue adamata, quam ob interuentum Iunonis, ne agnosceretur, Iuppiter in iuuẽcam transformauit. Iuno tamen, suspicata id, quod res erat, uaccam eam a Ioue sibi dono dari postulauit, quam cum accepisset, apposuit ei custodem Argum centoculum: a quo cum molestissima custodia premeretur, ægre id ferens Iuppiter, per Mercurium eum interficiendum curauit. Quam ob rem indignata Iuno, œstrum pellici immisit, cuius aculeis exagitata, in Aegyptum usq; perfugit: ubi implorato Iouis auxilio, pristinam formam recuperauit, cęgique Osiridi nupsit: Aegyptijsq; omnibus adeo chara fuit, ut post mortem dea habita sit, quam illi Isidem appellarunt, sacraq; eius Isiaca, quibus anser immolari consueuit. Vide hanc fabulam latius apud Oui. li. 1. Meta. Est & Io, Thessaliæ fluuius, iuxta Oaineam ciuitatẽ in Peneum illabens Auctor Str. li. 9.

IOCASTA, ἰοκάστη, Oedipi mater fuit, filia Creontis Thebanorũ regis, & uxor Laij, quæ post mariti necem, Oedipo filio imprudens nupsit,

psit, ex quo Eteoclē & Polinicē genuit: qui cū se mutuis vulneribus confecissent, ipsa quoque sibi manus intulit. Vide Stat. 2. Thebai.

IOCATIO, tionis, [Ciance, nouelle gioco.] iuerbale, iocosa & faceta narratio, aut locutio. Cic. ad Pap. Nunc venio ad iocationes tuas.

IOCOR, aris, [Scherzare,] [παίζομαι, χαριεντίζομαι,] nugas ago, non serio loquor, cauillor. Ci. li. 1. Epist. Sed iam cupio tecum coram iocari. Pla. in Menæch. Solet iocari sæpe mecū illo modo. Ci. 4. de Fin. Habent enim accessionem dignam, in qua laboretur, ut mihi in hoc iocari uideantur interdum cum ita dicant. Iocans, tis, partici. Cic. 4. Aca. Me quoque iocans nean ita sentiens, (non enim satis intellige bam) cœpit hortari, ut sententia desisterem.

IOCHABELLA, ἰωχαβὲλ, nomen matris Mosis, ut ex Iosepho tradit Hieronymus.

IOCOSE, adu. [Piaceuolmente, da gioco.] παιδικῶς, non serio, sed solius se sinuatis gratia. Cic. Quint. Frat. Eumque luli iocose satis. In eadem significatione dicimus & Ioco [Da scherzo,] aduerbialiter. Teren. Heau Ioco ne, an serio illæc dicat, nescio.

IOCOSVS, a, um, [Giocoso, piaceuole,] παιδιώδης, quod serium non est. Martial. Non potuit melius litem finire iocosam. Cic. de Offi. si de Iocosis loquutur, &c.

IOCVLARIS, are, [Da ridere,] παιδιώδης, ioco, risuq; dignus. Ter. in Phorm. Quid mea? Illa quidem nostra erit. D. Iocularem audaciam. Ci. de Fato. O licentiam iocularem.

IOCVLARITER, [Da scherzo,] παιδικῶς, iocose, per iocum & risum. Pl. li. 22. ca. 22. Hæc est, quam Aristophanes Euripidi poetæ obijcit iocul anter, Matrem eius ne olus quidem legitimum uenditasse olim, sed scandicem.

IOCVLATORIVS, a, um, [Cosa che si fa da scherzo,] παιδιώδης, quod fit per iocum. Ci. ad Att. li. 4. Huic ioculatoriæ disputationi senem illum, ut noras, interesse sane nolui.

IOCVLARIVS, a, um, [Cosa da scherzo,] παιδιώδης, quod ioco fit dicitur-ve, neque serium est: uel quod ioco, risuque dignum est. Hor. 1. Ser. Sat. 1. Præterea ne sic, ut qui iocularia, ridens Percurram. Teren. in And. Ioculatium in malum insciens pene incidi.

IOCVLOR, [Scherzare,] παίζομαι, per iocum aliquid dico, facioue. Liu. 7. ab urb. Inter carmina prope modum incondita militariter iocul is tes, Torquati nomen audirum.

IOCVS, ci, masc. gen. pluraliter hi ioci, uel hæc ioca, [Scherzo, gioco.] παιδιά, dicitur quod serium non est: & differt a Ludo, quòd Ludus factis, iocus præcipue uerbis fieri dicatur. Mart. Consueuere iocos uestri quoque ferre triumphi. Sal. in Iug. Ioca, seriaque cum humillimis agere. Cic. 2. de Fin. At qui cum ioca & seria, ut dicitur, quicum arma, quicum occulta omnia? Ioculus diminu. Plaut. in Stich. Noui illum, ioculo hæc dixit.

IOL, ἰὼλ, Ptolemæo, Mauritaniæ Cæsariensis urbs, Iubæ olim regia, a D. Claudio coloniæ iure donata, deductis eo ciuidem iussu ueteranis, & in honorem D. Augusti Cæsarea appellata. Auctor Pli. li. 5. c. 2. & Strab. lib. ult.

IOLAVS, ἰόλαος, Iphicli filius fuit, qui Herculi hydram interficienti adfuit, ferroque candenti cruorem restinxit atque cohibuit. Hic cum ad decrepitam ætatem peruenisset, Herculis precibus iuuentuti restitutus est, ut fabulatur Oui. 9. Meta. Dubiaque legens lanugine malas Ore reformatus primos Iolaus in annos. Hercule uero uita functo, plerosque ex filijs eius in Sardiniam In ulam adduxit, ibique cum incolis, qui natione Tusci erant, promiscue habitauit, ut tradit Stra. li. 5.

IOLCOS, ἰωλκός, Steph. oppidum est Magnesiæ, (quæ est regiuncula Thessaliæ ab ortu annexa) inter Pelion & Ossam montes ad sinum Pelasgicum, quem & Iolcacum ab huius oppidi nomine appellat. Ouid. 7. Meta.

IOLE, es, ἰόλη, Euryti Oechaliæ regis filia fuit, ab Hercule adamata, quam cum Eurytus iam uictus ei tradere recusasset, licet certaminis lege debitam, ira accensus Hercules Eurytum interfecit, ac heque direpta Iolen abduxit: postea que Hyllo filio suo uxorem tradidit. Ouid. li. 7. Meram. At longis anxia curis Argolis Alcmene questus ubi ponit aniles, Cui referat nati testatos orbe labores, Cuive suos casus Iolen habet Herculis illam Impetto, thalamoque animoque receperat Hyllus.

ION, ἴων, Otthomenis filius, ex Chio insula, poeta Tragicus, & Lyricus, & Philosophus: cuius scripta commemorantur a Suida. Fuit & alter Ion, Xuthi filius, a quo Pelasgi Aegialees, qui Achaiam Peloponnesi regionem incolebant, Iones primum appellati sunt, teste Herod. lib. 7.

IONIA, ἰωνία, Asiæ minoris regio media inter Cariā & Aeolidē, tum cęli bonitate, tum situs cōmoditate nulli regionum posthabenda. Huius incolæ dicti sunt, Iones, ἴωνες, ab Ionibus Græciæ populis oriundi: quorum olim duodecim præcipue fuerunt ciuitates, decem in continenti sitæ, Miletus scilicet, Myus, Priene, Ephesus, Colophon, Lebedus, Theos, Clazomenæ, Phocæa, Erythræa, & duæ in insulis, Chios, & Samos. Vide Herod. li. 1.

IONICVS, ca, cum, p.c. ἰωνικὸς, quod est ex Ionia, ut, Ionica lingua, inter quinque Grecorum linguas notissima. Motus Ionicus. Hor. li. 3. Car. Ode 5. Motus doceri gaudet Ionicos Matura uirgo.

IONIVM MARE ἰόνιον πέλαγος, dicitur ea pars maris Mediterranei, quæ supra fauces Adriatici inter Siciliā & Cretā expanditur, ut non obscure innuit Pli. li. 4. ca. 11. cum ait, Ioniū mare a Græcis io Siculū & Creticū diuidi. Sunt qui Isthmum Peloponnesiacū Ionij, & Aegæi maris terminum faciunt: qua sententia uidetur fuisse & Lucanus, sic scribens li. 1. Pharsaliæ. Qualiter undas Qui secat, & geminū gracilis mare separat Isthmos. Nec patitur conferre fretum, hæc terra recedat Ioniū Aegæo franget mare. Quod si concedamus, dicendum erit, Creticū mare, Aegæi non Ionij partem esse. Ptol. uero in descriptione Macedoniæ eam quoq; partē sinus Adriatici, quæ Macedoniæ orā ab Occasu alluit, Ionio mari attribuit, eiusque terminos, Dyrrachio, siue Epidamno urbe, & Polichino fluuio circūscribit. Rectius tamē Plinius, ceteriq; Acroceraunio promontorio Ioniū mare ab Adriatico dirimunt. Quod aut ad nominis ratione attinet, non satis cōueniut inter scriptores. Didymus enim dictum existimat ab Ionio quodam Dyrrachij filio, quē Hercules cū imprudenter occidisset, in mare proiecit, ut memoriā eius propagaret. Solinus ab Ionia extrema Italiæ regiuncula dictū mauult. Lycophron ab errore Ius, Inachi filiæ: alij ab Ionū naufragio: nonnulli ab Ione quodam Adriæ patre, qui deinde mari Adriatico nomen fecit.

IONIVS, a, um, ἰόνιος, ut, Fluctus Ionius. Vir. 3. Ae. Nec potis Ionios fluctus æquare sequēdo. Vnde Ioniæ. Luca. li. 3. Illyris Ionias uergens Epidaurus in undas. Ci. de Orat. Superum mare Ionium.

IONTHI, ἴονθοι, a Galeno appellantur exigui, duriq; faciei tumores a crasso humore generati, quos Plinius, Celsusq; Varos, Itali sua lingua, Cossos appellant, teste Manardo Episto. Med. li. 7 & 8.

IOPAS, ἰόπας, Africæ regulus fuit, unus ex procis Didus: cuius meminit Vir. li. 1. Aen. Cithara crinitus Iopas Personat aurata.

IOPPE, ἰόππη, urbs est maritima Palæstinæ, quę (ut quidam uolunt) regia fuit Cephei Andromedæ patris. Hęc referente Solino in Collectaneis, & Plin. lib. 5. fuit antiquissima omnium urbium in uniuerso orbe, utpote ante diluuium uniuersale condita. Quod & ostendit saxum, quod uinculorum Andromedæ uestigia adhuc retinet, quam expositam beluæ (ut ait Solinus) non irritus rumor circumtulit. Nonnulli uero alij non Ioppen Palæstinæ, sed aliam Indiæ urbem fuisse dicunt, ubi Andromeda marinæ beluæ fuit exposita, cū dicat Oui. li. 1. de Arte Aman. Perseus Andromedem nigris portauit ab Indis. Et Sappho ad Phaonem: Cādida si non sum placuit Cepheia Perseo Andromede, patriæ fusca colore suæ. Sunt tamen qui credant, eam in Aethiopia Indica fuisse natam, circa Ioppen tamen Palæstinæ urbem beluæ marinæ fuisse expositam.

IORDANIS, ἰορδάνης, fluuius in Iudæa eximiæ suauitatis, Petræam a reliqua Iudæa dirimens, ut auctor est Pli. li. 5. ca. 5. Oritur ad radices Libani duobus fontibus: alteri est nomen Ior, alteri Dan, qui simul iuncti Iordanis nomen efficiunt.

IOS, ἴος, insula est maris Myrtoi, una Sporadum, distans a Naxo xiiij. M. pass. in qua sepultus est Homerus, oraculo iubente, quoniam mater eius ex Io foret: Ipse uero certa matre, incerta esset patria. Vide Pli. li 4. cap. 12.

IOSPICA, oppidum in ora Liburniæ, apud Plin. lib. 3. cap. 21. Ptol. Lopsicam appellat.

IOTA, tæ. Cice. de Orato. ut Iotam litteram tollas, & e plenissimum dicas.

IOTAPATA, orum, siue Iotapata, tæ, ἰωτάπατα, ἢ ἰωταπάτη, Steph. Syriæ oppidum, apud Iosephum lib. 3. Antiquit.

IOVINIANVS, ἰοβινιανὸς, diuus Maximianus uoluit uocari, qui se forti ter in Illyrio gessisset.

IOVIS Gemma, διὸς λίθος, quæ ultra candorem & læuis est & tenera. Pli. li. 37. ca. 10.

IOVIS Flos διὸς ἄνθος, flos est æstiuus & inodorus, colore, purpureo, cuius gratia coronamentis expetitur. Plin. lib. 21. cap. 10. Colore tantum placet Iouis flos, odor abest: sicut & illic qui græce, Phlox uocatur.

I ANTE P

IPES, quæ & Senipes, ἶπες, ἢ σκνίπες, a Græcis appellantur uermiculi uerno tempore, & potissimum spirante Austro, in uitibus nascentes, oculosq; earum erodentes: quos rustici solent ampelitide terra enecare, ut docet Gale. lib. 9. Simp. Medic.

IPHARES, & Thestorius, filij fuerunt Priami, quos illi uno partu Peridia Idæa nympha enixa est, quam ipse furtim in uenatione compresserat: postea uero in bello Troiano ab Antiocho Nestoris filio sunt occisi.

IPHIANASSA, ἰφιάνασσα, & Lysippe filiæ fuerunt Proeti Argiuorum regis, quibus Perotus Mœri & Eurialen addit: quæ cum ad Iunonis templum uenissent, deam contumelijs affecerunt, patris sui domum diuitijs templi Iunonis, uel, ut alij ferunt, formā suam Deæ pulchritudini præferentes, a Iunone in Furorē uersæ sunt, ut putarent se esse uaccas. Ad quas curandas accersitus est Melampus, cui pater regni partem, & alteram filiam, quam uellet, nuptui promisit.

misit. Placata igitur per supplicationem, & hostias Iunone, Melampus Prœtidas a morbo curauit, & Iphianassam uxorem duxit. Hoc nomine appellatur etiam a Lucr. l. 1. Iphigenia, Agamemnonis filia, ex Clytemnestra, cum inquit: Aulide quo pacto Triuiai uirginis arā Iphianassæo turparit sanguine fœde.

Iphiclvs, pen. cor. siue, ut apud Solinum legitur, Iphicles, ἰφικλῆς, Suidæ, fuit Amphitryonis, & Alcmenæ filius, eodem partu cū Hercule editus, Iolai pater: sepulchrum habet Arcadiæ urbē, ut scribit Pausanias. Seruius. Hercules natus est cum Iphiclo, Amphitryonis filio: sed cum Iuno duos serpentes immisisset Herculi, Iphiclus de cunis terrore lapsus, suo uagitu excitauit parentes: qui cum surrexissent, uiderunt Herculem angentem manibus angues immissos ei nouercalibus odijs. Fuerunt & alij huius nominis.

Iphicrates, ἰφικράτης, teste Aemilio & Plutarcho, uir Atheniensis, non tam magnitudine rerum gestarum, quam disciplina militari nobilitatus. Hic primus omnium spolijs bello captis nomen suum inscripsit, cum antea solius ciuitatis nomen inscriberetur, Auctor Suidas.

Iphidamas, ἰφιδάμας, teste Homer. li. 11. Iliad. Antenoris filius fuit, corpore lato atque procero, ab Agamemnone in bello Troiano interemptus.

Iphigenia, ἰφιγένεια, Agamemnonis & Clytemnestræ filia fuit: de qua ita fabulantur poetæ. Cum Agamemnon in Aulide ceruum Dianæ ignatus occidisset, dea irata uentorum flatus amouit, ut Græci nauigare non possent. Quapropter cum oraculum consulerent, responsum est, Agamemnonio sanguine Deam esse placandam. Missus igitur Vlysses Iphigeniam astu a matre abduxit, Achillis eam nupturum simulans: cumque iam immolanda esset, dea eius miserta ceruam pro ea supposuit, uirginem autem in Tauricam regionē transtulit, ubi a Thoante rege, eiusdem deæ sacris præfecta est, quæ humano sanguine fieri solebant. Quo cum postea Orestes Furijs agitatus & ab incolis captus uenisset, iamque esset immolandus, a sorore agnitus & liberatus est: cum quo non multo post occiso Thoante rege aufugit, ablato secum Dianæ simulacro, in lignorum fasce abscondito, propter quod illam Fascelidem uocarūt. Tandem uenerunt in Italiam, & in Aricino nemore simulacrum locauerunt, ædificato Deæ insigni templo. Oui. lib. 3. de Ponto, Sceptra tenente illo, liquidas fecisse per auras Nescio quam dicunt Iphigenian iter.

Iphimedia, p.p. ἰφιμέδεια, uxor fuit Aloei, quæ compressa a Neptuno filios geminos peperit, Otum & Ephialten, qui singulis mensibus nouem digitorum longitudinem staturæ suæ adijciebant: tumque paucis annis in summam corporis molem excreuissent, una cū ceteris gigantibus aduersus superos bellum mouentes Apollinis & Dianæ telis confixi sunt.

Iphinovs, ἴφινοος, unus ex Centauris, apud Ouid. 12. Met.

Iphis, ἶφις, puer fuit formæ uenustate conspicuus, qui cū Anaxaretē, puellam efflictim amaret, neque illa eius amori responderet, impatientia amoris uitā laqueo finiuit. Cumq; iam ad sepulturā efferretur, Anaxarete, è fenestra prospiciēs in saxū mutata est. Vide latius hanc fabulam apud Oui. 14. Met. Fuit item Iphis, puella quædam Cretensis, ex Phæsto oppido, Lygdi, & Telethusæ filia, quam mater inscio uiro (qui si filia sibi nasceretur, occidi eam imperarat) uirili habitu educauerat. Qua ratione cum ad annos pubertatis patrē fefellisset, Lygdus Ianthē puellā ei despondit. Quapropter inops cōsilij Telethusa, Isidis auxilium implorauit, quæ ipso nuptiarum die Iphidem transformauit in marem. Vide Ouid. li. 9. Metam.

Iphitvs, ἴφιτος, filius Paxonidis, siue Hemonis, qui primus Olympia instituit. Iphitus item alius Euryti Oechaliæ regis filius fuit, & frater Ioles, quem Hercules è turri præcipitauit. Alius fuit Troianus, de quo Virgil. lib. 2. Aen. Diuellimur inde Iphitus & Pelias mecum.

Ips, ἴψ, uermiculus est uitium oculos erodens, ut Cis frumenta, Trips ligna, Sis uestes, Is uitrum, Midas fabam. Vide latius supra in dictione Ipes.

Ipse, a, um, [*Esso*.] αὐτός, pronomen monstratiuum, quod cum alijs pronominibus iunctum eorum accipit significationem, ut Ego ipse, Tu ipse, Is ipse. Inuenitur tamen sæpe absque alijs per eclipsim prolatum, & tamen eorum habens significationem, quæ cum eo subaudiuntur. Virg. 2. Aene. Quæque ipse miserrima uidi. Aliquando relatiuum est. Idem 3. Aen. Ipse arduus, altaque pulsat Sidera. Aliquando emphasim, id est expositionem alicuius rei latentis habet, cuiusmodi est illud apud Virgil. 2. Aen. Ipse pater Danais animos, uiresque secundas Sufficit. Ibi enim Ipse latentem quandam habet energiam: quasi dicat, Ipse Iuppiter, qui se omnibus æquum solet præbere, & quem minime uerisimile erat talia facturum fuisse. Quòd si addatur particula Met, discretio signatur: ut Ipsemet, hoc est ipse: per se, & non per alios. Apud Veteres ipsus, pro Ipse dicebatur. Terentius, Ipsus est. Item superlatiuum Ipsissimus. Hinc fit compositum Iispse, id est, ipse, & non alius. Cice. de Ora. Ille ipse Aristoteles.

Ipsvllices, bracteæ dicebantur in muliebrem, uirilemue speciem expressæ. Festus.

I ANTE R

Ir, siue potius Hir, per aspirationem. [*Concauità della mano*] θέναρ, neutri generis, & indeclinabile, proprie manus concauitas, licet quandoque pro ipsa manu capiatur.

Ira, æ, [*Colera, ira*.] ὀργὴ, animi excandescentia, in corde sedē habens, ita dicta est ab eo quod est ire. Nam a se it, qui irascitur, & furit. Vnde & qui iram deponit, ad se redire dicitur. Ter. in Adel. Tandem reprime iracundiam & ad te redi. Cice. 4. Tus. Quæ autem libidini subiecta sunt, ea sic definiunt, ut ira sit libido puniendi eius, qui uideatur læsisse iniuria. Iræ sunt inter Glycerium & gnatum. Teren. in And. Iram euomere in aliquem, Idem in Adel. Cic. in Offi. Prohibenda maxime est ira in puniendo. Indomitæ iræ. Virg. 1. Aene. Nate quis indomitas tantus dolor excitat iras? exercere iras. Vir. 3. Geor. Hoc quondam monstro horribiles exercuit iras Inachiæ Iuno pestem meditata iuuencæ.

Iracvnde, [*Iratamente*.] aduerb. furiose, animose, cum ira. Ci. Phil 8. Nam me tecum iracunde agere dixisti solere. Non est ira, uehementer me agere fateor, iracunde nego.

Iracvndia, æ, [*Iracundia*,] ὀργιλότης, procliuitas in iram. Donatus: Ira de caussa est, iracundia de uitio multum irascentis. Ci. 4. Tus. Ex quo in alijs anxietas, unde anxij, in alijs iracundia dicitur, quæ ab ira differt: estq; aliud iracundum esse, aliud iratum. Seneca, ira quo distet ab iracundia, apparet: quo scilicet ebrius ab ebrioso, & timens a timido. Iratus potest esse nō iracundus: iracūdus pōt aliqñ non iratus esse. Vsurpatiue tamen iracundia ponitur pro ira, [*Ira*,] Cice. 3. Tusc. Quanquam iracundia libidinis est pars: sic enim definitur: Iracundia, & ulciscendi libido. Ter. in Adel. Me miserum, uix sum compos animi, ita ardeo iracundia.

Iracvndvs, a, um, [*Colerico, iracondo*,] ὀργίλος, qui ex parua, uel nulla caussa, quique natura ad iram procliuis est, etiamsi tunc nulla moueatur ira. Cic. in Anto. Sed eum iracundum audio factum. Plau. in Mil. Opus erit ne tibi aduocato tristi? iracundo?

Irascor, sceris, iratus sum, [*Irarsi*,] ὀργίζομαι, ira commoueor, stomachor, succenseo. Terent. in Eunuc. Ille continuo irasci, Neque negare audere. Et modo absolute ponitur Cic. ad Att. lib. 1. Pompeij nostri amici negant me ei iratum fore, si ad mea comitia non uenerit. Modo construitur cum datiuo. Cic. pro Quint. Rosc. Dij immortales hominibus irasci & succensere consueuerunt. Huius composita sunt, Subirascor, quod est paulum & leuiter irascor. Obirascor, contra irascor. Liu. lib. 5. Fortunæ (ut fit) obirati cultum reliquerant Deorum.

Irate, aduer. [*Iratamente*,] πρὸς ὀργὴν, per iram significat. Col. li. 7. c. 12. Satis est si seueros esse, nec blandos, ut nonnunquam etiam conseruos iratius intueantur, semper excandescant in exteros.

Iratior, Ci. ad Att. li. 15. Antonio est enim fortasse iratior.

Iratissimvs, Ci 8. Phi. Cæsar ipse, qui illis fuerat iratissimus, tamen propter singularem eius ciuitatis grauitatem & fidem, quotidie aliquid iracundiæ remittebat.

Iratvs, dicitur, [*Adirato, irato*,] ὀργισθεὶς, qui aliqua re lacessitus excandescit etiam si natura non sit iracundus. Cice. pro Cœlio. Hunc ego Deos propitios, plerique autem iratos putant. Idem ad Att. Nolo te iratum habere. Iratior. Ci. ad Att. li. 15. Antonio est enim fortasse iratior.

Ircvs, genus est farciminis. Festus.

Irenarches, siue Irenarcha, εἰρηνάρχης, qui ad tollēdas discordias, & pacandos ciuium animos, siue qui disciplinæ publicæ, & corrigendis morib. præficitur. Græci n. εἰρήνην, pacem uocant, ἄρχον, præfectum, aut principem, Vide Vlpian. l. Munerum. ff. de Muneribus, & honoribus.

Iria Flauia, oppidum est Caprorum in ora occidentali Tarraconensis Hispaniæ: cuius meminit Ptolem. li. 2. ca. 6. Est & Iria Taurinorum oppidum, non procul a Dertona: cuius meminit idem Ptolem. lib. 3. cap. 1.

Irinvm, ἴρινον, unguentum quod ex iride fit. Plin. lib. 13. cap. 2. Irinū Corinthi diu maxime placuit. Idem lib. 20. cap. 17. Capitis dolores discutit illinum ex aceto, & infusum naribus cum irino, oculorum epiphoras, & tumores.

Irion, onis, ἐρύσιμον, frugis genus est, culmo assurgens ferulaceo, folijs & flore sesamo non dissimile. Seritur in Italia ante Vergiliarū exortum: in Græcia autem & Asia sub earundem occasum. Vide Pl. lib. 18. cap. 7.

Iris, huius iris, uel iridis, [*Arco celeste*,] ἶρις, arcus cælestis: ab εἴρειν, quod est dicere, uel nunciare: propterea qđ arcus huiusmodi pluuias denūciet: unde etiā Poetæ Irim Iunonis nunciam esse finxerūt. Vir. 5. Aen. Irim de cælo misit Saturnia Iuno. Huius arcus caussa est radius Solis, cauæ nubi immissus, qui repulsa acie in Solē refringitur. Nubes enim formā arcus discoloris efficiunt, quia alia parte earum tumidiores sunt, alia submissiores, & quædam crassiores, quam ut Solem transmittant, aliæ imbecilliores quam ut excludant.

Hæc inæqualitas alternis lucem umbramque commiscet, & exprimit illam mirabilem arcus uarietatem. Est & Iris, [*Giglio pauonazzo,*] herba gladioli folijs, sed maioribus, latioribus, & pinguiorib. radice odorata, & sternutamenta mouente, flore colorum uarietate arcus cælestis speciem referente. Vulgus Lilium cœruleum appellat. Vide Pli. li. 21. cap. 7.

IRHELLA, uasis genus in sacris. Festus.

IRONIA, pen. pro *εἰρωνεία*, figura est in pronunciatione uim omnem habens, quam nos uel Dissimulationem, uel Irrisionem dicere possumus, cum scilicet pronunciatione ipsa nos diuersum ostendimus significare, ab eo, quod uerba ipsa uidentur sonare. Eiusmodi est illud Iunonis apud Vir. 10. Aen. Me duce Dardanius Spartam expugnauit adulter. Nisi enim amaritudo pronunciationis adiuuerit, confiteri uidetur, quod negare contendit. Ci. Q. F. sine ulla me hercule Ironia loquor.

IRPICES, [*Erpico,*] rastri sunt dentati, in agris ad extirpandas radices herbarum accommodati. Festus.

IRPINI, populi erant ad Soractem mõtem, ita appellati ab Irpo: quo nomine Samnites lupum appellant, siue quod lupum ducem secuti, sedes suas delegerunt, ut Festus tradit: siue quòd more luporum ex rapto uiuerent. Hos Seruius Hirpinos uocat per aspirationem in prima syllaba. Ci. contra Rul. Irpinus Fundus.

IRRASVS, p. p. *ἄξυρος*, non rasus. Plaut. in Ruden. Dii te ament cum irraso capite.

IRRATIONABILIS, le, [*Irrationale,*] *ἄλογος*, ratione carens. Quint. libr. 7 cap 4. Falsa est finitio, si dicas, Equus est animal rationale: nam equus animal, sed irrationale.

IRRAVCIO, is, irrausi, sum, teste Prisciano: siue Irrauesco, eui, [*Diuenir rauco,*] *βραγχᾶν*, raucus fio. Ci. li. 1. de Ora. At Aesopum, si paulum irraucuerit, explodi. Priscianus legit Irrauserit.

IRREDVX, irreducis, pen. cor. contrarium est nomini redux: ut apud Luc. li. 9. Irreducemque uiam deserto limine carpit: hoc est: uiam a qua rediturus non est.

IRREDIVIVVS, a, um, contrarium rediuiuo, ut Irrediuiuus pons apud Catul. pro irreparabili, inquit Budæus. Catulli uerba hæc sunt Epigr. 17. ad Coloniam. Sed ueteris inepta Crura ponticuli, sub his totus irrediuiuus Ne supremus eat, cauaque in palude recumbat.

IRRELIGATVS, a, um, [*Sciolto,*] *ἄδετος*, idem quod solutus, & non ligatus. Oui. 1. de Arte: Vtque eras e somno tunica uelata recincta, nuda pedem, croceas irreligata comas.

IRRELIGIOSVS, a, um, [*Irreligioso,*] *ἀσεβής*, pietati, & religioni repugnans. Liu. libr. 5. ab urb. Saluo etiam tum discrimine diuinarum, humanarumque rerum, irreligiosum ratus, sacerdotes publicos sacraque pop. Rom. pedibus ire, ferrique se & suos in uehiculo conspici.

IRREMEABILIS, le, [*Donde non si puo tornare adietro,*] unde remeare nõ possit: ut, Error irremeabilis. Vir. 5. Ae. Ancipitemque Mille uiis habuisse dolum, qua signa sequendi Falleret indeprehensus, & irremeabilis error. Viæ irremeabiles. Sen. Hercul. furente.

IRREMEDIABILIS, le, [*Cui non si puo trouare rimedio,*] *ἀνίατος*, cui mederi, siue remedium adhibere non possumus. Pli. li. 20. ca. 7. E quibus dixisse non pudeat, si in defectu Lunæ, Solis ue congruat uis illa, irremediabilem fieri. Idem li. 15. cap. 13. Sed in uino pota irremediabilis existimatur.

IRREMVNERABILE, [*Che non si puo remunerare,*] *ἀνανταλλακτον*, qđ ob magnitudinem remunerari non potest, nec par pari rependi.

IRREPARABILIS, [*Che non si puo reparare,*] *ἀνεπανόρθωτος*, quod reparari & in integrum restitui non potest. Vir. 3. Geor. Sed fugit interea, fugit irreparabile tempus.

IRREPERTVS, a, um, [*Non ritrouato,*] non repertus. Hor. 3. Car. Qua tumidus rigat arua Nilus, Aurum irrepertum, & sic melius situm, Cũ terra celat. Id est nondum repertum.

IRREPO, is, p. p [*Zampicare,*] *παρεισέρπω*, passim & latenter more reptilium introeo. Cuius frequent. est Irrepto. Pli. li. 26 ca. 1. Non fuerat hæc lues apud maiores, patresque nostros, & primo Tiberij Cæsaris principatu medio irrepsit in Italiam. Cic. 3. de Ora. Irrepit in hominum mentes.

IRREPREHENSVS, [*Che non si puo riprendere,*] *ἀνέλεγκτος*, qui reprehẽdi iure non possit. Ouid. 5. Trist. Eleg. 15. Et tandem probitas irreprehensa fuit.

IRREQVIETVS, a, um, [*Che non ha quiete*] *ἄπαυστος*, quod nullam habet requiem. Mart. li. 4 Discurris tota uagus urbe, nec ulla cathedra est, Cui non mane feras irrequietus aue. Bella irrequieta. Oui. 2. Trist. Sors irrequieta. Oui. 2. Met.

IRRESECTVS, a, um, non resectus. Hor. Epod. 5. Hic irresectum sæua dente liuido Canidia rodens pollicem.

IRRESOLVTVS, a, um, quod nunquam remittitur. Oui. 1. de Põto, Eleg. 2. At semel intentus neruo leuis arcus equino, Vincula semper habens irresoluta manet.

IRRETIO, tis, [*Irretire,*] *σαγηνεύω*, dolo capio, & quasi reti quendam inuoluo. Ci. 4. Academ. Quid enim ad illum, qui te captare uult, utrum tacentem irretiat te, an loquentem? Irretire illecebris, allectare, & detinere, [*Lusingare,*] Ci. in Catil. Cui tu adolescentulo, quem corruptelarum illecebris irretisses, non ad audaciam ferrum, ad libidinem facem prætulisti?

IRRETITVS, [*Legato, preso,*] *σεσαγηνευμένος*, dicitur qui aliqua fraude uel blanditijs, aut dolo, quasi reti captus est. Cice. 5. de Fin. uidit Homerus probari fabulam non posse, si captiunculis tantus uir irretitus teneretur.

IRRETORTVS, a, um, [*Diritto,*] pro recto Hor. 1. Car. Ode 2. Quisquis ingentes oculo irretorto Spectat aceruos.

IRREVERENTER, [*Senza riuerenza,*] *ἀναιδῶς*, aduerb. sine reuerentia, & honore. Pli. epist. 38. Ceteri audaces, atque etiam magna ex parte adulescentuli obscuri, ad declamandum huc transeunt, tam irreuerenter & temere, ut mihi Attilius noster expresse dixisse uideatur, sic in foro pueros a centumuiralibus caussis auspicari, ut ab Homero in scholis.

IRREVERENTIA, æ, [*Poca riuerenza,*] *ἀναίδεια*, reuerentiæ contraria. Pli. epi. 92. Studiorum irreuerentia.

IRREVOCABILIS, le, [*Irreuocabile, che non si puo reuocare,*] quod non potest reuocari. Hor. 1. Epi 18. Et semel emissum uolat irreuocabile uerbum. Irreuocandus, a, um, idem: ut, Error irreuocandus apud Claudianum de bel. Get. Irreuocatus, a, um, non reuocatus. Ouid. 11. Metam. Sed enim irreuocatus ab acri Cæde lupus perstat dulcedine sanguinis asper.

IRREVOLVTVS, a, um, [*Non riuolto,*] contrarium reuoluto. Mar. lib. 11. Vadas, & redeas irreuolutus.

IRRIDEO, irrides, irrisi, sum, penult. prod Ex In, & Rideo, [*Beffare,*] *καταγελάω*, derideo, ludibrio habeo. Ter. in Heaut. Irrides in re tãta, neque me quicquam consilio adiuuas. Idem in Eunuc. Cœpit ad id alludere, Et me irridere, Cice. 2. de Nat. De. Etiam per iocũ deos irridens, cum cauea liberati pulli, &c. Irrisus, participium. Taci. lib. 4. Ad uana, & totiens irrisa resolutus. Irrisus, us, pen. pro. Tac. li. 2. Retinentes centuriones irrisu, & contumelijs, postremo uerberib. insectantur. Irrisui esse, [*Schernire,*] id est, ludibrio haberi. Pl. li. 22. cap 5. Imo uero plerisque ultro etiam irrisui sumus illa commentantes, ac friuoli operis arguimur.

IRRIDICVLE, [*Senza riso,*] aduerbium, infacete, ineleganter. Cæs. 1. Bel. Gal. Quod cum fieret, non irridicule quidam ex militibus decimæ legionis dixit, plusquam pollicitus esset, Cæsarem facere.

IRRIGATIO, onis, [*Inacquamento,*] uerbale, *ἀρδεία*, *ὀχετηγία*, actus irrigandi. Ci. 1. Offi. Adde ductus aquarum, deriuationes fluminum, agrorum irrigationes, moles appositas fluctibus, &c.

IRRIGO, pe. c. ex In, & Rigo, [*Inacquare, bagnare,*] *ἀρδεύω*, adaquo, humecto, quasi riuos in agrum deduco. Ci. 2. de Nat. Deo. Aegyptum Nilus irrigat. Idem 1. de Nat. Deo. Democriti fontibus Epicurus hortulos suos irrigauit.

IRRIGVVS, a, um, [*Che facilmente si puo adacquare,*] *κατάρρυτος*, qđ irrigatur, uel facile irrigari potest Cato ca. 1. de Re rust. Vinea est prima: si uino multo opus fiet, secundo loco hortus irriguus. Accipitur & quandoque in significatione actiua, ut, Aqua irrigua, quæ irrigat. Vir. li. 4. Geo. Irriguumque bibant uiolaria fontem.

IRRISIO, nis, [*Scherno, beffe,*] subsannatio. Cic. 1. Offic. Deforme etiam est de se ipso prædicare falsa præsertim, & cum irrisione audientium imitari militem gloriosum.

IRRISOR, ris, [*Beffatore,*] qui irridet. Sic in Parad. Veniant igitur isti irrisores huius orationis, ac sententiæ, & iam uel ipsi iudicent.

IRRITABILIS, le, [*Che facilmente si prouoca,*] quod facile irritatur. cuius contrarium placabilis. Hor. 2. Ep. 2. Genus irritabile uatum.

IRRITAMEN, inis, [*Stimolo,*] quo quis irritatur, & accenditur. Oui. 12. Metam. Haud secus exarsit, quam circo taurus aperto Cum sua terribili petit irritamina cornu. Irritamen amoris. Oui. 9. Met. Idem 13. Met. Magnas Adiecisset opes animi irritamen auari.

IRRITAMENTVM, ti, [*Prouocamento, Stimolo,*] quo quis irritatur, & accenditur. Ouid. lib. 1. Met. Effodiuntur opes: irritamenta malorum. Sic Irritamenta gulæ, dicuntur condimenta, quibus edendi auiditatem prouocamus.

IRRITATIO, onis, [*Instigatione,*] *παροξυσμὸς*, instigatio. Liu. 2. bel. Maced Et irritatio animorum ea prima fuit.

IRRITATVS, nomen ex participio. Gel. li. ult. ca. ult. Quo fit quorundã maledicorum hominum sæuitas & inuidentia irritatior.

IRRITO, as, pen. pro [*Prouocare, stimolare, instigare,*] *ἐρεθίζω*, frequentatiuum ab irruo per mutationem u, in i, euphoniæ causa. Est autem Irritare idem quod lacessere, prouocare, & ad iram incendere. Quæ significatio a canum more tracta uidetur, qui in lacessentem irruunt, uel, ut Donatus ait, restrictis dentibus r, litteram imitantur. Vir. lib 3. Aen. Irritatque uirum telis & uoce lacessit. Ci. in Ant. Irritari Antonium non oportuit. Oui. li. 2. Fast. Tum sicco primas irritat cortice flammas, id est suscitat. Ab eodem fonte manat & Prorito tas, pen. prod. Nam sicut irrito pro lacesso, ab irruo est, ita Prorito a Proruo: nec multum in significatione differunt. Nam Prorito idem est quod prouoco. Colu. lib. 2. Lini semen, nisi magnus

gnus est eius in ea regione, quam colis, prouentus, & pretium prorficat, ferendum non est. Hoc est, nisi pretium alliciat, & inuitet. Differunt autem prorito, & Irrito, quod illud & in bonam & in malam partem, uti Prouoco, capi potest: Irrito non nisi in malam. Irritatus a, um, participium. Gens irritata. Oui. 3. Metam. Voluptas irritata. Idem a. de Arte. Irritatus pro irato. Ter. in Phor. ita sum irritatus, animum ut nequeam ad cogitandum instituere.

IRRITVS, a, um, [*Vano,*] ἄκυρος, compositum ab In, & Ratus: idem quod non ratus. Terent. in Phorm. Quod dictum, indictum est: quod modo erat ratum, irritum. Labor irritus anni. Oui. 1. Met. Irritæ preces, id est, uanæ, futiles, & incassum fusæ. Plin. in Pan. Ac plerique irritis precibus surdas principis aures adstrepebant. Tela irrita. Virg. 4. Eclo. Verba irrita. Oui. 1. de Remed. amor. Interdum irritus idem est, [*Annullato,*] quod ad nihilum redactus. Virgil. 3. Eclog. Te duce, si qua manent sceleris uestigia nostri, Irrita perpetua soluent formidine terras. Ci. in Antonium. Antonius Irritum testamentum fecit.

IRROBORO, as, p. c. [*Diuenir forte,*] ἐνισχύομαι, inualesco, uires acquiro. Gell. li. 1. cap. 22. Irroborauit, inueterauitq; falsa atq; aliena uerbi significatio, quod dicitur, Hoc illi superest.

IRROGATIO, onis Ci. pro Rabi. Nam quid ego ad longam orationem comparem? quod est in eadem multæ irrogatione perscriptũ, hunc nec suæ, nec alienæ pudicitiæ pepercisse.

IRROGO, as, pen. cor. [*Dare, imporre,*] ἐπάγω, infero, infligo, impono, Plaut. in Capt. Qui consilium iniere, quo nos uictu & uita prohibeant. His diem dicam, irrogabo mulctam, ἐπιβαλῶ, ἐπιβαλλῶ, ut mihi cænas decem Meo arbitratu dent, cum cara annona sit. Plin. Non modo culpam omnem, sed etiam mulctam irrogauit. Ci. pro domo sua, Vetant leges sacratæ, uetant xij. tabulæ leges priuatis hominibus irrogari: id est enim priuilegium. Irrogare alicui mortem. Tacit. lib. 4. Sibimet irrogaret mortem, quam patri struxerat. Irrogatus, ta, tum, participium. Tacit. li. 13. Exiliumque accusatori irrogatum, & tabulæ exustæ sunt.

IRRORO, as, pen. pro. [*Bagnare,*] ἐπιδροσίζω, rore aspergo. Colum. lib. 12. cap. 22. Noctibus labrum operire conueniet, ne irroretur. Dicimus autem, Aquam irrorare agro: & Agrum irrorare aqua. Ouid. 1. Metam. Vbi libatos irrorauere liquores Vestibus. Virgil. 1. Geor. Sole nouo terras irroret Eous. Somnus irrorat quietem oculis. Sil. lib. 10.

IRRVBEO, es, p. cor. uel Irrubesco, is, [*Farsi rosso, arrossirsi,*] ἐρυθριάω, rubrum fieri, rubore suffundi. Sta. 9 Theb. Irrubuit cæli plaga sydere misto Occursuque sacro pariter iubar arsit utrinque. Ignis irrubuit meis uultibus, apud eundem lib. 5. Syl. pro eo quod est, suffudit uultus meos.

IRRVCTO, as, [*Ruttare,*] ἐρυγγάνω, est ructu afflare. Pl. Pseu. Quid tu, malum, ebrius mihi in os irructas.

IRRVGIO, gis, [*Rugere grandemente,*] ἐπιβρυχάομαι, ualde rugio.

IRRVGO, as, re, [*Far crespe,*] ῥυτιδοῦν, in rugas contrahere. Gel. lib. 12. c. 1. Ne æquor illud uentris irrugetur.

IRRVMARE, [*Lattare,*] θηλάζειν, antiquis honestum uerbum erat, idẽ significans quod lactare, quasi rumen, hoc est, mammam in os inserere. Postea tamen usus obtinuit, ut de obscœnissimo libidinis genere tantum diceretur, cum quis uirilia sua cuipiam præbet exugenda. Contra qui uirilia in os recipiunt, eaque ueluti papillas quasdam exugunt, Fellare dicuntur. Auctor Pria. Mandabo domino tamen salaci, Vt pro me uelit irrumare fures.

IRRVMPO, rumpis, [*Entrare con impeto, entrare uiolentemente,*] εἰσπίπτω, uiolenter, & cum impetu ingredior. Vir. 11. Aeneid. Portas irrumpere patentes. Et ferme semper in hac significatione hoc uerbo usũtur auctores. Cicer. contra Rul. Irrumpant in ærarium. Lactan. propriε sumpsit l. 6. pro penitus frango. [*Fracassare,*] Summum (inquit) inter se hominum uinculum est humanitas, quod qui irruperit, nefarius & patricida existimandus est.

IRRVO, is, rui, irrutum, pen. co. [*Assalire con furia,*] εἰσβάλλω, cum impetu aliquem aggredior, uel uiolenter me aliquo immitto. Cic. 2. de Fin. Et Equo admisso in medium Latinorum aciem irruat. Teren. in Adel. Fores effregit, atque in ædes irruit alienas.

IRRVPTIO, onis, [*Impeto, scorreria,*] εἰσβολή, impetus, incursio. Cicer. pro lege Manil. Nam cum hostium copiæ, non longe absunt, etiam si irruptio facta nulla sit, tamen pecora relinquuntur.

IRTIOLA, æ, genus uitis, Vmbriæ, Piceno, Meuanati agro peculiare, teste Pli. li. 14 cap. 3. Col. lib 3. cap. 2. Nam has nuper mihi cognitas, pergulanam dico, & irtiolam, sercolamque, non facile asseuerem, quo gradu habendæ sint.

IRVS, ἶρος, mendicus fuit Ithacensis, assecla procorum Penelopes, quẽ Vlysses domum reuersus pugno interfecit, ut est uidere apud Homerum 18. Odyss. Huius paupertas abijt in prouerbium, ut hominem extremæ inopiæ, Iro pauperiorem dicamus. Oui. Irus erit subito, qui modo Crœsus erat.

I ANTE S

Is, ea, id, eius, [*Questo, il medesimo, quello, colui, costui,*] ἐκεῖνος, οὗτος, pro nomen est, eandem habens significationem, quam ille aut Hic, eundemque in oratione situm obtinet. Et modo demonstratiue accipitur. Cic. lib. 2 Epi. Neque enim tu is es, qui, qui sis, nescias Idem pro P. Sylla neque enim una est ratio defensionis ea, quæ posita est in oratione. Modo relatiue. Idem Att. lib. 1. Venit mihi obuiam puer tuus, is mihi litteras abs te reddidit. Nonnunquam accipitur Is pro talis, uel eiusmodi [*Tale,*] Idem 2 lib Epist. Is enim tu uir es, & eum me esse cupio, ut &c. Cic. Att. lib. 3. Itaque ego is in illum sum, quem tu me esse uis.

IS, ἴς, urbs a Babylone itinere dierum octo distans, apud quam est Is fluuius, in Euphraten se exonerans, e quo bitumen ædificandis muris Babylonis subministrabatur. Auctor Herodotus lib. 1.

ISACA, siue (ut in quibusdam exemplaribus legitur) Isca, fluuius est in Meridionali latere Britanniæ insulæ. Ptol. li. 2. cap. 3.

ISAEVS, ἰσαῖος, cum æ, diphtongo, nomen rhetoris pariter & philosophi, quem Philostratus in Vitis sophistarum Assyrium fuisse tradit. Cuius hoc fuit inuentum, cuiusuis rei argumentum in breue contrahere compendium.

ISAGOGE, p. p. [*Introduttione,*] εἰσαγωγή, prima artis, scientiæ ve alicuius rudimenta, ad maiora altioraque uiam munientia. A Græco uerbo, εἰσάγω, quod significat instituo, & prima artis cuiuspiam elementa trado. Quidam ex nostris uerbum ex uerbo reddentes, introductionem appellarunt. Gel. li. 16. cap. 8. Cum disciplinas Dialecticas induci atque imbui uellemus, necesse fuit adire atque cognoscere, quas uocant dialectici, εἰσαγωγάς.

ISAGOGICON, [*Introduttorio,*] εἰσαγωγικόν, liber prima artis alicuius præcepta tradens, & ad interiora altiorave uiam quandam muniẽs. Quidam ex nostris introductorium uertunt uocabulo inter doctos non satis recepto.

ISANDER, ἴσανδρος, filius fuit Bellerophontis & Achimenes, qui cum esset ad bellum inter Lycios, & Solymos, contra Solymos pugnans occisus est.

ISAPIS, pen. pro. fluuius Flaminiæ, propinquus Cæsennæ, ut Strabo lib. 5. scribit. Luc. lib. 2. Crustumiumque rapax, & iunctus Isapis Isauro.

ISARA, pe. co. fluuius est Allobrogum non procul a Cemeno mõte in Rhodanum influens. Vide Pli. li. 3. ca. 4.

ISATTA, (quod hic pro maris Tirrheni insula corrupte legebatur) uide Ischia.

ISATIS, ἰσάτις, Græcis uocatur herba quam Latini Glastum appellãt. Eius, duo sunt genera: Isatis syluestris, folia habet lactucæ, sed maiora, caules prætenues, multifidos, quadantenus rubentes: in quorum cacuminibus folliculi multi dependent, quandam linguarum effigiem referentes, in quibus semen habet flore tenui & luteo. Satiua, folia habet plantagini similia, uerum pinguiora nigrioraque, caulemque duorum cubitorum altitudinem excedentem. Hanc trusatilibus molis pre(m)ũt, ut herbaceam saniem excludant: deinde a bacto liquore digerunt in magnos globos, quos in tabulatis in cinerem putrescere sinunt. Tolosates in Pastellum ab effigie pastillorum, in quos glomerantur, nominant.

ISAVRA, orum, ἴσαυρα, τά, urbs Isauriæ, quæ est Asiæ regio non procul a Tauro monte, Inter Lycaoniam & Ciliciam sita. Hanc urbem postea Claudius, deducta eo colonia, a nomine suo Claudiopolim appellauit, ut est auctor Ammianus.

ISAVRIA, ἰσαυρία, regio est Asiæ minoris, proxima Ciliciæ ad Taurũ montem, quam Publius Seruilius cognomento Isauricus subegit, & multas piratarum munitiones, quæ in ora maritima erant, ui cepit. Hæc Stra. li. 12. qui se Seruilium uidisse scribit. Fuisse autem traditur fortunæ adeo tenuis, ut publico funere fuerit elatus. Isauri populi Isauriani tenentes.

ISAVRVS, Flaminiæ fluuius est, qui accepto Isapi, non procul a Cęsenna in mare Adriaticum influit. Lucan. libr. 2. Crustumiumque rapax, & iunctus Isapis Isauro.

ISCHADES, ἰσχάδες, Græco nomine fici aridi appellantur, teste Polluce: nam συκα propriε de recentibus dicuntur.

ISCHAS, adis, ἰσχάς, raphani agrestis genus, quod Apion nonnulli, alij Agrioraphanum appellant. Auctor Pl.

ISCHAEMON, ἴσχαιμον, herba a Thracibus primum inuenta, qua ferunt sanguinem sisti, non aperta modo uena, uerum etiam præcisa. Serpit ẽ terra milio similis, folijs asperis & lanuginosis. Auctor Plin. li. 25. cap. 8.

ISCHIA, ἰσχία, insula est in maris Tyrrheni altera Oenatridum, e regione Veliæ sita, Auctor Pli. li. 3. cap. 7.

ISCHIA, ἰσχία, ossa duo sunt in posteriori hominis parte ossi sacro, in anteriori mutuo κατὰ σύμφυσιν, cohærentia. Latine Coxendices appellantur. Vtrunque horum grandi cauatum est acetabulo, in quo insertum femoris caput circumuoluitur.

ISCHIACHVS, siue Ischiadicus, ἰσχιαδικός, qui ischiade morbo laborat. Pl. li. 23. c. 1. Prodest stomacho, &c. uertigini, torminib. ischiadicis. Cato de Re ru. ca. 123. Vinum ad ischiacos sic facito, &c.

ISCHIAS, adis, ἰσχιάς, ἀδιάκαρθα, herba quædam radice Cyperi,

quæ

quæ commanducata dentium dolorem sedat. Alij Leucacantam uocant, alij Polygonaton. Pli. li. 25. ca. 16.

ISCHIAS, adis, [Sciatica.] ἰσχιάς, arthritidis species est apud Aeginetam coxendices (quæ ἰσχία, uocant Græci) præcipue infestans. Vulgo corrupto nomine Sciaticam uocant. Pli. li. 26. ca. 1. Bibitur propter Ischiada & stranguriam in uino.

ISCHOMACHE, es, ἰσχομάχη, uxor Pirithoi fuit, ex Atracia Thessaliæ regiuncula, alio nomine Hippodamia appellata, quam cum Centauri Pirithoo præripere conarentur, ingenti clade ab Hercule & Theseo profligati sunt. Proper. li. 2. Eleg. 4. Ischomache Lapithæ genus heroinę. Dicta Ischomache, παρὰ τὸ ἴσχειν τὴν μάχην, hoc est, a cohibenda pugna.

ISCHOPOLIS, ἰσχόπολις, urbs est Ponti Cappadocij, iuxta Corasuntē, teste Ptol. lib. 5 cap. 6.

ISCHURIA, ἰσχουρία, a Græcis dicitur urinæ suppressio, quæ octo modis fieri solet, inflammatione, duritia, sanguinis collectione, resolutione, lapidis procidentia, ulceratione & lithiasi.

ISIACI, ἰσιακοὶ, Isidis sacerdotes erant in Aegypto, qui uestibus tantum lineis quas illi λινοστολίας, appellabant, amiciebantur. A qua consuetudine emanauit scitum illud Plutarchi dictum, Οὔτε γὰρ φιλοσόφους πωγωνοτροφίαι, καὶ τριβωνοφορίαι, ποιοῦσι, οὔτε ἰσιακοὺς αἱ λινοστολίαι. Hoc est, Nam neque philosophos facit barba promissior, uestisque attrita, nec item Isiacos linei amictus. Habet autem hoc non inuenustam prouerbij speciem, Isiacum non facit linostolia, pro eo quod tritu uulgi prouerbio dicimus, Monachum non perfici cucullo.

ISIPHYLUS, ἰσίφυλος, pater fuit Protesilai, cuius meminit Ouid. in Epi. Laodamiæ ad Protesilaum. Vix socer Isiphylus, uix me grandæuus Acastus, Vix mater gelida mœsta refecit aqua.

ISIS, Isis, Isim, in accusatiuo, ἶσις, Inachi filia, Io prius dicta, cum a Ioue adamaretur, metu interuenientis Iunonis in Iuuencam fuit trāsmutata: appositoque a Iunone Argo centoculo custode, arctissime fuit obseruata. Tandem implorato Iouis auxilio, cum ad Nilum peruenisset, pristinam formam recepit, & ab Aegyptijs mutato nomine Isis dicta est: a quibus etiam numinis loco est habita. Lucan. lib. 6. Nos in templa tuam Romana recipimus Isin. Hoc etiam nomine dicta est insula in sinu Arabico. Scribit Suidas, Isim Iouem ea Argo Græciæ urbe rapuisse, & cum Iunonem timeret, mutasse nunc in bouem candidam, nunc in nigram, nunc in uiolaceam, cumque ea oberrantem in Aegyptum uenisse. Et Isiacus, a, um, denominatiuum ab Iside. Iuue. Sat. 3. Aut apud Isiacæ potius sacraria lenæ.

ISMARUS, pen. cor. gen. masc. ἴσμαρος, in plurali neutri, mons Thraciæ asper & incultus ex una parte, ex alia fertilis uinetis & oliuetis, quem Orpheus incoluit. Virg. 6. Eclog. Nec tantum Rhodope miratur, & Ismarus Orphea. Est item Ismarus, ἴσμαρος, Stephano. siue, ut apud Plin. legitur, Ismaron, Cyconum urbs in Thracia, a monte, ad quem sita erat, nomen habens. Vnde Ismarius, a, um, id est, Thracius.

ISMENA, ἰσμήνη, Oedipi filia: ut asseris Stat. 2. Theb. Cyrrhei cuiusdā iuuenis sponsa, qui ante nuptias a Tydeo occisus est.

ISMENIAS, ἰσμηνίας, nomen Thebani uiri optimi tibicinis Apuleius: Nescio, inquit, ut Ismenias tibijs caneret: ut Apelles, pingere, ut Lysippus, fingere. De hoc Plutar. in Pericle dicit: Cum audisset Antisthenes Ismeniam optimum esse tibicinem, respondit, Malus igitur uir est: nam si probus esset, tibicen non esset.

ISMENIUS, menia, menium, id est, Thebanus. Ismenides mulieres Thebanę.

ISMENUS, pen. pro. ἰσμηνὸς, fluuius Bœotiæ, non procul ab Aulide in Euripum Euboicum illabens. Dictus autem putatur Ismenus ab Ismeno Pelasgi filio. Stat. lib. 5. Theb. Horruit ingenti uenientem Ismenon aceruo.

ISOCINNAMON, ἰσοκίνναμον, frutex est præstantissimi odoris in ijsdē fere locis nascens, in quibus & cinnamū nascitur & casia. Dictum Isocinnamum quod cinnami pręstantiam adæquare uideatur. Alio nomine Daphnoidem appellant. Vide Pli. li. 12. ca. 20.

ISOCOLON, ἰσόκωλον, a Rhetoribus uocatur schema, quod Latinorum nonnulli compar appellarunt: cum scilicet periodus duobus aut pluribus sententijs breuibus, & inter se paribus exigitur. exemplum eius hoc affert Sipontinus, Nequaquam mihi res est cum eo qui neque finem habet cupiendi, neque modum statuit utendi. Nam & multum desiderare, egentis est signum: & nihil parcere egestatis est initium.

ISOCRATES, p. c. ἰσοκράτης, nomen maximi Oratoris Græci, cuius domus cunctæ Græciæ, quasi ludus quidam patuit, atque officina dicēdi. Hic fuit auditor Platonis, suauissimus orator, & in diuerso dicēdi genere nitidus, & comptus. Omnes dicendi ueneres sectatus est, inuentione facilis, honesti studiosus, in compositione diligens. Hic nonagesimo quarto anno ętatis eum librum composuit, qui Panathenaicus inscribitur. Centum & sex annos uixit. Ci. de Orat. Isocrates uerbis solutis numeros primus adiunxit.

ISODOMON, ἰσόδομον, uocabant genus structuræ in ædificijs, in quo coria omnia æqualis sunt crassitudinis. Nam ubi crassitudo est inæqualis, Pseudisodomon appellant. Pli. li. 36. cap. 22. Gręci e lapide duro ac silice æquo construunt, ueluti lateritios parietes: cum ita fecerint, Isodomon uocant genus structuræ. At cum inæquali crassitudine structa sunt, Pseudisodomon.

ISONOMIA, ἰσονομία, cum accentu in penultima, Latine Iuris æqualitas dicitur. Cicero. 1. de Natura. Summa uero uis infirmitatis magna ac diligenti contemplatione dignissima est, in qua intelligi necesse est eam esse naturam, ut omnia omnibus, paria paribus respondeant, hanc ἰσονομίαν, appellat Epicurus, id est æquabilem tributionem.

ISOPLEURON, ἰσόπλευρον, figura, cuius latera omnia sunt æqualia. Nā ἴσον, Græcis æquale sonat, & πλευρὰ latus.

ISOPYRON, ἰσόπυρον, herba, quam alioqui uocant phaseolum, quoniam eius folium, quod est aniso simile, in pampinum torquetur. Capitula sunt in summo caule tenuia, plena seminis melanthij. Pl. lib. 27. cap. 1.

ISOSTATES, ἰσοστάτης, æqualitatis recognitor. C. de Pond. & aur. ill. l. Quoties. Quoties de æqualitate solidorum orta fuerit contentio placet, quē sermo Græcus uocat Isostaten, pro sua fide & industria, ut neque fallat, neque fallatur, contentionem dirimere.

ISPALIS, ἴσπαλις, Ptolemæo, urbs clarissima Hispaniæ Bæticæ, non procul a freto Gaditano: a qua unus ex quatuor iuridicis Bæticæ conuenientibus Hispalensis a Plinio appellatur. Hodie ab Hispanis Sebilia dicitur.

ISPELLUM, ἴσπελλον, Vilumbrorum ciuitas, nō procul a Camertibus: cuius meminit Ptol. li. 3. ca. 1. Hodie Ispolum.

ISPORIS, ἰσπορὶς, olim uicus fuit ad Syrtim magnam, teste Ptol. li. 4. hodie ciuitas esse creditur ea, quæ Naym appellatur.

ISRAEL, ἰσραὴλ, interpretatur Vir uidens Deum: quod nomen diuinitus impositum fuit Iacob patriarchæ, a quo Israelitę, ἰσραηλῖται, pe. pr. qui de Israelis stirpe sunt oriundi. Hi prius Hebræi dicebantur. Sed postquam in duo regna populus Hebræorum diuisus est, tunc duæ tribus, quæ de stirpe Iuda reges habebant, Iudæorum nomen sortitæ sunt: reliquæ decem tribus, Israelis nomen tenuerunt.

ISSA, ἴσσα, insula in mari Adriatico, adiacens Dalmatiæ, ut tradit Ptolem. li. 2. cap. ult. in qua fuit non ignobilis ciuitas eiusdem nominis. Est item Issa catellæ nomen apud Mart. Epigram. 138. Issa est passere nequior Catulli.

ISSUS, ἰσσος, oppidum Ciliciæ nō procul ab Amano monte, circa quod Alexander Darium uicit, unde etiam pro Isso Nicopolim appellauit. Ab huius oppidi nomine propinquus sinus Issicus appellatur a Ptolemæo Tab. 4. Asiæ.

ISTE, ista, istud, genitiuo istius. pen. indifferente, [Questo, cotesto,] οὗτος, proprie dicitur de eo qui apud te est, aut de quo loqueris. Cic. Cœlio lib. 2. Putas ne unquam accidere posse, ut mihi uerba deessent, neque solum ista uestra oratoria, sed hęc etiam leuia nostratia. Isto, aduerbium ad locum, idem significans quod Illuc. Pli. Epist. 50. Destino enim si tamen officij ratio permiserit, excurrere isto. Istic, Istæc, Istoc pro Iste hic. Teren. in Heaut. Quid istuc quæso? qui istic mos est Clitipho? ita ne fieri oportet? Istuccine, pen. cor. pro istud ne. Terent. in Eunuc. Istuccine interminata sum hinc abiens tibi? Istiusmodi, pen. cor. nomen indeclinabile: hoc est, istius formæ & speciei: uel talis. Plau. in Most. Nihil Miror mihi clientes istiusmodi. Id est, tales.

ISTER, Istri, ἴστρος, fluuius est Europæ longe maximus, qui ortus in Iugis Arnobæ montis Germaniæ, ex aduerso Raurici Galliæ oppidi, multis intra Alpes millibus, ac per innumeras lapsus gentes, sexaginta auctus amnibus: in Pontum sex ostijs euoluitur. Alio nomine Danubius dicitur, præsertim a fonte usque ad cataractas, quæ sunt in montibus Daciæ non procul a Tauruno oppido. Nam inde deinceps Istri nomen assumit. Ouid. 5. de Ponto: ripæ uicina binominis Istri.

ISTIC, [Costi, in cotesto luogo,] αὐτοῦ, adner. est loci quietem uel motum significans eo in loco, in quo tu es. Cic. Vale. li. 1 Et ibi malis esse, ubi aliquo numero sis, quam istic, ubi solus sapere uideare.

ISTINC, aduerb. de loco. Ci. ad Att. li. 7. malis nostris tu prius audis, quam ego: istinc enim emanant.

ISTOC, aduerb pro ab isto loco. Ter. in Adel. Accede illuc Parmeno: Nimium istoc abijsti.

ISTAC, [Costà,] aduerbium per locum. Teren. in Heaut. Abi deambulatum. CL. deambulatum, quo? S. uah, quasi desit locus, Abi sane istac, istorsum quo uis.

ISTORSUM, aduersus eum locum, ubi tu es. Ter. in Phor. concede hinc a foribus paululum istursum sodes Sophrona.

ISTUC, pro istud. Cice. pro Quinct. Quo die uadimonium istuc factum esse dicis.

ISTHMIA, ἴσθμια, inter quatuor sacra certamina numerantur, quæ quinto quoque anno in Græcia celebrari solent, in honorem Neptuni instituta Theseo, (ut Plutarcho uidetur) aut certe in hono-

rem

rem Palæmonis: ut ex Archiæ poetæ Græco epigrammate colligitur: quod etiam hodie circunfertur. Huius certaminis uictores pinu coronabantur. De institutione horum ludorum sic scribit Plutarchus in uita Thesei: Theseus primus Neptuno certamẽ instituit, gloriatique est solitus, ob Herculem Ioui, ob se uero Isthmia Neptuno celebrari. Quod enim ibidem in Melicertæ honorem institutum est, noctu agebatur, initiandi magis, quam spectaculi speciem præferens. Hactenus ille. Dicta autem sunt Isthmia a Peloponnesi Isthmo, in cuius faucibus celebrabantur, non procul a Neptuni templo, quod illic erat in primis celebre.

ISTHMVS, Isthmi, ἰσθμὸς, est angustia illa intermedia inter peninsulã & continentem, & ueluti quædam ceruix, quæ a continente, uelut a corpore gracilescens, peninsulam cum continente, tanquam caput cum reliquo corpore connectit. Isthmo opponitur Porthmus, id est, fretum angustum inter duas continentes, quale est Fretum Gaditanum, exiguo interuallo Europam ab Africa diuidens. Isthmus omnium celeberrimus, est ille, quem & Corinthiacum & Achaicum uocamus, quinque tantum millium spatio Aegæũ mare ab Ionio submouens, angustoq; tramite Helladi Peloponnesum annectens. In huius Isthmi faucibus Corinthus olim sita fuit, totius Peloponnesi urbs clarissima.

ISTRI, orum, ἴστροι. Istriæ populi, a Colchis (ut putatur) oriundi. Luc. lib. 4 Deregit orta dies stantes in puppibus Istros.

ISTRIA, ἰστρία, Italiæ regio, post flexum Adriatici sinus, Illyrio conterminia, quæ in latitudine sexaginta passuum millia, in circuitu centum uiginti quinque millia complectitur a Phormione, nunc Tisano fluuio ad Banaticum sinum, in quo Arsia Amnis decurrens, Istriam ab Illyrio dirimit. Istrorum gentem, fama est originem a Colchis duxisse, missis ab Aeeta rege ad Argonautas persequendos, qui ut a Ponto intrauerunt Istrum, nec raptores inuenissent siue metu regis, siue tædio longæ nauigationis iuxta Aquileiam consederunt, Istrique ex amnis nomine, quo a mari concesserant, sunt appellati. In ea est Iustinopolis urbs, quam Iustinus Imperator extruxit: quæ nunc Caput Istriæ uocatur.

ISTROPOLIS, ἰστρόπολις. Thraciæ urbs, non procul ab hostijs Istri Milesiorum colonia. Auctor Pli. li. 4 ca. 11.

ISVRA, insula est sinus Arabici, apud Pli. li. 6. ca. 28.

I ANTE T

ITA, [*Si, cosi, à questo modo, in tal maniera,*] οὕτως, aduerbium est similitudinis, idem ualens quod Sic. Ci. in Verr. Est ita, ut dicitur, iudices. Cũ negatione idem fere ualet quod ualde. Cice. lib. 3. Epist. Cassius nõ ita multum sorore utitur. [*Tanto.*] Idem 2. de Fin. Accessit ne uincitur non ita probabili. Idem de Clar. Ora. ille non ita pridem abijt. Terent. in Andr. Non ita dissimili sunt oratione ac stylo. Quandoque optantis. Pacuuius: Ita te dij ament, ita tibi, pro uoto secundent omnis. Quandoque illatiua coniunctio est pro igitur. Cice. Ita nobilissima ciuitas Græciæ, & olim potentissima, sepulchrum cuius sui ignorasset, nisi ab homine Arpinate didicisset. Similiter quando componitur cum Que, semper est coniunctio caussalis, & habet accentum in prima syllaba, idemque significat, quod ergo uel igitur, [*Adunque.*] Si autem duæ partes sunt, habet accentum in penultima, & dicimus Itaque. Teren. in And. Imo ita uolo itaque postulo, ut fiat.

ITA, sane, [*certamente cosi.*] ναὶ πάνυγε, concedentis est particula cum affirmatione.

ITALIA, [*Italia.*] ἰταλία, Europæ regio, prius Hesperia dicta, ab Hespero Atlantis fratre, qui a fratre ex Africa pulsus, & Hispaniæ & Italiæ dedit nomen. Siue (ut Macrobius inquit) ab Hespero stella quod occasui subiecta sit. Dicta etiã fuit Oenotria uel a bonitate uini quod in Italia nascitur (nã Græci, οἶνον, uinum dicunt) uel ab Oenotrio Sabinorum rege. Postea Italia ab Italo Siculorum rege, qui agriculturam Italos docuit, & leges condidit, eamque partem, in qua postea Turnus regnauit, a suo nomine Italiam appellauit. Cic. de Orat. Referta quondam Italia Pythagoreorum fuit. Virg. lib 1. Aen. Est locus, Hesperiam Graij cognomine dicunt: Terra antiqua potens armis atque ubere glebæ, Oenotrij coluere uiri, nunc fama minores Italiam dixisse ducis de nomine gentem. Timæus, & Varro a bobus uocatam dixerunt, quoniam Tauri Græca ueteri lingua, Itali uocati sunt; a quorum multitudine & pulchritudine Italiam dixerunt Latium autem & Ausonia non totius Italiæ, sed partium quarundam sunt nomina. Latium enim est ea pars, Italiæ, quæ citeriori Tiberis ripæ adiacet, ubi hodie est Roma: Ausonia uero dicta fuit Italiæ regio maritima, inter eã agri Brutij partem, quæ Siciliæ obijcitur, & Salentinos intercepta unde etiam uicinum mare Ausonium appellatum fuit. Est autem omnis Italia in formam crucis inter Adriaticum, & Tuscum mare, a iugis Alpium dorsoque Apennini porrecta, se paulatim attollens usque ad fretum Siculum. In ultimo sui scinditur in duo cornua, quorum alterum Ionium spectat mare, alterum Siculum, in extremitate Rhegium oppidum habens. Eius longitudo, quæ ab Augusta prætoria, quæ in Alpino fine sita est, per Romam Capuamque porrigitur, usque ad oppidum Rhegium, Solino teste, decies centena & uiginti millia passuum continet: latitudo uero quadraginta decem, ubi maior latitudo: ubi uero minor, centum triginta sex, habetque umbilicum in agro Reatino. Olim tamen ex latere maris super Rubiconem fluuium pro finibus habuit. Diuiditur autem in sedecim regiones, scilicet Liguriam, Herruriam, Latium, Campaniam, Lucaniam, Calabriam, Apuliam, Samnium siue Aprutium, Picenum, Flaminiam, & Aemiliam, seu Romandiolam, Vmbriam, nunc ducatum Spoletanum, Galliam Cisalpinam, Venetiam, nunc Marcham Taruisanam, Iapidiam, & Carniam, nunc forum Iulium, & Istriam.

ITALICA, ἰταλικὴ, urbs Pelignorum, quæ alio nomine Corfinium dicitur, ut ait Strab. li. 4. Alia Hispaniæ Bæticæ, in conuentu Hispalensi, teste Pl. lib. 3. cap. 1. Patria Silij Italici, a qua & Adrianus Imperator ortum habuit.

ITALICENSES, ἰταλικήσιοι, dicti sunt populi ab Italica Hispaniæ Bæticę urbe.

ITALICVM, ἰταλικὸν, philosophiæ genus quoddam nuncupatum, ab ea parte Italiæ quę quõdam magna Gręcia dicta est, quod (ut docet August. li. 8 de ciu.) auctorem habuit Pythagoram Samium: a quo etiam ferunt ipsum Philosophiæ nomen exortum.

ITALICVS, a, um, [*Italiano.*] ἰταλικὸς, ut, Orę Italicæ. Oui. 15. Met. Graia quis Italicis auctor posuisset in oris Mœnia.

ITALVS, a, um, [*Italiano.*] ἰταλὸς, quod ex Italia est, ut, Gens Itala. Ci. de Ar. Itali ac Latini. Vir. 6. Aen. Qui maneant Itala de gente nepotes. Hor. 2. Car. 7. Dijs patrijs, Italoque cælo.

ITAQVE, [*Per la qual cosa.*] Ci. pro Clu. Itaque feci, &c.

ITEM, [*Similmente.*] ὁμοίως, aduerb. significat similiter, quasi iterum idem. Auctor Donatus, & Valla li. 2. cap. 31. Cice. de Orat. In re est item ridiculum.

ITER, [*Viaggio.*] πορεία, ὁδοιπορία, iteris secundum Priscia. & Itineris, ab antiquo nominatiuo, Itiner, quo ueteres usi sunt. Plaut in Mer. Ergo itiner meum exequi me fines? Genitiuus etiam Iteris, quamuis hodie non sit in usu, legitur tamen ablatiuus Itere apud Lucre. lib. 5. concussos itere, & labefactatos aere multo. Dictum iter ab eundo, cuius supinum est Itum, siue ab Ito frequentatiuo. Est autem Iter idem fere quod uia, uel Profectio ipsa, uel etiam nauigatio, ut apud Ter. Ain' tu tibi incommodum euenisse hoc iter? Iter facere, est ire, quod & Iter tenere dicimus. Virg. 3. Aene. Quove tenetis iter? Habere iter, idem quod iturum esse, ut, Iter habeo ad Cæsarem, id est, oportet me ire, uel iturus sum ad Cęsarem. At uiam facere, non est iter facere: sed locum, ubi non erat uia, Aperire: quod etiam dicimus Viam munire. Iter pro incœpto, & instituto, [*Impresa.*] Cic. ad Q. Frat li. 3. Quare neque ego impedire Ciceronis iter, atque illam disciplinam uolo: & ipse puer magis illo declamatorio genere duci & delectari uidetur: in quo quoniam ipsi quoque fuimus, patiamur illum ire nostris itineribus. Id est nostro dicendi genere.

ITERATIO, onis, [*Replicatione.*] ἀνάληψις, repetitio, resumptio. Cic. in Orat. Itemq; si quæ uerborum iterationes contentionem aliquam & clamorem requirent, erunt ab hac summissione orationis alienæ. Iteratio, arationis genus, qua ager secundo proscinditur, apud Pli. li. 18. ca. 20. Iteratio præterea secunda olearum pressura dicitur, apud Col. li. 12. c. 50. apud Gell. li. 3. ca. 18. legitur Iterare, [*Caminare.*] pro iter facere. Sed eos (inquit) Senatores, qui Magistratum curulem nondum acceperant, pedibus iterauisse in curiam. Quo tamen in loco omnino legendum puto Itauisse.

ITERO, ras, pen. cor. [*Rifare, replicare,*] ἀναλαμβάνω, repeto, resumo, quasi iterum aliquid ago. Liu. li. 1 ab urb. Resistere, atque iterare pugnam iubet. Iterare æquor, apud Horat. lib. 1. Car. Ode 7. pro iterum nauigare. Iteratu ridiculum. Plaut. Casin. Iterandum eadem ista mihi. Cic. ad Attic. lib. 14. Iterare campum, terram, agrum, pro iterum proscindere. Col. li. 2. ca. 4 Igitur uliginosi campi proscindi debent, post Idus mensis Aprilis, quo tempore cum arati fuerint diebus interpositis circa solstitium: quod est nonum, uel octauum Kalendas Iulias, iteratos esse oportebit: ac deinde circa Septembris Kalendas tertiatos. Idem, Colles pinguis soli, &c. Februario statim proscindendi sunt: deinde de Aprili medio usque in solstitium iterandi, tertiandique.

ITERVM, [*Va' altra uolta, di nuouo, ancora,*] αὖθις, αὖ, aduerbium idem ualens, quod rursus. Virgil. 4. Eclog. Atque iterum ad Troiam magnus mittetur Achilles. Interdum significat secundo. Cic. lib. 1. de Inuent. Primo quidem decipi incommodum est, iterum stultum, tertió turpe.

ITHACA, ἰθάκη, insula est in mari Ionio, ante Epirum, in qua regnauit Vlysses. Cic. lib. 1. de Ora. Ac si nos id (inquit) quod maxime debet, nostra patria delectat, cuius rei tanta est uis, ac tanta natura, ut Ithacam illam in asperrimis saxulis, tanquam nidulum, affixam, sapientissimus uir immortalitati anteponeret: quo amore tandem inflammati esse debemus in eiusmodi patriam, quæ una in omnibus terris domus est uirtutis, imperij, dignitatis? Hæc ille. Ab Ithaca,

ca, Vlysses Ithacus dicitur & Ithacensis. Vir. lib. 2. Aene. Hoc Ithacus uelit, hoc magno mercentur Atridæ. In Ithacha urbs est eiusdem nominis: item mons Neritos, νήριτος, a quo tota insula interdum est Neritos appellata, ut annotauit Seruius in illud Virg. 3. Ae. Iam medio apparet fluctu nemorosa Zacynthos Dulichiumq; Sameq;, & Neritos ardua saxis, &c.

ITHOME, Ἰθώμη, oppidum est in Phthiotide Thessaliæ regione, cuius meminit Hom. in Catalogo. Est & altera Ithome, in agro Messenaico, quam Lacedæmonij post decem annorum obsidionem in deditionem acceperunt: ut refert Thucydides li. 1. Sta. li. 4. Theb. Planaque Messene, montanaque nutrit Ithome.

ITIDEM, pen. cor. [*Similmente, parimente,*] παραπλησίως, similiter, eodem modo, quasi iterum idem. Teren. in Andr. Ibo ad eum, atque hæc eadem quæ dixi tibi, dicam itidem illi. Sueto. de August. Centuriones statione deserta, itidem ut manipulares, capitali animaduersione puniuit.

ITINERARIVM, [*Discrittione del uiaggio,*] ὁδοιπορικὸν, descriptio itineris, hoc est, commentarius earum rerum, quæ in itinere acciderunt.

ITINERONOR, raris, [*Far uiaggio,*] ὁδοιπορέω, iter facio. Vtitur hoc uerbo Apuleius & recentiores quidam. Alioqui apud classicos scriptores non temere occurrit.

ITIO, onis, [*L'andare, il partirsi,*] πορεία, profectio, actus eundi. Cicer. Att. De obuiam Itione faciam ut suades. Tere. in Phorm. Hæccine erant itiones crebræ, & mansiones diutinæ Lemni?

ITO, tas, [*Andar frequentemente,*] φοιτάω, frequenter adeo: unde proprie de pueris dicitur ludum adeuntibus. Sueto. de Cla. Rhetoribus. Maiores nostri, quę liberos suos discere, & quos in ludos itare uellent, instituerunt. Ci. Epi.

ITON, onis, Ἴτων, oppidum est in Phthiotide Thessalię regione, ex ea parte, qua Crocium campum Amphrysus fluuius irrigat.

ITONIA, Ἰτωνία, cognominata est Minerua, quod hoc in oppido eximium haberet templum, summoque cultu ueneraretur. Fuit & Itoniæ Mineruæ templum in Bœotia. Vide Stra. li. 9.

ITVRVM, Ἴτουρον, Vmbriæ oppidum est, non procul ab Ispello. Auctor Strab lib. 5.

ITVRABI, Ἰτουραῖοι, populi Syriæ Cœles in Arabiam uergẽtes, accolas, qui plana incolunt, perpetuis excursionibus infestantes, teste Pl. lib. 5. ca. 23. & Stra. li. 16. Hos arcu plurimum usos fuisse memoriæ traditur: unde Iturę arcus a Poetis maxime celebrabantur. Vir. 2. Geo. Ituræos taxi curuantur in arcus. Luc. li. 7. Ituræis cursus fuit inde sagittis. Ci. 5. Phil. Iturzi, barbari cum sagittis.

ITVS, us, [*Andata.*] πορεία. uerbale ab eo, idem significans, quod Itio uel profectio. Cic. Att. lib. 15. Quis porro noster itus, reditus, uultus, incessus inter istos?

ITVRISSA, Ἰτύρισσα, ciuitas est Hispanię citerioris in tractu Vasconum, cuius meminit Mela. li. 3. Ptol. li. 2. cap. 6.

ITYLVS, & Neis, filij fuerunt Zethi, ex Aedone coniuge: quorum Itylum mater noctu per errorem interfecit, putans eum esse Amalea Amphionis filium: inuidebat enim uxori Amphionis, eo quod ei sex essent filij masculi. Quæ cum errorem suũ cognouisset, optauit mori, sed deorũ commiseratione in Carduelẽ uersa, Itylum deflet.

ITYMONEVS, teste Hom. Hyperochi filius, uir in primis strenuus: qui in bello Pyliorum cum Elidensibus a Nestore iaculo est interfectus.

ITYPHALLI, ἰθύφαλλοι, dicti sunt in sacris Bacchi, qui Phallũ sequebantur muliebri ueste induti, & ad carminis phallici, siue Ityphallici numeros saltantes. Erat autem Phallus, teste Suida, membri uirilis effigies, quæ primum ex ficulneo ligno, postea uero ex aluta rubra fieri, quam sibi ita inter femina adaptabant, ut inde enata uideretur.

ITYS, Ἴτυς, Terei & Prognes filius fuit, qui (ut est in fabulis) a Progne matre discerptus, & patri epulandus appositus, in Phasianum mutatus est. Auctor Seruius apud Vir. in Sileno. Ouid. ad Liuiam: Deflet Threicium Daulias ales Itym. Vide Progne.

I ANTE V

IVBA, rex Mauritaniæ fuit, Pompeianarum partium constantissimus assertor, qui Curionem a Cæsare in Africam missum cum omnib. copijs deleuit. Victo uero Pompeio, cum Scipione copias coniunxit. commissoque prœlio superatus, cum nulla iam spes reliqua esset, magnifice epulatus, cum Petreio mutuis uulneribus concurrens fortissime cecidit. Plut. in uita Cæsaris. De iuba (inquit) rege, triumphauit. Eius filius iuba quoque nomine, puer admodum in eo deductus est triumpho fortunatissimam utique captiuitatem, qua effectum est ut ex barbaro inter doctissimos scriptores connumeretur.

IVBAS, arum, [*Crini,*] χαῖται, crines animalium a collo pendẽtes. Cęs. 1. Bel. Gal. Equorum iubis subleuari.

IVBAR, iubaris, pen. cor. [*Il splendor del Sole, o d'altra stella,*] σέλας, proprie est splendor solis, aliorumue siderum, iubarum quandam similitudinem referens. Virgil. 4. Aeneid. It portis iubare exorto delecta iuuentus, hoc est, exorto sole, uel solaribus radijs, non autem Lucifero, ut quidam interpretantur, quod ex eo quod præcedit facile potest intelligi. Vbi primos crastinus ortus Extulerit Titan, radijsq; retexerit orbem. Oui. 1. Fast. Et tremulum summa spargit in æde iubar. Et non tantum de Solis seu stellæ claritate dicitur, sed etiam de cuiuscunque rei splendore, ut auri, argenti, gemmarum aut similium rerum, [*Splendore,*] Vnde & ad maiestatem hominis transfertur. [*Che ha crini,*] Claud. Per fratria regale iubar.

IVBATVS, a, um, [*Che ha cresta,*] quod iubas habet. Vnde iubati, χαιτήεντες, leones dicuntur, qui iubas habent, ad differentiã eorum, qui iubas non habent, Iubati angues, idest cristati, & ceruicibus erecti. Plaut. in Amph. Deuolant angues iubati deorsum in impluuium duo. ad Her. Tanquam iubatus Draco.

IVBEO, iubes, iussi, iussum, [*Comandare.*] κελεύω, impero, præcipio, mando. Terent. in Eunu. Iubes ne? H Iubeo, cogo, atque impero. Cic. in Verr. Iubeo te sine cura esse. Quint. 9 Decla. Nam quamuis infestũ latronibus mare iussus intraui: neque dissimulauerim magnas fuisse caussas patri, cor hoc mihi imperaret. Interdum ponitur pro rogare, [*Pregare,*] Vir. lib. 2. Aen. Infandum regina iubes renouare dolorem. Interdum pro precari, optareque: ut iubeo te saluere, Iubes me bene sperare Ter. in An. Iubeo Chremetem saluere. Interdum pro decernere, [*Deliberare,*] ut populus iussit, id est decreuit. Inuenitur aliquando hoc uerbum cum accusatiuo. Luc. li. 2. Iamque secuturo iussurus classica Phœbo: hinc fit

IVSSVM, si, & iussus, us, ui, [*Commandamento.*] πρόσταγμα, id est mandatum. Plau. in Amph. Iouis iussu uenio. Idem in Cur. Postquam suo iusso profectus perueni in Cariam. Sisen. lib. 3. Tamen Tudertibus senatusconsulto & populi iussu dat ciuitatem. A Iussus componitur iniussus, us. Ter. in Hecy. Quamobrem incendor ira, te esse ausum facere iniussu meo.

IVBILATVS, [*Festa, allegrezza,*] est clamor rusticorum, Quiritatus urbanorum, ut ostendit Valla ex Varronis auctoritate.

IVBILO, as, pen. co. [*Giubilare, far festa.*] ἀγαλλιῶμαι, est rustica & incõdita uoce gaudium testari. Iubilare (inquit Festus) est rustica uoce inclamare. Augustinus uero sic: Iubilare proprie est, gaudium uerbis non posse explicare, & tamen uoce testari, quod corde conceptum est, & uerbis explicari non potest.

IVBILVM, li, [*Allegrezza.*] ἀγαλλίαμα, dicitur id gaudium quod exprimitur uoce, tamen uerbis non explicatur. Silius lib. 43. Et lætus scopulis audiuit iubila Cyclops.

IVCVNDE, [*Lietamente,*] aduerbium, suauiter, dulciter. Cic. 1. de Fini. Clamat Epicurus is, quem uos nimijs uoluptatibus esse deditum dicitis, non posse iucunde uiui, nisi sapienter, honeste, iusteque uiuatur. &c.

IVCVNDITAS, [*Diletto, letitia,*] ἡδύτης, amœnitas quædam ex qua nascitur uoluptas. Cic. ad Att. Nihil mihi unquam ex plurimis tuis iucunditatibus gratius accidisse, quam quod meam Tulliolam diligentissime coluisti.

IVCVNDOR, aris, [*Hauer piacere, riceuer dilettatione.*] ἡδύνομαι, uoluptate, & delectatione afficior. Lactant. lib. 4. Quotidie autem iucundabar ante faciem eius, cum lætaretur orbe perfecto, gaudio affici. Inuenitur etiam iucundo, das. August. li. 17. de Ciuit. Exaltasti dexteram, iucundasti omnes inimicos eius. Apud classicos neutrum facile inuenias.

IVCVNDVS, a, um, [*Soaue, dolce, dilettoso, caro.*] καταθύμιος, ἡδὺς, suauis, gratus, lætitiam, & uoluptatem afferens: a iuuando dictum teste Ci. 2. de Fin. Propterea quod quę iucunda sunt, mentem, & sensus iuuent. Vnde iucundæ litteræ, Iucunda oratio, Iucundus aspectus Ci. Att. Fuit mihi sæpe & laudis nostræ gratulatio tua iucunda, & timoris consolatio grata. Iucundus, & carus sæpe coniunguntur, ut apud Ci. li. 5. fam. ep. 2. & 3. & ep. 10. li. 3. & 8 l. 8.

IVDÆA, dææ, [*Giudea,*] Ἰουδαία, quæ & Palæstina dicitur, Syriæ regio est, a quo Iudaicus, ca, cum, pro Iudæus, a, um, sicut Hebraicus, Euboicus, pro Hebræo, Achæo, Eubœo. Iuu. Sat. 14. Iudaicum ius ediscunt. Diuiditur autem Iudæa in Galilęam, hoc est, in eam partem, quæ Syriæ iuncta est, & Petræam, hoc est, ulteriorem, quæ Arabiæ, & Aegypto proxima est, a ceteris Iudææ partibus Iordane amne discreta. Reliqua autem Iudæa diuiditur in Decem Thoparchias: quas uide apud Plin. li. 5. ca. 14. Dicta autem est Iudæa a Iuda filio Patriarchæ Iacob; cum antea diceretur terra Canaam. Vide interpretationes dictionum Biblicarum.

IVDÆI, Ἰουδαῖοι, qui & Hebræi, [*Giudei,*] a Iuda filio Iacob dicti sunt. Nam licet fuerint duodecim tribus, quæ a duodecim filijs Iacob descenderunt, a Iuda tamen primogenito omnes Iudæi sunt appellati: quia (ut August. inquit) de stirpe eius regnum ueniebat Iudæis. Prophetauerat enim Iacob dicens: Non deficiet princeps de Iuda, nec dux de femoribus eius, donec ueniat, qui promissus est. De tribu autem Iuda uenit Dominus noster Iesus Christus.

IVDÆVS, a, um, [*Giudeo,*] Ci. de Pro. Iudæi nationes natæ seruituti.

IVDAICVS, lapis, Ἰουδαϊκὸς λίθος, inde nomen accepit, quod in sola Iudæa nascatur. Candidus est figura glandis, lineis distinctus inter se æqualibus, uelut torno factis. Auctor Diosc. lib. 5. Retinet nomen in officinis.

IVDAICVM, aurum. Ci. pro Flacco.

IVDEX, cis, [*Giudice,*] κριτὴς, quasi ius dicens populo, siue quod iure disceptet. Iure autem disceptare, est iuste iudicare. Est itaque iudex, qui eu iurisdictione propria, aut sibi delegata, & commissa, ius habet caussas litigantium cognoscendi. Et qui ex propria iurisdictione illud habet, dicitur Iudex ordinarius. Qui uero ex delegata dicitur Delegatus, seu Extraordinarius, Cic. pro Sex. Ros. L. Cassius ille, quem populus R. uerissimum & sapientissimum iudicem putabat idem idem in caussis quærere solebat, cui bono fuisset. Iudex terum, pro æstimatore, [*Estimatore,*] Hor. 2. Ser. 7. At ipse subtilis ueterum iudex, & callidus audis. Cice. 3. de Fin. Quia te æquissimum habeo eorum studiorum, quæ mihi communia tecum sunt, æstimatorem & iudicem.

IVDICATVM, ti, substantiue: est (ut ait. Cic. 2. Io.) de quo iam aut sententia alicuius, ut aliquorum constitutum est. Idē pro Flac. Frater meus pro sua æquitate prudentiaque decreuit, ut si iudicatum negaret, in duplum iret.

IVDICATO, [*Consideratamente,*] aduerb. idem quod maturo iudicio, & non temere. Gel. li. 14. c. 1. An ita serio, iudicatoque pronunciaret.

IVDICATVS, us, ui, [*Giudicio,*] iudicandi facultas, uel officium iudicis. Ci. ad Atti. li. 12. De Cocceio & Libone quæ scribis, approbo: maxime quod de iudicatu meo responsum sit.

IVDICIALIS, & hoc iudiciale, [*Ciò che a giudicis s'appertiene,*] δικαστικός, quod ad iudicium pertinet: ut Iudiciale genus caussarum. Ci. 1. de Inuent. Iudiciale est, quod positum in iudicio, habet in se accusationem & defensionem, aut petitionem & recusationem. Iudiciales suppressiones. Cicero pro Cluentio. Iudicialis modestia, Idem ad Attic.

IVDICIARIVS, a, um, [*Che pertiene a giudice, ò a giudicio,*] δικαστικὸς, qđ ad iudicem, siue ad iudicium pertinet, ut, Controuersiæ iudiciariæ. Cic. 3. Verr. Vt finis aliquando iudiciariæ controuersiæ constitueretur. Ci. pro Cluē. Hic ille planus improbissimus, quæstu iudiciario pastus, &c. Idem in Pison. Ecquid uides, ecquid sentis, lege iudiciaria lata, quos posthac iudices simus habituri?

IVDICIVM, cij, [*Giudicio,*] κρίσις, est legitima disceptatio duorum, aut plurimum coram iudice. Cic. pro Quin. Rosc. Aliud est iudicium, aliud arbitrium: iudicium est pecuniæ certæ, arbitrium incertæ. Capitale iudicium. Quinct. lib. 4. cap. 1. Iudicium capitis. Cic. 1. Tuscul. Apud Iureconsultos uarijs modis dicitur Iudicium: sed illud in primis accipitur, quod pro ordinatione caussæ discutiendæ in iure fit coram iudice. Et est actus legitimus trium personarum scilicet iudicis, actoris, & rei. Quinct. lib. 7. cap. 5. Iudicium redditur, an reus caussa sit mortis. Accipitur etiam Iudicium pro existimatione, siue opinione alicuius, [*Opinione,*] Cic. de Clar. Orat. In itaque parietes aluit eam gloriam, quam nemo quidem, meo iudicio, est consecutus.

IVDICO, dicas, [*Giudicare,*] κρίνω, ius dico, iudicium exerceo, statuo, decerno: Cice. pro Flac. Itaque recuperatores contra illum rem minime dubiam prima actione iudicarunt. Cice. Attic. lib 6. Consulibus permissum erat, ut de Cæsaris actis cognoscerent, statuerent, iudicarent. Interdum idem est quod æstimare, & opinionem de re aliqua in animo concipere, [*Far giudicio,*] Cice. pro M. Marcello: Seruiti taque etiam in ijs iudicibus, qui multis post sæculis de te iudicabunt, & quidem haud scio, an incorruptius, quam nos. Cum accusatiuo personæ idem ualet quod condemnare: ut, Iudicare aliquem capitis. Terent. in Adelph. Hominem maximi pretij esse hodie te iudicaui animo meo. Cice. de Amicitia: Sed ne mihi uideris, non recte iudicas de Catone. Liu. libr. 6. ab urbe. Centurionem nobilem militaribus factis, iudicatum pecuniæ cum duci uidisset, medio foro accurrit. Iudicatum pecuniæ, [*Condannato,*] dixit pro eo quod est, Iudicatum, uel condemnatum actione pecuniæ Gell. lib. 20. cap. 1. Quantæque pecuniæ iudicati essent, prædicabatur. Huius composita sunt, Abiudico, Adiudico, Diiudico, Præiudico, de quibus suis locis. Iudicatum facere, [*Pagare la condannagione.*] est parere iudicato, & persoluere, quod iudex dependendum esse pronunciauit. Cicer. pro Flacc. Cum iudicatum non faceret, addictus Hermippo, & ab hoc ductus est. Iudicare quempiam creditori, est debitorem ei addicere, ita ut abduci possit, & uinciri. Plaut. Menæch. Nam ego ad Menæchmum, cui iam diu sum iudicatus, ultro eo, ut me uinciat. Iudicassit, pro iudicauerit antiquum. Cice. 3. de Leg. Cum magistratus iudicassit, interrogassitve, per populum multæ pœnæ certatio esto. Iudicatus, a, um, pat. Cic. 4. Verr. Atque ut aliquando de rebus ab ipso cognitis, iudicatisque & iudicijs datis dicere desistamus. Ne iudicatum sit, id est, Ne ualeat sententia apud Vlpianum de Ferijs.

IVERNIA, Ἰουερνία, Stephano, insula est in Septentrionali Oceano, tantum fere a Britannia distans, quantum Britannia ipsa distat a continente. Cæsar Hyberniam uocat, Mela Iuuernam: quo nomine etiam Iuuenalis eam appellat Saty. 2. Arma quid ultra Littora Iuuernæ promouimus, & modo captas Orcadas, & minima contentos nocte Britannos: etiam Ἰέρνην, nominat: quem uidetur sequutus Claudianus de quarto Honorij Consulatu: Scotorum cumulos fleuit glacialis Ierne. Vulgus Irlandiam uocat.

IVGALIS, & hoc iugale, [*Legame del matrimonio,*] σύζυγος, ut Iugale uinculum, copula matrimonij. Virgil. 5. Aeneid. Cui uincla iugalia curæ. Iura iugalia. Ouid 7. Meta. Esse metus cœpit, ne iura iugalia coniux Non bene seruasset. Lectus iugalis. Virgil. 4. Aeneid. Exuuiasque omneis, lectumq; iugalem, Quo perij superimponas. Tori iugales Sta. 3. Syl.

IVGALES, substantiue, [*Sotto a uno istesso giogo,*] ὁμόζυγες, dicuntur equi eidem iugo subacti. Virg 7. Aeneid. Absenti Aeneæ currum geminosque iugales.

IVGAMENTA, in ædificijs dicuntur fenestrarum structuræ, siue ex ligneæ fiunt, siue lapideæ: ita dictæ a iugi militaris similitudine. Solet enim iugum ita fieri, ut duabus perticis erectis tertia superimponeretur. Ad eundem etiam modum in fenestris duobus tribusve erectis postibus limen super iniectum quandam iugi speciem exhibet. Cato de Re rust. cap. 15. Iugamenta & antepagamenta, quæ opus sunt ex lapide indito.

IVGATINVS, Deus, dictus est, qui iugis præesse putabatur, ἐπιζύγιος, Sipontinus.

IVGARIVS, ij, [*Bifolco, aratore,*] βοώτης, bubulcus & auriga boum, siue arator, qui iuga ducit & regit. Colum. lib. 1. cap. 6. Lata bubilia esse oportebit, pedes decem, uel minimum nouem, quæ mensura & ad procumbendum pecori, & iugario ad circumeundum laxa ministeria præbeat.

IVGARIVS, uicus Romæ, dictus quia ibi Iunonis Iugæ ara erat, quam putabant matrimonia coniungere. Liuius, Iugarium Aequimelio, & Fortunæ templo uicinum statuit. Festus.

IVGATA, nitis, ἐπεζευγμένη, a Iugo, quod ad similitudinem militaris iugi fiebat, ut paulo post uidere licet in dictione iugum.

IVGATORIVS, a, um, [*De giogo,*] ὑποζυγιώδης, ut Iugatorius bos, qui iugo subditur. Varro de Re rust. cap. 5. Boni enim generis in Italia plerique Galli ad opus: Contra iugatorij Ligustici. Iugatus, a, um, [*Congiunta, legata.*] Cic. Tuscul. 3. omnes uirtutes inter se nexæ & iugatæ sunt.

IVGERATIM, κατὰ πλέθρα, per singula iugera. Col. li. 3. ca. 3. Vt primæ uineæ centenas amphoras iugeratim præberent.

IVGERE, dicuntur milui, cum uocem emittunt. Festus.

IVGERVM, ri, pen. corr. [*Campo, spatio di terra, che in un giorno si arar con un paio di buoi,*] πλέθρον, in singulari frequentius est secundæ declinationis, & in plurali sæpius per tertiam declinatur, Iugera, Iugerum, Iugeribus ab antiquo nominatiuo Iuger, uel iugus, a quo adhuc in usu sunt genitiuus Iugeris, & ablatiuus Iugere. Similiter a nominatiuo Iugerum legitur adhuc datiuus & ablatiuus pluralis Iugeris. Varro lib. 1. de Re rust. in Hispania ulteriore metiuntur iugis, in Campania uersibus, apud nos in agro Romano Latino iugeris. De genitiuo iugeris testimonium est apud Pomponium Melam: Sed ultra (inquit) quam causlē habet, euenit plus iugeris spatio sublimis. Ablatiuo Iugere usus est Tibullus, Et multo innumeram iugere pascat ouem. Est autem Iugerum mensura, quam Hieronymus Mathematicus ducentis pedibus continere scribit, Quinct. autem ducentis quadraginta pedibus in longitudinem, dimidij in latitudinem, a iugo dictum, teste Pli. li. 8. eo quod tantum fere spatij uno iugo boum in die arari possit. Varro lib. 1. cap. 10. Iugerum quod quadratos duos actus habeat. Actus quadratus, qui & latus pedes centum uiginti, & longus totidem; is modius, ac Mina Latine appellatur. Iugeri pars minima, dicitur Scrupulum, id est, decem pedes, & longitudine quadratum. Alij iugerum inde dictum putant, quod constet ex duobus actibus quadratis simul iunctis. Colum. libro. 5. ca. 2. loquens de actu quadrato: Hoc duplicatum facit iugerum & ab eo quod erat iunctum, nomen iugeri usurpauit. A iugerum fit compositum Semiiugerum quod continet dimidium iugeri, hoc est, centum & uiginti pedes in longitudinem, & sexaginta in latitudinem. Galli olim etiam uocauerunt Arepennium, ut testatur Col l. 5. c. 2. Ci. in Ant. Duo millia Iugerum.

IVGES, ὁμόζυγες, dicuntur eiusdem iugi pares: a quo iniuges boues, qui nunquam iugo adhibiti sunt, Coniuges, [*Consorte,*] ut & more Biiuges, siue Biiugi, Quadriiuges, Quadriiugi, equi bigas, uel quadrigas trahentes.

IVGIS, iuge, [*Continuo,*] διηνεκὴς, assiduus, continuus, quasi semper iugo affixus. Plau. Pseud. Nam is mihi thesaurus iugis in nostra est domo. Ci. 1. de Diuin. Qui cum uidisset exhaustam aquam de iugi puteo, terræmotus dixit instare.

IVGITER, [*Continouamente,*] aduerbium continue, διηνεκῶς. Plaut. in Mil. Venerem, amorem, amœnitatemq; accubans exerceo. Et quidē ædepol omneis mores ad uenustatem iugiter.

IVGLANS, [*Noce,*] κάρυον βασιλικὸν, est quæ per antonomasiam nux appellatur, & inter nuces primum locum obtinet: dicta quasi Iouis glans, teste Macrobio, ea forma compositionis, qua Iuppiter componitur ex nominatiuo antiquo Iouis & Pater, quasi Iouis Pater. Creditum est enim hoc nucis genus Ioui sacrum esse, eo quod hæc

arbor

arbor inter omnes nuces suauissimum ferat fructum. Cloatius, referente Macrobio, Diuglandem primo uocatam scribit, quasi, Διὸς βάλανον. postea detractione primæ litteræ, Iuglandem. Cice. 5. Tuscu. Instituitque ut candentibus iuglãdium putaminibus barbam sibi & capillum adurerent. Constat sane apud antiquissimos maximo in honore fuisse glandem, antequam mortales ad delicias se conuerterent, ut quæ sola simplicis uitæ atque innocuæ alimenta præbebat. Quapropter cum hunc fructum scilicet nucem, ueteres illi egregiũ existimarent, decorare eum digna appellatione uolentes, Iuglandẽ, quasi Iouis cibum nuncupauere. Hanc nucem ob excellentiã Græci basilicam appellant, quasi nucem regiam. Pli. Et iuglandes e Perside a regibus translatas, indicia sunt Græca nomina. Optima earum genera sunt quæ Persica atque Basilica uocant. Persica quidem intantum augentur, ut putamen rumpant, ideoque Mollusciæ nuces a putaminis mollitie uocitantur. Est & aliud nucis iuglandis genus, quæ Tarentina dicitur fragili putamine, & ita mollia, ut uix attrectata frangatur, & auium furto semper exposita. Vnde quidam Tarentum appellatum putant, quod nuces iuglandes, & pineas molles habeat, ac similiter oues. Tarentum autem Sabini uocant, quod nos dicimus molle. Ad quod alludens Hor. Molle Tarentum uocauit. Secundum inter nuces locum obtinet Pinea, exiles nucleos habens, quamuis totius corporis magnitudine alias superet. Hęc siluestris pinus dicitur, ad differentiam alterius, quæ urbana uocatur. Est & tertium genus eius quæ Pinus picea appellatur, quod piceæ potius quam pino similis sit: idcirco etiam Apinam uocant, quasi minime pinum. Nux hæc cutem uerius, quam putamen, adeo mollem habet, ut simul mandatur. Quartum genus Apinastrum uocant. Tertio loco numerantur Auellanę, quas antea Abellinas patrio nomine constat uocitatas, ab Abellino Campaniæ oppido, ubi abundant, ceteris minores: unde a Satyrico poeta Numæ nuces uocantur: Proprium arbori a nomen est Corylus. Eædem & Prænestinæ uocantur, quod his Prænestini abundẽt, uel quod a Pœnis obsessi hoc nucis genere famem tolerauerint. ut refert Macrob. lib. 3 Saturn. Et ponticæ, quod in Asiam, Græciamque primo e Põto uenere, inquit Pli. Hinc illud Papinij ex Hendecasyllab. quicquid nobile Ponticis nuceris. Dehinc sequitur amygdala nucleum habens dissimilem latitudine. Hæc & nux Græca uocatur, & Thasia, a Thaso insula Thraciæ adiacente, e regione Nessi fluuij, olim Aeria, & Aethria dicta: cuius populi Thasij uocantur. Postea nux castanea armata echinato calyce, quæ & Heracleotica. Sunt & castaneæ triangulari forma, quæ in aqua nascuntur, & coctiuæ uocantur.

IVGO, as, [*Congiungere.*] ζεύγνυμαι, coniungo: a iugo, quasi ad unum iugum allign. Colum. lib. 12. cap 39. Inter quaternos pedes figere, & perticis iugare. Cice. 2. Tuscul. Hoc quidem est commune uirtutum: omnes enim inter se nexæ & iugatæ sunt. Dicitur etiam de iis, qui maritali iugo, instar boum, colla subijciunt. Huius composita sunt, Abiugo, Adiugo, Coniugo, Deiugo, Subiugo: quæ omnia habent. p. c.

IVGOSVS, a, um, ἀκρώδης, qđ in iugũ acuitur, quod & Accliue dicimus.

IVGVLA, læ, ὠρίων, signum est cæleste, quod & Orion dicitur. de qua Varro: Iugula signum est, quod Accius appellat Oriona, cum ait: Citius Orion patefit. Huius signi caput dicitur ex tribus stellis, quas infra duæ claræ, quas appellant humeros: inter quas quod uidetur iugulum, unde Iugula dicta. Pla. in Amph. Neq; iugula, neque uesperugo, neque uergiliæ occidunt.

IVGVLATIO, iugulationis, [*Scannatione, uccisione,*] uerbale. Hir. 6. Bel. Hispan. Iugulatione oppidanorum facta.

IVGVLO, iugulas, [*Scannere,*] σφάττω, iugulum incido, interficio. Cice. 5. Tuscul. Nec grunnitum audiunt, cum iugulatur sus. Liu 4. Bel. Pun. Inter hæc abstractam penetralibus iugulant. Et non solum de gladio, sed etiam de morbo dicitur. Cels. lib. 3. Quartana neminem iugulat. Transfertur interdum ad inanimata. Mart. Scelus est iugulare Falernum. Iugulare hominem suis uerbis, hoc est, conuincere, [*Conuincere.*] Teren. in Eunu. Pulchre mehercle dictum, & sapienter papæ: Iugularas hominem. quid ille? Sic apud Cice. 7. in Verrem: Iugulari sua confessione. Iugulari suo gladio, suoque telo dicitur, qui suis ipsius dictis conuincitur, aut qui suo inuento, dolove capitur. denique in quem quocunque modo seu dictum, seu factum retorquetur, quod ab ipso profectum sit. Iugulare gladio plumbeo, hoc est, facile nulloque negocio aliquem conuincere seu reum peragere. Cice. Atti. lib. 1. Cum illum plumbeo gladio iugulatum tamen iri diceret.

IVGVLVS, li, pen. co. neutri generis Iugulum, [*Gola, strozza.*] σφαγὴ, ſere accipitur pro colli parte anteriore, in qua aspera arteria cernitur eminere. Periti tamen rei anatomicæ Iugulos appellant concauitates duas in summa thoracis parte sub clauibus sitas: quorum alterũ dextrum, alterum sinistrum iugulum nominant. Græce σφαγαὶ, dicũtur. Pli. lib. 11. Vni homini sunt duo iuguli, dextrum & sinistrum. Corn. Celsus lib. 8. A dextro iugulo si id factum est, ad alam sinistrã: a sinistro, ad dextram. Neutro genere usus est Cice. de Fato: Quod iugula canicula non haberet. Passim tamen (ut iam diximus) iugulus pro parte anteriore colli accipitur: qui locus quia maxime letalis est & penetrabilis, factum est ut Iugulare accipiatur pro quouis modo interficere: pro quo etiam Iugulum ferire frequenter legimus apud idoneos auctores. Dare iugulum, & Petere iugulum, [*Vita.*] Cice pro Mil. Quod si ita putasset, certe optabilius Miloni fuit dare iugulum P. Clodio, non semel ab illo, neque tum primum petitum: quam iugulari a uobis, quia se illi non iugulandum tradidisset. Ostentare iugulum pro capite alicuius, est uelle se obijcere periculo capitis pro uita alterius. Cice ad Attic. lib. 1. Me uero teste producto, credo te ex acclamatione Clodij aduocatorum audisse, quæ consurrectio iudicium facta sit, ut me etiam circumsteterint, ut aperte iugula sua pro meo capite P. Clodio ostentarint. Virgi. 10. Aeneid. Hæc loquitur, juguloque haud inscius accipit ensem. In agendis caussis iugulum petere, tunc dicitur orator quando quod est potentissimum, id inuadit, ac premit ualidissime aduersarium, uideturque illum iugulare argumentis, perinde ac uibrat a telis. Quinct. lib. 8. ca 6. Nam illa agendis caussis iam detrita Pedem conferre, & Iugulum petere, & Sanguinem mittere, inde sunt: nec offendit tamen.

IVGVM, iugi, [*Giogo, sommità de monti.*] κορυφὴ, δειρὰς, uertex siue cacumen montis. Virg. 5. Eclo. Dum iuga montis aper, fluuios dum piscis amabit. Est & ligneum instrumentum, quo iunguntur boues, & inuicem arctantur, ζυγὸς, ζεῦγος, Pli. lib. 8. cap. 16. de leonibus Iugo subdidit eos, primusque Romæ ad currum iunxit M. Antonius. Accipitur pro pari boum. Ci. 5. Verr. Quid, qui in singulis iugis arant qui ab opere ipsi non recedunt, &c. Per metaphoram etiam Iugum accipitur pro seruitute, onere, uel tyrannide, [*Seruitù, peso, tirannide.*] Cic. 1. Phil. Patriæ liberatores urbe carebant ea, cuius a ceruicibus iugum seruile deiecerant. Item id lignum quo textores telam eo inuoluunt. Oui. li. 6. Metam. Tela iugo iuncta est: stamen secernit arundo. Præterea Iugum dicebatur, sub quo ignominiæ gratia uicti hostes mittebantur. Nam fixis in terra duabus hastis, super eas ligabatur tertia: tunc uicti hostes discingebantur, & sub illa transire cogebantur inermes. Ci. 3. Offi. At Tit. Veturius & Sp. Posthumius, cũ iterum consules essent, quia cum male pugnatum apud Caudium esset, legionibus nostris sub iugum missis, pacem cum Samnitibus fecerant, dediti sunt his. Liu. li. 3. ab urb. Sed ut exprimatur tandem confessio, subactam, domitamque esse gentem, sub iugum abituros. Sub hoc Iugo Dictator Aequos misit. Hinc subiugare, ꝑ debellare, ac subijcere, [*Soggiogare, uincere,*] Item iugum in uinea dicitur, cum duabus aut pluribus perticis fixis aliæ super alias alligantur, in quibus uites coniunguntur, & quasi iugum, id est summitatem quandam faciunt, a quo uites ipsæ seu uineæ, Iugatæ dicuntur. Quòd si hastilibus in terra defixis, singulæ transuersę perticæ in unam tantum partem ordinis annectuntur, Vniiugæ uineæ dicuntur, & genus ipsum iugi, Canterium rustici uocant. Plin. lib. 16. ca. 37. Salices quædam in proceritatem magnam emittunt iugis uinearum perticas. Hinc Iugari uineæ, quæ in iugum constituuntur. Colum. Sequitur iam adminiculandæ, & iugandæ uineæ cura. Item iugum (ut Varro inquit lib. 1. de Re ru. cap. 10.) in Hispania ulteriore uocatur, quòd iũcti boues uno die exarare possunt, quod Romani uocant Iugerum. Dicitur etiam Iugum ferrum uel lignum, transuersum in libra, unde lances dependent, quod & Græci ζυγὸν, appellant. Rursus Iuga ζυγὰ, sunt tabulæ nauium, in quibus remiges sedent, quæ & transtra uocantur. Vir. 6. Aen. Inde alias animas, quæ per iuga longa sedebant, Deturbat, laxatque foros.

IVGVRTHA, filius fuit Manastabalis, fratris Micipsæ regis Numidarũ, quem Micipsa patruus moriẽs, hæredem regni sui constituit, una cũ duobus filijs suis adhuc impuberibus, Adherbale & Hyempsale, quos ille postea beneficiorum immemor, insidijs adortus interfecit, ut solus regnaret. Id ægre ferentes Romani bellum aduersus Iugurtham mouerunt. quod ducum inertia, perfidiaque præter omnium expectationem multos in annos est protractum: quo temporis interuallo uario sæpe euentu pugnatum est: donec misso in Numidiam Mario, Iugurtha fractis opibus suis ad Bocchum Mauritaniæ regem confugit: a quo proditus, Syllæque traditus, ad Marium perductus est, & ab eo Romam in triumpho ductus, tandemque in carcerem coniectus, animi dolore perijt. Prop. li. 3. Victor cum uictis pariter miscebitur Vmbris: Consule cum Mario capte Iugurtha sedes. Vide Salustium de bello Iugur.

IVLI, ἴουλοι, proprie dicuntur teneræ illæ lanugines, quæ in arboribus flores antecedunt, ut in ficu grossuli. Plin. lib. 16. cap. 19. Ferunt & auellanæ iulos compactili callo ad nihil utiles. Vnde per metaphoram dicuntur Iuli teneræ illæ lanugines, quæ in iuuenum genis primæ enascuntur. Hinc Seruius Ascanium Aeneæ filium Iulum cognominatum existimat, quod adhuc adolescens, cum primam cœpisset emittere lanuginem, Mezentium singulari certamine superarit, quanquam Virg non uno in loco etiam antequam in Italiam appelleret, Iulum fuisse cognominatum ostẽdit. Est item Iulus uermis multipes, & lanuginosus, arboribus passim adrepens.

IVLIA,

IVLEA, gens, ἰουλεία, εὔδαον, dicta est ab Iulo Ascanio, Aeneæ filio, siue ab Iulo, Iuli Ascanij filio, ut inquit Fest.

IVLIA, ἰουλία, Augusti Cæsaris filia fuit, uitæ incōtinentia, adulterijsq; in primis infamis. Hæc aliquando rogata, qui fieri posset, ut cū multis uiris sui copiam faceret, liberi tamen omnes Agrippæ similes nascerentur: Non mirum, inquit: neque enim uectorem fero, nisi plena naui. Rursusque interrogata, cur inter animalia sola mulier grauida, coitum expeterce, cum bestiæ omnes fœtæ marem non admitterent: Nimirum, inquit, bestiæ sunt.

IVLIA, ἰουλία, urbium multarum nomen est, in gratiam C. Iulij Dictatoris impositum. Est enim Iulia Norici oppidum, apud Plin. lib. 4. cap. 14 Iulia Fidentia. Hispaniç oppidum, inter Bætim amnem, & Oceanum situm. Plin. lib. 3. cap. 1. Iulia caritas, eiusdem Bæticæ oppidum, in conuentu Astigitano. Plin. Ibidem. Iulia fama oppidum in eadem Bætica, qua Lusitaniæ proxima est. Plin. ibidem. Iulia uirtus, eiusdem Bæticæ oppidum est, in conuentu Astigitano, apud eundem lib. 3. cap. 1. Iulia concordia, eiusdem Bæticæ oppidum, ibidem apud Plinium. Iulia contributa, Iulia restituta, eiusdem Bæticæ oppida, apud Plin. loco iam citato. Iulia felicitas, Lusitaniæ oppidum, notiore nomine Olyssippo appellatum. Pli. lib. 4. cap. 22.

IVLIANVS, Lege Iulius Cæsar.

IVLIANVS, ἰουλιανός, Imperatoris Romani nomen, qui cum Christo nomen dedisset, factus Imperator ab eo desciuit, unde & Apostatæ cognomen apud Christianos inuenit.

IVLIAS, adis, ἰουλιάς, Iudææ oppidum, ad latus exortiuum Genesaræ lacus. Pli. lib. 5. cap. 15.

IVLIOBONA, oppidum est Calletum, in Gallia Lugdunensi, non procul a Lexouijs & Venellis. Ptol. lib. 2. ca 8.

IVLIOBRICA, ἰουλιόβριγα, Cantabrorum oppidum est, in tractu Tarraconensis Hispaniæ. Pli. li. 4. c. 20. & 3. Ptol. li. 3. c. 6.

IVLIOMAGVS, ἰουλιόμαγος, Andium oppidum, in Gallia Lugdunensi. Ptol. lib. 7. cap. 8.

IVLIOPOLIS, ἰουλιόπολις, Mysiæ oppidum, alio nomine γορδίου κώμη, appellatum. Pli. lib 5. ca. 32.

IVLIS, dis, ἰουλίς, Ceæ insulæ oppidum, Simonidis Meliei patria. Pl. li. 4. c. 12. Est & Iulis piscis nomen, cuius ius præcipuum purgandæ aluī facultatem habet. Pli. lib. 32. ca. 9 Optimum ius e scorpionibus, & Iulidæ, & saxatilibus, nec nimis refipientibus.

IVLIVM, sextilis mum, Iulium forum, Iulium castrum, Hispaniæ Bæticæ oppida sunt, apud Plin. lib. 3. cap. 1.

IVLIVS, [Luglio.] mensis, μεταγειτνιών, dictus est quintus a Martio, in honorem Iulij Cæsaris, propterea quod eo mense ad quartum Idus Quintiles fuerit natus: Antea enim Quintilis dicebatur. Vide Macrob. lib. 1. Saturn. 12. Nimis itaque pueriliter labuntur, qui Cæsarem a mense Iulium dictum putant, cum constet omnium scriptorum testimonio Iuliorum familiam ab Iulo Ascanio Aeneæ filio nomen traxisse. Virgil. 1. Aene. Iulius, a magno demissum nomen Iulo. Lucan. lib. 9. Gentis Iulææ uestris clarissimus aris Dat pia tura nepos.

IVLIVS Cæsar, omnium Romanorum Imperatorum clarissimus fuit, quemque unum ex Romanis habemus, quem Alexandro Macedoni non modo conferre, uerum etiam iure possumus præponere. Eius laudes & res gestas paucis perstrictas, uide apud Plin. lib. 7. cap. 25. Iuliorum autem nomen, ab Iulo Ascanio Aeneæ filio tractum putatur: quod & ipsum ostendit Virg. lib. 1. Aeneid. cum ait: Nascetur pulchra Troianus origine Cæsar, Imperium Oceano, famam qui terminet astris Iulius, a magno demissum nomen Iulo. A Iulius fit denominatiuum Iulianus, na, num. Vnde Iuliani milites appellantur a Suetonio ueterani milites, quorum opera usus erat Iulius Cæsar. Item Fasti Iuliani, a Iulio Cæsare confecti. Similiter Vectigalia Iuliana, a Iulio Imposita & exacta, apud Cicetonem 13. Anton.

IVLIVM Carnicum. Ptol. li. 2. ca. 14. urbs est Inter Italiam & Noricū, in ditione Ducum Austriæ. Vulgo Goritia.

IVMENTVM, ti, [Giumento.] κτῆνος, a iuuando, id est, operam præbēdo, cuius appellatione continentur animalia, quæ uel sarcinas gerunt, uel currus trahunt, uel terram excolunt, ut equi, muli, asini, cameli, boues. Cice. Att. Quæ arma superabunt, ea Brundusium iumentis deportate. Col. in Præfa. lib. 6. cap. 3. Nec tamen ulla regio est, in qua modo frumenta gignantur, quæ non, ut hominum, ita iumentorum adiumento iuuetur. Vnde etiam iumenta nomen a re traxere, quod nostrum laborem uel onera subuectando, uel arando iuuarent. Plin. lib. 8 cap. 8. de camelis: Omnes autem iumentorum in ijs terris dorso funguntur. Columella fere iumenti nomine intelligit equos, non autem boues, ut lib. 1. cap. 6. Nec altius edita esse præsepia conuenit, quam ut bos aut iumentum sine incommodo stans uesci possit. Idem lib. 6. cap. 19. Machina fabricanda, qua clausa iumenta, bouesque curentur. Est & iumentum uehiculi genus, ζεῦγος, quod adiunctis pecoribus trahebatur, quod a iungendo quidam dictum existimant. Gell. lib. 10. cap. 2. Iumentum non id solum significat, quod nunc dicitur, sed uectabulum etiam, quod adiunctis pecoribus trahebatur. Veteres enim nostri iumentum a iungendo dixerunt.

IVNCETVM, ti, [Luogo doue sono molti giunchi.] σχοινών, locus iunceis consitus. Var. 1. de Re rust. c. 7. Primum genus quod dixi, maxime quærit salicta, secundum arundineta, tertium iunceta.

IVNCINVS, [Da giunchi.] adiectiuum, ex iunco factum. Pli. li. 2 5 c. 7. & Sic Rhodium e rosis, Iuncinum e iunco.

IVNCOSVS, a, um, [Pieno di giunchi.] σχοινώδης, iuncis plenum. Plin. lib. 18. cap. 6. Iuncosus ager uerti pala debet. Littora iuncosa. Ouid. lib. 7. Metam.

IVNCTIM, aduer. [Congiuntamente.] ἀδιαλείπτως, sine interuallo. Sueto. Magistratus & maturius inchoauit, & pene iunctim percurrit.

IVNCTIO, onis, [Congiuntione.] σύζευξις, idem quod coniunctio. Ci. 1. Tusc. Est enim interitus quasi discessus, & secretio earum partium, quæ ante iunctione aliqua tenebantur.

IVNCTVRA, æ, [Giuntura, congiuntura.] σύζευξις, idem quod cōiunctio. Col. lib. & c. 1. Hoc enim genus iuncturæ maxime probatum est. Genuum iunctura. Oui. 2. Met. Iunctura uerborum, id est compositio. Quin. lib. 9. cap. 4.

IVNCVLVS, σχοινίον, diminutiuum a Iuncus. Iunculos item uocabant cibi genus ex opere dulciario, qui ad similitudinem iunceorum figuratus erat, quales hodie opere pistorio uenales conspiciuntur. Vel dicitur opus lactatium, siue coagulatum, instar metæ formatum, iuncis inclusum, quæ meta lactis a Martiale dicitur. Vulgus [Giuncata,] a iuncis nominat.

IVNCVS, ci, [Giunco.] σχοῖνος, σχοῖνος, a iungendo, quoniam usus eius ad iuncturas utilis est. Iuncorum autem multæ sunt species, de quibus uide Pli. li. 21. cap. 18. Molli iunco detexere aliquid. Vir. 3. Ecl. Palustres iunci. Ouid. 8. Metamor. Limosus Iuncus. Vir. 1. Eclog. Tibul. lib. 2. Ele. 3. Et fiscella leuis detexta est uimine iunci. Hinc fit Iunceus, a, um, [Di giunco.] quod est ex iunco ut Iuncea cratis. Plin. li. 21. ca. 14. Et apud Colu. li. 12. ca. 6. Iuncea sporta. Per translationem Virgo iuncea, id est, tenuis, gracilis, & tenera, in modum iunci. Ter. in Eunu. Deducunt cibum, Tametsi bona est natura, reddunt curatura iunceas.

IVNCVS odoratus, σχοῖνος ἀρωματικός, a rosæ odore, quem spirat, nomen accepit. Scapo est exili, rubente, flore copioso, uinoso sapore, linguam mordeans. Præstantissimus nascitur in Nabathæa, proximus in Arabia, deterior in Africa. Vide Pli. li. 21. cap. 22.

IVNOANNI, uide Ingauni.

IVNGO, gis, iunxi, iunctum, [Giungere, congiungere.] ζεύγνυμι, connecto, compono, quasi in unum ago. Plin. lib. 11. cap. trigesimosecundo. Ceruix articulorum nodis iungitur. Sapientia iuncta eloquentiæ. Cice. de Clar. Orato. Virgil. 8. Aeneid. Queis neque mos, neque cultus erat nec iungere tauros, Aut componere opes norant, aut parcere parto. Iunctus, participium: Amor legitimo fœdere iunctus. Ouid. 2. Trist. Eleg. 7. Puella iuncta matrimonio. Liu. lib. 10. Bel. Pun. Huius composita sunt Abiungo, Adiungo, Coniungo, Disiungo, Deiungo, quod est separo. Plaut. in Asin. Ne nos deiunge amantes, Iniungo, Interiungo, Subiungo, & Seiungo. Iungere, simpliciter positum, quandoque significat, ad currum, aut ad plaustrum adiungere. Ouid. 11. Iungere equos Titan uelocibus imperat horis.

IVNICIS, p. p. [Manzuole, torelle.] δαμάλεις, teneræ ætatis boues fœminæ, quæ iam cessarunt uitulæ esse, necdum tamen ad summam magni udinem peruenerunt. Dictæ quasi iuuencæ a iuniore ætate. Persius Sat. 3. Tot tibi cum in flamma iunicum omenta liquescant. Nominatiuus singularis est Iunix. Plautus in Mili. Quam mox ad stabulum iunix recipiat se de pabulo. Mares autem in eadem ætate Iuuenci, μόσχοι, appellantur.

IVNICVLVS, palmes uetus in magnam longitudinem, & ad quartum usque pedamentum porrectus, quod alio nomine Draconem uocāt, ad masculeta conficienda idoneum. Pli. lib. 17. cap. 25. Nec ueteres placet palmitem in longum, & ad quartum usque pedamentum emitti, quod alij, Dracones, alij Iuniculos uocant, ut faciant, quæ masculeta appellant.

IVNIPERVS, ri, pen. co. [Ginebro.] ἄρκευθος, arbuscula, quæ in locis arenosis frequens nascitur, pro folijs spinas habens perpetuo uirentes: unde & topiario operi idonea est: materiamque habet cariei non obnoxiam. Vide Pli. lib 8. cap. 25.

IVNIOR, oris, [Piu giouine.] νεώτερος, comparatiuum est a Iuuenis, siue (ut Cornuto placet) ab antiquo nomine Iunis. Hor. 2. Epist. 1. Qui uel mense breui, uel toto est Iunior anno. Cic. de Vni. Dij, ucita dicam, Iuniores.

IVNIVS, mensis, [Giugno.] ἰούνιος, σκιροφοριών, a Iunone putatur dictus quem Iunonialem, & Iunonium dicebant. Sed postea detritis quibusdam litteris, ex Iunonio Iunius est dictus. Sunt qui putant a Iunio Bruto dictum Iunium, qui primus Romæ factus est consul, quod hoc mense scilicet Kalendis Iunijs, pulso Tarquinio, sacrum Carneæ Deæ in Cælio monte uoti reus fecerit. Alij a iunioribus

tibus deriuā, sicut Maium a maioribus. Oui. l. 6. Fasto Sic statuit, mensesq; nota secreuit eadē. Iunius est iuuenū: qui fuit ante senū.

Ivno, [*Giunone,*] ἥρα, Saturni filia fuit, & (ut fabulantur Poetæ) Iouis & soror, & coniux. Physici interpretantur per Iunonem intelligi aerem: Idcirco autem Iouis coniugem, & sororem putari, quod summa sit aeris cum æthere similitudo. Ci. 2. de Natu. Deor. Aer, ut Stoici disputant, interiectus inter mare & cælum, Iunonis nomine consecratur, quæ est soror & coniux Iouis, quod similitudo est ætheris, & cum eo summa coniunctio. Effœminarunt autem eum, Iunoniq; tribuerunt, quod nihil est eo mollius. Et paulo post. Sed Iunonem a iuuando credo nominatam. Iunonis multa sunt nomina. Est enim Curetis, quæ utitur curru & hasta. Virg. 1. Aen. Hic illius arma, Hic currus fuit. Est & Lucina, quæ partubus præest. Ter. in And. Iuno Lucina fer opem. Est regina. Vir. 1. Aen. Ast ego quæ diuū incedo regina. Et quia præest nubentibus, Pronuba dicitur. Idem 4. Aen. Et pronuba Iuno.

Ivnonia, ἡραία, duarum insularum nomen est inter fortunatas, quarum altera Iunonia maior, altera Iunonia minor appellatur: ut ex Iubæ sententia refert Pli. li. 6. ca. 32.

Ivnonicolae, colentes Iunonem. Oui. 6. Fast.

Ivnonigena, æ, [*Vulcano,*] Vulcanus dī, Iunonis filius. Ouid. 4. Meta.

Ivnonivs, iunonia, iunonium, ut, Auis iunonia, [*Pauone*] pauo, Oui. 2. de Arte. Laudatas ostendit auis Iunonia pennas. Iunonius mensis, [*Giugno*] id est Iunius. Oui. 6. Fast. Iunonis puer, dicitur Augustus a Ci. ad Octauium. Templa Iunonia. Oui. 2. Trist.

Ivppiter, Iuppiteris, uel eris, [*Gioue,*] Ζεύς, secundū Priscianū nō Iouis, qui genitiuus est non a Iuppiter, sed a nominatiuo Iouis. Nā a principio Iouis appellatus est a iuuādo: postea adiecto altero uocabulo dictus est Iuppiter, quasi Iouis pater: sicut Liber pater, & Dis pater dicere solemus. E cōtrario ueteres Veiouē appellarunt Deū, cui dēpraeesset iuuādi facultas. Celebrabāt. n. quosdā Deos, ut prodessent, quosdā, ne obessent, placabāt: Fabulātur aūt poetæ Iouē Opis, & Saturni filiū fuisse, in Creta insula eodē cū Iunone partu editū, & in Ida mōte a Curetibus educatum: adq; clā patre, qui ex pactione cū Titano fratre suo, filios suos omnes deuorabat. Cū autē in uirū adoleuisset, cogouissetq; etiā tūc patrē uitæ suæ insidiari, regno eū pepulit, mundiq; imperiū cū fratrib. Neptuno, & Plutone sorte diuisit: at Ioui quidē cæli & terræ, Neptuno maris, Plutoni inferorū imperiū obtigit. Iunonē deinde sororē suam uxorē duxit, quæ ei Vulcanum peperit. Ci. 3. de Na. Deo. tres enumerat Ioues, cuius hæc uerba sunt. Principio Ioues tres numerāt ij, qui Theologi nominantur. ex quibus primum & secundū natos in Arcadia, alterum patre Aethere: ex quo etiam Proserpinā natam ferunt, & Liberum: alterum patre cælo qui genuisse Mineruā dicitur, quam principem & inuentricem belli ferunt. Tertiū Cretensem, Saturni filium, cuius in illa insula sepulcrum ostenditur. Hæc Cicero. Physici interpretātur, Iouem esse elementum ignis, dictumq; Iouem putant a iuuando, eo quod nulla sit res, quæ sic omnia foueat, quemadmodum calor. A poetis dicitur Diuum atque hominum rex, a maioribus autem Optimus maximus. Et quidem ante Optimus, id est, beneficentissimus, quā Maximus, quia maius, certeq; gratius, prodesse omnibus, quam opes magnas habere. Cicero contra Clodium pro domo sua: Quo circa te Capitoline, quem propter beneficia pop. Rom. Optimum, propter uim Maximum appellauit. In carmine fere geminamus p. eo quod a iuuando putatur deriuari, cuius prima syllaba corripitur. Ponitur quandoque pro aere, [*Aere,*] Hor. 1. Ode. 1. Manet sub Ioue frigido Venator teneræ, coniugis immemor. Iuuenalis: Fremeret sæua cum grādine uernus Iuppiter. Vnde & sub dio dicimus, id est, sub aere. Nam Δία Iouem uocant Græci, quem omnia esse uoluerunt. Accipitur & pro pluuia, [*Pioggia,*] Vir. l. 2. Geo. Et iam maturis metuendus Iuppiter uuis. Est & Iuppiter nomē stellæ illius salutaris, quæ in ordine secunda est. Aliquando per Iouem intelligimus ipsum unum duorum superiorum elementorum, quæ actiua est, dum agit in hæc duo inferiora ad generationem, & corruptionem.

Ivra, mons est Galliæ Sequanos ab Heluetijs diuidens, auctore Cæsare in Commentarijs. Sunt qui putent eum esse, quem Galli sua lingua uocant, Lemont des faucilles.

Ivramentvm, ti, [*Giuramento,*] ὅρκος, sacramentum, iusiurandum, hoc est, affirmatio, uel negatio rei alicuius sacræ attestatione firmata. Sene. li. 2. de Clem. O uocem in concionem omnium mortalium mittendam, in cuius uerba principes regesq; iuramentum faciant, hoc est, in cuius uerba reges, & principes iurent.

Ivrandvm, di, [*Giuramento,*] ὅρκος, idem quod iusiurandum. Plaut. in Cist. Verum aut metuo, ne iurandum nostrum quispiam culpitet.

Ivratvs, [*Che ha giurato,*] ὀμόσας, aliquando actiue accipitur pro eo, qui iurauit. Auctor ad Herē. Ita eū, quod ait se non potuisse adesse ita, ut iuratus fuerat, id est ut iurauerat. Sic iniuratus, qui non iurauit. Idem in Ver. Malo eo iniurato suam, quam iniurato aliorum tabellas committere. Passiue protulit Luc. l. 8. Mihi per latum iurata tonantem. Idem li. 5. usus est uerbo passiuo Iurur. Et lææ in

rantur aues bubone sinistra.

Ivre, [*Ragioneuolmente,*] Ci. in Car. Merito ac iure laudari.

Ivreivrare, [*Giurare,*] ὀμνύναι, idem quod iurare. Liu. Dec. 5. l. 1. Prætores ambo in eadem uerba intereiurarunt.

Ivrgiosvs, a, um, [*Contentioso,*] φιλόνεικος, contentiosus seu contumeliosus. Gel. li. 1. ca. 17. Muller morosa admodum fuisse fertur, & iurgiosa. De Xanthippe Socratis uxore.

Ivrgivm, iurgij, [*Contentione, lite,*] φιλονεικία, ἔρις, contentio, dissensio, & leuior quædam lis, qualia nonnunquam etiam inter amicos solet accidere. Ci. de Senect. Vt Themistoclem ferunt Seriphio cuidā in iurgio respondisse.

Ivrgo, as, [*Contendere, litigare,*] φιλονεικεῖν, contendo, litigo, rixor. Ter. in And. Cum Dauo egomet uidi iurgantē ancillam. Differt autem iurgare a litigare, & iurgiū a lite, quoniā iurgium leuior res est: siquidem inter beneuolos aut propinquos dissensio, uel concertatio, iurgium dicitur, inter inimicos dissensio, Lis appellatur. Ci. l. 4. de repub. Si iurgant, inquit, beneuolorum concertatio est, lis inimicorum, non iurgium dicitur. Idem: Ergo lex putat inter se uicinos non litigare. Est & Iurgor deponens. Hora. 2. Serm. Sat. 2. Iure inquit Thrasius istis Iurgatur uerbis. Ab his fiunt composita, Obiurgo, & Obiurgor, de quibus alibi.

Ivridicvs, ca, cum, p. c. [*Giuridittione,*] ἐνδικος, quod iurisdictioni destinatum est, uel quod secundum ius est. Vnde Iuridicus dies, quo rite ius dici potest. Et iuridica actio, quæ secundum ius est. Dicitur etiam Iuridicus, [*Giudice, & chi tiene ragione,*] δικαστής, qui ius dicit. Seneca in Herc. fur. Flentem Eurydicen iuridici sedent. Iuridici conuentus dicuntur, in quibus ius redditur. Pli. l. 3. ca. 1. Iuridici conuentus ei quatuor, id est, in quibus iura redduntur.

Ivrisdictio, nis, [*Giuriditione,*] δικαιοδοσία, iuris dicendi officium. Ser. Sul. Postero die cum ab eo digressus essem eo consilio, ut ab Athenis in Bœotiam irem, reliquamque iurisdictionem absoluerem. Idem 4. Verr. Is uænalem iurisdictionem in Sicilia habuit.

Ivridicialis, le, [*Giudiciale,*] δικανικός, idem qđ iudicialis. Ci. primo de Inuent. Huic generi Hermagoras partes quatuor supposuit, deliberatiuam, demonstratiuam, iuridicialem, negocialem. Iudicialis status, apud Quinct. li. 3. ca. 8.

Ivrisconsvltvs, ti, siue Iureconsultus. [*Dottore di leggi,*] νομικός, iuris siue legum interpres. Cic. 2. de Leg. Sed Iureconsulti, siue erroris obijciendi caussa, quo plura, & difficiliora scire uideantur, siue (qđ similius ueri est) ignoratione docendi (nam nō solum scire aliquid artis est, sed quędam ars etiam docendi) sæpe qđ positum est in una cognitione, id in infinita dispertiuntur: uelut in hoc ipso genere, quā magnū illud Scæuolę faciunt Pontificea ambo, & ijdem iurisperitissimi. Consultus iuris, apud Horatium de Arte.

Ivro, as, [*Giurare,*] ὀμνύω, iureiurando aliquid affirmo, uel nego: quod uerbum a iure deductum putatur, quod iurare proprie sit aliquid ita sancte promittere, ac si ius esset. Ci. ad Metel. Iurauit iusiurandum uerissimum. Iurare conceptis uerbis, est iurare certa uerborū formula, quā iuraturo præit is, qui iuramentū defert. Plau. in Cist. At ille conceptis iurauit uerbis apud matrem meam, Me uxorem ducturū esse. Iurare in leges alterius: id est, iurare se seruaturū leges alterius. Pli. de Viris illust. Aqua & igni interdixit ei, qui in leges suas non iurasset. Iurare in litem. Ci. pro Ros. Comœdo, Quod in codicem iniuratus referre noluit, id iurare in litē nō dubitet. Iurare in uerba. Cæs. 1. Bell. Ciu. Princeps in hæc uerba iurat ipse: ad idem iusiurandū adigit Afranium. Huius composita sunt, Abiuro, Adiuro, Coniuro, Deiuro, Eiuro, Deiero, Peiero, Obiuro, Præiuro, & Eiuro: quorum significata uide suis locis.

Ivrvlentvs, a, um [*Cotto con brodo,*] ζωμώδης, quod cum iure coctum est. Corn. Cels. lib. 2. cap. 20. Tum res eadem magis alit iurulenta, quam assa, magis assa, quam frixa. Varro. Vbi pulrem aut iurulenti quid ponebant, a capiendo Catinum nominarunt. Apuleius uero in Magiæ Apolog. Iussulentum non Iuruleutum formauit, sic de Ennio dicens: Ostendit, qualiter quisque piscium assus iussulentus optime sapiat.

Ivs, ris, [*Ragione, dritto, giustitia,*] δίκη, τὸ δίκαιον, a iussu, ut quidam uolūt, deducitur. Nihil enim aliud est Ius, quā qđ uel natura, uel ciuitas, aut populus, uel gens, uel consuetudo iubet. Ter. in Heau. Quid cū illis agas, qui neque ius, neq; bonū, atq; æquum sciunt. Et differt a lege, qđ ius generale est, Lex iuris species. Rursus ius ad nō scripta etiā pertinet. Lex tantū ad ius scriptū. Diuiditur autē Ius in Naturale, Gentium, & Ciuile. Naturale, quod est cōmune omni nationi, eo quod ubiq; instinctu naturæ habetur, non aliqua constitutione facta ab homine, sed ab ipso naturæ conditore: ut maris & fœminæ coniunctio, liberorum successio in bonis parentum, puerorū educatio, cōmunis omnium possessio, quæ iure naturali omnia hæc omnibus nationibus sunt communia: quemadmodum & rei depositæ uel commodatæ restitutio, uiolentiæ per uim repulsio, quod tibi uis fieri, ut alteri facias, & ē contrario. Ius gentiū, quo gētes humanæ utuntur, quod à naturali processisse facile intelligere licet: quia illud omnibus animalibus, hoc solis hominibus, inter se con

uenit,ut scilicet Deo,religioni,patriæ,& parentibus pareamus,'ut uim atq; iniuriã propulsemus. Ius ciuile, cum aliquid cõmuni iuri uel additur uel detrahitur,hoc est , cũ populus sibi cõstituit quasi propriũ ius ciuitatis.Hoc aũt scripto cõstat,ut sunt leges, plebiscita,Senatuscõsulta,principũ decreta.Aut sine scripto,ut ea quæ au ctoritate prudentiũ sunt,q̃ legũ interpretationes rectius dici possent,quã leges. Vnde qui hoc profitentur,Interpretes iuris,& Iureconsulti,& iuris prudentes [*Dottori di legge*,]dr. Et qui inter eos excellunt, Iuris antistites nominantur. In ciuili iure Prætorum ius cõtinetur,qd Prætores supplẽdi,uel corrigẽdi iuris ciuilis gratia introduxerũt,ob publicã utilitatẽ. Hoc a Prætoris honore,Honorariũ appellatur. Est & ĩus singulare,qd cõtra tenorẽ rõnis, ob aliquã utilitatẽ auctoritate cõstituentium,introductum est. Ius cõsuetudinis,qd in morẽ uetustas uulgi approbatione produxit. Ius militare,quo soli milites sunt adstricti, ut belli inferẽdi solẽnitas,fœderis faciendi nexus,signo dato egressio in hostes & pugnæ cõmissio,signo dato receptio,stipendiorum modus, dignitatũ gradus,præmiorum honor,pdę diuisio pro psonarum qualitatib⁹. Iuris præcepta tria sunt,Honeste uiuere, Alterum non lædere,Ius suum cuique tribuere. In nostra etiã religione est Ius diuinum,in quo diuina oracula comprehenduntur : & Ius principum , quod principes singulis suis regnia præscripserunt. Aliquando Ius ponitur pro auctoritate,siue libertate quadam,atque licentia,[*Autorità,poteſtà*,]Cic. pro Archi. Quare suo iure noster ille Ennius sanctos appellat poetas,id est,sua quadam auctoritate, & pro libertate sibi omnium consensu,ut grauissimo poetæ,concessa. Idẽ : Pro meo iure dico,[*Ardiamente*,]quasi confidenter. Hinc sui iuris,[*Iberi*,]esse dicuntur,qui nullius imperio sunt subiecti. Aliquando pro necessitudine,ut, Est mihi cũ illo ius cognationis, uel amicitiæ. Aliquando pro loco,in quo ius redditur appellatione collata ab eo quod fit,in id,in quo fit:quem locum definiunt, ubicunque Prætor salua maiestate imperij sui , saluoq; more maiorũ dicere ius constituit. Ius suum obtinere non posse dicebant ueteres cũ, quem nunc iustitiã,[*Giuſtitia*,]habere,uel consequi non posse dicimus. Cic. Philodamus,postquã ius suum obtinere nõ potuit, ut humanitatẽ,consuetudinẽq; suã retineret,laborat. in eadem significatione dicimus,Ius suum non retinere. Idẽ Ci.in Ver. actione 4. Hoc edicto non Siculi, sed isti ipsi equites Romani qui ius suũ retinere se contra Apronium posse erant arbitrati, splendidi homines,& alijs Prætoribus gratiosi,uincti Apronio traditi sunt. Iure, [*Ragioneuolmente*,] ablatiuus , aliqñ aduerbialiter ponitur pro eo qd est merito. Quinct. Quis eõ id nõ meruisse,qs nõ iure passũ affirmet?Dicitur & ius,liquor eorum,q coquuntur,[*Brodo*,] Teren. in Eun. Quo pacto ex iure hesterno panem atrum uorent.

Ivscvm,siue quod usitatius est, Iusculum , [*Brodetto,guazzetto*,] ζωμίδιον, liquor eorum,quę coquuntur. Apuleius: Offendo Photidem, quæ suis dominis parabat iuscum fartim concisum . Cato de Re rust. cap. 156. Postea inde iusculum frigidum sorbere.

Ivsivrandvm,di,[*Giuramento,sacramento*,] ὅρκος, affirmatio religiosa,ut inquit Ci.li.3. Off. Plau.in Pseu. Qui item,ut nos, iureiurando quærunt rem. Ci.3. Off. Nullum enim uinculum ad astringendam fidem iureiurando maiores arctius esse uoluerunt.

Ivbeo,nis,iussi,ſ,[*Commandamento*,] Iussus,sa,sum, Lege Iubeo, es.

Ivssvm,iussi,[*Commandamento*,] πρόςαγμα,idem quod iussio,uel mãdatũ. Vir.4. Aen. Ille patris iussu exequitur. Frequentius tamen hoc nomen in singulari numero per quartam declinationem efferimus. Cic. pro Pompeio. Lucullus uestro iussu coactus abijt. Plura de his uide supra in uerbo Iubeo.

Ivssvs,sus,[*Commandamento*,] προςταχθεὶς , participium a Iubeor, qd quãuis raro sit in usu,aliquãdo tñ legitur,ut apud Lucanũ: Cu ius seruaueris umbrã,Si quicquid iubeare uelis. Liu.1.ab urb. Sed alijs alio itinere iussis certo tẽpore ad regiam uenire pastoribus.

Ivsta, [*Eſſequie,pompe funerali*] τὰ νομιζόμενα, exequiæ , siue parentalia,quæ mortuis impenduntur, ita dicta , quòd iure fieri his, qui de nobis uiuentes benemeriti fuerant. Salust. in Iugurth. More regio iusta magnifice fecerant . Ouid. Hanc quia iusta ferunt,dixere Feralia lucem. Cic. 2. de Legib. Non solum uita cruciati atque dedecore : uerum & sepultura, & iustis exequiarum caruerunt. Iustapro constitutis, quæ necessario præstari debent. Col. lib. 11. c. 2. Item uinearum fossio ijsdem peragenda, arbusto rumque siue putatio,siue alligatio sumenda est, quorũ tosta certa esse non possunt. Ad iusta perducere , id est ad iustum laborem. Col. lib. 6. ca. 14. Iusta reddere, [*Debito conuenevole*,]opus debitum & consuetum perficere. Col. li. 1. ca. 8.

Ivste, aduer. [*Giuſtamente*,] δικαίως,recte, legitime, iure. Brutus Ciceroni. At hoc ipsum,inquies,inique facis:imo iustissime . Idẽ in Salust. Id,uos si forte offendimus,iustius huic,quam mihi,succensere debetis. Iuste & legitime imperate. Ci. li. 1. Offi.

Ivstificvs,a,um,[*Che fa giuſtitia*,] δικαιος , iustitiam faciens . Catul. Argon. Iustifica mens deorum.

Ivstitia,iustitiæ,[*Giuſtitia*,] δικαιοσύνη,ut inquit Cic. 5. de Finib. est habitus animi, communi utilitate seruata , suum cuique tribuens,atque societatem coniunctionis humanæ munifice, atque æque tuens. Virg.1. Aen. O regina,nouam cui condere Iuppiter urbem Iustitiaq; dedit gentes frænare superbas. Oui.3.de Ponto: Iustitia uires temperat ille suas.

Ivstitivm,ſtitij,ἀπραξία Plutarcho,quasi iuris statio dicitur . Est enim iuris dicendi intermissio, quæ fieri solet in publico luctu,& Reipublicæ calamitatibus. Liu. Dictator cum iustitium edixisset omnes iuniores sacramento adegit. Tristi iustitio clausa fora. Lucan. lib. 5. Dicitur & iustitium remittere, pro eo quod est iustitio finem imponere. Liu. li. 10. Vt Romam reditum est iustitiũ remissum est. Ci. de Ar. Iustitium edici.

Ivstvs,[*Giuſto*,] δίκαιος,qui a iuris præceptis non deflectit . Cice. 3. Offi. Iustus homo,isq;, quem bonum uirũ dicimus . Idẽ pro Sext. Aristides,qui unus omnium iustissimus fuisse traditur. Interdum ponitur pro satis magno , & mediocri , cum & ius ipsum medioeritas quædam sit,[*Mediocre*,] Vnde iustam magnitudinem alicuius rei dicimus,cum nec debita minor est, nec modum excedit. Iustum opus,satis magnum,non exiguum. Pli.in Præf. lib. 8. Ope re iusto temporum nostrorum historiam orsi. Sic Iustum prælium,Iustum exercitum,historici dicunt magnum , & non contemnendum. Sic etiam Ascon. Iustas inimicitias , pro magnas apud Ciceronem exposuit. Interdum pro uero,[*Vero*,] Vnde apud Iureconsultos,qui filium adoptat, interrogatus, An uelit , eum, quem adoptat, iustum sibi filium esse,id est, uerum filium. Iustus dominus,pro uero:cui contrarius est alienus. Cice. li. 1. Offi. Quare L. Syllæ,& C. Cæsaris pecuniarum translatio a iustis dominis ad alienos,non debet liberalis uideri. Iusta materfamilias, & Pellex contraria . Liu.9. Bell. Maced. Nam etsi minor ætate quam Perseus esset,hunc tamen iusta matrefamilias, illum pellice ortum esse. A Iustus fit compositum iniustus,qui contra ius facit,& qui iustam magnitudinem excedit. Ci.5. Tus. maleficus natura & iniustus. Interdum accipitur pro nimis magno,[*Smiſurato*,] Virg. 3. Geo. Iniusto sub fasce uiam dum carpit.

Ivsto,ablatiuus,[*Il douere,il conuenienti*,]pro aduerbio:ut, Longius iusto,id est,longius,quam par est. Quinct. li.9. ca. 4. Membrũ longius iusto, tardum,breuius,instabile est.

Ivsti,dies,qui fuerint apud ueteres,apertissime docet Gel. lib. 20. ca. 1. Confessi itaque æris,ac debiti iudicatis, triginta dies sunt dati conquirendæ pecuniæ caussa,quam dissoluerent. Eosq; dies Decem uiri Iustos appellauerunt , uelut quoddam iustitium , id est, iuris,inter eos quasi interstitionem quandam & cessationem, quibus diebus nihil agi cum his iure posset. Dicebãtur præterea & belli suscipiendis Dies iusti,numero tres,& triginta,ab eo scilicet die,quo res repetitæ erant per feciales,quibus elapsis, nisi redditæ res essent,hasta in fines hostium coniecta, bellum indicebatur. De hoc uide Liu. li. 1 ab urb.

Ivtvrna,ἰουτούρνα, Dauni filia,& Turni Rutulorum regis soror , quã Iuppiter pro erepta uirginitate immortalitate donauit(ut placet Vir. li. 12. Aen.)Numiciq; fluminis nympham fecit. Hæc in bello fratrem aduersus Aeneam multum adiuuit:sed uidẽs fratri necẽ instare,in Numicum se fluuium occultauit. Alij dicunt eã rẽ habuisse cum Iarno rege:eoque palam facto,sua ipsæ se in Numicum præcipitauisse. Virg. At procul ut diræ stridorem agnouit & alas Infelix crines scindit Iuturna solutos,&c. Est & Iuturnæ fons Italiæ,prope Numicum saluberrimæ aquæ : unde ad omnia sacra Romam afferebatur aqua. Ad hunc fontem plerique in superioribus Vir. respexisse uolunt.

Ivvamen,Iuuatio,& Iuuamentum,[*Giouamento*,]idem significat auxilium,ὠφέλημα, ὄνησις.

Ivvenalia,νεανικά,erant ludi,qui pro salute iuuenum celebrabantur. Sidonius: Iam uero iouenalibus peractis, Quem te præbueris sequente in æuum, Chartis posterioribus loquemur. Tac. li. 14. Nec tamen adhuc publico theatro dehonestaretur, instituit ludos Iuuenalium uocabulo,in quos passim nomina data.

Ivvenalis,le,adiectiuum a Iuuene,νεανικός. Pli. li. 33. cap. 2. Cum Sulpicius Galba iuuenalem famam apud principem popinarum pœnis aucuparetur. Iuuenalia dies dicebatur, festum quoddam, quod a iuuenibus peculiariter celebrabatur primo die post elapsa Saturnalia, a Caligula primum institutum. Sue. de Calig. Adiecit diem Saturnalibus,appellauitq; Iuuenalem. Est & Iuuenalis,ἰουβενάλις,nomen proprium Satyrici poetæ,cęteris omnibus qui argumentum eiusmodi tractarunt,merito præferẽdus, nisi se ceream illam flagitiorum seruitutem nusquam non mouens,castiores animos a sui lectione auertisset.

Ivvencvs,iuuenci,[*Manzo,giouenco*,]μόσχος,πόρταξ,bos iunior,qui iam uitulus esse desijt , nondum tamen in iustam magnitudinem excreuit. Dictus a iuuando , ut Varroni placet, quod iam dominum in agro colendo adiuuare possit. Columella lib. 6. c. 2. Nam ubi plaustro aut aratro iuuencum consuefecimus , ex domitis bubus ualentissimum, eundemq; placidissimum cum indomito iungimus,

gimus, qui & procurrentē retrahat, & cunctantē producat. Sociare iuuencos imposito aratro. Stat. 1. Theb. Vir. 3. Ge. Seu quis olympiacæ miratus præmia palmæ Pascit equos: seu quis fortes ad aratra iuuencos. Iuuencus autem & iuuenca, non tantum de bobus, sed & de hominibus iuuanibus intelliguntur. Oui. Epi. 5. Graia iuuenca uenit, quæ te, patriamq; domūq; Perdat, Io prohibe Graia iuuenca uenit. Vnde fit per diminutionem Iuuēculus, & Iuuencula. Hora. 2. Carm. Ode 8. Te suis matris metuunt iuuencis, Te senes parci, miseræq; nuper Virgines nuptæ. In quem locum annotauit Porphyrion, Iuuencū non solū de bobus, uerum et de hominibus adolescentulis dici, quamuis in ea significatione frequētius iuuēculos dicamus, & iuuēculas. Catul. ad puerū: Qui flosculus es iuuenculorum. Proprie tñ Iuuenci uel Iuuencæ dñr boues: qui iā desierunt esse uituli. Var. enim li. 5. c. 5. de re rust. quatuor distinguit bubuli generis ætates: quarum prima est uitulorum, secunda iuuencorum, tertia bouum nouellorum, quarta uetulorum.

Ivvenca, cæ, [*Manza, manzuola,*] δάμαλις, πόρτις, uacca iunior, quæ iā uitula esse desijt, nondū tñ in iustā magnitudinē excreuit. Vir. 3. Geo. Pascitur in magna silua famosa iuuenca. Accipitur aliqñ pro puella, uel florentis ætatis muliere, νεᾶνις. Ouid. 5. Epist. Graia iuuenca uenit, quæ te, patriamq; domumq; Perdat: Io prohibe, Graia iuuenca uenit. Reliqua uide in dictione Iuuencus.

Ivvenesco, is, [*Ingiouenirsi, farsi giouine,*] νεανεύομαι, iuuenis fio. Ouid. 3. Amor. Illius a tactu Pylius iuuenescere posset. Pli. li. 8. c. 54. de gliribus: Rursus a tate iuuenescunt.

Ivvenari, [*Parlar inconsideratamente, parlare da giouine,*] νεανίζειν, temere, & inconsiderate, & iuuenū more aliquid dico, uel facio. Hora. in Arte: Aut nimium teneris iuuenentur uersibus unquam.

Ivvenilis, le, adiectiuum, [*Daguomo giouanile,*] νεανικός, quod ad iuuenem pertinet: ut, Aetas iuuenilis. Iuuenile robur. Colum. lib. 4. cap. 3. Iuuenilis ludus uel iocus. Liu. 1. ab Vrbe. Virg. 5. Aenei. Et mihi quæ fuerint iuuenili in corpore uires. Cic. in Hor. Iuuenilis Libido. Ouid. li. 14. Meta. n. Silenusq; sui semper iuuenilior anni. A quo iuueniliter, [*Da giouane, giouenilmente,*] aduerbium, quod est more iuuenum. Cic. in Cat. Et Annibalem iuueniliter exultantem patientia sua molliebat. Ouid. 7. Meta. Venatum in siluas iuueniliter ire solebam.

Ivvenis, [*Giouane,*] νέος, a iuuando, quod ea ætas maxime sit apta ad laborem tolerandum. Et a Iureconsultis Iuuenes dicuntur, qui adolescentiæ excesserunt ætatem, quoad incipiant inter seniores numerari. Virg. 5. Aen. Hoc iuuenem egregium præstanti munere donat. Iuuenes feruidi. Hor. 4. Carm. Ode. 13. Possent ut Iuuenes uisere feruidi, Multo non sine risu, Dilapsam in cineres facem. Pli. li. 7. c. 36. Cornelia n. iuuenis est, & parere adhuc potest. Hinc formatur comparatiuum Iunior. Nam quod apud Col. li. 9. c. 11. legitur, Iuueniori examini: arbitror librariorum culpa accidisse: præsertim cum in uenerandæ cuiusdam fidei exemplaribus legatur Iuniori. Horat. 2. Epist. 1. Qui uel mense breui, uel toto est iunior anno. Iuniores cerui. Pli. li. 8. c. 32. Alioqui ante frontē prominere solitos iunioribus. Iuuenis de oue. Col. li. 7. ca. 3. Fœmina post bimatum maritari debet, iuuenisq; habetur quinquennis. Iuuenis, pro iuuenili adiectiue. Ouid. 7. Meta. Et admonitus iuuenes nutricibus annos Posse suis reddi.

Ivventa, tæ, [*Giouentu,*] νεότης, ætas Iuuenilis. Pli. li. 7. ca. 13. Alijs sterilis est iuuenta: alijs semel in uita datur gignere. Viridis iuuēta. Virg. 5. Aeneid. Audax iuuenta. Idem 4. Georg. imbellis iuuenta. Horat. 3. Carm. Ode. 2. Iuuenta, pro iuuenum multitudine, quæ & iuuentus dicitur. Mart. lib. 2. Quinctiliane uagæ moderator summe iuuentæ. Iuuenta, Dea melioris ætatis, & iuuentutis, apud Val. lib. 4.

Ivventas, *tis,* dea q̄ iuuētuti præesse putabatur. Hor. 1. Car. Ode. 30. Et parū comis sine te Iuuentas. Vbi Acron: Aliud est Iuuenta, aliud Iuuentas, aliud Iuuentus. Iuuenta, ætas putatur: Iuuentas, ipsum numen: Iuuentus, ipsi iuuenes. Accipitur tamen aliqñ Iuuētas pro ætate ipsa iuuenili. Luc. li. 5. Tum demum puerili æuo florente Iuuentas Occipit, & molli uestit lanugine malas.

Ivventvs, tutis [*Giouentu,*] νεότης, ætas iuuenilis, quæ, & Iuuenilitas, & Iuuenta dicitur. Salust. Ibiq; iuuentutē suā exercuit. Sæpius accipitur pro multitudine iuuenū, νεολαία. Seruius Sulpicius Ciceroni: Licitū est tibi, credo, pro tua dignitate ex hac iuuentute generū eligere. Aliqñ ponitur pro Dea, quæ præesse putabatur huic ætati. Hæc est Hebe Iunonis filia, & Herculis uxor. Liu. 4. Decad. li. 6. Iuuentutis ædē in circo maximo C. Licinius Lucullus Duumuir dedicauit. Pli. li. 35. c. 10. Pinxit hic raptum Proserpinæ, q̄ tabula fuit in Capitolio in Mineruę delubro, supra ædiculam Iuuētutis.

Ivverna, insula est non procul a Britannia, quæ uulgo Irlanda dicitur, a doctis uero Hybernia. Iuue. Sat. 2. Arma quid ultra littora Iuuernæ promouimus, & modo captas Orcadas, & minima contentos nocte Britannos. Græci uocant ἰουέρναν, teste Hermolao. Claudianus in quarto Honorij Consulatu uocat Iernam.

Ivvo, as, iuui, iutum, [*Giouare,*] ὀνίνω, ὠφελέω, opem fero, & auxilior. Ter. in Heau. Crede, inquam, mihi, Aut cōsolando, aut cōsilio, aut re iuuero. Iuuare, pro eo qđ est beneficio & misericordia, prosequi. Ci. 3. Ver. Legis Corneliæ meminit, quæ proscriptum iuuari uetat. Liu. Iuuisse eos omni cōmeatu classem hostiū. Iuuat, impersonale: id est delectat, [*Dilettare,*] Virg. 3. Aen. Iuuat euasisse tot urbes. Dicimus aūt hodie, Iuuat me: olim ēt iuuat mihi. Plau. in Cap. Neque unquam quicquā me iuuat, Quod edo domi. idē in Cist. Qñ istis tibi iuuat, uale atq; salue. Iuuari passiuum, pro adiuuari, & auxiliū accipere. Pli. l. 17. c. 17. Quod sic ēt iuuatur. Oui. 1. de Pont. Ele. 4. Sed uereor, ne me frustra sanare labores: Nec iuuet admota perditus æger ope. Iuuans, parti. i. Ci. ad Treb. Neq; dijs iuuantibus ante brumam expectabis. Huius compositum est adiuuo, qđ idē est quod iuuo. Hinc fit aliud compositum, Coadiuuo: de quo suo loco. Frequentatiuum est Iuto, as, a quo Adiuto. Ter. in And. At te adiutare oportet adolescentuli caussa.

Ivxta, [*Appresso,*] παρά, præpositio, semper separatur, & significat apud uel prope. Virg. li. 4. Aen. Humilis uolat æquora iuxta. Aliquando significat simul, coniunctim, [*Insieme, con,*] Varr. de Vita pop. Roma. Cum interea lucubrando faceret iuxta ancillas lanam id est, simul cum Ancillis. Quando uero aduerbium est, significat æque, similiter, eodem modo, [*Cosi, come,*] Pla. Dixi tibi, mater, iuxta mecum rem tenes, id est, æque atque ego. Salust. in Iug. Hiemem atque æstatem iuxta pati. Interdum etiam secūdū uel post, [*Dopo,*] Gel. l. 4. ca. 9. Nigidius Figulus, homo (ut ego arbitror,) iuxta M. Varronem doctissimus, hoc est, secūdum Varronem, uel post Varronem. Ci. post. Qui me omnibus officijs Iuxta ac si meus frater esset, sustentauit. i. perinde ac.

Ivxtim, aduer. [*Appresso,*] πλησίον, significat prope. Sue. in Tib. Magistratibus pro tribunali cognoscentibus plerunq; se offerebat consiliarium, assidebatq; iuxtim, uel ex aduerso in parte primori.

I ANTE X

Ixia, ἰξία, herba quædam, cum terra colorem mutans: unde & Chamæleonem appellarunt. Ixia autem dicitur ἀπὸ τοῦ ἰξοῦ, hoc est, a uisco, quod quibusdam in locis circa radicem eius inuenitur, quo pro mastiche utuntur mulieres. Huius duæ sunt species, candido & nigro colore distinctæ. Vide Pli. li. 22. c. 18.

Ixion, p.p. Ixionis, p.c. ἰξίων, filius fuit Phlegiæ (alij tamen Aetionis, alij Iouis filium faciunt) qui principio uxorem duxit Diam filiā Deionei seu Eionei: cui cū multa pro cōpensatione dotis pollicitus esset, & ob id pater spōsæ ad eū uenisset, ut munus, Ixion facta scrobe, eaq; lignis & stramentis intecta, patrē sponsæ in ea fraude peremit: a qua cæde eum neq; homines, neq; Dij eum lustrare uellent, diuq; incertus uagaretur, Iuppiter illius misertus, in cælum assumptū expiauit. Cumq; iam purgatus apud superos degeret, Iunonem amare cœpit, eamq; de stupro appellauit. Quod cū Iuppiter ab uxore intellexisset, nubem illi Iunonis effigie opposuit, ex qua ille Centauros genuit. Deiectus deinde in terram, cū passim gloriaretur cum deorum regina rem habuisse, Iuppiter indignatus fulmine ad inferos Ixionem detrusit, curauitq; ut ibi rotæ uolubili alligatus, perpetuo uolutaretur: unde Ouidius.

Voluitur Ixion, & se sequiturq; fugitq;.

Ixionides, Patronymicum.

Ixon, ἰξόν, Græci appellāt uiscū, quo aues capiūtur: unde & Chamæleonē herbā Ixian uocauere, quod quibusdam in locis ad radicem eius uiscum inueniatur, quo mulieres uice mastiches utuntur.

I ANTE Y

Iynx, iyngis, ἴυγξ, auis quæ Verticella, a colli uersura uocatur. Hæc paulo maior est, quam fringilla, colore uario, linguam serpentibus similem habet, quam longitudine quatuor digitorum exerit, rursumq; contrahit intra rostrum, collum circumagit in aduersum, reliquo quiescente corpore. Vnde & Torquilla a quibusdam est appellata. Sunt qui & Turbinem uocant. putantq; autem esse amatorijs medicamentis infamem. Frequens auis huius mentio est apud Theocritum in Pharmaceutria.

DE LITTERA K

K Littera, Græcorum est, non Latinorum, quam ipsi κάππα, nominant. Ea Latini non utuntur, nisi in dictionibus Græcis, quibus tanquam Latinis utuntur: ut Kyrie eleison, κύριε ἐλέησον, id est, domine miserere. Sunt autem duæ dictiones. nam κύριε, uocatiuus casus est, nominatiui κύριος, & ἐλέησον, imperatiuus aoristi a uerbo ἐλεέω. Per apostrophon dicimus κύρι᾽ ἐλέησον. Sed huiusmodi, quoniam mere Græca sunt, satius fuerit scribere Græcis litteris. nam & Priscianus testis est K apud Latinos esse superuacuum: & Quinctilianus non obscure innuit loco eius nos habere litteram c. quæ ad omnes uocales uim suam perferat.

DE LITTERA L

LITTERA Latinorum, est Græcorum Lambda, sono & potestate respondens, una ex ijs, quæ a Græcis ἀμετάβολα hoc est, immutabiles, a Latinis liquidæ appellantur. quo fit, ut mutam immediate subsequēs in eadem syllaba, præcedentem syllabam, si breuis fuerit, reddat indifferentem. hinc fit, ut Atlas, priorem syllabam habet indifferentem, cum natura breuis sit. Mart. Non aliter rideur Atlas cum compare gibbo. Et alibi. Conturbabit Atlas. Virg. eandem producit. 8. Aen. At Maiam maximus Atlas. Idem Atlas generat, cæli qui sidera fulcit. Nomina uerbaque ab hac littera incipientia, si cum præpositione Ad, uel In, componantur posterior littera præpositionis conuertitur in l, ut Allabor, Alluo, Illuo, Illustris, pro Adlabor, Adluo, Inluo, Inlustris.

LA siue LAA, Λᾶ Lycophroni, Λάα Homero, Laconiæ oppidum, edita in petra situm, unde & nomen habet: nam λᾶας, Græcis petra est, uel lapis. Hanc urbem cum expugnassent Castor & Pollux, Lapersæ, Λαπέρσαι cognominati sunt. Incolæ Lai, & λαοὶ, dicuntur, teste Steph.

LABANIS, insula est in sinu Arabico, apud Pli. li. 6. ca. 28.

LABARA, Λάβαρα. Cariæ oppidum, apud Steph.

LABARVM, p. c. λάβαρον uexillum erat militare, ante imperatorem gestari solitum, auro intertextū, gemmisq; intermicantibus splēdidissimum tantæ olim existimationis, ut a militari turba adoraretur. Huius deinde loco Cōstantinus Crucis Dominicæ insigne iussit præferri. Meminit huius uexilli Ambrosius in Epist. Septimius in Apologetico, Sozomenus Historiæ Tripart. li. 1. cap 5. Et præter hos Cassiodorus, Rufinus, & Prudentius in Symmachum.

LABASCO, cis. [*Pendere, star per cadere,*] κατερείπομαι, uerbum a labando deductum, idem significans quod casum minari, & ruinæ uicinum esse. Lucret. li. 4. Vincitur in longo spatio tamen atque labascit. Per translationem accipitur pro animo concidere: frangi, & de pristina constantia excidere, [*Perdere l'animo,*] Ter. Eun. Labascit, uictus uno uerbo, quam cito. Reperitur & Labascor, deponens pro neutro. Varro Rerum Diuin. li. 7. Postquam uidit misericordia labasci mentem infirmam populi. Nonius.

LABANIS, insula est in sinu Arabico, apud Pli. li. 6. ca. 28.

LABARA, Λάβαρα, Cariæ oppidum, apud Steph.

LABDA, æ, Λάβδα, Amphionis cuiusdam ex Bacchiadarū genere filia fuit: quæ, quia clauda esset, & ob id a Bacchiadis ceteris sperneretur, Eetioni nupsit, eiq; puerū peperit, quē ab euentu Cypselū nominauit. Nam cū duo Corinthijs reddita essent oracula, quibus illi monebantur, fore, ut Labdæ filius Corinthi aliquando tyrannidē inuaderet, missi sunt publico decreto decē uiri, qui puerū interficerēt. Verum cum forte puer ei, qui primus eū a matre acceperat, arrisisset, ille misericordia motus, adduci nō potuit, ut eū occideret: quapropter illi alteri tradidit, & ille rursus alij: atq; ita deinceps per manus traditus infans, a decimo matri redditus est, nemine eū interficere uolēte. Post hæc illi egressi, & pro foribus stātes, sese mutuo, & præcipue eū, qui primus puerū acceperat, increpabant, qui eū ex conuentu non occidisset. Quod cum audisset Labda, quæ intus ad fores adstabat, puerū in mensura frumentaria, quam Cypselum uocant Græci, occultauit, unde postea mater ei Cypselo nomen imposuit. Vide latius hanc historiam apud Herod. li. 5.

LABDACIDAE, p. c. Λαβδακίδαι cognominati sunt Thebani a Labdaco rege, Laii patre.

LABDACVS, Λάβδακος, Phœnicis filius, qui senex Thebas uectus ibi aliquandiu regnauit, filiumque habuit Laium, qui a patre Labdacides uocatur. Stat. lib. 6. Theb. Nec uerbera pallidus abdit Labdacides.

LABEATES, Liburniæ populi sunt apud Pli. li. 3. ca. 22.

LABEFACIO, is, [*Rompere, mouere, quassare,*] παρασαλεύω, rumpo, frango, perdo, mobile & instabile reddo. Terent. in Adelph. Omnes dentes labefecit mihi: Præterea columbis ruber est totum caput. Aliquādo pro deterrere, & a constantia abducere, [*Rimouere*] Cic. pro Sext. Quem nulla unquam uis, nullæ minæ, nulla inuidia labefecit. Labefacere fidem suam dicitur debitor, cum male soluendo efficit, nequis ei quippiam uelit credere. Suet. Prope labefacta fidē omnia prædia fratri obligauit. Aliquando pro debilitare, [*Indebolire,*] Lucre. Veneris compagibus hærent Membra, uoluptatis dū ui labefacta liquescant. Labefactio, onis, [*Quassamento,*] Pli. li. 23. ca. 1. Tussim ueterem inhibet, & dentium labefactionem. Labefactus, participium. Vir. 4. Aen. Animum labefactus amore. Robora labefacta, Oui. 12. Metam.

LABEFACTO, as, [*Offendere,*] παρασαλεύω, frequentatiuum a Labefacio: Corrumpo, damno afficio. Colum. lib. 4. In opere boues arcte iunctos habere, conuenit, quo minus colla eorum Labefactentur. Cic. in Catone, maximas resp. ab adolescentibus labefactas, a senibus sustētatas reperietis. Aliquando pro uexare, [*Turbare, affligere,*] Cic. ad Corni. Nec destiti labefactare eum, qui summa cum tua iniuria prouinciam absens obtinebat

LABELLVM, li, [*Labretto,*] χειλάριον dimin a Labrum, sicut a flabro Flabellum. Ci. 1. de Diui. Platoni in cunis paruulo dormiēti apes in labellis consedere. Interdū pro uasculi genere ponitur, facto ad similitudinē labri quo in balneis uti solemus ad lauandum. Plin. Cinere mox in labellis aqua addita confricant manu.

LABEO, Antistius, nomen iureconsulti, a Labiorum magnitudine, quicunque enim magna labia habent, Labeones, & Labrones, πρόχειλοι, χείλωνες cognominantur. hic Labeo iuris ciuilis disciplinā exercuit, & consulentibus de iure publice responsitauit. Vide plura de hoc apud Gell. li. 13. ca. 10. & 12.

LABERIVS, poeta mimographus, a Cæsare annulo equestri donatus. Macr. Sat. lib. 2. Gell. lib. 11. cap 9. Sen. lib. 7. Declamac. Laberiū Mimum Diuus Iulius equestri ordini reddidit, quem cum iussisset ire sessum, omnes equites ita se coarctauerunt, ut uenientem non reciperent.

LABES, huius labis. fœ. gen. [*Macchia,*] κηλὶς μῶμος macula: a labēdo. Vir. 2. Aen. Hinc mihi prima mali labes. Est quoque Labes, cum terra in altissimum hiatum, aperitur, Ci. 1. de Diu. Delata ad senatū labes agri Priuernatis, cum ad infinitā altitudinem terra desedisset. Ibidem. Vt multis locis labes facta sit, terræq; desederint Labes. atque aluuies ciuitatis, Ci. pro Domo sua. Labes atque pernicies prouinciæ. idem 2. Ver. Labes itē accipitur pro macula, qualis fieri solet ab oleo, aut simili liquore in uestē delapso. Frequētius tamen per translationem pro quouis animi uitio accipitur. Ci. pro Domo sua: Hanc labem turpitudinis poterit populi Romani dignitas sustinere? Ouid. in Epist. Deianiræ: [*Vitio,*] Lætaque sit uitę labe nouerca tuæ. Cic 3. Offi. Hunc tu quas conscientiæ labes in animo censes habuisse.

LABETIS, Arabiæ oppidum, ab Aelio Gallo dirutum. Pl. li. 6. ca. 20.

LABICANVM Λαβικανὸν, a Sue. in Cæs. accipitur pro uilla quadam in agro Labicano, & ager Labicanus a Labicis, uicino oppido, cuius meminit Liu. li. 3. ab urbe. Labicos inquiens, pedicum ui cepit.

LABICI, Italiæ populi, genus suum a Glauco Minois filio trahentes quem Labicum appellarunt a seruo militari, intus ansato, quod primus in Italia ostendit. nam λαβὴ, Gręcis ansa. Virg. lib. 7. & picti scuta Labici.

LABIENVS, prænomine Titus, Cæsaris in Gallia Legatus, qui plurimū in exercitu & gratia ualebat, & auctoritate. Hic post res amplissimas sub Cęsare gestas, instāte bello ciuili, defecit ad Pōpeiū, pertinacissimūq; sese Cęsaris hostem pbuit. Victis enim Pōpeianis partibus, Parthos in societatē sollicitauit: magnasq, eorū copias, in Asiam adduxit. Strab. li. 14 & alij. Fuit præterea Titus quidam Labienus scriptor immodicæ libertatis, qui, quòd in omnes nullo discrimine inueheretur, Rabies cognominatus est: factūq; est opera inimicorum, ut scripta eius publice exurerentur.

LABIVM, bij, & Labrum, bri [*Labro,*] χεῖλος idē significant. sunt enim opercula oris & ut luti uallum quoddam tegendis dentibus a natura datum. Persius Nec fonte labra prolui caballino. Terent. in Eunuc. Labiis demissis Cæsar 5. Bel. Gal. Capillo sunt promisso, omni parte corporis rasa præter caput, & labrū superius. Martial. l. 2. Basia dimidio quod das mihi Postume labro. Admouere labra poculis. Virg. 3. Eclog. Nec dum illis labra admoui. Primis labris aliquid degustare, dicitur, pro, leuiter aliquid attingere. Cic. 1. de Nat. Deo. Hunc censes primis, ut dicitur, labris gustasse physiologiam? Labra item dicūtur rei cuiuslibet extremitates, unde summi fossarum & fluuiorum margines, [*Ripe.*] Labra appellantur. Cæs. 7. Bel. Gal. Fossam pedes uiginti latā directis lateribus, duxit, ut eius solum tantundem pateret, quantū summa labra distabant. In uulneribus quoque extremæ oræ, quę acu iūguntur, Labra dicuntur. Labrū itē dicitur uas amplū, in quod aqua è fonte delabitur. Pli. Epi. 10. marmoreo labio aqua exundat, circumiectaq; platanos leni aspergine fouet. Est & Labrū genus uasis in balneis ad lauandum aptum, quasi lauabrum, ἀπονιπτὴρ, Cic. Ter. Labrum in balneo fac ut sit. Itē quoduis aliud uas. [*Vase*] Vir. 8. Aen. Sicut aquæ tremulum labris ubi lumen ahenis, Sole repercussum, aut radiantis imagine Lunæ. Hinc labra uinaria, lupinaria, olearia, in quib. lupini conduntur, & in quæ uina è lacu, oleum è cortina transferuntur. Cato: Oleum in labrum primum indito. A labrū in primo significato fit Sublabro. de quo infra. Apud antiquos etiam Labias legimus in fœminino genere. Plautus in Sticho: tibicē, quando bibisti, refer ab labias tibias. Sic enim legit Nonius. Itē apud Gellium: Labias primores emonemus.

LABILE, ὀλισθηρὸν, quod facile labitur, Memoria labilis, quæ rem sibi commissam fideliter non continet.

LABIOLVM, [*Labretto,*] cum accentu in antep. χειλάριον, diminu. est a labium, quemadmodum Labellum a Labium.

LABO, as, [*Vacillare,*] ὑποσείομαι, uacillo, nuto. Cice. in Ver. Signum illud nulla labābat ea parte. Ouid. libro. 1. Metamorph. Iamque labant

labant cunei, spoliataq; tegmine cera Rima patet. Virg.li.2. Aen. Labat ariete crebro Ianua. Hora.3. Carm. Ode 3. Donec templa refeceris, Aedesq; labantes deorum. Et per translationem Labare sermone, pro inconstanter loqui. Pli.l.14.c.22. Labat animi, hoc est, deficiunt. Liu.6.de Bel.Mac. Labat consiliū meum, Ci. ad Att. li.8. Mens labat. Cels.li.2.ca.7.

LABOR, eris, lapsus, [Scorrere, sdrucciolare] ὀλισθαίνω, deorsum feror. Ci. de Arusp.resp. Vt aliquis, lapsu e cælo, cœtus hominum adeat. Interdum pro deficere, exolescere, [Mancare] Liuius in præfat. li.1. Labeote paulatim disciplina. Aliquando errare, falli. Ci.1.de Fin. Epicurus in quibus sequitur Democritum, nō fere labitur. Labi, [Sdrucciolare] etiam dicitur, qui in lubrico figētes uestigia in tee tam ruunt. Vnde Lapsus, ὄλισθημα, Lapsio, onis.

LAPSO, as, are, uide suo loco: item Composita, Allabor, Collabor, Delabor, Elabor, Illabor, Interlabor, Perlabor, Prolabor, Perlabor, Relabor, & Sublabor.

LABOR, boris, [Fatica] πόνος, opera, defatigatio. Vir.2. Aene. Nec me labor iste grauabit. Valla: Labor primā breuē habet, Labor primā loogam. Hinc Labor, oris, & Laboro tas, prima breui: quod an ab altero illorum derinetur, an ab utroque potius, liberum opinaturis relinquo. Oui. de Arte: Pars est exhausta laboris. Ci. p Arebi. Quid est, quod tantis nos laboribus exerceamus? Labor exercet apes: Vir.1. Aen. Labor apud poetas frequēter accipitur pro periculo, calamitate, uel alio quouis incommodo, [Pericolo, miseria] Vir.3. Aen. Requies ea certa laborum. Oui. Epi.9. Series immēsa laborum. Dicitur etiam Labos, sicut lepos, arbos. Plau. Trin. Animo labos grandis capitur. Arduus labor. Valer.6. Argon.

LABORIAE, arum, Campaniæ pars illa, quæ uulgo Terra laboris dicitur, miræ fertilitatis. Pli.li.18.ca.11. Dictæ sunt, a laboro, quod ad sui cultum plurimum exigant laboris. Finiuntur Laboriæ uia ab utroque latere Consulari, quæ a Puteolis, & quæ a Cumis Capuam ducit. Hinc Laborinus campus. Pli. l.17.ca.4.

LABORIFER, p.e. adiectiuum. [Faticoso] ἐπίπονος, laboris patiens. Oui. 9. Meta. laboriferi cum iam natalis adesset Herculis. Idem 15. Met. numēq, superbū Cæde laboriferi credunt gaudere iuuenci.

LABORIOSE, [Con fatica] ἐπιπόνως, Laboriosus, Catullus, & Cic.

LABORIOSISSIME, ἐπιπονώτατα, cum maximo labore. Cice. 1. Verr. Itaq; semper hi diligētissime, laboriosissimeq; accusarūt, qui se ipsos in discrimē existimationis uenire arbitrati sunt. Idē pro Rof. Quo quisq; est ingeniosior, hoc docet iracundius, & laboriosius.

LABORIOSVS, a, um, [Faticoso] ἐπίπονος, ut laboriosus homo dicitur laboris multū sustinēs. Ci. pro Cœlio: Vos laboriosos existimet, quibus ociosis ne in communi quidē otio liceat esse laboriosus aget, [Coltiuato] in quo colendo plurimum laboratur. Cæcil. Dusum rus fugit, & laboriosum opus, [Difficile] difficile, & quod non sine labore perficitur. Pla. in Mer. Laboriosi nihil tibi quicquam operis imperabo. Laboriosæ exercitationes. Ci.2.de Fi. Quis nostrum exercitationem ullam corporis suscipit laboriosam, nisi ut aliquid ex ea commodi consequatur?

LABORO, as, pe. p. [Affaticarsi, faticare, durar fatica] πονέω, fatigor, & cū labore aliquid ago. Seneca. Iugiter fodiēdo laborat. Ci.5. Ver. Omnibus enim neruis mihi contendendū est, atque in hoe laborandum, ut omnes, &c. Ambitiose circa aliquid laborare. Quinct. li 3.ca.11. Arma laborare, id est laborando cōficere. Stat.3. Theb. Vnde & per translationem laborare, [Esser malato, infermo] pro male habere sumitur: ut cum aliquē Laborare quartana, aut laborare podagra dicimus. Plin. Succus eius podagra laborantibus prodest. Laborare ex renib. Ci.5. Tusf. Laborare ex dolore puerperij, Teren. in And. Laborare a frigore. Pli. l.35.c. 10. Aliquando pro conari, sine anniti, [Sforzarsi, ingegnarsi] quod & Allaborare dicimus. Ci. de prouincijs. Nec decreui solum, sed etiam ut uos decernereris, laborari. Interdum idem quod angor, & solicitus sum [Affligere] Ci. epist.110. Nam de iudicijs quod quæris, multo laboro minus. trahantur per me pedibus omnes rei: sit uel Selius tam eloquens, ut probare possit se liberum: non laboro. Idem Quin. Ft. De filij tui eruditione quod labores, nihil est. Aliquādo pro componere, colere, [Lauorare] Vir.1. Aen. Arte laboratæ uestes, id est compositæ. Et laboratus ager, [Lauorato] dicitur qui probe cultus est. Laborati, hoc est, compositi, elucubrati. Martial. li.1. Plena laboratis habeat cum scrinia libris, Emittis quare Sosibiane nihil? Non laboro de hac re: hoc est, non curo, [Non curare] neque anxius sum, inquit Budæus. Ci.4. Acad. Sed quia non laboro, quam ualde ad ea quæ dico probatus sim, eo minus conturbor. Laborare re frumentaria. Cæs.3. Bel. ciui. Illi omnia perpeti parati, maxime re frumentaria laborant. Laborare uitijs. Liui.4. Bel. Mac. Diuersisq; duobus uitijs, auaritia & luxuria ciuitatem laborare. Laboratur, impersonale. Ci. ad Lent. li.1. Laboratur uehementer, inclinata res est. Huius uerbi cōposita sunt, Allaboro, & Elaboro: de quib. egimus supra suis locis. A laboratus, fit cōpositū Illaboratus, a, um, qd ita secernitur ab Inelaborato, q inelaboratū, dicitur quod satis nō artificio excultum est. Illaboratum uero, quod ex tempore, & sine labore factum uidetur. illud uitio dari solet, hoc laudi. Quint. de Ci. Cum interim hæc omnia, quæ uix singula quispiam intentissima cura consequi posset, fluunt illaborata.

LABRADEVS, Iupiter, in Caria colebatur: cuius simulacrū primum dicitur consecrasse Arselis rex, cum Gygi aduersus Candaulem Mydorum regem suppetias tulisset, indeq; securim, Lydorum regum gestamen, in Cariam retulisset. Securim autem Lydi λάβρυν, appellant. Vnde Ioui Labradeo cognomen factum est. Vide Cœl. lib 6.c.11. Auctor est Pli. li.35.ca.1. Labradei Iouis delubrum fontem fuisse anguillis insignem, quæ &c.

LABRVM, bri, [Labro] Vide Labium. Ci. de Nat. Hunc censes, ut dicitur, labris gustasse philosophiam.

LABRVM, Venereum, δίψακος, herba est genere aculeatarum, echinata ferens capitula: quibus fullones pannis uestibusq; lanam inducunt. Ci.14.Q.Ft. Dioscorides Dipsacum appellat. Vulgus herba riorum Virgam pastoris.!

LABROSVS, a, um, [Che ha gran labri] χειλώδης quod extremitates habet, ueluti quædam labra prominentes. Cels. li.7.c.26. Ferramentum fecit in summa parte labrosum, in ima semicirculatum.

LABRVS, piscis genus, cauda placens, ab uno Ouidio memoratum, referente Pli. li.35.cap.ult.

LABRVSCA, æ, [Lambrusca] ἀγριάμπελος, ἄμπελος ἀγρία, uitis agrestis, quæ & Erratica dicitur. Labrusca dicta, reste Seruio, q in agro rū labris, hoc est, marginibus, & sepibus nascatur. Vir. in Buc. Syluestris raris sparsit labrusca racemis. Legitur & Labruscum g. ne. Vir. in Culic. Densaq; uirgultis auide labrusca petuntur.

LABVRNVM, arbor est Alpina, dura candidaq; materia, aquas refugiens, cuius florem cubitali longitudine non attingunt Apes. Auctor Pli. li.16.ca.18.

LABYNETVS, filius Nicocris Reginæ Babyloniæ, tandemq; Babyloniorum tyrannus. Herodot. uide li.1.

LABYRINTHVS, labyrinthi, [Labirinto] λαβύρινθος, per y, & per th, locus multis uiarum ambagibus inflexus. Quatuor autem præcipuos fuisse Labyrinthos docet Pli. li.36.ca.13. Creticum, qui arte maxime fuit spectabilis, a Dædalo, ut putant, factus iussu Minois, qui Minotaurum illi inclusit: cui Athenienses ex fœdere septem quotannis ex liberis suis deuorandos mittebant. Aegyptium omnium maximū & portentosissimū humani ingenij opus, lapideis e Paro columnis in introitu, reliquis Syeniticis, unde exēplar sumpsit eius, quē in Creta fecit Dædalus: quem Pomponius Mela li. 1. describit. Lemnium, columnarum nitore insignem, centū enim & quinquaginta colūnas habebat. Quartum Italicum, a Porsena Hetruriorum rege sepulchri caussa extructum. Creticus centesimam tantum portionem eius, qui in Aegypto erat, continebat, iti nerum tamen ambagibus, occursibus, & recursibus multo admirabilior. Si quis plura noscere cupit, Pli. adeat lib.36.ca.15. qui uere uesanam illam fuisse dementiam scribit, quæsisse gloriam impensa nulli profuturo, præterea fatigasse regni uires: cum tamē laus maior artificis esset.

LABYRINTHEVS, a, um, Catullus, Ne Labyrintheis ē flexibus egredientem Tecti, frustraretur inobseruabilis.

LABYRINTHIACVS, a, um, apud Mantuanum.

LABYZVS, λάβυζος, aromatis genus, ex quo myrrhæ commisso Persicorum regum diademata solent parari. Est autem Labyzus, gummi quiddam mirrhæ non dissimile, sed longe pretiosius, odoratiusq;. Cœl. Rhod. li.& cap.18.

LAC, lactis, [Latte] γάλα, succus maternus quo animalia nutriuntur, dictū a lacendo quod admotis mammis infantes alliciantur. Vir. 3. Eclog. Et lac subducitur agnis. Lacte, gen. neut. in nominatiuo dixit. Plau. in Men. Nec aqua aqua, nec lacte lacti mihi crede usquam similius. Lac Schiston appellatur, in quo pars caseosa separata est a serosa. Lac Cyrenaicum, laserpitij succus, quod & Laser appellatur, in Cyrenaica regione primum repertum. Vide infra in dictionibus Laser & Laserpitium.

LACCOBRICA, λακκόβριγα, oppidum Vaccæorum, in Hispania Tarraconensi. Ptolem. li.2.ca.6.

LACAENA, æ, λάκαινα, fœmininū est a Lacon, significans mulierē ex Laconia. Ci.1. Tusf. Vir.2. Ae. Nō tibi Tyndaridis facies inuisa Lacænæ, Idem 2. Ge. Virginibus bacchata Lacænis Taygeta.

LACEDAEMON, onis, λακεδαίμων, clarissima totius Peloponnesi urbs, Lycurgi legibus optime instituta, alio nomine Sparta dicta, Menelai olim regia. Dicta Lacedæmon a Lacedæmone Iouis & Taygetes filio. Vir.7. Aen. At non sic Phrygius penetrat Lacedæmona pastor. Huius ciues Lacedæmonij dicuntur, & Lacones. Vegetius etiam Lacedæmonas appellat lib.3. Athenienses (inquit) & Lacedæmonas, & Macedonas rerum potitos.

LACEDAEMONIVS. Ci. de Leg. Illa seuera Lacedæmoniorum, &c.

LACCOPLVTI, λακκόπλουτοι, cognominati sunt Calliæ Atheniensis posteri, propterea quod is Callias repente ditatus esset, thesauro in campis Marathoniis subter terrā inuento. Nā Græci λάκκους, appellabāt, quos & Syros dicimus, hoc est loca subterranea, in q ib. uinum,

uinum, oleum, frumentave recondebant. Vnde & Laccum pro sepulcro usurpat Psalmorum interpres. καὶ ἐλογίσθην μετὰ τῶν καταβαινόντων εἰς λάκκον. Hoc est similis ero descendentibus in laccum.

LACER, ri, & Lacerus, a, um, pe. cor. [*Lacerato, stracciato, squarciato,*] διεσπαραγμένος, dilaniatus. Proprie ait Asconius, Lacerus dicitur amputatus membris, aut oculis, uel auribus. Vir. 6. Aen. Atq; hic Priamidē laniatū corpore toto Deiphobū uidit, lacerū crudeliter ora. Tacitus: Donec soluta cōpage scutorum, ea angues lacerosq; prosternerent. Lacer (inquit Festus) dicitur, qui auribus curtatus est. Item Lacerum, quodcunque in corpore imminutum.

LACERNA, næ, φαινόλη, uestis exterioris genus, pluuię frigorisq; iniuriæ propulsandæ in primis accommodatum. Pli. li. 18. ca. 25. de Virgiliarum occasu agens: Ergo ex occasu eius de hieme augurantur, quibus est cura insidiandi negociatoris auaritia nubilo occasu pluuiosam hiemem denunciauit, statimq; augentur lacernarum pretia. Hactenus Plin. Ob eandem etiam caussam a uiatoribus lacernę sumebātur, præsertim ab ijs, qui expeditè & sine togæ impedimentò iter facere uolebant. Hinc M. Antonio obijcit Ci. quod nimio festinandi studio ordinis, magistratusq; sui oblitus, non toga aut calceis ornatus, ut consulem decuit, sed gallicis, & lacerna, ut quiuis è uulgo in urbem redijsset. Verba eius sunt hęc 2. Philip. Nam quod quærebas, quo modo redijssem, primum luce non tenebris: deinde cum calceis, & toga, nullis nec gallicis, nec lacerna. In castris item nobiliores lacernis utebātur. Oui. 2. Fast. Mittenda est domino nunc nunc, properate puellæ, Quam primū nostra facta lacerna manu. Verba sunt Lucretiæ puellas suas ad opus adhortantis, ut uiro suo in Ardeæ obsidione agenti lacernam mitteret. Lacernis item in spectaculis utebantur, & potissimum cādidis, quæ togis superinduebantur. Martialis in Distichis. Amphitheatrales nos commendamur ad usus, Cum tegit algentes nostra lacerna togas. Candidis autem potissimum lacernis in spectaculis usos fuisse, satis indicat Epigrāma Martialis in Hor. quendam, qui cum solus nigra lacerna spectaculis interesset, ceteris omnibus albatis, factum est, ut repente cadente niue, ceteris concolor redderetur. Verba eius sunt hæc:

> Spectabat modo solus inter omnes
> Nigris munus Horatius lacernis.
> Cum plebs, & minor ordo, maximusq;
> Sancto cum duce candidus sederet.
> Toto nix cecidit repente cælo:
> Albis spectat Horatius lacernis.

Mulieres quoque lacernis quandoque usas legimus. Iuu. Sat. 2. Ipse lacernatæ dum se iactaret amicæ. Festus Lacernam dictam putat, quasi Laceram, hoc est, parte aliqua imminutam, eo quod minor sit (ut ille ait) capitio.

LACERATIO, onis, [*Stratio,*] uerbale σπάραγμα. An ego si te, & Gabinium cruci suffixos uiderem, maiore afficiar lætitia ex corporis uestri laceratione, quam afficior ex infamia. Muliebres lacerationes genarum. Ci. 3. Tus. Huius uerbi composita sunt Delacero, & Dilacero; de quibus supra egimus suis locis.

LACERO, as, [*Stracciare, squarciare,*] περισπάω, dilanio, membratim discerpo. Vir. 3. Aen. Quid miserū Aenea laceras? Lacerare morsu uiscera. Ci. 2. Tus. Lacerare unguibus, ibidem. Lacerare homines male suadendo. Plau. in Curc. Lacerare diem, in uanum consumere tempus diei. Plau. in Stich. Lacerare rem suam, absumere bona sua, Pla. Mer. Lacerat me meus mœror, Cic. ad Att. li. 3.

LACERTA, tæ, [*Lucerta,*] σαύρα, uel Lacertus, ti, σαῦρος, serpentis genus, notissimum, inde nomen habens, quod pedes habeat ad nostrorum lacertorum, hoc est brachiorum similitudinem accedentes. Eius duo sunt genera colore & magnitudine distincta. Minorem zignyda uocant, siue Chalcidem, tergo ferrugineo maculis quibusdam nigricantibus distincto. Alterum genus uiride est, superiore multo maius, Italię quam nostris regionibus frequentius. Vtroque in genere mas Lacertus dicitur. Vir. Ecl. 2. Nunc uirides etiam occultant spineta lacertos. Ci. ad Att. li. 2. Nam ad lacertas captandas, tempestates non sunt idoneæ.

LACERTOSVS, a, um, [*Musculoso, forte,*] id est, torosus & musculosus. Col. li. 7. Feminibus lacertosis, cruribus compactis. Quandoque idem quod ualidus, & robustus, [*Robusto*] Cice. 8. Phil. Quos centuriones pugnaces, & lacertosos inter Mimorum, & Mimarum greges collocauit.

LACERTVS, σαῦρος, piscis genus mari peculiare, cuius multæ enumerantur species a Pli. li. 32. cap. ultimo. Marti. Cum saxetani fiet tur tibi cauda lacerti. Lacertus item in homine dicitur summa brachij pars inter scapulæ & cubiti ossa intercepta, quæ a Celso Humerus, [*Homero, spalla,*] a Galeno βραχίων, appellatur. Virg. 5. Aen. Ferit æthera clamor Nauticus adductis spumant freta uersa lacertis. Et quoniam partes illæ corporis musculosæ sunt, & ualidis toris compactæ, factum est, ut Lacertos pro uiribus ac robore accipiamus, neq; solum pro corporis robore, uerū etiam pro uehementia & pondere orationis: quos & neruos appellamus. Cice. de Cla. Or. Quanquam in Lysia sunt sæpe lacerti, sic ut fieri nihil possint ualentius. Amentatas hastas ab aliquo accipere, & eas oratorijs lacertis, uiribusq; torquere, apud Ci. 2. de Ora.

LACESSO, is, lacessiui, & lacessi per syncopen, & lacessisse pro lacessiuisse, & lacesserunt, pro lacessiuerūt [*Prouocare, incitare,*] προκαλοῦμαι, ἐρεθίζω. Est autem Lacesso idē quod prouoco, irrito, incito. Et tam in bonam partem accipitur, quàm in malam. Tere. in prolog. Eunu. Is ne erret, moneo, & desinat lacessere. Ci. Hos ego sermones, qui & multi sunt, & tuam existimationem (ut sentio) non offendunt, lacessiui nunquam, id est, excitaui, inquit Budæus. Salu. Pridie legiones in mōte positas lacessiuit. Ci. Cornifi. Sic igitur facies, meq; amabis, & scripto alio lacesses: Ego enim respondere facilius possum, quam prouocare. Huius passiuū est Lacessor. Ci. 3. de Ora. Testis sæpe non lædit, nisi lacessatur. Legitur & Lacessiri per quartam uerborum declinationē, ab indicatiuo Lacessior, quemadmodum Accerso dicimus, & Accersio.

LACHANON, [*Herbe da mangiare,*] λάχανον, Græcum nomen est, generale ad omnia olera. Hor. li. 1. Ser. Sat. 6. Ad porri & ciceris refero, lachaniq; catinum.

LACHANOPOLA, [*Herbaiolo,*] p. p. λαχανοπώλης, olerum uenditor.

LACHANOPOLIS, λαχανοπῶλις, mulier olera uendens.

LACHANOPOLEVM, [*Piazza delle herbe,*] p. c. λαχανοπωλεῖον, forum olitorium, hoc est, locus uendendis oleribus destinatus.

LACHESIS, λάχεσις, una Parcarum, quam Latine sortem interpretari possumus. Nam λαγχάνειν est sortiri. Hanc autem iccirco uitæ humanæ præesse uoluerunt, quod in ea sortem, hoc est, casum plurimum ualere arbitrabantur.

LACHRYMA, uel potius Lacryma, [*Lagrima,*] sine aspiratione, a Græco δάκρυον, d, in l, mutata: cuius rei argumēto illud esse potest, quod uetustissimi Dacrymas dicebant, seruato d. Festus, Dacrymas pro Lacrymas Liuius sæpe posuit: nimirū quod Græci δάκρυα appellant. Sunt tamen, qui neget hoc nomē Græcū esse, sed Latinū, a lacerando: ut sint Lacrymę dictę, quasi lacerrimę, quū ex animi laceratione lacrymæ citantur. Quicquid id est, constat certe absq; aspiratione scribendū. Est autem Lacryma, humor ex oculis flentiū manans. Oui. li. 2. Met. Perfudit lacrymis, & aperto pectore iouis. Lacrymæ arborum dicūtur, [*Humore,*] auctore Theophrasto, ipse humor naturalis, quem interdum ipsæ arbores foris ostendunt, uel qui in ipsis interioribus partibus continetur.

LACHRYMABILIS, le, [*Lagrimeuole, miserabile,*] πολυδάκρυς, lacrymas commouens, miserabilis. Oui. 7. Meta. Vixq; tenet lacrymas, quia nil lacrymabile cernit.

LACHRYMABVNDVS, a, um, Liu. lib. 3. ab urb. At ille lacrymabundus, Gratum est, inquit: crastina die uestra opera utar.

LACHRYMATIO, onis, [*Lagrime,*] Plin. in Proœ. lib. 23. Genarum scabiem emendat, oculorumq; lacrymationes.

LACHRYMOSE, aduer. Pli. li. 16. c. 43. Stamneā hoc usu probāt uenam & uocant, fertilē, argumento similitudinis, quū lacrymose crispa.

LACHRYMOSVS, a, um, [*Lagrimoso,*] δακρυόεις, abūdans lacrymis. Pli. l. 17. c. 28. Quin & uitium radicibus aquam salsam iubent affundi, si sint lacrymosæ. Carmē lacrymosum, Oui. li. 5. Trist. Fumus lacrymosus, hoc est, prouocans lacrymas. Hor. li. 1. Ser. Sat. 5. Funera lacrymosa. Oui. Epist. 13. Risus lacrymosus. Stat. 7. Theb.

LACHRYMATVS, a, um, part. a passiuo Lacrymor. Ouid. lib. 1. Fast. Nōdum pertulerat lacrymatas cortice myrrhas Acta per æquoreas hospita nauis aquas.

LACHRYMO, as, pe. co. neutrum, & Lachrymor, aris, deponens, uel potius Lacrymor sine aspiratione, [*Lagrimare, piangere,*] δακρύω, lacrymas effundo aut profundo. Terē. in Adelph. Oh, lacrymo gaudio. Oui. 3. de Arte amandi. Quo non ars penetrat? discunt lacrymare decenter. Lacrymat id, hoc est, ob id, Terent. in Eunuc. Num id lacrymat uirgo? Cic. 7. Ver. Ecquis fuit, quin lacrymaretur. Oui. 13. Metam. Manuq; simul ueluti lacrymantia tersit Lumina. Lacrymare etiam dicuntur plantæ, cum humor ex eis distillat. Pli. li. 17. cap. 14. Ideo lacrymantes calamos inseri non oportere, non hercule magis quam aridos. In qua significatione interdum inuenitur post se habere accusatiuum. Lact. in Hymno Dominicæ resurrectionis: Lacrymat sua gaudia, palmes. Huius composita sunt, Collacrymo, Delacrymo, Illacrymo, & Superlacrymo: quorum significata uide suis locis.

LACHRYMVLA, læ, [*Lagrimetta,*] δακρύδιον, Ter. in Eu. Hæc uerba una mehercle falsa lacrymula, quam oculos terendo misere uix uel expresserit, restinguet.

LACIBVRGIVM, Ptol. lib. 2. cap. 11. Germaniæ urbs in climate magis Septentrionali.

LACINIAE, sunt in uestimento partes extremæ, quas interdū in humerū solemus reuocare, quibusq; in sinum collectis, aliquid gestare consueuimus: ita dictæ, ut Festus indicat, a lacerando quòd sint partes quædam, & segmēta uestem diuidēntia. Cic. Tironi, Video enim uidere te emētorem rusticas res, cum uillico loquentem, in lacinia seruantem ex mensa secūda semina. Vnde laciniata uestis, id est,

id est sinooso,& aduerbium Laciniatim,quod significat particolatim,& separatim. Apuleius: Non laciniatim disperso, sed cuneatim stipato commeatu difficultates illas transabiremus. Col.lib. 8. inbet pecus ægrotum distribui,in lacinias.i.in particulas separari,ut facilius conualescat. Nam discreta animalia,& in partes diuisa,in lacinias segregata dicuntur.

LACINIOSVS,a,um,[*Ampio,largo,*]amplos,& sinuosus:ot, Vestis laciniosa. Sermo Laciniosus , id est, flexuosus , multisq; ambagibus inuolutus. Hieronymus ad Theo. Laciniosus contra nos sermo protractus est. Ab eodem disputatio laciniosa, [*Intricato,*] dicitur,pro tortoosa & implicata. Ab Apuleio, Conuallis lacioiosa. Plin. etiam Alexandriam laciniosam fuisse scribit,hoc est, extensis uestium lacinijs similem. Verba eius sunt hæc li.5.c.10. Metatus est eam Dinocrates architectus pluribus modis memorabili ingenio,xv.m.pass. laxitate inserta,ad effigiem Macedonicæ chlamydis,orbe gyrato laciniosam, dextra læuaq anguloso procursu. Laciniosa folia. Pli.l.25.c.10.

LACINIVM,Λακίνιον,promontorium in extremis Italiæ finibos, inter Petiliam,& Crotunem in mare excurrens,Iooiumq; dirimeos ab Adriatico. Dictum Lacioium a Lacino quodam latrone, quem Hercules,quod boues suos abegisset,ibi traditur ioteremisse, Iunoniq; ibidem templum ædificasse, quam etiam a nomine illius Laciniam cognominauit. Vir.3. Aen. Hioc sinus Herculei (si uera est fama) Tarenti Cernitur: Attollit se Diua Lacinia cootra.

LACIO,is,lacui,& lexi,s॰m Priscianum: & in supino lacitum, & lectum,[*Menare nello aguato,*]ἐπάγω,significat in fraudem duco: & obsoleto oomine Lax,qđ fraudem significat. Festus: Lacit,id est, decipiendo inducit. Lax. o.fraus est. Simplex tñ Lacio desijt esse in usu. Eius composita sunt, Allicio, Delicio, Elicio, Illicio, Oblicio, Pellicio: ex quibus fiunt frequentatiua, Allecto, Delecto, Electo, Illecto, Oblecto, Pellecto. Et habeot quidem duo p̃terita, eodem Prisciaoo teste,& duo supina, quemadmodum Lacio: quamuis ab Elicio, Elicui solũ inueniatur. Ex eo tñ qđ faciat frequentatiuũ Electo,uidetur aliqñ & habuisse p̃teritum Elexi,& supioũ Electum. Plau. io Asi. Ibo aduersum,atq, electabo,quicquid illud sit. Cetera usitatius p̃teritum per xi,& supinum per ctum, faciũt: ut Allicio, Allexi, Allectum: Pellicio, Pellexi, Pellectum. Legitur tamen & p̃teritum Pellicui, apud antiquos. Liu. Andronicus in Laudan. Te illo Asiatico ornatu flueos pellicuit.

LACIPPO,Hispaniæ Beticæ oppidum est in conuentu Gaditano, teste Pli.lib.3.c.1.

LACMON,Λάκμων,Epiroticorum montium pars est, ex qua Acas fluuius oritur,per Apolloniatarum agrum in mare Adriaticum illabens. Auctor Herod. li.9.

LACON,onis,pe.gen.pr.Λάκων,qui est ex Laconica regioae, Stat.7. Thebaid. Tandem iosperatus media de geote Laconum Prosilit Alcidamas . huius fœmininom est Lacæna, ut supra ostendimus. Est item Lacon,canis oomeo apud Ouid.lib.3. Metam. Præualidusq; Lacon,& cursu fortis Aello.

LACONICA,æ,Λακωνική,Pelopooneli regio,inter argiuum agrum, & Messenaicum,secundum littus extensa: olim a numero ceotum ciuitatum Hecatompolis appellata: quarum omnium caput fuit Lacedæmoo,quæ & Sparta, salutaribus olim Lycurgi, legibus optime instituta. Hinc proximus sinus.

LACONICVS dicitur,ioter Tænarum promontorium, & Maleam extensus. Vide Stra.li.8.& Pli.li.4.c.5.

LACONICVM,ci,[*Stufa,*][Λακωνικὸν,substantiuum, pooitur pro loco in balneis orbiculari ambitu in se recuruo, quo sudor elicitur sicco calore,ut docet Cels.li.2. Non oulli hypocauston, alij uaporarium appellant. Vitru. li.5. p̃cipit Laconicum sudationesq; coniũgi debere tepidario. Est.n. fornacula ex terra & tegolis mammatis addito tomento concionata, quæ ioclo so igoe per spiracula paruа calefacit per p̃furnium Laconici. Frequeotabatur Laconicum a crudis,ut per desudationem extruderetur quicquid excrementitij & sudorifici humoris io corpore resedisset. Col. in præf. li.1. Mox deinde ut apti ueniamos ad ganeas, quotidianam cruditatem laconicis excoquimus, & exucto sudore sitim quærimus. Dictum Laconicum, quòd eo Lacones peculiariter uterentur.

LACONISMVS,nismi,[*Parlar breue & corto,*]Λακωνισμὸς, breuiloquiũ. Tractom a Lacedæmoniorum moribus, quibus prolixa loquacitate oihil erat odiosius. Ci.ad Brut.li.11. Sed quid ago? non imitor laconismum tuum: altera iam pagella procedit.

LACRYMA,æ,Lacrymo,as,uide Lachryma,& Lachrymo.

LACRYMVLA,lege Lachrymula.

LACRYNES,Λακρίνης,Lacedæmooios quidam fuit, ad Cyrum Ionibus bellum inferentem legatus missus,teste Herod.li.1.

LACTARIVS,a,um,[*Che ha latte,*] γαλακτώδης, quod lac in se habet, siue succum lacteum. Plin.lib.26.cap.8. Tithymalum oostri herbam lactariam uocant,alij Lactucam caprinam. Lactaria aoimalia quæ lactis gratia pascuntor. Varr.li.2.de Re ru.ca.1. Dandum bubus lupinum, & lactarijs medica & cythisum. Lactaria item dicuntur cibi ex lacte confecti. Spartianus in Heliogabal. Dulcirios & lactarios tales habuit,ut quæcuoque coqui de diuersis edulijs exhibuissent,uel structores,uel pomarij, illi modo de dulcibus,modo de lactarijs exhiberent.

LACTATVS,us,ui,[*Il lattare,*]actus ipse lactandi. Pli.li.32.c.2. Ob id sibilo a piscatoribus tanquam serpentibus euocari, & capi, pinguescere lactatu,&c. De murenis.

LACTARIVS,rij,γαλακτουργὸς,pistor qui cibos ex lacte conficit. Spartianus in Heliogabalo: Dulciarios & lactarios tales habuit,ut q̃cunqoe coqui de diuersis edulijs exhibuissent, uel structores uel pomarij, illi modo de dulcibus,modo de lactarijs exhiberent.

LACTEO,es,[*Lattare,*]lac sugo, θηλάζω. Cic.2.de Diuin. Romulus lactens folmine ictus. Vnde lactens porcus est,qui adhuc lac sugit. Cic.de Leg. hostia lactens. Var.2.de Re rust.c.4. Porci qui depulsi sunt a mamma a qoibusdam Delici uocaotur: oeque iam lactẽtes dicuotur. Lactentia frumenta, oocat Virg.li.1. Geo. quasi lactescentia, hoc est, albescentia,& lactis colorem referentia.

LACTEOLVS,a,um,diminutiuum: ut, Puellæ lacteolæ. Catul. io Camerium,Epigram.51.

LACTES,pluralis num.gen.fœm. dicuntur graciliora intestina, per q̃ labitur cibus,q̃ tria sunt, tenue, ieiuoum, Pylorus, iouoluũturq; mesenterio,ot a spinæ cootactu duro monitiora tutioraq; reddantur. Dictæ Lactes a lacte,aut propter mollitiem,aut propter candorem pinguedinis: aut certe ab antiqno uerbo Lacio, propterea q cibum alliciãt. Pla. Curc. Ita cibi uacuitate uenio laxis lactib⁹. Pli. existimat Lactes tñ in hominibus & ouis dici, io ceteris aũt aoimalibus Ile appellari. Eius uerba sont. li.11.c.37. Ab hoc uentriculo lactes in homine & ooe, per quas labitur cibus, io ceteris Ile: a quibus capaciora iorestioa ad aluum hominiq;, flexuosissimis orbibus. Quidam pro intestiois pinguibus accipiont: unde Persius: Emeris auriculas polmone & lactibus uoctis.

LACTESCO,[*Conuertirsi in latte,*]γαλακτοῦσθαι,est io lac conuerti. Ci. lib.3.de Nat.Deo. Omnis fere cibus matrum lactescere iocipit. Nonnuoqoam idem quod lacte impleri. Pli.li.11.c.41. Asinæ prægnantes continue lactescunt.

LACTEVS,a,um,[*Di latte,*]γαλακτινὸς,quod ex lacte est. Quandoq; accipitur pro nioeo,& lactis caodoré referente: ut, Colla lactea. Virg.8.Aeo. Tum lactea colla Aoro ioectuntur. Lacteus porcus,qui lacte alitur. Mar.li.5. Nondumq; uicta lacteum faba porcum. hoc est, porcum adhuc lactentem,& fabam per ætatem frangere ooo ualentem. Lacteus orbis, siue circulus, io cælo dicitur, quem Græci γαλαξίαν,uocaot: utroque nomine a lactis candore deducto. Cic. in Som.Scip. Erat autem is splendidissimo candore inter flammas circus elucens, quem uos (ut a Graijs accepistis) orbem lacteum nuncupatis. Pli.li.2.ca.15. Omoes ferme sub ipso septentrione aliqua eius parte oon certa, sed maxime io candida, quæ lactei circuli nomen accepit. Vide Macr. io Som.Scip.

LACTICINIA,[*Cibi di latte,*]ἀσγαλα, a quibusdam appellaotor cibi ex lacte coofecti,quæ aptius Lactaria dici possunt. Vide Hermolaum in Plinium.

LACTIDIACI,sont qui circa umbilicum calce percossi sunt, quia ea pars delicata & mollis est, aut quia iotestina circa umbilicum esse noscuntur.

LACTO,[*Lattare,dar il latte,*]θηλάζω, lac præbeo, quod proprie matrum est. Var.2.de Re rust.c.7. Aoniculis iam factis dandum hordeum,& furfures usquequo aderuot lactantes. Lactans mulier p̃prie dicitur quæ lac in mammis habet. Gel.li. 12.c.1. Nam plerunque sine discriminis,quæcunque lactaus est eo tempore offerri solet. Cels.l.2.c.28. ut Lactantia accipere pro lactarijs: hoc est, pro ijs,quæ ex lacte confecta suot. Lac(inquit)mel, adeoq; lactitia, atq; omne pistorium opus. A Lacto fit compositum Ablacto, hoc est, a lacte arceo: quod uide suo loco. Est præterea Lacto frequentatiuum ab antiquo uerbo Lacio, quod significat decipio, [*Ingannare,lusingare,*]& per blanditias in fraudem illicio. Ter. in And. Nunc oe tibi satis esse hoc uisum solidum esse gaudium, Nisi me lactasses amanteoi,& falsa spe produceres?

LACTORIS,herba est oleæ folio, sed minore,& flore luteo: intus plena lactis,quod gustatum uomitiones coocitat. Eadem esse putatur,aut certe simillima illi,quæ Militaris herba appellatur,quoniam uulous ferro factum nullum uon sanat intra dies quinque ex oleo composita. Pli.li.19.ca.18.

LACTVCA,æ,p.p.[*Lattuca,*]θρίδαξ,herba acetariorum oso notissima inde dicta,qđ abũdãtia lactis exuberet. Pli.l.19.c.8. Quę meconis uocat a copia lactis soporiferi, quãquã oẽs sõoũ parere credant. Apud antiquos Italię hoc solũ genus clarũ fuit: & ideo lactucæ nomẽ adeptæ. Lactucarũ aliæ sunt Ceciliauæ, aliæ Cappadocæ. Itẽ Tartesiacæ, Paphiæ, siue Cypriæ,& Sessiles. Lactucarũ crispas Cappadocas uocãt. Sessiles q̃ late p terrã diffundunt, q̃ & Laconicæ dicũtur teste Pli. li.19.c.9. Mart.l.13. Claudere q̃ cœnas lactuca solebat auorũ: Dic mihi,cur nostras incipit illa dapes? Hor. 2. Serm. Sat.4. Nam lactuca innatat acri Post uinum stomacho.

LACTVCINI, cognominati sunt Romæ proceres quidam ex Valeria familia, appellatione a lactucis deducta. Vide Pli.li. 19.ca.4.

LACTVCVLA, læ, dim. Col.l.10. Iam teneris frondēs lactucula fibris.

LACVNA, æ, p.p. [*Acqua morta, laguna,*] τέναγος, a lacu fit, & est aquæ collectio, uel fossa, ut Festus docet, in qua aqua collecta stare cōsueuit. Vir.l.1.Ge. Præserti incertis si mēsib. amnis abūdās Exit, & obducto late tenet oīa limo, Vñ cauæ tepido sudant humore lacunæ. Vbi Seru. Lacunæ sunt fossæ in quib. collecta aqua stare cō sueuit. Vnde ēt in agris Lacunæ dīit fossæ ad siccandos agros paratę. Idē li.2.Ge. Et totæ solidam in glaciem uertere lacunæ. Lacuna pro quacunque ēt fossula siue concauitate accipitur, [*Fossa,*] Var.2.de Re rust.c.7. His maiores qui sunt, intelligi negant posse, p̄terquam cū dentes sunt facti brochi, & supercilia cana, & sub ijs lacunæ, ex obseruatu dicūt equum habere annos sedecim. Lacuna in pauimento pro loco sidente ponitur a Vitr.li.7.c.1. In libris quoque Lacunæ dīit loca hiantia & mutilata, in quibus ad perfectionem nonnihil desideratur. Explere Lacunā rei familiaris p translationē dicitur pro eo, quod est sarcire damnum acceptum, uel rem familiarem exinanitam explere, & redintegrare. Ci.Act.2.in Verr. Censores fecerunt idem, quod in nostra repub. solent ij, qui per largitionem magistratus adepti sunt: dederunt operam, ut ita potestatē gererent, ut illam lacunam rei familiaris explerēt. Itē uallecula superioris labri, p similitudinē Lacuna uocatur a Lactātio. Lacuna in auro, id est, adulteratio, uel fraus, & legitimi ualoris imminutio. Ci.Att. Vide ne qua sit lacuna i auro,

LACVNAR, aris, p.p. φάτνωμα tignorum interstitium, lacuum, siue lacunarum quandam similitudinem referens. Horat. libro. 2. Carm. Non ebur, neque aureum Mea renidet in domo lacunar. Cice. 5. Tuscul. In hoc medio apparatu fulgentem gladium è lacunari, seta equina appensum, demitti iussit. Eadem & laquearia dicuntur. Vir.1.Aen. Dependent lychni laquearibus aureis.

LACVNATVS, a, um, ad lacunæ formam depressum. Pli.l.15.c.10. Intus exiles nucleos lacunaris includi toris.

LACVNO, as, p.p φατνόω, φατνοῦμαι lacunar facio, uel lacunaris similitudinem rei alicui induco. Ouid.8.Met. Molli tellus erat humida musco. Summa lacunabant alterno murice conchæ.

LACVNOSVS, a, um, adiect. idem est quod inæquale, & lacunis plenū. Cic. 2. de Nat. Deo. Quid pulchrius ea figura, quæ sola omnes alias figuras complexas continet, quæq; nihil asperitatis habere, nihil offensionis potest, nihil incisum angulis, nihil anfractibus, nihil eminens, nihil lacunosum?

LACVNVLA, æ, dimin. a Lacuna.

LACVS, huius lacus, gen.mas. [*Lago,*] λίμνη, λάκκος, locus profundus cum aquis perpetuis ibidem natis, qui efficit riuos, & flumina, Differtq; a Stagno, quod hoc temporalem habeat aquā stagnantem, q̄ plerunque hieme colligi solet, æstate siccare: cum Lacus aqua sit perpetua & perennis. Virg.8.Aen. Deinde lacu fluuius se condidit alto. Col.li.7.c.10. Nec ulla re magis gaudet, quam riuis, atque cœnoso lacu uolutari. Item Lacus dicitur uas amplum in quod mustum pedibus prælove expressum influit. Ouid. in Fastis. Præmia de lacubus proxima musta tuis. Græce ληνὸς, dicitur: unde Lenæus Bacchus: & Lenobates, uuæ calcator. Lacubus item distinguunt granaria, ut separatim, quæq; legumina ponantur, ut est uidere apud Col. l.1. c.6. Interdum Lacus accipitur p trabe plana in ædificiorum contignationibus, teste Seruio, uel pro ipso tignorum interstitio, lacuum quandam similitudinem referens. Lucil. Resultantq; ædesq; lacusq;.

LACVSCVLVS, Col.li.12.c.50. Oportet habere lacusculos iam multos, quam postulabit modus oliuæ.

LACYDAS, Λακύδης Suidæ, philosophus fuit Cyrenæus, primus nouæ Academiæ institutor. Hunc tradit Pli. tātopere ab ansere quodam fuisse adamatum, ut ei perpetuo comes adhæserit, nusquam ab eo non in publico, non in balneis, non noctu, non interdiu digressus. Fuit præterea hoc nomine quidam ex Argiuorum regibus molli incessu, comaq; perpetuo unguentis delibuta. Meminit eius Plut. eo in Opusculo, quo docet, quo pacto utilitatem ab inimicis capere possimus.

LADA. Pli. λῆδον, Diosc. frutex est ex cysthi generibus, longioribus folijs, & nigrioribus, quæ uerno tempore pingue quiddam & confeidum contrahunt, quod caprarum barbis adhærescit, indeq; depexum colatur, cogiturq; in offas. Id Ladanum appellant, in Cypro insula præcipue laudatum. Pli.li.12.ca.17.

LADAS, Λάδας, Alexandri Macedonis cursor fuisse traditur, tanta pedum uelocitate, ut uestigia eius in arena non apparerent. Quo nomine statuam meruit apud Argos in templo Veneris, quam νικοφόρον cognominabant. Mar.li.2. Quid si per graciles uias Petauri Inuitum iubeas subire Ladam?

LADANVM, λάδανον, est quidam pingue Ladæ herbæ insidens, barbisq; caprarum adhærescens. Hæc autē herba nascitur in Cypro. Vide Pli.li.12.c.17. & quæ supra annotauimus in dictione Lada.

LADE, insula in ora Ioniæ, teste Pli.lib.5.cap.31. Stephanus Λάδην Aeolidis insulam facit.

LADON, Λάδων, fluuius Arcadiæ, iuxta quem Poetæ fabulantur Syringa nympham in fistulam fuisse mutatam. Ouid.lib.1. Metam. Donec arenosi placidum Ladonis ad amnem Venerat. Est & nomen canis Actæonis apud Ouid.lib.3.Meta. Et substricta gerens Sicyonius ilia Ladon. Quo tamen in loco in castigatioribus exē plaribus Lagon legitur, non Ladon.

LAEANA, oppidum est Arabiæ ad sinum illum rubri maris, qui in Aegyptum uergit, qui ab oppidi huius nomine Læaniticus uocatur. Auctor Pli.li.5.c.11.

LAEDO, is, si, sum, per æ, diphthongum, [*Offendere,*] βλάπτω, uerbo facto ve aliquem offendo: quod uerbum quidam a Græco λοιδορῶ tractum putant, quod significat maledictis, & conuiciis quempiā incessere. Et construitur fere cum accusatiuo. Virg.10.Ecl. Ah ne te frigora lædant. Interdum præter accusatiuum habet datiuum. Teren. in Ad. Ille clemens, placidus, nulli lædere os, arridere omnibus. Nonnunquam etiam ablatiuum. Cic. pro Cluen. Itaque diutius suspicionibus obscuris lædi famam suam noluit. Oui.4. de Pont. Eleg.6. At si quem lædi fortuna cernis iniqua, Mollior est animo fœmina nulla tuo.

LAESVS, partic. ut Cor uulnere læsum. Ouid.12. Metam. Fœdus læsum, Vir.12.Aenei. Pudicitia læsa, Ouid. Epist.5. Huius composita sunt, Allido, Collido, Elido, Illido, Oblido, quæ habet p.p. de quibus uide suis locis.

LAEMARGIA, [*Crapula,*] λαιμαργία, crapula, uoracitas, & uentris ingluuies. Læmargus, [*Mangiatore,*] uorax, helluo. Sed hæc satius fuerit è Græco latino Lexico petere. Huc enim nihil pertinent: quippe quæ neque Latinis in usu sunt, neque nostris litteris scribi consueuerunt.

LAEMVSCHATON, λαιμοσχατὸν, præmium quod reportabant, qui ex gladiatura uictores excitissent, αἷμα sanguis, λαιμὸς, guttur. σχάζω uenam seco: quasi præmium illud gladiatoribus daretur ob iugulationem. Præmium autem Græcis erat (ex Demosthene & Suida) centum minæ.

LAENA, χλαῖνα uestis Lanea (testibus Varrone & Festo) habitus duplicis, quæ super cætera uestimenta imponebatur. Nonius putat esse uestem militarem, citans illud Virg.4.Aeneid. Tyrioq; ardebat murice lana Demissa ex humeris. Pertusa læna. Iuuen. Saty. 5. Cic. de Clar. Orat. docet, Lænam etiam fuisse uestem sacerdotalem, qua Flamines uti solebant, cum sacrificia facerent, Qui (inquit) cum Consul esset, eodemq; tempore sacrificium publicum cum læna faceret, quòd erat Flamen Carmentalis, plebis contra Patres concitatione & seditione nunciata, ut erat læna amictus, ita uenit in concionem.

LAENEVS, (q hic p Cretæ fluuio corrupte legebatur) uide Lethęus.

LAERTE, tis, λαέρτης, siue (ut apud Strabonem & Stephanum legitur) Laertes, castellum est Ciliciæ, in cumulo quodam situm, qui mamillæ speciem præbet. Auctor Strabo li.14.

LAERTES, λαέρτης, Acrisij filius fuit, & pater Vlyssis, qui ab eo Laertiades dicitur. Ouid. in Epistol. Penelopes: Tres sumus imbelles numero, sine uiribus uxor, Laertesq; senex, Telemachusq; puer.

LAERTIVS, a, um, ut, Regna Laertia, apud Vir.3.Aen.

LAERTIVS, Diogenes, ex Laerte Ciliciæ castello ortus putatur, indeq; cognomentum assumpsisse. Creditur floruisse sub Antonino Philosopho. Scripsit Vitas Philosophorum oratione soluta: easdemq; breui carmine perstrinxit, quod πάμμετρον inscripsit.

LAESIO, nis, uerbale, [*Offesa,*] Cic. de Ora. purgatio, conciliatio, læsio, optatio, atque execratio.

LAESTRIGONAS, p.c. λαιστρυγόνες, populi fuerunt immanissimi, Formias Campaniæ urbem incolentes, quos Pli.li.7. tradit humana carne uictitasse. Gell. li.15.c.21. Præstantissimos uirtute, prudentia, uiribus, Iouis filios poetæ appellauerunt, ut Aeacum, Minoa, & Sarpedona; ferocissimos & immanes, & alienos ab omni humanitate, tanquam e mari genitos, Neptuni filios dixerunt, Cyclopa, & Cercyona, & Læstrigones.

LAETABILIS, le, [*Degno d'allegrezza, lieto,*] χαρόσυνος id est, lætitia dignus. Ci.li.1.Tus. Quod ut ita sit (nihil enim pugno) quid habet ista res aut lætabile, aut gloriosum? Inde fit compositum Illætabilis contrariæ significationis.

LAETAMEN, minis, [*Letame,*] κόπρος, fimus qui per agros iacitur, qđ lætas, hoc est, pingues segetes faciat. Pli.lib.28.cap.16. Ipsumq; pro lætamine est.

LAETIFICO, as, [*Far allegro, allegrare,*] εὐφραίνω, lętum facio. Cic.2.de Nat.Deo. Contrahit terram, tum uicissim lætificat, ut cum cælo hilarata uideatur.

LAETIFICOR, aris, [*Allegrarsi,*] deponens, γηθέω, γήθομαι, lætor, lætus sum. Pla.Aul. Nunc eo, alij lætificantur meo malo & damno.

LAETIFICVS, tifica, tificum, ut Lætificæ uites. Cic.1. Tusc. ex antiquo poeta.

LAETISCO, is, [*Allegrarsi,*] εὐφραίνομαι, antiquissimi dixerunt, pro

lætitia

lætus fio. Sisen lib.4. apud Nonium: Verum ne dij cultu erga se mortalium lætiscant, an supernæ gentea humana, negligant. Verbum est prorsus obsoletum.

LAETITIA, tiæ, [*Letitia, allegrezza,*] εὐφροσύνη, est exultatio animi (ut definiuit Gel.l.2.ca.27.) cum gaudio efferuentiore, propter euentum rerum expetitarum. Cic.4.Tuscul. Lætitia, opinio recens boni præsentis, in quo efferri rectū uideatur. Et proprie Lætitia est cum ita mouetur animus, ut etiam ad exteriora egrediatur, & maxime in uultu: Gaudium, cum animus exhilaratur aliqua re, neq; tamen ad exteriora diffunditur ultra modum, ut facile appareat. Hinc dicunt Stoici, Gaudium in sapientem cadere posse: Lætitiā non posse. Vide Gaudium. Ci.1.in Cat. Hic tu qua lætitia perfrue re, quibus gaudijs exultabis, quanta in uoluptate bacchabere? Prosequi aliquem lætitia, Quinct.lib.5.cap.11.

LAETITVDO, nis, [*Allegrezza,*] idē qđ lætitia. χαρμοσύνη, Attius in Bacchis, ut citat Nonius, Quanta in uenādo affectus è lętitudine.

LAETO, tas, [*Allegrare,*] lætum facio, εὐφραίνω, Attius Pelopidis: ut citat Nonius: Et te ut triplici lætarem bono. Antiquum.

LAETOR, aris, [*Allegrarsi, hauer diletto,*] γήθομαι, gaudeo, delectationē capio, sed extrinsecus, cum gaudere sit intrinsecus: quamuis sæpe confundantur. Teren.in Heaut. Ego non tam meapte caussa lętor, quam illius, quam ego scio honore quouis dignam. Construitur fere cum ablatiuo. Cic.2.de Diuinat. An Cn. Pompeium censes tribus suis consulatibus, tribus triumphis, maximarum rerū gloria lætaturum fuisse, si sciret se in solitudine Aegyptiorum trucidatum iri? Interdum etiam legitur cum accusatiuo. Idem ad Marium. Vtrunque lætor, & sine dolore corporis te fuisse, & animo ualuisse. Quo tñ in loco uř intelligi præpositio Propter: ut hic sit sensus, Lætur propter utrunque. Inuenitur etiam cum genitiuo. Vir.li.11. Nec ueterum memini, lætorve malorum. Hinc fit cōpositum Collætor, simul lætor. Lætans, tis, particip. Cic.pro Clu. Itaque nubit Oppianico continuo Sassia lætanti iam animo, & spe optima confirmata. Lætandum. Cic.pro Lege Man. Atque illud in primis lætandum mihi esse uideo. Salust. Tandem lætandum magis, quam dolendum casum tuum puto.

LAETVS, a, um, [*Allegro, lieto,*] φαιδρὸς, γηθόσυνος, qui, hilaritatem, quā intus habet, etiam uultu ostendit, a latitudine mentis, ut quidam putant. Nā qui gaudium aspectu promunt, dilatare quodam modo faciem uidentur. Virg.4.Aene. Imperio læti parent. Lętas oues, [*Sane,*] (ἴφια μῆλα Hom.) dicimus, quę bona sunt corporis habitudine atque pinguedine. inanimata uero læta dicuntur, quę aspectu homines lætificant, uel quæ pinguia sunt. Virg.1.Georg. Quid faciat lætas segetes. Et lætum legumen, [*Fertile,*] hoc est, fertile. Ibidem. Vnde prius lætum siliqua quassante legumen. Læta uero prata, Læta domus, quæ lætos nos faciunt. Lætum aliqñ a Poetis inuenitur positum pro celeri, [*Veloce,*] iccirco fortassis qđ in ijs, quæ læto animo aggredimur, celeritate utamur. Virg. Lætus eunt Eurus equis. Accipitur præterea Lætus pro fausto & felici, [*Felice,*] Pli.li.8.c.47. Sunt enim delubra gemina, alterum intrasse, lætum est: in altero dira portendit.

LAETE, [*Lietamente,*] aduer. iucundę, & hilariter: cui opponitur Seuere. Quin.lib.8.cap.3. Concitate dicere, an moderate: læte, an seuere, &c. Lætius frondere, Lætius fruticare, [*Copiosamente,*] idest, uberius, apud Col.l.5.c.9. & Pli.li.16.cap.31.

LAEVA, æ, [*Mano finistra,*] unde & Scæuolæ nomen tractum, a Græco λαιὸς, quod, sinistrum, significat. Ci.4.Acad. Cum læuam manum admoueret. Vir.3.Aen. Læuam cuncta cohors remis uentisq; petiuit. Liu.4.ab urb. Dextra montibus, læua Tiberi septus.

LAEVIGO, as, p.c. [*Polire, spianare,*] λεαίνω, complano, polio, quasi læue ago. Plin. Sunt quidam in eo genere molliores, qui & cote læuigantur.

LAEVIS, & hoc læue, cum diphthongo in priore syllaba, [*Polito, spianato,*] λεῖος, quod planum, politum, & tactu asperum non est. Vir. 7.Aeneid. At læuem clypeum sublatis cornibus Io Auro insignibat. Accipitur aliquando pro glabro, & depilatu. Tibul.l.1.Eleg. Charior est auro iuuenis, cui lęuia fulgent Ora, nec amplexus aspera barba terit. Oui.5.de Arte aman. Fœmina quid faciet, cum uir sit læuior ipsa?

LAEVITAS, tatis, [*Leggierezza, politezza,*] λειότης, est asperitati contraria. Martian. Lunarem circulum ingressa uirgo, conspicatur globosum quoddam tenerumq; corpus, e superui roris læuitate compactum, instar speculi pendentis. Accipitur interdum Læuitas ꝓ lubricitate, [*Lubricità,*] Celsus lib.4.c.16 Ex torminibus intestinorum læuitas oritur, quæ continere nihil possunt, & quicquid assumptum est, imperfectum protinus redditur.

LAEVO, as, [*Polire,*] λεαίνω, ξέω, idem quod læuigo. Stat.li.1.Theb. Pars teretes læuare manu, ac disponere mensas. Celsus: Lęuat quæ exasperata sunt.

LAEVATVS, ior, atissimus. Gell.li.17.c.8. Ad coquendum ideo uidentur faciliora, quæ læuatiora, læuiaq; sunt.

LAEVOR, huius læuoris, [*Politezza,*] gen.mas. λειότης, idem quod læuitas, asperitati contraria. Pli.li.9.ca.35. Dos omnis in candore, magnitudine, orbe, læuore, pondere, &c. De unionibus.

*LAGARIA λαγαρία, magnæ Græciæ oppidum.

*LAGARITANVM uinum, mite, & dulce. Strabo lib.6.

*LAGARI uersus dicuntur, qui in medio claudicant, ut myuri, qui postremo, & acephali, qui a breui syllaba incipiunt. Et procœlij, in quibus una syllaba in medio abundat.

LAGAEOS, λάγεος genus uuæ, quæ & leporaria dicitur. Virg.li.2.Ge. Et passo psythia utilior, tenuisq; lageos. Seruius.

LAGENA, æ, σιροφόρον, genus uasis, testacei, ad uinum pręcipue accōmodatum. Mart.lib.7. Nulla catenatis palam est præcincta lagenis. Idem li.1. Et nigri Syra defruti lagena. Cic.in epis.ad Tironē.

LAGOIS, p.p. λαγωΐς, genus auis, quæ leporinas habet carnes. Nam λαγὼς, apud Græcos lepus est. Est & genus piscis. Hora.2.Sermo. Saty.2. Pinguem uitijs, albumq; nec ostrea, Nec scarus, aut poterit peregrina iuuare lagois.

LAGVNCVLA, læ, dimin. σιροχυμάτιον parua lagena. Cic.Att.li.6. In his inuentæ sunt quinque lagunculæ matronarum, &c.

LAGVSA, λάγουσα, insula est in mari Pamphilio, ex aduerso Glauci fluuij. Auctor Pli.li.5.c.35. Strabo Lagusam enumerat inter insulas Cretæ uicinas, non procul Io insula.

LAGYRA, λάγυρα, urbs est Tauricæ Cherronesi, apud Ptol.l.3.c.6.

LAIS, idis, Λαΐς, nomen propriū famosissimæ meretricis, quæ a scriptoribus Corinthia dicta, quia Corinthi habitauit: ad quam propter insignem pulchritudinem potentissimi quique ex omni Gręcia conueniebant, nec quispiam admittebatur, nisi qui dabat, qđ poposcerat. Vnde profectum creditur prouerb. Non cuiusuis hominis esse, adire Corinthum. Tam care enim Lais suas locabat noctes, ut uel potentissimi, pretij magnitudine deterrerentur. Inter quos etiam Demosthenes fuisse fertur, qui eum scorti tam nobilis fama accensus, aliquando Corinthum nauigasset, illaq; noctis unius operam decem millibus drachmarum indicasset, ea pauefactus pretij immensitate, Græce respondit, οὐκ ὠνοῦμαι μυρίων δραχμῶν μεταμέλειαν. Non emo, inquit, decem millibus drachmarum pœnitentiam. Ouid.1.Amor. Multis Lais amata uiris. Vide Gel.li.1.cap.8.

LAIVS, fuit Labdaci regis Thebarum filius, pater Oedipi. qui Iocastam Creontis Thebani filiam uxorem duxit: quam cum concepisse audisset, de futura prole oraculum consulit: cui responsum est, eū nascituri manū peritură. Quapropter Iocastæ pręcepit, ut quicquid peperisset, necaret. Verum cum illa insigni forma puerū peperisset, maternaq; pietate ducta adduci non posset, ut eum interficeret, neq; tamen educare auderet, ministro cuidam exponendum tradidit: qui acceptum puerum in siluam detulit, plantisq; perforatis, uimineq; traiecto, ex arbore eum suspendit, futurum ratus, ut inedia moreretur. Verū cū Phorbas Polybij Corinthiorum regis pastor illac iter faceret, audito uagitu, eo accurrit, puerumq; seruauit, quem & reginæ, q̃ liberis carebat, magni muneris loco obtulit: a qua, ueluti puer cœlitus missus, filij loco est educatus, & a pedib. ex uulnere tumentibus, Oedipus est appellatus. Grandior deinde natu factus, cum generis sui cognoscēdi auidus Apollinem consuluisset, responsum accepit se patrem in Phocide inuenturum. Quo cum uenisset, Laium in tumultu quodam, inter ciues suos, caterosq; exorto, interfecit, matremq; imprudens duxit uxorem. Reliqua uide in Oedipus.

LALETANIA, Hispaniæ regio est in tractu Tarraconensi. Martia.lib.1. Aptica repetes Tarraconis littora, Tuamq; Lalætaniam. Inde fit adiectiuum, Lalætanus, a, um: ut, Vinum Lalætanum, magis copia, quam bonitate laudatum, teste Pli.li.14.ca.6. Mar.li.9. Et Lalætanæ nigra lagena sapæ.

LALASIS, fluuius est Isauriæ, quæ Asiæ regio est, inter Ciliciam & Pamphiliam sita. Auctor Pli.lib.5.cap.27.

LALISIONES, pulli sunt onagrorum. Mart. Dum tener est onager, soláq; lalisio matre Pascitur, hoc infans, sed breue nomen habet.

LALLARE, [*Lattare,*] θηλάζειν, antiqui dicebant pro eo quod est lac sugere. Videtur esse ex ijs uocibus, quibus nutrices alumnis suis se accommodant. Cuiusmodi sunt, Pappa, & Tata ꝓ patre, & Māma ꝓ matre, & similes. Pers.Saty.3. Iratus māmę lallare recusas.

LAMA, æ, [*Laguna, fossa,*] τέναγος, aquarum collectio, quæ & Lacuna dicitur. Festus.

LAMBO, is, bi, tum, sm Priscianum, [*Leccare,*] λείχω Cic.in Ver. Hi canes quos uidetis lambere. Lucil.li.14. Iucundasq; puer qui lamberat ore placentas. Est autem Lambere, lingere: hoc est, lingua aliquid leuiter tangere, sicut canes bibentes. Mart. lib.14. Lambere quæ turpes prohibent tua prandia muscas, Virgilius ꝓ tangere, [*Toccare,*] posuit 3.Aen. Attollitq; globos flammarum, & sidera lambit. Interdum pro leuiter alluere. Hora.lib.1.Carm. Vel quæ loca fabulosus Lambit Hydaspes.

LAMBRVS, fluuius in Cisalpina Gallia, quem Padus defert in mare Adriaticum, ut ait Pli.li.3 c.16.& 19. A quo Lambrani dicti sunt eius accolæ. Sue.in Cal. Per Lambranos & Transpadanos duxit.

LAMALLA,

LAMELLA, læ, dimin. a Lamina. Vitru. lib. 7. cap. 3. Speculum argenteum tenui lamella ductum.

LAMENTABILIS, le, [Lamentevole,] πολύθρηνον dignum lamentatione. Vir. 2. Aen. Troianas ut opes, & lamētabile regnum Eruerint Danai. Lamentabili uoce deplorare. Ci. 2. Tusc. Carmen lamētabile, Stat. 5. Syl.

LAMENTARIVS, a, um, θρηνώδης, quod ingerit lamentationem. Plau. in Capt. Quæ ædes lamentariæ mihi sunt.

LAMENTVM, ti, [lamento,] θρῆνος, ipsa lamentatio. Vir. 4. Aen. Lamētis, gemituq; & fœmineo ululatu Tecta fremunt.

LAMENTOR, ris, [Lamentarsi, dolersi,] θρηνέω, uoce querula, tristiq; oratione damnum ac dolorem testor. Ter. in Phor. Vide uirginē suam matrem lamentari mortuam. Cic. 1. Tusc. Nam hæc quidē uita mors est, quam lamentari possem si liberet. Ci. 1. de Or. Lapides me hercule omnes flere ac lamētari coegisset. Lamētatus, ta, tum, partic. ut Fata diu lamentata. Sil. li. 13.

LAMENTATIO, [Lamento,] θρῆνος, est (ut Ci. 4. Tus. docet) ægritudo cum eiulatu. Idem 1. Tusc. Sed illa lugubris lamentatio, fletusq; mœrens, ex eo est, quod &c.

LAMENTAS, pro lamentationibus dixere ueteres. Pacuuius ad Her. Lamentas, fletus facere compendio licet. Nonius.

LAMIAE, λαμίαι, ab antiquis mulieres esse putabātur, siue uerius dæmonum quædā phantasmata, quæ formosarum mulierum specie assumpta, pueros pariter, & iuuenes blāditiis allectos deuorabant. Hæ cum foris essent egregie oculatæ, domi prorsus cæcutiebant. Horat. 1. Carm. Neu pransæ lamiæ puerum uiuum extrahat aluo. Philostratus in Apollonio ait Lamias a quibusdam Laruas appellari, & Lemures, a nō nullis etiam Empusas, esseq; ad amorem & Venerem propēsas, & carnes humanas maximeq; formosorum esurienter appetere, ideoq; libidinis cupiditate allicere eos, ut postea deuorent. Plura de his uide apud Cœl. Rhodig. li. 29. ca. 5. Lamiarum item nobilis Romę familia fuit, a Lamo orta Antiphatis patre, & Læstrigonum rege, qui Formiis regnauit. Ex hac familia fuit Aelius ille Lamia, Senator Romanus, ad quē extat carmē illud l. 3. Car. Hor. Aeli uetusto nobilis ab Lamo, (Quādo & priores hinc Lamias ferunt Denominatos, & nepotū, Per memores genus omne Fastos) Auctore ab illo ducis originem, Qui Formiarum mœnia dicitur Princeps, & innātem Maricæ Littoribus tenuisse Lyrim. Chrysostomus Dion in intima Africa feras quasdam esse scribit muliebri facie, q̄ & ipsæ Lamiæ dicūtur, uberibus autem totoq; pectore adeo specioso, ut nullo pictoris ingenio effingi queant, quibus retectis homines in fraudem alliciunt, captosq; deuorant. Lamia item meretrix quædam insignis fuit Demetrii regis amica, cui blandientes Thebani, Veneris Lamiæ delubrum consecrarunt.

LAMINA, pe. co. [Lama, piastra,] ἔλασμα, metalli cuiusuis frustum in latitudinem ductum, crassius tamen quam bractea. Cic. 4. in Ver. Quid cum ignea, candentesq; laminæ, ceteriq; cruciatus admouebantur?

LAMIVM, urticæ genus mitissimum, prorsusq; innoxium, eam Vrticam mortuam herbarij appellant. Pli. li. 21. cap. 16. Quæ innoxia est, morsu carens, Lamium uocatur.

LAMNA, [Piastra,] pro lamina, apud Hor. li. 2. Carm. Nullus argento color est auaris Abdito, terris, inimice lamnæ Crispe Salusti, nisi temperato Splendeat usu.

LAMTRVS, Λάμπρος, Herculis filius fuit, ex Iole Euryti Oechaliæ regis filia.

LAMPAS, lampadis, p. co. [Lampade,] λαμπὰς, idem quod fax, ἀπὸ τοῦ λάμπειν, quod est splendere. Virg. 9. Aen. Princeps ardētem cōiecit lampada Turnus. Frequenter tamen sumitur pro instrumēto, in quo ellychnium accensum oleo souemus, quod Lychnū pensilem uocamus: ut apud Iuue. Sat. 3. Aenea lampas. Colum. lib. 11. cap. 17. Ferreis lampadibus ardentibus calefiunt Oui. 12. Meta. Lampadibus densum rapuit funale corusicis. Est etiam Lāpas genus facis in aere. Plin. lib. 2. ca. 26. Duo genera faciunt: Lampades uocant plane faces, alterum Bolidas, quale Mutinēsibus malis uisum est. Vulgus faces ardentes, uel lanceas ignitas uocat. Lampada cursu tradere, elegans est prouerbium, pro eo quod est, partes suas quasi successione in alium transferre. Varro li. 3. de Re ru. c. 16. Sed ò Merula, Axius noster ne, dum hoc audit, Physicā addiscat, quod de fructu nihil dixi: nunc cursu lampada tibi trado. Tractum a consuetudine Lampadophororum, qui in certamine Lampadodromico si lampadem ad metam inextinctam nō pertulissent, eam alteri tradebant. Cic. in Ver. Vidi argenteum cupidineum cum lampade.

*LAMPA, es, Λάμπη, oppidum est Arcadiæ. Pli. lib. 4.

*LAMPETIA, filia Solis, ex Neæra.

*LAMPADO, mulier Lacedæmonia, quæ & regis filia fuit, & regis uxor, & regis mater. Pli.

*LAMPEVS, mons Arcadiæ, teste Plinio.

*LAMPIA, fluuius Arcadiæ apud Stat. 4. Thebaid.

*LAMPON, equi nomen apud Silium.

LAMPSACVM, Ciceroni & Plinio, Ptolemæo Lampsacus, pe. co. Λάμψακος, nomen urbis in littore Hellesponti in ora Asiatica. Ci. 3. in Verr. Oppidum in Hellesponto est Lampsacū, in primis Asiæ prouinciæ clarum, & nobile, homines autem ipsi Lampsaceni in omnes ciues Romanos officiosi. Pli. li. 5. ca. 32.

*LAMVS fuit Herculis filius ex Omphale.

LAMYRVS, piscis est ex genere lacertorum, apud Pli. l. 32. c. 11.

LANA, lanæ, [Lana] ἔριον, quæ de ouibus detondetur, aut deciditur, a laniando. Laniare enim scindere est. Scindiur autem nunc lana, quæ uelli solebat, unde a uellendo Vellus dicebatur. Vir. 2. Geo. Quid nemora Aethiopum molli canētia lana? Sunt qui a λῆναι, hoc est, a mollicie lanam dictam putēt. Hinc lanugo, primi pili in barba, quia ceteris sunt molliores, ἴουλος. Et in cydonijs lanuginē dicimus, molliciē illā, qua mala huiusmodi uestiūtur ante maturitatem. Est autem in sola oue lana, nam ceteræ quadrupedes pilos, aut setas habēt. Dicitur & lanicium (ut inquit Seruius) sicut Fuga, & effugium. Vir. li. 3. Geo. Si tibi lanitium curæ &c.

LANARIS, & hoc lanare, [Lanoso,] ἐριώδης, quod habet lanam. Var. l. 2. de Re ru. Nos qui pecus pascimus lanare.

LANARIVS, rij, substant. [Lanaio,] ἐριουργὸς, qui lanam curat. Plau. in Aul. Stat fullo, phrygio, aurifex, lanarius.

LANARIA, æ, στρούθιον, herba est, quā uulgus Saponariam appellat, inde nomen habens, quod lanæ, quæ ob pinguedinem colorem recipere non possint, eius succo eluantur. Pli. li. 24. c. 18. Herba lanaria ouibus ieiunis data, lactis abundantiam facit.

LANATVS, lanata, lanatum, [Lanoso, coperto di lana] lana tectus, ut lanatæ oues, apud Col. lib. 12. cap. 2. Lanatæ pelles. Col. lib. 6. cap. 2. Sed iaculi, quibus copulātur, lanatis pellibus inuoluti sunt. Lanatæ uites, Amineæ dictæ, quod canesiant lanugine. Col. li. 3. ca. 2. Lanatam quoque Amineam quidam maxime probant, quæ hoc uocabulum nō idem usurpat, quod sola ex omnibus Amineis, uerum quod præcipue canescit lanugine.

LANATIOR, lanatius, comparatiuus. Plin. lib. 21. cap. 20. Hi & folia eius thymo similia tradunt, nisi quod molliora sunt, & lanatiore canicie.

LANEVS, lanea, laneum, [Di lana,] ἐρεοῦς, apud Martia. quod est ex lana: ut, Pannus laneus. Pla. in Mil. Causiam habeas ferrugineā, culturam ad oculos laneam. Laneum Pallium. Cice. 3. de Nat. Deo. Lanea uitta, Proper. li. 3. Eleg. 6. Laneum latusculum, id est, latus mollissimum. Catul. ad Thallum.

LANEVS, lupus piscis est Timaui fluuij, qui iccirco laneus dicitur, quod iuxta fluuium maxima ouium copia sit, uberrimusq; lanarum prouentus. Mar. Laneus Euganei lupus excipit ora Timaui, Aequoreo dulces cum sale pastus aquas.

LANCEA, æ, [Lancia,] λόγχη teli genus longissimum, quod quidā a ferri latitudine, alij a Græco λόγχη deductum putant. Gellius tamē li. 10. c. 30. Hispanicam uocem esse affirmat. Lucanus l. 6. Nulla fuit non certa manus, non lancea felix. Festus auctor est, lancēā olim a Lucullis uocatam fuisse Luculleam.

LANCEAM, Budæus etiam dicit spiculum uenabuli uel iaculi.

LANCEARIVS, rij, [Che porta lancia,] λογχοφόρος, qui lanceam gerit. Lancearij sunt ex Trāquillo, inquit Budæus, qui nūc uulgo Picarij, quasi spicularij, dicuntur.

LANCEATVS, ta, tum, [Armato di lancia,] λογχωτὸς, lancea armatus, Lanceati etiam dicūtur, qui ictu lanceæ necantur. Iul. Firm. Quicunq; habuerint horoscopū in 21. parte Tauri, Lanceati morient.

LANCEOLA, cum accentu in antep. λογχάριον, Hieronym. lib. 3. Regum: Prophetę lucorum incidebant se lanceolis, donec sanguine perfunderentur.

LANCES, παροψίδες, πίνακες, uasa lata & rotunda, minus excauata, quam patinæ, quibus caro tam colta, quam elixa mensæ infertur. Hor. 2. Ser. Sat. 4. Iligna nutrit' glāde rotūdas Curuat aper lāces.

LANCES etiam in libra dicuntur duo illa uascula lanciū escariarū similitudine, in quorum altero pondus, in altero uero res pōderāda imponitur, unde & libræ bilāces dictæ sunt, quod duas habeāt lances. Cic. 5. de Fin. Virtutis autem amplitudinē quasi in altera libræ lance ponere. Persius Saty 4. Scis enim iustū gemina suspēdere lance Ancipitis libræ. Lancem etiam uas esse rebus diuinis aptū, docet Ausonius in Monosyllabis. Turibula, & pateræ, quæ tertia uasa deum? lanx.

LANCINO, as, p. c. [Lacerare,] σπαράττω, lacero, uexo. Pli. li. 11. cap. 34. Est & uolucre canibus peculiare malum, aures maxime lācinās, quæ defendi morsu non queunt. Seneca: Alium inter leges celebrisq; spectaculum fori lanciusuit.

LANDIA, (quod hic pro fontis nomine corrupte legebatur,) uide Langia.

LANEARVM, σισύρνον, uestimenti genus ex lana succida confectum. Fest.

LANGA, langæ, a Græcorum quibusdam animalis genus creditum est (quod & Languriam appellarunt) circa Padum Italiæ fluuium

uicam

uitam agens, cuius urinam Zenothemis in electrum putauit concrescere: quod tamen falsum esse constat, ut pleraq; omnia, quæ Græci scriptores de tota Electri ratione prodiderunt. Pli. lib. 37. cap. 2. Alij dixere Lagurium, & esse in Italia bestias Langurias. Zenothemis Langas uocat easdem, & circa padum ijs uitam affirmat.

LANGIA, p.p. fons est in nemea silua, postea Archemorus dictus, ab Hypsipyles alumno, quem cum illa, Argiuis fontem hunc ostensura, in gramine reliquisset, serpens interemit. Stat. lib. 4. Theb. Hæc quoq; secreta nutrit Langia sub umbra. Nondum illi raptus dederat lacrymabile nomen Archemorus.

LANGVEO, gues, langui [*Languire, esser debole*,] καταπονοῦμαι. deficio, infirmus sum, dissoluor. ut, Languens uox, apud Cic. 1. Offi. Idem in Pison. Quanquam languet iuuentus, nec perinde, atq; debet, in laudis & gloriæ cupiditate uersatur. Idem 1. Phil. Cumque languerem e uia, & mihimet displicerem. Interdum est timidum esse, [*Temere*,] Sal. in Catil. Quanto uos attentius ea agetis, tanto illis infirmior erit animus. Si paulum modo uos languere uiderint, iam omnes feroces aderunt. Interdum ociosum esse, [*Esser ocioso*,] Ibidem: Seque si pauci adiuuarent, languentibus alijs in curiam impetum facturum. Huius uerbi composita sunt, Elangueo, a quo Elanguesco, quod est ualde infirmus fio, Relangueo, a quo Relanguesco in languorem recido, Oui. li. 6. Met. imposito fratri moribunda relanguit ore. Clau. li. 1. Relanguere pro remissum esse posuit: Vix ille pepercit Erubuitque preces, animusque relanguit atrox.

LANGVEFACIO, [*Far languire*,] languorem affero, siue languere facio, Ci. de Leg. incitare languentes, & languefacere excitatos.

LANGVESCO, [*Diuenir languido, languire*,] ἐκκάμνω, inualidus, tepidus, seu ociosus fio. Ci. in Cato. Orator, metuo, ne languescat senectute. Aliquando ponitur pro languore confici. Virg. li. 11. Purpureus ueluti cum flos succisus aratro languescit moriens. Aliquando pro Minui, [*Diminuirsi*,] Pli. Epist. 173. Seu quia ita natura comparatum, ut proximorum incuriosi, longinqua sectemur: seu quod omnium rerum cupido languescit, cum facilis occasio est.

LANGVIDE, [*Pigramente*,] aduerb. id est, cunctanter, negligenter, ociose Colum. lib. 11. cap. 1. Hoc igitur custodire oportet uillicum, ne statim a prima luce familia cunctanter & languide procedat. Cæs. 7. Bell. Gal. Quod paulo incautius custodias in muro dispositas uidebat, suos quoq; languidius in opere uersari iussit, & quid fieri uelet ostendit.

LANGVIDVLVS, la, lum, [*Languidetto*,] dimin. ut, Somni languiduli. Catullus Argonaut.

LANGVIDVS, da, dum, [*Languido*,] ἐκλελυμένος, remissus debilis, infirmus Oui. li. 5. Fast. Violas arere uideres, Filaque punicei languida facta croci. Plin. Epist. 190. Cum iam satis ille primus impetus deferbuisset & languidior in dies ira ad iustitiam redisset. Ci. in Cati. Qui mihi accubantes in conuiuijs complexi mulieres impudicas uino languidi, confecti cibo, sertis redimiti, unguentis obliti, debilitati stupris, eructant sermonibus suis cædem bonorum, atque urbis incendia.

LANGVOR, languoris, [*Languore, Languire*,] defectio uirium, & remissio uigoris, & tam de corpore, quam de animo dicitur. Ci. de Diuinat. Animus cum languore corporis, nec membris uti, nec sensibus potest, incidit in uaria uisa & incerta. Idem li. 1. Offi. Nihil autem magis cauendum est senectuti, quam ne languori se, desidiæque dedat. Plau. in Asin. pro lassitudine posuit, [*Stanchezza*,] cum ait: ubi sæpe languorem tua duritia dederis octo Validos lictores ulmeis affectos lentis uirgis.

LANGVRIVM, quidam ex Græcis scriptoribus succinum appellarunt. quod putarent, circa Padum fluuium bestias quasdam esse Langurias, siue Languas appellatas, quarum urinam existimabant in succinum concrescere. Vide Pli. li. 37. cap. 2.

LANIARVM, laniarij, κρεοπώλιον, idem quod Laniena. Varro 2. de Re rust. c. 4. Ignauum & sumptuosum esse, qui succidiam in carnario suspenderit potius ab laniario, quam ex domestico fundo.

LANIATVS, us, ui, [*Stratio, lo stratiare, lo scorticare*,] κρεουργία, ipse actus laniandi. Cice. 1. Tusc. Quid igitur mihi ferarum laniatus oberit nihil sentienti?

LANIENA, æ, [*Beccaria*,] κρεοπώλιον, officina in qua laniantur, ac uenduntur carnes. Plau. in Epid. Per myropolia & lanienas, circumque argentarias rogitando sum raucus factus. Accipitur etiam pro ipsa laceratione, [*Stratio*,] a laniando.

LANICIVM, cij, ἔριον, idem quod lana, uel lanæ prouentus. Vir. 3. Ge. Si tibi lanicium curæ, primum aspera silua, Lappæque tribulique absint. Vbi Seruius, Lana, inquit, dicimus, & lanicium, quemadmodum Fuga & Effugium.

LANIFER, ra, rum, [*Che produce lana*,] ἐριοφόρος, quod lanam fert: ut, Laniferæ arbores. Pli. li. 13. ca. 14. Aethyopia Aegypto contermina insignes arbores fere non habet, præter laniferas.

LANIFICIVM, cij, [*Lanificio*,] ἐριουργία, lanæ opificium. Pli. de præclaris gestis Romanorum, Exinde Collatiam petunt, Lucretiam inter ancillas in lanificio offendunt.

LANIFICVS, [*Lanainolo*,] ἐριουργὸς, qui lanæ artem exercet. Mart. lib. 6. Si mihi lanificæ ducunt non pulla sorores Stamina nec surdos uox habet ista deos. Manum lanificam imponere pensis, Tibul. 2. Eleg. 1. Artis lanificæ doctissimus. Claud. in Eutrop.

LANIGER, a, um, [*Che porta lana*,] ἐριοφόρος, lanam ferens. Ci. de Diuin. pecus lanigerum eximia pulchritudine. Eiusd. insulæ (inquit) ex celsiore suggestu laniger æ arbores alio modo quam Serum. Vir. 3. Geo. Lanigeros agitare greges, hirtasq; capellas.

LANIO, as, [*Fendere, straciare*,] κρεουργῶ, scindo. Virg. 3. Georg. Ipsique suos iam morte sub ægra Discissos nudis laniabant artus. Liu. 2. Bel. Maced. Et Forulis duo lupi oppidum ingressi obuios aliquot laniauerant. Laniatus, a, um, part. Vir. 12. Aen. Et roseas laniata genas. Classis, laniata. Oui. Epi. 7. Capillos laniata, idem Ep. 14. Huius compositum est Dilanio, disseco, diuello, de quo supra.

LANIONIVS, nia, nium. κρεουργικὸς, quod ad lanium pertinet. Vnde Lanionio more, Et Lanioniæ mensæ, in quibus scinditur caro. Sueton. in Claud. Carnificem statim acciri cum machæra, mensaque laniona flagitauit.

LANISTAE, γυμνασταὶ prælecti ludi gladiatorij, qui gladiatores instituebant exercebantq; ad mutuam lanienam. Hi familias domi ad gladiaturam exercendam habebant instituere, & mox paratas uendere solebant munerarijs. Iuuen. Saty 3. Hic plaudat nitidi præconis filius inter Pinnirapi cultos iuuenes, iuuenesq; lanistæ. Hinc lanistæ auium, dicti sunt a Columella, qui aues certaminibus præparabant.

LANIVS, lanij, seu Lanio, onis, [*Beccaio*,] κρεοπώλης κρεουργὸς qui carnes in carnario uendit populo, a laniandis pecoribus, quod eas concidat, lanietq;. Varr. 2. de re Rust. c. 5. Lanij qui ad cultum bouem emunt. Ter. in Eun. Concurrunt læti mihi obuiam cupedinarij, cetarij, lanij, coqui.

LANOCVLVS, qui lana tegit oculi uitium, inquit Festus.

LANOSVS, a, um [*Lanoso*,] ἐριώδης, lana abundans. Col. l. 7. ca. 3. Eliges bimam, uasti corporis, ceruice prolixa, prolixi uilli, nec asperi, lanosi, & ampli uteri.

LANVGINOSVS, adiectiuum. Pli. li. 22. ca. 2. Est & alia similis, Pseudanchusa ob id appellata, a quibusdam uero Enchusa, aut Doris, & multis alijs nominibus, lanuginosior, & minus pinguis.

LANVGO, lanuginis, p.p. [*Prima barba, lanugine*,] ἴουλος, tenera quasi lanæ cuiusdam mollities, qualis in adolescentium genis & in pomis quibusdam cernitur. Col. li. 4. Lanatam quoque Amineam quidam maxime probabant: quæ hoc uocabulum non ideo usurpat, quod sola ex omnibus Amineis: uerum quod præcipue canescit lanugine. Ponitur aliquando pro scobe. Col. li. 4. c. 29. Nulla interueniente lanugine, quam excitabat antiqua terebra.

LANVVIVM, oppidum erat Latij in uia Appia, a quo prospectus patebat maris, & Antij. Huius oppidi frequens est mentio apud Ci. in Orat. pro Mil.

LANVVINVS, a, um, quod est ex lanuuio: ut Colei Lanuuini. Ci. Fæc. lib. 9. Honesti, colei Lanuuini; Cliternini, non honesti.

LANX, cis, uide supra Lances.

LAOCOON, Λαοκόων filius fuit Priami ex Hecuba, & Apollinis Timbræi sacerdos, qui primus hastam in equum ligneum torsit: ob quod factum Virgil. li. 2. ait ipsum cum duobus filijs perijsse. Primus ibi ante omnes magna comitante caterua Laocoon ardens summa decurrit ab arce, &c.

LAODAMAS, Λαοδάμας, Halius & Clytonius filij fuere Alcinoi regis & Aretes: ut scribit Homerus Odyss. li. 8.

LAODAMIA, Λαοδάμεια, Bellerophontis fuit filia ex Achemene coniuge: cuius amore correptus Iuppiter cum ea concubuit, suscepitq; Sarpedonem, qui postea Lyciæ rex factus est. Verum cum Bellerophontes rerum successu elatus, in cælum euolare conaretur, Iuppiter hominis temeritatem ægre ferens, œstrum illi immisit, quo exagitatus equus, sessorem excussit. Diana quoque Laodamiæ infensa, suis eam telis confixit. Home. 6. Iliad. Altera fuit Laodamia Acasti & Laodothæ filia, quæ tanto amore Protesilaum uirum suum adamauit, ut, cum ab Hectore occisum cognouisset, superstes ei esse noluerit. Priusquam tamen interiret, in solatium mœroris optauerat, ut mortui umbram uideret: qua uisa in illius amplexib. expirauit. Oui. Epis. 10. Mittit & optat amans, quo mittitur, ire salutem Aemonis Aemonio Laodamia uiro, &c.

LAODICE, Λαοδίκη Priami fuit filia & Hecubæ, quæ Helicaoni, Antenoris regis Thraciæ filio nupsit. Alia fuit Agamemnonis filia, quam pater cum Chrysothemi, & Iphigenia, seu Iphianassa Achilli obtulit, ut ex his quam uellet, uxorem eligeret.

LAODICEA, Λαοδίκεια, urbs celeberrima in Asia Lyco flumini imposita. primo Diospolis appellata, dein Rhoas, & postremo Laodicea. Hæc urbs præ ceteris Asiæ urbibus multis clarissimis ciuibus est nobilitata. Ex quib. fuit Hiero, qui hereditatem populo diuisit supra duo millia talentorum, & multis donis ciuitatem exornauit. Postea Zeno orator, & Polemo eius filius, qui ob res fortiter gestas prius ab Antonio, postea ab Augusto ad regiæ dignitatis fasti

gium

gium euectus est. Eam Seleucus, post Alexandrum Magnum, condidit. App. in Syriaco.

LAODOCVS, Λαόδοκος, teste Hom. lib. Iliad. 4. Antenoris Troiani filius, strenuus, in cuius formam transfigurata Pallas, intulit se in acies Troianorum, ut Pandarum inuenire posset, quo ei suaderet, ut sagitta Menelaum confoderet.

LAOMEDON, pen. cor. Λαομέδων, rex fuit Troiæ, Ili filius, qui cum de ædificandis Troiæ mœnibus cogitaret, Apollini & Neptuno id negocij dedit, pactus mercedem, quam mox extructis mœnibus se soluturũ iureiurãdo affirmauit. Verum perfecto opere Laomedon periurus pactam mercedẽ negauit: propter quod Dij irati, Neptunus Aquam, Apollo pestem urbi immisit. Duplici igitur calamitate affectus Laomedon, de remedio oraculum consuluit: responsum est, non aliter deos placari posse, quam si singulis annis uirgo Troiana ceto dilaceranda exponeretur. Institutum itaque est uirginem quotannis exponi, eamq; sorte eligi. Sed cum tandem sors in Hesionem, (quam tamen alij solam ab Apolline & Neptuno expostulatam tradunt) Laomedontis filiam cecidisset, & iam scopulo alligata monstrum expectaret. Hercules forte illac transiens liberaturum se filiam Laomedonti pollicitus est, si equos diuino semine procreatos, quos habere eum cõstabat, in præmium sibi traderet. Hunc igitur in modum pactione facta, Hercules interfecta belua, uirginem liberauit. Sed cum Laomedon promissis non staret, indignatus Hercules, collecto undequaque exercitu, Ilium expugnauit, Laomedontem occidit, Hesionem Telamoni uxorem dedit, quod primus murum conscendisset. Priamum eius filium captiuũ abduxit, qui postea auro a uicinis redemptus fuit, ideoq; ἀπὸ τοῦ πρίασθαι, hoc est, a redimendo nomen obtinuit.

LAOMEDONTIADES, patronymicum. Vir. li. 8. Laomedontiaden Priamum Salamina petentem, ubi additur a, ut in multis alijs, ut commodius ingrediatur carmen heroicum, sicut Anchisiades, Telamoniades. Aliquando subtrahitur syllaba, ut Athemides, pro Athemonides, Deucalides pro Deucalionides.

LAOMEDONTEVS, p. p. Λαομεδόντειος, adiectiuum deductum a Laomedonte Troianorum rege. Virg. 4. Aen. Necdum Laomedonteæ sentis periuria gentis?

LAPATHVM, λάπαθον, herba est acidi saporis, quæ a Latinis Rumex appellatur. Multæ autem sunt lapathi species, quas uide apud Pl. lib. 20 cap. 21.

LAPERSAE, Λαπέρσαι, dicti sunt Castor & Pollux Iouis filij, ab eo quod Langri Laconici urbem expugnauerint.

LAPETHOS, Λάπηθος, Cypri insulæ oppidum est, portum habens & naualia. Meminit eius Plin. lib. 5. cap. 31.

LAPICIDA, dę, uel lapidicida, æ, ge. mas. [*Taglia pietra, scarpellino,*] λατόμος, qui lapides uel ex rupe excindit, uel ædificio adaptat.

LAPIDARIVS, a, um, quod ad lapides pertinet, λατομικός, ut Latomiæ Lapidariæ. Pla. in Cap. Tyndarus in Latomias Lapidarias ab Aegione damnatur.

LAPIDATIO, [*Il lapidare,*] uerbale, id est, iactus lapidum. Cic. 6. Ver. Fit magna lapidatio.

LAPIDATOR, [*Lapidatore,*] λιθοβόλος, lapides, iaciens. Cic. pro domo sua, percussor, lapidator, fori depopulator, obsessor curiæ. Huius composita sunt, Delapido, & Dilapido, quæ uide supra suis locis.

LAPIDESCO, is, ere, [*Diuentar pietra, conuertirsi in pietra,*] λιθοῦσθαι, legitur pro in lapidem conuerti, seu lapideam duritiem. Pli. lib. 32. de Baccis coralij: Aiunt tactu protinus lapidescere.

LAPIDEVS, dea, deum, [*Di pietra,*] λίθινος, quod ex lapidis materia constat. Vt lapideus murus, apud Liuium lib. 1. ab Vrbe. Lapideus imber, apud eundem lib. 10. Bell. Pun. & Lapidea Niobe, id est, in lapidem conuersa. Ci. 3. Tus. Et Niobe fingitur lapidea, propter æternum, credo, in luctu silentium. Per translationem ponitur Lapideus pro graui & ponderoso, [*Graue,*] Pla. in Truc. Lapideus, sum, commouere me miser non audeo.

LAPIDICINA, pe. pr. uel potius Lapicidina, quemadmodum Lapicidam & Homicidam dicimus, [*Luogo doue si tagliano le pietre,*] locus ubi lapides exciduntur: quam λατομίαν, uocant Græci. Vnde & carcerem Latomias uocamus, siue quod damnati ad lapides excidendos mittebantur: siue quod Syracusanorum tyranni latomias habebãt instar carceris excauatas, ex quibus excisi lapides fuerãt ad urbem extruendam, hisque pro carcere utebantur. Pla. in Cap. In lapidicinas facite deductus fiet. Ci. 2. de Diuin. Potest igitur tale aliquid etiam sua sponte in lapidicinas Chiorum extitisse.

LAPIDO, lapidas, pe. c. [*Lapidare,*] λιθάζω, lapidibus obruo, uel lapides in aliquem iacio. Vnde scribit Macrob. lapidatum a populo Rom. fuisse Vatinium, significare nolens, lapidibus iactis fuisse impetitum. Transfertur etiã ad inanimata, ut, Lapidare aliquem uerbis, pro eo quod est incessere. Macrob. Notantes eius impotẽtiam hac dicacitate Lapidarunt. Lapidare aliquando est lapidibus pluere. Liu. li. 7. Bel. Pun. Veijs de cęlo lapidauerat. Idem lib. 3. Decad. 5. Reate imbri lapidauit.

LAPIDOSVS, sa, sum, [*Petroso, sassoso,*] λιθώδης, qđ lapid. abundat. Ouid. de Nuce. Causabor, quare sit lapidosus ager. Aliquãdo pro duro [*Duro,*] ponitur. Vir. 2. Geo. Et prunis lapidosa rubescere corna.

LAPILLVS, lapilli, dimi. [*Pietra piccola,*] λιθίσκος, calculus, paruus lapis. Pli. lib. 10. cap. 23. Excubias habent nocturnis temporibus lapillum pede sustinentes, qui laxatus somno & decidens, indiligentiam coarguat. Lapillorum itẽ nomine gemmas, hoc est, lapides pretiosos intelligimus. Oui. de Nuce. Peregrini lapilli.

LAPIO, is, iui itũ, [*Impetrare,*] λιθόω, durum efficio, & quasi in lapidẽ conuerto. Pacuuius. Lapit cor cura, ærũna corpus conficit. Festus, Lapit, id est, dolore afficit, Obsoletum est.

LAPIS, lapidis, [*Pietra, sasso,*] quem Græci λίθον, uocant, a nonnullis ita distinguitur a Saxo, ut Lapis, mitior sit, minorq; ac tenerior, saxum maius, asperius, duriusq;. Vnde gemmæ lapides, non saxa dicuntur. Plin. lib. 36. ca. 18. Nusquam hic utilior, quam in Italia, gignitur, lapisq;, non saxum, est. Idem. Est & uiridis lapis, uehementer igni resistens, sed nusquã copiosus: & ubi inuenitur, lapis, non saxum est. Sed hæc profecto differentia non uidetur cum Plinio conuenire, qui non magnitudine distinguit saxũ a lapide. Nã & columnas ex uno lapide fieri, & Laocoontis statuã ex uno lapide excisam fuisse affirmat. Videt itaq; magis dicẽdũ, Saxũ esse qđ ex rupib. uel lapidicinis excindit. Lapidẽ, qui e terra effodit. Et quoniam apud ueteres lapidibus miliaria signabantur, ponitur quandoque lapis pro milliario. Vnde legimus, Ad tertium, Ad quartũ lapidem. De lapide emptos quoque dicimus, qui publica actione a præcone erant uenditi. Nam prisco more præcones ex lapide facere præconium solebant, ubi mancipia quoq; uenalia, proclamabãtur. Col. lib. 4. Non tamen excedunt septem iugera unius operam uinitoris, quem uulgus quidam parui æris, uel de lapide noxium posse comparari putat Cic. in Pison. Tribunos de lapide emptos esse ait, quia mercede id faciebant. Traductum autem est a lapide quodam editiore, quem Romę fuisse complurium auctorum testimonio constat, unde præcones in auctionibus res uenales pronunciabant. Vnde M. Tul. uilissimos homunculos, de lapide emptos appellat. Hominem præterea lapidem quandoque dicimus, qui negligens stupidusq; sit, quiq; ad id agendum, quod maxime oporteat, non moueatur. Ter. in Heaut. Hei, quid stas lapis abidẽ: Quot res dedere, ubi possem præsentiscere, Nisi essem lapis, quæ uidi. Lapis interdum, pro petra accipitur. Vir. Eclo. 1. Et tibi magna satis, quamuis lapis omnia nudus, Limosoq; palus obducat pascua iunco. Lapis incusus, manualis mola est, cudendo exasperata. Virg. 1. Georg. Lapidemque reuertens Incusum, aut atrę massam picis urbi reportat. Lapis bibulus qui Arenarius uocatur. Virgil. 2. Georg. Aut lapidem bibulum aut squallentes infode conchas. hoc est, pumicem.

LAPITHAE, p. c. Λαπίθαι, populi fuerũt Thessaliæ, Pindum, & Othryn montes incolentes, Pirithoi olim imperio parentes. Hi primi omnium frænos, & strata equorum creduntur inuenisse. Vir. 3. Geor. Fræna Pelethronii Lapithæ, gyrosque dedere.

LAPPA, lappæ, [*Lappola,*] herbæ genus, capitula habens leuiter hamata, ideoque uestibus adhærentia. Tres autem sub se complectitur species. Nam quædam dicitur Canaria, quæ est exigua, canibusq; adhæret. Altera maior est, & φιλάνθρωπος appellatur, quod uestibus hominum adhærens ipsos amare uideatur. Eadẽ uocatur Aparine: Tertia appellatur Personata: & maxima est, nasciturq; inter riuos & flumina. Græci eam ἄρκειον, uocant.

LAPPAGO, pen. pro. herbæ nomen est, quam describit Plin. lib. 26. ca. 10. His uerbis. Et lappago similis anagallidi, nisi esset ramosior, ac pluribus folijs, aspera, rugosa, asperioris succi, grauis odoris. Quæ talis est, Mollugo appellatur: similis, sed asperioribus folijs, Asperugo.

LAPSANA, pe. cor. λαψάνη, olus siluestre, trium foliorum: de quo Pli. lib. 20. ca. 11. Inter siluestres brassicas & lapsana est, pedalis altitudinis, hirsutis folijs, napi simillimis, nisi candidiore esset flore. Coquitur in cibo, aluum leniter emollit. Idem lib. 16. cap. 6. Non olus quoque siluestre est trium foliorum, diui Iulij carminibus, præcipue iocis militaribus celebratum. Alterius quippe uersibus exprobrauere lapsana se uixisse apud Dyrrhachium, præmiorum parsimoniam cauillantes.

LAPSIO, [*Rouina,*] ὀλίσθημα, πταῖσμα, idem quod lapsus, pro ruina. Cic. 4. Tusc. Sed hæc in bonis rebus, quod alij ad alia bona sunt aptiores, facilitas nominetur: in malis procliuitas, ut significet lapsionem: in neutris habeat superius nomen.

LAPSO, as, frequentatiuum, a Labor, [*Scorrere,*] ὀλισθαίνω, lubrico & non tanti gradu incedo. Virg. 2. Aeneid. Hæc dicens altaria ad ipsa trementem Traxit, & in multo lapsantem sanguine nati. Lapsantem gressum firmare, Silius lib. 3. Cicer. pro Pomp. Homines Pompeium sicut aliquem non ex hac urbe missum, sed de cęlo lapsum intuentur.

LAPSVS, us [*Rouina, errore,*] πτῶσις ὀλίσθημα, ruina, casus, pręcipitium. Plin. lib. 7. cap. 37. Et uictor suprema in senecta lapsu scalarum exanimatus est. Per translationem etiam accipitur pro errore, uel

culpa

culpa per imprudentiam admissa. Plin. lib. 5. ca. 1. Haud alio fidei proniore lapsu, quã ubi falsæ rei grauis auctor exiftit. Itẽ lapsus, serpentum progressus dicitur. Vir. 2. Aeneid. At gemini lapsu delubra ad summa dracones Effugiunt. Lapsus rotarum a Vir. 2. Ae. dicitur, quasi Labiles rotæ: quibus scilicet subiectis facilius laberetur ingens ille equus ligneus.

Laquear, ris, & per apocopen Laquear, aris, & Laquearium, rij: [Volti,] φατνώματα, dicuntur camera, hoc est, pars superior cubiculi & cenationis conuexa, quæ uarijs adornari solet sculpturis & coloribus. Hæc etiam Lacunaria appellantur, propterea quod signorum interualla, quandam lacuum speciẽ præbere uideantur. Horat. lib. 2. Carm. Non ebur, neque aureũ Mea renidet in domo Lacunar. Seru. in illud Vir. 1. Aene. Dependent lychni laquearibus aureis, [Trauo,] a nomine Lacus significante trabẽ in ædificijs planam, ait diminutiuum esse Lacunar: a quo Lacunarium, & per antistœchon Laquear, & Laquearium.

Laqueatus, a, um, [Legato, allacciato,] ἐμπαγιδευθεὶς, quod est laqueis irretitum. Colum. li. 6. ca. 19. Ceterum corpus, laqueatum, & distentum temonibus obligatur, immotumque medẽtis arbitrio est expositum. Laqueatum item dicitur id, quod laquearib. est ornatũ: unde Laqueata tecta. Cic. lib. 1 de Legib. Magnificas uillas, & pauimenta marmorea, & laqueata tecta contemno. Et apud Liui. 5. Decad. lib. 1. Laqueatum auro templũ dicitur, hoc est, laquearibus aureis, uel auratis ornatũ. qualis structura in tectis regij palatij Parisijs uisitur. Verba Liuij sunt hæc. Antiochiæ Iouis Capitolini magnificum tẽplum, non laqueatum auro tantum, sed parietibus totis lamina inauratum: hoc est, nõ tantũ habens laquearia inaurata, sed etiam ipsos parietes auro incrustatos.

Laqueus, laquei [Laccio,] παγὶς, uinculum, ita nexum, ut põdere depressum claudatur. Vnde dicimus, Laqueo uitam finiuit, [Impiccare,] id est, suspendio uitam finiuit. Ci. 6. Ver. Homini, iam collum in laqueum inferenti, subuenisti. Oui. 6. Met. Laqueoque animosa ligauit Guttura. Vir. Geo. 1. Tum laqueis captare feras, & fallere uisco inuentum. Ponitur etiam Laqueus pro quacunque re, qua homo capi, ac irretiri põt [Ingano, agnan,] Hinc griphos captiosasq; argumẽtationes, Laqueos dicimus. Ci. de Fato. ad Chrysippi laqueos reuertamur. Gel. li. 1. c. 2. Atq; interea uocabulis haud facile cognitis, syllogismorum, captionumque dialecticarum laqueis strepebat. Hinc & Ci. pro Mil. Laqueos iudicij dixit: Et pro Cecinna Capi aliquem laqueo uerbi dixit, pro eo quod est irretire aliquem argutijs uerborum.

Lar, laris, & Lares, larium. Vide Lara.

Lara, siue Larunda nympha fuit, quæ Iunoni furta, Iouis cũ Iuturna patefecit. Hanc Mercurius cõpressit, & inde geminos sustulit, qui a matre Lares appellati sunt. Sũt qui credãt Lares, δαίμονας. Geniosq; eosdem esse, existimãtes unicuique duos Lares esse, alterum bonum, alterũ malum, ut Christiani etiam duos Angelos bonum, malumque a Deo in custodiam datos dicunt, sed non natos nobiscum, ut illi de genio siue lare dicunt. Colebantur domi, focus q; illi sacer erat. Vnde uulgus focum, Foculare appellat, quasi laris focum. Hi putati sunt dij domestici, ἐφέστιοι θεοὶ, quod ad urbis commoda uigilare dicuntur, inter compita. Oui. in Fast. Lucifero subeunte, Lares delubra tulerunt. Ab aliquib. dij agrorũ uocati sunt. Tibul. Vos quoque felices quõdam, nũc pauperis agri Custodes fertis munera uestra Lares. Quoniam autem Lares siue Penates, etiam priuatorum domib. præesse credebantur (Pla. in Aulul. Ego Lar sum familiaris ex hac familia. Vnde exeuntem me aspexistis) factum est, ut utrunque uocabulum pro ipsis domibus usurpetur ἑστία, Salust. in Cat. Illo, binas aut amplius domos continuare, nobis larem familiarem nusquam ullum esse? Marti. lib. 1. O mihi curarum pretium non uile mearum, Flacce Antenorei spes & alumne laris. Ponitur & pro parte interiore domus. Oui. 1. Fast. Omnis habet geminas hinc atque hinc ianua frõtes: E quibus hæc populum spectat, & illa larem. Vbi etiam pro foco potest accipi, sicut & alibi sæpe apud poetas. Quandoq; pro igne. Col. li. 11. cap. 1. Consuescatq; rusticus circa larem domini, focumq; familiarem semper epulari.

Laranda, Λάρανδα, ciuitas Lycaoniæ, in Præfectura Antiochena, non procul a Derba. Vide Ptol lib. 5. cap. 6. & Strab. lib. 12.

Lararium, rij, ἐφέστιον, θυσιαστήριον sacrarium domesticum, in quo lares & Dij peculiares adorabantur. Scribit Lampridius Alexandrum Seuerum in larario rem diuinam matutinis horis factitasse ad effigies deorum, in quibus habebat Apollonium, Orpheum, Abrahamum, & Christum. In secundo larario simulachrũ Virgilij, & Ciceronis.

Lardum, lardi, siue Laridum, [Lardo,] χοιρεία σὰρξ, caro suilla, quouis modo salita. Ouid. li. 6. Fast. Pinguia cur illis gustentur larda Calendis? Laridum legitur apud Plautum in Captiuis, Quãta, inquit, pernis pestis ueniet? quanta labes larido?

Larentia, nobilissima meretrix fuit, quæ populum Romanum heredem fecit, & postea pro dea habita, Flora appellata est: cuius sacra Floralia dicuntur. Vide supra in dictione Flora.

Largifluum, dicimus pro eo, quod large & abundanter affluit. Ci. 2. de Or. Grãdo mista imbri largifluo subita, & precipitãs cadit.

Largiloquus, [Copioso nel dire,] qui abundanter loquitur. Plau. in Cist. Quæ ubi saburratæ sumus, Largiloquæ extẽplo sumus: plus loquimur, quam sat est.

Largior, iris, [Donare largamente,] προΐεμαι, χαρίζομαι profuse dono. Largiri ciuitatem: Ci. pro Coc. Bal. Homo in grauitate & prudentia præstans, tum uel nimium parcus in largiẽda ciuitate. Largiri cenam. Pla. in Amph. Proin tu istam cenam largire, si sapis, esurientibus Largiri libertatem populo. Ci. 3. de Leg Sed ego, etsi satis dixit pro se in illis libris Scipio, tamen libertatẽ istam largior populo, ut auctoritate ualeant, & utantur bonis: sic enim a me recitata lex est de suffragijs. Largiri uitam. Pla. in Asi. Iam ipse Vitam meam tibi largiar & de mea ad tuam addam. Si tempus nõ largitur, [Concedere,] id est, non permittit, nõ cõcedit. Col. l. 5. ca. 9. Largiri se ultro. Pla. Mil. Nam tu te uilem feceris, si te ultro largibere, pro largieris. Sicut idem Plau. in Bacch. Tuam libertatem Chrysolao largibere.

Largitas, tis, [Liberalita, largita,] δαψίλεια, Largitio, onis, διανομὴ, inter se differunt, quod largitas (ut Agretius ait) humanitatis sit, largitio ambitionis. Est enim Largitas rationabilis & definitus liberalitatis effectus.

Largitio, expensa quæ fit ad aucupandum fauorem in petitione magistratuum. Tere. in Adelph. Quæ isthæc subita est Largitas? Quandoque tamen Largitio pro liberalitate, [Liberalita,] ponit. Cæsar. 1. Bel. Ciu. Simul a tribunis militum, cẽturionibusq; mutuas pecunias sũpsit, has exercitui distribuit: quo facto duas res consecutus est, quod pignore animos centurionum deuinxit, & largitione redemit militum uoluntates.

Largitor, [Prodigo, liberale molto.] uerbale, id est, pfusor, prodigus, Liu 6. ab urb. Cũ urbẽ imperatur cepisset Dictator, prædã militi dedit, quo minus speratam minime largitore duce, eo militi gratiorem. Ci. hac uoce frequentissime utitur, pro eo, qui largitione populum corrumpit, & ambitus crimẽ committit: quemadmodum in Oratio. pro Cœl. Non potest qui ambitu ne absolutum quidẽ patitur esse absolutum, ipse impune unquam esse largitor. Cõposita eius sunt Elargior, & Dilargior, de quibus suis locis.

Largus, a, um, [Largo,] idem quod copiosus, multus. Plin. li. 11. ca. 39 Pili equis in iuba largi, in armis leoni. Accipitur etiã pro eo qui multa largitur, hoc est, pro eo qui liberalis est, uel etiam prodigus, splendidus, dapsilis, [Liberale, splendido,] Cice. lib. 2. Offic. Omnino sunt duo genera largorum, quorum alteri prodigi, alteri liberales.

Large, [Largamente, splendidamente,] δαψιλῶς, aduerb. liberaliter, abundanter. Hor. li. 1. Carm. ligna super foco large reponens.

Largiter, [Largamente,] quamuis nõ ita in usu sit. Brutus Attico: Sed persuade tibi de uolũtate própria mea nihil esse remissum, de iudicio largiter. Inuenitur & largitus pen. cor. teste Nonio, pro large, siue largiter, sed antiquũ est, & obsoletum. Afranius: Qui istuc est, quid lachrymas, largitus proloquere.

Larina, pen. pr. uirgo quædam Italica, una ex Camillæ comitatu, quæ Turno aduersus Aeneam suppetias tulit. Virg. 11. Aene. At circum lectæ comites, Larinaq; uirgo.

Larna, λάρνη fons est Atticæ: sicut Callirrhoe. Pli. lib. 4. ca. 7.

Larissa, Λάρισσα, nomen est multarum ciuitatum. Vna est in plaga Thessalica: a qua Achilles Larissæus dictus est. Alia pensilis in Creta. Alia in Peloponneso, arx Argiuorum. Alia in agro Att. Apud Trallis etiam Asiæ urbem est Larissa (ut Strabo scribit) a qua Larissæus Iuppiter, Ζεὺς λαρισσαῖος, καὶ λαρισεὺς, est dictus: Larissa quoque in Italia, quam (ut Diodorus li. 1. scribit) Pelasgi condidere. Cæs. 3. Bel. Ciu. Vniuersi simul Larissam uersus se recipere cœperunt.

Larius, lacus est totius Italiæ amplissimus: unde & a Virg. Maximus uocatur, quem & a Como uicino oppido non nulli appellãt Comensem. Per hunc lacũ medius fluit Abdua fluuius, aquasque eius reddit suauiores: deinde per oppositam lacus partem erumpens, in Padum non longe a Cremona influit. Dictus Larius a fulicarum multitudine. A Græcis enim, λάρος, uocatur fulica, quæ est auis nigra, & aquatica.

Larius, a, um, Catullus. Veronam ueniat noui relinquens Comi mœnia, Lariumq; littus.

Larix, λάριξ, Theophrasto, si Theodoro credimus, arboris genus cognatum abieti & pino, nullã quantumuis longa senectã cariẽ sentiens, neque ignem per se concipiens, neque ulla ratione ardens, eo quod plurimum terrestris aquę ęque habeat substantiæ, minimum autem ignę, aut aeriæ. Nec est alia ratio eam columẽdi, quam si magna lignorum copia utatur, quemadmodum in iis contingit lapidibus, qui calcis gratia coquũtur. Abũdat circa Padi ripas & maris Adriatici littora, uix alibi nota. Vide Pli. li. 16. c. 10. Luc. l. 9. Et lar ces, fumoq; graue serpẽtib. urũt Abrotanum.

Larodes,

LARODII, populi fuerūt in Scythia Asiæ, ut li.4. scribit Herodotus.

LARVAE, um, [*Spiriti di notte,*] μορμόνες μορμολύκεια, noxiæ inferorum umbræ, a Laribus (ut quidam putant) dictæ. Plau. in Amp. Nam hæc quidem ædepol laruarū plena sunt. Vnde Laruati, [*Furiosi, pazzi, spiritati, indemoniati,*] dicuntur furiosi, & mente moti, quasi a laruis exterriti. quales sunt quos uulgo Dæmoniacos appellāt. Pla. Laruatus ædepol hominē miserū mendicū quæritat. Hi etiam Ceriti dicuntur a Cerere, quasi Cereris ira animo uexati. Plau. Certe laruatus, aut ceritus. Laruæ etiam persona dicit, quā barbati uocant [*Mascara,*] & Laruatum dicimus personatū. Hor. 1. Ser. Sat. 5. Nil illi larua, aut tragicis opus esse cothurnis. Apul. in Apol. Laruas appellat noctium occursacula, bustorū formidamina, sepulcrorum terriculamenta. Augus. lib. 4. de Ciui. Laruæ dicuntur animæ hominū depravatæ, & in malis uitæ meritis maculosæ, quæ a corpore separatæ, terriculamenta sunt mortalibus.

LARVALIS, laruale, [*Terribile, spauentevole,*] μόρμος, terribilis, deformatus, pallens, emaciatus, ac prorsus horrendus. Sidonius. Facies ueluti umbris mœstificata larualibus.

LARVNDA, nympha fuit, Larium mater, quam alij Laram uocant, a qua Lares dicti. Vide Lara.

LARVS, ri, [*Folica,*] λάρος auis est aquatica, colore fuluo, magnitudinem columbæ non multum excedens. Quidā Fulicā interpretantur. Larus hiās, λάρος κεχηνώς prouerbiali metaphora de furibus dicitur. Est n. hæc auis mirum in modum rapax & uorax. Suidas.

LARYMNA, oppidum in ora Locrorum Epicnemidiorum, ad Boagriū amnem non procul a Thronio oppido, teste Pli. l.4. ca.7.

LASANVM, [*Cantharo,*] p. co. λάσανον, uasculum euacuando uentri accommodatum. Hor. 1. Ser. Sat. 6. Cum Tyburte uia Prætorū quinque sequuntur Te pueri Lasanum portantes œnophorumq;.

LASCIVIA, æ, [*Lascivia, lasciuia,*] ἀσέλγεια λαγνεία, mollities, petulātia, nequitia, incontinentia animi, nec uirtutem, nec probitatem reuerentis, procacitateq; se oblectantis. Procedit enim lasciuia ab animi alacritate. Aliquando ponitur pro ioco, petulantia, & procacitate improba, [*Solazzo, piacere, giuoco,*] Plin. l.26. c.1. Grauissimum ex his morbis Lichenas appellauere Græco nomine: Latine, quoniam in mento fere oritur, ioculari primū lasciuia, (ut est procax natura multorum in alienis miserijs) mox & usurpato uocabulo, Mentagram, occupantem in multis totos utique uultus. Lasciuia maledicendi, apud Quin. li.9 cap.1. ponitur pro dicacitatis uoluptate. Assistentes, inquit, oderint hanc maledicēdi lasciuiam. In oratione quoque ludibunda, & exultante dicitur esse lasciuia. Idem Quinct. Nec recentis huius lasciuiæ flosculis capti, uoluptate quadam praua deliniantur.

LASCIVE, aduerb. id est, petulanter, procaciter, molliter, nequiter.

LASCIVIBVNDVS, adiect. Plau. Quidnam dicam Dinacium lasciuibundam tam libenter mœrere?

LASCIVIO, is, [*Lasciuire, insfuriare,*] ἐξυβρίζω, significat petulanter agere: ut equi indomiti solent, & q̄ diu in otio fuerāt, qui aut calcitrare præter solitum, aut lusitare exultareque solent. Colum. lib.7. Satietate uerni pabuli pecudes exhilaratæ lasciuiunt. Lasciuire etiam arbores dicuntur, cum nimia pabuli ubertate luxuriant. Budæus.

LASCIVVS, ua, um, p.p. [*Lascivo, molle, lussurioso,*] λάγνος, proteruus, fallax, plus mollitiei (ut inquit Valla in Raudensem) quā roboris aut constāntiæ habens. Vir. 3. Eclo. Malo me Galatea petit lasciua puella. Plin. lib.8. cap.14. Memoratur & Nicomedis Bithyniæ regis, uxore eius Consygne lacerata, propter lasciuiora eius cum marito iocum. Dicitur etiam de brutis animantibus. Vir. 3. Eclo. Florentem cythisum sequitur lasciua capella. Aliquādo ponitur pro impudico, [*Dishonesto, impudico,*] Mart. lib.1. Lasciua est nobis pagina, uita proba.

LASER, eris, ὁ ὀπὸς σιλφίου, succus laserpitij, eximij in medicamentis usus. Plin. lib.19. ca.3. Ab his proximum dicetur auctoritate clarissimum lāserpitium: quod Græci Sylphion uocant, in Cyrenaica prouincia repertum: cuius succum uocant Laser magnificum in usu medicamentisq;. Col. li.5. ca.10. Nos exiguum admodum laseris uino diluimus, & ita cacumina arboris summa oblinimus. Laseris in conditurís meminit Apicius. Palladius li.3. laser appellat Opon Cyrenaicum, eo quod laserpitium herba ex qua hic succus conficitur, primum in Cyrenaica regione sit reperta. Officinæ Asam fœtidam appellant.

LASERPITIVM, tij, σίλφιον, uirgultum herbidum, ex cuius caule exudat succus roscidus, quem uocant Laser, magnificum in medicamentis, & in Cyrenaica prouincia laudatissimum. Hinc Catullus ad Lesbiam Laserpitiferas uocat Cyrenas. Caulē laserpitii magudarim uocari auctor est Galenus: quāquam non desunt, qui ipsum etiam semen eodem nomine appellent. A Laserpitio Cato formauit Laserpitiatus, a, um, cap.116. de Re rust. Lētem quomodo seruari oporteat. Laserpitium aceto diluito, permisceto lentē aceto laserpitiato & in sole ponito. Pli. l.18. cap.30. Sunt qui lentem aceto lasarpitiato raspergant.

LASSEO, es, lassus sum: a quo Lassesco, is, lassus fio, [*Diuenir lasso, stancarsi,*] ἀποκάμνω, fatigor. Pli. li.10. c.16. Non lassescere in ullo labore, qui neruos ex alis grüis & cruribus habeant. Idem l.24. c.2. Si non præpinguis soli ubertas lassescentem sustineat.

LASSIA, Λασία, insula est decem tantum passuum millibus distans a Caresto Eubœæ, quæ notiore nomine Andros dicitur. Auctor Pli. lib.4. c.12. Est & altera eiusdem nominis insula, non procul a sinu Trœzenio, teste eodem Pli. loco iam citato.

LASSITVDO, is, [*Stanchezza,*] κάματος pro molestia, quam ex labore suscipimus. Ci. ad Cornif. Sed nulla lassitudo impedit officium & fidem debet. Cæs. 2. Bel. Gal. Cursu ac lassitudine exanimatus.

LASSO, as, [*Stancare, affaticare,*] κοπόω, fatigor. Plin. Epi. lib.3. Multisque causis non lassaretur modo, uerum etiam funderetur. Oui. 3. de Pōto: Mitius ille perit, subita qui mergitur unda, Quam sua quam tumidis brachia lassat aquis. A quo lassatus. Iuuen. Sat.6. Et lassata uiris, nondum satiata recessit. Huius compositum est Delasso, uehementer lasso. Plaut. in Asin. Eum etiam hominem in senatu dare operam, aut clientibus ibi labore delassatum, noctem totam stertere. Lassor, aris, passiuum. Ouid. 2. Meta. Molli nequicquam lassor arena.

LASSVLVS, lassuli, diminutiuum. Catullus: Itaq; ut domum Cybeles tetigerunt, lassulæ Nimio labore somnum capiunt sine Cerere.

LASSVS, [*Stracco, affannato, lasso,*] κεκμηκώς, nomen est adiectiuum idem significans quod fessus, uel fatigatus, hoc est, corporis uel animi labore fractus. Terē. in Hecy. Etenim lassam oppido tum aiebant: eo adeāni, non admissa sum. Plau. Psc. Nam ut lassus ueni de uia, Me uolo curare. Amore lassus. Oui. 3. Amo. Eleg.6.

LASTAVROS, λάσταυρος, a Græcis dicitur uir egregie mutoniatus, quasi λασιόταυρος, hoc est, hirsutus circa tauros, id est uirilia. Nā rediia Anit. homines hirsuti iuxta femora & crura prærabidi sunt ad Venerem. Alij λάσταυρον dictum putant a λα̃ intentiua particula, & nomine ταῦρος, quo pars uirilium significatur. Sue. in Vita Salustij. Lenæus Pompeij libertus mores eius sigillatim expressit, nebulonem, lurconem, popinonem, & lastaurum appellans. Vox postrema indicat fuisse hominem ualidæ libidinis. Hæc Suet.

LASTHENIA, nomen est mulieris Mantineæ, quæ adeo cupida fuit discendæ philosophiæ, ut assumpto uirili habitu, Platonis auditorium frequentaret. Laertius.

LASVS, Λᾶσος, primus de musica scripsit, & dithyrābōrum certamen protulit primus: uixitq; temporibus Darij Persarum regis. Suid.

LATE, [*Larga mente,*] aduerb. lege Latus.

LATEBRA, bræ, penult. corrept. & Latebræ, arum, [*Spelonca, grotte,*] φωλεὸς locus ubi aliquid occultatur. Lucan. lib.1. Cedendum est bellis, quorū tibi tuta latebra, Lesbus erit. Quidam ita distinguūt ut Latebræ de hominibus dicantur, Latibula de feris: quod quamuis aliquando uerum sit, non semper tamen obseruatur. Nā & Latebræ passim apud receptæ auctoritatis scriptores pro ferarum lustris inueniūtur accipi. Liuius li.46. Inter uepres, & latebras feram noctem unam delituit. Pli. lib.10. cap.19. Ocanthe quidem etiam statos latebræ dies habet. Neque solum de ferarum cubilibus, uerum etiam de quibusuis locis dicitur in quibus aliquid absconditur. Plau. in Aulul. Nō metuo, ne quispiam inueniat: ita probe in latebris situm est. Ponitur interdum Latebra, [*Scusa,*] pro excusatione, & prætextu. Ci. 3. Offi. Sed si hoc sibi sumant, nullam esse fidem, quæ infideli data sit: uideant, ne quæratur latebra periurio, id est, excusatio qua lateat, id est, non uideatur periurium.

LATEBRICOLA, colæ, p.c. φωλεύτης, latebras incolens. Plau. Tri. Latebricolarum hominum corruptor.

LATEBROSE, [*Occultamente,*] aduerb. κρύϐδην, occulte, clam. Plaut. Trin. Pater adsum, Impera quid uis, neque tibi ero in mora: neq; latebrose me abs tuo Conspectu occultabo.

LATEBROSVS, a, um, ut Latebrosus locus. [*Done son molti luoghi da nascondersi,*] φωλεώδης, in quo frequentes Latebræ sunt. Pla. in Bacc. Nam huic ætati non conducit mulier latebrosus locus, [*Occulto,*] Latebrosus locus ad equites tegendos. Liu. 1. Bell. Pun. Colles latebrosi, Silius li.5. Flumina latebrosa. Vir. 8. Aen. Nox latebrosa, Lucan. lib.6. Via latebrosa. Cic. pro Sext.

LATENTER, aduerb. [*Nascosamente,*] κρύϐδην clam, occulte. Cice. in Top. Cum enim nihil sine caussa fiat, hoc ipsum est, fortunæ euentus obscura caussa, quæ latenter efficitur.

LATEO, lates, latui, [*Esser ascoso, nascondersi,*] λανθάνω, in occulto sum. Vir. 3. Eclog. Latet anguis in herba. Et quoniam ea, quæ in occulto sunt, fere ignoramus, factum est, ut Latere accipiatur pro incognitum esse, uel ignorari, [*Esser incognito.*] Et in hac significatione plerunq; accusatiuum habet. Virg. 1. Aen. Nec latuere doli fratrē Iunonis, & iræ. Sic dicimus. Hæc res latet me, [*Non sapere,*] id est, ignoro hanc rem. Latet plerosque, id est, in occulto est plerisque, uel plerique ignorant. Pli. li.2. ca.20. Latet plerosque, magna cœli affectatione compertum a principibus doctrinæ uiris, superiorū trium siderum ignes esse. Aliquando etiam in hac significatione cū datiuo legitur. Lucan. lib.10. Tu mihi caussa lates. Huius uerbi

bi composita sunt Delitco, de quo supra. Oblitco, quod est omnino uel circũquaque lateo. Seneca, Qui uelut timidum atq; iners animal, metu oblituit ille sibi non uiuit, sed quod est turpissimũ uentri, somno, libidini. Hinc Oblitesco. Varro: Ne æstu per rimosas rimas eius grana oblitescant, & recipiant aquam.

Later, masc. gen. [*Quadrello, mattone,*] πλίνθος. laterem, latera, & lateres in plurali integrum inuenitur pro terra cocta, & in lapidem durata: genitiuus & datiuus singulares raro legũtur. Ci. 2. de Diuin. Nam hoc io latere, aut in cœmẽto, ex quibus urbs effecta est, potuit ualere? Colum. lib. 6. cap. 14 Itaque cum id accidit, ueteri lateri later conteritur, eoque intrito, &c. Valla li. 1. Coctiles lateres, qui cocti sunt, & non crudi. Vitruuius, Siue silex siue cæmentũ, aut coctus later, siue crudus, bis erit utendum. Pla. Latere firmior. Laterum tria genera sunt, Didoron, δίδωρον, a lõgitudine duorũ palmorũ ita dictũ, palmorũ inquam) maiorum, quorũ singuli ualent palmos minores tres hoc est, digitos, duodecim, quæ mensura geminata conficit sesquipedem: quæ erat didori longitudo: latitudo autem pedis unius. Alterum Tetradoron, τετράδωρον, tertium Pentadoron, πεντάδωρον, nominabatur a mẽsura quatuor & quinque palmorum. Græci enim antiqui δῶρον. palmum uocabant. & ideo δῶρα, munera, quia manu darentur. Vide Plin. lib. 35. cap. 14. Laterem lauare, prouerbiali specie dicitur pro eo quod est, operam ludere. Inde tractum, quod rubedo illa in lateribus ablui non possit. Teren. Phorm. Purgem me? laterem lauẽ. Id est, frustra agam.

Lateranense, basilica Sancti Ioannis uocata est, quod eo in loco extructa sit, ubi olim erat palatium Lateranensium clarissimæ apud Romanos familiæ. Hieronymus ad Marcel. Quis crederet mulierem nobilem & potentem in domo Laterani Consulis designati, &c.

Lateranus, nomẽ proprium nobilissimi Romani, qui cum Cõsul designatus esset, iussu Neronis est interfectus. Iuue. Sat. 10. Egregias Lateranorum obsidet ædes. Tota cohors.

Laterarius, adiect. [*Di mattoni*;] πλίνθινος, idem quod Lateritius. Plin. lib. 17. cap. 56. Laterarias domos constituerunt primi Euryalus, & Hyperbius fratres Athenis. Sic enim legit Calepinus: cum tamen omnia Plinij exemplaria quæ quidem nobis uidere cõtingit, hunc in modum legendum ostẽdant. Laterarias, ac domos constituerũt, &c. ut laterarias intelligamus officinas fornacesque fingendis, coquendisq; lateribus aptas. Laterarium. genus tigni. Vitru. li. 1. ca. 10. Ipsi autem laterarijs circa fixis continentur, tegãturq; tabulis maxime palmeis.

Laterculus, li; [*Mattoncello*] πλινθίον, diminut. paruus later. Plin. Crudis laterculis ad formam camini. Curt. li. 5. scribit laterculo coctili structos fuisse muros Babylonis.

Lateritius, a, um, [*Mattonato, di mattoni,*] πλίνθινος, quod est materiatum e latere. Plin. Lapide duro, ac silice æquo construunt, uel lateritios parietes.

Laterna, æ. [*Lanterna.*] λυχνὸς, e τό, a lateo, licet Lateo habeat primam cor. Laterna uero productam. Mart. lib. 14. Dux laternæ uiæ clausis feror aurea flãmis: Et tuta est gremio parua lucerna meo. Ci. Att. Pauci in uestibulo, pannosi, sine Laterna. Dicta Laterna, quod lumen in ea inclusum lateat. Fit ex laminis corneis, in qua candela includitur, ne a uento extinguatur. Pla. in Amp. Quo ambulas tu, qui Vulcanum inclusum in cornu geris.

Laternarius, rij, [*Che porta la Lanterna,*] λυχνοῦχος, qui alteri laternam præfert. Ci. in Pis. An cum altero barbarũ Epicureo, cũ altero Catilinæ laternario.

Latesco, is, [*Dilatarsi, allargarsi,*] πλατύνομαι, latus fio, & in latum extendor. Colum. lib. 2. Iugerum agri non amplius quatuor sextarijs raporum seminis obserendum est: quarta parte amplius napis spargendum, qui non in uastitatem latescunt, sed tenuem radicem deorsum agunt. Cic. in Arat. Hic equus a capite & longa ceruice latescit.

Latex, laticis, [*Humore,*] νᾶμα, omnis humor dicitur, ab eo, quod intra aliquid lateat. Cice. de Diuin. Nos circum latices gelidos, [*Acqua,*] De aqua. Vir. 4. Aen. Sparserat & latices simulatos fontis Auerni. De uino, [*Vino,*] Idem 1. Aenei. Regales inter mensas laticemq; Lyæum. Sic Ouid. Palladios latices, [*Olio,*] dixit, cum oleum dicere uellet. Et Lucret. [*Succo,*] Absynthij laticem. Liquores oxigeni. Lucret. lib. 5. Cærulei latices. Ouid. 3. Trist. Ele. 10. Calidi latices. Virgil. 6. Aeneid. Absynthij amarum perpotare laticem. Lucr. lib. 4.

Lathyris, λάθυρις, herba quæ Catapotia maior appellatur. De qua sic Plin. lib. 27. cap. 11. Lathyris folia habet multa, lactucæ similia tenuiora, germina multa, in quibus semen tunicis continetur, ut capparis.

Latialis, & hoc le, [*Latino,*] quod ex Latio est: ut, Iuppiter Latialis dictus est, quod in Latio coleretur. Virg. Et residens celsa Latialis Iuppiter Alba. Cic. Sicut utique ferias non Latiales, Latiaresve, sed Latinas dixeris, aut Latias. Latialis sermo, qui & Romanus, & Latinus. Plin. lib. 3. ca. 1. Ea his digna memoratu, aut Latiali sermone dictu facilia, id est, Latino. Macr. li. 1. cap. 1. Doctrinæ latialis haud inscium.

Latibulo, bulas, neutrum, & Latibulor, aris, deponens, [*Nascondersi,*] φωλεύω, significat lateo. Varro. Vide ne seruus dominia latibulet. Accius: Progredere, & ne quis latibuletur, prospice. Antiquum est.

Latibulum, latibuli, [*Luogo doue si nasconde,*] φωλεός, in quo aliquid delitescit. Valla distinguit Latibulum a Latebra, quod Latebra hominũ sit: Latibulum ferarũ. Sed hæc differentia non semper obseruatur. Nam quemadmodum supra ostendimus Latebrã etiam pro ferarum lustris, [*Nido,*] accipi, ita etiam Latibulum aliquãdo de ijs locis dicitur in quibus homines se occultant. Cice. Attic. lib. 12. Ego aũt uolo aliqđ emere Latibulũ, perfugiũ doloris mei.

Laticlavii, πλατύσημοι, senatores appellati sũt, a lato clauo. Suet. in Aug. Ac ne expers castrorum esset, binos plerunque laticlauios præposuit singulis alis. Laticlauia tunica. Valerius li. 5. Et tunica laticlauia donatum ad Masinissam remisit.

Latifolia, πλατύφυλλος, arboris glandiferæ genus, quam nõ nulli eandem putant cum esculo: a latitudine foliorum nomẽ habẽs. Pli. li. 16. cap. 6. In querna glande alia dulcior, molliorque fœminæ, maris spissior. Maxime autem probãtur latifoliæ ex argumẽto dictæ, Laurus latifolia, & Myrtus latifolia, apud Pli. l. 15. ca. 7.

Latifundium, dij, [*Gran podere, gran possessione,*] εὐρυχωρία, magnus & amplus fundus. Pli. li. 17. ca. 15. Latifundijs non legitima naturæ festinatio, id est, non potest una certa ratio præscribi putandæ uineæ in magnis prædijs, quod aliæ serius, id aliæ maturius desiderant. Idem li. 18. ca. 6. Latifundia perdidere Italiam.

Latinae, arum, feriæ erant conceptiuæ, singulis annis a magistratibus in certos, uel incertos dies concipi solitæ, quib. pro cõmuni totius Latij salute Ioui Latiali in monte Albano sacra fiebant, a Præfecto urbis Latinarum caussa creato, populisq; Latinis carnes diuidebantur ex præscripto uetusti fœderis inter Romanos & Latinos icti Sp. Cassio, & Posthumo Cominio cos. Cuius fœderis leges ne ullo unquam tempore intercidererent. Romæ in ænea columna fuerunt incisæ. Ci. pro Planc. Quibus in municipijs uix iam qui carnem Latinis petant, inueniuntur.

Latine, [*Latinamente,*] λατινιστί, aduerbium, id est, more Latinorũ. Cic. 2. Philip. Antonium quem gladiatorem non ita appellauit, ut interdum etiam M. Antonius gladiator appellari solet: sed ut appellant ij, qui plane, & latine loquuntur, hoc est, proprie & aperte. Dicimus quoque, Scio Latine: ubi subauditur, Loqui, quod turpiter exprimeretur: sicut cum dicimus, Scio fidibus, ubi subauditur, Canere: non tamen exprimitur. Cice. pro Cecin. Quid enim facilius est quam probari ijs, qui Latina sciebant: in uno seruulo familiæ nomen non ualere.

Latini, Italiæ populi dicebantur, qui eum tractum incolebãt, qui est inter ostia Tiberis & Circeos: quam Italiæ partem Latiũ antiquum appellabant. Hi ante Aeneæ in Italiam aduentum Aborigenes dicti sunt, postea uero Troianis permisti uno nomine dicti sunt Latini siue a Latio regione illa, quam incolebant, siue a Latino rege, cuius filiam Lauiniam Aeneas duxerat uxorem.

Latiniensis, & hoc se, [*Latino,*] idem quod Latius. Cic. de Arus. resp. Quod in agro Latiniensi auditus est strepitus cum fremitu. Significare etiam potest eum, qui alibi ortus, in Latio cum Latinis uersatur: ut supra dictum est in dictione Hispanus.

Latinitas, latinitatis, [*Fauella latina,*] locutio ipsa Latina, siue sermo Latinus. Ci. ad Att. li. 7. Secutusque sum, non dico Cæciliũ, Mane ut ex portu in Piræeũ, (malus enim auctor Latinitatis est) sed Terentium, cuius fabellæ propter elegantiam sermonis putabantur a C. Lælio scribi.

Latinus, ni, substant. Λατῖνος, nomen regis Aborigenum, Fauni & Maricæ nymphæ filij, cuius filiam Lauiniam Aeneas accepit uxorem. De hoc Virg. lib. 7. Aeneid. Rex arua Latinus, & urbes iã senior longa placidas in pace regebat.

Latinus, [*Latino,*] Λατῖνος nomen deriuatiuum a Latio. Vir. 1. Aen. Genus unde Latinum. Inde Latinum sermonem dicimus aũ, quo utebantur in Latio. Carmen Latinum. Hora. 1. Carm. Ode 32. Latinæ consuetudini tradere, id est, in Latinum sermonem conuertere. Colum. in Præfati. in lib. 12. Hæc in Oeconomico Xenophontis: & deinde Cicero, qui eum Latinæ consuetudini tradidit. Vertere in Latinum: hoc est, in Latinam linguam. Quin. li. 10. ca. 5. Vertere Græca in Latinum, ueteres nostri oratores optimum iudicabant. Ci. 1. de Fin. Ita sentio, & sæpe disserui. Latinam linguam non modo non inopem, ut uulgo putarent, sed locupletiorem etiam esse, quam Græcam.

Latio, nis.

Latito, latitas, p. co. [*Nascondersi spesso,*] λανθάνω, sæpe aut fere semper lateo. Ci. pro Cluen. Extrahitur domo latitans Oppianicus a Manlio. Hora. 3. Carm. Ode. 12. Catus idem per apertum fugientes. Agitato grege ceruos iaculari & Celer alto latitãtẽ fruticeto excipere

excipere aprum. Cato tamen Latitã iestune dixit, pro frequenter tulerunt: frequentatiuum secundum uerbi Fero, fers. Latitare, inquit Budæus dicuntur, qui ad iudicium uocati frustrantur, & ludificantur. Cic. pro Quinct. Ego experiri non potui: latitauit, procuratorem nullum reliquit. Latitatio, nis, [*Il nascondersi*,] Quinct. li. 7. ca. 3. Sonus, clamor, gemitus, latitatio, metus, & similia. Hinc fit compositum. Illatito, quod est intus latito.

LATITVDO, inis, [*Ampiezza*,] πλάτος, uide infra in dictione Latus.

LATIVM, tij, [*Latio*,] ea pars Italiæ est, teste Pli. lib. 3. c. 5. quæ est inter ostia Tyberis, & Circeios millia passuum quinquaginta in longitudinem non excedens: quod postea prolatis imperij terminis, Antiquum Latium est appellatum. postea uero, teste Seruio, Latij nomine dictum est, quicquid est inter Tyberim & Vulturnum amnes. Totusq; ille tractus diuiditur in Latium citerius, & Latium ulterius. Citerius Latium a Tyberis ripa Fundos usque, protenditur: ulterius a Fundis usque ad Vulturnum amnem. Dictum autem Latium putatur, quod illic latuerit Saturnus, dum Iouem fugeret. Oui. 1. Fast. Dicta quoque est Latium terra latente Deo. Vir. 8. Aen. Latiumq; uocari Maluit, his quoniam latuisset tutus in oris. Contra Varro, Latium a Latino rege dictum asserit.

LATIVS, a, um, [*Del Latio*,] quod ex Latio est. Col. in Præf. libr. 1. At Latiæ Musæ non solos adytis suis Accium & Virgilium recepere, sed eorum & proximis: & procul a secundis sacras cocessere sedes Agri Latij. Ouid. 3. Fast. Gens Latia. Ouid. 4. Fast. Lingua Latia. Idem 2. de Ponto. Eleg. 3.

LATMVS, Λάτμος, mons Ioniæ, notus fabula Endymionis, quem cum Lunam adamaret, in Latmo monte ab ea sopitum ferunt, ut osculum ab eo osculum auferret: unde & ipse Endymion Latmius dictus est. Oui. l. 3. de Arte. Latmius Endymion non est tibi Luna rubori.

LATOIS, idis, secunda syllaba producta Λατωΐς, patronymicum est fœmininum, a Græco nomine Λατώ deductum: quo nomine illi Dianæ matrem appellant, quam & nos Latonam. Latois itaque a poetis accipitur pro Diana Latonæ filia, quam & Latini Græcorum imitatione Latoniam appellant. Ouid. 7. Metam. Inde Calaureæ Latoidos aspicit arua.

LATOMIAE, uel Latumiæ, arum, [*Luoghi doue si scarpellano sassi*,] λατομίαι a Græcis dicuntur, quas nos uocamus Lapidicinas, hoc est, loca, unde cæduntur saxa: λᾶς enim a Græcis uocatur, qui a nobis lapis, & τομή, sectio. Liui. Bel. Pun. Comprehensa postea priuata ædificia, comprehensæ latomiæ, forumq; piscarium. Ad latomias damnari solebant ij, qui in opus metalli damnabantur. Plau. in Cap. Tyndarus in latomias lapidarias ab Aegione damnatur. Et quoniam carceres in plerisque locis fiebant in lapidicinis tam editissimis, ut in Sicilia Latomiæ Syracusanæ, factum est, ut latomiæ de quouis carcere dicantur. Cic. 7. Verr. Carcer ille, qui est a crudelissimo tyranno Dionysio factus Syracusis, quæ Latomiæ uocantur, in istius imperio domicilium Romanorum fuit.

LATOMVS, [*Taglia pietra*,] λατόμος, Latine dicitur Lapicida, qui e rupibus saxa excindit, aut ad opus adaptat.

LATO, as, [*Allargare*,] πλατύνω, ἐρύω, latum facio: quamuis non sit in usu pro quo compositum Dilato usurpamus: de quo supra. Ab hoc uerbo Lato actiuo fit neutrum Lateo prima producta, id est, late pateo: a quo fit inchoatiuum Latesco, de quo supra.

LATONA, p. p. Λατώ, filia Cœi Titanis, a Ioue amata & compressa est, ex quo geminam concepit prolem, Appollinem uidelicet & Dianam, quod Iuno adeo ægre tulit, ut immisso contra illam Pythone serpente, per totum terrarum orbem pellicem persecuta sit, donec errando ad sororem Asteriem in insulam Ortygiam peruenisset, a qua suscepta est, ibique Dianam peperit, quæ e uestigio obstetricis officium in nascituro fratre matri præstitit, & Apollinem nascentem suscepit: qui adolescens mox Pythonem interfecit, & petentibus cœpit dare responsa. Porro hæc insula, cum antea Ortygia uocaretur, postea Delos uocari cœpit, quod cum antea aquis merfa fuisset, subito Iouis iussu conspicua fuerit reddita. Nam δηλῶν, Græci dicunt quod nos ostendere, seu manifestare.

LATONIA, [*Diana*,] Λατωΐς, dicta est Diana, a matre Latona, quemadmodum Apollo ipse, Latonius, Λατῷος. Virg. 9. Aene. Tu dea, tu præsens nostro succurre labori, Astrorum decus, & nemorum Latonia custos. Similiter Delos, ut ait Seruius, dicta est Latonia quod in ea Latona enixa sit Dianam & Apollinem.

LATOR, oris, [*Datore, portatore*,] uerbale a fero, ut Lator legis, qui & Legislator, νομοθέτης, uno uerbo dicitur, qui promulgauit, uel instituit, uel tulit legem. Ci. 2. de Nat. Deo. Ferretne ciuitas ulla latorem istiusmodi legis, ut condemnaretur filius, &c. Aliquando pro tabellario, [*Corriero*,] Suet. in Calig. Quasi uniuersa tradita insula magnificas Romam litteras misit monitis sæpe latoribus, ut uehiculo ad forum usque & curiam pertenderent.

LATREVS, Λατρεύς, unus ex Centauris. Oui. li. 12. Meta. Quem dederat letho membris & corpore Latreus Maximus.

LATRIA, æ, pen. p. [*Seruitu, osseruatione*,] λατρεία, Latine cultus, obsequium, seruitus. Aug. li. 10. Ciui. Latriam nostri, ubicunque sancta rum scripturarum positum est, interpretati sunt seruitutem: sed ea seruitus, quæ debetur hominibus secundum quam præcipit Apostolus, seruos dominis suis subditos esse debere, alio nomine Græce nuncupari solet. Latria uero secundum consuetudinem, qua locuti sunt qui nobis diuina eloquia condiderunt, aut semper, aut frequenter, aut pene semper ea dicitur seruitus, quæ pertinet ad colendum deum.

LATRINA, æ, [*Cesso*,] ἀφεδρών locus priuatarum sordium, & ad exonerandum uentrem accommodatus: a latendo, sed potius a lauando ut mox Varronis testimonio docebimus. Apul. de Asino li. 9. Omnia prorsus, ut in quandam cœnosam latrinam, in eius animum confluxerunt uitia. Foricæ uero loca publica, in quib. licet omnibus uentrem exonerare. Cloaca, aquæ ductus subterraneus dicitur ad eluendas urbis sordes accommodatus. Antiqui Lauatrinam dixerunt, quæ postea, syllaba una sublata. Latrina est appellata. Varr. l. 2. de Analogia. Deinde cum breuitatis causa nomina contraherent, quo essent aptiora, pro lauatrina latrinam nominarunt, sicut ex maxillis, & axillis, & uexillis, malæ, alæ, & uela diminuta sunt. Ex quo apparet, Latrinã a lauãdo dictam esse, propriεque significare colluuiem omnium sordium, quæ ex tota domo in unum locum confluunt. Pla. in Curc. Istas duas magnas minas non pluris facio, quam ancillam meam, quæ latrinam lauat. Videnturq; Latrinæ differre a cloacis, tanquam priuatæ a publicis. Col. l. 10. Immundis quæcunque uomit latrina cloacis.

LATRO, tras, [*Abbaiare*,] ὑλακτέω, proprium est canis, cum uocẽ edit terrens, & in aliquem impetum faciens. Virg. 3. Eclo. Multum latrante Lycisca. Latrare ad homines transfertur, pro uociferari, & intentiora uoce clamare. Cic. 2. de Orat. Quid enim his meus frater ab arte adiuuari potuit, cum a Philippo interrogatus quid latraret, furem se uidere respondit? Hinc Latratus, us, [*Abbaiamento*,] ipsa uox canum, siue ipse latrandi actus. Virg. 5. Aenei. Sæuis canum latratus in auras. Pli. li. 8. cap. 40. Ab alio in Epiro agnitũ in conuentu percussorem domini, laniatu, & latratu adactum, ut cogeretur fateri scelus. Latrator, [*Abbaiatore*,] Vir. 8. Aen. Et latrator Anubis. Latror, aris, passiuum. Pli. l. 25. ca. 10. Hanc habentes negant latrari a canibus. Latratur, impersonale. Oui. 5. Trist. Sic mihi latretur, cum solus obambulat ipsa. Latrans participium Col. Sola latrantia canit. Propert. li. 5. Ele. 18. Latratus, participiũ a passiuo Latror. Stat. 1. Achil. iuuat Caphareus Latratum Pelago tollens caput. Huius uerbi composita sunt, Allatro quod est latratu aliquem infesto Col. per trãslationem dixit: Sed ne canionum quidem, sicut dixere ueteres, studium præstantius, locupletissimum quemque allatrandi. Oblatro, contra latro, nulla ratione contradico. Lact. li. 5. qua Demetrianum sicut ipse ait oblatrantem, atque obstrepentem ueritati redarguere conatur.

LATROCINIVM, nij, [*Ladroneccio*,] λῃστεία, ipsa latrocinandi actus. Cæs. 8. Bell. Gall. Quia repentino latrocinio atque impetu incolæ illorum erant oppressi. Cic. pro Deiot. Tueri fines suos ab excursionibus hostium, & latrocinijs. Ponitur aliquãdo pro ipsa militia. [*Militia*,] Pla. Qui apud regem in latrocinio fuisti stipẽdium accepturus.

LATROCINOR, aris pe. cor. [*Rubare*,] λῃστεύω, latronum more prædor. Ci. p. Mil. Quasi Appius ille Cæcus uiam strauisset, nõ qua pop. Ro. uteretur, sed in qua posteri sui impune latrocinarentur. Pla. in Curc. Latrocinatus annos decem mercedem accipio. Hinc Latrocinatio, uerbale, [*Ladroneccio*,] idem quod Latrocinium. Pli. li. 19. ca. 4. Multitudinis innumeræ sæua latrocinatio.

LATRONES, [*Ladroni*,] λῃσταὶ, Græca dictio est, qua significantur uiarum obsessores, qui uiatores aut uita, aut pecunia spoliant. Hor. li. 1. Epi. Vt iugulent homines, surgunt de nocte latrones. Ita dicti auctore Festo, quod a latere adoriantur, uel a latendo, quod latentes insidientur. Ci. 2. Phili. Erat enim muendum latronum ritu, ut tantum haberet, quantum rapere potuisset. Ora. 2. Ser. Sat. 1. Quẽ cur distinguere coner Tutus ab infestis latronibus? Vsurpant poetæ latronem pro uenatore. Vir. lib. 12. Fixumq; latronis Inpauidus frangit telum. Cum superius dixisset, Saucius ille grauis uenantem uulnere pectus. Apud antiquos etiam latrones dicebantur conducti milites [*Guarda del principe*,] a λατρεύω, inseruio: nam seruiebant mercede. Mos autem erat, ut hos Imperator & circa se haberet, & primos mitteret ad omne discrimẽ. Varro autẽ huiusmodi stipatores putat Latrones dictos, quasi Laterones, quoniam circa latera esse soleãt, quos nunc Satellites uocãt, qui principis alicuius latus tuentur, qui & Laterani, & Stipatores, & σωματοφύλακας, uocantur. Pl. a. in Mil. Nam ego hodie ad Seleucum regem misi parasitum meum, ut latrones, quos cõduxi hinc, ad Seleucum duceret, qui eius regiam tutarentur.

LATRVNCVLVS diminutiuum, paruus latro. Cic. de Prouin. Consul. Res in Sardinia cum Mastrucatis latrunculis a Proprætore una cohorte auxiliaria gesta. Sunt etiam Latrunculi siue Latrones, quibus ludimus, sedecim scrupis gemina acie utrinq; dicctinis: in quibus duo reges sunt inuicem cõcẽdentes, duæ reginæ, quatuor equi

tes, sedecim pedites quatuor sat ellites, totidem cẽturiones. Mar. Insidiosorum si ludis bella latronum. Sen. Latrunculis ludimus.

LATRVNCVLATOR, oris, [*Giudice de malefici,*] qui rerum capitalium iudex, siue quæstor appellatur, & uulgo Iudex maleficiorum. Vlp. l.5. Pandect. l. solemus. de iudi. Latrunculator de re pecuniaria iudicare non potest.

LATVS, a, um, [*Spatioso, largo, ampio,*] εὐρύχωρος, πλατὺς, spatiosus, amplus, laxus: cuius contrarium est angustus. Plin. l. 12. c. 7. Lata radice arbor. Teren. in Heau. Huc est intro latus lectus. Ci. 6 Verr. Insula est Melita, satis lato ab Sicilia mari periculosoque disiuncta. Hinc aduerbium Late, [*In piu luoghi,*] quod significat in multis locis. Cic. pro Leg. Manil. Late longeq; diffusa laus Pompeii. Vir. 8. Aene. Lucus late sacer. Cice. in Catil. Latius opinione disseminatum est hoc malum. Idem 1. Offic. Hoc latissime pateat, ad plurimosque pertineat. Hinc latitudo [*Larghezza, ampiezza,*] pro spatiositate. Cic. 1. de Nat. Deo. In hac immensitate latitudinum, longitudinum, altitudinum. Idem 2. de Ora. Oris prauitatem, & uerborum latitudinem imitatur. Latus etiam aliquando participium est a Fero, idem ualens quod portatus. Ci. ad Quin. Frat. li. 2. Latus lectica.

LATVS, eris, [*Lato,*] πλευρὰ, quod est infra alam. Vir. 2. Aen. Lateriq; Argiuum accommodat ensem. Cic. pro Clue. Is ex equo cecidit, & latus offendit uehementer. Hinc lateris dolor, quẽ Græci πλευρῖτιδα, uocant. Ci. 3. de Ora. Crassus laterum dolore cõsumptus. Aliquando Latus pro uiribus & spiritu ponitur. Cic. de Sen. Cũ legem Voconiam magna uoce & bonis lateribus suasissem. Idẽ de Sen. Neq; enim ex te unquam ea nobilitatus sed ex lateribus, & lacertis tuis. A latere, dicuntur cari & amici principum, qui eorum lateribus semper adsunt. Liu. li. 4 Bell. Pun. Ab latere inde nominat tyranni, quorum capita uilissima hngenti inter dolorea gemitusq; occurrerunt. Curtius li. 5. Dum ad perniciem eius etiã a latere pecunia ipsius sollicitaret hustis.

LATVSCLAVVS, πλατύσημον, tunica erat purpura prætexta, latior tunica uulgari, qua Senatores utebantur. Hoc uestis genere primus usus est Tullus Hostilius Romanorum rex, teste Pli. li. 9. cap 39. Vtebantur eo & Sacerdotes: ut non obscure ostendit Silius Italicus l. 3. cum ait: Sacrificam isto ueste distinguere clauo. Et quoniam hac ueste utebantur peculiariter senatores, factum est, ut Latusclauus accipiatur pro dignitate Senatoria. Pli. in epi. Ego Sexto latum clauum a Cæsare nostro, ego Quæsturã impetraui. ab Oui. Clauus simpliciter dicitur pro senatoria dignitate, illo uersu: Curia restabat, claui mensura coacta est.

LATVSCVLVM, li, paruum latus, diminut. Catullus ad Thallum, Ne laneum latusculum, manusq; mollicellas Inusta turpiter tibi flagella conscribillent. Speculorũ latuscula, id est parua latera. Luc. l. 4. Quinetiam quæcunque latuscula sunt speculorum.

LAVACRVM p.p. [*Doue si laua, Bagno,*] a lauo, as, balneum in quo quis lauari commode potest. Gell. li. 1. c. 2. Lucorum umbra ingentiũ, longis ambulacris, & mollibus ædium posticum refrigerantibus lauacris. Huius dictionis pen. ab indoctis quibusdam male corripitur cum deriuetur a supino Lauatũ, mutato tum, in crũ, si. ut ab Ambulatum fit Ambulacrum, & a Simulatum Simulacrũ: quę proculdubio producunt penultimam.

LAVATRINAS, ἀφεδρῶνας, ἀποπάτους, dixerunt antiqui, quas nos Latrinas dicimus, sublata una syllaba, loca scilicet in ædibus, ad quę sordes confluunt. Nec in culina tantum, sed in tricliniis quoque, & cubiculis & cœnationibus cum dignitate & elegantia fiunt. Vide Latrina.

LAVDABILIS, le, [*Laudeuole,*] ἐπαινετὸν, quod merito laudari potest. Plau. in Persa. Aedepol dedisti uirgo operam laudabilem, probã, & sapientem, & sobriam. Laudabilis uita, apud Cic. de Amic. Rectæ & laudabiles res. Ci. 1. de Fin. Opus laudabile. Lucr. lib. 5. Carmen laudabile. Hor. de Arte.

LAVDABILITER aduer. [*Lodeuolmente,*] ἀξιοζήλως, cum laude & commẽdatione. Ci. 5. Tus. Quid? ad recte, honeste, laudabiliter, postremo ad bene uiuendum satisne est præsidii in uirtute.

LAVDATIO, onis, [*Lode, laude,*] ἐγκώμιον, ipsa laudantis oratio. Ci. 4. Verr. Præclara laudatio.

LAVDATIVVS, a, um, ἐγκωμιαστικὸς, quod laudationi est accommodatum. Vnde Laudatiuum genus orationis a Rhetoribus dicitur, quod alio nomine Demõstratiuum uocant Rhetores. Quin. lib. 2. cap. 16. Laudatiuam totam, quæ est pars Rhetorices tertia. Et Laudatiuus casus, dictus est accusatiuus, quia per hunc uidemur uel accusare, uel laudare.

LAVDO, das, [*Lodare, laudare,*] ἐπαινέω, commendo, uerbis extollo. Vir. 2. Geor. Laudato ingentia rura: Exiguũ colito. Differt autẽ a uerbo Probo, quod re magis probemus, laudemus uerbis. Plau. Trin. utrunq; coniunxit, Laudo, inquiens, consiliũ, & probo. Aliquando Laudare, est nominare, [*Nominare,*] Plau. in Cap. Id scias, Iouem supremũ testem laudo. Laudare, inquit Macr. li. 6. ca. 7. Sanir. significat prisca lingua nominare, appellareq;. Nonnunquam etiam citare, & in testem adducere, [*Allegare,*] Ci 3. de Ora. Atq; hæc quidẽ ab his Philosophis, quos tu maxime diligis, Carule. dicta sunt quod eo sæpius testificor, quòd auctoribus laudandis, ineptiarum crimen effugiam, id est, his philosophis nominatim citãdis, & tã quam ad testimonium dicendum euocandis, quos auctores harũ rerum habeo. Laudare cum exceptione, id est, non integre. Ci. l. 1. Epi. ad Q. Fr. Vnum est, quod tibi ego præcipere non desinam, neque te patiar cũ exceptione laudari. Laudatus. a, um, participiũ, siue nomen ea participio, ἐπαινετὸς, Abũde laudatus. Oui. 1. Tri. Ele. 6. Falso laudata fœmina. Oui. 3 de Amor. Ele. 11. Laudatissima forma. Oui. epi. 18. Laudator, oris, [*Laudatore,*] ad Her. l. 4. Nolo esse laudator, ne uidear adulator. Laudator uoluntarius. Ci. 6. Verr. Laudatrix, cis, [*Laudatrice,*] Ci. 3. Tus. Vitiorũ laudatrix fama popularis. Laudãdus, gerũdiuũ: ut loci nõ laudãdi. Oui. 1. Tri. Ele. 8 Huius cõposita sũt, Allaudo, de quo supra. Elaudo, quo ueteres usurparũt pro eo, quod est, plus quã nomino. Var. Elaudat, nomenq; eius millies repetit. Collaudo, simul laudo. Ci. Lent. Si rem istam ea sententia gesseris, fore, ut absens a multis, cũ redieris, ab omnibus collaudere. Perlaudo, ualde laudo. Lactan. l. 6. Ea res, quam etiam homo si contempserit, iure perlaudatur.

LAVERNA, Deæ cuiusdam nomen fuit apud Romanos, in cuius tutela fures esse putabantur, qui ab ea Lauerniones dicti sunt. Hinc Lauernalis porta, Romæ dicta est, ab æde Lauernæ propinqua. Hæc fere ex Festo.

LAVER, eris, neutri generis. & aliquando fœminini, σίον, Dioscoridi, herba est in aquis nascens, frutice pingui, recto, foliis latis, olusatro similibus, sed minoribus, & odoratis. Vulgo Berlam dicimus, & Berulam. Pli. li. 26. ca. 8. Lauer quoque nascẽs in riuis, condita, & cocta torminibus medetur.

LAVGIA, (qđ hic pro Nemeæ fonte corrupte legebatur) uide Lãgia.

LAVINIA, Λαουινία, filia fuit Latini regis & Amatæ, quæ primũ Turno, deinde Aeneæ desponsata est, cuius occasione orto inter hos duos bello multi utrinq; occubuerunt. Tandẽ deuicto Turno, Aeneæ nupsit: quo mortuo ipsa priuigni insolẽtiam timẽs: in syluas prægnans profugit, & apud Tyrrheũ pastorem diuertit, ibiq; peperit filium, quem Iulum Syluium Posthumum appellauit, eo quod post patris funus in syluis natus esset. Hãc tamẽ postea Ascanius in regnum reuocauit cum ipse secessit Albam longam, urbẽ a se conditam: Lauinio nouercæ relicto, quod illa moriens Iulo Syluio Posthumo filio suo reliquit. Vir. l. 12. Et uictum tendere palmas Ausonii uidere: tua est Lauinia coniunx, &c.

LAVINIVM, Λαουίνιον, Steph. Λαβίνιον, Straboni, urbs fuit in Latio, ab Aenea condita, & a nomine Lauiniæ uxoris ita appellata. Cuius rei testis est Liu. l. 1. ab urb. Aeneã, inquiẽs, apud Latinũ fuisse in hospitio tradũt. Ibi Latinũ apud Penates Deos domesticũ publico adiũxisse fœdus, filia Aeneæ in matrimoniũ data. Ea res utiq; Troianis spẽ affirmat tãdẽ stabili, certaq; sede finiendi erroris: Oppidum condunt: Aeneas ab nomine uxoris Lauiniũ appellat.

LAVO, as, [*Lauare,*] λούω, idem est quod abluo, & quod sordidum est, aqua purgo. Vir. 3. Eclo. Omnes in fonte lauabo. Præteritum facit Laui Teren. Heau. Atque illa, si iam lauerit, mihi nuncia. Supinum est Lotum: unde deducitur participium Lotus. Mart. li. 5. Lotus nobiscum est, hilaris cœnauit, & idem Inuentus mane est mortuus Andragoras. Olim etiam Lauatum faciebat, & per syncopen Lautũ. Ter. in Eun. Abeunt lauatum, perstrepunt. Horat. 1. Serm. Saty. 6. Ac ubi me fessum sol acri iure lauatum Admonuit. Oui. li. 3. Fast. Sacra lauaturas mane petebat aquas. A supino Lauatum fit uerbale Lauatio, λοῦσις, ipse lauandi actus, aut lauacrũ. Pli. l. 8. c. 45. Lauatione calidæ aquæ traduntur pinguescere. Cic. Varroni: Si minus, persequar in Cumanum, & ante te certiorẽ faciã, ut lauatio parata sit, [*Bagno,*] id est, balneum. Lauacrũ, [*Bagno*] balneum, in quo quis lauari commode potest. Gell. li. 1. ca. 2. Propulsabamus caloris incommoda lucorum umbra ingentium, longis ambulacris, & mollibus ædium posticum refrigerantibus lauacris. Auidus splendere lauacris, Claud. 2. in Eutr. Veteres hoc uerbum per tertiam coniugationem inflectebant. Vir. l. 10. Visceribus super incumbens lauit improba teter Ora cruor. Hor. 1. Serm. Sat 5. Ora manusque tua lauimus Feronia lympha. Quibus in locis cum prima syllaba huius uerbi corripiatur, certum est nõ esse præteriti temporis, cum dissyllaba præterita priorẽ necessario producant. Simile est illud apud Vir. 3. Aen. Luminis effossi fluidum lauit inde cruorẽ. Interdũ significat madefacere, humectare, [*Bagnare,*] Plau. in Pseu. Gestas tabellas tecũ, eas lacrymis lauis? Huius composita, Abluo, Deluo, Diluo, Eluo, Illuo, Perluo, Proluo, Præluo, Reluo, & Subluo: quorum significata uide suis locis.

LAVREA, [*Foglia di lauro,*] δάφνη, proprie lauri folium appellatur perpetuo uires, & topiario operi accedẽs. Oui. 3. Fast. Cedit ab Iliacis laurea cana focis. Pl. l. 15. c. 30. Vnius arborũ Latina lingua nomẽ imponitur uiris: unius folia distinguũtur appellatione: Laureã enim uocamus. Quẽ Plinii locũ sic intellige. Nullã esse arborẽ a qua uiris nomen sit impositũ præter unam laurũ. Fuit enim

Ciceroni libertus nomine Laurea, de quo mox dicturi sumus in dictione sequenti. Præterea Laureolus, & Laurentia nomina sunt uirorum, a Lauro deducta: Deinde nullam esse arborē, cuius folia habeant distinctā appellationē præter unius lauri folia, quæ Laureæ dicuntur. Aliquādo ponitur pro lauro. Hor.2.li.Car. Tū spissa ramis laurea feruidos. Aliquando pro corona ea lauro facta, q̄ in triumphis adhibebatur. Mar.lib.2. Quæ datur ex Dacis laurea tota tua est. Cato uero de Re rust.li.1. Laurea & Laurū, & mutato diphthongo au, in o, litteram, Loream, pro eodem accipit.

LAVREA, Tullius, Ciceronis libertus fuit, cuius extat nobile de aquis Ciceronianis Epigramma, apud Pli.lib.31. quod quoniam circa principium operis huius inseruimus in dictione Academia, illinc lectori petendum relinquimus.

LAVREATVS, a, um, nomen est, non participium. Laureo enim uerbū, quamuis nonnulli eo utantur, Latinum non est. Hinc Laureati, [*Coronati di lauro,*] qui laurea coronati sunt. Ci.pro Mur. Qui imaginem parentis sui laureatam in gratulatione sua conspexit. Sic Fasces Laureatos dixit: idē Ci.2.de Diuin. id est, fasces laurea uel lauro circumuolutos. Pli.li.35.ca.18. tantumq; non cum laureatis fascibus remitti illo, unde cretatis pedibus aduenissent.

LAVRENS, tis, Λαυρέντιος, modo gentile nomen est, a Laurento Latij oppido deductum. Virg.12.Aeneid. Laurentis regia Pici. Modo denominatiuum omnis generis. Idem 12.Aen. Te quoq; Laurentes uiderunt Aeole campi oppetere. Idem alibi: Ignotum Laurens habet hora Mimanta.

LAVRENTALIA, Λαυρέντια, feriæ erāt in honorē Accæ Laurentiæ institutæ, quæ nutrix fuit Romuli & Remi: cui sacerdotes in Velabro sacrificabāt, teste Var.l.5.de Lin.lat. Laurētalia (inquit Fest.) Laurentiæ coniugis Faustuli, & nutricis Romuli & Remi festa.

LAVRENTIVS, Laureolus, Laurea, & Laurentia, nomina uirorum, ac mulierum propria a lauro deducta.

LAVRENTIA, uxor Faustuli fuit, pastoris Amolij, quæ Romulum, & Remum expositos nutriuit: & quoniam se omnibus prostituebat, lupa dicta est. & hinc locus datus est fabulæ, Romulum & Remū a lupa esse nutritos. Hanc aliqui Laurentiam uocant, festaque in honorem eius instituta, Laurentinalia.

LAVRENTVM, ciuitas Latij, nō procul a Lauinio, ita dicta a silua laurea, qua excisa ædificata est. Vel (ut inquit Priscianus) a lauro ibi primum inuenta, dum Picus eam conderet. Hinc Laurentes populi dicti sunt: de quibus paulo ante in dictione Laureus.

LAVREOLA, æ, cum accentu in antepen. dimin. a Laurea, & pro corona triumphali capitur. Ci.li.2.Epi. Familia qualemcunque triumphum Laureolam appellat. Velles enim, ait, tantum modo ut haberem negotij, quod esset ad laureolam satis. Laureolam in mustaceo q̄rere, est ex re friuola ingentē laudem captare. Cic.ad At. Bibulus, credo, uoluit appellatione hac inani nobis esse par: in eodem Amano cœpit laureolam in mustaceo quærere.

LAVREOLVS, a poetis traditur fuisse latro sceleratissimus, eoq; nomine in crucem sublatus, & a feris deuoratus. Quæ fabula aliquoties Romæ in spectaculis repræsentata est. Iuuen. Laureolū uelox etiam bene Lentulus egit, Iudice me uera dignus cruce. De Domitiano quoque memoriæ proditum est, quod hanc fabulā repræsentaturus, nocentissimum quendam, ultimo supplicio damnatū in crucem erigi iusserit, & immissa ursa dilacerarit, atq; in rei ueræ, non fictæ, spectaculum populo exhibuerit. Mar.in Amp.Cæsaris. Qualiter in Scythica religatus rupe Prometheus Assiduā nudo pectore pauit auem, Nuda Caledonio sic pectora præbuit urso, Non falsa pendens in cruce Laureolus.

LAVREOTIS, huius Laureotis, p.p. spodij genus est, ex argento. Est autem spodium cineris genus, ex metallis, dū in fornace coquūtur, fauillæ modo euolans, & in fornacis pauimentū recidēs, ut docet Galen.li.9.Simpli.medicamen. qui ea ratione distinguit Spodium a Pompholyge, quod hæc ob leuitatem ad summas usque fornacum cameras euolaret, iisq; adhæresceret: illud neque tā alte euolaret, & mox in pauimentum recideret. Pli.tamē Spodion etiā illud appellat, quod summis fornacum testudinib. adhæret: distinguitq; a pompholyge solo colore, quod pompholix minus candida sit. Verum de re omni metallica tutius Galenum ducem sequemur, qui ut exploratiora hac de re tradere posset, præsens metalla artificumq; officinas perlustrauit. Erat itaque Laureotis (ut diximus) cineris species ex argenti fornacibus, fauillæ modo euolās, & in pauimentū recidens. Pli.l.34.ca.13. Fit & in argenti fornacibus spodos, quam uocant Laureotin.

LAVREVS, a, um, [*Di lauro,*] δάφνινος, quod est ex materia lauri, quo modo Roseus, Myrteus, quod ex Rosa, mirtoue confectum est. ut, Laurea corona, & Serta laureā. Pli.li.15.ca.30. Oui.2.Trist. Ponet & in nitida laurea serta coma.

LAVRETVM, [*Luogo pieno d'allori,*] δαφνὼν, locus in quo laurorū copia est, ueluti Rosetum, Myrtetum, Spinetū, locus rosis, myrtis, spinis ue obsitus. Pli.l.14.ca.ult. Durat & in urbe nomen impositum loco, quando Lauretum in Auentino uocatur, ubi sylua lauri fuit.

LAVRICES, fœtus sunt cuniculorum e matre exsecti, uel uberib. ablati, qui olim interaneis non repurgatis cocti, grati simis in cibis habebantur. Auctor Pli.li.8.ca.55.

LAVRIFER, a, um, & Lauriger, δαφνηφόρος, ferens, seu gerens laurum. Pli.li.15.ca.30. Lauriferam tellurem illam osculatus ex responso. Luc.l.5. Lauriferos nullo comitetur uulnere currus Oui.3.de Arte: Visite laurigero sacrata palatia Phœbo.

LAVRICOMVS, a, um, ut, Montes lauricomi, id est lauri comis ornati. Lucr.lib.6.

LAVRINVS, a, um, p.p. [*D'alloro,*] δάφνινος, quod est ex lauro factū, ut Laurinum oleum, δαφνέλαιον. Pli.li.23.c.4. Oleū laurinū utilius, quo recentius. Idem li.12 c.. Item laurino folio. Idem l.19.ca.8. Exit & cubitali altitudine, folijs laurinis, sed mobilibus.

LAVRION, Λαύρειον, locus in Atticæ montanis, mare spectans, argenti fodinis nobilitatus, cuius meminit Thucydides Belli Pelopon. li.2.& 6.

LAVROLAVINIVM, Λαυρολαβίνιον, urbs Latij, proxima Laurento.

LAVRVS, [*Lauro, alloro,*] δάφνη, hodie secundę est declinationis, olim etiā quartæ fuit. Vnde aliquādo legitur ablatiuus singularis Lauru, & accusatiuus pluralis Laurus. Est autē genus arboris ppetua uirēs coma, unde & Apollini sacrā putāt, eo quod is deus semper iuuenis & imberbis esse existimetur. A Græcis δάφνη, dicit, quæ res Poetis fabulādi occasionē uidetur præbuisse, Daphnē puellā, ab Apolline adamatam, cum uim eius effugere non posset, deorū miseratione in laurū fuisse mutatā: Laurus (inquit Pli.l.15.c.30.) triumphis proprie dicatur, ut gratissima domibus, ianitrix Cęsarum, Pontificumque, quæ sola, & domos exornat, & ante limina excubat. Duo eius genera tradit Cato: Delphicam & Cypriam. Delphica laurus dicta quod uictores Delphis ea coronarētur. & est uiridior laurus, maioris baccis, & è uiridi rubētibus: Cypria, folio breui, nigro, subscrispa. Quidā mustaceam addiderūt, ita dicta, quoniam mustaceis subijceretur. Hanc esse folio maximo constat, flaccidoq; & albicante. Numeratur etiā ab aliquib. inter lauri genera, Tinus, quam nonnulli siluestrem laurum intelligūt, nō nulli sui generis arborem. Differt colore, est enim ei cærulea bacca. Itē Regia laurus, quæ & augusta cognominatur, amplissima & arbore, & folio, baccis quoq; gustatu nō asperis. Sūt & alia lauri genera: quæ uide apud Pli.l.15.c.30. ex quo hęc paucis uerbis immutatis. Laurus Apollinea, qđ Apollini dicata sit. Oui.6.Fast. Venit Apollinea lōgas Cōcordia lauro Nexa comas. Delphica lauro comā cingere. Hor.3.Car.Ode.30. Fatidica laurus. Cla.3. Pan. Vel q̄ Apollini fatidico deo ē dicata: uel q̄ ex eius cremātę strepitu futura colligebāt ut Porphyrius philosophus, & Ilia.3. scribit Eustathius. Fragosius. n. cōnulla felicitatē portēdere credebat. Tibul.l.2.Eleg.6. At laurus bona signa dedit, gaudete coloni. Contra si tacite conflagrasset, triste erat augurium. Prop.li.2.Ele.26. Et tacito exaructo laurus adusta foco. Vide Cœl.Rho.l.2.ca.7. Laurus pacifera. Pli.li.15.ca.30. Laurus ipsa pacifera, ut quam prætendi etiam inter armatos hostes quietis sit indicium.

LAVS, lai, dictio, di syllaba, Λᾶος, fluuij nomē est in finibus Italiæ, agrum Brutium, a Lucanis dirimens: cuius meminit Stra.l.6. Ptol. li.3.ca.1. Est & alter eiusdem nominis fluuius in ea parte Macedoniæ, quæ Adriatico mari proxima est, per Apolloniatarum agrum in mare se exonerans: idem (opinor) cum eo, quem Plin. Aeantem appellat. Vide Ptol.li.3.c.3.

LAVS, huius laudis, fœm.gen. [*Laude, lode, gloria, honore,*] ἔπαινος, præconium, commendatio, gloria. Ter. in Adel. Dij uostram fidem, Verū studio ne id sibi habet, an laudi putat fore, si perdiderit gnatum? Proprie uirtus est, non aliunde proueniens, sed suis nixa radicibus. Vir.5.Aene. Primam merui, qui laude coronam. Dicta ἀπὸ τῶν λαῶν, hoc est a populis, quod proprie laus sit populi, de aliquo recta loquentis. Certare laudibus alicuius. Vir.2.Georg. Nec pulcher Ganges atque auro turbidus Hærmus, Laudibus Italiæ certent. Concedere laudem alicui. Ci.1.de Ora. Vt eorū, quibus summa dicendi laus a nostris hominibus concessa est, &c. Conciliare laudem. Quin.li.2.c.7. Et laudem sæpe maiorem, quā si nostra sint, conciliant. Ponere in laude. Ci.3.de Orat. Recte genus hoc numerorum, dummodo continuum sit, in orationis laude ponetur. Tribuere laudem. Ci.Metel.li.5. Ego dolori non solū ignosco, sed summam etiam laudem tribuo.

LAVS Pompeia, Italiæ transpadanæ oppidum, a Boijs conditum teste Pli.li.3.ca.17. Vulgo Lodi.

LAVSVS, filius fuit Numitoris, & frater Iliæ Syluiæ, quem Amulius patruus fugato patre occidit. Ouid.3.Fast. Ilia cum Lauso de Numitore sati. Alius fuit Mezentij filius, quem Aeneas interfecit, cum parentem uulneratum defenderet. Vir.l.10. Ingemuit cari grauiter genitoris amore, Vt uidit, Lausus, lacrymæque per ora uolutæ.

LAVTE, [*Splendidamente,*] id est, eleganter. Plau.in Cas. Laute uestitus, exornatus ambulat. Idem in Milit. Loquitur laute, & minime sordide.

L ANTE E

Lavtia,orum , λαῦτια,munera dicebantur, quæ Romani ꝑ quæſtores legatis exterarum nationum mittebant: ut inquit Plutarchus in Problematibus. Vnde ſcribit Liuius, Lautia Attalo fuiſſe decreta. Feſtus: Dautia dicebant ueteres , quæ Lautia dicimus: dabantur legatis hoſpitij gratia. Liu.8 Bell.Pun.Locus inde, lautiaq; legatis præberi iuſſa. Legimus & Lautias fœminini generis in eadem ſignificatione. Liu.8. Bel.Pu.Ad hoc ædes, libera loca, lautiæ,legatis decreta.Ex Budeo.

Lautitia,æ,[Delicatezza,ſplendidezza,]πολυτέλεια , epularum magnificẽtia,a lauatione dicta,ut Feſto placet, quia apud antiquos elegantiæ,quæ nunc ſunt,non erant,& raro quis lauabat.Lautitia igitur munditia eſt,quæ in ueſtitu,& cibo fit.Pli.l.19.ca. 35. Cum exquiſitis quotidie Antonius ſaginaretur epulis,lautitiam eius omnem,apparatumq; detrectans. Cic.in Epi.Fama ad te de mea noua lautitia ueniet. Antiquitus etiã Lautitia dicebatur,teſte Feſto,farina e tritico aqua conſperſo.

Lavtvlae,arum,locus fuit in urbe Romana,non procul a Iano geminot a lauando dictus,quod aquas calidas haberet. Auctor Varro lib.4.de lingua Latina.

Lavtvle,

Lavtvlvs,a,um,

Lavtvs,ta,tum,[Lauto , delicato,]λελουμένος , modo ſignificat idem quod lotus,[Lauato,]Ter. Te ne aſymbolum uenire unctum , atque lautum e balneis?Hora.2.Serm. Sat.3. Libertinus erat, qui circum compita ſiccus Lautis mane ſenex manibus currebat.Cic. pro Deiotaro.Cur te lautum uoluit, cœnatum noluit occidere? Modo idem fere quod mundus,& ſplendidus , [Splendido,] Vnde Lauta cœna,apud Plin.in Epiſt.194.dicitur, quæ magnifice opipareq; eſt inſtructa.Et homo lautus dicitur,qui elegans eſt, mundus,& ſplendidus,[Mondo,]Cic.in Ver.Cum ille,atq; iſtius amici,homines lauti,atque urbani, ſermones huiuſmodi diſsiparẽt. Modo diuitem & potẽtem,[Ricco,]Ter.in Heau.Omnes te in lauta,& bene aucta parte putant. Ci.Acilio l.13.in Aleſina ciuitate tam lauta,quam nobili coniunctiſsimos habeo.Lautum & copioſum patrimonium,apud eundem pro Rab.Poſthumo.

Laxamentvm,ti,[Rallentamento,]ἄνεσις,idem quod relaxatio, ſiue remiſsio intentionis,uel requies.Ci.li.7.Epi.Ego tamẽ nactus in nauigatione noſtra puſillũ laxamenti cõcinnaui tibi munuſculũ.

Laxe,[Splendidamente,]aduer.Ci.ꝓ domo ſua.Habitare laxe & magnifice noluit. Laxe,& anguſte ſunt cõtraria. Var.de Re.c.20.De numero paſtorum alij anguſtius,alij laxius conſtituere ſolent.

Laxitas,atis, χαύνωσις proprie opponitur contentioni: ut Laxitas in fidibus eſſe dicitur,cum tenſæ non ſunt. Accipitur tamen non raro pro amplitudine,ſeu magna capacitate,[Larghezza]cui opponitur Anguſtia:ut Laxitas domus.Cice.1.Offi. Sic in domo clari hominis,in quam & hoſpites multi recipiendi ſunt, & admittendi hominum cuiuſq; modi multitudo, adhibenda eſt cura laxitatis:Laxitas uiarum.Col.li.4.ca.18.

Laxo,as,[Rallentare,]χαυνόω,proprie idem quod laxũ facio , & qđ tenſum erat,remitto:ut Laxare arcũ Laxare fides citharę, Laxare rudentes Accipitur tamẽ nõ raro pro dilatare, ſeu ampliare , [Allargare,]Ci.Att.li.2. Ve monumẽtũ illud eo uſq; laxaremus,& uſque ad atriũ Libertatis explicaremus.Pl.l.12.c.14. Laxat hic plaga,nõ admitur. Aliquãdo accipit pro relaxare, & ex eo qđ debebatur,aliquid remittere,habetq; antithetõ Aſtringere. Ci.ad At. Tantũ abeſt,ut ex eo,quo adſtricti ſumus , aliquid laxari uelim, ut,&c.Aliquãdo ponitur ꝓ libero,[Liberare,]Luc.ad Ci.l.5. Epi. Vt iſtis te moleſtiis laxes. Ci.in Cat.Maio.Qui ſe a libidinũ uinculis laxatos eſſe non moleſte ferrent.Idem 1.Tuſ.Quodq; nunc facimus,qui laxati curis,&c.Aliquãdo ponitur pro aperio,[Aprire,]Vir.2.Aen.Laxat clauſtra Sinon.Hinc componitur Relaxo, quod eſt,rurſus laxo,recreo,remitto.Ci.li.1.Offi. Atq; etiam cũ relaxare animos uoluerint caueant intemperantiam.

Laxvm,aduer.pro laxe. Mart.Et adhuc ſuperet centies tibi laxum.

Laxvs,xa,xum,[Rallentato,]χαλαρός,proprie idẽ eſt quod nõ tenſus, ſiue remiſſus:ut, Laxę fides, Laxi rudẽtes, Laxus arcus. Vir.11.Ae. Sed laxos referunt humeris languentib.arcus. Sic Laxa uela dicimus,quæ uentorũ flatu nõ tenduntur. Item Laxas habenas, ꝓ molli & leni imperio,tranſlatione ab equis ſũpta,qui habenis adductis moleſtius laborioſiusq; incedũt,quã iiſdẽ relaxatis. Accipitur itẽ Laxus,ꝓ amplo,& capaci,[Ampio,capace,]Col.l.1.c. 3. Nec dubiũ,quin minus reddat laxus ager,nõ recte cultus , quã anguſtus eximie.Laxũ tẽpus,[Longo,]id eſt longũ:cui opponitur breue, & anguſtum.Pli.Fecit enim hoc quoque, ut cetera , impudentiſsime,quod poſt duos & Conſulares,& diſertos,tempus ſibi & quidẽ laxius uindicauit,i.longius. Ci.ad Att.li.6. Ego tibi diẽ ſtatuo ſatis laxam,id eſt,tempus ſatis longum. Proculus.l.cum ſtipulatus. ff. de uerborum oblig. Cum ipſe arbitratu meo aliam diem operi faciundo laxiorem dederim,id eſt,cum diem protulerim.

Lazi,Λαζοί,Stephano,populi ſunt Themiſcyræ regionis, ad Põtum Euxinum. Vide Pli.li.6.ca.5.

Lea,leonis fœmina eſt,quæ & Leæna,[Leona,leoneſſa,]λέαινα , dicitur.Lucr.li.5.Irritata leæ iacebant corpora ſaltu. Lea item braſſicæ genus, latis folijs e caule exeuntibus: unde & λειόκαυλον quidam uocauere.Græci item λείαν appellant,hoc eſt, læuem , a foliorum læuitate. Pli.lib.10.cap.9.Eſt item Lea,inſula ſupra Cretam,una Sporadum:cuius meminit Pli.lib.4.ca.12. Item oppidũ Syenitarum,qui ſunt populi in ea Africæ parte,quæ Sinum Arabicum ſpectat.Vide Pli.li.6.ca.29.

Leaena,[Leona,]p.p.λέαινα,leonis fœmina,quæ & Lea appellatur. Vir.2. Ecl.Torua leæna lupũ ſequitur,lupus ipſe capellã. Pli.li.8. c.16. Ariſt.tradit leænã primo fœtu parere quinq; catulos , ac ꝑ annos ſingulos uno minus,ad unũ ſterileſcere:informesq;,minimasq; carnes eſſe initio magnitudine muſtellarũ : ſemeſtres uix ingredi poſſe,nec niſi bimeſtres moueri. Fuit preterea Leęna,ſcortũ quoddã Athenis nõ ignobile,ob lyræ cantũ,Harmodio, & Ariſtogitoni familiare.Hãc memoriæ proditũ eſt,ad necẽ uſq; a tyrannis excruciatam,nullis tamen tormẽtis adduci potuiſſe,ut tyrannicidarũ conſilia pateſaceret.Quamobrem Athenienſes & honorem habere ei uolentes,nec tamen ſcortum celebrare, animal nominis eius fecere,atque ut intelligeretur cauſſa honoris in opere linguam addi ab artifice uetuerunt. Auctor Pli.l.34.ca.7.

Leander,Λέανδρος,iuuenis nomen eſt ex Abydo Aſiæ oppido , in littore Helleſpõti ſito,qui cũ Herus puellæ amore captus eſſet, quæ in oppoſiti littoris oppido Seſto habitabat, noctu ad eã trãſnabat. Quod ubi aliquoties non feliciter ceciſſet , iam audacior factus,cum mari tumido,& impacato ſe commiſiſſet,ui uentorum fluctuumq; uictus in Helleſponto ſubmerſus eſt. Fabulam hanc,aut fortaſsis hiſtoriam,elegantiſsimo carmine apud Græcos proſecutus eſt Muſæus,a quo Oui mutuatus eſt argumentum Epiſtolarum Herus ad Leandrum,& Leandri ad Hero.

Learchvs, Λέαρχος Athamantis & Inus filius , quem pater furore correptus occidit. Quod cũ uidiſſet Ino,arrepto Melicerta altero filio in mare ſe præcipitauit:atq; illa quidẽ in Deã maris mutata eſt,quã Græci Leucotheã,Latini Matutã uocant:Melicertes autẽ in deum marinum,quẽ Græci Palæmona , Latini Portunum uocant. Oui.6. Faſt.Tuq; cadis patria parue Learche manu.

Lebadia,ſiue Lebadea, pen.pro.Λεβάδεια , urbs Bœotiæ eſt , non procul a Chæronea,& Orchomeno,nullam omnino gignens talpam. Plin.lib. 8.cap.58.In Bœotiæ Lebaida illatæ ſolum ipſum fugiunt,quæ in Orchomeno tota ſubruunt arua, talpæ : quarum e pellibus cubicularia uidimus ſtragula:adeo ne religio quidem a portentis ſubmouet delicias.

Lebedvs,p.c.Λέβεδος, Suidæ,Ioniæ ciuitas eſt, a Colophone centum uiginti ſtadia diſtans. Hinc ſcenicorum hiſtrionum collegiũ fuit, qui in honorem Liberi patris ludicra certamina quotannis edebant. Hor.1.Epi.Scis Lebedus quam ſit Gabijs deſertior.

Lebes,betis,maſ.gen.p.p.[Paiuolo,]λέβης , uas æneum in quo quid igni applicamus,ut ebulliat: ut docet Porphyrius in 6. lib. Iliad. Oui.in Epi.Briſeidos ad Achillẽ. Viginti fuluos operoſo ex ære lebetes. Vir.5.Aen.Tertia dona facit,geminos ex ære lebetes.

Lebinthvs,Λέβινθος,inſula eſt una Sporadum , non procul a Patmo,teſte Strabo.li.10.

Lecanomantia,λεκανομαντία,cum accentu in penultima, diuinatio,quæ fit per peluim.Vnde Strabo Lecanomantas & Hydromãtas in Perſide frequentes fuiſſe tradit,li.6.Geogra.

Lechevm,Λεχαῖον,portus eſt Corinthi,ad ſinũ Criſſæum ſiue Corinthiacum,qui iſthmum Peloponneſi ad occidentẽ alluit. Nã alterum,qui Sinu Saronico ab Oriente abluitur,Schœnuntẽ appellant. Papinius, Parua Palæmonio ſecluditur unda Lechæo.

Lecte,aduerb.Ci.in Or.Sententijs,uerbisq; lectiſsime dicere.

Lecticvla,læ,κλινάριον. Suet.in Aug.A cœna in lecticulã ſe lucubratoriam recipiebat. Ci.Mario:Vt noſtras uillas obire, & mecũ ſimul lecticula circumcurſare poſsis.

Lecticariola,læ,a Martiale uocatur mulier quæ lecticariorum (id erat uiliſsimum ſeruorum genus)amores ſectatur: quẽadmodũ cõtra Ancillariolus ab eodẽ appellatur,qui ancillarũ cõſuetudinẽ appetit. Locus eſt Mar.l.12.in Alaudam. Ancillariolum tuum te uocat uxor,& ipſa Lecticariola eſt:eſtis Alauda pares.

Lectica,æ,pe.pr.[Lettica,]φορεῖον, κλίνη,cathedra aut ſedes, qua ferebantur diuites & potentes, in qua puluinar & lectulus ſtratus erat. Iuuen.Sat.3.Nanque facit ſomnum clauſa lectica feneſtra. Græci modo ἑξάφορον,modo ὀκτάφορον appellant,a numero ſex aut octo ſeruorum,lecticam geſtantium.

Lecticarivs,rij,[Portator di lettica,]κλινοφόρος , qui lecticam ferebat. Seru.Sulp.ad Cic.Coactus ſum in eadem illa lectica, qua ipſe delatus eram,meisq; lecticarijs in urbem eum referre.

Lectio,onis,[Lettione,]ἀνάγνωσις.proprie eſt actus legendi. Ci. ad Att.Quotus enim quiſque eſt, qui epiſtolam paulo grauiorẽ ferre poſsit,niſi eã per lectionẽ releuarit?Quin.li.2.ca.12. Et ipſius lectionis tædium uicibus leuatur. Accipitur etiam Lectio, pro re-

citatione poematis: quæ sic definitur a Diomede: Lectio, est artificialis interpretatio, uel uaria cuiosq; scripti pronũciatio, seruiẽs dignitati personarum, exprimẽsq; animi cuiusq; habitũ. Aliquãdo ponitur pro electione, [*Elettione*] Liu. Et eam lectionem memoratam habuerat. Aliquando pro collectione, [*Raccolta*,] Col. li. 2. ca. 2. At saxosum facile est expedire lectione lapidum.

LECTISTERNIATOR, oris, qui lectum sternit. Plau. in Pseu. Tu esto Lectisterniator: tu argentum eluito.

LECTISTERNIVM, ij, *διακλιά*, apud Athenæum, cum sacrorum gratia lecti in templis sternebantur, ad discumbendum, siue pernoctandum. Proprie Iouis epulum dicebatur. In Capitolio enim stratis tribus lectis, conuiuium apponebatur tribus dijs, Ioui, Iunoni, & Mineruæ. Iuppiter, id est, Iouis simulacrũ statuebatur in lectulo recubans: Iuno, & Minerua in sellis cõsidebãt, sed appositis epulis, non ipsi dij, sed septem epulones fruebantur. De inuẽtione lectisterniorum lege Liu li. 5.

LECTITO, tas, pe. cor. [*Leggere spesso*,] *ἀναγιγνώσκω*, frequenter lego. Cic. Pæto: Pyrrhi te uideo libros lectitasse. Ponitur & ꝓ idẽtidem colligere, [*Raccogliere*,] Vale. lib. 8. Conchulas, & calculos in littore lectitasse.

LECTIVNCVLA, læ. Cic. epist.

LECTOR, oris, [*Lettore*,] *ἀναγνώστης*, qui aliquid legit. Cic. de Orat. Brutus duos lectores exercitauit: & alteri Crassi orationem legẽdam dedit, alte i de leg. Seru.

LECTVM, *Λεκτὸν* Homero, Asiæ promontorium est, ad Idam montem pertinens, Troademque disterminans ab Aeolide. Auctores Pli. li. 5. ca. 30. & Strabo li. 13.

LECTVLVS, [*Letticello*,] *κλινίς*. Ci. ad Att. li. 14. A ducenda autẽ uxore sic abhorret, ut libero lectulo neget esse quicquam iucundius. Ter. in Adel. Lectulos in sole iligneis, pedibus faciundos dedit.

LECTVS, [*Letto*,] *κλίνη, εὐνή*, notæ significationis est: dictus, ut Varro inquit, quod lectis herbis & frondibus, & stramentis fieri soleat. Vel (ut alij putant,) ab alliciendo, quod fatigatos ad quiescẽdum alliciat. Alij a Græco deducunt. Nam quem nos lectum dicimus, antiqui Græci uocabant *λέκτρον*. Cic. ad Pætum, li. 9. Epi. Dixit te in lecto esse, quod ex pedibus laborares. Idem 7. Verr. Nam pater grandis iam diu lecto tenebatur, id est, decumbebat, & iacebat, & morbo uexabatur. Lectos etiam olim habebant in triclinijs, in quibus recumbentes cibum sumebant: quos ab usu Discubitorios, & Triclinares appellabant: ad quorum differentiam lectos cubiculares uocat Cic. 2. de Diuin. Quos nocturnæ quietis caussa in cubiculis habemus.

LECTVS, us, ui, [*Scielta, eletta*,] *συλλογή*, electio, siue collectio. Cic. in Verr. Lectissimi flores Tacit. li. 20. Tutor Treuirorum copias recenti Vangionum, Caracatium, Tribocorum, lectu auctas, ueterano pedite, atque equite firmauit.

LECYTHVS, pen. cor. [*Boccale dall'oglio*,] *λήκυθος*, uasis genus uẽtre protuberante, ore que angustiore, oleo asseruando accommodatum, quod A. Gellis Guttum appellat. Iulius Pollux Lecythum etiã inter unguentaria uasa annumerat. Per translationem item Lecythum pro orationis splendore, & excultа in scribendo cura positum legimus. Ci. Att. l. 1. Nosti illas, *λακύθους*.

LEDA, *Λήδα*, Tyndari Laconiæ regis uxor fuit, quam cum Iuppiter adamaret, transformatus in cygnum cum ea concubuit, Ex quo cõgressu Leda duo peperit oua: ex quorũ altero nati sũt Pollux & Helena, ex altero Castor & Clytemnestra. Ou. in Epi. Helenes ad Paridem. Dat mihi Leda Iouem cygno decepta parentem.

LEGALIS, le, [*Cosa che a legge s'appartiene*,] *νομικός*, quod ad legẽ pertinet. Quinct. li. 3. c. 10. Aliquando etiam incidere possunt legales tractatus in priuata maxime consilia.

LEGARIVM, rij, [*Legume*,] *χέδροψ*, idem quod legumen, a leg ndo dictum, quod manu legatur, non falce secetur. Varr. de Re ru. l. 1. c. 32. Viciam, lentem, cicerculam, eruiliam, cæteraq; quæ alij legumina, alij, (ut Gallicani quidam) legaria appellant.

LEGATA, tæ. Ci. Att. Huc Cerelia missa ab istis ad me est Legata.

LEGATARIVS, uel Legataria dicitur, cui ex testamento aliquid legatum est. Iustinianus Instit. de Leg. Sed si rem legatarij quis ei legauerit, inutile est legatũ. Legataria prouincia dicitur, quę alicui delegata est. Ci. ad Att. li. 15. O rem miseram, primum ullam ab istis legationem, dein si aliquam, hanc legatariam prouinciam.

LEGATIO, onis, uerbale, [*Ambasceria, legatione*,] *δᾳσιον, πρεσβεία*, munus, officium, uel functio legati. Ci. 9. Phili. Etenim cũ legatio ipsa mortis caussa fuisset, eius monumentum extare uoluerunt, ut in bellis periculosis obirẽt homines legationis munus audacius. Legatio interdum pro ipsis legatis, qui mittũtur, ponitur. Quin. lib. 10. ca. 1. Missa ad Achillem legatio. Legatio quoque quędam est, quæ Libera dicitur. Legationes, inquit Budæus, liberæ olim ornamenti tantũ caussa ab senatu impetrabantur, quemadmodũ honorarij magistratus a principibus honestamenti caussa conceduntur, tituloq; tenus obeuntur, & geruntur. Has autẽ ij Senatores impetrabant, quibus negocia futura erãt in prouincijs, ut qui hereditates persequi, aut legata, aut qui nomina exigere solebãt in prouincijs, legatorum personis acceptis commendabiliores cõtrouersias haberent, atq; fauorabiliores. Quamobrem lege XII. tabul. id uetitum erat, his uerbis: Rei suæ ergo nequis legatus esto. Ci. contra Rullum, Legatos uestros auctoritate tenui, qui quanquã terum priuatarum caussa legationes liberas obeunt: tñ exteræ nationes ferre uix possunt. Graue est. n. nomen imperij: idq; ẽt in leui persona pertimescitur, propterea quòd uestro non suo nomine abutuntur. Est & legatio uotiua, quæ uoti prætextu suscipitur. Ci. ad Att. li. 15. Votiua ne tibi quidẽ placebat: etenim erat absurdũ; q̃, si stetisset respub. uouissem, ea me, euersa illa, uota dissoluere. Legationẽ dare, est alicui obeũdæ legationis munus iniũgere. Ci. contra Rullum: Quibus uos legationem dedistis. Legationem accipere, id est, suscipere onus legationis obeundæ. Cic. pro Flac. Qui hanc ipsam legationem, quam habet, non accepit a suis ciuibus, &c. Legationem gerere, id est, fungi legatione, & legatum esse. Quin. li. 7. c. 5. Malæ gestæ legationes apud Græcos.

LEGATIVVM, ui, dicebatur id, quod dabatur legato nomine uiatici, & impensæ. Vlpian. in l. munerum. ff. de Muner. & honor. Legati quoq;, qui ad sacrarium principis mittuntur, quia uiaticũ, qd Legatiuum dicitur, interdum solent accipere, sed & Nicostrategi, & pistrinorum curatores personale munus ineunt. Idẽ l. 2. ff. de leg. His qui non gratuitam legationem susceperunt, legatiuum ex forma restituitur. Sic legit Budæus: alij legatitium legunt.

LEGATOR, toris, qui aliquid legat per testamẽtum. Sue. in Tib. Iterũ eo censente, ut Trebianis legatam in opus noui Theatri pecuniã ad munitionẽ uiæ transferre concederetur, obtinere non potuit, quin rata uoluntas legatoris esset. Ci. Att. Hortensij legata.

LEGATVM, ti, *τὸ καταλειπόμενον*, diminutio quædam hæreditatis, qua testator ex eo, quod uniuersum heredis foret, alicui quid collatum uelit. Modest. l. legatum. ff. de Leg. 2. Legatum, est donatio quædam, testamento relicta, & Legati appellatione, fideicommissum, & mortis caussa, donatio continentur. Pli. Epist. 44. Illa ut in periculo credula, poscit codicillos, legatum Regulo scribit. Petere legatum ex testamento. Quin. li. 4. c. 14.

LEGATVS, ti, [*Ambasciatore, legato*,] *πρέσβυς*, qui legatione fungitur, siue qui refert mandata alterius. Vir. 11. Aen. Legati responsa ferunt. Ci. 9. Phil. Lartes Tolumnius rex Veietum, quatuor legatos populi Romani Fidenis interemit. Legatus itẽ a bello dicebatur, [*Luogotenente*,] *ἀντιστράτηγος*, qui Imperatoris uice fungebatur, maximamq; eo absente in exercitu obtinebat auctoritatẽ, quiue ab Imperatore cum parte in expeditionem mittebatur, aut præsidio ꝑficiebatur. Cæs. li. 2. de Bell. Ciu. Neq; se ignorare qđ sit officium legati, qui fiduciariam operam obtineret. Vbi Legatum propterea fiduciariam operam obtinere dixit, teste Budæo, quia redeunte Imperatore, aut Consule, cedere eum oportet. Legatũ mittere de aliqua re, est mittere aliquem, qui de aliqua re cũ alio nostro nomine tractet. Ci. 2. de Orat. Cum Athenienses ad Senatum legatos de suis rebus maximis mitterent. Legatos decernere, est censere legatos mittendos esse, siue legatos sententia sua constituerẽ. Ci. ad Lent. Crassos legatos decernit.

LEGERDA, *Λέγερδα*, urbs est Armeniæ maioris, in Enterena regione, non longe ab Euphrate fluuio. Ptolemæus li. 5. ca. 13.

LEGIFER, ri, [*Legislatore*,] *νομοθέτης*, idem quod legislator. Ouid. 3. Amor. Eleg. 9. Optauit Minos similes sibi legifer annos. Huius fœmininum est Legifera. Vir. 4. Aen. Mactant de more bidentes Legiferæ Cereri, Phœboq; patriq; Lyæo.

LEGIO, onis, *τάγμα*, a delectu militum dicta est, teste Varrone li. 4. de lingua latina. eo quod legionis milites uiritim legi, hoc est, eligi soleant. Diuiditurq; legio in decẽ cohortes: Cohors in quinquaginta manipulos: Manipulus in uigintiquinq; milites. Legiones Romanæ a numero, atq; ordine nomina sumebãt: ut Primani, Secundani, Decumani milites uocarẽtur, qui erãt, primæ, secũdæ, & decimæ legionis. Liu. 7. Bell. Mac. Romana acies unius prope forma fuit, & hominum & armorum genere: duæ legiones Romanę, duæ sociorum, & Latini nominis erant, quina millia, & quadragenos singulæ habebant. Vide Veg. de re Milit. li. 2. ca. 2. & seq.

LEGIONARIVS, a, um, *ταγματικός*, quod est legionis, uel quod ad legionem pertinet. Asinius Pollio. Ci. li. 10. Epi. Militẽ nõ modo legionarium, sed ne auxiliarium quidem ullum quoquam misi. Cæs. 3. Bel. Ciu. Et legionarij interioris munitionis defensores, scalis admotis, &c. Legionariæ cohortes. Liu. 5. Bell. Maced.

LEGIRVPA, pæ, [*Che rompe la legge*,] *παράνομος*, q legem frangit. Plau. in Pse. Impudice, scelestе, uerbero, bustirape, furcifer, sociofraude, parricida, sacrilege, periure, legirupa, pernicies adolescentum.

LEGIRVPIO, onis, [*Che rompe la legge*,] *παράνομος*, qui rumpit leges. Plau. in Rud. Iube modo accedat prope hunc legirupionem.

LEGISLATOR, legislatoris, [*Colui che fa la legge*,] *νομοθέτης*, qui legem tulit. Dicitur etiam legumlator, & separatim Lator legum, uel Lator legis. Liu. 4. Bell. Maced. Noster legumlator non in paucorum manu rempublicam esse uoluit. Cice. 4. in Catil. Latorem legis

Semproniæ

Semproniæ iussu populi pœnas reipublicæ dependisse.

LEGITIME, [*Legitimamente,*] aduer. νομίμως. Ci. 1. de Offi. Iuste & legitime imperanti. Cuius contrarium est Illegitimum. Vnde Legitimi filij, qui secundum legem nati sunt.

LEGITIMVS, a, um, [*Legitimo,*] γνήσιος, quod est æquum, iustum, conueniens, & secundum legem factum: ut Vota legitima. Mar. lib. 5. Quæ legis caussa nupsit tibi Lælia Quincte; Vxorem potes hanc dicere legitimam. Aetas legitima ad petendum consulatum. Liu. 5. Bell. Pun. Amor legitimus. Ouid. Epist. 13.

LEGIVNCVLA, læ, diminut. a nomine Legio deductum, λεγεώνιον, parua legio. Liu. li. 5. Bell. Maced. Videretis uix duarum male plenarum legiuncularum instar in castris regis.

LEGO, gas, [*Mandar legati, ambasciadori,*] διαπρεσβεύω, in legationem mitto, oratorē cōstituo, uel meo uel publico nomine aliquid actū-rū. In qua significatione præter accusatiuum inuenitur habere datiuū significantē eum, ad quem aliquis legatur. Pla. in Amp. Delegit uiros primorū principes, eos legat Theleboïs. Sæpius loco huius datiui accusatiuū habet cū præpositione Ad. Ci. 5. Verr. Nobilē Andronē Centuripinū legarunt ad Aproniū. Cū nominib. locorū constructū, eandē habet constructionem, quā cetera uerba motū ad locū includentia. Nā si ea fuerint ciuitatum, castellorum, aut uicorū nomina, in accusatiuo collocabantur sine præpositione: ut Legare quempiā Carthaginem, uel Corinthum. Sin regionum ea fuerint nomina, in accusatiuo ponentur mediante præpositione In. Salust. in Iugur. Legantur tamen in Africam maiores natu. Interdum Legare, uerbum est militare, idem significans quod legatum sibi substituere, & parti copiarum aliquem præficere. Ci. Att. li. 8. Dolabella me sibi legauit: Quandoq; committere. Plaut. in Casi. Quia uiri ea in præfectura tua? quin potius quod legatum est tibi negotium, id curas? Quandoq; decernere, & testamēto aliquid alicui relinquere, [*Lassare per heredità,*] ut testator liberto suo argēti pōdo decem legauit: hoc est, decreuit ex hæreditate sua decē argēti pondo liberto suo conferri. Liu. li. 1. ab urbe. Numitori, qui stirpis maximus erat, regnū uetustum Siluiæ gentis legat. Aliqn assignare, adscribere, imputare, [*Consignare,*] Liu. 8. Bell. Pun. Patere nos omnia quæ prospera tibi, & populi Ro. imperio euenere, tuo consilio assignare, aduersa, casibus incertis belli, & fortunæ legare. Huius uerbi composita sunt, Abiego, Allego, Delego, a quo Subdelego, Relego, Sublego, quæ habent pe. pr. Deriuatiua sunt, Collega, & Collegium: de quibus omnibus suo loco.

LEGO, gis, gi, ctum, [*Cogliere, leggere,*] ἀναλέγομαι, propriè colligo, hinc atque illinc decerpo. Vir. 3. Eclo. Qui legitis flores & humi nascentia fraga. Col. l. 2. Optimam quamq; spicā legere oportet, separatimq; ex ea semen reponere. Hinc tractū est, ut Legere et sic oculis scripta percurrere, qm litteræ oculis legi, id est, colligi uidentur. Ci. Mario. li. 7. Dūmodo is tibi quiduis potius, quam orationes meas legerit. Propter quod, ea quoq; quæ picta sunt, Legere dicimus. Vir. li. 6. Aen. Quin protinus omnem Perlegerent oculis. Tractum a Græcis, qui γράφειν scribere & pingere dicunt. Itē, qm nautæ dum aspera loca prætereūt, legere, id est, colligere uela consueuerunt, quandoq; accipitur pro præterire, uel præternauigare, [*Passare,*] Vir 3. Aen. Litoraq; Epiri legimus. Aliquando pro surripere, quod ea quæ furamur, colligimus, [*Rapire,*] Vir. 10. Aen. Quid soceros legere, & gremijs abducere pactas? Quo in loco Seru. exponit legere pro furari. Idem Eclo 9. Vel quæ sublegi tacitus tibi carmina nuper. Hinc Sacrilegiū. Ab huius uerbi passiuo Legor, fit participium lectus, quod interdum in cōparatione, & temporis amissione in nomen migrat: idemq; significat quod selectus, siue ex aliorum numero separatus. Hor. in Car. n. secula. Virgines lectas, puerosq; castos, Dijs quibus septem placuere colles, Dicere carmen. Vir. 9. Aen. Præterea bis sex genitor lectissima matrum corpora, captiuosq; dabit. Cic. 5. Verr.

LECTISSIMVS, adolescens, [*Ottimo,*] dixit: & in 3. Lectissimi uiri, atque ornatissimi. Idem in Cat. & ad Att. l. 10. Lectissima fœmina.

LECTE, ctius, ctissime. Ci. in Or. Sententijs uerbisq; lectissime dicere. Huius uerbi cōposita sunt Allego, Colligo, Deligo, Diligo, Eligo, Intelligo, (a quo Subintelligo) Negligo, Perlego, Relego, Sublego, & Seligo, quæ habent p. c. Significata uide suis locis.

LEGVLAE, sunt uittæ paruulæ, siue ligulæ simbriatæ, reticulatis cancellis, plagulis orbicularibus, a legendo dictæ.

LEGVLEIVS, leguleij, [*Colui che studia nelle leggi, legista,*] νομικός, qui legū studia sectatur, seu uersatur in legibus. Ci. 1. de Ora. Ita est tibi iureconsultus per se nisi leguleius quidam cautus uidetur, & acutus præco actionum, cantor formularum, auceps syllabarū.

LEGVLVS, li, p. c. ῥωγολόγος qui uuas aut oleas colligit. Cat. c. 144. Legulos, quot opus erit, præbeto: id est, collectores.

LEGVMEN, penult. prod. huius leguminis, [*Legume,*] ὄσπριον, quicquid e terra satis in siliquis nascitur: ut sunt fabæ, pisa, cicer, lentes, & similia. Dictum est autem Legumen a legendo, quod manu legatur. Var. li. 1. de Re ru. de cicere. Hoc enim quoque legumen ut cetera, q̄ euelluntur e terra, non subsecantur ut fruges: quæ quòd ita legitur, Legumina dicta. Vir. 1. Geo. Vnde prius lætum siliqua quassante legumen.

LEGVMENTVM, ti, & Legarium, rij, [*Legume,*] χέδροψ, idem quod Legumen. Var. de Re rust. l. 1. ca. 32. Viciam, lentem, cicerculam, eruiliam, ceteraque quæ alij legumina, alij (ut Gallicani quidam) Legaria appellant, &c.

LEITVS, Λήϊτος, unus cū quinque Bœotorum ducibus, qui ad Troiā profecti sunt, teste Home. li. 2. Iliad.

LELANTVS, fluuius est Eubœæ insulæ, apud Pli. li. 4. c. 12.

LELEGES, pen. cor. Λέλεγες Asiæ populi fuerunt, origine Græci ita dicti, quasi λελεγμένοι, eo quòd diuersis e locis collecti essent. Hi primum insulas tenuerunt: indeq; in continentē transgressi, partim in Mysia ad Adramyttenum sinum consederunt, ubi & Homerus maiorem Lelegum partem uidetur collocare: partim in eo Ioniæ tractu, qui Cariæ est proximus: onde etiam Plinius tradit Miletum Ioniæ totius caput Lelegeida olim fuisse appellatam: Ouid. lib. 9. Meta. Caras, & armiferos Lelegas, Liciamq; peteret. Lelegum originem nonnulli ad Thessalus retulerunt: è quibus est Seruius, explicans illud Vir. 8. Aen. Hic Lelegas, Carasq; Sagittiferosq; Gelonos Finxerat. Pl. uero lib. 4. c. 7. Lelegas olim appellatos fuisse ait, quos postea Locros Epicnemidios nominarunt, per quos Cephisus amnis in mare illabitur. Eustathius λέλεγας, multis ex locis confluxisse existimat, atque inde etiā nomen accepisse: quod etiam non obscure innuit Stra. l. 7. Aristoteles autem Lelegum appellationem ad Lelegem quendam Leucadium refert, cuius nepotem ex filia tradit fuisse Teleboam.

LEMA, æ λήμη, humor albus in oculis concretus. Plin. lib. 23. cap. 1. Aut si cruore suffunduntur oculi, uel si lemæ in oculis erunt. Inde Lemosi, λημῶντες λημαλέοι. Cælius li. 7. ca 6.

LEMANNONIVS, sinus, in Septentrionali Britanniæ parte collocatur a Ptolem. li. 2. ca. 3.

LEMANVS, p. p. Λημανός lacus est Allobrogum, Geneuā & Losanam, urbes alluens, Rhodanumq; fluuium impermistis aquis trāsmittens. Luc. li. 1. Deseruere cauo tentoria fixa Lemano.

LEMBVS, λέμβος, nauiculæ exiguæ genus, sed miræ uelocitatis, cuiusmodi ante classem explorandi gratia solent præmitti. Polybius lib. 1. Ὁμοίως δὲ καὶ τοῖς ἐν τοῖς Συρακούσαις στρατοπεδεύουσι ... ἀπήγγειλαν οἱ ... λέμβοι τὸν ἐπίπλουν τῶν ὑπεναντίων. Hoc est, Similiter & Quæstoribus, qui a Syracusis præmissi erant, annunciarunt lembi, qui solebant antecedere, aduersariorum aduentum. Liui. Lembos inter naues actuarias uidetur annumerare: ut Decadis 4. lib. 4. Naues, quas uiuitatibus maritimis ademisset, redderet: neve ipse nauem ullam præter duos lembos, qui non plus, quam sedecim remis agerētur, haberet. Erant autem & maiores lembi, bello utiles. Idem lib. 5. Decad. 5. Antenor qui cum classe lemborum ad Phanas stabat: Cassandream inde traiecit. Erāt & minores, scapharum instar, quibus a littore, ad oneratas aduehebantur. Plau. Mer. Dum hæc aguntur, lembo aduehitur pater tuus pauxillulo. Vir. quoq; l. 1. Geo. Lembos inter fluuiales lyntres annumerat. Non aliter (inquit) quam qui aduerso uix flumine lembū Remigijs subigit, si brachia forte remisit, Atque illum in præceps prono rapit alueus amne.

LEMMA, atis, λῆμμα, dicitur id, quod in ratiocinationibus assumitur, siue per se, siue in subiectis pronunciationibus. Cice. 2. de Diuin. Sumptionem interpretatur. Sed demus (inquit) tibi istas duas sumptiones, ea quæ λήμματα appellant Dialectici: sed nos Latine loqui malumus. Vocantur præterea Lemmata quædam ueluti themata, quæ carmini, aliiue operi præfixa, paucis uerbis eius indicant argumentum. Martia. li. 14. Lemmata si quæris cur sint adscripta, docebo: Vt, si malueris, lemmata sola legas. Vbi Lemmata uocat, succinctos illos ueluti titulos, quos Epigrammatis suis præfixit, ad indicāda singulorum argumenta. Accipitur etiā Lemma pro themate, siue argumento, quod nobis in carmine, aliove opere scribendo proponimus. Pli. epi. 92. Nam lemma sibi sumpsit, quod ego interdum uersibus ludo.

LEMNISCATVS, ta, tum, Palma lemniscata. Ci. pro Rosc. Amer. Multas esse infames palmas hanc primam tamen esse lemniscatam quæ Romæ deferatur.

LEMNISCI, orum, [*Fiocchi, nappe,*] λημνίσκοι fasciolæ coloriæ dependentes ex coronis: unde dictæ, quod antiquissimum genus coronarum fuit lanearum inquit Festus. Pli. li. 21. cap. 3. Crassus diues primus argento, auroq; folia imitatus, ludis suis coronas dedit: accesserunt quoque & lemnisci, quos adijci, ipsarū coronarū honos erat propter Hetruscas, quibus iungi, nisi aurei, non debebāt. Cels. li. 7 cap. 28. uidetur accepisse Lemniscum pro linamento, quod chirurgi uulneribus imponunt, oleo, uel unguento illitum. Intus (inquit) implicitum in longitudinem linamentum, λημνίσκον, Græci uocant, in aceto tinctum demittere.

LEMNOS, Λῆμνος, insula est maris Aegæi, Thraciam a Septentrione, ab Ortatu Athon montem habens fabuloso Vulcani casu nobilitata. Eadem & Hypsipyle dicitur, a filia Thoantis eiusdē nominis,

quę in hac insula regnauit. Hinc deducitur Lemnius adiect. ut Lēnia turba, apud Ouid. in Ibin. Saxa Lemnia, apud eundem. 5. Trist. Lemnia mala, λήμνια κακὰ, id est, ingentia, & inaudita: qualia Lēnum afflixisse dicuntur. Lemnia Terra, quæ in Lemno insula effoditur. Eius tres a Galeno enumerantur species, quarum una fullonibus in usu est ad extergendas uestes: altera fabris, quæ a Græcis μίλτος, a Latinis Rubrica uocatur: tertia medicis, quæ a Græcis σφραγὶς λημνία, hoc est Sigillum Lemnium appellatur, ab imagine capræ (ut uult Dioscorides) aut certe Dianæ, (ut mauult Galenus) quæ illi imprimi solet. Effoditur autem hæc terra in sola Lēno, non tamen in quauis parte eius insulæ, sed tantū in colle quodā Hephæstiadi ciuitati imminēti: quem & Vulcano ipsi sacrum fuisse fabulantur, eo qđ is a matre de cœlo deturbatus, in collē illū feratur decidisse. Cuius fabulæ occasionem præstitit collis eius color & sterilitas. nā & exusto simillimus est, & nullā omnino plātam gignit. Hæc autem terra quo pacto soleat præparari a sacerdote Dianæ, uide Galenum. li. 9. de Faculta. Simpl. medicamen. ubi merito reprehendit Dioscoridem, qui putauit terræ huic hircinū sanguinē admisceri. Hodie Seplasiarij pro terra Lemnia supponunt Terram sigillatam. Quicquid enim terræ Lemniæ quotānis colligi potest, ad Turcarum principem defertur, neque ulla ratione ad nos peruenire posset, nisi ille nostros principes, eorumve legatos, aliquot orbiculis interdum donaret.

Lemonium, herba est succum lacteum emittens, concrescentem gummi modo, humidis locis. Auctor Pli. li. 25. c. 9.

Lemures, lemurum, [*Fantasime*,] pen. cor. laruæ nocturnæ, & terrificationes imaginum, & bestiarum, inquit Nonius. Oui. 5. Fast. Mox etiam Lemures animas dixere silentum. Varr. li. 1. de Vita populi Roma. Quibus temporibus in sacris fabam iactant noctu, ac dicunt, se lemures domo extra ianuam eijcere.

Lemuria, orum, festa erant Lemuribus sacra, quæ cum celebrabantur (id autem erat mēnse Maio) templa omnia claudebantur, nuptiæq; omnes infaustæ putabantur. Quæ res fecit locū prouerbio, Malum mense Maio nubere. Ouid. lib. 5. Fast. Ritus erit ueteris nocturna Lemuria sacri: Inferias tacitis manibus illa dabant. Et paulo post. Fama tamen ueteres illis clausere diebus: Vt nunc ferali tempore operta uides. Nec uiduæ tædis eadē, nec uirginis apta Tempora: quæ nupsit, non diuturna fuit. Hac quoq; de causa si nos prouerbia tangunt, Mense malum Maio nubere uulgus ait.

Lenaeus, Ληναῖος, unū est ex Bacchi cognominibus, ἀπὸ τοῦ ληνοῦ, hoc est, a torculari, siue lacu impositum. Vir. li. 2. Geor. Huc pater o Lenæe: tuis hic omnia plena Muneribus.

Lena, [*Roffiana*,] μαστροπὸς, ἡ, appellatur ab Vlpian. l. palam. ff. de ritu nup. quæ mulieres quæstuarias prostituit. Item ea quæ alterius nomine hoc uitæ genus exercet. Item si qua cauponam exercens, in ea corpora quæstuaria habeat, ut multæ assolent sub prætextu instrumenti cauponij prostitutas mulieres habere; dicendum est hanc quoque Lenæ appellatione contineri.

Lenimen, inis, [*Lenimento*,] κήλησις, idem quod lenimentum, hoc est, quo aliquid lenitur, & dulcoratur. Ouid. 11. Metam. Addidit illis. Hoc quoque lenimen, quo solo flectit amantem.

Lenimentum, ti, [*Linimento, conforto*,] κήλησις, idem quod mulcimentum siue mitigatio: ut, Elleborum dare cum lenimento raphani. Pli. li. 25. cap. 5.

Lenio, nis, niui, uel nij, nitum, [*Mitigare, placare, humiliare*,] πραΰνω, κηλέω, mulceo, placo, flecto. Sal. in Cat. In tali tempore tanta uis hominis magis leniunda, quam exagitanda uidebatur. Aliquādo imminuere, leuare, mitigare. Ibidem: Nonnulli ficto & hæc & multa præterea existimabant ab ijs, qui Ciceronis inuidiam quæ postea oborta est, leniri credebant atrocitate sceleris, qui pœnas dederant, i. imminui. Cic. Treb. Tuam profectionem amore prosequar, reditum spe expectabo, absentem memoria colā, omne desiderium literis mittendis accipiendisq; leniam. Legitur & Lenibo, futurum antiquum. Prop. Lenibūt tacito uulnera nostra sono. Huius cōpositum est Delenio, ἀπατάω, de quo uide suo loco.

Lenis, & hoc lene, [*Mansueto, humile*,] ἠπιώτης, idem quod facilis, non iracundus, clemens, indulgens. Ter. in Hecy. Ego sum animo leni natus, non possum aduersari meis. Ci. pro Sex. Rosc. Ame. Vestrum nemo est, quin intelligat populum Romanum, qui quondā in hostes lenissimus existimatur, hoc tempore domestica crudelitate laborare. Lene & asperum sunt contraria: ut uidere est apud Ci. lj. de Fin. 2. Lenes cibi & acres, apud Cœl. li. 2. c. 21. opponuntur. Lene uinum, dicitur delicatum, [*Delicato*,] non uehemens, aut asperū, neq; linguā, aut cerebrū feriens. Terēt. in Heau. Pitissando modo hoc mihi, Quid uini absumpsit: sic hoc dicens, asperum Pater hoc est, aliud lenius. Lene uenenum dicitur, quod mitem quodam modo, & uix sensibilē mortē inducit. Cic. ad Att. li. 2. Sed ita lenibus uti uidebantur uenenis, ut posse uideremur sine dolore interire. Lenis sonus, [*Soaue*,] id est, placidus. Ci. li. 3. de Ora. Ille autem superior leniore quodam sono est usus. Lenissimus Auster quoque a Ci. li. 7. ad Attic. dicitur, id est, leniter spirans.

Lenitas, lenitatis, [*Mansuetudine, amoreuolezza, piaceuolezza*,] πραότης, mansuetudo, facilitas. Ci. ad Att. lib. 10. Patris autem lenitas amanda potius ab illo, quam tam crudeliter negligenda. Lenitas gustus, id est, suauitas, [*Suauita*,] contraria asperitati. Pli. l. 26. c. 8. Differentia intelligitur lenitate gustus.

Leniter, aduerbium, [*Piaceuolmente, mansuetamente*,] πράως, placide, non uehementer, ut leniter arridere, apud Cic. 1. de Finib. Leniter disputare, apud eundem 4. Acad. Leniter agere. Liu. 7. Bell. Pun. Castigando, increpandoq;, & plus quam leniter agendo. Legitur & lene in eadem significatione, licet non æque usitate. Mar. li. 1. Tepida natabis lene Congedi uada.

Lenitudo, inis, [*Mansuetudine*,] πραότης, idem quod lenitas, hoc est facilitas. Ci. 6. Ver. Verebar ne eorum nimia lenitudine oppugnarer. Lenitudo orationis, id est, suauitas, expers asperitatis. Idē 5. Tusc. Lenitudo orationis, mollitudo corporis, ea si bona dicemus, quid erit in philosophi grauitate.

Leno, onis, [*Roffiano*,] μαστροπὸς, qui scortorum prostitutione quæstum facit: ita dictus ab alliciendo, quod adulescentulos alliciat, uel a leniendo quod leniendo animos adolescentium corrūpat. Oui. li. 1. Amor. Eleg. 10. Denotet imperium tamen hæc lenonis auari. Priscianus existimat hoc nomen duobus generib. commune esse: quamuis habeat fœmininum Lena.

Lenocinor, aris, tertia syllaba co. [*Roffianare*,] μαστροπεύω, lenocinīū facio. Per trāslationē pro blandiri ponitur siue allicere, quod lenones facere solent. Ci. 1. Verr. Tibi seruiet, tibi lenocinabitur, minus aliquanto contēdet, quam potest. Interdum significat gratiam conciliare. Pli. li. 1. Epi. Potest tamen fieri, ut quanquam in his difficultatibus, libro isti nouitas lenocinetur. Budæus.

Lenocinium, cinij, [*Roffianesmo*,] μαστροπεία, lenocinandi actus, hoc est, exercitium lenonis. Vlpian. l. palam. ff. de ritu nup. Lenocinium facere non minus est, quam corpore quæstum exercere. Quid autem sit Lenocinium facere docet Vlpia. l. athlecas. ff. de his qui not. infam. Lenocinium facit (inquit) qui quæstuaria mancipia habuerit: sed & qui in liberis huoc quæstum exercet. Cic. 5. Verr. Pudorem & pudicitiam qui colit, potest animo æquo istius quotidiana adulteria, meretriciam disciplinam, domesticæ lenocinium uidere? Ponitur interdum pro illicimento, allectamento, illecebra, blanda assimulatione, [*Carezze*,] Ci. pro L. Muræ. Verum lenocinijs, inquit, a grege delicatæ iuuētutis, an orbis terrarum imperium a pop. Rom. probas? Idē pro Sex. Et se uitiorum illecebris, & cupiditatum lenocinijs dediderūt. Quandoq; sumitur pro exquisitiore elegantia, [*Delicatezza*,] Ci. 2. de Nat. De. Perspicuum est enim, quo compositiones unguentorum, quo ciborum conditiones, quo corporum lenocinia processerint.

Lenonius, oia, oium, [*Cosa da roffiano*,] μαστρωπικὸς, quod ad lenonē pertinet. Pla. in Menæc. Ab ijs locis lenonis.

Lens, lendis. [*Lendine*,] fœm. gen. κόνις, ἡ, ouum pediculorum, capillis adhærens: ex quo postea pediculi generantur. Pli. lib. 29. cap. 6. Lendes tolluntur adipe canino, uel anguibus in cibo sumptis anguillarum modo.

Lens, lentis, [*Lenticchia, lente*,] φακὸς, genus leguminis, folio uiciæ tribus, quatuorve in siliqua granis, inter legumina minimis. Dicta autem putatur Lens, ab adiectiuo lenis, quod qui ea uescuntur, lenes ac moderati fiunt. Virg. 1. Georg. Nec pelusiacæ curam aspernabere lentis. Lentim pro Lentem in accusatiuo frequēs est apud Catonem, ut c. 35. Lentim in rudeto, & rubricoso loco, qui herbosus non fiet, serito.

Lente, [*Lentamente*,] aduerbium, lege Lentus.

Lenteo, lentes, [*Rallentarsi*,] γλισχραίνομαι, lentus sum, tener, & mollis. Vnde apud Lucilium legitur, Lentet opus, pro eo quod est lente procedit.

Lentesco, tescis, [*Rallentarsi*,] quod significat lentum, seu tenerū, ac molle fieri. Col. lib. 11. cap. 2. Quæ si natura minus lenta est, ante dies quindecim præcidenda, & purgata in stercore obruenda est, ut lentescat. Vir. l. 2. Geor. Sed picis in morem ad digitos lentescit habendo, [*Attaccarsi*,] id est, coheret, ut exponit Seruius. Col. li. 1. ca. 11. Cicera bubus eius loco fresa datur in Hispania Bætica, quæ cum suspensa mola diuisa est, paulum aqua maceratur, dum lentescat, hoc est cohereat, uel (ut ait Budæus) glutinosa fiat. Curæ lentescunt tempore. Oui. li. 1. de Arte aman. Sic mora tuta breuis, lentescunt tempore curæ.

Lenticula, æ, [*Lente piccola*,] φακὴ, genus est leguminis, lenti simillimū, sui autē generis. Pli. li. 15. c. 11. Folia sūt lēticulæ simillima, Græci φακὸν appellāt, ut ex Theodori uersione annotauit Hermolaus: cū lētē φακὸν nominēt. Vnde tritū illud Græcorū prouerbiū, τὸ ἐν τῇ φακῇ μύρον, sic fere omnes uertūt. In lēticula unguentū. Quod quidē prouerbium in eos dici solet, qui nullo rerū discrimine, quas agunt, dicuntve, pari nixu cuncta moliuntur: quod genus homines Græci, κακοζήλους, καὶ ἀπειροκάλους, appellant. Lenticula etiam genus uasis est a figura leguminis dictum. Videturque id esse, quod Discus appellatur apud Diosco. Plin. libro 18. cap. 12.

Duo

Duo lentis genera in Aegypto: alterum rotundius, nigriusq; alterum sua figura. unde uario usu translatum est in lenticulas nomen. Videtur autem Lenticula fuisse uasis unguentarij genus, in qua etiam significatione a sacrorum Bibliorum interprete usurpatur. Ab huius item uasis similitudine, in gemmis quoque Lenticula appellatur, figura circa medium sui lata, rotunda, & depressa. Pli. lib. 37. c. 12. Figura oblonga maxime probatur: deinde quæ uocatur Lenticula: postea Clypeidos. Rursus Lenticulæ, maculæ sūt in corpore, quæ & Lentigines dici solent, Cels. li. 6. c. 5. Lenticulas tollunt galbanum & nitrum.

Lenticularis, & hoc lare, φακοειδὴς, adiectiuum a lenticula: ut Lenticularia forma. Apul. li. 10. Flor.

Lentiginosus, [Che ha lentigini,] φακώδης, Pli. li. 20. ca. 20. de Atriplice: Ac nisi mutata sæpe aqua coquendum, stomacho contrarium esse, & lentigines, papulas gignere.

Lentigo, p.p. gen. lentiginis, [Lentigine,] φακὸς macula subrufa, & uigra interdum, in facie, ad lentis similitudinem.

Lentiscinus, lentiscina, lentiscinum, quod ex lentisco factum est: ut, Oleum lentiscinum. Pli. li. 23. c. 2. Tunc addito oleo lentiscino illita, una nocte rufat capillum.

Lentiscus, [Lentisco,] σχῖνος, arbor est in Chio præcipue nascens (quanquam & in Italia, & in Narbonensi Gallia prouenit) magnitudine roboris, sorbi folio, terebinti odore, acinis, dū maturescūt, rubis: ubi maturuerint, nigris: mastichen eundans in modū gūmi. Hæc arbor perpetuo uiret. terq; in anno fructus profert. Quod & ipsum restatur Cic. de Diuin. uersibus ex uetusto aliquo poeta adductis: Iam uero semper uiridis, semperq; grauata Lentiscus, triplici solita est grandescere fœtu: Ter fruges fundens, tria tempora monstrat arandi. Dictam autem Lentiscum putat Ruellius, quod liquore quodam lentescat. Sudat enim resinam, quam in Chio insula Mastichen uocat. Eius fructum Hippocrates, σχινίδα, uocat: arborem autem σχῖνον. Eu arboris huius ligno præstantissima fiunt dentiscalpia. Mart. lib. 14. Lentiscum melius, sed si tibi frondea cuspis Defuerit, dentes penna leuare potest.

Lento, tas, [Allentare,] χαλάω, lentum reddo. Vir. lib. 3. Ante & Trinacria lentandus remus in unda. Vbi Ser. Lentandus: aut Lēte tibi nauigandum est, nam totam Siciliam circuit, aut flectendus, unde Lentum uimen dicimus, idest flexibile.

Lentuli, Λέντυλοι, Romani quidam nobilissimi, ita cognominati a lente, ut Cicerones a Cicere. A quibus denominatiuum.

Lentulitas, deflexit. Ci. li. 3. Epist. pro nobilitate Lentulorum. Vllum (inquit) Appietatem, aut Lentulitatem ualere apud nos plus, quam ornamenta uirtutis, existimas?

Lentus, lenta, lentum, [Pieghreuole, tardo, uiscoso,] γλισχρὸς, proprie idē ē qd tenax & uiscosus. Pla. Menech. Quā tenū est, & uisco simile. Nōnūquā idē qd molle, flexibile, & minime fragile. Vir. 5. Eclo. Lēta salix quantū pallēti cedit oliuæ. Sed translatū ad animū, pro leni ac placido capitur, [Pacifico,] & æquanimi, ut, Vir pariēs, & lētus, apud Ci. li. 2. ad Orat. Interdū pro tacili, [Amoreuole,] Lucilius 11. Sat. ut citat Nonius: L. Cotta senex Crassi pater huius Paneti Magnus Trico fuit nūmarius, soluere nulli Lentus. Interdum pro tardo, [Tardo,] Pli. epi. 147. Ibat illa lento gradu, quasi grauis uinculis. Interdum pro securo & otioso [Securo, otioso,] Vir. 1. Ecloc. Tu Tityre lentus in umbra, &c. Interdum pro remisso & frigido [Freddo, lenace,] Vir. 2. Georg. Noctis lentus non deficit humor. Habet & alias significationes, ut cū dicimus Lentū colorē, id est, fluentē, & facile euanescētē. Pli. li. 12. c. 5. Color in quacunq; ratione præfertur rufus & pinguior lentus. Lentus ignis dicitur moderatus, [Moderato,] non usque adeo calefcens. Pli. l. 13. c. 4. Lentus ignis a palmis. Lentus tepor, remissus. Pli. li. 12. c. 19. Probatur casia gustu quā maxime feruens potius, quā lēto tepore leuiter mordens. Lēta uiuacitas, id est, lōga, & tenax. Pli. li. 8. c. 57. Alioqui uiuacitatis adeo lentæ, ut eiectis interaneis diu pugnet. Hinc fit aduerbiū Lentē, [Tardo,] id est, tarde, & cunctanter. Pli. Epi. 53. Ac tū quoq; lente, & cunctanter ueniunt, nec tamē permanēt, sed ante finem recedunt. Lente aliquid ferre, [Patientemente,] est illud patienter & æquo animo pati. Ci. 2. de Ora. Neque enim est facile, perficere, ut irascatur ei, cui tu uelis, iudex, si tu ipse id lente ferre uideare. Lēte agere, [Pigramente,] est remisse & segniter agere. Liu. 1. ab urbe, Lente agere ijs Tatius Sabiniq; uisi sunt. Lente, ac fastidiose probare aliquem, est longo tēporis tractu, & post diuturnā morosāq; tentationem aliquē probare. Ci. ad Att. li. 1. Quem tibi ego nū et sem ausus mittere, nisi cum lente, ac fastidiose probauissem.

Lentitia, tiæ, [Tenacità,] γλισχρότης, idē quod lentor, seu flexibilitas. Pli. l. 16. ca. 37. Aliæ uirgas sequacis io uincturas lentitiæ.

Lentitudo, inis, [Tardezza,] βραδύτης, tarditas. Cic. ad Q. Fr. lib. 1. Nam illud non solum est grauitatis, sed nonnunquam etiam lentitudinis. Idem 4. Tusc. Eamq;, quam lenitate nos dicimus, uitio solent tudinis nomine appellant.

Lentor, toris, [Tenacità,] γλισχρότης, humor tenax, & glutinosus inquit Bud. Pli. li. 9. c. 35. de purpuris, Congregantur uerno tempore mutuoq; attritu lentorē cuiusdam ceræ saliuant. Idem l. 13. ca. 5. Fert folliculos emittentes animalia, lentoremq resinosum.

Lenulus, li, [Ruffianetto,] μαστρόπιον diminutiuum: a Leno. Plau. in Persa: Ita ut occœpi dicere, lenulē, de illo pugna.

Lenunculus, culi, [Ruffianello,] μαστρόπιον aliud diminutiuum a lenone deductum. Plau. in Pœn. Sic derisorem ære militari tetigero lenunculum. Est & Lenunculus nauigium piscatorium. Sal. l. 1. hist. Indicit forte per noctem lenunculo piscandum.

Leo, leonis, [Leone,] λέων, animal ferox, & omnium animalium generosissimum, tum præcipue, cum colla armosque uestiunt iubæ quod ætate accidit. Leones, tantum eu feris clementia utuntur in supplices, prostratis parcunt, coeunt uuersi, quemadmodum & lyncea, cameli, elephanti, rhinocerotes, & tigrides. Eorum animi index est cauda, sicut equorum aures. uim summam in pectore habent, sociati innoxij sunt. Timent rotarum orbes circumactos, & currus inanes, & cristas cantusq; gallinaceorū, sed maxime ignes. Vide Pli. li. 8. c. 16. A Leo fit Leoninus, Leonina, Leoninum, λεόντειος ut Adeps leoninus, apud Pli. li. 24. ca. 17. & Leonina species, apud Varr. lib. 2. de Re rust. cap 9. Est & leo marinus ex cancrorū genere, apud Pli. li. 32. ca. 11. Item Leo, celeste signum, apud eundem li. 17. ca. 24. quem putant fuisse leonem Theumesium ab Hercule occisum, in cælum ab Ioue translatum. Dictus est autem Theumesius, a Theumeso Bœotiæ monte.

Leo, es, leui, letum, hodie in usu non est: ea compositis tamen eius quæ sunt Deleo, & Releo, apparet eiusdem significationis fuisse cum uerbo Lino, & quod etiam præteritum ab eo mutuo accepit. Horu. li. 1. Cur. Græca quod ego ipse testa Conditum leui.

Leon, tis. Cic. in Tusc.

Leo, λέων Byzantius philosophus fuit, auditor Platonis, qui Phil. Mac. Regi infesta patriæ suæ arma inferēti, occurrens Dic, inquit, Philippe, quę causa te impellit, ad oppugnāda nostra mœnia? Atque Philippus rej ōdisset, A more patriæ illius esse impulsū, ut ea potiret, Atqui, inquit, musico amātib. instrumēto, nō bellico opus est. Postea uero cū Philippus Byzantiū diu frustra obsedisset, intelligens id Leonis opera fieri, ut illū apud suos in inuidiā uocaret, litteris ad ciues calūniatus est, proditorē patriæ appellans, sæpiusq; sibi ab eo urbē uęnalē esse oblatā, & putauisse iam urbe potiri, nisi turpe iudicasset uictoriā suffurari. His itaq; litteris Leo apud ciues suos in suspicionem adductus, cum domum suam arctissima custodia obseruari uideret, laqueo uitam finiuit.

Laocharas, Λαοχάρης nobilis statuarius fuit, unus ex ijs, qui Mausoli regis Cariæ sepulchrum cælauerunt: ut tradit Pli. li. 35. ca. 5.

Laocorium, Λεωκόριον. monumentum fuit ab Atheniensibus in medio Ceramico erectum. Nam cum Attica uniuersa maxime fame laboraret, unumq; hoc ab oraculis ostēderetur remediū, si quis liberos suos immolaret, inuētus est Leos quidā Orphei filius, qui tres filias suas uirgines, Pantheā, Theopē, & Eubulē tradidit immolandas. Cuius beneficij memores Athenienses monumentū in Ceramico erexerunt, quod Leocorion appellarunt. Auctor Suid.

Leodamas, p.c. gen. Leodamantis, Λεωδάμας Thasius philosophus fuit, cuius meminit Laertius in uita Architæ Tarentini.

Leogoras, leogoræ, Λεωγόρας, Andocidæ Rhetoris pater fuit, teste Suida.

Leonatus, Λεόνατος uir nobilis fuit ex Macedoniæ ducibus, Philippi eu materno genere consanguineus, una cum Alexandro educatus. De quo uide plura apud Suidam.

Leonides, Λεωνίδης, Lacedæmoniorum rex fuit, ex genere Heraclidarum, qui apud Thermopylas, cum angustias aduersus Xerxem tuerētur, fortissime pugnans occubuit. Cuius cadauer Persæ abscisso capite è cruce suspenderunt. Auctor Herod. li. 7. Fuit præterea Leonides, quidam Alexandri Magni Pædagogus: qui cum discipulum uideret in pueritia sine parsimonia thura uris ingerentem, monuit illum, ut tum demum, cum thuriferas regiones subegisset, illo modo supplicaret. Cuius rei memor Alexander Arabia ium potitus, misit ei nauim thure onustam, hortans eum, ut in deos parcius esse desineret. Auctor Plu. li. ta. cap. 14.

Leontica, Λεοντική, herba est, quam Dioscorides Cacaliam appellat, folijs grandibus & candidis, inter quæ semen dependet minutis margaritis simile, cuius grana quindecim in oleo macerata, atque aduerso capillo illita, porriginem tollunt. Vide Pli. li. 25. ca. 11. Officinæ Curui agresse appellant.

Leontios, Λεόντιος gemma, a Leoninæ pellis similitudine nominata, quemadmodū Pardalios, a similitudine pellis pātheræ. Auctor Pli. li. ult. c. 10. Fuit præterea Leontius quidā eximius statuarius, qui Olympię fecit Stadiodromon Astylon, aliaq; opera, quę eum memorantur a Pli. li. 34. c. 8. Fuit item Leontius quidam Tripolis Lydiæ Episcopus, ex Mœsia ortus, de quo uide Suidam.

Leontiscus, Λεοντίσκος Mamertinus quidam Pycta fuit, ex argumento Achrocherites cognominatus, tanto corporis robore, ut summis aduersarium manibus arripiens nō prius eum desereret, quam deficientem sentiret. Suidas.

Leontopetalon, λεοντοπέταλον, herba est caulem emittens dodrantalē, plurimis alis cō auū & in cacumine semina parua duo aut tria, eaq; in filiquis, ciceris modo: flores punicei coloris a e monæ similes: folia Brasſicæ, sed papaueris diuisura, radicibus nigris, rapæ similibus. Nascitur in aruis. Vide Pli. l. 27. c. 11. Vulgus a similitudine pedis leonini pedemleonis appellat.

Leontophonos, λεοντοφόνος, exiguum est animal, in ijs tātum regionibus nascens, in quib. gignūtur leones: quib. tā præsens est uenenū, ut gustato leōtophono leo statim moriať, unde etiā animalculum hoc leontophoni nomen accepit. Auctor Pli. l. 8. c. 30.

Leontopodion, λεοντοπόδιον, herbula est duorū digitorum, folio paruo, angusto, digitorū triū, quatuorve lōgitudine, hirsuto, lanosoq; ad radicem, & subcandido: in cacumine cauliū capitula tā quam perforata, floribus nigris erumpentibus, semē quod oculis uix possit deprehendi propter circūdatam lanuginem. Ruellius existimat eam esse, quam uulgus Cruciatam appellat.

Leopardvs, [Leopardo,] λεοπάρδαλις, animal ex pardo, & leæna natum, iubis carens, nigris maculis leoninam pellem, distinguentibus. Nascitur in Africa, ubi propter penuriam aquarum ad paucos amnes multitudo ferarū conuenit, ideo multiformes ibi animalium partus, mutuo se se miscentibus diuersorum generū animalibus: Vnde ortum est prouerbium, Semper aliquid noui Africam afferre. Vide Pli. l. 8. ca. 19.

★Leos, Orphei filius fuit.

Leosthanes, p.c. Λεωσθένης, uiri Atheniensis nomen, qui cum sponsus esset, & Lamiacum bellū cōcitasset, in prœlio interfectus est. Ob cuius amorem sponsa, Demotionis Areopagitarū principis filia, se interfecit, sicut Hieronymus cōtra Iouinianū refertur. Suidas Leosthenē tradit eo in prœlio, qd Atheniēses aduersus Macedonas cōmiserunt, cū multa strenue gessisset, lapidis ictu interijsse.

Lepiditas, tis, [Piacenolezza,] κομψότης.

Lepidivm, λεπίδιον, herba est in cubitalem, eoq; maiorem altitudinem assurgens, folijs lauri, sed mollioribus, & maioribus, quæ trita sinapi olent & piperis acrimoniam referunt. Vnde uulgus herbariorum piperitim uocitat. Quidam etiam Rhaphanū, quod raphano siluestri, quem Amoraciā alio nomine dicunt, plane similis sit. Lepidium autem ab effectu appellatur, quod τὰς λεπίδας, hoc est, squammas, & maculas faciei deleat, & repurget.

Leopanvs, uide Leopadusa.

Lepidotas, λεπιδωτὴν, gemma, quæ squammas piscium imitatur. Pli. li. 37. ca. 10.

Lepidule. Pla. in Pseu. Eam circunducam lepidule.

Lepidvm, [Polito,] aduerbium pro lepide. Plau. in Pœn. Lepidū eloquere. compositum Illepidus. Donatus dicit Lepidum dici politū ἀπὸ τῆς λεπίδος, id est a lamina, siue squamma. Pli. l. 34. excutiuntur uelut milij squammæ, quas uocant Lepidas.

Lepidvs, lepida, lepidum, p.c. [Piacenole, gratioso, bello,] χαρίεις, in quo leporis est plurimū quam uulgus imperitū, Bonā gratiā uocat: & tam de homine, quā de oratione, & alijs rebus dicitur. Ter. in And. O lepidum caput. Pla. in Mil. At quidem illuc ætatis qui sit, non inuenies alterum Lepidiorem ad omnes res. Idē in Most. Quin tu te exornas moribus lepidis cum lepida tute es?

Lepide, [Con gratia,] id est, cum lepore, & ut uulgus loquitur, cū bona gratia. Ci. ad Att. li. 2. Nūc fit lepide illa ἔκχυσις, radiorū. Pla. in Persa: Lepide Hercle adiuuas, hoc est, eleganter, & opportune.

Lepista, stæ, uasis aquarij genus, teste Festo, idem fortassis cū eo quod Aristophanes λεπαστὴν uocat. Varr. li. 1. de Vita pop. Ro. ut citat Nonius: Lepistæ etiam nunc Sabinorum fanis pauperiorib. plerisq; aut fictiles sunt, aut æneæ.

Lepontii, populi sunt Alpini, Salassis finitimi, ex comitatu Herculis ibi relicti, quod membra haberent niue præusta. Pli. l. 3. ca. 20.

Lepor, oris, & Lepos, oris, [Piacenolezza, gratia,] καλλιέπεια, proprie est uenustas, urbanitasq; sermonis. Ci. 7. Ver. Lepore, ac uenustate affluens. Idem 1. de Or. Magnus in iocādo Lepos erat in homine. Lepor dicendi, est ornatus, concinnitas, elegantia. Ci. 4. Acad. Cuius primo non admodum prolata ratio, quanquā floruit acumine ingenii, tam admirabili quodam lepore dicendi, &c.

Leporarivm, rij, λαγοτροφεῖον, non tantū pro loco ubi lepores aluntur, sed etiā pro omnib. septis, uillæ affixis accipitur, quæ habēt inclusa animalia, quæ inibi pascūtur, [Parco, uiuaio,] Gell. li. 2. c. 20. Viuaria ueteres quādoq; Leporaria dixere in quib. omnia claude rētur animalia. Varr. de Re ru. li. 4. c. 3. Leporaria accipere uolo, non ea quæ atttaui nostri dicebant, ubi soli lepores sint, sed omnia septa, affixa uillæ quæ sunt, & inclusa habēt animalia, quæ pascūtur. Hæc antiquiores Roboraria etiā appellari uoluerūt: a tabulis roboreis, quibus septa erant ante, quam muro cingerentur.

Leporinvs, a, um, pe. pr. [Cioche è di Lepore,] λαγῷος, quod est ex lepore, ut, Pes leporinus. Leporinus cinis, apud Pli. l. 28. ca. 11. Leporinum lac. Varr. 3. de Re rust. ca. 11.

Lepra, æ, [Lepra,] λέπρα, Galeno, cæterisq; Græcis medicis, scabiei genus est cutem deformi obducens crusta, ab atra nascens bili corpusq; uehementi prurito infestans. In qua significatione Lepræ uocabulo utuntur etiam Latini. Pli. l. 36. Lacryma uitium uel uiti gēma, lepras, & lichenas, & psoras, nitro ante præparatas soluit. Auicenna uero, ceteriq; arabicæ factionis, Lepræ uocabulum improprie usurpant pro elephātiasi, quod morbi genus superiori multo est perniciosius: ut quod non solum cutem infestet, uerum etiam carnem ipsam usque ad ossa depascatur.

Leprivm, λέπρειον, Elidis oppidum, ad Alpheum fluuiū: cuius incolæ dicuntur Lepriatæ. Vide Pli. li. 4. ca. 5. & Ptolemæum l. 3. c. 16. Est & alterum eiusdem nominis oppidū in Arcadia: cuius méminit Pli. li. 4. ca. 6. & Ci. l. 6. Epist. ad Att.

Lepte acra, λεπτὴ ἄκρα, Indiæ promontorium, alias Drepanum appellatum, de quo uide Pli. li. 6. ca. 9.

Leptines, p.p. Λεπτίνης, Atheniensis orator fuit non incelebris, qui cum liturgiarū onus ad paucos, eosq; tenuioris fortunæ redijsse uideret, potentioribus fere omnibus immunitate donatis tulit legem, ut sublato iure immunitatis, liturgiarum sumptus ex æquo a ditioribus suppeditarentur. Quam legem oppugnat Demosthenes ea oratione, quam aduersus Leptinem inscripsit.

Leptis, λέπτις, Ptolemæo duarum urbium nomen est in Africa proprie dicta: quarum minor, quæ Sacrana dicitur, inter duas Syrtes est sita: cuius meminit Silius l. 3. Tabraca, tum Tyriū uulgus, Sarranaq; Lepcis. Hæc etiam Neapolis dicitur. Altera, quę Maior Leptis dicitur, trās Syrtim minorem sita est, ad Oeam oppidum. De hac Hieronymus, In Lepti (inquit) urbe semibarbara, & posita in solitudine, moris est, ut nurus altera die socrum ollam mutuo postulet. Vtriusque ciuitatis meminit Strabo li. 17.

Leptocaria, λεπτοκάρυα, Græco nomine dicuntur auellanæ, quæ & Ponticæ, & Heracleoticæ appellantur.

Lepton, centaurium, κενταύριον λεπτὸ, hoc est, Centaurium minus, herba est, quā Latini Fel terræ uocant, propter summam amaritudinem. Galli uocant Exacum, eo quod potū omnia medicamēta mala per aluum exigat. Plura uide apud Pli. l. 25. ca. 6.

Leptophyllon, λεπτόφυλλον, septima tithymali species est, in petris nascens: ita dicta a tenuitate foliorum. Alio nomine Dendroides, δενδροειδὴς appellatur, eo quod ex omnibus tithymali generibus commodissimum fit. Vide Pli. li. 26. ca. 9.

Leptorages, λεπτόραγες, uuæ quædam dicuntur, dulces quidē habentes acinos, sed tenues tamen & minutos: cuiusmodi sunt, quas uuas Corinthiacas uulgo appellamus. Pli. li. 14. ca. 1. Est & illa naturæ lasciuia, ut prægrandibus adhæriāt pergulis parui, mites, & suauitate certātes: Leptoragas has uocāt. Hactenus Pli. Dictæ autē sunt Leptorages, ab acinorum tenuitate. Nā λεπτὸν, exiguū est, & tenue. ῥάγες, autem a Græcis uuarum acini dicuntur.

Leptvm, ti. Ci. in Verr.

Lepvs, oris, [Lepore,] λαγὼς, animal satis notum, a celeritate dictum quasi leuipes, siue (ut Varro putat li. 3. de Re rust. ca. 12.) ab eo qd Aeoles antiquo uocabulo λέποριν uocabant, quem nos Leporem, uide plura de hoc apud Gell. lib. 1. ca. 18. Vir. 1. Georg. Auritosq; sequi lepores, tum figere damas. Per trāslatione pro infami, impudico, siue pathico, accipitur: siue qd hoc animal posteriore potissimum sui parte, hoc est, lumbis & clunibus, pulpamentum de se præbeat: siue ꝙ puerorū amatores non secus illos sectentur, uenēturq; atque canes leporem: siue quod lepori utrunque sexum tradant inesse, sicut & hyænæ. Ter. in Eun. Lepus tute es & pulpamē tum quæris: id est, quod in te habes (inquit Donatus) hoc quæris in altero. Lepus etiam piscis est e lacertorum genere, inter marina uenena numeratus, presertim in Indico Oceano, ubi uel solo tactu pestilens, uomitum dissolutionemq; stomachi protinus creat: in nostro mari colore tantum lepori similis: in Indis & magnitudine, & pilo duriore. Hæc Pli. li. 9. ca. 49.

Lepvscvlvs, li, [Lepretino,] λαγίδιον, diminutiuū a Lepus. Ci. 6. Verr. Si minus eiusmodi quidpiā uenari potuerant, ita quidē certe pro lepusculis capiebantur, patellæ, pateræ, thuribula, &c.

Lerina, insula est Prouinciæ Narbonensi adiacens, è regione Antipolis. Pli. l. 3. ca. 5.

Lerne, uel Lerna. λέρνη, lacus est in agro Argiuo, Herculis labore notissimus, qui in eo Hydram Lernæā fertur interemisse, uicinæ omni regioni adeo infestam, ut locum fecerit prouerbio, λέρνη κακῶν, hoc est, lerna malorum. Est & fluuius eiusdem nominis ꝑ Prasias in sinum Argolicum illabens, teste Strabone lib. 7. Hinc Lernæus, a, um, λερναῖος, ut Palus Lernæa, Hydra Lernæa.

Lero, ronis, λήρων, insula est in Gallia, Antipoli aduersa, cuius meminit Pli. l. 3. ca. 5.

Leros, λέρος, insula est Cariæ adiacens, in mari Icario, una Sporadum: quæ & Leria dicitur, teste Strab. li. 10. Insulani Lerii, λέριοι, dicuntur, qui olim corruptissimis moribus fuisse perhibentur. Hinc est illud, quod Phocylidæ nomine circunfertur λέριοι κακοὶ οὐχ ὁ μὲν ὁ δ᾽ οὔ· Πάντες, πλὴν Προκλέους, καὶ Προκλέης Λέριος, hoc est, Lerij mali, non unus quidem, alter uero minime: Sed uniuersi excepto Patrocle. Etenim Patrocles Lerius.

LERTOSA, Λερτῶσα, Ilercaonum oppidum in Hispania Tarraconensi. Ptolem. li. 2. cap. 6.

LESBIVS, bia, um, Λέσβιος, ut Lesbium uinum, apud Gel. li. 13. cap. 5. & Lesbous, a um, pen. pro. Hora. lib. 1. Carm. Lesboum refugit tendere barbiton.

LESBIDES, pe. co. dicuntur mulieres e a Lesbo. Sappho apud Ouid. in epist. Lesbides infamem quæ me fecistis amatæ, Desinite ad citharas turba uenire meas.

LESBOS, Λέσβος, insula in Aegeo, Aeolicarum urbiũ metropolis, quę olim uniuersæ Troadis imperium obtinuit. Ambitus eius stadiorum centum supra mille, a Borea in Austrum protẽsa, quingenta & sexaginta stadia longitudinis habẽs feraci in agro, & multa materia ad classes conficiendas idonea. Vrbes in ea fuere memoratu dignæ, Mitylenæ, a qua nunc tota insula Mitylene uocatur, & Pyrra in occidentali littore sita. Fuit & Eressos, & Antissa cũ portu, & Methymna. Dicta Lesbos ab urbis nomine, quæ in ea potẽtissima fuit: siue a Lesbo Iapeti filio, qui in eam insulam nauigauit. Ex hac Pittacus unus ex septe Græciæ sapientib. itẽ Alcęus, Sappho, Theoph. philosophus, & alij uiri sciẽtia clarissimi orti fuere

LESSVS, us, [*Pianto*,] θολωὸς, lugubris eiulatio. Ci. 2. de Legibus. Mulieres genas ne radunto: neue lessum funeris ergo habẽto. His. n. uerbis significatur lamentationẽ lugubrem in funerib. prohiberi.

LESTOAI, populi Indiæ extra Gangẽ: qui feri, & syluestres esse dicũtur, & in specubus habitare, & coruis albis & psitacia abũdare. Meminit horum Pto. li. 7. ca. 2. Hodie regnum Pego dicitur.

LESTRYGONES, siue potius Læstrygones cũ diphthongo in prima syllaba, Λαιστρυγόνες, populi fuerunt Italiæ totius immanissimi, agrũ Formianum non procul a Caieta incolentes, humanaq; carne uescentes. Dicti Læstrigones, ἀπὸ τῆς λῃστείας, hoc est a latrocinio. Verum de his copiosius egimus supra suo loco.

LETHAEVS, Ληθαῖος, fluuius Asiæ, ortum habens a Pactio Ephesiorũ monte, & circa Magnesiam urbem in Mæandrum influens. Auctor Stra. li. 14. Est & Lethæus alius in Creta insula non procul a Cortyne: teste eodem Strab. li. 10. Sunt & alij eiusdem nominis fluuii, qui recensentur ab eodem Stra. lib. 14.

LETHALIS, & hoc lethale, [*Mortifero, mortale*,] θανάσιμος, mortiferum. Hinc fit Lethaliter aduerb. Pli. li. 11. ca. 37. Oues quidem lethaliter circum renes concreto pingui.

LETHARGIA etiam pro Lethargo ponitur. Plin. li. 24. ca. 9. Semen instillatur in oleo decoctum capiti, in lethargia, & phrenesi. Dicitur autem Lethargus (ut quidam putãt) ἀπὸ τῆς λήθης hoc est, ab obliuione. Nã in eo morbo accidit obliuio omniũ rerũ, a pituita frigidiore, humidioreq; cerebrum refrigerante, & madefaciente, & præcipue posteriores uentriculos cerebri occupante, in quibus quidam memoriæ sedem esse uolunt, quanquam uerisimilius est, eam per totum cerebrum esse diffusam.

LETHARGICVS, lethargica, lethargicum, ληθαργικὸς, qui lethargum patitur. Hor. 2. Ser. Sat. 3. lethargicus hic cum fit pugil & medicũ urget. Ponitur etiam adiectiue, ut Lethargicus morbus. Pli. li. 24. Grauedinem enim, morbumq; lethargicum patitur.

LETHARGVS, lethargi, [*Lethargo*,] λήθαργος, est torpor, & inexpugnabilis pene somni necessitas, cum alienatione mẽtis, ut inquit Celsus lib. 3. cap. 20. Plin. l. 20. cap. 21. Præterea insaniam facere, & lethargos, & iocinoris uitia, &c. Quidam Latine Veternum dici putant, quamuis Pli. in Raphani medicinis Veternum a Lethargo diuisisse uideatur. Locum eundem in corpore occupat, quem Phrenitis, nimirum cerebrum, materiam uero habet contrariam. Gignitur enim ex abundantia pituitæ, cum Phrenitis ex flaua bile adusta nascatur.

LETHAEVS, thæa, thæum, Ληθαῖος. Vir. 6. Aen. Lethæumq;, domos placidas qui prænatat amnem. Ouid. 1. Trist. Eleg. 7. Cunctave lethæis mersa feruntur aquis.

LETHE, lethes, λήθη. nomen fluuij, quem apud inferos esse poetæ tradiderunt, cuius latices si quis gustasset, omnium præteritarũ rerum obliuisci uoluerunt. Idcirco, ἀπὸ τῆς λήθης, id est ab obliuione nomen habet. Datus est hic fabulæ locus, quia morientib. omnium rerum obliuio surrepit. Constat autem, hunc amnẽ in Africa circa extremum Syrtium cornu, Berenicẽ urbẽ alluere, sed ea apud omnes fama est, hunc fluuium ab inferis ad ea loca inũdatione prorumpere. Luc. lib. 8. Quam iuxta Lethes tacitus perlabitur amnis, Infernis (ut fama) trahens obliuia uenis.

LETHO, as, [*Dar la morte, uccidere*,] θανατόω, morte afficio. Vnde Lethata corpora legimus, hoc est, morte mulctata, & interempta. Ouid. 3. Metam. de Cadmi socijs, a serpente interemptis. Vt nemus intrauit, lethataq; corpora uidit, Victoremq; supra spatiosi corporis hostem, &c.

LETHVM, thi, [*Morte*,] μοῖρα, pro morte. Vir. 12. Aene. An fratris miseri, lethum ut crudele uideres? De etymo, & scriptura huius dictionis, diuersi diuersa sentiunt. Priscianus putat ab antiquo uerbo Leo deriuari, quod ueteres usurpauerunt pro deleo: unde etiã sine aspiratione scribendum putat. Apuleius a Luo deducit, & per œ in priore syllaba scribi præcipit. Alij per antiphrasin dictũ putant ab adiectiuo Lætus, quod minime sit lætum, sed omniũ rerũ tristissimum. Verissima tamen uidetur Varronis, & Festi opinio, qui ἀπὸ τῆς λήθης, hoc est, ab obliuione dictum putant, eo quod per mortem omnium rerum obrepat obliuio. Vnde ẽt poetæ Lethen fluuium apud inferos esse finxerunt, quo gustato nos omniũ rerum protinus obliuisci uoluerunt. Rectius itaque facturi uidemur, si Lethum per aspirationem scripserimus.

LETHIFER, a, um, [*Che da morte, mortifero*,] θανατηφόρος, quod mortem infert. Vir. 10. Aen. Quis tela, sagittæ, Corytiq; leues humeris, & lethifer arcus. Annus lethifer. Virg. 3. Aen. Anguis lethifer. Stat. 5. Theb. Ci. quod si esset aliquod lethiferum.

LEVAMEN, nis, [*Allenamento, alleggiamento*,] κούφισμα, quod leuat, & minuit, aut tolerabilius malũ aliquod facit. Vir. 3. Aen. Heu genitorem omnis curæ, casusq; leuamen Amitto Anchisem.

LEVAMENTVM, ti, [*Alleggiamento*,] idem quod leuamen. Ci. 5. de Fin. Nos autem non solum beatæ uitæ istam oblectationẽ uidemus, sed etiam leuamentum miseriarum.

LEVANA, uocabatur Dea, quæ pueris pręerat de terra leuandis: ut inquit Augustinus.

LEVASSO, is, Ci. de Sen. Siquid ego adiuto curam ne leuasso.

LEVATIO, lege Leuo, as.

LEVCACANTHA, λευκάκανθα, herba est in cacumine aculeum habẽs radice cyperi, quæ commanducata dentium dolores sedat. Alio nomine Rhamnus dicitur Dios. li. 3. c. 21. Pli. li. 22. c. 16.

LEVCACHATES, chatæ, λευκαχάτης, masc. gene. gemma candida ex genere Achatarum. Pli. li. 37. c. 10.

LEVCANTHEMIS, λευκάνθεμις, herba est, quæ & Anthemis, & Leucanthemum a nonnullis uocatur, ab alijs etiam Chamæmilum, eo quod mali odorem habeat. Vide plura de hac herba apud Pli. lib. 22. c. 21. Officinæ hodie Chamomillam uocant.

LEVCAETHIOPES, λευκαιθίοπες, teste Pli. li. 5. c. 7. populi sunt interioris Lybiæ, qui supra Getulos Meridiem uersus primi occurrunt. Libyæ Aegyptijs proximi.

LEVCADIA λευκαδία, peninsula fuit, contra sinum Ambracium opera accolarum a continenti abscissa, arenæq; accumulatione rursus continenti reddita, ut tradit Pompon. Mela lib. 2. Hæc etiam Neris appellata fuit. Pli. li. 4. c. 1. Deinde Leucadia ipsa peninsula, quondam Neritis appellata opera accolarum abscissa a continente ac reddita, uentorum flatu congeriem arenæ accumulantium, qui locus uocatur Dioryctos.

LEVCARGILLON, λευκαργίλλιον, argillæ candidæ genus, quo in agro Megarico utuntur, in humida duntaxat, frigidaq; terra prouenuiunt. Vide Pli. lib. 17. c. 7.

LEVCAS, cadis, λευκάς, oppidum est in Leucadia peninsula, olim Neritum appellatum, teste Pli. lib. 4. ca. 1. Quinetiam Strabo totam peninsulam, siue (ut ipse appellat) insulam (aliquãdo enim humano opere a continenti fuit abscissa, & rursus arenæ alluuione eidẽ annexa) Leucadem appellat, eodem quo oppidum nomine. Leucadem (inquit li. 10.) in insulæ formam redegerunt, & in eũ locũ transportato Nerito, qui quondam fuerat isthmus, nũc uero fretum, & euripus est, ponte iugabilis, mutato nomine dixerunt Leucatem, sumpto (ut reor) a Leucate uocabulo.

LEVCADIVS, a, um, quod est ex Leucade insula. Ouid. in Epist. Sapphus: Tu quoque mollis Amor pennas suppone cadenti, Ne sim Leucadiæ mortua crimen aquæ.

LEVCASPIS, λεύκασπις, unus ex comitibus Aeneæ, natione Lycius una cum Oronte in Tyrrheno mari tempestate submersus. Vir. 6. Aen. Cernit ibi mœstos, & mortis honore carentes Leucaspin, & Lyciæ ductorem classis, Orontem.

LEVCATAS, æ, pen. pro. λευκάτης, promontorium est Acarnaniæ, ad sinum Ambracium, Apollinis templo nobile, a petræ candore nomen habens. Virg. 3. Aene. Mox & Leucatæ nimbosa cacumina montis, Et formidatus nautis aperitur Apollo.

LEVCE, λεύκη, paruum oppidum in finibus Ioniæ, & Aeolidis, non longe a Smyrna olim insula. Auctor Plin. lib. 5. cap. 29. Est præterea Leuce parua insula ponti, Borysthenis amnis ostio obiecta, quę quod Achilles in ea sepultus fuerit, etiam uocatur Achillea, ab aliquibus etiam Macaron appellata. Auctor Pli. lib. 4. cap. 13. aliud item huius nominis oppidum in Italia, stadijs quingentis a Tarento distans. Lucan. lib. 5. Secretaq; littora Leuce. Sunt item Leucæ, insulæ quinque, Lesbo adiacentes, quarum meminit Plin. lib. 6. cap. 32.

LEVCE, λεύκη, a Gręcis appellatur, quam Latini Populum albam appellant. Galli a tremula frondium mobilitate Trambulam nominãt. Vide infra in dictione Populus. Est item Leuce herba mercuriali simillima, nisi quod per medium folium linea alba transcurrat: unde & Mesoleucon appellarunt. Auctor Pli. li. 27. cap. 11. Est item Leuce morbi genus, quod Latini Vitiliginẽ albã appellant.

LEVCI, populi inter Belgas, Mediomatricib. finitimi, iaculãdi olim peritissimi, ijdem (ut putabatur) cum ijs, quos hodie Luxẽburgẽses

ſes uocamus, Lucanus libro primo. Optimus eacuſſo, Leucus, Rhemusq; lacerto.

LEVCIPPVS, Λεύκιππος, Philoſophus fuit Eleates, ſiue ut alijs placet, Abderites, Zenonis auditor, qui uniuerſum quidem infinitũ eſſe dixit, eiusq; partes plenum eſſe & inane, omniaq; fieri ex atomis ſibi inuicem implicatis. Reliqua uide apud Laertium. Meminit huius & Cice. 4. Tuſc.

LEVCOCHRYSVS, λευκόχρυσος gẽma eſt ex hyacinthorũ genere, inter auri colorem neoã candidæ interueniẽte. Auctor Pli. l. 37. c. 9.

LEVCOGAE, gemma eſt tota cãdida, quæ & Galactites, & Leucographia appellatur, lactis ſucco & ſapore notabilis. Pli. li. 37. ca. 10.

LEVCOGAEI, colles ſunt in agro Campano, inter Neapolim & Puteolos, in quibus ſulphur præſtantiſsimum effodiebatur, & cretæ genus optimum, qnod alicæ admiſtum, candorem ſimul afferebat & teneritatem. Fontes quoque ex his collibus erumpebãt, uulnerib. medicinam, dentibusq; firmitatem afferentes. Vide Pli. l. 18. ca. 11. & l. 31. ca. 2. & li. 35. ca. 15.

LEVCOGRAPHIS, idis, λευκογραφὶς, herba quędam utilis ſanguinem excreantibus. Pli. li. 27. cap. 11.

LEVCOION, [Viola, garofano,] λευκόϊον, Dioſcoridi, licet pro ratione etymi uiolam albam uideatur ſignificare, tamen & pro lutea & purpurea ſolet uſurpari. Neque tamen eſt quod Leucoii nomine eum intelligas florem, quem ἴον, Græci, Latini uiolam proprie appellant, ſed quem uulgus ab odoris ſimilitudine Caryophylon nominat, ſiue is albus ſit, ſiue luteus, ſiue purpureus. Vnde Leucoion album dixit. Col. li. 11. innuens nimirum etiam aliorum colorum eſſe leucoia.

LEVCOLA, apud Pli. lib. 5. ca. 27. Promontorium Pamphyliæ, Lyciæ conterminæ. Eſt & inſula prope Cyprum, & quidem in mari Lycio. Strabo quoque portum in Cypro uocari tradit Leucola.

LEVCOMA, p. p. huius leucomatis, λεύκωμα, album dicitur, hoc eſt, tabula illa, in qua iudicum deſcripta erant nomina, & in qua ſingulorum annorum acta litteris mandabantur à Pontifice maximo. Pictatium alias dicitur, & Matrix, [Matricola,] Hermolaus. Accipitur etiam Leucoma, λεύκωμα pro albugine oculorũ, & albo oui, quod uitellum ambit.

LEVCOMAENIDES, λευκομαινίδες. piſciculi exigui, qui & βῶκες appellantur, ut ex Speuſippo annotauit Hermolaus.

LEVCON, is, λεύκων, rex Ponti, a fratre Oxylocho necatus, qđ cũ eius uxore adulterij & inceſtus conſuetudinem haberet. Oui. in Ibin. Aut pia te cælo, dicatur adultera: ſicut Qua cecidit Leucõ uindice dicta pia eſt. Eſt item Leucon, λεύκων. genus quoddã ardeolarum, a candore ita dictum, de quo Pli. l. 10. cap. 60.

LEVCOPARYPHOS, λευκοπάρυφος, candidis ueſtibus indutus, nulloque pretioſo ſucco inebriatus. Eſt enim παρύφη ueſtium contextus. Vnde tritum eſt apud Græcos prouerb. ἔξωθεν λευκοπάρυφος ἐστι, τὰ δὲ ἔνδον ἁλουργόπορφυρος. In eos dici ſolitum qui in ueſtium quidem ſumptum frugi ſunt, animi uero luxu diffluũt. Vide Cœl. Rhod. lib. 6 cap. 7.

LEVCOPETALOS, λευκοπέταλος gemma, quæ candorem auro diſtinguit. Pli. li. 37. ca. 10.

LEVCOPETRA, λευκοπέτρα, promõtorium e regione Siciliæ in agro Rhegino, a candore nomen habens. Ci. 1. Phil. Cum autem me ex Sicilia ad Leucopetram, (quod eſt promontorium agri Rhegini) uenti detuliſſent, ab eo loco conſcendi ut tranſmitterem.

LEVCOPHAEATVS, qui eſt Leucophæo colore indutus: cuiuſmodi ſunt Franciſcani. Martial. l. 1. Amator ille triſtium lacernarum, Et bæticatus, atque leucophęatus. Sunt medicamenta certi generis hoc nomine: quaſi ſubfuſca ſiue ſubcandida.

LEVCOPHAEVS, cum diphton. [Fuſco, quaſi nero,] λευκόφαιος, color natiuus ex albo, & fuſco miſtus. Nam λευκὸν album dicunt Gręci, & φαιὸν, fuſcum, hoc eſt, ſubnigrum. Pli. lib. 32. cap. 10. Iecur rubetæ, uel cor adalligatur in panno leucophæo & quartanis prodeſt. Vitruuius de his coloribus ſcribens: Fontes, inquit, & flumina ſunt, quorum potu pecora, quamuis alba ſint, alijs locis procreãt uellera leucophæa, alijs locis pulla, alijs coracino colore. Nos colorem Cineritium uocamus, uulgus noſtrum Gryſeum appellat.

LEVCOPHLEGMATIA, λευκοφλεγματία, ſpecies eſt hydropis, qua aqua ſubter cutem inæqualiter collecta, alibi aliter exuberat. Alio nomine Hypoſarcha, ὑποσάρκα, appellãt. Vide Celſum l. 3. c. 21.

LEVCOPHORVM, λευκοφόρον, glutinum, quo aurum ligno inducitur. Fit ex ſinopidis Ponticæ ſelibra, ſilis lucidi libris decem, & meliui Græcienſis libris duabus, miſtis, & per dies duodecim una tritis. Pli. l. 35. ca. 6.

LEVCOPHTHALMOS, λευκόφθαλμος, gemma quæ candidam, nigramq; oculi ſpeciem continet, alias rutila. Pli. lib. 37. ca. 10.

LEVCOPOLIS, λευκόπολις, oppidum Aliæ in ſinu Doridis, apud Plin. lib. 5. cap. 29.

LEVCOPYGI, λευκόπυγοι, molles & effœminati, quaſi cãdidis natibus, qui ſcilicet nates habent depilatas. Quibus opponuntur Melampygi, hoc eſt, fortes & uiriles, quibus nates pilis nigricant.

LEVCOSIA, λευκωσία, inſula contra Peſtanum ſinum, in mari Tyrrheno, Lucaniæ adiacẽs (ut Stra. lib. 6. refert) paruum ad continentem habens curſum, dicta Leucoſia ab una Syrenum, quæ hoc in loco perijt, cum ſpreta ab Vlyſſe, in profundũ ſeſe abiecisſet. Feſtus ab Aeneæ conſobrino, loco datum nomen exiſtimat. Quin & Samothracia Leucoſia, prius eſt appellata, ut inquit Ariſtot. de Rep.

LEVCOSTICTOS, λευκόστικτος, marmoris porphyritici genus, candidis interuenientibus punctis.

LEVCOSYRIA, λευκοσυρία prius dicebatur, quæ nunc Cappadocia. Strabo. lib. 12.

LEVCOTHEA, [Aurora,] λευκοθέα, quam & Matutam Latini uocauerunt, eadem eſt cũ Aurora: Leucothea dicta quaſi alba Dea. Ci. 1. Tuſc. Quid Ino Cadmi filia, nõne Leucothea nominata a Gręcis, Matuta habet a noſtris? De hac uide plura ſupra in dictione Ino.

LEVCOTHOE, pe. co. λευκοθόη, Orcami regis Babyloniorum filia fuit ex Eurynome, quam a Phœbo grauidam factam cum pater niuã defoderet, Phœbi miſeratione mutata eſt in arborem turiferã. Vide Ouid. lib. 4. Metam.

LEVCROCVTA, Aethiopica fera eſt perniciſsima, humanas imitans uoces, Aſini feri magnitudine cruribus ceruinis, collo, cauda, pectore leonis, capite cameli, biſulca ungula, ore ad auras uſq; reſciſſo, dentium locis oſſe perpetuo. Auctor Pli. li. 8. cap. 21.

LEVCTRA, rum, λεῦκτρα, τὰ, uicus eſt in Bœotia iuxta Theſpias, circa quem Epaminundas Thebanus Lacedæmonios uicit, adeoque attriuit, ut poſtea imperium nequiuerint reparare. Ci. Tuſ. Priuſque Bœotia Leuctra tollentur.

LEVCTRICVS, a, um, ut, Leuctrica pugna, Leuctrica monumẽta. Item Leuctricæ puellæ, id eſt, Gippo & Miletia, ſiue (ut alijs placet) Theano & Euexippe, Scedaſi, filiæ, quæ a Lacedæmonijs quibuſdam hoſpitibus uim paſſæ, doloris impatientia ſibi necem intulerunt, eoq; in campo ſepultæ ſunt, in quo poſtea commiſſa eſt ea pugna, qua Lacedæmoniorum opes ceciderunt. De his ſic ſcribit Hieronymus contra Iouinia. Quo ore laudandæ ſunt Scedaſi filiæ in Leuctris Bœotię, quod traditum eſt abſente patre duos iuuenes prætereuntes iure hoſpitij ſuſcepiſſe, qui multum indulgentes uino, uim per noctem intulere uirginibus, quæ amiſſa pudicitia, nolentes ſuperuiuere, mutuis conciderunt uulnerib. Plutarchus tamen in Narrationibus amatorijs, ab ipſis hoſpitibus puellas poſt ſtuprum occiſas ait, & in puteum coniectas: cadaueraq; earum a Scedaſo canis indicio fuiſſe inuenta.

LEVE, [Leggiero, lieue, ſenza peſo,] ἐλαφρὸς, ſignificat id quod eſt ſine pondere: unde Leuis ſtipula. Virg. lib. 12. Corytiq; leues humeris, & lerbiter arcus. Leue illud proprie dicitur eſſe, quod facilius ſurſum attollitur, quam deorſum tendat: ut ignis. Leue etiã dicitur, quod licet non prorſus ſine pondere ſit, parum tamen habet ponderis: ut, Leuis armatura. Ci. 19. Philip. Noſtræ ſunt legiones, noſtra leuis armaturæ, noſtri equitatus, &c. Leuis armaturæ milites, ſunt pedites expediti, non magno armorum pondere onerati. Eadem quoque ratione Leuis armaturæ equites [Caual leggieri,] dicũtur. Et a Ci. 2. de Diuin. Leuis armaturæ excurſio in oratione eleganter dicitur pro prima argumentorum leuiorum textura. Sed hæc, inquit, fuerit nobis tanquã leuis armaturæ, prima orationis excurſio, nunc cominus agamus, experiamurq;, ſi poſsimus cornua commouere diſputationis tuæ. Transfertur etiam ad animũ. Vnde Leues homines, uocantur inconſtantes, [Stolti, inconſtante,] qui facile opinionem mutant, uiles & nullo honore digni, quemadmodum econtrario Graues dicimus conſtantes, ſeueros, prudẽtes. Plau. in Menæ. Quid ais homo leuior, quã pluma. Hinc leuis auctor, a Liu. lib. 5. ab urb. dicitur, cui nulla ſit adhibẽda fides. Sed inquit, auctorem leuem, nec ſatis fidum ſuper tanta re eſſe patres rati. Et a Ter. in Hecy. ea dicuntur Leuia, [Da niente,] quæ uana ſunt, & nullius aut certe parui momenti: Leuia, inquit, hæc ſunt quæ tu pergrauia eſſe In animum induxti tuum. Et Cic. ad Att. l. 4. quod indiligenter agitur, Leui brachio agi, dixit, Conſules, inquit, qui illud leui brachio egiſſent, rem ad Senatum detulerunt. Leuis quãdoque accipitur pro paruo, [Piccolo] ut Leuis dolor. Cicer. 1. de Fini. Quod mors ſenſu careat, dolor in longinquitate leuis, in grauitate breuis ſoleat eſſe. Pla. in Pœn. Verũ ita ſunt omnes iſti noſtri diuites: Si quid beneficias, leuior pluma eſt gratia, hoc eſt, nullam aut paruam habent gratiam. Plin. lib. 11. cap. 53. mortem illico affert leui tactu Leui admodum uomere ſauciare ſummam partem terræ, dixit Colum. lib. 2. cap. 2. Pro eo quod eſt, leuiter terram arare. Leuis eſſe ſententiæ, dicuntur ij, qui ſententiam, ſiue propoſitum ſæpe mutant. Teren. in Hecy. Itidem mulieres illæ ſunt ferme, ut pueri, leui ſententia Leue interdum pro inefficaci ponitur, ut cum dicitur Leue nomen. Ci. pro Ro. Amer. Sin eos, quos, qui Leuiore nomine appellant, percuſſores appellant. Ci. de Ora. Homo leuiter eruditus.

LEVITER, [Leggiermente,] Sue. de Clar. Gramm. Functusq; militia, ſtudiaq; repetit, quæ iam inde a puero non leuiter attigerat, id eſt, non paruo tempore litteris operam dederat, aut nõ indiligenter

ter a pueritia attigerat, & multo plus quã à limine salutauerat. Aliquando ponitur pro breuiter, [*Breuemente,*] Cicero in Cato. tamen ut leuissime dicam, &c. Idem pro Ros. Amer. Non omnia dicam, & leuiter, unumquodque tangam, hoc est, obiter, & quod dicitur, in transcursu. Idem pro eodem: Sed in animo est quemadmodum ante dixi, leuiter transire, ac tantummodo perstringere unamquãq; rem. hoc est succincte, & breuiter tractare. Dicitur et pulchre eadem in significatione. Leuiter in transitu attingere aliquid: ut apud Quin. l. 7. ca. 4. Ponitur aliquã pro parum, & eius diminutiuo secundo paululum, siue admodum parũ. Pla. in Pœn. Et quanquam bene uolumus leuiter lenonibus. Ci. li. 3. de Orat. Leuiter eruditus homo id est, parum, [*Poco,*] & uix mediocriter. Aliquãdo ponitur pro facile. [*Patientemente*] patienter, siue æquo animo. Ci. de Prouin. Consula. Atque hoc uelim probare omnib. P. C. sed leuissime feram, si forte his minus probaro, qui inimicũ meum repugnante uestra auctoritate texerunt: Idem ad Att. Id grauiter equidem, sed aliquanto leuius ferebam.

LEVI, nomen patriarchæ, a quo Leuita, seu Leuites λευΐτης, pe. pro. pro eo qui est de tribu Leui. Hiero. in Exod. Aron frater tuus Leuites scio quod eloquens sit.

LEVITICVS, ca, cum, λευϊτικὸς, possessiuum.

LEVIATHAN, uox est Hebraica, qua Iudæi magnum draconem significant. De hoc uide Interpretationes dictionum Hebraicarum.

LEVICVLVS, a, um, [*Leggieretto,*] ἐλαφρότερος, diminutiuum a Leuis. Cice. 5. Tuscul. Leuiculus sane noster Demosthenes, qui illo susurro de ectari se dicebat, aquam ferentis muliercula, ut mos in Græcia est.

LEVIDENSA, authore Seruio, uile genus uestis: sic dictum, quoniam filo admodum raro esset textum. Cic. Dolabellæ. Sed ego hospiti ueteri & amico munusculum mittere uolui leuidense, crasso filo cuiusmodi esse solent ipsius munera. Ibi Cicero parũ elaboratam, atque expolitam orationem suam pro Deiotaro, quam Dolabellæ requirẽti mittebat, uocat prouerbiali figura Munus leuidense: hoc est, munus uile, & minimi pretij, cuiusmodi solent esse regis Deiotari munera. Quondam inter hospitũ xenia uestes in primis erant.

LEVIFIDVS, a, um p. c. [*Che non ha ferma fede,*] ἄπιστος, ἄπιστος, qui facile fidem uiolat. Pla. in Persa. Omnes sunt lenæ leuifidæ.

LEVIPES, pen. corr. huius leuipedis, omnis generis, [*Che ha piedi ueloci,*] ἀελλόπους, celer, & pedibus leuis. Varr. 3. de Re ru. c. 12. Aelius putabat ab eo dictum leporem a celeritudine, quod leuipes esset. Ci. in Ara.

LEVIR, leuiri, p. genitiui c. [*Cognato,*] δαήρ, affinitatis nomen, quo significatur frater uxoris uel mariti.

LEVISOMNVS, a, um, [*Che ha il sonno facile,*] quod leui somno est, elegans canum epitheton, qui leui sumno premuntur. Luc. l. 5. Et leuisomna canum fido cum pectore corda.

LEVITAS, tatis, [*Leggierezza,*] ἐλαφρότης quæ modo dicitur de re nõ ponderosa. Pli. lib. 12. cap. 12. Syncerum quidem deprehenditur leuitate. Modo de uitio grauitati & constantiæ contrario, [*Stolutia, instabilita,*] Ci. Cum in Antonio genus quoddam sordidissimũ uitæ demonstrare uellet, quod in caupona delitesceret, quod ad uesperum perpotaret, quod ore inuo uto iter faceret, ne cognosceretur: Videte (inquit) hominis leuitatem, tãquam prorsus illa dedecora hoc uitio notarentur.

LEVITER, [*Leggiermente,*] lege leue.

LEVO, uas, pen. corr. [*Leuare, alzare,*] αἴρω, in altum tollo, ueluti leue quiddam. Linius: Non aqua leuata uento, quæ super gelida montium cacumina concreta esset. Interdum est auferre, [*Togliere,*] Virg. 2. Aen. Atque arcta leuari Vincla iubet Priamus. Interdum exonerare, & quasi releuare, [*Scaricare,*] Idem 9. Eclog. Ego hoc te fasce leuabo. Possumus etiam cum datiuo dicere, Leuabo tibi hunc fascem, in eadem significatione. Pla. in Mil. Leuãdũ morbũ mulieres uideo. Interdum extenuare, minuere, & leue facere. [*Diminuire,*] Vir. 1. Aen. Nostrumq; leues quæcunque laborem, id est leuem facias: ut exponit Seruius. Ci. pro Mil. & pro Corn. Balb. Gaditani pop. Rom. in caritate frumento suppeditato leuauerũt. i. subuenerunt pop. Rom. annonæ penuria laboranti. Ponitur aliquãdo pro recreare, [*Recreare,*] Cice. in Cat. Ma. Et corpora quidem defatigatione, & exercitatione ingrauescunt: animi autẽ se exercendo leuantur. Ponitur aliquando pro liberare. [*Liberare,*] Cice. de Am. Qui hac opinione non modo uerbis, sed etiam opere leuandi sunt. Aliquãdo ponitur pro curare, siue sanare, [*Curare,*] Pli. lib. 7. cap. 2. Crates Pergamenus in Hellesponto circa Parium genus hominũ fuisse tradit, quos Ophiogenes uocat, serpẽtum ictus contactu leuare solitos. Leuatio uerbale κουφισμὸς, quæ præter alia sui uerbi significata pro consolatione ponitur, [*Consolatione, conforto,*] siue pro alleuatione. Cic. 1. Tus. Quæ leuationem habent ægritudinis. Composita huius uerbi sunt, Alleuo, Colleuo, simul leuo. Col. li. 7. Pastinacæque agrestis semina, & succus amoraca cũ melle colleuans, oculorumq; sedant dolorẽ. Eleuo, extenuo, diminuo. Cõtrarium eius est Exaggero. Releuo, rursus leuo, quasi idem quod alleuo. Ter. in Adelp. Nam & illi animũ iam releuabis, quæ dolore, ac miseria tabescit. Subleuo, adiuuo. Habent autem hæc omnia p. c.

LEVPHANA, λευφάνα, oppidum est Germaniæ in climate magis Septentrionali. Ptol. li. 2. cap. 11.

LEVTYCHYDAS, λευτυχίδης, uir Lacedæmonius fuit, Menaris filius & inimicus Demarati, qui a Cleomene adiutus regno expulit, & in locum eius Spartanorum rex creatus est. Verum cum acceptæ contra leges pecuniæ in ius accerseretur, Tegeam profugit, ibi & diem suum obijt. Vide Herod. li. 6.

LEVVS, a, um, uel potius Læuus, [*Sinistro,*] λαιὸς, idem quod sinister ut, Læua manus, apud Ci. 3. Acad. Læuus humerus. Oui. 6. Meta. Læuum cornu. Cæs. 3. Commen. Per translationem accipitur pro inauspicato & infelici, [*Infelice,*] Virg. 1. Eclog. Si mens non læua fuisset. Læuum tamen fulmen cum dicimus, prosperum significamus, ἐνδέξιον, ppterea quod quæ nobis sinistra sunt, superis sint dextra. Hetrusci cęlum in sedecim partes diuiserunt: a quib. octo ab exortu sinistras, totidem ecõtrario appellauere dextras. Hinc omnia fulmina læua existimantur esse prospera, quoniam a læua parte mundi ortus est, sicut scribit Pli. Et (ut auctor est. Ci. 2. de Diuin.) optimum auspicium habebatur apud Romanos, quod sinistrum fuerat. Vnde Vir. antiquitatis consultissimus dixit: Intonuit læuum, quod felicitatem portendere credebatur.

LEX, gis, [*Legge,*] νόμος, hanc dictam putant, quod publice legatur, ut omnib. nota sit, & ab omnibus obseruetur. Hanc quidem definiũt esse generale iussum populi, aut plebis, rogãte magistratu, & hoc duntaxat in libera ciuitate. Quinetiam regum, & principũ iussa leges dicuntur, præsertim imperatoris, postquam in eum populi Romani maiestas translata sint. Rogabat magistratus populum, quod constituendum esset, populus iubebat: id iussum si generale est, & ad oẽs pertinẽs, Lex dicitur: si ad singulos spectat, Priuilegium est. Ci. 1. de Legib. sic legem definit, quod sit ratio sũma insita in natura, quæ recta suadet, prohibeatq; cõtraria. Legum appellatione, leges duodecim tabularũ, senatuscõsulta, plebiscita, Edicta prætorum, Decreta principũ, Legitimæ actiones, interpretationes prudentium, & alia id genus continentur. Legis uirtus est imperare, uetare, permittere, punire. Dicimus elegãter lege agere cum aliquo, quod aliter dicimus Actionem intẽdere in iudicio, siue iudicio experiri. Plaut. in Aul. Lege agito mecũ, molestus ne sis, & cœnam coque. interdum lege agere est exequi sentẽtiam a Iudice latam, siue iudicis iussum explere, ut si iudex sentẽtiã tulerit, ut qui uincti sint, uirgis cædantur, deinde securi feriantur, & lictori dicat iudex, Lege age, hoc est exequere sentẽtiam. Liu. de Campanis loquens, Fuluius acceptas litteras neque resolutas, cum in gremio reposuisset, præconi imperauit ut lictorẽ lege agere iuberet, id est, ut ex officio suo ageret & sententiã in damnatos exequeretur. Interdum lege agere, pro eo, quod est, Legitime agere ponitur, Legibus aliquem soluere, pulchre etiã, dicitur quod nunc [*Dispensare*] uulgus uocat. Liu. 10. ab urb. Trib. ple. nihil impedimento futurum aiebant, se ad populum laturos ut legib. solueretur. is legib. solui dicitur, cui speciali Priuilegio conceditur, ut legibus parere non teneatur. Cic. Phil. 11. Qui ex ædilitate consulatum petit, legibus soluatur. Legem ferre, est legis auctorem esse. Cicero post reditum, legẽ Tribunus plebis tulit, ne auspicijs &c. Condere leges, est leges obseruãdas præcipere, unde conditores legum, νομοθέται, dicũtur quos legislatores appellamus, quales apud Atheniẽses fuerunt Draco, & Solon, apud Lacedemonios Lycurgus, Romæ decemuiri. pro eodem etiã dicimus, componere leges, constituere legem, sancire leges, dare leges, imponere leges, scribere leges, iubere legẽ: quib. contraria sunt perrumpere leges, dissoluere leges, perfringere leges. Lex quoq; pro cõditione ponitur. Pla. in Asin. Agedum, istum ostẽde quem conscripsisti syngraphum inter me, & amicam, & lenã. Leges perlege. Dicimus & in hac lege, siue ea lege, id est, hac conditione, siue hoc pacto, siue hoc iure. Ci. 3. Tusc. Ea lege nos esse natos, ut nemo in perpetuum esse posset expers mali. Teren. in Eunuc. Verum heus tu, lege hac tibi meam astringo fidẽ. Accipitur item Lex pro Norma, siue regula, [*Regola,*] Ci. 3. de Ora. Hãc igitur, Crassus inquit, ad legẽ cum exercitatione, tum stylo, & alia, & hoc maxime ornat, ac limat, formanda uerbis oratio est. Idem in Ora. Quo etiam difficilius est oratione uti, quam uersibus, quod in illis certa quædam, & definita lex est, quam sequi oportet.

LEX CORNELIA, quam Cornelius Sylla dictator tulit aduersus falsarios, cuius pœna erat in liberum, deportatio, & bonorũ omniũ publicatio: in seruum, capitis supplicium: ut docet Martia. l. 1. ff. ad Leg. Corn. de falsis.

LEX LEPIDIANA, quã Lepidus tulit: quæ & sumptuaria dicta, quod cœnarum sumptus restringeret.

LEX LICINIA, lata est a Publio Licinio Crasso diuite: cuius ferendæ tantum studium ab optimatibus impensum est, ut senatuscõ

falso

fulto iuberetur, ut ea tantum modo promulgata, antequam trinu dino confirmaretur, ita obseruaretur ab omnibus, quasi iam popu li sententia comprobata esset. Huius legis summa erat ut Calédis, Nonis, Nundinis liceret cuique in dies singulos dũtaxat triginta asses edendi caussa consumere: ceteris uero diebus ne amplius apponeretur quam carnis aridæ pōdo tria, & salsamentorum libra, & quod e terra, uite, arboreue natum esset.

Lex municipalis, quam una quæque urbs sibi priuatim constituit.

Lex orchia, prima omnium de cœnis lata ad populum fuit, quam tulit Orchius Tribunusplebis de senatus sententia, tertio post anno quam Cato Censor fuerat. Hæc numerum tantum conuiuarū perscribebat, iubebatq; ut patentibus ianuis cœnitaretur, quo obseruatio eius uideri posset.

Lex Plagiaria, quæ aduersus plagiarios erat lata, hoc est, qui puniebatur ij, qui aliena Mancipia ad fugam incitabant, uel fugitiua receptabant. Vide Plagium.

Lex Satyra, dicebatur quę uno rogatu multa simul comprobabat.

Lex tabellaria, νόμος γραμματικός, suffragia scribere non permittebat, sed puncto notare iubebat.

Lexis, huius lexeos, [Parola,] λέξις, dictio. Ci. 3. de Or. Quam lepidę lexes compostæ ut tessellæ omnes arte, pauimento atque emblemate uermiculato. Ex poeta quopiam uetusto.

Lexubii, λεξόβιοι, Galliæ Lugdunensis populi, apud Ptol. lib. 2. cap. 8. Quos Cæsar Lexouios uocat. Horum Metropolis erat Neomagus, uulgo Lisieux.

L ANTE I

Liae, sunt foramina, quæ in summo mali recipiunt funes.

Libadion, λιβάδιον, herbæ genus quã nostri uulgo Centaurion minus appellant, nomen habet ab eo, quod fontibus & locis uriguis gaudeat. Nam Græci fontium scaturigines λιβάδας appellant. Vide Pli. lib. 25. cap. 65.

Libamen, is, Libamentum, ti, & Libatio, nis, λοιβή, pro eodem sumuntur, significantque quicquid in sacris libatur a Libero patre (ut nonnulli putant,) qui primus Ioui libauit. Ouid. li. 3. Fast. Nomine ab auctoris ducunt libamina nomen. Liber enim, qui Bacchus dictus est, cum uictor de Scythia, aliisque nationibus e atisset, rerum primitias magno Ioui obtulit. Verisimilius tamē uidetur, hæc omnia deducta esse a uerbo λοιβή, quod inter alia signisi cat, leuiter gusto. Cic. 2. de Leg. Quod tempus ut sacrificiorum libamenta seruentur, fœtusque pecorum, quæ dicta in lege sunt, diligenter habenda ratio intercalandi est. Vir. 6. Aen. Ignibus imponit sacris libamina prima. Sta. 3. Syl. Hæc ego nascentes lætus bac chatus ad aras Libamenta tuli. Vide Delibo.

Libanius, Λιβάνιος, nomen sophistæ Antiocheni, qui floruit Iuliani apostatæ temporibus, usque ad Theodosium iuniorem. Discipulus fuit Diophanti. Scripsit encomium Constantij Cęsaris, & alterum Iuliani, præterea Progymnasmata Rhetorices, & epistolas quasdam. Suid.

Libanochros, λιβανόχρως, gemma, quæ turis similitudinem ostendit, & succum mellis. Pli. li. 37. cap. 10.

Libanotis, pen. co. [Rosmarino,] λιβανωτίς, frutex odorem turis habens, qui Rosmarinus appellatur. Plin. lib. 19. cap. 12. Libanotis radicem habet olusatri, nihil a ture differentem. Vsus eius post annum stomacho saluberrimus. Quidam eam alio nomine Rosmarinum appellant. Hactenus Pli. Eius tres sunt species: quas uide apud Dioscor.

Libanotus, λιβανωτός, uentus flans inter Liba, hoc est, Africum, & Notum. Pli. lib 2. cap. 47.

Libanus, pen. cor. Λίβανος: Syriæ mons, a Sidone Phœnices oppido, usque ad Smyrnam urbem Syriæ cœles extensus, centum quinquaginta stadiorum longitudine. Huic ex aduerso obtenditur Antilibanus, ualle tantum intersecta, olim muro illi coniunctus. Inter duos hosce montes Orontes fluuius oritur, teste Pli. li. 5. c. 19. 20, & 22. Libanus item quæ & Dendrolibanus dicitur frutex, siue arbuscula turifera, ita dicta, ut Poetæ fabulantur, a iuuene quodam Assyrio eiusdem nominis, in hunc fruticem commutato. Hinc etiam tus ipsum Græci λίβανον appellant.

Libarnum, Λίβαρνον, Ptolem. Libarna Pli. oppidum Italiæ sub Apennino situm non procul a Dertona. Ptol. 3. ca. 1. & Pli. li. 3. ca. 5.

Libatio, uerbale, λοιβή, σπονδή, sacrificatio, uel ea degustatio, quam in sacrificijs fieri licebat. Cice. de Aru sp. resp. Te appello Lętule, tui sacerdotij sunt tensæ, curricula, præcentio, ludi, libationes, epulæq; ludorum.

Libella, læ, [Statera, bilancia,] ζυγίον, diminut. a Libra, quod modo pro statere accipitur, hoc est, pro ponderandi instrumento, duas habente lances: modo pro pondere duodecim unciarum, λίτρα. Aliquando etiam pro nummulo argenteo, qui & As dicitur. Ci. 4. Ver. Et quis Volcatio, si sua sponte uenisset, unam libellā dedisset. Libellam pro asse posuit, ex eo dictam q libra æris ualebat, id est assem. Cum autem minimam pecuniam significare uolebāt, assem, & libellam dicebant. Plaut. in Capt. At ob eam rem mihi libellam pro eo argenti ne duis. Libella argenti ideo dicitur, quod nummulus erat argenteus decima pars denarij. Ci. ad Att. l. 7. Fecit palam te ex libella, me ex teruncio, subaudi, heredē. Libella etiam est fabrile instrumentum, quod nostrates, auctore Budæo, Liuellum appellant. Pli. li. 7. ca. 56. Forniicem autem, & libellam, & tornum, & clauem Theodorus Samius, subaudi inuenit.

Libellarius, ij, Lege Librarium.

Libellariva legitur apud Tertullianum.

Libellio, onis, masc. gen. [Corriere,] γραμματεύς, a ueteribus dicebatur, quem nos Tabellionem uocamus. Varro. Tum ad me ferunt, quod libellionem esse sciebant. Accipitur interdum pro librario [Librero,] qui libros scribit, & uendit. Stat. lib. 4. Syl. Sed Bruti ſenis oscitationes, De capsa miseri libellionis, Emptum plus minus asse Caiano, Donas.

Libellulus, βιβλίδιον, diminutiuum a Libellus. Hiero. in præfatione libellulo edoceat.

Libellus, li, [Libretto,] γραμματίον, βιβλίον, paruus liber. Mart. lib. 14. Omnes in hac gracili Xeniorum turba libello Cōstabit nummis quatuor empta tibi. Aliquando etiam ponitur pro epistola, siue tabella. Brutus ad Ci. lib. 11. Ne de Planco quidem spem ad huc abiecit, ut ex libellis eius animaduerti. Ponitur aliquādo pro punctis, siue articulis scriptum aliquod distinguentibus. Cice. in Verr. Recita mihi hunc primum libellum: deinde illum alterum Caouleij. Libelli etiam dicuntur, quos uulgus supplicationes, [Supplica,] appellat: quos Martialis Supplices libellos nominauit illo hēdecasyllabo: Idem supplicibus uacat libellis. Talia n. prin cipib. dari solent ad negocia explicanda a subditis, in quib. petitiones continentur. Suet. in Cęs. pro eodem fine addito dixit Libellum. Lib. 1. cumque indicem insidiarum, ab obuio quodam porrectum, libellis ceteris, quos sinistra tenebat, quasi mox lecturus commiscuit. Libellus ponitur etiam pro commentario, quā Memoriam [Memoriale,] uulgo uocant. Quinct. li. 12. c. 8. Pessimæ ut ro consuetudinis est libellis esse contentum, quos componit aut litigator, qui confugit ad patronum, aut alij ex genere aduocatorū. Quo in loco, teste Budæo, libellus accipitur pro scripto memoriæ causa parato, pro quo etiam libellū memoria é dicimus. Sue. in Iul. Cęs. Epistolę quoque eius ad Senatum exstāt, quas primum uidetur ad pagionas, & formam memorialis libelli conuertisse. A Cicerone autem ad Attic. Libellus mandatorum dicitur, in quo memoriæ caussa, quæ alicui mandantur, breuiter insinguntur, siue perscripta. Libellus etiam eodem Budæo teste, dicitur epistola assertoria, quam uulgo, [Fede, mandato,] Certificationē uocamus, quas uectigalium & tributorum immunes ad publicanos destinare solent, ne pro uectura res suas adueherites, importātes ue iubeantur. Paul. in l. si publicanus. ff. de Publica. Significent, inquit, id libello manu sua subscripto, eumque ad Publicanum mittat. Est & Libellus mensuræ genus. Cato de Re ru. ca. 15. Parietes uillæ si locet in pedes centum, idest pedes denos quoquo uersum, habeat libellum in pedes quinos, &c. Dicitur quoque Libellus scripti genus, quo aliquis in iudicium uocatur. Plaut. in Cur. Vbi tu es, qui me libello Veneteo citauisti? ecce me sisto, ades cōtra. A libellis autem ministri illi esse dicuntur, qui principi in hoc negocio subseruiunt, ut supplices libellos accipiant, euoluat, itaq; respōdeat. Sue. Epaphroditū a libellis capitali pœna condemnauit. Libellos proponere in locis celeberrimis, est scriptum aliquod in locis publicis affigere, Ci. pro Quinctio. De quo libelli in celeberrimis locis proponuntur, huic ne perire quidē ecte tacite, obscureq; cōceditur. Libellos signare, siue subnotare dicitur is, qui libellus supplicib. quas uulgus Requestas uocat, respōdet. Plin. in epi. Sedeo pro tribunali, subnoto libellos, conficio tabulas, & eodē legitur & Libellos agere: ut in l. rescriptum, de Distra. pignor. Rescriptū est ab Imperatore, libellos agēte a Papiniano. i. Papiniano, libellis apud Imperatorē præfecto. Apud leguleios, Libellus diuersis modis dicitur. Nā est libellus accusationis, συγκλήσεως, conuentionis, repudij, & huiusmodi. Libellū uero genere neutro diminutiuum est a Libum, ut. C. de episcop. audien. l. iudices. In carceratis debet uictualis substantia ministrari uel tradi libellis duobus aut tribus diurnis.

Libens, tis, [Volonteroso, facile,] ἑκὼν, ἄσμενος, ἑκών, uolens, uoluntarius gaudens. Ci. ad Att. li. 10. Si uera sunt, ignosces: si falsa, me libēte eripies mihi hunc errorem. Idem pro Clue. Eamque animo æquissimo aut libentibus, aut æquis remitterēis. Liu. li. 9. Bel. Pu. Vt modicas iniurias non æquo animo pati, sed prope libenti uideri possent. Ci. ad Att. 4. Illam porticum redemptores statim sunt demoliti libentissimis omnibus. Libens, auctore Donato, interdū aduerbialiter ponitur pro libenter, [Volontieri,] Ter. in And. Fugio hinc B. Ego uero ac libens.

Libenter, [Volontieri,] ἀσμένως, non grauate, æquo, gratoque animo. Ci. 4. Acad. Itaque cum aliud diceret, atque sentiret, libenter uti solitus est ea dissimulatione, &c. Hor. 2. Epi. Dicit enim citius meminitq; libentius illud, Quod quis deridet, quam quod probat

lur & ueneratur. Libenter uiuere & cœnare, auctore Donato, est bonorum ciborum edacem esse. Teren. in Eunu. Tu hercle cũ illa Phædria, & libenter uiuis: etenim bene libenter uictitas.

LIBENTIA, æ, [Diletto,] ἡδονή, uoluptas, illecebræ. Gell. li. 15. cap. 2. Cui libentiæ, gratiæque omnes conuiuiorum incognitæ sint.

LIBENTINA dea, Venus, seu Proserpina. August. lib. 4. de Ciu. Neque enim audent aliquas partes sub nomine Deorum, uel Dearum Deæ Cloacinæ tribuere, aut Volupiæ, quæ a uoluptate appellata est: aut Libentinæ, cui nomen est a libidine. Huius meminit & Ci. 2. de Nat. Deo.

LIBER, [Baccho,] priore prod. in genitiuo Liberi, pe. co. Bacchus siue Dionysius, Διόνυσος, uini repertor. Multos autem fuisse Liberos, si ue Bacchos, Dionysiosve ostēdit Diodorus, quorum lōge celeberrimus est, qui e Semele & Ioue genitus fertur, quem tertiũ fuisse æstimant, & Thebis Bœotijs natum, qui Liber appellatus est a Liberando nam libertatis Deus est. siue quod Bœotiæ urbes libertas fecerit: ipse enim, ut inquit Plutarchus, pro Bœotiæ libertate pugnauit: uel quia uinum curas soluat, & mentem ab illis liberet, seu quod uino usi liberè loquatur: Fiont autem plerique ebrietate petulantiores. Senec. li. t. de Tranquil. uitæ, Liberum appellatum dicit, non ob licentiam linguæ, sed quia liberat seruitio curarum animum, & tristitiæ medetur. Varro a labendo deducit, quod lubrica mens ebrij, quo lubet, prolabatur. Augu. docet Liberum uocari, quod mares in coeundo, per eius beneficium, a emissis feminibus, liberētur. Hoc idem dicunt in fœminis agere Liberam, quā etiam Venerem putant. interdum liber ponitur pro ipso uino, [il uino,] sicut Ceres pro frumento. Ter. in Eun. Sine Cerere & Baccho friget Venus. Liber etiam dicitur Sol, quia libere per aera uagatur. Vir. li. 1. Geo. Vos o clarissima mundi lumina, labēte Cælo, quæ ducitis annum Liber & alma Ceres.

LIBER, ra, rum, [Libero, non seruo,] ἐλεύθερος, proprie is dicitur, q seruitutem non seruit: hoc est, qui aut ingenuus natus est, aut ab hero suo libertatem est assecutus: habetque antithetοn Seruus. Ci. 2. de Natu. Deo. Qui de libera matre est. Idem pro Cecin. Nō potest iure Quiritum liber esse, qui in numero Quiritium nō sit. Liber item dicitur is, qui ad gratiā non loquitur, sed libere profert quic quid sentit, παῤῥησιαστικός. Ci. 1. de Nat. Deo. Epicurus homo ad scribendi licentiam liber. Aliquando liberum etiam pro ocioso, [ozioso, sciopéraro,] & omni negocio, curaque, uacuo, ut Soluto libe roque animo esse, apud Ci. 4. Verr. Idem 1. Offi. Si ab omni animi perturbatione liber sis. Mar. unu in Disticho significationē hanc cum superiori coniunxit, ludens in uocis ambiguitate. Liber homo es, nimium dicis mihi Chœrile sempe: hoc est, nimium libere loqueris In te qui dicit Chœrile, liber homo est: hoc est, nacum negocija, & quod agat, non habens. Liber etiā ponit̄ p eminenti & exranti, [Alto,] Var. in Eumen. ut citat Nonius: Isthũ tragici ponderant eum capite libero, cum antiqua fronte. Itē pro magno, seu ualido, [Potente, graue,] Oui. Epist. 8. Perfruor infelix liberiore malo. Vnde Campus liberior, [Ampio,] qui amplus est latequ patens. & in quo equi libero inoffensoque cursu uagari possunt. Indeque sumpta translatione, Oratores liberum ad dicendū campū nactos dicimus, cū in locū late patētem inciderūt, amplā suppeditantem materiam ad latius expatiandum. Libera oti lingua, [Ardito,] est audacter loqui quod sentias, nihilque aut potētia alicuius, aut gratiæ tribuere. Pla. in Cist. Quia cū adeo me copleui flore Liberi Magis libera uti lingua collibitum est mihi. Libero corde fabulari, libere, & sine timore. Pla. in Epid. Facile tu istuc sine periculo, & cura, corde libero Fabulare Ioui. Liberæ ædes, quibus quis uti potest tanquam suis. Plaut. in Mili. Liberæ sunt ædes, liber sum autem ego, me uti uolo libere. Liberum arbitrium, est animi uoluntas, ac sententia libera. Liu. 7. Bel. Mac. & permisso libero arbitrio, ne in corpora sua sæuiretur, metuebant. Liberũ cælum, [Commune,] quod omnibus æque commune est. Ci. t. Tus. Et in liberum cælum, tāquam in domum suam, uenerit. Liberæ litteræ, quæ liberius, atque audacius loquuntur. Ci. ad Att. lib. 1. Itaque neque Achaicis hominibus, neq; Epiroticis paulo liberiores litteras committere audeo. libera mandata, quæ plenā rei constituendæ potestatem habent. Liu. 7. Bel. Maced. de legatis loquens. His quæ præsentis disceptationis e-'ent, libera mandata de summa rerum senatus constituit. Liberum tēpus, id est, uacuũ, quo omni cura soluti sumus. Ci. t. de Finib. Nam libero tempore cum soluta no. is est eligendi optio, cumq; nihil impedit & c. Aliquando. Liber ponitur, [Essente,] pro immuni, siue p. o alicui rei nō obnoxio, & ablatiuo iungitur cum præpositione, & sine præpositionereut, Liber a delictis, q ulli delicto est obnoxius, apud Cic. de lege Agr. Liber a fide, qui fidem soluit. Liu. 7. Bel. Pun. Ita tollit inducias, ut liber a fide, incepta exequeretur. Liber ab irrisione, qui nihil aut fecit, aut dixit, cur merito posset irrideri Cic. 4. Ac. Liber a tali irrisione Soc. liber Aristo. Chius, & c. Liber a legibus, q no subditur legibus. Pla. in Trin. Ambitio iā more sancta est: libera est a legibus. Sic liber a prædonibus, Liber a metu. Sine præpositione: ut, Liber omni cura animus: apud Cice. t. de Fin. Sic, Liber pauore, Liber metu. Liber religione animus. Aliquando cum genitiuo con'truitur. pro liberali, [Liberale,] Pla. in Amp. Nam ego uos nouisse credo iam, ut sit pater meus, Quā liber harum rerum multarum siet. Liberum est mihi, eleganter dicitur, pro licet mihi, uel possum, & in arbitrio meo cōstitutum est. Pli. in Epi. Erit enim & post emendationem liberum nobis uel publicare, uel continere.

LIBERA, æ, περσεφόνη Iouis & Cereris filia, quæ & Proserpina dicitur. Ci. 1. de Nat. Deo. Liber Cereris filius, & frater Liberæ.

LIBER, bri, substantiuum, priore co. [Scorza d'albero,] φλοιός, proprie corticis genus est tenuius, quod in philyras plures diuidi potest: cuiusmodi erant, quæ papyris in Aegypto detrahebātur, chartæque usum præbebant. Ci. t. de Nat. Deo. Trunci obducuntur libro aut cortice, quo sint a caloribus & frigoribus tutiores. Indifferenter tamen pro quouis cortice positum inuenitur. Vir. 2. Geo. Huc aliena ex arbore germen Includunt, udoq; docent inolescere libro Et quoniam libri, hoc est, tenuiores arborum cortices, chartæ olim usum præbebāt, codices quoque, qui ex ijs compaginari solebant, libri, [Libro,] dicti sunt, obtinuit usus ut quamuis mutata re, alijsque tam inuentis chartarum generibus, priscum tamē mā serit nomē, librique dicātur, qui ex pluribus cōcinnati sunt chartis, ex quacunque materia præ aratis. Iidem & Codices dicuntur, ab arborū caudicibus, ex quibus antiqui tabulas ligneas ad scribendi usum solebant conficere, easque cera obducere. Ci. ad Att. Demetrij librum de concordia tibi remisi. Sic uniuersa Virgilij opera simul compacta unum dicimus librum. Pli. Epi. 20. Postea recisa ac purgata, in unum librum grādem quidem, unum tamē coarctasse. Quādoque tamen Libros uocamus operis alicuius partes, certaque segmenta, in quæ totum opus distinguitur, Græci λόγους τόμους, καὶ βιβλία, appellāt. ut, cum dicimus Virgily Aen. in x 11. libros distinctam esse. Liber præterea ponitur pro [Inuentario,] ut uulgo dicitur, siue registro. Cice. 5. Verr. Misit litteras ad Carpinatium, quas ego Syracusis apud Carpinatium in litterarū allatarum libris, Romæ in litterarum missarum apud Tulliũ magistrum familiarem suum inueni. Budæus. A Liber, quādo corticem significat, fit uerbum Delibro, pen. co. quod est corticem detraho. Vide suo loco.

LIBERALE iudicium, & caussa liberalis, [Giudicio nel quale si tratta della liberta d'alcuno,] ἐλευθερίας δίκη, in quo de alicuius agitur libertate. Quin. li. 6. ca. 4. Quod facit longus Sulpicius, qui cum ipse fœdissimus esset, eum, contra quem iudicio liberali aderat, ne faciem quidem habere liberi hominis dixit. Terent. in Andr. Nam ego illam liberali caussa assero manu. Vbi Donatus, Ordo est, Ego liberali caussa assero illā manu: & sunt iuris uerba, a quibus etiam Assertores dicuntur uindices alienæ libertatis. Quin. & caussa ipsa liberalis dicitur, quæ actionem in se continet libertatis. Vide Assero.

LIBERALES artes, [Arti liberali,] ἐλευθέρια μαθήματα, quæ solius ingenij nō manuum ministerio peraguntur: cuiusmodi sunt Grāmatica, Dialectica, Geometria, cæteræque id genus: ideo liberales dictæ quod liberum hominem potissimum deceant: nam manibus corporisq; labore uictum quæritare, illiberale quiddā habet & seruile. Ci. t. de Inuen. Quos habuerit artium liberalium magistros, quos uiuendi præceptores, & c. Ci. de Ora. ingenuas artes appellat, Studia liberalia. Tacit. lib. 3. Liberalis doctrina. Cic. 5. de Finib. Liberalis eruditio & doctrina. Cic. 2. Tus. Illiberales uero Mechanicæ, quæ in manuum opera constitutæ habent enim seruile ministerium.

LIBERALIA, orum, Liberi festa, quæ Græcis dicuntur Διονύσια. Næuius: Libera lingua loquūtur ludis liberalib. Ci. ad Corn. li. 12. Liberalibus litteras accepi tuas. Idem Atti. Libera lia tu accusas.

LIBERALIS, [Liberale, magnifico,] ἐλευθέριος, benigous, munificus, cui contraria sunt Parcus, Auidus, Tenax, & Sordidus. Ci. pro Quin. Rosc. Liberalis auidum fraudasse dicitur. idem pro Cœl. Huic tā to fa. inori tua mens liberalis conscia esse non debuit. Idem pro Quin. Rosc. Roscius semper liberalissimus, munificentissimusq; fuit. Differt tamen liberalis a Munifico: quia Liberalis dicitur, q rogatus, Munificus, qui sponte beneficium confulit. Ci. lib. 3. de Orat. Quid tam porro regium, tam liberale, tam munificum, quā opem ferre supplicibus. Sunt etiam, qui ita distinguãt, ut Liberalis sit, qui paruis, & priuatis hominibus beneficia præstat, Munificus qui magnis, & in magnis rebus. Sic Liberalitas, naturæ benignitas, quæ maxime in præstanda opera amicis perspicitur, & uersatur inter priuatos & paruos homines: Munificentia inter magnos. Quod tamen a Libero patre (ut Valer. Maximo credimus) deductum est. Accipitur quādoque Liberalis pro pulchro, & eleganti, [Bello,] Teren. in Eun. Quam liberali facie, quam ętate integra? Liberali ingenio dicitur esse, qui est, ut uulgo dicitur, bonæ naturæ, [Buona natura] siue boni cordis. Ter. in Ad. Nā ingeniū nō ui tuum liberale. Liberale responsum, hoc est ingenuũ, [Libero,] & mi-

& minus dissimulanter prolatum. Cic. ad Att. lib 3. Quod si non modo tu, sed quisquam fuisset, qui me Pompeij minus liberali responsu perterritum, a turpissimo cõsilio reuocaret, &c. Liberale coniugium est, quod libere, & inter liberos fit. Ter. in And. Spero consuetudine, & cõiugio liberali deuinctum, Chreme, Dehinc facile ex illis sese emersurum malis.

LIBERALITAS, [*Liberalità, magnificenza,*] ἐλευθεριότης, munificentia. Ci. 1. Off. Iustitiæ est coniuncta, beneficentia, quam eãdẽ uel benignitatem, uel liberalitatem appellari licet. Liberalitas, (ut inquit Speusippus) est habitus, qui in quærendis, erogandisq; pecunijs decorũ seruat. Hoc est, decens & moderata acquisitio, & erogatio pecuniæ, auaritię, & prodigalitatis extremis circumscripta. Nam si non tantum, quantum oportet, tribuas, Auaritia oritur. Sin excedas in dando modum, desque plus quam oportet, & cui non oportet, & quando, & qua caussa non oportet, in uitiũ laberis ꝓdigalitatis. Aliquando ita accipitur Liberalitas, ut seruili metui opponatur. Ter. in Adel. Pudore, & liberalitate liberos retinere satius esse credo, quam metu.

LIBERALITER, [*Liberalmente, magnificamente,*] ἐλευθερίως, large, munifice. Cice. 4. Ver. Hi porro, qui successerunt, uehementer istius cupidi: liberaliter ex istius cibarijs tractati, non minus acres contra me fuerunt. Interdum liberaliter idem ualet, quod ingenue & ut libero homine dignum est, [*Nobilmente,*] Cic 3. de Fin. Esse que hominis ingenui, & liberaliter educati, uelle bene audire a parentibus. Liberaliter eruditus is dicitur, qui optimis artib. institutus est. Cice. 2. Tuscul. Sed si possumus, eos excitemus, qui liberaliter eruditi, adhibita etiam differendi elegantia, ratione, & uia philosophantur. Sicut liberaliter institutus, apud Cæs. lib 8. Bel. Ciu. Liberaliter seruire, idest bono animo, & libero, libenter obsequẽdo. Teren. in And. Propterea quod seruiebas liberaliter. Aliquando pro indulgenter, [*Liberamente,*] Sal. Exercitum, quem in Asia ductauerat, luxuriose, nimisque liberaliter habuerat. Cuius Contrariũ est illiberaliter, quod ueteres de eo dicebãt, qui omne maleficij genus excessisset. Teren. in Ad. Factum a uobis duriter, immisericorditer, atque (si æquum est dicere magis aperte) illiberaliter. Donatus: Illiberaliter, iniuste, inclementer non bene: quia Liberalis bonus dicitur.

LIBERATIO, onis, [*Liberatione,*] διάλυσις, actus ipse liberandi, remissio, absolutio. Cic. in Pis. Reorum acerbissimæ damnationes libidinosissimæ liberationes. Accipitur pręterea Liberatio pro acceptilatione, quæ a Græcis, ἀποχὴ dicitur, siue ꝓ absolutione a nexu. Vnde Titulus est in Pandectis, de liberatione legata.

LIBERATOR, ris. [*Liberatore,*] ἐλευθερωτής, i. uindex libertatis. Cice. Attic. Patriæ liberatores urbe carebant ea, cuius a ceruicibus iugum seruile deiecerant. Idem alibi. Romæ nostri liberatores tuto esse non possunt.

LIBERI, orum, plurali tantum numero, [*Figliuoli,*] τὰ τέκνα, παῖδες, dicuntur filij, uel filiæ, quamuis etiam liberorum appellatione unus filius, & una filia intelligatur. Caius in l. nõ est. ff. de uer. sign. Non est sine liberis, cui uel unus filius, unaue filia est. Ter. in Hecy. Qui illum decreuerunt dignum, suos cui liberos committerent. Sic & Cice. En cui tuos liberos committas, cum de uno ageret. Olim tamen in usu erat nominatiuus singularis Liber, pro filio. Catul. in Argo. Optauit genitor primæui funera gnati, Liber, ut innuptæ poteretur flore nouercæ. Item nepotes, & pronepotes, cæterique ex ijs descendentes, [*Discendenti, heredi,*] Liberorum appellatione continentur. Paul. ff. de Grad. affi. l. initio. Liberi, inquit, uocantur usque ad trinepotem. Callistratus l. Liberorum. ff. de uerb. sign. Liberorum appellatione nepotes, & pronepotes, cæterique qui ex his descendunt, continentur, hos enim omnes liberorum appellatione lex duodecim tabu. comprehendit. Similes patri liberi. Sene. Medea. Parere liberos. Idem Theb. Procreare liberos. Quinct. lib. 3. cap. 8. Auctus liberis. Tac. lib. 30. Tanquã auctum liberis Drusus domum Germanici magis urgeret. Dare operam liberis, est procreandorum liberorum caussa cum uxore rẽ habere. Cic. 1. Offic. Liberis dare operam, re honestum est, nomine obscœnum.

LIBERE, [*Liberamente, splendidamente,*] ἐλευθερίως, modo significat ingenue, & liberaliter, [*Nobilmente,*] Teren. in And. Tu ne hic homines adulescentulos imperitos rerum, educatos libere in fraudẽ illicis? Modo solute, & nullo obstaculo. Pla. in Bacc. An nõ uides, ut solæ libere grassentur? Libere uiuere, hoc est, suo more, neque subijci alicuius uoluntati. Teren. in And. Nam is postquam excessit ex ephebis Sosia, Liberius uiuendi fuit potestas. Libere loqui [*Arditamente,*] hoc est confidenter loqui, ut nihil gratiæ tribuas, aut potentiæ alicuius. Cic. pro Plan. Asperius locutus est, immo uero liberius.

LIBERO, ras, [*Liberare, donare la libertà,*] ἐλευθερόω. modo idem significat, quod manumitto, & ex seruo libertum facio. Proprieque heri est, cum seruum de potestate sua emittit. Nonnunquam tamen & seruus se liberare dicitur, cum peculio suo se redimit. Idem li. 1. de Ora. Si quis apud nos seruisset ex populo fœderato, seq; liberasset. Modo iudicij uerbum est, idem significans. quod absoluo, [*Assoluere,*] & ab actione intentata liberum iudico. Ci. pro Cluen. Iudices hunc, quem iam his condemnatum acceperũt, liberarũt. Aliquando generale uerbum est idem significans, quod molestiæ damno, uel periculo eripio. Ci. Attic. Nam me sollicitudine magna liberaris. Liberare fidem, est præstare promissum. Cice. pro Flac. Ipse tamẽ Fusijs satisfacit absentibus, & fidem suam liberat. Liberare se ære alieno, [*Pagare il debito,*] est creditam sibi pecuniã creditori numerare, [illegible] Ci. ad Att. l. 6. Ita multæ ciuitates omni ære alieno liberatæ, &c. Liberare item debitorem, dicitur creditor, aut eius heres, cum quod sibi debebatur, ei acceptum fert. Papi. l. cum hæres. ff. de li. leg. Cum hæres rogatur debitorem suum liberare, de eo tantum cogitatum uidetur, quod in obligatione mansit. Paulus l. Legaui Titio. ff. eo. tit. Si ia, cui Titius debebat, debitum ei remittere uoluerit, nihil interest hæredẽ suum iusserit, ut eum liberaret, an prohibeat eum exigere: utroq; enim modo liberandus est debitor, & utroque casu competit ultro ad liberandum debitorem actio.

LIBERTAS, bertatis, [*Libertà, licenza,*] ἐλευθερία, a Libet, seruituti opposita est: quam sic definit Floren. l. libertas. ff. de sta. homi. Libertas, est naturalis facultas eius, quod cuique facere libet nisi quod ui, aut iure prohibetur. Cic. in parad. Libertas est potestas uiuendi, ut uelis. Accipitur etiam Libertas pro eo, quod Græci uocant παῤῥησίαν, hoc est, pro loquendi, admonendi, increpandique fiducia, cum scilicet quiduis, quod sentimus, libere loquimur, nullius respectu, gratia, aut potentia commoti. Et in hac significatione Libertas accipitur fere in meliorem partem eique opponitur Assentatio. Licentia uero in malam fere partem accipitur, cum quis libertate abutitur usque ad temeritatem, & procacitatem. Est enim Licentia immoderata impunitaque quædam facultas agendi, dicendiq; quicquid uelis. [*Presuntione,*] Quinc. Quæ in alijs libertas est, in alijs licentia uocatur. Ter. in Heaut. Deteriores omnes sumus licentia. Ponitur tamen quandoque licentia pro libertate in bonam partem: ut apud Ci. li. 3. Offi. Nobis autẽ nostra Academia magnam licentiam dat, ut quodcunque probabile maxime occurrat, id nostro iure liceat defendere. Idem li. 1. eiusdem operis: Magnis enim illi, & diuinis bonis hanc licentiam assequebantur. Libertas quandoque etiam in malum accipitur pro effrænata quadam animi libidine. Ci. 5. Vert. Nunquam ipsimet nobis præcideremus istam licentiam, libertatemque uiuendi. Adimere libertatem, est quem libertate spoliare. Cic. pro Domo sua: quod idem in posterũ de extraordinarijs potestatibus libertatem ademisses. Amittere libertatem. Ibidem, Nemo ciuis Romanus aut libertatem, aut ciuitatem possit amittere, nisi ipse auctor factus sit. Dicimus præterea Dare libertatem alicui, Habere libertatem, Largiri libertatem, Retinere libertatem, Recipere libertatem, Tenere libertatem, Vindicare in libertatem: quorum exempla nusquam nõ occurrunt. Libertas etiam libertatis dea dicebatur: cuius tẽplum in Auentino constitutum fuisse narrant historiæ.

LIBERTINVS, tini, ἀπελεύθερος, ἐξελεύθερος. antitheton est Ingenui. Libertus autem relatiuum Patroni. Per Libertinum enim significamus condicionem hominis, sicut per ingenuum: per Libertũ uero priuatum quendam respectum ad Patronum. Plaut. Mil. Ingenuam an libertinam? Proprie itaque Libertini dicuntur, qui ex libertis procreati sunt. hoc est, qui ipsi quidem nunquam seruierũt, sed quorum parentes, antequam filij nascerẽtur, e seruitute manu emissi sunt. Cic. 4. Philip. Ipse ex Libertini filia suscepit liberos. Postea tamen Libertinorum, & Libertorum uocabula in eadem significatione usurpari cœperunt, pro ijs. s. qui post iustam seruitutem libertatem essent consecuti. Quod manifestissime ostendit Suet. in Clau his uerbis: Ignarus temporibus Appij, & deinceps aliquandiu, Libertinos dictos, non ipsos qui manumitterentur, sed ingenuos ex his procreatos.

LIBERTVS, [*Fatto libero di seruo,*] ἀπελεύθερος, qui cum esset seruus factus est liber, ita dictus quasi liberatus. Huius relatiuum est Patronus. Plau. in Asin. Magis decorum est, Libertum potius, quam patronum, onus in uia portare. Vlpianus eum esse libertum definit, quem quis ex seruitute ad ciuitatem Romanã perduxit. Quinct. li. 7. c. 8. Patrono in libertum manus iniectio sit. Liberta, fœmininum. Hor. 1. Serm. Saty. 1. Ad hunc liberta securi Diuisit medium fortissima Tyndaridarũ. Modestinus: libertis, libertabusq; meis, libertum libertæ testatoris non contineri.

LIBET, [*Piace,*] δοκεῖ, ἀρέσκει, uerbum impersonale, idem significans quod placet: a labendo (ut Varro inquit) quod quæ placet, in mentem prolabantur. Cic. de Diui. De quo primo hoc libet dicere. Duo habet præterita Libuit, & Libitum est. Plaut. in Pseud. Cur id ausus facere? B. Libuit. i. sic uolui: sic placuit mihi. Idem in Asin. Si quid te uolam, ubi eris? L. Vbicunque libitum erit animo meo. Hinc fit Collibet, p. c. uel Collubet, collibuit collibitũ est, collibere, idem quod libet. Ter. in Eun. Si quid collibuit, noui te.

LIXA-

LIBETHRA, libethræ. pe. pr. λιβέθρα. fons musis sacer in Magnesia regiuncula, Thessaliæ annexa, ut docet Pli. 4. c. 9. & Pomp. Mela li. 2. Sunt qui in Olympo monte Libethram urbem fuisse dicāt a Sye torrente funditus euersam, cum iam olim oraculo prædictum esset, fore ut Libethrij ὑπὸ συὸς, omnes interirēt, cum Orphei ossa Sol inspexisset. Erant autem Orphei reliquiæ in columna quadam conditæ, quæ uiæ imminebat a Dio in Olympum ducenti. Quem in locum cum ingens hominum uis conuenisset ut pastorē in somnijs suauiter canentem audirent, euenit ut colūna euersa Orphei ossa nudarentur: eodemque die torrens nomine Sys supra modum auctus, Libethrios cum urbe submersit. Vide Cœliū Rhod. lib. 18. cap. 32.

LIBETHRIDES, λειβηθρίδες, dictæ sunt Musæ a Libethra Magnesiæ fonte, Musis sacro, & Poetarum carminibus celebrato, ut non obscure innuit Pomponius Mela lib. 2. in descriptione Macedoniæ. Strabo tamen lib. 10. auctor est, musas appellatas esse Libethridas, a Libethro Thraciæ mōte, quem postea Macedones tenuerūt: sub quo & antrum fuisse ait Musis Libethridibus a Thracibus consecratum. Vir. 7. Eclo. Nymphæ noster amor Libethrides, aut mihi carmen, Quale meo Codro concedite, &c.

LIBETHRUS, pen. pro. λειβήθριος, mons est Macedoniæ, teste Lycophrone, habens ad radicem Pimpleam fontem, Musis cōsecratū: Alij Libethron Thraciæ montem esse aiūt, postea a Macedonib. occupatum: ad cuius radicem antrum fuit, Musis Libethridibus a Thracibus consecratum. Vide Strabonem lib. 10.

LIBYA, æ. Cic. 2. de Nat. De. Volucres angues ex uastitate Libyæ, uēto Africo inuehi in Aegyptum.

LIBIDINOSE, [Smoderatamente,] ἀκρατῶς, idem quod impotenter, & pro animi libidine. Ci. 5. Ver. Vt quæ ille libidinose, quæ nefarie, quæ crudeliter fecerit.

LIBIDINOSUS, nosa, nosum, [Lussurioso, libidinoso,] ἀσελγής, qui in libidinem propensus est, quiq; Veneri plus æquo indulget. Cice. in Catil. Libidinosa enim & intemperans adolescentia, effœtū corpus tradit senectuti. Quin. li. 6. ca. 4 Libidinosior es, quam ullus spado. Libidinosas sententias. Ci. p Domo sua: dixit, quæ p libidine cuiusq; ferunt. Libidinosæ dapes dicuntur exquisitæ, & curiosæ, [Copioso, splendido,] Col. in præf. l. 10. Mox cum sequens & præcipue nostra ætas dapibus libidinosis pretia constituerit, &c.

LIBIDO, p. p. genit. libidinis, [Libidine, lussuria,] ἐπιθυμία. est effrænata, & temere suscepta rei alicuius cupiditas. Vnde fere semp in deteriorem partem accipitur. Pla. in Epid. Nequam es homo Epidice, cui libido est male loqui. Augu. lib. 14. de Ciui. Dei: scribit Libidinem esse generale uocabulū omnis cupiditatis, [Cupidigia, desiderio,] cum & ipsam iram nihil esse quam ulciscendi libidinē ueteres definierint: & Auaritiam libidinem habendi pecuniam: Peruicaciam: libidinē quomodocunque uincendi: & Iactantiam, libidinem gloriandi. Et cum multarum rerum libidines sint, tamē cum libido dicitur, neque cuius rei libido sit, additur, non fere solet animo occurrere, nisi illa qua obscœnæ partes corporis excitantur. Ci. 4. Tus. Voluntas est, quæ quid cum ratione desiderat, quæ autem aduersus rationē incitata est uehementius, ea libido est uel cupiditas effrænata, quæ in omnibus stultis inuenitur. Salu. in Catil. medium uocabulum esse ostendit, quod tam in meliorem, quam in deteriorem partem accipi possit, hoc est, pro uoluptate tam honesta, quam inhonesta. Magisque (inquit) in decoris armis & militaribus equis, quam in scortis, & conuiuijs libidinem habebant. Libido nauseæ, id est cupiditas uomendi. Cato cap. 156. Vbi libido ueniet nauseæ eumque apprehendet, decumbat, purgetq; sese.

LIBIDINOR, aris, [Darsi alla lussuria,] ἀσελγαίνω, libidinem perago uoluptati indulgeo. Suet. in Nerone. ca. 28. Olim etiam quoties lectica cum matre ueheretur, libidinatum inceste, ac maculis uestis proditum affirmat.

LIBITINA, æ, pen. pro. dea in cuius templo uendebantur & locabantur ea, quæ ad sepulturam pertinebāt, ita dicta a libitu, uel a libidine. Plut. Venerem fuisse putat, redditq; rationem in Problematibus, quare Romani ea quæ ad pompam funebrem spectant, in Veneris templo uoluerint asseruari, ut. s. eo ipso humanæ fragilitatis admoneremur, certo scitotes exitum ab ortu nō procul abesse, cum eadem Dea morientibus præsit, & uitā ingredietibus. Alij malunt esse Proserpinam Plutonis uxorem, quam, quod inferorū crederetur regina, mortuis præesse putabant: adeoq; etiam ea, quibus mortui exornati ueluti ad inferos deducuntur, in eius tēplo uoluerunt asseruari. Quandoq; Libitinam positam legimus, pro ipso apparatu funebri, quem Libitinarij in usum exequiarū locabant. Liu. lib. 40. In urbe tanta fuit pestilentia, ut uix tūc libitina sufficeret, ad suppeditanda. s. funerib. necessaria. Sue. in Nerone, Pestilentia unius autumni, quadraginta funerū millia in rationē Libitinæ uenerunt. Quo in loco Rationem Libitinæ dixit, pro ijs rationibus, quas conficiebant ij, qui in æde Libitinæ locabāt ea, quæ ad funebres pompas pertinerent. Exercere Libitinam dicebātur ij, qui in æde Libitinæ præerant locandis, uendendisque ijs, quæ necessaria erant funebrem pompā instructuris. Vale. Maxim. Qui tunc libitinam exercebant, tum rerum suarum usum, tum ministerium suum gratuitum polliciti sunt. Sed qm in æde Libitinæ, locabantur necessaria ad funebrem apparatum, hinc factū est, ut Libitina aliqn pro morte, seu pro lecto, quo mortui ferebantur, caperetur. Hor. li. 3. Carm. Multaq; pars mei Vitabit libitinam.

LIBITINARIUS, arij, [Colui che uende, o da a pigione quello che si appartiene alla pompa de morti,] κτισεύς, proprie dicitur is qui locat aut uendit ea quæ ad pompam funebrem sunt necessaria, uel qui curā habet sepeliēdorum funerum. Tractum est nomen a Libitina dea, in cuius æde asseruabantur ea, quæ ad instructionem funebria pōpæ erant necessaria. Vlpianus l. quicunque. ff. de institor. action. Si libitinarius, quem Græci κτισεύς uocant, seruum polinctorem habuerit, isque mortuum spoliauerit, dandam in eum quasi institoriam actionem. Ex quibus uerbis patet libitinarij exercitiū honestius fuisse, quam polinctoris. Habebant enim libitinarij domi suæ seruos, quorum opera utebantur ad polinciēda, hoc est, ad abluenda, ungenda, & consuēda cadauera: quos Polinctores uocabāt a poliendis cadaueribus. Designatores autem dicebantur, qui pōpam funebrem instruebant, & cuique incedendi præscribebant locum, quos Græci βραβευτὰς, appellant. De quibus latius suis locis. Seneca de Benefic. An tu Aruntium & Aterium, & ceteros qui captandorum testamentorum artem professi sunt, non putas eadem habere, quæ designatores & libitinarios, uota?

LIBO, bonis, Romanus ciuis fuit, qui Romæ in Comitio puteal primus extruxit, quod idcirco Libonis puteal dicitur ab Horat. lib. 1. Epist. 20. Ennius ipse pater nunquam, nisi potus ad arma Prosiluit dicenda: Forum, putealq; Libonis Mandabo siccis: adimam cantare seueris:

LIBO, bas, [Gustare leggiermente, assaggiare con le labbra,] λείβω, leuiter degusto, & quasi primis labris attingo. Sunt qui Libare dictum putant, quasi Labiare: cum tamen constet, uerbum esse Græcum. Illi enim dicunt λείβω, quod nos, ει diphthongo in i, longum commutata, uertimus Libo. Virg. li. 4. Georg. Purpureosq; metunt flores, & flumina libant. Ci. de Legi. Certasq; fruges, certasque bacchas sacerdotes publice libanto. Per translationem quandoq; ponitur pro leuiter tangere. Vir. li. 3. Aen. Oscula libauit natæ. Quādoque pro sacrificare, [Sacrificare,] Vir. lib. 3. Aen. Tendoque supinas Ad cælum cū uoce manus, & munera libo Intemerata focis. Libare laudem ex alienis laboribus, hoc est, laudis, quæ alteri debebatur, partem præripere, & sibi uendicare. Lib. 4. ad Heren. Vide ne facias impudenter, qui tuo nomine uelis ex aliorum laboribus libare laudem. Libare interdum est excerpere legendo auctores, & quod sibi utile est, transumere. Ci. 5. Tus. Sed a te impetrare libenter uelim, nisi molestum sit, quoniam nulla uincla te impediunt ullius certæ disciplinæ, libasque ex omnibus, quodcunque te maxime specie ueritatis mouet. Libatus participiū, idem quod decerptus. Ci. li. 2. de Diuin. Naturale quod animus arriperet, aut exciperet extrinsecus ex diuinitate, unde omnes animos haustos, aut acceptos, aut libatos haberemus. Huius uerbi composita sunt, Delibo, Prælibo, Prolibo, pen. pro. Plin. libr. 35. In sacris quidem etiam inter has opes, non myrrhinis crystallinisve, sed fictilibus prolibatur simpulis innocētius. Huius compositum est Illibatus, de quo supra suo loco.

LIBORA, λίβορα, Carpetanorum urbs, in Hispania Tarraconensi: apud Ptol. lib. 2. cap. 6.

LIBRA, libræ, [Libra,] λίτρα, quæ & As, & Mina, seu Mna & Pondo dicitur, duodecim constat uncijs. Libra tamen unciarum uarietatem accepit, Pōdo semper idem fuit. Erat præterea Libra apud Romanos mensuræ genus constans ex duodecim partibus æqualibus, quas similiter Vncias uocabant. Hanc autē mensuram ad differentiam ponderis Libram mensuralem uocabant, uel Libram mensuram: alteram autem, qua res appenduntur, hoc est, pondus ipsum, Libram ponderalem, uel libram pondo. Erat autem Libra mensuralis, teste Galeno lib. 1. de Composi. medic. mensura cornea, qua oleum admetiebantur Romani, intersecta lineis quibusdam diuidentibus ipsam in duodecim partes. Huius uero libræ pars duodecima, hoc est, interstitium inter duas lineas, Vncia uocabatur. Porro quantum differat Libra mensuralis in pondere a Libra ponderali, docet idem Galenus eiusdem operis li. 7. ostendens Libram mensuralem, æqualem esse decem uncijs ponderalibus, hoc est, duabus uncijs minorem esse libra ponderali. Corneis autem mensuris oleum apud Romanos uendi consueuisse, ostendit etiā Hora. lib. 2. Serm. Saty. 2. Ac nisi mutatum parcit diffundere uinū: & Cuius odorem olei nequeas perferre, licebit Ille repotia, natales, aliosve dierum Festos albatus celebret) cornu ipse bilibri Caulibus instillat ueteris non parcus aceti. Proprie autem Libra instrumentum est, quo res ponderantur, duas habens lances, ex quarum depressione, uel eleuatione iustum rei pondus deprehenditur. Vnde etiam Bilancem uocant. Cic. 5. Tusc. Quo in loco quā um habeat

beat Libra illa Critolai, qui, cum in alteram libræ lancē animi bona imponebat, in alteram corporis caeterna, tantum propendere illam boni lācem putat, ut terram & maria deprimat, Pers. Sat. 4. Scis etenim iustum gemina suspendere lance Ancipitis libræ. Statera uero instrumentum est, quo res sine lancibus ponderantur. Est & Libra cæleste signū, quod Cæsaris ætate octauo, hodie 13. Calen. Octob. Sole ipsum ingrediente, æquinoctium facit autumnale. Virg 1. Geo. Libra die, somnique pares ubi fecerit horas. Pli. lib. 19 cap 25. Alterumque æquinoctium Libræ. Libra etiam instrumentum est fabrile, seu potius Geometriea machina, qua exploramus altitudinem maris, fontium, lacuum uel fluuiorum, nū scilicet altiora sint eo loco, quo ea ducere constituimus. Quāquā etiam non raro Libræ uocabulum usurpamus pro ipsa altitudine, [*Altezza,*] quam machina huiusmodi deprehendimus. Vnde lacū dicimus esse pari libra cum mari, id est, æquali altitudine. Itē fontem dicimus esse infra libram montis, cuius scaturigo mōte est inferior. Col. l. 8. c. 17. Sin autem locus ubi uiuarium constituere censemus, pari libra cum æquore maris est, in pedes nouem defodiatur piscina. Idem instrumentum & Libella appellatur per diminutionem. Colu. ibidem: Hos autem meatus fieri censemus per imam concepti partem, si loci situs ita competit, ut in solo piscinæ posita libella septem pedibus sublimius esse maris æquor ostēdat. Ponitur quoque pro libramento. Pli. li. 10. ca. 36. Cuncta flatus quoque peruicaa libra Bononiensibus calamis.

Libralis, & hoc rale, [*D'una libra,*] λιτραῖος, quod est unius libræ. Pli. lib. 19. cap. 2. Excedunt sæpe magnitudinē mali cotonei, etiā librali pōdere. Librales offæ, quæ libræ unius pondus exæquant. Col. lib. 6. ca. 2. Post hæc diductis malis, educito linguam, totumque eorum palatum sale defricato, libralesque offas in præsulsæ adipis liquamine tinctas, lingula demittito.

Libramentum, ti, [*Agguagliamento,*] ἰσοῤῥοπία, æquamentum. Plin. lib. 31. cap. 6. Libramentum aquæ in centenos pedes sursum elici minimum erit. Libramenta tormentorum, sunt habenæ, & lora. seu funes, quibus librantur, seu uibrantur tormenta. Tacit. li. 19. Vincula, & libramenta tormētorum abscidissent. Libramēta plūbi, sunt massæ plumbeæ in arietes connectæ & uibratæ. Liu. li. 18. Dec. 4. In arietes tollonibus libramenta plumbi, aut saxorum stipitisve robustos incutiebant. Cice. Acad. Extremitas & quasi libramentum in quo nulla omnino crassitudo sit.

Librarius a, um, [*Ciò che s'appartiene à libri,*] γραφιαῖος quod ad libros pertinet: ut, Atramentum librarium, quo libri scribuntur, quemadmodum Sutorium, quo coria, & Tectorium, quo parietes denigrantur. Plin. libr. 35. cap. 6. Omne autem atramentum Sole perficitur: librarium & tectorium glutino admissu. Taberna libraria, [*Libraria,*] in qua libri uænales prostant. Cice. 2. Philip. cum tu illum in foro spectante popu. Roma. gladio stricto insecutus es: negocium transegisses, nisi ille se sub scalas tabernæ librariæ coniecisset. Est & librarius, ria, rium, a libra, λιτραῖος, quod est libræ. Colum. lib. ulti. cap. 53. Caro in libraria frusta conciditur. Vbi frusta libraria uocat, quorum singula singulas libras pōdere adæquarent.

Librarium, rij, theca est, siue scrinium, quo libri continentur. Cic. pro Domo sua, Exhibe quæso, Sexte Clodi, librarium illud legū uestrarū, quod te aiunt eripuisse è domo, & ex medijs armis, turbaque nocturna, tanquam Palladium sustulisse.

Librariolus, li, diminutiuum, pro seruulo a manu. Ci. ad Att. lib. 4. Et iam uelis mihi mittas de tuis librariolis duos, quib. Tyrannio utatur glutinatoribus.

Librarius, rij, substantiuum, [*Libraio, scrittore de libri,*] βιβλιογράφος, qui libros manu sua describit, pretio ad id conductus: nam qui eos uendit, Græco potius nomine Bibliopola, βιβλιοπώλης, dicitur. Ci. de lege Agra. Aliquando tandem me designato, lex in publicum proponitur, concurrunt iussu meo plures uno tempore librarij, descriptam legem ad me afferunt. Hor. in Arte: Vt scriptor si peccat idē, librarius, usque Quamuis est monitus, ocnia caret.

Libraria, riæ, substantiuum, [*Libraria,*] βιβλιοπωλεῖον, taberna, in qua libri prostant. Gell. lib. 5. ca. 4. apud Sigillaria forte in libraria egu & Iulius Paulus poeta, uir memoria nostra doctissimus, consederamus. Est & Libraria, a Libra, quo nomine significat ancilla, quæ præficitur partiendis pensis. Iuu. Sat. 6. Si nocte maritus A uersus iacuit, perijt libraria, ponunt Cosmetæ tunicas.

Librator, [*Scandagliare,*] dicitur qui in ducendis aquis peritiam habet librandi, hoc est, expendendi, & examinandi altitudinem fontium, uel lacuum, quanto scilicet altiores sint eo loco, quo eos ducere constituimus. Pli. in Epist. Superest ut tu libratorem, uel architectum, si tibi uidetur, mittas: qui diligenter exploret, sitne lacus altior mari quē artifices regionis huius quadraginta cubitia altiorem esse cōcedunt. Libratores etiam dicuntur, qui eminus cum hostibus pugnant, tela, aut lapides, aut glandes torquentes; Taci. li. 13. Libratoribus, funditoribusque attributus locus, unde eminus lapides, & glandes torquerent.

Librile, pe p. ζυγὸς, scapus libræ, inquit Festus, hoc est, trabs illa transuersa, ex qua libræ dependent.

Librilla, (inquit Festus) instromenta bellica, saxa. s. ad brachij crassitudinem, in modum flagellorum, loris reuincta, inde dicta quod librari manu. i. ponderari uideantur.

Libripens, dis, ζυγοστάτης, antiquitus dicebatur, qui ante argentum signatum, cum Romani adhuc ære graui uterentur, militibus appendebat stipendia. dictus Libripens a libra ænea, qua utebatur ad pendends, hoc est, ad ponderanda stipendia. Pli. li. 33. c. 3. pop. Rom. ne argento quidem signato ante Pyrrhum regem deuictum usus est. Librabis (unde etiam nunc libella dicitur) & dipondius appendebatur assis. Quare æris grauis pœna dicta: & adhuc Expēsa in rationibus dicuntur. item Impendia, & Dependere. Quin & Militum stipendiorum, hoc est, stipis ponderandæ pensatores, Libripendes dicuntur: qua consuetudine in his emptionibus, quæ mancipi sunt, etiam nunc libra interponitur. Ex quibus Plinij uerbis clarissime ostenditur, eum primum dictum fuisse Libripendē, cuius officium erat militibus appendere æs graue in stipendiū. Postea uero Libripendis nomen transijsse ad eum, qui in mancipationibus, hoc est, in contractibus imaginarijs, quibus res mācipij, adhibito ære, & libra, alienabantur, tenebat libram. Nā apud ueteres (ut docet Boetius in tertia parte Commen. in Topi. Ciceronis) res mancipij, hoc est, quæ nostri sunt dominij alienari nō poterant, nisi adhibitis, ut minimum, quinque testibus ciuib. Rom. puberibus, & eo, qui libram tenebat, qui uocabatur Libripēs. Quo autem ritu id fiebat docet Caius lib. 1. Instit. his uerbis: Est autem mancipatio (ut & supra indicauimus) imaginaria quædam uenditio. Eaq; res agitur, adhibitis non minus, quam quinque testibus Rom. puberibus, & præterea alio eiusdem conditionis qui libram æneam teneat, qui appellatur Libripens. Is qui mancipium accepit, æs tenens ita dicit. Hunc ego hominem ex iure Quiritium meum esse aio, isque mihi emptus est hoc ære, æneaque libra. Deinde ære percutit libram, idq; æs dat ei, a quo mancipium accipit, quasi pretij loco.

Libro, as, [*Pesare, ponderare, essaminare,*] ταλαντεύω, pondero, trutino, æstimo, examino. Plin. lib. 19. cap. 5. In priore mire tenui pediculo libratur pondus immobile auræ. Metum librare. Sta. 9. Theb. Paulum stetit anxius heros Librabatque metos. Apule. Omnia prius qua aliquid statuas, libranda sunt. Aliquando graue facere. Virg. 4. Georg. Excorsusque breues tenrant. & sæpe lapillos Tollunt, his sese per inanis nubila librant. Aues etiam se librare dicūtur, cum, uelut sagitta arcum excussa, ex alto in terram se præcipitant. Plin. li. 10. cap. 3. Superest halixetus clarissima oculorū acie, librans ex alto sese, &c. Ouid. 8 Metam. Corpus librauit in alas. Aliquando æquare, [*Vguagliare,*] Col. lib. 4. Sic permensum & libratum opus in similitudinem ueru facti semper procedit. Librare ponderibus. Ci. 5. Tus. Vnde terra, & quibus librata ponderibus quibus cauernis maria sustineat, &c. Librare malleum. Oui. lib. 2. Meta. Lactentis uitulo dextra librans ab aure Tempora discussit claro rum malleus ictu. Ponitur interdum pro iaculari, & magna ui quicqoam iacere [*Lanciare*] Pli. In Paneg a ceteris, nisi robore ac præstamis differens, cum libero Marte nunc cominos tela librares, nunc uibrata susciperes. Virg. 9. Aene. Hoc serior idem Ecce aliud summa telum librabat ab aure. Huius uerbi composita sunt: Delibro, quod est optime pondero. Gel. Quid relinquitur, nisi delibrari sibi cenas iubeant, ne edendo defatigentur? Perlibro, exacte libro. Col. lib. 4. Pariter imæ fossæ solum metitur, atque perlibrat.

Libs, libis, λὶψ, uentus ab occasu brumali flans aduersus Vulturnū, ita dictus, quod a Lybia spiret, qua ratione & Africus a nostris appellatur. Gel. li. 2. ca. 22. & lib. 2. cap. 47.

Libum, bi, ψαιστὸς, genus dulciarij cibi, ex farre, caseo, melle, & oleo. Vir. lib. 7. Et adorea liba per herbam: Subijciunt epulis. Dictum est autem Libum a uerbo Græco, λείβω, quod nos, mutata ει, diphthongo in i, longum, dicimus Libo. Solent enim liba sacrificijs adhiberi. Alij uolunt a Libero patre dictum esse libum, quod etiam indicat Ouid. lib. 3. Fast. Liba Deo fiunt, succia quis dulcibus ille Gaudet, & a Baccho mella reperta ferunt. Quo pacto autem fieri soleat libum, docet Cato de Re rust. cap. 75. his uerbis: Libum sic facito: Caseum bene disterere in mortario: ubi bene triueris, farinæ silignineæ libram, aut si uoles tenerius esse, selibram similaginis solum eodem indito, permisceto q; cum caseo bene: ouum unum addito, & permisceto una bene. Inde panem facito, folia subdito, in foco calido sub testu ex coquito leniter.

Liburna, æ, uel Liburnica, cæ, λιβυρνὶς, Plutarcho, & Appiano genus nauigij leuissimi, uelocissimiq;, quod Liu. 3. Decad. lib. 4. leuem biremem appellat. Ratio nominis tracta est Liburnis populis in Illyrico, qui olim nauibus uelocibus usi, Ionium mare, insulasque prædabantur. Qua ex caussa Romani, naues leuitate, celeritateq; præstantes Liburnas appellauere aut Liburnicas, sicut refert Appianus. Hor. in Epod. Ibis liburnis inter alta nauium Amice propugnacula. Suet. in Aug. Vtrobique parte liburnicarum demersa,

simulque

simulque eius qua uehebatur, fusis armamentis, & gubernaculo distracto. Firmicus Liburnicam i mperium usurpat pro nauali.

Libvrni, λιβυρνοί, populi ex Liburnia regione inter Istriã & Dalmatiam sita. Virgil. 1. Aene. Antenor potuit medijs elapsus Achiuis, Illyricos penetrare sinus, atque intima tutus Regna Liburnorum, & fontes superare Timaui. Liburni item uiatores dicti sũt, qui ex agris iussu magistratuum sæpe uocabant ciues, frequensque eorũ uia erat ab agris ad urbem. Liburni inde dicti, quod fere ex Liburnia orti essent, qui hoc uilissimum officij genus administrabant. Iuuen. Saty. 4. Primus clamante liburno, Currite, iam sedit, rapta properabit ab olla.

Libvrnia, λιβυρνίς, regio supra intimũ Adriatici sinus recessũ sita, inter Istriã & Dalmatiã: ita dicta a liburno quodã Attico, si Ste. credimus. Hodie Croatiam uocant, in ditione Ducum Austriæ.

Libvrnvm, ni, uehiculi siue lecticæ genus fuit, ad Liburnicæ nauis similitudinem constructum, quo principes Romani uehi solent adeo molliter, ut interim uel dormire intus possent, uel legere, uel scribere, aut aliud quiduis non incommode agere. Iuu. Sat. 3. Si uocat officium, turba cedente uehetur Diues & ingẽti curret super ora liburno: Atque obiter leget, aut scribet, aut dormiet intus: Nanque facit somnos clausa lectica fenestra.

Libvrnvs, λιβυρνον, portus Tuscorum. Pto. l. 3. c. 1. Hodie [*Liuorno*,]

Libya, byę, & Libye, libyes, λιβύη, tertia pars totius orbis, quã & Africam dicimus, ab Asia, Nilo fluuio: ab Europa mari mediterraneo diuisa. Dicta autem putatur Libya, q̃ inde Libs uẽtus flare soleat: seu quòd pluuia indigeat propter nimiam siccitatem, ἀπὸ τοῦ λείπειν, τοῦ ὕειν. Vel a Libya Epaphi filia, Iouis filij.

Libyas, libyadis, λιβυάς. Iudææ oppidum, Herodis opus, Iordani fluuio ab Ortu adiacens, teste Ptol. li. 5. ca. 16.

Libycis, (qđ hic pro Iudææ oppido corrupte legebaĩ) uide Libyas.

Libycvntes, inquit Calepinus, Perottum sequutus, carbũculi genus est languidius, lucens. Verum uterque lapsus est, corrupto, ut arbitror, Plinij codice deceptus, cum castigatiora Plinij exempla eas gemmas hasce Lichizontas, non libycuntas dictas ostendant, ut latius infra docebimus.

Libycvs, libyca, libycum; λιβυκός, adiectiuum a lybia deductum. Vir. 4. Aen. Te propter libycæ gentes Numadumque tyrãni Odere. Libycus campus, agri Argiui pars est, inde nomẽ habẽs, quod illuc primũ fruges ex Libya allatæ sint: unde Ceres ipsa ab Argiuis Libyssa cognominata est, teste Festo.

Libys, yos, λίβυς, gentile est masculinum, a Libya deductũ, cuius fœmininum est Libyssa, sicut a Phœnix Phœnissa.

Libyssa, λίβυσσα, oppidum fuit Bithyniæ, notissimum Annibalis interitu. Pli. li. 5. c. 32. Fuit & Libyssa oppidum, ubi nũc Annibalis tantum tumulus est.

Libystinvs, λιβυστῖνος, dictus est Apollo ab his, qui Pachinum Siciliæ promõtoriũ incolebãt, eo qđ immissa libyb. hoc ẽ, Carthaginiensibus, hostibus peste pene cunctos subita morte interemerit.

Libystis, idis, λιβυστίς, Stephano possessiuum est fœmininum patronymici formam habens, a nomine libys deductum, cum tamẽ analogiæ ratio libyssis postulare uideatur. Vir. 5. Aen. Horridus in iaculis & pelle libystidis ursæ. Quo tamẽ in loco nonnulli Libyssidis legere maluerunt: quam recte, ipsi uiderint. Stephanus certe a nomine Libys λιβυστῖνος, deducit λιβυστίνη, λιβυστὶς, καὶ λιβυστίς: putatq; ea fieri a genitiuo, λίβυστος, a nomine Libys irregulariter formato, pleonasmo τοῦ σ, cum regularis genitiuus sit Libyos.

Libystos, λίβυστος, oppidũ est Scytharũ Aroterũ, non procul a Danubij ostiis: cuius meminit Pl. in descriptione Thraciæ li. 4. c. 11.

Lica, (qđ hic pro Herculis puero perperã legebatur) uide Lichas.

Licambes, uide Lycambes.

Liceo, lices, licui, citum, [*Essere estimato, esser apprezzato*,] antiquum uerbum est, sub uoce neutra passiuam habẽs significationẽ: unde a Grammaticis neutrum passiuum esse dicitur, quemadmodum Veneo, & Vapulo: quæ cum uoce neutra sint, significationẽ tamẽ habent respondẽtem uerbis passiuis Vendor, & Verberor. Liceri itaque res aliqua dicitur, cũ pretium pro ea offertur. Cõtra Liceri, dicit is, qui rei alicuius emendæ animo pro ea offert. Indicare autẽ ἐκτιμᾶσθαι dicitur uenditor, cum merces suas umpturo certo æstimat pretio. Plau. in Menæch. Die septima auctio fiet. MES. Menæchme. MEN. mane sane: Vænibunt, serui, suppellex, fundi, ædes, omnia Vænibunt, quiqui licebunt, præsenti pecunia, hoc est, quantulumcunque eorum nomine offeretur. Hor. 1. Serm. Cõtra Leuinum. Valeri genus, unde Superbus Tarquinius regno pulsus fuit, unius assis, Nonnunquam pretio pluris licuisse. Ci. ad Atti. li. 12. De Drusi hortis, quanti licuisse tu scribis, id ego quoque audieram, & ut opinor, heri ad te scripseram.

Licenter, [*Licentiosamente*,] ἀδεῶς, aduerb. ab adiectiuo licens, idem significans, quod nimium libere. Ci. in Orat. Solutum quiddam sit, nec uagum tamen, ut ingredi libere, non ut licẽter uideatur errare. Ab hoc, Gel. formauit Prælicẽter, quod est quasi nimis licenter. Quæ uerba (inquit) finxit prælicenter.

Licentia, [*Licenza, presuntione*,] αὐθαδεία, ἄδεια, libertas immodica, impunitaq; quædam facultas agendi, dicendiq; quicquid uelis. Ter. Deteriores omnes sumus licentia. Lucan. lib. 1. Quis furor ò ciues, quæ tanta licentia ferri? Quin. Quæ in aliis libertas est, in aliis licentia uocatur. Aliquando etiam in meliorem partẽ accipitur, ut idem sit quod libertas, [*Liberta*,] Ci. 3. Offi. Nobis autem nostra Academia magnam licentiam dat, ut quodcunque probabile maxime occurrat, id nostro iure liceat defendere. Idem li. 1.

Licentior, & Licentius, oris, [*Piu licentioso*,] παρρησιαστικώτερος, qđ immodice liberũ est: ut, Licentior epistola, in qua nimis libere scribimus. Pli. in præf. Nat. Hist. Licentiore epistola narrare cõstitui. Licentiora mancipia, dicuntur nequiora, quasi multa per licẽtiam facientia. Licentior uita [*Dissoluto*,] id est dissoluta. Val. l. 9. c. 1. Licentior Dithyrambus. Cic. 3. de Or. Inde ille licẽtior & diuitior fluxit dithyrambus. Idem in Orat. Quid uero licentius, quã quòd hominum etiam nomina contrahebãt, quo essent aptiora?

Licentiosvs, a, um, [*Licentioso, presuntuoso*,] παρρησιαστής, qui nimia utitur licentia. Quinct. l. 1. c. 10. Nã Ebor dicere, nõ minus est licẽtiosum, quã si Sulphuri, & Gutturi subiicerent o mediam in gen. Tac. Ex moribus imperatoris miles intactus aut licentiosus.

Liceor, ceris, [*Mettere all'incanto*,] ἐπιβάλλω, idem est, quod pretium offero in auctione alicuius rei. Plaut. Stich. Iocos ridiculos uendo, age licemini. Persi. Satyr. 3. Et centum Græcos curto centusse licetur. Huius uerbi præteritum ratione analogiæ deberet esse Licitus sum, quod teste Valla, non est in usu. Eo tamen usus est. Cic. 5. Verr. Herbitenses eum uiderent, si ad Aeschrionem precium redisse, se ad arbitrium libidinosissimæ mulieris spoliatum iri: liciti sunt usque eo, quo ad efficere posse arbitrabantur. Liceri contra aliquem. Ci. 3. Offi. Non licitatorem uenditor, nec qui cõtra se liceatur emptor opponet.

Licet, [*E' lecito*,] δέον ἐστὶ, ἔξεστι, impersonale, modo idem significãs, quod fas est. Ci. Neque enim licebat locum numini cõsecratum turpi flagitio contaminare. Virg. 9. Aen. Quandoquidem Ausonios coniungi fœdere Teucros Haud licitum, nec uestra capit discordia finẽ. Modo significat possibile est, siue cõceditur, aut potestas datur, [*Esser possibile*] Mart. Piscinam peto, non licet natare. Quibus in testimoniis hoc animaduertendum est, utroque modo recte dici, Licet mihi esse ocioso, & ociosum. Ci. Att. li. 1. Quo in genere mihi negligenti esse non licet. Idem pro Flacc. Cur his per te frui libertate sua? cur denique esse liberos non licet? Si per te licet, id est, [*Concedere*,] si permiseris, uel si potero, a te non impeditus. Plau. in Asi. Asinaria uult esse, si per uos licet. Teren. in Prol. Heau. Date potestatem mihi, stataria agere ut liceat per silentium; [*Potere*,] id est, ut ego possim agere, uobis tacentibus. Luca. uero li. 7. Omnia maiorũ uertamus busta licebit: pro eo quod est, ius, fasq; erit. Licet, absolute, pro potestis facere. Ci. li. 1. de Inuẽ. Hãc siquis partem putat esse orationis, sequatur Hermagorã licebit, id est, poterit sequi. Modo significat facile est. [*Esser facile*.] Ci. l. 1. Offi. Licet enim ora ipsa cernere iratorum, aut eorum, qui aut libidine, aut metu cõmoti sunt, &c. id est facile est. Modo aduerbium concedentis est, idem significãs quod esto. Vir. 6. Aen. Licet ingẽs ianitor antro Aeternum latrans exangues terreat umbras. Modo ust coniunctio aduersatiua pro quamuis, [*Benche*,] Quin. li. 1. c. 10. Licet enim dicamus proprium, speciosum, sublime: nihil tamẽ horum, &c. Licitum est, idem quod licet. Plau. in Amph. Quin intro ire in ædes nunquam licitum est, id est nunquam permittitur. Liciturum. Ci. ad Att. li. 2. Quod nihilo magis ei liciturum esse plebeio rempublicam perdere, quam similibus.

Lichas, [*Misura di un palmo*,] λιχάς, mensura est, quam Galli sua lingua improprie Palmũ uocãt, hoc est, illud interstitium, qđ est inter pollicẽ & indicẽ quã maxime extẽsos. Fuit i-ẽ Lichas puer quidam Herculis, per quẽ Deianira uiro suo in Oeta monte sacrificaturo, uestẽ misit Nessi Centauri sanguine infectam: quã cũ ille induisset, serpente iã per corpus ueneno, doloris magnitudine in furorẽ uersus, Lichan perniciosi muneris latorẽ capillis arripuit, & in subiectũ mare præcipitauit: quem poetæ fabulantur in saxũ sui nominis fuisse mutatum, quod a nautis in mari Euboico ostẽditur. Oui. 9. Met. Nunc quoque in Euboico scopulus breuis eminet alto Gurgite, & humanæ seruat uestigia formæ: Quam quasi sensurum nautæ calcare uerentur, Appellantq; Lichan.

Lichadas, λιχάδες, insulæ tres sunt in mari Euboico, a Licha Herculis puero ita appellatæ, quẽ in hoc mare p̃cipitauit Hercules, Nessi Centauri sanguine in furorem conuersus. Auctor Stra. li. 9.

Lichen, enis, λειχὴν, uel Lichenes, plu. nu. λειχῆνες, morbi genus, faciẽ p̃cipue infestãs, quẽ Latini qđ a mẽto potissimũ oriret, Mẽtagrã appellarũt. Irrepsit i Italiã Tiberij principatu, antea uniuersæ p̃pemodũ Europæ incognitus sine ullo quidẽ dolore, & sine ulla pnicie, tãta tñ fœditate, ut quæcunque mors p̃ferenda eẽt. Hæc Pli. li. 26. ca. 1. Galenus tñ, ceteriq; Græci, Lichenum nomine leuius quoddam mali genus uidentur intellexisse, quã quod a Plinio describitur, illud scilicet, quod Latini Impetiginem appellant:

lant: Quinetiam Plin. Ipse lib. 20. cap. 1. lichenas impetiginem interpretatur, sicut Psoram scabiem. Vide Manardum epist. Medic. lib. 7. Est & Lichen herbæ genus, singulari aduersus Lichenas remedio: unde & nomē accepit. eius duo sunt genera: quorum alterum in locis nascitur saxosis, folio uno ad radicē lato, caule uno, paruo, longis folijs dependentibus. Alterum petris roscidis adhæret, ut muscus. Auctor Pli. l. 26. c. 4.

LICIA, orum, [*Licci,*] μίτοι, sunt fila, quibus in telis textrices implicant stamina: quamuis nonnunquam etiam pro ipsis accipiantur staminibus. Plin. libro 8. cap. 48. Plurimis uero licijs texere, quæ Polymita appellant, Alexandria instituit. Virgil. 8. Eclog. Terna tibi hæc primum triplici diuersa colore Licia circundo. Ouid. 2. Fast. Tunc cantata tenet cum fusco licia plumbo. Vnde Trilicem dicimus uestem, quę ex tribus licijs constat. Et Tritiuilicia, fila de tela decidentia. Pla. in Casi. Non ego hoc uerbum emptitem titiuilicio, id est re admodum uili.

LICIANVS, poeta Martiali coætaneus & conterraneus, ad quem extat eius Epigramma li. 1. Videbis altam Liciane Bilbilim.

LICIATORIVM, rij, μεσάντιον τῶν ὑφαινόντων, lignum circa quod licia inuoluuntur. Hiero. li. 1. Regum: Hastile hastæ eius erat, quasi liciatorium texentium.

LICINIA, æ, genus oliuæ, quę & Liciniana dicitur, ab inuētore Cat. de Re ru. c. 6. Qui ager frigidior, & macrior erit, ibi oleam licinianam seri oportet. Col. li. 11. ca. 49. Videntur autem & alia genera huic rei magis esse idonea, sicut Liciniæ & culminex.

LICITATIO, [*Incanto,*] auctio, hasta. Ci. in Ver. Exquisitis palam pro eijs licitationibusq; factis.

LICITATOR, oris, ὁ ἀντωνούμενος, πλειστηριαστής, qui crebro licetur, quique pro re emenda conducendave pretium alio maius pollicetur. Licitatorem apponere, est subornare aliquem, qui coram emptore maius pretiū offerat, ut res pluris æstimetur, uēdaturque. Ci. ad Marium l. 7. Nunc quoniam tuum pretium noui, licitatorem potius apponam, quam illud minoris ueneat.

LICITE, [*Legitimamente, giustamente,*] θεμιτῶς, aduer. a licitus formatum, significat iuste, non repugnante iure uel æquitate.

LICITOR, aris, ἀντωνοῦμαι, ἐπιβάλλω, quāuis frequentatiuū uideatur a uerbo Liceor, eiusdē tamē omnino ē significationis cū suo primitiuo, ut auctor ē Valla li. 3. Nihil enim aliud ē licitari, quā ꝑ re uænali pretiū offerre. Curtius de Reb. Alexādri. Cū habeatis arma, licitamini hostiū capita, ἐπικηρύξατε χρήματα. Pli. l. 7. c. 38. Aristidis Thebani pictoris unā tabulā centū talentis rex Attalus licitatus est. Licitari itē teste Nonio, congredi, & pugnare significat. Cecilius in Hym. Quin. machæra licitari aduersum eū cœpisti sciens. Enni. Pars ludicre saxa iactant, & inter se licitantur.

LICTOR, ris, ῥαβδοῦχος, Plut. in Rom. minister Consulis, Proconsulis, & similium. Sed duodeni lictores Consulis erāt, aliorum seni tantum, portantes uirgarū fasciculos cum securib. ligatos: Hi magistratus præibant, ac quoties iussi erant, fasciculos soluentes primo uirgis cædebāt damnatū, mox securi feriebāt. Liu. Missique lictores ad sumēdū suppliciū, nudatos uirgis cædūt, securiq; feriūt. Hos primus instituit Romulus, ut est auctor Plutarchus in uita eius. Dicti autem sunt lictores a ligādo eo quod magistratus pop. Rom. priusquā quempiam uerberari iussisset, pedes & manus a ministris illi iubebat ligari, quod & ipsum nō obscure indicat Ci. in Oratione pro Rabirio, I lictor, inquit, colliga manus. Differunt autem Lictor, & Viator, ut Lictores dicantur ministri Consulum, Prætorum, Proconsulum, Præsidum, ceterorumq; qui cum imperio sunt: Viatores, Tribunorū ministri. Liu. li. 2. ab urb. Ardens itaque ira Tribunus uiatorem mittit ad Consulem: Consul lictorem ad tribunum. Gell. li. 13. c. 12. ex lib. 21. Rerū hum. Varr. In magistratu habēt alij uocationem, alij prehensionē, alij neutrum: uocationem, ut Consules, & ceteri, qui habent imperiū: prehensionē, ut Tribuni plebis, & alii, quia habēt uiatorem: neq; prehensionem, neque uocationem: ut Quæstores, & ceteri, qui neque lictorem habent, neque uiatorem.

LICTORIVS, a, um, ῥαβδουχικός, qđ ad lictore pertinet. Pl. l. 7. c. 30. Fasces lictorios ianuæ sūmisit, cui se Oriens Occidensq; sūmiserat.

LIEN, lienis, g. m. [*Milza,*] σπλήν, uiscus est in humano corpore sinistrā partē occupās, cōcaua sui parte in dexterā, hepar uersus, gibba uero ad spinaliū costarū extrema cōuersum, humoresq; melācholicos ex hepate per uas uenosū ad se attrahēs, quorū partē tenuissimam in sui alimentum cōuertit, reliquā per propriū quendā meatum, quē Stomachū uocāt medici, in uentriculū eructans. Alio nomine Splē dicitur. Persius Sat. 1. Sed sum petulāti splene cachinno. Hoc est, procliuior sum ad risum. Tradūt enim Physici, lienis magnitudinem risus intemperantiam gignere. Intumescit quandoque liē, ut cingere hominem uideatur. Pla. in Cur. Nam quasi zona, liene cinctus ambulo, Geminos in uentre habere uideor filios: Nihil metuo, nisi medius disrumpar miser.

LIENICVS, [*Che è offeso della milza,*] idem quod lienosus. Pli. li. 29. ca. 3. Hæc & illita lienicis, &c.

LIENOSI, σπληνικοί, σπληνιῶντες qui liene laborant. Accidit autem hic morbus (ut inquit) Aristot. lib. 3. de partibus animalium) quoties plus excrementi in lienem diuertit, quam calor eius uiscera possit cōficere. Pli. l. 7. ca. 11. Quorundā corporū partes nascūtur ad aliqua mirabiles: Sicut Pyrrho regi pollex in dextro pede, cuius tactu lienosis medebatur. Lienosū cor, lienis naturā habēs: ut turgeat sicut lien. Pla. in Casi. Vbi sim nescio: Perij, cor lienosum opinor habeo, iandudum satis.

LIANTERIA, æ, λειεντερία, fluxus uentris ex læuitate intestinorum: cum scilicet intestina ob læuitatem cibum non continent, sed talem prope modum excernunt, qualis est ingestus. Nam λεῖον, Grę ci læue dicunt, & ἔντερα. intestina.

LIANTERICVS, qui hoc morbo laborabat.

LIGAMEN, inis [*Legame, legatura,*] Ligaculum, li, Ligamentū, ti, ἅμμα, δεσμός, significāt id, quo aliquid ligatur. Col. li. 11. ca. 2. Potest etiā salix decisa pridie ad lucubrationē expurgari, & ad uitiū ligamina præparari. Proper. li. 2. Eleg. 30. Nocturna ligamina mitræ.

LIGARIANA, næ, oratio pro Ligario.

LIGARIVS, Romanus quidam nobilis, Pompeij partes in bello ciuili sequutus, quo mortuo in Africam sese contulit ad Scipionem, pertinacissimumq; sese Cæsari hostem præbuit, Quo nomine cū postea a Tuberone accusaretur, defensus est a Cicerone elegantissima illa Oratione, quæ pro Ligario inscribitur.

LIGEA, pen pro. λιγεία, Nymphæ nomen, Nerei & Doridis filiæ, a cantus suauitate dictæ. Vir. 4. Geo. Drymoque, Xanthoq;, Ligeaque, Phyllodoceque.

LIGELLVM, li, [*Casetta, casupola,*] καλύβιον, οἰκίδιον, breue domicilium & tuguriolū. Pla. in Aul. Diuū atque hominum clamat continuo fidem. De suo ligello fumus si qua exit foras. Quo in loco Nonius ligelli nomine domunculam siue tugurium intelligit. Quanquam non inuenuste ligellum intelligere possumus diminutiuum esse a ligno, quemadmodum Tigellum a tigno.

LIGER, ligeris, Rutuli cuiusdam nomen fuit, fratris Lucagi: quem Turni auspicia sequutum Aeneas interfecit. Vir. 10. Aen. Vela talia iare dicta uolant Ligeri.

LIGER, eris, λίγηρις, Ptolemæo, qui & ligeris: unde accusatiuus ligerim: nobilis est Celtarū fluuius, qui in Aruernorū finib. oriēs. Heduosq: a Biturigibus diuidēs, nō procul a Pictonib. in Oceanū britannicū influit. Cæs. l. 7. Bel. Gal. liger ex niuibus creuerat. Idem paulo post. Magnus itineribus ad ligerim peruenit. Vulgo Loire.

LIGILLVM, genus herbæ, de qua apud rei rusticæ scriptores fit mentio, quomodo seratur.

LIGILLA, nomen est uetulæ apud Martialem: Quid uellis uetulum Ligilla cunnum?

LIGNARIVS, a, um, [*Legnaiuolo,*] ξυλικός, quod ad lignum pertinet: ut, Faber lignarius, qui ligna dolat. Lignarius, rij, substantiuū, qui lignatum it. Liu. 5. Bel. Mac. Et ijdem porticum extra portā Trigeminam inter lignarios fecerunt.

LIGNATORES, [*Soldati che uanno a far legne,*] ξυλισταί, dicti sunt milites, qui lignatum uadunt. Liu. li. 10. ab urb. Paucis citra millibus lignatores ei cum præsidio occurrunt.

LIGNEOLVS, la, lum. Ci. ad Q. Frat. Hanc scripsi ante ad Lychnum ligneolum.

LIGNILE, huius lignilis, p. p. & neu. ge. [*Legnaia,*] ξυλών, dictum est, ubi ligna in domo ad comburendum parata sunt. sicut Fœnile, ubi est fœnum: Sic Bouile, Equile, Caprile, & huiusmodi.

LIGNOR, aris, ari, [*Far legne,*] ξυλίζομαι, uerbum est castrense, idem significans, quod ligna colligere, siue congerere. Proprie enim milites Lignari dicuntur, cum in syluam profecti ligna incidūt, quæ in castra conuehant. Liu. li. 10. ab urb. Respondentibusq; lignatū se ire, An tandem, inquit nunc castra uallata non habetis? Lignatio, onis, lignorum desectio, uel deportatio.

LIGNOSVS, a, um, [*Legnoso,*] ξυλώδης, quod instar ligni durum est. Pli. li. 12. ca. 7. Arbor radice lata, lignosaque.

LIGNVM, ni, [*Legno,*] ξύλον, a legendo (inquit Varro) quod ligna caduca in agris legebantur, quibus ad focum uterentur. Vir. 1. Geo. Nam primi cuneis scindebant fissile lignum.

LIGNEVS, a, um [*Di legno*] ξύλινος, qđ ex ligno est: ut, Ligneus equus. Pla. Rud. Nempe equo ligneo per uias cœruleas estis uictę. Oui. 10. Met. Quo multa sacerdos Lignea cōtulerat ueterū simulacra deorum. Ci. 2. de Inuen. Materiam ligneā flamma uri posse necesse est. Soleas ligneas in pedes inducere. Idē 2. de Inue. Pōticulus ligneus, Idem 5. Tusc. Lignea turris. Liu. 3. bel. Pun.

LIGO, gas, [*Legare,*] δέω, uincio, constringo. Quint. lib. 5. ca. 14. Quæ apprehensa Græci magis (nam hoc solum nobis peiua faciunt) in catenas ligant & inextricabili serie connectant. Guttura ligauit laqueo. Ouid. 6. Meta. Vulnera ligare. Idem 7. Metam. Legibus ligare aliquem. Sta. 4. Syl. Cic. 4. in Cati. Filium eius impuberem ligatum a prætore missum. Huius composita sunt Alligo, Colligo, Circumligo, Deligo, Illigo, Obligo, Præligo, Religo, Subligo: quorum significata uide suis locis.

Ligo, onis, [Zappa,] δίκελλα, μάκελλα, rusticum instrumentum, ad extirpandas herbarum radices accommodatum. Pli. li. 18. c. 6. Ad duxit graues ligones, uomeres ponderosos. Ouid. 3. Amor. Cum bene iactati pulsarant arua ligones.

Ligula, quid sit uide infra dictione Lingula.

Liguria, æ, λιγυρία, Italiæ regio, pro maiore parte montuosa inter amnes Varum & Macram, ab altero latere habens Apenninum, ab altero Padum, Tusciam attingens. Cuius caput, est Genua. A qua Ligustica ora, & mare Ligusticum. Dicta Liguria, a Ligysto Phaetontis filio, conuersione y, in u.

Liguriio, ris, rini, uel rij, itum, [Consumare il suo in mangiare;] λιχνεύω, λιχνεύομαι, significat, multa auide consumo, & suauiora edulia carpo, & per heluationē patrimoniū uoro. Personę trisyllabę huius uerbi penultimam producunt, contra consuetudinem eorū quę sunt eiusdem terminationis. Hora. l. 2. Ser. Sat. 2. Puer unctis Tractauit calicem manibus, dum furta ligurit.

Liguritio, onis, [Gran desiderio di mangiare,] auiditas, immoderata appetentia. Ci. 4. Tus. Aegrotationi autem talia quædam subiecta sunt, mulierositas, peruicacia, liguritio, uinolentia, cupedia, & si qua sunt similia.

Liguritores, [Golosi,] λίχνοι, dicuntur gulosi, & uoratores eduliorū dulciorū, qui cōsumptis dapibus catillos etiā lingūt quos antiqui Catillones appellabant. Liguritores inguinum, dicūtur ab Ausonio, homines execrandæ, monstrosæq; libidinis qui se patiūtur irrumari, quos & Fellatores appellari supra ostendimus. Est etiam Ligurire, suauissima quæque degustare paulatim & cū quadam mora atque elegantia comedere, quasi siuendo, ut per se cibus in stomacho liquefiat. Ter. in Eun. Quæ cum amatore suo, cū cœnāt, liguriunt. Dictum ἀπὸ τοῦ λιγυροῦ, quod Græci suaue dicūt ut inquit Donatus. Per translationem C. D. Bruto scribēs, ad sop pilationē rerū usus est: Cū quidā (inquit) de collegis nostris Agrariam ligurirent curationē, disturbaui rem, totāque nobis integrā reseruaui. Quidam tamen non postremæ notæ uiri, ligurirent, interpretantur ibi pro eo quod est, appeterent, & præpropera quadam spe quasi deuorarent. Ligurire lucra, pro eo quod est, sensim depeculari. Ci. per translationem dixit 5. Verr. Commissa est, inquit, pecunia tanta Prętori: non reperietis hominem timide, nec leniter hæc improbissima lucra ligurientem, &c.

Ligus, uel Ligur, guris, λίγυς, secundum Priscianum aliquando est proprium nomen, & tunc est generis mas. Alias nomē gentile, uirum significans, uel mulierē ex Liguria: & sic est communis generis: Probus putat, Ligus esse adiectiuum omnis generis, nullū tamen de neutro genere profert testimonium. Luc. l. 1. Et nūc tonse Ligur: quondam per colla decora Crinibus effusis toti prælate Comatæ. Vir. l. 11. Vane Ligur frustraq; animis elate superbis: Idem: Assuetumq; malo Ligurem. 2. Geo.

Ligusticum, herba est, in ea Apennini parte præcipue nascēs, quæ Liguriæ imminet, unde & nomen habet. Quidam panaceam appellarūt, quod panaceam Heracleoticam & caule referat, & radice, & effectu. Galenus litteræ unius immutatione Ligysticum uocat. Officinæ Leuisticum appellant.

Ligusticus, ca, cum, p. c. λιγυστικὸς, nomen possessiuum, a Liguria deductum: ut Mare Ligusticum, qd Liguriam alluit. Saxū Ligusticum. Iuue. Sat. 3. Nam si procubuit, qui saxa Ligustica portat.

Ligustrum, stri, κύπρος, quibusdā, alijs φιλυρέα, a lego quasi, Legustrū, arbor ex cuius ligno tesseræ fiunt aptissimæ, oliuæ similis folio, semine coriādri, & flore candido & odorato. Coquitur ho. in oleo, premiturq;, quod postea Cyprinū uocatur ab arbore sua, quę dicitur Cypros alio nomine: a cuius ubertate Cypro Cilicij maris insulæ nomen inditum est. Pli. li. 24. ca. 10. Ligustrum eadem arbor est, quæ in Oriente Cypros. Suos in Europa usus habet.

Ligurus, teste Fabio pictore, Phaethontis fuit filius, a quo Liguria cognominata est.

Ligyes, λίγυες, populi Asiatici, qui cum Xerxe contra Græcos militarunt: quorum meminit Herod. li. 7.

Liliaceus, a, um, [Di giglio,] adiect. λείρινος, ut, Oleum liliaceum, Palladio li. 6. c. 14. Lirinon, λείρινον, unguentum, siue oleum ex lilijs. Pli. l. 21. c. 5. Lilium rosę nobilitate proximum est, & quadam cognatione unguenti, oleiq;, quod lirinon appellatur.

Lilietum, ti, [Luogo doue sono molti gigli,] κρινών, locus in quo liliorum copia est. Palladius, Lilieta, canneta, ponenda sunt. Idē li. 3. ca. 21. Noua lilieta formabunt.

Lilybæum, λιλύβαιον, promontoriū Siciliæ, cū urbe eiusdē nominis, Lybiā spectans. Tria enim tradūtur esse eius insulæ præcipua promōtoria: ea quib. quod Græciam respicit, Pachinū, quod Italiam, Pelorum, Scyllæ oppositum, quod autē in austrum Lybiam uersus procurrit, Lilybæum appellatur, Autor Pomp. li. 2. Ab his tribus promontorijs Sicilia dicta est Trinacria, quod tria habeat acra, hoc est tria promontoria. Ci. in Verr.

Lilium, lilii, [Giglio,] κρίνον, flos est notissimus, proximam, teste Pli. a rosa nobilitatem obtinēs, eximio candore, folijs foris striatis, & ab angustijs in latitudinem paulatim se laxātibus effigie calathi, resupinis per ambitū labris, tenuiq; filo, & semine stantib. in medio croceis. Ex hoc flore conficitur oleum, siue unguentum, quod Græci λείρινον, uocant. Nam illi λείριον, uocant florem, quem nos Lilium dicimus. Sunt autē diuersa liliorū genera. quæ uide apud Pli. li. 21. c. 4. Vir. 6. Aen. Et candida circum lilia funduntur.

Lima, limæ, [Lima,] ῥίνη, instrumētum fabrile, quo ferrū aut aliquid aliud terēdo expolit. Quin. li. 10 c. 3. Opus poliat lima. Hinc non inelegāter dicimus Scriptis deesse ultimā limā, cū significare uolumus, non satis tersa esse, & expolita. Itē Lima uti, p castigare & expolire, [Polire, correggere,] Oui. l. 1. de Ponto: Scilicet incipiam lima mordacius uti, Vt sub iudicium singula uerba uocem.

*Limate, hoc est polite, & ornate. Ci. 5. de Fin.

Limatulus, li, ἐσμηγμένος, diminutiuum a Limatus. Cicero Volumnio. Opus est hic Limatulo, & polítulo tuo iudicio. Id est, terso & subtili.

Limatura, ræ, [Limatura,] ῥίνημα, scobs, hoc est, puluisculus limando detractus.

Limatus, a, um, [Limato, polito, ornato,] de N. D. Vir moribus domesticis, ac nostrorum hominum urbanitate Limatis.

Limax, cis, [Lumaca,] χωχλίας, teste Var. li. 6. de Lin. Lat. idē est qd cochlea: nomēq; habet a Limo, in quo per hiemē delitescit, uere prodiens. Col li. 10. Implicitus conchæ limax, hirsutaq; cāpe. Nōnulli tamen uolunt Limacis nomē generalius esse, quā Cochleæ: ut Cochlea tantum dicatur, quæ conchæ includitur, suamq; secū domum circunfert: Limax etiam illa, quæ testa caret.

Limbolarius, rij, θυσανοράπτης, qui limbum uestium consuit. Plau. in Aul. Textores, limbolarij, acularij, &c.

Limbulus, a quo Limbellus.

Limbus, bi, [Lembo,] κρασπὲδ, θύσανον, est pars infima uestis muliebris, imos pedes contingens: uel potius fascia extremitatē uestiū circunquaque ambiens. Vir. 4. Aen. Sidoniam picto clamydē circundata limbo. Vbi Ser. Limbus est fascia extremitatem uestium ambiens, secundum antiquum ritum.

Limen, nis, [Soglia, limitare,] φλιά, dicitur, quod ex transuerso in ianua esta limo, id est, obliquo, quod Ingredientibus exeuntibusq; transuersū sit, ut est apud Donatū, Festūq;. Ter. in Hec. Iā ut limē exirem, ad genua accidit. Nec solū inferiorē partē significat, quæ sub pedibus calcari solet in ingressu, sed etiā superiorē, quā Gręci ἐπίθυρον, ἢ ὑπερθύριον, appellant. Iuuen. Saty. 6. Pendent ia liquit Vela domus, & adhuc uirides in limine lauros. Nęuius uero Limē superum & inferum dixit. Exime limen superum, quod mihi misero sæpe confregit caput: inferum quoque, ubi ego omnes defregi digitos. Limen superum, inferumq; discedentea salutabāt. Pla. Limen superum, inferumq; salue, simul autem uale. Ponitur interdum Limen pro ingressu, [Entrata,] Virg. 2. Aene. Limē erat, cæcæque fores, & peruius usus Tectorum. Interdum pro domo ipsa, [Casa,] Virg. 2. Geor. Penetrant aulas & Limina regum. Interdum pro carceribus unde stadiodromi cursum auspicantur. Idē 5. Aen. Signoq; repente Corripiunt spatia audito, limenque relinquunt. Interdum pro amicitia, ut testatur Seruius, enarrans illud de Turno, Se limine pelli. Iuue. Sat. 3. Limine submoueor, id est, repellor ab amicitia. Ad limina seruus, pro atriensi apud Apul. de Asino, & apud Vir. l. 9. Fidusq; ad limina custos, id est, Ianitor, inquit Budæus. Limina imperij, id est, [Confini,] extremi fines. Musas uix a limine salutasse, prouerbiali metaphora dicuntur ij, qui uia leuiter, & summis tantum labris litteras degustarunt.

Limenarcha, limenarchæ, masc. gene. λιμενάρχης, dictio Græca est, quam Latine Præfectum portus, interpretari possumus, λιμένα, enim Græci portum dicunt. Erant autem Limenarchæ, qui portubus præerant, ex quibus frequens erat traiectus ad exteras nationes. Hos Aristo. l. 9. Politicon, λιμενοφύλακας, appellat. Hæc fere Budæus in l. Limenarchæ. ff. de seru. fug.

Limentinus, προστατήριος, putabatur deus, qui liminibus præesset.

Limes, limitis, masc. gen. [Via per trauerso, termine,] ἀτραπὸς, semita transuersa, militari uia angustior. Virg. 2. Aen. Tunc longo limite sulcus Dat lucem. Liu. lib. 1. bell. Mace. Intra portam, extraque latæ sunt uiæ: ut & oppidani dirigere aciem a foro ad portam possent: extra limes mille ferme passus in Academiæ gymnasium ferens, pediti equitiq; hostiū liberū spaciū præberet. Budæus. Limites item in agris dicuntur ipsi termini, quibus agrorū fines distinguūtur. Festus: Limites in agris modo termini, modo uiæ trāsuersæ dicūtur. [Sentiero,] Vir. 1. Ge. Nec signare quidē aut partiri limite cāpū Fas erat. In agris limites duo maximi erāt, Cardo, & Decumanus. Limes decumanus est, qui ab Oriente in Occidentē spectat. Cardo a Meridie ad Septētrionē. Reliqui limites angustiores, distantq; inter se paribus interuallis. Vide Pli. l. 22. ca. 33.

Limeum, herba, qua uenatores sagittas inficiunt: unde a nonnullis. Venenum ceruarium appellatur. Pli. l. 27. c. 11.

Liminaris, re, ut, Lapis liminaria, qui in domus aditu transuersus iacet. uerbum Elimino, & nomen Postliminiū. de quib. suis locis.

LIMITANEI milites, [*Soldati che guardano i confini,*] ὅριοι· οἱ ἐν τοῖς μεθορίοις, qui sunt in limitibus, id est in finib. imperij in præsidio cōstituti, ad incursus inimicorū uicinorū arcendos. Itē Agri limitanei, qui in limitibus alicuius prouinciæ, proxime hostes sūt siti. Iurisconsultus in l. fin. de fund. limitro. Agros limitaneos uniuersos cū paludibus, omnique iure quos ex prisca dispositione limitanei milites ab omni munere uacuos ipsi curare ꝓ suo cōpendio atq; arare consueuerūt, &c. Limitanei fundi sunt limiti deputati.

LIMITATIO, onis, [*Limitatione,*] Col. lib. 3. cap. 12. Non intempestiue commemorabimus Iulij Græcini conscripta, uelut formulam ad quam posita est limitatio terræ uinealis.

LIMITO, limitas, p.c. [*Limitare, terminare,*] ὁρίζω, termino, siue limitibus distinguo, quēadmodū Semito, in semitas distinguo. Vnde limitatus ager, dicitur in cēturias diuisus, inquit Fest. Pli. l. 17. c. 22. Vineas limitari oportet decumano a VIII. pedū latitudinis, ad cōtrarios uehiculorū trāsitus, aliisq; limitib. duū pedū distingui ꝑ media iugera. Aut si maior modus sit, totidē pedū cardine, quot decumano limitari: semp uero quintanis semitari: hoc ē, ut quinto quoq; palo singulæ iugo paginæ includantur. Per translationē accipit pro restringo, siue reseco. [*Ristringere,*] Ci. Appio Pul. De tua prolixa, beneficaq; natura limitauit aliquid posterior annus, propter quandam tristitiam temporum. Quo tamen in loco quædam exemplaria Limauit habent, non Limitauit.

LIMNAA, λίμναι, locus erat in arce Athenarum, templū habēs Dionysio sacrum, a Thæseo rege extructum: quo in loco uetustiora Bacchanalia peragebantur, die duodecimo mēsis Anthesterionis, qui nostro fere Nouembri respondet. Meminit huius loci Aristophanes in Ranis, & Thucydides l. 2. Hist.

LIMNASIVM, λιμνήσιον, herba est, quā alio nomine Cētauriū minus appellāt, copiosissime circa lacus prouenies, & paludes, quas λίμνας, Græci appellant: unde & nomen accepit: Dio. l. 3. ca 7.

LIMNOS, λίμνος, insula est deserta, iuxta Orientalem plagā Hyberniæ, teste Ptol. li. & ca.. Pli. l. 4. ca. 16. Silimnum uocat.

LIMNORIA, λιμνωρία, nympha: a cura lacus sic dicta, λίμνη, enim lacus, & ὤρα, cura dicitur.

LIMNOTHALASSA, λιμνοθάλασσα, insula Hispaniæ adiacens, inter Carthaginē noua & Sucronē, non procul a Dianio. Str. li. 3.

LIMO, as, [*Polire, limare,*] ῥινέω, lima polio læuigo. Plin. li. 36. cap. 6. Scalpere atque limare gemmas. Ponitur aliquando per translationem pro expolire, & redundantia circuncidere. Cic. 1. de Ora. Neque hęc ita dico, ut ars aliquid limare non possit: neque enim ignoro, & quæ bona sunt, fieri meliora ꝓ sse doctrina. Aliquando est limis oculis aliquid intueri. Hora Non illic obliquo oculo mea commoda quisquam Limat. Aliquando est coniungere, [*Congiungere,*] teste Nonio. Pla. in Pœn. At uide sis, cum illa nunquam limaui caput. Hinc Limatus, a, um, nomen ex participio. Ci. de cla. Ora. Nihil enucleate, quo fieri possit aliquid limatius. Hor. 1. Ser. Sat. 10. Fuerit Lucilius, inquā, Comis & urbanus, fuerit limatior idem Quàm rudis.

LIMONIADES, λειμωνιάδες, nymphæ sunt florum & pratorum, quas aliquādo mori, & deficere dicit Aristoteles, sicut Faunos & Satyros. Dictæ Limoniades a pratis, quæ Græci uocant λειμῶνας.

LEMONIVM, λειμώνιον, herba est similis betæ, nerū foliis tenuioribus, & minoribus, numero circiter decē, caule tenui, recto altitudine liliorum, pleno seminis rubri, qđ gustatum linguam astringit. Pl. Betam siluestrem appellat. lib. 20. c. 8. Vulgo Beta pratensis.

LIMVNIA, æ, λειμωνία, alterum genus anemones. Pli. l. 21. ca. 11.

LIMONIATES, λειμωνιάτης, gemma eadem uidetur, quæ smaragdus. Pli. l. 37. ca. 11.

LIMONVM, Pictonum oppidum in Gallia Aquitanica, teste Ptole. li. 2. cap. 7.

LEMVICI, Ptol. li. 2. c. 7. Galliæ Aquitanicæ populi: alio nomine Lemouices. Vulgo Limosins.

LIMOSVS, sa, sum, [*Pieno di ceno,*] ἰλυώδης, limo plenus, & cenosus. Vir. 2. Aen. Limosoq; lacu per noctem obscurus in ulua Delitui. Hinc Illimis, & hoc me, pe. pr. ἄνιλος, quod est sine limo, defæcatum, syncerum. Oui. l. 4 Met. Fons erat illimis, nitidis argenteus undis. Hinc Oblimo, de quo alibi.

LIMPIDVS, pida, dum, [*Chiaro, limpido,*] διαφανὴς, clarus, purus, lucēs. Col. li. 12. c. 28. Vere florente rosa, defæcatum quam limpidissimum in uasa bene picata & pura trāsferto. Lacus limpidi, Catullus ad Sirmionem peninsulam. Epigramm. 29.

LIMPITVDO, dinis, [*Limpidezza,*] διαφάνεια, puritas, claritas. Pl. l. 32. c. 11. Stant uelut suillo crure longo in arena defixæ, hiantesque qua limpitudo est, pedali non minus spatio.

LIMVLVS, limi. Pla. in Bacch. Viden limulis ut, obsecro, intuentur.

LIMVS, limi, genus uestis, ab umbilico ad pedes pertingens, qua teguntur, ut ait Seruius, pudenda poparum. Hæc autē uestis habet in extremo sui purpuram limam, idest, flexuosam: unde & nomen accepit: nam Limum obliquum dicimus. Virg. l. 12. Velati limo, & uerbena tempora uincti. Limus præterea lutum significat, [*Ceno,*] seu cenum illud mollius, quod ab aquis deferri solet. Virg. 8. Eclo. Limus ut hic durescit, & hæc ut cera liquescit. Hor. 2. Serm. Sat. 4. Siue grauis ueteri cratere limus adhæsit.

LIMVS, ma, mum, [*Trauerso, torto,*] διεστραμμένος, obliquus, transuersus, obtortus: pro quo etiam Limis dicimus, teste Festo, per tertiam declinationem. Vnde Oculi limi, uel limes dicūtur, quibus ex obliquo aliquem aspicimus. Pli. l. 8. ca 16. Nec limis intuētur oculis: aspiciq; se simili modo nolūt, id est, obliquis oculis. Vnde qui oblique aspicit, limis oculis spectare dicitur. Ter. in Eun. Ego limis aspecto sic per flabellum clanculum. Vbi Donatus: Limis, si nominatiuus singularis est trāsuersus significat: si septimus pluralis, deest oculis. Nā limus, est transuersus: unde Limē dicitur quoque, quod ingredientibus, exeūtibusq; transuersum est. Cū igitur dissimulāt homines se uidere, quod uident, & nō recta faciē, sed transuersa intuentur, limes dicuntur aspicere.

LIMYRA, λίμυρα, Lyciæ fluuius, cum oppido eiusdem nominis. Plin. lib. 5. cap. 27.

LINAMENTVM, ti, [*Tasta,*] μοτὸς, penicillus ex linteo decerptus, qui uulneri imponitur ex linteolo, uel spongia, uel lana, ad exiccādā saniem, & purulentiam extrahendam. Cel. li. 5. Linamētū inuolutum, & oblongum eodē medicamento illinēdū, demittendumque in nares. Idē l. 7. c. 28. Et intus implicitū in longitudinē linamentum, λήκυθον, Græci uocant, in aceto tinctū demittere: supraque succidam Lanā aceto madētē deligare. Linamenta item dicūtur, quæcunque ex lino constant. Pli. li. 32. c. 10. Delphini adipe linamenta accensa excitant uuluæ strangulatu oppressas.

LINCTVS, us, uerbale, hoc est, ipse lingendi actus. Pli. l. 31. c. 9. Multi tussim ueterem linctu salis discussere. Quæ uero in eū usū fiūt, ut delingantur, a Græcis uocantur, ἐκλείγματα, quasi dicas Delinctoria. Qua etiam uoce usus est Pli. E semine lini fiūt ecligmata. Hinc fit compositū Elingo, quod idem significat cum suo simplici. Plau. in Cur. Hic hodie apud me nunquam elinges lalero.

LINDVM, λίνδον, duorum oppidorum nomen est in Britannia insula ut est uidere apud Ptol. li. 2. ca. 3.

LINDVS, λίνδος, urbs Rhodi insulæ: erāt enim in Rhodo urbes tres, Vt Pom. ait, Lindos, Camiros, Ialisos. gētile est Lindius, λίνδιος.

LINEA, neæ, [*Linea,*] γραμμή, a Geometris proprie appellatur lōgitudo, latitudinis prorsus expers. Hoc itē nomine dicit filū illud, quo fabri utuntur ad signandā materiā siue ꝙ ex lino fieri solet: siue qđ eo creta aut rubrica infecto lineæ materiæ solēāt induci. Pręterea Linea dicit filū [*Filo,*] omne ex lino, & quicūq; tenuis funiculus. Col. Ligato pede lōga linea gallina custoditur. Pli. Murænæ deuorant hamum, admouentq; dentibus lineas, atque ita erodunt. Quo in loco accipitur Linea pro funiculo illo, cui annexus est hamus, quo piscatores utuntur ad decipiendos pisces. Lineā mittere, [*Spiare,*] apud Plau. in Most. uidetur accipi pro eo, quod est expiscari, uel explorare aliorum consilium. Non, inquit, exēplo ostendam meum sensum, lineam mittam. hoc est, explorabo illorum mentem. Sunt qui a nautis ductum putent prouerbium, qui ad explorandam locorum profunditatem funiculum mittūt in mare, cui plumbum in extremo adhæret. Græci βολίδα uocāt. Alij a piscatoribus dictum putant, qui ad capiendos pisces lineā hamatam in aquam mittunt. Sunt etiam qui a pictoribus ortum putent, qui ubi aliquid pingere uolunt, lineam prius umbræ cuipiā similē mittūt, per quā ipsi picturam dirigūt. sed ex illa tamen ab intuentibus nihil deprehendi potest de picturæ forma. Cic. Q. Fr. Diphilus aliquando perpendiculo ex linea discet uti.

LINEAMENTA, [*Lineamenti,*] γραμμαί, lineæ quædā in corpore apparentes, ex quibus rei uniuscuiusq; forma dignoscitur: a linea et pictura tracta, in qua ꝑ solas lineas effigies hominis cognoscebat. Iulli. li. 1. Lineamentorū æqualitas matri & filio persimilis. Ci. 4. Ver. Cognōuere etiam signū illud Himeræ iam uidebatur, quod eum multo magis figura & lineamenta hospitæ delectabant. Lineamenta in geometria sunt linearū productiones. Ci. 1. de Orat. In geometria, lineamēta, formæ, interualla, magnitudines, &c. Lineamenta animi sunt ornamenta. Ci. 3. de Fin. Animi enim lineamenta sunt pulchriora, quam corporis.

LINEARIS, & hoc Lineare, [*Lineare,*] γραμμικὸς, qđ ad lineam pertinet. Vnde linearis pictura uocata est, ꝗ nullis adhibitis colorib. rei pingēdæ similitudinē solis lineis exprimebat. Primi hanc Picturā exercuerūt Ardices Corinthius, & Telephanes Sicyonius, sine ullo colore, spargentes tamē lineas intus: unde & Græci huiusmodi picturam γραφίδα, appellarunt. Vide Pli. li. 35. ca 3.

LINEO, lineas, [*Tirar linee, lineare,*] ὑπογράφω, est lineas ducere, lineis rem aliquam figurare, & deformare. Cato de Re ru. c. 14. Et quæ opus sunt domui præstabit & ad opus dabit, succidet, dolabit, lineabit, secabitque materiam solam duntaxat.

LINEVS, lege Linum.

LINGO, gis, xi, ctum, [*Leccare,*] λείχω, est aliquid lingua molliter delibo: Plau. in Cas. Mel mihi uideor lingere. Pli. epist. 171. Auditum est frequenter ab ipso, cum quereretur de contumelijs debi

litatis

litteris suæ, digitos seruorum suorum quotidie lingere. Nonnunquam idem est quod paulatim deglutio, [*Inghiottire*,] ut cum aliquid ore tenentes sensim demittimus in uentriculum. Pl.l. 37.ca. 10. Tecolithos nucleo similis uidetur: neque est gemmæ honos, sed lingentium calculos frangit, pellitq;.

LINGONES, Λίγγονες, sunt populi Galliæ Celticæ, Heduis, Sequanis, & Leucis uicini: qui etiam hodie aliquod nominis retinet uestigiū. Siquidem totius regionis eius metropolim Galli, sua lingua uocant Langres.

LINGONUS, ni, idem. Mar. l. 8. Lingonus a recta Flaminea q; recens. Ab hoc rursus fit adiectiuum.

LINGONICUS, a, um, ut, Bardocucullus Lingonicus apud Pers. *g* uestimenti uilissimi genere, quod Lingonibus præcipue erat in usu.

LINGUA, æ, [*Lingua*,] γλῶσσα, pars corporis nobilissima, uoci formandæ, dignoscēdisq; saporibus destinata, ita dicta quod eius ministerio lingentes utamur. Ci. 3. de Orat. Hæc tibi est excidenda lingua, qua uel eu ulsa spiritu ipso libidinem tuam libertas mea refutabit. Coruscare linguis dicuntur serpētes. Oui. 4. Met. Vir. 3. Ge. Linguis micat ore trisulcis. Bisulca lingua. Ou. 4. Met. Aspera lingua premit fauces. Vir. 3. Ge. Comprēsam forcipe linguam Abstulit. Ouid. 4. Met. Linguam cōuertere ad mores alicuius, est repre hendere. Plau. in Pœn. Si respondebunt, Punice pergā loqui: Si non, tum ad horum mores linguā diuertero. Est & lingua minor, quæ s Græcis Epiglottis dicitur ἐπιγλωττὶς, operculum cartilaginosum, quod situm in spiritalem in gutture claudit, ne quippiam in eam decerret. Hæc cum ridemus, attollitur, quia risus omnia cōturbat. Quapropter periculosum est, ne nos risus inuadat, cum deglutimus. Hoc enim operculum natura instituit, ne quid esculentum, poculentive ad pulmonē feratur: quod si acciderit, nisi eijceretur, hominem strangularet. Accipitur quidem Lingua pro differentia sermonum, [*Linguaggio*,] Plau. in Pœn. Et is omnes linguas, scit, sed dissimulat sciēs se scire. Vnde dicimus linguā Latinā, linguā Græcā. Quio etiā in una lingua sermonis diuersitas, διάλεκτος, lingua dicitur: ut in Græca lingua quinq; præcipue sūt linguarum diuersitates, Attica, Aeolica, Ionica, Dorica, & Communis. Lingua pro obloquutione. Ci. ad Varro li. 9. Tibi autem idem cōsilium, qd mihi metipsi, ut uitemus oculos hominū, si linguas minus facile possimus. Tela linguæ. Oui. 4 de Ponto: Hostibus eque mae, quā is uiolentius in armis, Sētire, & linguæ tela subire tuæ. Est præterea lingua, siue Lingula promontoriorum, uel alia quæuis terra longa, & angusta, quæ in modū linguæ exerte in mare excurrit. Cæs. 3. Bel. Gal. Erant eiusmodi fere situs oppidorum, ut posita in extremis lingulis, promōtorijsq;, neque pedibus aditum haberet, &c. Budæus. Pli. lib. 5. ca. 7. Idem in altum lingua mille passuū excurrit. Lingua item Pli. l. 24. c. 19. herba est, quæ circa fontes nascitur, cuius radix combusta & trita, alopecias emēdat. Similiter lingua bubula, [*Buglossa*,] genus herbæ, quā Græci βούγλωσσον, dicunt, boū linguæ similis. Lingua canina, alia herba quæ κυνόγλωσσον, uocatur a Græcis. Lingua petræa, genus lapilli, quod inter gēmas connumerat. A lingua fit Linguatus adiectiuum, Lingulaca, tabulus, apud Vitr. l. 8. cult. Itē Elinguis, Elinguo, Bilinguis, Trilinguis, &c. huiusmodi: quorum significata unde sint locis

LINGULA, secundum Priscianum, & per cōcisionem Ligula. Festus, Lingula per diminutionē dicta, alias a similitudine exertæ linguæ ueiis calceis: alias infertæ, id est, intra dentes coercitæ, ut in tibijs. Docti nostræ ætatis Prisciānum secuti indifferēter scribūt Lingula, uel abiecta n, litera, Ligula. Mar. tamē irridet superstitionē Grāmaticorū sui temporis, qui cū Senatorū, & Equitum, eorumq;, q cum elegātissime loquebātur, usus obtinuisset, ut Ligula diceret, Etymologiæ tamen rationem secuti, Lingula dicendum contendebant. Quamuis (inquit) me Ligulam dicant Equitesque patresque, Dicor ab indoctis Lingula Grammaticis. Quo in loco prima syllaba corripitur: quemadmodum & apud Iuue. Saty. 5. Et ligulas dimittere sollicitus, ne Tota salutatis iam turba peregerit orbem. Mar. libro 2. eandem produxit: ubi sic legitur: Non extrema sedet lunata ligula planta. Vnde nonnulli putant ibi legendum esse lingula. Sed uerisimile non est Poetam in idem uitium labi, quod in alijs reprehendit. Est etiam Ligula instrumentum cauum & oblongum, in speciem linguæ factum: quale est illud, quo utuntur aromatarij ad extrahenda e uasis unguenta. Plin. lib. 21. cap. 14. Cera Punica sic hoc modo: uentilatur sub dio sæpius cera fulua: deinde feruet in aqua marina ex alto petita, addito nitro; inde ligulis eligunt florem. Colum. lib. 9. ca. 15. Ligulam uocat instrumentum ad purgandum e uase spumam: Deinde (inquit) ubi liquatum mel in subiectum alueum defluxerit, trāsfec in uasa fictilia, quæ paucis ante diebus aperta sint, dum mulieus efferuescatusque spumas ligulis ea purgandus. Accipitur etiā ligula pro mensura quadam, quæ alio nomine Cochlear, [*Cucchiaro*,] dicitur, quæ est quarta pars cyathi. Nam quatuor ligulæ complēt cyathū. De quo uide Agricolā l. 1. Sunt qui comitialib. morbis dandum putāt luna quarta, sexta, septima ligulæ mēsura, id est, cochlearis.

Veteres etiam gladiolum oblongum, in speciem linguæ factū, Ligulam uocitauere. cuius rei testis est Gel. li. 10. ca. 25.

LINGULACA, æ, piscis ex planorum genere delicatissimus, quem Germani Linguam uocant, Galli a similitudine solearum, quæ calceis subsuuntur, Soleam appellant. Plau. in Casin. Vin' lingulacas? r. quid opus est? quando uxor est domi, Ea lingulaca est nobis: nam nunquam tacet. Quo in loco facit Plautus, quod nusquam non agit: ut undique concitandi risus occasionem quærat. Nam cum Olympio, cui a Stalmone hero negocium erat iniunctum obsonandi, hoc est, obsonia coemendi, quæsiuisset, uellet ne lingulacas, quod genus erat piscis delicatissimi: detorsit Stalmo uocis eius significationem ad mulierem linguacem: respōdit que nihil sibi opus esse lingulacis, cum domi habetet uxorem linguacissimam. Esse autem lingulacam piscis genus apud Plautū, clarissimum est eo, quod statim subijcit Olympio: In re præsēti ex copia piscaria Consulere licebit, quid emam.

LINGUAX, cis, [*Cianciatore*,] λάλος, uerbosus, multū loquens, qui nimiū & stulte loquitur. Gel. l. 1. c. 15. Hoc genus homines in uerba prouectos, loculeios, & blaterones, & linguaces diarunt.

LINIGER, ra, rum, [*Che porta veste di lino*,] λινοστολόφος, gerens uestes lineas. Ou. 1. Met. Nūc dea linigera colitur celeberrima tur ba. sacerdotes Isidis intelligit qui lineis uestibus indui solebant.

LINIAMENTUM. Ci. Acad. Liniamentum sine ulla latitudine.

LINIO, is, iui, itum, quartæ coniuga. [*Ungere, fregare*,] χρίω, ungo, uel frico, uel quid simile, quod digito aut aliquo instrumento alicui rei superinducitur, fricatur, uel imprimitur, sed tenuiter, nō crasse. Col. l. 8. Fere autē per æstatē sic muscis aures canū exulcerātur sæpe ut totas amittāt. Qd ne fiat, amaris nucib. contritis liniendæ sunt. A Linio cōponitur Circunlinio. Lactan. l. 1. Circumliniatur, modo poculum cælesti melle sapientiæ, ut possint ab imprudētibus amara remedia sine offensione potari.

LINO, is, lini, liui, uel leui, litum, [*Linire*,] ἀλείφω, rem aliquam mollē alteri induco. Col. l. 7. Sed illius sanatur noxia, fibula ahena si locū læsum cōpungas, cretaq; cimola & aceto linas. Aliquādo ob turare, [*Serrare, chiudere*,] Vir. li. 4. Ge. Neq; illæ Nequicquā in tectis certatim tenuia cera Spiramēta linūt. Aliquādu insignire, & quasi liniēdo & poliēdo exornare, [*Ornare, polire*,] Ci. ad Q. F. l. 2. Lucretij poemata, ut scribis, lita sūt multis luminib. ingenij, id est, insignita, & quasi fucata. Præterito Liui usus ē Quin. in Decl. Cæci. Et ne quid sceleri impio deesset, mariti sui cruore parietē liuisset. Col. li. 12. c. 50. usurpauit præteritū Liui. Multi (inquit) cum semel noua dolia uel serias crassa gūmi liuerūt, una in perpetuū gūmitione cōtenti sunt. Præteritū Leui uidetur mālisse ab antiquo uerbo Leo, qd tamē hodie inter pietris uerbi Lino est usitatissimū. Hor. l. 1. Car. Ode. 20. Vile potabis modicis Sabinū Cantharis, Græca qd ego ipse testa Conditū leui. Supinū unum tātū habet, Litum pr. Vnde litus, a, um, [*Sparso, macchiato*,] pro obturato, maculato, insperso. Vir. l. 4. Ge. Elucent aliæ, & fulgore coruscāt. Ardentes auro & parib. lita corpora guttis, id est, insparsa, seu distincta. Eius composita sunt, Allino, ad aliquid lino. Pli. Sunt qui leporino coagulo mel addant, & hoc sæpe allinant dētem. Palladius: Si stercus primogeniti uituli allinamus oribus uasculorū. Collino. Gellius: Postea tabulas cera collcuisse. Circūlino. Cice. 1. Tuscul. Condiunt Aegyptij mortuos, & eos seruant domi: Persæ etiam cera circunlitos condiunt, ut quam maxime permaneāt diuturna corpora. Delino, Illino, Interlino, idē est quod deleo, huc est inducto atramento, aut alio liquore scripturam aliquā, pictucam ve destruo. Sic Interlitæ litteræ dicūtur quæ deletæ sūt ita, ut legi non possint. Elino, inquino, fœdo. Luci. l. 6. Si bęc uestimenta eleuit luto. Perlino, idē in quod oblino, uel obduco. Col. l. 8. Mox ulcera lauātur aceto, & tūc pice liquida cum adipe suilla perlinūtur. Relino, quod obturatum erat aperio. Ter. in Heau. Relcui omnia dolia, omnes serias. Sublino, mediocriter fœdo, decipio, & pro ridiculo habeo. Pla. in Epid. Senex tibi os sublitū est plane & prope, id est, uerba tibi data sunt. Et in Cap. Quāto in pectore hanc meam magis re uoluto, tanto mihi ægritudo auctior est animo, ad illum modum sublitū esse os mihi, id est, ita me esse irrisum, uel ita mihi data esse uerba.

LINOSTROPHON, λινόστροφον, herba est notissima, quam non nulli Prasion, alij Marrubium uocant. Vide Pli. l. 20. ca. 22.

LINOZOSTIS, λινόζωστις, dicitur herba, quam Latini Mercurialem uocant. Pli. li. 25. ca. 5.

LINQUO, quis, qui, ctum, [*Abandonare*,] λείπω, secundum Priscianum, quamuis in simplici supinum in usu nō sit. Calep. Nestorē sequutus putauit priorem præteriti Liqui indifferentem esse, deceptus (quod res ipsa loquitur) corruptā Virg. lectione, quam sic adducit: Nanque suam patria liquerat tellure sepultam. Quem tamen uersum omnium tum Grammaticorum, tum exemplarium consensu sic legendum constat, Nanque suam patria antiqua, cinis ater habebat. Est autem Linquere idem quod deserere, relinquere. Virg. 3. Aen. Linquimus Ortygiæ portus, pelagoq; uolamus.

uolamus. Linquens animus uocatur a Curtio, animus deficiēs, & deliquium patiens. Linquentem (inquit) reuocauit animum, & nudum hostis latus subiecto mucrone hausit. Linqui animo, hoc est deficere, & deliquium pati. Curtius: Linqui deniq; animo, & submitti genu cœpit. Huius compositum est delinquo.

LINTEARIVS, rij, [*Che fa, ouero uende lenzuola,*] λινουργὸς qui lintea conficit, aut uendit.

LINTEOLVM, li, [*Lenzuolo picciolo,*] ῥάκος, ὀθόνιον, diminutiuum est a linteo. Pli. li. 31. c. 21. Vulneribus (inquit) in linteolis imponitur.

LINTEONES, [*Tessitori,*] ὀθονοποιοὶ, λινοπλόκοι, qui texunt linteamina in uestiū usum, ut docet Seru. li. 7. Aen. Pla. in Aul. Aut manulearij, aut myrobrecharij, Propolæ, linteones, calceolarij. Firmicus l. 3. Math. Si Luna in Veneris signis cōstituta ferat ad Martē, ista cōiunctio faciet linteones, aut tabernarios, atq; colorum tinctores.

LINTER, tris, mas. uel fœ. ge. proprie dicitur arbor excauata, qua accolæ fluuiorū olim utebantur, uice nauicularum. Vir. 2. Ge. Cauat arbore lintres. Tibul. l. 2. Ele. Exiguus pulla per uada linter aqua. Ci. pro Mil. Lintribus in eam insulam materiam conuexit.

LINTERNVM. Vide Liternum.

LINTEVM, lintei, [*Panno di lino, lenzuolo,*] ὀθόνη, pannus lineus: & sudarium, quo in balneis utimur, & alijs negocijs ad extergendum. Martialis, Non tam sæpe teret lintea fullo tibi. Lintea etiam dicuntur uela, [*Vela,*] quibus utuntur nautæ. Virg. 3. Aenei. Certum est dare lintea retro. Item quæ in theatro tendi solent ad spectantium umbracula. Vnde legimus Cæsarem totum forum linteis adumbrasse. Accipiuntur etiam Lintea pro uestibus lineis. Vnde linteatus, linteis indutus: id est, lineis uestibus, quali habitu fertur fuisse Apollonius philosophus, quoniam huiusmodi habitus uidebatur mundior, quam qui ab animalibus deglubebatur. Liu. 10. ab Vrbe. Ea legio linteata ab integumento consecti, quo sacrata nobilitas erat, appellata est. Ci. pro Rab. Merces fallaces chartis & linteis arbitro delatæ.

LINTEVS, a, um, [*Cosa di lino,*] λίνεος, quod ex lino est confectum: ut, Vestis lintea. i. lino cōpacta, & cōtexta. Ci. 7. Verr. Illi ad deprecādū periculū proferebāt, alij purpuram, tus alij, atq; odores, uestēq; linteā. Lintei libri, qui de lino fiebāt, cuiusmodi Sibyllini quidam fuerūt. Liu. 4. ab urb. Licinius Macer auctor est, & in fœdere Ardeatino, & in Linteis libris ad Monetæ inuentis.

LINVM, ni, [*Lino,*] λίνον, herba est notissima, quæ cannabis modo in lanæ mollitiem contusa, netur in usum intimarum uestium. Vir. 1. Geo. Vrit enim campum lini seges. Plin. li. 10. cap. 33. Argatilis appellatur, eadem figura ex lino intexens. Linum pro filo posuit Gell. lib. 7. ca. 14. A quibusdam, inquit, tumor ad imum acu traiectatur duo lina ducente: deinde utriusque lini duobus capitibus diuersæ partes astringuntur.

LINEVS, a, um, λίνεος, λινοῦς, quod ex lino est: ut, Vestis linea, de lino facta. Pli. l. 12. ca. 6. Sed unde lineas uestes faciunt. Vir. 5. Aen. Nodos, & uincula linea rupit.

LINVS, Λῖνος, filius fuit Apollinis ex Psammate Crotopi Argiuorū regis filia. Cū enim Apollo occiso Pythone serpēte, ad Crotopū uenisset, ab eodē hospitio susceptus est, ubi clam cū Psammata filia cōcubuit, quæ cum concepisset, & tēpore debito secus Nemeū flumē occulte peperisset, filiū suum Linum appellauit: eumq;, ut quorundam est opinio, exposuit, qui sic repertus, a canib. deuoratus est. alij dicūt hūc pastori infantem alendū tradidisse, qui cū eum ex incuria in herba iacentem neglexisset, a canibus inuētum dilaniatum esse. Alius fuit Linus, Apollinis & Terpsicores filius, siue ut quidā uolunt, Mercurij, & Vraniæ Musæ, lyricæ peritissimus, ut qui discipulos habuerit Orpheū, Thamyrā, & Herculem. Hūc ab Hercule plectro & cithara occisum ferūt, cū eū rusticius canentē nimia petulanter corripuisset. Vir. Ecl. 4. Non me carminibus uincet nec Thracius Orpheus, Nec Linus, huic mater quāuis atq; huic pater adsit Orphei Calliopea, Lino formosus Apollo. Fuit autem reuera Linus poeta antiquissimus, qui fertur primus a Phœnice ad Græcos litteras attulisse. Hermodorus uero Platonicus li. 1. disciplinarum, dicit hunc Mercurij ex Musa Vraniæ filium. Thebis genitum, scripsisseq; de mundi generatione: itē de Solis & Lunæ cursu, animaliumque & fructuum generatione. In principio sui operis omnia simul nata dixit, quem secutus est Anaxagoras. Occubuit in Eubœa, sagitta ab Apolline trāsfixus. Alius fuit Linus Hypermnestræ maritus Aegypti filius, quem tamen Oui. in Epi. Heroi. Lineeum appellat, non Linum.

LIPARE, p. c. Λιπάρα, insula una ex Aeolijs, a Liparo rege, Ausonia regis filio, cui successit Aeolus: cum antea Meligunis uocaretur, teste Pli. li. 3. ca. 9.

LIPAREVS, a, um, Λιπαραῖος. Est etiam medicamenti pinguis, & lenis nomen, ut ait Celsus. Pl. l. 33. c. 6. Addunt & in medicamenta, quæ uocant Liparas, ad excrescentia ulcerum.

LIPARIS, Λίπαρις, Ciliciæ fluuius, ἀπὸ τοῦ λιπαροῦ, quoniā ut scribit Vitr. natantes in hoc flumine, aut se lauantes, non aliter ungūtur ab ipsa aqua, quam si oleo, aut adipe lauarentur. Est quoq; piscis quidam ex genere lacertorum, teste Pli. li. 32. c. 11. Est & gemmæ nomen, quæ suffitu bestias omnes euocat. Pli. li. 37. c. 10.

LIPOPSYCHIA, λιποψυχία, uox Græca est, Latine sonans animi defectionem, uel animi deliquium, quæ & συγκοπὴ dicitur.

LIPOTHYMIA, λιποθυμία. Latine defectus animi, siue animæ, quæ & Lipopsychia dicitur.

LIPPITVDO, lnis. λήμη. ipsum oculorum lacrymantium uitiū. Corn. Cels. Si frons prurit, lippitudinis merus est. etiam Cice. Tus.

LIPPIO, is, iui, itum, [*Diuenir lippo,*] λημάω, lippus fio, hoc est, marcorem in oculis cōtraho. Pli. l. 28. Oculorū uitia fieri negāt, nec lippire eos, qui cū pedes lauant, aqua inde ter oculos tangant. Ci. ad Att. l. 6. Cū leuiter lippirem, has litteras dedi. Pla. in Cur. ad Fauces transtulit: Prospicio parum, Os amarum habeo dētes plenos, lippiunt fauces fame, Ita cibi uacuitate uenio laxis lactibus. Lippitur, p. pr. impersonale. Pli. li. 28. c. 8. Aut ne omnino lippiatur, decoctum cum mellis Attici cyathis tribus, & croci uncia.

LIPPVS, pi, λημητίας, qui oculos habet lacrymantes, cū putredo ab his defluat. Plau. in Mil. Cubare in naui lippam, atq; oculis turgidis nauclerus dixit. Lippa ficus dicta, uel qđ succus foliorū eius tactus lippis prodest, uel qđ dū folia & ramuli truncātur, liquorē lacrymosum emittant. Mar. l. 7. Et lippa ficus, debilisq; boletus.

LIPSANA, p. c. [*Sopranauanzi, auanzagli,*] λείψανα, tantum pluraliter decliuatum, nomen est quo apud nos reliquiæ significantur.

LIPTOTE, a quibusdam recentiorum Grammaticorum uocatur figura, quando uis uerborum rei magnitudini non respondet. Vt apud Vir. 1. Aen. Non ignara mali miseris succurrere disco. Vbi nō ignara mali, dixit pro eo, quod est, in malis magnopere exercitata. Originem autem huius dictionis referunt ad uerbū λείπομαι, quod est deficio, eo quod huiusmodi orationibus uis quædā uerborum deesse uideatur. In antiquissimis tamen Seruij a Honorique Cōmentarijs manuscriptis, nō Liptote legitur, Sed Litotes, λιτότης quæ uox Grēcis inter cetera tenuitatem significat, & simplicitatem. Hinc fit ut credam recentiorum quorundam Grāmaticorum inscitia factum esse, ut figura, quam uetustiores λιτότητα nominarunt, Liptote cœperit appellari.

LIQVAMEN, inis, γάρον, genus condimenti liquidi, ex putrefactis piscium intestinis, a iure ratione confectum, & in usum coquinarium seruatum ad condiendos cibos, licet & de alijs dici possit, quæ non comeduntur, ut apud Col. lib. 9. cap. 4. Succus excoctis lupini, ueteris uini fæx & amurca pari mensura miscentur: eoq; liquamine tonsa ouis imbuitur.

LIQVATVS, a, um. Ci. Tus. Guttæ liquatæ ardore Solis.

LIQVEFACIO, cis, [*Liquefare, far liquido,*] τήκω, idem est quod liquidū & fluidum facio admoto ignia, uel solis calore: a quo Liquefio eiusdem cum Liquesco significationis. Cice. in Catil. Et statuæ ueterum hominum deiectæ, & legum æra liquefacta. Vir. 1. Geo. Flammarumque globos, liquefactaque uoluere saxa, id est igne soluta, inquit Seruius. A Liquefacio compositum Illiquefacio, instillo, quasi intus liquefacio. Cice. li. 4. Tuscu. Quæ sunt omnes unius generis ad perfundendum animum, tanquam illiquefactæ uoluptates Colliquefacio.

LIQVEFIO, is, Liquesco, Tabesco. Ci. in Tus. Cum uoluntate liquescimus, fluimusq. malitia.

LIQVENTIA, Vide Liquetia.

LIQVEO, es, licui, liquere, [*Esser liquido,*] τήκεσθαι, liquidum & fluidū esse. Vnde Liquens nomen ex participio, idem significans quod liquidus. Vir. 9. Ae. Principio cælū, & terras cāposq; liquētes Spiritus intus alit. Vbi cāpos liquētes dixit, pro mari. Hinc fiūt cōposita Colliqueo, & Deliqueo: a quib. rursus fiunt augmētatiua Colliquesco, & Deliquesco: quorū significata uide suis locis.

LIQVESCO, liquesis, [*Diuenir liquido,*] χέομαι fundor, liquesco. Ci. 1. de Nat. Deo. Glaciem calore liquefactam & dilapsam diffundi. Idem in Catil. Cum & legum æra liquefacta sint.

LIQVESCO, is, [*Diuenir liquido,*] τήκομαι, liquidus, fluidusq; fio, mollesco. Pers. Sat. 2. Tot tibi cum in flammas iunicū omenta liquescant. Vir. 8. Aen. Vulnificusq; chalybs uasta fornace liquescit. Vbi Seruius, Liquescit, proprie dixit: nam ferrum nō soluitur, sed mollescit. Liquescere uoluptate, & fluere mollitia, est mollē esse, & uoluptati deditum. Ci. 2. Tusc. Opinio est enim quædam effœminata & leuis, nec in dolore magis, quam eadem in uoluptate, qua cum liquescimus, fluimusq; mollitia, apis aculeum sine clamore ferre non possumus. Liu. 1. Bel. Pun. Vt uero tot hominū iumentorumq; incessu dilapsa est: per nudam infra glaciem, fluentemq; labem liquescentis niuis ingrediebatur.

LIQVET, [*E manifesto,*] σαφές, δῆλον ἐστὶ, impersonale, idem quod cōstat, siue manifestum, & certum est: quoniam quæ resoluuntur, certa, constantia, & manifesta fiunt. Cic. 1. de Nat. Deo. Nec uero Protagoras, qui sese negat omnino de Dijs habere quod liqueat, sint, non sint, qualesve sint, quicquam uidetur de Natura Deorum suspicari. Liquet inter nos, id est, compertum, & certum habemus. Cic. 1. de Nat. Deo. Sed quod inter nos liqueat, nec tu quidem

dem intelligis. Non liquere sibi de caussa, dicebant iudices quando non satis sibi constabat, condemnandus ne esset reus, an absoluendus: ueque commode poterant iudicare, nisi causa denuo diceretur. Cum itaque illud significare uolebant, sibi de caussa non constare, reumque esse ampliandum inscribebant in illis tabellis, quæ ad colligenda suffragia iudicibus dari solent, duas hasce litteras. N.L. Illa enim erat nota ampliationis, quemadmodum. A. absolutionis, & C. condemnationis. Quod si collectis suffragijs, maxima pars tabellarum notam ampliationis haberet inscriptam, tunc Prætor, aut is qui iudicio præerat, iudicibus de caussa nõ liquere, reumque ampliandum uideri, pronunciabat: hoc est cām denuo esse dicendam, & reum in aliud tempus reijciendum. Vlpianus de Arbit. Idem Pomponius: Proinde si forte urgeatur a Prætore ad sententiam arbiter, æquissimum erit, si iuret sibi de caussa nondum liquere, spatium ei ad pronunciandum dari. Gel. lib. 13. Vt absoluerem tamen, inducere in animum non quiui, & propterea iuraui non liquere, atque ita iudicatu illo solutus sum.

LIQVENTIA, siue (ut quidam scribunt) Liquẽtia, fluuius est ex Opiterginis montibus nascens, teste Pli. li. 3. c. 18. Vir. 8. Aen. quales aeriæ Liquetia flumina circum Siue Padi ripis, Athesim seu propter amœnum Consurgunt geminæ quercus Quo tamen in loco nonnulli Liquentia legere malunt, & Liquentia flumina eadem ratione dicta existimant, qua alibi, & Fluuios liquentes, & cãpos liquentes, & Mella liquentia, pperuo epitheto Poeta appellauit.

LIQVIDO, [*Apertamente, chiaramente,*] liquidius, liquidissime, idem quod liquido. Cic. ad Planc. li. 10. Liquidius de toto sensu tuo iudicaui, hoc est, apertius, certius, ac facilius. Dicimus etiam, Ad liquidum, quod est manifeste.

LIQVIDO, [*Manifestamente,*] quod significat pure & manifeste, *ἀκριβῶς*. Ci. ad Cat. li. 15 Gratissimum est, te libenter amicitiæ dedisse, quod liquido ueritati dares. Liquido dicere, id est aperte. Cic. 5 Verr. Nemo esset, quin hoc se audisse liquido diceret.

LIQVIDVM, di, [*Acqua,*] substant. pro aqua. Hor. 1. Ser. Sat. 1. Vt tibi si sit opus liquidi non amplius urna Vel cyatho.

LIQVIDVS, da, dum, p. c. [*Liquido,*] *ὑγρός*, molle, fluxum. Lucretius: Crassaq; conueniunt liquidis & liquida crassis. Liquidus uenter dicitur a Mar. lib. 13. qui est fluidus & laxus. Aliquando ponitur pro puro, [*Puro,*] Virg. 6 Aen. Liquidumque per aera lapsæ. Idẽ li. 4. Ge. Dulcia mella premes, non tantum dulcia, quantum Et liquida & durum Bacchi domitura saporem, id est defæcata, & sine sordibus. Aliquando pro prospero, siue optimo, [*Fauoreuole, prospero,*] Plau. in Pseu. Ab sinistra auspicio liquido, atque ex sententia confidentia est inimicos suos me posse perdere.

LIQVO, as, [*Liquefare,*] *τήκω, χέω*, priore syllaba cor. significat liquidum facio, cum scilicet aurum uel plumbũ igni dissoluimus. Lucan. li. 7. Ereptaq; tela liquauit. Ci. 2. Tusc. Ex quo liquatæ solis ardore excidunt guttæ. Oui. 4. Fast. Nec pigeat tritũ niueo cũ lacte papauer Sumere, & expressis mella liquata fauis. Liquare aluum. Celsus li. 4. c. 4. Liquanda aluus, interdum ẽt ducenda. Aluus liquida, fluida, & libera nõ astricta. Ducta aluus, quæ liberius fluit, quam natura patiatur, ac multum soluta. Huius passiuum est Liquor. Compositum Eliquo, quod est aliquando elicio uel liquidum reddo. Lact. li. 2. Vnde autem, uel quo modo Deus hæc duo principalia, ignem & aquam uel accenderit, uel eliquauerit, solus potest scire, qui fecit. Deliquo, effundo. Colu. li. 12. c. 19. Deinde post uiginti uel triginta dies, cum deferbuerit, in alia uasa deliquare, & confestim opercula gypsare, & pelliculare.

LIQVOR, oris, masc. gen. [*Liquore,*] *ὑγρότης*, humor liquidus. Virg. 3. Ge. Rursus abundabat fluidus liquor, omniaq; in se Ossa minutatim morbo collapsa trahebat. Pellucidi amnium liquores. Cic. 2. de Nat. Deo. Vitigeni liquoris latex. Lucr. li. 5.

LIQVOR, eris, tertiæ coniugat. absque præterito & supino, [*Essere fatto liquido,*] *τήκομαι, χέομαι*, idem est, quod resoluor, defluo, destillo, liquefio, uel liquesco. Producit autem hoc uerbum primã syllabam, quæ in uerbis Liquo, Liquesco, Liquefio, & in nomine Liquor corripitur. Luc. li. 9. Femorũ quoq; musculus omnis Liquitur, & nigra distillant inguina tabe. Liquidus aũt apud Lucretiũ ponitur indifferenter, eo quod tam a Liquor fieri possit, quam a Liqueo. Crassaq; (inquit) conueniunt liquidis, & liquida crassis.

LIRA, æ, prima syllaba pro. [*Solco,*] *αὖλαξ*, sulcum significat, siue fossam rectam in agro, teste Nonio, in quam terræ uligo confluit. Colu. tamen Liras easdem uidetur facere cum porcis, hoc est, editiores terræ cumulos inter duos sulcos interceptos. Sic. n. scribit lib. 11. cap. 2. Liras rustici uocant eadem porcas, cum sic aratum est, ut inter duos latius distantes sulcos medius cumulus siccam sedem frumentis præbeat. Hinc Lirare, quod est, liras facere, ut in sulcos ex porcis aqua defluat: quod fieri solet tertia aratione, iacto iam semine. Solent enim antiqui, teste Varr. de Re rust. li. 1. c. 29. tres facere arationes. Primo. n. arabatur terra, idque uocabant Proscindere. Deinde secunda aratione exitatæ grãdiores glebæ frangebantur, quod uocabant Offringere. Tertia aratione iacto semine boues Lirare dicuntur, cum tabellis ad uomerẽ additis simul & satum frumentum operiũt in porcis, & sulcãt fossas, quo pluuia aqua dilabatur. Pli. l. 18 c. 20. A ratione per transuersum iterata, occatio sequitur, ubi res poscit, crate, uel rastro, & sato semine iteratio. hoc quoque ubi consuetudo patitur, crate dentata, uel tabula aratro adnexa, quod uocant Lirare, operientes semina: unde primum appellata deliratio est.

LIRARE, quid sit, uide supra in nomine Lira.

LIRATIM, [*A solco, à solco,*] *κατ' αὔλακας*, aduer. per liras, Col. Exque cum sint diuisæ, liratim seri debent.

LIRINVM, pe. cor. *λείρινον* unguentũ est ex lilijs confectum, quæ Græci *λείρια*, appellãt. Pli. l. 13. c. 4. Lirinũ, quod & Phaselinum, & Syrium uocamus, renibus utilissimum est, sudoribusq; euocandis.

LIRIOPE, *Λειριόπη*, Nympha marina, Oceani & Tethyos filia, ex qua Cephisus amnis Narcisum puerũ formosissimũ suscepit. Oui. l. 3. Met. Cærula Liriope, quam quõdã flumine curuo Implicuit, &c.

LIMIRIS, *Λιμυρίς*, oppidi nomen in tractu magis Septentrionali Germaniæ. Ptol. li. 2. ca. 11.

LIRIS, *Λεῖρις*, fluuius Campaniæ, siue Latij noui, per Minturnarũ ruinas in sinum Caietanum illabẽs, nõ procul a Formis. Alio nomine Glanicus dicit, teste Pli. l. 3. c. 5. Itali hodie Guarilianũ appellant. Ci. de Legi. Ex eo loco Fibrenus statim præcipitat in Lirem.

LIS, litis, [*Lite, controuersia,*] *δίκη, ἔρις*, cõtrouersia, a limite id est, termino dicta, quod primæ inter homines lites de limitibus fuerint. Lis & Iurgium sic differũt, teste Nonio, quod leuior dissensio, uel discordia inter beneuolos, aut ppinquos, Iurgiũ dicatur: grauior disceptatio inter inimicos, Lis. Ci. de Repub. 4. Si iurgãt, beneuolorum cõcertatio est: nam lis inimicorum, non Iurgium dicitur. Et paulo post, Iurgare igitur lex putat inter se uicinos, nõ litigare. Litis instrumẽtũ a Quinctiliano pro ipsis actis quas Productiones uocamus. Dicimus eleganter, Litem habere cum aliquo, litẽ alicui intendere, [*Litigare,*] Litẽ capitis in aliquem inferre, Litem suã facere, idest litis caussam suscipere, & tãquam suã defendere. Litẽ perdere, idest eius rei caussam de qua agebat, dimittere. Litem in rem suã uertere, id est rem inter duos controuersam adiudicare sibi, quod fit, cum iudex ita cum Litigatorib. agit, ut ei iure suo cedant. Litis contestatio, est hinc inde apud iudicem uegocij principalis facta narratio. Oritur enim litis cõtestatio ex petitione actoris, & exceptione rei.

LISSA, *Λίσσα*, insula est in mari Adriatico contra Iader. Plin. lib. 4. cap. ult.

LISSVS, *Λίσσος*, fluuius Thraciæ inter Mesembriam Samothracum & Strymam Thasiorũ in mare illabens, quẽ Græci scriptores inter eos annumerãt, quos a Xerxiano exercitu exiccatos tradũt. Auctor Hero. l. 7. Lissus itẽ oppidũ est in finib. Dalmatiæ, Macedoniæ contiguum, non procul a Nymphæo promõtorio. teste Pli. l. 3. ca. 22. & Ptolem. li. 2. ca. ult. Luc. l. 5. Prætereunt frustra tentati Littora Lissi, Nymphæumq; tenent.

LITANIA, *λιτανεία*, idem est quod supplicatio, a uerbo Græco *λιτανεύειν*, quod est supplicare, & uota suscipere. Vulgus inepte uocat Letaniam.

LITATIO, nis, *καλλιέρημα*, uoti per cæsam uictimam impetratio. Liu. 7. bel. Pun. per dies aliquot hostiæ maiores siue litatione cæsæ, diuq; non impetrata.

LITATO, aduerb. hoc est addicentibus uictimis: sicuti & auspicato, hoc est, addicentibus auibus, hoc est lætum rei institutæ exitum promittentibus. Liu. 5. ab urb. condita. Nec auspicato, nec litato instruunt aciem.

LITTERA, ræ, [*Lettera,*] *γράμμα*, quamuis ratione etymologiæ primã uideat debere corripere. (creditur enim Littera dicta, quasi litura) ubique tamen apud ueteres poetas eandẽ producit. Superflua itaq; anxietas eorũ potest uideri, q primã huius dictionis syllabã producere nõ audẽt, nisi geminata cõsonãte: insignia autem illorũ temeritas, q eã nullo uererũ exẽplo corripiũt, friuoloq; ac incerto etymo freti, ab unanimi ueterũ omniũ consensu nõ dubitãt discedere. Proprie autẽ Litteræ dicũtur minimæ ac indiuiduæ partes orationis, ex quibus constituuntur syllabæ, & tã singulari, quã plurali numero elementũ significat. uidelicet A, B, &c. Ci. p P. Syl. Litteræ posteritatis caussa repertæ sunt. Quinct. li. 1. ca. 4. Vt pro Fundanio Ci. testem, qui primam eius litteram dicere nõ posset irridet. Cic. 4. Ver. Hinc etiam Romæ uidemus in basi statuarum maximis litteris incisum a communi Siciliæ datas. Dicitur autem Littera, quasi legitera, ut quibusdam placet, eo quòd legenti præbeat iter: uel quòd in legẽdo iteretur, ut ait Seruius: uel a lituris, quod scripta deleri possint, in ceratis enim tabulis antiq. plerunque scribere solebant, & deinde delebant. Vel a lino, is, qd in scribendo atramẽtum illinitur, hoc est, leuiter inducitur chartæ. Aliquando littera capitur pro scribentis manũ. Cic. ad Attic. Nam Alexidis manum amabam, quod tam prope accedebat ad similitudinẽ tuæ litteræ. Plurali numero Litteræ epistolã, [*Lettera, epistola,*] designant, nisi apud poetas, apud quos legitur Littera p

epiſtola, γράμμα. quoque a Græcis. Oui. in Epiſt. Quam legis a rapta Briſeide littera uenit. Vocãtur preterea litteræ λόγοι. diſciplinæ, quæ litterarum monumentis continẽtur. Pla. in Tru. Litteras didiciſti, ſine alios diſcere. Vnde dare litteris operã dicimus: hoc eſt, incumbere artibus, quæ ſcriptæ ſunt. Ad litteram, idem quod ad uerbum, & quod barbari litteraliter dicunt. Quin. lib. 9. cap. 1. Quem duobus ab eo libris tractatum locum ad litteram ſubieci. Aliquando ponitur pro ſcriptura, [*Scrittura,*] Ci. in Ver. Act. 3. Verum am rediit, nullam litteram pupillo, nullam matri eius, nullã tutoribus reddidit, id eſt, ſchedulã nullam ſcripſit, qua teſtaretur, & agnoſceret ſe accepiſſe pecunias. &c. Nullam litterã ad me miſit aut ſcripſit: pulchre pro eo quod eſt, nihil, ſcripſit, nullas litteras miſit. Ci. Caninio li. 2. Ille cum ad Thermũ de Parthico bello ſcriberet, ad me litteram nunquã miſit, id eſt tãtũ abeſt, ut ad me litteras miſerit, ut ne litteram quidẽ miſerit. Litteras attingere, eſt ipſas tractare, ſeu uerſari in ſtudiis litterarum. Litteræ interiores, ſunt abſtruſiores, altioresq; diſciplinæ. Vulgares & recõditæ litteræ ſunt contraria. Litteræ publicæ ſunt, quas barbari [*Registro,*] Regiſtra uocant. Referre aliquid in litteras publicas, eſt qđ barbari inregiſtrare, [*Registrare,*] dicũt. Ponũtur interdũ Litteræ pro alicuius ſcriptis. Ci. ad Att. Quòd meis omnib. litteris in Põpeiana laude eſſet perſtrictus, id eſt, meis omnib. ſcriptis. In numero plurali pro epiſtolis. Ci. ad Att. li. 4. Etſi noui nihil, noſtro more tamẽ ne patiamur intermitti litterulas. Aliquãdo eodẽ numero ꝓ ſcientiis, ſiue diſciplinis aut earum ſtudiis. Ci. ad Tiro. l. 16. Litterulæ meæ, ſiue noſtræ, tui deſiderio oblanguerunt.

LITTERATVS, [*Letterato,*] φιλόλογος qui litteris ꝓditus eſt, litteris ornatus, eruditus, doctus. Ci. in Verr. Act. 3. Circũpedes autẽ homines formoſos, & litteratos, ſuos eſſe dicebat, ſe emiſſe. Idẽ: Frater tuus, quẽ litteratiſsimũ fuiſſe iudico, facile diceret. Hic uerſus Plauti non eſt, hic eſt. Litteratus etiam dicitur, cui aliquid inſculptum eſt, & ſuperſcriptum. Plau. in Pœn. Haud ſecus tu uideas litteratas tibi epiſtolas, &c. Litteratum ocium in quo litteris operam damus. Ci. 5. Tuſ. Quid eſt enim dulcius ocio litterato.

LITTERARIVS, ia, ium, [*Cio che si appartiene a lettere,*] γραμματικός, quod ad litterã, uel ad litteras pertinet. Vnde dicitur Ludus Litterarius, [*Schola,*] Pli. li. 9. cap. 8. Ex Baiano Puteolos in ludũ litterarium itantem, &c. id eſt, in ſcholam.

LITTERATE, aduer. docte, erudite, eleganter. Cice. in Piſ. Ita enim ſunt perſcriptæ, ſcite, & litterate, &c. Cuius cõtrarium eſt, Illitteratus, pro rudi, & indocto.

LITTERATOR, ris, [*Chi insegna di scriuere,*] γραμματιστής, qui prima litterarum elementa docet. Litteratorem non perfectum litteris, ſed imbutum tantum eſſe docet. Suet. de Clar. Gram. Vnde apud maiores, cum familia alicuius uenalis produceretur, non temere, quem litteratum in titulo, ſed litteratorem inſcribere ſolebant, quaſi non perfectum litteris, ſed imbutum.

LITTERATVLVS, diminutiuum eſt.

LITTERATVRA, litteraturæ, γραμματική, eadem quæ Grammatica. Quinct. lib. 2. cap. 15. Non ipſam nunc uolumus ſignificare ſubſtantiam ut Grammatice litteratura eſt, non litteratrix, quemadmodum oratrix: nec litteratoria, quemadmodum oratoria. Aliquando ponitur pro litterarum ſcientia, & cognitione. Ci. 2. Phi. Fuit in illo ingenium, ratio, memoria, litteratura, cogitatio, diligentia. De Cæſare loquitur.

LITTEROSVS, ſa, ſum, [*Litterato,*] ἐγγράμματος, idem quod litteratus. Caſsius Hemina Anna. lib. 4. ut citat Nonius: Homo mere litteroſus.

LITTERVLA, læ, γραμμάτιον. Ci. Tir. lib. 16. Accepi tuam epiſtolam tribus litterulis.

LITHARGYROS, λιθάργυρος, corporis metallici genus, qđ a Pli. argenti ſpuma appellatur: quãuis non ex ſolo argẽto, uerũ etiã ex auri uena fiat & ex plumbo. Sũt enim tria eius genera, Chryſitis, Argyritis, & Molybditis, quæ uide apud Pli. l. 33. ca. 6. & Dioſc. li. 5.

LITHIASIS, is, λιθίασις, calculi generatio in ueſica, per quem urinæ excretio prohibetur. A uerbo Græco λιθιάω, quod eſt calculo laboro. Lithiaſis præterea dicitur, cum in palpebris gignuntur albicantia quædam, & dura tubercula, lapillorum modo.

LITIZONTES, λιτίζοντες, gemmæ quædam ex genere carbunculorum, liuidius, & languidius lucentes: unde & nomen acceperunt, quod ad lapidum potius, quam ad gemmarum naturam accedãt. Auctor Pli. li. 37. ca. 7.

LITHOCOLLA, λιθόκολλα, glutinum quo lapides coaiunguntur. Fit autem ex lapide Pario, aut marmore cum taurino glutino.

LITHOGLYPHVS, p. c. [*Scarpellino,*] λιθογλύφος, ſculptor lapidum.

LITHOSPERMON, λιθόσπερμον, herba eſt, quæ hodie nomine notiore Milium Solis dicitur. Lithoſpermon ideo dictum, quod ſemina tanquam calculos ferat, candore, & rotunditate margaritarũ, duritia uero lapidea. Vide Pli. l. 27. ca. 11.

LITHOSTROTOS, p. pr. λιθόστρωτος, Græcis adiectiuum eſt, idem ſignificans quod lapide ſtratus: a nomine λίθος, lapis, & uerbo στρώννυμι, quod eſt ſterno. Lithoſtrota dicta ſunt quædam pauimentorum genera, quæ ex minutis lapillis ſternebantur, colorum diuerſitate rerum quarumlibet imaginem exprimentes. Plin. lib. 36. c. 25. Pauimenta originem habent apud Græcos elaborata arte picturæ ratione, donec Lithoſtrota expulere eam. Et paulo poſt. Lithoſtrota cœptauere iam ſub Sylla, paruulis certe cruſtis: extatq; hodie quod in Fortunæ delubro Præneſte fecit.

LITHOTOMIA, λιθοτομία, lapidicina, quæ & Latomia dicitur: a nomine λίθος, lapis, & uerbo, τέμνω cædo, uel ſeco. Fuit etiam carceris nomen apud Syracuſanos, in quo noxii aſſeruabantur, qui inde uidetur fuiſſe appellatus, quòd in loco quodã extructus eſſet, unde olim exciſi erant lapides. Meminit huius carceris Thucydides. li. 6. & ſæpius Ci. in Ver.

LITICEN, p. c. geniti. liticinis, [*Trombetta,*] σαλπιγκτής, qui lituo canit: quemadmodum Tubicen, qui tubam inflat. Eſt autem Lituus buccinæ genus incuruum, gracilem, acutumq; edens ſonum: ut latius infra docebimus ſuo loco.

LITIGATOR, [*Che fa lite,*] ὁ δικάζων, qui litigat, hoc eſt, qui litem habet in iudicio pendentem. Ci. pro Domo ſua: Emit domũ litigatoribus defatigatis prope dimidio carius, quam æſtimabat. Suet. de Clar. Gram. Caſsius Seuerus interpellatis iudicibus, dilationem petiit, ut litigator ſuus alium Grammaticum adhiberet.

LITIGIOSVS, ſa, ſum, [*Litigioso,*] φιλόδικος, qui frequens in litibus uerſatur, uel quauis de cauſſa litem mouet. Cice. pro Mur. Quid huic tam loquaciter litigioſo reſponderent illi, unde petebatur. Litigioſa diſputatio. Cic. 5. de Fin. Fora litigioſa, plena litibus. Oui. 4. Faſt. Interdum Litigioſum, idem eſt quod controuerſum, hoc eſt, de quo lis eſt, & controuerſia: ut, Litigioſum prædium, apud Cic. de Ora. Litigioſus ager, apud Oui. 4. Faſt.

LITIGIVM, litigii, [*Lite, controuersia,*] ἀμφισβήτησις, ἔρις, litium actio. Plau. in Caſ. Nã ego quid contrahere cupio litigii inter eos. Pli. 37. c. 10. Siderites ferro ſimilis, & litigio illata diſcordias facit.

LITIGO, litigas, p. c. [*Litigare, far lite,*] ἀμφισβητῶ, diſcepto, cõtẽdo, tam in foro, quam extra iudicium. Cic. pro Cœl. Aliquot enim in cauſſis uideram eum fruſtra litigantem. Mar. lib. 7. Ah miſer demens uiginti litigat annos Quiſquam, cui uinci Gargiliane licet? Cic. ad Att. Hircius cum Quinctio acerrime pro me litigauit.

LITO, as, [*Placare con sacrificii,*] καλλιερέω, ſacrificio facto Deos placo, uotumq; impetro: uerbum a precibus ductum. Cice. pro Flacco Litemus igitur Lentulo. Verbum a precibus dictum, teſte Feſto, quas Græci λιτάς, uocant. Sueto. in Cæſ. Deinde pluribus hoſtiis cæſis cum litare non poſſet, introiit curiam. Inter Litare & Sacrificare hoc intereſt (inquit Nonius) Sacrificare eſt ueniam petere: Litare eſt propitiare, & uotum impetrare. Vir. 4. Aen. Tu modo poſce deos ueniam, ſacriſq; litatis Indulge hoſpitio. Sacris (inquit) litatis, id eſt, uenia, per ſacrificia impetrata, uel felicem euentum promittente uictima. Plau. in Pœn. Si hercle iſtuc unquam factũ eſt, tum me Iuppiter faciat, ut ſemper ſacrificem, neque unquam litem. Litare uictimas, apud Tranquillum, id eſt, uictimis cæſis litare. Aliquando ponitur pro ſatisfacere, [*Sodisfare,*] Pli. in Paneg. de ſtatuis loquens: Illæ autem aureæ & innumerabiles ſtrage & ruina publico gaudio litauerunt.

LITANDVM, gerundiũ, hoc eſt, litari debet. Vir. 2. Aen. Sãguine quærendi reditus, animaq; litandũ Argolica. Huius cõpoſitũ eſt Perlito, qđ eſt Perfecte lito. Gell. ſi hæ res diuinæ factæ, riteq; perlitatę eſſent, Haruſpices dixerunt omnia ea ſententia proceſſurum eſſe.

LITOR, litaris. Ci. de Diuin. Hoſtia litatur pulcherrime.

LITORALIS, litorale, [*Da lito,*] ut, Litoralis piſcis: id eſt, in litore uiuens. Pli. l. 9. c. 17. Nec litoralibus gratia. Dii litorales Catul. de Phaſel. Neque ulla uota litoralibus deis Sibi eſſe facta.

LITOREVS, ea, eum, [*Da lito, sul lito,*] αἰγιαλός, ut, Litorea domus, quæ in litore, aut iuxta litus cõſtructa eſt. Mar. li. 10. Anxuris æquorei placidos Frõtine receſſus, Et propius Baias litoreãq; domũ. Litoreæ aues apud Vir. 12. Ae. Litoreas agitabat aues, id eſt, paluſtres.

LITOROSVS, a, um. Pli. lib. 37. cap. 10. Calais ſapphirum imitatur, candidior, & litoroſo mari ſimilis, id eſt eum aquæ marinæ colorem referens, qui eſt circa litus.

LITVS, oris, [*Lito,*] αἰγιαλός, dicitur terra adiacens mari, quæ fluctibus alluitur, unde & nomẽ inueniſſe putat ab alluẽdo, uel alliden do. Litus (inquit Celſus l. litus. ff. de uerb. ſignifi.) eſt quouſq; maximus fluctus a mari peruenit. Idq; M. T. aiunt, cum arbiter eſſet, primũ cõſtituiſſe. Proprie itaq; Litus de mari dicitur: Ripa de fluminibus. Oui. 1. Met. Cãpoq; recepti Liberioris aquę pro ripis litora pulſant. Quãdoq; etiã Litus dicitur de fluminibus [*Ripa*] Vir. in Diris: Littora q̃ Dulcis auras diffunditis agris, cũ de Mincio Mãtuani agri fluuio loqueret. Sumitur interdũ ꝓ agro mari uicino. Idẽ 4. Aen. cui littus arandũ, Cuiq; loci leges dedimus. Interdũ pro ſpatio circa arã, a litando: quia ibi litabantur hoſtię. Nam (ſicut docet Donatus) nauigantes eundo, & redeũdo in litore ſacrificabãt. Si itaq; Donato a litando Litus dici credimus, uidetur unico t, eſſe ſcribendum: quẽadmodum etiam a non nullis ſcribi uidemus.

uidemus. In carmine tamē omnes geminant consonātem. Sed ne hoc quidem uidetur necessarium, cum nusquā inueniatur breuiari. Vnde uidetur potius natura longa esse, quam per epenthesim geminatæ consonantis licenter produci. Malo tamen rem integram cuiusque arbitrio permittere, quam de re tam incerta quicquam temere pronunciare.

LITVRA, ræ, [*Cancellatura*] κατάστιγμα, macula uel deletio in scriptura, picturave, cum scilicet superinducto atramento, aliove liquore scripturam, uel picturam destruimus. Ci. pro Archia: Et unius nominis litura se commotum esse diceret. Idē pro Clu. ne litura coargui posset. Mar. l. 4. Non possunt nostros multæ Faustine lituræ Emendare iocos: una litura potest. Ponitur aliquādo pro ipsa linitione, uel linimento, [*Linitione*,] Columella li. 4. c. 24. Neque est difficile mox alleuatas plagas terra, quas prius amurca madefeceris, lenire: nam & teredinem formicamque prohibet: solē etiā & pluuias arcet eiusmodi litura.

LITVRO, as, [*Cancellare*,] περιγράφω, cancello, expungo. Sidonius Apol. Tunc uel certius te probasse reliqua gaudebo, si liturasse aliqua cognouero.

LITVS, a, um, [*Vnto, linito*,] κεχρισμένος, participium a Lino: idē quod unctus, siue oblitus: ut, Litę ueneno sagittæ. Aliquando idē quod maculatus, siue maculis quibusdam aspersus, [*Sparto, macchiato*,] Virg. 4. Geo. Elucent aliæ & fulgore coruscant Ardentes auro, & paribus lita corpora guttis.

LITVVS, litui, λίτυον, Plutarcho, baculus incuruus, quo sedentes Augures auibus templa designabant. Gel. li. 5. ca. 8 Lituus est uirga breuis, in parte, qua robustior est, incurua. Primus litui usus a Romulo manasse creditur, qui dum urbē cōderet, huiusmodi baculo regiones direxerit: quod & ipsum asserit Ci. li. 1. de Diu. Quid (inquit) Lituus iste uester (quod clarissimum est insigne Auguratus) unde nobis est traditus? Nēpe eo Romulus regiones direxit tum, cum urbem condidit. Qui quidem Romuli Lituus, id est, incuruum, & leuiter a summo inflexum bacillum, (quod ab eius litui, quo canitur similitudine nomen inuenit) cum situs esset in Curia Saliorum, quæ est in Palatio, eaq; deflagrasset, inuētus est integer. Eadem fere de hoc lituo scribit Plutar. in uita Romuli. Lituus (inquit) consecratus est in Palatino colle usq; ad Gallorū tempora, a quibus capta urbs incēsa fuit. Sed postea expulsis a Camillo hostibus inter altissimas fauillas illæsus, cum ignis omnia cōsumpsisset, inuentus est. Est præterea Lituus, autore Festo, buccinæ genus incuruum gracilem edens uocē, quo in bello utebātur. Qua qui canebat Liticen dicebatur. Vir. li. 6. Et lituo pugnas insignis obibat & hasta. Luca. li. 1. Stridor lituū clāgorq; tubarum. Oui. 3. Fast. Iam lituus pugnæ signa daturus erat. Ab huius similitudine dictus est Lituus baculus Auguralis: ut patet ex iam citato Ciceronis exemplo.

LIVEO, es, [*Esser liuido*,] πελιδνόω, liuidus sum, hoc est, plumbei coloris. Oui. 2. Met. Liuent rubigine dentes. Crura liuētia compedib. Oui. 2. Amor. Eleg. 2. Labellis impresse liuere, Idē 1. Amor. Ele. 7. Per translationem accipitur pro inuidere, [*Inuidiare*,] Tractum ab inuidorum consuetudine, aliena felicitate pallentium. Pomp. Malignus homo, fortunis aliorum semper liuens. Mar. l. 10. Liuet Cinnus, rumpitur, & c Fata liuentia. Stat. 5. Syl.

LIVESCO, is, [*Diuenir liuido*,] liuidus fio. Ci. a. lib. 3. Haud equidem inuideo, nec enim liuescere fas est, Vel nocuisse Deus. Digiti liuescunt in pedibus. Luc. li. 3. Huius compositum est Alliuesco.

LIVIDVLVS, id est, subliuidus. Iuuen. Sat. 11. Ponebant igitur Tuscō farraca catino Omnia tunc quibus inuideas, si liuidulus sis.

LIVIDVS, a, um, [*Liuido*,] πελιδνὸς, proprie is dicitur, qui ex ictu fustis, alteriusve corporis duri, plumbeum colorem in partem læsam contraxit: quod accidere solet, exilibus uenis ictu collisis, sāguineque ad cutem diffluēte. Pl. Tapsiæ succus sugillatis ac liuidis prodest. Hinc Liuidum, pro eo quod subnigrum est, ponitur, qualis est color plumbi. Vir. 6. Aen. Quidve petunt animæ, uel quo discrimine ripas Hæ linquunt, illæ remis uada liuida uerrūt. brachia liuida armis. Hor. 1. Car. Ode. 8. Vorago paludis liuidissima, Catul. ad Coloniam. Ora liuida facta digitis. Oui. Epist. 19. Quoniam uero, qui inuidia laborant, exedētes se dolore, hunc colorem contrahunt, Liuidus, sæpe pro inuido ponitur. Mart. lib. 1. Omnibus inuideas, liuide nemo tibi.

LIVIVS, Λίβιος, nobilis Historiæ Romanæ scriptor, patria Patauinus, quem Herodoto opponit Quinct. ut Salust. Thucyd. De hoc Hieron. ad Paul. Ad Titum Liu. lacteo eloquentiæ fonte manantem, de ultimis Hispaniæ, Galliarumq; finibus quosdam uenisse nobiles legimus, & quos ad contemplationem sui Roma non traxerat, unius hominis fama pduxit. Habuit illa ætas inauditū omnibus sæculis celebrandūq; miraculū, ut tantā urbē ingressi, aliud extra urbē qrerēt. Fuit & alius Liuius, cognominat' Andronicus, Latinorū poetarū antiquissimus. de quo Diomedes, Cōstat, inquit apud Romanos primū Latino sermone Comœdiam Liuium Andronicum scripsisse. Ci. de Cla. Or. & 1. Tus. Gel. l. 16. c. ul. Primus omnium T. L. Poeta fabulas docere Romæ cœpit: post Sophoclis & Euripidis mortem annis plus fere centum & sexaginta.

LIVOR, oris, [*Liuidore*,] πελίωμα color ex pallido nigrescens, quem & plumbeum non nulli appellant: qualem in cōtusis corporis partibus uidere est, cum fuste, aliove corpore duro ictu illato, exiles uenæ contusæ sanguinem ad extremam cutem diffundunt. Pli. l. 20. ca. 22. Illinitur & liuoribus, sugillatisque cum melle. Hinc liuorem contrahere, est nigrescere. Co lu. lib. 12. cap. 47. Quia hæc candidior est oliua, quam ea, quæ contusione liuorem contrahit. Et quoniam talis est color inuidorum, ideo Liuor accipitur pro inuidia. Luc. l. 1. Liuor edax tibi cuncta negat. Vir. in opusculis. Liuor tabificum malis uenenum. Ci. ad Her. rumore aut liuore.

LIX, licis, [*Cenere*,] κονία, dicitur cinis, in quem materiæ rediguntur, cum fuerint exustæ. Plin. lib. 36. cap. 27. citat Varronem dicētem Lix cinis est foci.

LIXABVNDVS, dicitur, qui exiguæ mercedis gratia, uilissimis sese obsequijs immiscet: Tractum a lixarum consuetudine, qui uilissima quæque in exercitu munia obibant. Plau. in famam tuam lixabundus, & nomen fœdas.

LIXAE, arum, σκευοφόροι, dicti sunt, inquit Sipontinus, qui uilioris quæstus gratia exercitum sequuntur, ut puta lauandi, aut coquēdi gratia, a cinere, qui Lix antiquis dicebatur, ut Varronis testimonio docet Pli. l. 36. ca. 27. Nonius tamen affirmat antiquos Lixam dixisse pro aqua: indeque Elixum dictum esse, quod aqua coctum & mollitum esset: & Lixas, qui militibus, aquam ad castra, uel tentoria solent ferre. Silius lib. 1. Inutile Marti Lixarum uulgus. Scipio, apud Liuium, Actium Vmbrum appellat Semilixam quasi semimancipium, nomine ignominioso. Varro Lixulas & Semilixulas uocabulo Sabino scribit dici circulos ex farina, caseo, & aqua commissos, olim inter uiliora cibaria numeratos.

LIXIVIA, æ, [*Lissia*] κονία, aqua, in qua lauandi gratia decoctus est cinis. Col. li. 12. cap. 16. Sunt qui culmos fabæ exurant, & ex eo, qd cremauerint, cinere lixiuiam faciant. Nonius Marcellus Lixiuiū effert neutro genere. Lix, inquit, cinis dicit, uel humo cineri mistus. Nam etiam nunc id genus Lixiuium uocatur.

LIXO, as [*Lessare*,] ἑψέω, aqua coquo: quod tamen apud ueteres non facile inuenies. Magis in usu est compositum eius Elixo, quod est eiusdem significationis. Prolixo huc non pertinet. Neq; enim fit a Lixo, sed ab adiectiuo Prolixus, quod componitur ex Porro, & Laxus.

LIXVS, a, um, [*Cotto a lesso*,] ἑψητὸς, quod aqua coctum est: a Lixa antiquo nomine, quo ueteres aquam significabant teste Nonio. Frequentiore tamen in usu est Elixus, quemadmodum Elixo usitatius est quam Lixo.

LIXVS, Λίξος, colonia a Claudio Cæsare facta in Mauritania Tingitana, circa quam Poetarum fabulæ & Antæi regiam, & Hesperidum hortos collocarunt, aurea mala ferentes, a dracone peruigili summa cura asseruata. Cui fabulæ occasionem suppeditasse existimat Plin. flexuosum maris æstuarium, draconis modo nemus quoddam ambiens, nihil præter oleastrum ferens. Vide Plin. l. 5. cap. 1. Est & Lixus, amnis in eadem ora, cuius meminit ibidē Pli. & Pomp. Mela in fine sui operis.

L ANTE O

LOBAE, λόβαι, in milio Indico dicūtur culmi, siue comæ arundinaceæ semen complectentes. Pli. li. 18. cap. 7. Milium (inquit) intra hos decem annos ex India in Italiam est inuectum, nigrum colore, amplum grano, arundineum culmo. Adolescit ad pedes altitudine septem, prægrandibus culmis (Lobas uocant) omnium frugum fertilissimum.

LOBRINI montes λόβρινα ὄρη, in Phrygia sunt unde Rhea Lobrina. Scholiastes Nicandri.

LOBVS, bi, λοβὸς, ima auricula, ἀπὸ τοῦ λαμβάνειν, propter ea quod eā apprehendamus, quempiam admonentes. In hepate quoque partes extremæ, & quædam ueluti segmenta, uentriculum circūquaque amplectentia, Lobi dicuntur. Nicander in Theriacis, ἥπατος ἀκρότατον κέρας λοβοῖο τε τραπέζης, ἐπαμύνεται. Vbi interpres Trapezam accipit summam solidamque hepatis partem ex qua lobi dependent.

★LOCANVS fluuius est Locrorum in fronte Italiæ. Pli. l. 3. ca. 10.

LOCARIVM, [*L'affitto*,] ἐνοίκιον, pretium, quod pro taberna stabulove persoluitur, ut in eo quis se locare, hoc est, collocare possit. Auctor Varro lib. 14. de Ling. Lat.

LOCATIO, onis, uerbale, [*Locatione, affittatione*,] ἀπομίσθωσις, relatiuū est Conductionis, proprieque eius est, qui pretium accipit. Ci. ad Att. li. 4. Disturbata porticus Catuli, quæ ex S. C. COS. locatione reficiebatur, & ad tectum pene peruenerat. Inducere locationē, est irritam facere locationem, tabulasque de locatione confectas interlinire, aut discerpere. Ci. Att. li. 1. Asiani, qui de censorib. cōduxerunt: questi in Senatu se cupiditate prolapsos nimiū magno conduxisse, ut induceretur locatio, postulauerunt.

LOCATOR, oris, [*Colui che da affitto*,] proprie dicitur is qui rem aliquam

quam pretio utendam datut Locator prædij, uel ædium dicitur is, qui pro prædij ædiumve usu conductori concesso, pretium accipit. Interdum tamen Locator, is dicitur, qui redemptori pro opere aliquo faciundo mercedem cõstituit. Budæus: Quanquam Locator sit plerunque, qui pretium accipit, & Conductor qui datut sit Locator dominus, Conductor inquilinus: tamen nõnunquam uiceuersa euenit, ut locator pretium det, Conductor accipiat. Pl. li. 7. ca 52. Romæ quoque Corfidium materteræ suæ maritum, funere locato reuixisse, & locatorem funeris ab eo elatum.

LOCATVS, a, um, [*Posto*,] positus, situs. Ci. de Offic.

LOCELLVS, li βαλάντιον, id est, crumenula, diminutiuum a loculis. Mart. lib. 15. Si quid adhuc superest in nostri fæce locelli, Munus erit: nihil est, ipse locellus erit.

LOCITO, as, p pro. ἀπομισθῶ, frequẽtatiuum formatum a supino uerbi Loco a, in i, mutata. Ter. in Adel. Agelli est hic sub urbe paululum quod Locitas foras: Huic demus, qui fruatur.

LOCO, as, [*Collocare, porre, maritare, affittare*,] τάττω, pono, constituo. Cic. Acad. inter recte factum & peccatum media locabat quædã. Liu. li. 1. Castra ab urbe haud plus quinque millia passuum locat. Vir. 1. Aen. Hic alta theatri Fundamenta locant alij. Interdũ est reponere. Plaut. Aulu. Dum aulam domi locatam perquirit, ablatam reperit. Interdum nuptui tradere. Ter. in Phor. Quæso quid si filiam suam unicam locaret? Pro eodem etiam dicimus, Locare filiam nuptum. Teren. in Phorm. Vt potui, uirginem nuptũ locaui huic adolescẽti. Item, Locare in matrimonium. [*Maritare*,] Plau. in Tri. Vbi erit locata uirgo in matrimonium. Hinc Illocabilis, quæ ob inopiam aut deformitatem facile maritum inuenire non potest. Plau. Aul. Virginem habeo grandem, dote cassam, atque illocabilem. Interdum idem est, quod pretio utendũ do. In qua significatione frequenter datiuum habet personæ, cui quid locat, cum accusatiuo rei quæ locatur, & ablatiuo pretij: ut, Aedes quas in Palatio amplissimas habebas, cẽtum te sestertijs Mario locasse audio. Sæpe tamen pretium non exprimitur. Ci. in Ver. Menonis nobilissimi hominis uxoris fundus erat colono locatus. Locare alicui operam suam, est aliquid mercede faciendum suscipere. Gel. lib. 5. cap. 3. Ob quærendum uictum ad circumagendas molas quæ trusatiles appellantur, operam pistori locasse. Plau. Trin. Operam meam tribus nũmis ego locaui ad artes nugatorias. Locare alicui opus faciendum, μισθῶ, dicitur is, qui pro opere faciundo alteri mercedem cõstituit. Sulpicius Ciceroni: Curauimus, ut ijdem Athenienses in eodem loco monumentum ei marmoreum faciendum locarent. Interdum Locare, idem est quod collocare, siue impendere, ut cum operam, pecuniamve bene aut male locatã dicimus. Plau. in Most. Nec quicquam argenti locaui tam diu usquam æque bene.

LOCHIAS, λοχίας, promontorium est Aegypti non procul ab Alexandria & Pharo. Strab. lib. 17.

LOCI, δελφὺς, in muliere dicuntur uascula semen & maternum sanguinem recipientia, inter uesicam & intestinum rectum sita, in quibus nascendi initia consistunt: ut ait Varro, unde & Locos plurali numero appellarunt. Alijs nominibus & Vterus dicitur, & Vulua. Quanquam inter hæc Pli. ita distinguit ut Vulua brutorũ animantium dicatur, Loci autem & Vterus solarum mulierum. Verba eius sunt hæc lib. 11. cap. 37. Fœminis eadem omnia, præterq; uesicæ iunctus utriculus: unde dictus uterus: quod alio nomine locos appellant, hoc in reliquis animantibus uuluam. Loci itẽ τόποι, a Dialecticis appellantur sedes argumentorum, ex quibus uelut ex promptuarijs quibusdam, petuntur argumenta. Cice. 3. de Or. Aristoteles Locos (sic enim appellat) quasi argumentorum notas tradidit. Et paulo ante: Locos argumentorum paratos & expeditos habere oportet.

LOCOZVS λόκοζος, urbs Phrygiæ, quam Thraces tenuerunt cognomento Locozij. Vide Steph.

LOCRI, orum, λοκροὶ, Græciæ populi Parnassum montem utrinque accolentes, quorum qui occiduam incolunt plagam, ad Crissæũ usque sinum pertingentes, & medij inter Aetolos & Phocenses, a grauitate odoris Ozolæ, & a situ Hesperij cognominantur. Qui uero Parnassum ad ortũ accolunt, ad mare usq; Euboicum extensi, in duplici sunt differentia. Nam hi quidem a Cnemide monte Epicnemidij, illi uero ab Opunte urbe Opuntii cognominãtur. Auctor Strab. lib. 9. Sunt & Locri in extrema Italiæ ora, quã Magnã Græciam antiqui appellarunt, oppidum incolentes eiusdem nominis, ab ijs Locris, qui Aiacem Oileum ad Troiam secuti sũt conditum: ut annotauit Ser. in Illud Vir. 3. Aen. Hic & Naricii posuerunt mœnia Locri. Hi discriminis gratia Epizephirii cognominantur, quod supra Zephyrium promontorium siti sint.

LOCRIS, idis, λοκρὶς, Græciæ regio, utrinque Parnasso incumbens, cuius incolæ dicuntur Locri: de quibus paulo ante.

LOCVLAMENTA, orum, σηκοὶ, loca distincta, siue capsulæ in quibus aues, apes, aut etiam maiora animalia seorsim nidificare, seu habitare solent, & a loculis deduci uidetur. Colum. lib. 8. cap. 8. Vel si non ita competit, paxillis adactis tabulæ supponantur, quæ uel loculamenta quibus nidificent aues, uel fictilia colũbaria recipiãt. Idem lib. 9. ca. 12 Crepitaculis æreis, aut testarum plerunque uulgo iacentium terreatur fugiens iuuentus, eaque quæ uel paulo quum repererit alueum maternũ, & in eius aditu glomerata pependerit, uel statim se ad proximam frõdem contulerit, protinus custos nouum loculamentum in hoc præparatum perliniat intrinsecus prædictis herbis: deinde guttis mellis respersum admoueat, tum manibus, aut etiam trulla cõgregatas apes recõdat. Ponitur aliquando pro conceptaculo siue theca rei alicuius. Vitru. li. 10. Super autem tertium tympanum planum eadem ratione dentatum inclusum in alterum loculamentum collocetur.

LOCVLATVS, a, um, [*Che ha molti luoghi*,] σηκωτὸς, quod habet diuersos locos. Var. 3. de re rust. c. 17. Nam ut Pausanias & cæteri pictores eiusdem generis loculatas magnas habent arculas, ubi diuersi colores sint, certas, sic hi loculatas habent piscinas, ubi dispares disclusos habent pisces.

LOCVLOSVS, a, um, σηκώδης, quod multos habet loculos, seu sinus, se pro aliquo intermedio distinctos. Pli. lib. 15. ca. 22. Sola differentia generum in putamine duro fragilive, & tenui ac crasso, loculoso, & simplici.

LOCVLVS, li, diminutiuum, a Locus [*Luoghetto, borsa, cataletto*,] χωρίον, exiguus, & angustus locus. Plau. Mil. Sed in cella paululum erat loculi lubrici. Aliquando Loculi, dicuntur loculamenta quædam separata in piscinis, ornithotrophiis, aliorumve animaliũ stabulis, in quibus unaquæque seorsum aluntur. Varr. lib. 3. de Re rust. cap. 17. Hortensius familiaris noster, quum piscinas haberet magna pecunia ædificatas, ac loculos, ita sæpe cum eo ad uillam ut. Sæpe etiam Loculos, accipimus pro sacculo, in quo pecunia seruatur. Mart. lib. 14. Hos nisi de flaua loculos implere moneta Nõ decet. Interdum etiam Loculus, pro capsula seu conditorio, quo mortuorum reliquiæ conduntur. Plin. lib. 17. cap. 2. Hunc cremari cum reliquo corpore non potuisse tradunt, conditumque loculo in templo.

LOCVPLES, p. c. genitiuo Locupletis, p. p. [*Ricco*,] πλούσιος, diues, multa possidens: quasi locorum plenus, hoc est, multos habens agros, seu possessiones. Plin. lib. 8. cap. 3. Cognomina etiam prima inde: Pilumni, qui pilũ pistrinis inuenerũt: Pisones a pinsendo: hinc & Locupletes dicebant loci, id est, agri plenos. Est autẽ hoc nomen omnis generis, secundum Priscianum, tam in i, quam in e, finiens ablatiuum. Cice. Attic. Nec moderatior, quam Sylla, in pecunijs locupletium. Idem in Frumen. In prouincia locupleti & referta. Hora. 2. Ser. in locuplete domo. Neque solum pro diuite, & loca multa possidenti accipitur, uerumetiam pro firmo, certoq; & magnæ auctoritatis, indubitatæque fidei homine, [*Autorevole*,] Vnde Locupletem auctorem, testem tabellarium dicimus, ἀξιόπιστον, de cuius fide merito nemo debeat ambigere. Cic. lib. 3. Offi. Accedit eò testis locuples Possidonius, Et paulo post: Quorum quidem testem nõ mediocrem, sed haud scio an grauissimum, Regulum nolite, quæso, uituperare. Quẽ enim locupletiorem quærimus, quã principem popu. Roma. qui retinendi officij caussa, cruciatum subierit ultro? Locupleris antithera sunt egẽs, & Tenuis. Ci. 4. Ver. Nã locupletissimi cuiusque census extenuarant, tenuissimi auxerant. Idem pro Planco: Egentes in locupletes armabantur. Locuples oratio, [*Copiosa*,] diues uerborum, & abundans. Ci. 3. de Orat. Inde ille licentior, & diuitior fluxit dithyrambus: cuius membra & pedes, ut ait idem, sunt in omni locuplete oratione diffusa. Locuples etiam aliquando per translationem ponitur pro instructo, & copioso. Ci. 1. de Nat. Deo. Locupletior igitur hominum natura ad beate uiuendum, quam Deorum quod pluribus generibus fruitur uoluptatum.

LOCVPLETO, as, pen. pr. [*Arricchire*,] πλουτίζω, dito, locupletem reddo. Plau. uisus est paterna hæreditate locupletarier. Cic. 1. Offic. Hique arbitrantur se beneficos in suos amicos uisum iri, si locupletent eos quacunque ratione. Huius compositum est Collocupleto, quod significat ualde dito. Teren. in Heau. Vbinã est fides? dum ego propter te errans patria careo demens, tu interea loci collocupletasti Antiphila te.

LOCVS, huius loci, & in plur. num. Loci, orum, uel loca, orum [*Luogo*,] τόπος, quicquid aliquid continet, siue, ut ait Varr. 4. de Ling. Latin. ubi quicquam consistit. Virg. 8. Aeneid. Hic locus urbis erit. Seru. Sulp. Ci. li. 4. Epist. Nos in nobilissimo orbis terrarũ gymnasio Academiæ locum delegimus, ibiq; eum cõbussimus: posteaque curauimus, ut ijdem Athenienses in eodem loco monumentum ei marmoreum faciendum locarent. Frequẽtissime etiam accipimus locũ pro uice, ut cũ dicimus: Loco patris te habeo, hoc est, uice patris, & ea charitate te amplector, qua patrem. Sic etiã dicimus, Diligo te in loco germani. Terẽ. in And. Si te in germani fratris dilexi loco. Mouere aliquem loco est aliquem de loco suo, uel de dignitate depellere. Hor. li. 2. Epist. Audebit, quæcunque parum splendoris habebunt, Verba mouere loco. Cic. ad Q. Frat.

Frat. li. 2. Exarsit dolor urgere illi, ut nos loco mouerent. Accipitur etiam locus pro natalibus, uel conditione natiuitatis. Sal. Inter suos non obscuro loco natus. In plurali numero indifferenter dicimus Loca, uel locos, pro eo, quod aliquid continet. De neutro genere ubique plurima occurrũt exempla: Masculino genere usus est Virg. 6. Aeneid. Deuenere locos lætos. Gel. lib. 6. ca. 6. eodem in loco utroque genere usus est. Nam quoniam non ipsæ tantum aues, quæ prosperius præuolant, sed etiam loci, quos capiũt, quod idonei felicesque sunt præpetes appellãtur: ideirco Dædali pennas præpetes dixit, quoniam ex locis in quibus periculũ metuebat, in loca tutiora peruenerat. Frequentius tamen locos τόπους, accipimus pro sedibus argumentorum, ex quibus, ueluti ex promptuarijs quibusdam petuntur argumenta. Loci etiam in mulieribus dicuntur uascula semẽ recipientia, [*Matrice*,] in quib. (ut ait Varro) nascendi initia consistunt. Pli. lib. 11. cap. 37. Fœminis eadem omnia, præterque uesicæ iunctus utriculus. Vñ dictus Vterus, quod alio nomine Locos appellãt, hoc in reliquis animalib. Vuluam tantum dicimus. Colum. tamen lib. 6. cap. 37. equarum etiam genitalia uocat Locos. Qđ si (inquit) admissarius iners est in Venerem, odore perfricatur detectis spongia fœminæ locis, & admota equi naribus. Idem etiam lib. 8. cap. 11. pauonum loca appellat in quibus oua nascuntur. Sæpiusq; (inquit) digitis loca fœminarum tendenda sunt: nam in promptu gerũt oua. E loco inferiore agere, est ad iudices: De superiore loco agere, est ꝓ rostris: Ex æquo loco agere, est in Senatu: ut etiã annotauit Budæus. Cice. 3. de Orat. Nam siue de cæli natura loquitur, siue de terra, siue de diuina ui, siue de humana, siue ex inferiori loco, siue ex æquo, siue ex superiore. Priore loco cãm dicere, est ante defendere, quã quis accusatus sit. Ci. pro Quint. ut ipse causam capitis, si spõsio nem fecisset, priore loco diceret. Posteriore uero loco dicere, est defensorem esse, & pro reo dicere. Ibidem: quoniam maiores ita constituerunt, ut qui pro capite diceret, is posteriore loco causã diceret. Secundo loco, [*Dipoi, dopo questo*,] a Cicerone ad Lent. pro præterea ponitur: Facile, inquit, secũdo loco me consolatur recordatio meorum temporum, &c. Pulchre etiam dicitur, Si in isto essem loco, pro eo quod, si meum esset negocium, si mea res ageretur. Plau. in Bacch. Verum, ut ego opinor, si ego in istoc siem loco, Dem potius aurum, quam illum corrumpi sinam. Ponitur aliquando Locus pro statu [*Stato*,] Teren. in Adelph. Peiore res loco non potest esse, quam in quo nunc sita est. Cic. ad Brut. Nostræ res meliore loco uidebantur, id est, statu & fortuna. In loco res posita dicitur, quæ recte digneq; posita, siue collocata est. Cic. 7. Ver. Recte collocata, & in iudicio populi in loco posita eẽ uideatur. Ponitur interdum Locus, pro æstimatione, amore, gratiaque, [*Amore, stato, gratia*,] Cic. in Philip. Quem locum apud Cæsarem obtinuisti? Esse magno loco apud regem, [*Esser fauorito*,] dixit Ci. in Epist. Cæsar. 1. Commen. Qui si iuissent, eodem se eos loco, quo Heluetios habiturum. Ponere in loco maledicti, & contumeliæ, est quod barbari dicunt, capere ad malum & ad iniuriã. Cic. in Piso. Tunc etiam ausus, meum discessum in maledicti, & cõtumeliæ loco ponere? Tenere principem locum, est maximo esse in pretio, & auctoritate, primumq; dignitatis gradum obtinere. Cic. pro Planc. Qui in mea salute principem semper locum, auctoritatemque tenuistis. Locus aliqñ ponitur pro opportunitate, [*Commodita*,] Ci. de Offi. Locum autem actionis, opportunitatem temporum esse dicunt. Loco aliquid quærere, est quærere, quãdo res expostulat. Cicero in Partit. Loco tu quidem quæris, sed plenus, &c. In loco, [*A tempo*,] id est, opportune. Ter. in Heautõ. In loco, ego uero laudo. Loco dicere, est aliquem rogatum sententiam dicere. Ci. 3. de Legibus: ut loco dicat, id est, rogatus: ut modo ne sit infinitus. Locus non est bonitati, [*Sprezzare*,] i. bonitas nõ est in pretio. Cic. 3. de Fin. Quod ni ita se haberet, nec iustitiæ ullus esset, nec bonitati locus. Locum alicui dare, est ipsum admittere, & recipere. Ci. de Ora. Hæc turba & barbaria forensis dat locũ uel uitiosissimis oratoribus. Aliquãdo Locus ponitur pro tempore, uel spatio [*Tempo, spatio*,] Ter. in Heauton. Nam & cognoscendi, & ignoscẽdi dabit peccati locus. Locus preci nõ ẽ relictus, hoc est precibus amplius flecti non potest. Ter. in And. Nihil est preci loci relictũ. Locus etiam in scriptoribus dicitur, quæuis operis particola. Ter. in Prol. Adel. Eum Plautus locum reliquit integrum: eum hic locum sumpsit sibi in Adelphos.

LOCVSTA, æ, [*Cavalletta*,] ἀκρὶς, insecti genus est, infirmas habẽs alas, tam modicis se uolatibus terra attollens, ut saltare potius uideatur quam uolare. In Africa & Syria maiore corpore nascũtur, firmioribusque alis: tanta autem copia, ut herbas, messesq; omnes aut erodant, aut tactu adurant. Quin etiam & maria trãsuolare dicuntur, & absumptis domesticis omnibus, externa pabula quærere non sine infausto præsagio eorum, ad quos penetrarint. In India monstruosæ magnitudinis nasci traduntur, ut interdum triũ pedum longitudinem excedant: ex quorum femoribus, & crurib. cum inaruerint, serræ solent confici. Vide plura de his apud Pli. lib. 11. ca. 29. Locusta quoque uenefica fuit Neroni grata, ex Gallijs euocata: cuius opera Agrippina Claudium, & Nero Britannicum de medio sustulerũt, ut est uidere apud Tacitum l. 11. & 12. Iuuen. Saty. 1. Instituitq; rudes melior Locusta propinquas Per famam & populum nigros efferre maritos. Huius Locustæ meminit Diõ Cassius, his uerbis, Λουκουσταν τινα φαρμακίδα περιβόητον ἄγχι πάντα μετεπέμψατο, καὶ φάρμακόν τι ἄφυκτον προκατασκευάσασα ἔς τινα τῶν καλουμένων λυκήτων αὐτὸ ἐνέβαλε, καὶ μὲν αὐτὸ ἐν τῶν ἄλλων ἤσθιεν. Locusta ẽt piscis est ex genere crustatorum, corpore longo, cornua ante oculos bina longa & aspera habet. dicta a similitudine terrestris. Pli. li. 9. cap. 30. Locustæ fragili crusta muniuntur in eo genere, quod caret sanguine. Latent mẽsibus quinis: & ueris principio senectutem exuunt anguiũ more renouatione tergorum. Cetera in aquis natant: locustæ reptantiũ modo fluitant. Si nullus ingruat metus recto meatu, cornib: quæ sũt, rotunditate præpilata, ad latera porrectis in pauore in latera procedunt. Cornibus inter se dimicant. Vnum hoc animal, nisi uiuũ feruenti aquæ incoctum, fluida carne non habet callum.

LOCVTIO, onis, [*Il parlare, ragionamento*,] φράσις, sermo uel ipse loquẽdi actus. Ci. 1. Offi. Risus, locutio, reticentia, uncis submissio. Idẽ 3. de Ora. Quanquam omnis locotio oratoria est: tamẽ unius Oratoris locutio hoc proprie signata nomine est.

LOCVTOR, siue Loquutor, [*Parlatore*,] λάλος, qui nimium loquitur. Gell. Qui sunt leues & futiles & importuni locutores.

LOCVTVLEII, ἀθυρόγλωσσοι, sunt homines in uerba prouecti, quos & blaterones, & linguaces dicimus, quorum lingua tam prodiga infrænisq; est, ut teterrima quadam colluuione uerborum fluat semper & æstuet. Gell. lib. 1. cap. 15.

LODICVLA, læ, Sue. in August. Ita ut in extremis spatijs subsultim decurreret lecticulo, uel lodicula inuolutus.

LODIX, cis, pe. pr. [*Coltra*,] στρῶμα, lecti operimentum. Iuuen. Saty. 6. Sed καὶ ψυχή, modo sub lodice relictis Vteris in turba.

LOEDORIA, [*Verso*,] λοιδορία, cum accentu in penultima, a Græcis dicitur mordax conuicium, differtque a Scommate, quod hoc sit mordacitas quadam urbanitate & ioco adumbrata. Lœdoria uero apertum, amarulentumq; est conuicium nulla urbanitatis specie uelatum. Vide Macrob. in Saturn.

LOEMIVS, λοίμιος, Apollinis cognomen, quod ei Lyndij imposuerũt ob malorum expulsionem, finita pestilẽtia. Nam pestem Græci λοιμὸν appellant.

LOGARION, λογάριον, apud Vlpian. lib. 3. de Pen. lega. accipitur pro leuioribus minutioribusque rationibus, qualesijs de rebus, quæ quotidie in usum familiæ erogantur, in aduersarijs solent conscribi. Verba Vlpiani sunt hæc: Sed & chartas ad ratiunculam, uel ad logarion paratas, contineri appellatione penoris.

LOGEVM, pen. pro. λογεῖον, pulpitum in scena, in quo chorus Tragœdiarum, & Comœdiarũ, quoad Comœdiæ chorum habuerũt, cæterique personam non habentes, fabulæ subseruiebant. Vtitur hac uoce Vitruuius li. 5.

LOGICA, cæ, & Logice, ces, [*Loica*,] λογική, ars differendi, uerumque inquirendi, quæ & Dialectica dicitur. Nonnulli Græcæ uocis etymon reddentes, Rationalem philosophiæ partem appellant. Cic. 1. de Finibus: Iam in altera philosophiæ parte, quæ est quærendi ac differendi, quæ λογική dicitur, iste uester, ut mihi quidem uidetur, plane inermis ac nudus est. Ibidem. Totaq; est logice, quam rationem differendi uoco. Boethius in Comment. Topic. Hæc est (inquit) disciplina, quasi differẽdi quædam magistra, quã Logicẽ ueteres Peripatetici appellarunt, continens in se inueniendi iudicandique peritiã. Logica, orum, neutri generis, pluralis numeri. Ci. 4. Tus. Habes ea, quæ de perturbationibus enucleate disputant Stoici, quæ logica appellant, quia differuntur subtilius.

LOGICVS, a, um. Cice. in Tusculan. habes ea quæ de perturbationibus enucleate disputant Stoici, quæ logica appellant, quia disseruntur subtilius, e quibus tanquam ẽ scrupulosis cotibus enauigauit oratio.

LOGION, penul. cor. λόγιον, Græci oraculum appellant, præsertim soluta oratione editum. Nam quod carmine respondebatur, χρησμὸν, potius nominant: ut post Suidam annotauit Cœl. Rhodig. lib. 7. cap. 6.

LOGISTAE, [*Contista*,] λογισταὶ, supputatores, siue æstimatores dicuntur, ἀπὸ τοῦ λογίζεσθαι, qđ est rationes subducere, æstimare, seu rẽ aliquam diligenter expẽdere. Athenis Logistæ magistratus erãt: quorum munus erat expendere, quæ in magistratu quisque gessisset. Aristophanis tamẽ interpres Logistas eosdẽ fuisse existimat cũ Agoranomis, quorũ munus idẽ fere erat eum eorum officio, qui Romæ Aediles dicebantur.

LOGISTERIVM, λογιστήριον, locus, in quo exercitus recensetur, militique stipendium penditur. Iulius Pollux inter Atheniensiũ dicasteria numerat & Logisterium, interpretaturque locum fuisse, in quo Logistæ considere & muneri suo uacare consueuerunt.

LOGISTICE, es, [*Abaco*,] λογιστική, ars supputandi, quam uulgus

Abacum

Abacum uocat: ἀπὸ τῦ λογίζεσθαι, quod est, supputare & calculũ subducere.

Logistoricvs, liber fuit Varronis, sermonum, & dictorum insignium narrationem continens. Gell. lib. 4. cap. 29. M. Varro in logistorico scripsit, &c. Macrob. l. 3. Satur. Varro in logistorico, qui inscribitur Martius de Fortuna.

Logodaedalvs, λογοδαίδαλος, qui inanem uerborum ornatum, non rerum pondus sequitur: siue qui captiosa, arteque cõposita oratione aliquos in fraudem conatur inducere. Ci. in Ora. Hęc tractasse Thrasymachum Calcedonium primum, & Leontium ferũt Gorgiam, Theodorum inde Byzantium multosq; alios, quos λογοδαιδάλους appellat in Phœdro Socrates.

Logos, [*Ragionamento, parola, ragionare*,] λόγος, apud Græcos modo sermonem significat, modo uerbum, modo rationem. Hieron. ad Paulinum: Logos Græce multa significat: nam & uerbũ est, & ratio, & supputatio, & causa uniuscuiusq; rei, per quam sunt singula, quæ subsistunt. Augustinus cõtra hæreses Hermes, qui Latine dicitur Mercurius, scripsit librum, qui λόγος τέλειος, appellatur, id est uerbum perfectum, λόγους item Græci uocant operis tomos, siue sectiones, quos & libros Latine appellamus. Habet & alia significata apud Græcos, quæ ad nostrum institutum nihil pertinent. Hoc tamen prætereundum non fuit, Logos etiam a Latinis scriptoribus usurpari, pro uerbis futilibus, & ad nihil prorsus conducentibus, [*Ciancie*,] Ci. Gallo, Ego te certo scio omnes logos, q ludis dicti sunt, animaduertisse. Ter. in Phor. Fœneratum istud beneficium tibi pulchre dices. D. logi, id est, ridicula dicta & uerba inutilia. A logos fiũt, Catalogus, Epilogus, Dialogus, Elogium, Analogia, Logica, & prope infinita alia.

Logographi, p. c. λογογράφοι, teste Suida, dicũtur, qui acta iudicialia excipiũt. Cuius sentẽtiæ subscribit & Ammonius περὶ ὁμοίων, καὶ διαφόρων λέξεων: cuius hæc sunt uerba: λογογράφος ἐστὶ, ὁ τοὺς δικανικοὺς λόγους γράφων. Demosthenes tamẽ & Aeschines uocẽ hanc in deteriorem partem fere usurpant, magnique cõuicij loco sese mutuo λογογράφους, appellant.

Loliacevs, cea, ceum, [*Di loglio*,] αἴρινος, quod ex lolio est: ut, Farina loliacea.

Loliarivs, a, um, [*Da loglio*,] ut Cribrum loliarium, quo lolium ex frumento excernitur. Col. lib. 8. cap. 5. Cribro uiciario, uel loliario qui iam fuerit in usu, pulli superponantur.

Loligo, Ci. de Diu. Loligines & delphini exultantes tempestatem futuram significant.

Loligo, penultima prod. loliginis, [*Pesce calamaro*,] τευθὶς, Theodoro, piscis genus, a uolatu dictum, teste Varrone. Nam (ut ex Trebij Nigri sententia scribit Plin. lib. 32. cap. 2.) tanta interdũ multitudine è mari euolant loligines, ut nauigia demergant. Coeunt linguis; quemadmodum & sepiæ, componentes inter se brachia, & in contrarium nantes. pariunt autem ore. Itali hodie a thecæ calamariæ similitudine Calamarium appellãt. Habet enim duo ossicula, quorum alterũ calami, alterũ gladioli perspicui, pellucidiq; imaginem refert. Ad hæc, cruorem habet nigrum atramenti similitudine. Vnde Succum loliginis pro liuore hominis parum candidi posuit Horat. 1. Serm. Saty. 4. Hic nigræ succus loliginis, hæc est Aerugo mera. Vbi Porphyrio: Ex loliginis succo liuorem mentis uult intelligi: ex ærugine uenenum. *Prima huius dictionis* syllaba semper producitur, idq; contra naturam primitiui uolo, quod priorem corripuit. Vnde nonnulli in carmine geminato l, scribant Lolligo.

Loligvncvla, τευθίδιον. Plaut. in Casi. Emitto sepiolas lepidas, loliguncuIas, &c.

Lolivm, lij, [*Loglio*,] αἶρα, ζιζάνιον. herba est hordeo similis, (cuius etiam uitium esse putatur) in segetibus nascens. Gallis yuræ ab inebriando dicitur. Vir. 1. Géo. Infelix lolium, & steriles dominantur auenæ. Pli. l. 18. c. 17. Nam lolium & tribulos, & carduos, lappasq;, non minus, quam rubos, inter frugum morbos potius, quã inter ipsius terræ pestem numerauerim. Lolio uictitare dicuntur, qui uisu sunt imbecillo: nocet enim oculis lolium, propter uapores acres, quos in cerebrũ attollit. Oui. 1. Fas. Et careat lolijs oculos uitiantibus agri.

Lolivs, τευθὶς, genus piscis admodum parui, & facie a loligine dissidens. Vide Hermolaum in Plinium.

Lomentvm, ti, ἔρευγμός farina fabacea, qua ad erugãda corpora usa est antiquitas. Mat. lib. 3. Lomento rugas uteri quod cõdere tentas. Est item Lomentum coloris quoddam genus, quod in usũ pictorum ex cæruleo confici solet. Pli. li. 33. cap. ulti. Ex cæruleo fit, quod uocatur Lomentum: perficitur in lauando terendove: & hoc est cæruleo candidius. & paulo post: Est & subtilissimũ genus lomẽti (quidam Tritum uocant) quinis assibus ęstimatum. Postremum hoc genus a Græcis proprie λώμεντα, appellatur.

Lonchitis, λογχῖτις, herba est in locis uriontibus nascens, folijs porri, ad radicem rubentibus, flores habens ceu galericulos, psonis comicis similes paruam exerẽtes linguam, semẽ uero inuolucris clausum, triangulum & lanceæ simile: unde sibi nomen uendicauit. Vulgus in Gallia Nigros capettos appellat. Non esse autẽ eandem cum Xiphio, seu Phasganio (ut hactenus a Dictionarij huius concinnatoribus perperam creditum est) apertissime docet Pli. lib. 25. c. 11.

Londinivm, Λονδίνιον, Prol. lib. 2. cap. 3. siue, ut alijs placet, Londinum, Britanniæ insulæ Metropolis.

Longaevvs, a, um, [*Vecchio, attempato, di longa età*,] πολυετὴς, annosus, senex, quasi longi æui. Virg. 6. Quem tibi longæuo serum Lauinia coniux Educet siluis, regem, regumque parentem. Idem 3. Aene. Surge age, & hæc lætus longæuo dicta parenti. Haud dubitanda refer. Cic. in Catone: O miserum senem, qui mortem contemnendam in tam longæua ætate non uiderit. Hinc Longæuitas, [*Vecchiezza*,] annositas, senectus.

Longanimis, longanime, p. c. [*Patiente d'animo, che tolera i casi della fortuna*,] μακρόθυμος, qui est perseuerantis animi, æquanimiter tolerans quicquid sibi acciderit.

Longanimitas, [*Toleranza*,] μακροθυμία, prò tolerantia, Hiero.

Longanimitas, quæ alibi sustentatio dicitur, a patientia differt.

Longano, onis, ἀπευθυσμένον, ἔντερον, a quibusdam appellatur intestinum rectum, a crasso intestino, quod κῶλον appellant, ad sedẽ usque porrectum, spinæ e directo incumbens. Ratio nominis inde tracta est, quod in longum protendatur, nullis orbibus implicitum, ut cætera intestina. Apicius Longanones porcinos, ex iure Tarentino, tartos cunctos in cinere pullorum.

Longe, [*Di longi*,] πόῤῥω, aduerbium idem significans, quod procul, siue longo interuallo: & modo de loci spatio dicitur. Ci. p Flacco, Non longe a gradibus Aurelijs hæc causa dicitur. Ibidẽ Longe omnino a Tiberi ad Caieũ. Modo de tẽporis interuallo. Cic. pro Sylla. Tempus muneris dandi longe abest. Idẽ de Clar. Ora. Varro uitam Næuij producit longius. Longe, lateque, id est, multis uarijsq; in locis. Ci. pro Lege Man. Tantum bellum, tam diuturnum, tam lõge lateque dispersum. Interdum significat ualde, [*In tanto*,] Sal. Longe mihi alia mens est. Interdum accipitur pro multo, iungiturque comparatiuo, aut superlatiuo, [*Molto*,] Ci. de Clar. Orat. Vir longe post natos homines improbissimus. Accipitur etiam Longe aliquando pro eo, quod barbari dicunt, a lõge, [*Da lontano*,] Sic Virg. 2. Geo. dixit, Littora longe resonantia. Ita etiam fere accipitur apud Plau. in Truc. Næ ista stimulum longe longe habet, quæ usq; illinc Cor pungit meum, hoc est, habet stimulum longum, uel a longe protensum. Lõge prospicere futuros casus, est eos longe ante uidere, quam eueniant. Ci. de Amic. Ve nos longe prospicere oporteat futuros casus reipub.

Longimanvs, longimani, μακρόχειρ, cognomen fuit Artaxerxis Persarum regis, inde impositum, quod alteram manum haberet longiorem.

Longinqvitas, [*Distanza, lontananza*,] διάστημα, ipsa locorum distantia. Cic. ad Cœl. lib. 2. Propter longinquitatem, & propter latrocinia tardissime omnia perferuntur. Aliquando pro diuturnitate, [*Longo tempo*,] Cic. 2. de Fin. Qui autem uoluptate uitam efficit beatam putabit: qui sibi is conueniet, si negabit uoluptatem crescere longinquitate?

Longinqvvs, a, um, [*Lontano*,] ἀπότερος, quod est remotum, distans. Cic. Marcello: Non dubito, quid præsentes censeant: uos quidem longinqui, & a te ipso missi in ultimas gentes. Aliquando significat quod in longum tenditur. Claudianus: Sic qui uecturus lõginqua per æquora merces, Molitur tellure ratem. Aliquando ponitur pro externo & peregrino, [*Peregrino, straniero*,] Ouid. de Trist. Si mea longinquus uiscera piscis edet. E lõginquo, [*Da lontano*,] & è præsenti opponuntur. Pli. li. 7. c. 51. Reperimus inter exempla Clazomenij animam relicto corpore errare solitam, uagãq; e longinquo multa annunciare: quæ nisi a præsenti nosci non possent. Ex longinquo ueniens nobilitas, dicitur antiqua nobilitas. Pli. l. 10. c. 42. Minor nobilitas, quia non ex longinquo uenit, &c. Ponitur aliquando pro diuturno, [*Longo, antico*,] Liu. lib. 1. ab urbe: Donec ipse quoq; longinquo morbo est implicitus. Aliquando pro longo. Pla. in Mil. Vitam longinquam darent. Nõnunquã pro sero siue lento, [*Tardo*,] Pla. Mer. Longinquum amanti illud. Longinquus sermo opponitur breui. Pla. in Mil. Breuin'an longinquo sermone? Longinquum loqui, id est, diutius, & quod barbari dicunt, tenere longum processum. Plautus in Merc. Oratio næ odiosa est, quum rem agas, longinquum loqui. Equidem ad capita rerum perueniss.

Longipes, pedis, omnis generis, [*Longo di piedi*,] μακροσκελὴς, longos pedes, siue longa crura habens. Pli. lib. 30. cap. 4. Buprestis animal est rarum in Italia, simillimum scarabæo longipedi, hoc est, longos pedes habenti.

Longisco, is, [*Allungarsi*,] ἐκτανύομαι, longus fio. Ennius. Neque corpora firma longiscunt quicquam. Nonius.

Longitvdo, inis, [*Lunghezza*,] μακρότης, prolixitas. Cice. 9. Philip. Non longitudo itineris, nõ asperitas uiarum, non morbus ingrauescens

uescens retardauit. Accipitur nonnunquã pro lõgo tẽporis spatio. Ci. 7. Ver. Noctis longitudo stupris, & flagitijs conterebatur.

Longiusculus, scula, sculum, diminutiuum a comparatiuo Longior, siue Longius, idem ualens quod paulo longior. Ci. pro Archia. Quod epigramma in eum fecisset tantummodo alternis uersibus longiusculis. Plin. li. 10. cap. 36. Foeminis pa eribus longiusculum spatium.

Longobardi, populi Cisalpinæ Galliæ, a Germanis oriundi, & a barbarum prolixitate cognominati. Hi relicto Oceano ultimisque Germaniæ oris, Albino duce Italiã ingressi, breui omnes pene cireriores Galliæ urbes cepere. Ibi quum ducẽtis annis regnassent a Carolo Magno superati fuerũt. Alii arbitrantur Lõgobardorũ gentem ea Lingonibus, & Bardis, hoc est, Gallis, coaluisse: quẽadmodũ Celtiberi ex Celtis Galliæ potius appellãdos putãt.

Longule, dimiuutiuum. Plau. in Ruden. Haud longule ea hoc loco, longe gentium, significat longe: sicut, Nusquam gentium nusquam locorum, idem significant, quod omnino nusquam. Ci. Att. li. 6. Tu autem abea longe gentium.

Longulus, a, um, diminutiuum a Longus: ut Longulum iter. Cice. ad Atti. c. lib. 16. Itaque eo die mansi Aquini: longulum sane iter & uia inepta.

Longurio, onis, μακρύνιος, longus homo, & procerus, a perticæ, qua in Longurium uocant, similitudine dictus. Varr. Hic qui ante me est, nescio quĩ longurio. Antiquum est.

Longurius, rii, [*Pertica*,] κάμαξ, pertica longior, quæ sepibus hortorum, uel etiam belluis tranei solebat ad eas confirmãdas. Var. de Re rust. li. 1. c. 14. Secunda spes ex agresti ligno, sed nõ uiuit. Fuit autem palis itaruris crebris, ac uirgultis implicitis: aut latis perforatis, & per ea foramina traiectis lõguriis ferreis binis, aut ternis, aut ea arboribus truncis demissis in terram deinceps constituris. Cæsar l. 7. bell. Gall. Hæc directa materia iniecta contraa bantur, ac longuriis, cratibusq; contegebantur.

Longus, ga, gum, [*Lungo*,] μακρός, propter, inquit Nonius) idẽ est, quod per planum porrectus. Vit. 3. Geo. Tum longo nullus lateri inducitur. Nõnunquam idem quod in altum erectus, hoc est, procerus, [*Dritto*,] Virg. 9. Aen. Stant longis iniiai hastis, & scuta tenẽtes. Plau. Trin. Quam facie est homo? Sesquipede quidem est, quã est, longior. Longus pedes septem. Plin. In hoc cœli circumplexu æ quino ctii die media, umbilicus quem gnomonem uocãt, septẽ pedes longus, umbram non amplius quatuor pedes lõgã reddit. Longus pedum quatuor. Colum. In murũ horti arcas latas pedũ deonum, longas pedum quinquaginta facito. Per trãslationem ponitur quandoque pro diuturno, [*Antico*,] Vir. li. 3. Aene. Et longũ Andromachæ testetur amorem. Ponitur nonnunquam pro prolixo & [*fatio*.] Plautus in Trin. Longo sermone utimur. Ci. 1. de Nat. De. Sed nolo esse longior. Longum est, id est, multi temporis. Ci. 3. Verr. Longum est dicere, quam improbe fecerit. Quãdoque pro magno; [*Grande*,] unde Longiures dies, maiores dicim⁹. Quãdoque pro pernicioso, [*Dannoso*,] Vir. 1. Aen. Necnon & uario noctem sermone trahebat Infelix Dido, lõgumq, bibebat amorem. Longa dies pro longo tempore Iuue. Saty. 10. Longa dies igitue quid consulit? Ne longum faciam, id est, ut breuiter dicam. Hor. 1. Serm. Sat. 3. lo longum ducere. Virg. 6. Eclo. Causando nostros io longum ducis amores. Longum, [*Lungamente*,] aduerbialiter, quod significat longo tempore. Martialis: Vt; tuis longum dominusq; pterq; fruantur Munerib. Vir. 3. Eclo. Et longum formose uale, uale inquit Iola. A Longus fiunt composita oblongus, & prælongus, de quibus suis locis.

Lopadusa, λοπάδουσα, insula est inter Siciliam & Libyam & regione T apsi, cuius meminit Strabo lib. ultimo.

Lopas, adis λοπάς, genus conchæ marinæ: Plau. in Medico parasito: Addite lopades, echinos, ostreas. Dictæ lopadea a uasis culnarii genere, quod Græci λοπάδα καὶ λοπάδιον, appellant, Baisicus sar tagineum interpretatur. Est & Lopas, siue Lopæ, uestimenti genus in qua significatione priorem syllabam producit, cum apud Græcos scribatur pec ω.

Loquacitas, atis, [*Ciancie*,] πολυλογία, molriloquium, inanis & immodica garrulitas: Cicero Torquato: Facit autem non loquacitas mea, sed beneuolentia longiores epistolas. Idem ad Atti. lib. 7. Loquacitati ignosces, quę & me leuat ad te quidem scribentem, & elicit tuas litteras.

Loquaciter, [*Con ciancie*,] aduerb. Cice. pro Muræ. Quid huic tam loquaciter litigioso responderet iste.

Loquacito, as, [*Parlar molto*,] στωμυλεύω, multum loquor. Hieron. Si quãdo mulierculæ de uitius propriis, de filiis, de uestibus, de mundi uanitatibus garrulãdo loquacitent, ut moris est eis, frãgantur. Vox noua est, quam apud ueteres non facile inuenias.

Loquax, cis, [*Ciancatore che parla molto*,] λάλος, uerbosus, garrulus. Cic. pro Cluen. Præterea seruum illum Nicostratum, quẽ nimium loquacem fuisse, ac nimiũ domino fidelem &c. Hinc corui & auis aues, quæ humanam uocem imitantur, loquaces dicũtur.

Loquacior, λαλίστερος, & superlatiuum

Loquacissimus, λαλίστατος. Cice. de Senect. Et senectus est natura loquacior. Idem pro Flacco: repente homo loquacissimus obmutuit.

Loquela, læ, [*Loquela*,] λαλιά, sermo, quem loquendo proferimus. Catollus: Verbosa gaudet Venus loquela.

Loquentia, tiæ, & bruium, quam ut a loquor deducuntur, non tamen eis utimur, nisi in compositionibus, breuiloquentia, Breuiloquium: Multiloquentia Multiloquium: Magniloquentia, Magniloquium. Similiter Mrguiloquus, Multiloquus, Stultiloquus. Blandiloquus, & huiusmodi, quæ habent pen. cor. Valerius Probus tamen teste Gellio lib. 1. c. 1. affirmat Salustium Loquentiam usurpasse pro loquacitate. Sic enim legit: Satis loquentiæ, sapientiæ parum.

Loquitor, aris, [*Cianciare, parlar molto*,] πολυλογέω, garrio, multum loquor, uerba multa inamrer profundo. Plau. in Bac. Eho tu loquitor ne est gnato meo male? Vsus est hoc uerbo Apule. in Floridis.

Loquor, eris, [*Parlar, ragionare*,] λαλέω, locutus per c, secundum Priscianum, siue Loquutus per q, proprie significat, uerba qualia cunque profero. Differunt autem Loqui, & Dicere, quod Loq fit a natura, Dicere, eleganter & facunde. Quanquam Loqui aliquãdo pro dicere, positum inuenitur. Pla. in Menæch. Quos tu parasitos loquere? ibidem, Adole cẽs quæso, loquere tuum mihi nomẽ. Loqui ad uoluntarem, apud Ciceronem in Paradoa, est, quod libet, dicere. Loqui ad uoluptatem, est sermone suo uoluptatem audientibus afferre. Cic. pro Quinctio: Fatetur se non dicere, nõ ad uoluptatem loqui posse. Loqui lapides, est ea loqui quæ sic audiẽtis mentem obtundunt, & offendũt, ut si lapidibus illius caput feriret. Pla. in Aul. Quia mihi misero cerebrum exacuit tua dicta soror: Lapides loqueris. Loquuntur hoc palam. Cice. 5. Ver. Hoc quum palam Decumani tota prouincia loquerentur. Loquuntur uulgo, id est, uulgi in ore uersantur. Ci. 7. Verr. Quũ uulgo loque rẽtur, suppositum in eius locum. &c. Loquũtur annales, historiæ, hoc est, referunt, commemorãt. Loquitur res ipsa, hoc est, apertissima est & sermone nõ eget. Loquitur fama, hoc est, homines famam secuti loquuntur. Dare aliquem loquendum chartis, dixit Martial. lib. 5. Quem chartis famæque damus, populoque loquendum. Locutus, siue Loquutus, participium, Horat. lib. 1. Epi. 7. Ve uentum ad cœnam est, dicenda, tacenda, locutus, Tandem dormitum dimittitur. Virgil. 1. Aeneid. Sic ore locuta est. Composita uerbi Loquor sunt, Alloquor, Colloquor, Circumloquor, Deloquor, Eloquor, Interloquor, Obloquor, Præloquor, & Perloquor, quorum significata partim supra explicuimus, partim infra suis locis exequemur.

Lora, æ, siue Lorea, genus potionis est, quam Græci δευτερίας, appellant, quasi secundariam uelut apud nos terriaria per uui carita tem, nam δεύτερον, apud Græcos secundum dicitur. Plin. li. 14. ca. 10. Non possunt iure dici uina, quæ Græci, δευτερίας, appellant, Cato & nos Loram, maceratis aqua uinaceis quamuis inter uina operaria numerentur. Tria eorum genera. Primum decima parte aquæ addita, quæ musti expressa sit, & ita nocte & die madefactis uin ceis rursusque pre lo subiectis. Alterum, tertia parte eius, qđ expressum sit, addita aquæ, expressoq; decocto ad tertias partes. Tertium fęcibus uini expressum, qđ Fæcatum Caro appellat. Varro de uita pop. Rom. Antiquæ mulieres maiores natu bibebãt loram. Dicta lora, quasi lota, quod fiat ea uinaceis aqua dilutis. Vide Vatronem de Re rust. l. 1. ca. 54. & Col. li. 12. cap 40.

Lorarii serui, λωροδέται a loro dicti fuer, quorum officium erat aliquem ex conseruis iussu domini aut uincire, aut loris cædere. Lorariorum frequens est mentio apud Plautum. Dicebantur præterea Lorarii lictores aut ministri magistratuum, qui eis in prouincias proficiscẽtibus ministrabant, fascesque præferebãt. Cato id genus homines etiam Brutianos appellat: quoniã Bruttii ignominiæ caussa iussi sunt a Romanis, ut magistratib. in prouincijs euntibus parerent, & præmiotiterarent seruorum uice, quod primi totius Italiæ ad Annibalem desciuissent.

Loreus, a, um, adiectiuũ. Pli. li. 18. c. 31. Antiqui funibus uittisque loreis, ea de trahebant. Sic apud Caro. c. 3. Loreus funis.

Lorum, λῶρος, masculini gen. sicut & corius, & collus. Apul. Lorum quempiam sinu suo depromit.

Lorica, cæ, p. p. [*Panciera, lorica*,] θώραξ, est munimentum corporis, quale in Imperatorum antiquis statuis uidemus: quãuis generaliter accipiatur pro omni eo, quo corpus aductius uim tegimus. Dicta autem putatur Lorica a loro. Nam antiquitus, teste Varro ne, pectoralia ex crudo corio faciebant. Virgil. 3. Ae eid. Loricam consertam hamis, auroque trilicem. Dicitur præterea Lorica, θριγκός, in ædificijs, quoddam quasi sepimentum, & uelutis peribolus, quæ nos tuetur a lapsu. Pars est enim lorica murorũ, & structura cum. Vitruu. lib. a. de lateritiis parietibus loquens. Cum enim in tecto tegulæ fuerũt fractæ, aut a uentis detectæ, qua possit a a imbribus aqua perpluere, nõ patietur lorica testacea lædi lateres, sed

sed proiectura coronarum reijciet extra perpendiculum stillas. Curt.lib.8. Angusta muri corona erat, non pinnæ, sicut alibi, fastigium eius distinxerat: sed perpetua lorica obducta transitũ sepserat. Itaque tea hærebat magis quã llabat, in margine, clypeo undique incidentia tela propulsans. Loricam appellat structuram fastigiatam, quæ aquam pluuiã utrinque dispellit extra perpendiculum, ueluti suggrũdulis prominẽtibus. Capisti atq; huiusce modi structuræ a nostris appellantur structoribus. In pauimẽtis etiã ruderatis Lorica appellatur corium è marmore tuso cũ calce & arena. Vitruu.li.6. Itaque si necessitas urgeat, ut minime uitiosa fiant, sic erit faciendum: cum coaxatum fuerit: insuper altera coaxatio transuersa sternatur, clauisque præfixa duplicem præbeat contignationi loricationem: deinde ruderi nouo tertia para testæ tusæ admisceatur. Varr. lib. 1. de Re rust. c. 57. parietes & solũ opere tectorio marmorata loricandi. Hæc Budæus. Cæs.5. Bell. Gall. Turres contabulantur, pinnæ, loricæque ex cratibus attexuntur.

LORICATVS, ta, tum, participium, lorica indutus. Liu. 3. Bell. Pun. Statua eius indicio fuit Præneste in foro statuta, loricata, amicta toga, uelato capite, &c.

LORICATIO, θωράκωσις, apud Iurecons. accipitur pro ornatu domus specioso magis quam necessario. Huius uerbi compositum est Di lorico, de quo alibi.

LORICO, as, ἐνθωρακίζομαι, loricam induo. Pli.li.8 ca.24. Moa ubi pluribus eodem modo se corijs loricauit, in dimicatione pergit.

LORICVLA, læ, προβόλιον, diminutiuum a lorica, paruam loricam significat. Accipitur etiam pro munimento, [Fortificatione] quod obsessores urbium construunt. Nam ultra iactum teli fossam faciũt, eamque uallo, sudibus, & turriculis instruunt, ut erumpentibus è ciuitate possint obsistere. Auctor Vegetius li.8. Cæs. Bel. Gal. sic scribit, Hæc imperat uallo a 12. pedum muniri coronisq; pro hac ratione eius altitudinis inædificari. Fossam duplicem prdũ denũ quinum lateribus directis deprimi: turres crebras excitari in altitudinẽ triũ tabulatorum, pontibus traiectis, constratisq; coniugi: quorum frontes uiminea loricula munirentur, ut hostes a duplici propugnatorum ordine depellerentur.

LORIPES, edis, p.c. [Zoppo, che ha il pie torto,] ἱμαντόπους, qui pedem in modum lori tortum habet. Iuue. Sat. 2. Loripedem rectus derideat, Aethiopem albus.

LORVM, ri, priore producta [Correggia, staffile, redine,] ἱμάς, significat corrigiam ex corio, unde habenas, & retinacula iumẽtorum, quæ fere ea corio fieri solent, Lora appellamus. Vir. 3. Geo. Illi instãt uerbere torto. Et proni dãt lora: uolat ui feruidus axis. Præterea etiam Lora dicuntur Zonæ, ac uolumina ex corio bubulo, quib. pugiles utebantur: quos & Cœstus appellabant. Præterea quęcunque ligamina Lora dici possũt. Gel. Postea uidebamus Androdũ & leonem loro tenui reuinctum, urbe tota circũ tabernas ire. Et Loramenta quælibet ligamenta ẽt quæ ex tabulis fiunt. Hiero. Loramento ligneo circundatum ædificij fundamentum nõ dissoluetur. Iustinus lib. 11. de nodo Gordio. Dum capita loramentorũ intra nodos abscondita reperire nõ posset, uiolẽtius oraculo usus gladio loramenta cædit. Lorum etiam pro corrigia accipit, qua homines uerberabantur. Dona. Lora apud ueteres Laura dicebãtur, a lauro triumphorũ, sub qua mos erat captiuos uinciri, ducique per pompam. Ideo autem ut conditionis reminiscatur, loris cæduntur. Vnde & Lorarij dicebãtur, de quib. suo loco diximus. Cic. 14. Phil. Quos Antonius deliciarum causa loris in conuiuio cædi iubebat a suis publice. Item Lora dicũtur corrigiæ, quib. lecti & sellæ instruuntur: super quibus tomẽta, uel culcitræ imponũtur. Mart. l. 2. Recens sella linteisq;, lorisque. Hine etiam funiculus aureus argenteusve, qui collo gestari solet, Lorum appellat.

LORYMA, Λόρυμα, locus est Cariæ, è regione Rhodi insulæ. Plin. lib. 5. cap. 28 & Strabo lib. 14.

LOTIS, idis, Λωτὶς nymphæ nomen est, quæ Priapum fugiens, in arborem Loton fingitur transmutata. Ouid. 9. Metam. Loris in hãc nymphæ fugiens obscœna Priapi, Contulerat uersos seruato nomine uultus.

LOTOMETRA, æ, panis est genus ex semine loti herbæ confectum. Vide Pli. li. 22. cap. 21.

LOTOPHAGI, pen. corr. Λωτοφάγοι, populi in Africa apud Syrtes, a loto nomẽ sortiti, quod arboris eius fructu credãtur uictitare: cuius cibus tã est dulcis, ut aduenis incutiat patriæ obliuionẽ. Vnde cũ Vlyssis socij delati fuissent in Africã, & lotũ gustassent, uix inde abducti sunt, ut placet Home. l. 9. Odyss. Vide Lotos.

LOTIVM, lotij, [Urina,] οὖρον, urina, a diluendis corporibus appellatũ: est enim totius corporis lotio. Sue. in Vesp. Reprehendẽti filio Tito: quo & urinæ uectigal commentus esset, pecuniam ex prima pensione admouit ad nares, sciscitãs, num odore offenderetur, ac illo negante, Atqui, inquit, e lotio est. Habet autẽ hęc dictio, quãuis a supino Lotum fieri putetur, contra naturam primitiui primam syllabam corr. Vide Vallam lib. 1. ca. 2.

LOTOS, Λωτὸς, arbusculæ, seu fruticis species Africæ familiaris, a Lotide nympha, quæ Priapum fugiens, in eam arborem fingitur commutata, nomen habens. Oui. lib. 10. Metam. Annicolæque simul salices, & aquatica lotos. Hæc arbor ut inquit Pli. li. 13. ca. 17. & lib. 21. cap. 17. in Africa uocatur Celtis, tamque dulci est cibo, (nam myrti modo baccas fert) ut nomẽ etiam genti terræq; dederit, nimis hospitali aduenarum obliuione patriæ. Ligno color niger: ad tibiarum cantus expetitur. Quare & a poetis p tibiis ponitur. Quidam arbitrantur esse eam arborem, quã Romani Visciolum dicunt. Est etiam eodem nomine herba in Aegypto: quã Homerus inter herbas subnascentes deorum uoluptati primam nominauit. Hæc recentibus aquis Nili prouenit similis fabæ, in cuius capite fructus est papaueri similis: intus grana, ceu milium, ex quo incolæ faciunt panem, quem Lotometram appellant. Vide Pli. li. 22. cap. 21.

LOXIAS, [Apollo,] Λοξίας, Apollo dictus est, uel propter obliqua & tortuosa responsa, quæ huius uates reddebant, quo facilius consultoribus imponerent: uel quod Apollo: id est, Sol Zodiacum oblique pererret. λοξὸς enim Græcis obliquus est.

L ANTE V

LVBENTER, [Volentieri,] aduerbium, id est, lubenti animo. Plaut. Rud. Nam qui dormiunt lubenter sine lucro, & cum malo quiescunt. Idem Cap. Omnes profecto liberi lubentius sumus, quam seruimus. etiam Cic. de Clar.

LVBENTIA, æ, & Libẽtia, ἡ ἀδονή, quemadmodum dicimus Libet, & Lubet, idem est quod uoluptas, lætitia, deliciæ, iucunditas. Gel. lib. 15. ca. 2. Cui libentiæ, gratiæque omnes conuiuiorum incognitæ sint. Plau. in Asin. Lubentiorem te faciam, quam Lubentia est. Quo in loco Lubentiam uidetur accepisse pro Dea quadam, uoluptatum & deliciarum præside.

LVBET, libuit, ueteres per u, scribebant, quod nos per i, [Piace,] Vide Libet. Ci. de Sen. Idipsum tamen ut lubebit: quoniam, &c.

LVBENS, tis, omnis generis, [Volentieri,] ἑκούσιος, Plau. in Cist. Aedepol factum id est lubenti animo. Item Stic. Lubente hercle me facies. Lubens pro Lubenter, Teren. Heau. Faciam boni tibi aliquid pro istac re, ac Lubens.

LVBIDINES, [Libidine,] ueteres dixere a Lubet, pro libidine. Plaut. in Trin. Lubido est obseruare, quid agat. Idem in Menæch. Nam homini misero malum, si accedit ad malum, Maior lubido est urgere, & facere nequiter.

LVBRICE, p.c. [Instabilmente,] γλίσχρως, inconstanter, & parum sincere. Cic. 5. Phil. Et lubrice uersatus in bello est.

LVBRICO, as, γλισχραίνω, lubricum facio. Iuuen. Qui Lacedæmonium pytismate lubricat orbem.

LVBRICVM, ci, p.c. substantiuum, τὸ γλισχρῶδες, ut Lubricum itineris. Tac. lib. 18. Et lubrico itinerum adempta equorum pernicitate. Idem li. 1. illi sanguine suo, & lubrico paludum lapsantes, &c. Idẽ li. 19. Per angusta, & lubrica uiarum flexerunt. Cr. Epist.

LVBRICVS, a, um, p.c. ὀλισθηρὸς, quasi labricus. Proprie. n. Lubricus locus dicitur, teste Valla lib. 4. in quo quis nequit consistere: quales sunt herbæ perfusæ sanguine, aut terra argillosa humecta, aut marmora lęuigata, terra glaciata, aut gelata, ceteraq; huiusmodi, ubi commode uestigium figere non possumus. Virg. 5. Aen. Et se se opposuit Salio per lubrica surgens. Lubricum item dicitur, qd si cõprehendatur, manibus elabitur, facileq; effluit, ut, Piscis lubricus, qui facile manibus effluit, dũ contrectatur. Vir. 2. Aen. Lubrica conuoluit sublato pectore terga. & alibi: Adytis cum lubricus anguis ab imis. Inde figurate adolescentia lubrica dicitur, qd procliuis sit ad lapsum. Ci. pro Cœl. Vix adolescentiæ lubricæ, quibus illa insistere, aut ingredi sine casu aliquo, aut prolapsione uix potest. Lubrici oculi, [Mobile,] id est, mobiles: sicut dicitur Pes lubricus, qui est in lubrico, idem li. 2. de Nat. Deo. Natura oculos fecit lubricos & mobiles. Ponitur aliquando pro fallaci, [Ingannatore,] & qui multas uias elabendi nouit. Virg. 11. Aen. Nequicquã patrias tentasti lubricus artes. Lubricus locus per translationem dicitur pro difficili & incerto. Ci. 2. Offi. Qui locus est sane lubricus: quoniam uia inuenitur, qui laboribus susceptis, periculisque aditis, non quasi mercedem rerum gestarum desideret gloriam.

LVCA, Λοῦκα, ciuitas Thusciæ, a qua Lucenses dicuntur, qui in ea habitant, uel qui in ea orti sunt. Dicta a Lucumone Hetruscorum rege. De hac Strab. li. 5. Luca urbs est ad montes Lunæ incumbentes, ubi plerunque uicatim habitant: regio tamen uirorum probitate floret, & robur militare hinc magnum educitur, & equitum multitudo, & quibus senatus militares cepit ordines.

LVCAE, boues, siue Lucanæ, dicti sunt Elephantes, eo quod in Lucania primum uisi sint, eo tempore, quo Pyrrhus Romanis bellum inferebat. Pli. li. 8. cap. 6. Elephantes Italia primum uidit Pyrrhi regis bello, & Boues Lucas appellauit in Lucanis uisos. Dicti autem sunt boues, eo quod Itali ad ea usque tempora maius animal non nossent, quàm bouem. Næuius: Atque prius pariet locusta bouem Lucam.

LVCANI, Λευκανοί, populi Italiæ a Samnitibus oriundi, secundum mare ta-

re extenfi,& Silaro fluuio a Picentinis Lao a Brutijs dirēpti,quorum oppida præcipua fuerunt,Velia,Peftum,& Buxēctum, aliaq; nonnulla,quæ uide apud Pli.lib.3.cap.5.Hor.lib.2.Ser.Sat.8.Lucanus an Appulus anceps.

LVCANICA,[*Lucanica,falcucia,*]ἀλλᾶς,genus farciminis ex porcinis carnibus,a Lucanis populis primum inuentum.Mart.li.13. Filia Picenæ uenio Lucanica porcæ:Pultibus hinc niueis grata corona datur.

LVCANVS,nomen proprium poetæ,Senecæ,uiri undecunque doctiſſimi & grauiſsimi Tragœdiarum ſcriptoris,nepotis.Hic bellū ciuile inter Cæſarem,& Pompeium grauiſsimo carmine pſcripſit: Item Orpheum Tragœdiam,multaque alia , quæ hodie non extant.Perijt inciſa iuſſu Neronis uena,iam Conſul deſignatus , ꝓpterea quod inter eos nominatus eſſet,qui cum Piſone coniurarant.Vide latius uitam eius apud Crinitum.

LVCAR,pretium(inquit Feſtus)quod ex lucis capitur:uel erogatio quæ in lucis fiebat.Et Lucaris pecunia,quæ in luco erat data.

LVCARIA,riorum,feſta quæ in luco Romani faciebant,qui permagnus erat inter uiam Salariam & Tiberim:eo quod uicti a Gallis fugientes è prœlio ibi ſeſe occultauerant.Feſt.

LVCELLVM,li,[*Picciol guadagno,*]κερδάριον,diminutiuum , paruum lucrum.Hor.2.Serm.Sat.5.De ſene gustarit tecum partita lucellum.Cice.5.Verr.Age,quid cum ſi Apronio delicijs Prætoris lucelli aliquid iuſsi ſunt dare?putare Apronio datum,& Apronianum lucellum,ac non prætoria præda uobis uidebitur.

LVCI,aduerb.[*Di giorno,*]id eſt interdiu:cui opponitur noctu.Ci.2. Phil.Quis enim audeat luci,quis in militari uia, quis bene comitatum,quis illuſtrem aggredi?

LVCENS,[*Lucente,*]φαίνων idem eſt,quod ſplēdidus,uel clarus. Vir. lib.6.Aen.Lucentemque globum lunæ.

LVCENTIA,citerioris Hiſpaniæ urbs,& Romanorum quondam colonia,ut ſcribit Pomp.Mela.lib.2.

LVCENTVM,Hiſpaniæ Tarraconenſis oppidum a ſuperiore diuerſum,quod Ptolemæus lib.2.cap 6.ſtatuit ſupra Carthaginem,occaſum uerſus.

LVCEO,ces,xi,[*Lucere,riſplendere*]σελαγίζω,ſplendeo,lucem emitto. Cic.in Som.Scip.Luna,quæ e luce lucebat aliena.Aliquādo ſignificat diem eſſe,[*Eſſer giorno,*]Cice.pro Roſc.Ame.Occiſus eſt a cœna rediens:non dum lucebat,cum Ameriæ ſcitum eſt:Lucere facē alicui,aut cereum,eſt alicui præferre facem, aut cereum.Plau.in Caſin.Primum omnium huic lucebis nouæ nuptæ facem . Idem in Curc.Tute tibi puer es lautus,luces cereū.Faces lucētes Oui. 3.Faſt.Marmora lucentia.Stat.1.Syl.Tunicæ lucentes auro , Idē 9.Theb.Eius cōpoſita ſunt,Alluceo,Colluceo,Diluceo , Eluceo, Illuceo,Interluceo,Pelluceo,ſiue Perluceo , Seluceo,& Transluceo:quorum ſignificata quoniam ſuis explicantur locis, hominis eſſet ocio ſuo plus ſatis abutentis,ea hic denuo inculcare.

LVCERES,ſiue Lucerenſes , tertia pars erat populi Romani tēpore Romuli Romanorum regis.Conſtat.n.auctore Liuio,receptis iā in urbem Sabinis, populoque aucto , Romulum omnem populū in tres ſecreuiſſe tribus: quarum una Tatienſium appellata eſt a T.Tatio Sabinorum duce.altera a Romulo Ramnenſium : Tertia Lucerum a Lucumonibus,hoc eſt,a Thuſcis (ut refert Varro) q pugnanti aduerſus Tatium Romulo ſuppetias tulerunt.

LVCERIA,Λουκερία,urbs Apuliæ,Auſonum colonia.Pli.li.3.ca.11.

LVCERIVS,Λουκέριος,Ardeæ rex, qui auxilio fuit Romulo aduerſus Tatium.

LVCERNA,a luceo,[*Lucerna,*]λύχνος inſtrumentum,in quo unū plurave ellychnia accenſa,oleoque fota, nobis lumen præbet , quanquam etiam non raro pro ipſo lumine accipitur.Huius prima corripitur,quum tamen in Luceo producatur . Iuuenalis . Diſpoſitæ pinguem nebulam,uomuere lucernæ.Cicer.4.Acad.Itaque Timagoras Epicureus negat ſibi unquam,cum oculū torſiſſet,duas ex lucerna ſormulas eſſe uiſas.Plaut.in Moſtel.Lucernam forte oblitus fueram extinguere.Plinius.Ex medulla eius elegātiū lucernarū ellychnia ſiūt.Lucernarū uſū primi Aegyptij monſtrauere , ut auctor eſt Euſeb.lib.10.Prępar.Euan.Lucernarū alia ſimplex eſt,quæ habet partem unam tantū exporrectā , & quæ uno ellychnio contenta eſt,quæ cubicularia dicitur: de qua Mar.lib. 14. Alia Dimyxos,ad duo ellychnia ferenda:alia Trimyxos, ad tria: alia Polymyxos,ad multa.Mar.l.14.Illuſtrem quum tota meis conuiuia flammis,Totque geram myxos,una lucerna uocor.

LVCERNARIVS,[*Che porta lucerna,*]λυχνοῦχος,qui lucernam fert.

LVCERNVLA,λυχνίον,diminutiuum a lucerna.

LVCESCIT,imperſonaliter,[*Si fa giorno,*]ἡμέρα γίνεται, clarum fit. Plau.in Amph.Exire ex urbe,priuſquam luceſcat,uolo.

LVCETIVS,Λουκέτιος,dictus eſt Iuppiter,a luce,quam præſtare hominibus putabatur,ſic Iuno Lucetia, quod lucis cauſa ſit parturientes adiuuans.

LVCIDO,das,[*Riſchiarare,*]λαμπρύνω,lucidum facio,Illuſtro: a quo Dilucido,Elucido,quæ uide ſuis locis.

LVCIDE,[*Chiaramente,*]Ci.de Or.Lucide,breuiterq; diffinire aliquid.

LVCIDVS,a,um,[*Lucido,chiaro,*]φωτεινός, quod eſt clarum , perſpicuū ut,Lucida nox,apud Plin.lib.2.cap.7 Ouid. Epiſt. 21. Nec premit articulos lucida gemma meos. Idem 1. Faſto. Lucidior uiſa eſt quam fuit ante,domus.Hor.1.Carm.Ode 3.Sic fratres Helenæ lucida ſidera,&c.A quo pellucidus.& Tranſlucidus. Quinctil. lib.8.Similiter illa tranſlucida , & uerſicolor quorundam elocutio res ipſas effœminat.

LVCIFER,[*Lucifero,*]p.c.φωσφόρος,ſtella Veneris ita dicta, quum antegreditur Solem,quum uero ſubſequitur,Heſperus uocatur, teſte Ci.li.2.de Nat.Deo.Varr.3.de Re ruſt.cap.5. Infima eſt quinque errantium(inquit Cicero) terræque proxima ſtella Veneris, quæ φωσφόρος Græce , Lucifer Latine dicitur , cum antegreditur Solem,cum ſubſequitur autem Heſperos.Vir.li.2.Aen.Iamq; iugis ſummæ ſurgebat Lucifer Idæ,Ducebatq; diem.Oui.8. Meta. Iam nitidum retegente diem,noctisque fugante Tempora Lucifero:cadit Eurus,& humida ſurgunt Nubila,&c.

LVCIFERVS,fera,ferum,[*Che mena la luce,*]adiectiuum: ut Diana lucifera.Valer.Arg.7.Equi luciferi.Ouid. Epi.11. Iam nouies erat orta ſoror pulcherrima Phœbi,Denaque Luciferos Luna premebat equos.Luciferum Poetæ filium faciunt Iouis & Auroræ, qui Tarchiniam nympham amauit , & ex ea ſuſcepit geminam prolem,Ceycem uidelicet & Dædalionem. Dictus autem eſt Auroræ filius,quia ſtella illa,quæ & Venus dicitur,mane ſolem præcedens,quaſi ex eiuſdem ſinu oriri uidetur.Vir.Eclo.Naſcere:præq; diem ueniens age lucifer almum.

LVCIFICO,as p.c.[*Dilucidare,far lucido,*]φωτίζω,lucidū facio , a quo compoſitum Elucifico,quod eſt,luce priuo . Laberius apud Gell. lib.10.cap.17.Democritus Abderites Phyſicus philoſophus clypeum conſtituit contra exortum Hyperionis , oculos effodere ut poſſet ſplendore æreo.Deinde ſubdit paulo poſt : Sic ego Fulgenti ſplendore in pecuniam nolo Elucificare exitium ætatis meæ.

LVCIFVGVS,Lucifuga, pe.c. [*Che fugge la luce,*]qui fugitat lucem & gaudet tenebris.Cic.1.de Fin.Lucifugi,maledici,monſtroſi, etiā alijs amatorijs leuitatibus dediti.Virg.4. Geor.Nam ſæpe fauos ignotus adedit Stellio & Lucifugis congeſta cubilia blattis. Seneca Lucifugas homines appellat,qui contra naturam nocte utuntur pro die:qui & λυχνόβιοι dicuntur,quaſi lucernarij.

LVCIGENA,[*Generato di luce,*]λυκηγενής,luce genitus.

LVCILIVS,Poetæ uetuſtiſsimi nomen,patria Auruncani,qui primus Latinorum Satyrā ſcribere aggreſſus eſt . Obiit apud Neapolim anno ætatis ſuæ quadrageſimo ſexto. Publicoque funere elatus fuit.De Lucilio uide Quinct.lib.10.Et Horat.li.1.Serm. Saty.4. Hinc omnis pendet Lucilius,hoſce ſecutus,&c.

LVCINA,p.p.εἰλείθυια,dea partuum præſes teſte Seruio, quæ & Iuno dicitur & Diana.Teren.in Andr.Iuno Lucina fer opem . Vir. in Pollione.Caſta faue Lucina,tuus iam regnat Apollo . Quo in loco manifeſte accipitur pro Diana . Cic.li.2.de Nat.Deo.Luna a Lucendo nominata ſit : eadem eſt enim Lucina : Itaque ut apud Græcos Dianam,eamque luciferam, ſic apud noſtros Iunonē Lucinam in pariendo inuocant: quæ eadem Diana omniuaga dicitur,non a uenando, ſed quod in ſeptem numeratur tanquam uagantibus.Dicta Lucina,quod partum ferat in lucem.Pli li.16.ca. 44.putat Lucinam dici,quod oculis præſit & luci.Sunt qui a luco deducant,qui Romæ Iunoni ſacer eſt in Exquiliis . Ouid.lib.2. Faſt.Gratia Lucinæ.dedit hæc tibi nomina lucus: Aut quia principium tu dea lucis habes.

LVCINOS,dicimus quibus ſunt parui utrinque ocelli , & breuis uiſus. Illud enim uidetur innuere . Plin.lib.11.cap.37.ſi uulgatis editionibus adhibeamus fidem.Ab iiſdem(inquit) qui altero lumine orbi naſcerentur, Coclites uocantur, queis parui utrinque ocelli , Lucini , iniuriæ cognomen habuere . In quibuſdam tamen uenerandæ uetuſtatis exemplaribus ſic legitur: Ab iiſdem qui altero lumine orbi naſcerentur , Coclites uocabantur : queis parui utrinque,Ocellæ.

LVCISIVS,ſij,Luſcioſus.Ci. Att. Iam enim tibi Lucifij loquerentur.

LVCIVS,prænomen eſt Romanis familiare:quod idcirco illi,q primo hoc prænomine fuit appellatus , impoſitum creditur , quod prima luce eſſet natus.Sic Lucia nomen mulieris,p.c. proferri debet contra communem abuſum.

LVCIVS Oſtius,tempore bellorum ciuilium patrem ſuum proſcriptum quem Triumuiri ad ſupplicium perquirebant latentē prodidit,ut eius bona acciperet.Auctor Plutarchus in Romulo.

LVCO,as,licet non ſit in uſu,a luco,ſiue a luce fieri puto, cuius compoſita ſunt,Colluco,quod eſt ramos ſiluæ decido.Interluco , idē ſignificat,Subluco,ſuccidendo illumino.

LVCRETIA,Romanæ caſtitatis præcipuum lumen, filia Tricipitini præfecti urbis & uxor Collatini , quam Sextus Tarquinius , cum precibus exorare non poſſet,ui oppreſsit , ſtricto enim gladio in cubiculum irruens,mortē minabatur,ni uoluntati ſuæ obſequeretur:addebatq; ſe cum mortua iugulatum ſeruum poſiturum,ut in

ſordido

fordido adulterio necata diceret:his quib. minis illa perterrita, ut infamiæ suspicionẽ effugeret, expugnari se se passa est. Quo facto fœmina conuocatis patre, marito, cæterisque amicis, obortis repente lacrymis tyranni flagitium detegit, & educto cultro, quem sub ueste occultum habebat, sese statim cõfodit. Qua re moti pater cum marito & cæteris amicis, populo ad arma cõcitato reges expulerunt. Vide hæc latius apud Liu. ad finem l.1. ab Vrb. Mart. Esse uidebaris, fateor, Lucretia nobis, &c.

LVCRETILIS, p.c. mons fuit in Sabinis: de quo Horat. li.1. Carm. Velox amœnum Lucretilem Mutat Lycæo Faunus.

LVCRETIVS, poeta antiquissimus, qui Ciceronis tamen ætatẽ non multo antecessit. Scripsit de rerum natura libros sex, qui etiã hodie leguntur. Extat honorificum de eo Elogium apud Ouidium in Eleg. Carmina sublimis tunc sunt peritura Lucreti, Exitio terras cum dabit una dies. Ci. Quin. Frat. Lucretij poemata.

LVCRIFACIO, cis, [*Far guadagno, guadagnare,*] κερδαίνω, idẽ quod lucrari. Ci. 5. Verr. Iam uero omnem ex ærario pecuniã lucrifactã uidetis. Lucrifacere iniuriam, est impune alicui iniuriã inferre, nullamque ob eam pœnam luere. Pli. lib. 7. ca. 39. Quam quidam iniuriam lucrifecit ille mercatus in luctu ciuitatis, quoniã arguere nulli uacabat. Mar. lib. 8. Emit lacernas millibus decem Bassus Tyrias coloris optimi lucrifecit.

LVCRIFICABILIS, le, [*Che porta guadagno,*] κερδαλέος, id est lucrum afferens. Pla. in Persa. Næ hic tibi dies illuxit lucrificabilis.

LVCRIFIO Ci. 5. Verr. Quid, si ostendo in hac una emptione lucrifieri tritici modios centum?

LVCRIFVGA, [*Che fugge il guadagno,*] μισοκερδής, qui lucrum fugit. Plaut. in Pseud. Venus hæc mihi Bona dat, quum hos huc adigit lucrifugas, damni sui cupidos.

LVCRINVM, Dauniorum est oppidum in Apulia, ut scribit Strabo lib. 6. & Pompon. lib. 2.

LVCRINVS, p.p. Λουκρῖνος, lacus Campaniæ in sinu Baiano contra Puteolos, propinquus Auerno lacui, adeo ut in maximis quãdoque tempestatibus cõiũgi soleant. Dictus a lucro, propter multitudinem piscium, qui ibi capiebantur. De utroque Martialis. Dum modo Lucrino, sese permittit Auerno.

LVCRIONES, [*Amici al guadagno,*] φιλοκερδεῖς, dicti sunt, qui undique lucrum aucupantur.

LVCROR, aris, [*Guadagnare,*] id est, lucrifacio. Cicero in Parad. An uirum bonum dices, qui depositum nullo teste, cum lucrari impune posset, auri pondo, &c. Idem 7. Verr. Pretio certo missos facere nautas, missorum omne stipendium lucrari. Moram fati lucrari. Sta. 9. Theb.

LVCROSVS, sa, sum, [*Vtile,*] κερδαλέος, plenum lucro. Ouid. 2. Amor. Eleg. 10. Cur mihi sit damno, tibi sit lucrosa uoluptas. Plin. lib. 17. cap. 31. Id peræque lucrosissimum. Idem lib. 37. cap. 12. Neque est ulla fraus uitæ lucrosior.

LVCRVM, cri, [*Guadagno, utilità,*] κέρδος, quæstus, uel utilitas. Teren. in Heau. Nam haud itit, hoc paulum lucri, quantum ei damni apportet. Ci. 5. Tusc. Alij emendi, aut uendendi quæstu & lucro ducẽtur. Ouid. 3. de Arte. Ira subit deforme malum, lucrique cupido, Iurgiaque & rixæ, sollicitusque dolor. Lucri est, ueteres usi sunt, pro prodest, [*Giouare,*] uel utile est. Pla. in Amph. Lucri est, quod miseriam deputas. Frequẽtius pro eodem dicimus, Lucro est. Ci. Quibus uero nostrum ceciderint, lucro futurum est. Deputare in lucro est tanquam lucrum æstimare. Tere. in Phor. Quicquid præter Spem eueniet, omne id deputabo in lucro. Pro eodẽ etiã dicimus, Ponere in lucro. Ci. pro Flac. o: Quiescant igitur, & me hoc in lucro ponere atque aliud patiantur.

LVCTA, æ, [*Lotta,*] πάλη, certaminis genus, unum ex Græcorũ pentathlo, quo alius alium prosternere in terram nititur.

LVCTAMEN, inis, [*Lotta,*] idem Vir. 8. Aen. Remo ut luctamen abesset. Miserum luctamen. Valer. Flac. 2. Argon. Cõposita sunt, Colluctor, Inde Colluctator uerbale, qui cum altero luctatur. Lactantius de Opific. Nam & ille colluctator & aduersarius noster, scis quam sit astutus, & idem ipse uiolentus. Obluctor, acrius contra aliquem nitor. Col. lib. 7. Quum in proscindendo aut duriori solo, aut obuiæ radici obluctatus conuellit armatos. Reluctor, pro repugno. Idem li. 1. Nam quum ueteri astruitur recens ædificium quasi assurgenti reluctans, oneri cedit. Quinctilianus: Quũ a me quidem familiariter postularent, ut aliquid de ratione dicendi componerem, diu sum equidem reluctatus.

LVCTATIO, [*Lotta.*] πάλαισμα, ludus quo alius alium nititur in terrã prosternere. Liuius 1. Bell. Puni. Terra ibi luctatio erat, ut a lubrica glacie non recipiente uestigium, &c. Per translationẽ accipitur pro pugna, siue contentione, seu concertatione. [*Contesa,*] Cice. 2. de Fin. Nam cum Academicis incerta luctatio est, qui nihil affirmant. Luctatio. Cice. de Fat. causa qua tibi cum Diodoro magna luctatio est.

LVCTATOR, [*Lottatore,*] παλαιστής, qui lucta cum altero contendit. Ouidius in Ibin: Vt iacet Aonio luctator ab hospite fusus. Plaut. Pseud. Magnum hoc uitium uino est: pedes captat primũ: Luctator dolosus est.

LVCTATVS, tus, tui, [*Lotta,*] idem quod luctatio, πάλαισμα. Pli. li. 8. cap. 12. Scit ille imparem sibi luctatum contra nexus.

LVCTATIVS Catulus, Romanus ciuis fuit, qui primo Punico bello trecentis nauibus aduersum Pœnos profectus, sexcentas eorũ naues commeatibus, & alijs oneribus impeditas apud Aegates inter Siciliam, & Africam depressit, finemque bello imposuit, pacem petentibus hac conditione concessit, ut Sicilia, Sardinia, & cæteris insulis inter Italiam Africamque decederent: Hispania citra Iberum flumium abstinerent.

LVCTIFERVS, a, um, [*Ch'apporta pianto,*] γοήφορος, dicimus ferens uel nuncians luctum. Sene. Herc. Furen. Hic uultur, illic luctifer bubo gemit. Fax luctifera. Sen. Medea. Ter latratus Audax Hecate dedit & sacros Edidit ignes face luctifera.

LVCTIFICVS, a, um, p.c. [*Ch'induce pianto,*] γοώδης, quod luctum inducit. Ci. 2. Tusc. Luctifica clades nostro infixa corpori. Luca. lib. 7. Luctificus Titan nunquam magis æthera contra Egit equos. Verba luctifica. Sen. Theb. Luctifici clangores. Sta. 10. Theb.

LVCTISONVS, a, um, γοήφωνος, luctum sonitu præ se ferens. Ouid. 1. Metam. Et gemitu, & lacrymis, & luctisono mugitu.

LVCTO, as, [*Lottare,*] παλαίω, ueteres dicebant pro eo quod nunc usitatius dicimus Luctor. Terent. in Hecyra. Diciteq; se illi anulum dum luctat, detraxisse. Inde etiam legitur compositum Delucto. Plautus in Trin. Quibus ærumnis deluctaui, filiũ dum diuitias quæro.

LVCTOR, aris, deponens, [*Giuocare alla lotta, lottare,*] παλαίω, proprie significat, lucta contendo, quod fit, cum duo se inuicem complectentes, alter alterum in terram deijcere conantur. Virg. 6. Aene. Contendunt ludo, & fulua luctantur arena. Per translationem accipitur pro contendere, uel repugnare, [*Contendere,*] Cice. 1. de Orat. Tum ridens Scæuola, Non luctabor, inquit, tecum Crasse amplius.

LVCTVOSVS, a, um, [*Pieno di pianto,*] θρηνώδης, luctu plenum. Hora. 3. Car. Ode. 6. Di multa neglecti dederunt Hesperiæ mala luctuosæ. Dicitur etiam Luctuosum, quod luctum affert. Cice. de lege Agr. Quam mehercle ego præconi huic luctuosam: & acerbam prædicationem futuram puto.

LVCTVS, us, [*Pianto,*] πένθος, est dolor extrinsecus apparens, ex aspectu, lacrymis, gestibus, aut clamore. Cice. 4. Tuscul. Luctus, ægritudo ex eius, qui charus fuerit, interitu acerbo. Virg. 2. Aenei. Crudelis ubique luctus, ubique pauor, & plurima mortis imago. Sæpe etiam ipse habitus uultusque & uestes luctus dicitur. Nã in luctu atrati sunt, purpura, auroque depositis: quum eluxerint, nigram uestem exuunt, purpureamque resumunt. Vnde post cladem illam Cannensem Senatusconsulto cautum est, ne matronæ ultra triginta dies in luctu essent. Quo in loco Luctus pro dolore accipi non potest: quandoquidem in potestate senatus non erat dolori imperare: sed potius pro ueste lugubri cæterisque exterioribus doloris indicijs. Antiqui etiam declinabant Luctus, lucti. Accius. Cessa hinc ire, & rapere lucti uestem in lecto coniugis.

LVCVBRATIO, onis, [*Vigilia, fatica fatta uegghiando,*] uigilia, & opus quod fit lucubrando. Ci. lib. 1. de Nat. De. Nam ista quæ uos dicitis, sunt tota commentitia, uix digna lucubratione ancillarũ. Sunt & lucubrationes rusticanæ, uespertina & antelucana, quando ad uespere & ante lucem conficiunt intra uillam opera rei uillaticæ cõducibilia. Col. lib. 11. cap. 2. Item ad lucubrationem uespertinam palos decem, uel ridicas quinque conficere, totidemque per antelucanam lucubrationem.

LVCVBRATORIA, lectica a Tranquillo in August. cap. 78. dicitur in qua lucubrare solebat Augustus.

LVCVBRO, lucubras, pen. cor. [*Vegghiare & comporre qualche cosa uegghiando,*] νυκτογραφέω, uigilo, & nocte ad lucernam aliquid compono. Varro de Orig. Non solum ad Aristophanis lucernã, sed etiã ad Cleantis lucubraui. Liuius l. 1. ab Vrbe: Sed nocte sera deditam lanæ inter lucubrantes ancillas in medio ædium sedentem inueniunt. Ci. in Parad. Accipies igitur hoc paruum opusculum lucubratum his iam contractioribus noctibus.

LVCVLENTA, Cice. 1. de Diuin. Cum ipse paucis interpositis uersibus dicas satis luculente. Aliquando ponitur pro aperte. [*Apertamente,*] Cic. de Clar. Ora. Et luculente scripserunt, etiam si minus, quam tu polite.

LVCVLENTER, λαμπρῶς, egregie, & splendide. Cic. 2. de Finib. Cum Græce, ut uideor, luculenter sciam.

LVCVLENTVS, a, um, [*Pieno di luce,*] λαμπρὸς, quod est luce plenum, splendens. Ci. Theb. Camino luculento utendum, [*Illustre,*] Plaut. in Curc. Pulchrum & luculentum hoc nobis euenit prœlium. Aliquando accipitur pro ornato, perspicuo & aperto, [*bello, ornato,*] Salust. in Catil. Tum M. Tullius orationem habuit luculentam, & utilem reip. Ponitur aliquando pro probato, & optimo, [*Ottimo,*] ut cum Ci. ad Atti. li. 7. dicit, Luculentus auctor, & Luculenta conditio

ditio:id est optima, uel opima. Plautus in Rud. Vin' tibi luculẽtam conditionem ferre me? Aliquando pro diuite, [Ricco] Pla. in Cap. Multos iam lucrum luculentos homines reddidit. Aliquãdo pro magno. [Grande,] Ci. 7. Phil. Luculentam tamen ipse plagã accepit, ut declarat cicatrix.

LVCVLENTITAS, atis, antiquum est. Laberius Tucca, ut citat Nonius. Dominus noster tua luculentitate captus.

LVCVLLIANVS, a, um, Ci. Atti. Lucullanus Fundus.

LVCVLLVS, Λεύκολλος, nomẽ nobilissimi Romani & ditissimi Põpeij, & Ci. æqualis: qui in Quæstura amplissimũ populo munus edidit: Prætor Africã iustissime rexit: aduersũ Mithridatẽ miss⁹, collegã suũ Cottã Chalcedone obsessum liberauit: Cyzicõ obsidione soluit, Mithridatis copias ferro & fame afflixit. eumq; regno suo Põto expulit: quem rursum cũ Tigrane rege Armeniæ bellũ instaurantem magna felicitate superauit. Nimius in habitu, maxime signorum & tabularum amore flagrauit. Ingrauescente deinde ætate, cum iam desipere cœpisset, tutela eius M. Lucullo fratri permissa est. Vide latius uitam eius apud Plutarchum.

LVCVMONES, Λουκούμωνες, olim dicti sunt Thusci quidam: qui quod Romulo aduersus Sabinos suppetias tulissent, in ciuitatẽ recepti, Lucerentium tribui nomen fecerunt. Auctor Varro.

LVCVS, ci, [Bosco, selua,] ἄλσος, τέμενος, nemus arboribus dẽsum, Deo alicui sacrum: a luceo per antiphrasim dictum, teste Seruio, eo qđ non luceat: quoniam cum nullæ illic arbores propter religionem cæderentur, opacus & sine luce erat. Valla lib. 5. Lucus nequaquã cæduus est, quin potius manu cũsitus, religiosusq;, atq; uel alicui Deo, uel alicuius hominis cineribus cõsecratus. Ideoq; aut circa delubra numinum, aut circa sepulcra positus est. Sunt alij, qui nõ per contrarium dictum putent, sed propter lumina crebra sacrificiorum, quæ ibi nocturno tempore fiebant. Virgilius primo Aeneid. Lucus in urbe fuit media, lætissimus umbra. Vbi Serui⁹. Vbicunque Virgilius lucum ponit, sequitur etiam consecratio: ut, Luco, tum forte Parentis Pylumni Turnus sacrata ualle sedebat. Idẽ sexto Aeneid. Nulli certa domus: lucis habitamus opacis. Ci. pro Milo. Vos enim Albani tumuli atque luci, uos inquam imploro, atque obtestor. Lucus Martis dictus est in quo Mars Iliam Vestalem uirginem compressit, ut est apud Iustinũ & Plutarchũ. Fuit & Martis lucus apud Colchos, in quo Poetæ finxerũt aureũ Phryxei arietis uellus a peruigili dracone asseruari. Meminit huius luci aliquoties Valer. Flac. in Arg. Item Iuue. Saty. 1. Nulli nota magis domus est sua, quam mihi lucus Martis, &c.

LVCVS, Augusti, Ptol. li. 2. c. 6. urbs Cæpariorum, in tractu Hispaniæ Tarraconensis, quam Augusti turrim P. Mela nominat.

LVCVS Feroniæ, oppidum est Thusciæ mediterraneum, non procul a Luca, teste Ptol. li. 3. ca 5.

LVDIA, æ, ὀρχήστρια, dicitur mulier gesticulatrix, quæ saltu & gesticulatione spectatores oblectat. Viri, qui artem eã exercẽt, Ludiones dicuntur. Mar. li. 5. Hermes cura, laborque ludiarum. Martianus de Nup. Philologiæ. Ludiam quandam Gaditanam saltantẽ uidimus semicinctam.

LVDIBRIVM, brij, [Scherno,] τὸ καταγέλασμα, res uana, & deridenda. Virgilius sexto Aeneid. Folijs tatum ne nomina manda. Ne turbata uolent rapidis ludibria uentis. Vnde haberi aliquid ludibrio dicimus, [Sprezzare,] id est, derisui, & contemptui. Tere. in Hecy. Non sic ludibrio tuis factis habitus essem. Esse alicui ludibrio, est derideri, uel illudi ab aliquo. Ci. ad Brut. Nec pati sceleratissimo hosti ludibrio esse imperij populi Romani.

LVDIBVNDVS, [Giocondo, lieto,] παίζων, id est, quasi ludens, & nullo negotio. Cicero quarto Verr. Si Vulteium habebis, omnia ludibundus perficies. Idem ad Titonem. Postridie in Italiam ad Hydruntem ludibundi peruenimus.

LVDICVS, a, um, [Vile, da gioco,] παιγνιώδης, iocularis, leuis. Vir. duodecimo Aen. Neque enim leuia aut ludicra petũtur Præmia. Artẽ facere ludicram, id est histrionicam exercere. Vnde duodecim tabularum lege cautũ erat, ne in quatuordecim gradibus sederet, qui artẽ ludicram fecisset. Plau. in Aul. Continuo meum cor cœpit artẽ facere ludicrã, id est subsilire. Ludicræ tibiæ, quibus in ludis uti solebant ad modos faciendos. Pli. li. decimosexto, c. trigesimooctauo. Nunc sacrificæ Thuscorum è buxo, ludicræ tibiæ, loto, ossibusq; asininis, & argento fiunt.

LVDICRVM, ludicri, substantiuum pen. cor. [Cosa da scherzo,] παίγνιον, id est ludus, & quæcunque res iocularis, & non seria. Liu. lib. 1. ab Vrbe. Iam tum in Palatino monte Lupercal hoc fuisse ludicrum ferunt, & a Palanteo urbe Arcadica Palãteum, deinde Palantinũ montem appellatum. Idem li. 7. Bell. Puni. simul quod Olympiæ ludicrum ea æstate futurum erat, quod maximo cœtu Græciæ celebraretur. Vertere in ludicrum prouerbij, id est iocoso prouerbio celebrari. Pli. li. 3. ca. 11. Diomedes ibi deleuit gentes Monadorum, Dardorumque & urbes duas, quæ in prouerbij ludicrum uertere Apicam, & Tricam.

LVDIFICABILIS, le, Pla. Cas. Neque usquam ludos tam festiuos fieri, quam Hic intus fiunt, ludi ludificabiles Seni nostro.

LVDIFICATIO, onis, Liu. libro 8. Dec. 4. Ferri iam ludificatio ista non potest.

LVDIFICO, cas, acti. & ludificor, ludificaris, deponens, [Beffare,] ψιθίζομαι, derideo, seu per iocum, & ludum fallo. Plautus in Casin. Iam hic est lepide ludificatus. Terent. Phormio. Ergo sic me ludificamini? Plaut. in Amphit. Rogasne improbe etiam, qui ludificas me? Cic. pro Rosc. Am. Cum enim aliquid habeat quod possit criminose ac suspiciose dicere, aperte ludificari & calumniari scicos non uideatur.

LVDIFICANS, tis, participium, Silius li. 7. Sicci stimulabant sanguinis enses, Ludificante ducem Fabio.

LVDIFICATVS, aliud participium. Silius li. 7. Ludificatus equo. Pla. Bacc. Neu quid ei succẽseat Mea caussa, de auro quod eum ludificatus est. Ludificatus passiue. Sal. in Iug. Ludificati incerto prœlio.

LVDIVS, dii, & Ludio, onis, [Giuocolatore] ὀρχηστής, pro ioculatore, histrione: & Ludia, pro ioculatrice. Mart. li. 5. Hermes cura laborq; ludiarum. Liuius. Acciti ex Hetruria ludiones, qui ad tibicinis modum saltabant. Cicero pro P. Sext. Ipse ille maxime ludius, non solum spectator, sed actor, & acroama. Ouid. 1. de Arte. Ludius æquatam ter pede pulsat humum.

LVDI magister, [Maestro di lettere,] γραμματοδιδάσκαλος, qui ludo litterario præest. Ci. 1. de Nat. Deo. Sed cum agellus eum non aleret, ut opinor, ludi magister factus est. Ludi magistri (inquit Asconius) dicuntur, qui primas litteras docent.

LVDO, ludis, si, sum, [Giuocare,] παίζω, notæ est significationis, & cõstruitur fere cum ablatiuo eius rei, qua luditur. Ter. in Adel. In uita est hominũ, quasi cũ ludas tesseris. Cic. in Antonium. O hominem nequam qui non dubitarit uel in foro alea ludere. Nonnunquam etiam cum accusatiuo. Sueto. in August. Aliquando ut uincat, ludit, assidue aleam. Sic dicimus ludere ludum, & ludere ludo. Ter. in Eun. Consimilem luserat iam olim ille ludum. Plau. in Most. Scis solere illã ætatẽ tali ludo ludere. Ludere alieno corio, est in re aliena munificum se præbere & liberalem: ut cõtra Ludere suo corio, est de suo largiri, aut suo sumptu periculoq; quippiã aggredi. Martial lib. 3. Das gladiatores sutorum regule cerdo, Quodq; tibi tribuit fibula, sica tapit. Ebrius es: neque enim faceres hoc sobrius unquam, Ut uelles corio ludere cerdo tuo. Interdũ est deridere, iocari, leuiter siue scurriliter loqui, uel alterũ deludere, siue eludere, [Beffare, schernire,] Plau. in Asi. Nec me cur ludatis scire possum. Terẽ. in Adel. Quur non ludo hunc aliquãtisper? Ph. Fab. Ludere me putas? serio peto. Interdum moueri. Ter. in Adel. Cõgrũ istũ maximũ in aqua finito ludere paulisper. Vir. li. 9. Aen. Geminos huic ubera circum Ludere pendentes pueros. Interdum pauere, pulsare, [Cantare,] Gellius. Is optime ludere a magistro eius didicerat. Interdum uersibus scribere, sed nõ nisi in opusculis fere qualia sunt Epigrãmata: & huiusmodi opuscula Lusus dicuntur. Vir. 1. Ecl. Ludere quæ uellem calamo permisit agresti. Interdum amittere, perdere, [Perdere,] Terẽ. in Phorm. In illis fructus est, in his opera luditur. Nam ludere operam est ipsam perdere, & frustra laborare. Plau. in Cas. Si nunc me suspendam, meã operam luserim. Vbi notandum, Ludo modo actiuum, modo neutrum esse, ut ex ijs quæ scripta sunt, intelligi licet. Interdum decipere, [Ingannare,] Vir. li. 1. Aen. Vana spe lusit amantem. Ludere aliquem dolis, est dolo circumuenire, [Ingannare,] Ter. in Eunuc. An potius hæc pati æquum est fieri, ut a me ludatur dolis? Ludere in numerum, [Ballare,] est saltare ad rhythmi modum, & sonũ cantilenæ. Vir. in Sileno. Tum uero in numerum Faunosq;, ferasq; uideres Ludere. Ludunt mea uerba, uenuste, dicitur pro inaniter iactantur, incassum uolant, & tanquam ludibria sunt. Proper. lib. 2. Non audis, & uerba sinis mea ludere. Fortasse legendum est, Verba sinis me ludere: ut dicamus Ludere uerba, quemadmodum dicimus, Ludere operam, hoc est perdere. Lusum ire. Hor. 1. Serm. Sat. 5. Lusum it Mecœnas, dormitum ego, Virgiliusq;.

LVSVS, a, um, [Ingannato, schernito,] particip. deceptus, falsus. Ci. li. 2. de Fin. Sed & illum quem nominaui, & ceteros sophistas, ut è Platone intelligi potest, lusos, uidemus a Socrate.

LVSITO, tas, frequentatiuum. Plau. Cap. Nam ubi illo adueni, quasi patricijs pueris, aut monedulæ, aut anates, aut coturnices dantur, quibus cum lusitent.

LVSOR, soris, [Giuocatore, schernitore,] uerbale, qui ludit, aut decipit. Plaut. Amph. Quid enim censes, te ut deludam contra lusorem meum. Qui nunc primum te aduenisse dicas, modo qui hinc abieris? Ouid. lib. 4. Trist. Eleg. 9. Ille ego qui fueram tenerorum lusor amorum, id est, scriptor.

LVSORIVS, ria, rium, [Lo giocare,] quod ad ludum spectat: ut Tabula lusoria, in qua tesseris luditur. Pli. l. 37. c. 2. Transtulit alueũ cum tesseris lusorium è gemmis duabus. Lusoria quæstio, uel quę ludo fit, uel de ludo tractat. Pli. li. 7. cap. 53. Pudore Diodorus sapientiæ Dialecticæ professor, lusoria quæstione nõ protinus ad interrogationem Stilbonis dissoluta obiit. Composita sunt, Alludo,

Colludo, Deludo, Eludo, Illudo, Prælludo, penultima producta, quorum significata uide suis locis.

Lvdvs, ludi, [*Giuoco,*] παιδιά, dicitur in factis, inquit Valla, iocus in uerbis. Est enim proprie Ludus quoduis ludicrū ad animi recreationem, uel corporis exercitationem fieri solitū, proposita tamē quadam lucri spe, & damni periculo. Nā quæ ad solam uoluptatem fiūt, eodem Valla teste, Lusus proprie dicūtur, uel lusiones. Vnde Ludū aleæ, melius dicimus, quam lusum, & cōtra Lusum trochi, melius quam ludū. Accipitur tamē aliquando Ludus pro ioco, & Iocus pro Ludo. Hora. l. 1. Serm. Satyra prima. Sed tamē amoto quæramus seria ludo. Ouid. li. 3. de Arte amādi. Mille facesse iocos, turpe est nescire puellam Ludere: ludendo sæpe paratur amor. In priore exēplo Ludus ponitur pro ioco, opponiturq; serio. In posteriori Iocus ponitur pro ludo. Sed hoc rarius. Nā fere Ludus ita accipitur, ut de factis dicat, & præcipue de priuatis quorūsuis ludicris. Nā spectacula publica magis Ludi dicūtur in numero plurali: ut Ludi Megalenses, Ludi Circēses, Ludi Apollinares, Ludi gladiatorij. Accipitur etiam Ludus frequētissime pro ipso loco, in quo aliquid exercitij fit, in quo scilicet aut uires corporis, aut ingenij acumē exercemus, aut etiā in quo pueri instruuntur a suis præceptorib. quod etiā Græci ἀπὸ τοῦ γυμνάζειν, hoc est, ab exercēdo, uocāt Gymnasium. Sic dicimus Ludum, [*Schola,*] palestræ, Ludum pilæ, Ludum gladiatorium, Ludum litterarium, pro loco ipso in quo huiusmodi rebus exercemur, aut instituimur. Asconius: Omnē scholam ludum dixerunt Romani. Ci. lib. 2. de Ora. Tum hoc in ludo non præcipitur. Faciles enim causæ ad pueros deferūtur. Quo in loco Ludum dixit Cicero pro schola Rhetorum. Sic Ludus litterarius, dicitur schola, in qua pueri litteris dant operam. Plau. in Merc. Hodie ire in ludum occœpi litterarium. Ludi magister, qui præest ludo litterario, de quo paulo ante suo loco. Ludū aperire, est ludi magistrum agere. Cicero ad Pætū l. 9. Epi. Dionysius tyrānus cū Syracusis expulsus esset, Corinthi dicitur ludū aperuisse. Per translationē etiam Ludus dicitur pro Re iucunda, & minime difficili, [*Facile,*] Ci. de Or. Omnium ceterarū rerū oratio, mihi crede, ludus est homini non hebeti. Ludos reddere. Ter. in And. Hiccine me si imparatū in ueris nuptiis adortus esset, quos mihi ludos redderet? idest, ut me luderet, siue irrideret. Ludos quoque aliquē facere, est aliquē irridere, [*Beffare,*] Pla. in Cap. Nūc is te ludos facit. Et absolute, Ludos facere, est quod Gallicū uulgus ait, se gaudir, se mocquer. & alibi, Bertizare. Ter. in Pho. Vt ludos facit? Ludū noui, a Plauto dictū est elegāter, pro eo quod est Perspicio technam, intelligo dolum. Plau. in Amph. Atat, noui iam ludum. Id Sosiæ factum est opera. Ludos operā facere, est operam perdere. Plau. Ruden. Iam nunc & operam ludos facit, & retia. Aliquādo ludus [*Canzone,*] pro cātilena ponitur. Vir. septima Eclo. Posthabui tamen illorum mea seria ludo. Ita enim hoc in loco Ludum interpretatur Seruius. Ludo, ablatiuus ponitur pro, Per ludū. Vir. li. 5. Aen. Qua ludo indutus belli simulacra ciebat. Ludi uero, [*Spettacolo publico,*] tantū plurali numero, spectacula publica significant. Cic. in Verr. Inter binos ludos. Idem Phili. 10. de Bruto loquens: Qui ne Apollinares quidem Ludos, pro sua populique Romani dignitate apparatos, præsens fecit. Sic ludos gladiatorios potius dicimus, quam Ludum gladiatoriū, quoties unum plurave paria gladiatorum depugnatura in arenā producuntur. Contra pro loco, ubi gladiatores instituuntur, melius Ludum gladiatorium dicimus in numero singulari. Legitur tamen aliquādo Ludus gladiatorius, pro publico spectaculo. Quin. in Decla. pro Gladiatore: Quod me dum piratæ in carcere retentū, quia redemptorē illis diuitē promiserā patrē in ludum uendiderūt, hoc est, ut me exhiberent in ludis gladiatorijs. Frequentius tamen in hac significatione numero plurali utimur. Sic dicimus apparare ludos, Facere ludos pro edere. Facere ludus alicui numini, hoc est, in honorem alicuius numinis spectacula exhibere. Item Committere ludos, id est, celebrare. Ci. ad Q. F. lib. 3. Hæc scripsi ad Octauum Calendas Nouemb. quo die ludi committebantur. Fuerunt apud Græcos quatuor ludorum genera præcipua, scilicet Olympici, Pythij, Isthmici, & Nemæi, de quibus dictum est in dictione Certamen. Ludi apud Romanos etiam quatuor erant, Megalenses, Funebres, Plebeij, & Apollinares.

Lvantinvm, siue potius Leuentinum, Britanniæ urbs Ptolemæo, li. 2. cap. 3.

Lves, [*Malaria,*] λοιμὸς, dicitur cum in urbe, aut in agro febris, aliudve morbi genus homines uel pecora, arboresve corripit, aut sata. Differtq; a peste, quod hæc aut cito perimit, quæ corripit, aut cito abijt ab eo, quē inuasit. Lues uero generalius accipit etiā pro ijs malis, quæ lēte ea, quæ corripiūt, cōficiūt. Dictā autē putat Festus Luē a lauando, quod omnia quæ corripuit, ad nihilū usq; diluat. Alij Luem dictam putāt, ἀπὸ τοῦ λύειν, quod omnia dissoluat. Ci. de Arusp. resp. Vt eos ludos hæc lues impura pollueret. Vir. li. 3. Aen. Subito cum rabida membris Corrupto cæli tractu, miserandaque uenit Arboribusq;, satisq; lues, & letifer annus.

Lvgdvnvm, [*Lione,*] Λούγδουνα, Steph. emporiū est totius Galliæ Celticæ longe celeberrimum, a quo ea pars Galliæ Lugdunensis dicta est, a L. Munatio Planco, dum Galliæ Comatæ præesset, conditū, in colle supra confluentem Rhodani & Araris imminente: ubi et hodie nō obscura antiquæ urbis extāt uestigia. Strab. li. 4. Lugdunum in colle cōditum, ubi Arar amnis Rhodano immiscetur, Romano tenetur imperio: Amplior quoq; dignitate uirorum secundum Narbonem affluēs, quibus usui magno est emporiū. Ibi quoque Romani duces aurū numisma, argenteūq; signarūt. Lugduni etiam templum fuit, communi uniuersæ Galliæ impensa extructum, & Cæsari Augusto consecratum, ea parte ante urbē, ubi amnes confluunt. inibiq; ara dignitatis eximiæ erat, gentium sexaginta titulo insignis: dicatis ibi totidem gentium simulacris. Hæc Budæus de Asse. Fuit præterea hæc ciuitas celebribus nundinis insignis, ad quas totius Galliæ populi ad emendū, & uendendum cōueniebant: unde et hodie locus ille, in quo olim situm fuit Lugdunum, Forum Veneris appellatur. In hac etiā urbe, a Caligula Cæsare (Vt in uita eius cap. 20. testatur Suetonius) institutum fuit certamen Latinæ, Græcæq; facundiæ. Quo certamine ferūt uictoribus præmia uictos contulisse, eorūdē & laudes componere coactos. Eos autem, qui maxime displicuissent, scripta sua spōgia, linguave delere iussos, nisi ferulis uerberari, aut flumine proximo mergi maluissent. Huc spectasse uidetur Iuuenalis, quum de Rhetore loqui ad arā Lugdunensem dicturo. Hæc autem urbs, tam insignis totq; egregijs ornamentis nobilitata, teste Seneca in Epistolis, sub imperio Neronis, centesimo anno, a quo fuerat cōdita, una nocte conflagrauit. Hodie uero Lugdunū in plano situm est, magna sui parte Rhodano & Arari fluminib. inclusum, nulli a Christiani orbis angulis incognitum.

Lvgeo, es, luxi, luctum, [*Piangere,*] ὀλοφύρομαι, a uerbo Græco λύω, (ut quidam putant) quod est soluo: eo quod continuo luctu uita hominis soluatur. Accipitur autem modo actiue pro deflere, aut deplorare. Oui. li. 11. Met. Fratrem lugebat ademptum. Ci. ad Caninium lib. 7. Epi. Sed mehercle & tum Rempublicam lugebam, quæ non solū suis erga me, sed etiam meis erga se beneficiis mihi erat charior. Modo neutraliter, & absolute ponitur pro eo quod est, in luctu esse. Cic. pro Plan. Hos pro me lugere, hos gemere uidebā. Idem pro domo sua: Lugente senatu: mœrētibus bonis omnibus. Accipitur præterea Lugere, pro eo quod est ob necessarii alicuius interitum ueste lugubri dolorē testari. Liu. li. 2. ab Vrb. de Brut. Matronæ annum, ut parentem, eum luxerunt, quod tam acer ultor uiolatæ pudicitiæ fuisset. Huius uerbi composita sunt Prolugeo, & Elugeo, quorum significata uide suis locis.

Lvgvbris, & hoc Lugubre, p. c. [*Lugubri, funebri,*] πενθικὸς, quod ad luctū pertinet: ut, Vestis lugubris, qua dolorē post necessarii alicuius interitū testamur. Ter. in Heau. Mediocriter uestitā ueste lugubri. Ci. post Reditū, ad Quiri. Me fratris miserrimi, atq; optimi quotidianæ lacrymæ, sordesq; lugubres a uobis deprecatæ sunt. Idē 1. Tus. Sed illa lugubris lamentatio, fletusq; mœrēs ex eo, quod &c. Lugubria absolute, pro uestib. lugubribus. Oui. 11. Met. Surge, age, da lacrymas, lugubriaq; indue, nec me Indeploratum sub inania Tartara mitte. Sene. Her. fur. Amicta coniunx lugubribus.

Lvgvbre, p. c. aduerbium, idem quod Lugubriter, πενθικῶς. Plaut. Cist. Nam si hæc non nubat, lugubrè fame familia pereat.

Lvitio, nis. Vlp. ff. de cap. postlim. reu. l. si a patre. Si patre redēpto, & ante luitionē defuncto filius post mortē eius redēptionis quantitatem offerat, dicendum est suum ei posse hæredem existere.

Lvma, mæ. ἄκανθος, genus spinæ, quæ in pratis nascitur, & locis uliginosis: sic dicta, quod agricolæ eam a terra luunt: id est, soluunt. Hinc lumeta, loca lumis plena & Lumaria fala, qua lumeta secātur: ut ait Varro de Lingua latina li. 4.

Lvmbago, uitium & debilitas lumborum, ut ait Festus.

Lvmbare, [*Mutande,*] περίζωμα, tegmen, quo pudenda teguntur, ut apud Hieremiam. Sicut tu posuisti lumbare illud ad lūbos tuos.

Lvmbifragivm, gii, lumborum fractura. Plau. in Amph. Nam si me irritassis, hodie lumbifragium hinc auferes.

Lvmbrici, [*Vermi,*] ἕλμινθες, uermes terreni, a lubricitate dicti. Plautus in Aul. Foras lumbrice, qui sub terra erepsisti modo. Lumbrici etiam uermes dicuntur, qui in uentre hominis, aut etiā aliorum animalium nascuntur: qui teste Gal. ad finem Meth. in triplici sunt differentia. Aut enim lati sunt, aut teretes, aut omniū minimi, quos ἀσκαρίδας, nominat. Col. li. 6. c. 24. Solent autem uitulis nocere lumbrici, qui fere nascuntur cruditatibus.

Lvmbvs, bi, uel, quod usitatius est, Lumbi, rum, [*Lombi,*] ὀσφὺς, a rei anatomicæ peritis dicitur pars inferior spinæ, quinque constans uertebris, quæ mediæ sunt inter os sacrum, & uertebras dorsi. Pli. li. 20. cap. 2. Lumborum uero dolori, semine sole siccato. Dicuntur etiam Lumbi de brutis. Horat. lib. 1. Sermo. Curto ire licet mulo, uel si libet, usque Tarentum, Mantica cui lumbos onere ulceret ac eques armos. Hinc fit Elūbus, a, um, uel Elūbis, lumbe, quod lumbis caret, seu potius quod lumbos confractos habet,

habet, aut inualidos. Bona enim pars uirium in lumbis sita. ut q soit, nullius alterius osis adminiculo superiorẽ corporis cõpagẽ sustineant. Hinc factũ est, ut Elumbis accipiatur pro debili. [*Debile*,] Pl. li. 10. cap. 33. Perdix prægnantem, aut Elumbem sese simulans. Item Delumbis pro molli & effœminato. Persius Sat. 1. Summa delumbe saliua, Hoc natat in labris. Inde Delumbe carmen, pro lasciuo, minimeque uirili. Et uerbum Delumbo as, are, delũbem reddere, debilitare. Pli. li. 20. ca. 4. Hoc sæpe delumbata quadrupede approbatur. Delumbare sententias, per translationẽ, pro eo quod est, neruis & robore suo spoliare. Ci. in Ora. Nec minutos numeros sequens concidet, delumbetq; sententias.

LVMBVLVS, lumbuli diminutiuũ est a Lũbus. Pli. l. 28. c. 11. Sicca lippitudo, lumbulis suum tostis, atq; contritis, & impositis tollitur.

LVMEN, luminis, [*Lume*,] φέγγος, φῶς, res aliqua splẽdorẽ de se diffundens, ita dictum quasi lucimen. Seru. 2. Aen. Lumẽ a luce distinguit: quod in lumine sit splẽdor, sed cum fumo: in Luce solis splẽdor. Virg. 6. Aen. Nec fumea tedis Lumina. Idẽ 6. Aen. Picea fert humida lumen Teda. Verum hæc Seruij differẽtia non est perpetua. Nam & Solem, & Lunam, & cætera cælestia corpora Lumina appellamus, quæ tamen proculdubio fumi omnis sunt expertia. Alij lumina intelligunt corpora ipsa lucida, quæ claritatẽ de se diffundunt. Sic Solem ipsum lumẽ appellant. Lucẽ autem claritatem a Sole profectam. Sed hoc, ut in Sole fortasse uerũ est, ita in cæteris locũ nõ habet. Neque enim splẽdorẽ a candela, lychnove per ædes diffusum, statim lucẽ appellaueris. Lucẽ itaq; alij unĩ Solis splendori propriũ esse uolunt, aliarumq; rerũ claritati non nisi per abusũ, aut per trãslationẽ tribui. Ponitur aliquando pro luce, siue die. [*Luce giorno*,] Ci. pro Rab. Posth. Si te secundo lumine hic offendero, moriere. Vir. 6. Aen. Vix lumine quarto prospexi Italiã. Aliquãdo pro oculo [*Occhio*,] quod oculorum beneficio lumen conspiciamus. Quin. in Proœ. li. 6. Prior alterum ex duobus eruit lumẽ. Doctorem ac lumen desiderare, est desiderare rei alicuius difficilis, ac obscuræ interpretationẽ. Ci. ad Treb. lib. 7. Qui quanquam plurimi sunt, doctorem tamẽ, lumenq; desiderãt. Luminib. obstruere, est ædificãdo officere luci domus uicini. Ci. pro domo sua: Cum ille negaret, primo se luminib. eius obstructurum minabatur. Per translationem quoque alterius luminib. obstruere dicimur, cum nominis eius claritatem obscuramus. Cic. in Bruto: Catonis luminibus obstruxit hæc posteriorẽ quasi exaggerata altius oratio. Lumina præferre mẽti alicuius, id significat, quod uulgo [*Inspirare*,] dicimus. Ci. antequam iret in exiliũ. Vos, uos obtestor Dij immortales, qui meæ menti lumina prætulistis, quum [illegible]lum extinxi cõiurationis, arcẽq; urbis ab incẽdio, ac flãma liberaui. Lumina ciuitatis, dicuntur insignes uiri, & clari. Ci. in Catil. Ora. 3. in fine: Lumina ciuitatis extincta sũt. Lumina in pictura, umbræ opponũtur. Pli. l. 35. c. 5. Tãdẽ se ars ipsa distinxit, & inuenit lumen, atq; umbras, differẽtia colorũ alterna uice sese excitãte: deinde adiectus est splendor alius hic, quam lumẽ, quẽ quia inter hoc & umbrã esset, appellauerũt Tonõ. Lumina orationis, sunt sententiæ, & figuræ, quæ suis locis uelut emblemata quædam interiecta, orationem mirum in modum illustrant.

LVMINARE, huius luminaris, [*Lume, luminare*,] φωστὴρ, ipsum lumen, aut id quod claritatem, splendoremve de se diffundit. Hieronymus in Gene. Fecit Deus duo luminaria magna: unum ut præesset diei, alterum ut præesset nocti. Luminaria item per translationem appellamus uiros eximios, in quibus singularis quidam uirtutis splendor elucet, quiq; sui ordinis hominibus decori est, & ornamento. Cic. secundo Philip. In re autem M. Antonij id decreuit Senatus, & quidem incolumis, nondũ tot luminarib. extinctis, hoc id est, tot egregijs uiris, qui sunt lumen & splẽdor, ac ornamentum Senatus, & ciuitatis.

LVMINO, luminas, [*Illuminare*,] φωτίζω, a quo illumino, illuminas, καταλάμπω, eiusdem utrunque significationis. Martianus: Quos stellantibus oculis interstinctos crebri uibratus ignium luminabant. Relumino, lumen reddo.

LVMINOSVS, a, um, [*Luminoso, lucente*,] φωτεινὸς, quod clarum, & apertum. Cicero in Oratore. Tum sunt maxime luminosæ, & quasi actuosæ partes duæ.

LVNA, lunæ, [*Luna*] σελήνη, a lucendo dicta, qđ noctu sola luceat. Alij Lunã quasi Lucẽ alienã dicũt, quod lumen a Sole recipiat. Ci. in Som. Scipio. Ex quib. erat minima, quæ ultima cælo, citima terris, luce lucebat aliena. Hęc Solis discipula, obsequit cursibus supernis, & prout accedit ad Solẽ, uel recedit a Sole, crescẽs aut senescẽs, dispẽsat lumẽ, ideoq; semper est instabilis. Oui. 15. Meta. Nec par aut eadẽ nocturnę forma Dianæ Esse potest unquã sẽperq, hodierna sequẽte, Si crescit, minor est: maior, si cõtrahit orbẽ. Luna (ut inquit Mac.) dispẽsationib. septenarijs luminis sui uires sẽpiterna lege uariãdo disponit. Primis septẽ dieb. dimidiata semiorbẽ ostẽdit, Græcoq; sermone διχόμηνος, & διχότομος uocatur, quasi dimidia. Secundis totum orbem complet, ficq; plenilunũ, qđ Græci πανσέληνον, uocãt. Tertijs rursus διχότομος, efficitur. Quartis fit totius lunę cũ Sole, quod interlunium uocãt, & Silentem Lunam, & Intermenstruam: Græce σύνοδος dicitur. Hinc plenilunium, qđ est quũ Luna quintadecima & rotunda est, Soliq; ex diametro opponitur. Pli. l. 18. Quũ uero occidente Sole orietur (.i. Luna ex aduerso) ita ut pariter aspiciatur, tũc erit plenilunium. Interluniũ, quũ apparere desierit, & noua fit, & cocunte uel silẽti Luna. Vnde Lunæ coitio dicitur dies silẽtis Lunæ. Luna uicesima pro uicesimo die post nouam lunã. Pli. li. 2. c. 97. Aestus idem triduo in mense consistit, septima, octaua, nonaq; luna.

LVNA, Hetruriæ oppidum ad mare situm, fœcundissimum candidi marmoris fodinis, quod ab eo Lunense dicebatur, olim nobilitatum. Lucan. lib. 1. Quorum qui maximus æuo, Arnus incoluit desertæ mœnia Lunæ, &c.

LVNAE, promontorium, σελήνης ἄκρα, Hetruriæ promontoriũ, non procul a Macra fluuio: cuius meminit Ptolemæus lib. 3. cap. 1. Est item eiusdem nominis promontorium in Lusitania, non procul a Tagi ostio, apud eundem Ptolemæum li. 2. c. 5.

LVNARIVM, promontoriũ Laletanorum, in Hispania Tarraconensi: cuius meminit Ptolemæus li. 2. c. 6. Alio nomine, Mons Iouis.

LVNARIS, & hoc Lunare, [*Lunare*,] σεληναῖος, quod ad Lunam pertinet. ut Lunaris ratio, Lunaris annus. Pli. li. 15. ca. 39. Lunaris annus, qui mense uno suum efficit cursum. Oui. 15. Meta. Cærulos, & uultum ferrugine lucifer atra Sparsus erat, sparsi lunares sanguine currus. Cic. in Som. Scip. Quam ob causam summus ille cæli stellifer cursus, cuius conuersio est incitatior, acuto & excitato mouetur sono, grauissimo autem hic lunaris & infimus.

LVNATICI, οἱ σεληνιαζόμενοι, dicuntur, qui furore laborant, non illo quidem perpetuo, sed interuallis quibusdã recurrente. Quod mali genus inde nomen accepit, quòd ijs qui ipso interlunio nati sunt, familiare esse consueuerit: siue quod statis Lunæ ratione interuallis soleat reuerti. Iulius Fir. 4. Mathes. Et si luna male fuerit collocata, aut spasticos, aut lunaticos, aut caducos facie.

LVNATVS, ta, tum, [*Lunato, a guisa di Luna*,] σεληνοειδὴς, quod est ad Lunæ similitudinem factum, id quod habet speciẽ Lunæ: ut, Lunatum ferramentum. Col. li. 12. cap. 54. Deinde, sicut consueuerunt falgamarij, decussatim ferramento lunato incidito. Tres enim sunt figuræ crescentis Lunæ, nam modo curuatur in cornua, modò in orbem circumacta, ut quum est plena, & soli aduersa: modo dimidio orbe cæsa: hoc est, quum æqua proportione diuiditur, & ub id a nostris Diuidua, a Græcis διχότομος, uocatur. Vir. li. 1. Aen. Ducit Amazonidum lunatis agmina peltis Penthesilea furens. Classis lunata. Lucan. li. 3. Cauda lunata delphinorum. Senec. Oedi. Frons lunata uituli. Claud. de Rapt. Pros.

LVNENSIS caseus, a Luna urbe nomen accepit, quæ fuit in ea parte Hetruriæ, quæ Liguriæ proxima est. Erat autẽ hoc casei genus sola magnitudine laudatũ, ut quod librarũ mille põdus nõnunquã æquaret: unde inter seruorũ obsonia referi a Mar. lib. 14. Caseus Hetruscæ signatus imagine Lunæ Præstabit pueris prãdia mille tuis. Pli. li. 11. c. 42. Mixtũ Hetruriæ atq; Liguriæ confiniũ Lunensem mittit, magnitudine cõspicuũ: quippe & ad singula millia põdo premitur. Ab eadem Luna, Lunẽse quoque marmor nomẽ accipit, miro candore conspicuum. Pli. li. 36. c. 6. Adiecit idem, Nepos, Mamurram totis ædibus nullam nisi è marmore columnam habuisse, omnes solidas è Caristio, aut Lunensi.

LVNO, nas, nare, [*Torcere a guisa di Luna*,] σεληνοειδῆ ποιῶ, in modum lunæ quando in cornua curuatur, flectere. Ouid. 1. Amo. Lunauitq; genu sinuosum fortiter arcum, id est, intendit.

LVNVLA, læ, [*Lunetta*,] σεληνίδιον, Plau. in Epid. Lunulam, atq; anellum aureolum in digito.

LVO, is, lui, [*Purgare, pagare*,] λύομαι, significat persoluo. Liu. 1. ab Vrb. Vt tamen debito supplicio scelus lueret, id est, solueret, seu purgaret. Dictũ putator a uerbo Græco λύω, quod inter cætera significat crimen purgo, aut ἀπὸ τοῦ λύειν, qđ est lauare, siue abluere. Luere pœnas, [*Punire*,] est dare pœnas, seu ferre suppliciũ. Ci. Att. li. 3. Itaq; mei peccati luo pœnas. Sic Luere suppliciũ, est supplicio affici. Iustin. li. 1. Quicunq; capi potuerunt, supplicia crucibus luerunt. Luere capite, est capite plecti. Liu. 9. ab urb. Obsides etiam sexcenti imperati capite luerunt. Luere maculas sanguine, [*Nettare*,] est abstergere, purgare, eluere, & a lauando quidam dictum uolunt. Cic. in Verr. Act. 7. Errabas Verres, & uehemẽter errabas, cum te maculis furtorum & flagitiorum tuorum sociorum innocentium sanguine luere arbitrabare. Luere peccata, est delictorum supplicium ferre. Liu. 8. Bell. Mac. Ego tamen & cũ alijs, pro dignitate imperij uel si coactis luere peccata sua, pacem pepigi. Luere aliquando est, pretium redemptionis redemptori offerre, ait Budæus. Vlpianus: Qui status controuersiam patiuntur, non debent per id tempus militare: sed ne hi, qui ab hostibus redempti sunt, prius quam se luant. Luitur impersonale. Luca. li. 2. Hæc cæde luantur, Quicquid Romani meruerunt pendere mores. Luiturus participium, Luitura pœnas puppis. Claud. 4. Pane. Luẽdus. Ouid. 2. Trist. Scilicet in superis etiam fortuna luenda est.

Hinc cōponitur Reluo, pro soluo, seu repignero. Nam in alia significatione componitur a lauo, sicut Diluo, Proluo.

Lupa, pæ, [*Lupa*,] λύκαινα, fœmininum est a lupus. Ouid. l. 3. de Art. aman. Rapidæ tradis ouile lupæ. Ponitur tamen quādoque pro meretrice, quod, ut lupæ cibi, ita hęc uel libidinis, uel quęstus appetens sit. Ci. pro Mil. Ille qui semper secum scorta, semper exoletos, semper lupas ducebat.

Lupanar, p. p. [*Bordello*,] πορνεῖον prostibulum, ganeum, in quo lupæ, hoc est meretrices prostant. Quint. li. 7. ca. 4. An deprehēsus in Lupanari cum aliena uxore, adulter sit, quæritur. Iuu. Sat. 6. Intrauit calidum ueteri cētone lupanar. Oblitum lupanar, Catul.

Lupanaris, & hoc re, χαμαιτυπικὸς, ut, Infamia Lupanaris, Apud Apul pro spurca, & fœda fama, qualis esse solet meretricib. Ambrosius, Cum meretricibus scortaberis in contubernio lupanari.

Lupanarium, rij, [*Bordello*,] πορνοβοσκεῖον, idē quod Lupanar. Vlp. de peti. hæred. Licet a lupanario præceptę sint. Nam & in multorum honestorum uirorum prædijs lupanaria exercentur.

Luparius, rij, λυκοθήρας, qui uenatur lupos. Ser. in Cōmen. Geor. Constat enim luparios carnibus tinctis ueneno lupos necare.

Lupatum, ti, [*Morso*,] χαλινὸς, idem quod lupus, pro fræno asperrimo. Vir. 3. Geo. Preisiq; negabūt Verbera lēta pati, & duris parere lupatis. Dicta Lupara (ut Seruius inquit) a lupinis dētibus qui inæquales sunt, unde & eorum morsus uehementer obest. Oui. 1. Am. Eleg. 2. Asper equus duris contunditur ora lupatis.

Lupor, aris, ri, [*Andare alle meretrici*] πορνεύειν, scortari, meretricari. Turpilius apud Noniū: Qui cū meretrice per uias habitu nostro lupanitur. Antiquum.

Lupercal, λύκαιον, a lupa dicitur, locus sub Palatino monte, sacratus ab Euandro Pani, Deo Arcadiæ, qui Lycæus uocatur, eo quod non sinat lupos in oues sæuire. Quamuis quidam ita appellatū uelint, quod lupa ibi Remum & Romulum nutriuerit. Ouid. 2. Fasto. Illa loco nomē fecit, locus ille Lupercal Magna dati nutrix præmia lactis habet.

Lupercalia, λύκαια, solennia quædā sacra dicebātur, quæ mēse Februario a Lupercis fiebant in honorē Panos Pastorum Dei. Cic. ad Q. Fr. li. 2. Hodierni diei res gestas Lupercalib. habebis. Seruius enarrās illud Vir. l. 8. Aen. Hic exultantes Salios, nudosq; Lupercos. Cū, inquit, in honorem Panos Lupercaliorum solēnitas celebraretur, pecora Romanorum subito a Latronib. rapta sunt. Illi proiectis uestibus, persecuti sunt latrones, quib. oppressis, & receptis animalibus, propter rem a nudis prospere gestam, consuetudo permansit, ut nudi Lupercalia celebrarent.

Luperci, sacerdotes erant Panos Dei pastorum, qui Lupercaliorū die nudi p urbē cursitabāt, prægnātiūq; mulierū manus uterusque caprina pelle feriebāt, qua re & fœcunditatē, & facilē partū fieri putabāt. Dicti aūt credūtur Luperci, a Pane Deo pastorum, cui sacra faciebant in Lupercali. Græci enim Pana uocāt Lycęū, nomine ἀπὸ τοῦ λύκου, hoc est, a lupo deriuato, quod oues a lupis tueri credebat, Vel a Lycæo monte Arcadiæ, in quo Pan colebatur. Oui. 2. Fast. Quin uetat Arcadiæ dictos de monte Lupercos? Faunus in Arcadia tēpla Lycęus habet. Ci. 2. Phil. insectat M. Anton. quod in Lupercalib. in quibus sedebat Cæsar, amictus toga purpurea, in sella aurea coronatus, se lupercum exhibuerit.

Lupfurdum, Ptolemæo lib. 2. ca. 11. urbs Germaniæ hodie Mysna; uulgo Meissen.

Lupia, Germaniæ fluuius Pomponio libr. 3. Coniectura est, inquit Vadianus in Melam eum esse, quem hodie Necchanum uocant, qui haud longe a Danubij fontibus ortus, per Vittembergēsem ducatum lapsus, moxque in occasum uersus: Rhenum seorsum illabitur. Strabo longe secus. quam Pomponius, Lupiam in Visurgim deferri ait, ut Lupiæ nomine non Neccharus, sed is amnis quem hodie Fuldam uocāt, intelligatur. Tacitus (adeo in re tancilla uariant scriptores) libro Augustæ historiæ 2. Lupiam uocat amnem, non in Rhenum, sed in Oceanum elapsum. Hæc Vadianus. Cuius uiri alioqui diligentissimi lapsum satis mirari non possū, præsertim in suæ Germaniæ chorographia. Constat enim Lupiam Bructerum (hodie Vuesthpalos appellant) fluuiū esse, qui etiam hodie nomen retinet, non procul a Bademborna nascentem: ad cuius caput extat oppidulum, quod Germani sua lingua Lipenprunum, quasi Lupiæ fontē appellāt: aliudq; circa medium fere fluminis tractum uisitur oppidulum, quod eodē cum fluuio nomine Lupiam nominant: Labitur autem in Rhenum (quod & Mela asserit) circa Velaliam agri Cliuensis oppidum.

Lupinus, a, um, [*Lupino, di lupo*,] λύκειος, qđ est lupi. Ci. in Cat. Quem inauratū in Capitolio paruū atq; lactantem uberibus lupinis inhiantem fuisse meministis. Ad Her. Folliculus lupinus.

Lupinus, ni, & Lupinum, ni, [*Lupino*,] substantiuum, θέρμος, leguminis genus est, omniū amarissimū, quod sui circūactu agricolis horas etiam nubilo die ostēdit. Dictus autē putatur Lupinus a lupi natura, quod nō minus terrā appetat, uoraxq; illius sit, quā lupus & tellurē adeo amat, ut quāuis frutetoso solo cōiectū inter folia uepresq;, ad terrā tamen radice perueniat. Vide Pli. li. 18. cap. 14. Hora. 1. epi. 7. Nec tamen ignorat quid distent æra lupinis. Vir. 1. Geor. Tristisque lupini Sustuleris fragiles calamos.

Lupus, lupi, [*Lupo*,] λύκος, animal rapax, quod nulli notum non est: cuius fœm. est Lupa. Oui. 1. Trist. Excussa est auidi dentibus agna Lupi. Est etiam Lupus λάβραξ, piscis genus, quē Romani olim piscibus omnibus prætulerūt: eosq; pcipue, qui in Tiberi inter duos pontes capti essent: quos Catillones, hoc est, liguritores uocabāt, metaphora ducta ab hominib. gulosis, & delicatis, quos ideo Catillones uocabant antiqui, q a sumptis cibis ipsos ēt catillos lingerent. Est. n. hic piscis uoracissimus, stercorumq; ac latrinarum auidissimus sectator: a nullo sordium genere tēperās. Paulus Iouius in eo libello, quem de piscibus Rom. edidit, Spigolā uocari ostendit: multisq; argumentis eorum opinionem conuincit, qui hunc Sturionem esse putauerunt. Pli. li. 9. c. 17. Postea præcipuam auctoritatem fuisse lupo & asellis Cornelius Nepos & Laberius poeta Mimorū tradidere. Luporū laudatissimi, qui appellantur lanati, a cādore mollitiaq; carnis. Mar. li. 13. Laneus Euganei lupus excipit ora Timaui Aequoreo dulces cū sale pastus aquas. Itē lupus, genus est fræni asperrimi, quod & Luparum dicitur a lupinis dentibus, qui inæquales sunt, & propterea morsus eorum asperrimus. His frænis utebantur Galli. Ouid. 4. de Trist. Tempore paret equus lentis animosus habenis: Et placido duros accipit ore lupos. Itē Lupus, [*Rampino*,] id est instrumentum aduncū, quo uasa, quæ in puteum forte ceciderunt, extrahuntur, ἅρπαξ, Græco uocabulo, & a nostris Harpago nominatur. Liu. 8. Bel. Pun. In alios lupi superne ferrei iniecti, ut in periculo essent, ne suspensi in murum extraherentur. Item aranei genus. Pli. li. 11. ca. 24. Luporum nomine minimi non texunt. Hoc nomine etiam dicta est herba, quæ asparagi uice mandi solet: quæ & Lupus salictarius appellatur, [*Lupuli*,] quod salices ad similitudinem uitis ascendat. Hanc herbam officinæ uocant Lupulum, Galli Hubelon. Ea utūtur Belgæ ad condiendam ceruisiam admistis frugibus. Item Lupus (ut Palladius auctor est) ferula manubriata uocatur. Ouem lupo commisisti. Ter. in Eun. Concinne hoc utemur prouerbio, quoties seruādū aliquid cōmittitur, cuius gratia custodē integra oportreat adhiberi. Ci. 3. Phil. Etenim in cōcione dixerat se custodē futurū urbis, usq; ad Kalen. Maias ad urbē exercitū habiturū. O præclarū custodē ouiū (ut aiunt) lupū. Custosne urbis, an direptor & uexator eēt Antonius? Quadrare uidetur, quoties inimico negotiū cōmittitur, eique qui nobis pessime uelit: propterea quod lupus & agnus genuino quodā odio dissident. Lupo agnum eripere. Plau. Pœn. Lupo agnū eripere postulāt: nugas agūt. Hoc uti possumus prouerbio, ubi quis frustra conatur prædā recipere, cui semel manus iniecit rapax aliquis. Improbum. n. uidetur, sperare futurū, ut lupus agnū semel arreptū amittat. Lupus est in fabula, prouerbiū est notissimū, quo utimur, quoties nostro sermoni superuenit is, de quo loquebamur, & nobis sua præsentia amputat loquendi facultatem. Prouerbium tractum est a lupi natura, quem ferunt iis, quos prior aspexerit, uocem intercludere. Ad quod alludit Vir. 9. Eclo. Vox quoque Mœrin, iā fugit ipsa: Lupi Mœrin uidere priores. Lupum auribus tenere, prouerbium est, quod in re ancipiti periculosaq; dici solet. Nā qui auribus lupum tenet, nec eum dimittere audet, nec retinere potest sine periculo. Suet. in Tib. Cunctādi causa erat metus undique imminentium discriminum, ut sæpe lupum se auribus tenere diceret.

Lura, (inquit Festus) os culei, siue utris ab antiquis dicebatur.

Lurco, cas, [*Trangugiare*,] λαφύσσω, cibum cum auiditate nimia sumo. Pomponius Syris, ut citat Nonius: Lardum lurcabat lubens. Lurcor, aris, deponens, idem. Lucilius Saty. 2. Ve lurcaretur lardum, & carnaria furtim.

Lurcones, [*Golosi, tranguggiatori*,] λαιμοὶ, dicti sunt gulosi, & bonorum suorum consumptores. Plau. in Persa: Perenni serue, lurco, edax, furax, fugax. Lucil. Sat. lib. 5. ut citat Nonius: Edite Lurcones, comedones, uinite uentres. Sueton. de Clar. Gram. cap. 15. Lastaurum, & lurconem, & nebulonem, popinonemq; appellans, & uita scriptisq; monstrosum. Ci. Att. Lurcus tribunus plebis.

Luridus, a, um, [*Lordo*,] p. c. ὠχρὸς, πελιδνὸς. quod est supra modum pallidum, quasi Lordum, seu loro percussum, & liuidum factum. Ouid. 1. Met. Lurida terribiles miscent aconita nouercæ.

Luror, oris, mas. g. [*Pallidezza*,] ὠχρότης, pallor, color subflauus. Luc. li. 4. Lurida præterea fiunt quæcuq; tuentur Arquati quia luroris de corpore eorum Semina multa fluunt simulacris obuia rerum.

Luscinia, æ, [*Rosignuolo*,] ἀηδὼν, auis cātus suauitate præcellēs, quæ & Philomela appellatur, ita dicta, ut uolūt, q lugēs canat, aut certe q canat ante lucē. Pli. li. 10. c. 29. Lusciniis dieb. ac noctib. cōtinuis quindecim garrulus sine intermissu cātus, dēsante se frondiū germine, nō in nouissimis digna miratu aue. Poetæ fabulātur, Philomelam a Tereo uiolatam, in hanc autem fuisse mutatā, ad quam fabulam alludit Martia. lib. 14. Flet Philomela nefas incesti Tereos, & quæ Muta puella fuit, garrula fertur auis. Ob eandem causam

tauſam & Atthis dicitur. Fuit enim Philomela patria Atheniēſis, Pandionis Regis filia. Mar. l. 6. Sic ubi multiſona feruet ſacer Atthide lucus. A Luſcinia fit diminutiuum, Luſciniola. Pla. in Bacc. Pol ego quoque metuo, luſciniolæ ne deſuat cantio.

Lvsciosvs, ſiue Luſcitioſus, [*Che ha corta uiſta,*] μύωψ, is dicitur teſte Nonio, qui ad lucernam non uidet. Varro Diſciplinarum libro 8. ut citatur a Nonio: Veſperi non uidere quos appellant luſcioſos. Idem Andabatis: Aedepol idem cæcus: non luſcioſus eſt. Bud. in Ann. Luſcioſos, ſiue Luſcitioſos eos dici exiſtimat, qui propius admota oculis, uidēt, remota uero nō: quod genus homines res intuēdas oculis fere contingere ſolent, & ilmis etiam eluſisq; oculis aſpicere, Eoſdemq; a Græcis μύωπας, uocari ait.

Lvscvs, ſci, [*Loſco,*] ἑτερόφθαλμος, qui altero captus eſt oculo: qualis fuit Annibal, de quo Iuu. Sat. 10. Quum Getula ducē geſtaret bellua luſcū. Luſca, æ. Mar. l. 1. Oculo Philænis ſemper altero plorat: Quo fiat iſtud quæris modo, luſca eſt. A Luſcus fit Eluſco, Eluſcas, quod eſt, luſcum facio, & oculum eruo. Scribit Iulianus Iureconſultus, Aquilia lege teneri eum qui eluſcauerit diſcipulum in diſciplina. Ci. de Or. Hic Luſcus familiaris meus Caius Sextius. Et, id dixit, quod conueniret in omnes luſcos.

Lvsio, nis. Ci. de Sen. Ex multis luſionibus nobis ſenib. talos relinquant & teſſeras.

Lvsitania, æ, [*Portogallo,*] Λυσιτανία, tertia Hiſpaniæ pars ad Septētrionē Durio amne, a Tarraconēſi prouincia, ad Auſtrū a Bætica Ana fluuio dirempta: cuius deſcriptionē uide apud Pli. l. 4. c. 21. Et Ptol. l. 2. c. 5. Stra. tamē li. 3. Luſitaniam ad Auſtrum Tago flumine terminat. Dictā autem uolunt Luſitaniā a Luſo, & Lyſa Liberi patris comitibus, qui eum bacchantes in Hiſpaniam ſecuti ſunt, ut tradit Pli. li. 3. Hodie Portugalliam appellant.

Lvsito, tas, [*Giocolare,*] ἀθύρω, frequentatiuum eſt a uerbo Ludo. Pla. Cap. Nam ubi illo adueni quaſi patricijs pueris, aut monedulæ, aut anates, aut coturnices dantur, quibus cum luſitent.

Lvsivs, Λούσιος, Arcadiæ fluuius frigidiſsimus, Gortynam uicū prætterfluens, in quo Iouem primum ablutum fuiſſe Arcades aſſerūt, unde & nomen accepiſſe putatur. Vide Cœl. Rhodig. li. 18. c. ult. Fuit & Luſius quidam, Marij ex ſorore nepos, qui cum Trebonio generoſo adoleſcentulo uim afferre conaretur, ab eodem occiſus eſt. Valerius l. 6. ca. 1. Cluſium appellat. Ci. pro Mil.

Lvsorivs, a, um, [*Coſa che s'appartiene a giuoco,*] ἀθυρτικὸς, quod ad ludum ſpectat, ut, Tabula luſoria, id eſt alueus, in quo teſſeris, aut latrunculis ludimus. Pli. li. 36. ca. 2. Tranſtulit alueum cū teſſeris luſorium gemmis duabus. Luſoria quæſtio, [*Da gioco,*] id eſt, iocoſa, quæ ludo fit. Pli. lib. 7. ca. 53. Pudore Diodorus ſapientiæ Dialecticæ profeſſor, luſoria quæſtione non protinus ad interrogationes Stilponis diſſoluta, obiit.

Lvspiae, Λουσπίαι, Ptol. li. 3. ca. 1. Calabriæ urbs, Lupia Plinio.

Lvstralis, & hoc Luſtrale, ἁγνιστικός, quod luſtrandi, hoc eſt purgandi, ſeu expiandi uim habet. Vnde Aqua luſtralis dicitur, qua a ſacerdote luſtrationis, hoc eſt, purgationis cauſa aſpergimur. Ouid. 3. de Ponto: Spargit aqua captos luſtrali Graia ſacerdos. Sic luſtrale ſacrificium dicitur, quod luſtrationis cauſa fit. Liu. l. 1. Sacrificium luſtrale in diem poſterum parat. Luſtralia exta, ueteres dixerunt præpinguia: eo quod luſtralis, id eſt, quinquennalia bos dicitur eſſe perfectæ ætatis.

Lvstramen, inis, idem quod luſtratio. Val. 6. Argo. Seminecesque duces inter ſua tela, ſuosq; Inter equos, ſæuam miſero luſtramine uerſant Congeriem.

Lvstratio, uerbale, περιπόλησις, circuitio, peragratio. Cic. 2. Phil. Quæ fuit eius peragratio itinerū? luſtratio municipiorū? ponit & pro ſacrificio expiationis, ἁγνισμὸς, καθαρμὸς, Col. li. 2. ca. 22. Hoc loco certum habeo quoſdam, quum ſolennia feſtorum percēſuerim, deſideraturos luſtrationum, cæterorumque ſacrificiorum quæ pro frugibus fiunt, morem priſcis uſurpatum.

Lvstratvs, participium, [*Purgato,*] καθαρθείς, purgatus, expiatus: ut, Luſtratum, atque purgatum Capitolium. Liu. libro 3. ab Vrb. Mart. in præf. lib. 8. Meminerit, non niſi religionis purificatione luſtratus accedere ad templa debere. Corpus luſtratum diuino odore. Oui. 14. Meta.

Lvstricvs, ca, cum, καθαρτήριος, idē fere eſt quod luſtralis. Vnde Luſtrici dies infantium appellantur, puellarum octauus, puerorū nonus, quia hic infantes luſtrantur, & nomina eis imponuntur. Hæc Feſtus. Et qui eos luſtrant, Luſtratores uocantur, & fœminæ Luſtratrices, & qui luſtrantur, Luſtrati nominantur.

Lvstrificvs, a, um, ἁγνιστικός, idem quod luſtralis: ut, Cantus luſtrificus. Valer. 3. Argon.

Lvstro, as, [*Circondare, purgare,*] περιπολέω, peragro, ambio, circumago. Lactant. li. 2. Sed Luna, quæ orbem illum ſigniferum triginta dierum ſpatio luſtrat. Cice. libro 5. de Fini. Cur ipſe Pythagoras, & Aegyptum luſtrauit, & Perſarum Magos adiit? Virgil. li. 3. Aen. Quo tutior hoſpita luſtres Aequora, & Auſonio poſsis cōſidere portu. Interdum ſignificat expiare. Vir. 5. Eclog. Et quum ſolēnia uota Reddemus nymphis, & quum luſtrabimus agros. Iluſtror, aris, paſsiue Ouid. li. 13. Meta. Ego luſtror ab illis: Et, purgante nefas nouies mihi carmine dicto, Vir. l. 3. Aen. Luſtramurque Ioui, uotisq; incendimus aras. Vbi Seruius: Aut luſtramur, id eſt, purgamur, ut Ioui ſacra faciamus: aut certe luſtramur. Interdum idem eſt quod circumquaque aſpicio, & oculis quodammodo ambio [*Guardare intorno,*] Vir. 8. Aen. Ille os, oculosq; loquentis. Iandudum, & totū luſtrabat lumine corpus. Luſtrare animo, [*Conſiderare,*] id eſt perpendere, & examinare. Ci. lib. 3. Offi. Sed quum omnia ratione atque animo luſtraueris. Interdum luſtrare accipitur pro ſequi, [*Seguire,*] Vir. 2. Eclo. At mecum raucis: tua, dū ueſtigia luſtro, Sole ſub ardenti reſonant arbuſta cicadis. Interdum patefacere, clarificare, luſtrare, [*Illuminare,*] Idē li. 7. Aen. Poſtera Phœbea luſtrabat lāpade terras Orta dies. Luſtrare exercitū, [*Riconoſcere,*] id eſt, recognoſcere, recenſere. Cæſ. li. 7. Bel. Gal. Legionibus ex omnibus hybernis ad fines Treuerorum euocatis, eò profectus eſt, ibique exercitum luſtrauit. Huius uerbi compoſita ſunt Colluſtro, circunſpicio. Vir. li. 3. Aen. Omnia colluſtrāt, hāc primū ad littora claſſē Proſpexi uenientē. Illuſtro, illumino: ut auri fulgore tēplū illuſtrare, apud Ci. 6. Ver. Interdū pateſacere, explicare, aperire. Ci. pro Cœlio: Signa quibus ueritas illuſtrari ſolet. Aliqñ idē quod celebrare, nobilē reddere. Ci. Lentulo. li. 1. Epiſt. Illuſtrabit, mihi crede, tuā amplitudinem hominum iniuria. Perluſtro, peragrando perſpicio. Liu. l. 7. ab urb. Perluſtrauitq; hoſtiū agros, nulla arma, nullam uim, nec apertam, nec inſidias expertus. Interdum idem quod recenſo. Idem li. 1. ab urb. Hercules ad primam auroram excitus, cum gregem perluſtraſſet oculis.

Lvstror, aris, [*Andare a meretrici,*] πορνεύω, deponēs, ſignificat ſcrutor, in luſtris & lupanaribus uerſor: a luſtris, quæ interdum pro meretricum latibulis accipiuntur. Plau. Pſeu. Luxuriantur, luſtrantur, comedunt, quod habent.

Lvstrvm, ſtri, [*Habitacolo delle fiere, bordello,*] φωλεόν, ferarum habitaculum in ſiluis: a luto, ut Seruius putat, eo quod apri, ſuesq; ſilueſtres in lutoſis fere locis ſua habeāt cubilia. Alii putant luſtrū per antiphraſim dictum, ſed obſcurum & immūdum. Vir. li. 2. Ge. Non abſunt illis ſaltus, ac luſtra ferarum. A qua ſimilitudine ij, q̃ in locis abditis ac ſordidis deſidiæ & uentri indulgent, In luſtris uitā agere dñr. Propter quod & Luſtra dicuntur popinæ, & lupanaria, ubi lupæ, id eſt, meretrices deliteſcunt. Cic. Philip. Quum omnes impuritates impudica in domo quotidie ſuſceperis, uino, luſtrisq; confectus. Idem Caſſio: Quæ autem in luſtris & in uino commentatio potuit eſſe? Luſtrum itē dicebatur ſacrificii quoddam genus, quo urbis luſtrādæ gratia ſus, ouis, & taurus immolābantur. Liu. lib. 2. Omnes centuriæ, & equites in campum Martium conuocati, ſiue, oue, tauro cæſis immolarunt: quod luſtrū eſt dictum, ſicque a ſacrificio illo cenſus obtinuit nomen luſtri. Quia uero cenſus ipſe, ſiue luſtrum quinto quoq; anno habebatur (quāto tempore durabat Cenſorum magiſtratus) inualuit cōſuetudo, ut luſtri appellatione ſpatium quinque annorū [*Cinque anni,*] appelletur. quod Olympias apud Græcos dicitur, id eſt, quinquennium: ita tamen ut quadriennio exacto quinto quoq; anno ineūte, luſtrum, peractum intelligatur. Pli. auunculus. li. 2. c. 47. Omniū quidē (ſi libeat obſeruare minimos ambitus) redire eaſdē uices quadriēnio exacto Eudoxus putat, nō uentorū mō, uerū & reliquarū tempeſtatū magna ex parte. Et eſt principiū luſtri eius ſemper intercalari anno Caniculæ ortu. Intercalarē annū dixit; quē biſextilem dicimus. Vlp. de Rebus cred. Nā & ſi colonus poſt luſtrum completum fructus perceperit conduci eos conſtat. Tacitus ſecundum luſtrum dixit, ut ſecundam Olympiadem, de ludicro quinquennali loquens Romæ inſtituto. Hæc Budæus.

Lvsvs. ſus, [*Scherzo,*] παίγνιον, puerilis exercitatio, & proprie ſine ſpe lucri, aut periculo dāni, ſoliusque uoluptatis ergo. Quin. li. 1. Nihil me luſus offenderit. Et paulo poſt: Sunt etiam acuendis ingenijs non inutiles luſus. Accipitur aliquādo pro ioco, [*Gioco,*] Plin. Iunior Ariſtoni: Quos, quantosq; auctores ſequar, facile impetrari poſſe confido, ut errare me, ſed cum illis ſinant, quorum nō ſeria modo, uerum luſus etiam exprimere, laudabile eſt.

Lvtamentvm, ti, πήλωμα, paries, aliudve opus ex luto confectū lutove oblitum. Cato de re ru. ca. 129. Neque mures caua facient, neque herbæ naſcentur, neque lutamenta ſcindent ſe.

Lvtarivs, a, um, quod in luto degit: ut, Teſtudines lutariæ, apud Pli. l. 32. ca. 3. Lutarius mullus, qui ex luto ſibi pabulum petit, uiliſsimum ex omni mullorum genere, teſte Pli. li. 9. ca. 17.

Lvtea, λυσιμάχιον, quibuſdam, herba eſt in paluſtribus, & aquoſis locis naſcens, flore rufo, uel aureo, cauliculos ſpargens cubitales, eoq; maiores, quorum e geniculis folia exeūt gracilia, ſalicis folijs non diſsimilia, Ruſtici Corneolā uocāt, pannorum infectoribus hoc nomine notiſsimā, qui cærulei coloris pānos ei incoquētes colorē uiridem efficiunt. Nam ex flaui cæruleiq; cōmiſtione uiridis color emergit. Qua ratione olim etiam adulterinam chryſocollam conficiebant, lutea herba cæruleo ſubtrita. Pli. l. 33. c. 5.

Luteam putant a lutea herba dictam, quam ipsam cæruleo subtri tam, pro chrysocolla inducũt, uilissimo genere, atq; fallacissimo.

LVTEOLVS, ὑπώχρος, dimin. a luteus. Vir. 2. Ecl. Mollia luteola pingit uacinia caltha. Col. lib. 12. cap. 47. Oliua pausea uel orchita, quoni primum ex albo dulcoratur, fitq; luteola.

LVTER, luteris, p. p. λουτήρ, uasis genus est (ut quidam existimãt) quo uinum diluitur: cuius meminit Hierony. in Iouin. Alij hoc nomine peluim significari arbitrãtur, aut certe uas, in quo uasa abluuntur. Quib' & uocis ipsius etymõ suffragari uidetur, qđ ἀπὸ τοῦ λούειν hoc est, a lauãdo tractum uidetur. Vnde & λουτήριον, diminutiua forma, uasis genus est, Iulio Polluci, in quo calices abluitur.

LVTESCERE, πηλοῦσθαι, significat luteũ fieri, & in luti morẽ mollescere. Col. l. 8. c. 17. Nã quæ limo, cœnoq; lutescũt, ut ante iã dixi, cõchylijs magis, & iacẽtibus apta sunt animalibus: Nonius ex Poeta quopiam, Sanguine diluitur tellus, caua terræ lutescit.

LVTETIA, Λουκοτεκία, Parisiorũ urbs celeberrima, primũ in Sequanæ insula condita, nunc præter insulã utranq; ripã latissimis occupãs ædificijs, cũq; maximis Europæ urbibus magnitudine certans & frequentia. Græci Λουκοτεκίαν, nominant a parietum (ut quidam existimant) albedine. Meminit huius urbis Stra. li. 4.

LVTEVS, lutea, luteum, prima syllaba product. [*Di color d'oro, giallo,*] quod est coloris rufi, sed dilutioris: Vnde Luteũ oui, dicimus pro uitello, qui albumine ambitur. Huius nominis primitiuũ est Lutũ priore syllaba producta, quo nomine herba quædã significat, croceo colori tingẽdo idonea, quã & luteã nominat Plinius, ut paulo post latius sumus dicturi. Hoc colore nuptialia uela, quæ flãmea uocabant, olim tingebantur. Pli. li. 21. ca. 8. Lutei uideo honorem antiquissimum, in nuptialibus flammeis totum fœminis concessum. Luc. li. 2. Luteæ demissos uelarunt flammea uultus.

LVTEVS, lutea, luteũ, prima syllaba c. [*Di terra*] πηλώδης, qđ ex luto confectũ est: ut. Luteus paries, Lutea uasa. Oui. li. 2. Fast. Ignotaq; prodit hirũdo, Sæpius & luteũ sub trabe fingit opus. Per trãslationem Luteũ dicimus quicquid uile est, & nullius pretij, [*Vile,*]. Ci. 6. Verr. Tum illos cœpisse Prætori dicere, putasse id se quod audissent, alicuius pretij scyphos esse, Pamphili luteum negotium esse, non dignum, quod in suo argento Verres haberet.

LVTO, tas, [*Infangare,*] πηλόω, luto inficio, siue oblino. Cato de Re ru. ca. 91. Postea conspergito amurca bene omne, quod lutaueris. Ponitur etiam pro maculare, [*Macchiare,*] Mar. l. 14. Ne lutet immundum nitidos ceroma capillos.

LVTOSVS, a, um, [*Fangoso*] πηλώδης, cœnosus, luto plenus, uel luto infectus. Pl. l. 18. ca. 19 Lutosam terram ne tangito. Col. l. 12. c. 54. Raporum quã rotundissima sumito, eaq; si sint lutosa detergito, & summam cutem nouacula decerpito.

LVTVLENTVS, a, um, [*Fangoso,*] πηλώδης, idem quod lutosus. Colu. li. de Arbori. cap. 12. Lutulentam terram neque arare, neque fodere oportet. Cic. in Sal. Itaque nihil aliud studet, quam ut lutulentus sus cũ quouis uolutari. Hor. 1. Ser. Sat. 5. de Lucilio, Cum flueret lutulentus erat quod tollere uelles.

LVTVM, p. p. λυσιμάχιον, quibusdam herba eadem est, quam & Luteã diximus uocari, qua olim cœruleo subtrita chrysocollã adulterinam faciebãt. Vir. 4. Ecl. Ipse sed in pratis aries, iam suaue rubẽti Murice, iã croceo mutabit uellera luto. Vitru. Luteũ appellat per tres syllabas. Vnde non nulli etiam apud Vir. Luteo, legendũ censent, duabus postremis syllabis in unam contractis.

LVTRA, ἐνυδρίς, Herod. animal est ex ijs, quæ Græci ἀμφίβια, uel ἔνυδρα, uocãt, simile fibro, sola cauda ab eo differens. Nã fiber piscis caudã habet. Pli. l. 8. c. 30. de fibro loquẽs. Cauda pisci his, extera pars lutræ. Verunq; aquaticum, utrique mollior pluma pilus.

LVTVM, ti, p. c. [*Fango, luto,*] πηλός, terræ est humore soluta, qđ & cœnũ uocamus. Iuu. Sat. 7. Cõposiriq; luto nullos habuere parietes. Fictus ex argilla & luto homulus. Ci. in Pison. Volutatus in luto totius corporis uestigijs Verres. Ci. 6. Ver. Pocula cõposuit de facili luto. Tibul. l. 2. Eleg. 4. In codẽ luto hæsitare. i. sic implicari cuipiã negocio, ut se inde nequeat extricare, quin in idẽ, aliudve simile recidat. Ter. in Phor. Quid nunc porro? Quid fieri? eodẽ luto hæsitas, uorsuram soluis. Geta: præsens quod fuerat mali, in diẽ abijt, plagæ crescunt. Per translationẽ Plau. in Pers. lenonem uocat lutum. Possum, inquit, te facere, ut argentum accipias lutum.

LVX, [*Luce, splendore,*] φῶς, splẽdor, fulgor, claritas, & proprie ea, quæ a Sole diffusa orbẽ illustrat. Ci. de Diu. Si deus erat, cur se cõtra naturã abdidit, ut patefactus aratro lucẽ aspiceret? Hinc lucẽ intueri dicim' pro eo, qđ est, uita frui. Ou. 1. Met. Lucis egẽs aer. Luc. 4. Omnia corridẽt cõcepta luce diei. Ponit quãdoq; pro die, [*Di*]. Ci. pro Mil. Cẽtesima lux est hæc ab interitu P. Clodij, & opinor altera. Prima luce [*Aurora,*] hoc ẽ, ubi primũ cœperit dilucescere, sicut cõtra, Primis tenebris, [*Notte, sera,*] id est incipiẽte iã nocte. Ter. Adel. Cæterũ rus cũ filio cũ prima luce ibo hinc. Vbi Donatus. Cũ primo Lucu, legit, dicẽs: Cũ primo lucu ueteres dicebãt, hoc ẽ pro luce, seu sole ponẽtes, Ergo, Cũ primo lucu, cũ primũ sol cœperit lucescere. Liu. 1. ab urb. Vt oẽs ciues Romani, equites, pedites, q̃ in suis quisque centurijs in campo Martio prima luce adessent. Lux autẽ ἀπὸ τοῦ λύειν, dicta est λύκη n. ueteres Græci appellant primã lucem, q̃ prædie solis exortũ, qđ ẽt summum mane dĩ. Aliquando idem est, quod splendor, & nitor. Luc lib. 4. Viridi cũ luce smaragdi. Vir. 2. Aen. Exultat telis, & luce coruscus ahena. Ponitur aliqñ pro uita, [*Vita,*] Ci. 1. Tus. Tamen obijciebatur interdum animo metus quidam cogitanti fore aliqñ finem hominis lucis, & amissionem omnium incommodorum. Lucis usuram alicui dare, est sinere eum uiuere. Ci. in Verr. Act. 7. Cur inquã ciuibus Romanis, quos pyratæ ceperãt, securi statim percussis, ipsis pyratis lucis usuram tam diuturnam dedisti? In luce, pro in publico, dixit uenuste. Ci. in Cat. Maio. Nec uero ille in luce mõ, atq; in oculis ciuium magnus, sed intus domique præstantior. Lux mea blãdientis uel genus, quo mulierculis blandimur. Mar. ad Gel. si nõ mentiris, si uerum lux mea dicis. Lux pro oculis [*Occhi,*] Sta. li. 11. Theb. Effossæ squalent uestigia lucis. Luces in plurali pro stellis, [*Stelle,*] Cic. in Ara. Illæ quæ fulgent luces ex ore corusco.

LVXO, as, [*Sconciare, mouer di luogo,*] στρέφω, ἐξαρθρόω, mẽbrũ aliquod intorqueo, & loco suo moueo. Vnde Luxa, siue Luxata membra, ἐξηρθρωμένα, dĩt locis suis mota, & soluta. Pli. li. 28. Catonis proditur luxatis mẽmbris carmen auxiliari: M. Varro podagris. Idẽ li. 31. c. 6. Luxata hominum corpora & quadrupedum natando in cuiuslibet generis aquam facillime in artus redeunt. & luxati dĩr, quorum membra suis locis mota sunt. Idem: Althææ radix decocta luxatis prodest. Stirpium quoq; radices luxari dĩr, quum aratro aut ligone perstrictæ mutilantur, locoq; mouentur. Pli. li. 17. ca. 24. Aut culpa uinitorum colentium ægrotant uites, quum perstringuntur, aut circumfossor iniurioso ictu uerberauit, uel etiam subarator imprudens luxauit radices, corpusvẽ desquamauit.

LVXVRIA, æ, siue Luxuries, ei, [*Lussuria,*] ἀσωτία, immodica uoluptatũ, deliciarumq; usus, nimiaq; non modo in rem uenereã, uerũ etiam in meliorem uestitum, lautioresq; epulas profusio. Ci. li. 1. Offi. Luxuria cum omni ætati turpis, tũ senectuti fœdissima est. Et paulo post: Turpe est diffluere luxuria. Idẽ pro Sex. Ros. In urbe luxuries creatur, ex luxuria auaritia, ex auaritia erumpit audacia. In segetibus itẽ cæterisq; stirpibus Luxuries, [*Soprabondanza,*] dicitur, quum alimenti ubertate quodammodo lasciuiunt, herbarum frondiumve copiam iusto maiorem emittentes. Vir. lib. 1. Geor. Luxuriem segetum tenera depascit in herba.

LVXVRIOSE, [*Lasciuamente,*] aduerbium ἀσώτως, Luxoriose uiuere, id est, molliter & delicate. Ci. pro Cœlio: Cum facinorosis audacter, cum libidinosis luxuriose uiuere.

LVXVRIO, luxurias, neutrum, & luxurior, luxuriaris, deponens, [*Soprabondare, lussuriare,*] ἐξυβρίζειν, proprie de plantis dicuntur, quæ nimia alimonij ubertate quodammodo lasciuiunt, ramos, frondesque iusto plures emittentes. Columel. libro 3. Cacumina uirgarum, ne luxurientur, demutilato. Pli. li. 18. ca. 24. Aliqui in frigidis ab æquinoctio autumni, in calidis serius, ne ante hyemem luxurient. Agri quoque præpingues luxuriare dicuntur, cũ abunde stercorati præter modum feraces euadunt. Ouid 1. Epist. Luxuriat Phrygio sanguine pinguis humus. Trãsfertur & ad homines, quos & ipsos luxuriare dicimus, quũ rebus secundis, ociove lasciuiunt. Tibu. luxuriant animi rebus plerunque secundis. Liu. lib. 1. Positis externorum periculorum curis, ne luxuriarent otio animi, quos metus hostium, disciplinaq; militaris continuerat. A Luxurior fit compositum Eluxurior, quod est, ualde luxurior. Col. li. 3. Quid si pingui agro ualidas uires depulsuerit, pãpini magis eluxuriabuntur. Luxurians, luxuriantis, partici. Hor. l. 2. Epi. 2. Luxuriantia compescet, nimis aspera sano leuabit cultu. Luxuriatus partic. Oui. l. 5. Trist. Non tamen, ut lusit, rursus mea littera ludet: Sit semel illa meo luxuriata ioco. Fames luxuriata multo sanguine. Stat. 2. Theb.

LVXVRIOSVS, a, um, [*Lussurioso,*] ἄσωτος, immodice uoluptatibus deliciisq; indulgens, & non solum in rei ueneræ usu, uerum etiam in epularum apparatu, uestiumque ornatu modum excedens, & plus satis lasciuiens. Quint. in Procem. lib. 1. Muliebris & luxuriosus cultus non corpus exornat, sed detegit mentem. Cic. de Leg. Agr. contra Rull. Vt in suis rebus, ita in rẽpub. luxuriosus nepos. Idem 6. Philip. Multa, & lauta supellex, non illa quidem luxuriosi hominis, sed tñ abundantis. Luxuriosa lætitia, dicitur nimia, & profusior, quam par sit. Liu. lib. 5. ab Vrbe condita: Sed partib. nimis luxuriosa ea fuit lætitia. Luxuriosa frumenta, quæ tam cõfertim, & copiose nimis proueniunt, ut immitti in ea soleãt oues ad depascendum. Cic. in Orat. de rusticis loquens. Si quidem est eorum gemmare uites, sitire agros, lætas esse segetes, luxuriosa frumenta. Luxuriosa uitis, quæ plures æquo frondes habeat, aut sarmenta. Columel lib. 4. cap. 21. Siquidem luxuriosa uitis, nisi fructu cõpescitur, male deflorescit, & in materiam frondemq; effunditur. Luxuriosa pabula, quæ maximam herbarum copiam adferunt. Pli. lib. 17. cap. 4 Nec luxuriosa pabula, pinguis soli semper iudicium habent. Hinc

LVXVS,

Lyxus, xus, [*Lussuria, sontuosità,*] ἀσωτία, non solum pro re uenerea, sed etiam, & fere semper, proprieque pro omni superfluitate, & omnia profusione, & sumptuosiore cibi, uestitus, & aliarum rerum, cura dici solet. Ci. 5. Vert. Nisi forte existimaris, eum in uino & luxu non risisse qui, &c. Regali luxu splendida domus. Vir. l. 1. Aen. At domus interior regali splendida luxu Instruitur. Regifico luxu paratæ epulæ. Vir. 6. Aen. Taci. l. 10. Effusi in luxū, & epulas, & nocturnos cœtus. Luxum deponere, est fastum, pompam, habitusq; splendorem abijcere. Clau. li. 2. Sub tua purpurei uenient fastigia reges, Deposito luxu.

L ANTE Y

Lyæus, æi, pe. pr. Λυαῖος, unum ex Liberi patris cognominibus, inde impositum, quod immoderatus uini usus pariat, λύαν, hoc est, rixam & seditiones. Aut certe παρὰ τὸ λύειν τὰ μέλη τῶν μεθυόντων, hoc est ab eo quod ebriorum membra soluat: unde & λυσιμελὴς a Græcis cognominatur. Vir. li. 4. Aen. Legiferæ Cereri, Phœboq; patriq; Lyæo. Inde Lyæus, a, um, pro Lyaius. Vir. 1. Ae. Regales inter mensas, laticemque Lyæum.

Lycabettus, ti, p. p. Λυκαβηττὸς Suidæ, Atticæ mons est, apud Plin. li. 5. cap. 7.

Lycæa, Λύκαια, sacra erāt in Lycæo Arcadiæ mōte in honorem Panos fieri solita, quæ postea ab Euādro in Arcadiā trāslata, Lupercalia dicta sūt, ut Placet Oui. li. 2. Fast. Pausanias tamē in Arcadicis Lycæa Iouis sacra fuisse tradit, à Lycaone Pelasgi filio, ad Iouis Lycæi aram primum instituta. Vide Cœl. Rhodig. li. 24. ca. 17.

Lycambæus, a, um, p. p. Oui. in Ibin: Tincta Lycambæo sanguine tela dabit.

Lycæus, æi, Λύκαιον, Arcadię mons, Ioui sacer teste Pausania in Arcadicis, olim etiā Olympus ἱερὰ κορυφή, id est, sacer uertex ab incolis appellatus quod Iouē ibi educatū existimarent. In quo etiā mōte Iouis Lycæi ara fuit, a Licaone Pelasgi filio, primū cōsecrata, quā cū postea mactati pueri sanguine respersisset, in lupū dicit eē trāsformatus. Erat ibidē & Iouis Lycæi lucus, quē si quis lege spreta esset ingressus, annū superuiuere negabat. Itē fons insignis nomine Agno, eā admirabilis naturę, ut re diuina ibi curiosius peracta, quernoq; ramo aqua leuiter cōmota, mox dēsus inde surgeret uapor, nebulę assimilis, quę nō multo post effecta nubes, aggregatis etē alijs, largos demitteret imbres. Hęc Pausanias. Constat eū Lycæū montē nō so i Ioui, uerum etiā Pani sacrū fuisse. Vir. 1. Geor. Ipse nemus linquēs patriū, saltusq; Lycæi, Pan ouiū custos, tua si tibi Mænala curæ, Adsis ò Tegeæ fauēs. Hinc etiā Lycæus passim a poetis cognominatur. Idē l. 8. Aen. Gelida mōstrat sub rupe Lupercal, Parrhasio dictum Panos de more Lycæi.

Lycambes, bis, per tertiam, uel Lycambes, bæ, per primam declinationem, Λυκάμβης, Neobules pater fuit, qui cum filiam Archilocho Poetæ despondisset, postea que pœnitentia ductus nō tradidisset, tam acerbo carmine ab eo est perstrictus, ut una cum filia laqueo uitam finierit. Hor. in Epod. Ode 7. in malos asperrimus parata tollo cornua, qualis Lycambæ spretus infido gener.

Lycaon, p. p. genitiuo Lycaonis, p. c. Λυκάων, Arcadiæ rex fuit, Pelasgi filius, quē Iuppiter quod arā suam in Lycæo monte, mactato puero sanguine respersisset, in lupū mutauit: ut scribit Pausanias in Arcadicis. Oui. tamē l. 1. Met. omnino aliā tradit trāsformationis huius causam: quæ sic habet: Iuppiter aliquādo cū multa de humani generis impietate inaudisset, neq; tamē omnia crederet, ut re omnē certius exploraret, relicto cælo, in terrā descēdit, aliquotque regionib. peragratis tādē sub noctē in Arcadiā peruenit ad Lycaonis regiā, ubi cū se Deū esse significasset, uulgusq; se ad sacrificia accingeret, irridēs credulitatē eorū Lycaō, ea ipsa nocte se periculum facturum esse dixit, eum ne, an mortalem hospitio suscepisset, conatusq; est noctu dormientem interimere. Quod cum frustra tentasset, alia ratione rem aggressus est. Habebat obsides a Molossorum gente ad se missos. Horum unum iugulauit, partimq; assum, partim elixū Ioui epulandū apposuit: Cuius rei immanitate indignatus Iuppiter, regiā Tyranni immisso fulmine eussit, ipsumque in siluis fugientem, in lupū transformauit. Alius fuit Lycaon Nelei filius, & frater Nestoris, quē Hercules capta Pylo, interemit. Alius etē fuit ex Laocothoe Altæi Lelegum regis filia, quē Achilles in bello Troiano interemit, ut patet Home. l. 21. Ili. Lycaon item faber insignis fuit ex Gnosso, Cretæ urbe, artifex eius ensis, quem Ascanius dedit Euryalo: de quo Vir. 9. Aen.

Lycaones, pe. co. Λυκάονες, populi Lycaoniæ, in finibus Cappadociæ ad Taurum montem, qui & Lycaonij appellantur, Lycaonea; alij a Ptolemæo lib. 5. ca. 2. collocantur in finibus Lyciæ, non procul a Themizoniis.

Lycaonia, Λυκαονία, Asiæ regio: Cappadociæ pars secundum Ptolemæum, ad Taurum montem pertingens ea in parte, qua Pamphyliæ imminet. Vrbes habet Iconiū, Adopissum, Canna, Paralaida, aliasq; complures, quas uide apud Ptolemæum l. 5. c. 6. Lycaonia itē olim appellata fuit Arcadia, a Lycaone rege, Pelasgi filio, & a patre Arcadis, a quo deinde Arcadia dicta fuit.

Lycanthropia, λυκανθρωπία, melancholicæ affectionis siue insaniæ genus est, quo qui afficiuntur, Lycanthropi λυκάνθρωποι, dicuntur teste Aegineta, eo quod lupos imitentur, noctu è lectis exilientes & ad diem usque inter sepulchra diuersantes, facie interim pallida oculisque arescentibus, & lingua, sitibundi quoq;, cruribusque immedicabiliter exulceratis.

Lycaste, Λυκάστη, filia fuit Priami ex concubina, cuius amore flagrans Polydamas Antenoris & Theanus sororis Hecubæ filius, eam uxorem duxit. Fuit item Lycaste meretrix nobilis apud Drepanum Siciliæ urbem, ob formæ excellentiam Venus appellata, quæ cum Buten, Amyci Bebryciorum regis filium hospitio excepisset, eius concubitu usa, Erycem ei peperit: quo factum est, ut apud posteros creditum fuerit, Buten ex Venere Erycem genuisse. Vide supra in dictione Butes.

Lycastus, Λύκαστος, urbs Cretæ, ita dicta a luporum multitudine, quæ ibi esse perhibetur. Strab. lib. 10.

Lyceum, p. pc. [*Schola d'Aristotele,*] Λύκειον, gymnasij celeberrimi nomen iuxta Athenas, in quo Aristoteles frequētissimo auditorio Philosophiam profitebatur, quemadmodum Plato in Academia. Ci. 1. Aca. Qui erant cum Aristotele, Peripatetici dicti sunt, quia disputabant inambulantes in Lyceo. Fuit & Lyceum gymnasiū Ciceronis in fundo Tusculano, a nomine scholę Aristotelicę ita dictum, de quo li. 4. de Diu. sic refert. Nuper cum essem cū Q. fratre in Tusculano, disputatum est. Nam quum ambulandi causa in Lyceum uenissemus (id enim superiori gymnasio nomen est) Perlegi, inquit ille, tuū paulo ante tertiū de Nat. Deo. Huius nominis pe. producitur a Cicerone in uersu illo: Inq; Academia umbrifera, nitidoq; Lyceo, Fuderunt claras fœcundi pectoris artes.

Lychnidus, Λυχνιδός, Macedoniæ oppidū, sub Cādauia mōte situ, ad uiā Egnatiam, quæ ab Apollonia, mariq; Adriatico, in intimā Macedoniam ducit. Auctor Stra. li. 7. & Ptolemæus li. 3. ca. 13.

Lychnis, Coronaria, λυχνὶς στεφανωτική, herba est, q a Romanis Genicularis, seu Ballaria uocatur. Florem habet uiolæ albæ magnitudine sed purpureū. Nectitur ad Coronas. Pli. li. 21. c. 4. Rosam Græcā appellat: uulgus hodie Candelariā. Lychnis siluestris, λυχνὶς ἀγρία, herba est satiuæ lichnidi p omnia similis, cuius radicē Afiani Bulitē uocāt. Diosc. a Romanis Accipitrinū pedē appellari testatur. Penitus uero diuersa est a Lysimachia, siue Lutea, quam uulgus hodie Accipitrini pedis nomine agnoscit. Pli. l. 25. ca. 10. Lychnidem agriam scribit esse herbam lino similem radice nulla, flore hyacinti, semine uitulinarum narium similitudinem referente, alioque nomine Antirrhinon, siue Anarrhinon appellari.

Lychnites, [*Marmore bianco,*] pen. pro. λυχνίτης, marmor album, qd in Paro insula effodiebatur: sic cognominatum, quod ad lucernā in cuniculis cæderetur, sicut Pli. lib. 36. cap. 5. testatur. Est etiam hoc nomine gemma ardens, ita dicta a lucernarum accensarum præcipua gratia. Pli. li. 37. ca. 7.

Lychnitis, idis, λυχνῖτις, lacus est in occidentali tractu Macedoniæ, sub Carauania monte: cui imminet oppidum nomine Lychnidus. Vide Stephanum, de urbib. & Strab. li. 7.

Lychnitis, tidis, λυχνῖτις herba est ex Phlomidos generib. alio nomine Thryallis dicta, folijs ternis, aut quaternis, crassis, pinguib. plumosis, ad lumina lucernarū utilibus. Auctor Pli. li. 25. cap. 10. Ci. 5. Fra. Nec scripsi ad lycnum ligneolum. alias lychnucbum.

Lychnobii, λυχνόβιοι dicti sunt, qui loco dierū noctib. utuntur, & ad lucernas uiuunt, quasi lucernarij. Seneca ulti. epist. nil consumebat, nisi noctem. Itaque crebro dicentibus illum quibusdā auarum & sordidum: Vos inquit, & lichnobium diceris.

Lychnuchus, [*Lucernere,*] λυχνοῦχος, Græce nominatur, quicquid lucernas sustinet, siue id sit candelabri genus, siue homo quispiā lucernam gestans. Pli. li. 34. c. 3. Placuere & lychnuchi pensiles in delubris, aut arborum modo mala ferentium lucentes.

Lychnus, ni, [*Lucerna, lume,*] λύχνος, Græcis idē est, qd nobis lucerna, παρὰ τὸ λύειν τὸ νύχος, hoc est ab eo qd tenebras soluat. Vir. 1. Aen. Dependent lychni laquearibus aureis. Hinc Ellychnium, ἐλλύχνιον, dicitur funiculus, qui lucernis adhibetur, ut affuso oleo flammam nutriat. Lychni pensiles, lucernæ erant multis lucentes myxis, quæ ex laquearibus suspensæ, totum illustrabāt tricliniū.

Lycia, Λυκία, regio minoris Asiæ, inter Pamphyliam, & Cariam sita, olim (si poetarum fabulis credimus) Chimæræ monstri ignibus infestata. Cuius fabulæ occasionem præbuit Chimæra eius regionis mons, crebro ignem eructans. Dicta est autē Lycia a Lyco Pandionis filio. Vrbem habet Patarā Apollinis oraculo celebratam: a quo Apollo Patareus cognominatur.

Lycidas, dę, Λυκίδας, nomē Cētauri unius ex ijs, qui Pirithoo Hippodamiā sponsam eripere conati, a Lapithis interempti sūt. Ou. 12. Aen. At non Eurynomus, Lycidasq; & Areus, & Imbreus Effugere necem. Est & nomen pastoris apud Vir. 9. Eclo.

Lycimnius, siue potius Licymnius, Λικύμνιος, auus maternus Herculis, quem Tlepolemus eiusdem Herculis ex Astiochia filius, iam ætate prouectum interfecit. Auctor Homerus in Catalogo.

LYCISCA, nomen canis proprium, a lupi (ut uidetur) similitudine impositum, siue ab eo q lupũ coerceat. Vir. 3. Eclo. Multũ latrãte Lycisca. Seruius Lyciscas uocare arbitratur canes ex lupo & cane fœmina natas: cuiusmodi in Cyrenaica Libya gigni scribit Aristoteles. Pli. li. 8. c. 21. Hoc genus hybridas Crocutas uocat, omniaque dentibus frangere ait, & deuorata protinus concoquere.

LYCIVM, λύκιον, Dioscoridi, spinæ genus folia habẽs buxeis similia: unde & Pyxacanthã appellarunt. Virgas habet tricubitales, quib. cum radicibus tusis, succoq; expresso, fit medicamentum, quod & ipsum Lycium appellant. Nascitur hæc spina copiosissime in Lycia Asiæ regione, teste Dioscoride: unde & nomẽ uidetur accepisse. Pli. li. 24. ca. 14. Lycium præstantius è spina fieri tradũt, quam & Pyxacanthon Chironiam appellant.

LYCIVS, λύκιος, Apollinis cognomen, a lupi natura, ut quidã putant, impositum. Nam sicut lupi pecora rapiunt, ita ipse humorẽ haurit radijs. Vel ἀπὸ τῆς λύκης, quo nomine Prisci Græcorũ dicebãt, lucem illam, quæ precedit Solem. Vel (quod uerius puto) a Lycia Asiæ regione, in qua præcipue colebatur. Habet enim ea regio Pataram urbem Apollinis oraculo insignem.

LYCIVS, gentile. Vir. 1. Aen. Vnã, quę Lycios, fidũq; uehebat Orontẽ. Itẽ Lycius, a, um, adiectiuũ: ut, Lyciæ sortes, apud Vir. 4. Ae. id est, sortes Apollinis, qui in Lycia apud Pataram responsa edebat.

LYCOCTONON, λυκοκτόνον. aconiti genus ita dictum, qđ eo, in crudæ carnis offis occultato lupos necẽt uenatores. uide Diosc. li. 4. c. 66.

LYCOMEDES, λυκομήδης, Scyri insulæ rex, cui Thetis filiũ suum dormiẽte præceptore suo Chirone clam raptum seruandũ tradidit, ut ibi inter eiusdẽ regis filias (erat enim facie uenusta & puellari, ita ut facile pro puella sese gereret) muliebri habitu indutus latitarẽt, ne ad bellũ Troianũ, a quo illum non reuersurũ esse sciebat, proficisci cogeretur. Apud quem cum delitesceret, Deidamiam regis filiam uitiauit, & ex ea Pyrrhum suscepit. Fuit & alter Lycomedes Creontis filius, cuius meminit Homer. l. 6 Iliad.

LYCON, λύκων, philosophus Peripateticus fuit ex Troade Asiæ regione, in dicẽdo adeo suauis, ut pro Lycone Glycõ nominaretur, tracto nomine a dulcedine. Hic fuit cultu & uestiũ mollitie nitidissim⁹. Lucta & pilari lusione exercebatur. Perijt podagræ morbo annos natus septuaginta quatuor. Fuit præterea Lycõ quidã orator, unus ex accusatorib. Socratis: de quo Laertius in uita Socratis. Fuerunt & alij eiusdem nominis, quorum meminit idem Laertius.

LYCOPHRON, λυκόφρων, poeta, patria Chalcidẽsis, natura quidẽ Sophoclis Grãmatici, adoptione uero Lyci Rhegini historici filius, inter septẽ poetas, qui Pleiades dicebantur a numero stellarũ, a Philadelpho Ptol. receptus. Erãt aũt hi Theocritus, Aratus, Nicãder, Apollonius, Philœcus, Homer. iunior, Lycophrõ. Tragœdias eius enumerat Suid. Scripsit & Alexãdrã, poema ualde obscurũ, in quo meminit de Vaticinijs Cassãdrę, excursusq; ab Hercule, & rebus Troianis, psequit usq; ad Alexãdrũ Macedonẽ. De huius morte Oui. in Ibin: Vtq; cothurnatũ perijsse Lycophrona narrãt, Hæreat in fibris fixa sagitta tuis. Alius fuit Periãdri Corinthiorũ regis fili⁹ ex Melissa, Proclis Epidauriorũ Tyrãni filia, quã cũ Periãder grauidã ictu calcis occidisset, Licophrõ cũ Cypselo fratre suo ad Procle se recepit. Verũ repetẽte filios Periãdro, cũ Procles eos dimittere cogeret, flens eos admonuit, meminisse eos debere, qs mãtrẽ eorũ occidisset. Qđ uerbũ tã alte Lycophronis mẽti insedit, ut Corinthũ reuersus adduci nõ potuerit, ut aut patrẽ prior salutaret, aut ab eo cõpellatus, uerbũ ullũ respõderet. Qua filij pertinacia irritatus Periãder, ædib. eũ eiecit, edicto simul proposito, Apollini ut sacer esset, quisquis eũ tecto reciperet. Cuius edicti metu cũ ab omnib. excluderetur, quarta demũ die in porticu quadã a patre inuẽtus, illuuie squallidus, & inedia tãtũ non enectus, blãdeq; ab eo inuitatus, ut posita pertinacia regni successionẽ miserrimo pferret exitio, nihil aliud respõdit, quã caput eius Apollini deberi, quod contra edictũ in colloquiũ suũ uenisset. Periander itaq; animaduertens, grauius esse malum sibi, quam cui facile mederi posset, in Corcyram (nam & illi imperabat) eum ablegãdum curauit. Verũ cũ ingrauescẽte iã ætate, Periander sibi conscius esset, se deinceps tyrannidi administrandæ minus idoneum esse, missa ad Lycophronem sorore ad regni administrationem eum euocauit. Cui cum ille respondisset, se patre uiuo Corinthũ non reuersurum, hanc ei conditionem tulit Periander, sese in Corcyram concessurum, modo ipse ad Tyrannidis successionẽ sese Corinthũ conferat. Id approbante filio, Periander conscensa naui, in Corcyram cursum tenuit, futurum ratus, ut filius mitteretur Corynthum. Quę res eum magnopere fefellit. Edocti enim de his omnibus Corcyræi, qui Periandro male cupiebant, ut aduentum eius præcluderent, Lycophronem interimunt. quod facinus tam indigne tulit Periander, ut insulam ui ingressus, trecentos primorum Corcyræorum pueros Sardis ad Halyatten regem miserit castrandos: qui tamen cum Samum appulissent, beneficio Samiorum seruati sunt, & incolumes domum remissi. Vide Herodotum li. 3. & Laertium in Periandro.

LYCOPHTHALMOS, λυκόφθαλμος, gemma est quatuor colorum ex rutilo, & sanguineo: in medio nigrum candido cingitur, ut luporum oculi, illis per omnia similis. Pli. li 37. ca. 11.

LYCOPOLIS, λυκόπολις. urbs Aegypti. a lupis dicta, qđ Aethiopas Aegyptũ, incursantes, lupi facta acie usq; ad urbẽ Elephantinã repulerũt. Ibi Aegyptii Lycopolim cõdiderũt: a bestiis illis ei nomẽ imponentes, quas etiam pro diis coluerunt. Auctor Diod. lib. 2.

LYCOPSIS, λύκοψις, anchusæ species, longioribus quam lactuca foliis, crassioribusq., caule longo. hi sutoq;. Vide Pli. lib. 27. ca. 11. Galli linguam caninam appellant.

LYCORIS, idis, λυκωρίς. Volumnii Senatoris liberta fuit, uero nomine Citheris dicta, misere a Cornelio Gallo adamata: quo tamen spreto Antonium in castra sequuta est. Vir. 10. Eclo. Tua cura Lycoris Perq; niues alium perq; horrida castra sequuta est.

LYCORMAS, λυκόρμας, Steph. fluuius est Aetoliæ, flauas arenas uoluens. Hic postea Euenus ab Eueno rege Aetoliæ, qui se in illum præcipitauit, appellatus est, teste Strab. li. 7. Oui. li. 2. Meta. Arsurusq; iterum Xanthus, flauusq; Lycormas.

LYCOS, λύκος minimũ aranei genus, a rapacitate dictũ. Pli. li. 30. c. 6. Araneus, & maxime, q Lycos uocat, dolẽti medet lieni. Idẽ alibi Lupũ appellat, ut li. 11. c. 24. Luporũ nomine minimi nõ texunt.

LYCTIVS, λύκτιος. gentile: ut Lyctius Idomeneus. apud Vir. 3. Aen.

LYCTVS, λύκτος. Cretæ urbs, edito in loco sita: unde & Lython quidam appellauerunt, teste Stephano, de urbibus, & Strab. li. 10.

LYCVRGVS, λυκοῦργος, nobilis Spartiata fuit, Polydectę filius, & frater Eunomi Lacedæmoniorũ regis: cuius ẽt in regnum successit, ignarus Eunomũ uxorẽ grauidã reliquisse. Qđ, ubi primũ cognouit, posito regis nomine, Prodici, hoc ẽ, tutoris nomẽ assumpsit, regique adulto (Charilao ei nomẽ erat) regnũ fideliter restituit. Verũ cum ciuitatẽ pessime institutã animaduerteret, ad cõstituendã salubrioribus legib. remp. animũ adiecit. Conscriptis itaq; iis, quas lõga peregrinatione didicerat ciuitati utilia fore, Delphos sese cõtulit, ut Dei quoq; cõsiliũ in re sanctissima exploraret. Cum Pythia cõsiliũ eius a Phœbo maxime probari, Deiq; potius, quã hominis inuentũ esse respondisset, alacrior ad peragendũ institutũ factus, foro aliquot armatis occupato, leges suas perfert. Quib. cũ iã ciues mediocriter assuefactos uideret, ut quas tulerat leges æternas quoq; redderet, hãc rationẽ cõmẽtus est. Simulat arduũ adhuc quiddã superesse, qđ ad ciuitatis salutẽ ptineret, qđ tamẽ inconsulto oraculo aggrediendũ nõ esset: eaq; de causa se Delphos pficisci uelle. Interim in reip. interesse, ut leges, quẽadmodũ latæ erant, in reditũ suum inuiolatæ seruarentur, idq; ita futurũ, primum a regibus, deinde a ceteris omnibus iusiurandum exegit. Profectus itaq; Delphos, cum Pythiam respondentem audisset, nihil legibus illis absolutius esse, felicissimãq; fore ciuitatẽ eam, in qua illæ quam diutissime seruarentur, constituit sibi amplius in patriam non esse redeundum, ne illi aliquando iureiurãdo soluti leges suas excuterẽt. Misso itaq; Spartã oraculo, amicosque itineris comites amplexus, iisq; dimissis, Cyrrhã concessit, ubi mox suis sibi manibus necẽ consciuit. Quãquã alii Crissę, nõ nulli etiam in Creta interijsse uolũt: ubi etiam sepulchrum eius apud Pergameã urbẽ ostenditur. Spartani mortuo sacellũ consecrarunt, & ob singularia eius in patriã merita diuinos ei honores tribuerũt. Vide latius uitã eius apud Plutarchum. Fuit & Lycurgus qdã Nemeæ rex, & pater Archemori, alumni Hypsiphyles: cuius meminit Stat. li. 5. & 6. Theb. Fuit & Lycurgus alius, Thraciæ rex, filius Dryantis, q qđ Thracas immoderate uino deditos conspicẽret, uites omnes toto regno excidi iussit: ut scribit Plutarchus in opusculo, quod de poetarũ utilitate conscripsit. Hinc datus est Poetis locus fabulæ, Lycurgum infestissimo Bacchum odio psecutũ esse, adeo, ut & nutrices illius, in Nysa latentes persequeretur, & Baccho ipsi tm terroris incusserit, ut pcipiti fuga, traiecto mari, in Naxũ se receperit: ideoq; iusta numinũ ira Lycurgũ in furorẽ conuersum, cum uites quoque, ne Bacchu in posterũ liberetur, excidere uellet, tibias sibi succidisse. Hic est ille Lycurgus, cuius meminit Vir. 3. Aen. Terra procul uastis colitur Mauortia campis: Thraces arant, acri quondam regnata Lycurgo.

LYCVRGEVS, a, um. p.p λυκούργειος, denominatiuũ a Lycurgo deductum. Ci. ad Att. li. 1. Nosmetipsi, qui Lycurgei a principio fuissemus, quotidie demitigamur. Vbi interpres Lycurgei, id est, optimates legum asseclæ, & propugnatores: qualis Lycurgus apud Laconas legum conditor. Budæus seuerissimum interpretatur.

LYCVS, λύκος, Bœotiæ rex fuit, qui Antiopam Nyctei regis filiam uxorem duxit: quam postea, cum a Ioue in Satyrum conuerso cõpressam cognouisset, repudiauit, Dirceq; uxorem duxit, quæ ueritã ne Antiope cum Lyco in gratiam rediret, arctissimis eã in uinculis asseruauit quibus Iouis miseratione dissolutis, in Cithæronem profugit, ubi Amphionem & Zetum peperit: qui post ea a pastore, qui ipsos nutrierat de Lyci iniurijs edocti, eum una cum uxore interfecerunt. Alius fuit Lycus quidam etiam Thebanus, qui id temporis, quo Hercules ad inferos descenderat, rei bene

gerendæ

gerendæ occasionem sibi oblatam ratus, Creonte occiso, regnum Thebanorum occupauit: cumque iam Megaræ Herculis uxori uim inferre pararet, opportuno illius reditu oppressus est, & cũ suis omnibus interfectus: ut est uidere apud Senecã in Hercule furente. Fuit item Lycus quidam ex Aeneæ comitibus: de quo Vir. 1. Nunc Amyci casum gemit, & crudelia secum Fata Lyci.

LYCUS, λύκος, fluuius est Ponti, præter Heracleam Maryandinorum in Pontum Euxinum influens. Auctor Pli. lib. 2. ca. 103. Alius itẽ est eiusdem nominis, fluuius in Asia, Laodiceam præterfluens: cuius meminit idem Pl. l. 5. c. 29. Est item Lycus Germaniæ fluuius, Rhætos dirimens a Vindelicis, & præter Augustam Vindelicorũ in Danubium illabens, teste Ptolemæo lib. 2. cap. 12.

LYDDA, λύδδα, Iudææ oppidum, ad occasum Iordanis fluuij, teste Ptol. l. 5. ca. 16. & Pli. lib. 5. cap. 14 Vulgo Rama.

LYDIA, λυδία, regio Asiæ minoris, Crœso rege & Pactolo aurifero flumine notissima, quæ flexuosis Mæandri amnis recursibus perfusa, super Ioniam procedit, Phrygiæ ab exortu Solis uicina, ad Septentrionem Mysiæ, Meridiana parte Cariam amplectens. Lydia dicta est a Lydo Atyos filio cum antea Mæonia uocaretur. Vrbes habet Philadelphiam, Hypepas, Magnesiam, & Sardis Crœsi regiã, totiusq; regionis caput. Huius regionis incolæ Lydi dicuntur, qui teste Herodot. li. 1. primi aurum argentumque signarunt primique caupones, institoresque fuerunt.

LYDIUS LAPIS, βάσανος, coticula est, cuius attritu aurum proditur cuiusmodi sit: alio nomine Heraclius lapis uocatur, teste Theophrasto de Natu. lapidum. Latini etiam indicem appellãt, in quẽ Battus ille pastor apud Ouidium transfiguratus fingitur manente nimirum etiamnum prodendi studio. De hoc meminit Plin. li. 33. ca. 8. his quidem uerbis: Auri, Argentique mentionem comitetur lapis, quem Coticulam appellant, quondam non solitus inueniri, nisi in flumine Tmolo, ut auctor est Theophrastus, nũc uero passim: quem alij Lydium uocant. Cice. pro Fla cco: quis unquam Græcus comœdiam scripsit, in qua seruus primarum partiũ non Lydus esset, his coticulis periti cũ e uena lima rapuerint ramentum, protinus dicũt, quãtũ auri sit in ea, quãtũ argenti, uel æris, scrupulari differentia, mirabili ratione non fallente. Vicẽ autẽ prouerbij habet in eos, qui uehementer acri, exactoque iudicio sũt.

LYDUS, λυδός, Herculis filius ex Iole. Alter filius Atyos, & frater Tyrrheni: a quo Lydia regio est appellata. Nam quum propter terræ sterilitatem Mæonia populum suum alere nõ posset, Tyrrhenus sorte iacta discedens, cum ingenti multitudine ad Italiã ueniens, eam tenuit partem, quæ ad mare inferum uersa est, & a se Tyrrheniam nominauit, mareque ipsum Tyrrhenum: Lydus uero remanens, Mæoniam de suo nomine uocitauit.

LYGDAMUS, λύγδαμος, Naxius quidam fuit, Pisistrato in recuperanda tyrannide adiutor. Herod. lib. 1.

LYGDAMUM, oppidum Teuthraniæ, quæ Mysiæ pars est, teste Plin. lib. 5. cap. 30.

LYGOS, seu Lygus, λύγος, frutex est ad instar pene arboris magnitudinem excrescens, in asperis nascens locis, & fere in fluminũ ripis, ramos habens longos, folia oliuæ, sed molliora. Duo eius sunt genera, unum flore partim albo, partim purpureo: alterum flore purpureo tantum, & semine piperi non dissimili. Ratio nominis dicta est a ramorũ flexibilitate. Nã λύγος a Græcis dicitur uimẽ. Ob quam etiam rationem a Latinis Vitex dicitur. Officinæ uocant Agnum castum.

LYMIRA, oppidum est Lyciæ, cum fluuio eiusdem nominis, in quem Arycandus influit, teste Pli. lib. 5. ca. 27. Ptolemæo potius uocalibus λίμυρα appellat.

LYMPHA, νύμφα, a nostris aqua per mutationem n, in l, quasi nympha. Nam Græca dicitur νύμφα. Virg. 4. Aeneid. Dic corpus properet fluuiali spargere lympha.

LYMPHATICI, [Mati, pazzi, furiosi,] νυμφόληπτοι, furiosi, insanientes: quasi nympharum conspectu in furorem uersi. Nam creditum est ab antiquis, ut inquit Festus, qui in fonte speciem quandam imaginem nymphæ uidisset, furore corripi, quos Græci νυμφολήπτους, Latini Lymphaticos uocant. Liu. 10. Ab urbe: Ita uictorem equitatum uelut lymphaticus pauor dissipat. Tales sunt & hi, qui cerriti & laruati dicuntur: quasi Cereris ira, aut laruarum occursatione uexati. Plautus: Laruatus certe es, aut Cerritus. Et alibi: Iube hanc procurari circumferri.

LYMPHATIO, onis, Pli. li. 35. cap. 15. Et præfixisse in limine e sepulchro reuulsos clauos, aduersus nocturnas lymphationes.

LYMPHO, as, uerbum actiuum, a Lympha, [Infuriare,] ἐκμαίνω, in furorem ago. Val. 3. Argo. Rapta quies: deus ancipitem lymphauerat urbem. Id est, turbarat, & in belli furorẽ uerterat. Eius passiuo usus est Plin. lib. 24. cap. 17. Hac herba epota lymphari homines. Aliquando etiam legitur Lymphor deponens, teste Prisciano, ut apud Curtium: Quippe lymphati, trepidare cœperunt, omnia pectora occulto metu percutiẽte. Nisi forte ibi malimus legere Lymphati. Ci. de Diuin. Flexanima tanquam lymphata ut Bacchi sacris commota. Est autẽ Lymphatus idem quod insanus, uel furore correptus. Hora. lib. 1 Carm. Mentemque lymphatam Mareotico Redegit in ueros timores. Virgil 4. Aeneid. Immensam sine more furit lymphata per urbem. i. mẽte commota, furiata. Pli. l. 30. cap. 10. Rursus magi tradũt lymphatos sanguinis talpæ aspersu resipiscere. Metu lymphato trepidare. Lucan. l. 7. Pectora lymphata. Ouid. 11 Metam.

LYNCESTES, λυγκέστης, Macedoniæ fluuius est, cuius aqua pota non minus ebrietatem inducit quam si quis uino se ingurgitasset. Pl. lib. 2. ca. 106. Lyncestis aqua temulentos facit.

LYNCESTIS, idis, λυγκεστίς, Macedoniæ regio, in occidentem uersa: cuius caput est Heraclea, teste Ptol. lib. 3. ca. 13. Huius incolæ dicuntur Lyncestæ, quorum meminit Pli. l. 4. cap. 10.

LYNCESTIUS, a, um. Oui. lib. 5. Met. Huic fluit effectu dispar Lyncestius amnis, Quem quicunque parum moderato gurgite traxit, Haud aliter titubat, quam si mera uina bibisset.

LYNCEUS, a, um, per tres syllabas, & p. p. λυγκεῖος, denominatiuũ est a Lynceus formatum. Ouid. 5. Fast. Pectora traiectus Lynceo Castor ab ense, Nõ expectato uulnere pressit humum. Vltor, adest Pollux, & Lyncea perferat Hasta, Qua ceruix humeros cõtinuata tegit. In primo carmine. Lynceo, est adiectiuũ, in tertio Lyncea, est accusatiuus a Lynceus primitiuo.

LYNCEUS, dissyllabum, huius Lyncei, uel Lynceos penul. obliquorũ cor. λυγκεύς, unus ex Argonautis, tanta oculorũ acie præditus, ut diceretur uel parietem uisu penetrare, & (ut ex historicis nõnulli prodiderunt) nouissimam Lunam, primamque eodẽ die in signo arietis conspicere: quod paucis mortalium contigit uidisse. Vnde Valer. lib. 1. Argo. Solus transibit nubila Lynceus. Hũc Varro centum triginta millia passuum prospexisse scribit, solitumq; exeuntem a Carthagine classem Punicam, numerumque nauiũ, ex Libycana specula manifestissime notare. Solinus refert fuisse Strabonẽ. Fuit & Lynceus alius frater Idæ, qui pro duab. Leucippi filiab. quas desponsatas Castor & Pollux rapuerant, arma sumpserũt, initaque pugna Castor Lyncei, Lynceus Pollucis manu occubuit. Idas uero, cum ipsum etiam Pollucem conaretur adoriri, immisso a Ioue fulmine interijt. Vide Ouid. ad finem l. 5. Fast. Apollonius tamen in Argonauticis Idam a Castore interfectũ tradit: idque Lynceum per abietem uidisse, & Castorem occidisse.

LYNCEUS, a, um, p. p λύγκειος. Ouid. 5. Fast. Pectora traiectus Lynceo Castor ab ense. Interdum abiecta uocalẽ subiunctiua penultimam corripimus. Hor. 1. Ser. Sat. Ne corporis optima Lynceis cõtemplare oculis. Est enim prius hemistichiũ uersus dactilici finis; nisi per synæresim malis duas syllabas in unã cõtrahi. Homo Lynceus, [Astutissimo,] id est, uehementer perspicax, quem non facile quis fefellerit. Ci. ad Varronem li. 9. epi. Quis est tam Lynceus, qui in tantis tenebris nihil offendat, nusquam incurrat?

LYNCURIUM, λυγκούριον, gemma est coloris lubflaui, quam uetustas credidit ex lyncis urina concrescere: unde & nomẽ uidetur accepisse. In qua etiam sententia fuit Plin. lib. 8. ca. 38. Item Ouid. 5. Metamor. ubi sic habet: E quibus (ut memorant) quicquid uesica remisit, Vertitur in Lapides, & congelat aere tacto. Recentiores tamen asserunt lyncis urinam non concrescere. quod etiam superioribus annis compertum est, lyncibus aliquot ex Africa in Galliam aductis.

LYNCUS, λύγκος, rex Scythiæ fuit, qui missum a Cerere Triptolemum, ut hominibus frugum usum commostraret, susceptũ hospitio, ut in se gloriam transferret, interimere cogitauit. Ob quam rem irata Ceres eum conuertit in lyncem feram uarij coloris, ut ipse uariæ mentis extiterat. Hęc Seru. Oui. 15. Meta. Rex ibi Lyncus erat, regia subit ille penates.

LYNDUS, Vide Lydus.

LYNX, masc. uel fœm. gen. [Lupo ceruiero,] λύγξ, genitiuo Lyncis, animal est ex Luporum ceruariorum genere, uario colore, & maculoso tergore, acutissimoque uisu. Plin. li. 28. c. 8. Peregrinæ sũt & lynces, quæ clarissime omnium quadrupedum cernunt. Hor. 2. Car. Timidos agitare lyncẽs. Virg. 1. Aena. Maculosæ tegmine lyncis. Huius urina in calculi duriciem uerti olim credebatur, & in lapidem eum concrescere, quem ob id Lyncurium appellant. Quod tamen falsum esse nuper compertum est, lyncibus aliquot ex Africa in Galliam aductis.

LYRA, [Lira,] λύρα, χέλυς, instrumentum musicum, in quo quot sunt fides, tot resonant uoces. Lyra dicta, quasi λύτρα, propterea quod Apollini a Mercurio (qui eã primus creditur inuenisse) pro boũ compensatione fuerit data, cum ante Chelys dicaretur. Formam habet (ut inquit) Plin. lib. 9. cap. 10. testudinis. Hora. 1. Car. Ode. 10. Te canam magni Iouis, & Deorum nuncium, curuæque lyræ parentem. Lyra etiam signum cœleste est. Varr. lib. 2. de Re rust. c. 5. Hoc secundum astri exortum factio, quod Græci uocãt Lyram, Fidem nostri. Lyra occidit quarto Nonas Februarij, uel certe Kalen. Feb. idque noctu, teste Higino, quando occidũt terga Leonis. Ouid. 3. Fast. Illa nocte aliquis tollens ad sidera uultũ. Dicet, ubi

est hodie, quæ lyra fulsit heri: Qui poeticam Astrologiam scripserant, uolunt hanc Lyram esse a Mercurio primum inuentam in Cyllene Arcadiæ monte & ab eo Apollini donatam: Apollinem autẽ inuenta cithara Orpheo Lyram cõcessisse, mortuo autẽ Orpheo, a Musis in cælo fuisse collocatam. Alij dicunt esse Lyrã Arionis citharœdi, qui floruit tempore Periandri tyranni Corinthiaci, & primus fuit omnium citharistarum.

LYRICVS, ca, cum, [Da lira,] adiectiuum, λυρικὸς, quod ad lyram pertinet. Hinc poetæ Lyrici, dicti quod ad lyram sua carmina cantabant, illaudabaturque eis chorus quinquaginta uirorum ac taurõ donabantur. Horat. 1. Carm. Ode. 1. Quod si me lyricis uatibus inseris, Sublimi feriam sydera uertice. Modi lyrici. Ouid. Epist. 20. Cum lyricis sim magis apta modis. Lyrica, orum, pro carminibus lyricis Pli. iunior epist. 1. lib. 3. Scribit enim & utraque lingua lyrica doctissima.

LYRCEVS, pen. pro. λυρκεῖος, fons Arcadiæ sub Cynuria monte, ex quo Inachus fluuius oritur. Auctor Strab. lib. 8. Stat. 4. Theb. Aret Lerna nocens, aret Lyrceus, & ingens Inachus. Stephanus Lyrceũ agri Argiui montem esse ait, indeque uicinam regionem Lyrceam appellari.

LYRCAEVS, cea, ceum, λύρκειος. Oui. 1. Meta. Iam pascua Lernæ Consitaque arboribus Lyrcea reliquerat arua.

LYRCEIVS, a, um, per quatuor syllabas, λυρκεῖος. Valer. Flac. lib. 1. Argo. Dominum Lyrceia tellus, Antraque deprensæ tremuerũt conscia culpæ.

LYRICEN, cinis, pe. p. [Sonatore di lira,] λυρῳδὸς, qui lyra canit, Lyristes. Plin. iunior ad Genitorem: Quam multi, cum lector, aut lyristes, aut comœdus inductus est, calceos poscunt? Pro eodẽ etiam dicimus Lyrista, sicut Citharistes, & Citharista: idemque significat quod Lyricen.

LYRIS, Vide Liris, per i, Latinum.

LYRNESSIVS, a, um, λυρνήσσιος. Steph. nomen possessiuum. Vir. lib. 10. Aen. Lyrnessius Acmon. Oui. in Epi. Briseidis ad Achillem. Diruta marte tuo Lyrnessia mœnia uidi.

LYRNESVS, λυρνησσὸς, Stephan. oppidum fuit Troadis ab Achille euersum, cum Priamo bellum, ob Helenam a Paride filio raptam a Græcis inferretur ex quo Briseida quoque abduxit occiso Minete eiusdem oppidi principe, quę inde Lyrnesis ab Oui. l. 4. Trist. appellatur. Fertur & abducta Lyrnesside tristis Achilles.

LYSANDER, λύσανδρος, Lacedæmoniorum Imperator, homo factiosus, qui odium totius Græciæ in Lacedæmonios concitauit. Huius ductu Lacedæmonij Athenienses, ducemque eorum Cononẽ nauali prœlio superarunt: paulo post tamen eodem duce a Conone superati sunt terrestri prœlio, in quo & Lysander ipse uccisus est. Reliquam eius uitam pete ex Plutar.

LYSANIAS, λυσανίας, orator Græcus, Alter fuit Arcas, qui Lycaonem regno expulit.

LYSIADES, λυσιάδης Atheniensis, Phædri philosophi filius: de quo Cice. Philip. 5. sic scribit, Lysiadem Atheniensem plerique nouimus, est enim Phædri philosophi nobilis filius, homo præterea festiuus, ut ei cum M. Curio consessore eodẽ & collusore facillime possit conuenire, &c.

LYSIAS, λυσίας Syracusanus genere, Cephali filius, unus è decẽ oratoribus, natus Athenis, quo pater se transtulerat. Puer Thuriõ coloniam migrauit, redijt annos natus quadraginta septem, interque principes oratores habitus. De quo sic scribit Cice. in Bruto: Tum fuit Lysias (inquit) ipse quidem in causis forẽsibus non uersatus, sed egregie subtilis scriptor atque elegãs, quem iam prope audeas oratorem perfectum dicere (nã plane quidem perfectum, & cui nihil admodum desit, Demosthenem facile dixeris) nihil acute inueniri potuit in eis causis, quas scripsit, nihil (ut ita dicã) subdole, nihil uersute; quod ille non uiderit: nihil subtiliter dici, nihil presse, enucleate, quo fieri possit aliquid limatius, nihil contra grande, nihil incitatum, nihil ornatum, uel uerborum grauitate, uel sententiarum, quo quidquam esset elatius. Hactenus Ci.

LYSICRATES, λυσικράτης Atheniensis quidam in quem aliquoties inuehitur Aristophanes, quod capillos iam canos nigro tingeret, quo iuuenis etiamdum uideretur. Erat autem alioqui simus, & deformis, & furax, & largitor, adeo ut locum fecerit prouerbio, Λυσικράτης δωροδοκῶν, στρατηγὸς αἱρούμενος, hoc est, Lysicrates largitor Atheniensium imperator. quo opportune utemur, cum significare uelimus, penes eos summam esse potestatem, qui ut honores largitionibus sunt adepti, ita eosdem turpissime habent uænales. Auctor Suidas.

LYSIDICA, λυσιδίκη, filia fuit Pelopis & Hippodamiæ, Pithei soror, quæ Electrioni nupsit, & ex eo Alcmenam Herculis matrẽ peperit, ut inquit Plutarchus. Alij uero, inter quos est Commẽtator Homeri, matrem Alcmenes non Lysidicen Pelopis, sed Anaxo Anexi cuiusdam filiam dicunt.

LYSIDICVS ei. Cice. in An. Lysidicus ipse, in Græco uerbo qui omnia iura dissoluit.

LYSIMACHIA, λυσιμάχεια, Thraciæ Cherronesi urbs, ad Hellespontum, ob terræmotum deserta. Plin. li. 4. ca. 11. Fuit & Lysimachia Aetoliæ urbs, ad Hidram lacum, quã & ipsam sua ætate fuisse prostratam, scribit Strab. lib. 10.

LYSIMACHIA Plinio, λυσιμάχειον, Diosc. herba est, quæ uulgo Salicaria dicit, siue quod folia habeat salicis, siue quod subter salices nascatur. Dicta Lysimachia, siue ab inuentore Lysimacho, siue παρὰ τὸ λύειν τὴν μάχην. Refert enim Pli. tantum huic herbæ componendorum dissidiorum uim inesse, ut discordantibus iumentis, iugo imposita asperitatem eorum cohibeat.

LYSIMACHVS, λυσίμαχος Agathoclis filius è successoribus Alexandri Magni Pergamo præfuit, ubi thesauri regis fuerunt. Hic illustri quidẽ Macedoniæ loco natus, uirtute illustrior fuit: amore literarum ac philosophiæ ardebat adeo, ut Callisthenem tunc ab Alexandro afflictum, atque in uinculis habitum, de uirtute disserentem sæpius audiuerit, poculumq; ei, ac remedium miseriæ optanti propinauerit. Quod ægre ferens Alexander Lysimachum leoni obiecisse dicitur. sed ille uiribus fretus rem posteris prodendam fecit, manum amiculo conuolutam in os leonis inferens, adrepta lingua feram exanimauit: quo facto uehementius postea Alexandro dilectus, & apud eum in honore maximo fuit. Vide Trogum lib. 15.

LYSIMACHVS, λυσίμαχος, natione Acarnan, Alexandri pedagogus, secundas post Leonidem obtinuit, nullo urbanitatis genere præditus, nisi quod se Phœnicem: Alexandrum Achillem: Philippum uero Peleum nuncupabat: Auctor Plutarchus in Alexandro Magno. Lysimachus item alius fuit, patria Atheniensis, Aristidis Iusti filius, qui ob memoriam, paternorum in remp. meritorũ adeo charus populo fuit, ne cum a patre prorsus inops relictus esset, (fuit enim Aristides adeo pauper, ut in defuncti ædibus nihil præter ueru ferreum fuerit inuentum) publico tamẽ decreto centum ei agri consiti, totidemque inculti iugera in Eubœa fuerint assignata, centumque minæ ex publico numeratæ, & quaternæ drachmæ, in singulos dies. Vide Plutarchum in uita Aristidis, & Demosthenem in oratione aduersus Leptinen.

LYSIPPA, λυσίππη, una fuit filiarum Prœti, quæ quod se Iunoni præferre non essent ueritæ, tanto furore correptæ sunt, ut per agros discurrentes, se uaccas esse crederent. Vide Iphianassa.

LYSIPPVS, Sycionius clarissimus statuarius, qui ad sexcenta decem opera fecisse traditur, quorum singula arti claritatẽ dare potuissent. Hic, teste Quintiliano, ad ueritatem optime accessit: quã ob rem etiam Alexãder ille Magnus ab uno Lysippo se fingi uoluit, ut pingi ab Apelle. Hora. lib. 2. Epist. ad Augustum: Edicto uetuit, ne quis se præter Apellẽ, Pingeret, aut alius Lysippo duceret æra Fortis Alexandri uultum simulantia. Lysippus item poeta comicus, cuius fabulas enumerat Athenæus.

LYSIS, huius lysis, & lysios, λύσις, id est, solutio, a λύω, soluo. Cice. 3. Tusc. Ea quo ipsam ægritudinem λύπην Crysippus, quasi solutionem totius hominis appellatam putat. Lysis in architectura, hiatus est ianuarum, id est solutio continui parietis. Vitru. lib. 6. cap. 10.

LYSISTRATVS, pe. cor. λυσίστρατος, Lysippi statuarij frater fuit, qui primus signa ex gypso finxit. Vide Pli. lib. 35. cap. 12.

LYSIVS, λύσιος, Liberi patris cognomen apud Bœotios, ἀπὸ τοῦ λύειν, hoc est, a soluendo impositum. Ferunt enim Bœotios aliquando a Thracibus deprehensos, partim captos, partim in fugam uersos fuisse ex quibus cum non nulli ad Trophonij specum cõfugissent, uisum est ijs noctu astantem Deum Liberi patris sibi auxilium promittere. Quo somnio alacriores redditi, Thracas ex insidijs adorti sunt: quos cum uino somnoque obrutos inuenissẽt nullo negocio superarunt, receptisque suis, cum in patriam redijssẽt, Dionysio cognomento Lysio templum consecrarũt. Auctor Heraclides Ponticus. Iulius Pollux, deos omnes qui auerruncãdi mali gratia colebantur, Lysios uocari ait, quos &, ἀλεξικάκους, & ἀποτροπαίους Græci nominant.

LYTAE, λυταί, exigua Thessaliæ regio, circa Peneũ amnem: sic dicta, q Neptuno, dissipatis aquis, Tempe ab inundatione liberarit.

*LYTHIRAMAVS, λυθίραμβος, Bacchi cognomen. inde impositum, quod eo ex Iouis femore in lucem proditurio, Iuppiter inclamarit, λῦθι ῥάμμα, id est, solue suturam.

LYTTA, λύττα, uermiculus, qui nascitur in lingua canum. Plin. libro 29. cap. 5.

LYXA, a, p. p. λύξα Acarnaniæ oppidum, apud Stephanum.

DE LITTERA M

M Littera una est ex ijs, quas Græci grammatici ἡμίφωνα ἁπλᾶ, καὶ ἀμετάβολα, hoc est, semiuocales simplices, & immutabiles Latini liquidas appellant: quam, quod molestũ in fino dictionis sonum habeat, & quendam quasi mugitum, non nisi ægre compressis labris erũpẽtem, Latini poetæ nam Græcis nulla dictio in μ desinit, uocali subsequẽte per Elipsim elidunt. In compositione, & derivatione, migrat in n, sequẽte d, uel t, uel c, uel q, ut Tantum, tantundem: Idem, idenidem: Eorũ, eorundem: Num, nuncubi, nunquis, nunquam. Sic circunquaque, tanquam, nanque, quenque, quãque, quicunque. Similiter Am præpositio sequentibus f, uel c, uel q, mutat m, in n, ut, anfractua, &c. Vide in dictione Anfractus.

M ANTE A

Ma, accentu circunflexo, μᾶ, mulier fuit una ex ijs, quæ Rheã sequebantur, cui Iuppiter Bacchum tradiderat educãdum: quæ interrogata a Iunone, cuius esset infans, ἄρεως, hoc est, Martis, respõdit: Vnde factum est, ut Bacchus apud Caras Masaris fuerit appellatus. Ipsa quoque Rhea Ma appellata fuit: cui Lydi taurũ immolabant unde Lydiæ urbs Mastaura fuit nominata. Vide Steph. in dictione Mastaura.

Macae, μάκαι, Steph. populi sunt felicis Arabiæ, Carmanis oppositi, nardo, myrrha, & thure abundantes. Auctor Mela. lib. 3.

Macareae, μακαρέαι, urbs Arcadiæ, a Macareo Lycaonis filio condita, quam Steph. a Romanis Beatam uocari tradit.

Macareates, μακαρεάτης, eodem Stephano teste, gentile est.

★Macareus, Aeoli filius, qui cum Canace Sorore concubuit.

★Macaria, Herculis filia fuit. Et olim Cyprus insula, ob insignem fertilitatem Macaria dicebatur. Pli.

★Macarius uiri proprium: de quo Suid.

Macaron, μάκαρος, nomen Cretæ insulæ, a temperie cæli. Plin. lib. 4. cap. 12.

Maccabaeus, μακκαβαῖος, nomen barbarum quo uocati sunt uiri illi fortissimi, apud Sacras litteras celebratissimi.

Macco, oppidum Brachmanarum in India Pli. li. 6. ca. 17.

Macednon, μακεδνόν, Pindi montis Thessaliæ regiuncula. Herodotus lib. 1.

Macedonia, μακεδονία, latissima Europæ regio, duob. olim regibus, & terræ imperio clarissima, antea Aemonia, & Emathia appellata, quæ a tenuib. initijs, regũ prudentia, gentisque fortitudine eo magnitudinis excreuit, ut centũ quinquaginta facta fuerit populorum. Hanc a Septentrione a Dalmatia Mœsiaque mõtana scingunt: ab occasu mari Adriatico, siue Ionio, ab ortu Aegæo abluitur. Meridianam oram Epirotica gentes, & ipsa Græcia excipit. Dicta Macedonia a Macedone quodã Osiridis, siue (ut Stephanus & Solinus scribunt) Iouis filio, & Thyiæ filiæ Deucalionis. Hinc Macedo ex Macedonia ortus, & Macedonicus, & Macedonius. Vnde Alexander Macedo, mare Macedonicum, & larissa Macedonica apud Ouid. lib. 12. Met.

Macellarius, rij, [Colui che uende il companatico,] ὀψοπώλης, uenditor eorum, quæ ad uictum pertinent, non solum carnium, sed omnium obsoniorum, quin etiam panis & frumenti: nam hæc omnia in macello nenundabantur. Varr. lib. 3. cap. 4. Duo sunt ornithonis genera: unum delectationis, alterum fructus caussa: quo genere macellarij habent loca clausa. Sueton. in Cæs. quæ ad epulum pertinebant macellarijs ablocata.

Macellota, æ. Vide Macellum.

Macellum, li, ὀψοπωλεῖον, locus Romæ quo uenalia omnia, quæ ad uictum humanum pertinebant, contrahebantur. Ci. 2. de Diuin. putarem annonam in macello cariorem fore. Dictum Macellum, teste Varrone, & Festo, a Macello quodã homine improbissimo, qui in urbe latrocinium exercebat: quo damnato, censores Aemilius, & Fuluius statuerunt, ut in domo eius obsonia uenderentur, redactis in ærarium eius bonis. Alij Macellum dictum putant, quod ibi fuerit hortus, quem macellum a Lacedæmonijs appellatum ferunt. Et Iones ostia hortorum Macellotas uocabãt, ut ait Varr. lib. 4. de Lingua Latina. Donatus a mactandis pecoribus deriuat.

Macellus, a, um, [Magro, macilento,] denominatiuum a Macer, pro macilento. Lucil. lib. 6. non magnus homo est, nasutus, macellus. Nonius. Fuit præterea Macellus hominis improbissimi nomẽ, de quo proxime diximus.

Maceo, ces, cui, [Smagrirsi,] λεπτύνομαι, idem quod macreo, hoc est, macer sum. Pla. in Aulul. Qui ossa, atque pellis totus est, ita cura macet. A quo Macesco, scis, macer fio. Colum. li. 2. cap. 9.

Macer, a, um, [Magro,] ἰσχνὸς, λεπτὸς, exilem, extenuatumq; significat. Virg. 3. Ecl. pingui macer est mihi taurus in aruo. Col. l. 2. ca. 9. uel pinguissima uel macerrima humo. Sipontinus a Græco μακρὸς, deduci putat. Illi enim μακρὰ longa dicunt. quæ autẽ tenuia sunt, longiora uidentur. Macer μακρὸς, est etiam poetæ propriũ, qui de herbarum uiribus scripsit.

Macerasco. [Macerarsi, mollificarsi,] ὑγραίνομαι, maceror, hoc est, mollificor. Cato de Re rust. ca. 29. Frumento curculio ne noceat, lutum de amurca facito, palearũ paulũ addito, sinito macerescat.

Maceria, æ, & Maceries, ei, τοῖχος, paries, uel congeries lapidum in unum cõpactorum cuiusmodi parietes fere eos esse uidemus, quibus uineæ claudi solent. Teren. in Adelph. Iube hãc maceriam dirui. Varro tamen aliter lib. 3. de Re rust. cap. 12. Septa e macerijs ita esse oportet in leporario, ut tectorio tecta sint, & sint alta. Cato de Re rust cap. 15. Maceria si ex calce, & cæmentis, uel silice ædificetur. Legitur quandoq; Maceries apud antiquos pro macie [Magrezza] Afranius: quanta illius mors sit maceries tibi. Nonius.

Macero, as, [Macerare, indebolire, affligere,] ἀποσχναίνω, cũ ad corpus refertur, significat attenuo, cõterno: ab eo quod est Macer. Hor. lib. 1. Car. Quam penitus lentis macerer ignibus. Plau. in Capt. Multos iste morbus homines macerat. Cum autem ad animum, est affligo, ac nimia sollicitudine me ipsum conficio, & attenuo. Ter. in And. anime mi, noli te macerare. Ibidem: cur me excrucio? cur me macero? Accipitur etiã pro humore aliquo emollire, uel in aqua quippiam asseruare donec salsedinẽ, aliumve saporem deponat. [Mollificare,] Tere. in Adel. Salsamenta hæc fac macerentur pulchre. Est etiam proluere. [Lauare,] Pli. li. 11. cap. 41. de Poppea. Totum corpus, illo lacte macerabat. Vitruuius etiam iubet calcẽ coctam diu macerari, antequam fabri ea utuntur. Maceratus, a, um, partic. mollis & tener factus. [Molle, & tenero] Pla. Pœn. Macerato hoc pingues fiunt auro boues.

★Macestus, μάκεστος, Mysiæ fluuius. Plin.

Machaera, æ, [Spada,] μάχαιρα, gladius, a μάχομαι, quod est pugno. Iuuen. Sat. 7. Ames nomen, uictumque machæræ.

★Machaerus, untis, arx Iudææ, ut ait Steph.

★Machalaum, oppidum in agro Brixiano.

★Machaon, Aesculapij filius, Podalirij frater: medicus insignis, ab Eurypilo in bello Troiano occisus.

Machaerophorus, [Spadaccino,] μαχαιροφόρος, gladium ferens. Ci. ad Q. Fr. li. 2. machærophoris centum sequentibus.

Machina, pen. cor. [Machina,] μηχανὴ, inuentio. Vnde Mechanicus, faber, seu opifex eorum operum, quæ ingenio simul & manib. fiunt. Et Mechanica ars, fabrilis. Vnde artes diuiduntur in Liberales, & Mechanicas. Asconius: Machina dicitur, ubi non tam materiæ ratio, quam manus, atque ingenij ducitur. Machina etiam dicitur instrumentum, quo moles aliqua facile, quocunque uolueris, impelli potest. Pli. lib. 19. ca. 2. Spartus nauium armamẽtis, machinis ædificationum. Et machinas bellicas, ἑλεπόλεις, uocamus opera fabrilia, quibus in bello utimur. Virgi. 2. Aen. quæ religio? aut quæ machina belli? Hora. 2. Epist. 2. Torquet nunc lapidem, non ingens machina signum. Vitruuius lib. 10. cap. 19. in ea arietaria machina, quæ Græce κριοδόκη, dicitur, Murales machinæ, Pli. li. 7. c. 56. Item ipsa cautilia, quibus decipere hostem conamur, Machinæ uocantur. Ci. 3. de Nat. Deo. quem dolum ad eum, machinamve commoliar, nescio.

Machinalis, & hoc le, quod ad machinas spectat, μηχανικὸς, ut Machinalis scientia, apud Plin. lib. 7. cap. 37.

Machinamentum, [Machina,] μηχανὴ, pro machina capitur. Liu. 4. Bel. Pun. Turres, machinamentaque alia quatiendis moris portabat.

Machinarius, rij, μηχανοποιὸς, machinarum opifex. Paul. l. Si putator. ad leg. Aquil. Si machinarius hominem occiderit.

Machinatio, [Inuentione, astutia,] μηχάνημα, inuentio. Colu. lib. 6. cap. 2. Hac machinatione consequemur ut etiam contumaces boues grauissima onera non recusent. Interdum etiam pro ipsa Machina [Machina,] Cæs. 2. Bel. Gal. irridere ex muro, quod tanta machinatio ab tanto spatio instrueretur. Ci. de Nat. Cum machinatione quadam aliquid moueri uidemus.

Machinator, oris, μηχανοποιὸς, machinarum inuentor, aut opifex. Liu. 4. Bel. Pun. Archimedes inuentor ac machinator tormentorum bellicorum, operumque. Machinator item [Ingannatore,] doli & fraudis consutor. Cice. in Catil. machinator omniũ scelerum, hoc est, inuentor.

Machinor, aris, [Ordinare, fabricare,] ἐπιτεχνάομαι, per dolum aliquid molior. Frequentius in malam partem accipitur. Liu. l. 1. ab Vrb. Turno nece machinatur. Dicitur autem a μηχανάομαι, inuenio. Vnde μηχάνημα, [Inuentione,] inuẽtum & molimẽ dicitur. Ci. 3. de Nat. De. parumne uidetur hoi ipsa pestem machinari? Machinari pestem aliquam in omnes. Ci. in Catil. Accipitur etiã Machinari in bonam partem, pro inuenire rationem. Cic. 2. de Diu. quod perpetuitatis caussa natura machinata est.

Machinosus, sa, sum, machinis confectum, ut nauigium machinosum, apud Suet. in Nerone.

MACHLYES, μάχλυες, Herod. populi Africæ, quos Androgynos esse tradit Calliphanes utriusq; naturæ inter se uicibus coeuntes. his Aristoteles tradit dextram mammam esse uirilem, læuam muliebrem. Plin. lib. 6. cap. 2.

★MACHLIS, fera est Scandinauiæ insulæ peculiaris, alcæ similis, Pl. lib. 8. cap. 15.

MACIDOS, urbs Thraciæ, quam Ptolemæus Madi nominat degenere uocabulo. Vide Vadianum in Mel. lib. 2. in descript. Thraciæ.

MACIES, [Magrezza,] λεπτότης, corporis extenuatio. Col. lib. 6. cap. 14. inde tussis & macies. Vir. 3. Aen. macie confecta suprema. Ci. in Rul. grandi macie torridus.

MACILENTVS, [Macilento, magro] λεπτόχρως, macie extenuatus. Pla. Capt. Macilento ore, naso acuto, corpore albo.

MACIDATVS, [Bagnato,] liquoris infusione madens. Apul. li. 8.

MACIO, as, [Immagrire,] ἰσχναίνω, macrum facio. Col. lib. 5. in uicibus obtinendum est, ne pluribus flagellis emacientur.

MACIR, [Mac] Plinio, alijs Macer, μάκερ, Dioscoridi, cortex est sub rufus & magnæ radicis, qui ex India aduehitur, Pli. li. 12. cap. 8. Officinis Macis appellatur.

★MACISTVS, oppidum est Triphyliæ, apud Steph.

MACRA, campus Iudææ, teste Strabone li. 16. in quo Posidonius scribit uisum esse serpentem mortuum iugeri longitudine.

MACRAS, regio Iudææ, mari proxima: de qua Strab. li. 16.

MACRA, fluuius ex Apennino fluens, Liguriam ab Hetruria diuidens, iuxta Lunam ciuitatem, in Tyrrhenum mare influens. Stra. lib. 5. Pli. lib. 3. ca. 13. Ptolemæo Marcalla dicitur.

MACREO, ere, [Diuenir magro,] λεπτύνομαι, a quo Macresco, macresio. Col. li. 6. ca. 3. ne penuria cibi macrescat pecus. Mart. li. 13. Ne nimis exhausto macresceret inguine gallus.

MACRITVDO, [Magrezza,] Macies. Plau. in Capt. Ossa pellisq; sum misera macritudine.

MACRIS μάκρις, insula est exigua, Eubœæ adiacens. Pli. li. 4. ca. 12. Stephanus Eubœam ipsam olim Macrim uocatam tradit.

★MACRICIVS, uir Cous fuit Sinopes urbis conditor.

MACRO, as, macero, [Smagrare,] ἰσχναίνω, unde Emacro, macrum facio. Pli. li. 18. Terram emacrari hoc satu existimantes.

MACROBII, μακρόβιοι, populi Aethiopiæ, ultra Meroen, ut inquit Solinus, quibus dimidio protensior est uita, quã nostra. Apud eos lacus est, adeo liquidus, ut ne folia quidem sustineat.

★MACROBIVS, uir consularis fuit, Seruio coæuus: qui in somnium Scipionis scripsit, & Satur. libros septem.

★MACROCERII montes non procul ab Istri Fl. ostijs sunt.

★MACROCEPHALI populi Themiscyræ regionis, quæ Ponto, & Colchidi proxima est.

MACROCHERA μακρόχειρα, tunica manicata, quę & chirodota appellatur. Lamprid. Macrochiras ex purpura ad usum suũ reuocauit.

MACROCOLA, lorum, pen. prod. [Carta reale,] μακρόκωλα, teste Hermolao in Plinium, sunt maiores chartæ, quas nos hodie Chartas regias uocamus. quo etiam nomine Catullus chartæ quoddam genus appellauit. Cic. ad Att. lib. 13. impensam fecimus in macrocola. Arbitratur autem Hermolaus Macrocolum dici ἀπὸ τοῦ μακροῦ καὶ κώλου, quasi longum membrum, uel potius longam membranam. unde potius unico l, scribendum uidetur: quemadmodũ & protocolon. nam utriusque eadẽ uidetur origo. est enim protocolon prima illa charta, in qua scribæ acta breuiter delineãt, ornatius, & amplius descripturi. Macrocolorum meminit Plin. l. 13. ca. 12. Pedalis, inquit, erat mensura & cubitalis macrocollis. Sunt qui Macrocollum scribant gemino ll, putantes dictum ἀπὸ τῆς κόλλης, id est a glutine, quo chartæ glutinantur.

★MACROLOGIA, sermonis prolixitas, cui opponitur βραχυλογία.

★MACRONES, populi Iberiæ, Albanis finitimi. Pli.

MACRONTICHOS, μακρὸν τεῖχος, oppidum Thraciæ non procul ab Isthmo Cherronesi, dictum a longo muro, quem Miltiades a Propontide ad Molanem sinum duxit, Cherronesum a reliqua excludens Thracia. Plin. lib. 4. cap. 11.

MACROPOLIS, μακρόπολις, agri Syracusani oppidum, quod & Euryelus appellatur Stephano.

MACROR, [Magrezza,] Macies. Pacuuius: corpus meũ macrore senet.

MACRYES, μάκρυες, Lybiæ populi sunt Stephano, ijdem, opinor, cum ijs, quos Herod. & Pli. Machlyes uocat. Vide supra.

MACTATOR, ria, Seneca. Troad. Perge mactator senum.

MACTE, Cic. Att. Macte uirtute, mihi quidem gratum.

MACTICVS, pen. cor. habens magnas malas, os patens, quasi mala cticus. Fest.

MACTO, ctas, [Ammazzare,] σφάττω, interficio. Cice. de Arusp. resp. Clodius diuisores tribuum crudelissima morte mactauit. Tractũ a sacris, ubi mactari hostiæ, θύεσθαι, dicũtur, quæ immolãtur. Vir. lib. 4. Aen. Mactant lectas de more bidentes. Vbi Seruius: Mactãt, uerbum sacrorum, κατ' εὐφημισμὸν, dictum, ut adolere. Mactare supplicio. Ci. in Catil. Nonne hunc summo supplicio mactari imperabis? Mactare Orco, id est ad Orcum demittere. Liu. libr. 9. ab Vrb. eos se Orco mactare, Iunius dictitans, cum intulisset signa. Mactare infortunio. Plautus in Pœn. Diuitem solemus mactare infortunio. Dictum est autem Macto, quasi magis aucto: hoc est, augeo, nam prius quam uictimam immolarent, tus, aut uinum super eam fundebant. unde mactũ esse taurum dicebãt, thure, uel uino cumulatam hostiam, quasi magis auctã. Hinc Mactare pro magis augere [Accrescere] ueteres usurparũt. Ci. de Rep. Ferunt laudibus, mactant honoribus. Per translationẽ pro malo afficere. Plau. in Aul. Dotatæ mactant & malo, & damno uiros. Quandoque pro præcipitare [Precipitare,] Accius: castra mactabo in mare. Quandoque pro honorare. [Honorare,] Plaut. honeste mactatum reducam domum. Quandoque pro uiolare [Violare,] Cice. 6. Ver. ius ciuitatis illo supplicio esse mactatum.

MACTATVS, ta, tum, part. ut, Hostia mactata. Hora. 1. Carm. Ode 19. Mactata ueniet senior hostia.

MACTANDVS, da, dum. Sen. Troad. Mactanda uirgo est Thessali busto ducis. Mactatus huius tus [Ammazzamento,] Lucr. li. 1. Hostia concideret mactatu mœsta parentis.

MACTORIVM, μακτώριον, urbs Siciliæ, apud Stephanum.

MACTRA, [Madia, arcella,] arca panaria, quæ κάρδοπος, a Græcis dicitur, A uerbo Græco μάττω, quod significat subigo, uel pinso.

MACTVS, cta, ctum [Accresciuto,] dictio composita ex Magis, & auctus. Solus autem uocatiuus utriusq; numeri ab hoc nomine est in usu, in num. singu. Macte, & in plurali Macti: quib. propriẽ utimur, cum aliquem ob rem bene gestam laudamus, & ad pericliandum hortamur. Cõstruitur tã cũ genitiuo, quã cũ ablatiuo. Vir. l. 9. Aen. Macte noua uirtute puer. Mart. l. 12. Macte animi. Ci. At. Macte uirtute esto. Pli. li. 2. c. 12. Macti ingenio este cœli interpretes. Simillimum est illud apud Græcos, ἐν παισὶν, ἐν ποσὶ quibus utuntur re gnauiter, & feliciter gesta. His autem dictionib. Macte & Macti, quamuis uocatiui sint: attamen ex usu auctorum tã pro nominatiuo, quã pro accusatiuo utimur, non ratione, sed auctoritate. Liu. l. 2. ab Vrb. Iuberem macte uirtute esse. Idem l. 4. ab Vrbe: Macte uirtute Seruili esto. Ponitur aliquãdo aduerbialiter [Molto, sommamente,] Pla. in Mil. amabat meretricem macte Athenis atticis, id est, ualde amabat.

MACVLA, læ, [Macchia,] κηλίς, sordes, siue labes. Plin. Fullones eas maculas è uestibus tollunt. Virg. 3. Georg. Ne maculis infuscet uellera pullis. Lucentes maculæ. Stat. 1. Syl. Quãdoque pro infamia [Infamia, dishonore,] Ci. adolescentiæ maculas, ignominiasq; prætercam. Quãdoque pro retis foramine, seu plaga [Buco,] Idẽ in Verr. act. 7. Reticulum ad nares sibi admouebat, tenuissimo lino minutis maculis. Var. li. 3. pro reti posuit [Rete,] Sepium tolã grandibus maculis integitur, ne eo inuolare aquila possit. Maculæ item in corpore dicuntur, colorum uarietates, a reliquo corporis colore differentes. Pla. in Cap. Viden' tu illi maculari corpus totum maculis luridis? Marmora item uariegata maculis picta dicuntur. Senec. epist. 116. Delectant nos maculæ columnarum. Eleganter dicimus Delere maculam. Ci. pro lege Man. Delenda est nobis macula Mithridatico bello suscepta. Eluere maculam. Ci. pro Sex. Illa in rep. macula maneret, quã nemo iã posset eluere. Inurere maculam. Ci. in Salu. Nonne tibi uideretur æternas inurere maculas, quas reliqua uita eluere nõ possit? Afficere macula [Macchiare,] Cice. pro Rosc. Com. Legationis ipsius cæremoniam macula affecerit.

MACVLO, as, [Macchiare, dishonorare,] μιαίνω, fœdo, turpo. Vir. 3. Aen. Et terram tabo maculant. Idem 10. Aen. Idem ego nate tuũ maculaui crimine nomẽ. Ci pro Mil. Cuius ille lacus, nemora, fines que omni nefario stupro & scelere macularat. Hinc Commaculo, las, & Immaculatus, sine macula.

MACVLOSVS, sa, sum, [Macchiato, sporco,] ῥυπαρὸς, sordidus, immundus. Plautus, sordida & maculosa facie Ci. 2. Philip. uestis Põpeij maculosa. Maculosus notis, siue maculis conspersus. Vir. 2. Aen. Succinctã pharetra, ac maculosæ tegmine lyncis. Maculosus homo, per translationẽ, immundus, & impurus, [Scelerato,] Cice. ad Att. lib. maculosi senatores. Tacit. lib. 17. Auaritia & libidine fœdu, & maculosus. Hora. 4. Carm. Ode 5. Mos & lex maculosum edomuit nefas.

MACYNIA, μακυνία, oppidum Aetoliæ, in Taphiasso monte situm. Strab. lib. 10. & Pli. li. 4. ca. 2. Stephanus.

MADAVRA, μάδαυρα, ciuitas in confinio Getuliæ sita, & Numidiæ, a qua Apuleius Madaurensis est appellatus.

MADEFACIO, cis, [Bagnare,] βρέχω, madidum facio. Virg. 5. Aen. uiridesque super madefecerat herbas.

MADEFIO, [Esser bagnato,] διαίνομαι, madidus fio. Sue. in Cæs. ne libelli madefierent. Oui. 8. Met. Madefactaque terra cruore est. Ci. de Diuin. uaticinatus est madefactum iri Græciam sanguine.

MADEO des, [Esser humido, bagnato, molle,] βρέχομαι, madidus sum, & humore aliquo conspersus. Plin. lib. 8. ca. 25. impenetrabiles, præterquã si humore madeat. Madere metu, est præ timore, sudore aspersum esse [Hauer paura] Pla. in Most. madeo metu. Madere uino, est

no,est ebriom esse.[*Esser abbriaco,*]Marti.li.11.Qui oino madeat, nec erubescat.Ouid.13.Met.qnique cruore,Sæpe Phrygum madnit,domini nuoc cæde madebit.Cic.in Ant. Natabāt pauimeota uioo,madebant parietes.

MADESCO,scis,[*Esser bagnato,*]ὑγραίνομαι, idem fere est , quod madidum fieri.Col.lib. 11.cap.3. Hæc enim res efficit, ut in coctura celerius madescat,& uiridem colorē sine nitro conseruet. Aliqui hanc differentiam constituont inter Madescere & Madefieri, qđ madescamus sudore,ex nobis proueniente:madefiamus humore extrinsecus oeniente,sed hoc falsum. Col.l.7.Stabuletur sicco loco,ne humore madescant ungulæ.Hinc Permadesco.

MADEDO,das,[*Inhumidire,*]ὑγραίνω,madidū facio.Cla.l.2.de Rap. Proserpinæ.Ille nono madidantes nectare pennas Concutit.

MADIDVS,a,um,[*Humido,bagnato,*]διάβροχος,aliquo liquore respersus.Virg.5.Aene.Madidaque fluens io ueste Menœtes.Ci.Q.Fra. fasciculus aqna madidus mihi redditus est.Ponitur aliquādo pro ebrio.[*Ebro, abbriaco,*]Plau.in Amph.Faciam ut sit madidus sobrins,id est,ut uideatur ebrius,cum nihil biberit.Quādoque idē quod imbutus re aliqua.[*Pieno,*]Marti. Cecropiæ madidus, Latinæque Mioeruæ Artibus.Hioc Semimadidus,ὑπόβρεχόμενος.Col. lib.2.agre exiguis nimbis semimadidus.

MADIFICO,cas,[*Bagnare,inhumidire,*]ὑγραίνω,madefacio.Pl.l.38. c. 7.contra epiphoras feruentes oculorom angoli madificentur.

MADOR,oris,[*Humidita,*]δίαιτα,humiditas. Sal.lib.3.Histor.Tertoe erat,ut ex latere oona munimenta madore infirmarentur.

MADVLSA,æ,[*Vbbriaco,*]ebrius , quod quasi madidus sit uioo.apud Plau.in Pscu.Festus legit Madusa sine l.

MAEA,μαῖα,ciuitas ad Hellespontum.Steph.

MAEANDER,μαίανδρος,& Mæādrus, fluuius Phrygiæ,siue Mæoniæ, qui oritur e lacu in monte Aulocrene, crebris ita sinuosus redditur flexibos,ut sæpe ad fonté credatur reuerti. Apamenam primū peruagatur regionem,mox Eumeneticam,ac deinde Bargylieticos cāpos: postremo Cariam placidus,omnesque eos agros fertilissimo rigās limo , ad decimum a Mileto stadium illabitue in mare.Hęc Plin.lib.5.cap.29.Ouid.lib.9.Met.Mæander io undis Ludit.Mæāder,inquit Strabo, flexuosus est, quoniam alueus multas recipit mutationes,& limum,modo huic, modo illi ripæ adijcit. Hunc poetæ fiogunt Oceani & Terræ filiū fuisse,& Cyanem Nymphā genuisse,quam postea Miletus Solis fili⁹ compressit,& ex ea Caunnm & Byblidem suscepit.Ouid.9.Metam. Vnde obliquitates omnes Mæandros ueteres appellarunt:ut cū res agitur nō simpliciter,sed uafris,& obliquis cōsilijs. Ci.io Pis.Quis tu Mæandros,quæ diuerticula quæsisti? More Mæandri illud neri dicitor,quod tortuose,flexuoseque fit.Colum.li.8.ca.17.Oportebit molas intercidi more Mæandri , paruis,sed angustis itineribus. Mæander etiam,teste Nonio,picturæ genus est , in morem labiriothorum flexuosis ambagibus implexum,quod oris chlamydum addi solet.Vir.5. Aeo.Chlamydem auratā, quā plurima circum Purpura Mæandro doplici Melibœa cucurrit.Vbi Ser.Mæādro duplici,flexuoso.Et hoc dicit erat in chlamyde,flexuosa purpura,in modū Mæandri fluminis Carię prouincię.Festus neu.ge. Mæandrum nocat hoc geous picturæ.Mæādrum,ioquit,genus picturæ dictum a similitudioe flexus amnis Mæādri.Hoc etiam oomine dictns est mons Indiæ.

MAEANDATA,μαιανδρία,Epiri oppidum,apud Pli.li.4.cap.1.

MAEANDROPOLIS, μαιανδρόπολις, oppidum Magnesiæ io Asia , a Mæandro fluuio ita appellatum.

MAEDI,μαιδοί,populi supra Macedoniam, Triballis & Dardaois oīcini.Pli.li.4.ca.1.Scribitur hæc dictio per æ,ad differentiam Medorum,qui in Asia sunt Parthis finitimi.

MAENA,næ,μαινίς,Arist.Piscis marious, qui Latinis Alecula , siue Alec dicitur, ioterprete Theodoro,ea quu salsamenta fieri solēt. Plin.li.31.ca.7.uulgo è mænis iucundissimos.Ci.s.de Fio.His licet dicere se accipenserem mænæ noo anteponere.

MAENADES, μαινάδες,mulieres,quæ iosanientium ritu Bacchi Orgia celebrant:a Græco μαίνεσθαι,quod est insanire . Iuue. Saty.6. Crioemque rotant ululaote priapo Mænades.

MAENALIVS,a,um,ex Mænalo.unde Bacchus dictus Mænalius . & aper Mænalius, quem Hercules Euristheo attulit. Et uersus Mænalius , id est,Arcadicus.Virgil.8. Eclog.Incipe Mænalios mecum mea tibia uersus.

MAENALVS,μαίναλον,Stephano , in sing.num. masc.gene.teste Diomede,& io plurali,Mænala,oeut.gen.Arcadiæ mons altissimus, non procul ab Argis,pinis refertus , dictus ἀπὸ τοῦ μαίνεσθαι, qđ est furere , & iosanire , aut certe a Mænalo Lycaonis filio,ut annotauit scholiastes Theocriti. Virgil.8.Eclog.Mænalus argutū que nemus.Idem 1.Georg.Tua si tibi Mænala curæ. Est & Mænalus Stephaoo,μαίναλος,nomen ciuitatis Arcadiæ,a Mænalo Lycaonis filio.

MAENARIA,μαιναρία,iosula io mari Ligustico: dicta a mænis piscibus,quorum ibi magna capitur copia.Pli,li.3.cap.6.

*MAENOLA dictus est Bacchus.i.totus furens.

MAENOMENON,μαινόμενον,μέλι, genns est mellis uenenati , ita dictum ab insania,quam gignit.Pli.lib 21.ca.13.

MAEONIA,μαιονία,Lydia est,regio minoris Asiæ,Phrygiæ ab exortu Solis uicina,ad Septentrionem Mysiæ,Meridiana parte Cariā amplectēs,ad Occasum supra Ioniam excurrens:ita dicta a Mæone fluuio,ut Stephano placet.Mæoniam Stra.li.13 κατακεκαυμένην χώραν,hoc est,exostam regionem oocat,præter uitem,uini iucundissimi feracem.Summam autem camporum faciem cinerulentam esse,petrosam & nigram.Imminet Mæonię Tmoli mootis rupes altissima , ex qua Pactolus fluuius defluit,aureas trahens arenas. Inde Bacchus dictus est Mæonius.Virgil.4.Geor.Mæonij carchesia Bacchi.Item Lydi dicti sunt Męonide,& mulieres Lydię,Mæoides.Oui.6.Met.Mæonis elusam designat imagine tauri Europam.Quo tn loco Mæoois accipitur pro Arachne puella Lydia.

MAEON,onis,μαίων,pater Homeri:unde & ipse dictus Mæonides,ipsiusqoe poemata carmina Mæooia.Martial.Mæonio cantatas carmine ranas.

MAEOTICVS,a,um,ut Mæotica tellus,Mæotica unda, apud poetas.

MAEOTES,pen.pro.μαιώτης,palns Scythica in regione Septentrionali,iuxta Phasidis ostium,hyeme congelascens,Tanaim,aliosq; inoumeros fere recipiēs fluuios,& Cymmerio Bosphoro a Pōte Euxino discreta:ita dicta ab accolis,qui Mæotæ appellantur.Pli. in dictione Mæoiæ,Lucan.lib.3. Quaque fretum torrēs Mæotidas egerit undas. Aliquando utimur hoc nomine tanquam patronymico fœminino.Iuue. Sat.15.Mæotide sæuior ara Aegyptus? Qno io loco Aram oocat Mæotidem,quæ erat in Taurica regione Thraciæ,noo procul a Mæotide palude.

MAEOTAE,p.p.μαιῶται,populi Scythiæ, nō procul a Mæotide palode,quæ ab illis nomen sumpsit.Pli.lib.4 cap.12.ad Tanaim usq; Mæotæ,a quibus lacus Mæotis nomeo accepit.

MAERERO,Mæstus,& Mæstitia.Vide Mœreo.

MAGAE,Pœnorum lingua tuguria pastoritia significat.magalia, Seruius putat dici debere. Virgil.1. Aeneid.Miratur molem Aeoeas magalia quondam.

MAGARSVS μάγαρσος,oppidum Ciliciæ ioxta Mallum: de quo Pli. li.5.ca.27.Srephano Verruca est editissima non oppidum.

MAGAS,dis,sioe Magadium,μαγάς,instrumentum musicum , tabola quadrata constans,leuiter conuexa , intentis io ea citharæ fidib. Dicitur etiam ea pars lyrę,io quam plectrum illiditur.Iugum uero dicitur,ubi sinistra manu chordæ premuntur.Budæus.

*MAGDOLVS,Aegypti oppidum,apud Steph.Byz.

MAGIA,giæ, [*Magia,*]μαγεία,cum accentu in penul. uoa Persica, quam illi fere accipiunt pro sapientia , & perfecta rerū naturaliū cognitione,Vnde & Magi ab illis appellabantur,quos Græci uocant philosophos.Duplex tamen traditur Magiæ species , quarū altera est ea,quam iam diximos,quā Pythagoras,& Plato, Empedocles,ceterique inter philosophos præstātissimi,magno studio, longinquisque peregrinationibus conquisiuerunt.Altera , quam Goetiam, uel Theurgiam uocāt dæmonū innocatiooe , infaodisque iocantationibus constat,quam & leges omnes execrantur, & Pli.artem intestabilem uocat,irritam & inanem. Ecclesiastici Magicas præstigias uocant,eo quod rerum ueritatem emētiātur.Huius plures suot species:Hydromantia,quæ fit ex aqua:Axinomantia,quæ sit securibus & alijs dolabris:Lecanomātia, quæ fit peluibus,nam apud Persas erant Magi Lecanomantici dicti,ut lib.15. docet Strabo,quasi ex peluibus diuioantes.nam uaticioantes peluim accipiebant aqua plenam,dæmooibus congrueotem,in profunda repentibus.ubi autem dæmon illapsus erat,aqua edebat sonū.Catoptromātia, quæ fit per specula, de qua Spartianus io Iuliano ait:Carmina profana incantauerunt & ea,quæ ad speculum dicuot fieri,in quo pueri ligatis oculis incantādo futura prospicere dicuntur.Pyromantia,quæ fit per ignē. hanc Amphiaraus primus inuenit.Geomantia,quæ fit per terram.Chiromantia, per lineamenta manuum. Necromantia, quæ fit per euocatiooes umbrarum,& per inferorum colloquia: a qua Necromantici, quorū incaotamētis mortui resuscitati , diuioare,ad interrogata respōdere uidentur.Quam nonnulli etiam Sciomantiam uocari putāt. Quidam Necyomantiam,Sciomantiamque distioguont, quod in Necyomantia ad erigendom cadauer sit sanguis necessarius : in Sciomantia sola sufficiat umbræ euocatio. Capnomantia, quæ fit ex fumo aræ,ex cuius motu futura cogooscebāt: a qua Capnomātæ dicuntur.Coscinomantia,quę fit per cribrum,quo genere etiā hodie mulieres aliquot ioGallia utuntur , ad iouestigaodas res furto ablatas.Ex hoc Magiæ fonte deriuati sunt apud Italos Hetrusci aruspices, apud Indos Brachmanes & Gymoosophistę , apud Gallos Druidæ,& Bardi,apud Siculos Galeotæ: ubiq; autem terrarū astrologi,qui & Chaldæi uocantur,quāuis alibi sint oati.

MAGI,μάγοι,populi sub Caucaso monte.Pli.li.6.ca.13.

MAGICE,huius magices,p.c.[*Arte magica,*]μαγική, γοητεία , ars ipsa incaotandi.Pli.lib.30.cap.1..

MAGICVS, a, um, [*Magico,*] μαγικός, quod ad magum, uel etiam magicen pertinet: ut Magicas artes, Magicas herbas dicunt, quibus magorum uanitas gloriatur. Vir. 4. Aen. magicas inuitam accingier artes. Pli. li. 25. ca. 3. Nec alia dico magica portenta.

MAGIS, idis, μαγὶς, ut e Polluce docet Budæus, idem est, quod mactra. hoc est uas illud in quo farinæ subiguntur. Nonnunquam etiam rotundæ mensæ genus tripodi imponi solitum, ut eiusdem Pollucis testimonio probat Budæus. Item auctor est hoc nomine etiam appellari posse orbiculatum instrumentum, quo panifices, & dulciarij pistores, quos pastillarios uocamus, subigẽdis farinis opificij sui utuntur: Rondellum appellant. Est etiam genus lãcis eiusdem formæ. Pli. li. 33. cap. 11. Cor. Nepos tradit tympana, se iuuene, appellata stateras, & lances quas antiqui Magidas appellauerunt. Platellam nostri uocant.

MAGIS, [*Piu,*] μᾶλλον, significat plus. unde Magis, ac magis. deducitur que a magnus, & præter naturam aliorum aduerbialium comparatiuorum terminatur in is, cum reliqua omnia similia sint cõparatiuo neutri generis. Iungitur interdum comparatiuo. Pla. in Sticho: hic magis est dulcius. Mage ponitur interdum pro magis [*Piu,*] Pla. in Trin. Quem mage amo, quã dudũ. A quo Demagis, ualde magis, & pro nimis a ueteribus ponebatur teste Festo.

MAGISTERIVM, rij, [*Magistero,*] ἀρχὴ, magistri dignitas, seu officiũ. Ci. de Sen. Me magisteria delectant, a maioribus instituta. Pli. li. 8. cap. 40. Inter se exercent magisteria.

MAGISTRA, [*Maestra,*] διδάσκαλος. Ouid. in epist. queis ætas longa magistra fuit.

MAGISTER, stri, [*Maestro,*] διδάσκαλος, proprie artium præceptor dicitur, auctore Fest. Cic. de Amic. magister meus Scæuola. Quamuis etiam Magistri nomen ad omnes transferri possit, quib. præcipua cura rerum incumbit. Hinc magistri pagorum, societatum, uicorum, collegiorum, [*Gouernatori,*] qui pagis, societatib. uicis, collegijs præsunt. Magister equitum, dicitur cui summa potestas erat in equites. Varr. 4. de Lingua Latina. Magister equitũ dicebatur, quod summa potestas ei eẽt in equites & accẽsos: addebaturque semper dictatori, cui summa potestas erat in populũ, a quo & Magister populi dicebatur. Ci. 1. de Fin. magister populi est dictator. Aliquando pro pædagogo ponitur [*Pedante*] Ter. in Phor. senes me filijs relinquunt quasi magistrum. Vbi Dona. magistrũ, Sic Latini, quem Græci pædagogũ appellãt. Quinct. lib. 1. cap. 2. Doctissimum magistrum domi habeat. Magister pecoris, pastor [*Pastore,*] Var. 2. de Re rust. c. 10. esse omnes sub uno magistro pecoris. Magister ludi, & Ludimagister uno uerbo dicitur [*Maestro di scola,*] Ci. 1. Verr. magister ludi nescio quis. Magister morum, pro censore. Cic. ad Appium lib. 3. Est hæc epistola, ut aduersus magistrum morum, modestior. Magister nauis est, cui totius nauis cura mandata est: ut docet Vlp. de Exerc. act. lib. 1. Magister scripturæ dicitur, qui ciuitatis alicuius publicos pecorum prouẽtus scribendi munus habet. Ci. 5. Verr. cum esset magister scripturæ. Magistri etiam dicuntur qui bona sub hasta uendunt. Ci. ad Att. li. 2. Scipio & is, quem putabat fore magistrum, si bona uenirent. L. Pontius. Vide Cœl. Rhod. Antiq. lect. lib. 11. cap. 5.

MAGISTRATVS, us, [*Magistrati,*] modo significat eos qui in potestate aliqua sunt cõstituti: ut sunt consules, proconsules prætores, & alij qui ciuitates, & prouincias regunt. Ci. ad Pætũ. Quem magistratus comprehendi & in uinculis teneri iusserat. Idem lib. 3. de Leg. Videtis igitur hãc eẽ magistratus uim, ut præsit, præscribatque recta, utilia. ut enim magistratibus leges, ita populo præsunt magistratus. Modo ipsam potestatem, seu officium. Cice. in urbe magistratum gerebat. Magistratuum alij maiores, ut consules, censores, prætores. alij dicebantur minores, ut ædiles, quæstores, tribuni. Venuste dicimus, creare magistratum, Dare magistratum, Gerere magistratum, Habere magistratum, Mandare magistratum, Abire magistratu, Accipere magistratum, Venire in magistratum, Magistratum imminuere, quod est derogare iuri magistratus.

MAGISTELLVS, li, diminutiuum, paruus magister.

MAGISTRO, as, [*Gouernare,*] ἐπιτροπεύω, moderor, guberno, auctore Festo.

MAGMATA, pen. cor. μάγματα, pastilli, & massæ factæ ex unguentorum fæcibus odoris gratia: ἀπὸ τοῦ μάττειν, quod est & miscere, & in massam redigere. Pli. lib. 13. cap. 2.

MAGMENTVM, inquit Festus, ueteres dixerunt, quasi maius augmentum, & auxilium; quoniam augebant numerum qui accedebant alienigenæ, ut adiumento essent.

MAGNA GRAECIA, dicta ea pars Italiæ, quæ a Tarento usque ad Cumas est, uel (ut Plin. lib. 3. refert) quæ a Locris Italiæ frõte, ad Tarentum usque protenditur: dicta, ut Festus putat, quod multæ magnæque ciuitates in ea fuerint, a Græcis conditæ. Vide Iusti. lib. 20. Virg. 3. Aeneid. cuncta malis habitantur mœnia Graijs. A quibusdam tota Italia dicta est maior Græcia. Ouid. in Fast. Itala nam tellus Græcia maior erat.

MAGNANIMVS, mi, [*Magnanimo,*] μεγαλόθυμος, qui magni est animi. Virg. 4. Geor. Magnanimosque duces. Cice. Offic. Vir magnanimus & fortis.

MAGNANIMITAS, atis, [*Magnanimità,*] μεγαλοψυχία, est præstãtia animi: quam sic definit Speusippus: Magnanimitas est moderatus contingentium usus, urbana cum hominib. conuersatio, magnificentia cum ratione. Cic. 1. Offic. omnis honestas manat a partib. quatuor: quarũ una cognitionis, altera communitatis, tertia magnanimitatis, &c.

MAGNARIVS, [*Che hà gran maneggio,*] μεγαλέμπορος, apud Apuleiũ pro magno negociatore ponitur, a negociatorum magnitudine.

MAGNATA, μάγνατα Ptolemæo urbs Hiberniæ, & Magnatæ populi. Ptol. li. 2. cap. 2.

MAGNES, etis, [*Calamita,*] μαγνήτης, gene. masc. genus lapidis, ad se ferrum attrahentis. Pli. l. 36. ca. 16. ferrum trahitur a Magnete lapide. Sideritin alio nomine appellant, quidam Heracleon. Magnes appellatus est ab inuentore, ut ex Nicandri sentẽtia tradit Pli. li. 36. ca. 16. qui cum pecus pascens pedẽ forte haberet ferratum & crepidas ferreis clauis compactas, animaduertit, lapidem hunc ferro adhærescere. Alij a Magnesia dictum uolũt Lydiæ regiuncula, in qua lapidem hunc primum uolunt esse inuentũ, circa Heracliam urbem: unde & Heracleon appellatũr. In qua sententia est Luc. l. 6. Quẽ magnetã uocant patrio de nomine Graij, Magnetum quia sit patrijs in finibus ortus.

MAGNES, μάγνης Suidæ, Atheniensis, antiquæ comœdiæ scriptor tempore Epicharmi, docuit fabulas nouem, uicit duabus. Magnes item alter Smyrnæus puer, præ ceteris mortalibus formosus, poetica insuper & musica ornatus, corona insignis aurea, ac habitu molliore indutus, multis dilectus, præsertim Gygi Lydorum regi. Suidas.

MAGNESIA, μαγνησία, Macedoniæ regno, Thessaliæ annexa de qua Plin. lib. 4. cap. 9. & Magnesia, Ioniæ oppidum ad Mæãdri fluuium distans ab Epheso, sicut scribit Plin. lib. 5. ca. 29. xv. m. pass. circa quam L. Scipio Asiaticus Antiochum regẽ magna clade affecit.

MAGNESSA, æ, μάγνησσα Steph. mulier è Magnesia regione, aut è Magnesia ciuitate. Hor. li. 3. Car. Ode 7. Magnessam Hippolyten dum fugit abstinens. Masculinum eius est Magnes, etis.

MAGNETES, μάγνητες qui & Magnesij, populi uocati sunt. Luca. li. 6. Et magnetes equis, Minyæ gens cognita remis.

MAGNETES, etum, [*Senatori,*] μάγνητες, apud Macedonas erant, qui apud nos Senatores dicuntur, & summus magistratus Magnetarches. Liu. lib. 5. Bel. Maced.

MAGNETICVS, a, um, Claudianus de magnete. Venerea magnetica gemma figurat.

MAGNIFACIO, cis. Cic. Ep. Apollonium magnifaciebat. [*Laudare, essaltare.*]

MAGNIFICE, [*Magnificamente,*] μεγαλοπρεπῶς, honorifice. Teren. in Ad. Nunquam ita magnifice quicquã dicam, id uirtus quin superet tua. Bru. ad Ci. Iuuat magnifice loqui [*Sommamẽte,*] 1. l. 13. ca. 7. gutturi & faucibus magnifice utiles. Ci. 1. Off. Hæc pscripta seruantem licet grauiter, magnifice, animoseque uiuere.

MAGNIFICENTIA, æ, [*Magnificenza,*] μεγαλοπρέπεια, est, (ut inquit Cic. 2. de Inuen.) rerum magnarum & excelsarum cõ animi ampla quadam & splendida propositione agitatio. Idẽ de Ami. Nec metiamur eam uerborum magnificentia.

MAGNIFICIVS, Cato pro magnificẽtius dixit, seruata regulari formatione a comparatiuo magnifice. Vide Fest.

MAGNIFICO, as, are, [*Essaltare, Lucare,*] μεγαλύνω, extollo. Pli. li. 17. cap. 9. Arcesilaum magnificat. Pla. Men. Te Venus uoluit Magnificare.

MAGNIFICVS, a, um, [*Magnifico, splendido,*] μεγαλοπρεπής, qui in magnis pro dignitate sumptum facit, ueluti in ludis, in reb. dijs sacrificatis, in epulo publico, non autem qui in seipsum sumptuosus est. Pla. Asin. facio me magnificum uirum. Ter. Heau. magnifica, sumptuosa, nobilis. Ci. 1. Offi. delectant magnifici apparatus. Magnifica uerba. Oui. 2. de Pont. Magnifica domus.

MAGNILOQVENTIA, μεγαλορρημοσύνη, Cice. in Ora. dactylicus numerus hexametrorum magniloquentiæ fit accommodatior. Homeri magniloquentia, Ci. Cæsari, lib. 13. epist.

MAGNILOQVVS, μεγαλόρρημων, qui magna loquitur. Mart. lib. 2. Quæ tu magniloquus nocte, dicque Ionas.

MAGNIPENDO, is, [*Essaltare, ripmare da molto,*] περὶ πολλοῦ ποιοῦμαι, in magna æstimatione habeo. Plau. Cur. Neque me magnipendere uisus est. Liu. ut promissa eius magni penderẽtur. Ter. Ad. Ego a meis me amari, & magnipendi postulo.

MAGNITAS, [*Grandezza,*] pro Magnitudine. Accius: neque dici potest pro magnitate.

MAGNITVDO, [*Grandezza,*] μέγεθος, amplitudo, sublimitas. Ci. pro Rusc. Ame. Magnitudo æris alieni. Magnitudo animi, [*I alore, uirtu,*] id est, excellentia, præstantia. Cice. 4. de Fin. Quæ de magnitudine

gnitudine animi, de ui honestate loquitur. Magnitudo periculi. Ci. p Quinct. magnitudo periculi summo timore hominē afficit.

MAGNO, [*Per gran prezzo,*] μεγάλως, absolute, pro magno pretio. Vir. 2. Aen. Hoc Ithacus uelit, & magno mercētur Atridæ. Ci. 5. Ver. Magno uendidisti. & pro Quinctio, Magno cōducere. Einsdem significationis est genitiuus Magni. [*Hauer cara,*] Ci. Cassio lib. 15. Magni erunt mihi litteræ tuæ. Idest, magni æstimabo. Pli. epi. 2. li. 3. magni æstimo, dignitati eius aliquid astruere.

MAGNOPERE, aduerb. [*Sommamente, molto,*] μέγα, ualde, uehementer. Ci. ad Cassium lib. 15. tibi Romam magnopere properandum cē, seo. Magnopere facere. Ci. 7. Ver. Quid magnopere potuit Cleomenes facere? Non magnopere laboro: pro, non ualde curo. Cice. pro Ros. Com. Quorsum recidat responsum tuum, non magnopere laboro. Magno opere, separatim aliquando legitur. Pla. Casi, id experiuisse opere tam magno senem.

MAGNVM, μέγα, pro ualde, Plaut. Mil. Naso magnum clamat. Idem Most. exclamat maxumum.

MAGNVS, a, um, [*Grande,*] μέγας, grandis, comparatiuum est Maior, superlatiuum Maximus. Cice. in Orat. Magnum opus & arduum Brute conamur. Idem de Ora. Studio acriore, ocio ac facultate di cēdi maiore. Idem de Amic. maximo & spectato uiro. Oui. 13. Met. Quæritur istis, Quam mihi maior honos. Idem ad Liuiam: Maximus ille armis; maximus ille toga. Maior, ad annos relatū, pro longiore æuo. Mart. li. 9. Maior erat mensibus illa tribus. Magno natu. Liu. libro. 3. ab urbe. Scaptius de plebe, magno natu. Maior natu. Cic. 1. Tusc. Ennius maior natu, quam Plautus. Maximus natu. Liu. 1. Bell. Pun. Maximus natu respondit. Magnū facere, id est, magnum aliquid præstare. Hora. 1. Ser. Sat. 10. At magnum fecit, quod uerbis Græca Latinis miscuit. Ci. 1. Aca. Magnū est efficere, ut quis intelligat, quid sit illud uerum & simplex bonum. Quod maius est. Ci. de Ami. Tanta uis probitatis est, ut eam uel in eis, quos nunquā uidimus, uel, quod maius est, in hoste etiā diligamus. Concipere maiora animo. Oui. 15. Met. uiribus maiora audere. Virg. 10. Aen. Maior morbus, qui & comitialis dicitur, [*Mal caduco,*] Cels. lib 3. cap. 23. Inter notissimos morbos est is, q comitialis, uel maior nominatur Optimus, Maximus, non solum de deo dicitur, sed etiam de fundo, agro, domo, & alijs. Cels. in l. cum uenderes ff. de contrah. emp. Cum uenderes fundum, non dixisti, Vt optimus maximusque est. Maximus pontifex dicebatur, quod rerum, quæ ad sacra & religiones pertinent, maximus iudex sit, uindexque contumaciæ priuatorum, magistratuumque. Minorum pontificum Maximus dicitur, qui primus in id collegium uenit. Item Minimus, qui nouissimus. Maximæ dignationis Flamen (inquit Festus) Dialis est inter quindecim Flamines, & cū ceteri discrimina maiestatis suæ habeant, minimi habetur Pomonalis, quod Pomona leuissimo fructui agrorū præsidet, hoc est, pomis. Maiores Flamines appellabantur patricij generis: Minores plebeij. Maximus Curio, cuius auctoritate Curiæ, omnesque Curiones reguntur. Maximi annales appellabantur, non magnitudine, sed quod eos pontifex maximus confecisset. Maiorem consulem L. Cæsar putabat dici, uel eum, penes quem fasces sint, uel eū, qui prior creatus sit. Prætorum autem maiorem, urbanum: Minores, ceteros, Maximum prætorem putant dici alij eum, qui maximi imperij sit: alij, qui ætatis maximæ in collegio, quāuis augurum decretum sit, quod in salutis augurio prætores maiores & minores appellantur, non ad ætatem, sed ad uim imperij pertinere. magnū annum dicunt mathematici, quo septem sidera errantia expletis proprijs cursibus sibimet concordant. Maximā hostiam ouilli pecoris appellabāt, non ab amplitudine corporis, sed ab animo placidiore. Magnum socerum appellat uir uxoris suæ auum. Magnā socrum, uir uxoris suæ auiam appellat. Maior socer, uxoris meę proauus. Maior socrus, uxoris meæ proauia. Maior patruus, aui, & auiæ patruus. Maior amita, aui & auię amita. Maior auunculus, aui, & auiæ auunculus. Maior magistratus, consul dicitur. Hæc Fest.

MAGNVS PORTVS, μέγας λιμήν, Mauritaniæ Cæsariensis oppidum est, a portus spatio ita appellatum, ut tradit Pli. lib. 5. ca. 2.

MAGO, nobilium aliquot Pœnorum ducum nomen fuit: quorū primus rem, ac disciplinam Carthaginiensium uehementer auxit. is ante ullum Punicum bellum, ut Li. & Trogus referunt, cum cxx. nauibus bello Tarentino auxilio uenit Romanis, ægre ferens Italiam ab externis inuadi. Duos moriēs filios reliquit, Asdrubalē, & Annibalem. Mago, Annibalis frater, caussa uictoriæ apud Trebiam fuit. Liu. lib. 30. scribit Magonē, Annibalis fratrem, in agro Insubrium uulneratum, cum in Africā p legatos reuocatus nauigaret, apud Corsicam obijsse Mago alius à Scipione capitur apud Carthaginem in Hispania. Mago denique Afer, qui de Re rust. duo de triginta uolumina scripsit. de quo Col. li. 1. sic ait: Carthaginiensem Magonem, rusticationis parentem ueneremur. na huius octo & uiginti memorabilia illa uolumina ex S. C. in Latinum sermonē conuersa sunt. Huius Magonis meminit & Seruius, quē Virg. in Geor. scribit esse imitatum. item M. Varro de Re rustica li. 1. cap. 1. & Pli. lib. 18. cap. 3.

*MAGYDARIS, uel Magydaris, caulis esse creditur, ex Laserpitij radice nascens. Pli.

MAGVS, gi, [*Mago,*] μάγος, dictio Persica, qua significatur sapiens. sic enim Persæ Magos uocant, ut Græci philosophos, Latini sapientes, Galli Druidas, Aegyptij pphetas, siue sacerdotes, Indi Gymnosophistas, & Assyri Chaldæos, a Chaldæa Asiæ regione. Accipitur etiam Magus pro incantatore. nā cū Magi apud Persas potissimum deorum cultui uacare solerent, in tantum postea aucta est eorum uanitas, ut non solum obseruatione siderum futura prędicere, sed artib. quibusdam & maleficijs & scire se omnia, & facere posse profiterentur. Ci. de Diu. Magi, quod genus sapientum & doctorum habebatur in Persis.

MAIA, μαῖα Atlantis fuit ex Pleione Nympha, ex qua Iuppiter Mercurium suscepit. Virg. 8. Aen. Mercurius pater est, quem Candida Maia Cyllenes gelido conceptum uertice fudit. Fuit & altera hoc nomine Fauni filia, cui in mellario uase, non mel, sed uinū sacrificabant. Maiam item Gręci amitam & matcrterā uocāt: item nutricem & obstetricem: denique mulieres omnes natu grādiores honoris gratia Maias salutabāt. Est item Maia, cancrorum genus maximum apud Arist. li. 4. Animal.

MAIALES, [*Porci castrati,*] χοῖροι τομίαι, porci castrati. Varr. 2. de re rust. cap. 4. Castrantur uerres commodissime anniculi, nec minores, quam semestres. quo facto nomen mutant, & è uerribus dicuntur Maiales.

MAIESTAS, tis, [*Maestà,*] σεμνότης, a magnitudine dicta est, est enim amplitudo & dignitas uel populi, uel senatus, uel principis, imperatorisue, aut etiam priuati magni uiri, aut alterius etiā inanimatæ rei. Hor. 2. Epl. 1. Sed neque paruum Carmen maiestas recipit tua. Vnde maiestatis crimen, iurisconsulti definiunt, quod aduersus populi Romani uel securitatem eius committitur. Et rei maiestatis dicuntur, qui eiusmodi criminis accusantur. Maiestas etiam dea credita est, honoris & reuerentię filia, de qua Oui. Donec honor, placidoque decens reuerētia uultu: Hinc sacra Maiestas, quæ mundum temperat omnē, Quaq; die partu est edita, magna fuit. Maiestas, populi dicebatur. Auctoritas autē senatus. popul⁹ enim sciscere solebat & iubere, senatus cēsere, & auctor esse. Ci. 3. Phil. Omnes ad auctoritatem huius ordinis, maiestatemq; populi Romani defendendam conspirasse uidētur. Maiestas nominis, est magnitudo, siue dignitas. Mart. l. 1. pars libri ad maiestatem sacri nominis tui allegata. Maiestas alicuius loci, [*Dignita*] est eius præstātia. Liu. 1. ab Vrb. Concepit animo eam magnitudinem Iouis templi, quæ digna Romano imperio, ipsius etiā loci maiestate esset. Maiestas in oratione est grauitas. Cic. de Amic. Quanta in oratione maiestas? Imminuere, uel minuere maiestatem, est aliquid cōmittere contra dignitatem, uel amplitudinem populi, aut principis. Pro quo etiam dicimus, Lędere maiestatem, uel soluere maiestatem. Cice. in Parti. Maiestas est imperij, atque in omni populi Romani dignitate, quam minuit is, qui per uim multitudinis, rem ad seditionem uocauit. Idem 2. de Ora. ab illo maiestatem imminutam negabam. Suet. in Claudio, Apparet, maiestatē populi Romani læsam maiorem ob id existimasse, quod ciuis Roman. alleclam se regi, & comitem præbere non dubitasset. Contra, Retinere maiestatem est, quod uulgus ait, seruare auctoritatem. Cice. in Ora. Ius omne retinendæ maiestatis Rabirij caussa continebatur. Constituere maiestatem, est dignitatem confirmare. Salust. Maiores nostri parandi iuris, & maiestatis constituendæ gratia bis Auētinū mōtē occupauere. Cōseruare maiestatē, est retinere.

MAIORES, [*Maggiori, antichi,*] προπάτορες, intelligi possunt quicunque aui, abaui, proaui, ataui, tritaui, & ante hos infinitum: sicut Minores, q etiā post trinepotes futuri sunt. Ci. in Sal. Ego meis maioribus uirtute præluxi. Cæs. 4. Bel. Gal. cōsuetudo a maiorib. tradita. Accipiuntur etiam maiores pro omnibus, qui ante nos fuerunt, ut minores pro posteris: utimurque tunc his duobus nominibus tantum in numero plurali.

MAIOR, [*Maggiore,*] μείζων, & hoc Maius, comparatiuum irregulare a Magnus, quod aliquando ad ætatem refertur: ut Maior natu, hoc est, senior, sicut Minor natu, iunior. Interdum etiam ad dignitatem: ut, Maiores magistratus, dicuntur consules, & prætores, qui reliquis dignitate præstant.

MAIVS, [*Maggio,*] μάϊος, mensis a maioribus dictus, (ut inquit Macrobius) quorum consilio resp. gerebatur, sicut Iunius a iunioribus, qui rem armis gerebant. Postquam enim Romulus populum R. in maiores, minoresque diuisit, ut altera pars consilio, altera armis rempub. tueretur, in honorem utriusque partis hunc Maium: sequentem Iunium uocauit. Oui. 5. Fast. Hinc sua maiores tribuere uocabula Maio: Iunius a iuuenum nomine dictus adest. Sunt q Maium a Maiestate Dea denominatū uelint, quod flamē Vulcanalis Calendis Maijs huic deæ rem diuinam faceret. Alij a Maia Mercurij matre, propterea hoc mense mercatores omnes Maię pariter & Mercurio sacrificare soliti erant. Quam opinionem etiam attingit

attingit Oui. loco iam citato. At tu macerno donasti nomine mẽse Inuentor curuæ furib. apte fidis. Hoc mense Romæ Lemuria celebrabaotur, templaque omnia clausa erant, putabaturque id tẽpus nuptijs contrahendis parum esse idoneum: quæ opinio ad nostra etiam tempora permanauit, Vide Oui. lib. 5. Fast.

Maiuscvlvs, a, um, grandior. Cic. Cassio. In aliqua maiuscula cura negotioque uersari.

Mala, æ, p.p. [*Guancia*,] κάδων, est pars faciei eminens inter oculum, nasum, & buccam, quæ & Gena dicitur: ita appellata, quod rotundam speciem mali præ se ferat. Pli. lib. 11. cap. 37. infra oculos malæ homini tantum, quas prisci genas uocabant. Virg. tamen lib. 3. Geo. equino generi malam tribuit, cum ait: Quo tempore Glauci Potniades malis membra assumpsere quadrigæ. Luc. lib. 5. Iuuentas molli uestit lanugine malas. Ci. in Or. Malam a maxilla dictã esse ostendit, abiectis medijs litteris. Axilla, inquit, Ala factus est fuga litteræ uastioris. quam litteram etiam è maxillis, taxillis, uexillo, paxillo consuetudo elegans Latini sermonis euellit. Ci. de Ora. Vt meos malis manderem natos.

Malabathrvm, p.c. μαλάβαθρον, Dioscoridi folium est nardi odore, quod ex India aduehitur: cuius duo sunt genera. Alterũ in Indiæ paludibus quibusdam gignitur, nullisque hærens radicib. lenticulæ modo aquis innatat. Alterum in Syria: copiosiusque etiã in Aegypto arboribus eiusdem nominis detrahitur. Scribitur & Malobathrum per quartam uocalem in secunda syllaba.

Malaca, μαλάκη, Ste. ciuitas in Hispania Bætica. Mela li. 2. Siga oppidum è regione Malacam urbem Hispaniæ contemplatur.

Malache, p. co. μαλάχη, species maluæ, uentrem emolliens: unde & nomen habet. nam Græci μαλακὸν, dicunt, quod nos molle. Pli. lib. 20. cap. 21.

Malachra, quam alio nomine Maldacon uocant, arbor est in Bactriana regione, magnitudine oleæ, folio roboris, fructu caprifici, gummi genus exudans, quod Bdellium uocatur. Pli. l. 12. ca. 9.

★Malachitas, μαλαχίτης gemma spissius uirens. quæ & molochites appellatur. Pli. li. 37. ca. 9.

Malacia, ciæ, [*Bonaccia*,] μαλακία, Tranquillitas, cum maris fluctua omnino quiescunt, neque ulla aura cõmouentur. Cæs. 3. Bel. Gal. tanta subito malacia ac tranquillitas extitit, ut se naues loco mouere non possent. Luc. pellaciam a pelliciendo appellat, ubi dicit: Subdola cum ridet placidi pellacia ponti. Est etiã malacia, mollities quædam prægnantium & defectio, quod uitium alio nomine κίττα, hoc est, Pica uocatur. Prouenit hoc incommodum a conceptu, potissimum mense tertio, nequeũte fœtu omnia ad se delata alimenta absumere. Pli. lib. 25. cap. 6. Malicorium expetitur grauidarum malaciæ. Malacia stomachi, hoc est, deprauatus appetitus, propter oris uentriculi affectum ab humorum erodẽtium copia. Pli. lib. 28. cap. 6.

Malacisso, sas [*Ammolire, domare*,] μαλακίζω, mollio. Pla. in Bacch. nimium ferus es Malacissandus es.

Malacvs, a, um. [*Molle*,] μαλακὸς, Latine mollis. Pla. in Bacch. malacum capiam pallium. Ibidem. nostra agetur ætas in malacum modum, id est molliter.

Malagma, matis, μάλαγμα, fomentum, quod integræ cuti imponitur ad apostemata, aliosve tumores præter naturam molliẽdos, a Græco μαλάττω, quod est, mollio. Colum. lib. 5. Adijcitur exiguũ axungiæ, ut lentorem malagmatis habeat. Cels. lib. 5. c. 17. Malagmata (inquit) maxime ex floribus, emplastra, pastillique magis ex quibusdam metallicis fiunt &c.

Malasso, sas, [*Far molle, maturare*,] μαλάσσω, mollio. Commalasso, mitigo, maturefacio. Varr. quod philosophia commalassaret eam partem, quæ concuti cupiditatibus solet.

★Malcvs, μάλχος, sophista fuit Byzantius, qui a Constantino usque ad Anastasium historiam conscripsit. Suidas.

Male, [*Malamente, iniquosamente*,] κακῶς, praue, nequiter, uitiose, improbe. Ci. Att. O factum male de Alexione. Aliquando pro ualde. [*Molto*,] Idem de Clar. Ora. Addebat scriptores illos male mulctatos, id est magna pœna affectos. Similiter cum dicimus, Male formido, male maceror, male metuo, male timeo, male odi, significat ualde. Modo pro parum [*Poco*,] Virgil. 1. Geo. Heu male tum mites defendit pampinus uuas. Modo pro incommode, sicut Bene pro commode: ut, male habito, bene habito. In cõpositione habet uim negationis, ut, malesanus, malefortis. Ouid. lib 4. Fast. sed maleforte genus. Male uiuere est, in egestate, uel angustie, & solicite uiuere. Male loqui, est maledicere. Male habet me hæc res, id est, iratus sum ob id, illud me angit, solicitat. Male ducere quid sit, hæc Terentij uerba docebunt in Heaut. Male docet te mea facilitas, id est caussa est tibi ut male agas: arripis inde ansam male faciendi. Male cõsulere in aliquem, est aliquid illius incommodo, & damno facere. Male conciliatus, magno emptus. Ita enim exponit Donatus illud Ter. in Eun. prodi male conciliate. Male acceptus inopia rerum, qui propter inopiã male tractatus est. Male aliquẽ uerbis accipere, est iniuria afficere. [*Ingiuriare*,] Subauditur tamen aliquando ablatiuus, Verbis. Male animatus erga aliquem is dicitur, qui non amico animo erga aliquẽ est. [*Nimico*,] Male esse animo tum dicimur, cum animo tristi sumus. Male aliquid cuipiam credere, est non tuto credere. Hor. 2. li. Ser. alijs male creditur. Male cadere, id est male succedere alicui, quod non sperabat. Cæs. in Com. Vbi tantos suos apparatus male cecidisse uiderunt.

Malea, pe. indifferente. μαλέα, promontorium Laconiæ, quod per quinquaginta millia passuum in mare procẽditur, ubi periculosa est nauigatio propter aduersos uentorum flatus. Hinc est illud prouerbium: Quum ad Maleam deflexeris, domesticos obliuiscere. Virg. li. 5. Maleæque sequacibus undis. Dicta Malea, a Maleo argiuorum rege, qui in ea templum pulchrum cõstruxit, quod Maleaticum appellauit. Maleacus sinus, uide Maliacus.

Male Avdio, [*Hauer cattiua fama, hauer mal nome*,] ἀδοξῶ, significat uituperor, culpor, sicut Beneaudio, laudor. Huius antitheton est Malodico. Ter. in And. Si pergat maledicere, peius audiet. Ci. ad Att. me idcirco putent bene audire uelle, ne ille male audiat.

Male cogito de te, [*Io son di mal animo uerso te*,] κακόνως νοεῖται, id est male affectus sum erga te, & maleuolo in te sum animo. Oui. in Epi. Didus: Nõ tamen Aeneam quãuis male cogitet, odi. Cœlius Cic. Vt animaduerteretem, male eum de me cogitare. Contrarium est, Bene cogito.

Maledice, [*Villanamente*] contumeliose. Ci. 1. Off. cum de absentibus, detrahendi caussa, maledice, contumelioseque dicitur.

Maledicentia, [*Villania*] obtrectatio, conuicium. Gell. lib. 3. cap. 3. Ob assiduam maledicentiam, & probra in principe ciuitatis.

Maledictio, onis, [*Malleditione*,] κακηγορία. Ci. pro Cœl. maledictio nihil habet propositi præter contumeliam.

Maledico Tibi, [*Io ti maledico, dir male*,] κακολογέω, maledictis afficio, maledicta, id est conuicia conijcio. Teren. in Eunu. Nescis, qui maledicas.

Maledictvm, cti, [*Mal detto, villania*] λοιδορία, cõuicium, probrum, contumelia. Cic. ad Quinct. Frat. lib. 2. Cum omnia maledicta in Clodium & Clodiam dicerentur. Figere omnes maledictis. Ci. 1. de Nat. Deo. Congerere maledicta. Quinct. lib. 7. ca. 3. Conijcere maledicta in uitam alicuius. Ci. pro Plan. Vexare aliquem probris & maledictis. Ci. pro Flacco.

Maledicvs, a, um, [*Che dice mal d'ogn'uno, maldicente*,] βλάσφημος, maledicentior, & Maledicentissimus, qui procliuis est ad maledicendum, aut obtrectandum. Ci. pro Flac. In tam suspiciosa, & maledica ciuitate locum sermoni obtrectatorum non reliquit. Idem de Finib. Homo natura maleuolus, & maledicus. Plau. in Mercat. maledicentiorem, quam te, noui neminem.

Male Facio, [*Far male*,] κακουργῶ. Ci. ad Brutum li. Epi 11. Dij isti Segulio malefaciant. Idem ad Att. si Italiam relinquet, faciat omnino male. Ter. Adel. Neque tu uerbis unquam solues, quod mihi re malefeceris.

Malefactvm, cti, [*Maleficio*,] κακούργημα Cice. 1. Offic. Benefacta male locata malefacta arbitror. Ex Ennio. Insignia malefacta. Lucret. lib. 3.

Maleficentia æ, [*Maleficio, danno, ingiuria*,] κακουργία, damnum, iniuria. Cæs. lib. 1. Bel. Gal. Iter facere per prouinciam sine ulla maleficentia.

Maleficivm, cij, [*Maleficio*,] κακούργημα, malefactum, iniuria. Budæ. Maleficium dicitur, quicquid improbe admissum est. Vlp. l. 1. ff. si fam. fur. fec. dic. Edictum prætor proposuit, quo dominis prospiceret aduersus maleficia seruorum. Ci. pro Ros. Ame. Dissimulare omnes cuperent se scire, ad quem maleficium pertinere. Cõmittere maleficia, & Admittere maleficia, apud Ci. pro Ros. Amer. Temperare a maleficio. Cæs. 1. Bell. Gal. Neque existimabat eos temperaturos ab iniuria & maleficio.

Maleficvs, a, um, [*Malfattore, colui che fa male*,] κακοῦργος, qui damnũ infert, & qui nocet alteri. Cic. 7. Ver. In hominum maleficorũ, sceleratorumque custodias, in prędonum, hostiumque, tantum numerum ciuium R. includere ausus es? Maleficum frõdibus animal capra. Pli. lib. 12. cap. 17. Interdum idem est, quod ueneficus, & incantator, [*Incantatore*,] unde maleficas mulieres dicimus incantatrices, quæ & sagæ dicuntur, & maleficas artes, pro incantationibus, & ueneficijs.

Male Ivdico, [*Pensar male*,] κακῶς κρίνω, male opinor.

Male Mereor de te, [*Tisto male*,] κακῶς ποιῶ σε, tibi noceo. contrarium est, Bene mereor. Cice. 1. de Finib. Male mererer de meis ciuibus.

Male opto tibi, [*Io ti desidero male*,] κακῶς εὔχομαι, male precor.

Malesvadvs, p.p. [*Che conforta il male*,] qui male suadet. Plau. Most. corrumpit mulierem malesuada lena. Fames malesuada. Virg. 6. Aen. Amor malesuadus sceptri. Sta. 1. Theb.

Maleventvm, Hirpinorum urbs, postea auspicatioris ominis gratia Beneuentum appellatum. Pli. li. 3. ca 11.

Male vertere, [*Volgere in ruina*,] κακῶς τρέπειν, est in perniciem

uertere. Ter. in Adel. quæ res tibi uertat male. Vbi Donat. Vertũnus dicitur deus, qui rebus ad opinata reuertẽtib. præest. Sæpe autem male cedit: quod bonum putatur. & hoc est, male uertisse.

MALEVOLENS, tis, [*Maleuolo,*] κακόνοος, maleuolus. Pla. male uolente genio natus.

MALEVOLENTIA, æ, [*Maleuoglienza, odio,*] κακόνοια, inuidia, odium, & (ut Cic. 4. Tusc. definit) uoluptas ex malo alterius sine emolumento suo. Idem ad Q. fr. l. 3. iudicium obtrectatione & maleuolentia liberauimus.

MALE VOLO TIBI, [*Io ti uoglio male, ti ho in odio,*] κακονοῶ, odi te.

MALEVOLVS, [*Maleuolo, inuido,*] κακόνοος, malum cuiquam exoptãs. Ci. 3. Tus. Illam rationem ad maleuolos consolandos esse accommodatam.

★MALAVS, mons Oretum in India.

MALIACA, Hispaniæ Tarraconensis urbs. Ptol. l. 2. uulgo Malgrado.

MALIACVS SINVS, μαλιακὸς κόλπος, Locrorum Epicnemidiorum, est e regione Eubœæ, in quẽ Sperchius fluuius influit, teste Ptol. ita dictus a Malleo oppido, cuius meminit Steph.

MALICORIVM, [*Scorza del pomo granato,*] σίδιον, putamen mali granati. Pli. li. 24. ca. 11.

MALIGNE, aduer. [*Malignamente,*] peruerse, & quod Cic. dicit malitiose, parum candide. Liu. 3. ab urb. Maligne senatus in unũ diem supplicationes consulum nomine decreuit. Laudare aliquẽ maligne. Ho. sat. 2. epist. 1.

MALIGNITAS, atis, [*Malignita,*] κακοήθεια, peruersa, & depcauata uoluntas. Pla. in Capt. malignitate onerauit omnes mortales. Quandoque pro parsimonia: [*Parsimonia,*] Liu. Malignitas coulatendi ex priuato.

MALIGNVS, a, um, [*Maligno, scelerato,*] κακόηθος, consuetudine maleuolus, ut interpretatur Nonius. Plautus. Homo malign⁹ & iniurius. Interdum idem quod iniquus, [*Iniquo,*] & alienus. Ter. Hec Maligna multo magis procax facta est. Hinc maligna uia, quæ angusta & ardua est. [*Faticoso,*] Virg. 11. Aen. Aditusque maligni. Maligna lux, [*Oscura*] subobscura. Idem 6. Aen. Quale sub incertã lunam sub luce maligna. Interdũ parcus, & minime liberalis, [*Auaro,*] γλίσχρος, cuius antitheton est benignus. Vnde malignus ager dicitur, [*Sterile,*] hoc est, sterilis, qui domino se quodam modo ingratum exhibet, semenq; sibi creditum parum liberaliter refundit. Virg. 2. Geor. collesq; maligni. Laudatores quoque malignos dicimus, qui frigide laudant, ut præ inuidia ex meritis laudibus aliquid detrahere uideantur. Quinctil. in laudandis discipulorum dictionibus, nec malignus, nec effusus.

★MALIMNVS, Siciliæ mons, malis. i. pomis refertus.

MALITIA, æ, [*Malitia,*] κακία, peruersitas, quæ uirtuti, seu bonitati cõtraria est. Seneca: In hoc summa bonitas, in illo extrema malitia. Proprie autem malitia est, cum quis data opera male agit. Senec. epist. 47. Leuis est malitia, sæpe mutatur non in melius. Frequẽter aũt sumitur pro uersutia. [*Astutia,*] Ci. 4. Tus. Malo uitiositatẽ, quã malitiã, appellare, quã Græci κακίαν appellant, nã malitia, certi euiusdã uitij nomẽ est, Vitiositas, omnium. Antiquia malitia uocabulum medium fuisse uidetur, quod in bonam partẽ accipi poterat. unde malitiam malam legimus apud Pla. in Aul. te, inquit, sine omni malitia mala Semper sum ratus. Accipit quãdoque pro inclementia, uel intemperie. unde cæli uel terræ malitiam dicimus. Plin. Quod modo cæli, modo terræ malitia facit. Varr. Id sæpe accidit malitia soli.

MALITIOSE, [*Malitiosamente,*] πανούργως, callide, dolose. Plaut. in Mil. non malitiose tamen feci. Ci. in Ora. facit malitiose. Malitiosius gerere rem mandatam, Ci. pro Rus. Amer.

MALITIOSVS, [*Malitioso astuto,*] πανοῦργος, uersutus, callidus, astutus. Ci. 3. Off. nõ aperti, nõ ingenui, nõ iusti, non uiri boni: uersuti potius, fallaces, malitiosi. Malitiosa iuris interpretatio, Ci. 1. Off.

MALLEATVS, a, um, [*Martellato,*] σφυρωτός, quod malleo contusum est. unde Malleati libri dicuntur, malleo percussi, & cõplanati: qđ fere fieri solet, ante quam libri compaginẽtur. Vl. l. appellatione de Leg. 3. perscripti libri, nondum malleati uel ornati.

MALLEO, as, [*Martellare,*] σφυροῦμαι, quasi malleo operor. unde Malleator. Mart. li. 12.

MALLEOLARIS, & hoc lare, μοσχευματιαῖος, a Malleolus. Col. lib. 3. Virgam malleolarẽ nõ amplius, quã sex gemmarũ, esse cõuenit.

MALLEOLVS, li, [*Martellino,*] σφύριον, diminutiuum a Malleus, id est paruus malleus. Ab huius similitudine etiam uocatur Malleolus μόσχευμα, nouus palmes uitis, innatus prioris anni flagello, dict⁹ qñ ea parte, quæ deciditur, ex ueteri sarmẽto prominẽs utrinq; malleoli speciẽ præbet, & plantationi aptus est. In qua etiã sententia fuisse Pli. uidetur, cũ ait. l. 17. c. 21. Surculũ utrinq; capitulatũ e duro serri consueuisse, eoq; argumẽto malleolũ etiã nũc uocari. Ci. de Sen. Malleoli plãtæ, sarmẽta, propagines. Dicuntur etiam Malleoli, fasciculi ea pice, sulphure, alijsq; id genus incendij fomitib. ad comburenda ædificia accommodati. Ci. in Cat. Destinãt malleolos, ad incendendam urbem, facesq; comparare.

MALLEVS, lei, [*Martello,*] σφῦρα, fabrile instrumentum notissimum dictum, quod res duras molliat, quasi mollens. Pla. in Men. nauẽ excussam malleo.

MALLI, μαλλοὶ, Indiæ populi, a Mallo monte uicino dicti, Pli. li. 6. ca. 17. & Stra. li. 15.

MALLOS, μαλλὸς, Ciliciæ oppidum clarissimũ, a Mallo conditore appellatum ut ex Callimachi sentẽtia refert Ste. Luca. li. 3. Mallos, & extremæ resonant naualibus Aegæ. Hodie uulgo Malo.

MALLVS, μάλλος, mons in India, intra Gangem, Pli. l. 6. ca. 17.

MALLVVIVM, uij, [*Bacile da lauar le mani,*] χερνιβεῖον, uas, in quo lauantur manus. Et fœm. ge. Malluuiæ ait Festus ait, sicut Pelluuiũ & Pelluuiæ, quo lauantur pedes.

MALO, mauis, mauult, malui, malle, magis uelle, [*Voler piu tosto, amar megio,*] Ci. de Clar. Ora. meo iudicio multo stare malo, quã alio rum. Legitur & mauolo, mauellem, mauelim, pro malo, mallem, malim. Plau. Asin. Amari mauolo.

MALOBATHRVM, thri, [*Lege Malaba thrum,*] μαλόβαθρον φύλλον.

★MALVCON, herba, quam Dioscorides Lychnidẽ coronariã uocat.

★MALSANA, oppidum Arabiæ felicis. Steph.

MALTHA, æ, μάλθα, cera e: at pici liquidæ commista, tabulis cerandis idonea, ἀπὸ τῆς μαλθακίας, hoc est, a mollitie nomẽ habens. Hoc etiã nomine appellatur limus quidã flagrãs, magna in copia prouenies in stagno quodã Samosatæ, urbis Comagenes, natura tã admirabili, ut aqua accẽdatur, nec nisi terra restinguatur: hoc Samosatæ urbem suam, Lucullo oppugnante, defenderũt, hostes una cũ armis exurentes. Pli. li. 2. c. 107. Est præterea Maltha, materia quædã durissima, ex calce uiua, adipe suillo subacta, aduersus omnem annorum iniuriam inuicta. Pli. l. 36. ca. 24.

MALTHO, as, maltham rei alicui induco: quod præcipue fiebat in iis monumentis, quæ æterna esse uolebant. Pli. loco iam citato.

MALVA, Africæ fluuius, Cæsariensem Mauritaniam a Tingitana dirimens, teste Ptolem. lib. 4. cap. 1. Plin. lib. 5. cap. 2. Maluanam appellat.

MALVA, læ [*Malua,*] μαλάχη, herba notissima; cuius duo genera posuit Pli. li. 20. ca. 21. quæ foliorum amplitudine discernuntur. In satiuis maiorem Græci Malopen, alteram ab emollienda aluo Malachen dicere. Ci. Gallo. li. 7. qui me ostreis & murænis facile abstinebam, a beta, & malua deceptus sum. Mar. Vtere lactucis, & mollibus utere maluis.

MALVACEVS, a, um, μαλάχινος, Pli. li. 21. ca. 4. e caule maluaceo.

MALVS, li, [*Pomo melo,*] fœm. gen. arbor, cuius fructus est malum, notissimum pomi genus. Vir. Ecl. 3. Malo me Galatea petit. Tractũ a Græcis, qui malum μῆλον, dicunt, unde Melimela dicũtur pe. p. Virg. 3. Ecl. Aurea mala decem misi, cras altera mittam. Malũ punicum, Col. li. 5. ca. 10. Malum granatum. Pli. li. 16. c. 8. Malũ Persicum, Pli. li. 15. ca. 14. Plura alia malorum genera inuenies apud ipsum Pli. & Col. l. 5. c. 10. & Varr. de Re ru. l. 1.

MALINVS, a, um, μήλινος, quod materiatũ est ex malo, Col. l. 7. c. 8.

MALVM PVNICVM, [*Pomo granato,*] ῥοιά, mali genus, a granorum multitudine etiam Granatum appellatũ: e Pœnorum regione primum in orbem nostrum translatum. Mar. l. 1. Aut immitia breues Punica mala rosas.

MALVS, li, pri. pc. [*L'arbore della naue,*] ἱστὸς, ma. ge. arbor nauis, q cingitur quasi quibusdam malis, quorum uolubilitate facilius leuantur uela. Vir. 5. Aen. malum de naue Seresti Erigit.

MALVS, a, um, pri. c. [*Cosa mala, cattiua,*] κακὸς, quod opponitur bono. Oui. 4. Trist. Leuior fortuna malorum. Pœnas exercere malorũ, hoc est, castigare malos. Vir. 6. Aen. Mala ætas. Pla. Aul. ut mala malã ætatẽ agas. Homo malus. Plau. Men. Dicimus etiã malũ militẽ, qui est imbellis, [*Vile, da poco,*] malũ imperatorẽ, qui est imprudens. malum grammaticum, qui est rudis [*Rozo,*] Præterea malum substantiue sumitur pro labore, [*Fatica,*] Vir. 3. Geor. Asiduetumq; malo Ligurem. Ci. 5. Verr. Tu, nisi malo coactus, recte facere nescis. Festus malis. Ouid. 9. Met. crimen, caputque malorũ. Virg. 11. Aen. Opes irritamenta malorum. Ouid. 3. de Arte. Fatale malum [*Male,*] Ouid. 5. Trist. Affligi malo Quinct. in Proœ. lib. 6. hoc uno malo sit erã afflictus, ut me iam nulla fortuna posset efficere felicem. Item pro malignitate. Seneca. Imbecillũ, infortemque damnare, summum est malum. Item pro interiectione, perinde, ac si diceremus. Proh nefas: qui loquẽdi mos, per interrogationem usitatus est. Pli. li. 7. ca. 55. Quæ (malum) ista demẽtia est? Ter. in Ad. Quid hoc (malum) infelicitatis? In eundem sensum Ci. ad Att. dixit: Qui (malum) isti Pindenissij. Aliquando capitur malum pro paruo [*Picolo,*] sicut bonum pro magno.

MAMAVS, μάμαος, fluuius est Peloponnesi, in tractu Triphyliaco non procul a Pylo, qui olim Amathus dicebatur. Stra. li. 8.

MAMALIA, oppidum Aethiopiæ, ab ea parte, qua Africam spectat. Pli. lib. 8. cap. 29.

★MAMARCVS, Pythagoræ filius, a quo gens Aemilia appellationem traxit.

MAMARos, Oscorum prænomẽ, a Marte, quẽ illi Mamertẽ uocant.

MAMERS, μάμερς, lingua Oscorū dictus, qui a Romanis detracta una syllaba Mars, & a poetis per epenthesim Mauors appellat. Hinc

*MAMERCVS, Oscorum prænomen, a Marte ductum, quem illi Mamertem uocant.

MAMERTINI, μαμερτῖνοι populi Campani, qui cum Messanam colonos misissent, ipsi quoque Mamertini potius, quam Messanēses sunt uocati: & uinum eorum, cuius ager ille feracissimus est, Mamertinum, teste Pli. li. 14. ca. 6. non Messanense, appellatum est. Martial. li. 13. Amphora Nestorea tibi mamertina senecta Si det. Dicti a ciuitate Mamertia, quæ a Lacedæmonijs euersa, qđ Messenij quinquaginta uirgines Lacedæmonias uiolare tentassent, & non consentientes occidissent. Steph. μαμέρτιον, uocat.

MAMILLA, læ, [*Mammella*,] τιτθίον, quamuis diminutiuum sit a mamma, quod geminata consonante scribitur, unico tamē m, cō tentum est, primamque syllabam contra primitiui naturā corripit. Iuuen. Sat. 6. Illa loqui recta facie, strictisq; mamillis. Mamillæ pensiles in capris.

MAMMA æ, [*Poppa, mamma,*] μαστὸς, θηλὴ, receptaculum lactis in fœmina, quo fœtū educat, quod & uber dicitur. Iuue. Sat. 1. Et nuda teneat uenabula mamma. Māmas habent & capræ. Pli. li. 2. Mammas suminis, imbricemque porci. Μάμμη, quoque Græca dictio est, qua significatur auia, id est, patris, seu matris mater. Hoc etiā nomine infantuli matrem, uel nutricem appellant, sicut patrē Tatam. Mar. li. 1. Mammas, atq; tatas habet. Afran. Pla. in Most. Comessatum ibo ad Philolachetem. ecquid tibi uideor mammā adire. Cato uocant patrem Tatam, & matrem Mammam.

MAMMATVS, ta, tum, μαστοειδὴς, mammarum similitudinem referens: unde Tegulæ mammatæ dictæ.

MAMMEATVS, ta, tum, μαστώδης, idem quod mammosus. Pla. Cuius amicam mammeatam uidimus.

MAMMONA, p. p. μαμμωνᾶς, uox est Syriaca, diuitiarū deum significans: accipiturq; pro ipsis diuitijs.

MAMMOSVS, sa, sum, [*Che ha gran mammelle*,] μαστώδης, quod habet magnas mammas. Mar. li. 14. Mammosas metuo: teneræ me trade puellæ. Varr. li. 2. ca. 9. Canes mammosæ. Apud eūdem l. 15. c. 14. Tus mammosum dicitur, pro fœminino, ad differētiam masculi turis. Mammosum panicum, idem li. 18. ca. 7.

MAMMVLA, μαστίον, diminutiuum a mamma.

MAMPHVR, lignum rotundum, loro circumuolutum, quod circumagunt fabri in operibus tornandis. Festus.

MAMVRIVS, μαμούριος, faber ærarius, q tēpore Numæ floruit. de hoc sic scribit Fest. Mamurij Veturij nomē frequenter in cātib. Romani frequētabāt, hac de caussa, Numa Pōpilio regnāte, e cælo cecidisse fertur ancile, id est scutū breue. qđ ideo sic appellatū est, qa ex utroq; latere erat recisum, ut summū infimūq; eius latus medio pateret: unaq; edita uox est, omniū potentissimā fore ciuitatē, quā diu id in ea mansisset. itaq; facta sūt eiusdē generis plura, quib. id misceret, ne internosci cæleste posset. Probatū opus est Mamurij Veturij, qui præmij loco petijt, ut suum nomen Salij inter carmina canerent. Hæc ille. Oui. 3. Fast. Inde sacerdotes operi promissa uetusto, Præmia persoluunt, Mamuriumq; uocant.

MAMVRRA, Formijs natus, eques Romanus, præfectus fabrorum C. Cæsaris in Gallia, qui primus Romę in Cœlio mōte parietes domus suæ marmore incrustauit, nullamq; in ædibus columnā habuit, nisi e marmore omnes solidas, e Carystio, aut Lunensi. hic est Mamurra, Catulli carminib. ꝑscissus, qui domū eius dixit habere, quicquid habuisset Comata Gallia. Hæc Pli. li. 36. ca. 6.

*MANAETHVS, Aegyptius uir fuit, qui de physiologia, & astrologia iudiciaria carmen reliquit. Suid.

MANALIS, fons dictus, quia aqua ex eo perpetuo manat. Manalis urceolus, uas dicebatur, ex quo aqua in pollubrum demitteti. Manalis lapis, ostium est Orci, per quod animę inferorum ad superos manant, qui dicuntur manes. Manalem lapidem etiam uocabant petram quandam, quę erat extra portam Capenam, iuxta ędem Martis, quam cum propter nimiam siccitatem in urbē pertraherent, sequebatur statim pluuia: eumque, quod aquis manaret, Manalem lapidem dixere. Festus.

MANCEPS, pis, ἐργολάβος, qui aliquid a populo emit, cōducitve, qa sublata manu, significat se autorē emptionis esse. Cōductor alias Latine & Redēptor, & sector appellatur. Ci. pro Ros. Amer. Eius manceps fit Chrysogonus. Paul. l. qui fideiussor. Digest. Locati, q fideiussor extitit apud mancipē pro colono publicorū prædiorū, hoc est, apud publicanū. Ci. 3. Ver. si res abiret ab eo mācipe, quē ipse apposuisset, sibi nullā prædā esse. Quo in loco Manceps accipitur pro redemptore sartorum tectorum. Suet. in Vesp. ca. 1. Nō negarim iactatam a quibusdam Petronij partem, e regione transpadana fuisse mancipem operarum, id est, conductorem mercenariorum, & operariorum seruorum, ut opera eorum ad quæstū uteretur. Plin. lib. 10. ca. 43. uidetur Mancipem accepisse, pro magistro officinæ, qui operis opificum redemptis utitur ad quæstū: aut certe pro eo, quem Græci Propolam uocant, qui minoris emit, ut carius uēdat. Hunc, inquit Pli. siue æmulatione inetirarum manceps proximæ sutrinæ, siue iracundia subita, exanimauit. In hac etiam significatione usus est idem Pli. l. 33. ca. 4. Aut aliquis præualens manceps annonam flagellet. Hæc fere Budæus. Qñq; accipitur pro mancipatore qui dat aliquid mancipio. Plau. Ego mancipem te nihil moror. Antea autem dixerat. Egon' ab lenone mācipio aliquid accipiam, quibus sui nihil est? Metaphorice ad hac dictione usus est Pli. epi. li. 2. Sequuntur auditores actoribus similes, conducti, & redempti mancipes. Mancipes, inquit, id est ii, qui causidicos in causis agendis, conducta ad hoc corona uulgi plaudentis, laudandos redemerunt.

*MANCINVS, consul Romanus fuit, qui ob ignominiosam pacem cum hostibus factam, iis est a Romanis deditus.

MANCIOLAE, χειρίδια, diminutiuum a manu, quasi paruæ manus. Næuius: Manciolis tene illis.

MANCIPIVM, pij, uel mācupium, [*Il prigione*,] ἀνδράποδον, homo in bello captus, & seruituti subiectus. Varr. Mancipium dicitur, qđ manu capiatur. Plau. in Sticho: me mācipia miserū affecerūt male. Aliqñ est dominij cōparatio possidendiq; ius, atq; ēt mācipatio. Ci. 3. Offi. hoc in mācipio Marius nō dixerat. Sic materfamilias dr esse in mācipio mariti, hoc est, in eius potestate. Mancipio dare, est rē ita dare, ut euictionē pstaturos nos spōdeamus. Et Mācipio accipere, est ea lege emere, ut uenditor præstet euictionē. Plau. in Cur. mancipio tibi dabo. CV. egone a lenone quicquam Mancupio accipiā, quib. sui nihil est nisi una lingua? Luc. li. 3. Vitaq; mācipio nulli datur, id est, nulli ita datur, ut propriā, ac perpetuā habeat. Sui mancipii esse, est nullius potestati subiectū eē. Brutus ad Cic. Quærenda esse arma putasti, quib. dominari prohiberetur Antonius, an ut esset sui iuris & mancipij resp. Quo in loco Sui mancipii remp. dixit Brutus, quæ nemini subiecta esset. Inde res mancipi, uel, ut antiqui loquebantur, res mancupi dr, quæ in nostro sunt mancipio: hoc est, quæ nostro iuri, aut potestati sunt subiectæ. Quæ aūt in nullius sunt potestate, quęq; alienari non possunt, res mancupi, uel res sui iuri dicuntur, quæ. s. in nullius sunt mancipio. Emptio mancipi, dicebatur solēne quoddam genus imaginariæ emptionis, qđ fiebat præsentib. nō minus quinque testibus puberibus Romanis, & eo, qui lancē tenebat, Libripensq; uocabatur: quibus præsentibu. is qui mācipiū accipit æs tenens, ita dicit: Hunc ego hominem ex iure Quiritium meū esse aio: isq; mihi emptus est hoc ære, æneaq; libra. Deinde ære percutit libram, idq; æs dat ei, a quo mācipium accipit, quasi pretij loco. Sunt itaque Emptio mācipi, & Mancipatio quasi correlatiua. nā respectu uenditoris contractus hic dicitur, mancipatio: cōtra respectu emptoris, dicitur emptio mācipi. De his latius dicimus in dictione Libripens. Quod autem attinet ad grammaticæ rationem, in hisce locutionibus, Res mancipi, uel Mancupi, Res nec mancipi, Emptio mancipi, & similibus, Mācipi genitiuus est a Mancipium, abiecta ultima uocali per apocopē. quanquā non desunt, qui aut nomen indeclinabile putent, aut datiuum esse a Manceps: qui certe falluntur: ut alibi latius docuimus. Huiusmodi emptionis meminit Pli. li. 33. ca. 3. in iis, inquit, emptionibus, quæ mancipi sunt, etiam nunc libra interponitur.

MANCIPATIO, χείρωσις, quod est genus imaginariæ uenditionis, fieri solitum solenni quodam ritu, quem iam aliquoties descripsimus tam in dictione Libripens, quam paulo ante in nomine Mācipium. Mancipatio inquit Boetius tertio comment. in Topic. Ci. est imaginaria quædam uenditio. Ea res sic agitur, adhibitis nō minus, quam quinque testibus ciuibus Romanis puberibus, & eo qui Libripens dicitur is, qui mancipium accipit, æs tenens ita dicit: Hunc ego hominem ex iure Quiritium meum esse aio, isq; mihi emptus est hoc ære, æneaq; libra. Deinde ære percutit libram: idq; æs dat ei, a quo mancipio accipit, quasi pretii loco.

MANCIPO, pas, pe. c. [*Mancipare, alienare,*] ἀνδραποδίζω, a nomine mancipium fieri uidetur: idemq; est, quod in mācipium hoc est, in dominiū alterius trado, hoc est, uendo, obligo, uel quouis modo alieno. Plau. in Cur. Alienos mācipatis. Alienos manumittitis, alienis imperatis. Ci. Phil. 3. tum iste uenditum atq; mācipatum tribunatum consilijs nostris opposuit. Mancipatum emphaticōs dixit, quod plus est quam uenditum. Mancipatus quoque participium ponitur pro deuincto, seu addicto. [*obligato*,] Ci. in Catone. Senectus si ius suum retinet, si nemini mancipata est. A mancipo fit Emancipo, quod est, iure meo libero, quasi extra mācipium, hoc est, extra dominium meum pono. Item uerbale Emancipatio, de quibus suis locis diximus.

MANCVS, [*Che ha una mano sola, debole,*] κυλλὸς, proprie, qui altera manu caret: quanquam & pro debili accipiatur & infirmo, [*Debile, infermo,*] cuius scilicet membrum aliquod naturales actiones probe obire non potest. Cice. pro Rab. Scæuola præpeditus morbo mancus & membris omnibus captus, & debilis. Oui. 3. Fast. Ista Pallade mancus erit. Transfertur & ad res inanimatas. Cice de Fin. 3. Qui mancam fore putauerunt uirtutem.

*MANDVX,

★MANDANE, Astiagis Medorum regis filia. Herod.
★MANDANIS, gymnosophista insignis apud Indos. Stra.
MANDATOR, qui alteri mãdatũ aliquod iniungit. Mãdatores item, Budæus ait, impulsores esse delatorũ, interq; delatores numerari. Sue. in Vesp. Inter aduersa & delatores, mandatoresq; erant.
MANDATVM, [Commissione, commandamento,] & participium, & nomẽ esse potest. Participiũ, ut mandatum est mihi, ἐπιτέτακται apud Plau. Cic pro Rof. Ame. si quis rem mandatam non modo mali tiosius gessisset. Nomen, ut apud Quint. Mandata tamẽ tua fili perago: Et est proprie Mandatum, quod committitur. Sal. Legatos ad Regem mittit cum mandatis huiusmodi. Eleganter dicimus, Venire cum mandatis. Mãdata, & legatos mittere, Mãdata accipere ad aliquem: Habere mandata ab aliquo Facere mãdata: Mandata digerere, persequi, cõficere: Mãdata addere: Exhaurire mandata, id est, exequi: Dare mãdata de aliquib. rebus: Dare mã data alicui ad aliquem, Persequi mandata.
MANDIBVLA, læ, [Mascella,] γνάθος, quæ & Maxilla dicitur. sunt autẽ duæ manibulæ, superior, & inferior a mandendo.
MANDO, as, [Commettere, imporre,] παρατίθημι. committo, ut cum quid memoriæ mandatur, committiturve ut memoriter teneat, li. 3. ad Herennium: nuperrime dictum facile memoriæ mãdatur. Gell. Memoriæ mãdatũ, Platonẽ philosophum tenui admodũ pecunia familiari fuisse Et sic Mãdo significat, manu scribẽdo memoriæ do: ut Ci. pro Sex. Hæc monumentis annalium, aut literarum, est scribere, & posteritati relinquere. Aliquando utrũque coniungimus, Mandare aliquid memoriæ & litteris. [Componere] Idẽ 12. Phil. Quid huic facias, qui hoc litteris, memoriæq; mãdauit? Est etiam mandare memoriæ, in memoria figere, & retinere. [Tener a memoria,] Ci. de Ami. cuius disputationis sententias memoriæ mandaui. Mandare terræ semina, idẽ quod seminare. [Seminare,] Col. lib. 3. Semina quam recentissima terræ mãdare conuenit. Interdum mandare, committere, iniungere. [Commandare] Pla. in Curc. mandatum est mihi, ut has tabellas ad eum ferrem. Ter. in Ade. Huic mandes, si quid recte curatum uelis. Et a manu danda declinatum constat, quod in dandis accipiẽdisq; mãdatis manus sibi inuicem darẽ mu: erat. Mandare aliquid æternitati, siue immortalitati. [Fare immortale,] est curare, ut sit æternum. Mandare in ultimas terras, est mittere, Mãdare aliquid animis, est ipsis animis cõmittere, uel in animos immittere. Mandare animis, & mentibus, est memoriæ cõmittere, & memoria tenere. [Tener a mente,] Ci. in Catil. quæ dicam, ea penitus animis uestris, mẽtibusq; mandate. Mandare fidei alicuius, est committere eius fidei. Mãdare se fugæ, est fugere. [Fuggire] Similiter mãdare uitã fugæ, quod est fugiendo uitam seruare, & tueri. Mandare litteris est, scribere. Mãdare scriptis, est scriptum posteritati relinquere. Mãdare aliquẽ humo, est sepelire, [Sepelire,] Mandare tumulo, idem. Mandare uinculis, est in uincula conijcere. Ci. in Cati. in senatu. Cæsar non dubitat Lentulum æternis tenebris uinculisque mandare. Mandare uersibus [Far uersi,] est carmine aliquid conscribere, apud Ciceronem pro Archia. Mandare honores alicui est, honores tribuere. Mandare magistratum est decernere. Ci. pro Plã. Populus in mandandis magistratibus non inanis est dignitatis iudex. Mandare curam, uel curas alijs, est eas alijs relinquere, siue committere. Mandare infra mortuos dixit Ci. pro Quin. Is nõ modo ex numero uiuorum exturbatur, sed si fieri potest, infra etiã mortuos mandatur. Mandare uetustati, est posteritati relinquere. Composita sunt, Amando, Adamando, Commendo, Demando, Præmando, & Remando: de quibus suis locis.
MANDO, dis, di, sum, [Masticare,] μασσάομαι, cibum dentibus conficio: Cic. 2. de N. D. alia uorant, alia mandunt. Accipitur etiam pro rodere, uel mordere. [Rodere, mordere,] Vir. 4. Aen. Stat sonipes, ac fræna ferox spumantia mandit. Hinc Remando.
MANDO, nis, [Mangione, mangiatore,] φάγος, edax, qui assidue mandit. Lucil. apud Nonium: Atque omnes mandonum gulæ.
MANDRA, æ, [Mandra,] μάνδρα, cubile, & receptaculum ouium, boũ, & huiusmodi. Item agmen ipsum ueterinorum, aut aliorum brutorum animantium. Iuuen. Sat. 3. stantis conuicia mandræ Eripiunt somnum Druso. Probus scribit mandram esse uici ostium, uel flexum, uel arrectum, aut breue, & uile ædificium, quod angustat latitudinem uici: uel ingens uehiculum, quo trabes portãtur, quod Græcẽ Mandron dicitur. Mar. lib. 5. Vixque datur longas mulorum uincere mandras.
MANDRAGORA, æ, p. c. [Mandragora,] μανδραγόρας, herbæ soporiferæ genus est, quod alio nomine appellatur Circeium. Col. li. 10. Mandragoræ pariat flores. De hac herba uide Pli. l. 25. ca. 13.
MANDRO, fuit nauicularius quispiam, qui, aspirante fortuna, tãdem factus est imperator: unde etiã factus adagio locus, in eos, qui præter meritum ad opes euecti, pristinæ conditionis nõ meminerint.
MANDROPOLIS, μανδρόπολις, oppidum est Phrygiæ, a quo gentile Mandropolites, Stephano.
MANDVCO, cas, pe. pro. [Mangiare, masticare,] μασάομαι, idem quod mando. Sueto. in Augusto, duas bucceas manducaui. Manducor, aris, deponens apud antiquos. Lucil. li. 14. ut citat Nonius, Illud quid faciat, quod manducamur in ore.
MANDVCO, onis, [Mangione, mangiatore,] ἀδηφάγος, edacem significat, teste Nonio. Hæc enim omnia fere idem denotant, mandones, manducones, manduci, mansutii, comedones, comedi, edones, edaces, epulones, lurcones, corculiones, helluones, parasiti, gulones, phagones, liguritores, nepotes, catillones.
MANDVCVS, ci [Mangiatore,] φάγος, Idem quod manduco, onis, teste Nonio. Plau. in Ruden. Quid si aliquo ad ludos me pro mãduco locẽ? Manduci effigies in Pompa antiquorum inter ceteras ridiculas, & formidolosas imagines ire solebat. Erant. n. laruato capite humano, maxillas uasta magnitudinẽ, uastisq; armatas dentibus habentes: qui oris hiatu, dentiũq; crepitu sese in utranque partẽ uix dum flecterent, ridentem turbam uertebant in fugam. Quædam exemplaria hoc in loco apud Plautum habent Mãducea. Festus legit manduce a nominatiuo manduces, uel mandux.
MANDVRIVM, μανδύριον, oppidum Iapygiæ, hoc est, Apuliæ: a quo fit gentile Mandurinus. Stephanus.
MANE, [La mattina,] πρωΐ, ἕωθεν, diei principium, quod dies clãtus est ab omine boni nominis. Manum enim ueteres bonum dicebant, ut ait Seruius. Teste autem Nonio, manum ueteres clarũ dixere. Macrob. li. 1. Sat. putat inane dictum esse a manibus, eo qđ exordium lucis ab inferioribus partibus emergat. Varro a manã do deriuat, quod cũ Sole manet dies ab Oriente. Vnde Manii, & Lucii, qui nati sunt mane, & luce. Iũctum inuenitur sæpe adiectiuis, migratq; in nomen substantiuum. Mart. l. 1. Sed mane totum dormis. Persius Saty. 3 Iam elatum mane fenestras Intrat. Iunguntur quoque ei aduerbia. Cic. 3. ad Att. bene mane hæc scripsi. Inuenitur iunctum genitiuo, ut mane diei. Hirt. de Bel. Afric. 5. cum milites a mane diei ieiuni stetissent.
MANES, heresiarcha sub Aureliano Cæsare, genere Brachmanes, qui a rege Persarum est uiuus excoriatus. Suid.
MANEO, nes, mansi, sum, [Restare, rimanere,] μένω, me cõtineo aliquo in loco, moror, firmus sto. Ci. li. 3. Offi. Cyrillũ quendã suadẽre, in urbe ut maneret. Vir. 10. Aen. Manet imperterritus ille. Qñq; expectare, [Aspettare,] Plau. Ego hic te manebo. Quandoque futurum esse, [Soprastare,] instare, imminere. Cic. 2. Phil. Cuius te fatũ manet. Qñq; inhærere, fixum esse, [Esser fisso,] Virg. 1. Aene. Manet alta mente repostum Iudicium Paridis. Quandoque durare. [Durare,] Teren. in Hecy. Manere affinitatem hanc inter nos uolo. manere promissis, idem quod stare promissis, seruare ꝓmissa, [Hauer la promessa,] Virg. 2. Aeneid. Tu modo promissis maneas, seruataq; serues Troia fidem. Mane gaudentis aliquando particula, non opperiri iubentis, inquit Dona. Teren. in Ad. mane ipse exit foras. Hinc Commaneo, simul habito. Emaneo, extra maneo, a quo Emansor: quorum significata uide suo loco. Emineo, Promineo, & Præmineo, Immineo, Remaneo, perseueranter maneo. Obmaneo, diu maneo. Mansito frequent. Tacit. li. 13.
MANAS, manium, [Anime infernali, demonij,] δαίμονες, Seruius putat per antiphrasim dictos ab antiquo adiectiuo Manus, hoc est bonus, quod minime essent boni. Putabant enim ueteres manes esse deos inferos, eosque inter numina læua numerabant, placabantque eos sacrificiis, ne nocerent. Alii putant hoc nomine appellatas fuisse animas separatas a corpore: unde uidemus uetusta sepulcrorum monumenta diis manibus esse inscripta. In qua etiam sententia uidetur fuisse Apuleius de dæmonio Socratis: Manes (inquit) animæ dicuntur melioris meriti, quæ in corpore nostro Genii dicuntur: corpori renunciantes, Lemures: cum domos incursionibus infestarent, Laruæ appellabantur: contra si bonæ fuerint, Lares familiares. Sunt etiam qui putent manes eosdem esse, quos uetustas genios appellauit: duosque manes corporibus ab ipsa statim conceptione assignatos fuisse, qui ne mortua quidem corpora deserant: consumptisque etiam corporibus, sepulchra inhabitent. quare qui sepulcra demoliebantur, deos manes uiolare putabantur. Cic. 2. de Leg. Deorum manium iura sancta sunto. Quandoq; mãnes dicuntur pœnæ. [Pene, supplicio,] Virg. 6. Aen. Quisque suos patimur manes. Vbi Seruius: manes, id est, supplicia, quæ sunt apud manes.
MANESIVM, μανήσιον, Phrygiæ oppidum, a diuite quodam, cui Manes nomen fuit, ita appellatum. Stephanus.
MANES, μάνης, fluuius est, siue potius torrens, Locrorum Epicnemidiorum, Thronium præterfluens, interdum tam exiguus, ut transeuntis uia tingat pedes, interdum tam latus, ut in bina diffundatur iugera. Alio nomine Boagrius appellatur. Vide Strab. li. 9.
MANETHVS, urbs Cretæ insulæ apud Melam li. 2.
MANGONES, [Venditori, & mercatanti d'huomini,] σωματέμποροι, dicti sunt magistri formæ puerorum, & mentiendi coloris artem probe callentes, qui homines uendebant. solebant enim pueris, puellisq;, quo facilius uendi possent, artificio quodam inducere colorem fuco, ac uerũ robur inani sagina mẽtiri, ut ea-

rius uenderent. Mar. Millia pro puero cētum me magna poposcit. Aliarū quoq; rerū Mangones dicuntur, qui merces poliunt, ut plu risuendant. Vnde Pli. li. 37. ca. 13. efficacissimum experimento ex cusant mangones gemmarum. Nec mares tantum, sed etiam fœmi næ mangones uocantur. Pli. mango obstetrix erat.

Mangonicvs, ca, cum, σωματεμπορικὸς, quod ad mangonem pertinet. Plin. lib. 21. cap. 26. Radix hyacinthi bulbacea, mangoni cis uenalitijs nota. Suet. ad mangonicos quæstus, sustinendæ digni tatis caussa, descendit.

Mangonivm, nij, μαγγανεία, artificium, quod ad res facilius uenden das adhibetur. Plin. lib. 10. cap. 50. Nec tamen in hoc mangonio quicquam totum placet.

Mangonizo, as, [*Ornare le cose, accioche piu facilmente si uendano,*] μαγγανεύω, orno, compono rem ad alliciendos emptores. Pli. lib. 33. ca. 1. Succus radicis uitis nigræ, mangonizat corpora.

Maniae, arum, μανίας, deformes personæ, auctore Festo. Manias itē laruas, quas nutrices pueris minitari solent, appellant. Itē Mania Dea Larium mater, cui olim sacrificabant. Maniæ etiam diceban tur ficta quædam ea farina in hominum figuras, quod deformes es sent. quas etiam maniolas appellabant. Auctor Festus.

Manica, æ, pe. co. [*Manica*] χειρὶς, pars uestis, qua manus teguntur. Vir. 9. Aen. Et tunicæ manicas, & habent redimicula mitræ.

Manicata, uestis, quæ manicas habet: quas, uelut probrosas, & fœmineas, taxat poeta, quod Prisci Romani breues, & circa humerū desinentes uestes primo gestauerint. Ci. in Catil. manicatis, & talaribus, ac tritis tunicis, uelis amictos non togis. Manicæ etiam di cuntur manuum uincula [*Manette,*] ut Pedicæ, πέδαι, uel Compedes, uincula, quibus pedes ligantur. Vir. 2. Aen. Manicas, atque ar cta leuari Vincla iubet Priamus. Aliquando etiam manicæ per translationem, dicuntur uincula nauium [*Legami,*] Lucan. All alias ...icæq; ligant, teretesq; catenæ. Item manicæ, thecæ sunt e a fer ro, quibus brachia, & manus contra hostium iniurias nutriuntur. Iuue. Quale decus rerum, si coniugis auctio fiat, Balteus, & manicæ, cristæ, crurisq; sinistri Dimidium tegmen. Brassaletum Gallicum uulgus appellat. Et manicæ, dicuntur quibus aduersum uim frigoris manus muniuntur. Pli. Iunior ad Macrum: cuius Manus hieme manicis muniebantur.

Manicvla, æ, χειρίον, parua manus. Plau. in Rud. Duæ cōnexæ mani culæ & sucula. Manicula itē dicitur transuersa regula in stiua aratri, ita dicta, quod manu bubulci teneatur. Varr. li. 4. de Lin. Lat.

Manifestarivs, a, um, [*Manifesto,*] φανερὸς, idem, quod manifestus. Pla. in Mil. manifestaria res ē. Fur manifestarius, qui in ipso furto deprehensus est. idē in Aul. obtrunco gallum, furem manifestariū.

Manifesto, [*Manifestare,*] φανερόω, palam facio.

Manifesto, Ci. pro Clu. facinus manifesto compertum.

Manifestvs, a, um, [*Manifesto,*] Ci. in Catil. Scelus manifestum.

Manifeste, [*Manifestamente,*] φανερῶς, perspicue non obscure. Ci. in Catil. Vt tota res a nobis manifeste deprehenderetur.

Manifestvm, sti, [*Manifesto, noto, chiaro, aperto,*] φανερὸν, dicitur quod est clarum, apertū, ab antiquo adiectiuo Manus, quod clarū significabat, teste Nonio, & uerbo facio. Cic. 4. Verr. Manifestis in rebus hominem iam teneri uidebitis. Iūgitur pulchre genitiuo: ut, manifestus sceleris, aut mēdacij: cuius scelus, aut mēdacium omnib. palam est. Sal. in Iugurtha, manifestus tanti sceleris. Dicimus autem uenuste manifestum facere, & manifestum habere.

*Manilivs Octauius, a quo Manilij fluxere. Is Tusculanorum dux fuit, & Tarquinij gener. cuius etiam auxilio bellum Romanis intulit. Liuius l. 1.

Maniolae, insulæ ex aduerso Indiæ extra Gangē, in quib. tradūt na uigia quæ clauos ferreos habēt, detineri, nec ulterius progredi, ne quando lapis Herculeus, qui circa ipsas gignitur, illa de se trahat. Eas tenent Antropophagi manioli dicti: sicut scribit Ptol. li. 7.

Manipvlatim, κατὰ λόχον, per manipulos. Liu. lib. 8. ab urb. mani pulatim structa acies.

Manipvlvs, li, [*Manipolo, brancata,*] δράγμα ἐγκαλὶς, a manu fit, & ꝓprie significat manualē herbarū fasciculū, quē manu quis apprehendit metēdo. Pli. l. 18. c. 28. Iussū est alligari manipulos tria millia ducēta. Interdū ponit̃ ꝓ exigua militū manu, quæ unū sequit̃ signū. Et in legione quidē erāt triginta manipuli. Dictus manipulus, ut inquit Varro ab eo ꝙ plures militum manus iungūtur. Seruius docet manipulos esse signiferos, quod imperante Romulo, cū Romani & Latini sub uno centurione bellum aggressuri essent, manipulo herbæ hastæ alligato pro signo uterentur. Oui. 3. Fasto. Pertica suspensos portabat longa maniplos: Vnde maniplaris nomina miles habet. At Vegetius lib. 2. scribit manipulum uocari contubernium decem tantummodo militum sub uno papilione degentium, ab eo quod coniunctis manibus dimicabant. Teren. in Eunu. ubi est Sanga, & manipulus furum: hoc est manus militum. Inde Commanipulones, qui in eodem manipulo sunt: & Commanipulatio: quibus nominibus utitur Spartianus.

Manipvlaris, & hoc re, quod ad manipulum pertinet, quodque est de manipulo: ut miles manipularius unus è manipulo: quem & manipularem dicimus absolute. Cice. ad Att. lib. 9. me una hæc res torquet, quod non Pompeium tanquam unus manipularis secutus sum. Cæs. 7. Bell. Gall. tres suos nactus manipulares, atq; iis subleuatus, murum ascendit.

Manivs, μάνιος, prænomen est Romanorum, quod mane nati essent, ut Lucij dicebantur qui prima luce nascebantur. Hoc prænomine appellatus est Manius quidam, qui ut scribit Plin. l. 18. ca. 3. in summa annonæ caritate populo singulos frumēti modios singulis assibus uendidit.

Manliana, [*Crudele,*] imperia, dicuntur dura, seuera, & crudelia: quē admodum a Græcis tyrannis & crudelitas φαλαρισμὸς, uocatur. tractum prouerbium ab historia quam scribit Liu. lib. 4. ab urb. de Manlio Torquato, qui filium, quod contra edictum suum cum hoste pugnasset, uirgis cæsum securi iussit percuti. Sunt & manliana malorum genera, ab insitore sic dicta, ut tradit Pli. li. 15. ca. 14. Ci. de Fini. Vide ne manliana sint ista uestra.

Manliana, urbs Lusitaniæ Ptol. uulgo mōs maior. Manliana item, Tuscorum urbs, Ptolem. hodie Maulianum, pontificum uilla.

Manlivs, Capitolinus, prænomine Marcus, nobilis Romanus fuit, qui re male gesta a consulibus ad Alliam contra Gallos Senones, uidens in mœnibus urbis parum esse præsidij, lecta mille iuuenum manu arcem Capitolinam occupauit, & seruauit: a qua tamen ipsa arce, quod in affectati regni suspicionem uenisset, postea præcipitatus est: cautumque est S. C. ne quis ex Manlia gente Marcus diceretur. De huius fortitudine Plin. libr. 8. cap. 28. Fuit & T. Manlius Torquatus, cognomento imperiosus, quod sæuissimi exempli auctor fuerit, filio suo maximæ spei iuuene, quod contra imperium suum in hostem pugnasset, uirgis cæso, & securi percusso. Liu. l. 4. Gell. li. 9. ca. 13.

Manna, [*Manna,*] μάννα, Hebraicum, uel certe Syriacum est uocabulum, quo significatur ros melleus maturinus, teste Cœlio l. 13. cap. 56. a Cornelio Celso Ros Syriacus appellatur. Galenus li. 3. de Alimentis.

Manna thvris, μάννα λιβάνου, Dioscoridi, micæ thuris sunt, ē maioribus guttis, uecturæ concussione elisæ. Omnis enim thuris substantia in antiqua medicina trifarie diuisa fuit, in thus, corticē thuris, & eiusdem manna: quam & pollinem thuris nonnulli appellarunt. A Græcis etiam ὑπόσεισμα, a concussu dicitur: nihilq; habet commune, cum melle aerio, quod uoce ab Hebræis detorta recentiores Manna appellant. Pli. li. 12. ca. 72. & Diosc. li. 3. ca. 72.

Manni, mannorum, equi exigui, collutim uestigia glomerantes, Asturcones ab Asturia regione Tarraconensis Hispaniæ, & Gradarij appellati. Hor. in Epist. Appiam mannis terruit.

Mannvlvs, mānuli, [*Polledro,*] equinus pullus. Mar. li. 12. Nusquā est mulio, mānuli tacebūt. Dicti āt Mānuli, siue, ut ē apud Horatium, Māni, qđ māsuetudine manū sequātur, ut scribit Acron in illud Hor. li. 3. Car. Si per obliquum similis sagittæ Terruit mannis.

*Mannvs, filius fuit Tuisconis, uel Teutonis, a quo uidentur dicti Alemanni.

Mano, [*Stillare,*] ἐποχετεύομαι, proprie dicitur, cum aliquid ex intergro, sed non satis solido, per minutissimas partes stillet. Tractū a Græcis, qui μανὸν, rarum appellant. Festus a mane aduerbio dictū putat, Solisque proprium esse existimat, cum orientes radij splendorem iactare incipiunt. sed frequētius ad aquā, & ad humores refertur. Per translationem ponitur pro descendere, fluere [*Descendere,*] Vir. 3. Aen. Tum gelidus toto manabat corpore sudor. Lacta. lib. 1. ab hac gente uniuersa flagitia manauerunt. Quandoque res, quæ manat, ponitur in accusatiuo. Pli. li. 14. Arborum succo manantium picem. Quandoq; in ablatiuo. Liu. li. 1. Cultrum manantem cruore præ se tenens, id est, fluentem, stillantem. Quādoq; ponitur pro disseminari, serpere, percrebescere. [*Crescere,*] Ci. 2. Tusc. Latius manabit hæc ratio. Sic fama rei alicuius dicitur manare [*Diuulgarsi,*] hoc est diuulgari. Liu. lib. 7. manauerant a Capua consilia in exercitum omnem. Ci. 14. Phil. tristis a Mutina fama manaret. Sic Manat malum apud eūdem, Phil. 1. Hinc Emano, & Permano, quæ uide suis locis.

Manon, μανὸν, spongiæ genus minus spissum & mollius: ἀπὸ τῆς μανότητος, hoc est, a raritate. Pli. li. 9. c. 45. Spongiarum etia genera accepimus: minus spissum & mollius, Manon uocatur.

Mansio, onis, [*Dimora,*] ipse manendi actus. Cice. ad Sulpitium lib. 14. Is mecum sæpe de tua mansione aut decessione communicat. Ponitur etiam pro ipso diuersorio, quo ex itinere diuertimus. [*Hosteria, alberge,*] Pli. li. 12. ca. 14. Mansionibus octo distat regio turifera a monte excelso.

Mansito, tas, frequent. a uerbo mando, mandis. Pla. in Amph. Mutatos Atticos, in Arcadia homines, & belluas mansitasse.

Mansito, tas, frequent. a uerbo maneo. Tacit. li. 13.

Mansiterna, ὑδρία, aquæ urna. Plau. in Bacch.

Mansvefacio, is, [*Domesticare, far mansueto,*] τιθασσεύω, mansuetum reddo. Liu. li. 3. mansuefecerant plebem. Cicero 2. Tuscul. A

quibus

quibus mansuefacti, & exculti, a necessarijs artificijs ad eleganriora defluximus.

MANSVEFIO, [*Esser fatto mansueto,*] τιθασσεύομαι, mansuetus fio, cicur. Cæs. 6. Bel. Gal. assuescere ad homines, & mansuefieri.

MANSVES, etis, [*Mansueto,*] τιθασσός, antiqui dicebāt, pro mansueto. Pla. Asin. Reddam ego te ex fera fame mansuetem. Accius Meleagro. Nunc me matrem mansues misericordia capsit.

MANSVESCO, is, [*Farsi domestico,*] τιθασσεύομαι, mansuetus fio, mitesco. Virg. 4. Georg. Nesciaque humanis precibus mansuescere corda. Luc. li. 4. in carcere clauso Mansueuere feræ. Virg. Geo. Tellus mansuescit arando.

MANSVETARII, [*Coloro che domesticano le fiere,*] τιθασσευταί, qui feras mansuefaciunt. Lampridius in Helioga. Icones, doctos per mansuetarios, ad secundam mensam iubebat accumbere.

MANSVETE, [*Mansuetamente,*] ἠπίως, placide. Cic. pro Marcel. cum aliquid clementer, mansuete, moderate factum audimus, aut legimus, quo studio incendimur.

MANSVETVDO, inis, [*Mansuetudine,*] πραότης, lenitas, facilitas, & ut ait Speusippus, constantia animæ aduersus iræ impetum immobilis. Ci. 1. Offi. Quid ad hanc mansuetudinem addi potest?

MANSVETVS, ta, tum, [*Mansueto,*] τιθασσός, mitis, quasi manu assuetus, quòd oīa, quæ sunt natura fera, manuū permulsione mitescāt. Ci. Phil. cur tā subito mãsuetus in Senatu fuerit, cum in edictis tam fuisset ferus. Oui. 3 Trist. Eleg. 6. Numinis ut læsi fiat mansuetior ira. Ci. 2. de Orat. In moribus suis mansuetissimus. Bestiæ mansuetæ etiam placidæ, & cicures dicuntur.

MANSVM, si, substan. ἔνθεσις, quod a nutricibus dari solet infantibus, illatum primum dentibus comminutum. Ci. li. 2. de Ora. tenuissima mansa nutrices infantibus in os inserunt.

MANSVS, a, um, [*Masticato,*] μασσηθείς, quod est dentibus contusum. Seren. Purgatur cerebrum mansa radice pyrethri.

MANSVCVS, πολυφάγος, a mandendo, edacem significat. Fest.

★MANTALVS, Phrygiæ oppidum, sic dictū a Matalo cōditore. Steph.

MANTELVM, li, & lium, lij, & Mantele, mantelis, [*Mantile, touaglia,*] χειρόμακτρον, ex Manus, & Tela: quasi mappa, a manib. tergendis: est enim linteolū, quo manus tergere solemus. Oui. l. 3. Fal. ad dextram uillis mantele solutis. Mar. lib. 12. Mantele e mensa sustulit Hermogenes. Rursus Mantelia, seu Mãtela accipiuntur pro penulæ genere quo se, ut lorica, milites solent munire. Græci μανδύας uocant, ut Suidas ait. Pli. li. 7. ca. 2. cutibusq; cum capillo pro mãtelib. ante pectora uti. Ponitur metaphoricōs pro tegmine quolibet ad occultandum dolum. [*Coperta, scusa,*] Pla. in Capt. Nec meu datijs subdolis mihi usquam manteium est meis.

MANTARE, [*Rimanere, aspettare,*] μένειν, Plau. in Pseud. manta modo. Cæcilius Hypebrattaria, ut citat Nonius, In eadem mantat malitia. Plau. Pseu. Nos herus apud ædem Veneris mantet.

MANTEVM, tei, p. p. μαντεῖον, locus oraculis dicatus. Pli. lib. 5. ca. 29. manteum Colophoniorum.

MANTICA, cæ, pen. cor. [*Bisaccia,*] πήρα, perula, qua iter facientes uiaticum, aliave necessaria circumferunt. Finxit Aesopus mortales singulos binas habere manticas: alteram ante pectus, alteram a tergo propendere: in priorem aliena uitia conijcere, in posteriorem sua. Hinc ortum prouerbium, homines non uidere quod in tergo manticæ est, idest cū aliena uitia acutissime uideant, in suis prorsus cæcutire. Catullus ad Varum: Sed non uidemus, māticæ quod in tergo est.

MANTICHORA, μαντιχώρας, bestia in India, quæ triplicem dentium ordinem, & hominis faciem una cum corpore leonino habet, humanas carnes maxime affectans. Pli. li. 8. cap. 21. De mantichora Aelianus li. 7. cap. 2.

MANTICVLA, parua mantica, in qua pecunias suas tenuiores solent recondere. Fest.

MANTICVLARIA, [*Cose che ogni giorno s'hanno per le mani,*] quæ in frequenti usu habentur. frequēs enim ad manus tergendas usus fuit mantelorum. Festus.

MANTICVLARIVS, rij, [*Tagliaborse,*] κλέπτης, fur, qui inferens se confertæ multitudini, marsupia secat, aut furtim euacuat, ablata pecunia. Dictum a manticulis, in quibus tenuiores pecuniā recōdebāt.

MANTICVLATIO, κατατεχνασμα, furtum, incisio loculorum.

MANTICVLOR, laris, [*Marioleare,*] τεχνάζομαι, est, auctore Festo, furandi gratia manticulas attrectare. Inde ponitur pro aliquid dolose ago. Pacuuius. Ad manticulandum astu aggreditur. Pla. in Cap. tū manticulatus probe hæc fuisti, petito.

MANTILE, lis, pen. pro. gen. neut. [*Mantile, touaglia,*] χειρόμακτρον, Mãtelum. Vir. 4. Geor. Tonsisque ferunt mantilia uillis. Seruius inquit, maiores mappas uillos habuisse. Epigramma est apud Martial. lib. 14. de mantili uilloso. Nobilius uillosa tegant tibi lintea citrum. Plin. libr. 7. cap. 4. Cutibus cum capillo pro mantilibus ante pectora uti. Quo tamen in loco in plerisque Pli. codicibus Mantelibus legitur.

MANTINEA, pe. pr. μαντίνεια, urbs Arcadiæ, postea Antigonia dicta in adulationē Antigoni eius, qui Philippo Persæ patri curator regni fuit. sed Adriani imperatoris iussu rursus Mantinea dicta.

MANTINEVS, ea, eum, ut prœlium Mantineum, inter Thebanos, & Lacedæmonios apud Mantineam factum, in quo Epaminondas, Thebanorum dux, uictoria iam prope potitus, cecidit. Xenophon de rebus Græcorum li. ult. & Plut. in uita Epaminondæ.

MANTIOLA, læ, dimin. parua manus. Næuius: Mantiolis tene.

MANTISSA, [*Giunta,*] προσθήκη, lingua Thusca, auctore Festo, dicitur additamentum rei, quæ uenditur: dictum quod manu addatur. Lucilius. Mantissa obsonium uincit.

★MANTEVS, Melampi filius ex Iphianassa.

MANTO, huius Mantus, μαντώ, mulier fatidica, Tiresiæ Thebanorum uatis filia, quæ cum post patris obitum Creontis, & Thesei tyrannidem fugeret, primum in Asiam uenit: ubi Apollinis Clarii templum condidit, deinde etiam in Italiam, ubi ex Tiberi fluuio, ut poetæ fabulantur, uel ex Tiberino rege Ocnum peperit: q postea ad Padum fluuium urbem condidit, quam a nomine matris Mantuam appellauit.

MANTVA, tuæ, [*Mantoua,*] μάντουα, Stephano, urbs clarissima, ab Ocno, filio Tiberis, & Mantus Tiresiæ Thebani uatis filiæ, ad Padum condita, & a nomine matris eius Mantua appellata. unde Virgil. libr. 10. Ille etiam patriis agmen ciet Ocnus ab oris, Fatidicæ Mantus, & Tusci filius amnis, Qui muros matrisq; dedit tibi Mantua nomen. Poetarum clarissimo, illustrissimoque principe Virgilio Marone gloriatur Mantua.

MANTVANVS, a, um [*Mantouano,*] μαντουανός, a Mantua possessiuum, unde Mantuanus Homerus, [*Vergilio,*] Virg. dictus. fama Mantuana, Stat. 4. Syl.

MANVALIS, le, extensæ manus altitudinē habens. Pli. l. 24. c. 13. manualibus scapis eius in tribus heminis aquæ decoctis. Manualis fasciculus lini, δράγμα, apud Pli. li. 19. c. 1. qui manus implet.

MANVARIVS, ria, rium, ἐγχειρίδιος, quod manuum labore acquiritur. Gel. Huc ære quasi manuario collecto, cenula parabatur.

MANVBIAE, arum, [*Prede tolte a gli nemici,*] λάφυρα, quod manu capiātur ab hostibus: præda ab hostibus capta. Ascon. scribit Manubias esse prædas imperatorum pro portione de hostib captas. Vnde Ci. 5. Verr. facere Manubias uocat, signa & tabulas, q̄ è Sicilia Verres, tanquam hostium spolia, deportauerat. Spolia quoq; quæsita de hoste nobili per deditionem, Manubias ueteres dicebant. Gell. li. 13. c. 23. quid Præda a Manubiis distet, his uerbis declarat. Præda, inquit, dicuntur corpora ipsa rerum, q̄ capta sunt: Manubiæ appellatæ pecuniæ, a quæstore ex uenditione prędæ redactæ. Dicit tamen quosdam non ignobiles scriptores aut temere, aut incuriose prædam pro manubiis, & manubias pro præda posuisse. sed Ci. in Oratione de Lege Agrar. Manubias pecuniā dixisse, his uerbis. Quod ad quenq; peruenerit ex præda ex manubiis, ex auro coronario. Quo in loco Tullius manifeste distinguit p̄dā a manubiis: ut annotauit Nonius, q prorsus eadē de manubiis sentit, quæ Gellius. Manubias facere, est prædari. Cice. in Verr. Qui manubias sibi tantas ex L. Metelli manubiis fecit. Est quoque, ut iactus fulminum manubiæ, [*Fulmine,*] dicantur. unde ait Sen. li. 2. Quæst. Ioui tres manubias dari.

MANVBIALIS, & hoc le, quod ad manubias pertinet, ut Manubialis pecunia, ex uenditione manubiarum contracta. Suet. in Aug. reliquas uias ex manubiali pecunia sternendas distribuit.

MANVBIARIVS, adiect. manubiarum particeps. Plau. in Truc.

MANVBRIVM, [*Manico,*] manubrii, κώπη, a manu, capulus cuiuscunque rei: quod manu teneatur. Plau. in Aulu. Exemit ea manu manubrium. Col. li. 12. c. 2. manubria optima iliginea. Ci. in Ver. Trulla cum manubrio excauata.

MANVBRIOLVM, li, [*Manichetto,*] dimin. paruum manubrium. Cel. li. 7. c. 7. manubriolo scalpelli diducere, donec ad angulum ueniat.

MANVFACTVS, a, um, χειροποίητον, Cicero 3. de Finibus. Opera manufacta.

MANVLARIVS, qui uestimenta manicata conficiebat. Plau. in Aul.

MANVLEATVS, a, um, χειριδωτός, idē qd̄ manicatus. Plau. in Pseu. Manuleatam tunicam, hoc est, manicas prolixiores habētē. Manicatum, aut Manuleatum hominē, dicimus indutum tunicis manicatis. Sue. in Calig. ca. 52. manuleatus in publicum processit.

MANVM conserere, [*Combattere,*] συμβάλλειν, est prœlium incipere, proprie tamen nihil aliud est, quam manus coniungere. Apud Iurisconsultos autem Manum conserere dicebantur litigantes, cum in agrum, aut aliam rem, de qua lis erat, profecti, præsente prætore, rem litigiosam manu apprehendebant, iusque suum in re præsenti uindicabant. postea tamen, prorogatis Italiæ finibus, prætoribusq; aliis negotiis occupatis, placuit, ut litigantes sine prætore in agrum proficiscerentur, glebamque inde in ius ad prætorem deferrent, & in ea, tanquam in toto agro, uindicarent, aduersariumque ex iure manu consertum ad prætorem uocarēt. Vide Consero. Ad manus uenire, similiter est prœlium incipere. Plau. Itur ad manus, arma sumuntur.

MANVMISSIO, datio libertatis. Cicè. pro Cœl. quid habeat argumenti ista manumissio. Erat autem mos in manumissione, ut domin' caput, aut aliud membrum serui tenens, ter diceret: Hunc hominem liberum esse uolo, & mittebat eum e manu.

MANVMITTO, [Liberare, donare la libertà,] ἀπελευθερόω. de seruo liberum facio. Ci. pro Cœl. serui ex cognatorũ sententia manumissi: Manumissus, liberatus Interdũ diuiditur, dicimusque Mittere manu, uel emittere manu. Plau. in Aul. orabo, ut manu me mittat.

MANVOR, aris, dep. pocns, [Rubare,] κλέπτω, furor. Accius: Manuatus uellem amicæ.

MANVPRETIVM, merces. Ci. in Pis. cum ista tibi prouincia manupretium fuerit non euersæ per te, sed perditæ ciuitatis.

MANVS, huius manus, [Mano] χείρ, a manando, q ex brachijs manet, uel q ex ea manent digiti. Virg. 1. Aen. Tendentemq; Manus Priamũ conspexit inermes. Plena manu [Copiosamente,] hoc est, ampliter, copiose. Ci. ad Att. li. s. Hortensius plena manu nostras laudes in astra sustulit. Manu factos, opponit naturali. Celsus: Naturales, uel manufactæ natationes. Manus præterea instrumẽtũ, & telũ nauale, quo naues harpagonib raptæ tenẽtur, a manus humanę similitudine. Pli lib. 6 cap. 56. Anacharsis harpagonas, manus Pericles Atheniensis inuenit. Item, Manus multitudo uocatur [Moltitudine, essercito,] uel exercitus. Vir. Aen. Hic manus ob patriam pugnando uulnera passi. Idem, iuuenum manus emicat ardẽs. Littus in Hesperium. Accipitur etiam pro potestate [Potestà,] ut cum dicimus rem aliquam in manu nostra esse. Luca. l. 1. In manibus uestris, quãtus sit Cæsar, habetis. Inde Manumissio, & Manumissus, a potestate liberatus Itẽ capitur pro proboscide elephantis, q ea in decerpẽdo pabulo pro manu utatur elephantus. Curt. lib. 4. de elephanto loquens: Terribilis illa facies erat, cum manu arma uirosq; corriperent: Nonnunquã pro scriptura manuũ Quin. l. 1. de Ortographia: Caussa Cassius Cic. & Vir. scripserunt: sic manus eorum docẽt. Cic. ad Att. l. 11. Signum requirent, & manũ. Manibus prœlium facere, manus conserere. Sal. in Iug. Romani cupere manibus prœlium facere. primas & secundas manus (quas legere est apud Quinct. l. 5.) Hermolaus uocari posse ait, quando fessis recentes succedunt. Inter manus arripere aliquem, est collatis simul manibus aliquem sublimẽ ferre. Plau. in Most. Arripite hunc intro inter manus. Inter manus aliquid esse, per trãslationem, pro in potestate esse. Vir. Ante oculos, interq; manus, sunt omnia uestras. Versari inter manus [Esser in uso,] est in usu esse. Sub manu esse, id est, esse in prõptu. Esse in manibus liber dicitur [Esser stampato,] qui editus est & legitur. Manus remittere in aleæ ludo, est collusori iactum cõdonare, quẽ sua quisque manu damnosum iecit. Manu capere, bello quærere. Salu. pop. R. quascunque urbes manu cœperat, regi donat. Succedere sub manus [Succedere bene,] est aliquid bene, & ad optatum contingere. Rem ad manus uenire, est rem ad pugnam uenire. Per manus tradere idem, quod de manu in manum, quo utitur Ci. ad Cæs. li. 7. Totum hominem tibi trado de manu, ut dicitur, in manũ tuã. per manus tradita disciplina, uel historia dicitur, quæ non monumentis litterarũ, sed uerbo a maioribus ad posteros transmittitur: quemadmodum sacrorum mysteria olim tradi solebant. Præ manibus, pro in manibus, uel inter manus. Pla. in Bacch. Reddite patri aurum, quod mihi fuit præ manibus. Tollere manus, signum lætitiæ significans. [Allegrar si,] Cic. Cæs. Sustulimus manus ego, & Balbus. Tendere manus est, petentis auxilium, uel misericordiam implorantis signum. Cæs. li. 3. Bell. Gall. Hedui manus tẽdere [Arrendersi,] deditionem significare. Plus illi est in manu, quam tibi, id est, ditior est te. habere enim in manibus dicũtur, qui aliquid possident. Manus tua hæc est, hoc est [Fauorire,] hi fauent tibi. Manus multas poscit hoc opus [Fatica,] Pli. in epist. 158. hoc pro opus est multi laboris. Manus oculatæ dicuntur a Plau. in Asin. quæ re ipsa aliquid uolunt exhiberi, non oratione promitti. Semper (inquit) oculatæ nostræ sunt manus: credunt quod uident. Manũ de tabula tollere nescire, est in re aliqua conficienda nimis anxium esse. Tractum ab Apellis elogio de Protogene, quo dicebat, illum manum de tabula tollere nescire. Manum non uerterim, dicimus cũ significamus aliqua de re nos nihil esse sollicitos. Manus iniectio, cum nulla iudicis auctoritate expectata, rem nostram nobis uindicamus. uide inijcio. Manibus ac pedibus quicquam obire, [Diligentissimamente,] id est, summa diligentia. Ter. in And. Quem ego credo manibus, pedibusq; obnixe omnia facturum.

MAPALIA, orum, [Capanne,] καλύβας, Punica lingua, agrestes casæ, auctore Festo. Sunt autẽ quasi rotundæ cortes, ut inquit Cato l. 4. Orig. Liu. 9. Bell. Pu. Familiæ aliquot cum mapalibus, pecoribusque suis prosecuti sunt regem Mapalia, inquit Seruius, idẽ significat quod Magalia, hoc est, Afrorum casas, sed Magalia, ma, producit: Mapalia corripit. Vir. 3. Geo. raris habitata mapalia tectis. Idẽ 4. Aen. altis resurgit magalia plantis.

MAPETA, μάπετα, Sarmatiæ Asiaticæ urbs Ptolem. libro 5. cap. 9. uulgo Copa.

MAPPA, æ, [Tomaglia,] ὀθόνη, linteum, quo manuum sordes in mensa abstergimus Mar. li. 12. Attulerat mappam nemo. Pli. l. 19. c. 1. ardentes in focis conuiuiorum uidimus mappas. Mappam (inquit Quin. li. 1. c. 9.) usitatũ Circo nomen Pœni sibi uendicant. Ideo autẽ dici mappam Circo usitatam, quod in ludis Circensibus prætor soleat præsidere, qui mappæ missione signum dabat ineundi certaminis. Mar. li. 12. Cretatam prætor cum uellet mittere mappã, Prætori mappã surripit Hermogenes. A Mappa fit Mappula.

★MARATHESIVM, Ephesiorum urbs in Caria. Steph.

MARATHON, μαραθών, Attici agri ciuitas, distans ab Athenis circiter decẽ millia passuum, non procul a Tricorytho, & Rhamnũte, morte Icari regis interfecti insignis, uictoriaq; Thesei, tauro Marathonio superato: similiter & Miltiadis gloria, qui ibi centũ millia ex Darij Persarum regis exercitu profligauit. Cic. Off. Rhetorum campus de Marathone. Est & Marathon, exiguum oppidulum Phocidis, ad mare, non procul ab Anticyra. Strab. li. 9.

MARATHONIA, μαραθωνία, oppidum Thraciæ, non procul ab Abderis, cuius incolæ dicuntur Marathoniatæ. Steph.

MARATHONIVS, a, um. μαραθώνιος, unde taurus Marathonius dictus est, qui apud Marathonem a Theseo interfectus est. Hic est taurus amatus a Pasiphæ, quem Hercules ex Creta eo abegit. Cice. Tusc. Quem Theseus interfecit, Marathonius taurus.

MARATHRYTES, oinum, quod Marathrum infusum habet: ualetq; ad uisus imbecillitatem adiuuandam. Col. li. 12. c. 35.

MARATHRON, [Finocchio,] μάραθρον, Latini fœniculũ. Pli. l. 20. ca. 10.

MARATHVS, thi, μάραθος, antiqua Phœnicum ciuitas. Pli. li. 5. ca. 20. & Stra. li. 16. Stephanus eam in Acarnania collocat.

MARATHVSA æ, μαραθοῦσα, Stephano, insula ante Ioniam, Asiæ regionem, non procul a Clazomenis. Pli. li. 5. cap. 31. Est & Marathusa, Cretæ insulæ oppidum, apud eundem li. 4. ca. 12.

★MARCELLVS, nomen clarissimi uiri Romani, cuius uitam, & res gestas Plut. scripsit.

MARCEO, es, ui, [Marcire,] σήπομαι, putreo. Mart. li. 5. Marcentes tibi porrigentur nux. Nonnunquam idem, quod langueo. [Languire,] Ouid. 1. Amor. Ele. 13. Si uit tibi marcet ab annis.

MARCESCO, [Marcire,] putresco. Plin. lib. 10. cap. 48. Corpus occisæ marcescit. Quandoque pro languesco. Liu. 8. Bel. Pun. equitem marcescere desidia.

MARCIDVS, a, um. adiect. [Marcio, marcito,] μαρασμώδης, putridus, siue languescens. Pli. li. 11. c. 37. Fessis equis aures marcidæ. Pli. in Paneg. marcidi somno, hesternaq; cœna redundantes.

MARCIPOR, Marci puer, hoc est, famulus: sicut Publipor, Lucipor, & alia huiusmodi. Pli. li. 33. c. 1. Marcipores domi uictum in promiscuo habebant. Marcipores, quasi Marci pueri uocabantur, hoc est ministri. ut Græci, παῖδας, uocant seruos. Fabius lib. 1. In seruis iam intercidit genus illud nominis, quod ducebatur a domino: unde Marcipores, Publipores.

MARCOMANI, orum, & p.c. μαρκομανοί, populi Germaniæ, quos Cæsar cum Ariouisto rege superauit. hos Bohemos, uel Morauos putant esse. Stat. li. 3. Syl. uide & Stra. li. 7.

MARCOR, oris, [Marcia,] σῆψις, putredo, uel languor. Pli. li. 22. c. 22. si qua rubigo uel panni marcor affuerit. Cel. de lethargo, lib. 3. ca. 20. Marcor, & inexpugnabilis pene dormiendi necessitas.

MARCVLVS, dimin. a Marco, inquit Festus. Est etiam nomen instrumenti, quo fabri ærarij uti solent. Pli. li. 7. ca. 56. inuenit Cinyra, Agriopæ filius, forcipem, marculum, uectem, incudem. Mar. li. 12. Aerariorum marculi.

MARDI, μάρδοι, populi Asiæ, supra Pontum, non procul a Colchide. Pli. l. 5. c. 6. Steph. Mardos quosdam inter Hyrcanos collocat.

★MARDONIVS, ex præcipuis fuit Persarum Satrapis. quem Xerxes prœlio nauali a Themistocle ad Salamina superatus, in Grecia cũ trecentis armatorum milibus reliquit. hunc postea Pausanias in Plateis superauit.

MARE, huius Maris, [Mare,] θάλασσα, dictũ (ut putãt) ab amaritudine aquarũ. Vir. 2. Aen. Vastũ maris æquor arandum. Maximum autem illud mare, qđ totam terram ambit, a uelocitate Oceanũ appellãt. Illud uero, quod inter Abylã & Calpen irrumpens, Africã diuidit ab Europa, Mediterraneũ mare uocatur. Vtriusq; autẽ maris partes a prouincijs, quas alluunt, uaria sortiuntur nomina. sic Oceanũ Atlanticũ uocamus mare illud, quod ab occidente Atlantem mõtem alluit. Britannicũ, quod Britanniæ, Germanicũ, quod Germaniæ est proximũ. Ad hunc ẽt modũ sinus ille maris, quem Mediterraneũ mare uocamus, a regionib. quas alluit, uaria inuenit nomina. Nam ubi Hispaniã alluit, Ibericũ appellatur: ubi Liguriam, Ligusticum: ubi Thusciæ proximum est, Tuscum mare, uel Tyrrhenũ appellatur. Sed hæc latius suis locis. Mare cælo miscere, est omnia turbare. Virg. de Iunone omnia aduersum Troianos tentante: Maria omnia cælo Miscuit. Iuuen. Saty. 6. & mare cælo Confundas. Mari, terraq; quærere, id est, ubique. Plau. in Pœn. mari, terraque illas quæritat. Mare quandoque pro quacunque grandiore aqua usurpatur.

MARE RVBRVM, ἐρυθρὰ θάλασσα, sinus maris est Arabiam Felicem

a meridie

a meridie alluens, ab angustiis Arabici sinus usq; ad sinũ Persicũ extensus. Rubrũ appellatum, non q aqua eius re uera sic rubra (ut plerique putauerũt) sed q eiusmodi appareat a subiectæ arenæ rubedine, uel Solis repercussu, siue (quod magis placet) imitatione Græcorũ, qui Mare hoc Erythræum appellarunt, ab Erythra rege Persei & Andromedes filio, qui in ea ora imperauit. Stra.li. 16.

Maaea, μάρεια, lacus Alexandriã a Meridie alluens, portũ habens altero, qui ad mare est multo uberiorem. Alio nomine Mareotis. Str.l.17. Step. item Marea oppidum est Mareotidi lacui adiacens.

Mareotis, idis, μαρεῶτις, lacus in Aegypto, Alexandriam a Meridie alluens, multis Nili fossis auctus, portum habens, eo qui ad mare est multo uberiorem. Strabo li.17. Mareotis præterea appellatur pars illa Lybiæ, quæ est inter Cyrenaicam regionem & Aegyptum a Ptolemæo Marmarica appellata. Eius descriptioné uide apud Pli.li.5.c.7. Est præterea Mareotis pars Epiri, in qua uinum optimum nascitur, unde Mareotides uuæ dictæ. Vir.2.Geor. Sunt Thasiæ uites, sunt & Mareotides albæ.

Massotae, μαρεῶται, populi in parte Libyæ, Aegypto proxima, quæ Mareotis Pli. Ptol. Marmarica appellatur. Pli.l.5.ca.6.

Marga, gæ, genus terræ in modũ cretæ albæ, qua rustici utuntur ad agros stercorandos. Pli.l.17.ca.9.

Margara, μαργάρα, nomẽ fontis in agro Syracusano, apud Plin.li. 3.ca.8. & urbs in Elide Steph.

*Margarae, arum, oppidum Indiæ. Steph.

Margarides, μαργαρίδες, palmæ, a margaritis nomen trahentes, quoniam & breues & candidæ, & rotundæ sunt. Pli.l.13.cap.4.

Margarita, tæ, uel Margaritum, ti, pe.pr.& ante p.c. [Perla,] μαργαρίτης, lapillus candidus, in conchis nascens, quẽ Romani unioné uocant, quod nulli duo reperiantur indiscreti. Ci.6.Ver. Nego ullam gem nam, aut margaritam fuisse, quin abstulerit. Taci. in uita Agric. Britannia aurum & argentum gignit, Oceanus margarita, sed subfusca & liuentia.

Margaritarii, μαργαριτέμποροι, negociatores margaritarum. Firmicus.

Margaritifer, qui fert margaritas. Pli.li.32.ca.11.

Margiana, μαργιανή, regio Asiæ maioris, inclytæ apricitatis (ut inquit Solinus) ambitu stadiorum 1500. difficilis aditu propter arenosas sollicitudines: in qua Antiochus Antiochiam extruxit. Strabo lib.10.ca.11.

Marginatus, a, um, qđ est in margine: & Marginatus, a, um, ut, Marginata tabula, apud Pl.l.35.c.12. quæ marginem habet latissimũ.

Margo, [Margine,] κράσπεδον, tam masculini quam fœm.gen. cuiuslibet rei extremitas. Oui.l.1.Met. Nec brachia lõgo margine terrarum porrexerat Amphitrite. Iuue.Sat.1. Plena iam margine libri. Margines telludinis, Margines fluminũ. [Ripe, argine,] Var.3.de re ru. flumen altum marginibus lapideis, latũ pedes 57. Margine imperij, Pl.li.12.ca.20. extremo in margine imperij, qua Rhenus alluit. Gramineus margo fontis, Oui.3.Met.

Margus, fluuius Asiæ, quem Ptol.li.6.ca.10. duobus fontibus ex mõtibus Seriphijs defcendere tradit, & per Massagetas, qui Margianæ uicini sunt, ac Derbicas in Oxum amnem deferri.

Maria, μαρία, fœmininum est a nomine Marius, & p. habet e. Claudianus de Nup. Honorij: Præparat & pulchros Maria, sed luce minores Eligit ornat. Pro Deipara uirgine uult Valla Mariã nominatiuo casu legi ut Abraam, indeclinabile, & accentu in ultima.

*Mariamma, Phœnicea oppidum. Pausanias li.6.

Mariana colonia, Corsicæ insulæ ciuitas, dicta a C. Mario septies consule, qui eo coloniam deduxit. Pli.li.3.ca.6.

Marianae Fossae, Narbonensis Prouinciæ oppidũ, quod hodie Aquas mortuas uocãt: dictũ a uicina fossa a C. Mario ad mare usque deducta. unde Ptol.li.2.ca.10. Pli.l.3.ca.4.& Strab.li.4.

Mariandynum, μαριανδυνία, Stephano, regio in Asia, Bithyniæ cõterminia, ubi Hercules Cerberum canem tricipitem ad superos traxisse dicitur. incolæ dicti Mariandyni. Herod.li.1. Strab. lib.8. Valer.Flac.li.4. Argo.

Marica, dea, littoris Minturnensium, iuxta Lyrim amnem. Horat. li.3. Car. innantem Maricæ Littoribus tenuisse Lyrim. Fuit etiam Marica Fauni uxor, & regis Latini mater. Vir.l.7.Aen. Hunc Fauno & nympha genitum Laurente Marica Accipimus.

*Maridunum, Britanniæ insulæ urbs. Ptol.

Marinus, a, um, [Marino,] θαλάσσιος, quod mare incolit, uel qđ est in mari: ut Ostreæ marinæ, apud Pli.l.10.c.69. Marinus humor, &c.

*Mariaa, fluuius Agathyrsorum in Istrum fluens Herod.li.4.

Mariscas, ficus grandiores, sed insipidæ, quas a Græcis θεσυκα appellari tradit Festus. Mart.li.14. Infanti melimela dato, fatuasq; mariscas. Pli.l.15.ca.18. Ficos mariscas in loco cretoso, & aperto serito. A fructus huius similitudine etiam Mariscæ dicũtur tubercula, quæ ex præpostera libidine circa pudicem nascuntur: & fortasse sunt quos Martialis in Cæcilianum Ficos appellat. Iuue.2. Saty. Cæduntur tumidæ, medico ridente, mariscæ.

Mariscus, mas. gen. uel Mariscum gene. neu. genus iunci maioris, quem σχοῖνον Græci uocant, hoc est totum iuncum. Ex eo fiunt tegetes, & marinæ nassæ, ut ait Pli.l.21.ca.18.

Maritae, [Donne maritate,] γαμεταί, dicuntur mulieres nuptæ. Ouid.lib.1.Fast. Dura cum furte maritæ Reddebant uteri pignora rata sui. Transfertur & ad arbores uitiferas, quales sunt ulmi & populi, quibus uites applicantur. Pli.lib.14.ca.1. In Campano agro populis nubunt uites, maritasq; complexæ, geniculato cursu scandentes cacumina æquant.

Maritalis, le, [Maritale,] Col. in proœ.12. libri. Xenophon prodidit maritale coniugium comparatum esse natura. Capistrum maritale, Iuue.Sat.6. Scalla maritali iam porrigit ora capistro. Vestis maritalis. Oui.2.de arte.

Maritimus, a, um, p.c. [Maritimo,] παράλιος, quod mare accolit, uel quod ad mare est, ut, Ora maritima, Gens maritima. Cice. ad Att.li.2. Te hospitio agresti accipiemus, quia maritimum hoc contempsisti. Plaut. Cist. Maritimis moribus mecum experitur. Id est, periculum de me ita facie, ut mare cum iactatur uarijs fluctibus. Accipitur aliquando pro eo, quod ea mari est. Cice. 2. de Nat. Deo. Aestus maritimi accedentes, & recedentes. Sic etiam Plau. in Rud. Fluctus maritimos dixit.

Marito, maritas, [Maritare,] ξευγνύζω, uiro trado. Suet. in Vesp. Vitellij filiam splendidissime maritauit. Neq; solum de hominib. sed etiam de alijs dicitur, ut de arboribus, quæ uites sustinent. Col.l.4.c.1. maritandis arboribus nemo minoré bipedanea scrobem uitibus compatat. Maritari etiam dicuntur canes, Varro.2. de re rus. Tũ dicuntur catulire, id est, ostendere se uelle maritari.

Maritus, [Marito,] ἀνήρ, uaoris uir, a nomine Mas, maris. Plaut. in Cas. Quid agis tu marite, mi uir? Ignara puella mariti [Vergine,] id est, uirgo. Hor. 5. Epist. Iura uiolata mariti, id est, non uirgo. Ouid.2.de Art. Neque solum de uiro, sed de alijs quoque animãtibus. Colum.lib.8.cap.15. Rarior est in his auibus, maritus bonitas. Olentis uxores mariti [Capre,] hoc est capræ, Horat.1.Car. Ci. pro Rabir. sororis maritam.

Maritus, a, um, adiect. [Coniugale,] idem quod coniugalis. Ouid. in Epi. Paridis ad Helenam: Meritus Venerem temerare maritã. Sic maritum oliuetum per translationem dixit Col.li.3.ca.11. Marita pecunia, [Dotale,] hoc est dotalis apud Plau. in Epid.

Marium, μάριον, Steph. oppidum in Cypro insula. Pli.li.5.ca.31.

Marius, qui septies Romæ consul fuit ex municipio Arpinate, humili loco natus. Hic legatus Metellum in Numida criminando, consulatum adeptus, Iugurtham captum ante currum egit, in proximum annum consul factus, Cimbros in Gallia apud aquas Sextias, Teutonas in Italia uicit, de que his triumphauit. uictus a Sylla Minturnis in Palude latuit: inuentus, & in carcerem coniectus, immissum percussorem Gallum uultus auctoritate deterruit: acceptaq; nauicula in Africã traiecit, ubi diu exulauit. mox Cinnana dominatione reuocatus, exsis inimicis, septimo consulatu (ut quidam ferunt) uoluntaria morte decessit. Habuit filium Marium nomine, qui cum esset 27. annorum, consulatum inualit. Hic patri sæuitia similis, curiam armatus obsedit: & inimicos trucidauit: & ipse crudelissimo mortis genere perijt.

*Marmacas, μάρμακας, populi Aethiopiæ.

Marmarica, μαρμαρική, regio Africæ, quæ (ut Ptolem. lib. 4. scribit) ab Occasu terminatur Cyrenaica prouincia, a Septentrione Aegyptiaco pelago, ab Oriẽte Aegypto, a Meridie interioris Lybiæ parte, quæ Aegypto conterminia est. Pli.li.5.ca.6.

Marmaridae, populi sunt, Marmaricam Lybiæ regionem incolentes. Inter hos sunt Psylli, qui habent salinam præsens aduersus omnia uenena remedium afferentem.

*Marmaridius, magi nomen apud Plin.

Marmarites, [Fumoterre,] μαρμαρίτης, herba quibusdam appellatur, quam Dioscorides καπνὸν, nos Fumarium, uel fumum terræ dicimus. Est autem ex ijs nomẽclaturis, quas inter notha Dioscoridis recensent eruditi.

Marmaritis, pe.p. μαρμαρῖτις, herbæ genus, alio nomine Aglaophotis, ob admirabilem colorem. Nascitur in marmoribus Arabiæ, unde Marmaritis uocata est. Pli.l.24.ca.17.

Marmarion, μαρμάριον, Euboeæ insulæ oppidum, incolæ Marmarij, & Marmarini. Vnde & Apollo Marmarinus, qui insigne ibi habebat templum. Strabo l.10.

*Marma, μάρμα, oppidum Phœnices. Steph.

Marmor, oris, pen.cor. [Marmo,] μάρμαρος, genus lapidis durissimi, & solidissimi: cuius diuersa sunt genera. Quoddam n. albũ, Parium dicitur a Paro insula: quale & in Liguria olim Lunensium lapicidinæ dederunt. Aliud Laconicum, quod fere atrum erat, quo delectatus Lucullus illi nomen indidit. Aliud Ophites, a maculis serpentum, quibus distinguitur, nomen accipit. Aliud Porphyrites, quod est rubrum, candidis intercurrentibus punctis, quod & Leucolithos uocatur. Basaltes ferrei coloris, & duritie, unde nomen mutuatur. Onychites, ex Arabiæ mõtibus est, ex quo uasa potoria in Germaniam afferuntur. Alabastritem quoque candi-

dũ cauare solēt ad myrothecia, quoniam unguēta incorrupta ser uare creditur. Sunt & alia marmoris genera quę breuitatis caussa omitto. Vide Plin. lib. 36. cap. 7. Templum de marmore, Virgi. 4. Aeneid. Incisa notis marmora, Horat. 4. Carm. Cice. pro Domo: Eius simulacrum ē marmore.

MARMORATIO, onis, [Fabrica, edificatione di marmo,] μαρμάρωσις, ex marmore cōltructio, a Marmoro, as, quod est ex marmore Apul. li. 3. Flo. Pauimenti marmoratio, uec proscenæ contabulatio.

MARMORATVS, a, um, [Coperto di marmo,] μαρμαρωτὸς, superficiem tan tum ea marmore habens: ut Marmorata pauimenta, apud Cic. & de Leg. Varr. li. 3. de Re ru. substaotiuum usurpauit, læuissimo, in quit, marmorato toti parietes, ac cameræ oblinuntur.

MARMOREVS, a, um, [Di marmo,] μαρμάρεος, ex marmore, ut Sepulcrũ marmoreũ. Ouid. 4. Metam. Sola marmorea, apud Cice. io Para. Ceruia marmorea, hoc est candida, Vir. 4. Geo.

MARMOROSVS, a, um, adiect. μαρμαρώδης, quod marmoream formam, uel duritiem habet. Pli. li. 33. ca. 12.

MARO, onis, opifex figulus, siue (ut alij putant) Magi cuiusdam uiatoris meteenarius, Virgilij Latinorum poetarũ princìpis pater. Maroneus, a, um, p. p. Stat. li. 4. Syłua.

MARONEA, p. p. μαρώνεια, Stephano, Ciconum ciuitas, uiuo laudata. Inde Maroneus, a, um. Tibullus ad Messalam.

MARPESVS, p. p. μάρπησος, Stephano, mōs in Paro insula: a quo Mar pesius sa, sium, Marpesia cautes, apud Vir. 6. Aen.

*MARPESSA, apud Homerum filia Eueni, Idæ uxor.

MARPLACIDAE, nauigij genus, quo Siculi utebantur.

MARRA, [Marra,] ferreum instrumentum, ad excidendas herbas accommodatum. Iuue. Sat. 3. Ne marræ, & sarcula deśnt.

MARRVAII, populi Italiæ, circa Fucinum lacum habitantes, a rege Marrubio. Vir. 7. Aen. Marrubia uenit de gente sacerdos.

MARRVBIVM, bij, [Marrobio,] herba satis nota, quæ exulcerare uesicã putatur. Græci πράσιον, alij Linostrophoo, quidam Philopæda, nō nulli Phillocares appellant. Pli. li. 20. ca. 22.

MARAVCINI, populi Italiæ in regione Marsorum. Silius li. 8.

MARS, ἄρης Deus belli præses ab antiquis creditus: dictᵘ, ut ait Var. li. 4. de Lin. Lat. φ maribus in bello præsit: siue a Sabina dictione Mamers, quo nomine Sabini Martē dicebāt: a poetis Mauors dici tur per epēthesim, φ magna uertat. Hic Iouis & Iunonis filᵘ fuis se fingitur, uel, ut Oui. fabulatur, solius Iunonis. cũ enim olim Iu no turbata, φ animaduertisset Iouem matrũ percusso capite sine muliere procreasse Mineruam, uersus Oceanum proficisceretur, ut scrutaretur quo pacto & ipsa sine ui o patere posset, & in itine re fatigata secus fores Floræ Deæ, coniugis Zephiri, cōsedisset, in terrogata ab ea fertur, quam ob caussam ad Oceanum pergeret: qua cognita facturam se uoti compotē Dea pollicita est, si id Iuno Iouem celaret. quod cũ Iuno iureiurando affirmasset, mox illi Flora monuit, in campis Olenija florē esse, quo tacto statim conciperet sine uiro. id experta Iuno cōcepit, & peperit filiũ quē Martem nominauit. Hunc ferunt postea cum Venere cōcubuisse, eoque Vulcani fallacijs tam obscœne iacentes catena inuisibili ligatos, omnium deorum risui expositos fuisse: tandē Neptuno in tercedente, a Vulcano solutos esse. Sororē habuit Bellonã, belli deã. Sacrum ei fecerunt lupũ & picũ: quos in Dei huius tutela esse credi uoluerũt. Salios habuit sacerdotes, de quibus infra. Poni tur sæpissime pro ipso bello μετωνυμικῶς. Vir. Ecl. 10. Nūc insanus amor duri me Martis in armis Tela inter media, atque aduersos detinet hostes. Est etiam Mars, Planetæ nomē quatuor & uiginti mensibus, & sex diebus orbem lustrās. Marte nostro aliquid dicimos facere, quoties aliquid nostro ingenio nullius adiuti au xilio eōficimus. Ci. 3. Offi. Hanc partem relictā explebimus, nullis adminiculis, sed, ut, dicitur, nostro Marte. Mars communis dicitur, quod incertus ac uarius belli euentus sit. Ci. 11. Phil. uc eos cedam incertos esse caitus belli Martem communem.

MARSI, orum, μαρσοὶ, Steph. populi Italiæ Picentibus, Aequiculanis, Samnitibus finitimi, a Marso Circes filio orti, qui saliua sua serpentũ morsib. medebātur. uide Pli. li. 7. c. 2. Quin & regio ipsa eodem nomine effertur. Ci. pro domo. Is io Marsis natus est. Sūt & Marsi Scythiæ populi. Her. li. 4. A Marsis fit Marsicus, a, um, ut Marsicum bellum, quod Romani cum Marsis gesseruot.

MARSVS, Circes filius, qui Marsorum genti nomen dedit. Pli. libro 7. cap. 2.

MARSPITER, pe. cor. ἄρης, Mars pater: ut Iuppiter, Iouis pater: ut Iouis sit nominatiuus, hoc est, ipse Iuppiter, ipse Mars. Gell. lib. 5. cap. 12.

MARSVPIVM, pij, [Borsa,] μαρσύπιον, sacculus nūmorũ, Cato de liberis: perspicuũ, maiorem curam habere marsupij nostri quam uitę.

MARSYAS, μαρσύας, tibicen fuit e Phrygia, ea temeritate, ut Phœbum ad cantus certamen auderet prouocare: a quo uictus, excoriatus est. Ouid. libro 6. Fast. Et Marsyas, siue Marsia, Asiæ mino ris fluuius, Apamiam alluens, quem poetæ fabulantur ortum esse ex Nympharum, & Satyrorum lacrymis, Marsyam deflentiũ. Oui dius. 6. Metam. Tres præterea Marsyas memorat Suidas, quorum duo historiam, tertius de tranquillitate scripsit.

MARSYA, æ, μαρσύα, oppidum Phœnices incolæ Marsynei. Steph.

MARTES, tis, fera exigua, ea genere mustelarum: cuius pellis summo habetur in pretio. Mar. li. 10.

*MARTIA, Catonis Vticensis uxor: quam Hortensio concessam, po stea reduxit. Plutar. in Catone.

MARTIA aqua, quæ & Aufeia, omnium toto orbe clarissima, a nono lapide structis fornicibus in orbem perducta: ita dicta ab Anco Martio Romanorum rege, qui eam primus in urbem ducere aggressus est. Vide in dictione Aufeia. & Pli. li. 31. ca. 3.

MARTIALIS, & hoc le, ἄρειος, natum sub Marte stella, uel qui Marti seruit. Cic. pro Clu. Martiales, quidam Larini appellabantur, mi nistri publici Martis. Martialis uero substantiuum, est nomē poetæ proprium, qui Epigrammata scripsit. & Martialis flamen, Mar ti dicatus. Cic. de Arusp. resp.

MARTIANVS, a, um, ut Martianum fœdus. Cic. pro Cor.

MARTIVS, a, um, quod ad Martem pertinet: ut Martia auis, Marti dicata. Oui. Fast. 5. Martia picus auis. Interdũ dicitur, quod ad bellũ pertinet: ut Martia arma. August. l. 3. de Ciuit. Dei. Nullo Martio impetu territi. Interdum bellicosum: ut Martius populus.

MARTIVS, subst. nomen fuit Anci, quarti Romanorum regis, qui Nu mæ Pōpilij nepos fuit, æquitate & religione auo similis. Liu. li. 1.

MARTIVS CAMPVS, ἄρειος πεδίον, planities quędã fuit in agro Romano, inter Tiberim, & antiquam urbem: hodie urbis pars: ita dictus, φ Tarquinio in eailum acto, cuius hic ager erat, Marti fuerit consecratus. Liu. li. 2. Ager Tarquiniorum, qui inter urbem & Tiberim erat consecratus, Marti, Martius deinde campus fuit.

MARTIVS, mensis, [Marzo,] μάρτιος, primus olim anni mensis apud Romanos, quem Romulus genitori suo dicauit. Ouid. 3. Fast. Pri mua de Patrio nomine mensis erit.

MARTIGENA, a, um, adiect. [Figlio di Marte] ἀρηγενής, Marte genitus. Plau. in Amph. Martigenam ille aggressus belaam.

MARTYR, yris, p. ge. c. [Martire,] μάρτυρ, a Græcis dicitur, quem nos testem uocamus. quo factum, ut qui sanguinis sui pignore Christo diuinitatis testimonium dederunt, Martyres uocentur.

MARTYRIVM, μαρτύριον, testimonium.

*MARVLLVS tribunus plebis cum Flauio, coronas Cæsaris dict stro tis statuis detraxit. ideoque cum Cæsar tribunatu priuauit. Plutar. in Cæs.

MARVM, μάρον Diosc. herba surculosa, flore origani, sed odoratiore, folijsq; multo candidiorib. quę circa Magnesiam & Tralles copio sa gignitur. Pli. quoq; l. 12. c. 24. in Aegypto marum nasci tradit.

MAS, maris, mas. g. [Maschio,] ἄρσην, ἄῤῥην, sexus uocabulũ fœminæ oppositum. Ci. 1. de Nat. Deo. Bestiæ aliæ mares, aliæ fœminæ.

MASARES, μάσαρες, Bacchi cognomen apud Caras: de cuius origine sic fabulantur: in comitatu Rheæ, cui Iuppiter Bacchũ alēdũ cōmiserat, mulierē fuisse, cui nomē erat Ma, quã cũ Iuno rogasset, cuius eēt puer, ἄρεος, hoc est, Martis illa respōdit. quo uoce a uulgo e acepta, Bacchus deinceps Masaria dictus est, quasi τοῦ μας ἄρεος.

MASCVLESCO, is, ere. [Immaschirsi,] ἀῤῥενοῦσθαι, est masculum fieri. Pli. lib. 17. ca. 13. Densiore satu masculescere, id est ex fœminis masculos fieri.

MASCVLETVM, ti, locus in quo plantæ uinearum masculæ conseræ sunt. Plantæ autem masculæ sunt, quæ non subiguntur, ut palmites alios emittant, sed in altum attolli permittuntur. Pli. li. 17. c. 22. Nec oeterem placet palmitem in longum emitti: ut faciant, quæ Masculeta appellant.

MASCVLINVS, a, um, [Di maschio,] ἀῤῥενικὸς, quod masculum est. Pli. li. 10. cap. 13. Genera eorum Græci duo prima fecere, masculinum fœminiuumq;.

MASCVLO, as, [Immaschire,] ἀῤῥενόω, masculũ animum induo, unde Commasculo. Apul. s. de Asino: animum meum commasculaui.

MASCVLVS, li, substantiuum, [Maschio,] ἀῤῥένιον, diminutiuum est a Mas. Plaut. in Cist. Bona fœmina & malus masculus hic ee oo sunt. Aliquando adiectiuum est, idem significans, quod masculinus, ut Mascula facies, [Di maschio,] Mascula Sappho dicta est ab Horat. libro 1. Epist. quod in portentoso mulierum concubitu ui ri uice fungeretur. Mascula proles, Horat. 3. Carm. 6. Aliquando accipitur pro uehementi, & quod uirum decet. Sic mascula bilis dicitur a Persio 5. Sat. Calido sub pectore mascula bilis intumuit. Pli. li. 12. cap. 14. quandam thuris speciem Thus masculum appellat: ad differentiam fœminini. icciree autem Thus masculũ quidam dici putant, quod testium speciem habeat.

MASDORANI, Asiæ populi iuxta Parthiam, & Carmaniam desertam incolentes. Ptolemæus li. 6. cap. 17.

MASINISSA, Numidarũ rex fuit, acerrimus primũ nominis Romani hostis, postea uero fidelissimus socius. Hic ad extremã usq; senectã mira ualetudinis prosperitate, uegetoq; corporis robore usus est, adeo ut nonagesimo ætatis anno filiũ genuerit, iterq; quãuis prolixum faciens equũ nunquam ascenderit. Ouid. 6. Fast. superat

Masinissa

Masinissa Syphacem. De hoc multa Liu. li. 3. Bell. Pun.

MASPII, μάσπιοι, gens Persica apud Stepha.

MASSA, æ, [*Pasta*,] μάζα, farina omnis macerata, & aqua subacta, quam Galli sua lingua Pastam uocãt. Significat etiam quicquid densum est, spissumve ad similitudinem farinæ subactæ, ut massa auri, Massa ferri: [*Palla*] hoc est, pila, & ueluti moles. Vir. 1. Geo. Massã picis urbe reportat. Est & Massa Lybiæ fluuius Ptolemæo.

MASSVLA, eius diminut. est. Colum. lib. 12. cap. 38. complures ea ca massulæ fiunt.

*MASSAESYLIA, Africæ regio, a Mauris Mulucha fluuio, dirempta. Plin. lib. 5. cap. 2.

MASSAGETAE, μασσαγέται, populi Scythici in Asia ultra mare Caspium: qui cum per deserta discurrunt equorum suorum sanguinẽ cum lacte bibunt. Vide Strab. lib. 11. & Hero. li. 5. Stat. in Achill. Nominatiuus sing. est Massageta uel Massagetes. Luca. l. 3. soluens ieiunia belli Massagetes, quo fugit equo.

MASSARIS, uua, quæ ea uite siluestri, cum flore in Africa decerpitur, medicinæ tantum, & odoramentis idonea. Pli. lib. 12. cap. ult. & in procem. lib. 13.

MASSICVS, p. c. mons Campaniæ, optimi uini ferax. Siluius lib. 7.

MASSICVM, uinum, inter Campana uina olim laudatissimum. Horat. libr. 1. Car. Est qui nec ueteris pocula massici Spernit. Docet Serui. Massicus in plurali facere Massica. Virgil. lib. 7. felicia Baccho Massica.

MASSILIA, μασσαλία, urbs in Narbonensi prouincia Macedonibus Astyage, Hebræis uero Sedechia imperante condita, circa secundam & quadragesimam Olympiadẽ, annis antequam uirgo pareret DCXIII. post obitum Dauid regis annis CCCCLXXXIIII. Diruta, deinde a Phocensibus instaurata est, qui Cyri tyrannidem fugiẽtes, destituta Græcia, in hunc sinum nauigarunt. Ci. in Ora. pro Flacco. Cuius, inquit, ciuitatis disciplinam atque grauitatem non solum Græciæ, sed haud scio an cũctis gẽtibus anteponẽdam iure dicam. quæ tam procul a Græcorum omnium regionibus, disciplinis, linguisq; diuisa, cum in ultimis terris cincta Gallorum gentibus, Barbariæ fluctibus alluatur: sic optimatum cõsilio gubernatur, ut omnes eius instituta laudare facilius possint, quam æmulari. Inclytam autẽ fuisse clarissimo gymnasio, in Agricolæ uita Tacitus quoque testatur. Lege Stra. li. 4. De eius ueteribus institutis multa Val. lib. 2. De origine uero & primis initijs nõ pauca Iust. li. 34. Hæc uini optimi ferax fuit: unde Mart. lib. 13. Tu me Massiliæ ponere uina putes. Hinc Massilioticus, a, um. Pli. lib. 3. c. 4. Rhodani ostium amplissimum, uocatur Massiliotirum.

MASTAVRA, μάσαυρα, Lydiæ ciuitas: dicta, quod in ea Rheæ Bacchi nutrici, quæ Ma Lydis appellatur, taurus soleat immolari. Vide Ma.

MASTAVRENSES, μασαυρεῖς, Steph. de quibus Pli. lib. 5. cap. 29.

MASTIGIA, antep. pro. μαστιγίας, uerbero, id est uerberibus dignus: Plautus: Crucior lapidem non habere, ut illi mastigiæ cerebrum excutiam.

MASTIGOPHORVS, μαστιγοφόρος, seruus flagellifer, qui agonothetas in sacris certaminibus comitabatur, uirgas præferẽs, ad submouẽdam turbam, & cohibendas seditiones. Budæus.

MASTIX, igis, [*Sferza*,] μάστιξ, scutica seu flagrum, quo mancipia cæduntur: e Græco, μαστιγῶ, flagris cædo. Inde Homeromastix appellatus Zoilus ille Homeri calomniator, Vide Zoilus.

MASTIGEVS, gei, idem quod mastigia. Pla. in Triu.

MASTAVCA, uestis genus, qua Sardi utebantur. Ci. pro Scauro: cum Sardorum mastruca mutauit.

MASTRVCATVS, qui mastruca utitur. Idem de prouin. cons.

MASTVPRAXI, δέφεσθαι, est manu tractando uirilia, rem Veneream peragere. Martialis: Mastuprabantur Phrygij post ostia serui, id est, præputia ducebant. a manu & stupro deriuatur.

MASTVPRATOR, qui se hoc libidinis genere polluit. Mart. Tam blandum prurit, ut ipsum Mastupratorem fecerit Hippolytum.

MASTVS, [*Mamelle*,] μάστος Latine mamma, & propriæ animalium est. Per translationem tamen Masti etiam appellantur tubuli mãmati in fontibus, & aquæ ductibus, quas Latinorũ nõnulli mammas, Varro etiam Papillas uocat. Vitru. lib. 7. ea huiusmodi fontibus masti usq; ad portum Piræum ducti sunt salientes.

MASSYLEVS, lea, leum. Martial. lib. 9. Et Massyleum uirga gubernat equum.

MASSYLI, p. p. μασσύλοι, Stephano, populi Africæ, neque frenis, neque ephippijs utentes, sola uirga equos regentes.

MASSILEVS, a, um. Lucan. lib. 4. & gens quæ nudo residens Massylia dorso.

MASSYLVS, a, um. Vir. 4. Massylæ gentis monstrata sacerdos.

MATELLA, [*Mastelletta, orinale*] ἀμίς, a matula, uas, in quod urinam reddimus. Mar. lib. 10. Dispeream, si tu Pyladi præstare matellam Dignus es. Græci σκάφιον, uocant. Sunt tamen qui ita matellam distinguunt a scaphio, ut illa uirorum sit: hoc mulierum, tã ad uẽtris onus, quam ad urinam excipiẽdam accommodatum. matellam uero, quod angustiore esset ore urinæ tantum excipiẽdæ fuisse utilem. Est item Matella, aquarium uas, teste Nonio. Pla. Amph. matellam unam tibi aquæ infundi in caput. Varro Endimionibus, ut a Nonio citatur: Diuitum Aphocaschias ad communẽ reuocat matellam.

MATELLIO, uasis aquarij genus, teste Varr. lib. 4. de Lin. Lat. ita dictum a Matula: a cuius figura tamen nonnihil recedit. Var. de uit. pat. truellum, matellionem, peluim. Cic. in Para. si L. Mummius aliquem istorum uideret matellionem Corinthium cupidissime tractantem. Matellio item Festo uas est, in quod urina redditur: quod & matellis appellatur.

MATEOLA, genus sarculi. Cato de Re rus. c. 46. Cũ taleam demittes, si parum descendit, malleolo aut mateola adigito.

MATER, huius matris, [*Madre*,] notæ significationis nomen est, a Græco μήτηρ, Vir. 8. Ecl. Crudelis tu quoque mater. Carentes matre priuigni, Hor. 3. Car. Aliquando tamen pro nutrice ponitur, [*Nutrice*,] Plaut. utranque significationem cõplexus est: Ita forma simili pueri, ut mater sua non internosse posset, quæ mammam dabat, Neque adeo mater ipsa, quæ illos pepererat. Sumitur etiam hoc nomen latius, ut & de brutis animantibus dicatur, quæ fœtũ ediderunt. Mater, inquit Nonius, quæ quoduis animal partu edit. Vir. 3. Geor. Excretos prohibent a matribus hœdos. Mater mellis apis, Var. 2. de re rust. cap. 5. Transfertur & ad arbores, quæ matres dicuntur respectu propaginum, quæ ex ipsis nascuntur. Plin. lib. 12. cap. 5. Superiores eiusdem rami in excelsum emicant, uasto matris corpore. Luxuries auaritiæ mater. [*Causa, cagione, origine*,] Ci. 1. de Ora. Sapiẽtia omniũ bonarum rerũ mater. Idẽ 2. de Leg.

MATERCVLA, æ, μητρίδιον, diminutiuum a mater. Horat. primo epist. 7. pater & matercula palles. Cice. pro Flacc. Materculæ suæ festiuus filius.

MATERFAMILIAS, [*Padrona di casa, Donna, madonna*,] οἰκοδέσποινα, uxoris species est. Cice. pro Cœl. Non enim quæuis uxor statim materfamilias est, sed ea sola quæ in mariti manu mancipioque est, aut in eius in cuius manu, mancipioque est maritus, ita dicta, quoniam non in matrimonium tantum, sed in familiam quoque mariti, & in sui hæredis locum uenit. Festus dicit, non ante Matrẽfamiliæ dici, quam uir eius paterfamilias appelletur: nec posse hoc nomine plures in una familia appellari, sed unam tantum matremfamilias dici. Vlp. l. pronuntiatum. ff. de uerb. signifi. aliter hoc nomen interpretatur: Matrẽfamilias (inquit) accipere debemus eam, quæ non inhoneste, sed honeste, & cũ dignitate uixit. Matrem enim familias a ceteris fœminis mores discernũt, atque separant: proinde nihil interest nupta sit, an uidua: ingenua, an libertina: nã neque nuptiæ, neque natales faciũt matremfamilias, sed boni mores. Liu. 4 Bel. Maced. matremfamilias purpureũ amiculum habere non sines? Iust. materfamilias, & pellex, contraria. Liu. 9. Bel. Maced. Hunc iusta matrefamilias, illum pellice ortum esse. Vide Gell. li. 18. ca. 6. & Boetium Com. 3. in Top. Cic. Porro. Quod ad uocis huius compositionem attinet, Familias, antiquus est genitiuus, Græcorum imitatione formatus, qui genitiuum fœmininorum in a, purum desinentium, mittunt in as.

MATER MAGNA, [*Terra*,] κυβέλη, dicebatur Tellus, deorum, ut uetustas credidit, omnium mater, a Græcis Cybele dicta. Dicitur & mater alma, quod omnia alat: mater deum, quod omnia generet: mater Phrygia, a monte Phrygiæ, quem plur. num. Dyndima uocant.

*MATER matrina dicitur, quæ cum mater sit, matrem adhuc uiuentem habet.

MATER MATVTA, [*Aurora*,] λευκοθέα, Aurora, quam antiqui, teste Festo, ita appellarunt a uetusto nomine Manum, quod illis bonũ significabat. hanc poetæ fingunt fuisse Ino Cadmi filiam, quæ Athamantis furorem metuens, cum Melicerta filio sese in mare præcipitauit: qui cũ nusquam conspicerentur, in marinos deos mutati credebantur: atque ipsa quidẽ a Græcis λευκοθέα, a nostris Mater Matuta: Melicertes autem ab illis παλαίμων, a Latinis Portunus appellatur. Ci. 1. Tusc. Ino Cadmi filia λευκοθέα, nominata a Græcis, Matuta habetur a nostris.

MATERIA, riæ, seu Materies, ei, [*Materia, argumento, soggetto*,] ὕλη, est ea qua aliquid fit, ut Materia libri, membrana est. Oui. 2. Meta. Materiam superabat opus. Rudis materia, apud Lucan. lib. 1. id est, primum chaos: Materiamque rudem, flamma cedente, recepit. Materia domus, calx, lapides, ligna, saxa, regulæ. quãquam materiæ appellatione peculiariter intelligãtur ligna, ædificijs apta. Liuius: Multam materiam ceciderat miles. Quinct. lib. 7. cap. 1. opera extruentibus satis non est, saxa, & materiam, & cetera ædificanti congerere utilia, nisi disponẽdis eis artificum manus adhibeatur. Col. li. 3. uocat materiam lignum, quod est intra corticẽ: Quasi cuneum ferreum (inquit) inter corticem & materiam demittito Idem lib. 5. cap. 6. Materiam uocat palmitem, qui de nouello nascitur. Materies de equis etiam dicitur. Col. lib. 6. ca. 27. generosa materies circo sacrisque certaminib. equos præbet. Ac-

cipitur

cipitur etiam Materia pro argumento libri, [*Soggetto,*] Græci ὑπόθεσιν, uocant. Horat. de arte poet. Sumire materiam uestris, qui scribitis æquam Viribus. Suet. de cla. gram. ad exercitanda discentium ingenia, æquales inter se cõmittere solebat, proposita materia, quam scriberet. Cic. ad Att. lib. 2. Quod me, ut scribam aliquid, hortaris; crescit mihi materies.

MATERIARIVS, rij, ὑλουργός, qui materiam ad ædificia suppeditat. Pla. in Mil. Si non nos materiarius remoratur, cito erit parata nauis. Est & Materiarius adiect. ut Materiaria fabrica. Pli. li. 7. c. 56. Fabricam materiariam Dædalus, & in ea serram, asciam inuenit.

MATERIATIO, & Materiatura, a uerbo Materio, quod tamẽ nusquã quod quidem sciam, legitur. utroque usus est Vitru. lib. 4. ca. 6.

MATERIATVS, a, um, adiect. ex materia confectum. Sic Ci. li. 3. Off. uocat ædes male materiatas, e a mala materia confectas.

MATERIOR, aris, deponens, ὑλοτομεῖν, uerbum castrense, ut lignor. est autem, materiam cædo, qua milites utuntur ad conficiendum uallum. Cæsa. 7. Bel. Gall. Erat & materiari, & frumentari, & tantas munitiones fieri necesse.

MATERIS, [*Picca,*] huius materis, teli genus post lanceam longius. Sisenna: Galli materibus, Sueui lanceis configunt. fœm. ge. Non.

MATERNVS, a, um, [*Materno,*] μητρικός, quod matris est: ut Maternus paternusque sanguis, Cice. pro Rosc. Amer. Idem pro Cluent. nomen amantius indulgentiusque maternum. Virgi. 4. Aene. Materno ueniens ab auo Cyllenia proles. Vbera materna. Stat. 1 Theb. Maternus animus. Terent. in Heau. Res maternæ atque paternæ absumptæ.

MATERTERA, [*Zia, sorella della madre,*] μητράδελφη, matris soror, quasi mater altera, inquit Fest. Ci. 1. de Diu. Puellã defatigatã petijsse a matertera, ut sibi concederet &c. Oui. 5. Met. Matertera dici.

MATHEMATICVS, μαθηματικός, a Græco μάθημα, quod est disciplina, dicitur proprie, qui geometriæ, musicæ, arithmeticæ, astrologiæque disciplinas nouit. nã hæ mathematicæ sciẽtiæ, uel disciplinæ dicuntur, quod plane, & per demonstrationem aliquã percipiantur. Philosophia uero, logica, cum alijs, non dicũtur disciplinæ, quia non firmissima demõstratione, ut illæ, sed ratione quadam & studij inuestigatione, percipiuntur. Ci. 1. de Ora. Quis ignorat, ij, qui mathematici uocantur, quanta in obscuritate rerũ & quam recondita in arte uersentur? Iuuen. Sat. 14. Nota mathematicis genesis tua.

MATIVM, Cretæ insulæ oppidum est, apud Pli. lib. 4. cap. 12.

MATRALIA, μητρῷα, matris Matutæ festa, tertio nonas Iunij celebrari solita. Ouid. 6. Fast. Ite bonæ matres, uestrum Matralia festum.

MATRESCERE, [*Assimigliarsi alla madre,*] μητρίζειν, est matri similem fieri. Pac. Vtinam matrescam ingenio. Nonius.

MATRICE, Festo, Homines malarum magnarum, atque ore lato.

MATRICIDA, æ, [*Vccisore della madre,*] μητροκτόνος, qui matrẽ occidit: Vnde Matricidium, matris occisio. Cic. ad Q. Fr. li. 1. Quem scribis certissimum matricidam. Idem 1. de Iuue. Orestes si accusetur matricidij.

MATRIMONIVM, nij, [*Matrimonio,*] συζυγία, maris, & fœminæ coniugatio. Cic. pro Cluen. Sassiam in matrimonium ducere cupiuit. Idem. 2. Phili. Curio te in matrimonio stabili collocauit.

MATRIMONIALE, γαμικόν, adiectiuum, quod ad matrimonium pertinet. August. li. 13. Ciui matrimonialium præscripta tabularum.

MATRIMVS, mi, pe. c. [*Colui che ha la madre anchora uiua,*] qui matrem adbuc habet superstitem. Ci. de Arusp. resp. Si puer ille patrimus, ac matrimus terram non Tenuit. Vide infra patrimus, & supra, Mater matrima.

MATRIX, μάτρινος, fluuij nomẽ in Piceno, non procul ab Adria urbe: de quo Strab. lib. 5. & Ptol. in descriptione Italiæ.

MATRIX, cis, [*La femina di qualche animale, che si tiene per razza,*] μήτρα, fœmina, quę fœtus gratia tenetur. Col. Sint matrices robusti corporis, quadratæ, pectorosæ, magnis capitibus. Medici tamẽ accipiunt matricem [*Matrice,*] pro uinculo, qui in fœminis iunctus est uesicæ, ad recipiendum semen, & continendum fœtum. Vide Gell. lib. 17. Matricem arborem dixit Suet. in August. ex qua stolones succreuerunt. Matrix [*Medulla,*] autem arboris appellatur, quod in medio ligni uel caudicis tectium a cortice continetur, a nõnullis Cor, ab alijs medulla dicitur, a Theophrasto μήτρα. Vide Ruelli. 1. cap. 2.

MATRONA, [*Patrona di casa, matrona,*] οἰκοδέσποινα, dicitur, inquit Gell. libr. 18. capi. 6. quæ in matrimonium cum uiro conuenit, ut in eo maneat, etiam si liberi adhuc nõ sunt suscepti. quippe appellationem habet a matris nomine, non iam adepto, sed cum spe, & omine mox adipiscendi. unde ipsum quoque matrimonium uocatum est, quoniam ea spe uir & uxor coniunguntur, ut illa mater fiat. Pla. Cas. Non matronarum officium est, sed meretricũ, Viris alienis subblãdirier. Oui. 2. Met. Senserat hoc olim magni matrona tonantis. Distinguitur autem Matrona a Matrefamilias, quod Materfamilias dicatur quæ per coemptionem in manum mancipiumque uiri conuenit, & in sui heredis locum, uiroque intestato, ueluti filia, succedit; Matrona autem, quæ & uxor usu dicebatur, quæ in lecti tantum consortium ueniebat, non etiam bonorũ. Vide Boetium in Topic. Ciceronis.

*MATRONA, p. c. fluuius Campaniam Galliarũ alluens. Auson. Matrona non Gallos, Belgosque intersita fines.

MATRONALIA, dies matronis festi: quibus uiri pro conseruatione coniugij dijs supplicabant.

MATRONALIS, & hoc le, adiect. apud Liu. 4. Bell. Maced. Matronale decus. apud Colu. lib. 12. in procem. Matronalis labor, qui matronæ est. Matronales genæ, Ouid. 2. Fasto. Et matronales erubuere genæ.

MATRVELIS, μητρώου υἱός, dicitur, qui ex matris meæ fratre prognatus est. Vlpia. l. 1. ad legem Pomp. de Parricidijs.

MATTA, [*Stuora,*] ψιάθα, storia, & teges, ex cannabe, lino, iunco, palma, scirpo, aut sparto: ubi stupa, uel lanæ rudiores, aut quid simile insertum est, Oui. 6. Fast. In palustro scirpea, mata fuit.

*MATTIACVM, Germaniæ oppidũ, calidis fontibus nobilitatũ. Pli.

MATTIACAS pilas, quidam dictas putant sphærulas ex odorato sapone, quod præstãtissimæ apud Mattiacum conficerẽtur. Mar. in distichis. Si mutare paras longæuos cana capillos, Accipe Mattiacas (quo tibi calua?) pilas.

MATTYA, æ, quid sit, ostendit Cœl. lib. 9. cap. 12. his uerbis. Mazam putant ex farina, oleo, aqua confici solitam: Suidas etiam ex lacte: unde mox nata & mattya est: dictaque eo nomine pretiosa omnia edulia, ut scribit Athenæus. Martia. lib. 10. Diues, & ex omni posita est instructa macello Cena tibi, sed te Mattya sola iuuat. Suet. in Calig. multis ueoenatas mattyas misit.

MATVLA, æ, [*Orinale,*] οὐράνη, in quod uesicã leuamus, quod & matella & scaphium dicitur: Sed Scaphium proprie mulierum. Plau. in Most. Ergo uos pro matula habebo, nisi matulam datis.

MATVRE, [*A tempo, prestamente,*] ὡραίως, aduer. tempestiue, in tempore. Salust. in Catil. Prius quam incipias, consulto: ubi cõsulueris, maturè opus est facto. Superlatiuũ maturissime, uel maturrime. Ci. 3 de Ora. qui omnium maturrime ad publicas caussas accesserim. Idem pro Ceci. ut quæque res est turpissime, sic maturissime uindicanda. Pro eodem etiam legimus maturare. [*Subito,*] Liu. 2. Bel. Maced. Iussis ceteris, quantum maxime possent, maturare sequi. Plaut. Mil. Iube maturare illam exire huc.

MATVRESCO, [*Maturarsi,*] πεπαίνομαι, a matureo, maturum fieri. Pli. li. 11. Cum mella cœperint maturescere. Hinc Ematuresco, & Permaturesco. Maturescere dicitur homo, cum nondum grauis est, sed iã incipit esse grauis. Et apostema maturescere, cum perducitur ad maturitatem.

MATVRESCENS, partic. Pli. lib. 20. ca. 3. Malus Assyria omnibus horis pomifera, alijs cadentibus, alijs maturescentibus.

MATVRITAS, tatis, [*Maturita,*] πέπανσις, perfecta coctio succi in fructibus. Cic. de Natu. Deo. Commutationes temporũ quadripartitæ ad maturitatem frugum aptæ. Colum. cum ad maturitatẽ faba perducta sit. Trãsfertur & ad alia: ut Maturitas orationis ingrauescit, Maturitas ætatis. Ci. Sul. li. 4. epist. hoc studium quotidie maturitate credo ætatis ad prudentiam. Idem de Sen. senectutis maturitas naturale quiddã habet, quo suo tẽpore percipi debeat. Maturitas uirtutis, Ci. pro Cœl. Quæ studia in adolescentia, tãquam in herbis, significant, quæ uirtutis maturitas, & quantæ fruges industriæ sint futuræ. Accipitur & pro tempore maturo, siue opportunitate, [*Occasione, commodita,*] Ci. ad Att. lib. 1. Inducendi senatus consulti maturitas nondum est.

MATVRO, ras, [*Maturare,*] πεπαίνω, maturum facio, perficio. Cice. in Catone. Vua maturata dulcescit. Interdum Maturare, est, cum adhibetur industriæ celeritas, & diligẽtiæ tarditas: ex quibus duob. contrarijs fit maturitas, ut neque aliquid citius, neque serius fiat. Hoc uerbum Diu. Augustus duobus Græcis uocabulis exprimere solebat, σπεῦδε βραδέως, quæ significãt, accelera tarde. Vnde Vir. li. 1. Geor. quasi contraria, separauit Maturare, & Properare, cum ait: Multa forent, quæ mox celo properanda sereno, Maturare datur. Vnde Mature fit quod tempestiue fit. Maturare iram, est, mitigare, [*Mitigare,*] Passiuum est maturor, eiusdẽ significationis, cũ maturesco, πεπαίνομαι. Pli. li. 15. ca. 18. nouissima sub hieme Maturatur chelidonia. Hinc maturatus partic. maturus factus. & Maturatum negotium, acceleratum, aut mature perfectum. Et apud Pli. Maturata concoctio, id est, perfecta.

MATVRVS, a, um, pe. p. [*Maturo,*] πέπειρος, quod neque crudum, neque immite: & proprie de fructib. dicitur: ut, Poma matura. Ci. in Catone. poma ex arboribus, si cruda sũt, ui auellũtur; si matura, decidunt. Per translationem ponitur pro Sene. [*Vecchio*] Virg. 5. Aen. Aeui maturus Acestes. Matura ætas, [*Vecchiezza,*] senilis, quasi omnino perfecta. Ponitur interdum pro celeri, & festino, siue repentino, [*Veloce*] ut Matura senectus. Cels. Ignauiam maturam senectutem, longam adolescentiam reddidit. Quãdoque pro graui ac constanti, [*Constante,*] Cice. pro Ceci. Siquis, quod spopondit, id non

facit,

facit, maturo iudicio, ſine ulla religione iudicis, condemnatur. Virgo matura uiro. [*Da marito,*] Hor. 3. Car. Virginitas matura to ris, apud Stat. 1. Achil. Maturiſsimus, ſuperlatiuum. Col. lib. 4. ca. 29. maturiſsimos ſurculos. Idem lib. 11. cap. 3. ruborum ſemina quam maturiſsima. Maturrimus aliud ſuperlatiuum. Tact. lib. 12. Rubor ætatis quam maturrimum.

Matvta, tæ, pen. pr. noſtris Aurora, [*Aurora, alba,*] λευκοθέα Græcis, id eſt alba dea, quod matutino tempori præſit. Ci. li. 1. Tuſ. Ino Cadmi filia, Leucothea nominata a Græcis, Matuta habetur a noſtris.

Matvtinvs, a, um, [*Della mattina, matutino,*] ἑωθινὸς, & Matutinum tempus, cum Matuta, i. aurora incipit apparere. Cice. ad Att. li. 1. cum bene completa domus eſt, tempore matutino Matutinis om nibus. pro quolibet mane, [*Mattina,*] dixit Pli. li. 10. ca. 23. Matutino, pro mane. Idem lib. 9 ca. 10. Matutinus homo, Virg. 8. Nec minus Aeneas ſe matutinus agebat.

★**Mattycarthae**, ματυκαρθαι, populi Scythiæ Europææ. Step.

Mavolo, manis, [*Voler piu toſto,*] pro malo, frequens eſt apud Pla.

Mavors, [*Marte,*] ἄρης, Mars, quod magna uertat, ait Cice. lib. 1. de Natu. Deo.

Mavortivs, tia, tium. uide Mars.

Mavri, [*Mori,*] μαυροι, populi, qui Mauritaniam incolunt. eos fuiſſe Indos, & Hercule duce cum innumera aliarum gentium multitu dine in hæc loca perueniſſe, multi crediderunt, ut Stra. l. ult. ſcribit Sal. in Iug. Mauros & Numidas, reliquosque qui maritimam Africam cultiorem reddiderunt, Medos, Armenios, Perſas, & Phœnices fuiſſe indicat.

Mavritania, μαυριτανία, Africæ regio extrema, uerſus Gaditanũ fretum, & occidẽtalem oceanum. in ea Antæus gigas regnaſſe di citur, ab Hercule uictus. eſt autem duplex, Cæſarieſis a Cæſarea, & Tingitana a ciuitate Tingi. Dicta ἀπὸ τοῦ μαυροῦ, quod inter cetera ſignificat nigrũ, quod nigros habeat colonos. Eius incolę Mauri dicuntur. Maurus nomen gentile eſt, ut Gallus qui e Gallia ori ginem habet. Mauritanus poſſeſsiuum, ut Gallicus. dicimus ergo uirum Maurum, & bellum Mauritanum.

Mavrvsiacvs, a, um, Mar. li. 12. Et Maurusiaci pondera rara citri.

Mavrvsivs, a, um, μαυρούσιος, a nomine Maurus. Vir. 4. Cui nunc Maurusia pictis Gens epulata toris.

Mavsolvs, pe. pr. μαύσωλος, Cariæ regis nomen omnium auariſsimi. Suid. hunc ita amauit uxor Artemiſia, ut eius fato perfuncti cineres uino permiſtos tradatur ebibiſſe. ad hæc ſepulchrum eidem ſumptuoſiſsimũ extruxit, quod eſt inter ſeptem orbis miracula numeratum.

Mavsolevm. pe. p. μαυσώλειον, Mauſoli regis Cariæ ſepulchrum, ab Artemiſia uxore extructum, tanta operis magnificentia, ut inter ſeptem orbis miracula fuerit numeratum. Martia. de Amphit. Domitiani. Aere nec uacuo pendentia Mauſolea Laudibus immodicis Cares in aſtra ferant. ideo ſepulchra omnia ſumptuoſiora, mauſolea dicta.

Mavsoli, μαυσωλοὶ, dicti Cares, Aſiæ pop. a Mauſolo rege. Stephanus.

★**Mavsos**, μαυσὸς, agri Corinthij uicus. Steph.

★**Maxias**, Africæ populi, a Troianis orti. Herod. 4.

Maxilla, læ, [*Maſſella,*] σιαγὼν, non eſt diminutiuum, a Mala, (ut putauit Priſcia.) ſed mala a maxilla fit per detractionem mediæ ſyllabæ, ſicut docet Ci. in Orat. Vide Mala. Eſt autem maxilla, in qua fixi ſunt dentes: quamuis etiam de parte exteriore quandoque dicatur, quæ barbam emittit. Perſius Sat. 4. Tu cum maxillis balanatum gauſape pectas.

Maxillaris, re, [*Maſſellare,*] quod ad maxillam pertinet: ut, Dens maxillaris, γόμφιος, qui etiam dicitur molaris. Pli. li. 11. cap. 37.

★**Maximinvs**, natione Thrax, Romanorum imperator. ab exercitu cæſus. Herodian. 8.

Maximitatem, ueteres pro magnitudine dixerunt. Lucilius.

Maximopere, aduerb. [*Sommamente,*] ὑπερφυῶς, mirum in modum. Ci. lib. 1. Epiſt. A te maximopere peto.

Maximvs, [*Grandiſsimo,*] μέγιστος, ſuperlatiuum a Magnus: a quo fit maxime, μάλιστα, quod quandoque præcipue ſignificat, Cic. pro domo. Intuemini paulisper animos iuuentutem, & maxime eos, & qui, &c. Idem 1. de Nat. Deo. Quæ ratio poetas, & maxime Homerum impulit. ſæpiſsime autem pro uehementer. Ci. 1. Offi. ut quiſque maxime opis indigeat, ita ei primum opitulari. Item de Orato. Dicere quam maxime ad ueritatem accommodate. Interdum eſt affirmatiua reſponſio, [*Si,*] Ter. in Eun. Tu Parmeno fac illi adducantur. P. Maxime.

Maza, μᾶζα, panis genus eſt conſtans farina, oleo, & aqua, aut etiam ex lacte, teſte Suida. Vide Cœl. Rhod. li. 9. cap. 17.

★**Mazaca**, apud Steph. ciuitas eſt Cappadociæ, ſub monte Argeo: quam Tiberius Cæſaream nominauit.

Mazaana, μάζαανα, Palæſtinæ oppidum, incolæ Mazænei.

Mazaevm, μαζαῖον, Bithyniæ oppidum. Step. in dictione ἀμαγόνιον.

Mazai, Pannoniæ populi ſunt apud Strab. lib. 7.

Mazyes, μάζυες, Libyæ populi inter Nomadas, diuerſi ab iis, quos ab Herodoto Maxias uocari ſupra oſtendimus.

Mazara, æ, genus teli, quo antiqui in bello utebantur. Cæſ. 1. Bel. Gal. mazaras, ac tragulas ſubijciebant, noſtrosque uulnerabant.

★**Mazares**, unus ex Medorum ſatrapis, ſub Cyro. Herod.

★**Mazaras**, fluu. in ora maris Hyrcani. Pli. lib. 6. cap. 16.

Mazonomvn, pen. cor. Græca dictio, qua lanx grandior ſignificatur ad ferenda obſonia in menſam. Hor. 2. Ser. Sat. ult. Mazonomo pueri magno diſcerpta ferentes Membra gruis. Varro lib. 3. de re ruſt. cap. 4. turdos in mazonomo poſitos coctos.

M ANTE E

Meapte, compoſitum ex ablatiuo Mea, & Particula Pte, extra compoſitionem nihil ſignificante: ut, Meapte cauſſa ἐμοῦ γε ἕνεκα. id eſt, mea propria. Terent. in Heau. non tam meapte cauſſa lætor, quam illius.

Me, pro mihi, inquit Feſtus, dicebant antiqui. Enni. lib. 2. Si quid me fuerit humanitus.

Meabilis, le, Plin. lib. 2. cap. 5. Vitalem hunc, & per cuncta rerum meabilem aerem.

Mearvs, μέαρος, Ptol. fluuius Hiſpaniæ in ora Aſturum. Mela. lib. 3.

Meatvs, tus, [*Meato, uia,*] πόρος, Pli. li. 20. ca. 22. Succus maluæ decoctæ meatus ſuaues facit. Meatus apud eundem li. 10. ca. 28. pro incedendi, aut uolandi ratione. Aues ſolæ uarie meatu feruntur. Item li. 2. cap. 8. Meatus ſyderum, motus aſtrorum.

★**Mecaphrodeton**, μηκαφρόδιτον, papauer ſpumeũ habens ſemen.

Mecastor, νὴ τὸν κάστορα, iurandi aduerbium. Mecaſtor, ait Feſtus, & Mehercules, iuſiurãdũ erat: quaſi diceretur, ita me Caſtor, Hercules: ut ſubaudiatur, iuuet. Ter. in Hec. Salue mecaſtor Parmeno. Vbi Donatus. Olim ſalutantes addebant iuſiurandum.

Mecestvs, μήκεστος, Troadis fluuius, in Ryndacum influens. Strabo lib. 12.

Mechanicvs, pe. c. [*Mecanico,*] μηχανικὸς, faber opifex eorum operum, quæ ingenio ſimul ac manibus fiunt, ἀπὸ τῆς μηχανῆς, quod eſt inuentio. Suet. in Veſp. Mechanico grandes columnas exigua impenſa perducturum pollicenti. Eſt & adiectiuum: ut Ars mechanica βαναυσουργία, quæ manu exercetur. unde artes diuidũtur in liberales & mechanicas.

★**Mecistvm**, μήκιστον, Triphyliæ oppidum apud Steph.

★**Mecistevs**, μηκιστεὺς, fuit ex ſocijs Aiacis Telamonij. Home. Iliad. 13.

Mecoenas, μαικήνας, proprium nomen Tuſci equitis clariſsimi & apud Auguſtũ potentiſsimi: cui, uelut unico ſtudiorum patrono Vir. Georgica ſua, & Horat. libros Car. inſcripſit. Delicatũ fuiſſe, non ſolum cultu, ac moribus, ſed etiam ſtylo eum memorat: quare cum Auguſtus Malacinũ uocabat, & exagitabat, frequẽter ut Cacozelum, teſte Tranquillo. Horat. 1. Car. Mecœnas atauis edite regibus. Fuit in prouehendis cum omnium diſciplinarum, tum præſertim poeticæ cultoribus adeo benignus, ut ab eo etiam ſtudiorũ patroni, qui ſubleuãda doctorum hominum egeſtate ſe munificos præbent, Mecœnates appellentur.

★**Mecon**, μήκων, urbs Peloponneſi, non procul a Corintho. Steph.

Meconivm, μηκώνιον, ſuccus eſt papaueris, teſte Dioſcoride, adeo frigidus, ut epotus exitium afferat.

Meconites, μηκωνίτης, gemma, papaueris ſimilitudinem exprimens. Pli. lib 37. cap. 10.

Meconis, μηκωνὶς, lactucæ genus: a copia lactis ſoporiferi, μήκωνα enim Græci papauer dicunt. uide Dioſco. lib. 16. cap. 17.

Mecvm, [*Meco, con meco,*] μετ' ἐμοῦ, id eſt, cum me, ubi præpoſitio euphoniæ cauſſa poſtponitur. Cice. in Orat. ad Brut. Ex eo Mecum, & Tecum, non Cum me, & Cum te: ut eſſet ſimile illis Vobiſcum, Atque Nobiſcum. Interdũ mecum, μετ' ſignificat intra me. Ter. in Hecy. ut tacita mecum gaudeam. Sic Secum, Tecum, Nobiſcum, & Vobiſcum. Mecum, cum Simul pulchre iungitur. Plaut. in Bacch. Vt cum mecum ad te adducam ſimul. Similiter cum Vna. Ter. in Hecyr. Vt colloqui mecum una poſsit. Interdum hæc tria coniungimus: Mecum una ſimul. Ter. in Heaut. hæc fieri uidebar mecum una ſimul. Mecum facere eſt, mecum ſentire. Ci. pro A. Cocci. Rem & ſententiam interdicti mecum facere fatebatur.

★**Mecyberna**, Oppidum maritimum in ora Macedoniæ orientalis non procul a Pellene. Plin.

★**Medaba**, Nabathæorum oppidum. Steph.

Meddix, ſummi magiſtratus nomen apud Oſcos. Ennius, ſummus ibi capitur Meddix, occiditur alter.

Medea, μήδεια, inſignis incantatrix fuit, Aeetæ Colchorum regis filia: quæ cum Iaſonem perdite deamaret, facilem illi ad aureũ uellus aditum præbuit, ſopito peruigili dracone, qui noctes, dieſque illud aſſeruabat. quo facto, patris iram metuens Iaſonem in Græciam ſequuta eſt, patremque inſequentem diſcerptis Abſyrti fratris membris, & per uiam diſperſis, retardauit. Repudiata deinde ab Iaſone, filios ſuos, quos ex eo ſuſceperat, occidit, Glaucamque

Creontis

Creontis filiam, cum qua Iason secundas contraxerat nuptias, incensa regia unam cremauit, ipsumque etiam Iasonem impatientia doloris manus sibi inferre coegit.

MEDELA, æ, [*Medicina,*] ἰατρεία, medicina.

*MEDEON, μεδεών, duorum uicorum nomen, apud Strab. lib. 9. alter in Phocide, alter in Bœotia fuit.

MEDERGA, [*Ver me,*] erga me, interposito d, ob hiatum uocalium. Plau. in Epid. Deliquisset Mederga. Antiqua dictio.

MEDEOR, deris, [*Medicare,*] ἰάομαι, a medius fieri uidetur, quod ad medium temperamentum æger debeat reduci. Est autem Mederi, remedium afferre. & construitur fere cum datiuo: Cic. pro Quinct. qui uulneribus mederi debeam. Quandoque cum accusat. Teren. in Phor. Quas, minus mederi possit. Inuenitur etiam Medetur impersonale. Plin. lib. 17. Ex eo medetur oris ulceribus. Mederi contra serpentium ictus, dixit Plin. lib. 9. cap. 13. Medendo gerundium, etiam in passiua significatione, ut notauit Seruius in illud Virg. 12. Aen. ægrescitque medendo, id est, dum ei medetur. Hinc Immedeor, intus medeor.

MEDIA, [*Media,*] μηδία, regio Asiæ, a Septẽtrione Hyrcano mari, ab Occasu maiori Armenia & Assyria terminata: a Meridie Persidẽ, ab ortu Hircaniam habens & Parthiam, quæ Cossæorum montib. ab ea excluditur. Str. lib. 11. Mediam in duas diuidit partes, quarũ alteram maiorem uocat, cuius caput Ecbatana facit: alterã minorem, quæ & Atropatia dicta est, ab Atropatio duce, qui eam a Macedonum impetu tutam præstitit. Mediam Solinus dictam putat a Medeo, Aegei & Medeæ filio.

MEDIA VOCABULA, [*Voci communi*] quæ & in bonam, & in malam partem accipi possunt: μέσα, a Græcis dicta: ut, tempestas, ualetudo, facinus, dolus, gratia, industria, periculum, uenenum, contagium, & apud ueteres honor, quo etiam significabatur iniuria. Gell. li. 12. cap. 9.

MEDIANUS, a, um, [*Mezzano,*] μέσατος, quod in medio est. unde medianas columnas dixit Vitruu. lib. 3. cap. 1.

MEDIASTINUS, pen. pro. [*Famigliaccio,*] μεσοστάτης, mancipium abiectum est, teste Budæo, quod uilissima, & sordidissima ministeria obire domi cogitur, ut domum uerrere, purgamenta efferre, ligna congerere: ita dictum quod in media domo ad imperia omnium, nutusque soleat excubare. Ci. in Cati. contemno exercitum collectũ ex senibus desperatis, ex agresti luxuria, ex rusticis mediastinis, decoctoribus. Col. lib. 1. cap. 9. Separandi aratores, a mediastinis. Hor. 1. Epist. Tu mediastinus tacita prece rura petebas. Vlp. libr. 1. Digest. Naut. caup. stab. Qui mediastini opera fungitur. Priscianus: mediastinos interpretatur seruos esse abiectissimos lauantibus in balneis ministrare solitos, itaque appellatos existimat, quod in medio balnei stare soleant. Mediastinum appellãt medici membranas in uentre hominis medio, quæ sunt ueluti medius quidam paries, diuidens thoracem totum in duos ueluti uentriculos.

MEDIASTUTICUS, pe. c. summus apud Campanos magistratus. Liui. lib. 6. Dec. 3.

MEDIBILE, [*Che si puo medicare,*] ἰάσιμος, medicabile. Fest.

MEDICA, æ, [*Medica, tre foglie,*] μηδική, herba trium foliorum, semper uirens, in equorum pabulis laudatissima, quæ semel sata decẽ annos durat, singulisque annis quater, aut interdum sexies demessa, sua semper sponte succrescit: ita dicta, quod in Media abũdet. Vide Ca. de re rust. cap. 41. & Var. lib. 1. de Re rust. cap. 42. & Col. li. 2. ca. 11.

MEDICABILIS, le, [*Atto a essere medicato,*] ἰάσιμος, cui adhiberi medicina potest. Ouid. 1. Met. nullis amor est medicabilis herbis. Idẽ Epist. 5. Nulla medicabilis arte Læsa pudicitia est. Sunt tamẽ qui legant reparabilis. Quandoque pro medicinali. [*Medicinale,*] Col. lib. 7. cap. 10. ligni succus medicabilis.

MEDICAMEN, nis, [*Medicamento, medicina,*] ἄκεσμα, Medicina. Plin. lib. 7. ca. 19. inunctis medicamine oculis. Oui. 2. de Arte. irate medicamina fortia præbe. Ci. in Pis. uinolentis quibusdam medicaminibus solere curari. Accipitur & medicamen pro colore, [*Colore, natura,*] quo lanæ medicantur, hoc est tinguntur, unde & pro succo purpuræ posuit Pli. li. 9. ca. 38.

MEDICAMENTARIA, φαρμακοποιία, ars conficiendi medicamenta. Pli. lib. 7. ca. 56. Herbariam & medicamentariam a Chirone repertam uolunt.

MEDICAMENTARIUS, rij, [*Colui che fa medicine,*] φαρμακοποιός, qui medicamenta conficit. Pli. lib. 19. cap. 6. folio eius utuntur medicamentarij.

MEDICAMENTOSUS, ἰατρικός, quod remedium affert. Cat. ca. 15. de omnibus brassicis nulla est illiusmodi medicamentosior.

MEDICATIO, nis, ἰάτρευσις, Col. lib. 2. cap. 10.

MEDICAMENTUM, ti, [*Medicina,*] φάρμακον, medicina. Cice. 3. Offic. Siquis medicamentum cuipiam dederit ad aquam inter cutẽ. Sumitur quandoque pro ueneno [*Veleno,*] ut Venenum pro medicamento: quoniam Græci utrunque φάρμακον, uocant. Caius Iurecons. de uerb. sign. Qui uenenum dicit, adijcere debet, bonum, uel malum. nam & medicamenta, uenena sunt: quia eo nomine omne continetur, quod adhibitum naturam eius, cui adhibitum est, mutat. Medicamenta amatoria dicuntur, quæ ad amorem conciliandum dantur. Medicamenta soporifera, quibus somnus accersitur.

MEDICINA, æ, [*Medicina,*] modo ipsa medendi ars, quam Græci ἰατρικὴν uocant. Cice. 5. de Fin. ut medicina ualetudinis, sic uiuendi ars est prudẽtia. Modo remedia, quibus quis curatur. [*Rimedio,*] Idem 2. de Ora. medico diligenti, prius quam conetur ægro adhibere medicinam, non solum morbi eius, cui mederi uolet, sed etiã consuetudo ualentis, & natura corporis cognoscenda. Somnus medicina curæ. Ouid. 1. de ponto. ele. 2. requies, medicinaque publica curæ Somnus adest. Adhibere medicinam reip. Cice. pro Sex. cohortari nos ausus est accusator, ut aliquando medicinam adhiberetis reip. Afferre medicinam. Ci. in Catil. singulis medicinam consilij afferam. Facere medicinam. Ci. Ter. Ita sum leuatus, ut mihi deus aliquis medicinã fecisse uideatur. Pla. Cist. qui huic morbo facere medicinam potest. Parare medicinam. Ouid. 1. de Rem. Sero medicina paratur, Cum mala per lõgas inualuere moras. Medicinam, inquit Nonius, dicimus & uenenum. tractum a Græcis qui uenenum φάρμακον appellant. Medicinæ inuentorem Chironem centaurum perhibent. hic inuenit herbarum uires. nonnulli Aesculapio hoc tribuunt. apud Ouid. 1. Met. medicinæ inuentionem sibi Apollo uendicat: Inuentum (inquit) medicina meum est. Plurimum deinde medicinæ contulit Hippocrates: supremum autem fastigium Galenus imposuit. Medicinæ tria genera ueteres fecere, quarum prima uictus ratione, altera manu, tertia pharmacis medetur. Cels. lib. 1.

MEDICINAE, arum, [*Spiciaria, bottega da medicine,*] ἰατρεῖον, tabernæ, ubi pharmaca uenduntur. Pla. in Amph. omnes plateas perreptaui, gymnasia, myropolia in foro, in medicinis, in tonstrinis.

MEDICINALIS, le, [*Medicinale,*] ἰατρικός, adiect. quod ad medicinam pertinet: ut Cucurbita medicinalis. Pli. li. 32. ca. 10. Ars medicinalis. Celsus. Medicinalis uero digitus dictus est minimo proximus, ut inquit Macrob. quem & Anularem ueteres appellauere. quod in eo digito ueteres anulum potissimum gestabant.

MEDICO, cas, & Medicor, aris, [*Medicare,*] ἰατρεύω, medeor. Virgil. lib. 1. Geor. Semina uidi equidem multos medicare serentes. Oui. 1. Amo. Ele. 14. Dicebam, desiste tuos medicare capillos. Etiã passiuo usus est Pli. li. 16. cap. 27. Ficus sola ex omnium arborum fœtu medicatur. Frequentius autem utimur uerbo deponente Medicor, quod modo cum datiuo iũgitur. Vir. 2. Geo. Senibus medicantur anhelis. Modo cum accusatiuo. Idem lib. 12. Aen. Sed non Dardaniæ medicari cuspidis ictum Eualuit.

MEDICATUS, a, um, φαρμακώδης, medicamentis infectum: ut, Medicatæ fruges. Vir. 6. Aen. medicatis frugibus offam. Sic Medicata pocula, medicatæ ficus, medicatus sapor, medicatus odor. Mar. lib. 9. Santonica medicata dedit mihi pocula uirga. Pli. lib. 13. ca. 7. de ficis. Nouissime salubriores, quam primæ: medicatæ uero nũquam. Pli. epist. 173. sapor medicatus, medicata suffitione uina. Col. li. 1. cap. 6. Tela medicata ueneno, Silius lib. 7.

MEDICUS, ci, [*Medico,*] ἰατρός, qui artem medendi nouit. cuius duo sunt scopi, ut scilicet præter naturam affectos, quoad eius fieri potest, ad naturalem statum sciat reducere: aut, si id fieri non queat, ut saltem dignoscat, qui sanabiles sint, & qui deplorati. Officium medici, ut inquit Asclepiades, est, ut tuto, ut celeriter, ut iucunde curet. Ci. pro Cluen. ut quisque morbus est difficillimus, ita medicus nobilissimus, atque optimus quæritur. Cura solers medicorum. Ouid. 1. de Pont. Ele. 7. Celer atque fidelis medicus. Hora. 2. Ser. Sat. 3. Conuocare medicos, Catullus.

MEDICUS, a, um, ἰατρικός, quod est medici. Virg. li. 3. Geo. cum medicas adhibere manus ad uulnera pastor Abnegat. Ars medica, Tibul. li. 2. Eleg. 3. Ope medica iuuare aliquem, Oui. 2. Amor.

MEDICUS, a, um, prima longa, ut malum Medicum, i. citreum.

MEDIETAS, atis, [*Meta,*] μεσότης, rei alicuius pars media. Ci. de Vniuer. Vt in singulis essent bina media. uix enim audeo dicere Medietates, quas Græci uocant, μεσότητας.

MEDIMNUS, μέδιμνος, genus mensuræ, teste Budæo, quæ senos capit modios: Galli sua lingua Minam uocant. Cice. 5. Verr. tritici septem millia medimnum. Dicimus & Medimnum ne. gen. Idem ibidem. In iugere Leontini agri medimnum fere tritici seritur.

MEDIOCRITER, [*Mediocremente,*] aduerb. μετρίως, moderate. Cice. 5. Ver. mihi non mediocriter ferendum uidetur. Idem 2. Tusc. Nemo mediocriter doctus ignorat.

MEDIOCRITAS, [*Mediocrita,*] μέτριον, medium, ut ait Non. Cice. lib. 1. Offi. In uestitu, sicut in plerisque rebus, mediocritas.

MEDIOCRIS, & hoc cre, [*Mediocre, mezzano,*] μέτριος, medium tenẽs. Cic. 2. de Orat. hæc sunt ingenij, uel mediocris exercitationis, uel maximæ. Cice. de Amic. Nec mediocre telum existimare oportet beneuolentiam ciuium.

MEDIOLANUM, [*Milano,*] μεδιόλανον, urbs est Cisalpinæ Galliæ metropolis, populi multitudine refertissima, agrique bonitate felicissima,

ſima, annis CCCLIX. ante Chriſti aduentum a Gallis Inſubribus condita, & a nomine relicti ab eis Medionali (ut putat Volaterran.) ita appellata. Quanquam ſunt nonnulli, inter quos eſt Ambroſ. qui a ſue dimidia parte lanata Mediolanum appellatum putent. In hac etiam ſententia uidetur fuiſſe Sidonius Apollinaris. Veriſimilior tamē apparet Volaterrani opinio, præſertim cum ipſe etiam Ptolemæus Mediolanum oppidum in Gallia Lugdunēſi recenſeat inter Ligerim & Sequanam fluuios. De origine huius urbis ſcribit Liu. lib. 9. in hæc uerba, Galli, fuſis acie Tuſcis haud procul Ticino fluuio, cum, in quo conſederant, agrum Inſubrium appellari audiſſent, ibi omen ſequentes loci, condidere urbem, quã Mediolanum appellarunt. Ex hac urbe Statius Cæcilius poeta comicus originem traxit. Eſt præterea Mediolanum ſiue Mediolanium, teſte Pto. Britanniæ oppidum. Item aliud inferioris Germaniæ oppidum in Colonienſi diœceſi, quod hodie Moneſterium uocant. Stra. lib. 4. aliud huius nominis oppidum collocat inter Xantones Galliæ Aquitanicæ populos, qđ hodie idem eſſe credimus cum eo, quod uulgo Saintes uocant.

*MEDIOMATRICES, populi ſunt inter Belgas, Leucis & Eburonibus uicini. Plin. & Strabo.

MEDION, μήδιον, herba Mediæ peculiaris (unde & nomen accepit) in locis umbroſis, petroſiſque naſcens. Romani Trifolium odoratũ uocant. uide Dioſc. lib. 4. cap. 20.

MEDION, μεδίον, oppidum in finibus Aetoliæ. Polybius. l. 18.

MEDIOXIMVS, uel medioxumus, p. co. [*Mediocre.*] μέσος, medium ſignificat: unde Medioximi dij uocantur, poteſtatis mediæ. Seruius in lib. 8. Aen. dicit Herculem eſſe communem deum, inter mortalitatem & diuinitatem: eſſe enim numina aliqua tãtum terreſtria, aliqua tantum cæleſtia, aliqua media, quos deos Apuleius Medioximos uocat. Pla. in Caſ. dij, deæque ſuperi, inferi, & medioxumi. In Ciſtel. Medioxumam duxit uxorem.

MEDIOPONTVS, inſtrumentum funarium, quod Cato ca. 3. numerat inter ea, quæ neceſſaria ſunt ad conficiendum oleum.

MEDITAMENTVM, ti, [*Penſiero,*] idem quod meditatio. Tacitus li. 20. Et ceteris belli meditamentis militem firmabant. Idem li. 15.

MEDITATA, Plau. in Bacc. illorum mores perquam meditate tenes, id eſt noſti ex longa meditatione.

MEDITATIO meditationis [*Penſiero,*] μελέτη, commentatio. Cic. 1. de Orat. Quos locos multa commentatione, ac meditatione paratos, atque expeditos habere debetis. Idem 2. de Diu. Multi naturæ uitium meditatione, atque exercitatione ſuſtulerũt. Idem 3. Tuſ. Stulta eſt meditatio futuri mali. Definitur autem hoc modo: Meditatio eſt reuocatio ſenſuum interiorum ad ſuam originem.

MEDITATIVVM, dictio ficta a grammaticis, qui Meditatiuum uerbum appellant, quod ſenſum quendam meditandi uideatur habere, cuiuſmodi ſunt Eſurio, Micturio, & ſimilia, quæ Valla deſideratiua uocat, quod deſiderium ſignificent.

MEDITERRANEVS, a, um, [*Fra terra,*] μεσόγειος, a mari remotũ, quaſi in media terra. Cæſ. 5. Bell. Gal. Naſcitur ibi plumbum in mediterraneis regionibus, in maritimis ferrum. Mediterraneum mare, quod ex Oceano inter Abylam Mauritaniæ, & Calpen Hiſpaniæ promõtorium irrumpens, per medias terras diffunditur, Africamque dirimit ab Europa.

MEDITERREVS, idem, quod Mediterraneus. Feſtus, Mediterream, melius, quam mediterraneam Siſenna dici putat. Antiquum.

MEDITOR, aris, pe. co. [*Penſare,*] μελετῶ, quaſi medio animo uerſo, hoc eſt cogito. Plau. in Amph. meditabor, quo modo illi dicam, cum illo aduenero. Interdum eſt cogitando inuenire. [*Imaginarſi,*] Ter. in An. Venit meditatus, alicunde ex ſolo loco. Plin. in Paneg. hoc meditati teneamus, id eſt, præparata oratione. Interdum exercere. [*Eſſercitare,*] Virg. 6. ecl. Agreſtem tenui meditabor arundine Muſam. Inde meditationes, in Romana militia dicebantur exercitationes, & imaginarij quidam conflictus, qui citra ſanguinem fiebant. nã ars militaris, teſte Vegetio, ut ceteræ omnes artes, meditatione perficitur. Meditari alicui inſidias uel dolum, idem eſt, quod tendere inſidias uel dolum. Virg. 5. eclo. Nec lupus inſidias pecori, nec retia ceruis Vlla dolum meditãtur. Seruius putat, Meditor dictum eſſe quaſi melitor, a uerbo Græco μελετῶ, per immutationem l, in d. interdum enim hæ duæ litteræ ſibi mutuo cedũt, ut cum dicimus, Sellam pro Sedda. Hinc eſt, quod meditor interdum accipitur pro ſuauiter cano: [*Cantare,*] ut apud Virg. 1. eclog. Silueſtrem tenui muſam meditaris auena. Reperitur etiam hoc uerbum in paſsiua ſignificatione. Ter. in Phor. Meditata ſunt mihi omnia mea incommoda. Cice. 1. Offic. Leuiora ſunt, quæ repentino motu accidunt, quam quæ meditata & præparata inferũt. Hinc præmeditor.

MEDITRINA, p. p. medicamentorum dea, Feſto.

MEDITRINALIA, orum, ſacra deæ Meditrinæ. Mos erat, ait Feſt. Latinis populis, quo die quis primum guſtaret muſtum, dicere ominis gratia: Vetus nouum uinum bibo, ueteri nouo morbo medeor. A quibus uerbis etiam Meditrinæ deæ nomen cœptum: eiuſque ſacra Meditrinalia dicta ſunt. Varr. de Lin. Lat. li. 5. Meditrinalia, dies dictos eſt a medendo, q. ut ait Flaccus, Flamen Mar. dicebat hoc die ſolitum uinum nouum & uetus libari, & deguſtari medicamenti cauſſa, quod facere ſolent etiam nunc multi, cũ dicant: Nouum uetus uinum bibo, nouo ueteri morbo medeor.

MEDITVLLIVM, lij, τὸ μέσον, non medium terræ, ſed procul a mari, quaſi meditullius, ab eo quod eſt tellus. Cic. in Top. dicit, tulliũ in hoc uerbo extenſionem eſſe uocabuli, nihil ſignificantem.

MEDIVS, dia, um, [*Mezo,*] μέσος, quod menſuratum æqualiter diſtat ab extremis: quamuis etiam medium dicatur, quicquid inter duo extrema eſt, etiamſi non æqualiter diſtet ab utroque. Vir. 7. Aen. Medium Aeneas iam claſſe tenebat Certus iter. Quandoque idē ualet, quod in communem uſum [*Publico,*] Cic. 1. Offic. oēs utilitates in medium afferre. Aliquando mediũ dicitur, quod ex uno tantum participat, quantum ex altero, [*Neutrale, di mezo*] Liu. lib. 1. Medium erat Anco ingenium, hoc eſt, procliue tam ad pacis, quam ad belli artes. Aliquando pro dubio [*Dubioſo,*] ponitur. Liu. lib. 9. Bel. Mace. Medio reſponſo ſpem fecerat, ceſſurum patrum auctoritati eſſe. Quandoque manifeſtum. [*Manifeſto,*] Vir. 2. Aen. Mediumque ex hoſte recepi. Ibidem: In media iam morte tenerẽ. Vtrobique exponit Seruius Medium pro manifeſto. In priore tamen exemplo, non inepte interpretari poſſumus, E medio hoſte, pro, E medijs hoſtibus, uel E medio hoſtium. Quandoq; intercedens, aut potius importunus, ac incongruus [*Fuor di tempo,*] Idem 1. Aene. Ne qua ſcire dolos mediusve occurrere poſsit. Accipere aliquē medium, hoc eſt, per medium corpus. Liu. li. 1. Medium arripit Seruium, elatumq; e curia in inferiorem partem per gradus deijcit. Sic apud Ter. in And. mediã mulierem complectitur. Eleganter dicimus. Ponere in medio, pro publice exponere, & omnibus ea de re iudicandi poteſtatem facere. [*Narrare,*] Ci. 1. de Nat. Deo. Ponam in medio ſententias philoſophorum. Vocare in medium, idem fere eſt quod uocare in dubium. Ci. pro Cluen. Rem in medium uocare cœperunt, & cauſſam illã totam depoſcere. Venire in medium, eſt, in diſputationem, & controuerſiam uenire. [*Diſputare,*] Ci. 1. de Fin. Prima ueniat in medium Epicuri ratio. Procedere in medium, eſt in coronam prodire. Relinquere aliquid in medio, eſt in controuerſiam aliquid relinquere, nihilque de eo ſtatuere. [*Laſciare,*] In medio eſſe, uel Poſitum, aut ſitũ eſſe in medio, eſt manifeſtum eſſe, uel in promptu. [*Eſſer manifeſto,*] Cic. 4. Verr. Tabulæ poſitæ ſunt in medio. Aliquando tamen, In medio eſſe, ponitur pro dubium eſſe, uel incompertum [*Eſſer dubioſo,*] ut apud Suet. Quod diſcrepat, in medio ſit. hoc eſt dubium relinquatur. In medium conſulere, eſt in commune cõſulere, uel ad communem utilitatem: de quo ſupra diximus. Pellere de medio, uel è medio. Ennius apud Ci. pro Muræ. Pellitur è medio ſapientia. Recedere de medio, eſt abire [*Partirſi,*] Cic. pro Sext. Roſc. Recede de medio. Sumere argumenta de medio, eſt ex reb. manifeſtiſsimis argumenta ſumere. Tollere de medio, p occidere [*Amazzare,*] Ci. pro Roſc. Amer. Perfacile hunc, hominem incautũ, tolli de medio poſſe. E medio diſcedere, p ſecedere, & occultari [*Naſconderſi,*] ait Budæus. Priſcianus Medium dictum putat a modo, hoc eſt, a menſura: unde & Modium. & differentiæ cauſſa Medium dici exiſtimat, mutato o, in e. Alij malunt a Græco, μέσος, deducere, quod idem eſt quod medius. Hinc Dimidius, dimidia, dimidium, quaſi per medium diuiſus.

MEDIVSFIDIVS, [*Per Dio,*] aduerbium iurandi, ex tribus compoſitum: putaturque idem ſignificare quod Mehercules: quaſi dicas, ita me Iouis filius amet. nam Δία Græci dicunt, quem nos Iouē. fidium autem pro filio dictum uidetur: quia antiqui pro l, litterã d, ſæpiſsime collocabãt. Quidam interpretantur, per diui fidem, quidam per diurni temporis, id eſt diei fidē. Hæc Feſtus. Alij ſic exponunt, Mediusfidius, hoc eſt, per deũ Fidiũ. nam Fidius deus eſt, qui fidei præeſt. Plau. in Aſi. Per diũ Fidium credis iurato mihi. Brutus Ciceroni. Ego mediusfidius non exiſtimo tam omnes deos auerſos. Fidii dei alia duo fuerunt nomina. nam & Sancus, & Semicaper appellabantur, fiebatq; eis ſacrum nonis Iunij in colle Quirinali. ubi templum habebant a Sabinis (ut putatur) primũ dedicatum: qui in urbem recepti, deos quoque patrios, in urbem tranſtulerunt. Ouid. 6. Faſt. Quærebam nonas Sanco, Fidio ne referrem, An tibi Semicaper: tunc mihi Sancus ait. Cuicunque ex iſtis dederis, ego munus habebo: Nomina terna fero: ſic uoluere Cures.

*MEDMA, oppidum in agri Brutij littore una cum portu. Pli.

*MEDMASSA, oppidum Cariæ. Steph. & Pli.

*MEDON, nothus Oilei, ex matre Rhyna. Hom. li. 2.

MEDVACVS, ſiue Medoacus [*Brenta,*] μεδόακος, Venetorum fluuius, Patauium alluẽs, qui uulgo Brenta dicitur. nam oſtia Padi Pli. deſcribens ait: Pars eorum & proximum portum facit Brundulũ, ſicut Edronem Meduaci duo, & foſſa Clodia. Strab. ſcribit Medoacum uocari & portum, & fluuium. Idem ſupra Venetos Carnorũ, & meduacorum fuiſſe gentem tradit. Pli. li. 3. cap. 16.

MEDVLLA,

MEDVLLA, æ, [*Midolla*] μυελὸς dicta est, qđ in ossibus media sit. Ci. 4. Tusc. Cũ hic feruor tanquã in uenis medullisque insederit, tũ exsistit morbus. Hinc Emedullo, quod est medullam extraho.

*MEDVLLIA. Latij oppidum fuit, Albanorum opus. Plin.

MEDVLLINA, μεδυλλίνα, Plutarcho puellæ cuiusdam Romanæ nomen, quæ a patre in tenebris uitium passa, cũ ea detracto ei anulo stupri auctorem agnouisset patrẽ primum, deinde seipsam interfecit. Plutarchus in Parallelis.

MEDVLLITVS, pen. c. ἐκ μυελῶν, aduerbium, ex ipsis medullis, uel usque ad medullas. Varro: Medullitus Aquiloniam seruat frigedine. Per translationem significat intime. [*Sommamente*,] Plaut. in Most. Vt uideas eam medullitus me amare.

MEDVSA, pen. pro. [*Medusa*,] μέδουσα, fuit filia Phorci ex Ceto marina belua, quæ una cũ duabus sororibus Euriale & Stenione Gorgadas insulas in Oceano Aethiopico tenuisse feruntur. unde & Gorgonides appellãtur. Hæc cũ esset insigni forma, etiã habuit inter alia decoris spectabilia crines proxime ad auri colorẽ accedentes. quorum splendore captus Neptunus, in Mineruæ tẽplo cum ea concubuit, ex quo concubitu postea natus est Pegasus equus. quam iniuriam Minerua grauis & iniquo animo ferẽs, Medusæ crines, quibus maxime amatori suo placuerat, in angues mutauit: deditque ut omnes eam aspicientes in lapides uerterentur. quamobrem cum nemo tam immane monstrum intueri posset, Perseus Iouis & Danaes filius, Mercurij talaribus, & falcato ense accepto, Palladis item scuto, ut ære repercussam effigiẽ eius uidere impune posset, ex improuiso, cum ipsa anguesque sopiti essẽt adortus, peremit, & in patriam rediens cũ eiusdem caput secum deferret, cõtigit ut guttæ sanguinis decidẽtes per solitudinea Africæ mutarentur in serpentes. Vide Lucanum li. 9. Squallebat late Phorcinidos arua Medusæ. Inde Meduseus, medusea, meduseum. Vide in dictione Pegasus.

MEDVSA, μέδουσα, a quibusdam appellatur herba ea, quam Romani Veneriam, siue Lanceolam. Diosc. λογχῖτιν appellauit. Habet hæc herba florem inuerso pileulo similem, qui theatralis laruæ, & histrionicæ personæ formam refert: ex cuius medio, quasi ex aperto & hiante ore, se profert quædam quasi lingua candidu coloris. ob quam caussam & Medusam appellarũt, à Gorgonis abscissi capitis similitudine. nam etiam hodie in antiquis monumẽtis Medusæ caput ita effictum uidemus, ut quã maxime potest aperto ore linguam exerat. Vide Matt. uer. in Diosc.

MEGABYZI, μεγαβύζοι, siue Megalobysi, dicebantur Ephesiæ Dianæ sacerdotes, quos Eunuchos esse oportebat, unde & pro imbellibus ac mollibus poni cõsueuerũt, quales sunt spadones. Quin. lib. 5 ca. 12.

MEGAERA, μέγαιρα, furia infernalis. nam μεγαίρω, odi, siue inuideo, Latine notat. Clau. Surgit tristi de sede Megæra.

MEGALEVM, μεγαλεῖον, unguentum a Magnificentia sic appellatum, eo quod excusserit Thelinum ante se exaltatissimum. alij a Megaleo inuentore dictum malunt. Vide Diosc. lib. 1. c. 6. & Hermolaum in Plin.

MEGALESIA, orum, μεγαλήσια, dies dicatus Magnæ matri deorum. Ludi quoque qui celebrabantur ante templum, Megalesia dicebãtur, & Megalenses. Liu. l. 2. M. Brutus ædem magnæ matris deum in Palatio dedicauit, & ludos ob eam dedicationem factos Megalesia appellauit. Ci. de Arusp. resp. Quid de illis ludis loquar, quos in Palatio nostri maiores ante templũ in ipso Matris magnæ conspectu Megalensibus fieri uoluerunt.

MEGALOPOLIS, μεγαλόπολις, Arcadiæ urbs, post Leuctricum bellum condita: quæ dimidia sui parte Orestia uocabatur, ab Orestis aduentu. Ex hoc oppido ortum traxerunt Cercidas, præstantissimus legislator, Miliambõ poeta, Aenesias Peripateticus Teophrasti discipulus, Acesodorus, qui de urbib. scripsit, & Polybius historicus. Megalopolis, item Aliæ oppidum fuit, postea Aphrodisias dictum, inter Lycum & Mæandrum fluuios situ, quod Stephanus Cariæ attribuit: quamquam in Græcis codicibus Icariam corrupte legamus pro Caria. Tertia eiusdem nominis ciuitas in Iberia collocatur ab eodem Stepha.

MEGARA, pen. c. μέγαρα, urbs Achaiæ in confinio Atticæ, & Peloponnesi, patria Euclidis geometræ, dicta a Megareo Apollinis filio. meminit Plin. lib. 4 cap. 7. & Ser. Sulpitius ad Cice. li. 4. epist. Pro eodem dicimus Megara, orum, plurali num. Pli. li. 17. ca. 39. Megaris diu stetit oleaster in foro. Col. lib. 10. Iam Megaris ueniente genitalia semina Bulbi.

MEGARIS, idis, pe. c. μεγαρὶς, regio Achaiæ, in confinio Atticæ, & Peloponnesi, dicta a Megaris præcipua eius tractus urbe. Pli. l. 4. cap. 7. Attingit Isthmum parte sui, quæ Megaris appellatur, a colonia Megara. Est præterea Megaris insulæ nomen inter Neapolim, & Pausilypam sitæ, teste Pli. li. 3. cap. 6.

MEGARVS, a, um, Vir. 3. Aen. Pantagiam Megarosque sinus. Est item Megara, montis nomen in Sicilia apibus abundantis, qui urbem habet eiusdẽ nominis in radice sitam. Fuit præterea hoc nomine filia Creontis, & uxor Herculis.

*MEGES unus fuit ex Græcorum principibus, qui ad Troiã profecti sunt. Hom. in catalogo. Fuit etiã Meges chirurgicus, nobilis, de quo Celsus.

MEHERCVLES, [*Per Dio*,] νὴ δία, νὴ τὸν ἡρακλέα, iurandi, aduerb. Idẽ significans quod per Herculem, Cice. Attic. lib. 10. Epistola tua gratissima fuit meæ Tulliæ, & mehercule mihi. Dicimus etiam mehercules in eadem significatione. Festus. Mecastor, & mehercules iusiurandum erat, quasi diceretur, Ita me Castor, ita me Hercules, ut subaudiatur, iuuet. Ci. in Or. Pomeridianas quadrigas, quam Postmeridianas, libentius dixerim: & Mehercule, quã Mehercules.

MEI, tui, sui, Cic. Postu. Qui fletu suo desiderium mei memoriamque renouaret.

MEIO, meis, [*Orinare*,] οὐρέω, tertiæ coniugationis, urinam emitto. Diomedes præteritum quidẽ proprium Meij, esse dicit, sed Minxi esse in usu. Persius Sat. 7. Sacer est, pueri, locus, extra Meijte. Marti. lib 3. Minxisti currente semel Paulin. carina. Iuue. Saty. 1. Cuius ad effigiem non tantum meiere fas est. Mictũ, mictu in supinu. Horat. 1. Ser. Sat. 8. mictum, atque cacatum. Multa meiens, Catullus.

MEL, huius mellis, [*Melle*] a Græco μέλι, notæ significationis ẽ. Vir. 4. Aen. Dulcia mella premes. Cice. de Senect. Villa abũdat lacte, caseo, melle. Sunt qui dicant mel esse cæli sudorẽ, alij syderũ saliuam, alij purgantis se aeris succũ. cõstat sane ex aere decidere syderum maxime exortu, sublucanis temporibus. Vnde sub prima n auroram, folia arborum melle roscida inueniuntur. Mel oenum, dicitur Anthinum mel: mel æstiuum, uocatur ὡραῖον. Mel quod per se fluxit, Acœton uocatur, quod sine retrimento sit. Mel siluestre, Ericæum, ab Erica frutice, quam & gildium nominant. folia habet tamarisci similia. Acraton, mel purum atque integrum, quod utiq; acescere cœpit, nec ullum passum est uitium. Pli. li. 11. cap. 24.

MELAMBATHRVM, μελάμβαθρον, herba, alio nomine Parthenium, chamæmelo adeo similis, ut pro ea sæpe fallat legentem. Dios. l. 3.

MELAENA, μέλαινα, insula in ostio maris Adriatici, alio nomine Corcyra. ut docet Plin. lib. 3. cap. 26. Stat. lib. 12. Theb. uiridisque Melæna.

MELAENAE, μέλαιναι, oppidum in Arcadia, a Melæneo Lycaonis filio conditum. Plin. Melanæam uocat. lib. 4. cap. 6. Stephanus Melæneas.

MELAMPELOS, p. c. μελάμπελος, herba, alio nomine Helxine. quidam ea Latinis Vitem nigram appellant. Diosc. lib. 5.

MELAMPODION, μελαμπόδιον, genus nigri hellebori, a Melampode quodã, qui eo uti in diuinationib. solebat: uel a pastore eiusdem nominis, qui primus hanc herbam inuenisse dicitur, dũ capras eo purgari animaduertit. Pli. li. 25. ca. 5.

MELAMPVS, μελάμπους, Amythaonis Argiui, & Dorippes filius, teste Homero Od. li. 15. Nomen autem accepisse fertur, quod mater infantem exposuerat toto corpore tectum, prætterquã pedib. qui a sole atro colore attracto, nomini caussam dederunt. Augurio claruit. Virg. l. 3. Geo. Amythaoniusque Melampus. Is Prœti filias furentes sanauit.

MELAMPHYLLON, μελάμφυλλον, mons in Thracia. Pli. l. 4. ca. 11.

MELAMPHYLVS, μελάμφυλλος, insula Ioniæ adiacens ante Ephesum, notiori nomine Samos appellata. Pli. li. 5. ca. 31. & Stra. li. 14.

MELAMPYROS, μελάμπυρος herba in segetibus nascens, teste Theophrasto, alias Myagros appellata. Latine sonat frumẽtum nigrũ.

*MELANCHAETES, canis nomen apud Ouid. metamorph. 3.

MELANCHOLICVS, [*Melancholico*,] qui nigra bile plurimum abundat. Ci. 1. Tusc. Aristo. ait, omnes ingeniosos melãcholicos esse,

*MELANCHLAENI, Scythiæ populi, nigris uestibus.

MELANCHOLIAE, uaria species, uide apud Gal. de Atra bile.

MELANCORYPHVS, μελαγκόρυφος, auis quæ & Ficedula dicitur, quod κορυφὴν μέλαιναν, id est uerticem nigrum habeat. Latine Atricapillam dicere possumus. Pli. li. 37. ca. 8.

MELAENAE, μέλαιναι Stephano, oppidum in Arcadia. Pli. l. 4. ca. 6.

MELANION, μελάνιον, flos subnigri coloris. Latine Violam albam possumus interpretari.

MELANVRVS, μελάνουρος, piscis saxatilis, nigricantem habens caudam. Penultima huius dictionis producitur, cũ apud Græcos scribatur per ου diphth. Lippius in 3 Oppia. Haud facili paruus melanurus fallitur arte. Ennius tamen contra orthographiæ rationẽ penultimam corripuit, primamque, quæ per ε scribitur, licenter produxit in hoc uersu, Melanurum, turdum, merulam, umbrãque marinã. Est præterea Melanurus serpentis genus, præcipue in Libya & Arabia nascẽs, uipera minus, sed ad inferendã perniciẽ multo uelocius. Morsi ab eo siti torquẽtur, immodiceq; bibẽtes sibi necẽ inferũt. Cauda lineis duab. nigris distinguit (unde & nomen accepit) corpore reliquo albicante. Vide Cœl. li. 34. ca. 23.

MELANION, μελανίων, dictus Hippomenes, quod pomis certamen confecerit,

confecerit, ἀπὸ τῶν μήλων, hoc est a malis, & ἀνύω, perficio. Alij per iota scribere malunt Melanion, putátque compositum esse a nomine μῆλον, & uerbo ἀνίημι, ut Melanion dicatur, quasi mala è manu emittens. Hippomenes enim cum Atalanta cursu certaturus, a Venere mala aliquot aurea accepit, quæ inter currēdū emisit, ut Atalantam ijs colligēdis occupatam interim præuerteret. Propertius, Sæuitiam duræ contudit Iasidos.

Melapium, mali genus, dictum ab Apij mali similitudine. Plin. lib. 15 cap. 14.

Melas, μέλας, multorum fluuiorum nomen est. nam, unum esse in Mygdonia, ostendere uidetur Ouid. lib. Meta. 2. Mygdoniusque Melas. Rursum alium nauigabilem esse in Cilicia, & ipsius terminum, id est, qui Ciliciam a Pamphylia diuidat, scribit Plin. li. 5. cap. 27. Alium item in Thracia collocat idem Pli. lib. 4. cap. 11. Item alium in Bœotia, qui a Parnasso profluens Mineruæ sacer dicitur a poetis, quia ripæ eius oliuis sint refertæ. Sta. li. 7. The. Palladiosque Melas. Is unus omnium Græciæ fluuiorū ab ipso fonte nauigabilis est, atque circa solstitium æstiuū, ut Nilus, statA accipiens incrementa: nec lōgius excurrit, sed in lacus & cuniculos delapsus, modica sui parte Cephiso infunditur. Hui⁹ fluminis aquas oues nigras efficere scribit Pli. li. 2. ca. 130. Eius etiā meminit Hero. li. 7. Postremo alium esse in Sicilia ostēdere uidet Oui. Fast. l. 4. cum de fluminibus & de locis Siciliæ, quæ peragrauerat Ceres, loquens ait: Sacratumque Melam, pascua læta boum.

Meleager, & Meleagrus, pe. pr. μελέαγρος, Suidæ, Oenei Calydoniæ regis filius, ex Althæa coniuge, quo recens nato, uisa sibi est mater, tres Parcas igni assidētes uidere, manuque stipitem tenentes, æqualem puero, cum stipite uitam assignare. recedētibus itaque parcis, Althæa extinctum stipitem diligentissime asseruauit. Adulto deinde Meleagro, cū spreta ab Oeneo Diana, immēsæ magnitudinis aprum immisisset, qui omnem regionem late uastabat, Meleager collecta robustissimorum iuuenum manu, aprū interfecit, caputque eius Atalantę, Iasij Argiuorum regis filiæ, q̃ prima aprum uulnerauerat, uelut partem spolij, dedit. quod cu auunculi sui Pleusippus, & Toxeus ui puellæ auferre conarētur, utrunque occidit. nunciata itaque fratrū morte, Althæa doloris impatientia in furorem uersa, fatalem illum stipitem in ignē cōiecit: quo exusto, Meleager etiam exustis intus intestinis omnib. consumptus est. Nominis huius nominatiuus tripliciter effertur, Meleager, Meleagrus, & Græco more, Meleagros. Ouid. 8. Met. Nec tamen illa sui successu lætior ictus, Quam Meleager erat. Ibidem: Inscius, atque absens flamma Meleagrus eadem Vritur. Et paulo ante: Donec Meleagros, & una Lecta manus iuuenum cæ uerae cupidine laudis.

Meleagrea, Calydon urbs: quia Meleager in ea imperauit.

Meleagrides, [Galline d'India,] μελεαγρίδες, gallinæ Africanæ, quas uulgus Indicas gallinas uocat. Has Ouid. lib. 8. Meta. fabulatur Meleagri sorores fuisse, doloris impatientia, quē ex morte fratris conceperant, in has aues conuersas. Pli. lib. 10. ca. 15. Simili modo pugnant Meleagrides in Bœotia Africæ: huc est, gallinarum genus gibberum, uarijs conspersum plumis. Varro l. 3. de Re rust. Gallinæ Africanæ sunt grandes, uariæ, quas μελεαγρίδας, appellat Græci. Hæ nouissimæ in triclinium ganearium introierūt e culina, propter fastidium hominum. Vide quæ in dictione Gallina annotauimus.

Melas, etis, p. p. μέλης, fluuius Ioniæ, Smyrnam alluens, ad cuius ripas natus fertur Homerus. Pli. li. 5. ca. 29. Stra. lib. 15.

Melesigenes, [Homero,] p. c. μελησιγένης, nomen proprium poetarum principis, qui postea a cæcitate dictus est Homerus. Melesigenes appellatus, ut refert in uita eius Herodotus, a Melete fluuio, ad cuius ripas natus creditur.

Melia, μελία, a Græcis dicitur arbor, quam Latini fraxinum uocant. Vide Ruellium lib. 1. ca. 82. Est & Melia Cariæ oppidum, apud Hecatæum lib. 1. Genealog.

Melia terra, μηλία γῆ, terræ genus est Eretriæ, cinere non dissimile, quodque digitis confricatum stridorem reddit trito pumici similem. Plin. Melinum uocat, nomine deducto a Mela insula, una Sporadum, unde aduehi solet.

Meliboea, μελίβοια Steph. urbs Magnesiæ, quæ est Græciæ regio annexa Thessaliæ, teste Plin. lib. 4. cap. 9. patria Philoctetæ Pæantis filij, a quo Melibœus, a, um. Itē Melibœus, nomē pastoris, eo quod boum curam habeat.

Meliceris, idis, pe. pro. μελικηρὶς abscessus species est ex pituitæ situ generata, qui humorem in se continet, mellis & crassitudinē & colorē referētē. Cels. l. 5. hoc abscessus genus μελικηρίαν, uocari asserit, nomine sumpto a fauo, cuius similitudinem refert.

Melicerta, siue Melicertes, μελικέρτης, Inus & Athamantis Thebarum regis filius, cum quo mater, cum uirum uideret furere, in mare se præcipitauit, amboque Deorum miseratione in numina marina sunt commutati, Ino quidem in Leucotheam, quā & Matutam matrem uocant, Melicerta uero in Palæmonem, quē Latini Portunum uocant. Vide Matuta.

Melichros, μελίχρως, gemma est mellei coloris: unde & nomen habet. Pli. li. 37. cap. 11.

Melichrysus, μελίχρυσος, gemma quæ ex India mittitur, quasi per aurum syncero melle translucente. Pli. lib. 37. cap 9.

Melicus, a, um, pe. co. [Musico,] μελικὸς, idem quod musicus, a Græco μέλος, quod carmen, siue cantum significat. unde poetæ lyrici, melici dicti. Ausonius: Tu melicos, lyricosque modo. Cic. de Opt. gen. Orat. Poematis tragici, comici, epici: melici etiam, atque dithyrambici.

Melicæ, gallinæ, teste Col. lib. 8. cap. 2. appellatæ, quæ Medicę dici debuerant.

Meligenae, μελιγηνὴ, insula maris Adriatici, ante Dalmatiā sita. Ptolem. lib. 2. cap. ult.

Meligunis, μελιγουνὶς, insula est Siciliæ adiacens, una ex Aeolijs, quæ notiore nomine Lipara dicitur. Pli. lib. 3. cap. 9.

Melilotus, pen. pr. μελίλωτος, quasi dulcis, & mellea lotos, herba croco similis, frequens Campaniæ, quæ quod Coronamētis adhiberi solet, Sertula Campana appellatur a Latinis. Pli. l. 21. c. 11. Oui. Pars thyma, pars flores, pars melilotum amant.

Melimela, pe. p. [Pomi ...,] μελίμηλα, ut utrobique per simplex l, dicuntur poma mustea, siue dulcia, quasi mellea mala. nā μέλι mel, μῆλον, malum significat. Varro. de re rust. li. 1. ca. 59. Quæ antea mustea uocabant, nunc melimela appellant. Plin. lib. 15. cap. 14. Mustea a celeritate mitescendi, quæ nunc Melimela dicuntur, a sapore melleo. Mart. lib. 7. Infanti melimela dato, fatuasq; mariscas. Vide Col. li 5. cap. 10.

Melina, μηλίνη, ut Fest. ait, genus tibię acutissimi soni. Est & gen⁹ uestis, uel a colore, uel a Melo insula, unde afferebatur, sic dictæ. Pla. in Epi. Vbi ergo ēmisti si in uidulo Aut si in melina attulisti.

*Melinophagi, μελινοφάγοι, Thraciæ populi, ita dicti, quod panico uescantur Stephanus.

Melinum, melini, μήλινον, neut. gen. apiastrum uocat Varr. li. 3. de Re rust. ca. 16. Est & melinum, ut ait Plin. lib. 13. ca. 6. oleū ex flore malorum. Est & unguentum. Plin. lib. 13. ca. 1. Amaracinū in Coo: Postea eodem loco prælatum est melinum. Melinū quoq; coloris candidi species est, a Melo insula, una Sporadum nomen habens, ubi prę stantissimum effoditur. Dios. l. 5. Meliam terram uocat Pli. lib. 35. cap. 6. Melinum candidum & ipsum est optimū in Melo insula. In Samo quoque nascitur, sed eo non utūtur pictores, propter nimiam pinguedinē. Pla. in Most. Neq; cerussam, neque melinum, neque aliam offuciam.

Melinus, a, um, [Di colore di mele,] μήλινος, quod mellis colorem representat: hoc est, quod medium est inter albū, & giluum, quod genus coloris Seruius uocat Albogiluum.

Melius, [Meglio,] ut, probius. Cice. Att. Hircium per me meliorem fieri uolui.

Melioresco, is, [Diuenir migliore,] βελτιοῦμαι, melior fio. Col. lib. 2. cap. 10. Napus glareosis, sabulosisque aruis melioresc it.

Melipontus, quem & Medipontum uocari supra ostendimus, funis genus est. Cato c. 68. prela extollito, funes, torculos, melipōtos, subductarios, aut in carnario, aut in prelo suspendito.

Meles, huius melis, fœm. gen. μελὶς, animal, quod & Taxus, siue Taxu dicitur, quod sit mellis auidissimum, & aluearijs semper infestum, in cauernis uiuens, asperum, mordax, magnitudine uulpia, colore felis: Pli. lib. 8. cap. 38.

Melissa, μέλισσα, oppidum Lybiæ. incolæ Melissæi. Steph.

Melissa, μέλισσα, Melissi Cretensium regis filia, quæ una cū sorore Amalthea, Iouem caprino aluit lacte. Fuit itē huius nominis Nympha, quæ mellificiū primo inuenit: unde data est occasio fabulæ, Melissam, in apem fuisse conuersam. Col. li. 9. ca. 2. mulier pulcherrima specie, quam Iuppiter in apem conuertit. Melissa præterea quædam fuit, Periandri Corinthiorum tyrānı uxor. Vide Laertium in Vita Periandri

Melissophyllon, μελισσόφυλλον, herba est ballotæ similis, quæ & apiastrum, & Citrago, & Celiphyllum, & Melinum appellatur. Galli Melissam uocant. Nomē habet ἀπὸ τῶν μελισσῶν, hoc est, ab apibus, quæ eo tantopere oblectantur, ut si eo aluearia perunganiur, nusquam diffugiant. unde Col. li. 9. ca. 8. & Var. de re rust. lib. 3 cap. 16.

Melissus, μέλισσος, Cretensium rex antiquissimus, qui primus dijs sacrificauit: cuius filiæ Melissa & Amalthea fuerūt, quæ Iouē infantem melle & lacte caprino aluerunt. Fuit item Melissus grammaticus muneri datus Mecœnati, & manumissus ab eo. Tranquillus. Melissus præterea Samius, Parmenidis auditor, philosophus ciuibus suis charus, quibus præcepta plura dedit. remp. administrauit, classique in bello præfuit. Apollodorus.

Melita, æ, uel Melite, es, μελίτη, insula non procul a Pachino, Siciliæ promontorio. Ouid. 3. Fast. Fertilis est Melite, sterili uicina Cosyræ. Est etiam Melite, siue Melita, urbis nomen in hac insula, à Carthaginiensibus (ut refert Diodorus) condita. textrinis pretiosissimarum

pretiosissimarum uestium in primis nobilis. Cice. 6. Ver. Melitæ oppidum ibi textrinum per triennium ad muliebrem uestẽ conficiendam fuit.

MELITAEVS, a, um, & melitẽsis, μελιταῖος, Stephano, ut Melitæi catuli, ad fœminarum delicias ex Melita aduecti. Pli. lib. 3. cap. ult. Melita, unde Melitæos canes appellat, auctor est Callimachus.

MELITENSIS, se, Melitensis uestis. Ci. in Verr. Melitensis rosa.

★MELITENE, regio Cappadociæ prætenta Armeniæ. Pli.

MELITES, μελίτης, gemma sic dicta a colore mali Cydonei, quod μῆλον κατ' ἐξοχὴν dicitur. Pli. lib. 37. cap. 11. sic ait.

MELITITES, masc. ge. pe. p. μελιτίτης, genus potionis dulcis, ut ait Pli. li. 14. ca. 9. factæ ex melle & musto. Est præterea Melities, lapis cinericei coloris, qui coti attritus, uel cum liquore contusus, liquorem dulcem emittit. Vnde & nomen accepit. Pli. l. 36. c. 19. & Gal. lib. 9. Simpl.

MELITEAEA, μελιτεαῖα, Thessaliæ oppidum. Stephanus.

MELITVSA, μελίτουσα, Stephano, Illyrici oppidum: cuius incolę Melitusæi & Melitusij appellantur.

MELITONES, μελιτῶνες, pe. p. aluei, in quibus apes nutriũtur. Var. de re rust. lib. 3. cap. 19. Melitones ita facere oportet. Eadem quidam Mellaria uocant.

MELITVRGVS, μελιτουργὸς Latinè Mellarius dicitur, qui mellificiũ exercet. Sic enim interpretatur Var. li. 3. de re rust.

MELITVS, μέλιτος, nomen alterius ex accusatoribus Socratis.

MELIVM, μήλιον herba est in aquis & locis uliginosis nascẽs, semẽ habens lini semini non dissimile, aliquãto tamẽ maius & firmius, & præ liuore splendens. Alio nomine Satyrion rubens appellat. Vim habere creditur incendendi ad libidinem. Dios. li. 3.

★MELIZANOBS, poeta Milesius, qui Lapitharum, & Centaurorum bellum scripsit. Aelian.

MELIZOMVM, pe. p. μελίζωμον, condimentum quoddam uocat Apicius ex mellis despumati mistura confectum.

MELLARIA, æ, oppidum Hispaniæ in tractu Bætico, Pomponii Melæ patria, ut ipse testatur Geographiæ suæ lib. 2.

MELLARIVS, rij, substantiuum, μελιτουργὸς, qui mellis opus exercet. Varr. li. 4. de re rust. cap. 6.

MELLARIVS, a, um, μελιτωτικὸς, quod ad mel pertinet. Plin. lib. 21. cap. 14. Vasa mellaria lauari aqua præcipiunt. Mellarium substantiuum. uide Melitones.

MELLATIO, nis, μελίτωσις, mellis uindemia, cum mel eximitur. Pl. lib. 11. ca. 16. Hæc mellatio inter uindemiæ, & Vergiliarũ occasu, Idibus Nou. fere includitur.

MELLACIVM, ἕψημα, mustum ad mediam partem decoctum, quam Sapam appellamus, ut inquit Nonius.

MELLEVS, a, um, [Di mele, soaue,] μελιτώδης, quod ex melle est, uel mellis dulcedinem refert, ut Melleus sapor, apud Pli. lib. 15. cap. 14. Per translationem Vocem melleam dicimus, pro suaui, & auditu iucunda.

MELLICVLVM, li, dimi. blandientis, μελίτιον. Pla. Cas. Meum corculum melliculum. Idem Cur. melliculo dulci meo.

MELLIFER, ra, rum, μελιτοφόρος, ferens mel. Ouid. 15. Met. Melliferarum apium sine membris corpora nasci.

MELLIFICO, as, [Far mele,] μελιτοποιῶ, mel facio, Virg. in quodam Epigrammate: Sic uos non uobis mellificatis apes.

MELLIFICIVM, cij, μελιτοποιΐα, mellis factio. Var. de re rust. lib. 3. cap. 15. aptissimum ad mellificium thymum. Col. li. 9. c. 15. Apes magis mellificijs, quam fœtibus studẽt.

MELLIFICVS, a, um, μελιτοποιὸς, Col. li. 8. ab opere mellifico euocatæ apes. Item Mellificatio, nis, μελιτοποίησις.

MELLIFLVVS, a, um, μελίῤῥοος, ex quo fluit mel, uel fluere uidetur. hoc est, dulce, iucundum: ut Melliflua oratio.

MELLIGENVS, a, um, pe. c. μελιτώδης. Pli. l. 16. ca. 7. pilulam melligeni succi. Hoc est, eiusdem succi, cuius est mel ipsum.

MELLIGO, inis, pe. pr. μελίτωμα, succus è lacrymis arborũ, siue florum, quem apes deuorant, postea ad aluos regressæ euomũt, operamque componunt. Pli. lib. 11. cap. 6. Ceram ex floribus, melliginem e lacrymis arborum. Ponitur & pro quocunq; succo florẽtiæ fructus adhuc, atque immaturi. Pli. l. 15. ca. 27. In prima lanugine demittitur uua, eiusque melligo.

MELLILLVS, a, um, μελιτάριον, diminut. a Melleus. Pla. Cas. Mea uita, mea mellilla. Quanquam nõ absurde fortassis mellilla ibi intelligere possimus a nomine Mel: ut mea mellilla, plurali num. dictum intelligamus pro, Mea mella, uel meæ deliciæ.

MELIVS, [Meglio,] Cic. de Fini. Nullam uim existimauit esse ad melius uiuendum.

MELIVSCVLE, Ci. in Pis. cum Meliuscule tibi esset.

MELLITVS, a um, pe. p. [Melato,] μελιτώδης, μελίχροος, melle conditum, ut Placentæ mellitæ. Horat. 1. Epist. 10. Pane egeo iã mellitis potiore placentis. Pli. li. 36. ca. 19. succum mellitum. Varro 3. de re rust. ca. 16. faui melliti intus ponendi. Mellitus puer [Gentile,] pro suaui, & iucundo. Ci. ad Att. li. 1. tantum requietis habeo, quantum cum uxore, & filiola, & mellito Cicerone consumitur. Catullus ad Iuuentium. Mellitos oculos tuos Iuuent.

MELLONA, mellis Dea a Romanis putabatur.

MELO, nomen fluuij, qui & Nilus, & Geon appellatus est. Ausonius in Aenigmate: Melonis albam paginam.

MELOCABVS, Germaniæ urbs apud Ptol. lib. 2. ca. 11.

MELOCARPOS, μελόκαρπος, herba est, quæ alio nomine Aristolochia longa appellatur. Dios. lib. 3. ca. 4.

MELODES, pe. pr. μελῳδὸς, accipitur pro melico dulcia carmina cantante. Sidon: Proculus melodes insonat pulsibus.

MELODIA, [Melodia,] μελῳδία, cum accentu in pen. dulcis cantus.

MELOLONTHA, μηλολόνθη, scarabæi genus e colore uiridi nascens.

MELOMELI, μηλόμελι, confectio quædam ex malis cydoneis melle obrutis in lagena. uide Col. li. 12. ca. 45. & Diosc. lib. 5.

MELONES, [Meloni,] a Palladio dicuntur, qui ex genere peponum ad malorum rotunditatem accedunt.

MELOPEPONES, μηλοπέπονες, fructus ex genere peponum, qui mali figuram rotunditate imitantur. Palladius Melones uocat.

MELOS, [Melodia,] μέλος, gen. neut. & indeclinabile est, aut certe defectiuum: nam genitiuum, & datiuum singulares, totumque pluralem num. apud Latinos non habet. Ablatiuũ Melo usus est Lactantius in Hymno de resurre. dominica: Fitque repercusso dulcior aura melo. Apud Græcos declinatur, τὸ μέλος, τοῦ μέλεος. Est autem melos, cantus suauitas, ex apta uocis modulatione, & flexu procedens. Persius in Procœmio Satyrarum: Coruos poetas, & poetridas picas Cantare credas Pegaseium melos. Hinc multa deriuantur, de quibus mox.

MELOS, gen. fœm. Insula est Cretæ adiacens, una Sporadum, & urbs in eadem insula. Strabo: Melos insula inter Cretam, Peloponnesumque interuallo æquali sita, a Peloponneso promontorium Scyllæum, a Creta Dictynnæum habens.

MELOTHRVM, μήλωθρον, herba est, quæ uitis alba appellatur. Diosco. lib 4.

MELPOMENE, pen. c. μελπομένη, una ex Musis tragœdiarum inuentrix, a modulando nomen trahens. Virg. de Musarum inuentis. Melpomene tragico proclamat mœsta boatu. Vide Musa.

MEMBLIARVS, μεμβλίαρος, insula est maris Aegæi, una Sporadum, non procul a Thera & Anaphe. Pli. lib. 4. ca. 12.

MEMBRANA, æ, δέρμα, pellis exterior, quæ membra tegit, quanquã generaliter pro quauis tenuiore pellicula accipiatur, in qualicunq; parte animalis sita. Ci. 2. de Nat. Deo. oculos membranis tenuissimis uestiuit. In ligno quoq; membrana est. Pli. lib. 13. Inter corticem & lignum tenues tunicas multiplici membrana. mẽbranæ etiam dicuntur chartæ Pergamenæ, quod de animaliũ membris sint detractæ. earum usus Pergami, regnãte Eumene, inchoauit, magnamq; earum uim rex Attalus Romã misit, ut penuria chartæ pellibus pensaretur. Quinct. lib. 10. cap. 3. nisi forte uisus infirmior membranarum potius usum exiget. Pli. li. 7. ca. 21. In nuce inclusam Iliada, Homeri carmen, in membrana scriptũ, tradidit. Martial. li. 1. Hos eme, quos arctat breuibus membrana tabellis. Horat. de Arte: membranis intus positis delere licebit. Differre autẽ charta a Membrana, quod Membranæ pelliceæ sunt, & Pergami primum inuentæ: unde & Pergamenæ sunt appellatæ. Chartæ autem ex papyro olim in Aegypto fiebant, ut Plin. ostendit. apud nos de centonibus certo quodam modo maceratis, & glutino concretis formantur.

MEMBRANACEVS, a, um, similitudinem membranæ habens. Pli. libr. 16. c. 31. Quibusdam cortex membranaceus. Idem li. 10. ca. 91.

MEMBRANEVS, a, um, περγαμηνὸς, quod ex membranis est. Vlpia l. Librorum appellatione. ff. de Legat. 3. in codicibus membraneis, uel chartaceis, uel etiam eboreis.

MEMBRANVLA, diminutiuum. Cice. Att. lib. 4. Ijsq; impero, ut sumant membranulam.

MEMBRARI, ἀρθροῦσθαι, significat per membra formari: quo uerbo utitur Censorinus in libro de Die Natali.

MEMBRATIM, [A membro, a parte, a parte,] κατὰ μέλη, aduer. per membra singula. Ci. in Partit. quasi mẽbratim gesti negotij suspiciosa explicatio. Quinct. li. 9. c. 4. membratim cæsimq; dicendum.

MEMBROSVS, a, um, μελώδης, qui magnum habet membrum, ut illud in Priapeia: hortorum custos membrosior equo.

MEMBRVM, bri, [Membro,] μέλος, proprie dicitur caro artus tegens: unde Membrana, superior membri pars dicitur, hoc est pellis ipsa. Silius: consumptis usu desormia membris. Accipiuntur tamẽ etiam Mẽbra pro singulis corporis partibus: ut manus, pes, auris, Membra dicuntur. Ci. 3. de Finib. membrorum alia uidentur propter eorũ usum a natura esse donata, ut manus, crura, pedes. Membra principalia sunt Cor, Cerebrum, Iecur. Quomodo autẽ differant membra ab Artubus, uide in dictione Artus. Sumitur etiam Membrum pro parte rei inanimatæ. Plin. Epist. 17. lib. 2. dormitorium membrum. Hoc est, pars domus quieti corporũ dicata. Cic. 2. de Natu. Deo. omnia membra tum facillime mouentur, cu totæ quæ-

ta quæstiones scribēdo explicātur. Columella præterea & Apuleius partem domus membrum nomināt. Et Vlpian. de manumissionibus. Quæri, inquit, potest si fabris duobus, uel Pictoribus tēplum uel membrum depictū esset. Membrum absolute, ponitur pro uirili membro, [Membro uirile,] Apuleius: Steterūt membra, quæ iacebant antea. Membra præterea in Oratione dicūtur partes periodi, quæ Græci κῶλα, uocant, eaque rursus diuiduntur in Incisa, quæ illi κόμματα dicunt. Auctor ad Herennium, Membrum, omnis appellatur res breuiter absoluta, sine totius sententiæ demōstratione, quæ denuo alio membro orationis excipitur. Sumitur etiam pro parte, cum ad inanimata trāsfertur. A Membrum fiunt adiectiua Bimembris, Trimembris, Quadrimembris, hoc est, duarum, trium, quatuor partium.

MEMINI, [Ricordarsi,] μέμνημαι, à Meno antiquo uerbo fit, quo ueteres usi sunt pro recordor & in mentem reuoco; a quo prima syllaba geminata, fit præteritum Memini, sicut a Pungo, Pupugi: & quamuis sit præteriti temporis, in præsenti tamen fere semper accipitur, teste Valla in Rauden. Cic. pro Quinct. Memini, uetus est, de Scurra multo facilius diuitem, quā patrēfamilias fieri posse. Virg. 2. Aen. Quanquam animus meminisse horret. Requirit genitiuum, uel accusatiuum. Vir. 9. Ecl. Numeros memini, si uerba tenerem. Cic. de Sen. Omnia, quæ curant, senes meminerunt. Cum significat mentionem facio, [Far mentione] postulat ablatiuum cum præpositione De, uel genitiuum. Quinct. l. 1. cap. 2. De quibus multi meminerunt. In priore significatione iūgitur tam cum præterito infinitiui, quam cum præsenti. Vir. 9. Ecl. Sub Oebaliæ memini me turribus altis Coricium uidisse senem. Ci. Appe: Ad me adire quosdam memini. Compositū est, Commemini. Gell. l. 2. Cuius uersus commemini.

MEMMIA, gens Romæ, a Troianis oriunda. Vir. li. 5.

MEMNON, μέμνων, Tithoni & Auroræ filius, qui Troianis ex Oriente ferens auxilia, & fortiter pugnans ab Achille occisus fuit: qui cum in rogo cremaretur, precibus Auroræ in auem mutatus est: ex eademque pyra multæ aliæ aues euolarunt; quas Memnonias uocarunt. Vide Strab. lib. 13. Vir. l. 1. Aen. Eoasque acies & nigra Memnonis arma.

MEMNONIA, gemmæ nomen est apud Pli. l. 37. ca. 10.

MEMNONES, μέμνονες, Aethiopiæ populi agrestes, & feri. Steph.

MEMOR, huius memoris, pe. co. [Ricordeuole,] μνήμων, gen. omnis, secundum Priscianum, a uerbo memini, qui rei alicuius recordatur. Virg. 4. Aene. Et bene apud memores ueteris stat gratia facti. Cum autem de inanimatis rebus dicitur, significat rem cuius nos memores sumus. Virg. 1. Aene. Sæuæ memorem Iunonis ob iram. Horat. li. 1. Carm. Impressit memorem dente labris notā, id est, tam uehementem, ut non facile excidat memoria. Contrarium est Immemor.

MEMORABILIS, le, [Memorabile,] ἀξιομνημόνευτος, qui est dignus memoria. Ci. de Am. maxime memorabilē Lælij, & Scipionis familiaritatem fuisse. Vir. 4. Aen. Magnum & memorabile numen.

MEMORATOR, oris, uerbale, qui memorat. Proper. l. 4. Ele. 1. ille tui casus memorator Homerus.

MEMORATVS, us, uerbale, [Ricordo, memoria,] ἀπομνημόνευσις, idem quod memoratio. Gell. li. 11. ca. 4. uersus memoratu dignos.

MEMORIA, æ, [Memoria, ricordanza,] μνήμη, ut inquit auctor ad Her. li. 1. est firma animi rerum & uerborum dispositionis perceptio. Cic. 2. de Inuen. Memoria est, per quam animus repetit illa, quæ fuerunt. Teren. in And. In memoria habeo, [Sapere,] Vbi Donat. Plus est, quam si dixisset, scio, Nā quæ scimus, possumus obliuisci, quæ uero memoriæ commendamus, nūquam amittimus. Aliquādo pro antiquitate ponitur, [Anticaglia,] Pacuuius, Perque nostrā egregiam humanitatem, quam memoria firmauit. Nominis huius in oratione uarius est usus. Dicimus enim, Insidet in memoria, Memoriæ affigere, Memoriæ mādare, Memoria custodire, Memoriam alicuius sibi præponere, In memoria esse alicui, Memoriam alicuius usurpare, Memoriæ alicuius dare operā, Memoria tenere, Memoria continere, Memoria complecti, Memoriam alicuius tenere. Memoria meminisse, Memoriæ prodere, Memoriam alicuius rei prodere posteris, Memoriæ tradere. Memoria est, pro eo qđ est: memini. Memoria cadit uel intercidit, Memoria falli, Memoria repetere, In memoriam redigere, In memoriā reuocare, Reducere in memoriā, In memoriā redire, Referre memoriā alicuius, Omni memoria, uel in omni memoria, pro omni tēpore. Superiori memoria, p superiori tēpore: Vsq; ad hāc memoriā, idest, usq; ad hoc tēpus. Vt mea memoria est, idest quantū possum meminisse, aut reminisci: Memoria mea factum nō est illud, id est quantum meminisse possum. Quarum locutionū testimonis passim bonos auctores legenti occurrent.

MEMORIOLA, Ci. ad Att. li. 12. memoriola uacillare.

MEMORITER, [Memoreuolmente,] ἀπὸ στόματος, aduerbium, a memoris. Ci. de Amic. Scæuola multa narrare de Lælio memoriter, & iucunde solebat. Sic etiā dicimus Memoriter cognoscere, Memoriter memorare, Memoriter colligere. Memoriter meminisse, Memoriter narrare, Memoriter respondere, Memoriter exponere, Memoriter uocare.

MEMORO, as, p. c. [Ricordare,] μνημονεύω, ad memoriam reduco. Pla. in Pœn. Memorandum mihi. Interdum est dicere, narrare [Dire, narrare,] Liu. li. 1. ab urb. Herculemque in ea loca boues mira specie abegisse memorant. Pla. in Amph. Ibi, meus pater memorat, legiones hostium ut fugauerint. Hinc cōmemoro, & rememoro, quod est in memoriā reduco. Legitur & passiuū Memoror, Plau. Amp. Experiri istuc mauellem me, quam mihi memorarier. Sal. Incredibile memoratu est quam facile coaluerit.

MEMPHIS, [Cairo,] μέμφις, urbs Aegypti regia, ab Ogdoo rege condita, & a nomine filiæ eius ita appellata. Hæc inter omnes Aegypti urbes secundum ab Alexandria locum obtinuit, pyramidib. regum sepulcris, in primis insignis. Eius ambitus traditur fuisse centum & quinquaginta stadiorum. Sita est in loco totius Aegypti oportunissimo, ubi Nilus in duas scissus partes literæ Δ speciē præbet: quo fit, ut portuosissima sit, omniq; pene ex parte nauigiis aditum præbeat.

MEMPHITES, æ, uel, is, p. p. μεμφίτης, lapis pinguis, uarioq; colore, in membris secandis uel urendis citra omne periculum sensum adimens. Diosc. li. 5.

MEMPHITICVS, a, um, Oui. 1. de Arte amandi. Nec fuge Niligenæ Memphitica sacra iuuencæ.

MEMPHITES, idis, Tibul. li. 1. Eleg. Barbara Memphitē plangere docta bouem. Iuuen. Sat. 15. Memphitido sicca.

MEMPRICVS, rex Britanniæ, qui fratrem Malyn exuit uita, ut eo mortuo regnaret. Volaterr.

MENA, μαίνη, apud Romanos fuit, dea quæ mēstruis fluxibus præesse putabatur. Quo etiam nomine dictus est piscis quidam breuis μαινὶς, qui hieme cādidus, æstate nigrior fit. sed tūc mæna cū diphtongo scribitur. Mart. li. 11. Et caudam cybij breuesq; mænas. Hunc piscē eundē esse cum Halece Theodoro credimus, qui ex Aristotele Halecem uertit, quam ille μαινίδα, appellat.

MENAECHMI, μέναιχμοι, apud Pla. comœdia, in qua gemini introducuntur eiusdē nominis, qui indiscreta similitudine miros aspicientium errores excitant.

*MENALCAS, pastoris nomen apud Vir.

*MENALIPPA, fuit Antiopes Amazonum reginæ soror.

*MENALIPPIDAS, poeta Melius genere: qui Dithyrambos scripsit.

*MENALIPPVS, uir Thebanus, qui Tydeum in pugna uulnerauit.

MENANDER, μένανδρος, poeta comicus, Theophrasti discipulus, strabus fuit, mente acutus, amore in mulieres insanus. Scripsit fabulas lxxx. & epistolam unam ad Ptolemæum regem, aliaque nonnulla soluta oratione. Hæc Suidas. Quinct. lib. 10. ca. 1. Menander ad cuncta, quæ præcipimus efficienda, sufficit, tanta in eo inueniendi copia, eloquendi facultas, ita est omnibus rebus, personis, affectibus accommodatus. Ouid. 2. Tristium: Fabula iucundi nulla est sine amore Menandri. Legitur & Menandros, Græcorum more. Idem lib. 1. Amor. Dum fallax seruus, durus pater, improba lena Vixerit, & meretrix blanda, Menandrus erit. Menander item Laodiceus, sophista, scripsit commentarios in artem Hermogenis, & in præexercitamenta Minutiani. Suidas. Menāder alius Simoni Mago successit, nō solū eius referens impietatem, sed longe maiorib. superās portētis. Sese enim iactitabat seruatorem esse ex Olympo ad hominū salutem demissum, docebatq; nullo alio pacto angelos ab hominib. uinci, aut cogi posse, quam artis magicæ disciplina & baptismo a se tradi eis, ex quibus solis immortalitatem humano generi contingere posse asseuerabat. Hæc Irinæus.

MENAPII, μενάπιοι, populi qui ad utranque Rheni ripam habitāt, proximi Vbijs, Eburonibus, & Sicambris. Vnde coniecturam facere possumus esse eos, quos hodie Iuliacenses uocamus, & Cliuenses: quamuis Menapiorum olim latiores fuisse uidētur fines, quam hodie sunt Iuliacensium & Cliuensium.

MENDA, æ, & Mendum, di, [Menda, errore] σφάλμα, error, uel erratū. Oui. li. 1. de Arte: Nocte latent mendæ. Ci. 4. Ver. Quod mēdum illa litura correxit? Hinc Emendo.

MENDACILOQVVS, penult. cor. [Bugiardo,] ψευδολόγος, qui loquitur mendacium. Plaut. in Trin. Nihil est stolidius neque mendaciloquius.

MENDACIVM, cij, [Bugia, menzogna,] ψεῦδος, orationis uanitas Ouid. Epist. 21. Nec uos decipiant blandæ mendacia linguæ. Dicere mēdacium & mentiri, quomodo differant, uide in uerbo Mentior, iris.

MENDACIVNCVLVM, li, [Bugietta,] diminutiuum, paruum mendacium. Ci. li. 2. de Ora. mendaciunculis aspergendum.

MENDAX, cis, [Mendace, bugiardo,] ψεύστης, qui frequenter dicit mendacium. Cice. 2. de Diuin. Mendaci homini ne uerum quidem credere solemus. Virg. 8. Aenei. Raptabatque uiri mēdacis uiscera Tullus Per siluam. Fui mendax mihi, hoc est, falso mihi

 persuasi,

persuasi, Oui. Epi. 2. Et genitiuo iūgitur: ut Mendax huius rei est, id est, de hac re mentitur. Plau. in Asin. Si huius rei esse mendacē inueneris. A Mendax fit comparatiuum Mendacior: Superlatiuū Mendacissimus: Aduerbium Mendaciter.

MENDESIVM, μενδήσιον, Aegypti oppidum, cuius incolæ Mendesii, μενδήσιοι, appellantur. Herodot. libro 2. dictum existimat a Pane, qui ibi sub hirci specie colebatur. Hircus enim Aegyptiorum lingua Mēdes appellatur. Ab hoc etiam oppido uicinū Nili ostium Mēdesium dictum fuit. Mēdesium quoque eocatur, nobilissimi unguenti genus, quod ex hac urbe prætiosissimum mittebatur. Plin. li. 13. ca. 1.

MENDICABVLVM, [Pitocheria, mendicatione,] ἐπαιτεία, mendicatio ipsa, siue ipse mendicans. Plau. in Aul. istos reges memorate nolo hominum mendicabula.

MENDICIMONIVM, πτωχεία, inopia. qua uoce usus est uerborum insignis innouator Laberius, ut refert Nonius.

MENDICITAS, πτωχεία, Ci. p Flac. fratres consortes mendicitatis.

MENDICITER, πτωχῶς, idem quod misere, & tenuiter.

MENDICO, as, p.p. πτωχεύω, uitæ alimēta postiatim uslatim, Iuu. Sat. 6. mendicat in aurem. Mendicare sibi malum, per metaphorā dixit Plau. in Amph.

MENDICANS, p.p. part. Plau Cap. Decere uidetur magis, Me serui re apud te, Quam mendicantem uiuere.

MENDICATVS, pe. pr. aliud participium: ut, Cibo mendicato pasci. Oui. 5. Trist.

MENDICVLVS, diminutiuum, Cic. in Catil. Collectum ex senibus desperatis, ex agresti luxuria, ex rusticis mendiculis.

MENDICVM, (inquit Festus) dici putant uelū quod in prora ponit.

MENDICVS, ci. pen. pro. [Mendico, pitocco,] πτωχός, qui uictum ostiatim quæritat. Et, ut refert Festus, Verrius dictum putat a mente, quod mentem eius fefellerit fortuna, uel a medendo, quod precentur omnes, ut uitæ suæ medeatur cibo: uel quod manu indicet. Ci. 5. Tus. Paupertas si malū est, mendicus beatus esse non potest, quamuis sit sapiens.

MENDICISSIMVS, pro pauperrimo. Ci. pro Mur. Solos sapientes esse, si distortissimi sint, formosos, si mēdicissimi, diuites. Interdū accipitur pro infirmo & imbecillo. [Debile,] Ci. 3. de Ora. Instrumentum hoc forense, exiguum sane, ac mendicum est.

MENDOSE, [Scorretta mente,] id est inemendate. Ci. ad. Q. fr. li. 3. Latini libri mendose & scribuntur, & ueneunt. Idem 1. de Iouen. ars mendosissime scripta. Pers. Sat. 5. Mendose colligis.

MENDOSVS, a, um, (Scorretto,) erroribus plenum: ut, Exemplar mendosum, apud Plin. in Epi. Cic. 4. Verr. in Verutii nomine tertio ex loco mēdosus. Idē de Clar. Orat. his laudationibus historia rerum nostrarū est facta mendosior. Ponitur quandoque pro uitio so [Vitioso,] Oui 2. Am. Non ego mendosos ausim defendere mores. Hor. in Ser. Mendosa est natura.

MENDVM uide Menda.

MENECINA, μενεκίνα, urbs mediterranea Oenotriæ, a qua Menecinæi, μενεκιναῖοι, & Meneceni populi. Stephanus.

*MENACRATES, ut Aelianus ait, Syracusanus medicus fuit: alter fuit Comicus poeta, de quo Suid.

MENEDEMVS, μενέδημος, philosophus ex Eretria ciuitate, a quo philosophi Eretriaci dicti sunt. Eretria uero in Euboea est, ut inquit Str. l. 6. Hic militiam primo exercuit, postea ad Platonē colle... & eum primū ab omnibus ludibrio haberetur, postea tāta in admiratione habitus est, ut ciuitatis gubernacula ei traderentur. Obiit uitæ suæ anno septuagesimo tertio. Fuit & alius Menedemus Lampsacenus, Cynicus, qui in tā prodigiosam uenerat sē perditionē, ut sumpto habitu Furiæ prodiret, dictitans se exploratorem ex inferis uenisse, delaturum dæmonibus mortalium peccata. Laertius. Itē alius Rhodius, Arist. auditor, de quo uide Aristotelis iudicium apud Gell. li. 13. ca. 5.

MENELAEATVS μενελαίετος, auis ex aquilarū genere, minima magnitudine, uiribus præcipua, colore nigricās, quæ sola fœtus suos alit, frequensq; uersatur in montibus. Vide Pli. li. 10. ca. 3.

MENELAVS, μενέλαος, filius Atrei, & Aeropes, ut Homerus tradit, Plisthenis uero, ut Hesiodus, & frater Agamemnonis, rex Spartæ, qui Helenam Iouis & Ledæ filiam, uxorem habuit, quā cum Paris, Priami filius, eo absente rapuisset, omnes totius Græciæ principes ad bellum conuocauit. Ilium Priami regiam, decē nali bello, tandem fraude magis, quam uiribus expugnauit, atq; sic egregiam suam coniugem recepit, confensaq; naui post octo uum erroris annum rediit.

MENIA, Columna. Ci. in Verr.

MENIANA, [Poggiuoli, uerroni,] ædificia quædam dicta sunt, a Menio inuentore, qui primus excogitauit hoc structuræ genus, ut tignis extra columnam protectis, tabulisq; superpositis, ampliataq; columnæ summitate, pluribus in una columna spectatorib. locus fieret. Vulgo nunc Podioli, & Lodiæ dicuntur. Suet. in Calig. Pauci a proximis Menianis spectabant.

MENINGES, μήνιγγες, membranæ duæ, cerebrum, circūquaq; contegētes, quarū exterior, quę aduersus craniū impressiones cerebri ueluti propugnaculū est & tegumētū, Crassa, siue Dura meninx appellatur: & uulgo Dura mater: Hæc Craniū intus succingit, inter se & alterā meningem tantū relinquens spatii, quātū cerebri pulsib. satis est. Est autē hæc cribri ritu perforata, duplicemq; ut cōmodius uenas muniat, quæ in se habet ad summū capitis uerticem ascendentes. Altera cerebro penitus coniuncta est, quæ quod tenuissimæ illi membranæ, quam in fœtu secundas uocat, persimilis sit, χοροειδὴς, appellatur: uulgo Pia mater.

MENINX, μήνιγξ, insula, ex aduerso minoris Africæ (ut libro 5. ca. 7. docet Plinius) in longitudine patens XXXV. millia passuum, latitudine, XXV.

MENOSCA, μένωσκα, oppidum Vardulorum, in Tarraconensi Hispania: cuius meminit Pli. li. 4. ca. 20. & Ptol. li. 2. c. 6.

MENOTHARVS, μενόθαρος, fluuius in Mæotin influens. Pli. li. 6. c. 7.

MENS, huius mentis, fœm. ge. [Mente,] νοῦς, est princeps animæ facultas, quæ & intelligentia a quibusdā uocatur, qua solus homo prę ditus, ceteris antecellit animantibus, quaq; res incorporeas & ab omni materia abstractas cōtemplatur. Hinc fit, ut mente pleriq; dictam existiment, quasi eminentem, siue quod inter oēs animæ facultates maxime emineat, siue quod per ea inter animalia plurimū emineamus. Ci. de Se. Homini siue natura, siue Deus, nihil mente præstantius dedit. Lact. li. 7. non idem est mens, & anima. aliud est enim, quo uiuimus: aliud quo cogitamus. Mens uel augetur, uel minuitur pro ætate: anima in statu semp est. Thales Milesius: Velocissimum (inquit omnium, quæ sunt, est mens: nam cito celeritatis est, ut uno temporis puncto cœlum, maria, terras p uolet. Qui uero animum & Mentem idem esse dicunt, falluntur. Cum mens sit cogitationis, consiliique substituta quædam certa rationi consentanea: Ideo Amentes & Dementes dicuntur, q nullo consilio nituntur. Animus uero est uitæ, & uoluntatis fundamētū. Plau. in Cist. Nullam mentem animi habeo. Ex quo patet, Mentē esse rē diuersam ab Animo. Alioqui Plautus inepte dixisset, mentem animi. Similiter etiam Terent. in And. Animum & Mentem res diuersas facit. Mala (inquit, mens malus animus. Ponitur quādoque pro uoluntate. [Volonta,] Virg. 1. Aen. quietum Accipit & Teucros animum, mentemq; benignam. Cic. li. 4. Tusc. Humanus animos, decerptus ex mente diuina. Ponitur quandoque Mens pro consilio [Consiglio] Virg. 2. Aen. Nostram nunc accipe mentem. Quandoque pro animo [Animo,] Cic. 2. de Orat. defendebā, hac eum mente fuisse. Suæ mētis esse dicuntur, qui bonam mentē habent. Ci. in Pis. Hic si mentis esset suæ. Deponere mentem & tumeq; in gremiis mimaū, dixit Ci. in Antonium, Phil. 13. Hinc Amens, Demens, uehemens.

MENSA, æ, [Mensa,] τράπεζα, est, ad quam accumbimus cibum sumpturi: dicta, inquit Varro, quasi mesa, quod inter duos poneretur. Vir. 1. Aen. Pars epulis onerant mensas. Duo autem fuerūt apud Romanos pretiosissima Mensarum genera, Citrea, & Acerna, de quibus apud Mart. li. 14. Epigram. 2. Oui. l. 1. Metam. Hunc pede conuulso mensæ Pellæus acernæ, Strauit humi. Ci. 6. Ver. mensā citream a Lutadio abstulisti. Hor. 1. Ser. Sat. 3. Modo sit mihi mensa tripes. Quandoque ponitur pro prandio, uel cena, [Desinare, cena,] Iuuen. Saty. 1. una comedunt patrimonia mensa. Vnde & Primæ, & Secūdę mensæ, id est primi & secūdi cibi-uulgus Introitū & Exitum mensæ appellat. Ouid. de Nuce, Poma cadunt mensis non interdicta secund. a. Ci. ad Att. li. 14. Secūdam mensam, dixit in numero singulari. Hæc (inquit) ad te scripsi apposita secunda mensa. Accipitur etiam Mensa pro abaco numulariorum, quē admodum apud Græcos, unde & ipsi numularij a Cice. Mensarii uocantur, quos Græci uocant τραπεζίτας, Ci. in Pis. stipendium militibus, mensis palam propositis, numeratum. Ponitur quandoque pro disco, siue quadra, [Taglieri] qua utimur in mensa ad epulas in frustula concidendas. Virg. 7. Aen. Accisis coget dapibus consumere mensas. De mēsa mittere, id est de iis, quæ apposita erant mensæ. Ci. ad Att. li. 5. uxori Quintus de mēsa misit illa reiecit. Antiqui mensam uasorum quadratam habuerūt. uocaueruntq; Vnarium: de quo uide Varr. Fuit & mensa uinaria rotūda, nomine Cylibantum, ἀπὸ τῆς κυλίκης. Sic enim Græci calicē uocant. Altera erat quadrata una columella fulcita, Cartibulum uocatur. Auctor idem Var. de Ling. Lat.

MENSARIVS, [Cassiere, banchiere,] qui & Argentarius a Latinis, a Græcis τραπεζίτης, & κολλυβιστής, dicitur. Ci. pro Fla. in qua ciuitate nummus moueri nullus potest, sine quinque prætoribus, tribus quæstoribus, quatuor mensariis.

MENSIO, onis, [Misura,] μέτρησις, a Metior, idem quod mensura, Ci. in Ora. animus, aorium nuncio naturalem quādam continet uocum omnium mensionem.

MENSIS, is, [Mese,] μήν, a Metior, deducitur, quasi res numero dierum mensa. Cice. lib. 2. de Natu. Deo. Qui quia mensū spatia conficiunt, Menses nominātur. Macrobius a Græco μήνη, id est a Luna

Luna trahit. nam Lunæ curriculo mensis conficitur. Vir. 3. Geor. & totum ex ordine mẽsem Pascitur. Mẽses in plurali sunt mulierum menstrua. Pli. li. 21. c. 15. Ciet menses e uino pota. Hinc Trimestris, trium mensium. Bimestris duorum mensium.

MENSTRVA, orum, [*Menstruo.*] substantiuum plu. nu. τὰ καταμήνια, mulierum profluuium est, & purgatio frigidi & indigesti humoris, quem natura quasi noxium expellit. Dicta sunt autem Menstrua, quod unoquoque mẽse mulieribus, quæ eius ætatis sunt, ut possint concipere, soleant accidere: unde etiam Mẽses appellamus. Menstrui uirus describit Pli. li. 7. ca. 15.

MENSTRVALIS, le, [*Cosa che si fa ogni mese*,] μηνιαῖος, quod singulis mensibus fit. Plaut. in Cap. Qui solebam menstruales epulas ante adipiscier. Menstrualis mulier, quæ menstrua patitur, quæ mulieribus singulis mensibus accidere solent. Pli. li. 19. ca. 10. Omnia accessu mulieris menstrualis flauescunt.

MENSTRVVS, a, um, [*Di un mese*,] μηνιαῖος, quod est unius mensis. Cice. 1. de Natu. Deo. Huius hanc lustrationem eiusdem incensa radijs menstruo spatio luna complet. Menstrua cibaria, apud Ci. 5. Ver. quæ sunt unius mensis. Sic opus menstruum. Menstrua uita. Menstruum etiam ponitur aliquando pro alimẽto in singulos menses legato: ut Annuum, quod in singulos annos. Vlp. in l. qui bonis. ff. de cess. bono. Si quid misericordiæ causa fuerit relictum, puta menstruum, uel annuum.

MENSVLA, æ, diminut. Plau. in Mostel. appone hic mensulam.

MENSVLARII, τραπεζῖται, ijdem qui mensarij, & argentarij dicuntur. Vtitur hac uoce Vlp. l. Si uentri. ff. de priuil. cred.

MENSVRA, æ, [*Misura*,] μέτρον, instrumentum quo metimur: unde & nomen habet. Pli. lib. 7. cap. 56. Mensuras, & pondera Phidon Argiuus, aut Palamedes (ut maluit Gellius inuenit. Sumitur & ad alia. Idem lib. 2. cap. 1. Quasi uero mensuram ullius rei posset agere, qui sui nesciat. Pli. iunior in Epi. ex illo mensurã beneficij tui prorsus intelligo.

MENTAGRA, æ, λειχὴν, morbus dictus a mento, a quo incipit, & faciẽ quidẽ, collum, pectus, manusq; fœdo quodã furfure occupat. Vide Pli. l. 29. ca. 1. & ea, quæ annotauimus in dictione Lichen.

MENTECAPTVS, [*Mentecatto, pazzo*,] ἄνους, παράφρων, pro amente accipitur, ut Oculis captus, pro cæco. Festus: Mente captus dicitur, cum mens ea hominum potestate abijt.

MENTERCOSA, μεντέρκωσα, ciuitas Hispaniæ, in finibus Celtiberiæ. Ptol. li. 2. ca 6.

*MENTESA, μεντέσα, oppidum Hispaniæ, in plaga australi Celtiberiæ. Ptol.

MENTHA, æ, [*Mentha*,] ἡδύοσμος, herba uulgo nota, etiam hodie apud nos nomen retinens, ita dicta a Græcis μίνθη. sic enim olim hæc herba a Græcis uocabatur a nomine Minthes Cocyti filiæ, quam Proserpina cum Plutone deprehensam in hanc herbã mutauit. quæ postea, mutato nomine, ab odoris suauitate dicta est; ἡδύοσμος, Pli. li. 19. ca. 7.

MENTHASTRVM, [*Menthastro*,] ἡδύοσμος ἄγριος, syluestre olus, dictum, quod mentham imitetur, quasi siluestris mentha. Pli. l. 20. ca. 3. Diosco. li. 3.

MENTIGO, inis, p. p. λειχὴν, genus morbi, quod pecudes inuadere solet. Col. li. 7. ca. 5. Est autem Mentigo, quam pastores Ostiginẽ uocant, mortifera lactentibus.

MENTIOR, iris, [*Mentire, dir bugie*,] ψεύδομαι, contra id, quod in mente est, loquor. Plau. in Amph. mentiris, faciam, ut uerum dicas dicere. Teren. in Heaut. Non est mentiri meum. Id est, non consueui mentiri. Qui enim mentitur, non ipse fallitur, sed alterum fallere conatur Qui uero mendacium dicit, cum etiam fallitur, cum credit se uerum dicere. unde Nigidius apud Gel. Vir bonus præstare debet ne mentiatur: prudens, ne mendacium dicat. Aliquando tamen Mentiri, est per imprudentiam falsum dicere, sicut & mendacium dicere. Cice. libro 4. Tuscu. litigante cum Epicuro, non multum mentiente. Priscianus uult hoc uerbum esse commune. unde Mentitus participium aliquando in passiua significatione inuenitur. [*Falso*,] Cice. 2. de Natu. Deo. mentita, falsa, plena erroris. Stat. lib. 1. Theb. Mentitus ignosco toris. Interdum est fingere, simulare, [*Fingere, mutare*,] ut Mentiri sexum, mentiri colorem fuco. Martia. lib. 1. Mentiturque uirum prodigiosa Venus. Quinct. li. 2. ca. 15. mangones colorem fuco, & uerum robur inani sagina mentiuntur. Pli. li. 37. ca. 8. candorẽ mentitur. Et dicimus Mentiri aduersus aliquem, Mentiri in aliquem, Mentiri alicui, & Mentiri de aliquo. Hinc Ementior aperte, seu publice ostendo, quod non est.

MENTIO, onis, [*Mentione*,] ἀπομνημόνευσις, a supino Mentum, quod a Meno uerbo antiquo deducitur, teste Vall. lib. 3. Mentionem facere, alicuius, est commemorare, [*Nominare*,] Cice. ad Sulpicium lib. 13. nemo mentionem tui sine sua summa laude fecit. Dicimus etiam mentionem facere de aliquo, Mentionem habere alicuius, Incidere in mentionẽ alicuius, intermittere mentionem alicuius. Pli. l. 2. c. 8. In mentione terræ dicetur, id est tunc terræ faciemus mentionem.

*MENTOAS, μεντόας, fluuius, quem nunc Istrum, siue Danubiũ uocant. Eustra. in Dionys.

MENTOR, toris, p. e. μέντωρ, mirus fuit in uasis cælãdis artifex. Iuu. Saty. 8. Raræ sine Mentore mensæ. Pli. l. 33. c. 11. Crassus orator duos scyphos habuit, Mẽtoris artificis manu cælatos. Idẽ li. 12. Mentori quotidie testimoniũ perhibet. Capitolinus Iuppiter, & Diana Ephesia, quibus fuere consecrata eius artis uasa.

MENTOREVS, a, um. Proper. l. 1. Lesbia Mentoreo, uina bibas opere.

*MENTORES, populi in Illyrico, quorum meminit Pli. li. 3. ca. 21.

MENTVLA, æ, [*Membro uirile*,] πέος, membrum uirile dicitur. Vir. in Priapeia: uideneq; magnam Matronæ quoq; mentulam libenter. Hinc Mentulatus, magnam habẽs mẽtulam. Vir. in Priap. Deus Priapo mentulatior non est.

MENTVM, ti, [*Mento*,] γένειον, ab eminendo: a gula enim eminet. Et quamuis Pli. li. 11. ca. 37. dicat mentum nulli præter hominẽ esse: Pla. tamen in Menæc. porcis etiam menta tribuit, Glandonicam (inquit) suillam, lardum, pernam. Itidem autem sincipur, aut menta porcina. Item Vir. 3 Geo. de boue: Et crurum tenus a mento palearia pendent. Ci. 1. Tuscul. Mento summam aquam attingens, sici enectus Tãtalus. Vir. 3. Geo. Nec minus interea barbas, incanaq; menta Cinyphij condent hirci.

*MENVS, uir inter Samnites natus, qui esse otiosus non poterat: solitudinemq; adamabat.

MENVTHIAS, adis, μενουθιάς, Stephano, insula Aethiopiæ adiacens, iuxta Prasum promuntorium. Ptolemæus li. 4. ca. 9.

MEO, meas, [*Andare*,] πορεύομαι, uado, ultro, citroque eo. Plin. lib. 9. ca. 17. de accipensere: Vnus omnium squamis ad os uersis, cõtra aquam nando meat. Anima means in membra diuersa. Luc. l. 3. Mobilitas meandi per magnum inane. Lucr. l. 2. Hinc Commeo, Permeo, Remeo, Transmeo.

MEON, μῆον, Dios. herba est folia habens aniso nõ dissimilia, quam Pli. li. 20. ca. 23. Meu appellat.

MEPHITES, huius mephitis, pe. p. [*Puzza*,] terræ putor ex aquis maxime sulphuratis, atque corruptis prouenieus: est & in nemorib. grauior ex densitate siluarũ. Vir. l. 7. sæuamq; exhalat opaca mephitim. Alij Mephitim Deũ esse uolunt, Leucotheæ cõnexum: sicut est Veneri Adonis, Dianæ Virbius. Alij Iunonem intelligũt, quam aerem esse constat. Omnis autem putor, non nisi ea corruptione aeris nascitur, sicut bonus odor de aere incorrupto, ut sit Mephitis, dea odoris grauissimi, id est, graueolentiæ. Hæc Seruius in locum Virgilij iam citatum.

MERACVLVS, diminut. unde uinum meraculum apud Plin. libro 20. cap. 19.

MERACVS, a, um, pen. pro. ut statim docebimus, [*Puro*,] ἄκρατος, idẽ est, quod merum, hoc est, solum, & purum. Pli. li. 23. cap. 1. Meracis potionib. per uiginti dies ante canis ortum suadet Hesiodus uti. Vnde uinum meracum [*Vino puro*,] dicitur, quod nihil habet aquæ admistum. Horat. 2. Epist. 2. Expulit helleboro bilem, morbumque meraco. Propertius. Ah pereat quicunque meracas repperit unas. Calepin' putauit huius dictionis pe. syllabã corripi, adducens hunc uersiculũ ex Priapeiis: Cõstitui meracas, edidicique notas. Sed quoniam hic uersiculus neq; certi est auctoris, neque mendæ suspicione caret, tãti apud nos esse nõ debet, ut ceteris probatissimorum poetarum testimonijs, quæ iam adduximus, debeat præferri. Hinc fit comparatiuum Meracior, & superlatiuũ Meracissimus. Vnde Meracius bibere dicuntur, qui minus uino aquæ miscent: sicut cõtra Dilutius, qui plus aquæ adhibent. Celsus pcipit hieme meracius bibẽdum esse, æstate dilutius. Ci. 3. de Nat. Deo. si medicus sciat ægrotum, cui iussisset uinum sumere, meracius, sumpturum.

MERCALIS, le, [*Vendibile, e mercantesco*,] ὤνιος, quasi uendibilis. Col. lib. 7. c. 6. cetera mercalibus tradunrur: id est, uendibilibus. Quædam tamẽ exemplaria hic legunt Mercantibus non mercalibus. Hinc Promercalis, de quo infra.

MERCATIO, onis, uerbale, [*Mercantia*,] ἐμπόρευσις, Gel. li. 3. cap. 3. Pecunia in mercationibus perdita.

MERCATOR, ris, [*Mercatante*,] ἔμπορος, qui mercatur, id est emit. Hor. 1. extremos currit mercator ad Indos.

MERCATVRA, æ, [*Mercantia*,] ἐμπορικὴ, negociatio, seu actus mercandi. Cic. li. 1. Offi. Mercatura, si tenuis est, sordida putanda est. Dicimus autem, facere mercaturam, pro exercere. Ci. 7. Ver. a prædonibus capti, cum mercaturas facerent.

MERCATVS, us, [*Mercato*,] ἐμπόρευμα, idem quod mercandi actus. Plau. in Mostel. homo in mercatum abortitur. Aliquando etiam pro loco accipitur, ad quem mercatores emendi, uendendique gratia conueniunt, quem etiam appellamus emporium, [*Piazza, fiera*,] uel Forum. Cic. lib. 1. Offi. Quo cum, tanquam ad mercatum bonarum artium, profectus us, inanem redire turpissimum est. Terent. in Adel. Nisi eo ad mercatum uenio, damnum maximum est. Quem in locum Donatus annotauit Mercatum

aliquando accipi pro ipso tempore,quo negociatores ad emendum,& uendendum conueniunt.

MERCATVS,a,um, participium, ἀγοράσας, modo actiue accipitur, ut apud Terent. Agrum in proximo mercatus es, id est,emisti. Modo passiue. Plin.lib.37.cap.2.trullam unam mercatam a matrefamilias.

MERCEDVLA,læ,diminutiuum. Cicero 1.de Orato.apud Græcos imperiti homines mercedula adducti ministros se præbent in iudicijs oratoribus.

MERCENARIVS,rij,[*Mercenario, ferno,*]μισθοφόρος,qui mercedis gratia operā suam alicui præstat.Ci.1.Offi.sordidi quæstus mercenariorum omnium,quorum operæ non quorum artes emuntur.

MERCENARIVS,a, um, [*Seruile,*]μισθοφορικός, quod mercede constructum est:ut,Mercenarij testes,apud Cice.in epist.& Mercenarium prætoris decretum, apud eundem in Verr. Mercenarius, & Gratuitus sunt contraria.Ci.1.de Legib.Quid liberalitas?gratuitane est,an mercenaria?

MERCES,dis,[*Mercede,premio,*]μισθός, a merendo ære, inquit Varr. lib.4.de Lingua Lati. Est enim Merces, præmium, quod datur pro labore seu stipendio. Iuuen. Satyr.7. Scire uolunt omnes, mercedem soluere nemo. Quandoque ponitur pro pensione, & redditu annuo.[*Pensione,rendita,*]Cic.2.de Finib. Vides, si amicitiam suam charitate metiare,nihil esse præstantius:in emolumēto,summas familiaritates prædiorum pretiosorū mercede superari.Quandoque pro pretio & damno.[*Danno,male,*]Ci.ad Lent. gaudeo te eam fidem cognoscere hominum,nō ita magna mercede,quam ego maximo dolore cognoram.

MERCIMONIVM,nij,[*Mercantia,merce,*]idem fere, quod merx, ἐμπορία.Pla.in Amph.in nostris mercimonijs emundis, uendundisq; uoltis me lucris afficere.

MERCOR,aris, deponens est, [*Comprare,*]ἐμπορεύομαι,lucri caussa mercaturam exerceo,uel etiam simpliciter emo.Et quādoque accusatiuo solo contentum est.Teren.in Heaut. agrum in proximo mercatus es.Quandoque cum ablatiuo pretium denotāte iungitur,sicut Emo.Gel.l.1.c.19.Libros tres reliquos mercatur,nihilo minori pretio.Quandoque ablatiuo mediāte aliqua harum p̄positionum, A, Ab,uel De,sine pretio expresso.Ci.l.1.Off.Sordidi putandi,qui mercantur a mercatoribus, quod statim uendāt. Quandoque datiuo.Ter.in Eun.Eunuchus quem mercatus fuerat frater Thaidi.Mercari Græca fide est,ubi nō uerbis,neq; stipulationibus,sed p̄senti pecunia res agitur: ob leuitatē enim Græcis nihil habebatur fidei, nisi præsentem pecuniam numerassēt. Pla.in Asin. Cetera Græca mercamur fide.Mercari præsenti pecunia, idem Plau.in Capt.Quos tam grādi sum mercatus præsenti pecunia.Hinc Commercor,Præmercor,ante alios mercor, ut scilicet carius uendam.

MERCVRIALIS,[*Mercorella,*]herba insigniter aluū ciens, λινόζωστις, cuius duo genera,masculus & fœmina.Pli.li.25.ca.5.Linozostis Mercurij est inuenta.

MERCVRIALES,uidentur fuisse sodales ex collegio aliquo in honorem Mercurij instituto.Ci.ad Q.Fra.lib.2.Flaccum Capitolini, & Mercuriales de collegio eiecerunt.

MERCVRIVS,[*Mercurio,*]Ἑρμῆς,Iouis & Maiæ filius.dictus a mercibus eo quod negociatorib. præsidere existimetur.a Græcis Hermes dicitur,ἀπὸ τοῦ ἑρμηνεύειν,hoc est,interpretādo. uarie a poetis appellatur,Ligius,Argiphontes,Nomius,Cyllenius. Præter hunc tres alij fuisse Mercurij dicuntur.unus Cæli,& Diei filius: alter Liberi & Proserpinæ:tertius Iouis,& Cilleoes, quem fama est,ob Argi cædem profugum,litteras Aegyptijs ostēdisse. Verū omnes ad Maiæ filium referuntur. Ideo & alas in capite,& pedibus ponunt, uolentes significare, uelocem ferri per aera sermonem:Ideo autem deorum nuncium dictum, quoniam per sermonem omnia cogitata enunciantur.Dictus est deus facūdiæ, quod hominibus eloquentiam præstare putabatur. Habitus est etiam deus mercatorum, a γνώσεως,κερδῶν,palæstræ,furum: Lyram inuenit.Hermaphroditum ea sorore Venere genuit. Martem e duris carceribus liberauit:Argum interemit: Prometheum in Caucaso religauit.Fuit præterea alius hoc nomine Aegyptiorum sacerdos,superioris(ut putatur)nepos, qui Mercurius Ter maximus dictus est,qđ & summus esset sacerdos,& sapiētissimus philosophus, & rex potentissimus. Est etiam Mercurius unus ex septem Planetis, cuius corpus cunctorum syderum minimum, fere semper subest radijs solaribus,a quibus non recedit lōgius, quam uiginti octo gradus. Ideo ab astronomis στίλβων, dicitur, quod est radians.Vnde etiam solatus & perustus fingitur, quod Soli uicinior sit, quam reliquæ stellæ. Cice. libro 3. de Natur. Deor. quinque Mercurios commemorat: Mercurius (inquit) unus Cælo patre, Die matre natus, cuius obscœnius excitata natura traditur,quod aspectu Proserpinæ commotus sit. Alter Valentis & Phoronidis filius, is qui sub terris habetur, idem Trophonius.Tertius Ioue tertio nat⁹ ex Maia, ex quo & Penelopa Pana natum ferunt.Quartus Nilo patre, quē Aegyptii nefas habent nominare.Quintus quem colunt Pheneatæ,qui & Argū dicitur interemisse, ob eāq; caussam Aegypto præfuisse,atq; Aegyptiis leges & litteras tradidisse.Hactenus.Cic. Vir.li.4. Aene. Tunc sic Mercurium alloquitur ac talia mandat.

MERDA, æ, [*Merda,*]σκώρ,cibi excrementum, quod per secessum egeritur.Hor.li.1.Ser.Merdis caput inquinet albis Coruorum.

MERDO,as,χέζω,a quo Permerdo, fœdo, & conspurco. Albioua, pueri omnia permingunt,atque permerdant.Perottus.

MERE,[*Puramente,*]aduerbium dure.Plau. Tusc.si amoris poculum accepit mere.

MERENDA,æ,[*Merenda,*]cibus,auctore Nonio, qui datur post meridiem.Plau.in Mostel.Vide,ne ad merendam quopiam diuorteris.Festus:Merendam antiqui dicebant,pro prandio, quod scilicet medio die caperetur.

MEREO,es,& Mereor,eris,deponens, indifferenter faciūt præteritū merui,uel meritus sum,[*Meritare,*]Et proprie significant aliqđ facio,quamobrem aut præmium accipere dignus sum, uel pœnam pati ἄξιός εἰμι. Et in hac significatione frequētius utimur uerbo deponente,præterquā in præterito,quo indifferenter utimur. Et tam in bonam partem accipitur, quam in malam.Quin.li.4.c.2. ut optabile est,plus fauoris mereri:sic proaimū odii minus.Cic. 1.de.Nat.Deo.Quid mereas,ut,Epicureus esse desinas?Teren.in And.Vnum hoc scio,hanc meritam esse,ut memor esses sui.Quādo uero cum ablatiuo construitur mediante præpositione De, idem est quod conferre aliquid boni, uel mali in aliquem,& hoc fere cum altero horum aduerbiorum bene,uel male:ut, Bene mereri de aliquo[*Far beneficio,*]est aliquid beneficii in aliquem conferre.Virg.4.Aen.Si bene quid de te merui. Male mereri de aliquo[*Offendere,*]idem est quod offendere. Plau.Cui male mereri de immerente inscitia est.Interdum sine his aduerbiis,Mereri de aliquo dicimus,modo in bonam,modo in malam partē.Cice. 6.Verr.ita de populo Romano meritus, ut uniuersæ ciuitati cōmendatus esse debeat. hoc est tam multa beneficia in populū Romanum contulit.Tertio significat,stipendia facio in militia, hoc est,stipendij gratia milito,& tunc datiuum, aut ablatiuum requirit,uel absolute ponitur. Lucan.li.10.Aere merēt paruo. Lucan. li.6.Castrorum in plebe merebat. Ouid.3.Fast. Legitimo quisq; merebat equo.Dicimus etiam Merere pedibus.Liu.4. Bel.Pu.Veij omnes,quos censores notassent,pedibus mererent. Aliquando etiam accusatiuo iungitur,ut apud Sueton. Prima stipendia meruit.Et in hac significatione uix utimur uerbo deponēte Mereor. Non enim dicimus Mereri pedibus,uel Mereri stipendia: sed Merere pedibus, Merere equo, Merere stipendia. Iungitur etiam ablatiuo cū præpositione Cum.Ci.7.Verr.Clamabat ille miser, se meruisse cum L.pretio.Et cum præpositione Sub.Liu.l.1. Dec. 3.triennio sub Asdrubale meruit.Accipitur etiam Mereo pro eo quod est,turpem quæstum facio.

MERETRICES,[*Puttana,*] dicuntur quæ corpore quæstum faciunt.

MERETRICIE,aduerb.id est, in modum meretricis. Plau.in Mil. Quam digne ornata incedit,haud meretricie.

MERETRICIVM,cij,[*Puttanesimo,*]ἑταίρησις,ipse meretricandi ars. Tranquil.in Cali.quæ meretricium & quæ lenocinium fecissent.

MERETRICIVS,a,um,[*Cosa da meretrice,*] ἑταιρικός, quod est meretricis,uel quod ad meretricem pertinet.Teren.in Heau. Ignaram artis meretriciæ.Idem in And.meretricios amores. Meretriciæ opes,Idem pro Cœl.

MERETRICOR,aris,p.p.[*Puttaneggiare,*]ἑταιρεῖν, scortor. Gellius: Thais meretricando magnam pecuniam demerebat.

MERETRICVLA,diminut. Ci.5.Verr. A meretricula commendari.

MERETRIX,cis,[*Meretrice,puttana,*]ἑταίρα,a merendo, teste Valla: nam mercede suam exercet militiam,quæ copiā sui corporis facit.Hæc & Prostibula dicitur,siue a prostando,siue (ut alij putāt) quod pro stabulis,hoc est,ante diuersoria soleat habitare. Vide & Plau.in Cist.Intro ad bonā meretricē in uia sola prostibula sanoe est.Idem in Cap.Hic neque periturus leno est, nec meretrix mala.Cic.pro Domo:Tanagræa quædam meretrix fuisse dicitur. Hor.1.Serm.Saty.4.A turpi meretricis amore.

MERGAE,arum, [*Forcole,forcine,*] αἶθραι, furculæ sunt, auctore Festo,quibus acerui frugum fiunt: dictæ a mergis uolucribus. Vt enim illi se in aquam mergunt, dum pisces persequuntur: sic messores furcas in fruges mergunt, ut eleuare possint manipulos. Plaut. in Pœn. Palas uendundas sibi mergas datas, ut frumentum metat. Alii Mergas ferramenta esse existimant, quibus olim in frugibus demetendis utebantur. nam in rariore segete ea metendi erat ratio, ut culmi medii falce inciderentur, spicæq; inter duo ferramenta distringerentur, quæ a Columella Mergæ appellantur.Sic enim habet ille li.1.ca.21. multi metunt falcibus uerriculatis,multi mergis,alii pectinibus.Pli.l.18.c.30. Mergites appellat.Vide Merges.

MERGES, itis, penul. cor. [*Fascio di spiche,*] spicarum manipulus:a mergendo

mergendo dictus, inquit Seruius. Virgil. libro 1. Geor. Aut fœtu pecorum, aut Cerealis mergite culmi. Margites quoque a ueteribus dicebantur ferramenta quædam, quibus in rariore segete messores spicas solent distringere, quę & Mergæ uocantur a Columella, ut supra suo loco ostendimus. Pli. lib. 18. cap. 30. inter duos mergites spica distringitur.

MERGINA, μεργίνα, a Romanis uocatur herba illa, quam Græci σμίλακα τραχεῖαν, hoc est, similacem asperam uocant. Vide Dioscor. lib. 4.

MERGO, is, si, sum, [Tuffare, porre sotto acqua,] δύω, sub aquam pono, liquore aliquo operio. Cice. de Natu. Aues se in mari mergunt & emergunt. Plin. lib. 9. cap. 38. mergitur lana carminata, donec omnem ebiberit saniem. Interdum pro composito Submergo legitur [Sommergere,] Virg. 6. Aen. Quis te, Palinure, deorum Eripuit nobis, medioque sub æquore mersit? Manifestius etiam Plin. lib. 9. cap. 44. Piscantium cymbas mergit. Per translationē autem Mergere dicimus pro obruere, inuoluere [Auiluppare,] Vir. 6. Aen. Sed me fata mea, & scelus exitiale Lacænæ, His mersere malis. Hinc Demergo.

MERGVLVS, li, [Stoppino, lucignolo,] ἐλλύχνιον, dicitur funiculus ille, qui in lychno flammam nutrit.

MERGVS, goris, [Secchio,] ὑδρία, genus uasis, quam nonnulli situlam appellant, ita dictum, quod puteo mergatur, dum ex aquam haurimus.

MERGVS, gi, [Smergo,] αἴθυια, auis dicta, quod se in aquam, cibum captans, assidue immergat, teste Varro. libro 4. de Ling. Lati. & Ouid. Metam. 11. de Aesaco Priami filio, ita scribente, Aequor amat, nomenque manet, quia mergitur illi. Virg. 5. Aen. Apricis statio gratissima mergis. Cuius auis natura est, ut sæpe mergens, aurarum signa colligat, & præuidens tempestatem futuram, propere medio reuolet ab æquore, & ad litorum tuta cum clamore contendat. Est & Mergus in uite, ut docet Colum. libro 4. cap. 15. cum supra terram iuxta suum adminiculum uitis curuatur, ac que ex alto scrobe submersa perducitur ad uacantē palum. Pallad. Mergum dicimus, quoties, uelut arcus supra terram relinquitur, alia parte ostia in fossa, sic paulo post.

MERIBIBVLVS, [Colui che bee il uino senza acqua,] qui uinū sine aqua bibit. cuiusmodi homines a Græcis ἀκρατοπότας appellantur. August. Cum temeri auidior esset, quadam die ab irata ancilla appellata est meribibula. ductum a Merobiba: quo nomine lieentiosa compositione usus est Plau. in Curc. nomen est lenæ multibiba, atque merobiba.

MERIDIANVS, a, um, [Del mezo di,] μεσημβρινός, ad meridiem spectans. sic Pli. li. 2. ca. 19. Meridianum Solem. & li. 13. ca. 4. Orbem meridianum. Ci. de Ora. meridianum tempus.

MERIDIANO, hora meridiana, Plin. lib. 2. cap. 26. Germanico gladiatorum spectaculum edente, fax præter ora populi meridiano transcurrit.

MERIDIANVS, gladiator. Suet. in Claud. 3. Bestiarijs, meridianisq; adeo delectabatur, ut prima luce ad spectaculum descenderet. Inde Pomeridianus.

MERIDIANVS, siue Meridianus circulus, μεσημβρινὸς κύκλος, unus est ex sex maioribus sphæræ circulis, per polos mundi, & uerticē nostrum ductus, qui non nobiscum mutatur, quoties aut Ortū, aut Occasum uersus nos conferimus. Dictus Meridianus ab eo, quod Sole in nostro hemisphærio ad circulum hunc accedente, apud nos fit meridies, & rursus media nox cum inferiore hemisphærio Sol ad eundem peruenerit.

MERIDIATIO, quies meridiana. Cic. lib. 2. de Diuin. lucubrationes detraxi, & meridiationes addidi. Catul. Iube ad te ueniam meridiatum.

MERIDIES, ei, [Meriggio, mezo di,] μεσημβρία, medius dies, quasi medidies. nam, ut inquit Varro, d, antiqui, non r, in hoc loco dicebant. sed suauioris caussa pronunciationis mutatum est, d, in r: quod & confirmat Cic. in Orat. dicens. Ipsum meridiem, cur non medidiem? credo, quod erat insuauius. Horat. 3. Car. Ode 28. Inclinare meridiem Sentis. Teren. in Adel. Meridie ipso faciam, ut stipulam colligat. Semper autem masculinum est: quia certum diei tempus significat.

MERIDIO, dias, & Meridior, aris, deponens, [Mangiare, ouero dormire dopo mezo giorno, merendare,] μετ' ἄριστον φάγειν, cibum meridianum capio. Plau. ientando, meridiando, comessando, uitam ducere. Aliquando est somnum meridianum capio. Cels. 1. ca. 2. Longis diebus meridiari ante cibum, utile est. Suet. de Nerone; qui meridiantem strangularent.

MERIS, μηρίς, herba alio nomine Trifolium appellata. Dios. li. 4.

MERITISSIMVM, substantiuum, maximum meritum. Plaut. in Asin. Meritissimo eius, quæ uolet, faciemus. Huius contrarium est immeritum.

MERITO, [Meritamente, ragioneuolmente,] ἀξίως, aduer. digne, iure. Ter. in Adel. merito te amo. Ci. 5. Verr. merito sum iratus Metello. Superlatiuum Meritissime, citra tamen comparatiuum. Ci. de Ora. lib. 2. quem omnes amare meritissime debemus.

MERITO, as, [Guadagnare,] μισθοφορεῖν, a supino uerbi Mereo, significat quæstum, uel lucrum ex re aliqua referre. Pli. li. 7. cap. 32. cum Roscius H S. quinquaginta annua meritasse prodatur. Ci. in Ver. qui H-S. dena meritasset.

MERITORIVS, a, um, [Che si da per guadagno, che si da a nolo,] μισθωτός, quod quæstus gratia locatur. Vnde equi meritorij, & Meritoriæ rhedæ, Meritoria uehicula. Tranquillus in Calig. cap. 39. comprehensa ad deportandum meritoriis uehiculis. Meritorium quoque cenaculum idem Tranquillus dixit, pro ablocaticio diuersorio, ita de Vitellio scribens, uxore, & liberis meritorio cenaculo abditis, domum in reliquam partem anni ablocauit. Pueri meritorii, [Bagascie,] dicuntur scorta mascula quæ ad turpem quæstum prostituuntur. ut mulieres, quæ corpus suum omnium libidini prostituunt, Meretrices appellantur. utrique a merendo dicti: quod corpore suo mereant, hoc est, turpem quæstum faciant. Cice. in Anton. Ingenui pueri cum meritoriis. Taberna meritoria, [Hosteria,] diuersorium mercenarium quo cuique introire licet danti mercedem. Ratio uero meritoria, quasi uilis, & male coempta. Aliquando meritorium absolute dicitur, pro taberna mercede conducta. [Hosteria,] Iuuen. Sat. 3. meritoria somnum admittunt.

MERITVM, ti, [Merito,] id, quo alicuius animum demeremur, uel offendimus. tam enim in meliorem, quam in deteriorem partem accipi potest. in bonam partem, ut Plancus Ci. Quid pro maximis tuis in me meritis præstare amplius possim? In peiorem partem ἀξίαν, usus est. Ouid. epi. 5. Leniter ex merito quicquid patiare, ferendum est. Item Vatinius ad Cic. Scis meam fortunam obtrectatores inuenire, non meo mehercle merito. Dicitur etiam Meritum, pro mercede, [Premio, mercede,] Terent. in Phorm. nihil suaue meritum est, id est, nihil mihi mercedis suaue est.

MERITVS, ta, tum, [Meritato, conueneuole,] ἄξιος, nomen ex participio, congruum, conueniens. Virg. 1. Aenei. Meritos aris imponet honores. Vbi uero Meritus est participium, actiue eum signat, qui aliquid meruit. Plin. lib. 7. cap. 3. de Cice. Primus in toga triumphum linguæque lauream merite. Passiue interdum accipitur. Idem li. 7. cap. 28. Quæ Cannis corona merita. Virgil. 8. Aeneid. Merita accendit Mezentius ira. Meritum meum est, hoc est, meritus sum. Teren. in Heaut. sic meritum est meum. Idem in Phorm. meritum est tuum, id est, meritus es. Sic merito meo. Plaut. in Asin. Nemo me accusauit merito meo. Hoc est, propter peccatum a me admissum. pro merito, hoc est, ita ut meritus est quispiam. Ter. in Phor. Non potest satis pro merito ab illo tibi referri gratia.

MERITVS, substantiuum, mons est Thraciæ apud Pli. li. 4. c. 11.

MERMESSVS, Μερμησσός, urbs Troadis, sibyllæ Erythrææ patria, ut Stephano placet, qui etiam ab urbis huius rubedine Erythræam appellatam existimat. Straboni tamen magis crediderim, qui lib. 14. Erythræam Sibyllam dictam existimat, ab Erythris Ioniæ urbe.

MERO, per iocum dictus est Tiberius Cæsar pro Nerone: quod impendio uinosior esset. Tranquillus in Tiberio: pro Tiberio Biberius, pro Nerone Mero uocabatur.

MEROBIBVS, a, um, uide Meribibulus.

MEROCTES, lapillus porracei coloris, lacte sudans. Pli. l. 37. c. 10.

MEROE, roes, Μερόη, dictio trisyllaba, insulæ Nili metropolis, a qua & tota insula Meroe dicitur. De hac ita scribit Herodot. Meroe fuit olim regni caput. clypei figuram ea insula imitatur, ad tria millia stadiorum cum Nilo protensa. Hanc Cambyses condidit, appellauitque a nomine sororis Meroes, cum enim Aegyptum omnem occupasset, Meroen secum usque ad Aegyptios ducens processit. quæ cum ibi mortem obiisset, urbi nomen indidit. De hac Luc. li. 10. Ambitur nigris Meroe fœcunda colonis. Patet lōgitudine stadiorum tribus millibus, latitudine mille. Effodiuntur in ea aurum, argentum, æs, ferrum, ebenum. distat a Syene quinque millibus stadiorum, ultra quam est torrida zona. Exuperat omnes alias Nili insulas, quas circiter septingentas esse scribit Diodorus lib. 1. & 17. uide Strab. li. 16.

MEROPIA, μεροπία, insula est una Cycladum, quæ aliis nominibus & Siphnos, & Acis appellatur. Pli. li. 4. c. 12.

MEROPIS, μεροπίς, insula Cariæ adiacens, notiore nomine Cos dicta. Pli. li. 5. c. 31.

MEROPS, μέροψ, auis, teste Aeliano, pietate in parentes uolucribus ceteris præstans: nam ubi primum per ætatem uolare potest, parentes in altissimis specubus reconditos alit. Infesta in primis aluearijs, apes absumens: unde & Apiastra a quibusdam appellatur. Virg. 4. Georg. Meropesq; uolucres. De hac aue sic scribit Plin. lib. 10. cap. 33. Merops uocatur, genitores suos reconditos pascēs, pallido intus colore pēnarum, superne cyaneo, priori subrutilo, nidificat in specu. Meropes præterea diuersarū

linguarum homines dicuntur, a μερίζω, quod est diuido, & ὄψ, p o, breue, quod uocem significat. Est etiam Merops, gigãtis nomẽ, unius ex ijs, qui Iouem de cælo deturbare conati sunt: a quo Cos insula Meropis appellata existimatur.

MEROPVS, p.c. μέροπος mons Græciæ iuxta Thessaliam uarijs præruptus anfractibus: qui undique referente Echo, uoces diuersas reddit, unde etiam appellationem sortitus est.

MEROS, siue Merus, μηρὸς, mons est in finibus Indiæ, in cuius radice Dionysius in Indiã proficiscẽs, Nysam urbẽ cõdidit. Curtius li.6. Nysa sita est sub radicibus montis, quem Merõ accolę appellant. Inde Græci mentiendi traxere licentiam, Iouis femore Liberum patrem esse cælatum. Græce enim μηρὸς, femur significat.

MERSO, sas, [Bagnare spesso,] βαπτίζω, sæpe mergo. Virgil. 1. Georg. Balantumque gregem fluuio mersare salubri. Catu. Fluctib. fortunæ mersor.

MERTO, as, idem quod merso. Accius Deiphobo: impudentia præsentem præsens dicti mertare instituit. hæc Nonius. Festus: Mertat, pro mersat antiqui dicebãt. Quin. uero li.1.c.6. hæc (inquit) a, littera, ab his nominibus exclusa, in quibusdam ipsa alteri successit. nam Mertare, atque Pultare dicebant.

MERVLA, [Merlo,] κόσσυφος, auis, dicta q̃ sola uolet, quasi mera uolans. Hanc tamẽ etymologiã, ut superstitiosam, ridet Fabius l.1. c.10. ita Varronẽ uellicans, sed huic tanti fuit uertere, ut merula, quia sola uolat, quasi mera uolans, nominaretur. de huius auis natura Pli.l.10.c.19. Merula ex nigra rufescit, æstate canit, hyeme balbutit, circa solstitiũ muta. Hor.2.Ser.Sat.8 Vidimus & merulas poni, & sine clune palumbes. Ci. de Fin. Euolare merulas. Est etiam piscis saxatilis. Pli. teste li.32.ca.11. Hoc nomine etiã dictus fluuius qui Albingæ ciuitatis latus alluit. alio nomine Cẽta dictus, quia centenis amnibus augetur.

MERVM, substant. [Vin puro,] ἄκρατον, uinum aqua non dilutũ. Virg. 3. Aen. magnum cratera corona Induit, impleuitque mero.

MERVS, a, um, [Solo,] ἄκρατος, quod est solum. Ter. in Phor. Nihil habet, nisi spem meram. Per translationem ponitur pro puro. [Puro,] Ci. li.2. de Ora. Isocratis e ludo, tanquã ex equo Troiano, meri principes, αὐτοκράτορες, exierunt.

MERVSIVM, sij, μερούσιον, Siciliæ locus, 70. a Syracusis stadijs distans, cuius incolæ Merusij dicti sunt. Steph.

MERX, huius cis, [Merce,] ἐμπορία, est species ipsa, quæ emitur, uẽditurve. Mercatura uero ẽ ipsum negociationis exercitiũ. Ci.l. de rep. Phœnices primi mercaturis, & mercib. suis, inexplebiles cupiditates omnium rerũ exportauerũt in Græciã. Porro Merx singulare interdũ legitur, sed minus usitate. Pli.li.11.c.25. Sarmẽta quoque in merce sunt. Plau. in Cist. Mala merx herba hæc, Idem in Milit. merci precium stat pro uirtute ut ueneat. Quin. li. 1.ca. 12. Sordidæ mercis negociator. Gestat mercem sine fuco: Hor. 1. Serm. Sat.2. Frequentius uero in plurali. Ci.7. Verr. Mercib. adẽptis in uincula coniectos esse mercatores. Esculẽtæ merces apud Colu. li.12. hoc est, ea quæ hominum esui accommodata uenduntur. Fallaces & fucosæ merces, Cice. pro Rab. Post. Mutare merces, Oui. 1. Trist. Eleg.2.

MESA, μέσα, teste Vitruuio, sunt partes mediæ ædium, quas idẽ Latine Medianas appellari asserit.

MESANITES SINVS, μεσανίτης κόλπος, Persici sinus pars. Steph.

MESAVLÆ, μέσαυλοι, ædiũ itinera inter duas aulas. id est duo atria, interposita, a nonnullis, & Andrones uocantur. Cœl. Rhodig. li. 27. cap. 24.

MESENTERIVM, μεσεντέριον, crassa quædam, & adiposa membrana, multis & neruis, & uenis, & glandulis intertexta, medium inter intestina situm obtinens: unde & nomen accepit. Huius ueluti manus cuiusdam opera, iecur chylum a uentriculo attrahit per eas uenas, quas mesaraicas uocant. Alio nomine Mesaræum appellatur.

MESEMBRIA, μεσημβρία, Megarensium colonia, quam antea Menebriam uocabant, quasi Menapolim, id est Menæ ciuitatem. Eius enim ædificator Menas appellabat. Bria uero sermone Thracio ciuitas uocatur. Hæc Stra.li.7. Oui. 1. Trist. Ele.9.

MESES, Mesæ, μέσης, uentus inter Boream, & Cæciam medius, unde & nomen habet. Pli.l.2.ca.47.

MESOCHORVS, p.c. μεσόχορος, qui in medio turbæ stans reliquis canendi, uel aliud agendi signum proponit. Sidonius. Nullus ibi lyristes, choraules, mesochorus. Vide Cœl. Rhod. li.4.ca.14.

MESOLA, μεσόλα, Messeniaci agri oppidum, inter Taygetum montem, & Messenen urbem situm. Gentile est Mesolates. Steph.

MESOLEVCOS, μεσόλευκος, gẽma, quam media linea alba distinguit. Pli. li.37. ca.10. Est præterea hoc nomine herba quædam, habens candidã lineã per foliũ discurrentẽ. Pli. l.27. ca.11. Leucæ Mercurialis similis, nomen ex caussa accepit per medium folium cãdida linea transcurrente, μέσος, nanque medius, λευκὸς, albus.

MESOMELAS, μεσομέλας, gemma est nigram habens uenam, quemlibet colorem per medium secantem. Pli. li.37. c.10.

MESON, μέσον πρόσωπον, auctore Festo, persona comica appellatur, aut coci, aut nautæ, aut eius generis: dicta ab inuẽtore eius Mesone comœdo, ut Aristophanes Grammaticus, quanquã rectius uidetur manare a fonte Græco, μέσον namque medium significat. porro cocorum, nautarum, cerdonum, atque huiusmodi opificũ personæ mediæ sunt, ut quæ neque seruiles uideantur, cũ liberæ sint operæ: neque omnino liberæ, cum mercenariæ. Est autem merces, teste Cice. auctoramentum seruitutis. proinde mediæ sunt, & mistæ personę quæ μέσα πρόσωπα, dici possunt: ut χαίρε, καὶ συστάτικα, dicimus in comœdijs: Fuit præterea Meson quidã Astrologus, qui Atheniensib. in expeditionem Siciliẽsem profecturis, cum ipse quoque ad id bellum delectus esset, imminẽtem toti exercitui cladem prospiciens, proprijs ædibus ignẽ iniecit, furoremque tam scite assimilauit, ut uelut insanus, & bello parũ idoneus, domi fuerit relictus. Vide Plutarchũ in Nicia, Alcibiade, & Pyrrho.

MESOPOTAMIA, μεσοποταμία, regio maioris Asiæ, inter Euphratem & Tigrim. unde & nomen habet: μέσος enim medium sonat, ποταμὸς, fluuium. Cic. de Nat. Mesopotamiam fertilem efficit Euphrates, in quam quotannis quasi nouos agros inuehit. Tacitus lib.5. Euphrate & Tigri, inclytis amnibus, circumflui, Mesopotamiæ nomen acceperunt. Dicta etiam est Seleucia, ut lib. 6. refert Pli.

MESOSPHÆRVM, μεσόσφαιρον, Indici nardi folium. Pli. li.12. c.12.

MESPILVS, li, p.c. [Nespolo,] μέσπιλος, genus arboris, cuius fructus Mespilum, μέσπιλον, dicitur. Palladius de insitionibus: Mespilaq; exarmat pugnacibus horrida membris.

MESSALINA, pen. prod. μεσσαλῖνα, nomen filiæ Barbati Messallæ, consobrini Claudij Imperatoris. Claudio seni nupsit, summæ libidinis mulier, ita ut mutata ueste lupanaria celebrauerit. quin etiam cum scorto famoso, aliquando certauit, & superatam a se meretricem gloriata est, quinto & uigesimo concubitu. eadem ab ipso Claudio supplicio affecta est. Tranquil. in Claudio, Iuu. Sat. 6. Tacit. li.11. Pli. li.10. ca 63.

MESSANA, μεσσήνη, urbs est Siciliæ, propinqua Peloro promontorio, a Messenijs Achaiæ populis condita, & a nomine relictæ ab illis urbis ita appellata. Silius lib.15. Incumbens Messana freto, ninibusq; reuulsa. Huius incolæ primum Messanẽses dicti sunt, postea uero cum Mamertini eo colonos misissent, ipsi quoq; Mamertini potius, quam Messanenses sunt uocati. Fuit caussa primi belli Punici, ut Florus tradidit li.2.

MESSAPION, μεσσάπιον, Eubœæ insulæ mons, ita dictus a Messapo quodam, qui inde in Italiam coloniam deduxit. Steph.

MESSEIS, μεσσηὶς, Thessaliæ fons est, non procul a Pharsalo oppido: cuius meminerunt Pli. li.4. ca 8. & Strab. li.9.

MESSENE, μεσσήνη, ciuitas Græciæ in Peloponneso, a qua Messenij dicti sunt, qui in Sicilia ad Pelorum promontorium urbem cõdiderunt, quam a nomine patriæ suæ μεσσήνην, appellauerũt, Latini η, in a longum commutato, uocant Messanam. Tandem uero Spartani Messenios, propter frequentem defectionem, durissimã in seruitutem redegerunt. Hinc adagium natum, Seruilior Messena. Hi se nota litteræ M. cognobiles reddebant.

MESSIAS, Hebraicè: Græcè, Christus, Latinè, unctus dicitur.

MESSIS huius messis, [Raccolta,] modo significat tempus metendi, ἄμητος, Virg. 6. Eclog. Ante focum, si frigus erit, si messis, in umbra. Modo segetem ipsam iam maturam [Biade] Idem 1. Geo. Illius immensæ ruperunt horrea messes Neque solum de segete dicitur, sed etiam de uuarum, pomorum, aut etiam herbarum prouentu. Oui. 3. de Ponto: Conueniensque suo messis anni a loco est. Per translationem accipitur pro copia cuiusuis rei [Copia,] Plau. in Trin. Neque quicquam hic uile est, Nisi mores mali, corũ licet iam messem metere maximam. Proprie tamen Messis dicitur de segetibus, lisq; rebus, quæ metũtur: unde & nomẽ accepit. Varro de re ru. li.1. ca.50. Messis proprio nomine dicitur de ijs, quæ metuntur, maxime in frumento: & ab eo est uocabulo declinata. Interdum idem est, quod messio, siue actus metendi. Cice. 1. de Ora. nemo tam sine mente, ut, quid sit sementis, ac messis, quid arborum putatio, ac uitium, omnino nesciat.

MESSOR, ris, [Metitore,] ἀμητὴρ, qui metit, Virg. Geo.1. Cum flauis messorem induceret aruis Agricola. Ci. de Ora. Non mihi oratores antiquos, sed messores uideris imitari.

MESSORIVS, a, um, θεριστικὸς, quod ad messorem pertinet. Cice. pro Sent. Messoria se corbe contexit. Sic Opera messoria, pro labore ipsius messoris.

MET, Piam, & Te, [Medesimo,] syllabicæ sunt adiectiones extra compositionem nihil significantes: in compositione autem aliquid addentes significationi dictionum, cum quibus cõponuntur: ut Egomet, Quispiam, Tute. sed Met, iungitur casibus omnibus pronominis primæ personæ, tam pluralis, quam singularis num. absq; genitiuo plurali, ut, Egomet, memet, nosmet & reliqua. Secundæ uero personę obliquis tantum casibus: ut Tuimet, tibimet,

Nominatiuo

Nominatiuo nõ addunt, ne uerbum putetur Tumet a tumeo: sed Tute, & Tutemet profertur. Aduerbio Tanquam cõiungit etiam Pla. in Truc. Tanquammet genium meum. Et quidem sic iũcta discretionẽ significat: ut ipsemet, id est ipse per se, & non per alios. Cic. pro Mar. Cæsar memet mihi reddidit. Pte, iungitur cũ ablatiuis horum quinque pronominũ, Mea, Tua, Sua, Nostra, & Vestra ut Meapte, Tuapte, Suapte, Nostrapte, Vestrapte. Vel cum eorum mascu. aut neutris, ut Meopte, Tuopte, &c. similiter cũ pronomine secundæ personæ idem efficit: ut, Tute id fecisti, i. tu ipse per te, & non per alium. Sed hoc soli nominatiuo iũgitur. nã Tui, te aut Tibite nõ dicimus. In accusatiuo aliquando legimus Te te sed tunc diuisæ potius uidentur dictiones maioris affectus caussa figuratæ geminatæ, quemadmodum etiam aliquãdo legimus Me me. Ce uero iũgitur obliquis horum pronominũ. Hic, Ille, Iste, in s litteram desinentib. ut Huiusce, hisce, hosce, hasce, Istiusce, & Illiusce, unde fiunt composita Huiuscemodi, Istiuscemodi, & Illiuscemodi. Interdum etiam inuenitur iunctum cum calib. horum pronominum desinẽtibus in c litteram: ut Hicce, hæcce, hocce: pro quibus tamen frequentius utimur Hiccine, hęccine, hoccine: Vir. Hocce erat alma parẽs. Ter. Hoccine est credibile. Hicce, seu hiccine, Sicce, siue Siccine, hęccine, haccine, illiccine: isticce: illancine: Ter. Illancine mulierem duxit, pro illam ne.

Meta, metæ, [*Meta,*] κῶνος. congeries, seu strues in acutum tẽdens, seu turbo inuersus. ita dicta quod esset posita in dimenso spatio, uel quia eam metiantur quadrigæ circumcurrentes. Moris enim erat septies metam lustrare. Propertius lib. 2. Eleg. Aut prius infecto deposcit præmia cursu, Septima quam metã triuerat ante rota. Cum enim iam carceribus emissæ ad metam uenissent quadrigæ, erat opus, ut circum ipsam flecterentur. Virg. 5. Aenei. Hic uiridem Aeneas frondenti ex ilice metam Constituit signũ nautis. Cice. de Diui. Vmbra terræ est quasi meta noctis. Hinc etiam agrorum termini, quod pyramidali figura fieri soleant, Metæ [*confini,*] uocantur. Eadem etiam ratione, Metæ fœni uocantur, quæ ita congestæ sunt, ut inferiori parte latiores, superne in angustum desinant conum. Colum. lib. 12. ca. 2. siccatum fœnum in metas constitui conueniet. Per translationem uero, quoniam meta collocari consueuit in fine circi, uel alterius spatij, in quo quadrigæ certabant, factum est, ut Meta accipiatur pro quocunque termino ac fine, [*Termine, fine,*] Vir. l. 1. Aen. His ego nec metas rerum, nec tempora pono. Hinc peruenisse ad metam [*Finire, compire,*] dicuntur, qui iter aut aliud opus perfecerint. Accipitur quandoque pro inferiori parte molæ, sicut Catillus pro superiori. Vide Catillus. Metula, læ, diminutiuum.

Meta lactis, τυρὸς κωνοειδὴς, dicitur caseus, qui factus est ad formam metæ. Mar. Metamq; lactis Sassinate de silua.

Metallarii, siue Metallici, μεταλλεῖς, præcipue qui ad effodiẽda metalla damnati. de quib. apud Iurisc. ff. de Pœnis. & C. de metal.

Metallicum atramentum, μελαντηρία, corpus metallicũ, quo mulomedici cacoescentem in iumentorum ulceribus carnem cõsumunt. Vide Melanteria.

Metallicus, adiect. μεταλλικὸς, quod ad metallum pertinet. Plin. lib. 17. ca. 4. naturam metallicam.

Metallifer, metallum gignens. Statius siluarum l. 4. An ne metalliferæ repetit iam Mœnia Lunæ? Metallicus autem substantiuum, qui metallis & effodiendis, & purgandis dat operam. Plin. li. 34. c. 16. Lauant eas arenas metallici, & quod subsidit, coquũt in fornacibus.

Metallum, li, [*Metallo,*] μέταλλον, dicitur quæuis materia dura, e terræ uisceribus effodi solita: ut aurum, argẽtum, cuprũ, stãnum, plumbum, & similia. Dictum putatur a uerbo Græco μεταλλῶ, uel μεταλλάω, hoc est, a fodiendo, uel perscrutando. Alij dictum putant, παρὰ τὸ μετὰ τὰ ἄλλα ἐρευνᾶσθαι, quod uia ulla metalli uena inueniatur, quin alterius metalli uena in propinquo postea inueniatur. Pli. li. 33. ca. 6. Hoc quidem & in omni ferè materia. unde metalla Græci uidentur dixisse. Vir. 2. Geo. argẽti riuos, ærisq; metalla.

Metallum, miniariũ, μιλτορυχία, fodina, ex qua effoditur miniũ: sicut argentarium, ex qua argentum. Pli. l. 33. ca. 7. Celeberrimũ ex Sisaponensi regione in Bætica miniario metallo.

Metamorphosis, [*Trasformatione,*] pe. pr. tranformatio Latine, a μεταμορφῶ, transformo. Hoc nomine Ouid. & Apuleius libros transformationum suarum inscripserunt.

Metaphora, [*Metaphora,*] p. c. μεταφορὰ, translatio a Cicerone dicitur, fitq; cum nomen aut uerbum ex proprio loco in eum trãsfertur, in quo aut proprium deest, aut trãslatum proprio melius est: ut, Classiq; immittit habenas. Vir. Aen. li. 6.

Metaphrenum, μετάφρενον, pars illa corporis, quę pręcordijs a tergo est obiecta: quod μετὰ τὰς φρένας, id est, post pcordia sita sit.

Metapinum, teste Pli. li. 3. c. 4. unum est ex ostijs Rhodani.

Metapontis, dis, μεταποντὶς, insula est in mari Carpathio, inter Rhodum & Gnidum sita, recẽtiore nomine Syme appellata a Syme Ialyci filia. Vide Steph. In dictione Syme.

Metapontum, μεταπόντιον. Ptolemæo, quasi transpõtum, dictum est oppidum Italiæ in sinu Tarentino: a quo Metapõtini populi a Pilijs, qui Nestore duce e Troia nauigauerunt, cõditũ: adeo terræ prouentu felix, ut ea gratia auream æstatem Apollini Delphico aliquando donum obtulerit. Pomponius li. 2.

*Metathesis, latine trãspositio, cũ una littera necessitatis caussa ex uno loco in alium transfertur: ut Tymbre pro Tymber.

Metaum, μέταον, Lesbi oppidum. Steph.

Metaurus, & metaurum, [*Metauro,*] μέταυρος, Vmbriæ fluuius per Flaminiam decurrens, & inter Fanũ Fortunę, & Senogalliã in mare defluens. Iuxta hũc fluuiũ Claudius Nero cõsul cũ Liuio Salinatore Asdrubalem interfecit. Hor. l. 4. Car. Ode. 5. Quid debeas o Roma Neronibus, Testis Metaurum flumẽ. Quo in loco Metaurum flumen, neutro genere protulit, sicut alibi Rhenum, Cũ flumen Rhenum, aut pluuius describitur arcus.

Metaxurii, [*Mercanti di panni di seta,*] qui serici mercaturam exercent. nam μέταξα, Græcis sericum. Vtitur hac uoce Iust. C. de pigno. l. fin. eamq; interpretatur Alciat. in l. Balluca. C. de metal.

Metelis, μέτηλις, oppidum Aegypti, non procul ab Alexandria, recentiore nomine Bechis appellatum. Steph.

Metellus, μέτελλος, cognomen Cecilię familiæ, plebeię, clarorũ uirorũ uirtute insignis. Vnde senarius ille Næuij poetæ, Fato Metelli Romæ fiunt Consules.

Meteora, p. p. μετέωρα, a Græcis dicuntur, mista imperfecta, quod in sublimi, hoc est, in aere generentur: ut pluuiæ, niues, grãdines: de quibus Aristoteles 3. primis libris Meteorologicis: nam quarto qualitates persequitur.

Methodus, [*Methodo, arte,*] pe. co. μέθοδος ex μετὰ & ὁδὸς Methodum appellat Quinct. li. 1. Institut. quam Cicero uiam, artẽ, & rationem uocat.

Methone. p. p. μεθώνη, ciuitas littoralis Peloponnesi, in Messeniaca regione, quam cum obsideret Philippus rex Macedonum, Alexãdri Magni pater, oculum amisit, ictu sagittæ, quã eiecerat Aster oppidanus, cui inscriptum erat. Aster telum Philippo immisit in oculum. Val. Flac. li. 1. Ptol. li. 3. c. 16. Hodie Modon.

Methymna, μήθυμνα, uel Metymne, urbs Lesbi, apud quam nascitur generosum uinum. Oui. 1. de Arte amandi: Gargara quot segetes, quot habet Methymna racemos. Hinc Methymnæus, æa, æum, Idem li. 11. Met. Et Methymnææ potiuntur littore Lesbi. Ab hac urbe ortum habuit Arion citharœdus nobilis.

Meticulosus, [*Pauroso, timido,*] ψοφοδεὴς, timidus, a Meticulus. Plau. in Mostel. meticulosa res fit ire ad iudicem. Idem in Amp. Nullus est hoc meticulosus æque.

Metiochus, μητίοχος, Miltiadis Atheniensiũ ducis filius. qui cũ a Phœnicibus captus, Dario Persarum regi, contra quem pater bellum gerebat, dono daretur, nullam a Dario iniuriã, sed magnas diuitias, uxoremq; Persicam accepit. Herod. li. 6.

Metior, tiris, mensus, [*Misurare,*] μετρέω, mensuro, taxo, a Græco, μέτρον deductum. Ci. 1. de Natu. deo. fuit quædam ab infinito tẽpore æternitas, quam nulla temporũ circumscriptio metiebatur. Metiri stipendium. Cur. lib. 3. ducentis pedestriũ stipẽdium mẽsum est. Metior pro æstimo, [*Estimare,*] Ci. in Catone. Neq; enim ipsorum conuiuorum delectationes corporis uoluptatib. magis, quam cœtu amicorum, & sermonibus metiebar, id est, æstimabã. Quandoque ponitur pro transmeare, [*Trapassare,*] Vir. 4. Georg. Magnum qui piscibus æquor, Et iuncto bipedum cursu metitur equorũ. Pla. in Pseu. Quin huic metimur gradibus militarijs? id est quin hinc abimus. A supino Mensum fit Mensio quæ est Mẽsura, [*Misura,*] Ci in Ora. animus naturalem quandam in se cõtinet uocum omnium mensionem. Hinc Permetior, hoc est, ad finem usque metior. Remetior rursus metior.

Mensores, a Metior, [*Misuratori,*] μετρηταὶ, appellantur agrorum finitores. Colum. libro 6. cap. 1. non agricolæ, sed mensoris officium esse dicebam. Mensores præterea sunt (inquit Vegetius lib. 2. ca. 7.) qui in castris ad podismum demetiuntur loca, in quibus tentoria milites figant. Podismus autem est dimensio pedibus facta. Hi etiam Metatores dicuntur.

Metius suffetius, dux Albanus, tempore Tulli regis Romanorum, qui quod ex præscripto fœderis ad belli societatem contra Fidenates uocatus, euntibus in hostem Romanis, suos prœlio eduxerat iussu Tulli duabus admotis quadrigis discerptus est. Vide Liui. li. 1.

Meto, tis, messui, messum, [*Mietere,*] θερίζω, fruges seco, & fructus colligo. Proprie enim segetes meti dicuntur, & herbæ, cum falce aliove instrumento resecantur. Cic. 3. de Orat. Vt sementem feceris, ita metes. Cæs. 4. Bell. Gall. in metendo occupatos subito adorti. Vuas quoque metere, dixit Virg. 3. Georg. pro colligere uuas. Sumitur etiam latius pro seco [*Segare,*] Lactan. libro 5. Qui uirilia sua ferro metunt. Item pro depascor [*Pascere,*] Virgil. 4. Geo. Purpureosq; metũt flores. Metere maximã messem malorũ

dixit. Plau.in Trin.pro maximam malorum morum copiam inuenire. Vide Messis. Idem in Epi. Mihi istic nec seritur, nec metitur. hoc est: ista res nihil ad me pertinet. Hinc Demeto, Emeto, extra uel ualde meto, Præmeto, ante seco. Inde Præmessum, qđ libationis caussa præmittitur.

METONYMIA, μετωνυμία, cum accentu in pen. Latine transnominatio, figura, quæ fit cum inuentorem pro re inuenta ponimus, Terent. in Eun. Sine Cerere & Baccho friget Venus. Aut côtra, sed tamen paulo durius est: ueluti si Vinũ ponamus pro Baccho. Vel cum continens pro eo, quod continetur, usurpamus. Vir. Nũc pateras libate Ioui, id est, uinum contentum in pateris. At contra, contentum pro continenti. Virg. lib. 1. & 7. Aeneid. Crateras magnas statuunt, & uina coronant. Non uina, sed crateras in quibus uina continentur. Vel cum dominus rei pro re ipsa ponitur: ut, Hunc tibi comedendum propino, id est, eius bona deuorãda trado. Vel cum ex effectu efficiens accipimus. Vir. 1. Aen. Mœstumq; timorem Mittite, id est, timorem qui mœstum facit. Aut contra Virg. li 8. Aen. Hic melior remis: Significat enim uelocitatem, quæ per remos fit. uel eum ducem pro ijs, qui subsunt. ut, ab Annibale cæsa sunt apud Cannas sexaginta millia. Vel cũ auctor pro opere sumitur: ut, Ter. semper in manibus habendus: non Terentius quidem, sed Terentii liber.

METOPION, μετώπιον, arbor est in Africa Aethiopiæ subiecta nascens, ex qua Ammoniaci lacryma in subiectas arenas destillat. Pl. li. 1. ca. 28. Diosco. uero Metopion ferula est in Syria nascens, ex qua galbanum destillat. Est & Metopiõ olei genus ex amaris amygdalis confectum, teste Pli. li. 15. ca. 7.

METOPOSCVS, μετωποσκόπος, Latine frontis inspector, ἀπὸ τοῦ μετώπου, fronte & σκοπεῖν, contemplari. Sunt enim Metoscopi, qui ex frontis & faciei lineamentis, quid cuique euenturũ sit, diuinant. Sueto. in Tito: aiunt metoposcopum cõstãtissime affirmasse, Titum utique imperaturum.

METOR, aris, [Por meta, misurare,] ὁρίζω, metas in agris terminandi gratia dispono, locũ castris, uel alteri cuiuis operi. Gell. li. 1. ca. 1. curriculum stadii, quod est Pisis apud Iouẽ Olympiũ Hercules pedib. suis metatus. Hinc usus inualuit, ut Metari capiatur simpliciter pro disponere, ac parare [A. pareggiare,] Vir. li. 2. Geor. Si pinguis agros metabere campi Dẽsa sere. Itẽ p collocare, [Ponere] Vnde castra metari, dicimus pro eo qđ est castra collocare. Sal. in Iug. Sylla pariter cum ortu Solis castra metebatur. Metari cælũ. Oui. 1. Fast. Nos quoq; sub ducibus cælũ metabimur illis. Inuenitur & Meto, tas, Vir. in Culice. Metabat sese circum loca. Vnde aliquãdo legimus Metatus participium passiue acceptum, quod uidetur esse a uerbo passiuo Metor. Hor. li. 2. Car. Nulla decempedis metata priuatis. Opacam porticus excipiebat Arcto. Hinc Emetor, pe. pr. perfecte mensuro. Metator, oris, nomen uerbale, qui arbores in seminario, uel arbusto disponit, & ordine quodam digerit. Item qui locum futuro ædificio, aut castris collocandis metitur, aut qui agrum, aliumue quẽuis locũ in certas distribuit partes. Ci. in Phil. Saxa, peritus metator urbem iã decẽpeda sua diuiserat. Luc. lib. 1. Hesperios audax ueniam metator in agros. p eodem Ci. in Phil. Decempedatorem dixit L. Antonius (inquit) agri publici, & priuati æquissimus decempedator. Metatores [Forieri,] etiam dici possunt, qui iussu atque auctoritate principis militibus diuersoria assignant, quique in castris, figendis tentorijs locum unicuique ostendunt. Vegetius l. 2. ca. 7. Metatores in castris dicuntur, qui præcedentes locum castris idoneum eligunt. Hi & Mensores dicuntur, ut supra docuimus.

METATIO, metationis, μέτρησις, ipse metandi, hoc est disponendi actus. Colume. li. 9. cap. 15. in quincuncem uinearum metatio conficitur.

METRETA, æ, p. p. μετρητὴς, genus uasis constans ex duobus batis, Quod Dios. Metretam dixit, Plin. Cadum transtulit. Metretam Cato, & Colum. dixerunt. Est autem congiorum decẽ, ut auctor est Diosc. li. 5. Decem autem congij sexaginta sextarios ualẽt, id est, amphoram & quadrantem. Pollux tamen in 10. de uocabulis ait. Cratinum comicum Metretam amphorã appellasse. De hoc plura apud Budæum li. 5. de Asse.

METROCOMIA, μητροκωμία, sic est inter uicos, ut metropolis inter urbes. Vide Ann. Budæi. Vtitur hac uoce Iustinianus in suo codice, titulo, Nõ licere habitatoribus metrocomiæ possessiones suas ad extraneum transferre: & Iurisconsult. l. ulti. de exa. tribu.

METRODORVS, p. p. μητρόδωρος, pictor, & philosophus Atheniensis, Carneadis auditor, ut Ci. testatur de Or. li. 1. Erat, inquit, etiam Metrodorus, qui cũ illis una illum ipsum Carneadem diligẽtius audierat. Fuit præterea Metrodorus quidam Scepsius, qui postea relicta philosophia ad ciuiliũ rerũ administrationẽ sese cõtulit. Hic oratori in scriptis suis, quã philosopho uicinior fuit: nouoq; quodam dicẽdi genere multos a sui imitatione deterruit. ppter nominis tamẽ famã, quãquã pauper erat, clarũ coniugium apud Carthaginienses assecutus est, atq; uti Carthaginiensis uiuebat, cumq; amicitiam Mithridatis regis, sibi conciliasset, ad illum cũ uxore profectus, iuri dicũdo præfectus est, cũ potestate tã ampla, ut ab eo regẽ prouocare nõ liceret. quæ tamẽ res ei non feliciter cessit. nã cũ hominũ aliquot improborũ odiũ incurrisset, legatus ad Tigranẽ Armeniorũ regem missus, a Mithridate desciuit. quãobrẽ cõprehensus a Tigrane, inuitus ad Mithridatẽ remissus est: quo in itinere, siue regis opera, siue morbo (nã utrunq, dicitur) extinctus est. Hæc Stra. li. 13. Huius etiã meminit Ci. memoriamq; eius cõmendat, Tus. Quæst. li. 1. Fuit & Metrodorus quidã Chius, qui uniuersum sempiternum esse dicebat: nã si factum esset a non ente, aiebat infinitum etiam esse debere. quoniã sempiternum, cum non habeat principium, unde incipiat, nec exitum habebit, quo terminetur. Immobile quoque asseruit, quoniã moueri non possit, quod non transeat. Fuit item Metrodorus Lampsacenus, Epicuri discipulus. uide Stra. & Diog.

METROPOLIS, p. c. μητρόπολις, dicitur urbs. teste Bud. in prioribus Annot. in Pãdect. ex qua coloniæ deductæ sunt, quales multæ ex Athenis missæ sunt, & ab urbe Roma. Latine Matricem ciuitatem dicere possumus. μήτρα nam matricem sonat, & πόλις, ciuitatem. nam quemadmodum in pecore ex matricibus nouus semper fœtus, ita ex metropoli nouæ ciuitates propagantur. Potest & ἀπὸ τῆς μητρὸς, compositum uideri. Sic. n. se habet Metropolis ad coloniam, ut mater ad filiã: id quod illo Thucydidis loco manifeste declaratur. Colonia beneficio affecta, honore metropolim suam prosequitur: iniuria autem affecta, ab ea alienatur. Metropoles, inquit Suidas, dicuntur quæcunque ciuitates colonias deduxerunt, latine dici possunt Matrices urbes.

METROPOLIS, μητρόπολις, urbs, Phrygiæ teste Stephano, a Cybele deum matre condita. Itẽ alia eiusdem nominis, in conuentu Apameno. Tertia in cõuentu Ephesiorum, ad Caystrum fluuiũ. Steph. præterea alias septem enumerat, quarum primam in Lydia, secũdam in Thessalia collocat, tertiam Acarnaniæ, quartam Scythiæ attribuit, reliquas tres in Põto, superiore Thessalia, & Eubœa cõstituit. Harum omnium gentile, est Metropolitæ.

METROPOLITANI, μητροπολῖται, qui ex metropoli oriundi sunt, quique metropolim inhabitant.

METRVM, tri, [Misura,] μέτρον, mensura. Et quoniam mensurantur, uersus, a nostris dicuntur metra [Versi,] Col. l. 13. ca. 10. exceptis, quæ retulimus, metris Virgilianis. Definitur metrum, qđ sit connexio quædam atq; ordinatio pedum, ad delectationem aurium inuenta. Hinc Monometrũ, quod unica mensura maiori, hoc est, duobus pedibus constat. Dimetrũ, qđ duabus mensuris, hoc est, pedibus quatuor. Trimetrum, quod sex pedibus. Tetrametrũ, qđ octo pedibus, siue quatuor mensuris constat: quem numerũ pedũ raro supergredimur. Pentametrum dicitur, quod quinque habet mensuras minores, quas nos uocamus pedes. Hexametrum, quod sex minoribus mensuris se pedibus constat.

METVO, tuis, tui, [Temere,] φοβοῦμαι, idem quod timeo. Varro a motu animi deductum putat, cum id quod male casurum putat, mens refugit. cumque uehementius in mouendo, ut a se habeat foras fertur, formido appellatur. si autem ex horrore uenturæ rei uehementer tundatur pectus, a pauiendo pauor dicitur. pauire enim tundere est. inde pauimentum, quod pedibus pauiatur, id est, tundatur. & quia in hac perturbatione frigescimus, ab horrendo Horror dicitur, ut a tremendo tremor. Et proprie metuere seruorum est, uereri liberorum. Ci. in Cato. Metuebant eum serui, uerebantur liberi. Quærit Arist. in Probl. Cur tremunt, qui metuunt? an propter refrigerationem? deficit enim calor, atque cõtrahitur. hinc Vir. Gelidusque per ima cucurrit Ossa tremor. Metuentibus aluus funditur, algur, & sitis prouocatur, testiculi contrahuntur, dentes crepitant, & arietãtur. Dicimus Metuo te, & Metuo tibi, quemadmodum Timeo te, & Timeo tibi: q̃ sic differunt, ut Metuo, uel Timeo te, idem sit, quod metuo, ne quid mihi male inferas: Metuo, uel Timeo tibi, nequid tibi mali accidat. Tere. in Eunu. Metuebant omnes iam me. Vir. 1. Georg. Inopi metuens formica senectæ. Metuens nomẽ ex participio: ut, Metuens legum, Metuens iudiciorum. Cic. post reditum in Sene. cõsules legum, Metuentes. Idem pro domo sua. Homines legũ iudiciorumque metuentes. Metuentior, comparatiuus. Ouid. 6. Fast. quo non metuentius ullum Numinis ingeniũ terra Sabina tulit. Idem epist. 18. metuentior. unde Metuendus. Ci. de Arus. resp. factus in agro Piceno nuntiatur terræ motus, cum quibusdam multis, metuendisq; rebus.

METVTVS, p. p. participium, Luc. li. 5. nam cupide conculcatur nimis ante metutum.

METVS, tus, [Timore, tema, paura,] φόβος, timor, & (sicut Vlp. scribit) de instãti, uel futuro periculo, mẽtis trepidatio. Ci. 4. Tus. Metus est opinio impendentis mali. Ibidẽ: Aegritudini finitimus est metus. est enim metus, ut ægritudo præsentis, sic ille futuri mali. in metu ponere pro metuere [Temere,] dixit. Cice. ad Att. Quid inquit absurdius, quam hunc metuere, alterum in metu nõ ponere?

Et tam aštine, quàm pafsine fomitur. nam metus hoftiū, dicitur, & cum timent hoftes, & cum timentur. Capitur interdū pro religione [*Religione*,] quoniā ut docet Seruius nata ē ex timore. Vir. lib.7. Multosque metu feruata per annos. Diminutiuum eft Meticulus. Hinc Meticulofus de quo fuo loco.

Meu, per duas fyllabas, *μῆον*, Diofc. herba eft caule, folijsq; anifo non abfimilis de qua Pli.li.20.ca.53.

Mevania, *μηουανία*, Ptolem. ciuitas Vmbriæ, inclyta Propertio alumno, fita ad uiam Flaminiam, armentorum, & gregum ferax. Luc.lib.1. Tauriferis Meuania campis. Plin. lib.35.cap.14. Latericius murus Meuaniæ. incolæ dicuntur Meuanates, de quibus Plin.lib.3.cap.14.

Mevivs, poeta ineptifsimus Virgilij & Horatij temporibus, utriq; inuifus. quod poemata illorū infectaretur, & ex alienæ laudis obtrectatione gloriā quæreret. unde & Virgiliomaftix uulgo appellatus Virg.3.eclo.

Mevs, a, um, [*Mio*,] *ἐμός*, prono. poffefsiuum, ut meus ager. Cū uero dico, Meus fum, perinde eft, ac fi dicerem, Meæ poteftatis sū. Perfius. Sat.5. Poftquā meus a prætore recefsi, Aliquādo etiā, Meus, Tuus, Suus, fubftantiue accipiuntur: facileque in eis fubauditur, fubftantiuū aliquod amicus, familiaris, uel domefticus [*Amico, famigliare*,] Virg.l.4. Dulcesque meorum reliquias. Et l.3. Cape dona extrema tuorum. Ter. in Phorm. Ego meorum folus sū meus. Meus carnifex apud eundem in And. qui me excarnificat. Meum eft [*E' mio debito, officio*,] hoc eft, mei officij eft. Sic Tuum, fuum, noftrum, & ueftrum eft, ideft, tuum, fuum, noftrum, & ueftrum officium eft. Meum non eft [*Non e mia natura, o coftume*] i. non eft mea natura. Ter. in Hea. Nō eft mentiri meū: Mea, Mea tu, & huiufmodi muliebria funt blandimenta, fine quibus, inquit Donatus, non progreditur colloquium fœminarum, & maxime trepidātiū. Ter. in Adel. Modo dolores, mea tu, accipiunt primulum. Idem in Eunu. obfecro, mea Pythias, quid iftuc nam monftri fuit? Meū eft, Pro meum eft inuentum. Ibidem: Tuum obfecro te hoc dictum erat? uetus credidi: T H. Meum eft, id eft, ego ipfe huius dicti auctor fum. Mea quidē fentētia. Mea eft defcriptio, apud Ci. de Sene. ꝑ egomet defcripfi. Meo pretio, in prologo Hecyræ, interpretatur Donatus ꝑ pretio a me facto, & a me ftatuto. Mea unius falus. Ci. in Varin.

Mezentivs, Tyrrhenorum rex, fummus deorum contemptor, a fubditis ob immanem crudelitatem expulfus, cum Laufo filio fugiens ad Turnum Rutulorum regē peruenit: cum quo aduerfus Aeneam profectus, ab ipfo una cum filio eft interfectus.

M ANTE I

Mi, [*A me*,] *μοί*, dandi cafus, a genitiuo Mis. Vir.6. Aen. Et mi genus ab Ioue fummo: Mi uocatiuus, a Meus. Ter. in Adel. O mi Aefchine, germane. Idem in Phor. Mi patrue falue. Quo in loco, Mi nim blandimenti habet. Idem in Eunu. Ne crucia te obfecro anime mi Phædria. Fœminarum, inquit Donatus, oratio, etfi nō blanditur, blāda eft tamen. Mi inuidiofe rogitantis. Idē in Hec. haud equidem dico mi Cacbes. Donat.

*Miacorvs, *μιάκωρος* Chalcidis oppidum, apud Theopompum, lib.25. Stephanus refert a quo fit gentile, Miacorius.

Mica, æ, [*Miga*,] *ψῆφις*, puluifculus ille, qui arena quafi argentum fulget A quo & panis, & omnium rerum fruftula, quæ tractantibus nobis aliquā rē inde emicant, micas appellamus. unde eft illud, nam catelli comedunt de micis, quæ cadunt de mēfa dominorū fuorum. Catullus, Nulla in tā magno eft corpore mica falis. Hora.3. Carm. Ode.22. Farre pio & faliente mica. ubi Porphyrio: Saliētē micā, alij granū intellige, quod faliat cū in ignē miffus fit.

*Micipsa, Numidarum rex, Mafinifſæ regis filius, qui Iugurthā regni participem reliquit. Saluft.

Mico, micas, [*Rifplendere, rilucere*,] *ἄττω*, fubinde, & per interualla, ut micæ faciunt, fulgeo, & refplendeo. Vir.1. Aeneid. Crebris micat ignibus æther. Et quoniam talis quædam uariatio, dū digitis fortimur, apparet, per tranflationem Micare capitur pro digitis fortiri. Varro, Micandum erit cum Græco, utrum ego illius numerū an ille meum fequatur. Eft autem micare digitis, lufus genus qđdam, quod adhuc apud Italos durat, ut repente porrectis digitis certātium, uterque numerum diuinet. Huius meminit Ci.l.2. de Diuin. Quod fors eft, idem, qđ micare, quod talos iacere. Ab hoc ludi genere tractum, ut, qui uir bonus exiftimaretur, eū antiqui dignum dicerent, qui cum in tenebris micaretur. Cice.li.3. Offi. Cum fidem alicuius, bonitatemque laudant, dignū effe dicunt, qui cū in tenebris mices. Et quia fplendor tremulus, & intermiffis uicibus mouetur, factum eft, ut Micare accipiatur pro eo qđ eft interpofitis interuallis moueri. Vir.li.3. Geor. linguis micat ore trifulcis. Ci.2. de Nat. Deo. uenæ, & arteriæ micare non definunt quafi quodam igneo motu. Hinc, Dimico, pugno: & Emico, extra fplendeo: Intermico, inter uel in medium mico: Promico, extendo. Habent autem hæc omnia pen. cor.

Micturio, śturis, pe. co. [*Defiderare di urinare*,] *οὐρητιάω*. uerbū defideratiuum a Meio: cupio meiere. Iuuen. Sat.6.

Midas, *μίδας* Gordij bubulci filius fuit, & rex Phrygum, qui cunctos pene reges pecuniæ abundātia antecefsit. Huic, ut eft in fabulis propter Bacchum hofpitio fufceptum, conceffum eft, ut quicquid uellet, optaret, futurus uoti compos, optauit, ut, quicquid corpore cōtigiffet in aurū uerteretur, quod annuente Baccho, factū eft. fed cū cibus & potus cōtacti etiā in aurum mutarētur, fenfit tandē ftolidus fe ftulte petijffe, & facti pœnitens, orauit Bacchū, ut hoc munus auferret. tum Bacchus iufsit, ut in Pactolo flumine fe lauaret, & fic liberaretur. quod cū feciffet, cœpit deinceps Pactolus aureas arenas trahere. Poftea cum Phœbus, & Pan carmine certarent, & Midas iudex electus cū Tmolo mōte (qui Phœbum uictorem pronūtiauerat) fecūdum Pana iudicium tuliffet, indignatus Apollo afininas ei auriculas addidit, quas tā fcite occultauit, ut nemo fciret præter folum tōforem, qui cū rē inauditā tacere non poffet, foffam ingreffus proclamauit, Aures afininas habet rex Midas. Deinde foffam terra adoperuit, fucceffuque tēporis creuerunt illic arundines, quæ commotæ uocem, quam tonfor infoderat, reddiderunt. Vide Oui.11. Meta. Arguitur tamen, atque iniufta uocatur Vnius fermone Midæ. nec Delius aures Humanam ftolidas patitur retinere figuram. Nōnulli dicunt eum inter Apollinem & Marfyam decertātes iudex cōftitutus effet, & ipfe pro Marfiya fententiam tuliffet, auriculis afininis a Phœbo fuiffe donatum. Hinc natum eft prouerbiū, Auriculas Afini Midas habet: quo utimur in ftolidos, & crafsis auribus pinguique iudicio homines. Alij narrāt, cum præteriret aliquando Liberi patris afinos, atque eos afficeret iniuria, iratū Bacchū Midæ auriculas afininas addidiffe. Sūt qui dicāt huic aures natura prælongas fuiffe, & afininarum inftar prominentes, atq; hinc fabulæ locum ortum effe. Quanquam pluribus placet, hac allegoria fignificatum Midam et pote tyrānum, coryceos ac fubaufcultatores dimittere folitum, per quos, quæcūque per omnē regionem uel fierent, uel dicerentur, cognofceret, nimirū illis uicem aurium uice. proinde cū uulgus admiraretur, ab illo refciri etiā ea, quæ clam, ac procul fierent, occafionē fabulæ datā effe, ut Midas diceret auriculas afini habere: uel quod nullū aliud animal acrius audiat, quā afinus, excepto mure. uel qđ aures habeat omniū longifsimas. Perfius: Auriculas afini quis nō habet? Ferūt nōnulli primum poetam fcripfiffe: Auriculas afini Mida rex habet: deinde metu Cæfaris fcripturam mutaffe, Quis non habet.

Midas, *μίδας*, uermiculus eft in fabis nafcens, ut inquit Theoph.l.3. de Plantarum caufis: & Hermolaus: Plin.lib.21.ca.19. Eft item Midas felicifsimus iactus in ludo tefferarum, a Mida beatifsimo rege nomen habens.

Migratio, onis, [*Partita*,] *μετοίκησις*, uerbale a migro. Cic. Faſt.9. Migrationem feliciter uenire uolo.

Migro, as, [*Mutar ftanza, andar ad habitare altroue*,] *μετοικίζω*, *μετοικέω*, eft, inquit Valla li.5.c.95. domicilium muto, & alio me ad habitandum confero, relicta priore habitatione. Liu.li.1. Romam inde frequenter migratum eft. Migrare ex uita [*Morire*,] mori. Cice. lib.6. de rep. ante quam ex hac uita migro. Legitur interdum Migrare actiue pro transferre [*Transportare*,] Gel. li.2.c.29. nidum migrauit. Apud antiquos in ufu fuit Migrafsit, ꝑ Migrauerit, ut apud Ciceronem 3. de Leg. Quifquis earum rerū migraffit, noxiæ pœna par efto. Hinc commigro, in locum aliquē migro. Demigro, de loco difcedo, & alio ad habitādum eo. Emigro, exeo. Immigro, in locum aliquem migro. Remigro, in priftinū domicilium reuertor. Semigro, ad feorfum habitandum eo. Trafmigro, ultra ad habitādum eo: hoc eft, in longiorem locū domicilium transfero. Et habent hæc omnia pen. cor.

Mihi, [*A me*,] *ἐμοί*, *μοί*, pronomē datiui cafus ab ego, uarium ufum habet. nonnunquam fignificat, ad meam utilitatem, aut ad meū damnum. Tere. in Adel. Si quid peccat Demea, mihi peccat. Aliquando, quantum ad meum iudiciū, ut interpretatur Donatus illud in Adelphis: nam is mihi eft profecto feruus fpectatus fatis, Cui dominus curæ eft. Aliquando, a me. Idem in Hea. Syrus eft prehendēdus, atque adhortandus, mihi. Aliquando, in me, circa me. Idem in Hecy. Vt uos mihi domi eritis. Aliquando Mihi & Tibi, in oratione ponuntur feftiuitatis tantum gratia. Ci. in Pif. Ia mihi etiam gloriabitur fe omnes magiftratus fine repulfa affecutum? Mihi crede, feu, Credas mihi uelim, affirmantia fūt particulæ, quę, idem fignificant, quod certe. Ci. Tuis, mihi crede, litteris perlectis, exilui gaudio. Mihimetipfi, datiuus eft ab Egomet ipfe, quo ufus eft Cic. pro Quinctio: Breuitas poftulator, quæ mihimetipfi amicifsima eft.

Mihipte, *ἐμαυτῷ*, pro mihiipfi pofuit Cato. Feftus.

Miles, litis. [*Soldato*,] *στρατιώτης*, gene. commu. dicitur quicunque militiam exercet, auctore Valla lib.6 cap.3 a. fed proprie, qui pedes militat, a militia, id eft, a duritia, quā pro rep. fuftinet, dictus, aut a multitudine, aut a malo, quod arcet: aut a mollitie per contrarium (ut Feftus putat) eo quod nihil molle, fed potius afperū

quid

quid gerat. uel a mille, quasi millesimus quisque, quod triū millium prius legio fiebat, & singulæ tribus, Tatientium, Ramnensium, Lucerum, mille milites mittebant. Cice. pro lege Man. Qui extrema pueritia miles fuit summi imperatoris. Leuis armaturæ milites erāt expediti milites. Aerarij milites, ut ait Varro. 4. de Lin. Lat. dicūtur ab ære, quod stipendia facerent. Aurati, & Argentati milites. Liu. 9. ab urb Tunicæ auratis militibus uersicolores, argentatis linteæ candidæ. Caussarij milites, hoc est, morbo, aut debilitate affecti, ob idque cessare coacti. Liu. 6. ab urbe: Tertius exercitus ex caussarijs senioribus a L. Quinctio scribatur, q urbi mœnibusq; præsidio sit. Legionarij & auxiliarij milites. Asinius Pollio Ci. lib. 10. epist. Militem non modo legionariū, sed ne auxiliarium quidem nullum quoquam misi. Tria autē sunt (ut inquit Seruius) militum genera: Euocati, qui nō milites, sed ꝓ milite erāt, unde cōsul solebat dicere, Qui uult remp. saluā, me sequatur. nam diuersi ad diuersa loca propter cogēdos exercitus mittebātur. Vir. 9. Aen. Mittitur & magni Venulus Diomedis ad urbem. Salust. Ab his omnes euocatos centuriones. Tumultuarij, qui necessitate aliqua electi ad unum duntaxat bellū, militant, quando uicinum periculum urbis singulos iurare nō patitur. Vir. lib. 7. Simul omne tumultu Coniurat trepido Latium. Sacramento religati, qui post electionem in remp. iurabant se nō recessuros a præcepto consulis, nisi post completa stipendia, quod militare sacramentum dicebatur. hi plenam militiam habebāt, erātque quinque & uiginti annis obligati: ut apud eūdem illud Vir. 2. Aen. Fas mihi Graiorum sacrata resoluere iura. De his tribus militiæ generibus uide Budæum in Pandect.

*Miletopolis, μιλητόπολις, urbs in minore Asia, inter Cizycū, & Bithyniam. Stra.

Miletus, μίλητος, filius Apollinis, & Argeæ Cleochi filiæ, uel, ut Ouid. habet, Deiones, qui cum Minoa Cretensium regē iam senem regno priuare uellet, a Ioue territus, in Samum, deinde in Cariam Asiæ regionem fugit, ibique oppidum cōdidit, quod de suo nomine Miletum appellauit, eiusque incolas Milesios. Oui. l. 9. Meta. Sponte fugis Milete tua, celerique carina Aegæas metitis aquas, & in Aside terra Mœnia constituis positoris habētia nomen. Alij tamen aliam afferunt nominis rationem. uide in dictione sequenti.

Miletus, pe. p. μίλητος, urbs fuit in finib. Ioniæ, & Cariæ, auctore Herodoto, ædificata a Mileto Solis, & Deiones filio, ut testatur Ouid. 9. Metam. Strabo tamen li. 12. a Sarpedone conditam mauult, Iouis filio, & Minois Rhadamanti fratre, & ab eo, Miletum appellatam fuisse ab altera eiusdem nominis urbe, quā in Creta reliquerat. Vrbem hanc præstantissimæ lanæ prouētus nobilitauit, ex qua fiebāt Milesia stragula, quæ ob insignem mollitiē in prouerbium cesserunt. Martial. lib. 8. Nec Miletus erat uellere digna tuo. Et Virg. lib. 3. Georg. Quamuis Milesia magno Vellera mutentur Tyrios incocta colores, Vbi Seruius: Milesia uellera, id est lanæ pretiosissimæ. nam Miletus ciuitas est Asiæ, ubi tinguntur lanæ optimæ. Ci. in Verr. Nā quid a Milesijs lanæ publice abstulerit. Hęc etiā Anactoria nominata, ab Anacte quodā, Cęli, & Terræ filio. Fuit autem hæc urbs colonijs a se conditis in primis fœcunda, ut quæ octoginta & amplius urbium per omnia maria metropolis extiterit. Oraculum habuit antiquitus Brandicharū appellatum, postea Apollinis Didymæi. Ab hac Milesij, μιλήσιοι populi dicti sunt, qui cum prius potentes essent & opulēti, delicijs deinde deditι, & opes, & potentiam amiserunt. Ex Mileto ortum traxerunt uiri memoratu digni; Thales unus ex septē sapientibus, qui primus physiologiæ, ac mathematicę auctor inter Græcos est habitus: & Anaximander eius discipulus: Itē huius rursus discipulus Anaximenes, & Hecatæus, qui scripsit historiā, & Aeschines orator, non ille qui cum Demosthene contēdit, sed alter qui assumpta nimia erga Pompeium licentia, in exilium missus est. Hinc & Timotheum musicum ortum ferunt, & Pittacum philosophum. Alia fuit eiusdem nominis urbs in Creta, teste Homero lib. 2. Iliad.

Miliaria, κεγχρίς, auis, dicta quod milio uescatur. Verr. lib. 3. de Re rust. ca. 5. Miliaria etiam herba est, quæ milium necat. Pli. li. 22. cap. 25.

*Milichiae, fontis nomen in agro Syracusano. Pli. ll. 3. ca. 8.

Militaris, & hoc re, [*Ciò che si appartiene a militia, militare,*] στρατιωτικὸς, quod ad milites aut militiam pertinet: ut, Militaris homo. Salu. Præmittit illis homines militares. Militaris uia, quæ uulgo communis dicitur, alio nomine Regia seu Consularis, siue etiam Prætoria, aut Publica uia. Dicta est autem militaris, quod a militib. sterneretur, uel quòd milites in bellum proficiscētes, per eam iter facerent. Eiusmodi fuerunt Romæ Salaria, Flaminia, Appia, Aemilia. Aetas militaris: hoc est robusta, & ad militiā apta. Tacitus lib. 2. septingenta milia ætate militari. Signa militaria. Ci. in Cati. secures, falces, tubæs, signa militaria. Timor militaris. Pla. Pseu. ego illum dabo in timorem militarem.

Militaris herba, quam & Dioscorides στρατιωτικὸν, appellat, herba aliis nominibus Achillea Millefolium, & Supercilium Veneria appellata. Militaris dicta, quod ab ea milites uulnerati petere soleant præsidium.

Militariter, [*Da soldato,*] στρατιωτικῶς, aduerb. significat more militum, seu more militiæ. Liu. 5. ab urb. Tempanij oratio militariter grauis, non suis uana laudibus.

Militarius, adiect. στρατιωτικὸς, antiqui usurpauerunt pro militaris. Plau. in Pseu. Quin hinc metimur gradibus militariis?

Militia, æ [*Militia, guerra, soldo,*] στρατεία, bellum, & rem militarem significat. Ci. 3. Offic. de Vlysse, insimulant eum, simulatione insaniæ, militiam subterfugere uoluisse. Hora. lib. 1. Ser. Sat. 1. Cōtra mercator, nauim iactantibus Austris, Militia est potior quid n. concurritur? horæ Momento aut cita mors uenit, aut uictoria læta. Qnq; per metaphoram pro quouis exercitio & usu sumitur [*Essercitio,*] Ci. ad Att. 5. Grata hæc magna, mihique nondum laboriosa ex illa uetere militia. Militiæ nomen dare est, inquit Budæus in annot. in Pandectas, ad delectum ultro se se exhibere, nomenque suum in militum album describendum edere. Ci. in Philip. milites summo etiam cum studio nomina dant. Militiā urbanam sequi. [*Litigare,*] dixit Cice. pro Muræ. pro, in iudicijs uersari, & cum aduersarijs in foro contendere. Imaginariam militiā, uocat Sueto. in Claud. pugnam simulatam ad spectatorum delectationem exhibitam. Hinc Commilitium, hoc est, ipsa belli societas: & Commilito, onis, qui nobiscum militat. Militiæ, genitiuus aduerbij uice positus, sicut, Domi. Terent. Adel. una semper militiæ & domi Fuimus. Sal. Populus Rom. domi militiæq; præclara facinora fecit.

Milito, as, [*Militare, essercitare l'arte della guerra,*] στρατεύω, militiā exerceo. Pli. in Præfat. lib. 23. Militare didicisse sub Annibale. Cic. Offi. 1. qui in eadem legione militabat. Aliquādo habet post se ablatiuum pretij. Curtius, Græcis mercede apud Persas militantibus. Inuenitur aliquando Militatur impersonaliter. Plau. in Persa: Illa militia militatur magis. Legitur & Militor passiuum. Horat. Epod. 1. militabitur bellum spem gratiæ.

Milium, lij, [*Miglio,*] κέγχρος, genus frugis, a mille dictū est (ut putat Festus) propter multitudinem granorum. Pli. li. 18. c. 7. Miliū intra hos decem annos ex India in Italiam inuectum est, nigrū colore, amplum grano, arundineum culmo, &c.

Mille, [*Mille,*] χιλιάς, substant. & neut. gen. Declinaturq; in utroque numero, genitiuus, & datiuus non inueniuntur. Ablatiuus, quāuis hodie in usu non sit, inuenitur tñ apud antiquissimos. Lucil. lib. 9. ut citat Gel. lib. 1. c. 16. Milli nummum potes uno quærere centū. Vbi, Vno milli nūmū dixit, pro mille nūmis, ac si diceret, Potes mille nūmis acquirere centū millia. Construitur autem Mille substantiuum cum genitiuo, tā in numero singulari, quā in plurali. Ci. in Anc. Quis inuentus est qui L. Antonio Mille nummum ferret expensum? Quadrigarius lib. 3. Annal. occidētur mille hominum. Pla. in Milit. mille annorum uiuunt. Aliqñ mille adiectiuum est pluralis numeri tantum, & indeclinabile, quemadmodum & Centū: ut cum dicimus, Mille nūmi, Mille ꝓpugnacula. Nec licet dicere, Millia homines, qa substantiua non cohærent sine copula. Dicimus tñ, Decem millia, & ducenti homines, q ita intelligit, decē millia hominū & ducenti homines.

Millenarius, naria, narium. Cic. de Off.

Millefolium, folij, herbæ genus μυριόφυλλον. Pli. l. 24. c. 16.

Millefolia, foliæ, panacis genus est, ab Achille inuentum: unde Achilleos, ἀχίλλειος, appellatur. Pl. l. 25. c. 5. Aliqui & hāc Panacen Heracleon, alij Sideritim, & apud nos Millefolium uocāt, cubitali scapo, ramosam, minutioribus, quam fœniculi folijs.

Millepeda, æ, χιλιόπους, animal est (teste Pli. li. 29. ca. 6.) e uermibus terræ pilosum multis pedibus, arcuatim repens, tactuq; contrahens se. Oniscon Græci appellant, alij Tilon, qui multo pedū agmine scatet, ab alijs Centipeda, aut Multipeda dicta. Hieronymus contra Iouinianum.

Millesimus, a, um, adiect. [*Millesimo,*] χιλιοστὸς, ordinis numerus est, a Mille formatus. Cice. ad Att. lib. 19. ex libro Serapionis millesimam partem uix intelligo.

Milliarius, rij, [*Miglio,*] μίλιον, mille passuum spatium. Cice. ad Att. 8. audiui, a tertio milliario tum eum esse. Hoc etiam milliū dicitur. Vide Bud. in prior. Anno. in Pand. Huius octaua pars stadium uocatur, passum continens 125. Passus autem ex quinq; cōstat pedibus, & singuli pedes quatuor palmis, singuli autē palmi quatuor digitis. Milliarium etiam dicitur uas ad coquendū accommodatum, θύλακος. Cato de Re rust. Inter orbē & milliariū unum digitum interesse oportet. Palladius lib. 1. Vas æneum milliario simile, id est, altum & angustum. Milliariū aureum, fuit columna aurata in capite fori Romani, in qua incisæ uēs uiæ Italiæ terminabantur. Et hoc milliarium Plinij, Tranquilli, Plutarchi, atque Taciti monumentis celebratur.

Milliarius, a, um, mille libratum, [*Migliaio,*] χιλιόλιτρος. Vnde

de Apri milliarij apud Colum. dicebãtur mille librarum, qui apponebantur in cena Romanorum. Sene. lib. 11. epist. non desiderat milliarios apros, nec linguas phœnicopterorum, & alia portẽta luxuriæ, iam tota, animalia fastidientis. Pli. li. 17. cap. 12. Milliarias uocari multas oleas narrant a pondere olei, quod ferãt anno prouentu. Et Miliarius grex, apud Varr. de re Rust. libro 2. cap. 18. Item milliaria porticus apud Sueton. in Nero. Vestibulũ eius fuit, in quo colossus 120. pedum staret. Ipsius effigiei tanta laxitas, ut porticus triplices milliarias haberet.

MILLIES, [Mille uolte,] χιλιάκις, aduerbium numerandi, mille uicibus, ut Millies te uidi. sic Decies, Centies. Cice. in Verr. Act. 5. Millies audiuit.

MILLIVM, ij. Cic. Att. lib. 3. ultra quadringenta millia.

MILLVS, siue Millum, li, [Collare da cani,] (nam utroque modo dicitur) collare canum uenaticorum, factũ ex corio multis clauis ferreis eminentibus, aduersus impetum luporũ. Scipio Aemilianus ad populũ. Nobis (inquit) reiq; publicæ præsidio eritis quasi millus cani. Dictus millus, a multitudine clauorum, hoc est a mille clauis: uel quasi melinus, quod ex pelle animalis melis fere hæc collaria fiant. Varro de Re rust. li. 2. cap. 9. Ne uulnerentur canes a bestijs, imponuntur his collaria, quæ uocantur millum.

MILO, nis, μίλων, ciuis Rom. fuit ex municipio Lanuuino, qui cum P. Clodium multa seditiose in rep. molientem occidisset, frustra a Ci. defensus elegantissima illa oratione, quæ etiam hodie omnium manib. teritur, Massiliam dãnatus, in exilium proiectus est. ubi cum aliquando uidisset orationem Ci. prõ se scriptã, multo meliorem ea, quæ in iudicio habita erat, dixisse fertur: Si sic orasset Ci. nõ ego Massiliæ umbilicos legerem. Hæc Diõ in Roma. hist. Fuit alius hoc nomine athleta Crotoniensis, qui taurũ in Olympico certamine ictu nudæ dextræ occidisse dicitur, & sine fatigatione per stadij spatium supra humeros portasse, totumq; eo die comedisse. cum autem nimia neruorum fiducia arborẽ in parte media hiantem diducere uellet, brachijs hinc inde constrictis, & deficiente conatu retentus lupis fuit præda.

*MILO etiam, siue Milus, mons Indiæ fuit, in quo homines auersis plantis nascuntur: & octo digitos in singulis pedibus habent. auctor Plin. lib. 7. cap. 7.

*MELONIA, oppidum Samnitium apud Dionysium li. 16. antiq.

MILTIADES, μιλτιάδης Suidæ, dux Atheniensium clarus, qui decẽ millibus suorum ciuium & Platæensibus auxiliarijs mille, profligauit Persarum sexcenta millia in campis Marathonijs. Iustinus lib. 2. Postea tamen peculatus, dãnatus, in carcere mori ab Atheniensibus coactus est. Val. Max. li. 5. ca. 3.

MILVINVS, ἰκτινικός, adiectiuum, a nomine Miluus, quod ad miluum pertinet. Miluinæ tibiæ dicuntur, quæ in accentus exeunt acutissimos. Item Miluinæ ungulæ pro manib. rapacibus. Pla. in Pseu. miluinis, aut aquilinis ungulis. Et miluinus pes, herbæ nomen est apud Colum. lib. 12. cap. 7. quam nonnulli eandem esse putant cum coronopo.

MILVVS, & Miluius, [Nibbio,] ἰκτῖνος, utroque modo dicitur, auis rapacissima: a molli uolatu (ut quibusdam placet) uel fictitio nomine a uoce, quam edit. Ouidius lib. 3. Fast. Iuppiter alitibus rapere imperat: attulit illi Miluus, & meritis uenit in astra suis. Ter. in Phor. Non rete accipitri tenditur, neque miluio. Pli. li. 10. ca. 10. Milus ex accipitrum genere. Notandum in his rapacissimã, & famelicam semper alitem; nihil esculenti rapere unquã ex funerum ferculis, nec Olympiæ ex ara. Ab huius auis similitudine piscis quidam miluius, siue miluus dicitur, quod se saltu supra mare attollens, miluij in modum uolare uideatur. Pli. li. 9. c. 29. Ponitur & pro sidere cælesti, in quod Miluus, qui Ioui elapsum annulum retulit, fertur mutatus. Ouid. lib. 2. Fast. Stella Lycaoniam uergit declinis ad arcton Miluius: hæc illa nocte uidenda uenit. Item, miluus per translationem de homine rapaci dicitur. Pla. in Pœn. male ego metuo miluos.

*MILYAS, adis, μιλυάς, regio est in Asia minore. Str. li. 12.

*MIMALLIS, a Callimacho dicitur insula, quę ab alijs Melos uocatur.

MIMALLONES, μιμαλλόνες, Bacchæ mulieres: a Mimante Thraciæ, uel (ut alij malunt) Ioniæ monte, uel a μιμέομαι, imitor, quod Liberum patrẽ imitarentur, & ad eius imitationem cornua ferrent.

MIMALLONIS, idis, patronymicum fœm. idem significat. Ouid. lib. 1. de Arte amandi. Ecce Mimallonides sparsis in terga capillis.

MIMALLONEVS, a, um. Persius Saty. 1. Torua Mimalloneis implerunt cornua bombis. Hæ quoque Bassarides, & Thyades, & Ogygides uocatæ.

MIMAS, mantos, μίμας, mons Ioniæ in minori Asia, testib. Plinio & Strabone: uel, ut Suidas mauult, Thraciæ, ubi sacra, & certamina quotannis fieri Baccho consueuerunt. Oui. 2. Met. Rhodope niuibus caritura Mimasq;. Mimas etiam gigãtis nomẽ fuit, quẽ Iuppiter fulminauit. Hora. li. 3. Carm. Typhœus & ualidus Mimas.

MIMNERMVS, μίμνερμος Suidę, Ligyrtiadæ filius, Colophonius aut Smyrneus, aut Astypalæẽsis, elegiarum scriptor. Natus Olympiade 37. ideoq; septem sapientibus antiquior est. Quidã tamen eodem tempore uixisse illum dicunt. Vocatus fuit Lygyastades, ꝓpter concinnitatem & dulcedinem carminis. Scripsit libros multos. Hæc Suid. Prop. lib. 2. Eleg. 9. Plus in amore ualet Mimnermi uersus Homero.

MIMICVS, a, um, quod ad Mimum pertinet. Ci. de Or. 2. Vitandum est oratori utrunque, ne aut scurrilis iocus sit, aut mimicus.

MIMA Cic. in Phil. 2. aperta lectica mima portabatur.

*MIMNADVS, p p. oppidum Lydiæ. Steph. ex Hecatæo.

MIMVLA, diminut. a Mima, gesticulatrix. Ibidem. Venisti Brundusium in sinum & complexum tuæ mimulæ.

MIMVS, mimi [Mimo, buffone,] μῖμος, effictor Latine, qui intra, uel extra scenam gesticulationes exercet, imitaturque dicta, factaque, moresve hominum & naturas, μιμέομαι, (ut Diomedes inquit) quod significat imitor. Histrio uero personatus in scena comœdias, & tragœdias uoce & corporis gestu agit. Inde Pãtomimi, id est omnium personarum imitatores, effictoresq;. Et Archimimi, ꝓ histrionũ principib. Hæc fusius a Budæo declarãtur in Procœ. Ann. in Pãd. Etiã Cic. de Or. Tutor mimus uetus: Mimi dicuntur poemata, sine reuerẽtia lasciuiã imitãtia: qđ genus Latini uocãt Planipedias. Oui. 2. Trist. Scribere si fas est imitãtes turpia mimos. Mimus quoq; pro fabula risu digna translate ponitur. Suet. in uita Othonis. Satis risum, ne pœna acrior mimum omnem diuulgaret: qui tamen sic quoque hoc disticho enotuit: Cur Otho mentito si quęritis exul honore? Vxoris mœchus cœperat eẽ suę. Dicimus ẽt, Mimo subseruire, pro eo, quod est facere contrariam uocem in symphonia, hoc est, figmentum, uel fabulantẽ adiuuare.

MINA, æ, Græce μνᾶ, Atticum est uocabulum, quo tam in appellatione rei numariæ, quam ponderalis Athenienses utebantur. Cõstabat autem ex drachmis Atticis centum: eratque maior Romana libra drachmis quatuor. nam hæc nonaginta sex tantũ pendebat drachmas. Fãnius apud Priscianum: Accipe præterea paruam quam nomine Graij Mnam uocitant, nostrique Minam dixere priores. Centum hæ sunt drachmæ: quod si modo dempseris illa Quatuor, efficies hanc nostram denique libram. Sed hoc de mina noua intelligi debet, quæ & Solonis mina a quibusdam appellatur. Cõstat enim Minam Atticam antiquitus fuisse drachmarum tantum septuaginta quinq;: quæ auctis postea a Solone ponderibus, Mina uetus appellata est, de qua intelligi debet, qđ subdit Fannius apud Priscianum: Attica quæ fiet, quartam si dempseris hinc, mna. Quo tamen in loco Fannius secutus uidetur, Minam Atticam eam esse, quæ constat septuaginta quinq; drachmis, quã nos Minam ueterem uocauimus. alteram uero, quæ centum constat drachmis, Minã Græcam uocari. Sed hoc non esse uerum, facile Pl. auctoritate conuinci potest: qui lib. 20. ca. ult. ubi ex professo Atticorum ponderũ interpretationem tractat, subdit in fine capitis, Mna, quam nostri Minam uocãt, pendet drachmas Atticas centum. Vide plura eius rei testimonia tã Græca, quàm Latina apud Georg. Agricolam. Quoties autem apud scriptores minæ mentio occurrit, de mina noua intelligẽdum est, quæ epatritẽ portionem habet, ad minorem seu ueterem minam, quemadmodum & talentum maius ad talentum minus. Continet itaq; Mina, si de pondere intelligas, uncias duodecim, & semissem. qđ si de re nummaria sit sermo, Mina ad monetæ Gallicæ æstimationem redacta, ualebit circiter libras Turonenses septendecim, & semissem. tantũ n. conficiunt cẽtũ drachmæ, singulæ tribus solidis Turonensibus & semisse æstimatæ. Budæus æstimat Minã aureis coronatis decem: quod in idem recidit: modo sane intelligas singulos coronatos ab eo triginta quinque duntaxat solidis Turonẽsibus æstimari. Mina etiam mensuræ genus est, qua agri metiũtur, q & modius dicitur, & Actus quadratus. Habet in latitudine pedes centum uiginti, & in longitudine totidẽ. Vide Varr. de re ru. li. 1. ca. 10. In pecore item ouillo Minæ dicuntur, quæ uẽtre sunt glabro. Idem li. 2. cap. 2. pecus ouillum recte, sanum extra luscam, surdam, minam, id est, uentre glabro.

MINACIAE, [Minaccie,] ἀπειλαὶ, a Plau. quas nos hodie Minas uocamus: ut in Truc. Melius, te munere certare, quam minacijs.

MINACITER, aduer. [Minaccieuolmente,] ἀπειλητικῶς, Ci. de Ora. ad uersarios minaciter terrere. Minacius dixit idem Phil. 2.

MINANTER, aduerb. [Minacciosamente,] ἀπειλητικῶς, minaciter. Ouid. li. 3. de Arte am. Multaq; submisse, multa minanter agant.

MINAE, arum, [Minaccie] ἀπειλαὶ, metus incussio ꝑ uerba, aut signa. Ter. in And. si illum relinquo, eius uitæ timeo: sin opitulor, huius minas. Ci. ad Att. li. 2. Minæ Clodij modice me tangunt. Virg. 3. Aen. Dij prohibete minas: dij talem auertite casum. Quãdoq; dicuntur eminentiæ murorum, quas pinnas, ἐπάλξεις, uocant teste Seruio: & a Minor, aris, deriuatur, qđ inter cetera extare, & eminere significat. Vir. 4. Aen. Pendent opera interrupta, minęq; Murorum ingentes.

MINATIO, onis, [Minaccie,] ἀπείλησις, minæ, uel actus comminandi. Cice. 3. de Orat.

Minax,cis, [*Minacciofo,*] ἀπειλητικός, qui frequenter minatur. Virg. lib.3.Geo.fluuios tenrare minaces. Ci.Cæsar minaces & acerbas litteras ad senatum misit.

Mincivs, Venetorum fluuius, qui ex Benaco lacu defluens aliom prope Mantuam lacum efficit, & inde rursus, multis torrentibus auctus,effluit in Padum.Vir.4.Geo.Tardis ubi Mincius errat Flexibus. Ab hoc Vir.Minciades dictus.Iuuen.Illos Minciadæ celebrat dulcedo Maronis.

Minerva, *Minerua,* ἀθηνᾶ, disciplinarum dea, quæ Græce Pallas dicitur & a minādo dicitur, quasi uim minetur.solet enim pingi ægide & hasta formidabilis.Aut a minuendo, ut placet Ci. li.2. de Nat.Deo. ut alii maluot, a monendo,quod recte moneat.Festus:Minerua dicta quod bene moneat:hanc enim pagani pro sapientia ponebant . Cornificius uero quod fingatur, pingaturque militaribus minitans armis.Hæc ille. Eadē & Tritonia e poetis appellatur,quod Ogygis regis temporibus circa Tritonidē Africę paludem uirginali facie dicatur apparuisse.ab Homero etiam γλαυκῶπις, quasi glaucos habēs oculos.Palladis autem nomē accepisse putatur ἀπὸ τοῦ πάλλειν, hoc est, a iaculādo, uel uibrādo. pingitur enim quasi manu hastam tenens, eamque uibrans. Hæc prima olei,& lanificij inuētrix creditur extitisse: ob quæ erga humanum genus beneficia diuinos honores meruit,sapientiæque,& bonarum omnium artium dea habita est. Fabulantur autem poetæ Mineruam ex cerebro Iouis esse prognatam . quo commētō significare uolūt,humanarum litterarum disciplinas,humani ingenij non esse inuentū, sed ex Iouis cerebro,hoc est inexhausto diuinæ sapientiæ fonte ad hominum usum esse deprōptas. Pingui seu Crassa Minerua aliqd facere, est simplicius, rudius uel indoctius aliquid facere [*Rozamente,*] Col.in Præf. lib.1. Potest enim nec subtilissima,nec rursum (quod aiūt) pingui Minerua res agrestis administrari Inuita Minerua aliquid facere:idē est,quod repugnante ingenio uel repugnante natura aliquid aggredi, [*Contra natura,*] Horat. de Arte. Tu nihil inuita dices, faciesve Minerua. Sus Mineruam,subaudi docet,uel monet, tritissimum est prouerbium,quo utimur,quoties indoctus aliquis eum conatur docere,a quo ipse sit magis docendus.

Minerval, seu Mineruale, διδάκτρον, e Minerua deductum nomen,erat quasi præmium,quod dabatur præceptori, quasi magisterij merces,paucis dieb.a scholasticis dari solita ante Quinquatria,per quos dies pueri uacabant. Varr.3 de Re ru.c.2. simul ac pro ueteris mineruale,incipiam.Oui.3.Fast.Nec nos turba fere ceu fraudante magistri Spernite: discipulos attrahit illa nouos.

Mingo,gis,xi,ctum, [*Pisciare, orinare,*] οὐρέω meio. Vnde & Permingo.Hinc micturio,& mictio,tas,quæ uide suis locis.

Miniatvs,a, um, μιλτώδης, quod est ex minio. Vitru.li.7.Parietes passim expolitione miniata expoliebantur.

Miniaria,æ, μιλτωρυχία, locus in quo foditur minium . Plin. lib. 33.cap.7. Sisaponensibus miniarijs suæ uenæ arena sine argento excoquitur . Miniarius adiectiuum, ut miniarum metallum. Idem ibidem.

Miniatvlvs,a,um.Ci.Att.Ceras miniatulas.

Miniatvs,& per diminutionem miniatulus, μιλτοπάρῃος, Homero,idem est quod rubrum, [*Rosso,*] quasi minio tinctum:unde Ceram miniatulam ueteres dixerunt,quam nos rubrā, [*Cera rossa,*] dicimus. Et miniatula cera aliquid notare, pro eo qd est, loca corrigenda annotare.Ci.ad Dolabellam in epist.ad Att.lib.15. his litteris scriptis,me ad συντάξεις, dedi,quæ quidem uereor ne miniatula cera tua pluribus locis notandæ sint.Idem ad Att.lib. 16.Cerulas enim tuas miniatulas illas extimescebam.

Minimvs, a,um, [*Minimo,*] ἐλάχιστος, superlatiuum,a paruus. Cic. 3 Offic. Ex malis eligere minima oportet.Minimus natu, Liu. 2.ab urb.

Minime Gentivm, [*Per niente, a niun modo,*] ἥκιστα πάντων, uehementius negantis est,ut cum uolumus significare quippiam omnium gentium iudicio minime esse faciendum. Aut est superuacua adiectio gentium:sicut, Vbique gentium, pro ubique : Nusquam gentium,pro nusquam.

Minimvm, [*Pochetto, minimo*] ἐλάχιστα, superlatiuū est a parū, aduerbium quantitatis.Minime uero negatio est,quasi nequaquā, ἥκιστα, ut,minimum doctus,qui pauxillum est doctus:ut minime doctus,qui prorsus est indoctus.Plus enim est minime,quam Non. Ci.lib.1.Ora.Minimeque artes hæ probandæ,quæ ministræ sunt uoluptatum.Minimum etiam, [*Almeno,*] pro saltē, ad minimum, ut minimum,Varro:Harum singula genera minimū in binas species diuidi possunt.Sic aliquando etiam sumitur minime.Col.l. 1.Lata bubilia esse oportebit pedes decem,uel minime nouē : q̄ mensura & ad procumbendum pecori,& iugario ad circumeundum laxa ministeria præbeat. Iungitur autem minimum cum genitiuo,ut cetera aduerbia quantitatis.Ci.de Ami. Quod si ita esset,ut quisque ualetudinis minimum in se esse arbitraretur,ita ad amicitiam esset aptissimus.

Minimopere, dixerūt ueteres,nō maximopere.Lici. apud Priscianum.Non minimopere militia quietos uolebat esse.

Minio,as, [*Miniare,*] μιλτόω, minio tingo.Pli.lib.33 .ca.7. A censoribus in primis Iouem miniādum locari . unde & miniati libri dicuntur,cum litteræ maiore . minio tinguntur.

Minio,fluuius est Tusciæ,non procul a Cærete oppido. Vir.lib.10. Qui Cærete domo,qui sunt Minionis in aruis.

Minister,stri, [*Ministro,*] ὑπηρέτης, qui inseruit,& ministrat.Ci.1. de Ora.ministros se præbent in iudicijs oratoribus.

Ministerivm,rij, [*Ministerio,*] διακονία, proprie ministri opera est, quamuis & pro omni operatione poni consueuerit, ut de rege Latino.Vit.7.Aen. Abstinuit tectis pater, auersusque refugit Fœda ministeria,& cæcis se condidit umbris.Pli.lib.10.ca 71.Nec minor uarietas,in pedum ministerio.Oui.11.Meta.Somne quies rerum,placidissime Somne deorum,Pax animi , quem cura fugit, qui corpora duris Fessa ministerijs,mulces reparasq; labori,&c. Aliquando ministeria ponimus pro ministris, [*Ministro,*] sicut seruitia pro seruis.Paulus Iurecōsultus: Vrbica ministeria dicimus etiam,quæ extra urbem nobis ministrare cōsueuerūt.Ci.de Vni. quibus utitur ministerijs deus,alter ministris.

Ministra, [*Ministra,*] Cic.2.de Fin.Ministræ & satellites uoluptatum.

Ministrator, otis, [*Ministro,*] qui ministrat, ὑπηρέτης . Cice.2. de Ora.obiurgabam,quod ministraturem peteres , nō aduersarium.

Ministratrix,cis, ὑπηρέτις, idem quod ministra.Ci.1.de Orato.

Ministratorivs,adie. ὑπηρετικός, quod ad ministrationem pertinet:ut,ministratorij urceoli apud Mar.lib.14.

Ministro,as, [*Ministrare, seruire,*] ὑπηρετῶ, seruio, porrigo.Plaut. in Cur.Tu tabellas consignato,hic ministrabit,idest,seruiet.Gel. lib.2.quoniam filij sui pocula in conuiuio regi ministrarent.Vir. 1.Aen.Iamque faces & saxa uolant,furor arma ministrat,Varr.3. de re Ru.ca.17.his ministret uictum.Hinc,Administro,Subministro subseruio,suppedito.

Minitabiliter, ἀπειλητικῶς, ueteres dixerūt pro minaciter . Pacuuius in Antiopa.Minitabiliter increpare dictis sæuis incipit.

Minitabvndvs,hoc est,ualde minans,quasi plenus minarum.Liui.9.Bel.Mace. minitabundus pereuat.

Minitor,aris,frequentatiuum, [*Minacciare,*] ἀπειλέω, sæpe,uel impetuose minor:Pla.in Cor.Mihin'malū minitare?Ci.2.Cat. Vobis,atque huic orbi ferro,flammaque minitantur.

Minito,as, [*Minacciare*]apud antiquos. Pla.in Amph Quid minitabas te factorum?Minitans, tis,partici.Cice.7. Ver. Verri nimis atrociter minitantem.

Minivm,nij, μίλτος, pigmenti genus est laudatissimi coloris, quod in argentarijs metallis cum argēto uiuo inueniri solet . Maxime eius copia teste Pli.lib.33.ca 7.effoditur in Hispania.sed hoc, durum est & arenosum.optimū nascitur supra Ephesum in Cilbianis agris Nonnulli per errorem minium idem esse putāt cū cinnabari,cum proprie cinnabari sit sanies draconis morientis ab elephantum pōdere elisi,utriusque animalis sanguine permistlo. Idē loco iam citato.Comperique uulgo cinnabari Indica in medicamenta minium addi inscitia nominis,quod esse uenenum docebimus inter pigmēta. Inde Miniatus,a,um,& miniatulus,de quibus diximus suo loco.

Minivs, μίνιος, fluuius Hispaniæ iuxta Abobricam. Callæcorum oppidum uastissimo ore in Oceanum profluens. Pli.lib.4.cap.20.& Ptol.lib.1 .cap.6.

Mino,as, [*Menare, condurre,*] ἄγω, duco.Festus. Agasones equos agētes,id est,bene minitantes. Apud antiquos etiam pro minor legitur. A quo minitor,tas,ut supra docuimus ex Pris.

Minoa,p p. μινώα, urbs in Amorgo insula,una Cycladum. Item altera in Siphno insula,una Sporadum. Tertia in Sicilia. Atque hæ quidem tres enumerantur a Steph.Strabo præterea li.9. Minoam fuisse emporiū tradit in agro Attico,decem & octo stadijs a Megaris distans,quod postea Nisæam appellarunt.

Minois,idis, μινωΐς, insule,una Cycladum,quę notiore nomine Baros appellatur.Pli.lib.4.cap.12.

Minois,idis,patronymicum fœm.Ouid.8.Metam.Aegides , rapta minoide,Diam uela dedit.

Minoivs,a,um, μινώϊος, possessiuum.ut,Minoia regna. Vit. 6.Aen.

Minor,oris,& hoc minus, [*Minore,*] ἐλάττων, comparatiuum a Paruus.Ouid.2.de Arte.Non minor est uirtus,quam quærere, parta tueri.Interdum,idē est,quod iunior:præsertim si addatur ablatiuus Natu annis uel similia.Cic. 4.Ver.Nequis minor triginta annis natu.Interdum sine huiusmodi ablatiuo.Ter.in Eunu. uideo herilem filium minorem huc aduenire . Id quoque frequentissimū est in plurali numero,ut minores dicamus pro iunioribus [*Giouane,*] & interdū pro ipsis posteris, quemadmodum maiores pro senioribus,uel pro ijs qui nos ætate una uel pluribus antecesserūt. Horat.de Arte,Censor,castigatorque minorum . Ouid.4. Trist. Vtque ego maiores,sic me colutre minores.Vir.6.Aen. Vtcúque

ferent

ferent ea fata minores. Minoris uendere aliquid, hoc est, minori pretio. Cice. 3. Offic.

MINOR, aris, [*Minacciare,*] ἀπειλέω, minas infero. Cice. 1. Tusc. Cui cum Lysimachus rex crucē minaretur. Oui. Epi. 10. Mulra mihi terræ, mulra minantur aquæ. Item eminere, extare, [*Salire, alzarsi,*] Vir. 1. Aen. Geminique minatur in cælum scopuli.

MINATIO, uerbale. Ci. 3. de Ora. admirationes, minationes.

MINANS, minantis, parti. Oui. 2. Fast. Edidit impauidos ore minante sonos. Hinc Comminor, & Interminor, quæ habent. p.c.

MINOS, μίνως, Iouis, & Europæ filius, rex Cretæ, qui primus Cretēsibus leges dedit. Hic cum haberet uxorem Pasiphaen & illa ex tauro genuisset Minotaurum, Dædalum, quod bouē ligneam fabricasset, sub qua latens cum tauro uxor cōcubuerat, persecutus, in Siciliam peruenit, ubi a Cocali regis filiab. interfectus fuit (ut Aristoteles refert) iuxta Camerinam urbem, & apud inferos ꝓpter insignem iustitiam iudex animarum factus est. Virg. 6. Aen. Quæsitor Minos urnam mouet. Quo pacto autem iudex habeatur inferorum propter iustitiam, non uideo, cum uiolator fuerit hospitij, & raptor (ut Suidas ait) Ganymedis, & multa alia cōmisisse dicatur, a uera iustitia non parum abhorrentia.

MINOTAVRVS, μινώταυρος, ex Minoe, & tauro dictio composita, monstrum biforme ex portentoso Pasiphaes cum tauro concubitu prognatum, quod iussu Minois (ut fabulantur poetæ) Labyrintho inclusum, humanis carnibus uescebatur. huic quotānis Athenienses ex præscripto fœderis septem ex suis liberis mittebāt deuorādos. sed tertio anno Aegei filius Theseus sorte missus, Minotaurū occidit, & ab Ariadne accepto fili glomere, fuga euasit. De hoc Virg. 6. Aene.

> Hic crudelis amor tauri, suppostaque furto
> Pasiphae, mistumque genus, prolesque biformis
> Minotaurus inest, Veneris monumenta nefandæ, &c.

Seruius interpretatur, Taurum scribā fuisse Minois, qui, absente rege, cum Pasiphae cōcubuit in domo Dædali: & quia Pasiphae eodem tēpore gemellos peperit, quorum alter Minoi, alter Tauro esset similis, factus est locus fabulæ, ut Minotaurum biforme monstrum peperisse dicatur.

MINOVM, μίνωον, oppidum Cretæ, a Minoe rege. Pli. li. 4. ca. 12.

MINOVS, a, um, adiect. Oui. in Ibin. Si tua contigerit Minoas puppis arenas. Taurus Minous. pro Minotauro, Stat. 1. Achil.

*MINTHE, μίνθη, a poetis Cocyti filia fingitur. quam Proserpina in adulterio cū Plutone comprehensam in herbam sui nominis commutauit.

*MINTHES, mons est Peloponnesi, non procul a Pylo.

MINTVRNAE, μιντοῦρναι, Ptolemæo, oppidum in Campania inter Sinuessam, & Formias, ad Lyrim fluuium: habens propinquas paludes, in quibus Marius delituit, fugiens persecutionem Syllæ.

MINVO, nuis, nui, nutum, [*Diminuire, menomare,*] ἐλαττόω, minorem reddo, detraho, extenuo. Pli. Radix commanducata dentiū dolorem minuit. Ci. ad Att. si putares meam molestiam minui posse. Idem in Cat. Ne quid de summa dignitate reip. minueretur. Cæs. 3. Bell. Gall. nostris militibus spem minuit.

MINVRIZO, [*Cantar sotto uoce,*] parua uoce succino. μινυρίζω, enim cantillo significat. Sidon. lib. 1. epist. inter frutices filerum, Prognen, minurizantem.

MINVS, ris, [*Minore, meno,*] ἧττον, ἔλαττον, quandoque comparatiuū est a Paruum, neutri generis, sicut Minor masculini, & fœminini: ut, plus minus ue. Aliquando comparatiuum est aduerbiale: sed tunc a Parum fit, non a Paruum: ut, Habeo minus pecuniæ. Quód si iungatur positiuo, contrariæ significationis comparatiuum demonstrat: ut, Minus stultus: idest, prudentior. Minus prudens: id est, stultior. Teren. in Eun. Hoc nemo fuit minus ineptius: idest, aptior. Frequenter etiam accipiatur pro non, [*Non,*] præsertim coniunctum cum Sin: ut, Sin minus, idē est, quod, si uero nō. A minus nomine fit superlatiuum Minimum: a Minus aduerbio, fit superlatiuum, Minime. Pla. in Trin. Minus quindecim dies sunt, ꝙ pro his ædibus minas quadraginta Accepisti a Callicle. Liu. de Bell. Pun. Minus duo millia hominum effugerunt.

MINVSCVLVS, la, lum, [*Minoretto,*] ἐπιλαττον, diminu. a Minus. Varro. excludantur in minusculum auiarium. Ad hunc etiam modū dicimus, Minusculam epistolam, Minusculā uillā. Pla. in Amph. Si minusculo digito increpuerint fores. Ci. ad Q. Fr. Rescripsi epistolæ maximæ, audi nunc de minuscula.

MINVTAL, μινυττωτὸς, genus edulij, quod ex cōcisis minutatim oleribus fit, auctore Apicio. Fiebat inter cetera marino pisce, liquamine, oleo, uino, porris, & coriandro. Mart. lib. 11.

MINVTATIM, [*A minuto,*] εἰς λεπτότατα, in minutissimas partes. Col. lib. 8. ca. 14. Nasturtium contectum minutatim. Aliquando pro paulatim. [*A poco, a poco,*] Var. lib. 1. de Re ru. minutatim assuefaciant. Cic. Acad.

MINVTE, [*Minutamente,*] adue. Ci. de Or. Grandia minute dicere.

MINVTIA, æ, [*Minutia,*] ισχύβαλον, contemptibilis paruitas cuiuscū que rei. Lact. de Ira dei: pulueris minutias uidemus in sole. Minutia etiam dicta porta Romæ, a Minutio, quod Minutij sacello ꝓxima esset. Et Minutia, uirgo Vestalis: quæ ꝓpter suspicionē stupri uiua defossa est. Liu. 8. ab Vrbe.

MINVTIM, [*Minutamente*] λεπτομερῶς, adue. in minutas partes. Col. lib. 5. fossor æqualiter & minutim soli terga comminuat.

MINVTVLVS, diminut. Pla. in Pœn. pueros infantes minutulos.

MINVTVS, a, um, [*Minuto, menomato,*] & participium, & nomen esse potest. Participium, significat comminutū, ἐλαττωθὲν, hoc est minus factum: ut, Minuta spei, [*Diminuito*] pro imminuta, apud Tac. in uita Agric. Nomen idem est quod breue uel paruum, [*Piccolo*] Cic. 7. Ver. Reticulum tenuissimo lino, minutis maculis. Aliquādo ponitur pro pusillanimo, [*Pusillanimo,*] teste Nonio, Cic. 1. de Fin. minuti, & angusti, & omnia semper desperantes.

MINYAE, μινύαι, populi fuerunt Thessaliæ, qui Iasonem in Colchos proficiscentem secuti sunt, qua dictione frequēter utit Val. Flac. in Arg. pro ipsis Argonautis. Ouid. lib. 7. Meta. Iamq; fretū Minyæ Pagasæa puppe secabant. Alij dicunt fuisse populos Bœotiæ circa Iolcum montem habitantes: quos ita dictos uolūt a Minya rege Orchomeni, filio Chrysæ, & nepote Neptuni.

*MINYAS, Chrysæ filius, a quo Minyæ dicti sunt.

*MINYEVS, per quatuor syllabas, siue Minyeius per quinq; flu. Thessaliæ, qui postea Orchomenus dictus est.

MIRABILIS, le, [*Mirabile, marauiglioso,*] παράδοξον, admiratione dignum. Vir. 1. Aen. Matris Ledæ mirabile donum.

MIRABILITAS, [*Marauiglia,*] pro stupore. Cic. ad Att. li. 5. hæc animi despicientia mirabilitatem magnam facit.

MIRABILITER, [*Marauigliosamente,*] adue. θαυμαστῶς. Ci. ad Cæs. li. 13. Satisfacere immortalitati laudum tuarum mirabiliter cupit.

MIRABVNDVS, [*Marauiglioso,*] qui miratur, θαυμάζων, Liu. li. 35. mirabundus unde tot hostes tam subito exorti.

MIRACVLVM, li, [*Miracolo,*] θαῦμα, quicquid admirationem afferre potest, quasi sit cōtra naturam. propter quod ueteres miracula ꝓ monstris posuere. Liu. lib. 8. Adijciunt miracula huic pugnæ, silētio proximæ noctis ex silua Arsia ingētem auditam uocem. Miracula septē mundi sunt hæc: Templum Dianæ Ephesiæ, quod summæ magnificentiæ fuit, & admirationis apud priscos, ducentis uiginti annis factum a tota Asia. Columnæ cētum uiginti septem a singulis regibus factæ, sexaginta pedū altitudine. ex his triginta sex cælatæ. De hoc Pli. lib. 7. ca. 38. & lib. 36. cap. 3. & 14. Mausoleum ab Artemisia Cariæ regina in memoriam uiri extructum: de quo diximus suo loco. Colossus Solis apud Rhodios: de quo Plin. lib. 34. ca. 7. Iouis Olimpiaci simulacrum, quod Phidias fecit ex ebore apud eundem lib. 7. cap. 38. & lib. 13. cap. 3. & lib. 35. cap. 8 & lib. 36. ca. 5. Muri Babylonis, quos Semiramis regina constituit. Pyramides in Aegypto, de quibus idem Pli. l. 36. cap. 12. Domus Cyri Medorum regis, quam Menō arte prodiga, illigatis auro lapidibus fabricauit. Miraculo esse, in admiratione haberi. Liu. 5. Bel. Pun. id eos audere, miraculo fuit.

MIRE, aduerbium [*Marauigliosamente,*] mirabiliter. Cic. ad Att. Puteo municipia mire fauent.

MIRIFICE, [*Marauigliosamente,*] aduerb. mirum in modum, θαυμαστὸν ὅσον. Cice. 4. Acad. Delectabatur autem mirifice lectione librorum.

MIRIFICISSIMVS, superlatiuum a mirificus. Ter. in Phorm.

MIRIFICO, cas, [*Far marauiglioso,*] θαυματοποιέω, miris laudibus extollo. Pla. in Amph. Thebani ciues modo mire mirificāt, probāt.

MIRIFICVS, a, um, [*Mirabile, marauiglioso,*] θαυμάσιος, mirabile, siue quod parit admirationem. Ci. in Cat. Mirificos fructus afferunt.

MIRMILLONES erant pugiles Retiariorum aduersarij. nam digladiārium alter Retiarius, alter Mirmillo appellabatur. Festus, Retiario, inquit, pugnanti aduersus mirmillonem cantatur, Non te peto, piscem pero, quid me fugis Galle? Quia mirmillonicum genus armaturæ Gallicū est, ipsique mirmillones ante Galli appellabantur: quorum galeis piscis effigies inerat. Quod genus pugnæ institutum est a Pittaco, uno ex septem sapientibus, qui aduersus Phrinonem dimicaturus, propter controuersias finium, quæ erant inter Atticos, & Mitylenæos, reti occulte allato, impediuit Phrinonem.

MIRO, as, [*Ammirare, mirare,*] θαυμάζω, miror. Var. in Eumenid. ut citat Nonius. Hospes quid miras? Obsoletum est.

MIROBRIGA, μιρόβριγα. Ptol. Hispaniæ ulterioris urbs in conuentu Cordubensi. Pli. li. 3. ca. 1. Mirobricam uocat.

MIROR, aris, [*Ammirare, mirare, stupire,*] θαυμάζω, ἄζομαι, re aliqua tanquam noua, obstupesco. Virg. 1. Aene. Artificumque manus inter se, operumque laborem Miratur. Mirari etiam est [*Guardare,*] cum uoluptate intueri. Idem 3. Geor. Olympiacæ miratus præmia pugnæ. Item nescire, [*Non sapere, marauigliarsi,*] quia (ut Donatus inquit) admiratio ab ignorantia descendit. Ter. in And. Miror unde sit. Cum dicimus, miraris te, miratur se, tunc significat, de se magnifice sentire. Martial. li. 13. Qui se miratur, in illos Vi

rus habet. Construitur hoc uerbum cum accusatiuo, & cum genitiuo. Vir. 11. Aen. Iustitiæ ne prius mirer, belli ne laborum. Quandoque absolute ponitur. Oui. li. 13. Met. Dumque moror, mirorque, simul fugit omnis in undas.

Miratio, [*Marauiglia, ammiratione,*] θαυμασμὸς, uerbale. &

Mirator, [*Riguardatore,*] θαυμαστὴς. Ci. 2. de Diu. Caussarum ignoratio mirationem faciat. Mar. li. 10. Mirator ueterum senex auorum. Properr. lib. 2. Eleg. 14. Formæ mirator honestæ.

Miratrix, cis, fœm. ut, Turba miratrix. Iuue. Sat. 4. Item fama miratrix, apud Senecam in Hippol.

Mirandus, a, um, [*Marauiglioso,*] admiratione dignum. Teren. in And. mirandu hoc tanto, tam repentino bono. Cice. 6. Verr. mirandum in modum Græcia rebus istis quas nos contemnimus delectantur.

Mirum in modum, & Mirandum in modum, [*Marauigliosamente,*] θαυμάσιον ὅσον, id est, maiorem in modū. Pla. in Amph. Vterque deluditur dolis mirū in modum. Cic. Metel. Marcellum tuū consulem factum, mirādum in modum gaudeo. Mirum quantū, eiusdem significationis. Liu. lib. 1. ab orb. Mirum quantum illi uiro hæc nuncianti fides fuerit.

Mirum, respōsio aduerbij cuiusdam formam habēs. Ter. Eu. T. Rex credere omnem exercitum, consilia. G. Mirum. Hinc mirius anti qui dixerunt pro magis mirum. Varr. Nunquid hoc mirius.

Mirus, a, um, [*Marauiglioso,*] θαυμάσιος, admiratione dignus. Vir. 4. Aen. Templum Coniugis antiqui, miro quod honore colebat. Hinc Permirus, a, um. pen. pro. Cice. Appio Pul. illud mihi permirum accidit. Apud ueteres mira pro mōstris atque horrendis sumuntur, [*Miracoli,*] Plau. in Amph. Mira memora. Virg. autem Geor. 4. de Proteo canens, res admirandas, & portentosas uocat miracula: Omnia (inquit) commutat sese in miracula rerum. Mirum ni, idē fere quod nimirum, certe, profecto. Tere. in And. Mirum ni domi est.

Miscellanea, orum, [*Mescolamenti, miscugli,*] συμμικτά, dicuntur quæ ex uarijs dissimilibusque reb. nullo seruato ordine, sunt cōmista, unde nonnulli opera sua, in quibus res uariæ nullo ordine tractantur, Miscellanea uocauerunt. Inter ludos quoq; miscellanea dicebantur, in quibus uaria spectacula nullo ordine exhibebantur, ita dicta a permistis spectaculis, siue (ut alijs placet) a confusis consessibus, quod in ijs sedendi ordo, ut in iustis ludis, non seruaretur. Iuue. Saty. 11. Sic ueniunt a miscellanea ludi.

Miscellaneus, a, um, συμμικτὸς, quod uariarum ex rerum commistione, nullo obseruato ordine, conflatum est. Gell. li. ult. ca. 11. uariam & miscellaneam doctrinam cōquisiuerunt. Sic Apul. in Meta. Miscellaneam turbam uocat, ex promiscua colluuione hominum conflatam.

Miscellus, a, um, adiect. [*Meschio,*] συμμικτὸς, quod mistum est. Miscellos ludos Lugduni edidisse Caligulam, scribit Suet. in Calig. Varro. lib. 3. cap. 7. Miscellum uocat columbarū genus, quod nec agreste est, nec domesticum, sed ex utroq; temperatum. Idē Miscellæ uites, quæ omni agro conueniunt, quod cæteris ubique utiliter misceantur. Cato de re rust. cap. 6. uites, miscellæ in quē ois agrum conueniunt. Varro 1. de Re rust. ca. 54. miscella, quam uocant nigram, multo ante coquitur. Miscellas uuas uocat Cato ca. 23. quibus præliganeum uinum fit, quod operarij bibant. Fuit etiam Miscellus Crotonis orbis conditor.

Misceo, ces, miscui, mistum, per s, non per x, [*Mesciare, mescolare*] μίγνυμι, confundo, Vir. 1. Aen. Magno misceri murmure pontum: hoc est, turbari. Pli. lib. 7. ca. 56. Vinum aqua miscere Staphylus docuit. Colum. lib. 6. cap. 4. Multi largo sale miscent pabulū. Cice. pro Sext. Rosc. In tenebris ruebant: omnia miscebant. hoc est, perturbabant. Quandoque est potum ministrare [*Dar bere,*] tractum a commistione calidi & frigidi, aut certe aquæ & uini. Iuuen. Saty. 5. Nescit tot millibus emptus Pauperibus miscere puer. Miscere absolute, pro miscere omnia. Cic. ad Q. F. lib. 3. Appius miscet. Ci. de Fin. Qui alteri misceat mulsum. Et Ouid. Martialis, Iuuen. Hinc, Admisceo, ad aliquid misceo, Commisceo, simul misceo, Intermisceo, in medio misceo, Permisceo, ualde misceo. Promiscuus, a, um. Salust. in Cat. Diuina, atque humana habere promiscua.

Mistus, [*Mescolato,*] partic. temperatus. Liu. 3. ab urbe colluuio mistorum omnis generis animantium.

Mistura, æ, μίξις, temperatura, confusio. Colu. lib 7. cap. 5. ea mistura palatum, lingua, totum os perfricatur.

Misellus, a, um, [*Meschinello,*] ταλαίπωρος, diminut. est a miser. Plau. Censen' misello mali aliquid facturum? Misellum pallium. Plau. in Ruden. sum redactus ad hoc misellum palliū. Ci. ad Att. li. 3. cui nihil misello relinquo. Et misella spes, apud Lucretium.

Misenus, p. p. μισηνὸς, promontorium Campaniæ, non procul a Cumis: dictū a Miseno Aeneæ tubicine illic sepulto. Vir. 9. Aen. Monte sub aerio, qui nunc Misenus ab illo Dicitur, æternumque tenet per sæcula nomen.

Miser, ra, rum, [*Misero, infelice, meschino.*] τάλας, calamitosus, ærumnosus, infelix. Ter. in Eun. Apparet seruum hūc esse domini pauperis, Miserique. Idem Heau. Nemo est miserior me. Sal. in Iug. expertus sum parum fidei miseris esse. Miser animi, [*Misero,*] Pla. Mil. illam miseram animi excrucias. Miser animo, & Miser ex animo apud eundem in Truc. & Sticho. Interdum pro ægroto, [*Infermo,*] nam morbus genus infelicitatis. Pla. in Pœn. Miseram esse prædicat buccam. Fortasse medicos nos arbitratur. Interdū innocens, [*Innocente,*] Cice. pro Mil. Miseros interdum ciues optime de repub. meritos. Inuenitur etiam pro interiectione dolentis, δειλόν. Vir. 6. Aen. Cecropidæ iussi (miserum) septena quotannis Corpora natorum.

Miserabile. [*Miserabilmente,*] pro miserabiliter, nomen pro aduerbio. Vir. 2. Aen. Miserabile cæsis Hostibus insultans. Seruius.

Miserabilis, le, [*Degno di misericordia,*] οἰκτρὸς, miseratione dignus. Ouid. in Ibin. Sisque miser semper, nec sis miserabilis ulli. Aliquando flebilis, lamentabilis, [*Lamenteuole,*] Liu. li. 1. Euentus belli minus miserabilem dimicationem fecit. Idē: Voces miserabiles exaudiebantur.

Miserabiliter, [*Miserabilmente,*] οἰκτρῶς, sic, ut misericordia cōmoueatur. Ci. 1. Tusc. non miserabiliter uir clarus emoritur.

Miserandus, [*Degno di misericordia,*] ἐλεεινὸς, miseratione dignus. Ci. 1. de Orat. ut alijs miserandus, alijs irridendus uideatur. Cice. 2. Tusc. ex Sophocle: Miserandum aspice Euisceratum corpus lacerati patris.

Miseranter, [*Miserabilmente,*] aduerb. ἐλεεινῶς cum miseratione. Gel. lib. 10. cap. 3.

Miseratio, onis, [*Misericordia, compassione,*] οἰκτιρμὸς, ægritudo, qua ea alicuius infelicitate mouemur. Pli. Epist. 51. me recordantem fragilitatis humanæ miseratio subit. Ci. Lucerio l. 15. Quem nostrum ille moriens apud Mantineam Epaminondas non cum quadam miseratione delectat?

Misere, [*Miseramente, infelicemente,*] δειλῶς, aduer. infeliciter. Cic. Misere perijt. Quandoque significat ualde. [*Sommamente,*] Ter. in And. misere hanc amauit. Idem Ad. Quia tā misere hoc esse cupio uerum, eo uereor magis.

Misereo, ἐλεῶ, antiqui usurpant, pro Misereor. Enn. in Hecuba. Miserete manus: date ferrum, ut me anima priuem. Nonius.

Misereor, misereris, misertus, uel miseritus, uerbum deponens, [*Hauer misericordia,*] ἐλεῶ, construitur cum genitiuo, est autem ex alicuius miseria corde anxium esse. Virgi. 2. Eclog. Nil nostri miserere.

Miseresco, scis, [*Mouersi a misericordia.*] οἰκτίζομαι, moueor misericordia. Vir. 2. Aen. His lacrymis uitā damus, & miserescimus ultro. Et tam accusatiuo, quā genitiuo iungitur. Apul. omnes male cesserimus. Stat. lib. 1. The. Et generis miseresce tui. Vir. 8. Aen. Arcadij, quæso, miserescite regis.

Miserescit, impersonale, cum significato sui uerbi. Ter. in Heau. inopis te miserescat mei. Inde Commiserescit.

Miseret, [*Hauer misericordia,*] ἐλεῶ, impersonale. Misereor. Idem est enim Miseret me illius, & Misereor illius: Ci. Miseret me infelicis familiæ. Virgil. 4. Si te lapsorum miseret. Miseret me, eadē forma, inquit Festus, dicitur qua piget, pœnitet, tædet. Ter. Eunu. Miseret me uicem tuam. Ter. Heau. Menedemi uicē Miseret me.

Miseretur, οἰκτείρω, apud uetustissimos legitur pro miseret. Turpil. in Epiclero: patris me miseretur. Nonius.

Miseria, æ, [*Miseria, infelicita,*] ταλαιπωρία, infelicitas, calamitas. Cice. 2. Tusc. Gentes nostras flebunt miserias. Pla. in Amph. Miserrima istæc miseria est. Cice. 3. de Fini. qui processit aliquātulum ad uirtutis aditum, nihilo minus in miseria est, quam qui nihil processit.

Misericordia, æ, [*Misericordia, compassione*] ἔλεος, ægritudo ex miseria alterius iniuria laborantis, inquit Cice. 4. Tus. Idem pro Deiot. Non debeo recusare, quo nam modo dicendo misericordiam tuam commouere possim. Idem 3. Tusc. misericordia ægritudo est ex alterius rebus aduersis. Stoici misericordiam inter uitia animæ computant. unde Seneca, Stoicus. Vitium animi est misericordia: nec miserebitur sapiens, sed succurret. Vnde Cic. 3. Tusc. tanquam Stoicus dixit: Si sapiens in ægritudinem cadere posset, posset & in misericordiam. uerū in oratione pro Ligario in laudē Cæsaris, tāquam peripateticus, dixit: Nulla de tuis uirtutibus plurimis nec gratior, nec admirabilior misericordia est.

Misericordior, comparat. antiquum, quo utitur Pla. in Rud.

Misericorditer, [*Misericordiosamente,*] ἐλεημόνως, cum misericordia, nō inuenitur, sed cōpositum, immisericorditer apud Ter.

Misericors, dis, omn. gen. [*Misericordioso,*] ἐλεήμων, qui ex alicuius calamitate dolorem animo suscipit. Cice. 4. de Finibus. Nec misericordem iudicem esse oportet. Idē pro Liga. honesto, & misericordi mendacio.

Miseriter, [*Miserabilmente*] οἰκτρῶς, miserabiliter. Laberius apud Non. Mens incorrupta miseriter corrumpitur.

MISERITVDO, Accius: infelix miseritudine aliena. Idem in Alphesibœa: Miseritudo eorum. Sa Nonio.

MISEROR, raris, [Hauer misericordia, hauer compassione,] οἰκτείρω, uerbis, aut re dolorem ex alicuius miseria susceptum, ostendo: & cõstruitur cum accusatiuo. Festus: Miseratur is, qui côqueritur aliena incommoda. Sal. in Iugur. Bos, multa pollicendo, ac miserando casum suum confirmat. Cæs. 1. Bel. Gal. cum familiarib. commune periculum miserabâtur, [Piangere,] idest, deplorabât. Vir. 10. Aen. Ingemuit miserans grauiter. Idê 12. Aene. Et Turni sortem miserantur iniquam. Hinc Commiseror. Commiseratio, significatio misericordiæ. Misero autem pro Miseror dicebant ueteres, ut Accius in Athamante: Hæc nunquam miseratêe mala. Miserata animi, pro animo. Virg. 10. Aene. Iuuenemque animi miserata repressit.

*MISARVS, p.p. oppidum Macedoniæ. Steph.

*MISELLA, Medorum oppidum.

MISSICVLO, as, [Mandar spesso,] πεμπάζω, a uerbo Mitto, idem quod missito, hoc est, frequenter mitto. Plau. in Epi. ad me literas missiculabas.

MISSILIS, & hoc missile, adiect. quod facile mittitur, pen. cor. Missile, pen. cor. substantiue, [Che facilmente si getta, arma da lanciare,] ἀκόντιον, βέλος, telum quod manu mittitur. Vir. 9. Aen. pellere uallo missilibus certant. unde & lapides missilia dicuntur. Missiles lapides, Liu. 5. Pondus missile disci. Proper. lib. 3. Ele. 14. Missilia saxa, & missilia tela, Liui. 2. & 5. Missilia tormenta, Pli. li. 8. cap. 13. Missilia etiam dicuntur munera, quæ a principibus populo spargebantur, ut lintea, odores, unguenta. Suet. in Cal. Sparsit & missilia uariarum rerum.

MISSIO, nis, [Il mandare,] πομπή, actus mittendi. Ci. ad Att. l. 1. De literarũ missione sine caussa accusor. Legatorum missio. Idem 7. Phil. legatorum missionem semper timui. Missio interdum ꝑ dimissio, [Il lasciare,] Sue. in Cæs. Missionem efflagitauit. Missionum in re militari multa genera. est honesta, quæ emeritis stipêdijs ab imperatore indulgetur. est caussaria, qua quis propter ualetudines a laboribus militiæ soluitur. unde caussarij milites dicuntur a Liuio. est ignominiosa, cum quis propter delictum sacramento soluitur.

MISSITO, tas, pen. co. [Mandare spesso,] πεμπάζω, freque, sæpe mitto. Liu. 9. Samnites auxilia missitauerant.

MISSVS, a, um, partic. [Mandato,] quod mittitur. Missus uero nomen quarti ordinis, immissionem ferarum, siue ludorũ, aut gladiatorum in arenam significat, Suet. in Domit. Circensium die, quo facilius cêtum missus peragerentur. Idem in Claudio: interiecta ꝑ quinos missus uenatione. Aliquando pro immissione ferculorũ. Vnde Lamprid. scribit Heliogabalum celebrasse tale conuiuium ut apud amicos singulos singuli missus appararentur: & aliquando omnes missus sola carne phasianorum strueret. Budæus.

MISY, yos, [Vitriolo,] μίσυ, corpus metallicum, quod in fodinia æraris supra Chalcytim Sory inuenitur, colore subflauo in morê sulphuris ignem iam cepetti. Vulgus Vitriolum appellat. Misy præterea Plin. lib. 19. cap. 3. tuberis genus, suauitate odoris & saporis præcipuum, quod in Cyrenaica prouincia nascitur, nostratibus carnosius.

MITELLA, μιτρίον, diminutiuum, parua mitra. Virgil. caput Graia redimita mitella.

MITESCO, is, [Farsi mansueto, domestico,] ἡμερόομαι, ἡμεροῦμαι, mansuesco. Plin. lib. 22. cap. 25. Feræ domi educatæ mitescunt. Aliquando tranquillum fieri, [Farsi tranquillo] Apul. Mare mitescit. Aliquando maturesco, [Tranquillarsi,] Plin. li. 15. cap. 13. pomorum mitescentium.

MITHRAS, μίθρας, cum h, a Persis dicitur Sol: cuius simulacrum effingebant rictu leonis, cum tiara, utraque manu bubula premens cornua. Stat. lib. 1. Theb. Adsis ô memor hospitij, Iunoniaque arua Dexter ames, seu te roseum Titana uocari Gêtis Achæmeniæ ritu, seu præstat Osirim Frugiferum, seu Persei sub rupib. antri, Indignata sequi torquentem cornua Mithram. Stra. li. 15. Persæ colunt Solem, quem Mithram uocant. Ponitur aliquando pro primario sacerdote, Apul. lib. ult.

MITHRIACA, orum, μιθριακά sacra mithræ, in antro fieri solita, Boue inde cornibus ducto, quem post hymnorum concentum Soli immolabant. Lamprid. in Commodo. Sacra Mithriaca homicidio uero polluit.

MITHRIDATES, pe. pr. μιθριδάτης, rex Ponti, ui tanta & animi, & corporis, ut sex iuges equos regeret, duarum & uiginti gentium ore loqueretur. Nicomedem Bithynia, Ariobarzanem Cappadocia expulit: Græciam, insulasq; omnes, excepta Rhodo, occupauit, postea a Pompeio uictus, tâdê a Pharnace filio in rure obsessus, uenenũ sumpsit. cũque id sæpius frustra bibisset, quod aduersum uenena multis antea medicaminib. corpus firmauerat, immissum percussorem Gallum, auctoritate uultus territũ reuocauit, & in cædem suam manum trepidantis adiuuit. Iust. & Val. Iuuen. Saty. 14. Ocius Archigenem quære, atque eme, quod Mithridates Composuit.

MITHRIDATICVM, antidotum, μιθριδατικόν, ἀντίδοτον, a rege Mithridate nomen habet. quod primus hoc commistionis genus credatur inuenisse, & aduersus uenena eo se præmuniuisse. Plin. lib. 25. cap. 2.

MITIFICO, as, [Domesticare, far mansueto,] ἐξημερόω, ἡμερῶ, mitem, ac placidum facio. Pli. lib. 8. ca. 7. Elephanti mitificantur hordei succo. Mitificare cibum, [Mitigarne,] concoquere. Cic. de Dia. Gallos, depulso de pectore, & in omne corpus diuiso, & mitificato cibo, cantus edere quiete satiatos.

MITIGATIO, onis, [Mitigatione,] πράϋνσις, uerbale. Cice. 3. de Orat.

MITIGATORIVS, adiect. πραϋντικός, habens uim mitigandi. Plin. li. 28 cap. 6.

MITIGO, as, p.c. [Mitigare, indolcire, placare,] πραΰνω, placo, quasi mitê ago, Vir. 5. Aene. Quã nec longa dies, pietas nec mitigat ulla, Lactan. li. 4. Rursus pœnitentia populi mitigatus. Item maturare [Maturare,] Ci. li. 4. de rep. Cũ æstiua maturitate alia mitigauerit, alia torruerit. Hinc Commitigo, de quo supra.

MITIS, & hoc mite, [Mansueto, humano, piaceuole,] πρᾶος, lenis, mansuetus. Ci. de Sen. diserti senis compta, & mitis oratio: contrariũ est immitis. Quandoque Mitis pro tranquillo, [Tranquillo,] & immitis pro inquieto. Idem lib. 8. Mitis ut in morem stagni, placidæque paludis. Quandoque pro maturo, [Maturo,] Vir. 1. ecl. Sũt nobis mitia poma. Pli. Immitia adhuc, & cruda poma.

MITISSIME, [Piaceuolissimamente,] Cæs. 7. Bell. Gal. Quã mitissime potest legatos appellat. Oui. 15. Met. Similes aliorum respiceris a sis, Mitius ista feres.

MITRA, [Mitra,] μίτρα, capitis ornamêti genus, id est, pileus incuruus, quo primum Mæonij, deinde Aegyptij, Syri, Phryges, & Lydi usi sunt. Aliquando pro corona ad ornatum capitis adolescentularum accipitur, ê qua pendebant fasciolæ, quæ Phylla dicebãtur, quòd foliorum instar dependerent. nostri quoque pontifices mitris utuntur, cum rei diuinæ operã dant. Virg. 9. Aen. Et tunicæ manicas, & habent redimicula mitræ. Fuit & Mitra zonæ quædam genus, quam soluebât primum parientes, & Dianæ cõsecrabant: ex quo eam λυσιζώνην, cognominabant. Vide Cœl. Rhodig. lib. 16. cap. 10.

MITTE sanguis, [Salassare, cauar sangue] φλεβοτομεῖσθαι, dicitur, cũ fit phlebotomia. Cels. l. 2. Mitti sanguis debet ex brachio.

MITTO, mittis, misi, missum, [Mandare,] πέμπω, Cice. in Cat. Hunc librum ad te de senectute misimus. Interdũ omittere, uel deponere. [Lasciare,] Vir. 1. Aen. Mœstumque timorem Mittite. Tere. in Adel. Hera lacrymas mitte. Item donare, [Donare] Vir. ec. lo. Hos mittimus hædos. Mittere in consilium, est demittere iudices ad sententiam dicendam, ubi orator dixerit, Dixi. Ascon. Cic. pro Clu. Cur, cum in consilium mittebant, Stalenum iudicem nõ requirebant? Missum facere, est deponere, & a nostra potestate dimittere, [Licentiare,] Ter. in Phor. Missum te facimus. Hinc Admitto, Amitto, Committo, Immitto, Omitto, Permitto, Præmitto, Promitto, Remitto, Manumitto, Summitto, Transmitto.

MITYLENA, nes, pen. prod. μιτυλήνη, & Mitylene, arum, urbs in Lesbo, a cuius nomine omnis insula Mitylene appellatur. Mar. l. 10. Cũ tibi non Ephesos, nec sit Rhodos, aut Mitylene. Dicta Mitylene, ut Diod. lib. 4. scribit, a Mitylene Machari filia. nũc Mitalinum dicitur, urbs clara Pittaco ex septem sapiêtibus uno, Alcæo poeta, & Antimenide fratre eius, Diophane oratore, & Teophane Pompeianarum rerum scriptore, qui Magno Pompeio admodum familiaris fuit, & ab eo ciuitate donatus, ut testatur Cic. pro Archia. de hac scribit Vitru. lib. 1. magnificenter & elegãter ædificatam, sed non prudenter positam, in qua Auster cum flat, homines ægrotant: cum Corus, tussiunt: cum Septentrio, restituuntur in salubritatem.

MIXTARIVS, ἀνάθεσις, uas, quo uinum aqua miscemus: Lucilius. Vrceus, aut gemina longus mixtarius ansa.

M ANTE N

*MNA, Græce, Latinè, Mina.

*MNAS pirata fuit, qui Pompeij tempore Italiæ oram classe prædabatur.

*MNEMOSYNE, mater Musarum: & memoria. unde mnemosynon est monimentum amoris, & pignus. Catul. Mnemosynon mei sodalis.

*MNEMONICA ab auctore ad Heren. dicuntur præcepta, memoriam adiuuantia.

*MNESARCHVS inter principes philosophorum Ciceroni numeratur. 4. Acad.

*MNESITHEVS, medicus Atheniensis, cuius meminit Galen. ad Glauconem.

*MNESTHEVS, unus ex Aeneæ comitibus.

M ANTE O

MOBILIS, le, [Mobile, uolubile,] εὐκίνητος, qui facile mouetur. Me-

teLad

tel.ad Cice.lib.5.Te tam mobili in me meosque esse animo,non sperabam.

Mobilitas, [*Mobilità,*] ἀεικινησία. Virg.4. Aeneid.Fama malũ,quo nõ aliud uelocius ullum,Mobilitate uiget. Mobilitas etiam pro inconstantia,& leuitate accipitur.[*Inconstanza,*]Ci.7. Phil.Quid est inconstanti a, mobilitate, leuitate cum singulis hominibus tũ uero uniuerso senatui turpius?

Mobiliter, aduerb.[*Mobilmente,*] ἀεικινήτως. Cice.2.de Nat. Deo. Animaduersumq; sæpe,cor animantis alicuius euulsum, mobiliter palpitare.

Mobilito,as,are,[*Far mobile,*]Lucr.li.3.Inde omnia mobilitãtur.

Moderamen,nis,[*Governo,*]διοίκησις, moderatio.Oui.3.Meta.capiatque aliquis moderamina, dixi.de nauis gubernatione intelligit.Idem 2.Met.eget moderamine certo.de equorum moderamine loquitur. Sumere moderamina mundi,Clau.de lau.Serenæ.

Moderans,particip.Iuue.Sat.10.de Demosthene:quem mirabantur Athenæ torrentem,& pleni moderantem fræna theatri.

Moderanter,[*Moderatamente,*]aduerb.μετρίως,Lucr.li.2.

Moderate,[*Moderatamente,*]aduerb.ἀτάκτως,Cice. pro Font.ab his quicquam sancte,aut moderate dictum putabitis?Idem 1.de Fin.moderatius id uolunt fieri.

Moderatim,aduer. Lucr.li.1.Moderatim crescere cogens.

Moderatio,tionis,[*Moderatione,*]μετριότης,Cic.de Sen.Moderatio uirium adsit.

Moderator,oris,[*Governatore,*]διοικητής,rector,gubernator.Cic.lib.1.Tusc.Hæc cum cernimus,possumus dubitare, quin ijs præsit aliquis moderator tãti operis? Moderator iuuẽtæ, præceptor [*Precettore,maestro,*]Mart.li.2.Quinctiliane uagæ moderator summe iuuentæ.Oui.li.2.de Pon.eleg.5.Succedatque suis orbis moderator habenis.

Moderatrix, [*Governatrice,*] gubernatrix. Cic.1.de Inuent. Moderatrix rerum sapientia.

Moderor,ris, [*Reggere,governare,*]διοικῶ, rego,modum pono & tam accusatiuo,quam datiuo iungitur.Salust.Fortunæ libido gẽtibus moderatur,[*Regolare,*]Plaut.in Curc. Linguæ moderandũ est.Cice.Tuscul. Tibicines suo,non multitudinis arbitrio cantus moderantur. Hinc Præmoderor, ante moderor. Dicitur & Modero,ras.Salu.quis finẽ statuet,aut quis moderabit? Accius apud Nonium:te impietas stimulat,neque moderat metus.

Moderatus,adiect.[*Modesto,moderato,*]ἄτακτος,Ci.de Sen.Moderati senes tolerabilem agunt senectutem.Oui.1.Trist.eleg.8. neque enim moderatior alter.

Modestia,æ,[*Modestia,mediocrità,*]τὸ κόσμιον,fundamentum, & basis ipsa uirtutis,unde gignitur moderatio, quæ temperat modos in factis & dictis.ad Heren.lib.1. Modestia est in animo cõtinẽs moderatio cupiditatum.Ci.1.Off.modestia scientia est opportunitatis idoneorum ad aliquid agẽdũ temporum.Cla.8.Pan. Seruat inoffensam diuina modestia uocem.

Modeste,[*Modestamente,*]κοσμίως,Tere.in Phor.Animus,qui modeste istæc ferat.Var.Non eus optime uixisse,qui diutissime, sed qui modestissime.

Modestus,a,um,[*Modesto gentile,costumato,temperato,*]κόσμιος, qui in rebus omnibus modum seruat. Tere.in Adelph.Proba & modesta.Vbi Donat[9]: Proba sibi,modesta apud alios.Modestus uultus.Ter.in And.uultu,adeo modesto, adeo uenusto, ut nihil supra. Ci.pro Plan.Adolescentis modestissimi pudor. Idem cõtra Rullum:modestissimi mores.

Modialis,le,μεδιμναῖος,quod modium continet.Pla.in Cap. Aulas omnes confregit,nisi quæ modiales erant.

Modice,[*Mediocremente,*]μετρίως,mediocriter.Plau.in Mil.Modice sapis.i.neque nimis neque parum. Varr.de re ru.aer modice temperatus.Immodice,nimis,Col.lib.2.frequẽter id potius, quã immodice facere.Aliquando,[*Poco*]parum.Pli.l.6.c.22. Aedificia modice a terra extantia.

Modicum,[*Poco,*]aduerb.parum.Pla. Aedepol id modicum curat.

Modicum,ci,[*Poco,*]ὀλίγον,Iuue.Sat.9.Modico cõtentus agebas.

Modicus,ca,cum,[*Poco,piccolo,*]ὀλίγος,paruum. Pli. lib.10.ca.55. Inuentum,ut oua igne modico fouerentur.Hor.2.Epi.2.Ex modico,quantum res posceret,aceruo Tollam.Colu.lib. 6. ca.2. Humilis & modica corporatura.Referi & ad res numerabiles.Cic. in Parad.Mea pecunia ad uulgi opinionem mediocris, ad tuam nulla,ad meam modica.Proprie tamen Modicum dicitur,quod non excedat modum[*Moderato,*]Pla.Cui animus modicus,continens,expers ambitionis.

Modicellus,a,um,[*Piccolino,*]dimin.a Modicus.Sue.in Nerone: Decubuit super lectum modicella culcitra stratum.

Modificor,aris,[*Misurare,*]μετρέω,metior.Gel.l.1.c.1. Secundum naturalem membrorum omnium inter se competẽtiã modificatus est.Ci.3.de Ora.Verba modificata esse debebunt.

Modiolus,li, μόδιολος,cum accentu in antepen.genus mensuræ. Plaut.in Cist.promisi modiolum uini dare. Item paruum uas quadratum ad hauriendum aquam. Vitruuius:modioli pleni ad summum elati,& rursus ad imum reuertentes,infundẽt in castellum quod extulerunt. Modiolus etiam uas mẽsarium potui paratum,ut phiala,ut trulla:non tamen est poculũ,ut inquit Scæuola in l.Seia.ff.de Auro & argen.lega. Hæc Budæus: Modiolus in rota cui affixi sunt radij.Pli.li.9.c.4.Est præterea instrumentũ chirurgicum.Cels.l.8.ca. 3. Exciditur os,si paruulum est,quod læsum est,modiolo;si spatiosus,terebris.Deinde subdit, Modiolus ferramentum concauum,& teres est,imis oris serratum.

Modiperatores,συμποσίαρχοι, teste Nonio, qui in conuiuijs modificandi ius habent.Var.Rer.human.li.20. ut citat idem Nonius:In conuiuiis instituti sunt modiperatores,atque magistri.

Modius,dij,[*Moggio,*] mensuræ genus, continens sedecim sextarios.Ci.2.Offi.Ne Marco quidem Seio uitio datum est, quod in caritate asse modium populo dedit.Volusius Metianus:Quadrãtal,nunc plerique amphoram uocant, habet urnas duas, modios tres,semodios sex,congios octo, sextarios octo & quadraginta. Ex quibus Volusij uerbis facillime colligi põt capacitas modij. nam cum dicit amphoram,quam antiqui Romani quadrantal uocabãt,continere tres modios, sextarios autem octo & quadraginta;sequitur necessario, modium tertiam partem 48. sextariorũ, quæ est sexdecim sextariorum.Hinc Semodius, modij dimidiũ. Col.li.2. Eadem aliquando modiis duobus, ac semodio iugerũ occupat.Modius agri,actus quadratus, qui latus est pedes centũ uiginti,& longus totidem.Modium neutro ge.dixit Pl.l.9 c.16.

Modo,[*Mo,pure,hora,*]ἄρτι,aduer.significans tempus præsens, uel modo præteritũ,uel nondum præteritum,sed statim futurum. Terent.in Eunu. Modo ait,Modo negat.Sic,Modo dicebam,Modo ueni,Modo faciam.de tempore præterito testimonium est apud eundem in Eun.Quam dudum?DO. modo. Vbi Donatus,Nota modo, aperte pro tempore præterito dictum esse:id est iam dudum. Ponitur etiam pro duntaxat. [*Solamente*]Liu.lib. 1. tectis modo dirutis alterius urbis, duo populi in unum confusi sunt:id est, tantum unius urbis tectis dirutis. Aliquando est,dummodo [*Purche,*]Terent.in Heaut.Modo liceat uiuere,spes est. Vir.lib. 4.Aen.Si modo,quod memoras,factum fortuna sequatur. Hinc Solummodo, Tantummodo.Modo pro saltem, [*Almeno,*]Ter.in Adelph. Vtinam hoc sit modo defunctum. Modo pro interdum [*Alcune uolte*]Proper.Sit modo Taygeti crines aspersa pruina, Sectatur primos per iuga lõga canes.Modo non,propemodũ, [*Quasi,*]Ter.in Phor.Modo non auri montes pollicens.

Modulate,[*Con misura,*]aduer.concinne, & cum mensura. Cic.1. de Na.De.Si ex oliua modulate canentes tibiæ nascerentur.

Modulatio,onis.Quinct.Alterum modulatione constat.

Modulator,oris,qui modulatur.Col.in præfat.lib.4. magistrum uocis,& cantus modulatorem.

Modulatus,us,ui,modulatio.Sen.Her.furente:Canoro saxa modulatu trahens.

Modulatus, a, um, particip. Quinct.lib.9.cap.2.canticis ad aliorum similitudinem modulatis.Sen.Agam. Ityn in uarios modulata sonos.

Modulor,aris,p.c.[*Misurare,comporre con misura,*] μετρέω, mensuro,siue cum numerorum ratione compono. Gell.li.1.ca.1.Sic & ratiocinatum Pythagoram dicit. in reperienda, modulandaque status longitudinisq; Herculis præstantia. Sic modulari carmẽ. Vir.7.ecl.Carmina descripsi,& modulans alterna notaui. Cic.in Ora.ipsa natura,quasi modularetur hominum orationem,in omni uerbo posuit acutam uocem.

Modulus,li,[*Misuretta,modello,*]μέτρον,dimin.a Modus. proprie significat mensuram.Sue.in Ner.Serobem fieri imperauit,dimensus ad sui corporis modulum. Modulos etiam uocabãt ueteres architecti particulas quasdam,ad quas totum opus solet dimetiri. uulgus hodie paruum pedẽ uocant. Pau.in l.nõ solum.ff.de ope.nou.nunci. Modulos sumere debet is, qui opus nouum nunciat. Erant præterea Moduli,quædam mensuræ in aquæductibus, quibus aqua ex castellis ad priuata ædificia duci solet. Vlp.l.dãni infecti.ff.de dam. infec. Labeo putabat eum, qui modulorum auctius faciendi causa opus faceret,satisdare debere. Est etiam modulus,ratio quædam certa,ut in cantu mensura. Pli.li.11.ca.37. Arteriarum pulsus in modulos certos,legesque metricas aut citatus,aut tardus.Idem li.7.c.56. Lydios modulos Amphion, Dorios Thamyras inuenit.

Modus,di,[*Modo,termine,*]μέτρον,mensura,ratio. Cice.de Orat.In omnibus rebus uidendum est quatenus:etsi enim suus cuiq; modus est:tamen magis offendit nimium,quam parum. Idẽ de Sen. Habet natura,ut aliarum omnium rerum,sic uiuendi modũ. Colu.lib.2.Est modus in siccando fœno, ut neq; peraridum, neque uiride colligatur. Idem lib.3. Terram minutam in modum semipedis ponito,id est mensuram, [*Misura,*] Modus etiam dicitur quantitas,[*Quantità,*]Idem li.2.reconditur, si maior est modus, in horreo:si minor,in uasis olearijs.Interdum dicitur finis.[*fine,*] Virg.4.

Vir.4. Aen. Sed quis erit modus? Accipitur etiam pro mẽsura illa, quam cantores inter canendum obseruare solẽt. Ci.1.de Ora. Solet Roscius dicere, se, quo plus ætatis sibi accederet, eo tardiores tibicinis modos esse facturũ. Vnde illud in titulis comœdiarum Ter. modos fecit Flaccus.

MOECHISSO, as, are, [*Adulterare,*] μοιχάω, per adulterium polluo. Plaut. in Cas. In adulterio dum mœchissat Casinam.

MOECHOR, aris, [*Commettere adulterio,*] μοιχάζω, adulterium cõmitto. Catullus: Mentula mœchatur, mœchatur mentula certe.

MOECHA, [*Adultera,*] μοιχὴ, adultera. Martial. lib. 10. fastosæ limina mœchæ.

MOECHVS, [*Adultero*] μοιχὸς, adulter. Tere. Eunu. minatur id, quod mœchis solet. Mœchus mulierum, Plau. Mil.

MOENIA, mœnium, pluraliter tantum declinantur, [*Mura, muraglie,*] τείχη, a muniendo (ueteres enim œ, & u, indifferenter ponebant) quæ urbem cingunt. Virgi.2. Aen. Et mœnia pandimus urbis. Cæs.2. Bell. Ciu. Cũ pene ædificata in muris ab exercitu nostro mœnia uiderentur. Ci.3. de Nat. Deo. Diligentiore urbẽ religione, quam ipsis mœnibus, cingitis. Hinc Submœnium, sub mœnibus. Vnde Submœnianæ, uel Sũmœnianæ meretrices, quæ sub mœnibus in fornicibus prostabant.

MOENITVS, [*Cinto di mura,*] τιχισθεὶς, mœnib. cinctus. Plau. in Bac. Pergamum diuina mœnitum manu. Participium est passiuum a Mœnio, quo ueteres utebãtur pro Munio, ut Pœnio pro Punio.

MOENVS, siue Mœnis, fluuius Germaniæ, per agrum Franconiẽsem in Rhenum defluens. Pli. li. 9. ca. 15. Pomp. li. 3. Mœnim uocat.

MOEREO, res, mœstus, [*Attristarsi,*] ἐσκυθρωπάζω, deduci putatur, ἀπὸ τῆς μοίρας, quod est Græce, Parca, siue mors. Varro a mærendo dictum putat: quod mœrore corpus marcescat: & ita per æ, scribendum uidetur. Est autem Mœrere, tristari. Ci. de Amic. mœrere hoc eius euentu, uereor ne inuidi magis sit, quã amici. Hor. Epod. 15. Trãslatos alio mœrebis amores. Aliquando inuenitur cum accusatiuo, Ci. Terentiæ, Mœreo casum eiusmodi, ut tantis tuis miserijs meæ miseriæ subleuentur.

MOERENS, tis, [*Mesto,*] partic. Virg. 1. Aen. dictis mœrentia pectora mulcet. Oui. Epi. 11. patrius uultu mœrente satelles Venit.

MOERIS, μοῖρις, Insula in mari Lycio. Pli. lib. 5. ca. 31. Fuit præterea Aegyptiorum rex, cuius opus est lacus inter Arsinoitem & Mẽphitem, qui ab illo mœridis lacus appellatur. Pli. li. 5. ca. 9.

MOERI, orum, [*Mura*] τείχη, pro muris. Vir. 10. Aen. Aggerib. mœrorum. Vbi Seruius. Mœrorũ pro murorum, antique. nam ueteres pleraq; eorum, quæ nos per u, dicimus, per œ pronunciabant.

MOERO, ras, [*Attristare*] λυπέω, mœrentem facio. Pacuuius: Nam me multis mœrauit modis: Nonius.

MOEROR, oris, [*Affanno, dolore, noia,*] λύπη, tristitia, præsertim in animo. Ci. ad Att. lib. 12. Mœrorem minui: dolorem non potui.

MOESTVS, a, um, [*Mesto, Tristo,*] λυπηρὸς, Virg. 2. Aene. mœstas promere uoces.

MOESTE, [*Dolorosamente,*] aduerbium λυπηρῶς, ad Herenn. Clementer, mœste, hilariter.

MOESTITER, [*Dolorosamente,*] mœste. Plau. in Ruden. Obsecro eam mœstiter uestitas?

MOESTITIA, æ, & Mœstitudo, inis, [*Mestitia, Tristezza,*] κατήφεια, Pl. Cui tanta mœstitudo obtigit. Ci. 1. de Fin. Sapiẽtia est una, quæ mœstitiam pellat ex animis.

MOESIA, μυσία, prouincia Europæ iuxta Danubium, quæ a Pannonia ad Pontum usq; protenditur. in ea sunt Dardani, Mœsi, alij.

MOGVNTIA μογοντία, oppidum Transalpinæ Galliæ ad Rhenum fluuium.

MOLA, læ, [*Macina,*] μύλη, nomẽ habet, a mole, quod saxi mole frumẽta, leguminaq; in ea terantur. Iuu. Sat. 8. Segnipedes, digniq; molã uersare nepotes. Puniceæ molæ. Oui. 6. Fasto. Et quæ puniceas uersat asella molas. antiqui ab asinis Asinarias, alias a manu Manuarias, a trudẽdo Trusatiles appellabant, quæ & Versatiles dicũtur. Pl. l. 36. c. 18. molas uersatiles aliquas spõte motas, inue nimus in prodigijs. Sumũt quoq; molæ nomina ex reb. quæ per eas cõminuũtur. unde Molas frumẽtarias dicim', & Molas fabarias. Molæ olearíæ dicũtur, quib. ex nucib. aut ex semine aliquo oleũ exprimitur. Et Latine quidẽ Mola, Græce μύλος, siue μύλη, dicitur, unde Amilum, ἄμυλον, placentæ genus sine mola factum ex tritico. In molendinis superiorem partẽ, Metam, μύλην, uocant, inferiorem Catillum, ὄνον. Accipitur etiã quãdoque Mola, [*Mascella*] μύλη, pro mãdibula, siue maxilla. Dicitur præterea aliquãdo, [*Mola,*] caro informis, & inanima in utero mulieris, sine uiri semine genita: Arist. li. 4. de Gen. anim. Cũ ex humore crudo cõceptus fuerit, tũc mola gignit. Præterea Mola, a molito farre, dicit far tostũ, & sale sparsũ, qđ eo molito hostiæ aspergũtur. Pl. l. 18. ca. 18. Nec minus propitij erant diu mola salsa supplicantib. Hor. 2. Ser. Sat. 3. Spargisq; mola caput, improbe, salsa. Inspergere molam. Ci. 2. de Diu. Hinc immolo, de quo suo loco.

MOLARIS, is, subst. [*Mascellare,*] μυλίτης, ge. mas. dens maxillaris, a mola, pro maxilla, deducto nomine, quod cibũ, a ceteris dẽtib. confractum, dẽtes maxillares molãt. Aliquando Molaris accipitur pro molæ fragmento. Oui. li. 3. Met. extraq; molarẽ Sustulit. Sta. li. 3. Theb. Vastæq; sudes, fractiq; molares.

MOLARIS, & hoc molare, adiect. μυλικὸς, ut Lapis molaris, ex quo mola fit. Pli. li. 36. ca. 23.

MOLARIVS, a, um, [*Da macina,*] μυλικὸς, quod ad molam pertinet, ut, Asinus molarius, quo utimur ad molam. Cato de re ru. ca. 11.

MOLENDINARIVS, a, um, [*Da molino,*] μυλικὸς, quod ad molendinum pertinet: ut, Asina molendinaria apud Paul. Iurec.

MOLES, huius molis, [*Grandezza,*] ὄγκος, res ingentis põderis a mouẽdo, quod ægre moueatur: Festus: Moles pro magnitudine fere poni solet. Vir. 6. Aen. Mens agitat molem, Id est, magnitudinẽ mundi. Oui. Epi. 2. Vltima prærupta cornua mole rigẽt. Molem & montes, apud Vir. pro Molem montium, lib. 1. Aen. Molẽque & montes insuper altos Imposuit. Quoniam uero quæ magna sunt, difficilia esse consueuerũt, capitur quãdoque moles pro difficultate, [*Difficultà,*] Vir. li. 1. Aen. Tantæ molis erat Romanam condere gẽtem. Et in mari moles opera dicũtur, aggeres, quibus excluditur aqua. Ci. ad Att. li. 4. Constat aditus insulæ esse munitos mirificis molibus. Accipitur & pro motu [*Moto,*] Vir. 5. Aen. Ingenti mole Chimæram Consequitur.

MOLESTA, tunica dicebat alimẽtis igniũ illita & intexta, qua reos in pœna induebant. Iuue. tunica punire molesta. Cæl. Rhod. li. 20. cap. 5.

MOLESTIA, stiæ, [*Molestia,*] δυσχέρεια, sollicitudo. Cic. Tus. 4. Molestia, ægritudo permanẽs. Idem de Sen. Mihi huius libri cõfectio omnes absterserit senectutis molestias. Inde fit Præmolestia.

MOLESTO, stas, [*Molestare, nocere, fastidiare,*] ἀνιάω, molestia afficio. Modest. Ab Aurelio fratre meo neminem molestari uolo.

MOLESTE, [*Noiosamente,*] aduerb. grauiter, ægre, ἀνιαρῶς, Ci. 2. Ver. Cupiebam dissimulare, me id moleste ferre.

MOLESTVS, a, um, [*Noioso, odioso, molesto,*] ἀνιαρὸς, grauis, odiosus. Ci. de Ami. Molesta ueritas est: siquidem ex ea nascitur odium. Tere. in And. Molestus ei certe fuero.

MOLETRINA, æ, p. p. [*Molino,*] μυλὼν, a molendo, pistrinũ olim dicebant, quo tempore tundebantur frumenta, nõ molebãtur. Cato in Therminũ, ut Nonius citat: Carcere, neruo, moletrina. Budæus credit etiã hoc nomine appellari posse aquariarũ molarũ loca.

MOLILE, molilis, instrumentum, quo aliquid molitur. Cat. Ca. 10. Iuga plostraria duo, iugum asinarium unum, molile unum.

MOLIMEN, inis, p. p. [*Sforzo,*] παρασκευὴ, conatus. Oui. 2. de Põ. Ele. 3. Magna tenent illud numen molimina rerũ. Pro eodẽ etiã dicimus molimẽtũ. Liu. 7. Bel. Mace. Eo minoris molimẽti ea claustra esse, quod longum, angustum, uadosum ostium portus sit.

MOLITIO, onis, [*Sforzo,*] uerbale, conatus ipse, Ci. 1. de Natu. Deo. Quæ molitio, quæ ferramenta, quæ machinæ, qui ministri tanti muneris fuerunt.

MOLITOR, p. p. qui aliquid machinatur. Ci. de Vniu. Hãc igitur habuit rationẽ effector mũdi, molitorq; Deus. Molitor rerũ nouarum, Sue. in Domit. Molitrix nouarum rerum, Idem in Clau.

MOLIOR, itis, [*Mouere con difficultà*] μηχανῶμαι, a mouẽdo, uel a mole. significat rẽ aliquã cũ magno conatu loco moueo. Liu. lib. 9. Nũ montes moliri sua sede paramus? Est itẽ uel ingenio, uel corpore ad aliquid agẽdũ moueri. nã Moliri clasẽ est parare [*Apparecchiare,*] Vir. 3. Aen. Classẽq; sub ipsa Antãdro, & Phrygiæ molimur mõtib. Idẽ. Moliri iter, est peragere. Idẽ 6. Aen. Inde datũ molitur iter. Moliri habenas, [*Gouernare,*] est gubernare. Idẽ 12. Aen. Manib. molitur habenas. Moliri insidias, est tẽdere, ut li. 1. Geo. Insidias auibus moliri, incẽdere uepres. Moliri arcẽ, est extruere, [*Fabricare,*] Vir. 1. Aen. Pars ducere muros, Moliri ne arcẽ. Cõtrariũ est Demoliri. Moliri morã, est morã facere, [*Indugiare,*] Vir. 1. Aen. Moliri ve morã. Moliri iacula, est iaculari [*Lanciare,*] Idem 1. Geo. Fulmina molitur dextra. Moliri bellũ, est parare. Col. in Præf. Qui bella molitur, armorum & militiæ gnaros adhibeat. Moliri etiã simpliciter positũ, inuenio, [*Trouare,*] Pla. Aliquid moliar, quo me hoc discrimine liberem. Aliquando conari. Ci. de Vniuer. Mundũ efficere moliens deus, terrã primum ignemq; coniunxit. Aliquãdo facere, [*Fare, cavare*] Ci. li. 1. Tus. horrifer Aquilonis stridor gelidas molitur niues. Aliquãdo passiue, pro tardari, [*Tardare*] Luci. li. 7. Mutilamur, molimur, subducimur. Hinc Amolior, recedo, Admolior, admoueo, Demolior, destruo. Remolior, remoueo, & a conatu reuoco. A Molior, Molitus part. Ci. 1. de Fin. Molita quippiam impietas.

MOLITOR, p. c. qui molit, [*Molinaro,*] μυλωθρὸς, molendinarius.

MOLITVRA, Pli. li. 15. c. 13. Molitura etiam præstant.

MOLLESCO, is, [*Ammollirsi, placarsi, acquetarsi,*] διαμαλάσσομαι, mollis aut placatus fio. Oui. 4. Met. subito mollescat in undis. Idem 1. de Pon. Ele. 7. Pectora mollescunt. Pli. l. 12. ca. 27. Ladanum tactu mollescere. Hinc Remollesco.

MOLLESTRA, æ, [*Pelle pecorina,*] μηλωτὴ, pellis ouina. Mollestras (io

quit Fest. antiq. uocabãt pelles ouinas, quib. galeas extergebãt.

Mollitia, tiæ, [*Delicatezza,*] Cice. io part. Lenitatem mollitia animi imitatur.

Mollities, ei, quæ & Mollitia, æ, [*Mollitia, delicatezza,*] μαλθακία, mollitudo. Pli. li. 11. ca. 37. auriculæ ac nares modicum eminent flexili mollitia. Idem l. 13. cap. 9. pomum differens breuitate ac mollitie. Quandoque pro effœminatione capitur. Sal. Inertia & mollitia animi alius alium expectantes cunctamini. Tere. in Eunu. Eijcienda hæc mollities animi. Mollities maris, [*Tranquillita*] Pli. de Vir. illust. per mollitiem maris anguis proximum Aesculapij fanum petijt. Col. l. 7. c. 2. quicquid conceptum est, mx teneram mollitiem retulit.

Mollicina, æ, p. p. μαλακὸν ἱμάτιον, uestis inquit Nonius, a mollitie dicta. Næuius in Epidico, Mollicinã, crocotam, chirodotam.

Molliculus, a, um, [*Delicato, tenerello,*] ἁβρὸς, dim. a mollis. Plau. in Cal. uolo molliculas escas, ut ipsa mollicula est. Cat. Qui me ex uersiculis meis putastis, Quod sint molliculi, parum pudicũ.

Mollicellus, dimiou. a molliculus. Cat. Cinæde Thalli mollior cuniculi capillo. Vel anseris medullula, uel inula mollicella.

Mollio, lis, molliui, uel mollij, tum, [*Far molle, mollificare*] μαλακίζω, molle reddo. Hor. 1. Ser. Sat. 4. Dum ferrum molliat ignis. Accipitur & pro sedare, mitigare, [*Mitigare,*] ut mollire Mare, Mollire uentos, Gel. l. 19. c. 1. cum molliteq. essent uenti maris. Accius Telepho: subter saxa, qua mons mollibat mare. Mollire animos, pro temperare, [*Pacificare,*] Ci. 2. Tusc. Molliunt animos nostros. Mollire animos, pro effœminare, [*Star ocioso,*] Ci. 5. Tul. Animũ opinionibus delinitum mollimus. Sal. Loca amœna feroces militum animos molliuerant. Ouid. 3. Fast. Lanam mollire puellæ Discant. Hinc Emollio, & Præmollio.

Mollipes, pedis, [*Che ha piedi molli,*] μαλακόπους, qui mollem habet pedem. Ci. 1. de Diu. Mollipedesq; boues spectãtes lumina cæli.

Mollis, le, [*Molle, tenero,*] μαλακός, tener, a mouendo, quasi mobilis, quod in quamcunque partẽ facile moueri possit. Vir. 2. Geo. quid nemora Aethiopũ molli canẽtia lana. Ci. 3. de Or. mollissimã ceram ad nostrũ arbitrium fingimus, Cum homine iũctum, in deteriorẽ partẽ accipitur. Ci. 1. de Ora. Quis hoc philosophus tã mollis, tã languidus, tã eneruatus probare posset? Mollis animus, placabilis, [*Placabile,*] q. facile & accipit offensiones & deponit. Ci. ad Att. l. 1. Quanta sit in fratre meo comitas, quã mollis animus & ad accipiẽdam offensionem, & ad deponendam, nihil attinet ad te scribere. Quoniã uero, quę tenera sunt, pro uoluntate nostra facile tractamus, factum est, ut Mollis quãdoq; pro domito sumatur. [*Domato,*] Vir. 3. Geo. Belgica uel molli melius ferret esseda collo. Quãdoque pro facili, [*Facile,*] Ibidem. Iuuat ire iugis, qua nulla priorum Castaliã molli diuertitur orbita cliuo. Quãdoque pro maturo, [*Maturo,*] Idem 1. Ecl. Castaneæ molles. Mollia uina dicũtur, defęcata, & asperitate carẽtia, ut annotauit Seruius in illud Vir. 1. Geo. Et tunc mollissima uina. Quãdoque pro tempestiuo, [*Opportuno*] Idem 4. Aen. Sola uiri molles aditus, & tempora noras. Quãdoque pro contemnendo, χαῦνος, Idem 3. Ge. Tua Mecœnas haud mollia iussa. Quandoque pro suaui, & iucundo, μαλακὸς, Idẽ Mollesq; sub arbore somni. Hinc Mollior, & Mollissimus. Liu. 4. Bel. Mac. Volo id quammollissima uia cõsequi. Col. li. 5. c. 1. Tactu corporis mollissimo.

Molliter, [*Mollemente, delicatamente,*] μαλακῶς, aduerb. leniter, non duriter. Pli. li. 15. cap. 10. Mira naturæ cura molliter semina collocandi. Cic. 2. de Natu. Deo. nidos construunt, eosque quam possunt mollissime substruunt. Ferre molliter, ęquo animo, [*Pacientemente,*] Ci. de Sen. Quod ferendum est molliter sapienti. Aliquãdo delicate, [*Delicatamente,*] Ter. in Adelph. Syrisce te curasti molliter. Plau. Pœu. quæro hospitium, ubi ego curer, mollius, Quam regi Antiocho curari hospites solent.

Mollius, compar. Tacit. li. 18. Mollius interpretabantur.

Mollitudo, [*Tenerezza,*] μαλακότης, Cicc. li. 2. de Natu. Deo. In pulmonibus inest raritas quædã, & assimilis spõgijs mollitudo. Idẽ 2. de Ora. In ipso tactu inest & mollitudinis, & læuitatis modus. Accipitur pro flexibilitate. ad Heren. li. 1. Mollitudo uocis, cum eam torquere pro commodo nostro possumus.

Mollugo, inis, species lappaginis, similis anagallidi, nisi quod ramosior est, ac pluribus folijs. Pli. li. 26. c. 10. Quidam eandem credunt cum ea, quam Dioscorides uocat Hippophæston.

Mollusca, æ, nux e genere iuglãdium, cortice adeo mollis ut uix attrectata statim frangatur: unde & nomẽ accepit. hæc & nux Persica appellatur, quod e Perside primum ad nos sit trãsuecta. hoc enim nucis genus eo tempore, quo Alexãder Macedo cum regibus Persarum bellum gessit, in Græciam trãslatum in Macrobio legitur. Meminit huius nucis & Pli. li. 15. ca. 22.

Molluscum, uber aceris arboris, ut & Bruscum. sed Bruscũ intortius est crispum. Mollluscũ simplicius sparsum. Pli. l. 16. c. 16. Pulcherrimum bruscum, multo excellẽtius etiamnum molluscum.

Molo, μόλων, orator Alabandensis, qui Rhodi claruit Ciceronis ætate. Plutarchus in uita Ciceronis, & Strab. lib. 14.

Molo, lis, molui, molitum, [*Macinare*] μύλλω, mola tero. Ter. Phor. Molendum usq; in pistrino. Cæs. li. 1. Com. Trium mensium molita cibaria sibi unumquẽq; domo efferre iubet. Hinc Permolo, quod aliqñ pro subagitare accipitur. Translatio a mola, nam ut mola super catillũ circumuoluitur, sic in patrãda re uenerea uir mulieri incũbit. Commolo, simul molo. Emolo, perfecte molo.

Molochinarius, molochini coloris infector. Plau. in Aul. Astant molochinarij, Petunt fullonea. Et Cæcilius apud Nonium.

Molochinus color, in purpuram inclinans, quod maluæ flori similis.

★Molorchus, senex Arcadius fuit, qui Herculẽ hospitio excepit. cui sacra ab eodem sunt instituta, quæ Molorchea dicebantur.

★Molorthus, idem quod perpendiculum, id est plumbum a filo, & gnomone dependens.

Molossi, canes ex Molossia, Epiri regione. Pollux li. 5. ca. 5.

Molossia, μολοσσία, regio, pars Epiri, a Molosso Pyrrhi & Andromaches filio, nominata, cuius incolæ etiam appellantur, Molossi. Scribit Theopompus, de 14. Epirotarum gentibus celeberrimos fuisse Chaonas & Molossos. in hac regione nascebantur homini canes, qui & ipsi Molossi dicti sunt. Vir. 3. Geo. Acremq; Molossum, Pasce sero pingui. Molossus, a, um, adiect. Ouid. 1. Metamissi de gente Molossa.

Molossus, μολοσσὸς, pes metricus, dictus ab eius regionis saltatione: uel quod odas, eo pedis genere magna ex parte constantes, Molossi in templo Iouis canere consueuerunt, in memoriam Molossi filii Pyrrhi, & Andromaches: a quo postea festa Molossia dicta. uel ut alii uolunt, quod Molossi, ad bellum procedentes, huius pedis modulata compositione utebantur. constat autem tribus longis, ut Aeneas.

★Molucrum p. c. lignũ quadratum auctore Festo, quo ueteres immolabant. Item illud quo molæ uertuntur. Græci μυλήφατον, dicunt. Item tumor uentris, qui etiam uirginibus accidere solet. Afranius: uirgini, tanquam grauidæ mulieri, crescit uterus: Molucrum uocatur.

Moly, herba, Homeri carmine celeberrima. uide Pli. li. 25. c. 4.

Molybdæna, p. p. est, inquit Pli. li. 37. cap. 18.) quæ alias Galena uocatur plumbi & argenti uena communis. Est etiam (ut idem li. 25. c. 13.) genus herbæ, sic dictæ, quod plumbum, id est oculorum uitium, commanducata tollat. alio nomine Plumbago.

Molybditis, argenti spuma, ex plumbi fusura. Pli. li. 33. c. 5.

Momen, inis, [*Momento,*] momentum. Luc. li. 3.

Momentaneus, ea, eũ, [*Caduco, mortale,*] caducũ, qđ facile mutatur.

Momentum, ti, [*Momento,*] dr̃ qualecunq; spatiũ temporis, & qualecunq; pondus, siue magnũ hoc sit siue paruum. Cic. Treb. Omnia momenta obseruabimus. Idem 3. de Fi. In iis momenta sunt maxima ad beate uiuendum. Accipitur & pro minimo puncto tẽporis. Hor. li. 1. Ser. Sat. 1. horæ momento cita mors uenit, aut uictoria læta. Nonnunquam pro aliarum rerum minima quantitate, [*Alquanto,*] Pli. li. 30. c. 7. cinis earum bibãtur in uino, addito resinæ momento. Momentum etiam res dicitur, quæ magnum, uel paruum pondus, & uim habet, [*Virtu,*] Liu. li. 5. nullum momẽtũ in solis per se Gallorum copiis fore. Cic. 4. de Fin. Zeno nulla in re, nisi in uirtute aut uitio, propensionem ne minimi quidẽ momenti ad summum bonum adipiscendum esse dicebat. Momentum pro particula, [*Particella,*] Pli. li. 18. ca. 34. Sol quotidie ex alio cæli momento, quam pridie oritur.

Momus, mi, μῶμος, deus quidam Nocte matre, inquit Hesiodus, Sõno patre genitus huic mos est, ipsum nihil agere, sed aliorũ deorum opera curiosis oculis contemplari, &, si quid omissum, aut perperã factum, id summa cũ libertate carpere. μῶμος, Græce reprehensio. Vide fabulã apud Lucianum in dialogo de hæresibus.

★Mona, insula inter Britanniam, & Hyberniam. Plin.

★Monabae, Isauriæ oppidum, Steph. de urbib.

Monachus, [*Monacho,*] μοναχὸς, solitarius, ἀπὸ τοῦ μονάζειν, quod est in solitudine uiuere. primi enim monachi, quo contemplationi commodius uacare possent, in uastissimas sese conferebant solitudines.

★Monapia, insula est inter Hyberniam, & Britanniam. Plin.

Monarchia, æ, μοναρχία, unius principatus, qui monarcha dicitur.

Monasterium, [*Monastero,*] μοναστήριον, solitudo.

Monaulos, μόναυλος, tibia simplex, μόνος enim solus, αὐλὸς, tibia. Mar. li. 14. Sæpe duas pariter, sæpe monaulõ habet. Pli. li. 7. c. 56. Monaulon, id est unicam & simplicem tibiã Mercurius inuenit.

Monedula, æ, [*Monacchia*] λυκὸς, auis ex graculorum genere, quasi monetula, quod monetam surripiat. huic enim aui furacitas argenti atque auri præcipue est. Pli. li. 10. ca. 29.

Moneo, monui, itum, [*Ricordare, ammonire, auuertire,*] ἀναμιμνήσκω, admoneo, suadeo, hortor, præcipio. Cice. ad Q. Fr. Tu me de retinenda Sestij gratia monuisti. Idem ad Att. id ipsum me mones, quod triduo ante cogitaram. Idem de Amic. monendi sæpe

amici

amici sunt, & obiurgandi. Interdum inuitare, [Inuitare,] Teren. in Heau. monere oportet Phaniam, ad cenam ut ueniat. Construitur nonnunquam cum duobus accusatiuis, ut, monen te hoc. Cic. in Catil. eos hoc moneo, desinat furere. Modo cū ablatiuo, cum de, uel per. Ci. 2. de Diu. præterquā de sue plena, quid moniri sumus? Ter. in And. Habeo pro illa re illum, quod moneā probe. modo cum genitiuo. Val. Max. solutæ a se legis suæ admonitus.

Moneris, pro monueris, antique. Pacuuius in Arborum iudicio, apud Nonium. Quod me moneris, effectum dabo. Idē in Chryse: dij monerint meliora. Hinc Admoneo, Commoneo, Præmoneo, & Submoneo, latenter moneo.

Moneta, pe. pr. [Moneta, νομισμα,] dicta, quod nos signi impressio ne uel auctoris, uel pretij moneat. Mart. lib. 1. Et centum domi nos nouæ monetæ. Quo etiam nomine dicta est Iuno. Ci. li. 1. de Diui. Post cladem illam audita uox ex arce Iunonis fuit: ex quo Iuno illa appellata Moneta est.

Monetalis, & hoc tale, [Cio che s'appartiene a moneta,] νομισματικός, quod ad monetam pertinet. Apul. de Asin. Auro monetali. Monetales triumuiri, qui auro, argento, æri flando, feriundo præerant. uide epistolam Ci. ad Trebatium, l. 7. & in ea scholium Pauli Manutij.

Monetarius [Monetario] ἀργυροκόπος, qui monetā cudit. Firmicus.

Monile, p. p. [Collana, monile,] ὅρμος, ornamētum gutturis, qd solet de collo uirginum pēdere, dictum quod gestātem uirtutis admoneat. nam primo ob aliquod egregium factum dari solebat. Oui. 10. Met. dat longa monilia Collo. Neq; solum illud monile dici tur, quod ex hominum, uerum etiam quod ex equorum, aliorūq; animalium collo dependet. Vir. 7. Aen. de equis Latini: Aurea pe ctoribus demissa monilia pendent. Monile etiā segmentum dici tur, quod ex bracteolis quasi prætegminibus constans.

Monitio, [Ammonitione,] νουθέτησις, Ci. l. 3. Offic Habenda ratio, ut monitio acerbitate, obiurgatio contumelia careat.

Monitor, oris, [Ammonitore,] ὑπομνηστής, qui nos alicuius rei monet. Ci. 10 Catil. minus erūt, hoc monitore, mihi populares impe rio pertimescendi. Accipitur & pro eo, qui aliquē monet, id est, uocat, ut ad conuiuiū accedat. Ter. in Heau. Monere me oportet Phaniam, Ad cenam ut ueniat. Nihil opus fuit monitore. iamdudum domi apud me esse aiunt. Dicūtur præterea Monitores, qui in iudicio summissa uoce oratorem admonent eorum, quæ dicenda sunt. Ci. in Diui. in Verr. Video mihi non te, sed hūc librū esse respōsurum, quem monitor tuus tenet. Sic etiam in scena Monitores dicuntur auctore Festo, qui histrionibus eorum, quę dicē da, agendave sunt, monent.

Monitum, ti, [Locumento, ammonitione, ricordo] παραίνεσις, quod quis nos monet. Vir. 8. Aen. monitis exterrita diuum.

Monitus, us, Monitio, [ammonitione,] παράκλησις, Virg. 4. Aen. urtum prædicta priorum Terribili monitu horrificant.

Monobolus, solo obolo conspiciendi, Lampridius in Heliog.

Monoceros, otis, pen. cor. [Alicorno,] μονόκερως, animal unico cornu, unde & unicornis appellatur: equino corpore, capite ceruino. Pli. lib. 8. cap. 21.

Monoecus, μονοικος, cū œ diphthōgo, portus & statio quædam Liguriæ ab Albinga oppido distās stadi. 2 480. Arcē habet munitissimam. Vir. 6 Aen. atq; arce Monœci, hodie uocāt Monicho. Luc. lib. 4. Fida prohibet statione Monœci. Nominis ratione ab Hercu lem referunt, qui ibi ædem habebat, in qua solus colebatur.

*Monodus, μονόδους, Prusiæ Bithyniæ regis filius, qui locu dētium unum os continuum habuit. Pli. li. 7. ca. 19.

Monogrammi, [Magri, senza colore,] μονόγραμμοι, homines macri, pertenues apud Ci. li. 2. de Na. De. dij ab Epicuro monogrammi dicuntur. Translatio ab antiquissimo picturæ genere, quæ sola li neis res similitudinem exprimebat, nō additis reliquis, quæ iustā picturam absoluunt, Græci μονόγραμμον uocant. Pli. li. 37. ca. 3.

Monopodium, [Tauola che ha un piè solo,] μονοπόδιον, mensa unico tantum pede subnixa. Liu. lib. 39. monopodia & abacos Romam aduexere.

Monopolium, lij, ἀπὸ τοῦ μόνον καὶ πωλεῖν, uendo: cum una solus aliquod genus mercaturæ uniuersum emit, ut solus uendat. Plau. Potes monopolium instituere. Legimus apud Iustinianum monopolia non esse admittenda: quia non ad commodum reip. sed ad detrimenta pertineat.

*Monosceli, homines Indici, singulis cruribus, qui & Sciopedes uocantur. Plin.

Mons, montis, [Monte, montagna,] ὄρος, quasi eminēs dictus. ad quam translulit Vir. Præruptus aquæ mons. proprie l. 12. Aen. Totusq; Mona circū. Quādoque pro saxo, [Sasso,] Ide 6. Aen. Prē santemq; uncis manib. capita aspera motis. Motes auros pollicen. prouerbialis hyperbole de ijs, qui immensa promittunt.

Monstrifer, ra, rum, [De monstro] sadiect. τερατώδης, monstrum referens. Pli. l. 10. ca. 30. Animalium hominumq; effigies monstrificas gigni, minime mirum.

Monstrifice, [Mostruosamente, fuor di natura,] aduerb. monstruose. Pli. lib. 18. cap. 11.

Monstrificus, a, um, [Mostruoso,] τερατωδης, qui monstra ostendit. Pli. li. 22. ca. 5. monstrificis hominum ingenijs. Idē li. 7. c. 15. Nihil mulierum profluuio magis monstrificum.

Monstrabilis, [Lamentabile,] Pli. epistol. 107. ingenij elegantia monstrabilis.

Monstratio, onis, [Dimostratione,] Ter. Adel.

Monstrator, oris, [Insegnatore,] Virg. Geor. uncique puer monstrator aratri.

Monstrosa, [Fuor di natura,] aduer. præter naturam. Ci. de Diu.

Monstrosus, a, um, [Mostruoso,] τερατώδης, quod monstrum refert. Luca. li. 4. Monstruosiq; hominum partus. Ci. 2. de Diu. illi monstrosissimam bestiam urnam cuertisse.

Monstro, as, [Mostrare,] δείκνυμι, ostendo, declaro. Ter. in Adel. hodie nunquam monstrabo. Aliquando, pro docere, [Insegnare,] Ci. 1. de Diu. Qui semitam non sapiunt, alteri monstrant uiam. Hinc Commonstro, Demonstro, & Præmonstro.

Monstrum, stri, [Mostro, miracolo,] τέρας, a monstrando, quod aliquid significando demōstret. Ci. 2. de Nat. Deo. Monstra prædictiones, & præsensiones rerū futurarū, quid aliud declarant, nisi hominib. ea, quæ futura sunt, portēdi, prædici: ex quo illa ostēta, monstra, portēta, prodigia dicūtur. Vir. 3. Aen. Horrendū, & dictu uideo mirabile mōstrum. Monstrum pro prodigio [Prodigio,] Vir. 2. Aen. Nec dubijs ea signa dedit Tritonia monstris. Cic. 5. Ver. Non mihi iā furtū, sed monstrū ac prodigiū uidebatur. Virg. etiam Polyphemum unoculum, mōstrum horrendum, ingens appellauit. Et, quicquid præter naturā aut deficit, aut excedit, mōstrum est. [Miracolo,] Ter. in Eun. Quid istuc monstri fuit? Donat. Monstrum est omne contra naturam, si igitur eunuchus est, & ui tiauit uirginem, contra rerum naturam, factum est. Quādoq; pequa, ponitur pro mōstratione. ut apud Vir. 3. Aen. Monstra deum refero. Monstrum alit dicimus, ubi quid occulti uitij latere significamus. Ter. in Adelp. Aliquid monstri alunt.

Montanus, a, um, [Montano, di monte,] ὀρεινός, ex mōte. Oui. 11. Met. Panaq; montanis habitantem semper in antris.

Monticulus, [Monticello,] λόφιον, γεώλοφος, dimin. paruus mons.

Montigena, [Montanaro,] ὀρεσσιγενής, in monte genitus.

Montiuagus, p. c. [Che uaga per monti] ὀρειπλανής, qui per montes uagatur. Ci. 5. Tus. Montiuagos, atq; siluestres ferarum cursus.

Montosus, a, um, [Montuoso,] ὀρεινός, ubi sunt montes, ut montosa regio. Vir. li. 7. Et te montosæ misere in prœlia Nursæ. Ci. de Amicum locis montosis delectemur. Et in Parc.

Monumentum, ti, uel Monimentum, [Memoria,] μνῆμα, quicquid nos monet rei alicuius præteritæ, ut tituli, sepulcra, statuæ, libri, cæteraq; eiusmodi. unde Ci. ad Cæs. Quę monumēti ratio sit, nomine ipso admoneor, ad memoriā magis spectare debere posteritatis, quā ad præsentis tēporis gratiā. Oui. 13. Met. Condetuique tuū monumentis corpus auitis. Ci. 1. Tul. Quid sepulcrorū monumenta significant, nisi nos futura etiam cogitare? Florētinus Iure consul. l. monumētum. ff. de relig. & sump. fun. Monumētū generaliter est res memoriæ caussa in posterum prodita. Var. lib. 5. de Ling. Lat. Monumenta a monendo, quæ sunt in sepulcris. & ideo secundum uiam, quo prætereūtes admoneāt & se fuisse, & illos, esse mortales. Ab eo cetera scripta facta memoriæ caussa, monumenta dicta. Hactenus Varro. Rerum gestarum mōnumēta, sunt historiæ, uel annales, quæ uirorum fortium memoriam ab interitu uindicant, quæq; posteros admonent, ut illorum exempla imitentur. Ci. 1. de Ora. Rerum gestarū monumēta, & uetustatis exempla oratori nota esse debent. Monumentū dicitur pignus [Pegno,] aut res aliqua, memoriæ caussa apud aliquem relicta Græci μνημόσυνον, uocāt. Vir. 5. Aen. Quem candida Dido Esse sui dede rat monumentum & pignus amoris.

*Monyma, Mithridatis uxor.

*Monymus, trapezitæ cuiusdā seruus, desiderio philosophię ardēs, ideoq; Diogenem est studiose sequutus.

*Mopsopia, Attica regio.

Mopsus, μόψος, nomen proprium uatis, qui, ut Mela refert in finibus Pamphyliæ Phaselim urbem condidit. Fuit & alter, cū quo certauit Calchas de peritia diuinandi, Apollinis filius.

Mora, æ, [Indugio, dimora,] διατριβή, temporis dilatio. Cic. 6 Phil. Nullam moram interponendam insequenti Antonium putaui. Ter. in And. Nec mora ulla est, quin eam uxorem ducam. Vir. 3. Aen. Neque moræ fuerint dispendia tanti.

Mora batica, ρώσκατα, rubi fructus. Dios. l. 4. ca. 35.

Moralis, le, [Che appartiene al fiumi,] ἠθικός, ad mores pertinens. Cic. de Fato. Decet augentem linguam Latinam, nominare Moralem.

Moramentum, ti, [Dimora,] μέλλησις, mora. Apul. io Floridis.

Morator, [Indugiatore,] διατρίβων. Liui. 2. moratorem publici commodi.

Moratorivs,a,um,adiect.Paulus Iurecon.moratoriam dixit pro cautione,quæ datur,ut quis differat.

Moratvs,[*Costumato,*]ἠθικὸς,qui bonis moribus est. Cice. 2. Tuscu.Quotusquisque est ita moratus,ut ratio postulat? In malam partem usus est Pla.in Truc.Ita nunc adolescentes morati sunt. Idem Ter.in Hecy.quid mulieris uxorem habes,aut quibus moratam moribus.

Morbidvs,a,um,[*Infettato,infermo,*]νοσώδης,morbo infectũ.Pli.l.8. c.26.morbidũ corpus. Var.3.de re ru.c.16.apes morbidæ. Morbida uis,quæ morbum affert,Luc.li.6.Morbidus aer, apud eũdem.

Morbificvs,a,um,[*Che apporta infermita,*]νοσοποιὸς, morbum inferens.

Morbosvs,a,um,[*Infermo,*]νοσηρὸς,morbidus,ualetudinarius, Cato de re ru.ca.2.seruum,senem morbosum,& si quid aliud , uendat.

Morbvs,bi,[*Male,infirmità,*]νόσος,νόσημα,affectio corporis uel uniuersalis,ut phtisis,ut febris:uel particularis,ut cæcitas.Apud Iure consultos scriptum est,Morbum & uitiũ distare: q Morbus tẽporalis sit imbecillitas,& sanari queat:Vitiũ perpetuum impedimẽtum.Ci.li.4.Tus.Morbum esse totius corporis corruptionẽ,ualui ci febris est,uitium,cum partes corporis inter se dissidẽt,ex quo prauitas membrorũ,distortio,deformitas.Ci.Att.lib.11.Tulliæ meæ morbus me exanimat.Vir.3.Geor. Ossa minutatim morbo collapsa trahebat.Galenus in tractatu de differẽtijs morborum, Morbus (inquit) est affectus contra naturam uitians actionem. Morbi in animo dicuntur uitia,[*Vitio*]ut auaritia,ambitio,Ci.4. Tus. ut in corpore est morbus,ægrotatio , sic uitiũ in animo.Sal. in Ci.Grauiter maledicta tua pateret,si te scirem iudicio magis, quam morbo animi,petulantia ista uti. Et dicimus , Affici graui morbo,Laborare morbo,Conualescere ex morbo.

Mordax,[*Mordace,*]Pla.in Truc.Nũ ianua est mordax mea,quo intro ire metuas?Mordax folium,hoc est pungens,Pli.li.16.ca. 24.

Mordeo,des,momordi,& olim morsi,morsum, [*Mordere,*]δάκνω, Lucr.li.3.frænosq; momordit.Pla.in Trin. Ni fugissem,medium præmorsisset.Est autem Mordere,dentibus lædere.Oui.13.Met. Pabula decerpsi,decerptaq; dẽte momordi.Per trãslationẽ detrahere.[*Dir male,*]Terc.in Eun.Inuidere omnes mihi, mordere clãculum.Item pungere.[*Riprendere,*]Ci.Att.li.13 . Valde me momorderunt epistolæ tuæ de attica nostra.Hinc admordeo, ualde mordeo. Cõmordeo,simul mordeo,Demordeo,morsu decerpo. Immordeo,morsum infigo.Ommordeo,circummordeo. Præmordeo,ante mordeo.Remordeo,solicito.

Mordicibvs,p morsib. Plaut. in Aul.Asini me mordicib.scindãt.

Mordico,cas,pe.c.[*Dar dolore,*]δάκνω,dolorem affero, ut si morsu læderem.

Mordicvs,pe.co.[*Co denti,*]ὀδὰξ,aduer.mordendo.Plau. in Curc. Manum arripuit mordicus. Aliquando morsu ac dente.Suet. in Cæs.paludamentũ mordicus trahens,ne spolio potiretur hostis. Mordicus tenere per translationem pro pertinaciter tueri. Ci.4. de Fin.uerba tenent mordicus.

Moretvm,ti,p.p.μορετὸν, genus libi ex lacte,uino , caseo, & herbis.quale describitur a Virgilio in eo opusculo , cui titulus est Moretum.Ouid.4.Fast. Non pudet herbosum dixi,posuisse moretum.In domino mensis,&c. Dictum ut innuit Virgil.loco iam citato,a μορέω,abrado. Virgilij uerba sunt hæc:Digitis mortaria tota duobus Circuit,inq; globum distantia cõtrahit unum, Constet ut effecti species nomenq; Moreti.

Moribvndvs,[*Morendo,*]ἀποθνήσκων,moriens.Liu. li.36. moribundus procubuit.Et Ci.pro Sex. Iacentem moribundumq; uidisti.

Morgvs,fluuius,qui ex Alpibus defluens,a pado excipitur.Pli.lib. 3.cap.16.

Morigeror,aris,[*Compiacere,ubidire,*]χαρίζομαι, morem gero,obsequor,Ci.in Ora. Voluptati aurium morigerari debet oratio,Ter. Adel.Si adolescenti esses morigeratus.[*Vbidente*]Pla. Morigero dixit in Amph.Nunc mihi Morigero.

Morigervs,a,um,p.c.[*Obediente,*]πειθήνιος,obediẽs.Ter. in And. Tibi morigera fuit in rebus omnibus.

Morini,p.c.μόρινοι,populi inter Belgas ad Oceanum Britãnicum, quorum oppidum mediterraneum Ptolemæo teste , fuit Taruanna,etiam hodie nomen retinens.hi a Vir.extremi hominum appellantur,quod Oceano sint proximi.

Moriones,μωρίωνες,stulti, principum deliciæ.Marc.li.8.

Morion,lapidis pretiosi nomen.Pli.li.37.ca.10.

Morior,eris,& iris.[*Morire,*]μεταλλάσσω,Oui.l.4.Meta.Mortemque timens, cupidusque moriri.Pla.Rud.certũ est moriri. Hor. 3.Car.Ode.2.Dulce,& decorum est pro patria mori.Vir.4.Aen. Quin morere,ut merita es.Moriar,iurandi uerbum.Ci.ad Att.li. 8.Moriar,si magis gauderem,si id mihi accidisset. Hinc Commorior,simul morior.Pli.lib.24.ca.2.Item Demorior,Emorior, Intermorior,Præmorior.

Moriseni,Thraciæ populi circa Ponti littora.Pli.li.4.ca.11.

Mormyra,piscis marinus,uarijs coloribus pictus.Pli.li.32. ca.ult.

Morochthvs,μόροχθος,lapis in Aegypto nascens, quem nonnulli a lacteo colore Galaxian,& Leucographia appellant. Vtuntur eo lineariorum officinæ ad candorem uestium.Diosc.lib.5.

Morologvs,gi,p.c.[*Che ragiona pazzie,*]μωρολόγος, stulte loquens. Pla.in Pse.nec molestum esse,nec sermonibus morologis uti. μωρὸς,enim stultus,λόγος,sermo.Plau.in Pers.Morologus fio.

Moror,raris,pri.co.[*Aspettare,indugiare*]περιμένω , expecto . Lent. Senatui.inter epistolas Ci.Diutius morari,nõ necesse habui.Aliquando accipitur pro curo.Plau.in Aul.purpuram nihil moror. Idem,Nihil moror istas magnas dotes.Sæpissime est retardare, Quinct.in Marbem.Quid moraris abeuntem?Pla.in Epid. Nihil ego te moror.Item morari,manere,Cæs. Bel.Gal.li.2.Paulisper apud oppidum morari.Item hærere,dubitare,[*Ritardare,*] Vir.2. Aen.Quidve moror,si omnes uno ordine habetis Achiuos.Morari uero,prima producta,est insanire,desipere , [*Impazzire,*]quod ostendit Suetonius,scribens solitum esse dicere Neronẽ, desiisse Claudium inter homines morari.nam Græci μωρὸν, stultum uocant.uidebatur dicere,Claudium desiisse manere & uiuere inter homines.cum intelligi uellet,eum desiisse per mortem delirare, qui uiuus delirauerat.Morans,antis,parti. Virg.4.Georg. Morantes Martius ille æris rauci canor increpat. Vbi Seru.Morãtes,tarde incedentes.Hinc commoror,maneo,Demoror,Immoror,moram traho,Remoror,retardo.

Morose,aduerb.Ci.de Clar.Ora.

Morositas,tis, τὸ δυσάρεστον, morum difficultas, cum nulla penitus satisfacit.Ci.de Sen.morositas habet aliquid excusationis.

Morosvs,a,um,[*Fastidioso,*]δύσκολος,curiosus,qui nimis exacte omnia fieri expostit.Est hoc,inquit Porphyrio,senum præcipuum uitiũ,ut difficilibus,& fastidiosis sint moribus.Ci.li.1.de Or. Vsq; adeo morosi sumus,ut nobis non satisfaciat ipse Demosthenes. Sueto.de Cæs.Circa corporis curam morosior.

Morphevs,μορφεὺς,Somni minister,uultus hominum , ut in fabulis est,quoscunque fingens.Oui.li.11. Met.artificem , simulatoremque figuræ Morphea.

Morphnos,μορφνὸς,aquilæ genus,circa paludes,& lacus agens , ubi aliis,& Planchus,& Anataria appellatur.Pli.li.10.ca.3.

Mors,tis,[*Morte,*]θάνατος,animæ & corporis dissolutio. Cice. 1. Tuscu. Sunt qui discessum animi a corpore putent esse mortẽ . Hæc a ueteribus dea credita est,Noctis,& Erebi filia,quæ in mortales omnes uitæ necisq; habeat potestatem. Statius: In leo pulis Mors sæua sedet.Hor.1.epist. 17. Mors ultima linea rerũ est.Pro interitu rerum inanimatarum usurpauit. Pli.l.14.ca.22. Rerum omnium obliuio,morsq; memoriæ.Legitur etiam in numero plurali.Ci.2.de Fin.mortes imperatoriæ.

Morsicatim,[*Mordendo,*]ὀδὰξ,mordendo.Varr. apud Nonium.

Morsivncvla,æ,δηγμάτιον,dimin.paruus morsus.Plau.in Mil.

Morsvs,a,um,[*Morso,morsicato,*]δηχθεὶς,Partic. Pli.li.29. cap.3.

Morsvs,us,nomen, [*Morso*]δῆγμα,actus mordendi. Cice.de Diu. lib.2. Aristolochia ad morsus serpentum ualet.Accipitur etiam pro dolore.[*Dolore.*]Ci.3.Tuscu.Dolor corporis, cuius est morsus acerrimus.Nonnunquam pro uituperatione [*Vituperio,*]Hor. lib.1.Epi.Non odio obscuro,morsuque uenenat.

Mortalis,le,[*Mortale,*]θνητὸς,morti subiectus,Cice. 3. de Natur. Deo.Mortale omne animal,& dissolubile sit, necesse est Inuenitur & mortalior comparatiuus.Pli.li.34.cap. 14. Nihil in rebus mortalius,quam quod infelicissimum mortalitati.

Mortalis,subst.[*Huomo,*]pro homine.Oui.2.Meta. Nec contigit ullum uox mea mortalem.Ci.Salustius,alij.

Mortalitas,atis,[*Mortalita,*]Ci.1.de Nat.Deo.Omne , quod ortum sit mortalitas cõsequetur.Et pro hominibus mortalitas.Plin. li.2.ca.76.Mortalitas ipsa inuenit.

Morta,una ex Parcis,quas ueteres Latini tres esse putauerũt.quarũ nomina,Nona,& Decima,& Morta.quo cõmento illud uidentur uoluisse significare,tempestiuum partus tempus esse mẽsem nonum & decimum,qui uero ante hoc tempus in lucem prodeunt , aut mortuos,nasci,aut natos statim mori. Martianus.

Mortariolvm,θυΐδιον Hieronymus in numeris : Ponent cum eo turibula,mortariola,cyathos.Est & mortarium locus,& susceptaculum,in quo calx,siue intrita subigitur,seruaturve. Vitru.li. 7. c.3.Græcorum tectores faciunt opera firma,mortario collocato calce & arena ibi confusa.

Mortarivm,[*Mortaio,*]θυεία, in quo res pistillo teruntur.Plaut.in Aul.Cultrum,securim,pistillum,mortarium.Lapis mortariorũ, θυΐτης , ex quo mortaria confici solent.Pli.li.36 ca.22.

Morticinvs,a,um,pen.pro. [*Morto da se,*]θνησιμαῖος , sponte sua mortuum. unde morticinam carnem dicimus animalium , quæ non sunt mactata,sed per se mortua.Pli. hæc auis morticinã carnem non attingit.

Morticini,ἧλοι, claui dicuntur pedum , quod uelut morticina caro sit.Plin.lib.22.cap.23.Clauis pedum , qui uulgo morticini appellantur.

Morticina,

Moatifer a.Gue Mortiferus,a,um,p.e.[*Mortifero,*] θανατοφόρος, qđ mortẽ affert.Vir.6. Aen. Mortifecumq; adnerfu io limine bellũ. Cels.lib.5.ca.26.Nam musculus perculsus mortiferus est.

Mortualia,[*Cose appartiene a morte,*] νεκρικὸν,ad mortuos pertinens: Plau.in Asin.Hæc fuot nõ nugæ,nõ enim mortualia.Vnde emortualis dies,in quo quis eit mortuus:ut natalis,in quo natus.Idẽ: Certum est hunc emortualem facere ex natali die.

Morula,æ, [*Dimoretta*] διατριβὴ,dimin.a mora.Aug.l.11.Confess. Morula Solis super terram.

Morus,ri,arbor,[*Moro albero,*] μορέα morũ fructus συκάμινον,a morsa,tarditate,ut quidã putãt.nam postrema omniũ arborũ floret: ex quo prudētissima arbor dicitur,quia lęsi se a frigore nõ sinit. Suot,qui a Græco id nominis deriuēc,μαυρὸς,enim nigrum. Pli. l.16.ca.44.Arborem mori ætata nostra adamauit Pasienus Mora quoque in rubis sunt,sed multum ab iis differentia.

Morylli,μορυλλοι,Macedoniæ populi.Pli.li.4.ca.10.

Moschus,μοσχος,cognomen Bacchi apud Siculos.

Mos,moris,[*Costume,usanza,*] ἔθος,ἦθος,uitæ institutum consuetudine firmatũ.Varro ait,Morem esse institutum animi , quod sequi debeat cõsuetudo.Ci.pro Clu.Nõ mos cõsuetudoq; seruata. Vir. 1.Aen.Virginib.Tyrijs mos est gestare pharetrã. Interdum sumitur pro consuetudine approbata,quæ habetur pro lege, [*Legge,*] Ci.1.Off.Q ;æ more agũtur,institutisq; ciuilibus.Mores plurali nu.uocabulũ medium,quod tam in bonã,quã in malam partem accipitur.Plau.in Trin. Hic morbus mores inuasit bonos. Sed dũ illi ægrotanc,interim mores mali,Quasi herba irrigua,succreuerunt.Mores cæli.Pli.l.14.c.1.Vic.1.Geo.Varium cæli perdiscere morem.Traosferre ad morem Ci.in Ora.Græcorum prudētiam posse ad nostrum morem,usumq; transferri.

Mosa,μόσα,fluuius Galliæ Belgicæ,ex Vogeso mõte profluens.ui de Pli.li.4.ca.14.& 15.Tac.li.2.& 20.Cæs.de Bell.Gall.

Moschatula [*Pere moscatelle,*] pyra quædam , odorem moschi ceferentia.est , autem moschus animal pusillum in cuius corpore iuxta umbilicum apostema nascitur, quod una cum pelle exci sum,siccatumq; præstantissimum spirat odorem.hũc odorem ab animalis oomine moschum uocant Arabes. ueteribus enim cre ditur fuisse incognitus.

Mochavton,rosæ geous,folia habens oleacea.Pli.li.2.ca.4.

Moschi,μόσχοι,populi Asiæ,Albanis,& Iberibus finitimi.Pli.li.5. ca.27.& li.6.ca.10.Luca.li.3.Sæuisq; affinis Sarmata Moschis.

Moschus,μόσχος,grammaticus,& poeta Syracusanus,Aristarchi familiaris,qui secundus a Theocrito scripsit Bucolica.Suidas.

Moses,sis,μωσῆς,μωϋσῆς,nomen inclyti Iudæorum ducis, qui Israelitas ex Aegypto,& Pharaonis tyrannide eduxit.Iuuen. Sat.14. Tradidit arcano quodcũque uolumine Moses . Quidam Moyses efferunt per tres syllabas,y littera interposita , & prima syllaba cõtra artẽ correpta.Sedulius:Quid quod & Heliã,& clarũ uide re Moy sem. scribit Iosephus ex cueotu rerum oomẽ ei impositũ fuisse,quod a Pharaonis filia de flumine sit seruatus.

Mosynoeci,μοσυνοικοι,populi Asiæ uersus Septentrionẽ, qui notis corpus omne perstignant,& promiscue cõcumbunt. Dicti μοσυνοικοι,quasi turricolæ,a turribus,quibus domorum uice utuntur.Mela.li.1.hoc Pli.li.6.ca.4.uocat Mosynos.

Mossilon,μόσυλον,promontoriũ,& emporium Aethiopiæ. Stepha.

Motacilla,[*Squassacoda,*] σεισοπυγὶς,auis semper mouens caudã, uulgo Cauda tremula.Var.4.de Liu.Lat.

Motho,us,μωθὼ,Arabũ uicus,in quo Antigonus Macedo a Rabylo rege fuit interfectus.quæ etiam cædes uico nomen fecit. nam Motho Arabum lingua mortis locum significat.Steph.

Motio,[*Moto,mouimento,*] κίνησις.Ci.2.de Nat. Deo. In corporum motione,atque gestu multa cernunt subtilius.

Moto,tas,[*Mouere spesso,*] κινέω,frequent.a Moueo.Vir.5.Ecl.Zephyris motantibus umbras.

Mo tantur,pro Motantut,dixit Pla.in Truc.

Motor,oris,[*Mouere,*] κινητὴς,Mar.lib.11.Cunarum fuerat motor Charideme mearum.

Motus,ta,tum,part.[*Mosso,*] κινηθεὶς,Vir.1.Aen.Motos præstat eom ponere fluctus.Liu.4.Bell.Mac.Nullius minis se motos.

Motus,tus,[*Moto,mouimento,*] κίνησις , ipsa motio , ut Motus animi.Cic. de Amic.Qui rebus ad illum primum motum animi adhibitis,admirabilis exardescit beneuolentiæ magnitudo. Ouid. epist.18.Sępe per assiduos laogoent mea brachia motus.Hor.3. Car.Motus doceri gaudet Ionicos Matura uirgo.Motus,pro perturbatione,[*Perturbatione,trauaglio,*] Ci.pro Flacc. Videtis quo in motu temporum uersemur.Motus procausa.Pli.epi.4.li.13.Audisti consilij mei motus.

Motye,es,μοτύη,Siciliæ oppidum,dictum a Motye muliere , quæ Herculi eos indicauit,qui boues eius abegerant.Steph.

Moueo,es,moui,motum,[*Mouere.*] κινέω,notæ significationis.Cæs. 3.Bel.Gal.Postero die castra ex eo loco mouet.Per translationẽ pro iure suo aliquem deijcere.[*Rimuouere,*] Cic.l.3.Offi.qui quodam quasi ueneno perficiat, ut heros hæres de m eat, in eorum locum succedat.Mouere animum,est inducere [illegible] Vir. 3. Geor.non mollia possunt Prata mouere animũ.Sæuimusq;Mouere animum,in sui desiderium allicere.Mouere,pro dicere [illegible] ,Ci.ad Att.li.6.Hæc scribebam postquam illic Canuliu moue rat.Mouere loco.Ci.ad Q.fratrẽ l.2.urgere illũ,ut fos mouerēt.Mouere ex opinione.Ci.3.de Na.De.Ne me ex ea opinio ne ulla unquã oratio,aut docti,aut indocti mouebit. Mouere senatu.Ci.pro Cluen.Vt alter de senatu mouere uellit,alter reti neat.Liu.9.Bell.Mace.Septem mouerunt senatu. Sic Moueri statu.Liu.l.40.Mouere uētre:hoc est,ciere.Mar.l.11. Prima tibi dabitur uētri lactuca mouendo.Arma mouere.Vir.12. Aen.Tum damum mouet arma leo.Bellum mouere.Liu.8. Quia tuttes Sidicini ipsi mouerant bellum.Mouere risum[*Ridere,*] pro excitare.Hor.1.Epi.Moueat cornicula risum Furtiuis nudata coloribus. Signa mouere.Vir.3.Geo.Signa mouet præceps,q; oblitus fertur in hostem.Mouere stomachum alicui,pro irritare.Ci.ad Att.li. 6.In quo mihi risum,magis,quam stomachũ mouere solet. Mouere tragœdias,uerbis rem atrocem efficere,quale est opus tragicorum,de rebus atrocibus semper loquētium.Quin.li.6.ca.1.In paruis litibus mouere tragœdias tale est, quale si personã Herculis aptare infantibus uelis.

Mouet me.Papin. de cond.fur.l.parui refert.Nec me mouet, præsens homu fuerit , oecne.Mouentur res magnæ , id est commoueutur,excitantur.Cic. ad Q.Frat. li.7.Epist.3. magnæ mihi res moueri uidebantur . Aliquando pro passiuo moueri . Gel.li.4. ca.6.Nunciatum senatui,in sacrario hastas Martias mouisse , id est motas esse. Hinc Remoueo , admoueo , contraria : Commoueo, Dimoueo, Emoueo , extra moueo, Promoueo, ultra moueo,produco ualde moueo, Demoueo,deorsum mouco,Remoueo,alieno,tollo , uide suo loco.Semoueo, seorsum moueo, Summoueo,tollo,austro.

Mox,[*Tosto,presto,*] ἀύτικα,statim.Ter.in And.Mox huc reuertar.Significat & postea l.i.de Or.Verũ ista mox:nunc,de ipsa exercitatione quid sentias quærimus.Mox pro deinde[*Dipoi,*]Pli.l.12.c. 12.laudatur Syriacum nardum,mox Gallicum,tertio loco Creticum.Dum expecto,quam mox ueniat.dixit Ter.in Phor.

M ANTE V

Muceo,ces,mucui,[*Esser muffo,*] σήπομαι, mucidus sum : a quo Mucesco,mucidus fio. Pli. lib.18. nisi festinato peragatur, luridi colore mucesset.Cato de re cust.Vini,quod neque aceat, neque muceat.

Mucidus,a,um,[*Muffo,*] μυχώδης,quod mucorem cõtraxit.Iuu. Sat.14.Mucida cærulei panis consumere frusta. Mar.l.8.

Mucor , oris , [*Muffa,*] μυχώδς , lanugo diutino situ contracta in pane,carne,alijs rebus.Colu.lib.12.cap.4.Situ penora mucorem contrahunt.

Mucro,onis,[*Ponta di arma,*] ἀκωκὴ,cuspis & acumen ensis,ac telorum.Mar.li.4. Tabuit in cado uulnere mucro tener.Figurate ponitur pro ense.[*Spada,*] Oui.l.1.Met. Iugulum mucrone resoluit. Accipitur etiã pro summo cuiusuis rei acumine [*Punta,*] Vnde apud Pli.li.8.c.25.herbarum,deorum,unguium mucrones dicũtur.Mucronem tribunitium dixit Ci.3.de Leg.Quis unquã tam audax fuisset,ut cogitare de statu nostro labefactando, nisi muconem aliquem tribunitium exacuisset in nos?

Mucronatus,a,um,[*Aguzzo,*] ὀξὺς,acutum.Pli.li.32.ca.2.Tiebius auctor est, xiphiam rostro mucronato esse.

Mucula,gemma cordis colorem habens.uide Pli.li.37.ca.10.

Mucosus,a,om,μυξώδης,muco plenus.Col.li.6.ca.7.mucolaventris proluuies.

Mucus,ci,[*Mocagno,*] μύξα,narium crassities pituita.Catullus

Mugil,mugilis,& Mugilis in nominatiuo,p.e.genus piscis capito fi unde a Græcis,κέφαλος appellatur.hic omnium piscium, iquã mis insectorum,uelocissimus est,teste Aeliano l.12.ca.19. Pli.l. 9.ca.17.Mugilum natura ridetur.

Mugnor,aris,[*Mormorare,*] γογγύζω,murmuro,interprete Nonio. Lucilius,Mugioamur,molimur.Festus,mugari,interpretatur , & tarde conari.Ci.Attic.l.16.De Ocella muginaris.

Mugio,gis giui,uel gij,mugitum [*Mugire,*] μυκάομαι,sactitiũ uerbum a uoce boum.ad Here.l.1.Vagire, mugire, murmurare. Per translationem,grauiter sonare. Lact.l.7.Cur emicent fulgura, cur tonitrua mugiant.

Mugonia,porta,urbis Romæ,dicta a mugitu , quod per eã uenale pecus intraret.hæc & Trigonia appellata est,hoc est,triũ angulorum.Festus,non a mugitu, sed a Mugio quodã,qui huic portæ ali quando præfuisse creditur,dictam putat.

Mugitus,[*Mugito,*] μύκημα,p.p.ipsa boum uox.Vir.2.Geo.Mugitusq; boũ.Per translationem,quiuis sonitus[*Suono,*] unde Mugitus nemorũ.Pli.l.18.c.35.nemorũ mugitus sdicũt. Hinc Admugio,cum bos altero boue conspecto,audito,illacto illius denuo mugitum edit.Immugio,intus mugio.Remugio,retono

MVLA, æ, [*Mula*,] Pli. li. 8. cap. 44. Gignitur mula, ex equo, & asina. Iuuen. Sat. 7.

MVLARES. & hoc lare, [*Da mulo*,] ἡμιονικός, adiect. a mulo. Col. l. 6. c. 27. est mularis, quæ pretio fœtus sui comparatur generoso.

MVLCEO, ces, si, sum, & ctũ, [*Lenire, mitigare*,] καταψάω, Priscianus: Mulceo, mulsum, & mulctum. Est autem mulcere, lenire, blandiri, mitigare, Oui 4. Trist. Eleg. 1. Pastor arundineo carmine mulcet oues. Vir. 1. Aen. Et dictis mœrentia pectora mulcet. Ceruix mulcetur dextra. Ci. in Arato. Vir. 7. Aen. æthera mulcebāt cātu. Auræ mulcent florem. Catul. in Carm. nup. Vir. 1. Aen. Et mulcere dedit fluctus, & tollere uēto. Hinc Demulceo, Permulceo, placare, mollire. Gel. l. 2. permulcti, dixit.

MVLCEDO, inis, [*Mitigatione*,] θέλγητρον, blandimētũ. Gel. li. 19. c. 9. Quæ nullas uoluptates, nullam mulcedinem Veneris haberet.

MVLCIBER p. c. [*Vulcano*,] ἥφαιστος, mulciberis, & per syncopen mulcibris: Vulcanus, ita dictus a Mulcendo, id est molliendo ferro. Oui. 2. de Arte. Mulciberis capti Marsq;, Venusq; dolis. Apud Ci. l. 2. Tus. ex uetusto poeta legitur genitiuus Mulcibri secundæ declinationis: Iouisq; numē Mulcibri adsciuit manus. Donatus putat Vulcanũ Mulciberē dictum a mutilando, quod claudus a poetis fingatur, & mutilatus. fuit enim Iouis ex Iunone fili⁹, quē cũ parentes ob deformitatem e cælo in Lemnum insulam præcipitassent, ex ruina intorto pede fertur claudicasse.

MVLCTATIO, onis, Ci. pro Rab. Misera mulctatio bonorum.

MVLCTRA, ctræ, [*Secchia doue si mulge*,] πέλλη, uas in quo mulgetur. Vir. l. 3. Geo. Quam magis exhausto spumauerit ubere mulctra. Interdum accipitur pro ipso lacte emulcto. Col. l. 8. ca. 17. Cibi dandi sorbilibus proximi, ut mulctra, recens caseus.

MVLCTRALE, lis, mulctra. Vir. 3 Geo. Implent mulctralia uaccæ.

MVLCTRVM, ctri, mulctra. Horat. in Epistol. Veniunt ad mulctra capellæ.

MVLGEO, ges, mulsi, uel xi, sum, & mulctum [*Mulgere, cauare il latte*] ἀμέλγω, Priscia. Mulgeo quoque mulsi facit: quamuis differētiæ caussa quidam mulxi protulerunt, quia mulceo quoque mulsi facit. Est autem mulgere, lac e mammis exprimere. Vir. 3. Geo. Qđ surgente die mulceret, horisq; diurnis, Nocte premūt. Vir. 3. Ecl. Hic alienus oues custos bis mulget in hora. Mulgere hircos, ꝓuerbium de re palā absurda. Vir. 3. Ecl. Iūgat uulpes, & mulgeat hircos. Emulgeo, Immulgeo, intus mulgeo.

MVLGO, gas, [*Manifestare*,] δημοσιεύω, palā facio. Pla. in Cist. seruulus nequam dominum mulgat. Hinc Dimulgo, & Promulgo.

MVLI MARIANI, ἡμίονοι μαριανοί, furculæ, teste Festo, quibus religatas sarcinas uiatores gerunt. quarum usum quia Marius inuenit, Muli Mariani postea dictæ. Pla. Aerumnulas uocat. Frō. li. 4. Stratag.

MVLIEBRIA, brium, τὰ γυναικεῖα, menstrua. Interdum pro muliebri natura, ut uirilia ꝓ pudēdis uiri. Interdũ pro præpostera libidine. Quin. adolescens a cēturione muliebria passus. Sal. in Cat. Viros muliebria pati, mulieres pudicitiam in propatulo habere.

MVLIEBRIS, folliculus, μήτρα, fœtus receptaculum, uulua, uterus.

MVLIEBRIS, & hoc bre, [*Donnesco*,] γυναικεῖος, Plau. in Epid. Muliebris animus, timidos, incunctās. Cic. Off. ex Ennio, Vos etenim iuuenes animos geritis muliebres.

MVLIEBRITER, [*Feminilmente, mollemente*,] γυναικείως, effœminate. Iustin. Quæ non muliebriter hostium aduentu territa. Ci. 2. Tus. Ne quid timide, ne quid ignaue, ne quid muliebriter faciamus in dolore, prouidendum est.

MVLIERARIVS, [*Feminiere*,] φιλογύνης, mulierosus. Iul Capitol. Mulierarius inter primos amatores. Ci. ꝓ Cœl. Mulieraria manus.

MVLIERCVLA, æ, [*Feminella*] γυναικάριον, dim. Ci. 5. Tus. Demosthenes illo susurro delectari se dicebat aquā ferentis mulierculæ.

MVLIER, eris, [*Donna*,] γυνή, a mollitie (ut inquit Varro) dicta, immutata, & detracta littera, quasi mollier: & proprie Mulier, quæ uirgo non est, Vlp. l. alioquin. ff. de contrahen. emp. Quod si (inquit) ego me uirginē emere putarem, cũ esset mulier, emptio nō ualebit. unde Ci. obiurgātibus, quod sexagenarius Publiliā uirginē duxisset, Cras mulier erit, inquit. Caius scribit, Mulieris nomine etiā uirginē uiri potētē contineri. Vlp. uno in loco utroq; significato usus est, in l. quæritur ff. de edil. edict. Mulierem ita arctam, ut mulier fieri non possit, sanam non uideri cōstat. Eandē dixit mulierem & nō mulierem: Primam pro quauis fœmina: secūdā pro ea, quæ est corrupta. Sal. in Iug. Hiempsal reperitur, occultans se in tugurio mulieris ancillæ.

MVLIERO, ras, [*Effeminare, far molle*,] γυναικίζω, effœmino. Varro apud Nonium, Hic ephebum mulierauit.

MVLIEROSITAS, tis, Ci. Tus. Vt mulierositatem appellem, quæ Græce φιλογυνία, amor mulierum dicitur.

MVLIEROSVS, [*Troppo desideroso di Donne*,] φιλογύνης, nimium appetens mulieres. Cice. de Fato: scribunt ipsius familiares, mulierosum fuisse. Nonnunquam, effœminatus. Plau. in Pœn. genus hoc mulierosum est.

MVLIO, onis, [*Mulattiere*] ὀρεοκόμος, q mulos clitellarios, siue quadrigarios ducit. Iuu. Sat. 3. Cōmota iandudum mulio uirga. Est præterea genus culicum. Pli. l. 18. c. 18. uespę, crabrones, & e culicum genere, qui uocantur Muliones.

MVLIONIVS, a, um, [*Mulattieresco*,] ὀρεοκομικός, quod ad mulionem pertinet Ci. pro Sext. Mulioniam penulam arripuit.

MVLLEI, orũ, calcei regũ Albanorũ erant, purpurei coloris, postea patritiorum, a mullādo. id est a suendo, ut ex Titinio ꝓbat Fest. Cato Orig. l. 7. Qui magistratũ curulē cepisset, calceos mulleos allucinatos, ceteri peronea. Vopiscus in Aureliano. calceos mulleos, & albos uiris omnibus abstulit, mulieribus reliquit.

MVLLVS, per duplex ll, τρίγλα, genus piscis marini, maximæ nobilitatis, & gratiæ. quē ait Pl. l. 9. ca. 17. & 26. ab Asinio & Celere octo millibus nūmorum esse emptum; cum tamē hic piscis duarũ librarum pōdus raro excederet. Hor. li. 7. Ser. Sat. 2. Laudas insane trilibrem Mullum. Habent autem mulli in inferiore labro geminam barbam: unde Barbati & Barbatuli appellantur a Ci. in Parad. & Var. li. 3. de re ru. Mullorum autem nomen acceperunt, ut ex Fenestellæ sententia docet Plin. a colore mulleorum calceamentorum. Romani, seruato Græco uocabulo, etiam nunc Triglam appellant.

MVLSVM, si, οἰνόμελι, potio ex melle & uino a mulcendo (ut quidā putant) id est molliendo, quod uini austeritas mellis dulcedine molliatur. Pli. li. 22. ca. 24. scribit mulsum ex uetere uino utilissimũ fieri, quod facillime cum melle concorporatur. De hoc Mar. Attica nectareo turbatis mella Falerno. Huc si calidũ bibat, uocē permulcet: si frigidum, exasperat. Ci. li. 2. de Ora. Cũ uocē indicendo obtudisset, suadebat Granius, ut mulsum frigidum biberet, simul, ac domum redijsset. Vlp. uini appellatione ait mulsum non contineri, œnumeli contineri, id est uinum dulcissimũ. quæ sententia si uera est, mulsum non erit idē quod œnomeli. siquis tamen ea, quæ de mulso ex Pli. annotauimus, diligētius conferat cum Dios. li. 5. ca. 9. de confectione œnomelitos, facile intelliget alterum ab altero non differre.

MVLSEVS, a, um, [*Dolce*,] μελιηδής, quod mulsi saporem refert. Colum. lib. 11. ca. 45. Hæc ratio liquorem mulsei saporis præbet. Pl. lib. 21. ca. 19.

MVLSVS, a, um, adiect. quod habet aliquid mellis admistum, ut aqua mulsa ὑδρόμελι, potio ex aqua & melle confecta. Pli. li. 22. c. 24. in mellis operibus, & aqua mulsa tractari debet.

MVLTA, tæ, [*Pena, condannagione in danari*,] ἐπιτίμιον, pœna pecuniaria, quæ pro delicti magnitudine uarie irrogabat, dicta teste Var. quod multa simul imperabātur, idq; contra antiquorum consuetudinē, qui singulas tātum, aut certe unius generis res multæ nomine exigebāt, Festus tamē auctor est, uocabulum hoc Oscũ esse, non Latinum. in hoc autē multa differt a pœna, quod pœna generali nomine dicitur omniũ delictorũ correctio, multa uero specialis est peccati. cuius animaduersio & pecuniaria est: pœna, τιμωρία, contra non tātũ pecuniaria, sed & capitis & existimationis irrogari solet. & multa quidem ex arbitrio eius uenit, qui multā dicit: pœna nō irrogatur, nisi quæ lege, uel quo alio iure specialiter singulis delictis constituto. Suprema multa, teste Gel l. 11. c. 1. apud priscos erat in singulos dies triginta boum, & duarum ouium: minima ouis unius. postea, cum in multæ dictæ fraudē pecora minimi pretij soluerentur, constitutum est lege Ateria, ut solueretur pro singulis ouibus denarius unus. erat itaque multa suprema trium millium, & uiginti æris, seu trecentarum & duarũ drachmarum. Dicimus autē in eadem fere significatione, Dicere multam, Infligere multam, Facere multā, quorũ postremo usus est Cato l. 4. Orig. Imperator, inquit, noster, si quis extra ordinem depugnatum iuit, ei multam facit. Multam dicere proprie erat iudicis, uel magistratus. exigi tamē nō poterat, nisi populus recte multatum uideri censuisset. Liu. libro 35. ducētum milliū æris multam Postumio dixerūt: cuius certandæ cum dies aduenisset, conciliumq; frequēs plebis adesset, una spes uidebatur esse, si Casca trib. pleb. prius, quam ad suffragium tribus uocarentur, intercessisset. Idē paulo post. Cum uim cōtra remp. factā senatus decreuerat, confestim Carnilij trib. pleb. omissa multæ certatione, rei capitalis diem Posthumio dixerunt. His uerbis apparet moris fuisse, ut multa populi suffragijs uel irrogaretur, uel abrogaretur, uel etiam remitteretur. quo tēpore, Multa certari, dicebantur. non enim tribuni damnare multæ poterant, sed tantum rogare populum: apud quem cum reus non iure multatum se contenderet, lis illa multaticia disceptabatur.

MVLTATICIVS, ticia, ticium, ἐπιτιμητικός, quod ex multa fit. Liu. lib. 10. Ex multaticia pecunia quam exegerūt pecuarijs damnatis, ludi facti. Et li. 37. Aediles ex multaticio argento signa ænea ad ædem Cereris dedere.

MVLTANGVLVS, la, lum, [*Che ha molti canti*,] πολύγωνος, multos angulos habens. Luc. l. 4. Multa rotunda, modis multis multangula quædam.

MVLTIBARBVS, [*Che ha molta barba,*] πολυγένειος, habens multam barbam. Apuleius in Florid.

MVLTIBIBVS, [*Che beue molto,*] πολυπότης, qui multi est potus. Pla. in Curc. Nomen est lenæ multibiba, merobiba.

MVLTICAVATVS, ta, tum, multa habens caua. Var. 3. de re ru. ca. 16. Fauus est, quem fingunt multicauatum e cera.

MVLTICAVVS, a, um, [*Che ha molto concauo,*] multum habens concaui. Oui. 8. Met. Pumice multicauo.

MVLTICAVLIS, le, πολύκαυλος, multos habens caules. Plin. lib. 21. cap. 16.

MVLTICOLOR, ris, omnis gen. [*Di molti colori,*] πολύχρους, habẽs multos colores. Pli. li. 17. ca. 10.

MVLTIFACIO, cis, [*Estimare molto, pregiare,*] περὶ πολλοῦ ποιοῦμαι, magni æstimo. Cato: Neque fidem, neque iusiurandum multifacit: Festus.

MVLTIFARIE, [*Variamente,*] multis modis. Pli. li. 7. ca. 54.

MVLTIFARIVS, ria, rium, [*Varia,*] πολύχους, uarium. Gellius libro 5. cap. 6.

MVLTIFARIAM, aduerb. [*Variamente,*] πολλαχῶς, multifarie. Cice. 2. de Ora.

MVLTIFERVS, ra, rum, [*Fertile,*] πολυφόρος, fertilis. Plin. lib. 16. cap. 8.

MVLTIFIDVS, da, dum, [*Fesso in molte parti,*] πολυμερής, quod in multas partes finditur. Mar. li. 14. Multifido buxus, quæ tibi dẽte datur. Ister multifidus. Luc. li. 3. Linguæ multifidæ, Val. Fla. 1. Arg. Faces multifidæ, Oui. 7. Met. Timauus multifidus, quod in multa ostia fissus in mare prorumpat.

MVLTIFORIS, re, [*Di molti pertugi,*] πολύτρητος, multorum foraminum. Pli. li. 8. ca. 55.

MVLTIFORVS, a, um, multiforis. Oui. li. 12. Met. multifori delectat tibia buxi.

MVLTIFORMIS, me, [*Varia,*] πολύμορφος, uarius, quasi multiplicis formæ. Colu. li. 8. c. 9. Vt per anni diuersa tempora multiformes nuces, ac ficum præbeat. Ci. 1. Aca. Eu ijs orte uariæ lune, & quasi multiformes. li. 21. ca. 37.

MVLTIFORMITER, [*In diuerse maniere,*] πολυμερῶς, uarijs modis. Pli. li. 36. ca. 27.

MVLTIFORATILIS, πολύτρητος, habens multa foramina. Apul. in Flo.

MVLTIGENERIS, & hoc multigenere, πολυγενής, multorum generum: Pla. in Cap. Multis, & multigeneribus opus est militibus.

MVLTIGENVS, a, um, [*Di molti generi,*] multorum generum. Plin. lib. 11. cap. 1.

MVLTIIVGVS, ga, gum, & Multiiugis ge. pe. c. [*Di molte sorti, uario,*] πολύζυγος, multiplex, Varium. Vbi Iugus nihil significat, sicut in Meditullium, & huiusmodi. Ci. ad Att. li. 14. multiiugas accepimus litteras uno tempore.

MVLTIMODVS, da, dum, [*Di molti modi,*] πολύτροπος, multiplex, uarius. Liu. 1. Bel. Pun. multimoda arte destiuerit.

MVLTINVMMVS, Var. 3. de re ru. ca. 17. multinummos asinos: id est, quorum opera multos paro nummos.

MVLTIPARTITVS, a, um, πολυμερής, Pli. li. 6. ca. 19.

MVLTILOQVVS, [*Che parla molto, cianciatore,*] πολυλόγος, multa loquens.

MVLTIPES, uel multipeda, æ, ἴουλος, uermis pilosus, multis pedib. proserpens, qui & Centipeda appellatur. Pli. l. 29. ca. 6.

MVLTIPLEX, plicis, om. ge. [*Moltiplice, uario*] πολλαπλάσιος, uarius, cui cõtrariũ est simplex, Vir. 3. Ae. 3. Hęc tũ multiplici populos sermone replebat. Ci. de Ami. Non unus animus idemq; semper, sed uarius, commutabilis, multiplex. Multipliciter aduerb.

MVLTIPLICABILIS, [*Che si puo molti plicare,*] quod potest multiplicari. Cic. 2. Tusc. ex quodam poeta, tortu multiplicabili draconem.

MVLTIPLICATIO, [*Moltiplicatione,*] Col. li. 3. ca. 2. multiplicatione frugum.

MVLTIPLICO, cas, care, [*Multiplicare, crescere,*] πληθύνω, multiplex reddo: Ci. ad Q. F. multiplicata gloria discedemus. Oui. 2. de re. Am. Flumina collectis multiplicantur aquis.

MVLTIPOTENS, tẽtis, omnis ge. [*Che puo molto, potente,*] πολυκρατής, qui multum potest. Pla. in Bac. habet pectus multipotens.

MVLTISCIVS, [*Che sa molto,*] πολυμαθής, qui multa scit.

MVLTISONORVS, a, um, πολύφωνος, Claud. Esseda multisonora.

MVLTISONVS, Mar. li. 1. multisona feruet sacer Atthide lucus.

MVLTIVAGVS, a, um, [*Che uaga molto, uagabondo,*] πολυπλανής, multũ uagans, Pli. li. 10. ca. 37. multiuaga aue. & li. 1. ca. 10. multiuagus lunæ cursus.

MVLTIMODIS, [*Sommamente,*] dixit Plautus, ut magnopere, in Merc. Multopere in mundo rustico se exercitum.

MVLTITIA, tium, πολύμιτα, indumenta minutissimis filis cõtexta, unde a multis filis nomen inditum. Iuu. Saty. 2. Quæro an deceat multitia testem. Ibidem: Cum tu multitia sumas.

MVLTITVDO, multitudinis, [*Moltitudine,*] πλῆθος, Ci. de Ora. 2. Orator sine multitudine eloquens esse non potest.

MVLTIVOLVS, la, lum, [*Che uuole molto,*] πολύβουλος, multa cupiens, Catullus ad Mallium, Multiuola est mulier.

MVLTO, multas, [*Punire, condannare,*] τιμῶ, punio, multam dico, uel irrogo, cum ablatiuo, uel genitiuo Virg. 11. Aen. Multaram tristi morte Camillam. Curtius lib. 2. insulas præsidijs occupat, pecunia multat. Tacit. lib. 13. Vt quidam accusatorum eius exilio multarentur. Cic. 3. Verr. Multos crudelissime per uim morte esse multatos. Interdum uerberare. [*Battere,*] Teren. in Adelph. Ipsum dominum atque omnem familiam mulcauit usque ad mortem. Colum. lib. 2. ca. 4. Quo euenit, ut boues, iniquitate operis multentur. Interdum uoti compotem facere. Næuius in Colace, apud Nonium. uobis gratias ago, cum uotis me multatis meis. Interdum male tractare. [*Trattare,*] Col. libro 1. cap. 1. uetus est Catonis. Agrum pessime multari, cuius dominus, quid in eo faciendum sit, non docet, sed audit uillicum. Multare matrimonio, est repudiare coniugium. Plau. in Amph. Nunquid caussam dicis, quin te multem, matrimonio?

MVLTVS, ta, tum, [*Molto,*] πολύς. Cice. pro Sext. multis fortissimis atque optimis uiris iniustis iudicijs tales casus incidisse. Multus in opere, assiduus. [*Sollecito, continuo,*] Sal. in Iug. agmine, atque ad uigilias multus esse. Multus fuit in ea re, Cic. 4. Acad. Ad multum diem, Cic. ad Att. li. 13. Multo die bona diei parte transacta. Cæs. 1. Bel. Gal. Multo denique die per exploratores Cæsar cognouit. Sic, Multa nocte. Ci. ad Q. Fr. li. 2. Multo mane. Cice. ad Att. Multo tanto dicitur, ut Altero tanto. Plau. in Rud. Ego multo tanto miserior quam tu Labrax.

MVLTVM, aduerb. [*Molto, sommamente,*] πολύ, ualde. Cic. Gallo, lib. 7. & alibi.

MVLTO, aduer. cum alijs dictionibus elegantem in oratione usum habet. Ter. in Prol. And. aliter euenire multo intelligit. Cice. in Verr. Cui quemadmodum resistam, multo mihi ante est prouidendum. Sal. Multo præstat, beneficii, quam maleficij, meminisse. Cic. pro lege Man. Magna, ac multo maxima parte dignitatis, atque imperij caruit.

✱MVLVCHA, fluuius Mauritaniæ, Massæsylorum fines à Cæsariensi Mauritania distinguens. Strab. li. 17.

✱MVMASTIS, Cariæ oppidum.

MVNDANVS, a, um, [*Mondano,*] κοσμικός, quod mundi est, unde interrogatus Socrates, cuius esset; mundanum se esse respondit. Ci. 5. Tuscul.

MVNDITIES, ei, & munditia, æ, [*Nettezza, politezza,*] καθαρότης, lautitia, elegantia, nitor, Cic. li. 1. Offi. Adhibenda munditia est, non exquisita nimis, tãtum quæ fugiat agrestem negligentiam. Oui. 3. de Arte: Munditiis capimur: ne sint sine lege capilli.

MVNDO, as, [*Mondare, nettare,*] καθαίρω, detergo. Pli. li. 15. c. 6. Crebrius nasa mundanda. Hinc Emundo, expurgo.

MVNDVS, di, subst. [*Ornamento,*] κόσμος γυναικεῖος, ornatus muliebris, quo scilicet mulier mundior fit, ut speculũ, inaures, armillę, gemmæ, & similia. Cato pro Lege Oppia. Munditiæ, ornatus, & cultus, fœminarum insignia sunt. hinc Mundum muliebrẽ appellarunt nostri maiores. Liu. li. 34. uestem, mundumq; omnem muliebrem ademit. Col. l. 11. ca. 3. mundum muliebrem, qui ad dies festos comparatur. Dicitur & mũdum, neutro ge. Lucilius: Legauit uxori mundum omne. Hinc mundus accipitur pro eleganti illa, ornataq; totius uniuersi machina [*Mondo*] nã ut Græci κόσμον, quod apud eos ornatum significat, ita nos a perfecta, absolutaque elegantia uocamus mundum, quod nihil eo sit mundius, & ornatius. Pli. l. 2. c. 1. & 4. Ci. de Fini. lib. 3. mundum censent regi numine deorum: eumq; esse quasi communem urbem, & ciuitatem hominum & deorum: & unumquemq; nostrum huius mundi esse partem. Idem 2. de Nat. Deo.

MVNDVS, a, um, [*Mondo, polito, netto,*] κόσμιος, purum, tersum, politũ. Plau. in Cist. Neque munda es ut soles. Ter. in Eun. dũ foris sunt, nihil uidetur mundius, Hor. 1. Epi. 5. Iamdudum splendet focus, & tibi munda supellex. Mundior iusto cultus, Liu. li. 9.

MVNERALIS adiect. δωροδόκος unde muneralis lex Cincij, ne cui liceret munus capere: de qua Plau.

MVNERARIVS, ἀγωνοθέτης, qui gladiatores exhibet populo, ad spectacula pugnaturos. Suet. in Dom. cap. 10. Patrem familias, quod Thracem mirmilloni parem, munerario imparem dixerat, canibus obiecit.

MVNERO, ras, & Muneror, aris, deponens, [*Donare, prestare,*] δωρέομαι, dono. Plau. in Capt. dii potestatem dabunt, Vt beneficium bene merenti nostro merito muneres. Terẽ. in Heau. disciplina est, munerarier Ancillas, ad dominas qui affectant uiam. Ci. 2. de Inuen. Aliud alii commodi muneratur.

MVNGO, is, ui, ctum, [*Moccare,*] μύσσω, cũ e naribus mucus trahitur.

MVNGOR, deponens. Cato de li. educ. Neque emungentur libertatẽ.

MVNIA, orum, [*Vfficii,*] ἔργα, τέλη, officia, quæ publice præstantur. Cic. pro Mur. Hæc sunt officia necessariorum, munia candidatorum. Hinc immunis.

MVNICEPS,pis,Ci.Att.Municeps Suessanus.

MVNICIPALIS,& hoc municipale,qđ ad municipes pertinet.Cice. 3.de Leg.Vtinā isto animo in summa rep.uersari,q̃ in municipali maluisset.Municipales homines, qui in municipijs degunt.id est,in oppidis ciuitatis Romanæ ius adeptis.Ci.ad Att.l.8.Multū mecū municipales homines loquuntur.Municipalia sacra uocantur,quæ ab initio habuerunt municipes ante ciuitatē.Romanam acceptam:quæ obseruare eos uoluerunt pontifices,antiquo more.Municipale ius,priuatum cuiusq; municipij. Municipalia magisteria,administrationes municipij.

MVNICIPATIM,per municipia, ut oppidatim,per oppida.

MVNICIPIA,rum,ciuitates suo iure & legibus utentes, muneribus tamen populi R.& honoribus fungentes.Erāt itaque municipes meliore cōditione,quam coloni.Municipem, inquit, Vlpianus, facit aut ciuitas,aut manumissio,aut adoptio . quoniā municeps est,& qui liber in municipio natus est;& qui in municipio a seruitute se liberauit,& qui ciuitatem quancūque assecutus est.Proprie tamen Municipes dicuntur,qui in ciuitatē Romanam recepti,munerum participes fiunt.Ci.Bruto:Non dubito, quin scias non solum cuius municipij sim,sed etiam quam diligenter soleā meos municipes Arpinates tueri.

MVNIFICE,[*Cortesemente,abondeuolmente,*] μεγαλοπρεπῶς , abundanter.Ci.3.de Nat.Deo.Haud scio,an melius fuerit,humano generi motū istum celerē cogitationis nō dari omnino, quā tam munifice,& tam large dari. Munifice tueri societatem coniunctionis humanæ.Ci.5.de Fin.Munifice prædam largiri,Liu.t.

MVNIFICVS,a,cum,adiect.[*Cortese,liberale* , μεγαλοπρεπής , pro liberali ponitur,quasi munera large præbēs.Munificus amicus. Liu.li.33.Oui.3.Am.eleg.5 Te dea munificam gētes ubicūque loquuntur.Idē 4.de Ponto,el.1.Nec mihi munificas arca negauit opes.A munificus fit munificentior & munificētissimus.Cic. pro Rosc.Com.Semper liberalissimus munificētissimusq; fuit. Fest.Munificior a munifico,idētidem Cat. dixit cum nūc munificentior dicamus,quamuis Munificens non sit in usu.

MVNIFICENTIA,æ,[*Cortesia, liberalita* ,]μεγαλοπρέπεια. Plin. libro 27. cap.1. Superata posset uideri etiam rerum naturæ ipsius munificentia.

MVNIFEX,cis,masc.gen.auctore Festo, qui non uacabat , sed munus principi faciebat . contra beneficiarius , qui uacabat muneris officio.Munifices a Veget.lib.2.ca.7.dicuntur milites qui munera faciunt.

MVNIFICO,as,are,[*Arricchire,far beato,*]πλουτίζειν,ditare. Luc.li.2. de Cybele.Munificat tacita mortales.

MVNIMEN,inis,siue Munimentum,ti,pe.co.[*Riparo, guarnimento,*] ἐπιτείχισμα, castrorum est , ceterarumque rerum , quæ contra aduentum hostium muniūtur.Liu.l.1,Quiritum fossa, haud paruum munimentū a planioribus aditu locis.Anci regis opus est. Munimen ad imbres,quo imbres arcemus. Vir.2.Geo.Hoc effusos munimen ad imbres.

MVNIO,is,niui,uel munij,itum,[*Fortificare,guarnire,*] τειχίζω , fulcio,uallo,circundo.Pla.in Persa.Vt munitū muro tibi uisum est oppidum:Col.Quantū res patietur a frigore muniemus. Pla.in Mil Tibi muni uiam,qua cibatus,commeatusq; ad te possit peruenire.Munire uiā,est reficere,ac substruere,[*Rifare,*] quales sūt uiæ Romanæ a plerisq; potentibus, in multorum dierum iter silicibus stratæ.Cic.pro Mil.Ideone Appius ille Cæcus uiam muniuit,in qua sui possent impune latrocinarentur. Et per translationē praeparare,& aditum sibi patefacere,[*Aprire,*]Ci.1.Tus.ad deos Hercules nunquam abijsset,nisi eam sibi uiā muniisset.Sic munire ripam,Munire alueum,Munire aditum,cum illa uel reficimus uel paramus.Hinc Communio,Circummunio,munitione circūdo, Emunio,extra munio.

MVNIS,(inquit Festus)officiosus,antique.Plau.in Merc.Dico, eius pro meritis gratum me,& munem fore.

MVNITIO,onis, [*Munitione,Fortificatione,ripari.*] περιτειχισμὸς,munimentum,uallum. Cice.8.Phili. Mutinam operibus munitionibusq; sepsit.Idem 3.de Ora.Funs munitione , ac mole lapidū a mari disiunctus.

MVNVS,eris,[*Dono presente,*]δῶρον,quatuor modis dicitur . Primo, pro dono:unde Munera dari ac mitti dicūtur.Dictum Munus(ut inquit Varro)ab eo,quod,qui mutuo animo sunt , id dant officij gratia.Ter.in Eun.Munus nostrum ornato uerbis. Altero, pro onere,[*Vfficio*]quod cum remittitur,uocationem militiæ præstat,unde Immunitas,& Immunis.Pli.16.ca.4.Vacatio munerū omniū ipsi,patriq; concessa.Ci.ad Brut. Lamia magnificētissimo munere ædilitio functus est.Liu.4.Bel.Pun.inter se munera belli partiti sunt.Susceptū reip.munus explere,Ci.de Prou.cons. Munera regis exequi,idē de Sen.Tertio pro officio,[*Essercitio,arte,*]τάξις, unde Munera militaria uocantur,& milites quidam Municipes dicūtur,qui in ciuitatē recepti,munera cum ciuibus faciunt , id est officia.Tuum est munus,tuæ partes,[*Appartenere,*]Ci.ad Brut. lib.11.& 3. Verr.ostendit illud munus non esse suum . Quarto pro spectaculis , quæ populo quasi muneris loco exhibentur, [*Spettacolo,*]ἀγῶνες , nam id genus oblectamenti antiqui munera nominarunt,quod populus , perinde ac munere quodam,capiebatur.Sue.in Cæs.Bestias , ad munus populi comparatas, trucidarant.Munus gladiatorum dicebatur,cum in spectaculis gladiatorum paria exhibebantur.Suet.in Cæs.Edidit spectacula uarij generis munus gladiatorium.

MVNVSCVLVM,li,dimin. [*Piccol dono,*]Vir.4.ecl.

MVNYCHIA,æ,μουνυχία,tumulus in Cherronesi formā curuatus,ingressum habēs angusto ore,a quo murus 40. stadiorū longitudine protendebatur, Athenarum urbem cum Piræeo connectens.

MVNYCHIVS,a,um,Oui.6.Met.Munychiosq, uolans agros gratáq; Mineruæ Despiciebat humum. Fuit item Munychia Dianæ cognomen,quæ apud Pygellam colebatur.Strab.l.14.

MVRÆNA,[*Murena,*]μύραινα,piscis longitudine non dissimilis anguillæ,& fœmininis tantum sexus.nam masculus,teste Pli.lib.9. c.23.Myrinus uocatur,robustior,quam muræna,& unicolor.Fuit autē hoc piscis genus apud ueteres in maximis delicijs, partim ob præstantiam saporis,partim ob insignem uiuacitatē. Mansuescunt murænę,& de manu cibum capiunt.unde a quibusdā supra quam credi posset,feruntur,adamatæ.nam Crassus Murenam in uiuario suo mortuam fertur,ut filiam,defleuisse,& tumulo condidisse:& Antonia Drusi Murænę a se amatæ inaures addidisse. Optimæ inter murænas habebātur, quæ capiebātur in freto Siculo: quas Macrobius Sat.l.3.Flutas uocari asserit , qđ in summo supernatantes,sole torrefactæ curuare se posse,& in aqua mergere desinunt:atque ita facile capiuntur.Mar.li.13.Quæ natat in Siculo grandis muræna profundo.

MVRÆNVLAE,[*Collane*]μυραινίδες,ornamēta colli flexuosa, instar murænarum,ex auro,quibus matronę ornantur.Hiero.ad Marc.

MVRALIS,& hoc le , [*Cio che si appertiene a muro* ,] τειχικὸς , ut Muralis corona,qua donari solebat ab imperatore qui primus murum subisset.Liu.li.33.Corona aurea muralis proposita est Pila muralia,quæ de muris deijciuntur.Cæs.7.Bel.Gal. Aut ex uallo & turribus traiecti pilis muralibus interibant. Machinæ murales quibus muri diruuntur.Pli.li.7.ca.56.

MVRALIS,herba,περδίκιον. παρθένιον, uulgo Vitriolum , [*Vitriolo,*] dicitur,quod uala mirum in modum confricata,purificet, ideoq; Vrceolaris a ueteribus dicta.eadem Parietaria uocatur , quod in muris frequenter nascatur , & Perdicium , quoniam perdices ea præcipue pascantur. Pli.li.22.c.17.& Diol.li.4 c 42.

MVRCIA,socordiæ dea habita;ut Strenua , solertiæ & strenuitatis. nam Murcidum antiqui ignauum & inertem appellabant , teste Festo.Habuit hæc dea sacellum sub monte Auentino.

MVRCIDVS,[*Vile,*]νωθὴς,ignauus . Plaut.in Epid. Væ tibi murcide homo.

MVRCIOLVM,li,Col.semen lentisci uocat,uelut a figura muricis.

MVRCI,[*Timido,uile,*]dicti homines timidi,qui ut militiæ periculū effugerent,pollices sibi amputabant.Cœl Rhod.li.18.ca.21.

MVREX,cis,κογχύλιον.piscis marinus in mensarum delicijs, ea conch[a]rum genere,a purpura diuersus:qui per excellentiam ēt Conchyliū dicitur.Ex muricis humore fit color, qui & ipse Murex,siue Cōchylium dicitur. Vir.4.ecl.Ipse sed in pratis aries iam sua uc rubēti Murice.& 4.Aen.Tyrioq; ardebat murice læna. Fuerūt item Murices in mēsarum delicijs, unde de iis sic scribit Mart.l. 13.Sanguine de nostro tinctas ingrate lacernas Induis, & nō est hoc satis,esca sumus. Accipitur interdū pro acumine, siue asperitate saxi prominentis.[*Punta,cima,*]Vir.5.Aen.Et acuto in murice remi Obnixi crepuere.Interdū murices sunt tribuli,τρίβολοι, id est,machinulæ ferreæ,tetragona forma,quæ in quācunq; partem incubuerint,unum aut plures aculeos infestos protendunt. Val.Max.li.3.Suadentibus quibusdam ut circa mœnia urbis ferreos murices spargeret , ne subita eruptione hostes impetum in præsidia nostra facere possent.uide Veger.li.3.

*MVRGENTINI,populi Siciliæ,a quibus uites Murgentinę nomen acceperunt.Plin.

MVRGISO,p.p.[*Pigro,*]iners,desidiosus.Festus.

MVRICATIM,conuolutim in modum muricis.Col.li.9.c.33.

MVRICATVS,a,um,κογχυλιωτὸς,muricis modo factum.Pli.lib.20. ca.23.folia muricatis cacuminibus.

MVRIA,æ,[*Salamuoia* ,] ἅλμη , genus liquaminis , ex thynno pisce confecti.Pers.Sat.6. Tingaturus siccum muria uafer in calice empta.De Muria epigramma est Mart.libro 13. Antipolitani , fateor,sum filia thynni. Essem si scombri , non tibi missa forem. Hor.Sat.8.Vt melius muria,quam testa marina remittat . Muria etiam dicitur salsugo,id est liquor ex sale resolutus , quam Salmuriam uulgo dicimus. Col.lib.12.cap.25 .quidam aqua salsa , uel muria multum condiunt . Muriam . Festus ex Verannij sententia interpretatur , salem sordidum in pila pistum , & in ollam fictilem coniectum,ibiq; opertum, & in furno percoctum

quo

quo Vestales sera ferrea secto & in seriam coniecto, quæ est intus in æde Vestæ, in penu exteriore in sacrificiis utuntur.

MVRIATICVS, a, um, [*Acconcio in salamuoia*] ἁλμυρώδης, muria conditum. Plaut. in Pœn. quasi salsa muriatica esse autumantur, sine suauitate: nisi multa aqua macerantur, olēt, salsa sunt: Item mulieres admodum insulsæ, atque inuenustæ, sine munditia & sumptu.

MVRIES, riei, [*Salamoia*] ἅλμη, muria, liquor ex sale resolutus. Cato cap. 88. Si natabit, ea muries erit, qua uel carnem, uel caseos, condias.

MVRILEGVLVS, li, a muricibus legendis. Cœl. Rhodig. lib. 8. cap. 11. Murilegulos iureconsulti muricis & purpurarum perquisitores nuncupant.

MVRINA, æ, uel Myrina, æ, siue Myrrhina, siue Murrhina, μύῤῥινη, potionis genus, (inquit Festus) quod Greci nectar uocāt. quod quidam dici putant ab uuæ murrhinæ nomine, Pli. item li. 14. c. 13. Laudatissima, inquit, apud priscos uina erant, myrrhę odore condita: ut apparet in Plauti fabula, q̃ Persa inscribitur: cuius uerbis apparet, nō inter uina modo murina, sed inter dulcia quoque nominatam. Gellius quoque Murinā inter dulces potiones enumerat. Romanas (inquit) mulieres bibere solitas ferūt passum, murinam, & quæ id genus optant potu dulcia.

MVRINVS, a, um, pe. pr. μύϊνος, a mure deductum. Pli. li. 13. c. 8. Murino fimo contra calculos illinere uentrē prodest. Murinus color, qualis fere asinorum. Col. l. 6. c. 37. Murinum hordeum, herbę nomen. Pli. l. 22. ca. 25. Est & herba Phœnicea appellata a Græcis, a nostris Hordeum murinum.

MVRMVR, [*Mormorio*,] ψόφος, ne. ge. proprie lenis aquæ strepitus: licet & pro alio quocunque strepitu poni consueuerit. Nomē fictitium teste Quinct. l. 8. cap. 6. ut mugire, & sibilare. Virg. 10. Aen. Ceu flumina prima, Cum deprehēsa fremunt siluis, & cæca uolutant Murmura. Ci. 3. de Orat. odor humanitatis, murmur maris, dulcedo orationis, sunt ducta a cæteris sensibus. Oui. 1. Met. Qui postquam uoce, manuque murmura compressit.

MVRMVRILLO, las, ὑποτονθορύζω, submurmuro. Pla. in Rud.

MVRMVRILLVM, li, exigua murmuratio. Plaut. in Rud.

MVRMVRO, ras, [*Mormorare*,] μορμύρω, sonum aquæ fluitantis similem edo. unde fremitum murmurantis maris, dixit. Cice. 5. Tusc. indifferenter de quouis alio sono dicitur. Pli. lib. 18. cap. 35. murmurantes ignes tempestatum auucij sentiuntur. Pla. in Cas. Mihi inanitate iādudum intestina murmurāt: pro, crepant. Murmurare aliquando est secreto murmure indignationem ostendere, [*brontolare*,] Plaut. in Mil. serui murmurant. Hinc Admurmuro, Cōmurmuro, Submurmuro, leniter murmuro. Antiqui usi sunt & uerbo deponente.

MVRMVROR. Varro, in balneis plodere cœpimus, & murmurari. Nonius.

MVRRANVS, priscus Latinorum rex, a quo postea Latini omnes reges Murrani dicti. Seruius.

MVRRHA, lapidis pretiosi genus, odore præstās, colorum uarietate insigne. Pli. li. 37. pcipuus erat usus murrhæ in poculis potorijs. Mart. li. 4. Si calidum potas, ardenti murrha Falerno Conuenit. Hinc Murrhinus, na, num, siue Mirrhinus.

MVRRHEVS, rhea, rheum, μύῤῥιος, ex murrha. Iabolenus iureconsultus scribit, Murrhea uasa, ad usum edendi, & bibendi reperta, esse in supellectili.

MVRRHINVS, a, um, uel Myrrhinus, pen. cor. μύῤῥινος, ex murrha confectum, Abaci murrini, Pocula murrhina. Sue. in Augusto: Alexandria capta nihil sibi præter unum murrhinum calicem ex instrumento regio retinuit. Murrhina substātiue, dicūtur uasa murrhina, Mart. lib. 13. Nec murrhina picta, nec aurum Posce dabūt calices hi e tibi uina suos.

MVRTEA, æ, Veneris cognomentū, a myrto arbuscula illi sacra. Pli. lib. 15. ca. 29. Ara fuit Romæ uetus Veneris Myrteæ quam nūc Murciam uocant. Festus Murceam appellat, & sub Auētino eam sacellum habuisse tradit. Murceā autē dictam uult siue quod homines murceos, id est ignauos, & inertes redderet, siue qđ Auentinus, sub quo sacellum habuit, olim murteus fuerit appellatus.

MVRVS, ri, [*Muro, muraglia*,] τεῖχος, a muniēdo, proprie lapideus urbis ambitus, cum paries proprie sit domorū. Cæs. 7. Bel. Gal. Portas claudere, murum complere cœperunt. Cice. de Nat. De. Muri urbis, quos uos sanctus esse dicitis. Virg. 4. eclo. Quæ tentare Thetim ratibus, quæ cingere muris Oppida. Hora. 3. Carm. Ode 3. Ter si resurgat murus ahenus Auctore Phœbo. Cic. 7. Vert. Ad omnes meos impetus quasi murus quidam boni nomen imperatoris opponitur.

MVS, muris, [*Sorcio, sope*,] μῦς, exiguum animal, nobiscum in domo habitans, a corrosionis sono, quem facit, dictum. Distinguitur a Sorice, quòd Sorex maior sit mure, clariusque strepat. & sorices, quia maiore sunt corpore, plus afferūt detrimēti. Col. Si serpēs, aut mus, sorex ue in mustum ceciderit. Horat. de Arte: parturiēt montes, nascetur ridiculus mus. Ci. Att. li. 14. tabernæ mihi duæ corruerunt. itaque nō solum inquilini sed & mures migrauerūt. Vide Plin. lib. 8. cap. 57. Mus araneus est, quem Græci μυγαλῆν, appellant. Abundat his insula Britannia. Plin. li. 29. mus araneus contra se remedio est, diuulsus, & impositus. Murium marinorum meminit Pl. lib. 9. cap. 19.

MVSA, æ, [*Musa*,] μοῦσα, Latine cantus. Virg. 8. eclog. Pastorum musas Damonis & Alphesibœi. Idem 6. eclog. Agrestē tenui meditabor arundine musam. Crassiore musa. Quin. l. 1. c. 10. Liber ꝑ peer quosdam imperitiores crassiore, ut uocant, musa dubitationem eximere. loco sa musa, Ouid. 3. Trist. eclu. 1. Pedestris musa. Hor. 2. Serm. Satv. 9. Solers huic musa. idem de Arte. Hinc musica scientia, de ratione canēdi: & Musicus, musicæ peritus: poetæ Musis nomen finxerunt, easdemque deas, Iouis, & Memoriæ filias, quæ poetis, & musicæ præessent. Has dixerūt in Helicone habitasse, qui mōs Bœotiæ est. a quo Heliconides. & per epēthesim Heliconiades appellantur. Distat autem Heliců nō procul a Parnasso Phocidis mōte. quin & Parnassum habitare Musæ dicūtur. unde & Parnasides dictæ. & quoniam Phocidi cōtinens Aonia est, & Aonides appellantur. Alio etiam nomine dicuntur Cithęrides, uel Cithærides, ab Atticæ regionis mōte, qui Cithærō dicitur, quem similiter musis sacrum esse dicunt. Pierides item dictæ a Pieria, quæ regio est Macedoniæ. Thespiades, a Thespia oppido Heliconi propinquo. Pegasides, & Hippocrenides, ab Heliconis pulcherrimo fonte. qui a Græcis Hippocrene dicit. qui a nostris Fons Caballinus uocatur, & Pegaseius, quod Pegasus eo loco laxū ungula feriens, fontem dicatur aperuisse. Pers. Nec fonte labra prolui caballino. hunc equum putant esse, qui inter sidera collocatus est, quamuis alij Bellerophontis equū esse dicant. Rursus Musæ Libethrides uocatæ sunt, a fonte Macedoniæ in ea regione, quæ Magnesia dicitur. Itē Pimpleides, a Pimpla Thraciæ mōte, uel a fonte Pimpleo in radice eius mōtis sito. Itē Castalides, a fonte Castalio, in radicibus Parnassi, Musis sacro. Nouē autē Musæ fingūtur, quibus hæ sunt nomina. Primā a bonitate uocis dicere, Calliopen: καλὸν, enim bonum, ὄψ uox. Secundā Clio, a gloria, & celebritate rerum gestarum, quas canit, κλείειν, enim celebrare est. Tertiā Erato, uel a canendis amoribus, uel quod cantus ab omnibus desideretur. Ouid. 2. de Arte: Nūc Erato: nam tu nomen amoris habes. ἐρῶ enim amo. Quartā a uoluptate, ac lasciuia cantus, Thaliam. θάλλειν, enim uirere, florere est. Quintam Melpomenem a canendo, μέλπομαι. n. canto, & modulo: ἀπὸ τοῦ μέλος ποιεῖν, hoc est, a concentu faciendo. Sextam Terpsichoren, ἀπὸ τοῦ τέρπειν τοὺς χορούς, hoc est, delectandis choreis: unde a quibusdam dicitur Citharistria. Septimam Euterpē a suauitate concentus. εὖ enim bene. τέρπειν delectare. Octauam Polyhymniam a multitudine cantus. πολὺ enim multum, ὑμνέω, canto, laudo. Alij Polymneiam, malunt appellatam a multitudine memoriæ. μνεία enim memoria. Nonam Vraniam, uel a cælestium rerū cantu uel a cantus diuinitate. οὐρανὸν enim Græci uocant cælum. Musas Plato in Cratylo, ἀπὸ τοῦ μῶσθαι dictas putat, id est ab inquirēdo: unde ab antiquis interdum uocatæ sunt Moſæ. Alij Musas dictas putāt quasi ὁμοῦ οὔσας, qđ inter omnes disciplinas similitudo sit: unde & Musæ ita pingi solēt, ut se mutuo tenētes, choros ducant. Sunt etiam qui dictas putent, ἀπὸ τοῦ μυεῖν, quod est, bona, honestaque disciplina instituere. Musarum nomina & inuēta exequitur Virgilius hoc carmine.

> Clio gesta canens transactis tempora reddit.
> Melpomene Tragico proclamat mœsta boatu.
> Comica lasciuo gaudet sermone Thalia.
> Dulciloquis calamos Euterpe flatibus urget.
> Terpsicore affectus cithariis mouet, imperat, auget.
> Plectra gerens Erato saltat pede, carmine, uultu.
> Carmina Calliope libris heroica mandat.
> Vrania cæli motus scrutatur & astra.
> Signat cuncta manu, loquitur Polyhymnia gestu.
> Mentis Apollineæ uis has mouet undique Musas.
> In medio residens complectitur omnia Phœbus.

MVSA ANTONIVS, Augusti medicus, de quo Horat. lib. 1. episto. Plin. lib. 19. ca. 8. Augustus lactuca conseruatus in morbo prudentia Musæ medici.

MVSAEVS, μουσαῖος, poeta insignis, Orphei tempore, unus ex Argonautis, de quo extāt uersus: Ancus erat Romæ qua Martius optimus auo, Musæus Græcis floruit in patribus. Quod epigrāma suetum est, Musæus nō fuit unus ex Argonautis, qui expeditionē fecerunt in Colchus ante tempora Troiana. Potest tamē hoc de alio quopiam Musæo intelligi. nam tres commemorantur a Suida, omnes poetæ: inter quos præcipuus fuit Musæus Eumolpi filius, Atheniēsis, qui amores Erus, & Leādri carmine heroico descripsit. De huius laudibus extat honestissimum Virgilij elogiū 6. Aen. Musæum ante omnes medium nam plurima turba Hunc habet, atque humeris extantem suspicit altis.

MVSAEVS, sæa, sæū, [*Della Musa*] quod Musarū est. Luc. li. 4. obscura

de re tā lucida pango Carmina, Musæo cōtingens cūcta lepore.

Mvsca, æ, [*Mosca*] μυῖα, paruum animal uolatile. Pla. in Cur. genus lenonū inter homines, ut muscæ, culices, pulices. Var. 3. de re ru. 16. Non ut muscæ liguriunt.

Mvscvla, dimin. a musca.

Mvscari, βρυάζεσθαι, est musco tegi. unde emuscari, musco liberari. Col. li. 11. ca. 2. Oleæ putantur, & emuscantur.

Mvscarivm, rij, [*Para mosche,*] σόβη, flabellum, quo muscæ abigūtur. Mart. lib. 14. Hieron. ad Marcellam. matronis offertis muscaria, paruis animalibus uentilandis. Erant & muscaria bubula, ea boum caudis, pulueri uestibus excutiendo idonea. Mart. loco iā citato. Ab horum similitudine herbarum comæ in orbem radiatæ, Muscaria appellantur, Plin. lib. 12. cap. 26. Semine in muscarijs dependente.

Mvscarivs, a, um, μυϊκός, quod ad muscas pertinet. Pli. lib. 29. cap. 6. muscarium araneum uocat, qui uenatur muscas.

Mvscerda, æ, [*Sterco di topi,*] μυόχοδον, muriū stercus. Pli. li. 29. ca. 6. Varro noster murinum fimum, muscerdas appellat.

Mvscipvla, [*Trapola da prender topi,*] μυάγριον, machina ad capiendos mures. Var. 1. de re rust. ca. 8.

Mvscvlosvs, a, um, [*Pien di muscoli,*] Cels. lib. 5. cap. 20. Si neruosus, aut musculosus is locus est. Musculos etiam dixerūt antiqui minores machinas, quibus protecti bellatores fossas ciuitatis cōgestis lapidibus, lignis, & terra cōplent, ut turres ambulatoriæ sine impedimento uehantur ad murum. sunt minores uineis, iubei lioresque, maiores autē, & firmiores pluteis, Cæs. 7. Bell. Gall. A castris longurios musculos, falces, reliquaq; quæ eruptionis caussa parauerat, profert. Item Musculus, genus piscis, parui, qui paruo moderamine caudæ iter regit Balænæ ne in scopulum impingat. est enim Balæna lusciosa, & pene exoculata, indigetque hoc pisciculo præuio, qui eam deducat, & reducat, Clau. l. 2. in Eutropium: Sic ruit in rupes, amisso pisce sodali, Bellua, sulcandas qui prænius edocet undas. Pli. li. 9. ca. 62. Balænæ musculus uada prænatans demonstrat.

Mvscvlvs, li, [*Topolino*] μῦσκος, modo dimin. est, & significat paruum murem. Ci. 2. de Diui. musculorum iecuscula bruma dicuntur augeri. Musculi, [*Muscoli,*] ut a medicis accipiuntur, sunt partes corporis carnosæ, neruorum fibris motus gratia circumiectæ, uenisque & arterijs conspersæ, illis quidem ad alimenti distributionem, ijs autem ad natiui caloris custodiam, quæ omnia tenui complectitur tunica, musculum definiens. Pla. in Amph. cicatricem in dextro musculo.

Mvscosvs, sa, sum, βρυώδης, musco opertum. unde muscosi fontes. Et muscosa prata apud Varr. 1. de re rust. ca. 9. Ci. ad Quin. Fra. l. 3. Nihil muscosius. Pli. l. 12. c. 1. Muscosi pumices.

Mvscvs, sci, βρύον, uiridis lanugo in corticibus arborum, & circa loca humida nascens. Virgil. 6. eclog. Musco circundat amaræ Corticis.

Mvsævm, p. p. [*Museo, luogo consecrato alle Muse*] μουσεῖον, locus Musis, & studijs consecratus, in Macedonia, circa Olympum montem. Steph. transfertur ad omnia loca studijs dicata: unde Strabo lib. ult. scribit apud Alexandriam fuisse celeberrimum museum. Pli. lib. epist. ad Fundanum: O mare, ò littus, uerum, secretumque museon. Philostratus in uita Apollonij Tyanei μουσεῖον, uocat locum, ubi Musæ colebantur. Est præterea Musæum. μουσεῖον, opus ex pumicibus constructum, ita dependens, ut imaginem specus imitetur. Pli. lib. 36. cap. 21.

Mvsica, æ, & Musice, ces, [*Musica,*] μουσική, scientia, quæ modum canendi demonstrat. hæc apud Græcos antiquitus tantæ ueneratio nis fuit, ut ijdē musici, & uates, & sapiētes iudicarētur. cuius scientiæ cum se imperitum Themistocles confessus esset, (ut inquit Cicero) indoctior habitus est. Musicæ appellatione prisci humanitatē litterarum significabant: in qua ingenuos homines dicebāt otium contemnere, animumque recreare. recentiores uero ad numerorum modulationem hoc uerbum trāstulerunt: quia Musica uelut ludus animi est, & a curis uacati requies. Musica, orum, Ci. 1. de Orat. Qui musicis penitus se dedit. Idem 5. Tusc. Musicorum perstudiosum accepimus.

Mvsice, [*Perfettamente, musicalmente,*] μουσικῶς, delicate. nam musicos genialiter uiuere manifestum est. Pla. in Most. Musice hercle agitis ætatem: itaque uti uos decet, Vino, uictu, piscatu probo uitam colitis.

Mvsicvs, a, um, pe. c. [*Musico,*] μουσικός, ad musicam pertinens. Plin. lib. 22. Pythagoras ex musica ratione appellat tonum. Quinct. li. 11. musicis notis cantica excipiat. Artē tractare musicam periphrasticōs dictum pro comœdias scribere. Tere. in prol. Phorm. In medio omnibus palmam esse positam, qui artē tractant musicam. Musicum studium. Idem in Heau. ad studium hunc se applicasso musicum. Musicus, ci, subst. qui nouit, aut docet musicū. Ci. 3. de Fin. in Græcia musici floruerunt. Idem 1. Offi. In fidib. musicorum aures uel minima sentiunt.

Mvsimon, is, pe. c. m. g. animal ouillo pecori non dissimile, uillo tamen caprino similius, Hispaniæ & Corsicæ familiare. Plin. lib. 8. ca. 46. Nonius aliter. Musimones, inquit, asini muli, aut equi breues. Luci. li. 6. uendit equum musimonem.

Mvssito, tas, [*Mussare, parlare sotto uoce,*] μύζω, frequen. a Musso, frequenter musso: quod aperte dicere non audeo, clam murmuro. Liu. li. 1. ita clam quidam mussitantes, uulgo tamen superbū appellant. Ter. Adel. Accipiunda, & mussitanda iniuria adolescentium est. Vbi Donatus: Mussitanda, patienda, considerāda cum silentio. Mussitare enim proprie est dissimulandi caussa tacere.

Mvsso, sas, [*Parlar sommesso,*] μύζω, occulte quasi murmuro. Pla. in Aul. Neque occultum id haberi, neque per metū mussari. Aliquādo ponitur pro quasi obmutescere. Ter. tege, tace, mussa. Aliquādo pro dubitare. Vir. 11. Mussat rex ipse Latinos, Quos generos uocet. Mussare, murmurare, [*Mormorare*] inquit Festus. Enn. In occulto mussabant. Seruius: Mussare, queri, [*Dolersi,*] Vir. 11. Aene. Flent mœsti, mussantque patres.

Mvstax, cis, Lauri species, de qua sic Pli. lib. 15. c. 30. Duo lauri genera tradit Cato, Delphicam, & Cypriam. Pōpeius Lenæus adiecit, quam Mustacē appellauit: quoniam mustaceis subijceretur. hanc esse folio maximo, flaccidoque, & albicante.

Mvstacevs, & Mustaceum, cei, οἰνοῦττα, libi genus est, cōstans ea farina siliginea musto conspersa, caseo, cumino, aniso, adipe, & ramentis lauri: quod in nuptijs adhiberi solet: ut innuit Iuu. Sat. 9. Si tibi legitimis pactam, iunctamque tabellis, Non es amaturus, ducendi nulla uidetur Caussa, nec est cur tu cenam & mustacea perdas. Cato de re rust. cap. 121. usus est hoc nomine in m. g. Mustaceos, inquit, sic facito. Dicta sunt autem Mustacea, a musto, quo farina conspergebatur, non ut quidam putauerūt, a mustace lauri genere: cum e contrario, uel ipso Plin. teste, cōstet, hoc lauri genus a Mustaceis nomen accepisse, eo quod mustaceis soleat subijci. Vide Laureola.

Mvstarivs, a, um, quod ad mustum attinet: ut Mustarius urceus, in quo Mustum reponitur. Cato de re rust. cap. 11.

Mvstela, æ, pen. p. [*Donnola,*] γαλῆ, animal paruum, sed oblongum flaui coloris, quod columbarijs, alijsque id genus auiarijs maxime insidiatur, oua exorbens, ipsasque etiam aues enecans. Vide apud Pli. l. 29. cap. 4. Est etiam Mustela, γαλέος, piscis nomē apud Pli. lib. 9. ca. 17. Proximam a scaro bonitatem obtinentis, quem Paulus Iouius in libello de piscibus multis argumentis ostendit eundem esse, quem nos a lambendis petris Lapetram uocamus. Vide Massarum.

Mvstellinvs, a, um, p. p. adiect. γαλίδιος, Ter. in Eunu. ueternosus, senex, colore mustellino. Pli. lib. 30. ca. 14.

Mvstevs, a, um, [*Mostoso,*] γλευκίνεος, dulcis, & musti saporē referēs: unde poma mustea. Pli. Est tanta musteis pomis suauitas, ut finis mandendi non nisi periculo fiat. Idem lib. 12. cap. 7. Amaritudo grano eadem, quæ piperi musteo.

Mvstricola, æ, est machinula, auctore Festo, ex regulis, in qua calceus nouus insuitur. Afranius: Mustricolam in dentes indam tibi.

Mvstvm, sti, [*Mosto, uino nuouo*] γλεῦκος, uinum nouum. Vir. 1. Geo. Aut dulcis musti Vulcano decoquit humorem. Ouid. 2. de Arte. Qui properant noua musta bibant: mihi fundat auitum Consulibus priscis condita testa merum.

Mvstvs, a, um, [*Nuouo,*] νέος, idem quod recens. Vnde Plau. mustam iuuencam dixit. Mustum (inquit Nonius) non solum uinum, uerū etiam nouellū quicquid est, recte dicitur. Næuius in Gymnastico: Vtrum est melius, uirginē, an uiduam uxorem ducere? uirginem, si musta est.

Mvtabilis, le, [*Mutabile, instabile,*] μεταβλητόν, a Muto, quod facile mutatur. Vir. 4. Aen. Variū & mutabile semper Fœmina. Mutabilis uulgi animus, Liu. 2. Mutabili ratione labūtur planetæ, Ci. de Vniu. Immutabile, quod nullo modo mutatur.

Mvtabilitas, atis, [*Mutabilita, incostanza,*] mobilitas. Cic. 4. Tusc. Hæc inconstantia, mutabilitasque mentis quem non deterreat?

Mvtæ, ἄφωνα, dicuntur litteræ quædam ex consonantibus, quod respectu aliarum litterarum modicum, & uelūti mutum quēdam reddant sonum.

Mvtæ cicadæ, ἄφωνοι τέττιγες, dicuntur cicadæ minores, nō quod nihil canant, sed quod parum canant.

Mvtatio, is, [*Mutatione,*] μεταβολή. Cice. 2. Phil. Consilij mutatio optimus portus pœnitenti. Cice. pro Quinct. Loci, non ingenij mutatio.

Mvtio, tes, mutui, a quo mutesco, [*Ammutire,*] κωφαίνω. mutorum more taceo. Lactan. lib. 7. Cum in exitu lingua mutescat. Hinc Obmutesco.

Mvticvs, a, um. Var. 1. de re rust. cap. 48. Spica mutica dicitur, quæ non habet aristam.

Mvtilo, las, pe. co. [*Troncare,*] κολοβόω, trunco aliquid, detraho, diminuo. Tere. in Hecy. ne cuiusdam misereat. Quin spolies, mutiles,

les,laceres,quęque nacta sit.Hinc Dimutilo, Mutilatus, a,um, truncatus,diminutus.Pli.lib.8.cap.5.Ouid.de Nuce: At mihi sæ sa nocent mutilatis uulnera ramis.Ci.3.Phil.in Galliam mutila tum ducit exercitum:id est diminutum.

Mutilus,a,um, [Tronco,] κολοβὸς,κυλλὸς,truncatus, aut mēbro ali quo diminutus:unde capri,qui cornua non habent,mutili dicun tur.Horat.1.Ser.Sat.5.O tua cornu Ni foret execto frōs,inquit, quid faceres,cū Sic mutilus minitaris?Cæs.6.Bel.Gal. magnitu dine antecedunt,mutilæque sunt cornibus . Et per trāslationem mutilus pro imperfecto,[Imperfetto,]Ci.in Orat.mutila quædam & hiantia loqui,germanos se putant Thucydidis.Sunt qui sic di stinguant mutilum a māco,ut mutili dicantur,quibus ferro,uel alis re aliquod membrum exectum sit:māci , quibus membrum aut natura uitio desit.Iuuen.Ex eo tanquam Mācus,& extinctæ cor pus non utile dextræ.

Mutina,p.c.[Modena,]ciuitas Galliæ Cisalpinæ in Flaminia,quō dam Romanorum colonia:ubi Anto.D.Brutum obsedit,quē ta men Hirtius & Pansa consules,uicto Antonio,liberarūt. Luc.li. 1.His Cæsar Perusina fames,Mutinæque labores, Accedāt atis. Ci.Phil.5.Antonius circumsedit Mutinam,firmissimam & splē didissimam populi R.coloniam.

Mutinensis,color natiuus, a Mutinensibus lanis, ex quibus na tiuo colore panni fiebant. Varro. Ludere alacrem uidimus Mu tinensi tunica.

Mutius,nobilis Roman⁹,qui,accepta potestate a senatu, in castra Porsenæ regis,cum tēporis Romanos obsidentis,solus intrauit, eo animo,ut regem occideret:sed satellitem regis,qui pura indu tum,pro rege per errorem occidit.comprehensus,& ad regē per ductus,iussus est,& coniuratos,si qui essent,indicare . Mutius ut ostenderet se nullo supplicio uinci posse,insuper & pœnā de dex tra sua exigeret,quod in cæde aberrasset, ipsam igni impositā in cōspectu regis sibi ipsi adussit: unde postea Scæuola cognomina tus est,quod sinistra manu uti cogeretur,σκαιὸν,enim Græci sini strum uocant. quapropter rex eius fortitudinē admiratus , eum liberum dimisit.Mutius igitur,ut regi aliquid grati faceret,eidē indicauit,trecētos iuuenes in eum similiter cōiurasse . quare ter ritus Porsena,bellū acceptis obsidibus deposuit. Mar.Vrere quā potuit contempto Mutius igne,Hanc spectare manū Porsena nō potuit.Vide Liu.lib.2.

Mutio,tis,tiui,uel tij, titum, [Parlar con timore,]γρύζω, timide lo quor.Ter.in And.nihil iam mutire audeo:uerbum tonare.Pla.in Curc.Viden ut aperiūtur ædes festiuissime:non mutit cardo, id est,non crepitat [Far strepito,] & mutire est hircorum. In carmi ne Philom.Et mutire capris hirce petulce soles.

Mutito, tas, pen. corr. ἀλληλοτροφῶ,mutua conuiuia agito . Gel. libro 2.cap.24. Principes ciuitatis, ludis Megalensibus antiquo ritu mutitabant.

Muto,as,[Mutare, uariare,]διαλλάττω,nario,immuto.Plin.lib.9.ca. 29.Colorem mutat ad similitudinem loci. Vnde mutare animū, mutare sententiam,Ter.in Phor.Haud scio hercle, ut homo est, an mutet animum Cic.ad Gal.Fam.6.Sin autem sententiam mu tasti,ego habebo.Quandoque aliquid pro alio accipio,[Cambia re,]Salust.in Iug.Statuit Metellus pecoris,& mancipiorum præ das certatim agere,eaque mutare cum mercatorib.uino aduecti tio.Aliquando sine ablatiuo.Virg.4.eclo.Nec nautica pinus Mu tabit merces. Mutare consilium,Ci.ad Atti.li.3.& ad Q.Fra. l.3. Mutare decretum,& Mutare ius.Idem 3.Ver.Mutare factū,Ter. in And.Haud muto factum.Vbi Donatus:ueteres non me pœni tet.Idē Donatus in Phor.Sic enim ueteres dicebāt, Muto factū, & Nolo factum, cum alicuius rei eos pœnitebat. Mutare fidem, Pla.in Mil.ne hæc mutet fidē.Mutare se alio.[Andare uia,]est se alio habitatum trāsferre.Var.Fac te aliquo cū omni familia mu tes.Pace bellum mutare,est loco belli pacē accipere.Sal.in Cat. Nemo,nisi uictor,pace bellum mutabit.Mutatus,a,um,part. Pl. li.3.c.11.Beneuentum,auspicatius mutato nomine, quæ quondā Maleuentum. Vir.2.Aen.Hei mihi,qualis erat , quantū mutatus ab illo.Hinc Commuto, Demuto,Immuto, idē quod muto.Per muto,mercede,uel pretio aliquid muto.

Muto,onis,πέος membrum uirile,alio nomine Mentula.

Mutoniatus, ὄρχις,mentulatus,cui mentula est magna.

Mutatio,onis,acceptio mutui.Ci.3.de Ora Translationes quasi mutationes sunt,cum, quod non habeas, aliunde sumas. Idem: Multari ea pœna , quæ sine mutatione & uersura possit dissolui.

Mutuaticius ,a,um δανειστός,quod mutuo datur:ut,Pecunia mu tuaticia. Gell.li.20.ca.1.in pecuniæ mutuaticiæ usu.

Mutulus,[Scanzone,]lapis in pariete prominens,quadrangulus se re,inferiore tamē sui parte nonnihil diminutus. Var.lib.3.ca.7. pro columbarijs in pariete mutulos aut palos in ordinem.

Mutuo,[Scambieuolmente, uicendeuolmente,]ἀλλήλων,aduer. muicem. Ci.Mutuo te amabāt.Plancus Ci.Fac me mutuo diligas. Mutue, aliud aduer.Ci.Cn.Pomp li.5. Meis officijs si quādo non mutue respondetur,apud me plus officij residere facillime patior.

Mutuo,as,are,[Prestare,]δανείζειν,mutuū dare.Pla.in Trin.Si quis quid mutuauerit,fit pro proprio perditum.Est etiā, mutuum ac cipio.Cæcilius:Ad amicos currat mutuatum.Quid autem diffe rant Mutuaro,& Commodare,uide in Commodo.

Mutuor,ris,deponens,[Pigliare in prestanza,]δανείζεσθαι,mutuum, uel mutuo accipio.& proprie de ijs,quæ numero,pōdere, uel mē sura,pari,non eadem specie,reddimus. Plau.Decem minas a pa tre mutuatus.Mutuari per translationē,pro aliūde sumere.[Trar re,pigliare,]Cic.de Fato.Orator ab academicis subtilitatē inge nij mutuatur.

Mutus,[Muto,]ἄφωνος,κωφὸς,a mugiendo quidā deduci putāt . nā quamuis mutus loqui non possit,prorūpit tamē in uocem, quæ mugitus potius,quā sermo uidetur. Vel dicitur Mutus,quasi mi nutus,quod eo sensu minutus sit. Vel dicitur a mussādo,quod nō aliud,quam inconditum quēdam sonum edat. Ci.Cornif.li. 12. Mutum esse satius est,quā,quod nemo intelligat, dicere . Idē 3. de Legib.dici potest,magistratum legem esse loquentem,legem autem mutum magistratum. Vir.12.Aen.Scire potestates herba rum,usumq; medendi Maluit , & mutas agitare inglorius artes. Vbi Seru.Artes mutas dixit, quasi minus celebres.Mutæ item ar tes dicuntur picturæ[Dipintura,]quæ cum non loquantur, res ta men ipsas exprimunt.Ci.3.de Ora.hoc in ijs quasi mutis artibus est mirandum.De pictura.

Mutuscae,Sabinorum ciuitas,quæ & Trebula.Trebia , & Suffena appellata est:circa quam Annibal Romanos maxima clade affe cit.Hæc Seruius in illud Vir.li.6.Oliuiferæ Mutuscæ.

Mutuum,tui, [Cambio,prestanza,] δάνειον,quia res, quæ redduntur, mutātur,& proprie sine usura:Fœnus,cū usura.Pla.in Asin.nā si mutuo non potero, sumam fœnori. Paul.Iurecon.Mutuum da mus,recepturi non eandem speciem quā dedimus: alioquin aut commodatum erit,aut depositum:sed idem genus. nā si aliud ge nus,ueluti pro tritico uinum,recipiamus,non erit mutuum. Mu tuus [Vicendeuole]amor dicitur,cum par uolūtas accipitur, & red ditur.Ci.Fam.epist.5.Quid tu existimes esse in amicitia mutuū, nescio:equidem hoc arbitror,cum par uolūtas accipitur,& reddi tur.Ter.in arg.Eun.Meretrix adolescentulū,cuius mutuo amo re tenebatur,exclusit.Quin.l.12.ca.7.mutua beneuolētia utetur: id est,respondente . Aliquando Mutuum pro uicario accipitur. Apul.mutuam tibi operam præstiti.

*Muzirum,Indiæ emporium.Pli.li.6.cap. 23.

M ANTE Y

Mya,μυῖα,genus conchæ,siue margaritæ in freto circa Bosphorū Thracium,uniones rufos,ac paruos gignens.Pli.lib.9.ca.35.Est & Mya,insula in sinu Ceramico.Idem l.5.c.31.

Myacanthon,μυάκανθον,herba alio nomine Corruda.i.syluestris asparagus.de qua Pli.l.8.c.9. Myacanthis uero quibusdam herba est,quæ a Dioscoride μυρσίνη ἀγρία, a Latinis Ruscus appella tur.Vide Marcellum in Dioscoridem.

Myagrus,μύαγρος,muscarū deus,qui & Myodes dicitur,teste Plu tarcho,& Achor.Pli.lib.10 ca.29.Inuocat Elei Myagron deum muscarum multitudine pestilentiam afferente.Myagrus præte rea herba ferulacea,folijs simılib.rubiæ,trepidanea,semine oleo so.Græci μελάμπυρον appellant,quasi nigrum frumentum.

Myaces,μύακες,pisces ex concharum genere,qui muricum modo coaceruantur,uiuuntq; in locis algosis,& ubi dulcis aqua copio sa mari miscetur.Vide Pli.li.32.cap.9.

Mycale,μυκάλη,mons est Ioniæ,inter Myandrum,& Caystrū flu uios,non procul ab Epheso.Herod.lib.1.

Mycalessus,μυκαλησσὸς,mons in Mediterraneo Bœotiæ, oppidū habens eiusdem nominis.Pli.li.4.c.7.Steph.nomē accepisse exi stimat a mugitu bouis,quæ Cadmum in Bœotiam produxit.

Mycenae,arum,μυκῆναι,& Mycena,næ,p.p.urbs Peloponnesi, quā Perseus Danaes filius extruxit.in qua postea regnauit Agamē non a Mycena nympha sic appellata. Virg.6. Aen.Eruet ille Ar gos,Agamemnoniasque Mycenas.Inde Mycenæus.Vir.l.12.Ip se Mycenæus magnorum ductor Achiuum.

Mycenis,idis,pe.pr.μυκηνὶς,gentile fœmininum a Mycenis deri uatum,quo poetæ pro Iphigenia utuntur , Agamemnonis My cenarum regis filia,Ouid.12. Meta.Supposita fertur mutasse My cenida cerua.

Mycone,nes,& Myconus,coni,pe.c.μύκονος,insula una ex Cycla dibus non procul a Delo. Virg.li.3.celsa Gyaro,Myconeque re uinxit.Sub hac insula fabulātur poetæ sepultos esse Gigātes,po stremo ab Hercule interfectos,unde factus locus prouerbio,Om nia sub unam Myconum.quod in eos dici consueuit,qui res natu ra disiunctas,eodem lib.uel titulo conantur complecti.Sta. li.1. Achil.Cyclades hinc spreræ,Myconos,humilisque Seriphos.

Mygale,es,μυγάλη,animal mediā inter murem & mustelā speciē habens,quod Latini murem araneum appellant. Vide Mus.

Mygdonia,μυγδονία, regio littoralis Macedoniæ, in qua Niobe

Tan.alis

Tantali filia, in saxum uersa est: a Mygdone rege dicta. Est & altera Mygdonia, Asiæ regio, in ea Phrygiæ parte, quæ Troadi superiacet. Strabo lib. 12. incolæ Mygdones.

Mylaecris, μυλακρὶς, blattæ genus magnitudine cicadæ, circa molas nascens. Pollux ait, Mylacridem apud Aristophanem accipi pro gallina.

Myla, es, μύλη, herba est radicem habens paruo bulbo similem, contrahentis facultatis. Gal. lib. 7. Simpl.

Myloæcos, μυλοικος, genus est uermiculi ex blattis. Plin. libro 30. cap. ult.

Myoctonos μυοκτόνος, aconitum herba, ita dicta, quod a longinquo mures interficiat. Pli. lib. 27. ca. 3.

Myonesus, penult. prod. μυόννησος, insula ante Ephesum. Plin. li. 5. cap. 31.

Myoparo, μυοπάρων, genus nauigij piratici, forma media inter onerariam, & longam triremem, de quo uide Baysium de Re nauali. Ci. l. 3. de Ora. cum quæreretur ex eo, quo scelere impulsus, mare haberet infestum uno myoparone.

Myophonum, μυόφονον, herba muribus exitialis: unde & nomen accepit: eadem forte cum myoctono & Aconito. Pli. l. 11. cap. 9.

Myosota, μυὸς ὦτα, herba est, quam & Alsinen, & uerbum ex uerbo exprimentes, Muris auriculam uocāt Latini. Alsines uero nomē accepit, quod algidis locis gaudeat, & opacis. Refertur & alterū Myosoton genus a Dioscoride qđ & myosotis, μυὸς ὦτις, diminutiua forma appellatur. Posteriorem hanc speciē describit Pli. lib. 27 cap. 12 priorem uero lib. 26. cap. 4.

Myracanthon, μυράκανθον, herba aculeata, quæ & Eryngion & Centum capita uocatur. radicem habet odoratam: unde nomen accepit.

Myrias, adis, [*Decina di migliara,*] μυριὰς, numerus decem millium.

Myrica, p p. [*Tamarico,*] μυρίκη, genus humilis uirgulti: cuius duæ species: satiua, quæ & Tamarix uocatur a Plin. li. 13. cap. 11. Altera syluestris, quam in Achaia Briam syluestrem uocāt. Vi. 4. ecl. humilesque myricæ.

Myrinus, pe. pr. μυρινος, mas murænæ, dentes extra os habens. Pli. lib. 9. cap. 23.

Myrinus, μυρινος, Apollinis cognomentum, a Myrina Aeolidis urbe, in qua colebatur, unde & Myrini campi.

Myristica, nux, [*Noce muscata,*] μυριστικὸν κάρυον, a quibusdam appellatur, quam nos hodie Nucem Muscatam uocamus.

Myrmecia, [*Porri delle mani,*] μυρμηκία, uerrucæ sunt lupini amplitudine, fere in palmis manuum, & plantis pedum nascentes: ita dictæ, quod formicæ in morem pungant. Vide Cels. l. 5. ca. ult.

Myrmecites, μυρμηκίτης, gemma, repentis formicæ effigie. Plin. lib. 37. cap. 11.

Myrmecium μυρμήκιον, phalangij genus, formicæ simile capite, aluo nigra, guttis albis distinguentibus. Pli. lio. 12. cap. 4.

Myrmecias, μυρμηκίας, gemma nigra. Pli. li. 37. cap. 10.

Myrmicoleo μυρμηκολέων, exiguum animal formicis aduersum: ex formicæ & leonis nominibus nam ut leo imbecilliorum animalium, ita hoc animal formicarum prædam agit.

Myrmidones, pe. c. μυρμιδόνες, Thessaliæ populi Achillem ad bellum Troianum secuti. hi ex Aegina insula ortum traxerūt, Peleū que patria profugum secuti in Thessalia sedes fixerunt. Str. li. 7. Ouid. lib. 7. Met. nominis rationem ad huiusmodi refert fabulā. Cum pestilentia in Aegina crudelissime esset grassata, eāque insulam uiris propemodum exhausisset; Aeacus, cum ad radicem quercus infinitum propemodū formicarum numerum cōspexisset, Iouē traditur orasse, ut sibi parem uirorū numerū cōcederet: precibusq; eius oīs absolutis formicas in uiros fuisse cōmutatas.

Myrobalanum, μυροβάλανον, glans arboris similis heliotropio, magnitudine nucis auellanæ, quam Dioscorides βάλανον μυρεψικὴν appellat, id est glandē unguentariam. Habet hæc dictio omnes syllabas breues: unde carmen heroicum ingredi non potest, quo alludit Mart. in Apophoretis: Quod nec Virgilius, nec carmine dixit Homerus, Hoc ex unguento constat & ex balano. Vide plura in Balanus.

Myron, μύρων, statuarius insignis, Ageladis discipulus, de quo Ci. Virg 6 Ex huius operibus præcipuam laudem meruit bucula ex ære, ueræ uaccæ simillima. Ouid. 3. de Pon. Vt similis ueræ uaccæ, Myronis opus. Proper. Atque aram circumsteterant armenta Myronis.

Myropola, [*Profumiere,*] μυροπώλης, unguentorum uenditor. Pla. in Cass. Myropolas sollicito omnes, ubicunque unguentum lepidum.

Myropolium, [*Profumeria,*] ubi unguenta uēduntur. Pla. in Amph. perreptaui gymnasia, myropolia. Latine unguentaria taberna.

Myrrha, [*Mirrha,*] σμύρνα, arbuscula in Arabia nascens, altitudine quinque cubitorū, cuius cortice inciso lacryma, quæ & ipsa Myrrha uocatur, mortuorum cadauera incorrupta cōseruat. Vide Pl. lib. 12. cap. 15. & 16. Myrrha præterea Cinyræ Cypriorum regis fuit filia, quæ nefando patris amore capta, cū aliquot noctes auxilio nutricis cum illo concubuisset, tādem illato lumine agnita, cum illā pater uellet occidere, noctis beneficio elapsa, in Arabiā profugit, ubi in arborem sui nominis conuersa. Oui. 10. Met.

Myrrhapia, genus pyrorum, odore gratissimum. Pli. l. 15. ca. 15.

Myrrhaeus, a, um. μύρρινος, ex myrrha. Proper. Myrrhea pocula.

Myrrhis, idis, μυῤῥὶς, olus cicutæ simillimum, foliis aliquanto minoribus, breuiori caule, saporis & odoris iucūdi, uulgo cicutaria.

Myrrhites, gemma, myrrhæ colore, odore unguenti, Plin. lib. ult. cap. 10.

Myrsilus, μύρσιλος, Lydiæ rex alio nomine Candaules, qui cum uxorem haberet formosissimam, non cōtentus secreta uoluptatū suarum conscientia, Gygi cuidam ex satellitibus suis nudā ostēdit, Quam rem illa indigne ferens, Gygem ad uiri necem impulit, seseq; illi & Lydorum regnum tradidit. Herod. lib. 1.

Myrsinites, μυρσινίτης, teste Plin. lib. 27. cap. 8. species tithymalī, folijs myrti. Item gemma, mellis colore nigricantis, myrti odore. Pli. lib. 37. cap. 10.

Myrtetum, pe. p. [*Dove sono piantati molti mirti,*] μυρτεών, locus myrtis consitus. Plau. in Aul. Nescio qui seruus ē myrtetο prosiluit. Horat. lib. epist.

Myrteus, a, um, [*Di mirto,*] μυρσίνινος, ex myrto. Tibu. Et gerit insigni myrtea serta coma. Pli. li. 15. c. 29. Ara fuit Romæ uetus Veneris Myrteæ, quam nunc Murtiam uocant. Myrtinus, a, um, pro myrteo: ut, Oleum myrtinum. Pli. lib. 23. ca. 4.

Myrtidanum, μυρτίδανον, uini genus, myrti syluestris baccis cōditum. coniecturam unde apud Pli. lib. 14. c. 16.

Myrtilus, μύρτιλος, Mercurij ex Phaetusa, seu Myrtho Amazone filius, auriga Oenomai: qui a Pelope curuli certamine cū Hippodamia, Oenomai filia, certante, pecunia corruptus, axi in certamine uectem non obiecit, ut Hippodamiæ currus dissolueretur, & Pelops uictor euaderet. quod cum fecisset, a Pelope uictore præmium postulauit: qui ab Oenomao moriente ante rogatus, ut Myrtili factum ulcisceretur, eundem in mare præcipitauit, quod ab eo Myrtoum dictum est. Clau. nam perfidus obice regis Prodidit Oenomai deceptus Myrtilus axem. Fuit item Myrtilus comicus Atheniensis, de quo Suidas.

Myrtites, μυρτίτης, οἶνος. Vinum myrto conditum. Colum. libr. 12. cap. 38.

Myriopetalum, μυριοπέταλον, herba alio nomine Polygonatos a multitudine geniculorum. Pli. lib. 27. cap. 12.

Myrtoum, pelagus, μυρτῷον πέλαγος, pars maris inter Aegæum, & Ionyum, a Myrtilo Mercurii filio in id proiecto: siue ut Pli. tradit lib. 4. cap. 11. ab exigua insula non procul a Carysto Eubœæ oppido sita. Incipit a Megarico sinu, Cretamque abluit, & Atticam, Occiduamque Cariæ oram: habetque insulas plurimas, Cytheria, Caluariam, & quæ Aeginam cingunt, & Salaminem, & ex Cycladibus plerasque. Stra. Oui. in Ibin.

Myrtus, [*Mirto*] μυρσίνη, arbor baccas saporis præcipui ferēs. ex quibus & myrtites uinum, & myrtatum obsonium fit. Pli. li. 16. c. 19.

Mys, Myos μῦς, nomen cælatoris, qui claruit argēto cælando. Mar. lib. 8. Quis labor in phiala, docti Myos, an ne Myronis? Est item piscis marini genus, quem & Murem marinum appellant. Vide Plin. lib. 9. ca. 51. & lib. 32. cap. 11.

Mysia, μυσία, regio minoris Asiæ ad Hellespontum, Troadi conterminæ. incolæ Mysi, fortis adeo contemptæ, ut cesserint in prouerbium. Cice. pro Flacco: Quid in græco sermone tam tritum, quam si quis despicatui ducitur, ut Mysorum ultimus esse dicatur? Strabo Mysos constituit in Europa confinio Pannoniæ, putatque Mysos Asiæ populos ab iis originem, & nomen duxisse, sed ij a Plinio non Mysi, sed Mœsi appellantur.

Mysteria, orum, [*Misterii,*] μυστήρια, sacra arcana. Vnde Mystæ dicti sacra discentes, & initiati sacris alicuius numinis, ut apud Auson. Sen. & Pap. & Symmystæ, consacerdotes eisdē sacris initiati. qua dictione Apul. Sidon. & Hiero. utuntur. Mysteria etiā quædam festa dicebantur in honorem Cereris celebrari solita. Ci. ad Atti. lib. 9. Facies me, in quem diem Romanæ incidant Mysteria, certiorem. Putatur hoc sacrorum genus Eleusine, Attici agri oppido, in reliquas terras trāslatū. Ibi duo erant mysteriorum genera; maiora, Cereri sacra; & minora Proserpinæ eius filiæ. & quoniā utrorumq; ceremonias summo studio occultabant; factum, ut mysteria pro arcanis accipiamus. Cice. ad Attic. epistolæ nostræ tantum habent mysteriorum, ut eas ne librarijs quidem committamus.

Mysticus, a, um, μυστικὸς, quod in arcanis deorum sacris fiebat. unde mystica sacra pro arcanis dixit Marti. l. 8. mystica sacra Dyndymenes.

Mystus, piscis è genere lacertarum. Pli. lib. 32. cap. 11.

Mytilus, μυτίλος, piscis ex genere cōcharum, cuius exusti cinis causticam uim habet. Pli. lib. 32. cap. 9. & lib. 9. cap. 51. Mart. lib. 5. Sumitur inciso mytilus ore mihi.

DE LITTERA N.

N Littera, una semiuocalium, ab antiquis inter liquidas connumerata, quæ si primū in dictione locū teneat, aliquādo sumit ante se, g, ut Narus. Gnarus: unde Ignauus: Aliquādo et in cōpositione, c, littera quæ immediate subsequit post, n, uertitur, in g, ut Quadriogēti, pro Quadrincenti. Quingenti, pro Quincenti. Sed in quibus, n, non fuerit, seruatur, c, ut Ducēti.

*Nabathaea, ναβαθαία, Dio. ναβαθαῖοι, Steph. regio Arabiæ Syriæ cōtermina, pascuis abūdās. cuius metropolis est Petra. Stra. l. 16. Hinc Nabathæus, a, um, p. p. Et quia Nabathęa regio orientē spectat; Nabathæus accipitur pro orientali. [*Orientale*,] Oui. 1. Meta. Eurus ad auroram, Nabathæaque regna recessit.

*Nabis, uiri proprium, qui fuit Lacedæmoniorum tyrannus, ut est apud Liu.

*Nabis, lingua Aethiopum significat camelopardalem. Pl.

Nablium, νάβλιον, dimin. a nabulum, instrumētum musicum, Oui. 3. de Art. Disce etiam duplici genialia nablia palma Vertere.

*Nablissa, apud Ptol. li. 2. ca. 4. uel Nebrissa, ut apud alios, Hispaniæ Bæticæ ciuitas, quæ hodie Venetia dicitur.

Nacae, fullones, quod nauci sint. i. nullius pretij. Festus.

Nae, ναί. Græca dictio, significans ualde, [*Molto*,] Ter. in Prol. And. faciunt næ intelligendo, ut nihil intelligāt. Hoc est, cum plus, q̄ opus sit, uelint intelligere, in eorum numero sunt habēdi, qui nihil intelligunt. Sæpius tamen ponitur pro certe, [*Certamente*,] Cic. Curioni. nę tu uideris multo ante prouidisse, quid impēderet. Idē in Catil. Næ illi uehementer errant.

Naenia, æ, & Neniæ, arum, (ut est apud Ouid. li. 6. Fast.) a Græco νέατον, ultimum, erat enim ultimū, quod in funere laudandi gratia cantabatur ad tibiam ante cadauer sepultū. Diome. Apud Romanos id carmen, quod cum lamentatione extremum atq. ultimum mortuo accinitur, Nænia dicitur. Acron uero docet esse factitium nomen, a similitudine uocis eorum, qui queruntur, & dolent. Improprie accipitur pro ineptia cuiuslibet cātus, aut sermonis. Sic Hiero. contra Rufinum. Qui tuas emendaret nænias. Hoc carmen Simonides poeta lyricus ex Cea insula primus instituisse dicitur. unde Hor. Ceæ retractes munera næniæ. Sidonius p̄ epitaphio posuit, cū ait: Nænia marmori incisa. Festus. Nænia est, inquit, carmen, quod in funere laudandi gratia cātatur ad tibiam. Nænia (inquit Nonius) ineptum & inconditum carmē, quod a cōducta muliere quæ Præfica diceretur, ijs, quibus propinqui nō essent, mortuis exhiberet. Var. de uita populi R. l. 4. a muliere næniam cantari solitam ad tibias, & fides. Ci. de Leg. 2. Honoratorum uirorum laudes ad cantus, & tibicinem prosequūtur, cui nomen est Næniæ: Næniam quoque deam ueteres coluere, cui sacellum auctore Festo, extra portam Viminalem erat dedicatum.

Naevius, poeta antiquissimus fuit, cuius extat epitaphium apud Gell. cap. 24. li. 1. hic & comœdias scripsit, quæ citantur a Nonio & Festo: & Bell. Pun. Primum, in quo ipse stipendia fecit, litteris prodidit. Gell.

Naevus, [*Neo*,] ὁ πανοσάρκωσις, corporis genitiua macula. Plin. lib. 22 cap. 25. Farina decocta in aceto tollit næuos. Næuosus, næuis plenus.

Naiades, p. c. a singulari nominatiuo Nais, ναϊάδες, dicuntur nymphæ fontium & fluuiorum: ἀπὸ τοῦ νάειν, fluere: hæc dictio nūc tribus, nunc quatuor syllabis effertur. Vir. eclo. 6. Aegle Naiadū pulcherrima. Hinc Naicus, a, um. Prop. lib. 2.

Nam, [*Percioche*,] γάρ, coniunctio caussalis, quæ in oratione primū tantum locum sortitur. Ter. in And. nam si hic mali est quicquā; hem, illic est huic rei caput. Interdum habet uim trāseūdi ab una re ad aliam: ut sæpe apud Ci. & alios quale est: Nā quod scribis: Nam quod ais: &c. In cōpositione postponitur, ut Quisnā. Olim etiam præponebatur: ut apud Ter. Nā quæ est anus a fratre egressa meo? Vbi Nam quæ accipitur pro quænam.

*Namnetae, ναμνῆται, Galliæ Lugdunensis populi, ad oceanum siti. Ptol.

Nanciscor, eris, nactus, [*Acquistare, per uaro*,] τυγχάνειν, a Nancio, is, secundum Prician. & significat acquiro. Ter. in Phor. Nō triumpho ex nuptijs tuis, si nihil nanciscor mali? Salust. Homines adolescentes summam potestatem nacti. Ci. Appio. Pluribus uerbis ad te scribam, cum plus ocij nactus ero. Nancisci itē, significat inuenire. Ci. de Fin. 1. nacti te sumus aliquādo ociosum. Hinc Renanciscor, a ueteribus positum pro reprehendo. Fest.

Nanque, [*Percioche*,] γάρ, coniunctio caussalis, ut Nam Pla. Cic. 10. Fam. Nāque assiduis internuncijs cum Lepido egi, ut cōmuni cōsilio reip. succurreret. Virg. in Tityro: Nanque erit ille mihi semper deus. Significat etiam Sed, [*Ma*,] Ci. 1. de Ora. Nanque illud quare Scæuola negasti.

Nanum, Græci uas aquarium dicunt humile & concauū, quod uulgo uocant situlum barbatum. unde Nani pumiliones. Fest.

Nanus, a, um, [*Nano*,] teste Gell. lib. 19. cap. 13. Græci uocauerunt breui corpore hominem, quem Latine Pumilionē dicimus. nec de hominibus tantum, sed de alijs quoque rebus dicitur. unde & mala nana, alio nomine Melimela.

Napaeae, ναπαῖαι, siluarum Deæ, quæ & Dryades dicuntur. nam νάπη, saltum significat. Naides autem, uel Naiades dicuntur fontium nymphæ, ut Oreades montium, Hamadryades arborum. Virg. 4. Geo. Faciles uenerare Napæas.

Napaei, ναπαῖοι, populi in Lesbo, ab urbe Napa: unde Apollo Napæus.

*Napata, orum. Aethiopiæ urbs. olim regia Candaces reginę. Strabo lib. 17.

Napinae, βουνιάδες, loca napis consita. Col. lib. 11. cap. 2.

*Napitae, populi Scythiæ, quorum caput, uicus Napis. Steph.

*Naphtha, bituminis flos tenuissimus, circa Babylonem copiosę prouenicns. Plin.

Napus, [*Nauone*] βουνιάς, herba rapo simillima. Col. l. 2. c. 10. Napus terrā amat siccā. Vide Pli. li. 20. c. 4. Diminutiuū est Napunculus.

Nar, νάρος, Stepha. Sabinorum fluuius, in Fiscello monte nascens, qui per urbem Narniam fluens, Tiberi immiscetur Lucan. lib. 1. Qua Nar Tiberino illabitur amni. Vir. li. 7. Sulphurea Nar albus aqua. Mela eiusdem nominis fluuium in Illyride constituit, qui ex Adrio monte profluens in mare Adriaticum illabitur. Plin. Ptol. & Strabo Naronem uocant.

Narbonenses Gallia, ναρβωνῖται, teste Plin. libro. 3. cap. 4. tota illa Galliarum pars, quæ interno mari alluitur, ante Braccata dicta a braccis, quibus ea regio peculiariter utebatur; cum reliqua Gallia a studio nutriendæ comæ, Comata diceretur: Hæc olim fuit Romanorum prouincia, quam a Narbone Martio, amplissimo eius regionis emporio, Narbonensem prouinciam appellabant. Diuiditur ab Italia amne Varo, & alpium iugis: a reliqua Gallia Iura & Gebenna montibus.

Narbo, νάρβων, cognomento Martius, olim amplissimum Galliæ braccatę emporium, teste Strab. lib. 4. hodie tutissimum Galliarum aduersus Hispanos propugnaculum: a quo tota ea pars Galliarum, quæ olim Rom. fuit prouincia, nomen accepit. Martium autem Narbonem ex eo dictum putant, quod eo Cæsar ex Martia legione colonos deduxerit. Cic. pro Font. Est in eadem prouincia Narbo Martius, colonia nostrorum ciuium, propugnaculum Gallis oppositum.

Narcissinus, a, um, ναρκίσσινος, quod ex narcisso fit: ut Oleum narcissinum, Pli. li. 21. ca. 19. Ex hoc flore fiat narcissinum oleum ad emolliendas duricias. Inde etiam

Narcissites, pe. p. ναρκισσίτης, gemma narcissi colorem habens, uenis hederæ distincta. Pli. lib. 37. cap. 11.

Narcissus, [*Narcisso*,] νάρκισσος, lilij genus, radice carnosa atque odora, flore purpureo, folia in radice habens ad similitudinem foliorum arundinis, sed aliquanto crassiora. Dictus νάρκη, (ut Plin. inquit lib. 21. cap. 19. & ca. 5.) stupor Latine. nam odor eius caput aggrauat. poetæ fabulantur, Narcissum quendam puerum fuisse Cephisi amnis, & Lyriopes nymphæ filium, tanta formæ præstantia, ut cum aliquando ad fontem bibiturus accessisset, conspectæ suæ imaginis amore captus sit: cumque nulla potiundi amoris spes esset, nimio desiderio contabuisse, & in florem sui nominis commutatum. Vide Ouid. lib. 3. Metam. Huius monumentum in ora Bœotiæ fuisse tradunt, quod cum silentio uiatores præteribant: Est & Narcissus nomen fluuij.

Nardina pyra, ναρδίνια, ab odore, quæ nardum redolent. Plin. lib. 15. cap. 15.

Nardinum, νάρδινον, unguentum ex nardo, addito omphacio, balanino, iunco, costo, amomo, myrrha, & balsamo. alio nomine foliatum. Plin. lib. 13. cap. 1.

Nardus, ἡ νάρδος, fœm. gen. & Nardum neutri, frutex est, teste Pli. lib. 12. cap. 12. graui & crassa radice, sed breui ac nigra, fragilique quamuis pingui, situm redolente, ut cyperi, aspero sapore, folio paruo, densoque, cacumina in aristas se spargit. Est præterea herba huic non dissimilis, quam ob id Pseudonardum uocant, folio, crassiore, carnoso, angusto, colore languido in candidum uergente, frequentibus spicis in aristas sparsis, flosculis purpureis. uide Ruel. li. 1. c. 6. 7. Nardus autem Gallica, siue Celtica, herba est folia habens longiuscula, & flauescentia, floremque luteum, quæ teste Plinio cum radice uelli solet, & in manuales fasciculos digeri: alio nomine Saliunca. Ex nardo fiebant pretiosissima unguenta, quibus Romani solent capillos delinire. Tibul. lib. 2. Eleg. Illius puro distillent tempora nardo.

Nares, [*Narice, buchi del naso*,] ῥῖνες, proprie nasi latiores partes, in quibus sunt spiracula: a naritate, siue gnaritate (ut inquit Donatus, quod nos odoratu doceant præsto ac prope esse, quod adhuc oculi non uident. Siue, ut alij uolūt, quod per eas odor uel spiritus

tua nare nō definat. Vel a Græco νήειν, per inuectionem litterarū, ut τέρλω, tener. Cice. 2. de Nat. Deo. Itemque nares, eo quod omnis odor ad superiora fertur, recte sursū sunt. Per. Sat. 1. Balba de nare locutus. Vir. lib. 3. Geor. Collectumque premens uoluit sub naribus ignem. Ouid. usus est singulari pro naso, dicens: Pandaq; naris erat. Naribus aduncis indulgere, a Persio Sat. 1. dictū est, p naribus in rugam cōtractis irridere. Verba Persij sunt. Rides, ait, & nimis uncis Naribus indulges. Simile est illud apud Hora. 1. Serm. Sat. 6. Naso populum suspendis adunco. Emunctæ naris homo, dicitur qui nares habet purgatas, id est, qui facile rē subodoratur: unde & pro prudenti & saga. i accipitur. Hora. li. 1. Ser. Saty. 4. Emunctæ naris, durus componere uersus. Obesæ naris iuuenis, apud Hora. Epod. 12. qui nihil olfacit. Corrugare nares. Horat. Epist. 5. Ne sordida mappa Corruget nares.

NARICA, genus piscis minuti. Plau. Muriaticam uideo naricam bonam. Naticem piscem leges apud antiquos per t, non per r: quasi a natando dictus. Festus.

NARNIA, ναρνία, Steph. Vmbriæ ciuitas, per quam Nar fluuius labitur, a quo & nomen accepit. Liu. li. 10. Hæc etiam Interamna dicitur. Narnienses, ναρνιεῖται, Narniæ populi.

NARON, siue Naro, onis, νάρων, fluuius Dalmatiæ, siue Illyrici, in mare Adriaticum influens: Mela Narem appellat. Vide Nar.

*NARONA, p.p. Liburniæ oppidum, appositum Naroni fluuio. unde & nomen accepit. Pli. li. 4. ca. 22.

NARRATIVNCVLA, διηγημάτιον, parua narratio. Quin. li. 10. ca. 2.

NARRO, as, [Narrare, ra. contare, dire,] διηγέομαι, dico, expono. Terent. in Eunu. Narra istuc quæso quid siet. Ibidem: Tu illi narrato omnem rem ordine, ut factum siet. Prop. l. 2. Ele. 1. Nauita de uentis, de tauris narrat arator. Fabellā narrare surdo asello. Hor. 2. epist. 1. A quo Narratio, onis, [Narratione,] est rerum gestarum, aut perinde ut gestarum expositio. Cice. 2. de Ora. Obscura narratio totam occæcat orationem. Idem in Ora. Credibiles, nō historico, sed propè quotidiano sermone dilucide explicatæ narrationes. Narrator, oris, qui narrat. Ci. 2. de Ora. non exornatores rerum, sed tantummodo narratores fuerunt. Narratus, a, um, parti. Oui. 3. de Pont. Eleg. 2. Fabula narrata est postquam uulgaris ab illo. Narratus, us, ui. [Narratione,] Ouid. 6. Met. Veniet narratibus hora Tempestiua meis. Narrabilis, le. Ouid. 2. de Pon. Eleg. 2. Lingua silet, non est ulla narrabile quicquā. Hinc Denarro, Enarro, fusius narro. Et proprie (ut Diomedes inquit) Enarratio est obscuriorum sensuum quæstionumq; explanatio. Lactan. lib. 6. Quis sacramentum dei sciens, tam significanter enarrare legem dei potuisset? Prænarro, ante alia narro.

NARSES, ναρσῆς, Suidæ, Eunuchus, Iustiniani principis cubicularius: bibliopola primus; deinde ob animi uirtutem patriciatus honore auctus, uir religione pietateque præditus. Is in locū Belisarij ducis in Italiam missus, decē annos uarijs euentibus pugnauit, tandemque Gothos insigni prœlio fudit ad Anienem fluuium.

NARTHECIA, æ, ναρθηκία, species ferulæ humilioris, quæ ad instam altitudinē narthecis non assurgit, folia habens maxima. Dicta uidetur Narthecia per diminutionem, a fruticis humilitate: quare etiam a quibusdam Ferula minor, & ab alijs Ferulago appellatur. Pli. lib. 13. cap. 2.

NARTHECIVM, ναρθήκιον, uas medicamentorum; ita dictum, quod narthecis, id est ferulæ lignum ad medicamenta asseruāda esset accommodatissimum. Cice. 2. de Fin. doloris medicamenta tanquam de narthecio promant. Martial. lib. 14. Artis opes mediæ narthecia cernis habere.

*NARTHECVSA, ναρθηκοῦσα, insula in mari Carpathio. Pli. l. 5. c. 31.

NARTHEX, cis, νάρθηξ, arbuscula lignum foris corticis loco habens, intus ligni loco fungosam medullam. Pli. lib. 13. cap. 22.

NARYCIVM, & Narya, & Naricε, oppidum Locrorum uetustissimū. a quo Aiax Narycius, & populi Narycij. Vir. 3. Aen. Hic & Narycij posuerunt mœnia Locri. Abundat pice optima, quæ in Narycia dicitur. Vir. 2. Geo. Naryciæque picis lucos.

NASAMONES, p.p. νασαμῶνες, populi Lybiæ, naufragorum Syrtibus inuolutarum spoliatores. Lucan. lib. 9. Hoc tam segne solum, raras tamen exerit herbas, Quas Nasamon, gens dira legit. Hinc Nasamonius, & Nasamoniacus.

NASAMONITES, gemma sanguinea, nigricantibus uenis. Plin. lib. 37. cap. 10.

NASCOR, sceris, natus, [Nascere,] γίνομαι, Plin. lib. 10. cap. 53. Aues omnes in pedes nascuntur, contra quā reliqua animalia, Sal. Catilina nobili genere natus, magna ui animi & corporis. Dicimus autem, natus sum laudi, & ad laudem. Ci. pro Sex. Qui se patriæ, qui ciuibus suis, qui laudi, qui gloriæ, non somno, non conuiuijs, non delectationi, natos arbitrantur. Ibidē, Quid ageret uir ad dignitatem & gloriam natus? Hora. 1. epist. 2. Nos numerus sumus, & fruges cōsumere nati. Ci. de Sen. Mortuus est annos septuaginta natus. Hinc Adnascor, Connascor: unde Cognatus, a, um: Enascor, ex re aliqua nascor. Denascor, decresco, morior. Innascor in- tus nascor. Internascor, in medio nascor. Obnascor, circūnascor. Renascor, rursus nascor. Pronascor, ortum habeo.

NASICA, pe. p. νασικᾶς, P. Scipionis cognomen fuit, ob nasi magnitudinem. adolescens adhuc a senatu uir optimus iudicatus, Magnam matrem deorum hospitio suscepit, donec ei templum ædificaretur, unde a Iuuenale Hospes numinis Idæi appellatur. huius etiam ductu, Ti. Gracchus, seditiosis cōcionibus statum reip. labefactans, fragmentis subselliorum in concione est oppressus. uide Ci. in Oratio. pro Rabirio perduellionis reo.

NASITERNA, æ, ὑδρία, uas aquarium, ansatum. Varr. lib. 1. de Re rust. cap. 22.

NASSA, [Nassa,] κύρτος, genus uasis piscatorij, ex uimine contextum quo cum intrauerit piscis, exire non potest, Ci. lib. 15. ad Att. Ex hac nassa exire constitui.

NASTVRTIVM, herba hortensis notissima. Græci κάρδαμον uocant, eius, teste Pli. lib. 20. ca. 13. duo sunt genera. Nasturtium autem a nasi tormento appellatum, ait Pli. li. 19. c. 8. quod scilicet mordacitate quadam nasum torqueat, & sternutationes prouocet.

NASVS, nasi, [Naso,] μυκτήρ, Ci. 2. de Nat. De. Nasus ita locatus est, ut quasi murus, oculis interiectus esse uideatur. Pers. Sat. 3. Ingeminat tremolos naso crispante cachinnos. Aliquādo ponitur pro sagacitate & dicacitate [Saganta,] metaphora ducta a canibus, qui narium olfactu abstrusissima quæque inuestigant. Hora. 1. Serm. Sat. 6. Naso suspendis adunco Ignotos. Pli. Primus Lucilius condidit styli nasum, id est scripsit Satyram, quæ acerbitatem quandam styli habet in uitijs insectandis. Mart. lib. 1. Non cuicunque datum est habere nasum, id est acrimoniam, & uim ad deridendum. Idem: Et pueri nasum rhinocerotis habent. Hinc Denaso, as; nasum aufero. Pla. Os denasabit tibi mordicus.

NASVTI μυκτηρισταί, dicuntur dicaces, derisores; qui doctè alios norunt irridere. Mar. l. 13. Nasutus sis usq; licet, sis denique nasus.

NASVTVLVS, Apul. Nasutula mulier dicacula.

NATABVLA, [Luogi doue si nota,] τὰ νηκτὰ, piscinæ natatoriæ. Apul.

NATALIS, [Natale,] γενεθλιακός, unde Natalis dies γενέθλιος, quo quis natus est. Ci. ad Att. li. 3. Natali die tuo scripsisti epistolam. Agere diem suum natalem quotannis. Ci. 2. de Fin. Interuum supprimitur Dies, ut quod facile queat intelligi Vir. 3. ecl. Phyllida mitte mihi meus est natalis, Iola. Natale solū, πατρίς, patria, in quo quis natus est. Oui. 1. de Ponto: Nescio qua natale solū dulcedine cunctos Ducit. Dicitur & Natalis de rebus inanimatis, pro nascens. Pli. lib. 37 c. 4. pallor gentis, & in auro non nisi excellentissimo natalis. Natalis urbis dies, quo condita urbs. Pli. li. 14. c. 4. Ea cæli temperies fulsit Natali urbis 534. id est, ab urbe condita. Cice. pro Flac. O nonæ illæ Decembres. quæ me consule fuistis: quem ego diē uere Natalem huius urbis appellare possum. Natales [Parentado,] γένος, plurali tantum numero, significat conditionē sanguinis & familiæ. Tacitus, Aderat Cornelius Fuscus, uigens ætate, claris natalibus. Pli. In epist. ad Mesium. li. 3. in malam partem accepit, pro ignobilitate. [Ignobiltà,] Nonnunquam (inquit) candidatus aut Natales competitoris, aut mores arguebat. Natalibus restituere, frequens est in iure, pro nobilitare. [Far nobile,] & natalium restitutio, pro nobilitatione. Iuu. Sat. 6. Etiam pro celebritate diei natalis sumpsit: Palmam inter dominas uirtus natalibus æquat. id est, non aliter uictoria exhilaratur, quam si dies Natalis celebretur. Natales etiam pro annis accipiuntur. [Anni,] Sappho Phaoni in epist. Sex mihi Natales ierant. Tot enim dies celebrantur Natales, quot aguntur anni. Natales diuersarum gemmm, pro origine [Origine,] dixit Plin. lib. 7. cap.

NATALITIA orum, γενέθλια, conuiuium, quod quis Natali suo die amicis exhibet. Cic. 2. Phi. Hodie non descendit Antonius cur? dat natalitia in hortis.

NATALITIVS, a, um, γενεθλιακός, quod ad Natales pertinet. Cice. 2. de Diu. Qui hæc Chaldæorum natalitia prædicta defendunt. Et paulo post: Chaldæi notant sidera natalitia.

NATATILE, substant. locus est ubi natant pisces, aut anates, & similia. Var. lib. 3. de Re rust. cap. 5.

NATATILIS, [Che nuota,] νηκτικός, qui natat, uel natare potest. Aug. lib. 12. Ciui. Talem illic creauit animam, quæ per rationem ea omnibus esset præstantior animalibus, terrestribus, natatilibus, uolatilibus.

NATATITIVS, a, um, νηκτικός, quod natat.

NATATVS, ui, νῆξις, ipse natandi actus. Claud. lib. 3. de Rapto Pros. Pulchroque secat Galatea natatu.

NATES, natium, [Natiche,] γλουτοί, caro conglobata uersus os sacrū, sedendi officio aptissima, a sedendo, ut quidam existimant. ibi. n. caro firmior, quam in cæteris membris, ne premēte corpora molle ossibus offendant. Hora. 1. Serm. Sat. 8. Displosa sonat quantum, uesica pepedi Diffisa nate ficus.

NATINATORES, [Seditiosi,] seditiosi, negociosi, Natinatio, negociatio. Fest.

NATIO, onis, [Natione,] ἔθνος, genus hominum (inquit Festus) qui

non aliunde uenerunt, sed ibi nati sunt. Pla. in Men. Epidamnea natio est hæc. Pli. lib. 18. ca. 25. Color in quacunque natione præfertur rufus. Erudita illa Græcorum natio, Cic. 2. de Orato. Inanes & barbaræ nationes, Cice. Q. Fra. lib. 1. Idem de Prouin. con. Cęsar, cum acerrimis nationibus Germanorum, & Heluetiorum felicissime decertauit. Nationis autem uocabulū latius extenditur, quam Gentis. nam in eadem natione plures possunt esse gentes. neque enim omnes, qui eiusdem sunt nationis, ex eadē sunt gente. In pecoribus quoque (ut inquit Festus) bonus prouētus fœturæ bona natio dicitur. Natio quoque ordinē, societatē, genus hominū significat. Cice. pro Sex. quæsisti, quæ esset nostra natio optimatium. Natio, nis, nomē deæ, natiuitatum præsidis, de qua sic Ci. 3. de Nat. De. Furiæ deæ sunt, uindices facinorum, quod si talea dij sunt, ut rebus humanis intersint, Natio quoque dea putāda est, quæ quia partus matronarum tueatur, a nascentib. Natio nominata est.

Natiso, onis, Venetiæ fluuius. Pli. lib. 3. cap. 18.

Natiuitas, atis, [*Natiuità, nascimento,*] γένεσις, ortus. Vlpi. Municipem aut natiuitas, aut adoptio facit.

Natiuus, a, um, pe. p. [*Natio, natiuo,*] γνήσιος, nullo artificio cōfectū, sed quale nascitur. Plin. lib. 31. cap. 7. Sunt & mōtes natiui salis. Et natiuæ lanæ, apud eundem lib. 8. cap. 48. dicuntur, quæ natiuū colorem retinent. Natiuum malum, id est innatum, ingenitū. Ci. pro domo: Nonne fuit eo maior adhibenda medicina, quæ & illud natiuum, & hoc delatum malū sanare posset? Natiui dei, qui nascuntur, & occidunt. Cice. de Na. Deo. 1. Anaximandri opinio est, natiuos esse deos, lōgis interuallis orientes, occidentesque. Natiua uerba, primitiua. Ci. in Parti. Simplicia uerba partim natiua sunt, partim reperta. natiua ea, quæ significata sunt sensu, reperta, quæ ex his facta sunt. Natiuus color, dicitur naturalis [*Naturale,*] qui nulla arte, sed natura producitur.

Natator, oris, [*Notatore,*] qui natat. Oui. 1. de Rem. am. Pugnat in aduersas ire natator aquas. Hinc Adnato, de quo uide Annato, juxta nato, siue ad aliquem locum nauigo. Connato, simul nato, primitiuū est Conno, unde & Connatio. Eno, siue Enato, extra noto. Innato, intus nato: ab Inno. Denato, deorsum nato, a Deno. Obnato, contra nato, ab Obno, Prænato, ante nato, a Præno, Renato, rursus nato uel natando reuertor, a Reno. Supernato, super undas fluito, a Superno. Trano & Transnato ultra nato. Habēt omnia hæc p. c. Dicitur autem No, per cōtractionem a νέω, fluo.

Nato, [*Nuotare,*] νήχομαι, frequentatiuū est uerbi No, nas, nare autem, seu natare proprium est piscium. Marti. li. 1. Sacris piscibus hæ natantur undæ. Ci. Tus. 5. Natura bestias nantes aquarū incolas esse uoluit. Nant, seu Natāt tamē & uolucres, & bestiæ, & homines etiam industria. Virg. Aen. 1. Apparēt rari nantes in gurgite uasto. Cic. de Natu. De. In quo magis tu mihi natare uisus es, quam ipse Neptunus. Col. li. 3. per translationē p serpere posuit, Prima parte terrę natantibus radicibus. Quandoque pro trepidare. Oui. l. 6. Fast. Nox erat, & uiuis oculique animique natabant. Quādoque pro nauigare. [*Nauigare,*] Vir. 4. Aen. Natat uncta carina. Interdū pro madere, diffluere. [*Bagnarsi,*] Vir. 3. Aen. Sanieque aspersa natarent Limina.

Natrix, ὕδρος, gen. mas. & fœm. genus serpētis etiam aquas ueneno inficiens, a nando nomen habens. Priscia. li. 5. Natrix, cū speciē anguis significat masculinum quoque inuenitur. Ci. 4. Acad. Cur tantam uim natricum, uiperarumque fecerit? Luc. li. 9. Et natrix uiolator aquæ. Item Natrix, Pli. lib. 27. ca. 12. herba est, cuius radix euulsa, uirus hirci redolet.

Natura, æ, [*Natura,*] φύσις, dicta est ab eo, qđ aliquid nasci faciat. cuius proprietatū caussam aliam nullam inuenimus, præterquā quod ita natura comparatum sit, id est, ita uisum sit naturæ. Hāc quidam deum esse dixerunt, a quo omnia sunt creata. Sen. l. 4. de benef. Quid aliud est natura, quam deus, & diuina ratio, toti mūdo, & partibus eius inserta? Plin. ubique Naturā parentem, rerūque opificem appellat. August. de moribus Manichæorum, Naturam sic diffinit: Natura nihil est aliud, quam quod intelligitur in suo genere aliquid esse. Ponitur interdū pro ui, & ingenita rei alicui uirtute, & potentia, [*Virtu, proprieta,*] unde arborum atque herbarum Naturas dicimus. Cice. de Somn. Scipio. Animæ natura propria, atque uis, ut ipsa a seipsa moueatur. Interdū pro more, & industria [*Costume, industria,*] Virg. libro 4. Georg. Naturas apibus quas Iuppiter ipse Addidit, expediam. Natura etiā accipitur pro corporis habitu. [*Complessione,*] Ter. in Eun. Tametsi bona est natura, reddunt curatura iunceas. Naturæ satisfacere, & naturæ concedere, pro mori. [*Morire,*] Ci. pro Clu. Audiuit de eo, q naturæ, & legibus satisfacit. Quā leges exilio, natura morte mulctauit. Sal. in Iug. Pater naturæ cōcessit. Et, In rerum naturam cadere, dixit Quinctilianus, pro interdum accidere. [*Accadere,*] Aliquando etiam Natura accipitur pro genitalibus, tā uirilibus, q̄ fœmineis: quæ & a Græcis dicuntur φύσις. Ci. 2. de Diui. Quædam matrona uisa est in quiete, obsignatam habere naturā. Pli. li. 22. cap. 1. Vrtica naturam fricandam mōstrat. Suet. in Tib. Hircum capreis naturam ripruritе. Dicta Natura, quod in ea mēbro nascendi uia sit. Natura item est specifica differentia, quæ unicuiq; rei formam dat. Quinta natura. Cice. 1. Tusc. Aristoteles, cū quatuor genera illa principiorū esset complexus, e quib. omnia oriventur, quintam quandam naturam censet esse, e qua sit mens.

Naturalia, [*Le parti uergognose,*] αἰδοῖα, num. plu. dicuntur Pudēda. Col. lib. 6. ca. 28. Si equa marem non patitur, detrita scilla naturalia eius linuntur.

Naturalis, & hoc le, [*Naturale,*] φυσικός, quod secundum naturā est, unde naturalis filius dicitur, qui naturaliter ex nostro semine est prognatus, cui opponitur Filius adoptiuus. Sue. in Tib. Filiorū neque naturalem Drusum, neque adoptiuū Germanicum, patria caritate dilexit. Naturalia desideria, pro cupiditate coeundi dixit Colu. li. 6. ca. 24. Diuinatio naturalis, cui opponitur Artificiosa præsensio, Ci. 1. de Diui. Lex naturalis, Ci. 1. de Na. De. Legem naturalē diuinam esse censet Zeno, recta imperantē, prohibentem contraria. Naturale est. Pli. li. 11. ca. 37. Plerisque uero naturale, ut nictare non cessent.

Naturaliter, aduer. κατὰ φύσιν, a natura uel secundum naturā. Ci. de Sen. Quod homini naturaliter insitum est, eo uti decet.

Natus, a, um, [*Nato,*] partic. a Nascor, γεγονώς, Ter. in Heaut. annos 60. natus es. Dicitur, Si quādo res ita nata fuerit, id est si unquā occasio fuerit e rerum euentu. Item pro re nata, id est pro præsenti rerū statu, & uti res nūc se habēt. Ci. ad Att. li. 3. Animaduerteram posse pro re natate non incommode in Albanum uenire. Ibidem: In his locis pro re nata non incommode possunt esse.

Natus, ti, nomē substantiuum, [*Figliuolo, figlio,*] ὁ παῖς, pro filio, sicut Nata tæ, [*Figliuola,*] ἡ παῖς, pro filia. Virg. 3. Aen. Et nati natorum, & qui nascentur ab illis. Natorū appellatio (ut inquit Modest.) ad nepotes extēditur. Addimus quādoq; g, & dicimus gnatus, gnata, quæ semper sunt substantiua. Natos etiā pullos equarum dixit Colum. lib 6. ca. 27. Ci. de Ami. caritas, quæ est inter natos & parentes.

Natu, ἡλικίᾳ, ablati. est solus [illegible] nominatiuo, aliove casu usitato, iungiturque cum his adiectiuis magnus, paruus, & grādis. Ci. in Catone. Colere eum cœpi, non admodum grādem natu. Ter. in Ad. Id mea minime refert, qui sum natu maximus. Liui. 1. De istis rebus maiores natu consulemus.

Nauale, lis, substan. uel Naualia, um, [*Arsenale,*] νεώρια, ubi stant uel fieri solent naues. Virg. 4. Aen. Diripientque rates alij naualibus. Ci. Offi. 2. naualia, portus, aquarum ductus.

Naualis, & hoc nauale, adiect. [*Nauale,*] ναυτικόν, quod ad naues pertinet, unde & naualis corona, qua donari solebat, qui primus in hostium nauem armatus transiluisset. uide Corona. Vir. 8. Aen. Tempora nauali fulgent rostrata corona prœlium nauale. Plin. lib. 16. cap. 1. Bellum nauale, Ci. pro lege Man. Certamen nauale, Vir. 5. Aen. Disciplina naualis.

Nauarchus, chi, [*Capitano d'armata di mare,*] ναύαρχος, latine præfectus classi, antiqui prætorem uocabant: unde adhuc naui prætoriæ māsit nomē. in qua prætor, id est classis præfectus nauigabat. Cic. 2. Ver. Sumptum in classem nauarcho suo quæque ciuitas dare solebat: Ibidem: forum Syracusanum nauarchorum sanguine redundauit.

Nauci, [*Scorza della noce,*] περίχυμα, putamen nucis, siue oliuæ nucleus, seu mēbranula, quæ in nucis iuglandis medio est. Sumitur pro re uili. Pla. in Most. Qui timidus erit in rebus dubijs, is nauci non erit. Ci. de Diu. Non habeo nauci Marsum augurem.

Naucifacio, [*Estimare niente, sprezzare,*] περὶ ὀλίγου ποιοῦμαι, nihili facio. Pla. in Bac. Hoc seruum meum non naucifacere esse autem.

Nauclericus, a, um, ναυκληρικός, quod ad nauclerum pertinet. Plau. in Mil. Venias hoc ornatu nauclerico.

Nauclerius, a, um, idem. Pla. in Asin. a Nauclerio ornatu p fallaciam abduxit ab lenone mulierem.

Nauclerus, ri, [*Nocchiero,*] ναύκληρος, qui naui præest. Ci. nauicularium uocat, & nauicularium. Plau. in Mil. Cubare in naue lippum nauclerus dixit.

Naucratis, ναύκρατις, Ste. ciuitas in Aegypto, a Milesijs cōdita, Stra. lib. 17. Incolæ Naucratitæ, Vnde Athenæus Naucratites, author Dipnosophistarum.

Naufragium, gij, [*Naufragio,*] ναυάγιον, nauis fractio, uel submersio. Ci. pro Rege Deiot. Cum esset ei nunciatum, Domitiū naufragio perijsse. Idem Fam. 16. Qui cupide profecti sūt naufragia fecerunt. Translate sumitur pro calamitate, iactura, exitiu [*Miseria, perdita,*] Ci. Fam. 4. uersor in eorum naufragijs, & bonorū direptionibus. Ex naufragio tabula. Idē ad Atti. 4. Hæc me una ex naufragio tabula delectat, Id est, ex cōmuni reip. calamitate mihi unicum est subsidium, Cæsaris amicitia.

Naufragor, p. c. ναυαγέω, deponēs, & Naufrago, ar, nauem frango.

Naufragus, gi, [*Rotto in mare, naufrago,*] ναυαγός, qui, naui fracta, bona amisit. Prop. li. 2. Ele. 2. Ille uenena libēs, & naufragus ebibat

bat undas. Ci. de Inuen. 1. Naufragum quendam natãtem, & manus ad se tendentem animaduerterunt. Oui. in Ibin. Per immensas iactabor naufragus undas. Naufragus, a, um. adiecti. ut, Mare naufragũ, quasi nauifragũ, quod ibi naues frãgũtur. Hora. 1. Car. Ode. 16. Nec mare naufragũ, Nec saeuus ignis. Corpora naufraga, Vir. 2. Geo. Tempestas naufraga. Naufragus etiã translate ponitur pro eo, qui bona dissipauit, uel qui quauis re alia calamitosus est [Misero] Ci. in Cat. Quod si se iecerit, & eodem ceteros undique collectus naufragos aggregauerit. Dicitur & unda naufraga quae naues frangit.

NAVIA, ναῦον, lignum cauatum, ut nauis, uindemijs aptum. Fest.

NAVICVLA, [Nauicella] πλοιάριον, parua nauis, Ci. 4. Aca. ad nauiculas nostras descendimus.

NAVICELLA, ae, dimin. a nauicula, Martianus Iuris.

NAVICVLARIA, ae ναυτιλία, dimin. quaestus ex nauigatione. Cic. 7. Ver. quid existimare eos arbitrabare nauiculariã te, cum Romã uenisses, esse facturum?

NAVICVLARIVS, rij, ναύκληρος, qui naui praeest. Ci. Tironi li. 16. Cuius auctoritate nauicularius moueatur.

NAVICVLATOR, oris, idẽ. Ci. pro lege Man. Maiores nostri nauiculatoribus iniuriosius tractatis bella gesserunt.

NAVICVLOR, aris, [Barcheggiare,] πλέω, ociosus nauicula uehor. Mar. li. 3. Piger Lucrino nauiculatur in stagno.

NAVFRAGVS, a, um, naufragus. Oui. 14. Met. Naufragumq; fretum. Saxa naufraga, Sta. 5. Theb.

NAVIGABILIS, le, [Nauigabile] πλωτός, quod potest nauigari, Liu. li. 25. simul primum anni tempus nauigabile praebuisset mare.

NAVIGATIO, nis, πλοῦς. Cice. ad Q. Frat. aiebant te prima nauigatione transmissurum.

NAVIGER, a, um, pe. co. πλοιοφόρος, qui nauem fert. ut mare nauigerum. Lucr. lib. 1. Quae mare nauigerum, quae terras frugiferẽtes Concelebras. Pli. li. 9. cap. 30. Nauigeram similitudinẽ usiam sibi prodidit Mutianus.

NAVIGIVM, gij, [Nauilio, nasello,] πλοῖον, omne genus nauis, quo nauigamus. Cicero de Naru. Deo. [illegible] rũ tectio magnos usus adfert ad nauigia facienda. Caes. lib. 4. Bel. Gall. Speculatoria nauigia militibus impleri iussit. Accipitur aliquãdo pro ipsa nauigatione [Nauigamento] ut in l. qui Romae ff. de Verborũ obligatione in omnes nauigij dies ducẽtos sub pignorib. & hypothecis, mercibus, a Beryto comparatis. Nauigiolum, dimin. Lentulus Ci. li. 12. Fam. Vix singulis cum nauigiolis reciperemur.

NAVIGO, as, p. co. [Nauigare,] πλέω, naui iter facio, naui uehor. Vir. 1. Aen. Gens inimica mihi Tyrrhenum nauigat aequor. Cic. 2. de Fini. Maria ambulare, terrãque nauigare, dixit. Saepius absolute ponitur. Cice. Fami. 16. Cum recte nauigari poterit, tũ nauiges. Nauigo in mari. Ci. de Inuen. 2. Cum iam in alto nauigarẽt. Ter. in And. Ego in portu nauigo, id est a periculo absum. tutũ enim in portu nauigare. Hinc Enauigo extra nauigo, Adnauigo, ad aliquem locum nauigo. Renauigo.

NAVIS, [Naue] a Graeco, ναῦς, Oui. 3. Fast. Acta per aequoreas hospita nauis aquas. Moderamen nauis. Idem 15. Met. Et innixus moderamine nauis. Virg. 5. Aen. Restarem nauis cõpellat uoce Menoetem. Frangere nauem, naufragium facere. Teren. in And. Nauem is fregit apud Andrum. Pla. in Men. nauẽ ligneã, saepe etiã tam, saepe fixam, saepe excussam malleo. Actuariae naues, quae remis agebantur. Hirtius de Bel. Alexan. Nauibus actuarijs rostra imposuit. Rostratae naues, a rostris quę quia ex aere fiebãt, aeratae etiã dicebantur. Vir. 8. Aen. In medio classes aeratas, Actia bella Cernere erat. Liu. li. 36. aut apertae rostratae, aut sine rostris speculatoriae erant. Fluuiatiles naues, quibus nauigamus in fluuijs, apud Liu. l. 10. Frumentariae naues, onerariae, ad frumẽtũ ostendum aptae. Caes. li. 3. Bel. Gal. & Lentulus Ci. epi. li. 12. naui longa profugerunt, onerarijs relictis. Naues marinae, quibus in mari nauigamus. l. Iulia repetundarum. ff. de Vaca. & excusa. mune. Piscatoriae naues ad pisces capiendos paratae, Liu. l. 23. Praedatoriae naues, & naues piraticae, apud Liu. li. 29. & li. 34. Praetoria nauis, quam Graeci ναυαρχίδα uocant, nostri uulgo Capitaneam. Liui. l. 21. Speculatoriae naues, Liu. l. 36. Turritae naues, quibus turres imponebantur, ut testatur Appianus de Bel. Ciu. Vinaria nauis, apud Vlpian. l. uulgaris. ff. de furtis. Constratae naues, quae & tectae dicebantur, de quibus Pli. lib. 7. cap. 56.

NAVITAS, atis, siue Gnauitas, [Diligenza,] ἐπιμέλεια, diligentia, strenuitas. Ci. in Epi. Ista opera tua, nauitas, animusq; in temp.

NAVITER, siue Gnauiter, [Diligentemente,] ἐπιμελῶς, diligẽter. Col. li. 11. cap. 2. In itinere maturus peruenit, qui nauiter permeauit. Ci. epist. qui semel uerecundiae fines transierit, eum bene & nauiter oportet esse impudentem.

NAVIVS, Atius, insignis augur sub Tarquinio Prisco Romanorũ rege, quem Liu. l. 1. fabulatur, nouacula cotem discidisse.

NAVLIVM, lij, Oui. 3. de Art. Disce etiã duplici genialia naulia palma Verrere. Vide Coelium lib. 9. cap. 4.

NAVLOCHVM, ναύλοχον, Locrorum oppidum. Pli. li. 4. cap. 3. Et est Naulochũ, siue Naulochus Thraciae oppidũ, non procul ab Haemo monte, Idem 4. c. 11. Stephanus praeterea Naulochum urbem in Ionia collocat, alio nomine Smyrnam dictam.

NAVLVM, li, [Nolo di naue,] ναῦλον, pretium uecturae in naui. Iuuen. Saty. 8. Furor est, post omnia perdere naulum.

NAVMACHIA, [Guerra nauale,] ναυμαχία, naualis pugna. Mar. lib. 1. Do tibi Naumachiam. Sue. in Clau. Naumachiam cõmisit. Interdum accipitur pro loco, ubi fit pugna. Sueto. in Tiber. triremi usque ad proximos naumachiae hortos subuectus.

NAVMACHIARII, qui praelium nauale committunt. Suet. in Clau. Et post Naumachiarius apud Pli. lib. 16. cap. 39.

NAVO, as, [Impire, compire] προθύμως ἔχω, studiose impleo. Ci. l. 2. de Ora. Iã mihi uideor nauasse operã, quod huc uenerim. Idẽ Ap. Pul. ut istic nostram in te beneuolentiam nauare possimus, idest nauo animo praestare. Tractũ a nauibus, quę cũ a naualibus in mare deducuntur, maximo hominum auxilio indigent. Studiũ suũ alicui nauare, Ci. ad Atti. li. 15. Nauare, & efficere opus aliquod, Ci. ad Attic. lib. 9.

NAVPACTVS, ναύπακτος oppidum Aetoliae, dictum (inquit Stephanus) ἀπὸ τῆς τῶν Ἡρακλειδῶν ναυπηγίας, id est ab Heraclidarum naualibus. Strab. li. 9. Hinc Naupacteus Achelous, Oui. 1. Fast.

NAVPLIA, ae, ναυπλία, agri Argiui oppidum, & portus Argorum. Strabo. lib. 8.

NAVPLIVS, piscis sepiae similis. Pli. lib. 9. cap. 30.

*NAVPORTVS, ναύπορτος, oppidum Istriae. Strab. lib. 7.

*NAVPORTVS, Istriae fluuius. Pli. lib. 3. cap. 18.

NAVSEA, ae, [Incitare a uomito,] ναυτία, stomachi ad uomitum concitatio. Cic ad Att. 5. Nauigauimus sine timore & nausea. Pli. li. 20. cap. 14. Nauseas in frigida aqua pota inhibet. A naui deductum nomen, ex cuius sentina mouetur uomitus. Accipitur aliquando pro quauis molestia, [Molestia,] unde mouere nauseam, molestiam creare.

NAVSEO, seas, [Hauer uoglia di uomitare,] ναυτιάω, nauseam habeo, Cice. Phil. 2. Sudat, pallet: quidlibet, modo ne nauseet. Plaut. in Amph. etiam nunc nauseo. Cic. Gallo: Vidit me nauseantem.

NAVSEOLA, dimin. a nausea. Cic. ad Att. lib. 14.

NAVSEOSVS, sa, sum, ναυτιώδης, quod nauseam inducit. Plin. lib. 26. cap. 8.

NAVSICAA, ναυσικᾶ, Alcinoi Phaeacum regis filia, & Aretes; quae Vlyssi naufragio nudo uestes dedit: Mar. li. 2. Si mihi Nausichae patrios concederet hortos: Alcinoo possem dicere, malo meos.

NAVSECLINES, uir Atheniensis, cuius uxor indignitate incestus futurum perterrita, uocem amisit.

NAVSCIO, is, it, de grano fabae dicitur, cum nascendi gratia se aperit, quod non sit dissimile nauis figurae. Festus.

NAVSITHOVS ναυσίθοος, rex Phaeacum, Neptuni filius.

NAVTA, & Nauita, ae, [Nocchiero,] ναύτης, qui nauem agit. Ci. Fam. 15. Solent nautae festinare quaestus sui caussa.

NAVTEA, ἀλκυόνιον, herba, inquit Festus, grauis nigria, qua utuntur coriarij, uel aqua coriariorum, uel (ut Nonius inquit) aqua ex nauis sẽtina. Pli. in A[illegible]. Nauteã bibere malim, quã illã osculariter.

NAVTICVS, [Marinaro,] ναύτης, nauta. Liu. lib. 28. Metum nauticis praebuit.

NAVTICVS, a, um ναυτικός, quod est nautarum. Vir. lib. 5. Nauticus exoritur uario certamine clamor, Cic. 2. de Natu. Deo. nauticarum. rerum scientissimus dixit. Nauticus panis, [Biscotto,] quem hodie Biscoctum uocamus, Pli. lib. 23. cap. 25. Vir. 4. Eclo. Nec nautica pinus Mutabit merces. Nauticus cantus. Ci. 2. de Nat. Deo.

NAVTILVS, piscis marinus, dictus; quod nauigantis effigiem habeat. Pli. lib. 9. cap. 29.

NAVVS, ua, uum, [Diligente, sollecito, presto,] ἐπιμελής, celer, strenuus, a nauium celeritate dictus, qui & gnauus dicitur: contrarium est Ignauus. Col. lib. 11. ca. 1. dici uix potest, quid nauus operarius ignauo praestet.

NAXIA, cos est, ναξία, signis marmoreis poliendis, & gemmis scalpendis accommodata. Pli. lib. 36. cap. 7.

NAXOS, νάξος, insula in Aegaeo, una ex Cycladibus, antea Strongyle, Dia post appellata, uerum cũ Cares duce Naxo eã occupassent, a duce Naxon appellarunt. Dionysiada a uinearum fertilitate dici scribit Pli. lib. 4. cap. 12.

NAXEVS, a, um, νάξιος, unde Naxius ardor apud Cal. quo significat Ariadnes coronę sidus: qa relicta sit in Naxo Ariadne a Theseo.

NAZAREVS, ναζαραῖος, consecratus: & a Nazareth Nazarenus CHRISTVS dictus, humani generis redemptor, quod in ea urbe pueritiam egerit, & ex Nazarena uirgine Maria esset natus.

N A N T E E

NE, [Accioche non,] μή, dehortatiuum, seu prohibitiuum aduer. Tere. in And. ne lacrumas te opere. Virg. 5. Aenei. Tu ne cede malis. Ter. In Eunuc. ne conferas culpam in me, Ibidem ne metuas. Iũgitur etiam nonnunquam optatiuo. Ci. 7. lib. Epi. ad Gallum. ne uiuã, si tibi

ti tibi concedo. Quandoque adiunctiua est particula, pro ne non, (Che non,) Martia.lib.1. Lex hæc carminibus data est iocosis, Ne possint, nisi pruriant, iuuare. Quandoque rationalis, pro ergo, (adunque,) Virg.1.Aen. Mene incepto desistere uictam? Quandoque caussalis. Idem 2.Aeneid. Ne recipi portis, aut duci in mœnia posset, id est ut non. Quandoque pro ut. Cice. Curioni. Ut non uerearmur, ne nimis cito mittéremus. Ne nihil, id est, ut aliquid. Idem Pæto: ne amicis nihil tribuamus, epulamur una. Ter. in And. Ego ad agam, mihi qui ne detur. Quandoque nedum. Ibi dem. Ne uacuum esse nunc me ad narrandum credas. Plerunque dubitatiua. Virg. 11. Aen. Institit ne prius mirer, belli ne laborê. Apud oratores Ne interrogatiuu raro geminatur, sed loco posterioris utimur aduerbio An: ut, Bonus ne, an malus? Aliquando etiam sic, Eundum mihi, nec ne sit, ignoro. Et per interrogationem. Cic. ultis prætori Flacco, nec nend est, an non. Quidam si pertuacium addunt An, hoc modo: Nescio, an bene faciam, nec ne. Quandoque interrogatiua est. Teren. Egone? Quandoque habet enim inte rrogandi. Idê in Andr. Daturne illa hodie Pamphilo nuptum? Composita, a Ne, aduerbia, negandi fiunt, Nec, neque, Nequa, Nequo, Nequicquam, Neutiquam, Neutique, Nequaquam, Necubi, Nedum, & alia. Aliquando Ne iungitur cum ut. Teren in Eonuc. Id ut ne fiat, sola hæc res est remedio. in Andr. Apprime in uita utile, ut ne quid nimis. In quibus exemplis Ut, ornatus potius, quam necessitatis caussa additum. Quandoque Ne idem est quod neque, (Ne,) subsequente particula Quidem: ita tamen, ut inter Ne & Quidem dictio aliqua intercedat. Cice.de Amic. Nunquam illum ne minima quidem re offendi.

Ni uiuam, (Poss' io morire) ἢ μὴν, οὐ γὰρ ζῴην, iurâtis est, idest moriar. Ci. Gallo. Ne uiuam, si tibi concedo. Sic, Ne ualeam, Ne sim saluus: eum quid assueuerare contendimus. Idem ad Att.l.4. Ne uiuam si sciu. Idem ad eundem, Ne sim saluus, si aliter scribo, ac sentio. Sic & aliæ dicendi formulæ a particula Ne, profectæ: ut Ne te diutius teneam: Ne multa, Ne multis: Ne plura: Ne pluribus. Ne longus sim: Ne longum sis: Ne longum faciam, idest, ut breui expediam, ut breuiter colligam.

★Nea, νέα, insula prope Lemnum. Pli.l.2.ca.87.

★Neaera, nympha, quæ Phaethusam, & Lampetiam Soli peperit.

★Neaethus, flu. prope Lacinium promontorium, & Crotonem. Plin.

★Nealces, pictoris nomen. Plin.

★Neandrus, νέανδρος, Troadis oppidum. Pli.l.5.ca.30.

Neapolis, νεάπολις, ciuitas Campaniæ, a Chalcidensibus condita, quæ cum a Cumanis esset euersa, ingruente acerbissima peste, ita iubente Apollinis oraculo, ab iisdem splendidius est restituta, bo naque ciuitas parte eo translata, ad differentiam ueteris urbis, Neapolis dicta: interim Parthenope a nomine Sirenis ibi sepultæ. Pli.l.3. ca.5. Suidas. Est & Neapolis, Africæ oppidum. Mela l.1. Est item Cariæ urbs ad Latium sinum, eodem auctore. Neapolis, quæ & Leptis magna. Ptol. li.4.ca.3 urbs iuxta Syrtim paruã, quam Tripolim hodie uulgus appellat.

Neapolitanus, na, num, νεαπολίτης, qui ex Neapoli est.

Nebrites, νεβρίτης, gemmæ species, Libero patri sacra, a nebridũ pellium similitudine, quibus in Liberi sacris utebantur. Plin. lib. 37.cap.10.

★Nebrodes, νεβρώδης, mons in Sicilia: & Bacchi cognomen.

Nebula, (Nuuola, nebbia,) νεφέλη, differt a nube, quod Nebula uapor sit e terra atque aquis surgẽs, quæ siue statim euanescit, si in altũ sublata, conuertitur in nubem. Pli.l.2.c.60. Atra nebula. Virg. 2. Aen. Humentes nebulæ. Stat.9.Theb. Liuens nebula. Sil. libro 6. Nebula erroris, Iun. Sat.10. Quasi per nebulam audire, est leuiter audire. Pla.in Cap. In memoriam regredior, audisse me quasi per nebulam Aegionem meum patrem uocarier.

Nebulartum, rij, ædificium a subjicienda messe per nubilum tempus.

Nebulones, & Tenebriones, (Huomini da niente, ciarlatani,) ἄνθρωποι, ἀχρεῖοι, qui mendacijs & astutijs suis nebulam quandam & tenebras offundunt: uel quod molles sunt, inanes, & uani, ut nebula, ut Donatus inquit. Cic. ad Att. lib.1. Nebulonem illum ex illis locis. amoue. Ter. Hic nebulo magnus est.

Nebulosus, sa, sum, (Nuuoloso, nebbioso,) νεφελώδης, nebulis & nubibus plenus, nebularum humoribus conspersus. Cato de re rust. cap. 6. Ager is nebulosus est, rapas, raphanos, milium seri oportet. Cic. Tus. Nebulosum cælum.

Nec, & Neque, (Ne, non,) μηδέ, coniunctiones sunt disiũctiuæ, quæ fere geminatæ in oratione collocantur, aut etiam singulæ, sed ea mea, ita, ut fere semper præcedat negatio. Ci. de Amic. Nec melior uir fuit Africano quisquam nec clarior. Teren. in Eunu. neque uirgo est usquam, neque ego, qui illam e conspectu amisi meo. Cice. de Amic. Neque quenquam unquam, nisi honestum, & rectum, alter ab altero postulabit: neque solum colent se inter se ac diligent, sed etiam uerebuntur. Nonnunquam significat non. Ci.l.3.de Leg. Senatori, qui nec aderit, aut caussa, aut culpa esto. Tere. in Heaut. Ut hanc lætitiam nec opinanti primus obijcerem: hoc est, non opinanti. Ci. in Offi. Nec opinata bona dixit, p inopinatis: Et Nec opinato pro inopinato, aduerbij uice. Ci. 3. de Fin. Sic, Nec enim id facerem.

Necdum, (Non anchor, uenuto,) nec adhuc. Virg. 1. Aen. Necdum etiam caussæ irarum, sæuique dolores Exciderant animo. Ci. ad Atti. li. 6. Cassius ineptas litteras misit: necdum Bibuli erant allatæ. Ne quedum, Ci. ad Q. Fr. li. 3. Eius rei maturitas neque dum uenit, & tamen iam appropinquat.

Necessarii, (Parenti, amici stretti,) οἱ ἀναγκαῖοι, cognati, affines, & ij quibus nos familiariter solemus: quod necessaria inter eos officia conferuntur. Ci. Plan. l. 13. Epi. in ijs necessarijs, qui tibi a patre relicti sunt, ego tibi sum uel coniunctissimus.

Necessario, & Necessario, (Necessariamente,) ἀναγκαίως, Cice. 2. de Inuen. Necessarie demonstrantur. Idem 4. Tus. legibus astricti, quibus necessario pareamus.

Necessarius, a, um, (Necessario,) ἀναγκαῖος, sine quo quid fieri non potest: ut, Necessarius est mihi aduentus tuus. Ci. Ver. 5. Quo minus miremini Siculos te necessaria nulla coactos auxilium a iudicibus petiuisse.

Necesse, sine Necessum, (Necessario,) ἀναγκαῖος, necessarium, a Cesso uerbo deductum, quod non sit in eo cessandum. Olim teste Donato, declinabat, hic & hæc Necessis, & hoc Necesse, & Necessus, a, um, ex quibus hodie manserunt Necesse, & Necessum, Terent. in Eunu. necesse est, huic ut subuenias. Plaut. in Stic. necessum est, quicquid, habeo uendere. Hinc Necessitas, Necessitudo, Necessarius.

Necessitas, atis, (Necessità,) ἀνάγκη, uis ipsa quæ cogit. Cic. pro Clu. Necessitate coactus feci. Nonnunquam pro necessarijs ne gocijs, (Bisogna,) Pli. l. 4. Epi. Collegæ optimi de cõmunis officii necessitatibus prælocuti. Aliquando arcta quædam significatur amicitia, (Amicitia,) Cæs. in suasione legis Plautiæ: mihi uideor pro nostra necessitate, non opera, non industria defuisse.

Necessitudo, inis, (Necessità, amicitia stretta,) aliquando est uis illa urgens, quæ nos ad aliquid faciẽdum cogit. Salust. in Iugur. Coactus rerum necessitudine, statuit armis certare. Præterea est samiliarior quidam amicitiæ usus. Cice. Fam. 13. Omnibus nota nostra necessitudo est. Aliquando ponitur pro necessario, idest cognato, uel affine, (Parente) Sue. in Aug. Romulit holsti iudicato necessitudines amicosq; omnes.

Neco, as, aui, atum, uel Necui, nectũ, (Uccidere, ammazzare,) κτείνω, Ci. Par. Nihil igitur interest, patrem quis necet, an seruũ? Diomedes, & Priscianus ita distinxerũt hęc præterita, ut Necaui sit, qua si ferro occidi. Necui, quasi suffocaui: idemque omnino iudicabat de participijs Necatus & Nectus. Sed confunduntur. Valla ita distinguit, ut Necatus generalem habeat significationẽ, Nectus specialem: putatq; hoc posteriori non esse utendum, nisi addito certo genere mortis: idque frequentius in compositis: nam simplex Nectus raro legitur. Liu. l. 21. Fame, frigore, illuuie, squalore enecta. Sic etiam dicimus Enectus siti, Enectus morbo, non autẽ Enectus ferro, quod, teste Valla, nusquam legitur. Necatus autẽ dicitur tam is qui ferro, quam qui alio quouis modo interijt. ad Heren. li. 3. Si accusator dixerit, a reo hominem ueneno necatũ. Nec de homine tantum, sed de alijs quoque. Colu li. 2. omnes radices herbarum occantur. Fame neco, Sue. in Tib. c. 54. Hostes fame necauit. Morsu necare. Oui. 2. de Rem. am. Parua necat morsu spatiosum uipera taurum. Necaturus, partici. Oui. 1. Ele. 2. Ore necaturas accipiemus aquas. Hinc Eneco, suffoco. Pla. in Amph. Puer ambos angues enecat. Hor. l. 1. Epi. Bos est enectus arando. Inter neco, & Perneco.

★Necos, Aegypti rex, & Psammitichi filius. Herod. 2.

Necromantia, æ, p. acuta, (Negromantia,) νεκρομαντεία, diuinatio, quæ fit euocatis ad sua cadauera umbris. eius duas faciũt species. Necromantiam, & Sciomãtiam. Necromantiam uocabant, cum ad recens cadauer, calido sanguine oppletum, umbra uel dæmon alicuius magicis carminibus euocatus, per os ipsius cadaueris futura prædicebat, qualem depingit Luca. li. 6. Sciomantiam autẽ uocabant, cum euocata tantum umbra futura discebant. Dicta est autem Necromantia, ἀπὸ τοῦ νεκροῦ, quod mortuum significat: καὶ τῆς μαντείας, hoc est, a diuinatione. est enim diuinationis quoddam genus, fieri solitum per umbras aut cadauera mortuorum.

Necromantæ, (Negromanti,) qui hoc magiæ genere utuntur. Ci. Tusc.

★Necropolis, Aegypti oppidum, triginta stadijs ab Alexandria distans.

Nectareus, a, um, νεκτάρεος, qđ nectaris sapoiẽ refert, aut odorẽ: ut Falernũ nectareũ, apud Mar. l. 13. Flores nectarei, apud Claud. Est & Nectarea herba, alijs nominib. Helenion, Medica, Sympnyton, & Idea dicitur: a qua fit uinum Nectarites. Pli. l. 14. ca. 16.

Nectar, ris, [*Nettare,*] νέκταρ, deorum (ut inquit Festus) potio. Ci. li. 1. Tus. Non ambrosia deos, aut nectare lætari arbitror. Dictum putatur Nectar a priuatiua particula νη, & κτείνω, occido, quod non eorum qui moriūtur, sed immortalium deorū sit potus. Per translationē accipimus pro quouis uino dulciori [*Vino dolce*] Vir. in Daphnide: Vina nouum fundam calathis Aruisia nectar. Interdum pro melle, [*Miele*] Vir. 1. Aen. liquentia mella Stipant, & dulci distendunt nectare cellas.

Necto, nectis, nexui, & nexi, nexum, [*Legare, annodare,*] πλέκω, ligo, iungo. Vir. 6. Eclog. Quo uincula nectitis? inquit. Prop. li. 3. Ele. 9. At tibi qui nostro nexisti retia lecto. Eleganter, nectere dolū alicui, [*Ingannare,*] pro dolis circumuenire. Liui. 1. Vndiq; dolus regi nectitur. Aliquando est uincire. Idem l. 8. Eo anno necti desierunt. Hinc Annecto, ad aliquid necto, & iuxta necto. Cōnecto, simul necto. Innecto, Internecto, Obnecto, obligo. Subnecto, subiungo. Nexus, uide suo loco.

Necubi, [*Che non in qualche loco*] μήπου, pro ne alicubi, & semper duo uerba postulat: ut, Iulsi necubi mihi præsto sis, id est ne in ullo loco sis. Varro de re ru. ca. 45. uidendum necubi aqua consistat.

Necunde, [*Che non da qualche loco,*] μήποθεν, ne ex aliqua loco. Liu. li. 22. Circumspectant necunde impetus in frumentatores fieret.

Necydalus, li, νεκύδαλος, quid sit, docet Pli. li. 11. c. 22. his uerbis. E grandiore uermiculo fit bombylis, ex ea necydalus, ex hoc bomby, a. Ex quibus Plinij uerbis constat, Necydalum genus esse uermiculi, quod transformatur in bombycem.

Nedum, [*Non pure, non che,*] μή τι, significat, non solum: & duob. modis in oratione collocari solet: uno, cum utranque sentētiam in eodem claudimus uerbo: ut Funderem pro te sanguinem, nedum pecuniam: altero, cum suum utrique sententiæ uerbum accōmodamus: ut, Funderem pro te sanguinem, nedum tibi pecuniā crederem. Negatiue sic Non funderem pro te obolum, nedū pro te sanguinem funderem. Cum autem affirmamus, id quod est, maioris momenti, in prima orationis parte ponēdum: cum negamus, id quod minoris. plūs est enim, fundere sanguinem, quam pecuniam: & minus perdere obolum, quam fundere sanguinem. Hæc Valla lib. 2. ca. 18 Nedum, aliquando pro non solum, [*Non solo,*] & post se recipit, sed etiam. Ci. ad Att. li. 10. Nedum morbum remouisti, sed etiam grauedinem.

Nefandus, a, um, [*Nefando, da non dire,*] ἄρρητος, quod non est fandum: a nefas, quod ne fari quidē liceat. Vir. 12. Aen. Hoc caput, o ciues, hæc belli summa nefandi: Idē 3. Aen. Satis est gētē effugisse nefandam. Pro eodem etiam apud antiquos legitur Nefas, antis, Lucil. li. 7. Tantalus qui pœnas ob facta nefantia luit.

Nefarie, [*Sceleratamente,*] scelerate. Ci. 1. Ver. multa in deos homi nesq; nefarie fecit.

Nefarii, [*Ribaldi,*] ἀνόσιοι, a farre, quod ne digni quidem sint, qui farre utantur. Nuni. Nefarij proprietatem lib. 1. de uita popu. Roman. Varro patefecit. A farre, quo scelerati uti nō debeāt. Ascon. scribit Nefarium diei, quod sacra polluit, farre pio solita celebrari. Alij malunt ad Fari uerbum referre: unde & Nefas, & Nefandus: ut Nefarium dicatur, quod adeo sceleratum, ut ne fari quidem, id est nominare debeamus.

Nefarius, a, um, [*Maligno*] id est profligatus, perditus, nequam. Ci. pro Sylla, uoluntates nefarias nec sanare potui, nec tollere. Facinus nefarium. Cæs. 7. Bel. Gal. Latrocinium nefarium. Ci. 3. Ver. scripta nefaria, Catul.

Nefas, [*Sceleratezza, sceleraggine.*] ἀθέμιτον, impium facinus, quasi non fas Ci. ad Trebon. Mihi nefas sit obliuisci. Vir. 4. Aen. Illa dolos, dirumq; nefas in pectore uersat. Ci. de Ami. nefas sit tale aliquid & facere rogatū & rogasse. Ci. de Sen. uideris nefas esse dictu miseram fuisse talem senectutem.

Nefastus, a, um, adiecti. ut nefasti dies, ἀποφράδες ἡμέραι, quibus non licet ius fari. Ouid. 1. Fasto. ille nefastus erit per quem tria uerba silentur. Var. li. 5. de lingua Latina. Vocantur dies nefasti, per quos dies nefas fari prætorem, Do, Dico, Addico. Liu. lib. 1. Nefastos fastosq; dies fecit. quia aliquando, nihil cum populo agi, utile futurum erat. Nefasti dies, inquit Festus, N, littera notabantur. Accipitur aliquando pro nefario, [*Scelerato,*] Ci. 2. de leg. Quæ augur iniusta nefasta uitiosa dira dixerit, irrita, infectaque sunto. Nefasta terra, pro infausta. Liu. li. 6.

Nefrendes, νεφροί. dicuntur a Var. li. 2. ca. 4. porci, qui nōdum fabam frendere possunt, idest, frangere. Antiqui, teste Festo, Nefrēdes, arietes dicebant, quod dentibus frendere nō possent. Alij dicunt Nefrendes, infantes nondum frendentes, id est, frangentes. Liui. Andronicus: Quem ego nefrendem alui. Sūt qui Nefrendes testiculos dici putēt, quos Lanuini appellant Nebrundines. Græci νεφρούς, Prænestini Nefrones. Hæc Festus.

Negabundus, ἔξαρνος, negans. Festus.

Negatio, [*Negatione,*] ἀπόφασις, postposita negationi, nō semper habet uim affirmandi, sed interdū magis negādi, ut cum altera pro uniuersali ponitur, & particulares sequuntur, hoc modo. Nullas accepi a te litteras, nec breues, nec prolixas. Vir. 3. Geo. Nulla neque amnem Libauit quadrupes, nec graminis attigit herbā. Item una sola negatio postposita negationi negat, ita tamē ut sequens iungatur cum Quidem. Ci. Len. Neque errarent, ne aduersarij quidē. In huiusmodi enim locutionibus subauditur semper pars aliqua prioris membri. ut cum dico. Non tibi hoc persuaderet, ne Deus quidē. subauditur nominatiuus Aliquis, uel similis, hoc modo. Non tibi hoc persuaderet aliquis: deinde ad maius significatum subiungo, ne Deus quidem, cui omnino est credendum. Interdum etiam sine Quidem duæ negationes negant, præsertim si tertia subaudiatur. Ter. in Heau. Agrum in his regionibus meliorem, neque pretij maioris nemo habet. Vbi subauditur prioris membri negatio. Hic enim est sensus: Agrū neque meliorem, neque maioris pretij, &c. Aliquando etiam duæ negationes inueniuntur positæ pro una. Var. de Vit. popu. Ro. a rege munera eorum noluit nemo accipere. Si autem duob. uerbis aut expressis, aut intellectis addantur duæ negatiuæ, non dubiū est, quin negent. ut, Nec me amas, nec mihi credis. Intellectis sic: Nec uirtuti studes, nec litteris. nam in posteriori intelligitur repeti uerbū Studes. Tres negationes pro una ponuntur. Tere. in And. Neque haud dicas tibi non prædictum.

Negatiuus, a, um, [*Che nega,*] ἀποφατικός, quod negat.

Negito, Plau. in Bacch. uix quidem negito.

Neglegenter, [*Negligentemente,*] aduer. ἀμελῶς, Ter. in And. Ab tantam ne rem tam negligenter agere. Ci. in Or. Minuta non negligenter tractanda.

Negligentia, æ, [*Negligentia,*] ἀμέλεια, incuria, indiligentia. Ci. l. 2. Fam. me nomine negligentiæ tibi suspectū esse doleo. Ci. Or. quædam negligentia diligens. Tere. in Phor. neque negligentia tua, neque id odio feci tuo, id est quod te negligam.

Neglectus, us, [*Dispregio,*] ὀλιγωρία, Ter. in Heau. Hæc res neutiquam neglectui est mihi.

Negligo, gis, pe. glexi, ctum, [*Sprezzare,*] ἀλογέω, contemno, non curo, quasi ne legere quidem dignor. Ci. l. 14. Fam. Periculū capitis sui pro mea salute neglexit. Ter. in An. Pecuniam in loco negligere, maximum interdum est lucrum.

Negantia, æ, [*Negatione,*] negatio. Cice. in Top. addunt coniūctionum negantiam, ut, non & hoc est, & illud. Negatus, a, um, particip. Oui. 5. Met. cupimusq; negata. Hor. 3. Car. Virtus negata tentat iter uia.

Nego, as, [*Negare*] ἀρνέομαι. inficias eo. Ci. pro Mil. Negant intueri lucem fas esse eum, qui a se hominem occisum fateatur. Idem de Clar. Or. A Næuio, si fateris, sūpsisti multa, aut, si negas, surripuisti. Ter. in An. Non dubitat, quin te ducturum neges. Hinc Abnego, Denego, Pernego, perfecte & constanter nego.

Negans, tis, particip. Ci. in Top. Sunt ualde contraria, quæ appellantur negantia: ut, Si hoc est, illud nō est. Negatur impersonale. Ci. ad Att. Epi. 1. lib. 1.

Negotialis, πραγματικός, ad negocium pertinēs: ut. Constitutio negocialis. Ci. 1. de Inue. Hæc constitutio partes duas uidetur habere iuridicialem, & negocialem.

Negociolum, [*Facenduzza,*] Ci. ad Q. F. l. 3. erit nescio qd negocioli.

Negociator, [*Negociatore,*] ἐμπορικός, præfectus negociationi. Vn de Labeo. Negociatores serui uidentur, qui præpositi sunt negocij exercendi caussa, ueluti qui ad emendum, aut locandum & conducendum propositi sunt. Negociator etiam simpliciter dicitur is, quem nos Mercatorem dicimus, [*Mercatante,*] Ci. l. 1. epi. ad Q. Fr. Improbus negociator, paulo cupidior publicanus. Mercia sordidæ negociator. Quin. li. 1. ca. 13. Sicut etiā, Negociationem [*Mercatantia,*] pro mercatura posuit. Colu. li. 1. Hæc negociatio curam uillici auocat. Ci. Ceci. li. 6. Vt ad reliquias Asiaticæ negociationis proficiscare.

Negocior, ris, [*Negociare, trafficare,*] πραγματεύομαι, negocia exerceo, & mercaturæ operā do. Ci. l. 3. Off. cum te Syracusas ociādi caussa, non negociandi contulisses. Idem Seru. Sulp. l. 13. Ep. Curius Patris negociatur. Negociari animas dixit Pli. l. 19. c. 1. pro accepto pretio homines interimere.

Negociosus, a um, [*Facendiere,*] πραγματώδης, negocijs plenum. Salust. prudentissimus quisque maxime negociosus erat. Res negociosa, difficilis, in qua multum sit negocij. Cic. pro Mur. Habuisti prouinciam Hostiensem negociosam, & molestā. Negociosi dies, profesti, diebus sacris oppositi. Taci. l. 13. oportere diuidi sacros, & negociosos dies.

Negocium, cij, [*Affare, negocio,*] πρᾶγμα, occupatio, munus, opus, a Nec, & Ocium, quasi non ocium. Ci. 1. Off. Peregrini autem est, nihil præter negocium suum agere. Negocium dare, est mandata dare, mandare, committere. [*Commettere che,*] Cæs. lib. 2. Com. Dat negociū Senonibus, uti, ea, quæ apud Belgas gerantur cognoscant. Aliquādo accipitur pro labore, & molestia [*Fatica, molestia,*] Ci. Corn. Cōsolabar me, quod in summū ocium te ire arbitrabar, & ab impendentibus magnis negocijs discedere. Idem Fabio.

Plurimum

Plurimum in eo negocij habui. Teren. in Prol. And. id sibi negocio credidit solum dari, Quo in loco Negocium, teste Donato, accipitur pro cura, & molestia. Facessere negocium, est molestiam exhibere. Ci. Appio: Cum ett allatū ad nos de temeritate eorū, qui tibi negocium facesserent. Ait, negocium, pro habeo qđ agam. Ter. in Adel. Mirabar, quid hic esset negocij tibi. Aliquando accipitur pro controuersia: ut cum dicimus. Erit mihi tecum aliquid negocij. Ci. ad Atti. li. 7. Video mihi eū homine audacissimo negocium esse. Cœlius Ci. l. 8. epist. Vt existimarent homines, Pompeio cum Cæsare esse negocium. Negociū est apud Pla. in Mil. pro ita oportet, sic res postulat. Nullo negocio, pro facile. Cic. ad Att. libro 8. Iurabat, quod nullo negocio faceret, amicum mihi Cæsarem.

Nelius, a, Neliades, patronym. a Neleo Pyli rege, patre Nestoris. Ouid. 12. Met. Bis sex Nelidæ fuimus.

Neleus, Neptuni filius ex Tyro Nympha, qui a Pelia fratre pulsus in Laconiam uenit, ubi Pylon urbem condidit, cuius rex fuit teste Hom. Odyss. 11. Huic uxor fuit Chloris, Amphionis Orchomeni regia filia, ex qua duodecim filios suscepit: quos postea omnes, præter unicum Nestorē, Hercules euersa Pylo interfecit.

*Nemausus, apud Stra. li. 4. ciuitas est Narbonensis Galliæ.

Nemea, æ, uel Nemee, es, pen. cor. Νεμέα, silua Achaiæ inter Cleonas, & Philiuntem, ubi in honorem Herculis, qui in ea silua leonem occiderat, sacra quædam certamina celebrari consueuerunt, Nemæa dicta. uide certamen. Hoc etiā nomine dicta est tota regio siluæ uicina. Martial. lib. 1. Non Marathon taurū Nemee frondosa leonem.

Nemaeus, a, um, ex Nemea silua. Oui. in Epist. Deia. ad Herculem. Nempe sub his animam pestis Nemæa lacertis edidit.

Nemesis, penult. corr. Νέμεσις, nomen cuiusdam deæ, quæ facinorosos & delinquentes punire putabatur, ut ex Catullo, & Ausonio licet intelligere. Ea quoque Rhamnusia dicitur, quod in Rhamnunte Asiæ oppido templum & simulacrum Phidiacum habuerit. Huper eandem fertur remuneratrix benefactorū, unde apud Stra. lib. 13. Est dea, quam Nemesim dicūt, dea magna, potensqꝫ, Quæ bona cælestum concessu cuncta deorū Possidet. Hanc quidam fortunam dixerūt, cui primus Adrastus rex téplū dedicabit. Vnde & Adrastia, Ἀδράστεια, cognominatur. Romani quoque huic deæ templa dicauere.

*Nemetobriga, Ptol. li. 2. Hispaniæ Tarraconensis urbs.

*Nemetes, Germaniæ populi. Plin.

*Neminia, fons in agro Reatino. Pli. li. 2. ca. 103.

Nemo, inis, gen. com. [Nessuno, nemo] οὐδείς, a Ne, & homo. nam de solis dicitur hominibus. Ter. in Eun. Nemo est, quē ego magis oēs cuperem uidere, quā te. Nemo homo, pro nemo omnino. Cic. in 13. Fam. Hominem neminem pluris facio. Nemo hominum pro nemo omnium. Ter. in Eun. Ego formidolosus nemo est hominū qui uiuat, minus. Non nemo, id est, aliqui, nonnulli, [Alcuno,] Ci. pro lege Man. Cum esset non nemo in senatu, qui diceret, nō oportere. Nemo etiam nonnunquam de fœminis dicitur. Tere. in And. Hoc scio, neminem peperisse hie.

Nempe, [Certamente] γὰρ δή, aduerbium confirmantis, quod aliquando cū interrogatione ponitur, aliquādo sine. Ci. pro Ligar. Apud quem hęc dico? Nempe apud eam &c. Idem pro Mil. Quid ergo tulit Pompeius? Nempe ut quæreretur. Pla. in Men. Nēpe iubes? M. Iubeo hercle uero. Sine interrogatione posuit Terc. in And. Nempe hoc sic esse dicturum opinor patrem.

Nemus, nemoris, pen. corr. neut. gen. [Bosco, selua,] νέμος, silua uoluptatis causa comparata, plena amœnitatis, ἀπὸ τοῦ νέμειν, id est a pascēdo, siue quod in nemoris glandibus olim homines uictitarint, siue quod in eo greges atque arméta depasci soleāt. Nemora (inquit Festus) significant siluas amœnas. Vir. 6. Aene. Interea uidet Aeneas in ualle reducta Seclusum nemus. Hor. 1. Car. Me gelidū nemus Nympharumqꝫ leues cum Satyris chori Secernunt populo. Ci. de Diu. Multos nemora commouent.

Nemorosus, a, um, δασύς, nemoribus abundans. Vir. 3. Aen.

Nemorensis, se, ex nemore, in nemore natum. Col. li. 9. c. 4. ex amnibus deterrimæ notæ mel habetur nemorense.

Nemorivagus, a, um, quod in nemore uagatur. Cat. de Berecyntia: Vbi cerua siluicultrix ubi aper nemoriuagus. Nemus etiā, ut ait Sipōtinus, appellabatur lucus quidā haud lōge ab Aricia, in quo lucus est, quod Speculū Dianæ dicitur. Inde Nemorēsis rex dicebatur, qui Dianæ Aricinæ sacrificijs præerat. Sue. in Cal.

Nemoralis, id est unde Aricia Nemoralis dicitur. Marti. lib. 13. Mittit præcipuos nemoralis Aricia porcos. Nemorale templum, nemori Arleino uicinum. Oui. 1. de Arte. Templum nemorale Dianæ.

Neo, nes, neui, netum, [Filare] νήθω, filum torqueo: estqꝫ proprium mulierum. Iust. l. 1. Inuenit eum inter scortorum greges purpuram colentem. Pli. l. 33. c. 3. Netur, ac texitur. Hinc Perneo.

Neobule, es, Lycambis filia, Archilocho poetæ promissa.

*Neocaesarea, urbs Cappadociæ. Plin.

*Neocles, philosophus Atheniensis, Epicuri frater. Suid.

*Neodunum, Galliæ Lugdunensis ciuitas. Ptol.

Neoptolemus, mi, Νεοπτόλεμος, Pyrrhi Achillis filij, cognomen, quod adolescentulus primū tyrocinium in bello posuerit Troiano. Græcis enim νεοπτόλεμος nouum militem significat.

Nepa, æ, [Scorpione,] σκορπίος, animal uenenatum, cauda feriēs, alio nomine Scorpius. Ci. lib. 3. du Fin. Cornibus uti uideas boues, nepas aculeis, suam cuique naturam esse ad uiuendum ducē. Manil. lib. 2. Pietate ad sidera ductam Ducam Erigonem, istuq; nepam, spolioq; leonem: Festus. Nepa Afrorū lingua sidus, quod Cancer appellatur, uel, ut quidam uolunt, Scorpius.

Nepenthes, νηπενθές, neut. gene. herbæ genus, quæ uino iniecta animi hilaritatem inducit, unde a quibusdam eadem esse putatur cum buglosso, quæ eundem habet effectum. huic herbæ nomen factum creditur a νη priuata particula, & πένθος, luctus. Pli. lib. 21. cap. 21.

Nepeta, νέπεθος, Suid. ciuitas Hetruriæ, quæ Plinio Nepet, & uulgo Nepa dicitur, a qua Nepesini, τὸ νεπεσινόν, Silius. Hos iuuat Nepesina cohors. Nepeta etiā nomen herbæ, quam Dioscorides secundam calaminthæ speciem facit, Pulegium uocant agreste. Pli. li. 20. ca. 14. & Col. li. 8. ca. 7.

*Nephele, Athamantis uxor, & Phrixi, & Helles mater. Oui.

Nepos, potis, [Nipote,] ἔγγονος, qui ex filio, filiave natus est, teste Festo. Cic. pro Deio. Crudelis Castor, qui nepos auum in discrimē capitis adduxerit. Quandoque nepotes posteri [Discendenti,] uocantur. Vir. 6. Aene. Forte recensebat numerum charosque nepotes. Per translationem Nepotes dicuntur tenellæ uitium fruticationes, quæ postremo loco exoriuntur: dictæ, quod ad successionem ueterum palmitum, ueluti nepotes in maiorum suorum locum, succrescant. Colum. lib. 4. ca. 6. Ex eo loco, unde nepotē adēmerit, confestim alterum fundit. Nepos etiam dicitur de mulis. Idem lib. 6. ca. 37. nepotibus quam filijs utilior est. Item Nepotes appellantur consumptores, [Consumatore,] a Nepa, id est scorpione, qui (ut Plin. inquit: li. 11. c. 25.) deuorat omnes filios suos, uno excepto: siue, quod non aliter his rei suæ familiaris, cura sit, quam ijs, quibus pater & auus uiuunt. Hora. 2. Serm. Vincit enim stultos ratio insanire nepotes. Ci. de lege Agrar. Vt in reb. suis, ita in Rep. luxuriosus nepos. Nepotulus dimin. Pla. in Mil. Venurium nepotulum.

Nepotinus, a, um, [Smoderato,] luxuriosus, immoderatus. Sueto. in Cal. Nepotinis sumptibus omnium prodigiorū ingenia superauit.

Nepotor, [Vsare prodigamente,] ἀσωτεύω, luxuriose, & prodige uiuo. Seneca de benefi. l. 1. ca. 15. Vero liberalitatem nepotari, id est in prodigalitatem uerti. Tertul. in Apol. Aristippus in purpura nepotatur. Hinc nepotatus, tus, uoracitas, & uitæ luxuries. Afran. Scurrilitate ac nepotatu nobilis.

Neptis, huius neptis, [Nezza, nepote,] ἐγγόνη, quæ ex filio, filiave nata est, a nepos. Cice. de Clar. Orat. filias eius Mucias, & neptes Licinias.

Neptunalia, ποσειδώνια, Neptuni sacra, quæ & Salatia a Salo dicuntur.

Neptunius, Ci. in Ara. Neptunia prata secantes, & Neptunia pistrix. ad Heren.

Neptunus, ποσειδῶν, Saturni, & Opis filius, mariu Deus: dictus est a nando, mutatis litteris primis (ut inquit Ci. l. 2. de Na. De.) uel ut Varroni placet, a nubendo, hoc est, tegendo, quod ut cælum nubes, ita mare terras tegat. Dicitur n. Varro: Neptunus est Deus maris, uel ipsum mare, quod terras nubat, id est cooperiat. Neptunum autem, ut est in fabulis, mater abscōdit, ne a patre de uoraretur, eiq; postea expulso Saturno, aquæ in sortē ceciderūt, ut supra de Ioue dictum est. uxorem habuit Amphitritē, ex qua plurimas nymphas suscepit. tridentem habet pro sceptro.

Neptunine, es, patrony. est fœm. a Neptunus. Catu. in Argo. Tene Thetis genuit pulcherrima Neptunine.

Nequa, [Che non per qualche luogo, che non per qualche ragione,] μήπη, aduerbium, ut per aliquem locum, ne aliqua ratione. Virg. 1. Aene. Nequa scire dolos, mediusue occurrere possit. Est & Nequa compositum a Ne, & Quis, quæ, quod pro ne aliqua. Cic. in Verr. act. 1. Nequa deductio fieret, testatus erat.

Nequalia, sunt detrimenta. Festus.

Nequam, [Huomo da niente, inutile] ἄχρηστος, ἀχρεῖος, nomen indeclinabile, quo ueteres significabant hominem nullius pretij. Varro, ne quam ex ne & quicquam, media syllaba extrita, τόπον ostendit li. 4. de lingua Latina. Quidam a Nequeo, quod nihil queat. Capet doceat nequam significare non malum, sed inutile: qđ uel ex eo apparet, quod Cice. 2. de Orator. seruo nequam opponit frugi. Iisdem inquit) uerbis & laudare frugi seruum possumus, & si est nequam iocari. Aliquando Nequam accipitur pro lasciuo, libidinoso, [Lasciuo,] Ci. 2. Phil. O hominem nequam! nihil enim possum magis proprie dicere. Idem pro Deio. oū modo

nequam, & improbus, ſed & ſattus, & amena es. Pro nequitia po luit. [*Sceleragine*] Pla. in Pœn. Dicat locū ſibi uelle liberum præberier, Vbi nequam faciat clam. A Nequā fit Nequior, & Nequiſſimus. Col. li. 11. ca. 1. uel nequiſſimi hominis cuſtodia.

NEQVANDO, [*Che non a qualche tempo,*] μή ποτε, ne ullo tempore. Ci. ad At. li. 10. eas epiſtolas concerpito, nequando quid emanet.

NEQVAQVAM, [*Per niente, a niun modo,*] μηδαμῶς, aduerbium negandi. Cic. in Catone. Eſt illud quidem Læli aliquid, ſeu nequaquā in iſto ſunt omnia.

NEQVE, uide Nec.

NEQVEO, is, Ci. de Ora. Quæ ſanare nequeunt, exulcerant.

NE QVIDEM, Ci. pro Deio. Deiotarus nunquam ſuccumbet inimicis, ne fortunæ quidem.

NEQVICQVAM, [*Non, in uano,*] εἰκῆ, aduerbium non. Virg. 1. Georg. Nequicquam pinguis palea teret area culmos. Sed hoc rarius: frequentius pro fruſtra. [*In uano,*] Cic. pro Quinct. Et ſero, & nequicquam pudet.

NE QVID NIMIS, μηδὲν ἄγαν, ſententia peruulgata, ut ſeruetur modus. Teren. in And. id arbitror apprime in uita utile, ut ne quid nimis.

NEQVINVM, Vmbriæ oppidum, teſte Pli. l. 3. ca. 14. nunc Narnia. A quo Nequinates.

NEQVINVNT, [*Non poſſono,*] pro nequeunt, ueteres dixere. Feſt.

NEQVITER, [*Malnagiamente,*] ἀσελγῶς, a nequam, luxurioſe, prodigaliter. Ci. 3. Tuſ. quæ te turpiter & nequiter facere nihil paria tur. Idē de Fin. 2. Ille male, praue, nequiter, turpiter cenabat. contrarium eſt, Frugaliter.

NEQVITIA, æ, [*Malnagita,*] ἀχρειότης, uitiū eſt, quod cetera omnia complectitur. eſt enim frugalitati oppoſita, quæ omnes in ſe continet uirtutes. Ci. 3. Tuſ. Frugalitatis uidet eſſe pprīū, motus animi appetentis regere, & ſedare, ſemperq; aduerſantē libidini moderatam in omni re ſeruare conſtantiam. cui cōtrarium uitium nequitia dicitur. frugalitas ut opinor, a fruge, qua nihil melius è terra oritur: nequitia ab eo, quod nequicquā eſt in tali homine: ex quo nihil ſit, dicitur. Sæpe tamē nequitia pro luxu uitæ prodigo, atque effuſo accipitur. Vnde Africanos (referente Gellio) ſcripſit, probra, flagitia, quæ homines faciunt, in duabus rebus eſſe, malitia, & nequitia. ubi nequitiam intelligi uult luxum uitæ prodigum, & effuſionem immodicam pecuniarum. Nequitia, inquit Donatus, proprie libidinoſa inertia dicta eſt, quod nihil quæit, nulliuſq; rei apta ſit. Ter. in Ade. ſi poteſt, etiam cū ad nequitiā adducta. Ci. pro Roſ. Ame. Officina nequitiæ, & diuerſoriū flagitiorū omniū domus eius. Oui. 1. Faſt. Nequitia eſt, quæ te nō ſinit eſſe ſenem. Ci. in Ver. ex mulierū morſu ueſtigia libidinis atq; nequitiæ. Vide Gel. l. 9. ca. 11. Nequities, ei. Hor. 2. Ser. Saty. 2. Illum aut nequities, aut uafri inſcitia iuris.

★NERABVS, bi, Syriæ oppidum. Steph.

NEREIDES, p. c. νηρηΐδες, maris nymphæ, Nérei, & Doridis filiæ humanam effigiem habentes, quarū nomina ſunt Neſæe, & Cymothoe, & alia, quæ uide apud Heſiodum in Theogonia: Nominatiua ſingularis eſt Nereis, peindifferēte. Oui. 13. Met. Nereis his contra. Idem 11. Met. Sed memor admiſſi Nereida colligit orbā. Ci. in Arat. Hanc illi tribuunt pœnam Nereides almæ.

★NESARSVS, oppidum eſt in Cea inſula.

NEREVS, νηρεὺς, deus maris eſt (ut docet Heſiod. in Theogonia) Oceani & Tethyos filius, qui ex Doride uxore, eadēq; ſorore maxima Nympharū turbā ſuſcepit, quæ a nomine patris Nereides appellātur. hūc Orpheus in Arg. dæmonū antiquiſſimū appellat, unde & grandæuus a Vir. dicitur 4. Geor. Figurate accipitur pro mari. Perſius Sat. 1. cæruleum dirimebat Nerea delphin.

NERIO, enis, uel Neriene, es, & apud antiquos Neria, æ, νηρίνη Martis uxor, Plau. in Tru. Mars ſalutat Nerienem uxorem ſuam. uide Gel. li. 13. ca. 21.

NERIS, idis, νηρὶς, oppidum Peloponneſi, in agro Meſſenaico. Steph. Eſt item Neris Dioſ. nardi montani genus.

NERITAE, νηρῖται, ex concharum genere, quæ per maria nauigāt, præbentes concauam ſibi partem, alteram tāti auræ, inſtar ueli, opponentes. Pli. li. 9. ca. 33.

NERITVS, ti, p. co. νήριτος, mons in Ithaca inſula: Cuius meminerunt Strab. li. 10. Pli. li. 4. ca. 12. Eſt item Neritus, ſiue (ut apud Plin. legitur) Neritis, peninſula Acarnaniæ adhærens, alio nomine Leucadia appellata, opere accolarum olim a continenti abſciſſa, deinde reddita uentorum flatu congeriem arenæ ac cumulantium. Vir. 3. Aen. & Neritos ardua ſaxis. Neritus itē, ſiue Neritum, neutri generis, peninſulæ huius oppidū eſt, quod recētiores Leucadem appellarunt. Pli. l. 4. ca. 4.

NERIVM, νήριον, frutex eſt, folijs amygdalæ, ſed maioribus, & pinguioribus, Rhododaphne alias dicitur, quod florem roſæ, folium lauro ſimile habeat. Vulgo in officinis dicitur Oleander. Pli. lib. 24. cap. 11.

NERO, νέρων, teſte Gell. li. 13. cap. 21. uerbum Sabinum eſt, quo ſignificatur fortitudo. Itaque ex Claudijs, quos a Sabinis oriundos accepimus, qui erat egregia fortitudine, Nero appellatus. Sabini id nomē a Græcis accepiſſe uidentur, qui uincula mēbrorum νεῦρα, dicūt, noſtri neruos. Ex hac familia fuit ille Nero, qui Aſdrubalem Annibali fratri ſuppetias ferentem iunctis cum Liuio collega copijs ſuperauit. Fuit itē cognomen ſexti Romanorum Imperatoris omnium crudeliſſimi.

NERVIAE, [*Corde di ſtromenti,*] χορδαὶ, ab antiquis dictæ fides, ſiue chordæ muſicorū inſtrumētorū. Var. in Sat. quæ ὄνος λύρας, inſcribitur. In pſalterio tēdamus neruias. & Eſt Neruium ne. ge. Varr. ibidem: Quæ eius neruia tractare ſolebat. Nonius.

NERVICVS, a, um, [*Che patiſce infermita di nerui,*] νευρικὸς, qui neruis laborat. Vitr. l. 4. Aquæ neruicos & podagricos efficiūt. Neuricos tamen legamus, ſit anim a νεῦρον, quæ uox neruum ſonat.

★NERVII, populi inter Belgas, Attrebatibus uicini ad Scaldem flumen. Cæſ. 2. Belli Gall. & 5.

★NERVLANI, populi in Latio, iuxta Romam. Plin.

★NERVLVM, oppidum in Lucanis Liu. li. 9.

NERVOSE, [*Valoroſamente,*] pro audacter, ualide. Planc. ad Ci. lib. 10. Vt uigilanter neruoſeq; nos, qui ſtamus in acie, ſubornes. Ci. de Ora. Dicetur non peripateticorū more, ſed aliquāto neruoſius. Neruoſitas [*Valore,*] apud Pli. l. 19. ca. 1.

NERVOSVS, a, um, [*Nerũſo, nerbuto,*] νευρώδης, quod multos habet neruos. Pli. l. 11. c. 37. Ideo nulla eſt ei caro, ſed neruoſa axilis as. Per trāſlationem Neruoſus dicitur fortis [*Forte, ualoroſo,*] & uehemens, eo quod omne robur in neruis cōſiſtat. Sic neruoſus orator dicitur, qui magnā uim & efficaciam ſermonis habet. Cic. de Cla. Ora. Quis Ariſtotele neruoſior?

NERVVLVS, diminu. Cice. libro 10. ad Attic. Si neruulos tuos adhibueris.

NERVVS, ui, [*Neruo,*] νεῦρον, prima ſunt in corpore animalis ſenſus motusq; inſtrumenta, a cerebro & ſpinali medulla orta, totius corporis membris, mouendi ſentiendique uim cōferentia. Ci. 2. de Nat. Deo. Nec enim dij uenis, neruis, & oſsibus continētur. Ponitur quandoque pro uiribus [*Forza,*] in neruis enim robur exiſtit. Hor. 2. Serm. Saty. 11. Sine neruis altera quicquid Cōpoſui, pars eſſe putat. Ter. in Eunu. Digna adeo ea res eſt, ubi tu neruos intē das tuos. Hoc eſt, ubi uniuerſas ingenij tui uires expromas. ſit & neruos cōtēdere eſt, totis uiribus conari. Ci. 2. Ver. Magnū fortaſſe onus, uerūtamen dignum in quo omnes neruos ætatis, induſtriæq; meæ contenderem. Accipitur etiā Neruus pro chorda arcus, [*Corda,*] Vir. 5. Aen. Primaq; per cælum, neruo ſtridēte, ſagitta Hyrtacidæ iuuenis uolucres diuerberat auras. In neruū ire, prouerbiale eſt, ductum a ſagittarijs, qui nimium contendendo arcum, aut arcus ipſius neruum, hoc eſt, chordam rūpunt, aut neruum ſibi alique ui lædunt. Teren. in Phorm. Noſtra cauſſa ſcilicet. In Neruū potius ibit, id eſt, decipiet, ait Donatus. Neruos Reip. Ci. pro lege Man. appellat milites a claſſes, & uectigalia, quod in his conſiſtat omnis reip. firmitas. Neruus etiam uinculi genus eſt, quo pedes aut ceruices impediuntur. Ex quo illud Catonis: Fures priuatorum furtorum in neruo, atque in compedib. ætatē agunt; fures publici, in auro atque in purpura. Pla. in Aul. Neruos, catenas, numellas, pedicas, boias. Ter. in neruum potius ibit. Item. Nerui dicuntur chordæ citharæ. Ci. 5. Tuſ. Summā eruditionem Græci ſitam cenſebant in neruorum uocumq; cātibus. Prop. Hæc carmina neruis Aptat. Et Neruus membrū uirile. Iuu. Menſura incognita nerui.

NESCIO, is, iue, [*Non ſapere,*] ἀγνοέω, ignoro, non cognoſco: ex Ne, & Scio Ci. 1. de Or. Nemo in eo, quod neſciat: diſertus eſſe poteſt. Ter. in Eun. Tu ſi ſapis, Quod ſcis, neſcis. Donatus admonet eſſe prouerbiū, Quod ſcis, neſcis, ſumptū a dialecticorū ludis, in quibus huiuſmodi quidā ſcirpi proponi ſolēt, Facio & non facio, Sū amicus, & nō ſum amicus; Audio, & nō audio. Hoc autē prouerbio ſūma taciturnitas ſignificatur: dū quis quod ſcit, perinde contanet, quaſi neſciat. Simile eſt in Hea. Tu neſcis, quod ſcis, Dromo ſi ſapies. Neſcio quid dicimus, quoties rē aliquam nobis ignotā uolumus ſignificare. Ci. pro Quinctio: Poſteaquā neſcio quid impendit, mediocri quæſtu contentus eſſe non poterat. Neſcio quis. Ci. de Am. ſi quis aſperitate ea eſt, ut hominum cōgreſſus fugiat, qualem fuiſſe Athenis Timonē neſcio quem accepimus. Neſcio quo modo. Ci. de Am. Serpit neſcio quo modo per omnem uitā amicitia. Neſcio quo pacto, Idem de Ami. Neſcire Latine. Idem de Cla. Ora. Neſcitur, imperſonale. Ci. ad Atti. l. 7. utrū conſiſtere uſpiam uelit, an mare tranſire, neſcitur.

NESCIVS, a, um, [*Ignorante, che non ſa,*] ἀνεπιστήμων, qui aliquid neſcit. Cice. Fam. 5. ad Lucceium: Neque etiam neſcius, quanta oneribus premerere: Idem pro Deiot. Iratum te regi Deiotaro fuiſſe, non erant neſcij. Vir. 4. Aen. Neſcia mēs hominum fati ſortiſq; futuræ. Interdum paſsiue accipitur pro ignoto, ſiue incognito [*Incognito,*] Pla. in Rud. In locis neſcijs. Neſcia ſpe ſumus, id eſt in locis incognitis, & incerta ſpe.

★NE[illegible]AI,

*Nessi, populi Indiæ, Oceano proximi. Pli.6.ca.20.

Nesis, νησίς, insula in Campano litore inter Pausilypum & Puteolos, alio nomine Nesis. νησὶς, Luca. Tale spiramine Nesis. Obliquos prodocit. Papi. Siluaq; quæ fisam pelago Nesida coronat. Item Accius Belo. t. Piscosamq; lego celeri Nesida phaselo.

Nesseus, a, um, pe.p. Oui. in epist. Deianiræ, Illita Nesseo mis tibi texta ueneno.

Nessotrophion, p.p. νησσοτροφεῖον, locus ubi anates clausæ aluntur. Col.li.8 ca.15. Media parte nessotrophij lacus defodiatur.

*Nessus, centauri nomen, Ixionis & Nubis filij, qui ab Hercule Sagitta confixus est.

Nestor, νέστωρ, filius Nelei, & Chloridis teste Home. lib. Odyss. t. qui adhuc adolescés bellum gessit, aduersum Epeos Peloponesi populos: deinde cum Pirithoi nuptijs interesset aduersus Centauros, qui Hippodamiam rapere conabantur, strenue pugnauit. Postremo, iam senior, ut idem Hom. in 2. Il. scribit, cum reliquis Græcis principibus ad Troiam uenit, cum iam tertiam hominis ætatem uiueret: uel (ut ipse dicit apud Oui. 12. Met.) cũ 300. annum ageret: ubi tantum Græcorum rebus profuit, ut Agamẽnon protesti non dubitaret, breui se Ilium fuisse expugnaturũ, si decem sibi contigissent Nestores. nam præter summam prudentiã, rerum diuturnitate collectam, tanta præterea eloquentia uacellat, ut ex eius ore melle dulcior fluere diceret oratio. Hinc Nestorides, patro. Nestorius possess.

*Nestus, νέστος, Thraciæ fluuius, in Hæmo monte nascens, Plin. l. 4. cap. 11.

Neu, [Ne non,] μήτε, pro Neue, abiecta ultima littera per apocopẽ. Vir. 5. Aen. Neu recipi portis, aut duci in mœnia posset. Cæsar. l. 1. Bel. Ciu. Flens milites appellat, neu se, neu Pompeium absentem aduersarijs tradant, obsecrat.

Neve, [Ouero, che non] μήτε, Ne aut: & interdum pro neque. Ci. Peto ate, ne id a me, neue tu hoc reo, neue in alijs quæras. Idẽ in Ora. Neue ualhus syllabæ deducantur.

Nevolo, neuis, neuult, [Non uolere,] quasi non uolo. Pla. in Trin. Filiam meam tibi desponsatam esse audio, nisi tu neuis.

Nevras, νευρὰς, herba quam alij solanum, alij uesicariam appellãt. Diosc. li. 4. ca. 74. & 75. Hermolaus in eundem.

*Nevri. νευροι, populi Scythiæ Europææ, ad Borysthenem. Pli. lib. 4. cap. 12.

Nevrobatæ, p.c. νευροβάται, qui ambulãt super funes nerueos. Iul. Firmic. l. 7. Matheseos erunt funambuli, neurobatæ.

Nevroides, νευροειδὴς, species sylnestris lactucæ, alio nomine Limonium, multo minoribus folijs, quam Beta satiua. Pl. l. 20. c. 8.

Neuter, neutra, neutrũ, [Ne l'uno, ne l'altro,] οὐδέτερος, μηδέτερος, in genitiuo Neutrius: olim etiã Neutri, Neutiq. ut Nullius, Soli: & similia. Est aũt neuter Vtrique cõtrariũ, significatq; nec hic, nec ille. Ci. Att. effeci ut neutri illorum quisquam esset me charior.

Neutiquam, [Per niente, a niun modo,] οὐδαμῶς, nullo modo. Ter. in Hecy. uisum est Pamphilo neutiquam graue. Ci. Atti. Cui te fotium neutiquam puto esse oportere.

Neutralis, & hoc trale, Neutralia uerba quæ neque agunt aliquid, neque patiũtur, ut Sto, Iaceo. Sunt alia neutralia ab usu dicta, quæ habent actionem, sed passionem nullã: ut, Certo, habent actionem, sed non dicimus Certor. Alia quæ patiuntur, sed nõ agunt, ut Vapulo, Pendeo. Quin. l. 1. ca. 4. Quę fœminea positione mares, neutralis fœminas significant.

Neutro, [Ne l'uno, ne l'altro luogo] μηδετέρωσε, aduer. nec ad unam partem, nec ad aliam. Lin. 5. neutro inclinata spe torpebat.

Neutrobi, idem quod Neutro. sed neutrobi, in loco: neutro, ad locum. Pla. in Aul. Neutrobi habeam stabile stabulum.

Nex, necis, [Morte,] φόνος, mors, quæ ferro fit, aut alia ui. Neci datus dicitur, qui quouis modo interfectus est: quauis Festus Neci datum intelligi uelit, qui sine uulnere interfectus est, ut ueneno, aut fame. Au. in Monosyllabis: Sera nenenato, potu abstulit Anni belle nex. Ci. pro Mil. latroni quæ potest afferri iniusta nex? In nece alterius aliquid facere, id est, in damnum & fortunarũ euersionẽ, [Danno, ruina,] Vlp. de crim. stellionatus. Si quis imposturã fecerit in necẽ alterius. Cæs. Bell. Gal. Viri in uxores uitæ, necisq; habẽt potestatem. Artifices necis, qui nouum aliquod necis genus comminiscuntur. Oui. 1. de Arte. Neq; enim lex iustior ulla est, Quam necis artifices arte perire sua. Necem a Græco dici cẽset tũ, inquit, Fest. νεκρὸν, enim mortuum dicunt Græci.

Nexilis, & hoc le, p.c. [Che si aggroppa] πλεκτὸς, quod nectitur, Luc. l. 5. Nexilis ante fuit uestis, quam textile tegmen. Oui. 6. Met. Vltima pars telæ tenui circundata limbo Nexilib. flores hederis habet intertextos. Coronis nexilibus redimita turba, Seneca Agam. Thoras nexilis, Sta. 4. Theb.

Nexo, as, & nexis, nexui, nexũ, [Aggroppare] συμπαραπλέκω, secũdũ Prif. frequen. a Necto. Vir. l. 5. Nexantem nodis, seque in sua membra plicantem. Luca. 2. Breuibus spatijs nexantur ab ictu.

Nexus, nexa, nexum, partic. [Aggroppato,] δεσμένος, Vit. li. 5. Vincula linea rupit, Queis innexa pedem malo pendebat ab alto. Cic. Tusculan. 3. Omnes uirtutes inter se nexæ, & iugatæ sunt. Nexi itẽ dicebantur, qui cum soluendo nõ essent, corpus creditori obligauerant, Liuius li. 8.

Nexus, us, uel Neaum, xi, obligatio dicitur, qua corpus etiã, ut pignus efficitur, ἐνεχυρος, Ci. Curio. Cuius quando proprium te esse scribis mancipio, & nexu. Idem pro Mur. Is periculũ iudicij præstare debet, qui se nexu obligauit. Hinc Inire nexũ, pro lege nexus addici. Liu. li. 7. etsi unciario fœnore facto leuata usura erat: sorte ipsa obruebantur inopes, nexumq inibãt. i. uinciendi dabãtur creditoribus. Nexũ solutus, qui cum addictus esset, creditori pollea ære alieno dissoluto nexu desijt. Idem l. 2. Nexi, uincti, solutique se undiq; in publicum proripuerunt. nam (ut ex plerisq; Liuij locis colligi potest) mos erat Romæ, ut qui soluendo non fuissent, addicerentur fœneratori, cui seruirent, quoad debitum persoluerent. Et hi Nexi appellabantur, docebanturque in ergastula. Varro. Nexi sunt liberi homines, qui operas suas in seruitute pro pecunia, quam debebant, domino præstabant.

N ANTE I

Ni, [Se non,] εἰ μὴ pro nisi, per apocopen, i. si non, subiunctiuo iũgitur. Ter. in Phor. ni hæc ita essent, cum illo haud stares. Quãdoq; indicatiuo. Ter in And. Mirum ni domi est. Vbi sciendum, quod Ni, Nisi, Quam, & præterquam semper tepetunt eosdẽ casus, qui præcesserunt: ut, Quid est animal, nisi, ὅ τι μὴ) corpus cum anima coneretum? Quid aliud quæris, quam uoluptatem? Nulli placet, præterquam mihi. Præter uero semper exigit accusatiuũ: ut, Nulli placet, præter me. Ponitur interdũ Ni, pro ne Vir. 3. Aen. Inter utraque uiam lethi discrimine paruo Ni teneãt cursus: ubi uide Seruium. Pla. Ni stulta sis Hæc particula nonnunquã usurpatur in sponsionibus. Ci. in Ver. Act. 4. Sponsio facta cum Apronio de fortunis tuis omnibus, ni socium te sibi in decumis dixtaret. Idem Rabirius Aproniũ spõsione lacessiuit, ni Apronius dictaret se sibi in decumis esse socium. Interdũ ponitur pro Sed, [Ma,] Ci. li. t 3. Fam. De re nihil possum iudicare: nisi illud mihi persuadeo te talem uirum nihil temere fecisse.

*Nicatoris, Syriæ oppidum, a Seleuco Nicatore conditore appellatum. Steph.

Nicea, siue potius Nicæa per diphthong. (νίκαια, Stephano, & Suidæ) multarum urbium nomen est, quarum una est Galliæ, non procul a Varo fluuio, a Massiliensibus condita: altera Asiæ & Bithyniæ metropolis, quam primus Antigonus Philippi filius condidit, & Antigonam nominauit. Postea Lysimachus a nomine uxoris Antipatri filiæ, Nicæam appellauit. Habuit quatuor portas ad rectos angulos: quæ ea uno lapide, qui circa medium gymnasium positus erat, uẽs cernebantur. Tertiã huius nominis urbem Stephanus apud Locros Epienemidios cõstituit: quartam in Illyride: quintam in India: sextam in Corsica insula: septimam in Leuctris Bœotiæ: octauam in Thracia.

Nicetería, νικητήρια, præmia relata ex uictoria, ut torquẽs. Iun. Sat. 3. Fert niceteria collo. a νικάω, uinco. Niceteria pterea sacrificia, & publica conuiuia, quæ uictores facere solẽt. Bud. in Pand.

Nicomachus, p.c. νικόμαχος, nomẽ patris Arist. Philosophi. Nicomachos quoq; tradit Suidas. Primũ es Alexãdria Troadis poetã tragicum, qui scripsit tragœdias undecim. Secundũ Athenienſẽ, itẽ tragicũ, qui uicit Euripidẽ & Theognim. Nicomachũ itẽ medicũ, Machaonis filiũ, Aesculapij nepotẽ, qui scripsit de medicina libros sex, & in philosophia unum. Reliquos duos, patrẽ & filiũ Aristoteles ponit, ambos medicos, quorum filius scripsit commẽtarios in Physica patris. Seatum Nicomachum pictorẽ, qui pinxit raptum Proserpinæ, addit Pli. li. 35. ca. 2.

*Nicomedes, Bithyniæ rex, populi Ro. socius, & amicus. is in adolescentia, male audiuit, quod turpi obsequio Cæsarem sibi conciliasset.

*Nicomedia, Bithyniæ ciuitas.

*Niconia, Ponti urbs, ad Istri flu. ostia. Steph. & Stra.

*Nicophanes, nomen pictoris. Pli. li. 35. ca. 10.

*Nicopolis, ciuitas Epiri. & item alia, in Bithynia.

Nictatio, [Cenno,] νεῦσις, oculorum conclusio, & apertio. Plin. lib. 11. cap. 37.

Nicto, is, [Ofnare,] ὀσφραίνω, ad canes pertinet, quum sentiunt odorem leporum, seu perdicũ. Festus. Nictit canis in odorandis uestigijs ferarum leniter ganniens: ut Ennius li. 10. si forte ex nare sagaci sensit, uoce sua nictit, ululat.

Nicto, as, [Cennare, accennare,] ὀφθαλμιῶ, σκαρδαμύσω, frequentatiuum uerbi Niueo, es, est oculis signum dare, claudẽdo, uel alterũ, uel utrunque. Pli. l. 11. Plerisq; naturale est, ut nictare non cessent. Pro eodẽ etiam legitur deponens. Ib. ca. 37. eadẽ nictantur. Nictari, inquit Festus, est oculorum, & aliorum mẽbrorum nisu sæpe aliquid conari. Lucr. l. 4. Hic ubi Nictari nequeũt. Hinc Annicto, ἐπινεύω, nictu alicui quippiã significo. Festus. Annictat, sæpe leniter oculo annuit.

NICTVS,us,Cæcil.in pugil.palpebris percutere nictu.

NIDAMENTVM,locus ubi nidulantur aues,apud Pla in Rud.

NIDEO,des,dui,[*Splendere,*]στίλβω,Renideo in frequentiori usu, p splēdeo.Hor.l.x.Car.Neque aureum Mea renidet in domo lacunar.Mudo redoleo,unde Nidor,oris,de quo infra.

NIDIFICO,as,nidum facio. Vir. Sic uos non uobis nidificatis aues.

NIDOR,doris, [*Odore di cosa arrostita,*]κνίσσα, odor rei adustæ:ut apud Vir.Illi ingens barba reluxit,Nidoremq;ambusta dedit.Proprie tamē de caroib. assis,& ceteris epulis coctis dicitur, a nitore ignis.Mar.l.1.Pasceris,& nigrę solo nidore culinæ.Dicitur & de stercore,[*Fetore,puzzo*]Apu.li.4.Alios putore nidoris fœtidi a meis scapulis abegissē.De fœtore aliarū rerū.Ci.in Pis.Interdū p risu.[*Riso*]Hor.2.Ser.Sat.7.Nasum nidore supinor,sic.n.Porphirio interpretat.Acron uero,Nasum,inquit,nidore supinatur, qui nimium delectatur,& inclinatur odoribus pulmentariorum. Nidor autem a nimio odore tractum.

NIDVLOR,aris,p.c. [*Far nido,*]νεοττοποιῶ,nidifico.Pli.lib.11.paruus contra rigorem hyemis uermiculos nidulantur. Aliquando est ouis incubare.Varro,halcyones in aqua nidulantur.

NIDVLVS,dim.[*Nidetto,*]paruus nidus.Ci.de Ora.

NIDVS,nidi,[*Nido,*]νεοττιά,καλιά,auium domicilium a nidore,(ut putatur,quod mali odoris sint auium cubilia.Ci.de Natu.Deo. Aues sibi nidos cōstruunt.Quandoque accipitur pro fœtu auiū, quasi continens pro contento.Vir.4.Geo. Ore ferūt dulcē nidis immitibus escam.Quādoque pro quodā uasis genere,a nidorum similitudine.Varro.Lympha allata nidos implent.Et nidi dicuntur,in quibus merces in tabernis separatim tenētur.Mar.l.1.De primo dabit,alterove nido.

NIGELLA,æ,μελάνθιον,frutex pusillus,ramulis tenuib. altitudine palmorum duorum,& folijs paruis,senecionis herbæ similibus. In officinis etiam hodie nomen seruat.

NIGELLVS,a,um,[*Negretto,*]ὑπομέλας,subniger.

NIGER,[*Negro,moro,*]μέλας,nigredine coloratus.Virg.4.Georg. Et nigram mactabis ouem.Vua nigerrima,Catullus epig. ad Coloniam.per translationem quandoque pro mortuo. [*Morto,*] Iuuen. Satyr.1. Nigros efferre maritos. Quandoque pro noxio [*Nocivo,*]Virg.Geor.Et nigris exesa chelydris Creta. Quandoque pro malo[*Malo,*]Iuuen.Saty.3. Nigrum in cādida uertunt. Solebant enim prisci,quod bonū erat,creta,uel alba linea notare.quod turpe,carbone nigro:unde Persius:Quæq;sequēda forēt, & quæ uitanda uicissim,Illa prius creta, mox hæc carbone nota. Iti Nigerrimus.Pli.l.15.ca.25.

NIGREDO,inis,Nigrities,ei,& Nigritia,æ,[*Nerezza,*]μελανία, color niger,unde Pl.Capillorum nigritiam dixit.Idem li.9.ca.56. Nimiæq; eius nigritiæ dat austeritatem.Celsus.l.8.c.2. Si nigrities est,oportet excidi.

NIGREFACIO,is,[*Far nero*]μελαίνω,& Nigrefio,nota sunt.

NIGREO,es,[*Esser nero,farsi nero,*]μελαίνομαι, niger sum : a quo nigresco,niger fio.Claud.lib. 3.de Rap.Proser.Nunc sibi mutatas liceat nigrescere uestes.Col.l.1x c.48.Oliuæ quum nigruerint. Pli.li.8.ca.32.rostra eorum nigrescunt.Vir.11.Aen. Et tenebris nigrescunt omnia circum.Aequora nigrescunt uentis, Ouid.1. Trist.eleg.3.Cælum nigrescit ab Austris.

NIGRICO,cas,p.pr.[*Esser neretto,oscuro,*]ὑπομελαίνομαι, aliquantum niger sum.Plin.lib.10.cap.3.colore nigricans, sola aquilarum fœtus suos alit.Idē li.9.ca.38.Color sanguinis concreti nigricans aspectu.

NIGRITVDO,inis,[*Nerezza,*]μελανότης,nigredo.Pli.li.10.cap.36. Nulla ueris initio apparet nigritudo in rostro.

NIGRIS,νίγρις, fluuius interioris Aethiopiæ, eiusdem cum Nilo naturæ.nam & calamum gignit,teste Plin.libro 5. cap.8.& Papyrum, eiusdemque generis animantes, quæ in Nilo gignuntur iisdem etiam temporibus augescit. Dictus Nigris propter solitudines nigri pulueris, eminentibus interdum uelut exustis cautibus.Stephanus Nigretū appellat,accolasq; ipsos Nigretas:quorum meminit & Stra.li.ult.Pli.li.5.cap.8.Nigritas nominat. Itē Nigris fons est in Aethiopia,quem nonnulli caput Nili putauerunt.Vide Pli.li.5.ca.9.

NIGRO,as,[*Far nero*]μελαίνω,nigrum facio. Luc.l.x. Aut ea,quæ nigrant,nigro de semine nata.Vnde Denigro,as.Hieronymus:Denigrata est facies.Interdum est nigrū esse. Col.li.7.Parādi sunt boues nouelli,quadrati,magnis membris, cornibus proceris, & nigricantibus Pli.li.9.Rubens color nigrante deterior.

NIGROR,oris,[*Nerezza,*]μελανία,nigredo,Ci.li.1.de Diu.

NIHIL,uide Nihilum.

NIHILDVM,[*Non ancora fin hora,*]οὐδέπω, nihil adhuc.Ci. Cassio.nihildum audieramus.

NIHILIFACIO,μηδὲν,τίθεμαι,nihil æstimo. Plau.in Mil. nihil facio,quod faciat ceteris.

NIHILIPENDO dis,ere,[*Non curo,*]περὶ μηδενὸς ποιοῦμαι,nihili facio.Plau.in Most.Video te nihili pendere omnes homines.

NIHILOMINVS,[*Non meno,*]οὐδὲν τι ἧττον,non minus.Cice. Figulo, Nihilominus ius conficior curis.

NIHILVM,[*Niente,*]οὐδέν, ex non, & hilum, quod auctore Festo, significat illud,quod grano fabæ adhæret.Cic.1.Tuscu. nec proficit hilum.Inde Nihilum,& Nihil per apocopem, quæ significant quantitatis priuationem, ut Nihil mihi habeo. Inuenitur etiam pro aduerbio negandi.[*Non,*]Teren.in And.Nihil circuitione usus es:id est, non. Inuenitur etiam nihili indeclinabile & trium generum,quasi qui ne hili quidē est,hoc est nullius pretii.Ci.4.Tus.Nequitia ab eo quod ne quicquam sit in tali nomine,ex quo idem nihili dicitur. Potest tamen non absurde nihili genitiuus ad nihilum existimari.

NIL,[*Niente,*]οὐδέν, per syncopem factum nihil, Et modo nomen est,ut Nil bonitatis:modo aduer.Ter.in An.Nil me fallis.

NILION,νείλιον,gemma colorem habens fumidæ topazij, aut aliquando melleæ.Pli.li.37.c.8.

NILIS,νεῖλις,lacus inferioris Mauritaniæ, non procul ab Oceano, quem Nili aquæ stagnantes efficere creduntur.Pli.li.5.ca.6.

NILOTICVS,a,um,νειλῶος,& Niliacus,a,um,p.c.νειλιακός,Mar.Niliacis primu puer hic sit natus in oris.Nili uoq; apud ueteres capiuntur pro fossis,quę spectaculis circundari solēt,aut quibus aqua ad priuata ędificia duci cōsueuit.Ci.1.de Leg.Ductus aquarum,quos isti Euripos,& Nilos uocant.uide Euripus.

NILVS,νεῖλος,Aegypti fluuius, a Nileo rege dictus. unde Seruius Nilum dici existimat, quasi νέαν ἰλύν, i.nouum trahentem limum,quo oblimet Aegyptum,& oppleat. Vnus est ex maioribus totius orbis fluuijs,habens septem ostia.Virgi.6.Aeneid. Et septemgemini turbant trepida ostia Nili.Nomina ostiorum hęc sunt:Canopicum,Bolbiticum,Sebennyticum,Pharniticum,Mendesicum,Taniticum,& Pelusiacum.Nascitur in monte inferioris Mauritaniæ,non longe ab Oceano,stagnante ibi lacu, quem uocant Nilidem: deinde condit se itinere aliquot dierū, rursumq; erumpit alio lacu maiore in Mauritania Cæsariensi: iterumque arenis receptus per deserta uigiliti dierū spatio fertur ad proximos Aethiopas,& denuo prosilit fonte,qui Nigris dicitur: Inde Africam ab Aethiopia disterminans:mox Aethiopas medios secans,plerasq; insulas facit,quarū clarissima est Meroe,cuius metropolis etiā Meroe uocatur. Postremo exonerat se in mare Aegyptium,Aegyptiq; inferiorem partem,dextra, lęuaque diuisus, amplexu suo determinat Canopico ostio ab Africa,ab Asia Pelusiaco : propter quod aliqui Aegyptū inter insulas posuere, ita se diuidēte Nilo,ut triquetram terræ figurā faciat, idcirco multi Aegyptum a Δ Græcæ litterę similitudine Delta uocauerūt. Augetur Nilus circa æstiuum solstitium mirum in modū,& per totam spatiatus Aegyptum,terram pluuijs omnibus destitutam aquis suis irrigat, fœcundissimeque limo obducit. Causas incrementi Nili,uidē apud Luc.li.10.

NIMBATVS,a,um,unguento perfusus:a nimbo uase. Plau.in pœn. Quam magis aspecto,tam magis est nimbata.

NIMBIFER,ὀμβροφόρος, ferens nimbos.

NIMBOSVS,bosa,bosum, Virg.1.Aene.nimbosus Orion, i. uentosus.Pli.li.18.ca.11.montibus nimbosis.Vir.3.Aen.nimbosa cacumina montis.

NIMBVS,bi, [*Pioggia subita,nembo,*]ὑετός, repentina & præceps pluuia.Vir.3.Aen.Inuoluere diem nimbi.Ci.de Nat.Nimbi,niues,grandines.Ponitur & pro uento.[*Vento,*]Virg.1.Ae. Nimborum in patriam,loca fœta furentibus austris. Interdū pro nube [*Nuvola*]Lucilius:Cum nimbo cælitus descendit Iuppiter.Nimbus item,uasis genus quo uina,unguenta,& alia funduntur.Mar. l.14.largas Fundere nimbus aquas.

NIMIA,aduer.[*Troppo,*]ἄγαν,nimis,interdum ualde. Plaut.in Mil. ulli mortali scio obtigisse hoc,Tam nimie ut amarentur.

NIMIETAS,atis,[*Superfluita,*]περισσεία,nimia copia.Col.l.6.ca.24. nimietate uerni pabuli pecudes laetiunt. Pli.l.14.c.6.Exolcuit hoc nimietate copiæ.

NIMIO,ablatiuis comparatiuis solet iungi, Ci.ad Att.l.10.quia te nimio plus diligo.

NIMIOPERE,pen.co.[*Troppo*]λίαν ἐκ περισσοῦ, aduerb.eadem forma qua magnopere.Cic.in Par.Quos ædificia magnifica nimiopere delectant.

NIMIRVM,[*Certamente,*]δηλαδή,aduerb. confirmandi, certe, uidelicet,nempe.Componitur ex particula Ne, qua ueteres utebantur pro non,& mirum quasi dicas,mirum non est.Cic.Att. nimirum hoc illud est,quod Cæsar scripsit. Aliquando ad respōsionē adhibetur.Quinct.li.1x.ca.1.uter melior dicetur orator? nimirū, qui homo melior.

NIMIVM,[*Troppo,*]ἄγαν,Ci.4.Ac.De quo nimium diu disputo.

NIMIVS,a,um,[*Troppo,intemperato,*]ὁ ἄγαν, quod modum excedit. Ter.in Hea.Nulla ex re istud fit,nisi ex nimio otio. Nimius animi,nimium magnanimus.Liu.Manlius nimius animi,cum alios principes sperneret.Sermonis nimius. Ta.it.lib.19. Nimius in decernendis

decernendis honoribus. Ci. Brutu l. 5. Epi. Nimi' nimi absolute, Ci. 4. Tusc. Autem nimia resecare oportere naturalia relinqui.

Nimis, [Troppo,] λίαν ἄγαν, supra modum. Ter. in And. Ne quid nimis. Ci. 1. de Ora. Non sumus nimis auidi.

Ningo, gis, nel Ninguo, is, xi [Neuicare] νίφω, niue pluo. Priscianus, Ninguo quoque ninxi. unde & nix, ut a duxi dux, a rexi rex. Vir. l. 3. Geo. Toto non secus æquore ninguit. Sunt qui Ninguo dictū aeliue a ningue, cuius nominatiuus est Ninguis, qd antiqui pro niue absumpabant. Lucr. Albas effundere ningues. Apul. in 1. Herma omnia ningue canebant. nunc dicimus nix.

Ninguinus, a, um, [Neuoso,] νιφόεις, ni uosus, niue abundans. Auso. ad Pau linū: Barcino me bimaris iuga ninguida Pyrænei. Et pau lo post, iam ninguida linquit Oppida Iberorum.

Ninive, p. c. νινὸ ὰ, Suidæ, urbs Assyriorum ad Tigrim fluuium, ita appellata a Nino conditore Beli filio, incolæ Niniuitæ p. p. Ptol. in descriptione Assyriæ urbem hanc Ninum appellat. Vide Pli. l. 6. ca. 26. & Stra. in principio lib. 16.

*Ninoe, νινόη, Cariæ oppidum, aliaa Aphrodisias uocatū: Steph.

*Ninus, Beli filius, Semiramidis maritus, primus Assyriorum rex.

Niobe, νιόβη, filia Tantali, soror Pelopis, uxor Amphionis, quæ in saxum uersa est ex dolore, ut poetæ fingunt, cum ex foecundissima matre ad orbitatem redacta, extinctos uidisset filios, filiasque omnes, quos Apollo & Diana sagittis confixerant. A Statio in siluis Sipyleia mater dicta Niobe, quoniam facta saxea, turbine uenti in Sipylum patriam rapta est, ubi fixa eacumine montis, Liquitur, & lacrymis etiam nunc marmora manāt. Fuit & altera Niobe Phoronei filia, ex qua Iuppiter Osirim suscepit, qui & Serapis dictus est.

Niphates, p. p. νιφάτης, mons supra Assyriam, ad fines maioris Armeniæ, Tauri pars, ex quo Tigris nascitur. Stra. li. 11. Vir. 3. Geo. Addam urbes Asiæ domitas, pulsumq; Niphatem. Dictus Niphates a niuibus. ἀπὸ τῆς νιφάδος, ἢ ἀπὸ τοῦ νίφειν.

*Nipsa, Thraciæ oppidum. Vnde Nipsæi. Steph.

*Niptra, Pacuuij tragœdia, ut apud Ci. 2. Tusc.

*Nireus, νιρεὺς, Caropi, & Aglaiæ filius: Græcorum omnium formosissimus.

Nis, [Anu,] pro nobis ueteres scripsere, sicut Im, pro Eum. Festus.

Nisæa, æ, νισαία, oppidum in sinu Megarico, uel Megarensium erant nauulia, teste Thucyd. li. 2. Est item Nisæa Parthyenes regio, cuius caput fuit Alexandropolis, ab Alexandro conditore appellata. Vide Pli. l. 6. c. 26. Hæc regio præstantissima alebat equos, qui ab ea Nisæi appellabantur, teste Stra. li. 11.

Nisi, [Se non,] ἐὰν μὴ, dictio exceptiua. Cicero Attic. Nisi ego insanio.

Nisus, Nisi, nomē regis Megarēsiū, qui ut in fabulis fertur, a Scylla filia sua fatali capillo spoliatus, in auē sui nominis conuersus fuit. Vir. 1. Geo. Apparet liquido sublimis in aere Nisus.

Nisus, a, um, part. ἐπερειδόμενος, est a Nitor eris.

Nisus, us, ui, [Sforzo] ὁρμή, conatus. Vir. Aen. Nisuque immotus eodem. Ci. 2. Tus. Pedetentim ite, & sedato nisu.

*Nisyros, insula in mari Carpathio apud Homer.

Nitedula, æ, muris exigui genus, ut docet Seruius. Ci. pro Sex. ut illa nitedula rem ennatetur attendere. Est & Nitedula, cicindela; quæ noctu lucet.

Nitela, æ, [Cura denti, netta denti,] κάλλυντρον, dicitur res quæ lauigat sordes, & expolit: unde Apuleius utitur pro dencifricio. Misi (inquit) ut petisti, tibi munditias dentium, nitelas oris, tenuem, candificum, nobilem puluisculum.

Niteo, tes, nitui, [Rilucere,] καλλωπίζω, splendeo. Pla. in Pse. Tibi hoc præcipio, ut niteant ædes. Nitere unguentis, fulgere purpura. Ci. in Cati. Idem de Fin. Illorum nides quam niteat oratio.

Nitesco, is, ere, oitidum fieri. Ci. 1. Tusc. Cælum nitescere, arbores frondescere. Pli. li. 37. ca. 12. omnes gemmæ mellis decoctu nitescunt. Nitens, participium: ut Equi nitentes. Vir. 6. Aen. Galea nitens, Idem 9. Aen. Oculi nitentes. Idē 1. Aen. Astra nitētia. Ovi. 3. Fast. Hinc Eniteo, elaree, seu ualde niteo. Per translationē signi ficat celebrem esse [Esser celebrato,] Lib. 4. ad Here. Artia scriptores non putarunt unum potuisse in omnibus elocutionis partib; enitere, Eniteseo. Interniteo, in medio niteo.

Nitide, nitidius, nitidissime, aduerbia.

Niteibundus, a, um, uehementer nitens. Gell. li. ca. 11. Achæos Homerus pugnam indipisci ait, conspiratu tacito nitibundos.

Nitidiuscula, dimin. a nitidius comparatiuo. Pla. in Pseu.

Nitido, as, [Rallustrare,] καλλύνω, nitidum facio. Col. li. 11. ca. 3.

Nitiditas, [Chiarezza,] Acc. Formæ nitiditate præstans regi.

Nitidus, a, um, [Splendido, rilucente,] λαμπρὸς, splendidus, clarus, lucens. Pla. in Stich. Facite ut nitidæ ædes meæ sint. Idem in Mil. nimium lepida, nimisq; nitida fœmina. Cic. in Orat. In picturis alios nitida, læta, collustrata delectant. Col. li. 12. Far Clusinum candidiora & nitidi coloris.

Nitor, teris, nixus, & nisus, [Sforzarsi,] ἐρείδω, conari. Virgil. libro 3. Geor. Post ualido nitens sub pondere faginus axis. Interdum incumbere, sustentari [Appoggiarsi,] Idem 6. Aeneid. Ille uides pura iuuenis qui nititur hasta. Per metaphoram dicimus: Salutem & uitam nostram in aliquo niti, hoc est, fixam esse & repositam. Cice. pro Mil. Huius mors putabatur, cuius in uita nitebatur salus ciuitatis. Niti gradu, apud Pacuuium legitur pro ambulare: Ardua per loca agresti, & trepidante gradu nititur. Niti alis, uolare. Virg. lib. 4. paribus nitens Cyllenius alis Constitit. Interdum fulciri, Ci. lib. 1. Offic. Est adolescentis, deligere uiros optimos ac probatissimos, quorum consilio, atque auctoritate nitatur. Id est, gubernetur, instituatur [Gouernarsi, star che,] Quandoque nitor significat dare operam, conari. Terent. in Ad. Quapropter nitar, experiar. Cice. de Sen. quantum quisque potest, nitatur. Hinc Annitor, Connitor, toti s uiribus nitor. Enitor, parlo. [Partorire,] Pla. in Amph. Geminos Alcmena nititur. Var. lib. 2. de re rust. Facienda septa ferrera ab alijs, quo enitentes seclu dere possis. Vnde Enixæ mulieres, quæ partus dolore leuatæ sunt. Item Eniti, est multo labore aliquid perficere. Salust. in Iugur. ab adolescentia ita se enixum, ut ab optimo quoque probaretur. Hinc enixe, aduerb. Plaut. in Trin. Tibi relinqui expecto. Quod & Enixim dicitur. Cicero: Ego illos malos & audaces semper enixim cōtra fortunas, atque honores huius ordinis omnia fecisse sentio. Innitor, inhæreo, firmor. Col. l. 6. arbores quib. uitis applicata, & religata innititur accipiant. Obnitor, cōtra nitor, obluctor. Vir. li. 3. Geo. Versaque in obnixos urgētur cornua uasto: id est, contra obluctantes. Ci. pro Mil. non ubi satis iam rebus obtinendum est Miloni, ut tueatur dignitatem suā. Hinc aduerbium Obnixe, cum conatu, quantum pot st cōtra conantem. Ter. in And. Pedibus, manibusque obnixe omnia facturū. Pernitor, ualde nitor. Renitor contra nitor, subnitor, fussultor. Vir. li. 3. Parua Philoctetæ subnixa Petilia muro. Aliquando est sursum nitor: Cæcil. in Annibal. Latini subnixo animo ex uictoria consilium inceunt. Habent autem omnia hæc p. p.

Nitor, oris, [Splendore, politezza,] γανότης, splendor in quacunque re dicitur. Ci. in Cato. Tum Lysandrum intuentem purpuram eius & nitorem corporis. Col. l. 2. Pondere, & nitore præstat. Elo qui; nitor, Oui. 2. de Pon. Eleg. 2. Generis tui nitor, ibidem Eleg. 9. Marmorum nitor. Pli. li. 12. ca. 1.

Nitraria, νιτρεία, locus ubi nitrum fit. Pli. li. 31. cap. 10.

Nitratus, adie. cui nitrum admistū est. Mar. li. 13. Nitrata uiridis Brassica fiat aqua. Col. l. 12. cap. 55. Nitratam aquam suffundito.

*Nitriotes, nomna, νιτριωτικὸς νόμος. Straboni, præfectura in Aegypto, supra Memphim. Plin.

Nitrosus, a, um, quod nitrum habet. Pli. l. 31. ca. 10. Aquæ nitrosæ reperiuntur. Nitrosus locus, Idem li. 20. ca. 19.

Nitrum, [Nitro,] νίτρον, a Nitria Aegypti regione, in qua copiosissime prouenit. nō multū distat a salis Hāmoniaci specie, nonnulli que existimant esse salis genus. fit ut enim salē in littore maris feruor efficit Solis, durādo in petram aqua marinas: in nitrarijs, ubi æstate pluuiæ plixiores telluri infundūtur ardor nimius aquas exequit in petram sali similimā, sed nihil gelidi rigoris, nihil salsi saporis habentem, quæ tamē iuxta naturam salis dura re in caliditate, & nubiloso aere fluere, ac liquescere solet. Gignitur copiosissime in Nitrite Aegypti nomo, aqua Nili in nitrarias immissa: parcius apud Medos canescentibus siccitate cōuallibus: præstantissimum autem in Clitis Macedoniæ.

Niualis, & hoc le, [Nevale, nevoso,] νιφόεις, quod ad niuem pertinet. Ci. de Diui. Tumulos albani in monte niuales, Pli. l. 26. c. 8. Nascitur in pettosis, apricis, niualibus. Niualis dies, quo plurimū niuis e cælo dilabitur. Liu. l. 21. Erat brumæ tēpus niualis dies. Niualis aqua. Gel. Col. l. 3. ca. 1. Niuale cælum dixit, quod sæpe niues inducit. Osculum niuale, metaphorice s pro frigido. Mar. l. 7.

Niuarius, a, um, ut saccus niuarius. Pli. l. 25. Nitrosæ aut amaræ aquæ, polenta addita, mitigātur, ut intra duas horas bibi possint, quā de caussa & in saccos niuarios additur polenta.

Niuatus, a, um, ψυχρὸς, niue refrigeratum. Suet. in Ner.

Niueo, es, nixi, nictum, a, quo Conniueo. Vide Nicto.

Niueus, a, um, [Che è di neue,] χιονώδης, ex niue, Niueus liquor, Cice. 2. de Diu. Vir. 3. Geo. aggeribus niueis informis, & alto Terra gelu. Quandoq; pro candido. ut, Niuei dentes. Mar. l. 5. Niuei lacerti. Vir. li. 8. Aen. Ebur niueum. Oui. in Met.

Niuosus, sa, sum, [Che abonda di neue,] χιονώδης, niue abundans. Col. li. 12. ca. 9. locis prægelidis ac niuosis. Niuosa hyems, Liu. l. 5. Niuosa grando, Idem li. 21.

Nix, niuis, [Neue,] χιών, Ci. de Nat. Aquam nine pruinaq; cōcre scere. Pli. l. 17. c. 2. Nix aquarum cælestiū spuma est. Vir. in Ecl. Perque niues alium, perque horrida castra secuta. Niue cādidiores equi, Oui. 8. Met. Eluctari niues, Tac. l. 19. niues eluctantibus paruit quantum discriminia adeūdum foret. Capitis niues, apud Hor. 3. Car. Ode. 13. pro capillis canis.

Nixor, aris, nixatus, sum, nixari, [Sostentarsi,] ἐρείδομαι, sustentor.

Lucr.l.4.conuellere tota Fūdamēta,quibus nixatur uita,salusq;. Idem li.3.aduerso nixantem trudere monte Saxum.

Nixvrio,is,p.p.nixurij,niti uolo.Nigid.apud Noniū Nixurit qui niti uult,& in conatu sæpius aliqua re perpellitur.

Nixvs,a,um,parti.[*Appoggiato,sostentato,*] innixus, uel incūbens,fultus,sustentatus.Ci.7.Ver.prætor muliercula nixus in littore.Ci. de Diu.Stellanti nixus olympo.

Nixvs,us,parturientium labor.Virg 4.Geor.haud, Fœtus nixibus edunt. Dicitur & de alio quouis conatu.Quin.l.2.ca.13.

Nixvs,huius nixi,ἐγγόνασιν,Sidus cœleste,qđ Iulius Fir.Ingeniculum uocat.Cice.in Arat.Ille uagans uulgato nomine nixus. Ibidem exoritur conuersus corpore nixus.Hunc Higinus Herculē esse ait,qui dextro genu nixus,sinistro pede capitis draconis dexteram partem opprimere conatur.

N ANTE O

No,nas,ui,natum,[*Nuotare,*]νήχομαι,proprium est piscium. Ci.de Fin.serpere anguiculos,nare anaticulas.Pli.l.9.c.17. de accipēse re:contra aquā nando meat.Quāquā,& de alijs rebus dicatur in aqua fluitantibus.Oui.1.Met.Nat lupus inter oues.Vir.1.Ae.Apparent rari nantes in gurgite uasto.Nare sine cortice,prouerbialis metaphora,de ijs, qui suo iam Marte sibi possunt consulere, nullo alieno egentes subsidio.Translatio sumpta ab ijs, qui natandi iam satis periti,cortice non egent.

*Noa,Syenitarum oppidum ad Nilum flumen,teste Plin.

*Noa,νόας.Thraciæ fluuius,ex Hæmo monte nascens, & in Danubium influens.Herodotus li.5.

Nobilis,le,[*Nobile*]εὐγενής, clarus,celeber,quasi noscibilis,a Nosco:unde & pro noto ponitur.Vir.7.Aen.Est locus Italiæ medio, sub montibus altis,Nobilis.Et nobilia in quacunque re ponitur, siue bona,siue mala.de bona,ut cum ad generis dignitatē refertur.Sal.in Catil.Nobili genere natus,Cic.1.de Diu.Nobili loco natus.De mala.Liuius,Nobilis ille clade Romana locus. Pla.in Rud.Qui se scelere nobiles fieri uolunt.Facinus nobile,insigne, Cic.4.Verr.Accipite nunc aliud eius facinus nobile. Homo omnium nobilissimus,Ci.Lentulo l.1.epi.Inimicitiæ nobilissimæ, Liu.lib.39.

Nobilitas,atis,[*Nobiltà,*]εὐγένεια, generis , uel alterius rei dignitas,uel ut Nonius Ci.uerba recitans,Cognita uirtus.Col.li. 4.Deprehendi potest nobilitas in gestu.Ci.pro Sen.Omnes boni nobilitati fauemus.

Nobiliter,[*Nobilmente,*]insigniter,& decore.Pli.l.34.ca.8.

Nobilito,as,[*Nobilitare,far nobile,*]ἀδοξάζω,nobilem facio, dignitatem addo.Ci. de Senect.Neque enim ex te unquam es nobilitatus.Aliquando notum facio[*Manifestare,*]Ci.li.2.Offi.Phalaridis præter ceteros nobilitata crudelitas.Ter.Eun.Adolescentulum nobilitas flagitijs.

Nocenter,aduer.Col.lib.8.cap.2.

Nocentior,& Nocentissimvs. Ouid.1. Meta. Iamque nocens ferrum,ferroq; nocētius aurum Prodierat.Ci.2.Ver.Se satisfacere nocentissimæ uictoriæ non posse.

Noceo,ces,cui,citum,[*Nocere,*]βλάπτω,obsum,damnum aut iniuriam alicui infero.Col.li.2.Non nocebitur ei nocturnis roribus. Ci.3.Off.Cōstitutum est,ut non liceret sui commodi caussa nocere alteri.Vir.10.ecl.Nocent & frugibus Vmbræ. Hor.1.epi.2. Nocet empta dolore uoluptas.Pla.in Mil.cum accusatiuo iūxit, Iura te non nociturum esse hominem de hac re neminē. Nocere noxam.Liu.9.Atque ob eam rem noxam nocuerūt.Nihil nocet, Ci.ad Atti.lib.12.Nocetur impersonale.Ci.4.Verr.Cōfirmat cauturum se,ne quid ei per filium suum noceretur.Vnde Nocētes dicuntur,qui iniuriam aut maleficium commiserūt,qui alteri nocuerunt.Ci.2.Offi.Habendum religioni,nocentem nefarium,impiumq; defendere.

Noctesco.exe, [*Farsi notte,*] συσκοτάζειν, est obtenebrari. Furius apud Nonium: Omnia noctescunt tenebris caliginis atræ.

Noctifer, epitheton stellæ uespertinæ,quam Hesperum,siue Vesperū appellamus. Catul.Nimirū Eoos ostendit noctifer ignes.

Noctifvga,νυκτοφυλαξ,qui noctem fugit.

Noctilvca,pe.pro.[*Luna,*] νυκτολαμπής,Luna quæ noctu lucet, Hor.4.Car.Rite crescentem face Noctilucam.Noctilucā etiam quidam appellarunt,quæ alio nomine, Nitedula dicitur,lucens noctu paruum animal.

Noctipvga,Lucilius uocauit obscœna, quod noctu pugnant excitentque Venerem.

Noctivagvs,p.c.[*Che ua uagando di notte,*]νυκτοπλάνος,qui nocte uagatur. Virg.10.Aen. Almaq; curru Noctiuago Phœbe medium pulsabat olympum.Strepitus noctiuagus Faunorum.Luc.lib.4.

Noctv,[*Di notte,*]pro ablatiuo Nocte,utebantur antiqui.Quadrigarius:senatum noctu multa domū dimitti.Ci.pro Mil.insidiaretur noctu.Pla.in Men.somniū noctu hac somniaui.Noctu uero aduerbiū significat per noctem . Salu.Diu,noctuq; laborare.Aliquando Nox pro Noctu,ut in 12.tabulis. Si nox furtum factū sit iure cæsus esto.Macrob.li.1.Sat.cap.14.

Noctva,æ,[*Ciuetta,*]γλαύξ,auis a nocte dicta,qua uolat.Pli.li.10 c. 17. Noctuarum contra aues solers dimicatio . Noctuas Athenas ferre, prouerbio dicuntur ij , qui eo rem aliquam afferunt , ubi eius maxima est copia. noctuarum enim maxima uis Athenis.

Noctvrnvs,a,um.[*Di notte,*] νυκτερινός,quod est noctis.Ci.4.Ver. fortunis hominum abutebatur ad nocturna uota cupiditatum suarū.Somnia nocturna,Hor.4.Car. Visus nocturni, Tacit.l.20.

Nocvvs,[*Che nuoce,*]βλαβερός, qui nocet. Ci.3. de leg.nocuum ciuem uerberibus uinculisq; coercento.

Nodatio,pro nodositate. Vitru.li.2.ca.6.

Nodia,herba(inquit Pli.li.24.c.19.)coriariorū officinis nota,alio nomine Mularis , ex uino pota aduersus scorpiones uim habet.

Nodo,as,[*Ligare, annodare ,*] πλέκω , nodos facio , ligo in nodos. Virg.libro. 4.Crines nodantur in aurum. Hinc Enodo[*Slegare,*] quod nodatum erat soluo.Per translationem declaro,expono[*Dichiarare,*] Gell.l.2.Iulianus enodabat ueterum scriptorum sentētias.Lib.2.ad Heren. Contrariæ legis enodabimus uoluntatem. Interdum est arbores a nodis purgare.[*Snodare*] Col.lib.5.cap.6. Summæ uirgæ falce debet enodari. Connodo , & Innodo, idem quod nodo.Et habent p.p.

Nodosvs,a,um,[*Nodoso,*]πολύπλοκος,multos habens nodos.Luc.l. 8.Nodosaq; frāgit Ossa. Hor.2.Ser.Sat.3.Adde Cicutæ nodosi tabulas centum.Acron:Nodosi,Scrupulosi,diligentis.

Nodvlvs,ἀμμάτιον,dimin.Pli.li.21.c.5.

Nodvs,[*Nodo,groppo,*]ἅμμα,ligatura,quæ nō facile soluitur, Ci.de Vn.Omnia duo ad cohærendum tertiū aliquid requirunt,& quasi nodū uinculumq; desiderant.Vir.1.Aen.Nuda genu, nodoq; sinus collecta fluentes.Nodus Herculeus, prouerbij speciē habet, pro uinculo arctissimo.Fertur enim Hercules nodi quoddam genus ostendisse,in quo neq; principium,neq, finis appareret: eoq; nectendi genere uti solent in obligādis uulneribus:Pli.li.28.c.6. Vulnera nodo Herculis pligare,ocyor medicina est.Huiusmodi etiam nodo,auctore Festo,nouæ nuptæ cingulum , boni ominis caussa uinciebatur, quem maritus deinde in lecto soluebat : quo commento significare uolebant,indissolubile futurum earum copularum uinculum.Vide plura in Adagiis. Dicitur præterea nodus in arbore,& in digito,eminēs ille callus,ubi ueluti colligati simul rami esse apparent Col.li.3.Eius imam partem acutissima falce iuxta nodum amputato. Liu.1. Baculum sine nodo aduncū tenēs. Arundinei nodi,Clau.de Torpedine. Corporum nodi,pro articulis[*Giunture,*] Plin.lib.11.cap.37.Crura sine nodis.Cæs.6. Bel.Gal. Articulorum nodi,Pli.li.11.ca.37.Accipitur & Nodus pro ænigmate[*Enigma,*]uel aliqua omnino re difficili. Cœlius ad Ci.Fam.8. Incideramus in difficilē nodum. Idem Atti.li.5.Dum hic nodus expediatur . Hinc uetus illud prouerbium Nodum in scirpo quæris: quod dici solet in eos , qui etiam in re facillima scrupulum inueniūt . Tractum est prouerbium a leuitate scirpi, quem constat omni prorsus carere nodo. Ter.in And.Nodum in scirpo quæris. Nodus itē in exercitu dicitur densa peditum multitudo:quod non facile possit resolui.Cœlestis nodus , sidus Piscium olim dicebatur. Cic.in Arato. A nodus fiunt Enodis, Inenodabile,Internodium.diximus suis locis.

*Noega,Oppidum Hispaniæ Tarraconensis.Plin.

Noegavm,amiculi genus,auctore Festo,prætextum purpura,coloris candidi : unde pro candido quandoq; ponitur . [*Candido,*] Liu. Andron.Lacrymas de ore noegeo detersit.

Nola,νῶλα,Ptolemæo, Campaniæ urbs mediterranea . hanc prius Sidicinum fuisse dictum,scribit Pli.li.3.ca.5.

Nolo,[*Non uolere,*]οὐ θέλω,ax Nō,& uolo. Ter.in Eu.Noui ingenium mulierū:Nolunt:ubi uelis:ubi nolis,cupiunt ultro. Ci.in Ora.Libēter copulādo uerba iungebant:ut sodes,pro si audes: nolle,pro nō uelle.Ci.4.Ver.exēpla literarū ipsi habere nō nollēt. Nolēs, partic.Luc.lib.1 Quamuis nolente senatu Traximus imperium.

Nomades,dum,νομάδες,Africæ populi,inter Zeugitanam regionē & Mauritaniam siti,qui postea,litteris aliquot mutatis,Numidæ appellati.Hos scribit Salu.ex Persis,ortum traxisse, qui Herculē in Hispaniam sunt comitati.eoq; mortuo, in Africam traiecisse, locaq; occupasse Oceano proxima:postea propter multitudinē a parētibus digressos,possedisse ea loca,quæ proxime Carthaginem Numidia appellatur.Dicti sunt autem Nomades,ἀπὸ τοῦ νέμειν,i. a pascendo,quod pastionibus præcipue uacarent . Sunt & alii Nomades in Scythia supra Mæotim.Pli.li.5.ca.21.

Nomae,ulcera quę depascunt serpendo corpus.Pli.li.33.c.4.

Nomen,inis,[*Nome,*]a Nosco,quod notitiam faciat: nam , per id, quicquid nominamus, agnoscitur. Vel Nomē dicitur,quasi notamen. Aut a Græco ὄνομα,abiecto o . Proprie autē nomē dicitur teste Nonio,propriū uocabulū singulorum, hoc est,quo singulæ res appellātur. Inde nomino,as,quod est,nomen alicui rei imponere . id autem fit dupliciter . aut enim uniuerso generi nomen imponimus,quod grammatici nomen appellatiuum uocant , ut

cum

cum animal rationale hominem dicimus nominari . aut singulis rebus peculiare nomen imponimus, quod illi cum alio nō sit commune; hoc a grammaticis nomē proprium appellatur. quod sic definitur a Cicerone, Nomē est quod unicuiq; personæ attribuitur, quo quæque suo proprio, & certo uocabulo appellat. Hoc rursus diuiditur in quatuor membra, Prænomē, Nomen, Cognomen, & Agnomen. Prænomen interdum una, interdū duabus, interdum trib. literis notabatur, ut, C. Caius. Cn. Cneus. Sex. Sextus. fuitque nonnulla ratio prænominis. nam & Quintū ideo dixerūt, quod quinto fortassis loco natus esset: Luciū, quod initio lucis exortus: Cneum a corporis effigie. Cognomē maiorum est tractum ex familia uel sanguine, ut Cornelius ex Cornelijs. Nomen autem proprium personæ est, quod proprium gētilium, hoc est, quod originem gentis, uel familiæ declarat, ut Ci. Sci. Agnomen extrinsecus uenit, & hoc tribus modis. Aut ex animo, ut Superbus, Pius. Aut ex corpore, ut Crassus, Pulcher. Aut ex fortuna ut Africanus, Gothicus, Asiaticus, Numantinus, a deuictis gentibus, sed hoc raro usurpatur. Cognomē nanque, siue Cognomentum potius, quam Agnomen dicitur. Cic. Scipio ille cui Africano fuit cognomē. Idem ad Att. Teque non cognomen solum Athenis deportasse, sed humanitatem & prudentiam intelligo. Romani plerunque tribus uti solent nominibus, nonnulli etiā quatuor: ut, P. Cornelius Scipio Africanus: ubi Publius est prænomē, Cornelius nomen proprie dictum, Scipio cognomē, Africanus agnomē. Et nomen quidē atque cognomen omnium eiusdē familiæ commune erat, prænomen uero tantum singulorum. Prænomen itaq; illud erat, quo fratres, aut gētiles a se mutuo distinguebantur. Quidam etiam a uestimento cognomē sortiti sūt ut, Antonius Caracalla: quidā a pecore minori, ut Porcius, Scrofa: quidam a pecore maiori, ut Equitius, Taurus. quidā a piscibus, ut Sergius Orata, Muræna. Plomni autem cognomē inde tractū putatur, qd qui primus in ea familia hoc cognomine dictus est, pilum usum inuenerit. Est quando Nomen pro decore, & dignitate ponatur [*Ornamento*,] Vir. 2. Aen. Auulsumque humeris caput, & sine nomine corpus. Interdum pro generositate. [*Nobiltà*,] Idem lib. 2. Geo. Aut pomis sua nomina seruat. Interdum pro nobilitate generis, fama [*Fama*,] Vir. 2. Aen. Et nos aliquod nomēque, decusque Gessimus. Oui. 10. Met. Magnum & memorabile. Nomē etiam accipitur pro gente [*Stirpe*,] ut apud Vir. Nostrumque in nomen iturus. Nomina præterea dicūtur capita, uel (ut hodie loquimur) articuli rationis argētariæ, in quib. descripta sunt nomina debitorum, quibus pecuniæ expensæ feruntur. Ci. 3. Ver. satis te elapsurum omni suspicione arbitrabare, si, quibus pecuniā credebat ijs expensum non ferres? neque in tuas tabulas ullum nomē referres? Nonnunquam Nomen accipitur pro ipso debitore [*Debitore*,] Colum. li. 1. cap 6. Vel optima nomina appellādo fieri mala, Alphius dixisse uerissime fertur. Sæpe etiam nomē accipitur pro debito [*Debito*,] Ci. ad Att. lib. 16. Nomina mea per deos expedi. Idem ad eundem li 6. Salaminios adduxi, ut totum nomē Scaptio uellent soluere. Ponitur etiam Nomē aliquādo pro causa [*Cagione*,] Cic. de Amic. ab amicitia. Q. Pōpeij meo nomine se remouerat Scipio. Nomē aliquando transit in aduerbiū: ut, Toruumque tuetur, id est torue. Item aduerbium in nomē: ut, apud Persium: Iam cras hesternum consumpsimus, ecce aliud cras. Nomina tamē in aduerbium migrantia suam sæpe seruāt quantitatē, ut apud Vir. 3. eclo. Transuersa tuentibus hircis. nā Transuersa quum aduerbiū sit, a, tamen breuia est, quia uenit ex nomine, quum sciamus in a terminata aduerbia lōga esse. Nomina per diuersos casus loco aduerbiorum ponuntur per nominatiuum, ut Fors pro Forte, Recens pro recenter: per genitiuum, Militiæ pro in Militia: per datiuum, ut Vesperi, Ruri, Sorti, per sortē: per accusatiuum, ut Toruum pro torue, Clarum pro clare: per ablatiuum, ut Rure, Domo.

NOMENCLATOR, ris, [*Colui che fa il nome d'ogniuno*,] ὀνοματολόγος, a nomine calando, id est, uocando, qui memoriter unumquenque nominatim uocare didicit: ut puta in foro reos, in conuiuio conuiuas. Ci. Att. l. 14. Ad urbem ita ueni, ut nemo ullius ordinis homo nomenclatori notus fuerit, qui mihi obuiam nō uenerit. Horum opera utebantur potissimum candidati, ut sibi in prēsando suffragatores nomina ciuium suggererent. Vnde laudatur Cato, q legem seruarit, quæ candidato nomenclatores adesse uetat, ut per seipsum sine nomenclatore nominatim salutaret ciues Romanos. Hi & Fartores quoque dicebantur, quod salutatorum nomina (ut ait Festus) uelut infarcirent petitorum auribus. Ci. pro Mur. Quid quod habes nomenclatorem.

NOMENCLATIO, & NOMENCLATVRA, ὀνομασία, nuncupatio, nominatio, Col. li. 3. ca. 2. prudentis magistri, est, eius nomenclationis aucupio studiosos non demorari. Pli. li. 2.

NOMENTVM, Νωμεντος, Stephano, oppidum in Latio, non procul ab Roma. Mar. li. 13. Si uicina tibi Nomento rura coluntur. Hinc Nomentana uia Romæ, qua itur Nomentum, & Nomētani, qui Nomentum habitant. Dictum Nomentum a Nomento conditore.

NOMINATIM, aduerb. [*Nominatamente, a nome per nome*,] ὀνομαστὶ per singulorum nomina. Liu. li. 2. consules citant nominatim iuniores. Dicitur tamen & de uno: ut, Tenens cruentum pugionē Brutus, nominatim Ciceronem inclamauit. Aliquando etiā accipitur pro expresse [*Espressamente*,] Ci. li. Offic. Quicquid est in prædio uitij, id statuerunt, si uenditor sciret, nisi nominatim dictū esset præstari oportere. Nominatim & Generatim, contraria. Cic. Atti. lib. 9. Tanta erat in illis crudelitas, ut non nominatim, sed generatim proscriptio esset informata.

NOMINATIO, onis, Plin. epi. 37. qui me nominationis die per hos cōtinuos annos inter sacerdotes nominabat. Brutus ad Ci. Bibulus in Pansę locum petere constituit: eam nominationē a te petimus. Nominatio figura rethorum, de qua ad Heren. lib. 4.

NOMINATVS, [*Celebrato, nominato*,] περιβόητος, nomen ea participio pro celebri. Ci. 6. Ver. illa Attalica, tota Sicilia nominata. Pli. l. 12. ca. 16. In Bactriana Bdellium nominatissimum.

NOMINO, as, [*Nominare*,] ὀνομάζω, appello, nomen impono. Lacta. li. 4. A Deo diuinitas nominatur. Ci. de Ami. Amor ex quo amicitia est nominata. Interdum accipitur pro nominatim cōpellare. Plau. in Most. Quis me nominat? Nominare aliquādo etiā ponitur pro exprimere. Ci. pro Lælio: Quorū profusa luxuries magnitudo æris alieni, sumptus, libidines nominarētur. Est etiam Nominare, cum aliquem ad aliquem honorē deligimus. Cic in 11. Phil. & Brutus in epi. ad Ci. Vide nominatio. Hinc Denomino, nomen alicui impono. Col. l. 4 uniuersæ regiones habēt propria uirium genera, quæ consuetudine sua denominant.

NOMINITO, as, are, [*Nominare*,] frequen. a Nomino. Lucr. lib. 3.

NOMISMA, [*Denaro, moneta, medaglia*,] νόμισμα, Vide Numus, & Numisma.

*NOMOPHYLACES, νομοφύλακες, legum custodes: apud Athenienses erat magistratus hoc nomine. de his custodib. Colu. mentionem facit lib. 12.

*NOMOTHETÆ, legumlatores erant, ut Solon apud Atheniēses, Lycurgus apud Lacedæmonios.

NON, [*Non*,] μὴ, οὐ, negatiua dictio accommodari potest omnibus modis, præterquam imperatiuo. Indicatiuo. Ter. in Eun. Non te dignum Chærea fecisti. Optatiuo. Pla. in Men. Nū negē si nouerim. Subiunctiuo. Vir. 1. Geo. Non illa quisquam me nocte per altū Ire, neque a terra moueat conuellere funem. Infinitiuo. Tere. in Phor. Non neglexisse, habeo gratiam. Nō, si negationi præponatur, affirmat: ut, Nōnihil tibi debeo, id est aliquid tibi debeo, quū postponitur, magis affirmat, quam si præponeretur: ut, Nihil non tibi debeo, significat, omnia tibi debeo. Oui. l. 3. Fast. Multa tibi memores, nil non debemus Elisæ.

NON AVTEM, οὐ μέντοι, recte dicimus. at non dicimus, Non uero: ut Amicus Cæsaris sum, non autem assentator.

NON MODO, [*Non solamente*,] μὴ ὅτι, non solum: ut, Non modo te diligo sed etiam amo. Quandoque ponitur pro nedū. Trebo. Ci. Non nescis, quam pro uetustissimo amore omnibus tuis etiam minimis commodis, non modo tanto bono gaudeam.

NONNVLLVS, [*Alcuno*,] ἔστιν ὅς, aliquis. Ci. pro Mur.

NONNVNQVAM, [*Alcune uolte*,] ἐνίοτε, significat aliquando.

NON TACENDVS, [*Da esser laudato, laudeuole*,] ῥητός, nominandus, laudandus, Marti. ad Licianum: Vir Celtiberis non tacende gentibus.

NONA, æ, una ex Parcis. Latini Nonam, Decimā, & Mortā, Parcas dixere: quod tēpestiuum tempus partus sit nono & decimo mense: qui uero ante hoc tempus in lucē prodeūt, aut mortui nascantur, aut paulo post moriantur: Vide Morta, & Gell. li. 3. ca. 16.

NONACRINVS, crina, crinum. Oui. Nonacrina Atalanta.

NONACRIVS, a, um, νωνάκριος. Oui. in Fast. Nonacrius heros.

NONÆ, a, um, νῶναι, quasi nouæ, propter initiū obseruationis, uel quod ab eo die semper ad idus nouē dies putētur: siue ad imitationem Tuscorum, qui nonas uocabāt nonum quenque diē, quo regem suum salutabant, & de proprijs negotijs cōsulebant. Erāt autem Nonæ in Martio, Maio, Iulio, & Octobri sext illi dies, qui Kalendas sequuntur: reliqui uero menses quatuor tantum habebant Nonas. Ci. pro Flac. O nonæ illæ Decembres.

NONAGENI, næ, na, tantum plural. ἐνενήκοντα, numerus distributiuus a nonaginta, nonagesimus, ma, mum. Ci. Sene. nonagesimus annus.

NONAGIES, [*Nonanta uolte*,] ἐνενηκοντάκις, a nonaginta aduerb.

NONARIÆ, dictæ meretrices, quod hora nona cellas aperirent, corporis prostituendi gratia. Persius Saty. 1. Si Cynico barbā petulans nonaria uellet.

NONINGENTI, [*Nouecento*,] ἐνακόσιοι, uel per syncopen nongenti, æ, a, nouies centum. dicimus & noningeni, & per syncopen nongeni.

*NORBA Cæsarea, Lusitaniæ urbs. Ptol. uulgò Alcantar.

NORICVM, pen. corr. νωρικὸν, regio Germaniæ, habens ab Occasu Aenum

Aenum fluuium a Septentrione Danubium: ab Ortu solis mōtē Cecinm: a meridie montem Curuancam. eam nunc regionē bona ea parte Bauariam appellant.

NORICVS, a, um, Hor. li. 1. Car. Quas Noricus Deterret ensis. Virg. 3. Geo. Aerias Alpes, & Norica si quis Castella in tumulis.

NORMA, æ, [*Norma, squadra, regola, ordine,*] κανὼν, γνώμων, fabrorum instrumentum, habens duo latera, quo omnia dirigunt, metiunturque, quæ & regula dicitur. Pl. li. 36. ca. 22. Structuram ad normam & libellam fieri, & ad perpēdiculum respondere oportet. Nostrates Quadram uocant. unde quæ recta, dimēsaque sunt, ad normam facta dicuntur. Per metaphorā accipitur pro lege, formula, & præscripto [*Legge,*] Ci. pro Muræ. M. Catoni, uitam ad rectam rationis normam dirigenti, de officio meo respōdebo. Norma loquendi. Hor. de art. Si uolet usus, Quē penes arbitrium est, & uis, & norma loquendi. Hinc Abnorme, & Enorme.

NORMALIS, le, ad normam factum. Quin. l. 11. Sinistrum brachium eo usque allcuandum, ut quasi normalem illum angulum faciat.

NORMATVS, a, um, ad normam factum, & directum. Col. l. 2. cap. 13. ut tanquam suppositio uasi ad perpendiculū normata insisteret.

NORTMANNIA, regio Galliæ ultra Sequanam flumen, quæ a Carolo magno deuicta, fidem Christianam suscepit, ita dicta a Nortmanis Cimbricæ Chersonesi populis, qui eā regionem occuparunt Nortmanniæ autem nomē, Germanorum procul dubio uocabulum est, qui Nort, Septentrionem appellant, & Man, uirū. a Cæsare totus ille tractus inter Armoricas ciuitates numeratur.

*NORVAGIA, regio in Europa, Septētrionalis, uersus oceanū Germanicum sita, sub imperio regis Danorum.

NOS, nostrū uel nostri, [*Noi*] ἡμεῖς, plurale est ab Ego mei, uel mis. Nos inter nos. Ci. ad Pompe. lib. 5. Illud non dubito, quin respu. nos inter nos conciliatura, coniuncturaque sit. Tere. Adel. Quasi non norimus nos inter nos. Nosmet pro nos ipsi. [*Noi stessi*] Pla. Rud. Si nū moneas, nosmet meminimus. Nosmetipsi inter nos. Ci. ad Att. li. 4. Sed ut nosmetipsi inter nos cōiunctiores simus. Noster, nostrā, nostrum, pronomē possessiuum. Noster absolute, pro, noster filius familias. Teren. in Eunuch. Haud similis uirgo est uirginum nostrarum. Donatus. Nostrarum, ciuium, scilicet. Virgi. 2. Georg. Non eadem arboribus pendet uindemia nostris. Nostrate culpa, Ter. Pho. Nostras, nostratis, omnis generis, a Noster, significatque, è nostra gēte, uel patria. Ci. Pæto l. 9. Mirifice capior facetijs, maxime nostratibus. Pli. li. 15. c. 11. Quæ candidiora Nostratia cognominata, odoris præstantissimi. Ci. Lælio.

NOSCITABVNDVS, a, um. Gell. li. 5. c. 14. de leone. atque placide tanquam noscitabundus, ad hominem accedit.

NOSCITO, as, p. c. γνωρίζω, frequentatiuum a Nosco. Liu. li. 3. Senatorem raru usquam noscitare.

NOSCO, scis, noui, notum, [*Conoscere,*] γινώσκω, quod gnosco olim dicebatur. unde agnosco, & cognosco, & ignosco. significat autē noscere, cognoscere, notitiam alicuius rei habere. Ci. 1. Tus. præceptum Apollinis monet, ut se quisq; noscat. cum igitur, Nosce te dicit, hoc dicit, Nosce animū, tuum. Ter. An. Qui scire posses aut ingenium noscere Dum ætas metus, magister prohibebant? Est præterea, charum habere. Vir. l. 4. Geor. Et patriam solæ, & certos nouere penates. Hinc Dignosco, Internosco, Pernosco. Fit autem nosco a Græco. nam Græci, γινώσκειν, dicūt cognoscere. hinc Latini ueteres non nosco, sed gnosco dicebant, & gnotum cognitum, & gnoro pro scio.

*NOSCOPIVM, Lyciæ urbs. Pli. li. 5. cap. 37.

*NOSORA, insula est maris rubri. Steph.

NOTABILIS, [*Notabile,*] γνωστὸς, qui notari. i. dignosci potest. Plin. Iun. in epist. Notabilem te futuris principib. fecisti. Col. l. 3. c. 21. maior pars putationis per id tempus administratur, quo uitis neque solū notabile gerit. i. per quod nosci possit. Notabilis. Pli. li. 36. ca. 5. Notabilis fœtidas uultus Hipponacti. Ci. 5. ad Luceium, li. epist. exitu notabili concludantur.

NOTABILITER, [*Notabilmente,*] γνωρίμως, aduer. Pl. epi. 5. expalluit notabiliter. Tac. li. 17. quibusdam notabilius turbantibus.

NOTA, æ, [*Nota, segno, macchia*] σημεῖον, a Nosco, is, deriuatur. Festus. Nota nunc significat signū, ut in pecorib. tabulis, libris, litteræ singulæ, aut binæ nunc ignominiam. Pli. lib. 11. ca. 39. Mammas homo solus è maribus habet, cetera animalia mammarū notas tantum. Ci. in Part. Litteratura constat ex litterarum notis. Vsurpatur & pro scriptura, [*Scrittura*] Curius Ci. Sulpitio successori nos de meliore nota commenda. Sunt etiam notæ, quibus cōpendio scribitur. Suet. de Cæsare, si qua occultius perferenda erāt per notas scripsit. Hoc est, sic structo litterarum ordine, ut nullū uerbū effici posset: quæ si quis inuestigare & persequi uellet, quartā elemētorum litteram, id est, d, pro a, & perinde reliquas commutet. Gellius de notis Cæsaris sic scribit. In epistolis Cæsaris inueniūtur litteræ singulares sine coagmentis syllabarum: ex quibus uerba confici nulla possunt. Notis scribere, est compendioso scribēdi genere excipiendo uti. Modestinus: Eos, qui notis scribūt acta præsidum, reipub. caussa non abesse certū est. Sue. de Tito: E pluribus comperi, notis quoque excipere uelocissime solitum. Nota etiam pro infamia, & ignominia sumitur. [*Infamia,*] Luci. lib. 30. Quem scis scire tuas omnes maculasq; notasque. Sue. Varijs affectus notis. Ci. 3. Offi. O turpem notam temporum. Eximere notæ, id est, remittere infamiam. Gel. li. 4. ca. ult. Aliquando refertur ad laudem. Oui. lib. 1. Fast. Ille Numantina traxit ab urbe notam. Est item nota signum quo aliquid notatur. Ci. Valerio, Rei quia epistolis tantum faciam, ut notam apponam eam, quæ mihi tecum conuenit. Liu. instruit secretis notis, per quæ haud dubie cognoscerent sua mandata esse, id est, dat signa, quib. fidem facerent. Notæ etiam accipiuntur pro indicijs. [*Indicio*] Celsus li. 2. c. 6. In acutis morbis fallaces notæ, & salutis & mortis.

NOTARIVS, ij, [*Notaro, notaio,*] γραμματεὺς, qui acta in iudicio, uel etiam extra iudicium notis, uel litteris excipit. Pli. in epist. Notarium uoco, & die admisso, quæ formaueram, dicto. Mar. l. 10. Nec calculator, nec notarius uelox.

NOTATIO, onis, uerbale, a Noto, as [*Annotatione,*] σημείωσις, animaduersio, quæ, & nota dicitur. Ci. 2. de Diu. Cæli distributio, & certarum rerum notatio docet unde fulmen uenerit. ibidem: Chaldæis in prædictione, & notatione cuiusque uitæ ex Natali die, minime credendum. Temporum notatio, idem de Cla. Ora.

NOTESCO, tes, tui, a quo notesco, [*Esser fatto noto*] γνωρίζομαι, notus fio. Proper. nostri notoscet fama sepulcri. Hinc Innotesco. Lact. l. 5. a doctis quibus scripta eius innotuerunt, irrideri solent.

NOTHVS, [*Bastardo,*] νόθος, ex uxore non legitima natus. Latinū eius rei nomen non habemus, ideo utimur peregrino. Vir. l. 7. Supposita de matre nothos furata creauit. nothum Græci appellāt, quicquid non legitimum, nec uerum, ut nothum Atticismum dicūt, non uerū schema Atticum, sed adulterinū. Nothi pulli. Col. li. 8. ca. 10. Nothi sunt optimi pulli; quos cōceptos ex peregrinis maribus nostrates ediderunt. Nothos etiā appellāt Arabicos elephantes, Indicis minores esse Pli. li. 8. cap. 1.

NOTIA, æ, νοτία, gēma cū imbribus cadēs, unde & Ombria alio nomine dicitur, eadē effectus habens, quos Brontia. Pli. l. 37. c. 10.

NOTIFICO, as, [*Far noto, manifestare,*] γνωρίζω, notum facio. Oui. lib. 1. de Pon. eclog. 2. Atque modum pœnæ notificare uelis. Gel. l. 9. cap. 3. Philippi arma, uimque toti Græciæ metuendam, Demosthenis orationes notificant.

NOTIO, onis, [*Cognitione,*] ἔννοια, cognitio, demōstratio. Cice. lib. 3. Offi. Explica intelligentiā tuam, ut uideas, quæ sit in ea species, & notio boni uiri. Boetius Comm. 3. Top. Notio intellectus est quidam, & simplex mentis conceptio ad res plures pertinēs a se inuicem differentes. Notio pro cognitione caussæ. Taci. l. 3. Tiberius, dilata notione de iure flaminis.

NOTITIA, æ, [*Notitia, cognitione*] γνῶσις, cognitio, notio dicitur. Ci. de ben. Qui sermo, quæ præcepta, quanta notitia æquitatis? Notities, ei, notitia. Vitruu. li. 6. in proœ.

NOTIVM, νότιον, oppidum Ioniæ prope Colophonem. Pli. l. 5. c. 31. est item Calydnes insulæ oppidum. Pli. lib. 5. ca. 31.

*NOTIVM mare dicitur, quod inter Ligusticum & Siculum est.

NOTO, as, [*Notare,*] frequētatiuum a nosco. Prisci. In quo similiter est notandum, quod cū a notu sit deriuatum, corripuit tamē penultimam. Ci. Orat. Facile est uerbum aliquod ardēs (ut ita dicam) notare. composita enim a notus motāt o, in i, ut agnitus, cognitus, quū ignotus seruauerit o. Est autē notare, animaduertere: [*Speculare*] Lact. lib. 2. Cursus siderum & defectus notauerunt. Ouid. 2. Metam. uenientem prima notauit Mercurium. Notati ignominia senatores, ob flagitium aliquod senatu moti dicebantur. ut & equites, quibus equus adimebatur: & milites, qui alicuius flagiti caussa exauctorabantur. Ci. Cecinæ, ut eā in ciuitatem boni uiri, nulla ignominia notati, non reuertātur, in quā tot scelerum condemnati reuerterunt. Potest etiā dici a Nota deriuatiuum, ut sic Notare, signum, notamve apponere, Iuu. Sed quæ Fabricius cēsor, notet. Notarunt hoc annales, pro, Scriptū est in annalibus. Pli. li. 8. c. 51. Item ignominia afficere, [*Vituperare*] Ci. de Sen. Notādam putaui libidinem nimiam. Hinc Annoto, Connoto, Denoto, Prænoto, Antenoto, Subnoto. Ci. 3. Tus. Verbis Latinis melius, quam Græcis hæc notata sunt. Idē pro domo: Notissimus omnium scelerum maculis.

NOTORIVS, a, um, adiect. [*Noto, manifesto,*] δῆλος, manifestus: Paulus in l. ab accusatione. ff. ad Senatuscon. Turpil. qui notoria iudicia produnt. Et C. de recusat. l. ea lege.

NOTVS, a, um, [*Conosciuto, noto,*] γνώριμος, cognitus. Pli. li. 16 cap. 18. Albina & hęc arbor, nec uulgo nota. Notus, qui nouit. Pla. Pseu. Nouimus tis prædicas. Notus, notior, notissimus. nomē ex participio. Ci. pro Mur. Tua nobilitas hominibus litteratis & historicis est notior. Idem 4. Acad. Cui erant, quæ dixi, notissima. Notus, carus, [*Caro,*] dicitur. Vir. l. 7. Et notis compellat uocibus ultro. Idem 1. ecl. Hic inter flumina nota, idest, cara, ut inquit Seruius.

NOTVS, ti, [*Austro,*] uentus meridionalis, quem Austrum uocamus.

ἀπὸ τῆς ἰκμάδος,humiditate.

NOVACVLA,[*Rasore,rasoio,*]ξυρὸς,culter rasorius,a Nouo, as, quod faciem nouare & iuniorem facere uideatur. Ci.1.de Diui. cotē, inspectante populo,nouacula discissam. Aliquando pro quouis cultro,[*Coltello,*]Colum.li.ult.c.45.Raporum summam cutē nouacula decerpito.

NOVALIS,huius Noualis,νέωμα,νεατὸς,gen.fœm.& Nouale genere neutro,diuersis modis exponi solet. Paulus iurisc.dicit esse terrā proscissam,quę anno cessat. Sic Varro:Qui intermittitur,a nouando noualis ager dicitur. Pli. Nouale est,quod alternis annis seritur. Idem sentire uidetur Festus,quū ait: Noualis ager nouę relictus sementi. Seruius uult Noualem esse aruū tūc primum ad sementē proscissum. Alibi tamen noualem interpretatus terrā, quę per singulos annos seminu renouatur. Vir.1.ecl. Impius hæc tam culta noualia miles habebit?Quin.in Mil.Mariano: segnem futuris noualibus eruere siluam. Vir. Alternis idē tonsas cessare nouales, Et segnem patiere situ durescere campum.

*NOVA mœnia,νέα τείχη,Sarmatiæ urbs,in Europa.Ptol. hodie Album castrum dicitur.

*NOVANVS flu.in agro Pirinate,trans Apenninum.Pli.

*NOVARIA,Ciuitas uetustissima Italiæ,in Insubrib.agri fertilitate,& hominum præstantia insignis.Pli.li.3.ca.17.

NOVATIO,onis,ἀνανέωσις, dictio iurisconsultis usitata, qua utuntur pro prioris debiti in aliam obligationem aut naturalem,aut ciuilem.

NOVATRIX,cis,Oui.15.Met.Rerumque nouatrix.

NOVELLETVM,τὸ νεόφυτον,uinea ex nouellis uitibus confita.Paul. in l.cū uir.ff.de imp.in reb.dotal.si nouelletū in fundo factū sit.

NOVE,[*Nouamente*]ad Her.ne quid nouu dicamus.

NOVELLO,as,are,νεοφυτεύω,nouas uites pangere. Suet.in Domi.Edixit ne quis in Italia nouellaret. Hinc renouello,rursus nouellum facio.Col.lib.3.uinea ita renouellatur.

NOVELLVS,nella,uellum,[*Nouello,*]diminus.a nouus. Virg.3.ecl.& Ci.de Fin.

NOVEM,[*Noue,*]ἐννέα,Vir.5.Aen.Iamque dies epulata nouem gēs omnis.Ci.Q.F.In nouē dies distributus sermo.A quo Nouenarius,rij,& Nouenarius,a,um,Varr.Do,in hominibus posse nouenarium retinere numerum.Item Nouenus,a,um,Liu.l.27.Decreuere ut uirgines ter nouenæ carmen canerēt. Terga nouena boū. Oui.11.Met.

NOVAM uiæ,ἐννέα ὁδοί,Ciuitas Thraciæ.Steph.

NOVENDIALIS,le,Ci.Q.Fr.nouendiales ferias.

NOVENDIVM,dij,[*Spatio di noue giorni,*]ἐννέα ἡμέραι,nouem dierum spatium.a quo Nouendiale sacrificium,quod nouem dieb.continuis fieri solet ad expiationem prodigiorum. Liu.li.1. Romanis nouendiale sacrum publice susceptum est.

NOVERCA,æ,[*Matrigna,*]μητρυιά,dicitur quam quia liberis sublatis nouam uxorē ducit, dicta quasi νέα ἀρχή,noua princeps. Vir.in Bucol.Est mihi namque domi pater,est iniusta nouerca.

NOVERCALIS,& hoc nouercale,nouercæ proprium,ut odium nouercale,quo nouerca priuignum prosequitur,Taci.lib.1. Manus nouercales,Senec. Herc.fur. Stimuli nouercales,Claud.li.1,de rap.Proserpi.

*NOVIVM,Ciuitas Hispaniæ Tarraconensis.

*NOVIVS,fluuius Britanniæ.Ptol.li.2.cap.3.

NOVISSIMVS,a, um,[*Vltimo,*]ἔσχατος,ultimus:quia quæ recēter fiunt,ultimum locum possidet.Ci.de Ora.1.Duo sunt ad iudicādum nouissima. Item pro Ros.Com.Qui ne in nouissimis quidē erat histrionib.ad primos peruenit comœdos.Nouissime, postremo,Plancus Ci.li.10.fam.

NOVITAS,tatis,[*Nouita,*]νεότης.Ci.de Amic.Nouitates nō sunt repudiandæ. Virgil.1.Aeneid.regni nouitas me talia cogit Moliri. Nouitas pro generis ignobilitate.[*Ignobilta,*]Salu.in Iugur. Nouitatem meam contemnunt.Ci.ad Lentu.Nouitatis putabam esse nimsum meæ.

NOVITER.[*Nouamente,*]Pli.in Paneg.

NOVITIVS,a,um,[*Nouitio,nouo,*]νεώνητος,nouū, ut Nouitium opus nuperrime factū.Nouitia mancipia,teste Martiano ff. de Aedil. edi.intelliguntur,quæ nondum annum seruierūt, quibus opponuntur ueterana. Vlpia.eo.tit. Plerique solent mancipia,quæ nouitia non sunt,quasi nouitia distrahere ut pluris uēdant. Pli.lib. 23.c.1.Nouicium unum resinatum nulli conducit. Ter. in Euno. paucæ manent nouitiæ puellæ. Cic.pro domo:Syrum nescio quē de grege nouitiorum,factum esse consulem. Nouitium inuentū, Pli.lib.17.ca.22.& lib.23.ca.1.

NOVO,as,[*Far nouello,rinnouellare,*]νεόω,nouum facio. Salu.in Cat.ne quid eo spatio nouaretur. Nouare pro immutare.[*Mutare*]Ci.3. de leg. Nihil habui,quod putarem nouandum in legib. Hinc Innouo,& Renouo, Liu li.1.Fœdus renouatum est. Nouans,partic. Vir.4.Aen.Aeneam fundātem arces,ac tecta nouantem Conspicit.Nouandus,a,um,Ouid.8.Met.mihi sæpe nouandi Corporis, ò iuuenes,numero finita potestas. Nouatus, a, um, Ouid. 2. de Rem.uulnusque nouatum Scinditur.

NOVVMCOMVM,Galliæ Cisalpinæ oppidum,ante Comum,post, deductis eo a diuo Iulio quinque colonorum millibus,Nouumcomum appellatum,& oppidani Nouocomenses.Stra.li.5.

NOVVNCIVM,pondus,uel mensura nouem unciarum.

NOVVS,a um,[*Nuouo*]νέος,Oui.1.Met.In noua fert animus mutatas dicere formas Corpora.Ter. in Ad.Nouus maritus anno demum quinto,& sexagesimo fiā. Accipitur quādoq; pro mirādo,& inopinato.[*Marauiglioso,insolito,*]Vir.3.eclo.Pollio,& ipse facit noua carmina. Idē:Quis furor ille nouus?Noui homines dicūtur, qui per se ipsos clari esse incipiūt,& magistratus in ciuitate assequi. Ci.Fab.li.5.epi.Adeptus es,quod non multi homines noui.

NOX,huius, noctis,[*Notte,*]a noceo,quod oculis noceat, uel a νύξ, unde & Nyctelius dictus Bacchus,quod eius sacra noctu celebrabātur. Est autem Nox terræ umbra,uel ut Speusippus ait) umbra diei contraria,solis priuatio. Ci.2.de Nat.Deo.Ipsa umbra terręsoli officiens,noctem efficit. Vir.2.Aen.nox humida cælo,Præcipitat. Aequare nocti ludum est ludere totam noctem. Vir.6. Ae. Felix,si protinus illum Aequasset nocti ludum. Supremā noctū ugere. Virg.6.Aene.Dare noctes alicui,de meretricibus dicitur. Hora.Epo.15.Locare noctes,meretricum est.Oui.1.Am.Ele.10. Sola locat noctes,sola locāda uenit. Negare noctem, dicūtur meretrices,cum nolunt admittere amatores noctu.Oui.1.Am.El.8. Poscere noctem,rogaru noctem,amatorum sunt,Oui.1.Am Ele. 8.& 2.Am.Ele.2. Vigilata conuiuio nox,Tacitus li.13.Nox pro somno:[*Sonno,*]ut Exturbare noctem.Sta.10.Theb. Thalia uociferans noctem exturbabat. Nox æterna, pro morte.[*Morte,*]Vir. 10.Aen.In æternam clauduntur lumina noctem.Nox animi, est ignorantia,& cæcitas[*Ignoranza,*]Ouid.6. Meta. Tantaque nox animi est. Noctes & dies.cōtinue,semper.[*Continuamente, sempre,*] Pla.Mer.Obiurgare præter me noctes & dies. Vir.6.Aen. Noctes atq; dies patet atri ianua Ditis. Noctis partes sunt Vespera, crepusculum, Prima fax, Cōcubium, Nox intempesta: Ad mediā noctem: Media nox. De media nocte, Gallicinium, Conticinium,& Diluculum. Vide Censorium de die Natali. Diuidunt & militea noctem in uigilias quatuor,singulas trium horarum spatio: quoniam seruant castra uicissim per uigilias. A Nox fiunt Pernox, Noctua,Nocturnus:Noctesco,Pernocto,Noctiuagus,Noctiluca, Binoctium,Trinoctium,Quadrinoctium.

NOXA,æ,[*Pena,*]τιμωρία,pœna, unde noxæ dedi dicitur mācipiū uel pecus,cum traditur puniendum arbitrio eius,cui dānum intulit. Hinc Noxales actiones(ut inquit Caius in l.1.ff.de Noxa lib.act.)appellantur,quæ non ex contractu,sed ex noxa,atq; maleficio seruorum aduersus nos instituuntur. Oui.1.Fasto.noxæ tibi deditus hostia Spargitur effuso cornua Bacche mero. Eximere noxæ,pœna liberare. Liuius 8.Nō noxæ eximitur Fabius, sed noxæ damnatus, Donatur populo R. Aliquādo noxa dicitur culpa [*Colpa*]unde Caius l.Plebis.ff.de Verbo.signi.scribit,Noxæ appellatione omne delictum cōtineri. Liu.3.Alia omnis penes milites noxa erat. Ci.pro Sex.Roscio.In minimis noxis, & leuioribus peccatis. Aliquando noxa dicitur detrimētum,damnū, [*Perdita,danno,*]Oui.li.15.Met. Nocte nocent potæ, sine noxa luce bibuntur. Colu.li.1.cap.6.Ea res a noxa curculionum uidetur fruges defendere. Sue. in Cæs. Spurinamque irridens quod sine ulla noxa sua Idus Martiæ adessent.

NOXIA,[*Colpa,*]αἰτία, culpa.Ter.in Eun. Vnam hāc noxiam Mitto, si aliam admisero,occidito. Ci.de leg.noxiæ pœna par esto. Noxiæ esse,hoc est,fraudi esse,aut uitio. Liui.nihil eam rē noxiæ futuram,quod sit hostibus iunxissent.

NOXITVDO,inis,[*Pena,*]Noxia. Accius in iudicio armorum, ut citat Nonius:Noxitudo oblitteretur Pelopidarum.

NOXIVS,a,um,[*Nocenole,nocente,*]βλαβερὸς,quod nocet,Vir.6.Aen. quantum nō noxia corpora tardant. Oui. in Ibin: Noxia luminibus spicula cōdat apis. Ci.de leg.nec obediēs noxius ciuis. Innoxius,culpa carens,innocens.[*Innocente,*]Pla. in Aul.inopem,atque innoxium me irrides.

N ANTE V

NVXAE,populi Lybiæ,ad sinistrum Nili flexum. Stra.li.17.

NVBECVLA,æ,[*Nuuoletta,*]νεφέλιον,diminuti.parua nubes. Plin.lib. 18.cap.35.Nubecula uentum procellosum dabit. Per translationem accipitur pro aduersitate.[*Auersita,*]Cicero in Piso. Neque tam fui timidus, ut qui in maximis turbinibus reipublicæ nauē gubernassem,saluamque in portu collocassem, frontis tuæ nubeculam pertimescerem.

NVBES,[*Nuuola,nebbia,*]νεφέλη,uapor humidus,in sublime elatus. siue aer in liquorem coactus,cuius densitas haud dubie Solem obumbret:unde etiam nomen accepisse creditur, a nubendo scilicet,quod solem obnubat,i. tegat. Sunt tamen qui eius originē referant ad νέφος,quæ significat,nubilum. Cic. 2. de Diui. Si nubium conflictu ardor expressus is emiserit,id esse fulmen. Virg. 5.Aene.

5. Aene. figit sub nube columbam. Idem 3. Aen. ingeminãt abruptis nubibus ignes. Nubes peditũ, pro multitudine, [*Moltitudine*,] Liu. lib. 35. Rea peditum equitumque nubes is stat. Armorũ nubes. Stat. 4. Theb. Belli nubes. Vir. 10. Aen. Nubis in nominatiuo apud Pla. in Merc.

N. [NUBIFER], pe. c. nubes ferens: unde nubiferi montes, tã editi, ut nubes sustinere uideantur. Oui. 2. Meta. Aeriçque Alpes, & nubifer Apenninus. Nubifer Notus, qui nubes affert. Idem epi. 2.

NVBIFVGVS, adiect. νεφελελάτης, qui nubes fugat. Col. li. 10.

NVBIGENA, æ, [*Generato di nuuola*,] νεφεληγενής, ex nube genitus. Col. li. 10. Mox ubi nubigenæ Phryxi, nec portitor Helles. Nubigenæ dicuntur Centauri, quod ex nube nati. Sta. 5. Theb. Nubigenæ caluere mero. Feri nubigenæ, Oui. 12. Met. Bimembres nubigenæ. Vir. 8. Aen. Amnes nubigenæ. Sta. 1. Theb.

NVBILARIVM, rij, ὑπαίθριον, locus, quo propter nubes conferuntur frumenta semitrita Colum. li. 1. cap. 6. areæ nubilarium applicari debet, quo collata semitrita frumenta proteganṫur, si subitus imber accesserit. Dicitur & Nubilar. Idem li. 2. cap. 21. seges in nubilar congeritur.

NVBILIS, huius lis. [*Da marito*,] ἐπίγαμος, quæ uiro in matrimoniũ iungi potest. Vir. 7. Aen. Iam matura uiro, iam plenis nubilis annis. Ci. pro Cluen. Nubilis filia.

NVBILO, as, are, [*Nuuolare*] ζοφῶσαι, nubibus obscurari: unde, Nubilat aer, Varr. de re rust. Pli. li. 37. cap. 7. fulgorem carbunculi extremo nisu nubilantem. Pro eodem legimus Nubilor, aris, deponens. Cato de re rust. cap. 88. Vbi nubilabitur, noctu, sub tecto ponito: Hinc obnubilo.

NVBILOSVS, a, um, [*Nuuoloso*,] νεφελώδης, nubibus plenum.

NVBILVM, [*Nuuolo*,] subst. an. ipsa nubes. Pli. li. 9. cap. 82. Rhodi nunquam tanta nubila obduci, ut non aliqua hora sol cernatur. Vir. 6. Aen. Omnipotens densa inter nubila telum Contorsit.

NVBILVS, a, um, pe. c. [*Fosco, nubiloso*] συννεφής, nubibus tectum. Plin. lib. 16. cap. 26. austrinum cælum, atque nubilum. Nubilus color [*Oscuro*,] obscurus. Idem. Pli. li. 9. ca. 35.

NVBO, bis, psi, & nuptus sum, in supino nuptum, [*Coprire, uelare, maritare*,] καλύπτω, uelo, operio. Quoniam uero sponsæ apud ueteres, cum uiro tradebantur, nubere. i. uelare capita solebant, factũ est, ut Nubere usurpetur pro uiro tradi. Teren. in And. Aiebãt hodie filiam meã nubere tuo gnato. Neque uir, sed mulier proprie nubit. licet quandoque præpostere dicatur. Pompo. in Pannuceatis, ut citat Nonius: meus frater nupsit docatæ uerulæ, uaricosæ. Iuue. Sat. 2. Quid quæris? nubit amiens. Sũt qui dicant uirũ cum nubere, cum seruit uxori, tanquam illa potius uir sic quã ille. Vnde Mart. lib. 8. Vxori nubere nolo meæ. Construitur cũ datiuo, & aliquando cum ablatiuo mediante præpositione Cum: ut, Mulier nupsit mihi, & mecum. Ci. Catoni. Quæ cum esset nupta regis Armeniorũ soror. Nubere in familiam clarã. Ci. pro Cælio. Nubere dicuntur etiam arbores uitibus, & uites arboribus, pro coniungi. Pli. lib. 14. cap. 1. In campano agro populis nubunt. De uitibus, Nubitur impersonale passiuæ uocis. Pla. Persa. Hic cum mala fama facile nubitur. Dare nuptum uiro, Plaut. Cas. Casina ut detur nuptum nostro uillico. Hinc Connubo, simul nubo. Apuleius: Nescientibus parentibus connupseramus. Hinc Cõnubiũ, ius legitimi matrimonij. Denubo, Innubo. quod est ad domũ uiri transire, unde & pro transire simpliciter sumitur. [*Passa e*,] Luc. li. 6. Saty. Suãm enim inuadere, atque innubere cêrent. Hinc innubus, qui uxorem nunquam ducit: & Innuba, quæ nunquã nupsit. Obnubo, tego [*Coprire*,] Sta. Obnubitque comas. Pronubo, nuptijs præsum: a quo Pronubus, & Pronuba, quę duo penultimã corripiunt, ut Innubus, & Innuba, cætera producunt.

NVCAMENTA, κύτταρα, teste Pli. li. 16. c. 10. dicuntur quædam quasi paniculæ dependentes ex ramis abietis & piceę. Ruellius uel qđ hæc quasi quædam naturæ rudimenta, pinẽam nucem facere cum discentis: uel quod aperte in nucibus propendere cernantur.

NVCERIA, νουκερία, urbs Campaniæ, populi Nucerini. Pli. l. 3. ca. 5.

NVCES, [*Noci*,] κάρυα, a nocendo dictæ, quod satis noceant. Oui. de Nuce, Quoniam sata lædere credor, Iates in extremo margine fundus habet. Siuę quod linguæ noceant aridiores, enim factæ cã exulcerant. Alij a capitis noxa dictas existimãt. cõstat enim nucis nucleum esse difficilem concoctu, dolorem capiti inferẽtem, tussientibus inimicum: unde Græci κάρυον, uocãt, a grauedine capitis. κάρα, enim caput significat. Est autem nux generale omnib. quæ duro operimento teguntur, ut castaneæ, amygdalæ, auellanæ, & huiusmodi. Vir. 2. ecl. Castaneęque nuces, mea quas Amaryllis amabat. Pomum uero de ijs proprie dicitur, quæ mollem habent corticem: quamuis etiam pro nucibus aliquando accipiatur, ut apud Pli. li. 15. cap. 22. Solum hoc pomum natura cõpactili operimento clausit: cum loquatur de nuce iuglande. Relinquere nuces [*Ciancie*,] est omissis puerilibus ad maiora cõuerti. nucum. n. lusus soli pueritiæ conueniens. Persius. Saty. 1. Et nucib. facimus quæcunque relictis, Cum sapimus patruos. Nux Græca, eadẽ cũ amygdala, quæ & Thapsia dicitur. Colum. de Arboribus. ca. 22. Nucem Græcam serito Arcturi signo. Pli. lib. 15. cap. 12. cum de amygdala loquitur Hæc arbor (inquit) an fuerit in Italia Catonis ætate, dubitatur, quoniam Græcas nominat. Nuces Iuglandes, quæ & Regiæ dictæ, Pli. lib. 15. ca. 22. ab his locum amplitudine uindicarunt nuces iuglandes. Vide Iuglans.

NVCEVS, a, um, [*Di noce*,] καρύϊνος, ex nuce. Pli. li. 16. c. 39.

NVCLEVS, nuclei, [*Gariglio, garone, quel dentro della noce*,] πυρήν, qđ tenerum in nuce includitur. Plaut. in Curc. Qui ẽ nuce nucleum esse uult, frangat nucem. i. qui commodũ appetit, ne fugiat laborem. Inde Enucleo, as, declaro, quasi nucleum rei alicuius eruo. Nucleus ferri a Pli. li. 34. c. 14. accipitur pro chalybe [*Acciaio*,] In fornacibus, inquit, nucleus ferri excoquitur ad indurandã aciem. In acino etiam nuclei dicuntur minuta illa grana, quæ uulgo Vinacea [*Vinacciuoli*,] uocant, Pli. li. 23. c. 1. Vua passa stomachum tẽtaret, nisi pro remedio in ipsis acinis nuclei essent. Nucleum amisit, prouerbium. Plaut. Cap. Nucleum amisit, reliquit pignori putamina. Verba sunt Hegionis, ubi resciuisset herũ amissum pro seruo, seruũ pro domino retentũ, is enim, ex quo fructus expectabat, aufugerat, eo relicto, ẽ a quo nihil emolumẽti poterat capi.

NVCIFRANGIBVLVM, dens, dentibus enim nuces solent confringi. Plau. in Bacc. Ne nucifrangibula excusserit ex malis meis.

NVCVLA, læ, [*Nocella*,] καρυάριον, diminutiuum, minuta nux.

NVDITAS, atis, [*Nudezza*,] γυμνότης, simplicitas, & quandoque pro inopia. [*Pouerta*,] Quin. li. 10. c. 2. Tenuitas ac nuditas placuit.

*NVDITANVM, ciuitas Hispaniæ Bæticæ. Pli. li. 3. cap. 1.

NVDIVSTERTIVS, [*L'altr'hieri*,] πρόχθες, & nudius quartus composita, inquit Festus a nunc, & die tertio, quarto: quasi dicas, nunc est tertius, nunc est dies quartus, semperque de præterito dicuntur. Dicitur & nudius quintus, & nudius sextus. Pla. in Most. heri, & nudiustertius, quartus, quintus, sextus. Cic. 5. Phi. Recordamini qui dies nudiustertius decimus fuerit.

NVDATVS, a, um. Cic. pro Flac.

NVDO, as, [*Nudare, spogliare*,] γυμνῶ, nudum facio, detego. Cice. 7. Ver. hominem in foro medio nudari, & uirgas expediri iubet. Pl. li. 16. ca. 22. Cum quædam arbores primæ germinẽt, & inter nouissimas nudentur. Nudare uiscera. [*Cauare*,] Vir. 1. Aen. Tergora diripiũt costis, & uiscera nudant. Nudo gladios, pro distringere. Liu. l. 28. Nudata castra, Cęsar. 2. Bel. Gal. Nudatus defensoribus murus, ibidem. Apul. Tum uultus nudare iussus est. Hinc Denudo, de quo suo loco.

NVDVS, a, um, [*Nudo, ignudo*,] γυμνός, sine tegmine. Vir. 1. Aene. Nuda genu. Et quoniam paupertatis comes solet esse nuditas, factũ est, ut nudus pro paupere ponatur. Cice. pro Flacco: Quoniã nudus te delectarat, semper nudum esse noluisti. Nudus ab amicis, [*Priuo senza*,] qui nullos habet amicos. Cic. pro Domo: Tã inops autem ego ab amicis aut tam nuda resp. a magistratibus? Sic, Nuda urbs præsidio. Ci. Att. lib. 7. Nudum in causa destituere, apud eundem. Nudũ uestimenta detrahere: est contra modum sperare ab eo, qui nihil habet, qđ auferri queat. Pla. in Asin. Nudo detrahere uestimenta me iubes. Nudus per metaphorã accipitur pro plano, [*Puro*,] nullis coloribus uelato, ut cum, nudam ueritatẽ, dicimus. Inde fit Nude [*Puramente*,] simpliciter, non fucate.

NVGAE, garum, [*Ciancie, baie*,] φλυαρία, a non, & ago. componi uidetur, quod nihil agant sunt enim aut res nullius pretij, aut sermones leuium rerum, ac nullius põderis. unde Catullus, & Mar. poemata sua uocãt nugas, ut de inanibus, minimeque serijs reb. agẽtia. Pla. in Men. Nugæ sunt meræ. Id. in Trin. nugas postulat. Ci. de Diu. huncee me hominem tantis delectatum esse nugis?

NVGALIS, & hoc le, [*Pieno di ciancie*,] φλυαρώδης, nugis plenum. Gel. lib. 1. cap. 2.

NVGAMENTA, [*Ciancie*,] ὑθλήματα, nugæ, Apul. lib. 1.

NVGATOR, [*Cianciatore*,] ματαιολόγος, nugas loquens. Plaut. in Cap. Nimius nugator fuit. Cice. pro Flac. Neque in istum nugatorem inuehar.

NVGATORIE, nugaciter, & sine fructu. ad Heren. li. 1.

NVGATORIVS, a, um, [*Pieno di ciancie*,] Ci. de Nat. Tota res nugatoria est. Idem pro Ceci. utranque rem uideo ad probandum infirmam, nugatoriamque esse.

NVGAX, cis, trium generum, [*Cianciatore*,] φλυαρός, nugas loquens.

NVGOR, aris, [*Cianciare*,] ματαιολογῶ, nugas loquor, Ci. 2. de Diu.

NVGIGERVLVS, penul. corr. [*Che porta ciancie*,] ὑθλοφόρος, qui nugas circunfert.

NVGIVENDVS, di, [*Che uende baie*,] λυκηθυπώλης, ab antiquis dicebatur (inquit Nonius) qui aliquid mulierib. uenderet: na omnia, quibus mulieres utuntur, pro nugis habentur. Pla. in Aul.

NVLLIBI, [*In niun luogo*,] οὐδαμοῦ, in nullo loco.

NVLLVS, a, um, [*Niuno*,] οὐδείς, οὔτις, compositum ab ullus, quasi non aliquis. Ci. de Ami. Sic munitus, ut nullo egeat. Hora. 1. epist. 1. Nullius addictus iurare in uerba magistri. Nullus, p nullius momenti. Cic. de Ami. Nulla hæc amicitia, cum alter uerum audire

non uult, alter ad mentiendum paratus est. Nullus pro nō [Non] Teren. Hec. nullos dixeris. Cice. Att. l. 1 a. Philotimus nullus uenit. Plau. Tri. Nullus credas Nulli consilij, pro nullius. Tere. An. tam iners, tam nulli consilij sum. [Privo, senza,] Nullis litteris, id est, illiteratus. Plin. epist. 1 15. Video multos paruo ingenio litteris nullis, ut bene agerent, agendo consecutos. Nullus sum, frequens apud comicos, pro perij. Et plus est, Nullus sum, quam perij: nam qui perijt, corpus est reliquū: qui uero nullus est, ita est, ac si natus non sit. Cice. de Sen. Nolite putare me, cum a uobis discessero nullum fore.

NVLLVSDVM, [Nessuno fin'hora,] οὐδείσπω, nullus adhuc.

NVM, μῶν, ἆρα, interrogatiua particula, quæ negatiuā inouit respōsionem. est enim idem quod An, siue Nunquid. Ci. 1. Acad. Quis est hic, num sophistes. Num ne, idem significat. Ci. de Som. Scip. Num ne aspicis, quæ in templa ueneris? Pro eodem dicimus An num. Ci. 2. de Diu. An num imperatorum scientia nulla est?

NVMA POMPILIVS, νουμᾶς, ex Curibus Sabinorum urbe ortus, secundus a Romulo Romanorum rex, iustitia & pietate insignis, qui pacatis finitimorum odijs, quo truces efferatosq; lōga militia animos ad pacis artes traduceret, ad deorum cultum animū adiecit: primumque ad infimum Argiletum Iani templum condidit, quod apertum bellum, clausum pacem indicaret. deinde Dialem, Martialem, & Quirinalem Flamines creauit: Salios itē duodecim Marti assignauit: uirgines Vestales sacrauit: pontificē maximum primus declarauit: dies festos, nefastosque cōdidit: annū in duodecim mēses diuisit. Quæ omnia quo maiore apud imperitam plebem in ueneratione essent, simulauit sibi cū Aegeria nympha nocturnos cōgressus esse, eiusque se monitu, quæ acceptissima dijs essent, sacra instituere, postremo, cū quadraginta annis regnasset, diem obijt. Vide Liu. lib. 1.

*NVMANA, oppidum Piceni, a Siculis conditum. Pli.

NVMANTIA, Stephano, Celtiberorū insignis urbs, quæ a Romanis frustra obsessa per annos quatuordecim, tandem ab Africano minore fame potius, quam uiribus est deleta. Florus lib. 2.

NVMANTINVS, Stephano, Numantię incola, & cognomen Scipionis Aemiliani, qui Numantiam euertit.

NVMELLAE, [Mella,] κύφωνες, genus uinculi lignei, ad discruciādos reos: quo collum & pedes immittuntur. Pla. in Asin. cōpedes, neruos, catenas, carceres, numellas, pedicas. Festus Numellā uinculi genus esse asserit, quo canes solent alligari. Varro lib. 2. de ra ru. cap. 9. de canibus loquens: Consuefaciunt ut alligari primū possint leuib. numellis. Col. li. 6. cap. 18. de bobus: possunt numellæ fabricari, ut inserto capite necessitib. per foramina regulis ceruix teneatur. Idem de ouibus & capris, li. 7. cap. 8. Nonnulli ante quā pecus numellis inducant. &c.

NVMEN, inis, [Diuinità, uolontà di Dio,] θεοῦ βουλὰ, nutus ac uoluntas dei est, a Nuo, is. quod ueteres pro nuto usurpabant. Vir. 2. Aen. Non hæc sine numine diuum Eueniunt. Aliquādo pro diuina potestate. Vir. 4. ecl. Concordes stabili fatorum numine Parcæ. Vnde diuersa numina, i. diuersæ potestates in uno deo esse possunt, ut de Iunone scribitur, quod fuerit dicta Curitis, quia uteretur curru & hasta: quia partubus præesset, Lucina: quia præesset nuptijs, pronuba. Aliquando Numen sumitur pro ipso deo, [Dio,] Virg. 4. Aen. Spero equidē medijs, si quid pia numina possunt) Supplicia hausurum scopulis. Illud autem Virg. 2. Aene. Vadimus immisti Danais, haud numine nostro. Seruius sic exponit. Haud numine nostro, Aut dijs contrarijs, aut quia in scutis Græcorum Neptunus, in Troianorū fuerat Mineruą depicta. Diuinū numen, Ci. 4. Aca. Numen senatus, pro potestate, [Podestà, potenza,] Ci. 6. Phili. Magna uis est, magnum numen unum & idem sentiētis senatus.

*NVMENIVS, Misenæ regionis sub Antiocho præfectus: qui Persas eodem die, Nauali, & equestri certamine uicit.

NVMERABILIS, le, [Numerabile, che si puo numerare] ἀριθμητὸν, quod numerari potest. Hora. de Arte: Populus numerabilis.

NVMERALIA, ἀριθμητικὸν, unde numeralis scientia, quę tractat de numeris. Et apud grammaticos nomina numeralia, quib. utimur in numerando, ut unus, duo, tres: & aduerbia numeralia, ut bis, ter.

NVMERATIM, κατ' ἀριθμὸν, aduer. significat per numeros.

NVMERATO, [Numeratamente,] aduer. Ci. ad Att. l. 1 2. numerato malim, quam æstimatione. Id est, malim numerari, quam æstimari.

NVMERIVS, νουμέριος, a numero prænomen deductum est.

NVMERO, [Troppo presto,] ueteres pro nimium cito dicere. Festus auctor. Pla. in Men. numero huc aduenis ad prandium.

NVMERO, as, [Annouerare] ἀριθμέω, supputo, per numeros colligo & metior. Vir. 3. eclo. Bisque die numerant ambo pecus, alter & hædos. Numerare pecuniam, pro præsentem pecuniam dare. Cic. ad Planc. Atticus pecuniam numerauit de suo. Interdum supprimitur accusatiuus. Pla. in Asin. Numerari iussit seruulo. Cic. p Qui. simulatque hic annouisset, numeraturum se dicebat. Numerare, p habere & cēsere. Ci. 3. Ver. Qui collega Timarchidis pro numerabatur. i. cēsebatur. Nullo loco numerare. i. nihil facere, [Sprezza-re,] Ci. 2. de Fin. Idque Socratem, qui uoluptatem nullo loco numerat, audio dicentem. Composita sunt, Annumero, Connumero, Dinumero, Enumero, & Renumero, quæ uide suis locis.

NVMEROSE, aduerbium, sonore, & per numeros, i. mensuras musicas. Cic. 3. de Orat. eam conuinctionem numerose cadere, & quadrare uolumus.

NVMEROSVS, a, um, [Numeroso,] πολὺς, Numerosus populus. Plin. in epi. [Molto,] Hoc opus numerosas poscit manus. i. multas. Idē in Pan. Alio me uocat numerosa gloria tua. Numerosa cohors, Pli. lib. 7. c. 44. Numerosa uarietas, Idem li. 9. ca. 17. Numerosus partus. Idem li. 11. c. 40. Numerosa uero oratio, quæ numeris oratorijs constat. Cic. in Orat. Id numerosum est in omnibus sonis, atque uocibus, quod habet quasdam impressiones, & quod metiri possumus interuallis æqualibus.

NVMERVS, [Numero,] ἀριθμὸς, est collectio unitatū. unde unitatem dicunt non esse numerum, sed principium numeri. Cic. de Som. Scip. Hi duo numeri, quorum uterq; plenus, alter altera de causa, habetur. Et licet numerus dicatur de ijs, quę numerātur, interdum tamen etiā refertur ad ea, quæ mensurantur, [Qualità,] Cic. lib. 3. Offic. Si uir bonus Rhodum magnum frumenti numerum aduexerit. Interdum ad ordinem. Virgil. 3. Aene. Digerit numerum. Et quoniam omnis concentus & omnis harmonia numeris constat, frequenter etiam Numerus pro ratione harmonica ponitur, quam Græco uocabulo ῥυθμὸν, appellamus. Vir. 9. ecl. Numeros memini, si uerba tenerem. Aliquando etiam accipitur pro ratione. Idem lib. 11. Hetruscīq; duces, equitumque exercitus omnis, Compositi numero in turmas. Numerus etiā dicitur, quasi societas, & grex, [Compagnia,] Salust. Manlius ex suo numero legatos mittit, id est, ex ijs qui partium suarum erat. In numero esse, annumerari. Cic. ad Sulpitium Fam. 13. Homo & patrono, & patroni necessarijs quo in numero ego sum, probatissimus. In numeros nomē referre. Pli. in epist. Neque adhuc nomen in numeros relatum est, id est, in ordinem tribunorum. Milites quoq; nōdum in numeros relatos dicimus, cum delecti quidem sunt, nondum tamen in suos ordines peruenere. Numerus, [Honore, riputatione,] pro honore, uel existimatione. Cic. 2. Philip. Quem locum apud Cæsarem obtinuisti? quo numero fuisti? Numero uel in numero aliquo haberi, uel esse, [Amare, Hauer caro,] Varro de re rus. lib. 1. cap. 17. se putant aliquo numero haberi a domino. Ci. 3. de Ora. Sine hac summus orator esse in numero nullo potest. In numerato esse pecunia dicitur, [Danari contanti] cum est in promptu, unde de actore dicente ex tempore dictum est, teste Quintil. lib. 6. cap. 3. Ingenium eum in numerato habere: id est semper promptum paratumque ad omnia, [Apparecchiato, fornito] Omnibus numeris absolutus. Pli. in epist. 1 25. Legi librum omnibus numeris absolutum. Ci. 3. de Diuin. Potest casu esse factum, quod omnes habet in se numeros ueritatis? Idem 2. de Natu. Deor. Perfectum expletūque omnibus suis numeris & partibus. In numeris, ut maximus est quisque, ita primo loco ponitur: ut, Vigintiquinq;, Triginta sex: sed si copula intercedat, is numerus præponitur, qui minor est, quoties intra cētum, & supra uiginti loquimur: ut, Vnus & uiginti, Duo & uiginti. Cicero: Plato uno & octogesimo anno mortuus est: Isocrates quarto & septuagesimo: cuius magister Leōtinus Gorgias centū & septē compleuit annos. Ex quib. uerbis colligitur, ante centum præponi numerum minorē, post centum uero postponi. Eodem modo loquimur supra uiginti millia usq; ad cētū millia: ut, Milites nostri sex & uiginti millia erāt, uel Milites nostri erant uicies & sexies mille: uel, Militū nobis erant uiginti sex millia. Etenim hæc nomina, dum copula carēt, composita uidentur, ut undecim, duodecim, septēdecim, uiginti duo, uigintitria. quemadmodum illa, undeuiginti, duodeuiginti, eodem modo undeuigesimus, duodeuigesimus, undecētesimus, duodecētesimus, undemillesimus, duodemillesimus, & reliqua similiter. Numeri autem illi, quibus ordinem significamus, quales sunt, secundus, tertius, cētesimus, & reliqui huiusmodi, significāt ultimum ex eo numero: ut, secundus, id est, ultimus ex duob. tertius, ultimus, ex tribus: centesimus, ultimus ex cētum. licet primus non significet ultimū ex uno, sed ipsum unum, in ordine tamen ad multos subsequentes. Aliquando tamen nō pro ultimo ex eo numero usurpantur, sed pro uno quolibet ex toto numero: ut Centesimam partem bonorum patris assecutus sum, hoc est, unā e a centum. Aliquādo pro bis tantum, ter tātum: ut, Hic aget centesimum fructum attulit, hoc est, centies tantum, quātum sementis acceperat. Pli. Nascitur cum centesimo grano, id est, cum centum granis, siue centuplo grano. Atque hunc significatū habent nomina illa numeralia, simplus, duplus, decuplus, & similia: hoc est, semel tantum, bis tātum, decies tantum. Sunt præterea numeralia, binarius, ternarius, tricenarius, centenarius, & similia, quæ denotāt nō multiplicationem, sed numerum aliarū rerum, quæ non nominantur, ut, Lapis centenarius, nō quod cētuplus sit, sed centum librarum. Homo centenarius, quod habeat centū annos.

Grex

Grex centenarius, cẽtum capitum grex. Dicimus etiã binarium, ternarium, centenarium numerum, quia numerus omnia cõplectitur. propter quod recte dicimus, Cẽtenarium numerum annorum ingressus est, non autem centenarium annum: & millenariũ numerum pondo uehit nauis, non autem, millenaria põdo. Item singulum, binum, trinum, siue ternum, quaternum, quinum, senũ, septenum, octonum, nouenum, denum, undenum, duodenum, ternumdenum, quaternumdenum, quinundenum, senũdenum, uel denumquaternum, denũquinum, denumsenum, denumseptenũ, denumoctonum, denumnouenum: uicenum, uicenumsingulũ, uicenumbinum, uicenumternum, siue singulum & uicenum, binũ, & uicenum, & ita deinceps. tum tricenum, quadragenũ, quinquagenum, sexagenum, septuagenum, octogenum, nonagenum, cẽtenum. quibus oratores utroque numero utuntur, sed frequentius plurali, præsertim ubi subiectum nomen, cui addũtur, tãtum pluraliter declinatur: ut binæ litteræ, [*Due*,] binæ nuptiæ, bina arma. poetæ uero frequentius singulari utuntur. sed oratores fere propriam usurpãt significationem horum nominum. Binus enim, siue bini, significat singuli duo: terni, siue terni, singuli tres: ut, creabãtur olim bini consules: id est per singulos annos duo. &, accepimus omnes a Cæsare bina talenta: id est singulis nobis data sunt a Cæsare duo talẽta. At poetæ, alijque scriptores ꝓ suis fere primitiuis hæc nomina accipiũt. Vir. 1. Aen. Bina manu lato crispãs hastilia ferro. [*Ambedue*,] Idẽ: Gurgite septeno rapidus mare submouet amnis, id est, septem gurgitibus. Idem: Per duodena regit mundi Sol aureus astra. Plin. Prodigiosa sunt, quæ tradit Theop. septuageno coitu durare libidinem contactu eius. i. septuaginta coitibus. Sed in his omnibus notandum est, quod a triginta tricenum dicimus, g, in c, mutata, sicut pro uigenu uicenum, trecenũ uero a trecentum, quia hæc omnia supra centum quidẽ syncopantur, infra uero non syncopantur. nam ducẽti dicimus, pro ducenteni: treceni, pro trecenteni, quadringeni, quingeni, sexceni, septingeni, octingeni, nõgeni, uel noningeni pro quadringẽteni, quingenteni, sexcenteni, septingẽteni, octingẽteni, nõgẽteni, centeni autem & milleni propter dictionum breuitatem, nõ syncopantur. Sunt itẽ nomina numeralia, simplex, duplex, triplex, quadruplex, centuplex, & similia, a quibus simplicitas, duplicitas, & reliqua. Et aduerbia simpliciter, dupliciter cum reliquis. Itẽ aduerbia numeralia, bis, ter, quater, decies, centies, millies: in quibus notandum, quod sicut superiora illa, quæ diximus, supra centũ nõ syncopãtur, infra centũ minime: ita hæc e diuerso infra cẽtũ syncopãtur, ultra uero nõ, ut uicies ꝓ uigenties, tricies, pro trigenties, quadragies, quinquagies, sexagies, septuagies, octogies, nonagies. cetera uero nõ syncopãtur, quinquies, sexies, septies, octies, nonies, decies, centies, ducenties, trecenties, quadringẽties, quingenties, sexcẽties, septingenties, octingenties, noningenties, millies, bis millies, decies millies, uicies millies.

★Nvmatrmaxi, populi Italię in tractu Lucanorum, Vrsentinis, & Vollentanis proximi. Pli. li. 3. ca. 11.

Nvmicvs, fluuius in Latio, in quo repertum cadauer Aeneæ. hic postea decreuit, & in fontẽ redactus: qui & ipse postea exiccatus est, sacris etiam Vestæ, cui non nisi ex hoc fluuio libari fas erat, una interceptis. Oui. 3. Fas. Corniger hanc tumidis rapuisse Numicius undis Creditur: Vir. 7. Aen. Hæc fontis stagna Numici.

Nvmidia, *νομαδική*, pars Africæ inter Cæsariensem Mauritaniam & Carthaginiensem regionẽ, cuius populi a Latinis Numidæ, a Græcis Nomades dicuntur, quasi in pascuis inter armenta degẽtes, *ἀπὸ τοῦ νέμειν*, pascere. erat enim ea gens rei pecuariæ in primis studiosa, & ob id ad lætiora pabula subinde magalia sua trãsferebat, sicut & Hamaxobitæ, qui plaustris domos suas circũferebant. Pli. li. 5. cap. 3. Numidæ uero Nomades, a permutãdis pabulis, mapalia sua, hoc est, domos, plaustris circunferẽtes. Hi a Vir. lib. 4. Aen. Infræni Numidæ appellantur. quod equos nõ fræno, quemadmodum nos consueuimus, sed uirgula duntaxat regerẽt. Hinc Numidicus, a, um, ut Lapis Numidicus, qui inter generosa marmora annumeratur. A Papinio Libycus silex appellatur. Et pauimenta punica a ueteribus dicebantur, quæ ex marmore Numidico strata erant. Vide supra Nomades.

Nvmidenaptria, a patria nomen sortita. Pli. lib. 15. ca. 15.

Nvmitor, p. c. filius Procæ Albanorum regis, & Amulij frater. Romuli & Remi auus maternus. Huius filiã Rheam Syluiam Amulius, pulso Numitore fratre, Vestalem Virginem fecit, ne tandẽ sobolem haberet, quæ patruum ulcisceretur. postea uero senex a Romulo, & Remo, occiso Amulio, in regnum restitutus est. Vir. l. 6. Et Capis, & Numitor. Liu. li. 1.

Nvmisma, uel Nomisma, atis, [*Denari, moneta, medaglia*,] *νόμισμα*, nummus: *ἀπὸ τοῦ νόμου*, id est a lege: unde & numus dictus. nã cũ ante percussum numisma homines mutuo permutationis cõmercio uterentur, postea lege inductus est usus numi. Habet autẽ hoc nomen primam syllabam correptam, quæ in numus producitur: unde Græcorum more nomisma per o, in carmine scribendum plerique arbitrantur, cũ alioqui sæpius per u, scribamus. Hora. 2. epi. 1. Retulit acceptus regale nomisma Philippos. & Marti. li. 1.

Nvmmvs, nũmi, [*Denaro, moneta*,] *νόμισμα, ἀπὸ τοῦ νόμου*, hoc est a lege appellationem, accepit, o, in u, commutata. o quia, cũ antea permutatione merciũ homines uti solerent, lege usus numi inductus est. Scribitur tamen per duplex mm, ex antiquis lapidibus, & nummis. Est aliquando generale nomen, & de qualibet pecunia, siue moneta dici potest, siue aurea sit, siue argẽtea, aut etiam ærea. Pla. in Pseu. nummum nusquam reperire argenti queo. Ci. 2. de Fin. Ne nummũ quidem attigisset. Aliquando speciale nomen est pecuniæ æreæ, quæ alio nomine sestertius, uel coniunctim nummus sestertius appellabatur, ualebatque æstimatione Gallicæ pecuniæ decem denariolos Turonenses & semissem, id est quartã partẽ denarij argẽtei. Ci. 4. Ver. Coegit Scãdilius quinque millia nummũ dare. Et rursus inferius: Cogit Scãdiliũ H-S. quinque millia dare. Vbi notandum est, Ci. quinque millia sestertium, & quinque millia nummum pro eodem dixisse. Nũmus adulterinus, moneta falsa. Ci. li. 3. Offic. si sapiens adulterinos nũmos acceperit pro bonis. Hinc Nummarius, a, um, res nũmaria, li. 3. Offic. Nummarij iudices, corrupti. ad Att. li. 1. Nummarium iudicium, pecunia cõtaminatum, in Ver. Et Nummatio, nummorũ copia 2. Phil. Et Nummatus, nummis abundans, in Rullũ. Et Nũmulus, ad Att. l. 1. Et Nummularius, qui nummos permutat.

Nvnc, [*Hora, adesso*,] *νῦν*, aduerbium quod tempus præsens denotat: a Græco *νῦν*, u in u, cõmutato, & addita c. Interdum ponitur pro tandem. [*Pur, finalmente*,] Virgi. 8. eclo. Nunc scio, quid sit amor. Interdũ pro sed, [*Ma*,] Cic. 1. de Diuin. Quæ multo plura euenirent, si ad quietem integri iremus: nunc onusti cibo & uino cõfusa & perturbata cernimus. Dicitur & Nũc nuper, pro Nun eta pridem. Ter. in Eun. Idem Menandri phasma nunc nuper dedit. Quo in loco, teste Donato, Nunc adiectum est tollendæ ambiguitatis causa. est enim Nuper ex ijs dictionibus, quas ueteres propter ambiguitatem cum adiectione proferebant.

Nvncio, as, uel potius Nuntio per t, [*Nunciare, significare*,] *παραγγέλλω*, significo. Ter. in Hec. Istos dij perdant, qui hæc libẽter nũciant. Pla. Cap. Nunquid aliud uis patri nunciari? Ci. ad Brutum: Ita Romam erat nunciatum, cum paucis inermibus fugisse Antonium. Hinc Annũtio, alicui nuntium porto. Denuncio, manifeste nuntio. Colu. Si cæli status frigidus hiemis uiolentiam nuntiat. Enuntio manifesto [*Manifestare*,] Salu. in Cati. per Fuluiam dolũ Ciceroni enũtiat. Prænuntio, ante nuntio. Ter. in Phor. prænuntia hãc uenturam. Pronũtio, profero, unde Pronũtiatio, prolatio: de qua ad Her. li. 1. Pronunciatio est, uocis, uultus, gestus moderatio, cũ uenustate. Et Pronunciare, est decernere: a quo Pronũtiatum, statutũ: Obnuntio, contra aliorum uoluntatem nuntio. Ter. in Ad. Primus fenero mala nostra: primus obnuntio. Donat. Qui malam rẽ nuntiat, obnuntiat, obnuntiare enim dicuntur augures, qui aliquid mali ominis, sæuum que uiderint. Cicero pro Sextio: Quum auspicijs religionis parens, obnuntiaret, quod senserat. Sueto. in Cæs. obnuntiantem collegam armis foro expulit.

Nvnciatio, onis, [*Annonciatione*,] *ἀγγελία*, denuntiandi actus. Cic. 2. Phil. Nos nunciationem solam habemus.

Nvncivs, cij, uel potius Nũtius, [*Messo, messaggiero, nuntio, ambasciatore*,] *ἄγγελος, ἀγγελία*, qui nuntiat, & quod nuntiatur. Vir. 2. Aen. Bis nuntius ibis Pelidæ genitori. Nuntio prætoris accersitus. Cic. 6. Ver. Nuntium remittere uxori, pro, repudiare uxorem. Cic. ad Att. lib. 1. Nuntium remittere uirtuti, a uirtute deficere, [*Lasciare, abandonare*,] Idem ad Cassium: triennium est, cum uirtuti nuntiũ remisisti. Nuntius quod nuntiatur. Pla. in Sticho: Citus percurre, ut nunciatem nuntium exoptabilem. Legitur etiam Nũtiũ in neutro genere pro re, quæ nunciatur [*Ambasciata*,] Catul. de Berecynthia. Geminas deorum ad aures noua nuntia referens: & Tibul. lib. 3. eleg. 4. Dum uera monent, uenturæ nuntia sortis. Nuntia, æ, fœ. n. gen. Plin. li. 15. cap. 30. Romanis uictoriarum nuntiã additur litteris, & militum lanceis. Ci. 1. de leg. Nuntia uirgo Iouis miranda uisa figura. Ouid. epi. 6. Cur mihi fama prior, quam nuntia littera uenit?

★Nvncoravs, Sesostridis filius, qui Obeliscum in Vaticano positum, curauit excidendum. Pli.

Nvncvpo, as, pe. co. [*Nominare, appellare*,] *χρηματίζω*, nomino. Liu. lib. 1. Quem Iulium Iulia genus nuncupãt. Varro in Medo, Quis tu es mulier, quæ me insueto nuncupasti nomine? Cic. 2. de Natu. Deo. quod erat a Deo natum, nomine ipsius dei nuncupabãt: ut cum fruges Cererem appellamus. Nuncupata uota dicũtur, quæ consules & Prætores, quando in prouinciam proficiscuntur, faciunt. Ci. 3. Phil. ea uota, quæ nunquam solueret, nũcupauit: Nũcupare testamentum, est uiua uoce supremam uoluntatẽ declarare. Pli. l. 14. c. 25. Alij testamenta sua nuncupant. Et Nũcupatus heres, qui uoce testatoris heres pronunciatus est, differtq; ab herede scripto: de quo uide Iustinianum Institu. de testamentis.

Nvndina, næ, Roma. dea, a nono die nascẽtiũ dicta. Mac. 1. Sat. 16.

NVNDINAE, arum, pe.c. [*Fiere, mercati*,] πανήγυρις, a nono die dictæ quasi nouendinæ. Institutæ autem eo consilio perhibentur, ut rustici octo diebus in agris essent, & nono die repeterent urbē ad mercatum, legum accipiendarum caussa: & ut scita atq; consulta trinundino proposita, a singulis, atque uniuersis facile noscerentur. unde mos, ut leges trinundino die promulgarentur. Cice. in Rullū. Capuam, nundinas rusticorum, horreū Campani agri esse uoluerunt. Col. li. 11. c. 1. Villicus non ullas nundinas, nisi uēdendæ, aut emendæ rei necessariæ caussa, frequentauerit.

NVNDINALIS, le, [*Che si appartiene a mercati*,] pertinens ad nundinas. Pla. in Aul. Coquus ille nundinalis est, in nonum diem solet ire coctum.

NVNDINARIVS, a, um, πανηγυρικὸς, quod ad nundinas pertinet. Pli. li. 12. c. 17. Carras oppidum aperuere, quod est illis nundinariū. Idem l. 8. c. 51. de suibus: Forum nundinarium petere dicunt.

NVNDINATIO, onis, καπηλεία, nundinandi actus. Ci. de l. Agr. quam nundinationem iuris & fortunarum fore putatis?

NVNDINATOR, καπηλευτὴς, qui nundinas frequentat. Festus, nefas erat cum populo agi, ne interpellarentur nundinatores.

NVNDINOR, aris, [*Vendere in publico, uendere al mercato*,] καπηλεύω, palam uendo, ut in nundinis fit: Firmicus lib. 6. Matheseos. Quæstus & libidinis caussa pudorem duobus fratribus nūdinabit. Apuleius. iudices sententias pretio nundinantur. Sue. in Tito. Cōstabat in concionibus patris nundinari solitum. Cice. Nundinari pro emptitare dixit in Ver. Ab isto pueri senatorium ordinem nundinati sunt.

NVNDINVM, Ci. pro domo. Accusatio trinum nundinum.

NVNQVAM, [*Nunquam*,] μήποτε, οὐδέποτε, Pla. in Mer. Nunquam quisquam illam habebit.

NVNQVAMNON, [*Sempre*,] διὰ παντὸς, semper. Suet. in Tib. Turbatiore cælo nunquam non coronam lauream ceruice gestauit.

NVNQVANDO, μήποτε, num aliquando. Ci. de Ami. Quæstio subdifficilis, nunquando amici noui ueteribus sint anteponendi.

NVNQVIS, nunqua, nunquod, uel nunquid, μήτις, num aliquis. Tere. in Eunu. Nunquid uis? Ibidem: Nunquis hic est? Pro eodem aliquando legimus nunquisnam, & in neu. gen. nunquidnā, præsertim apud comicos. Ter. in And. Nunquidnam amplius tibi cum illa fuit Charine?

NVO, nuis, νεύω, cum suis compositis, uide in Abnuo.

NVPER, [*Poco fa, per hora*] νεωστί, ἄρτι, aduer. ante paucos dies, uel mēses, Vir. 2. ecl. Nuper me in littore uidi. Ci. 2. de Diu. philosophia nuper inuenta est. Hinc Nuperrime, recentissima.

NVPERVS, a, um, [*Dinuouo*,] νεόγερος, quod recens est, quod nuper fuit. Pla. Capt. Recens captum hominem, nuperum, nouitium.

NVPTA, æ, subst. [*Sposa*,] γαμετὴ, quæ nupsit. Catullus: Prodeas noua nupta. Ter. Ad. noua nupta eadem hæc discet.

NVPTIAE, arum, [*Nozze*,] γάμοι, coniunctio maris & fœminæ, diuini, & humani iuris communicatio. Proprie tamen dicuntur ceremoniæ in ducēdis uxoribus: a nubēdo, quod significat tego. Sed quoniam noua nupta, dum uiro tradebatur, flammeo præ pudore caput obuoluebat, (ut testatur Luc. l. 2. Nuptæ leuiter tectura pudorem Lutea demissos uelarunt flāmea uultus) factū est, ut Nubere accipiatur, pro tradi uiro, & Nuptiæ pro maris & fœminæ coniunctione. Ci. pro Clu. Nuptiæ plenæ dignitatis.

NVPTIALIS, & hoc le, [*Nuptiale*,] γαμικὸς, quod ad nuptias pertinet: ut nuptialis thalamus, nuptialis cena. Plau. in Cur. Tu hodie cenam des sororiam, Hic nuptialem cras dabit. Nuptialis uox, Liu. 1. Nuptiales faces, & nuptialia dona, Ci. pro Cluen.

NVPTVRIO, ris, [*Desiderar di maritarsi*,] nubere cupio. Ap. in Apo.

NVPTVS, a, um, part. [*Maritato*,] γεγαμημένος, Cice. pro Sext. ex qua hic est puer, & iam nupta filia. Idem 6. Ver. Mulier nupta uni, proposita omnibus. Nupta uerba, lasciuiora, qualia sunt mulierum, quæ uiro traditæ uerecundiam didicerunt. Pla. in Dyscolo, referente Festo: Virgo sum, nondum didici uerba nupta dicere.

NVPTVS, nupti, [*Sposo, marito*,] ὁ γήμας, nuptæ maritus. Plau. in Cas. Lubet Chalinum quid agat scire nouum nuptum.

NVPTVS, ptus, [*Il maritarsi, maritaggio*,] γάμος, nubendi actus, Vnde Nuptui dare, Nuptui collocare, [*Maritare*,] Cæs. 3. Bel. Gal. Sorores suas nuptui in alias ciuitates collocasse. Pli. de uiris ill. Eo die Numantini solenni Nuptu filias locabant.

NVRSIA, urbs antiqua Sabinorum, ex qua Q. Sertorius, uir rei militaris sciētissimus ortus est, Vir. 7. Aen. Quos frigida misit Nursia. Vbi Seruius Frigida Nursia, uel quia reuera talis est, uel quasi nocens. Gracchi nanque ubique in concionibus suis Nursinos sceleratos appellauere. Scimus autem Virgilium amore historiarum rem per transitum tangere: Incolæ Nursini, Pli. li. 3. c. 12. Et Nursinus, a, um, Mar. lib. 13.

NVRVS, [*Nuora*,] filij uxor. Cice. 2. Phil. mater amicam impuri filij, tanquam nurum, sequebatur. Poetæ nurum sæpe pro sexu tātum ponunt, [*Donna*,] Oui. 2. Met. nuribus mittit gestanda Latinis, id est, feminis Latinis.

NVSQVAM [*In niun luogo*,] οὐδαμοῦ, in nullo loco. Ter. in Eun. Ille nusquam apparet. Nusquam gentiū, nusquā omnino. Ter. in Ad. fratrem nusquam inuenio gentium. Ci. Att. Noster dux nusquā est.

NVSQVAMNON, [*In ogni luogo*,] πανταχοῦ, ubique.

NVTO, as, νευστάζω, freque. est a Nuo, frequenti capitis inclinatione aliquid significo. Pla. in Asi. Nec illa ulli homini nutet, nictet, annuat. Accipitur, & pro uacillare. Ci. 6. Ver. Illud signum nutabat. Transfertur & ad animum, ut idem fere sit quod dubitare [*Dubitare*,] Ci. de Na. De. Democritus nutare uidetur in natura deorū.

NVTRICATIO, onis, [*Nutricatione*,] τιθήνησις, Gel. li. 12. c. 1. Ne ad dolores, quos in enitendo tulisset, munus quoque nutricationis accederet.

NVTRICATVS, us, ui, [*Nutricatione*,] nutricatio. Varr. 1. de re rust. cap. 47. herba non modo non euellenda in nutricatu, sed etiam non calcanda.

NVTRICO, as, p.c. [*Nodrire*,] τρέφω, nutrio. Plau. in Merc. pueros nutricare. Nutricor, aris, deponens, idem significat. Ci. 1. de Na. De. Mundus omnia, sicut membra sua, nutricatur, & continet. Col. l. 8. protulit passiue: Lactens porcus atere nutricandus: Var. 1. de re ru. ca. 23. Ea sole nutricantur.

NVTRICVLA, Iuue. Sat. 7. Gallia uel potius nutricula causidicorū.

NVTRICVLA, læ, Ci. in Cat. Gell. nutricula seditiosorum.

NVTRIMEN, inis, [*Nodrimento*,] τροφὴ, nutrimentum. Ouid. 15. Met.

NVTRIMENTVM, ti, [*Nodrimento*,] τροφὴ, alimentum. Transumitur & ad res inanimatas, Ci. in Or. Educata huius nutrimētis eloquētia, ipsa se postea colorat, & roborat. Accipitur & pro ipsa nutritione. [*Nutritione*,] Sue. in Cal. per hanc nutrimentorum cōsuetudinem gratia ualuit. Id est, quod in castris educatus sit.

NVTRIO, tris, triui, uel trij, secundum Priscianum, [*Nodrire*,] τρέφω, educo, alo. Pli. li. 11. ca 40. Balænæ mammis nutriunt fœtus. Cic. in Sal. Multi priuatorum audacias nutrierūt. Col. l. 12. c. 30. passiue dixit. Nutritum uinum operimus. Inuenitur etiam deponens, Vir. li. 2. Geo. placidam paci nutritor oliuam, idest, nutrito.

NVTRITOR, oris, τροφεὺς, qui nutrit. Stat. 10. Theb. uolucrum nutritor equorum. Suet. de claris grāma. ingenuus, in Gallia natus, sed expositus, & a nutritore suo manumissus.

NVTRITIVS, tij, [*Bailo, colui che nodrisce*,] τροφὸς, qui nutrit. Cæsar. 3. Bell. Ciu. Nutritius eius pueri eunuchus. Est & Nutritius, a, um, Col. l. 3. ca. 13. Ne incrementa duritia sua reuerberet, sed tenero uelut nutritio sinu recipiat. Nutritia, orum, gen. neu. num. plu. merces nutricis ut in titulo de Varijs, & extraordinarijs cognitionibus, circa finem.

NVTRITVS, us, [*Nutrimento*,] nutrimentum. Pli. li. 21. ca. 24.

NVTRIX, nutricis, [*Nutrice, balia*] τιθὴ, quæ nutrit. Ci. de Ami. nutrices iure uetustatis plurimum beneuolentiæ postulabunt.

NVTVS, [*Cenno*,] ῥοπὴ. Ci. Tus. Grauia suopte nutu in terrā feruntur.

NVX, nucis, uide Nuces. Ci. de Or. Nucem frangere.

N ANTE Y

NYCTALOPS, νυκτάλωψ, noctu cæcus, interdiu uidens. Pli. l. 8. c. 50. Restituit uespertinam aciem ijs, quos Nyctalopas uocant.

NYCTERIS, idis, νυκτερὶς, uespertilionis genus tā minutis pedibus, ut eis carere uideatur. Pli. li. 11. ca. 47.

NYCTEVS, per duas syllabas, νυκτεὺς, Neptuni filius ex Celęne Atlātis filia, quem ex Amalthea & Cretensi nympha Antiopā & Nyctimenē suscepisse ferunt, ipsumque ab hac posteriore turpi amore adamatum cum eadem nutricis opera ignarum cōcubuisse, sed scelere cognito, Nyctimenem occidere uoluisse: illam uero fugientem miseratione Mineruæ in auem sui nominis uersam esse, & in ipsius tutelam susceptam. νυκτιμένη, enim Græce noctuam sonat. Ouid. 2. Meta.

NYCTICORAX, pe.c. coruus nocturnus.

NYCTILOPS, opis, herbæ genus, alio nomine Nictegretum, ita dictum, quod noctu è longinquo fulgeat. Pl. l. 21. c. 12. Sunt qui putent eam esse quam chymistæ Lunariam appellant.

NYMPHA, [*Sposa, ninfa*,] νύμφη, Latine sponsa. sed putauerunt antiqui nymphas aquarū deas esse: quamuis & latius nymphæ nomē accipiatur pro mōtium deabus, quas Oreades uocāt: & pro ijs, quæ arboribus & siluis putabantur præsidere, quas Dryades uocabāt, & Hamadryades, & Napæas. ueteres Græci nympham dicebant, quam nos mutatione unius litteræ lympham, idest, aquam. Nymphæ Libethrides, musæ dicuntur a Libethro, Thraciæ mōte, musis consecrato. Vir. 7. ecl. Nymphæ, noster amor, Libethrides. Dicuntur & nymphæ apes: cum primam formam cœperint habere. Pli. li. 11. ca. 16. de apibus loquens.

NYMPHA, νύμφη, caruncula in muliebribus pudendis Coliculum Latini appellant. Gal. li. 15. de usu par.

NYMPHAEA, νυμφαία, herbę genus in paludibus nascens, & aquis stagnantibus: unde & nomen accepit, Dios. lib. 3. ca. 149. quod scilicet aquosis locis gaudeat. Alio nomine Heracleon appellatur, quod nympha quædam Herculis amore capta, in hanc herbam feratur commutata. Est & altera nymphææ species, cum flos Blephara dicitur,

citur, radice alba, scabra, flore luteo. Dios. li. 3. ca. 150.

NYMPHAEVM, phæi, [*Bagno*,] λουτρὸν, lauacrum, uel balneũ. Pl. l. 32. c. 12. Opera Gordiani Romæ nulla extant, præter quædam nymphæa, & balneas. Iosephus scribit Herodem apud Ascalonẽ constituisse nymphæa, id est, lacus, & balneas.

NYSA, νύσα, urbs in ea parte Arabiæ, quæ Aegypto contermina est, apud quã, ut Diodorus ait, Bacchus educatus est a nymphis, unde & Nysæus dictus est. Nysa etiam ciuitas in India est, a Libero patre (ut refert Stra. l. 15.) condita, sub radicibus montis, quẽ Meron incolæ appellant. Alia est Nysa in Caria apud Pli. l. 5. ca. 29. Est item uicus in Helicone apud Stephanum, Baccho sacer. Item oppidum Eubœæ, apud eundem. Ptolemæus, præter has duas cõmemorat, quarum alteram in Lycia, alteram in Ionia collocat. Pli. l. 8. ca. 39. Nysam Indiæ montem esse tradit.

DE LITTERA O

O VARIIS modis positum inuenitur. Aliquando aduerbium uocãdi ὦ. Ter. in Ad. O Syre, Aeschinus ubi est? Virg. l. 1. Aene. O regina, nouam cui condere Iuppiter urbem. Nonnunquam interiectio est uarijs seruiẽs affectibus, est enim aliquãdo admirandi, ὦ, Iuu. O qualis facies, & quã digna tabella? Aliquando indignandi. Ci. in Catil. O tempora, ò mores. Aliquando optati aduentus. Ter. O salue, ò Pamphile. Vir. 4. Ac. Adsis, ò placidusque ueni. Interdum est interiectio dolẽtis. Ci. O me miserum, ò infelicem. Exprimit nonnunquam exultãtis affectum Ter. in And. O factum bene, beasti, Aliquando exclamãtis. Ter. Phorm. O audaciam, etiam me ultro accusatum aduenit? Aliquando irridentis. Ci. de Amic. O præclaram sapientiam, solem enim è mundo tollere uidentur, qui amicitiam e uita tollũt. Aliquando pro utinam [*Piaccia a Dio che*,] Vir. 2. ecl. O tantum libeat mecum tibi sordida rura, Atque humiles habitare casas. Aliquando utrunque coniungimus: ita tamen, ut O præcedat, utinam sequatur. Ouid. in Episto. Penel. O utinam tunc, cum Lacedæmona classe petebat, Obrutus insanis eẽt adulter aquis. Iũgitur quoque ei particula si, & dicimus O si, & est desiderantis, idẽ ualens quod utinam. Vir. 11. Aen. Quanquam ò solitæ quicquã uirtutis adesset. Tacetur quãdoque, ò cum accusatiuo iungitur, ut apud Pli. Hominem tu patientem. Et, ut docet Donatus, maioris stuporis est hoc modo pronuntiatum, & quãdoque melius sonat. Ter. in Eun. Hominem perditum, & illum sacrilegum.

OAXES, ὄαξις, fluuius Cretæ insulæ, ab Oaxe Apollinis filio, unde & Oaxia tellus, Creta appellatur. Vir. 1. ecl. Rapidum Cretæ ueniemus Oaxem.

*OAXVS, ciuitas Cretæ. Hesiod. lib. 4.

O ANTE B

OB, [*Per, per cagione*,] διά, ὑπὲρ, præpositio separari, & componi potest. Separata caussalis coniunctionis locum tenet, & significat propter. Virg. li. 11. Cuius ob auspicium infaustum, moresq; sinistros. Ter. in And. Ego pretium ob stultitiam fero. Pla. in Asin. ob asinos relatum pretium Sauriæ? Pretium ob stultitiam, uel ob asinos, id est, pretium asinorum, uel stultitiæ: ait Donatus. Apud ueteres etiam pro Ad ponebatur: Ennius apud Festum: Ob Romã noctu legiones ducere cœpit. Cice. Pæto: Cuius ob os Graij ora obuertebant sua. Sic dicebant Obire, pro adire. Obmoueo, pro admoueo: Obiacent, pro adiacent, & cõplura hoc genus. Aliquando ponitur pro ante [*Auanti*,] Plau. in Mil. Nunc demum experior, & ob oculos caliginem Prius mihi obstigisse. Composita quandoque significant contrá, ut oppugno, obijcio. Quandoque circum: ut Obambulo, Obsideo. Quandoque super, siue coram, siue obuiam: ut Obuenio. Quãdoque Ad, ut Obeo. Dicimus enim, Ille obiuit mortem, hoc est, iuit ad mortem. Componitur autem cum uerbis incipientibus ab a, ut Obaudio, cum c, ut Occumbo: d, ut Obduco, e, ut Obeo. f, ut Offero, g, ut Oggãnio, h, ut Obherbesco, i, ut Obijcio: l, ut Oblitero: m, ut Obmutesco: n, ut Obnitor: o, ut Oborior: p, ut Oppugno; q, ut Obquinisco. r, ut Obruo: s, ut Obsto: t, ut Obtineo: u, ut Obumbro. Sed quoties uocalibus iungitur, uel d, l, n, r, seruatur b, integra. Cum c, mutatur b in c, præterquã in Obscurus, & obscœnus, in quib. duobus b seruatur & s, additur post b. Cum alijs literis mutatur b in sequentẽ litterã, ut Offero, Offendo, Opportunus, Oppono. Excipitur Omitto, quod abijcit b: nam perpetuo apud poetas corripitur, Hor. de Arte: Pleraque differat, & præsens in tempus omittat. Obmutesco seruat utranque compositionis partẽ integram. In Operio, & compositis Adoperio, & Cooperio abijcitur b. De r, littera ante diximus. In i, a quæ a i, incipiunt, seruatur b. ut Obtrudo.

OBACERO, ras, est alterius sermoni obstrepere, ab acere frumenti purgamento. Festus.

OBACERBO, bas, πικραίνω, idem quod exacerbo. Festus.

OBAERATVS, a, um, [*Indebitato, debitore*,] ὑπόχρεως, ære accepto obligatus, quasi ære alieno astrictus. Cæs. lib. 1. Com. Omnes obæratos eodem conduxit.

OBAMBVLATIO, nis, [*Passeggiamento*,] ad Her. Obambulatio horum.

OBAMBVLO, as, [*Passeggiare*,] περιπατῶ, deãbulo, siue hoc illuc ambulo. Oui. 2. Tri. Cum solus obambulet ipse. Sæpe etiã idẽ quod circumambulo, & sic fere accusatiuo iungitur. Oui. 14. Meta. Ille quidem totam gemebũdus obambulat Aetnam: datiuo, ut Vir. l. 3. Geo. Nec gregibus nocturnus obambulat. de lupo. Vbi Seruius exponit, obãbulat, pro insidiatur. Liu. 36. Obambulare muris cæpit. Aliquãdo accipitur pro una ambulare, Suet. in Tib. dextram obambulantis cõtinuit. Est item interprete Festo, aduersus alios ambulare, & quasi ambulanti se opponere.

*OBARENI, Armeniæ populi. Steph.

OBARESCO, περιξηραίνομαι, circumquaque aresco.

OBARO, as, [*Rifarare*,] περιαρόω, circum aro. Liu. l. 23. cũ hostes obarassent, quicquid herbidi terreni extra murum erat.

OBARMO, as, are, [*Armare*,] ὁπλίζω, idem quod armare. Hor. 4. Car. Ode. 4. Amazonia securi Dexteras obarmet.

OBATER, adiect. ὑπομέλας, quomodo ater, subater. Plin. li. 18. c. 35. Nascens Luna si cornu superiore obatro surget.

OBAVDIO, is, παρακούω, olim ꝑ obedio: quod & aperte docet Festus, qui obedio interpretatur per obaudio. Nestor non contemnẽdus grammaticus, obedio dictum ait ab audio.

OBBA, æ, poculi genus, auctore Nonio, ligneũ, uel ex spartho, a uerbo obbibo, ut quidam putant: uel, ut alij malunt, a Græco ὄβη, quod tribum siue turbam significat. Varro in Epist. ad Marullum: Verũ meridie, an uesperi libentius ad obbam accedas. Persius Sat. 5. Exhalet uapida læsum pice sessilis obba.

OBBIBO, is, pé. c. [*Beuere*,] Ci. 1. Tus. Cum uenenum obbibisset.

OBBRVTEO, es, obstupeo, a Brutus, quod olim stupidũ significabat. Afranius: non possum uerbum facere, obbrutui. Festus.

OBBRVTESCO, is, ere, [*Perder la ragione*,] ἄλογος γίνομαι, brutum fieri, rationem amittere. Lucr. lib. 3. An contracta suis e partibus obbrutescat.

OBCAECO, as, uel Occæco, [*Acciecare*,] ἐκτυφλόω, cæco. Cic. ad senatum: Quod ego negotium, nõ stultitia obcæcatus, sed uerecũdia deterritus recusaui. Accipitur & pro obscurare [*Oscurare*,] Ci. 3. de Ora. Narratio obscura totam obcæcat orationem. Obcæcare fossas in agro, pro obtegere. Col. li. 2. cap. 7.

OBDO, dis, [*Opporre*,] ἐπιτίθημι, ex ob, & do, oppono, ut ait Fest. Ter. in Eun. Pessulũ ostio obdo. Ponitur & pro claudo. [*Chiudere*,] Pla. in Cas. Forem obdo.

OBDORMIO, [*Dormire*,] κοιμῶμαι, dormio. Ci. 1. Tusc. Nescio quando in Latio obdormiuit: nondũ opinor, experrectus est. Obdormite crapulam, dixit Plautus in Must.

OBDORMISCO. Ci. 1. Tus. Quid melius, quam in medijs uitæ laboribus obdormiscere, & ita conniuentem somno cõsopiri sempiterno? Sue. in Claudio: Non nũquam in iure dicẽdo obdormiscebat.

OBDVCO, is, p. p. [*Coprire*,] ἐπισκέπω, operio, tego. Vir. in Moreto. Et cinis obductæ celabat lumina prunæ. Cic. 2. de Na. Deo. Obducũtur libro, aut cortice trunci stirpium, quo sint a frigoribus, & caloribus tutiores. Aliquando pro detego, aperio [*Scoprire*,] Lucil. aulam obducite, id est aperite, ut interpretatur Nonius. Aliquãdo ꝓ adduco [*Menare*,] nam, ut supra docuimus, ob, in cõpositione idem ualet, quod ad, Plau. in Pseud. Ad oppidum exercitũ obduxãm. Aliquando pro inducere. Ci. 4. Aca. Conatus est rebus tenebras obducere. Obducere frontem, est frõtem cõtrahere. Quin. li. 10. c. 3. Interrogauit quæ caussa frõtis tam obductæ. Obducere diem. Ci. ad Att. l. 16. obduxi posterum diem, idest, cõsumpsi, siue circum illa loca duxi. Obducere callũ dolori, est ex perpetuo dolore aduersas res æquiore animo pati. Ci. 2. Tusc. ipse labor quasi callum obducit dolori. Metaphora ab ijs quorum manus pedesq; ex perpetuis laboribus callis obduruerunt.

OBDVCTIO, obuolutio. Cic. pro C. Rab. Carnifex & obductio capitis, & nomen ipsum crucis absit.

OBDVCTO, as. Pla. in Mer. Meas in ædes scorta obductarier.

OBDVREO, res, rui, [*Indurarsi*,] σκληρύνομαι, a quo Obduresco, deriuatur. Ci. Cornif. Equidem iam obdurui, id est quasi callum feci.

OBDVRESCO, is, [*Indurarsi*,] σκληρύνομαι, obdureo. Varr. 3. de re rustica. 14. Earum semen diuturnitate obdurescit. Per translationem accipitur pro lõga doloris cõsuetudine res aduersas æquiore animo ferre. Ci. ad Att. li. 10. Exanimauit omnes, qui mecum erant: nam ipse obdurui. Iungitur aliquando accusatiuo cum Ad, Ci. ad Cœlium l. 2. Obdurouit animus ad dolorem nouum. Et cũ præpositione Cõtra. Ci. 3. Tus. Obduruisse sese cõtra fortunam arbitrãtur. Ablatiuo cum In. Cic. 7. Ver. Cum in eiusmodi patientia turpidinis obduruisset.

OBDVRO, as, [*Indurare*] πωρόω, Hor 2. Ser. Sat. 5. Persta, atq; obdura. Ci. de Fio. Quis contra studia naturæ tam uehemẽter obdurauit.

OBEDIENTER, πειθηνίως, Liu. lib. 25. Obedienter tutatum est.

OBEDIENTIA, æ, [*Vbedire*,] ὑπακοὴ, Cice. 1. Off. abijciũt obediẽtiã.

OBEDIO, dis, diui, ditum, [*Vbedire*,] πείθομαι, pareo. Ci. 3. de leg. Ve obtemperẽt, obediantq. magistratib. Sumitur & in deteriore partem: Idem: Dũ dedecori ac turpitudini obedierit. Interdũ præter datiuũ habet & accusatiuũ, cũ Ad. Ci. pro Cecin. de seruulis nostris concesserimus, ut ad uerba nobis obediant, obtemperent.

OBEDIENS, entis, parti. [*Vbediente*,] ὑπακούων, Ci. 1. Off. Appetitum rationi obedientem præbeamus.

OBEDIENTIOR, Liui lib. 35. Imperijs uirorum nemo obedientior me uno fuit. Obedientissimus, Pli. li. 16. ca. 43.

OBELIAE, ὀβελίαι, panes Bacco sacri, dicti, uel q obolo Alexãdriæ uenirent, uel quod in ueru torrerentur. Cœl. Rhod. li. 9. ca. 16.

OBEDO, is, p. c. [*Rodere*,] περιτρώγω, consumo, quasi circũedo, a quo

OBESVS, a, um, quod proprie testibus Nonio & Gell. accipitur pro gracili, & circumroso, macilentoq;. Næuius, Corpore, pectoreq; undique obeso. Aliquando tamen accipitur pro uberi & Crasso, [*Grasso*,] ut sit Obesus, quasi ob edendum factus. Vir. l. 3. Geo. bene aluus, obesaq; terga.

OBESO, as, [*Ingrassare*,] πιαίνω, impinguo. Col. li. 8. c. 7. obesantauẽ.

OBESITAS, atis, [*Grassezza*,] πιότης, pinguedo, Col. l. 6. c. 24. Ne eas steriles reddat nimia corporis obesitas. Pli. li. 8. ca. 38. In magna obesitate. Sue. in Domi. caluitio deformis, & obesitate uentris.

OBELISCVS, sci, [*Aguglia*,] ὀβελίσκος, dimi. ab obelus, magis nomine, quam re, non enim est paruus obelus, sed saxum ingens, in figuram metæ cuiusdam, sensim a proceritate in excelsum cõsurgens, paulatim gracilescens, specie quadrata, in uerticem produ ctus angustum, manu læuigatus artificis. uisuntur & hodie Romæ aliquot obelisci. Pli. li. 36. ca 8.

OBELVS, li, p. c. [*Spedo, schidone*,] ὀβελὸς, Latine ueru. a cuius similitudine uirgula quædam, qua adulterina aut etiam perperã scripta notamus, a Græcis ὀβελὸς, a nostris ueru dicitur. Hieron. ad Pau. Origenes editioni antiquæ translationem Theodotionis admiscuit, asterisco, & obelo opus omne distinguens. Sic dictus, quia tanquam ueru superflua iugulat & confodit.

OBEO, obis, obij, obitum, [*Andare*] ἐφοδεύειν, idẽ quod adire, nã ob, pro ad, quãdoque ponitur. Vnde obire mortem [*Morire*,] est adire mortem. Plau. in Aul. Vbi obijt moriẽ. Obire morte, quoq; dicimus. Sue. in Aug. Morte obijt repẽtina. Similiter obire diem dicimus, pro mori [*Morire*,] Ser. Sul. Ci. Nũciatũ est mihi, Marcellum diẽ suũ obijsse. Pro eodẽ dicimus Obire, absolute. Iuu. Sat. 9. Magnus ciuis obit. Obire uadimoniũ est ire ad uadimonium, id est ad die se sistere. Ci. pro Quintio, Vadimoniũ mihi nõ obijt. Ibi dẽ. Qua tibi hora uadimoniũ non sit obitũ. Aliquãdo diẽ obire, est ad statutũ diẽ se sistere. Sue. in Cæs. Tamisius adijcit, Crassum diẽ cædi destinatũ nõ obijsse. Aliquãdo exequi [*Compire*,] ut obeo legationẽ, idest exequor munus legationis. Obeo prouinciã, suscipio officiũ prouinciale. Ci. de l. agr. Qui legationes liberas obeunt. Liu. 1. Eum obiturũ alia regis munia esse. Aliquãdo pro peragere: siue perficere. [*Fornire*,] Ci. ad Att. li. 8. Id & si erat deliberationis, tamen obire non potui. quãdoq; pro circũdare. Virg. 8. Aen. Quem fulua leonis Pellis obit totũ. Aliquando est circuire [*Circondare*] Vir. 9 Aen. Magnas obeuntia terras Tot maria intraui. Item obuiã se præbere. Ter. in Hec. Antiquã tuã nouustatẽ obtineas, ut uoluptate obitus, sermo, aduẽtus tuus Semper siet. Donatus: Obitus, occursus. Obiri, passiue, Oui. 1. Fast. Hic ubi uirginea campus obitur aqua.

OBEQVITO, as, [*Caualcare intorno*,] περιιππεύω, circumequito. Liu. li. 2. Lacessere ad pugnam, obequitando castris, prouocandoq;.

OBERRO, as, [*Errare intorno*,] περιπλανάω, circumerro. Pli. l. 17. c. 19. In summa tellure oberrans. Oberrare eadem chorda dicũtur citharœdi, qui eodem cantu fastidium mouent auditoribus. Hor. in arte. Et citharœdus Ridetur, chorda qui semper, oberrat eadẽ. Persius oberro, pro circumuolo posuit, quum dixit. Diues arat Curi bus quantum non miluus oberret.

OBEX, cis, [*Ostaculo*,] ἐμπόδιον, ab Obijcio, obiectio, obstaculum. Generis fœm. facit obicis. poetæ tamen, ut priorẽ quæ natura breuis est, pducãt, scribũt obijcis, geminato, i. fuit olim hoc nomẽ dubij generis, hodie tãtũ mas. Vir. l. 10. fœm. ge. usus est: Ecce maris magna claudit nos obijce põtus. Hinc pessulũ seræ in ostio, obicẽ appellamus, auctore Festo. Pla. in Mer. Tibi iste lætitiã pariet obex.

OBFIRMATE, [*Ostinatamente*,] aduerb. pertinaciter. Sue. in Tib. ca. 25.

OBFIRMO, as, are, [*Affirmare ostinatamente*,] διαβεβαιόομαι, obstinate in re aliqua persisto. Ter. ne tã obfirmes te Chreme. Pla. in Mer. animũ obfirmo meũ. Ter. in Hec. certũ obfirmare est uiã me, quã decreui, persequi. Vbi Donatus: Obfirmare uiam aduersus omnia obstinate agere. Obfirmatus. Ci. ad At. l. 1. Incredibile est, quanto mihi uideatur illius uoluntas obstinatior, & in iracũdia obfirmatior.

OBGANNIO, ἀντιλέγω, uide Gannio, & Oggannio.

OBHAEREO, es, [*Attaccarsi*,] προσκολλάομαι, adhæreo. Sue. in Nerone.

OBHERBESCO, scis, [*Coprirsi d'herbe*,] herbis obducor, ex ob, & herbesco. herbescere uero, est herbam ferre. Ci. de Sen. elicit herbescẽtem ex eo uiriditatem. Festus: Obherbescere, herbam increscere.

OBIACEO, ces, p. c. [*Giacere all'incontro*] ἀντίκειμαι, contraiaceo, siue obsto. Col. l. 2. c. 4. cespites conuellit, quibus obiacẽtib. impeditum aruũ minus recte potest iterari. Liu. l. 9. Septas angustias deiectu arborum, saxorumq; ingentium, obiacente mole, inuenere, idest, contra iacente. Sta. 4. Theb. Quaq; obiacet alto Isthmos.

OBIECTO, as, [*Gettare in occhio, rimproverare*,] ὀνειδίζω, frequẽter obijcio, oppono, exprobro. Ci. in Sal. Qui talium crimẽ bonis obiectat. Hinc obiectatio [*Rinfacciamento*,] exprobratio. Cæ. l. 3. Bel. ci. Idq; ita esse, cũ ex aliorũ obiectionib. tũ etiã ex domesticis indicio. Interdũ pro expono, Vir. l. 4. Et corpora bello obiectant. Itẽ Obiectaculum, pro obice, & claustro. Var. 3. de re ru. ca. 17.

OBIECTVS, a, um, [*Opposto*] ἀντικείμενος, oppositus. Ci. pro Fonteio: Propugnaculũ hostib. obiectũ. Obiectæ uallo munitiones, apud Liu. l. 3. Interdũ idẽ quod oblatus. Ci. 2. de Fi. Obiecta specie uoluptatis. Obiectus ad omnes casus periculorũ. Ci. Torquato. Obiectũ exprobratum. Ci. pro Clu. Crimen obiectum nõ cõfiteri.

OBIECTVS, ctus, nomen, [*Opposizione*,] προβολή, oppobrio. Pli. li. 2. c. 10. Obiectu terræ Lunam occultari. Vir. 1. Aene. Insula portum Efficit obiectu laterum.

OBIICIO, cis, p. c. [*Opporre, mettere innanzi*,] παραβάλλω, προτείνω, ante iacio, porrigo, offero. Col. l. 7. Tenerrimã quãq; frõdẽ, ante pãpinos uitis obijci, idest ante poni. Pla. in Corc. Flos ueteris uini meis narib. obiectus, idest, oblatus. Ter. in Hea. Vt hãc lætitiã nec opinãti prius obijcere ei domi, idest, offerre. Aliquãdo opponere. Ci. pro Fon. propugnaculũ hostib. obiectũ. Obijcere se periculis. Ci. Torquato. Ad omnes casus periculorũ obiecti sumus. Idẽ pro Archia: Obijcere se in impetus hominũ quotidianos. Idẽ pro Domo. Obieci meũ caput pro uestris cæremonijs. Aliquãdo infero: Pla. in Amph. multa Thebano populo acerba obiecit funera. Aliquãdo repẽte ostẽdo, Clau. Extẽplo sese medijs obiecit in aruis. Obijcere alicui mẽtẽ, est in mẽtẽ inducere. Liu. 5. iratos deos Veientium populo illo die fuisse, quo ibi eã mẽtẽ obiecissẽt. Obijcere morã, est tardare [*Tardare*] Pla. in Trin. fores hæ sonitu suo mihi moram obijciunt. Quãdoq; pro exprobrare [*Rinfacciare*,] Cice. 6. Ver. Nõ tibi obijcio, quod hominẽ dignissimũ tuis moribus spoliasti. In hac significatione iũgitur interdũ duobus datiuis. Pl. l. 34. c. 3. Camillo crimini obiecit Caruilius, quod æreata hostia haberet in domo. Interdũ præter datiuũ, ablatiuo cum De. Brutus ad Anto. li. 11. epi. Ci. demiramur, non potuisse cõtinere iracundiã tuam, quin nobis de morte Cæsaris obijceres. & cũ In. Ci. p Clu. Doce, quid nõ modo in criminis, sed in maledicti loco sit obiectum. Obijcere ut probrum. Ci. 1. Tus. Cato obiecit ut probrum Fuluio Nobiliori, quod poetas in prouinciam duxisset.

OBITER, p. c. [*Accidentalmente, a caso*] ἐν παρέργῳ, aduerb. ex ob, & iter, præter propositũ, quasi in itinere occurrens, quasi per iter, & transitũ. Pli. in Prol. l. 11. Vt obiter caurã istos Homeromastigas, & l. 18. c. 10. Maior pars Italiæ utitur rotis, quas aqua uerset obiter. Iuu. Sat. 3. Atque obiter leget, aut scribet. Idest, interim.

OBITVS, a, um, [*Morto*,] part. ab Obeo, cuius retinet significationẽ. Vir. Morte obita quales fama est uolitare figuras. Cice. pro Sex. quos a maiorib. nostris morte obita in rostris collocatos uidetis.

OBITVS, us, nomen, [*Morte*,] τελευτή, modo mortẽ significat. Cice. Att. Quum de obitu fratris litteras accepissem. Modo occasum, Vir. li. 1. Ge. signorum obitus speculamur & ortus. Modo aduẽtũ [*Venuta*,] Turpilius. quis est qui interrumpit sermonem meum obitu suo? Aliquando occursus. uide Obeo.

OBINANIS, & hoc ne, [*Vano, uoto*,] κενὸς, inanis. Var. 3. de re ru. c. 4. aiunt, id esse obinane.

OBIRATVS, [*Corrucciato*,] iratus. Liu. 1. fortunæ obirati.

OBIVRGATIO, ἐπιτίμησις, post turpe factum reprehensio, auctore Festo. Ci. de Ami. obiurgatio contumelia careat.

OBIVRGATOR, [*Riprensore*,] ἐπιτιμητής. Cice. de l. Agr. attendite quantas concessiones agrorum hic noster obiurgator uno uerbo facere conetur.

OBIVRGITO, frequent. Pla. in Trin. Rogitas tene obiurgitem?

OBIVRGATORIVS, ἐπιτιμητικός. Ci. ad Att. lib. 13. obiurgatoria epi.

OBIVRGO, gas, [*Riprendere*,] ἐπιτιμάω, arguo, reprehendo, increpo. Ter. in And. Si illũ obiurges, uitæ qui auxiliũ tulit, Quid facias illi, qui dederit damnũ? Iungitur aliquando ablatiuo cũ A. Plau. in Tri. Sed tu obiurgans me a peccatis, rapis deteriorẽ in uiã. Interdũ cũ D. Ci. ad Att. li. 2. De Pompeij familiaritate me obiurgas. Aliquãdo exprobrare [*Rinfacciare*] Quin. li. 6. c. 4. Trãsfertur ad alia. Ci. ad Q. fr. li. epi. 3. Ea uilla tanquam philosophia uidetur esse, quæ obiurget ceterarum uillarum insaniam.

OBIVRO, ras, pe. p. [*Astringer a sacramento*,] ἐξόμνυμι, iureiurãdo astringo, inquit Festus, citans locum ex antiqua tabula, cui titulus erat Penthesilea. Formidabant obiurare.

OBLAEDO, [*Offendere*,] lædo. Plaut. in Cas. Ne oblæsis manum, pro oblæseris.

OBLANGVEO, es, [*Esser languito*,] καταπονέομαι, langueo. Cic. Tiro-

ni: Litterulæ meæ, sine nostræ, tui desiderio oblanguerunt.

OBLATRO, as, [*Abbaiare all'incontro,*] προσυλακτέω, circum, aut contra latrare. proprie canum, quanquam etiam per trãslationẽ pro obloqui accipitur. Sili. l. 8. intima dum uulgi fouet, oblatratq; senatum. Oblatrator, oris, [*Abbaiatore,*] & Oblatratrix, cis. Pla. Mil.

OBLATVS, a, um, Cicero Attic. Gaudeo mihi caussam oblatam, in qua, &c.

OBLECTAMEN, inis, [*Diletto,*] oblectamentum. Stat. 3. Syl.

OBLECTAMENTVM, ti, [*Diletto,*] delectatio. Ci. de Sen.

OBLECTATIO, nis, [*Delettatione*] τέρψις, delectatio. Ci. 4. Aca.

OBLECTO, as, [*Delettare,*] ψυχαγωγέω. Terent. in Phor. Habes quæ tuam senectutem oblectent. Oblectare se. Tere. Hec. ubi te oblectasti tamdiu? Et cum præpositione cum. Cic. ad Q. fr. Oblecta te cum Cicerone nostro. Ter. Ad. tu cum illa intus oblecta interim. Habet & ablatiuum post accusatiuum sine præpositione. Cice. de Sen. Num horum senectus miserabilis fuit, qui se agricolatione oblectabant? Ter. Eun. Me speres, me te oblectes. Oblectare otiũ temporis, est tempus otiosum iucũde traducere. Pli. ep. 79. Inter cenam oblectamus otium temporis: iocamur, ludimus.

OBLECTOR, deponẽs. Ci. Cœlio, li. 2. In communibus miserijs hac tamen oblectabar specula.

OBLIDO, dis, pe. pro. [*Suffocare,*] λυγίζομαι, ex ob, & lædo, suffoco, neco, Col. li. 7. ca. 3. Ne angustiæ fetus oblidant. Tacit. li. 5. oblisos faucibus.

OBLIGATIO, onis, [*Obligatione,*] Cic. ad Brutum: Est grauior, & difficilior animi & sententiæ, pro altero, quam pecuniæ, obligatio.

OBLIGANS, & obligatus, Sen. de be. li. 1. c. 4. aliquid eorũ doce, per quæ obligãtiũ obligatorũq; animi certent. Dapẽ obligatã reddẽ Ioui, idest promissã. Hor. 2. Car. Ode. 7. Differnt tamen (secũdum Asconium, obligatus & districtus, quod obligatus etiã nodis uinculorum duci potest, districtus manu tantum & sine uinculis.

OBLIGO, gas, p. c. [*Legare intorno, obligare,*] ἐπιδέω, circumligo. Cur. Ne obligato quidẽ uulnere, haud segnius destinata exequi. Per translationẽ, est deuincire beneficijs. Ci. Tre. Dolabellã antea tãtummodo diligebam, obligatus nihil erã. Idem ad Q. fra. lib. 3. Scaurum beneficio defensionis ualde obligaui. Obligare se furti est, furtum cõmittere. Gel. l. 7. c. 15. Quod cui seruandum datum est, si ad aliam rem, atque accepit, usus est, furti se obligauit.

OBLIGVRIO, guris, p. p. [*Trangugiare*] γαστρίζω, suauitatẽ edulijs cõsumẽdis capio: unde etiã pro patrimoniũ profundere sumitur. Cicer. in Cat. patrimonia profuderunt, fortunas suas obligurierunt.

OBLIMO, as, pe. pro. [*Infangare, imbrattare,*] ἐπιχλαδεύω, ex ob, & limus, limo obduco, limo repleo. Ci. li. 2. de Nat. De. Nilus Aegyptum irrigat, mollitosq; & oblimatos agros ad serendum relinquit. Vir. li. 3. Geo. sulcos oblimet inertes. Transla. Clau. li. 3. pro obcæcare, uel inquinare posuit [*Macchiare*] Luxus & humanas oblimat copia mentes. Est, & Oblimo, ἐκπεριχέω, a Limo, mas, quo Hor. li. 1. Ser. Sa. 3. usus est pro consumere: [*Consumare,*] Rem (inquit) patris oblimare malum est.

OBLINIO, is, [*Distendere intorno, sottilmente,*] circumlinio. Col. li. 5. c. 9. oportebit imas partes misto cum cinere oblinire.

OBLINO, is, pen. c. [*Imbrattare intorno*] circumlino. Var. 3. de re rust. ca. 8. cum se obleuerint uisco. Salu. in Iug. gladium sanguine oblitum ostentans.

OBLIQVA, Cato c. 41. Vitis utriusq; latus alter. in præradito oblique. Ci. de Fin. Atomi qua recte, quæ oblique ferantur.

OBLIQVITAS, καμπυλότης, Pli. li. 3. c. 5.

OBLIQVO, as, [*Torcere,*] curuum facio, Pli. li. 6. c. 13. lunaris obliquantur cornibus.

OBLIQVVS, a, um, adie. [*Torto,*] καμπύλος, non rectus. Oui. 2. Meta. Illa deam obliquo fugientem lumine cernens. Pli. li. 9. ca. 29. de cancris loquens. Notant obliqui in caput, idest transuersi.

OBLITERO, as, [*Dipennare, cancellare,*] περιγράφω, aboleo, deleo, Ci. ad Senatũ post reditum: Publici in me beneficij memoria priuatam offensionem obliterauit. Catull. Arg. Hæc uigeant mãdata, nec ulla obliteret ætas. Liu. li. 26. Aduersæ pugnæ in Hispania nullius in animo, quã meo, minus obliterari possunt. Fit autem Oblitero (ut quidã putãt) a Litus, quod ibi notata a fluctib. æquari, & tolli soleant. alij a uerbo Obliuiscor deduci malũt. cuius supinũ est oblitũ: quod nihil aliud sit Obliterare, quã æternæ obliuioni tradere. alij ab oblinẽdo, idest, delendo. alij a litteris: ut sic obliterare, quasi a litterarum monumentis eradere.

OBLITESCO, is, [*Nascondersi,*] ab Oblitеo inusitato uerbo, λανθάνω, abscondor. Var. 1. de re ru. ca. 51. Ne æstu cimosa in rimis grana oblitescant. Ci. de Vn. oblitescant, rursusq; emerserint.

OBLITVS, a, um, [*Dimenticato, scordato,*] part. ab Obliuiscor. Ouid. 1. de Pon. Oblitus moris patrii. Vir. 5. Aen. Oblitus decorisq; sui.

OBLITVS, [*Imbrattato attorno,*] περικεχρισμένος, ab Oblino, quasi circumlitus, & circũquaq; fœdatus. Tib. Oblitus & musto ferias pede rusticus uuas. Oblitus stultitia atq; inhumanitate, dixit Cice. 5. Verr. ad Papirium epi. l. 9. Facetiæ oblitæ Latio, idest, aspersæ.

OBLIVIOSVS, a, um, [*Scordeuole,*] ἐπιλήσμων, Cic. 1. de Inu. memor, an obliuiosus. Idem de gen. Stultos senes, obliuiosos, dissolutos.

OBLIVISCOR, [*Dimenticarsi, scordarsi,*] ἐπιλανθάνομαι, memoriam amitto. Verbum deponens, quamuis aliquando passiue sumatur. Vir. 6. eclo. Nunc oblita mihi tot carmina: pro a me: Construitur cum accusatiuo. Vir. 2. Aen. amissos hinc iam obliuiscere Graios. Sæpius cum genitiuo. Ci. 2. Ver. quæ te obliuisci laudis domesticæ non sinant.

OBLIVIO, onis, [*Obliuione, smenticanza,*] λησμονή, memoriæ defectus. Venuste dicimus, Huius rei capit me obliuio, hanc rẽ obliuione cõtero, obliuioni do, obliuione deleo, obliuione obruo, res hæc in obliuione diu iacuit, hãc rẽ nulla obscurabit obliuio, huius rei obliuio mihi surrepit, hæc res uenit in obliuionem, hanc rem ab obliuione uindicabo. quibus exemplis & Ci. abundat, & alij.

OBLIVIVM, uij, [*Oblio, obliuione,*] obliuio. in numero singulari non utimur. Virg. 6. Aene. longa obliuia ponunt. Obliuia nostri. Oui. 1. Trist.

OBLOCO, as, p. c. [*Affittare,*] μισθαρνέω, idem quod locare. Iust. Cum operam oblocare ad puteos exhauriendos solitus esset.

OBLONGVS, a, um, [*Longo,*] μακρός, longus, nisi quid addat præpositio. Pli. li. 37. c. 12. Figura oblonga probatur. Idẽ li. 10. c. 52. Quæ oblonga sunt oua, gratioris saporis putat Horatius Flaccus.

OBLOQVOR, [*Interrompere il parlare d'alcuno,*] παρεγχλέω, obturbo, sermonem alicuius interpello. Ci. Q. fr. l. 2. ut me & colloquare, & obloquare uelim. Idẽ pro Clu. Vocat me tacita uestra expectatiu, quæ mihi obloqui uidetur. Vir. pro accinere posuit l. 6. Ae. sacerdos obloquitur numeris septẽ discrimina uocum. Interdũ detracto, maledico, [*Maledire,*] Liu. 1. ab urbe. Qui ferocissime obloquuti erant, manu corripuit. Inde obloquutores [*Maldicente,*] maledici, detractores. Pla. in Mil. obloquutor non sum alteri.

OBLVCTOR, aris, [*Sforzarsi all'incontro,*] ἀντιπαλαίω, contra aliquid nitor. Col. li. 7. In proscindendo obuiæ radici obluctatus.

OBLVDO, is, [*Giuocare, scherzare,*] παίζω, ludo. Pla. In Tru. obludunt, quo custodem oblectent per iocolum, & ludum.

OBMANENS, pro diu manens, ut Permanens. Fest.

OBMOLIOR, iris, προβάλλω, molem objicio. Liu. li. 37. omnia admunienda & obmoliẽda, quæ ruinis strata erãt, cõcurrerũt obstruenda oppositis molibus. Cur. l. 6. Arboribus truncos obmoliuntur.

OBMONEO, παραινέω, pro admonere antiqui dicebant. Fest.

OBMVRMVRO, as, παρεγχλέω, contra murmuro. Oui. epi. 17.

OBMVTESCO, is, [*Ammutirsi,*] κωφόομαι, quasi mutus fio. Vir. 2. Aen. pressoq; obmutuit ore. Ci. de cla. Hoc stadium nostrũ conticuit subito, & obmutuit. Aliquando pro non esse in usu [*Non usarsi,*] Pli. l. 33. c. 14. Lydium Sardibus emebatur, quod nunc obmutuit.

OBNATO, as, pe. co. [*Nuotare all'incontro,*] ἀντινήχομαι, contra nato. Oui. In æquore fuluis Obnatat ombra feris.

OBNECTO, is, obligo, uerbum in nuptijs frequens. Fest.

OBNIGER, [*Nero mezo,*] niger, uel, ut quidam uolunt, admodum niger. Pli. li. 8. ca. 23. Radicibus multis, & obnigris.

OBNITOR, teris, p. p. [*Sforzarsi all'incontro*] ἀντερείδομαι, contra nitor. Vir. 3. Geo. Versaq; in obnixos urgentur cornua. Ci. pro Mil. non usitatis rebus obnitendum Miloni, ut tueatur dignitatem suam.

OBNIXE, adue b [*Con ogni forza.*] διατεταμένως, cum conatu, totis uiribus. Ter. in And. Pedibus manibusq; obnixe omnia facturũ.

OBNOXIE, [*Timidamente,*] seruiliter, trepide, quasi obligato animo, ut apud Liu. li. 3. cum inquit obnoxie dicere sententiam.

OBNOXIVS, a, um, [*Reo, colpeuole, obligato,*] ὑπόδικος, ex ob, & noxius. noxius autem a noxia, aut noxa deriuatur, quæ a nocẽdo originẽ trahũt. apud antiquos noxia, ut Festus ait, pro dãno capiebatur, apud poetas ꝓ culpa. noxa uero pro peccati pœna, quæ omnia cõplectitur noxius. nã qui noxius est, dãnũ sibi plerũq; & alijs, culpã uero sibi infert, postremoq; peccati pœnã. unde obnoxius, idest, noxia, siue noxa circũdatus, uel quasi ob noxiã, siue noxã notatus, & pœne addictus: proprie enim obnoxius dicitur (ut inquit Festus) qui pœnæ obligatus est ob delictũ, ut puta si quis, morbis obnoxius, ob nimiã cibi intẽperãtiã: aut si mulier ob stupri cum aliquo uiro cõsuetudinẽ, illi obnoxia fit. Accipitur tamẽ etiã generalius, ut obnoxius dicatur, q quouis modo est obligatus, seu subiectus. Ter. in Hec. uxori obnoxius sũ, id est, uxori ꝓpter eius in me beneficia obligatus sum. Obnoxiũ etiam aliquãdo dicitur, noxę, idest, damno expositum. Pli. de Viris illu. Illa uirgines, pueros; eligit, quorum, ætatem iniuriæ obnoxiam sciebat. M. Bru. At. Viuat Hercule Ci. qui potest, supplex & obnoxius. Sic etiã dicimus arbores, uel regiones uentis, uel tempestatibus esse obnoxias, idest expositas, & subiectas [*Soggetto, sottoposto,*] Col. li. 4. cap. 15. terra uehementibus procellis obnoxia. Quãdoque accipitur pro obediente, & morigero. Sall. in Catil. maria, mõtesque polliceri cœpit, & minari interdũ ferro, nisi tibi obnoxia foret. Interdum pro noxio. Ennius: Ea, libertas est, qui pectus purum, & firmum gestitat: aliæ res obnoxiæ nocte in obscura latẽt. Pli. in pręfat. li. 9. Obnuxij profecto animi, atq; infelicis ingenij est, depre

hendi in furto malle, quam mutuum agnoscere. Obnoxia corpora, dicuntur a Plinio ualetudinaria. li. 31. ca. 6.

OBNVBILO, as, are, [Annebiare,] ἐπηλυγάζεσθαι, caligine quadam, & nubilo obtenebrare, Gel. li. 1. ca. 2. Vultus serenitatem Stoici hominis nunquam ulla posse ægritudine obnubilari.

OBNVBILVS, [Oscuro,] Obnubila loca dicuntur obscura apud Ci. 1. Tuscu.

OBNVBO, is, p. p. [Coprire] περικαλύπτω, tego. Stat. 6. The. Obnubitq; comas. Festus. Obnubit, caput operit. unde & nuptiæ dictæ a capitis opertione. Hæc Fest. Ci. pro Rab. Caput obnubito. Vir. 11. Aen. Comas obnubit amictu.

OBNVNCIATIO, obnunciationibus interpositis. Ci. ad Att.

OBNVNCIO, as, [Nunciare qualche male,] καταγγέλλω, mali aliquid nuntio. Ter. in Ad. Primus sentio mala nostra, Primus obnútio. Augures item obnuntiare dicebantur, qui ubi de cælo seruassent nunciabāt se mali aliquid ominis uidisse. ne quid eo die cum populo agi posset. erat autem id potissimum remedium contra perniciosas leges. Ci. pro Sext. Cum obnuntiaret quod senserat.

OBOLEO, [Rendere cattiuo odore, puzzare,] ὄζειν, male oleo. Plaut. in Most. Oboluisti allium. Accipitur, & pro subolere. Plau. in Men. Oboluit marsupium huic. uide in oleo.

OBOLVS, li, ὀβολὸς, genus ponderis conficiens sextam partē drachmæ Atticæ, id est, æreola sex, singula autem æreola septem cōtinent minutias. Suidas, Fuit præterea obolus minimum numisma apud Athenienses, quod sexies sumptum explebat drachmam Atticam, ad Gallicæ monetæ æstimationē redactum, ualet denariolos Turonenses septem. Ter. in And. Olera & pisciculos minutos ferre obolo in cenam seni.

OBORIOR, [Nascere,] adnascor. Liu. li. 1. lacrymæ obortæ. Cice. pro L. g. Vide quāta lux liberalitatis mihi apud te dicēti oboriatur. Oui. 2. Met. Sunt oculis tenebræ per tantum lumen obortæ.

OBREPO, pis, [Venir celatamente,] ὑπέρχομαι, latenter aduenio. tractum ab animalibus pedib. carentibus, quæ gressu tacito gradiuntur. Iuu. Sat. 6. Obrepit nō intellecta senectus. Obrepere dicitur quicquid sensum fallit, ut, Obrepit fames. Pla. Pœ. nisi clamabis, statim te obrepit fames. Obrepit mors, Plau. Pseu. Obrepit somnus, Hor. de Art. opere in longo fas est obrepere somnū. Obrepit dies. Ci. Att. l. 6. Obrepsit dies, ut uides. Iūgitur interdū accusatiuo cum In, Ci. 2. de Diu. Nullæ imagines obrepūt in animos dormientium extrinsecus. Interdū pro fallere [Ingannare,] Plin. li. 36. c. 3. Nec potest uideri Scaurus rudi, & huius mali improuidæ ciuitati obrepsisse. Obrepere ad magistratus dicitur, qui falsa specie, uel probitatis, uel doctrinæ ad magistratus assumitur. Ci. pro Plau. Doceo, Cn. Plancium non obrepsisse ad honores. Hinc Obrepto ptas, frequen. Pla in Pers. nequis obreptauerit.

OBREPTIO, onis, κλέμμα, latens, & fallax aditio. Vlp. in l. fi. hac. ff. de in ius uocan. Patronum appellamus, etiam si capite minutus sit, dum arrogetur per obreptionem.

OBRETIO, is, ire, ἐμπλέκω, reti aliquem circundo, Luc li. 3. Neq; aranei tenuia fila, Obuia sentimus quando obretimur euntes.

OBRIGEO, ges, p. c. [Incaruarsi per la freddo,] περιγίγνομαι, frigore contrahi, & quasi rigidum fieri. Ci. 1. de Nat. De spiro terrarum obriget nix, pruinaque.

OBRIMA, mæ, unus ex tribus fluminibus Apamiam urbem in Asia celeberrimam ambientibus. Pli. l. 5. ca. 29.

OBRIS, ὄβρις, fluuius Galliæ Narbonensis, ea Gebenna monte nascens, quem Ptol. Obrium, Pli. Obrin appellat. Mela. li. 2.

OBRYZVM, obryzi, [Oro forbito,] ὄβρυζον, aurum purum dicitur, quasi, ἀβρύζον, id est syncerū, sæpe igne excoctū, donec nihil habeat alterius metalli admixtū. Pli. l. 33. c. 3. Auri experimēto ignis est, ut simili colore subeat, quo ignis; atq; ipsum obryzum uocant.

OBRODO, dis, p. c. [Rodere d'intorno,] περιτρώγω, circum rodo. Pla. in Amph. prægnanti oportet malum dari, ut, quod obrodat, sit.

OBROGO, as, p. c. [Rompere il parlare,] παρανομέω, Fest. Obrogare legē, est, legis prioris incommodæ causa legē aliā ferre. Ci. ad Att. l. 3. Quod per legē Clodiā abrogare, derogare, obrogare sine fraude sua nō licet. Idem. 3. Phil. Quid, quod obrogatur legib. Cæsaris.

OBRVMPO, is, [Rompere,] διαρρήγνυμι, rumpo. Var. 3. de re ru. ca. 16.

OBRVO, is, [Coprire sotto terra,] συγκαλύπτω, operio. Oui. li. 1. de Rē. Obrue uersata Cerealia semina terra. Ci. de Sen. Nec uero quenquam senum audiui oblitū, quo loco thesaurū obruisset. Obruo, & Eruo, contraria. Ci. 4. de Fi. qui sciet, ubi quidque positum sit, is, etiam siquid obrutum erit, poterit eruere. Transfertur ad animum. Quo. Tot uoluptates obruere possunt unum dolorē. Verum sic dicimus obruere lapidibus, telis, pro telis. lapidibusq; operire ad necem: Obruere telis ut crebris. Obruere nimb. cooperire. Obruere se uino, inebriari, [Inebriarsi,] Obruere ære alieno, Obruere memoriā alicuius rei: Obruere nome alicuius, Obruere copia sententiarū. Obruere magnitudine negotij: Obruere testimonijs; quorum omnium exempla inuenire est facile. Hinc Adobruo, subtus obruo, in terra defodio. Col. li. 2.

OBRVTEO, uide bruteo.

OBSÆVIO, is, [Incrudelirsi,] κατασκαίνω, sæuio. Pla. Epid. per uoluntatem in mea ærumna obsæuisti grauiter.

OBSALVTO, tas, salutandi gratia sese offerre alicui. Fest.

OBSATVRO, ras, p. c. ἀποκορέννυμι, satietatem rei alicuius inducere. Ter. in Heau. Næ tu propediem istius obsaturabere.

OBSCOENE, [Lordamente,] aduer. αἰσχρῶς, impure. Ci. 1. Offi. Latrocinari, fraudare, adulterari, re turpe est, sed dicitur non obscœne.

OBSCOENITAS, tis, [Lordura,] αἰσχρότης, Ci. 1. Of. Si rerum turpitudini adhibeatur orationis obscœnitas.

OBSCOENO, as, [Dar cattiuo augurio,] μιαίνω, obscœnū, & malū omen affero. Pla. in Asi. Metuo ne illic obscœnarit meæ falsæ fallaciæ.

OBSCOENVS, a, um, [Di mal augurio, sporco,] unde dictū sit inter grammaticos non cōuenit, alij a cœno deductum putāt, alij a canendo, Varro a scena, Festus ab Oscis. Duas autem præcipue habet significationes. aliquādo idem est, quod inauspicatum. Vir. 12. Ae. Ne me terrete timentem Obscœnæ uolucres, idest, malum omen afferentes. Idem 1. Ge. Obscœniq; canes importunæq; uolucres. Idem 3. Aen. Obscœnamq; famem. Vbi Seru. Obscœnā, aut quæ homines etiam ad obscœna compellit, ut Male suada fames, aut certe, quam obscœna auis prædixerat. Aliquando idem quod turpe [Dishonesto,] Ci. 5. Tus. obscœnæ uoluptates. Hor. 2. epi. 1. Torquet ab obscœnis iam nunc sermonibus aurem.

OBSCVRE, [Oscuramente,] Ci. 4. Aca. Alterum, ut uidemus, palam: alterum, ut suspicamur, obscurius. Obscure aliquid ferre, est dissimulanter ferre, sic ut nemo sentiat. Ci. in Parad. istam egestatem tuam nunquam obscure tulisti.

OBSCVRATIO, onis, [Oscuratione,] ut obscuratio Solis apud Plin. li. 37. cap. 26. Ci. 4. de Fini. propter eorum exiguitatem obscuratio sequitur.

OBSCVRITAS, tis, [Oscurità,] σκότος, modo tenebrositatem significat. Pli. l. 20. cap. 1. Obscuritates, & uitia oculorum sanat. Modo difficultatem. [Difficulta,] Ci. 4. de Fini. inest in rebus ipsis obscuritas. Modo ignobilitatem [Ignobilita,] Ci. li. 2. Offi. Quorum prima ætas, propter humilitatem, & obscuritatem, in hominum ignoratione uersatur.

OBSCVRO, as, [Oscurare,] ἀμαυρόω, obscurū reddo. Ci. 2. de na. deo. Aetnæorū igniū tenebræ finitimas regiones obscurauerūt. Idē 2. de Fin. Lumen lucernæ obscuratur luce Solis. Est itē obscurū reddere, cui opponitur celebrare. Sal. fortuna res cunctas ex libidine magis, quam ex uero, celebrat, obscuratq;.

OBSCVRVS, a, um, [Oscuro, difficile, ignobile, uile,] σκοτεινὸς, latens, sine lumine. Vir. 9. Aen. Vidimus obscuris primi sub mœnibus urbe, Idē. 2. Aen. obscura nocte per umbrā. Vnde obscura oratio, difficilis. Quandoq; pro ignobili, ἄσημον, ut clarū pro nobili. Ci. l. 1. Offi. Qui magna sibi proponunt obscuris ortu. Ponitur aliquando pro astuto, [Astuto,] ut Obscurus uir, apud Ci. 3. Offi.

OBSECRATIO, [Scongiuramento,] Ci. pro Fonteio.

OBSECRO, as, [Scongiurare,] ἀντιβολῶ, λιπαρῶ, ex ob, & sacer: significat per sacra rogo. Teren. Obsecro te, hoc me libera metu. Obsecrare, inquit donatus, est iratos rogare. Ter. in Eun. Exclusit, reuocat: redeam? non, si me obsecret. Additur aliquando ablatiuus Precibus. Marcellus ad Ci. li. 4. Cum me frater precibus obsecraret. Quandoque aduerbialiter pro cedo, estq; uelut rogantis. Teren. in Eun. Obsecro, an is est quæso.

OBSECVNDO, cundas, [Secondare, compiacere,] ὑπουργέω, ex ob, & secundus, quod significat prosperum. Est autem obsecūdare, omnia ad alterius nutū facere. Ter. in Adel. Multis quæ nos propter adolescentiam minus uidetis, hæc reprehendere, & corrigere me, & obsecundare in loco. Vbi Donatus: qui reprehendit, nō continuo corrigit: qui corrigit, non illico obsecundat, id est, lætissimū reddit, & fidelissimum. Ci. pro Pom. usus est pro obsequi. Nō modo omnes socij obtemperarint, sed etiam uenti, tempestatesq; obsecundauerint. Inuenitur & Obsecundor deponens.

OBSEPIO, is, [Circondare di siepe,] περιφράττω, sepibus circundo. Pla. in Cas. Illum saltum uideo obseptum. Obsepit iter ad honores, pro occludere, & impedire. Liu. li. 9. Hæc plebi ad curules magistratus iter obsepsit. Ci. pro Mur. Hæc tibi accusandi uiam muniebant, adipiscendi obsepiebant.

OBSEQVELA, æ, [Compiacimento, compiacenza,] θεραπεία, morigeratio. Pla. in Asi. Qui mihi auscultabunt, facient obsequelam.

OBSEQVIBILIS, [Compiaceuole,] qui obsequitur. Gel. li. 2. ca. 29.

OBSEQVIOSVS, ὑπηρετικὸς, qui facile obsequitur. Plau. in Capt.

OBSEQVIVM, quij, [Compiacimento,] τὸ ὑπηρετικόν, officium, quo quis id facit, quod alteri placet. Ter. in An. Obsequium amicos, ueritas odium parit. Cice. ad Att. li. 7. Effeci omni obsequio, ut neutri illorū quisquam esset me carior. Idem 1. de Leg. cum animus a corporis obsequio, indulgentiaq; discesserit.

OBSEQVENS, tis, [Obediente,] obediens, aliquando nomē, aliquādo participiū. Ter. in Hecy. Obsequentem uoluptati hominem. Ci. Epi. Filius obsequens patri. Placcus senatui: Legiones nobis obsequentes,

quentes,Sal.in Cic.Filia tibi obſequentior,quã parenti par eſt.

OBSEQVENTER,tius,tiſsime,aduerbia.Pli.in Epi.

OBSEQVOR,[*Compiacere,*]χαρίζομαι,alterius uolũtati morem gero. Ter.Hea.eſt æquum ſenibus obſequi.Ci. Ora.Dum tibi roganti obſequi uellem.Obſequi animu ſuo[*Compiacere,*]eſt indulgere ſibi.Pla.Bacc.Lubido eſt homini,ſuo animo obſequi. Aliquando iungitur accuſatiuo.Gel.li.2.ca.6.quæ obſequi non oportet.

OBSERO,ris,p.c.[*Seminare piantare,*]περιφυτεύω,cõſero.Col.li.2.ca. 9.adorei octo modijs câpũ obſerere præcipiunt.Ci.de Leg.terra frugibus obſerebatur.Obſerere mores dixit Pla. in Trin.pro imbuere. Oportet obſeri mores malos, ſi in obſerendo poſsint interficier.Quandoque pro circundare.[*Circondare,*][Ter.in Eun. Video ſqualidum,ægrum,pannis,annisque obſitum.

OBSERO,ras,p.c.[*Serrare*]προσκλείω,occludo,ueluti ſera impoſita. Ter.in Eun.abi,atque obſera intus.

OBSERVABILIS,[*Degno d'eſſer oſſeruato,*]αἰδέσιμος, idoneus, ut obſeruetur.Contrarium eſt inobſeruabilis.Pli.li.2.ca.17.

OBSERVANS,part.Ci.Att.li.4.paucos æque amantes, atque obſeruantes me habere exiſtimo.Interdum migrat in nomẽ, habetq; genitiuum.Ci.pro Quinctio:Hominem propinquum, tui obſeruantem.Idem ad Q.Fr.homo mei obſeruantiſsimus.

OBSERVANTIA,æ,[*Oſſeruanza,riuerenza,*] αἰδὼς, ut inquit Cice. de Inu.eſt per quam homines,aliqua dignitate antecedentes,cultu quodam & honore dignamur.Liu.l.1.Obſequio & obſeruãtia in regem cum omnibus certaſſe.

OBSERVATIO,onis,[*Auertimento,riuerenza,*]παρατήρησις,quandoq; animaduerſio,uel attentio.Pli.li.1.c.10.Mira obſeruatio operis. Ci.de cl. or.Natura magis,quã ratione,aut obſeruatione fiebat. Quandoq; honor.Val.l.1.c.1.adiectio impenſæ impedimẽto non fuit quo minus religionibus ſua obſeruatio redderetur.

OBSERVATVS,tus,[*Oſſeruatione,*]obſeruatio.Var.2.de Reru cap.7. cum ſupercilia cana;ex obſeruatu dicunt eum equum habere annos ſexdecim.

OBSERVO,as,[*Oſſeruare,cuſtodire,riuerire,por mente,*]ἐφεδρεύω, oculis mentis & corporis ſeruo,ſpeculor,cuſtodio.Ter.in And. Obſerues filium,quid agat. Obſeruare,inquit Seruius in 4.Georg.eſt caute aduertere. Item eſt colere,uenerari.Vir.l.3.Geo.Regem non ſic Aegyptus,& ingens Lydia,nec populi Parthorum,aut Medus Hydaſpes obſeruant.

OBSES,obſidis,[*Oſtaggio,*]ὅμηρος,qui traditur alicui,ea conditione, ut,ſi dator obſidis a fide recedat,recipienti ſit poteſtas in corpus & uitã eius,qui datus eſt. Feſtus ex ob,& fides, compoſitũ uult, mutatione litteræ,quod ſit ob fidem datus. Cic.1.Ver. A nobis multos obſides habet populus Roma.

OBSESSI,[*Aſſediati,*]πολιορκούμενοι,loco aliquo ab hoſtibus cincti, ut egredi non poſsint.Cæſ.l.1.Bell.Gall.Omnibus rebus obſeſsi, colloquium petunt.

OBSESSOR,[*Aſſediatore,*]qui obſidet.Liu.lib.9.Obſeſſor Luceriæ fuerat.

OBSIDIAE,arum,[*Inſidie,*]ἐνέδρα,inſidiæ.Col.li.8.ca.2. Puer adhibeatur cuſtos,ne obſidijs hominum,aut animalium diripiantur.

OBSIDIANVS,a,um,obſidianum uitrum,ita dictum, quod ſimilitudinem habeat lapidis obſidiani,qui nigerrimi eſt coloris,in ſpeculis parietum pro imagine umbras reddens.Pli.l.26.c.26.

OBSIDIONALIS & le,πολιορκητικός,unde corona obſidionalis, quæ ei dabatur,qui obſeſſos ab hoſtibus liberaſſet.hæc fiebat ex gramine uiridi,ea eo loco decerpto,in quo erant incluſi.Pl. de uiris illuſt.a Minutio obſidionali corona donatus eſt.

OBSIDIOR,aris,[*Far inſidie*]ἐνεδρεύω,idẽ fere quod inſidias facio. Col.l.5.ca.14 Crabrones obſidiantur auibus ante aluearia.

OBSIDO,dis.p.p.obſedi,obſidere:tertiæ coniug.& obſideo,des, p.c. obſedi,obſidere.ſecũdæ cõiug.[*Aſſediare*]περικάθημαι, πολιορκῶ, propemodũ idem ſignificãt:niſi quod in obſido motus quidã eſt, ut ſit quaſi obſiſto:in obſideo uero quies, quaſi obſto.Sal. in Cat. occulte põtẽ obſidunt.Idẽ in Iug.Armis obſeſſus teneas.i.impeditus.Significãt itaq; obſido,& circũeo, quaſi obſepio,& circũ ſepio:obſideo uero,& circũſedeo:obſeſſum,id eſt, uallo, & foſſa ſeptum teneo.Quãquam ſimpliciter pro circũſedeo ponatur, ut apud Curtium. Aditum armati obſidebant.Accipitur interdum pro ſedere,[*Sedere*]Ter.in Adel.domi Certũ obſidere eſt uſq; donec redierit.obſidere ſtuprum,eſt per inſidias ſtupri occaſionem aucupari.Ci.in Cati.Iacere humi ad obſidẽdum ſtuprũ. Aliquãdo pro circumſtare.[*Circondare,*]Sen.Varia & incerta pericula humanam uitam obſident. Aliquando pro occupare,[*Occupare*]Ci. 2.Ver.Vt perſpicuum cuius eſſe poſsit, hominem ab iſto quæſitum eſſe,qui meum tempus obſideret.

OBSIDIVM,dij,obſeſsio,[*Aſſedio*]Col.li.9.ca.7.cum licet uitare peſtis obſidia.

OBSIDIO,onis,[*Aſſedio.*]πολιορκία,Ci.pro Rab. Cũ obſidione rẽp. liberaſſet.Idẽ pro Balbo,& p domo.Obſidere urbẽ,cingere urbẽ obſidione, cludere muros obſidione,facere obſidium, idem ſũt. quorum poſtremo uſus eſt Gel.li.15.ca.30.Soluere obſidium, eſt obſeſſos obſidione liberare.Tacitus li.4.Primo ſui inceſſu ſoluit obſidium Pro eodẽ dicimus, Eximere obſidione.Liu.l.21.Legati aſſuerunt orantes,ut ſe obſidione eximeret.

OBSIGNATORES,teſtes,qui teſtamentum ſignis ſuis obſignabant. Ci.pro Clu.Oppianicus obſignatores ad eum,qui neq; Aſinium neque Auilium noſſent,adduxit.

OBSIGNO,as,[*Sigillare,ſugellare,*]κατασημαίνομαι, ſigni impreſsione occludo,& ad omnia,quæ ſigno quouis notãtur, aut imprimũtur,pertinet.Plau.in Cur.ſcribit,& obſignat litteras. Quãdoque eſt,ſigno notariorum,ſeu ſubſcriptione eorum,aut teſtium ſignare.Ci.pro Clu.teſtamentum ſignis adulterinis obſignauit.

OBSIPO,pas,penul.prod.παραβάλλω,obijcio,ut,Obſipa pullis eſcam.Feſtus.

OBSISTO,is,[*Oſtare,fare reſiſtenza,*]ἀνίσταμαι,obſto,repugno. Cic.7. Verr.Quis nunquam iſtius libidini obſtitit?Oui.Epi.13.Tũc freta debuerant ueſtris obſiſtere uentis.

OBSITVS,pe.c.[*Inuolto,*]περιειλημένος,inuolutus,tectus, obductus. Ter.in Eun.Video ęgrũ,pannis,annisq; obſitum.Vir.7.Aen.Iam ſetis obſita,iambos. Hora.1.Carm.Ode.18.Varijs obſita frondibus.Aer obſitus palluſe,Luca.li.4.Tenebris loca obſita,Cice. 2. Tuſc.Niuibus obſitum iter.Curt.l.5.Obſitus,etiam ab obſero dici poteſt,pro conſitum.Liu.lib.28.obſitos uirgultis tenebat colles.Rura obſita pomis.Oui.13.Meta.

OBSOLESCO,ſcis,leui,uel,lui,letum,[*Inſuſarſi,inuecchiarſi,*]ex ob, id eſt,contra,& oleſco,additas.contrarium eſt ſui ſimplicis,oleſco enim idem eſt,quod creſco:obſoleſco,deficio,inueteraſco,deſueſco[*Diſuſarſi*]Cice.pro lege Man.obſoleuit iam iſta oratio, re multo magis quam uerbis refutata.Item pro Cœlio: Chartæ, q̃ illam priſcam ſeueritatem obtinebant,obſoleuerunt.id eſt,inueterauerunt. Et hæc præterita ab Obſoleſco nõ ab obſoleo ſunt: Naſcere & Obſoleſcere ſunt contraria. Cice. de Lege Agr.ſolum in rep.uectigal,quod in pace obſtat,in bello nõ obſoleſcat.i.ſordideſcat[*Macularſi,*]Similiter Obſoletus.Ci.pro Quinctio. Audacem,cupidum,perfidioſum,uulgaria,& obſoleta ſunt, id eſt inueterata,& quæ ab uſu receſſerunt.

OBSOLETE,tius,obſoletiſsime.Ci.4.Ver.obſoletius ueſtitem.

OBSOLETVS,pro ſordido,ῥυπαρός,Liu.li.3.Filiam ſecum obſoleta ueſte in forũ deducit.Ci.in Rul. Veſtitu obſoletiore,corpore inculto & horrido.Col.li.3.eſt obſoletior & nigro propior.

OBSONO,as.Ci.in Tuſ.Obſonare ambulando,famem.

OBSORBEO,es,obſorſi,uel obſorbui,obſorptum,ῥοφῶ,ſorbeo.Plau. Curc.

OBSORDEO,ῥυπαίνομαι,ſordidus fio,aut obſoleſco.inquit Nonius. Cæcil.Obſordeſcit hæc in me ærumna miſeriæ.

OBSTACVLVM,li,[*Oſtacolo,*]ἐμπόδισμα,impedimẽtum.Pla. in Pſe.

OBSTETRIX,cis.[*La comare che aiuta la parturiente,leuatrice,*]μαιεύτρια,quæ parturientium curam habet:ab obſtando,eo quod obſtat dolori,uel certe fœtui,ne laxatis uteri genitalibus clauſtris, in terra defluat,Ter.in And.Obſtetricem accerſo. Quę opem tulerit parienti.Obſtetrix dicitur,ait Donatus:unde & parturientes,Fer opem clamant.

OBSTINATE,ἀνενδότως,firmiter.Ter.in And.Itane obſtinate operã dat,ut me a Glycerio miſerũ abſtrahat?Vbi Donatus Obſtinate ſacere aliquid,eſt in alterius malum cum conatu facere perſeueranter,& in alterius perniciem nimis niti.

OBSTINATIO,firmitas animi.Ci.de Prou. conſ. Quæ ego ingrato animo,ſed obſtinatione quadam ſententiæ repudiaui.

OBSTINO,as,pe.c.[*Oſtinarſi,eſſer pertinace,*]διαβεβαιόω,offirmo. Liui.l.2.id certum atq; obſtinatum eſt,n. que ego obtũdam. Obſtinatus,offirmatus,perſeuerans,ut tenere poſsit,inquit Feſtus : ut obſtinata uoluntas,obſtinata pudicitia,apud Liu.l.1.de Lucretia, cũ uiciſſet obſtinatã pudicitiam.Idem 3. Aduerſus quæ obſtinato animo Appius in tribunal aſcendit.

OBSTIPI,pen.pr.στραβοί,dicuntur,quibus colla rigent,& in humerum capita ſunt inclinata.Horatius 2.Serm.Sat.5. ſtes capite obſtipo.Col.l.7.c.10.Febricitantium ſigna ſunt,cũ obſtipæ ſuis tranſuerſa capita ferunt.Pli.Obliquũ caput dicit.Index,inquit, ſuis inualidæ,caput eſt obliquum.

OBSTIPO,as,are,ἀντιφράττω,obijcere,ait Feſtus. Alij interpretantur condenſare,ueſtruere.Pla.in Ciſt.Obſtipat aquilam.Obſtipare uerticem,dixit Pla.in Merc.pro,contorquere.

OBSTO,ſtas,ſtiti,ſtitum,[*Impedire,*]ἀνθίσταμαι, contraſto, impedio. Curtius:Obſtant oppido gemini colles.Oui. 4.Faſt. Obſtitit in media candida turba uia.Videtur habuiſſe ſupinum obſtatũ,unde participium obſtaturus.Quin.l.12.ca.ix.Video quoſdam obſtaturos mihi.Obſtatur,imperſonale.Ci.13.Phil.

OBSTRAGVLVM,li,[*Coperta,*]στρῶμα,ſτρῶμα,operimentum.Pli.l. 9.ca.35.crepidarum obſtragulis margaritæ adduntur.

OBSTREPO,pis,pere,[*Interrompere,far ſtrepito incontro a qualcuno,*]παραψοφέω,contra aliquem ſtrepitum facere.Liu.l. certatim alter

altera

alteri obstrepere. Laudi alicuius obstrepere. Senec. Herc. fur. Literis obstrepere alicui. Cice. Metello. lib. 5. Quæ res fecit, ut tibi litteris obstrepere non auderem. Clamore obstrepi, pas. iue. Ci. pro Marcel. eiusmodi res etiam dum audiuntur, aut dũ legũtur, obstrepi clamore militum uidentur. Obstrepitur, impersonale. Liu. 3. Decemuiro obstrepitur.

Obstrigillo, as. pen. pro. [*Impedire*,] ἀντιτείνω, obsto. Varr. lib. 4. de Vita Pop. R. Curio dicebat, se obstrigillaturum, ne triũphus ei decerneretur.

Obstringo, gis, [*Stringere, obligare*,] ἐξάπτω, deuincio, & obligo, quasi circunstringo. Plau. in Aul. Laqueo collum quando obstrinxero. Idem in Amph. Amphitrionem collo hinc obstricto traham. Colu. li. 5. Alij uiminibus obstringunt. Obstringere sibi aliquem beneficio. Ci. Seruio li. 13. quibuscunque officijs Atticũ obstrinxeris, ijsdem existima me tibi obligatum fore. Legib. obstringi, Ci. 2. de Inuen. Religione obstringere. Ci. 2. Phi. Obstringere se scelere, est committere scelus. Ci. 3. Offi. Num se obstrinxit scelere si quis tyrannum occidit.

Obstructio, Ci. pro Sext. obstructio non diuturna.

Obtrudo, dis, si, sum, p. p. [*Serrare, coprire*,] ἀποκρύπτω, ex ob, & trudo, interposita, s, occludo, seu occulto. Pl. Sti. obtrusero aliquid strenue. Pl. in Pan. Bono ocio aut situ obstrusos, & quasi sepultos. Terra obstrusa. Oui. epi. 7. Recessus obstrusi. Clau. 7. Paneg.

Obstruo, is, [*Chiudere*,] ἀποκρύπτω, occludo, & quasi strue quadam alicui loco imposita. Cice. de Senect. qui iter Pœnis, uel corporibus suis obstruere uoluerũt. Obstruere luminibus uicini, est aliquid struere, quo lumẽ domui eius eripiatur. Ci. pro domo, se luminibus eius obstructurum minabatur. Per metaphoram quis dicitur alterius luminibus obstruere, qui nominis eius claritatem obscurat. Idem in Bru. Catonis luminibus obstruxit hæc posteriorum quasi exaggerata altius oratio. Obstruere undas molib. Luca. li. 2. Obstruere aures alicui, est inexorabilẽ reddere. Vir. 4. Aen. Fata obstant, placidasq; uiri deus obstruit aures. Fauces obstruere, Luca. l. 5. Faucesq; obstruxit Apollo.

Obstupefacio, [*Stupefare*,] ἐκπλήττω, animo consterno, & stupidos sensus reddo. Ter. in Pho. timidum obstupefecit pudor. Liu. 2. constãtia sua tribunos obstupefecit. Stupefio, is. Ci. pro Deiot. Homines admiratione stupefacti.

Obstupeo, es, p. c. & Obstupesco, is, [*Stupirsi*,] ἐκπλήττομαι, stupeo, attonitus fio, & stupore percutior. Aliquãdo insẽsibilis fio. Ter. in An. animus timore obstupuit. Vir. 4. Ae. Obstupuit uisu Aeneas Ci. At. l. 5. Ob hæc beneficia, quibus illi obstupescunt, nullos honores mihi decerni sino. Idẽ pro Marcel. Obstupescent posteri.

Obstupidus, adiect. Gel. li. 5. ca. 1. si attonitos & obstupidos.

Obsum, obes, obfui, [*Nuocere*,] βλάπτω, noceo, quasi contra sum. Ci. 1. de Ora. Fuit mirificus in Crasso pudor: qui tamen nõ modo nõ obesset eius orationi, sed probitatis commendatione prodesset.

Obsurdesco, is [*Assordire, diuenir sordo*,] ἐκκωφοῦμαι surdus fio. Ci. in Som. Scip. Hoc sonitu completæ aures obsurduerunt.

Obtego, is, ere, [*Coprire*,] περικαλύπτω, operire. Cice. in Ver. adolescentiæ turpitudo obscuritate & sordibus obtegitur. Vir. 2. Aen. Quanquã secreta parentis Anchisæ domus, arboribusq; obtecta recessit. Obtegere se corpore alicuius. Ci. pro Sest. Seq; seruorũ & libertorum corporibus obtexit.

Obtemperatio, [*Vbidienza*,] Cice. de legi. Iustitia est obtemperatio, scriptis legibus &c.

Obtempero, ras, [*Compiacere, obedire*,] χαρίζομαι, morẽ gero. Cice. mihi semper obtemperauit, tãquam filius patri. Item consulo. Ter. minus aut famæ, aut rei obtemperans.

Obtendo, is, [*Distendere, opporre*,] προφέρομαι, ante aliquid tendo, oppono, ut, Obtendere uelum ante lectum, id est, distendere, uel extendere. Pli. li. 5. c. 2. Huic par, interiacente ualle, mons aduersus Antilibanus obtenditur: hoc est, oppositus est. Aliquãdo Obtendo idem est, quod excusationem aliquam prætexo [*Scusare*,] Pli. epi. 159. Nec puduit rationem turpitudini obtendere. Ci. Q. Fr. Quasi uelis quibusdam obtenditur cuiusque natura.

Obtentus, us, nomen, pro prætextu. Gel. li. 10. ca. 22. Pro extensione. Vir. li. 11. Aen. Extructosq; toros obtentu frondis inumbrant. Obtẽtus participium. Vir. 1. Geo. Et obtenta densantur nocte tenebræ, id est, obducta, ait Serui.

Obtento, as, ἐπέχω, frequentatiuum ab obtineo, es. Ci. Att. lib. 9. Me spes quædam obtentabat, fore ut aliquid conueniret.

Obtero, is, p. c. [*Fracassare*,] ἐκτρίβω, contero. Liu. Ab elephantis obtriti sunt. Aliquando, ab omni parte tero. Col. li. 6. cap. 4. pellem serpentis obtritam cum uino miscent. Ci. de Ora. Obtritos internoscere.

Obtritus, huius, tus, [*Fracasso, frangimento*,] Pli. li. 18 c. 28. Ne herbæ obtritu hebetentur.

Obtestatio, uerbale. Ci. ad Memmium li. 3.

Obtestor, aris, [*Pregare con scongiurare*,] ἐπισκήπτομαι precor, imploro. Ter. in And. Per tuam fidem te obtestor. Ci. pro Flac. Quũ ego te Flacce flens flentem obtestabar.

Obtexo, xis, [*Tessere d'intorno*,] περιπλέκω, circumtexo. Pli. l. 11. ca. 19. Filis araneus alarum lanugines obtexit. Vir. 11. cœlumq; obtexitur umbra.

Obticeo, es, ere, [*Tacere*] καταστυγέω, taceo, & pprie de ijs, quæ nos pudet dicere. Ter. in Eu. Virgo conscissa ueste lacrimans obticet.

Obtineo, es, p. c. [*Ottenere*,] ἐπέχω, uinco, quasi contra teneo. Ci. ad At. l. 7. Malas caussas semper obtinuit, in optima cõcidit. Obtinere item est seruare, & fortiter tenere. Pla. in Asin. Si istam fortitudinẽ animi obtines, salui sumus. Interdũ simpliciter tenere. [*Tenere*] Col. l. 2. Tertiũ locũ obtinet pecudũ stercus. Aliquãdo pretinere, & cõseruare. [*Conseruare*] Ci. ad Tre. si cõmẽdatione mea dignitatẽ tuã obtinebis. Obtinere, & Repelli, cõtraria. Ci. ad Len. l. 1. Epi. Neq;, si quid nõ obtinuerimus, repulsi eẽ uideãtur. Aliquãdo pro occupare. [*Occupare*,] Pli. l. 15. c. 1. Arbor agros longis obtinens umbris. Hinc Obtento, tas: de quo uide supra suo loco.

Obtingit, [*Accadere, auenire*,] συμβαίνει, obuenit, euenit. Ci. 1. Of. Quod cuique obtigit, id quisque teneat. Non nisi in tertijs personis legitur. Obtingere alicui prouincia dicitur cũ sortito prouincia regenda alicui cõmittitur. Ci. 3. Ver. Quæstor ex S. C. prouinciam sortitus est, obtigit tibi consularis.

Obtorpesco, it, [*Impigrirsi*] καταλαμβάνομαι, ab obtorpeo, & stupore quodam ita afficior. Curtius li. 10. Quis crederet concionẽ obtorpuisse subito metu? Ci. pro domo: Mitto ei non & linguam obmutuisse, & manum obtorpuisse.

Obtorqueo, es, [*Torcere forte*,] διαστρέφω, uehementer torqueo. Pli. de Vir. illust. Consuli legibus agrarijs resistenti ita collum in comitio obtorsit, ut multus sanguis efflueret e naribus.

Obtortus, a, um. Ci. 6. Ver. obtorto collo in carcerem abripi.

Obtrectatio, onis, διασυρμός, sic definitur a Ci. 4. Tus. Obtrectatio est ægritudo, quod alter potiatur eo, quod ipse concupierit. Aliquãdo pro detractione, Cæs. 1. Bel. Ciu. A quibus deprauatum Pompeium queritur, inuidia atque obtrectatione laudis suæ.

Obtrectator, oris. Ci. de Cla. Ora. Dolebam, quod non obtrectatorem laudum mearum, sed socium gloriæ, & laboris amiseram.

Obtrectatus, huius tus, obtrectatio. Gel. l. 20. ca. ult.

Obtrecto, ctas, [*Dir male*,] διασύρομαι, ex ob & tracto: a, in e, mutata. Est autẽ obtrectare, auctore Festo, cõtra alienã sententiã tractare, seu maledicere, cũ, s. alicuius dicta aut facta deprauãtur. Ci. Dolabellæ. Id laboro, ut si qui mihi obtrectent, a te refutẽtur. aliquando pro culpare [*Incolpare*,] Pli. l. 9. c. 35. Regina meretrix lautitiam eius omnem, apparatumque obtrectans.

Obtrudo, dis, si, sum, [*Spingere incontro*,] ἀποσωδίζομαι, aduersus aliũ trudo, obijcio. unde obtrudere fores dicit, qui in ædes ingrediẽs foris astãtẽ excludit. Pla. in Men. abijt, obtrudit fores. Obtrudere, quasi inuito dare. Ter. in An. Ea quoniã nemini obtrudi potest, Itur ad me. Vbi Donatus: Bene, Obtrudi, quasi inuito.

Obtrusus, a, um, participium. Cic. de Clar. Ora. adhibenda quædam obtrusa ratio.

Obtruncatio, Col. li. 4. ca. 29. obtruncatione uitis.

Obtrunco, cas, [*Tagliar a pezzi*,] ἀποδειροτομέω, uulneribus conficio, quasi corpus membris mutilatis trũcum reddo. Ci. 3. de Nat. Deo. Puerum interea obtruncat, membra articulatim diuidit.

Obtueor, obtueris, p. p. obtutus sum, obtueri, ὄπτομαι, diligẽter cõspicere. Pla. in Bacch. Num qui numi exciderunt tibi, Quod sic terram obtuere? Idem in Mil. uide Tueor.

Obtundo, dis, di, [*Stordire, percuotere*,] ἀμβλύνω, obtusum sine n, ut in alijs a tũdo cõpositis, quamuis tunsum a tundo n, retineat. Est autem obtundere, totum seu circũ percutere, tũpere, & hebetare. Pla. in Amp. sum obtusus pugnis pessime. idest percussus, uel perfractus. Col. l. 4. c. 24. Obtusa, hebesq; mollis fala putatorẽ moratur. Trãsfertur ad ingeniũ, ad oculos, ad uocẽ, & dicimus. Obtusum ingeniũ, & obtusa acies, idest, hebes, & sine acumine. Obtundere, & Acuere contraria. Ci. 1. Tus. Multa, quæ acuant mentem, multa quæ obtundant. Aliquando sæpius repetẽdo eadem, alicui molestiã, & fastidiũ afferre [*Noiare*,] tractũ a fabris, qui repetunt tundendo aliquid malleo. Ter. in An. Obtũdis, tametsi intelligo. Hinc obtusus partur, Obtusus pugnis in exẽplo Plau. loco supra citato. Obtusus nomen pro hebete. Ci. in Cato. Non ne nobis uidetur animus is, cuius obtusior sit acies, non uidere?

Obturbo, as, [*Interrompere*,] ἀντιπαρέχω, interpello. Ter. in And. Ita ne uero obturbat? Interdum idẽ quod simplex turbo. Ci. ad Att. li. 12. Me litteræ, & scriptio non leniunt, sed obturbant.

Obturamentum, quo aliquid obturatur. Pli. l. 16. c. 8. cadorum obturamentis. Idem 33. ca. 4.

Obturo, as, p. p. [*Serrare, chiudere*,] ἀντιλαμβάνω, occludo. Hor. lib. 2. Epi. Obturem patulas impune legentibus aures. Fest. putat cõpositum ex Latina præpositione ob, & Græca dictione θύρα: quod est ostium: & ita uideretur per th, scribendum.

Obtusus, a, um. Ci. in An. adhibebuntur aures non obtusæ. Obtusius, idem de Nat. Deo.

Obtvtvs,huius obtutus,p.p.[*Sguardo*] πρόσοψις,quasi obtuitus,aſpectus,ab Obtueri.Vir.1.Aen.Dum ſtupet, obtutuq; hæret defixus in uno.Ci.de Diuin.obtutus oculorum.

Obvagio,is,p.p.ἀντιβαυβάζω,uagitu obſtrepo.Pla.in Pœn. Nutrices pueros infantes,procurent,ne obuagiant.

Obvallo,as,[*Circondare,*]περιχαρακόω,circumuallo.Cice.de lege agr.quem locum nobilitas omni ratione obuallatum tenebat, me duce reſcidiſtis.

Obvaricatoras,dicebantur, qui cuipiam occurrebant, quo minus rectum iter conficeret,inquit Feſtus.Obuarico, as,uero eſt, obſto.Feſtus.

Obvaro,ras,[*Guaſtare*]deprauo,a uaris,qui introrſum pedes intortos habent.Ennius in Achil.conſilijs obuarant.Nonius.

★**Obvcvla**,æ,oppidũ Hiſpaniæ ulterioris,in cõuentu Aſtigitano.

Obvenio,is,[*Intrauenire,accadere,*]ὑπάρχω,obtingo.Quin.li.10.ca.3.Qd obueniat,qd res poſcat.Aliquãdo eſt cõtingere.Ci.3.Ver. Verri ſorte prouincia obuenit.Obuenire hereditate[*Hereditare*] Varro de re ru.li.1.c.16.ſi mihi fundus hereditate obueniat.

Obventio,Vlp.l.magis puto.ff.de re.co.qui ſub tu.& cura ſunt: An pecuniam pupillus habeat in redituum ſpe,atq; obuẽtionũ.

Obversatio,Ci.pro Muræ.Mœſtos amicos,obuerſationes.

Obversor,aris,deponens,[*Verſarſi intorno,ſtar attorno,*] παρίσταμαι, ante uerſor,adſum.Ci.p Sex.Mihi ante oculos obuerſatur reip. dignitas.Cum datiuo.Liu.l.35. Caudinæ cladis memori,nõ animis modo,ſed prope oculis obuerſatur.

Obverto,[*Volgere contra*]ἀντιστρέφω,contra uerto.Ci.in Ar.obuertunt nauem.Vir.6.Aen.Obuertunt pelago proras.

Obversvs ſto,pro aduerſus.Pli.l.9 c 57.refugere in ſuas cauernas, & in illis obuerſos ſtare.Col.li.7.Plurimum refert ; ut paſcentium capita ſint obuerſa Soli.Liu.aciem in Samnites obuertit.

Obviam,[*All' incontro* εἰς συνάντησιν,quaſi obuiam.Ter.in Pho.obuiã conabar tibi.Et dicimus,pcedere obuiã alicui,pdire obuiã, ire obuiã,uenire obuiã,mittere obuiã,obuiã fieri.Ci. p Mil.Obuiã fit ei Clodius expeditus in equo.Obuiã ire periculis, obuiã ire conatibus:obuiam eſſe,in promptu eſſe.[*Apparecchiare*]Pla.in Cap.nec ſycophantis ullum mantellum obuiam eſt.

Obvivs,a,um,[*Cio che uiene all'incontro,*]ἐπιτυχών, ἀπαντῶν, quod alicui occurrit.Sal.in Iug.omnes,uti quiſq; armatus fuerat obuius,interfecit.Obuiũ ſe dare alicui.Liu.1.Romulus ſe mihi obuiũ dedit.Obuiũ eſſe.Ci.pro Ceci.Ingrediẽti obuius fueris.Obuius,& expoſitus homo dicitur qui ſe nõ difficilẽ præbet in colloquijs.Pl.ep.10.Eſt obuius,& expoſitus,plenusq; humanitatis.

Obvlco,conis, oppidum mediterraneum ulterioris Hiſpaniæ , ut Pli.li.3.ca.1.in conuentu Cordubenſi.

Obvmbro,as,[*Adombrare,defendere,oſcurare*]ἐπισκιάζω,umbris undique obſcuro.Vir.12.Aen.Obumbrant æthera telis. Per trãſlationem pro tueri.[*Difendere,*]Idem li.11.reginæ nomen obumbrat. Aliquando pro obſcurare[*Oſcurare*]Quin.in 8.ſenſus obumbrãt. Pli.li.23 ca.1.Sapientiam uino obumbrari.

Obvncvs,adiect.[*Molto torto,*] ἐπικαμπής,ualde uncus , incuruus. Vir.6.Aen.Roſtroq; immanis uultur obunco.

Obvolvo,is,[*Inuolgere,uolgerſi intorno,*]περιειλέω,circumuoluo. Ci. in Ora.Obuoluendum caput Agamemnonis eſſe.Per metaphoram pro diſsimulare,obtegere.[*Coprire,*]Hor.2.Ser.Sat.7.uerbisque decoris Obuoluas uitium.

O ANTE C

Ocalea, æ, ſiue Ocalee,es,p.c.ὠκαλέη, Bœotiæ oppidum , cuius meminit Homerus in Catalogo nauium.

Occalleo,[*Hauer calli,far il callo*]ἀποτυλοῦμαι,calloſus ſum,per tranſlationem induratus ſum.

Occallesco,callum obduco,partes autem illæ callum obducere dicuntur,quę obdureſcunt.Pla.in Aſin.latera tua occalluere plagis.Occalluit animus , alibi pro diutina malorum conſuetudine aduerſa patienter ferre didicit.Longa patientia occallui.Pl.ep. 39.Fauces gulonũ a Seneca dicũtur occalluiſſe, tanquã callũ obduxerint ex cibis ardentibus ad ſenſum feruidorum ciborum.

Occasio,[*Occaſione,opportunità,*]καιρὸς,inquit Feſtus, eſt opportunitas temporis caſu proueniẽs. Ci.1.de Inu Occaſio,eſt pars tẽporis habens in ſe alicuius rei idoneam faciendi,aut non faciendi opportunitatem.Idem 1.Offic.Tempus actionis opportunum Græce,Latine appellatur occaſio.Ponitur aliquando pro copia. [*Copia,*]Col.l.9.ca.1.rara eſt occaſio.Dicimus Occaſionem capere,captare,parere,dare,afferre,nanciſci,amittere,amplecti,arripere.Exempla ſunt inuentu facilia.

Occasivncvla,æ,diminut.Plau.in Trin.nimis argute obrepſiſti meapte occaſiuncula.Occaſionem ueteres Romani deam putauerunt.ſimulacrum eius ita fingebatur,ut pẽnatis pedibus uolubili rotæ inſiſteret,uertigine quadam uelociſsima ſe in orbẽ circumagens,priore capitis parte capilloſa,poſteriore glabra, quo commento occaſionis breuitatem, & inconſtantiam uoluerunt denotare:quæ niſi,cum primũ ſeſe offerat,arripiatur , ſtatim elabitur a manibus.De Occaſionis effigie uide elegans epigramma apud Auſonium,quod incipit,Cuius opus?Phidiæ.

Occaso,occaſas,[*Morire,*]uerbum antiquum,ab Occaſum,ſupino uerbi occido.ſignificat intereo.Plau.in Caſ.pereo,atq; occaſo.

Occasvs,us,[*Morte,occaſo,*]δυσμή,modo Interitus dicitur , & tam de homine,quã de rebus inanimatis dici ſolet.Ci.1.Aca.poſt Lęlij noſtri occaſum.Idem 3.Cati.Totius urbis occaſus appropinquat.Modo dicitur Solis ueſpertina abſconſio.ad Here.l.3.Solis exortus,curſus,occaſus nemo admiratur,quod quotidie fiũt. Aliquando pro loco ubi Sol occidit[*Occidente,*]Ci.2.de Nat.De.Ab ortu ad occaſum ſpatijs immutabilibus commeans ſidus.

Occatio,onis,βωλοκοπία,ab Occo,as.Plin lib.8.cap.20. Aratione per tranſuerſum iterata occatio ſequitur.Colum.li.2.ca.4. & Ci.de Sen.

Occator,oris,βωλοκόπος,qui glebas in aruo confringit. Plau. in Cap.Occant prius quam ſarriunt ruſtici.Sic Col.l.2.ca.13.

Occatorivs,a,um,βωλοκοπικὸς,Col.li.2.ca.13.occatoriam.

Occedo,dis,ceſsi,ceſſum.[*Andare incontro,*]ἀντιβαίνω,ex ob,& Cedo,obuiam eo.Pla.in Aſi.Mihi obuiam occeſsiſti.Idem Quiſquis obuiam hinc occeſſerit irato,uapulabit.

Occento,tas ἐπιχλευάζω,freq.ab occino.Feſt. Occẽtare:conuicium facere,apud antiquos , cum id clare,& cum quodã canore fieret, ut procul exaudiri poſſet.Pla.in Perſ.Hac illi noctu occentabũt oſtio.Idem Cur.Quid ſi adeam fores,Atque occentem?

Occepso,ueteres pro incepero,poſuerunt.Plau.in Amph.

Occidentalis,tale,[*Occidentale,*]δυτικὸς,Pli.l.19.ca.34.

Occidens,ſub.[*Occidente,ponente,*]δύσις , plaga , in qua Sol occidit.Ci.de Na.De.qui terras ab oriente ad occidentem colunt.

Occidio,nis,[*Vccisione*]μακροφονία,occiſio,cędes,mors.Ci.pro Cęc. Tu uim negabis eſſe factam,ſi cædes,& occiſio.Col.l 7.c.5.Lac caprinũ occidionẽ gregis prohibet.Taci.li.15.Copiæ iũ occidione occubuiſſent.Occidione occidere eſt, ad internecionem delere, Liu.li 28.duo exercitus uorum prope occidione occiſi.

Occido,dis,p.p.[*Vccidere,ammazzare,*]φονεύω, ex ob , & cædo , ſignificat quocunque modo interficio.Ter.in And.Si mẽtitum,inuenies,occidito.Aliquando excruciare, tantaq; moleſtia afficere,ut quis occiſus prope uideatur,[*Tormentare,*]Ter.in Ad. Occidunt me,dum nimis ſanctas nuptias ſtudent facere. Quandoque eſt cædere,percutere.[*Percuotere,*]Tere.in Ad. Cteſipho me pugnis miſerum uſq; occidit.Vbi Duna.Occidit, uehementer cæcidit.Proprie tamen occiſus dicitur,quouis modo interẽptus.Vlp. occiſum interemptum accipere debemus, ſiue gladio, ſiue fuſte, uel alio telo,uel manibus.Neq; uero homines ſoli,ceterave animalia occidi dicuntur,uerum,& plantæ,quæ licet nõ ſentiant,tamen uiuere dicuntur.Differũtq; inter ſe occiſus,& necatus, quod occiſus uulnere,necatus etiam ſine ictu dicatur,unde ueneno necatos,non occiſos,dicimus.occiſa res dicitur,deſperata & perdita.Pla.in Pſeu.Occiſa iam eſt hæc res.

Occido,dis,p.c.[*Morire,*]occidi,occaſum,ex ob,& cædo. Aliquando ſignificat pereo.Ter.in Eun.occidi.Occidit ſpes noſtra,inquit Pla.in Moſtel.ideſt perijt.aliquando pro obuenio, unde occaſio. Aliquãdo interimor:a quo occaſus pro interitu.neq; ſolũ de homine,ceteriſq; animãtibus,uerũetiã de herbis,& arboribus dicitur,Vir.4.Ecl.& fallax herba ueneni Occidet. Aliquãdo cado,ſiue deſcẽdo,[*Cadere,diſcendere*;]Plau.in Rud.ſigna de cælo ad terrã occidũt,ideſt cadũt.Vnde & Sol occidere dicitur,quia cadere uidetur,dum mergitur,ut oriri,dũ uidetur ſurgere.Lact.l.3. Videbant ſolem atque Lunã in eãdẽ partẽ ſemper occidere.Hinc Prę occido,ante occido.Pli.l.18.præoccidere Caniculã neceſſe.Cic. li.1.Tuſ.Occidere pro mori ſumpſit. Sunt qui cẽſent una animũ & corpus occidere:Hinc occidens,Ci.ad Sulp.li.4.epiſt. aliquid opus occidenti reip.tuliſſemus.

Occidvvs,a,um,[*Occidentale,*]δυτικὸν,Occidentalis. Clau.l.2. de Raptu Proſ.Occiduo ducis ab orbe greges. Nonnunquã id quod occidit.Gel.l.19.ca.1.Sole iam fere occiduo.Oui.1.Met.Veſper & occiduo quæ littora Sole tepeſcunt.Aquæ occiduæ , pro mari heſperio,apud eundem.1.Faſt.Senectus occidua 15.Met.

Occino,is,p.c.[*Cantare incontro,*] κατᾴδω,occinui,& occini, & occanui,ſecundũ Probum,cum Cano cecini faciat:& ſignificat contra cano,cãtu obſtrepo.Liu.ſi occinuerit auis.Supinum facit occentum.Hinc occentus.Val.Max.l.1.Occentus ſoricis auditus, Fabio Maximo dictaturam deponendi cauſſam præbuit.

Occipio,pis,p.c.[*Comminciare,*]ἐνίσταμαι,a capio, ſignificat incipio. Liu.li.1.Agere occœpit.

Occipitivm,Pla. in Aul. quæ in occipitio quoq; habet oculos , id eſt,uerſura eſt,ut non ſit eam facile fallere.

Occipvt,pitis,ne.ge.[*Nuca,*]ἰνίον,ex ob & caput,poſterior capitis pars.Auſonius in epig.Simulacri Occaſionis. Occipite es caluo.

Occlvdo,dis,[*Chiudere*]κατακλείω,claudo.Ci.3.Ac.occludi tabernas iubes.Occludere linguam.Pla.in Mil.Tuopte conſilio occludunt linguam,ideſt,impediunt ne reſpondere poſsis.

Occlusus, κατακλειστὸς, aliquando nomen. Pla. in Trin. Occlusiorem habeant stultiloquentiam.

Occubo, as, θνήσκω, a Cubo, occumbo. Vir. 1. Aen. Ne adhuc crudelibus occubat umbris.

Occulco, as, [*Calcare*,] καταπατέω, conculco. Cato de re ru. c. 49. ponito in sulco, opertoque & bene occulcato.

Occo, as, [*Erpegare*,] βωλοκοπέω, glebam comminuo. Festus. Ci. de Sen. Terra subacta semen occatum cohibet. Vnde occatio.

Occulo, p. c. cului, cultum, [*Celare, nascondere*,] κλέπτω, abscondo, abdo, ex Ob, & Colo: o, in u, mutata. licet quidam a cælo compositum uelint. Vir. 2. Geo. Sparge fimo pingui, & multa memor occule terra. Ci. ad Att. l. 5. Appij uulnera apparet, occulti possunt. Aether occulit deos. Ouid. 2. Pōto. Ele. 8. Sylua occulit feras. Idē 2. Fast. Iuppiter occuluit aerem nubibus. Idem 14. Met. Virg. 12. Aen. nauis sese occulat umbris.

Occultatio, onis, [*Nascondimento*,] Cæs. 6. Bell. Gall. Cuius rei nulla est occultatio.

Occultator, oris. Ci. pro Mil. latronum occultator locus.

Occulte, [*Occultamente*,] κρυφῇ, clam. Cæs. 1. Bell. ci. Occulte ad explorandaloca proficiscitur. Quam occultissime. Cic. Offi.

Occulto, tas, [*Nascondere, coprire*,] ἀποκρύπτω, frequent. ab Occulo, lis. Vir. 2. Ecl. occultāt spineta lacertos. Ci. 1. Offi. Quæ natura occultauit, eadem omnes qui sana mente sunt, remouēt ab oculis.

Occultus, [*Occulto, segreto*,] secretus, κρυπτός. Plaut. in Trin. In occulto iacebis. Ci. ad Mart. lib. 11. Habeo occultiora, quæ uia uerbis exequi possum. Ex occulto. Pli. lib. 9. ca. 24. pastinata latrocinabatur ex occulto.

Occumbo, bis, [*Morire*,] morior: ex ob, & Cubo: aut antiquo uerbo Cumbo. Oui. 3. de Arte. comes esse marito Fertur, & ante annos occubuisse suos. Aliquando addimus ablatiuum. Ci. 1. Tus. qui ꝑ patris morte non dubitarent occumbere. Pro eodem, Occūbere mortem. [*Morire*,] Liu. li. 31. Qui pugnantes mortem occubuissēt. Occumbere morti. Vir. 1. Aen. Occumbere etiam de Sole & stellis dicitur, cum occidunt.

Occupatio, [*Occupatione*,] ἀσχολία, Cic. in Ora. In maximis occupationibus nūquam intermisit studia doctrinę. Est etiā occupatio, apud rhetores, schema quoddam, cum aliquid nos reticere dicimus, & tamen tacitū intelligitur, quale illud: Cogis me iniurię tuæ caussam proferre: nihil agis: non dicam: ipsum tempus eā patefaciet. Præterea occupatio aliud schema dicitur, cum quæ dici ab alio poterant, ea ipsi præueniendo dicimus.

Occupo, pas, p. c. [*Occupare, usurpare*,] καταλαμβάνω, ex Ob, & Capio: significat, quod in commune siue in medium erat, ante alios capio: aut etiam rem alienam inuado, arripio. Cice. de Amic. Ti. Graccus regnum occupare conatus est. Occupari sępe etiā accipitur pro detineri. Ci. de Of. l. 1. in ea funditus delenda occupati sunt. Hic occupatus homo, qui negotio aliquo detentus, non potest alteri operam dare. Ci. Nemo me conuenire uoluit, cum essem occupatus. Ci. 1. Tus. si occupati aliquid profuimus, ciuibus nostris, prosimus etiam ociosi. Occupatus alicui rei. Pli. li. 26. ca. 5. Per ablatiuum cum In. Ter. in An. Et per accusatiuū cum Ad, Nequo te ad aliud occupes negotium. Pla. in Pseu. Interdum est incapere. Liu. li. 33. urbem hanc accepi, non occupaui. Aliquādo præuenire. Pla. in Rud. Occupas præloqui. Var. in Ephebo: si Actæon occupasset, & ipse prius suos canes comedisset. Aliquādo est inuenire [*Trouare*,] Pla. in Men. Ni occupo aliquod mihi cōsilium. Aliquando possidere [*Possedere*,] Pla. in Trin. Familiam optimam occupauit. Occupatissimus, Ci. ad Att. l. 12.

Occurro, ris, ri, sum. [*Andare all'incontro, souenire, uenire in mente*.] ἀπαντάω, obuius fio, obuiam procedo. Iuu. Sat. 1. Occurrit matrona potens. Ci. pro Clu. per translationē: Occurrā expectationi uestræ, idest præueniam. Quādoq; pro currere [*Correre*,] Pla. in Cur. Vide parasitum tuum occurrentem. Quandoq; in mentē uenire. Idem de Sen. cū de senectute aliquid uellem scribere occurrebas. Et in hac significatione possumus addere datiuū, ut Animo, Mēti. Ci. 4. Aca. Si id quod officij sui sit, non occurrit animo. Quādoque offerri, ut apud Ci. Occurrebat mihi oratio. Quādoque obsistere, [*Opponersi, resistere*,] Persius. uenienti occurrite morbo.

Occursatio, cū populo occurrimus, magistratū aliquē captantes, Ci. pro Planc. Facilis est illa occursatio, & blanditia popularis.

Occursus, huius occursus, ἀπάντησις, occurrendi actus. Pli. li. 8. c. 30. Qui ne contrario occursu haberetur, capsarum modo includitur. Huius frequentatiuum est

Occurso, sas, currendo obuiam eo. Vir. Eclo 9. inter agendum Occursare capro. Ponitur quandoque pro in memoriam uenire. Pli. Epi. l. 5. Occursant animo meo mortalitas, & mea scripta. Occursare numinibus, [*Adorare*,] est adorare, & sacrificijs placare numina, ne nobis noceant. Pli. in Paneg.

Oceanitis, tidis, filia Oceani. Vir. l. 4. Geo. Oceanitides ambæ.

Oceanus, ὠκεανός, Cæli & Vestæ filius, & maritus Tethyos, quem poetæ maris deū faciūt. Ci. de Vni. Oceanus cæli, terręque filius. Vir. 4. Ge. Oceanūq; patrē rerū, nymphasq; sorores. Oceanus itē mare ipsum appellatur, quod uniuersā circuit terrā. Etiā neutro genere Oceanū dicit præsertim si mare sequatur ut Caper & Probus testantur. Irrumpit aūt Oceanus in mediū terrarū inter Africā, & Hispaniam, Obylam Africæ montē ad dexteram, Calpē Hispaniæ ad sinistram relinquens, qui ob altitudinem Herculis columnæ dici cōsueuerunt, eo quod testimonio uetustatis, laboris Herculei limes illic fuerit cōsecratus. Dictus est Oceanus ab ὠκύ, uelox, testibus Solino & Seruio. Suidas uero deducere uidetur ab α priuatiua particula, & κέω, χέζω. mutato ε in ω. Et quamuis nomē sit propriū Oceanus, aliquādo tamen pro appellatiuo ponitur, quādo partes eius significat. nam a littorib. plerūq; accipit nomē. Ad dextrā, siquidē, antequā terrā intret, Atlāticus dicitur, ad sinistrā, Gaditanus, illic Arabicus, Persicus, Indicus, Hinc Britānicus, Germanicus, Scythicus. Postquā uero terras intrauit, primo ab Iberia, hoc est, Hispania dicitur Ibericū mare: Tū a Balearibus insulis, Balearicum: post hæc Narbonēsiū prouinciā contingēs, Gallicum: Deinde a Liguria, Ligusticū: Mox usq; in Siciliam, a Tuscis, Tuscū, siue Tyrrhenū a Thirrhenis, siue etiam ad differētiā superi maris, Inferū appellatur. superū enim Adriaticū uocamus, quod ad id ab urbe uenientes, Appēninū conscēdamus: siue quod Italiā ab ortu alluat. Inde ab Ionib. Ioniū, a Sicilia Siculū, a Creta Creticum, ab Asia Asiaticum, a Pamphylia Pamphylicum: & multa alia nomina, quæ enumerare lōgū esset. poetę tamē Oceanum pro quocunque mari usurpant. Vir. 2. Aen. Et ruit Oceano nox. Est & Oceanus soliū uastū in balneis, & omnino lacus, alueusq; maior, ab amplitudine uocatus. Lamp. Oceani solium primus inter principes, Alexander appellauit.

Ocellatus, a, um, ὀμματωτόν, quod ocellos habet. Vnde Suet. in Aug. ocellatas nuces dixit, pro multis foraminibus distinctas.

*__Ocelum__, li, ὄκελον, Hispaniæ Tarraconensis urbs. Ptol.

*__Ocha__, æ, ὄχα, Eubææ insulæ oppidum. Plin.

*__Ochra__, ὤχρα, genus est coloris lutei. Pli. li. 4. ca. 12.

*__Ochus__, ὦχος, fluuius in Indiæ montib. ortus, per Bactrianorum regionem fluit. Pli. li. 6. cap. 6.

Ocimum, [*Basilico*] ὤκιμον, Dioscoridi herba hortensis, pedali altitudine, surculosa, ramulis teretibus, folio muralis herbæ diluti uiroris, odoris fragrantissimi, recentiores Basilicam herbam uocant: quo etiam nomine utitur uulgus. Ocymum autē, ut suo loco docebimus, farraginis genus est, ab ocimo omnino diuersum.

Ocior, aris, [*Stare in riposo*,] σχολάζω, in ocio & quiete sum. Cic. lib. 3. Offi. cum se Syracusas ociandi caussa, non negociādi, cōtulisset.

Ociose, σχολῇ, Ter. in Ad. Ociose hic consiste.

Ociosus, [*Ocioso, scioperato*,] σχολαῖος, uacuus, cessans, opere solutus. Ci. de Cla. Or. Cū inambularē in Xysto, essemq; domi ociosus. Dicitur & de animo, cū tranquillus est, & solicitudine uacuus. Ter. in An. Animo ocioso eē impero [*Sicuro*,] idest securo, nā nisi securus est, nemo est ociosus, ut inquit Donatus. Dies ociosus, pro festo. [*Di di festa*] Ci. ad Q. F. l. 3. Id perficiam his supplicationum ociosis diebus. Idem de Sen. nihil est ociosa senectute iucundius.

Occisio, [*Vccisione*,] φόνος, cædes ipsa. Occisione occidere, ad internecionem delere: Ci. Phi. l. 14. eius copias occisione occiderit. Occisissimus, a, um. Pla. in Cas.

Ocium, cij, [*Ocio*,] ἀπραγμοσύνη, uacatio a labore, ad Herenn. in Præf. ope. Negocijs familiaribus impediti uix satis ocium studio suppeditare possumus. Accipitur & ꝑ exercitatione leuiore animi. [*Studio*,] Ci. Quid dulcius est ocio litterario? id est studio, & (ut ita dicam) negotioso ocio. Accipitur & pro pace, quiete, [*Pace, quiete*] Ci. in Ver. Cū bello fugitiuorū tota Italia arderet, Non banus in sūmo ocio fuit. Ci. l. 1. de off. rep. gubernantibus nonne togæ arma cessere, neque. n. in rep. periculū ullū fuit grauius unquam, nec maius ocium. & Ci. Cœl. l. 2. fa. ocium esse in Syria.

Ocnus, ὄκνος, Tiberis filius fuit ex Māto, muliere fatidica, Tiresiæ Thebani filia, qui in Gallia Cisalpina urbem condidit, & a nomine matris Mantuam appellauit. Virg. 10. Aene. Patrijs agmen ciet Ocnus ab oris, Fatidicæ Mantus, & Tusci filius amnis, Qui muros matrisq; dedit tibi Mantua nomen. Est etiā Ocnus nomē cuiusdam apud inferos, quem elinxerunt perpetuo torquentem funem, astante asella, quæ quantum ille torsisset, statim prærodere t. inde ortum prouerbium, Ocnus funiculum torquet. quod in eos præcipue competit, qui cum nihil neque laboris neque industriæ ad augendam rem familiarem prætermittant, nihilo tamē redduntur ditiores, quod domi habeant asellam, idest uxorē prodigam, quæ quicquid misellus multis sudoribus corrasit, strenue profundit. huc alludit Prop. l. 4. Ele. Dignior obliquo funem qui torqueat Ocno, Aeternumq; tuam pascat asella famem.

Ocquinisco, icis, inclino, inquit Nonius, Pomponius, in Pistore.

Ocrea, æ, [*Gamberu*,] κνημίς, militaris calceamēti genus ex ære, ad obtegendas tibias: quo utebantur tantū duarū primarum classiū milites: reliqui caligis tibias muniebant. Apul. ille crura ocreis inuoluit. Vide Liu. li. 1. & quæ nos diximus in dictione Caliga.

OCREATVS, a, um, κνημιδωτὸς, ocreis calceatus. Pli. li. 16. cap. 1. Ad reliquos usus laboriose euellitur ocreatis cruribus.

OCRICVLVM, li, oppidum Roma distans 40. M. pass. Cic. pro Mil.

★**OCRIVM**, Britanniæ promontorium. Ptol.

OCTANGVLVS, ὀκτάγωνος, uel figura octo angulos habens.

OCTAVIA, gens, a Velitris originem accepit, quam nonnulli, Augusti gratiam per assentationes captantes nobilitatem antiquam fuisse prodiderunt. ipse autem Augustus nihil amplius quam equestri familia ortum se scribit, uetere ac locuplete, & in qua primus senator suus pater fuerit. M. Antonius libertinum ei proauum exprobat, & auum argentarium. Ex Tranquillo, utcunque fuerit, constat Augusti patrem honestissimum fuisse magnaque laude Macedoniam prouinciam administrasse, ipsius etiam testimonio Ciceronis, qui ad Q. Fr. scribens hortatur, ut in promerendis sociis ciuium suum Octauium imitetur. Hic Octauius Augustus natus est M. Cicerone, & C. Antonio cos. postea C. Cæsaris, & deinde Augusti cognomen assumpsit. unde Sue. in eius uita.

OCTAVIAE PORTICVS, duæ appellantur, quarum alteram theatro Marcelli propiorem Octauia soror Augusti fecit, alterā theatro Pompeij proximam Cn. Octauius, qui triūphauit de rege Perse nauali triumpho: Festus.

OCTAVVS, a, um, [Ottauo,] ὄγδοος, Horat. 1. Episto. Octauam circiter horam dum redit.

OCTIES, [Otto uolte,] octo uicibus. Col. li. 8. cap. 8. Octies anno pullos educat.

OCTINGENARIVS, a, um, ut Octingenarius grex, qui octingentas habet pecudes. Var. de re ru. ca. 10.

OCTINGENTI, a Ci. 4. Aca. Mille, & octingenta stadia.

OCTINGENTESIMVS, ma, mum, ὀκτακοσιοστὸς, ultimus ex octingentis. Ci. de Sen. si octingentesimum annum ageret.

OCTAVVM, [Otto uolte,] octies. Liu. 6. Sextium Licinium q. iam octauum tribunos Pl. refectos. Sic octauum consulem dicimus, qui octauum gerit consulatum. unde Gellium.

OCTO, [Otto,] ὀκτὼ, nomen numerale, adiectiuum, indeclinabile. Vir. 1. Geo. Pedes temo protentus in octo.

★**OCTODVRVM**, ὀκτόδουρον, Vaccorum oppidum, in Hispania Tarraconensi, Ptol. Est etiam aliud in alpibus Cottijs, non procul a Centronib. Plin.

OCTOGESIMVS, a, um, ὀγδοηκοστὸς. Pli. l. 11. ca. 37.

OCTOGIES. Ci. in Pi. Nonne sestertium centies, & octogies ex ærario tibi attributum Romæ in quæstu reliquisti?

OCTOGINTA, [Ottanta,] Cic. de Senec. Arganthonius Gadibus, octoginta regnauit annos.

OCTOIVGIS, p. c. quod octo habet iuga. Liu. li. 5. Patricios octo iuges ad imperia obtinenda ire.

OCTVPLVS, p. c. adiect. Ci. 6. Ver. Dicis te in decumanum, si plura sustulerit, quam debitum sit, in octuplum iudicium daturum.

OCTVPLICATVS, a, um, Liu. 4. Octuplicato censu ærarium fecerūt.

OCTVSSIS, nummus, ualore octo assium. Hor. 2. ser. Saty. 3. Quanti emptæ? octussibus.

OCTOBER, bris, [Ottobre,] ὀκτώβριος, mensis dictus est, quod octauum locum teneat a Martio, qui primus ineūtis anni mēsis erat.

OCTOGENVS, Pli. l. 9. ca. 51. octogenos fœtus, i. octoginta.

OCTIPES, octipedis, [Che ha otto piedi,] ὀκτώπους, quod octo habet pedes, quare ab Oui. lib. 1. Fast. Hoc epithetum Cancro, cælesti signo, tribuitur.

OCTONVS, a, um, distributiuus numerus, quāuis etiam accipiatur pro suo primitiuo, octo. Var. Nutricare octonos porcos possum. Pli. l. 8. ca. 50. Octonis mensibus ferunt partus, idest, octo mensibus.

OCTOPHORVM, ri, ὀκτάφορον, lectica, quæ ab octo seruis gestatur. Sue. de Cal. Interdum adeo delicate incessit, ut octophoro ueheretur. Mart. l. 6. Octophoro sanus portatur Auite Philippus.

OCVLATIO, in oribus gemmarum superfluarum detectio. Plin. lib. 17. cap. 21.

OCVLATVS, a, um, [Occhiuto,] πολυόμματος, modo dicitur, qui per totum corpus oculos habet: qualis fuisse fertur Argus ille centoculus, Ius custos: modo qui oculos habet uigilātes. Pla. in Truculento plutis est oculatus testis unus, quam auriti decem, id est, [Presente,] qui præsens uiderit. Pli. Oculatissimum locum appellat conspectum [Chiarissimo,] l. 34. c. 6. Oculatam diem uocat Plau. in Pseu. diem præsentem, quo scilicet statim uidemus pecuniam nobis annumerari: cui opponit Cæcam diem, qua nihil numeratur præsētis pecuniæ, eme (inquit) die cæca oliuum: uendito oculata die.

OCVLEVS, a, um, [Occhiuto, pieno d'occhi,] πανόπτης, plenus oculis. Pla. in Aul. Argus totus oculeus fuit. Per translationem pro perspicaci. Apul. perspicaciorem ipso Lynceo, & oculeum totum.

OCVLIS CAPTVS, [Cieco,] ἀβλεπὴς, cæcus, Cicero. 6. Verr. ne oculis quidem captus in hanc fraudem decidisti.

OCVLITVS, p. c. ὀφθαλμηδὸν, ita care, ut oculus carus est. Pla. amant ancillam meam oculitus.

OCVLVS, [Occhio,] ὀφθαλμὸς, dictus ab [illegible]ulendo, quod ciliorum tegminibus occulatur. Lact. li. de Opif. Ut igitur oculi tutiores essent ab iniuria, ciliorū tegminibus occuluit. inde oculos dictos Varroni placet. Sunt autem oculi pars corporis pretiosissima, in quibus maxima indicia amoris & odij existūt. Sūt indices animi. Ci. 2. de Na. De. Oculi tāquā speculatores altissimū locū obtinent. Vir. 8. Aen. oculos per singula uoluit. Accipimus etiam pro notis, seu maculis rotundis, quales uidemus in pardorū pellibus & caudis pauonū. [Macchia,] Pl. l. 8. c. 17. Pantheris breues in cādido Pardorum oculi. Per trāslationē posuit Cicero in Lælio. Nec uero ille in luce modo, atq; in oculis magnus, sed intus, domiq; præstātior. Dicitur etiā oculi in arborum surculis: unde germinant. Cato de re ru. c. 6. oculos arundinis pedes ternos alsū ab alio serito. Ab Oculus. Pla. formauit Oculissimus, pro charissimus, [Carissimo,] Salue inquit, saluusne ocellus mi oculissime?

OCELLVS, [Occhio,] ὀμμάτιον, Catullus de Acme. Et dulcis pueri ebrios ocellos Illo purpureo ore suauiata: Ocellus meus, apud Plautū in Asin. blādientis uox est: Da (inquit) meus ocellus, mea rosa. Ocellatus, a, um, qd ocellos habet, id est, cauernulas quasdā. Vnde Sue. Ocellatas nuces dixit, multis foraminib. distinctas. [Bugia,] Itē uerbū Exoculo, quod est oculos eruo. Pla. in Rud. Si illic illas hodie digito tetigerit inuitas, ni tunc illū exoculassitis pro exoculaueritis. Habet autē hoc nomē uarios, eosq; elegātes in oratione usus. dicimus enim Adijcere oculos rei alicui, pro rei alicuius cupiditate affici [Desiderare,] Ci. 4. Verr. Videbant ad iectu esse oculū hereditati. Capere rationē aliquā oculis, est rem aliquā usu æstimare. Pla. in Pse. Ut ego oculis rationem capio. Habere alicuius oculos in suis oculis, est uidere quod ille uelit, aut imperet. in oculis gestare aliquē, aut ferre, est illū ualde amplecti & amare. [Amare,] O uli mei, in uultu illius habitare dicūtur, a quo cōcutiēdo nō mouetur. Oculū exculpere, idē qd eruere. Oculi alicui dolere dicuntur, quoties aliquid uidet, quod uidere molestū est. Intēdere oculos, e transuersis oculis intueri, [Guardar fisso,] Oculos tollere, per translationē est refici, recreari. Ci. Tiro. Litteræ meæ, siue nostræ hac epistula oculos paululum sustulerunt.

★**OCYALVS**, unus ex Phæacibus tempore Alcinoi regis. Homer. Odyss. 8.

OCYMVM, pen. co. ὤκιμον, farrago ast diuersarum herbarum, uel leguminum, ad boum pabulum sata, qua ciebāt aluum bobus. Dictum nomen, ab ὠκὺς, quod significat uelocem, uel ob celeritatē nascendi, uel quod boum aluum ciet. Var. li. 1. de re ru. c. 31. Vide Hermolaum in Diosc. l. 2. ca. 158.

OCIOR, [Piu ueloce,] ὠκίων, & Ocyssimus, celerior, celerrimus: a Græco ὠκὺς, Pli. li. 2. c. 8. Mercurij sidus inferiori circulo fertur nouē diebus ocyore ambitu. Idem li. 16. ca. 51. ficuum radices longissimæ, & senectus ocyssima est.

★**OCYPETE**, ὠκυπέτη, una ex Harpijs. Cœl. Rhod.

★**OCYRRHOE**, ὠκυρρόη, nympha Chironis Cētauri filia. Oui. 2. Met.

OCYVS, [Piu presto,] & Ocyssime, cito, uel citius, & citissime, Ci. Att. Discedemus ocyus a rep. quā a re familiari. Ter. And. Eamus ad eum ocyus, idem 1. 2. Hea. quod cupis, quam ocyssime des.

O ANTE D

ODA, ᾠδὴ, cantus Latine: unde Hor. carmina sua Odas appellauit.

ODESSVS, ὀδησσὸς, urbs est in Mœsia inferiori, inter Axiacem & Borysthenem amnes. Ptol. & Mela. li. 2.

ODEVM, p. p. ᾠδεῖον, locus in ædibus cātui destinatus, ἀπὸ τῆς ᾠδῆς, a cantu. Vitr. l. 5. c. 8. Pericles Atheniēsis fecit odeum, in quo certamina musica spectabantur.

ODFACIO, ueteres, pro Olfacio dixerunt, teste Festo.

ODI, disti, dit, [Hauere in odio, fuggire,] uerbum defectiuum (ut Priscianus inquit) neq; præsens, neq; futurū neq; part. habet, sed tā præsentis, quā præteriti tēporis significationē tenet. significat enim odio habeo, & habui, Ci. de Ami. Alterū propter crudelitatē semper hæc ciuitas oderit. Idē: Aperte odisse, magis ingenui est, quā fronte occultare sentētiam. Hor. 1. epi. 19. Oderunt hilarem tristes, tristemq; iocosi. Ouid. 2. de Arte: Amor odit inertes. Hinc Exosus & Perosus, & Osor: de quibus alibi.

ODIOSE, [Con odio,] cum odio. Pla. in Bacch. odiose facis. ad Her. l. 4. loqueris odiose. Quin. li. 1. ca. 6. nihil odiosius affectatione.

ODIOSVS, a, um, [Odioso,] μισητὸς, qui odio habetur. Ci. de Ami. Odiosum genus hominum, officia exprobrātium. Aliquando pro molesto [Molesto,] Ter. in Phor. Si esse odiosi pergitis.

★**ODITES**, centaurus Ixionis ex Nube filius. Oui. 12. Met.

★**ODIVS**, ὄδιος, Halizonum dux. Hom. 5. Iliad.

ODIVM, [Odio,] μῖσος, Ira inueterata, ut inquit Cic. 4. Tusc. Interdum pro assiduitate, molestia, fastidio, [Noia, molestia,] Pla. in Aul. Iam hic me abegerit tuo odio. i. fastidio. Ter. in Eun. Neque agri, neque urbis odium unquam me percipit, idest, fastidiū uel tædium. Cice. ad Quir. post reditum. odium uel precibus mitigari potest. uel temporibus reip. communique utilitate deponi, uel ulciscendi difficultate teneri, uel uetustate sedari.

ODOR, is, [Odore,] ὀσμὴ, infectus aer, interprete Pli. l. 9. ca. 7. Dictus odor,

odor, quasi olor, litteræ unius commutatione. Dicitur & odos, pro odor, sicut honos, lepos. Plau. in Capt. Quorum odos sub basilica nos omnes abigit in forum. Idé in Men. Ecquid de odore, possis, si quid forte olfeceris, Facere coniecturam? Vir. 3. Aen. uox terrũ dira inter odorem. Per translationem ponitur pro indicio [Indicio] ut Odor dictaturæ. Ci. ad Att. li. 4. est nonnullus odor dictaturæ. Odores, & aromata pro eodem accepit Col. l. 11. cap. 10.

ODORAMEN, is, [Odoramento,] ἄρωμα, odoramentum. Mac. li. 1. Sat.

ODORAMENTUM, ti, [Odoramento, odore,] ἄρωμα, pastillus, uel aliud quiduis, odoris gratia. Pli. l. 21. c. 17. Omnium odoramentorum differentia est in colore, odore, succo. Col. li. 11. ca. 2.

ODORARIUS, rij, [Profumiere,] ἀρωματοπώλης, qui odores conficit, venditque. Odorarius, a, um, ut Odoraria Myrrha. Pl. l. 12. c. 17.

ODORATIO, nis, Ci. 4. Tus. qualis aurium, tales oculorum, & actionum & odorationum, & saporum uoluptates.

ODORATOR, is, [Che odora bene,] εὔοσφραντικός, qui odoratus sensu plurimum ualet, ut sunt ea canum genere, qui Sagaces dicuntur.

ODORATUS, a, um, [Odorato, profumato,] ὀδώδης, quod aliunde accepit odorem, inquit Seruius, ut, Templum odoratum, Horat. 3. Car. Ode. 20. Sparsum odoratis humerum capillis. Interdũ pro odorifero. [Odorifero,] Virg. li. 3. Georg. Odoratam stabulis accendere cedrum.

ODORATUS, huius tus, [Odorato,] ponitur pro olfactu. Ci. 2. de Natu. Deo. Eorum iucundus non gustatus solum, sed odoratus etiam.

ODORIFER, a, um, adiect. [Odorifero,] odorem reddens. Pli. l. 12. c. 17. In odoriferis syluis frequenti fama. Gens odorifera Oui. 4. Met. Arabia odorifera, in qua nascuntur odores. Pli. l. 5. ca. 11.

ODOROR, ris, deponens, [Odorare,] ὀσφραίνομαι, odorem percipio. Col. li. 6. ca. 2. nares perfricare, ut homines discant odorari. Pla. Men. odorare hanc, quam ego habeo pallam: quid olet? Per translationem, pro odore quodam suspicionis aliquid sentire. [Inuestigare,] Cice. ad Atti. Cupio odorari diligentius, quid futurum sit. Odorari sagacius, est diligenter inuestigare. Ci. ad Att. e. 6. Tu sagacius odorabere. Odorari, & degustare aliquẽ, est callide explorare, quid habeat animi. Ci. ad Att. l. 4. uelim Fabium, si quẽ habes aditum, odorere, & illum conuiuam tuum deguttes. Pro eodẽ Odorare, actiuum. Ci. Post reditum ab exilio: Hi uoluptates omnes uestigant, & odorant.

ODORO, ras, p. p. [Profumare,] odoratum facio. Col. li. 9. ca. 4. Qui colores, odoretq; mella, i. odorare faciat. Odoro, pro odore repleo. Oui. 15. Met. & odorant aera fumis.

ODORUS, a, um, pen. pro. [Che ha odore,] εὔοσμος, quod ex se odorem emittit. Oui. 9. Met. Naiades hoc pomis, & odoro flore repletum sacrarunt. Aliquando pro sagax. Vir. li. 4. Aen. odora canum uis. idest, quod optime odoratur.

*ODRYSÆ, ὀδρύσαι, populi sunt Thraciæ. Pli. li. 4.

O ANTE E

*OEA, οἴα, Africæ ciuitas, una ex his, quæ Tripolin fecerunt. Solinus.

OEAGRUS, nomẽ patris Orphei. Est præterea Thraciæ fluuius, a quo Hebrus initium sumit, qui ob id Oeagrius cognominatur. Vir. 4. Geo. Gurgite cum medio portans Oeagrius Hebrus, &c.

*OEANTHIA, ἰάνθη, oppidum Locrorum apud Steph.

OEBALIDÆ, p. c. οἰβαλίδαι, Castor & Pollux, ab Oebalia Laconiæ regione, in qua nati. Oui. 5. Fas. effugere Oebalidæ cursu potuere sequentes. Helena quoque, horum soror, Oebalis dicta.

OEBALIA, οἰβαλία, regio in Peloponneso, quæ, & Laconia dicitur: ab Oebalo Argali filio, qui rex Laconum fuit. Stat. l. 1. Achi. Soluerat Oebalio classem de littore pastor Dardanus. Vir. l. 4. Geo. sub Oebaliæ memini me turribus altis, ut ostenderet Tarentum a Laconibus fuisse conditum, quorum pars est Oebalia.

*OEBARES, οἰβάρης, Darij stabularius, cuius industria Darius regnum est adeptus. Herod. & Iustin.

OECHALIA, οἰχαλία, urbs Laconiæ, ab Oechaleo fluuio eam præterfluente ita dicta, sed postea ab Hercule euersa. unde & ea pars Laconiæ, quæ urbi huic propinqua est, Oechalia appellatur. Vir. 8. Aen. Ut bello egregias idem disiecerit urbes Troiamque, Oechaliamque. In hac Eurytus regnauit, qui Herculi filiam Iolam ante promissam denegauit. quare illum, & filios interemit, atq; Oechaliam urbem euertit. teste Vir. 8. Aen. Ouid. li. 9. Victor ab Oechalia Cenæo rite parauit Sacra Ioui. Aliæ fuerunt Oechaliæ, ut in Thessalia, & Euboea.

OECONOMIA, οἰκονομία, rei domesticæ administratio: sed transfertur ad alia. nam apud Quinctil. lib. 1. Accipitur pro dispositione, oratoribus, & poetis maxime necessaria, quæ, quid quoq; loco sit dicendum, ostendit. Sic enim inquit; Oeconomia quoque in his diligentior, quam in plerisque nouorum, erit. Idem: l. 3. c. 3. Hermagoras iudicium, partitionem, ordinem, quæque elocutionis sunt, subiecit œconomiæ.

OECONOMICUS, Xenophontis liber, qui dispensationem uniuersæ domus describit. componitur enim ex, οἶκος, domus, & νόμος, lex.

*OECTHEUS, ὀθρυεύς, uir Argiuus, qui thorace pulcherrimo Agamemnonem donauit. Hom. 11. Iliad.

*OEDEMA, οἴδημα, tumor præter naturam. Gal. 14 meth.

OEDIPODIONIDES, p. c. patronymicum masculinum. Sta. 1. Theb. Oedipodionides furtim deserta pererrat Aoniæ.

OEDIPUS, οἰδίπους, Oedipodis, uel Oedipi, Laij Thebanorum regis, & Iocastæ filius, quem pater, cum ex Apollinis oraculo factum intellexisset, ut a filio occideretur, pastori, occidendũ tradidit: qui misericordia commotus, cum neque regiæ stirpi manus inferret; neque tamẽ regis imperium auderet detrectare, perforatis gladio plantis, uiminéque traiecto, ex arbore suspẽdit, futurũ putans, ut ita inedia moreretur. ceterũ cum Phorbas Polibij Corinthiorum regis pastor illac iter faceret, audito uagitu eo occurrens, puerum seruauit, reginæque, quæ liberis carebat, magni muneris loco obtulit. a qua, ueluti puer, coelitus missus, filij loco est educatus, & a pedibus ex uulnere tumentibus, Oedipus est appellatus. Grandior deinde natu factus, cum forte Thebas uenisset, Laium, patrem suum esse ignorãs, occidit, Iocastamq; matrem duxit uxorem. Postea uero re cognita, tantorumque a se scelerũ poenam repetens, utrumque sibi eruit oculum, Athenasq; in uoluntarium côcessit exilium. Pla. in Pea. Oedipo est coniectore opus, qui Sphingi interpres fuit. Oedipodes, æ, per primam declinat. Stat. lib. 1. Theb. Oedipodæ confusa domus. Dauus sum, non Aedipus, prouerbialiter dictum est a Dauo apud Ter. in And. Cum illud uellet significare, hominem sese rudem esse, & ad intelligenda obscuriora ænigmata minime idoneum. Tractum est puerbiũ a callido, acutoq; Oedipi ingenio, quod dissoluto Sphingis ænigmate, in uulgi celsit prouerbium. Ci. de Fin.

OENANTHE, huius oenãthes, οἰνάνθη, flos labruscæ, non tamẽ cuiuslibet, (nam duæ sunt labruscæ species) sed eius, quæ solum florẽ, non etiam uuas profert. dicta quasi οἴνου ἄνθος, idest, uini flos. Pl. l. 12. c. 28. Est præterea herba in petris nascens, folio pastinacæ, radice magna, numerosa. Pli. li. 21. ca. 24.

OENANTHINUS, a, um, p. p. οἰνάνθινος, ex oenanthe factum: ut Oenanthinum unguentum. Pli. l. 13. ca. 14. 16.

OENEUS, οἰνεύς, Aetoliæ rex, Partheonis filius, qui ex Althea Thestij filia Meleagrum, Thydeum, & Deianiram genuit, quã Hercules duxit uxorem: licet alij matrem Thydei Eurigoeã appellent. Sta. li. 1. Theb quanquam Calydonius Oeneus, &c. Fabulantur poetæ, regem hunc de primitijs, omnibus numinibus sacrificasse, excepta Diana, quæ irata aprum immisit, qui cuncta uastabat, donec a Meleagro occideretur. Hæc Seruius. Inde

OENEIUS, a, um, p. p. quo usus est. Oui. 8. Metam. & Oeneius quo utitur Sta. 5. Theb.

*OENOANDA, οἰνόανδα, oppidum Cabaliæ, quæ est Lyciæ regiuncula, tria habens oppida. Pli. li. 5. ca. 27.

*OENOCHMA, οἰνόχμα, mons in finib. Africæ.

*OENOE, οἰνόη, oppidum Græciæ. Thucyd. lib. 2.

OENOMAUS, Hippodamiæ pater, Elidis rex, & Pisæ, qui cum ex oraculo se a genero interfectum iri didicisset, & illa tamẽ a multis procis ob formæ præstantiam ambiretur, curule certamẽ proposuit, ea lege ut filia uictori in matrimonium cederet, uictus mortẽ subiret. tredecim igitur uictis & occisis, Pelops, Tantali filius, Myrtilum eius aurigam pretio corrupit, ut axes infirmos & fragiles currui subiungeret. quo facto, Oenomaus una cum curru corruit. membrisque omnibus ex ruina collisis, mortuus est. Pelops itaque & coniugẽ & regno potitus, uniuersam Cherronesum de nomine suo Peloponnesum appellauit. Stra. lib. 8.

*OENONE, nympha Phrigia, quæ Paridem amauit. Oui.

OENOPHORUM, p. c. uas uinarium ad ferenda uina aptum, ab οἶνος, uinum, & φέρω, porto. Mart. li. 8. Ci. de Fin.

OENOPOLIUM, lij, οἰνοπωλεῖον, taberna uinaria. Pla. in Asi.

OENOTRIA, æ, οἰνωτρία, Italia, cuius populi Oenotrij dicuntur, uel Oenotri, ἀπὸ τοῦ οἴνου, quod optima in Italia uina nascãtur, uel (ut Varr. putat) ab Oenotrio Sabinorum rege. Virg. li. 1. Aen. Oenotrij coluere uiri.

*OENUSSÆ, tres insulæ ante Messenen Peloponnesi urbem. Pli.

OESTRUM, stri, [Tafano,] οἶστρος, insecti genus, horrisono strepitu, quod Latini Asilum uocant, uulgus Tabanum, Vir. 3. Ge. cui nomẽ Asilo Romanum est, Oestrum Graij uertere uocãtes: Asper, acerba sonans, quo tota exterrita syluis Diffugiũt armenta. Col. l. 9. c. 14. scribit nasci in extremis partibus fauorum, amplioris magnitudinis, quã sunt apes ceteræ, eosq; nonnulli putant esse reges. Uerũ Græci οἶστρος appellãt, ab eo quod exagitent, nec patiãtur examina conquiescere. Pl. l. 11. c. 16. Hoc animali Iuno in pellicem suam Io immisso, eam in furorem conuertit, unde, & poetæ diuino furore correpti, oestro percitì dicuntur.

*OESYMA, oppidum Thraciæ. Pli. li. 4. cap. 11

OESYPUM, οἴσυπος, pingnedo, & immunditíes hærens in ouium uelleribus nondum purgatis. Ouid. 3. de Art. Oesypa quid redolẽt. Dictum Oesypum ab oue, quam Græci οἶν uocant, quasi οἶος ῥύπος, id est ouium sordes. Pli. li. 29. ca. 2.

OETA,

OETA *οἴτη*, mōs inter Thessaliam, & Macedoniam, clarus mōte & sepulchro Herculis, & copia hellebori, quod optimum in eo nasci traditur. in hoc monte (ut Seruius inquit) stellæ uidentur occidere, sicut de Ida nasci. Hinc Oetæus, a, um.

O ANTE F.

OFFA, [*Offella*,] *μάζα*, quodlibet carnis frustum. unde offam porcinam cum cauda, Offam penitam dicebant: unde illud Iuu. Sat. 2. Et patruo similes effunderet offas. Offa etiam cibariũ ex frustis panis, in iure pingui, caseo uetere, pipere, & cinnamomo cōditis. Offam & pultem significat, & quicquid est in pultis modū redactum. Vir. 6. Aen. Melle soporatam, & medicatam frugib. offam. Ci. de Diui. Necesse est, offa obiecta, cadere frustum ex pulli ore cum pascitur. Potest etiam fieri offa ex aliis rebus, Var. l. 3. de re rust. ca. 5. Offæ maxime glomerantur ea ficis & farre misto. Ponitur quandoque pro massa. Pli. l. 9. ca. 48. In nostro mari offa informis, colore tantum lepori similis: Offæ, & massæ uocabulis promiscue utitur Col. li. 12. cap. 38.

OFFECTORES, inquit Festus, dicuntur lanæ infectores.

OFELLA, æ, teste Seruio, unico f. scribendum, contra primitiui naturam, quod primam syllabam corripiat. [*Rofettzana*,] est autē ofella, *μαζίον, ψωμίδιον*, frustulum carnis, unde porcina ofella dicitur particula carnis porcinæ, quæ in sartagine, craticula & prunis coquimus. Mart. li. 14. Parua tibi curua craticula sudet ofella. Iuue. Sat. 11. exiguæ frustis imbutus ofellæ.

OFFENDICVLVM, li, [*Impedimento*,] *πρόσκομμα*, impedimentum, obstaculum, Pli. epi. 188. Sunt offendicula nonnulla.

OFFENDIMENTVM, ti, ligaturæ nodus, quo apex retinebatur. Fest.

OFFENDIX, idem quod Offendimentum. Festus.

OFFENDO, dis, di, sum, [*Rincontrare*,] *προσκρούω*, ex ob, & fendo, quod nō est in usu, a quo fit & Defendo, significat incurro in aliquid, & tā de animo dicitur, quam de corpore: Ter. in Eunu. Adnemo offendi quēdā mei loci atque ordinis. Nec solum de inanimatis, sed de inanimatis quoque dicitur. Oui. 2. de Pon. Ele. 14. Illas, in quibus offendit naufraga puppis, aquas. Et quoniam qui incidit in aliquid, lædere sæpe solent id, in quod incidunt, factum est, ut offendere pro lædere usurpetur, [*Offendere*,] Col. li. 1. c. 9. arando ne coaam bos offendat. Ci. pro Clu. Cecidisse ex equo dicitur, & latus offendisse uehemēter. Et Offendere est iniuriare, sed præter opinionem. Ci. 2. de rep. Qui cū uillam uenisset, & omnia aliter offendisset. Offendere apud aliquem est ita agere, ut non probetur is, qui agit, idest, in malam opinionem incidere. Cice. pro Clu. Cum esset nemini dubium, illū potius iudicari necesse esse, qui bis apud eos iudices offendisset, idest damnatus esset. Quādoque est errare, [*Errare*,] Ci. ad Var. li. 9. Quis est tā Lynceus, qui in tantis tenebris nihil offendit? Liu. 2. Consulis alterius, cum nihil aliud offenderit, nomē inuisum ciuitati fuit. Offendere absolute posuit Ci. in Ver. pro infeliciter agere: Cum inquit, multi ui tū fortes, & terra, & mari offenderint.

OFFENSA, æ, Offensio, onis, & Offensus, us. [*Offensione*, *offesa*,] *προσκρουσμα*, in uno significato accipiuntur, Sen. in epist. per huiusmodi offensas emetiendum est confragosum hoc iter. Lucr. lib. 6. Non igitur multis offensibus intermerando. Offensa fere actiue sumitur. Cic. Quum tot eius offensas pati non possem, discessi. Offensa opponitur gratiæ. Quin. li. 4. c. 1. hoc omittamus, ne minus gratiæ, excipiēdo recta, quā offensæ, reprehendēdo praua, mereamur. Offensiones belli, sunt damna, & pericula, [*Danno*, *pericolo*] Offensiones ea morbis, cum aliquid committitur, ut in eūdem morbum recidamus.

OFFENSATOR, oris, [*Chi scappucia*,] *ἁμαρτητικός*, qui in re quacunque, sæpe excidit ab eo, quod suscepit. Quint. l. 1. c. 3. Offensatorem appellat, qui legendo identidem resilit, aut potius, qui perperam legit.

OFFENSIO, [*Offesa*,] Cice. de Sen. in corpore ægro odiosa omnis offensio.

OFFENSO, as, *προσκρούω*, identidem offendo, impingo. Liu. l. 25. Flere omnes repente, & offensare capita.

OFFENSIVNCVLA, æ, [*Offesicella*,] parua offensio, Ci. pro Plan.

OFFENSVS, [*Offeso*,] quodoque part. læsus. Oui. 2. Fast. Creditus offenso est procubuisse pede. Offensa uoluntas populi, Cic. 5. Tus. Offensus, quandoque numen pro inuiso. Cic. 5. Ver. O miseram offensumque paucorum culpa ordinem senatorum. Offensior pro irato, [*Irato*,] Suet. in Claud. Pontificibus offensior, quod alium, quam se, in patris sui locum cooptassent.

OFFERCIO, cis, [*Impire*] *ἐμπλήθω*, impleo, a quo Offertus, plenus, & Offertissimus plenissimus. Pla. Alin. optimitates gaudio offertissima pariet. in Cap. hæreditatem suam adeptus offertissimam.

OFFERO, fers, [*Offerire*, *dedicare*,] *προσφέρω*, proprie exhibeo, siue præsento. Ter. Hea. Opportune te mihi offers. Interdū est spōte do, ut. Offerre meam amicitiam cuiquam. Interdū inferre. Cic. li. 3. Offi. Reginæ stuprum obtulit. Sit offerre uitium uirgini, pro uim inferre, [*Far forza*,] Interdum immittere, *ἐπάγειν*. Idem pro domo: Domus ardebat in palatio non fortuito, sed oblato incendio. Interdum obiicere, [*Rinfacciare*,] ut apud eundē in Læl. ne in criminibus aut inferendis delectetur amicus, aut credat oblatis. Interdū polliceri, [*Prom ttere*,] Iustinus, Quum ei auxilium obtulisset. Ponitur aliquando pro opponere, [*Opponere*,] Ci. ad Brutum: Romam ut renuntiatum me obtuli Antonii sceleri, atque dementiæ. Offerre religionem, est iniicere religionis scrupulum. Ci. ad Pla. li. 10. Recitatis litteris, oblata religio Cornuto est.

OFFERVMENTAS, [*Staffilate*,] Plau. in Rud. dixit plagas, percussiones, & flagella, quod ea scapulis, & tergo offerantur, cum quis fustē cæditur.

OFFERVMENTA, *ἀναθήματα*, quæ diis offerebantur. Festus.

OFFICIALIS, e, hoc le, [*Officiale*,] *τὸ περὶ καθηκόντος*, quod ad officium pertinet. Lacta. lib. 6. M. Tullius in suis Officialibus nonne hoc idem persuadet, non esse omnino largiendum? officialis etiam minister magistratus uocatur ab Apul.

OFFICINA, æ, p. p. [*Bottega*,] *ἐργαστήριον*, locus in quo artifices operā faciunt, ab efficiēdo. Ci. 3. Phil. Armorum officinas in urbe uideris. Officina dicendi. Ci. de Cla. Ora. Isocratis domus cūctæ Græciæ quasi ludus quidam patuit, atque officina dicendi.

OFFICINATOR, a Vitruuio li. 6. pro fabro ponitur.

OFFICIO, cis, [*Nuocere*,] *ἐμποδίζω*, ex ob, contra, & facio, idem quod noceo. Ci. 3. Offi. Demoliri ea, quorū altitudo officeret auspiciis. Officere, & obstare commodis alicuius, apud eundem pro Sext. Rosc. Harbe officium frugibus. Vir. 1. Ge. Incumitur undique accusatusq iunctum. Pla. Tru. ego te hic officiam. Est etiam quando significat inficere, unde Offectores: de quo suo loco. Obficere luminibus, pro obstruere luminibus. uide obstruo.

OFFICIOSE, Ci. ad Att. li. 3. cum utrique officiose pareat.

OFFICIOSVS, a, um, [*Ufficioso*, *pronto a far piacere*, *disposto a*] *καθηκοντικός*, qui libenter officium alicui exhibet. Cic. Octauio: Hominem prudentem, & officiosum cognosces. idem pro Plan. officiosa amicitiā nomine inquinas criminoso. Idem Att. lib. 13. nec diligentiorem, nec officiosiorem facilem delegissem Vettorio. Idem Q. Fr. lib. 2. Est in me officiosissimus. Capitur aliquando in malam partē: nam cum olim Q. Aterius defenderet reū libertinū, cui obiiciebatur, quod patroni cōcubinus fuisset, hac defensione usus esse fertur, Impudicitia in ingenuo crimen est, in seruo necessitas, in liberto officium. Ex eo impudici & obscœni aliquandiu officiosi uocari sunt. Officiosus dolor, a Cice. 1. Tusc. dicitur, qui ex iusta causa suscipitur.

OFFICIVM, cii, [*Ufficio*, *quello che ogn'uno dee fare*,] *τὸ καθῆκον*, quod quisque efficere debet, obseruata locorum, tēporum, & personarum ratione. unde in familia bene instituta, dicimus omnes in officio esse oportere. Ci. ad Terent. lib. 14. Si erunt in officio amici pecunia non deerit contrarium est. Deserere officiū, seu Discedere ab officio. Dicimus Latine, Fungor officio meo, & antique Officium fungor, obeo officium, exequor officiū meum. Persoluo officium alicui receptū. Præsto officium, Seruo officium, Retineo officium, Satisfacio officio, Vsurpo officiū, Intermitto officium. Officii duxit absolute, pro putauit officium suū esse, dixit Sueto in Tib. Donatus officium ab, efficiendo dictum putat, quod sit illud, quod quę que pro conditione suæ personæ facere deceat, & Amb. l. 1. Off. Legimus officium dici a nobis posse, nec ratio ipsa abhorret: quādoquidem Officium ab efficiēdo dictum putamus. Potest etiam dici, & recte, ut ab Officio, is, Officiū, detruncatio ut Ob, non cōtra, sed circum significet, ut, circa quod faciendum est, innitamur. Et quoniam proprium hominis officiū est, alteri pro uiribus prodesse: factum est, ut Officium accipiatur pro beneficio, [*Beneficio*,] Ci. ad Ami. Odiosum genus hominū, officia exprobrantium. Col. l. 4. c. 19. Licet siliceē sine iniuria uicinis, etiam cum officio, decidere, idest, non modo cum damno, uerum etiam cum utilitate. Accipitur quādoque pro honore, [*Honore*,] Suet. in Cæsa. Coniurati specie officii circum steterūt. Magistratus quoque Officium dicitur, quia ius, quod cuique debetur, reddit. Quandoque alicuius artis ratione, ut officium grāmatici, officium medici, [*Arte*,] Et quamuis officium proprie ad uirtutem pertineat: ut, Hominis officiū est pietatem colere: dicimus tamē interdum, Lenonis est officium insidiari pudicitiæ. Est autem officium duplex, teste Cice. li. 1. Offic. alterum perfectum, quod Græci *κατόρθωμα*, uocant, quod & omnes numeros uirtutis continet: alterum medium, pertinens ad institutionem uitæ communis. Cice. lib. 1. de Fin. Quod ratione actum sit, id officiū appellamus. Sūmo officio præditus homo, is dicitur, qui omnino id, quod decet, libenter facit. Ci. 3. Ver. Virum primarium, summo officio, ac uirtute præditum.

OFFIGO, xi, xum, *ἐνδαίνω*, Figo. Pla. in Most. Offigātur bis pedes.

OFFIRMO, as, [*Fermare*, *ostinarsi*,] *διαβεβαιοῦμαι*, firmum propositum in animo habeo. Ter. Heau. ne tam offirmes te, Chreme.

OFFLECTO, *ἐπικλίνω*, circum flecto. Plaut. in Asin. hinc offlectam nauem.

OFFOCO,

Offoco,as,pe.pro [Gargarizare] διακλύζω,aquam in fauces do ad sorbendum. Quidam non Offoco,sed Offuco dicunt. Festus.

Offringo,is, περικλάω,ex ob, & frango, terræ proprium est, teste Festo,quando iterum aratur, Var.li.1.de re ru.c.32.Cum proscideris,offringi oportet,id est,iterare, ut frangantur glebæ. Ibidem c.29.terram cum primum arant,proscindere appellant:cum iterum,offringere.

Offucia [Belletto,] παράχρισις, idem,quod fucus,quo mulieres faciem pingunt. Plaut.in Most.Neque cerussam, neque melinum, neque aliam ullam offuciam. Per metaphoram accipitur pro fallacia,uel techna,[Inganno,]Gel.li.14.c.1.Præstigiarum,atq; offuciarum genus.

Offula,læ,[Rofiizanella,] ζωμίδιον,diminu.ab offa.Col.

Offundo,is,[Gittar d'intorno,] καταχέω,circunfundo,aspergo.Pla. in Tri.Cum animam agebat,Tum esse offusam oportuit.Per metaphoram,Offundere rei alicui caliginē,noctem, tenebras, pro obscurare,[Oscurare,]Ci.pro Rosc.Qui,tanquam si offusa reip.sempiterna nox esset,ita ruebant in tenebris.Idem.5.Tusc.Hic error, & hæc doctorum animis offusa caligo est.

Offusco,scas,[Offuscare,] ἀμαυρόω,obscuro,quasi fuscum reddo.

O ANTE G

†Ogdolapis,fluuius nauigabilis iuxta Segesticam urbem, in Sauum irrumpens.Stra.li.4.

†Ognous, Ὄγνους, Aegypti rex,qui Memphin condidit.Diod.Sic.

Oggannio,is,[Ciancare,] ἐπιγρύζω,occino,eadē ad fastidium repeto.Pla.in Asin.Centies eadem imperem, atque ogganniam. Ter.in Phor.Habet quod,dum uiuat,usque ad aurem oggāniat.

Oggrassare,[Caminare,] ἐγκαταπατέω,incedere.Pla.in Cap.

Ogyges,Thebanorū rex,qui Thebas Bœotias ædificauit. Sub hoc rege fuit diluuium,teste Aug.de Ci.Dei,non illud,quod Noe temporibus contigisse sacræ literæ testantur, sed tamen maior eo, quod Deucalionis seculo bonam terræ partem inundauit.

Ogygia, ὠγυγία,insula inter Phœniciū & Syriacum mare,ab Ogyge Thebanorū rege,qui in ea regnauit: in qua Calypso nympha habitauit,quæ Vlyssem,tempestate eo actum, eius amore capta, septem annos apud se detinuit,Hom.in 5.Od.

Ogygeus,a,um,ut Thebæ Ogygiæ.auctor carminis de Aetna, qd Vir.a quibusdam ascribitur,Ogygijs circūdata mœnia Thebis.

†Ogylus,insula inter Peloponnesum & Cretam.Steph.

†Ogyris,insula ante Arabiam felicem.Pli.6.ca.28.

O ANTE H

Oh,[Oh,]interiectio,qua utimur,ubi ex interuallo notos uidemus. Tere.in Ad.Oh,qui uocare?Est & admirantis cum cōtēptu quodam.Ter.in And.Oh,tibi ego ut credam furcifer?Aliquando affirmantis.Ter.in Eun.Oh,quā egomet produxi.Dolētis,& reprehendētis.Ter.in Hea.Oh,iniquus es,qui me tāta postules. Dolētis,& deprehensi.Pla.in Cas.Oh perij, Manifesto teneor miser. Exultātis ob rē bene gestā.Pla. in Most. Oh,probus homo sum. Oh,oh,exultantis est.Pla.in Most.Oh,oh,ocellus es meus,tuus sum alumnus.Oh,oh,oh,oh,eiulantis est more comico.Plaut.in Cap.Oh,oh,uh,oh.

Ohe,[Oh,] ὢ ἅλις,interiectio exclamantis,quæ iubet modū imponere.Mar.l.4.Ohe iam satis est ohe libelle.

Oho,interiectio admirātis aliquid fieri repente.Pla.in Pœn. Oho amabo,quid illuc properas?Aliquando agnoscētis cum gaudio. Pla.in Pseu.Oho,Polymachæroplacides Purus putus est ipsus.

O ANTE I

†Oina, οἴνα, apud auctorem περὶ θαυμασίων ἀκουσμάτων, Tusciæ urbs fuit munitissima.

†Oiclas,filius Antiphatis,& pater Amphiarai uatis.Hom.5.Od.

†Oileus, Ὀϊλεύς,per trea syllabas, pen. prod.Locrorum rex fuit, & pater Aiacis.Vir.2.Aen.

O ANTE L

Olea,& Oliua, æ,[Oliua,] ἐλαία καὶ ἐλάα,tam de fructu, quam de arbore.Vir.8.eclo.Incumbere tereti Damon sic cœpit oliuę.Idē 1.Georg.Oleæque Minerua inuentrix,Pli.li.15.cap.82. Oleam si lambendo capra lingua contigerit,sterilescere,ait Var. Cic.2. de Diui. Agricola cum florem oleæ uidet, baccam quoq; se uisurum putat. Mares oleæ.Ou.4.Fast.Vre mares oleas.Ci.3.de Na. De. Aristæus inuentor oliuæ.Vir.5.Aene.flauaque caput necten tur oliua.Similiter & pro fructu olea,& oliua dicitur,unde olea conditiua Varroni dicitur,quæ ad conditurā asseruatur.Colu. lib.11.ca.2.olea distringenda est,ex qua uelis uiride oleū conficere. Hinc etiam pro pingui illo oleæ liquore oleū dicimus, & oliuum.[Oleo,]Virg.3.Geor.liquidis corrumpitur usus oliui. Hora.1.Ser.Sat.6.Vngor oliuo.Idem 2.Ser.Sat.4. Quali perfundas piscea securus oliuo.Col.li.6.Oleum optimum Licinia dat, plurimum Sergia. Vir.5.Aen.populea uelatur fronde iuuētus:Nudatosque humeros oleo perfusa nitescit.Oleum addere camino,est malo suppeditare fomentum,quo magis ac magis crescat. Hor. 2.Ser.Saty.3.Adde poemata nunc, hoc est oleum adde camino. Oleum & operam perdidi.[Faticarsi in uano,]Pla. Pœn.i.quicquid insumpsi,seu rei, seu laboris, perdidi.Oleo tranquillior, in hominē leni ingenio præditum.quod oleo nihil lenius. Plaut. Pœn. hanc canem faciam oleo tranquilliorem. Est autem adeo tranquilla olei natura,inquit Pli.li.2.ca.103.ut mare quoque rē omnium sæuissimam tranquillet:atque ob id urinantes aiunt oleum ore spargere, quod mitiget elementi naturam asperam. Oleum pro simulacro pugnæ,non pro certamine. Cice.1.de Orat.genus uerborum palæstræ magis, & olei, quam huius ciuilis turbæ & fori.Olearum quædam dicuntur Licinianæ,quædam Pausiæ,quædam Sergiæ,quædam Orchites,quædam Regiæ,quædam Radij, aliæ Algianæ,aliæ Neuiæ, aliæ Columiniæ, aliæ Circites, aliæ Myrteæ.uide Col.li.5.ca.8.

Oleaceus,a,um,[Simile all'oliua,] ἐλαιώδης,simile oleæ:ut,folium oleaceum,liquor oleaceus.Pli.li.35.ca.15.& li.12.c.4.

Oleagenus,a,um,p.c.[D'oliua,] ἐλαΐνεος,ex olea,ut faginus a fago.Vir.2.Geo.Truditur ē sicco radix oleagina ligno. Oleaginū, quod est coloris olei.Pli.l.37.c.5.Post eos cerini,ac deinde oleagini,idest,coloris olei.pro eodem Oleagineus,a,um.Var.li.1. de re rust.in oleagineis seminibus arboris uidendum,ut sit &c.

Olearis,& hoc re,[Che s'appartiene a olio,] ἐλαιώδης,Plin.lib.34.ca. 14.oleares cotes dixit,quę oleo asperguntur,quali b.utuntur tonsores.Sic Oliuaris,& hoc,re.Seruius:Molis oliuaribus.

Olearius,a,um,& Oliuarius,a,um,quod ad oleum pertinet. Col. li.2.reconditur,si maior est modus,in horreo:si minor,in uasis oleariis.Sic li.12.ca.47.

Olearius,rij, ἐλαιοπώλης,qui oleum facit,uel uendit.Col.l.uk.

Oleastellus,li, χαμελαία,frutex exiguus surculosus,habēs folia oleæ,unde & nomen accepit.Col.l.12.ca.49.oleam Calabricam quidam Oleastellum uocant.

Oleaster,stri,[Oliua saluatica,] ἀγριελαία Dios.olea syluestris.Vir. 2.Geo.tractu surgens oleaster eodem Plurimus.

Oleastrense,nigri plumbi genus,Pli.li.33.ca.17.

Oleastrinum,oleum ex oleastro.Diosc.li.1.

Oleitas,atis,tempus legendarum oliuarum.Cat.de re ru.ca. 68. Vbi uindemia,& oleitas facta erit.

Oleosus,[Pien d'olio,] ἐλαιώδης,plenum oleo.Pli.l.27.c.12.Semen oleosum medetur oris ulceribus.Pro pingui.[Grasso,]Pli.lib.38. ca.9.butyrum est oleosum.

Oletum,oleti, [Luogo doue sono molti olini,] ἐλαιόφυτον, locus oleis consitus.Cato de re rust.ca.Secundo loco hortus irriguus, tertio salictum, quarto oletum. Oletum item,exerementum humanū, ab odoris fœditate.[Sterco]Verannius apud Festum:Sacerdotula in sacrario Martiali fecit oletum.Persius Saty.1.Vero quisquam hic faxit oletum. Nonnunquā pro loco,ubi aluum exoneramus. [Cacatoio,]Taci. in Ner. Gymnasium, dedicatum, præbitumque oletum equiti ac senatui.

Olenius, ὠλένιος,ab Oleno:unde capella Olenia,Amalthea capra, Iouis altrix,quod circa Olenum Bœotiæ & nata dicatur, & nutrita,Oui.5.Fast.Nascitur Oleniæ signum pluuiale Capellæ.

Oleo,les,oleui,& oliui,oletum,uel olitum, [Olire,sapere o di buono o di reo,] ὄζω,odorem spiro,& construitur frequenter cum accusatiuo, fere cum omnibus suis compositis, neutrali significatione. Ci.3.de Ora.Vnguentum quod crocum olet.Hor.Vina fere dulces oluerunt mane Camœnæ. Aliquando cum ablatiuo. Ouid. Perque locos,sacros & olentia sulphure fertur.Prop.lib.4.Eleg. Quur nardo flammæ,non oluere meæ?Aliquando sine casu.Plin. li.21.ca.6.Rosa recens a longinquo olet.Est autem medium uerbum:nam bene olere,& male olere, dicimus. Inuenitur etiam Olo,olis.Plau.Olunt ædea Arabicus.Eiusdem naturæ sunt composita,uidelicet Redoleo,idem quod oleo.Virg.4.Georg. redolentque thymo fragrantia mella.Aboleo,Adoleo,Exoleo, Inoleo,de quibus supra. Oboleo, odorem tetrum reddo. Sueton.in Cal.Ille antidotum oboluisset, ad præcauenda uenena sumptū. Plau.in Most.oboluisti alliū.Peroleo,ualde oleo.Suboleo,tenuiter oleo.translate pro,rē aliquam indicijs, uel cōiecturis deprehēdere.Ter.in Hec.Ne paululum quidem suboleat esse amicam Cliniæ.Pla.in Cas.Subolet uxori,qd machinor. Dicitur & Graueoleo, unde Graueolentia pro tetro odore. Pli.Succus hederæ graueolentiam emendat.

Olerus,urbs Cretæ.hinc Minerua Oleria,& festū olerium.Stepha.

Oleum,olei.[Olio,]Vide Olea.

Olfacio,olfacis,olfeci,olfactum,[Odorare,] ὀσφραίνομαι, odoror. Pli.li.11.c.37.Quonam modo olfaciant delphini,mirum,Trāslate pro subodorari.Ter.in An.sex mensibus Prius olfecissem.

Olfacto,ctas,frequen.ab Olfacio. Pli.l.20.ca.14. Xenocrates pulegij ramum tertianis olfactandum dari tradit.

Olfactus,us,[Odorato,] ὄσφρησις,facultas olfaciendi.Pli.l.29.Basiliscum serpentes fugiunt,olfactu necantem.

Olfactorium,rij,florum,uel odorum fasciculus, olfactus gratia comparatus.Pli.li.30.c.11.lethargum olfactorijs excitari.

Olinus,

OETA οἴτη, mons inter Thessaliam, & Macedoniam, clarus monte & sepulchro Herculis, & copia hellebori, quod optimum in eo nasci traditur. in hoc monte (ut Seruius inquit) stellæ uidentur occidere, sicut de Ida nasci. Hinc Oetæus, a, um.

O ANTE F

OFFA, [*Offella,*] μάζα, quodlibet carnis frustum. unde offam porcinam cum cauda, Offam penitam dicebant: unde illud Iuu. Sat. 2. Et patruo similes effunderet offas. Offa etiam cibariũ ex frustis panis, in iure pingui, caseo uetere, pipere, & cinnamomo cõditis. Offam & pultem significat, & quicquid est in pultis modũ redactum. Vir. 6. Aen. Melle soporatam, & medicatam frugib. offam. Ci. de Diui. Necesse est, offa obiecta, cadere frustum ex pulli ore cum pascitur. Potest etiam fieri offa ex alijs rebus, Var. l. 3. de re rust. ca. 5. Offæ maxime glomerantur ex ficis & farre misto. Ponitur quandoque pro massa. Pli. l. 9. ca. 48. In nostro mari offa informis, colore tantum lepori similis: Offæ, & massæ uocabulis promiscue utitur Col. li. 12. cap. 38.

OFFECTORES, inquit Festus, dicuntur lanæ infectores.

OFELLA, æ, teste Seruio, uno f. scribendum, contra primitiui naturam, quod primam syllabam corripiat. [*Rosticciana,*] est autẽ ofella, μάζιον, ζωμίδιον, frustulum carnis, unde porcina ofella dicitur particula carnis porcinæ, quam in sartagine, craticula & prunis coquimus. Mart. li. 14. Parua tibi curua craticula sudet ofella. Iuue. Sat. 11. exiguæ frustis imbutus ofellæ.

OFFENDICVLVM, li, [*Impedimento,*] πρόσκομμα, impedimentum, obstaculum, Pli. epi. 188. Sunt offendicula nonnulla.

OFFENDIMENTVM, ti, ligaturæ nodus, quo apex retinebatur. Fest.

OFFENDIX, idem quod Offendimentum. Festus.

OFFENDO, dis, di, sum, [*Ritrouare,*] περιπίπτω, ex ob, & fendo, quod nõ est in usu, a quo fit & Defendo, significat incurro in aliquid, & tã de animo dicitur, quam de corpore: Ter. in Eunu. Aduenions offendi quẽdã mei loci atque ordinis. Nec solum de inanimatis, sed de animatis quoque dicitur. Oui. 2. de Pon. Ele. 14. Illas, In quibus offendit naufraga puppis, aquas. Et quoniam qui incidunt in aliquid, lædere sæpe solent id, in quod incidunt, factum est, ut offendere pro lædere usurpetur, [*Offendere,*] Col. li. 1. c. 9. arando ne coxam bos offendat. Ci. pro Clu. Cecidisse ex equo dicitur, & latus offendisse uehemẽter. Et Offendere est inuenire, sed præter opinionem. Ci. 2. de rep. Qui cũ ad uillam uenisset, & omnia aliter offendisset. Offendere apud aliquem est ita agere, ut non probetur is, qui agit, idest, in malam opinionem incidere. Cice. pro Clu. Cum esset nemini dubium, illũ potius iudicari necesse esse, qui bis apud eos iudices offendisset, idest damnatus esset. Quãdoque est errare, [*Errare,*] Ci. ad Var. li. 9. Quis est tã Lynceus, qui in tantis tenebris nihil offendit? Liu. 2. Consulis alterius, cum nihil aliud offenderit, nomẽ inuisum ciuitati fuit. Offendere absolute posuit Ci. in Ver. pro infeliciter agere: Cum inquit, multi uiri fortes, & terra, & mari offenderint.

OFFENSA, æ, Offensio, onis, & Offensus, us. [*Offensione, offesa,*] προσκοπή, in uno significato accipiũtur, Sen. in epist. per huiusmodi offensas emetiendum est confragosum hoc iter. Lucr. lib. 6. Non igitur multis offensibus in temerando. Offensa fere actiue sumitur. Cic. Quum tot eius offensas pati non possem, discessi. Offensa opponitur gratiæ. Quin. li. 4. c. 5. hoc omittamus, ne minus gratiæ, excipiẽdo recta, quã offensæ, reprehendẽdo praua, mereamur. Offensiones belli, sunt damna, & pericula, [*Danno, pericolo*] Offensiones ex morbis, cum aliquid committitur, ut in eũdem morbum recidamus.

OFFENSATOR, oris, [*Chi scappuccia,*] ἁμαρτητικός, qui in re quacunque, sæpe excidit ab eo, quod suscepit. Quinct. l. 10. c. 3. Offensatorem appellat, qui legendo identidem resilit, aut potius, qui perperam legit.

OFFENSIO, [*Offesa,*] Cice. de Sen. in corpore ægro odiosa omnis offensio.

OFFENSO, as, προσπταίω, identidem offendo, impingo. Liu. l. 25. Flere omnes repente, & offensare capita.

OFFENSIVNCVLA, æ, [*Offesa piccola,*] parua offensio, Ci. pro Plan.

OFFENSVS, [*Offeso,*] quandoque part. læsus. Oui. 2. Fast. Creditus offenso est procubuisse pede. Offensa uoluntas populi, Cic. 5. Tusc. Offensus, quandoque nomen pro inuiso. Cic. 5. Ver. O miserum offensumque paucorum culpa ordinem senatorium. Offensior pro irato, [*Irato,*] Suet. in Claud. Pontificibus offensior, quod alium, quam se, in patris sui locum cooptassent.

OFFERCIO, cis, [*Empire*] ἐμπλήθω, impleo, a quo Offertus, plenus, & Offertissimus plenissimus. Pla. Asin. opimitates gaudio offertissimas pariet. in Cap. hæreditatem suam adeptus offertissimam.

OFFERO, fers, [*Offerire, dedicare,*] προσφέρω, proprie exhibeo, siue præsento. Ter. Hea. Opportune te mihi offers. Interdũ est spõte do, ut. Offerre meam amicitiam cuiquam. Interdũ inferre. Cic. li. 3. Offi. Reginæ stuprum obtulit. Sic offerre uitium uirgini, per uim inferre, [*Far forza*] Interdum immittere, ἐπάγω. Idem pro domo: Domus ardebat in palatio non fortuito, sed oblato incendio. Interdum obijcere, [*Rinfacciare,*] ut apud eundẽ in Læl. ne in criminibus aut inferendis delectetur amicus, aut credat oblatis. Interdũ polliceri, [*Promettere,*] Iustinus, Quum ei auxilium obtulisset. Ponitur aliquando pro opponere, [*Opponere,*] Ci. ad Brutum: Romam ut ueni, statim me obtuli Antonij sceleri, atque dementiæ. Offerre religionem, est inijcere religionis scrupulum. Ci. ad Pla. li. 10. Recitatis literis, oblata religio Cornuto est.

OFFERVMENTAS, [*Staffilate,*] Plau. in Rud. dixit plagas, percussiones, & flagella, quod ea scapulis, & tergo offerantur, cum quis fuste cæditur.

OFFERVMENTA, ἀναθήματα, quæ diis offerebantur. Festus.

OFFICIALIS, æ, hoc le, [*Officiale,*] τὸ περὶ καθήκοντος, quod ad officium pertinet. Lacta. lib. 6. M. Tullius in suis Officialibus nonne hoc idem persuadet, non esse omnino largiendum? officialis etiam minister magistratus uocatur ab Apul.

OFFICINA, æ, p. p. [*Bottega,*] ἐργαστήριον, locus in quo artifices opera faciunt, ab efficiẽdo. Ci. 3. Phil. Armorum officinas in urbe uideris. Officina dicendi. Ci. de Cla. Ora. Isocratis domus cũctæ Græciæ quasi ludus quidam patuit, atque officina dicendi.

OFFICINATOR, a Vitruuio li. 6. pro fabro ponitur.

OFFICIO, cis, [*Nuocere,*] βλάπτω, ex ob, contra, & facio, idem quod noceo. Ci. 3. Off. Demoliri ea, quorũ altitudo officeret auspicijs. Officere, & obstare commodis alicuius, apud eundem pro Sext. Ros. Herbę officiunt frugibus. Var. 1. Ge. Inuenitur antique accusatiuo iunctum. Pla. Tru. ego te hic officiam. Est etiam quando significat inficere, unde Offectores: de quo suo loco. Officere luminibus, pro obstruere luminibus, unde obstruo.

OFFECTOR, Ci. ad Att. li. 3. cum utrique officiu se pareat.

OFFICIOSVS, a, um, [*Officioso, pronto a far piacere,*] θεραπευτικός, qui libenter officium alicui exhibet. Cic. Octauio: Hominẽ prudentem, & officiosum cognosces. idem pro Plan. officiosã amicitiã nomine inquinas criminoso. Idem Att. lib. 13. nec diligentiorem, nec officiosiorem facilem delegissem Vestorio. Idem 2. Q. Fr. lib. 1. Est in me officiosissimus. Capitur aliquando in malam partẽ: nam cum olim Q. Aterinus defenderet reũ libertinũ, cui obijciebatur, quod patroni cõcubinus fuisset, hac defensione usus esse fertur, Impudicitia in ingenuo crimen est, in seruo necessitas, in liberto officium. Ex eo impudici & obscœni aliquandiu officiosi uocati sunt. Officiosus dolor, a Cice. 1. Tusc. dicitur, qui ex iusta causa suscipitur.

OFFICIVM, cij, [*Offitio, quello che ogn'uno dee fare,*] τὸ καθῆκον, quod quisque efficere debet, obseruata locorum tẽporum, & personarum ratione. unde in familia bene instituta, dicimus omnes in officio esse oportere. Ci. ad Terent. lib. 14. Si erunt in officio amici pecunia non deerit. contrarium est. Deferere officiũ, seu Discedere ab officio. Dicimus Latine, Fungor officio meo, & antique Officium fungor, itẽ obeo officium, exequor officiũ meum. Persoluo officium alicui receptũ. Præsto officium, Seruo officium, Retineo officium, Satisfacio officio, Vsurpo officiũ, Intermitto officium. Officij duxit absolute, pro putauit officium suũ esse, dixit Sueto. in Tib. Donatus officium ab efficiendo dictum putat, quod sit illud, quod quẽque pro conditione suæ personæ facere deceat, & Amb. l. 1. Off. Legimus officium dici a nobis posse, nec ratio ipsa abhorret: quãdoquidem Officium ab efficiẽdo dictum putamus. Potest etiam dici, & recte, ut ab Officio, is, Officiũ deriuetur: ita ut Ob, non cõtra, sed circum significet, ut, circa quod faciendum est, innitamur. Et quoniam proprium hominis officiũ est, alteri pro uiribus prodesse: factum est, ut Officium accipiatur pro beneficio [*Beneficio,*] Ci. de Ami. Odiosum genus hominũ, officia captoblratium. Col. l. 2. c. 19. Licet silicẽ sine iniuria uicini, etiam cum officio, decidere, idest, non modo cum damno, uerum etiam cum utilitate. Accipitur quãdoque pro honore, [*Honore,*] Suet. in Cæsa. Coniurati specie officij circum steterũt. Magistratus quoque Officium dicitur, quia ius, quod cuique debetur, reddit. Quandoque alicuius artis ratione, ut officium grãmatici, officium medici, [*Arte,*] Et quamuis officium proprie ad uirtutem pertineat: ut, Hominis officiũ est pietatem colere: dicimus tamẽ interdum, Lenonis est officium insidiari pudicitiæ. Est autem officium duplex, teste Cice. li. 1. Offic. alterum perfectum, quod Græci κατόρθωμα, uocant, quod & omnes numeros uirtutis continet: alterum medium, pertinens ad institutionem uitæ communis. Cice. lib. 1. de Fin. Quod ratione actum sit, id officiũ appellamus. Sũmo officio præditus homo, is dicitur, qui omnino id, quod decet, strenue facit. Ci. 3. Ver. Virum primarium, summo officio, ac uirtute præditum.

OFFIGO, xi, xum, διηλόω, Figo. Pla. in Most. Offigãtur bis pedes.

OFFIRMO, as, [*Fermare, ostinarsi,*] διαβεβαιοῦμαι, firmum propositum in animo habeo. Ter. Heau. ne tam offirmes te, Chreme.

OFFLECTO, περικλίνω, circumflecto. Plaut. in Asin. hinc offlectam nauem.

Offoco,

Offoco, as, pe. pro [Cargarizar d'acqua,] ἐπιπνίγω, aquam in fauces do ad sorbendum. Quidam non Offoco, sed Offuco dicunt. Festus.

Offringo, is, περιπλάω, ex ob, & frango, terræ proprium est, teste Festo, quando iterum aratur, Var. li. 2. de re ru. c. 32. Cum proscideris, offringi oportet, id est, iterare, ut frangantur glebæ. Ibidem c. 29. terram cum primum arant, proscindere appellant: cum iterum, offringere.

Offucia [Belletto,] παράφρασις, idem, quod fucus, quo mulieres faciem pingunt. Plaut. in Most. Neque cerussam, neque melinum, neque aliam ullam offuciam. Per metaphoram accipitur pro fallacia, uel techna, [Inganno,] Gel. l. 14. c. 1. Præstigiarum, atque offuciarum genus.

Offula, læ, [Rofizanella,] ζωμίδιον, dimin. ab offa. Col.

Offundo, is, [Gettar d'intorno,] καταχέω, circunfundo, aspergo. Pla. in Tri. Cum animam agebat, Tum esse offusam oportuit. Per metaphoram, Offundere rei alicui caliginē, noctem, tenebras, pro obscurare, [Oscurare,] Ci. pro Rof. Qui, tanquam si offusa reip. sempiterna nox esset, ita ruebant in tenebris. Idem. 5. Tus. Hic error, & hæc doctorum animis offusa caligo est.

Offusco, scas, [Offuscare,] ἀμαυρόω, obscuro, quasi fuscum reddo.

O ANTE G

*Ogdolapis, fluuius nauigabilis iuxta Segesticam urbem, in Sauum irrumpens. Stra. li. 4.

*Ogdous, ὄγδοος, Aegypti rex, qui Memphin condidit. Diod. Sic.

Ogganio, is, [Ciancıare,] αἰκκινζόμαι, occino, eadē ad fastidium repeto. Pla. in Asin. Centies eadem imperem, atque ogganniam. Ter. in Phor. Habet quod, dum uiuat, usque ad aurem ogganiat.

Oggassare, [Caminare,] ἐγκαταπνέθειν, incedere. Pla. in Cap.

Ogyges, Thebanorū rex, qui Thebas Bœotias ædificauit. Sub hoc rege fuit diluuium, teste Aug. de Ci. Dei, non illud, quod Noe tēporibus contigisse sacræ litteræ testantur, sed tamen maior eo, quod Deucalionis sæculo bonam terræ partem innndauit.

Ogygia, ὠγυγία, insula inter Phœniciū & Syriacum mare, ab Ogyge Thebanorū rege, qui in ea regnauit: in qua Calypso nympha habitauit, quæ Vlyssem, tempestate eo actum, eius amore capta, septem annos apud se detinuit, Hom. in 1. Od.

Ogygius, a, um, ut Thebæ Ogygiæ. auctor carminis de Aetna, qđ Vir. a quibusdam ascribitur, Ogygijs circūdata mœnia Thebis.

*Ogylus, insula inter Peloponnesum & Cretam. Steph.

*Ogyris, insulæ ante Arabiam felicem. Pli. 6. ca. 28.

O ANTE H

Oh, [Oh,] interiectio, qua utimur, ubi ex interuallo notos uidemus. Tere. in Ad. Oh, qui uocare? Est & admirantis cum cōtēptu quodam. Ter. in And. Oh, tibi ego ut credam furcifer? Aliquando affirmantis. Ter. in Eun. Oh, qui egomet produxi. Dolētis, & reprehendētia. Ter. in Hea. Oh, iniquus es, qui me tāta postules. Dolētis, & deprehensi. Pla. in Cas. Oh perij, Manifesto teneor miser. Exultātis ob rē bene gestā. Pla. in Most. Oh, probus homo sum. Oh, oh, exultantis est. Pla. in Most. Oh, oh, ocellus es meus, tuus sum alumnus. Oh, oh, oh, oh, eiulantis est more comico. Plaut. in Cap. Oh, oh, oh, oh.

Ohe, [Oh,] ὢ ἅλις, interiectio exclamantis, quæ iubet modū imponere. Mar. l. 4. Ohe iam satis est ohe libelle.

Oho, interiectio admirātis aliquid fieri repente. Pla. in Pœn. Oho amabo, quid illuc properas? Aliquando agnoscētis cum gaudio. Pla. in Pseu. Oho, Polymachæroplacides Purus putus est ipsus.

O ANTE I

*Oena, οἴνα, apud auctorem περὶ θαυμασίων ἀκουσμάτων, Tusciæ urbs fuit munitissima.

*Oicles, filius Antiphatis, & pater Amphiarai uatis. Hom. 5. Od.

*Oileus, ὀϊλεύς, per tres syllabas, pen. prod. Locrorum rex fuit, & pater Aiacis. Vir. 1. Aen.

O ANTE L

Olea, & Oliua, æ, [Oliua,] ἐλαία καὶ ἐλάα, tam de fructu, quam de arbore. Vir. 8. eclo. Incumbens tereti Damon sic cœpit oliuę. Idē 1. Georg. Oleæque Minerua inuentrix, Pli. li. 15. cap. 8. Oleam si lambendo capra lingua contigerit, sterilescere, ait Var. Cic. 2. de Diui. Agricola cum florem oleæ uidet, baccam quoque se uisurum putat. Mares oleæ. Ou. 4. Fast. Vre mares oleas. Ci. 3. de Na. De. Aristæus inuentor oliuæ. Vir. 5. Aene. flauaque caput nectentur oliua. Similiter & pro fructu olea, & oliua dicitur, unde olea conditiua Varroni dicitur, quæ ad condituram asseruatur. Colu. lib. 12. ca. 2. olea distringenda est, ex qua uelis uiride oleū conficere. Hinc etiam pro pingui illo oleæ liquore oleū dicimus, & oliuum. [Oleo,] Virg. 3. Geor. liquidis corrumpitur usus oliui. Hora. 1. Ser. Sat. 6. Vngor oliuo. Idem 2. Ser. Sat. 4. Quali perfundat pisces securus oliuo. Col. l. 6. Oleum optimum Licinia dat, plurimum Sergia. Vir. 5. Aen. populea uelatur fronde iuuētus: Nudatosque humeros oleo perfusa nitescit. Oleum addere camino, est malo suppeditare fomentum, quo magis ac magis crescat. Hor. 2. Ser. Saty. 3. Adde poemata nunc, hoc est oleum adde camino. Oleum & operam perdidi. [Faticarsi in uano,] Pla. Pœn. 1. quicquid insumpsi, seu rei, seu laboris, perdidi. Oleo tranquillior, in hominē leni ingenio præditum. quod oleo nihil lenius. Plaut. Pœn. hanc canem faciam oleo tranquilliorem. Est autem adeo tranquilla olei natura, inquit Pli. li. 2. ca. 103. ut mare quoque rē omnium sæuissimam tranquillet: atque ob id urinatores aiont oleum ore spargere, quod mitiget elementi naturam asperam. Oleum pro simulacro pugnæ, non pro certamine. Cice. 1. de Orat. genus uerborum palæstræ magis, & olei, quam huius ciuilis turbæ & fori. Olearum quædam dicuntur Licinianæ, quædam Pausiæ, quædam Sergiæ, quædam Orchites, quædam Regiæ, quædam Radij, aliæ Algianæ, aliæ Næuiæ, aliæ Culminiæ, aliæ Circites, aliæ Myrteæ. uide Col. li. 5. ca. 8.

Oleaceus, a, um, [Simile all'oliuo,] ἐλαιώδης, simile oleæ: ut, folium oleaceum, liquor oleaceus. Pli. li. 35. ca. 15. & li. 12. c. 4.

Oleaginus, a, um, p. c. [D'oliuo,] ἐλαΐνεος, ex olea, ut faginus a fago. Vir. 2. Geo. Truditur ē sicco radix oleagina ligno. Oleaginū, quod est coloris olei. Pli. l. 37. c. 5. Post eos cerini, ac deinde oleagini, idest, coloris olei. pro eodem Oleagineus, a, um. Var. li. 1. de re rust. in oleagineis seminibus arboris uidendum, ut fit &c.

Olearis, & hoc re, [Che s'appartiene a olio,] ἐλαϊκόν, Plin. lib. 34. ca. 14. oleares cotes dixit, quę oleo asperguntur, qualib. utuntur tonsores. Sic Oliuaris, & hoc, re. Seruius: Molis oliuaribus.

Olearius, a, um, & Oliuarius, a, um, quod ad oleum pertinet. Col. li. 2. reconditur, si maior est modus, in horreo: si minor, in uasis olearijs. Sic li. 12. ca. 47.

Olearius, rij, ἐλαιοπώλης, qui oleum facit, uel uendit. Col. l. ult.

Oleastellus, li, χαμαιελαία, frutex exiguus surculosus, habēs folia oleæ, unde & nomen accepit. Col. l. 12. ca. 49. oleam Calabricam quidam Oleastellum uocant.

Oleaster, stri, [Oliua seluatica] ἀγριελαία Dios. olea syluestris. Vir. 2. Geo. tractu surgens oleaster eodem Plurimus.

Oleastrense, nigri plumbi genus, Pli. li. 33. ca. 17.

Oleastrinum, oleum ex oleastro. Diosc. li. 1.

Oleitas, atis, tempus legendarum oliuarum. Cat. de re ru. ca. 68. Vbi uindemia, & oleitas facta erit.

Oleosus, [Pien d'olio,] ἐλαιώδης, plenum oleo. Pli. l. 27. c. 12. Semen oleosum medetur oris ulceribus. Pro pingui. [Grasso,] Pli. lib. 38. ca. 9. butyrum est oleosum.

Oletum, oleti, [Luogo due sono molti olivi,] ἐλαιόφυτον, locus oleis consitus. Cato de re rust. ca. Secundo loco hortus irriguus, tertio salictum, quarto oletum. Oletum item, excrementum humanū, ab odoris fœditate. [Sterco] Verannius apud Festum: Sacerdotula in sacrario Martiali fecit oletum. Persius Saty. 1. Vero quisquam hic faxit oletum. Nonnunquā pro loco, ubi aluum exoneramus. [Cacatoio,] Taci. in Ner. Gymnasium, dedicatum, præbitumque oletum equiti ac senatui.

Oleneus, ὠλένιος, ab Oleno: unde capella Olenia, Amaltheę capra, Iouis altrix, quod circa Olenum Bœotiæ & nata dicatur, & nutrita. Oui. 5. Fast. Nascitur Oleniæ signum pluuiale Capellæ.

Oleo, les, oleui, & oliui, oletum, uel olitum, [Olire, saper o di buono o di reo,] ὄζω, odorem spiro, & construitur frequenter cum accusatiuo, fere cum omnibus suis compositis, neutrali significatione. Ci. 3. de Ora. Vnguentum quod crocum olet. Hor. Vina fere dulces oluerunt mane Camœnæ. Aliquando cum ablatiuo. Ouid. Perque locos, sacros & olentia sulphure fertur. Prop. lib. 4. Eleg. Quur nardo flammæ, non oluere meæ? Aliquando sine casu. Plin. li. 21. ca. 6. Rosa recens a longinquo olet. Est autem medium uerbum: nam bene olere, & male olere, dicimus. Inuenitur etiam Olo, olis. Plau. Olunt ædes Arabicus. Eiusdem naturæ sunt composita, uidelicet Redoleo, idem quod oleo. Virg. 4. Georg. redolentque thymo fragrantia mella. Aboleo, Adoleo, Exoleo, Inoleo, de quibus supra. Oboleo, odorem tetrum reddo. Sueton. in Cal. Ille antidotum oboluisset, ad præcauenda uenena sumptū. Plau. in Most. oboluisti alliū. Peroleo, ualde oleo. Suboleo, tenuiter oleo. translate pro, rē aliquam indicijs, uel cōiecturis deprehēdere. Ter. in Hec. Ne paululum quidem suboleat esse amicam Cliniæ. Pla. in Cas. Subolet uxori, qđ machinor. Dicitur & Graueoleo, unde Graueolentia pro tetro odore. Pli. Succus hederæ graueolentiam emendat.

Olerus, urbs Cretæ. hinc Minerua Oleria, & festū olerium. Stepha.

Oleum, olei. [Olio,] Vide Olea.

Olfacio, olfacis, olfeci, olfactum, [Odorare,] ὀσφραίνομαι, odoror. Pli. li. 21. c. 37. Quonam modo olfaciant delphini, mirum. Trāslate pro subodorari. Ter. in An. sea mentibus Prius olfecissem.

Olfacto, ctas, frequen. ab Olfacio. Pli. l. 20. ca. 14. Xenocrates pulegij ramum tertianis olfactandum dari tradit.

Olfactus, us, [Odorato,] ὄσφρησις, facultas olfaciendi. Pli. l. 29. Basiliscum serpentes fugiunt, olfactu necantem.

Olfactorium, rij, florum, uel odorum fasciculus, olfactus gratia comparatus. Pli. li. 30. c. 13. lethargum olfactorijs excitari.

OLIDVS, a, um, p.c. [Che ha odore c., buono, come reo,] δυσώδης, tã bene, quam male olens. Mar. li. 1. Olidæque uestes murice. Hora. li. 1. epist. Sed minus arcta premunt olidæ conuiuia capræ.

OLIGARCHIA, æ, ὀλιγαρχία, status reip. cum pauci dominantur.

OLIM, [Altre uolte, pel passato, per l'auenire, gia,] ἐν παλαιῷ, πάλαι, præteriti temporis, præsentis, futuri. De præsenti. Vir. 10. eclo. Vestra meos olim si fistula dicat amores. De futuro. 1. Aen. Huc tu olim cœlo spolijs Orientis onustum Accipies. De præterito. Ci. 3. de Ora. Sic olim loquebantur. Ponitur & pro aliquando, Hor. lib. 1. Ser. Saty. 1. pueris olim dant crustula blandi doctores. interdum pro iam pridem. Plin. in epist. 126. Olim non librum in manus, non stylum sumpsi. pro nuper. [Poco, fa,] Tere. in An. Alium esse cēses nunc me, atque olim. Pro quouis tempore. Vir. 1. Geo. præua lidas olim multosque fluētes Sufficiet Baccho uites. Olim parti culam fabulæ propriam esse, ait Donat. in illud Teren. in Eunuc. olim fuit isti generi quæstus.

OLIMIAM, Gia lungo tempo,]πρόπαλαι, iam longo tempore. Quinct. in Mil. Mart. Olim iam inter fulgentes uirtutes tuas liuor locum quærit.

OLITOR, ris, [Hortolano,]κηπωρὸς, qui hortum exercet. Item qui olera uendit. Col. lib. 10. e. 8. Ipse terens olitor diductus pōdere qualos. Cie. ad Tir. li. 19. olitorem commouebis. Hora. 1. epi. 19. olitoris aget mercede caballum.

OLITORIVS, a, um, forum olitorium, ubi ueneunt olera. Plin. lib. 19. cap. 8. adeo lati caulis, ut ostiola olitoria ex his facta ri prodiderint.

OLIVA, æ. Vide Olea.

OLIVARIVS, a, um, ἐλαϊκὸς, quod ad oliuam pertinet. Col. li. 12. ca. 47. tanquam oliuariæ metretæ imbuuntur liquamine.

OLIVETVM, ti, [Doue sono piantate molti oliui,] ἐλαιὼν, ἐλαιόφυτον, locus in quo oleæ consitæ sunt, Cic. de Sen. Quid de oliuetorū specie dicam? Maritum oliuetum, Col. l. 3. ca. 11. rarissimum oliuetū, quod non fuerit maritum, uineis destinatur.

OLIVIFER, ἐλαιοφόρος, oliuam ferens. Mart. lib. 12. olinifera crinem redimere corona. Ouid. 3. Fasto. Primus oliuiferis Romam deducta ab aruis.

OLIVINA, æ, olæi copia. Plau. in Pseud. domi oliuinam habent maximam.

OLIVITAS, atis, ἀμητὸς τῶν ἐλαιῶν, tempus legendarum oliuarū. Col. l. 12. c. 50. Media est olinitas initiū mensis Decemb. Interdū olei prouentus. Idem li. 1. ca. 1. largissimis oliuitatibus, liberisq; uindemijs ea uberāt. Huc pertinet illud Varronis, cum omnis lucerna combusta in lucubrando, oliuitatq; consumpta.

OLIVO, as ἐλαιολογῶ, oliuas colligo. Pli. li. 5. ca. 3. oliuantib. lea antiquissima fuit: Oleam ne stringito, ne ue uerberato.

OLIZON, nis, Thessaliæ oppidum, cuius meminit Home. in Catal.

OLLA, æ, χύτρα, genus uasis. antiqui dicebant, Aula, quia nullā lite ram geminabant. inquit Festus. inde Plauti Aulularia. Pla. Cap.

OLLAS, confregit. Col. l. 8. c. 8. pulli fictilibus ollis conduntur.

OLLARIA, riæ, temperatura æris, Pl. l. 34 c. 9. Nouissima est, quæ uocatur ollaria, uase nomen hoc dante.

OLLARIS, & hoc ollare: unde Ollares uuæ, χυτρεῖς, quæ in ollis fictilibus conduntur, de quibus Col. li. 12. c. 43. Mart. lib 7.

OLLE, & Ollic, pro illi, & illic scripserunt ueteres. Fest. Vir. 10. Aē. Olli subridens hominum sator.

OLLVLA, æ, χύτριον, parua olla. Aululā dicebant antiqui: unde Pla. Aulu. Varro: in ollulas addatur.

OLOR, oris, p.p. [Cigno,] κύκνος, auis notissima. Græci Cygnum uocant. Oui. epi. 7. Ad uada Mæandri concinit albus olor. Sunt qui Holor scribant, ἀπὸ τοῦ ὅλου λευκοῦ εἶναι, quod sit totus pulcher.

OLORINVS, a, um, p.p. ut, Color olorinus candidus. Pli. l. 37. ca. 10. Galidanem Medi mittunt coloris olorini.

OLVS, eris, [Ogni herba buona da mangiare,] λάχανον, omnis herba sativa ab alendo, quod oleribus alerentur homines, ante quam fruges repertæ essent. Pla. in Cas. non fuit quicquā olerum. Varr. ab olla deductt. Nonius & Festus inter aspirata connumerant. Ponitur quandoque pro tenui, & quotidiano uictu. Hor. 2. Ser. Sat. 7. Si nusquā es forte uocatus Ad cœnam, laudas securum olus: hoc est, dicis nihil melius, quam parce, & continenter domi uiuere. Hinc Oleraceus. ut, Oleraceus, frutex olerum modo fruticans. nā & olera fruticare affirmat Theophastus. Aut etiam Oleraceū fruticem intelligere possumus, qui oleri similis est. Pl. l. 26. ca. 8. Eadem præstat hypericon, oleraceo frutice.

OLVSATRVM, una dictio, herba, quam Græci Hipposelinum uocāt, dicta à colore foliorū, quod folia habeat subnigriora: unde Col. Pullum olus appellat. Vide Pli. l. 19. ca. 8.

OLVSCVLVM, λαχανάριον, Hor. 2. Ser. Sat. 6. Vncta satis pingui ponē tur oluscula lardo. Ci. Att. l. 6. olusculis non soles pascere.

OLYMPE, pe, ὀλύμπη, urbs Illyridis, incolæ Olympæi. Steph.

OLYMPIA, piæ, ὀλυμπία, urbs Elidis, quinquennali ludorum celebritate celeberrima. Steph. eandem putat fuisse cum Pisa. Strabo li. 8. uidetur indicare Pisæ partem fuisse. Ci. 3. de Ora. Cum olympiam uenisset.

OLYMPIA, orum, τὰ ὀλύμπια, ludi ab Hercule instituti in honorem Iouis, circa Olympiam Eleæ regionis urbem, a qua & nomen habent. Hercules enim, Augea Elidis rege superato, repurgatoque eius stabulo, in campis Olympiç uicinis, iuxta Alpheum fluuiū, sacrum certamen instituit, quod quinto quoque anno, uel (ut Lycophronis interpres asserit) quinquagesimo mēse celebraretur: ut Græciç iuuētus sese exerceret cæstibus, cursu, saltu, disco, & palęstra. Huic certamini quinto die finis imponebatur: & uictor, q. Olympionices uocabatur, oleastro, uel ut Aristoteli placet, olea, coronabatur: tantumque ei honoris habebatur, ut nō per portas urbis, sed per ruinas murorum, sublimis in curru in patriam reuerteretur. Horat. 1. epist. 1. Magna coronari contemnat Olympia. Ci. de Clar. Orat. pugiles exercitati pugnos & plagas Olympionum cupidi ferre possunt. Idem 2. de Diuin. Cum for ad Olympia proficisci cogitans.

OLYMPIACVS, a, um, ad Her. l. 4. siquis ad Olympiacum uenerit cursum. Vir. 3. Geo. Seu quis Olympiacæ miratus præmia palmæ.

OLYMPIAS, adis, ὀλυμπιὰς, quinque annorum spatium, sine (ut Lycophronis interpres tradit) quinquaginta mensium, interuallum inter duo Olympia. Græci enim tēpora per olympiadas supputabant, ita numerantes, Olympiadis primæ, aut secundæ, aut centesimæ, anno primo, uel secundo, uel tertio, uel quarto, atq; ut cōsules, ita & in olympijs uictores iterum & tertium dicimus. Pla. in Men. Iterum Pythia, & tertium olympia. Est & Olympias nomen mulieris Alexandri Macedonis mater.

OLYMPICVS, a, um, ὀλυμπικὸς, Iuppiter Olympicus, ab Olympo, a quo eruditus ad uirtute. Alij a cœlo, quem Olympum Græci uocant, in quo regnare fertur. Puluis olympicus, Hor. 1. Car. Od. 1. Sunt quos curriculo, puluerem Olympicum collegisse iuuat.

OLYMPIONICES, p.p. in olympiaco certamine uictor, νίκη, quippe uictoria dicitur. Ci. pro Fla. apud Græcos esse olympionicem, ita dicabatur propè gloriosius, quā Romæ triumphasse.

OLYMPIVS, pia, pium, [celeste, ὀλύμπιος, cælestis ab olympo.

OLYMPIVS, ὀλύμπιος, Mysius tibicen & poeta Melicus, & elegiarū, Marsyę Satyri discipulus, qui citharæ lege dedit. Floruit aute bellum Troianum. Ab hoc & mons in Mysia nomen accepit. Fuit & alius iunior, è Phrygia, tibicen tempore Midæ regis. Suida. Preter hos fuit & Olympius Nemesianus, qui, ut ait Vopiscus in uita Cæsarum, scripsit Halieutica, Cynegetica, Nautica.

OLYMPVS, pi, ὄλυμπος, mons, ita sublimi uertice, ut summum eius accolæ cælum uocent: ex quo poetæ cælū Olympum [Cielo,] uocant. Luc. li. 2. Nubes excedit Olympus. Sunt autem quatuor mōtes hoc nomine. Primus altissimus inter Thessaliam, & Macedoniā: alter in Gallogręcia, uel in Cypro. Alius apud Mysos, ad cuius radices Prusa ab Annibale condita. Quartus, ad mare Rubrū in Aethiopia, qui oriente sole usque ad quintam diei horam flammas emittit. Vir. 1. Geo. Ossæ frondosum inuoluere Olympum.

OLYNTHIACVS, a, um, qui Olynthiacæ orationes Demosthenis, quibus Athenienses contra Philippum incitat, Olynthijs bellum inferentem.

OLYNTHVS, ὄλυνθος, Thraciæ urbs, iuxta Atticam regionem. ab Atheniensibus deleta fertur: quamuis non desint, qui a Philippo tradant. Steph. ait Olynthum ab Herculis filio Olyntho conditam & appellatam: alij a Calcidensium colonia conditam.

*OLYSIPPO, Lusitaniæ urbs, quæ Vlisbona dicitur, Pli. l. 4. c. 22.

O ANTE M

OMASVM, [Budel gentile,] ἔγκατα, pinguius intestinum, in mensarum delicijs habitum. Hor. 2. Ser. Sat. 5. pingui tentus omaso.

OMBRIA, gemmæ species, quam nonnulli Notiam uocant: quæ cū imbribus & fulminibus fertur in terram decidere. Pli. l. ult. c. 10.

OMEN, inis, [Augurio,] οἰωνὸς, augurium, quod fit ore, quasi oremen, inquit Festus. Est enim futuræ rei pronunciatio ori hominis incidens, diuino tamen furore. Ci. 1. de Diu. Neque solū deorum uoces Pythagorei obseruauerunt, sed etiam hominum, quæ uocant Omina. Et tam de malo, quā de bono dicitur. De bono, Liu. li. 1. Deatra Hercules dextra accapere le omē, impleturumque fata, ait. De malo, Vir. 2. Aen. Quod Dij prius omen in ipsum Cōuertāt.

OMENTATVS, tata, tum, ἐπιπλώδης, pingui omento factū. Apitius.

OMENTVM, ti, τὸ ἐπίπλοον, mēbrana tenuis & pinguis, qua integuntur uentris inferioris partes. Persi. Sat. 2. Tot tibi cum in flammas iunicum omenta liquescant. Mac. omentum posuit pro membranis cerebrum ambientibus.

OMINATOR, ris, qui omen capit, uel qui præest ominibus capiendis. Pla. in Amph. ob istuc omen ominator capies quod te condecet.

OMINOSVS, a, um, δυσοιώνιστος, omen malum portendens. Plin. epist. 14. lib. 3.

OMINOR, aris, p.c. [Pigliare augurio,] οἰωνίζω, auspicor, omen capio. Pli. l. 28. ca. 2. primum anni incipientis diem festum ominamur. Cur. In illo periculo Macedones ominati esse uidebantur. Hinc

Abomi-

Abominor, de quo supra. Antiqui Omino, as, dicebant. Pompo nios, ita sic & tibi bene qui recte ominas.

Omitto, is, [*Lasciar da canto, lasciare,*] ἀφίημι, ex Ob, & Mitto abiecto b, rem aliquam penitus dimittere. Ci. de Fin. uoluptates omittantur. Ter. in Ad. si hoc omittam, actum agam. Hor. l. 1. epi. 1. repetit, quod nuper omisit. Omittere etiā pro intermittere. [*Intramettere, differire,*] Idem in Arte: Pleraque differat, & præsens in tempus omittat. Hinc omissus, a, um, nomē: accipiturque pro negligente, languido. [*Vile, basso*] Ter. in Heau. Vbi te uidi animo esse omisso. Omissior ab re, qui lucrum negligit. Tere. in Ade. metuas, ne ab re sint tamen omissiores paulo.

Omnifariam, [*In ogni guisa,*] παντάχῃ, omnib. modis. Gel. li. 12. ca. 13. omnes terras omnifariam, & undique uersum circumfluit.

Omnifariis, παντοίως, dicitur, ut plurifarios, quo Suet. utitur.

Omnifer, a, um, παντοφόρος, omnia ferens. Oui. 2. Met.

Omnigenus, a, um, παντὸς γένους, ex omni genere. Vir. l. 8. Aen. Omnigenumque deum monstra.

Omnimode, [*In ogni modo,*] παντάχῃ, Luc. li. 2. Omnimode expertus fueris.

Omnimodis, aduer. omnibus modis. Luc. l. 2.

Omniparens, p. c. παντοτόκος, qui omnia genuit. Vir. 6. Aen. terræ omniparentis alumnum. Sic Lucre. li. 5.

Omnipotens, tis, [*Omnipotente,*] παντοκράτωρ, omnia potens. Cice. Tuscul. Te omnipotens Neptune inuoco. Vir. 1. Aene. Sed pater omnipotens.

Omnino, [*Al tutto,*] παντελῶς, prorsus. Aliquādo pro etiam. [*Ancora,*] Ci. ad Nigidiū li. 4. Perfecerat fortuna, nequid tale scribere possem, aut omnino cogitare. Idem pro Quin. Mihi perdifficile esse dicebam, non modo tātam caussam perorare, sed omnino, uerbum facere conari. Aliquando pro tantum [*Solamente*] Ci. pro Clu. Quinque omnino fuerunt, qui illum absoluerent.

Omnis, & hoc omne, [*Ogn'uno, ciascuno,*] πᾶς, omnis homo, idem quod omnes homines. Ci. pro Ros. Am. Non omnem frugem in omni agro reperire posses. Pli. l. 12. cap. 3. Arbor omnibus horis pomifera. Omne genus, & omnis generis, pro codē. Varr. 2. de re rust. ca. 29. Seminaria omne genus, ut seruntur. Liu. l. 27. commemorauit superbiam, & omnis generis iniurias in se. Omnis, cū genitiuo. Liu. l. 31. Macedonum fere omnibus, ut manerent persuasit. Differt omnis a toto, quod omnis ad numerū refertur, totus ad quantitatem. totum dicimus corpus aliquod integrum: ut tota domus: omnis de uniuersis numero distinctis: ut, omnis grex, confunduntur tamen. Ci. pro Quinctio, dum inueniretur, qua ratione in hoc singulare iudiciū caussa omnis concluderetur a toto.

Omniuagus, a, um, [*Vagabondo,*] per omnia uagans. Ci. 2. de Natu. De. Diana omniuaga dicitur, quod in septem numeratur tāquam uagantibus.

Omniuolus, a, um, [*Che uuole ogni cosa,*] omnia uolens, quod epithetum a Catullo Ioui tribuitur, quem poetæ finxerunt omnium fere formosarum concubitus appetentem. Noscens omniuoli plurima furta Iouis.

Omniuorus, adiect. [*Che mangia d'ogni cosa,*] παντοφάγος, qui nullo discrimine quibuslibet uescitur. Pli. l. 25. ca. 8.

Omphacinus, a, um, pe. co. [*Cosa fatta d'agresta,*] ὀμφάκινος, ea omphace, id est, uua acerba, ut Oleum omphacinum de quo Plin. lib. 12. cap. 27.

Omphacium, omphacij, [*Agresta,*] ὀμφάκιον, Dios. succus uuæ nondum maturæ, ἀπὸ τῆς ὄμφακος, id est, ab uua acerba. Dios. li. 4. c. 6. docet esse succum uuæ nondum maturescentis, è Thasia aut Amminea uite.

Omphale, les, nomen proprium reginæ Lydiæ, quæ Herculem, ut tradit Donatus in Ter. etiam ad lanificium compulit, cū ipsa calathū & collū sagittis & claua; leonisq; tegmine mutasset. Alij dicūt, ob Iphiti, Euryti regis filij, cædem, a Mercurio, iussu Iouis, Omphalæ inseruitutem uenditum, & inde esse, quod illi seruisse, & calathos subministrasse dicatur.

O ANTE N

Onae, ὤνεαι, ficus prædulces, quæ Tarenti tantum nascuntur, quod iure emuntur, ὠνὴ emptio: ὠνέομαι, emo. Apud Pli. lib. 15. ca. 18. legitur Omæ.

Onager, gri, pe. c. [*Asino saluatico,*] ὄναγρος, asinus agrestis. ex ὄνος, asinus, & ἄγριος, syluester. Var. 2. de re rust. c. 6. Asinorum duo genera, unum ferum, quos uocant Onagros, alterum mansuetū. Legitur aliquando Onagrus. Ibidem: Ad seminationes onagrus idoneus. Ci. ad Att. li. 6. nec deerant onagri.

*Onchestus, filius Neptuni fuit, qui Onchestum ciuitatem condidit Mycalesso promontorio uicinam.

*Onchestus, Bœotiæ urbs, non procul a lacu Copaide.

Onerarius, a, um, [*Da carico,*] φορτικός, unde naues onerariæ, a gestandis oneribus, magnæ, capaces, cōtra actuariæ, ut minores, ita & celeritate, agilitateque onerarijs præstat: unde & nomen habet ab agendi scilicet facilitate. Ci. 3. Ver. in onerariam nauē conijcienda curauit. Pli. epi. 173. minores maioribus, uelut cymbul onerarijs adhærescunt.

Onero, as, [*Caricare,*] ἐπιφορτίζομαι, onus impono. Vir. 1. Aen. Vina bonus quæ deinde cadis onerarat Acestes. Trāsfertur ad animum: ut onerasti me curis: Onerare maledictis, iniurijs. i. iniurijs afficere. [*Ingiuriare,*] Onerare pugnis: Onerare promissis. Ter. in Heau. Ancillas secum adduxit plus decem Oneratas ueste atque auro. Liu. li. 34. Partim donis partim spe præmiorum oneratus. Contrarium est, Exonero, onus detraho. & per metaphoram molestia libero. [*Liberare, scaricare,*] Ter. Nos exonerastis metu.

Onerosus, a, um, [*Graue, ponderoso,*] φορτικός, quod onerat. Plin. lib. 22. c. 25. capiti & stomacho onerosum. Vir. 9. Aen. Euryalū tenebræ ramorum, onerosaque præda Impediunt. Oui. 5. Met. tanto est onerosior igne.

Onesicritus, p. c. philosophus & historicus Aeginēsis, ut autem Demetrio Magnesio placet, Astipalæus fuit, è Diogenis schola. Similitudinem quandam cum Xenophonte habere uidetur. Vt enim hic cum Cyro, ita ille cum Alexandro militauit. Xenophō Cyri Pædiam; Onesicritus Alexandri incunabula & originē scripsit. Similiter, & uterque principis sui persequitur laudes. stylus insuper utriusque simillimus. Laertius.

*Onoba, ὄνοβα, ciuitas inter Sacrum promontorium, & columnas Herculis. Pli. li. 3. cap. 1.

*Onobalestuaca, Hispaniæ Bæticæ oppidum. Ptol. 2. 4.

*Onochonus, Thessaliæ fluuius, quē Xerxis exercitus ebibit. Herodot. lib. 4.

Onocrotalus, p. c. ὀνοκρόταλος, auis est cygno similis, dicta quod collum in aqua mergens, spiransque ueluti ruditum asini edat, ὄνος, asinus, κρόταλος, crepitus. Pli. li. 10. ca. 47.

Ononis, pe. p. quæ a Dioscoride Anonis. ἄνωνις, appellatur. herba est spinosa post uer, folio rutæ, aculeatis ramis, ut tribulus. Resta bouis uulgo appellatur, quod in opere boues sæpe sistat.

Onus, oneris, [*Peso, carico,*] φόρτος, pondus, sarcina. Ci. pro lege Manil. quo omnes cum mercibus, atque oneribus commeant. Ouid. 7. Met. grāde onus exiguo formicas ore gerentes. Aliquādo pro molestia [*Molestia,*] Liu. li. 23. Exercitum se non in agrum Hirpinum ne oneri esset, adducturū. Aliquādo pro munere, partibus, officio. [*Vfficio*] Ci. 6. Ver. Cur tuas partes suspicio? cur tuū onus sustineo? Alleuare onus. Cic. pro Ros. Am. Hoc onus si uos aliqua ex parte alleuabitis, feram ut potero. Deponere onus, pro Sylla. onere deposito domestici officij, nihil nisi de reip. commodis cogitauit. Habere onus. Ci. 5. Verr. Ego plus oneris habeo, quā qui ceteros accusarunt. Imponere onus. Cicero ad Thermū; mihi ab amico tātum oneris imponitur. Opprimi onere, premi onere, suspicere onus, sustinere onus, tollere onus, latine dicū.

*Onytas, unus ex Aeneæ socijs, quem Turnus occidit. Virgil. 12. Aeneid.

Onyx, ychis, ὄνυξ, masc. uel fœm. gene. frequentius tamen masculini, gemmæ species, humani unguis candorem referentis, Pli. lib. 37. ca. 6. Est etiam Onyx marmoris genus, quod a nōnullis Onychites, ab alijs Alabastrites dicitur, in montibus Arabiæ præcipue nascens: post etiam in Germania inuentum: quod ad potoris & unguentaria uasa primum cœpit excauari: post etiam lectorum pedes, & sellæ, & solidæ etiam columnæ ex eo fieri cœptæ. Figurate inuenitur Onyx pro uasculo unguentario ex hoc marmore excauato: Mart. li. 7. Vnguentum fuerat quod onyx modo parua gerebat.

Onychina, pruna apud Col. li. 12. c. 10. quæ unguis formam & similitudinem habent. Onyx item medicis, oculi affectus est.

Onychinus, a, um, p. c. quod ad onychem pertinet, Onychina pyra uocat Pli. l. 15. c. 15. quæ unguis colorem referunt.

O ANTE O

*Oonae, ὠόναι, insulæ in Oceano Septentrionali. Pli.

*Oopallum, Britanniæ urbs. hodie, Cestria. Ptol. li. 2.

O ANTE P

Opaco, cas, p. p. [*Adombrare, far ombra, occupare,*] ἐπισκιάζω, obūbro, obscuro. Vir. lib. 2. Geor. Nunc altæ frondes, & rami matris opacant, Col l. 5. c. 5. nisi teguminibus uites opacentur, ueluti halitu flammeo fructus uritur. Ci. 2. de Na. De. terras modo his, modo illis partibus opacat.

Opacus, a, um, [*Ombroso,*] σκιερός, Vir. 1. ecl. Frigus opacum.

Opalia, festa Opi deæ, quæ Saturni uxor putabatur, dicata: quæ mense Decembri, paucis diebus ante Saturnalia celebrabantur. Pli. lib. 19. ca. 6.

Opalus, gemma in India tantum nascens. Pli. l. 37. ca. 6.

Opella, æ, [*Operetta,*] dimin. ab opera, parua & exigua opera. Hor. 1. epi. 7. Officiaque sedulitas, & opella forēsis Adducit febres.

Opera, æ, [*Opera, fatica, industria,*] ἐργασία, actio est, & labor, & industria operantis. Ci. li. 2. Offi. Non male præcipiunt, qui seruis uti iubent, ut mercenarijs, ad iusta præbenda, & operam exigēdam. i. laborem corporis. Cæs. 5. Bel. Gal. Res erat multæ operæ, & labo

ris.Pla.Cap.tua opera,& uirtute,& sapientia fecisti,ut redire liceat ad parentes.Ci.1.Offi.Quidam nimis magnũ studium, multamque operam in res obscuras aeq; difficiles cõferunt. Operas quoqua personas ipsas dicimus,quæ pretio cõductæ aliquid operis faciunt.Cice.7.Verr.Nauem tibi publicis Mamertinorũ operis asse ædificatam.Operæ publicanorum,qui negotia curant publicanorum.Cice.Crassipedi.lib.3.fam.Cn.Papium, qui est in operis eius societatis,omnib. tuis officijs tueare. Aliquãdo etiã Operas dicimus nebulones conductos ad flagitiũ aliquod perpetrandum.Ci.pro Sex. Erat mihi contẽtio cum operis conductis & ad diripiendam urbem concitatis.Opus uero finis,fructusque operæ,quod fabricando factum relinquitur[*Vulitã*,]Terent. in Heau.utrunque complexus est,cum ait. Quod in opere faciundo operæ consumis tuæ.Et opera tam publica,quã priuata ædificia, ἔργα,dicuntur.Aliquando capitur pro opera.Vir.8.Aen.Mollibus e stratis opera ad fabrilia surgit.i.ad operas. Vbi notãdum est,quoties non ad laborem corporis,sed animi,& ad artem,industriamque respicimus,magis opus,quam operam dici,ut in opere fabrili,in opere rustico.Et præterea opus indeclinabile, quod modo desiderat nominatiuum,ut apud Cic.in epist.Nos, si quid erit istic opus,defendes.Idẽ Curioni: Dux nobis & auctor opus est.Modo ablatiuum postulat. Ci.3.de Ora.Acuto nobis homine opus est.Aliquando cum genitiuo.Idẽ ad Q.Fr. opus erit elegantiæ is alicuius.Apud antiquos etiam cum accusatiuo. Pla.in Tru.Puero opus est cibum. Operam do,operam impendo, operam nauo,est ad aliquam rem agendam incumbo, & studium laboremque impendo.[*Dare opera,attendere*,]Ci.Tironi: Da operã, ut ualeas.Hinc Dedita opera dicimus pro,de industria:[*A posta*,] quod & data opera dicitur.Cælius Ci.fam.li.8. Data opera parãi,qui &c.Dicimus etiam Operam conferre in aliquã rẽ, Operã consumere in aliqua re: Dare operam præceptori,est eũ audire. Dare operam funeri,est interesse pompis exequiarum. Id operã do,i.curo,laboro.Opera tibi uita est,idest,uitam tibi ex labore comparas.Dicimus etiã Perdere operam,Ludere operam,Operam perire[*Fasticarsi in uano*,]Ponere operam alicui.Ci.ad Attic. lib.13.Fabetio operam ponamus.Ponere operam, Præbere operã,Sumere operã,Operas reddere:Tribuere operã alicui rei.Vti alicuius opera ad aliquid.Operæ est,idem quod operæ pretium est,[*Esser conueneuole*,]Pla.in Casi.est operæ auribus accipere.Simile est illud apud Persiũ Sat.6. Lunai portum est operę cognoscere ciues. quorũ omniũ testimonia studiosis passim occurrent.

Operaepretivm,[*Vule*,]τὸ πάνυ ἔργου ἄξιον,ab opera deducitur, & significat fructuosum,& ad rem pertinens,quod est opera & labore dignum.Cice.de lege agr.Quo in genere est operæpretiũ diligentiam maiorem recordari.Liu.lib.22. Tẽpus est magna operæpretia mereri.i.magna præmia militiæ[*Premio*,]Pretium operæ.Pl.Id uero audire,pretium operæ sit.Ponitur interdũ Operæ & subauditur Pretium.Persi.Sat.6.Lunai portũ est operæ cognoscere ciues. Facere operæpretium,est facere rem opera, & labore dignam.Liui. in Præfa. operis facturus ne sim operæpretium sim. Operæpretium habere aliquid. Liu.li. 25.operæpretium habent libertatem,ciuitatemque.

Operarivs,rij,[*Operario,lauoratore*,]ἐργάτης,qui laborem operando fecit. Vnde Cassius apud Var.li.1.de re rust.c.17.præcipit operarios parandos esse,qui laborem ferre possint. Cic.in Para.Verũ potius de bonis est quærendum,quid baiuli, atque ancarij, an quid homines doctissimi senserint?Et operaria,riæ.Pla.in Bacc. nimium pretiosa operaria es.

Operarivs,ria, rium, [*Fatto industriosamente*,]ἐργαστικός,quod ad operarium pertinet,aut operam.Pli.lib.14.ca.10.inter uina operaria numerantur.Hinc Operarius homo,qui operatur. Ci. Att. lib.7.de altero illo minus sum admiratus,operario homine Operarij lapides,qui ad opus aliquod accõmodari & incidi possunt. Pl.l.36.c.22.Nunc ad operarios lapides transisse conueniat.Operarius usus,qui ad opus aliquod faciendum adhibetur.Pli.l.8.ca. 9.operario ui & fodiunt radices,impellunt molẽs.Operarium pecus,cuius usum ad operas nostras faciendas conuertimus.Col.l. 6.c.2.Operarius dies,idest profestus.

Operculo,as,[*Coprire*,]πωμάζω,operculo aperio.Col.li.12. ca.30. Ab eo tempore,quo primum dolia,opercula neris.

Operculum,li,[*Coperchio*,]πῶμα,instrumentum,quo aliquid tegitur.Cic.de Nat.Aspera arteria tegitur quasi quodam operculo. Col.lib.9.Sunt qui foramina ipsis operculis imponant. Cato de re ru. ca. 10.Operculum a tergo esse ambulatorium.hoc est,quod facile huc uel illuc moueatur.

Operimentvm,ti,[*Coprimento*,]ἐπίβλημα,quod aliquid tegit. Cato de re rust.c.10.operimenta decem, mappas tres.

Operio,is,ui,tum,[*Coprire. serrare,nascondere*,]ἀποκρύπτω, ex ob, & Pario,sed b,abijcitur:unde & per simplex p,scribitur,significatque tego.Prop.lib.3.Atque humuli pellis totos operibat amãtes. Significat quoque claudo.Ter.in Heau.Vbi abiere intro, operire ostium.Quandoque celare, abscondere.Plin.epi. 60. Abdere lacrimas,operire luctum.Opertum & Apertum contraria. Plaut. in Cap.Operta quæ fuere,aperta sunt, patent præstigiæ.Operior operiris.passiuum.Cic.6.Ver.in hac insula est fons aquæ dulcis, qui fluctu totus operiretur,nisi mole lapidum a mari disiũctus esset.Opertus,a,um,particip.κεκαλυμμένος.rectus sunt Mõtes operti arbore,Oui.5.Met.Caput opertum,Hora.2.Ser.Sat.3. Hemus opertus nubibus,Oui.4.de Ponto,Eleg 5.Fores opertæ. Idem 2. Fast.Lectica operta ferri per oppidum.Ci.2. Philip.

Operor,aris,[*Operare,affaticarsi*,]ἐργάζομαι, ab Opero, significat in opere aliquo faciundo laboro.Cice.de Fat.Natura loci pertinet,& operatur.Plin.lib.11,ca.10.Adolescentiores ad opera exeunt,seniores intus operantur.Item operam dare[*Dar opera,attendere*,]Col.li.12.c.4.Si rebus uenereis fuerit operatus.Operari superstitionibus.Liu.l.10.Item rem diuinam facere,sacrificare.[*Sacrificare*,]Iuue.Sat.12.Vt matutinis operatur festa lucernis. Pomponius,Ad ueneris profectus est mane uetulus,uotũ ut solueret: ibi nunc operatus est.Vnde & Operatio[*Sacrificio*, pro sacrificio Pla.ut istæc operatio crimẽ eupiet.Operari noctes luna dicitur, cum circulum suũ per noctis tempus absoluit,& post solis occasum lumẽ nobis præbet,quod ueluti opus eius est. Prop.l.2. Cynthia iam noctes est operata decem.

Operatio,onis,[*Operatione*,]Cic.Att.lib.6. Huius nebulonis operatione,si Brutus moueri potest,licet eum solus ames.Operatus, a,um,partic.Virgil.3. Aenei.Connubijs,aruisque nouis operata iuuentus.Operatus absolute, pro Operatus sacris.Tac.l.2.Nox eadem lætam Germanico quietem tulit, uiditque se operatum. Hinc Cooperor.

Operosior,Operosissimus. Ci.de leg.2.Nequis sepulchrum faceret operosius,quam quod decem homines effecerint triduo. Pli.l. 14.ca.22.In nulla parte operosior uita est. Idem l.6.c.53. Operosissima securitas mortis in Hilaro ab antiquis traditur. Hora.3. Carm.Cur ualla permutem Sabina Diuitias operosiores?

Operose,aduer.[*Faticosamente,difficilmente*]περιέργως,laboriose,difficulter.Ci.in Or Quod uel maxime desiderat diligẽtiam,nec id tamen operose.Pli.l.18.c.56.Dicemus mox paulo operosius.

Operositas,atis.Quintil.l.8.ca.3.

Operosvs,a,um[*Faccendiero,infacendato*,] ἐργώδης qui rebus gerendis operam dat,inquit Valla.Ci.de sen.uidetis ut senectus nõ modo lãguida nõ sit,uerumetiã operosa.Oui.de Nuce: magna mei est operoso cura colono.Brachia operosa Cyclopũ. Stat.1.The. Operosus eius rei quisque dicitur,in qua desudat. Oui.4.Fast. Dixisse meru posito uates operose dierum,Quod petis. Quãdoq; passiue accipitur pro eo,quod est multæ operæ. Ouid. in epist. Bris. Viginti fuluos operoso ex ære lebetas. Pli.li.18.ca.19.uiris pinguescũt arua,nec ipsa agricoli opera. Operosus pro efficaci.[*Efficace*,]Oui.14.Met.uere tentaris operosæ uiribus herbæ. Facilia & Operosus contraria.Pli.l.15.ca.23. Tarentinæ faciles,nec operoso sunt albo.

Opertanea Sacra, sacrificis quæ in operto fiebant, ne profanorum oculis,pollurentur.Pli.li.20.ca.59.

Operto,tas,σκεπάζω,frequent. ab Operio.Festus.

Opertorivm,rij,[*Copritura,coprimento*,]περικάλυμμα,operimentum.Sen.in epi.sit duabus penulis altera stragulum, altera opertorium facta.

Opertvm,Bonæ deæ,sacrificij genus: qd a solis mulierib. in loco operto fiebat.Ci.in Para.si opertum Bonæ accessisses,exulares.

Opervla,læ,[*Operetta*,] ἐργάσιον,dimin.ab opera. Apuleius.

★Opheltes,filius fuit Lycurgi regis Thracum,& alumnus Hypsiphyles,alio nómine Archemorus:in cuius honorem Argiui Nemeæa certamina instituerunt.

Ophiogenae,gens hominum in Hallesponto, quos Crates Pergamenus scripsit serpentũ ictus tactu solitos leuare,& manu imposita uenena extrahere corporibus.Sunt & alij eodem nomine in Cypro insula. Pli.li.28.ca.3.

Ophites,ὀφίτης,marmoris genus,serpentis maculas habentis. Luca.li.9.tinctus maculis Thebanus ophites.Pli.l.36.ca.7.

Ophivchvs,ὀφιοῦχος,cæleste sidus,a poetis aliquãdo Anguitenens dictus,quod hominis effigie fingi soleat anguem manutenentis. Sunt qui Ophiuchum Aesculapium esse uelint: alij Canobonta Getarum regem:alij Phorbantem Triopæ Thessalorum regis filium.unde Higinum. Cic.

Ophivsa,ὀφιοῦσα,insula in mari Balearico,teste Ptol.ex duabus Pityusis minor,(nam maior Ebusus dicitur)propter serpentum copiam inculta.unde & Colubraria a Latinis appellatur. Pli.li.3.c. 5.Est & altera insula,non procul a Creta.Idem l.4.c.12.Ophiusa item oppidum fuit Sarmatiæ Europeæ ad Thyram amnẽ. idẽ loco iam citato.Rhodus quoque insula aliquando ob serpẽtum copiam Ophiusa dicta.Strab.li.14.

Ophivsivs,sia,sium,ut Ophiusa arua.Oui.10.Met.

Ophivsa,ὀφιοῦσα,herba in Elephãtine Aethiopiæ regione nascẽs, liuida

lida, difficilisque aspectu, qua pota minas, terroremque serpentium animo obseruari tradidit Democritus. Pli. li. 24. ca. 17.

Ophrys, ὄφρυς, herba, denticulato olei similis. Pli. l. 26. ca 15.

Ophthalmia, oculorum uitium: quod Celsus lippitudinē appellat. Galen. Therapeu. ad Glaucon. lib. 2. dicit esse inflammationē eius tunicæ, quæ corneæ adhæret. Ophthalmia etiam piscis, qui a Plin. uocatur Oculata. Plaut. in Capt. Pernam, ophthalmiam, scombrum.

Opicus, opica, opicum, p.c. [*Lordo, sporco, immondo*] ὀπικός, sordidus, immundus, & obscœnus: unde & mures opicos dixit Iuuen. id est impuros, & putridos. tractum a moribus Opicorū, qui Italiæ populi fuerunt iidem cum Oscis, teste Festo, præposteræ libidinis nomine infames. unde & uerba impudica obscœna dicta fuisse, Verrius existimauit. eosdem barbara lingua, & sermone inquinato usos accepimus, ut & Volscos. unde Osce, siue Volsce loqui, est inquinato, & impuro sermone uti. Hinc Barbaros omnes ueteres Opicos appellarunt. Cato apud Plin. li. 29. ca. 1. Nos dictitant barbaros, & spurcius nos, quā alios Opicos appellatione fœdāt. Iuue. Saty. 6. Nec curanda uiris Opicæ castigat amicæ Verba. id est, quæ non Latine loqueretur, sed Opice. Fuerūt autem Opici, teste Stephano, Campaniæ populi, in quibus Baiani, Cumani, Puteolani, Neapolitani.

Opifera, ra, rum, [*Aiutatore*] βοηθόφορος, opem ferens: unde Iunonem Opiferam appellarunt Romani, quod parturientibus opem ferre crederetur. Pli. li. 11. ca. 37.

Opifex, cis, p.c. [*Artefice,*] κατασκευαστής, ab opere faciūdo: artificē atque operarium significat, non modo rerum, sed etiam uerborum. Cic. 5. Tus. Etsi Zeno Citticus, ignobilis uerborum opifex. Idem in Catil. Omne opificum instrumentum alitur ocio. Idē 1. Off. Omnes opifices turpi sunt exercitio. Opifex mundi. de Na. Deo. dicitur Deus omnium rerum conditor.

Opificina, æ, opificium. Pla. in Mil.

Opificium, operis cōfectio, uel ipsum opus χειρούργημα, Var. 3. de re rust. ca. 16. Nisi apes opificij urget tempus.

Opigena, dicta Iuno, quasi es Ope genita. Saturnum enim, & Opem Iouis & Iunonis parentes faciunt poetæ.

Opilio, nis, [*Pecoraio,*] ποιμήν, quasi ouilio, pastor ouium. Pla. in Asi. Opilio, qui pascit alienas oues. Sunt tamen, qui Vpilio, non Opilio scribant, auctore Prisciano, qui dicit, o breuē in hoc nomine esse conuersam in u longam ex litterarum affinitate. & hoc omnino in carmine obseruandum puto. alioqui hexametrum ingredi non posset, quod tres primas syllabas habeat breues. Virg. 10. eclog. Venit & upilio. Vbi Seruius: Vpilio propter metrum dixit Græce, ut ὄνομα pro οὔνομα. nam ὀμικρόν, productionis gratia uertitur aliquando in ου diphtongum.

Opimi, (inquit Festus) genus auis est.

Opima Spolia, σκῦλα ὄπιμα, magnifica spolia, quæ dux duci detrahit: dicta (ut Varro inquit) ab ope, uel (ut Plutarchus) ab opere cum sit opus egregium, ducem belli superare. Primus omniū Romulus, cæso Cæniuensium duce, Ioui Feretrio opima spolia obtulit. Liu. li. 1. Vir. 10. Aen. Spolijs laudabor opimis.

Opime, [*Abondeuolmente,*] abundanter. Plaut. in Bacch. instructa domus opime.

Opimior, comparatiuum quo usus Gel. li. 5. ca. 14.

Opimus, [*Grasso*] & gracilis, contraria. Ci. de Ora. non tam habitus corporis opimos, quam gracilitates consectantur.

Opimo, mas, [*Ingrassare,*] πιαίνω, pinguefacio. Col. li. 8. ca. 9.

Opimus, ma, mum, [*Ricco, grasso,*] πίων, diues, pinguis: ut, Mēsa opima. Stat. li. 11. Stupet inconsuetus opimæ Sidonius mēsæ miles. Opima præda, Hora. Epod. 10. Cic. pro Sex. Roscio. Vt ad illam opimam prædam damnatio Roscii, accedat. Hor. 1. ep. 2. Inuidus alterius macrescit rebus opimis.

Opinabile, δοξαστόν, quod opinione accipi potest. Ci. 1. Ac.

Opinatio, assensio. Ci. 4. Aca.

Opinator, qui opinionem tantūm, non scientiam, habet. Cic. 4. Academ. magnus sum opinator. non enim sum sapiens. Hinc ex opinato. Quinctil. li. 8. ca. 5. noua sententiarum genera ex opinato. Nec opinato. a nec, & Opinato pro inopinanter, ex improuiso. [*All'improuiso*] Liu. 3. nouum malum nec opinato exortum. Ex necopinato. Liu. li. 4. locum petit, unde ex nec opinato aduersū hostem inuadit. Parum opinatu. Pli. l. 29. ca. 1. Illa innocentiora multo, & parua opinatu.

Opinio, is, [*Opinione,*] δόκησις, existimatio de aliquo concepta. Ci. 1. Offi. Quorum de iustitia magna esset opinio multitudinis. Idē de Am. conciliatrix amicitiæ uirtutis opinio. Plau. in Am. prius tua opinione hic adero. Tere. Heau. Concurrunt multæ opiniones, quæ mihi animum ex augeant. Cæs. 3. Bel. Gal. Celeriter, cōtraque omnium opinionem cōfecto itinere. Latine dicitur, Obtinere opinionem, Imbibere opinionem de aliquo, fallit me opinio, & fallit opinionem meā: comprehēdere & remittere opinionem, quæ sunt cōtraria: adducere quempiam in opinionē, euellere opinionem ex alicuius animo, inserere opinionem, & euellere insitam, uincere opinionem.

Opiniosissimos, δοξαστικωτάτους, appellat Ci. 4. Ac. Antipatrum & Archidemum, quasi nouarum opinionum auctores.

Opinor, aris. p.p. [*Pensare,*] ὑπολαμβάνω, puto. Donatus. Quæ opinamur, putamus: quæ putamus, incerta sunt. Teren. And. Num uidentur conuenire hæc nuptijs? P. Nō opinor. D. opinor narras? Certa res est. Cice. 4. Acad. Sapientem nihil opinari, idest, nunquam assentiri rei, uel falsæ, uel incognitæ. Lact. li. 3. Id opinatur quisque, quod nescit. Hinc inopinatum, præter opinionem. Et uerbum Adopinari. Lucr. lib. 4. Deinde adopinamur de signis maxima paruis.

Opipare, [*Copiosamente,*] πολυτελῶς, copiose. Ci. 3. Offi. Opipare a Pythio apparatum conuiuium.

Opiparus, a, um, [*Sontuoso,*] πολυτελής, splendidus, opulento apparatu instructus. Pla. in Persa. Satin Athenæ tibi uisæ fortunatæ, atque opiparæ? Idem in Mil. opiparis obsonijs. Inde Opiparum cōuiuium, lautum, & magnificum.

Opiter, opiteris, uel opiteritis, is, cuius pater, auo uiuo, mortuus est, dictus quod obitu patris genitus sit. Festus.

Opitergium, Venetię mediterraneæ oppidum, etiam hodie nomē retinens. Pli. l. 3. ca. 19. Ptol. lib. 3. ca. 1. Hinc Opiterginus, a, um, Luca. li. 4. Hic Opiterginis moles onerata colonis.

Opitulor, ris, [*Aiutare, soccorrere,*] ἀλέξειν, adiuuo, subuenio: ab ope tollenda, idest ferenda. Cic. ad Sulpicium, nihil uidemur posse opitulari reip. Pli. l. 28. c. 8. Dorso medullam adalligatam contra uarias species opitulari.

Opitulus, ἀλεξητήριος, dictus est Iuppiter, quasi opis lator. Festus.

Opium, [*Opio,*] μήκωνος, ὀπός, succus ex papauere, habens per somnum uim (si copiosius sumatur) mortiferam. Pli. l. 20. c. 17.

Opobalsamum, succus balsami, qui præfertur omnibus odoribus, uni Iudeæ terrarum concessus, ut ait Pl. l. 12. c. 25. Arbor ipsa balsamum dicitur, ὀπός, autem succus.

Opopanax, ὀποπάναξ, succus panacis herbæ. Pli. l. 20. c. 24.

Opobotheca, cæ, locus ubi fructus autumnales habentur. Varro 1. de re rust.

Oportet, [*Fa bisogno, bisogna,*] δεῖ, impersonale uerbum, idem quod expedit, uel utile est. Cice. pro Balbo: Oportere est consentaneū esse officio: Licere, legibus, & iuri: Decere, temporibus, & personis. Idem Att. li. 6. Hoc fieri, & oportet, & opus est. Dicimus autē pro eodem, oportuit facere, & oportuit factum. Ci. 3. Verr. hoc iā pridem factum oportuit. Ter. in An. Non ne prius cōmunicatum oportuit? Aliquando est coniicientis. Pla. in Pseu. Hūc hominem malum esse oportet. Inuenitur aliquando personale. Quin. Dilertos satis putat dicere, quæ oporteant.

Oppango, is, gi, ctum, [*Attaccare*] attingere. Plau. in Curc. sauium oppegit.

Oppedo, is, p.c. καταπέρδω, contra pedo, & trāslate reluctor. Hor. 1. Ser. Sat. 9. Vin' tu Curtis Iudæis oppedere?

Opperior, ris [*Aspettare,*] περιμένω, expecto, uerbum deponens, gemino p. producit enim primam syllabam, quæ in passiuo operior corripitur. Vir. 10. Aen. Hostem magnanimū operiens. Ci. Att. in Albano opperior, dum ista cognosco. Ter. Ad. Hominē opperiar. Supinum facit Oppertum, teste Prisciano: unde participiū oppertus. Ter. in Phor. unam horā ne oppertus sies. Legitur quāduque opperitus. Pla. in Most. Id sum opperitus.

Oppeto, is, pen. co. [*Morire,*] ex ob, & peto, non ex os, & peto (ut putauit Seruius) ut sic quasi ore terram peto, cum ij, qui moriuntur, non omnes ore terram petant. Proprie idem est, quod obeo, uel subeo: fere tamen semper accipitur pro morior: sed hoc non tā fit ex natura uerbi, quam propter accusatiuū, Mortem, qui in eo quāuis aliquādo non exprimatur, semper tamen subauditur. Ci. 1. de Diu. Aequius esse censuit, maturam se mortem oppetere. Virg. 1. Aen. Quis ante ora patrum Troiæ sub mœnibus altis, Cōtigit oppetere, Aliquando habet alium accusatiuum. Ci. 1. Tus. ex antiquo poeta: prius, quam oppeto malam pestem, hostili manu.

Oppianus, Grammaticus & Poeta insignis, ex Anazarbe, siue (ut Suidæ placet) ex Corico Ciliciæ ciuitate. scripsit ἁλιευτικά, κυνηγετικά, καὶ ἰξευτικά, uersuum uiginti millibus, quæ cum M. Antonio Seueri filio obtulisset, totidem aureas literas ab eo accepit.

Oppico, as, pe. co. [*Impegolare,*] πισσόω, idem quod picare, id est pice illinire, quod genus picationis fieri antiquitus solebat in dolijs, uel cadis uinarijs, ne perfluerent, Cato ca. 120.

Oppidanus, dani, [*Castellano,*] πολίτης, qui oppidum incolit. Cæs. li. 3. Comm. ne quam oppidani a militibus iniuriam acciperent.

Oppidanus, a, um, ἀστικός, Cice. pro Plan. Vtere quodam iure oppidano. Cic. de Claris. Ora. Oppidano quodam, & incōdito genere dicendi.

Oppidatim, κατὰ πόλεις, per oppida, ut oppidatim discurrere.

Oppido, [*Molto,*] κομιδῇ, aduer. ualde, multum, ortum est autē hoc uerbum, teste Festo, ex sermone inter se cōfabulantium, quātam

quisque

quisque frugum faceret, utque copia significaretur, sæpe respondebatur, quantum uel oppido satis esset. Hinc, Oppido, pro multum Ter. Heau. Dic me hic oppido esse inuitam. Interdum subiungimus, Quam Gel. l. 15. ca. 30. Oppidoquam sunt in litterarum ostentatione inepti. Cæs. Oppidoquam pauci sub pellibus acquiescebant. Accipitur aliquando Oppido, pro statim [*Subitamente*] Pla. in Most. Oppido uenit ignauia.

OPPIDULUM, li, πολίχνιον, paruum oppidum. Ci. ad Att. li. 10.

OPPIDUM, di, [*Citta, castello,*] πόλις, siue ab ope dictum sit, siue ab opibus, siue etiam ab opponendo, ut quibusdam placet, geminato p, scribendum est. est autem oppidum locus mœnibus conclusus, in quem homines multi habitandi caussa conueniunt. quidam oppida ab urbibus distinguunt, ut hæ maiores, illa minora sint. uerum indifferenter legimus eandem ciuitatem oppidum, & urbem appellari. unde Pla. in Persa, cum Eleusipolim sæpius urbem uocasset, subdit Eleusipolim Persæ cepere, antiquum oppidum. Sic Seru. Sulp. in epist. ad Ci. cum numerasset multas insignes urbes, subdit; Quæ oppida florentissima fuerunt. Ci. 6. Ver. Segesta est oppidum peruetus in Sicilia. Vir. 4. ecl. Quæ cingere muris Oppida.

OPPIGNERO, [*Impegnare,*] ἐνεχυράζω, pignori do. Ci. pro Sext. Libelli pro uino oppignerabantur. Mart. 2. Oppignerauit ad modo Claudi mensam. Repignerare, uide suo loco.

OPPILATIO, [*Oppilatione,*] obstructio, uitium præclusi iecinoris, aliorumque uiscerum.

OPPILO, as, [*Oppilare, serrare,*] ἐμφράττω, occludo. Lucr. li. 6. Fluctibus aduersis oppilare ostia contra. Cic. 2. Philip. Scalis oppilatis impetum compressit.

OPPLEO, ples, [*Impire,*] ἀναπληρόω, impleo. Plau. in Rud. meas opplebit aures sua uaniloquentia. Ci. 2. de Na. De. Hæc uptimo Græciam oppleuit.

OPPLORO, as, κατοδύρομαι, plorando, obtundo. lib. 4. ad Her. Quin uos auribus meis opplorare desinitis?

OPPONO, nis, [*Opporre,*] προτείνομαι, contra pono. Ci. 2. de Na. Deo. pullus ita tuentur, ut pennis foueant, ne frigore lædantur, &, si est calor, a sole se opponant. Moles fluctibus opponere. Ci. 1. Offic. Natura opposuit montes mari, Lucr. l. 2. Opponere uitium uirtuti. Ci. 3. de Fini. quandoque pro obijcere, [*Rinfacciare,*] Ci. pro Quintio: formidines opponantur. Aliquando pro deponere, id est contra alium prouocantem pignus ponere, Plau. in Curc. pono pallium: Ille suum annulum opposuit.

OPPORTUNE, [*A tempo,*] εὐκαίρως, quod pro desiderio accidit, siue quod accidit tempore. Ter. in And. Opportune fit mihi obuiam.

OPPORTUNITAS, [*Opportunita,*] εὐκαιρία, ratione loci, temporis, & personarum. Cic. 3. de Fin. opportunitas (sic enim appellemus εὐκαιρίαν,) non fit maior productione temporis. Ponitur quandoque pro facilitate [*Facilita,*] Pli. epist. 24. Tranquilli stomachum multa solicitant, uicinitas urbis, opportunitas uiæ. Quandoque pro utilitate. [*Vtilita*] Ci. de Ami. sumas, amicitia opportunitates habet. Opportunitate bona aduenire, idest in tempore, [*A tempo*] Pla. in Epid. Optima opportunitate ambo uenistis.

OPPRESSOR, ris, uindex, & oppressor coniurationis.

OPPORTUNUS, a, um, [*Opportuno, commodo,*] εὔκαιρος, ab ob, & portus, quod nauigantibus utilissimi, optatissimiq; sint portus. Est autem opportunum, quod nobis commode & pro desiderio, suoque tempore obtingit. Cic. Cœlio lib. 2. epist. Quas si satis opportuno tempore accepisti. Quandoque pro apto, [*Atto, buono da*] Ter. in Eun. Ad omnia hæc magis opportunus nemo est. Quandoque iungitur datiuo, pro obnoxio, [*Inchineuole, suggetto,*] Pli. li. 7. c. 53. Fœminarum sexus huic malo uidetur maxime opportunus. Idem l. 18. c. 7. Opportuniora morbis corpora, procliuiora ad morbos.

OPPRESSIO, constrictio: cuius diminutiuum, oppressiuncula, Plau. papillarum oppressiunculæ.

OPPOSITIO, contrarietas. Ci. 1. de Inuen. Disparatum est, id quod ab aliqua re per oppositionem negationis separatur.

OPPOSITUM, ἀντιτεταγμένον, contrarium.

OPPOSITUS, huius tus, oppositio. Ci. pro Marc. laterum nostrorum oppositus, & corporum pollicemur.

OPPRIMO, is, p. c. [*Opprimere, uccidere,*] ἐπικαταλαμβάνω, eneco, conculco: habetque in se maiorem uim, quam extinguo. Cic. in Læl. danda est opera, ut extinctæ potius amicitiæ, quam oppressæ uideantur, quod in extinguendo mora quædam, in opprimendo celeritas significetur. Interdum ponitur pro claudere, [*Chiudere, serrare,*] Pla. in Asin. Os opprime. Interdum pro comprehendere, [*Pigliare,*] Ibidem faxo ipsum hominem manifesto opprimas. Interdum pro uiolare, [*Sforzare,*] ut, Oppressit uirginem. Interdum premendo grauare, [*Affligere,*] Ci. Qui homini tot miserijs oppresso subuenisset. Interdum pro occupare, [*Occupare,*] Ci. Cas. hæc tertia iam epistola ante te oppressit, quam tu litteram. Quandoque celare, tacere, [*Celare, tacere,*] Cice. pro Roscio Amer. Quo studiosius ab ipsis opprimitur, & absconditur, eo magis eminet, & apparet. Interdum pro constringere, [*Constringere.*]

OPPROBRAMENTUM, ti, [*Opprobrio, uituperio,*] ὄνειδος, opprobrium. Pla. in Merc. si quid faciendum est damni facere mauolo, Quam opprobramentum, aut flagitium muliebre efferri domo.

OPPROBRATIO, ὀνειδισμός. Gell. li. 12. ca. 11.

OPPROBRIUM, brij, [*Vituperio, infamia,*] ὄνειδος, infamia, dedecus, quasi obiectum probrum. Cic. in Salust. Cum omnibus matribus familiarum opprobrio esset. Hora. 1. epist. 9. maioris fugiens opprobria culpæ.

OPPROBRO, as, [*Villaneggiare, uituperare,*] ὀνειδίζω, opprobrio do. obijcio. Gel. lib. 1. ca. 15. Cato M. Cœlio trib. pleb. utilitatem opprobrans non loquendi tantum, uerumetiam tacendi. Plaut. in Most. mihimet cupio id opprobrarier.

OPPUGNATIO, πολιορκησις, Liu. 4. Nec segnior oppugnatio est.

OPPUGNATOR, oris, [*Nimico,*] πολιορκητής. Cice. pro Balbo, utinam possent oppugnatores reip. de ciuitate exterminari.

OPPUGNO, as, [*Dare assalto.*] πολεμέω, contra pugno. Ci. pro Sext. Domus est oppugnata ferro, facibus, exercitu Clodiano.

OPPUTO, as, [*Tagliare,*] amputo, proprie de arboribus. Plin. lib. 17. cap. 12.

OPPUUTAR, [*Percuotere,*] antiqui dixerunt pro percutere. unde Oppuuia, uerbera. Afranius: Oppauijs pueri coercentur. Vide Pauio.

OPS, Opis, generis fœmi. filia cœli ex Vesta, & soror, & coniux Saturni, quæ & Rhea, dicitur, ἀπὸ τοῦ ῥεῖν, fluere: quod terra reb. omnib. affluat. eadem Cybele appellatur, uel si monte atque oppido Phrygiæ Cybelo, ubi sacra eius primo instituta sunt: uel ἀπὸ τῶν κυμβάλων, quib. in sacris eius utebantur sacerdotes. Ops autem iccirco dicta putatur, quod terræ ope uita hominum sustentetur, uel ab antiquo adiectiuo ops, quo ueteres pro diuite utebantur: ut contra inopem dicimus pauperem. ueteres enim, quorum opes præcipue in re pecuaria, & agricultura consistebant, terram huiusmodi opum largitricem diuinis prosecuti sunt honoribus, Opemque, idest opulentam nuncupauere. Hæc & Mater deum appellatur a poetis, quod putarent cælestes omnes in terris fuisse genitos, & ob insignes laudes quod meritum in cælum translatos. Opes in numero plurali dicuntur diuitiæ, [*Ricchezze,*] Vir. 1. Aen. Auxilio tutos dimittam, opibusq; iuuabo. Hor. Serm. li. 2. Sat. 2. Ofellum integris opibus nouit non latius usum, Quam nunc accisis uideas. Opes accisas, quæ imminutæ sunt, uocat. integras uero, florentes, & nulla in parte diminutas. Quandoque pro eo, quantumcunque ualemus, [*Valere, potere,*] Ci. li. 1. ad Q. F. Accidit, ut prætores nihil proficere suis opib. possent. Apud uetustissimos Ops aliquando inuenitur: ut idem sit, quod opem ferens, [*Aiuto,*] Accius: Quorum genitor fertur esse ops gentibus. In singulari significat auxilium, Oui. lib. 1. de Rem. Carminis, & medicæ Phœbe repertor opis. Ci. l. 3. Tusc. Opis egens, dixit: idest, auxilij indiga. Aliquando significat uires, uel potestatem, [*Podesta,*] Vir. Aen. Grates persoluere dignas, Non opis est nostræ. Aliquando quum Salust. in Catil. Summa ope niti decet. i. summa ui. Aliquando opem in singulari num. legimus pro diuitijs. Cice. 3. Tusc. ex ueteri poeta: Vidi ego te adstante ope barbarica. idest, opulentia summa.

OPSONATOR, ris, [*Spenditore,*] ὀψώνης, Libanio, qui emit opsonia. Pla. Mil. Vel primarium parasitum, opsonatorem optimum.

OPSONATUS, us, ὀψωνία, opsonatio. Pla. in Truc.

OPSONITO, as, sæpe opsono. Nævius: Multi mecum opsonitauere.

OPSONIUM, nij, [*Companatico,*] ὀψώνιον, quicquid ultra panem, & uinum cibi apponitur. Pla. in Aul. Dat equos cum opsonio. Hora. 1. Ser. Sat. 2. Omnia conductis coemens opsonia nummis.

OPSONO, as, & opsonor, aris, & deponens, p. c [*Comprare companatico*] nam Græce ὀψώνιον, per ω scribitur, seu præparo opsonium. Pla. in Cas. opsonato ampliter. Terent. in Andr. drachmis opsonatus est decem. Opsonare famem ambulando, est acuere, & excitare, [*Incitare,*] Ci. 5. Tusc. Socratem ferunt respondisse, se, quo melius cenaret, opsonare ambulando famem.

OPTABILIS, le, [*Desiderabile,*] εὐκταῖος, quod optari debet. Ci. Luc. optabiles in experiendo non fuerunt, in legendo tamen erunt iucundæ.

OPTABILITER, Ci. 1. Tusc. optabiliter iter illud iucundum.

OPTATI, in honestum gradum aliquem electi, ab opto, eligo.

OPTATISSIMUS, nuncius. Ci. 14. Phil.

OPTATUM, ti, [*Desiderio,*] Ci. in Pis. accidit præter optatum meum. Optata loqui. Ter. in Heau. Eueniunt optata, Oui. 6. Met. Respondet optatis meis fortuna. Ci. Curioni. 2. li. Fam.

OPTATUS, nomen ex partic. Ci. ad Lentulum. Mihi nihil fuit optatius. Idem. Q. F. Vale mi optatissime frater.

OPTATO, [*Desiderosamente,*] ἐπιποθήτως, aduer. cum desiderio. Tere. in Andr. Optato aduenis. Ci. ad Atti. Mihi optato ueneris.

OPTIMATES, [*Primati, nobili,*] οἱ ἄριστοι, qui primum in ciuitate locum tenent, optimeque de rep. sentiunt. Ci. pro Sext. dicit optimates esse, qui ita in rep. se gerunt, ut sua consilia optimo cuique probentur: populares uero, qui ea faciunt, & dicunt, quæ multitudini iucunda esse uolunt.

OPTIMITAS, atis, [*Vtilita, commodo,*] ἀγαθότης, utilitas, commodum

dam Plau. Maximas optimitates Suis heris ille pariet.

OPTIMA, [A tempo,] aliquando pro opportune, Teren. in Eun. Adest optime frater.

OPTIMVS. [Ottimo, perfetto,] ἄριστος, superlatiuū a bonus. Optimo iure prædia esse dicuntur, quæ immunia, & liberrima sunt. Ci. de le. Agr. Quin. in Pro. l. 1. Optima facere quam promittere, maluerunt.

OPTIO, onis, [Elettione, αἵρεσις, fœ. gen. electio. Plau. in Cas. Optio hæc tua est: utram uis conditionē, accipe, Et dicimus, Dare optionem, Facere optionē alicui. Permittere optionē alicui. Ci. 1. Ver. Quoties ille tibi potestatē, optionēq; facturus sit, ut eligas utrū uelis. Quin. l. 5. Nec optio iudici, aduersario permittenda. Ci. 4. Ac. si optio naturæ nostræ detur. Fest. in re militari: optio appellatur is, quē decurio, aut cēturio optat sibi rerū priuatarū ministrū, quo facilius obeat publica officia. Optio qui nunc dicitur, antea appellabatur, Accēsus, qui a tribuno militū cēturioni dabatur adiutor. Dicitur ab optādo (ut Vegetius ait) ꝙ antecedentibus ægritudine præpeditis, ij tanquā adoptati eorū, atq; uicarij solēt uniuersa curare. Pla. in Asi. Optionē tibi sumito Leonidē. Callist. in l. ul. de Iur. immun. eum qui in Palatina militia idipsum agat, quod in exercitu optiones, iure arbitror dici optionem.

OPTIVVS, adiect. [Adottiuo,] ᾐο θετικός, adoptiuus, ut nomen optiuum. Hor. 2. Epi. 1. Fit Mimernus, & optiuo cognomine crescit.

OPTO, tas, [Desiderare, εὔχομαι, Ci. Sulp. li. 4. mihi uenire in mētem nihil potest, nō modo quid sperē, sed uix iam quid audeā optare. Quandoque eligo, [Eleggo,] Ci. li. 1. Off. Quæ pulcherrima uideātur, ea maxime optant. Vir. l. 1. Optauitq; locū tectis. Aliquādo est petere, rogare, [Pregare,] Ci. in Catil. 2. Neque ego a dijs immortalibus optauo, ut, &c. Interdū pro asciscere. [Chiamare,] Idē in Epi. ne optari quidem sacerdotē licebat, qui cuiquā ex collegio esset inimicus. Hinc Adopto, ualde desidero. Pla. in Cist. Sociā te mihi adopto ad meā salutē. Varionis Ci. Quē potius adoptē, quā illū, quo defendēte uincere didici? Est præterea, in filij locū asciscere. Ter. in Adel. Ego hūc maiorē adoptaui mihi. Adoptio ut scribit Caius, duobus modis fit, aut principis auctoritate, aut magistratus imperio. Principis auctoritate adoptamus eos, q sui iuris sunt: quæ species adoptionis dicitur Arrogatio: q̄a & is, qui adoptat rogatur, idest, interrogatur, an uelit, eum quē arrogaturus sit, iustū filij loco habere. Similiter & is rogatur, quē arrogature sumus, an id fieri patiatur. Imperio magistratus adoptamus eos, qui in potestate parētis sunt, siue priorum gradum liberorū obtineāt, qualis est filius, filia; siue inferiorē, qualis est nepos, neptis, pronepos, proneptis, Gel. l. 5. c. 19. Aliter distinguit Arrogationē, ab Adoptione: ut Adoptio dicatur, quæ fit apud prætorem: Arrogatio, quæ per populū fit rogante tribuno. Coopto, eligo, [Eleggere,] Ci. in Bruto: A quo in collegiū augurū fuerā cooptatus. Exopto, ualde desidero. Sal. glutiā & bonorem boni, & ignauiā sibi æque exoptant. Præopto, potius opto. Tere. in Hecy. Adeo pertinaci es animo, ut puerum præoptares perire.

OPVLENTER, [Splendidamente,] sumptuose, splendide, enim opulentia. Liu. lib. 1.

OPVLENTIA, & opulentitas, [Ricchezze,] πλοῦτος, pro diuitijs. Salu. in Ci. Cui potest esse dubium, quin opulentiam istam ex sanguine & miserijs ciuium parauerit. Pli. l. 17. ca. 1. recens opulentia. opulentitas dixit Plau. in Mil.

OPVLENTO, as, [Arricchire, πλουτίζω,] dito, seu abundantem facio. Col. l. 8. c. 1. Villaticæ pastiones meosam pretiosis dapibus opulētāt. Hor. 1. Epi. 17. Aruo pascat herum, an baccis opulēter oliuæ.

OPVLENTVS, a, um, [Ricco,] πλούσιος, opibus abūdās. Plau. in Amph. Opulento homini hæc seruitus dura est. Ci. 4. de Ami. Magis amicitiarum præsidia quærunt inopes, quam opulenti. Hor. 3. Carm. Ode. 24. Intactis opulentior thesauris Arabum. Catullus in Iul. Cæs. Eo ne urbis opulentissima socer generq; perdidisti omnia?

OPVLESCO, [Arricchirsi,] πλουτῶ, ditesco. Furius apud Nonium.

OPVLVS, li, p. c. genus arboris maritandis uitibus idoneum. Col. li. 5. ca. 6. Vitem maxime opulus uidetur alere

OPVNTIA, æ, herba circa Opuntem nascens. Pli. l. 21. ca. 17.

OPVS, untis, ciuitas Locrorum Epicnemidorum, Oui. lib. 8. de Pon. Patroclus Opunta reliquit.

OPVS, operis, & opus indeclinabile, [Opera,] uide Opera, ræ.

OPVSCVLVM, [Operetta,] dimi. ab opus. Cic. 4. Acad. minutorum opusculorum fabricator. Idem Parad. Accipies hoc paruum opusculum. i. librum parad.

O ANTE R

ORA, oræ, [Estremita di qualche cosa, riuiera,] ἐσχατα, extremitas cuiusque rei. Vir. 9. Aen. Et mecum ingentes oras euoluite belli, id est belli extrema, ut interpretatur Seruius. Hinc uestimentorum extrema, Oræ, [Orli,] dicuntur. regionū itē terrarūq; fines. insuper maritimæ ipsæ regiōes. [Regione, paese,] Vir. 1. Ae. Troiæq primus ab oris, Italiā fato, profugus, Lauinaq; uenit Littora. Oræ aluteariorū. Vir. 3. Ge. sucoq;, & floribus oras Explent. Pli. Oræ appellatione fere semper regionē littoralē appellant. Quę uero remota sunt ab ora, in mediterraneo esse dicuntur. Ora pro regione. Ci. 2. de Nat. Deo. Omnibus hominibus, qui ubique sunt, quacunque in ora, ac parte terrarum. Ora pro climate, uel segmento cæli, [Clima,] Cic. 1. Tus. Globum terræ, fixum in medio mundi uniuersi loco duobus oris distantibus. Sunt qui dicant Oram etiā significare nauticum funem, quo nauis littori alligatur, adducentes illud Quinct. in Præfa ad Tryphonem: oram soluentibus bene precemur. & Liu. lib. 28. trahunt scalas, orasque & anchoras præcidūt. Sed hoc incertum est: cum in Liuio, Lola, in uetusto codice scriptum reperiatur: & apud Quinct. Ora soluentibus in quibusdam exēplaribus legatur: ut sit soluentibus a littore. Ora ꝓ initio rei [Principio,] auctore Festo, usus est Cæcilius: Oram, inquit, reperire nullam queo. Apud Cels. Oræ uulneris uocantur, uulneris extremitates, Oras, inquit, uulneris suturæ comprehendant.

ORACVLVM, li, [Oracolo,] χρησμὸς λόγιον, idē est, quod deorum responsum: a uerbo Oro, uel ab oratione, teste Cicerone in Topicis: Oracula (inquit) ex eo ipso appellata sunt, ꝙ inest his deorū oratio. Vir. 2. Aen. Suspensi Eurypylum scitatū oracula Phœbi, Mittimus. Quādoq; pro templo, in quo respōsa dantur. [Tempio, chiesa,] Pli. l. 18. ca. 23. Nonnunquā etiā pro celebri sentētia. [Sentenza,] Seneca: Vos illud optimū oraculū, pugnādū esse pro patria: Pli. li. 18. c. 6. Inde illa reliqua oracula: Nequā agricolā esse, quisquis emeret, quod præstare ei fundus posset. Accipitur aliquādo ꝓ somnio nocturno, quo res aliqua nobis denūciatur, [Sogno,] Ci. 4. de Diu. Exposui somnij, & furoris oracula. Ci. pro Fon. Ex oraculo dici putes. i. uerissime. Edere oraculum. Oraculo aliquid edere, Petere oraculum de aliqua re, Oraculo editum est.

ORATA, [Orata,] χρύσοφρυς, piscis, ab auri colore nomē habens. Idē & Aurata dicitur. solent enim ueteres pro au diphtongo sæpe o, litteram substituere, ut Clodius pro Claudio. Vide Aurata.

★ORATHA, ὄραθα, oppidum Mesopotamiæ, ad Tigrim flumē Steph.

ORBONA, deæ nomē. Romæ ad ædē Larū arā habuit. Pli. li. 2. ca. 6.

ORATIO, nis, [Parlamento, oratione,] ois locutio. Ci. in Brut. Quā ꝗ̄ ois locutio oratio ē, tamē unius oratoris locutio hoc ꝓprio signata nomine ē. Orationis operā cōpedi facere, dixit Plau. in Mosft. i. paucis agere, paucis uerbis dicere. Orationē sibi parare ē cogitare quid dicturi simus. oratio etiā est ipsius oratoris ratio, & argumēturū arte dispositorū enumeratio: quales sunt orationes Ci.

ORATIVNCVLA, [Orationcella,] dimi. Cice. de Clar. Orat. Indicant oratiunculæ.

ORATOR, ris, [Oratore,] sic a Ci. definit. Orator ē uir bonus, dicēdi peritus. Canorus, & uolubilis orator, Ci. de Cla. Or. Orator etiā dicitur Ci. liber, in quo instituitur futurus orator. Ci. ad Treb. li. 15. Oratorem meum, (sic enim inscripsi) Sabino tuo commendaui.

ORATORIE, Ci. in Ora. Nihil est aliud oratorie dicere, nisi optimis sententijs, uerbisq; lectissimis dicere.

ORATORIVS, a, um, Ci. 1. de Orat. illam orationem dis... sibi, & oratoriam uideri. Ornatus oratorius, Quin. li. 3. ca. 1.

ORATRIX, apud Quin. li. 2. ca. 15.

ORATVM, ti, [Prieghi,] preces. Ter. in Hec. cū orata eius reminiscor.

ORATVS, tus, tui, [Priego,] rogatio. Cice. pro Flac. An scripsit oratu meo?

★ORBELVS, ὄρβηλος, Thraciæ mons. Plin.

ORBICVLATIM, [In giro,] per orbes, quasi circulatim. Pli. l. 11. c. 37. Ceruix e multis, uertebratisq; orbiculatim ossibus flexilis.

ORBICVLATVS, ta, tum, [Tondo, ritondo,] κυκλοτερὴς, in orbem factū, unde poma orbiculata dicuntur a Varr. 1. de re ru. c. 59. quæ figuram habent orbis in rotunditatem circumacti. Cœl. ad Cic. li. 8. Tibi nostri milites, qui teterrima hyeme bellum confecerunt, malis orbiculatis pasti uidentur.

ORBICVLVS, li, σφαιρίδιον, dimin. Pli. l. 15. c. 13. Concisa in orbiculos seruatur in usum. Orbiculus pro rotula trochleæ. Cato cap. 3.

ORBICVS, a, um, [Girato intorno,] κυκλοτερὴς, auctore Nonio, quod est per orbem ductum. Varro: ut sidera cæli circa terram, atque axem uoluuntur, motu orbico.

ORBILLA, bilis, id esse uidetur, quod rotam in summo axe cōtinet: uel id potius, quod in extremis radijs est, & cāthis cingitur. Var. 3. de re ru. c. 5. axis sustinet rotam radiatam, ita ut ad extremum, ubi orbile solet esse acutum, tabula cauata sit.

ORBILIVS, Beneuentanus grammaticus, Horatij in pueritia præceptor, quem l. 2. epi. ob nimiam in pueros sæuitiam Plagosum uocat. uixit ad centesimum primum annum: reliquit filium Orbilium & ipsum grammaticum. Ex Tranquillo.

ORBIS, huius orbis, [Circolo,] κύκλος, σφαῖρα, circulus. Pli. li. 11. ca. 37. Alijs glauci coloris orbibus circundatis. Oui. 6. Met. Lanam glomerabat in orbes. Virg. 5. Aeneid. Alternos orbibus orbes Impediunt. Cice. 3. de Orat. Circuitus, & quasi orbis uerborum. Differt autem orbis a sphæra, seu globo: quod orbis proprie dicatur de plano corpore, quod circularem habet figuram: sphæra autem, uel globus de corpore solido. Cic. 2. de Na. De. Duæ formæ præstantes sunt, ex solidis globus, ex planis circulus, uel orbis. q

Græce κύκλον, dicitur. sed hoc non semper obseruatur. ponitur enim frequenter orbis pro eo quod sphæricum est, uel rotūdum, unde orbem terrarum dicimus, pro toto uniuersæ terræ globo, quem sphæricæ figuræ esse fautores philosophi consentiunt. Pli. in Proœ. li. 3. Terrarum orbis uniuersus in tres diuiditur partes. Accipitur etiam orbis pro circulari cælestium corporum meatu. Cic. de Som. Sci. Stellæ circulos suos orbesq;, conficiunt celeritate mirabili. Nonnunquam etiā, cælos ipsos, uel cælestes sphæras orbes dicimus, [*Cielo,*] Ibidē. Nouem tibi orbibus, uel potius globis connexa sint omnia. Orbes etiam quandoque dicuntur frōtis foramina, inter quę latent oculi. [*Bucho,*] Sta. Tum uacuos orbes. Sed & ipsa lumina sic appellātur. Lact. orbes ipsos humoris puri plenos esse uoluit. Ponitur quandoque pro regione. [*Regione, paese,*] Pli. l. 12. c. 12. in nostro orbe proxime laudatur, Syriacum. Aliquādo pro operculo in urbē facto. Cato de re ru. c. 10. Abacū unū, orbes æneos duos. Orbis ablaqueationis, apud Col. l. 4. c. 4. ponitur pro fossione illa, quę in orbem circa uites, aut arbores fieri solet. Quādoque orbem legimus pro orbili. i. extremitatib. radiorū in rota, quæ cāthis cingūtur. Var. 3. de re ru. c. 5. cum aqua calida & frigida ex orbe ligneo fluat in cōuiuiū. Orbis pro anno [*Anno*] Vir. 1. Aen. Triginta magnos uoluendis mēsib. orbes Imperio explebit, id est regnabit triginta annos. Idē 3. Aen. Annum exactis cōpletur mēsib. orbis. Accipitur etiā pro mensa rotūda, [*Tauola tonda,*] Mar. l. 2. Tu Lybicos Indis suspendis dentib. orbes. Lybicos orbes uocat mensas citreas. Ponitur quādoque pro serie cōtinua, & quadam quasi circunductione orationis, cū periodi legitimis comatibus & colis sunt expletæ. Quin. l. 9. c. ult. Historia nō tam finitos numeros, quam orbem quendam, contextumq; desiderat. Ci. in Ora. in Thucydide: orbem orationis desidero.

Orbita, æ, pe. c. [*Ruota, carro,*] τροχιά, rota. Vir. lib. 3. Geo. Iuuat ire iugis, qua nulla priorum Castaliā molli diuertitur orbita cliuo. Ci. Att. l. 2. Vt uia impressam orbitam uidere possimus. Est pręterea uestigium decurrentis in uiis rotæ ex cursu. Pli. l. 8. c. 58. orbitam si transiere, moriuntur. Loquitur de muribus. Liu. li. 32. Rota una, in altiorem orbitam depressa, turrim inclinauit. Item Orbita rotunditas. Vir. in Aetna: Solis scire modum, & quanto minor orbita Lunæ est.

Orbitas, tis. Ci. de Ora. Instituere tutorem filiorum orbitati.

Orbatio, onis, Seneca Epi. 88. Paupertas non per positionē, sed ut antiqui dixerunt, per orbationē dicitur. Gręci dicunt, στέρησιν, qđ cum dicunt, non quod quis habeat, dicitur, sed quod non habeat.

Orbatus, [*Priuato,*] parti. Ci. pro Clu. Mater orbata filio. Idem ad Cecinnam: afflictum, & iam omni spe salutis orbatum.

Orbitas, [*Morte de parenti*] ὀρφανία, priuatio parentum. Pla. in Cap. quasi in orbita item filios produxerim. A Col. li. 6. Orbi palmites dicuntur, qui oculis, & gemmis carent. Orbitudo, orbitas, antiquum est. Accius, Miseret orbitudinis.

Orbo, as, [*Priuare,*] ὀρφανίζω, priuo. Cic. de Ami. si illis plane orbatus essem, magnum tamen afferret ætas illa solatium. Idem 4. Acad. Non is excæcat nos, aut orbat sensibus. Orbare se luce [*Accecarsi*] Ci. 3. Tus. Orbari auxilio, pro Mur.

Orbus, orbi, [*Orbo, cieco,*] τετυφλωμένος, τυφλός, proprie oculorum luce priuatus, quasi amissis oculorū orbibus. Iuu. Sat 4. uigilantibus orbis. Pli. l. 7. c. 43. Orbam luminibus exegit senectam. Translate Orbi dicuntur, quicunque aliqua re cara priuati sunt. Hinc patres, amissis liberis, orbi uocantur, [*Orfano,*] Ci. in Parad. Quem nurum locupletis orbi senis non obseruant? Col. li. 5. ca 4. Orbæ suis natis matres. Iuue. Persicus orborum lautissimus.

Orca, [*Orca*] ὄρκυν, genus beluæ marinæ, (inquit Festus) balænis infestum. Pli. l. 9. ca. 6. Hor. 2. Ser. Sat. 4. Byzantia putruit orca. Ab huius beluæ similitudine uasis quoddam uinarij genus specie tereti, & uniformi, Orca dicitur. Var. de re ru. l. 1. c. 13. Orcæ in Hispania feruore musti ruptæ. Erat ēt olim Orca uasis genus, in quo ficī asseruabantur. Pla. li. 15. ca. 19. Quidam etiam Orcā accipiunt pro uasculo lusorio, quo coniecti tali, agitatique emittūtur in tabulam aleatoriam. Persius Sa. 3. Angustæ collo non fallier orcæ. Pli. li. 35. pro capsa pigmentorum muliebrium posuit. Orca etiā gemmæ nomen est, nigro, fuluo, uiridi, ac candido colore distinctæ. Pli. lib. 37. cap. 10.

*Orcades, ὀρχάδες, Insulæ Oceani Septentrionalis, ultra Britanniam, & Hyberniam numero triginta. Mela.

*Orcelis, urbs Hispaniæ, in tractu Tarraconensi. Ptol.

*Orchamus, rex Assyriorum, Leucothoæ pater. Oui. Met. 4.

Orchestra, ὀρχήστρα, locus erat in theatro inter scenā & cuneos senatorib. ad spectādū designatus, in quo erat pulpitū quinque nō amplius pedibus altum, quod Græci Thymelen dicebant, & Logeum, in quo chorus tragœdiarum, & comœdiarum, (quādiu comœdiæ chorum habuerunt) ipsique etiam citharœdi & aulœdi, & quotquot personam ex fabula nō agebant, actioni subseruiebant. Dicta Orchestra, ἀπὸ τοῦ ὀρχέομαι, a saltando, qđ in eo gesticulatores, histrionibus in scenam abditis, populum saltando detinerent. Sue in Ner. in orchestram senatumque descendit, & orationis carminisque latini coronam sumpsit. Iuuenalis posuit ꝓ sessione senatus & primorum, cum ait. Similemque uidebit Orchestram, & populum. Ci. de orchestra etiam meminit.

Orchia lex, prima inter leges sumptuarias, ab Orchio tribuno lata. hac certus conuiuarum numerus perscribebatur, cauebaturq; ut apertis ianuis cœnitaretur, ne qua legi fraus fieri posset.

Orchis, ὄρχις, herba, quam & Cynosorchin uocat. Pli. l. 26. ca. 10. Est etiam piscis quidam durissimus, de quo Pli. l. 32. ca. 2.

Orchites, pe. c. ὀρχίτης, genus oliuarum, quæ a testiculis nomen sumpserunt, ut ait Seru. in li. 3. Geo. nam ὄρχεις, testes dicūtur; unde Orchites dictæ sūt, quasi testiculares oliuæ. Nominatiuus singularis est orchis. Col. li. 5. c 8. Orchis quoque & radiua melius ad escam, quam ad liquorem stringitur.

Orchomenus, pe. co. ὀρχόμενος, Thessaliæ fluuius, antea Minyeus appellatur, teste Pli. li. 4. ca. 8. Orchomenus item, siue Orchomenum, Thessaliæ oppidum est, ad sui nominis fluuium situm, olim potentissimum, ut potē cui & Thebani aliquādo tributum pependerint. Stra. li. 9. Fuit item oppidum in Arcadia, non procul a Lebadia. Stra. li. 8. Fuit & tertium in Eubœa insula. Idem li. 9.

Orcula, Cato de re ru. rutam in orculam condito.

Orcus, [*Plutone*] ᾅδης, a ueteribus inferorum deus est existimatus, quē & Plutonē & Ditē patrē uocabant. Ci. 6. Ver. Hic dolor erat tantus ut Verres, alter Orcus, uenisse Ennam, & non Proserpinā asportasse, sed ipsam abripuisse Cererē uideretur. Aliquādo etiā pro ipso inferorum loco ponitur: [*Inferno,*] unde a Propertio l. 3. Ele. Minos uocatur arbiter Orci, quasi inferorū iudex & moderator. Pla. in Asi. Bene uale: apud Orcum te uidebo. Homer. 2. Ilia. Indicat Orcum Thessaliæ fluuiū esse, è Stygia palude profluentē, aquis adeo pinguib. ut Peneo fluuio, in quē illabitur, olei in modū supernatet. Hinc factus est locus fabulæ, ut Orcus inferorū fluuius esse dicatur, cuius apud deos sanctissimū semper habitū sit iuramentum. Festus Orcum ab urgēdo dictū putat, quod ad mortem homines urgeat. alij ἀπὸ τοῦ ὅρκου, hoc est, a iuramento, quod nullum iuramētū apud superos firmius esset, aut religiosius, quā cum per Stygiā paludē iurabāt, aut per orcū fluuiū, qui ex Styge profluit. Cū Orco rationē habere, uel ponere, est periculo mortis sese exponere, cū id præuideamus: quod solēt agricolę, qui in pestilēti agro quamuis fructifero serūt Var. 1 de re ru. c. 4. ubi ratio, cū Orco habetur, ibi non modo fructus est incertus, sed etiam colentium uita Vir 4. Aen. Stygioq; caput damnauerat Orco.

*Ordessus, fluuius maximus Scythiæ, qui cum Istro miscetur. Herod. lib. 4.

Ordinarius, a, um, [*Ordinario,*] τεταγμένος, in quo seruatur ordo. Ordinaria semina, dicūtur ordine disposita, [*Ordinato,*] Col. l. 3. c. 3. Sic & ordinaria uitis, apud eūdem eodē l. c. 16. Vitru. l. 2. Ordinarios lapides appellat, qui sunt eiusdē formæ, & ordinis. Ordinarius homo [*Fastidioso, litigioso,*] (ut post Oppiū docet Festus) dicitur homo scurra, & improbus, quiq; assidue in litibus moratur, ob eāq; caussam in ordine stat prætorē adeuntium, siue per cōtrarietatē, ut ait Aelius Stylo, minime ordinate uiuit. Ordinaria cōsilia, Liu. l 27. Ordinarium officium Senecæ dicitur, ubi præficitur aliquis certæ functioni, l. 3. de Bene. Ordinarius seruus, apud Vlp. l. item apud Labeonem. §. prætor ait. ff. de iniurijs.

Ordinate, [*Ordinatamente,*] ad Here. 4. Quæ distincte & ordinate disponemus.

Ordinatim, Cęs. 2. Bel. Gal. fastigiato, atque ordinatim structo.

Ordinatio, onis, [*Ordine,*] Col. li. 12. ca. 3. Vt ordinatio constituta conseruetur. Pli. epi. 205. Vitæ nostræ ordinatio.

Ordinatio, [*Gouerno,*] administratio prouinciæ, Sue. in Ner. Sponderunt quidam ei ordinationem orientis.

Ordinator, oris. [*Ordinatore,*] Senec. epist. 110. opus est illi alieno consilio, quo modo aduocato & litis ordinatori.

Ordino, [*Ordinare,*] διατάττω, suo quæque ordine dispono. Liu. li. 29. Scipio uolūtarios milites ordinauit, centuriauitq;. Hor. Epo. 17. In quem superbus ordinat agmina Mysorum. Ordinare locū uitibus, Col. l. 5. ca. 3. Partes orationis ordinare. Ci. 1. de Inuent. Ordinare reip. statum. Sue. in Iul. Cæs. Ordinatus, a, um, par. Liu. li. 24. Hinc Prærordino, ante ordino.

Ordior, diris, [*Commciare a parlare, cominciare,*] καταβάλλομαι, orsus & orditus, teste Prisciano, præteritum facit: sed cum facit orsus, significat fari incipio. Vir. 1. Aen. Veneris contra sic filius orsus. Ci. pro Mar. Sed ut unde est orsa, in eodem terminetur oratio mea. Liu. li. 1. Vnus rem ex composito orditur, id est, narrare incipit, unde exordium, principium orationis. Ponitur etiam simpliciter pro incipio. [*Commciare,*] Cic. 5. Tusc. Vnde igitur rectius uidiri possumus, quam a communi parente natura? Orsum aliquando poetæ pro eo, qui finit, abusiue posuerunt. Vir. 9. Aen. Sic orsus Apollo, Mortales medio aspectus sermone reliquit. Cum autem facit orditus, ad telę, teste Prisciano, uel alterius huiusmodi compositionem spectat, ὑφαίνω, [*Ordire,*] Pli li. 11. c. 14.

Araneus

Araneus ordiē telas. Ab ordior fis orfus,us, telæ, uel alterius ope ris principium. Vir. in Culic. Atque ut araneoli tenuem formaui mus orsum. Veteres etiam ordio protulerunt. Afran. Animo me ordire oportet. Hinc Abordior, Exordior, Redordior, d, littera euphoniæ gratia interposita. Est autem Redordiri, quod orsum erat, retexere. Pli. l. 9. c. 17. geminis fœminis nostris labor, redor diendi fila, eademq; rursus texendi.

Ordo, dinis, [*Ordine, dispositione*] κατὰ τάξιν, digestio, & in suo lo cum cuiusque collatio ueluti in acie sic, ubi pedites, ubi alæ, ubi cete raq; omnia suo quæq; ordine collocātur. Ci. 3. de Ora. Ordo est, qui memoriæ maxime lumē affert. Vir. 5. Aen. Terno consurgunt ordine remi. Digerere in quincūcē arborū ordinea. Ci. de Sen. Ali quando etiam ordo dicitur pro conditione hominū, [*Conditione,*] τάγμα, Ci. in Ver. M. Octauiū hominē ornatissimū loco, nomi ne, ordine, uirtute. Tres erāt ordines Romæ, senatorius, eque stris, & plebeius. Vir. 7. Aen. delectos ordine ab omni. [*Qualita,*] Vbi Ser. Ordine ab omni. i. ex omni qualitate dignitatū. Ordo amplissimus, senatorius uocabatur. Ci. pro Domo: Quid, cū am plissimū ordinē pro me supplicare, mutata ueste, prohibetēt? Or dines ducere dicūtur, qui militibus præsunt, ut tribuni militares, centuriones, atq; alij. Liu. 2. ordines duxisse aiebant: aliaq; militiæ decora, uulgo mifetātes eū, iactabant. Accipitur quandoque pro ipsis hominibus, hoc est iis, qui sunt eiusdem dignitatis, ut equi tes, consules, quorum dignitas etiam ordo appellatur. Ci. 3. Of. Qui esset, ut argētarius, apud omnes ordines gratiosus: apud om nium ordinum homines. Salu. Sæpenumero multa uerba in hoc ordine feci, idest in senatu. Aliquando refertur ad fortunas, & ge nus uitæ. Vnde Donatus, exponēs illud Ter. in Eu. Cōueni hodie adueniēs quēdā mei loci hic, atq; ordinis hoiē: Mei, inqt ordinis hoiē. i. pauperē, quēadmodū ego. Sic honesti ordinis homines dici possūt, opulēti. Ordinis inferioris amici dūr, q sūt infimæ cō ditionis. Ci. de Am. Nūquā se ille inferioris ordinis amicis ante posuit. Extra ordinē apud iurisconsultos i. sine uerbis & formis so lēnib. [*Senza ordine,*] Pla. in l. ordo. ff. de pub. iud. durāte pœna le gū, cū extra ordinē crimina probāt. Extra ordinē metaphorice, extraordinarie, [*Sommamente,*] Ci. ad A. Cec. l. 6. ad eā spē, quā extra ordi nē de teipso habemus propter dignitatē, & uirtutem tuam acce dunt &c. Inde Interordo, & Interordinium, de quibus supra.

✝Ordovices, populi Britanniæ, Tacitus eorum meminit.

Orea, æ, [*Freno, morso,*] χαλινὸς, frenum: quod ori inseratur, Titinnius in Setina: tantum gaudebit sibi permitti oreæ. Trebellius pro se apud populum. Equo oreas detraho. Festus.

✝Oreges, pars Tauri montis in Caspium mare uergens. Pli.

Oreades, ὀρειάδες, montium nymphæ. ὄρος, mons. Vir. 1. Aen. Hinc atque hinc glomerantur, Oreades.

Orestes, Agamemnonis & Clytemnestræ filius, sic appellatus ob agrestem, & quasi montanam naturam. Aegisthum, qui patrem Agamemnona interfecerat, matremque construpauerat, cū ipsa matre occidit. Sophocles in Electra, & Euripides in Oreste. De inde Pyrrhum quoque in Apollinis templo interfecit, quod Her mionem, Menelai filiam, sibi prius desponsatam, rapuisset. Prop ter quę scelera agitatus furijs, non ante purgari potuit, quam ad aram Dianæ Tauricæ perpetrata facinora capitauerit. Vide Iphi genia. Amicum habuit Pyladem, perpetuum omnium suarū pro fectionum comitem, periculorumq; socium, cum quo tam sanctę amicitiam coluit, ut alter pro altero mori non recusaret. Cic. de Amic. Qui clamores tota cauea nuper, cū ignorāte rege, uter eo rum esset Orestes, Pylades Orestē sese esse diceret, ut pro illo ne caretur, Orestes autem ita ut erat, Orestem se esse perseueraret.

Orestis, idis, ὀρεστὶς, regiuncula Macedoniæ in eo tractu, qui mari Adriatico imminet. Pli. li. 4. ca. 10. Ci. in Arato.

Oretenus, [*Sino alla bocca,*] μέχρι τοῦ στόματος, usque ad os. Gel.

Oreus, Bacchus, a montibus, in quibus ei fere sacrificabatur. Fest.

Organice moueri, apud Vitruuium, pro, per organa.

Organum, ni, [*Organo, instrumento,*] ὄργανον, Latine instrumentum. Ci. Litt. Epi. ad Brutū: Ὄργανον, meum erat senatus. id iā est disso lutū. Pec excellētia Organa dicitur, quæuis musicotū instrumen ta. Quin. l. 9. c. 4. Natura ducimur ad modos: neq; enim aliter eue niret, ut illi quoq; organorum soni in alios atque alios motus du cerēt auditorē. Iun. Prætorib. Organa semper in manib. Archite ctorum quoque instrumēta quædā Organa appellantur. Vitruu. li. 10. c. 1. Inter machinas, & organa id uidetur esse discrimen, quod machinæ pluribus operibus in maiores coguntur effectus, ut bal listæ: organa autem unius operæ prudenti tactu perficiunt, quod propositum est, uti scorpionis & anysocyclorum uersationes. Apud Col. li. 5. sumitur pro instrumento ad metiendum apto.

Organarii, ὀργανοποιοί, organorum fabricatores Firmicus li. 8.

Organicus, a, um, ὀργανικὸς, ut saltus organicus Heliconis. Luc. l. 3. Organici, corum, qui musicis organis canunt. Idem. li. 8.

Orgia, orum, pen. cor. ὄργια, neutri gen. & plura i num. apud Græ cos, teste Seruio, primum dicta quæuis sacra: erat enim Orgiorū appellatio generalis, ut apud Latinos Ceremoniarū. postea abu siue factū, ut peculiariter hoc nomine Liberi patris sacra nomi narentur. ἀπὸ τῆς ὀργῆς, a furore, qđ hæc præcipue sacra a mulie ribus furore correptis celebrarētur: uel ἀπὸ τῶν ὀρέων a montibus in quibus potissimum hęc sacra fiebant. Innouabātur tertio quo que anno: unde trieterica dicta, idest, triennalia. Vir. 4. Ae. Stimu lant trieterica Baccho Orgia.

Oribasius, Sardianus, Iuliani principis familiaris, a quo, & qstor Cōstātinopolitanus factus. Scripsit libros medicinæ lxxij. ad Iu lianū, & eorū epitomē libris nouē ad Eustachiū filiū. & quatuor εὐπορίστων ad Eunapiū, qui latinitate donati sunt paucis ante an nis. præterea de regno, & de affectib. Hęc Suidas. Eunapius uero in eo libro, quem de sophistarum uitis conscripsit, Oribasius, ait, Pergamenus genere, ac eloquentia pariter & medicina præstitit. Iu lianoq; propterea ut medicus fuit accersitus. Inuidia deinde suc cedentium principum, bonis priuatus, ac in exilium ad barbaros missus, animum philosophi semper in calamitate retinuit.

Orichalcum, orichalci, [*Ottone,*] ὀρείχαλκον, uel ὀρείχαλκος, metal li genus, accedens ad colorē auri, qđ olim maximo in pretio ha bebatur. ἀπὸ τοῦ ὄρους καὶ χαλκοῦ, qu si, ὄρειος χαλκὸς, hoc est æs montanū. nascitur enim in montibus. Ci. 3. Of. Si quis aurū uedens, orichalcum se putet uedere, indicet ne illi bonus uir, id aurū es se? Sunt qui Aurichalcum scribant: quasi aureum æs. quorum opi nioni refragatur prima syllaba, quæ ubique corripitur. Stat. 1. Theb. Emicat effigies, & sparsa orichalca renident.

Oricos, siue Oricum, ὠρικὸς, ciuitas Epiri, a Colchis cōdita, iuxta quā nascitur terebinthus, nigrū lignū habēs, & solidū in buxi spe ciem: unde Oricia terebinthus, apud Vir. 10. Ae. De hac & Luc. lib. 3. Tunc qui Dardaniam tenet Oricon. Hæc quondam insula cum esset, continenti iuncta est. Pli. l. 2. ca. 86 & l. 3. cap. 23.

Oricularius, pro Auriculario subinde apud Gel. legitur.

Oriens, tis, [*Oriente, leuante,*] ἀνατέλλων, partic. a uerbo Orior, idē significans quod surgēs: ut cū dicimus Solē orietē, Lunā orientē, Sidera Orientia: Ci. de Nat. Qui terras ab oriente ad occidētem colunt. Oui. 7. Met. adijcit extremo lapides Oriente petito. Vir. 1. Ge. Nosq; ubique primus equis Oriens afflauit anhelis.

Orificium, cij, [*Entrata,*] introitus, & uelut ostiū cuiusq; rei. uñ duo uētriculi orificia dicimus, onū superius, qđ cibo aditū pbet: alterum inferius, quod cibo nō nisi probe cocto exitū permittit.

Origanum, ni, pe. c. [*Origano,*] ὀρίγανον, D. oscoridi fruticulus, iam folio, quam ramis siluestri serpillo similis, comante supra cacu mē umbella, in qua floret ex albo purpurei, odore iucūdo prædi ti emicant. Pli. li. 20. ca. 17.

Origenes, scriptor ecclesiasticus, qui tēpore Philippi primi Chri stiani Imperatoris fidē euāgelicā & scriptis, & uiua uoce illustra uit. incidit tamē in aliquot errores ab ecclesia dānatos, quos ta men nonnulli suspicantur ab æmulis eius libris fuisse inspersos.

Originatio, onis. Quin. l. 1. Etymologia, quæ uerborum originē inquirit, a Cicerone dicta est Notatio, quia nomē eius apud Ari stotelem inuenitur σύμβολον.

Origo, nis, p. p. [*Origine, principio,*] γένεσις, a uerbo Orior, dicitur, pro genere, principio, initio, caussa, ortu, stirpe, semine alicui rei. Ci. de Vniu. Nullius rei, caussa remota, reperiri origo poteſt. Vir. 2. Aen. Non alios primę crescentis origine mundi Illuxisse dies. Oui. 3. Fast. O quam de tenui Romanus origine creuit.

Orion, ὠρίων, quasi Vrion, dictus est filius Iouis, Neptuni, & Mer curij. Quidam tradunt Iouem, Neptunum, & Mercurium, cū ter ram peragrarent, superueniente nocte ad pauperem quēdam Hy reum, diuertisse, qui eos hilari animo suscepit, cūque deos esse a nimaduertisset, occiso boue ijsdem sacrificiū obtulit. quo officio motus Iuppiter, iussit ut aliqd muneris a se peteret, statim uoti compos futurus. qui nihil sese magis cupere respōdit, quā filium: coniugē tamen se non habere, neque uelle ducere, quod morien ti uxori fidē dedisset, se aliam non ductuū. Iuppiter igitur & re liqui Dij corium immolati bouis sumpserunt, in quod cū urinā emisissent, iusserunt, ut terra obrutum completis maternis mensi bus solueret. quod cum fecisset, inuenit puerum, quem ab urina Orionem nominauit. Hic postea cū euasisset uenator maximus, ea tinctus ictu scorpionis, a Diana in cælum iuxta sidus Tauri lo catus est. Luca. uero a Diana scorpione immisso occisum dicit, & deorum miseratione in cælum sublatum. Hora. ab ipsa Diua sagittis confossum tradit, eo quod ui uoluerit eam comprime re. Seruius autem hanc fabulam longe aliter tractat, dicens Oe nopionis Siculi habitum esse filium, qui cum Candiopen quam alij Meropē uocār) sororem uitiasset, a patre excęcatus est. He siodus Neptuni, & Euryales filium facit, idq; muneris a patre ob tinuisse tradit, ut per summos fluctus posset incedere. Est autē si gnum cæleste, quo oriēte maximæ excitantur tempestates. Hinc Vir. li. 1. Aen. cum subito assurgens fluctu nimbosus Orion. &c. Habet autem hic nomen apud poetas primā syllabam indifferē tem: quod prima syllaba olim apud Græcos per ω diphthongum

 scribebatur.

scribebatur. Poterit tamē etiā corripi, si abijciamus ex prima syllaba uocalem subiunctiuam, more Græcorum, qui, ut breuē syllabam catēdant, aliquādo assumunt uocalem, & ut longā cōtrahant, abijciūt. Media autē syllaba semper producitur. penultima obliquorum, rursus est indifferens. Luc. l. 9. Teste tulit cęlo uicti decus Orionis. Versus est spondaicus. Oui. 8. Met. Strictūq; Orionis ensem. Apud Catu. de coma Beren. legitur nominatiuus Oarion. Proximus Hydrochoo fulgeat Oarion. Ci. in Arato.

ORIOR, [*Nascere, uenire a luce*] oreris, & oriris, olim tam per tertiam quam per quartam coniugationem declinabatur, hodie tantum per tertiam, excepto infinitiuo Oriri, qui mansit a quarta coniugatione, Oui. l. 10. Met. Tu quoties oreris. Participiū præteriti tēporis est Ortus, futuri Orturus, uel Oriturus: quorum posteriore usus est Hor. l. 2. Epist. Nil oriturum alias, nil ortum tale fatētes. Est autem Orior, φύομαι, idem quod nascor. Ci. 2. de Legib. Sum amici ortus huic omni solo, in quo tu ortus es, & procreatus. Quādoque surgo, prodeo. [*Surgere,*] unde, Oriri, Solem dicimus. Pla. in Aul. quid hoc clamoris oritur hinc ex proximo. Teren. in Adel. Tibi a me nulla est orta iniuria. Pli. Epist. 95. Oritur fons in monte. Hinc Aborior, Adorior, Coorior. Liuius: coorto tumultu terga uertere. Oborior, & Suborior eiusdē significationis: ut Obortæ sunt lacrymæ, Subortus est rumor. Exorior, enascor. Ci. l. 3. Off. Exoritur Antipatri ratio ex altera parte.

ORITAS, ὀρίτης, gemma globosa specie. Pli. l. 37. ca. 10.

ORITHYIA, p. p. ὠρείθυια, Homero filia Erichthei Atheniensium regis: quam a Borea raptam & in uentum conuersam, poetæ fabulantur. Verum, ut Eusebius pro uera historia refert, Boreas hanc sibi in coniugem antea denegatam, rapuit, raptam tulit in Thraciā, & ex ea Zeten & Calain suscepit. qui cū Argonautis in Colchos nauigauerunt, & Harpias fugauerunt. Prope. l. 2. Iam Pandioniæ cesset genus Orithyæ.

ORIVNDVS, a, um, [*Che ha origine da qualche luogo,*] ὁ ἀπό τινος ἔχων γένος, qui originē ducit ex aliquo loco. Liu l. 24. Nati Carthagine: sed oriundi a Syracusis. Inuenitur tamen Oriūdus, pro orto. [*Nato,*] Ci. Top. Ab ingenuis, oriundi. Col. li. 1. Si liberis parentibus est oriundus. Oriūdus aliquando nō solum locū, sed quandoque personam denotat, Liu. li. 34. Oriundus a magno Alexandro.

★ORNANTON, Homero, uicus ad sinum Pegasæum.

ORNAMENTVM, i, [*Ornamento,*] ἀγάλμα, ornatus. Cato de re rusti. c. 10. Ornamenta bubus sex. Sumitur aliquando pro honore, siue dignitate. [*Honore, dignità*] Ci. Crasso. Suscepiq; propugnationem pro omnibus ornamentis tuis. Pro beneficio honorifico. Ci. Cœlio. quæcunque a me ornamenta in te proficiscentur. Ornamēto esse, idem est, quod ornare. Cic. 6. Verr. Domus erat non domino magis ornamento, quam ciuitati.

ORNATE [*Ornatamente,*] eleganter. Ci. 1. de Fini. Res bonas, grauiter ornateq; dictas, quis non legat? Idem 4. Acad. explicata uberius & ornatius.

ORNATVS, a, um, [*Ornato,*] κεκοσμημένος, parti. ab Orno, as, ornamentis decoratus. Vir. 3. Ge. Ipse caput tōsę folijs ornatus oliuę. Feit. Ornatus dicitur qui bonis artibus instructus est, siue qui honores adeptus est a populo. Oui. 11. Met. ornata capillos. Plau. in Pœn. Buno ingenio me esse ornatā, quā auro, multo mauolo. Ter. Ade. ornatus esset ex suis nitentibus. Ci. pro Fla. ornatissimus ciuitatis suæ uir. Idem pro Qu. E fundo ornatissimo deiectus.

ORNATVS, us, [*Ornamento,*] ἐσθής, cultus, quo quis ornatur. Pli. li. 8. c. 45. Alexādrum regio illustratus ornatu recepit in sedē. Ci. 1. Of. Statuas uidemus ornatu militari. Idē in Or. Afferunt hęc magnū ornatum orationi. Ter. in And. Nihil ornati, nihil tumulti.

ORNEAE, ὀρνεαί, uicus ex agro Corinthio, in quo Priapi sacra celebrabantur, unde Priapus ipse dictus Orneates. Stra. li. 8.

ORNITHIAE, uenti Septentrionales quotannis sub initiū ueris triginta fere continuis diebus spirantes. dicti, ab aduentu auiū, quod id temporis hirundines, & ciconiæ ad nos transuolent. Col. l. 11. ca. 2. Decimo cal. Mar. Ornithiæ per dies triginta esse solent.

ORNITHOBOSCION, locus ad pascēdū aues. Varr. de re ru. li. 3. cap. 9.

ORNITHON, Ornithonis. Latine auiarium. Varr. de re ru. ca. 3.

ORNITHOTROPHIVM, p. p. ὀρνιθών, Var. 3. de re ru. ca. 5.

ORNO, as, [*Ornare, adornare,*] περιστέλλω, decoro, honesto. Terent. in Eun. orna me. Prop. li. 4. Ele. 10. Populus & longis ornabat frōdibus ædem. Hora. 2. Epist. 2. Donis ornatur honestis. Ci. 1. Tuscu. Noctornam cæli formam undique sideribus ornatam. Accipitur & pro præparare. [*Preparare,*] Plau. in Capt. dicam ut sibi penū aliud ornet. Item honorare. Ci. Cæsari: neque impedio quo minus hisce eum ornes gloriæ insignibus. Ornare fugam, parare fugam. [*Apparecchiare,*] Ter. in Eun. tam ornabat fugam. Ornare munus uerbis apud Ter. in Eun. est laudare. Hinc Adorno, orno. Liu. l. 1. Flaminem insigni ueste, & curuli regia sella adornauit. Est etiam Adornare, bene apparare. Pla. in Cas. Intro abi uxor, atque adorna nuptias. Exorno, & Suborno, uide alibi.

ORNVS, arbor procera, caudice tereti, leui cortice. Col. l. de Arbo. c. 16. Siluestrem fraxinum esse dicit.

ORO, as, [*Pregare*] παρακαλῶ, precor, uel peto: & sæpe habet duos accusatiuos. Ter. in Eun. Vnum uos oro, ut me in uestrū gregē recipiatis. Interdū ponitur absolute. Ci. pro Quinctio: Orat, atq; obsecrat, ut multis iniurijs iactatam æquitatem, in hoc tandem loco consistere patiamini. Ci. Cæs. in Epi. ad Att. l. 9. a te peto, uel potius omnibus precibus oro & obtestor, ut aliquid impertias temporis huic quoque cogitationi. Interdum est agere, dicere, [*Dire*] & tunc solo accusatiuo cōtentum est. Pli. l. 7. c. 53. Legatus Rhodiorum caussam in senatu magna cū admiratione orauerat. Hinc fit Orans. Virgi. 9. Aeneid. Multa deos orans. Oratus, a, um, Hor. 1. Epist. 13. Oratus multa prece nitere porro. Hinc Adoro, Exoro, orando impetro. Vnde orator dicitur dum orat: exorator, cum impetrauerit. Ter. in Prol. Hecy. Orator ad uos uenio: sinite exorator ut siem. Deoro, & Peroro, uide suis locis.

★OROATIS, fluuius Carmaniæ, in Confinio Persidis. Plin.

OROBANCHE, ὀροβάγχη, cauliculus sine folijs, altitudine sesquipedali, subrubens, flore subalbido in luteum uergente. Pli. l. 22. c. 25.

★OROBATIS, urbs Persidis mediterranea. Ptol. lib. 9.

OROBITES, ὀροβίτης, chrysocollæ factitiæ genus. Pli. l. 33. ca. 5.

★ORODES, Parthorum rex, a quo Crassus captus, & cæsus est. Plut. in Crasso.

★ORONTES, fluuius Syriam ab Antiochia diuidens. Pomp. li. 2.

ORONTEVS, a, um, Prop. lib. 1. Aut quod Orontea crines perfundere myrrha.

OROPVS, p. p. ὠρωπός, Steph. oppidum in Attica, in cōfinio Bœotiæ. Pli. l. 4. ca. 7. Est & alia ciuitas in Macedonia. Itē alia in Eubœa, Apollinis templo clarissima. Rursus alia in Syria, non procul ab Amphipoli. Sunt & aliæ, quæ enumerantur a Steph.

ORPHEVS, poeta, seu uates, genere Thrax, Calliopes & Apollinis filius, quē a Mercurio, siue ut alij habēt, a patre Apolline lirā accepisse ferunt, eaq; tātū ualuisse, ut illius cātu siluas & saxa mouerit, fluuiorū cursū prohibuerit, feras mitiores reddiderit. Euridicē uxorē habuit, quæ Aristæū uim sibi inferre uolentē fugiens a serpente occisa est. ob cuius mortem Orpheus, accepta lyra, ad inferos descendit, ubi suo cantu a Proserpina uxorē Eurydicē recepit. sed cū eandē, non seruata lege a Proserpina sibi imposita, rursū amisisset, cœlibē uitā agere statuit. cumq; etiā alios a mulierū consortio deterreret, atq; in puerorū amores pelliceret, a Mænadibus inter Bacchi sacrificia iuxta Hebrum fluuium occisus: & discerptus est. Vir. Ecl. 4. Non me carminibus uincet nec Thracius Orpheus. Alij Orpheum Ciconum regē Oegri (a quo Oeagrius appellatur) & Polyhymniæ filium fuisse dicunt, atque cum Argonautis in Colchos nauigasse. Sunt qui duos Orpheos fuisse dicāt, quorum alterum Colchos nauigasse perhibent.

ORPHICVS, a, um. Ci. de Nat. Sacra Orphica.

ORPHAEVS, phea, pheum, p. p. ὀρφεῖος, ab Orpheo. Mar. li. 1. Quicquid in Orpheo Rhodope spectasse theatro dicitur.

ORPHEA, æ, oppidum in occidentali tractu Britanniæ. Ptol. li. 2. c. 3.

ORSVS, sa, sum, [*Che ha cominciato*] qui incœpit. Vir. 2. Aene. Inde toro pater Aeneas sic orsus ab alto.

ORSVS, orsi, [*Incominciamento*] uel pluraliter Orsa, orsorum, incœpta. Liu. in Præf. operis. Vt orsis tanti operis successus prosperos darent. Vir. 11. Aen. Orsa refert. i. cœpta uerba, ut ait Seruius.

ORSVS, us. Ci. 2. de Diui. uanos pectoris orsus.

ORTHIVM CARMEN, quod Arionem Cecinisse refert Herod. lib. 1. priusquam se in mare præcipitaret, dictū, quod eius carminis numeri quam altissima, & intentissima uoce ferrentur. ὄρθιον, enim arduum. Gel. li. 6. ca. 19. Stans in summa puppi, carmen, quod Orthium dicitur, sub altissima uoce cantauit.

ORTHOGONIVS, rectis angulis constans. Colum. lib. 5. ca. 2. Orthogonius ager.

ORTHOGRAPHIA, Quin. l. c. 7. Quod Græci orthographiam uocant, nos recte scribendi scientiam nominamus.

ORTHOMASTICA, poma dicuntur, ab effigie mammarum. Plin. lib. 15. cap. 14.

ORTHOSTATAS, Vitruu. l. 2. c. 8. & li. 10. cap. 17. postes uocat ianuæ, quod arrecti stent, non iaceant transuersi.

ORTVS, us, nomen, [*Natiuità, nascimento,*] γένεσις, significat natiuitatem. Cice. 1. Offic. ortus nostri partem patria uendicat, partem amici. Oui. 13. Met. materno quod sum generosior ortu. Interdū primam illam corporis cælestis apparitionem supra nostrum hemisphærium, ortum uocamus. Virg. 1. Geo. Nec frustra signorum obitus speculantur & ortus. Quin ipsum cæli cardinem, in quo Sol oritur, ortum appellamus. Pli. li. 2. ca. 14.

ORTYGIA, ὀρτυγία, δῆλος, insula in mari Aegæo, omnium cycladum clarissima, Apollinis alumna, tēplo & mercatu nobilis. Dicta Ortygia (Solino teste) quia in ea primo uisæ sunt coturnices. quas Græci ὄρτυγας, uocant. Nicander ab Ortygia oppido dictā putat. Vir. 3. Ae. Linquimus Ortygiæ portum. Hæc etiā dicta est Delos (ut docet Aristoteles) quod cū antea sub aquis mersa esset, subito

subito apparuerit: nam δηλόω, ostendo, significat. Ab aliquibus præterea Pyrpile nominatur, ab igne ibi primù reperto: ab alijs Cynthia, ab alijs Asteria, ab aliis Cynetius. De Delo terræ motu concussa, Thucyd. li. 2. Est & alia in Sicilia, Syracusarum pars reliquæ urbi ponte coniuncta, quæ fontem habet Arethusam. Virg. lib. 3. Aen. Sicanio prætenta sinu iacet insula contra Plemmyrium undosum, nomen dixere priores Ortygiam. &c.

OSTYX, tygis, [*Coturnice,*] ὄρτυξ, auis quæ latine Coturnix, & uulgo Qualea dicitur. Vide Coturnix. Est præterea Ortyx herbę nomē, quæ a nonnullis Plantago uocatur. Pli. li. 21. ca. 171.

O ANTE S

Os, oris, [*Bocca, faccia*] στόμα, proprie concauum illud, intra quod lingua & dentes concluduntur. Pli. l. 11. c. 37. continui dētes, aut utraque parte oris sūt, ut equo: aut superiore primores nō sunt, ut bobus, ouibus. Quādoque ponitur pro facie. Vir. 1. Aen. Os humerosq; deo similis. Nonnunquam etiam de brutis dicitur. Vir. 12. Aen. Ora citatorum dextra detorsit equorū. Neq; solū de facie dicitur, sed etiā de tota specie quæ cernitur, & quicquid in aliqua re patet, Os dici potest. Idem 3. Geo. Quā si quis ferro potuit rescindere summum Vlceris os. In hac autem significatione Os p̄ducitur, cum Os, ossis corripiatur. & habet omnes casus plurales præter genitiuum Oriom. Vir. li. 8. Componens manibusque manus, atque oribus ora. Aliquādo pro impudentia [*Sfacciatagine,*] Ci. 6. Ver. Os hominis, insignemq; impudentiam cognoscite. Nōnunquam pro conspectu [*Conspetto, presenza,*] Tacit. lib. 18. In ore enim iugulantur. Sal. io Iugu. Incedunt per ora uestra magnifice. Hinc Osculor, Ostium, Osculum, Orea, Omen, Orificium.

Os, ossis, [*Osso,*] ὀστοῦν, significat solidamentum illud corporis, quod neruis alligauit natura. Ci. 2. de Na. De. Quid dicam de ossibus, quæ subiecta corpori, mirabiles commissuras habent? Vir. 1. Geo. Grandiaque effossis mirabitur ossa sepulchris. Ossa etiam uocantur lapilli illi, qui in primis dactylis, ceralis, similibusq; fructibus medium tenent locum. Sue. in Cla. olearum, ac palmularum ossibus incessebatur. Ab Os sit compositū Exos, ἄνοστεος, quod ossibus caret. Lucil. Exos, & Exanguis tumidos perfluctuat artus. Inde Exosso, ossibus exuo, unde, Exossare pisces. Apu. Exquammatus, atque exossatus piscis uia palpitat amplius.

OSIRITES, genus herbæ, flore purpureo. Col.

OSCA, Ὄσκα, oppidum est Hispaniæ Tarraconensis in tractu Ilergetum. Auctor Ptolemæus li. 2. ca. 6.

OSCEDO, nis, p. p. [*Sbadigliamento,*] χάσμη, uitium quo quis tenetur, ut sæpius oscitet. Gel. li. 4. c. 20. Deliberatum de nota eius, qui ad censores ab amico aduocatus in iure stans clare nimis & sonore oscitauit. sed cū deierasset, teneri eo uitio, quod Oscedo appellatur, notæ iam destinatæ exemptus est.

Osci, Italiæ populi, qui tractum maritimum Campaniæ coluerūt, ab oris fœditate ita dicti. unde Obscœna uerba, quasi Oscena.

OSCILLO, las, Oscillorum ludum exerceo, oscilla moueo. uel in altum proiicio. Dicta autem sunt oscilla, teste Festo, quod os celant, idest, inclinent, præcipitiaq; in os ferātur. Oscillātes ait Cornificius ab eo dictos, quod os celare soliti sint propter uerecūdiā, qui eo lusus genere utebatur. Seruius putat esse compositū ab Os, & Cilleo, les: quod in hoc ludi genere cillerentur, idest, mouerētur ora. nā cillere mouere est. Plau. in Amph. hominem allegent, qui mihi os oscillet probe: idest, os moueat, pugnis percutiendo.

OSCILLVM, cilli, [*Bocchina,*] στομάτιον, diminutiuum adiminutiuo, Osculum pro paruo ore. Col. li. 2. c. 10. simulatq; oscilla lapillorū adederint, reliqua pars nasci non potest. Oscilla item, sigilla sūt, & paruæ imagunculæ, quæ arte fictili fingebātur, & uænales proponebantur. Macro li. 1. c. 5. Vir. l. 2. Geo. Oscilla ex alta suspendunt mollia pinu.

OSCINES, ab ore, & canendo, aues sunt, teste Varr. auspicium ore facientes. Hora. lib. 3. Car. Oscinem coruum prece suscitabo Solis ab ortu.

OSCINVM, augurium auium. Ci. 2. de Leg. oscina pianto.

OSCITANTER, [*Pigramente,*] negligēter, ῥαθύμως, Ci. de Cla. Ora.

OSCITATIO, oscitādi actus. Pli. l. 7. c. 6. Oscitatio in enixu lethalis.

OSCITO, as, pe. c. [*Sbadigliare,*] χασμῶμαι, ex os, & cito os commoueo, os totum aperio, ut fit præ somno aut tædio. Gel. libro 4. ca. 20. Clare nimis & sonore oscitauit. Lucr. lib. 3. Oscitat exēplo tetigit cum limina uillæ. Ponitur aliquando pro aperiri. [*Aprirsi*] Pli. li. 16. c. 24. omnium folia quotidie ad Solem oscitant. Hinc Oscitans ociosus & negligens, [*Ocioso, sciaperato,*] Cic. 1. de Natu. Deo. Quæ Epicurus oscitans hallucinatus est. Idē 2. de Ora. Istā oscitantem & dormiētem sapientiam Scęuolarum. Dicitur & Oscitor deponens. li. 4. ad Heren. Sedetis, & oscitamini.

OSCVLATIO, onis, [*Basio,*] φίλημα, Ci. pro Cœlio, & Catullus.

OSCVLOR, aris, [*Basciare,*] φιλέω, dare osculum. Ci. Appio. l. 3. epistolam osculatus. Filium mater osculata est. Idem pro Muræna.

OSCVLVM, li, [*Bocchina, bascio,*] φίλημα, paruum os, quod est contra Priscianum, qui uult osculum nō tenere significatum primitiui. Oui. 1. Met. uidet oscula, quæ non Est uidisse satis. Ponitur & p̄ basio: quoniā basiando os coarctamus, & quasi ex ore osculum facimus. Donatus ita distinguit hæc tria, osculū, basiū, & suauiū, ut osculum officij sit, ut cū e longinquo redeuntes salutamus, atque osculamur: basium, pudicorū, ut patris & filij: suauium uoluptatis, a suauitate dictum. sed hæc differentia nō obseruatur. nam & oscula & basia impudicorū dicuntur, & suauia pudicorum. Oui. 1. de Arte. Oscula qui sumpsit. Catullus ad Lesbiam, Da mi basia mille. Ci. ad Att. li. 16. Atticæ suauium dato.

OSCVS, a, um. Ci. Mario. li. 7. Non te puto Græcos, aut Oscos ludos desiderasse. Hora. 1. Serm. Saty. 5. Messi clarum genus Osci. Tellus Osca. Propertius li. 4. Eleg. 2.

OSI, aduerbium optandi. Persius: Osi sub rastro crepet argenti mihi seria.

OSIRIS, p. p. Ὄσιρις, Osiris, uel Osiridis, Iouis filius, ex Niobe Phoronei filia, successitq; Phoroneo in regnū Argiuorū. Postea tamen Aegialē fratrē præfecit regno Achaię, & ad Aegyptios trāsfretauit gloriæ desiderio. Quos cū subegisset, Isidē (quæ & Io uocabatur) Inachi primi regis Argiuorū filiā duxit uxorem. Vbi, cū illa litteras, Osiris uarias artes Aegyptios docuisset, uterq; diuinos honores meruerūt. Tandē a Sityphone Aegyptio, uel (ut Seruius ait) a Typhone fratre, clā occisus, ab Iside diu quæsitus est. Tādē apud Philā iuxta Syenē laceratus repertus est, curauitq; eū Isis sepeliēdū in Abato insula eius paludis, quæ Mēphi proxima est, quā etiā Stygē, idest mœrorē appellauit. nec nisi sacerdotes certis dieb. eosq; mitratos eo accedere uoluit. Sed cū apparuisset Aegyptijs deinde bos quidā, Osirim putarūt, adorauerūtq; ut Deū, & uocauerūt Apim, idest, bouē eorū lingua. Deinde dictus est Serapis. Tibullus li. 1. Ele. Te canit, atq; suum pubes miratur Osirim Barbara, Memphitē plāgere docta bouē. De Osiride sic habet Eusebius lib. de Præpa. Euang. Diodorum Siculum inducēs: Aegyptios ferunt primos omniū motum, ordinemq; cælestium corporum admiratos, Solē & Lunam deos putasse, ac Solē quidem Osirim, Lunam Isim nuncupasse. Ferūt Osirim apud Aegyptios insitionē, & aratrum, uiniq; usum primum reperisse, aliaq; nōnulla, quæ late persequitur Tibullus li. 1. Ele. Osiris item herba est ramulos ferēs nigros, tenues, lētos, & in ijs folia nigra, ceu lini, semenque in ramulis nigrum initio, deinde colore mutato rubescens. Pli. l. 27. c. 12. Vulgus Herbariorum Linariam uocat.

OSIRITES, ὀσιρίτης, ab Aegyptijs dicitur herba, quam Cynocephaliam, uocant, quod canino capiti sit similis. Plin. lib. 30. ca. 2. uide Cynophalia.

★OSISMII, populi Galliæ Lugdunensis, quos Cæs. Ossinos uocat.

OSQVIDATES, populi Galliæ Aquitanicæ. Pli. l. 4. ca. 19.

OSSA, ssæ, Ὄσσα, mons in finibus Thessaliæ, quem Seneca dicit Olympo olim fuisse coniunctum, Herculis autem opera abscissum ab ea parte, ubi per Tempe fluit Peneus fluuius. Lu. li. 1. cum Threicius ossæ Rupibus incubuit. Hinc ossæus, a, um, ὀσσαῖος, denominatiuum. Idem l. 6. Rupes Ossæa coercet.

OSSEVS, sea, seum, [*D'ossi,*] ὀστέινος, ὀστώδης, ex ossib. unde Pli. li. 36. c. 18. scribit inueniri lapides osseos. Oui. in Ibin. Insequar & uisus ossea forma tuos. Genitalia ossea, Pli. l. 11. c. 49: Lapis osseus, idem l. 36. ca. 18. Osseum lignum. Idem li. 13. ca. 4.

OSSICVLVM, li, [*Ossetto,*] dimin. ab os, ossis. Pli. li. 11. ca. 37.

OSSICVLATIM, minutatim. Cæcil. apud Nonium.

OSSIFRAGA, pe. pr. genus aquilæ, ab ossibus frangendis. Plin. libro 10. cap. 3.

★OSSIGENTANIA, regio Hispaniæ, Bæticæ uicina. Pli.

★OSSONOSA, Lusitaniæ ciuitas.

OSSVARIA, [*Luogo doue si ripongono l'ossa de' defonti,*] ὀστοθήκη, locus in quo defunctorum ossa reponuntur. Vlpia. 10 libro 2. de Sepul. uiola.

OSTENDO, dis, di, sum, & ostentum, [*Dimostrare,*] ἀποδείκνυμι, ex os, & tendo. Os enim pro facie sæpe ponitur, quæ pro toto corpore, & nō solū hominis, sed etiā cuiuslibet rei specie sumit, ut Donatus in illud Ter. in Eun. O faciē pulchram. Faciē, inquit, modo nō partem corporis, dicit, sed totam speciem, quæ apparet, & cernitur. Merito ergo ostendo significat demōstro, quia ostēdo est speciem seu faciem rei monstro, quia Tendere os, idest, faciē extēdere solemus in id, quod uolumus demonstrare. Ci. pro Cec. Viuus multis rebus ostendit, in morte testamento declarauit. Ostendere se uirum. Ter. in Eu. Nunc te ostendes qui uir sies. Ostendere se optime, optime se gerere. Ci. ad Q. fr.

OSTENTATIO, [*Vanto,*] ἀλαζονεία, iactantia. Ci. 4. de Fin. Gloriosa ostentatio.

OSTENTATOR, [*Vantatore.*] ὁ Κομπός, iactator. Liu. 1. Ostentator factorum. Plau. in Cur. ostentatores meri. Ostentatus, a, um, Tere. in Eunu. An ego occasionem mihi ostentatam amitterem? Cic. pro Rosc. Com.

OSTENTO, as, [*Dimostrare se stesso, uantarsi,*] ἐπιδεικνύω, frequent. ab ostentum supino formatum, quod significat sæpe ostēdo. Pla.

in Aul. Altera manu fert lapidem, panem ostentat altera. Ostẽtare alicui periculum capitis, est minari mortem. [*Minacciare,*] Cic. pro Clu. Ostentare iugulũ pro capite alterius, est exponere se periculo uitæ pro altero, Ci. ad Atti. li. 1. Aliquando idem est, quod cum iactantia. Ter. in Eun. neq; cicatrices suas ostentat.

OSTENTVM, ti, [*Mostro, prodigio*] τέρας, ab Ostẽdo, dicitur res aliqua inusitata, q̃ statim futurũ aliquid ostenditur: ut cometæ, & tonitrua die sereno. Labeo, referente Vl. in l. Ostẽtũ. ff. de Verb. signifi. defi nit Ostẽtũ esse, contra naturã cuiuscũq; rei genitũ, factũq;. Duo sunt genera ostẽtorum: unũ, quoties quid cõtra naturã nascitur: alterũ, cũ quid prodigiosum uidetur. Sue. in Cæs. Cũctanti ostentũ tale factũ est, Quidã eximia magnitudine & forma repente apparuit. Accipiuntur etiam ostenta in bonam partem. Sue. in Ves. Per hæc ostenta conceptã in spẽ imperij uenit. Legitur & ostentus, a, um, part. Pacuuius: Io ipso tempore ostẽtum senem. i. demõstratum. Cato de re ru. ca. 6. Ager soli ostentus. & Varro l. 1. de re ru. ca. 25. Qui locus optimus uino sit, & ostentus Soli.

OSTENTOSVS, tosa, sum, τεράστιος, quod ostentum facit.

OSTENTVS, tus, nomen, [*Beffa, dileggiamento,*] χλεύη, irrisio. Salust. in Iug. Eo natus sum, ut Iugurthæ scelerum ostentui essem.

OSTIA, orum, [*Le bocche de fiumi,*] ἐκβολαὶ τῶν ποταμῶν, fluuiorum patentes aditus, per quos in mare exonerantur. Vir. 1. Aen. Tiberi naq; longe ostia. Nomi. singulari Ostium utitur. Cic. 2. Phi. & pro l. Manil. & Pli. Ostia, pro portuum angustis faucibus. Vir. 1. Aen. pleno subit ostia uelo.

OSTIA, urbs in ostijs Tiberis fluuij sita. Liu. lib. 1.

OSTIARIVS, [*Portinaio,*] θυρωρὸς, ostij custos. Pli. 12. ca. 14.

OSTIATIM, [*A porta, a porta,*] κατὰ θύρας, per singula ostia. Cice. 6. Ver. posuit pro singulatim: Nolite expectare, dũ ego hoc crimen agam ostiatim. Idem 6. Ver. Ostiatim totum oppidum cõpilauit.

OSTIOLVM, li, [*Vscuolo, porticella,*] θυρίον, Pli. li. 19. ca. 8.

OSTIVM, ostij, [*Vscio, porta,*] θύρα, ab ustando, quod eo arcemur ingressu. Quidam ab Os oris, quod sit id, per quod ingredimur. Alij a Græco ὠθεῖν, repellere. Ter. in Eu. Ostium Obsera. Ci. 1. de Or. Cum ei ab ostio quærenti ancilla dixisset, domi non esse.

OSTRACIAS, siue Ostracites. p. p. ὀστρακίτης, gemma testacea. Pli. li. ult. c. 19. Nomen accepit ab ostrei similitudine. Est etiam lapidis genus, testæ similitudine, de quo Pli. lib. 36. ca. 19.

OSTRACISMVS, relegationis genus. nã ciuitates antiquitus, quæ populari statu regebãtur, eos qui excellere uidebãtur, relegare solebãt ad tẽpus, ut docet Arist. l. 3. Polit. nõ ad criminis improbitatẽ castigãdã, sed ad potẽtiã moderandã. Erat autẽ definitũ Ostracismi tẽpus apud Atheniẽses annorũ decẽ. Dictus Ostracismus. ἀπὸ τῶν ὀστράκων, a testulis in quibus suffragia scribi solebant.

OSTREVM, ostrei, [*Ostrica,*] ὄστρεον, generale nomen ad omnes eos pisces, qui asperam scabramq; testam habent: qui autem leuem, & planam habent, proprie conchæ dicuntur, quamuis generaliter ostrea quoque conchæ dicantur. Seneca: Quid ostreum sapiat, quid mullus, optime nosti. Hora. li. 1. Serm. Ostrea callebat primo deprehendere morsu. Iuue. Saty. 6. Grandia quæ medijs iam noctibus ostrea mordet. Dicta ostrea ἀπὸ τῶν ὀστράκων, a testis. Dicuntur etiam Ostreæ fœminino gen. Gel. li. 20. c. 9. Ostreæ senescente Luna, macræ sunt: crescente pinguescunt. Spondylus, dicitur callosum illud rotundum albicans, quod intus habent in mediu, reliqua caro circunspersa. Lacinia dicitur. Pli. li. 32. ca. 6.

OSTREARIVS, a, um, ut Ostrearius panis. Pli. l. 18. ca. 11. Ostrearius autem panis est, quo ueteres cum ostreis uesci solebant. Ostrearia, arum, ubi ostreæ oriuntur, & capiuntur. Pli. li. 9. ca. 52.

OSTREATVS, ta, tum, [*Duro, aspro,*] ὀστρεώδης, pro duro, atque aspero. Pla. in Pœn. iam quasi ostreatum tergum ulceribus gestito.

OSTRIFER, ra, rum, quod ostrum producit. Vir. 2. Geo.

OSTRINA a VESTAS, subrubeæ, teste Nonio. Turpil. inspexit uirginem indutam ostrinam. Var. in Eumẽ. ostrinam indutus sopparũ.

OSTRINVS, a, um, ὀστρεΐνος, ostro tinctum: uel ostri colorem habens.

OSTRVM, ostri, [*Ostro, porpora,*] ὄστρον, sanies illa, & liquor, qui ex murice seu conchylio eximitur ad pretiosarum lanarum infectutam: unde pro ipso colore muriceo ponitur. Vir. 4. Aen. Tyrioque ardebat murice læna. Idem 2. Geo. ut gemma bibat, & Sarrano dormiat ostro. Iuue. Horum ego non fugiam conchylia. i. uestimenta murice infecta. De ostri natura tradiderunt scriptores, nõ habere in omnibus locis unius generis colorem, sed Solis cursu naturaliter temperari. itaque quod legitur in Ponto & Gallia (quia hæ regiones sunt proximæ ad Septentrionem & Occidentem) inuenitur liuidum. quod autem ad æquinoctialem exortum, uiolaceo colore. Pli. li. 9. ca. 36. & 37. uidetur distinctas facere species, muricem, purpuram & conchylium. Similiter Nonius ostrinũ colorem distinguit a murice, quod ostrinus color sit subrubeus, murea purpureus, sed hæc confunduntur.

OSTRYA, uel Ostrys, arbor solitaria circa saxa aquosa, similis fraxino, cortice, & ramis. folio pyri. Pli. li. 13. ca. 21.

OSTVS, uel potius Hostus a ueteribus appellabatur, quod ex uno facto olei purum purgatumq; relinquitur. factum uero dicebant, quod uno tempore conficerent: quem alij 160. modiorum, alij 120. faciebant. Cato de re ru. c. 6. & Var. li. 1. ca. 24.

OSVS, a, um, [*Che ha odio,*] Festus osus sum, præteritum esse putat a uerbo odio, quod tamen in usu non est. Plau. in Amph. Inimicos semper osa sum obtueri: id est, odi. Osurus, Cic. in Læl. Ita amari oportere, ut aliquando esset osurus. Osor. Plau. in Asin. Osorem uxoris suæ. qui odit uxorem suam.

O ANTE T

*OTHRYS, Thessaliæ mons, non procul ab Oeta. Vir. 7. Descendunt Centauri, Homolen, Othrynq; niualem Linquentes.

OTIA, piscis marinus, ex genere ostrearum. Pli. li. 32. ca. ult.

OTIS, idis, auis minor bubone, & maior noctua. Pli. l. 10. ca. 23.

O ANTE V

OVALIS, & hoc le, ut, Oualis corona, quæ ex myrto fiebat, qua donabantur imperatores, qui ouantes urbem introibant, neque iusti triumphi honorem meriti uidebantur. Gel. li. 5. ca. 6.

OVANS, [*Triunfante,*] a uerbo ouo, quod raro apud probatos auctores inuenies, cum Ouans nusquam nõ occurrat. Ci. 3. de Or. Ascẽdit ouans in Capitolium Aquilius. Abusiue pro lætabundo. Vir. 4. Aen. Nautas comitabor ouantes. Vbi Seruius: Ouantes, lætantes, abusiue. nam proprie ouatio est minor triumphus, qui enim ouationem meretur, & uno equo utitur, & a plebe, uel ab equitib. Romanis deducitur ad Capitolium, & de ouibus sacrificat: unde & ouatio dicta est, qui autem triumphat, albis equis utitur quatuor, & senatu præeunte in Capitolio de tauris sacrificat.

OVATIO, ouationis, πεζὸς, θρίαμβος, teste Seruio, dicebatur minor triũphus, cũ belli duces, reb. quidẽ prospere gestis, nõ tamẽ ita magnis, ut iusto triũpho dignę essẽt, ex S. C. pedites, uel (ut alijs placet) uno equo uecti urbẽ ingrediebãtur, myrteã coronã (quã ob id oualẽ uocabãt) in capite gestãtes, uniuerso autẽ senatu subsequẽte. Ouãdi autẽ, & nõ triũphãdi, teste Gel. l. 5. Causæ erant, cũ aut bella nõ rite erãt indicta, neq; cũ iusto hoste gesta: qualia erãt q̃ aduersus piratas, & seruos fugitiuos aliquãdo suscepta leguntur: aut quoties, deditione repente facta, uictoria citra magnã sanguinis effusionẽ cõtigerat. ob quã caussam oualẽ coronam ex myrto, quæ arbor Veneri est sacra, conficiebant; quod incruẽtas huiusmodi uictorias Venereas potius indicarent, quam Martias. Ouãdi uocabulũ Seruius in illud Vir. 4. Aen. Nautas comitabor ouãtes, ostendit ab ouibus deductum, quod, cum ij, qui triumphabãt Ioui in Capitolio taurũ immolarent, ouãtes ouẽ tãtũ mactabãt. Alij Ouationẽ dictam putant, quasi ohationem ab interiectione lætantis Ohe deducto etymo. Nonnulli a uoce eorũ, qui ouantẽ comitabantur, Oue uerbum deductum putãt. illi enim, oo, geminatum, lætabundi solent acclamare. unde interposita, u consonãte Ouo credunt, deduci. Est etiam Ouatio, a nomine ouum, tempus, quo gallinæ oua pariunt. Pli. li. 29. ca. 3.

OVATVS, us, ouatio. Flac. 6. Arg. Barbarici glomerantur ouatus.

OVATVS, ta, tum, [*Ouato, fatto in forma d'ouo,*] ᾠοειδὴς, in similitudinẽ oui factũ. Pl. l. 15. c. 21. Ouatũ marmor, diuersi coloris maculis uariegatũ, oui speciẽ referentib. Pl. l. 35. c. 1. Aliquãdo pro eo, quod ouo illitũ est, unde Ouatum aurũ, ouo auratum: quoniam oui albo antea illito, æra ac marmora auri & argẽti bracteis integebãtur. Persius Sat. 2. Auro sacras quod ouato perducis facies. Ouatũ autem primam corripit, quæ producitur in dictione Ouum, non enim semper deriuata primitiuorum quantitatem obseruant.

OVIARIA, riæ, [*Greggia,*] ποίμνη, ouium grex. Varr. in prol. 2. de re rust. Pecuarias habui grandes, in Apulia ouiarias.

OVIARICVS, a, um. Col. li. 7. ca. 6. de ouiarico satis dictum.

OVICVLA, προβάτιον, parua ouis.

OVIFERA, ᾠοτόκος, quæ fert oua, ut Ouifera gallina.

OVILE, lis, [*Stalla da pecore,*] Oui. 13. Met. Tepidis in ouilibus agni.

OVILLVS, la, lum, προβάτειος, ouinus. Pli. li. 1. 19. ouillo fimo uti.

OVINVS, a, um, [*Pecorino,*] προβάτειος, quod ex oue est: ut Pellis ouina.

OVIS, ouis, [*Pecora,*] a Græco ὄϊς, interposita u, propter hiatũ, significat pecudẽ lanigerã, Ci. 2. de Na. De. Ouiũ uillis homines uestiuntur. Ouẽ masc. ge. legi, admonent Festus, & Nonius. Var. Rerũ humanarum li. 27. qui oues duos, non duas dicũt. Idem, M. Terentio unum ouem multam dico. Gell. li. 11. c. 1. auctor est, in multis dicendis hoc semper obseruatum fuisse, ut Ouem uirili genere appellarent: alioqui multam iustam non uideri.

OVO, uas, [*Allegrarsi, dimostrar allegrezza con la uoce,*] ἀλαλάζω, lætitiam uociferando, seu canendo demonstro. Liu. l. 1. Romani ouãtes ac gratulantes Horatium accipiunt. Est etiam Ouare minorem triumphum, quem uocabant Ouationem, peragere.

OVVM, [*Ouo,*] ᾠὸν, interposita u, euphoniæ caussa. Vitellus, uel luteũ oui dicitur illud, quod in ouo crocei coloris est: Albumẽ, uel Album oui, liquor ille candidus, qui uitellum circundat. Ouum ouo tam simile non est. prouerbialis est hyperbole, de rebus indiscretę similitudinis dici solitis. Ci. 4. Aca. Videsne, ut in prouerbio sit ouorũ inter se similitudo? Ouo prognatus eodem, prouerbialiter

ter de illis dici potest, quorum ingenium moresq; ita conuenisse, ut iisdem parentibus nati uideri possint.

O ANTE X

OXALIS, ὀξαλὶς, lapathi genus, satiuo proximum. Pli.l.20.c.21. Latine Romicem, Vulgus Acetosam uocat.

*OXVS, amnis in lacu Oxia, apud Ptol.

*OXYACANTHA, Spina est paruis folijs aculeatis.

*OXYBAPHVM, acetabulum latine dicitur. mensuræ genus.

OXYCEDROS, species cedri, ramosa, & nobis infesta. Pli.li.13.ca.5.

OXYGALA, n.g. lactis in acorē redacti pars coactior, quod a sero separatum origano, cæpe, mentha, coriandro, thymo, & cunicula condiri solet. Pli.li.28.ca.9. & Col.lib.12.ca.8.

OXYGARVM, ὀξύγαρον, garū acetosum, idest, liquaminis genus ex minutioribus pisciculis confecti solitum, cui acoris conciliādi gratia nonnihil aceti solet admisceri. Mar.li.5. oxygarumq; liber.

OXYLAPATHVM, prima lapathi species apud Diosc. Pli.l.20.ca.21. Est & alterum genus, satiuo idem similius. Officinæ Lapathium acutum nominant.

OXYMELI, genus potionis, quod ea mellis libris decem, aceti ueteris heminis quinque, salis marini pondo, tymbræ quadrāte, aquæ marinæ sextarijs quinq; pariter decoctis fieri solebat. Pli.l.14.c.17. Aliter & facilius fit a Gal.4. de Valet.tuenda.

OXYPORON, moreti genus, teste Gel.l.12.cap.57. ex caseo, sesamo, nucibus, & herbis constans, aceto piperato cōditis. Pli.l.20.c.12. Sunt & sua medicis oxypora, remedia celeriter iuuantia, a celeritate dicta penetrandi. Idem li.24.ca.8.

OXYPOROPOLAE, qui cibos uendunt aceto conditos. Pli.l.20.ca.7.

OXYRYNCHVS, piscis Nilo peculiaris, quē tota Aegyptus pro Deo colit. Strabo libro 17. Capitur & in mari rubro, item, in Caspio. Aelian.lib.11.cap.33.34.& 35. Est etiam Aegypti ciuitas, ut ait Strabo lib.17.

O ANTE Z

OZAENA, ὄζαινα, piscis ex Polyporum genere, caput habēs grauissimi odoris. Pli.l.9.c.30. Est item Ozæna, narium morbus, affluxione acrium humorum plures crustas intra nares gignēte, quæ grauissimum expirant odorem. Pli.li.25.ca.12.

OZAENITIS, herba ex genere nardi, ad Gangē Indiæ fluuiū nascēs, odore uirus referens, unde & nomen accepit. Pli.li.& cap.12.

OZIMVM, p.c. [Basilico,] ab ὄζω, redoleo, genus edulij redolentis ex intestinis confecti. Vide Cæl.Rhod.li.29.ca.14.

*OZOLAE, populi ex Locris, Aetoliæ oram incolentes. Stra.li.9.

DE LITTERA P

P LITTERA muta est, nec aspirationem post se admittit, nisi in dictionibus Græcis, ut Phaeton. Conuertitur quandoque in transferendis dictionibus Græcis p, in b: ut quod apud Græcos πύξος, apud nos buxus scribitur. Interdū p. exile, pro ph, aspirato poni solet, ut quod a Græcis φοινίκεος, cum ph, aspirata scribitur, a nostris Puniceus transfertur, sic πορφύρεον, Purpureum dicimus.

P ANTE A

PABVLARIS, & hoc, re, quod ad pabulum pertinet. Col.l.11.c.2. Vicia pabularis. Idem li.2.c.15. de pabulari uicia. Pli.l.18.c.16. Omnia hæc pabolaria.

PABVLATIO, is, [Pasto,] νέμησις, νομή, proprie militum: cum in agrū egrediuntur cum falcibus capiēdi pabuli caussa. Cæs.7. Bel.Gal. ut pabulatione & commeatu Romani prohibeantur. Aliquando pro ipso pabulo. Var.3. de re ru.c.19. Si è bono loco transtuleris, ubi idonea pabulatio non est.

PABVLATOR, oris, [Pascolatore,] qui pabulatū uadit. Cæs.5. Bel.Gall. ad pabulatores aduolarunt. Liu.l.29. cum in pabulatores Romanos impetus factus esset. Hinc Pabulatorius adiect. ut, Pabulatoria corbis, in qua reponuntur pabula. Col.l.6.cap.3.

PABVLOR, [Pascolare] νέμομαι, castrēse uerbū. dicuntur enim proprie Pabulari milites, cum e castris cum falcibus egressi pabulum in usum iumentorum ex agris capiunt. Valer. Maxi. libro 5.cap.6. pabulantium hostium globo sese obiecit. Interdū est pascere. Colu.lib.7.cap.6. de capellis loquens: ne procurrat, sed placide, ac lente pabuletur.

PABVLVM, li, [Pasco, pascolo,] τροφὴ, proprie pecudum & aliorum brutorum cibus herbaceus, fœniceus, paleaceus, uel stramētitius est. Cæs.2. Bel.Gal. Cum pabuli copia esse inciperet. Virg.1. Aeneid. Priusquam pabula gustassent Troiæ, Xanthumque bibissent. Per translationem dixit Ci. in Catone. Pabulum studij, pro oblectatione, [Diletto,] Studium enim, animi pabulum est, quo animus pascitur, ut cibis corpus. Pabula amoris absterrere. Lucr.lib.4. Sed fugitare decet simulacra, & pabula Amoris Absterrere sibi, atque alio conuertere mentem. Pabulum animorum. Ci.4. Aca. Est enim animorum, ingeniorumq; naturale quoddā quasi pabulum consideratio, contemplatioq;. Oui.8. Meta. Dederatque grani non pabula morbo.

PACALIS, pacale, [Pacifico,] εἰρηνικὸς, pacificus. Oui.6. Met. Circuiet atiemas oleis pacalibus oras. Idem 2. Fast.

PACATE, [Pacificamente,] pacifice: ut, Pacate per prouinciā iter facere. Cæs.1. Bel.Gal.

PACATOR, ris, [Pacificatore,] εἰρηνοποιὸς, pacis conciliator, turbarum compositor. Sene. Hercu. Oetæo: domitor ferarum, Orbis pacator ades.

PACATVS, a, um, [Pacificato, tranquillo,] pacificatus, tranquillus redditur. Cic.3. Ver. Ciuitates pacatæ. Oui.1. de Pont. si moriar, subeā pacatius aruum. Aequora pacata, Oui.10. Aeris pacati status. Lucr.lib.3.

PACE TVA DIXERIM, [Con tua licenza,] μηδ' ἐν ἀγανακτήσεις, tua uenia. Ci.3. de Legib. Cuius iudicium (pace tua dixerim) antepono tuo. Idem 3. de Or. Vix ullam ceteris oratoribus (pace horum dixerim) laudem reliquisti.

PACHYNVS, pen.pro. Πάχυνος, promontorium Siciliæ, ab aeris crassitudine nomē habens, nā παχὺ, crassum. Vir.l.3. Trinacrij metas lustrare Pachyni. Priscianus in Periegesi mediā huius dictionis syllabam corripuit. Qui procul effusis Pachyni distenditur oris.

PACIFER, a, [Ch'apporta pace,] εἰρηνοφόρος, pacem ferens: ut, Laurus pacifera. Pli.li.15.ca.30. Virga pacifera Mercurij, Val.Flac 4. Argu. Cyllenius pacifer. Oui.14. Metam.

PACIFICATIO, onis, [Pacificatione,] διαλλαγὴ, pacis conciliatio. Ci. At.l.9. Respondit se non dubitare, quin gratiam meam ad pacificationem quæreret.

PACIFICATOR, oris, [Pacificatore,] διαλλάκτης, conciliator pacis. Cic. Att.l.10. Iam illum empium pacificatorem perorasse puto. Liu.7. lib.27. pacificator Aminander.

PACIFICATORIVS, a, um, διαλλακτικὸς, quod ad pacificationē pertinet. Ci.12. Phil. pacificatoria legatione implicatos.

PACIFICO, as, [Pacificare,] σπένδομαι, Pacificans diuos, Sil.l.15.

PACIFICVS, a, um, [Pacifico,] εἰρηνικὸς, paci studens. Ci. ad Att. libr. 8. pacifica persona desideretur, an in bellatore sint omnia. Oui.4. Fast. Perpetuam pacem, pacificumq; ducem. Luc.l.4. Duramque uiri deflectere mentem Pacifico sermone parant.

PACINVS, unus ex nepotibus Volsini regis, qui relicto Illyrico in Italia consedit, ubi & populos Pacinates de se nominauit. Fest.

PACISCOR, sceris, pactus, deponens, [Pattuire, patteggiare,] συμβάλλω, pactū facio, conuenio. Pla. in Bac. Pacisci cū illo paulula pecunia potes. Dicimus etiā Pactus sum hāc rē, Iust.l.2. Cū Xerxe nuptias filiæ eius paciscitur. Sal.10 Iug. Adherbali suadēt, ut sese & oppidum Iugurthæ tradit, tantum ab eo uitam paciscatur. Vir.5. Aen. Vitamq; uolunt pro laude pacisci. Aliquādo pro promittere. [Promettere,] Ci. Att.li.5. Cuius filio pacta est Artbauasdis filia. Hinc Depaciscor, de quo suo loco.

PACO, as, [Placare, mitigare,] ἡμερόω, mitigo, lenio, placo. Cęs.1. Bel. Ci. Galliam, Germaniamq; pacauerint. Tib.li.4. Ele.1. Paruaque cælestes pacauit mihi.

*PACORVS, p.c. Orodis regis Parthorum filius. Hor.3. Car.

*PACTA, insula maris Aegæi, una Cycladum. Steph.

*PACTIAS, agri Ephesij mons. Stra.l.14.

PACTILIS, & hoc Pactile, σύμπηκτος, ex pluribus partibus compactum est, & coninoctum, ut Corona pactilis. Pli.l.21.ca.3.

PACTIO, onis, [Patto, conuentione,] ὁμολογία, est (ut inquit Vlpian. l.1 ff. de Pact.) duorum pluriumve in idem placitū & cōsensus. Sal.10 Cati. Collegam suum pactione prouinciæ perpulerat, ne contra rem dissentiret. Ci.3 Offi. Regulus non debuit pactiones bellicas & hostiles perturbare periurio.

PACTOR, ris, Ci.7. Verr. societatis pactores, religionis auctores.

PACTVM, [Pattuito, patto,] τὸ ὁμολογηθὲν, quandoque participium est a paciscor, idem significans quo pacto decretum. Pla. in Asin. Has ubi non pactis legibus dare iussit, id est, sub conditione de qua inter uos conuenit. Quandoque nomen est, pro consensu. [Accordo, consentimento,] Cic. 2. de Inuen. Pactum est quod inter aliquos conuenit, quod iam ita iustum putatur, ut iure præstari dicatur. Vlp. de pollicita. l. Pactum est duorū consensus atq; conuentio. Pollicitatio uero, offerentis solius promissum. In ablatiuo quandoque accipitur pro modo. [Modo] Ter. in And. Eo pacto & gnati uitam, & consilium meum cognosces.

PACTITIVS, a, um, Gel.li.1.cap.25. Cessatio pugnæ pacticia, Induciæ dicuntur.

*PACTOLVS, p.p. flu. Lydiæ. Pli.

PACVVIVS, Πακούβιος, Brūdusinus poeta, tragicus illustris, Ennij poetæ ex sorore nepos, Romæ picturā exercuit, ac fabulas uēditauit: deinde Tarētū trāsgressus, prope nonagenarius diē obijt. Ci. Or. Omnes apud hunc ornati sunt uersus. Hæc (ut Quin. ait) grauitate sententiarum, pondere uerborum, auctoritate personarum clarissimus fuit. Eius epitaphium extat apud Gel.li.1.ca.24.

PADVA, [Padoua,] Venetorũ urbs, a Padi uicinitate dicta, quæ & Patauium, πατάβιον, dicitur, quasi Padauium: Vel ἀπὸ τοῦ πέτεσθαι, idest, a uolãdo, quod captato augurio dicatur conditũ: Vel a petẽdo, quod telo auem Antenor petisse dicatur, eoq; in loco urbem condidisse. Primo Antenorea dicta est: unde Antenoridæ postea Patauini & Paduani. Vulgus quidẽ ita existimat: Sed tamẽ planũ est, Paduam non esse urbem, neque urbis nomen. Sed alterum ex ostijs Padi, cum alterũ Volana dicatur, ut aperte declarat Polybius li.2. in Italiæ descriptione, Et quod Catullus ait, Paduã morientur ad ipsam, ita loquitur, quia cum illic magna uis pisciũ caperetur, futurum uidebat, ut annales Volusij Scombris laxas sæpe darent tunicas; atque ita morituri essent ad ipsam Paduã, hoc est, eo in loco, ubi piscium magna copia caperetur. Apud Patauiũ natus est Titus Liuius historicus celeberrimus, q res Romanas summa facũdia perscripsit. Similiter Stella, & Valerius Flaccus poetæ, & Paulus Iurecõsultus. Fuit quoq; Volusius poeta Patauinus, qui post Enniũ, rerũ gestarũ po.Ro. Annales carmine descripsit. Cat. de Cinna; At Volusi Annales Paduam, morientur ad ipsam. Asconius quoq; Pæd. rhetor insignis Patauinus fuisse memoratur.

PADVS, [Pò,] i, ἠριδανὸς, fluuius gremio Vesuli montis celsissimum in cacumen elati, finibus Ligurum Gabienorum, uisendo fonte profluens, condensq; sese cuniculo, & Forouibiensium agro iterũ exoriens, nulli amnium claritate inferior. A Græcis dictus Eridanus, ac pœna Phaetontis illustratus. Pli.l.3.c.16. Metrodorus refert, quoniam circa fontem arbor sit multa picea (quæ pades Gallice uocetur) Padum hoc nomen accepisse.

PADVSA, æ, p.p. fossa est ex Pado Rauennam usque ducta. Pli.l.3.c.15. Claudianus, Eridani ripas, & raucæ stagna Padusæ.

PAEAN, παιάν, hymnus in laudem Apollinis, qui (ut Iuli. Pollux inquit) non solum in auersione malorum decantabatur, sed etiã in uictoria. Interfecto enim Pythone, Apollo laudibus & carminib. laudatus, quæ Pæanas dixerunt. Vir.6. Aen. Lætumq; choro Pæana canentes. Abusiue nõ e pro omni deorũ laude ponitur. Vnde opus suum Pindarus, de laudibus deorũ omnium, Pæana inscripsit. Accipitur etiã aliquãdo Pæã pro ipso Apolline, ἀπὸ τοῦ παίειν, hoc est, a medendo. Credebat enim antiquitas medicinã Apollinis esse inuentum. Iuu. Sat.6. Parce precor Pæan.

PAEDAGOGIVM, gij, [Camera da ragazzi, da famigli,] παιδαγώγιον, locus in ædibus, in quo pueri, seruiq; commorantur, qui a Græcis παῖδες, uocantur. Pli.li.7. Epi. Puer in Pædagogio mistus plurib. dormiebat. Accipitur etiã Pædagogium apud Iurecõsultos pro seruitio, i. pro seruorum & mancipiorum grege.

PAEDAGOGVS, gi. p.p. [Pedagogo, pedante,] παιδαγωγὸς, custos & institutor pueri. dictus, quasi τοῦ παιδὸς ἀγωγὸς, pueri dux. Cic. de Ami. Nutrices, & pædagogi maxime erunt deligendi.

PAEDICONES, Pædicatores, cubitoresque puerorum.

PAEDICO, as, p.p. præposteram cum masculis libidinem exerceo.

PAEDOR, pædoris, p.p. [Puzzore,] αὐχμὸς, situs, squalor, illuuies, sordes, immunditia. Luca.l.2. Longusq; in carcere pædor. Ci.3. Tus. Barba pædore horrida. Festus putat, ἀπὸ τοῦ παίδων, hoc est, a pueris deduci, qui in illa ætatula sordidi fere sunt.

PAEON, παίων, nomen uiri, medicinæ artis peritissimi, quem Hom. l.5. Il. scribit Plutonem curasse, ab Hercule grauiter uulneratũ. Hic herbam illam insignẽ inuenisse traditur, quæ ab illo Pæonia dicta est. Est & Pæon genus pedis, qui a Diomede quadruplex esse traditur, quorũ primus ex longa & trib. breuibus cõstat: ut obtinuit: secundus, ex breui & longa & duabus breuibus; ut, facillimus: tertius, ex duab. breuibus, & lõga, & breui, ut faciebat: quartus, ex tribus breuibus, & lõga: ut docuerant. Ci.3. de Ora. Duas tantum huius pedis facit species, cum scilicet syllabam unã longam sequũtur tres breues; ut, desinite, comprimite: aut, cum tres breues sequitur una longa; ut domuerant, fluduerant.

PAEONIA, παιωνία, herba insignis, in summo caule siliquas ferens amygdalis similes, quę cum dehiscũt, grana multa & exigua ostẽdũt. Dicta Pæonia a Pæone inuentore, qui ea Plutonẽ curasse dicit ab Hercule uulneratũ. Hom.5. Ilia. Pæonia etiã regio est Macedoniæ, ita dicta a Pæone Endymionis filio, & Epei fratre, q uictus cursu ab Epeo (sicut inter eos cõuenerat) imperiũ paterni regni uictori fratri pmisit, & ad Axiũ Macedoniæ amnẽ, sibi suisq; sedes delegit. unde ea Macedonię pars, q̃ antea a regis Emathionis nomine Emathia dicebatur, Pæonia appellata est, & populi ipsi Pæones. Sta.l.2. Achi. Nõ me ulla feri Mauortis imago Prętерijt, didici, quo Pæones arma rotatu, Quo Macetæ sua gesa citẽt.

PAESTVM, oppidum Lucaniæ, rosarum abundantissimũ, ubi ob cæli clementiam bis in anno producebantur fructus, Maio & Septembri. Vir.li.4. Ge. Biferiq; rosaria Pæsti. Stra.l.5. auctor est, hanc urbem, primum a Sybaritis fuisse conditam, Posidoniamque appellatam. Hinc Pæstanus, a, um, παιστανὸς, Oui.2. de Ponto: Calthaq; pæstanas uincat odore rosas. Ci. Att.

PAETVS, [Loscheto,] qui obliquis oculis aspicit. Hora.1. Ser. Sat.3. Strabonẽ appellat pætũ pater. Vbi interpres Porphyrio, Strabo. q est detortis oculis dicitur, Pætus, leuiter declinatis. Acrõ ibidẽ. Pęti proprie dicuntur, quorum huc atq; illuc oculi uelociter uertuntur. hinc Pætorum familia Romæ cognomen sumpsit.

PAGANALIA, borum, [Feste de uillani,] κωμαστικὰ, rusticorum festa.

PAGANICVS, nica, nicum, [Cosa da uilla,] quod paganorum est, quod ad rusticos pertinet. unde Paganicum peculiũ, uel Paganicũ absolute dicitur, qđ ex prædijs, uel pastione, alijsve rusticis reditib. puenit. Antonins in l.j. C. de testamẽto militari. Frater tuus miles, si te specialiter de bonis, quæ in Paganico habeat, heredẽ fecit, bona quæ in castris reliquit, petere non dotes. Paganica pila dicitur a pagis. i. uillis, quod pagani ea uterentur.

PAGANVS, ni, [Rustico, uillano,] κωμήτης, a pago dictus est, rusticus, q. s. ruri natus est, & educatus. Ci. pro Domo: Nullũ est in hac urbe collegiũ, nulli pagani, aut mõtani, q nõ amplissime de dignitate decreuerint. Iuu. Sat.16. Citius falsum producere testẽ Cõtra paganum possis. Hinc Semipaganus, semirusticus. Persius Per translationẽ arrogãtiã uitãs ait: Ipse semipaganus, ad sacra natũ carmen affero nostrũ. Interdũ Pagani accipiuntur pro hominibus nõ militantibus, tametsi urbani sunt. Et est uerbũ peculiare iureconsultorum, a quibus hæc duo perinde ac cõtraria opponũtur, Miles & Paganus. Sue. de Aug. Pinarium eum, concionãte se admissa turba paganorũ apud milites subscribere quædam animaduertisset, corã fodi imperauit. Marcel. l. quædam. Digest. de Pœnis Quædam delicta pagano, aut nullam aut leniorem pœnã irrogant: militi uero grauiorem. Quare autem Pagani dicãtur etiã ij, qui urbani sunt, hæc affertur ratio. Romã olim diuisam fuisse in tribus quatuor (sicut apud Dionysium l.4. Antiq. legitur) quas Pagos uocitabant, in quibus habitantes Pagani dicebantur, quã in nullam aliam habitationem transferri poterant.

PAGANVS, a, um, Oui.1. Fast. pagũ lustrate coloni. Et date paganis annua liba focis. Qu. de Pet. Collegium omnium Paganorum.

PAGASA, Thessaliæ oppidũ, postea Demetrias dictum, iuxta quod ædificata fuit Argonautis Argonautarum: quæ ob id ab Oui. li 7. Meta. Puppis Pagasça nuncupatur. Hinc sinus Pagasicus appellatur a Pli.li.4.ca.8. Steph. παγασητικὸν, uocat.

PAGATIM, per singulos pagos. Liu.li.31.

PAGELLA, dimin. Ci. ad Brutum. li.11. Altera iã pagella procedit.

PAGINA, æ, [L'una & l'altra facciata della carta,] σελὶς, utraq; pars folij a pangendo, quod in paginis carmina pãguntur. idest, figũtur. uersus enim pãgi, uel figi in ceris dicũtur. Vel qđ in libris suã q̃que obtineãt regionẽ, ut pagi. Ci. ad Tironẽ l.16. Varie sum affectus tuis litteris, ualde priore pagina perturbatus Pli.li.17.c.22. Paginas in uitibus uocat areas interseptas inter duo iuga. Paginã utranque facere in aliqua re dicitur, cuius tanta est auctoritas, ut nihil omnino sine ipso rerum geratur. Pli.li.2.ca.7.

PAGINVLA, æ, σελίδιον, dimin. a pagina. Ci. Att. li.4.

PAGO, gis, pepigi, pactum, [Patuire, far patto,] συντίθεμαι, auctore Quin. lib.1. cap.10 antiquum uerbum est, quo utebantur pro paciscor. li.2. ad Her. Pacta sunt quæ legib. obseruãda sunt, hoc modo: Rẽ ubi pagũt oratione pagũt. Ser. tamẽ dicit Pago (unde multi uolũt uenire Pepigi) nusquã lectũ esse, uultque Pepigi a Paciscor fieri, sicut & pactus, quomodo a placeo, placui, & placitus.

PAGVS, πάγουρος, piscis ex genere cancrorum. Pli.li.32.cap.10. Idem & pagurus dicitur. Idem l.9.c.31.

PAGVS, pagi, [Villa,] κώμη, simul positæ uillæ, hoc est rusticanæ domus in unum coagmentatæ, ἀπὸ τῶν πηγῶν, hoc est, a fontibus, circa quos rustici gaudent habitare, ut facilis sit aquatio. Auctor Festus. Pagus præterea accipitur pro toto iurisdictionis tractu. [Iurisditione,] ut Cæs. li.1. Bell. Gall. Scribit, Heluetiam totam in quatuor fuisse diuisam pagos.

PALA, læ, [Pala, badile,] σκαφεῖον, instrumentũ rusticanum, uulgo notum, dicta a pagẽdo, mutata, g, in l, inquit Var.l.4. de Lingua Latina. Pla. Palas uendundas sibi, & mergas datas, ut hortũ fodiat. Est etiã Pala instrumẽtum, quo panis in furnũ mittitur, & extrahitur. Cato c.11. de re ru. Itẽ quoddã ignis receptaculum. Item Palæ dicũtur dorsi partes dextra, lęuaq; eminẽtes. Itẽ (ut inquit Stra.li.3.) minores auri purgationis massulæ, & utique nõ maiores selibra, Palæ dicuntur. Pli.l.34.c.13. Pala quoque anuli pars caua est & latior, in qua gẽma inseritur. Ci.l.3. Offi. Cum palam eius anuli ad palmam conuerteret, a nullo uidebatur.

PALAEMON, παλαίμων, Athamantis & Inus filius fuit, alio nomine Melicertes, qui patris furorem fugiens, una cum matre se in mare præcipitauit. amboq; dij marini facti sunt; mutatisq; nominibus, mater Leucothea, hoc est, alba, dea, dicta est. crediturq; esse aurora, quæ & Matuta dicitur. ille uero a Græcis Palæmon, a nostris, quod portubus præesse putetur, Portunus est appellatus. In Palæmonis honorem Isthmia celebrabantur, a Theseo primum instituta, quorum præmia erant coronæ ex pinu confectæ, quæ a Palæmone dictæ sunt Palæmoniæ. Clau. 8. Paneg. Cuncta Palæmoniis manus explorata coronis Adsit. Erat aũt hoc unũ ex quatuor sacris certaminibus, quæ magno totius Græciæ cõcursu

celebrabantur:

celebrabantur: quorum duo dicata erant dijs immortalibus, Ioui Olympia, Apollini Pythia: duo itidem mortalibus, Nemæa Archemoro, Palæmoni autem Isthmia. De qua re circunfertur Epigramma Græcum nomine Archiæ poetæ.

Palaepaphus, oppidum Cypri insulæ, antiquum Veneris Paphiæ templum habens, antea Paphus, dicta. uerum postquam Agapenor alteram eiusdem nominis urbem condidisset, cœpta est hæc ad differentiam recentioris palæpaphus appellari, quasi uetusta Paphus. Stra. lib. 14.

Palaephateia Papyrus, prouerbialiter dicitur de libellis fabulosis, qui nil nisi meras fabulas, resque incredibiles continent. Tractum a Palæphato Pario, siue (ut alij malunt) Prieneo qui τῶν ἀπίστων, hoc est rerum incredibilium multa conscripsit uolumina. Vir. tamen in carmine ad Messalam Palæphatiam papyrũ, simpliciter dixit pro libris Palæphati, cum ait: Docta Palæphatia te statur uoce papyrus.

Palaestina, prouincia Syriæ, Iudææ, & Arabiæ contermina, Pli. l. 5. ca. 12. & 13. Herodotus totam Syriam uocat Palæstinam.

Palaestra, æ, [*Palestra, lotta,*] παλαίστρα, luctatio, ἀπὸ τοῦ πάλλεσθαι τὸ σῶμα, hoc est, a corporis agitatione. Tere. in Eun. Fac periculum in litteris, fac in palæstra, in musicis. Virg. lib. 6. Pars in gramineis exercent membra palæstris. Accipitur etiã per translationem Palæstra, pro quauis re, aut pro quoquis etiam loco, in quo præcipuè se quis exercet. Ter. in Pho. Eccum, sua palæstra exit foras, idest, è domo lenonis, q̃ est ueluti exercitiũ ipsius amatoris. Accipitur etiam pro decẽti motu, gestuque totius corporis. unde Palæstritæ uocantur, qui in hisce corporis decentibus gestibus insigniter sunt exercitati.

Palaestrice, aduer. more palæstritarum. Ci. de Opt. gen. dic.

Palaestricus, ci, [*Lottatore,*] sub. idem quod palæstrita. Afranius: Depellis mihi manum per palæstricos. Dicuntur etiam Palæstrici, qui palæstram docent, id est qui palæstritas exercent & instituunt. Aliquando etiam Palæstricos appellatos inuenimus, qui motus gestusque corporis formant, docentque quo pacto omnes corporis partes decenter debeamus mouere. Quinctil. lib. 1. cap. 11. Ne illos quidem reprehendendos puto, qui paulum etiam palæstris uacauerint.

Palaestricus, a, um, pen. cor. [*Cosa da lotta,*] παλαιστρικὸς, quod est ex usu palæstræ, siue quod ad palæstram pertinet. Pla. in Rud. Ex urbe ad mare huc prodimus pabulatum, pro exercitio palæstrico. Palæstricos motus dixit Cice. 1. Offic. Nimis accuratos corporis gestus.

Palaestrita, æ, p. p. [*Lottatore,* qui se in palæstra exercet. Cice. 6. Ver. de Heraclij hæreditate, quam palæstritis concessisset. Persi. Sat. 4. Quinque palæstritæ.

Palam, [*Palesemente,*] φανερῶς, aperte, in conspectu atque oculis omnium. Ci. 4. Aca. Alterum, ut uidemus, palam: alterum, ut suspicamur, obscurius. Cæs. 3. Bel. Ci. Exercitum educũt, Pompeius clã & noctu, Cæsar palam atque interdiu. Coram ad personas certas tantũ refertur: Palam ad omnes. Ter. in Eun. Sin falsum aut fictũ, continuo palam est. Palam quæstum facere dicitur, nõ tãtum ea, quæ in lupanario se prostituit, sed etiam si qua in taberna, caupona uel qua alia domo, pudori suo non parcit.

Palamedes, nomen Nauplij Eubœæ regis filij, qui Vlyssis fraude a Græcis interfectus fuit. nam cum omnes totius Grȩciȩ principes ad bellum Troianum cõuocarentur, Vlysses ut domi maneret, insanire se finxit: & quo melius rei fidem faceret, iũctis diuersæ naturæ animalibus salem serebat, Palamedes autem, ut uiri astutiã deprehenderet, Telemachum filium obiecit: quo uiso Vlysses aratrum subito suspendit, ne eum læderet. Quo argumẽto simulatione deprehensa, ad bellum ire coegit. Deinde cum in Thraciã frumẽtatum missus esset Vlysses, & nihil inde attulisset, neque quicquam sese inuenisse diceret, Palamedes eodem missus plurimum frumenti aduexit. Quamobrẽ Vlysses inuidiæ stimulis agitatus, adulterinam Priami nomine epistolã scripsit, in qua agebat Palamedi proditionis gratias, commemorabatque secretum auri pondus esse transmissum, quod ipse Vlysses per corruptos seruos in tabernaculo eius infodi curarat. His igitur litteris in Græcorũ consilio recitatis, Palamedes ꝓditionis accusatur, Ibi Vlysses reo adesse simulans, hostilibus litteris nihil fidei habendum contendit: easque re ipsa facile posse coargui, si Palamedis tabernaculũ scrutarentur, in quo si aurum inueniretur, nullũ illũ supplicij genus recusare. Missi itaque, qui tabernaculum eius perscrutarentur, cũ aurum inuenissent, Palamedes ueluti proditionis cõuictus, lapidibus obrutus est. Oui. l. 13. Hic fertur Troiano bello quatuor litteras inuenisse scilicet, θ, ξ, χ, φ, Præterea calculorum ludum, & mẽsurarum & põderum rationem excogitasse. Astrologiæ insuper peritus fuisse dicitur, annumque ad cursum Solis, & mẽses ad cursũ Lunæ accomodasse: primusque in castris uisam atq; reformidatã Solis eclipsim naturalem, minimeque timendã esse docuisse. Prȩterea ordinem aciei & tesseras, hoc est, symbolum bellicum, & uigilias inuenisse. Quæ omnia a gruibus fertur didicisse. Illæ enim non nisi acie instructa uolant, electo duce, quẽ sequantur, dispositisque in extremo agmine, qui gregem uoce cõtineant: & qui noctu ceteris dormientibus excubias obeant. Inter uolãdum etiam mutatis subinde ordinibus, litteras quasdam uidentur effingere, quas etiã ab eis primus obseruasse fertur Palamedes. Hinc a poetis Palamedis aues, grues, dicuntur. Mar. lib. 13. Vnã perdideris si Palamedis auem. Fuit & Palamedes Eleates grammaticus. Suid.

Palangae, Græci φάλαγγες, dicunt, sunt ligna teretia, qualia sunt quæ nauigijs dum subducuntur ad littus, aut ad mare trahuntur, supponi solent. unde etiã nũc Palangarios dicimus, qui aliquid oneris, fustibus transuehunt. Var. de Vit. po. Ro. li. 4. Pœnus de nostris quosdã captos crudelissime pro palãgis carinis subiecerat, quo metu debilitaret nostros. Cæs. 2. Bel. ci. Palangis subiectis ad turrim hostium admouent.

Palango, as, onus aliquod huiusmodi fustib. transueho. Afranius: capream semilaceram quaterni simul palangabant. Nonius.

Palantaeum, uel potius Pallanteum gemino l, urbs in Palatino monte, a Pallante Euandri proauo. Virg. lib. 8. Aen. Var. a balatu ouium per antisthœcon dictum uoluit, & sic per l, simplex scribi debet. Vide Palatium.

Palantia, παλαντία, oppidum Hispaniȩ Tarraconensis, ut ait Ptolemæus li. 2. ca. 6. Vaccæorum colonia, a qua Palantini dicti. Alias Palentia est, & nomen fluminis in Valentino littore.

Palantium, Arcadiæ oppidum, Euandri regis patria: qui cum patrem imprudens occidisset, suadente matre in Latium se cõtulit, montemque in quo primum consedit, a nomine relictæ patriȩ Palantion appellauit, qui postea Palatium appellatus est. Pli. li. 4.

Palatim, διεσπαρμένως, passim. Liu. li. 7. Palatim fugerunt.

Palatina, æ, urbis Romæ quarta regio, circa Palatinum montem. unde nomen accepit. Sunt qui a Palantia Latini regis matre huic regioni nomen putent impositum. Alij a Palando, idest, errando, quod Arcades duce Euandro palantes ibi primum subsederint.

Palatina Officia, officiales aulici & imperatorij. Iulius Capitol. in Galien.

Palatina Palaestra, quæ in Palatino monte exercetur. Ci. ad Att. lib. 2.

Palatinus, a, um, unde Palatinus mõs dictus est, super quo primo Roma ædificata fuit.

Palatio, onis, [*Palificata,*] illud fundamenti genus, cum in solo uliginoso, aut sustinendo ædificio non satis firmo, fistuca, uel simili aliqua machina Palos depangimus, cui ȩdificium innitatur. Vitru. lib. 2.

Palatium, tij, παλάτιον ὄρος, unus ex septem urbis Romæ montibus, nomen habens ab eo, quod ante urbem conditam pecus in eo pascẽs balare cõsueuerit (sic enim uox eius animalis exprimitur) quasi Balarium: qua etiã uoce utitur Næuius. Vel a palo, las, siue quod ibi palare, idest, errare pecudes soleant, siue quod palantes Arcades cum Euandro ibi consederint. nam ante Romam conditam possessum fuisse atque habitatum hũc montem cõstat. Alij a Palantia Latini matre, quȩ ibi habitauerit, Palatium dictũ uolunt. Alij a Pallante Euandri auo. Alij a filia Euandri Palãtia, ab Hercule uitiata, & postea illic sepulta: uel certe a Pallãte eius filio illic sepulto. Pli. a Palantio Arcadiæ oppido, & patria Euandri dictum æstimat. Alij a Pale pastorali dea nomẽ inditum. Palatium, ἀρχεῖον, etiã dicitur domus imperatoria superba, amplaque a Palante gigante, qui primus palatium ob magnitudinẽ sui fecisse dicitur, siue (ut Corillus auctor Græcus refert) a Palatino monte. Suet. de Cla. gram. Ab Augusto nepotibus eius præceptor electus, transijt in palatium. Huius nominis prima syllaba modo producitur, modo corripitur. Oui. 1. de Art. Illic quas tulerant nemorosa palatia frondes. Mar. li. 5. Inde sacro ueneranda pedes palatia cliuo.

Palatual, sacrificium quod fiebat in monte Palatino. Var. de lin. la. lib. 6.

Palatualis, Flamen, qui constitutus erat ad sacrificandũ ei deæ, in cuius tutela erat Palatium, Fest.

Palatum, ti, [*Palato,*] οὐρανὸς, oris cælum, quod labijs dentibusque quasi palis, munitum sit. Col. li. 7. Si palatum, atque lingua concolor lanæ est. Legitur etiam nominatiuus Palatus apud Ci. 2. de Finibus. Non sequitur, ut cui cor sapiat, ei non sapiat palatus. nisi menda in libro sit.

Palea, æ, [*Paglia,*] ἄχυρον, ut ait Var. de re ru. li. 1. ca. 50. Siue a nomine Pabulum dicitur. nam ea sola primum in pascẽdis animalibus præbebatur. quo uocabulo, nõ proprie culmi, sed folliculi ipsi granulorum comprehenduntur. Vir. li. 1. Geo. Surgẽtem ad Zephyrum paleæ iactantur inanes. Colu. li. 6. Minus commode tuetur armentum paleis. Notandum (ut Seruius sentit) Paleam singulari numero dici contra artem. nam quæ ex pluribus constant, sunt tantum numeri pluralis: ut cancelli, bigæ, scopæ: licet abutãtur poetȩ, Vir. 1. Geo. Nec quicquã pinguis paleæ teret area culmos.

mos. Palea quoq; dicitur cartilago defluā a collo galli gallinacai. Col.l 8.cap.2.de gallinaceis loquens: Paleæ ex rubro albicātes, quæ uelut toeanæ herbæ dependent. Palea æris,pro ramento, & excremento. Pli.li.34.c.13. Expuitur æris palea. Budæus Pala legit, non Palea.

PALEARIA, [Pagliuola,] τὰ ἐσγόνατα, pelles dependentes ex guttu re boum, quasi pellearia. Virgil.3.Georg. A mento palearia pendent. Colum.li.6.cap.1. Palearibus amplis, & pene ad genua pro missis. Nominatiuus singularis est Palear, quo usus est Seneca io Hippolyto.

PALEARIVM, rij, [Pagliaio,] ἀχυρών, locus in quo reconditur & asser uatur palea, Col.l.1.c.6. Fœnilia, paleariaque.

PALEATVS, a, um, [Fatto di paglia,] ἀχυρωτός, quod est factum ex paleis, uel quod paleas habet admistas. Vnde Lutum paleatum, cui ut tenacius fit, admistæ sunt paleæ. Col.li.1.de Arbor.ca.8.

PALES, pastorum dea. Fest. hanc quidam Vestam, quidam deorum matrem appellant. Hanc Virgil. gen. fœm. uocat. Alij, inter quos Varro, mascu. gen. ut hic Pales. Huic sacra soluuntur, quæ Palilia uocantur, de quibus infra. Hæc Seru. ad illud Virg. Te quo que magna Pales.

*PALICENVS, παλικῶν κρήνη, fons in Sicilia, non procul a Catana Steph.

PALICI, παλικοί, dicti gemini fratres, Iouis filij, & Thaliæ nymphæ, siue Aetnæ: quæ cum Iunonis iram metueret, orauit ut terra sibi dehisceret. sed cum tempus maturitatis infantum, quos alio gestabat, aduenisset, rursus terra hians, duos infantes ex puellæ aluo emisit, appellatique sunt palici, ἀπὸ τοῦ πάλιν ἱκέσθαι, quod in terram demersi, denuo sint reuersi. Ostendunt accolæ duos la cus, ex quibus Palicos fratres putant emersisse, eosq; Dellos appellant, uide Delli.

PALILICIVM SIDVS, ὑάδες, ex septem constat stellis, quas Latini Suculas appellant. Vide Pli.li.18.ca.26.

PALILIA, παλίλια, uel Parilia, l, in r, mutata, a Palis deæ festa: quæ a pastoribus in agris fiebant xi.Cal.Maij, quo die Romulus urbem fundauit, ad morbos a pecore pellendos, seu pro partu pecoris. Pto.lib.4. Vbi festus erat, dixere Palilia patres.

*PALILLOGIA, παλιλλογία, figura, cum aliqua dictio maioris uehe mentiæ caussa iteratur. Rufin.& Aquila.

PALIMBACCHIVS, p.p.genus pedis, ex prima & secunda lōgis & ul tima breui: ut Augustus. Idem antibacchius dicitur.

PALIMPISSA, pix liquida iterum decocta, & inspissata. Pl.l.24.ca. 7.

PALIMPSESTVS, παλίμψηστος, membrana iterum abrasa. Ci. Treb.li. 7.epist. Nam quod in palimpsesto, laudo persimoniam. Quidam hoc loco legunt Palinxestum a πάλιν iterum, & ξέω, rado, qua uoce usus est Catu.ad Varū epi.19. Puto (inquit, esse illi millia aut decem, aut plura Perscripta, nec sic, ut fit, in palinxesto Relata. Budæus io lib.de Asse, Palimpsestum interpretatur chartam dele tilem, qua calculatores utuntur.

*PALINGANESIA, παλιγγενεσία, nomen ad explicandam Pythagoræ sententiam, id est regeneratio: siquidem uolebat, animas e corpore egressas, in alia, atque alia corpora transmigrare, ac renasci.

PALINODIA, παλινῳδία, recantatio, a Græco παλινῳδεῖν, recantare, & quod semel dictum est renocare. pro quo dicimus. Palinodiam canere.

PALINVRVS, Lucaniæ promontorium, dictum a Palinuro nauis Aeneæ gubernatore, qui somno oppressus una cum gubernaculo in mare delapsus, cum ad eā partem Lucaniæ adnatasset, in qua postea Velia condita fuit, ab incolis prędę cupidis occisus est, & si o liatus, cadauerque eius in mare obiectum. uerum cum nō ita mul to post ora illa grauissima peste infestaretur, oraculo moniti, ut Palinuri mānes placarent, lucū ei fecerunt, & cenotaphium posuere. ex quo Vir.li.6. Nam tua finitimi longe, lateque per urbes Prodigijs acti cœlestibus, ossa piabunt, Et statuent tumulum, & tumulo solemnia mittent, Aeternumque nomen Palinuri nomen habebit. Dicitur Palinurus quasi iterum meiens. πάλιν, n, iterum, οὖρος, urina. ad quam etymologiam alludit Mar.l.3. Minxisti Pauli ne semel currente carina, Meiere uis iterum sic Palinurus eris.

PALIVRVS, παλίουρος, frutex spinosus & asper. Pli.li.13.c.19. Virg.5. ecl. Carduus & spinis surgit Paliurus acutis.

PALLA, æ, [Vesta donnesca,] χλαῖνα, honestæ mulieris uestimentum: hoc est pallium, quod palam & foris est ad uestigia usq; demissū. Vir.11.Aen. Pro longæ regmine pallæ, Tigridis exuuiæ per dorsum a uertice pendent. Plau.in Men. pallam ad Phrygionem fert confecto prandio. Palla etiam utebantur citharœdi. Oui.11. Metamorph. Verric humum Tyrio saturata murice palla. Itē tragœdi. Idē 3.Amor. Fronte comæ torua, palla iacebat humo In Gallia etiā omnes passim uiri palla utebātur. & uidetur, inquit Baysius Gallica palla accessisse ad formā nostri palletici manicati: unde Mar.l.1. Dimidiasq; nates Gallica palla tegit. Str.l.5 idem sentit: Tunicatum, inquit, uica pallas manicatas gestant, ad ucrē da usq; nates, q; medias pertingētes. Est etiā hoc nomine urbs,

Ptol.teste, a latere Meridionali Corficæ.

PALLACANA, cæpe genus est, nullo fere capire, radice tātum oblon ga, quod subinde resecatur, ut porrum. Pli.li.19.ca.6.

PALLACA, æ, seu Pallara, æ, [Concubina] παλλακή, concubina, Sue. in Vespa. Accubante aliqua pallacarum.

PALLADIVM, παλλάδιον, Palladis simulacrum antiquissimum fuit in arce Troiana, quod eo tempore, quo ara templumq; Mineruæ ædificabatur, de cælo cecidisse fabulantur poetæ, & in tēplo non dum tecto sibi locum delegisse: quæ res cum omnib. maximo esset miraculo, ab Apolline responsum est, tam diu urbem incolumem fore, quam diu simulacrum illud intra mœnia seruaretur. ita que tempore belli illius, quod communibus uiribus Græcia tota aduersus Troianos gessit, datum negotiū est Vlyssi & Diomedi, ut per cloacas, in urbem ascenderent, fatalemque Mineruæ simulacrum auferrent: quo facto, urbem, tutelari Palladis numine spoliatam, facile postea ceperunt.

PALLADIVS, a, um, quod est Palladis. unde Palladium forū Romæ.

PALLANTIAS, παλλαντιάς, palus in Africa; circa quam Palladem primum apparuisse ferunt: unde ex ea natam nonnulli putauerunt. Plin.lib.5.ca.4.

PALLAS, is, [Pallade,] παλλάς, sapientiæ dea, alio nomine Minerua, ex Iouis cerebro sine matre prognata. quod ideo a poetis fingitur, quia liberalibus artibus, & honestis disciplinis credatur præ sidere, quæ non ex inuento humani ingenij, sed ex inexhausto diuinæ sapientiæ fonte creduntur dimanasse. Dicta Pallas (ut quibusdam placet) a Pallante gigante, ab illa interfecto, cum prius Tritonia uocaretur a Tritonide palude, ubi primū uisa est: uel ἀπὸ τοῦ πάλλειν, a uibrando. solet enim ita pingi, ut hastam manu uibrare uidratur.

*PALLAS, antis, Euandri filius, qui cum Aeneoa missus, a Turno occi sus est. Vir.10. Fuit alius Pandonis filius, de quo Oui.7.Met.

PALLENA, es, pe.pr. παλλήνη, oppidum in finibus Macedoniæ, ab ea parte, qua Thraciam spectat. dictū a Pallene Sithonis filia, & Cli ti uxore. Pli.l.4.ca.10. Est item pallene uicus Atticæ, regionis in tribu Aotiochide. Hinc Pallenæus, a, um, Sta.li.4.Silu.

PALLEO, les, lui, [Esser pallido,] ὠχριάω, pallidus sum. Cic.2.Phil. Sudat, pallet. Ouid.1.de Arte. Palleat omnis amans, color hic est aptus amāti. Hinc Expalleo: a quo expallesco, ualde pallidus fio. Plaut.in Cur. Viden' ut expalluit? Impalleo, a quo Impallesco. i. ualde incumbo, ut pallor contrahatur. Persius, A tte nocturnis iu uat impallescere chartis.

PALLESCO, [Palidirsi,] pallidus fio. Prop.li.1.Eleg.12. Tardis palle scere curis.

PALLIDVLVS, a, um, Catullus ad Ortalum.

PALLIDVS, a, um, [Pallido, smorto,] ὠχρός, Ouid.4. Met. Oraq; buxo Pallidiora gerens.

PALLIASTRVM, τριβώνιον, rude ac uile pallium. Apuleius.

PALLIATVS, a, um, τριβωνοφόρος, pallio indutus. Cic.ad Q. Fr.li.3. Illi palliati topiariam facere uideantur. Idem pro Rab.Pos. Obijcias licet, palliatum fuisse.

PALLIOLATIM, aduer. Pla. in Pseu. Palliolatim amictus incessis

PALLIOLATVS, palliolo indutus. Sue.de Claudio, Palliolatus præse dit Mar.li.9. Hanc uolo, quæ facilis, quæ palliolata uagatur.

PALLIOLVM, li, [Cappetta, mantelletto,] τριβώνιον, breuius, & uilius pallium. Ci.3.Tusc. Sæpe est etiam sub; uilio lo sordido sapientia.

PALLIVM, lij, [Mantello sopraueste,] ἱμάτιον, uestimenti genus, quod tu nicæ superinduci solet, dictum: quod palam, gestaretur. propriae autem Græcorum habitus, ut Romanorum toga. Suet.in Augu. Togas & pallia distribuit. unde Palliati Græci dicti, & comœdię palliatæ, scriptæ secundum ritus, & habitus palliatorum, id est Græcorum, Donatus, Diomedes. Ci.3.de Ora. Hippias gloriatus est, palliū quo amictus, soccos quibus indutus esset, se manu sua confecisse. pallium quoque philosophorum erat. Gell.lib.9. Video barbam & pallium: philosophum nondum uideo. Pallia inter communia uestimenta annumerantur Vlpiano, quæ promiscua appellat Tacit.li.3.

PALLOR, loris, pe.p. [Pallore, pallidezza,] ὠχρίασις, color ille cum pel lis sanguine destituta hue scit. quod accidere solet in subito metu, sanguine se ad interiora recipiente. Ouid.11. Meta. Bus oque simillimus ora Pallor abit. Cice.4.Tusc. Vt pudorem rubor, sic terrorem pallor, & tremor consequitur. A quo pallidus, a, um, & dimin. pallidulus.

*PALMA, πάλμα, ciuitas in maiore Baleari. Pli.lib.3.ca.5.

PALMA, æ, [Palma della mano, palma albero,] θέναρ, manus parsilla cō caua, quę est inter τοὺς καρποὺς, & digitos intermedia, cuius pars exterior a Græcis ὑπόθεναρ, dicitur: quanquam etiam non raro pro tota manu palmam acceptam legimus. Ci.in Orat. Cum manum dilatauerat, palmæ illius similem eloquentiā esse dicebat. Vir.2. Aen. Tneras aecebant uincula palmas. Idem 1.Aen. Duplices tē dens ad sidera palmas. Hinc arbor illa nobilis, quam Græci φοίνικα, appellant, a nostris quoque Palma dicitur, quod comam in cacumine

cacumine habeat circum extẽsam,& ramos in digitorum modũ protensos.unde & fructum eius dactylos,idest,digitos uocamus, quod digitorum manus similitudinem referant.uide Gel.l.3.c.6. Ponitur pro uictoriæ signo.Plutarchus. In certaminibus palmã signum esse placuit uictoriæ; quoniam ingenij eiusmodi lignum est,ut urgentibus,opprimentibusque non cedat.Itẽ palma caussa certaminis dr̃,ut annotauit Donatus in illud Ter.ex Pro.Pho. in medio omnibus palmam esse positam qui artem tractãt musicam. Item Palma(ut docet Seruius in li.11.Aen.)significat togã, quæ etiam Toga palmata dicebatur a palma in ea intexta: & propria triumphantium fuit. Alij a latitudine clauorũ dictum uolũt Palmatam,quæ nunc genere picturæ Picta appellatur.Mar.li.7. Palmatæq; ducẽ,sed cito,redde togæ. De palma arbore,uide Pli. l.13.ca.5.& li.13.ca.4.& Dios.li.1.ca.150.& Theoph.lib.1.ca.2. & li.4.c.5. Dicimus Latine,Palmam ferre[*Esser uincitore,*]id est, uictorem esse:palmam dare alicui,uictorem facere.

*PALMARIA, παλμαρία, Insula ultra Tyberina ostia, in mari Tyrrheno.Var.3.de re rust.

PALMARIS,& hoc palmare,ut Palmaris statua, quæ alicui ob uictoriam ponitur.Ci.6.Phi.Illa statua palmaris.

PALMARIS,re,[*D'un palmo,*] σπιθαμιαῖον, magnitudine unius palmi.Varr.lib.1. de re rust.cap.35.Virgulas palmares.Colum.li.9. Spatia palmaria.

PALMARIVS, a, um,[*Degno di palma,*]palma dignum.Tere.in Eun.id mihi puto palmarium.

PALMES,itis,[*Palmite,tralcio,*]κλῆμα,uitis sarmentum,quod in modum palmæ humanæ,uirgulas quasi digitos edat.Pli.l.17.c.22. Palmes & Pampinus pro eodem.Col.li.4.cap.17.Si oculi singuli sub iugo binos pampinos emiserint, detrahendi sunt eis singuli palmites,quo lætior materia consurgat.Palmes,pro flagello uitis,idem lib.4.cap.21.

PALMETVM,palmeti, [*Luogo doue sono piantate molte palme,*]φοινικών, locus palmis consitus.Pli.li.5.c.1. Ponitur aliquando pro palmarum frequentia.Ibidem:Hiericuntem palmetis consitam, fontibus irriguam.

PALMEVS,a, um,[*Di palma,*]ex palma arbore.Col.li.5.c.5.Palmeis tegetibus uineas adumbrabat.Pli.l.24.cap.17.Vinum palmeum capiti noxium.

PALMIFER,a,um,[*Che produce palme,*] φοινικοφόρος,ferens palmas. Ouid.1.Amo. Palmiferamque Pharon, Idem 10. Metam. Palmiferos Arabas.

PALMIPEDALIS, le,[*Della grandezza d'un piede,*]σπιθαμοποδιαῖος, mensura unius pedis & palmi. Colum.lib.3.cap.9.Malleus palmipedalis.

PALMIPES, dis, τὰ στεγανόποδα,planos ad palmæ similitudinem habens pedes.unde anseres,palmipedes dicuntur.Pli.li.10.c.11.

PALMO,mas,materias alligo.Col.l.11.ca.1.Palmare.i.materias alligare,hoc tẽpore nõ expedit. In alia significatiõe accepit Quin. in decla.Cæci.Cũ,inquit,manus ea parte, qua palmare uestigiũ potest,plicetur in capulo. Et paulo post qui palmatus est paries, uestigiũ eius partis ostendit.Hinc depalmo,palma percutio.Gel. l.ul.c.1.Quemcunque depalmauerat,numerari statim,secundum duodecim tabulas.25.asses iubebat.

PALMOSVS,[*Pien di palma,*]palmis abundans,Vir.li.3.Aene.Palmosa Selinis.

PALMVLA,æ, extrema pars remi, quod in modum palmæ protensa ẽst.Virg.lib.5.Aen.Stringat sine palmula cautes.Sunt & palmulæ, fructus palmæ,qui & dactyli,& caryotæ dicuntur. Varr.1. de re rust.c.67.Palmulam,& ficum Sabinam quanto citius promas, iucundiore utare.

PALMVS,mi,[*Palmo.*]δῶρον,mensuræ genus,& est duplex maior, & minor:maior digitorum duodecim: minor digitorum quatuor.

PALMYRA, Πάλμυρα, Steph.urbs Syriæ,situ loci,soli diuitijs, aquarum amœnitate insignis.Pli.li.5.ca.25.

PALMYRANAE,solitudines,dictæ,quæ ab hac urbe,usque ad Petram Arabiæ Petreæ metropolim,& ad fines Arabiæ felicis pertingũt.

PALO,las,[*Palificare,*]fulcio,quasi palis munio.Col.li.11.cap.2. Vt uitis paletur.

PALOR,aris,[*Vagare,*]ἀποσκεδάννυμαι,passim uagor.Liu.l.1.Romana legio palantes in agris oppressit. Idem l.5.Vagi per agros palantur.Hoc uerbum a Palam quidam deducunt: alij a palis castrorum modo huc,modo illuc translatis.

PALATVS,[*Vagabondo,*]participium, dispersus,Liu.3.

PALPATOR,[*Adulatore,*]pro adulator.Plau.in Met. Palpator nullus est blandiur.

PALPATIO,palpandi actus.Pla.in Men.Aufer hinc palpationes.

PALPEBRAE,pe.co.[*Palpebre,*]βλέφαρα,pili extremitatem genarum ambientes:a palpitando, idest, tremendo. Cice. Palpebras posuisse uidentur pro ipsis genis,idest, folliculis oculum operientibus. lib. 2.de Natu.Deo.Minutæ,inquit,sint,palpebræ tanquam uallo pilorum.

PALPITATIO,proprie cordis est,& deinde partium singularum frequens motus.Pli.lib.32.ca.5.

PALPITO,tas,[*Palpitare,*]πάλλομαι,frequent. leniter,frequẽter moueor.Cic.2.de Nat. Deo. Cum cor animantis alicuius euulsũ ita mobiliter palpitaret,ut imitaretur igneam celeritatem. Iuue. Sat. 6.Super illa palpitet.

PALPO,as,& Palpor deponens[*Palpare,*]leuiter,blande,& quasi tentando tango.onde & pro adulari[*Adulare,*]accipitur.Pla. in Am. Blande mulieri palpabitur. Regit interdum accusatiuum,interdum datiuum.Hor.2.Ser.Saty.1.Cui male si palpere,recalcitrat, idest si aduleris.Iuu.actiue posuit:Quem munere palpat Charus Hinc Expalpo,elicio.

PALPVM,Pla.in Pseu.Mihi obtrudere non potes palpum,idest,blandiri,& spem inanem uerbis inijcere.

PALVDAMENTA,χλαμύς, ornamenta militaria proprie imperatorum,unde legimus,olim Romæ imperatores,paludatos ad bellũ solitos proficisci. Liu.lib.1.Paludamentum posuit pro ueste militari,etiam eius, qui non esset imperator, Cognito super humero fratris,paludamento sponsi,quod ipsa confecerat,flebiliter nomine sponsum mortuum appellat. Paludamentum enim illud erat unius Curatiorum,quorum nemo,ut arbitror, imperator in Albanis fuit. Omnia enim militaria ornamenta Paludamenta, dici, Festus ait: Dicta Paludamenta, quod, qui illa habent, fiunt palam, ut inquit Varro. Inuenitur etiam Paludamentum dici de ueste muliebri.P.i.li.33.ca.3.Vidimus Agrippinam indutam paludamento,auro textili.

*PALVDAPIVM, ἐλειοσέλινον,apij species circa aquæductus,& in palustribus nascens.Theod.

PALVDATVS,qui uel imperatoriam chlamydẽ,uel alia eiusmodi ornamenta militaria gestat.Cæl.ad Ci.l.8.Verentur, ne S.C.fiat,ut paludati exeant,idest,ueste imperatoria insigniti. Paludati in libris auguralibus significantur,ut ait Verannius,armati,ornati.

PALVMBES,palumbis,[*Colombo saluatico,*]φάττα,tam masculini,quam fœmini generis,syluestris columba in arboribus sepibusq; nidificans,Vir.2.ecl.Raucæ tua cura palumbes. Dicitur & palũbus,& Palumba:Horum duo sunt genera:unum torquatum,a torq;, quo insignitur.Mart.li.13. Inguina torquati tardant,hebetantq; palũbi:Alterum genus, quod Latinorum nonnulli Vinaginẽ dicunt, ab esu labruscæ:de quo Pli l.10.ca.35. A Palumbus fit Palumbinus,a,um,ut Palumbina caro apud Pli.l.30.ca.2.

PALVS,li,[*Palo,*]σκόλοψ,secundæ declinationis,dicitur lignum acutum,quod soleat in terram defigi,ad fulcienda ædificiorum fundamenta,aut castra munienda,aut claudendos hortos,aut sustinendas uites,aut similes usus.in hac significatione Palus pducit priorem,cum Palus,udis,eandem corripiat.Tib.l.1:El.Hic docuit teneram palis adiungere uitem.Hinc Palo,as.

PALVS,udis[*Palude*]aqua stagnans,quæ æstate plerunque siccatur. In hoc differt a lacu,qui perpetuam habet aquam, neq; ullo æstu exiccatur.Cæs.2.Bel.Gal.Quo propter paludes exercitui aditus non esset.Habet autem palus in hac declinatione priorem correptam,posteriorem fere semper producit.Vir.4.Geo. Tardaq; palus inamabilis unda.Hor.in Arte poetic.licenter corripuit: sterilisque diu palus obtuit a remis.Inde fit Paludosus,a,um, ut,Humus paludosa,apud Oui.15.Met.

PALVSTRIS,& hoc palustre,[*Di palude,*]ἕλειος,ex palude: ut, Iuncus palustris.Locus palustris,apud Cæs.7.Bell.Gall. Aqua palustris, Col.lib.1.cap.5.

PAMPHYLIA,regio in minori Asia,ab ortu Ciliciam,& partem Cappadociæ,ab occasu Lyciam habens,a Septentrione Galatiã, a Meridie mare, quod ab ea Pãphylium appellatur. dicta Pamphylia, ut quidam putant,ab arborum copia,quasi tota frondosa.

PAMPHILVM,genus delicati cultus.Lampridius.

PAMPINACEVS,a,um,Col.li.12.ca.20.

PAMPINARIVM,rij,[*Pampino,*]ἔνδρον,palmes,qui(ut inquit Pli.lib. 17.ca.22.)ẽ duro exit,materiamque in proximũ annum promittit,siue congeries uirentium ramusculorum.Col.li.3.ca.20.

PAMPINARIVS,a,um,[*Di pampino,*]quod est pampini.Col.l.4.ca.24.

PAMPINATVS,a,um,[*Che assomiglia a pampino,*] κληματοειδὴς, quod pampini similitudinem imitatur.Pli.li.16.c.42.

PAMPINEVS,a,um,Pampinarius.Vir.l.2.Ge. Liber pampineas inuidis collibus umbras.Pampineus odor,pro sapore uini. Prop.l.2.

PAMPINO,[*Spampinare,*]βλαστολογέω,pampinos decerpo: uel (ut ait Varro de re rust.lib.1.ca.30.)a sarmento coles, qui nati sunt, de his qui plurimum ualent, primum ac secundum, nonunquam etiam tertiũ relinquo,reliquos decerpo, ne relictis collibus sarmentum nequeat ministrare succum.Col.li.3.Pampinatio.Col. li.4.c.27.Magis pampinatio,quam putatio uitibus consulit.Pãpinator,oris.Idem lib.4.c.27.

PAMPINOSVS,a,um,κληματώδης,pampinis abundans.Col.

PAMPINVS,[*Pampino,*]κλῆμα,dicitur in uite tener,frondosusq; coliculus,fructum fouens,& ab æstus uindicans iniuria.Vic.l.1.Ge.

Heu male

Hen male tunc mites defendit pampinus uuas. Accipitur aliquãdo pro cirris ouorum polypi piscis. Pli. li. 9. ca. 5 1. Polypi pariũt uere oua tortili uibrata pampino. Hinc uerbum Pampino, & Pãpinatio, de quibus locis suis.

PAN, Panos, [Pane, Dio,] πάν, a poetis pastorũ, atque adeo totius naturæ deus esse fingitur, unde etiam a Græca dictione πᾶν, totũ, uel omne, nomẽ accepit, quod putabãt uno Naturæ nomine omnia complecti. Caprinos pedes habet, ut ostendat terræ soliditatem. Hic Dæmogorgonis filius creditur fuisse, & fistulam eumpo fuisse septem imparibus calamis simul coniunctis, ꝓpter harmoniam cœli. Vir. 2. Eclo. Pan primus calamos cera coniungere plures Instituit: Pan curat oues, oniumque magistros.

PANACES, nacis, [Panace] pen. co. & Panax, acis, herba, cuius succus Opopanaa uocatur, ἀπὸ τῦ πάντα ἀκεῖν, a sanandis omnib. morbis. Hinc Panacea, idem significans. Virgi. 12. Aeneid. Odorifeꝛam panaceam. Lucretius (inquit Seruius) Panaceæ nomine ubique salem intelligit: unde possumus in hoc loco Virg. Salem intelligere, nam omnem pellit dolorem, sed melius herbam, quia ait, Odoriferam.

PANAETIVS, Rhodius, Stoicæ sectæ philosophus, Diogenis familiaris, Scipionis Africani præceptor, quem Cic. se in officijs imitari profitetur. Fuit & alter Panætius senior, & ipse Rhodius, cuius multa est mentio apud philosophorũ utriusque meminit. Suid.

PANAETOLIVM, mons Aetoliæ altissimus: ita dictus, quasi totam occupet Aetoliam. Pli. l. 4. c. 2. Hinc Panætolicus, a, um: ut, Panætolicum concilium, apud Liu. lib. 31.

PANARIVM, rij, [Doue si ripone il pane,] ἀρτοθήκη, locus ubi panis seruatur. Dimin. Panariolum. Suet. in Cali. Panaria uiritim diuisit. Mar. l. 5. Cum panariolis tribus redisti.

PANATHNAEA, festa Athenis, a Theseo instituta in honorem Mineruæ. pueri & puellæ sese manibus complexi, Pyrrhicã in theatro saltabant. erant autem duplicia, maiora quinto quoque anno celebrari solita; & minora, quæ quotannis peragebantur. hinc Panathenaicus, παναθηναϊκὸς, liber Isocratis. De Panathenæis uide Alex. Neapo. li. 5. ca. 8. & li. 6. ca. 49.

PANCARPIAE, coronæ ex uarijs florum generibus. Fest.

PANCHAIA, regio Arabiæ, in qua arbores sponte natæ thus emittunt. Vir. 2. Aen. Thuriferis Panchaia pinguis arenis.

PANCHARI, populi, qui (ut Pōpo. l. 3. refert) deserta Sabæ habitant, qui & Ophiophagi uocantur, quoniam serpentibus uescuntur.

PANCHRESTVM, medicamentum nobile. Latine dici potest. morbis omnibus conducibile. Plin. lib. 23. cap. 7. Fit ex pomo panchrestos. Cic. 6. Verr. Cum omnes eius comites iste sibi suo panchresto medicamento amicos redemisset. Quo in loco pecuniam per iocum medicamentum panchrestum appellat, quod ad uarios usus sit utilis.

PANCRATIASTES, certator, & uictor Pancratij. Gel. l. 3. c. 15. Vide Pancratium.

PANCRATIVM, tij, certamen gymnicum, ex quinque certandi generibus constans, cursu, disco, saltu, lucta, & pugilatu boc a Græcis teste Festo, alio nomine dicitur Pentathlum eadem ratione, qua a Latinis Quinquertium. Hermolaus tamen in li. 34. Pli. ca. 8. Distinguit Pentathlos a Pancratiastis, & hos rursus ab ijs, quos Periodu uictores uocant, uult enim Pentathlum esse, qui quinque his certandi generib. lucta, saltu, cursu, disco, pugilatu certat, etiã si in omnibus, aut quibusdam succumbat: Pancratiastẽ, qui quinque his certandi generibus cõgressus, omnibus uicit. Periodo autem uictor is dicitur, teste Festo, qui quatuor illa sacra Græciæ certamina, Isthmia scilicet, Nemea, Pythia, & Olympia obiuit, & in omnibus uicit, itaque Pancratiastæ, secundum hãc Hermolai opinionẽ, dicuntur, ἀπὸ τῦ πάν των κρατεῖν, a uincendo omnia. ut Pãcratium sit certamen illud, quo quis quinque iam dictis certãdi generibus congressus omnibus uincit. Sed uero in prioribus Pãde. Anotat: uidetur Pancratij & Pancratiastæ uocabula deriuare ἀπὸ τῦ πάντα κρατεῖν, ab omnibus uiribus, quas in hoc certamine genere effundebac. Putatque Pãcratium fuisse certaminis genus, quod omnium neruorum contentione transigebatur. nam & calcibus, & cubitis, non modo pugnis, Pãcratiastæ, utebantur. Quint. li. 2. Ille exercendi corpora peritus, non, si docendum pãcratiaste susceperit, pugno ferire, uel calce tantum, aut nexus modo certos aliquos docebit, sed omnia, quæ sunt eius certaminis. Pli. l. 35. c. 11. Olympiæ pãcratio citra pulueris tactũ uicit. Hinc Pancratice, robuste: unde Pancratice ualere. Pla. in Bacc. Bene ne usque ualuisti? C. pancratice, atque athletice.

PANCRATIVS, apud Senec. li. 5. de Benef. legitur pro pancratiaste.

PANDANA, porta Romæ, quæ antea Saturnia dicebatur: a uerbo Pãdo, quod semper pateret ad res, quæ in urbem ferebantur. dicebatur & Libera, a libertate. Festus, & Varro li. 4. de lin. lat.

PANDECTAE, aruni, πανδέκται, uolumina sunt, nihil non cõtinẽtia. unde pandectæ legum, quæ omne ius cõplectũtur: a πᾶν, omne, & δέχομαι, capio. Gell. lib. 12. Tiro, Ciceronis libertus, libros de uarijs quæstionibus composuit, quos Græco uocabulo Pandectas, inscripsit, tanquam omne rerum ac doctrinarum genus continentes.

PANDICVLARIS, dies, in quo omnibus dijs sacrificabatur. Festus.

PANDICVLATIO, corporis inter oscitandum extensio. Festus.

PANDICVLOR, aris, pandiculantur, ait Festus, qui toto corpore oscitantes extenduntur, quod pandi fiant. Pla. in Men. Ego me assimilem insanire, ut illos a me absterream, ut pandicularis oscitator.

PANDION, proprium nomen Erecthei Athenarum regis filij, qui patri successit in regno. huius filiæ fuerũt Progne, & Philomela. uide progne. Hinc Pandionia, Attica, & pandionius, a, um, Att. Lucan. de Pallade. Et pandionias quæ cuspide protegit arces.

PANDO, is, passũ, [Aprire, manifestare,] πετάζω, patefacio, aperin. Vir. 2. Aeoe. Panduntur portæ. Plaut. Bacc. Pandite atque aperite ianuam hanc. Vir. 4. Ge. Et alas Pandere ad æstinum Solem. [Distendere,] Idem 3. Aen. Remque ordine pando. Pandens, part. Virg. 6. Aen. Ille fame rabida tria guttura pãdens. Passus, a, um, apertus, extentus. de quo suo loco. Hinc expando, extendo, a quo expassum, exteorum. Cæcil. Apud Gel. li. 15. ca. 15. Flammeum expassum domi. Dispando, in diuersas partes extendo: unde Dispassus [Disteso,] distentus. Pla. tamen in Mil. Dispessis manibus diait, ꝓ Dispalsis. Oppando, circum extendo. Propando, late extendo. Repando, uide suo loco.

PANDO, as, [Torcere, muouare,] κυρτόω, incuruo: unde Pandari trabs dicitur, quasi incuruari, cedereque ponderi. Pli. l. 16. c. 42. At populus contra omnia inferiora pandatur. Et a Vitru. arbores pandatæ dictæ, quæ in ædificijs curuantur. Nonnunquam pando absolute pro incuruari. Quint. l. 11. ca. ult. Pandant enim pollentra. Pandatio, onis, Vit. 7. c. 1.

PANDORA, æ, ab Hesiodo fingitur fuisse prima mulier a Vulcano Iouis iussu fabricata, quam singuli dij donis suis ornauerant. Pallas enim sapientię donum ei contulit, Venus formæ, Apollo musices, Mercurius eloquentiæ. Inde dicta Pandora, quasi ab omnibus donata.

PANDOSIA, æ, ciuitas in Epiro non procul ab Acheronte amne. Itẽ altera in Lucania Italię regione, quę & ipsa Acheronte quodam fluuio irrigatur, circa quam Alexander Epirota occisus est.

PANDVS, a, um, [Aperto, largo, incurvo,] πεπταμένος, apertus, latus, incuruus. Vir. l. 2. Geo. Lancibus & pandis fumaria reddimus exta. Mar. l. 14 Panda rubor urceus anta. Pandus asellus. Oui. 1. Fast. Carinæ pandæ. Vir. 2. Geo. Delphines pandi. Oui. 3. Trist.

PANEGYRIS, nũdinæ uel cõuẽtus publicus, quales quinto quoq; anno Athenis celebrari solitas scribit Herod. 6. a πᾶν ἀγύρω, coẽnio: quasi dicas, Vniuersale cõuẽtũ. unde Panegyrici sermones, qui in conuentu populi habentur, quales sunt, quib. imperatores laudantur. Et Panegyricon tertium dicendi genus, quod Latini demonstratiuum dicunt.

PANGAEVS, πάγγαιον, promontorium Thraciæ, ad cuius radices Nestus amnis defluit. in singulari est gen. mas. in plurali gen. neu. Stat. Pangæa resultant. Hinc Pangæus, a, um.

PANGO, is, pepigi, panxique, pactum, [Ficcare,] πήγνυμι, figo, planto, iungo, unde Pactilis, compactus, & ex pluribus partibus coniunctus. Pli. l. 21. ca. 3. Summa auctoritas pactilis coronæ. Liu. pro figo ponit: ut, Prætor maximus clauum pãgat. Fixus fuit lateri ędis Iouis optimi Maximi. Pro Planto [Piantare,] Col. l. 3. que tere sarmento panguntur, tardius conualescunt. Idẽ l. 3 t, c. 2. Ci. Timoni, Epist. epi. posuit pro compono [Componere,] Au (inquit) pãgis aliquid Sophucleum. Pãgere osculum. [Basciare,] est osculari. Plau. in Cur. Qui uult cubare, pangit saltem suauium. Pãgere inducias, est facere inducias. [Far tregua,] Liu. li. 27. Ne antea quidẽ se inducias pepigisse diait. Hinc Circumpango, unde Circumpactus, pro circumiunctus. Pli. li. 17. Ramis terra circumpactis. De pango, defigo. Idem l. 24. Oppango, Repango, suis locis, quędam mutant a, in i: ut Appingo, Compingo, Impingo. inter ipsa tamen rara in præterito, quam in supino conueat.

PANICA, repentini quidam terrores, & consternationes. Ci. l. 5. ad Att. Scis, quædam πανικὰ dici. Pro eodem Panicus terror dicitur: a Pane deo, cui repentinorum terrorum, caussam tribuunt. ui de Politia in Miscella.

PANICVLA, ϕόβη, diminutiuum a Panus, significat comam illam in milio, panico, arundine, & in omnibus fere arboribus picei generis, in qua semen dependet, quam Pli. lib. 16. ca. 10. Vocat Panos, & Paniculas, & aliquando Nucamenta callo squammatim compactili. Pli. lib. 21. cap. 4. Græcula rosa cõuolutas habet foliorum paniculas.

PANICVM, ci, [Panico] ἔλυμος, genus frugis. Pli. l. 18. c. 7. Panicum a paniculis dictum, cacumine languido. Cæs. 2. Bel. Ciu. Panicum uetere, atque hordeo corrupto alebantur.

PANIFICIVM, cij, panis cõfectio. Cels. l. 2. ca. 8. Scire oportet, quæ ex frumento panificia sunt, generis ualentissimi esse.

PANIS, nis, [Pane,] ἄρτος, a pascendo, inquit Nonius: siue a πᾶν, nam na

ne: quod omnibus pulmentis adhiberi possit. Panis uaria genera. ui de apud Pli.li.18.cap.11.

Panniculus, li, ῥάκιον, dimin. a panno. Iuue. Sat.6. Quarum panniculus bombycinus urit. Panniculos aliquando uocamus uiliores pannos. Gell.li.7. Fascia eius rei causa fit ex panniculis.

Panisci, dij siluestres, quasi minutuli Panes, ut a satyro satyrisc° inclinatur. Scribit Pl.l.35. Pāniscum pictum a Taurisco pictore.

Panneus, a, um, [*Di panno*,] ῥάκινος, ex panno, ut, Vestis pannea.

Panniculareia, dicuntur ea, quæ in custodiam recepens secum attulit. Vide Vlp. in l. Diuus de Bon. damn.

Pannonii, παννόνιοι, appellantur a Romanis, quos Græci Pæonas, uulgus Hungaros uocitat. Hinc Pannonicus, a, um. Suet. in Aug. Harum regio Pannonia ab Oriēte habet Mœsiam, quæ & Seruia & Bulgaria dicitur, ab Occidente Noricum, a Septētrione Germaniā & Danubium. Diuiditur in superiorem, & inferiorem. superior ab occasu Norico, a Septētrione Germania & Istro terminatur: ab Oriente habet Pannoniam inferiorem, a meridie Illyrium. hodie hæc Pannoniæ pars Styria & Austria appellatur, in qua Vienna urbs celeberrima. Inferior uero Pannonia, a Septentrione Germaniam, Danubiumque, ab Occasu Pannoniam superiorem, a Meridie Liburnam, quam hodie Croatiam appellant, prospicit: ab Ortu uero Iazyges Metanastas: quem tractum hodie Septem castra uocant. Hæc Pannoniæ pars hodie fere uno nomine Hungaria dicitur.

Pannosus, [*Vestito di panni rotti*,] ῥακώδης, sordida ueste, & crasso panno opertus, Iustin.li.2. Permutato regis habitu, pannosus, castra hostium ingreditur. Ci. ad Att. l.4. Pauci pannosi, sine lacerna.

Pannuelium, ῥάκιον, a panno & uoluendo filo: sudariolum significat, ut est apud Var.li.4. de lin. lat.

Pannus, ni, [*Panno*,] ῥάκος, quo uestimur. Ouid. in Ibin: Tincti ferrugine panni. Pannum, neutri generis, protulit Næuius in Tabellaria. Qui habet uxorem sine dote, pannum positum in purpura est. Ponitur aliquando pro linamento, quod uulneri imponitur. Col. lib. 6. cap. 18.

Pannuceus, a, um, ῥακώδης, idem quod Pannosus. Pers. Sat.4. Dum ne deterius sapiat pannucea Baucis. Mart. li.11. Tenditur & digitis pannucea mentula lassis. Vbi pannuceam mentulam uocat languidam, & mollitie pannum referentem.

Panomphaeus, Iouis epitheton, a παν & ὀμφή, uox. quod ab omni lingua colatur. Oui. lib.7. Met. Ara panomphæo uetus est sacrata Tonanti.

Panormus, Latine statio, quo nomine dicta Siciliæ insignis ciuitas ob multitudinem nauium, quæ undique illuc conueniūt. Hæc & in neutro genere effertur Panormum, ἀπὸ τοῦ παντὸς, καὶ ὅρμου.

Pansa, πλατύποδες, quibus lati ac pansi sunt pedes. Pli.l.11.c.45.

Pantagias, fluuius, qui cum plenus incederet, totam Siciliam sonitu implebat, post raptum Proserpinę, cum Cereri filiam quęrenti obstreperet, tacere iussus, paruit numinis uoluntati. Hæc Seruius in illud Virgi.3. Aene. prætereuehor ostia saxo Pantagię. Nomen uidetur accepisse ἀπὸ τοῦ πάντα ἄγειν, quod obuia quęque secum capiat.

Pantheon, πάνθειον, templum Romæ, dictum, ut ait Dio historicus, quod in Martis, Venerisque imaginibus, sub ipso tēplo constitutis, omnium deorum imagines efictæ erāt: Siue quod tēplū ipsum rotundum sit, cælo persimile, & sic omniū deorum habitatio censeatur. Pli.l.36.c.15. Pantheon Ioui ultori ab Agrippa factum. Hodie appellatur templum D. Mariæ rotundum.

Panthera, æ, p.p. [*Pantera*,] πάνθηρ, animal ferum & maculosum, quod & Pardalis dicitur. a πᾶν totum, & θήρ fera. Hor. in epi. Diuersum confusa genus panthera camelo.

Pantherinus, adiect. ut, Pantherina pellis. Pli.l.15.c.11. Pantherinæ mensæ, intorto discursu maculatæ. Idem li.13.c.15.

Pantheron, p.p. πάνθηρον, siue Pantherum, ri, retis genus dictum, quod aues omnes includat. θήρα, enim est aucupium. Est autē huiusmodi rete, quod nostri Saltabundum appellant. quod cum humi exporrectum est, & in oblongam tenuitatem contractum, tegitur quisquilijs, ne ab auibus prouideri possit: deinde, cū opus est, adducto magna ui fune, repēte expāditur, & auiculas uno ictu uniuersas concegit. Vlp. de Act. emp. & uend. l. emptorem: cū futurum iactum retis a piscatore emimus, aut indaginem a uenatore, uel panthera ab aucupe. Quo in loco Pāthera accusatiuus est pluralis, a nominatiuo Pantheron: accipiturque pro præda, quam auceps panthero ceperit.

Pantices, fluxus uentris, inquit Festus, a pandendo, quod uentrē pandant. Pro uentris pinguedine uidetur posuisse, Pla. in Pse. Bonus uestros pantices madefacitis, cum ego hem hic siccus.

Pantomimus, p.pr. qui in scenis personas per singulorum actuum simulationes ostendebat, ἀπὸ τοῦ πάντα μιμεῖσθαι, Pli.l.7.c.53. Pantomimorum duo sunt genera, scenici, & mythici. Ponitur quādoque pro ipso poemate. [*Poema*,] Pli. in Pane. populus ille, scenici imperatoris spectator, & applausor, nunc in pantomimis aduersatur & damnat effœminatas artes.

Panurgia, [*Astutia*,] πανουργία, astutia. Plau. panurgia te in pistrinum dabit.

Panus, pani, & apud Celsum Panis, is. tramæ inuolucrum teste Nonio, quo panni texuntur. Luci. li.9. Foris subtegmine panus. Ab huius similitudine innatus tumor sub faucibus, auribus, & inguinib. Panus, φῦμα, appellatur. Pli.l.20.ca.1. Lacterum parotidas, & panos sanat. Panos Galenus in plures species diuisit. Panus inque Hermolaus, siue, Panis, a figuræ similitudine dictus, tumore non alto, sed lato, in quo quiddam pustulæ simile est, fitque in uertice, alis, inguine cum dolore uehementi.

Papae, βαβαὶ, παπαὶ, admirantis interiectio. Don. Papæ interiectio est mira subito accipientis; habet enim in se affectum uerbi miror, ut, Papæ, quid uideo. Tere. in Eunu. Papæ, hæc superat ipsam Thaidem.

Papaeus, nomen quo apud Scythas Iuppiter uocatur. Her.l.4.

Papauer, ris, [*Papauero*,] μήκων, genus herbæ somniferę. Vir.4. Ae. Soporiferumque papauer. Pli.l.18.c.35.19. Diosc.l.4.c.67.

Papauerata, toga, μηκωνοειδὴς χιτὼν, a colore candido dicta. Pli. li.8.c.48. Crebræ papaueratæ antiquiorem habent originem.

Paphlagonia, παφλαγονία, regio minoris Asiæ, ad Septentrionale littus uersa, supra Galatiam, dicta, teste Steph. à paphlagone Phinei filio. incolæ dicti paphlagones. paphlagonia (ut Solinus scribit) a Cytoro mōte consurgit, porrecta, in spatium trium & 60. millium.

Papia, ciuitas Insubrium, Ticinum, τίκινον, Ptole. appellata, olim Ostrogotorum & Longobardorum regum sedes, clara gymnasio, aeris clementia, & præstantium uirorum uirtute.

Papilio, onis, [*Farfalla*,] ψυχή, inter uermiculos alatos numeratur, Col. lib.9. ca.14. Papiliones enecandi sunt.

Papilla, æ, [*Mamella*,] θηλή, mammæ capitulum, unde lac sugitur: quamuis etiam pro mamma ponatur. Vir.l.11. Hasta sub exertā donec perlata papillam Hæsit. Dicitur tam de uiris quā de mulieribus, & alijs animalibus. Dictæ Papillæ quasi paruæ papulæ, qđ papularum sint similes. Papillæ etiā in fontibus clauiculæ illæ dicuntur, quibus exertis aqua effluit. Var.li.3. de re ru. ca.13.

Papillatus, θηλωτός, papilla ornatus. Exapapillatus, uide suo loco.

Papinianus, Iurisconsul. Seuero principi gratissimus, Scæuolæ discipulus, is est cui filios suos Seuerus moriens commendauit: deinde ab Antonino Caracalla securi percussus. Spartianus.

Papinius Statius, Neapolitanus, inter Heroicos poetas relatus, haud ignobili genere ortus. Composuit Thebaidem libris duodecim, opus Siluarum, postremo Achilleida aggressus morte præuentus, reliquit inchoatam. Ex Crinito.

★**Papitium**, urbs est Paphlagoniæ. Steph.

Pappa, prima infantulorum uox, qua patrem compellant.

Pappare, est minutis & blandiusculis uerbis patrem appellare. Iuuen. Sat.3. Et similis regum pueris pappare minutū Poscis, & iratus mammæ, lallare recusas. Aliquando est cibum sumere. Pla. in Epi. Nouo liberto opus est quod pappet.

Pappas, πάππας, accipitur pro patre, siue pro eo qui puerū alit. Iuue. Sat.6. Timidus prægustet pocula pappas. Est autem nomen uenerationis a Syracusijs tractum.

Pappus, pappi, [*Auo*,] πάππος, auus. Ausonius ad nepotem suum.

Pappus, carduorum flos, & lanuginosa quædam substantia in aerem se effundens. Luc. lib.3. Nec plumas auium, papposq; uolantes. Pli. lib.21. cap.16. Pappum uocari ait, lanuginem helxines herbæ, & lib.25. ca.13. Dicit esse herbam, quæ alias Senecio dicitur, quod in pappos abeat.

★**Pappus**, philosophus Alexandrinus. scripsit de Situ orbis, & alia plurima.

★**Papremis**, Aegypti oppidum. Steph.

Papula, æ, [*Bruggia*,] ἐξάνθημα, pustula, qua cutis exasperatur, & rubet, leuiterque roditur. Vir.l.3. Geo. Ardentes papulæ, atq; immundus olentia sudor Membra sequebatur. Vide Cels.l.5.c. ult.

Papyraceus, a, um, ex papyro. Pli.l.18. ca.11.

Papyrus, πάπυρος, arbuscula, præcipue in Aegypti palustribus nascens, habens radicem obliquam, triangulis lateribus, decem nō amplius cubitorum longitudine, in gracilitatē fastigiata. Ex hoc frutice præparabant chartæ ac diuisiō in prætenues & latissimas phyluras: quæ ab huius fruticis appellatione Papyri nomē acceperunt. uide Pli.l.13.ca.11. Ab huius fruticis nomine etiam hodie chartas nostras, quę ex contritis linteis fiūt, papyrum appellamus, quod eūdem nobis præstent usum, quem olim Aegyptis pręstabat Papyrus. Dicimus & Papyrum in neutro ge. Plin. Ibidem: papyrum nascitur in paludibus Aegypti.

Papyrifer, a, um, παπυροφόρος, ut papyrifer Nilus. Oui.15. Met.

Par, ris, [*Pare, simile, eguale*,] ἴσος, cum suis compositis, Compar, Dispar, Impar, Separ, sunt generis omnis. faciuntque ablatiuū in e, uel in i. Et licet Par, apud poetas producatur, in obliquis tamē pri

ma

ma corripitur: & tam datiuo, quam genitiuo iungi potest. Oui. li. 3. Met. Sunt quoque, par alijs ætas in ouilibus agnę. Significat autem Par, quando adiectiuum est, idem quod parilis, æqualis. Cic. 3. de Ora. Iambus par choreo, sed spatio par, non syllabis. Idem in Lælio: In amicitia superior par est inferiori. Interdum Pares pro duobus [*Due*] accipitur: ut Paribus equis utebantur Romani in prælio, ut sudante altero, transilirent in siccum. Interdū accipitur pro decenti, æquo. [*Conueneuole,*] Quin. l. 5. ca. 11. Si propter matrimonia uiolata urbes euersæ sunt, quid fieri adultero par est? Parē esse, significat sufficere alicui rei. Ci. ad Att. li. 13. Pares nō sumus. Aspicio par laborib. corpus. [*Atto,*] Paria facere, cōpēsare. Quin. decla 6. Paria faciemus, tu illic eris uicarius meus, ego hic tuus. Par pari referre [*Ricompensare,*] est reddere quale accepimus. Ter. in Eun. Par pari referto, quod eam mordeat.

Par, aris, sub. [*Coppia,*] δυὰς, numerus duorum inter se æqualiū. Ci. de Ami. Ex omnibus sæculis uia tria numerantur, amicorum paria. Idem de Opt. ge. dicen. Gladiatorum per nobilissimum.

Par, impar, [*Paro, e dispare,*] ἄρτιον, ἢ περιττόν, genus ludi. Sueton. de Aug. Misi tibi denarios 250. Quod singulis conuiuis dederam, si uellent post cœnam uel talis uel par impar ludere. Hor. 2. Ser. Saty. 3. Ludere par impar.

Parabilis, & hoc le, [*Che si puo acquistare,*] πόριμος, quod cito haberi potest. Ci. 3. Tul. Diuitias natura parabiles esse. Hor. 1. Ser. Sat. 2. Nanque parabilem amo uenerem.

Parabula, (quam Cicero collationem uocat) longius res, quæ cōparantur, repetere solet: ut, Tā fortiter apud Hipponem fecit Scipio, quam apud Vticam Cato.

Parabolani, (ut interpretatur Alciat.) Latine dici possunt glebæ ascriptitij, quibus. s. an omni uita ab agricultura recedere nō licebat: a παρὰ, & βῶλος, quasi iuxta glebam. Per translationem dicūtur, tenuis conditionis homines, Iustinianus. C. de Episc. & Cle. l. Parabolani, & Cœlius li. 29. ca. 11.

Paracletus, ti, pe. p. [*Defensore, auocato,*] παρακαλέω rogo, & hortor, item pro alio precator interuenio.

Paradisus, disi, [*Paradiso,*] παράδεισος, ὁ, uox deflexa, ut quidam uolunt, ab Hebræo Pardes, quod hortum domesticum significat, siue pomarium. Est & nomen oppidi, in Siria Cœle ad Libani orientale latus situm. Pli. l. 5. c. 23. Est item Paradisus, Siciliæ fluuius apud eundem li. 5. c. 27. In sacris litteris Paradisus peculiariter accipitur pro amœnissimo horto in oriente, a primis nostri generis auctoribus habitato. Diuus Aug. ad Orosium, Paradisus inquit in oriente situs est, interiecto Oceano, & a nostro orbe longe remotus, in altissimo loco constitutus, pertingens usq; ad Lunarem circulum.

Paradoxa, orum, a Græcis uocantur admirabilia præter opinionē omnium. hinc Paradoxa Stoicorum, de quibus extat Ciceronis libellus. Paradoxon item schema est, de quo Rufin. de figuris.

Parætonius, a, um, Luc. l. 3. Vsque Parætonias Eoa ad littora Syrtes. Hinc Parætonium appellatum est coloris quoddam natiui genus. quod circa hanc urbem in littore solet inueniri, ea spuma maris, ut creditur, cum limo solidata. Pli. l. 35. ca. 6.

Parætonium, Libyæ Marmaricæ oppidum. Alio nomine Ammonie. Habet portum ingentem, quadraginta fere stadiorum. Strabo lib. 17.

Paragaudes, uel Paraganda, teste Alciato, genus uestimēti uirilis ut plurimum linei, quod sub alia ueste gerebatur. Vopiscus in Aureliano, Paragaudas uestes primus militibus dedit.

Paragogas, figura, qua littera, uel syllaba fini iungitur, ut, Dicier, pro dici. Latine a nonnullis appellatur adductio.

Paragraphus, παράγραφος, dicitur linea in longum protensa, uox est pro trita Iurisconsultis. Pro eodem etiam dicitur Paragraphe.

Paralleli, p. p. dicuntur segmenta sphæræ, ab Ortu in Occasum ducta alterum ex Polis habentia pro centro, omnique ex parte a se inuicem æqualiter distantia. Pl. l. 6. c. 33. Plura sunt hæc segmēta mundi, quæ nostri Circulos appellauere, Græci Parallelos. παράλληλος, inuicem comparatus, uel æqualiter distās. unde paralleli, circuli dicuntur æqualiter distantes: & Lineæ parallelæ, quæ æqualibus spatijs ab inuicem dirimuntur.

Paralius, παράλιος, tertia species est tithymali; dictus quod loca maritima amet. Pli. li. 26. cap. 8.

Paralysis, παράλυσις, resolutio neruorum, in altera tātum corporis parte. nam in omnibus, apoplexia nominatur.

Paralyticus, qui hoc morbi genere laborat. Pli. l. 20. c. 9.

Paranitas, gemma ex amethystiorum genere. Pl. l. 37. c. 9.

Paraphrasis, παράφρασις, eiusdem sententiæ per alium sermonem explicatio, cum quædam mutantes, aut addentes copiosius ac dilucidius explicamus quod ab alijs dictum est, cuiusmodi est Themistij in Aristotelem. Qui. l. 10. c. 5. Neque ego Paraphrasin esse interpretationem tantum uolo, sed circa eosdem sensus certamē atque æmulationem.

Paraphrastes, [*Interprete,*] παραφραστής, interpres, latius explicās.

Pararius, προξενητής, qui stipulationibus, contractibus, nominibusque faciendis interuenit. Sen. l. 3. de Benefi. Nec interponi pararios, nec signatores aduocari, nec chirographum dare. Parariū æs appellabatur, quod equitib. duplex pro binis equis dabat. Fes.

Parasangæ, apud Persas, auctore Festo, uiarū mensuræ sunt, quas Budæus Herod. l. 2. testimonio probat fuisse triginta stadiorum.

Parasita, æ, [*Parasito,*] fœ. g. Hor. 1. Ser. Sat. 2. cinilones, parasitæ.

Parasitaster, stri, [*Che imita il parasito,*] parasitorum imitator. Ter. in Ad. Est alius quidam parasitaster paruolus.

Parasitor, ris, parasitum agere. Pla. Parasitando pauerint uentres.

Parasitus, ti, p. p. [*Parasito,*] παράσιτος, qui aliorum mensas & cibaria sequitur: quique eius, cuius contubernio est, omnia facta, simul ac dicta laudat. unde & nomen accepit, quod παρὰ τὸ σῖτον, idest, a cibo totus pendeat. Ci. de Ami. Nec parasitorum in comœdijs assentatio nobis faceta uideretur, nisi essent milites gloriosi. Parasiti olim appellatio honesta fuit. nā parasiti uocabātur olim comites, sodalesq; pontificum, & magistratuum, ut docet Athenæus lib. 6. Solon sic eos appellauit, qui in Prytaneo publico uictu epulabantur, auctore Plutarcho. postea dictus est, qui ad mēsas diuitum oblectationis caussa admittebatur. Producit autem hoc nomen pen. syllabam. Hor. li. 2. epi. 1. Quantus sit Dossenus edacibus in Parasitis.

Parastades, lapides qui utrūque latus ostij muniūnt. Vitr. Herm.

Parastatae, παραστάται, inquit Hermolaus, apud Vitr. & Pl. lapides sunt pilarū fere modo appositi columnis, a quorum similitudine alterū cruris os Parastates nominatur in iumentis a Vegetio. Apud eundē & meatus illi, per quos genitura ex epidymide in colē fertur, parastatæ appellātur. Sunt & in prœlio Parastatæ, nomen officij. Sed & tabulæ quædam cum infere s instrumētis, a Vitruuio Parastatæ uocantur. Hæc Hermolaus, qui sic legit apud Pli. l. 33. c. 3. columnæ, & parastatæ. Idem apud Vitr. lib. 5. In columna, aut parastata horæ describuntur. Budæus tamen legēdum putat apud Pli. Columnæ parastaticæ, & apud Vitr. Columna parastatica, utrinque sine coniunctione.

Paratragœdio, παρατραγῳδέω, uerborum magnitudine aliquid augeo. Pla. in Pseu. unde ut paratragœdiat carnifex.

Parazonium, παραζώνιον, genus gladij, quod ad zonam accingi solebat: de quo extat epigramma Mart. li. 14.

Parcae, arum, [*Parche,*] μοῖραι, αἶσαι, dictæ sunt a Parco, per cōtrarium, quod nemini parcant. Ideo tres esse Parcas arbitrātur, quoniam tria sunt tēpora, in quibus omnia euoluuntur. Varro a partu, unius litteræ mutatione deduci putat, quoniam (ut scribit Hesiodus) nascentibus hominibus bonum malumque conferre censeantur. Iuue. Sat. 9. at mea Clotho, & Lachesis gaudent, si pascitur, inguine uenter. Harum nomina erāt Clotho, Lachesis, Atropos, quas Cicero Erebi & Noctis filias fuisse scribit, & easdē cum Fatis fuisse existimatas. unde & illud Cleantis: Ducunt uolentē fata, nolentē m trahunt. Finguntur uitæ hominum præesse, & nendo eam ducere. qua propter Lanificas sorores appellat Mar. li. 6. Si mihi lanificæ ducūt nō pulla sorores Stamina. Apuleius: Tres Parcæ tria fata sunt numero, cum ratione temporis facientia. nam quod in fuso perfectum est, præteriti tēporis habet speciē, quod torquetur in digitis, momenti præsentis indicat spacia, quod nōdum ex colo tractum est, futuri, & consequentis sæculi posteriora uidetur ostendere. Lachesim dictam putant a λαγχάνω, sortior. Atropon, quia uerti, hoc est mutari non possit, ab α priuatiua particula, & τρέπω, uerto. Clotho quoniam contorta & conuoluta omnia teneat: a κλώθω, neo, uel circumuoluo.

Parco, is, peperci, uel parsi, parsum, [*Perdonare, rimettere,*] φείδομαι, proprie significat abstineo, quasi parum tango. Et fere cum datiuo construitur: ut, Parcere pecuniæ, pro ab expendenda pecunia abstinere. [*Astenersi,*] Parcere sumptui, a sumptu abstinere. Lamētis parcere, continere se a fletu. Liu. 6. Parcere lamētis Sutrinos iussit. Aliquando habet accusatiuum cum datiuo. Vir. 10. Ae. Argenti, atque auri memoras quæ multa talenta, Natis parce tuis. Accipitur & pro ignoscere. Ci. pro Quin. Boni uiri malūt cōmemorare, se, cum perdere possent, pepercisse, quam eū parcere possent, perdidisse. Vir. 6. Aen. Parcere subiectis, & debellare superbos. Cæs. 7. Bel. Gal. Non ætate confectis, nō mulieribus, non infantibus pepercerunt. Donatus differentiā hanc facit inter præterita Parsi, & Peperci, ut Parsi idem sit quod abstinui, Peperci, idē qđ ignoui. Seruius tamē negat, duo hæc præterita ex significationis diuersitate uenire, sed potius ex mutatione usus. ut qđ ueteres Parsi dixerunt, alij postea Peperci dixere cœperint. Aliquādo etiam accipitur pro prohibere. [*Impedire,*] Vir. 3. eclo. Parcite oues procedere. Nōnunquā pro deponere. [*Lasciare,*] Virg. 1. Aen. Parce metu Cytherea. Quandoque pro desinere. Idem 3. Aen. Parce pias scelerare manus. Hinc Comparco, eiusdem cum simplici significationis. Ter. in Phor. Suum defraudans genium, cōparsit miser. Reparco, iterum parco. Pla. Tru. Vtinam rei iterum parsissem meæ, ut nūc reparcis. Parcitur impersonale. Ci. At. l. 2.

Non

Non parcetur labori. Pli. li. 16 ca. 12 Nec corpori ipsi parcitur.

PARCUS, ci, [*Parco, scarso,*] φειδωλός, qui frugi est, & sumptibus parcit. Gel. li. 3. ca. 19. Parcus neque ab arca, neque ab arcêdo, sed ab eo quod paruum & parum, denominatur. Hor. 2. Ode. 8. Te senes parci. Ci. 2. de Ora. Cû optimus colonus, parcissimus, modestissimus, frugalissimus esset. Parcus cum genitiuo Hor. 2. Ser. Sat. 2. Veteris nû parcus aceti. P. epi. 226. eiusmodi honorum parcissimus. Parcus ablatiuo iunctum. Pla. Rud. Opera haud fui parcus. Parcus comitatu [*Pouero,*] apud Pli. in Paneg. dicitur, qui paucos habet in comitatu. Hinc Parce, frugaliter, moderate. Ter. in And. pudice uitam, parce, ac duriter agebat. Cic. 1. Offi. Intelligemus quam sit honestum parce, côtinêter, seuere, sobrie. Idê pro Mur. parcius de eius laude dicerem. Col. li 9. c. 7. Nec potestas aquę, nisi quam parcissimę, faciêda est. Hinc Parcitas, p frugalitate. Præparcus, ualde parcus, Pli. l. 11. Deparcus, nimium parcus. Suet. in Ne. Sordidos putabat esse & deparcos. Apul. At accusastia, unum seruum, ut deparci, tres liberos, ut profusi.

PARDALIANCHES, aconiti genus, dictum, quod carnes eo tactę pantheras necant. Pli. li. 8. ca. 27.

PARDALIOS, παρδάλιος, gêma maculis quibusdam uariegata, a Pantherinę pellis similitudine nomen habens. Pli. li. 37. ca. 11.

PARDALIS, [*Pantera,*] animal ferum, Syriæ, Africæque peculiare, alio nomine Panthera, pellem habens candidam, breuib. macularum oculis uariegatam, præstantissimum spirans odorê, cuius suauitate feras illectas corripit, laceratq;. Romani uarias appellarunt, & Africanas, quod ex Africa in ludorum usus mitterentur. Pli. lib. 8. cap. 17.

PARDALIUM, lij, unguentum, quod pardalis odorem reddat. Pli. li. 13. cap. 1.

PARDUS, [*Leopardo*] πάρδαλις, ὁ, mas pantheræ. uide pardalis.

PARECTATUS, qui de pueritia uenit ab pubertatê: a παρεκτείνω, extendo. Luc. li. 8. Vnde parectato chlamydes, ac barbula primum. Idem lib. 10. Ephebum quem uocant parectatum. Nonius.

PARENS, tis, priore co. ge. com. [*Padre, ouero madre,*] ὁ γεννήτωρ, ἡ γεννήτειρα, a Pario fit. quo nomine, quamuis proprie pater & mater significetur apud Iurisc. tamê teste Festo, etiam auus, & proauus, alijque superiores utriusque sexus, usque ad tritauos & trirauias intelligûtur. ultra hos, Maiores appellâtur. Ci. post red. in senat. Parentes carissimos habere debemus, quod ab ijs nobis uita, patrimonium, libertas, ciuitas, tradita est. Vir. 4. Aen. Quê subijsse humeris confectum ætate parentem. Caius de Ver. signi. l. Appellatione, scribit appellatione parentum omnes in infinitum maiores utriusque sexus significari. Parêtum etiam uocabulû ad quosliber consanguineos extensum inuenimus. Lâpridius de Alexandro Seuero: Amicos & parentes Alexâder, si malos reperit, puniuit. Iulius Capito. de M. Antonino, omnibus parentibus suis tantam reuerentiam, quantam priuatus exhibuit. Plin. lib. 18. cap. 1. Terram omnium parentem dixit, id est, altricem. [*Madre, matrice,*] Et Oui. 1. Met. Magna parens terra est. Ci. 1. de Ora. Philosophia bonarum artium omnium procreatrix quædam, & quasi parens. Idê 2. de Fin. Socrates parens philosophiæ iure dici potest. Idem ad Att. lib. 9. Cum parentes non alere nefarium sit, nostri principes antiquissimam & sanctissimam parentem patriã fame necandam putant. In arbore etiam parens dicitur stirps ipsa, unde rami enascuntur. Pli. lib. 12. cap. 5. Parentium, in genitiuo plurali pro parentum, posuit Hor. 3. Carm. Ode 14. Dos est magna parentium, Virtus. Hinc Parenticida, qui patrem aut matrem occidit. Pla. in Epi.

PARENTALIA, orum, κτερίσματα, conuiuia, quæ in parentum aut propinquorum funeribus fieri consueuerût. Dicta Parentalia, teste Hieron. in Hieremiam, quod hoc officij genus filij parentib. præstarent. Cic. 1. Phi. An me censetis decreturum fuisse, ut parêtalia cum supplicationibus miscerentur.

PARENTALIS, & hoc ale, adie. ut Vmbræ parentales. Ouid. 4. Trist. El. 9. Dies parentales, quibus solennes epulæ ad mortuorû sepulchra solent afferri: quæ consuetudo primum ab Aenea creditur manasse. Oui. 2. Fast.

PARENTHESIS, παρένθεσις, clausula orationis contextui, interiecta qua remota sensus manet integer, a παρεντίθημι, interpono.

PARENTIUM, παρέντιον, Illiriæ oppidum. Ptol. l. 3. ca. 1. Steph.

PARENTO, as, κτερίζω, parentibus iusta celebro, licet etiam ad alios transferatur. Pli. li. 18. cap. 2. a. Fabacia parentando utique assumitur. Ci. 2. de Leg. Hostia maxima parentare pietati esse adiunctû putabat. Idem 1. Phil. Vt cuius sepulchrum nusquam extet, ubi parentetur. Oui. 1. Amo. ele. 13. Sic Memnonis umbras annua solenni cæde parentet auis.

PAREO, es, parui, paritum, unde pariturus particip. [*Obedire, apparere*] φαίνομαι, uideor, appareo. Mar. l. 12. Festinant trepidi substringere carbasa nautæ, Ad portum quoties paruit Hermogenes. Vir. 6. Aen. cui pecudum fibrę, cæli cui sidera parent, idest, a quo fibrę & sidera cernuntur. Hinc appareo [*Venire,*] idem quod Pareo, id est, uideor. Virg. 1. Aen. Apparent rari nantes in gurgite uasto. Compareo, uide suo loco. Dispareo, a conspectu recedo. Transpareo, per aliquod corpus lucidum uideor. Interdû parere est obedire. Vir. 1. Aen. Paret Amor dictis charæ genitricis. Iustin. lib. 1. Via patienter uni uiro, nedum fœminæ pariturus. Cic. 7. Phil. Non ut pareret, & dicto audiens esset huic ordini. Promissis parere, est Præstare promissa. Oui. 5. Fast. Parent promissis, dissimulantque deos. Paretur Impersonale. Liu. 9. dicto paretur. Habêt autê hæc omnia pa, syllabam productam. Parere intercessori, est ut uulgo dicût Iurisconsulti, petenti cedere. Ci. 3. de leg. Parere iubet intercessori. Parere gulæ [*Seruire*] est seruire gulæ. Hor. 2. Ser. Sat. 7. Nil seruire gulæ parens habet.

★**PAREPHIPPIUS**, dicitur, qui præter rationem equestris disciplinę, equos agit, apud Iurisconsultos in l. parephippiû. C. de cur. pub.

PARERGON, πάρεργον, dicitur, quod alicui rei præter propositum additur, ut si pictor imaginem pingens, arbusculas, & auiculas, & huiusmodi addiderit. Plin. lib. 35. cap. 10. Protogenes, cû propylæum pingeret, adiecit paruulas naues longas, in ijs, quæ pictores Parerga appellant. Sunt etiam, inquit Budæus, Parerga corollaria operis locati, quæ fiunt ultra id, quod in stipulatione comprehensum est.

★**PARETACENI**, populi Mediæ. Herod. 1. Stra. 11. & 16.

★**PARIADRA**, pars Tauri montis. Ptol.

★**PARIANNA**, Germaniæ urbs. Ptol.

PARIES, etis, [*Parete, muro,*] τοῖχος, proprie, qui in utraque ædiû latere domû unam ab altera dirimit, differtq; a muro, qui proprie est lapideus urbis ambitus. Cicero. 6. Verr. His tabulis têpli interiores parietes uestiebantur. Oui. 4. Met. Paries domui cômuni utrique. Intra parietes disceptare, uel experiri, est amicis domi & extra cancellos forenses controuersiam côponêdã permittere. Ci. pro Quinctio: Si quid in controuersiã ueniret, aut intra parietes, aut summo iure experiretur. Paries craticius, dicitur ab asseribus, qui arrecti, transuersique in modum cratis iciuntur: unde Vitruuius Arrectarios parietes & transuersarios appellat.

PARIETARIA, æ, [*Parietaria,*] παρθένιον, ἑλξίνη, herba a parietibus, in quibus nascitur, dicta. uulgo Muralis herba. A Plinio appellatur Parthenion, & Perdition, quoniam perdices ea uescantur, Diosco. Helxinem appellat.

PARIETINAE, τοῖχοι, ἠρειπωμένοι, muri ueteres, ac semiruti. Pli. li. 16. c. 8. Nascitur circa uetera monumenta, parietinasque.

PARILIS, & hoc, le, [*Pariglio, uguale,*] ἴσος, æquale. Oui. 1. Trist. El. 8. Accipere, & parili reddere uoce uale. Inde Parilitas, [*Vgualita,*] æqualitas, Gel. l. 14. c. 5. Parilitas uirtutum inter se consimilû.

PARIO, is, peperi, partum, uel paritum, parere, [*Partorire,*] τίκτω, hodie tâtum est tertiæ coniugationis, olim etiam quartæ. Ennius: oua parire solet genus pennis condecoratum. Est autem parere, fœtum emittere: quod proprie ad fœminas pertinet, Luc. l. 5. Fœmina quæque Cum peperit dulci repletur lacte. Ci. 3. de Ora. Dixisse dicitur, si quintû pareret mater eius, asinum fuisse parituram. Accipitur aliquando pro generare [*Generare,*] ut etiã de uiris dicatur, sed hoc apud uetustissimos, Cæcilius: Hic uicinus noster peperisse se filium memorat. Parior, eris, passiuum. Pli. l. 10. cap. 52. Oua dum pariuntur. Per translationê pro acquirere [*Acquistare,*] Col. lib. 9. c. 1. Vel ære parta, uel gratuita côtingût. Virg. 11. Ae. Ite, ait, egregias animas, quæ sanguine nobis Hãc patriã peperere suo. Parere oua dicuntur aues, pro ponere, & quod Var. de re ru. Facere oua dicit. Pli. li. 10. ca 52. Oua pariût strutiocameli. Parere uerba, est noua fingere. Ci. 3. de Fini. Idq; cum Græcis, tum magis nobis, quibus etiam uerba pariêda sunt, imponendaque noua nouis rebus nomina. Partor, oris, q peperit, & acquisiuit. Plau. Truc. Vnde ante parta demus post partoribus. Partio, nis, uide suo loco. Hinc Aperio, a quo Adoperio, Comperio, Operio, a quo Cooperio, Reperio.

PARIS, idis, Priami Troianorum regis, & Hecubæ filius, alio nomine Alexander, cuius matri, cum illa se facê ardêtem parere somniasset, coniectores responderût fore, ut filius, quê in utero gestabat, caussa esset Troiani excidij. qua re cognita, Priamus puerum, ubi primum natus, Archelao seruo exponendû tradidit. cõtra Hecuba curauit ut furtim nutriretur a pastorib. in Ida monte. ubi cum adoleuisset, Oenonem uirgûculam amauit, & côpressit, suscepitque ex ea duos filios. Porro, cum in dirimendis controuersijs esset æquissimus, maximã iustitiæ famam sibi comparauit, adeo ut, orta inter deas, Iunonem, Palladê, & Venerem, disceptatione de forma ob aureû pomû a Ioue cęlitus demissum, in quo scriptum erat, Detur pulcherrimę, iudex sit constitutus, quas cû uidisset nudas, sentêtiam tulit secundum Venerem, quæ pulcherrimam fœminarû sibi promiserat, neglecto regno, quod pollicebatur Iuno, & contempta, quam Pallas offerebat, sapientia. Preterea cu eêt fortissimus in agonali certamine, qđ ad Troiam agebatur, cum alios omnes superauit, tum ipsum etiam Hectorem, qui cum iratus, quod uinceretur, gladium in eû stringeret,

ret, pastorem putãs; Paris illi apecuit, sę eius fratrem esse germanum, sic igitur cognitus, a patre receptus est. Deinde cōstructis uiginti nauibus sub specie legationis ad repetendam Hesionam, in Græciam missus est: ubi a Menelao hospitio est susceptus. uerũ cum ille necessaria de caussa in Cretã nauigare cogeretur, Paris sibi occasionem rei bene gerendæ oblatam ratus, Helenam; quã mutuo amore deperibat rapuit, & in Asiam abduxit. Alij tamen dicunt in Græciam uenisse absente Menelao, Helenesq; pulchritudine captum, Spartam expugnasse, illamque etiam renitẽtem, & omnes regios thesauros rapuisse, & ob id postea Helenã a uiro recipi meruisse, ex qua rapina deinde secutum est bellũ Troianum. Postremo, Hectore, & Troilo fratribus occisis, cum ipse, sũpto arcu & sagittis, Achillem interfecisset, ipse quoque a Pyrrho siue, ut aliorum est opinio, a Philoctete, occisus est.

PARISII, ocum, populi inter Celtas, ad Sequanam fluuium, inter Senones, & Bellouacos, quorum caput est Lutetia, olim in Sequanæ insula sita, hodie, prolatis identidem pumerijs, tãtopere aucta, ut nulli potentissimarum urbium debeat post haberi. Cæs. 6. Com. & Ptole. lib. 2. ca. 8.

PARITER, [*Parimente, egualmente*,] ἴσως, ex æquo. Næuius: Vt pariter dispartiantur bona patris. Aliquando continenter. Titin. Næ tu illam mediam extulisti pariter. Aliquando similiter. [*Similmente*,] Pla. in Aul. Habet filium pariter muratum, ut pater atq; auus eius fuit. item pro simul [*Insieme*,] Cic. 1. Tus. Pariter cum uita sensus amittitur.

PARITVDO, inis, pariendi actus. Plau. in Aul. Propinqua paritudo cui appetit.

PARTVRA, æ, [*Parto, il partorire*,] γενετὴ, pariendi actus. Var. lib. 1. de re ru. Demes, si uis duas res mõlis, admissuram, & parituram.

*PARIVM, πάριον, Troadis oppidum ad Propontidem. Stra. l. 13.

PARIVS, a, um, πάριος, a Paro insula. unde parius lapis, siue Pariũ marmor, quod candidum erat, & sculptũris aptissimum. Vit. 1. Ar. nec.

PARMA, æ, [*Targa, brocchiero*,] πάρμη, Suidæ, breue scutum, & rotundum, quo pedites utebantur, dictum, quod e medio in omnes partes, elset par, ut inquit Varro. Virg. lib. 11. Parmaque inglorius albus. Liu. 8 Quem cuspide parmaq; innixum, Manlius terræ affixit. Parmatus, a, um, parma tectus. Liu. lib. 4 Parma etiam nomẽ est fluuij. a quo urbs inter Placentiam, & Cremonam sita; Parma appellata. hæc patria fuit Cassij poetæ, & Macrobij, Viri ingenio & doctrina præstantis. De Cassio Hora. Quod Cassij Parmensis opuscula uocat.

PARMENIDES, Eleates philosophus, Xenophanis auditor, a cuius nomine Plato dialogum, quem de Ideis conscripsit, Parmenidẽ appellauit. hic carmine physiologiam expressit. Primus deprehẽdisse dicitur eũdẽ esse Luciferũ, & Hesperũ. Suidas, & Laertius.

PARMVLARIVS, rij, παρμουλάριος, gladiator, qui parmula utebatur: item factor eius generis. Quin. l. 2. cap. 11. Ego parmularius sum. Vbi, interpres: Parmarum faber. Porro gladiatores parmularij etiam, Thraces appellabantur, quod eius regionis homines peculiariter parmulis utebantur. Fest.

PARNACIDES, uestes puellares. Varr. de liber. edu. apud Nonium.

PARNASVS, gemino n, iam apud Steph. & Suidam legitur παρνασός, mons est in Phocide, ut scribit Pli. lib. 4. ca. 3. & Str. l. 8. & 9. duos uertices habens, quorum unum Tithorea uocari, alterum Hyampeum, Herodotus in Vrania tradit. Citheron autem & Helicon, quos Seruius male putauit esse Parnasi iuga, montes ab hoc diuersi, & disiuncti sunt; ita ut Helicon procul sit a Parnaso circiter quindecim passuum mi lia, Citheron uero triginta. Est igitur Parnassus sacer Baccho & Apollini. Ouid. 1. Meta. Mons ibi uerticibus petit arduus astra duobus Nomine Parnassus. Lucan. li. 5. Parnassus gemino petit æthera colle. Hic est Apollinis Delphici templum, hic fons Castalius, Musis sacer. hic habitauere Pieres, oatio Thraciæ: unde Pierius mons, & Pierides Musæ. Sub Parnasso habitauerunt Hiantes populi. unde aquam Parnasi fontis, Hiantida dicunt. Hinc fontes Atticam uersus Hippocrene, & Aganippe.

PARO, [*Apparecchiare*,] παρασκευάζω, instruo, appato. Tere. And. quæ opus fuere ad nuptias Gnatæ parauí. Cæs 5. Bel. Gall. Neruios bellum Romanis parare. Ita pacatum est [*Deliberare*,] inquit Pla. in Pœn. idest ita deliberatum. Significat etiam acquiro. [*Acquistare*,] Ter. in Eun. Cupio aliquot parare amicos beneficio meo. Hinc paratus. Ter. in And. Summum bonum esse heræ putabam hunc Pamphilum, quouis in loco paratum. Paratissimo animo sustinere. Cæs 8. Bel. Gal. Iungitur aliquando infinitiuo. Cæs. 3. Bel. Ciu. Paratus omnia perpeti. Aliquando accusatiuo cum Ad. Cice. Toranio. lib. 6. Paratus ad omnem euentum. Aliquando datiuo. Quinct. lib. 8. cap. 3. certamini paratior. Paratus, us, substan. idem quod apparatus, [*Apparecchio*,] Quinct. lib. 10. cap. 1. Copiosius uerborum paratus. 1. apparatus Taci. l. 6 13. Prouiso ante funebri paratu. Opus impar ueltris paratibus Oui. 3. de Pon Eleg. 4 Inuenitur & Paratum, in neutro g. Ter. in Eun. Parati nihil est. Hinc Parate, promptè, expedite. [*Speditamente*,] Pla. in Epi. Vt parate eã præmeditatam meis dolis mittam. Ci. de Cla Or. Ad dicẽdũ ueniebat magis audacter, quam parate. Idem 1. Offi. Dimicare paratus de honore, & gloria, quam de ceteris commodis. Paratissime respõdere [*Prontamente*] promptissime. Pli. epi. 9. l. 3. Hinc parito, as Plau. in Mer. cum illuc, qun nunc ire paritas, Veneris. Hinc Apparo, Cõparo, Reparo, Separo, Disparo, quod est, separo, Aequiparo, Præparo, quæ habent pen. cor.

PAROCHVS, chi, pen. coc. ἀπὸ τοῦ παρέχειν, a præbendo. erant enim Parochi, qui, legatis publice Romam missis, salem & ligna præbebant: ut annotauit Acron in illud Horatij ex lib. 1. Ser. Saty. 5. Tũ parochi, quę debent ligna, salemque. Hi Latino uocabulo copiarij dicti, teste Porphyrione. quod omnium eorũ necessariarũ copiam, regibus, populotumq; legatis suppeditabant; nam quam uis Horat. loco iam citato salis tantum, & lignorum meminerit, tamen ut ibidem annotauit Acron, sub illarum specierũ appellatione omnia hospitibus necessaria uoluit intelligi. Eo hac significatione hoc nomine usus est Cic. lib. 13. epi. ad Att. Arriaathẽ Sextius noster parochis publicis occupauit. Hor. lib. 2. Sec. Saty. 8. Parochum posuit pro conuiuatore. Vertere Pallor, Tum parochi faciem, nil sic metuentis, ut acres Potores. Sunt qui Parochon etiam accipi putẽt pro auspice nuptiarum, a uerbo παρόχεισθαι, quod in curru nuptiali una cum sponso & sponsa uehebatur. uide Cœlium.

PARODONTIDES, tubercula iuxta gingiuas. Cels. li. 6. ca. 13.

PAROEMIA, definitore Donato, est accommodatum rebus, temporibusque prouerb. Sic & Diomedes.

PARONOMASIA, [*Bisticcio*,] Latine agnominatio, cum aliquod nomen ab aliu, uoce quidẽ simili, uerũ significatione diuersissima perimitur. Ter. in And. Inceptio est amentiũ, haud amantium.

PAROPSIS, παροψίς, uas escariũ a rotunditate, sicauque dictũ. Mart. lib. 11. Cum portat gaudens ancilla paropside rubra Halecẽ. Sue. in Cal. paropsidem leguminis pro sedulitate ac diligentia porrexit. Pallux lib. 10. tradit etiam iuris quoddam genus esse, ut coo sonũ uilis, quod suo tempore παροψίδας, dicebatur.

PAROS, una ex Cycladibus, ex quo Parius lapis aduehi solet, colore candido, & statuis exculpendis aptissimus. Virgil. lib. o. 3. ni ueamque Paron.

PAROTIS, dis, παρωτίς, apostema secus aures. Cels. li. 6. c. 16. Sub auribus oriri parotides so. et. id abscessus est. Dicuntur & Parotides (inquit idem, uterx que, dextra, sinistraque iuxta guttur sursũ procedentes. Quin & ipsi aurium cincinni, apud Pollucem uocãtur Parotides. Solent & iuxta dentes in gingiuis oriri dolores, quos Græci παρουλίδας, appellant. Pli. l. 20. c. 1.

PARRHIS, genus auis inauspicatæ. Hora. li. 3. Car. Parrhæ recinentis tamen. Pli. l. 18. & 19. Auem Parrham oriẽte Sirio non apparere.

PARRHASIA, παρρασία, regio in Peloponeso, alio nomine Arcadia. unde Parrhasius, a, um, pro Arcadico. Virg. 8. Aenei. Parrhasio dictum Panos de more Lycæi. In ea mons est Lycæus, in quo bicornis Fauni templũ fuit, a quo Lycæa ludicra illi sacrata, nobis Lupercalia dicta. Oui. lib. 2. Fast. Quid uetat Arcadico dictos a monte Lupercos? Faunus in Arcadia templa Lyceus habet.

PARRHASIS, patronymicum fœm. a Parrhasia; unde Parrhasis Vrsa apud poetas pro polo Arctico; quod Calisto, quam in hoc astrum fabulantur commutatã fuerit, Lycaonis Parrhasiæ, idest, Arcadiæ regis filia. Luc. l. 2. Parrhasis obliquos Helice cum uerteret axes.

PARRHASIVS, pictor Ephesius, qui cum Zeuxide in certamen pictoræ descendit, & cum ille detulisset uuas pictas tanto successu, ut in scenã aues aduolarẽt, ipse detulisse linteũ traditur, ita ueritate repræsentata, ut Zeuxis, alitũ iudicio tumẽs, flagitaret, tãdẽ remoto linteo, ostẽdi picturã, atq; intellecto errore, cõcederet palmam, quoniã ipse aues fefellisset, Parrhasius autem se artificem. Pl. l. 35. c. 10. Hoc. l. 4. Car. Quas aut Parrhasius protulit, aut Scopas.

PARICIDA, æ, p. p. [*Paricida*,] πατροκτόνος, a patre deducitur, e, in i, cõmutato. Alij uolunt Paricidã pe syncopã dici quasi parenticidam, proptie enim Paricidæ dicuntur parentũ interfectores, aut qui suæ patriæ, quæ cuique parentis est loco, excidiũ aut uim attulerint. Ci. pro Rosc. Am. Insui in culeum paricidas uiuos, atque ita in flumeo deijci uoluerunt. Idem in Parad. Patrem uita priuare, si per se scelus est, Saguntini, qui parentes suos liberos emori, quam seruos uiuere, maluerunt, paricidæ fuerũt. Hor. 3. Car. Ode 29. Telegoni iuga paricidæ. Ponitur & pro eo qui qualemcunque hominem occiderit. unde extat lex Numæ Pompilij; Si quis liberum hominem morti sciens duit, paricida esto.

PARICIDIVM, dij, [*Paricidio*,] πατροκτονία, parentis uel cognati occisio, quamuis etiam pro eo accipiatur, qui impium aliquod nefas in patriæ perniciem fuerit machinatus. Ci. l. 3. Off. Potest cum pã esse utile fœdissimum paricidium patriæ? Idem pro Clu. In ipso fraterno paricidio nullum scelus prætermissum uidetur.

PARS, huius partis, [*Parte*,] μέρος, a pari, quod partes simul iunctæ pares, id est, æquales sint toti. Alij malunt Partem dictam a Parum

rem; quòd pars sit quid parum, respectu totius. Dicuntur uero partes, in quas diuiditur totũ. Item de hominibus Cic. 1. Offic. Quę maiori parti pulcherrima uidentur. Ter. in Prol. Heau. Ni partem maximã existimarẽ scire uestrũ. Plau. in Most. Magna pars morã hanc tibi induxeraut. Pars Multa, [*I piu*,] plerique. Hor. 2. Ser. Sa. 7. Pars multa natat non recta capessens. Magna ex parte, [*Le piu uolte*,] plerũque. Pli. l. 8. c. 54 magna ex parte cõplectendo necãt. Alias significat ut sonat. Quin. l. 10. c. 1. Ex magna parte Ciceronẽ, quantus est, fecit Ex parte & In parte, aliquando pro Partim. [*Parte*,] ponũtur. Quin. l. 6. c. 4. Pisces ex parte adusti. Idem l. 5. c. 7. Patronorum in parte difficilior interrogatio est Partes, [*Paese*,] aliquas tenere, est per illã regionem iter habere. Ci. ad Att. l. 3. Sine re autem non nobis illas partes tenẽdas. Ponitur interdũ pro factione, [*Fattione*,] sed hoc fere in plurali numero. Cic. pro Quin. Erat illarum partiũ. pro sua quisque parte, pro uirili. Parte ablatiuus aliquãdo pro partim. Pla. in Rud. Id si parte curaui, ut cauerem. Interdum geminatur. Pli. l. 37. c. 11. Parte flauus, parte melleus. Duabus partibus alicuius rei amplius habere, idem est, qđ duplo plus. Ci. 5. Ver. Quid si duab. partib. doceo te amplius frumẽti abstulisse, quã po. R. misisse? sic multis partibus, p, multo plures. Cœlius. Ci. l. 8. Fa. Turpe tibi erit, Patiscũ Curioni decẽ pãteras misisse, te nõ multis partibus plures. Pars aliquãdo p initio. [*Principio*,] Vir. 7. Aen. Pars mihi pacis erit, dextrã tetigisse tyranni. Ponitur quandoque pro partim. Sue. Milites pars uictoriæ fiducia, pars ignominiæ dolore. ad omnem audaciã processerũt. Aliquãdo pro uxore, [*Moglie*,] Pli. Men. loquitur de me & de parte mea. Dicimus pulchre, Partes alicuius agere, pro functio alicuius munere, & officio. Similiter, Partes alicuius suscipere, Priores partes alicui tribuere, est eum pluris facere, & magis laudare. Priores partes habere apud aliquem, est plus apud illũ posse. Dicimus etiã, Facere partes, idest, totũ in partes diuidere. Ci. 3. de Ora. Quis Antonio permisit, ut partes faceret? Pars aduersa, aduersarius. Quin. l. 4. c. 1. Partis aduersæ patronus. Partes primas agere, dicitur in comœdijs. qui lepidissime produit in proscenium. Asconius. Primarum partiũ actores sæpius in scenã progrediebãtur, secũdarũ, qui minus, minusq;. Porphyrio in Horatium auctor est, primarũ partiũ auctorẽ omnia clarius, secundarum omnia submissius agere consueuisse. Quãdoq; partes Pro officio, [*Officio, debito*,] ut Meæ partes sunt, mearũ partiũ est. Cice. 6. Ver. Non sunt meæ partes id facere. Et Alicuius partes desiderare, est eius diligentiam postulare, Ci. ad Att. l. 7. Sin erit bellum meæ partes non desiderabuntur. Hinc Expers, sine parte.

PARSIMONIA, æ, [*Risparmio*,] φειδὼ, definitur a philosophis. Parsimonia, est qua cauemus, ne quod dispendium ultra modum fiat, & res familiaris sine cuiusquam iniuria conseruetur. Ci. in Par. O dij immortales, non intelligunt homines, quam magnum uectigal sit parsimonia.

PARTHENIVM, παρθένιον, herba, uide Dios. l. 3. ca. 146. Est item Parthenion, teste Pli. Aliud herbæ genus, quod & Perdicium, & Helxine, & Vrceolaris herba appellatur, nomen habens a Minerua, quæ illam Pericli in somnis traditur ostendisse. Mineruam enim Athenienses παρθένον, appellãt. Vulgus Parietariam appellat, quod circa parietes præcipue nascatur.

PARTHENIVS, παρθένιος, mons Arcadiæ, teste Pli. l. 4. cap. 6. ita dictus e uirginibus, quæ in ea Veneri frequenter sacra facere solebant. Est & Parthenius fluuius Paphlagonum. Oui. 4. de Ponto: Partheniusq; rapax. Parthenius item poeta Nicæus, ut ait Suidas, elegiarũ, uariiq; carminis scriptor a Cinna in bello Mithridatico captus, deinde ob ingeniũ manumissus, uixit usq; ad Ti. Cæsarem, qui teste Tranquillo eius scriptis admodũ delectabatur. huius Parthenij locos Vir. quandoque mutuabatur, cuius ino dicit illud, Glauco, & Panopeæ, & Inoo Melicertæ. Gell.

PARTHENOPE, παρθενόπη, una fuit Sirenum, quæ præ dolore, quod prætereuntem Vlyssem cum socijs in scopulos cãtu pellicere nõ potuissent, in mare se præcipitauerunt. harum aliæ alia in loca, Parthenope autem eo delata est, ubi postea condita fuit Neapolis, quæ ab eius nomine etiam Parthenope est appellata.

*PARTHENOPAEVS, Martis, & Menalippes filius, qui in bello Troiano perijt. Vir. 6.

*PARTHENOPOLIS, urbs Thraciæ. Pli. li. 4 ca. 11.

*PARTHENI, populi Macedoniæ. Pli. l. 4. ca. 23.

PARTHIA, παρθυαία, Stephano regio Assyriæ, a qua Parthi. Fuit hæc olim gẽs Scythica, quæ postea ad Medos profugit: unde & nomẽ acceperunt. nam Parthi lingua Scythica exules dicũtur. ut refert Iustinus li. 41. Horum regna duodeuiginti fuisse, testis est Pli. l. 6. c. 15. Ab ortu habet Arios, a Meridie Carmaniam, ab Occasu Medos, a Septentrione Hircanos.

PARTIARIVS, rij, [*Mezzaiuolo, lauor atore a mezzo*,] κοινωνὸς, colonus, siue alius quis. cum quo aliquid commune habemus, & partimur. Cato c. 144. Vineam curandam partiarius bene curet. Idem ca. 16. Calcem partiario coquendam qui dant.

PARTICEPS, participis, omnis generis, [*Partecipe*,] μέτοχος, qui partẽ capit. Ter. in Hea. Vbi ille hoc saluos redierit meus particeps, Participẽ facere aliquem rei alicuius. Pla. in Epi. Fac participes nos. Ter. in Hea. Cuius te participẽ cupis. Cæs. 3. Bel. Ciu. Quos sui consilij participes habebãt. Particeps sum tibi in laboribus. Curtius li. 6. Quod fuisset illi in periculis particeps.

PARTICIPIVM, pij, μετοχὴ, pars orationis apud grãmaticos, dicta, φ partẽ capiat nominis, & uerbi. hinc participalia nomina dicta gerundia, quæ similia participijs sunt, de quibus suo loco.

PARTICIPO, [*Partecipare*,] μεταλαμβάνω, participẽ facio, aut particeps fio. cũ significat participẽ fieri, iungitur accusatiuo tantũ. Gel. l. 15. c. 1. Si forte ad participãdas eiusmodi uoluptates, casus induxerit. Ci. 1. Tus. ex poetarũ ueterũ aliquo. Qui alteri exitium parat, Eũ scire oportet, sibi paratũ, pestẽ ut participet parẽ. Cum significat participẽ facere, iũgitur interdũ genitiuo cũ accusatiuo. Pla. in Cist. Paternũ seruum sui participat cõsilij. Interdũ ablatiuo cũ accusatiuo. Pla. in Mil. Aliquem familiarium participauit ex heri amica. Interdum accusatiuo & ablatiuo cum præpositione Cum. Liu. 2. Suas laudes participare cum Cęsone.

PARTICVLA, æ, [*Particella*] μερὶς, dim. parua pars. Ci. 3. Verr.

PARTICVLARE, τὸ κατὰ μέρος, quod particulatim fit.

PARTICVLATIM, [*A parte, a parte*,] μερικῶς, per particulas. libr. 1. ad Heren. Si summatim, nõ particulatim narrabimus. Col. l. 7. ca. 5. particulatim facilius, quam uniuersus conualescit. & Luca. li. 3.

PARTICVLONES, cohæredes, & qui partem patrimonij sumunt. Pomp. in præcone, ut citat Nonius: particulones producam tibi.

PARTIM, [*Parte*,] τὰ μὲν, quandoque ex parte ut Partim subticuit crimẽ, partim cõfessus est, & fere semper in oratione geminatur. Ci. Cœlio. l. 2. epi. Vt eos partim scelerũ suorum, partim ineptiarum pœniteret. Aliquando non geminatur. Ci. de Ami. Nihil est quod illi non persequantur suis argutijs, partim fugiẽdas esse nimias amicitias. Inuenitur & quater repetitum. Ci. pro Clu. Aliquãdo Partim, teste Gellio l. 10. c. 13. idem est, quod pars: ut partim hominum uenerunt. Partim autem hoc in loco aduerbiũ est neque in casus inclinatur, & genitiuum regit. Interdum etiã aduerbio partim, atque eius genitiuo præponitur præpositio Cum, ut probat Gellius adducto Catonis exemplo ex oratione de re Flor. Ibi (inquit Cato) pro scorto fuit, cum partim illorum sæpe ad eundem modum erat. Cum partim eorum dixit, pro, cum quibusdam eorum Nonnunquam partim non geminatum in priore orationis parte locatur, in posteriore ponitur Alius. alia, aliud, Sal. in Iug. Ille probare partim, alia abnuere. Ibidem. Partim conscij sibi, alij ex partium inuidia pericula metuentes.

PARTIO, onis, [*Parto*] τόκος, partus, teste Nonio, a pario. Pla. in Tru. Horresco, mentio quoties fit partionis. Gel. l. 15. c. 2.

PARTIOR, tiris, [*Partire, diuidere*,] μερίζω, & partio partit, partiui, partitum, futuro partiam, & partiar, & apud antiquos partibo, & partibor. Est autem Partiri, diuidere, & quasi partes facere. Plau. in Asin. prædam cum illis partiam. Cice. pro Sylla. Neque hoc partiendæ inuidię, sed communicandæ laudis causa loquor. Idem in Or. Genus uniuersum in species certas partietur. Præter propriũ accusatiuum habet aliquando ablatiuum cum præpositione Cũ: aliquãdo alium accusatiuum cum In, aliquando cum Inter. Vir. 1. Aen. Qui cum partiri curas. Cæs. 3. Bel. Ci. Cum Scipione honorem partitur. Vir. 1. Aen. Socios partitur in omnes. Sal. in Iug. prouincias inter se partiuerant.

PARTITE, [*Distintamente*,] diuise. Ci. in Ora. partite, definite, distincte. Hinc Impertio actiuum, & impertior, tã passiuũ, quã deponẽs, a, in e, mutata, sicut in expers: idẽ significat quod partem dare, & participẽ facere. Ci. in Top. Huic rei aliquid tẽporis impertias. Idẽ 1. Cat. collegæ meo laus impertitur. Interdũ habet post se ablatiuũ cũ accusatiuo. Ter. in Eun. Plurima salute Parmenonem suum impertit Gnato. Dispertio, uel dispertior, uarie partio. Pla. in Aul. Iniuria dispertiuisti. Ci. 7. Ver. A quibus humanitatis exempla hominibus, & ciuitatibus data, ac dispertita dicũtur. Idẽ Metello l. 5. epi. illud adiunxi, mihi tecum ita dispertitũ officiũ fuisse in reip. salute retinendę. Bipertior, tripertior, quadripertior, quinq; pertior, idest in duas, tres, quatuor, aut quinque partes diuido: a quibus bipertita, tripertita, & huiusmodi.

PARTITIO, onis, [*Diuisione*] μερισμὸς, diuisio totius in partes: Cic. 2. de Nat. Deo. Hæc partitio fuit. Idem pro Cæc. Cum pecunia ex partitione deberetur. Partitor, ris, [*Diuisore*,] diuisor. Ci. in Vat.

PARTVRIO, is, p. e. [*Partorire*] ὠδίνω, desideratiuum a Pario, in pariẽdo laboro, seu laboro ut pariam. Pli. l. 20. c. 1. Constat parturientes folijs substratis celerius parere. Var. l. 3. de re ru. c. 9. cũ parturiunt, acus substernendum. Ci. 2. Phil. Vtinam aliquando dolor populi Roma. pariat, quod iamdiu parturit.

PARTVS, a, um, participium a Pario, [*Partorito, acquistato*,] τετικωμένος, in lucem editus. Vir. 6. Aen. Alius Latio iam partus Achilles. Lucr. l. 5. Semine partum. Aliquando idẽ quod comparatus, acquisitus. Ci. cõtra Rullum: Libertas plurimo sudore, & sanguine

maiorum nostrorum partă, nobisq; tradita. Idem 2. de Ora. Nou partum per nos, sed diuinitus ad nos delatum. Et a. Phil. Male parta male dilabuntur.

PARTVS, tus, nomen, [Parto,] τόκος, pariendi actus. Cice. 2. de Natu. De. Diana adhibetur ad partus. Vir. 1. Aen. geminam partu dabit Ilia prolem. Translate & de arboribus dicitur. Pli. l. 12. ca. 5. Autumno legitur ex aestiuo partu. Aliquando accipitur pro foetu ipso. Mar. l. 1. Nec iacuit partus, sed matre cadente cucurrit. Pli. li. 8. ca. 32. Editos partus exercent cursu.

PARVM, [Poco,] μικρὸν, modicum. Pla in Trin. duas dabo, una si parū est. Parum consulit, cum dicimus, intelligitur sibi. Ter. io Ad. Cōsuliis parū, subaudiatur, nobis. Parum prospicere, est parū futura praeuidere. Pla. in Cur. Prospicio parum. Te. in An. Parum sue ecssit quod ago. Hinc Paululum, Pauxillum, Pauxillulum.

PARVMPER [Vn pochetto,] παρὰ μικρὸν, quasi perparum, ualde parum. Ci. in Ami. Tu uelim animum a me parumper auertas. Interdum paulatim. [A poco, a poco] Vir. 5. Aen. Pulsusque parumper Corde dolor tristi. Nonius tamen interpretatur ibi parumper, cito, & uolociter.

PARVVS, a, um, [Picciolo,] μικρός, exiguus. Cic. 1. de Or. in paruis, aut mediocribus rebus doctores assequi possunt. Ponitur & pro eo, quod est minimi pretij. [Vile,] Pliu. in Paneg. Nihil tam paruum in senatu agebatur, ut non laudibus principum immoraretur. In paruo ponitur pro fere. [Quasi,] Pl. l. 8 c. 33. Eminet rostrum, ut in paruo sit haud absimile suillo. Paruissimus protulit. Luc. li. 4. pro minimo. Hinc Paruitas, tatis, [Picciolezza,] Ci. de Vniu. Hinc paruulus. Ter. in Eun. Matri paruulam puellă dono mercator dedit. Paruula res [Da niente,] nullius momenti. Ter. in Ad. Tam ob paruulam pene ex patria. Paruula pecunia, & Immanis opponuntur. Ci. pro Rof. Com. Ponitur & pro puerulo. [Fanciullo] Quin. l. 6. ca. 7. Excepta paruulorum iudicia. Hinc Paruulum, aduerbiū. Pli. epi. 170. paruulum differt, patiaris aduersa, an expectes: idest minimum. Hinc Paucus, a quo Pauculus, & Pauxillus.

PASCALES, ἐστιαῖοι, oues, & gallinae dicuntur, quae passim pascuntur. Luci. Pascali pecore ac montano hirco. Nonius.

PASCEOLVS, p. c. (ut inquit Nonius) sacculus ex aluta factus. Pla. in Rud. Centum minae in pasceolo.

PASCHA, ae, [Pasqua,] ne. ge. τὸ πάσχα, Auso. Nos etenim primis sanctum post pascha diebus quod nomen Hebraeum esse, ac transitum signare, docet Hiero. sic inquiens: Pasca, quod Hebraicè dicitur Phase, uō a passione (ut plerique arbitrantur) sed a transitu nominatur, quod exterminator uidens sanguinem in foribus Israelitarum, pertransierit, nec percusserit eos.

PASCITO, as, [Pascolare,] διατρέφω, freq. a pasco. Varr. 4. de re ru. c. t. Feras dico, quae in sylucstribus locis pascitant.

PASCO, is, paui, pastum, [Pascere, mangiare,] νέμομαι, uescor, comedo. Vir. 5. ec. Pascentes seruauit Tityrus hoedas. Quādoq; cōstruitur cū accusatiuo. Oui. 5. Fast. Pauit ouis pratum, ocrbenas improba carpsit. Aliquādo uerbū est actiuū, & significat, cibū alteri pbere, ut Pasco equū herba. Vir. 3. Ge. Acremq; molossū Pasce sero pingui. Ci. 2. de Diu. qui cum propter paupertatē sues puer Pasceret. Per translatiōne pro delectare, [Dilettare,] Vir. 1. Aen. Animū pictura pascit inani. Ter. io Phor. Restabat aliud uibil nisi oculos pascere. Interdū pro fouere, alere. [Nutrire,] Vir. 3. Geor. Amisit Mātua capiū Pascentem niueos herboso flumine cygnos. Hinc Cōpasco, Depasco, pascendo absumo, pro quo & dicimus Depascor. unde Depastus, quo modo a tue sumitur, cū scilicet sit a deponēte, Depascor. Sic dicimus Bouem depastum esse agrū, id est, pascēdo omne agri gramen absumpsisse. Modo passiue: ut cum Agrum depastum dicimus, cuius herba pascēdo est consumpta. Dispasco, Expasco, Depasco, Perpasco, uide suis locis.

PASCOR, eris, deponens, [Mangiare,] νέμομαι, comedo, uescor. Vir. 3. Ge. Pascūtur syluas, & summa Lycei. Aliquādo pro crescere. [Crescere,] Oui. l. 2. Am. Pascitur in uiuis liuor, post fata quiescit. Impascor, intus pasco. Col l. 2. Neque fuerō uelimus impasci pratū.

PASCVVM, pascui, [Pascolo, pasco] νομεία, a quo plurale pascua, orū, in quibus pecudes pascuntur, siue ager pascuus sit, siue pratū, siue mons, aut collis. Col. l. 8. c. 14. Esurieus mittatur in pascū. ibidem c. 3. Nec tamen ulla blanda sunt pabula, aut etiam pascua. Herbosa pascua, (inquit Pli. l. 18. c. 3.) in Censorijs tabulis dicebantur omnia, eu quibus populus reditus haberet.

PASCVVS, a, um, [Pascolatiuo,] νομαδικὸς, quod pastui aptum est: unde Paulus syluam pascuum appellat, quae est pascuis pecudū destinata. Pla. in Tru. pascuus est ager. Luc. l. 5. Volebant Pandere agros pingues, & pascua reddere rura.

PASIPHAE, per quatuor syllabas, πασιφάη, filia Solis, & uxor Minois regis Cretae, quam fabulae ferunt Tauri amore captam fuisse, Daedaliq; opera, qui ligneae eam uaccae inclusit, uoti compotem factam, Minotaurum peperisse, media parte hominem, reliqua Taurum referentem: quod monstrum postea in Cretensi labyrintho Theseus dicitur interfecisse, Ariadnes ope adiutus. Seruius Minois scribam fuisse tradit nomine Taurum, cum quo Pasiphae, mutuo eius amore capta, in Daedali aedibus concubuit: De hac Vir. 6. Ecl. Et fortunatam, si nunquam armenta fuissent, Pasiphaen, niuei solatur amore iuuenci.

★PASITELES, insignis statuarius fuit. Pli. li. 35. ca. 12.

★PASITHEA, una ea tribus gratijs, quam Euphrosynem alij uocant. Sta. Non hoc Pasithee blandarum prima sororum.

★PASITHOA, nympha marina, Nerei & Doridis filia. Hesio.

★PASITIGRIS, nomen Tigris fluuij: Pli. 6. 22.

★PASSALVS, & Achemon filij fuerunt Sennouidis fatidicae.

PASSER, eris, [Passere,] στρουθὸς, auis uulgo nota, quā nonnulli a patiendo dictā putant, quod morbū caducū patiatur. Pli. l. 10. c. 36. passeri minimū uitae cui salacitas par. Ci. 1. de Diu. Chalchas ex passerū numero belli Troiani annos auguratus est. Hor. 2. Ser. Saty. 8. Cū passeris, atq; ingustata mihi porrexerit ilia rhōbi. Et passer, nomē piscis marini ex genere pelamidū, ut ait Pli. l. 32. c. 2 1. Est praeterea Passer loci uomē non procul a Tarracina. Mar. li. 6. Non mollis Sinuessa, feruidiq; Fructus Passeris, aut superb us Anxur. A passer fit Passerculus. Pla. in Asi. Dic me tuum passerculum. Ci. ec. 2. de Diu. Cur de passerculis coniecturam facit?

PASSER SOLITARIVS, auis aliquanto grandior passere, ac subnigrior, solus per domorum culmina incedens, cantu suauis.

PASSERNICES, cotes sunt, quae trans Alpes inueniuntur aqua aciem trahentes. Pli. li. 36. ca. 22.

PASSIM, [Per tutto,] διασπαρμένως, a passu, significat sparsim, ue luti per singulos passus. Vbique uero dicitur de eo, uoi nullū est intervallum: ut, Herba est in prato ubique, grex uero passim pascitur. quia aliquid interualli est inter pecudem & pecudem, uō inter herbam & herbam. Ci. pro Fonteio. Vagantur laeti, atq; erecti, passim toto foro. Sed hae confunduntur quādoque. Ponitur interdum pro undique. [In ogni parte,] Lactan. Eo passim confugerunt ex finitimis locis. Interdum pro quo modolibet: Virg. 3. Ae. Passim in littore sicco Corpora curamus, ut quisque uult. Aliquando pro ubique [In qualunche luogo,] Lact. Creditur ei passim, tanquam cognitae ueritati.

PASSIO, onis, [Passione, perturbatione,] animi perturbatio: cuiusmodi sunt amor, odium, iracundia, inuidia. Au. 2. de Ciu. Sententiae philosophorum de ijs animi motibus quos Graeci πάθη. Ci. affectiones uel affectus, quidam de Graeco expressius passiones uocant.

PASSIVVS, a, um, παθητικὸς, quod passionem denotat, unde Passiua uerba, apud grammaticos, Passiua Venus, apud Iulium Firmicum, accipitur pro obscoena pathicorum libidine.

PASSVM, li, [Sapa,] γλυκὺ, uini dulcis genus, ex uuis passis. Vua autem passa ea dicitur, quae ad Solem suspenditur, ut maiorem eam trahat dulcedinem. Quomodo autem hac passum, docet Col. lib. 12. cap. 39.

PASSVS, a, um, a patior, [Patito,] παθών, idem quod perpessus. Vir. 1. Aene. O passi grauiora dabit deus his quoque finem. Vnde Vua passa, quae in siccando passa est Solem. Pli. l. 14. ca. 1. Lac passum. Oui. 14. Met. Racemi passi, Vir. 4. Geo.

PASSVS, a, um, Pando, [Sparso, disteso, aperto,] ἀπλωμένος, patens, extentus. Plautus: In portum uento secundo, uelo passo peruenit, id est, ocyssimo cursu. Passa uela dicimus distenta, explicata. uento tumentia: Capillus Passus, diductus, porrectus, dispersus. Tere. in Phor. Capillus passus, nudus pes, Quod & expassum aliquādo dicimus, & dispassum, & mutatione a in e, Dispessum. Plau. in Mil. Dispessis manibus. Veteres enim passum dixisse, non Pantum, & Expassum, non Expansum, Gellius, Seruius q; testantur. Passis manibus idest diductis atque distentis. Tertullianus tamen Oppansum uelum dixit, pro oppasso, & extento.

PASSVS, sus, [Passo,] βῆμα, a extensio pedū in progrediendo. Virg. 2. Ae. Sequiturq; patrē nō passibus aequis. Dicitur praeterea passus mēsura duorū pedū, & semisis, id est, extēsis pedibus, tātū. n. fere in progrediendo spatij est inter digitos prioris pedis & calcaneū posterioris. hic autem passus minor, uel passus simplex dicitur, a nōnullis etiam gressus. Passus autem maior, qui & passus geometricus dicitur, quod eo peculiariter Geometrae utantur, cōstat ex quinq; pedibus, id est ex passu minore geminato, & de hoc passu intelligendum est, cum dicimus, Millia singula constare ex mille passibus. & generaliter, quoties apud scriptores passus occurrit mentio geometricum passum accipere debemus. Pli. li. 11. cap. 8. Apes operātur intra 60. passus. Vide Cosmographiam Appiani.

PASTILLVM, neut. gen. genus libi rotundi, quo utebantur in sacris. Festus.

PASTILLVS, li, [Pastello,] τροχίσκος, è massula cuiuscūq; materiae in formā panis parui coacta. dim. uidetur a pasta. Fes. autē a pane deducit. hinc Pastilli medicinales, & pastilli odoratorij. Hor. 1. Ser. Sat. 2. Pastillos Rufillus olet. Pastilli, inquit Celsus l. 5. c. 17., medicis arida sunt medicamenta, contrita humore non pingui, aut uino, uel aceto incocta, quae concoctione rursus inaruerunt.

PASTINACA, ae, [Pastinaca,] σταφυλῖνος, genus radicis, uirtutis calidae,

culus duæ species, agrestis, & hortensis. Pli. l. 39. c. 5. & Dios. l. 3.
c. 57. 81. Item Pastinaca, piscis uenenatus ea planorum genere.
Pli. l. 9. c. 43. pastinaca latrocinatur ex occulto.

Pastinatio, onis, βωλοςροφία, Col. l. 3. ca 12.

Pastino, as, are, [*Zappare*,] βωλοςροφεῖν, est agrum fodere. Col. li. 3.
ca. 13. & li. 3 c. 12. & Cs. de Sen.

Pastinator, oris, [*Zappatore*,] Col. li. 3. c. 13. Duas regulas eius la
titudinis, quã pastinator sulcũ facturus est, in speciẽ Græcæ litte
ræ X decussabimus. Hinc Repastino, as. Repastinari dicebãt ue-
teres, uineas, q̃ refodiebãtur. Nũc antiquitatis imprudẽs cõsue-
tudo quicqd emoti soli uineis pparatur, repastinatũ uocat. unde
q̃dã repastinari agrũ dicũt, cuius natura fodiẽdo mutatur. Pli. l.
19. Præcipuus fit caulis sapore ac magnitudine, si in repastino re
pastinato feras. Hinc repastinatio, p renouatione quãdoq; capit.

Pastinatum, nati, [*Campo zappato*,] Solum fossione renouatum. Co
lu. l. 4. c. 4. Facta in pastinato scrobe. Idem l. 3. c. 13.

Pastinatus, tus, βωλοςροφία, ipsa pastinatio Pli. l. 17. ca. 20.

Pastinum, pastini, [*Forcella di ferro*,] est, ut ait Col. l. 3. c. 18. ferramẽ
tũ bifurcũ, quo semina pãguntur. Palladius accipit pro terra pasti
natione renouata. Mẽsura pastini hęc est, in tabula quadrata iuge
rali, ut centeni, octogeni pedes per singula latera dirigantur.

Pastio, onis, [*Pastura*,] νομὴ, uerbale est, a Pasco. significat ipsũ pa-
scẽdi actũ. Var. 2. de re ru. c. 10. Qui pascũt in saltib. oportet in pa
stione diẽ totũ esse. Frequẽtissime accipitur p ipso pecudũ alimẽ
to. Ci. pro lege Man. Asia ubertate agrorum, & uarietate fru-
ctuũ, & magnitudine pastionis, facile omnibus terris antecellat.

Pastomis, idis, instrumentum ferreum, siue ligneũ, quod ad cohi-
bendos equos naribus imponitur. Lucilius: Pastomides de nari-
bus ingentes pendent.

Pastophorium, Hiero. in Esaiam: Pastophorium est thalamus, in
quo habitat pręposĭtus templi. Dicitur autem pastophoriũ παρὰ
τὸ τὸν πάςον φέρειν, Pastos autem Græcis modo pallium sacerdo
tale significat, modo thalamum nuptialem, nonnunquam etiam
conuiuij locum, in quo sacerdotes solent epulari.

*Pastophori, παςοφόροι, Sacerdotes sacrosancti Aegyptiorũ, cete
ris honoratiores. dicti, q palliũ Veneris, quę πάςος dicit, ferrent.

Pastor, ris, [*Pastore*,] ποιμὴν, qui curam habet pascendi. Cicero pro
Flac. O pastores cupidos litterarum. Vir. 3. Geo. Desertaq; regna
Pastorum.

Pastoralis, & hoc le, [*Pastorale*,] ποιμαντικὸς, quod ad pastorem
ptinet. Ci. 1. de Diu. Ille Romuli auguratus pastoralis. Vir. 7. Ae.
Et pastoralem præfixa cuspide myrtum. Oui. 3. Fast. Romulus, &
frater, pastoralisq; iuuentus.

Pastoritius, a, um, [*Da pastore*,] ποιμαντικὸς, pastoralis. Ci. ad Att.
l. 1. Sine ulla pastoritia fistula. Varro li. 1.

Pastus, a, um, a pascor, [*Pasciuto*,] qui pabulũ sumpsit. Ci. p Clu. Be
stiæ ad eũ locũ, ubi pastę aliquãdo sint, reuertuntur. Vir. 5. ecl. Pa
stos illis egere diebus Frigida Daphni boues ad flumina.

Pastus, us, [*Pastura*,] σίτησις, νομὴ, pabulum. Vir 4. Geo. Vesper ubi
a pastu uitulos ad tecta reducit. Ci. 1. Offi. Generi animãtiũ est
a natura tributum, ut quæ sint ad uiuendum necessaria, inquirat,
& paret, ut pastum, latibula, alia eiusdem generis.

Patagium gij, παταγεῖον, Patagiarus, a, um, Apul. Crines leniter
emissos, sensimq; sinuato patagio residentes, summum uerticem
nodus astrinxerat. Festus: Patagium est, quod ad summam tuni-
cam assui solet, quæ & Patagiata dicitur. Plau. Epid.

Patalus, insula uicina Cariæ. Steph. Gentile Patalius.

Patara, ὁ πάταρα, urbs Lyciæ, ubi Apollo dabat respõsa sex hyber-
nis mẽsib. ut tradit Seru. a Pataro Apollinis filio ex Lycia Xãthi
filia: uel ab alio Pataro Labeonis filio. Hinc Patareus, rea, reum.
Oui. 1. Met. Et Claros, & Tenedos. Patareaque regia seruit.

Patavium, παταύιον, Ptol. li. 5. ca 1. Vrbs est in Ponto, siue Bithy-
nia, quæ hodie Polme dicitur. Est item urbs in Italia ab Anteno
re condita. uide Padua.

Patefacio, is, [*Aprire, manifestare*,] ἀνοίγω, aperio, patentem facio.
Liuius 2. Ita induxisse se in animum, hostibus potius, quam regi
bus portas patefacere. Oui. 2. Meta. Cœlestiq; fores uirga patefe
cit. Ponitur aliquãdo pro declarare, detegere, palam facere. Ter.
in Hecy. Pertulit tot meas iniurias quæ nunquam ullo patefecit
loco. Ci. ad Q. F. li. 2. Racilius rem patefecit. Idem ad Att. li. 11.
Neque hoc tempore patefecisset odium suum in me.

Patefactio, onis, [*Manifestamente*,] ἄνοιξις, Ci. 2. de Fin. patefactio
rerum opertarum.

Patefio, palam fio. Ter. in Pho. Si hoc celetur, in metu: sin patefit,
in probro fiem.

Patella, læ, [*Patello, padella*] λεκάνιον, a patulo, uel πλάττω, fingo,
uel ἀπὸ τῆς πλατύτητος, a latitudine: aut certe a nomine Patina,
cuius uidetur esse diminutiuum, uas latum est condiendis obso
nijs aptum, lanx, seu paropsis, siue uas escarium ad olera, & pul-
menta ponenda. Hor. li. 1. Epist. 5. Nec modica cenare times olus
omne patella. Oui. 2. Fast. Nutriat intinctos missa patella cibos.
Ci. 2. de Fin. Reperiemus asotos ita nõ religiosos, ut edãt, de pa
tella. Sũt qui uelint Patellam eandem esse cum sartagine, sed Iu
uenalis diuersa esse ostẽdit, cum inquit: Vrceoli, pelues, sartago,
patellæ. Est etiam morbus arborum. Plin. li. 17. c. 24. Olea clauũ
patitur, siue fungum placet dici, uel patellam. Patella itẽ dicitur
commissura in cruribus, ubi coxarum capita media sinuãtur, quo
facilius excipi a cruribus possint.

Patellarius, a, um, ut Patellarij dij. Pla. Cist. Dij me omnes ma
gni, minutiq; & patellarij Faxint, ne ego uiuo dẽ suauiũ Silenio.

Patenter, aduer. ἀνοικτῶς, Ci. 1. de Inuen. Absoluta est, quæ paten
tius & expeditius recti, & non recti quæstionem continet.

Pateo, es, patui, absque supino: quamuis nonnulli putent supinum
esse Passũ, qđ magis est a Pãdo, [*Essere patente, aperto, manifesto*,] Est
autem pateo, ἀνοικτὸς εἰμι, apertus sum. Cæsar 6. Bel. Gal. ijs om
niũ domus patẽt. Vir. 6. Noctes atq; dies patet atri ianua Ditis.
Ponitur aliquãdo pro extẽdor, [*Distendere*,] Cæs. 7. Bel. Gal. Plani
ties millia passuũ tria in lõgitudine patebat. Aliquando ponitur
pro in potestate esse, [*Esser in potere*,] ut Omnia mea tibi patent.
Aliquãdo p obnoxiũ, siue opportunũ esse [*Esser sottoposto*,] Celsus
l. 2. c. 1. Longis morbis senectus, acutis adolescẽtia magis patet.
Aliquãdo pro manifestũ esse, & hoc in tertijs personis, tã singu-
laris, quam pluralis. Plau. in Cap. Operta quę fuere, aperta sũt: pa
tent præstigiæ. Pli. l. 10. c. 17. Pisces audire palã est, ut patet. Ali
quando cum datiuo significat expositum esse. Liu. l. 31. In paten
tẽ uulneri equũ sagittas conijcere poterat. Hinc Patens, & patu-
lũ, quę inter se differũt. quod Patẽs sit, quod ad tẽpus patet, Patu
lũ quod semper patet, ut arbor. Vir. 1. Bel: Tytire tu patulæ recu-
bãs sub tegmine fagi. Nares patulæ, Oui. 3. Met. Os patulũ, Oui.
epist. 15. Vias patulas aperire. Silius l. 17. Campi patuli, Clau. de
raptu Pros. Hinc Pla. Bouem patulum appellat, cuius cornua di
uisa sunt, ac late patent. Vir. 9. Aen. Et portas præbere patentes.
Inuenitur tamen, patens positum pro eo, quod semper patet. Idẽ
4. Geo. Vernacta sudum, camposq; patentes, Erumpunt portis.
Liu. 7. Legiones uia patentiore ad hostem ducuntur. Col. l. 12. ca.
6. Dolium quam patentissimi oris.

Pater tris, [*Padre*,] πατὴρ. Teren. in Ad. Tuus & animo, & natura
pater. Dici uidetur a πατὴρ, quamuis Var. lib. 4. de Ling. Lat. Pa
trem a patefaciendo semine dictum uelit. Oui. 9. Meta Nec nos
aut durus pater, aut reuerentia famæ impediet. Hora. 2. Episto. 1.
Pueri, patresque seueri Frõde comas cincti cœnant. Patris nomi
ne, aui, abaui, proaui, ataui continentur, non autem tritaui. Val-
la. hinc cũ patrũ nostrorũ memoria dicimus aliquid esse factum,
de proxima ætate intelligimus, nõ de illa sexta. Ci. 1. de Orato.
Quid quod usu memoria patrum uenit, ut &c. Patres, maioresq;
nostri, Idem 1. Ver. Virg. 2. Geor. Sacra deum sanctiq; patres. Pa
ter etiam nomen religionis est: unde dij omnes patres, [*Dei*] uo-
cabantur, peculiariter tamen Bacchus hoc sibi nomen uendica-
uit. Vir. 2. Geor. Huc pater ô Lenæe ueni. Vbi Seruius: Pater li-
cet generale sit omnium deorum, tamen proprie Libero semper
cohæret. Virg. 1. Aen. Diuum pater, atque hominum rex, [*Gioue*,]
idest, Iuppiter. Oceanus pater rerum, Idem 4. Geo. Gradiuus pa
ter, Mars. Idẽ 3. Ae. Pater absolute, pro Ioue: Vir. 1. Ge. Similiter,
Pater nomen est reuerentiæ. ideo Romulus cẽtũ senatores, quos
ad reip. curam elegit, Patres [*Senatori*,] ab honore uocauit. Festus:
Patres senatores ideo appellati sunt, quia agrorum partes attri-
buebant tenuioribus, ac si liberis proprijs.

Paterfamilias, genitiuo patrisfamilias, uel patrisfamiliæ, [*Padre
di famiglia*,] οἰκοδεσπότης, qui primus est in familia. Ci. de Leg. Vt
ne morte patrisfamilias sacrorum memoria occideret.

Pater Patratus, Fæcialium sacerdotum antistes, per quẽ & bel
la denuntiabantur, & fœdera percutiebãtur: dictus quod ad iusiu
randum patrandum, idest sanciendum fieri soleat. Liu. li. 1. Fæcia
lis M. Valerius, patrem patratum Sp. Fusium fecit.

Pater Patrimus, uide Patrimus.

Patera, [*Tazza, copa*,] κρατὴρ, poculi genus latum ac patẽs. Vir. 1.
Aen. Impiger hausit spumantem pateram. Cice. 6. Verr. Patera,
qua mulieres ad res diuinas uterentur.

*Paterniana, Oppidum Carpetanorum. Ptol. li. 2. ca. 6.

Paternus, a, um, [*Paterno*,] πατρῷος, Ter. in Ad. Pol. haud paternũ
istuc dedisti. Vbi Donatus: Paternum, deest facinus. Ci. 1. de Or.
Egisset lege in hereditatẽ paternã testamẽto exheres filius. Ami
cus paternus, Ci. ad At. l. 14. Animus paternus, Hor. 3. Car. Ode.
2. Inimicitiæ paternæ, Ci. 4. Ac. Opes paternæ. Oui. 4. de Pon. Ele.
1. Paternus, maternusq; sanguis. Ci. pro Ros. Am.

Patesco, [*Essere aperto, esser fatto patente*] ἀνοίγομαι, aperior, patens
fio. Pli. l. 22. c. 22. Si patescentes adhalauerit. Liu. li. 22. Paulo la-
tior patescit campus. Quãdoq; pro primitiuo ponitur. Sal. Hinc
late patescentibus campis, exercitum tuto emittit. Vir. 2. Ae. Da
naumq; patescunt Insidię: apparẽt, patent. Atria patescunt. Idem
3. Aen. Portus patescit iam proprior 3. Aen.

Pattaulum, li, [*Stanga, croce*,] μοχλὸς, modo setam ligneam, qua

maiorum nostrorum parta, nobisq; tradita. Idem 3. de Ora. Non partum per nos, sed diuinitus ad nos delatum. Et 2. Phil. Male parta male dilabuntur.

PARTVS, tus, nomen, [*Parto*,] τόκος, pariendi actus. Cice. 2. de Natu. De. Diana adhibetur ad partus. Vir. 1. Aen. geminam partu dabit Ilia prolem. Translate & de arboribus dicitur. Pli. l. 12. ca. 5. Autumno legitur ex æstiuo partu. Aliquando accipitur pro fœtu ipso. Mar. l. 1. Nec iacuit partus, sed matre cadente cucurrit. Pli. li. 8. ca. 32. Editos partus exercent cursu.

PARVM, [*Poco*,] μικρὸν, modicum. Pla in Trin. duas dabo, una si parũ est. Parum consulit, cum dicimus, intelligitur sibi. Ter. in Ad. Cõsulitis parũ, subaudiatur, nobis. Parum prospicere, est parũ futura præuidere. Pla. in Cur. Prospicio parum. Te. in An. Parum successit quod ago. Hinc Paululum, Pauxillum, Pauxillulum.

PARVMPER [*Vn pocchetto*,] παρὰ μικρὸν, quasi perparum, ualde parum. Ci. in Ami. Tu uelim animum a me parumper auertas. Interdum paulatim. [*A poco, a poco*] Vir. 5. Aen. Pulsusque parumper Corde dolor tristi. Nonius tamen interpretatur ibi parumper, cito, & uelociter.

PARVVS, a, um, [*Picciolo*,] μικρὸς, exiguus. Cic. 1. de Or. in paruis, aut mediocribus rebus doctores assequi possunt. Ponitur & pro eo, quod est minimi pretij. [*Vile*,] Plin. in Paneg. Nihil tam paruum in senatu agebatur, ut non laudibus principum immoraretur. In paruo ponitur pro fere. [*Quasi*,] Pli. l. 8 c. 33. Eminet rostrum, ut in paruo sit haud absimile suillo. Paruissimus protulit. Luc. li. 4. pro minimo. Hinc Paruitas, tatis, [*Piccolezza*,] Ci. de Vniu. Hinc paruulus. Ter. in Eun. Matri paruulam puellã dono mercator dedit. Paruula res [*Da niente*,] nullius momenti. Ter. in Ad. Tam ob paruulam pene ex patria. Paruula pecunia, & Immanis opponuntur. Ci. pro Ros. Com. Ponitur & pro puerulo. [*Fanciullo*] Quin. l. 6. ca. 7. Excepta paruulorum iudicia. Hinc Paruulum, aduerbiũ. Pli. epi. 170. paruulum differt, patiaris aduersa, an expectes: idest minimum. Hinc Paucus, a quo Pauculus, & Pauxillus.

PASCALES, ειτισοὶ, oues, & gallinæ dicuntur, quę passim pascuntur. Luci. Pascali pecore ac montano hirco. Nonius.

PASCEOLVS, p. c. (ut inquit Nonius) sacculus ex aluta factus. Pla. in Rud. Centum minæ in pasceolo.

PASCHA, æ, [*Pasqua*,] ne. ge. τὸ πάσχα, Auso. Nos etenim primis sanctum post pascha diebus: quod nomen Hebræum esse, ac trãsitum figuare, docet Hiero. sic inquiens: Pasca, quod Hebraicè dicitur Phase, nõ a passione (ut plerique arbitrantur) sed a trãsitu nominatur, quod exterminator uidens sanguinem in foribus Israelitarum, pertransierit, nec percusserit eos.

PASCITO, as, [*Pascolare*,] διατρέφω, freq. a pasco. Varr. 4. de re ru. c. 2. Feras dico, quæ in syluestribus locis pascitant.

PASCO, is, paui, pastum, [*Pascere, mangiare*,] νέμομαι, uescor, comedo. Vir. 5. ec. Pascentes seruauit Tityrus hœdos. Quãdoq; cõstruitur cũ accusatiuo. Oui. 1. Fast. Pauit ouis pratum, uerbenas improba carpsit. Aliquãdo uerbũ est actiuũ, & significat, cibũ alteri pbere, ut Pasco equũ herba. Vir. 3. Ge. Acremq; molossũ Pasce sero pingui. Ci. 2. de Diu. qui cum propter paupertatẽ sues puer Pasceret. Per translationẽ pro delectare, [*Dilettare*,] Vir. 1. Aen. Animũ pictura pascit inani. Ter. in Phor. Restabat aliud nihil nisi oculos pascere. Interdũ pro fouere, alerẽ. [*Nutrire*,] Vir. 3. Geor. Amisit Mãtua capũ Pascentem niueus herboso flumine cygnos. Hinc Cõpasco, Depasco, pascendo absumo, pro quo ẽt dicimus Depascor. unde Depastus, quo modo actiue sumitur, cũ scilicet fit a deponẽte, Depascor. Sic dicimus Bouem depastum esse agrũ, id est, pascẽdo omne agri gramen absumpsisse. Modo passiue: ut cum Agrum depastum dicimus, cuius herba pascedo est consumpta. Dispasco, Expasco, Depasco, Perpasco, uide suis locis.

PASCOR, eris, deponens, [*Mangiare*,] νέμομαι, comedo, uescor. Vir. 3. Ge. Pascũtur syluas, & summa Lycęi. Aliquãdo pro crescere. [*Crescere*,] Oui. l. 1. Am. Pascitur in uiuis liuor, post fata quiescit. Impascor, intus pasco. Col l. 2. Neque suem uelimus impasci pratũ.

PASCVVM, pascui, [*Pascolo, pasco*] ἐννομία, a quo plurale pascua, orũ, in quibus pecudes pascuntur, siue ager pascuus sit, siue pratũ, siue mons, aut collis. Col. l. 8. c. 14. Esuriens mittatur in pascũ. ibidem c. 3. Nec tamen alia blanda sunt pabula, aut etiam pascua. Herbosa pascua, (inquit Pli. l. 18. c. 3.) in Censorijs tabulis dicebantur omnia, ex quibus populus reditus haberet.

PASCVVS, a, um, [*Pascolatiuo*,] νομαδικὸς, quod pastui aptum est. unde Paulus syluam pascuam appellat, quæ est pascuis pecudũ destinata. Pla. in Tru. pascuus est ager. Luc. l. 5. Volebant Pandere agros pingues, & pascua reddere rura.

PASIPHAE, per quatuor syllabas, πασιφάη, filia Solis, & uxor Minois regis Cretæ, quam fabulæ ferunt Tauri amore captam fuisse, Dædaliq; opera, qui ligneæ eam uaccæ inclusit, uoti compotem factam, Minotaurum peperisse, media parte hominem, reliqua Taurum referentem: quod monstrum postea in Cretensi labyrintho Theseus dicitur interfecisse, Ariadnes ope adiutus. Seruius Minois scribam fuisse tradit nomine Taurum, cum quo Pasiphae, mutuo eius amore capta, in Dædali ædibus concubuit: De hac Vir. 6. Ecl. Et fortunatam, si nunquam armenta fuissent, Pasiphaen, niuei solatur amore iuuenci.

★PASITELES, insignis statuarius fuit. Pli. li. 35. ca. 12.

★PASITHEA, una ex tribus gratijs, quam Euphrosynem alij uocant. Sta. Non hoc Pasithee blandarum prima sororum.

★PASITHOA, nympha marina, Nerei & Doridis filia. Hesio.

★PASITIGRIS, nomen Tigris fluuij: Pli. 6. 23.

★PASSALVS, & Acbemon filij fuerunt Sennonidis fatidicę.

PASSER, eris, [*Passere*,] στρουθὸς, auis uulgo nota, quã nonnulli a patiẽdo dictã putant, quod morbũ caducũ patiatur. Pli. l. 10. c. 36. passeri minimũ uitæ cui salacitas par. Ci. 1. de Diu. Chalchas ex passerũ numero belli Troiani annos auguratus est. Hor. 2. Ser. Saty. 8. Cũ passeris, atq; ingustata mihi porrexerit ilia rhõbi. Et passer, nomẽ piscis marini ex genere pelamidũ, ut ait Pli. l. 32. c. 11. Est præterea Passer loci nomẽ non procul a Tarracina. Mar. li. 6. Non mollis Sinuessa, feruidiq; Fructus Passeris, aut superbus Anxur: A passer fit Passerculus. Pla. in Asi. Dic me tuum passerculum. Cice. 2. de Diu. Cur de passerculis coniecturam facit?

PASSER SOLITARIVS, auis aliquanto grandior passere, ac subnigrior, solus per domorum culmina incedens, cantu suauis.

PASSERNICES, cotes sunt, quæ trans Alpes inueniuntur aqua aciem trahentes. Pli. li. 36. ca. 18.

PASSIM, [*Per tutto*,] διεσπαρμένως, a passu, significat sparsim, ue luti per singulos passus. Vbique uero dicitur de eo, ubi nullũ est interuallum: ut, Herba est in prato ubique, grex uero passim pascitur. quia aliquid interualli est inter pecudem & pecudem, nõ inter herbam & herbam. Ci. pro Fonteio. Vagantur læti, atq; erecti, passim toto foro. Sed hæc confunduntur quãdoque. Ponitur interdum pro undique. [*In ogni parte*,] Lactan. Eo passim confugerunt ex finitimis locis. Interdum pro quomodolibet: Virg. 3. Ae. Passim in littore sicco Corpora curamus, i. ut quisque uult. Aliquando pro ubique [*In qualunche luogo*,] Lact. Creditur ei passim, tanquam cognitæ ueritati.

PASSIO, onis, [*Passione, perturbatione*,] animi perturbatio: cuiusmodi sunt amor, odium, iracundia, inuidia. Au. 2. de Ciu. Sententiæ philosophorum de ijs animi motib. quos Græci πάθη. Ci. affectiones uel affectus, quidam de Græco expressius passiones uocant.

PASSIVVS, a, um, παθητικὸς, quod passionem denotat, unde Passiua uerba, apud grammaticos, Passiua Venus, apud Iulium Firmicum, accipitur pro obscœna pathicorum libidine.

PASSVM, si, [*Sapa*,] γλυκὺ, uini dulcis genus, ex uuis passis. Vua autem passa ea dicitur, quæ ad Solem suspenditur, ut maiorem contrahat dulcedinem. Quomodo autem fiat passum, docet Col. lib. 12. cap. 39.

PASSVS, a, um, a patior, [*Patito*,] παθὼν, idem quod perpessus. Vir. 1. Aene. O passi grauiora dabit deus his quoque finem. Vnde Vua passa, quæ in siccando passa est Solem. Pli. l. 14. ca. 1. Lac passum. Oui. 14. Met. Racemi passi, Vir. 4. Geo.

PASSVS, a, um, Pando, [*Sparso, disteso, aperto*,] ἀναπεπταμένος, patens, extensus. Plautus: In portum uento secundo, uelo passo peruenit, id est, ocyssimo cursu. Passa uela dicimus distenta, explicata, uento tumentia: Capillus Passus, diductus, porrectus, dispersus. Tere. in Phor. Capillus passus, nudus pes, Quod & expassum aliquãdo dicimus, & dispassum, & mutatione a in e, Dispessum. Plau. in Mil. Dispessis manibus. Veteres enim passum dixisse, non Pansum, & Expassum, non Expansum, Gellius, Seruiusq; testantur. Passis manibus idest diductis atque distensis. Tertullianus tamen Oppansum uelum dixit, pro oppasso, & extento.

PASSVS, sus, [*Passo*,] βῆμα, extensio pedũ in progrediendo. Virg. 2. Ae. Sequiturq; patrẽ nõ passibus æquis. Dicitur pręterea passus mẽsura duorũ pedũ, & semissis, idest, extẽsis pedibus, tãtũ. n. fere in progrediendo spatij est inter digitos prioris pedis & calcaneũ posterioris. hic autem passus minor, uel passus simplex dicitur, a nõnullis etiam gressus. Passus autem maior, qui & passus geometricus dicitur, quod eo peculiariter Geometrę utantur, cõstat ex quinq; pedibus, idest ex passu minore geminato, & de hoc passu intelligendum est, cum dicimus, Millia singula constare ex mille passibus. & generaliter, quoties apud scriptores passus occurrit mentio geometricum passum accipere debemus. Pli. li. 11. cap. 8. Apes operãtur intra 60. passus. Vide Cosmographiam Appiani.

PASTELLVM, neut. gen. genus libi rotundi, quo utebantur in sacris. Festus.

PASTILLVS, li, [*Pastello*,] τροχίσκος, ẽ massula cuiuscũq; materiæ in formã panis parui coacta. dim. uidetur a pasta. Fes. autẽ a pane deducit. hinc Pastilli medicinales, & pastilli odoratorij. Hor. 1. Ser. Sat. 2. Pastillos Rufillus olet. Pastilli (inquit Celsus l. 5. c. 17.) medicis arida sunt medicamenta, contrita humore non pingui, aut uino, uel aceto incocta, quæ concoctione rursus inaruerunt.

PASTINACA, æ, [*Pastinaca*,] σταφυλῖνος, genus radicis, uirtutis calidæ,

cuius

tulas duæ species, agrestis, & hortensis. Pli.l.19.c.5.& Diof.l.3.c.57.81. Item Pastinaca, piscis uenenatus ex planorum genere. Pli.l.9.c.43. pastinaca latrocinatur ex occulto.

PASTINATIO, onis, βωλοσκοπία, Col.l.3.ca 12.

PASTINO, as, are, [Zappare,] Σκαλεύω, est agrum fodere. Col. li.3: ca.13.& li.3 c.1.& Ci.de Sen.

PASTINATOR, oris, [Zappatore,] Col.li.3.c.13. Duas regulas eius latitudinis, quā pastinator sulcū facturus est, in speciē Græcæ litteræ X decussabimus. Hinc Repastino, as. Repastinari dicebāt ueteres, uineas, quæ refodiebātur. Nūc antiquitatis imprudēs cōsuetudo quicq d emoti soli uineis pparatur, repastinatū uocat. unde qđ repastinari agrū dicēt, cuius natura fodiēdo mutatur. Pli.l.19. Præcipuus sit caulis sapore ac magnitudine, si in repastino repastinato seras. Hinc repastinatio, renouatione quādoq; capit.

PASTINATVM, nati, [Campo zappato,] Solum fossione renouatum. Co lu.l.4.c.4. Facta in pastinato scrobe. Idem l.3.c.13.

PASTINATVS, tus, βωλοσκοπία, ipsa pastinatio Pli.l.17.ca.20.

PASTINVM, pastini, [Forcella di ferro,] est, ut ait Col.l.3.c.18. ferramē tū bifurcū, quo semina pāgūtur. Palladius accipit pro terra pastinatione renouata. Mēsura pastini hęc est, in tabula quadrata ingerit, ut centeni, octogeni pedes per singula latera dirigantur.

PASTIO, onis, [Pastura,] νομή, uerbalo est, a Pasco. significat ipsū pastiōis actū. Var.2.de re ru.c.10. Qui pascūt in saltib. oportet in pastione diē totū esse. Frequētissime accipitur pro ipso pecudū alimē to. Ci.pro lege Man. Asia ubertate agrorum, & uarietate fructuū, & magnitudine pastionis, facile omnibus terris antecellat.

PASTOMIS, idis, instrumentum ferreum, siue ligneū, quod ad cohibendos equos naribus imponitur. Lucilius: Pastomides de naribus ingentes pendent.

PASTOPHORIVM, Hiero.in Esaiam: Pastophorium est thalamus, in quo habitat præpositus templi. Dicitur autem pastophoriū παρὰ τὸ τὸν παστὸν φέρειν, Pastos autem Græcis modo pallium sacerdotale significat, modo thalamum nuptialem, nonnunquam etiam cœnantium locum, in quo sacerdotes solent epulari.

*PASTOPHORI, παστοφόροι, Sacerdotes sacrosancti Aegyptiorū, cęteris honoratiores, dicti, pallium Veneris, quę πάστος dicit, ferrent.

PASTOR, ris, [Pastore,] ποιμήν, qui curam habet pascendi. Cicero pro Flac. O pastores cupidos litterarum. Vir.2.Geo. Desertaq; regna Pastorum.

PASTORALIS, & hoc le, [Pastorale,] ποιμαντικός, quod ad pastorem ptinet. Ci.1.de Diu. Ille Romuli auguratus pastoralis. Vir.7.Ae. Et pastoralem præfixa cuspide myrtum. Oui.4.Fast. Romulus, & frater, pastoralisq; iuuentus.

PASTORITIVS, a, um, ποιμαντικός, pastoralis. Ci.ad Att. l.c. Siue ulla pastoritia fistula. Varro li.1.

PASTVS, a, um, a pascor, [Pasciuto,] qui pabulū sumpsit. Ci.pro Clu. Bestiæ ad eū locū, ubi pastę aliquādo sint, reuertuntur. Vir.5.ecl. Pastos illis egere diebos Frigida Daphni boues ad flumina.

PASTVS, tus, [Pastura,] σίτησις, νομή, pabulum. Vir.4.Geo. Vesper ubi pastu uitulos ad tecta reducit. Ci.1. Offi. Generi animātiū est a natura tributum, ut quæ siue ad uiuendum necessaria, inquirat, & paret, ut pastum, latibula, alia eiusdem generis.

PATAGIVM gij, παταγεῖον, Patagiatus, a, um, Apul. Crinis leniter emissos, sensimq; sinuato patagio residentes, summum uerticem nodus attinxerat. Festus: Patagium est, quod ad summam tunicam assui solet, quę & Patagiata dicitur. Plau. Epid.

PATALVS, insula uicina Cariæ. Steph. Gentile Patalius.

PATARA, πάταρα, urbs Lyciæ, ubi Apollo dabat respōsa sex hybernis mēsib. ut tradit Seru.a Pataro Apollinis filio ex Lycia Xāthi filia: uel ab alio Pataro Labeonis filio. Hinc Patareus, rea, reum. Oui.1.Met. Et Claros, & Tenedos. Patareaque regia seruit.

PATAVIVM, πατάβιον, Ptol.li.5.ca 1. Vrbs est in Ponto, siue Bithyniæ, quæ hodie Polme dicitur. Est item urbs in Italia ab Antenore condita. unde Padua.

PATEFACIO, is, [Aprire, manifestare,] ἀνοίγω, aperio, patentem facio. Liuius. Ita induxisse se in animum, hostibus potius, quam regi hoc portas patefacere. Oui.2.Meta. Cœlestiq; fores uirga patefecit. Ponitur aliquādo pro declarare, detegere, palam facere. Ter. in Hecy. Pertulit tot meas iniurias quæ nunquam ullo patefecit loco. Ci.ad Q.F.li.2. Racilius rem patefecit. Idem ad Att.li.11. Neque hoc tempore patefecisset odium suum in me.

PATEFACTIO, onis, [Manifestamente,] δήλωσις, Ci.2.de Fin. patefactio rerum opertarum.

PATESIO, palam fio. Ter.in Pho. Si hoc celetur, in metu: sin patefit, in probro siem.

PATELLA, læ, [Pastello, padella] λεκάνη, a patulo, uel πλάθω, fingo, uel ἀπὸ τῆς πλατείας, a latitudine: aut certe a nomine Patina, cuius uidetur esse diminutiuum, uas latum est condiendis absoniis aptum, lanx, seu paropsis, siue uas electum ad olera, & pulmenta ponenda. Hor.li.1. Epist.5. Nec modica cenare times olus omne patella. Oui.2.Fast. Nutriat intinctos missa patella cibos. Ci.2.de Fin. Reperiemus asotos ita nō religiosos, ut edāt, de patella. Sūt qui uelint Patellam eandem esse cum sartagine, sed lu uenalis diuersa esse ostēdit, cum inquit: Vrceoli, peluea, sartago, patellæ. Est etiam morbus arborum. Plin.li.17.c.24. Olea clauū patitur, siue fungum placet dici, uel patellam. Patella itē dicitur commissura in cruribus, ubi coxarum capita media sinuātur, quo facilius excipi a cruribus possint.

PATELLARIVS, a, um, ut Patellarij dij. Pla. Cist. Dij me omnes magni, minutiq; & patellarij Faxint, ne ego uiun dē suauiū Silenio.

PATENTER, aduer. ἀνοικτεί, Ci.1.de Inuen. Absolute est, quæ patentius & expedicius recti, & non recti quæstionem continet.

PATEO, es, patui, absque supino: quanuis nonnulli putent supinum esse Passū, qđ magis est a Pādo, [Essere patente, aperto, manifesto,] Est autem pateo, ἀνοικτός εἰμι, apertus sum. Cæsar 6. Bel. Gal. ijs omniū domus patēt. Vir.6. Noctes atq; dies patet atri ianua Ditis. Ponitur aliquādo pro extēdor, [Distendere,] Cæs.7. Bel. Gal. Plus nities millia passuū tria in lōgitudine patebat. Aliquando ponitur pro in potestate esse, [Esser in potere,] ut Omnia mea tibi patent. Aliquādo pro obnoxiū, siue opportunū esse [Esser sottoposto,] Celsus l.1.c.1. Longis morbis senectus, acutis adolescētia magis patet. Aliquādo pro manifestū esse, & hoc in tertijs personis, tā singularis, quam pluralis. Plau.in Cap. Operta quę fuere, aperta sūt: pa sent præstigiæ. Pli.l.10.c.17. Pisces audire palā est, ut patet. Aliquando eum datiuo significat expositum esse. Liu.l.31. In patentē uulneri equū sagittas eniijcere potarat. Hine Patens, & patulus, quę inter se differūt, quod Patēs sit, quod ad tēpus patet, Patulū quod semper patet, ut arbor. Vir.1. Bel: Tytire tu patulæ recubās sub tegmine fagi. Nares patulæ, Oui.3. Met. Os patulū, Oui. epist.15. Vias patulas aperire. Silius l.17. Campi patuli, Clau.de raptu Prof. Hinc Pla. Bouem patulum appellat, cuius cornua diuisa sunc, ac late patent. Vir.9. Aen. Et portas præbere patentes. Inuenitur tamen, patens positum pro eo, quod semper patet. Idē 4 Geo. Vernactæ sudum, campusq; patentes, Erumpunt portis. Liu.7. Legiones uia patentiore ad hostem ducuntur. Col.l.12.ca.6. Dolium quam patentissimi oris.

PATER tris, [Padre,] πατήρ. Teren.in Ad. Tuus & animo, & natura pater. Dici uidetur a πατὴρ, quamuis Var.lib.4.de Ling.Lat. Patrem a patefaciendo semine dictum uelit. Oui.9. Meta. Nec nos aut durus pater, aut reuerentia famæ impediet. Hora.2. Epitto.1. Pueri, patresque seueri Frōde comas cincti cenant. Patris nomine, aui, abaui, proaui, atqui continentur, non autem tritaui. Valla. hinc cū patrū nostrorū memoria dicimus aliquid esse factum, de proxima ætate intelligimus, nō de illa sexta. Ci.1.de Orato. Quid quod usu memoria patrum uenit, ut &c. Patres, maioresq; nostri, Idem 1 Ver. Virg.2. Geor. Sacra deum sanctiq; patres. Pater etiam nomen religionis est: unde dij omnes patres, [Dei] uocabantur, peculiariter tamen Bacchus hoc sibi nomen uendicauit. Vir.2.Geor. Huc pater ô Lenæe ueni. Vbi Seruius: Pater licet generale sit omnium deorum, tamen proprie Libero semper cohæret. Virg.1.Aen. Diuum pater, atque hominum rex, [Gioue,] idest, Iuppiter. Oceanus pater rerum, Idem 4.Geo. Gradiuus pater, Mars. Idē 3.Ac. Pater absolute, pro Ioue: Vir.2.Geo. Similiter, Pater nomen est reuerentiæ. ideo Romulus cētū senatorea, quos ad reip. curam elegit, Patres [Senatori,] ab honore uocauit. Festus: Patres senatores ideo appellati sunt, quia agrorum partes attribuebant tenuioribus, ac si liberis proprijs.

PATERFAMILIAS, genitiuo patrisfamilias, uel patrisfamiliæ, [Padre di famiglia,] οἰκοδεσπότης, qui primus est in familia. Ci.de Leg. Vt ne morte patrisfamilias sacrorum memoria occideret.

PATER PATRATVS, Fæcialium sacerdotum antistes, per quē & bella denuntiabantur, & fœdera percutiebātur: dictus quod ad iusiurandum patrandum, idest sanciendum fieri soleat. Liu.li.1. Fæcialis M. Valerius, patrem patratum Sp. Fusium fecit.

PATER PATRIMVS, uide Patrimus.

PATERA, [Tazza, coppa,] κρατήρ, poculi genus latum ac patēs. Vir.1. Aen. Impiger hausit spumantem pateram. Cice.6. Vett. Patera, qua mulieres ad res diuinas uterentur.

*PATERNIANA, Oppidum Carpetanorum. Ptol.li.2.ca.6.

PATERNVS, a, um, [Paterno,] πατρῷος, Ter.in Ad. Pol. haud paternū istuc dedisti. Vbi Donatus: Paternum, dedit facinus. Ci.1.de Or. Agisset lege in hereditatē paternā testamēto exheres filius. Amicus paternus, Ci.ad At.l.14. Animus paternus, Hor.2. Car. Ode.2. Inimiciæ paternæ, Ci.4. Ac. Opes paternæ. Oui.4.de Pon. Ele.1. Paternus, maternusq; sanguis. Ci. pro Rof. Am.

PATESCO, [Essere aperto, esser fatto patente] ἀνοίγομαι, aperior, patens fio. Pli.l.2.c.22 Si patescentes adhalauerit. Liu.li.25. Paulo latior patescit campus. Quādoq; pro primitiuo ponitur. Sal. Hine late patescenribus campis, exercitum tutu emittit. Vir.2. Ac. Danaumq; patescunt Insidię: apparēt, patent. Atria patescunt. Idem 2. Aen. Portus patescit iam proprior 3. Aen.

PATIBVLVM, li, [Stanga, croce,] μαχλός, modo seram ligneam, qua

ostia clauduntur, significat a Pateo, teste Nonio, quod har remota ualuæ pateant. Titin. Patibulo hoc ei caput defringã. Modo crucẽ, & sic a Patior fieri manifestũ est. Sal. l. 4. Hist. ut citat Nonius: Patibulo eminẽs affigebat. Hinc patibulus, dicit a Plau. in Most. id est patibulo affixus. Est præterea instrumentũ uindemiatorũ, siue eorũ qui oliuas colligũt, Cato de re ru. c. 68. Patibulus apud antiquos ge. mas. lectum est, teste Nonio. Luc. Rerum humanarum. lib. 2 t. Deligata ad patibulos. Ci. 5. Ver. Tibi statua pro patibulo.

PATHICVS, a παθεῖν, qui præpostera libidine se iniri patitur: unde Pathici pueri, qui ad præposteram libidinem pædiconibus obsequuntur. Iuu. Sat. 2. Ille tenet speculum pathici gestamen Othonis. Per translationem dicitur de rebus inanimatis. unde pathicissimos libellos, dixit Mart. idest, lasciuos, & obscœnos.

★PATHOS, a Cic. dicitur perturbatio, seu ægritudo animi. a Gellio affectus. a Lactantio, uitium.

PATIENTIA, [*Patienza,*] ὑπομονὴ, honestatis, aut utilitatis caussa rerũ arduarũ, ac difficiliũ uoluntaria ac diuturna perpessio, inquit Ci. 2. de Inu. Idẽ in Cat. Habes ubi ostẽtes illã præclarã tuã patiẽtiam famis, & frigoris, inopiæ rerum omnium. Idem 1. Off. Adolescentia exercenda in labore, patientiaq; & animi, & corporis.

PATENA, Col. li. 12. c. 34. Patruus meus lata uasa in modum patenarum fieri iubebat. Vnde, inquit Budæus, patet, patenam labra grandia habere.

PATINA, [*Piadena*] λεκάνη, λοπὰς, uasis genus, quo dapes in mensam feruntur. Ter. in Eun. Iamdudum animus est in patinis.

PATINARIVS, a, um, λεκανοειδὴς, in patina cõditum, uel repositum. Plaut. in Asin. Vel patinarium, uel assum uerses. Dicta patina, quod pateat.

PATIOR, pateris, passus sum, Passum, [*Patire, sostenere,*] πάσχω, uerbum commune: sustineo, tolero. Teren. in And. Patris pudor, qui me tam leni passus est animo usque adhuc. Cic. 7. Ver. Non ferã, non patiar, non sinam. Pati ægre. Plaut. in Asin. Ne ægre patiar, quod tecum accubat. Cic. pro Rosc. Am. Facile patimur esse quã plurimos accusatores. Hoc non patietur æuum, idest nõ durabit. Col. l. 2. c. 10. Repositum in granario patitur æuum. Hoc patitur consuetudo: idest consuetum est. Ci. ad Att. l. 18. Quẽ grauius accusas; quam tua cõsuetudo patitur. Patior te esse desertum, idest destitutum. Ci. 1. Offi. Vt eos quos tutari debeant, desertos esse patiantur. Hinc patiens partic. & aliquando nomen. Col. l. 3. ca. 19. Omnis incommodi patientes, præter caloris. Vir. 2. Ge. Et patiẽs operum, paruoq; assueta iuuentus. Quin. lib. 1. c. 18. Patiẽtior est laboris natura pueris, quam iuuenibus. Cæs. 3. Bel. Ciu. Patiẽtissimo exercitui Cæsaris luxuriam obijciebant. Cic. ad Q. Fr. li. 2. Meæ litteræ te patientiorem fecerunt. Aures patientissimæ. Ci. pro Lig. Sano patientior. Prop. l. 1. ele. 14. Tellus patiens uomeris. Vir. 2. Geo. Pulueris, atq; solis patiens Hor. 1. Car. Ode. 8 Patienter, [*Patientemente,*] patientius, patientissime. Ci. de Amic. Et monere & moneri proprium est ueræ amicitiæ, & alterum libere facere, non aspere, alterum patienter accipere, nõ repugnanter. Oui. epi. 18. Ferre tamen possum patiẽtius omnia. Hinc patibilia & hoc patibile, quod perferri potest. Ci. 4. Tusc. Patibiles & labores, & dolores, putandi. Idem 3. de Na. De. Cum omne animal patibilem naturam habeat. Hinc Compatior, misereor, & construitur cum datiuo. Perpetior, uehementer patior.

★PATMOS, insula in mari Aegæo. Pli. 4. 12.

PATOR, paroris, p. p. [*Apertura,*] χάσμα, hiatus, & apertio, a patendo nomen deductum: ut uagor pro uagitu. Apul. l. 3.

PATRAE, trarum, urbs in Achaia, quam Pausanias Croen dici priua solitam affirmat, mox a Patræo mœnibus amplıatis nomẽ accepisse. Pli. li. 4. ca. 4. Oui. l. 6. Met. Patræq;, humilesq; Cleone.

PATRES CONSCRIPTI, [*Senatori,*] Fest. Patres dicti sunt, qui sunt patritij generis: conscripti, qui in senatu patrib. erãt scriptis annotati. ab initio, (ut ait Plut. in Romulo) tãtũ patres dicti sunt, postea, ascriptis in eũ ordinẽ pluribus, patres conscripti uocati sunt. Ci. 13. Phil. Asinius apertam curiam uidit post Cæsaris mortem: mutauit calceos, pater conscriptus repente factus est.

PATRES ALLECTI, etiam dicebantur, auctore Festo, qui propter inopiam senatorũ ex equestri ordine in senatum sunt assumpti. unde illud Tranquilli in Cæs. Peregrinis in senatũ allectis libellus propositus est, ne quis senatori nouo curiam mõstrare uelit.

PATRIA, [*Patria,*] ἡ πατρὶς, urbs, siue alius locus, in quo nati sumus, ita dicta, quod communis omnium parens sit. Vir. 1. Eclo. Nos patriæ fines, & dulcia linquimus arua. Cice. 1. Offic. Cari sunt parentes, cari liberi, propinqui, familiares: sed omnes omnium caritates patria una complexa est, pro qua quis bonus dubitet mortem oppetere, si ei sit profuturus? Aliquando & prouincia ipsa, ea qua orti sumus, patria uocatur. unde Sal. Hispaniam sibi antiquam patriam dixit. Prouerbij speciem habent. Quæuis terra patria: & Patria ibi, ubi bene uixeris.

PATRIARCHA, [*Patriarcha,*] πατριάρχης, patrum princeps, pontificũ primus. hi quatuor principio fuere, Romanus, Antiochenus, Alexandrinus, Hierosolymitanus, postea translata Byzantium Imperij sede, additus est & Constantinopolitanus.

PATRICIE, [*Da gentil'huomo,*] more patricio, ac nobiliter. Pla. Casin. cello magnifice, patricieq; amiceq; hero meo Ire aduersum.

PATRICIDA, p. p. [*Vccisore del padre,*] uide Paricida.

PATRICII, [*Patricii,*] εὐπατρίδαι, senatorum progenies. Liui. li. 1. Romulus centum creat senatores, qui patres ab honore Patricij quoque progenies eorum appellati. Suidas patricios esse tradit, communis reipu. patres, qui in suprema dignitate sunt senatorij consilij. Non tamen omnes senatores erant patricij: quod apertissime ostenditur ex his uerbis Taciti. Iisdem (inquit) diebus in numerum patriciorum asciuit Cæsar uetustissimum quenque e senatu, aut quibus clari parentes fuerãt. Exire e patricijs, est fieri plebeium. Ci. pro domo. Hinc patricius, a, um, ut patricius magistratus. Cic. ad Brut. Dum unus erit patricius magistratus, auspicia ad patres redire nõ possunt. Patricia familia, Ci. 2. de Leg. Indoles patricia, Sta. 3. Sy. Honos patricius, Clau. Hinc Patriciatus, pro ipsa dignitate. Sue. in Aug. A Ser. Tullio in patricias gentes, traducta procedente tempore ad plebem se contulit ac rursus magna ui per Diuum Iulium in patriciatum redije.

PATRICIVS, uicus, Romæ, quòd ibi patricij habitauerint, iubente Seru. Tullio, ut si quid molirentur e locis superioribus opprimi possent.

PATRIE, aduerbium, [*Da padre,*] affectu paterno. Quin. li. 11. ca. 1. Vt eum non inimice corripere, sed patrie monere uideatur.

PATRIMONIVM, nij, [*Patrimonio, beni paterni,*] οὐσία, bona paterna, hereditas a patre relicta. Ci. pro domo: Liberis nostris satis amplum patrimonium paterni nominis, ac nostræ memoriæ relinquemus. Iuu. Sat. 12. Non propter uitam faciunt patrimonia quidam, Sed uitio cæci propter patrimonia uiuunt. Patrimonium dissipare, effundere, exhaurire, pro consumere.

PATRIMVS, uel patrima, qui uel quæ patrem adhuc uiuentẽ habet. Liu. li. 37. Patrimi omnes, matrimiq; ad id sacrificium adhibiti.

PATRITVS, a, um, p. πατρῷος, quod est patris, Ci. 1. Tusc. patritam illam, & auitam philosophiam.

PATRIVS, a, um, [*Patrio, natio,*] πατριὸς, quod est patriæ uel patris. Ci. de Sene. Vigebat in ea domo mos patrius. Vir. lib. 12. Patrio mucrone relicto. Ter. Eun. Patria qui abligurierat bona. Res patriæ, & auitæ, Ci. 2. Ver. Mos patrius, Cic. 1. de Ora. Hic est mos patriæ Academiæ. Artes patriæ. Oui. epi. 1. Metus patrius. Oui. 2. Met. Amor patrius, Vir. 1. Aen.

PATRIZO, as, uel Patrisso, as, [*Imitare il padre,*] πατρίζω, πατριάζω, paternos mores imitor. Ter. in Ad. Laudo ò Ctesipho, patrizas.

PATRO, tras, παιδεύειν, proprie significat liberis operam do. Quin. li. 8. ca. 3 Ductare exercitus, & patrare bellum, apud Sal. dicta sancte & antique, ridentur a nobis. Ex quibus uerbis colligitur, priscos patrare posuisse, pro perficere, non solum, cum opera liberis daretur, sed etiam cum aliud quippiam iam incœptum ad finem perduceretur. Salu. in Cati. Si Romæ socij incepta patrauissent. Idem de repub. ord. ad Cæsarem: ea magis fortibus cõsilijs, quam bonis prœlijs patrata sunt. Pla. Asin. Te quoque ipsũ faciã haud magni, si hoc patru. Lio. li. 23. Dum facinus patratur. Tac. l. 2. Si patrandæ neci uenenum mitteretur.

PATRATVS, a, um, part. Tac. li 1. Maluit patrati, quã incœpti facinoris reus esse. Bella patrata, Clau. 4. Pan. Cædes eius patrata, Tac. l. 4. unde & patres patrati dicebantur, quod ad patrãdum. i. peragẽdum iuramẽtũ, ubi de fœderibus conuenerat, mitterentur. Plu. in Prob. Fecialibus sacerdotibus, qui fœderibus faciendis præsunt, Paterpatratus præest: inde dictus, quod ipse pater patiẽ haberet, sicq; filijs prouideret, & patrem consuleret. Hinc Impetro, obtineo. Perpetro, perficio. Propetro, teste Festo, mando aliquid perfici. Accius: propetro, quod cœpisti. habent autem p. e.

PATROCINOR, aris, [*Difendere cosi in fatto, come in parole,*] συνηγορῶ, tã uerbo, quam facto imbecilliorem protego. Quin. li. 2. ca. 4. Leno defenditur: ut non homini patrocinemur, sed fidei. Pli. 2. c. 41. Patrocinatur uastitas cæli immensa.

PATROCINIVM, [*Difesa,*] συνηγορία, defensio. Sal. in Cat. Cuius patrocinio ciuitas plurimum utebatur. Festus. Patrocinia appellari cœpta, cum plebs esset distributa inter patres: ut eorũ opibus tuta esset. Arripere patrocinium, tueri patrocinium, suscipere patrocinium, Latine dicta.

PATROCLVS, πάτροκλος, Menœtij fuit filius & Stheneles, qui occiso per ludũ astragalorũ Cleonymo, seu, ut alijs placet, Acane, Amphidamantis filio, solum uertens in Phthiam uenit, ubi a Peleo propter generis propinquitatẽ susceptus, & una cum Achille apud Chironem educatus, cum eodem arctissima amicitia iũctus uixit. postea etiã cum Achille ad expeditionem Troianam profectus est, ubi armis Achillis indutus, cum Hectore pugnans, ab eodem confossus occubuit, quod cum resciuisset Achilles, tametsi propter ereptã sibi ab Agamemnone Briseida bello abstinere omnino constituisset, nihilominus ad bellum redijt, Hectoréque

occidit,

occidit, ut Patrocli mortem quam crudelissime uindicaret.

PATRONA, Ter. in Eun. Te mihi patronam cupio Thais.

PATRONYMICUM, πατρωνυμικὸν, grammaticis appellatur nomen, quod formatum a nomine patris, filiũ significat. quamuis abusiue etiam a nominibus auorum, proauorum, fratrum, matrũ, sororum, & ipsarum etiam regiunum deducantur patronymica. Inuenta sunt patronymica a poetis carminis gratia, ne idem semper nomen inculcare cogerentur. quare in oratione soluta iis nõ utimur. Dicitur Patronymicum ἀπὸ τοῦ πατρὸς καὶ ὀνόματος, qđ proprie ut dicimus, fiant a nominibus patrum: ut, Priamides, Hector, uel alius quiuis ex filijs Priami.

PATRONUS, ni, [*Tutore, difensore,*] προστάτης, qui aliquem in periculo defendit. Pædianus: Qui defendit aliquem in iudicio, aut Patronus dicitur, si orator est, aut aduocatus, si ius suggerit, aut præsentiam suam commodat amico: aut procurator, si negocium suscipit: aut cognitor, si præsens caussam nouit, & sic tuetur ut suã. Pla. in Most. Qui pro me caussam diceret, patronum liberaui. Ci. pro Sex. Conuentus Capuæ me unum patronum adoptauit. Ouid. 1. de Arte: Qui modo patronus, iam cupit esse cliens.

PATRUELES, [*Fratelli cugini,*] ἀνεψιοὶ, patruorum filij, id est, ut ait Nonius, matium fratrum filij. quoniam qui pater alteri est, alteri est patruus. Pla. in Pœn. Frater patruelis meus. Sic Sorores patrueles nuncupantur, ex duobus & ipsæ fratribus genitæ. Auctor Iorec. Sororum uero duarum aut plurium filij, inter se Sobrini dicuntur, quasi sororini. Cic. 5. de Fin. Frater noster, cognatione patruelis. Oui. 13. Me. Nec minus est isto Teucer patruelis Achilli. Patrue. lis, & hoc le, ut, Patrueles fundi. Mat. li. 5. Cũ sibi cedere de patruelibus fundis Ducenta. Oui. Epi. 14. Quid meruere necem, patruelia regna tenendo?

PATRUUS, trui, [*Zio,*] θεῖος πρὸς πατρὸς, πατράδελφος, frater patris, quasi patris loco. Ci. 3. Verr. Patruo testimoniũ dicente. Patruus magnus frater aui. Patruus maximus, frater proaui, & abaui. Patruissimus superlatiuum protulit Pla. in Pœn.

PATRUUS, a, um, a patruo deductum, quod pro seuero per translationem accipitur. Horat. 3. Carm. Metuenteis patruæ uerbera linguæ.

PATULUS, a, um, [*Aperto, patente*] ἀνοικτὸς, apertus, latus. Differt a patenti, quod patula dicantur, quæ semper aperta sunt, patẽtia, quæ ad tempus patent. Vide Pateo.

PATULCIUS, Ianus, quando tempore belli postæ templi eius patescent. Mac. lib. 1.

PAUCIES, [*Rade uolte,*] ueteres pro raro utebantur, teste Nonio. Titin. Vxorem meam paucies uidebo.

PAUCITAS, [*Pochezza,*] ὀλιγότης, Ci. 1. de Ora. Quanta oratorum sit paucitas.

PAUCULUS, Ter. in Heau. Loquitor paucula. Cic. Atti. lib. 5. Paucu los dies.

PAUCUS, pauca, paucum, [*Poco,*] παῦρος, Ci. de Ami. Pauci admodũ familiares. Paucis, solum poni solet, ita ut in eo subaudiatur uerbis. Pauci apud antiquos pro bonis, [*Buoni*] ponebantur, ut Multi pro malis, auctore Nonio. Cic. in Orato. Nec paucorum iudicium pertimuit.

PAUCILOQUIUM, quij, ὀλιγολογία, paucitas sermonis. Pla. Mer.

PAUENS, [*Pauroso,*] περίφοβος, qui timet. Ouid. 2. Met. Colligit amentes, & ad huc terrore pauentes Phœbus equos.

PAUICULA, æ, instrumẽtum, quo coæquatur area: a pauiendo. Cato de re ru. cap. 129.

PAUEO, paues, paui, [*Hauer paura, temere,*] περιφοβεῖσθαι, timeo. Pla. in Amp. Me paue. Ter. An. Id paues, ne ducas illã. Oui. 9. Met. Ne pectora uano Fida metu paueant. Ci. 5. Phil. Pauet animus apud cõsiliũ aliud pro reo dicere. Hinc Pauendus, timendus. Pli. l. 8 c. 23. Pauendas serpentes. Pauendo, timendo. Luca. lib. 1.

PAUESCO, scis, [*Temere,*] περιφοβεῖσθαι, timeo. Col. l. 6. ca. 2.

PAUEFIO, timidus fio. Gel. li. 19. c. 1. Videor paulum pauefactus. Ou. 13. Met. Vicino pauefacta sub æquore mergor.

PAUIDUS, [*Timido*] περιδεής, qui natura timidior est inquit Seruius. Virg. 8. Aen. Stant pauidæ in muris matres. Oui. epi. 3. Quod scelus ut pauidas miseræ mihi contigit aures. Vir. 9. Aen. Pauidã uolitans pennata per urbem Nuncia fama ruit. Silius l. 10. Taliũ pauidissime dignum Me uita.

PAUIDE, [*Timidamente,*] timide. Liu. 5. ad Alliã tuã pauide fugerat.

PAUIMENTO, as, [*Fare pauimento,*] ἐδαφίζω, pauimentum facio. unde pauimenta dicuntur, loca in quibus strata sunt pauimenta. Ci. p domo, Porticum pauimenta. Pli. li. 17. cap. 4. Pauimentandom, ubi sata sit, censent.

PAUIMENTUM, ti, [*Battuto, terrazzo,*] ἔδαφος, domus solidamẽtum, siue incrustatio, quam gradiendo calcamus: a pauiendo: idest tũdẽdo dictum, quod dum fiunt pauimenta, pluribus simul dieb. tunduntur fistucis, seu marculis, ut solidiora fiant, nec rimas faciant. Iun. Sat. 14. Verre pauimentũ, & nitidas ostẽde colũnas. Cato. 3. 18. de re ru. Pauimẽta ad hunc modum facito: De testa arida pauimentum struito. ubi structum est, pauito, siccatoq;, oleoq; perũgito ut pauimentum bonum fiet. Multa autem pauimẽtorũ genera fuerunt apud ueteres. Erant Lithostrata, paruulis coagmentata crustis. Subdiala a Græcis innẽta, quæ sub dio erãt, pluuijs, & tẽpestatibus expolita. Asarota, de quib. Papinius in Syluis. Sub erãtq; nouis asarota figuris. Dicta ab α priuatiua, & σαίρω, siue σαίρω, purgo, uel uerro, siue quod scopis non uerrerentur. sed, collectis manu analectis (ita uocant cœnarum reliquias) ipsa spõgia mundarentur: siue (ut ait. Pli. l. 36. ca. 25.) quod in hoc pauimẽtorum genere tam artificiose minutis quibusdã testulis expressæ erant cœnarum reliquiæ, quæ scopis solent euerri, ut semper uiderẽtur nõ esse purgata. Vide Asarotũ. Fuerũt & Barbarica Subtegulanea, Scalpturata, & Græcanica. Vide Pli. l. 36. c. 25. Pauimẽta Pœnica, inquit Festus, marmore Numidico strata significat Cato, cum ait in ea oratione, quam habuit, ne quis iterũ consul fieret, uillæ, atq; ædes ædificatæ, atq; expolitæ maximo opere, citro, atque ebore, atque pauimentis Pœnicis.

PAUIO, pauis, paui, pauitum, [*Percuotere,*] ἐδαφίζω, uerbũ antiquũ, ferio, percutio, tundo, a παίειν, percutere. Cice. 2. de Diuin. Quia enim pascunt, necesse est aliquid ex ore cadere, & terram pauire, terripauium primo, post terripudium dictum est. Cato. c. 18. De testa arida pauimentum struito. ubi structum est, pauito. Col. li. 1. ca 6. Pauitum solum habeat, ne humorem transmittant. Hinc Depuuio, percutio. Lucilius apud Festum Palmis misellam depuuit me. Idem est. Ob puuio: unde Oppuuia, uerbera. Afranius, Oppuuijs pueri coercentur.

PAUITO, tas, [*Temere molto, hauer paura,*] θαμβῶ, frequentati. a Paueo, ualde timeo Pla. Bacc. Quis hic error est? quid pauitas? Ter. in Hec. Philo uenam pauitare nescio quid dicebant: idest laborare ex frigoribus, ut exponit Donatus. Nam & frigus accipitur p pauore [*Paura,*] & pauor pro frigore: ut annotauit Seruius in illud Virg. 1. Aene. Extemplo Aeneæ soluuntur frigore membra. Lucr. li. 2. Quæ pueri in tenebris pauitant. Vir. 6 Aen. Vix adeo agnouit pauitantem.

PAULATIM, [*A poco a poco,*] ἠρέμα, sensim, leuiter. Ter. in Hec. Paulatim elapsus Bacchidi, atq; huic transtulit amorem. Vir. 6. Aene. Paulatim adnabam terræ. Cœlius Ci. Cuius amicitia me paulatim in hanc perditam causam imposuit.

PAULISPER, [*Poco tempo,*] ὀλίγον χρόνον, paululum. Vir. 5 Aen. Paulisper pro te tua munera inibo. Ci. 1. de Diu. petijsse, ut sibi concederet paulisper in eius sella requiescere.

PAULO [*Vn poco,*] paulum: sed Paulum positiuis, Paulo cõparatiuis frequentius iungitur: ut paulo amplius, paulo magis, & præpositionib. Ante, & post. Ci. in Bruto: Verbis delectari uidetur paulo magis priscis, idest nimium. Paulo minus pro fere [*Quasi*] Sue. in Tib. Cæs. Paulo minus utrunq; euenit. paulo mox, [*Subitamente,*] statim. Pli. Paulo mox calefactum uulneri imponatur.

PAULUM, [*Poco,*] ὀλίγον, dim. a Parũ. cuius sũt quatuor gradus diminutionis, Paulũ, Paululũ, Pauxillũ, & Pauxillulũ. Ter. in Phorm. Pauxillulũ nũmurũ. Idẽ in An pro peccato magno paulũ supplicij satis est patri. Cæs. 3. Bel. Ciu. Paulũ portu progressus, litteras a Cæsare accepit. Ci. 1. Aca. Paulum cum ab eius uilla abessemus. Post paulum pro Paulo post, dixit Quin. l. 9. ca. 4.

PAULULUM, [*Pochetto,*] ὀλίγον, dim. a Paulũ. Ter. in Ad. Agelli paululum. Iungitur cum ante. Ci. 4. Ac. Paululum ante dicendũ est, quæ non mihi uidentur considerasse physici. Aliquãdo pro paulisper, [*Alquanto,*] Ter. in Eun. Paululum opperirier si uis.

PAULULUS, la, lum, [*Poco,*] Liu. 8. Pro paulula uia magnam mercedẽ Romanis esse soluendam. Idem l. 35. Equi, hominesq; paululi.

PAULUS, li, modicus, cognomen gentis Aemiliæ. Est & Paulus, paula, paulum, a Parum, rarissime usitatum nisi in ablatiuo. Plau in Bacch. Pacisci cum illo paula pecunia potes. Ter. in And. Dum in dubio est animus, paulo momento huc, illuc impellitur.

PAUO, onis, & Pauus, ui, [*Pauone,*] ταώς, auis nota, uario pẽnarũ fulgore cõspicua, quã poetæ Iunonis tutelæ assignarũt. Gel. li 7. c. 16. Pauus è Samo præstãtior est. Sat. 1. Et crudũ pauonẽ in balnea portas. uide Pl. 10. c. 20. Eius fœmininũ est Paua, quo usus est Ausonius Sectio. 1. Pauaq; de pauo cõstitit ante oculos. Col. tamẽ utrũq; sexũ Pauonẽ appellat: sed cũ distinctione horũ nominum, masculus & fœmina. Vtriusq; exemplum habes. l 8. ca. 11.

PAUONINUS, na, num, ex pauone. Pauoninum ouum, Col. l 8 ca. 5. Muscarium pauoninum, ex pauonum caudis confectum. Mart.

PAUOR, oris, [*Paura,*] ut ait Ci. 4. Tus. Est timor loco mouẽs mẽtẽ. Ex quo illud Ennij: Pauor sapiẽtiam omnẽ mihi ex animo expectorat. Liu. li 24 Pauor cœperat milites ne mortiferum uulnus esset. Vir. 3. Geo Exultantiaq; haurit Corda pauor pulsans.

PAUPER, pauperis, [*Pouero,*] πένης, gen. com. uel secundum aliquos, omnis. habet enim neutrũ genus, præcipue in obliquis, ut apud Sta. lib. 1. Theb. Lis est de paupere regno. Dicitur autẽ Pauper, (ut Varro putauit) a parua pecunia: siue (ut alij malũt) a paruo lare. Ci. 10 Par. Mãlius pauper fuit. Hor. Ser. Sa. 1. Neque se maiori

pauperinorum Turbæ comparat. Ouid. 1. Fast. Dat cēsus honores, Census amicitias, pauper ubiq; iacet. Pauper cũ genitiuo, Hor. 2. Ser. Sat. 3. Pauper Opimius argenti. Pauperrimus, superl. Hor. 1. Ser. Sa. 1. Semper ego optarim pauperrimus esse bonorũ. Apud antiquos etiam Paupera dicebatur in fœ. ge. Plau. Paupera hæc res est, Hinc Pauperculus, & Paupercula. Ter. in Hea. Anus paupercula. Var. l. 1. de re ru. c. 17. Pauperculi cum sua progenie.

Pauperies, pauperiei, [*Pouertà*,] πενία, paupertas. Hor. li. epist. Per mare pauperiem fugiens. Hor. 3. Car. Ode. 24. Magnum pauperies opprobrium iubet, Quiduis & facere, & pati.

Paupero, as, [*Impouerire*,] πένητα ποιῶ, pauperem facio. Pla. In Pse. Boni uiri me pauperant, improbi alunt. Hor. 2. Ser. Sat. 5. Cótem ptum cassa nuce pauperet. Hinc Depaupero. Varro.

Paupertas, atis, [*Pouertà*,] πενία, Var. l. 4. de Lin. Lat. Pecunia quæ erat parua ab ea paupertas dicta est. Pla. Persa: ubi ad paupertatē secessit infamia, Grauior paupertas fit. Iuu. Sat. 3. Nil habet infelix paupertas durius in se, Quã qđ ridiculos homines facit. Paupertatē quidā ab Egestate ita distinguũt, ut Egestas, sit, quando ad uictũ necessaria desunt: paupertas, quãdo licet nõ sint opes, tamē necessaria suppetũt. Ci. in Par. Istam paupertatem, uel potius egestatem, ac mendicitatem tuam nunquam obscure tulisti.

Paupertinus, [*Pouero*,] πενιχρὸς, pauper. Var. de Vita Po. Ro. li. 1. Quod si paupertina sit elegantia. Sidonius: paupertinus flagitatę cantilenæ culmus immurmuret. Nonius.

Pausa, sæ, [*Pausa*,] παῦσα, requies alicuius rei. Lucr. l. 1. Saty. Pausam facit ore loquendi. Plau. Rud. Aliquando osculando melius est uxor pausam fieri. Deducitur a παύομαι, cesso.

Pausanias, Cleombroti filius, Lacedæmonius, qui una cum Aristide Atheniensi uicit Macedonium Medũ, Xerxis regis generum, apud Plateas, cum ducētis peditum millibus electis, & 22. equitũ millibus, haud ita magna manu. & cum multum incremēti Lacedæmonijs adiecisset, in mores Asiaticos labi se permisit. Deinde eousque processit res, ut cum Xerxe ita côuenisset, se illi imperiũ Lacedæmoniorum proditurum esse, si filiam sibi in matrimoniũ dedisset. quo nomine in iudicium uocatus, in templum Mineruæ confugit, ubi interfectus est, cadauerq; eius in barathrũ abiectũ. Thucydides. l. 2. Fuit & Pausanias nomē auctoris Græci, qui floruit Hadriani & Antonini tēporibus. Scripsit Chronica, Laconica de amphictyonibus, Lacedæmoniorum serijs. Suidas.

Pausarius, κελευστής, a Seneca uocatur, qui remigibus modos dat, & remigandi officium quadam quasi pausa moderatur.

Pausia, genus oliuę, a pauiendo, quod non nisi pauiendo, idest, tundendo, oleum emittat: seu quod ante, quam molæ subijciatur, tũdatur. Vir. 2. Geo. Et amara pausia bacca. Apud Col. l. 12. cap. 48. legitur Pausea per secundam uocalem in penẽsyllaba.

Pausilypum, παυσίλυπον, uilla Campaniæ, ἀπὸ τῆς παύσεως τῆς λύπης, idest, a curæ, mœrorisq; cessatione. Pli. l. 9. c. 53. Pausilypum, uilla est Campaniæ, haud procul Neapoli, Idem lib. 3. ca. 4.

Pausilipus, παυσίλυπος, poculum erat in conuiuijs tertium, Ioui seruatori dicatum, quod curas abigeret.

Pauso, sas, [*Cessare*] παύομαι, quiesco. Plau. in Trin.

Pauxillatim, [*A poco, a poco*,] κατὰ μικρὸ, paululum, sensim, pedetentim. Pla. in Epi. Cœpi ad illas pauxillatim accedere.

Pauxillulus, diminutiuum a Pauxillus. Pla. in Ru. Hoc colore capiuntur pauxilluli. Ter. Phor. Pauxillulum Numorum.

Pauxillum, parum admodum. Pla. in Cap.

Pauxillus, [*Pochino*,] ὀλίγος, dimin. a Paulum. Pla. in Aul. uerissimle non est, hominem pauperem Pauxillum parui facere.

Pax, cis, [*Pace*,] εἰρήνη, a pactione dicitur: quod nomen etiam pluraliter declinatum legitur. Hora. 2. l. epi. Hoc pacis habuere bonę, uentique secundi. Varro. Animaduertendum, quibus de causis, & quemadmodum constituerunt paces. Est autem Pax proprie publica tranquillitas. Ci. de Sen. Cum sententia senatus inclinaret ad pacem. Pax (inquit Ci. 2. Phil.) est tranquilla libertas. Aliquãdo accipitur pro uenia, [*Perdono*,] Vir. 3. Ae. Sed uotis precibusq; iubent ea poscere pacem. Nonnunquam pro propitiatione. Idem 4. Aen. Pacemq; per aras Exposcunt. Habet autem hoc nomē uarios in oratione usus. dicimus enim, Conciliare pacem inter aliquos, Conficere pacem, Consulere paci, Cum pace aliquē dimittere, Cum pace aliquid agere, Eripere pacem. Pace tua, honestus reprehendendi modus. i. tua uenia, te non irascente. Ter. in Eun. pace quod fiat tua. Similiter, Pace tua dixerim. Pax etiam aduerbium comicum est, & silentium quoddam imperantis uim habet. Ter. in Heau Dum argentum capio, pax.

Paxillus, [*Palo*,] πάσσαλος, palus. Hoc nomen Priscianus credit per diminutionem a palo factum: quod tamen uel Cicerone teste falsum esse constat, qui palum contra ex paxillo contractum esse asserit, fuga litteræ uastioris. sic. n. scribit in Ora. uerba. Quomodo Axilla, Ala factus est, nisi fuga litteræ uastioris, quam litteram etiam è maxillis, è taxillis, & uexillo, & paxillo consuetudo elegans Latini sermonis euellit.

P ANTE E

Peccatum, [*Peccato*,] Ter. in Prol. Eun. Si id est peccatum, peccatũ imprudentia est. Prius est nomen, secũdum participiũ. Est autē peccatum, quicquid fit contra officiũ. Ci. de Ami. Nulla est excusatio peccati, si amici caussa peccaueris. Idem Att. li. 3. Scio nos nostris multis peccatis in hanc ærumnam incidisse. Vir. 10. Aen. Luant peccata, neque illos iuueris auxilio.

Pecco, as, [*Peccare*,] Ter. in And. Ego me amare hanc fateor, si id peccare est, fateor id quoque. Ci. l. 1. Offi. passiuo usus est, cũ ait: Multa peccantur. Et impersonaliter, l. 1. Offi. cauendũ est, nequid in eo genere peccetur. Construitur aliquando cũ accusatiuo cũ In. Ter. in Ad. in istam partem potius peccato. Aliquãdo cũ ablatiuo, cum eadem præpositione. Ci. 5. Ver. Si uno aliquo in genere peccasset. Aliquando cum accusatiuo sine præpositione. [*Fallire, errare*,] Pla. in Bacc. Si unam peccauisset syllabam.

Pecorarius, [*Pecoraro*,] qui pecora publica redimit, ut inquit Asconius. Est etiam qui pecorum curam habet. Augustin. l. 15. Ciui.

Pecorinus, a, um, προβατινὸς, ex pecore, ut Pecorina caro.

Pecorosus, a, um, [*Ch'abonda di pecore*,] προβατώδης, quod pecore abundat. Proper. l. 4. Venit ad inuictos pecorosa palatia montes.

Pecten, nis, mas. gen. [*Pettine*] κτείς, instrumentum textorum, quo subtegmē staminí immittitur. Vir. 1. Ge. Arguto cõiux percurrit pectine telas. A cuius similitudine & Pecten dictus, qui explicat capillos. Oui. 4. Met. Sæpe Cytoriaco deducit pectine crines. Est quoque cratis dentatæ genus, stylis ferreis, ad colēdum terram. Itē ferreũ instrumētũ, quo rariores segetes metebãtur. Col. li. 2. c. 21. Alij pectinibus spicã ipsã legunt. Itē pubes, idest locus, ubi pili ad uerēda nascũtur [*Pettenecchio*] Iuu. Sat. 6. Inguina tradũtur medicis iam Pectine nigro. Dictus Pectē, quia, ut barba indetõsa pectine indigeat. Est & instrumētum, quo citharã pulsamus, πλῆκτρον. Vir. l. 6. Iam pectine pulsat eburno. Itē pectines, siue Pectũculi, pisces, q. se ex aqua iaculãtur sagittæ modo. Hor. Ser. Sat. 4. Pectinibus patulis iactat se molle Tarētum. Pectines itē a Plin. in arboribus dicuntur rectæ per lõgitudinem pectinum modo lineæ & interualla, idest, discursus ille uenarum rectus, in lõgitudinem porrectus, cuiusmodi in pectine conspiciuntur dētes, in quibus autem hic meatũ ductus aliquo modo uariat, neque rectus in longitudinē porrigitur, non solet eos Plinius absolute pectines appellare, sed adijcere aliquod, quo uarietas illa explicaretur, obliquos, crispos, nodosve pectine appellans. Pecten Veneris, herba est a pectinis similitudine dicta. Pli. li. 24. ca. 19.

Pectinatim, [*A guisa di pettine*,] ad pectinis similitudinem factũ. Pli. li. 9. c. 33. Pectinatim, imbricatim undata. Sic dicimus manus pectinatim iunctas, cum utriusque manus digiti inter se cõplicitі, pectinis figuram uidentur referre. Idem li. 8. c. 25. Pectinatim stipante se dentium serie.

Pectinatus, ta, tum, κτενοειδὴς, ad pectinis modum factũ: unde Pectinatum tectum dicitur, teste Festo, in duas partes deuexum.

Pectino, as, κτενίζω est ferreo instrumēto, quod pectinem uocant spicas legere, uel segetem metere. Pli. li. 18. ca. 21.

Pectitus, a, um, p. c. [*Pettinato, colto*,] ἐκτενισμένος, pexus. Col. li. 2. ca. 3. Præparatæ sint, & pectitæ lanæ. Translate accipitur pro culto, polito. Idem l. 10.

Pecto, is, pexui, uel pexi, pexum, [*Pettinare*,] κτενίζω, explico, & tãgo capillum. Ci. 2. Cat. Quos pexo capillo nitidos, aut imberbes, aut bene barbatos uidetis. Ouid. 1. de Arte: Hanc matutinos pectens ancilla capillos Incitet. Hor. 1. Car. Ode. 15. Pectes Cęsariem. Iumenta quoque aliave animalia pecti dicuntur, cũ sordea eorum, & pili decidui strigili distinguũtur. Vir. 7. Ae. De ceruo. Pectebatq; ferum, puroq; in fonte lauabat. Transfertur & ad alia. Nã & pectere citharam, [*Sonare*] dicimus, idest, percutere: & distendere pectine chordas, idest plectro chordas mouere. Itē pectere lanam & uestes dicimus, a quo & uestes ipsæ pexæ dicũtur, quæ in superficie quasdam ueluti lanosas exuberantias prę se ferunt, quales sunt uestes, quas coronatas uulgus uocat. Pli. li. 8. ca. 48. Istriæ Liburnię pilo proprior quam lanę, pexis aliena uestib. Idem l. 9. Stupa pectitur ferreis hamis. Hinc Depecto, Propecto, ultra in longum pecto. Ou. 1. Fas. Ille manu mulcens propexam ad pectora barbam. Repecto, rursus pecto. Claud.

Pexa, folia crassa, exuberantias quasdam habentia in modum panni pexi. Col. l. 11. c. 3. Pexa munera, pro togis pexis. Mart. l. 7.

Pexatus, ueste pexa indutus. Mar. l. 1. Pexatus pulchre.

Pectoralis, & hoc le, qđ ad pectus pertinet: ut, Fascia pectoralis.

Pectorale, subst. genus armaturæ, quo pectus munit. Pl. l. 37. c. 7.

Pectorosus, a, um, [*Di gran petto*,] στερνώδης, magni & ualidi pectoris. Auctor Priapeę: Nemo est feroci pectorosior Marte. Col. l. 8. ca. 2. quadratæ pectorosæ.

Pectus, oris, [*Petto*,] στέρνον, anterior pars animalis, a gula usque ad uentrem. hoc homini tantum latum est, reliquis animalib. carinatum, ut ait Pli. l. 11. c. 37. Dictum a compactis costis: q̃ ueluti firmamenta pectoris sunt. Vir. 9. Ae. Pectore in aduerso totũ cui

cominus

comitaus ensem condidit. Hor. 2. Ser. Sat. 8. Tum pectore adusto uidimus & merulas poni. Quin. l. 2. ca. 16. cicatrices, quas pro patria aduerso pectore susceperat, ostendit. Accipitur & pro corde [*Cuore, animo,*] quod sub pectore latet, uel pro ipso animo, quē in corde residere nōnulli antiquorū putauerūt. Iuu. Sat. 13. Nocte, dieq; suū gestare in pectore testē. Hor. li. 1. epi. Nō tu corpus eras sine pectore. Hinc fit, ut, cū aliquē pfecte a nobis amari uelimus significare, dicamus nos illum amare ex toto pectore. Vir. 6. Ae. Te uero, mea quam spacijs propioribus ætas Insequitur, uenerande puer, iam pectore toto Accipio, & comitē casus complector in omnes. Ci. de Ami. In amicitia nisi apertum pectus uideas, tuumque ostendas, nihil fidum, nihil exploratum habes.

Pectvscvlvm, στηθίδιον, diminutiuum, paruum pectus.

Pecvaria, orum, [*Greggi grandi di pecore,*] βοσκήματα, dicuntur a pecu. nominatiuus singularis est Pecuare, uel Pecuar, per apocopē. Proprie pecuaria dicitur, magni pecudum greges. Persius. Fundor, ut Arcadiæ pecuaria rudere credas. Vir. 3. Ge. Mitte in Venerē pecuaria primus. Ci. l. 4. ad Her. Cū canes fungūtur officijs luporum, cuinam præsidio pecuaria credemus? Nonnunquam accipiatur Pecuaria pro omnibus ijs, ex quibus populus habet reditum, quia diu hoc solum uectigal Romanis fuit. Ci. de Cla. Ora. Societatis eius, quæ pecuaria redemisset.

Pecvaria, riæ, [*Pecoraia,*] προβατική, dicitur ratio parādi, ac pascēdi pecoris, ut fructus ex eo capiatur: quæ & res pecuaria dicitur. Var. l. 3. de re ru. c. 1. Tres libros institui, primū de agricultura, secūdū de pecuaria. Est & pecuaria locus, in quo pecorū greges cōstāt. Var. l. 2. c. 1. Cuius nobiles pecuariæ in Brutijs habētur. Idē in Præf. l. 2. Pecuarias habui grādes, in Appulia, ouiarias. Possumus tamē in his Varronis exēplis Pecuarias intelligere, ipsos pecorū greges: ut apud eūdē Pecuariæ uidētur accipi l. 3. c. 1. Vbi sic ait, Duo genera pastionum, unum agreste, in quo sunt pecuariæ.

Pecvariam reum facere, est, armenta, gregesq; alere.

Pecvarivs, a, um, βοσκηματικός, quod ad pecus pertinet. Plaut. in Trucu. Male uertit res pecuaria mihi apud nos. Pecuarius canis apud Col. l. 7. ca. 12. Qui pecora custodit a luporum iniuria.

Pecvarivs, rij, [*Pecoraio,*] προβατοτρόφος, νομεύς, qui pecora pascit.

Pecv, huius pecu, in plurali, pecua, pecuū, pecub. [*Gregge*] antiq dixerunt pro pecore. Pla. in Rud. Non uides me referre uuidum rete tunc squamoso pecu. Idem in Merc. Nec pecua rure pascere.

Pecvvm, Cato genitiuo plur. protulit ab eo quod est pecu. Festus.

Pecvlator, κλέπτης τῶν δημοσίων, qui ea, quæ ad remp. seu principē pertinent, furatur. Ci. 3. Offi. Testamētarijs, furibus, peculatorib.

Pecvlatvs, us, [*Furto della pecunia publica,*] pecuniæ publicæ, aut fisci furtū. Ci. 5. Ver. Nō intelligit hæc ad peculatus iudiciū ptinere. Pli. de uiris ill. Salinator peculatus reus, ab omnib. tribubus, excepta Metia, condemnatur. Plau. Cist. In me peculatum facit.

Pecvliaris, & hoc are, [*Particolare,*] ἴδιος, quod ad peculium pertinet, uel quod peculio deputatur, seu quod peculij propriū est. Plau. in Asin. Opilio inter alienas oues, aliquam habet peculiarem, qui spem soletur suam. Sed receptum est, ut Peculiaris, proprius, siue præcipuus, [*Speciale*] dicatur, nec cum alijs communis. Suet. in Cæs. Publicis uectigalibus peculiares seruos præposuit. Peculiare edictum, peculiariter ad certam rem propositū. Ci. 5. Ver. Exoritur peculiare edictum repentinum, nequis frumētum de area tolleret. Aliquando pro re seruili, [*Seruile,*] Vlp. Si quis uinum. ff. de tritico uino & oleo leg. Si peculiare uinum legatum sit, id contineri, quod serui habuerunt.

Pecvliariter, [*Particolarmente, specialmente,*] ἰδίᾳ, præcipue. Quin. li. 27. ca. 2. Quod commune est, alicui peculiariter tribuitur, ut urbem, Romam accipimus.

Pecvliatvs, [*Denaroso,*] pecunia abundans. Asinius Cic. Bene peculiatus.

Pecvlio, as, peculium anfero. Pla. in Per. Ego te peculiabo.

Pecvliosvs, sa, sum, [*Che ha molto peculio,*] χρηματώδης, qui peculij multum habet. Plau. in Rud.

Pecvlivm, peculij, [*Peculio*] teste Pompeio, quicquid alicuius labore & industria partum est. Apud ueteres peculiū dicebatur, quod uis patrimonium, q̄ pecoribus omnis illorum substātia cōstabāt, unde & peculij nomen deductū. Postea factū est, ut peculij nomine illud præcipue cōprehēderetur, quod seruus, uel filius familias dū adhuc in potestate domini est, uel patris, industria sua, uel labore lucrifecerit. Ci. in Par. qui cupiditate peculij nullā cōditionē recusant durissimæ seruitutis. Plau. in Asi. Frugi sum, nec potest peculiū enumerari. Flor. Iurisc. in l. peculiū. ff. de pecu. Peculiū (inquit) ea eo consistit, qd̄ parsimonia sua quis parauit, uel officio suo meruit sibi donari. Tubero autem, referēte Celso l. 6. ff. sic definit Peculium, quod seruus domini permissu separatim a dominicis rationibus habet. Peculium castrense dicitur, quod a parentib. aut agnatis in militia degenti donatum est, uel quod filius familias in militia acquisiuit: quod nisi militasset, non haberet. Vide Castrensis. A Peculium fit Peculiolum.

Pecvlor, aris, & Depeculor, rempublicam furor.

Pecvnia, æ, [*Pecunia,*] ἀργύριον, a pecore, siue a pecu dicta est, q̄a apud antiquos omnis pecuniæ pecus fuit fundamētū. Col. li. 6. in præf. in rusticatione uel antiquissima ē ratio pascēdi, unde nomina quoq; pecuniæ, & peculij tracta uidētur a pecore. Pl. l. 33. c. 3. scribit, Pecuniā sortitā esse nomē a nota pecudis, q̄ primū æs nota pecudis signatū fuit. Hinc Plut. & Publicola asserit, in uetustissimis nūmis signū fuisse ouis, & suis, bouisq;. Pecuniæ uero nōe (ut inquit Hermogenianus. l. pecuniæ. ff. de uer. sig.) nō modo nūmi, hoc est, numerata pecunia, sed omnes res tā solidę, quā mobiles, & tā corpora, quā iura cōtinētur. Ci. 2. de Fin. Pecunia est effectrix multarum & magnarum uoluptatum. Hor. 1. ep. 9. genus & formam regina pecunia donat. Diminutiuum Pecuniola.

Pecvniarivs, a, um, χρηματιστικός, quod ad pecuniā pertinet. Cic. ad Brutum: Nodus est inopia rei pecuniariæ. Idem pro Clu. Neminē uoluerunt maiores nostri ne pecuniaria quidē de re minima esse iudicem, nisi qui inter aduersarios conuenisset.

Pecvniosvs, a, um, [*Denaroso,*] πολυχρήματος, qui abundat pecunia. Nonius: Pecuniosorum proprietatem aperuit M. Tullius de Sen. a pecore pecuniosos, appellatos asserens. Ci. 5. Ver. Pecuniosum hominem, quamuis sit nocens, neminem posse damnari. Artes pecuniosæ. Mart. lib. 5.

Pecvs, udis, fœ. g. & Pecus, oris, neutri, [*Bestiame,*] θρέμμα, βόσκημα, omne animal, qd̄ sub hominis imperio e pabulo terrę pascit: ut boues, asini, equi, cameli, oues, & huiusmodi. Var. l. 2. de re ru. c. 5. Qui gregē armētorū emere uult, obseruare debet, ut sint hæ pecudes ætate potius ad fructus ferādos integrę, quam iā expetitæ. Pli. etiā elephantos pecudes uocat: Qui (inquit) cum elephanto cōgressus, gemino ictu pecudem exanimauit. Inuenitur & Pecus, oris, pro multitudine pecorum, seu pecudum. Vir. 3. Ecl. Dic mihi Damœta, cuiū pecus an Melibœi? Idem. Caprigenūque pecus nullo custode per herbas. Interdum pro oue, [*Pecora*] Pli. l. 8. ca. 49. genus musmonum, caprino uillo, quam pecoris uelleri ppius. Quin. Quur, in usum uestium sæpe pecori lanæ detrahuntur? Interdum dicitur de omni animali, quod humana effigie caret, [*Bestia, animale,*] Vir. 4. Geo. Ignauū fucos pecus a præsepib. arcēt. Hor. l. 1. Car. Omne cū Proteus pecus egit altos Visere mōtes. Cum in genitiuo facit pecudis, dicitur de quouis animali, excepto homine. Pli. li. 8. ca. 7. Ipsius animalis tāta narratur clementia aduersus minus ualida, ut in grege pecudū occurrentia manu dimoueat, ne quid obterat imprudēs. Vir. l. 4. Geo. de apibus loquēs: pecudū custodia solers. Luc. de piscib. Præterea genus humanū, mutæq; natātes, Squamigeræ pecudes. Col. li. 8. ca. 3. Volatile pecus facile custodiā decipit. Dicitur pecus (ut docet Varro) a pes, quod pedib. sine ratione bruta ferantur. Sunt qui dicant Pecus, udis, olim fuisse mas. ge. quod apud Enniū lectum sit, Pecudi marito: poterimus tamē dicere, Marito ibi esse substātiuū, & figurate cum alterius generis substantiuo cohærere. Legitur etiā pro eodem Pecu, & in numero plur. Pecua. Pecuda etiā neutro genere in usu fuisse, ueterum affirmat auctoritas. Sisenna: Iumenta & pecuda locis trepidare compluribus. Item Ci. de rep. apud Nonium. Cum adhibent in pecuda pastores.

★Pedaevs, fuit Antenoris filius nothus. Hom.

Pedatvm, [*Pedata humana,*] ἴχνος, uestigiū humanū, inquit Festus.

Pedalis, & hoc le, [*D'un piede,*] ποδιαῖος, quod est pedis. ut Mensura pedalis. Col. li. 3. Pedale quoquo uersus spatium. Idem: Scrobiculis pedalibus factis. Ci. 4. Acad. Quantulus nobis uidetur Sol? mihi quidem quasi pedalis.

Pedamen, inis, & Pedamentum, ti, [*Sostentacolo, sostegno,*] χαράκωμα, sustētaculum, quod alicui arbusculæ adhibetur. Pl. li. 17. c. 10. Castanea pedamentis omnibus prçfertur. Col. l. 4. c. 30. Pedaminum, & ominum prospiciendorum tradenda ratio est. Varr. 1. de re ru. c. 8. Quibus stat recta uinea, dicuntur pedamenta: quæ transuersa iunguntur, iuga.

Pedanevs, a, um, [*D'un piede,*] ποδιαῖος, pedalis. Col. l. 5. Nemo minorem pedanea scrobem uitibus comparat. Hinc, Bipedaneus, a, um, tripidaneus, semipedaneus. Col. l. 1. Bipedanea humus arboribus quatuor pedum abunde est. Et lib. 4. Tripedaneis relictis spatijs. Et l. 5. Semipedaneam terram subiacere.

Pedarii senatores, qui in senatu sententiam non dicebant, ab alio dictam comprobabant, mouentes se loco, & in partē eius, cuius sententiam approbabant, ambulātes. quod qui faciunt, Ire in sententiam pedibus, dicūtur. Et ab actu transeundi, pedib. in aliena sedilia, Pedarij sunt appellati. Ci. ad At. li. 1. Est illud S. C. sūma Pedariorū uoluntate, nullius nostrorū auctoritate factū. Sententia eorum Pedaria appellatur. Gellius Pedarios existimat dictos senatores quod, qui magistratum curulem nondum ceperant, pedibus in curiā proficiscebantur: nam qui curulem magistratum gessissent, curru uehi solebant. Vide Gel. l. 3. ca. 18.

★Pedasvs, ciuitas Pylo uicina. Hom. 9. Ilia. fuit etiam unus ex equis Achillis. Homer.

PEDATIM, κατὰ πόδας Pli.l.11.c.45. Leo & camelus Pedatim gradiuntur, id est, ut sinister pes non exeat ad dextrum, sed subsequatur.

PEDATIO dicitur, quando pedamentis uinea fulcitur. Col.l.4.c.12.

PEDATVM, pedati. Nonius. Pedato, positum inuenit pro repetitu, uel recessu, quasi pes pedem: ut nunc uulgo dicitur, Tertio pedato. Cato. Orig.l.1. Tertio Pedato bellum nobis facere, idest tertio reuersi.

PEDATVS, a, um, [Sostentato,] χαρακωμένος, quod est sustentaculo firmatum: ut, Vineæ Pedatæ. Quandoque etiam Pedatus dicitur, cui sunt pedes, ἔμπους, sicut a manu Manuleatus. Sue. de Othone, Fuisse traditur & modicæ staturæ, & male Pedatus.

PEDEM, struere, [Fuggire,] ἀποδιδράσκειν, est fugere. uide Struo.

PEDETEMPTIM, [Tardamente, lentamente,] βάδην, tarde. Nonius.

PEDES, [Piedi,] πόδες, dicuntur, quibus utimur in gradiendo, cuius nominatiuus singularis est Pes, a πούς. Pes autem totum dicitur quod est a femore ad calcem, diuiditurque in coxendicem, femus, genu, femen, poplitem, crus, suram, & imum pedem, qui Calx appellatur, diuiditurque in Conexum pedis, quæ pars superior est, & Calcaneum, quæ est posterior: item in Volam, quæ est pars medij pedis caua, & Plantam, quæ pars totæ inferior est: præterea in digitos, & ungues. Vir. Eclo.9. Quo te Mœri pedes? Suo se pede metiri, est, facere sumptum pro facultatum suarum modulo. Hor.1. Epi.7. Metiri se quemque suo modulo ac pede, uerum est. Quoniam uero stanti fundamentum pes est, factum est, ut in ædificijs area, Pes magnus dicatur. Pes etiam mensuræ genus est, quo mensurantur terræ, & continet quatuor palmos, hoc est, digitos sexdecim. Item funis, quo in naui tenditur uelum. Vir.l.5. Aen. Vna omnes fecere pedem. Pli. etiam remos nautum pedes appellauit. Pedes etiam dicuntur legitimæ carminum dimensiones: unde dicimus carmen heroicum sex habere pedes: Pentametrum, Phalecium, & Sapphicum, quinque. metaphora uidetur sumpta ab animalium pedibus: nam ut illa suis pedibus mouentur, ita etiam carmina suis quibusdam incedunt pedibus. Aut certe a mensuræ genere, quod pedem uocari diximus, quod carmina suis pedibus ueluti mensuris quibusdam dimetiantur. Præterea pes uocatur fœdum capitis animal a moltitudine pedum, [Pedocchio,] Pla. in Cur. Vt muscæ, culices, pedes, pulicesque odio, & malo, & molestiæ, bono usui estis nulli.

PEDES, ditis, [Pedone,] πεζός, qui pedibus incedit, unde milites, qui pedibus stipendia faciunt, Pedites appellamus. Cæs. 8. Bell. Gall. Germanos pedites ad castra hostium præmittit. Vir.6. Aene. Seu cum pedes iret in hostem. Curtius: Pedes agmen circuibat.

PEDESTER, [Pedone, che ua a piedi,] πεζός, qui pedibus iter facit. Mar. li.1. Abnuit in liquidis ire pedester aquis. Dicitur etiam hic & hæc Pedestris, & hoc Pedestre, ut Pedestris exercitus, qui peditibus tantum constat, non etiam equitibus. Ci. de Fin. Xerxes cum tantis equestribus & Pedestribus copijs. Pedestris oratio, est prosa, & oratio soluta: dicta ab humilitate & simplicitate apparatus, quod ad grauitatem, & maiestatem carminis non assurgat. Quin. L.10.c.1. de Platone: Multum supra prosam orationem, & quam pedestrem uocant Græci, exsurgit. Hor. ad Mecœnatem. l.2. Car. Pedestribus dices historijs prœlia Cæsaris.

PEDESTRIA, auguria πεζικοὶ οἰωνοί, dicebantur, quæ a lupo, uulpe, serpente, equo, & ceteris animalibus quadrupedibus sumebantur.

PEDETENTIM, [A poco, a poco,] κατὰ πόδας, aduerbium copositum a pede, & tento, tas, sensim, paulatim. Ci.1. Of. Sensim esse, pedetentimque; paulatimque faciendum. Ter. in Phor. Dij bene uertant quod agis, pedetentim tamen. Quod Donatus exponit, caute.

PEDICA, [Laccio, trocca,] πέδη, a pede, significat laqueum, quo pedes illigantur. Virg. lib.1. Geo. Tunc gruibus Pedicas, & retia ponere ceruis.

PEDECINVS, prisca dictio, cuius significatio ignoratur. Cato de re ru. ca.18. Foramen pedicinis duobus facito, ibique arbores pedicino in lapide statuito.

PEDICOSVS, siue pediculosus, [Pedocchioso,] φθειριῶν, qui capitis uermibus scatet, qui pediculi, & nonnunquam pedes appellatur. Pla. Pedicosus, ubi me uidit, caput scabit. Apud antiquos teste Festo, aliquando inuenitur pedecosus. Ticin. Rus pedecosus detruderetur.

PEDICVLARIS, & hoc lare: unde Pedicularis morbus, quo Sylla dictator interijt, dicitur, cum corpus pediculis scatet. Græci φθειρίασιν appellant.

PEDICVLI, populi Calabriæ. Plin. lib.3. ca.11. Stra. l.16. Pœdiculos appellat.

PEDICVLVS, li, [Piccol piede, pedocchio,] πόδιον, dim. paruus pes. Pl. l. 9.c.28. Mollia sunt loligo, sepia, polypus. his pediculi octoni omnib. Hinc Pediculi uocantur, quibus pyra, mala, & huiusmodi sustinentur. Idem l.22.c.23. Tutiores sunt fungi cocti cum pediculo pyri. Hinc Pediculata poma, quæ Pediculos habent, quib. suspendi possunt. Item Pediculus uermis, in capite hominis, & in ceteris animalib. Col.l.8.c.7. pluma omnis e capite detergeretur, ne pediculum creet. Pediculi quoque terræ scarabæi terrestres ricino similes. Sunt & maris pediculi, teste Pli.l.32.c.7.& 8. ita dicti a similitudine pediculorum capitis, quibus ad uaria medicamenta, utuntur.

PEDIO, dis, [Battere co' piedi,] ποδίζω, ueteres usi sunt, pro pede pulso, a quo Compedio, Impedio, Propedior.

PEDIOLVS, πόδιον, diminutiuum, paruus pes, Nonius.

PEDISSEQVVS, [Che seguita il padrone,] ἀκόλουθος, qui dominum sequitur. & Pedissequa, ancilla quæ dominam sequitur. Ci. ad Att. li.2. Clamore Pedissequorum nostrorum. Idem pro domo. Consolari hunc a pedissequis iussit. Ter. in And. Accedo ad Pedissequas. ad Heren. li.4 Vxoris Pedissequæ sunt diuitiæ.

PEDITATVS, tus. [Essercito a piede, fanteria,] πεζικόν, peditum copiæ, Ci.5. Phil. Tu ciuem sceleratum pecunia, peditatu, equitatu instrues.

PEDO, as, [Andare,] uado, a quo Repedo, ἀναποδίζω, quasi pedem refero. Luci. Redisse, ac repedasse. Pedare etiam est uiti, uel alteri arbusculæ sustentaculum adhibere, unde uineæ Pedatæ. Pli. l.17. ca.21. Col. L.4. ca.12. Putationem sequitur pedandæ uineæ cura.

PEDO, dis, pepedi, [Trullare,] πέρδω, crepitum uentris emitto, Hora. 1. Ser. Sa. 8. Nam displosa sonat quantum uesica, pepedi. Hinc Oppedo, p.p. contra pedo: & per translationem reclamo, dissentio. Hor. 1. Ser. Sat. 9. Vin' tu Curtis Iudæis oppedere.

*PEDO, Albinouanus, poeta fuit, Epigrammatum scriptor, qui sub Augusto Cæs. floruit, & usque ad Neronis tempora peruenit.

PEDVM, di, λαγωβόλον, pastoralis baculum, quo pecudum pedes detinentur. Vir. 5. Ecl. Sume pedum. est & Pedum, πέδα, Sec. oppidum, non longe a Prænestinis, a quo Pedani, Populi. Pli. l.3. c.5. Liu. l.8.

PEGANON, πήγανον, herba Dios. li.3. Latini Rutam appellant.

*PAGASA, oppidum est Cariæ. Steph.

PAGASIDES, Musæ dictæ, ἀπὸ τῆς πηγῆς, a fonte, numini illarum sacro, quem Pegasus ictu ungulæ fingitur aperuisse. Oui. epi. 21. Ac mihi Pegasides blandissima carmina dictant. Interdum dicuntur fontium, uel fluuiorum nymphæ, quæ & Naiades. Idem Ep. 5. Pegasis Oenone Phrygijs celeberrima siluis.

PEGASVS, pe. co. equus alatus, quod iuxta πηγάς, fontes Oceani, natus sit: ubi Gorgones habitabant. Hunc Higinus, & alij complures Neptuni, & Medusæ filium dixere. Alij ex Medusæ sanguine, quam Perseus interemit, natum attribuunt. Hic cum in Helicona euolasset saxum ungula feriens, fontem aperuit, qui ex eo Hippocrene. i. fons equinus est appellatus. Postea uero cum ex Pirene Corinthio fonte biberet, a Bellerophonte, qui id temporis expeditionem in Chimæram parabat, captus est. Strabo li.8. Vulgatum est, & caballinum fontem in Helicone erupisse, cum subiecta ibi tellure feriret ungula. Post hæc rerum terrestrium tædio ductus in cælum dicitur euolasse, ibique inter sidera constitutus, Arcticum circulum spectare, pedibusque æstiuo orbi adnixus, extremo ore caput Delphini tangere, & Aquarij manum dextram ceruici suæ adiungere. Hinc fit Pegaseus, a, um, p.c. Catu. ad Camerium, Nec si Pegaseo ferar uolatu. Et Pegaseius, aliud adiectiuum quinque syllabarum. Persius Cantare credas Pegaseium melos. Pegasus etiam instrumentum in domibus, super quo uestes & similia tenentur suspensa, a Pegaso, equo poetico, traductione nominis excogitata.

PEGMA, matis, πῆγμα, ἀπὸ τοῦ πήγνυσθαι, a pangendo, machina quædam lignea, in qua statuæ collocantur, & quasi figuntur. Pegmatis formam Seneca ad Lucilium his uerbis describit: His (inquit) annumeres licet machinatores, qui Pegmata ex se surgentia excogitant, & tabulata tacita in sublime crescentia, & alias ex inopinato uarietates. Ioseph. l.7. de Bel. Iud. Maxime erat stupor machinarum, quæ portabantur, siue Pegmatum fabricatio. Qui autem in his machinis depugnabant, a Suetonio Pegmates uocantur. Tradunt Claudium obiecisse aliquando bestijs, qui Pegmata in scenam parum feliciter produxissent. Pl. l.33. c.3. Princeps Caius in circo Pegma duxit, in quo centum & uiginti quatuor argenti pondo fuere. Festus scribit, Pegmata esse, ex ære, aut marmore armamenta; quæ ut plurimum in atrijs, quandoque in porticibus, aulisque affigebantur, fortium uirorum gesta certius, quam pictura, ostendentia. Mar. l.22. Et crescunt media Pegmata celsa uia.

PEIERO, as, p.c. [Giurare il falso,] ἐπιορκέω, falso, & animo fallendi iuro, seu iuramentum infringo, ex per, & iuro, abiecta r, & u, longa in e, breue conuersa. Ci.3. Of. Non enim falsum iurare, Peierare est, sed, quod ex animi tui sententia iuraris, id non facere periurium est. Idem pro Ros. Com. Qui mentiri solet, peierare consueuit. Mar. li.7. Nec erubescit peierare de turdo. Iuris peierati pœna, Hora. 2. Car. Ode 8. Pla. in Asi. Si quid fecit scelestè, pro illo lingua peierat. Lact. l.1. Aliqua potestas est, quæ peierantes deos puniat.

PEIOR, & Deterior, [Peggiore, men buono,] κακίων καὶ χείρων, differunt, quod peior respectu mali dicatur: deterior respectu melioris ut deterius dicatur, quod minus bonum est. Hinc peius, quod quandoque accipitur pro magis [Piu] Ci. 6. Phil. Quo neminem peius odi. Idem 11. Phil. Quo neminem ueterani peius oderunt.

PELAGIA, piscis ex genere concharum, qui & purpura dicitur, in medijs faucibus fucum habens cingendis lanis laudatissimum qui ab eo Pelagium dicitur, Pli. l.9. c.37. Purpuræ alio nomine pelagiæ dicuntur. Idem li.9. ca.38. Pelagio alligatur.

PELAGICVS, a, um, quod in mari uiuit, siue quod est ex mari, Col. l. 8. cap.

li.c.17. Saxatiles, aut Pelagici ex recentibus melius pascuntur. Pro eodem legimus Pelagius. Var. 3. de re ru. c. 3. Pelagios greges piscium reuocauit.

PELAGVS, [*Mare*] πέλαγος, tam masculini, quam neutri generis pro fundum maris significat. unde Pelagus dictum uolūt, quasi πέλαγος. quod sit, πέλας τῆς γῆς, procul a terra. Tametsi etiam pro quouis mari accipitur. Val. Flac. lib. 1. Argon. Pelagū quantos aperimus in usus. Pli. lib. 10. cap. 32. In reliquis partib. est mitius pelagus. Virg. 3. Aen. Pelagi tot tempestatibus actus. Ibidem: Erramus Pelago.

PELAMIS, midis, gen. fœm. idem piscis cum thynno, sed qui nondū annum excesserit. nam Pelamides primo, post annum thynni uocantur. Dicta Pelamis, παρὰ τὸ ἐν τῷ πηλῷ μένειν, quod in luto moretur. Pli. lib. 9. cap. 15. Iuu. Saty. 7. Siccus petasunculus, & uas Pelamidum. Varia Pelamidum genera enumerantur a Pli. li. 32. cap. ult.

PELASGIA, giæ, olim dicta celeberrima illa totius Europæ Cherronesus, inter duo maria, Aegæum, & Ionium platani folio similis propter angulosos recessus, quæ notiore nomine Pelopōnesus dicitur. Dicta Pelasgia a Pelasgis, populis uetustissimis, qui ab Arcadibus originem traxerunt. Stra. li. 5. & Pli. li. 4. ca. 4.

PELASGI, populi Græciæ uetustissimi, qui ex Arcadia oriūdi, circa extremam partem Macedoniæ consederunt. dicti Pelasgi, ut nōnulli putant quasi πελαργοὶ, ciconiæ, quod more ciconiarū, ante quam sedem sibi deligerent, bonam partem orbis peruagarint.

PELASGIS, regio mediterranea Peloponnesi, olim Drymodis, postremo Arcadia dicta. Pli. li. 4. c. 6. Inde Pelasgus, ga, gum.

PELASGVS, πελασγὸς, frutex, lauri folijs: unde a Græcis δαφνοειδὴς appellatur. Pli. li. 15. ca. ult. Herbarij Laureolam appellant.

PELETHRONII, dicti Lapithæ, a loco, qui subiectus est Pelio montis in quo medicamentorū magna uis nascitur, quæ Græci φάρμα, uocant. Hi primi omnium frænorum usum inuenisse dicuntur, & domandorum equorum artem, ut annotauit Seruius in illud Vir. 3. Geo. Fræna Pelethronij Lapithæ, girosque dedere.

*PELAGONIA, pars Macedoniæ septentrionalis, quæ Triballis proxima est. Plin. li. 4. c. 10.

*PELEVS Aeaci filius, qui ex Thetide Achillem genuit: qui Pelides a patris nomine a poetis dicitur.

PELIAS, liadis, πηλιάς, patronymicum fœmininum, formatum a Peleus Oui. Epi. 3. Transeat Hectoreum Pelias hasta latus. i. hasta Achillis, qui Pelei fuit filius. Hanc a Pallade decorticatam & politam, a Vulcano cuspidatam ferunt.

PELIAS, πελίας, Neptuni filius, ex Tyro Salmonei regis filia, frater Aesonis, & Thessaliæ rex, qui Iasonem fratris filium, cuius indolem formidabat, ad expeditionem Colchicam, uelut ad certissimum periculum ablegauit. Val. Flac. li. 1. Argo. Hic tādem filiarum suarum manibus iugulatus instinctu Medeæ, quæ, integræ ætati se illum restituturam simulabat. Oui. 7. Met.

PELICANVS, [*Pellicano*,] πελεκᾶνος, auis Aegyptia. Nascitur in solitudinibus, maxime Nili fluminis. Hæ aues, tāquam colaphis rostrorum dicuntur occidere paruulos suos, eosdemque in nido occisos se, lugere per triduum. Postremo dicunt matrem seipsam grauiter uulnerare, & sanguinem suum super filios fundere, quo illi perfusi reuiuiscunt. Aelianus lib. 15. Pelicanos eosdem facit cum plateis.

PELIDES, πηλείδης, Achilles dictus, a Peleo patre, Aeaci filio.

PELIGNI, populi Marsis finitimi, metropolis Sulmo, Ouidij patria. inde Pelignus, a, um, Ouid. libro 3. Am. Pelignæ dicar gloria gentis ego.

PELIVS, Ci. pro Cœl. Vtinam ne in nemore Pelio.

PELLA, πέλλα, urbs Macedoniæ, in littore Aegæi maris, illustrata natalibus Philippi Macedonum regis. & Alexandri. unde uterq; Pellæus dictus. Lucan lib. 10. Illic Pellæi proles uesana Philippi Felix prædo iacet. Iuuen. Saty. 10. Vnus Pellæo iuueni non sufficit orbis. Pellæa gula, pro Alexandrinis delicijs, apud Mart. lib. 13. Epitheto longiuscule petito ab Alexandro Pellæo, Alexandriæ conditore. Est item Pella Syriæ oppidum, a Macedonibus sic appellatum, cum antea Apamia diceretur. Steph. Adiectiuum Pellæus, Steph.

PELLAX, lacis, [*Ingannatore*,] ἀπατηλὸς, qui per blanditias aliquem decipit. a Pellicio, fraudandi caussa aliquem allicio. Vir. 2. Aen. Inuidia postquam pellacis Vlyssi. Inde Pellacia, [*Inganno*,] fallacia. Idem li. 4. Geo. Vbi nulla fugam reperit Pellacia.

PELLENA, es, πελλήνη, castellum est Achaiæ, sexaginta stadijs a sinus Corinthiaci littore distans. Strab. lib. 8. Pli. lib. 4. ca. 5. Pellenæorum castellum appellat. Et item Pellene, eiusdem Achaiæ uicus, inter Pellene castellum & Aegas. Str. loco iam citato.

PELLENÆVS, πελληναῖος, mons in Chio insula. Pli. l. 5. c. 32.

PELLEX, icis, [*Adultera*,] παλλακὴ, quæ cum eo, cui uxor sit, corpus miscet. Inde apud oratores & poetas Pellex non tam uiri, quam uxoris nuncupatur. Cice. pro Clu. Vxor, generi, nouerca filij, filiæ pellex. Sal. in Ci. Filia matris pellex. Oui. ep. 9. Nomine deposito, pellicis, uxor erit. Sue. de Cæs. Eum Dolabella pellicē reginæ dicit. Pellex, Latinum nomen est, a Pellicio, blandiendo decipio: quia blandiendo uirum ab uxore seducit.

PELLICATOR, oris, qui blanditijs aliquem in fraudem pellit. Festus.

PELLICATVS, tus, παλλακεία, actus, quē pellex exercet. Ci. 1. Offi-cio. Ab ea est propter pellicatus suspicionem interfectus.

PELLECTO, ces, cui blanditijs impetro. Col. in præfat. li. 8.

PELLICIO, licis, lexi, lectum, [*Ingannare lusingando.*] ἐπισύρομαι, blāditijs in fraude induco. Tere. in Phor. Senem per epistolam pellexit. Ci. 1. de Or. Maiorē partem sententiarum lepore, & facetijs pellexisti. Componiturque ex Per, & Lacio, mutatis r, in l, & a, in i. Festus, Lacit, decipit, inducit. Lax, lacis uero fraus est. A lax, Lacio fit: unde & Lacto, as. & Allicio, Elicio, Illicio, & alia.

PELLICEVS, a, um, [*Di pelle*,] ex pelle, ut uestis pellicea. Hiero. contra Iouin.

PELLICVLA, æ, [*Pellecina*,] δερμάτιον, diminu. parua pellis. Cic. pro Mur. Strauit pelliculis hædinis lectos Punicanos. Cōtinere se in sua pellicula, prouerbialiter dicitur, pro intra suam sortem se cōtinere. Mart. li. 3. Curare pelliculam, est corpus suū molliter tractare. Hor. 2. Serm. Sat. 5. Pelliculam curare iube. Veterem pelliculam retinet, id est pristinos mores, Persius Sat. 5.

PELLICVLO, as, ὑποδερματίζω, pellibus alligatis obturo. Col. l. 12. c. 46. Vas pelliculāto. Ibidē c. 39. Opercula gypsare & pelliculare.

PELLIONES, [*Pelliciai*,] qui uestes pelliceas, & alia ex pellib. faciunt. Pla. in Men. Quasi supellex pellionis palus palo proximus est.

PELLIS, pellis, [*Pelle*,] δέρμα, δορά, dicitur cum est a carne separata, quæ cutis antea dicebatur. Iuu. Sat. 10. Deformem pro cute pellē. Vir. 8. Aen. Quem fulua leonis pellis obit totū. Quiescere in propria pelle, est contentum esse sua sorte. Hor. 1. Ser. Saty. 6 Quoniam in propria non pelle quiessem. Sub pellibus esse, in castris statiuis. Ci. 4 Ac. Vt uō multum imperatori sub ipsis pellib. otij relinquatur. Dicta pellis a pellendo, quod externas iniurias tegēdo repellat. Hæc postquam concinnata est ad calceos, & cetera opera facienda, Aluta dicitur. Diminutiuum pellicula.

PELLITVS, a, um, [*Pellizzato*,] δερματώδης, quod pelles habet, uel pellibus tectum est. Propert. l. 4. Pellitos habuit rustica chorda patres. Hor. 2. Car. Ode 6. Dulce pellitis ouibus.

PELLO, lis, pepuli, pulsum, [*Percuotere, scacciare*,] προσβάλλω, percutio, ferio. Ter. in An. Tu ne has pepulisti fores? Aliquādo abigo, [*Cacciare*,] Plau. Pelle animo timorem. Iungitur & ablatiuo cum A: ut, Pelle hunc a foribus Plau. in Amph. Item cum De, [*Rimouere*,] ut, Nō potuit pelli de ea sententia. Item cum E, uel Ex, ut, Pellere aliquē e foro, ex templo. Nōnunquam sine præpositione: ut, Pellere patria, ciuitate, regnu. Iungitur & accusatiuo cum In. Ci. de Ora. In exilium pulsus. Pulso, Pulto, & alia, uide suis locis. Itē Appello, siue Aspello, Compello, Depello, Dispello, Expello, Impello, Propello. A supino pulsum fit Pulso, sas. Antiqui dixere Pultum: a quo pulto, pultas.

PELLOS, siue Pellus, li, auis ex genere ardeolarum. Pli. l. 10. c. 60.

PELLVCEO, ces, [*Lucere, risplendere*,] διαυγάζω, per medium luceo. Iuue. Sat. 2. Cretice pellucες. Plaut. Aul. Ita is pellucet, quasi laterna Punica. Oratio pellucens, [*Facile, chiaro*,] clara & aperta. Cice. de Cla. Orat. ita reconditas sententias mollis & pellucens uestiebat oratio. Hinc Pellucidus, a, um, [*Chiaro*,] & pellucide. Vide Perlucidus.

PELLVVIVM, uij, & Pelluuia, uiæ, [*Vaso doue si lauano i piedi*,] ποδόνιπτρον, uas in quo lauantur pedes. a pelluendo. Hoc & Pollubrum dicitur. labrum autem commune est.

*PELOPEA, p.p. Thyestis filia, quæ ex patre Aegisthum concepit.

*PELOPEA, Lydiæ urbs, quæ Thyatira dicitur.

PELOPEVS, pea, peum, πελόπειος, & diuisa Græca diphtongo Pelopeius, πελοπήϊος, per quinque syllabas, denominatiuū a pelos. Prop. li. 3. El. Infamis stupro stat Pelopea domus. Oui. 8. Met. Nam me Pelopeia Pittheus misit in arua.

PELOPIDAS, Thebanus, rei militaris gloria clarissimus, arctissimo amicitiæ fœdere cum Epaminunda coniunctus. Plutarchus.

PELOPONNESVS, [*Morea*,] πελοπόννησος, nobilissima totius Europæ peninsula, Isthmo angustissimo Græciæ annexa, inter duo maria Aegæum, & Ionium, platani folio similis, angulosis recessib. duos efficiens sinus, ab ortu Saronicum: Crisseum, siue Corinthiacū ab Occasu, sex millium angustijs diremptos: olim Apia & Pelasgia appellata, postremo Pelopōnesus dicta a Pelope Tantali filio, qui cum Oenomaum Eleorum regem curuli certamine superasset, Hippodamiam filiam eius uxorem duxit, regnūque dotale accepit: totamq; illam peninsulam Peloponnesum appellauit. Habet in circuitu circiter ccclxiij. M. passuum, amplissimis olim habitata urbibus, ex quib. clarissimę fuerunt Corinthus in ipso statim Isthmo sita: Argos, Mycenæ, Lacedæmon, Patræ, Messene, Corone, Methone, Elis, Pisa. hodie Moream appellant Veneti.

PELOPS, pis, πέλοψ, Tantali Phrygiæ regis, & Taygetes filius: cuius pater

pater cum deos in terris peregrinātes hospitio excepisset, ut certo aliquo argumento diuinitatem eorum experiretur, filiū suū illis epulandum apposuit: a cuius esu cū dij ceteri abstinuissent, sola Ceres humerum eius dextrum absumpsit, quē cum Iuppiter deinde ad uitam reuocasset, eburneum ei humerum restituit. Postea uero eum in uirum adoleuisset, relicta patria in Elidē se contulit, ubi id temporis regnabat Oenomaus, qui unicā habebat filiam, nomine Hippodamiā, & forma eximiam, & regni totius hęredem, ijsque nominib. a procis plurimis ambitam. uerū Oenomaus, cū oraculo edoctus esset, fore, ut generi opera interiret, durissimam hāc procis conditionem tulit, ut qui nuptijs filiæ potiri uellet, secum prius curuli certamine contēderet, ea lege, ut uictorem filiæ suæ coniugum & regni hæreditas, uictū mors sequeretur. Cū itaque iam complures equorū celeritate superasset, uenitque tradidisset, Pelops, Myrtilum aurigam eius pretio corrumpit, ut fragiles currui axes subiūgeret. quo facto Oenomaus cū curru corruit, mēbrisq; omnibus ea ruina collisis mortuus est. Pelops itaq; & cōiuge potitus & regno, uniuersam illam Cherronesum de nomine suo Peloponnesum appellauit. Stra. li. 8.

Peloris, ridis, πελωρὶς, genus conchæ. Hor. 2. Serm. Saty. 4. Murice Baianq melior Lucrina peloris. Pli. l. 32. ca. 11.

Pelorus, pen. pro. πέλωρος, unum ex tribus Siciliæ promontorijs, quod in Italiam uergens, Scyllæ aduersum est, dictum a Peloro Annibalis gubernatore, quem is in Syriam fugam parans, (ut Pōponio Melæ placet) ibi interemit. se ab eo proditum ratus, quod procul intuenti continua uidebantur esse littora, pelagu. q; minime peruium. Val. l. 9. ca. de Temeritate, Pelorum hūc ab Annibale interfectum arbitratur eo tempore, quo is a Petilia soluens, in Africam reditum parabat, a suis reuocatus, ut patriæ periclitāti opem ferret aduersus Scipionem. Seruius quoque explicās illud Vir. 3. Aen. Rarescent claustra Pelori, quāquam cum Valerio uidetur sentire, fatetur tamē etiam antea Annibalis tēpora promōtorium hoc Pelorum fuisse appellatum. Polybios quoque in primo Bello Punico alio nomine non utitur.

Pelta, æ, [*Targhetta, brochiero,*] πέλτη, scutum exiguum, Lunæ semiplenæ imaginem referens: quo genere Amazones pcipue in prælijs uti solent. Virg. 1. Aen. Ducit Amazonidum lunatis agmina peltis. Scuta Amazonica uocat Nonius. Plin. li. 12. c. 5. Foliorum latitudo peltæ effigiem amazonicæ habet. Inde Peltacus, a, um, pelta armatus. Liu. lib. 28. Menippum cum peltatis Chalcidem mittit. Idem lib. 31. Nocte cettatos, quos peltatas uocant in insidijs abdiderat.

★Peltae, arum. Phrigiæ oppidum, a quo uicinus campus Peltinus dictus est. Stra. li. 12. cap. 13.

Pelvis, [*Conca, catino,*] λεκάνη, uasis genus pedibus abluēdis destinatum. Var. 4. de Lin. Lat. Peluis quasi pedeluuis, a pedū lauatione. Alij Peluim a pelluendo dictam tradunt, putātque finū esse aquatium, in quo uariæ res perluuntur. Iuu. Saty 3. Patulos effundere pelues. Cato c. 10. Peluis una. Vide Baysium.

Pelusium, sij, πηλούσιον, oppidum in extrema Aegypti ora, qua Casiotidi contermina est. a quo & extremū Nili ostium, quo Aegyptus ab Asia terminatur, & Pelusium, seu Pelusiacum appellatū. Hanc urbem cōdidit Peleus Achillis pater, monitu deorum post lustrationem, furijs enim agitabatur, quia fratrem Focum interemerat. Hinc pelusius, sia, sium, & Pelusiacus, ca, cum. Vir. li. 1. Ge. Nec Pelusiacæ curam aspernabere lentis. Et Pelusiana mala legimus apud Col. l. 5. c. 10. Pelusintæ, gentiles.

Penarius, a, um, [*Che s'appartiene a uettouaglia,*] ut Penariæ cella dicitur, in qua penus asseruatur. Cice. 4. Verr. M. Cato cellam penariam reip. Siciliam nominauit.

Penarius, rij, Festo: uel Penaria, riæ, [*Penara,*] ut Varro lib. 4. de li. lat. ut uero alij, Penarium, rij, locus ubi penus reponitur.

Penates, tum, tibus, pluraliter, [*Dei domestici,*] ἐφέστιοι θεοὶ, dij domestici, ut inquit Ci. l. 2. de Na. De. Quod penes nos nati, ex quo & Penetrales a poëtis uocantur. Alij a penu deriuant. Macr. li. 3. Sat. cap. 4 Penates esse dixerunt, per quos penitus spiramus, per quos habemus corpus, per quos rationē animi possidemus. Tere. in Phor. Deos Penates salutatum domum Deuortar. Vir. 1. Aen. Ilium in Italiam portans, uictosque Penates.

Penatiger, a, um, gerens penates. Oui. 15. Met.

Penatores, qui penum gestant. Cato aduersus Macilium.

Pendeo, des, pependi, pensum, [*Pendere,*] αἰωροῦμαι, suspensus sum, a pennis auium. Interdum ponitur absolute. Ter. in Eun. Tu iam pendebis, qui stultum adolescentulū nobilitas flagitijs. Aliquando ablatiuo iungitur cum A, uel Ab: ut Sagittæ pēdebant ab humero. Ci. 6. Ver. Aliquādo cum De. ut, Pendere de rupe, Virg. 1. ecl. Item cum Ex, ut Pendere ex arbore, Ci. 5. Verr. Nonnunquā sine præpositione. Virg. 4. ecl. Pendebit sentibus uua. Aliquando iungitur accusatiuo cum Per, Plau. in Asi. Centum pondo es, per pedes quando pendes. Per translationem pro innitor, [*Appoggiarsi, dipendere*] Oui. 3. de Ponto: pēdet & a uestra nostra salute salus. Pēdere ex nutu alterius dicitur, qui per omnia alterius addictus est uoluntati Liu. li. 35. Ea autem in libertate posita est, quæ suis stat uiribus, non quę ex alieno pendet arbitrio. Pendere ex fortuna dicitur. qui ad omnes fortunæ flatus circumagitur. Cicero in Paradox. Cui spes omnis, & cogitatio pendet ex fortuna, huic nihil esse potest certi. Quandoque pro cruciari, aut animo suspensum esse, [*Dubitare, affligersi,*] & sic construitur cū genitiuo uel ablatiuo, & interdum ponitur absolute. Ci. 1. Tusc. Expectādo, uel desiderādo pendemus animis, cruciamur, & angimur. Idē In Hortensium: Qui expectat, pēdet animi. Pendere etiā dicitur, qui nimio desiderio alicui rei intentus, cessat ab omni alio opere, & id unum solicitus expectat, [*Esser desideroso*] Oui. in Epi. Penelopes: Narraturis coniux pendet ab ore uiri. Vir. 6. Aen. Dū cōsulta petis, nostroque in limine pendes. Itē cessare, [*Cessare,*] Vir. 4. Aen. Pendent opera interrupta. Aliquādo pro pōdus efficere, [*Pesare,*] Pli. lib. 21. ult. Cyathus pendet per se drachmas decē. Pendere rei dicebantur, quod eorum nomina in tabula pēdula, publice proposita, atque suspensa erāt. Sue. in Domitia. c. 9. Reos, qui ante quinquennium proximum apud ęrarium pependissent, uniuersos discrimine liberauit. Pendentes alas, dixit Pli. l. 10. ca. 38 Pendens uinum, Cato ca. 147. Quod adhuc in ipsa uite pendet, nondum ex uuis expressum. Appendeo, Dependeo, Impendeo, Propendeo, & Suspendeo, uide suis locis.

Pendo, dis, pependi, pensum, [*Pensare, istimare,*] σταθμῶ, σταθμοῦμαι, uerbum actiuum, pondero, a Pendeo, quod quæ ponderātur, ex libra pendeant. Pli. li. 5. c. 15. Inuenimus thynnos talēta quindecim pependisse. Per translationem significat, considero, [*Considerare,*] Ci. pro Quinctio. Si ex opibus nō ex ueritate causa pendetur. Idem. 6. Verr. Rem uobis proponam, uos ex suo nominis pōdere penditote. Magni pendo, Parui pendo, Nihil pendo, Flocci pendo, [*Sprezzare uno,*] in magna aut parua æstimatione habeo. Pla. in Bac. Vnū plurimi pendit. Ter. in Heau. Tu illum nunquam ostendisti, quanti penderes. Pendere, [*Pagare,*] etiā soluere, quod ante quam signatus esset nummus argenteus, non numeratione, sed pondere fieri solebat solutio. Pli. l. 33. ca. 3. pop. R. ne argēto quidem signato ante Pyrrhum regem deuictum usus est: libralis, & dipondius appēdebatur assis. unde etiam ęria grauis pœna dicta est. Hinc etiam hodie mansit usus, ut Pensionem dicamus pro solutione, & Pendere pro soluere. Sal. Semper illis reges, populi, nationes stipendia pendere. Hinc Pœnam pendere dicitur, qui ob delictum pecuniam soluit. Plin. lib. 29. cap. 4. Supplicia annua canes pendunt. Virg. 6. Aene. Tum pendere pœnas Cecropidę iussi. Penditur, impersonale Plin. lib. 12. cap. 14. Imperij nostri publicanis penditur. Pensus, partic. Ponderatus. Ouid. 15. Met. Pensas examinat herbas. neque enim pharmaca, nisi ponderentur, recte componi possunt. Hinc Appendo, Compendo, unde Compēdium: Dispendo, uarios in usus impendo, a quo dispendium. Dependo, quod est do. Colu. lib. 5. Incassum dependitur opera. Cetera composita uide suis locis.

Pendulus, a, um, [*Pendente,*] μετέωρος, quod pendet, Ouid. epist. 1. Lassaret uiduas pendula tela manus.

Pene, [*Quasi,*] παρ' ὀλίγον, fere. Plau. in Epid. Pene in cursu cōcidi. Hinc Penissime formauit. Pla. in Aul. Vt uult Prisci. l. 15. Licet alij a Penitus formari uelint: Me (inquit) perdidit penissime, idest, pene nihil defuit, quin me perderet.

★Peneleus, per quatuor syllabas, unus fuit ē quinq; Bœotorū ducibus, qui ad bellum Troianum profecti sunt. Hom. 2. Iliad.

Penelope, Icari filia, & Vlysis uxor, pudicitiæ exemplar, quæ absente totos uiginti annos marito, nullis aut parentum precibus, aut procorum pollicitationibus adduci potuit, ut fidem, quam uiro discedenti dederat, secundis nuptijs uiolaret. cum autē proci acrius instarent, atque adeo uim illaturi uiderentur, tantum moræ ab illis sibi pepigit, quantum telæ, quam tum in manibus habebat, absoluendæ sufficeret. quod cum impetrasset, quicquid interdiu texuerat, noctu retexebat: eoq; commento eorum cupiditatē in reditum mariti distulit: qui ab illa sub mēdici habitu, hospitio susceptus, procos ad unum omnes interemit. Dictā uolunt ab auibus, quæ Penelopes dicuntur, siue Meleagrides, cum ante Arnea diceretur, quasi abiecta & repudiata. ferunt enim, cum ab Icaro, Periboeaque parentibus esset exposita, ab hoc auium genere fuisse educatam.

Penelopes, aues, alio nomine Meleagrides. Pli. li. 37. ca. 2.

Penes, [*Appresso,*] παρὰ, præpositio accusatiuū exigens, significatque dominium, uel personam, aut potestatem. Vlp. l. penes. ff. de uerb. signi. Penes te, amplius est, quam Apud te. nā Apud te est, quod qualiter qualiter a te tenetur: Penes te est, quod quodam modo a te possidetur. Ci. 4. Ver. Cum omnis copiæ frumenti penes illum esset redacta. Idem de le. ag. Agri, quorum penes Pompeium potestas debet esse.

Penetrabile, [*Penetrabile,*] διάτορον, quod facile penetrat. Vir. 1. Aen. Penetrabile telum. Interdū passiue, quod facile penetratur. Ouid.

Oui.12.Met.Corpus nulli penetrabile telo.

PENETRALE, huius penetralis μυχὸς, significat omnem partẽ intẽriorem domus, uel rẽpli, teste Seruio, licet sit intecta; seu omne, quod intimis partibus est. Vir.6.Aen.Te quoque magna manent regnis penetralia nostris. Mar.l.10.Nec capitolini summũ penetrale tonantis.Vit.2.Aen.Veterum penetralia regum.Liu.li.45. Vos penetralia uestra contaminari cruento latronis corpore sinitis. Est etiam adiectiuum, pro interno. Vir.2.Aene.Aeternumque adiris effert penetralibus ignem. Idẽ.4.Aen.At regina pyra penetrali in sede sub auras Erecta.Dij penetrales, Ci.2. de Nat.Deo. Item Penetrale sacrificiũ, auctore Festo, quod in intima parte sacrificij conficitur. Penetralis Germania, interior. Tacitus li.2.

PENETRALITVS, adue. Lucretius l.1. Quare fulmineus multo penetralius ignis, Quam noster, fluat e tædis terrestribus ortus.

PENETRO, [Penetrare,] διαπείρω, peruado, transeo, quasi penitus intro. Construitur non nunquam cum accusatiuo sine ulla præpositione. Cice.1.Tusc. Necesse est ita feratur, ut penetret, & diuidat omne cælum. Sic Penetrare Atlantem pro Atlantem montẽ superare, [Salire,] apud Plin.lib.5.cap.1. Aliquãdo cum Ad. Pli.li.13.c.3. Quando id primum ad Romanos penetrauerit, non facile dixerim. Aliquando cum In, [Entrare,] ut Penetrare in cœlum. Ci.4.Ac.Penetrare in portum, apud eundem.7.Ver. Sic Penetrare in urbem. Liu.2. Penetrare in animos, Ci.de cla.Ora.aliquando cum sub: ut, Penetrare sub terras. Cice.6. Ver.Penetrare se, pro inserere se, [Ficcarsi, nasconderse,] Gel.l.5.cap.14 Specum quandam nactus latebrosam, in eam me pen tro, & recõdo.Penetrare se in fugam, est, fugere. Pla.in Amph.Dicimus etiam, Penetrare pedẽ intra portam, intra ædes. Pla.in Men.Intra portam penetrari pedem. Si intra ædes huius unquam penetraui pedem. Penetratus, partic.in Limina penetrata mortis. Stat.4.Syl.

PENEVS, pet tres syllabas, pe. pro. πηνειός, fluuius in Thessalia inter Ossam, & Olympum decurrens.in co cursu sunt Tempe. Oui.1. Met. Vocant Tempe, per quæ Peneus ab imo Effusus Pindo, spumosis uoluitur undis. Strabo li.7.8.& 9.Pli.lib.4.ca.8. Inde peneius, neia, neium, per quatuor syllabas: ut Peneia Daphne apud Ouid.4.Metamor.

PENICVLAMENTVM, pars uestis, quæ terram attingit. En.l.11. Ann. Pendens peniculamenta imum ad quenque pedem. Nonius.

PENICVLVS, li, & Penicillus, uel Peniculum, & Penicillum, [Scoua, pennello,] ἐκμαγεῖον, quamuis diminutiua uideantur a Penis, significant tamen ea, quibus calceamẽta, uasaque tergũtur, teste Festo, ita dicta quod olim fierent ex peoe, idest, ex cauda animaliũ. nã, ut ait Ci.l.9.ep.ad Papyrum, Caudam antiqui Penem uocabant, ex quo est propter similitudinem, Penicillus. Item quibus picto res pingunt, quoniam ex caudarum extremitatibus fiunt, Pli.lib. 35.c.10. Arrepto penicula lineam ex colore duxit summæ tenuitatis per tabulã. Quin.l.2.Inst.22. Pictor penicilla desiderat. Itẽ quibus albarium tectorio parietum infertur, qui dicũtur Tectorij penicilli. Pli.l.28.c.17. Setarum ex bis e penicillis tectorijs cinis cum adipe tritus. Item quibus uulnera stipãtur, ne præpropere claudãtur, prius quã pbe fuerint purgata, ut sunt penicilli ex linteolis concerptis. Idem. Tum peniculo uulnus apertum. Cels. Tum exigua penicilla interponenda. Omne præterea, quo ad aliquid mundandum, detergendum, illinendumue utimur, Penicillum uel Peniculum uocamus, præsertim si ea spongia sit factum, Ter.in Eun. Peniculo ne pugnare cogitas?

PENINSVLA, [Polosono,] χερρόνησος, terra, undique fere aquis clausa, & breui tantum angustia, quæ dicitur, Isthmos, continenti adnexa: quasi pene insula. nã insula dicitur, quæ undiq; aquis clauditur, proprie autem mari. Liu.li.31. Oppidum Celetrum in peninsula situm.

PENIS, [Coda,] κέρκος, antiquis idem erat, quod cauda: a pendendo (ut quidam uolunt) ita dicta, quod a posteriori animalium parte dependeat. Hinc etiam Peniculos dicimus, quibus puluis sordes ve solent detergeri: quod peniculi ex animaliũ caudis solebant confici: quẽadmodum etiã hodie uulpinis caudis puluerẽ discutimus. Ab hac item significatione Penitam offam dicimus, eam carnis suillæ partem, cui cauda adhæret. Post autem Penis uirile membrum dici cœptum est, [Membro uirile,] sicut & Salax cauda. Ci.l.9.epist.ad Papyrium: Caudam antiqui Peoem uocabant, ex quo est propter similitudinẽ, Peniculus: at hodie Penis est in obscœnis: at uero Piso ille Frugi in Annalib: suis queritur, adolescẽtes peni deditos esse. Iuu.Sat.6. Nouerũt Mauri, atque Indi, quæ psaltria penem Maiorem, quam sint duo Cæsaris Anticatones, Illuc intulerit. Næuius apud Festum: Peni pinxit bubulo.

PENITVS, a, um, [Cio che e dentro,] τὸ ἔνδον, quod intus est, & ia abditis partibus situm. Pla.in Asin. Exercent usque ex penitis faucibus. Inde Penitior, interior: & Penitissimus, intimus. Pla.Cis.In latebras abscondas pectore penitissimo Tuam stultitiam. Idem Persa: Abdoctam ea Arabia penitissima.

PENITVS, a, um, [Che ha la coda,] περναῖος, quod penem habet, id est caudam. unde Penita offa, teste Festo, quæ constabat ex ea parte carnis suillæ, cui cauda adhærebat. Plau.in Mil. Aufer huic illam offam penitam.

PENITVS, [Tutto, molto a dentro,] ἐνδοτάτω, in intimis partibus, ad intima usque pe[illegible]ralia. Cice.2.de Ora. Omnes animorum motus penitus perno[illegible]di. Idem de Clar.Ora. Totam remp.teuebat, penitusque cognorat. Idem in Catil. Periculum residebit, & erit inclusum penitus in uenis atque uisceribus reip. Virg.1. Aen. Penitusque sonantes Accestis scopulos. Accipitur aliquando pro longe, siue procul, [Di lontano] Ibidem: Dispulerat, penitusq; alias aduexerat oras.

PENNA, æ, [Penna,] πτερόν, in auibus proprie dicitur, quæ maior est & durior, quales sunt, ex quibus cauda & alæ cõstant: Plumę aũt minores sunt & molliores, quibus reliquum corpus tegitur: unde auem pennis uolare dicimus, non plumis. Oui. 3. de Arte: Terretur minimo pennę stridore columba. Col.li.8 c.2. Aues nigris pennis. Varrò.lib.3.cap.9. appellauit Pinnas: eligat fœcundas, rubicunda pluma, nigris pinnis. Accipitur tamen Penna nonnũquã generaliter, ut etiam plumas comprehendat. Cic.2. de Nat. Deo. Pullos ita tuentur, ut pennis foueant, ne frigore lædantur. Pennę cenascuntur, metaphoricẽs dicitur de ijs, qui pristinam recuperant auctoritatem. Cic.ad Att.li.4. Qui mihi pennas inciderat, nolunt easdem renasci. Maiores nido pennas extendere, prouerbialis metaphora est, pro se amplius efferre, quam ferat fortunæ suæ tenuitas. Horat. lib. 1. epistol. ultima. Me libertino natum patre, & in tenui re Maiores pennas nido extendisse loqueris.

PENNARIVM, [Pennaruolo,] καλαμοθήκη, in quo pennæ reponuntur.

PENNATVS, a, um, [Pennato, che ha le penne,] ὑπόπτερος, qui pennas habet: ut, Volucres pennatæ. Pli.lib. 10.cap.32. Pennatorum infœcunda sunt, quę aducos habent ungues. Pennatum ferrum, pennis munitum, ut aerem facilius penetret, quemadmodum in telis, & sagittis uidemus, Pli.l.34.ca.13. De ferro: nunc tormentis excussũ, nunc lacertis, nunc ueto pennato.

PENNICVLVM, li, [Penello] πτερύγιον, pinna illa, quæ in fastigio ædificiorum fixa, facili motu, uentorum indicat flatum. Petasum uocat Pli.

PENNIGER, a, um, [Pennato,] πτεροφόρος, qui gerit pennas. Ci.de uni. pennigerum, aereum, terrestre. Pli.l.11.ca.16.

PENNIPES, pedis: ut Perseus pennipes, apud Catul.Epigr.

PENNIPOTENS, [Vccello,] auium epitheton. Luc.l.2. Corpora pennipotentum.

PENNVLA, æ, [Pennetta,] πτερίς, dimin. a penna. Ci.l.3. de Nat. Deo. Cum pennulis uti possunt.

PENSICVLATOR, tris, qui dicta, factave quasi trutina examinat.

PENSICVLO, pensito. Gellius Pensiculo utrunque moderate.

PENSILIS, & hoc sile, [Pensile,] μετέωρος, quod suspensum, & sublime est, ut, Pensilis hortus, qui supra ædificia factus est. Pli.li.19. c.5. Pensiles eorũ hortos promouentibus in soles, rotis olitorib. Sic Pensilis uua. Hor.2.Ser.Sat.2. Tum pensilis uua secundas Ornabat mensas. Pensilis homo qui suspẽsus est. Pla.in Pse. Restim uolo mihi emere: qui me faciam pẽsilem. Pensilis lectus, Pensiles lychni, [Appiccato, attaccato] qui suspensi sunt, & in aere pẽdentes. Pensilis urbs, quæ subter cauata est. Pli.l.36.cap.14. Pensile horreum [Granaio,] quod nos uocamus Granarium, quod fit in altiore domus loco. Colum.lib.1.

PENSIO, nis, [Pensione,] καταβολή, quod pro re aliqua soluitur. Cicero Leptæ.li.6.epist. Dum exigam primam pensionem.

PENSITATOR, [Consideratore,] ἐξεταστής, examinator, a Pensito. Gel. lib.17.cap.1.

PENSITATVS, partic. [Pesato, essaminato] ἐξεταζόμενος, examinatus. Pli.epi.8. Diu pensitatus amor liberalitatis.

PENSITO, tas, [Pesare, essaminare,] σταθμάομαι, sæpe pondero, examino. Pli.lib.7. Is uitam æqua lance pensitabit, qui semper fragilitatis humanæ memor fuerit, Gel.lib.1.cap.4. Aut uirtutes pensitabat, aut uitia rimabatur. Pensitare accipitur pro soluere, [Pagare,] Ci.pro lege.Ma. Quo animo esse existimatis eos, qui uectigalia uobis pensitant? Hinc Pensitatio. Plin.lib.19.cap. 6. Præteriti temporis pensitatione.

PENSIVNCVLA, dim. Col.l.10.io Præfat.

PENSO, pensas, [Pesare, estimare, pesare,] τιμάομαι, a Pendo frequentatiuum, sæpe pondero, æstimo. Liu.li.34. Reliquas ciuitates monere, ut factis, non ex dictis amicos pensent. Aliquando compenso, siue compensando partem facio, [Compensare,] Val. Max.lib. 1. Missus ad senatum legatus, ut se, & uno & sene, complures Romanorum iuuenes pensarentur. Pensare crimen una laude, [Vguagliare,] apud Pl.l.9.c.25. Pensare lætitiam mœrore parem facere lætitiam mœrori. Pl.l.7.c.4. Nec lætitia ullo mœrore, Pensanda. Aliquando pro supplere, [Supplire,] Plin.li.31.ca.8. Aquæ marinæ uicem pensat. Hinc Pensator, [Pesatore, estimatore,] Põderator, æstimator. Plin.lib.33.cap.3. Pensatores, libripendes dicuntur.

Hinc

Hinc Compenso, Depenso, Repenso.

PENSVM, si, ἀφέκτος, manipulus lanæ, uel lini, aut cannabis, qui ex colo pendet, & fuso trahitur. unde Trahere pensa, idem quod nere. Oui. l. 2. Fast. Lumen ad exiguum famulę dura pensa trahebāt. Iust. l. 1. Pensa inter uirgines partientem. Pensum per translationem, est officij utriusque perfunctio, [*Vfficio*,] Ci. l. 3. de Or. ad reliqua progrediar, meque ad meum munus, pensumq; reuocabo. Trāslatio sumpta ab ancillis, pensa deducenda a matronis capiētibus. Dicimus autem uenuste Absoluere pensum, Conficere pēsum, Peragere pensum. Varr. 2. de re rust. ca. 2. nostrum pensum absoluimus. Pla. in Persa: Pensum meum cōfeci. Col. li. 3. ca. 10. Vnum ei propositū, peragere operis sui pēsum. Accurare pēsū, est diligenter suum officium exequi. Pla. in Bac. Pēsum meū lapide accurabo: Exigere pensum ab aliquo, est petere, an suo sit functus officio. Ci. 5. Var. Pēsum in Leontino agro est exigēdū. Quandoque pensa dicuntur de ipsis filis, [*Filo*,] ut apud Virgi. 6. Aen. Excussi manibus radij, reuolutaque pensa. Est præterea Pēsum, a Pensus, a, um, partic. uerbi Pendo, quod inter cætera significat æstimo, curo: unde Pēsum habere, dicimus pro de re aliqua solicitū esse, [*Hauer cura*,] & contra, Nihil pēsi habere, est, [*Sprezzare*,] contemnere, Sal. in Cati. Neque dicere, neque facere, quicquam pensi habebat. Inuenitur cōparatiuum Pensior, & hoc Pēsius. i. pretiosius: nam quæ maximi facimus, sæpe nobis pēsa sūt, idest, cogitata ponderata. Plau. in Sticho, [*Pretioso, caro*,] Age tu, altera utra sit cōditio pensior, uirginē, an uiduam habere? Gel. lib. 12. cap. 5. Vt nihil quicquam esset charius pensiusque nobis, quam nosmetipsi.

PENTADACTYLES, pisces ex genere concharum. Pli. l. 32. c. ult.

PENTAPOLIS, p. c. πεντάπολις, regio inter Palæstinam, & Arabiam a quinque ciuitatibus sic appellata. Hanc regionem (ut Solinus scribit) de cælo tactam, testatur humus nigra, & cinere soluta. Est & Pentapolis regio in Libya, q̄ & Cyrenaica uocatur a quinque urbibus, quarū nomina Berenice, Arsinoe, Ptolemais, Apollonia, & Cyrene. Pli. li. 5. ca. 5.

PENTATEVCON, πεντάτευχον, uolumen quinque librorum.

PENTATHLI, qui quinque certaminum generibus congrediuntur, cæstu, cursu, saltu, disco, & lucta. Pli. l. 34. c. 8. Hic fecit Delphicos pentathlos.

PENTECOSTA, es, πεντηκοστή, dies quinquagesimus a Festo Paschæ.

PENTASILEA, p. p. Amazonum regina. Vir. 1. Aen. Ducit Amazonidum lunatis agmina peltis Pentesilea furens. Hæc cum Troianis opem ferret, ab Achille occisa est.

PENTHEVS, per duas syllabas, πενθεύς, Echionis ex Agaue filius, q̄ cum Bacchi sacra contemneret, a matre & sorore, numinis furore actis, est dilaceratus. Oui. l. 3. Met. Inde Penteus, a, um, pe. pr. Stat. li. 2. Theb.

★PENTHYLVS, filius Demonoi, qui cum Xerxe aduersus Græcos profectus est. Herod.

PENTIREMIS, nauis quinque remos in quolibet ordine habens, Latini Quinqueremem uocant. Hircius de Bello Africano l. 4.

PENVLA, æ, [*Gabano, sabarro*,] φαινόλη, uestis densa ac uilis, quæ nebuloso, seu pluuioso tēpore supra tunicam assumitur, loco pallij ad arcēdas a corpore pluuias. Pomp. in Penicea. Penulā in caput induce, ne te noscat. Iuuen. Sat. 5. Et multo stillaret penula nimbo. Vlp. Iurecōsultus inter communia uestimenta, quibus uir, & mulier promiscue utuntur, penulas annumerat. Varro dixit non quærendam esse penulam homini qui habet uirtutē. Scribit Lāprid. Alexandrum constituisse, ut Senatores penulis intra urbem frigoris caussa uterentur, cum id uestimentum itinerariū, & pluuiæ fuisset. Erat etiam Penula Gausapina, cādida, ac uillosa, qua hyberno tempore utebantur: de qua Mart. lib. 14. Is mihi cādor inest, uillorum gratia tanta est: Vt me uel media sumere messe uelis. Vide Bayfium.

PENVLARIVM, rij, φαινολοθήκη, locus in quo penulę reponūtur. No.

PENVLATVS, ἐν φαινόλῃ, penula indutus. Ci. pro Mil.

PENVRIA, riæ, [*Carestia*,] ἀπορία, uox a Penu deducta, significatque omnium rerum inopiam, præsertim earum, quæ ad penum pertinent, cum scilicet desunt ea, quæ ad uictum sunt necessaria. accipit p cuiusuis rei egestate. Ter. in Ad. Nę illiusmodi iā nobis magna ciuium Penuria est. Ci. 7. Ver. Ne diutius in tāta Penuria uirorum fortium talem imperatorem ignorare possitis. Vir. 7. Ae. Vertere morsus Exiguam in cererem Penuria adegit edendi.

PENVS, nus, [*Vettouaglia*,] σῖτος, τὰ πρὸς τὸν βίον ἐπιτήδεια, hic, uel hæc, quartæ declinationis, & hic Penus, ni, secūdum Pris. & hoc Penus, noris, & hoc Penū, & hoc Penu, indeclinabile, significat omne esculentum, poculentumque, quo uescuntur homines, nō ipsos quidem cibos in singulos dies in cœnæ aut prādij usum paratos, sed quicquid ad futuri temporis usum in loco aliquo, quē inde Penarium uocamus, seruamus recōditum. Dictum Penus, quod ea, quæ longæ usionis gratia contrahuntur, & recondūtur, non in promptu sint, sed intus, & penitus habeātur. Festus: Penoea, res necessariæ ad uictum quotidianū. Ter. in Eun. Patris ad te penum omne cōgerebam clanculum. Lucilius: Magna penus paruo spatio cōsumpta peribit. Hor. l. 2. epi. Vsus est nomine, Penus in neutro genere: cum ait: Annona prosit, portet frumēta penuaque. Penum in neutro genere per secundam declinationē protulit Ter. in exemplo, quod iā in Eunucho citauimus, & Afranius referente Nonio: Vos quibus cordi est, intra tunicam manus læua, dextra in Penum herile. Gel. ea Masurij auctoritate demōstrat, thus & cereos, ligna quoque Penori ascribi posse. Nos uero aromata, caseos, carnes salitas, & alia esculenta etiam Penū commode appellabimus. Hinc Penarius, a, um, qđ ad penū pertinet. Ci. 4. Ver. Cato sapiens cellam Penariam reip. nostrę, nutricem plebis Romanæ, Siciliam nominauit.

PEPLOS, πέπλος, frutex est (inquit Diosc. l. 4. c. 197.) quem nonnulli Sycem, alij μήκωνα ἀφρώδη idest, Papauer spumeum uocant.

PEPLVS, siue Peplum, Donatus ad sacrorum ritus pertinere ait. Seruius in illud Vir. 1. Aen. Peplumque ferebant. Peplū, inquit, Mineruæ consecratum erat. In hoc depingebantur ex more apud Athenienses, qui strenue se in bello gessissent. Pla. Nunquā in ciuitatem uenio, nisi cum infertur peplum. Claudianus masculino genere extulit in Epithalamio Honorij: Peplumque fluentem Alleuat.

PEPO, nis, [*Popone, mellone*] πέπων, teste Pli. l. 19. c. 5. Cucumeris genus est, magnitudine cętera excedens, concoctu difficile.

PER, [*Per, per mezo*,] διὰ, κατὰ, Quādoque iurādi est, ut per Pol. [*Per Dio*] idest, per Pollucem. Quandoque obtestandi. Vir. 4. Ae. Per te, per, qui te talem genuere, parentes. Quandoque mediū quiddam, & quasi intercessorem significat: ut, Per meos amicos obtinui. Per adoptionem pater dicitur, qui me adoptauit. Pl. Iunior epi. li. 5. Auunculus meus, idemque per adoptionē pater. Per ętatem etiam pulchre dicimus, pro permittēte ætate. Ter. in Eun. Cetera signa neque sciebat, neque per ætatē etiam poterat. Idē in Ad. Si esses humo, sineres, nunc facite, dum per ætatem licet. Per eos dies. Ci. 7. Ver. Per id tempus, idest, pendente eo tēpore. Liu. 2. Multa blandimenta, plebi per id tempus ab senatu data. Per deos, Per dextram, Per fortunas, Per fidē, Per homines, Per deū immortaliū fidē, Per iura, Per genua, elegātes sunt obsecrandi formulę. Ci. At. Subueni igitur per deos. Pla. in Men. Per ego te hæc genua obtestor. Per fas, & fidem deceptus dicitur, qui nimium fidendo alicui in re bona, honestaque falsus est. Liu. 1. Cętus ad solenne, ludosq; per fas ac fidem decepti uenissent. Pla. in Must. Per fidem deceptus sum. Per gratiam bonam abire ab aliquo, est quem nō male contētum ab aliquo discedere Per iocū, Per ludum & iocum, est, ludendo, & iocando aliquid facere. Ci. 3. in Ver Q. Opimium per ludum, & iocū fortunis omnib. euertisse. Sic, per ludum, & negligentiā peruenire ad honores, dixit Cice. 7. Verr. Per me licet tibi hoc facere. i. te non impedio. Per me nulla est mora, ait Tere. in And. Per me didici legere, [*Da*,] idest, ex me ipso, nullo docente. Cice. de Ami. Suos omnes per se esse posse ampliores uolebat, pro, quantum ad se attinet. Aliquando per se, significat ex sese, sua natura, [*Naturalmente*,] Cic. de Ami. Per se sibi quisque carus est. Ci. 1. de Fin. Ista sua sponte & per se expetēda. Per se aliquādo significat propter excellētiā sui, ibidem Ci. Per se est uirtus expetēda. Iungimus nonnunquā in eadem oratione propter se. Cic. de Ami. Carēt amicitia per se, & propter se expetenda. Per speciem, idest, simulata occasione, per simulationem. Liu. 1 Per speciem alienæ fungendæ uicis suas opes firmauit. Liu. 27. Spolia per otium legere. Per te stetit quo minus hæ fierent nuptiæ, ait Ter. in An. Per tempus. i. tēpestiue, opportune. [*A tempo*,] Pla. in Men. Per tempus aduenis. Per uinum eorū est dissidium: idest, per ebrietatē. Pla. in Mil. Per uos, per me, beneficio uestro, meo, alicuius. Cic. pro Ros. Amer. Per uos uitam, & famam potest obtinere. Idem ad Terentiā: Romæ uos esse tutos posse per Dolabellam. Aliquando pro Inter [*Fra*,] Vir. 1. Geo. Via secta per ambas. In cōpositione uero Per, significat perfectionem actus uerbi, cum quo componitur, aut intentionem qualitatis per nomen adiectiuū significatæ. Perficere enim est perfecte facere, & opus cœptum ad finem perducere, & Perfero, ad statutū finē fero. Periniquus uero est ualde iniquus. Aliquando abnegatiua, ut Perfidus, Periurus, qui fidē & iusiurādum fregit. Aliquando significat idē quod trans: ut, Perflo, Perpluo, Perspicuum, quæ cuius medium uidemus, ut crystallus. Aliquando habet uim aduerbij, & pro ualde ponitur, tāque superlatiuo, quā positiuo iungitur, Col. l. 4. Perpaucissimis agricolis cōtigit. Et si addatur Quā, significat maxime, ut Perquam bonus, id est optimus, Perquam magnus, idest, maximus. Iūgitur et superlatiuo. Curtius: Perquam maximo potest exercitu cōparato. Aliquando significat nimis uehementer, & in bonam & in malam partem, ut pertinax, qui nimia tenax est & inexorabilis.

PERA, æ, [*Bisaccia*,] sacculus ex aluta, a collo ad lūbos pēdens. hinc Peram uiatoriam uocamus, qua panē & aliquid obsonij gestare uiatores

niatores solés. Mar. l. 14 Dormiat, & tetrico cũ cane pera rogat.
PERACER, hæc peracris, hoc peracre, p.p. ualde acer, & uehemens. Ci ad Papyrium, l. 9 Cæsar habet peracre iudicium.
PERACESCO, is, ere, peracui, ualde acidum fieri. Pla. Bac. Hoc perace scit, me hoc ætatis ludificari. Idem Aul. Mihi pectus peracuit.
PERACVO, is, [Far aguzze, aguzzare,] ualde acutum facio. Cato. capi. 40 Sumito surculum durum, cũ peracuito. Peracutus, a, um, ualde acutum. Mar. l. 5. Testiculos peracuta falce secaret. Peracute. aduerb. [Acutamente molto,] Cic. 1. Aca. Zeno cum Arcesilam anteiret ætate, & peracute moueretur.
★PERAEA, ulterior Iudææ pars, Arabiæ, & Aegypto proxima. Pli.
PERAEQVO, as, are, [ὁμαλίζειν, æquum facere. Col. 3. ca. 3.
PERAEQVVS, peræqua, peræquum, ualde æquum. Cic. 6. Ver. Vt hoc liceret suspicari fuisse aliquando apud Siculos peræqua proportione cetera.
PERAEQVE. Ci. in Pis. Quod cum perǽque omnes, tum acerbissime Bœotij senserunt.
PERAGO, p.c. [Compire,] τελέω, peregi, peractũ, perficio. Seneca: Omnia inchoat, nihil peragit. Interdum perduco [Condurre,] Pla. Nauem peregit in portum. Aliquando transigo, [Trapassare,] Apuleius: Multas noctes peregi insomnes. Interdum pertracto, mecum reputo, [Considerare,] Vir. li. 9. Omnia percepi, atq; animo mecum ante peregi. Interdum pertraho: [Tirare] ut, Hic me ad carceres, ad mortem usque peregit. A perago fit Peractio, quæ est pfectio, finitio, [Compimento, fine,] Cic. de Sen. Senectus peractio ætatis est. Peragere reum, est condẽnare, sed, Facere reum, est accusare, [Accusare,] Vnde ait Iurecõsultus: Peregisse reum nõ alias quis uidetur, nisi condẽnauerit. Pl. Iunior in epi. Dum Peragitur reus. Peragere reum, inquit Budæus, est ita rei accusationem persequi, ut tandem dãnetur. Peragere partes suas est officio suo fungi. Peragere pensum laboris. Col. l. 3. c. 10. Vnum est ci propositum, peragere laboris pensum. Hinc Peragito freq. Cæs. 3. Bel. Ci. Vehementiua peragitati ab equitatu.
PERAGRO, peragras, p.c. [Andare errando,] περιοστέω, ex Per, & ager agri, componitur, & pro ambulo, siue inquirẽdo circumeo sumitur. Ci. l. 3. Offi. Rura peragrãtes, sæpe soli sumus. Hinc Peragratus. Ci. 5. de Fi. Videmus ultimas terras esse peragratas. Peragratio, [Errore.] Ci. 2. Phi. Quæ fuit eius peragratio itinerum.
PERAMBVLO, as, are, ambulando circumeo. Var. de re rust. li. 2. ca. 2. Vos qui multas perambulauistis terras.
PERANGVSTVS, admodum angustus, Ci. 7. Ver. Perangustu freto diuisa seruitutis ac libertatis iura.
PERANNO, as, διενιαυτίζω, per integrum anni tempus, uiuo, annũ perago, ex Per, & Anno, nas. Mart. l. 1. Sat. Scribit, priscos Romanos mense Martio & publice, & priuatim ad Annam perennã sacrificatum ire solitos, ut annare, perãnareque commode liceret. Suet. in Ves. Puella nata non perannauit.
PERANTIQVVS, Ci. de Cla. Ora. Themistocles, ut apud nos, perantiquus, ut apud Athenienses, non ita sane uetus.
PERARESCO, is, ualde aridum fieri. Col. li. 12. c. 3.
PERARGVTVS, ualde argutus. Ci. de Cla. Ora. Homo perargutus.
PERARIDVS, prorsus aridus. Col. l. 2. c. 19.
PERARO, peraras, p, c. [Arare ogni parte,] διαρόω, circunquaque arare. Per translationem etiam de rugis dicitur, quæ in frõte quãdã sulcorum similitudinẽ referũt. Oui. 14. Met. Rugis perarauit anilibus ora. Interdum pro peragrare, ut, Perarare Pontum, apud Sen. in Medea. Pro scribere, siue pingere [Scriuere,] Oui. 1. de Ar te tergo tibi blandis peraretur littera uerbis.
PERASTVTVS, a, um. [Astuto,] ualde astutus: a quo Perastute, aduerb. Pla. in Truc. ut perastute cum inijceiatis in malam fraudem.
PERATTENTVS, a, um, ualde attẽtus. Ci. 5. Ver. Perattentus nostros animos habuimus: Perattente: ut Perattente audire. Ci. pro Cœl.
PERBACCHOR, aris, παροινέω, perpoto, & lusito conuiuijs frequentandis. Cice. 2. Philip. At quam multos dies turpissime es perbacchatus.
PERBEATVS, a, um, [Molto beato,] πανόλβιος, ualde beatus. Cicer. 1. de Orato.
PERBELLVS, a, um, [Molto piacevole,] ualde bellus. A quo perbelle, ad uer. ualde bene. Ci. Att. l. 4. Perbelle feceris, si ad nos ueneris.
PERBENE, ualde bene. Cicero. 2. de Cla. Ora. Perbene loqui Latine putabatur.
PERBENIGNE, ualde benigne. Ci. ad Quinct. Fra. lib. 2. Perbenigne respondit.
PERBIBO, is, p.c. [Beuere bene,] διαπίνω, totũ bibo. Pla. in Stich. At ego perij, cum medullam lassitudo perbibit. Col. li. 7. ca. 4.
PERBLANDVS, a, um, [Molto piacevole,] ualde blandus. Cice. Quinct. Fra. lib. 1.
PERBONVS, a, um, ualde bonus. Ci. pro Flac.
PERBREVIS, & hoc perbreue, p.c. [Molto breue,] ualde breuis. Liui. li. 28. Satis sperare perbreuis æui Carthaginem esse. Perbreuiter, ualde breuiter. Ci. 2. de Ora. Quid sentiam perbreuiter exponã.

PERCA, cæ, πέρκη, piscis delicatissimi nomen, qui a Pl. l. 9. c. 19. Inter saxatiles numeratur. Ausonius in Mosella. Nec te delicias mensarum perca silebo.
PERCALLEO, es, ere, [Fare il callo,] ἀποτυλλοῦμαι, callosus sum, & per translationem obduresco, & diutina malorum consuetudine aduersa patienter fero. Cicero pro Mil. Percalluerat ciuitatis incredibilis patientia.
PERCELEBRO, as, p.c. [Diuulgare] διαπυθρύζω, diuulgo. Ci. 7. Ver. de qua muliere plurimi uersus tota Sicilia percelebrantur.
PERCELER, p.c. perceleris, ualde celer. Ci. pro Cœl.
PERCELLO, is, perculi, uel perculsi, perculsum, [Percuotere,] περιτρέπω, euerto, percutio. Var. in Parmenone: Alius tenerã abietẽ solus percellit. Ter. in And. Perculisit illico animum. Tacitus: Ingens rerum tumultus perculsit ciuitatem. Pla. in epi. Perij, plaustrum perculi, hoc est, euerti. Aliquando differo, [Differire,] Luci. Ad nouum hoc percellit annum. Col. l. 7. c. 7. Cum unam uel alteram pestis perculit omnibus sanguis detrahendus.
PERCENSEO, es, [Commemorare,] καταλέγομαι, idẽ quod Recenseo, nisi præpositio quid perfectionis addat. Ci. in partit. Quo in genere percensere poterit plerosque inueniendi locos.
PERCIEO, es, ere, [Mouere,] κινέω, moueo. Lucr. li. 3.
PERCINGO, is, [Cingere,] περιβάλλω, circunquaque cingo. Cal. l. 10.
PERCIPIO, [Intendere, capire,] καταλαμβάνω, intelligo, capio, sensu apprehẽdo. Ci. ad Treb. l. 7. Cogitare debebis, nullam artẽ litteris sine aliqua exercitatione percipi posse. Plau. in Cist. Ne qđ hic agimus, rus percipiat fieri. Verum hæ significationes metaphoricæ uidentur: nam proprie Percipere est recipere, siue colligere, [Cogliere,] ut, Percipere fructus. Ci. 1. Offi. Vicinũ citius adiuueris in frugibus percipiendis, quã propinquum. Idẽ de Sene. Serere, percipere, & condere fructus. A quo Perceptio, [Ricolta,] Ci. 2. de Off. Neque frugum, fructuumque reliquorum perceptio & conseruatio sine hominum opera ulla esse potuisset.
PERCITVS, penu. corr. a Percieo, [Commosso,] κακοδαιμων, commotus, incitatus: qui ira, ac furore accensus est. Ter. in Hec. Incredibili re, atque atroci percitus. Cic. pro Mil. Siue enim illud animo irato, ac percito fecisset.
PERCOARCTO, ctas, [Stringere,] κατασφιγχόω, uehementer constringo. Col. lib. 2. ca. 10.
PERCOGNOSCO, is [Conoscere perfettamente,] διαγινώσκω, perfecte cognosco. Pla. Truc. Vtrosque percognoui probe.
PERCOLO, percolis, p.co. [Honorare perfettamente,] διασέβομαι, perfecte colo. Pla. in Tri. Feceris par tuis ceteris factis, patrẽ tuum si percoles. Interdũ culturam absoluere, perficere, [Compire,] Pliu. l. 5. epi. Quæ maxima ex parte inchoaui, aut inchoata percolui. Hinc Percultus, [Polito,] politus, ornatus, Pla. in Pœn. Quæ lauta est, nisi perculta est, meo animo quasi inuenusta est.
PERCOLO, las, p.c. [Colare, scolare,] ἠθέω, per colum trãsmitto. Colu. l. 24. c. 41. Refrigerantur, & percolantur. Pl. l. 32. c. 6. In terra marina aqua argilla percolata dulcescit.
PERCOMIS, p.p. [Molto piaceuole,] ualde comis. Ci. de Cla. Orat.
PERCOMMODVS, a, um, ualde commodus. Percommode, admodum commode, Ci. pro Cec. Percommode accidit.
PERCONDITVS, p.c. [Molto ascoso,] ἀποκεκρυμμένος, reconditus, & abstrusus. Ci. 1. de Orat.
PERCONTATOR, oris, [Inquisitore,] qui percontatur. Hor. 1. epist. 19.
PERCONTOR, ris, [Cercar diligentemente,] ἀνέρομαι, diligenter inquiro: a cõto, quo nautæ utuntur ad inquirenda loca nauibus opportuna, Ter. in Hec. Tua quod nihil refert, desinas percontari. Cic. in Som. Scip. Ille me de nostra rep. percontatus est. Percontatio, [Interrogatione,] interrogatio. Ci. de Vniu. Tempus reliquum percontatione consumpsimus.
PERCONTVMAX, acis, ualde contumax. Ter. Hec.
★PERCOPA, ut ait Steph. urbs est Troadis ad propontidem.
PERCOPIOSVS, ualde copiosus. Pli. epi. 108.
PERCOQVO, coquis, p.c. [Cuocer bene,] ἑψέω, perfecte coquere. Plin. lib. 23. ca. 7. Bubulas carnes additi caules magno ligni cõpendio percoquunt. Pla. Merc. Coquum aliquem arripiamus, prandium qui percoquat.
★PERCOSIVS, insignis uates fuit.
★PERCOTA, urbs Troadis apud Steph.
PERCREBRESCO, is, percrebui, [Diuulgarsi,] diuulgor. Ci. Att. lib. 11. Putant perniciosum fore, si ciuia hoc scelus percrebuisset. Idẽ 6. Ver. cum hæc fama de nostrorum hominũ auaritia percrebuerit.
PERCREPO, as, p.c. [Risonare,] διακαλέω, persono, perstrepo. Cice. 7. Ver. Lucum litoris percrepare totum mulierum uocibus.
PERCRVCIO, crucias, ualde crucio. Pla. Bacch. Percrucior.
PERCRVDVS, [Crudo,] immaturus & ualde crudus. Col. l. 12. cap. 10. Pruna purpurea cum immatura, non tamen percruda legeris.
PERCVDO, dis, p.p. [Battere,] διακολάπτω, pertundo. Col. l. 8. c. 5.
PERCVLSVS, [Battuto,] ἐκπλαγείς, a Percello. Sæpius ad animum refertur. Ci. Pæto lib. 9. Epist. Perculsus atrocissimis litteris. Vir. 9. Aeneid.

Aeneid. Magno landum perculsus amore. Idem 6. Aeneid. Casu perculsus iniquo.

PERCVPIO, pis, p.co. [*Desiderare molto*] ἐπιθυμῶ, ualde cupio. Ter. in Eun. Pla. Asin.

PERCVRIOSVS, ualde curiosus. Ci. pro Clu.

PERCVRO, as, [*Sanare perfettamente,*] κατεθεραπεύω, perfecte sano. Curtius: Percurato uulnere. Plin. lib. 24. cap. 15. A aungia adiecta percurane.

PERCVRRO, ris, [*Peruenire scorrendo, scorrere,*] διατρέχω, currẽdo per uenio, siue currendo perseuero Ter. in An. Percurro ad forũ. Donat. Percurro, ut continuationem cursus ostenderet. Quandoq; est cursim pertransire, & celeriter. Ci. l. 1. de Ora. Multa legendo percurrisse. Percursus, a, um. 2. de Ora. Sobrij oratores percursas animo, & prope decantatas habere debeant.

PERCVRSATIO, Ci. 1. Phil. O præclaram percursationem.

PERCVRSIO, Ci. 4. Tusc. Animi multarum rerum percursionem.

PERCVRSO, as, freq. Liu. 23. Percursant finibus nostris.

PERCVSSIO, [*Percossa*] Ci. 3. Tus. Lacerationes genarum, capitis percussiones. Pro ictu, de dimensione temporum in pedibus aut musica. Ci. 3. de Ora. Sont insignes percussiones eorum numerorũ. Percussus, a, um. Virg. 7. Aen. Percussum uirga uersumque uenenis Fecit auem Circe.

PERCVSSOR, soris, [*Percussore*] qui percutit. Pli. l. 8. c. 16. Obseruatione mira percussorem nouit. Ci. 2. Phil. Percussor Cæs.

PERCVSSVS, sus, sui, [*Percossa,*] percussio. Pli. l. 7 ca. 51. Venarum in æquabili percussu.

PERCVTIO, tis, p c. [*Percuotere,*] κατακόπτω, percussi, cussum, ex Per & Quatio, q, in c, mutata, & abiecta a, significat ferio. Ci. 7. Ver. Quęsisse Domitium, qui tantam bestiam percussisset. Vir. 12. Ae. Terq; quaterq; manu pectus percussit honestum. Percutere aliquem palpo, est uerbis adulari, [*Adulare,*] Pla. in Amp Timidam palpo percuti. Percutere fœdus, est facere, [*Fatto patto, tregua*] Percutere de cœlo, est fulminare, [*Fulminare,*]

PERDECORVS, a, um, ualde decorus. Pli. epi. 9.

PERDENSVS, a, um, ualde densus. Col. li. 3. c. 12.

*PERDICCAS, Macedo, inter Alexandri Comites. Aelian.

PERDICIVM, herba, qua perdices præcipue uescuntur. Plin. lib. 21. cap. 30.

PERDIFFICILIS, le, ualde difficilis. Ci. de Partic. Quæ perdifficilia sunt, perinde habenda semper sunt, ac si effici non possint. Per difficiliter. Ci. 4. Ac.

PERDIGNVS, a, um, ualde dignus. Ci. ad Valerium, l. 3.

PERDILIGENS, perdiligentis, ἐπιμελής, ualde diligens. Cicero ad Quin. Fr. li. 3. Res est hominis perdiligentis. Perdiligenter. Cic. Att. lib. 1.

PERDISCO, is, perfecte disco. Ci. pro Balbo. Omnia iura belli perdiscere potuisse. Pla. Asin. Perdidici istæc esse uera damno cum magno meo. Ortus, obitusque signorum perdiscere, Ci. de Fato.

PERDITE, [*Corrottamente,*] ἀνελεῶς, corrupte. Ci. Att. li. 9. Qui hic potest se gerere non perdite. Perdite, pro uehementer: [*Oltre misura,*] ut, Perdite amare, Ter. Heau. Perdite cooam. Q. l. 2. c 2.

PERDITIO, onis, [*Perdita,*] Pl. l. 9. c. 37.

PERDITOR, oris, [*Ruinatore,*] Ci. pro Pla. Perditor reip.

PERDITVS, ta, tum, [*Perso,*] ἀπεβεβλημένος, amissus. profligatus. Ter. An. Tu rem impeditam & perditam restituas. Ci. pro Mur. Cõfectus morbo, perditus mœrore ac lacrymis. Perditus item dicitur, qui uitio aliquo ita contaminatus est, ut de eo nulla spes habẽda sit, [*Scelerato,*] Ci. li. 2. Offic. Dum homines perditi hastam illam cruentam, sperabunt. Perditior, Perditissimus. Hora. 1. Ser. Sa. 2. Quanto perditior quisque est, tãto acrius urget. Ci. ad Q. F. li. 3. Nihil perditius his hominibus, his temporibus. Idem 5. Ver. Profligatissimus, & perditissimus omnium.

PERDIV, admodum diu. Cic. Att. li. 3. Perdiu nihil etiam auditurus. Var. 1. de re rust. c. 58.

PERDIVTVRNVS, quod diu durat. Ci. 2. de Na. De. Quæ aut sempiterna sit necesse est, aut certe perdiuturna. Idem pro Sext. Cum Graue bellum, perdiuturnumque.

PERDIVES, perdiuitis, πολυχρήματος, ualde diues. Ci. Att. l. 9.

PERDIVS, perdia, πανημέριος, ex Per, & dies, qui per diem uigilat. Gell. l. 2. c. 1. Stare solitus Socrates dicitur, pertinaci statu perdius, atque pernox, a summo lucis ortu ad Solem alterum orientẽ. Seneca: Id perdius, pernoxq; agebat. Sic Interdiu, intra diẽ, uel per diem. Pro quo etiam dicimus Diu, ut Noctu, pro per noctem. Pla. in Merc. neque conquiescam usquam noctu, neque diu.

PERDIX, perdicis, [*Pernice,*] πέρδιξ, auis nota, quã Ouidius fabulatur a Perdice Dędali nepote ita dictam fuisse appellatam, quẽ, cum serrę usum primus reperisset, a patruo inuidia percito ab excelsa quadam turri ferunt præcipitatum, deorumque misericordia in auẽ sui nominis fuisse transformatum: quæ etiam nunc ruinæ illius memor, uitat sublimia, humi ordum construens. Pli. l. 10. c. 33.

PERDO, perdis, perdidi, perditum, [*Perdere, rouinare,*] ἀποβάλλω, ex Per, & Do, significat amitto. Pla. in Amp. Hunc non reperi, & illos perdidi. Accipitur pro, damnum uel iacturam accipio Cic. 2. Offi. Vt locupletes suum perdant. Item est perimere, [*Vccidere,*] quoniam quæ amittuntur, quasi mortua nobis esse uidẽtur. Ter. in An. Dij te perdant. Perdere aliquẽ est corrumpere, malis moribus inficere. [*Infettare*] Teren. in Ad. Cur perdis adolescentem nobis? Aliquando est mortis periculo exponere. Teren. in Aude. Vbi illic scelus est, qui me perdidit? Perdere aquam, [*Faticarsi in vano*] est tempus datum frustra conterere, cum ad clepsydram dicitur. Quinct. lib. 11.

PERDOCEO, perdoces, p.c. [*Insegnar bene,*] διδάσκω, perfecte doceo. Cice. pro Sext. Rem quæris præclaram iuuentuti ad dicẽdũ nec mihi difficilem ad perdocendum. Pla. Pse. Quanti istuc unũ conquiuare perdoceo? Ter. Heau. Perdocta est probe. Perdoctus. Ci. pro Balbo. Cum me rerum uarietate atque usu ipso iam perdoctum uiderent. Exitio multorum perdocti, Lucr. l. 3.

PERDOCTE, Pla. Must. Vt perdocte cuncta callet.

PERDOLEO, les, p.c. [*Dolersi grandemente,*] λυποῦμαι, uehementer doleo. Ter. Eun. Tandem perdoluit. Cæs. 2. Bel. Ciu. Suam uirtutem irrisui fore perdoluerant.

PERDOMO, mas, [*Domare,*] p.c. δαμάζω, idem quod domo. Tibul. l. 1. El. 2. Sola feros Hecates perdomuisse canes. Prouinciã aliquã perdomare, [*Soggiogare,*] Liu. 9. Si arma, Asia perdomita, in Europam uertisset. Perdomitus, mita, mitum. Col. l. 6. ca. 2. Perdomiti boues mox ad aratrum instituantur.

PERDORMISCO, is, scere, [*Fare un sonno solo,*] somnum in certum aliquod tempus continuare. Plaul. in Pen. Perdormiscin' usque ad lucem.

PERDVCO, cis, duxi, ductum, [*Condurre, menare,*] διάγω, ad finem usque duco. Cic. in Catone. Valer. Coruinum accepimus ad centesimum annum uitam perduxisse. Perducere ad exitum culmẽ, uel summum, est cõplere, absoluere, [*Compire,*] Ci. de Fin. Nec enim absolui uita beata sapientis, neque ad exitum perduci poterit.

PERDVCTO, as, are, freq. Pla. Most. Vin qui te perductet?

PERDVCTORES, προαγωγεῖς, in hoc differũt a lenonibus, quod lenones sunt, scortorum. Perductores etiam inuitatum personarum: ut notauit Asconius in illud Ci. 3. Ver. Lenonum, perductorum.

PERDVELLIO, ionis, συνωμοσία, crimen læsæ maiestatis. Vlp. l. Vltima ad legẽ Iul. maiest. Qui perduellionis reus est, hostili animo aduersus remp. uel principem animatus est. Ci. pro Rab. De perduellionis iudicio meum crimen est, non Rabirij.

PERDVELLIS, huius Perduellis, m g. [*Inimico,*] πολέμιος, apud antiquos dicebatur, quem nos uocamus hostẽ; ab eo, ut Festo placet quod pertinaciter retineat bellum. Hostem autem illi uocabãt, quem nunc dicimus, peregrinum. Plau. Amph. Vnicus Teleboarum perduellis. Caius. l. quos nos. ff. de uerborum significa. Quos nos hostes uocamus, eos, ueteres perduelles uocabant. Pla. Am. Perduelles penetrant se in fugam. Ci. 1. Offi. Equidem illud animaduerto quod qui proprio nomine perduellis esset, is hostis uocaretur, lenitate uerbi tristitiam rei mitigante. Idem 2. Off. Pirata non est ex perduellium numero definitus, sed communis omnium hostis. Postea autem Perduelles dicti sunt patriæ hostes, qui crimen aliquod aduersus maiestatem principis, aut reipub. commisissent.

PERDVINT, & Perduassint, apud antiquos legũtur pro Perdant, & Perdiderint. Ter. in Eun. At illum dij, deęque omnes perduint. Pla. in Pseu. Dij te, deæque omnes perduassint cum illoc hoie.

PERDVRESCO, is, σκληρύνομαι, ualde durus fio. Col. l. 7. Hęc iam perduruit.

PERDVRO, as, [*Durare,*] χρονίζω, usque ad finem duro. Ter. Hec. Sancte adiurat, Non posse apud nos Pamphilo se absente perdurare.

PEREDIA, peredię, [*Desio di mangiare,*] edendi cupiditas: ut Bibesia, bibendi desiderium uocabula sunt a Pla. conficta. Fest.

PEREDO, peredis, p.c. [*Consumare mangiando,*] totum edo, uel edendo consumo. Ci. 3. Tus. Lacrymæ peredere humore exangueis genas. Vir. 6. Aen. Hic quos durus amor crudeli tabe peredit. Peresus part. Vir. 3. Ge. Nec tondere quidem morbo, illuuieque peresa Vellera nec tales possunt attingere putres.

PEREGRE, p.c. [*In uiaggio,*] ἐκδημῶν, extra patriã. Et est commune, tam significantibus quietem, quam motum: ut, Peregre sum, Peregre ueni, Peregre uado ad locum, ut apud Pla. in Amph. Peregre adueniẽs hospitio publicitus accipiar. De loco. Ter. in Phor. Peregre rediens semper cogitet Quietem. Pla. in Amph. Benefacis, quia nos eramus peregre.

PEREGRINABVNDVS, qui solitus est peregrinari. Liu. 28. Non peregrinabundum, neque circa amœnas oras uagantem.

PEREGRINATIO, [*Peregrinaggio,*] Ci. 5. Tus. Exilium, si rerum naturam non ignominiam nominis quærimus, quantum a perpetua peregrinatione differt.

PEREGRINITAS, alieni soli habitatio. Vlp. in l. sed si. ff. de in ius uocan. Ad peregrinitatem redactus. i. relegatus in aliud solum.

PEREGRI-

PEREGRINATOR, [*Peregrino,*] qui solet peregrinari. Ci. ad Leptam. li. 6. Non iam sum peregrinator, quam solebam.

PEREGRINOR, aris, [*Andare in peregrinaggio,*] ἐπιξενοῦμαι, deponens absolutum, per aliena loca peragrans proficiscor. Ci. pro Rab. Ve peregrinari in aliena ciuitate, nō in tua magistratū gerere uidea te. Peregrinari dicuntur aures, quæ rem non audiūt, nec attendūt [*Vagare, non udire,*] Ci pro Mil. Vestræ peregrinantur aures? Peregrinatur animus, idest expatiatur, diuagatur. Pli. in Præfa. li. 5.

PEREGRINVS, [*Forestiere, peregrino,*] ξένος, aduena, qui extra suam uersatur regionem, ita dictus a peragrādo. Et differt ab hospite, quod Peregrinus simpliciter eū significat, qui in sua ciuitate nō est. Hospes, q in aliena ciuitate est. Pla. in Asin. Peregrinus ego sum, Sauriam non noui. Cice. de Ami. Ciues potiores sunt, quā peregrini, & propinqui, quam alieni. Transfertur ad alia, & dicimus Peregrinas arbores, quæ ad nos aliunde sint aduectæ: sic Peregrinas aues, peregrinam faciem, quæ a quotidianis nostris differat, & quam apud nos non simus soliti uidere. Meretrices olim teste Donato, Peregrinæ dicebantur. Teren. in And. Adeo ne est demens, ex peregrina?

PERELEGANS, tis, ualde elegans. Ci. 2. de Ora. Genus est perelegās, & cum grauitate salsum. Idem pro Plau. Tua fuit perelegans ac persubtilis oratio. Pereleganter. Ci. de Cla. Ora. Quæ cum satis ornate, & pereleganter diceret.

PERELOQVENS, tis, ualde eloquens. Ci. de Cla. Ora.

PEREMPTALIA FVLGVRA, prisci appellauere, quæ superiora portenta perimunt. i. tollunt. Festus.

PEREMPTORIVS, a, um, [*Mortifero, che uccide,*] ἀναιρετικός, idest mortiferum, a perimendo, ut uenenum peremptorium, apud Apul. li. 10. Sic apud Vlp. ff. de iud. l. & tertium peremptorium edictū dicitur, quod, tribus edictis propositis, uel uno pro tribus fieri solebat, & quod perimat disceptationem inter litigatores. i. non patiatur aduersarium tergiuersari.

PERENDIE, [*Posdimane,*] μεθαύριον, Post cras Ci. Att. Scies perendie. Pla. Aul. Quæ cras ueniet, perendie foras feratur.

PERENDINVS DIES, ἡ μεθαύριον ἡμέρα, dies ab hinc tertius. Cæs. 5. Bel. Gal. Perendino die coniunctim communem cum reliquis casum belli sustineat. Cice. pro Mur. Illud mirum uideri solet, tot homines, tam ingeniosos, per tot annos etiam nunc statuere non potuisse, utrum diem tertium, an perendinum, rem, an litem dici oporteret.

PERENNIA, orum, sunt cæremoniæ in auspicijs seruari solitæ. Cic. 2. de Nat. Deo Nulla perennia seruantur.

PERENNISERVVS, ui, qui perpetuo seruit uni domino. Pla. in Persa: Perenniserue, lurco, edax, furax.

PERENNIS, & hoc ne [*Perpetuo*] ἀΐδιος, ex Per, & Annus mutato a in e, quasi per annos omnes durans: idest, perpetuus: Pla. in Amph. Lucrum ut perenne uobis suppetat. Ci. in Bruto: Contine te in tuis perennibus studijs. Perennes & perpetui cursus stellarū. 2. de Na. De. Aquæ perennes. 6. Verr. Fons perennis. Cæs. 8. Bell. Gall. Perēnis fluuius, Pli. l. 5. c. 28. Latices manant perennes, Lucr. li. 5. Hinc perenne aduerbium, perpetuo, [*Sempre, eternamente,*] Col. li. 12. ca. 18. Perenne fabricandæ decimodiæ.

PERENNITAS, tis, [*Eternità, perpetuità,*] ἀϊδιότης, duratio in multos annos. Col. l. 1. c. 6. Nam ea cęli positio maxime frigida, & minime humida est, quæ utraque perennitatem conditis frumentis affertur. Ci. 2. de Na. De. Adde huc fontium gelidas perennitates.

PERENNO, [*Durare molto tempo,*] διαγίνομαι, per multos annos duro. Colu. lib. 1. ca. 9. Vt diutius perennent boues. Idem lib. 3. Rosa hoc modo culta multis annis perennat. Ouid. 3. de Arte, Arte perennat amor.

PEREO, is, iui, uel perij, [*Perire, morire,*] ἔῤῥω, Supinum debet esse peritum, p. c. secundum analogiam, Componitur enim ex Per, & Eo, quod facit Itum: quare quamuis Peritum in usu nō sit: cōstat tamē illud esse supinum, eo quod usitatissimum sit participiū Periturus. Significatio satis nota est. Est enim pereo, idē quod Perdor, amittor, consumor, [*Perdersi,*] Pla. in Tru. Illis perit, quicqd datur. Ter. in Ad. Viginti minæ pro psaltria periere. Vnde & pro mori sumitur, quod qui moritur, prorsus abit, [*Morire*] Pl. l. 7. c. 7. Tanti perire potuisti? Peream, iurantis, uel imprecantis uox. Var. 3. de re rust. cap. 3. Peream, nisi piscem putant esse. Perire mulierem, dicitur, ut deperire, & amando uri. [*Esser innamorato,*] Pla. in Truc. Tres unam pereunt adolescentes mulierem.

PEREQVITO, as, [*Caualcare intorno,*] καθιππεύω, circum equito. Cæs. 4. Bell. Gal. Per omnes Partes perequitant. Liu. 5. Cum perequitasset aciem.

PERERRO, as, [*Errare intorno, circondare,*] περιπλανάω, errando circumeo, huc, uel illuc erro. Col. in Præfa. li. 1. Ignotum pererret orbem. Virg. 5. Aen. Nunc hos, nunc illos aditus, omnemque pererrat Arte locum.

PERERRATVS, a, um, part. Vir. 2. Aen. His mœnia quære Magna, pererrato statues quæ denique Ponto.

PERERVDITVS, ualde eruditus. Ci. ad Att. li. 4.

PEREXCRVCIO, as, excrucians eneco. Plau. Sticho.

PEREXIGVVS, a, um, ualde exiguus. Cæs. 5. Bel. Gal Cum hæ, intermisso perexiguo loci spatio, inter se constituissent. Ci. 2. Ver. Cum diem in Siciliam inquirendi perexiguam postulauissem.

PEREXILIS, le, ualde exilis. Col. li. 11. c. 2.

PERFABRICO, as, [*Compire la fabrica, ingannare,*] κατασκευάζομαι, fabricam absoluo. per metaphorā pro technis & dolis fallere. Pla. Pers. Ita me Toxillus perfabricauit, atque Meam rē diuexauit.

PERFACETVS, a, um, admodum facetus. Ci. de Cla. Ora. Dulcem, & perfacetum fuisse dicebat. Perfacete, periucunde. Ci. 3. Ver. Neq; perfacete dicta, neque hac seueritate digna.

PERFACILIS, le, ualde facilis, Cic. 4. Tuscu. Contulit se ad eād em potissimum disciplinam, siue quod erat cognitu perfacilis, siue quod inuitabatur illecebris blandis uoluptatis. Cæs. 1. Bell. Gal. Perfacile esse, cum uirtute omnibus præstarent, totius Gallię imperio potiri.

PERFACILE, aduerb. Ci. pro Rosc. Am. Perfacile hunc hominem, incautum, & rusticum, de medio tolli posse.

PERFAMILIARIS, re, ualde familiaris. Ci. ad Q. F. l. 2.

PERFATVVS, a, um, Mart. li. 10.

PERFACVL, ueteres dixere pro facile, Auctor Fest.

PERFECTE, [*Perfettamente,*] Cic. 4. de Fini. Quibus perfecte oratio compleatur.

PERFECTIO, [*Compimento,*] Cice. 1. de Ora. Hanc ego absolutionem perfectionemque in oratione desiderans.

PERFECTOR, Ci. 1. de Or. Stylus, quem tu uere dixisti perfectorem dicendi esse, ac magistrum, multi sudoris est. Ter. Eu. O mearum uoluptatum omnium inuentor, inceptor, perfector.

PERFECTVS, cta, ctum, modo partic. est, [*Compito,*] Cic. de Cla. Ora. Præclare inchoata multa, perfecta non plane. Modo nomen. 1. de Fin. Homini erudito, in geometriaque perfecto.

PERFERO, perfers, [*Sopportare, tolerare, sofferire*] περιφέρω, usque ad cōstitutum finem fero. Ci. Curioni. li. 2. epist. Sed nuntius ille, qui litteras accepit, non pertulit. Alibi pro nunciare posuit, ut in epistola ad Cœlium: in his sum locis, quo tardissime omnia perferuntur. Aliquando patior, siue patienter fero. Ter. in Ad. Paupertatem una pertulimus grauem.

PERFICIO, perficis, [*Fare perfettamente,*] ἀποτελέω, compleo quod inceptum est. Ci. de Nat. In Natura necesse est absolui aliquid, ac que perfici. Ter. in Hec. Si perficio, non pœnitet me famę. Perficere cibum, est concoquere, [*Digerire,*] Pli. l. 11. c. 53. Athletas malūt cibum ambulatione perficere. Pro efficere, [*Fare, che*] Plau. in Asin. Perficito, argentum hodie ut habeat filius.

PERFIDELIS, ualde fidelis. Ci. Att.

PERFIDIA, diæ, [*Infidelta,*] ἀπιστία, Ci. 11. Phil. Dextræ, quæ fidei testes esse solebāt, perfidia, & scelere uiolatæ. Pla. Captiuis: Neque precatio perfidijs meis, neque malefacti fuga est. Taci. l. 20.

PERFIDIOSE, [*Infidelmente,*] ad Her. li. 1. Spurce & superbe, perfidiose factum.

PERFIDIOSVS, [*Disleale,*] plenus perfidiæ. Cic. in Pis. fallax, perfidiosus, impudens, audax. Idem 3. de Na. Deo. Cur. omniū perfidiosissimus. C. Marius Q. Catulum, prę stantissima dignitate uirum mori potuit iubere?

PERFIDVS, a, um, [*Perfido, disleale,*] ἄπιστος, qui fidem uiolat, siue prodit. Vir. l. 10. Perfidus ut nos Præcipites ferro Rutulus, flāmisq; premebat. Ci. 3. Of. Perfidi, improbi, malitiosi. Amicus perfidus, Ci. post red. ad Quir. Arma perfida tubæ. Oui. 4. Fast. Hostes perfidi, Hor. 3. Car. Ode 5. Verba perfida, Oui. 5. Fast.

PERFIXVS, a, um [*Trafisso,*] parti. a uerbo Figo, & præpositione Per, transfixus. Lucr. li. 3. Telis perfixa pudoris.

PERFLABILIS, Ci. 2. de Diu. Deos induxit Epicurus perflabiles, & habitantes inter duos mundos propter metum ruinarum.

PERFLATVS, us, [*Soffiamento,*] perflatio. Pli. l. 16. c. 40. Vlmus in perflatu firma.

PERFLO, as, are, [*Soffiar per tutto,*] διαπνέω, flando peragrare. Virg. 1. Aen. Et terras turbine perflant. Col. lib. 2. ca. 21. Fauonius æstiuis mensibus perflat. Oui. 1. de Rem. Perflant altissima uenti.

PERFLVCTVO, as, fluctuum more circa aliquid moueor. Liu. l. 3.

PERFLVO, fluis, [*Gocciare, scorrere,*] διαῤῥέω, liquorem trāsmitto: ut, Lagena male compacta perfluit. Luc. li. 2. Et quamuis subito per colū uina uidemus Perfluere. Translate dicitur de hominib. futilibus, qui arcana continere non possunt. Ter. in Eun. Plenus rimarū sum, hac atque illac perfluo. Perfluere uoluptatibus, Ci. 2. de Fin. Perfluo pro præterfluo. Liu. 1. Infima ualle perfluit Tyberis. Hor. 4. Carm. Ode. 3. Sed quæ Tibur aquæ fertile perfluunt.

PERFODIO, is, p. c. [*Trafiggere*] διορύττω, transfigo. Pla. in Asi. Vbi parietes perfoderis. Col. l. 10 Cunctantia perfode terga.

PERFORE, p. c ualde futurum esse. Cic. Ap. Pulchro. l. 3. Perfore accommodatum tibi, si ad illam maritimam partem prouinciæ nauibus accessissem.

Performidatus, multum formidatus. Sil.l.3.

Perforo, as, Ci. Mario: Ex quo tibi Stabianum perforasti.

Perfortiter, ualde fortiter. Ter. Ad. Hui perfortiter.

Perfremo, mis, p.c. uehementer fremo. Ci.3. de Na. De.

Perfrico, as, p.co. [*Fregare molto,*] διατρίβω, ualde frico. Varro. 3. de re ru. c.9. Qui hæc uolunt diutius seruare, perfricant sale minuto. Pl.l.20.c.16. Vulnera ab his facta perfricantur. Ci.5. Verr. Cũ Apronius caput atque os suum unguento perfricaret. Perfricare os, frontem, faciem, significat pudorem deponere, [*Metter giu la uergogna,*] Ci.3. Tusc. Quid tergiuersamur, Epicure, nec fatemur eam nos dicere uoluptatem, quam tu idem, cũ os perfricuisti, soles dicere? Pli. in Præfa. a. lib. Perfricui faciem, nec tamen profeci. Mar. l.11. Aut si perfricuit frontem, posuitque pudorem.

Perfrigeo, es, p.p. [*Hauer gran freddo,*] ψυχρόομαι, ualde frigeo. Mart. l.3. Perfrixisse tuas questa est præfatio fauces. Iuue. Saty.7. Et si perfrixit cantat bene.

Perfrigero, as, [*Raffreddare,*] ἀναψύχω, refrigero. Pli. li.25.

Perfrigesco, is, ualde frigidus fio. Pli.l.31.c.6.

Perfrigidus, a, um. Ci.6. Ver. Hyems summa, tẽpestas perfrigida.

Perfringo, is, [*Rompere, frangere, uiolare,*] διαρρήγνυμι, perrumpo, uiolo. Teren. Ad. Ne uspiam ceciderit, ac perfregerit aliquid. Ci. pro Mil. Senatus grauissima decreta perfregerat. Idem 7. Ver. Vt omnia repagula iuris pudoris, & officij perfringeres. Perfractus, a, um, Axe perfracto uoluitur, Silius l.16. Fores perfractæ, Tibul. l.2. Ele.10. Perfracte, [*Ostinatamente,*] obstinate, Ci.3. Off.

Perfruor, eris, [*Godere lungamente*] ἀπολαύω, diu & constãter fruor. Cic.5. de Fini. Sequamur eam uitam, quæ rebus ipsis perfruatur. Idem 1. Offi. Expetuntur diuitiæ ad perfruendas uoluptates.

Perfuga, gæ, [*Transfuga, fuguiuo,*] αὐτομόλος, q ad hostes perfugit. Ci.l.3. Offi. Perfuga ab eo uenit in castra Fabricij. Cæsar.7. Bell. Gal. Admiratus quærit ex perfugis causam. Idem & Transfuga dicitur. Liu.l.2. Metuens, ne retraheretur, ut transfuga.

Perfugio, is, p.co. [*Ricorrere ad alcuno per aiuto*] καταφεύγω, auxilij gratia ad aliquem confugio. Cæsar. 1. Bell. Ciui. Magnus eorum numerus ad Cæsarem perfugiebat. Ci.7. Ver. Hic locus est unus quo perfugiant, hic portus, ara, hæc ara sociorum.

Perfugium, gij, [*Luogo doue si saluano ne i pericoli, rifugio,*] καταφύγιον, locus tutissimus, quo nos in calamitate recipere contendimus. Liu. 2. Nullũ propius perfugium erat. Cæs.4. Bel. Gal. Quo pfugio superiore anno fuerãt usi. Transfertur ad litteras. Ci. At. Vtor eodẽ perfugio, quo tibi utendum censeo, litterulis nostris.

Perfulcio, cis, cire, [*Fortificare,*] ἐρείδω, bene fulcire. Ouid. ad Pison. Eloquio sanctum modo perfulcire senatum.

Perfundo, is, [*Spargere,*] διαχρίω, humore affuso madefacio. Vir. 3. Ge. Dulcibus idcirco fluuijs pecus omne magistri Perfundant. Artus perfundere rore, [*Bagnare,*] Oui.3. Met. Ci.3. Ver. Aqua ferventi a Rubrio Philodamus perfunditur. Enbis perfunditur sanguine. Oui.7. Met. Perfundere animum religione, per trãslationẽ pro imbuere. [*Empire,*] Liuius 10. Perfundere animos suauitate, Ci. de Cla. Or. Animum uoluptate perfundere. 4. Tus. Perfusus, participium. Liu.30. Perfusum millies cruore Romano.

Perfungor, geris, gi, [*Far perfettamente,*] ἐκτελεῖν, ad extremum obire munus. Ci. pro Clu. Quod se perfunctos iam esse arbitrantur, cum de reo iudicarunt, negligentius attendunt cetera. Idem de Sen. Munere quodam necessitatis, & graui opere perfungimur. Tere. in Hec. Dum ætatis tempus tulit, perfuncta satis sum. Perfunctio, [*Fattura,*] Ci.1. de Fin. Neque laborum perfunctio, neque perpessio dolorum.

Perfunctorie, [*Di sopra uia*] transitorie, inaniter nec toto conatu. Vlp. Neq; perfunctorie, aut obscure dicere, aut denuntiare debet.

Perfurio, perfuris, p.c. [*Furiare grandemente,*] μαίνομαι, uehementer insanio. Vir.9. Aen. Incensus & ipse perfurit.

Perga, πέργη, oppidum in Pamphilia, a quo Diana Pergæa, περγαία, dicta est propter templum illi dicatum. Mela. l.1.

Pergama, orum, arcium Troianorum nomẽ, ut annotauit Seruius in illud Vir.2. Aen. Prolapsa uidentem Pergama, quanquam postea, ut idem fatetur, hoc nomen & ceteris arcibus cõmunicatũ. Ponitur item pro ipsa Troianorum urbe, quæ Ilium appellata. Vir.1. Aen. Bellãtes Pergama circum. In eadem significatione legitur Pergamos, siue Pergamus. Auctor Aetnæ: Quis non Argolico defleuit Pergamon igni Impositam. Hinc Pergamenus, a, um, Troianus. Prop. l.4. el.

Pergamum, Pli. siue Pergamus, πέργαμον, Prolemço, urbs insignis Asiæ non procul a Caico fluuio: ita dicta, quod castra in rupe sita esset. nam Pergama olim loca omnia editiora appellabantur, testibus Suida, & Seruio. uide Stra. lib.13. Hinc Pergamenus, a, um, ut charta Pergamena, quæ Pergami inuenta est, & ab Attalo rege, (ut Aeliano placet) siue ab Eumene (ut Plinius mauult) primum Romam transmissa.

Pergaudeo, es, uehementer gaudeo. Ci. ad Q. Fr. l.3.

Pergigno, is, [*Generare,*] γεννάω, idem quod gigno. Cat. Argon.

Pergo, pergis, perrexi, [*Andare, far uiaggio,*] πορεύομαι, ex Per, & Rego, uado, iter facio. Pla. in Cap. Nunc ad eum pergam. Ter. in Hec. Quis est, qui hac pergit? Quãdoq; perseuero, procedo. [*Perseuerare,*] Ter. in Ad. Si molestus esse pergis, iam intro abripiere. Vir. 1. Aen. Si prima repetens ab origine pergam. Aliquãdo pro ago. Vir. 9. ecl. Pergite Pierides. Quãdoque festino, [*Affrettare,*] Teren. in Phor. Domum ire pergam, ubi plurimum est. Quandoque conor [*Ingegnarsi,*] Ibidem, Ad fores suspenso gradu: placide ire perrexi. Ponitur aliquando pro præterire, [*Lasciare,*] Ci. Atti. li.3. Sed pergo præterita. Perge in uirum, dixit Pla. in Men. id est ostende te uirum fortem.

Pergracilis, le, [*Molto sottile,*] ualde gracilis. Pli. l.25. c.13.

Pergræcor, aris, [*Crapulare,*] ἑλληνίζω, epulis, & potationibus in seruio, quod est Græcorum proprium. Titinnius. Nunc ruri pergræcatur. Pla. in Tru. Vt cum solo pergræcetur milite. Idẽ in Bacch. Vt suadeas gnato meo, Vt pergræcetur tecum.

Pergrandis, de Ci.6. Ver. Vas uinarium, pergrandi trulla excauatũ. Idẽ de leg. agr. Agris publicis pergrande uectigal imponere.

Pergraphicus, [*Fatto a penello,*] absolutus, quasi pictoris manu expolitus. Pla in Tru. Pergraphicus sycophanta.

Pergratus, a, um, admodum gratus. Ci. ad Brutum: Pergratũ mihi erit. Interponitur aliquando dictio aliqua inter Per, & Gratum. Ci. Att. l.1. Per mihi, per inquam gratum feceris.

Pergrauis, & hoc pergraue, p.c. ualde grauis.

Pergrauiter, admodum grauiter. Ci. Att. l.1.

Pergula, æ, προβολή, locus apertus a multis lateribus, aerem excipiens, aliquãdo extra parietem porrectus, & modo tectus, modo sub dio expositus, a pergẽdo dicta, quod in ea deambulare soleamus. Plin. lib.21. c.3. Cum corona rosacea interdiu e pergula sua in forum prospexisse dictus. In pergulis præceptores discipulos erudiebãt, alijq; artifices opera sua uelut in propatulo habebãt. Vnde Sue. de Crassitio grammatico: Deinde in pergula docuit. Pli. li.35. c.10. de Apelle: Perfecta opera proponebat in Pergula transeuntibus. Pergula etiam locus accommodatus exponendis uenalibus rebus. Vlpian. l. Hæres. de Iudicijs: Legitur & Pergula pro ijs, qui in Pergula uersantur. Iun. Sat.11. Item in naui Pergula dicitur ex cursus per totam nauim, alio nomine Portisculus. In uineis uero topiarium opus significat. Col. li.11. c.2. Si quæ pergulæ uitium generosarum a putatoribus relictæ sunt, ante cale. Apr. utique deputari debent. Pli. etiam l.17. c.24. Vicium generosarum pergulas præcipit Quinquatribus esse putandas.

Pergulanus, ut Pergulana uitis, q̃ pergulis sustinetur. Co. l.3. c.2.

Perhibeo, bes, [*Dire, affermare,*] καταφάσκω, ex Per, & Habeo, significat dico, & affirmo. Col. l.4. India perhibetur molibus ferarum mirabilis. Ci.2. de Diuina. Bene qui conijciet, uatem hunc perhibebo optimum. Interdum Perhibere, est dare, [*Dare,*] Pla. in Pse. Cur ego uestem, Aurum, atque ea, quibus uobis usus, perhibeo? Idem in Mer. Diem unum oraui, ut apud me perhiberem sibi locum. Perhibere testimonium, hoc est, ferre. Col. l.4. Quandoque precium notat, ut uendo, [*Vendere*] Pla. in Persa: eodem mihi precio sal perhibetur, quo tibi.

Perhonorificus, a, um, ualde honorificus. Ci. Att. Consalutatio forensis perhonorifica. Perhonorifice, aduer. Ci. Att. li.14.

Perhorreo, res, [*Temere,*] siue Perhorresco, extimesco. Ci. Att. l.9. Genus belli crudelissimi, perhorrui. Eidem lib.13. Quid est quod perhorrescas?

Perhorridus, a, um, ualde horridus. Liu. l.22.

Perhospitalis, le, ἄξενος, ualde hospitalis. Ci.6. Ver. Huius domus est, uel optima Messanæ, maximeque perhospitalis.

Perhumanus, a, um, humanus. Ci. ad Q. Fra. l.2. Multum is mecum sermonem habuit, & perhumanum.

Perhyemo, as, are, [*Inuernare,*] διαχειμάζω, totam hyemem transigo. Col. li.11. c.3.

Periander, περίανδρος, Cypseli filius, unus ex septem sapientibus Græciæ, & Corinthiorum rex, qui aliquãdo interrogatus, quare cum sapiens esset, in tyrannide perseueraret. Quia, inquit, & spõte, & inuitum cedere, est periculosum. Sunt, qui duos fuisse Periandros tradant, alterum Corinthi tyrannum, alterum sapientẽ, eũque Ambraciotẽ. quorum sententia uerisimilior uidetur. nam & matris, & uxoris mortuæ concubitus, aliaq; id genus flagitia, quæ de Periandro Corinthio traduntur, non uideo quo pacto in sanæ mentis hominem, nedum in sapientem cadere potuerint.

★Peribœa, Euromedontis gigantis filia fuit: ex qua Neptunus Nausithoum suscepit, Alcinoi patrem, Hom.7. Odyss.

Pericles, Atheniensis, qui annos quadraginta in administratione reipub. principatum tenuit, auctoritate & eloquẽtia pollebat. unde & Olympius identidem a poetis comicis appellabatur, quod tonare in concionibus & fulmen ciere uideretur. habuit in administratione reip. aduersarium Thucydidem Milesium.

Periclitatio, [*Esperienza, uso,*] experimentum, usus. Ci.1. de Nat. De. Quarũ utilitate lõginq tpis usu & pіclitatione percipimus.

PERICLITOR, aris, [*Andare a pericolo,*] κινδυνεύω, periculū subeo: ut, Periclitor fama, capite. Mar. l. 6. Periclitai capite Sorades no ster. Periclitari etiā experiri. [*Esperimentare*] Ci. l. 1. de Ora. Peri clitandæ uires ingenij. Plancus ad Ci. Periclitari uolui, si possē mea præsentia, & Lepidum tueri, & exercitum facere meliorē.

PERICVLOR, aris, [*Andare a pericolo,*] κινδυνεύω, periculum subeo, unde, Periculatus sum, apud Catonem, teste Festo.

PERICVLOSE, [*Pericolosamente,*] Ci. Tir. Periculose hyeme nauigatur. Idem pro Mil.

PERICVLOSVS, sa, sū, [*Pericoloso*] κινδυνώδης, cū periculo. Ci l. 1. Of. Grauioribus morbis periculosas curationes adhibere coguntur. Cæs. 7 Bel. Gal. Intrare intra præsidia, periculosum putabat.

PERICVLVM, li, [*Perimo,*] κίνδυνος, a Pereo deduci uidetur, & salutis discrimen significat. Vir. l. 3. Ae. Obscœnamq; famē, quæ prima pericula uito. Varijs autem modis hoc nomine in oratione utimur. dicimus. n. Periculum adire, Ferre Periculum, Adducere in periculum, Committere se periculo, Facessere periculum alicui, Inserere se in periculum capitis, Inijcere periculum, Intendere periculum, Intentare periculū, Vorari in periculū. Aliquādo accipitur pro experimento. [*Esperienza, proua,*] Teren. in Eun. Fac periculum in litteris.

PERIDONEVS, [*Molto atto,*] ualde idoneus. Cæs. 2. Bel. Ciui. Is locus peridoneus castris habebatur.

PERILLVS, Atheniensis faber, ingenio præstans, qui Phalaridi tyranno Agrigentino, taurū ex ære fabricauit, in quo reus clauderetur, ac subiecto igne, mugitum bouis ederet: cuius muneris nomine cum amplissimum a tyranno, qui nouis semper tormentis delectabatur, speraret munus, inclusus tauro, suppositisq; ignib. primus suæ artis experimentum præbuit. Oui. 1. de Arte: Et Phalaris tauro uiolentus membra Perilli Torruit. Pli. l. 34. ca. 8.

PERILLVSTRIS, stre, admodum illustris. Ci. Att. li. 4.

PERIMBECILLVS, uel Perimbecillis, le, ualde imbecillus. Ci. Att. l. 10. Quod est natum, perimbecillum est. Var. 3. de re ru. ca. 10.

PERIMO, is, [*Vccidere, distruggere*] ἀναιρέω, a Per, & Emo, interficio, tollo. Pla. in Men. Hūc ego perimam. Ci. 4. Tus. Si perimit, ac delet omnino. Idem de Arus. res. Ludi non intermissi, sed perēpti, atq; sublati. Perimere reditum est intercludere, [*Chiudere,*] Idem pro Plan. Si mihi uis maior aliqua reditum peremisset. Peremptus, interfectus. Vir. 9. Aen. Primis una tot cæde peremptis.

PERINCOMMODE, Ci. ad Att. l. 1. Accidit perincommode.

PERINCOMMODVS, a, um, ualde incommodus. Liu. l. 37.

PERINCONSEQVENS, ἀνακόλουθος, ualde inconueniens. Gell. libro 14. cap. 1.

PERINCERTVS, ualde incertus. Gel. l. 18. c. 4. ex Salustio: Cn. Lentulus, perincertum stolidior, an uanior.

PERINDE, [*Così, quasi,*] ὡσαύτως, ex per, & inde, idē significans qđ similiter: & habet post se fere aliquā harū particularū, Vt, Qua, Ac, Ac si, uel atque. [*Non altrimenti che,*] Pla. in Pseu. Omnes res perinde sunt, ut agas. Ci. 3. Tus. Philosophia non perinde, ac de hominū uita est merita, laudatur. Idē p Marcel. Vereor, ut hoc, quod dicā, nō perinde intelligi auditu possit, atq; ego cogitans sentio. pro adeo. Sue. in Dom. Nulla re perinde motus, quā respōsi Asceletarionis mathematici. Aliquādo pariter. [*Parimente,*] Pl. l. 1. ep. Funus Rosi clarissimi, & perinde felicissimi. Sue. in Cæs. Litteram d, pro a, & perinde reliquas commotat. Ci. Terentiæ. Te & Dolabellā perinde diligo. Aliquādo, p hūc modū. Ter. in Phor. Sed cætas perinde potius scribito mihi iā dicas. Aliquando post perinde sequitur Tāquā. Gel. l. 15. c. 29 Hoc perinde est tāquā si ego dicā, Est mihi nomē Iulium. Aliquādo perinde & adeo simul iungūtur, idemq; significāt quod ita. Pla. in Amph. Perinde adeo, ius me uelle intelligis. Aliquando post Perinde sequitur Prout. Pli. in Paneg. Meminerint perinde coniecturam de moribus suis homines esse facturos, prout hoc uel illud elegerint.

PERINDVLGENS, is, ualde indulgēs. Ci. 3. Of. Perindulgēs i patrē.

PERINFAMIS, ualde infamis. Suetun. in Vitel. c. 2. Moræ libertinæ perinfamis.

PERINFIRMVS, a, um, ualde infirmus. Ci. 2. de Fin.

PERINGENIOSVS, ualde ingeniosus. Ci. de Cla. Or.

PERINIQVVS, a, um, ualde iniquus. Ci. pro Leg. Man. periniquum & non ferendum, Liu. 21. Periniquo animo ferebat.

PERINSIGNIS, ualde insignis. Cic. 1. de Legib. Corporis grauitate perinsignes.

PERINTEGER, a, um, omnino inuiolatus. Gel. l. 3. c. 5.

PERINTHVS, urbs Thraciæ ad Propontidē, postea Heraclea dicta, a nomine Heraclij principis Constantinopolitani: in qua olim fuit celeberrimum illud amphitheatrū marmoreum, ex uno lapide excisum, quod inter septem orbis miracula numeratur. Inde Perinthius, a, um, ut Perinthia, Menandri Comœdia.

PERIPATETICI, philosophi Athenis, a Platonis schola profecti, quorum princeps fuit Aristoteles, ita dicti, quod inambulātes disputarent: ἀπὸ τοῦ περιπατεῖν, deambulare. Ci. l. 1. Aca. Platonis auctoritate una, & consentiens duobus uocabulis philosophiæ forma instituta est Academicorū, & Peripateticorū, qui reb. congruentes nominibus differebāt: nā cum Plato Speusippū sororis filium philosophiæ quasi hæredem reliquisset, duos autē præstātissimos studio, atq; doctrina, Xenocratem Chalcedoniū. & Aristotelem Stagiritē: qui erant cū Aristotele Peripatetici dicti, quia disputabant inambulantes in Lycæo: illi autē, qui Platonis instituto in Academia (quod est alterum gymnasium) cœtus erant & sermones habere soliti, è loci uocabulo nomen habuerunt.

PERIPETASMATA, tum, [*Razzi,*] aulæa sunt, siue tapetia, quæ ornatus gratia circa parietes extenduntur. unde & nomen habēt, nā περιπετάζειν, est extendere. A Lucretio Babylonica dicūtur: ab alijs Attalica, a Capitolino Stromata, & Peristromata, a Varrone Beluata, idest a beluis uariegata: a Plauto etiam peristromata. Ci. 6. Ver. Attalica Peripetasmata.

✱PERIPHAS, Thessalus uir, pater Lapitæ: a quo Lapitæ nomen acceperunt. Steph.

PERIPHRASIS, [*Circonlocutione,*] Latine circonlocutio, uel circuitio, figura est, teste Quin. li. 8. ca. 6. quæ fit, cum quod uno aut certe paucioribus uerbis dici poterat, pluribus explicatur.

PERISTERAON, nis, [*Colombara,*] locus ubi columbæ educātur, quas Græci uocāt περιστερὰς, Var. de re ru. li. 3. ca. 7. Incedunt in locū unū: quod alij uocant Peristereona, alij Peristerotrophion, Peristereon fit magna camera tectus, uno ostio angusto.

PERISTEREOS, uel Peristereō, onis, περιστερεών, Dios. herba quā alio nomine Verbenam, & Verbenacam appellamus: ita dicta, quod Columbæ unice hac herba delectentur. Pl. l. 25. c. 10.

PERISTEROTROPHIVM, [*Colombara,*] pe. pr. περιστεροτροφεῖον, locus in quo columbæ habentur, Latine columbarium, quamuis colūbarium proprie sit loculamentorum in peristerotrophia, singulis columbarum paribus præparatum. Var. l. 3. de re ru. c. 7.

PERISTROMA, p. p. quasi circuosternatum, aulæū, quo aularū parietes solēt ornari. Ci. 2. Phr. Conchyliatis Cn. Pōpeij peristromatis.

PERISTYLIVM, locus columnis clausus, circunquaque porticū habens, quasi circuocolumnium, ἀπὸ τῶν στύλων, a colūnis circunquaque dispositis. Vitr. l. 5. c. 11. in palæstris peristylia quadrata, siue oblonga ita sunt facienda, uti duorum stadiorum habeāt ambulationis circuitione. Legimus & Peristylum per quatuor syllabas. Ci. pro domo: Porticum pauimentatam, amplissimū peristylum. Var. l. 3. de re ru c. 6. Peristylum tectum tegulis, aut rete.

PERITE, [*Dottamente,*] ἐπισταμένως, Ci. 2. de Leg. Institutum perite a Numa.

PERITIA, [*Dottrina,*] Pli. l. 14. c. 1. Cognitio ex usu.

PERITO, as, p. c. ἀπόλλυμαι, οἴχομαι, freque. a Pereo. Plau. in Cap. Qui per uirtutem peritat, non interit.

PERITVS, a, um, [*Ammaestrato, dotto,*] ἐπιστήμων, antiquo uerbo Perio, ut quidā existimat: unde Experior tractū idē arbitrantē: Est autē Peritus idē fere, q doctus, quanquā nō desūt, qui doctū esse minus esse uelint, quā Peritū. Nonius Doctū, & Peritū cū simile uideatur, a Tullio discretū est, ut sit Peritū plus quā doctū. De Off. l. 3. Cū sint docti a peritis, desistūt facile a sentētia. Cōstruitur aliquādo cū genitiuo. Pl. ep. 52. Peritus priuati iuris, & publici. Aliquādo cū accusatiuo cum Ad. Ci. pro Font. Ad disciplinā peritū, ad consilia prudentem. Aliquādo cum ablatiuo cum De. Var. 1. de re ru. c. 2. Qui de agricultura peritissimus existimat.

PERIVCVNDVS, a, um, [*Molto giocondo,*] Ci. ad Lent. l. 1. Cui litteræ tuæ periucundæ fuerunt. Periucunde, aduer. Ci. Att. l. 13.

PERIVRATIO, a periuro, Periuratiuncula, dim. Pla. in Sticho.

PERIVRIOSVS, a, um, qui peierare consueuit. Pla. in Truc.

PERIVRIVM, iurij. [*Giuramento falso,*] ἐπιορκία, iusiurandum uiolatū. Ci. 3. Of. Regulus nō debuit cōditiōes bellicas pturbare piurio.

PERIVRO, ras, [*Giurare il falso,*] ἐπιορκεῖν, peiero. Pla. Asi. Vbi uerbis conceptis sciens periuraris.

PERIVRVS, [*Che non osserua il giuramento,*] ἐπίορκος, qui iusiurandum uiolat. Vir. 2. Ae. Talibus insidijs, periuriq; arte Sinonis. Sil. l. 16. Perfidiam fugio, & periuram ab origine gentē. Oui. 2. Am. Eleg. 10. Aequora periuro naufragus ore bibat. Periuror cōparatiuū, Ci. 1. de na. de. Periurior hoc homine non est. Periurissimus superlatiuum. Pla. in Mil. Periurissime hominum. Ci. pro Ros. Improbissimum & periurissimum lenonem.

PERLABOR, eris, [*Trapassare,*] διολισθαίνω, labendo transeo. Ci. 1. Na. De. Sanguis, ad cor contectus iam, coctusque perlabitur. Vir. li. 1. Aen. Summas leuibus perlabitur undas.

PERLÆTVS, uehementer lætus. Liu. 10. Supplicatio perlæta fuit.

PERLATVS, ualde latus, unde Perlate, aduer. ut, Perlate patere, Ci. 2. Or. Id in sermonis nostri consuetudine perlate patet.

PERLECEBRA, æ, p. c. δέλεαρ, illecebra. Plau. Asin.

PERLECTO, as, are, freq. Ci. pro Flac. Egentes & leues, spe legationis & uiatico publico priuata etiam benignitate perlectat.

PERLEGO, gis, [*Leggere tutto,*] ἐπιλέγομαι, a principio ad finem usq; lego. Pla. in Asi. Lege, perlege. Perlegere oculis, est diligēter intueri.

tueri.[*Guardar fisso,*]Vir.6.Aene. Quin protinus omnia Perlegerent oculis.

PERLEPIDVS,a,um,in primis lepidus.Plau.Pseu.

PERLEVIS,ualde leuis.Ci.de lege agr Populi R.uectigalia perleui sæpe momento fortunæ,inclinatione temporis pendent.Liu.21.Inclyti populi perleui momento uicti sunt.

PERLIBENS,a quo Perlibenter.Ci.ad Att.li.8.Tecum perlibenter loquor.

PERLIBERALIS,le,admodum liberalis.Ter. Hec. Perliberalis uisa est.Perliberaliter.Ci.ad Att.li.10.

PERLIBRO,as,p.p.διαςαθμίζω,diligenter,ac perfecte mēsurare,& ad libram æquare.Col.l.3.c.13. Stella imæ fossæ solū metitur, atque perlibrat.Interdum pro librando torquere.Silius l.15.Iaculum a tergo perlibrat ad ossa.

PERLICIO,cis,pe.c.perlexi,perlectum, [*Tirare,adescare*] perlicere (quod frequentius Pellicio dicitur euphoniæ causa)idem quod allicere,ἐφέλκειν,Liu.4.Vt quos quisque posset ex collegio Tribunorum ad intercessionem perlicerent.

PERLIGO,gas,p.c.[*Congiungere,*]διαδέω,constringo.Pla.Bacc.

PERLINIO,nis,p.c perliniui,perlinitum,perlinire,διαχρίειν,διαλείφειν,totum obliuire.Col.l.9.ca.9.

PERLINO,perlinis,perlini,perliui,uel perleui,p.p.idē quod perlinio.Col.l.7.c.5.Vlcera adipe suilla perlinuntur.Perlitus,a,um. Pla.Casi.Vnguentis perlitus.

PERLITO,as,p.c.perfecte lito,sacrificio facto deos placo.Gel.l.1.c.7.Ex Valerio Antiate,res diuinæ factæ,riteq; perlitatæ.Liui.7. Diu non perlitatum.

PERLONGE,Ter.Eun.Perlonge est,sed tanto ocyus properemus.

PERLONGINQVVS,a,um,ualde longinquus.Plau.Bacc.

PERLONGVS,a,um,Cic.ad Att.li.5.Perlonga,& non satis tuta uia. Pla.Trin.Si opperiri uis aduenium Charmidis, Perlongum est.

PERLVBET,p.c.uehementer lubet,Plau.Capt.Perlubet hūc hominem colloqui.Perlubens.Ci.ad Q.Fr.l.2 In quibus,me perlubente,Seruius assisus est.

PERLVCEO,perluces,perluxi,perlucere,[*Traducere,*]διαφαίνειν,trāslucere.Pli.l.10.c.54.Si contra lumen,cacumine ouorum apprehenso una manu,purus & uniusmodi perluceat color. Vsitatius Pelluceo,euphoniæ causa.

PERLVCIDVS,diminutiuum.Catullus in Rufum epig.64.

PERLVCIDVS,a,um,& Pellucidus,[*Lucido,chiaro,*]διαφανής,a Perluceo,uel Pelluceo. Est autem Pellucidum quod per mediū sui lucem transmittit,ut aqua,uitrum. Col.l.11.c.3.Coloratas,& perlucidas uuas.Mar.l.12.Crine nitens,niger unguēto, perlucidus ostro.Oui.Epi.21.Est nitidus,uitroq; magis perlucidus amnis. Membranæ oculorum perlucidæ.Ci.2.de Na.Deo.Hor.1.Car. Ode.18.Arcaniq; fides prodiga perlucidior uitro.

PERLVCTVOSVS,a,um,ualde luctuosus.Ci.ad Q.F.l.3.

PERLVDO,is,p.p.[*Giuocare,scherzare,*]παίζω,ludo.Prop.li.4.Ele.4. Vidit arenosis Tatium perludere campis.

PERLVO,[*Lauar bene,*]ἀπολύω,multum lauo.Col.l.6.c 8.Vino perluitur os.Oui.4.Met.Fonte suo formosos perluit artus. Hor.1. ep.15.Gelida cum perluor unda.Perlutus,a,um,Col.l.9 c.16.Fauorū reliquiæ,aqua dulci perlutæ sunt,in uas æneū coniiciūtur.

PERLVSTRO,as,[*Andare errando,*]peragrando perspicio. Liu.7. Perlustrauit hostium agros.Transfertur & ad animum. Ci. in Par. Huius materiæ perlustrandæ animo partes erunt omnes.

PERMACER,a,um,p.c.ualde macer.Pli.l.16.ca.6.

PERMADEO,permades,p.c.[*Essere tutto humido,*]διυγραίνομαι,totus madeo,unde Permadesco,totus madidus fio.Col l.2.c.19.Si permaduit inutile est udum mouere.Mar.l.5.Et effuso permaduisse croco.Col.l.2.c.4.Si magnis imbribus terra permaduerit.

PERMAGNVS,a,um,ingens,ualde magnus.Ci.1.de Fi. Fieri Permagna accessio potest.Idem 5.Ver.Tu ista permagno æstimas,Teren.Hea. Illud permagni referre arbitror.

PERMANEO,permanes,p.c.[*Durare,perseuerare*]διατελέω,usq; ad finem maneo.Ci.de Ami.Aliter amicitiæ stabiles permanere nō possunt.Oui.14.Met.Contempto munere Phœbi, Innuba permaneo.Translate pro perseuerare.Ter.in Hecy.Ira inter eas intercessit,quæ permāsit diu.Cæs.8.Bel.Gal.Solus ex Heduis ad id tempus permanserat in armis.

PERMANO,as,p.p.[*Penetrare,*]καταῤῥέω, manādo penetro,uel pueniο,& habet fere post se accusatiuū, cū aliqua harū pposítionū Ad,uel In.Ci.l.1.de Na.De.Nec ē,qđ ab his ad hoīnū uitā pmanare possit.Idē 3.Tus.Medicina,q̄ sanaret eā cupiditatē,pmanat in uenas Idē 2.de Or.Vt ad eorū mentes,apud quos agitur, mouēdas permanare possint.Luc.l.3.Permanare animā nobis p membra solere.Pla.in Cap.posuit pro diuulgari,[*Diuulgarsi*]Ne permanet palam hæc nostra fallacia.Ter.Ad.Ne ad patrē hoc pmanet.Idest,ne pater rescifcat.Permanās,tis.Ci. 3.Tus. Cōclusiunculæ non permanantes ad sensus.Permananter.Luc.l.6. Vsqueadeo pmanāter uis peruolet eius.De magnete.Permanasco,is.Pla.Tri.Suo ne gnato crederem,neve cuiquam,unde ad eum id posset permanascere,idest unde posset rescifcere.

PERMANSIO,[*Dimora,*]Ci.Lent.l.1.epi. Nunquā præstantib. in rep. gubernāda uiris laudata est in una sentētia perpetua permāsio.

PERMATVRESCO,[*Diuenir perfettamente mature,*]prorsus maturus, Col.l.2.c.10.hoc semen uidi per autumnū,cum permaturuerit, tolli.Ou.4.Met.Nam color in pomo est,ubi permaturuit,ater.

PERMEO,as,are[*Passare,penetrare*]διαδύω,penetro.Ci.4.Ac.Quędā animalis intelligentia per omnia et permeat & trāsit.Ou.4. de Pon.ele.11.Dū littora nostra recurrēs Tot maria & terras pmeat.Pli.l.31.ca.4.Alpheus in ea insula sub ima maria pmeet.

PERMESSVS,fluuius Bœotiæ ex Helicone perueniēs,Phœbo,& Musis sacer.Stra.li.6.Vir.in Sileno:Tum canit errantē Permessi ad flumina Gallum.Declinatur etiā Permessis,idis,uel idos.Mart. li.1.Quid tibi cum Cyrrha?quid cum Permessidos unda?

PERMETIOR,tiris,[*Misurare,*]διαμετρεῖν,metior.Ci.4.Ac. Vos huius magnitudinem,quasi decempeda permensi,refertis.Liu. 25. Altitudinem muri,quantum coniectura poterat,permēsus. Vir. 3.Aen.Permensi classibus equor.Iter durum permensus, Sta.1. Syl.Permensus passiuum,Col.l.3.c.13.

PERMETVO,is,ualde metuo.Vir.2.Aen.

PERMINVTVS,a,um,ualde exiguus.Ci.2.Tus.

PERMIRVS,a,um,magnopere admirandus.Cic.2.de Diui. Vt mihi permirum uideatur,quenquam extare:ad Appium l.3.Illud per mirum mihi accidit.

PERMISCEO es,[*Mescere,meschiare,*]μεταμίγνυμι,miscendo confundo.Ci.4.Ver. Quæ erāt ætatis,ordinis,quæstusq; pmiscuit.Idē in Or. Ego autē sentio omnes in oratione quasi pmistos & cōfusos pedes.Permistus,a,um,Ci.1.de Diu. Animi hominū, somno soluti,cernunt ea,quæ permisti cum corpore uidere nō possunt.

PERMISTE,[*Mescolatamente,*]Ci.1.de Inu.Si genera ipsa rerum ponuntur,neq; permiste cum partibus implicantur.

PERMISTIO,[*Mescolanza*]Ci.de uni.Permistionis reliqas æquabat.

PERMISSIO,[*Concessione,*]Liu.27.Permissionē extra ciuiū corpora fieri iuberēt.Est & Permissio figura rhetorū,de qua l.4.ad Her.

PERMISSVS,us,ui,in sin num.quartæ declinationis,in plu.secundæ, [*Concessione,*]Ci.1.Of.Cum Annibalis permissu exisset e castris.

PERMITIS,te,p.p.ualde mite,perfecte maturum.Col.li.12.ca.41. Sorba non permitia.

PERMITTO,is,[*Permettere,concedere*]ἐάω,sino,concedo,tolero.Ci. Tus.Qui & amico permiserit,& se ostēderit de hoc toto genere nihil laborare.Interdū dedo,[*Arrenderſi,*]Curt.l.1.Ad præstitutū diē permisere se regi.Et in hac significatione dicimus,Permittere se fidei alicuius,& Permittere se in fidem.Cæs.2.Bel.Gall. Se suaq; omnia in fidē,atq; potestatem po.Ro permittere. Liui. 7.Nos ipsos,nostraq; omnia,cognitæ permittimus fidei.Interdū immitto,incito,[*Incitare,spingere*]Liu.l.3.Concitant equos, permittuntq; in hostem.Sisenna l.3.apud Nonium . Et inde equū concitatum princeps ad hostium permittit aciem.Interdū præcipito,[*Precipitare,*]Idem li.4.Multi præmissis armis ex summo se permitterent.Interdum cōmitto.[*Commettere*]Sal.Ea potestas per senatum magistratui maxima permittitur.Idem.M.Petreio legato exercitum permittit.Est etiam Permittere idē quod trāsmittere,[*Mandare,*]Col.l.8.c.8.Hoc genus casei potest etiam trans maria permitti.Permittitur Impersonale.Pl.l.4.c.14.Si cōiectare permittitur.Permissus,a,um.Ci.Plāco,in ep. ad Atti.li. 16.Quibus lege permissum erat,ut de Cæsaris actis cognoscerent.Lucr.l.1.Pontifices sacri,quibus est permissa potestas.

PERMODESTVS,admodum modestus.Ci.Att.li.4.

PERMODICE.Col.l.5.c.11.Permodice fudito. Hoc est ualde parū.

PERMOLESTE,Ci.ad Att.l.15.De Pletorio,permoleste tuli.

PERMOLESTVS,a,um,uehementer molestus.Ci.Att.li.1.Non sunt permolesti.

PERMOTIO,Ci.3.Aca.Permotio naturalis.

PERMOVEO,ues,p.c.[*Mouere molto,*]ἐξάγω, uehementer mouere. Cic.5.Ver.Si quem aratorum fugæ,calamitates,exilia denique non permouent.Cæs.1.Bel.Gal.His rebus adducti,& auctoritate Orgetoricis permoti.Ci.in Ora.Miseratione mens indicum permouenda est.Permotus mente,quasi de mente remotus, pro insano,[*Pazze,*]Ci.1.de Diu.Quod maxime contingit aut dormientibus,aut mente permotis.

PERMVLCEO,es,[*Mitigare,ammollire,*]καταψάω,leuio,mollio,leniter attrecto.Ci.Concione Metelli permulcta,atq; recreata.Sta. li.4.hist.Lenita iam ira,postera die liberalib. uerbis permulcti sunt.Ci.de Sen.Præterita ætas nulla,consolatione permulcere posset stultam senectutem.Oui.4. Fast. Terq; manu permulsit eum.Ci.in Ora.Sonus & numerus p rmulcent aures.

PERMVLTVM,Ci.1.Off.In omni iustitia permultum interest.

PERMVLTVS,a,um,ualde mul ū.Ci 4.Ac.Antiochus permulta dicebat.Hor.Ser.Sat.5 Cāpanum in morbum,in faciem permulta iocatus.Permultus,aduerbium.Ci.2.de Diuina.Cū Chrysippus

pus permulto clariora,& certiora æ le dicat.

PERMUNDUS, Var. 3. de rerum. ca. 7. Permundæ sunt hæ uolucres.

PERMUNIO, is, [*Fortificare,*] κατασφαλίζω, ualde munio, aut absoluo quod munire inceperam. Liu. 30. Quę monimenta inchoauerat, permunijt. Taci. l. 5. Locorum opportuna permuniuit. Permunitus, a, um, Liu. 7. Cùm ante mœnia castris permunitis cōsedissēt.

PERMUTO, as, [*Mutare,*] ἀνταλλάττομαι, simplex muto. Ci. in Cati. Si Catilina sententiam permutauerit. Idem 1. Offi. Effectúq;, ut permutādis facultatibus nulla re egeremus. Permutare pecuniā, est curare, ut per trapezitam aut argentarium alio in loco reddatur. Ci. lib. 1. Epist. Ait se curasse, ut cum quæstu populi pecuniæ permutaretur. Permutare remp. pro perturbare, [*Turbare*] Ci. 3. de Leg. Gracchus omnem reip. statum permutauit. Permutare, pro emere. [*Comprare*] Pl. l. 31. c. 8. Singulis millibus nummū permutantibus congios pene bino. Idem li. 9. c. 55. Permutare quidem pretio noluit, aliave merce.

PERNA, æ, a pede, uel a Græco, πτέρνα, [*Presciutto,*] dicuntur autem Pernæ tam priores, quam posteriores coxæ porcinæ salitæ cū coxo pede: quas Mart. Petasones appellat. Plin. lib. 8. ca. 51. Suspensæ pernis prioribus. Apud Antiquos, teslib. Nonio & Festo, Perna pedem significabat: unde & Copernes dicuntur, qui longis sunt pedibus, genibusque plus æquo coniunctis. Ab huius pernę similitudine, piscis quoque genus Perna dicitur, ex concharum genere. Pli. li. 32. cap. 11.

PERNAVIGO, as, Pli l. 5. ca. 67. Pars tota uergens in Caspium mare pernauigata est Macedonum armis.

PERNECESSARIUS, a, um, ἀναγκαῖος, admodum necessarius. Cic. ad At. l. 5. Non esse Romæ meo tempore pernecessario, submoleste fero. Pernecessarius ualde cōiunctus, & propinquus. Ci. pro Fla. Concendisse a Lælio paterno amico ac pernecessario.

PERNEGO, as, p. c. [*Negare al tutto,*] ἀπαρνέομαι, omnino negare. Ter. in Prolo. Eun. Id uero pernegat. Pla. Men. Pernegari non potest. Tibul. l. 1. Ele. 6. Sic etiam de me pernegat illa uiro. Pernegatur impersonale. Ci. 6. Verr.

PERNICIABILIS, [*Mortifero,*] ad necē omnia ducens. Curtius li. 7. Rigor enim eius insolitus plurimorū oculis perniciabilis fuit. Tacitus. l. 4. Perniciabile reo.

PERNICIALIS, [*Mortifero,*] ὀλέθριος, quod perniciem affert. Plin. l. 24. c. 1. Pernicialia brassicæ cum uite odia. Perniciales morbi, exitiales. Liui. 27. Plin. lib. 15. c. 18. Cato perniciali odio Carthaginis flagrans.

PERNICIES, perniciei, [*Pericolo, ruina,*] exitium; a Perneco, as: necu autem a nex, necis, Nonius. Pernicies, periculum, exitium. Ter. in Ad. Pernicies communis adolescentium.

PERNICIOSE, [*Periculosamente,*] pernicialiter, Pli. lib. 17. c. 25. Sic perniciose luxuriat. Cic. de Leg. Quo perniciosius de rep. merentur uitiosi principes.

PERNICIOSUS, a, um, [*Pericoloso,*] ὀλέθριος, pro perniciem afferente. Cice. 1. de Inuen. Is perniciosus ciuis patriæ alitur. Horat. 2. Serm. Sat. 7.

PERNICITAS, [*Velocità,*] ὠκύτης, uelocitas. Plin. li. 7. cap. x. Pernicitatis eximiæ. Liu. 6. Pernicitas pedum inerat, quæ cognomen etiam dedit.

PERNIGER, a, um, ualde nigrū. Pla. Pœ. Ore paruo, oculis pernigris.

PERNIMIUM, nimio, plus satis, Ter. Ade. Pernimium interest.

PERNIO, onis, [*Spernaglia, Buganza,*] χίμετλον, morbus pedū ex nimio frigore proueniēs, & calcanea infestans præcipue. Pli. l. 20. c. 3. Rapum domesticum perniones feruens impositum sanat. Diminutiuum est Perniunculus. Idem l. 26. ca. 11.

PERNIX, cis, & Pernicior, ris, [*Faticoso, franco*] πολύπονος, qui multum nititur, & diu in re aliqua perseuerat. Vir. 3. Geo. Est inter Dura iacet pernix instrato saxa cubili. Horat. li. 1. Car. Pernicis uxor Appuli. Aliquando sumitur pro celeri, [*Veloce,*] Vir. li. 4. Aenei. Pedibus celerem, & Pernicibus alis. Hinc perniciter. Pli. l. 8. ca. 14. Vt Liui. li. 26.

PERNOBILIS, le, Ci. 6. Ver. Epigramma Græcum pernobile.

PERNOCTO, as, [*Star di notte,*] διανυκτερεύω, παννυχίζω, noctē totam aliquo in loco trāsigo siue uigilādo, siue dormiēdo, siue aliud qđ operis faciēdo. Ter. in An. Si hic pernocto, causę quid dicā. Idem in Hec. Qui meretricē amaret, & pernoctaret foris. Ci. pro Clu. Cū esset adolescens apud mulierculam quandam atq; ibi pernoctaret. Idem pro domo. Propter inopiā tecti in foro pernoctās.

PERNOSCO, is, perfecte nosco. Pla. Mer. Amici, qui infideles sūt, ne queas pernoscere. Ter. An. Nū satis me pernosti etiā qualis sim. Ci. pro Fato: Qui se profitebantur hominū mores, naturasq; ex corpore, oculis, uultu, fronte pernoscere. Hor. 2. Ser. Saty. 4. Est operæ pretium duplicis, pernoscere iuris Naturam.

PERNOTESCO, scis, scere, unde pernotuit impersonale, pro perfecte cognitum est, Tacit. l. 14. incolumem esse pernotuit.

PERNOX, pernoctis, [*Che dura tutta la notte,*] παννύχιος, gene. omnis. per totam noctem durans. Gel. lib. 2. ca. 1. Stare solitus Socrates dicitur, pertinaci statu perdius atq; pernox. Sic Luna pernox dicitur, cum per totam noctem lucet. Pli. l. 2. ca. 9. Liuius l. 5. Luna pernox erat.

PERNUMERO, ras, rare, [*Annouerare,*] καταριθμέομαι, numero recēsere. Pli. Epid. Argentum pernumeratum est. Cat. ad Lesbiā epi. 7. Quæ nec pernumerāre curiosi possint. Liui. 28. Paucos moratus dies, dum imperatam Pecuniam Illergetes pernumerarent.

PERO, onis, [*Borsega,*] ἐμβάς, genus calceamēti rustici, ex corio crudo contra niues, imbres & frigora. Iuu. Sat. 14. Quē nō pudet alto per glaciem perone tegi. Vir. li. 7. Priscos Latinos perone in bellis usos ostendit, cum inquit. Crudus tegit altera pero. Peronatus, a, um, peronibus calceatus. Persius Sat. 11.

PEROBSCURUS, a, um, ualde obscurus. Ci. 1. de Na. Deo.

PERODIOSUS, a, um, ualde odiosus. Ci. Att. l. 10.

PEROLEO, peroles, p. c. ualde oleo. Luc. l. 30. Luc. l. 6. Rancida quo perolent proiecta cadauera ritu.

PEROPPORTUNUS, a, um, p. p. ualde opportunus. Ci. 2. de Or. Requiescā in Cæsaris sermone, quasi in aliquo peropportuno diuersorio. Peropportune. Ci. 7. Ver. Peropportune fortuna te obtulit.

PEROPUS est, pro ualde opus. Ter. in And.

PERORIGA, æ, dicitur quo adiuuāte equa alligata equū citius admittit. Var. l. 2. de re ru. c. 7. Peroriga appellatur quisquis admittit.

PERORNO, as, ualde orno. Taci. l. 16. Detraheret senatui, quem perornauisset, infamiam. Perornatus, Ci. de cla. Or.

PERORO, as, [*Conchiudere,*] ἐπιλέγω, finio orationē, & epilogū impono. Ci. pro Quintio. Hæc cum docuero, perorabo. Idē 4. Ac. Quoniam satis multa dixi, est mihi perorandum. Idē 2. de Ora. Alij iubēt, antequā peroretur, ornādi aut agendi caussa digredi, deinde concludere, ac perorare. Perorare orationē, pro finire sermonē. Ci. 2. de Legib. Video Platonis omnē orationē de Legib. peroratā uno æstiuo die: id est, dialogū totū die uno æstiuo peractum. Ci. pro Quinct. Queritur, priore patrono caussam defendēre, nunquam perorari potuisse. Vnde Peroratio, ἐπίλογος, finis & conclusio orationis. Ci. de Cla. Ora. Erat eius peroratio, qui epilogus dicitur. Aliquando accusatiuo iungitur, Ci. pro Quinc. Mihi perdifficile esse contra tales oratores nō modo tanta caussam perorare, sed omnino uerbum facere conari. Aliquando accusatiuum habet cum In. Pl. l. 29. c. 1. Delentem cūcta maiorum placita, & rabie quadam in omnes æui medicos perorantem.

*PERORSI, Pli. 5. 8. populi Aethiopum in fine Mauritaniæ.

PEROSUS, a, um, [*Che ha in odio,*] διαμισῶν, ex Per, & Osus, qui ualde odit. Col. li. 10. Neque ea curatorem fraudulentum tantum, sed etiam immundam segnitiem perosa est. Quin. l. 1. Qui modo legitimam disciplinam non sint perosi.

PERPACO, as, [*Far tranquillo,*] Pacatum reddo. Liu. 36. Oib. ppacatis. Pli. de uiris Ill. Cuius Samnites usq; ad mare superū ppacauit.

PERPARCE, Ter. in And. Tu quoq; perparce nimium.

PERPARUM, Ci. 5. Ver. Perparum ex illis lucris ad sese peruenire.

PERPARVUS, quemadmodum paruus. Ci. 1. de Leg. Perparua sunt. Luc. l. 3. Ergo animam totam perparuis esse necesse est Seminibus nexam per uenas. Perparuulus dimin. Ci. 6. Verr.

PERPAUCUS, minime multus. Ter. Eun. Homo est perpaucorum hominum. Ci. 4. Aca. Erat germanissimus Stoicus. Perpauculus dimi. Ci. 1. de Legib. Perpauculis passibus.

PERPAVEFACIO, cis, ualde pauefacio. Pla. Sticho. Perplexabiliter earum hodie perpauefaciam pectora.

PERPAULUM, [*Molto poco,*] ex Per, & Paulū, quod a Parū deriuat. Ci. 1. de Fi. Declinare dixit atomum perpaulum. Perpaululum, dimi. Ci. 2. de Or. Perpaululum loci reliquum est arti.

PERPAUPER, ra, rum, [*Molto pouero,*] ualde pauper. Ci. Att. l. 6.

PERPAUXILLUM, diminutiuum. Pla. Cap.

PERPELLO, lis, [*Indurre, Sforzare,*] ἐπάγω, impello. Pla. Bac. Cōpuli, & perpuli, mihi omnia crederet. Ter. in And. Orare, usq; adeo, donec perpulit. Liu. l. 1. Multitudinē perpulit, ut imperium regi abrogaret. Idē 2. Nec tamē perpelli potuere, ut acie dimicarent.

PERPENDICULARIS, re, ἐπικάθετον, Geometræ uocāt, qđ ex superiore loco in inferiorē dimittit, ea rectitudine, qua plūbū propēdet ex perpendiculo. unde radios Solis perpendiculares habere dicuntur, qui Solem habent recte supra caput imminentem.

PERPENDICULUM, li, [*Archipenzolo,*] κάθετος, instrumentum fabri materiarij, seu cæmentarij, quo plumbo a filo & gnomone pendente, rectitudo seu obliquitas operis perpenditur, id est, examinatur. Asconius: Perpendiculum, linea laterum æqualitatem a summo ad imum altitudine probans. Vitru. li. 7. Longitudines ad regulam, & lineam, altitudines ad perpendiculum, anguli ad normam respondentes exigantur. Ci. 2. Ac. Vt citat Nonius: Nō egeremus perpendiculis, non normis, non regulis. Perpendiculi inuentor fuit Dædalus, teste Pli. l. 7. ca. 56.

PERPENDO, dis, ἐξετάζω, σταθμάομαι, probe examino, diligenter cōsidero. Ci. pro Mur. Hæc si perpendere ad disciplinæ pręcepta uelis, reperiuntur prauissima. Iudicio acri perpendere, Luc. l. 2. Per-

pensus, particip. Col. li. 3. c. 3. Perpensum, & exploratum habeamus, an locupletet patrem familias uinearum cultus.

PERPENSE, [*Ponderatamente,*] ἐξητασμένως, examinate, ponderate.

PERPERAM, p.c. [*Malamente,*] κακῶς, πονηρῶς, præpostere, praue, peruerse. Pla. Semper agis perperam. Recte, & perperam contraria. Ci. pro Cec. Seu recte, seu perperam facere cœperunt.

PERPERVS, ra, rum, [*Ignorante, rozo,*] πέρπερος, teste Nonio, indoctus, stultus, rudis: seu, ut alii interpretantur, procax, temerarius, aut etiam leuis & inconstans. Accius in Pragmat. apud eundem Nonium. Describere eum miror perperos populares.

PERPERITVDO, tudinis, [*Maluagità, rozezza,*] περπερεία, modo prauitatem, modo stultitiam significat. Accius in Pragmaticis: Ducta bilitate nimia uestra, aut perperitudine.

PERPES, perpetis, p.p. [*Perpetuo,*] ἀΐδιος, generis omnis, perpetuus. Pla. in Amph. Quieui in naui noctem perpetem.

PERPESSVS, [*Che ha patito*] πεπονθώς, partic. a uerbo perpetior, Ci. 12. l. Ep. Vt mihi tam multa pro se perpessu, atque perfuncto, hoc concederet. Perpessu, posterius supinum a uerbo Perpetior. Cic. 4. de Fin. Dolorem asperum, et q; difficilem perpessu. Idē 2. Tusc. O multa dictu grauia, perpessu aspera.

PERPETIM, p.c. [*Perpetuamente,*] εἰς ἀεὶ, perpetuo, Pli. l. 2. ca. 4.

PERPETIOR, teris, perpessus sum, [*Sopportare,*] patior. ἀνέχω, Ter. Eu. Nō perpeti meretricū cōtumelias. Ci. ad Cœl. l. 2. Nonne tibi affirmaui, quiduis me potius perpessurū, quā ex Italia exiturū? Perpessio, actus perpetiēdi. Ci. 2. de Inu. Patientia est, rerum arduarum ac difficilium uoluntaria ac diuturna perpessio.

PERPETRO, as, p.c. [*Mandare ad effetto,*] διαπράττομαι, ex Per, & Patro, significat perficio, & plerunq; in malā partē. Plau. in Cas. Cur nō id perpetrē, quod cœpi, ut nubat mihi? Idē Tru. quod inceperit, nisi efficere perpetrat. Liu. 1. posteaquam iuuenes perpetrata cæde pergere ad se gratulantes uidit. Nonnunquam accipitur & in meliorem partem, ut Sacrificio rite perpetrato, apud Liu. 44.

PERPETVALIS, le, [*Vniuersale,*] καθολικὸς, uniuersalis. Quinct. lib. 2. cap. 14.

PERPETVARIVS, teste Budæo in titulum de Locat. præd. ciuil. uel fiscal. conductorem & colonum significat, qui perpetuo rem conduxit. Sunt etiam alibi Fundi perpetuarij, ad distinctionem emphiteuticorum.

PERPETVITAS, tis, [*Eternità,*] Cice. in Tusc. Perpetuitas, & constantia doctorum.

PERPETVO, as, [*Perpetuare,*] ἀϊδίζω, perenno, continuo sine intermissione. Plau. in Pseu. Non est iustus amator, nisi qui perpetuat data. Næuius: Miserum me, cui datum est: ut hunc solus perpetuem laborem.

PERPETVVS, a, um, [*Perpetuo, continuo,*] διηνεκὴς, continuus, minime interruptus. Oui. 1. Met. Primaq; ab origine mūdi, Ad mea perpetuū deducite tēpora carmē. Pla. in Asi. Opto mihi hunc annū perpetuū huius operas. Ci. 3. in Cat. Atq; ut in perpetua pace esse possitis, prouidebo. Accipitur & pro perēni. Ci. 4 Cat. Ignē Vestæ perpetuū & sempiternū. Pla. in Cist. Vt sunt humana, nihil est perpetuū datum. Nōnunquam quod tam generale est, ut semper habeat locum. Celsus l. 2. ca. 10. Cum sit minime crudo sanguis mittendus, tamen ne id quidem perpetuum est.

PERPETVVM, [*Continuamente,*] ἀεὶ, assidue, uel semper. Plau. in Epid. Perpetuum ualuisti? pro eodem etiam dicimus perpetuo. Idem in Men. Meliore est opus auspicio, liber perpetuo ut siem.

PERPICTVS, a, um, parti. a Perpingo, exacte pictus. Oui. 10. Met.

PERPLACEO, es, p.c. [*Piacere molto,*] ualde placeo. Ter. Heau. Vide legem, quam T. Fadio scripsit. T. Vissellius, ee mihi perplacet.

PERPLEXVS, a, um, [*Intricato, inuiluppato,*] ἐμπλεκτος, inuolutus uel implicitus. Pli. li. 9 ca. 5. Perplexis, & in semet conuolutis seminibus. Per translationem accipitur pro obscuro, & ita inuoluto, ut commode intelligi non possit. [*Difficile, intrigato,*] Liu. 34. Ex his Menippus ignorare se dixit, quidnam perplexi sua legatio haberet. Liu. 30. Singulos amicorum patria tentare sermonibus perplexis instituit. Inde Perplexe, obscure, & implicite. [*Difficilmente,*] Ter. in Eun. Pergin' scelesta mecum perplexe loqui? Pro eodē etiam legimus Perplexim. [*Difficilmente,*] Plau. in Sticho. utrum ego perplexim lacessam oratione. Inde Perplexor, aris, perplexum facere, & in dubium uocare. [*Esser in dubio,*] Idem in Aul. At scio, quo uos pacto fabulatis Perplexarier. Perplexabilis, perplexus, cum scilicet aliud audiatur, aliud sentiatur. Idē in Asi. Neq; ullum uerbum faciat perplexabile. Perplexabiliter. Idem in Sticho. Perplexabiliter hodie earum pauefaciam pectora.

PERPLICATVS, interiecta coniunctione per Tmesim extulit Luc. li. 2. Aut magis amatis inter se, perq; plicatis.

PERPLVO, is, ere, [*Trapiouere,*] διαβρέχεσθαι, per medium pluere. Quin. li. 6. ca. 3. Cum cœnaculum perplueret. idest per mediū pluuiem admitteret. Pla. Most. Perpluunt tigna. Perpluit in pectus meum, per translationem. Pla. in Most. Hæc illa tempestas mea, quem mihi Amor & Cupido in pectus perpluit meum. Idē Trin. Benefacta benefectis alijs pertegito, ne perpluant.

PERPLVS, perpluris, omnis generis. Pli. li. 13. ca. 24. Spondet iugero eius, annuos perplures, uel mediocri solo, redditus. Perplurimū, aduer. ut Perplurimum refert. Pli. li. 2. ca. 54.

PERPOL, aduerbium esse iurādi quidam putauere apud Pla. in Cas. Perpol sæpe peccas. Et apud Teren. Hec. Perpol quam paucos reperias meretricibus fideles amatores. Verum Donatus in hūc locum sic ait: Ordo est, Pol perquam paucos reperias. nam Perpol non est Latinum. Ex quo patet apud Plautum in præcedēti exemplo ordinem esse talem, Pol persæpe peccas.

PERPOLIO, perpolis, [*Fornire, compire,*] p.c. διαπονοῦμαι, ualde polio, absoluo. Cice. 2. de Orato. Perpoliuit illud opus. Idem Attic. lib. 14. Librum meum perpoliui. Idem 1. de Ora. Perfecti in dicēdo, & perpoliti homines. Perpolitio, onis, [*Ornamento, polutezza,*] Ad Her. l. 4. Verborum exornatio est, quæ ipsius sermonis insignita continetur perpolitione.

PERPOPVLOR, laris, p.c. διαδῃοῦν, totum populor, & uasto. Liui. 22. Annibal emissus a manibus perpopuletur Italiam.

PERPOTATIO, onis, Ci. in Pis. Quid cum tuis sordidissimis gregibus intemperantissimas perpotationes prædicem?

PERPOTO, as, totum tempus in potationibus consumo. Ci. 7. Verr. Totos dies, perpotabat. Ibidem: Prætore tot dies cum mulierculis perpotante. Luc. l. 1. Perpotet amarum absynthi laticem.

PERPRVRISCO, is, admodum prurio. Pla. Stic. Suauem cantationem aliquam occipito, ubi perpruriscamus usq; ex unguiculis.

PERPVLCHER, ualde pulcher. Ter. Eun. Perpulchra credo dona.

PERPVRGO, gas, [*Purgare perfettamente*] ἐκκαθαίρω, omnino purgo. Ci. 2. de Na. Deo. Ceruæ ante partum perpurgant se quadam herbula. Perpurgatis auribus, trāslate dixit Pla. in Mil. Perpurgatis ambo damus tibi operam auribus. Perpurgare locū aliquē, pro expedire. [*Fornire, compire,*] Ci. 2. de Diui. Cum fundamentū est ea philosophiæ positum in finibus bonorum, & malorum, perpurgatus est is locus a nobis quinque libris.

PERPVSILLVS, a, um, [*Piccolissimo,*] ut, Perpusillus homo. a quo Perpusillum aduerbium. Ci. 2. de Or. Perpusillum rogabo.

PERPVTO, as, perfecte puto, declaro, uel potius profero. Pla. Cistel. Nunc operā date, Vt ego argumentum hoc uobis plane perputē.

PERQVAM, [*Molto,*] ὡς σφόδρα, composita dictio, fere semper positiuis adiungitur, & uerbis, significatq; maxime. Pla. in Rud. Propolit perquam indignis modis. Pli. epist. 147. perquam uelim scire. Aliquando inuenitur cum superlatiuo. Curtius l. 4. Perquam maximo potest exercitu comparato.

PERQVIRO, ris, p.p. [*Cercare diligentemente,*] διαζητέω, diligenter quæro. Cæs. 6. Bel. Gal. Aditus uiasq; in Sueuos perquirit. Ouid 3. Met. Cum pater ignarus natā perquirere Cadmo Imperat. Perquirere pro interrogare. [*Interrogare*] Ci. pro Cœl. possum etiā illa ab accusatore, perquirere. Perquiritur, impersonale. Cice. pro Clu. Ne multa, perquiritur a coactoribus. Perquisitus, a, um, Pli. 17. ca. 4. Ionentis omni cura perquisitis.

PERQVISITA, [*Diligentemente,*] aduerb. Ci. 5. de Inue. Quæ pertinere ad dicendum putamus, ea nos commodius, quam ceteros, attendisse non affirmamus, sed perquisitius, & diligentius conscripsisse pollicemur. Perquisitor. [*Inquisitione,*] Pla. Stich. Maleuoli perquisitores auctionum.

PERRARO, Ci. 2. de Fin. Istorum uerborum amore, quæ perraro appellātur ab Epicuro. Hor. 2. Ser. Sat. 5. Perraro hæc alea fallit. Ci. pro Rosc. Am. Perraro uenit in oppidum.

PERRARVS, a, um, ualde rarum. Pli. li. 31. ca. 3. Perrarum est, ut leuior sit aliqua. Liu. 6. Perraræ per ea tempora literæ fuere.

PERREPO, [*Serpere, aggrapparsi*] καθέρπύζω, repēdo aliquo peruenio: & æque de inanimatis, ac de animalibus dicitur. Col. l. 8. c. 15. Maceries opere tectorio læuigatur extra, intraq;, ne felis, aut uipera perrepat. Idem l. 4. c. 24. Si lōgius, quā ritus agricolarū permittit, brachijs in aliena iugerū cōpluuia uitis perrepserit. Idē li. 6. c. 5. Cauendum est, ne ad præsepia sus, aut gallina perrepat. Tib. l. 1. Ele. 2. Non ego, tellurem genibus perrepere supplex.

PERREPTO, as, frequen. a Perrepo: tarde, & cum labore perambulo. Ter. in Ad. Perreptaui usq; omne oppidum.

PERRHÆBI, περραιβοὶ, populi Thessaliæ fuerunt, qui a Lapithis fugati in Aetoliam fugerunt. Propert.

PERRIDICVLVS, ualde ridiculus. Cic. 4. Ver. Quid in prouincia facturus esset, perridicule homines augurabantur. Idē 2. de Ora. Est eorum doctrina, quantum ego iudicare possum, perridicula. Perridicule. p.c. aduer. Cic. de Ora. Si quid perridicule possis, uitandum est oratori utrunq;, ne aut scurrilis locus sit, aut mimicus.

PERRODO, p.p. [*Rodere,*] διατρώγω, rodendo penetro. Plin. libro 34. cap. 18. Valet purgare, sistere, excalfacere, perrodere. Item li. 30. cap. 16.

PERROGO, as, p.c. Perrogare proprie dicebantur consules, qui sententiam rogabant. Taci. l. 10. Cum perrogarent sententias consules. Pli. epi. 87. Cum sententiæ perrogarentur.

PERRVMPO,

Parrumpo,is,[*Rompere in mezo, entrare con impeto*,] διαζίμι, per medium rumpo.Col.li.2.Omnes radicas herbarum perruptæ nacantur. Liu.li.8.Qui aliquoties impetu capto, parrumpere non poterat hostium agmen. Aliquando pro irrumpere ui.Cæs.7.Bell. Gal.perrumpere nituntur.Iungitur aliquando accusatiuo cũ Ad. Liu.36.Nec per castra eorum perrumpi ad Capuam posse.Aliquando etiam cum In.Liu.3.Iam in uestibulum templi parruparant. Perrumpere leges,uiolare.[*Guastare*,]Lua.li.1.

Perssape,ualde sæpe.Ci.da Ami.Hor. Epo.14.Qui persæpe caua testudine fleuit amorem.

Persalsus,a,um,ualda salsus.Ci.a.de Or.Persalsũ illud est apud Nænium.Quid ploras pater?Persalse.Ci.ad Q.Fr.l.a.Persalse,& humaniter etiam mihi gratias agit.

Persaluto,as,[*Salutare per nome ogn'uno*,]frequentar saluto,uel ad unũ omnes saluto.Ci.p Fal.Ita ambitiosus,ut omnes persalutet.

Persancte,ualde sancte.Taren.in Hec.Bacchis deierat persancte. Pla.Persancte iurauit se facturum.

Persano,as,[*Sanare perfettamente*,]omnino sano.Pli.l.20.ca.22.

Persapiens,tis.om.ge.ualda sapians.Ci.da pron.cons.

Persapienter,Ci.pro Mil.

Perscienter,admodum scienter.Ci.da Cla.Or.Ad infirmitatem latarum perscienter contentionem omnem remiserat.

Perscindo,is,[*Fendere nel mezo*,] διαῤῥήγνυμι,per medium scindo. Lu.li.Omnia perscindenta uento.Tib.l.1.Ele.13. tenuem perscindare uestam.Luc.l.6.nubem cum perscindit atram.

Perscribo,is,[*Scriuere molto*] ἀναγράφω,ad finam usque scribo. Liu. in præf.l.1.Facturus ne sim operæ pretium,si a primordio urbis res gestas populi R.perscripsero.Aliquando est in tabulas publicas,&aq; referre.Ci.ad Plan.Ita est S.C.perscriptum, aut a me de scripto dicta sententia. Idem 9.Ver.Literas publicas proferũt in quibus ostẽdũt omnia, quæ dixi ablata,esse perscripta. Iouant mus aliquando cum accusatiuo cũ In:ut,Perscribere in tabulas publicas.Ci.3.Ver.In tabulas publicat ad ærarium perscribenda curauit.Perscribera pecuniam, ponitur aliquãdo pro raddara pecuniam creditori,[*Credere*,]Tet.in Phur.Nã ego pscripsi,quibus debui.Vbi Donatus,Perscripsi,multis per scripturã reddidi,mul ais dedi.Perscriptum dicitur,quod litteris consignatũ est, & monumentis antiquis continetur.Ci.de Arusp.res.Hoc si minus ciui li iure perscriptum est,lege tamen naturæ communi iure gẽtium sancitum est,ut nihil mortales ui capere possunt.

Perscriptio,actus perscribendi.Ci.ad Mat.lib.5.Illud S.C. perscriptione est,ut dum id extabit, officium meum in reipublicam esse non posit. Perscriptionas pro contractibus, & instrumentis pactorum[*Contratto,instrumento*,] posuit Cicero,quod uulgus appel at Registrum.Cic.5.Phil.Illa uaro dissipatio pecuniæ publicæ ferenda nullo modo est,per quam sæpties milliens perscriptionibus donationibusque auertit.Idem pro Flacco posuit pro syngrapha,sic inquiens:Perscriptiones cum mularculis aperta circonscriptiona fecisti.

Perscriptor,oris,[*Notaio*,]qui formulas concipit.Cicer.5.Verri. Scribam suum dicit Verres, huius perscriptorem fœnerationis fuisse.

Perscrutor,aris,[*Cercare con diligenza*,] ἐξερευνάω,diligẽter inquirere.Pla.Aul. Perscrutabor fanum, si inueniam uspiam aurum. Ci.1.Off.Præmittebatq; de stipatoribus suis qui perscrutarentur arculas muliebres.

Persea,a,p.e.περσέα,arbor est,inquit Dioscorides,fructũ ferens stomacho accommodatum,& qui edendo fit. huius arboris meminit & Stra.Lult.

Perseco,cas,p.c.[*Tagliare in mezo*]διατέμνω,medium saco. Cic.4. Aca.Rarum naturas persecare,aperire possumus.Liu.40.id persecare nouum Prætorem,ne serperet iterum latius.

Persector,aris,diligenter sector,perscrutor,Luc.l.a.

Persegnis,gne,ualde segnis.Liu.25.pedestre prœlium persegna.

*Perseis,περσηίς,nympha Oceani,& Tetyos filia: Hasio.in theo.

Persenex,huius persenis,pen.cor.ge.omnis,ualda senex. Suet.de cla.gram.

Persentio,is,[*Sentire*,]αἰσθάνομαι,sentio. Virgil.4.Aeneid. Magno persensit pectore curas.Ibidem.Quã simul ac tali persẽsit peste teneri.Persentisco,is,inchoatiuũ,percipera aliquid diari.Pla. Mare.Non poteras persentiscere, Illam esse amicam tui uiri.Ter. Hea.Quot res dadere,ubi possam persentiscere,quæ uidi.

Persephona,a Græcis dicitur Cereris filia,quæ a nobis Proserpina, quam ab Oreo in Sicilia raptam fuisse poetæ fabulantur. Oui.4.Fast.

Persequor,eris,[*Perseguire,perseguitare*,]in bonam & malam partẽ. Aliquando enim idem est quod sequor,nisi quod quandam perfectionẽ addere uidatur præpositio.Ter.in And.Is ballum hinc fugiens,meq; in Asiam persequens.Ci.ad Q.Fr.l.2.Mea manda ta digeras,persequare,conficias.Idem in Phi.Extrema si persequitur,qui inchoauit,iã omnia perfecta uidabimus.Sic,promissa facta persequi,pro,quæ uerbis promisimus,ra ipsa comprobare Persequi imperium patris[*Vbedire*,]pro facere.persequi ius suũ, pro defendere.In malum significat insectari, ulcisci.[*Vendicare*,] Ci.11.Phil.Quoniã hostis iudicatus est Dolabella , bello persequendus.Hinc Persecutio,in bonam,& in malam partem.Cic.in Ora. Cum in altera gratiæ,gloriæ,prædiũ plurimum essetin altera persecutionum,cautionumq; præceptio.

Persano,ris,[*Diuolgare*]κατατρέπω,diuulgo. Plaut. Inde nauisse perserit.

Perses,rex Macedonum,qui ab Aemilio Paullo uictus,& captus, ductus est in triumphum Romam cum filijs:perq;que in carcere animi mœrore confectus.

Perseuerans,[*Fermamente*]Liu.4.Patres bene cœptam rem perseuerantes tueri.Idem 21.Vereor,ne perseuerantius sæuiant.

Perseuerantia,tiæ,[*Perseuerare*,]ἐγκαρτέρησις,est in ratione bene considerata,stabilis ac perpetua permansio,Ci.5.Verr.

Perseuero,as,pe.pr.[*Continuare,perseuerare*,]καρτερῶ,διατελέω, ex Par,& seuerus,est cum constantia animi, & quasi quadam seueri tate continuare.Cic.de Amic.Orestes autem, ita ut erat Orestã se esse perseuerarat.Cæs 5.Bel.gal.Cotta se ad armarum hostem iterum neg.t,atque in eo perseuerat.Perseueratum est, impersonaliter.Ci.6.Varr.Non est ab isto primo illo aduentu perseuera tum.Perseuerans,nomen ex participio.Col.in Pr.l.1.Perseuerantissimo colendorum agrorum studio.

Perseuerus,ra,um,ut Imperium perseuerum,apud Taci.l.15.

Perseus,sei,& Perses,is,uel Persi,περσεύς,sicut Achilles, is,uel,li, uel Achilleus,ai,Iouis filius fuisse fertur ex Danae,Acrisij Argiuorũ ragis filia,quã Iuppiter,cõmutatus in speciẽ aurei imbris, uitiauit.Hic Adromadã,Caphei filiã,marinæ beluæ obiectã,periculo liberauit,liberatã uxore duaitacceptoq; deinde a Vulcano adamantino ense,quã uocãt Harpẽ, Medusam unam ex Gorgonibus,quæ se aspicientas omnes in saxa commutabat,occidit.

Perseus,a,um,Pro.l.3.Sectaq; Persea Phocidis arua manu.

Persis,idis,περσίς,Orientalis regio,Asiæ,a Parse,seu,Parseo rega sic dicta:cuius populi Parsæ dicti sunt.Habet,ut Ptolemæus scribit l.5.a Septentriona Mediam,ab Occasu Susianam,ab ortu so lis duas Carmanias,a Meridie partam sinus Persici.Primus in eo rex(ut refert Iustin.li.1.)fuit Cyrus.

Persica,περσικά,arbor humilis,folio amygdalæ paulo maiora,flore subpuniceo,pomo carnoso,succulento. Nomẽ accepit a Persidæ Orientis regiona,unde primum hoc arboris genus in nostrum orbem est aduectum.uide Pli.l.15.ca.11.

Persicus,a,um,ex Perside.Iuu.Sat.14. Nec Crœsi fortuna unquã, nec Persica regna Sufficerent animo.Ponitur quandoque pro diuite.Hor.li.1.Car.Persicos odi puer apparatus.

Persido,es,pen.cor.[*Durare*,]permaneo.Pli.lib.17.cap.24.Lapsa persidet.

Persido,dis,p.p.[*Penetrare*,]καταδύομαι,deorsum feror,de scando,penetro.Luc.l.1.At naqi quo pacto persederit humor aquai, Visum est.Vir.3.Geo.ubi frigidus imber Altius ad niuum persedit.idest,(inquit Seruius) medullas,& olla penetrauit.

Persigno,as,are,[*Suggel are*,]κατασημαίνω, obsigno . Liu.25. Sacris conquirandis,donisq; persignandis.

Persimilis,le,Ci.Partit.

Persisto,is,[*Perseuerare*,]perseuero.Cice. 1.de Diuina. Pertinacissimus fueris,si in eo perstiteris.Liu.18.Nisi in aadem impudantia perstitas.

Persius flaccus,Volaterris,Hetruriæ oppido,natus est.Constat eum claruisse isdem fere temporibus,quibus Domitius Nero imperium urbis Romæ suscepit.

Persolata,herbæ genus,quam(ut ait Pli.li.25.c.9.)Græci nocant ἄρκειον,& aliquãdo προσωπίδα,Dicta persolata,a persola, quod nomen apud ueteres(ut Placidus grammaticus inquit)significabat personam.solent enim his folijs uasiæ personæ nõnunquam in scenam prodire.Officinæ Lappam maioram uocant.

Persolido,as,[*Saldare,congelare*,]πηγνύω,Solido.Stat.1.Theb.Sicco quos aspet hiatu Persolidat Boreas,hoc est,congelat.

Persoluo,is,[*Pagare affatto,cancellare in tutto*,]διαλύω , perfecta soluo. Translate acceptum beneficium beneficio pendo. Virgil.1. Aen.Grates persoluara dignas Non opis est nostræ . Brutus Ciceroni.Tantum mihi debera a illimo,quantũ persoluere difficile est.Persoluere pœnas,est dara pœnas.[*Punire*,]Ci.11. Phil. Pœnas dijs hominibusq; dabitas persoluat. Persoluere promissũ, est perficere promissum.Cassius ad Ci.l.12.Habeo paululum mora,dum promissa militibus persoluo.

Persolus,[*Solerio*,]solus.ut,Persolæ nugæ apud Pla. in Cur.

Persona,æ,[*Persona,maschera*,]πρόσωπον,Personam definiunt philosophi esse,naturæ rationalis indiuiduam substantiam.Tria igitur necessaria sunt,ut aliquid Persona dicatur.ut sit indiuiduu, non enim in uniuersalibus, sed in singularibus tantum Persona dici potest.Vt sit in genera substantiæ,nam accidentia,cũ perse

non existant, nec per se agant, personam constituere nō possunt. Et ut si quid rationale: quoniam id est personans, quātum ad ipsā actionē, quod in se habet, quod possit agere, uel nō agere. Et hoc habent solum rationabilia, ideo de ratione personæ est, quod sit quid rationale. nō ergo lapidis, uel arboris uel irrationalis animalis, sed uel Dei, uel angeli, uel hominis Persona dicitur. Persona etiam dicitur facies cōficta. πρόσωπον, uocata à Personādo, i. clarius sonādo. nā caput (ut Bassus inquit apud Gellium) & os cooperimento personæ tectum undique, unaq; tātum uocis emittendæ uia apertū, quoniā nō uaga, nec diffusa est, in unum tantummodo exitum coarctat uocē, & magis claros, canorosq; sonitus facit. Ob eam causam persona dicta est, o, littera propter uocabuli formā productiore. Pli. l. 15. c. 14. Persona adducitur capiti, dēsusve reticulus, unde Personati, dicūtur, qui huiusmodi personis tecti sūt, cuiusmodi erāt Histriones Attellani, qui soli non cogebantur in scena ponere personam. Personata quoq; fabula dicitur, quæ agitur a personatis histrionib. hāc iuniores Laruā uocāt. Hinc Persona sumitur pro qualitate [Qualita,] qua alius ab alio differt, tū in animo, tū in corpore, tū in extrapositis, quæ a rhetorib. numerantur i Attributis personæ. Hinc in scena et Personas dicimus, qui modo serui, modo ancillæ, modo patrisfamilias, modo parasiti uestibus ornati, eorū mores, & gestus exprimunt. Ter. in Prol. Eun. Parasiti personā inde ablatā, uel militis. in uno homine multæ possunt esse personæ iracundi, mitis, læti. Hinc grāmatici personas constituunt, primam, secūdā, & tertiam. Persona pro homine quandoque ponitur [Huomo,] Celsus in Procemio l. 1. Medicorum historiam ... iudico, quia nemo in splendida persona periclitari uoluerit coniectura sua, ne, si nō seruasset occidisse uideretur. Personā imponere alicui, est ei prouinciā aliquā dare. [Impresa, uigore] Ci. de lege Agr. Vos mihi personā hāc imposuistis, ut illius ab fentis dignitatem tuerer. Dicimus etiam imponere alicui personā calumniæ. Ci. 4. Ver. Imponatur honestæ ciuitati turpissima persona calūniæ. Idē paulo post. Improbam personā alicui imponere. Eminentes quoque figuræ in ædificijs, quæ aquas ore uel mentula fundunt, eoq; uarios uultos & gestus exprimunt, Personæ dicuntur, ut est apud. Vlpia. in l. Fundi. de Act. emp.

Personalis, le, unde Personalis actio, quæ in personam datur. Personale uerbum, quod personas distinguit.

Personata, siue persolata, genus herbæ, de qua Col. lib. 16. ca. 17. Officinæ, teste Ruellio, uocant Lappam maiorem. Hæc & Personatia uocatur. Pli. li. 21. ca. 15.

Personata, felicitas, dicitur a Seneca, non uera, sed simulata, instar histrionum, qui inducta persona simulant.

Personatus, [Immascherato,] ὁ ὑποδεδυκώς, qui personis. i. laruis inductus est. Ci. 3. de Ora. Nostri illi senes personatum ne Roscium quidem magnopere laudabāt. Personatus dici potest, quisquis foris aliud ostendit, & intus aliud sentit. Ci. Att. li. 15. Quid est, cur ego personatus ambulem? Personatus pater dicitur ab Horat. in Ser. Inductus in comœdia sub persona histrionica.

Persono, nas, p. c. [Sonare molto,] περιηχέομαι, ualde sono, perfecta sono. Ci. pro M. Cælio. Non loquuntur solum, uerum etiam personant, mulieris libidinem esse prolapsam. Virg. 1. Aen. Cithara crinitus Iopas personat aurata. Idem 6. Aen. Cerberus hæc ingēs latratu regna trifauci Personat. Hor. 2. Ser. Sat 6. Domus alta molossis Personuit canibus.

Persorbeo, bes, ἀπορροφέω, totum sorbeo. Pli. li. 31. ca. 11.

Perspecte, [Dottamente,] diligenter, docte. Plaut. in Mil. Docte & perspecte sapit.

Perspecto, as, Pla. in Mil. Sine me prius perspectare, ne uspiam insidiæ sient. Perspectus interdum partic. Cæs. 4. Bel. Gal. Cōsuetudine itineris exercitus nostri perspecta. Interdū nomē ca. parc. Ci. ad Q. fr. Tertius annus imperij tui, tanquam tertius actus, perspectissimus, atque ornatissimus.

Perspactus, a, um, Ci. Ar. Omnia perspecta, et explorata pscribat.

Perspeculor, laris, [Speculare con diligenza,] περισκοπέομαι, diligenter speculari. Pli. l. 8. c. 26. Hirtius de Bel. Af.

Perspergo, is, [Spargere,] aspergo. Ci. 1. de Or. Libādus facetiarum quidam lepos, quo tāquā sale perspergatur omnis oratio. Cato ca. 130. Codicillos oleaginos amurca cruda perspergito.

Perspicacia, ciæ, [Acutezza,] perspicacitas. Ci. Att. li. 12.

Perspicacitas, atis, [Acutezza,] acumen. Ci. Att. li. 1.

Perspicax, [Acuto,] consideratus, acutus. Terent. Heaut. patrem nosti ad eas res, quam sit perspicax. Cic. 1. Offic. Acutum & perspicax natura.

Perspicientia, [Cognitione,] Ci. li. 1. Offi. Honestum in Perspicientia ueri, solertiaq; uersatur. idest, perfecta cognitione.

Perspicio, perspicis, [Conoscere, Sapere,] plane uideo. Cicer. in Læl. Quidam in parua pecunia perspiciuntur, quam sint leues. Terc. Phor. Cuius tu fidem in pecunia perspexeris, Verere uerba ei credere? Hora. de Arte: Quem perspexisse laborant, An sit amicitia dignus.

Perspicuitas, [Chiarezza,] ἐνάργεια, splendor, ac facilitas. Cice. 4. Aca. Energiam Græci: perspicuitatem, aut euidentiam nos nominemus. Quin. l. 2. c. 3. Prima eloquentiæ uirtus perspicuitas.

Perspicuus, cua, um, [Chiaro, lucido, manifesto] διαφανής, quod uisum transmittit. Martia. lib. 4. De calice uitreo: Prodet perspicuos ne duo uina calix. Translate ad incorporalia pertinet. Pellucidum ad corporalia. Ci. pro Quin. Est quædam ita perspicua ueritas, ut eam infirmare nulla res possit. Idem pro Domo: Legeram clarissimos nostræ ciuitatis uiros, se in medios hostes ad perspicuā mortem pro salute exercitus iniecisse. Sic Perspicua oratio, clara & aperta. Hinc perspicue [Manifestamente,] euidenter. Plaut. in Aul. Perspicue palam est.

Perspisso, aduerbium [Tardi,] tarde. Plau. Quod bene promittunt Aruspices, perspisso euenit. Nonius.

Persterno, is, διαστρώννυμι, totum sterno. Liu. 10. Via a Martis silice ad Bouillas perstrata est.

Perstimulo, as, [Stimulare,] παροξύνω, stimulo. Taci. l. 4.

Perstino, as, [Comprare] ὠνέομαι, quidam usurparunt pro emo. Apu. Percontato pretio, uiginti denarijs perstinari.

Persto, is, [Perseuerare, continuare] διαμένω, permaneo, perseuero. Gel. l. 1. c. 1. Perdius pernoxq; perstabat. Iungitur interdum datiuo. Liu. 8. Cum perstaret in incepto immitis animus. Interdum ablatiuo cum In. Ibidem: Se tamen perstaturum in incœpto: Sic dicimus, Perstare in sententia, & similia.

Perstrepo, is, [Far strepito,] p. c. ualde strepo. Teren. Eunuc. Perstrepunt, ut fit, domini ubi absunt. Sta. 2. Achi. Rumor in arcana iam dudum perstrepit aula.

Perstringo, gis, [Stringere forte, serrare] συσφίγγω, ualde stringo, claudo, inquit Nonius. Cato de re ru. ca. 32. Diligenterq; caueto, ne uitem præcipites, & ne nimium perstringas. Aliquando summatim stringo, dico, uel scribo. [Narrare, dire,] Ci. pro Sex. Rosc. In animo est, leuiter transire, ac tantummodo perstringere unāquāque rem. Aliquando pro leuiter taxare, & reprehendere. [Riprendere,] Ci. pro Sex. Vt eos quorum scelere uiolatus essem, uocis libertate perstringerem. Pro obscurare, obtenebrare, obtundere, [Oscurare, turare] ut, cum dicimus, Perstringere oculos, perstringere aciem mentis, animi, ingenij, & perstringere aures sonitu. Hora. l. 2. Car. Iā nūc minaci murmure cornuū Perstringis aures sonitu. Hor. l. 2. Car. in Cat. Voluptas rationi inimica, mentis perstringit oculos. Ci. 1. de Diu. Quorum utiunque perstringere aciem mentis solet. Idem de lege Agrar. Quod solum tam macrum est, quod aratione perstringi non possit.

Persuadeo, suades, [Persuadere, dar ad intendere] ἀναπείθω, est inducere ad credendum aliquid, uel faciendum. ad Her. l. 1. Si animus auditoris persuasus fuerit: id est, si oratio aduersariorum fidem fecerit auditoribus. Cæs. Com. 4. Huic magnis præmijs persuadet, ut ad hostes transeat. Aliquādo est, mas iure suadere. Ter. in An. Dauus mihi persuadet, nuptias ut maturē. Hinc persuasus parti. & aliquando nomen ex parti. Ci. in Tus. opinio mali, quo uiso & persuaso, ægritudo sequitur necessario. Col. l. 12. c. 2. Villica persuasissimum habere debebit, plurimū domi se morari oportere. Pli. epi. 20. li. 1. Persuasum habeo posse fieri. Persuasio, [Opinione ferma,] opinio firma Pli. li. 25. c. 2. Durat tradita persuasio in magna parte uulgi. Persuasorius, quod persuadet. Suc. in Do. Recuperatores, ne semper persuasorijs assertionibus accommodarentur, admonuit. Persuasibilis, & hoc sibile, [Persuasibile,] quod potest persuaderi. Quin. l. 3. c. 16. Rhetorice est uis inueniēdi omnia in oratione persuasibilia. Hinc persuasibiliter, Idem l. 2. c. 16. Qui finem eius esse ait. Persuasibiliter dicere. Persuasor [Che persuade,] qui persuadet. Persuastrix, stricis, fœ. ge. Pla. in Bacc. Probri perlecebras, & persuastrices.

Persubtilis, ualde subtilis. Ci. pro Plan. Persubtilis oratio.

Persulto, [Saltar per allegrezza,] ὑπερπηδάω, super re aliqua salto: proprieque ferarum est, aut pecudum, quæ in pabuli ubertate identidem subsiliunt. Lucr. li. 1. Inde feræ pecudes persultāt pabula læta. Est item eum petulanti quadam insultatione locū agrumve peragrare. Liu. 34. Memorat quam sæpe in agro eorum impune persultasset. Taci. li. 11. Libero exercitu campos persultante. Silius. l. 3. Tam leuibus persultat equis.

Pertædeo, des, dui, [Rincrescere,] ἀηδιάζω, tædio uehementer afficio. Gall. lib. 1. cap. 2. Cum omnes uerba eius defatigari pertæduisset. Frequentius tamen est impersonale. Idem li. 15. cap. 20. Matrimonij pertædebat. Pertæsum est Cice. ad Q. Frat. lib. 4. Pertæsum est leuitatis. Virg. 4. Aeneid. Si non pertæsum thalami tedæq; fuisset.

Pertædescit. impersonale. Cato de re ru. ca. 156.

Pertæsus, a, um, [Attediato] ἐξαπορηθείς, participiū sine uerbi origine (ut inquit Seru.) & regit accusatiuū. sed potest esse a Pertædeo. Sue. in Cæs. Quasi pertæsus ignauiam suam. Vir. l. 4. Aen Geniciuo iunxit: Si non pertæsum thalami, tædęq; fuisset.

Pertego, is, pe. c. [Coprire d'ogni parte,] κατασκεπάζω, omni ex parte tego.

tego. Pla Rod. Quin tu exagitas arundines, qui pertegamus oillam? Idem Trin. Benefacta benefactis alijs pertegito.

Pertendo, is, *ἐντείνω*, ad finem recta tendo. Liuius 5. Pars maxima atque ipse Sergius Romam pertenderunt. Aliquando est comparare. Ci. pro Balbo, Cum fœderibus, quorum acerbissima diligentia est pertendemus? Aliquando ad finem ducere id, quod cœperamus, [*Compire*,] Ter. Heau. Video non licere, ut cœperam, hoc pertendere.

Pertento, tas, [*Tentare bene*] *ἀποπειρῶμαι*, est sententiam alicuius callide expiscari. Ter. in And. Ea gratia simulaui, uos ut pertentarem. Aliquando, permoueo, [*Muouere*,] Vir. 5. Aen. Latonæ tacitum pertentant gaudia pectus. Corripio, [*Pigliare, occupare*,] Idē 3. Ge. Nonne uides, ut tota tremor pertentet equorum Corpora?

Pertenuis, & hoc nue, ualde tenue. Pli. l. 16. c. 43. Secatur in laminas pertenues. Ci. ad Ter. l. 14. Spes salutis pertenuis ostenditur. Idem de lege Agr. Cum pertenui discrimine separatentur.

Perterebro, as, [*Forare*,] *διατετραίνω*, terebra perforare. Cice. 2. de Diu. Annibalem, Cœlius scribit, colūnam aureā perterebrauisse.

Pertergo, is, [*Forbire con diligenza*] *ἀπομάσσω*, diligēter tergo. Col. li. 12. ca. 9. debebit munda spongia uda pertergere.

Pertero, [*Consumare fregando*] *κατατρίβω*, terendo comminuo. Pla. Men. Ianuam lima perterunt. Col. li. 8. ca. 5.

Perterreo, es, [*Far paura*] *καταπλήττω*, ualde terreo. Ter. Eun. Hūc perterrebo sacrilegū. Cæs. 1. Bel. Gal. Quæ copiæ nostras perterrerent. Idem li. 7. Vt magnitudine pœnæ perterreant alios. Perterritus. Ci. pro Cœlio: An timebant ne tot unum, ualentes imbecillum, alacres perterritum superare non possent?

Perterrefacio, [*Spauentare*,] perterreo. Tere. And. Perterrefacias Dauum. Brutus ad Ci. l. 11. Sperare eos, te perterrefacto, posse magna consequi præmia.

Perterricrepus, *ἐκπληκτικόν*, quod terrorē crepitu incutit. Luc. de tonitru: Tum perterricrepo tonitu dat missa fragorem. Cice. in Ora. Habebo istam ego perterricrepam. Ex poeta quodam.

Pertexo, xis, [*Tessere*] *διυφαίνω*, texendo absoluo: item pertīcio, trāslatione sumpta a textoribus, qui primo telam ordiūtur, orsa deinde texunt. Ci. l. 2. de Ora. Pertexe quod exorsus es. Idem ad Att. li. 1. Totum hunc locum ualde grauiter pertexuit.

Pertica, cæ, [*Pertica*,] *κάμαξ*, baculus oblongus. Var. 3. de re ru 5. Perticas inclinatas ad parietem. Pli. l. 15. ca. 3. Perticis decutiūt. Oui. de Nuce. Pertica dat plenis immitia uulnera ramis. Pli. li. 8. Epist. Ex his etiam quos non una, ut dicitur, pertica, sed distincte tractaui: idest, quos nō ulna mensus sum, inquit Budęus. Erasmus uero, Vna pertica, ait, idest eadem opera.

Perticalis, Col. l. 4. c. 31. Perticalis salix eundem agrum desiderat. Idest, ex qua fiunt perticæ Pli. l. 17. c. 20. Perticalis & uirga.

Pertimesco, is, *περιδέδια*, ualde timeo. Plau. in Corc. Spectacula ruunt, ego pertimui. Ci. 4. Ver. Siculos nō tā pertimescebāt. Oui. Epi. 9. Dixeris & dominæ pertimuisse minas. Ci. Lētulo. Fama in constantiæ pertimescenda. Iūgitur aliquando ablatiuo cum De. Ci. 7. Ver. De suis periculis, fortunisq; omnibus pertimescūt. Pertimescitur passiue dixit Ci. de Lege Agr.

Pertinacia, æ, [*Ostinatione*,] ut inquit Cicero, perseuerantiæ finitima est, & tam in bonum, quam in malum sumitur. In bonum. Suet. in Cæs. Ne patientia & pertinacia hostis, animi suorum frāgerentur. Ci. 1. Acad. Cum Zenone Arcesilas sibi omne certamen instituit, non pertinacia aut studio uincendi, sed earum rerum obscuritate. In malum. Accius: Pertinaciam indocti possidēt. Ter. in Hec. Quæ hæc est pertinacia? Ci. 1. de Fin. Cum pertinacia & iracundia recte disputari non potest. Ci. 4. Acad. Reprehenditur in minimis rebus pertinacia, in calumnia etiam coercetur.

Pertinaciter, [*Ostinatamente*,] obstinate. Pli. epi. 19. li. 5.

Pertinax, acis, [*Ostinato*,] *αὐθάδης*, obstinatus, qui scilicet in re aliqua, quam semel animo concepit, nimis firmiter persistit. Cice. 1. de Fin. Pertinax non ero tibiq; si mihi probabis ea, quæ dicis, libenter assentiar. Pertinax itaque a Per, & Teneo, dici uidetur: ut is pertinax dicatur, qui suæ sententiæ nimis est tenax. Var. lib. 4. de Ling. Lat. a pertendendo dictum putat. nam is, qui pertēdit in re aliqua, in qua pertendere non debet, dicitur pertinax. Accipitur tamen nonnunquam in bonam partem, pro perseuerāte, [*Constante, fermo*,] Val Max. li. 1. Non mirum, si pro imperio, augendo, custodiendoq; pertinax indulgentia deorū semper excubuit. Sen. li. 7. de Benef. Vincit malos pertinax bonitas. Liu. 25. Vincit omnia pertinax uirtus. Pertinax fama, cōstans & firma: Pertinax odium, Pertinax pietas. Pertinacior in differendo uel disputādo, dixit Ci. de Fin. Pertinacem Pla. in Cap. Suo more dixit pro ualde tenaci, auaro, & rei suæ seruandæ plus satis attento.

Pertineo, nes, [*Appartenere*,] *διήκω*, compositum ex Per & Teneo, idem significans, quod pertingo, peruenio, [*Toccare, confinare*,] habetq; accusatiuum cum Ad, uel In. Cæsar Com. 1. Ex eo oppido pōs ad Heluetios pertinet. Vlp. de Cloa. l. 1. prætor ait. Cloacā, q ex ædib. eius in tuas pertinet ædes. Ci. in Catone. Quæ ad posteritatis memoriam pertinerent. Nonnunquā in hac significatione admittit, Per. Ci. 1. de Nat. De. Ratio quædam pertinens per omnem rerum naturam. Accipitur frequētissime pro attinere, & dominio cuiuspiam subiectum esse Pomp. l. Verbum. ff. de uer. sign. Verbum illud pertinere latissime patet. Nam & in rebus petēdis aptū est, quæ dominij nostri sint, & eis, quæ aliquo iure possidemus, quamuis nō sint nostri dominij. Pertinere ad nos etiā ea dicimus, quę in nulla eorū caussa sunt, sed esse possunt. Hæc ille. In qua significatione perpetuo habet accusatiuum cum Ad, nūquā autem datiuum. Ci. de Ami. Eadē bonitas etiam ad multitudinē pertinet. Pla. Truc. Magis malitia pertinet ad uiros, quā ad mulieres. Hoc est, magis cadit in uiros. Pertinet ad rem, nō alienum est a re. Ci. ad Brutum l. 13. Oratio eo pertinet, idest eo tēdit, uel dirigitur. Ci. pro Balbo: Nec uero hęc oratio mea pertinet ad infirmandum fœdus Gaditanorum.

Pertingo, is, pertigi, [*Peruenire*.] *διήκω*, peruenio. Pli. lib. 11. cap. 37. Venam ab oculis pertingere ad cerebrum peritissimi auctores tradunt. Cic. de Nat. De. Vim uitalem, per omnem mundum pertingentem.

Pertolero, as, [*Tolerare fino al fine*] *φέρω*, usque ad finem tolero. Pla. Amph. Pertoleratam uim tantam.

Pertorqueo, es, [*Torcere*,] *καταστρεβλόω*, torqueo. Lucr. l. 2. Centauri fœdo pertorquent ora sapore.

Pertracto, as, [*Maneggiare*,] *καθάπτομαι*, manibus frequentius tracto. Ci. in Para. Barbatulos mullulos pertractantem. Translate diligenter considerare, [*Considerare*] Ci. 2 de Fin. Mentem tuam omni cogitatione pertractans, percontare ipse te. Pertractare, disserere, disputare. [*Parlare, trattare*,] Ci. 4. Tus. Fa. quæ rem continēt, pertractemus. Pertractatio. Cic. 1. de Ora. Poetarum pertractatio, historiarum cognitio.

Pertraho, is, [*Tirare*,] *ἐφέλκω*, ad destinatum finem traho. Liuius 21. Ad alteram ripam pertrahitur. Idem 25. Vt ad terga collis hostem incautum pertraheret. Pertrahere uitam, [*Prolongare*,] prolongare. Pli. l. 28. ca. 1.

Pertranseo, is, [*Trapassare*,] *διαβαίνω*, Pli. lib. 37 ca. 5. Viridis non pertransit aspectus, sed intus occurrit, aut excipit in fine uisum candor.

Pertranslucidus, a, um, quod ualde translucet. Pli. l. 13 ca. 12.

Pertribuo, is, ere, tribuo. Pli. epi. 307. Milites & pagani, certatim si qua priuatim, qua publice testimonium pertribuerunt.

Pertristis, ste, ualde tristis. Ci. pro Cœlio: Fuit in hac caussa pertristis quidam patruus, censor, magister. Idem 2. de Diu.

Pertumultuosus, a, um, tumultum magnū excitās. Pertumultuose. Cic. ad Cato. li. 15. Pertumultuose, Parthos in Syriam transisse, nunciarunt.

Pertundo, is, [*Rompere, spezzare*,] Col. li. 6. ca. 5. Si lapide nouellam pertuderit. Cato ca. 133. Calicem pertusum sumito. Luc. l. 4. Nō ne uides etiam guttas in saxa cadentes Humoris, lōgo in spatio pertundere saxa? Pertusus, a, um, [*Forato*,] perforatum. Cato cap. 157. In uas pertusum congesta omnia. Pla. Pse. In pertusum ingerimus dicta dolium, operam ludimus.

Perturbate, [*Fuor dell'ordine*,] *τεταραγμένως*, Ci. 1. de Inue. Considerandum erit, ne quid perturbate, ne quid contorte dicatur.

Perturbatus, a, um, [*Turbato, confuso*,] *τεταραγμένος*, perculsus, cōfusus. Ci. contra Rullum: Ciuitas perturbata seditionibus. Idē 3. de Ora. Non confusis personis, non perturbato ordine. Migrat & in nomen. Ci. Att. l. 6. Si perturbatior est tibi assignato. Eidem l. 4. Nunquam uidi hominem perturbatiorem metu.

Perturbatio, [*Confusione*] *ταραχή*, confusio, commotio. Ci 6. Phi. Quid est tumultus, nisi perturbatio tāta, ut maior timor oriatur? Idem in Par. Quicqd peccatur perturbatione peccatur rationis, atque ordinis 4. Tus. Zenonis hæc definitio, ut perturbatio sit auersa a recta ratione cōtra naturā animi cōmotio. 2. de Fi. Perturbationes genere sunt quatuor, partib. plures, ægritudo, formido, libido, lætitia. Idem 4. Tus. Partes perturbationum uolūt ex duobus opinatis bonis nasci, & ex duobus opinatis malis: ita esse quatuor. ex bonis libidinem & lætitiam, ut sit lætitia pręsentiū bonorum, libido futurorum: ex malis metum, & ægritudinem nasci censent, metum de futuris, ægritudinem de præsentibus.

Perturbo, as, [*Confondere, turbare*,] *ἀνατεράττω*, ualde turbo, cōfundo, commoueo. Ter. And. Iam perturbaui omnia. Cic. 5. Ver. Hęc te non perculit? non perturbauit? Perturbator, [*Turbatore*] qui perturbat. Perturbatrix, quæ perturbat. Ci. 1. de Leg. Perturbatricem harum omnium Academiam.

Perturpis, p. ualde turpis. Ci. pro Cœlio: cum hac aliquid adolescentem hominem habuisse rationis, non perturpe uideatur?

Peruado, is, [*Trapassare*] *διαβαίνω*, pertranseo. Tacitus l. 2. Nisu tamen corporis & impetu equi peruasit. Liu. l. 7. Præsidium Romanorum obuijs custodibus cæsis ad castra consulis peruasit. Idem 5. Cum fama forum atque urbem peruasisset.

Peruale dus, a, admodum ualidus. Liu. l. 40. Perualidam urbem.

PERVARIVS,ualde uarius. Peruarie. Cic. 2. de Ort. Reliqua peruarie narrantur.

PERVASTO,as, prorsus uasto. Liu. li. 6. Ad peruastandos fines ducere, Tac. l. 15. Peruastata Italia, prouinciæ euersæ.

PERVEHO,is, [Condurre,] διακομίζω, in aliquē locum porto. Plinius lib. 35 cap 6 Inde non peruehuntur ad nos. Liu. 5. Virgines Cere peruenit. Ci. 2. Offi. Cum prospero flatu fortunæ utimur, ad exitus peruehimur optatos.

PERVAGO,as, & Peruagor, aris, p. c. [Andare uagando] περιφέρομαι, per aliquem locum uagor. l. 3. ad Heren. Identidem primos quosque locos celeriter animo peruagemus. Ci. 1. de Legi. Molestiæ, lætitiæ, cupiditates, timores, similiter omnium mentes peruagantur. Hinc Peruagatus. Liu. 38. Inter mitissimum genus hominum ferox natio peruagata bello prope orbem terrarum sedem cœpit. Est & Peruagatus, nomen ex partic. idem fere quod diuulgatus, [Diuulgato,] Ci. pro Plācio. Vulgaris, & peruagata declamatiu. 3. de Or. Commune, & peruagatum uitium. Hinc Peruagatior, & Peruagatissimus. Ci. 2. de Inu. n. & in Ora.

PERVAGVS,a, um p. c. ualde uagus. Oui. 2. de Ora.

PERVELLO,lis, uellico. Ci. 3. Tus. Quæ peruellere te forsitan potuerit, & pungere, non potuit certe uires frangere. Hor. 2. Ser. Sat. 8. Qualia lassum peruellunt stomachum.

PERVENIO,is, ire, [Peruenire, arriuare,] ἐφικνέω, ad finem uenio. Tere. Eun. Sine me peruenire quo uolo. Ci. pro Sex. Raro ad manus peruenitur. Idem Att lib. 8. [Venire,] Ne in illius manus perueniret, [Giungere,] Vir. 4. G. Postquam est thalami pendentia pumice tecta Peruentum.

PERVENOR,p. p naris, ri, diligenter uenari. Translate pro diligenter inuestigare, [Inuestigare,] Plau Merc. Defessus sum urbem totam peruenarier.

PERVERSVS,a, um, [Maluagio,] διεστραμμένος, prauus, præposterus. Plaut. in Truc. Illic & hic peruersus est. Cice. pro Cluen. Vt erat semper præposterus, atque peruersus, initium facit a Bulbo. Brutus ad Ci. li. 11. Grauiorem me esse in te posse, quam illi peruersi sunt in me, exploratum habes. Peruersus dies a Pla. in Me. dicitur ineptus, incommodus, intempestiuus: Hinc peruerse. Pla. in Amph. Qui peruerse peruertis familiæ meæ mentem.

PERVERSITAS,atis, [Peruersità,] διαστροφή, prauitas, seu actio præpostera. Ci. 2 Tus. In summa opinionum peruersitate uersamur. Idē in Ora. Quæ est in hominibus tanta peruersitas?

PERVERTO,is, ere, [Riuoltare, uoltare suso sopra] διαστρέφω, Pla. in Aul. Aulas peruertunt. Modo deprauare, [Infettare,] Cic. in Diui. Nunquam ille me ullo artificio peruertet.

PERVESTIGATIO, [Inuestigatione,] Ci. 1. de Ora. Omnia uel scientiæ peruestigatione, uel differendi ratione comprehenderint.

PERVESTIGO, [Inuestigare,] ἀνιχνεύω, non solum quæro, sed quærendo inuenio. Tractus uestigiis ferarum, quibus tanquā signis, indiciisque ad ferarum lustra uenatores perueniunt. Ci. li. 2. de Or. Nosse regiones, intra quas uenere, & peruestiges, quod quæras. Idem 6. Ver. odorabantur omnia & peruestigabant.

PERVETVS, p c. Peruet eris, om gen. [Molto uecchio,] παλαίχρονος, ualde uetus. Ci. ad Q F. li. 3. Peruetus epistola. Peruetustus, a, um, peruetus. Ci. 9. de Ora.

PERVICAX, cis, [Duro, ostinato,] ἰσχυρογνώμων, contentiosus, nulli cedens perseuerans cum quadam ui. Tere. Hecy Adeon, peruicaci esse animo, ut puerum præoptares perire? Hinc peruicacia, [Ostinatione,] duricies, obstinatio. Pli. li. 17. ca 20. Peruicacia & Pertinacia hoc distant, inquit Nonius, quod Peruicacia est interdum bonarum rerum perseuerantia. Pertinacia semper malarū. sed hæc differentia non est perpetua. nam & pertinacia in bonam aliquando partem accipitur, ut suo loco ostendimus.

PERVICVS, [Ostinato,] ueteres dixerunt pro peruicaci, teste Nonio. Pla. in Aul. hic quidam peruicus custodem addidit.

PERVIDEO, peruides, [Vedere perfettamente,] διορῶ, diligenter & perfecte uideo. Col. li. 2. ca. 1. Cur id accidat non peruidet. Hora. 1. Ser. Sat. 3. cum tua peruideas oculis mala lippus inunctis.

PERVIGEO, es, [Diuenir famoso,] p. c. ἀκμάζω, uigeo. Tac. l. 25. Opibus atque honoribus peruiguere.

PERVIGIL, pe. co. peruigilis, omnia ge. [Vigilante, che uegghia molto,] παννύχιος, totam noctem uigilans. Pli. l. 33. ca. 4 cacumine montis eius peruigil. Anguis peruigil. Ouid. 12. epist. Canis peruigil. Sen. Herc. fur. Custodia peruigil, Lucan. lib. 4. Ignis peruigil, pro igne Vestali. Sta. 2. Theb.

PERVIGILIVM, lii, [Lunga uigilia,] παννυχισμός, diuturnæ uigiliæ. Pli. l. 11. ca. 53. Peruigilio uincuntur cibi. Et Peruigilium, sacrum nocturnum, quo uigiliæ indicuntur, ut per totam noctem uigiletur. Liu. l. 21. castra Campana, peruigilio neglecta. Sue. de Calig. Quo periit die: peruigilium indixit.

PERVIGILO, las, [Vegghiare,] παννυχίζω, usque ad finem uigilo. Mar. li. 9. Nam uigilare leue est, peruigilare graue.

PERVIGILATIO, [Vegghie,] Ci. 2. de leg. Nocturnæ peruigilationes.

PERVILIS, le, admodum uile. Liuius. 31. Annona peruilis fuit.

PERVINCO, is, [Vincere, compire,] perficio. Ci. Att. l. 2. Restitit, & peruicit. Cato l. 4 Neque ut de agris diuidendis, referrent consules peruincere potuit.

PERVIRIDIS, de, ualde uiridis. Pli. l. 6. c. 22.

PERVIVO, is, [Viuere,] διαζῶ, usque ad certum aliquem finem uitam produco. Pla. Capt. Et si peruiuo usque ad summam ætatē mihi.

PERVIVS, a, um, [Per doue si puo andare,] διοδευτός, per quod iri potest. Ter. in Ad. id angiportum non est peruium. Aliquando penetrabile [Penetrabile,] Oui. li. 2. Met. Non ulli peruia uento.

PERVNGO, is, [Vngere,] circunquaque ungo. Col. l. 12. c. 3. Oleo perungito. Ci. 1. Tus. corpora oleo perunxerunt. Perunctio, [Vntione,] Pli. lib. 28. cap. 16.

PERVOLGO, as, [Spargersi,] peruagari. Lucr. lib. 2. Solis peruolgant fulgura cœlum.

PERVOLO, [Volare, andare uelocemente] διαπέτομαι, usque ad certum aliquem locum uolo. Translate pro celeriter persero, Cice. in Som. Sci. Animus uelociter in hāc sedem suam peruolabit. Peruolito, as, frequen. Vir. 8. Aen. Omnia peruolitat late loca.

PERVOLO, peruis, [Desiderare molto,] ualde cupio. Ci. sæpe.

PERVOLVO, is, [Volgere da ogni parte,] διακυλινδέω, uerso, magna ui uoluo. Pl. l. 33. c. 4. Erumpit torrens tanta ui, ut saxa peruoluat. Ci. 2. de Orat. Vt in iis locis peruolutatur animus.

PERVOLVTO, as, are, frequen. Ci. de Or. Omnium bonarum artium scriptores legendi, & peruolutandi.

PERVRBANVS, a, um, ualde urbanus. Ci. Att. lib. 2. Cum rusticis potius, quam cum iis perurbanis. Idem de Cla. Ora. Torquatus toto genere perurbanus.

PERVSIA, [Perugia,] Hetruriæ ciuitas ab Achæis cōdita. Hinc Perusinus, a, um, Prop. l. 1. Si Perusina tibi patriæ sunt nota sepulcra.

PERVRO, is, [Consumare abbrusciando,] διακαίω urendo consumo. Aestu ualido perurimur. Oui. 3. de Art. Perustus, part. ut, Coma perusta sole, Prop. l. 4. Ele. 10. Ci. ad Cæl. li. 13. Hominem perustum etiamnum gloria uolunt incendere.

PERVTILIS, le, ualde utilis. Ci. Att. li. 9.

PERVVLGATVS, a, um, [Diuulgato,] Ci. pro Cœl. Maledicta peruulgata in omnes.

PERVVLGO, as, [Diuolgare,] διασπείρω, diuulgo, in uulgus semino. Cic. pro Sylla. Illa. tabulas describi ab omnibus librariis, diuidi passim, & peruulgari, imperaui. Idem pro Cæ. Mulier, quæ se omnibus peruulget.

PES, pedis, [Piede,] quid proprie significet, exposuimus in dictione Pedes. Hic tantum pauca restant dicenda, quæ illic prætermisimus. Pedibus stipendia facere, est pedibus merere. Pedem struere, ueteres usurparunt, pro fugere, inquit Festus. Pedem efferre, est egredi [Vscire,] Ci. Att. li. 8. Qui, cum triginta tyranni essent, pedem porta non extulit. Omni pede niti est, uniuersis uiribus, [Sforzarsi di,] Referre pedem, recipere se, & paulatim subducere, [Ritirarsi,] Quin. l. 6 ca. 5. Ab iis qui non adiuuant, quam mollissime pedem oportet referre. Suo se pede metiri, est sumptum facere pro modulo facultatum suarum.

PESSINVS, p p. pessinuntis, emporiū Phrygiæ, habens templū maximū, ut inquit Strabo magnæ uenerationis matris Deū. Romani celebrem hunc locum reddiderunt, accersita inde Matris Deum statua. Nomine hoc Ci. in masculino genere semper utitur.

PESSVLVS, li, [Catenaccio, chiauistello,] μοχλός, quasi paruus pes, instrumentum, quo ostium clauditur. Pla. Aul. Occlude fores ambobus pessulis. Ter. in Eun. Pessulum ostiu obdo. Vnde Oppessulata ianua, pessulis firmata. Fest. Obices sunt pessuli ferrei.

PESSVM, aduerbium, [Adietro in giu, sotto a piedi,] significat modo retrorsum, modo deorsum, quasi ad pedes, uel sub pedib. Vnde Pessū premere, est pedib. calcare, siue sub pedib. premere. Pla. in Mo. Istum suis pro factis pessimis pessum premam. Pli. in Præf. li. 14. Pessum iere uitæ pretia, idest in nullo sunt pretio. Pessū eo, ceno uel retrocedo. Aliquando pessum ire, siue abire, est ire in fundū, siue imam partem alicuius rei. Pla. in Aul. Vt toleret, ne pessum abeat. Col. l. 12. ca. 6. Vbi dulcem caseum demiseris in eam, si pessum ibit, scies, esse, adhuc crudam.

PESSVNDO, das, [Calcare addosso,] καταπατέω, conculco, pedibus calco. Tere. in And. Quæ si non astu prouidentur, me, aut herum pessundabunt. Oui. de Ponto: Non mihi quærenti pessundare cuncta. Plau. Rud. Pessum dedisti me blandimentis tuis. Item reprimo, [Opprimere, fermare,] Plau. in Merc. Ita Pessumas Pessundendi iram, inimicitiam, lacrymas.

PESTIFER, [Pestifero,] quod exitium ostendit, inquit Festus. Pli. li. 11. c. 38. Taurorum sanguis pestifer potu. Pestiferum bellum dixit Ci. ad Sul. l. 4. Pestifere, Ci. de leg.

PESTIS, huius pestis, [Peste] λοιμός, morbus est contagiosus, ab aeris plerunque infectione initium capiens: quanquam etiam ex aliis causis nonnunquam gignitur. Pla. in Amph. Pestis te tenet. Pestes, in plurali. Pli. l. 2. c. 7. Per metaphoram pro pernicie, exitio,

tio,[*Ruina*]Liu.2.Veienti populo pestem minitantes.Cice. pro Sylla: Funesta reipu.pestis. Aliquando de homine, qui alios corrumpit. Ter.Ad.Leno sum,pernicies communis adolescentium, periurus,pestis.

PESTILENS,entis,[*Pestilente*,]quod pestem affert.Ci.li.1.de Fat.Locos uidemus alios salubres.alios pestilentes. Africus pestilens.Hora 3.Car.Ventus horribilis atque pestilens,Catu.epi3.23.

PESTILENTIA,æ,[*Pestilenza*,]λοιμὸς,pestis, in qua significatione frequenter hac uoce utitur Pli.ut.l.2.c.96.Locris & Crotone pestilentiã nunquã fuisse,notatũ est.Idem li.7.c.50. Senes minime sentire pestilentiam.Sæpe accipitur pro aeris corruptione,aut loci insalubritate,aut cæli inclementia.Ci.1.de Diu.Vt hostiarum immolatarum inspicerentur exta:quorum ea habitu, atque colore cum salubritatis,tum pestilentiæ signa percipi.

PESTILITAS,atis,[*Peste*,] apud antiquos, teste Nonio, pro peste. Lucr.lib.6.

PETALIVM,lij,unguenti præstãtissimi genus.Pla.Cur.Tu stacte,tu cinamomi tu rosa,tu crocum, tu petalium, Latine Foliatum appellatur.Mart.li.11.At mea me libram foliati poscit amica.

PETASITES,Dioscoridi.li.4.c.109.Herba,pediculum habẽs cubito maiorẽ, crassitudine pollicis.dicta a galeri forma,quę latum folium pediculo superpositum uidetur referre.

PETASO,petasonis,p.c.[*Presciutto*,]caro porcina,quam alii coxam, alij eam partem suis dicunt, quæ ab alis incipit, & costas comprehendit,quibusdam ueluti uirgulis pinguibus distincta, Mar. l.13.Nam mihi cum uitulo sit petasone nihil.Diminutiuum Petasunculus.Iuue.Sat.7.

PETASVS,petasi, [*Capello*,]πέτασος,idem quod galerus,pilei latioris genus, quo aduersus Solis iniurias uiatores faciem tuentur. Pla.in Amp.Habeo in petaso pinnulas.Fit a Græco πετάννυμι,extendo.Hinc Petasati,qui galero pro capitis ornamento utuntur. Sue.in Aug.Domi nõ nisi petasatus sub dio spatiabatur.Per translationem Petasus dicitur quidam in galeri formam ædificijs superpositum extensum,& explicatum,in metæ formam se contrahens.Pli.l.36.c.13.Pyramides ita fastigiatæ,ut in summo orbis æneus,& petasus unus omnibus sit impositus.

PETAVRISTAE, teste Nonio,a ueterib. dicebantur,qui saltibus uel scenis leuioribus mouerẽtur.Var.l.2.de uita pop.Ro..ubi uelites Galli,Germani,Petauristæ.Festus. Petauristas Lucilius a petauro appellatos existimare uidetur,quando ait:Sicuti mechanici cũ alto exilirent petauro.At Aelius Stilo,quod in aere uolent,cum ait:Petaurista proprie Græce,ideo quod ij πρὸς ἀέρα πετῶνται.

PETAVRVM,πέταυρον,genus ludi,quo homines per aera rotatũ pulsu iactabantur.Mar.l.11.Quam tuta crãsmisso toties impacta,petauro.Dici etiam potest petaurũ,supra quod homines agilitate corporum insignes ludunt:ut hastæ,circa quas se uoluunt: funes supra quos ambulant. Iolius Pollux existimat caueam esse, in quam se certis aliter cubitum iituræ conferunt.

PETESSO,sis,antiquum uerbum,pro ut Impetrasso,Reconciliasso, qualia sunt apud Pla.plurima.Ci.2.Tus.Qui hanc gloriam petessunt.Hinc Expetesso.Pla.in Trin.

PETIGO,inis,pe.pr.[*Volatica*,]λειχὴν,morbi genus, qui & Impetigo dicitur,quod uicina petant,sese late summa cute diffundens. Luc.lib.30.Illuuies,scabies oculos huic deniquę petigo conscendere.Non.

*PETILIA,magnæ Græciæ urbs est,ut Ptol.& Steph.scribunt,non procul a Licinio promontorio,a Philocteta condita.Vir.3. Parua Philoctetæ subnixa Petilia muro.

PETILVS,exilis,Lucil.Insignis uaris cruribus & petilis.Nonius.

PETIMINA,hulcera in humeris iumentorum,quod ima petãt.Luc. apud Non.Vt petimen naso,aut lumbos ceruicibus tangant.

PETIOLVS,li,πόδιον,diminut.a pede.Afranius apud Nonium: Nolo nudo petiolo ambules.Aliqñ pro pediculo,ex quo fructus pẽdet.Col.lib.de Arb.ca.23.Petiolos,quibus pendent intorqueto.

PETITIO,nis,[*Domanda*,]αἴτησις.Aliquando pro intentione actoris.Quinct.li.4.c.4.Recusatio plures interim propositiones habet:ut contra petitionem pecuniæ,Male petis. procuratori enim tibi esse non licuit.Nonnunquam pro ictu,[*Colpo*,] Cice.1.Catil. Quas ego tuas petitiones parua declinatione effugi. Aliquando pro studio adipiscendi honoris.Ci.At.li.1.Fuit mihi magno usui in nostris petitionibus.

PETO,petis,petiui, uel petij,petitum, [*Pregare.domandare*,]αἰτέω, significat oro,siue obsecro.Petere(inquit Varro) proprie est aliquid simpliciter,& precario postulare.habetque in hac significatione fere ablatiuum personę cum A,uel Ab.Ci.ad Philippum l.13.epi.A te etiam atque etiam pro nostra summa cõiunctione peto atque contendo,ut eius filios, qui in tua potestate sunt, mihi potissimũ cõdones. ut Idem 6.Ver.Ille petit a rege,& cũ plurib. uerbis rogat.Præter ablatiuum personæ admittit & ablatiuũ rei. ut,Petere auxilium,uel præsidium ab aliquo,apud Ci.pro Quinctio. Varij præterea sunt huius uerbi in oratione usus. Dicimus.n. Petere auxilium.opem,colloquium.consilium.gratiã, amicitiã, oracula,pacem,præmium,responsa,ueniam. Iungitur aliquãdo datiuo pro ablatiuo cũ præpositione.Vir.9 Ae.O genitrix quo fata uocas?aut quid petis illis?Vbi,Seruius Petis illis,id est, ꝓ illis. Nam sic dicimus.Peto tibi,idest peto pro te. Aliquando commemorare,[*Ricordare,replicare*,]inquit Nonius.Vir.li.8.Aene. Quid causas petis ex alto?idest,commemoras,uel potius repetis,ut per aphæresin simplex ponatur pro composito. Aliquãdo pro tenere, Vir.3.Aen.Summissi petimus terram.[*Andare*,]Ci.Att.l.3 Incertus ubi ego essem,fortasse alium cursum petiuit.Aliquãdo pro adipisci,[*Acquistare*,]Pli li.11.c.14.Inde gloriam petijt.Petere fugam,est fugere,[*Fuggire*,]Petere salutem fuga, est fugiẽdo uitam seruare.Aliquando insidias tendere,[*Tener spia*,]Plancus Ciceroni:Qui magis me petiuerũt,tanto maiorem ijs frustratio dolorẽ attulit.Aliquando uiolẽter aggredi,[*Assalire*,]Ci.pro Lig.Cuius latus ille mucro petebat Aliquando manere,expectare,Vir.li 9. Aen.Troianos hæc monstra petunt.Aliquãdo cupere, appetere, [*Desiderare*,]Idem li.3.Ge.Pulchramque petũt per uulnera mortem.Aliquando percutio [*Percuotere*,]Liu.l.22.Hispano punctim magis,quam cæsim,assueto petere hostem. Aliquando inquirere, [*Cercare*,]Vir.9.Ae.Euandrum petimus.Aliquãdo capere, [*Pigliare*,]Idem.4.Geo.Principio sedes apibus,statioque petenda: Aliquando proficiscor,[*Andare*,]Sue.in Vesp.Cutilias,ac Reatina rura,petijt.Aliquando influere,[*Spargere*,]ut, Cãpum petit amnis. Quando uero construitur cum ablatiuo instrumentum significante,pro instrumenti diuersitate diuersa significat.nam Petere manu,teste Nonio,est abducere,[*Condurre*,]Vir.6.Aen.Tartareum ille manu custodẽ in uincla petiuit. Petere gladio,ueneno, lapide, ẽ inuadere, ferire,[*Ferire*,]Vir.3.Ecl.Malo me Galatea petit.Sue. in Tib.Missum in arenã aprum iaculis desuper petijt. Petere cursu,adipisci,obtinere,Vir.3.Aen.Quæ littora proxima cursu Contendunt petere.Petere blanditijs,blãdiri,[*Lusingare*,] Quinct.Nouercam blãditijs petit.Petere muneribus,osculis,precibus, est cõciliare,Apule.Cum me lacrymis,precibusq; petijsset.Petere oculis,est cõtemplari,[*Guardare*,]Hinc petitus,huius eiusdem quod petitio,[*Domanda*,]Gel.l.18.c.3.Petitor,qui petit, & litẽ intendit. Ci.in Part. Accusatorem pro omni actore,& petitore appello.

PETORITVM,ti,p.c.πέτωρον,genus uehiculi,quo Belgæ peculiariter utebantur.Hora.li.1.Ser. Atque caballi Pascendi,ducendo petorita.Idem li.2.Epist.Esseda festinant,pilenta,petorita,naues.

*PETOSIRIS,Aegyptius mathematicus insignis.Pl.l.7.49.& 2.23.

PETRA,æ,[*Pietra,ripa*,]πέτρα,rupes.li.10.c.32. Gauiæ in petris nidificant.Nonnunquam pro lapide,uel saxo.Hinc petrosus,a,um, petris abundans.Pl.l.17.c.27. Caprificorum laudantur nigræ, & in petrosis.Petricosus,[*Ruinoso*,]idem Mar.l 5 Per translationem dixit,Res petricosa est.i.[*Difficile*,]difficilis,dura.

PETRA, Siciliæ oppidum prope Hyblam.Pli.li 3.cap 8.Petra Sirenum, Lucaniæ promõtorium,Sirenũ olim insidijs notum.Pl. Mineruæ promontorium appellat li.3.ca.5 & Virg.lib. 5. Scopulos Sirenum adiecta subibat.Vbi multa de Sirenibus Seruius. Item Petra Strab.l.16.Arabiæ oppidum, Nabathæorum metropolis, unde ea pars Arabiæ Petræa nuncupatur.

PETRAEA,pars Arabiæ,a Petra Nabathæorum metropoli. Str.l.16.

PETREIA, mulier dicebatur, quæ pompam præcedens,in colonijs ac municipijs imitabatur anum ebriam; quod pedes in petra frequenter impingeret. Festus.

PETRONES,rustici,(inquit Festus)a petrarum asperitate,& duritia. Hinc Pla.Petronem,ueruecem,duriorem eleganter dixit.in Cap.

PETROSELINVM,quasi apium petrinum,herba,semine nigro, gustu amaro:ita dicta quod optime in petris, proueniat, præsertim in Macedonia:unde etiam Macedonicum a quibusdam cognominatur.Diosc.l.3.c.75.& Pli.l.20.ca.12.

PETVLANS,[*Petulante,Lascivo*,]ὑβριστὴς.improbus, proteruus, cum alios per contumeliam petimus,Cic.2.de Or.Illud assequor, ut si quis mihi forte maledicat,petulans,aut plane insanus mihi esse uideatur.Quandoque accipitur pro lasciuo.Ci.in Parad.Lapsa est libido in muliere ignota,dolor ad pauciores pertinet, quam si petulans fuisset in aliqua nobili uirgine.

PETVLANTER,[*Sfrenatamente*,]modo procaciter.Ci.Att.lib.2. Diphilus tragœdus in nostrum Pompeium petulanter inuectus est. Modo lasciue.Oui.in epi.Paridis ad Helenam.Vt possem uerbis petulantius uti,Non semel ebrietas est simulata mihi.

PETVLANTIA,æ,[*Lasciuia*,]ὕβρις,lasciuia,siue effrænatio immodica ad quodlibet uitium,a petendo dicta.Cic.in Catone: Petulantia,& libido magis est adolescentum,quam senum. De pecudibus,Col.li.7.c.6.De arborum ramis,Pli.li.16.cap.30.De morbis. Gel.lib.12.ca.3.

PETVLCVS,ci,[*Lasciuo*,]ἀσελγής,lasciuus.Vir.4. Geo. Hœdique petulci. Vbi Seruius.i.lasciui,exultantes,Col.li.7.ca.3.Capri petulci lasciuiam pastores hac astutia repellunt:Vnde meretrices quoque petulcas ueteres dixerunt,a petendo.

Petuscum, palatij, dicta est ea regio urbis, quam Romulus obuersam posuit ei parti, in qua plurimum erat agri Romani ad mare uersus: quia mollissime inde adibatur urbs, cum Hetruscorum agrum a Romano Tiberis discluderet, ceteræ uicinæ ciuitates colles aliquos haberent oppositos. Festus.

*Peucs, πεύκη, parua insula in uno ostiorum Istri. Pli. 4. c. x.

Peucedanum, Plinio, siue Peucedanus, πευκέδανος, Diosc. herba, tenui caule, & oblongo, fœniculo non dissimili, iuxta terrã folioso: nomen inuenit a pinu, cuius folia imitatur. unde, & Pinastellum nonnulli ex recentioribus appellauerunt.

*Peucetia, peninsula in finibus Italiæ. Pli. 3. 5.

Pexatus, a, um, qui pexa ueste est indutus. Pexæ autem uestes dicũtur, quæ uillos habent eminentes, & oblongos. Mar. li. 2. Pexatus pulchre, rides mea zoile trita. Est & Pexatus, partic. a Pexo, as, quod est frequentatiuum uerbi Pecto.

Pezitæ, fungi, sine radice, aut pediculo, quasi Pedestres. Plin. lib. 19. cap. 3.

P ANTE H

*Phabiranum, Germaniæ urbs, hodie Bremen. Ptol.

*Phacton, Thessaliæ oppidum. Thuc.

Phæaces, φαίακες, populi Corcyræ: unde & Corcyra Phæacia dicta é: q est insula in ostio maris Adriatici. Hodie uocãt Corphu. Nominatiuus singularis est Phæax. Hor. lib. 1. epi. Pinguis ut inde domum possis Phæaxque reuerti. Vbi phæacem posuit figurate pro homine uentri ac gulæ dedito: quales in Phæacia, hoc est Corcyra esse solent: de quibus sic ait Hor. Epi. l. 1. Queis pulchrũ fuit in medios dormire dies, & ad strepitum citharæ cessatum ducere curã. Hinc Phæacius, a, um, & Phæacus, a, um, una syllaba minus Propet. li. 3. Nec mea Phæacas, æquant pomaria siluas.

Phæcasius, calcei genus, unde Phæcasiatos sacerdotes & deos uocamus. Seneca ad Lucilium. Si Phæcasiatum conspexeris.

*Phæacum, ciuitas in planitie Phæaciæ insulæ.

*Phædon, Atheniensis, in cõuiuio a triginta tyrãnis interfectus.

Phædra, φαίδρα, Minois Cretensium regis filia fuit, & uxor Thesei, quæ amore Hippolyti priuigni capta, cũ ipsum adducere nõ potuisset, ut paternum thalamum conspurcaret, apud patrem eum detulit, tanquam stuprum sibi inferre uoluisset.

*Phæstum, urbs Cretæ.

*Phæstus, mons Cretæ.

Phaeton, [*Hetonte*,] φαέθων, Solis filius ex Clymene, qui cũ a patre impetrasset, ut uno die currus sui habenas sibi permitteret: aurigãdique imperitus cœlum & terram combureret, a Ioue fulmine e curru excussus, in Padum fluuium decidit. Dictus Phaeton, ἀπὸ τοῦ φάος, luce, & αἴθω, uro. Vir. 5. Aene. Auroram Phaethontis equi iam luce uehebant.

Phaetontiades, Clymenes, & Solis filiæ dicuntur, sorores Phaethontis, quæ dum extinctum fratrem flerent, conuersæ sunt in alnos arbores, ut ait Vir. 6. Ecl. Vt uero. 10. Aen. In populos.

*Phaetusa, Solis filia ex Næera nympha. Oui. 2. Met.

Phalæ, uel ut alij scribunt, Falæ, dictæ sunt turres ligneæ, teste Nonio, quæ spectaculorum gratia erigebantur, Festus: Phalæ ligneæ turres sunt, ob altitudinem dictæ a falando, quod apud Hetruscos significat cœlum. Ennius: Malos diffindunt, fiunt tabulata, phalæque.

Phalæcium carmen, a Phalæco inuentore nomen accepit, alio nomine hendecasyllabum, a numero scilicet syllabarum. Cũ stat spondeo, dactylo, & tribus trochæis. In prima tamen sede pro spondeo modo trochæus legitur, modo iambus.

Phalangæ, [*Stanghe*,] φάλαγγες, sunt quibus baiuli ferendis oneribus utuntur. Pl. l. 7. c. 56. Phalãgæ fustes sunt nodis carẽtes, quibus Afri prælium contra Aegyptios primi fecerunt. Iulius Pollux: Phalanges, (inquit) siue Phalangæ dicuntur ligna, quibus subiectis naues trahi solẽt. Scribit Herodotus, Aethiopas uicenos dentes elephantorum grandes, & e materia hebeni cẽtenas phalangas, tertio quoque anno tributi uice regibus pẽdere solitos: Nonius abiecta aspiratione uocat Palangas. Palangæ (inquit) dicuntur fustes teretes, qui nauibus subijciuntur, cũ attrahũtur ad pelagus, uel cum ad littora subducuntur. unde etiam nunc Palãgarios dicimus, qui aliquid oneris fustibus transuehunt. Var. l. 4. de uita populi R. Cum Pœnus in fretum obuiam uenisset nostris & quosdam cepisset, crudelissime pro palangis carinis subijcerat. Hinc Latini formauerunt uerbum Palãgo, as, onus aliquod huiusmodi fustibus transueho. Afranius. Capteam unam semilaceram quaterni simul palangabant.

Phalangarij, appellati sunt milites, qui erant in Phalange.

Phalangites, herbæ nomen, quæ alio nomine Phalangium, a nõnullis etiam Leucanthemon, teste Pli. l. 27. c. 12.

*Phalanthus, Laco fuit, qui dux Laconum factus Tarentum uenit: urbemque auxit. Seruius.

Phalanx, phalangis, [*Squadra*,] dictio Macedonica, qua quadrata acies, & cuneus militaris intelligit, quãdo scilicet pes pedi, clypeus clypeo, uir uiro in acie conferebatur. continebat autẽ octo millia armatorum. Et hoc peculiare fuit Macedonum institutũ ut auctor Liu. li. 8 Cum ait. Et quod antea Phalãges similes Macedonicis, hoc postea manipularim structa acies cœpit esse. Curtius de Gest. Ale. Macedo. Phalãgem uocant peditum stabile agmen, ubi uir uiro, armis arma conserta sunt. Cæs. 1. Bel. Gal. Milites nostri è loco superiore pilis missis, facile hostium phalãgẽ perfregerunt. In quo Cęsaris exemplo proculdubio accipit Phalanx pro armorum connexione, atque testudine. Hinc per translationem a Satyrico poeta dictum, Iunctęque umbone Phalanges. Item Phalanx, est regula continens lances, idest, libram. Phalangitæ, dicuntur milites ex phalange. Liu. 37.

*Phalara, ciuitas in sinu Meleaco. Plin. 47. Est etiam in nu. plur. portus Atheniensium.

Phalarica, cæ, φαλαρικὴ, genus teli ad modũ hastæ, ualido præfixum ferro, quod in longitudine habet pedes tres: inter cuius tubam, & hastile sulphur, resina, bitumen, stupa conuoluuntur, infuso oleo, quod incendiarium uocant: deinde balistæ impetu emissa prærupto munimine ardens, figitur ligno, correptamque machinã incẽdit. Est autẽ magna, & parua phalarica. Vnde Luca. dixit phalaricam neruis missi tortilibus. Vir. uero lib. 9. Turnũ manu iaculari potuisse phalaricam ostendit. Sed magnum (inquit) stridẽs contorta phalarica uenit, Fulminis acta modo. Dicta est autem Phalarica, teste Seruio, quod ea utantur Phalarum, idest, turrium propugnatores, siue ut Vegetio placet, quod turritæ machinæ ea incendantur.

Phalaris, φάλαρις, nomen proprium Agrigentinorum regis crudelissimi. qui præter cetera nouorum suppliciorum instrumẽta taurum habuit æneum Perilli arte fabricatum, in quẽ immissi damnati, igneque subiecto bouis mugitum edebãt: cuius muneris nomine cum artifex nõ leue munus speraret, iussu Tyrãni in taurũ coniectus, primus artis suæ specimen præbuit. Ipse quoq; Phalaris, cum nimia eius atrocitas ulterius ferri non posset, facto in eũ uniuersorũ ciuiũ impetu, correptus, et ipsi tauro, quo alios excusserat inclusus, uiuus crematus est. Ci. l. 2. Offi. Phalaris præter cęteros nobilitata crudelitas, qui non ex insidijs interijt, sed in eũ uniuersorum Agrigentinorum multitudo impetum fecit. Ouid. in Ibin. Vtque ferox Phalaris, lingua prius ense resecta, More bouis Phario clausus in ære gemas. Est præterea Phalaris auis quædam ex genere amphibiorum. Varro 3. de re rust. c. 11. Apud Pli. tamen li. 10. c. 48 & Col. li. 8. cap. 15. Legimus Phalerides per secundam uocalem in e scriptum.

Phaleræ, rarum, [*Abigliamenti da caualli*,] ornamenta equorũ, ἀπὸ τοῦ φαλοῦ, quod significat illustre. Vir. l. 6. Aen. Primus equum Phaleris insignem uictor habeto. Nonnunquam etiã equitum, & uirorum nobilium Phaleræ dicuntur: unde Liu. l. 9. tradit comitia ædilitia Cn. Flauij scribę tantum habuisse indignitatis, ut plerique nobilium aureos anulos & phaleras deponerent.

Phaleratus, rata, ratum, φαλαρωτὸς, phaleris ornatus. Sue. in Cla. Equo phalerato, & in ueste palmata. Translate Phaleratum appellamus, quod fucatum est, & ad speciem ornatum, [*Imbellettato*,] metaphora ducta ab equis uenalibus, qui ut carius uẽdãtur, phaleris solent exornari. Sic Teren. in Phor. Phalerata dicta posuit pro ornatis & fucatis.

Phalerides, aues ex genere natantium, in Seleucia Parthorum, & quodam Asiæ tractu præcipue nascentes, Pli. l. 10. c. 48. Col. li. 8. c. 15. Clausæ pascuntur anates. boscides, phalerides.

Phalereus, φαληρεὺς, gentile nomen est, a Phaleris Atheniẽsium portu deductum. quo cognomento dictus Demetrius philosophus Theophrasti auditor, de quo Stra. l. 9.

Phalerium, φαλήριον, urbs Hetruriæ. Inde Phalerius, cia, cium, Stephan.

Phalisci, proprie Hetrurię, quorũ oppidum Phalerij uocabatur. Sunt qui arbitrantur Phaliscos esse, qui eam Hetruriæ partẽ inhabitant, ubi est oppidum, quod hodie, Montem Fiasconem uocant. cum potius Montem Phaliscum dicere debeamus.

Phanæus, φαναῖος, promõtorium in Chio insula, optimo uino nobilissimum. Auctor Seruius in illud Vir. 2. Ge. Firmissima uina, Tmolus & assurgit quibus rex ipse Phanæus.

Phanaticus, [*Spiritato*,] diuino spiritu afflatus, qualem insanientẽ Aiacem fuisse poetæ fecerunt, cum in pecora sæuiret, Agamẽnonẽ se, & Vlyssem occidere ratũ. Ci. pro domo. Quid tibi necesse fuit homo phanatice, sacrificium, quod alienæ domi fieret, inuisere? Hunc morbum phanaticum errorem uocat Hor. de Arte.

Phanesij, populi in insulis Oceani Septentrionalibus, qui (ut Soli. ait) habent aures adeo effusas, ut reliqua uiscera cõtegãt illis.

Phanum phani, [*Tempio, chiesa*,] ναὸς, templũ, quia φαίνειν apertum significat, & omnibus adeuntibus aperta sunt tẽpla. Ci. 3. de Fin. Peccatum est patriam prodere, parẽtes uiolare, phana depeculari. Cæsa. 1. Bel. Ciui. Pecuniæ e phanis tolluntur.

Pharaones, φαραῶνες, appellantur Aegypti reges, quod cognomẽ fuit,

fuit dignitatis, ut scribit Eusebius. Aegyptiorũ enim lingua Pharaon regem significat, ut docet Iosephus li. 8. antiqui.

PHARETRA, æ, p. c. [*Turcasso, pharetra,*] φαρέτρα, sagittarum theca. Vir. 1. Ae. Succinctā pharetra, & maculosæ tegmine lyncis. Dicta Pharetra, παρὰ τὸ φέρειν, τὰ πρόοντα, ἤγουν, βέλη, i. qđ ferat sagittas. Capax pharetra. Oui. 9. Met. Plenæ pharetræ, Oui. 4. de Pon. Hinc Pharetrat⁹, q pharetrā fert. Ou. t. Lege Pharetratæ uirginis arua coli. Vir. 4. Geo. Quaque pharetratæ uicina Persidis urget.

PHARIAS, p. p. φαρίας, serpens est, sulcum, dum serpit, cauda in terra faciens. Luc. l. 9. Et contentus iter cauda sulcare pharias.

PHARISAEUS, φαρισαῖος, nomen sectæ Iudæorum religiosæ. Erant enim apud Iudæos tres sectæ, Pharisæorũ, Sadducæorum, & Essæorum. Hieron. contra Vigilant. Quasi sepulcra pharisaica foris dealbata. Dicitur autem Pharisæus, quasi separatus, ab Hebræo pharas, quod est diuidere, propterea quod qui hanc sectam colerent, a ceteris habitu moribusque distinguerentur.

PHARMACEUTRIA, [*Maga, strega,*] φαρμακεύτρια, dicitur, quam una sagam dicimus, uel ueneficam. Hoc nomine Vir. Ecl. quandam inscripsit, in qua Theocriti imitatione uenefica quædam inducitur, quę magicis incantationibus animum uiri, a quo spernebatur, ad sui amorem conatur reuocare.

PHARMACOPOLA, p. p. [*Profumiere,*] φαρμακοπώλης, pharmacorum uenditor: ἀπὸ τοῦ πωλεῖν τὰ φάρμακα, Hora. li. 1. Ser. Sat. 2. Ambubaiarum collegia, pharmacopolæ. Ci. pro Clu.

PHARMACUM, ci, p. c. φάρμακον, uocabulum medium, quod tam pro toxico, quam pro salutifero medicamento accipi potest, quẽadmodum & Veneni appellatio apud Latinos. Caius, I. qui uenenũ ff. de uerb. sign. Qui (inquit) uenenum dicit, adijcere debet, an malum, an bonum sit. nam & medicamenta uenena sunt.

PHARMACUSAE, duæ insulæ exiles, iuxta Atticam regionem in mari Salaminiaco, in quarum altera (ut inquit Stra. li. 9.) Sepulchrũ Circes uisitur. Pli. eiusdem nominis insulam inter Sporadas cõnumerat. l. 4. c. 12. Hanc Stephanus supra Miletum collocat.

*PHARNACIA, φαρνακία, regio, & urbs Pontica, Trapezunti proxima. Steph. & Plin. 4. 12.

PHARNAX, cis, p. c. Mithridatis filius, qui cum maiore ciuilis belli, quod inter Cæsarem, & Pompeium gerebatur, quam propriarum uirium fiducia, Cappadociam inuasisset, a Cæsare fulminis in morem est obtritus: unde etiam inter põpæ triumphi fercula, (teste Suet. in Cæs.) tria hæc uerba prælata, Veni, uidi, uici, nõ acta belli significantia, sed celeriter confecti notam.

PHAROS, φάρος, olim insula, Canopico Nili ostio adiecta, dieique unius nauigatione (si Homero credimus) a continente diremta, hodie uero Alexandriæ põte coniuncta, cuius mutationis causã quidam Nilo assignant, cuius ostia magnam perpetuo limi uim ad proxima aggerunt uada. In ea turris est ingens, a cuius similitudine ceteræ quoque speculæ similem in usum cõstructæ, Phari appellatæ sunt. Papi. Lumina noctiuagę tollit Pharus æmula Lunæ. Scribit Aegesip. li. 4. Pharũ a Græcis, Latinisque appellari ex ipsius rei usu, quod longe uideatur a nauigantibus, tãquã ἀπὸ τοῦ φανοῦ, quod est lucidũ, immutata littera, Pharos dicat. Hinc Pharius, ria, riũm, & Phariacus, riaca, riacum, ut Sistra Phariaca. Est item Pharos, maris Adriatici insula, Illyrico adiacens, antea Paros dicta. Pli. l. 3. c. 26.

*PHARPHAHIADAS, pars una est Tauri montis. Pli. 5. 17.

PHARSALIA, regio Thessaliæ, Pharsalo oppido circũiacens, a quo & nomẽ accepit. Sunt tamẽ qui uocatam fuisse existimẽt a Pharsalo duce, quæ primo Aemathia, ab Aemathio, postea Thessalia, a Thessalo, deinde a Macedone Macedonia diceretur.

PHARSALICUS, a, um: ut, campi Pharsalici, in quibus duorum maximorum bellorum ciuilium procellæ detonuerunt, primum inter Cæsarem & Pompeium: alterum inter Augustum, & percussores Cæsaris, Brutum & Cassiũ, hi & Philippici dicti sunt, siue a Philippo rege, siue a Philippis uicina urbe.

PHARSALOS, seu Pharsalũ, φάρσαλος, Steph. Thessaliæ oppidum, In ripa Enipei fluminis situm, de quo Lucanus. l. 6. & Cæsar li. 3. com.

PHARUSII, Plin. lib. 5. cap. 8. & Pompo. lib. 1. Populi sunt Africæ ultra Mauritaniam. hi quondã Persæ fuisse dicuntur, comites Herculis ad Hesperidas tendentis. Qui fabulosa narrant, Thebano hæc Herculi tribuunt. at qui historicam ueritatem persequuntur Aegyptio Herculi, qui Lybicus cognominatus est potius adscribenda censent. Stra. l. 17.

*PHASA, hebraica uox, Latine transitus dicitur. quam uocem lxx. interpretes pascha conuerterunt.

PHASELIS, Pamphyliæ urbs, in monte sita, piratarum olim perfugium. Ci. in Ver. act. 6. Messanam Siciliæ oppidum Verri prætori, prædoni & piratæ Siciliẽsi, Phaselim quandam fuisse ait, quod omnes furtorum aceruos illuc deportasset.

PHASELUS, phaseli, φάσηλος, Straboni, & Appiano, nauigij genus, nullam habens formam ex oneraria, & longa triremi, quod tam uelis, quã remis agi poterat. Catullus: Phaselos ille, quẽ uidetis hospites, Ait fuisse nauium celerrimus, Neque ullius natantis trabis impetum Nequisse præterire, siue palmulis Opus foret uolare, siue linteo. Nonius Phaselum interpretatur nauigium Campanum. Bayfius eandem existimat fuisse, cum myoparone, aut certe ab illius figura non multum distantem. Nec defuerunt qui in Pamphylia primum inuentum suspicati sint, & a Phaselide oppido nomen accepisse.

PHASEOLUS, per quatuor syllabas, [*Fagiolo,*] φασίολος, genus leguminis, siliquam ferens lõgiorem quam fœnograecum, quæ una cum semine manditur uiridis ex oleo & garo. Vir. 1. Geo. Viciamque seres, uilemque phaselum.

PHASIANARIUS, qui phasianos pascit. Pau. Iureconsultus.

PHASIANI, [*Fagiani,*] φασιανοί, aues notæ, a Phasi fluuio, ita nominatæ, unde ab Argonautis primum in Græciam, atque inde ad nos putantur esse deportatæ. Mart. li. 13. Argoa primum sunt trãsportata carina, Ante mihi notum nil nisi Phasis erat. Io hanc autem Itym Terei filium mutatum fabulantur. Phasiana, næ, idem. Pli. l. 10. ca. 84.

PHASIAS, adis, [*Medea,*] patronymicum fœmi a Phaside fluuio siue oppido, quod poetæ pro Medea fere usurpant, Phasidis alumna. Oui. 3. de Arte: Maritum Barbara per natos Phasias ulta suus.

PHASIS, is, uel idis, φᾶσις, Colchorum prægrandis fluuius, de quo Luc. l. 3. Colchorũ qui rura facit ditissima Phasis. Pl. l. 9. c. 4. Nauigatur Phasis quãlibet magnis nauigijs. xxxviij. M. D. pass. Fuit item oppidum, ad fluuij huius ostium situm. Pli. l. 6. c. 4.

*PHEGEA, p. p. φέγεια. Ciuitas Arcadiæ. Steph.

*PHEGEUS, φηγεύς, pater Alphesibææ. Oui. 9. Meta.

PHELLANDRION, herba quę in palustribus nascitur, folio apij. Quidam existimant esse, quam officinæ Filipendulã uocant, alij eandem faciunt cum apio palustri, quod a Dios. ἐλειοσέλινον uocatur.

PHEMONOE, φημονόη, Sibyllæ nomen, quæ prima Apollinis Delphici uates dicitur fuisse, & carmen heroicum inuenisse, ut ait Pausanias. Sta. l. 2. Syl. Referetq; arcana pudicos Phemonoe fontes.

*PHENAUM, oppidum Arcadiæ. Steph.

*PHENEUS, Lacus Arcadiæ. Oui. 15. Met.

PHENGON, herba, quæ & Anemone dicitur. quasi herba uenti. sic enim uulgus appellat, quod eius flos uento spirante aperiatur. Pli. li. 21. cap. 23.

PHENGITES, φεγγίτης, lapis duritia marmoris, candidus & translucens, unde & nomen habet. nam φέγγος, splendor. Pli. li. 37. c. 22.

PHERAE, rum, oppidum Thessaliæ, ad Bœbeidem lacum. Est item oppidum in Achaia proprie dicta. Phæreus, a, um. Ouid. in epist. Oenones.

*PHERECRATES Atheniensis poeta Comicus. Suid.

PHERECYDES, pe. p. φερεκύδης, philosophus, & poeta tragicus, ex Scyro insula, teste Strab. lib. 10. Floruit regnante Ser. Tullo apud Romanos, ut Cic. lib. 1. Tusc. refert. Hic primus dixit animos hominum esse sempiternos: primus scripsit soluta oratione (ut Apuleius in Floridis auctor est) repudiato uersuum nexu. hunc Pythagoras magistrũ coluit. Perijt phthiriasi, idest, pediculari morbo. de quo Serenus: Sed quis non paueat Pherecydis fata tragœdi, Qui nimio sudore fluens animalia tætra Eduxit, turpi miserum quæ morte tulerunt? Hic etiam si nullum magistrum habuerit, tamen per se multum eruditionis est consecutus, ut auctor est Suidas. Quanquam Diogenes Laertius eum Pittaci auditorem dicat extitisse. Alius fuit Pherecydes, teste Laertio, antiquior etiã superiore, Atheniẽsis. & philosophus, qui ab Orpheo multa didicit, scripsitque Theogoniam libris decem. item libellum De rerum principio Pherecydem alium, Lerium genere, Historicum commemorat Suidas.

*PHERENICE, p. p. mulier, quæ Olympia spectauit. hæc patrem, & tres fratres Olympionicos habebat. & filiũ uictorem reduxit. Aelian. de uar. hist.

PHIALA, phialæ, φιάλη, poculi genus capacius: ita dictum, quasi πιάλη, κατ᾽ ἀντιστοιχείαν, παρὰ τὸ πιεῖν ἅλις παρέχειν, ab eo, quod affatim ad bibendum suppeditet. Solent autem phialæ ex auro fieri: quod ipsum non obscure innuit Iuuen. Sat. 7.

PHIDIAS, æ, φειδίας, nobilis statuarius, qui in ebore scalpendo citra æmulum claruit, dijs tamen (ut inquit Quin.) quam hominib. efficiendis melior. inter huius opera præcipue commendata est Mineruæ statua, quam Athenis ex ebore fecit, xxvj. cubitorũ altitudine, in cuius clypeo Amazonum pugnam & Gigãtomachiã insculpsit, in soleis uero Centaurorum & Lapitharum certamen. proximam commendationem meruit Iuppiter Olympius, & ipse totus ex ebore. Cælauit & Venerem, quæ postea Romæ sita fuit in porticu Octauię. Item Nemesin Ramnusiã. A Phidias, fit Phidiacus, a, um. Proper. l. 4. Phidiacus signo se Iuppiter ornat eburno. Mart. l. 6.

*PHIDIPPUS, Herculis nepos ex Thessalo filio.

PHIDITIA, phiditiorum, cœnationes Lacedæmonij seu cõuiuia nominabãt, siue quod φιλίας, idest, amicitiæ causa instituta sint, siue

potius a parsimonia: φείδομαι enim parco, unde & Phiditia conuiuia parca,& frugi. Cice.5.Tus.Quid uictum Lacedæmoniorum in phiditijs: conueniebant enim ad phiditia conferentes singuli farinæ modium, uini cotos octo, casei quinque minas, ficuum quinque semiminas.

*PHILA,æ,urbs Macedoniæ,ad Peneum amnem. Sunt etiam eiusdem nominis quatuor insulæ in Nylo.

*PHILADELPHA,ciuitas in Mysia.

*PHILAMMON,Apollinis filius ex Chione nympha.

*PHILAMNON,Syracusius,Comœdiæ nouæ scriptor.

*PHILETAERVS, φιλέταιρος, Atheniensis comicus, Aristophanis comici filius.Suid.

*PHILETVS, poeta elegiarum scriptor, ex insula Co.qui Philippi, & Alexandri magni ætate floruit. fuitq; Ptolemæi Philadelphi præceptor.

PHILADELPHVS, Ptolemæi regis Aegypti cognomen, qui bibliothecam fecit Alexandriæ, fere quinquaginta millia librorum continentem.

PHILAE,philarum,φίλαι,insula aspera,& undique prærupta adiacēs Aegypto,duobus in unum coituris amnibus cincta,qui Nilo mutantur,& eius nomen ferunt.Str.l.17.& Luc.l.10.Qua dirimunt Arabum populis Aegyptia rura Regni claustra Philæ.

PHILIPPEI,seu Philippi,φιλιππεῖοι, aurei quidam nummi, a Philippo Macedone ita appellati: quorum apud Plau.frequens mentio est,ut in Pœnulo.Hor.li.2.Retulit acceptos regale numisma Philippos.

PHILIPPI, ciuitas Thessaliæ, quæ Dathos antea dicebatur, quam Philippus Macedonum rex instaurauit,& a nomine suo Philippos nominauit. Vir.1.Geo Romanas acies iterum uidere Philippi.Sunt & Philippi in Thracia.Pli.l.4.c.11.

PHILIPPICVS,pica, picum, denominatiuum a Philippus,ut campi Philippici ciuilibus cladibus nobilitati,in quibus primum Cæsar Pompeium,postea Augustus Brutum & Cassium uicit.

PHILIPPOPOLIS, oppidum Macedoniæ,a Philippo conditum, patre Alexandri. Ste.Pli.Philippopolim in Thracia constituit.

PHILIPPVS,φίλιππος,Amyntæ filius,& Alexandri magni pater Macedonum rex fuit,rei militaris peritissimus, rebusq; gestis clarissimus,qui Macedoniæ regnum,quod angustis antea finib.cōtinebatur,adeo ampliauit,ut cētum quinquaginta populi in Macedonum ditione numerarentur. Hic a Pausania quodam adolescente interfectus:qui cum de stupro sibi per uim ab Attalo illato apud regem questus esset,& pro rei indignitate ultionē postulauisset,seque etiam a rege irrideri animaduertisset,irā in regē conuertit,& ultionem,quam ab inimico non poterat, ab iniquo iudice sūpsit. Iust. Alius fuit hoc nomine Romanorū imperator, qui primus ex Rom. Imperatoribus Christianus fuisse perhibet.

PHILIPPVS,Demetrij filius,&c.

PHILO,φίλων, Academicæ sectæ philosophus insignis, Ciceronis in philosophia præceptor,ut ipse testatur in l.de Cla. Ora. Fuit etiam hoc nomine Iudæus philosophus, Alexandriæ natus, disciplinis omnibus eruditus,& in nostra Græcorum philosophia bene uersatus: eloquentiæ autem Platonicæ tam diligens æmulator, ut illud uulgo de eo iactaretur ἢ πλάτων φιλωνίζει, ἢ φίλων πλατωνίζει, idest, aut Plato Philonissat, aut Philo Platonissat.

PHILOCTETAS,ctetis,uel tæ,p.p. φιλοκτήτης, Pæantis filius & comes Herculis, cui idem moriens in Oeta monte mādauit, ne cui corporis sui reliquias indicaret, idque iurare eū adegit. deditque pro munere pharetram & sagittas Hydræ felle intinctas. Adueniente uero tempore, cum Delphico oraculo moniti essent Græci,ad euertendam Troiam sagittis Herculis opus esse, inuentus Philoctetes,& de Hercule interrogatus, negauit se primo aliqd de Hercule scire, tandem uero mortuum esse cōfessus est, & cum grauiter ad indicandum sepulchrum cogeretur, ne iusiurādū uiolaret, ictu pedis locum ostendit: cumque ad bellū Troianum duceretur, quia ipse solus Lernæis sagittis uti poterat, unius sagittæ casu in pede, quū Herculis tumulū monstrauerat, uulnere pene immedicabili affectus est. tandē cum uulneris fœtor a Græcis ferri non posset, in Lēno relictus est, sed, occiso Achille, Vlysses in Lēnum regressus, ad Troiam illum reduxit, ut inquit Oui. lib 3. Metam. Deuicta autem Troia, pudore, ne in patriam æger rediret, impeditus, in Calabriam uenit, ibique Petiliam cōdidit. Virg. li.3. Aen. Hic illa ducis Mœliboei Parua Philoctetæ subnixa Petilia muro. Tādē opera Machaonis medici sanatus est, Propert. teste, qui inquit: Tarda Philoctetæ sanauit crura Machaon. Vide Pæantiades.

PHILOMELA,φιλομήλα, nomen puellæ Pandionis Atheniensis regis filiæ, & sororis Prognes. quæ cum a Tereo compressa fuisset, tandē (ut est in fabulis) deorum miseratione in auem sui nominis conuersa fuit. quæ & Luscinia, [*Rosignolo*,] dicitur, quam etiā nūc deflere dicunt cantu dulcissimo iniuriam, quam passa est. Mar.li. 14. Flet Philomela nefas incesti Tereos.

PHILOPOEMENES,siue Philopœmen, φιλοποίμην, Suidæ, Megalopolitanus, dux Achæorū præstātissimus, Lacedæmonios & Messenios multis cladibus afflixit. Plu. in uita eius.& Liu.l.35.

PHILOSOPHIA,æ, [*Filosofia*,] φιλοσοφία, amor,& studium sapientiæ. Cice.2.Offi. Necquicquam aliud est philosophia, quam studiū sapientiæ. Idem 1.de Leg. ita fit ut mater, omnium bonarum rerum sit sapientia, a cuius amore, Græco uerbo, φιλοσοφία, nomen inuenit. Hæc scientia diuiditur in tres partes, in moralem, naturalē, rationalem. prima componit animum, secunda rerum naturam scrutatur, tertia bene disserendi rationem docet.

PHILOSOPHICVS,ca,cum,[*Filosofico*,] Cicer.5.Tuscul. A Bruto non modo impulsi sumus ad philosophicas scriptiones, uerum etiam lacessiti.

PHILOSOPHOR,pharis,[*Filosofare, studiar filosofia*,] φιλοσοφέω, sapientiæ studeo, uel philosophorum more disputo. Ci.1.de Nat. Deo. Cum minime uidebamur, tum maxime philosophabamur. Idem 2.de Or. Decreui philosophari paucis, nam, omnino, haud placet. Plautus Pseud. Satis est philosophatum.

PHILOSOPHVS,phi,[*Filosofo, amator della sapienza*,] φιλόσοφος, amator sapientiæ: quod nomen a Pythagora primum dicitur esse profectum: qui sophistæ appellationem, tanquam arrogantiorem, refugiens, philosophum se nominari uoluit: post quem deinceps omnes sapientiæ professores hoc nominis sibi uendicarunt. Ci.1.de Or. Philosophi, qui de sapientia unus omnia pene profitetur, est tamen quædam descriptio: ut is, qui studeat omnium rerum diuinarum atque humanarum uim, naturam, causasque nosse, & omnem bene uiuendi rationem tenere & persequi, nomine hoc appelletur. Genera philosophorum describit Ci.3.de Ora.

PHILOSTRATVS,φιλόστρατος, Lemnius philosophus, tempore Seueri principis Romæ claruit. scripsit uitas sophistarum ad Seuerum & de uita Apollonij Tyanei libros octo, præterea heroica.

PHILTRVM,philtri, pharmacum amorem concilians. (Ci. amatoriū poculum appellat.) idest, quicquid eo animo cuiquam edendum bibendumue damus, ut eum ad nostri amorem inducamus.

PHILYRA,φιλύρα, a Græcis dicitur arbor, quam Latini Tiliam uocant, Pli.li.16.c.14. Philyram uocare uidetur membranā tenuissimam inter corticem & lignum tiliæ arboris, ex qua coronarum lemnisci conficiebantur. Accipiuntur etiam Philyræ pro mēbranis papyri, uel aliarum arborum, in quib. olim scribebatur. Mart. de Nup. Philolog. Libri in Philyra cortice subnotati. Pl.l.13. Præparantur ex eo chartæ diuisæ acu in prætenues, sed quam latissimas philyras. Est etiam philyra proprium nomen filiæ Oceani, ex qua Saturnus in equum conuersus Chironem centaurum dicitur suscepisse. qui a matre Philyrides, & Philyreus dicitur.

PHINEVS,φινεύς, Agenosis fuit filius, ut Hellanicus ait: ut Hesio. Phœnicis & Cassiopæ, Agenoris nepos, frater Cilicis, Dorycli, & Aramini. Hic igitur rex Arcadiæ, uel, ut alij, Thraciæ, uel, ut rursus alij, Paphlagoniæ, uxorem duxit Cleopātram, (quam quidam Stenobœam uocāt) ex qua genuit Orythum, & Crambum, ut Sophocl. s: ut alij, Maryandinum & Thynū: uel, ut rursus alij, Palæmonem & Phinea, quibus mortua priore coniuge Cleopatra Harpalycen, Calais & Zethæ sororem, (quamuis Flaccus nō Harpalycen, sed Cleopatram Boreadum sororem appellet, cui etiam Apollonij commentarius assentit, qui li.1. dicit, Phineum Cleopatram Boreæ & Orithyiæ filiam uxorem duxisse, secūdam uero Idæam Dardani filiam nouercam superinduxit, cuius suasu filios suos ex Cleopatra susceptos excæcauit. quapropter & ipse excæcatus est a dijs, & Harpyiæ cōtra eum missæ, quæ cibos, & mēsam eius turpissime fœdarunt postea uero, aduenientibus ad ea loca Argonautis, a Calai & Zethe fratribus alatis rursus ad Strophades insulas fugatæ sunt. postremo occisus est ab Hercule cum is in solitudine liberos Phinei offendisset excæcatos, comperissetque eos calumnijs nouercæ eiectos fuisse.

PHINEVS,a,um,apud Sen.& Phinæius, næia, næium, apud Vir.lib.3. Aen. Quas dira Celæno, Harpyiæque colunt aliæ, Phinæia postquam Clausa domus.

PHLEGETHON,tis,φλεγέθων, fluuius infernalis, flammis æstuātibus rapidus, a φλέγω, ardeo. Vir.6. Aen. Quæ rapidus flammis ambit torrentibus amnis Tartarius Phlegethon.

PHLEGMA,tis[*Flegma*,] φλέγμα, humor est in corpore animalis frigidus & humidus, quem Latine pituitam uocamus.

PHLEGONTIS,Phlegontidis, φλεγοντίς, gemmæ genus, quod flamma quadam intus ardere uidetur. Pli.l.37.ca.11.

PHLEGRA,æ,uel Phlegre,es, φλέγρα, urbs Macedoniæ. Plin. lib.4. cap.10.

PHLEGRAEI,φλεγραῖοι, campi duo fuere, alter in Græcia, a Phlegra Thessaliæ ualle iuxta Pallenen ubi gigantes cum dijs conflixisse traduntur: alter in Campania prope Cumas, in quo Hercules cum his prœlium commisit. Str.l.5.

PHLEGYAS,φλεγύας, Martis filius, rex Lapitharum in Thessalia, pater Ixionis, & Coronidis nymphæ: quam cum ab Apolline uitia-

tam

tam sensisset, confestim ira percitus, templum eius Delphis incendit, quapropter Apollo iratus ipsum sagittis interfectũ ad inferos detrusit, ubi hac pœna afficitur, ut sub ingenti saxo ruinam minitante sedens semper illud casurũ suspicetur, & timeat. Phlegiæ item populi sunt insulani Thessaliæ, a Phlegea Ixionis patre cognominati. Vir. l. 6.

PHOCA, φώκη, Belua marina, corio, & pilis tecta, per somnum mugiens, unde & Vitulus marinus appellatur. Vir. lib. 4. Geor. Pascit sub gurgite phocas. Pli. l. 9. c. 7. Vituli marini, quos uocant Phocas, spirant, & dormiunt in terra.

PHOCAEA, phocææ, φώκαια, urbs Ioniæ, Atheniensium colonia, teste Stra. l. 14. unde profecti sunt, qui Massiliam apud Gallos non procul a Rhodano condidere. Dicta Phocæa, quod uituli marini magno numero apparuissent urbem condentibus. Est etiã in Caria Phocæa, monti Mycalæ apposita. ab hac Phocæẽses, ut a Græcorum Phocide Phocenses. ab utraque Phocaicus, a, um.

PHOCAEI, φωκαιεῖς, Ioniæ populi, qui assiduis Persarum bellis exagitati, communi consensu patriam reliquerunt. uaria deinde fortuna usi, tandem in Galliam delati, Massiliam condiderunt. Horatius: Nulla sit hac potior sententia, Phocæorum Velut profugit execrata ciuitas.

PHOCIS, phocidis, φωκὶς, exigua Græciæ regio sinui Crissæo adiacens, Delphico oraculo, & Helicone, Parnassoque montib. inclyta. incolæ dicuntur Phocenses, φωκεῖς, a quibus nõnulli putant profectos esse Massiliæ conditores, non (ut alij existimãt) a Phocensibus Ioniæ populis. Cui etiam sententiæ non obscure subscribit Pli. l. 3. c. 4. Vbi Massiliam Græcorum Phocensium coloniam appellat, ad discrimẽ, ut uidetur, Asiaticorum. idem innuit & Luca. li. 5. Cum ait, Massiliæque suæ donatur libera Phocis.

PHOEBAS, badis, Phœbi sacerdos, dicta, teste Seruio, quod Phœbei nominis concepto afflatu fureret in bacchantis imaginem.

PHOEBE, [*Luna diana,*] φοίβη, Phœbi soror, Diana siue Luna. Virg. 1. Geo. Vento semper rubet aurea Phebe. Oui. 2. Meta. Quanto splendidior, quam cetera sidera fulget, Lucifer, & quanto quam Lucifer, aurea Phœbe. Iaculatrix Phœbe. Oui. epist. 19. Innupta Phœbe. 1. Met. Nemoralis Phœbe, Stat. 1. Syluarum. Phœbæus, a, um. Vir. 3. Aen.

PHOEBVS, [*Phebo, Apollo,*] φοῖβος, Apollo, Iouis & Latonæ filius: eodem partu cum Diana redditus, diuinationis & sapientiæ deus a poetis existimatur, & medicinæ repertor. Dictus Phœbus, quasi φῶς τοῦ βίου, lux uitæ.

PHOENICES, populi Syriæ, Iudæis contermini, quorum præcipuæ urbes fuerunt Tyrus, & Sidon. Horum regio Phœnice, siue Phœnicia appellatur, a Phœnice Neptuni & Libyes filio, ut Stephano placet. Cui opinioni accedit Sil. li. 1. Cũ inquit, Et qui lõga dedit terris cognomina Phœnix. Phœnices ingenij acumine plurimũ ualuerunt: quippe qui & litterarum, & nauigandi artis primi inuentores existimari putantur. Rufus ex Dionysio, & Luca. l. 3.

PHOENICE, phœnices, p. p. φοινίκη, ora maritima Syriæ, Iudææ contermina, ita dicta a Phœnice quodam Neptuni (ut Stephano placet) & Libyes filio, qui tractui huic imperauit. Pl. l. 5. c. 19.

PHOENICEA, φοῖνιξ, Dios. herba quam Latini Hordeum marinũ appellant. Pli. l. 22. c. ult. Quidam hodie sterilem auenam uocant.

PHOENICEVS, a, um, genus coloris, qui alio nomine Spadix appellatur, qualis in palmæ fructu apparet, Sole non admodum incocto. Quidam uoluerunt Phœniceum colorem eundem esse cũ purpureo, a Phœnicibus populis dictum existimantes, apud quos præstantissima olim purpura tingebatur. Quorum opinioni, quo minus accedam, facit Plinij auctoritas, manifeste Phœniceum colorem a purpureo distinguentis. l. 21. c. 23. ubi sic habet: Aut Phœniceum habet florem, aut purpureum, aut lacteum.

PHOENICIA, ciæ, regio maritima Syriæ, quam Plinius Phœnicem appellat.

PHOENICOBALANVS, φοινικοβάλανος, palmæ Aegyptiæ fructus, præ maturitate nigrescens, uescentesque inebrians. Qui uero adhuc uiridis ante maturitatem decerpitur, Adipsus appellatur. Plin. l. 12. cap. 12.

PHOENICOPTERVS, ri, p. c. auis a pennarum rubedine dicta. Græci enim rubrum φοινίκεον, appellãt, alam πτέρον, Iuue. Sat. 11. Et Scythicæ uolucres, & phœnicopterus ingens. Auis huius linguæ in præcipuis epularum delicijs erant olim apud Romanos. Pli. l. 10. ca. 48. Phœnicopteri linguam præcipui saporis eẽ, Apicius docuit. Mar. l. 13. Dat mihi penna rubens nomen: sed lingua gulosis Nostra placet. quid, si garrula lingua foret?

PHOENISSA, sæ, mulier ex Phœnice, Syriæ regione. Vir. 1. Ae. Hunc Phœnissa tenet Dido.

PHOENIX, phœnicis, [*Phenice,*] φοῖνιξ, auis esse dicitur in Oriente, a Phœniceo pennarum colore dicta, toto orbe celeberrima, in Arabis nascens, aquilæ magnitudine, quæ annis sexcentis & sexaginta uiuere dicitur. Pl. l. 10. c. 2. Aethiopes, atq; Indi discolores maxime & inenarrabiles ferunt aues, & ante omnes nobilẽ Arabia Phœnicem, haud scio an fabulose unam in toto orbe, &c. Est itẽ Phœnix Thessaliæ fluuius, in Asopum influens. Pl. l. 4. c. 8. & Str. li. 9. Phœnix præterea gentile nomen est, eum significans qui è Phœnice maritima Syriæ regione ortum traxit.

PHORCVS, ci, uel Græco more Phorcys. aut etiam Phorcyn, cynos, filius Neptuni & Thoosæ nymphæ, rex Corsicæ, & Sardiniæ insularum. quem ab Atlãte nauali prœlio uictum, undaq; obrutum, postea socij superstites, in marinum deum conuersum dixere, eique diuinos honores exhibuere. Vir. 5. Aene. Phorciq; exercitus omnis, &c. Hic pater fuit Medusæ, quæ ob id nomine patronymico Phorcis dicitur. Oui. 5. Met. In partem phorcynida transtulit illam. Hinc etiam deducitur aliud patronymicum fœmin. Phorcys, ydos, Prop. l. 3. Sectaque Persea Phorcyidos ora manu.

PHOSPHORVS, phosphori [*Lucifero*] p. c. stella matutina, quam Latini uerbum ex uerbo reddentes Luciferum appellant. Mart. l. 8. Phosphore redde diem, quid gaudia nostra moraris?

PHRENITIS, phrenitidis. [*Frenesia,*] φρενῖτις, morbus lædens mẽtem, & ad insaniã furorẽq; pducẽs, unde & nomen accepit. nã mentẽ Græci φρένας appellãt. Fit autem ea inflammatione membranularum, quas menyngas uocant, ut docet Gal. l. 3. de locis affectis. Alio nomine phrenesis appellatur, p. p. Iuu. Sat. 14. Cũ furor haud dubius, cum sit manifesta phrenesis. Qui hunc morbum patitur Phreniticus appellatur. Pl. l. 20. c. 2.

PHRYGIA, φρυγία, minoris Asiæ regio, Cariæ, Lydiæ, Mysiæ, & Bithyniæ finitima, quarum omnium fines ita coeunt, ut difficulter possint distingui: teste Str. li. 12. Dicta est autem Phrygia, (ut idẽ Strabo nõ uno in loco indicat) a Phrygib. populis, è Thracia oriundis, qui antea Bryges dicebantur. Quidã duplicẽ faciunt Phrygiam, Maiorem, in Galatiam uergẽtem, & Minorem, Epictetum cognominatam. In hac est Ida mons, & Tmolus, & Pactolus fluuius. Ex Phrygia orta est Sibylla cognomento Phrygia.

PHRYGIANVS, giana, gianum, phrygionum opera confectum, ut

PHRYGIANAE, uestes, idest acu pictæ. Pli. l. 8. c. 48.

PHRYGIONES, [*Recamatori,*] φρυγίωνες, qui acu pingunt, uel qui uestes auro intexunt. Phryges enim primi inuenere talem texturã. Pli. li. 8. ca. 48. Acu uestes facere Idæi Phryges inuenerunt, ideoque Phrygiones appellari.

PHRYGIVS, a, um, e Phrygia. Ci. pro Roscio Am.

PHRYGIVS LAPIS, gleba pumicosa, tingendis uestibus utilis. Plin. li. 36. ca. 19.

PHRYX, ygis, qui est ex Phrygia. Cice. pro Flac. Vtrum nostrum est an uestrum hoc prouerbium, Phrygem plagis fieri meliorem? Sero sapiunt Phryges, prouerbium in eos dici solitum, quos stulte factorum sero pœnitet.

PHRYXVS, Athamantis ex Nephele filius, qui cum nouercales insidias ferre non posset, cũ Helle sorore profugit, acceptoque a patre ariete, cui uellus erat aureum, eoque cõscẽso, cum in Asiam traijcere uellent, Helle puellari timore exterrita, decidit in mare: quod ex eius nomine Hellespontum appellauit: Phryxus uero incolumis in Colchidem peruenit, ad regem Aeetem, (ut etiã docet Iustinus l. 4.) Vbi arietem Ioui, uel, ut alijs placet, Marti immolauit, uellusque illud aureum in templo suspẽdit, quod postea Iason, Medeæ ope adiutus, abstulit. Aries uero inter sidera locatus, pristinam effigiem retinuit, qui a Phryxo phryxeus appellatur, media longa. Oui. l. 7. Met. Dumque adeunt regem, Phryxea que uellera pòscunt.

PHTHIA, ciuitas Thessaliæ, Achillis patria: a qua Phthius, & Phthiota. Oui. in Epi. Bris. Phthijs canescant æquora remis.

PHTHIOTIS, phthiotidis, φθιῶτις, siue Phthiotia, æ, una ex quatuor Thessaliæ partibus, in Austrum uergens, ut inquit Stra. l. 9.

PHTHIRIASIS, morbus pedicularis. ἀπὸ τῶν φθειρῶν, quos & pedes & pediculos uocamus. Pli. l. 26. c. 1.

PHTHISIS, φθίσις, morbus est totum corpus extenuans, proueniens ex ulcere pulmonis a pituita potissimum generato, quæ a capite delapsa, in pulmonibus computruit. Quanquam interdum & ex pprio pulmonis affectu originem trahit, maxime quidẽ ex uasis eruptione, post sputum sanguinis non conglutinata. Iuu. Sat. 13. Et phthisis, & uomicæ putres, & dimidium crus.

PHY, interiectio mirantis. Teren. in Ade. Phy, domi habuit, unde disceret.

PHYLACA, p. c. [*Prigione*] locus custodiæ. i. carcer. Pla. in Cap. Illinc est abductus recta in phylacam. A φυλάττω, custodio.

PHYLLIS, φυλλὶς, nomẽ Lycurgi Thracum regis filiæ, quæ Demophoonta Thesei filium ex Troiano bello redeuntem, hospitio, lectoque excepit, accepta prius ab eo fide, ut, domi compositis reb. illam uxorem duceret. Profectus itaque Demophoon, cum ultra statutum tempus uarijs districtus negotijs in patria detineretur, Phyllis & amoris impatientia, & doloris impulsu, quod se spretã esse crederet, laqueo uitã finiuit, & conuersa est in arborẽ amygdalũ sine folijs. Postea reuersus Demophoon, cognita re, eius amplexus est truncum, qui (uelut sponsi sentiret aduentum) folia emisit.

fit unde etiã Phylla sunt dicta a Phyllide, quæ ante Petala dice bãtur. Est & Phyllis, amnis Bithyniæ, teste Steph. a quo Phyllij, Phyllienfesque dicuntur.

PHYLLITIS, phyllitidis, φυλλίτης, herba folijs lapathi, longioribus tamen, adultioribusque, modo senis, modo septenis, interius læuis, auersa parte quosdam quasi uermiculos appendẽtes referentibus: Diosc. a quibusdam Lapathon agrion, idest, rumicem agrestem uocari tradit.

PHYLLON, φύλλον, spina est sine caule, sine flore, sine echino, folijs longis, aculeatis, & lactucæ similibus. alij nominib. Polygonaton, & Leucacantha. Pli. l. 22. c. 16.

*PHYSCVS, Cariæ oppidum, e regione Rhodi. Stra. l. 14.

PHYSETER, physeteris, pen. pro. belua marina, admirabili magnitudine, quæ aquam faucibus haustam tanta copia in altũ afflat, ut ueluti densissimus quidam imber decidens conspectum circumquaque eripiat. unde & Physeter dictus παρὰ τὸ φυσᾶν τὰ κύματα, ab euomendis, aut efflandis fluctibus. Pli. li. 9. c. 4. Maximum animal in Indico Oceano pistris & balena est: in Gallico Oceano physeter.

PHYSICA, physicorum, [*Filosofia naturale,*] φυσικά, ipsa naturalis philosophia, siue opus rerum naturã pertractans, Ci. 1. de Ora. Oratorem ne physicorũ quidẽ eẽ expertem uolo. In eadẽ etiam significatione dicimus Physica Physicæ, præsertim pro disciplina ipsa naturali. Ci. 1. Ac. Enitar ut Latine loquar, nisi in huiuscemodi uerbis, ut rhetoricam, aut physicam, aut dialecticam appellem.

PHYSICE, [*Naturalmente,*] φυσικῶς, naturaliter. Cic. 3. de Nat. Deo. 1. de Diui.

PHYSICVS, a, um, [*Naturale, che s'appartiene alla natura,*] φυσικός, naturalis, siue ad rerum naturam, uel physicam pertinens, Ci. 2. de Diu. Si enim geometricum quiddam, aut physicum, aut dialecticum explicare. ibidem: Physica disputandi subtilitas. Idem 2. de Na. De. Rationibus physicis constituere aliquid.

PHYSICVS, ci, [*Filosofo naturale,*] substan. qui rerum naturã rimatur. Ci. 1. de Na. De. Sed tu physice non uides, quam blãda conciliatrix, & quam sui sit lena Natura. Idem 1. de Nat. De. Non pudet physicum, idest, speculatorem, uenatoremque naturæ, ab animis consuetudine imbutis petere testimonium ueritatis.

PHYSIOGNOMVS, p. p. uel Physiognomon, onis, qui hominum mores ex corpore uultuque cognoscit. Ci. de Fato.

P ANTE I

PIABILIS, le, [*Che si può purgare,*] ἀγνιστός, quod purgari potest, ut Fulmen piabile, apud Oui. 3. Fast.

PIACVLARIS, piaculare, ἀγνιστικόν, quod uim habet expiãdi. Pla. in Epid. Me ne piacularem oportet fieri ob stultitiam tuam? id est, Oportet ne tuã stultitiã meis scapulis expiari? Piacularia auspicia dicebantur, teste Festo, quæ sacrificantibus tristia portendebant, cum aut hostia ab ara profugisset, aut percussa mugitũ edidisset, aut in aliam partem corporis, quam oporteret, cecidisset. Piacularis porta, Romæ appellata, ob quædam piacula, quæ ibi fieri solebant, teste eodem Festo.

PIACVLVM, li, [*Penitenza, che si fa per gli peccati, & sacrificio*] κάθαρμα, sacrificium, cultus, & quicquid agitur, seu præbetur pro satisfactione peccati, aut pro fulminis, portentiue expiatione. Virg. 6. Aen. Ea prima piacula sunto. Hor. l. 1. Car. Teq; piacula nulla resoluẽt: idest nullis hostijs te expiabis. Aliquãdo crimẽ, flagitiũ. [*Peccato, sceleraggine*] Vir. l. 6. Distulit in seram commissa piacula mortẽ. Vbi Seru. Piacula commissa propter quæ expiatio debet.

*PIALIA, oppidum Thessaliæ. Steph.

PIAMEN, mini, seu PIAMENTVM, ti, κάθαρσις, expiatio, uel actus expiandi, uel id ipsum, quo ad expiationem utimur. Sũt autẽ teste Festo, dictiones magis poeticæ, quam oratoriæ, Ou. 3. Fa. Februa Romani dixere piamina patres, Pl. l. 25. c. 4. Hac euulsa scrobem repleri uario genere frugum, religio est, & terræ piamentum.

PIARE, [*Riuerire, adorare,*] εὐσεβεῖν, pie colere. Plau. in Asi. ubi piẽ pietatem, si isto more moratam tibi postulem placere? Quãdoq; contaminare, polluere, quod & Impiare dicitur. [*Macchiare, bruttare,*] sicuti Sacrum ponitur pro Execrabili. Quãdoque pie amare. Næuius apud Noniũ. Nemo est, qui magis suos piet liberos. Aliquando purgo, expio. [*Purgare,*] Vir. 2. Aen. Et culpam miserorum morte piabunt.

PIATRIX, huius icis, ἀγνίστρια, sacerdos, expiationes peragere solita, quæ & saga expiatrix dicebatur, teste Festo.

PICA, [*Gazza,*] κίττα, quãuis fœmininum uideatur a picus, lõge tamen diuersæ significationis est. nam auis est magnitudine palũbæ, alis uario colore, & præsertim cæruleo depictis, humana imitans uerba. Mart. li. 14. Pica loquax certa dominũ te uoce saluto: Si me non uideas, esse negabis auẽ. In has aues fabulãtur poetæ mutatas esse Pieridas, indeque illis pristinã loquacitatẽ, humanæque linguæ studium remansisse. Oui. 6. Met. Plãgere dum quæ uolunt, per brachia mota leuatæ Aere pendebant nemorum conuicia picæ. Nunc quoque in alitibus facundia prisca remansit, Raucaque garrulitas, studiumque immane loquendi. Est & alterum picæ genus. quod Pli. testatur sua ætate ab Apẽnino Romam uersus cerni cœpisse, longa, insigne cauda, & a Romanis uariam appellatam fuisse. Pica etiam in grauidis dicitur peruersus absurdarum rerum appetitus.

PICATVS, ta, tum, [*Impegolato,*] πιττωτός, pice illitus, ut doliũ picatum, nauis picata. Vinum uero picatum dicitur, quod pice cõditum est. solet enim musto in primo feruore (qui fere nouem diebus peragitur) pix aspergi, ut odor uini concilietur, & quoddam saporis acumen. Pli. li. 14. c. 20. Fuit & uini picati genus in agro Viennensi, sponte naturæ picem resipiẽs, quod & Plinius memoriæ prodidit l. 14. c. 1. Inuenta uitis per se in uino picẽ resipiens.

PICEA, piceę, arbor larici simillima, folio breui, tedæ proximo, immortali urore. Pli. l. 16. c. 10. Theop. l. 3. c. 10. Dios. l. 1. c. 86.

PICEASTER, stri, picea syluestris, Hispanię familiaris. Pl. l. 14. c. 20.

PICENTES, Picentium, qui & Piceni dicuntur, πικηνοί, populi sunt in quinta regione Italiæ, ad mare Adriaticum siti. Pli. li. 3. c. 13. Dicti Picentes, teste Str. l. 5. a pici Martij omine, qui in uexillis eorum (e Sabinis, a quibus originem traxerunt) Asculum commigrantium, dicitur insedisse.

PICENTINI, populi ad mare Tyrrhenum, Lucanis proximi, inter Surrentinum promontorium & Silarum amnem incolẽtes, a Picentibus maris Adriatici accolis originem trahentes. Stra. l. 5. & Pli. lib. 3. cap. 5.

PICENVM, [*Marca d'Ancona,*] regio Italiæ trans Apenninum, ab ipsis montibus usque ad mare Adriaticum extensa inter Aesim & Leastrum fluuios, teste Str. l. 5. Hodie ab Ancona, celeberrimo emporio, Marchia Anconitana appellatur. Populi & Picẽtes & Piceni appellantur diuersi a Picentinis, maris Tyrrheni accolis. Hinc Picenus, na, num.

PICEVS, a, um, ex pice, uel quod picem refert. Mar. l. 2. Et tres sunt tibi Maximina dentes, Sed plane piceique, buxeique.

PICO, cas, [*Impegolare,*] πιττόω, pice oblino. Pli. l. 36.

*PICTONES, Galliæ Aquitanicæ populi. Ptol. & Pli.

PICTVRATVS, a, um, [*Dipinto*] uaria pictura exornatus: unde ager picturatus floribus dicitur, Sta. li. 6. The. Vestes picturatæ, quas & Phrygianas uocant, quæ acu pictæ sunt, Vir. 3. Aen. opus picturatum metallis, Clau. 7. Pan. Volucres picturatę. Idem ad Serenã.

PICVMNVS, πίκουμνος, auis eadem cum pico Martio teste Non. item deus quidam, qui sacris Romanis adhibebatur. Acusilius Macer in Theogonia: Et nunc agrestes inter Picumnus habetur.

PICVS, [*Pico, picozze,*] δρυοκολάπτης, auis est exigua, aduncis unguib. Marti sacra existimata, unde & Martium cognominauerũt. Prætere a picos Romani ueteres uocabant, quos Græci Grypbas bellua, quadrupedes, auritasque, usu & forma terribiles, corpore leonino, rostro, alis, pedibus aquilis similes. habitare in Hyperboreis montibus, in Asiatica Scythia feruntur, ubi aurũ natiu perhibetur. Pla. Aul. Picos diuitijs, qui aureos montes colunt, ego solus supero. Pl. tamẽ l. 10. c. 49. fabulosa existimat, quæcunque de Gryphibus commemorãtur. Fuit & Picus rex Latinorũ, Fauni pater, Latini regis auus, augurorum peritissimus, qui a Circe adamatus, cũ eius cõiugiũ spreuisset, mutatus fertur in auem sui nominis, quod idcirco augur credit. ur, quoniã primus hac aue usus est in auspicijs. Oui. 13. Met. Picus in Ausonijs, proles Saturnia terris. uide Ser. 7. Aen. in hũc Vir. locũ, Picus equũ domitor.

PIERES, p. c. πιερεῖς, populi olim Macedonię finitimi inter Axium & Aliacmonem amnes. Pli. l. 4. c. 10. & Stra. l. 10.

PIERIA, æ, regio in finibus Macedoniæ, inter Axium & Aliacmonẽ fluuios. Pl. l. 4. c. 10. & Str. l. 10. teste Pli. l. 4. c. 10. Hinc Pierides Musæ, quod in Pieria ex Ioue & Mnemosyne natæ sint. Str. Pierius, a, um, ut Pierium carmen, Luc. l. 1. Chorus Pierius, Ou. ad Pis. Dies Pierij, quos impẽdimus litterarũ studijs, Sta. 1. Syl. Via Pieria, Oui. 2. de Pont. Est item Pieria, Syriæ Antiochenæ urbs celeberrima, alio nomine Seleucia. Pli. l. 5. c. 21.

PIERVS, Pieri, p. c. mons Thessaliæ post Pheras, atq; in Macedoniã usque protensus, teste Pli. l. 4. c. 8. In hoc monte quidam Musas natas uolunt, atque inde Pieridas appellatas.

PIETAS, tis, [*Pietà,*] εὐσέβεια, est debitus cultus erga deum, patriã, & parentes, eosque qui nobis parẽtum loco sunt. Ci. pro domo. Nec est ulla erga deos pietas, nisi honesta de numine eorum, ac mente opinio: cum expeti nihil ab ijs, quod sit iniustum, ac inhonestum arbitrere. Sumitur etiam latius (ut diximus) nomen Pietatis, ut amorem complectatur filij erga parentes, & propinquos, & ciuis erga patriam, quę communis omnium ciuium est parẽs. Ci. in Som. Scipio. Cole pietatem, quæ cum sit magna in parentibus, & propinquis, tum in patria maxima est. Pietas etiam a Romanis dea putata est, quæ ædem habuit Romæ, eo in loco, ubi postea Marcelli theatrum extructum fuit. Pli. l. 7. c. 36.

PIGER, ra, rum, [*Pigro,*] ἀργός, tardus, segnis. Hor. 1. Ser. 4. Atq; piger scribendi ferre laborem: Scribendi recte: nam ut multũ, nil moror. Pers. Sat. 5. Mane piger stertis. Ci. Tr. l. 7. Interdum pigera,

gera

ger, interdum timidus in re militari uidebare. Aliquando pro lẽto, & minime fluido [*Viscoso*, [Colum. lib. a. ca. 1. Nullum remere uidemus locum, qui modo pigrum teneat humorẽ. Iungitur aliquando accensarino cũ Ad Cœlius ad Ci. l. 8. Ad litteras scribẽdas pigerrimo. Hine pigre, pigrius, pigerrimẽ. Pli. l. 10. c. 34 Pigrius intrante fœmina ad pullos. Hinc pigritia, [*Pigritia*,] ignauia, tarditas. Ci. 1. Offi. Efficiendum est, ut appetitus rationi obediant, eâque neque præcurrant, neque propter pigritiã ant ignauiã deferant. Liu. 1. Cum pigritia militandi oriretur. Pigrities, ei, Pigredo, inis, Pigritudo, & pigritas [*Pigritia*,] idem.

PIGET, uerbum impersonale, piguit, & pigitũ est [*Rincrescere, esser molesto*,] μισεῖ, idem fere quod dolet, siue molestum est. Stat. li. 7. Theb. Nec pigitum patriosque lares, humilesque subire. Cõstrui tur autem fere cum accusatiuo, & genitiuo, nisi quid loco geniti ui ponatur, puta infinitiuus. Oui. l. 2. Met. Pigeroj Actorũ sine si ne mihi, fine honore laborum. Cicero pro domo: Vt me non so lum pigeat stultitiæ meæ, sed etiã pudeat. Pla. Nõ dedisse te, pu det me: quia non accepi, piget. Differt autẽ Piget, a Pudet, teste Donato, quod pudet de ijs dicatur, quæ turpiter fiunt, piger de ijs, quæ cum dãno, & malo Pudere ad dedecus refertur. Pigere ad dolorẽ. Pigere interdũ pro tarde, interdum pro pœnitere poni solet, inquit Festus. Legitur & pigeo, es, Pla. Men. Adolescens loquere mihi tuum nomen, nisi piget. Idem Pseu. Id quod pudet facilius fertur, quam id quod piget. Tere. Phor. Obsecro, ne plus minusue faxit, quod nos postea pigeat. Inuenitur etiam Pigendus, quod est a Pigeor uerbo deponenti. Oui. epi. 7. Adde fidem, nulla parte pigendus erit.

PIGMALION, siue Pygmaliõ, πυγμαλίων, Suidæ, Belẽ regis Tyri filia fuit, frater Didonis, qui dum ardẽtissima auri cupiditate flagraret, animum ad Sichæi patruelis sui opes appulit. illũq; spe potiundi auri ante aras, clam, & dolo interemit, cuius cædis cũ certior in somnis a marito Dido facta fuisset, sumptis secũ thesauris in Africam profugit, ubi & Carthaginem condidit.

PIGMENTVM, pigmenti, [*Beletto, liscio*,] φῦκος, quo utũtur puellæ ad uenustandam faciem, qualis est cerussa. Pla. in Most. Nõ istãc ę satem oportet pigmentum ullum attingere. Pli. l. 26 c. 43. Nuper inuentum, ut pigmentis perderet se. Per translationẽ Pigmẽta dicuntur mendacia & fraudes. [*Bugie, & inganni*] quia eius qui pingitur, non est naturalis color, sed artificialis. Ci. l. 2. de Ora. Integræ sententiæ, ueræ, nouæ, fine pigmentis. Quãdoq; significat colores pictorum [*Colori da pittori*,] de quibus Pli. l. 35. cap. 5. Ci. 1. de Diu. Aspersa temere pigmenta in tabula oris lineamen ta efficere possunt. Pla. Epid. Quem Appelles, Zeuxisque pingent pigmentis ulmeis: Accipitur etiam quandoque pro confectione ex diuersis speciebus, [*Specie*,] suaui & odorifera.

PIGMENTARIVS, tarij, φαρμακοπώλης, qui facit uel uẽdit pigmenta. Iulius Firmicus. Quicunque habuerit horoscopum in parte Librae unguẽtiferam ta, erit pigmentarius.

PIGMENTATVS, pigmentis ornatus. Hier. ad Paul. Formosum quæ fitis hinc inde odoribus pigmentatum.

PIGNARATICIVS, cia, cium, ὑπόβολος, ex supino uerbi Pignero, nomen deductum, significat quod pignori datum est, ut, Res pignera ticia, Pigneratitius creditor, cui pignoris capiendi ius est. Vl.

PIGNERO, pigneras, actiuum ant Pigneror, pignerans, deponens, [*Pegno rare, dare in pegno, tor in pegno*,] ὑποτίθημι, tẽ pignori do, pignori oppono. Sue. de Vitellio, Vt ex aure matris detractum unionem pignerauit ad itineris impensas. Accipitur nonnũquã pro pignora capere. Iune. Sat. 7. Cuius & alueolos, & lenã pignerat Atreus. Ci. 14. Phi. In fuga fœda mors, in uictoria gloriosa: etenim Mars ipse ex acie fortissimũ quẽq; pignerarẽ solet. Vbi Pignerari dixit, pro in pignus accipere, qualiq; debitũ sibi capere. Hinc Pignerator, qui pignus accipit. Ci. Ver. 4. Cũ publica nos petitor, ac pignerator, non ereptor, neq; possessor soleat eẽ.

PIGNVS, oris, & Pigneris, [*Pegno*,] ἐνέχυρον, quod creditori ad securitatem datur: ita dictum a pugno, ut Caius de Ver. signi. inquit, in l. Plebs. quia res quæ Pignori dantur, manu tradũtur. Mar. li. 12. Cum rogo te nũmos sine pignore, Non habeo, inquis. Aliquã do pro eo accipitur, quod inter duos contendẽtes sequestro ita deponitur, ut fiat uictoris. Vir. 3. ecl. Tu die, mecum quo pignore certes. Pla. Cas. Mecum pignus, si quis uult, dato in urnã mul si. Per translationẽ pignus eĩs amoris, beneuolentiæque dicimus, id est, indicium, documentum, & argumentum certum, [*In dicio, segno*,] Vir. 3. Ae. Ipse pater dextiã Anchises, haud multa moratus, Dat iuueni, atque animum pręsenti pignore firmat, Id est, securũ facit, ut qui dat pignus. Liu. 39. Hæc amoris pignora cũ essent, ne quicquã secretũ alter ab altero haberẽt. Cur. lib. 9. Nullum erga me beneuolentiæ pignus atque indiciũ omisistis. Vlpianus inter pignus & hypothecã hoc interesse scribit, quod pignus dicitur, cum ad creditorem transit, hypotheca, cum non transit. Budæus tamen inquit, pignus Latine id esse, quod Græce dicitur hypotheca, quasi obligatiuni suppositũ, uel quasi ub idẽ

debiti depositum, quod Latini Pignori opponere dicũt. pignu enim tam de immobili, quam de re mobili dicitur. Ter. in Phor Ager oppositus est pignori ob decem minas. Dicimus Latine, Auferre pignus, Ponere pignori, uel i pignus Opponere pignori, Accipere pignori, Coercere pignoribus captis idest Cogere per pignorũ captionem. Ci. 3. de Or. Philippus pignoribus ablatis Crassum instituit coercere. Quoniam uero liberi uidentur tanquam pignora quædam inter coniuges perpetui amoris: factum est, ut pignora pro liberis capiantur. Oui. 3. Fal. Dulcia fol licitæ gestabant pignora matres.

✱PIGRES, atis. fluuij nomen apud Suid. & poetæ: & Mœonis cuiusdam apud Herodot. li. 5.

PIGROR, aris, [*Impigrire, indugiar, tardare*,] μέλλω, morari, & ueluti per pigritiam cunctari. Ci. At. l. 14. Quicquid erit noui, scribere ne pigrere. Luc. l. 1. Quod si pigreris, paulũ ue recesseris ab re.

PIGRESCO, is, [*Diuenir pigro*,] piger fio, & lentus, Pli. l. 18. c. a.

PIGRO, as, [*Tardare*] ἀργέω, antiqui dixerunt pro cohibere uel tardare. Accius in Chry. Melius pigrasse, quam propetasse est oefas. Nonius.

PILA, æ, [*Mortaio, colonna, molo, pala*,] ὅλμος, a Pinso, uas concauum, quo antiqui siccata frumenta pinsebant, hoc est, cõtundebãt. Pl. l. 18. c. 11. Tundatur granum eius in pila lignea. Similiter uasa il la concaua, medicorum usui apta, in quibus ptisanæ fieri solẽt, Pilæ dicũtur. Est item Pila, idem quod colũna. Festus, Pila, quæ parietem sostentat, ab opponendo dicitur. Plin. li. 3 c. Ruẽtes cu ras fulciunt pilarum instar. Pilæ etiã sunt opera informia, quæ in aqua construuntur, cuiusmodi magnifica Genuæ uisitur. molem uulgo appellant. Earum usus est ad tuẽdas a fluctib. naues intra portus & naualia, de quarum constructione uide Vitr. l. 5. Huiusmodi Vu l. 9. describit his uerbis, Qualis in Euboico Baiarum littore quondam Saxea pila cadit. Ex in his omnib. significationibus Pila producit penul. Quãdo uero penult. corripit, accipitur pro rotunda illa sphærula, qua luditur. a uerbo Græco πάλλω, æquo, quod forma sphærica sit, qua omni ex parte æqua est, uel a pilis, quibus impleri soleat. Pla. in Bacch. Ibi cursu, luctando, hasta, disco, pugilatu, pila saliẽdo se exercebant. Ci. 2. de Or. Ad pilam se, aut ad talos, aut ad tesseras conferũt. Seneca de Benefi. l. 2. c. 32. In lusu est aliquid scite ac diligẽter pilam excipere. Cel. l. 2. c. 6. Quem frequẽter citata aluus exercet, huic opus est pila superiores partes exercere. Quatuor autẽ sunt pilarum genera, Trigonalis, Paganica, Follis, & Harpastũ, quæ omnia uide sui locis. Pilæ autem primus inuentor fuit Pythus, ut ait Pl. li. 7. c. 56. A pilæ lusoriæ similitudine etiam Pila dicitur, quicquid est rotundum, instar pilæ. Pli. l. 21. c. 10. Cucurbitæ maturitate ruptæ, ostendunt lanuginis pilas.

PILANI, dicti sunt milites, qui pilis pugnabant, testibus Varrone, & Festo, alio nomine Triarij appellati.

PILARII, præstigiatores, qui leui agitatione paruas pilas uidentur emittere, aut in uas inijcere, cum secus faciunt. Quin. l. 10. c. 7.

PILATIM, per pilas: a pila pro columna: Vitruuius. Pilatim struuntur ædificia.

PILATVS, a, um, pilo armare. Mart. l. 10.

PILEATVS, a, um, pileo tectus. Liu. 24. Pileati, aut lana alba uelatis capitibus uolones epulati sunt. Vnde serui pileati, quod pileo imposito uendebantur. Gel. li. 7. ca. 4.

PILENTVM, pilẽti, [*Carretta*,] μετέωρον, ὄχημα, uehiculi genus, quo matronæ ferebantur. Hor. l. 1. epi. Esseda festinant, pilẽta, petoritα, naues. Ex quo Hor. loco patet non omnino idẽ esse cum petorito, ut nonnulli putauerunt, sed tamen fortassis illi nõ dissimile. Est enim Pilentum Hispanorum inuentum, Petoritũ autẽ Gallorum. Var. de Lin. La. in consuetudinem sua ætate primum uenisse scribit. Vir. 8. Aen. Castæ ducebant sacra per urbem Pilẽ tis matres in mollibus, idest, pẽsilibus, ut interpretatur Seruius. Liu. 5. Honorẽ ob eam munificentiam fecerũt matronis habitum ut pilento ad sacra ueherentur.

PILEOLVS, & Pileolum, li, πιλίδιον, cum accentu in antepe. Hor. l. 1. epist. Vt cum pileolo soleas conuiua tribulis. Oui. 1. de Arte. Nec turpe putaris Pileolum nitidis imposuisse comis.

PILEVS, pilei, [*Capello, beretta*,] πῖλος, πιλίον, tegmen capitis, quod & pileum dicitur. Pla. in Amph. Vt ego hodie raso capite caluus accipiam pileum. Pers. Saty. 5. Hanc nobis pilea donat. Quadoque pro libertate. [*Libertà*,] unde legimus apud historicos, ad pileum seruos fuisse uocatos: quod significat ad libertatẽ, cuius in signe est pileus. Liu. l. 2. Postero die serui ad pileũ uocati. Sue. in Tib. Seruis ad pileum frustra uocatis, in Siciliã profugit. Accipiebant enim serui pileum raso capite, cum manumittebant.

PILICREPVS, pilicrepi, p. c. apud Sen. l. 8. epi. ad Lucil. Vbi notatur balneorum luxuria, intelligendus est is, qui pilas, idest, sphæras, aut glomos pice illitos in ignem balneorum, siue uaporarij conijceret, sicubi forte restringeretur. quod manifestat Papinius Sylu. 1. in balneo Etrusci. Quid nunc strata solo referã tabulata, crepantis

erepanteis Aedibus, & tenuem uolunt hypocausta uaporem? Meminit huiusmodi pilarum Vitru.l.5.c.10.

PILO, pilas, p.c.[*Pelare*, ψιλόω,] a Pilus, significat pilos emitto. Accius: Tunc primum pilabāt genæ. Afranios. Meum præterea corpus nunc pilare primum cœpit. Interdum est pilos detrahere. Mar. Quod pectus, quod crura pilas.

PILVLA, lulæ, [*Pallotta. pilola,*] σφαιρίδιον, quasi parua pila, globulus ac sphæricum quiddam, & rotundum. Pli.l.16.c.7. Nascūtur in eo pilulæ nucibus nō absimiles. Idem l.30.c.11. Scarabæus, qui pilulas uoluit. Quinetiam uenena, siue pharmaca, quæ hac forma sumimus Pilulas nominamus. Idem l.28.c.9. Vetus axongia plumbi in pilulis sumpta sanat.

PILVM, li, ὑσσὸς, priore producta, telum Romanum, a perimēdo dictum, quasi perillum, ut inquit Var. Huius hastile, teste Vegetio, erat pedum quinque & semissis, & ferrum trigonali figura nouē unciarū. Erant autē Pila, (Varrone auctore) tela Romanorum, sicut Gesa Gallorum, & Sarissæ Macedonum. Luc.l.1. Pila minantia pilis. Vir.2.Geo. Exesa inueniet scabra rubigine pila. Præterea Pilum, a pinsendo, seu iuxta Seruium a Pilumno instrumentum, quo quippia in mortario teritur. Pli.l.18.c.10. Primum pilum uocabatur prima centuria in exercitu apud Romanos, quod circa signa grauis armaturæ constituta esset, in qua inter cetera armorū genera hastile erat pedum quinq; & semissis, quod pilum nominabant. Cæs.5 Bel.Gal. Baluentio, qui superiore anno primum pilū duxerat, utrunque femur tragula traiicit.

PILVMNVS, qui pinsendi frumenti usum inuenit, Iouis (ut putāt) filius, & Dauni pater. Ser. in l.9. Aen. Pilumnus, inquit, & Pitumnus fratres fuerunt dij. Horum Pitūnus stercorandi inuenit usū agrorum, unde & Sterquilinius dictus est. Pilumnus uero pinsendi frumenti, unde a pistoribus colitur, & ab ipso Pilum dictum est. Ad hunc Danae Acrisij filia forte ad Appulum litus acta, & a pastore una cum Perseo paruulo delata est. quam ipse cognito genere, uxorem duxit, ex qua Daunum filium suscepit. Vir.l.10 Cui pilumnus auus, cui diua Venilia mater, &c.

PILVS, pili, priore cor. [*Pelo,* θρὶξ,] generalius, quā capillus. proprie enim capillus de ijs tantum dicitur, qui caput uestiunt, cū pilus omnium partium corporis sit communis. Pli.li.11.c.37. In capite cunctorum animalium homini plurimus pilus. Ci.2.de Nat.De. Munitæ sunt palpebræ tanquam uallo pilorum. Iuue. Sat.9. Sed fruticante pilo neglecta, & squalida crura. Hor.1.ep. Caudęque pilos ut equinæ Paulatim uello. Hæc tamen differentia nō nunquam confunditur. capillus enim accipitur nonnunquam in eadem significatione, in qua Pilus. Gel.l.15 Si ouium lacte hœdi, aut caprarum agni alerentur, cōstat fere in his lanam duriorē, in illis capillum gigni teneriorē. Pili longiores, proni in colla, atque armos uestientes, Iubæ dicuntur. Pili uero crassiores rigidi quales habent sues, uocantur Setæ. Pili non facio, Nec pilo quidē melior: de re nullius momenti. Ci.ad Q Fr.l.2. Ego ne pilo quidem minus me amabo. Car.epig.17. Ludere hanc unit, nec pili facit uni. Hinc Pilosus. [*Peloso,*] Pilis abundans. Var.2.de re ru.c.5. Oculis magnis, & nigris, pilosis auribus. Ci. in Pis. Non enim nos color iste seruilis, non pilosæ genæ, non dentes putridi deceperunt. Piloliora, quæ in ipsa superficie ueluti adnatos quosdam pilos ostendere uidentur. Pl.l.30.c.16.

PIMPLA, πίμπλα, Thraciæ mons, Musis sacer. Stra.l.10.

PIMPLAEIDES, siue Pimpleæ. πιμπλειαι. Musæ cognominatæ sūt, siue a Pimpla olim Thraciæ monte, quē postea Macedones sibi uendicarunt: siue a Pimplæo quodam fonte, ad radicē eius montis nascente: ubi & Pimplæum antrum nonnulli constituerunt. Mar.li.12. Cuius Pimplæo lyra clarior exit ab antro.

PINACOTHECA, πινακοθήκη, locus est in quo tabulæ pictæ, argentū cælatum, stragula, uestis, signa, & ornamenta reponūtur. Pli.l.35.c.2. uocat Tablinum. utrunque nomē dictum a tabulis, quæ in hoc loco præcipue asseruabantur. nam quas Latini tabulas, Græci uocant πίνακας, Var.1.de re ru.c.3. Pli.li.35.c.2.

*PINARA, ciuitas est mediterranea Lyciæ. Ptol. est etiam insula ante Aeoliam. Pli.4.12.

PINARIVS, & POTITIVS, Arcades duo senes, quibus, qualiter coli uellet, ostendit Hercules, scilicet ut mane, & uesperi ei sacrificaretur. perfecto itaque matutino sacrificio, cum circa solis occasum essent sacra repetenda, Potitius prior aduenit, Pinarios postea, extis iam redditis. unde iratus Hercules, statuit, ut Pinario cum familia tantum ministra esset epulantibus Potitijs, & complentibus sacra. unde & Pinarij dicti sunt, ἀπὸ τῆς πείνης, idest a fame. nam senem illum Pinarium constat alio nomine nuncupatum. Hæc Ser. explicans illud Virg. Aen.8 Et domus Herculei custos Pinaria sacri.

*PINARVS, fluuius Ciliciæ, in Sinum Issicum influens. Pl.5.27.

PINASTER, πίτυς ἀγρία, pinus syluestris, miræ altitudinis. Pli.lib.15.cap.10.

PINCERNA, æ, [*Pincerna, coppiero,*] οἰνοχόος, pocillator, qui uinū cōuiuis miscet: qui & a poculis dicitur.

PINDARVS, p.c. πίνδαρος, poeta Thebanus, Lyricorum apud Græcos princeps, floruit temporibus Aeschyli poetæ, & Persarū expeditionis in Græciā. scripsit lingua Dorica, Olympia, Pythia, Nemæa, Isthmia, q̄ extāt. Altissimus fertur & uerborū, & sententiarū copia (ut ait Quint.) grauitate arduus, cōstructione ac ordine immensus ac prolixus. quem etiam inimitabilem Hor. scribit 4. Car Ode. 1. Eius gratia Lacedæmonij, in reliquā Bœotiā sæuientes, Thebis pepercerūt. Alexander etiā cum Thebas euerteret, & in omnes sæuiret sine discrimine, in Pindari uatis penatibus, familiaque parci iussit. Expirasse fertur in gremio poeti adamati, Valerio teste. Quin.l.10. Instit. Ora

*PINDARVS, alter Ephesiorum tyrannus. Aelian.

*PINDASVS, mons Asiæ.

*PINDENISSVM, oppidum in Cilicia. Ci.15.epi.ad Catonem.

PINDVS, πίνδος, Lapitharum sedes, mons Thessaliæ. Est & nomen urbis Thessalicæ, a Pindo monte appellatæ. Str.l.9.

PINETVM, [*Luogo doue sono molti pini,*] πιτυὼν, locus pinis consitus. Pl.l.27.c.8. in pineto nascitur. Succincta pineta, Oui.15. Met.

PINEVS, a, um, [*Di pino,*] πιτυινος, ex pinu. Pli.l.15.c.10. pinea corona apud Isthmum uictores coronabantur. Virg.9. Ae. Pinea silua mihi multos dilecta per annos.

PINGO, pingis. pinxi, pictum, [*Dipingere,*] γράφω, formam alicuius rei ductis lineis repręsento. Ci. Luc.l.5. Alexander ab Apelle potissimum pingi, a Lysippo fingi uolebat. Idē 2.de Or. Ve in pictura, qui hominis speciem pingere perdidicerit. Hinc Pictor, [*Dipintore,*] qui quid pingit. Hor. de arte. Pictoribus atque poetis Quidlibet audendi semper fuit æqua potestas. Ci.4. Aca. Multa uident pictores in umbris, & in eminentia, quæ nos non uidemus. Pictura. [*Pittura,*] ars pingendi. Pl.l.35.c.9. Certamen picturæ institutū est Corinthi. Dicūtur & picturæ, tabulæ, uel aliæ res pictæ. [*Dipintura,*] Ci.6.Ver. Nego ullā picturā, neque in tabulis neque textilem fuisse, quin abstulerit. Pingere humum uarijs floribus, est uersicolorem florum uarietatem humi spargere. Pla. in Stic. Pinge humum, consperge ante ædes. Aliquādo pro describere, [*Descriuere*] Ci.ad Att.l.4. Bibliothecam mihi tui pinxerūt cōstructione. Hinc pictus, a, um, [*Dipinto,*] aliquādo parti. Pla. in Men. Tabulam pictam in pariete. Aliquando nomen, idē significans quod ornatus, [*Ornato,*] Ci.de Cla Ora. Quo nihil potest esse pictius. Picturatus, uaria pictura exornatos. In pictura olim floruere Zeusis, Parrhasius, Appelles. Pl.l.35.

PINGVEDO, inis, & PINGVITVDO, inis, [*Grassezza,* λιπαρία, licet Seruius grammaticus Latina esse neget, a doctissimis usurpātur: ut plurimis exemplis docet Beroaldus in Seruium. Pli.l.23.c.8. Nuces auellanæ pinguedini corporis conferunt. Var.3.de re ru. ca.9.de Gallinis loquens: Et lox pinguitudini inimica. Col.l.2. c.14. Ea res admonet nos, inesse tali materiæ naturalem pinguitudinem. Q.l.c.c 11 Quarundam uel exilitate, uel pinguitudine nimia laboramus. Vide adeps.

PINGVEFACIO, [*Ingrassare,*] παχύνω, pinguem facio. Pl.l.15.c.44.

PINGVESCO, scis, [*Ingrassarsi,*] παχύνομαι, a pingueo, pinguis fio. Col.l 2.c.13. Emaciatum armentum medica pinguescit. Mar.li.5. Pinguescit nimio madidus mihi crinis amumo. Vir.1.Ge. Hemi pinguescere campos.

PINGVIARIVS, qui pinguia amat. Mar.lib.11. Carnarios sum, pinguiarius non sum.

PINGVIS, & hoc pingue. [*Grasso,*] λιπαρὸς, Pl.l.10.cap.50. Fœminæ non omnes ad saginam eliguntur, nec nisi in ceruice pingui cute. Vir.2.Geo. Tunc agni pingues, & tunc mollissima uina. Aliquando pro fœcundo. [*Fecondo*] Vir.2 Ge. Et pingues hortos. Idē 3.ecl. Heu heu quam pingui macer est mihi taurus in aruo. Aliquando pro impedito, & inepto, [*Impedito, mal atto*] Ci.l.4. Acad. Quod ipsi Antiocho pingue uidetur. Pingue, substātiuum neutri generis, proprie dicitur quod inter carnem & cutem est, succo liquidū: differtq; ab adipe, quod hic musculorū extremitati mēbranisque adhæreat, & frigefactus durus euadat, & fragilis, [*Il grasso,*] Qua de re uide plura in dictione Adeps. Vir.3.Ge. Et omnes Impendunt curas denso distendere pingui. Pingui Minerua aliquid facere, idest, crasse, & impolite, [*Rozzamente,*] Col. in Præfa. totius operis: Potest enim nec subtilissima, nec pingui, quod aiunt, Minerua res agrestis ministrari. Hinc Pinguiter, aduer. Colo.l.2.ca.2: Proximum huic pinguiter densum.

PINNA, næ, [*Penna, merlo di muro,*] πτέρυξ, proprie penna est, quæ pluma, idest, mollior, & exigua penna non est. nam Pēna nomē generale est ad plumas, & pinnas. Var.l.3.de re ru.ca.7. De columbis. Qui iā pinnas habere incipiunt in nido relinquuntur ilisia cruribus. Idem de gallinis: Eligat fœcundas. plerunque rubicunda pluma, nigris pinnis. Col.l 8 c. 4. Aues his rebus plumā, pinnasque emundant. Pinna etiam quiduis acutum significat. unde & Pinnæ murorū, idest summitates. Liu.40. Muri pinnę aliquot locis decussæ. Pinnas ēt gestare gladiatores solebat. unde Pinni

rapi Retiarij dicuntur, quod pinnas e gallis Mirmillonum iacto rete exciperent. Sunt etiam Pinnæ, quibus innatant pisces, quarũ adminiculis, ueluti remis in natando utuntur. Pli. l. 9. ca. 13. Pinnis, quib. in mari utũtur, humi quoq; uice pedum serpunt. Pinna præterea est conchæ genus. Pli. l. 9. c. 42. Ci. 2. de Na. Deo.

PINNACVLVM, li, [*Cima*,] ἐπάλξις, fastigium ædificij in acumen tendens: siue quod ueteres pinnam dicebant, quicquid esset acutũ. unde bipẽnis, securis, q̃ utrinq; aciẽ habet, siue quod pinnaculis addi pinna consueuit: quæ facili motu uentorum indicaret flatũ.

PINNATVS, a, um, [*Pennuto*,] πτερωτός, quod pinnas habet, ut pinnatus Cupido, pro aligero, & pinnas habente. Ci. 3. de Na. De. Pinnata folia dicuntur, pinnarum modo aculeata. Pli. l. 16. c. 10. Pinnatus fulgor, idem Pli. li. 37. ca. 7.

PINNVLA, λοβὸς, dimi. a Pinna, & est summa pars auris, ab acuitate dicta. Aliquando parua pinna. i. penna. Col. l. 8 c. 5. Inhibetur cupiditas incubandi, pinnula per nares traiecta. Aliquando illud, quo ueluti remigio quodam natant pisces. Pli. l. 9 c. 57.

PINSITO, as, p. e. πτισσέσθαι, freq. a Pinso, sis. Pla. in Asin. Qui polentam pinsitant, idest, contundunt.

PINSO, sis, sui, stum, & Pinsũ. apud Vitr. sæpius, teste Budæo, & Pinsitũ, p. c. apud Col. [*Pestare, frangere*,] est autẽ proprie Pinsere, in pila cõtũdere. antiqui. n. ante molarũ usũ frumẽta igni torrebant, & in pilas missa pistillis tũdebãt, terebantq;. Col. l. 2. c. 9. Panicũ pinsitũ, & euolutũ. Pomp. Cũ neque mulis molui, neque palmis pinsui. Inde pinsor dicebatur, qui frumenta in pilis comminuebat: quanquã postea etiã de eo dici cœpit, qui farinã subigit, panẽque conficit: quem nunc pistorem dicimus. Varro: Nec pinsorẽ ullum nossent, nisi qui in pistrino pinseret farinã. Antiqui pinsere, generaliter sumpserunt, pro quouis modo tũdere, siue percutere, [*Percuotere, pestare*,] quare & aues pinsere dicuntur, cum rostrũ rei alicui crebro impingunt. unde & Persius metaphoram illam sumpsisse uidetur. Sat. 1. O Iane, a tergo quem nulla ciconia pinsit. i. rostro tundit, & percutit: Ciconiam appellans digitos in formam rostri ciconiæ contractos, quod genus olim erat irrisionis apud Italos. Hinc pistus, a, um, [*Pesto*,] part. contusus. Pli. li. 18. ca. 10.

PINSO, sas, [*Pestare*,] in eodem sensu, quo pinso sis. Var. l. 1. de re ru. Promendo diem, ut pistrino pinsetur, ac torreatur, idest tũdatur.

✱PINTIA, πιντία, oppidum Gallæcorum, Lucensium in tractu Hispaniæ Tarraconensis, Ptol. l. 2. ca 6.

PINVS, arbor, [*Pino*,] πίτυς, hodie tantum f. g. olim & m. & tã quartæ, quam secundæ declinationis, arbor est picei generis. nuces fert omnium maximas, quas Latini Pineas, Græci κώνους, uocãt. Vir. 7. ecl. Pulcherrima Pinus in hortis. Pinea, pro hac ipsa arbore posuit Col. l. 5. ca. 10.

✱PION, mons in Ionia. Pli. 5. c. 29.

✱PIONIA, oppidum Teutraniæ, quæ est regio Asiæ. Pli l. ca. 30.

PIPARA, πιπίζειν, dicũtur gallinæ, cũ uocem emittunt. Var. in Ori. Mugit bos, ouis balat, equi hinniunt, gallina pipat. Nonius.

PIPER, piperis, [*Pepe, pepero*,] πέπερι, Diosc. nomẽ arboris, cuius fructus condimentis aptus, & calidus ex India ad nos affertur. Persius Sat. 5. Rugosumq; piper. Piperis arboris, uel potius fruticis descriptionem uide apud Pli. l. 12. c. 7. Theo. l. 9. c. 22. Diosc. lib. 2. c. 176. Hinc Piperatus adie. ut, Piperatum uinum, pipere, & melle conditum: Piperatum acetum apud Col. l. 12. ca. 42.

PIPERITIS, p. p. herba, quæ & Siliquastrum dicitur. Pli. l. 20. c. 17.

PIPILO, as, p. c. τρυζίζω, uerbum est, quo passerum sonus exprimit. Cat. de passere Lesbiæ: Ad solam dominam usq; pipilabat.

PIPIO, pis, [*Pipire*,] πιπίζειν, proprium est uocis pullorum. Col. li. 8. ca. 5. Auscultet, si pulli pipiant.

PIPIONES, [*Pipioni*,] columbarum pulli. Lamp. in Alexandri uita.

PIPVLVM, li. λοιδορία, conuiciũ, tractum a pipatu pullorum. Pla. in Aul. Pipulo hic differam ante ædes. Noni.

PIRATA, tæ, [*Corsaro, corsale*,] πειρατὴς, prædo marinus, ἀπὸ τοῦ πειρᾶν, quod est trãsire, uel peruagari, propterea quod maria peruagentur piratæ, ut uel in nauigantes impetum faciãt, uel deprædentur insulas. Ci. 7. Ver. Istum clam a piratis ob hunc archipiratã pecuniã accepisse. Luc. l. 2. Omne fretũ, metuẽs pelagi, pirata reliquit. Piratica, piraticæ, subst. est ipsum piratarum exercitiũ. Ci. post reditum in senatu Egestate, & improbitate coactus, piraticã ipse fecisset. Hinc Piraticus, a, um, ut Piraticum bellum. Ibidem: Nisi rogationem de piratico bello tulisset. Idem 7. Verr. Myoparone piratico capto. Nauis piratica. Quin. l. 2. ca. 14.

PIRAEEVS, πειραιεύς, dictio trisyllaba, eu, diphthogom habens in ultima, portus Athenarum, quadringẽtarũ capax nauiũ, muro duorũ milliũ passuũ urbi cõiũctus. Sta. 12. The. Trepidis stabilẽ Piræea nautis. Ci. ad Att. l. 7. Venio ad Piræa, in quo magis reprehẽdendus sũ, q̃ homo Romanus Pyræa scripserim, nõ Piræeũ. Dicitur & Piræus, πειραιὸς, Steph. Ter. And. Heri aliquod adolescẽtuli cõuenimus in Piræum. Oui. 4. Fast. Pyræa, orum, pluraliter protulit cum ait: Piræaq; tuta recessu Linquit. Gel. l. 2. c. 21. & Stra. lib. 9.

PIRENE, es, per i, nostrum, in prima syllaba, & pe. p. πειρήνη, Strabo & Suidæ, fons est ad radicem Acrocorinthi, nõ copiosas illa quidem, attamen perspicuas, potuq; suauissimas habens aquas. Str. lib. 8. Plau. Aul. interbibere sola, si uino scateat, Corinthiensem fontem Pirenen potest.

PIRITHOVS, pe. c. πειρίθοος, Ixionis filius fuit, non ex Nube, quemadmodum Centauri, sed ex legitima uxore. Hic certissimo amicitiæ fœdere Theseo cõiunctus fuit, cuius etiã ope Cẽtauros, qui sibi Hippodamen sponsam præripere conabãtur, superauit. Mortua autem Hippodame, ita illi cum Theseo cõuenit, ut uxorem, nisi ex Ioue natam, nullam ducerent, & cum iam Theseus Helenam Iouis & Ledæ filiam rapuisset, nec alia eo tempore nosceretur, quæ Iouis esset, præter Proserpinam Plutonis coniugẽ, ad rapiẽdam illam simul profecti sunt, ad inferos, uerum Pirithous primo impetu a Cerbero interfectus est, quem Theseus adiuuare uolens ipse quoq; in uitæ discrimine fuit, atq; ad extremum captus, a Dite detentus est sed postea ab Hercule liberatus, superisque restitutus. Oui. Et cũ Pirithoo felix cõcordia Theseus. Hor. l. 3. Car. Amatorem trecentæ Pirithoum cohibent catenæ.

PISA, πίσα, ciuitas est in Elide, Peloponnẽsi regione, iuxta Alpheũ fluuium, circa quam quinto quoq; anno celebrabantur certamina Ioui sacra, quæ Olympia dicebantur. Ex hac urbe ortum traxerunt, qui Pisas in Tuscia condiderunt. Hinc Pisæus, a, um, Oui. 2. de Arte. Ac quam pene Pelops Pisæo concidit axe Sunt qui & in Thessalia aliam eiusdem nominis urbem collocent edito in colle inter Ossam, & Olympum. Stra. li. 8.

PISAE, arum, [*Pisa*,] πίσαι, Tusciæ oppidum, inter Arnum & Auserem, amnes, a Pisæis conditum Elidis populis, teste Stra. l. 5. qui Nestorem ad Ilium secuti, in reditu tempestate disiecti, alij quidẽ Metapontum, alij litus Tyrrhenum tenuerunt, ubi a nomine relictæ patriæ Pisas condiderunt. quo etiam alludit Vir. 10. A n. Pisas Alpheas cognominans.

PISAVRVS, πίσαυρος, fluuius Vmbriæ, a quo uicinum oppidum Pisaurum appellatum. Pli. l. 3. c. 14. Seru. existimat Pisaurum dictũ ab eo, quod aurum ab ijs, qui Romæ in Capitolio obsessi erant, persolutum, ubi a Camillo receptum fuit & appẽsum. Verũ hoc nimis est nugatorium, cum ex Romana historia constet, aurũ illud, cum appenderetur, interuentu Camilli in ipsa urbe fuisse receptum, Gallis ad internecionem cæsis.

PISCARI, [*Pescare*,] ἁλιεύειν, est pisces uenari. Pli. li. 19. cap. 1. Retia in piscando duratura. Cic. 3. Offi. Ab ijs petiuit, ut ante suos hortulos piscarẽtur. Piscari in aere, prouerbium est, idem significãs, quod operam ludere, [*Pescar si in uano*,] P. 2. As. Iubeas una opera me piscari in aere.

PISCARIA, riæ, [*Pescaria*,] ἰχθυοπωλεῖον, locus ubi pisces ueneduntur. Var. Nullus in piscaria piscis erat.

PISCARIVS, ria, rium, [*Da pescare*,] ἁλιευτικὸς, piscatorius ut, Hamus piscarius. Pla. in Stic. Arundinem fert, & hamũ piscariũ. Piscariũ forũ. Pla. Cur. Piscaria copia, abundantium piscium. Plau. Casi.

PISCARIVS, piscarij, sub. [*Venditore di pesci*,] ἰχθυοπώλης, qui pisces uẽdit. Varro: Inter piscarios nemo uẽdebat. Cetarius, idem: quamuis Cetarij potius sint, qui marinos pisces maiores uendunt.

PISCATOR, [*Pescatore*,] ἁλιεὺς, qui piscatur. Cic. 3. Offic. Piscatores ad se conuocat. Oui. 4. Met. Miles erat gladio, piscator arundine sumpta. Ter in Eun. Coqui, fartores, piscatores, aucupes. Piscatrix, fœ. ge. Pli. l. 9. c. 42.

PISCATORIVS, a, um, [*Da pescare*,] ἁλιευτικὸς, ut, Nauis piscatoria, apud Cæs. 2. Bel. Ciu. Piscatoria linea, Pli. li. 24. c. 9. Piscatorium forum, Col. l. 8. c. 17.

PISCATVS, tus, [*Pescagione*,] ἀγρεία, piscatio. Pli. Quos uenatus, aucupia, piscatus alebant. Pla. in Rud. Piscatum hamatilem, saxatilemq; aggredimur. Pli. 6. c. 22. Esse in piscatu uoluptatem.

PISCICVLVS, pisciculi. Ci. de Na. Pisciculi parui. Piscis, scis.

PISCINA, æ, [*Peschiera, pescina*,] ἰχθυοτροφεῖον, lacus & stagna ab initio dicta sunt, in quibus uiui pisces coercebãtur. Var. l. 3. de re ru. c. 3. Piscinas uoco eas, quæ in aqua dulci aut salsa inclusos habent pisces. Martialis: Piscina rhombum pascit, & lupos uernas. Alio nomine Viuaria [*Viuaio*,] uocãtur. Pli. l. 9. c. 17. Nec in piscinis, uiuarijsq; crescunt. Sed quoniam in piscinis natare etiam solebant, inualuit cõsuetudo, ut omnes in hunc usum collectæ aquæ siue frigidæ, siue calidæ, Piscinæ dicantur, uidenturq; a piscib. dici, quamuis in his nihil piscium sit: nisi quis inde dictas malit q̃ homines piscibus natando similes fiant. Ci. Latiore (inquit) piscinam uoluissem, ubi iactare brachia non uerenderetur. Pli. Iunior. epi. l. 9. Si natare latius, aut tepidius uelis, in area piscina est. Eædem & Natationes appellantur. Piscinæ pecuum. Col. l. 1. c. 5. Piscinæ pecoribus instruãtur. Quin & uasa lignea amphora ad tenendũ aquã, Piscinæ uocãtur. Pli. In piscinas ligneas funditur.

PISCINALIS, & hoc piscinale, quod est piscinæ. Vnde apud Palladium, Piscinales cellæ leguntur.

PISCINARIVS, ἰχθυοτρόφος, qui piscinas piscibus refertas habet, uel piscibus auidus delectatur. unde Cice. ad Att. lib. 1. Lucul-

lum & Hortensium Piscinarios appellat.Mar.lib.3.Sat.& Var.l. 3.de re rust.

PISCIS,huius piscis,[*Pesce*]ἰχθύς,animal quod in aquis degit,proprie quod tegitur squamis,ut ex Pli.apparet l.9.c.12.Omnia autē in aquis degentia generali nomine Aquatilia dicūtur.Aquatilium(inquit)tegmenta plura sunt.alia corio & pilis tegūtur, ut uituli,Hippopotami:alia corio tantum,ut delphini: cortice, ut testudines:silicum duritia,ut ostreæ,& conchæ:crustis,ut locustæ crustis & spinis,ut echini.squamis,ut pisces.Vir.5.ecl.Dum iuga montis aper,fluuios dum piscis amabit.Idem 4.Geor.Magnus qui piscibus æquor.Magis mutus,quam piscis, hyperbole prouerbialis de uehementer infantibus,atque infacūdis.Contenit & in hominem immodice taciturnum.Piscis nequam est, nisi recens,prouerbio dicitur in hospitem,aut uulgarem amicū, qui primo quidem aduentu non ingratus,ceterum ante triduum exactum putet.Pla.Quasi piscis itidem est amator lenæ. Pisces pro signo cœlesti,frequentius plural.declinantur.Col.l.11.ca.2. Inuenitur tamen & in singulari Piscis,pro signo cœlesti.Virg.4. Ge.Aut eadem sidus fugiens ubi piscis aquosi Tristior hybernas cælo descendit in undas.Col.l.11.ca 5.

PISCICVLVS,ἰχθύδιον,Ter.in An.Pisciculos minutos ferre in cœnam seni.Var.3.de re ru.c.5.Pisciculi ultro ac citro commeant.

PISCOSVS,[*Che abonda di pesci*,]ἰχθυώδης.piscibus abundans.Mart.lib. 10.Illic piscoso modo uis cauda profundo.Oui.3.Fast.est prope piscosos lapidosi Cratidis amnes,Paruus ager.

PISCVLENTVS,ἰχθυώδης,piscibus abundans:Cato Fluuium pisculentum.Pla.in Rud.Neptuno qui locis incoluit pisculentis.

✱PISANOS,centaurus,Ixionis & Nubis filius.Oui.12.Met.

PISIDIA,Pisidiæ,πισιδία,Asiæ regio Lycaoniæ, Isauriæ, & Pamphyliæ finitima.populi Pisidæ appellantur,antea Solymi dicti. Pli.l.20.c.27 prima & secunda dictionis huius syllabæ corripiuntur.Clau.2.in Eutrop.Finibus obliquis Lydi Pisideque feroces. Priscianus tamen in Perihegesi utranq; produxit,cum ait.Post hos Pisidum pinguissima rura coluntur.

PISISTRATVS,πεισίστρατος,Hippocratis filius,Athenarum tyrannus,clarus geo. re,eloquētia uero tanta, ut ea deliniti Athenienses libertate,qua nihil carius habebant,se sponte exuerēt. Artes liberales maxime fouit,bibliothecam primus Athenis publicauit,quam Xerxes,urbe potitus,ad Persas transtulit:eam deinde multis post annis Seleucus Nicanor restituendā curauit. Hom. eius iussu in eum ordinem,qui nunc est,redactus. Regnauit annus triginta tres,quo tempore Ser.Tullius Romæ, ut auctor est Gel.Plura de hoc uide apud Iustinum.l.1.& apud Hero.1. Pisistratus alter,Larissæus historicus,commemoratur a Suida.

PISO,is,si,lere,[*Mondare,leuar la scorza*,]Budæo significare uidetur, quod Græcis,πτίσσειν,i.purgare, de corticare , quod pinsendo fit in hordeo,& alijs frugibus.Pli.l.18.c.10. Vt nisi intenti pisant, concidantur grana.Varr.de re ru.Alij ficum & uuam passam cū pistrint,affundunt sapam.Piso,as,idem.Var.t.de re ru.c.63.Far in pistrino pisetur,ac torreatur.

PISTACIVM,[*Pistacchio*,]πιστάκιον,nucis genus apud Alexandriam Aegypti & Berrhœam Syriæ copiosissime proueniēs,parū quidē uutriens,ceterum ad hepar roborādū,& succos iū uenis eius infarctos & expurgandos in primis utile.Gal.l.2.de Alimē.facul.

PISTILLVM,li,[*Pestello*,]ὕπερος,instrumētū,quo in mortario quippiam tunditur.Pla.in Aul.Pistillum,mortarium.Col.l.12.c.55.

PISTOR,pistoris,[*Pistor,fornaio*,]a pinso,is,olim dicebatur, qui ante inuentum molarum usum,frumēta in pilis pinsebat,hoc ē, contundebat.Postea tamen id nomen ad eos quoq; translatum est,qui subacta farina panē conficiunt.Pli.l.18.c.11.Pistores Romæ non fuerunt ad Persicum usq; bellum.Suet.in Cæs.Domesticam disciplinam diligenter adeo seuereq; texit, ut pistorem aliuus,qua sibi,panem conuiuis subijcientem , compedibus uinxerit.Varro in Satyra de edulijs.Si quantum operæ sumpsisti,ut tuus pistor bonum faceret panem:Atteius Capito Pistores tantum eos qui far pinsebant,nominatos esse tradit.

PISTORIVS,a,um,[*Da pistore*,]σιτοποιικός, quod ad pistorem pertinet,ut ars pistoria:nomen generale ad omnia delicatiora panū genera:cuiusmodi erant,quas placentas & mazas appellabant . Pli.l.18.c.11.& Suet.in Tib.

PISTORIVM,πιστορία,Ptol.ciuitas mediterranea Tusciæ inter Florentiam & Lucam.Pli.li.3.c.5.Vulgo Pistoia.

PISTRILLA,læ,χειρομύλιον,dimi.a pistrino,secundum Priscianum, at Donatus a pistrina deducit.Est autem Pistrilla,mola trusatilis,quæ manibus uersatur.Ter.in Ad.Apud lacum est pistrilla.

PISTRINENSIS,& hoc se,quod ad pistrinum pertinet.Sue.in Cali. Meritorijs uehiculis,& pistrinensibus iumentis. Et Apul.

PISTRINVM,ni,& PISTRINA,næ,p.p.[*Pistrino,molino*,]μυλών, olim dicebatur locus in quo farina molebatur. nomē habēs a pinsendo,id est contundendo,quod ante inuentum molarū usū,frumenta in pila comminuerunt , deinde quāuis mutata re, manserit tamen pistrini nomen etiam illi loco, in quo molis seruorum iumentorumve opera circumactis fruges comminuebantur.pistrini item nomine postea cœpit intelligi, officina,in qua opera Pistoria.i. panes delicatiores fiebant, cuiusmodi erant, quas placentas & mazas appellabant.Sue.in Aug. Et modo unguentariam tabernam,modo pistrinum Aritiæ exercuisse obijcit.Ter.in And.Verberibus cæsum te in pistrinum Daue dedam usq; ad necem.Ci.1.de Ora.Oratorem in iudicia,tāquā in alīquod pistrinum detrudi,& compingi uideban.Legitur & Pistrina,strina.fœ.ge.Pli.l.11.c.9.E siligine lautissimus panis, pistrinarumq; opera laudatissima.Per translationem accipitur pistrinum pro loco,uel re aliqua fatigatrium plena[*Fatica*,]Ci.de Or. Tibi mecum erit,Crasse,in eodem pistrino uiuendum. .

PISTRIS,huius pistris,fœ.ge.nomen nauis apud Vir.l.5. Aen.Partem rostro premit æmula pistris.Sunt qui scribant Pistrix,quos Seruius errare innuit,sic inquiens:si nauem intelligas, hæc Pistris,huius pistris facit,si de bellua,hæc Pistrix,pistricis . Hæc Seruius in illud Vir.3.Aen.Immani corpore pistris.Germanicus tamen in Arat.pro sidere cælesti(quod procul dubio a belua marina nomen habet)pistrim dixit:Diuerse posita,& Boreæ uicina legenti Austet pistris agit duo sidera.Non d. sunt tamē qui in omnibus hisce locis Pistrin legere malint, nimirum ἀπὸ τοῦ πρίειν τὰ κύματα,id est a secandis fluctibus.

PISTRIX,tricis,πρηστρίς,[*Fornaia*,]fœmininum a Pistor, quæ uel fruges molit,uel panem conficit.&,at enim id apud priscos Romanos præcipue mulieris opus,teste Pli.li.18.c.11.Est item Pistrix,icis,p.c.genitiui pro bellua marina ingētis magnitudinis. Itē sidus cæleste,a quadā belluæ huius similitudine dictū.Cic.in Arat.Et sera pistrix Labitur horribiles epulas funesta requirēs.

PISTVRA,æ,p.p. ars pinsendi,siue(ut alij loquuntur) pisendi. a. frumenta tunicis suis exuendi,Pli.l.18.ca.10.

PISVM,si,πίσον,genus leguminis, cuius caules sparguntur in terram,nisi habeat adminicula . Col.l.2.Pisum facilem,& solutam terram desiderat.

PITANE,siue PITANA,πιτάνη,urbs Aeolidis in Asia,non procul a Caici fluminis ostio,quæ portus duos habuit. Ab hac Pitanæi & Pitanatæ,nominātur.In hac urbe Arcesilaus Academicus natus est,qui cum Zenone apud Polenionem philosophiæ operam dedit.Pli.l.34.c.14. auctor est,circa Pitanam lateres fieri solitos, qui siccati in aqua non mergebantur,quod fierent ex terra quadam pumicosa.Corripit hoc nomen pe.syllabam.Oui.l.7.Met. Aeoliam Pitanen a sua parte relquit . est & Pitane Laconiæ oppidum.Pli.l.4.ca.5.Incolæ Pitanatæ.

PITHECVSA,æ,uel Pithecusæ,cusarum,πιθηκοῦσαι,Stephan.insula est Campano littori adiacen.,non procul a Neapoli,ab Homero Inarime dicta,a Latinis etiam Aenaria,a statione nauis Aeneæ.Dicta Pithecusa,non a Simiarum copia,ut poetæ fabulatur, sed a figlinis doliariorum, esse Pl.l.3.c.5.πίθους,enim Græci dolia uocant. Habet hæc insula in uertice oppidum eiusdem nominis.Oui.14. Sterilisq; locatas colle Pithecusas.

PITISSO,as,[*Assaggiare il uino*,]ἀπογεύομαι,parum nimi paulatim,& quasi tentandi gratia gusto. Terent.Heaut.Pitissando quid uini absumpsit?

PITTACIVM,cij,apud Cels.l.3.ca.10. Accipitur pro modico panno qui aliquo medicamento illitus modo præcordijs , modo capiti dolenti imponi solet ad mitigandum cruciatum.

PITTACVS philosophus Mitylenæus, unus ex septem Græciæ sapientibus,qui ex Lesbo tyrannum Melanchrum depulit.& certantibus Atheniensibus atque Mitylensis dux in bello factus, Phrynonem Atheniensium ducem singulari certamine interfecit.Fuit alter Pittacus legislator.

PITVITA,pituitæ,p.p. [*Flegma*,] unus ex quatuor humoribus corpus animalis constituentibus, qui a Græcis φλέγμα,dicitur. Madici definiunt esse sanguinem imperfecte coctum.In quibus autem humor hic abundat,tardiusculi sunt,teste Aristotele,disciplinæq; apprehendendæ parum idonei.Producit hoc nomē pe. syllabam.Hor.l.2.Sat.2.Dulcia se in bilem uertent, stomachoq; tumultum Lenta feret pituita . Pituita interdum accipitur pro morbo ex pituitæ fluxu nato,quo etiam gallinæ infestantur.Col. l.8.c.5.In arboribus item pituita nominatur humor lentus ex iis effluens.Pli. Defluens pituita abstrahatur.

PITVITOSVS,sa,sum,[*Flegmatico*,]Ci.li.1.de Fato. In alijs locis uidemus esse pituitosus,& quasi redundantes,in alijs exercitatos, ac que aridos.

PIVS,pia pium,[*Pio*,]εὐσεβής.proprie dicitur de eo, qui Deum,patriam,& parentes,& eos,qui parentum loco sunt,iusto cultu prosequitur.Vir.3.Ge.D.j meliora pijs. Ci.3.de Of.Ipsi patriæ conducit,pios habere ciues in parentes. Accipitur nōnunquam Pius pro benigno,& misericorde.[*Benigno,misericordioso*,] Ter. in Hec. Piū ac pudicū ingeniū narras Pāphile.Inde Pie[*Religiosamente*,] religiose.Pli.in Paneg. Ciuitas religionibus dedita, semper deu

rum

rum indulgentiam pie merita. Pro benigne, & clementer. [*Benignamente,*] Cic. ad Marium. li. 1 t. epist. Quæ defendo a te pie fieri, & humane.

Pix, [*Pece,*] πίσσα, proprie est, quæ differt a resina, quæ sponte enuat. Quo modo autem ea coquatur pix, docet Pli. l. 16. ca. 11.

P ANTE L

Placenta, [*Crescenza, focaccia,*] πλακοῦς, panis, sive libi genus, quod citra fermentum in furno coqui consueuit ex farina fere constãs siliginea, caseo & melle adiecto. nomen habet, ἀπὸ τοῦ πλακοῦ, quo nomine Græci crustas appellant. nam, quo facilius posset percoqui, tenue admodũ fiebat, & latum, crustarum imaginem duritiamq; referens. Pli. l. 7. ca. 53. Hor. 1. epi. 19. Pane egeo, iam mellitis potiore placentis.

Placentia, [*Piacenza,*] πλακεντία, ciuitas Galliæ togatæ, ad Trebiam amnem.

Placentinus, πλακεντῖνος, possessiuum. Ci. in Pis.

Placeo, ces, cui, citum, [*Piacere,*] ἀρέσκω, gratus sum, arrideo. Pla. in Amph. Non placet me hoc noctis esse. Ouid. 4. Trist. Eleg. 3. Omni tibi dote placebam. Placet fere in tertijs personis ponitur pro uidetur [*Parere,*] Cic. l. 1. ad Lentulum. Postridie placuit, ut breuiter sententias diceremus. Idẽ 2. de Diu. Et doctissimis placuit. Aliquando efferri, gloriari, [*Gloriarsi,*] ut Ille placet sibi. Quin. Placeas licet tibi opum tuarum fiducia. Ou. 2. Met. Adimã tibi nanque signi am, Qua tibi, quaque places nostro importuna marito. Hinc Placito, as, freq. Pla. in Bacc. Neq; placitant mores. Placendus, adiect. Pla. in Tri. Si illa tibi placet, Placẽda dos quoque est, quam dat tibi, id est debet placere tibi.

*Placia, πλακία, Stephano, Mysiæ oppidum, a tergo habens Olympum montem. Pli. l. 5. ca. ult.

Placidus, a, um, [*Piaceuole,*] πρᾶος, mitis, sedatus, qđ illa, q̃ quieta sunt, omnib. placent. Ter. in Ad. Clemẽs, placidus, nulli lædere os. Donatus: Clemẽs est circa recte agẽtes, Placidus etiam circa delinquẽtes. Clemẽs animo: Placidus uultu. Ter. ibidẽ: Cũ seruit maxime, tã placidũ, quã ouẽ, reddo. Oui. 2. Fas. Da mihi te placidũ. Hor. in Arte. Vt placidis coeant immitia. Arbor placida, cui syluestris opponitur Pli. l. 16. c. 5. Cælũ placidũ. i. serenum, & trãquillũ. [*Sereno,*] Sil. l. 12. Placidus & serenus dies, Pl. epi. 191. Lumen placidũ, Hor. 4. Car. Ode. 3. Mors placida. Vir. 6. Ae. Pax placida 1. Ae. Placidissima pax in animo, Ci. 5. Tus. Placiditas, atis, quã Varro in ouibus esse asserit, cum ait. Putant oues assumptas, & propter utilitatem, & propter placiditatem, maxime. n. quietæ, & aptissimæ ad uitam hominum. Hinc Placide [*Quietamente,*] quiete, sine tumultu. Pla. in Bacc. Placide uolo unumquodque agamus. Vir. 5. Aen. Amplexos placide tumulum. Ci. 4. Ver. Prætoris iniurias tacite, hospitis placide ferendas arbitrabatur.

Placitum, ti, nomẽ, [*Piacere,*] ἀρεστὸν, ἀρεσκόμενον, δόγμα, decretũ. Pli. l. 19. c. 1. Delẽtẽ cunctorũ maiorũ placita. Idẽ li. 14. ca. 22. Medicorum placitis nouitate aliqua se se commendantium.

Placitus, a, um, part. quod placuit. Ter. in Prol. Hec. Vbi sunt cognitæ, placitæ sunt. Ibidem. Quæ nobis placita conditio est, datur. Oui. Epi. 16. Est uirtus placitis abstinuisse bonis.

Placo, as, [*Placare, pacificare,*] πραΰνω, mitem, placidum facio, sedo, tranquilliorem reddo. Ci. 2. in Cat. Quos non tã ulcisci studeo, quam sanare, & placare reip. Vir. 1. Ae. Tumida æquora placat. Ter. in Hea. Neq., quod principium inueniam ad placandum, scio. Inde placabilis [*Placabile,*] quod facile placatur. Ci. 4. Verr. Habuisset æquiora omnia, placabiliora, quam animum Prætoris. Placabilis & irritabilis, contraria. Ci. At. l. 1. Si statueris, & irritabiles animos esse optimorum sæpe hominum, & eosdem placabiles. Ter. Phor. Id nosmet indicare, placabilius est. Hinc Placabilitas, [*Placamento,*] Ci. 1. Offi. Nihil magno, & præclaro uiro dignius placabilitate & clementia. Placamẽ, & Placamentũ [*Placamento, pace*] quo quis placatur. Li. 7. Ludi scenici iter alia cælestis iræ placamina instituti dicũtur. Pli. l. 21. c. 7. Hoc ueluti placamẽto terræ blandiuntur. Tac. li. 15. Nõ largitionibus principis, aut deũ placamẽtis decedebat infamia. Et Placatio [*Mitigatione,*] mitigatio. Ci. 4. Tus. Omnis eiusmodi perturbatio animi placatione abluatur. Placatus, a, um [*Placato, pacificato*] aliquando participiũ, aliquando nomẽ. Pli. l. 12. c. 18. Erant placatiores. Placatissima quies, Ci. 2. Tus. Placate. [*Pacificamente,*] Ci. ad Torquatum. li. 6. Omnia humana placate feramus. Ad Ligarium l. 6 Hoc ipsum intelligimus, eum quotidie & remissius, & placatius ferre.

Plaga, æ, [*Percossa, piaga,*] πληγὴ, percussio, uulnus, ictus. Virgili. 4. Geo. Plagisq; perẽptum Tunsa per integram soluuntur uiscera pellem. Oui. 2. Tri. Non habet in nobis iam noua plaga locũ. Vnde, Accipere plagam, Facere plagam, Infligere plagã, Imponere plagam, Inijcere plagam, Perferre plagas. Transfertur & ad arborum incisiones. Pli. l. 12. ca. 25. Succus e plaga manat. Plagæ, arũ, priore correpta, retia dicuntur rariora, ad capiendas feras, quod plagis. i. foraminibus plena sint. [*Euchi, fori,*] Ci. l. 3. Offi. Sunt ne insidiæ, tendere plagas, etiamsi excitaturus non sis? Vir. 4. Ae. Retia rara plagæ. Vbi Seruius scribit, Plagas pprie illos funes dici, quibus retia tenduntur circa imam, & summã partem. Hac in significatione dicimus, incidere in plagas, pro incidere in insidias. Ci. 2. Ver. In illas plagas incidendum est. plagæ itẽ in cęli, terræ ve diuisione dicuntur spatiosiores quidam tractus, qui modo Climata, modo Zonæ appellantur. [*Clima, zona,*] Ci. 2. de Diui. Qđ ante oculos est, non uident, cæli scrutantur Plagas. Virg. 7. Aen. Quatuor in medio dirimit plaga solis iniqui. Hoc itẽ nomine ueteres appellabant, linteum lecti tegmen, amplum, & candidum, quod postea Lecticariã sindonem, & Torale appellarũt. Varro de uita pop. Ro. ut citat Nonius. Chlamydes, plagæ, uela, uasa aurea. Idem: Eburneis lectis & plagis sigillatis. A plaga fit dim. plagula, quod pro uaria significatione primitiui diuersa itidem sortitur significata. modo etiam exiguum uulnus significat, modo minores casses, modo etiam paruam sindonem quæ lecto insternitur. Liu. 39. Vestem stragulam pretiosam, plagulas, & alia textilia.

Plagiarius, giarii, ἀνδραποδιστὴς, qui hominem, quem scit liberum esse, emit, uendit ve, aut pro seruo tenet, uel qui seruo, aut seruæ persuadet, ut a domino, dominave fugiat, uel eũ, eamve, inuito, uel insciente domino celat, uinctum habet, emit, uel uẽdit. Dictus Plagiarius, quod qui criminis huius conuicti essent, lege Flauia plagis damnarentur. Lex ipsa, Plagiaria: crimen, Plagium uocatur. Mar. li. 1. Imponens plagiario pudorem. Plagiarium uocat furem librorum suorum.

Plagiger, πληγοφόρος, quasi genitus ad ferendas plagas. Plaut. in Pseu. Plagigera genera hominum.

Plagosus, sa, sum, [*Impiagato, che percuote molto,*] πληγώδης, plenus plagis: ut Plagosa crura, apud Apuleium. Aliquando Plagosus, q multas plagas infert, unde ab Hor. 2. l. epist. ad August. Orbilius grammaticus Plagosus dicitur, quod nimium sæuiret in pueros.

Plagusia, genus piscis, dictũ, quod nõ uersus caput, sed εἰς πλάγια, idest, in latera natet. Pla. in Rud. Musculos, plagusias striatas.

*Planaria, est Ligustici maris insula. Pli. 3. 6.

*Planasia, insula est in mari Tyrrheno. Pli. ibidem.

Plancæ, tabulæ planæ, interprete Festo, a planitie appellatæ.

Planci, στενόποδες, qui supra modum pedibus plani sunt: qui pedes imos graciles habent, planosq; æqualiter, quasi tabellas, quæ Plancæ uocantur: ijdem & Ploti, siue Plauti sunt teste Festo. unde & M. Accius Sarsinas poeta, a pedũ planitie initio Plotus, deinde & Plautus, cognominatus est. Pli. l. 11. c. 45. Hinc cognomina inuenta Plauti, Planci, Scauri.

Planctus, planctus, [*Pianto,*] κοπετὸς, lamentatio cum pectoris percussione, Stat. 10. Theb. Vallantur planctibus aræ. Fœmineo cum planctu mistus clamor, Sen. 8. Proprie tamen eam ipsam percussionem, qua summo in luctu pectus nostrum, aliamve corporis partem cædimus, Planctum appellamus: a uerbo Plãgo, quod proprie significat percutio. Silius, Liuẽtia planctu Brachia. Luc. l. 2. Exigit ad sæuos famularum brachia planctus.

Plane, [*Certamente, chiaramente, del tutto,*] certo. Ter. in Heau. Sed te miror, qui alia tam plane scias. Aliquando clare, aperte. Plaut. in Men. non potuit paucis plura plane perloqui. Quãdoq; omnino, penitus. Ci. Treb. Si plane a nobis deficis, moleste fero. Planius, & Planissime. Pla. in Cap. Est ne inuocatũ, an nõ? planissime. Verũ uos paraliti planius. Ci. 3. Ver. Nõ possũ illa planius cõmemorare. Idem 2. de Diu. Demosthenem scribit Phalereus, cum, rho, dicere nequiret, exercitatione fecisse, ut planissime diceret.

Planetae, p. p [*Pianeti,*] πλανῆται, dicuntur septem cælestia corpora terris proxima, præter motum illum primi mobilis, quo ab ortu in occasũ rapiuntur, peculiarẽ quandã, illiq; cõtrariã habẽtia cõuersionẽ: unde & nomẽ acceperunt, ἀπὸ τοῦ πλανᾶσθαι, errare: quod a motu aliorũ siderũ aberrare uideantur. Latini Græcorum imitatione Errantia sidera, & Erraticas stellas, Nigidius et Errones appellat: Ex his Saturnus, summum locum obtinet, proximum Iuppiter, tertiũ Mars, quem deinde Sol ordine subsequitur, Solem Venus: Sub Venere Mercurius situs est: Luna ultimum terrisq; citimum, ideoque minimum orbem possidet.

Plango, plangis, planxi, planctum, [*Percuotere, piagnere*] κόπτομαι, tundo, uerbero. Lucilius: Plangunt littora fluctus. Oui. 2. Metam. Plangere nuda meis conabar pectora palmis. Accipitur pro lamẽtari, [*Lamentarsi*] & clara uoce, pectorisq; percussione, similibusq; signis animi dolorem testari. Hinc Planctus, & Plangor, Plangoris, [*Percossa,*] quod modo uerberationem significat. Cat. Leuiterq; sonant plangore cachinni. Modo lamentationem, cum proprij corporis laceratione. Ci. 3. de Or. Plangore & lamentatione compleuimus forum. Idem 4. Phi. Tu diadema imponebas cum plangore populi, ille cum plausu reiiciebat.

Planiloquus, a um, qui plane, & aperte dicit, quod sentiat. Pla. in Truc. Planiloqua est, paucis ut rem ipsam attigit.

Planipes, planipedis, στενόπους, qui pedes planos habet. Diomedes scribit Planipedem, Græce μῖμον, significare unde comœdię suæ fabulæ genus dicitur Planipedia, ubi nullo procedabatur

culum,quod actores pedibus plania,idest a nudis proscenia introirẽt,nõ ut tragici actores, cũ cothurnis,neq;,ut comici,cũ soccis.

Planities,planitiei,[Pianura,]πεδίον,æqualitas , uel locus planus.Sal.in Cati.Planities erat inter sinistros montes,& dexteram rupem asperam.Liu.l.7. Duũ milliũ planities castra Romana ab Hernicis dirimebat.Cæs.7.Bel.Gal.Legiones ut primum planitiem attigerunt,infestis contra hostes signis constiterunt.

Planitudo,tudinis,[Pianura,]ὁμαλότης,planities.Col.li.4.c.30.

Planta,plantæ,[Pianta del piede,piante,arboro,]πέλμα,tota pedis pars inferior,cui insistimus,quem & imum pedem uocant.Virgil.in Moreto.Cruribus exilis,spatiosa prodiga planta Pli.l.2.ca.2.Eudoxus,in meridianis Indiæ uiris plantas esse cubitales.Ou.2.Met.Vs tersis niteant talaria plantis.Iuu.Sat.14.Ancipiti fingẽa uestigia planta.In stirpibus autem plãtæ,dicuntur surculi transferendi,uel inserẽdi gratia a matre rapti,uel stirpes, adhuc teneriores,qui cum radicibus de loco uno in alium transferri possũt.Vir.2.Geor. Hic plantas tenero abscindens de corpore matrum Deposuit sulcis.Ci.de Sen.Malleoli,plantæ,sarmenta.

Plantago,nis,[Piantagine,]ἀρνόγλωσσον, herba nota: cuius duo sunt genera.Quæ minor est,angustiora habet folia, & nigriora, linguæ pecorum simillima:maior folijs est laterum modo inclusa.Plin.lib.25.cap.8.

Plantaria,orum,φυτευτήρια,ipsæ plantæ,teste Seruio, quæ è semine ortæ,cum radicibus & terra propria transferuntur. Virgi.2.Geo.Et uiua sua plantaria terra.Plantaria etiam dicũtur plãtarũ loca.Pli.l.13.c.4.Plantaria instituunt.Idem 17.Quædam in plãtario insita,eodem die transferuntur.Persius Saty.4.Vocem hanc ad obscœnarum partium uermiculos transtulit.Quinque,inquit, palæstritæ licet hæc plantaria uelant.

Plantaris,& hoc Plantare,a planta,cum imum pedem significat. Stat.l.1.Theb.Summæ pedum propere plantaribus alligat alis.

Plantarius,taria,arium,[Che si può piantare,]φυταλεύσιμος, quod est aptum ut plantetur.Col.l.5.c.9.Antequã plãtarias arbusculas effodias suo,rubrica notato partem eius,quæ meridiem spectet.

Planetiger,a,um,φυτοφόρος,plantas gerens: ut, Planetigeræ arbores,quæ ex sese pullulando plantas emittunt.Pli.l 13.ca.8.

Planto,as,[Piantare,]φυτεύω,Pli.l.17.c.10.Hoc modo plantantur punicæ.Hinc Plantatio φύτευσις,Pli.li.21.ca.4.

Planus,na,nũ,priore pro.[Piano, uguale,]ὁμαλός, æqualis, in quo nihil eminet.ut,Planum solum,apud Pli.epi.161.Ci.2.de Na.de. Duæ formæ præstãtes,ex solidis globus, ex planis circulus.Liui.34.Et Romani simul a portu,unde aditus planior erat.Cicer. pro Cæc.æquo quidẽ & plano loco.Oui.3.Tri.El.4.Qui cadit in plano,De plano,uel è Plano aliquid facere.Vlp.1.de conſt.priu.Vel cognoscẽs decreuit.(ait Vlp.)uel de plano inter locutus est. Quẽ locum Budæus sic interpretatur.De plano,idest, a iudice non sedente . solent enim iudices in tribunalibus editioribus sedere. Paulus de quæst.l. Vnius. Custodiæ non solũ pro tribunali, sed & de plano audiri possunt,atque damnari.Sue.in Tib.Iudices aut è plano,aut e quæstoris tribunali admonebat.idest,è solio,in quo populus stabat.Papinianus in l.miles.ad Legẽ Iuliã de adult.Libellus,inquit,de plano dari potest,i.iudice nõ sedẽte,uel dieb.feriatis.Plani pisces dicũtur,qui superficiem planam, non rotundã habent,ut sunt rhombi,& raiæ.Pli.l.9.ca.14. Planus aliquando pro aperto & manifesto[Manifesto,]quod quæ plana sunt, nullum impedimentum habẽt,quo undecunq; uideri possint.Pla. in Persa.Satin'hæc tibi sunt,plana,& certa?Planum facere est declarare,[Manifestare,]Ci.2.Ver.Hoc planum factum est.

Planus,p.c.[Ingannatore,]πλάνος,a Gel.li.16 ca.17 Commemoratur inter uoces inusitatas,quib.usus sit Laberius mimus, quo nomine significari existimat sycophantã.Budæus autẽ ait impostores a Græcis Planos dictos,sed certi cuiusdam generis impostores,insigni uersutia præditos:quo uocabulo potius,q̃ Latino Ci.pro Clu.usus est:Hic ille planus,inquit,improbissimus,quæstu iudiciario pastus. Hor.quoque l.1.ep.Nec semel irrisu triuijs attollere curat Fracto crure Planũ.Quo in loco planus(ut Acron.annotauit)nomen est notissimi sui temporis impostoris.

Plasma,tis,[Fittione,]figmentũ,ἀπὸ τοῦ πλάττειν,fingere, siue simulare.Pers.Plasma pro medicamento usurpauit . adiuuandæ uocis gratia facto.Sat.1.Liquido cũ plasmate guttur Mobile colluerit.

Plastes,plastæ,mas.gen.πλάστης , fictor,qui figlinam artem exercet,qui & Figulus dicitur:item qui ex argilla statuas cõficit . Pli. l.35.c.12.Plastæ laudatissimi fuere Damophilus,& Gorgasus.

Platalea,æ,a Ci.2.de na.De.Appellatur auis,quam Plinius Plateam uocat.Aelianus eandem facit eum pelicano . Vide infra in dictione Platea.

★Platamodes.Peloponnesi oppidum in tractu occidentali.

★Platanistus,promontorium Peloponnesi Pli.l.4.ca.5.

Platanus,[Platano,] πλάτανος , arbor late spargens ramos , umbræ tantum gratia expetita,ἀπὸ τοῦ πλάτους, a latitudine nomen habens.Vir.2.Geo.Et steriles platani malos gessere ualentes.Ci.2.de Ora.Platanus, quæ ad opacandum locum patulis sit diffusa ramis.Pli.li.12.ca.1.Legitur & Platanus,us, quartæ inflexionis . Vir.in Culice:Aerei platanus.

Plataninus,a,um,ex platano.ut folia Platanina.Col.l.12.c.16.

Platea,teæ,[Via larga,borgo,piazza,] penul. indifferente , quamuis secundũ Græcã originẽ producẽda uideatur. nã Græci πλατεῖαν dicũt,nos Platẽã. Hor.tamẽ in epi.corripuit,cũ ait:Puræ sũt plateæ,nihil ut properãtib.obstet.Similiter & Catullus ad Aureliũ: Istos qui in platea,modo huc,modo illuc,In re prætereũt sua occupati.Sunt autem Plateæ,uiæ latiores in urbib.qui & uici appellantur.Ter.in An.In hac habitasse platea dictum est Chrysidem. Quandoq; etiã capitur pro area in quam conuenire populus solet.Lampridius in Heliogabalo:Plateas in palatio strauit.Est, & nomen auis.Pli.l.10.ca.50.Ci.Plateolam uocat.l.2.de Na. Deo.

Plateæ,arũ,πλαταιαί,Sec.ciuitas Bœotiæ,sub Cithærone, monte,nõ longe a Thebis,dicta a latitudine remorũ , ut inquit Strab. li.9.Nam πλάτη,Græcis est latior pars remi.Platæenses autem te migratione uictum quæritabant.Hinc Platæenses populi.

Plato,Platonis,[Platone,]πλάτων,philosophus,ab humerorum latitudine ita cognominatus,cũ antea,ex aui paterni nomine, Aristocles uocaretur. Fuit egregio corporis habitu , & in palæstra se exercuit apud Aristonẽ palæstritã,a quo primũ cognominatus est Plato.Natus est Athenis eo die,quo apud Delõ Apollo. Studuit picturæ,tragœdias,poemataq;edidit.adeo autẽ in omni disciplinarũ genere,& præcipue in philosophia excelluit,ut diuinus Plato,& philosophorũ Hom.uocatus sit.Ci.in libris Tus.quæst.Platonicæ maiestatis maximus est buccinator,adeo ut ipsũ Deũ appellet.Labeo etiã inter semideos cõmemorãdũ putauit. Ei defuncto magi,ut deo,immolauerũt.Fuit uarius, multiplex,& tãtæ eloquentiæ,ut Iouẽ(si Græce loqui uoluisset) Platonice locuturum philosophi dicerẽt. Athenis primũ Socrati dedit operã. Deinde , dũ licuit p ætatẽ,in Italiã profectus est,ut Pythagoreos audiret, ubi Philolai Crotoniatæ libros de secta Pythagorea cẽtũ minis etiam in difficultate rei familiaris mercatus est,ex quib.multa in suum Timæũ transtulit.In Aegyptũ deinde properãs,ut audiret Gymnosophistas,oleũ (ut ait Plut.)secũ mercaturæ gratia uexit, ut uiaticũ sibi inde suppeditaret:ubi & libros Mosis legisse creditur. Ter in Siciliã nauigauit,primũ Aetnæ flagrantis uisendæ gratia,ut Apuleius ait:iterũ,sub iuniore Dionysio,spe liberandi Siciliam,tertio ut Dionem tyranno reconciliaret. Dialogum primus illustrauit,licet prius inuentum a Zenone Eleate,ut Aristoteles tradit.ut Fauorinus,ab Alexamene Teio.Decessit annos natus 81.morbo,ut fertur,pedicolari. De hoc Quin.Platonẽ quis dubitat esse philosophorum præcipuum?siue acumine disserendi, siue eloquendi facultate,diuina quadam & Homerica : multum enim supra prosam orationẽ,& quam pedestrem Græci uocant , surgit,ut mihi non hominis ingenio , sed quodam Delphico uideatur oraculo instructus.Vide plura apud Plut.in uita eius.

Plato,alter Atheniensis,poeta priscæ comœdiæ,tempore Aristophanis,& Eupolis,cuius fabulas Suidas commemorat , & Athenæus in Dipnosophistis.Tres item alios Diogenes Laertius commemorat:unũ,Rhodiũ philosophũ,discipulũ Panætij:aliũ Peripateticum,ex Aristotelis ludo:tertium Praxiphanis discipulum.

Plaudo,dis,si,sũ,[Applaudere,battere con le mani,far festa,]κροτέω,pro re bene gesta gratulor,lætitiãq; ostendo,manib.pulsando, strepitumq; faciendo.Ci ad Att.l.2.Qui Curioni stantes plauserant . Id: pro Sex.His in theatris plaudebatur.Vir.6.Ae.Pars pedibus plaudũt choreas.Plaudere sibi,est sibi blandiri,& sua nimiũ amare,[Farsi carezze,]Pli.epi.91.Nec ipse tibi plaudis.Plaudite, uerbum addi solitum in fine comœdiarum.Quin.li.6.ca.2. Tunc est commouendũ theatrũ,cum uentum est ad ipsum illud, quo ueteres comœdiæ tragœdiæq; claudũtur,Plaudite.Hor.in Art. Et usque Sessuri donec cantor,uos plaudite,dicat.Plaudi,passiue.Ci. ad Att.Ne uictoriæ quidem plauditur.Oui.4.Trist.Ele.2.Quaq; ibis manibus circũplaudere tuorũ.Plauditur,impersonale. Ouid. 2.Trist.Plauditur,& magno palma fauore datur.Plaudens , tis , part.Vir.5.Aen.Et alis Plaudentem nigra figit sub nube colũbã. Plausus,a,um,aliud par.Vir 3. Geo. Et plausæ sonitum ceruicis amare.Oui.14.Met.Subuolat & remos plausis circumuolat alis. Plausor,oris, Hor.2.epi.2.in uacuo lætus sessor,plausorq; theatro.Idem in arte:Si plausoris eges aulæa manentis.

Plausibilis,& hoc le,[Fauorabile]δημοτικόν,populare,quod plausu populi excipi põt.Ci.3.Tus.Plausibilia hæc nõ sunt . Idem. 1. Ver.Id populare,atque plausibile factum est.Sic Oratio plausibilis,quæ placet,& plausum populi merẽtur.Quin.l.4.c.31.In lætum,atque plausibilem locum excurrere.

Plausito,tas,frequen.a Plaudo.Auctor Philomelæ.Plausitas arborea clamans de fronte palumbes.

Plaustrum, stri, [Carro ,]ἅμαξα,currus , quod ex omni parte sit palam quod in eo uehitur,ut inquit Varro lib.4. de Lin.Lat.Pla. in Epid.Plaustrum perculi.Ci.1.de Diui.Se interfectum in plau

strum

strum a caupone esse coniectum. Ouid. 2. Metam. Quãuis tardus eras, & te tua plaustra tenebant. Vir. 1. Geo. Tardaq; Eleusinæ matris uoluentia plaustra. Plaustrum item accipitur pro Septentrionalibus duobus sideribus, quas & ursas appellamus. cõstat enim utrũq; ex quatuor stellis in quadrangulũ dispositis, quæ totidem rotarum speciem referunt, & alijs tribus, quæ tribus equis currum trahentibus assimilantur. Ouid. 10. Meta. Flexerat obliquo plaustrum temone Bootes. Sen. Oedip. Quasq; despectat uertice summo Sydus Arcadium, geminumq; plaustrum.

PLAVSVS, plausus, [*Plauso*,] κρότος, actus plaudendi. Cic. in Catone. Quibus a cuncto consessu plausus multiplex datus. Idem At. li. 2. Hinc plausus maximi. Aliquando pro sonora percussione. Pli. de gallinaceis. Cantum Plausu laterum nunciant.

PLAVTI, πλατύποδες, qui sunt planis pedib. antea Ploti nominati. Festus. Ploti appellãtur, qui sunt planis pedib. vnde & poeta Accius, q Vmber Sarsinas erat, a pedũ planitie initio Plotus, postea Plautus est dictus. Soleas quoq; dimidiatas, quibus utebantur in uenando, quò planius pedem ponerent, Semiplotia appellabant.

PLAVTVS, nomen poetæ comici, Latinorum omnium festiuissimi, cuius fabulæ etiã hodie omniũ manibus teruntur, quas horis succisiuis, quibus a uersanda mola otiũ erat, in pistrino fertur cõposuisse. De hoc extat honorificũ illud Varronis elogium, Musas, si Latine loqui uellent, non alio, quam Plautino sermone usuras.

PLEBECVLA, dim. a Plebs. Ci. Att. lib. 1. Misera & ieiuna plebecula. Ad eundem lib. 16. Videtur plebeculam urbanam secum habiturus. Hor. 2. epi. 1. Plebecula gaudet.

PLEBEIVS, ia, ium, [*Plebeis*,] ex plebe: ut, Plebeij ædiles. Liu. 6. Alliciendo ad se plebeiam auram. Aliquando idem quod uulgaris, tenuis, [*Vulgare, uile*,] Pli. li. 13. ca. 4. Ex reliquo genere plebeiæ uidentur. Mar. lib. 13. Imbue plebeias Clusinis pultibus ollas.

PLEBICOLA, qui, plebem colit, & plebi seruit. Ci. pro Sext. Vt plebicola uideretur, libertinam duxit uxorem. Liu. 3. Plebicola repente, atque omnis auræ popularis captator euasit.

PLEBISCITVM, ti, ψήφισμα, χειροτονία, plebis statutum. sciscere. n. statuere est. scita uero plebis appellãtur ea, q̃ plebs suo suffragio sine patrib. iussit, plebeio magistratu rogante, ut puta tribuno. in populo enim pars ciuitatis, & omnes ordines cõtinẽtur, in plebe neq; equites sũt, neq; patricij, Liu. 3. Cũ ueluti in cõtrouersu iure esset, tenerẽtur ne patres plebiscitis, legẽ cẽturiatis comitijs tulere, ut, quod tributim plebs iussisset, populũ teneret. Est igit plebiscitum, quod a plebe, nulla auctoritate patrum, constitutũ est. Lucan. l. 1. Hinc leges & plebiscita coactæ. uide Gel. l. 5. c. 27.

PLEBS, bis, uel Plebes, bei, [*Plebe*,] τὸ πλῆθος, uilior pars populi. Ci. pro Mil. cum plebem muneribus placasset. Luc. l. 5. Nescit plebes ieiuna timere. Hor. 1. Ser. Sa. 8. Hoc miseræ plebi stabat cõmune sepulcrum. Gel. l. 10. ca. 20. Pleb. in Capito a populo diuisit, quũ in populo omnis pars ciuitatis, omnes eius ordines contineãtur: plebs uero, in qua gentes, ciuium patriciæ non insunt.

PLECTILIS, quod plexum est. Pla. in Bacc. Corolla plectilis.

PLECTO, plectis, plexi, plectũ (secũdũ Priscianũ) uel potius xui, xũ, [*Punire. percuotere*] κατέρχομαι, supplicio afficio, punio, ferio, ἀπὸ τοῦ πλήττω, Pla. in Men. Plecte illos pugnis. Passiuũ est Plector. Ter. in Pho. Tu iã lites audies, ego plectar pẽdẽs. Ci. de Am. Multis in rebus negligentia plectimur. Idem 1. Offi. Cauendum est, ne ijsdem de causis alij plectantur, alij, ne appellentur quidem. Hor. 1. epi. 2. Quicquid delirant reges, plectuntur Achiui.

PLECTRVM, ctri, [*Plettro*] πλῆκτρον, instrumentum citharœdi, quo fides pulsantur, ἀπὸ τοῦ πλήττειν, pcutere. Ci. 2. de Na. De. Plectri similem linguam nostri solent dicere, chordarum dentes. Mar. l. 14. Ea ornent docilem garrula plectra lyram. Dicitur quandoq; Pecten. Vir. 6. Aen. Iam pectine pulsat eburno.

PLEIADES, teste Seruio, septẽ sunt stellæ, ante genua Tauri, quæ ortu suo primæ nauigationis tempus ostendunt: unde Græce pleiades dicũtur, ἀπὸ τοῦ πλεῖν, nauigare. Latinæ Vergiliæ dicuntur, a uerni tẽporis significatione, quo oriũtur. Higinus in Astronom. poet. Inter Tauri finitionẽ, & caudã Arietis stellæ sunt, quas nostri Vergilias, Græci πλειάδας, dixere. Fuerũt Atlãtis filiæ septẽ, ex Pleione nympha, cũ qua Iuppiter cõcubuit: unde & Pleiades dictæ. Sũt qui putẽt Pleiades dictas quasi πλείονας, id est, plures q̃ nũquam singulæ appareant sed omnes simul, præter Meropen, q̃ uix apparet. Pherecides tradit septẽ sorores fuisse Lycurgi filias ex Naxo insula, & quia Liberũ patrẽ educauerũt, ab Ioue inter sidera fuisse relatas. harũ nomina putãtur Electra, Alcione, Celæno, Maia, Asterope, Taygete, Merope: quarum septima uix cerni potest: cuius causam afferunt, quod cum reliquæ sorores diis nupsissẽt, sola Merope mortali uiro Sisypho nupserit, quã ob causã, ueluti pudibũda, latitat. Alij putãt hãc esse Electrã: & idcirco obscuriorem uideri, quod excidium Troianum spectare non potuerit, sed oculis manum opposuerit. Oui. l. 4. Fast.

Pleiades incipient humeros releuare paternos,
Quæ septem dici, sex tamen esse solent.

Fit autem quãdoque hæc dictio tetrasyllaba diuisione diphtõgi. Prop. Nõ hæc pleiades faciũt. nec aquosus Oriõ Poetę interdum adiecta uocali prepositiua . a ει diphthõgo, Pliades efferũt. pe. c. Sta. l. 1. Syl. Nec p & Aegæas Hyades. Pliadumq; niuosũ Sydus.

★PLEMMYRIVM, fluuius Siciliæ, qui per agrũ Syracusanum labitur. Steph. tamen ait esse arcem, non fluuium.

PLENILVNIVM, oppositio Solis & Lunæ: cum scilicet Luna Solis ex diametro opposita, tota ab illo illuminatur. Pli. l. 18 c. 32.

PLENVS, plena, plenũ, [*Pieno*,] πλήρης, refertus, perfectus, in quo nihil est uacui. Pla. in Sti. Propino tibi salutẽ plenis faucibus. Ci. 3. de Or. Orator plenus & perfectus is est, qui de omnib. reb. uarie potest, & copiose dicere. Iũgitur aliquãdo genitiuo. Pla. in Mer. Cũ sis tã ætatis plenus. Plena festinationis epistola. Ci. Att. li. 5. Aliquando ablatiuo. Pli. epi. 5. Plenus annis obijt. Aliquãdo pro diuitijs onusto, [*Ricco*,] Ci. 4. Ver. Verrẽ ipsũ qui plenus decesserat. Plena manu dare, est copiose dare, [*Copiosamente*] Pleno gradu ingredi dicũtur, qui magno studio rẽ aliquã aggrediũtur: cui opponitur, Sũmo pede ingredi, idest leuiter rẽ aliquam attingere. Hinc Plene, [*A pieno, pienamente*] perfecte, cumulate, abundanter. Hor. 1. epi. 11. Balnea laudat. Vt fortunatam plene præstãtia uitã. Idẽ 2. epi. 2. Plenius æquo Laudat uenales, qui uult extrudere, merces. Ci. 4. de Fi. Cũ superiores, ẽ quib. plenissime Polemo, secũdũ naturã uiuere, summũ bonũ esse dixisset. Hinc Plenitudo, [*Pienezza*] cõtraria uacuitati. sumitur & pro corpulẽtia; siue crassitudine, [*Grassezza*,] Pli. l. 11. c. 37. Homo crescit in longitudinẽ ad annos usq; ter septenos, tum deinde ad plenitudinẽ. Col. l. 4. ca. 3. Perticæ cacuminum modicæ plenitudinis.

PLERIQVE, [*La maggior parte*,] πλεῖστοι, pleræq;, pleraq;: Plures, uel maiore ex parte. Sal. In diuisione orbis terrę pleriq; in tertia parte Africã posuere: pauci tantũmodo Asiã & Europã. Idẽ de Iug. Nec ratione animi quicquã, sed pleraque uirib. corporis administrabãt. Hor. li. 2. epi. Si quædã nimis antiq;, si pleraq; dure. Tere. i And. Quod plerique omnes faciũt adolescẽtuli. Vbi Donatus: Pleriq; omnes ἀρχαϊσμός, est. nã errãt, qui pleriq;, pro eo intelligunt. hoc enim pro una parte orationis dixerunt ueteres. Idẽ in Hecy. Plus satis. Noue: sed intelligitur, Plus quam satis. Hoc quidã putant at mihi de ijs uidetur esse, q̃ a ueteribus geminabatur, ut Pleriq; omnes, idest, Omnes. pleraque omnia, idest, Omnia, [*Tutti*,] Sic & plus satis, pro Satis. Ter. Phor. Ita pleriq; ingenio sumus omnes. & Heau. Dixi pleraq; omnia. Hinc plerunque, qđ etiam dupliciter sumi potest: uno modo pro, fere semper, [*Quasi, sempre*,] Ter. in And. Ipsum animum ægrotum ad deteriorem partẽ plerũq; applicat. Alio modo, sed rarissime, pro nõnũquã, [*Alle uolte*,] Quin. Excussa sunt plerunq; uitia uerberibus. Dicimus quoque plerunque omnes. Pla. in Tri. Plerunq, omnes sunt tunc intermortui: Inuenitur etiam Plerus sine adiectione. Pacuu. Periere Danai. plera pars pessum data est.

PLEVRITIS, idis, inflammatio membranę costas succingentis. Hinc Pleuriticus, Pli. li. 20. c. 17. Datur pleuriticis.

★PLEVRON, πλευρὼν, Aeoliæ urbs, & Meleagri patria. Pli. l. 4. ca. 2.

PLICATILIS, plicatile, [*Pieghevole*,] πλεκτὸν, quod plicatur, aut plicari potest: ut, Nauis plicatilis, quæ facta ex corio, cõplicata circumfertur ad traijciendos amnes. Pli. l. 5. cap. 9. Ibi Aethiopiæ conueniunt naues, namque eas plicatiles humeris transferunt, quoties ad cataractas uentũ est. Plicatilis crista. Idem l. 10. c. 19. Vpupa crista uisenda plicatili, contrahens eam, subrigensq; per longitudinem capitis.

PLICO, cas, caui, catum, & plicui, plicitũ, [*Piegare*,] πλέκω, significat plicare nectere, & ueluti rugas facere. a πλέκω, necto. Vir. 5. Aene. Seq; in sua membra plicantem.

PLINIVS, [*Plinio*,] secundus Veronensis temporibus Vespesiani uixit, cuius negotia administrabat, noctibus uero & succisiuis tẽporibus opus de Rerum natura cõscripsit. Periit in montis Vesuui incendio, dum eius causã indagare cupit. Eius uitã diligẽtius narrat nepos eius ex sorore Plinius, cuius extant li. epi. & Panegyricus Traiano Cæsari dicatus, quo illi gratias agit, consul ab eo factus. Quinctiliani filiam dote iuuisse, & Martialem poetam decedentem uiatico prosecutum fuisse, testatur ipse in epistolis.

★PLISTARCHIA, πλεισταρχία, ciuitas Cariæ, alias Heraclea dicta. Steph. Byzan.

★PLISTONICVS, medicus Egregius. Pli. & Celsus.

PLORO, ras, [*Piangere, lagrimare*,] κλαίω, lacrymor, fleo. Ci. pro domo: Senatũ pro me non modo propugnare, sed etiam plorare prohiberent. Hora de Arte. Conducti plorant in funere. Idem 2. ep. 1. Plorauere suis non respondere fauorem Speratũ meritis. Ci. At. li. 15. Fessus sum plorando. Ploratus, ta, tũ, Statius. Quos Veneri plorata domus. Ploratus rogus, Ouid. 4. Fallor. Ploratus, ploratus, ploratui, [*Pianto*,] fletus, lamentatio. Ci. 2. Tus. Ex poeta quopiam uetulio: Heu uirginalem me ore ploratum edere. Idẽ Att. lib. 5. Ciuitatum gemitus, ploratus. Plorator, qui plorat. Martia. libro 14. Si quis plorator collo tibi uernula pendet. Plorabũdus,

ploranti similis. Pla. Aul. Homo ad prætorē plorabūdus deuenit.

PLOSTRVM, plostri, [Carro,] ἅμαξα, idem quod plaustrum. nam au, in o, sæpe conuertitur. Col. l. 6. c. 2. Hinc Plostellum. Plostellum Pœnicum quid sit, declarat Var. l. 1. de re ru. c. 52.

★PLOTAE, πλωταὶ, duæ insulæ ad occidentale Peloponnesi latus sitæ, non procul a Zacyntho: postea Strophades dictæ. Pli. l. 4. c. 12.

★PLOTINVS, πλωτῖνος, Academicæ sectæ philosophus insignis, Aegyptius patria Lycopolites. Galeni, Taciti, & Probi temporibus floruit. Suid.

★PLOTIVS, Gallus, Lugdunensis, rhetor egregius, Ciceronis tempore Romæ floruit, a quo Cicero Se. & Q. F. latinas litteras didicisse testatur. de Oratore.

★PLOTVS, M. Accij cognomē fuit, latinorum comicorū facetissimi.

★PLOTI, inquit, Festus uocantur, qui sunt planis pedib. unde & poeta Accius, qui Vmber Sarsinas erat, initio Plotus, postea dictus est Plautus.

★PLOTII, etiā hodie Nouariēses patritij sunt, seruato a Romanis usque ad hunc diem nomine. quorum omnium longe princeps est Io. Baptista, iureconsultus cum alijs nominib. tū uel maxime laudandus, quod in apertum protulit, patriæ monumēta, quæ fere in tenebris latebant, & in luce hominum, suis sciptis, collocauit.

PLVMA, plumæ, [Piuma,] πτίλον, mollior, & minor pēna. Pla. in Men. Pluma leuior. Mar. l. 14. Lassus Amicica poteris requiescere pluma. Vir. 10. Aen. Canentem molli pluma duxisse senecta. Ci. 2. de Na. Deo. Animantium pluma alias, alias squama uidemus obductas. Hic plumeus, a, um, ut lectus plumeus. Plumea culcitra, Ci. 3. Tus. Oui. 11. Met. Plumeus, unicolor, pullo uelamine tectus.

PLVMARIVS, a, um, [Di piuma,] πτερύγιον, ex pluma. unde Plumaria culcitra, pluma plena. Et Plumarium opus, acu factum.

PLVMARIVS, rij, qui acu depingit aliquid i puluinarib. plagis. Cato de Liberis edu. Nulla, quæ non didicit pigere, potest bene iudicare, quid sit bene pictū plumario, aut textore in puluinarib. plagis.

PLVMATILIS le, [Di piuma,] ex plumis. Pla. in Epid. Plumatile, aut cerinum. Noni. Clauatum ut et precatur, aut ex pluma factum.

PLVMATVS, a, um, [Coperto di piuma,] πτερωτὸς, plumis tectus. Ci. 3. de Na. De. Niteus plumato corpore coruus. Pli. li. 8. ca. 30.

PLVMBAGO, inis, communis uena plumbi, Vide Plumbum. Est etiā Plumbago, herba in aruis nascens, folio lapathi. qua commanducata, si oculus subinde liniatur, plumbum, quod est genus uitii, ex óculo tollitur. Pli. li. 25. ca. 13.

PLVMBARIVS, a, um, quod ad plumbum pertinet: ut, Plumbaria officina. Pli. l. 34. ca. 18.

PLVMBATAE, pilæ plumbeæ, quas ueteres peregrino uocabulo Martio barbulos uocabant. Vegetius de re militari. l. 1. c. 17.

PLVMBATVRA, æ, [Impiombatura,] μολύβδωσις, modo ferruminationē significat, modo quācunq; coniuncturam plumbo factā. Cassius apud Paulum in l. in rem actio. ff. de rei uendicatione.

PLVMBEVS, a, um, [Di piombo,] ex plumbo. Pla. in Trin. Nummum ei nunquam credam plumbeum. Plumbeo iugulare gladio, est leui argumento conuincere quempiam. Plumbeus homo a Plauto dicitur liuidus, a Terentio obtusus, & stupidus, in Hea. Plumbeum ingenium quod cogitando penetrare non potest. Plumbeum etiā in re aliqua. Ci. 1. de Fin. Dubitare non possumus, nisi plane in Physicis plumbei simus, quin nihil sit animis admistum. Plūbeæ iræ, sunt grauissimæ. Pla. Pœn. Si quid peccatum est, plumbeas iras gerunt. plumbeus color, Plumbum referens, qualis apparet in ijs, qui ictero nigro laborant. Pli. l. 11. ca. 58.

PLVMBO, as, [Impiombare,] μολυβδόω, ferrumino, uel plumbo conglutino. Pli. l. 34. c. 17. Neque argentum ea stanno plumbatur. Hinc Applumbo, plumbo. Vlp. l. 2. de sepul. uiol. Si statua neq; applumbata fuerit, neque affixa.

PLVMBVM, bi, [Piombo,] μόλυβδος, duplex ē, albū, & nigrū: albū, Stannū dicitur. Pli. l. 34. c. 16. & 17. Est & Plumbū genus uitij in oculis, Pli. l. 25. c. 13. Plumbosus, a, um, [Di piombo,] quod plurimum plumbi habet admistum. Pli. l. 34. ca. 18. & li. 33. ca. 5.

PLVMESCO, is, scere, pennatus fio. Pli. l. 10. ca. 53.

PLVMO, mas, [Far piuma,] πτεροφυῶ, plumam emitto. Gell. lib. 2. cap. 29. Pullis iamiam plumantibus. Plumare item est acu pingere. Flauius Vopiscus.

PLVMOSVS, a, um, [Coperto di piume,] plumis tectus, Oui. ad Liuiā. Sic plumosa nouis plangentes pectora pēnis Oenidē subitæ cōcinuistis aues. Prop. l. 4. Ele. 2. Faunus plumoso sum deus aucupio.

PLVMIPES, pedis, πτερόπους, qui pedes habet pennatos. Catul. in Camerium. epig. 51. Adde huc Plumipedas uolatilesq;.

PLVMVLA, æ, πτερύγιον, parua pluma. Col. l. 8. ca. 5.

PLVO, pluis, pluit, uel pluui, tū, [Piouere] βρέχω, ὕω, soli deo, uel naturæ tribuit: ideo fere sine nominatiuo ponit. Vir. 10. Aen. Dū pluit in terris. Ci. de Na. De. Has Græci stellas Hyadas uocitare ferūt: a pluendo, ὕειν. n. est pluere. Pli. l. 16. c. 26. Etiā si non pluat. Aliquando tamē inuenit habere nominatiuū eius rei, q̄ pluendo decidit. Vir. 4. Geo. Nec de concussa tātum pluit ilice glādis. Tibul. Multus & in terram depluerétq; lapis. Quandoque & ablatiuū. Liui l. 36. Nūciatū est, lapidibus pluisse. Quandoque accusatiuū. Liu. l. 10. Terram pluisse, nunciatum est. Hinc Appluo, Pli. l. 9. c. 16 Nisi appluat, ea aminuantur. Compluo. Varro: Sursum, qua compluebat, compluuium dictum Impluo suo loco.

PLVRIFARIAM, [A molti modi,] πλεοναχῶς, aduerbium pluribus modis, siue pluribus locis. Sue. de Tib. Cubicula plurifariā disposita.

PLVRIMVS, ma, mum, [Assaissimo,] πλεῖστος, superlatiuum a Multus. Pla. in Aul. Quod me sollicitat plurimis miserum modis. Quandoq; pro longo. Vir. 1. Ae. Colleis, qui plurimus urbi Imminet. Vnde apud eundem, Nux plurima, idest longa, [Lungo,] qua significatur amygdalum. Plurimum cum genitiuo. Ci. in publicanorū causis, uel plurimum ætatis meæ uersor. Idē 1. de Fin. Iustitia iucunditatis, uel plurimum affert. Plurimi, genitiuus uerbis æstimādi iungitur. Ci. 3. de Fin. Est illud quidem Plurimi æstimandum. sed ea æstimatio genere ualet, non magnitudine. Pla. Bacc. Illam plurimi pendit. Hinc plurimum, aduerbium, permultum. Cic. de Ami. Plurimum sibi confidit: Quandoq; pro, ut plurimū, [Il piu] Ter. in Phor. Domum ire pergam, ibi plurimum est.

PLVS, pluris, [Piu,] πλέον, ge. n. in obliquis uero, & numero plurali triū generū, secūdū Priscianū, comparatiuū est, significatione tātū, nō uoce, ab eo, qd̄ est Multū: quamuis Gel. l. 5. ca. ult. Ex Capitonis auctoritate putauerit esse absolutū, idest positiuū. Plus nominatiuo aliquādo iungitur. Liu. de bello Mace. plus quinquaginta hominum millia ceciderūt. Aliquādo accusatiuo. Ter. in Eun. Non plus triduum. Vitr. li. 7. Asseres directi disponātur inter se, nec plus spatium habentes pedes binos. Aliquādo ablatiuo. Pla. in Men. Plus triginta annis natus sum. in quib. omnib. locutionibus intelligitur particula Quam, quæ plerunq; etiā exprimitur. aliquādo & genitiuo, cōmuni more omniū substātiuorū. ut, Plus sapientiæ, apud Pla. in Mil. Aliquādo temporis aduerbiū fit, idem significans, quod diutius. Ter. in Hec. Ut cum matre una plus eēt. Plures, p multi. Ci. 5. de Fi. Plures dies, manere non potest. Pli. li. 9. c. 12. Aquatiliū tegmenta plura sunt. In plurali numero Plura dicimus, & Pluria. Donatus: Antiqui hoc Complure, & hæc Cōpluria, quod nostri Complura dicunt. Ci. in Ora. Confirmāda genera compluria. Credo, quia ueteres, hic & hæc pluris, & hoc plure, nō hoc plus, dicebant. Hæc ille. Gellius uero refert Capitonē docuisse Pluria Latinū esse, plura uero barbarū. nunc autē, & Pluria, & Plura dicimus. unde & Cōpluria, & Cōplura. Ter. in Phor. Noua hic compluria. Sed differunt ab inuicē Plura, & Cōplura, quod Plura de duobus dici possit, Cōplura nō nisi de maiore numero. Est præterea illud cōparatiuū, hoc minime, ideoq; nō regit casum. Complurimus non reperitur, sed tātum Plurimus. Est & Plus aduerbiū, Plus satis, dicimus, pro eo quod est abūde, & plus quam satis. Ter. in Eun. Accede ad ignem hūc, iam calesces plus satis. Plus, minus. Plus, minusve, Plusue, minusue, in eadē significatione usurpantur, pro circiter: frequentius tamē inuenit Plus minus, ut. Dies plus minus triginta: pro paulo plus, aut paulo minus: idest circiter. Dicimus etiam, Plus plusq;, pro uehementius. Ci. Att. li. 6. Quem mehercle plus plusq; in dies diligo. Hinc Perplures, idem quod permulti. Pl. l. 13. c. 24. Sponderq; iugero eius annuos perplures uel mediocri solo reditus. Vnde Perplurimū, aduerbium. ut Perplurimum refert, apud eundem li. 2. c. 54. Item deriuatiua, Pluralis, & hoc rale, & Pluratiuus, ua, uum, eiusdem significationis, ut apud Macrob. Pluratiuus numerus.

PLVSCVLVS, a, um, [Vn poco piu,] παρὰ πολὺς, diminu. a Plus, quamuis Plus masculinum, fœmininumve genus non habeat: idemq; significat, quod paulo, uel aliquāto plus. Ter. in Phor. Pluscula suppellectile opus est. Inde Complusculus. Idem in Hecy. Dies complusculos. Plusculum, li, subst. ocu. ge. Ci. 2. de Or. Causas eas, in quibus plusculum negotii est. Idem Luceio li. 5. Plusculum, quam concedit ueritas, amori nostro largiare.

PLVTARCHVS, Cherronensis philosophus, floruit sub Traiano & Adriano Imperatoribus, uir eruditissimus. A Traiano in Illiricum missus est consulari potestate. Suidas.

PLVTEVS, plutei, mas. gen. Machina ad expugnādos muros ad similitudinē cassidis. Cōtexitur è uimine, & corijs ptegitur, ternisq; rotulis: quarū una in medio, duæ in capitibus apponuntur. in quācunq; partē uolueris, admouetur. Hos obsidentes muris admouebāt, applicabantq;, sub ijsq; latitātes sagittis, aut alijs missilib. defensores de propugnaculis exturbabant, ut interim scalis ascēdēdi præstaretur occasio, ut inquit Vegetius. Cæsar: Hostib. spes uictoriæ redintegrabatur, q̄ deustos pluteos turriū uidebāt. Pla. in Mil. Ad eum uineas, pluteosque agam, idest totis uiribus eum oppugnabo. Sue. in Calig. Accipere uidetur pluteum pro fulcro tori discubitorij, cum inquit. Quosdā summis honorib. functos cœnare modo ad pluteū, modo ad pedes stare succinctos linteo passus est. Martial. li. 3. Namque puer pluteo uindice tutus erat. Librorū quoq;, & tabularum, signorūq; repositoria Plutei appellātur. Iuu. Sat. 2. Et iubet archetypos pluteos seruare Cleāthas.

Hine

Hinc Pluteális, & hoc le. unde a Cicerone ad At. l. 1. Sigilla plutealia, imagunculæ pluteis inclusæ dicuntur. Tabula insup, qua utuntur ij, qui aliquid meditantur, conscribuntur, Pluteus dicitur. Persius. Sat. 1. Nec pluteũ cædit, nec demorsos sapit ungues.

PLVTO, [*Plutone*,] πλούτων, ἀΐδωνεὺς, Saturni filius ex Ope coniuge, & frater Iouis, atque Neptuni: qui cum ad regni diuisionẽ uenissent, Plutoni qui natu minimus erat, & Agesilaus uocabatur, pars Occidẽtis obtigit, secus inferum mare: Ioui plaga Oriẽtalis: Neptuno insulæ. hinc datus est locus fabulæ, Ioui imperiũ cæli, Neptuno maris, Plutoni inferorum obtigisse. Dictus Pluton, ἀπὸ τοῦ πλούτου, a diuitijs, quod opes omnes ab inferis, idest ex intimis terræ uisceribus eruantur. Eandem etiam ob caussam Latini Ditem appellarunt. Ci. 2. de Nat. Deo. Terrena uis omnis atque natura Diti patri dedicata est. Idem & Summanus dicitur, quasi summus deorum Manium. Item Orcus, quasi Vrcus, ab urgendo, quod omnes ad interitum urgeat. Dicitur & alijs multis nominibus, quæ uide apud Cœlium Antiq. lect. l. 10. c. 18. Huius uxorem Proserpinam esse uolunt, Cereris filiam, cuius raptum tribus libris exequitur Claudianus. Hinc Plutonius, nia, nium, Hora. li. 1. Carm. Et domus exilis Plutonia.

PLVVIA, pluuiæ, [*Pioggia*,] ὑετὸς, aqua cælestis ex cælo decidens. Vir. 1. Geo. Et pluuia ingenti sata læta, boumq; labores Diluit. Idem 1. Geo. Ne renuea pluuiæ, rapidive potentia solis.

PLVVIALIS, pluuialis, & pluuius, a, um, [*Di pioggia, piouana*,] unde aqua pluuia, uel pluuialis dicitur, quæ de cælo decidit. Festus: Compluuium, quo de diuersis tectis aqua pluuialis cõfluit. Vir. 3. Georg. Vere madent udo terræ, ac pluuialibus Austris. Col. l. 2. cap. 13.

PLVVIOSVS, a, um, [*Piouoso*,] ὑετώδης, ut Annus pluuiosus, in quo sunt frequentes pluuiæ. Pli. l. 18. cap. 23.

PLVVIVS, a, um, [*Di pioggia*,] ὄμβριος, Plinius. Teritur in mortarijs admista aqua pluuia. Hora. li. 1. Carm. Ventos pluuios uocat. id est pluuiam inducentes. Col. in Præfa. l. 1. Ver. pluuiũ nominat. in quo sæpe fit pluuia. Auster pluuius, pluuiã inferens, Ouid. 1. Met. Cælum pluuium, Var. 1. de re ru. c. 13. Frigus pluuium, Vir. 3. Geo. Hyades pluuiæ. 1. Aen.

*PLVNSA, Nili insula, cuius incolæ Plinsi dicũtur, & Plyneatæ. Ste.

PLYNTAVIA, dies festi apud Athenienses, Cereri sacri. Cœl. Rhod.

P ANTE N

PNEVMATICVS, spiritalis, ἀπὸ τοῦ πνεύματος, a spiritu. unde Pneumatica organa, dicuntur spiritalia, hoc est, quæ ui flatus, uel spiritus aquam ex puteo, uel fluminе hauriunt, ad irrigandos hortos. Pli. l. 19. c. 4. Pneumatica ratio para musicæ, quæ fit inflatia uento fistulis. Pli. li. 7. ca. 37.

P ANTE O

POCILLATOR, oris, [*Coppiero*,] οἰνοχόος, pincerna, qui est a poculis.

POCILLVM, li, paruum poculum. Pli. li. 4. c. 13. Papirius, aduersus Samites dimicaturus, uotum fecit, si uicisset, Ioui pocillum uini. Pla. in Asin. Tecum aquæ pocillu potitet. Cato c. 156 Per linteũ exugito succum in pocillum fictile. Liu. 10. Vouerat Ioui, si legiones hostium fudisset, pocillum mulsi.

POCVLENTVS, ta, tum, [*Che si puo beuere*,] πότιμος, quicquid potari potest. Gel. lib. 4. cap. 1. Penus est, inquit, quod esculentum aut poculentum est. Ci. 2. de Na. Deo. Esculentis, & poculentis, iter natura patefecit.

POCVLVM, poculi, [*Coppa*,] ἔκπωμα, ποτήριον, uas, quo bibitur, a potione dictũ. Cic. Ver. 6. pocula Mentoris manu summo artificio facta, Vir. 11. Aen. Expectare dapes, & plenæ pocula mensæ. Sumitur quandoque pro ipso potu, siue potione. [*Beueraggio*,] Virg. 2. Geo. Pocula si quando sæuæ infecere nouercæ. Poscere maioribus poculis, est copiosius, & liberius potationi indulgere, inuitare. Ci. 3. Ver. Poscunt maioribus poculis.

PODAGER, gra, grum, [*Gottoso*,] ποδαγρὸς, podagricus. Claudianus epigram. 30.

PODAGRICVS, & Podagrosus, [*Gottoso*] ποδαγρικὸς, qui podagra laborat. Pla. 10 Merc. Si podagrosis pedibus Euthycus. Pli. li. 20. ca. 8. Podagricis utiles.

PODAGRA, podagræ, p. co. [*Podagra, gotta*,] ποδάγρα, morbus est articularis, pedes præcipue infestans. Dicta Podagra, quod pedicæ more, quam Græci, ποδάγραν, appellãt, pedũ usum impediat. Si manus infestet, chiragra dicit. Mar. li. 1. Litigat & podagra Diodoros, Flacce laborat: sit nil patrono porrigit: hæc chiragra est. Oui. 1. de Pon. Soluere nodosam nescit medicina podagrã. Podagra morbus peregrinus est. nã si Italiæ fuisset, antiquitus Latinum nomen inuenisset. non enim Roma, cum sudando, & laborando uiuebat, hoc malum cognouit. Pli. l. 16. c. 10.

*PODALEA, p. p. urbs Lyciæ. Plin.

PODALIRIVS, Aesculapij filius, ob insignem medicinæ artis peritiam una cum fratre Machaone ad bellum Troianum euocatus.

*PODASGI, populi Thraciæ. Steph.

PODEX, cis, ὀρχὸς, posterior pars corporis pudenda. Iuuen. Sat. 2. Et podicæ læui Caduntur tumidæ medico ridente mariscæ. Horatius. Hicq; turpis inter aridas nates Podex.

PODIVM, podij, [*Poggio, poggiolo*,] πόδιον, locus ad spectãdũ habilis, a pede nomen habens, quia pedis modo proiectura illa, q̃ podiũ facit, procedat. uel quòd in eo pedibus hæremus, solet. n. fieri extra domus parietẽ locus porrectus instar pulpiti, mutulis e marmore suppositis. Iuue. Sat. 2. omnibus ad podium spectantibus. Sue. de Nerone. Toto podio adaperto spectare consueuerat.

POEMA, tis, [*Poema poesia*,] ποίημα, & Poematum, ti, & Poesis, huius poesis, ποίησις, poetarum opus: hoc est, figmentũ, siue fictio. Pla. in Asi. Nam nec fictum unquam, nec pictum, in poematis. Pli. li. 7. c. 36. De poematum origine magna quæstio est. Ci. 4 Tus. Anacreontis tota poesis amatoria est. Nonius ita distinguit inter Peoma, & Poesin, quod illud sit inuentio parua, quæ paucis uerbis exprimitur, hæc uero contextus ipse scriptorum, & opus totum. Sic tota Ilias Poesis appellabitur. armorum autem Achillis descriptio, poema. Verum hæc differentia non obseruatur.

POENA, pœnæ, [*Pena, supplicio*,] τίμημα, supplicium, quo quis ob delictum afficitur, a Græco ποινή, quamuis Varro a pendendo deriuari putet. Habet autem hoc nomen uarios in oratione usus. Dicimus enim, Petere pœnas, pro exigere; Luere pœnas, id est, puniri. Afficere pœna. Constituere pœnam alicui, aut in aliquẽ: Consurgere in pœnam: idest, Vi pœnam ab aliquo exigere: Dare pœnas: Pendere pœnas: Exigere pœnam: Expetere pœnã: Effugere pœnam: Expendere pœnas alicui: Ferre pœnam: Hebere pœnas: Persoluere pœnas sceleris: Perferro pœnã: Persequi pœnas ulcisci, pro ulcisci. Pendere pœnas, puniri, supplicio affici, mulctã soluere. Repetere pœnas ab aliquo: Sustinere pœnã: Sufferre pœnã: Sumere pœnas: Subire pœnam. Suscipere pœnam. Pœnarum uero octo genera Cicero commemorat: damnum, uincula, uerbera, talionem, ignominiam, exilium, seruitutem, mortem.

POENALIS, & hoc le, quod ad pœnam pertinet: ut Pœnalis, opera. Pli. lib. 18. cap. 11.

POENARIVS, pœnalis, ut Pœnaria actio. Quint. l. 4. c. 3. Si pœnarias actiones inferemus. Idem l. 7. ca. 5.

POENICVS, ea, cum, antiqui dicebãt, quod nos Punicus œ diphthõgo in u, transmutata. unde Pœnica pauimenta ex lapide Numidico strata. Sic Pœnio dicebant, pro Punio.

POENITENTIA, [*Penitenza*,] μετάνοια, dolor ob factũ aliquod nostrum, occasionis ve prætermissionem. Pli. Epist. 130. Superest, ut agat pœnitentiam pœnitentiæ suæ. Pli. li. 17. c. 11. Nihil fœdius agricolis, quam gestæ rei pœnitentia. Aliquando pro contemptu, [*Disprezzo*] Idem li. 5. ca. 17.

POENITET, pœnitebat, pœnituit, uerbum impersonale, [*Pentirsi*,] Cic. pro Cœlio. Quod obiectum est de impudicitia, id nunquam tam acerbe ferec Cœlius, ut eum pœniteat non deformem esse natum. Aliquando pro tædet, seu dolet accipitur, [*Dispiacere*,] Liuius lib. 1. Nec me eorum sententiæ esse pœnitet. Cic. in Catone: Num igitur, si ad cẽtesimum uixisset annum, senectutis eum suæ pœniteret? Accipitur interdum pro, exiguum uidetur. Tere. Heau. Me quantum hic operis fiat, pœnitet. i. exiguum uidetur, quod a seruis fit, Ci. lib. 1. Offic. Tandiu uelle debebis, quoad te, quantum proficias, non pœnitebit. Pœnitet me hominis: non magni facio hominẽ. Ci. 4. Ac. Quid eũ, Mnesarchi pœnitebat? Hinc Pœnitens, Pœniturus, Pœnitendus. Attius, neq; te, neq; quenquam arbitror pœniturum tuæ laudis. Quinct. li. 9. c. 3. Eo usque processũ, est, ut, non pœniturum, pro non acturum pœnitentiã, & uisuros, ad uidẽdũ missos, Salln. dixerit. Col. l. 2. c. 2. Hic ager colono est pœnitendus, se tanquam pestilens refugiendus. Pœnitendus enim idẽ est, quod parui æstimãdus, [*Vile*,] Liui. 2. Sub haud pœnitendo magistru. Pœnitet uero interdum iungitur genitiuo. Suc. in Vitel. Pœnitens facti. Interdum ablatiuo cũ De. Idẽ in Clau. Pœnitentis de matrimonio. Agrippinæ. Pœnitendũ gerundiuum legitur. Sal. in Iug. Num eorum pœnitendum sit.

POENVLVS, diminutiuum est a Pœnus, unde Plautina fabula nomẽ sumpsit, in qua Pœnus Hanno Punice loquens introducitur.

POENVS, [*Carthaginese*,] Carthaginiensis, a nomine Phœnix, detracta aspiratione. Seruius in illud Virg. 1. Aen. Potuitque ferocia Pœni Curda. Pœni, inquit, αὐτίχθονες, est, quasi Phœni, quia a Phœnicib. orti. Hinc Puoicus, ca, cum, commutata œ in u.

POETA, poetæ, [*Poeta*,] ποιητὴς, carminum insigniũ scriptor. Hora. in Arte: Pictoribus atque poetis Quidlibet audendi semper fuit æqua potestas. Vir. 9 Ecl. Et me fecere poetam Pierides. Ci. 2. de Or. Bonus poeta nemo sine inflammatione animorum existere potest, & sine quodam afflatu quasi furoris.

POETICE, ces, aut Poetica, cæ, [*Poetica*,] ars conscribendorum uersuum Ci. 1. Tus. O præclaram emendatricem uitæ poeticam.

POETICVS, a, um, [*Di poeta*,] quod ad poetam pertinet. Ci. 3. de Or. Habet in oratione Poeticum uerbum dignitatem. Quint. libr. 1. in eadem uitij geminatione poetico iure defenditur. Licentia poetica. Quintil. li. 2. cap. 4. Poetici dij, Cic. 3. de Na. De. Mella

poetica manare, Hor. 3. epist. 20. Hinc poetice, more poetarum. Ci. 5. de Fin.

POETICUS, adie. Ennius Caballinum fontem poetificum dixit.

POETOR, aris, [*Poetare*,] in poetica me exerceo. Ennius. Nunquam poetor, nisi podager.

POETRIA, æ, [*Poetessa*,] ποιήτρια mulier poetices perita. Persius in Præf. Poetrias picas Cantare credas Pegaseium melos. Cic. pro Cœlio. Veteris & plurimarum fabularum poetriæ.

POL, [*Per Dio*,] per Pollucem, iuramenti genus tam uiris, quam mulieribus erat commune. Pla. in Amph. Neque pol dedi, neque dixi.

POLA, [*Pola*,] πόλα, Ptol. Istriæ urbs, a Colchis condita, postea a Iulio Cæsare colonia deducta, Iulia Pietas appellata. Pl. l. 3. c. 19.

POLENTA, æ, ἄλφιτον, hordeum madefactum, deinde siccatum & tostum. Est autē Polenta tantum fœminini gen. Cato de re ru. c. 108. Polentam adiicito. Varro de re ru. l. 4. c. 9. Polenta mista cum nasturtii semine. Pla. in Asin. Polentam pransitant.

POLENTARIUS, ria, rium, quod pertinet ad polentam, seu quod est ea polenta. Pla. in Curc. Eiiciam polentarium crepitum.

POLI, lorum, [*Poli*,] πόλοι, Martiano, duo sunt puncta immobilia in cœlo, circa quæ tanquam circa cardines quosdam, totū cœlū uolui uidetur: unde etiam nomen acceperunt, ἀπὸ τοῦ πολεῖν, a uertendo. Horū alter, qui Borealis appellatur, in nostro hæmisphærio perpetuo apparet, cui alter, quem Australē dicimus ex diametro opponitur, neq; ea nostro horizonte unquam conspicitur. Ab horū uno ad alterū imaginaria quædam linea ducitur, quā Axem appellant: cuius extrema occupant ipsi poli. Pli. l. 2. c. 15.

POLIMENTA, teste Festo, dicuntur testiculi porcorum, cum castrantur, quod ad similitudinem uestium poliantur. Pla. in Men.

POLIO, polis, poliui, uel polii, politum, [*Polire, ornare*,] ξέω, orno, complano. Plau. in Pœn. Poliri, expoliri, pingi, fingi. Vir. 8. Aen. Aegidaque horrificam, turbatæ Palladis arma, Certatim squamis serpentum, auroque polibant. Oui. 1. de Pon. Ele. 6. Cur ego solicita poliam mea carmina cura. Ci. 1. de Na. De. Orationis faciendæ & poliendæ ignarus. Hinc Politum, cultū, ornatū [*Ornato, pieno*,] Var. 1. de re ru. c. 2. Virū omnib. uirtutib. politū, Ci. 3. de Fi. Agricultura abhorret ab omni politiore elegātia. Idē 4. Aca. Politissimus & acutissimus nostræ memoriæ philosophus. Ibidē: Nihil acutius, nihil politius Aristotele. Idem Lētulo, Apelles Veneris caput & summa pectoris politissima arte perfecit. Hinc polite, [*Politamente*,] aduer. Cic. 1. Tus. Fieri potest, ut recte quis sentiat, & id, quod sentit, polite eloqui non possit. Politulus diminu. Ci. ad Volumnium l. 7. epi. Opus est huc limatulo, & polituło tuo iudicio. Politura, ræ, [*Polituzza*] poliendi actus. Pl. l. 36. c. 6. Thebaica polituris accōmodatur. Repolio, rursus polio. Col. li. 2. De frumentis loquens. Nihil attinet repoliri, satis est umbra refrigerari. Reliqua composita uide suis locis.

POLIO, onis, qui arma polit. Firmicus l. 2. Mars, & Mercurius in decimo poliones faciūt. Vtitur hac uoce & Callistratus l. 50. Dig.

POLITIA, æ, p. p. [*Republica*,] πολιτεία, status ciuitatis, quo nomine etiā Plato opus suum de rep. inscripsit. Ci. 2. de Diui. Vide quid Socrates in Platonis Politia loquatur. Politia, iuxta Aristotelē in rhet. est principatus, & cōsuetudo rerum, secundum quam ui uere unum quenque, & cōuersari decet. Tres autē sunt, quia aut unus regnat, aut plures, aut omnes. si unus, & bonus, & regnū cōstituet, si malus tyrānidem, si plures, & boni, aristocratiam, si mali, ochlocratiam facient: si omnes, & boni, democratiam.

POLITICUS, a, um, [*Ciuile*,] πολιτικὸς, ciuilis, quod ad ciues pertinet, quos Græci, πολίτας, uocant. Ci. Atti. 9.

POLLENTIA, lentiæ, [*Potenza*,] δύναμις, potentia. Pla. in Rud. Ne impiorum potior sit pollentia. Idem Casin. Vt uiro tuo sis superstes, atque ut potior pollentia. dea Pollentia, dea potentiæ, quæ a Romanis colebatur.

POLLENTIA, Plinio auctore, oppidum in maiore Balearium insula. Fuit & altera Pollentia iuxta Alpes, inclyta lanarum nobilitate. de qua Silius l. 8. Fuscique ferax Pollentia uillis. Fuerunt & Pollentini in Piceno. Pli. l. 3.

POLLEO, [*Potere, ualere*,] ἰσχύω, possum, ualeo. Ci. in Para. Nec est ulla res, quæ plus apud eum polleat, quam ipsius utilitas, atq; iudicium. Liu. l. 51. multum illi terra, plurimum mari pollet. Accipitur etiam pro præstare, uel melius esse, uel utilius, [*Superare, esser migliore*,] Pli. li. 36. e a oleo & aqua Cilicia cotes polleot.

POLLEX, pollicis [*Dito grosso*] μέγας, δάκτυλος, digitus primus in pede, & manu; quod ui, & potestate inter cæteros digitos polleat: unde & apud Græcos ἀντίχειρ, uocat, quasi altera manus indicatur. Pl. l. 11. c. 43. Hominis pollex articulos habet tres. Premere pollicem prouerbialiter dicitur pro fauere. Pli. l. 28. c. 2. pollices, cum faueamus, premere prouerbio iubemur.

POLLICARIA, & hoc pollicare, ἀντιχειριαῖος, quod pollicis latitudinem, siue crassitudinem habet. Pli. l. 15. c. 24.

POLLICEOR, ceris, [*Promettere*] ἐπαγγέλλομαι, uerbum commune, secundum Priscianum. nam in significatione passiua legit apud Ouid. in epi. Cydippes. Ea ige polliciti debita iura tori. Est autē polliceri, ultro, seu ex pactione aliquid promittere. Pla. in Aul. Credo illi mercedem gallo pollicitos coquos. Aliquādo pro affirmare, [*Affermare*,] Ci. ad Curionem l. 2. epi. De ipso Tito Annio tantum tibi polliceor, te maioris animi, &c.

POLLICITATIO, onis, [*Promessa*,] a Pollicitor, Pli. l. 7. c. 27. Spretis legatis, & pollicitationibus Mithridatis regis.

POLLICITOR, aris, a Polliceor. Plau. in Mil. Tibi meam operam pollicitari.

POLLICITUM, ti, [*Promessa*,] subst. idest promissio. Col. lib. 11. c. 3. Memores polliciti nostri. Oui. 1. de Arte. Pollicitis diues quilibet esse potest.

POLLINARIUS, a, um, γυρεώδης, ut Cribrum pollinarium, quod e lino, nō e setis equorum fit ad pollinē purgādū, nā cribra, quæ ad excutiendam farinam fiunt, Excussoria dicuntur. Pli. l. 18. c. 11.

POLLINCARE, p. p. est farinam in pistrino lucrifactam diuidere.

POLLINCTURA, a Pollincio, cadauerū unctio, & curatio. Pla. ī Stic.

POLLINCIO, pollincis, pollincire, p. co. [*Gouernare i corpi morti*,] ταριχεύειν, corpus mortuū curare. Polinctus, ctus, ipsa curatio. Pla. in prol. Pœn. Eorum alter uiuit, alter est mortuus. mihi pollinctor dixit, qui eum pollinxerat.

POLLINCTOR, oris, [*Pizzicamorti*,] νεκροθάπτης, curator funerum, cuius officium erat, abluere cadauera, & ungere, ab antiquo uerbo Pollincio. quod est lauare, ungere, & curare cadauera. Pla. in Asi. Ecquis currit pollinctorem accersere? Apuleius: Pollinctor eius, funeri dum unctionem parat.

POLLINTOR, oris, qui farinam facit, & pollinē, quiq; pollinario cribro pollinem purgat: a polline farinæ deductum nomen. Cato de re ru. ca. 5.

POLLINTIO, onis, a Pollinceo, quod est farinam in pistrino diuidere. Cato. c. 136. Pollintionem in agro Casinate sic dare oportet.

POLLIS, inis, & Pollen, inis, [*Fior di farina*,] γῦρις, flos farinæ, a Polleo, quod farinæ portio præstantissima sit. Pli. l. 18. c. 10. Pollinis sextarios quinque. Marcellus Dioscoridis interpres dicit Pollinē esse subtiliorem farinæ partem, qualis circa molas plerique, & loca in quibus panis pinsitur, parietibus hærens inuenitur.

POLLUBRUM, [*Catino*,] χέρνιψ, χερνιβεῖον, uas latū, qđ & Peluim uocamus: a polluēdo, qđ eo aqua ex manuū ablutione polluta, excipiatur. antiqui etiā ad pedes abluendos pollubrio utebantur. Liuius Andron. apud Non. Argenteo pollubro, & aureo gutto. Fabius Pictor. pollubrū sinistra manu teneto, dextera uas cū aqua.

POLLUCEO, ces, xi, ἀναθύω, uerbum ad sacra pertinēs, significās dicare, uel uouere, uel (ut alii uolunt) libamēta Herculi in aram porrigere. unde Sacrificium polluctum dicebatur, quo Herculi decimæ solent sacrificari, Pla. in Stic. Vt decimā partem Herculi polluceam: idest, splendide dedicem. Hoc uerbo usi sūt auctores quoties opiparas dapes, ueluti in sacrificiū Dei, & in primis Herculis, facturi erant, cui decimas omnium rerū Romani uoto reddebāt. unde Macrobius Catillones eos proprie dicit, qui ad polluctum Herculis ultimi cum uenirent, catillos liguriebant. nam polluctum, & i. cœna est pollucibilis, & opipara. Plau. in Rud.

POLLUCIBILIS COENA, a Macrobio dicta opulenta, opipara, & splendida. Hinc Pollucibiliter, [*Splendidamente*,] splendide & laute. Plau. in Most. Obsonare pollucibiliter.

POLLUO, luis, lui, lutum, [*Macchiare, imbrattare*,] μολύνω, inquino, fœdo, contamino. Ci. pro Ros. Am. Cum omnia diuina, atq; humana iura scelere nefario polluisset. Oui. 1. Meta. Afflatuq; suo populus, urbesq; domosq; polluit. Ci. pro domo: Incesto flagitio, & stupro polluit ceremonias. Hor. 4. Car. Ode. 5. Nullis polluitur casta domus stupris. Vir. 3. Aen. Polluit ore dapes. Pollutus, luta, lutum, partic. Vir. 3. Aen. Linquere pollutum hospitium.

POLLUX, Iouis e a Leda filius, frater Castoris. hunc fabulātur poetæ fuisse immortalem, & immortalitatem suam cum fratre mortali diuisisse. Vir. 6. Aen. Si fratrē Pollux alterna morte redemit.

POLULUS, adie. [*Pochino*,] pro paululus, uel paruulus: antiquum. Cato de re ru. c. 10. Vrceos tres, labellum polulum.

POLYBIUS, insignis historicus ex Megalopoli Arcadiæ ciuitate, Scipionis Africani præceptor, qui Romanam historiam libris quadraginta conscripsit. Suidas.

POLYCLETUS, statuarius eximius. Aelianus de uaria hist. Pli. & alii.

POLYCRATES, pe. co. Tyrannus qui regnauit in Samo insula. Huic, quoad uixit, nihil aduersi contigisse ferunt. sed mors ærumnosa docuit, neminem ante obitum merito dici posse felicem. Fuit enim ab Oronte Satrapa Persarum captus, suspensusque. Str. l. 14. Ci. l. 5. de Fin. Floruit eodem tempore, quo Pythagoras.

POLYDAMAS, antis, Pancratiastes nobilis, qui æmulatus Herculem leonem inermis amplexus superauit: taurum ingentē apprehēsis extremis pedibus retro tenebat: currum agitatum sese opponēdo altera manu apprehēsum ex cursu retrahebat, in equosq; insilientes deiecto auriga. Postremo post cœnā in cauerna, cū iam a uetustate ruinā minaretur diffugientib. conuiuis, cōliuus ipse ru ibus,

ribus, ac manibus posse illud sustinere, oppressus est. Pausanias.

Polydorus, p.p. πολύδωρος, filius Priami ex Hecuba, quem pater initio belli Troiani, communis Martis exitum veritus cũ magno auri pondere educãdum tradidit Polymnestori Thraciæ regi, antiquo hospiti, amico & genero suo. sed ille, deleta Troia, auri cupiditate adductus, Polydorum in littore spatiãtem, telis aggreditur & frustra fidem deorum, hominumque implorantẽ, occidit. uide Seruium in locum illum 3. Aene. Fuge littus auarum: Nam Polydorus ego.

Polymnia, siue Polymnea, πολύμνεια, una Musarum, a memoriæ magnitudine dicta. nam μνείας, Græci memoriam uocãt. Producit autem hæc dictio penul. syllabam, cum apud Græcos, ει diphthongo scribatur. Polyhymnia, per quinque syllabas, dixit Hor. li. 1. Car. Euterpe cohibet, nec Polyhymnia.

Polynices, & Eteocles, Oedipi, Thebanorum regis, filij fuerunt, qui de regni hæreditate dissidẽtes, singulari certamine congressi mutuis uulneribus ceciderunt. Sta. in Theb.

*Polypoetes, Pirithoi, & Hippodamiæ filius Hom. Iliad. 12.

Polyphemus, pe. pr. πολύφημος, Cyclops, Neptuni filius, ex Thoa Phorci filia, ingenti corpore, qui unum tantum oculum, eumq; in frõte habuit. Hic Galateam nymphã fertur adamasse, Acinq; puerum, quem sibi illa præferebat, saxo interemisse. Vlyssem quoque ui tempestatis in Siciliam delatum antro suo inclusit, quatuorque ex comitibus eius deuorauit, reliquos eodẽ mortis genere perempturus, nisi præuertẽs Vlysses uino nigro inebriasset, atq; sopore obruto, adusto stipite oculũ eruisset. Vide Homerum 10. Od. Seruius in illud Vir. l. 3. Aen. Nam qualis, quantusque cauo Polyphemus in antro Lanigeras claudit pecudes: Multi, inquit, Polyphemum dicunt unum habuisse oculum, alii duos, alij tres: sed totum fabulosum est, nam hic uir prudentissimus fuit, & ob hoc oculum in fronte habuisse dicitur. i. iuxta cerebrum, quia prudentia plus uidebat. uerum Vlysses cum prudẽtia superauit, & ob hoc eum excæcasse fingitur. Hæc Seruius.

Polypus, p.c. [*Polpo*,] πολύπους, mas. gen. genitiuo Polypi, & Polypodis: piscis est ex genere τῶν μαλακοδέρμων, idest eorum, qui molli cute teguntur. a multis pedibus appellatus, cuius descriptionem, naturã, & genera uide apud Pli. l. 9. c. 26. Per metaphorã Polypus accipitur pro homine rapace, [*Ladro, rapace*,] quod a Polypo pisce translatum est, qui quicquid brachiorum flagellis nactus fuerit, arctissime retinet. Nonnunquam Polypũ dicimus omnium horarum hominem, qui se omnium ingenijs, omnique tempore nouit accommodare, ea quoque metaphora a polypi piscis natura sumpta, qui ad similitudinem loci, cui adhæret, colorem immutat, maxime in metu. Est etiam polypus, uarium morbus, cum caro interiora nasi occupat, intumescens maxime flante Euro, uel Austro. Dictus Polypus a multifida incisione, quia polypi piscis pedes imitari uidetur. Morbi huius descriptionem & remedia, uide latius apud Celsum l. 6. c. 8. Cato de re ru. Et si polypus in naso introierit, brassicam erraticã aridam, tritã in malum conijcito, & ad nasum admoueto. Polyposus, qui eo morbo laborat, Mar. l. 12. Nasutum uolo, nolo polyposum.

Polyxena, p.c. [*Polissena*,] πολυξένη, Priami filia formosissima, ex Hecuba coniuge, quam Pyrrhus Achillis filius, Troia capta, ad patris sui tumulum iugulauit. Ferunt enim Achillem cũ ad Troianum bellum gereret, Polyxenam forte in mœnibus cõspectã adamasse, eãque sibi uxorẽ postulasse. quod cũ Priamus annuisset, placuit ut in Tymbræi Apollinis templum conuenirẽt, pacis, nuptiarumque fœdera inituri, quod cũ resciuisset Paris, post Apollinis simulacrum sese occultauit, Achillemque nihil tale opinãtem sagitta interfecit. Capta deinde Troia, cũ & Polyxena uiua in hostium manus peruenisset, Achillis umbra Græcorum proceribus in somnis apparuit, præcipiẽs ut Polyxena, cuius nuptiarum prætextu erat interfectus, inferias sibi mitteretur: cuius crudelitatis Pyrrhus sese ministrũ præbuit. Oui. Placat Achilleos mactata Polyxena manes. Ab ea fit Polyxenius, a, um, apud Catullum: Alta Polyxenia madefient cæde sepulcra.

Pomarium, rij, [*Luogo doue sono molte piante di pomi*,] μηλών, locus arboribus pomiferis, consitus. Prop. l. 3. Nec mea phæacas æquant pomaria siluas. Ouid. l. 4. Met. Solidis pomaria clauserat Atlas Mœnibus. aliquando pomarium, locus ubi reponuntur poma. unde Pli. li. 15. c. 16. docet pomaria contabulata facienda in loco sicco, & frigido.

Pomarius, rij, ὀπωροπώλης, pomorum uenditor. Hor. 2. Ser. Sat. 3.

Pomeridianus, a, um, [*Dopo mezo giorno*,] μεταμεσημβρινός, a Post, & Meridies, quod post meridiem fit: sicut Antemeridianus, quod fit ante meridiem. Ci. 3. de Or. Dicitur & Postmeridianus. Quinct. li. 3. c. 1.

Pomifer, ra, rum, μηλοφόρος, ferens poma, ut Arbor pomifera. Columel. lib. 5. c. 9. Autumnus pomifer, Oui ad Pis. Annus pomifer, Hora. 3. Car.

Pomiliones, siue Pomilij, [*Nani*,] νάνοι, breuis staturæ homines, paulum supra terram extantes, qui Græco uocabulo Nani uocãtur: qualem describit Mart. lib. 14. Hoc disticho. Si tantum spectes hominis caput, Hectora credas: Si stantem uideas, Astyanacta putes. Ibidem: Parma tibi, scutum pomilionis erit. Legitur & Pomilius adiect. ut Mulæ Pomiliæ, apud eundem, in titulo huius epig. His tibi de mulis non est metuenda ruina, Altius in terra pene sedere soles.

Pomœrium, pomœrij, locus erat tam intra, quam extra murum, quem antiqui in condendis urbibus inaugurato consecrabãt, neque patiebantur ullum in eo fieri ædificium. Dictum Pomœriũ teste Varrone, quasi postmurium. nam antiqui Mœrum dicebãt quem nos murum dicimus. unde ita legunt nonnulli apud Vir. 10. Aen. Atque ipsis prælia miscent Aggeribus mœrorum Liui. l. 1. Aggere, & fossis, & muro circumdat urbem, pomœriũ profert. Idem Pomœrium est circa murum locus, quẽ in condendis urbibus quondam Hetrusci, qua murum ducturi erant, certis circa terminis inaugurato cõsecrabant. Et hoc spatiũ, quod neque habitari, neque arari fas erat, non magis quod post murum esset, quam quod murus post id, pomœrium Romani appellarũt, & in urbis incremento, quantum mœnia processura erant, tãtum termini hi consecrati proferebãtur. Festus: Pomœrium quasi pomurium. i. proximum muro. Gel. l. 13. ca. 14. Pomœrium quid esset, augures populi R. qui libros de auspicijs scripserunt, istiusmodi sententia definierunt. Pomœrium est locus intra agrum effatum per totius urbis circuitum, pone muros, regionibus certis determinatus, qui facit finem urbani auspicij. Antiquissimum autem Pomœrium, quod ab Romulo institutum est, Palatini montis radicibus terminabatur. sed id pomœrium pro incrementis reip. aliquoties prolatũ, & multos editosque colles circumplexũ est.

Pomona, æ, pomorum dea, apud Romanos, adamata a Vertumno, ut fabulatur Oui. 14 Metam.

Pompa, æ, [*Pompa*,] πομπή, omne spectaculum dicitur, teste Valla l. 4. & apparatus solennis, cum ostẽtatione, & specie quadã triũphi, tam in aduersis quã in prosperis, & lætis, a Græco πέμπω, mitto. dicitur enim pompa triumphi, pompa nuptiarum. põpa sacrorum, pompa funerum. Ci. 1. Offi. Vt pomparum ferculis similes esse uideamur. Idem 4. Tus. Socrates, in pompa cum moltæ uis auri argentique ferretur, tam multa non desidero, inquit. Ter. in Heau. prolixum meretricis comitatũ Pompam appellauit. Transeundum (inquit) est nunc tibi ad Menedemũ, & tua põpa eo traducenda est. Denique splendor omnis & magnificẽtia per translationem Pompa appellatur. Q. Ci. de petitione consul. Tota petitio, cura, ut pompa plena sit, ut illustris, ut splendida.

Pompeii, populi, quos Sarnus amnis abluit, incolentes oppidum eiusdem nominis. inde Pompeianum, prædium circa Põpeios. Pompeianæ ficus, ad siccandum optimæ. Pompeiana uitis. Col. lib. 3. c. 2.

Pompeiopolis, πομπηιούπολις ἢ πομπηιόπολις, Step. Ciliciæ urbs. Mela. libro. 1. in descriptione Ciliciæ. Hæc, Solino teste, postea Traianopolis est appellata, mutato nomine, postquam in ea periit Traianus.

Pompeiorum, Romæ illustris familia fuit, ex qua in primis commemoratur Q. Pompeius, qui cõtra Numãtinos missus, ab eisque superatus, turpem & ignominiosam pacem fecerit. Florus l. 2. Huius filius, siue nepos Cn. Pompeius Strabo, magni Põpeij pater, Nouocomum coloniam deduxit in bello sociali imperator creatus, de Picentibus triumphauit. Cn. Pompeius, huius filius, Syllæ partes secutus, ab eoq; ad ulciscẽdos inimicos in Africam missus, Domitium primũ expugnauit, deinde & Iarbã regẽ cepit, de quo triumphauit ante legitimam ætatem atq; ab exercitu Syllæ Magnus est salutatus. Inde contra Sertoriũ in Hispaniam profectus, Metelli copijs sese coniungens, eũ cum tota factione sustulit. Mox delectus imperator ad bellum piraticũ, tribus mensibus id confecit. Deinde successor L. Lucullo missus, de Mithridate triumphauit. Tigranem Armeniæ regem, ei ad genua procumbẽtem, in regnũ restituit. Inde Iberos, Albanos, Iudæos debellauit capto eorum rege Aristobulo. Extincta uxore Iulia, Cæsaris filia, Corneliam, Scipionis filiam uxorem duxit. Neapoli demum acutissima febre correptus, parũ abfuit a morte: quæ si contigisset, melius cum eo actũ fuisset, ob insequẽtis belli ciuilis calamitatem. nam Pharsalica pugna a Cæsare copijs longe inferiore superatus, & in Aegyptum fugiẽs, regis perfidia ab Achilla præfecto interfectus est. Triumphum, cũ ex Oriẽte uictor rediisset biduo egit, prænotatis gentium titulis uictarum, quæ a Pl. l. 7. & a Plu. in uita eius ordine exponuntur. Filios reliquit Cn. & Sextum Pompeios: quorum ille apud Mundã Hispaniæ urbem: hic apud Siciliam nauali prælio superatus.

Pomponiana, pyra, dicebantur ab inuẽtore. Pli. l. 15. c. 15.

Pomponius Atticus πομπώνιος, nobilis eques Romanus, excellenti ingenio, & amicus Ciceronis in primis fuit, unde Atticus Ciceronis est appellatus. qui postquã uidit Cinnæ tumulta sæpe cẽ

tum a

turbatam,secessit Athenas:ubi longo tempore moratus,& publice ciuitatis,& priuatim omnium gratiã moribus elegantissimis promeruit:linguam ita probe didicit,ut Attici nomen assequeretur.uide eius uitam apud Corn.Nepotem.

POMVM,pomi,[*Pomo,*]μῆλον,ὀπώρα,generale omnium fructuum, qui ex arboribus eius apti proueniunt. Nuces uero ea duntaxat poma uocãtur,quæ duro operimento sunt.Pli.l.15.c.22. Nuces pomorum genere comprehendit.a 4.Sic & Ouidius li.de Nuce, Annua cultori poma referre suo. Quod autem uulgus Gallorũ pomum uocat,id Latini malum appellant. Dictum pomum(ut docet Var.l.1.de re ru.c.31.)quasi potomum, quod eius initio potu,idest,aquatione indiget.Pomosus,mosa,mosum: ut Pomosa corona.Propert.l.3.El.1.

POMVS,pomi,f.g.μηλὶς,arbor pomifera.Tib.li.2. Ele. Tunc uictus abiere feri:tunc consita pomus.

PONDERO,ponderas,[*Ponderare,pesare*]ἵστημι,pẽdo,libro.Pla.Dum numularius ponderaret argentum.Pli.l.18.c.7.Si quis granũ ipsum ponderet.Per translationem est examinare,cõsiderare,[*Considerare,*]Cic.2.Offi.Graui homini,& ea,quæ fiunt, iudicio certo ponderanti,probari posse nullo modo,Idem.1.Offic. In primis quo quisque animo,studio,beneuolentia fecerit,põderandũ est. Hinc Præpondero,prius pondero,seu prius examino.Sta.8.The. Quem uicisse uelit,tacite præponderat exul.Per translationẽ accipitur pro uincere,& quasi pondere superare,[*Vincere superare*] Ci.l.3.Off.Neque ea uolunt præponderari honestate.

PONDO,[*Libra,*]μνᾶ,λίτρα,nomen indeclinabile,& neutri g. idem significans quod libra,idest,pondus duodecim unciarum.Q.l.6. c.4.Torquem aureum centum pondo.Pl.l.9 c.30.Reliquiæ asseruatæ pependerunt,pondo DCC.Accipitur nonnunquam Põdo pro nomine Pondus:unde Liuius.l.4.Scribit,coronam aureã libræ pondo Ioui dicatam fuisse.Pla. in Rud. Neque piscium ullam unciam pondo hodie cepi.

PONDVS,ponderis,[*Peso,carico*]βάρος,rei alicuius grauitas.Plau.in Amph. Haud malum pondus est huic pugno.Itẽ Pondus, quod librando ad stateram ponderatur.Ci.in Catone. Magnum auri pondus.Interdum ponitur pro multitudine,[*Moltitudine,*]Varro de uita populi R.E Græcia comportasse magnum pondus, omnium artificum.Interdum pro auctoritate,[*Autorita,pregio,*]Cic. Appio:Scribit,meas litteras maximũ apud te pondus habituras. Aliquando pro onere.Virg.6.Aen.Gemuit sub pondere cymba. Hinc Ponderosus,rosa,rosum,[*Graue,*]quod est graue. Varro.2. de re rust.ca.11.ba sudore eius lana fit mollior,& Ponderosior. Ponderosam epistolã dixit.Cicero pro multa cõtinẽte,[*Pieno,*] ad Attic.lib.2.Da ponderosam aliquam epistolam,plenam omnium non modo actorum,sed etiam opinionum tuarum.Pondusculum dimin.Col.l.12.c.61.

PONE,[*Appresso,*]ὄπισθεν,post,siue retro,aut a tergo.Virg.2.Aeneid. Pone subit coniux.Val.Max.lib.1.Pone respiciens animaduertit immensæ magnitudinis serpentem. Quandoque præpositio est,& significat post,[*Doppo,*]Liu.40.Pone castra utrique pabulatum & lignatum ibant.

PONO,ponis,posui,positum,[*Ponere,mettere,*]τίθημι,colloco,constituo.Pl.l.9.c.35.Ea præcepto magistri unum tantum uas ante eam posuere aceti.Cice.7.Ver.Recte collocata,& iudicio populi digno in luco posita.Idem Lẽtulo:Amplitudo ac dignitas omnis in uirtute posita est.Aliquando desinere,quoniam cũ cessamus ab opere,quodam modo reponere uidemur id,quod agebamus,[*Finire,cessare,*]Virg.li.7.Cum uenti posuere,omnisq; repẽte resedit Flatus.Aliquando erigere,ædificare,[*Edificare,*]Idem: Posuitque immania templa.Vnde in antiquis marmoribus legimus,Bene merenti posuit.Aliquando deponere[*Metter giu,lasciare,*]Idem 1.Aen.ponuntque ferocia Pœni Corda. Aliquãdo apponere,Mat.Nolo mihi ponas rhombum.Hinc poetæ fabulas,& scripta sua ponere dicebantur,cum in scena hęc spectatorib.quasi in conuiuio,apponebant,[*Dire,*]Iuue.Sat.1.Pone Tigillinũ,id est,affer in scenam aliquid de Tigillino scriptum.Aliquãdo pingere,siue scalpere,[*Dipingere,scolpire,*]Hora.Solers nunc hominẽ ponere,nunc deũ.nam de sculptore,& pictore loquitur.Positor,toris,[*Edificatore,*]conditor.Oui.9.Met.Mœnia constituis,positoris habentia nomen.Templorum positor.Idem.2.Fastor. Appono,[*Aggiugnere*]in ara pono,addo.Ci.in Pis.Aristarchus, qui notam apponebat ad malum uersum.Idem.2.de Inu.Caupo gladium prope appositum e uagina eduxit. Sæpe etiam idẽ, quod cibum ante conuiuas pono,[*Ponere dinanzi,*]Pli.Nihil ei præter secundarium panem apposuit.

PONS,tis,[*Ponte,*]γέφυρα,a pendeo,quod ueluti in aere,pẽdeat.Et significat omne per quod super aquas transimus.Pli.li. 8. cap.3. Terras spatio procul pontis a continente porrecti. Accipitur & pro scalis nauticis.Vir.l.10.Aen.Interea Aeneas socios de puppibus altis Põtibus exponit.Per pontẽ olim ferebãtur suffragia unde,Sexagenarios de põte deijcere, prouerbialiter dicitur pro suffragio priuare.

PONTICVLVS,[*Ponticello,*]γεφυρίς,paruus pons.Ci.5.Tus.

PONTIFEX,ficis,[*Pontifice,papa,*]ἱερεύς,ἀρχιερεύς,sacrę magistratus(ut inquit Sceuola)a posse & facere dictus,uel(ut inquit Varro)quia Sublicius pons,a pontificibus factus est primum,& restitutus sæpe.Ci.Att.l.4.Habetur senatus,adhibẽtur omnes Pontifices qui erãt senatores. Libri pontificum,Hor.2.ep.1.Cœnę põtificum,idem 2.Carm.Religio põtificum,Ci.pro domo. Secures pontificum,Hor.3.Car.Erant autem maiores & minores pontifices,inter quos summus pontifex maximus dictus est,quod maximarum rerum,quæ ad sacra & religionẽ pertinẽt,iudex esset. Numa enim pontificem fecit,eique sacra omnia attribuit,eiusq; scitis sacra omnia priuata,& publica subiecit: instituitq; ut idẽ Pontifex non cœlestes modo ceremonias,sed iusta quoque funebria,placandosque manes edoceret.Liu.l.1.

PONTIFICALIS, & hoc pontificale,[*Pontificale,*]ἱεραρχικὸς, quod ad Pontificem pertinet:ut,Pontificalis auctoritas,apud Ci.2.de Leg.Põtificalis honor, Oui.3.Fast.Ius pontificale,Ci.2.de Leg. Sacrũ Pontificale,Oui.1.Fast. Pontificalis cœna, dicebatur opipara sumptuosa & exquisitis epulis instructa.Macr.3.Sat. Pontificales libri,in quibus sacræ cæremoniæ continentur.

PONTIFICATVS,[*Pontificato,*]ἀρχιερωσύνη,Pontificis dignitas.Cic. de Arusp.respon. Solemnes cæremonias Pontificatu contineri putauerant.

PONTIFICIVS,a,um,[*Da Pontefice,*]ἱεραρχικὸς,quod est pontificis ut,Ius Põtificum a Pontificibus constitutũ.Ci.3.de Na.deo. Docebo meliora me didicisse de colendis dijs immortalib. iure Pontificio,& more maiorum.Pontificia uero,orum, plurali nu. libri Pontificij.Ci.1.de Na.Deo.Nominũ non magnus numerus ne in Põtificijs quidem nostris.Inuenitur & Pontificium,subst. pro cognitione & auctoritate pontificis,Gel.l.1.c.13.Re deliberata ab eo,cuius negotium id,pontificiumque esset.

PONTINA PALVS,Volscorum palus iuxta Forum Appij, haud longe a Tarracina.hæc a Cornelio Cethego cõsule exiccata est. Pl. l.4.c.7. Luc.l.3.Pontinas uia diuidit uda paludes.

PONTONES,naues, quibus in traijciendis amnibus loco pontium utimur.Apuleius Si uado non poterunt,pontonibus trãsibunt. Cæs.3.Bel.Ciu.Pontones quod est genus nauium Gallicarum Lysi relinquit,Papinianus.

PONTVS,[*Mare,*]πόντος,gen.masc.proprie dicitur mare illud,quod a palude Mæotide usq; in Tenedum protenditur,sed ubi primũ se arctat,a Tenedo incipiens,a casu Helles uocatur Hellespontus:ubi se expandit,Propõtis:ubi iterum arctatur, Thracius Bosphorus,ubi autẽ latissime diffunditur,Põtus Euxinus, qui curuatus in figuram Scythici arcus committitur ostio Mæotidis paludis idque ostium Cimerius Bosphorus uocatur. Figurate autẽ pro quouis mari ponitur, ut apud Vir.l.1.Aen. Ingens a uertice pontus In puppim ferit.Est præterea Pontus, Scythiæ fluuius in quo Thracius lapis inuenitur,qui aqua accenditur & restinguitur oleo.Dios.l.5.c.93.

PONTVS, ponti, fœm. gene.prouincia Asiæ minoris,a Ponto rege sic cognominata,crudelitate Medeæ,& maleficarum herbarum prouentu nobilitata. Vir.Ecl.8.Has herbas,atque hæc Ponto mihi lecta uenena Ipse dedit Mæris:nascuntur plurima Põto.Clauditur autem Pontus(ut Stra.refert.l.1.8.9.11.)ab occidente,Haly flumine:ab Oriente,Colchide:a Meridie,minori Armenia: a Septentrione,mari Euxino.Ptolemęus uero l.5.paulo aliter:Põtus,inquit.ab Occasu,ore Põti,& Thracio Bosphoro: a meridie regione quæ proprie Asia dicitur,a Septentrione parte Euxini maris terminatur.eius ciuitates insignes sunt,Calcedon, Nicomedia,Nicæa.

POPA,æ,dicebatur,qui uictimas uenales habebat,& qui ligabat eas ad altare,feriebatque.Prope.l.4.Succinctique calet ad noua sacra popæ.Spartianus in uita Getæ:percussit hostiam popa. Sue. in Calig. Admota altaribus uictima succinctus poparum habitu,cultrarium mactauit.Accipitur nõnunquam pro guloso. Persius Sat.6.tremat omento popa uenter.

POPANVM,ni,p.c.placenta lata,tenuis,rotunda, quam dijs ueteres offerebant,sed,& pro quocunq; libo capitur. Iuu. Sat.6. Tenui popano corruptus Osiris.Iulius autem Pollux ait, Placentam esse,qua in sacrificiis antiqui utebantur.

POPELLVS,li,dimin.a populus,idem quod plebecula.Hor.l.1.epi. 7.Vilia uendentem tunicato scruta popello.Et Pers.Sat.4.

POPINA,næ,καπηλεῖον,a popa,locus,ubi publice obsonia,caroq; cocta,ac delicate cõfecta uenditatur,comediturque.Pla.in Amph. In popinam diuortendum est,mihi, Accipitur nonnunquã pro delicatioribus cibis,qui in ganea uendi consueuerunt. Cicer.3. Phil.Vino,& epulis retentus est,si epulæ potius,quam popinæ, dicendæ sunt.

POPINALIS,& hoc le,quod ad popinam spectat.Col.li. 8. Deliciæ popinales.

Popi-

POPINATIO, onis, [*Crapula*,] uocatur Gellio, quæ alio nomine dicitur hellnatio. Fit autem Popinatio, a Popinor, aris, quod est helluari & indulgere popinis. Iulius Capi dum Galienus popinat.

POPINONES, [*Leccardi*, λιχνοι,] helluones, gulones, popinis dediti. Hor. 2. Ser. Imbecillus, iners: sim quiduis: adde, popino. Sueto. de Cla. gra. Luteonem, nebulonem, popinonem appellans.

POPLES, itis, ἰγνύα, ἰγνύς, pars opposita genu, quæ curuatur, dicta, quod post plicetur. Col. l. 6. c. 12. Oleo & sale genua, poplitesq; & crura confricanda. Liu. l. 3. Succisis femoribus poplitibusque.

POPPYSMATA, [*Vezzi*,] ποππύσματα, proprie dicuntur ea uocis blandimenta, quæ fiunt equis indomitis cū tractatione manuū. Iuue. Sat. 6. Præbebit uati crebrum poppysma roganti, id est crebram manuum tractationem, cum quadam uocis adulatione. nam sic a ποππύζω, quod est sibilo, uel adulor, quare & poppysma sibilo quādoq; ponitur, qui in re obscœna fieri consueuit. Mar. li. 7. Quis ridere potest fatui poppysmata cūni? Est & ποππύζειν, (ut quidam exponunt) idem quod Plaudere. i. manibus plausum edere. & in eadē significatione Poppysmus. Pli. lib. 28. Fulgetras poppysmis adorare, consensus gentium est.

POPVLABILIS, le, [*Da poter ruinare*,] quod populari potest. Ouid. 9. Met. Quodcunque fuit populabile flamma, Mulciber abstulerat.

POPVLABVNDVS, a populando, qui populatur. Liu. 3. In fines Romanos excurrerunt, populabundi magis, quam iusti more belli.

POPVLARIA, dicebātur loca ubi plebs sedebat. Sue. in Dom. Pars maior intra popularia deciderat. Vide Equestria. Item populatoria, nugatoria, puerilia. Laberius apud Nonium.

POPVLARIS, & hoc re, [*Popolare, del popolo*,] ἰδιωτικός, Hora. de Arte. Et populares Vincentem strepitus. Interdum carus, & gratus popolo, qui sibi populi fauorem conciliat. Ci. Nil tam populare, quam bonitas. Liuius: Et, quo nihil popularius est, quibus artib. petierat magistratus, iisdem gerebat. Interdū plebeius, uilis. [*plebeo, uile*,] Plautus: Præstat diuitem esse æ popularem, quam nobilem & mendicum. Item qui est eiusdem conditionis, generis, sortis, & fortunæ. Ter. in Phor. Amicus meus, & popularis Geta. Item ciuis. Ter. in Ad. Obsecro populares ferte misero auxiliū.

POPVLARITAS, tatis, [*Humanita del popolo*,] δημαγωγία, studium populi. i. humanitas, blāditiæ, quibus populi fauorē aucupamur. Pl. epi. 117. Homo munificus, & innoxiæ popularitatis. Aliquādo, pro coniunctione, quæ debet esse inter populares. Pla. in Pœ. Si quid eius est, impera popularitatis causa.

POPVLARITAS, [*Con gratia del popolo, all'usanza del popolo*,] δημοτικῶς, cum gratia populi. Iuue Sat. 3. Quemlibet occidunt populariter. Aliquando more populi. Cice. in Som. Scip. Homines populariter annum solis reditum metiuntur. Hinc Populariter agere, Populariter loqui, more populi.

POPVLATIM, κατὰ δῆμον, modo significat per populos. Apuleius: Popularim ab omni puinicia reuocatus. Modo catervatim, & in uniuersum. [*Generalmente*,] Cæcil. Omnes seruos prodo populatim.

POPVLATVS, ta, tum, [*Rubato*,] partic. actiue, qui diripuit. Virgil. 12. Aen. Quisque suum populatus iter. Cic. 5. Ver. Populatam, uexatamque prouinciam.

POPVLATVS, us, ui, [*Rubare*,] δενδροτομή, populatio Luc. l. 3. Ardent Hesperii sæuia populatibus agri.

POPVLETVM, ti, ἀχέρων, locus populis consitus. Pli. l. 14. c. 5.

POPVLEVS, a, um, [*Di pioppa*,] ἀχερώϊος, ex populo arbore, aut quod ad eam arborem pertinet. Vir. 2. Ge. Populea mœrēs philomela sub umbra. Frondes populeæ. 8. Aen. Vmbra populea. 4. Geo.

POPVLNVS, na, num, [*Di pioppa*,] ἀχέρινος, populeus. Pla. in Casi. Non isthæc aut populna sors, aut abiegna est tua? Dicitur & Populneus, a um. Col. l. 6. c. 3. Populnea frons, Idem. l. 12. c. 2.

POPVLO, las, & lor, pularis, [*Depredare, saccheggiare*,] δενδροτομεῖν, depradari, diripere. Cæsa. Bell. Gal. Heduorum agros populabanī. Vir. 1. Ge. Populatque ingentem farris aceruum. Populatio, onis, [*Rubare, sacco, rapina*,] Liu. 3. Aequos populationib. incursionibusque meliores esse. Col. l. 2. c. 10. Ea res a populatione murium securam frumenta defendit. Populator, [*Rubatore*,] Ouid. 12. Met. Operis nostri populator Achilles. 13. Me. Troiæ populator Atrides. populatrix, cis, Mat. l. 3. Hic depopulor, passim diripio.

POPVLONIA, siue Populonium, nij, ποπλώνιον, Ptolemæo oppidum in littore maris Tusci, non procul a Pisis. Pli. li. 3. c. 5. & 6. Ptol. lib. 3. Mela. lib. 2. Vir. 10. Aen. Populonia mater. Hodie Plumbinum uocant.

POPVLVS, li, [*Popolo*,] λαός, unius ciuitatis multitudo, concordi cōmunione sociata. Vir. 1. Aen. Hinc populum late regē, belloq; superbum Venturum excidio Libyæ. Populi nero, diuersatum ciuitatum. Ibidem: Littoraque & latos populos. Populus a Colu. de apibus dicitur, l. 9. c. 13. Duo populi coniungi debent.

POPVLVS, [*Pioppa, albero*,] arbor cerro similis, caudice procero & erecto, cortice lævi. Duo eius sunt genera, alba, & nigra. Virgil 9. eclo. Hic candida populus antro Imminet. Col. l. 5. Cui rei uidetur idonea populus.

PORCA, æ, [*Porca*,] ὗς, ἡ, sus fœmina. Cato. de re ru. ca. 134. Fœminā porcam immolabis. In agro uero Porca est terra elata inter duos sulcos, a porrigendo (ut inquit. Var. l. 1. c. 29. de re ru. quod ea seges porrigat frumentum, Vel a porcendo. i. prohibendo, ut Nonio placet, quod ultra se iaci femina prohibeat. Porcæ, inquit Festus) appellantur rari sulci, qui ducuntur aquæ deriuandæ gratia: ita dictæ, quod porceant. i. prohibeant aquam frumento nocere. Crebriores autem sulci, Limi uocantur. Hæc ille. Col. l. 2. c. 4. Liras rustici uocāt easdem porcas, eum sic aratum est, ut inter duos latius distantes sulcos, medius cumulus siccam sedem frumentis præbeat. Sed & triginta pedum latitudinem CLXXX. longitudinē Porcam uocabant eodem auctore. l. 5. c. 1. Campani, inquit Hermolaus, hodie Porcas, uocant puluinos, siue hortulos, in quibus ueluti sulcatim sua cuiusque generis olera seruntur. id genus Aræ dicuntur, apud Col.

PORCABIVS, a, um, ex porca. unde porcariam uuluam dicebant, qua edito partu, uescebantur. Pli. l. 11. c. 37.

PORCEO, ces, [*Impedire*,] εἴργω, uerbum obsoletum, quo antiqui, teste Festo, utebantur pro prohibeo Luc. l. 6. Non te porro procede re porcent. Componitur ex Porro, & Arceo, quasi procul arceo.

PORCETRA, æ, porca quæ semel tātū peperit: Scropha, quæ sæpius.

PORCIVS, Catonum familia a porcis tractum. Var. l. 2. de re rust. ca. 1. Cognomina multa habemus ab utroque pecore, Porcius, Ouinius, Capillius: a maiore, Equitius, Taurus.

PORCINARIVS, qui carnes parcinas uendit. Pla. in Cap.

PORCINVS, a, um, [*Di porco*,] χοίρειος, ex porco: ut, Caro porcina. Plau. Capt.

PORCVLATIONEM, χοιροβοσκίαν, antiqui porcorum nutricatum uocauerunt. Varro. l. 2. de re ru. c. 4.

PORCVLATOR, oris, χοιροβοσκός, qui porcos nutrit. Col. l. 7. c. 9.

PORCVLETVM, ti, Hermolaus ait, idem esse quod porcam, id est terram editiorem inter duos sulcos. Plin. lib 17. cap. 22. Vmbri & Marsi ad uicenos pedes intermittunt arationis gratia, in iis quæ uocant porculeta.

PORCVLVS, li, dim. a porco: a quo rursus aliud dim. Porcellus. Portulas item machinæ genus, apud Cat. de re ru. c. 19.

PORCVS, ci, [*Porco*,] χοῖρος, proprie dicitur sus domesticus, quemadmodum aper ferus. Suis autem appellatio utrique generi est cōmunis. Mar. l. 14. Ille tibi faciat bona Saturnalia porcus, Inter spumantes ilice pastus apros. Dictus Porcus, quod porrecto rictu pascitur, & terrā, dū herbarū radices rimatur, latius porrigat. Hinc dimi. Porculus & Porcellus Suet. in Ner. Iterum ac sæpius tecū ctum porcello obs. cit. Porculus legitur apud Pla. in Men.

★PORDOCALENE, πορδοσελήνη, insula est ante Ephesum. Steph.

PORPHYRIO, phyrionis, auis collum habēs oblongum, & augustum, crura plonga, rubentia, ut & rostrum. Pl. li. 10. c. 46. Ael. l. 4. c. 35.

PORPHYRIVS, philosophus patria Tyrius, nobili genere ortus, qui Romæ Aureliani Cæsaris temporibus claruit. cum Origene & Amelio condiscipulis Plotinū audiuit. Pertinacissimus Christianorum omnium hostis fuit, quidem aduersus nostram religionem editis uoluminibus: cui postea Methodius, Eusebius, & Apollinaris triginta apologeticis libris responderunt. Dictus Porphyrius, ob uestem purpuream, qua propter nobilitatem utebatur, cum prius Malchus diceretur. Suidas.

PORRICIO, p. c. παρατείνω, quasi porro iacio, inquit Festus, id est ualde porrigo, quod uerbum solenne sacrificantib. erat. nā exta porrici dicuntur quādo porriguntur diis: ita. Pseu. Si sacrificē summo Ioui, atq; in manibus exta teneam, ut porriciam. Virg. 5. Aen. Extaq; salsos Porriciam in fluctus. Macrob. l. 3. Sat.

PORRIGO, is, xi, ctum, [*Porgere*, ὀρέγω, ὀρεγνυμι,] extendo, dilato, a porro, & rego, ut præteritum indicat, nun ab ago, ut quidam male putauerunt. Ci. pro Cœlio: Licinio cum iam manum ad tradēdam pyxidem porrexisset. Plinius. Facilius quippe radices porrigunt solo subacto. Quandoque extenta manu afferre. Cic. 2. de Na. De. Stultitia est, a quibus bona præcamur, ab iisdem porrigētibus & dantibus nolle sumere. Itē prosternere. [*Atterrare, gittar*.] Et uolnerem longo porrexit uulnere pardū. A Porrigor passiuo fit parti. porrectus [*Disteso*,] id est extensus. Hora. li. 4. Carm. Famaq; & imperi porrecta maiestas ad ortum. Aliquādo Porrectus nomen est, idem fere significans, quod hilaris, [*Allegro*, ut, Frons porrecta, id est, alacris. In rebus enim lætis cutem frontis extendere solemus, & contra in tristibus contrahere. Plaut. in Cas. Primum ego te porrectiore fronte uolo mecum loqui, id est, hilariore. Hinc & Porrectio, Ci. 2. de Na. De. Digitorum contractio facilis, facilisque porrectio propter molles commissuras. Porrigere herbam [*Arrenderesi*,] id est uictū se fateri. Pl. l. 22. c. 4. Summum apud antiquos signum uictoriæ erat, herbam porrigere uictos.

PORRIGO, ginis, pen. nominatiui pi. [*Forfore*,] πιτυρίασις, capitis affectus, cum tenues, & furfuracæ squammulæ ex capite decidunt. Porrigo est, inquit Cels. lib. 6. ca. 2. ubi inter pilos quædā quasi squammulæ surgunt, eæque a cute resoluūtur, & interdū madēt, multo sæ-

multo sæpius siccæ sunt: idque euenit modo siue ulcere, modo exulcerato loco. Hæc Celsus. Lucilius. lib. 30. Tristem & corruptum scabie, & porrigine plenum. Hora. 2. Ser. Sat. 3. Impexa fœdum porrigine.

Porro, [*Certamente, nel uero, di uero,*] γαμλὰ, μέντοι, uarios in oratione habet usus: Modo enim affirmandi aduerbium est, idē significans quod sane, certe, profecto. Ci. pro Plancio: Nihil porro tam inhumanum quam committere, ne beneficio, nō dicā indignus, sed uictus esse uideare. Quandoque temporis, aduerbiū est, idem significans, quod longe post [*Doppo molto tempo,*] Vir. 5. Aen. Hinc maxima porro Accepit Roma, & patrium seruauit honorē. Vbi Seruius: Porro, post longum interuallum. Sic dicimus, Lycurgus non porro ab Homeri temporibus fuit. Nonnunquam idē quod in posterum, [*Nell' auenire*] Ter. in Prol. And. Deinde ut quiescāt porro moneo. Aliquando loci aduerbium est, modo idem significans quod ultra, siue ulterius, [*Oltra,*] Lin. 8. Eadem uia repetēda: aut si ire porro pergas, per alium saltum, euadendum. Modo idē quod longe, siue procul, [*Di lontano,*] Virg. 6. Aen. Quæ sint ea flumina porro. Sæpissime autem coniunctio est, idem ualens quod Autem, [*Ma,*] Quin. in Apol. Paup. Porro qui confessum defendit, non absolutionem sceleris petit, sed licentiā. Quādoq; expletiua particula est, ornatus tātum gratia, [*Et,*] Ter. in An. Adeon' me ignauum putas, Adeon' porro ingratum, aut inhumanum, Vt &c. Aliquando hortantis est, [*Horsu,*] Vir. 9. Aene. Percipe porro, Quid dubitē. Ci. 4. de Fi. Perge porro: nam de isto magna dissensio est. Porro autem, idem ualet quod præterea uero, [*Dapoi, oltra a cio*] Ci. 3. Ver. Hominibus & natura, & disciplina leuissimis: porro autem populi R. conditione socijs, fortuna seruis. Neque porro, idem quod neque etiam, [*Anchora*] Ci. ibidem. Neque perfacete dicta, neq; porro hac seueritate digna. Porro minima, [*Molto,*] dixit Ci. 5. de Fi. Pro lōge minima. Eu, inquit, nos mala dicimus sed exigua, & porro minima. Aliquando pro ualde. Ci. i Catone. Sæpe a maioribus nato audiui, qui se porro pueros a senibus audisse dicebāt. Aliquādo est aduerbium ordinis, [*Poi,*] Ter. in An. Moue ocyus te, ut quidnam agam porro intelligas.

Porrum, ri, in plurali Porri, rum, [*Porro,*] πράσον, genus oleris notissimi. Pli. l. 19. c. 18. Desinunt sentire iniurias, ut gethyrum porrum, raphani, apium. Mar. l. 13. Mittit præcipuos nemoralis Aricia porros. Vide Plin. lib. 19. c. 6. A porrū fit Porraceus, a, um. Pli. l. 37. c. 10. Heliotropiū nascit in Aethiopia porracei coloris. Legitur & Porrus gene. masc. a quo manisc pluralis numeris eiusdem gen. Celsus l. 4. c. 6. Ius in quo porrus cum pullo gallinaceo decoctus sit. Eodem genere usus est & Pli. l. 19. c. 6.

Porsana, æ, rex Hetruscorum, qui pro restitutione Tarquinij Superbi aduersus Romanos bellum suscepit. Liu. l. 2. Mar. l. 1. Hanc spectare manum Porsena non potuit. Vir. produxit positione duplicis nn: Tarquinium eiectum Porsenna iubebat Accipere.

Porta, æ, [*Porta,*] πύλη, proprie aditus ciuitatis alteriusve loci ual lo fossave muniti, a portando nomē habens, siue quod per eā omnia & importētur, & exportentur: siue ab aratri portatione (ut inquit Dona.) quia in designatione urbis subiūctis uacca & tauro qui urbem designabat, aratrum manu suspendebat, ne sulcū quē primogenium dicunt, faceret, ubi aditus ciuitatis erāt relinquendi. Cæs. 6. Bel. Gal. Capit arma a proximis, atque in porta consistit. Vir. 7. Aen. Et cristæ capitum, & portarum ingentia claustra. Ci. 4. de Fin. Si Annibal ad portas uenisset, murūque iaculo traiecisset. Porta prætoria, in castris dicebatur, q̄ erat in frōte ualli, qua miles ad prœlium educebatur: antiqui enim prætorem appellabāt, qui toti præerat exercitui, qui deinde imperator appellatus est. Porta decumana, quæ in postica parte castrorum erat, qua annona, ceteraque exercitui necessaria importabātur: ita dicta a magnitudine, quoniā enim ita fere usu uenire solet, ut decima quæque omnibus propemodum in rebus maxima sint, ueteres Decumanum, pro magno & amplo accipiebant. Portæ item per similitudinem quandam montium fauces dicuntur, in maximas angustias coarctata: cuiusmodi pleræque in diuersis Tauri montis partibus a cosmographis commemorantur, ut Caspiæ portæ.

★Porta Augusta, urbs Vaccæorum in tractu Tarraconensi. Ptol.

Portendo, dis, [*Significare, mostrare,*] προσημαίνω, ostendo, uel præmonstro, a porro, quod est prorsum siue antrorsum, & Tēdo. Vir. 7. Aen. Hunc illū fatis extrema ab sede profectum Portēdi generum. Plu. in Asi. Nobis periculum magnum portenditur. Ci. 1. de Diui. Populo commutatione rerum portendit fore.

Portentosus, tosa, tosum, [*Monstruoso, miracoloso,*] τερατώδης, portento similis. Ci. 2. de Diu. Pl. l. 22. c. 8.

Portentum, portenti, [*Prodigio, monstro,*] τέρας, ostentum & prodigium, qđ portendit aliquid futurū, ut cum insolita corpora in aere apparent, ut cometæ, turbines, & sereno cœlo tonitrua. Portentorum autem significatio, teste Ci. l. 2. de Na. Deo. sumpta est ex auspicijs & augurijs. Varro, in cœlo memorabile extitit portentum. Ci. de Arusp. resp. Explanationes portentorum Hetruscorū disciplina continentur. Aliquando fictiones, & mendacia rerum naturæ repugnantia, [*Bugie, menzogne,*] Cice. 2. Tuscul. Quid negotij est hæc poetarum, & pictorum portenta conuincere? Vir. li. 8. Pro bono omine posuit cum ait: Ne quære profecto, Quem casum portenta ferant.

Porticula, æ, στοΐδιον, dimin. a porticu. Ci. l. 4. epist.

Porticus, huius porticus, [*Portico,*] fœ. ge. στοά, locus amplus, & spatiosus tecto inclusus, ob repentinos imbres, & umbrarū, uel deambulationis gratia ædificatus. Ci. At. l. 4. Ea cingemus excelsa porticu. Vir. 3. Ae. Illos porticibus rex accipiebat in amplis. Multæ Romæ insignes fuere porticus: omnium tamen magnificētissima fuit, quam, quod a Pōpeio ædificata esset, Pōpeianum uocabant. Oui. l. 1. de Arte: Tu modo Pompeia lentus spatiare sub umbra.

Portio, portionis, [*Parte, portione,*] μέρος, quasi partio, significat partem. Pl. l. 9. c. 35. Quota hæc portio est? Diminutiuum Portiuncula. Apuleius: Qui cum a me portiunculam posceret.

Portisculus, li, qui eam perticam, quæ & ipsa portisculus dicitur, in manu tenens, hortatur remiges, & cuncta pro libito moderatur. Pla. in Asi. Tuce babes portisculum. Ennius in annal. Portisculus cum signum dare cœpisset. Ex Nonio.

Portitor, toris, [*Passatore,*] πορθμεύς, qui homines in ulteriorem fluuij ripā, uel de littore ad nauim, uel de naui ad littus traijcit. Dictus Portitor a portando, ut uector a uehendo. Vir. 6. Aeneid. Portitor has horrendus aquas, & flumina seruat Terribili squallore Charon. Dicitur etiā Portitor, qui portorium, idest, fructus pecuniarios ex portu conducit, quique nomine portorij stipem a uenientibus exigit. Cice. ad Q. F. Qui nuper in portorijs Italiæ tollendis non tam de portorio, quam de nonnullis iniurijs portitorum, querebantur. Accipitur etiam Portitor pro eo, qui aliquid portat, [*Portatore,*] Stat. l. 1. Theb.

Porto, portas, [*Portare,*] κομίζω, fero, affero, gero, non tantum corpore, sed etiam animo, & tam bona, quam mala. Ter. in And. Dij boni, boni quid porto? Pl. l. 11. c. 17. Apes fessum regem humeris subleuant, ualidius fatigatum ex toto portant. Vir. 9. Aen. Multa patri portanda dabat mandata. Portare item dicimur, cum nauibus aut iumentis aliquid nobiscum uehimus. Virg. 1. Aene. Gens inimica mihi Tyrrhenum nauigat equor, Ilium in Italiam portans. Ibidem: Portantur auari Pygmalionis opes pelago. Portare auxilium pro adiuuare, [*Aiutare,*] Sal. in Cat. Socijs atq; amicis auxilium portabant. Hinc Portito, tas, frequen. Gel. l. 10. ca. 2. Crumenam plenam assium portitans. Portatus, tus, [*Il porto, portatura,*] actus portandi. Plin. lib. 9. cap. 35. Tædia exquisita pee ditiore portatu.

Portorium, rij, [*Nolo,*] πορθμεῖον, naulum, & merces, quæ datur portitoribus. i. ijs qui nos cymba, uel pontone trans fluuium, uel fretum traijciunt. item uectigal, [*Datio*] quod portitori soluit. i. illi, qui redemit prouētum portuum, uel fluminū, uel lacuum, uel stagnorum. Lucil. l. 12. E portu exportant clāculum, ne portoriū dent. Plau. in Asin. Iam ego hunc portitorem priuabo portorio. Ci. c. 1. de Inuen. Nam si Rhodijs turpe non est portorium locare, nec Hermacreonti quidem turpe est conducere.

Portulaca, [*Porcellana,*] ἀνδράχνη, herba, frigida, & humida, quæ dentium tollit stuporem. Pli. l. 25. ca. 13. & l. 20. ca. 20. & Diosco. l. 2. ca. 138.

Portunalia, inter quatuor Græciæ celeberima certamina numerantur, in honorem Palæmonis, quem Latini Portunum uocant, instituta.

Portunus, deus maria habitans ab antiquis: dictus a portibus, quib. præesse credebatur. Vide Palæmon.

Portus, tus, [*Porto,*] λιμήν, in datiuo, & ablatiuo plurali Portubus, locus in littore, naues ab hyemis, tempestatumque iniuria uindicans. Ci. in Ver. Statim sine ullo metu in portum ipsum penetrare cœperunt. Metaphoricos accipitur pro loco tuto. [*Sicurta, refugio, salute*] Ci. ad Brutum: Fugæ portus erat in tuis castris, & perfugiū salutis in tuo exercitu. Inde, Rem in portu esse, [*Sicuro, senza pericolo,*] dicimus, pro, in tuto, & extra omne periculum. Pla. in Merc. In portu res est. Item in portu nauigare, pro securum esse [*Esser sicuro,*] metaphora a nauigantibus, qui cum in medio nauigāt, undarum & uentorum arbitrio iactantur: contra cum se in portum receperint, nihil habent negotij cū undis & uentis. Impingere in portu, est in ipso statim operis initio peccare. Hinc Portuosus [*Pieno di porti,*] multos portus habens. Sal. in Iug. Portuosior, & ædificijs magis exornatus erat.

Porus, ri, Indiæ rex, ab Alexandro superatus, deinde suorum dolo interemptus. Clau. Tradita captiuo spatiosior India.

Porus, pori, [*Poro,*] priore producta, a medicis appellatur callus prædurus, ossiū & cartilaginis fracturam ferruminans. ossa enim & cartilago, quod partes spermaticæ sint, semel fracta, nunquam renascuntur. Ex uiscosiore tamen alimenti parte callus quidā gignitur, quo ueluti glutino coniungitur. Auctor Galen. 6 Therapeuti. Porus item genus est lapidis, Pario marmori candore &

duritia

duritia similis, quem Plinius inter eos annumerat, qui cadaueribus asseruandis sunt idonei, l.36.cap 17. In articulis item Pori dicuntur tumores ex crasso, terrestriq; humore in eos ingruente collecti: qui nonnunquam etiam contrahuntur ex medicamentorum quorundam usu, quæ multam discutiendi, siccandique, nullam autem mordendi uim habeant. Pori autem, p.c. a medicis, proprie appellantur meatus cutis, per quos sudor erumpit, & pili.

Posca, poscæ, ὀξύκρατον, potio ex aquæ acetique mistura temperata. Pli.lib.30. Tormina sanat palumbus ferus, ex posca decoctus. Celsius Pulcam appellat: Aetius, & Aegineta Phuscam.

Posco poscis, poposci, [Domandare,] αἰτέω, proprie rem debitam & honestam peto. Varro. Poscere est quoties aliquid pro merito nostro deposcimus. Donatus: Poscimus imperiose: Postulamus iure. Aliquando prouocare. [Inuitare,] Vir.8. Aenei. Haud acrem dubites in prœlia poscere Turnum. Ci.3. Verr. Poscens maioribus poculis i. prouocans se mutuo ad largius potandum. Aliquando indicare rem uenalem, & pretium eius taxare. [Tassare,] Plau. Mer. Tanti, quanti poscit, uin' tanti emam illam? Aliquando requirere, exigere. [Richiedere,] Cæs 4. Bel. Gal. Ad quos se celeriter, cum usus poscit, recipiunt. Apposco, iure posco, exigo. Te. in Heau. Hæ talenta dotis apposcens duo. Exposco, multum posco. Liu.l.1. Pacem precibus exposcunt. Vir.l.3. Sed uotis precibusque iubens exposcere pacem. Reposco, quod meum est, repeto. Virg. Parthosque reposcere signa. Plaut. in Cur. Quam tu uirginem me reposcis.

*Posidevm, siue Posidium, oppidum in finibus Macedoniæ, nō procul a Strymone amne.

*Posidippvs, comicus Cassandreus.

*Posidonia, oppidum Lucaniæ.

Posidonivs, philosophus, discipulus & successor Panætij, ex Apamia Syriæ, (ut Sst.l.14. auctor est) sed Rhodius existimatus, quia Rhodi uixit, ut & Apollonius Mulo dictus est Rhodius, cum esset Alabandensis. utrunque audiuit Cicero.

Positio, [Sito,] situs. Quinct.l.3.cap 7 Quæ ex loci positione, aut munitione sunt. Col.l.1 ca.6. Cœli positio maxime frigida. Cice. pro Flac. De quorum urbis positione, propter pulchritudinem, etiam inter deos certamē esse proditum est. A dialecticis & rhetoribus Positiones appellantur, ipsa ueluti fundamēta, quibus argumenta, innituntur. Quin.li.2.c.10. Argumenta ex ipsis positionum initijs ducimus.

Positivvs, a, um, quod primo positum est, nec aliunde deriuatum. unde grammatici positiuum a comparatiuo & superlatiuo distinguunt, quod illud sit quasi fundamentum istorum.

Positvra, æ, [Sito, positione] positio. Gel.l.4.c.1. Quo habitu, qua forma, qua positura stellarum aliquis nasceretur.

Positvs, us, [Positione, sito,] θέσις, positio, situs. Oui.4. Fasto. Trinacris a positu nomen adepta loci. Tacit.lib.5. Ille positus siderum ac spatia dimensus. Celsus in principio li.8. Positus ossium, figurasque indicabo.

Positvs, [Posto, collocato,] parti. sui uerbi significationem retinens, idem quod situs, locatus. Ci. de Leg.agr. Roma in montibus posita. Idem pro Pompeio. Insula Delos in Aegæo mari posita. Non nunquam pro depositus, Liu.7. Positis omnium aliarum rerū curis. Pro examinato, sic enim interpretatur Seruius locum Vir. 4. Aen. Sic te ut posita crudelis abessem? Positus super armamentarium. [Signore] Præfectus armamentario. Cur.l.6. Nobili iuueni, super armamentarium posito, quod scelus pararetur, indicat.

Possessio, onis, [Possesso, possessione, podere,] κτῆσις, νομὴ, in Pandect. est actus, siue ipsum ius possidendi. Ci.2. Offi. Quinquaginta annorum possessiones mouere, iniquum putabat. Possessio fiduciaria, quæ ea conditione nobis traditur, ut eam alteri postea restituamus. Liu.32. Nabidi eam tyranno fiduciariam (subaudi ex superiorib. Possessionem) dare optimum uisum. Interdū Possessionis nomine intelligimus fundum, siue agrum, aliam ue quamuis rem immobilem. Ci. in Cat. Qui, magno ære alieno, maiores etiā possessiones habent. Idem in Parad. Prata, & areas magno æstimant, quod ei generi possessionum nemo nocere potest. Cice. ad Valerium: Is habet in Volaterrano possessionem. Hinc possessiuncula, dimin. Ci. Att.l.13.

Possessivvs, a, um, κτητικός, ut, Nomē possessiuum, quo res possessa significatur: ut Euandrius ensis, qui ab Euandro possidetur.

Possessor, oris, [Possessore,] ὁ κεκτημένος, qui possidet. Liui.3. Sine querelis possessorum plebem in agros ituram. Vir.9.ec. Possessor agelli Diceret, hæc mea sunt. Fœmininum Possestrix. ut, Possestrix monilis, apud Afranium, referente Nonio.

Possibilis, le, [Possibile,] δυνατόν, Pla. in Stich. Possibile est suauiū dare amicum amicæ? Quint.l.3.c.8. Possibile, durum ait esse uocabulum, sed necessarium, cum aliud non habeamus.

Possideo, es, [Possedere,] κτάομαι, in Pand. in dominio seu potestate, ea habeo, ex antiquo nomine Pos, quod potentem significabat, & uerbo Sedeo. Ter. in And. Quæ illius fuerunt, possidet. Ci. pro Quin. Omnia bona possessa non esse constitui, quod bonorū possessio spectetur nō in aliqua parte, sed in uniuersis, quæ teneri ac possideri possint. Possessus, a, um, participium. Oui.1. Am. el 2. Et possessa ferus pectora uersat amor. Possidere bona ex edicto, est per adiudicationem, siue per decretum.

Possvm, potes, potui, [Potere,] δύναμαι, ex Pos, & sum: quasi potens sum. construitur quandoque cum ablatiuo. Liu.lib.10. Pecunia, qua multum poterant, freti. Habet aliquando post se accusatiuū. Vir.9.ec. Non omnia possumus omnes. Sæpius ponitur sine casu. Pla. Nō hic ut possit, edis. sed posse cupit, ut edat. Pro ualere [Hauer forza,] Ci.1. Tus. Possunt oculi, potest caput. Potesse, apud Pla. in Aul. Pro posse. Ci. ad Lentulum: Poterat utrūq; præclare, si esset fides. Iungitur interdum accusatiuo cū apud, & ualeo significat: [Esser in stato appresso di uno,] ut, Hic apud principem plurimum potest. Ci.3. Ver. Is, qui apud illum plurimum poterat.

Post, [Dapoi, dopo,] μετά, præpositio, quæ & composita, & separata inuenitur. Separata ordinem demonstrat siue loci, siue temporis, siue alicuius alterius rei, & deseruit accusatiuo. Vir. 1. ecl. Post aliquot mea regna uidens, mirabor aristas. Hor.l.1. epi. O ciues, ciues, quærenda pecunia primum est, Virtus post nummos. Quandoque tamen ponitur loco aduerbij Postea, & hoc quando nulli casui seruit, aut quando iungitur ablatiuo. Virg.1. Aen. Post mihi non simili pœna commissa luetis Sal. Vbi periculum aduenit, inuidia atque superbia post fuere. Cum ablatiuo. Vir.l.6. Venerabile donum Fatalis uirgæ, longo post tempore uisum. In compositione etiam eandem fere habet significationem, quam separata: ut Postpono, posthabeo, Postea.

Postea, [Dapoi, nell'auenire,] ἔπειτα, ex Post, & Ea, idem significat, quod Exinde. Sal. in Catil. Postea Piso in citeriorem Hispaniam missus est. Hinc Posteaquam, [Poiche,] sicut a Post, Postquam, quæ ambæ connexiuæ particulæ sunt, quibus prædictis sequentia connectuntur. Cic. Plancio: Posteaquam de meo cursu reipu. sum uoce reuocatus. Aliquando inter Postea & Quam interponitur uero, & significat Sed posteaquam. Idem Appio: Postea uero, quam ista cœpi.

Posterior, & hoc posterius, ὕστερος, comparatiuum a Posterus. unde Posteriora in animali dicuntur, quæ a tergo sunt. [Parte di dietro,] Ci.12. Phi. Posteriores cogitationes, sapientiores solent esse. Interdum idem est quod uilior, abiectior. [Vile,] Idem Atti.l.10. Quorum utrique semper patriæ salus posterior sua dominatione fuit. Teren. in Ad. Non posteriores feram. [Esser da meno,] Vbi Donatus: Non posteriores feram: subauditur Partes.

Posteritas, atis, [Descendenti,] οἱ μεταγενέστεροι, οἱ ἀπόγονοι, ipsi posteri. Ci. in Lælio. Sperare uideor, Scipionis & Lælij amicitiam notam posteritati fore. Oui.1. de Pont. el.5. Quam laudem a sera posteritate ferar.

Posterivs, [Nell'auenire,] aduerbium, postea. Plaus. in Amph. Ne tu posterius in me culpam transferas. Cice.6. Ver. Iubet iste posterius ad se reuerti.

Posterus, a, um, [Sequente,] ὕστερος, temporis ordine subsequentes: ut, Postera dies. i. sequens Vir.li.4 Postera Phœbæa lustrabat lumine terras. Cic.4. Verr. Postero anno Metellus mentionem sui census fieri uetat. Hinc posteri dicuntur, quicunque ex nobis & post nos etiam ex alijs nascentur. [Descendenti, figliuoli,] Cicero.3. de Na. De. Expetantur hæ pœnæ a liberis, a nepotibus, ac posteris. Pl.l.12.c.1. Tam digna miraculo, ut Licinius Mutianus prodendum etiam posteris putaris. Cum dicitur, In posterum differre, subauditur, tempus. Ci. pro Mur. Sapiens, ac multa in posterū prospicient. Cic. in Catil. Magna tempestas inuidiæ, si minus in præsens, at in posterum impendet. Postero, absolute, pro postero die. Tacit.l.4. Cum postero ad quæstionem traheretur. Hinc Præposterus, qui rerum ordinem perturbat. [Straordinario,] Cic. Cass. Præposteros habes tabellarios. Præpostera libido [Sodomia,] nefandū masculæ libidinis flagitium, in quo naturæ ordo peruertitur.

Postfero, [Posferire,] ὕστερον τίθεμαι, postpono. Pl.l.3.c.4.

Posthabeo, es, [Posponere,] ὕστερον τίθεμαι, postpono. Ter. in Phor. Omnes Posthabui mihi res. Vir.7. ecl. Posthabui tamen illorum mea seria ludo. Ci.5. Tus. Vt, omnibus rebus posthabitis, totos se in optimo uitæ statu exquirendo collocarent.

Posthac, [Nell'auenire.] μετὰ ταῦτα, in futurum, quasi post hoc tēpus. Ter. in And. Posthac quas faciet de integro comœdias.

Posticvla, æ, ὀπισθόδομος, dimin a Postica pro posteriore domus parte. Apu. Per quandam breuem posticulam intro uocat me.

Posticvlvm, li, aliud dimi. idem significans. Pla. in Trin.

Posticvm, ci, [L'uscio di dietro della casa,] πλαγία θύρα, a postando, ostium est in posteriore parte ædium. Pla. in Stich. Aliud posticum nostrarum harum ædium. Hor.l.1. epi. Atria seruantem postico falle clientem. Pro eodem postica fœ. ge. [L'uscio di dietro,] Amianus. Per posticam ingressus. Postica etiam augures appellabant Plagam Septentrionalem. quod qui inaugurabantur, hāc cœli partem a tergo habebant. Item postica linea est in agris diuidendis,

uidendis, quæ ab Oriēte in Occidentem spectat. Omnia denique, quæ post nos sunt, postica dicuntur. Propterea autē Posticus, a, um, [*Di dietro*,] est illud, quod post nos est. Quando uero Anticam, & Posticam dicimus subauditur nomen pars, uel aliud simile. Persius Sat. 1. Posticæ occurrite sannæ. i. irrisioni factæ a parte posteriore. Auso. Postico uulnere fossor.

POSTIDEA, post id, deinde. [*Dipoi*,] Pla. in Stic. Aequius est, nos potiorem habere te, postidea uiros nostros.

POSTILENA, æ p. p. ὑπουρὶς, incuruum lignū, siue crassius lorū, quod sub iumenti cauda ponitur: a post stando dictum, quod posteriorem iumentorum partem exornet. Pla. in Cas.

POSCILLA, [*Particella*,] duæ dictiones in unam cōiunctæ per synalœphē, idē significātes quod Postea. auctore Donato. T. r. in Eun.

POSTES, [*Le balestrate delle porte*,] παραστάδες, in ædificijs dicuntur latera ostiorū, ex lapide ligno ue, quorū alter fores sustinet cardinibus affixis, alter seram recipit & repagula, cū ostiū clauditur. Vir. 2. Aen. Hærent parietibus scalę postesque sub ipsos Nituntur gradibus. Ci. pro domo: Tectis, & postibus meis bellū intulisti.

POSTLIMINIUM, nij, ἀνατόμιστρον, ex post, & Limen componitur: quæcunque enim a nobis alienata ad hostem perueniunt, tanquam a nostro limine exierint, si post ad idem limen reuertantur, postliminio redeunt. Festus: Postliminio receptus est, si qui extra limina, hoc est, terminos prouinciæ captus fuerat, rursus ad propria reuertitur. Paulus Iureconsul de Cap. l. Postliminium. Postliminium est ius amissæ rei recipiendæ ab extraneo, & in statum pristinum restituendæ, moribus ac legibus constitutum. nam quod bello amisimus, aut etiam citra bellum, hoc si rursus recipiamus dicimus postliminio recipere. Ser. Sulpitius, referente Cicerone in Topicis, in dictione Postliminium, nihil notandum putat iri, nisi particulam Post, reliquam uocabuli partem solum ad sitamentum putabat: tanquam Liminium nihil significaret: ut Tullium, supplementum est in Meditullio. Scæuola autem putauit Postliminiū a duabus dictionibus post, & Limen, esse compositum. Postliminio quietis, apud Apuleium, significat post quietem, nam reuersio quædam postliminij uocabulo significatur.

POSTMITTO, is, [*Posporre*,] posthabeo. Ci. pro Cœl. Quod in alicuius agrestis periculo non postmitteret, id homo eruditus in summi doctissimi hominis dissimulandum putaret.

POSTMODUM, [*Dipoi, dopo*,] postea, quasi post modo, Liu. l. 1. Sæpe ex iniuria postmodum exortam gratiam. Dicitur & Postmodo. Idem l. 4. Fore ut postmodo gaudeant se ire moderatos.

POSTOMES, midis, ἐπιστομίς, ferrum est, teste Nonio, quod ad cohibendam equorum tenaciam, naribus, uel morsui imponitur. Lucilius. Postomides huic ingentes de naribus pendent.

POSTPONO, nis, sui, situm, [*Posponere*,] περὶ ἐλάττονος ποιῶ, retro pono, posthabeo, Pli. l. 13. c. 19. Cyrenaica regio loton suæ postposuit paliuro. Oui. 6. Met. Vox que est postponere natis Ausa suis. Hor. 1. epi. 18. Scorto postponat honestum officium. Aliquando pro omittere. [*Lasciare*,] Ci. F. ad Tironem. Omnia postposui, dū modo præceptis patris parerem, Cæs. 6. Bel. Gal. Vt omnia postponere uideatur.

POSTPRINCIPIA, dictio composita, qua Varro apud Gell. utitur li. 16. c. 18. Pro progressu rei alicuius, qui principia subsequitur. Voluptas (inquit) uel utilitas talium disciplinarum in postprincipijs existit.

POSTQUAM, [*Poiche*,] connexiua particula, qua dicta sequentibus connectuntur. Vir. 5. Aen. Postquam altos tetigit fluctus.

POSTREMO, [*Vltimamente, finalmente*.] τὸ ὕστατον, τὸ τελευταῖον, aduerbium ordinis, denique, ultimo loco, tādem. Sal. Postremo omnibus modis pecuniam trahunt. Pro eodem etiam dicimus. Ad posterum. Postremum pro Vltimum. [*Vltima uolta*,] Ter. in And. Si id facis, hodie postremum me uides.

POSTREMUS, superlat. [*Vltimo*,] ὕστατος, ultimus. Tere. in Phor. Hæc eius fuit postrema oratio. Postremos homines, pro sceleratissimis [*Sceleratissimo*,] dixit Brutus ad C. Quod si Romanos non esse meminissemus, non audacius dominari cuperent postremi homines, quam id nos prohiberemus. Pro Roscio Am. Sin id actum est, ut homines postremi pecunijs alienis locupletarentur.

POSTRIDIE, [*Il giorno seguente*] τῇ ὑστεραίᾳ, idem est quod postero, uel sequenti die. Gel. li. 19. ca. 14. Die pristini eodem modo dicebatur, quod significabat, die pristino: id est, priore, quod uulgo Pridie dicitur, conuerso cōpositionis ordine, quasi pristino die. Festus uero (cui magis accedendū puto) compositionem Pridie antiquam esse innuit, cū ait. Priuignus dictus est, quod ante quā mater secundo nuberet, est progenitus. Pri enim antiqui pro præ dixerūt. Pridie igitur, ex Præ, & Die compositum, priori siue precedente die, siue die uno ante significat. Postridie uero, postero die Lact. l. 5. De utroque exemplum posuit loquens de Carneade. Is (inquit) disputauit de iustitia copiose: sed disputationem quam postridie contraria disputatione subuertit, & iustitiā, quā pridie laudauerat, sustulit. Pla. in Stic. Quotidie Pridie caueat, ne faciat, quod pigeat postridie. Pridie igitur priori die, siue præcedente die significat, ut etiam apud Catonem l. de re ru. Si quē purgare uoles, pridie ne cœnet. Postridie uero, postero die. Nec post tres dies ullo modo significat, ut hoc Catonis exemplum apertissime demonstrat, ex l. de re ru. c. 65. Oleum a folijs & stercore purgato: postridie, aut post tertium diem, quam lecta erit, facito. Non enim adiecisset diem tertium, si Postridie post tres dies significaret. Habēt autem Pridie, & Postridie aliquādo post se hos genitiuos Eius diei. Cice. Lentulo. Sententiam Bibuli de tribus legatis pridie eius diei fregeramus. Cæs. l. 1. Bel. Gall. Postridie eius diei Cæsar præsidij utriusque castri, quod satis esse uisum est reliquit. Aliquando etiam alios eis genitiuos iungitur: ut, Pridie, siue postridie Calendarum, Nonarum, Iduum. Nō nunquam & accusatiuum habent. Cice. Appio: Pridie Nonas Iunias cum essemus Brundusij, hoc est, die ante Nonas. Liuius: Postridie Idus rebus diuinis supersederi iussum. Quo itē modo, Postridie Calendas dicitur: id est die post Calendas. Ci. Att. Pridie compitalia uenito. Interdū Pridie & Postridie sequitur Quam: ut, Pridie quam intres patriam, sacrificium facito. Liu. lib. 2. cum pridie quam legati ad Tarquinios proficiscerentur, cœnatum apud Vitellios esset. A pridie fit Pridianus, na, num, Suet. in Cali. Marcescente adhuc stomacho pridiani cibi onere. Pla. in Mil. Postriduo dixit pro postridie.

POSTULO, stulas, [*Domandare*,] αἰτοῦμαι, meo quodammodo iure aliquid peto: in qua significatione præter accusatiuum habet & ablatiuum mediante præpositione A, uel Ab. Ci. l. 5. epi. Omnia uolo a me postules, & expectes. Interdum est requirere, uel exigere: [*Richiedere*,] ut cum dicimus, Res, locus, persona, tēpus, causa, hoc uel illud postulat. Idem pro Ligario: Longiorem orationem causa forsitan postulat, tua certe natura breuiorem. Idem 2. de Or. Vt causæ natura, & temporis ratio postulabit. Nonnunquam accusare in iudicio. [*Accusare*,] Sue. in Cæs. Dolabellam repetundarum postulauit. Idem in Augusto. Postulabatur iniuriarum. Interdum est cupere, uelle. [*Volere*,] Ter. in Ade. Per oppressionem ut hanc mihi eripere postulet. Item (sicuti docet Vlpianus. l. 1. ff. de Postu.) est desiderium suum, uel amici in iure apud eū, qui iurisdictioni præest, exponere, uel alterius desiderio contradicere. Postulare quæstionem, eius est, qui iniuriam sibi factā queritur, aut alteri, quam uindicare ad eum pertineat. Liu. 2. Itē Postulatio [*Querela*,] querela. Pla. in Bac. Actis Postulatio hæc est, cū huius dicta intelligo. Proprie tamen postulatio, idem fere est quod petitio. [*Domanda*,] Ci. Atti. li. 3. Est illa impudens postulatio. Idem pro Mur. Concessit senatus postulationi tuæ. Postulata fulgura, inquit Festus, quæ uotorum, aut sacrificiorum spretam religionem designant. Postulatum, ti, [*Domanda*,] ipsa postulatio. Cæsar. 4. Bell. Gall. Conuenerunt, ut de eorum postulatis cognosceret. Cice. Vert. 4. Hoc commoti dolore, postulata consulibus.

POSTVORTA, dea Romanorum, quòd futura prospiceret. Macro. l. 1. Saturn.

*POTAMUS, oppidum Atticæ, apud P i.

POTENS, tis, [*Potente, che uale assai*] δυνατός, iam part. quam nomen inuenitur, a Possum. Sed quando particip. est, tempus significat, & accusatiuo iungitur nominum, uel uerbo infinito, nec cōparationem accipit: ut Multa potens, potens pugnare. Quando uero nomen, caret tempore, & genitiuo iungitur, & comparationem accipit. Liu. 26. Dum liber, dum mei potens sum, effugere mortem. Cice. Att. li. 2. Potentissimorum hominum contumaciam nunquam tuli. Duo reges potentissimi, apud eundem pro Man. Potens imperij, qui imperium obtinet. Potens regni, id est regno maturus, [*Buono, atto*,] Liu. Iuuenem iam esse dictitans ac regni potentem Idem. 8. Inter sarcinas obiacentes, neque pugnæ neque fugæ, satis potentes cædumtur. Potens uiri uirgo, id est nubilis, & uiro matura. Diua potens uteri, Oui. 9. Met. Potens cum ablatiuo, [*Valoroso*,] Vir. 1. Aen. Terra antiqua, potens armis, atque ubere glebæ. Oui. epi. 13. Classe uirisque potens. Potens substan. Luc. l. 1. Ausus & armatos plebi miscere potētes. Ci. pro domo: Cum tu florens & potens per medium forum uolitares.

POTENTATUS, us, [*Potentia*,] δυναστεία, potentia. Cæs. 1. Bell. Gall. Cum de potentatu inter se contenderent. Liu. 26. Aemulo potentatus inimicus.

POTENTIA, æ, [*Potentia, podestà*,] δύναμις, potestas. Vir. 1. Ge. Rapidiue potentia solis. Aliquando pro auctoritate, & opibus ciuilibus. Cic. 2. de Inu. Potentia est, ad sua cōseruāda, & alterius obtinēda, idonearum rerum facultas. Differunt secundum Priscianum Potentia & Potestas, quod potestas magis pro ui accipitur, Potentia pro dominatione. [*Signoria*,] Ci. 3 Offi. omnia recta & honesta negligunt, dum potentiā cōsequantur. Pl. ep. 3. l. 3. Fuit inter principes ciuitatis sine potentia, sine inuidia. Potenter, [*Potentemente*,] Hor. in Art. Cui lecta potenter erit res.

POTENTIA, ποτεντία, Ptolemæo oppidū est Piceni. Cic. de Aug. le g.

resp. Factus in agro Piceno Potentiæ nunciatur terræ motus.

Potessum, [*Posso*,] ueteres dicebant, quod nos dicimus possum. Ter. in Eun. Amatores audieram mulierum esse maximos: Sed nihil potesse. Plau. in Aul. Censen' talentum magnum exorari potesse Ab isto sene.

Potestam, [*Potesta*] pro potestate ueteres usurparunt. Plautus, Neque desidiæ in otio operam dedisse, neque potestam sibi fuisse.

Potestur, pro pōt, apud antiquos, Nonio teste. Pacuuius: Si qua potestur inuestigari uia. Luc. l. 3. Expleri nulla ratione potestur.

Potestas, potestatis, [*Potesta*,] δύναμις, a uerbo possum deducitur & multa significat, ut Paulus inquit in l. potestatis. de uer. signif. nam in persona magistratuum, imperiū significat, in persona liberorum, patriam auctoritatem, in persona seruorum, dominiū. At cum agimus de noxæ deditione, cum eo qui seruum non defendit, præsentis corporis copiam, & facultatem. Potestas etiam principes [*Principi, signori*,] ipsi dicuntur, qui in potestate constituti sunt. quos Græci δυνάστας uocant, & ij qui magistratum gerunt, & habent merum imperium, hoc est gladij potestatem ad animaduertendum in facinorosos homines, & iudicijs præsunt. [*Podestà*,] Sueto. in Claud. iurisdictionem de fidei commissis, potestatibus demandauit. Pro consilio & ratione [*Esser pazzo*,] unde Exire aliquem de potestate dicimus, mentis impotem fieri, ut apud Ci. 4. Tus. Iratos proprie dicimus exisse de potestate, id est de mente. [*Mente*,] Dicimus, Dare potestatē alicuius rei cuipiam. Deferre alicui alicuius rei potestatē: Facere potestatē alicuius uisi est dare aditū ad illū: Habere potestatem alicuius, rei. Habere aliquē in sua potestate: In potestate alicuius eē. [*Esser signori*] Aliquādo tamē ponitur pro, ea eius cōsilio pēdere, ei obtemperare. Permittere potestatem alicui alicuius rei: Peruenire in potestatem alicuius: redigere aliquem in suam potestatē: Dimittere e potestate: Tenere aliquem in sua potestate: Tradere potestatē alicui alicuius rei: Venire in potestatē alicuius. Quæ tum erat potestas, dixit Ci. pro Clu. pro, Quod tū poterat fieri. Orationes in quibus uerbum possum ponitur, efferri possunt eleganter per nomen Potestas. [*Autorità, potere, forza, uertu*,] Ter. in And. Cuius tibi potestas summa seruādi datur: idest, potes seruare illū. Ibidē, potestas fuit liberius uiuēdi. idest, potuit liberius uiuere. [*Licenza*,] Ci. pro Quin. Potestas tibi sit quotidie hominem admonendi: Plautus in Sticho: Malefaciendi est mihi potestas.

*Potidæa, urbs Macedoniæ. Cassandria dicta. Pli.

*Potidania, urbs Aetoliæ.

Potina, teste Nonio, deæ nomen apud Romanos, quæ puerorum potui præsidere putabatur, ut Edusa eorundem alimentis.

Potio, nis, [*Beuanda, beueraggio*,] πόσις, potus. Plau. in Stic. Potione uinacea onerabo gulam. Cice. de Fin. Cibo, potioneque fames, sitisque depulsa.

Potiono, as, [*Dar da beuere*,] ποτίζω,] potionem præbeo. passiuum Potionor. Sue. in Cali. Creditus potionatus a Cesonia uxore.

Potior, & Potius, [*Megliore, meglio*,] κρείττων, βελτίων, comparat. ab antiquo nomine Potis, idem significantia, quod melior & melius. Ci. 4. Tus. Filios plus pollet, potiorque est patre. Potissimum superlatiuum, idest optimum, præcipuum. [*Ottimo, speciale, singolare*,] Pli. epi. 79. Si hoc opusculum nostrum aut potissimum esset, aut solum. Sic potissima ratio, potissima nobilitas. Hinc Potius, Potissimum, uel Potissime aduerbia, quæ significant magis, & maxime. Differunt autem Potius, & potissimum, seu Potissime [*Massimamente, specialmente*,] quod Potius ad duo tantum, Potissimum ad plura refertur: ut, Quam potius instituam hæredē? Fabium, an Lucium? aut, Quam naturam potissimum erudiam? si multæ sint. ad Her. l. 1. Ex comparatione, in qua per contentionem utrum potius, aut quid potissimum sit, quæritur. Idem ibidem: Cum quærit orator, utrum de duobus potius, aut quid de pluribus potissimum dicat. Ci. in Lælio: [*Pienamente*,] Hactenus mihi uideor, de amicitia quid sentirem, potissime dixisse. Plau. in Pseud. Hunc diem sumpsimus potissime. Inuenitur tamē quandoque potissimum referri ad duo. Cice. quanquam præstat honestas incolumitati, tamen utri potissimum consulendum sit, deliberetur.

Potior, potiris, [*Godere*,] ἀπολαύω, a Potis deducitur, hodie magis quartæ coniugationis est. olim etiam tertiæ. Vir. 3. Aen. Fas omne abrumpit & auro Vi potitur. Oui. 13. Meta. Tuq; tuis armis, nos te potiremur Achille. In infinitiuo, & participijs præteriti & futuri temporis semper quartam coniugationem sequitur, nunquam tertiam. Est autem Potiri, uoti sui in re aliqua desiderata compotem fieri. [*Hauer il suo desio*,] habetq; modo genitiuū, modo ablatiuum. Ci. Lent. l. 1. epi. Si tibi exploratum sit, eius regni potiri posse. [*Possedere, essere signore*,] ad Her. l. 1. Atheniensium potiti sunt Spartiatæ. Ci. 1. Off. Omni Macedonū gaza potitus est Paulus. Idem 2. de Inuētio. [*Occupare, intrare*,] Si eo portu potiti essent. Nonnunquam idem est quod fruor, & sic ablatiuo potissimum iungitur. Ci. de Sen. Si his uoluptatibus bona ætas fruitur libentius: primum paruulis fruitur rebus: deinde ijs, quibus senectus etiam si non abunde potitur, non omnino caret. Nonnunquam etiam accusatiuo, sed rarius. Ter. in Ad. Patria potitur, cōmoda aliquando etiam cum genitiuo. & præcipue Rerum. Cic. ad Lent. l. 1. Otiū ij, qui potiuntur rerum, præstaturi uidentur.

Potis, & Pote, [*Potente*,] δυνατός, adiect. potior, potissimus, idem quod potens, potentior, potentissimus, uel bonus, melior, optimus. Vir. 3. Aen. Nec potis Ionios fluctus superare sequendo. Ci. 2. Tus. ex antiquo aliquo poeta: Neque sanguis ullo potis est pacto profluens consistere. Ter. in Phor. Potior sit, qui prior ad dādum est. Vt potior sit inquit, idest melior. [*Megliore*,] Superlatiuum Potissimus fere exponitur, per præcipuus. Quinct. lib. 10. cap. 3. Vt semel, quod est potissimum, dicam. Pote apud ueteres aliquando pro possibile. [*Possibile*,] Plaut. in Cas. Nec pote quicquam commemorari.

Potitius, senis nomen, quem cum Pinario altero sene sacris suis præfecit Hercules. Seruius explicans illud Vir. 8. Aen. Primusq; Potitius auctor. & Liu. l. 1.

Potito, tas, frequen. a Poto, consuetudinem potandi habeo. Plau. in Amph. Hac patera Pterela rex potitauit. Idem Asin.

*Potnia, Ποτνίαι, Magnesiæ oppidum fuit. Pli.

Poto, tas, taui, tatum, & Potum, [*Bere*,] πίνω, bibo. Ci. de Cla. Ora. Si potare uelis, de dolio tibi hauriendum est. Idem 2. Phi. Totos dies potabatur. Idem 2. de Fin. ipsum cū uigilijs, & fame cruciaretur, clamat beatiorem fuisse, quam potantem in rosa Thoriū. Aquam potare galea. Tibul. l. 2. ecl. 7. Acetum acre potare, Hor. 2. Ser. Sat. 3. Virg. 3. Geo. Et lac concretum cum sanguine potat equino. Arbores quoque potare dicuntur, [*Inacquarsi*,] cum liquor radicibus affunditur. Pli. li. 13. c. 1. Docuimus etiam arbores uina potare. Lanæ etiam colores potare dicuntur. Pli. l. 9. ca. 38. Potandus, a, um. Oui. 2. Fast. Dumq; parant epulas, potādaq; uina ministri. Potatus, a, um: ut, potata aqua Pl. l. 2. c. 103. Potator, qui potionibus indulget. Pla. in Men. Potatio, actua potandi. Ci. 1. de Diu. Si, modicisque potationibus ita est affectus, ut sopito corpore ipse uigilet. Pla. in Sti. Quot potationes multi, quot prandia. Poturus, a, um, ut Terra potura cruores, Sta. 12. Theb. Oues poturæ, Prop. l. 4. el. 4. Potor, oris, [*Beuitore*,] Potator. Hor. 1. ep. 20. Nulla placere diu, nec uiuere carmina possunt, Quę scribuntur aquæ potoribus.

Potorium, rij, [*Bicchiero*,] ποτήριον, uas ad potum deputatum.

Potorius, a um, quod ad potandum pertinet. Pli. li. 33. c. 10. Ptolemæū Var. tradit, mille conuiuas totidem aureis potorijs mutantem uasa cum ferculis saginasse. Ampulla potoria, Mar. l. 14.

Potulentus, a, um. [*Ebriaco*,] μεθύων, potus, ebrius. Sue. in Othone: Fertur & noctib. uagari solitus, atque inualidum quenq; obuiorum, aut potulentum carpere. Interdum potui idoneus. Gell. l. 4. c. 1. Penus est, quod esculētum, aut potulentum est. Sic enim nonnulli malunt legere, quam Poculentus.

Potus, ta, tum, partic. οἰνωμένος, in utraque significatione sumitur in actiua pro eo qui abunde potauit. Ouid. l. 3. Fast. Visa est mihi digna relatu Pompa, senem potum pota trahebat anus. Cice. Treb. l. 7. Domum bene potus redieram. In significatione passiua. Oui. loco iam citato. Tanto est albula pota deo. Ouid. lib. 15. Meta. Nocte nocent potæ.

Potus, tus, [*Beuanda, beueraggio*,] πόσις, potio. Ci. 4. Tusc. Ne mente quidem recte uti possumus, multo cibo, & potione repleti. Et in Catone: Tantum cibi & potionis adhibendū, ut reficiantur uires, non opprimantur. Pli. l. 10. c. 72. Serpentes exiguo indigēt potu.

P ANTE R

Præ, [*Auanti, innanzi*,] πρὸ, præpositio idem significās, quod ante, & modo absolute ponitur: ut apud Ter. in An. I præ, sequar. Modo cum ablatiuo: ut, præ oculis. i. ante oculos, præ cunctis. i. ante cunctos, uel plus quam cuncti. Nonnunquam causam denotat, accipiturq; pro ob. [*Per*,] Teren. in And. Præ studio dum efficias quod cupis. i. ob studium. Idem in Eun. Misera præ amore. Item idem ualet quod Præter. [*Fuor che*,] Gel. l. 1. Præ se uno, cæteros omnes rudes esse, atque agrestes prædicabat. i. præter unā ancillā. Aliquādo respectum importat siue cōparationē [*Rispetto*,] Teren. Eunu. Illum contempsi præ me. Plaut. in Persa. Res omnes relictas habeo, præ quod tu uelis. In eadem significatione dicimus præ quam. Pla. in Amph. Parua res est uoluptatū in uita, atque in ætate Agenda, præ, quam, quod molestum est. Composita significat ante, uel prius. ut, Præpono. Præfero. Aliquando super: ut præfectus, Præsideo. Aliquando ualde, ut, Præclarus. Magis autem auget, quam Per, iungiturque cum aliquibus dictionibus, cum quibus illud non iungitur: ut, Præpotens, Præcelsus, pręclarus, Præfulgens, Prædiues, Prædulcis, Prædurus, Prælargus, Prælongus. Significat quandoque etiam ante tempus, siue præter morem aliorum: ut Præcox uua, Præcox ingenium. Aliquando superuacue ponitur, ut præmonior, præcingo, quæ significant quod eorum simplicia. A Præ, fit, Præut, quod collocationem significat

gnificat. Plautus Modestior nūc quidem est de uerbis, præut du dum fuit. i. si pristinos eius mores respicias. Hinc & præter, ut a sub subter, in Inter, pro Propter.

PRAEACVO, προθήγω, ante acuo. Cato. de re rust. Vitem teneram præacuito.

PRAEACVTVS, [*Molto acuto*,] ualde acutus. Pli. li. 11. cap. 37. Asperitas præacuta in dorso. Cæs. 2. Bel. Gal. Præacutas trabes in muro collocabant. Culpis præacuta, Oui. 7. Met.

PRAEALTVS, [*Molto alto*,] ualde altus. Liu. 10. Ostium fluminis præalti. Præaltus alueus, idem 5. Præalta rupes. idem 10.

PRAEBEO, præbes, [*Dare*,] παρέχω, ex præ, & habeo, abiectis a, & h, significat do, exhibeo. nam qui aliquid præbet, id præhabere dicitur. Ci. 2. de Na. De. Aer salutarem, & uitalem spiritum præbet animantibus. Hor. in Ser. Sunt qui conuiuas salibus conspergere gaudent, Præter eum, qui præbet, aquam. Aliquando ostendo. [*Mostrarsi*,] Teren. in Ad. Seruum haud illiberalem præbes te. Dicimus autem Præbere aurem. i. audire, [*Vdire*,] Præbere auxiliū, honorem alicui, iter ad aliquid, ludos, locum peccādi. Præterea lumen præbere dicitur tenebrea: Præbere materiam igni, metum, miraculum. Præbere operam. i. ponere: Præbere prandium alicui: Præbere se strenuum hominem. i. ostendere: Præbere se æquabilem, attentum auditorem, docilem, acrem in uicem; utrum superbum, durum: Præbere se facilem [*Compiacere*,] id est acquiescere, siue obsequi alicui, in re aliqua: Præbere sponsalia idest conuiuium sponsaliorum; & similia. Hinc Præbitus, particip. & præbita substantiue pro rebus necessarijs, quæ seruis, operis præbentur. Colu. l. 1. c. 8 Præbitor, datur. Cice. 2. de Offic. An tu id agis, ut Macedones te non regem suum, sed ministrum, & præbitorem putent?

PRAEBENDA, orum, plu. num. neu. gene. dicuntur ligna & sal, quæ parochi legatis publice missis exhibere debent. Hora. 1. Serm. Saty. 5. Villula tectum Præbuit, & parochi, quæ debent, ligna, salemque. Gel. li. 15. cap. 4. Qui sortiti prouincias forent, præbenda, publice conduxisse. Vide Parochus. Erant autem in exercitu Copiarij, quibus erat præceptum, ut præbenda. i. salem & ligna publice missa exhiberent.

PRAEBIA, ἀλεξητήρια, a ueteribus appellabantur remedia, teste Festo, præcipueque ea (ut l. 6 de lin. lat. Innuit Varro.) quæ amuletiuim habebant, cuiusmodi erant lora, quæ de puerorum collo suspendebantur: dicta a præbēndo, ut testatur idem.

PRAEBITERE. pro præterire, usurpauit. Pla. in Pse. Idē in Pœn. Præbitera dixit pro prætereire: Ne iter uias Præbiteramus, eas, metuo.

PRAECALVVS, caluus in interiore parte capitis. Sue. de Galba: Fuit capite præcaluo.

PRAECANTATIO, onis, [*Incanto*,] incantatio. Quinct. 14. Decl. Diris carminib. & feralium præcantationum terrore permistum. Præcantrix [*Maga strega*,] saga, incantatrix. Varr. de li. educ. Vt adhibeant Præcantrices.

PRAECANVS, p. p. qui ante iustos annos canus est. Hor. li. 1. epist.

PRAECAVEO, ues, p. c. [*Prouedere*,] προφυλάττομαι, ante caueo, prouideo. Pla. in Amph. An id præcauisse oportuit? Cæs. 1. Bel. Gal. Id ne accideret, præcauendum sibi Cæsar existimabat. Ci. Att. li. 2. Quod a me præcautum, atque prouisum est.

PRAECEDO, dis, [*Trapassare*,] antecedo. Pli. l. 12. c. 37 Multa præcedente inluuia Vir. 9. Aen. Turnus, ut anteuolans, tardum præcesserat agmen Translate significat præcellere. [*Auanzare superare*] Pla. Ann. Vestæ fortunæ meis præcedunt longe. Præcedere aucto ritate, Pli. l. 19. c. 1.

PRAECELLO, lis, præcellui, præcelsum. [*Superare, auanzare*,] διαφέρω, antaire, præcedere, superare. Pli. li. 12. ca. 3. Malus Assyria odore præcellit foliorum. Robore mentis præcellere, Sil. l. 3. Præcellēs, tis, adiect. Pli. l. 12. c. 1. Deo præcellentem arborem dicant. Ibidē c. 6. Suauitate præcellētior. Idem in Proœ. l. 6. Virgilium præcellentissimum uatem. Præcelsus, a, um, [*Molto alto*,] ualde celsus. Ci. 6. Ver. Loco præcelso, atque edito. Virg. 3. Aen. Vna in præcella consedit rupe Celæno.

PRAECENTIO, onis, [*Ricercata*,] προοίμιον, modulatio illa uocum quæ ante initium cantus fieri solet, quasi præludium. Cicero de Arusp. Resp. Tui sacerdotij sunt tensæ, curricula, præcentio, ludi libationes. Gel. l. 1. c. 11. Tibicines canere inceptabant. ea præcentione tranquilla, & uenerabili, ad quandam quasi militaris musicæ disciplinam, uis & impetus militum cohibebatur. Quare & exordium quidam præludium, alij præcentionem uocauere, ut & Græci προοίμιον, nominant: quod οἴμη, cantus est.

PRAECEPS, præcipitis. [*Precipitevole*,] παράκρημνος, cum de loco dicitur, idem est, quod altus & præruptus, unde quis facile in præceps dari potest Ci. pro Plancio Via præceps & lubrica. [*Altissimo*,] Vir. 2. Aen. Turrim in præcipiti stantem, summisque sub astra Eductam tectis. Præceps item dicitur, qui ex loco sublimi deorsum decidit. [*Strabocchevole*,] Vir. in Pharmaceutria. Præceps aerij specula de montis in undas Deferat. Dici autem uidetur Præceps a capite, sicut & Anceps, Biceps, Triceps. proprie enim præcipitem dari dicimus, qui ita ex editiore loco deturbatur, ut deorsum decidat in caput. Per metaphoram autem Præceps, dicitur, qui sine consideratione, aut modo, quid agit. [*Pazzo, sciocco*,] Ci. de Arusp. resp. Ille demens & iampridem ad pœnā exitiumque præceps. [*Subito*,] Vir. 3. Aen. Mox se ad littora præceps Cū fletu, precibusque tulit. Pro nimis festino. [*Veloce*,] Vir. 2. Ae. præcipites atra ceu tempestate columbæ. Præcipites palmites, apud Col. qui de hornotinis uirgis enati, in duro alligantur. Dare aliquem præcipitem, est [*Precipitare*,] præcipitare, & per translationem pro festinanter eijcere, siue expellere. [*Cacciare*,] Præcipitem in terram dare: Præcipitem agere: Præcipitem ferri: Præcipitem trahere. i. secum deorsum rapere. In præcipiti esse [*Esser in pericolo*,] i. in summo discrimine. Præceps senectus [*Vecchezza ultima*,] i. decrepita. Præceps dies, cum Sol occasui propinquus est noxque appetit. [*Sera*,] Liui. 4. Præcipiti iam die curare corpora milites iubet.

PRAECEPTO, antiqui dixerunt pro frequenter præcipio, quod uerbum in Saliari carmine usurpatum fuisse, auctor est Festus.

PRAECEPTVM, pti, [*Ordinatione*] παράγγελμα, mandatum, iussio. Ci. Luceio l. 4. epi. Tuis monitis, præceptisque omnis est abijciendus dolor. Aliquando pro disciplina, siue documento. [*Disciplina, precetto*,] Cice. 1. Offic. Neque ulla officij præcepta firma & stabilia, coniuncta naturæ, tradi possunt, nisi aut ab ijs qui solā uirtutem, aut ab ijs, qui maxime honestatem propter se dicant expetendam. De Cla. Ora. Hermagoræ disciplina dat rationes certas, & præcepta dicendi. Præceptus, ta, tum, particip. modo significat ante captum. Liu. lib. 1. Tempore illi præcepto. Cic. 3. Tusc. Hæc cogitantem fore beatum, præsertim si ante præceptis bonis contentus esset.

PRAECERPO, is, ante carpo. Pli. l. 18. c. 19. Ne germinum tenera præcerpant. Ci. 6. Ver. Non præcerpo fructum officij tui.

PRAECERTATIO, onis, quoddam futuræ pugnæ quasi prœlium. Ad Here. 4. Mihi tecum præcertatio non est.

PRAECIDANEVS, a, um, τὸ προθυόμενον, ut Præcidanea agna, quæ ante alias cæde bantur. Præcidaneæ feriæ, quæ solennes legitimas ferias præcedebant. Præcidaneæ hostiæ, quæ ante sacrificia solennia, pridie cæduntur. Præcidanea porca ea dicebatur teste Festo, quæ Cereri mactabatur ab eo, qui mortuo iusta non fecisset, idest, glebam nō obiecisset, quia mos erat eis id facere, priusquā nouas fruges gustarent. Hæc ille. Præcidaneus, inquit Nonius, idem quod præcidendus. Varro de uita Populi Ro. Quod humatus non sit, hæredi porca præcidanea suscipienda Telluri, & Cereri, aliter familia pura non est.

PRAECIDIAE, συγκρόταλα, dicitur. cum bene pulsatur. Seneca l. 4. Nat. quæst. Qui me usque ad mendacia hæc leuiora, in quibus os Præcidi, non oculi erui solent, credulum præsto.

PRAECIDO, dis, p. p. [*Tagliare*,] ἀποτέμνω, ex Præ, & Cædo, significat ante cædo, idest, ante immolo, ut interpretatur Festus, unde præcidaneæ hostiæ sunt, quæ ante solennia sacrificia pridie mactabantur. Aliquando est amputare, obtrūcare. [*Troncare*,] Ci. 5. Tus. Cinna collegæ sui consulis Octauij præcidi caput iussi. Præcidere spem alicuius rei est auferre, præcludere. [*Priuare di speranza*,] apud Ci. 2. Ver. Aliquando pro dure negare. [*Negare*,] Cice. Att. li. 10. Qd quia plane præciderat, aspersus te de eo scribere solebam. Idem Att. l. 3. Nunquam reo cuiquam tam humili, tam nocenti, tam præcise negaui, quam hic mihi sine ulla exceptione præcidit. Hinc Præcisus, ut, Præcisum caput apud Pli. li. 11. c. 37. Ponitur quandoque pro abrupto, & abscisso. Quin. 10. Qui præcisis conclusionibus obscuri. Hinc Præcise dicere, [*Breuemente*,] idest, cum compendio sermonis, & aliquid subintelligēdo. Cic. 2. de Na. De. Sed id præcise dicitur, ut si quis dicat Atheniensium temp. cōsilio regi, desit illud Areopagi. Hinc Præcisio. Cic. 3. de Or. Huic cōtrariū præcisio est, & plus ad intelligendū, quam dixeris significatio. Item Præcido de re obscœna dicitur pro prædicare, Mar. li. 7. Præcidi gaudes: præcisum Papile ploras.

PRAECINGO, is, xi, ctum, [*Cingere*,] διαζώννυμι, cingo. Plau. Bacch. Cincticulo præcinctus. Ouid. 2. Trist. Præcingitur ense uiator. Castris præcingere fluuium. Clau. de Bel. Get. Littora muro præcingere. Sil. l. 3. Præcinctus, parti. Hor. 2. Ser. Sat. 8. Præcincti recte pueri, comptique ministrent.

PRAECINO, nis, pe. c. [*Cantare inanzi, dire*,] προάδω, præcinui, præcentum, ante cano. Ci. 4. Tus. Deorum puluinaribus, & epulis magistratuum fides præcinunt. Tibul. l. 1. el. 5. Carmine cum magico præcinuisset anus. Interdum idem quod prædico [*Predire, indouinare*,] Prædiuino. Pli. l. 18. c. 46.

PRAECIPIO, is, [*Pigliare inanzi, preoccupare*,] προλαμβάνω, a præ & Capio, significat ante capio, præuenio, præoccupo. Virg. 3. eclog. Si lac præceperit æstus Vt nuper, frustra pressabimus ubera palmis. Ci. li. 2. Offi. præcipiant ratione benigna multitudinis animos. Nonnunquā idē quod præuidere, [*Antiuedere*,] Virg. 6. Aen.

Omnia

Omnia præcepi, atque animo mecum ante peregi. Item iubere, [*Comandare*,] hinc Præcepta, [*Commandamento*,] pro iussis Sal. in Iug. Micipsa pater meus mihi præcepit. Item docere, [*Insegnare*] Pl. l. 18. c. 24. Hesio. princeps omniũ de agricultura præcepit. Vnde Præceptor, [*Maestro*,] artiũ magistri, doctores. Cic. 3. de Or. Iidẽ erãt uiuẽdi præceptores, atq; dicẽdi. Oui. 1. de Arte. Aeacide Chiron, ego sum præceptor Amoris. Præceptiones, [*Dottrina* Ci. 3. Of. Propria est ea præceptio Stoicorum præceptria. Ci. de Fin. Sapientia perceptrice in tranquillitate uiui potest.

Præcipitium, ij, *Precipitio*, ἀπόκρημνον, locus præruptus, unde præcipitari facile quis potest. Quin. 1.

Præcipito, tas, in præceps deijcio, [*Precipitare, ruinare*] κατακρημνίζω, Ci. pro Cec. Præcipitatus ex locis superioribus. Præcipitare se de turri. [*Gittarsi giu*,] Li. 13. Præcipitare se in flumen, Cæs. 4. Bel. Gal. Præcipitare palmitem, [*Piegare, chinare*,] pro deorsum reflectere, Col. l. 5. c. 7. Præcipitare ad mortem, est ad mortẽ præcipitem agere. Præcipitare moras, festinanter abijcere. Aliquando est neutrum absolutum, idem significans, quod in præceps ire. Ci. pro Sylla: Reip. præcipitanti subueni. Præcipitat hyeme, [*Correre*,] ingruit, & repente aduenit. Præcipitat Nilus, [*Cadere*,] præceps ruit, & ex alto delabitur. Aliquando pro temere aliquid aggredi. Plau. in Tri. Qui in amorem se præcipitauit, peius peric, quam si de saxo saliat. Hinc præcipitans, modo a tergo accusatiuum habens, ut Celsa præcipitans sese de Leucade Sappho. Modo absolute positum. Ci. pro Clu. Præcipitantem impellamus. Sic solem præcipitantem dicimus, [*Tramontare*,] Occasui uicinum: Aetatem præcipitantem, ad interitum properantem. Præcipitatio, & præcipitantia, [*Precipitio*,] apud Gel. l. 6. c. 2. A Præcipitans fit Præcipitanter, [*Inconsideratamente*,] inconsiderate. Luc. l. 2. Curric agens mannos ad uillum hic præcipitanter.

Præcipuus, a, um, [*Ottimo, singolare*,] ὁ περὶ κύριος, a præcipio, pro ante capio, dicitur magnum, potissimum, optimũ. Pli. l. 8. ca. 27. Est ad serpentis ictus præcipua. Pla. in Tri. Hic homo est omniũ hominum præcipuus. Hinc Præcipue, [*Spetialmente, massimamente*] ante alia. C. Curio. In salute præcipue sum ab illo adiutus.

Præcisum, (inquit Nonius) dicitur pars carnis & uiscerum, id est, circa quod uiscera inuoluta sũt, quod oras circuncisas habeat. Luci. lib. 20. Illi præciso, atque epulis capiuntur opimis.

Præclamo, as, [*Gridare inanzi*,] προβοάω, ante clamo, unde Præclamito, ex quo præclamitatores dicebantur, qui flamine Dialẽ. i. sacerdotẽ Iouis antecedebant clamãtes, ut homines ab operib. abstinerẽt, quia ei opus facientẽ uidere, irreligiosum uidebatur.

Præclarus, a, um, [*Molto chiaro*,] ὑπέρλαμπρος, ualde clarus. Lucr. li. 5. Præclarum uelint cœli restinguere Solem. Translate accipitur, pro celebri, & illustri, [*Illustre famoso*,] ut & simplex Clarus. Ci. de Or. Præclari in philosophia, & nobiles. Nonnunquã in eadem significatione accipitur, qua bonũ, siue bellũ dicimus, [*buono*,] Ci. 3. Phil. O præclarum custodem ouium, ut aiunt, lupũ. Idẽ 6. Verr. O dij immortales, præclaram conscientiam. Magnificum, & præclarum genus dicendi. Ci. 2. de Or. Præclare, [*Cosa eminente*,] aduer. Ci. 4. Ac. Præclare secum agi putet.

Præclauum, teste Nonio, pars uestis erat, quæ ante clauum texebatur Afranius: Totum idem præclauum uirum texere.

Præcludo, is, si, sum, [*Serrare, chiudere*,] διακλείω, claudo, intercludo, præcido. Ci. pro Planc. Maritimos cursus præcludebat, hyemis magnitudo. Cæs. 2. Bell. Gall. Portas præclusit. Oui. 1. Meta. Præclusaq; ianua leti.

Præcognitus, προεγνωσμένος, ante cognitus. Plãcus ad Cic. 10. Præcognito nostro aduentu.

Præcolo, is, p. c. ante colo. Ci. Partit. Perfecti animi, habitus, ad uirtutem quasi præculti, & præparati rectis studijs & artibus.

Præcompositus, [*Preparato*,] præparatus. Oui. 6. Fast. Præcomposito nunc uis ore uenit.

Præconceptus, a, um, ante conceptus. Pli. lib. 8. ca. 85.

Præconsumo, ante consumo. Oui. posuit pro consumo, [*Consumare*,] l. 7. Met. Vilius bellũ putat esse mican, Qua gerere, atq; suas ibi præconsumere uires. Præconsumptus, a, um, Oui. 4. Trist. el. 5.

Præco, nis, præcones, [*Trombetti, banditori*,] κήρυκες, a præcinendo dicti sunt, quasi præcanes, quod ante canãt, & nuncient quod est faciendũ: uel (ut inquit Pri.) a Præ, id est ualde canẽdo. sũt enim qui iussu magistratus publice aliquid ore denũciãt. Pla. in Pœn. Exurge præco, fac populo audientiã. Vir. l. 5. Victorẽ Aeneas præconis uoce Cloanthu Declarat. Præcones erãt in iudicijs qui senatusconsulta prædicabant, postea quam decreta erant, qui iudices & candidatos suis nominibus appellabant, qui literas in senatu publice legebant: qui bona, quæ proscribebãtur, publicæ auctioni proponebant, ac perclamabant, & pretia, ut inquit Ci. consiciebant. Præcones laudum nostrarum dicuntur, qui res a nobis gestas laudando diuulgat. Ci. pro Arch. O fortunate adulescẽs, qui tuæ uirtutis Homerum præconem inueneris.

Præconium, præconis ipsa uua, uel officium præconis, κήρυγμα, Cic. Leptæ li. 6. Eos, qui aliquando præconium fecissent, ut municipijs decuriones esse non licere ...ucton. in Ner. Præconio ubique contendit. Plau. Men. Præconium ut mihi detis. Sed quoniam a præcone res gestæ etiam pronunciari solent, ideo quandoq; pro laude, fama, & gloria sumitur, [*Laude fama, gloria*,] Oui. epist. 5. Magna quidẽ de te rumor præconia fecit. Aliquando est præconis officium.

Præcontrectare ante contrectare Oui 6 Met.

Præcoquo, quis, p. c. πρὸ τῆς ὥρας, πεπαίνω, ante tempus suum, uel præmature coquo. Col. l. 5. Vuæ commodius insolatæ præcoquuntur, id est ante tempus aliorum fructuum maturantur. Nõnũquam ualde uel nimis coquere. Pli. l. 18. c. 19. Acini præcoquũtur in callum. Aliquando prius coquere. Medici iubent portum, antequam ptisanæ admisceatur, in aqua præcoqui.

Præcordia, orum, [*Parti uicine al core*,] proprie partes laterales dicuntur, nothis costis subiectæ hepati, & lieni superiacẽtes, quæ quod ὑπὸ τῷ χόνδρῳ, id est sub cartilagine sitæ sint, a Græcis ὑποχόνδρια appellantur, Celsus li. 4. ca. 8. Dextra parte sub præcordijs, uehemens dolor est. Idem alibi: Periculosum est, si præcordia in dextra parte dura manserint. Pl. l. 11. c. 37. præcordia accipere uidetur pro diaphragmate, siue septo transuerso, quod uitalia uiscera a naturalibus separat. Idem l. 30. c. 5. exta ipsa Præcordiorum nomine significari tradit. Quandoque etiam generalius hoc nomen positum inuenitur pro quibuscuque partibus interioribus, cordi uicinis. Ci. 5. de Fi. Is ipse anulus in præcordijs piscis inuentus est. Virtus redit in præcordia nota. Vir. 1. Aen.

Præcorrumpo, pis, [*Corrompere inanzi*,] προφθείρω, ante corrumpo. Oui. 14. Meta. Dum tamen hanc sperat, dum præcorrumpere donis Me cupit. Præcorruptus, a, um, Oui 9. Met.

Præcox, cis, p. c. ge. om. [*Cosa che è in anzi tempo*,] πρώιμος, quod ante cætera coctũ & maturũ factũ est: ut, Præcoqua uua. Præcocia poma, ex persicorũ genere, quæ primo maturescunt. Pli. l. 15. ca. 12. Persica Duracina post autumnum maturescunt æstate præcocia. Eadẽ & Præcoqua dicuntur. Mar. l. 13. Vilia maternis fueramus Præcoqua ramis. Translate Præcox ingeniũ, qđ nimis cito maturitatem est consecutũ. Q. l. 1. c. 3. Illud ingeniorũ uelut præcox genus, non temere unqua peruenit ad frugẽ. Præcoa fuga, Varr. Sy eph. Præcoa pugna, apud Enniũ l. 8. Ann. Præcoa ritus, Pli. l. 7. in Præf. Legitur, & hic & hæc Præcoquis, & præcoque. Col. l. 5. ca. Præcoquæ, duracinæ, purpureæ humanæ. &c. Eo. c. 1 c. 9. Duo genera uinearum intra tempus biennij ea una præcoque uite.

Præcrassus, a, um, ualde crassus. Pli. l. 16. c. 8.

Præcurro, is, [*Correre inanzi*,] προτρέχω, ante curro. Ter. Eun. Præcurre, ut sint domi parata omnia. Cæs. 6. Bel. Gal. Præcurrit equites quanto res sit in periculo, cognoscunt. Ci. 1. de Diu. Ita a principio inchoatum esse mũdum, ut certis rebus certa signa præcurrerent. Idem in Orat. Horum uterq; Isocratem ætate præcurrit. Præcurrens, tis. Ci. in Parti. Primordia rerum, & quasi præcurrentia. Præcursus, us. Pli. l. 16. c. 25.

Præcursio, Cice. de Fato. Confitentur non fieri assensiones sine præcursione uisorum. Præcursio, pro eo, quod Boetius præcursoriam causam uocat. Ci. in Top. Alia præcursionem quandam adhibent ad efficiendum.

Præcursor, πρόδρομος, Ci. 7. Ver. Quem ille in decumis præcursorem habere solebat & emissarium.

Præda, dæ, [*Preda, bottino*,] λεηλασία, λεία, a pariendo (ut inquit Var.) quasi parida, quod manu parta sit. & est (ut Gel. l. 13. ca. 23. inquit) proprie corpora ipsa rerũ, quæ capta sunt. Manubiæ uero pecunia ex uenditione prædæ redacta. Vir. 1. Ae. Illi se prædæ accingunt. Ou. 11. Met. Ut maximo ceruos periculus arena præda canum est. Ci. 7. Ver. Cum ea res prædæ esse posset.

Prædabundus, [*Depredando*,] λαφυραγωγῶν, prædas agens. Salu. in Iug. Dat fidem se prædabundum eodem uenturum.

Prædaceus, a, um, [*Di preda*,] λεηλατικός, ex præda. Gel. l. 4. c. 17.

Prædaticius, a, ũ, [*Di preda*,] λῃστρικός, prædaticus. Gel. li. 13. c. 23.

Prædator, [*Saccheggiatore, predatore*,] λαφυραγωγός, prædo, populator, spoliator. Ci. 2. Catil. Quos ego in eodem genere prædatorum, direptorumque, pono. Ioui uero depræ datori templum fuisse legimus, non quod prædæ præesset, sed quod ei aliquid ex præda in partem debebatur. Prædatrix, cis, Sta. 1. Syl.

Prædatorius, λῃστρικός, qui prædatur, ut prædatoriæ naues. Liui. lib. 34.

Prædamno, nas, est præiudicio suo aliquem condemnare. Suet. in Augu. Destituere, ac prædamnare amicum ex animaretur. Nonnunquam idem est, quod ante damnare. Liu. 5. Totam culpam in prædamnatum collegam transferentem.

Prædelasso, as, ante delasso. Oui. 11. Met. Facta manu moles: quę primas æquoris undas Frangit, & incursus quæ prædelasset aquarum.

Prædensus, a, [*Molto denso*,] ὑπέρπυκνος, ualde densus. Pli. l. 18. c. 18.

Prædensatus, a, prædensus factus. Pli. l. 9. ca. 33.

Prædiatorias, χωρητικός, periculinas ad prædia pertinentia. Cic.

Att.l.12.Apuleius prædiator liberalis.

PRAEDIATORIVS,a,um,περιεχούσιος,quod ad prædium pertinet:ut, Ius prædiaturium.Cice.pro Balbo. Cum de iure prædiatorio cõ fuleretur,consultores suos ad Turium & Caselium prædiatores reijciebat.

PRAEDIATVS,prædijs munitus.Apuleius lib.Flor.

PRAEDICABILIS,& hoc bile,[Degno di laude,]prædicatione dignum.Ci.5.Tus. Nec in misera uita quicquam est prædicabile, aut gloriandum.

PRAEDICATIO,[Laude,commemoratione,]commemoratio, laudatio. Pli.l.35.ca.3.& li.20.ca.10. Prædicatione,ut palam est.

PRAEDICAMENTA,[Predicamento,]κατηγορίαι,in dialecticis dicuntur,quæ Quin.l.3.ca.7.Elementa decem uocat.

PRAEDICATOR,laudator,diuulgator.Ci.pro Balb. Qui sui iudicii, sui beneficij uoluit me esse prædicatorem.

PRAEDICATVM,[Predicato,]τὸ κατηγορούμενον,dialectici dicunt, quod grammatici Appositum uocant,quod prædicatur,idest dicitur de subiecto.

PRAEDICO,cas,[Predicare,]ἀναγορεύω,publice dico, celebro, laudo.Ter.An.Actū est,siquidē hæc uera prædicat.Ci.Att.li.9.Prædicat palam,se largitione superiorem,quam hunc,fore.Cæsa.2.Bel.Ciu.Sæpe ex tribunali prædicauit, aduersa Cæsarem prælia fecisse.Ci.Luceio:Ignosces mihi de me ipso aliquid prædicanti.Sal.Ipsum Crassum ego postea prædicantem audiui, tantā illam contumeliam sibi a Cicerone impositam. Prædicat item præco,dum aliquid palam pronunciat.Ci.pro Quin.De quo homine præconis uox prædicat,& pretium confit it.

PRAEDICO,p.p.[Predire,]προλέγω,ante dico.Ter.in An. Ne temere facias,neq; tu haud dicas,tibi non prædictum,caue.

PRAEDICTIO,[Indouinatione,]πρόγνωσις,quod prædicitur,siue prænunciatur.Ci.lib.1.de Diu. Vatum furibundas prædictiones audiendas putauerunt.

PRAEDICTVS,a,um,[Predetto,]ante dictum.Ci.4.Aca.

PRAEDICTVM,cti,[Indouinatione,pronostico,]Cic.de Diuin. Panætius astrologorum prædicta reiecit.

PRAEDIOLVM,li,[Poderetto,]χωρίδιον,paruum prædium. Cice. Cœl. Mea prædiola tibi nota sunt.Idem Attic.lib.16.Aedificata belle prædiola.

PRAEDISCO,is,προμανθάνω,ante disco.Vir.1.Geor.

PRAEDITVS,a,um,[Ornato,] participium est sine uerbi origine latissimū in oratione usum habens,uariāq; significationem pro ratione rei per ablatiuum,quem post se habet,significatæ. nam cū dicimus,Præditos uirtute,Præditus ingenio,idē est, quod ornatus. Rursus cum aliquem prauis moribus,oris fœditate præditū dicimus,idē est quod[Macchiato,]pollutus,cōtaminatus.Interdū idem est quod affectus:ut cum morbo,mœrore ve quēpiā affectū dicimus.Ci.pro Archia.Gloria ingenij summi præditus. Idem 2.Verr.[Scelerato,]Homo singulari cupiditate, audacia, scelere præditus.Pro Rabirio Post.Senectute affectus, morbo præditus. [Infermo,]pro Mur.Lacrymis ac mœrore præditus.

PRAEDIVES,tis,[Molto ricco,]πολυπλούσιος,ualde diues. Sueton. de Cla.gra.Equite Romano prædiuite.Ou.6.Met. Totumque tulit prædiuite cornu Autumnum.Aula prædiues.Cla.2.in Rufinum.

PRAEDIVINO,as,[Indouinare,]προμαντεύομαι,rem euenturam diuino.Pli.l.1.c.11.Prædiuinant apes imbres.Prædiuinatio. [Indouinatione,]Pli.li.8.ca.25.

PRAEDIVINVS,a,um,ualde diuinus.Pli.li.37.ca.10.

PRAEDIVM,dij,[Possessione,podere,]χωρίον, nomen est tam rusticis, quam urbanis possessionibus commune,a Præstando (si Varroni lib.4.de ling.lat.credimus)deductum : quod pignori data mancipijs fidem præstent.Ci.3.Off. de iure prædiorum sancitum est apud nos iure ciuili,ut in ijs uendendis uitia dicerentur,quæ nota essent.Idem pro Ros.Am. Fructuosa prædia colenda pater filio tradiderat.Hor.2.Ser.Sa.3.Seruius oppidius Canusi duo prædia diues,Antiquo censu,natis dedisse duobus Fertur. Prædiorū itaque nomine ueniunt tam urbanæ possessiones,quam rusticæ, & suburbanæ,hoc est,urbi proximæ. Vnde extant tituli aliquot apud Iurisconsultos de Seruitutibus urbanorum prædiorum, & rusticorum, utrisque communibus.Ager autem proprie dicitur locus in rure,quem colimus. Aruum, ea pars agri, quæ sementi datur. Fundus etiā pars agri est.singula enim prata,uineæ, horti, olueta,pomaria,piscatoria loca, siue uillam atque ædificium,siue piscinam,siue uiuaria habeant,siue non habeant, singuli fundi sunt,& hoc in agro duntaxat.nam in urbe,oppido,uico,castello,quicquid tale est,Prædium uocatur. Est itaque Fundus rustica possessio,Prædium & urbana & rustica: Possessio generale nomen est.nam & tabernæ,& hospitia,& horrea in urbe possessiones dicuntur,& generaliter omnia immobilia.

PRAEDO,donis,[Corsale,ladro,]πειρατής, qui iter facientes terra mari ue spoliat.Pli.li.16.ca.4.Germaniæ prædones singulis arboribus cauatis nauigant.Hor.1.Ser.Sat.2. Fugiens hic decidit acrem Prædonum in turbam. Prædonulus a Catone usurpatur.

PRAEDOR,prædaris,[Depredare,rubare,]λῃΐζω,diripio,ui aufero.Ci.3.Ver.Tuus apparitor de aratorum bonis prędabitur.Idē 3.Ver. Cum esset apertissime prædatus.Oui.1.Am.el.3. Quę me nuper prædata puella est,Aut amet,aut faciat,cur ego semper amem.

PRAEDOMO,mas,p.c.ante domo.Sene.epi.114.

PRAEDVCO,is,ante duco.Pli.l.35.c.16.Si æra præducantur,uiolaceum reddūt colorem.Tac.l.14.Neq; fossam neq; uallum præduxerunt. Præducere fossam homini obsesso, pro circumuallare. [Assediare,]Sene.l.2.de Ira.

PRAEDVLCIS,& hoc prædulce,[Molto dolce,]ualde dulcis.Pli.li.11.c.5.Fructus per folia solibus coctus prædulci sapore.Cla.Paneg.2.Luxuries prædulce malum.Sta.5.Syl.Tyrrhenæ uolucres nubis prædulce minātur.Vir.11.Aen.Haud ignarus erā, quantū noua gloria in armis,Et prædulce decus primo certamine posset.

PRAEDVRO,as,ὑπερσκληρύνω,ualde durum facio.Col.l.3.de rubrica.neq; humentem fodere possis,quod sit glutinosissima: nec nimium siccam,quia nimium præduratur.

PRAEDVRVS,a,um,[Molto duro,]ualde durus. Col.l.6.c.2.Illa ætas adhuc tenera est,hæc iam prędura.Vir.2.Ge.Corporaque agresti nudat prædura palæstra.Idem 10.Aen.Prædurum uiribus Orsen.

PRAEEO,pis[Andare inanzi,]προάγω,ante eo.Liu.2.Prgierat Aruns, Tarquinius filius regis.Præire uerba,ē,certā uerborum formulā alicui dictare,quā ille totidē referat uerbis. solebant. n. ue ceres ad execrationes,uel depositiones hostilis exercitus,& ad fœdera pcutiēda similesq; publicos ritus pagēdos,certā uerborū formulā habere cōceptā,qd Carmē uocabāt.a qua ne minima quidem syllaba recedere licebat.Itaq; ne imperatores,q se,hostileq; exercitū orāt execraturi,aut ij p quos fœdera sanciebātur,in pferendis formulis laberētur,adhibebatur pōtifex,aut sacerdos,q uerba præiret,i cōceptā uerborū formolā dictaret,quā alter totidē uerbis repeteret.Sic præire uerba iusiurandi,dicitur,qui iusiurandi uerba cōcipit,& iuraturo dictat.Budæus.Præire,est uerba,prę fari,& Subsequi est dictata uerba pronunciare. Liui.8. Pontifex publicus pop.Ro.præi uerba, quibus me pro legionibus deuoueam.Gell.lib.13.ca.2.Si de omni officio iudicis præire tibi me uis.Idest,pronūciare qd sequaris. Præire uerba de scripto, quid sit declarat Budæus his uerbis:Præire hodie uerba damnationis actuarij,aut eorū uicarij carnifici solent, cū dānati facinorosi ad supplicia trahuntur,sed de scripto faciūt.Præiens,præeuntia.Ou.8.Met.Et dijs præeuntibus,ambo Membra leuant baculis.

PRAEFACILIS,le,[Molto facile,]ualde facilis.Pla.in Epid.De præfacili exora.

PRAEFARI,[Parlar innanzi,far proemio,] προοιμιάζειν,ante fari,proloqui.Col.in Præfat.li.1. Quas ordine suo psequar, cū præfatus fueru,quæ reor ad uniuersam disciplinā ptinere. Cice. ad Vniu. Quæ de deorū natura pfati sumus.Præfari diuos.Vir.11.Ae.Vbi Seruius:Præfatus diuos more antiquo,nam maiores nullam orationē,nisi inuocatis numinibus,incboabant. Cat.Arg.Talia præfantes quondā felicia Pelei Carmina. Præfari honorem dicimur, cū rē nō satis honestā dicturi,aliquot uerbis pmissis mollimus. Ci.Pæto.l.9.Si dicimus,Ille patrem strangulauit, honorem non præfamur:sin de Aurelia aliquid,aut Lollia,honos præfandus.

PRAEFATIO,[Prefatione,proemio,]πρόλογος,προοίμιον,a præfando deducitur,& significat id, quod præloquimur, ante,quam ad rem ueniamus.Pli.l.25.c.2.Inchoata præfatione religiosa.Mart.li.3. Perfrixisse tuas questa est præfatio fauces,Ci.5.Verr.Quæ præfatio eux dunationis fuit?

PRAEFACTORIVS,præfectura perfunctus.Vlp.de senatoribus lib. 1.

PRAEFECTVRA,æ,ἐπαρχία,officium,uel dignitas præfecti.Cice.de Na.de.Et præfectura Reatina Romam uenienti.Idem Att. lib.5. præfecturā petiuit.Dicūtur etiā præfecturæ tractus quidā regionū singulis parentes Præfectis:Festus.Præfecturæ ex appellātur in Italia,in quibus & ius dicebatur,& nundinæ agebantur, quarumq; quædam erat resp.neq; tamen magistratus suos habebāt, sed quotannis ad eas Præfecti mittebantur,qui eis ius dicerent.

PRAEFECTVS,cti,sub.[Prefetto,capitano,prouediture,]ἔπαρχος,qui rei alicui præficitur:ut,præfectus moribus dicitur,qui est ad componendos mores constitutus.Ci.ad Pap.l.9 Quandiu erit noster hic præfectus moribus.Idem pro Clu.Tu es præfectus moribus.Præfectus uigilum, cui disponendorum per urbis regiones uigilum cura incūbit.Præfectus urbi,Gel.li.13.c.16.Præfecti regij, Liui. 36.Præfectus annonæ,Liu.4.Præfectus classis,Ci.7.Verr.Præfectus libidinum.post red.in senatu.

PRAEFECTVS prætorio,τῶν βασιλείων, ἔπαρχος, talis apud Cæsares erat,qualis olim apud reges Tribunus celerum,& apud dictatores Magister equitum.Gerebat enim secūdas partes post Cæsarē peratq; disciplinæ publicæ emēdādæ.Cassiodorus epist.lib.6. Potestati Præfecti Prætorio nulla dignitas est æqualis. Voce sacra inditas.Nullus ei miles fori auctoritate præscribit, excepto Officiali Magistri militū.Curiales & uerberat.In officio suo in

retinet

retinet singulare, & talib. rantisq; noscitur iubere, quos prouinciarum non auderent iudices in qualibet parte contemnere.

PRAEFERICULUM, a, præfero, uas æneum sine ansa, patens ueluti pelvis, quod præferre in sacrificijs solebant. Festus.

PRAEFERO, præfers, [Preponere, anteponere,] ante fero. Plin. epist. 1ts. Lumē, qđ sibi maiores sui prætulissent, posteris præferret. Cic. 6. Ver. Sinistra manu retinebat arcū, dextra ardentē facem præferebat. Aliquando præpono. Ci. pro leg Man. Salutem reip. suis cōmodis præferre. Idem dicto, facto, aut gestu animi affectum ostēdo. Liu. Vultus tuus nescio quod ingens malum præfert. Curti. Vultu & oculis motum præferens animi.

PRAEFEROX, eis, [Molto feroce,] ualde ferox. Liuius. 5. Præferoces legatos.

PRAEFERRATUS, a, um, [Ferrato in cima,] quod in cacumine hēt ferrū, ut Hasta præferrata, quæ cuspidem habet ferream: Pilum præferratum, quod ferrum habet in summitate. Pli. 18. ca. 2n.

PRAEFERVIDUS, ualde feruidus: ut, Ira præferuida, Liuiu. 9. Trua & præferuida ira. Col. li. 3. ca. t.

PRAEFESTINO, as, προσπεύδω, ante tempus festino. Plau. Rud. Liui. 3. Bel. Pun. Col. l. 11. c 2 Hinc præfestine, celeriter. Pla. in Rud. Et præfestinatim, idem Sisenna hist. li. 4

PRAEFICA, æ, p. c. mulier in funere conducta ad lamentabilem cantum, quæ defuncti facta laudat. ita dicta, quasi in hoc ipsum præfecta. Næuius: Præfica si mortuum laudat.

PRAEFICIO, is, [Preporre, ἐφίστημι,] ca Præ, & facio, præpono. Teren. Eun. Chæreā ei rei præfecimus. Liu. 4. Quos ꝑ cēturionib. sibi prefecerāt. Oui. 1. de Art. Me Venus artificē tenero præfecit Amori. Ci. 4. Ver. An aliquem curatorem præficere, qui statuis faciundis præesset. præfecti, qui alicui rei agendæ præpositi sunt, ut Præfecti urbium. [Gouernatore,] Magistratus eorum præfectura dicitur. Pla. in Amph. præfectus Thebanis legionibus.

PRAEFIDO, is, ere, [Fidarsi molto,] ualde fidere. Cice. 1. Offi. Homines secundis rebus effrænatos, sibiq præfidentes.

PRAEFIGO, figis, p. p. [Ficcare innanzi,] προπήγνυμι, ante figo. Plin. li. 33. c. 4. Lineas itineri præfigunt. Liu. 26 Iaculo quaternos longa pedes, præfixo ferro. Nonnunquam pro præcludo. Vir. 3. Ge. Primaq; ferratis præfigunt ora capistris.

PRAEFIGURO, [Rappresentare,] ὑποτυπόω, repræsento. Lact. l. 6.

PRAEFINIO, finis, [Prefinire, determinare] προορίζω, antep. pro. præscribo, determino, uel limites præfigo. Ci. Man. Sed tu uidisti multū, quod præfinisti, quo ne pluris emerem. Idē pro Ros. Quæ dies in lege præfinita est. Hinc aduerbiū Præfinito. Tere. in Hecy. Illi haud licebat, nisi præfinito loqui, idest quæ ille præfinisset.

PRAEFLOREO, es, προανθέω, ante floreo. Pli. l. 16. ca. 29.

PRAEFLORO, ras, προαπανθίζω, prælibo. Gel.

PRAEFLUO, ante fluo, προρρέω, uel præterfluo. Pli. li. 4. cap. 5. Præter fluente Alpheo amne.

PRAEFOCO, eas, [Affocare, annegare,] pe. p. ἄγχω, ἀποπνίγω, spiritum obstructis faucibus intercludo. Oui. in Ibin. Prætocēt sit Gnossia mella uiam. Hinc Præfocationes uuluæ, uteri affectus dicuntur, sensum pulsumq; per interualla intercipientes, ita ut ijs laborantes immobiles iaceant, mortuis simillimę, nisi quod circa mediam corporis partem caloris nonnihil retineant.

PRAEFODIO, præfodis, p. c. προορύσσω, ante fodio. Vir. 11. Aen. Præfodiunt alii portas. Vbi Seruius, Præfodiunt, idest, ante portas fossas faciunt. Oui. 13 Met. Ostendit, quod iam præfoderat, aurum. idest, quod antea defoderat.

PRAEFOECUNDUS, a, um, πολύφορος, ualde fœcundus. Plin. libro 16. cap. 17.

PRAEFORMIDO, as, ualde formido. Quin. l. 4. c. 5.

PRAEFORMO, as, προτυπόω, ante, uel prius formo. Quin. li. 2. ca. 7. Incipiētib. dāda erit uelut ꝑformata materia secundū cuiusq; uires. Idem Silius l. 7. Atque his præformat dictis, fingitque monendo.

PRAEFRACTUS, a, um, [Rotto prima, ostinato,] διάῤῥηκτος, idem quod fractus, siue ante, uel prius fractus. Oui. 15. Met. Præfractum misit in hostem. Col. l. 2. Et præfractas stirpes refodiat, ac prosequatur. Cels. l. 5. Surculus corpori infixus si præfractus est, euocādus est. Præfractus, [Duro, crudo, ostinato,] durus, & inflexibilis. Val. Maxi. l. 6. Charondæ Tyrij præfractior & abscisior iustitia. Cice. in Or. Thucydides præfractior, nec satis, ut ita dicam, rotundus. Inde Præfracte, [Ostinatamente,] obstinate. Ci. l. 3. Offic. Cato nimia præfracte uidebatur ærarium defendere.

PRAEFRIGIDUS, περίψυχρος, ualde frigidus. Pli. li. 17. Præfrigido sit. Oui. 4. de Pon. Præfrigidus Auster.

PRAEFRINGO, is, [Rompere,] προκαταῤῥήγνυμι, partem anteriorem frango. Plautus Milit. Pugno præfregisti brachium. Liu. 8. Hastas præfregissent.

PRAEFULCIO, is, [Sostentare,] προσυπείδω, præmunio, sustento. Plaut. Pse. Vel ego omnibus patuis, magnisq; miserijs præfulcior. Cic. Att. l. 5. Illud præfulci, atq; præmuni, ut simul annui.

PRAEFULGURO, as, Val. Flac. Arg. 3. Strictoque uias præfulgurat ense. Hoc est, uibrando ensem uias coruscare facit.

PRAEFULGEO, es, περιλάμπω, præter modum fulgeo. Lib. 3. ad Herē. Ne aut obscurentur tenebris imagines, aut splēdore præfulgeant. Vir. 8. Aen. Quem fuluis leonis Pellis obit totum præfulgens unguibus aureis. Interdum ante fulgeo, præluceo.

PRAEFURNIUM, nij. os patens furni, quo ligna in fornacem induntur, & deinde obstruitur. Cato ca. 38. Ventus ad præfurnium caueto ne accedāt.

PRAEGELIDUS, a, um, περίψυχρος, nimis frigidus. Colu. li. 2. Locis prægelidis ac niuosis recte committitur.

PRAEGERMINO, as, προβλαστάνω, ante germino. Pl. l. 16. ca. 29.

PRAEGESTIO, is, [Desiderar molto,] ὑπερπροθυμοῦμαι, ualde gestio, percupio. Cic. pro Cœlio: Prægestit animus uidere lautos iuuenes. Catul. Argo. Dum aliquid cupiens animus prægestit apisci, Nil metuunt iurare.

PRAEGIGNO, προγεννάω, ante gigno. Plau. in Pseu. Nolebam ea me morem prægigni malum.

PRAEGNANS, is. [Pregna, granida.] ἔγκυος, proprie dicitur, quæ grauida est, queq; iam occupata est in generando, quod conceperit. Ci. 1. de Diui. Cum prægnans hunc ipsum Dionysium aluo cōtineret. Vxor prægnans, Ci. pro Clu. Dicitur etiam de brutis. Var. li. 2. de re ru. c. 4 de suibus loquens. Quatuor menses est prægnāns: Canis prægnans, Hor. 3. Car. Item de arboribus Pli. li. 12. ca. 14. Prægnans autem arbor, uel etiam Fœta tunc dicitur, cum humorem, & succum sibi familiarem exuit, necdum in folia, aut flores propagauit. Hinc Prægnatio. [Grauidanza,] Var. de re rust.

PRAEGRANDIS, de, [Molto grande,] περιμεγέθης, ualde grandis. Cice. 6. Ver. Vas uinarium ex una gemma prægrandi. Pli l. 4. c. 13. Prægrandes aures.

PRAEGRAVIS, & hoc prægraue, p. c. [Molto graue,] ὑπέρβαρυς, ualde grauis. Pli. li. 8. ca. 31.

PRAEGRAVO, uas, [Grauare sopra modo,] ὑπερβαρύνω, supra modum grauo, siue grauem admodum facio, & molestus sum. Pli. l. 17. c. 22. Ne prægrauet fructus parte aliqua. Accipitur pro pondero. Sue. in Cæl. Prægrauant cætera facta, dictaq; eius.

PRAEGREDIOR, eris, [Andare innanzi,] προέρχομαι ante eo. Liui. 10. Qui lictores prægredi uiderunt. Ponitur aliquando pro prætergredior, [Passare,] Pli. l. 2. c. 8. Declinār ad dextrā, ut Prægressi hominis uestigium occupent. Prægredi alios, est antecellere. [Superare, auanzare,] Sal ad Cæs. de rep. ordi. Qui tantum alios prægressus es, ut prius defessi sint homines laudādo facta tua, quam tu laude digna faciēdo. Prægrediens, tis, [Procedente,] præcedens. Sue. in Tib. Drusum in Germania amisit, cuius corpus pedib. toto itinere prægrediens, Romam usque peruexit. Prægressio. Ci. de Fato. Vt nihil fieret nisi prægressione caussæ.

PRAEGUSTO, as, [Far la credenza,] προγεύομαι, ante gusto. Plin. lib. 21. c. 3. Nec nisi prægustatos cibos sumente. Prægustator, [Credenziere,] qui cibos principis prægustat. Suet. in Clau. Prægustator libidinum, Ci. pro domo.

*PRAEGUTII, Italiæ populi, magis Orientales Marsis, Ptolemæo auctore. hodie Abruzos uocant.

PRAEHENDO, dis, di, sum, & per syncopem Prændo, [Prendere, pigliare,] λαμβάνω, capio. Ci. ꝑ Quin. Seruulū unū quē iste præhenderat, abducis. Oui. de Medicamine faciei. Arentesq; rosæ, quantū manus una prehendat. Vir. 6. Ae. Italiæ fugientis prendimus oras. Cato de re ru. c. 16. Arundinem prænde tibi uiridē. Hinc ꝑhensus & Prænsus. Gel. Noct. Att. l. 1. Seruos item furti manifesti præhensos uerberibus affici. Sen. in Troa. Sic ille dextra prænsus hostili puer ferox. Item duo frequētatiua Prehēso, & Prænso, quę proprie de supplicib. dicūtur, & candidatis, cum magistratū aliquē ambientes, suffragatorū manus præhendunt. Liui. li. 3. Cum multa indignitate prehēsabat singulos. Ci. Att. l. 11. Prænsat unus P. Galba sine fuco, ac fallacijs. Vir. 2. Ae. Prænsant fastigia dextris. Prænsare consilium, idem quod capere consiliū. Liu. 21. Ad consilium prænsandum tempus opus esse. Prænsatio. [Presa,] Ci. Att. l. 1. Fuit illius hæc præpropera prænsatio.

PRAEIACEO, p. c. [Giacere innanzi,] πρόκειμαι, ante iaceo. Pl. li. 3. c. 4. Præiacentibus stagnis. Tac. l. 12. Campo qui castris præiacet.

PRAEIACIO, is, [Gettare innanzi, opporre,] προβάλλω, ante iacio, oppono. Col. li. 9. Præiaciuntur in gyrum moles.

PRAEIUDICIUM, cij, [Pregiuditio,] προκατάγνωσις, ut inquit Asconius, dicitur res, quæ cum statuta fuerit, affert iudicaturis exemplum, quod sequātur, in eadem causa, uel paribus causis. iudiciū autem, res, quæ causam, litemq; determinat. Ci. pro Clu. Duob. præiudicijs iam dānatus. Idem 1. Verr. De quo nō præiudicium, sed plane iudicium iam factum putatur.

PRAEIUDICO, [Pregiudicare,] προκαταγινώσκω, ante tēpus iudico. Brutus ad Ciceronē: Quod nondū senatus censuit, nec populus iussit, id arroganter non præiudico. Interdum est præiudiciū facere. Ci. 3. de Leg. Exponant, quid in magistratu gesserint, deq; ijs censores præiudicent. Præiudicatus, a, um, partic. ut, Euentus

belli præiudicatus,apud Liu.l.43.Ci.pro Clu.Cognoscere iam, ita reum citatum esse illum,ut,re semel atque iterum præiudicata,condemnatus in iudicium uenerit.Præiudicatio. Quinct.li.4.ca.2.Præiudicatione tenatur damnatus esset Milo.

PRAEIVVO,as,peicu. ante iuuo.Tacit.li.12.Et credebatur affectam eius fidem præiuuisse,domo agrisq; pignori acceptis.

PRAELABOR,p.p.Prælaberis,[Trascorrere,]παραῤῥέω,ante labor,præterfluo.Col.l.11.c.1.Prælabētia tēporis fuga q̃ sit irreparabilis, quis dubitet?Ci.de Na.De. Pisces quorū alter paulo prælabitur ante.Luc.l.6.Quoq; modo Romæ prolapsus mœnia Tybris.

PRAELAMBO,προλείχω,antē lambo,prægusto.Hora.2.Ser.Sa.6.Prælambens omne,quod affert.

PRAELEGO,gis,p.c.[Leggere inanzi ad alcuno,]προαναγινώσκω, ante lego,ut facit præceptor ex suis discipulis.Quin.l.1.c.14. Pueris q̃ maxime ingenia alat,prælegēda.Hinc Prælectio.Quin.l.1.ca.2. Et Prælector.Gel.l.18.c.5.Prælego,præteruehor.Tac.5.Campaniam prælegebat,ambiguus an urbem intraret.

PRAELIARIS,& hoc præliare,[Cosa da guerra,]μαχικὸς,quod ad prælium pertinet.Plau.Curc.Meæ pugnæ præliares obtritæ iacent. Præliares dies,quibus fas est hoste bello lacessere, uel ablata repetere.Solebant enim Romani,quoties ipsi bellum inferrent,certum dierum ad conferendum prælium delectum habere.

PRAELIBO,as,pe.pr.προλείβω,ante libo, & degusto. Stat.Syl. Care puer,superis qui prælibare uireodum Nectar. Vultum,& pectora alicuius prælibare osculo.Stat.2.Achil.

PRAELICENTER,oimis licenter.Verba finxit prælicenter.

PRAELIGANEVM VINVM,apud Catonem a prælegēdo dicitur:quod uel præmaturum est,uel præ omnibus legitur.Cato de re r u.ca. 23.Vuas miscellas ad uinum præliganeum legito.

PRAELIGO,gas,p.c.ad interiorē parte ligo.Liu.22. Arida sarmenta præligantur cornibus boum.Ci.2.Inuent. Os obuolutum folliculo,& præligatum.

PRAELIOR,aris,[Combattere,]μάχομαι,dimico.Cæs.l.2.Bell.Gall.in fluminis ripis præliabantur. Ita datę,pro cōtendere uerbis,[Disputare,]Ci.At.l.2.Acriter,& uehementer præliatus sum. Prælians, tis.Ci.2.Diu.Eudemus prælians ad Syracusas occidit.

PRAELIVM,lij,[Conflitto d'arme,]μάχη,conflictus,dimicatio,certamē, pugna,a premēdo,ut quida putant,dictu, q̃d in dimicando hostes,inuicē premant,quāquā nō desunt,qui a prælu deduci malint,q̃ in dimicatione e corporib.sanguis ꝓfluat,nō secus atque mustu e prælis. Vir.6.Ecl.Cum canerē reges,& prælia, Cynthius aurē Vellit.Audere in prælia.2.Aen. Quos ubi confertos audere in prælia uidi.Ci.2.Orat.Cū prælia præclara fecisset,Idem 2.de Na.De.Cū A.Posthumius cum Octauio Manilio prælio dimicaret.Vir.3.Ge.Prælij appellationem honesta metaphora ad coitum transtulit.Si quando ad prælia uentum est, Vt quondam in stipulis magnus sine uiribus ignis Incassum furit.

PRAELONGVS,ga,gum,[Molto lungo,]ὑπέρμακρος,ualde lōgus.Liui. 22.Prælōgi ac sine mucronib.Quin.l.6.c.4.Quale refert Cic.de homine prælongu.Prælongo,as,prælongu facio.Pli.li.11.cap.2.

PRAELOQVOR,[Far proemio,]προλέγω,ante loquor.Pli.epi.137.

PRAELVCEO,ces,[Lucere innanzi,]προφαίνω,ante luceu.Mar.l.12.prælucere faces.Pli.l.32.c.10.Ardere uidetur adeo, ut baculū ita præluceat.Prælucere alicui,est preferre facem.Sue.in Aug.Cum fulgur seruum præluceotem exanimasset.Pli.de uiris illust.Duillio concessum est,ut prælucente funali,& præcinente tibicine,a cœna publice rediret. Per metaphorā luce.i. claritate & nobilitate superare,[Superare,]In Sal.Ego maioribus meis uirtute mea prælusi.Hor.1.Epi.1.Nullus in urbe locus Baijs prælucet amœnis. hoc est amœnior est.Prælucidus,ualde lucidus.Pli.l.37.c.6.

PRAELVDIVM,dij,[Ricercata,]προοίμιον, proprie est præcentio illa quæ ante cantum legitimum fauoris emerendi gratia a citharœdis solet præmitti,generalius accipitur pro quouis initio rei serię præmisso.Præludium & portentum, metaphorice in malam partem.Ci.4.Phil.Præludium illud & portentum L.Antonius,insigne odium hominum,&

PRAELVDO,is,προπαίζω,ante ludo, leue quiddam, seu maioris rei initium præmitto.Vir.li.3.Ge.Et sparsa ad pugnā præludit arena.Senec.Epist.103.Illis melior ōtæ præluditur. Hinc prælusio, Præludium.Pli.epi.99.

PRAELVM,præli,[È premo,torcolo,]Ληνὸς, trabs illa in torculari, qua uua calcata premitur. Torcular aūt dicit tota illa structura, qua ad liquorem exprimendum utimur. Lacus autem uas illud, in quod mustum de torculari influit. Dictum Prælum(ut quibusdā placet)a præluendo,quod humore profluente præluatur,idest,madebat.Alij potius a premendo deduci uolunt, unde & noc diphthongo scribere malunt.Quæ quidē deriuatio uerisimilior uideretur,nisi reclamaret primæ syllabæ quantitas, quæ in dictione Prælum producitur,cū in uerbo Premo corripiatur.sed hoc unum non inusitatum non est,deriuatiuum a primogenij quantitate dissrepare. Vir.2.Ge.Colaq; prælorū fumosis deripe tectis. Cato.ca.32.Prælum de sapino atra potissimum facito.

PRAELVMBO,bas,ἀποσφύζω,lūbos præstringo. Næuius. Vindemiatoribus,ut citat Non.cœpit unumquenque prælumbare fustibus.

PRAELVSTRIS,stre,[Molto illustre,]ὑπερλαμπρὸς, ualde illustris. Oui.3.Trist. Viue tibi,quantumq; potes prælustria uita.

PRAEMANDO,das,προεντέλλομαι,ante mando. Vatinius Cic. lib.5. Vt conquireretur,præmandaui.

PRAEMANIBVS,[In pronto,alle mani,]μετὰ χεῖρας,in promptu,ad manum.Gel.quod præ manibus est,ponemus. Apul.

PRAEMATVRVS,ra,rum,πρόωρος,ante tēpus maturus, præcox, proprie de fructibus dicitur,qui ante alios maturescunt.Col.li.11.c. 3.Qui præmaturum fructum cucumeris habere uolet. Transfertur & ad aliá:ut, Præmatura senectus,[Auanti tempo,acerbo,]idest præcipitata,legitimumq; tempus præuertēs.Prematura mors,immatura,& quæ ante tempus uenit. Pli.l.7.c.51. Senilem iuuentā Præmaturæ mortis esse signum. Hinc Præmature,[Acerbamente,] immature,& ante tempus legitimum.Pla.in Most.Præmature uita careo,idest,mortuus sum ante tempus.

PRAEMEDICATVS,ta,tum,pharmacis aut incantatione præmunitus.Oui.epi.12.Isset anhelatus non præmedicatus in ignes.

PRAEMEDITOR,aris,[Antiuedere,considerare innanzi,] προμελετάω, prius meditor,pręcogito.Ci.Att.li.6.Ex qua me fingere possim, & præmeditari,quo animo accedam ad urbem. Idē 11.Philip.Est enim sapiētis,quicquid homini accidere possit,id præmeditari. ad Heren.l.2.Si reus nihil borū fecerit,accusator dicet eū usque præmeditatū fuisse,quid sibi esset usus uenturum.Plau.Epid. Vt parate eam præmeditatā meis dolis,astutijsq; onustam mittam.

PRAEMEDITATIO,[Auedimento,]προμελέτησις,est meditatio, & cognitio rei futuræ.Ci.3.Tus.Hęc præmeditatio futurorum malorum lenit eorum aduentum,quæ uenientia longo ante uideris.

PRAEMERCOR,aris,προωνέομαι,prius emo. Pla.in Epid.Quam gnato tuo sumus præmercati.Pli.li.31.ca.2.

PRAEMETIVM,tij,ἀπαρχὴ,quod prælibationis caussa præmetitur, ut spicæ,quas primo uemellas sacrificabant Cereri. Festus.

PRAEMETIOR,iris,προμετρέω,ante metior. Vnde Præmensus,participium,Tibul.li.3.El.3.Præmensæ defunctus tempora lucis.

PRAEMETVO,προφοβέομαι,ante metuo.Lucr.li.3.

PRAEMIGRO,προμεταχωρίζω,ante migro,Pli.l.8.c.28.

PRAEMITTO,sis,προπέμπω,ante mitto.Cic.2.Off. Præmittebat de stipatoribus suis.Vir.1.Aen.Rapidum ad naues præmittit Achatem.Præmissus,a,um.9.Aen.Præmissi equites ex urbe Latina.

PRAEMIVM,mij,[Premio,]γέρας,quod pro recte factis datur. Cice. Att.Solon.rep.duab.reb.contineri dixit,pręmio,& pœna.Idē de Or.Legib.& præmia ꝓposita sunt uirtutib.& supplicia uitijs. In ludis quoque,& certaminib.præmia dicuntur,quæ proponuntur uictorib.Vir.5.Ae.Protinus Aeneas celeri certare sagitta Inuitat,qui forte uelint,& præmia ponit. Accipitur aliquando in deteriorem partem pro sceleris mercede,[Pena,]Ci.de Prou.cons. Prouinciæ,quas pestiferi illi consules pro euersæ reip. præmijs occupauerunt.Idē in Pis. Tota rep. prouinciæ præmio uendidisti. Aliquando præmium pro pecunia,[Danari,]Næuius:præmiosum,marsupium reliqui domi. Hinc Præmiosus,pecuniosus. Accius Diuitem,ac præmiosum aiunt.

PRAEMIOR,aris,[Premiare,]Sue.in Tito.Vespas.

PRAEMODEROR,προδιαθεσμίζω,ante moderor.Gel.l.7.c.9.

PRAEMODVM,[Soperchiamente,immanamente,]aduer.supra modum.Gell.li. 7.cap.7.

PRAEMOLESTIA,æ,molestia ex malo,quod imminere putamus,anticipata.Ci.4.Tus.Alij metum præmolestiam appellabant.

PRAEMOLIOR,ris,[Preparare,]προκατασκευάζω,ante molior, uel præparo. Liu.28.Præmoliendas rasus sani res.

PRAEMOLLIO,is,προμαλάττω, ante mollio. unde Præmollitus, part. Quin.li.2.c.9.Frustra sparseris semina,nisi illa pręmollitus fuerit sulcus.Idem li.6.ca.5.

PRAEMOLLIS,le,ualde mollis.Plin.li.11.ca.37.Cor. palpitat, præmolli opertum membranæ inuolucro.Idem li.9.ca.51.Parit oua præmollia.

PRAEMONEO,nes,p.c. [Ammonire innanzi,] ὑπομιμνήσκω, ante moneo.Col.l.1.Ideo præmoneo,ne uillicum ex eo genere seruorū q̃ corpore placuerunt,instituamus. Liu.21.Cū aruspices ad imperatorē id pertinere prodigiū ꝓmonuissent.Ci.2.Ver.Animo sane beneuolo,ut magnopere cauerē,ꝓmonebat.Præmonitus, a,um, Pli.li.16.c.39.Arbor fatalis excidium urbis præmonitæ oraculo. Præmonitus,us,pro prædictione.Val.Max.l.1.c.6. Deorum spreti præmonitus excanduerunt.Oui.15.Met.Non tamen insidias, uenturaq; uincere fata Præmonitus potuere deum.

PRAEMONSTRO, as,[Insegnare, dimostrare prima,] προδεικνύω, ante monstro,duceo.Pla.in Mil.Hoc et præmonstra & præcipe, Vt teneat consilia nostra.Cic.2.de Diuin.Ventos præmonstrat sæpe futuros Inflatum mare.Hinc,Præmonstrator, qui docet, quod faciendum sit ante periculum. Ter.in Hea.Adiutor meus, & monitor,

tor, & præmonſtrator Chremes.

PRAEMORDEO,es,[*Morderc,*] κατατέμνω morſu dilacero. Plaut. in Tri. Niſi fugiſſem,medium,credo,præmorſiſſet.

PRAEMORIOR,eris,ante morior. Pli.li.7.c.50.Præmoriēs uiſus,auditus,inceſſus,Oui.ep.8. Ante ego præmoriar,primoq; extinguar in æuo. Præmortuus. Liu.1. Scaptium credo, etſi præmortui iam ſit pudoris,non facturum.

PRAEMVNIO,is,[*Fortificare innanzi,*] προτειχίζω,prius munio. Cæſ. 3.Bel.Ciu. Iſthmum præmunire inſtituit. Transfertur etiam de incorporeis dicitur.Ci.pro Cælio.Illa quæ ex accuſatorum oratione præmuniri iam, & fingi intellegebam,non pertimeſco:Præmunitio.Ci.3 de Or. Præmunitio eſt ad id,quod aggrediare.

PRAENARRO,προδιηγέομαι,ante narro.Ter.Eun.

PRAENATO,as,p.c. προνήχομαι,ante nato.Pli.l.9.c.45. Prænatantе piſciculo frōtem ſuam ſpargit. Ponitur aliquā do pro præterfluere,[*Bagnare,*] Vir.6.Aen. Lethæumq; domos placidas qui prænatat,amnem. Vbi,Seruius:Prænatat,præterfluit.

PRAENAVIGO,as,παραπλέω,prænauigo.Pli.l.6.ca.23.

PRAENESTE,ge.ne & hæc Præneſtis,πραίνεστος,Ste. oppidum Latii edito in loco naturaq; munito ſitū,ita dictum, ſi Stephano credimus,a Præneſtu conditore,Latini filio,Vlyſsis, & Circes nepote. Alij ἀπὸ τῶν πρίνων,ab ilicibus,quæ illic abundāt, nomen accepiſſe exiſtimant. Pōpeius Feſtus nominis huius originē ad loci ſitū refert,quod mōtibus præſtet.unde & Altū Præneſte a Vir. dicitur.7. Ae. Fuerunt qui a Cæculo Vulcani filio cōditum putarunt:quorū ſententiæ Vir.quoq; ſubſcribit:Nec Præneſtinæ fundator defuit arcis, Vulcano genitū pecora inter inertia, regē,Inuentumq; focis omnis quē credidit ætas,Cæculus.Ser.l.5. Græcā urbem eſſe tradit,cuius rei argumentum hoc affert, qđ olim Polyſtephanos dicta fuerit.Habuit hoc oppidum nobile Fortunæ tēplum,cuius pauimentum lithoſtratis ſtrauit L.Sylla,teſte Pli. lib. 36.ca.25.Fœminino genere uſus eſt,Vir.8.Aen.Qualis erā cum primam aciem Præneſte ſub ipſa Straui. Præneſtini.p.p.habitatores Præneſtis.Ci.2.de Diu.Præneſtinorum monumēta declarāt. Præneſtinus,a,um,ut,Dea Præneſtina,Oui.6.Faſt.Sortes Præneſtinæ,Ci.de Diu.Fortuna Præneſtina,Luc.l.2.

PRAENIMIS,[*Troppo,*] ἄγαν,nimis multum.Gel.l.19.ca.10.

PRAENITEO,ualde niteo.uñ Prænitidus,ualde nitidus.Pl.l.5.c.9.

PRAENOSCO,is,[*Conoſcere innanzi,*] προγινώσκω,ante noſco, præſ-ciuio.Ci.1.de Diu.Poſſunt futura prænoſcere.Prænotio.Ci.1.de Na.De.Fateamur,hanc nos habere prænotionem deorum.

PRAENVBILVS,la,lum,[*Oſcuro,*] ὑπερζοφώδης,ualde nubilis, & obſcurus.Oui.3.Am. Deoſa prænubilus arbore lucus.

PRAENVNCIO,as,προαγγέλλω,ante nuncio.Ter.in Phor. Prænuncta hanc nequitiam.Ci.1.de Diu. Eſt uis,& natura quædam, quæ futura prænunciat.

PRAENVNCIVS,adie.Ci 8 de Na.de.Magnarum calamitatum prænunciæ.Oui.3.Tri.El.5.Hoc utinam nitidi Solis prænuncius ortus afferat.Idem 3.Met.Cladis prænuncia uerba futuræ.Idem 2. Faſt.An uetus prænuncia uenit hirundo?

PRAEOCCIDO,dis,p.c.ante occido.Pli.l.18.c.19.

PRAEOCCVPATIO,προκατάληψις,apud rhetores ſchema quoddam cum id qđ ab aduerſario nobis obijci poſſet,ipſi præripimus,diluimusq; ut apud Vir.2.Aen.Neque me Argolica de gente negabo.Et l.3.Scio me Danais de claſsibus unum.

PRAEOCCVPO,as,[*Preoccupare,anticipare*] προκαταλαμβάνω,præuenio, anticipo.Liu 4.Vbi uidēt collegas gratiam omnē ad plebē præoccupauiſſe.Cæſ.l.8 Bel.Gal.Præoccupauit animos timor.Ci.10. Phi.Quas partes ipſe mihi ſūpſerā,eas præoccupauit oratio tua.

PRAEOPTO,as,προαιρέομαι,potius opto. Ter.in Hec. Adeon' peruicaci es animo,ut puerum præoptares perire?Liu. 23. Punicā Romanis ſocietatem atque amicitiam præoptandam eſſe.Idem 28. Mortem in certamine præoptantes.

PRAEPANDO,ante aperio.Luc.1.Clara tuæ poſsim præpandere lumina menti.Aliquando pro prætendere.Pli.li.11.ca.24.

PRAEPARCVS,ualde parcus.Pli.l 11.ca.19.

PRAEPARATO,[*Studio ſamente,conſideratamente,*]aduer. Quinctil.li.4. ca.42.Nihil præparato uidetur feciſſe Milo.

PRAEPARO,as,[*Preparare,apparecchiare,*] προπαρασκευάζω,ante paro,quæ mihi utilia fore credo.Ci.l.1.Offi.Ad degēdam præparat res neceſſarias.Præparatus,a,um,[*Apparecchiato,*]Ci. de Inuent.Pœnæ apud inferos ſunt impijs præparatæ.Idem 1.de Diu.Animo reb. ad tranquillitatem accommodatis præparato.

PRAEPARATIO,nis,[*Apparecchio,*]Ci 1.Offi.

PRAEPARATVS,us,[*Apparecchio,*]Gel.li.9.In præparatu rei ruſticæ per tempeſtates,pluuiasq; maturari poteſt.

PRAEPEDIMENTVM,ti,[*Impedimento,*]impedimentum. Plau. Non fallaciæ præpedimentum obijciatur.

PRAEPEDIO,dis,ſecunda ſyllaba corr.[*Impedire,*]κωλύω, impedio, quaſi pedes uincio. Videtur autem compoſitum eſſe ab antiquo uerbo Pedio.Pla.in Caſ.Timet præpedit dicta linguę.Ter.Hea. Gaudio præpediti nimio Liu.8.Sine modo ſeſe præda præpediāt. morbo præpeditus,Ci.pro Rab.

PRAEPENDEO,es,προκρέμαμαι ante pendeo. Mar.li.9.

PRAEPENISSVS,oppidū ne Mediterraneum maioris Myſiæ.Ptol.l.5.

PRAEPES,peris,[*Veloce,*] ὠκύς, generis omnis,uelox. Vir.6 Aeneid. Præpetibus pennis auſus ſe credere cœlo.Volunt plerią; hoc nomen ſignificare uelocitatem in altum uolantis. Dicebātur & Præpetes ab auguribus aues,quæ opportune præuolabant, aut idoneas ſedes capiebant,ut inquit Higinus.

PRAEPESINTHVS,inſula maris Aegæi,una Cycladum,Pl.l.4.c.12.

PRAEPETO,is,[*Andare auanti,*]p.c. προορμάω.ante uel prius peto,i.uado.Feſt.Præpetere dicebātur antiqui pro anteire. Hinc præpes.

PRAEPILATAE HASTAE,δόρατα σιδηρωτά,ſunt, quæ ferreas habēt cuſpides,quaſi præferratæ. Præpilatū etiam dicitur ubi non eſt ferrum,ſed modo in mucrone nō acutum ſit Pli.l 8.c.6. Ab operarijs haſtas præpilatas habentibus per circuitum totum actos. Cornua præpilata,idem l 9.c.30.de Locuſtis. Quin.l.5.c.12.Declamationes,quibus ad pugnam forenſem uelut præpilatis exerceri ſolebamus,iam ab illa uera imagine orandi receſſerunt.

PRAEPINGVIS,[*Molto graſſo,*] ὑπέρπαχυς,ua de pinguis. Col. lib.3. Præpingui,& uuida terra.Vir.3.Aen.Præpingue ſolum ſtagnantis Elori.

PRAEPOLLEO,[*Potere molto,*] ὑπερέχω,plurimum polleo.Liu.1.Gens diuitijs præpollens.Idem l.5 Virtute,fortunaque præpollens.

PRAEPONO,is[*Preporre,anteporre*] προτάσσω,antepono, Prætero.Pla. in Rud.Lucium præpoſui ſopori.Interdum eſt prius ponere,tēpore præcepto. Sal.in Iug. Vbicunq; res poſtulabat, præſidiū eſt præpoſitum. Aliquando præficere.Ci.pro Lege Man.dixit præpoſitum bello imperatorem.

PRAEPORTO,as,ante ſe ferre,uel portare.Luc. li.2. Telaq; præportant.Interdū præ ſe ferre,ideſt,ſigno aliquo exteriore animi affectum oſtendere,[*Dimoſtrare,*]Catul.Argo.Frons expirantis præportat pectoris iras.

PRAEPOSIVM,præualeo.Tac.l.at.Macedones præpotuere.

PRAEPOTENS,[*Molto potente,*] ὑπέροχος,ualde potens. Ci.de Amic. Opes præpotentium excludunt amicitias fideles.

PRAEPOSTERE,[*Confuſamente,*] peruerſe,& ordine conturbato.Ci.1. Acad.

PRAEPOSTERVS,ra,rū,[*Confuſo,fuor d'ordine*] πρωθύστερος,peruerſus, qui rerum ordinem conturbat.Cice.Caſsiu. Præpoſteros habes tabellarios.

PRAEPROPERVS,[*Frettoloſo,*]ualde celer.Ci.Trebatio:Ex tuis litteris cognoui,præproperam feſtinationem tuam.Li.27.Cum toto eo bello damnoſo,præpropera ac feruida ingenia imperatorum fuiſſent.Præpropere,nimium celeriter. Liui.37. Feſtinatus ipſe præpropere cum quinque ſolis nauibus Annibali occurrit.

PRAEPVTIVM,ti,ἀκροβυστία, pellis,quæ glandem,ideſt, ſummā colis partem tegit:a præputando,nomen habens,quod a Iudæis præputaretur,ideſt,præſcinderetur.Iuu.Sat.14.de Iudæis loquens. Præputia ponunt Sat.6 Præputia ducit.

PRAERADIO,as,ὑπεραυγάζω,præluceo.Ou.6.epi.Præradiant ſtellis ſigna minora ſuis.

PRAERADO,abrado.Cato c.41.Si uitis uitem contingat, utrinſque latos præradito.

PRAERANCIDVS,da,dum,ualde rancidus,tranſlate pro exoleto, & iam ingrato.Gel.l.13.ca.19. Finitiones illas prærancidas.

PRAERAPIDVS,ualde rapidus,ut,Prærapida fuga apud Sil.l.16.

PRAERIPIO,is,[*Rapire innanzi,*] προαρπάζω,anteeapio,præoccupo. Pla.in Caſ.Huc uenisti ſponſam præreptum meam?Ci.1 Ot.Inſidiari,præripere hoſtium conſilia,ideſt,præuenire.Pli.Iunior, de uiris il.Immatura morte præreptus.Ci.pro Gallo.De mollhenss tibi præri uit,ne eſſes primus orator.

PRAERODO,is,[*Rodere,*]p.p. κατατρώγω,rodo.Col.li.1. Cacumina manu præfracta,aut a pecore prærosa. Idem de arboribus ca.15. Volucta prærodit teneros pampinos.

PRAEROGO,præter notam ſignificationem,aliquando eſt,ante diem ſoluere.Vl.l.ſed addes.ff.locat.& conduct.

PRAEROGATIVA,uæ,[*Maggioranza,*]eminentia, qua quis præfertur alteri.Pau iureconſ.Veteranorū priuilegiū etiā in delictis habuit prærogatiuā,ut ſuperentur a ceteris in pœnis,ideſt ceteris præferātur.Dicitur & prærogatiuū. Ci.pro Mur.Tanta illis comitijs religio eſt,ut adhuc ſuper omne ualuerit prærogatiuum.

PRAEROGATIVA,tribus,uel Prærogatiua centuria,quę primo loco ad ſuffragium ferendum uocatur:uel cuius ſententia tantum momenti habebat,& auctoritatis ut quaſi præiudicium afferret, in euentum comitiorū.Liu.26.Auctoritatē prærogatiuæ oēs ſecuti ſūt.

PRAERVMPO,is,[*Rompere,eſtirpare,*] ἀποκαταῤῥήγνυμι,abrumpo,auello.unde Præruptus,a,um,auulſus,arduus.Virg.3.Geo.Prærupti. oppida ſaxis.Cic.7.Verr. Aut prærupta ſaxa tenuiſſe dicuntur. Prærupta abſolute.Pli.li.8 cap.23. Ad prærupta ducunt. Hinc Præruptè,[*Ruinoſamente,*]in præceps,& hinc cliuo.Pli.li.34 ca.14.

Mons prærupte altus totus ex ea materia est.

Praes, prædis. [*Piezo, mallevadore,*] ἐγγυητὴς, sponsor, qui se pro alio obligat, promittitque, si quid incommodi fiat, plene satis facturum. a præstando dictus, quia rem debet præstare, quod promisit, quam is, pro quo præs factus est. Ascon. Prædes dicuntur satisdatores locupletes, pro re, de qua lis est apud iudicem. Differunt autem Prædes a Vadibus: quoniam Vas appellatur, qui pro alio uadimonium promittit, & pro reo datur in re capitali: Præs uero in lite nummaria. Aus. Quis subit in pœnam capitalis supplicio? Vas. Quis cum lis fuerit nummaria, quis dabitur? Præs. Prædes hodie sunt, inquit Budæus, qui sponsores reip. uel principi facti sunt, pro ijs qui pecuniam publicam dispensant, quos Receptores uocant. Iis etiam qui publicanos in locationibus uectigalium, aut eorum fideiussores locupletes affirmant (quod idoneos esse, & sufficientes testificari uocant) prædes dici propterea possunt, quod locupletes eos esse præstare debent. Prædes etiam pro bonis ipsius prædis interdum accipiuntur. Ci. 2. Phi. Ne Plancus Prædes tuos uenderet, idest bona tua sponsioni obnoxia. Possumus etiam hic prædes pro sponsoribus accipere; ut sit, prædes uendere, sponsorum bona & prædia auctioni addicere. Budæus.

Praesagio, gis, præsagiui, gitum, pen. pr. [*Indouinare,* προμαντεύω,] Præsentio, quasi ante sagio. Propert. Venturam melius præsagit nauita noctem. Ci. lib. 1. de Diu. Præsagiebat animus, frustra me ire, cum exibam domo. 2. de Diu. Sagire enim acute sentire est: ex quo Sagæ, [*Saggie,*] anus: quia multa scire uolunt, & sagaces dicti canes. Qui ante sagit, quam oblata res est, dicitur præsagire. Hinc Præsagitio, [*Indouinatione,*] Ci. 1. de Diu. inest animis præsagitio extrinsecus iniecta, atque inclusa diuinitus. Inuenitur etiam Præsago, as, a quo Præsagatio, item Præsagior, gitus, deponens, pro præsagio, seu prædiuino. Pla. in Bac. Plus præsagitur mali.

Praesagium, gij, [*Presagio, indouinatione,*] προμάντευμα, præsensio. Col. l. 11. c. 1. Tempestatis futuræ præsagium. Oui. 3. de Pon. Vera precor fiant timidæ præsagia mentis.

Praesagus, ga, gum, p. p. [*Presago, indouino,*] μαντικὸς, futura præsentiens. Vir. 10. Aen. Præsaga mali mens. Oui. 2. Meta. Præsagaque luctus.

Praesano, nas, Præsanasco. Plin. lib. 24 ca. 10. Cicatrices, quæ præsanauere, aperit.

Praescateo, [*Abondare*] ἀναβλύω, scateo. & per translationem abundo. Gel. li. 14. c. 6. Librum doctrinis præscatentem.

Praescio, is, [*Sapere innanzi,*] προγινώσκω, ante scio. Tere. And. Nonne oportuit præscisse me ante? Hinc præscientia, futurorum notitia. Item Præscisco. Liu. 27. Eos sortiri prouincias, & præsciscere quam quisque eorum prouinciam haberet, uolebant. Vir. 4 Geo. Trepidantia bello Corda licet longe præsciscere. Præscius, a, um, Vir. 6. Ae. Præscia uenturi. Oui. 1. Fa. Substitit in medio præscia lingua sono. Mens præscia, Silius li. 16.

Praescita, [*Pronostichi,*] sunt quæ Græci προγνωστικὰ, uocant. Pli. li. 10. c. 18. Vnum eorum præscitum transire non queo. Ibidem c. 75. Præscita animi quie tentis.

Praescribo, bis, [*Prescriuere,*] προγράφω, ante scribo. Cice. Ser. Sic enim præscripsimus ijs, quibus ea negotia mandauimus. Interdum inscribere, titulum prænotare. Vir. Nec Phœbo gratior ulla est, Quam sibi quæ Vari præscripsit pagina nomen. Inde Præscriptio præscriptionis, [*Titolo,*] titulus. Ci. li. 1. Off. Ex quo fit, ut ager Arpinas Arpinatium dicatur. similisque est priuatarum possessionum præscriptio. Interdum præcipere, legem ponere. [*Insegnare, ordinare,*] Idem l. 3. Of. Hoc natura præscribit, ut homo homini consultum uelit. Varro: Præscriptum erat, nequis angiportum transgrederetur. Hic Præscriptum, & præscriptio, [*Precetto, legge, regola*] pro præcepto, lege, regula, sumuntur. Tractum (ut docet Porphyrio) a magistris ludi, qui scripta pueris dant, præcipiuntque imitari. Sen. l. 4. ep. Pueri ad præscriptum discunt. præscriptio rationis, id quod recta ratio dictat, & præscribit. Ci. 4. Tus. Intemperantia sic est auersa a præscriptione rationis, ut nullo modo appetitiones animi nec regi, nec contineri queant. Interdum Præscribere, est finem ponere, [*Finire,*] Ter. in An. Tute ipse his rebus finem præscripsisti pater. Interdum proponere, [*Proponere*] Ci. in Catone. Senatui, quæ sunt gerenda, præscribo. Interdum prænunciare, [*Far sapere,*] Idem in Vati. Tibi præscribo, ne tuas sordes cum clarissimorum uirorum splendore permisceas. Pro excipere, Quin. li. 7. Ignominioso patri filius præscribit: de eo solo iudicatio est, an liceat. Præscriptio inquit Budæus, Exceptio, & Translatio, unum, & idem in re forensi significant. Iurecconsulti, in Pandectis promiscue, Excipiendi uerbo, & Præscribendi usi sunt: licet præscriptionis uocabulum, apud recentiores legum interpretes, & apud iuris pontificij conditores, ad præscriptionis exceptionisque temporis significationem coarctatum sit, & præfinitum. Budæus.

Praeseco, cas, cui, ctum, p. c. [*Tagliare uia,*] ἀποτέμνω, prius seco, præcido. Col. l. de arboribus c. 29. Radicem arundinis acuta falce præsectam impendenti pluuia disponito. Accommodatur quandoque immolationi. Liu. l. 5. Qui eius hostiæ exta præsecuisset, ei uictoriam dari. Sue. in Aug. Semicruda exta rapta foco præsecuit, idest, partem reddidit Marti, partem ad uescendum reseruauit.

Praesegmina, ἀποτμήματα, amputationes rerum superfluarum, unde, quæ ex unguibus animalium scinduntur, Præsegmina uocantur. Pli. Resegmina unguium dixit. li. 28.

Praesens, tis, [*Presente*] παρὼν, a Præsum, ut ab absum Absens. Plautus: Præda erit præsentium, idest, eorum qui hic adsunt. Vir. 1. Aen. Præsentemque uiris intentant omnia mortem. Quandoque Præsens dicitur, non quod nunc fit, sed quod tunc fiebat. Ci. Ille præsenti potius, quam futuræ dignitati consulebat. C. Q. F. Cætera præsenti sermoni reseruentur, idest sermoni, qui aliquando inter nos præsens habebitur. Sic, In præsens, In præsentia, & In præsentiarum, significant præsenti tempore, [*Al presente, all'hora,*] quod uel præsens est, uel fuit præsens, uel præsens erit. Vlp. de Tab. exhi. Quod enim, si occultæ tabulæ, postea prolatæ sunt, cur noceat ei, qui respondit, quod in præsentiarum ei uidebatur. Sal. in Iug. Si caussa peccandi in præsens minus suppetebat. Hor. Pleraque differat, & præsens in tempus omittat, [*Nell'auenire,*] idest in suum tempus. Ter. in Pho. Prouisum est, ne in præsentia hæc hinc abeat: Ci. ad Her. l. 2. In præsentiarum hoc inserere non alienum fuit. Venire in rem præsentem, est cum in locum se conferre, de quo est controuersia. Ci. pro Cec. Placuit de amicorum sententia constituere, quo die in rem præsentem ueniretur. Interdum accipitur pro potenti, & efficaci. [*Potente, efficace,*] Ci. Att. l. 6. Præsentes ad nocendum uires habet. Hinc Præsentius. Vir. 2. Geor. Quo non præsentius ullum. Sic præsentissimum periculum, [*Soprastante,*] Præsentissima medicina. Quandoque pro forti, [*Forte,*] Ter. in Phor. Animo uirili, Præsentique ut sis, para. Quandoque propitio. [*Fauoreuole,*] Ci. 4. Tus. Hercules tantus, & tam præsens deus. Vir. l. 1. Geo. Agrestum præsentia numina Fauni. Ter. in Phor. Non tu hunc habeas præsentem deum?

Praesentaneus, a, um [*Che opera subito,*] ἐνεργὸς quod præsentem habet efficaciam: ut, Præsentanei boleti, apud Sen. ep. l. 15. qui cito enecant. Pli. li. 21. c. 31. Præsentaneum remedium ad dentes mobiles firmandos. Idem. li. 24. c. 1. Ferulæ asinis gratissimæ in pabulo, cæteris iumentis præsentaneo ueneno.

Praesentarius, a, um, [*Che è presente,*] quod præsens est: ut præsentariæ pecuniæ. Pla. in Most. A me argentum petito præsentarium. Idem Pœnulo: aurum poscunt præsentarium.

Praesente, pro præsentibus dixerunt antiqui. Pomponius Syris, ut citat Nonius Apud forum præsente testibus mihi uendidit.

Praesentia, tiæ, [*Presentia,*] παρουσία, Sal. in Iug. Consul siue præsentiam eius timens siue ira commotus. Ter. Hec. Ne mea præsentia obstet. Ci. Licinio. l. 5. Desiderium præsentiæ tuæ meo labore minuatur: Præsentia, [*Valore,*] robur animi. C. pro Mil. Videbant facti rationem, præsentiam animi, defensionis constantiam.

Praesentio, is, [*Presentire,*] προαισθάνομαι, ante sentio. Plaut. in Tri. Fecisset, nisi hæc præsensissent canes. Cæs. 3. Bel. Gal. Cum ille præsensisset, ac profugisset. Animo aliquid præsentire, [*Accorgersi,*] Ouid. epist. 11. Prima malum nutrix animo præsensit anili. Præsentire futura, [*Indouinare,*] Cicero de Diuinat. Censent esse mentibus hominum tanquam oraculum, ex quo futura præsentiant. Præsentire sermones aurium tinnitu. Plin. libro 28. ca. 2. Hinc Præsentisco. Teren. in Heaut. Ea gratia secum adduxisse, ne id tu præsentisceres. Hinc Præsensus, a, um, Cic. 1. de Diuina. Pauciora diuine præsensa, & prædicta. Præsensio, [*Indouinatione,*] Cice. in Topic. Per exta inuenta præsensio. Idem 2. de Nat. Deo. Præsensiones rerum futurarum.

Praesento, as, [*Presentare,*] παρίστημι, offero, & quasi præsens exhibeo. Quinctilian. lib. 11. Plin. de uiris Illust. Præsentare, speciem præbere, [*Rappresentare,*] Pli. l. 2. cap. 19. Folijs speciem passerum præsentantibus.

Praesepe, pis, & Præsepium, pij, p. p. [*Presepio, mangiatora,*] φάτνη, stabulum dicitur, in quo equi, muli, & cetera id genus animalia continentur. Idem 7. Aen. Stabant ter centum nitidi præsepibus altis. Nonnunquam etiam linter ille concauus, in quo iumentis bubulve hordeum, auena aliudve pabulum apponitur, Præsepe appellatur. Col. li. 2. ca. 7. Non altius præsepia edita esse conuenit, quam ut bos aut iumentum sine incommodo stans uesci possit. Apul. l. 6. de Asi. Præsepium meum hordeo passim repleri iubet. Vir. Item apud alueos Præsepia appellauit. Geo. 4. Ignauum fucos pecus a Præsepib. arcent. Quinetiam loca omnia clausa, & tuta, Præsepia appellantur, teste Nonio. Ci. in Pis. Pro ganea, siue lupanari uidetur posuisse. Audis in præsepi, audis in stupris, audis in cibo, & uino. Hor. pro domo posuit, siue habitaculo [*Casa, habitatione,*] Scurra, uagus, non qui certum præsepe teneret. Legitur & Præsepia, æ, fœmininus generis. Var. de re ru. l. 9. ut citat Nonius: Is habebat culinam rusticam unam, præsepiam latam, cellam uinariam. In cœlo item nubeculam quandam inter asellos, plurali numero præsepia appellant, quod in ea aselli stabulari uideantur. Pli. l. 16. ca. ult.

Praesepio, is, [*Serrare d'ogni intorno,*] περιφράττω, septo includo. Cæsa. 1. Bel. Ciu. Aditus trabibus præacutis præsepit.

PRAESERTIM,[*Specialmente,*]ἐξαιρέτως,præcipue,ante alia.Pla. in Pœn.

PRAESERVIO,inseruio.Pla.in Amph.At præseruire possim patri.

PRAESES,dis,[*Presidente,*]ἡγεμών,qui præsidet, & imperium habet. Oui.15.Met.Qun præside rerum humano generi soperi sauiftia abunde.Idem 10.Meta.Caruerunt præside Delphi.Cuftos & præses iuuentutis Mercurius Cic.7. Verr. Libertatis præses & custos tribunus plebis.Ci.1.de lege Agr.Liu.Dij,qui capitolium incolitis, siccine uestrum militē,ac præsidem finitis uexari ab inimicis?Præses locus,[*Sicuro,*]ponitur pro tuto,Pla in Casi.

PRAESIDEO,præsides,[*Essere presidente,gouernare*,]προκαθίζω, præsum.a quo tamen differt,ut specialius a generaliori.nam,præesse,de quouis officio uel uilissimo dicitur: Præsidere antē semper auctoritatem quandam habet coniunctam.Ci.Qui huic orbi, atque imperio præsidetis.Sue.Præsedit & Actiacis ludis, idest,præfuit.Vir.7.Aen.Queis Iuppiter Anauris aruis Præsidet. Idem 3. Aen.Gradiuumq; patrem,Geticis qui præsidet aruis. Orbi terrarum præsidere,Ci.2.Phi. Inuenitur & accusatiuo iunctum.Tac.l. 3.Is proximum exercitum præsidebat.Idem l.4. Haud spernenda ciuium,sociorumq; manus littora oceani præsidebat.

PRAESIDERATIO,προαστροβολισμός,est cum maturius tempestas hyberna mouetur,quasi ante sideris tempus.Festus.

PRAESIDIARIVS,a,ū,[*In aiuto*]qđ præsidio fit.Col.li. 4.ca.16.Præsidiarii malleoli propagandi.Præsidiarij milites,apud Liu.l. 29.

PRAESIDIVM,dij,[*Guardia,*]φρουρά,φρούριον,proprie dicuntur milites, defensioni arcis,oppidi,uel personæ præsidentes. Cæs.1.Bel.Gal. Præsidia disponit,castella cōmunit.Dictū Præsidiū putat Var.li. 4.de Lin.Lat.abeo,q aliquo in loco extra castra soleat præsidere,quo sui essēt tutiores.Præsidia uidei posuisse Ci.p castris [*Alloggiamenti,*]cū pro Lig.inquit:In præsidijs hostiū uersari. Præsidium statiuū dicitur,qđ firmū est,neq; loco mouetur.Ci.12.Phi. Hæc mea uigilia,hoc præsidiū statiuum. Translate omne auxiliū, [*Aiuto,*]& salutis propugnaculū præsidiū dicitur. Ter.in Hec.Illū esse unicum præsidium uelle se senectuti suæ. Subsidium autem proprie dicitur,quod socijs laborantibus submittitur.

PRAESIGNIFICO,[*Predire,*]προσημαίνω,prædico,præmoneo. Cice. 1.de Diuin.

PRAESIGNO,as,[*Segnar prima,*]προσημειόω,prius signo.Cato ca.154. Pli.l.28.ca.4.

PRAESIGNIS,& hoc signe,[*Illustre,*]ἔξοχος,præstans , uel præ alijs insignis.Oui.6.Fast.Præsignis facie Corniculana fuit. Sta.4.Syl. Libyca præsignis auunculus hasta.

PRAESILIO,lis,p.c.προπηδάω,ante salio.Pla.Stic.Præ lætitia lacrimæ præsiliunt mihi.

PRAESPARGO,is,προσπείρω,ante spargo.Luc.l.5.

PRAESTABILIS,le,[*Eccellente,*]ἔξοχος,excellens.Cic de Ami. Virtute excepta,nihil amicitia præstabilius: Idem 1. de Fini. Quem tandem hoc statu præstabiliorem possumus dicere? Ide 2.de Or. Summendæ res erant magnitudine præstabiles,nouitate primę,genere ipso singulares.

PRAESTANTIA,æ,[*Eccellenza,*]ἐξοχή,excellentia.Cic.de Ami.Fructus uirtutis,omnisq; præstantiæ tum maximus accipitur , cum in proximum quenque confertur.Gel.l.1.Subtiliter ratiocinatū Pythagoram dicit in reperienda,modulandaq; status, longitudinisq; eius præstantia.

PRAESTAGA,ξυστός,locus ubi otij causa sumus sub tecto tantum, patula reliqua parte,tāquam sub porticu.Pla.in Pse.Facite ut offendam parata omnia,Vorsa præstega,strata,lautaq; omnia uti sint.

PRAESTERNO,ante sterno.Sta.3.Syl. Quæ sibi præsternat uiuax altaria phœnix. Translate pro præparo , [*Preparare, apparecchiare,*] Pli.iunior.li.5.epist.Illud peto præsternas ad quod hortaris, eligasq; materiam.Ducta metaphora a uijs publicis,quæ in uiatorum usum silice sternuntur.

PRAESTES,præstitis,[*Presidente,*]προστάτης,præses,antistes.nam antiqui sic Præstites dixerunt,ut nunc antistites,teste Festo. Præstites itidem Lares dicti,quod in ædibus omnia tuta præstarent,id est,conseruarent,& tuerentur.Oui.5.Fast.

> Præstitibus Maiæ Laribus uidere Calendæ
> Aram constitui,paruaq; signa Deum.
> Causa tamen positi fuerat cognominis illis,
> Quòd præstent oculis omnia tuta suis.

PRAESTIGIATOR,[*Giocolatore,*]θαυματοποιός , qui circumstantibus ita oculorum aciem præstringit,ut non aduertant dolum.Pla.in Pœn.Præstigiator hic quidem Pœnus probus est. Præstigiatrix . Pla.in Amph.Hæc præstigiatrix mulier maxima est.

PRAESTIGIA,orum,[*Prestigij,*]C.in Ver.Non per præstigia, sed palam totum oppidum compilauit.

PRAESTIGIAE,arum,[*Prestigij,*]γοητεία,delusiones,cuiusmodi sūt quæ manuum quadam dexteritate alia apparent , quam re uera sunt.accipitur quo quauis fraude & impostura . Plaut. in Capt. Operta quæ fuere,aperta sunt:patent præstigiæ. Cice.pro Rab. Post.Illinc omnes Præstigiæ,omnes fallaciæ,[*Inganni,*]Idem.4. Acad.Ne ab ijs,quæ clara sint ipsa per sese,quasi præstigiis quibusdam depellamur.

PRAESTINO,nas,p.c.[*Comprare,*]ἀγοράζω,antiquis idem erat quod emere.Plau.Epid. Vt & præstines argento prius, quam ueniat filius. Idem Pseu.Eo in macellum,ut piscium quicquid est, pretio præstinem Idem Cap.

PRAESTITVO,tuis,[*Ordinare,*]προορίζω,prius statuo,præscribo.Ci. 3.Ver.Diem præstitui operi faciundo.Cal.Dec.

PRAESTO,stas,stiti,stitum,& statum:unde & præstaturus,[*Essere da più,superare,*]multiplicem in oratione usum habet,uariasq; significationes,nonnunquam enim est antecellere,cum datiuo.Ci.1. Off.Difficile est, cū præstare omnib.cupieris, seruare æquitatē . Idem de Inue.Zeuxis in muliebri corpore pingendo multum reliquis præstabat.Modo accusatiuo. Quin.li.1.Præstat ingenio alius alium.Vir.11.Ae.Vel magnum præstet Achillē. Quandoq; ablatiuo eius rei,qua quis excellit. Sal.in Cat. Qui pudore atq; petulātia præstabant.Ci.de Or.Pisistratus litteris,doctrinaq; præstitit.Idem l.1.Off. Quorum patres aliqua gloria præstiterunt , ij studēt plerūq; in eodem genere laudis excellere.Quādoq; est, satisfacere,& rei alicuius exitū in se recipere:ut cū dicimus Præstare alienū promissum:quod est,alienū promissum se recipere,& quasi proprium esset,uelle satisfacere,& est uerbum iurecōsultorum,apud quos frequentes sunt huiusmodi locutiones. Præstare dolū,Præstare culpam alienam,Præstare noxā. Ci.l.3.Of. Quicquid esset in prædio uitij,id statuerunt,si uenditor sciret, nisi nominatim dictū esset pręstare oportere.Quandoque implere, perficere,[*Compire,*]Ibidem:Si non omne dictum præstandū est,quod dictum nō est,id præstandū putas? Quandoq; facere, [*Fare,*]Idem Emptorem indemnem præstare oportet. Quandoque beneficium dare,[*Donare,*]Pli.Plura hic mihi præstitit,quam parentes. Quādoq; cauere,& prouidere ne quid accidat,[*Prouedere*]Ci.Torquato.Simus ea mente,quam ratio, & ueritas præscribit , ut nihil in uita nobis præstandum,pręter culpam,putemus. Quandoque rem ipsa perficere. Idem Qm̄ præstitimus quod debuimus, moderate,quod euenit,feramus. Quandoq; tribuere,[*Dare,*]Liui.li.6.Pacem,quā nos præstitimus,eā a uobis petimus.Lact.l.1. Quid tales dij præstare hominib. possunt? Quandoq; exhibere,præbere, [*Mostrare,essere,*]Ci.Lent.Sed præsta te eū,qui mihi a teneris(ut Græci dicunt)unguiculis es cognitus.Ponitur interdum impersonaliter,pro melius est,[*Esser meglio,*] al.in Car. Nonne emori per uirtutē præstat,quā uitam per decus amittere? Ci.in Pis.Emori,quam seruire,præstat. Idem Atti.l.14.Mori millies præstitit, quam hæc pati.Dicimus &. Præstare beneuolentiā,idest,exhibere.Præstare diligentiā,operam:[*Usar diligenza,*]Præstare se incolumem,propugnatorē acerrimum alicuius: Præstare ultima iucunda.idest,efficere: Præstare sedulitatē alicui:id est,sedulo alicuius negotiū agere. Præstare aliquem ante ædes,id est,exhibere , siue adducere eum ante ostiū:[*Menare,*]præstare fidem,fidē promissi,fidem publicam,promissum.Præstare nihil debeo: culpā in me recipere nō debeo. Hinc Præstans modo part. Ci. de Vni.Altera pari numero præstans extremis,pariq; numero superata . Modo nomen,pro,insignis,excellens,[*Eccellente*]habetq; fere ablatiuū. Vir.8.Aen.Præstantes uirtute legit,[*Superiore,*]Ci. pro Plancio. Iustitia,integritate omnib. præstans. Idem 3.de Or. Litteris doctrinaq; præstans.Nōnunquam etiam genitiuum, ut Præstās animi.Vir.1.Aen.O præstans animi iuuenis,idest,cui est animi præstantia. Hinc Præstantior & præstantissimus. Idem 6.Aene.Quo non præstantior alter Aere ciere uiros.Ci.de Am. Scæuolam nostræ ciuitatis,& ingenio,& industria præstantissimum audeo dicere.Præstandus,a,um,participium.Oui.4 de Pon.Eleg.10. Sed præstandus amor,res non onerosa uolenti. Vires præstandi habere.Oui.1.de Pon.el.8.Præstatio uerbale.Pau.de leg.3.l. si plures gradus.Hæredes onerare legatorum præstatione.

PRAESTO,[*Presente,apparecchiato,*] siue aduerbium loci sit , siue nomen indeclinabile,idem fere est quod præsens,siue in promptu, iungiturque soli uerbo substant.Sum,& nonnunquam eius compositum Adsum.Cicero 3.Verr.Quadruplatores ad fretum præsto fuerunt.Tere.Eunuc.Præsto adsum. Cicero de Lege Agra.Te uolo curare ut mihi summopere præsto sis. Accipitur aliquando Præsto esse,[*Aiutare,*]pro auxilio esse. Idem pro Mur.Multum uigilauit,laborauit,multis præsto fuit. Item,præsto esse, significat aduenire,[*Venire,*]ad Heren.Hirundines æstiuo tempore præsto sunt,hyeme pulsæ recedunt.

PRAESTOLOR,aris,p.p.[*Aspettare,*]περιμένω,expecto. Festus . Præstolaris dicitur ,qui ante stādo ibi,quo uenturum excipere uult, moratur.Pla.Dum eum domi præstolor.Ter.Eun. Quem præstolare Parmeno: Cæsar.2.Bel.Ciu.Huius aduentum L.Cęsar filius præstolans.Ci.2.in Cat.Datiuo iunxit:Qui tibi ad forum Aurelium præstolarentur.

PRAESTRINGO,gis,xi,ctum,[*Legare,cingere,*]ante stringo , obuincio.Sta.1.Sylu.Ille tuis toties præstrinxit tempora sertis.Inter-

dum obtenebrare, interprete Nonio, [*Accięcare,*] ut Præstringere aciem oculorũ. Pla. in Mil. Præstringit oculorũ aciem in acie bo ///ib. ad Her. l. 1. Existimat se auri splendore omniũ aspectus præstringere. Hinc Præstigiatores, qui incantationibus, aut manuũ agilitate aliantiũ oculos præstringũt. Nonnunquã radere, [*Radere,*] Nonio interprete, & transeundo attingere. Ci. in 2. Phil. Ara triuomere portam Capuæ pene præstrinxisti. Interdum obtũdere, [*Ingrossare,*] ut Præstringere aciem ferri, apud Pli. li. 7. cap. 15. Præstringere aciem ingenii. apud Ciceronem in Diuin.

PRAESTRVO, struis, [*Edificare innanzi,*] προκατασκευάζω, ante struo, prius ædifico. Col. l. 1. c. 5. Ab imo præstructa, ualenter resistent. Præstruere sibi fidem, per translationem accipitur pro preparare, [*Preparare,*] Liu. 28. Fraus fidem in paruis sibi præstruit, ut, cum operæpretium sit, cum mercede magna fallat. Ponitur aliquãdo pro obstruo, [*Chiudere,*] Oui. 1. Fast. Ille aditum fracti præstruxerat obijce montis. Præstructus, a, um, ex composito, siue ex industria factus. Suet. Tib. Cum præstructum utrunque consulto esset ut ipse tentandi gratia afferret, & illa quasi certissimum exitium caueret. Interdum idem est quod obstructus.

PRAESVDO, as, [*Sudare innanzi,*] ante sudo: translate præexercetor. Sta. 6. Thes. Præsudare paret, seseq; accendere uisus.

PRAESVL, lis, κορυφαῖος, a ueteribus dicebatur, primus inter Salios, Martis sacerdotes. a præsiliendo: quod Salijs ancilia per urbem cantu & tripudijs circumferentibus, præiret, & choream duceret, Liu. l. 1. Hodie Præsulis nomine quẽuis intelligimus antistitem.

PRAESALSVS, [*Molto salso,*] ualde salsus. Col. lib. 6. ca. 2. Præsulsæ adipis liquamine.

PRAESVLTO, tas, προπηδάω, ante salto. Liu. l. 7. Ferox præsultat hostium signis.

PRAESVLTOR, toris, ἔξαρχος, qui saltantium choream ducit. Ci. 1. de Diu. Qui diceret, præsultorem sibi non placuisse.

PRAESVM, præes, præfui, [*Essere presidente, gouernatore,*] ἐπιστατέω, præfectus sũ, curã rei alicuius habeo. Sal. Romæ uigiliæ haberent hisque maiores magistratus præessẽt. Ci. 4. Ac. Admirabili quadã laude prouinciæ præfuit. Exercitui præesse, [*Esser capitano,*] Plancus fenn tui. l. 10. Classi præesse, Ci. 7. Ver. Sacris præesse, de arusp. resp.

PRAESVMO, is, [*Presumere,*] προλαμβάνω, prius sumo, Pli. l. 36. Theophrastus auctor est, potores in certamine bibendi præsumere farinam eius. Præsumere animo, est præsagire, [*Indouinare,*] Val. Max. li. 1. Armis cum collega sub Cinna dissidens, præsumpsit, [*Imaginarsi,*] animo, ea significari exitum suum. Præsumptus, a, um, Silius. libro 5. Ipsa suis manibus præsumpta piacula mittẽs. Præsumpta opinio. Quinct. li. 2. cap. 17. Nihil inuidia ualeat, nihil gratia, nihil opinio præsumpta. Apud Tacitum Præsumpta suspicio, pro eodem dicitur.

PRAESVMPTIO, [*Anticipatione,*] Præacceptio. Pl. Iunior i ep. ad Paulum: Ego beatissimum existimo eum, qui bonæ famæ præsũptione perfruitur, certusq; posteritatis cum futura gloria uiuit.

PRAESVO, is, præsui, utum, προῤῥάπτω, ante suere. Pli. l. 12. c. 19. Surculos præsuunt recentibus corijs quadrupedũ. Hasta præsuta folijs. Oui. 11. Met. Quæ folijs præsuta notam sine uulnere fecit.

PRAETEGO, gis, προκαλύπτω, ante rego. Lacta. li. 5. Vita sua capillis, & pallio prætegebat.

PRAETENDO, dis, [*Porre innanzi,*] προκαλύπτομαι, ante tendo, oppono. Vir. 9. Aen. Marti prætendere muros. Quãdoque præfero, [*Anteponere,*] Vir. l. 4. Ge. Fumosq; manu prætende sequaces. Quandoque exhibeo. Ci. Priuatorum munus est, neque abiectum, neq; se efferentem prætendere. Quandoque prætexo, [*Tendere,*] Vir. li. 1. Ge. Riuos deducere nulla Religio uetuit, segeti prætẽdere sepem. Lact. per translationem li. 4. dixit. [*Allegare*] Ne iustam possent excusationem prætendere, idest allegare.

PRAETENER, a, um, ualde tener. Pli. l. 85. c. 13.

PRAETENTO, as, [*Tentare innanzi,*] προπειράομαι, prius tento. Tibul. l. 2. ele. 2. Et pedibus prætentat iter suspensa timore. Ou. 5. Met. Calliope querulos prætentat pollice chordas. Misericordiam iudicis prætentare. Quin. l. 4. In egressu parcius, & modestius, prætentanda est iudicis misericordia. Ci. 4. de Or. Caussa prætentata atque perspecta, considerandum est, quo principio sit utendum.

PRAETENVIS, ὑπέρλεπτος, ualde tenuis. Pli. l. 11. c. 15.

PRAETEPEO, es, ui, ante tepeo. Oui. 2. Am. Si tuus in quanis prætepuisset amor.

PRAETER, [*Eccetto, fuor che,*] πλὴν, præpositio, a Præ deducta, quemadmodũ In, Inter, & a Sub, Subter. Ea modo separat, modo componitur. Separata uim excipiendi habet, & semper accusatiuo iũgitur, Ci. l. 1. epi. Amicum ex consularibus neminem tibi esse uideo, præter Lucullum. Aliquãdo ultra, [*Oltre,*] Quin. Multa erãt, præter hæc, quæ obijci merito potuissent, Pli. l. 10. Præter hominem, somniare equos, canes, boues, pecora, capras palam est. Aliquando ante, [*Dauanti*] Ci. 5. Ver. Serui præter oculos Lolii, hæc omnia ferebant. Legitur & pro Sine, [*Senza,*] Salu. Præter rerum capitalium condemnatos. Aliquando contra. [*Contra*] Ter. in An. Prẹter ciuium morem atque legem. Pro præterquam. Col. l. 3. c. 2. Omnis incommodi patientes præter caloris. Præter hac [*Nell' auenire,*] apud Plautum sæpius legitur pro postbac. In Rud. Si præter hac tu uerbum faxis hodie. Præter modum, supra modũ, [*Oltre misura,*] Ci. de Diu. Lacus Albanus præter modum creuit.

PRAETER spem, [*Fuor di speranza,*] ex insperato, contra spem. Pla. in Merc. Præter spem salux sumus.

PRAETERAGO, is, egi, παράγω, compello præterire. Hor. 1. epist. 15: Diuersoria nota Præteragendus equus. Hoc est, agendus equus præter diuersoria nota, idest ultra.

PRAETERBITO, as, freq. a Prætereo, quasi Præterito, interposito b. Pla. Epid. Caue Præterbites ullas ædes.

PRAETEREA, [*Oltre à cio,*] πρὸς, πρὸς δὲ, aduerbium est, ex præpositione præter, & pronomine Ea, compositum, idem significans, quod insuper, uel ad hæc. Ci. in epi. Nam & in omni genere prudentiam tuam mihi exposuit, & præterea suauitatem tuã adiunxit. Idem pro Cor. Balbo. Sed nos Possumus & huius ciuitatis esse, & cuiusuis præterea. Vir. 11. Ae. Si duo præterea tales Idæa tulisset Terra uiros. Accipitur nonnunquã pro postea, siue posthac, [*Di poi, nell' auenire*] Vir. 1. Aen. Et quisquam numen Iunonis adoret Præterea, aut supplex aris imponat honores.

PRAETEREO, is, iui, & rij, præteritum, [*Trapassare,*] παραβαίνω, ultra eo, prætergredior. Ter. in Eunu. Imprudens nullam præterij. Vir. 3. Geo. cum rapidus sol Nondum hyemem contigit equis, iã præterit æstas. Pro effugere, uitare, [*Schifare,*] Ter. in Hec. Nescis quid mali præterieris. Præterire aliquid per metaphoram dicimus, cum nullam eius facimus mentionem, [*Tacere,*] Ci. de prouinc. cons. Cædes relinquo: libidines prætereo. 6. Fallor. Non tamen idcirco prætereunda mihi. Præterire silentio aliquid, [*Tacere,*] idem. Præterit me hæc res, ignoro, [*Non sapere,*] pro antecellere, uincere, [*Superare,*] Var. 1. de re ro. cap. 1. Hos nobilitate Mago Carthaginiensis præterijt. Hinc tempus prẹteritum, [*Passato,*] elapsum est. Cic. de Sen. Tempus præteritum nunquam reuertitur. Præteriti, [*Morti,*] extincti. Proper. l. 2. el. 14. Fas ẽ præteritos semper amare uiros. Item Præteriti dicũtur qui in petitione magistratuum repulsam habuerunt, ut sæpe apud Ci. inuenies. Prætereor, passiuum. Ci. 2. de Leg. Nec acerræ prætereantur.

PRAETEREQVITO, as, [*Caualcare auanti,*] equitando prætereo, uel transeo. Liu. 3.

PRAETERFEROR, præterferris, præterlatus sum. [*Passare,*] παραφέρομαι, prætereo, uel transeo, Liu. 1. Bel. Pun. Numidæ, simulac latebras eorũ improuida præterlata acies est, exorti à tergo. Luc. li. 4. At quæ pars uocum non aures incidit ipsas, Præterlata perit.

PRAETERFLVO, is, xi, xũ, præterfluere, [*Scorrere uicino, trapassare scorrendo,*] παραῤῥέω, iuxta fluere, uel fluendo præterire: Liui. 24. Flumen, quod medio oppido fluxerat, extra frequentia tectis loca præterfluebat muros. Var. 3. de re rust. ca. 16. Aquam oportet esse propinquam, quæ præterfluat. Præterfluere, per metaphoram, pro elabi, [*Fuggire,*] Ci. 5. Tus. Animum & præsentem percipere pariter cum corpore uoluptatem, & prospicere uenientem, nec præteritam præterfluere sinere.

PRAETERGREDIOR, ris, ssus, sum. [*Trapassare,*] παραβαίνω, prætereo. Ci. Appio. l. 3. epi. Nunciauit, te iã castra prætergressũ esse.

PRAETERLABOR, eris præterlapsus sum, [*Trascorrere,*] παραῤῥέω, iuxta labor, præterfluo, prætereo. Stat. 1. Theb. Fluctiuaga qua præterlabitur unda Sicanius longe relegens Alpheus amores. Cic. 2. de Ora. In mentẽ iudicis intrare non potest: ante enim præterlabitur, quam percepta est. Vir. 3. Aen. Cum tumulum præterlabere recentem.

PRAETERMITTO, tis, [*Pretermettere, tralasciare,*] παραλείπω, omitto, prætereo. Teren. in Ad. Nihil prætermitto. Prætermittere silentio, [*Tacere,*] præterire silentio. Ci. 13. Phil. Prætermittere pœnam sceleris, Cic. ad Brutum, idem est quod remittere, uel ignoscere, [*Perdonare,*] Prætermitti dicitur, quod aut ignorantia, aut obliuione, aut negligentia præteritur. [*Scordarsi,*] omitti uero, quod de industria relinquitur. Ci. 3. Offic. Minime assentior ijs, qui negant eum locum a Panetio prætermissum, sed cõsulto relictum. Prætermissio. 2. Of. Mamerco ædilitatis prætermissio Consulatus repulsam attulit.

PRAETERMONSTRO, stras. Gell. lib. 20. c. 9. Vsus consilio sum magistri prætermonstrantis, idest, quasi prætereuntis.

PRAETERNAVIGO, as, [*Nauigar auanti,*] παραπλέω, prætereo, præteruehor.

PRAETERPROPTER, una dictio est: cõposita, significãs, præterquam propter: hoc est, propter aliã causã, quã propter eã de qua loquimur, ut, Præterpropter uitam uiuitur, idest propter aliã causã uiuitur, quam ut uiuatur, ut puta propter laudẽ, uel gloriã. Ennius apud Gel. Incerte errat animus, præterpropter uitam uiuitur.

PRAETERQVAM, [*Fuor che, saluo che, eccetto che,*] πλὴν, dictio composita, excipiendi uim habens sed cautam exigens superiori similẽ, quia idem uerbum subintelligitur: ut, Nemo id dixit, præterquã

Cic.

Ci.Nullius id intereſt,præterquam patris:Nulli id placuit, præterquam Cæſari : Neminem, præterquam prætorem,timeo. O nos omnes Præterquam Plato,legite:A nemine, præterquam a Socrate didici. Liu.l.1.Multitudo coaleſcere in populi unius corpus ulla re,præterquam legibus,poterat.

PRAETERQVAM,quod, [*Se non che,*] πλὴν ὅτι,niſi quod. Pli Iun.Omnia nobis ex uoto ſuccesſerunt,Præterquam quod in itinere defunctam matrem audiuimus. Ponitur aliquando in oratione ſequente ſemper,pro cũ ſemper.Gel.l.15.c.1.Declamauerat Iulianus,præterquam ſemper alias,tum uero nimium quam delectabiliter. Aliquando ſequente Etiam.Celſus:Aqua uero frigida infuſa,præterquam capiti,etiam ſtomacho prodeſt.

PRAETERVEHO,his,p.c.παρελαύνω,naui,curru,uel iumentis, aliquid præter locum aliquem ueho.Cic.5.de Fin.Reuocare eos ſolitæ,qui præteruehebantur. Vir.3.Aene. Viuo præteruehor oſtia ſaxo Pantagię.Liu.l.1.Cum præterueheret nauibus.Galliæ ora. Legitur & abſolute pro præternauigo.Suet.in Augu.Iudæã præteruehens apud Hieroſolymam non ſupplicauit. Vbi præteruehens dixit pro Præteruectus. Oratio præteruecta ſcopulos, per tranſlationem dicitur,quæ maiorem difficultatis partem ſuperauit.Cic.pro Cœlio.Emerſiſſe iam è uadis,& ſcopulos præteruecta uidetur oratio mea.Idem 7.Phil.Periculoſiſsimum locum ſilentio ſum præteruectus,ideſt,quoniã ueſtro cũ ſilentio difficillimum orationis locũ abſolui.Præteruectio Ci.7.Ver.Monimentum ſceleris ſui uoluit eſſe in conſpectu Italiæ,ueſtibulo Siciliæ prętereuectione omnium,qui ultro citroque nauigarent.

PRAETERVOLO,as,are, [*Trapaſſare uolando,*] παραπέτομαι, uolando prætereo.Ci.in Arat.Quem rutila fulgens pluma præteruolat ales.Tranſlate pro uelociter præterire, [*Trapaſſare,*] Silius. li.10.Quæ medias uelox raptim præteruolat auras.Ci.3.de Or. Sententiæ ſæpe acutæ non acutorum hominum ſenſus præteruolant,ideſt ante quam intelliguntur,præterfugiunt.

PRAETEXO,is,xui,textum,[*Teſſere appreſſo,*] προϋφαίνω, ante uel circum ueſtem aliudue quippiam attexo:unde Toga prætexta dicta eſt,quod purpura ei prætexeretur. Accipitur pro prætendere, ſiue uelare, cauſamque aliquam non uerã afferre,[*Coprire,naſcondere*] Vir.4.Aen.Coniugium uocat,hoc prætexit nomine culpam. Ci.in Piſ.Nemo poteſt exercitum aperte petere, ut non prætexat cupiditatem triumphi. Nonnunquam accipitur pro prærodiri,ſiue præordinare,[*Cominciare*] Ci.3.de Ora. Omnia quæ aguntur acerrime,leuioribus principijs natura prætexuit. Prætexere littora uelis, eſt ea uelis quodammodo operire & abſcondere. Oui.Arte;Quid referã Baias prætextaq; littora uelis?In eadem propemodum ſignificatione uſus eſt hoc uerbo etiam Auſonius.

PRAETEXTA,toga, περιπόρφυρος,genus ueſtimenti oblongum ac talare,quod ſupra tunicas magiſtratus ſumebant,ita dicta,quod ei purpura prætexebatur.Hæc una cũ bulla in uſum puerorum nobilium uſurpatur.unde prætextati dicebantur, qui nondum decem & ſeptem annos præterierant,a prætexta,quam induebant, qua depoſita,accipiebant togam uirilem, cum ad annum decimum ſeptimum perueniſſent,tanquam non pueriliter, ſed uiriliter uita eſſet peragenda.Ci.A patre ita eram deductus ad Scæuolam,ſumpta uirili toga,ut quoad poſſem, & liceret, a ſenis latere nunquam diſcederem.Ideo autem ingenuis pueris attributam,exiſtimant togam prætextam,ut ea purpuræ rubore, ingenui pudoris admonerentur.Macr.l.1.Sat.Ab hoc ueſtimenti genere olim Papirius cognominatus eſt Prætextatus,ob tacendi, loquendique in prætextata ætate prudentiam.Id poſtea cognomen,in omnem eius familiam tranſlatum fuit.Erat & Prætexta geſtamẽ magiſtratuum & regum. Hac Tullus Hoſtilius primus uſus eſt(ut inquit Plinius)qui debellatis Hetruſcis,ſellam curulem,lictores,& togam pictam, atque prætextam(quæ inſignia magiſtratuum Hetroſcorum erant)Romam tranſtulit. Sed poſtea Tarquinius,Demarati filius,cum de Sabinis egiſſet triumphum, quoniam in eo bello filius eius annos quatuordecim natus,hoſtem manu percuſſerat,& pro concione illum laudauit,& prætexta ac bulla aurea donauit,inſigniens puerum ſupra annorum ſortem,præmijs uirilitatis & honoris: Prætextæ igitur ac bullæ geſtandæ mos a Priſci Tarquinij filio deductus eſt.Sunt tamen,qui tradunt,eundem Priſcum cum ſtatum ciuitatis ordinaret,inſtituiſſe,ut patriciorum filij bulla aurea uterentur,& togã, quæ purpura prætexitur,ijs tantum,quorum patres curulem magiſtratum geſsiſſent, cæteris prætextam tantum indulſiſſe.uſq; ad eos,quorum parẽtes ſtipendia iuſta meruiſſent.Fuit & in uſu prætexta bulla,qua nulli alij licebat uti,niſi ei qui ſunus faciebat.Dicimus autem Prætextus,a,um,adiectiue,ut prætexta toga,prætextæ actiones:uel ſubſtantiue hæc prætexta, huius prætextæ. Prætextæ fabulæ,ſeu comœdiæ,in quibus reges Romani,uel duces inducebantur, perſonatum dignitate pene tragœdijs ſimiles.Hora.in Arte:Vel qui prætextas,uel qui docuere togatas.Dictæ prætextæ,quod principum magiſtratuumve perſonæ in ijs inducerentur,quæ prætextis uti ſolent.

PRAETEXTATVM,ſermonẽ(inquit Feſtus) ueteres appellauerunt, ab eo quòd prætextatis nefas ſit obſcœno uerbo uti,uel (ut quidam aiunt) quod nubentibus,depoſitis prætextis, a multitudine puerorum obſcœna acclamarentur.ideoque prætextatum ſermonem appellabant,qui nihil obſcœnitatis haberet.Hæc ille. Contra hanc tamen Felli opinionem Suet. Gel.& Macr. Prætextatũ ſermonem acceperunt pro eo,qui aperte obſcœnam rem ſignificat,[*Laſciuo,uergognoſo,*] Sue.in Veſpa.Erat dicacitatis ita ſordidæ,ut ne prætextatis quidem uerbis abſtineret.Sic Macro.lib.1. Saty.Impudica & prætextata uerba iacientis.Sic prætextati mores,laſciui,& obſcœni.Iuuen.Sat.2.Si prætextatos referunt Artaxata mores. Prætextati anni a Plinio dicuntur lib.33.pro annis pueritiæ,[*Puerizia,*] & Prætextata ætas,a Gell.li.1.Prætextatæ puellæ;[*Vergine,donzella,*] ingenuæ,& innuptæ, a prætextis, quas nubentes deponebant.

PRAETEXTVM,ti,[*Preteſto*] πρόσχημα,dicitur illud uelamẽ,quo mouerí ſe aliquis ſimulat ad aliquid agendum, cum tamẽ alia cauſa moueatur. Suet.de Cæſ.Et prætextum quidem illi ciuiliũ armorum hoc fuit,cauſas autem alias fuiſſe opinantur.Idem ſignificat Prætextus huius prætextus.Suet.in Tib.

PRAETIMEO,mes,[*Temer molto,*] ὑπερφοβοῦμαι,ualde timeo. Plaut. in Amph.

PRAETOR,ris,[*Pretore,podeſtà,*] Athenis, ἄρχων, στρατηγὸς, omnis magiſtratus appellabatur,cui pareret exercitus. unde Imperatores,prætores quandoque uocantur.ad Heren.Epaminondas Thebanorum imperator ei,qui ſibi ex lege ſucceſſerat prætor,exercitum non tradidit. Li.4.Patres quo tempore L.Sextius primus ex plebe conſul creatus eſt, Furium Camillum primum prætorem urbanum,qui ius in urbe diceret,creauerunt:mox, unico prætore non ſufficiente,quod multi peregrini in ciuitatem uenirent, alius creatus eſt peregrinus, quod plerunque inter peregrinos ius dicebat.Capta deinde Sardinia alijsque prouincijs, totidem prætores quot prouinciæ in ditionem uenerant,creati ſunt,partim qui urbanis rebus,partim qui prouincialibus præeſſent. Dictus prætor(ut Liuius innuit)a præeſſendo:ut Varro, a præeundo,quaſi præitor,quod præiret iure & exercitu.Idem Liui.lib.5. ſcribit,primum prætorem ex patrib.qui ius in urbe diceret,creatum fuiſſe, penes quem magiſtratum omnis publici priuatiq; iuris erat poteſtas,ut & nouum ius condere,& uetera abrogare facultas eſſet.idq; ob magiſtratus honorem,Ius honorariũ appellatum eſt,cum tamen regia illi eſſent inſignia,ut apparatu cõſulibus pene par uideretur.Creatus cum conſules auocarentur bellis finitimis,nec eſſet qui in ciuitate ius diceret.

PRAETORIANI,cohortis prætoriæ milites,a prætore,ideſt,imperatore corporis ſui cuſtodiæ cauſa delecti. Ci. pro Cœl. Nemini unquam prætoriani maiores honores habuerunt.Pli.l.6.c.29.

PRAETORIVM,rij,[*Pretorio,*] ἀρχεῖον, στρατηγεῖον, domus in qua prætor habitat,ſiue dux,quia(ut dictum eſt) omnis magiſtratus cui pareret exercitus,prætor dictus. Liu.li.3.Querens ingens prætorio imminebat. Ponitur pro magnifica & ampla domo in agro extructa.Sue.de Cali.In extructionibus prætoriorum atq; uillarum. Palladius li.1.Prætorij ſitus ſit loco erectiore, & ſicciore. Figurate item Prætorium accipitur pro ipſo concilio a prætore conuocato,unde, Dimittere prætorium, legimus,ut, Dimittere ſenatum.Liui.Fuluius, dimittens prætorium, tribunis militum imperauit,&c.

PRAETORIVS,a,um,ut,Prætorium ius,prætoria cohors, quæ a prætore,ideſt,imperatore nõ diſcedebat,& Prætoria porta, qua exercitus in prœlium educitur:quia initio prætores erant, qui nunc imperatores,qui bella adminiſtrabãt.Prætorium genus, ex quo maiorum aliquis præturam geſsit,ad conſulatum tamen nõ peruenit.Cice.pro Plancio:Cedat conſulari generi prætorium,nec contendat cum prætorio equeſter locus.Prætorius uir, qui præturam geſsit.

PRAETORITIVS,a,um,aliud adiect.Prætorius.Mar.l.8.De prætoricia folium mihi Paule corona Mittis.

PRAETORTVS,ualde tortus.Col.l.3.c.18.

PRAETREPIDO,das,ualde trepido,unde Prætrepidans.Catul l.

PRAETRVNCO,cas,[*Tagliare,*] ἀποτέμνω,amputo,præſcindo. Plau. Mil.Nonne tibi iſtam prætruncari linguam largiloquam iubes?

PRAETVMIDVS,ualde tumidus,ut Prætumidus furor,Claud.

PRAETVTIVM, πραιτούτιον, oppidũ Piceni, teſte Ptol.l.3.c.1. Inde Prætutius,a,um:ut Pubes Prætutia,Silius lib.5.Et Prætutianus, na, num:ut Prætutianus ager,Pl.l.3.c.13 14.

PRAETVRA,æ,[*Pretura,podeſtaria,*] prætoris dignitas,Pli.l.14. ca.22. Ad proconſulatum uſque a prætura honoribus geſtis. Cice. pro Flac.Præturæ iuriſdictio,res uaria. Idem 3.Catil.Cum prætura ſe abdicaſſet.Egredi præturam.Tacit.li 3.

PRAEVALEO,les,p.c.[*Preualere,*] ὑπερέχω,antecello,& quaſi in maiori pretio ſum,uel melior ſum.Pli. utræque in pretio ſunt, ſed

tamen prævalent margaritæ. Aliquando significat robustiorē esse, [*Esser piu robusto,*] Stat. x. Achil. Qui prævalet arcu. Pli. li. 10. c. 6. Vulturum prævalent nigri. Hinc Prævalesco, is, ualidior fio. Col. li. 5. c. 6. Vitem, ante quam ex toto prævalescat arbor, conserere conuenit. Hinc Prævalidus, adiectiuum. Liui. 26. Duas prævalidas urbes. Vir. 1. Ge. Neu se prævalidam primis ostentat aristis. Oui. epis. 8. Prævalidæ fusos comminuere manus. Prævalide aduerbium. Pli. l. 17 c. 14.

PRÆVARICOR, aris, [*Preuaricare*] παραβαίνω, quocunq; modo a præscripto sui officij deflectere. Pli. l. 18. c. 19. Arator, nisi incuruus præuaricatur. In litibus autem forēsibus, Præuaricari, ut ait Marcianus, proprie dicitur accusator, qui colludit cum reo, & proprias quidem probationes dissimulat, falsas uero admittit. Ci. de Arus. resp. a Catilina pecuniam accepit, ut turpissime præuaricaretur. Vlpianus l. Athletas. ff. de his qui not. infa. Qui præuaricatur, ex utraque parte cōsistit, quinimmo ex aduersa. Ci. pro Clu. Non defendere, sed præuaricari accusatori uidebatur. Hinc Præuaricator, qui ab officij sui præscripto deflectit, atque aberrat. Vlpianus in l. Athletas. ff. de ijs qui not. infam. scribit præuaricatorem esse, qui diuersam partem adiuuat, prodita causa sua, allegatque Labeonem, qui hoc nomen a uaria certatione tractum sentit. Ci. 1. Ver. Verum te perfidiosum, an præuaricatorem existimari mauis? Cœlius ad Cice. lib. 8. Ne præuaricator caussæ publicæ existimaretur. Apponere sibi præuaricatorem, dicebant antiqui, pro curare se per aliquem accusandum, pro cum reo colludente, facile absoluatur. Cice. x. Phil. Iam uereor, patres conscripti, ne præuaricatorem mihi apposuisse uidear. Præuaricatio. Plinius Iunior ad Cor. Tacit. l. 1. epist. 20. Alioqui præuaricatio est transire dicenda, Præuaricatio etiam cursim ac breuiter attingere, quæ sint inculcanda, infigenda, repetenda. Ci. in parti. Præuaricationis nomen significat eum, qui in contrarijs causis quasi uarie esse positus uideatur. Idem ad Qu. Fra. li. 2. Drusus erat de præuaricatione absolutus.

PRÆVEHO, is, [*Portare auanti*] προελαύνω, ante ueho. unde Præuectus, a, um, ante alios uectus. Liui. l. 9. Equites Romani præuecti per obliqua campi. Sil. l. 7. Ac præuectus equo nunc dextra prouocat hostem.

PRÆVELO, as, [*Coprire dauanti*] προκαλύπτω, ante tego. Clau. li. 2. de Rab. sollicitum præuelatura pudorem.

PRÆVELOX, cis, p. p. ualde uelox. Pli. l. … c. 21.

PRÆVENIO, [*Venir innanzi, anticipare*] προφθάνω, ante uenio, anticipo. Liuius. l. 4. Præuenerat non fama solum, sed nuncius etiā Præueniens, interposita dictione. Vir. 8. ecl. Nascere, præq; diem ueniens age Lucifer almum. Præuentus. Tacit. l. 17. Vexillis inferioris Germaniæ præuentus erat.

PRÆVERTO, & præuertor, deponens, [*Trapassare, preporre, preoccupare,*] προλαμβάνω, prætereo, præcedo, anteuerto. Vir. 1. Aen. Volucremque fuga præuertitur Hebrum. Cice. pro Sylla. Nemo me unquam tenuissima suspicione perstrinxit, quem non præuerterem. Interdum pro præfero, præpono. Cice. x. de Diui. Nisi quid habes quod huic sermoni præuertendum putes. Gel. l. 4. c. 3. Iusiiurandi religionem amori præuertisse. Plaut. in Amph. Ne me uxorem præuertisse dicant præ rep. idest ne dicant, me uxorem prætulisse reip. Item reuoco, [*Riuocare, ritornare,*] Ibidem, Flebilis præuertitur metus, Pro præoccupare. Vir. 1. Aen. Et uiuo tentat præuertere amore Iampridem resides animos. Præuersum fulgur, inquit Festus, quod ignoratur noctu an interdiu, sit factū. Præuertere serio, quod dictum est per iocum: est existimare dictum esse serio, quod ioco dictum est. Plaut. in Amph. Si quid dictum est per iocum non æquum est id te serio præuortier. Liu. x. Nec posse, cum hostes propriæ ad portas essent, bello præuertisse quicquam. Ibidem. Aegre impetratum a Tribunis ut bellum præuerti sinerent. Idem, Si Punicum Romano præuertisset bellum. Cæs. 7. Bel. Gal. Cæsar huic rei præuertendum existimauit, [*Prouedere*] Idest, occurrendum.

PRÆVIDEO, des, p. c. [*Antiuedere,*] προορῶ, Cice. 1. de Diui. Præsentia cernit, futura præuidet. Vir. 5. Aen. Ictum uenientem a uertice uelox Præuidet. Præuisus, a, um, Ci. 5. Ver. Res mihi tota præuisa, atque præcauta est.

PRÆVITIO, as, [*Viciare, corrompere,*] ante uitio, uel corrumpo. Oui. 14. Met. de Circe loquens, Hunc dea præuitiat.

PRÆVINCIO is, ire, præligo. Pli. l. 15. c. 10. Laqueo præuinctæ.

PRÆVIVS, a, um, ἐξηγητής, qui præeundo uiam monstrat. Ci. in Arato. Præuius Auroræ. Oui. 11. Met. Nunc præcedentem sequitur, nunc præuius anteit.

PRÆVMBRO as, [*Coprire d'ombra,*] caligine offundere, & inuoluere Tacitus: Præumbrante imperatoris fastigio.

PRÆVRO, is, præussi, præustū, ante uro: unde præustus, in cacumine adustus. Liu. Bellum erat consensu fieri solitū, ut Fecialis hastam sanguineam præustam ad fines eorum ferret. Virg. 7. Aen. Sudibusve præustis.

PRÆVOLO, las, p. c. [*Volare innanti*] προπέτομαι, anteuolo. Pla. Mil. Præuolet mihi, quo tu uelis. Ci. 2. de Na. De. Grues in tergo præuolantium colla & capita reponunt.

PRAGMATICI, [*Solicitatori di liti,*] qui apud Græcos mercede conducti ministros se præbebāt oratoribus in iudicijs, dicti Pragmatici a Græco nomine πρᾶγμα, quod inter cætera caussam, siue litem significat. Quinct. l. 1x. Neque idem Græcos nescio facti tasse, unde nomen ijs pragmaticorum datum est. Iuu. Sat. 7. Inde cadunt partes in fœdera pragmaticorum Hoc est, a iudicio discedunt, & litem arbitrio forensium aduocatorum, seu procuratorū dirimendam permittunt. Ci. l. 1. de Or. Apud Græcos infimi homines, mercedula adducti, ministros se præbent in iudicijs oratoribus, ij, qui apud illos pragmatici uocantur.

PRAMNIVM, uinum, generosi uini genus, quod in Smyrnæorū agro nascebatur. Pl. l. 14. c. 4.

PRANDEO, prandes, prandi, & prāsus sum, [*Desinare,*] ἀριστάω, prandium sumo. Pla. in Men. Prandi & potaui. Ci. pro Clu. Cum eius in nuptiis multitudo hominum pranderet; Interdum, pro In prādio comedere, cum accusatiuo. Hor. x. Ser. Sat. 3. Lucinias soliti impenso prandere coemptas. Pransus, sa, sum, partici. Hor. 1. Ser. Sat. 6. Pransus non auide. Ci. pro Mil. Adde inscitiam prāsi, poti, oscitantis ducis. Pransos ueteres uocabant, teste Nonio, non solum qui edissent, sed etiam quibus nihil deesset. Var. Pransum te ac paratum esse oportere.

PRANDIVM, prandij, [*Il desinare,*] ἄριστον, cibus qui circa meridiem sumitur, quem ueteres cœnam appellabant. Festus: Cœna apud antiquos dicebatur, quod nunc est prandium: Nouius. Quæ nūc prādia sunt, cœnas Sabini habebant. Pla. Pœn. Partē prandij pignus cepi. Ci. in Ver. Quid ego illius prandia & cœnas commemorem? Idem pro Mur. Ad prandium uulgo uocati. Suet. in Vit. Epulas dispertiebat in ientacula, prandia, cœnas, comessationes. Finire prandia nigris moris. Hor. 1. Ser. Sa. 4. Ille salubres Aestates ducet, nigris qui prandia moris Finiet. Prandium dictum uolunt quasi parandium, quod leuia tantum quædam, & paratu facilia apponerentur. nam Prandium non fuisse præcipuum cibū antiquis, apparet ex Celso l. 7. cum de hyeme loquitur: Si prandet; utilius est exiguū aliquid, & ipsum siccū sine carne, sine potione sumere. Diminutiuū est Prandiolū, siue Prandiculum. Fest.

PRANSITO, as, frequen. a Prandeo. Pla. in Amp. Nequam homines qui polentam pransitant.

PRANSOR, soris, qui prandet, aut qui inuitatus est ad Prandium. Pla. in Men. Bonum anteponum prandium pransoribus. Hinc Pransorius adiect. ut, Pransorium candelabrum, apud Quin. l. 6. c. 4.

PRASII, Indiæ populi. metropolis Palibrota. Pli l. 6. c. 19.

PRASINVS, p. c. colore uiridis ad similitudinem porri. nam πράσον, Latine Porrum. Mar. l. 10. Pla. Pli. l. 37. c. 10.

PRASIAE, oppidum maritimum in ora Laconica. Thucyd. l. 2.

PRASIVS, πράσιος, gemma est e uiridantium genere. Pl. l. 37. c. 8.

PRASOIDES, p. p. gemma ex genere topaziorum. Pli. l. 37.

PRATVM, prati, [*Prato,*] λειμών, ex quo fœnum percipitur. nomen habens, ex eo, quod sine opera, paratum sit, ut placet Varroni li. 4. de lin. Lat. Pratum (inquit Vlpia. de uerbo. signi.) ex eo dictū, quod paratum sit ad fructum capiendum. Col. l. x. c. 17. Prato ueteres Romani primas in agricolatione tribuerunt partes. nomen quoque indiderunt ab eo, quod protinus esset paratum, nec magnum laborem desideraret. Ouid. 1. Met. Figitur in uiridi, si fors tulit, anchora prato. Prata item dicebantur, quæ nūc Viridaria, ut plurimum buxo & lauro frequentata. Hinc Pratensis, & hoc pratense, ex prato. Col. l. 6. c. 3. Pratense fœnum. Pratēses, flores. Pli. lib. 21. c. 8. Pratenses fungi, qui in pratis nascuntur. Hora. li. 2. Sat. 4 Pratensibus optima fungis. Hinc pratulum dimin. Cice. Ac. l. 2. Quo tu abusus es in nostro pratulo. Idem de Cla. Orat. In pratulo consedimus.

PRAVVS, ua, uum, [*Cattiuo, maluagio,*] διάστροφος, distortum, peruersum. Ci. 1. Ac. Quid rectum in oratione prauumue. Hora. 1. Ser. Sat. 3. Prauis fultum male talis. Luc. l. 4. Vt in fabrica si praua est regula prima. Omnia mendose fieri, atque obstipa necessum est. Translate accipitur pro malo & uitioso. Ter. in Ad. Prauum, ineptum, absurdum, alienum a uita mea. Cice. pro Roscio Com. Nihil ab hoc prauum & peruersum produci posse arbitrabantur. Cice. x. de Fin. Quamuis bestiæ deprauatæ non sint, prauæ tamē esse possunt. Tenax praui: Virg. 4. Aene. Obnoxius prauis. Hora. 2. Ser. Sat 7. Stultitia praua. Hor. x. Ser. Sa. 3. Ambitio praua, Ho. 1. Ser. Sa. 6 Prauo naso uiuere, Hor in Arte. Hinc Prauitas, [*Difetto,*] obliquitas, mala & peruersa alicuius rei constitutio, Cice. 4. Tusc. Cum partes corporis inter se dissident, ex quo prauitas membrorum, distortio, deformitas. Aliquādo pro malitia [*Malitia.*] Ci. 4. Ac. Tamen ut in ista prauitate perstabitis? Cic. in Para. An mi prauitates recte uitia dicuntur. Hinc Praue, [*Maluagiamente,*] aduer. cui opponitur recte. Ci. 2. de Fin. Male, praue, turpiter cœnabat.

*PRAXASPES, nobilis Persa, qui Smerdim Cambysæ fratrem, iussu regis, occidit. Herod. lib 3.

*PRAXAGORAS nobilis medicus fuit, de quo Pli. & Celsus.

PRAXITELAS, statuarius, marmore nobilitatus, & præcipue duplici Venere, Gnidia & Coa Pli l.34.c.8.& l.37.c.5.

PRECIS, ci, cem, [*Preghiera,*] δέησις, obliqui sunt ab inusitato nominatiuo Prex, idem quod precatio. Ter. in Phor. Vt nullus locus relinquatur preci. Quin. li.3.c.10. Ne eum talium precū pudeat. Ter. in An. Nihil est preci loci relictum. Hor. 2. epi.1. Cœlestes implorat aquas docta prece blandus.

PRECARIVS, a, um, adiect. [*Supplicheuole,*] δεητικὸν, quod precibus petenti otendum conceditur tamdiu quamdiu is, qui concessit, patitur. In hanc sententiam dictum est a Seneca, hominem esse precarij spiritus. Et apud Curtium ait Alexander: Mori præstat quam precario Imperatorem esse. Idem: Sed precarium spernebatur Imperiū, ubi precarium Imperium dicitur id, quod tam diu obtinetur, quamdiu, qui concessere permittunt. Anima precaria. Taci. l.1. Neque precariam animam inter infensos trahere. Precarium auxilium, non iustum ferre, Liu. 8. Ius precarium, Tacitus de Germanis. Salus precaria. Brutus Ciceroni. Precario nomen, ipsa terminatione datiui pro aduerbio accipitur. Tere. in Eu. Seu ui, seu clam, seu precario. Paul. Iuris. Precario habere uidetur, qui possessionē corporis uel iuris adeptus est ex hac solū modo causa, quod adhibuit preces. Ci. pro Cec. Ita se possedisse, ut nec ui, nec clam, nec precario possederit.

PRECIAE, uuæ, teste Seruio, dicuntur, quæ ante alias maturescunt quasi præcoquæ. Vir. 2. Ge. Purpureæ preciaque.

PRECIVS, lacus nomen est, apud Ci. in Or. pro Milone.

PRECOR, aris, [*Pregare,*] δέομαι, cum accusatiuo significat oro. Cic. 1. de Na. De. Quæ ueneramur, quid precamur deos? Iunctum uero cum datiuo, idem est, quod opto alieni bonam uel malam fortunam. Quin. Et oram soluentibus bene precemur. Hor. 2. Seru. Sa 7. Miluius & scurræ tibi non referenda precati discedūt. Dira precari alicui, [*Augurare,*] Tib. l 2. el.7. Male precare alieni, [*Maledire,*] Ci. in Pi. Omnes execrarentur, mala precarentur. Dicimus autem precor deos precor ad deos. Liu. 38. Ad quos precentur, & supplicent. Precor deos bonas preces. Cato. cap.134. Hinc precator, qui pro alio postulat. Ter. in Hean. Nec tu aram tibi, neque precatorē paratis. Precatio, [*Preghiera,*] Ci. pro Mur. Illa solennis comitiorum precatio.

PREHENDO, is, Vide supra Prehendo.

PREMO, is, pressi, pressum, [*Premere, calcare,*] πιέζω, proprie calco, & innitor alicui rei cum pondere. Vir 4. Geo. Spumantia cogere pressis Mella fauis. Quandoque aduersari, uexare, [*Opprimere,*] Vir. 10. Aen. Nomina nulla premunt, [*Offendere,*] Pla. Amp. Fata istæc me premunt. Quandoque effodere, [*Cauare,*] Idem 10. Aene. Sulcumque tibi premat ipsa carina. Quandoque insequi, instare, [*Seguitare,*] Vir. 1. Aen. Hac fugerent Graij, premeret Troiana iuuentus. Quandoque urgere, [*Spingere*] ur, Ingentem clamore premes ad retia ceruum. Quandoque occultare, [*Nascondere,*] Virg. 1. Aen. Spem uultu simulat, premit altum corde dolorem. Quandoque expellere, [*Cacciare,*] Varro, Inuitamque pressit ab ædibus. Quandoque cohibere, [*Frenare,*] Vir. 1. Aen. Imperio premit, ac uinclis & carcere frænat. Quandoque claudere. Idem. 9. Aen. Pressit ue oculos, ac uulnera lani. Quandoque uitiare. [*Violare, far forza,*] Varro, qui toties nillici tui uxorem absente pressisti uiro. Quandoque remouere, eacitare, [*Rimouere,*] Vir. 1. Geor. Et ruris opaci Falce premes umbram. Quandoque uastare, [*Guastare*] Vir. 1. Aen. Pelago premit arua sonanti. Quandoque occidere, [*Amazzare,*] Virgi. 9. Aene. Armigerumque Rhemi premit. Quandoque demergere, infodere, [*Piantare,*] Idem 2. Geo. Quæcunque premes, uirgulta per agros, Sparge fimo pingui. Quandoque instare, & dicendo im-morari, [*Trattenere,*] Plin. epist. 9. lib. 3. Cum Castam accusarem, nihil magis presai, quam quod accusator eius &c. Quandoque reprehendere, [*Riprendere,*] Quinct. li. 12. de Cicerone: Præcipue presserunt eum, qui uideri Atticorum imitatores concupiebant. Aere alieno premi, Cice. in Catil. Facta premunt annos, [*Superare,*] idest, superant. Oui. 7. Metam. Angustijs premi. Cæs. 3. Bell. Gall.

PRESBYTER, eri, [*Prete,*] πρεσβύτερος, Latine senior dicitur.

PRESSORIVS, a, um, ut, Pressorium uas, in quo quid premitur. Col. l.12.c.18.

PRESSO, sas, καταπιέζω, frequen. a premo. Vir. 3. eclo. Pressabimus ubera palmis. Inuenitur & Pressor, aris, deponens. Pla in Persa, Vomica est, pressare parce. Pressatus, part. Pla. Asin. Quin tradis hac crumena pressatum herum?

PRESSVRA, ræ, [*Stretura,*] θλῖψις, actus premendi. Pli. li.18. cap.31. Pressura una culeos 20. implere debet. Col. li.2.c.36. Post primā pressuram uinactorum.

PRESSVS, a, um, [*Calcato, breue, caricato,*] πιεζόμενος, modo participium est: ut, pressus manu caseus. Colu. l.7.c.8. Illa notissima est ratio faciendi casei, quem dicimus manu pressum. Virg 2. Eclo. Pressi copia lactis. Idem 3. Geor. Læta magis pressis manabunt flumina mammis. Modo nomen, idem significans quod subtilis ac breuis. Ci. in Horten. Quis te est, aut fuit unquam in partiundis rebus, in definiendis & explicandis sententijs pressior? Aliquando onustum. Vir. li. 2 Geo. Ceu pressæ cum iam portum tetigere carinæ. Presso gradu incedere, idest, firmo, nec celeri, sed quo cautos incedere uidemus. Liu. 28. Hispanos presso gradu incedere iubet. Pressum uocat Ouid. quod est quasi impressa nota signarum. l.6. Fasto. Hinc Presse, [*Breuemente,*] aduerb. Ci. 1. Offic. Imitatio presse loquentium, & leniter. Idē 4. de Fin. Pressius agamus, quæ dixisti, cum his conferamus, quæ iuis antepono.

PRESSVS, us, ipsa pressio. Ci. l.1. de Ora. Nemo est, quin Valeriū Soranum lenitate uocis, atq; ipso oris pressu & sono facile uincat.

PRESTER, eris, pen genitiui pro. serpentis genus, quem alio nomine uocant Dipsadem, Luc. l.9. Oraq; distendens auidus spumantia prester. Pl. l.20.c.20. Venena serpentium hæmorroidum, & præsterum restringi. Est etiam Prester cœlestis flammæ genus, quæ quicquid attingit, amburit, & proterit. Pl. l.2. c.48.

PRETIVM, tij, [*Prezzo, pregio,*] τιμή, quod datur pro re empta. Plaut. in Pœn. Isto pretio tuas nos facile feceris. Vir. 4. Aen. Fœmina, quæ nostris errans in finibus, urbem Exiguam pretio posuit. Tere. in Heaut. Agrum in his regionibus Meliorem, neque pretii maioris, nemo habet. Auellere pretium, ante quam mercē ostendere. Hor 1. Ser. Sat. 2. Capi pretio. Tibul. l.3. el.1. Aliquandu accipitur pro mercede siue premio, [*Premio,*] idque interdū in meliorem partem. Ter. An. Quod habui summum pretium, persolui tibi. Virg. 5. Aen. Et palmæ pretium uictoribus. Interdum in deteriorem, ut idem fere sit quod pœna, [*Pena,*] Ouid. 10. Meta. Mors pretium tardis. Ter. And. Ego pretium ob stultitiam fero. Legitur etiam Pretium aliquando pro composito operæpretiū, [*Esser degno,*] Tac. li. 2 Res eo anno prolatas haud referrem, ni pretium foret Pisonis, & Asinij Galli diuersas sententias noscere. Pretium operæ, & Pretium curæ, [*Degno,*] locutiones notatu dignæ. Pli. Id uero audire pretium operæ sit Pli. epi.159. Postea mihi uisum est pretium curæ, ipsum senatuscon. quærere. Hinc Pretiosus, a, um, [*Pretioso, di gran pretio,*] multi pretij. Plaut. in Bac. Ac nimium pretiosa operaria es. Cice. 3. Offic. Equi ne pretiosi potius iacturam faciat, an serui uilis Emptor pretiosus, qui magno preti-o aliquid emit. Hor. 3. Car. Ode 6. Seu nauis Hispanæ magister. Dedecorum pretiosus emptor Ouid. 3. Am. Ingenium quondam fuerat pretiosius auro. Pretiose aduerbium, [*Pretiosamente*] Ci. 2. de Inue. Vasa magnifica, & pretiose calata. Gell. li.5. ca.5. Pretiose, armatum exercitum.

PRIAMVS, πρίαμος, Laomedontis Troianorum regis filius, ἀπὸ τοῦ πρίασθαι, quod est emere, auctore Seruio. nam puer ab Hercule, qui patrem Laomedontem interfecerat, captus cum Hesiona sorore, solus pecunia redimi potuit: uel secundum alios, qui Hercules eum a uicinis hostibus redemptum in paterno regno locauit. Eum a Ioue originem traxisse ferunt. Dardanus enim filius fuit Iouis ex Electra, cuius filius fuit Erichthonius. Hic filium habuit Troem, qui regionem quæ a Dardano Dardania dicebatur, Troiam a se dixit. huius filij fuerunt Assaracus, & Ilus, qui urbē totius regionis caput, Ilion a se uocauit. hic filium habuit Laomedontem, qui pater fuit Priami. Priamus ipse, patre ab Hercule interfecto, auro redemptus, Ilion instaurauit simul & exornauit: regniq; limites, usq; adeo protulit, ut non solum Troiæ, sed totius fere Asiæ rex uideretur. Hecubā, filiam Cissæ regis Thraciæ, uxorē duxit, habuitq;, teste Ci. Tul. l.1. filios quinquaginta, quorum decem & septem ex iusta uxore sunt nati: ex quibus fuit & Paris, qui repetiturus Hesionam sororem, in Græciam profectus, Menelao Helenam uxorem rapuit, unde motum est bellum decennale a Græcis in Troianos, in quo uidit filios suos fere omnes ab hostibus interfectos. Tandem, capto Ilio, & ipse a Pyrrho Achillis filio occisus est. A Priamo fit Priamides patronymicum prima longa, & Priameius, a, um, prima breui.

PRIAPEIA, πριαπεῖα carmen obscœnum, quod nonnulli Virgilio, alij Ouidio ascribunt: quanquam uerisimilius est, multorum id opus esse, ob argumenti similitudinē unū in uolumen congestum.

*PRIAPONNESVS, πριαπόννησος, Insula in Sinu Cirenaico. Plin. lib.5.cap.32.

PRIAPVS, πρίαπος, pen. pro. Liberi patris & Veneris filius, quem superstitiosula antiquitas, hortorum præsidē credidit Hor. 1. Sermo. Sat. 3. Olim truncus eram ficulnus, inutile lignum, Cum faber ad dubitans scamnum faceret ne Priapum, Maluit esse deum, deus hinc ego, furum auiumq; Maxima formido. Idem & Lampsacenus dicebatur, a Lampsaco, non ignobili Troadis urbe, in qua & natus creditur. Oui. l.1. Fast. Higinus. Vir. l.4. Geo. Et custos furū atque auium, cū falce saligna, Hellespontiaci seruet tutela Priapi. Est & Priapus Hellesponti urbs. Pl. l.32. l 5. & Stra. l.13.

PRIDEM, [*Già tempo fa, già buona pezza di tempo,*] temporis aduerbium quod

quod modo de exiguo tempore dicitur: idemque ualet qđ paulo ante. Pli. l. 7 c. 16. Pridem uidimus ea omnia præter pubertatem in filio Cornelii Taciti. Modo de longiore tempore, idemque ualet, quod multo ante. Apu. Quod pridem Plato affirmauerat. Quod si cum pridem addamus non, uel quam, uel ita, significant, multo tempore ante. Ci. pro Roscio: Quam pridem Fannij numen in aduersaria retulisti. Ter. in Eun. Huc euasit, quam pridem pater mihi & mater mortui essent. Ci. in Bruto. Nostra autem ciuitate non ita pridem dominatu regio liberata, id est, non multo ante.

PRIDIE, & Pridianus, na, num, uide Postridie.

PRIENA, πριήνη, urbs maritima (ut inquit Stra. li. 12 13. & 14.) quæ inuectu Meandri fluminis inter ipsam, Miletumque labentis, mediterranea facta est, Biante alumno nobilis.

PRIMAE, arum, [Le prime, cioè,] τὰ πρωτεῖα, τὰ πρῶτα, pluralis tantum numeri, idem ualet quod primæ partes, uel primus in re aliqua locus; unde Primas ferre, uel tenere dicitur, qui primum in re aliqua locū obtinet, [Esser il primo,] Cic. in Bruto. Ex his Cotta & Sulpitius cum meo iudicio, tum omnium facile primas tulerunt. Et iterum, [Superare,] Erat excellens iudicio uulgi, & facile primas tenebat. Idem de Clar. Ora. Primas in caussis agebat Hortensius. Dicimus in eadem significatione, Dare primas alicui. Ci. de Or. Non possum non ingenio primas concedere. Idem 8 Phil. Pater tuus primas omnium ciuium P. Nasicæ dare solebat. Deferre primas alicui, [Cedere,] proprium locum alicui tribuere. Ci. 1. de Na. Deo. Ad quem Epicurei primas ex nostris hominibus deferebant. Ad Att. lib. 1. Amoris erga me, cum a fraterno amore discesseris, tibi primas defero. In Orator. Cui primæ sine controuersia deferebantur.

PRIMAEVUS, a, um, [Giouane,] ὁ ἀκμάζων τῇ ἡλικίᾳ, in primo ætatis flore constitutus. Vir. 9. Ae. Quorum primæuus Helenur. 10. Ae. Primæuo corpore Lausus. 7. Aen. Primæuo flore iuuentus.

PRIMANI, primæ legionis milites dicebantur, ut Secundani, secundæ, Tertiani tertiæ. Tacitus. lib. 1. Primani, stratis una & uicesimanorum principibus, aquilam abstulere. Primanus Tribunus, is dicebatur, qui primæ legioni tributum scribebat, ut tradit Festus, citans Catonis orationem, quam de suis uirtutibus contra Thermum habuit.

PRIMARIUS, a, um, [Primero,] ἀρχικός, quod aliunde non habet originem. Primarius lapis, qui primus in aliquo ædificij fundamento ponitur. Primarij ciues, [Nobile,] qui primi sunt in ciuitate. Primarius uir. Ci. in Caton. Ci. 5. Verr. Hæc omnia doceo ciuitatum, & priuatis primariorum uirorum testimonijs. Pli. li. 7. ca. 43. Primarium bellatorem, optimum oratorem, fortissimum imperatorem. Ter. in Phor. Neque huius sis ueritus fœminæ primariæ, quo ei insultares. Ci. 3. de Fin.

PRIMATUS, ipsa primatus auctoritas. Pli. l. 13. c. 12. Primatum mutauit Cæsar. Idem li. 8. c. 5. Quid phaleris argenteis, & reliquo omni primatum donauit. Primatum dare alicui rei. Varro. 1. de re rust. c. 7. Hi dant primatum bonis pratis.

PRIMICERIUS, a cera (ut auctor est Hieronymus in Chronicis, & Chrisostomus in epist.) dicebatur notarius principis, qui ceteris honore antecedebat: antiqui enim in ceratis tabulis scribebant.

PRIMIGENIUS, a, um, primitiuus. Vnde Primigenia semina dicuntur, quæ a natura nobis insita sunt, quæ Cic. prima naturæ appellat. In his numerant incolumitatē, conseruationemque omnium partium, ualetudinem, sensus integros, doloris uacuitatē, uires, pulchritudinem. Varro. 1. de re ru. ca. 40. In his initus primigenia semina dedit natura. Primigenia pecuaria. Idem lib. 2. cap. 2. Dicam de primigenia pecuaria, id est, de ouibus quales sint ad fœtum can..... Verba item uocantur Primigenia, ut lego, scribo, quæ non sunt profecta ab alio uerbo, sed suas habent radices. Itē Primigenius sulcus dicitur, teste Festo, qui in condenda noua urbe iunctis tauro & uacca designationis caussa imprimitur. Et Primigenia, iura primi & maximi natu filij. Primigenia fortuna, a gignendo. Cic. 2 de Leg. Liu. 34. ædem fortunæ Primigeniæ dedicauit Martius Ralla.

PRIMIPARAE, [Di prima parto,] πρωτοτόκοι αἱ, fœminæ in quouis animalium genere, quæ primū pepererunt. Pli. l. 8 c. 40. De canibus.

PRIMIPILUS, li, centurio primę cohortis. Li. l. 7. scribit. Ordo partes tres habebat, quarum unamquamq; primum pilum uocabant. Ibidem: Primus centurio erat, quem nunc primipilum appellāt. Cæs. 2. Bel. Gal. Primipilo P. Sextio, fortissimo uiro, multis uulneribus confecto. Primipilus ut ait Veget. l. 2. 400. milites ducebat in prima acie, eratq; caput legionis. Hinc Primipilaris dici uidetur, non tā miles qui fuerat sub cēturione primipili, quam ipse centurio, qui olim præditus fuerat hac dignitate. Et ea forma dicitur primipilaris, qua consularis. Quin. l. 6 c. 3.

PRIMITER, & Primitus, [Primieramente,] aduerbia à primum, idem quod primo, teste Nonio. Lucil. li. 5. Cum primiter ficos populare... Var. 2. de re rust. cap. 2. Primitus oritur herba imbribus primoribus euocata. Lucr. lib. 4. Tum quibus ætatis fretam primitus insinuantur. A Primitus fit Apprimitus, idem quod apprime, siue ualde, [Molto,] Luc. apud Nonium: Iugenti pretio apprimitus paucos.

PRIMITIAE, arum, [Primitie,] κατάργματα, primi fructus ex agro percepti, qui deo offeruntur. Prisci enim Romani, teste Pl. l. 18. c. 2. nō gustabāt uina, aut nouas fruges, priusquā sacerdotes primitias libassent. Primitias uitia resecare consueuerunt, inquit Col. l. 4 c. 10. id est prima flagella. Primitiæ operum. Stat. 2. Theb. Tu bellis, tu pace feres de more frequentes Primitias operū. Primitiæ armorum. idē 11 Theb. Primitiæ lacrymarum, idē 6. Theb. 5.

PRIMITIUS, a, um, quod in aliqua re primum est. Oui. 12. Met. Primitium torrem.

PRIMITIUUS, a, um, aliunde non habens originem. unde Primitiua uerba, per se inuenta, & non aliunde deriuata.

PRIMO, [Principalmente,] principio, uel ante omnia. Tere. in Phorm. Cœpi aduersari primo.

PRIMODUM, [Primieramente,] primo. Plau. in Cap. Primodum opus est Pistorienßibus, ante quem nullus est genitus.

PRIMORDIA, [Principij,] τὰ πρωτεύοντα, quæ primo ordimur, id est, initiā. Ci. in Part. Vt primordia rerum, & quasi præcurrentia. Belli primordia, Stat. 2. Achil. Dicendi primordia. Quinct. lib. 1. c. 9. Gentis primordia, Oui. 5. Met. Pli. l. 12. c. 1.

PRIMORES, [La summita d'ogni cosa, punta,] aliquando adiectiuum est, idem significans quod summus, uel extremus: ut, Primores ungues, Primores digiti, Primores nares, Primorib. labris, nam in neutro genere reliquos casus non habet. Primores (inquit Nonius) dicuntur summæ quæque res. Luc. l. 8. Stat. Gallinaceus cū uictor se gallus honesti. Sustulit in digitos primoresque erigit ungues. Pla. in Bac. Sic hos digitulis duobus sumebat primorib. Idem Tri. Atque etiam modo uersabatur primoribus. Primoribus labris gustare, est leuiter quippiam labris attingere. Ci. pro Cœl. Multos uidi qui primoribus labris gustassent genus hoc uitæ. Primores uiri, [Gentilhuomo,] primi, siue optimates. Sueton. Scripta famosa, quibus primores uiri notabantur. Accusatiuum singularem protulit Gel. lib. 16. c. 5. Animaduerti, quosdam, inquit, opinari, uestibulum esse partem domus primorem. Et Cato cap. 81. Extollito primorem partem. Aliquando pro optimatibus, [Gentilhuomo,] Liu. 1. ad primores Romulus prouolat. Virg. 9 Aen. Primorum manus ad portas, iuuenumque senumque Prosequitur uotis. Vbi Seruius. Primorum, genitiuus hic uenit ab eo quod est, hi Primores, sicut hi Proceres. quorum nominum nominatiuus singularis non inuenitur, licet dicamus, huius primoris. Hora. 2. Serm. Saty. 1. Primores populi arripuit. Nonnunquam pro dentibus anterioribus, qui primi in ridendo reteguntur. Pl. lib. 11. cap. 37.

PRIMULUS, diminut. a primus. Plaut. in Amph. Primulo diluculo abijsti ad legiones. Hinc Primulum aduerbium. Ter. in Ad. Plebem primulum facio meam. Plaut. in Men. Tum dentes mihi cadebant primulum.

PRIMUM, [Primieramente,] πρῶτον, aduerbium. Ponitur aliquando in oratione nulla alia sequente clausula. Pla. in Asin. Censen'tu illum hodie primum ire assuetum in ganeum? Aliquando alia sequente clausula, cui præponitur Præterea, uel Deinde. Teren. in Ad. Primum fratrem nusquam inuenio gentium: Præterea, dum illum quæro, a uilla mercenarium uidi. Idem in Prol. Heaut. Id primum dicam, deinde, quod ueni, eloquar. Nonnunquam sequitur tertia clausula, cui præponitur postremo. aliquando pro postremo, cui subiungitur deinde.

PRIMUS, a, um, [Primo,] πρῶτος quandoque ad numerum seu ordinem refertur. Ter. in Ad. Primus sentio mala nostra primus rescisco omnia. Vir. 2 Aen. Primus ibi ante omnes, magna comitante caterua, Laocoon ardens summa decurrit ab arce. Ci. Appio li. 3. prima duo capita epistolæ tuæ tacita mihi quodammodo relinquenda sunt. Plane. Ciceroni l. 10. Primæ tuæ sententiæ infinitis cum muneribus, posteriores ad tempus compositæ. Hor. 2. epist. 2. Extremi primorum extremis usque priores. Iungitur autem frequenter apud bonos auctores cū quisque ut, Primo quoque tempore, primo quoque die. Liuius sexto. Decreuerunt, ut primo quoq; tēpore de ea re ad populū ferretur. Cæs. 6 Bel. Gal. Cupiebat Cæsar primo quoque tempore de bello decernere. Pōpeius ad L. Domitium. Vt primo quoque die Luceriam aduenires. Quandoque idem quod Princeps, [Principe,] ut eminentiam dicat, non ordinem. Vir. 1. Aen. prima quod ad Troiam pro charis gesseras Argis. Quandoque pro optimo. Idem. 9. Ae. Primus iuuenum tot miserit Orco. Quandoque præcipuo, [Speciale,] Idem 12. Aen. Quantos primus patiare labores. Quandoque pro eo, ante quem nullus est. Idem 1. Eclo. Hic mihi responsum primus dedit ille petenti. Prima, plur. num. pro principia, [Principij,] Liu. l. 8. Quod bellum, si prima satis prospera fuissent, haud dubie peruenisset ad Romanos. Tacit. lib. 18. prima consiliorum

frustra

frustra ceciderunt. Primis labris gustare, Ci. 1. de Na. Deo.

PRINCEPS, ipis, [Principe, primo,] idem quod primus. Ci. 3 Verr. Siculi in principes se ad amicitiam pop. Ro. applicuit. Virg. 9. Aene. Princeps ardentem coniecit lampada Turnus. Sic Ianuariam Columella Principem mensem appellat, lib. 11. ca. 2. principem locum, uel gradum obtinere, Suet. de Cla. gram. Cice. pro domo: Locum principem auctoritatemque in salute mea tenuistis. Ci. pro domo, [Signore,] Ciuitatis longe princeps Pompeius. Idem 8. Philipp. Quam magnum est, in ciuitate locum tueri principis. [Signora,] Dearum princeps Iuno. Oui. 6. Fast. in militia item Romana Principes dicebantur secundæ aciei milites, ex robustiore fere ætate collecti, & armis maxime insignes. Liu. lib. 8. Octauum principem ducere, teste Budæo, est octauum ordinem ducere inter principes. Ci. ad Brutum: Cretensi bello octauum principem duxit.

PRINCIPALIS, le, [Principale,] κύριος, quod primum & præcipuum est. Quint. li. 9. c. 1. Est igitur Tropus, sermo a naturali, & principali significatione translatus ad aliam, ornandæ orationis gratia, Id est, præcipua. Idem lib. 3. cap. 13. Ad quæstionem ueluti principalem, uocant, Pli. lib. 18. ca. 3. de cultura agri præcipere, principale fuit & apud exteros. Cic. de Fato: Omnia causis fiunt antepositis, uerũ non principalibus, & perfectis, sed adiuuantibus, & proximis. Principalis apparatus, [Da principe,] & res principales, quæ sunt principis, uel principe dignæ. Tacit. li. 8. Nullo principali apparatu, sed uetere egestate conspicuus. Plin. in Paneg. Tanta benignitas principis, tanta securitas temporũ est, ut ille nos principalibus rebus existimet dignos. Principalis porta castrorũ, inquit Festus, nominatur, quod in eo loco est in quo principes ordines tendunt. Liuius 34. Duæ legiones duab. principalibus portis signa efferre iussæ. Hinc principaliter, [Principalmente, specialmente,] aduerbium, præcipue, uel ut decet principem. Pli. in Paneg. Quid uitã, quid mores iuuentutis, quam principaliter formas? Seneca: Ille qui non magis dolere, quam gaudere principaliter posset.

PRINCIPIA, orum, [Primi luoghi del campo,] locus in castris a principibus militibus sic appellatus. inde, post principia esse; est esse in tuto. Sumptum a bellis, in quibus tutissimus locus est post principia. Liuius li. 8. Nullus in acie locus tutior, quã post principia. Teren. in Eun. Ego ero post principia. Principia in acie pro principibus, sæpe apud Liu. Cice. ad Brutum. Spes libertatis nusquam nisi in uestrorum castrorum principijs est. Suet. In Othone. Inter strictos gladios ad principia deuenit.

PRINCIPIUM, pij, [Principio,] ἀρχή, initium cuiusuis rei, Cice. 3. de Leg. Omnium rerum principia parua. Idem 1. de Nat. Deo. Cuius Principium aliquod est, eius necesse est esse extremũ. Principium dicendi, pro orationis exordio: ut, Exalbescere in principijs dicendi, apud Cic. de Or. Ibidem. In utroque dicendi genere principia tarda sunt. Interdum pro fundamento artis uel scientiæ, Cice. 3. de Leg. Bene prouisa, & diligenter explorata principia ponantur. Interdum pro primo illo rerum omnium fonte, unde cetera omnia fluxerunt. Idem 3. Tus. Principij nulla est origo, nam e principio oriuntur omnia: ipsum autem ex re nulla alia nasci potest.

PRINCIPIO, [Primieramente,] aduerb. idem quod primum. Terent. in Eun. Principio ego uos credere ambos hoc mihi uehementer uelim. Cice. 1. Offic. Principio generi animantium est a natura tributum.

PRIOR, oris, [Primo di due,] πρότερος, nomen comparatiuum, quod proprie de duobus dicitur. Ci. in Pis. Me Quæstorem in primis, ædilem priorem, Prætorem primum populus R. fecit. Idem de Cl. Or. Et si utrique primas, priores tamen deferunt Lælio. Sic Priore loco causam dicere, idem pro Quintio. Nonnunquam tamen Priorem de pluribus dici legimus, ut idem sit quod Primus [Primo,] Gell. li. 14. Quoties usu uenisset, ut oẽs isti magistratus eodem tempore Romæ essent; qui eorum prior alijs esset, ei potissimum senatus consulendi ius fuisset. Apul. l. 2. Flo. Hippias e numero Sophistarum artium multitudine prior omnibus. Priores nostros, pro maioribus nostris dixit [Antecessori,] Pli. epi. lib. 3. Et Vir. 3. Aen. nomen dixere priores Ortygiam.

PRISCIANUS, grammaticus Cæsariẽsis fuit, qui tempore Iustiniani principis floruit. Scripsit de Arte Grammatica ad Iulianũ Cõsulem: ad Cosroen uero Persarũ regem librum de Natu. quæstionibus. Dionysiumq; de Situ orbis Latinitate donauit.

PRISCUS, a, um, [Antico,] ἀρχαῖος, quod superiori ætate fuit, ut, Prisci Latini, qui fuere antequam Roma conderetur. Cic. 3. de Or. Qđ loquitur priscum uisum iri putat, si plane fuerit rusticanum. Vir. 9. Aen. Prisca fides facto, sed fama perennis. Mart. li. 1. Prisca fides taceat. Gens prisca mortalium. Hora. Epod. 2. More prisco. Oui. 3. Fas. Flamen ad hæc prisco more Dialis erat. Religio prisca, Oui. 10. Met. Seueritas prisca. Ci. de Arusp. resp. Cuius priscam illam seueritatem sacrificij, mirifica tua soror existimatur imitata. Hinc Prisce, aduerbium. Ci. pro M. Cœlio: & Seuere, & grauiter, & prisce agere, an remisse, leniter, urbane.

PRISTINUS, a, um, pe. c. [Primo, fatto,] παλαιός, quod superiorib. annis, mensibus, diebus, & nostra memoria fuit: ut, Pristina nostra beneuolentia. Dictum Pristinum, teste Prisciano, quasi primistinum. Cic. 5. de Fin. Necesse est & illa pristina remanere. Idem 2. de Diuina. Quod cum accidisset nostræ reipu. tum pristinis orbati muneribus, hæc studia reuocare cœpimus. Cæs. 7. Bell. Gall. Tanta uniuersæ Galliæ consensio fuit libertatis uindicandæ, & pristinæ belli laudis recuperandæ. Gloria pristina, Vir. 10. Aen. Dignitas pristina, Ci. Lentulo, li. 1. Aetas pristina. Clau. 3. Pane. Aliquando Pristinus idem est quod prior. Curtius. Dies pristino procellosior.

PRISTIS, πρίστις, genus piscis marini longissimi, atque angusti corporis. Pli. l. 9. c. 3. Scribit pristes in mari Indico ducenum cubitorum esse, balænas quaternum iugerum. In hunc piscem fabulantur poetæ Scyllæ marini monstri extrema desinere. Vir. 3. Aene. Prima hominis facies, & pulchro pectore uirgo Pube tenus, postrema immani corpore Pristis. Ab huius similitudine, nauis oblonga dicta est Pristis. Idem 5. Aen. Velocem Mnesthea agit acri remige Pristin. Vbi Seruius, Si nauem, inquit, intelligas, hæc Pristis huius pristis facit: si de bellua, hæc Pistrix, pistricis. Etymi tamen ratio Pristin, & Pistricem potius scribendum ostendit. Videntur enim deduci ἀπὸ τοῦ πρίζειν τὰ κύματα, id est a secandis fluctibus.

PRIVATUS, a, um, a Priuus, [Priuato, particolare,] ἴδιος, quod uniuscuiusque proprium est, nec est commune cum alijs. Cice. de Amic. Cum Scipione mihi coniuncta cura de re publica & de priuata fuit. Idem de Sene. In uita etiam priuata & quieta. Idem 1. Offi. Communibus utatur, pro communibus, priuatis ut suis. Sunt autem priuata natura nulla, sed aut uetere occupatione, ut qui quõdam in uacua uenerunt, &c. Census priuatus, Hora. 2. Car. Ode. 15. Domus priuata, Ci. pro Quintio. Vita priuata, Lucan. lib. 7. Odium priuatum, Brutus ad Ci. Priuatæ feriæ etiã dicebãtur sacrorũ propriorũ, uelut dies natales, ut ait Festus, fulgurũ procurationes, & huiusmodi priuatæ, quæ fiebant pro familijs singulis, & hominibus. Priuati [Senza grado,] qui nõ sunt constituti in aliqua dignitate. Ci. l. 1. Offi. Priuatum oportet æquo & pari ciuibus iure uiuere. Ci. 1. de Inuen. In fortuna quæritur, seruus sit, an liber, pecuniosus, an tenuis, priuatus, an cum potestate.

PRIVATIM, [Priuatamente, spetialmente, particolarmente,] ἰδίᾳ, aduerbium, cui opponitur Publice. Salust. in Catilin. Existimãs publice priuatimq; alieno ære oppressos. Cice. 1. de Finibus. Priuatim aliquid gerere malunt. Aliquando pro Particulariter. Pli. l. 6. c. 17. De ijs priuatim condidit uolumen.

PRIVERNUM, ni, Πρίβερνος, Stephano, urbs Volscorum. Virgil. 11. Aen. Pulsus ob inuidiam regno uiresque superbas, Priuerno antiqua. Incolæ Priuernates. Pli. l. 3. c. 5. Hinc Priuernatios, a, um, ut, Priuernatium uinum: quod inter generosa Italiæ uina numerantur a Pli. li. 14. c. 6.

PRIVIGNUS, ni, [Figliastro,] πρόγονος, filius mariti, uxorisve, cuius prior coniux decessit. Dictus Priuignus, quod prius quam mater secundo nuberet, sit genitus. Pri, enim antiqui pro præ. dixerunt, teste Festo. Brutus ad Cic. Qui priuigno minus tribuerit, quam Ci. qui alieno tribuat. Propert. li. 2. el. 1. Pocula priuigno nõ nocitura suo. Priuigna. Ci. Att. l. 13.

PRIVILEGIUM, gij, [Priuilegio,] προνόμιον, προτέρημα, lex ad priuatos homines, singulosque pertinens. Cice. pro domo: Leges priuatis in hominibus irrogari. id est enim priuilegium. Gell. lib. 1. cap. 20. Neque de imperio Cn. Pompeij, neque de exitu Ciceronis, neque de cæde P. Clodij quæstio, neque alia id genus populi plebisve iussa leges uocari possunt: non sunt enim generalia iussa, neque de uniuersis ciuibus, sed de singulis concepta, quo circa Priuilegia potius uocari debent: quia ueteres Priua dixerunt, quæ nos singula dicimus. Priuilegiarius dicitur, cui aliquod priuilegium concessum est: uulgo ab indoctis Priuilegiatus nuncupatur. Vnde Milites priuilegiarij dicti, qui uacabant officio. Vlpian. in l. sed an hic. ff. quod cum eo qui in al. pot.

PRIVO, as, [Priuare,] ἀποστερέω, adimo, spolio. Plau. in Asin. Istum portitorem priuabo portorio. Cic. 4. Acad. Spoliat nos iudicio, priuat approbatione omni, orbat sensibus. Idem in Top. Præpositio enim In, priuat uerbum ea ui, quam haberet, si In præpositum non fuisset: ut dignitas, indignitas. Priuare oculis, [Acciecare,] Ci. 4. Aca. Priuare uita, [Uccidere,] Idem in Parad. Priuare communi luce, occidere, [Uccidere,] Idem pro Quin. Patriam priuare aspectu suo, Ci. Marcel. l. 4. Priuãs, tis, partic. Ci. in Top. Sunt alia contraria, quæ priuantia licet appellamus Latine, Græce appellantur στερητικά. Priuatus, a, um, a Priuor, aris, spoliatus. Ouid. 1. de Ponto. Alic. ob huic similem priuatus lumine culpã Clamabat

bat media se meruisse uia. Plau. in Truc. Donis priuatus sum. Pl. de Viris ill. Priuatus stipendio. Priuatio, [*Priuatione*,] Cic. 1. de Fin. Doloris non uoluptas contraria est, sed doloris priuatio. Idē 1. de Fi. Omni priuatione doloris putat Epicurus terminari summam uoluptatem.

Prius, [*Primiero*, πρότερον,] comparat. neu. ge. Hor. 1. Serm. Saty. 4. Et quod prius ordine uerbum est, Posterius facias. Teren. in Eunuc. Nil prius, neque fortius, Hoc est, [*Meglio*,] nihil melius, aut præstantius. Prius, aduerbium, idem quod citius. Plaut. in Amph. Prius tua opinione hic adero. Ter. in Hea. Si semel tuum animum intellexerit, Prius proditurum te tuam uitam, quam abs te amittat filium. Vir. 1. Geo. Ac prius, ignotum ferro quam scindimus æquor. Ci. Ac. li. 4. Nihil prius mihi faciendum putaui, quam ut tibi gratularer.

Priusquam, [*Primache*,] Iungitur quandoque indicatiuo. Cice. 1. Philip. Priusquam de re publica dicere incipio, pauca querar de hesterna M. Antonij iniuria. Ter. in Hec. Prius quam hanc uxorem duxi. Quandoque subiunctiuo. Salust. in Catili. Prius quam incipias, consulto opus est. Vir. 3. Geo. Culpam compesce, prius quam Dira per incautum serpant contagia uulgus.

Priuus, a, um, [*Particolare, proprio*,] ἴδιος, idem quod priuatus, siue proprius. Nonius: Priuum, est proprium uniuscuiusque. Hora. lib. 1. epist. Quem ducit priua triremis. Antiqui Priua dixerunt pro singulis, teste Gell. li. 10. c. 20. De singulis (inquit) concepta, Priuilegia potius uocari debent: quia ueteres Priua dixerūt, quæ nos singula dicimus. Liui. lib. 30. Senatusconsul. in hæc uerba factum est, ut priuos lapides, priuasque uerbenas secum ferrent. i. singulos silices, & singulas uerbenas.

Pro, præpositio est ablatiuo casui seruiens, uarios in oratione usus habens, uariasq; significationes. Aliquando enim significat ante [*Auanti*,] ut, Pro curia, pro mœnibus. Sal. Ni maturassent pro curia socijs signum dare. Interdum pro In, [*In*,] ut, Pro rostris, pro censu, pro tribunali. Pli. epi. 301. Postulauit, ut cognoscerem pro tribunali. Interdum pro iuxta, siue secundum, [*Secondo*,] ut, Pro Platonis sententia, pro hominum iudicio. Sedulo munen, quæ possum, pro mea sapientia. Pro meis uiribus adest, iuxta meas uires. Pro se quisque uiri, idest, quisque pro uirili. Interdum pro causa, siue propter, [*Per*,] ut cū dicimus, Pro mutuo animo, pro reconciliata gratia: idest, causa mutui animi, & caussa reconciliatæ gratiæ. Pli. Epist. 189. Hæc tibi, admonitus immodicæ seueritatis exemplo, pro amore mutuo scripsi. Ter. in Eunu. Ego pol te pro istis dictis & factis scelus ulciscar. Interdum pro loco, [*In cambio*,] ut, Pecuniam ei dedi pro prædio, &, Sum pro prætore, id est, loco prædii, loco prætoris. Ter. in An. Pro illo te ducam. Plin. li. 2. c. 7. Pro dijs habent obscœna. Item ponitur pro auctoritate: ut, Tribuni plebis pro potestate intercesserunt, hoc est auctoritate potestatis suæ. Item pro defensione. Teren. Nisi hæc ita essent, pro illo haud stares. Vir. lib. 9. Pro turribus adstant. Pro tanquam, [*Non altrimente che*,] Pla. in Truc. Me quasi pro derelicta sis habiturus. Cæs. 7. Bel. Gal. Non uidetur pro certo esse ponendū. Pro eo ac, uel Pro eo atque, legitur, pro Ita ut, uel perinde ut, [*Cosi, come, & tale, quale*,] Sulpitius ad Ci. Sane quam pro eo ac debui, grauiter, molesteque tuli. Vlp. Pro eo habendum, atque si nullo iure factum esset. Est & interiectio admirantis. o Teren. in Adel. Pro Dij immortales, facinus indignum quod narras? Item interiectio dolentis, seu indignantis. Ter. in Heau. Pro Deum atque hominum fidē. Pla. Pro sancte Iuppiter, quid uideo? Sed his duobus modis circunflectitur, & nominatiuo, accusatiuo, uocatiuoque iungitur, ut patet a superioribus exemplis.

*Proana, orum, πρόανα, τά, oppidum Thessaliæ. Pli.

Proauctor, ris, [*Origine, patre*, προγόνος,] pro progenitore legitur apud Suet. in Clau. Appium Cæcum generis sui proauctorem, idest, auctorem, & principem. Budæus.

Proauus, ui, p. c. [*Bisauolo*,] πρόπαππος, aui paterni, uel materni pater. Pla. in Mil. Auus, proauos, abauos. Ci. de Cla. Ora. Relatiuū est Pronepos, a quo fœmininum, Proneptis. A proauo fœmininum Proauia, auiæ mater.

Probabilis, le, [*Probabile*,] πιθανόν, dicitur, quod licet fortasse nō sit uerum, uidetur tamen rationibus probari posse. Plin. epi. 137. Cur minus probabilis sit causa recitandi, quam edendi? Cice. 1. de Inuen. Probabile autem est id, quod fere fieri solet, aut quod in opinione positum est, aut quod habet in se ad hoc quandam similitudinem, siue id falsum est, siue uerum. Idem in Para. Nihil est tam incredibile, quod non dicendo fiat probabile. Hinc Probabiliter [*Probabilmente*,] aduer. Ci. 1. de Diui. Et probabilitas 4. Ac.

*Probalinthus, προβάλινθος, oppidum fuit Atticæ. Pli.

Probi, [*Buoni, da bene*,] χρηστοί, boni dicuntur, quasi prohibi, quod se a delinquendo prohibeant. Plaut. in Trin. Amico mea commendaui bona probo, & fideli, & fido. Ci. pro Cluen. Neque hoc homine sanctior, neque probior, neque in omnibus officijs retinendis diligentior esse quisquam potest. Per metaphoram Argētum probum non adulteratum Liui. 32. Argentum id probum non esse, Quæstores renunciauerant. Color probus. Col. l. 8. c. 2. Merx proba, Pla. in Per. Probi nūmi, Pla. in Persa. Sapor probus. Col. de Arb. c. 3. Hinc Probe, [*Bene*,] bene, recte. Pla. in Most. Probe nouimus. Omnibus autem fere uerbis iungi potest: ut, Probe decipere, Probe curare, Probe monere, Probe memini, Probe ornatus. Probe percutere, [*Valorosamente*,] dixit Plau. in Amph. id est, fortiter. Probis contrarij sunt Improbi. Improbi (ut inquit Asconius) contra leges sunt: sicut Inofficiosi, contra meritia: Inhumanus, contra pietatem.

Problema, atis, & Problematum, [*Questione*,] propositio, interrogationem habens. Philosophi proprie Problemata appellant, rerum abditarū perquisitiones, cuiusmodi sunt apud Aristotelem & Plutarchum.

Probo, as, [*Laudare, prouare*,] δοκιμάζω, laudo, commendo, approbo. Ci. Att. Audio a bonis uiris hanc cunctationem nostram nō probari. Idem in Catone: Mihi & Flacco neutiquam probari potuit tam flagitiosa, & tam perdita libido. Cice. in Para. Cato ea sentit, quæ non probantur in uulgus, idest, quæ ne ipsum quidem uulgus probat. Contra frigere ad populum, est improbari. Plus autem est probare, quam laudare. Ci. ad Matium li. 7. Istam rationem otij tui & laudo uehementer, & probo. Quandoque probare est argumentis demonstrare. Pla. in Rud. Non probare pernegando mihi potest, nisi pars datur. Quint. l. 1. c. 10. Dialectice probare. Lucr. l. 2. Huic satis illud erat planum facere atque probare. Ponitur aliquando pro persuadere, [*Persuadere*,] ut Probare se eunuchum, est persuadere se esse eunuchum. Tere. in Eun. Præterea forma, ætas ipsa est, facile pro eunucho probes. subaudi, te, inquit Don. Quandoq; tentare, [*Tentare, far proua*,] ut cum dicimus, Amicos prouato: & apud Col. probare boues. Ouid. in epist. Phyllidis: Exitus acta probat. Aliquando Probare, est efficere, ut probum rectumque iudicetur id, quod quis facit, uel dicit. Ci. 2. Ver. Si in hac causa nostrum officium, ac diligentiam probauerimus. Quandoque permittere, [*Concedere*,] Hor. l. 1. Car. Vagus & sinistra Labitur ripa Ioue non probante. Probandus, a, um, Cæs. Bel. Gal. Quem locum probandæ uirtutis tuę expectas: Probatus, a, um, modo part. modo nomen. Ci. in Top. Nam & ingeniosos, & ætatis spatio probatos, dignos quibus credatur, putant. Oui. 16. Metam. Crimenque patens, sine teste probatum. Liu. 7. Bel. Pun. Ita repente mutauit antiquos mores, ut nemo tota iuuentute haberetur prior, nec probatior. Probatissimus homo. Ci. 4. Ver. Probatissima fœmina. Ci. pro Ceci. Probatio, qui probat. Cic. 2. Phil. Quid interest inter suasorem facti, & probatorem? Probatio, [*Proua*,] Cice. 3. Ver. Ne uitiosum opus fieret? at erat probatio tua. Artificialis probatio, Firma probatio, Lineares probationes, Inexpugnabiles probationes, Potētissimæ probationes, leguntur apud Quint.

Proboscis, idis, προβοσκίς, rostrū elephāti, uel muscæ, ita dictum quod ante depascat. Latini in elephāto manū appellāt, quod ea ueluti manu utatur. Pli. l. 8. c. 12. Resoluunt elephāti nodos manu. Nonius Marcellus, Proboscis, inquit, Gręcū nomē est, dictū, quod ante depascat. Est autem porrecta corporis pars inhærens naribus, quæ excepto homine in alijs animalibus inuenitur. Var. Inuenisse se factum beticium cum proboscide.

Probrosus, a, um, adiect. [*Vituperoso*,] ἐπονείδιστος, ignominiosum, Gel. l. 1. Cōpellationibus probrosis iactatus est. Ci. 5. Ver. Vt illam ciuitatē probrosam agnoscatis. Hor. 3. Car. Ode. 5. O magna Carthago probrosis Altior Italiæ ruinis.

Probrum, probri, [*Vituperio, uillania*,] ὕβρις, stuprum, flagitium. Sue. in Cæsare. Digressam a marito post biduum statim duxerat, quā uis sine probri suspicione. Vnde lex fuit apud Romanos, ut probrum uirginis Vestalis capite puniretur. Alias significat maledictum, contumeliam, dedecus, quæ scelera sequi solent: ut, Datum est probro, idest ignominiæ adscriptum. Liu. l. 2. Ingerit probra, ægre abstinent, quin castra oppugnent. Epistolæ plenæ probrorum. Cic. Att. lib. 4.

Procapis, p. c. progenies quæ ab uno capite procedit. Festus.

Procas, πρόκας, Rex Albanorum fuit, pater Amulij, & Numitoris, & auus Romuli & Remi. Liu. li. 1. Vir. l. 6.

Procax, acis, p. gen. p. [*Lascivo, malvagio*,] ἀσελγής, lasciuus, petulans, improbus, proteruus: quod nomen a procando, idest poscēdo dictum esse, docet Nonius Marcellus, ex sententia Ci. l. 4. de rep. Cuius hæc citat uerba: A procando, idest poscendo Procacitas nominata est. Alij tamen a Prociendo, idest prouocādo, siue lacessendo dictum malūt. Ci. pro Cœl. Temeraria & procax mulier. ibidem: Vt non solum meretrix, sed etiam procax uideatur. Idem li. 3. epi. Scio te non esse procacem in lacessendo. Teren. in Hec. Magis procax illico facta est. Transfertur etiam ad inanimata:

maca:quod & Nonius adnotauit. Vir.1.Aen. Penitusque procaci bus Austris:Hinc procacitas,[*Malnagita, superbia*,]petulantia,improbitas.In Sal.Non enim Procacitate linguæ atq; sordes elonn tur,Procaciter,[*Superbamente*,]proterue,petulãter, unde Procacius,& Procacissime,Liui.28. Flagitatum stipendium procacius, quam ea more & modestia militari.

PROCEDO,is, p.p.[*Procedere,andare innanzi*,] προβαίνω, progredior. Ci.1.de Diui.Cum purpurea ueste processit.Cæs.1.Bel.Ci.Lente,ac paulatim proceditur. Ci.pro Scat.Huic ad urbem uenienti tota obuiam ciuitas cum lacrymis processerat. Sal. in Iug.Vbi plerunque noctis processit,idest:præterijt. Aliquando est bene, uel male cadere.Plau.in Capt.Neque magis effractum fame uidi,nec cui minus procedat, quicquid facere occeperit. Liui.1. tentata res est,si primo impetu capi Ardea posset: ubi id parum processit,obsidione cœpti premi hostes. Procedere in pedes, & pedibus gigni,idem significant,hoc est,fœtum ita nasci,ut pedes ex uero primores emergant.Pli.li.7.c.8.In pedes procedere nascentem,cõtra naturam est.Procedere in philosophia,[*Far profitto*,]est proficere.Ci.3.de Fi.Qui tũ in philosophia, cum in optimo genere philosophiæ,tantum processerit. Procedunt stipendia,[*Correre la paga*,]militibus,quod uulgo dicitur,currunt. Liui. 25. Tribuni plebis ad populum ferrent, ut qui minores septem & decem annis sacramento dixissent, ijs,perinde stipendia procederent,si septem & uiginti annorum milites facti essent. Procedens,tis.Cice.3.Tuscul.Dies procedens ita mitigat,ut iisdem malis manẽtibus nõ modo leniatur dolor,sed in plerisq; tol latur.Tẽpore procedẽte,[*In processo di tempo*,] pro, Successu temporis.Plin.lib.11.cap. 16. Tempore procedente instillant cibos. Pli. Iun.epist.64.Vereor,oc procedente tempore ex ipso remedio uitia nascantur.

PROCELEVSMATICVS, pes ex quatuor syllabis breuibus constans: dictus quod ob celeritatem,breuiumque syllabarum concursum celeusmati,idest,nauticæ rohortationi esset aptissimus,siue quo in sacris Mineruæ carmẽ quoddam hoc pede constans primo loco canі solebat.

PROCELLA,æ,[*Procella,tempesta*,]θύελλα,est nis uenti cum pluuia, nec durans,& in mari potius,qua in terra, dicta ab co,quod om nia procellat,idest moueat,& concutiat.Vir.1.s.Aene. Creberq; procellis Africus.Oui.11.Met.Impediunt aduersæ iussa procellæ.Hora.Ode.9. Aut mare Caspium Vexant inæquales procellæ.Virg.1.Aen. Stridens Aquilone procella Velum aduersa ferit.Translate accipitur pro molestia,[*Trauaglio*,]Cice. pro Clu. Vitam trãquillam & quietam remotam a procellis inuidiarum. Irarum procellæ,Silius l.11.Hinc Procellosus, a, um, procellis plenus.Liu.40.Ver.procellosum eo anno fuit.Pli.l.18.ca.35.Nu becula uentum procellosum dabit.

PROCELLO, is,[*Percuotere*]concutio,euerto. unde Procella.Plin. in Paneg. Erant sub oculis naufragia multorum, quos improuisus turbo prostrarat.

PROCERASTIS,προκερασίς,oppidum Bithyniæ,Pl.l.5.c.ult.

PROCERES,p.co.προςέχω,capita trabium, hot est, mutuli quidam in parietibus extãtes.Hinc principes ciuitatis Proceres, [*Gentil huomini*,]appellati sunt,quod ij ita in ciuitate eminent, sicut illi in ædificijs.Vir.1.Aen.post alij proceres. Castrorum proceres. Luc.l.7.Rerum proceres Paulus & Flaminius, Si.l.11. Procerce gulæ,[*Capitani,capi*,]pro principibus helluonum,apud Plin. li. 9. c.17.Huius nominis accusatiuo singulari usus est Iuuen, Saty.8. Agnosco procerem.

PROCERITAS, proceritatis,[*Lunghezza*,]μῆκος,prolixitas, staturæ altitudo.Pli.in Paneg.Tu sola corporis proceritate clarior alijs. Ci.de Sene.Cum autem miraretur Lysander & proceritates arborum,& directos in quincuncem ordines.

PROCERVS,ra,rum,[*Lungo,alto*,]ἐμμήκης,prolixus, & in longitudinem productus.quod nomen quidam a cera deriuant,quasi ad similitudinem ceræ procensum ob facilitatẽ. Alij a crescẽdo quasi procretum.Hor.2.Ser.Sat.2. Quo pertinet ergo Proceros odisse lupos.Vir.7.ecl.Proceras erigit alnos.Hor.3.Car.Ode 15.Proce ras manibus uertere fraxinos.Improcerus.Gel.l.5.Procere, aduerbium.Ci.3.de Ora.Brachium procerius protectum.

PROCESSVS,us,[*Processo,progresso,profitto*,]πρόβασις, progressus. Cic. pro Lege Man. Vt ex ijs locis a militibus nostris, reditus magis maturus,quam processus longior,quæreretur.Transfertur ad literas.Suet.de Cla.Gram.ad Lælium Hermam scripsit,se in Græcis litteris magnum processum habere. Aliquando pro euentu [*Euenimento*,]Sen.epist.116.Queruntur & de consilijs,& de processibus suis.

PROCHYTA,prochytæ,p.c.προχύτα,& Prochyte, prochytes, insula in Puteolano sinu.dicta quasi profusa.ἀπὸ τῷ προχύεσθαι,profunde re. ferunt enim Inarimes uicinæ insulæ montem terræmotu con cussum, insulam hanc edidisse. Attamen yi.lib.1. scribit Prorby tam dictam esse a nutrice Aeneæ eiusdem nominis. Vir.l.9.Tum sonitu Prochyta alta tremit.Prochyte,uero masc.g. uasis genus erat.quo in sacris utebantur.

PROCI,[*Proci,riuali*,]μνηστῆρες,qui uirginis,mulierisve nuptias ambiunt.a procando,idest,petendo.Ouid.epist0.1.Turba ruunt in me luxuriosa proci.Cic.de Cla.Ora.Et hos ignotos & impuden tes procos repudiemus.Vir.4.Ae.Rursusne procos irrisa priores Experiar?

PROCIDO,dis,[*Gittarsi a terra*,]προπίπτω,di,procasum : pronus cado,humi me prosterno.Liu.l.35.Saxum ingens ex Capitolio pro cidit,& multos oppressit. Ibidẽ l.t.Muri pars,ariete incusso subruta,multis in locis prociderat.Hinc Procidentia,[*Cadata*]actus procidendi.Pl.l.34.c.18.Vsus in oculorum medicamentis & maxime contra procidentiam eorum.Procidentia sedis,Pli.l.24.ca. 11.Procidnus,qui procidit,Pli.l.20.ca.20. Infantium cerebro im ponitur,umbilicoque procidno.Idem lib.16.ca.11. Falre procidua atque detruncata.Idem li.21.cap.20. Testes & sedem procidnam,quæque illi sunt uitia.

PROCAO,es, ciui, citum, [*Comandare*,] penul.corr.peto. Liu. Matrem procitum plurimi uenerunt:idest petitum, ut interpretatur Festus.

PROCINGO,gis,[*Apparecchiare*,]apparo. Hinc Procinctus ,a,um, paratus,expeditus.Vnde

PROCINCTA,classis,teste Festo, dicebatur exercitus ad pugnam paratus,quod pugnaturi ritu prius cingerentur,& quod Classem ve tustius fuerit hominum dici,quam nauium multitudinem. Gell. l.1.c.11.Cum procinctæ classes erant,& instructa acies.

PROCINCTVS,[*Procinto,apparecchio*,]παρασκευὴ,apparatus bellicus, siue ipsa præparatio, quæ sit ab ijs , qui aut in expeditionem profecturi sunt,aut ad prælium cauturi. Cice. a.de Nat.Deo.In procinctu testamenta perierunt.Pli.lib.12.ca.1.Curas , uigoremque; animi impedit ad procinctum tendentibus.In procinctu facere expedite,& celeriter. Oui.2.de Pon.el.9. Hæc in procinctu carmina facta puta.In procinctu stare,[*Esser apparecchiato*,]est a rin ctum esse.Quin.l.12.c.9.Quem armatum semper,ac uelut in pro cinctu stantem,in causis oratio nunquam deficiet.In procinctum habere.Gel.li.1.cap.11.

PROCIO, is, iui, itum,[*Annullare*]pen.prod.rumpo, irritum facio, Hinc Iureconsultus,irritum & ruptum testamentum, procitum dicit.Festus.

PROCITO,tas,pro uocito,citare enim uocicare est.

PROCLAMO,as,[*Proclamare*,]ἀναβοάω, palã & ualde clamo. Liuius li.1.Patre proclamante,se filiam iure cæsam iudicare.Ci.7.Verr. Adsunt,defendunt,fidem tuam,quæ nusquam erat , nec unquam fuit,proclamant.Proclamator. Ci.1.de Ora.non enim causidicũ nescio quem,neque proclamatorẽ,aut tabulam hor sermone no stro conquirimus.

PROCLINO,nas,[*Chinare*,]ἐγκλίνω,inclino.Col.l.7.c.10.Earum notã da sunt capita,quam in partem proc inentur.Procliuans,a,um. Oui.a.Trist.Partes In proclinatas omne recumbit onus.

PROCLIVIS,ue,[*Chinato,clino*,]ἐπίφορος,ἐπιρρεπής,ἐπίκλινος, quod pronum inclinatumq; est,ut Donatus. Liu. 5.Quo successerit ma gis in arduum,eo pessi posse per procline facilius rati,Col.li.9.c. 5.de Apibus:Cum onere per procliuia nõo ægre deuolent. Impetus procliuis undarum, Luc.l.7. Per translationem secundum Cic.l.4.Tus.Dicitur proprie in malis,de ijs scilicet , qui ad aliquod uitium proni,inclinatique sunt,[*In inato,disposto*,]Teren.in An.Ita ut ingenium est omnium hominum a labore procliue ad libidinem.Ci.in Partit. Adolescentiam procliuiorem esse ad libidinem.Sil.l.13.Sceleri procliuis egestas. Procliue etiam dicitur,quod facile factu est. Vnde In procliui esse,[*Esser facile*,]est facile,& in promptu esse. Pla.in Capt. Tam hoc quidem tibi in pro cliui,quam imber est,quando pluit.Cic.2.Offic.Cum in homini bus uinandis,aut mores spectari,aut fortuna solear, dictu quidẽ est procliue.Hinc Procliuiter,procliuius,procliuissime.Ci.5 de Finib. Qui sperant, facilius,& procliuius , ad laudem uobilitatia peruenient.

PROCLIVITAS,tatis,[*Inclinatione*,]κατάφορα, est naturalis inclinatio in rem aliquam , præsertim uitiosam.nam in rebus bonis & laudabilibus,proprie Facilitas dicitur.Cic.4.Tusc. Hæc aliorum ad alios morbos procliuitas late patet . Ibidem:Proclinitas ad ægrotandum , sed hæc in bonis rebus,quod alij ad alia bona sunt aptiores,Facilitas nominetur:in malis Procliuitas,ut significet lapsionem.

PROCLVS,Lycius,discipulus Syriani,Philosophus Platonicus.Scripsit plura in grammatica,& Philosophia. Commentarios in totum Homerum,in Hesiod i ἔργα καὶ ἡμέρας , in remp. Platonis, præterea contra Christianos Epicheremata avij. Hic est Proclus,qui post Porphyrium ferundus contra nos latrauit:aduersus quem Ioannes cognomento Grammaticus scripsit apologiã dictans tum,qq in rebus Græcanicis magnum , multum tamen esse,& in hac parte indoctum:Suidas.Is etiã est,cuius hodie cõmentarios

mētarios in Platonem habemus. Præceptor fuit M. Antonini, a quo ad consulatum usque prouectus est, ut scribit Spartianus.

Procoas, are, teste Festo, antiqui dicebantur pro, imprudenter petere, unde & Procacitas dicta: quod & Nonius annotauit, citās illud Cice. ex lib. 4. de rep. A procando, id est poscendo Procacitas nominata.

Proconnesus, insula Propontidis, ante Cyzicum. Pl. l. 5. c. ult.

Proconsul, qui cum potestate consulari extraordinaria ad aliquam prouinciam administrandam mittitur. Ci. 2. de Diui. Quā multi sunt anni, cum bella a proconsulibus administrantur. Proconsulatus, us, dignitas proconsulis. Pl. l. 34. c. 22. Ad proconsulatum usque e Pratura honoribus gestis. Pli. Iun. ep. 12. Summotum a proconsulatu, quia se in legatione turpiter gesserat. Procōsularis, re, ad proconsulem pertinens. Gel. l. 5. c. 14. Cum prouinciam Africam proconsulari imperio obtineret.

Procopius, e Cæsarea Palestinæ, orator, & sophista, scripsit res Iustiniani, quas in Oriente, aut Occidente, aut Africa per Belisarium patricium gesserat. item alia, Suidas.

Procrastino, stinas, [Prolongare di giorno in giorno,] ἀναβάλλομαι, diem de die trahu, differo. Ci. pro Ros. Am. Rem differre quotidie, ac procrastinare cœperunt. Hinc Procrastinatio [Dilatione,] dilatio. Idem 6. Phil. Tarditas, & procrastinatio odiosa est.

Procreo, as, āre, [Generare,] γεννάω, liberos generare. Plaut. in Mil. Procreare liberos, lepidum est onus. Ci. 1. de Fi. Vxorem adiungere, & uelle ex ea liberos procreare. Hinc Procreator, [Padre,] Procreatrix, & Procreatio, [Creatore,] Cic. de Vniuer. Procreator mundi Deus. Idem 1. de Or. Neque enim te fugit, laudandarum artium omnium procreatricem esse eam, quā φιλοσοφίαν, Græci uocant Idem Tus. Quid procreatio liberorum?

*Procris, Erechthei Atheniensium regis filia. eius fabulam uide 7. Metam. apud Oui.

Procrustes, latro insignis in Attica regione, qui hospites interimere solitus, tandem a Theseo interfectus. Oui. 7. Met.

Procresco, is, [Crescere,] αὐξάνω, cresco, augeo. Luc. l. 5.

Procubitor, ris, [Guardia,] φρουρός, qui noctu custodiæ causa excubat, cum castra hostium in proximo sunt. Festus.

Procubo, bas, p co procubui, bitum idē quod procumbo. Interdū idem quod uigilo, siue excubias ago, [Far la guardia,] unde Procubitores dicti, idest, excubitores, hoc uigiles. Nonnunquā idem quod demitti, uel inclinari. Virg 3. Geo. Speluncæque tegant, & saxea procubet umbra.

Procudo, is, p p. [Assottigliar, aguzzare battendo,] προκρούω, protuso, cudendo extenuo, seu probe cudo, excuo, ve. Vir. l. 1. Ge. Durum procudit arator Vomeris obtusi dentem. Ita procudit enses, Hora. 4. Car. Ode. 15. Procudere dolos, Pla. in Pse. Linguam procudere. Ci 3 de Ora. Non enim solum acuenda nobis, neque procudenda lingua est.

Procul, [Lontano, da lungi,] πόῤῥω, longe, quasi procul ob oculis. Dicitur & de loco minus longinquo. Virg. 5. Aene. Est procul in pelago saxum. Idem in Sileno: Serta procul tantum capiti delapsa iacebant. Vbi Seruius, Procul, modo prope: nam intulit, tantum capiti delapsa, ut ostenderet non longius prouolutam esse coronam. Procul hinc, idest, longe ab hoc loco. Teren. in Hecyr. Quem cum illoc sermonem habueris, procul hinc stans accepi. Item procul alicunde. Cice. 4. Verr. Quia non posset negare ab illis pecuniam datam, non quæsiuit procul alicunde. Procul, Pro longe, habet aliquando sequentem A, præpositionem cum ablatiuo. Ter. in Ad. Cōscia mihi sum, a me culpam esse hāc procul. Aliquando & Procul, & Longe, simul in eadem oratione ponuntur. Pla. in Curc. Hac noctu in somnis uisus sum uidere procul sedere longe a me Aesculapium. Procul aliquando præpositio est, deseruiens quandoque ablatiuo, ut, Procul dubio. [Senza dubio] perinde est ac si dicas, certe. Sue. in Clau. Reliquit filium omnibus generis sui procul dubio præferendum. Procul uero, pro eo quod est a ueritate abhorrens. Col. in præfa. li. 1. Illud procul uero est, facillimam esse, &c.

Proculco, as, [Atterrare,] καταπατέω, protero. Col. li. 2. cap. 10. A pecudibus legumina proculcantur. Liui. 10. Eques sua ipse subsidia territis quis proculcauit. Ouid. 8. Meta. Crescentes segetes proculcat in herba.

Proculiunt, promittunt, ait significare Antistius de iure pontificiali. li. 9. Festus.

Procumbo, bis, [Giacere in terra,] κατακεῖμαι, prosternor, humi iaceo. Liu. l. 2. Ipsum fessum uia procubuisse. Col. l. 1. Lata bubilia esse oportebit pedes decem, quæ mensura ad procumbendum pecori laxa, ministeria præbeat. Vir. 1. Geo. Ne grauidis procumbat culmus aristis. Idem 8. Ae. Mauortis in antro Procubuisse lupā. Significat interdum demitti. Pli. 16. ca. 36. de arundinibus. Folia procumbunt, idest, in terram inclinantur. Luc. l. 3. Et procumbentes iterum consurgere taxos.

Procuro, ras, [Procurare, amministrare cose d'altri,] ἐπιτροπεύω, administrationē rerū alienarū gero. Ci. Cornifi. Is procurat rationes Dionysij. Hinc Procurator, [Dispensatore,] dispensator, & negotiorum gestor. Vlpianus de Procuratoribus & Defens. l. 1. Procurator est, qui aliena negotia mādato domini administrat, actores uero causarum, causidici dicūtur. Procuratorius, a, um, quod ad procuratorem pertinet: ut procuratoriæ litteræ. Procuratoriū munus. Procuratrix, [Procuratora,] Ci. 4 de Fin. Sapiētiam totius hominis custodem & procuratricem. Procuratio, [Cura,] ipsa administratio. Ci. l. 1. de Na. Deo. Philosophi fuerunt, qui omnino nullam habere censerūt rerum humanarum procurationē deos. Aliquādo Procurare, [Hauer cura,] est studiose curare. Apul. Hūc equulum suum curiose nimis procurantē inueni. Aliquando sustentare, adiuuare, [Aiutare.] Cato de re rust. Eodem modo cæteras arbores procurato. Pla. in Curc. Tibi opus est, hoc, quo te p cures. Aliquando est expiare, [Purgare] Sue. in Col. Auo eius, fugit procurāti, exta manibus aquila rapuit. Hinc procuratio [Purgatione, sentenza,] expiatio. Ci. 1. de Diu. Scriptum est, cum terræ motus factus esset, ut ne plena procuratio fieret.

Procurro, ris, ri, sum, [Andare innanzi uelocemente,] προτρέχω, uelociter procedo. Col. li. 6. Ex domitis bubus ualentissimū, eundemq; placidissimū, cū indomito iungimus, qui & procurrentem retrahat, & cunctantē producat. Cæsar. 7. Bell. Gall. Quoties quæque cohors procurrerat, ab ea parte magnus hostiū numerus cadebat. Vir 9 Aen. Et conferre manū, & procurrere longius audent. Procurrens, tis. Virgil. 5. Aeneid. Infelix saxis in procurrentibus hæsit. idest prominentibus, & uelut obuiam uenientibus inquit Ser. Procursus, sus, [Corso] actus procurrendi. Liu. 21. Procursu magis militū, quam ex præparato, aut iussu imperatorum orto prælio. Vir. 12. Aen. Quem rota præcipitē, & procursu concitus axis Impulit. Proculsio, [Digressione,] excursio, uel digressio a causa Qui. l. 4. c. 3. Non semper est necessaria post narrationem illa procursio Procurso, as, [Andar errando,] freq. Liu. l. 27. Cū ab stationibus procursaretur. Idem 3. Modo procursantes pauci recurrentesq;. Procursatio. Liu. 28. Per procursationem commissa pugna.

Procuruus, [Molto torto,] ἐπίκαμπυλος, ualde curuus. Vir. 2. Geor. Nec illæ Procuruam expectāt falcem. Littora procurua. Idem 5. Aen.

Procyon, p. c. Procyonis, προκύων, sidus æstiuū, Canis ortum præuertēs, unde etiā a Latinis uerbum ex uerbo exprimentibus, Anteeanis appellatur Ci. 2. de Na. De. Geminis est ille sub ipsis Anteeanis, Procyon Græio qui nomine fertur Anteeania tamen nomen uidetur minus usitatum fuisse, & a Cicerone primum confictum: unde etiā Pl. l. 18. c. 28. Sidus hoc nomen Latinum habere negat. Nisi quis (inquit) Caniculam uelit appellare. Col. tamen l. 11. c. 2. Caniculam manifeste distinguit a Procyone, huius ortum Idibus Iulij, illius. vij. Cal. Augusti assignans: Caniculam nimirum appellans, quem nos Canem dicimus.

Prodambulo, as, foras deambulo. Ter. in Ad.

Prodeo, dis, diui, uel prodij, proditum, [Vscire fuori, comparire] πρόειμι, ex Pro, & Eo, d, interposita, significat procedo, ultra eo, quasi porro. Ci. Appio: An ego obuiam tibi non prodirem? Idem l. 1. Offi. Vt in scena sine subligaculo prodeat nemo. Cæs. 5. Bel. Gal. Conclamauerunt, uti aliqui ex nostris ad colloquium prodirēt. Proditur, p. p. Impersonale. Ci. pro Mura. Eccui non proditur reuertenti? Subaudi, obuiam.

Prodicus, philosophus, patria Cous, de quo Philostratus, & Suid.

Prodigae Hostiae, a ueteribus dicebantur, quæ totæ consumebantur igni: Vnde & homines luxuriosi Prodigi dicti sunt. Fest.

Prodigentia, tiæ, a prodigo, d gis, idem quod profusio. Tacitus lib. 13.

Prodigialis, & hoc le, [Miracol. so,] nonnunquam prodigiosum. aliquando, prodigium auertēs: unde prodigialis Iuppiter, cui expiandorum prodigiorum gratia sacra fiebant. Plautus in Amph. Prodigiali Ioui comprecatum oportuit. Hinc Prodigialiter [Miracolosamente,] prodigiose. Colum. li. 3. ca. 3. Illa uidentur prodigialiter accidisse. Hora. in Arte: Qui uariare cupit rem prodigialiter unam.

Prodigiator, qui ex prodigio futura prænunciat. Festus.

Prodigiosus, a, um, [Prodigioso, monstruoso, miracoloso,] τερατώδης, quod prodigium facit, uel quod præter naturam est, & consuetudinem. Pli. l. 11. c 63. Hinc prodigiose [Miracolosamente,] præter morem, uel naturam. Pli. l. 11. c. 37.

Prodigium, gij, [Prodigio, miracolo] τέρας, portentum, ostentum, quasi Prodicium, quod porro dicat, porro significet, & aliquid futurum esse portendat. Festus, Prodigia, quod prædicunt futura, per mutatione G, litteræ, nā quæ nunc C, appellatur, ab antiquis G, uocabatur. Nonius, Prodigia deorū minæ, uel iræ [Minaccie, ira,] Vir. 3. Aen. Sola nouum, dictuque nefas Harpya Celæno Prodigium canit. Ci. 6. Ver. Prodigia uim eius, numenque declarant. Vir. 6. Aen. Prodigijs acti cœlestibus ossa piabunt. Ouid. 6. Meta. Stagnumque locumque Prodigijs notum.

Prodigo, gis, penul. c. [Consumare prodigamente,] διασπαθάω, prodegi, lupi-

gi, supinum non legitur. Pro, & Ago, d, euphoniæ causa interposita, consumo, profundo, liberalitatis limites egredior. Plaut. in Aul. Festo die si quid prodegeris. Aliquando appellere, producere, quasi procul agere, [*Menare*,] Var. 2. de re ru. c. 4. de suibus, a 1 misturas cum faciunt, prodigunt in lutosos limites. Idem li. 3. c. 9. Prodigendi in solē & sterquilinium ut se uolutare possint.

PRODIGVS, gi, [*Prodigo, liberale, troppo,*] ἄσωτος, profusus, effusus, nepos, dissolutus, nimius, supra modum liberalis. Cic. l. 3. Offic. Prodigi, qui epulis, & uiscerationibus, & gladiatorum muneribus, ludorum uenationumq; apparatu, pecunias profundunt in eas res, quarum memoriam aut breuem, aut omnino nullā sunt relicturi. Idē Cæl. Homo largitor, & prodigus. Auri prodigus, Cla. 2. Pane. Sāguinis, atq; animæ prodigus, Oui. 2. Am. el. 8. Aeris prodigus, Hora. in Arte: Ci. ad Brutū. Quod honoribus decernēdis esse nimius, & tāquā prodigus. Prodigus aræ, qui uitæ suæ nō parcit. Hor. 1. Car. Ode. 12. Oui. 3. Am. el. 8. Sanguinis atque animæ prodige Galle tuæ. Hinc Prodige [*Smoderatamente, prodigamente,*] profuse, abundanter. Ci. 11. Phil. Sed non possunt non prodige uiuere, qui nostra bona sperant, cum effundunt sua.

PRODIGITAS, gitatis, [*Prodigalita,*] antiquitus idem erat, quod profusio. Lucilius li. 6. Satyr.

PRODINVNT, antiqui pro prodeunt dixere. Ennius Ann. li. 3. Prodinunt famuli, cum candida lumina lucent.

PRODIVS, antiqui dixerunt pro interius, lōgius, inquit Nonius. a prodendo quasi porro eundo. Varro in Virgula diuina. primum uenit in urbem, atque intra muros, deinde accedit prodius.

PRODO, dis, di, [*Cessar uia, manifestare, tradire,*] προδίδωμι, porro, idest, longe proijcio, desero, excludo, propello. Vir. 1. Aene. Nauibus (infandum) amissis unius ob iram Prodimur, atque Italis lōge disiungimur oris. Aliquando idem est quod deferre, ostendere, patefacere. Idem 2. Aene. Prodere uoce sua quenquam, aut opponere morti. Item differre, Protrahere, [*Prolungare,*] Tere. in And. Cedo, impetrabo, ut aliquot saltē nuptijs prodat dies. Itē propagare, [*Generare,*] Vir. l. 4. Aen. Sed fore, qui grauidam imperijs, belloq; frementē Italiā regeret, genus alto a sanguine Teucri Proderet. Itē tradere, [*Dare nelle mani,*] Sal. Ante quam arcem proderēt hostibus. Prodere patriā, [*Tradire*] est clanculū cum hoste aduersus patriā sentire, ut qui uel patriæ consilia hosti enunciant, uel urbes, arces, aut propugnacula eidē tradunt. Cic. 3 de Fin. Peccatū est patriā prodere, parētes uiolare. Prodere posteria, est posteris tradere. Ci. de Senect. Non accipere modo hæc a maioribus uoluerunt, sed etiā posteris prodere. Prodere memoriæ, [*Scriuere,*] est literis mandare. Idē Ampio. Cum tuum studiū cōsumas in uirorū fortiū factis memoriæ prodendis. Pro eodē etiā legitur Prodere memoria, [*Scriuere,*] Cæsar. 5 Bell. Gall. Quos natos in insula, ipsi memoria proditū dicunt. Ci. de Orat. Quia memoria sic esset, pditū. Itē Prodere memoriam, idest, propagare, & ad posteros transferre. Cæs. 1. Bel. Gal. Ne committerēt, ut is locus, ubi constitissent, ea calamitate populi Romani, & exercitus internecione memoriā proderet. Interdum supprimitur datiuus Memoriæ. Pli. l 6. c. 23 Regnabat ibi, cū hæc proderem, Celebrotas. Ci. li. 3. Officio. Vtile uidebatur Vlyssi, ut quidam tragici poetæ prodiderunt. Pli. li. 2. Diuus Augustus læuum sibi prodidit calceum præpostere indutum, quo die seditione militari prope afflictus est, id est, significauit. Sic dicimus Fama prodit. [*Si dice,*] idest, refert. Celsus: Quosdam, fama prodidit, in ipsis funeribus reuixisse. Prodere, auctore Donato, aliquando est decipere, deserere, [*Ingannare,*] Terent. in Adelph. Prodidisti & te, & illam miseram. Prodere exemplum, est tradere. Cicero pro Flacco: in hoc reo ne quod perniciosum exemplum prodatur, pertimesco. Ibidem: Ne periculosam imitationem exempli reliquis in posterum proderetis. Prodere fidem [*Esser senza fede, & infedele,*] est iureiurando non stare. Sall. in Cat. Ea sæpe ante hac fidem prodiderat. Prodere officium est officium suum non facere, aut contra officium facere. Ci. 4. Aca. Qui statuit omnem cruciatum perferre potius, quam aut officiū prodat, aut fidem. Prodere diem est proferre. ad Q. Fr. l. 2. Ter. & Festus. Prodere uitam, est, se uitæ periculo exponere. Prodere legem, destituere. Vlpianus ad legem Iuliam de Adulte. Prodere interregem, est nominare, renunciare. Liui. 6. Sed nos quoq; ipsi sine suffragio populi, auspicato interregē prodamus. Sic prodere flaminem, apud Ci. pro Mil. Hinc Proditus, [*Ingannato*] pro decepto. Ci. Att. l. 3. Proditus, inductus, cōiectus in fraudē. Oui. 13. Met. Proditus a socio est. Proditor, [*Traditore,*] Pla. in Rud. Vrbis proditor, Ci. 3. de Fin. Nec magis uituperandus est proditor patriæ, quam communis utilitatis aut salutis desertor. Proditio, [*Tradimento,*] Ci. 4. Aca. Amicitiarum & proditiones & rerump. Oui 8. Met. Nam pereant potius sperata cubilia quam sim Proditione potens. Lucr. l. 4. Mercesq; nefandæ Proditionis erit.

PRODROMVS, mi, Latine præcursor. Ci. Attic lib. 1. Pompeiani prodromi nunciant, aperte Pompeium acturum. Vnde prodromi dicuntur a Græcis sici præcoces, quasi præcursoriæ, reliquarum maturitatē præuertentes Pl. l. 16. c. 26 Ficus præcoces habet, quas Athenis prodromos uocāt. Prodromi item dicuntur Aquilones, qui octo ferme dieb. exortū Caniculæ antecedūt Col. l. 11 c. 2.

PRODVCO, cis, [*Prolungare, menar fuori, produrre,*] παρατείνω, profero, protraho, in longum duco. [*Viuere,*] Vir. 2. Aen. Abnegat excisa uitam producere Troia. Ci. in Catone Conuiuium ad multam noctem uario sermone producimus. Ter in And. Per trāslationem [*Beffare, tenere a bada,*] dixit: Nonne tibi esse satis hoc solidum uisum est gaudium, nisi me lactasses amantem, & falsa spe produceres? Idest, deluderes, detineres. Aliquando idem est quod foras educere, ultra, siue in medium adducere, uel præsentem sistere [*Menare,*] Plau. Cap. Vbi sunt isti, quos ante ædes iussi huc produci foras? Sic Producere testes, pro, ad dicendum testimonium in iudicium adducere. [*Testimoniare,*] Ci 6 Ver Harum omnium rerū auctores, testesq; produco. Producere copias in aciē, est extra castra ad pugnam educere. Galba Ciceroni Antonius, in aciem suas copias de uico producit. Aliquando est uenalem exponere. [*Metter in uendita,*] Ter. in Eun. Pretium sperans, illico producit, & uendit. Vbi Donatus: proprie uenales produci dicuntur. Plautus pro prostituere posuit. Audientem dicto mater produxi filiam. Interdum pro gignere, [*Generare,*] Pla in Cap. Quasi in orbitatem filios produxerim? Cice pro Q. Roscio: Nihil ab hoc paruum & peruersum produci posse putant. Te. Ad Seni animam prius extinguerē ipsi, qui illud produxit scelus. Producere moram rei alicui, [*Indugiare,*] est moram interponere, siue, ut Donatus ait, differre, protendere Ter. in An Vt huic malo aliquam producam moram. Interdū prosequi. Vir. 9 Aen. Nec te tua funera mater Produxi. Interdum continuare. [*Continuare,*] Te. in Ade. Cyathos sorbillans, paulatim hunc producam diem. Producere in iudicium, est uocare. [*Citare,*] Ci 7. Ver Grauiorem apud sapientes iudices te fore ab inferis testem, quam si unus in iudicium produceretur. Aliquando pro detinere, & uerbis demorari. [*Dar parole,*] Ci. pro Quint Condicionibus hunc, quoad potest, producit. Aliquando est promouere hominem, & in mediū honorifice proferre. Ci. pro domo. Quem tu nunc pro illius dignitate produxeras, sed pro tuo scelere subduxeras. Hinc Productus, a, um. Ci. pro reditu Cum a tribunis pl. Consul in concionem productus esset. Idem in Or. Inclytus dicimus, breui media littera: Insanus, producta. Idem 2. de Orator. Et principia tarda sunt, & exitus tamen spissi & producti esse debent. [*Lungo,*] Hinc Productior, & Productissimus. Col. l 7. c. 12. Status eius lōgior, productiorq; ad hos casus magis habilis est, quam breuis. Idem l. 3. c 10. Vltimum & productissimum in flagellum. Producte aduerbium, cui opponitur, Breuiter Ci. in Ora Litteræ, quæ in sapiente atque felice, producte dicuntur, in ceteris omnibus breuiter. Productio. [*Lunghezza,*] Ci. 3. de Fin Opportunitas non fit maior productione.

PROETIDES, Prœti Argiuorum regis, & Antiæ filiæ fuerunt: quæ cum forma cæteris præstantissima, se Iunoni ausæ sunt præferre. quare irata dea talē eis immisit furorē, ut uaccas se esse arbitrarentur, & siluas confugerent, uide Pli. li. 25. c. 5. & Vir. in Sileno.

PROETVS, Alantis regis argiuorū filius: cui successit in regno. uxorem habuit Antiā, ex qua quatuor filias genuit, quæ a patris nomine dictæ sunt Prætides, poetarum fabulis celeberrimæ.

PROFANATIO, [*Disacratione,*] Pli. l. 16 c. 4. Ciuilium bellorum profanatione meritum cœpit uideri, ciuem non occidere. Profanatus pari flagitio pollutus. Stat. 9. The. Ergo profanatum Menalippi suus acerbo Vulnere. Manus profanatæ. Oui. 2. Met.

PROFANO, as, [*Disacrare,*] βεβηλόω, ex sacro humanis usibus promiscuum facio. Liu. 31. Sacra, sacerdotes, omnia profanarent.

PROFANVS, a, um, [*Profano,*] βέβηλος, irreligiosum, & a religione remotum: habet antitheta sacrum, & religiosum. Pla. Sacrum an profanum habeas paruipenditur. Ci. pro domo. Si ista consecratio legitima est, quid est, quod profanum in tuis bonis eē possit? Pro scelerato, & impio [*Scelerato, empio,*] Stat. in principio. The. Fraternas acies, alternaq; bella profanis Decertata odijs. Profanum etiam dicitur quod ex religioso, uel sacro in hominum usum cōuersum est. [*Volgare,*] Vir. 12. Ae. Colui uestros si semper honores, Quos contra Aeneadæ bello fecere profanos. Profani item dicebantur sacris non initiati. qui a fano & sacris arcebantur. Idem 6 Aen. Procul ô procul este profani. Profanos etiam dicimus imperitos. [*Sciocco,*] qui Musarum sacris non sunt initiati. Hor. li. 3. Car. Odi profanum uulgus, profanus usus, dicitur communis, & uulgaris, non sanctus. Plin. l. 15. ca. 30. In profanis usibus pollui laurum & oleam fas non est.

PROFARI, [*Parlare, dire pronunciare,*] ἐξειπεῖν, eloqui, dicere, pronunciare. Vir. 1. Aen. Tum breuiter Dido uultum demissa profatur. Sil l. 11. Magno clamore profatur. Proprie profari est quod Græci dicunt προφητεύειν idest futura prædicere, Vlp. de ædil. edict. l. 1. §. exempli. Si seruus inter fanaticos non semper caput iacta-

ter, & aliqua profatus esset, an nihilo minus sanus uideretur. Hic fit nomē quartæ inflexionis, Profatus, tus, tui, [*Il parlare,*] ipse profandi actus. Gel. l. 18. c. 11. Neq; dictu, profatuve ipso terræ, aut insuaues esse. Sta. 5. Syl. Seu uoce soluta Spargere, & effræno nimbos æquare profatu.

Profecto, [*Certamente,*] ὄντως γε, aduerbium confirmantis est: dictum quasi pro facto, & significat certe. Tere. in And. Profecto sic est. Ci. Quis hæc renunciat his profecto, qui interfuit.

Profectus, us, [*Profitto,*] promotio, siue progressus in re aliqua, siue fructus, qui ex rei alicuius tractatione prouenit. Quin. lib. 10. c. 3. Vt terra altius effossa generandis, alendisq; seminibus fœcundior sit: sic profectus non a summo petitus, studiorum fructus effundit uberius. Idem lib. 1. cap. 2. Firmiores in litteris profectus alit æmulatio.

Profero, [*Manifestare, palesare*] προφέρω, palam facio, prodo. Ci. pro Cœl. Domus, in qua nihil fiat, quod foras proferendum sit. Ter. in Hec. Haud propterea te rogo, ut hoc proferam. Seneca: Ante quam sententiam proferam. Aliquando protendo, prolato. [*Tirare, ampliare,*] Pli. Cum lineam protulisset longissimam, atq; rectissimam. Iustinus l. 1. Finea imperij tueri magis, quam proferre, mos erat. [*Prolungare,*] Ter. in And. Saltem aliquot dies profer. Quandoq; est in lucem afferre. Ci. pro Sex. Roscio. Te H-S. IIII. ex arca proferas. Pla. in Amph. Tu Thessala intus pateram proferto foras. Cic. de Inu. Cæteros proferre oportebit, quibus maiora delicta concessa sunt.

Profestus, sta, stum, [*Di da lauoro,*] quod contrarium est festo. unde Dies profesti dicuntur, teste Nonio, qui uacui sunt a festiuitate. Pla. in Aul. Festo die si quid prodegeris, Profesto egere liceat, nisi pepereeris. Pl. l. 18. c. 6. Peiorem qui profestis diebus ageret, quod feriatis deberet. Hor. 2. Ser. Sat. 3. Qui Veientanum festis potare diebus Campana solitus trulla uappamq; profestis.

Proficio, [*Fare profitto,*] ἐπιδίδωμι, procedo, & promoueo, quod & Profectum facere dicimus. Pli. Nec minorem suo præceptore profectum fecit. Ci. Toranio. li. 6. Cum consilio proficei nihil possit, una ratio uidetur, quicquid euenerit, moderate ferre. Cæsa. 2. Bel. Ci. Apud quos cū proficere nihil posset. Aliquando pro prodesse. [*Giouare,*] Vlpi. de Iureiurando: Matris igitur iusiurandum patri non proficiet; nec nocebit, si mater detulerit.

Proficiscor, eris, profectus, [*Andare, partirsi,*] πορεύομαι, eundi, ueniendi, aut discedēdi significationem habet secundum eos casus, cum quibus iungitur: ut si accusatiuo iungatur, Proficiscor Romam, hoc est Eo: si uero ablatiuo, ut Proficiscor Roma, significat Venio, uel discedo. Ci. de Sen. Adolescentulus miles profectus sum ad Capuam. Prop. l. 3. el. 21. Magnum iter ad doctas proficisci cogor Athenas. Ci. ad Q. Fra. lib. 3. Saluius ostiam uesperi naui profectus erat. Idem Att. l. 2. de Formiano proficiscemur. Proficisci in exilium. Ci. de Fin. Proficisci obuiam. Cæs. 7. Bell. Gal. Proficisci ad reliqua, pro pergere. Ci. 5. Verr. Proficisci, [*Nascere,*] pro originem habere. Cic. 4. Acad. Pythagoræ ex numeris proficisci uolunt omnia. Profectio. [*Partita,*] Ci. 1. Phil. Exposui nobis consilium & profectionis, & reuersionis meæ. Profectus, a, um, Vir. 1. Aen. Hunc lætum Tyrijsq; diem, Troiaque profectis.

Profindo, dis, fidi, fissum, [*Fendere*] profcindo. Sta. 10. The. Profindunt inarata diu Pangæa iuuenci.

Profiteor, teris, [*Far professione,*] ἐπαγγέλλομαι, aperte polliceor. Cic. 1. Ac. Qui philosophiā iā professus sum populo nostro exhibiturum. Liu. Palam professi, nusquam inde nisi in patriam uestigium esse moturos. Ci. 5. Ver. Me omnium prouinciarum defensorem esse profitebor. Idem pro Rab. Post. Fateor, atq; etiam profiteor, & præ me fero, te ea illa crudeli actione meo consilio esse depulsum. Vnde constat, plus esse, profiteri, quam fateri, fatemur enim coacti, teste Seruio: sponte autem & publice profitemur. unde professio confessio palam facta. Ci. pro Plan. Nō me præteribat fructuosissimā esse professionē bonæ uoluntatis. Professor. [*Dottore,*] Pl. l. 3. c. 53. Diodotus dialecticæ sapientiæ professor. Sue. de Cla. gra. Grāmaticū pfessorē Magni nominis professores. Quin. l. 2. c. 11. Consummati professores, idem l. 11. ca. 9. Profiteri, [*Insegnare,*] pro, artem aliquam, aut scientiam publice docere. Ci. de Ami. Quæ disputari de amicitia possunt, ab eis censeo petatis, qui ista profitētur. Hinc professores artium liberaliū. Profiteri uero apud prætorem, est, nomen dare, aut, ut uulgus loquitur, ponere nomen [illegible]. Cic. pro Archia. Professus est apud prætorem Q. Metellum. Liu. 36. Expectauerant, ut qui se tāto imperio dignos crederent, nomina profiterentur. Profiteri æs alienum, est sua debita testari. Curtius l. 10. Edixit, ut omnes milites æs alienum profiterentur. Profiteri possessiones suas, uel pecunias, est modum possessionum siue pecuniæ perscribendum curare. Ci. 5. Ver. Edixerat, ut aratores iugera sationum suarum profiterentur. Liu. ab V. C. Profiteri cogendo frumentum, & uendere. Idem de Bel. Mac. Vt qui socij ciuibus R. credidissent, pecunias profiterentur. Professorius, a, um: ut Lingua professoria, quæ meritoriam exercet eloquentiam. Tac. li. 13.

Profligo, as, pen. pro. [*Gettar a terra, uincere, ruinare,*] καταγωνίζομαι, deijcio, sterno, ad perniciem deduco. Pla. in Mil. Confidentia est, nos inimicos profligare posse. Ci. pro Rab. Post. Expugnare urbes, aciem hostium profligare. Cæs. 2. Bell. Ciui. Quod classem hostium primo impetu profligauerim. Hinc Profligatus, a, um, [*Afflitto,*] afflictus, perditus. Ci. 2. in Cat. Quanto tandem illum mœrore afflictum esse, & profligatum putatis? Vnde Profligatum exercitum dicimus, idest, prostratum, afflictum, & perditū: & Profligatas res. i. perditas, ad perniciē redactas. Ci. pro Ros. Am. Omnia ad perniciem profligata, atq; perdita. Hinc Profligatos homines, uocamus perditos, & in quibus est nihil sani. Ci. p Archia: Nunquam me pro salute uestra in hos profligatorum hominum quotidianos impetus obiecissem. Idem 5. Verr. Profligatissimus omnium mortalium, ac perditissimus. Profligare bellum, pene absoluere, [*Finire,*] Tac. Profligauerat bellum cum Iudæis Vespasianus. Hinc Profligata, prope absoluta. Ci. l. 5. Tusc. Profligata iam hæc, & pene ad exitū deducta quæstio est, Idē ad Cornifi. l. 12. Profligato bello, ac pene sublato renouatū bellum gerere conamur. Tac. Nō ganeo, & profligator, sed erudito luxu.

Proflo, proflas, [*Soffiare uia,*] χωνεύειν, flando resoluo. Pli. l. 34. ca. 9. Massa proflatur in primis mox in proflatum redditur tertia portio æris collectanei. Est etiam idem fere quod efflare. [*Spirare,*] Vale. 6. Arg. Noctem tartaream proflantes pectore tauri, id est fumum ingētem, tenebris, & flammis tartareis non absimilem. Idē 7. Arg. Taurus & immani proflauit cui bine flāmas. Proflare Pectore somnum, est inter dormiēdum sonoro flatu uti. [*Sonnacchiare,*] Vir. 9. Aen. Toto Proflabat pectore somnū. Proflare iras, est flatu iram testari, ut solent feræ. [*Irarsi,*] Pli. li. 8. c. 4. Circunspectare, iras proflare. Proflatus, us, actus proflandi. Col. li. 5. c. 9. Aestiuo proflatu refringerentur.

Profluens, tis, [*Che scorre, torrente, corrente,*] modo participium est, προρρέων. Liu. li. 10. Pueros in Profluentem aquam mitti iubet. Ci. ad Q. Fr. l. 3. Aquam profluentem, & uberem. Idem 2. de Or. Genus orationis liquidum, fusum, ac profluens. Modo substantiuum, & gene. masc. ponitur, q; pro flumine, seu fluento [*Fiume,*] ad Her. l. 1. Qui parentem necasse iudicatus erit, his obuolutus & ligatus culeo, deuehitur in profluētem, idest, fluminis procursum. Hinc Profluenter, [*Abondeuolmente,*] abundanter. Ci. 5. Tusc. Ergo omnia profluenter absolute, propere.

Profluentia, tiæ, [*Copia, abondanza*] copia. Ci. in Partit. Inanis profluentia loquendi.

Profluo, is, [*Discorrere,*] ἀπορρέω, abundanter effluo, promano, & pprie de liquidis. Col. l. 6. Profluere lacrymas ab oculis. [*Piangere,*] dixit Ci. 1. de Diu. Si lacus emissus lapsu, & cursu ad mare profluxisset. Vir. 4. Ge. Seu stabit iners, seu profluet humor. Pli. li. 8. ca. 16. Profluit sanguis ex uulnere. Profluere ad hominum famam, per translationem pro delabi. Ci. pro Cœlio. Ab his fontib. profluxi ad hominū famā. Oui. ad Pis. Facilis Romano profluit ore Græcia. Cuius ore sermo melle dulcior, pfluebat. Ad Her. lib. 4.

Profluvium, uij, [*Corso,*] ῥεῦσις, fluxio: ut, Profluuium sanguinis, αἱμοῤῥαγία, Pli. l. 26. Profluuium alui, idem l. 9. ca. 13.

Profluus, a, um, [*Che scorre,*] ἀπορρέων, quod profluit: ut Profluus amnis, qui perpetuo fluit. Pl. l. 19. c. 4. Col. l. 8. c. 17. Piscina deprimitur in ea parte littoris, quæ profluo recessu nunquam destituatur. Oui. 2. de Pon. Ele. 1. Et in alias proflua siluas.

Profore, a Fore, idem quod profuturum esse. Hor. lib. 1. epist. Quæ nocuere, sequar: fugiam, quæ profore credam.

Profugio, gis, [*Fuggire lungi,*] ἀποφεύγω, procul fugio. Pla. in Cas. domo profugiam. Ci. in Læl. in Asiam profugit. Ter. in Ad. Profugiet aliquo militatum. Cum accusatiuo, profugiendo relinquo. [*Fuggir,*] Curtius l. 10. Serui profugiunt dominos.

Profugium, fugij, [*Refugio,*] καταφύγιον, illud, quò quis in periculis uelut ad portum quendam confugit. Ci. l. 1. Tusc. Portum paratum nobis & profugium putemus: Idē pro Cæci. Exilium non supplicium est, sed profugium portusq; supplicij.

Profugus, [*Vago, errante,*] qui a patria suis ve finibus profugit. Sic Horatius profugos Scythas appellat, quod crebro domicilia mutent. Sal. Troiani Aenea duce profugi. Liu. 34. Annibal patria profugus peruenerat ad Antiochum. Oui. 13. Met. Profugaq; per æquora classe Fertur ab Antandro.

Profundo, dis, [*Spargere largamente,*] προχέω, large, & copiose effundo. Pla. in Aul. Aquam plorat, cum lauat, profundere. Idem Cur. Profundis uinum: Vir. 12. Aene. Lacrymas oculis Iuturna profudit. Cic. pro Fonteio: nim lacrymarum p ofudi. Sāguinem pro patria profundere. [*Morire,*] Ci. 2. de Fin. Verba profundere uentis, [*Parlar in uano,*] Luca. li. 4. Vitam profundere. Aliquando idem est quod prodigere, inutiliter consumere [*Buttar uia,*] tractum ab aqua, quæ profunditur ex uasis. Tere. in Ad. profundat, perdat, pereat. Ci. 5. Ver. Dare, profundere, opponere, si uelit uincere. Idem in Cati. Patrimonia profuderunt. Profundere uota,

ta, & Preces est multũ & instãter precari. [*Pregare,*] Profundere uires animi, est omnes neruos imẽdere. [*Sforzarsi di,*] Cic. Att. li. 1. Omnes profudi uires animi, atque ingenij mei.

PROFVNDVS, a, um, [*Profondo*] βαθὺς, quod deorsum magnam habet altitudinem, dictum quod porro, id est longe habeat fundũ. Vir. 5. Aen. Cunctæq; profundum, Pontum aspectabant. Ouid. ad Liuiam: Effugerent aliqua stagna profunda uia. Luc. li. 1. Corpora soluentes abeant per inane profundum. Quandoque pro alto. [*Alto,*] Vir. 1. Aen. Cælumq; profundum. Quippe ferant secum. Hinc Profunditas. Profundus sæpe per translationem capitur ꝑ ingenti, siue immenso. [*Smoderato,*] Hinc profunda auaritia dicitur a Sal. in Iug. Romanos iniustos profunda auaritia cõmunes omnium hostes esse. Sic profunda cupido, apud eundem loco iã citato. Cupido profunda imperij; & diuitiarum. Profunda libido: Idem de rep. ordinanda Noa profunda. Vir. 4. Aen.

PROFVNDVM, [*Mare,*] idem est, quod mare, Oui. 17. epi. Frigora non possim gelidi sentire profundi. Rubrum profundum, apud Luc. l. 8. Pro mari Erythreo. Indomito profundo iactari; Ouid. 1. Trist. el. 10. Pater profundi, Neptunus. Valer. Flac. 1. Arg.

PROFVSVS, a, um, [*Sparso, sontuoso, abondante,*] large fusus. Pli. li. 11. ca. 41. Mulieri ante septimum mensem profusum lac inutile. Ouid. 11. Met. Fletus super ora profusus. Pli. l. 5. ca. 9. Ex hoc lacu profusus, indignatur fluere per arenosa. Profusus, nomen, supra modũ sumptuosus. Sal. in Catil. Alieni appetens, sui profusus. Cic. pro Mur. Populus R. non amat profusas epulas. Idem 1. Offi. Ipsum genus iocandi nõ profusum, neque immoderatum, sed ingenuũ, & facetum. Pro abiecto. Pla. Profusus, squalens, sordidus. Hinc Profuse [*Abondeuolmente,*] effuse. Liu. li. 10. Obtiitie profuse tendentibus in castra.

PROGEMMO, as, [*Germogliare,*] ὀφθαλμίζω, gemmas emitto. Colum. lib. 4. cap. 27.

PROGENERATIO, [*Generatione,*] progenerandi actus. Pli. li. 8. c. 43.

PROGENERO, as, [*Generare,*] Pl. l. 31. c. 16. Fœtus quonam modo progenerarẽt, magna inter eruditos, & subtilis fuit quæstio. Hora. 4. Car. Ode. 4. Nec imbellem feroces Progenerant aquilæ colũbã.

PROGENER, neri, προγαμβρὸς, neptis meæ maritus. Sue. Progenerum uidetur accepisse, pro generi patre, in Aug.

PROGENIES, ei, [*Stirpe,*] γενεὰ, genus, stirps, a progignendo Ci. 9. Phil. Statua quæ multos per annos progeniem eius honestare. Vir. 7. Aen. Progeniem uirtute futuram egregiam.

PROGERMINO, as, [*Germogliare,*] βλαστάνω, germen produco. Colu. li. 4. ca. 10.

PROGERO, ris, progessi, progestum, [*Portar fuora,*] ἐκφέρω, extra gero, effero. Col. l. 12. c. 50. Vrcei, quibus oleum progeritur. Pli. lib. 11. c. 18. Cum defunctas progerunt.

PROGIGNO, is, progenui, progenitum, [*Generare,*] γεννάω, generationem produco. Pla. in Truc. Neque natus est, neque progignetur. Ci. 3. Offi. Hic, qui illud lumen progenuit, ex filio est nominandus. Vir. 4. Aen. Illam terra parens, ira irritata deorum, Progenuit. Inde Progenitor, [*Auo,*] auus. Oui. 15. Met. Et forti genitore, & progenitore Tonante Esse satam.

PROGNARE, [*Apertamente,*] aduer. i. aperte, auctore Festo.

PROGNARITER, [*Arditamente,*] audacter, strenue. Pla. in Pœn. Indica prognariter. Ennius 6. Ann. Prognariter armis Certando.

PROGNATVS, [*Figliuolo,*] γεγονὼς, natus. Terc. in Phorm. Bonam bonis prognatam. Li. l. 1. Romulus Deo prognatus. Hor. 1. Ser. Sat. 1. Ouo prognatus eodem. Proprie tamen non filium a patre, sed nepotem ab auo, aut proauo, aut aliquo maiorum prognatum dicimus. Ci. 3. Tus. Thyestes Tãtalo prognatus, Pelope natus. prognati, ipsi nati, uel liberi. Pla. Amph. Parẽtes, patria, & prognati.

PROGNE, [*Progne,*] Pandionis Atheniensiũ regis filia fuit, & soror Philomelæ, quæ Tereo Thracum regi matrimonio iuncta est, ex qua filiũ Ityn suscepit. Hæc cum desiderio uidendæ sororis teneretur, exorauit uirum, ut Athenas profectus, Philomelã ad se duceret. qui mãdata peragens, aduectum Philomelæ a Pandione impetrauit. uerum cum in itinere essent, in libidinem mulieris exardens, quamuis repugnantem compressit: & ne facti obscœnitatem exprimere posset, linguam ei abscidit, & seruo in uinculis custodiendam tradidit. reuersusq; ad uxorem maris nausea perijsse simulauit. Philomela interim tædio carceris affecta rem omnem, uti gesta fuerat, acu in tenuissima tela depinxit, hanc ancillæ Prognes clam deferẽdam tradidit. Progne, re intellecta ac dissimulato ad tempus dolore, postquã Orgiorum dies aduenit, thyrsis & pellibus pro more instructa, sororem a carcere eripit, eodemq; indutam habitu ad regiam ducit, ibiq; furijs exagitata arreptum Ityn filium interficit, uiroq; domum redeũti epulandum apponit. Qui tandem, re cognita ex pueri capite, quod Progne sub finem cœnæ per sororem efferendum curauit, dũ fugientem uxorem furibundus persequitur, mutatam deorum cõmiseratione in hirundinem uidit. Ipse in upupam conuersus est, ideoq; militarem cristam adhuc in capite gerit, & quasi adhuc filium quæritãs clamat ποῦ, ποῦ, quod significat, ubi ubi. Ityn autem in Phasianum, quæ auis frequens est iuxta Phasim fluuium in Colchis at Philomela in auem sui nominis, quæ ne nunc quidẽ cessat deflere cantu dulcissimo iniuriam. Oui. l. 6 Met.

PROGREDIOR, ris, sus, [*Andare manzi, procedere,*] προβαίνω, ultra procedo. Pla. in Pse. Si, hoc quo progredietur, pariter progredimini. Cæs. 4 Bel. Gal. Paululum in aquam progressi. Ci. 1. Offi. Vt regredi, quam progredi, mallent. Cæs. 1. Bel. Ci. Magnis itineribus progreditur. Progredi obuiam. [*Incontrare,*] Lib 7. Romani ab statione obuiam militi suo progressi. Progredi longius, per trãslationem est, sermonem extendere. [*Parlar lungamente,*] Ci. 5. Ver. Non dubito quin uobis satisfecerim iudices, uerumtamẽ progrediar longius. Digitum non progredi, prouerbialis quædam formula, pro Ne minimum quidem. Ci. 4. Aca. Quibus cõcessis, digitum progredi non possunt. Hinc Progressus, sus, [*Processo,*] id est, processus. Progressio. Ci. Att. l. 1. Progressum præcipitem, inconstantem reditum uidet. Accipitur & pro fructu, quem rei alicui operam dantes facimus. [*Profitto, studio,*] Ci. 3. Tus. Philosophi nunquam in studijs suis tantos progressus facere potuissent.

PROHIBEO, bes, [*Vietare,*] κωλύω, ex pro, & habeo, significat ueto, auerto, impedio ne quid fiat. Vir. 1. Aen. Prohibe infandos a nauibus ignes. Vir. 1. Aen. Hospitio prohibemur arenæ.

PROIECTA, in ædificijs dicuntur, quæ ita extenduntur, ut nusquam quiescant, qualia sunt Mœniana & suggrundia. Immissa autem dicuntur, quæ ex nostro ædificio protensa in alieno recumbunt: cuiusmodi sunt tigna & trabes. Dicta Proiecta, a Proijcio, id est, porrigo, siue extendo.

PROIECTVS puer, & proiectitius, dicitur expositus. Pla. in Cist.

PROIICIO, is, [*Tirare a lungi, gittare uia,*] ἀπορρίπτω, abijcio, quasi porro iacio. Vir. 6. Aen. Proijce tela manu. Ouid. epi. 10. Proijcit ipse suas deducta fronte coronas. Vir. 5. Aen. Galeam ante pedes proiecit inanem. Cæs. 3 Bel. Ciu. Ex superioribus locis in planitiem descendere, atq; arma proijcere iussit. Transfertur & ad incorporea. [*Abandonare, lasciare,*] Cæs. 2. Bel. Gal. Increpitare Belgas, quo se populo R. dedissent, & patriam uirtutẽ proiecissent. Aliquando pro extendo, porrigo [*Esser lungo, stendersi,*] Cice. in Top. Scæuola id solum esse ambitus ædium dixerit, quantum parietis communis tegendi causa tectum proijceretur. Hinc proiectus, ctus, [*Lunghezza,*] pro extensione. Luc. l. 3. Quamlibet immani proiectu corporis exiet. Interdum est eijcere: [*Cacciare,*] Cic. Quid si eum ex urbe proieceris? Proijcere se ad pedes, est se humi ad pedes alicuius prosternere. [*Inginocchiarsi,*] Cæs. 1. Bel. Gal. Proijcere se est despondere animum. Ci. Att. l. 9. Epistolæ tuæ rogant, ne me proijciam. Proiectus, a, um, a. de Diuinat. Simonides ignotum quendam proiectum mortuum cum uidisse, humauit. Vir. 11. Aen. Sternitur & toto proiectus corpore terræ. Proiectus, [*Disteso*] extensus. Ci. 1. de Or. Brachium proceritas proiectũ, quasi quoddam telum orationis. Vir. 10. Aen. Proiecto dum pede læuo Aptat se pugnæ. Idem 3. Aen. Proiectaq; saxa Pachyni. Sisenna: ingens arbor, quæ circum proiectis ramis, maiorem partem loci summi tegebat. Vir. 1. ecl. Viridi proiectus in antro. Proiectus [*Spregiato, uile,*] contemptus, & uilis. Tacit. li. 1. Proiectio, onis, [*Distendimento,*] extensio. Cice. in Ora. Brachij proiectio in contẽtionibus, cõtractio in remissis. Hinc Proiecto, as, frequ. Pla. in Bac. Etiam ne ultro me proiectas probris. i. Agitas.

PROIN, [*Et perciò, per laqual cosa,*] proinde. Teren. in Eunuc. Proin, tu dum est tempus cogita.

PROINDE, [*Per laqual cosa, & perciò,*] τοιγαροῦν, ex Pro, & Inde. significat ideo, ꝓpterea, quaꝓpter. Liu. l. 1. Proinde ne grauarentur. Ponitur quãdoq; ꝓ Perinde. [*Non altrimenti che,*] Ter. in Phor. Proinde expiscare, quasi nõ noſſes. Sal. Ignauissimi homines omnia socijs ademere, quæ fortissimi uiri uictores reliquerant, proinde quasi uictoria iniuriam facere, demum id esset imperio uti.

PROLABOR, laberis, prolapsus, [*Sdrucciolare, trascorrere,*] leuiter, sensimq; prouehor. Ci. 2. de Na. De. At canis ad caudam serpẽs prolabitur Argo. Sic prolabi longius in oratione, pro, longius prouehi. [*Parlare piu che,*] Ci. pro Cec. Longius prolapsus sum, quã ratio uestri iudicij postulabat. Prolabi ad orationem aliquã, est sẽsim ad eam accedere. Idem 1. de Leg. Libenter ad illam orationẽ tecum prolaberer. Prolabi item dicuntur, qui uestigio in loco lubrico posito lapsantur, procidunt q; aut ægre sese sustinent. Liu. 5. Traditur memoriæ, prolapsum cecidisse, idq; omen pertimuisse. Prolapsus, a, um. Vir. 2. Aen. Troiam incensam, & prolapsa uidẽrem Pergama. Equus prolapsus. Prop. l. 4. El. 1. Prolapsio, [*Caduta,*] Ci. pro Cœl. Vias adolescentiæ lubricas, quibus insistere, aut ingredi sine casu aliquo, aut prolapsione uix posse.

PROLATVS, a, um, [*Prolungato, dilatato,*] a uerbo Profero, modo idem est quod dilatus, ut cum diem iudicij prolatum esse dicimus. Modo in conspectum allatus, uel productus. [*Portato,*] Luc. l. 4 Non deest prolato ieiunus uendi tor auro. Aliquando aliquãdo translatus: [*Amplato,*] ut cum terminum prolatũ, uel fines imperij prolatos

latos dicimus. Inde Prolatio[*Fauella,*]actus proferēdi. Ci. in Or. Commemoratio antiquitatis, exemplorumq; prolatio. Prolatio [*Ampiezza,*]protensio. Liu 31. Prolationem finium, uictoriam portendi. Iudicij prolatio. Ci. pro Rab. perduel.

PROLATO, tas, [*Dilatare, ampliare,*] παρεκτείνω, dilato, extendo. Colu. in Præfat. l. 1. Quibus diuturna permittēte pace, prolatata licuit rem rusticam. Interdum est differre, protrahere, [*Differire prolungare,*] Liu 2. Prolatandis comitijs cum magistratu dictator abijsset, res ad interregnum rediit. Vitam prolatare. Tac. l. 11. Messalina Lucullianis in hortis prolatare uitam. Idem lib. 5. Diem ea die prolatabant. Prolatatus, tata, tū: ut, Bellū prolatatum, Tacit. l. 13. Prolatatum inter Parthos Romanosq; bellum acriter sumitur. Prolatatio. Taci. li. 19. Omnem prolatationem suspectabant.

PROLECTABILE, [*Lusinghevole,*]quod alliciendi uim habet. Sidonius ad Vectionem.

PROLECTO, ctas, ctare, [*Lusingare,*]illectare. Cic. pro Flac. Egentes priuata benignitate prolectat.

PROLES, huius prolis, fœm. ge. [*Prole, stirpe,*] γενεά, soboles, progenies, neq; hominum solum uerum etiam brutorum. Col. lib. 8. de caprino pecore. Parit, si est generosa proles, frequenter duos, nōnunquā trigeminos. Ci. 1. de Na. De. Ferrea tum uero proles exorta repente est. Vir. 1. Aen. Et pulchra faciat te prole parentem. Duellica proles equorum. Lucr. li 2. Per translationem etiam de plantis dicitur: ut, Oliuæ proles. Vir. 2. Ge.

PROLETARII, qui in plebe Romana pauperrimi erāt, neq; amplius quam mille quingentum æris in censum deferebant: dicti, quod tardo ad militiam cōscriberentur, & ferè procreandæ prolis gratia in urbe relinquerētur. Gel. l. 16 c. 10. Nonius: Proletarij dicti plebeij, qui nihil reip. exhibeant, sed tantum prolem sufficiant. Proletarius sermo, plebeius, & uilis. Pla. in Mil.

PROLIBO, as, p p. [*Preg stare,*] προλείβω, ante libo Pli. l. 28. c. 4.

PROLICIO, is, [*Indurre, menare,*] ἐπάγω, induco, allicio. Pla. in Cur. Eius amor cupidam huc me per tenebras prolicit.

PROLIXE, [*Liberalmente, largamente,*] ἐκτενῶς, admodum liberaliter, large. Ci. 1. ad Cæs. l. 7. Neq; minus ei prolixe de tua uoluntate promisi, quam eram solitus de mea polliceri. Ter. in Eun. accipit hominem nemo melius prorsus, neq; prolixius. Aliquando significat longe, lateq. [*Lungamente,*] Ter. in Ad. Prolixe Mitio. i. nimis multis uerbis.

PROLIXITVDO, [*Lunghezza,*] μῆκος, longitudo. Pacuuius: In me ne flectas fandi prolixitudinem.

PROLIXVS, xa, xum, [*Lungo, largo, liberale,*] ἐκτενής, longum, latum, liberale, quasi porro laxum. Ter. in Hea. Capillus passus, prolixus, circum caput negligenter reiectus. Barba prolixa, Vir. 8. ec. Comæ prolixæ. Oui. 4. Trist. el. 1. Prolixas abietes, Var. de re rus. l. 1. c. 6 & c. 9. Prolixus autem accipitur pro beneuolo, & liberali, [*Benivolo, liberale,*] Ci. 2. epi. Prolixa & benefica natura. Idē Att. l. 2. Ariobarzanes non in Pompeium prolixior per ipsum, quam per me in Brutum. Ci. Att. l. 16. Interest nostra Plancum hoc animo libenti, prolixoq; facere.

PROLOGVS, [*Prologo, prefatione,*] πρόλογος, præfatio fabulæ, in qua aut poeta excusatur, aut fabula commendatur, aut aliquid lucē ei afferens præmittitur. Tere. in Prol. Phor. Vetus poeta non lacessisset prior, Nullum inuenire prologum potuisset nouus. Ponitur aliquando pro ipso homine prologum referente. Ter. ibidem Orator ad uos uenio ornatu prologi.

PROLONGO, as, [*Prolungare,*] ἀναβάλλομαι, protraho, profero: quasi longius facio. Pli. l. 13. c. 3. Vestes prolongant tempus. Sen. de Benefi. Vt Prolōgetur tibi dies mortis, nihil proficiet ad felicitatē.

PROLOQVIVM, quij, [*Esordio, prefatione,*] προλεγόμενον, præfatio, exordium. Accipitur pro oratione uti, uel talis significatiua. Gel. l. 5. cap. 11.

PROLOQVOR, eris, [*Parlar liberamente,*] ἀποφαίνομαι, animi sensa claris, apertisq. uerbis effero. Var. 6. de lin. lat. Proloquitur is, qui, in animo quod habet, loquendo effert. Ter. And. Censen' me ullum potuisse uerbum proloqui? Nonnunquam, prologo utor, præfatiuncula, quod dicturus sum, præmollio. Pla. Epi. Quid ego te apud te parem perloqui?

PROLVBIVM, ij, [*Cupidità, uolontà,*]cupiditas, & uoluptas. Gell. li. 16. cap. 19.

PROLVDIVM, iusti, legitimiq; certaminis quoddam ueluti exordium, cuiusmodi est illud, quod a citharœdis iusto carmini solet præcini. translate accipitur pro scujote rei cuiusuis initiō. [*Principio,*] Gel. l. 5. c. 10. Maius mihi in ista uictoria proludiū est.

PROLVDO, dis, [*Preambulo,*] προαγωνίζομαι, exercendarum uirium causa, confirmandiq animi, ueluti simulacrum quoddam certaminis ineo. Vir. l. 3. Ge. Sparsa ad pugnam proludit arena. Iurgia proludere. Iuue. Sat 5. Ci. 2. de Orat. Vt ipsis sententijs, quibus proluserint, uel pugnare possint. In armis leuibus proludit, Oui. ad Pis. Seneca Medea Dolor proludit per scelera. Hinc Prolusio, [*Proua,*] Ci. 2. de Or. Eiusmodi illa prolusio debet esse. Ci. Diuinationem suam Prolusionem Verrinæ accusationis uocat, in ea enim de constituendo accusatore Verris agebatur.

PROLVGEO, solito diutius lugeo. Festus.

PROLVO, [*Lauare,*] ἀποκλύζω, ex Pro, & Lauo: Idem fere quod abluo, purgo. Persius: Nec fonte labra prolui Caballino. Virgil. 1. Aen. Et pleno se proluit auro. Stat. 8. Theb. Cruor saucia proluit pectora. Hor. 2. Ser. Sat. 4 Leni præcordia mulso Prolueris melius. Proluere cloacam, est aquā in cloacam infundere, quæ secū rapiat sordes. Plau. in Cur. Effunde hoc cito in barathrum, Prolue cloacam. Proluere terram, dicuntur aquæ. Colu. l. 2. c. 18. Impetus aquarum proluit terram. Vir. 1. Ge. Proluit insano contorquens uortice syluas Fluuiorum rex Eridanus. Prolutus, a, um. Hor. 1. Ser. Sat. 5. multa prolutus uappa nauta.

PROLVVIES, uiei, [*Bruttura,*] περίψημα, immunditia cuiuscunq; rei sordidæ, Virg. 3. Aen. Fœdissima uentris Proluuies, Colu. li. 12. cap. 38

PROLVVIVM, uij, [*Prodigalità*] translate, pro prodigalitate, cum quis more aquæ opes profundit. Teren. in Ad. Quod proluuium? quæ ista subita est largitas?

PROMELLERE, [*Litigare,*]litem promouere. Festus.

PROMERCALIA, [*Merci da uendere,*] ὤνια, mercimonia sunt uenditioni exposita. Promercalia dicuntur, ait Budæus, quæ pater familias uenalia habet extra ea, quæ usui suo seruat. Quidam aiūt Promercalia proprie dici merces, quæ primo minoris emuntur, ut postea pluris distrahantur, Sueto. in Cæs. Aurum promercale uocat, id quod Cæsar uendidit, superans sibi, reseruata tāta auri copia, quanta suo usui satis esset. Promercales uestes, quæ super uacant patrifamilias. Sue. de Clar. gram. Cum officinas promercalium uestiū exerceret. Col. l. 2. c. 8. Pecuniam domini neq; in animalibus aut alijs rebus promercalibus occupet.

PROMEREOR, ris, deponēs, & Promereo, es, [*Far beneficio, meritare, beneficare,*] προσάγομαι, bene ago, beneficiū præsto, promereo. Virg. l. 4. Aen. Ego te, quæ plurima fando Enumerare uales, nunquam regina negabo Promeritam. Ter. Ita me uelim amea promereotem patre: idest bene mereotem. Plautus tamē in Amph. in malam partem sumpsit: Quid mali sum promeritus? Aliquando mereo. Plau. in Trin. Retineri nequeo, quin dicam ea, quæ promeres. Bene promereri de aliquo, [*Far beneficio,*] est conferre in aliquem beneficium. Hinc Promeritum, ti, [*Merito,*] Cice. ad Quir. post reditum. Hoc maius est in uos uestrum promeritum, &c.

PROMETHEVS, [*Prometheo,*] Προμηθεύς, filius Iapeti, & pater Deucalionis, qui & hominē e luto dicitur formasse, ex cælesti igne animasse. Promethei fabulam sic refert Seruius, enarrans illud Vir. Furtumq; Promethei. Prometheus, inquit, post factos a se homines, dicitur auxilio Mineruæ cælum ascendisse, & adhibita facula ad rotam Solis ignem furatus, quē hominibus indicauit. Ob quam caussam irati dij, duo mala immiserunt terris febres, & morbos, sicut & Sapho & Hesiodus memorāt. Quod tangit, & Horatius, dicens: Post ignem æthere a domo Subductum macies, & noua febrium Terris incubuit cohors. Ipsum etiam Prometheum in monte Caucaso per Mercurium religauerunt ad saxū, & adhibita aquila est, quæ eius cor exederet. Hæc autem omnia non sine ratione finguntur. nam Prometheus uir prudētissimus fuit. unde etiā Prometheus dictus est, ἀπὸ τῆς προμηθείας, a prouidentia. Hic primus Astrologiam Assyrijs indicauit: quam residens in monte altissimo Caucaso, nimia cura & solicitudine deprehenderat. hic autem mons positus est circa Assyrios, uicinus pene sideribus. Vnde etiam maiora astra demonstrat, & diligenter eorum ortus occasusq; significat. Dicitur autem aquila cor eius exedere, quod ἄχος, est solicitudo, qua ille affectus, siderum oēs deprehēderat motus. Et hoc quia per prudētiam fecit, duce Mercurio, qui prudentiæ & rationis deus est, ad saxum dicitur esse religatus. Deprehendit præterea rationem fulminum, & hominibus indicauit, unde cœlestem ignem dicitur esse furatus. nam quadā arte ab eodem monstrata supernus ignis eliciebatur, qui mortalibus profuit, donec eo bene usi sunt. nam postea malo hominum usu in perniciem eorum uersus est. Hinc est quod igne capto mortalibus morbi ab iratis numinibus dicuntur immissi.

PROMICO, as, p. c. [*Gettare da lungi,*] inquit Nonius, est extendere. Næuius. Longe promicanda oratio est.

PROMINEO, nes, p. c. [*Soprastare,*] ἐξέχω, ex Pro, & maneo, significat exto, emineo. Pli. l. 11. c. 37. Dentes, qui prominent. Hora. Epo. 5. cum Promineres ore. Ouid. 3. Meta. Coma plurima toruos prominet in uultus. Prominere in memoriam ad posteritatē, pro extendi. Liu. 28. Maxima para gloriæ in memoriam ac posteritatem promintat. Prominēs, tis. Liui. 27. Gallos prominens collis tenebat. Prominens, nomen substantiuum. Taci. lib. 1. Inuenerunt in litoris prominenti nihil.

PROMISCVVS, a, um, [*Meschio, confuso,*] ἐπίκοινος, mistum, confusum. Sal. Diuina, atque humana habere promiscua. unde grammatici promiscuum genus appellarunt, quasi incertum siue confusum.

Quinct.

Quin.l.1.c.4. Nec statim diligentem putabo, qui promiscua offenderit. Connubia promiscua, Liu.4. Idē 39. Scupra promiscua ingenuorum, fœminarumq; erant. Operam promiscuam dare, & mutuam operam tradere. Pla. Rud. Operā promiscuam damus. A quo promiscue, [Confusamente,]mitte, confuse: pro quo ueteres etiam l'romiscam dixerunt, inquit Festus. Liu.3. Placet pecudum, ferarumq; ritu promiscue in concubitus ruere.

PROMITTO, tis, ὑπισχνοῦμαι, polliceor. Ter. Ad. Tu promitte huic. Cic. de Diuin. Quæ initantia doctum io primis mineantur exta, bene promittant secundis. Quandoque est producere, & in lōgitudinem demittere, quasi porro mittere, [Far lungo, distendere,] Pla. io Rud. Capillum promittam. Pli.l.16 c.36. Nec ulla arborum auidius se promittit. Promittere barbam, Liu.6. Coniecto in carcere Manlio, fatis constat, multos mortales capillū ac barbam promisisse. Virg.8. ecl. Hirsutumq; supercilium, promissaq; barba. Quandoque minari, [Minacciare] Vir.4. Aene. Promisi ultorem, & uerbis odia aspera moui. Promittere ad cœnam, est promittere se iturum ad cœnam. Pla. in Men. Sic promittere ad fratrem, est promittere se iturum ad fratrem. Ci.2. de Ora. Cum ille dubitaret, quod ad fratrem promisisset. Promittere, & in se recipere, pulchre iunxit Cicero ad Bru.l.13. Separatim promitto, io meq; recipio, fore cum cibi & uoluptati, & usui. Hinc Promissum, ũ, [Promessa, promissione] subst. quod promittitur. Vnde dicimus, Consequi promissa: Efficere promissum alicui: Exigere promissa. Flagitare promissa: Implere promissum: Expetere promissa: Stare promissis: Seruare promissa: Satisfacere promisso: Repetere promissum: Soluere promissa: Manere promissis. Promissio, [Promissione.] Ci. 8. Phil.

PROMO, mis, psi, ptum, [Dar fuori] προχειρίζομαι, profero, in medium affero. Pla. in Cist. Si quid tibi opus erit promito, promitto. Virg. 2. Aen. Latiq; cauo se robore promunt. Pecuniam ex ærario promere, Ci.5. Ver. Idem 3. de Fin. Veoi io eius uillam, ut eos libros inde promerem. Pli. in Paneg. Iubes, quæ sentimus, promere in medium. Promere cōsilia, est aperire. Cic. At.l.9. Nunc certe promenda tibi sunt cōsilia. Hinc Prompro, as, frequen. Pla. in Bacch. Malum si prompset, in dies faciat minus.

PROMONTORIVM, rij, ἄκρα, mons in mari prominens, unde & nomē accepit. Cæs.4. bel. ci. Duobus eminentibus promontorijs. Ci.6. Ver. In promontorio fanum est Iunonis antiquum.

PROMPTVARIVM, rij, [Dispensa] ταμεῖον, locus in quo res ad usum necessariæ ita repositæ sunt, ut statim promi possint. Cato c.11.

PROMPTVARIVS, a, um, ταμιευτικός, ex quo aliquid depromitur. Pla. io Amph. E promptuaria cella depromar ad flagrum. Promptuariam cellam pro carcere, [Prigione,] posuit, quia e carcere ad supplicium promuntur noxij.

PROMPTVS, pta, ptum, [Pronto, apparecchiato,] ἑτοιμότατος, ἑτοιμότερος, qui iam paratus est ad agēdū & in quo nulla mora est. Sal. Natura ferox, uehemēs, manu promptus erat. Longius sæpius accusatuo cum Ad. Ci.1. Of. Promptiores debentis esse ad nostra pericula, quam ad criminis. Inceidū genitiuo. Gel.l.10.c.28. Plato ueritatis omnibus exhibendæ promptissimus. Per translationem pro manifesto, [Manifesto] cum res a secretiore loco educitur, ut parata nobis & ad manū sit, unde dicimus, Reuelt io promptu. Ci.l.1. Of. Ita sunt in promptu, ut res disputatione non egeat. Sal. Aliud clausū in pectore, aliud io lingua promptum habere. Promptum esse, aliquando pro facile esse, [Esser facile,] Quin.l.9.c.1. Neq; enim me mouent nomina illa, quæ fingere Græcis promptissimum est. Propte[Prestissimamente,] alacriter, sine cunctatione. unde Promptissime. Pli. epi.81. Coriellæ adeo promptissime.

PROMONSTRA, [Miracoli,] prodigia, inquit Festus.

PROMOVEO, [Promouere,] προάγω, proueho, quasi ulterius moueo. Ter. Eun. Moue ocyus te nutrix. S. Moueo. C. uideo iar nihil promoues. Producere tēpus, [Prolungare,] Ter. in An. Quantō huic promoueo nuptias. Pro proficere, [Far profitto, giouare,] Teren. in Hec. Præsens promoueo palam. Promotus, promectus. Stat.1. Achi. Suasq; hyemes classis promota, suosq; Attollit fluctus. Promotus ad dignitatem. Pli. epi.151.

PROMVLGO, gas, [Publicare] ἐξαγορεύω, publico, palam pronuncio, quasi prouulgo. Fest. leges promulgari dicuntur, cum primum in uulgus eduntur, legendæ proponuntur, ut si cui uideatur, possit intercedere. Ci. ad Q.F.l.2. Cato egit promulgauit de imperio Lentuli abrogando. Idem pro Sextio: De meo reditu octo tribuni promulgarunt. Promulgatus, ta, tum Ci. pro Mur. Procelijs promulgacis, tollitur è medio ipsa illa domina rerum prudentia. Promulgator, promulgatrix, promulgatio, [Publicatione,] id est diuulgator, diuulgatrix, diuulgatio. Ci. ad Len.l.1. Exorta est oefaria Catonis promulgatio.

PROMVLSIS, dis, genus cibi dulcioris, mulso conditum. Cice. Papirio. Quem tu es solitus promulside conficere. Hinc promulsidaria uasa, quibus promulsis continetur. Scribit Pomponius iuris consul. legatis uasis, scutellas, & promulsidaria contineri.

PROMVSAE, muros ri[...] ciuitatis morum ductus.

PROMVS, cōdus, [Dispensiero] ταμίας, apud ueteres pro cellario sumebatur. Pla. in Asi. Ego sū promus, cōdus, procurator peni. Promus dictus, quod præesset penui proměnde. Condus, quod eundē in cellam reconderet. Duo enim hæc officia ab eodē fere admistrabatur: licet in potentiorum ædibus aliquādo fuerint distincta: unde & nomina ipsa aliquādo separatim collocātur. Pla. Pœ. Fecilli Prodigū promum cibi. Col.l.12.c.13. Promis, & cellarijs aliquid interuenire. Per translationē dixit Pla. in Tri. Ego meo sum promus pectori, [Far a suo modo] Apul. in Apologia: tomū librorum appellat, ut libris promendis præest.

PROMVSCIS, fœm. gen. manus, siue proboscis elephantorum dicitur. Pli.l.8.c.7. Promuscidem elephantorum facillime amputari.

PRONECTO, tis, Stat.4. Syl. Vidi quam iustus moriātis nexui Pronectant tibi candidæ sorores, [Prolungare,] i. in longum tempus nectant, prodocant.

PRONEPOS, & Proneptis, nepotis filius, & filia. Cic.3. Tuscul. Iouis iste quidem pronepos. Oui. 13. Metamorph.

PRONOMEN, ἀντωνυμία, una est ex octo orationis partibus ita dicta, quod uice nominis fungatur.

PRONVBA, æ, παράνυμφος, quæ nuptijs præest celebrandis, & ea ex parte uxoris, ut Auspex ex parte uiri. Inde Iuno Pronuba, quia nuptijs præesset. Virg.4. Aene. Prima & Tellus, & pronuba Iuno Dant signū. Flāma pronuba, Claud. de rapto Pros.l. aliter quidam, qui ætate matura uirgines ad nupcias prouocat. Pronubæ, ait Donatus, dicuntur, quæ nubentes domum mariti deducunt.

PRONVNCIO, as, [Pronunciare,] προφέρω, clara uoce aliquid profero. Pli. epi.114. Pronunciat acriter, sapienter, apte, decenter. Ponitur aliquādo pro expresse, & nominatim, prædicere, præfariq; ex bona fide in rebus acerbendis. Vlp. io l. 3. de ædil. edi. sæpe io ea significatione usus est: & io l. qd si nolit. Qui mancipia uēdūt, inquit, natione cuiusq; in uenditione pronūciare debent. Cic.3. Of. Cū in uendēdo eam rem scisset, & non pronūciasset, emptori damnum præstari xportere. Aliquando pro nominare, [Nominare,] Liu.24. Victi cōsensu, pronunciāt eus Prætores. Aliquando pro iudicare, dicere, [Giudicare, dire,] Pli. Epi 5. At ego ne interrogare quidē fas puto, de quo pronunciacū sit. Ci.2. de Fi. At quanti igitur pronunciabit sententiā ratio, &c. Nōnunquā pro palam nūciare. [Manifestare,] Curt. Imminēs Dario iter ad Euphratē pronūciauit. Aliquādo pro palā promittare, [Promettere,] Li. ur.2. Ferunt ac pronunciasse militi præmia, qui primus, qui secundus castra hosliū intrasset. Pronunciatus, a, um, Ci. in Part. Versus pronunciatus syllaba una breuior, aut longior. Pronunciatū, ti, subst. propositio ueri uel falsi significatiua. Græce, ἀξίωμα, Cice.1. Tus. Omne pronunciatum est, sic enim mihi in præsentia occurrit, ut appellarem ἀξίωμα, quod est uerum, aut falsum. Pronunciatus, us, ui, [Pronuncia,] pronunciatio. Gel.l.4.c.17. Ratio in pronunciatu manet. Pronunciatio, est uocis, uultus, & gestus moderatio cum uenustate, inquit auctor ad Her.l.1. Cic.1. de Inuen. Pronunciatio est ex rerum & uerborum dignitate uocis & corporis moderatio. Idem 1. de Ora. Quis cantu moderatæ orationis pronuntiatione, dulcior inueniri potest? Pronunciator, qui pronunciat. Cice. de Clar. Orat. Thucydides rerum gestarum pronunciator sincerus, & grandis.

PRONVPER, πρὸ ὀλίγου, ualde nuper. Pla. io Tri.

PRONVRVS, huius, pronurus, p.i. uxor nepotis. Oui. Epi. 16. Pronurus & magni Laumedontis ero.

PRONVS, ni, [Chinato, chino,] κατωφερής, proprie dicitur in anteriorem partem flexus. Ouid. lib. 1. Met. Pronaq; cum spectant animalia cætera terrā, Os homini sublime dedit. per translationem uero quis dicitur pnus. i. inclinatus ad uittutes, uel aduitia, [Inclinato, disposto,] quāquā usitatius in malā partē accipitur: docui mus in dictione procliuis. Pli. in Paoe. Nihil est tam pronū ad simultates, quā æmulatio. Itē pronus dicitur, qui est contrarius supino, [Boccone,] Pli.l.28. Supini cubitus oculis tōducūt, ac proni cussibus. Pronū mare, [Basso,] littori uicinum dicitur. Vir.4. Aen. Ventisq; uocatis Prona petit maria. i. littori uicina. Dicitur & Pronis in tertia declinatione, ut apud Varronem. Alias trabs pronis in humum accedens proxime frangit ramos cadentes. Et dicimus Pronus rei. Col.l.3.c.2. Aquiloni prona, & Pronus ad hac rem. Idē l.2.c.9. Cāpū patente, & ad sole prono. Pronitas, [Inclinatione,] Sen. in Præf. Decla. Nescio qua iniquitate & ad malum pronitate naturæ eloquentia se retrotulerit.

PROOEMIVM, mij, [Proemio, esfordio,] προοίμιον, Latine initium, uel exordium, siue præfatio dicitur, ex ἀπὸ & οἴμη quod præcipuum legitimumq; carmen soleat præcedere. proprie enim Prooemiū dicebatur, quod a citharœdis certamen inituris præcini solebat. quāquam deinde etiam orationem exordia hoc nomine dici cœperunt. nam sicut citharœdi pauca quædam, ante quam legitimū carmen incheant, emerendi fauoris gratia canunt: sic oratores nonnulla prius, quam causam exordiantur, ad conciliandos iudi

cum animos præloquûtur, quæ illarum imitatione, procemia appellarunt. Ci.a.de Leg. Habes legis procemium. Ad Atti.lib.16. De gloria librum ad te misi, & in eo procemium id est, quod in Academico tertio. Quin.l.3.c.8. In demonstratiuis procemia esse maxime libera existimat Aristoteles. Per translationē accipitur pro quouis principio, [*Principio, cominciamento,*] Iuuen. Sat.3. Miseræ cognosce procemia rixæ. A procemiū fit procemior, ris, exordior. Pli.epi.27. Procemiatus ante, narrat aperte.

Propago, ginis; & Propages, gis, pe.pr. [*Propania, propagine,*] ἀναφυάς, uitis uetula & suppressa, ut ex una plures fiant, dicta quod porro pangatur, i. longe figatur. Vir.2.Ge. Pressus propagines arcus. Vbi prima producitur, unde & geminato p, quidā ibi scribendum existimāt, more ueterum poetarum, qui quoties primam dictionis huius syllabam producebāt, duplicabant p. Vsitatius corripitur, ut ex sequentibus exemplis manifestum est. Cice. de Sen. Malleoli, plantæ, sarmenta, propagines. Pli.l.14.c.1. Vis, Vitium omnis euocatur in palmites, aut deprimitur in propagines. Hor. 2. Epo. Ergo adulta uitium propagine Altas maritat populos. Aliquando significat genus, stirpem, progeniem, [*Stirpe,*] Virgil. 12. Aen. Si Romana potēs Itala uirtute propago. Ouid. 3. Fast. Tantæque propaginis auctor. Lucr.l.4. Ac consueta domi catulorum blanda propago. Propages, inquit Nonius, est series, & affixio continua, uel longe ducta. Pages enim compactio: unde Cōpages, & propagare genus, i. longe mittere. Pacuui. Saluete gemina mea propages sanguinis. Propago liberorum. Pli.l.7.cap.14.

Propago, gas, [*Propanare, mnestare,*] παραφύω, uitem uetulam supprimo, ut ex una plures fiant. Cic. in Catone. Propagatio uitium, sarmentorumq; ea, quam dixi. Cato c.32. Vites propages in sulcos. Per translationem ponitur pro extendo, procrabo, profero, [*Prolungare,*] Suet. in Cali. Piscatorium usum, ex successu Anticyræ, quam ualetudinis causa petierat propagari sibi commeatum sæpius desiderantem, cū mandasset intentimi. Id est, produci, proferri sibi commeatum. Cic.7.Ver. Cum ipse sui generis initium ac nominis ab se gigni, & propagari uellet. Idem pro Sextio. Hæc monumentis annalium mandantur, posteritati propagantur. Idē 2.Off. Vera gloria radices agit, atque etiam propagatur. Propagatus, a, um, Ci.4.in Catil. Memoria consulatus mei propagata. Propagatio. Ci.1.Off. Quæ propagatio & soboles origo est rerū publicarum. Idem Lucrio.l.5. Vita, in qua nihil insit, nisi propagatio miserrimi temporis. Propagatur, ad Att.lib.8. Ille prouinciæ propagator.

Propalam, [*Inpalese, apertamente,*] ἀποτικαφανῶς, clare, aperte. Cice.l.2. de Ora.

Propatulus, la, lū, [*Manifesto,*] ὑπαίθριος, late patēs, apertum, quasi porro patulū. Ci.6.Ver. Ante ædē Cereris in aperto, ac ppatulo loco signa duo sunt. In propatulo p palā, [*Apertamente,*] Sal. Viros muliebria pati, mulieres pudicitiam in propatulo habere.

Prope, [*Presso, appresso, uicino,*] ἐγγύς, idem ualet, quod iuxta. Curtius: Cum prope id oppidum copiæ constitissent. Interdum, Ex propinquo. Mar.l.2. Hic ubi sidereus propius uidet astra colossus. Ter. in An. Prope adest, cum alieno more uiuendum est tibi. subaudi, tempus. Aliquādo pro aduerbio fere, seu quasi, [*Quasi,*] Plau. In foribus templi prope collapsus expauet. Hic Propior, & hoc Propius, propinquior. Cice. pro Quintio: Tibi me propior nemo est. Oui. Epist.3. Ille gradu propior sanguinis Hor.3.Car. Ode.13. Maturo propior desine funeri Inter ludere uirgines. Cice. pro Sext. Sua sibi propiora esse pericula, quam aliena. Virg. 9.Aen. Mea quem spatijs propioribus ætas Insequiror. Propius uero, uerisimilius. Liu 4. Capuā ab duce eorum Capye, uel quod propius uero est, a campestri agro appellatam. Propius, comparatiuum aduerbium. Pla. Bacc. Subsequere propius me ad fores. Liuius: Castra propius hostem mouit. Vt propius uentum est. Oui.4.de Pon.el.7. Nihil propius factum est, parum absuit, quin hoc, aut illud factum fuerit, [*Venne quasi fatto, che,*] Cicer. in Verr. Nec quicquam factum est, propius, quam ut uiuus combureretur. Superlatiuum Proximus, propinquissimus, maxime uicinus. Oui.1.de Arte. Proximus huic labor est, placidam exorare puellam. Ter. in Hecy. Despondent ei gnatam huius uicini proximi. Ci. Att.l.2. Arrius proximus est uicinus. Ter. in Eun. His mensibus sex uel septem proximis. Ter. in Ad. Proximus mihi genere. [*Parente,*] Veteres tamen non solum propinquum, Proximum dicebant, uerum etiam longe remotum, si tamen inter duo discreta nihil medium extitisset. Vir.5.Aen. Proximus huic, longo sed proximus interuallo. Aliquando pro maxime propitio, [*Fauoreuole,*] Ter. Gradiuum testor, qui deus est nobis omnium proximus. Interdum non habet uim superlatiui, & propinquum significat, quapropter comparatiuum facit, proximior, quod propinquiorem significat. Veget. Proximior, & dextra sit, quæ plagam possit inferre. Vlpian. ad edictum ædi it. Si quis proximior nasceretur cognatus. Proximitas, atis, [*Vicinanza,*] Ouid. de Arte. Et lateat uitium proximitate boni. Quinct.li.3.ca.8. Sed eam plures uerō, uel eodē iure, uel proximitatis. Proxime, [*Presso,*] aduerbium. Ci. Lucem.li.5. Literæ, quas a te proxime accepi. Idem 2. de Na. De. In quem proxime nominaui Nonnunquam habet & accusatiuum. Idem At.l.6. Habere exercitum quam proxime hostem. Idem Att.l.3. Quam proxime Italiam esse. Ci. Att.l.1. Proxime Pompeium sedebam. Sal. Proxime Hispaniā Mauri sunt.

Propexus, a, um, [*Pettinato,*] in longum pecto, unde propexus, a, um, ut Barba propexa. Oui.1.Fast. Ille manu mulcens propexā ad pectora barbā. Vir.10.Aen. Propexā in pectore barbam.

Propediem [*In breue,*] breui, post paucos dies. Ter. in Hea. Illum saluum affuturum esse hic confido propediem. i. Att.li.6. Propediem te uidebo.

Propello, is, puli, pulsum, [*Cacciare lontano, rimouere,*] ἀπώθω, longe pello, procul amoueo. Cæsar.5. Bel. Gal. Varenus, uno interfecto, reliquos paulum propellit. Lucan.li.3. Propulit ut classē, uelis cedentibus, Auster. Liu.li.40. Periculum uitæ propellere a me potes. Orationem remis propellere, per translationem, Cic. 4.Tus. Propulsus, a, um, Lucan.li.7. Cernit propulsa cruore Flumina. Propulso, as, frequentatiuum.

Propemodum, [*Quasi,*] pene, fere, ferme, quasi prope mensuram. Pla. in Truc. Propemodum expertæ estis, quam ego sim tranquillus nisque homo.

Propendeo, es, [*Pendere,*] ῥέπω, inclinor, deorsum uergor, proprieque dicitur de lance in statera præponderante. Cic.5. Tusc. Qui cum in alteram lancem animi bona imponat, in alterā corporis, & externa, tantum propendere illam boni lancem putet, ut terram, & maria deprimat. Propendere in aliquem inclinatione uoluntatis. Ci.2. de Ora. Propendens, [*Chino, pendente,*] demissus, Col. lib.7.ca.12. Propensio animi, inclinatio, [*Inclinatione,*] Ci.4. de Finibus. Qui nulla in re, nisi in uirtute aut uitio, propensionem, ne minimi quidem momenti ad summum bonum adipiscendum esse diceret. Propendere uero, p. co. est diligenter ponderare, aut examinare, [*Considerare,*] Quinctilianus. Diligentius repetitas tanquam propendere.

Propensus, a, um, [*Inchinato molto,*] ἐπικατάρροπος, uehementer inclinatus, Ci.3. de Fin. Non solum ad discendum propensi sumus, uerum etiam ad docendum. Idem 1. Offi. si quis est paulo ad uoluptatem propensior. Aliquando idem est quod propendens, siue extensus, [*Lungo*] Pers. Cū tibi Calue Pinguis aqualiculus ppēso sesquipede extet. Vbi Cornutus interpres: Cum uentrē habeas ultra sex pedes extensum. Inde Propensa munera, multa, ac magna, [*Molti,*] Pla. in Truc. Miles aduenit, natique causa dat propēsa munera. Hinc Propēse, [*Di cuore, uolentieri*] ea animo. Lentu. ad senatum l.12. Vt hanc conspirationē omnium ordinum ad defendendam libertatem propense non crederent esse factam.

Properantia, æ, [*Affrettamento,*] σπουδὰ, festinatio. Salust. in Iugu.

Properatim, [*Prestamente,*] celeriter. Cæcil. Properatim confectum opus. Nonius.

Properanter, [*Subitamente,*] a Properans, σὺν σπουδῇ, festinanter. Accius: Remis nixi properanter nauim in fugam trahunt. Lucr. lib 5.

Properatio, [*Sollecitudine,*] festinatio. Ci.li.1. epist. Ad properationem meam nonnihil interest. Ci. Tironi.l.16. epist. Quæ pater eius frater perscripserat, uerecundia uidelicet, & properatione.

Properato, [*Prestamente,*] festinanter. Tacit. lib. 13. Neque nimis properato Narcissus ad mortem agitur. Properato opus est, pro Properare, [*Sollecitare,*] Ci. pro Mil. Primum erat nihil, cur properato opus esset.

Propere, [*Subitamente,*] celeriter. Sal. Propere consul ducit exercitum. Vir.6. Aen. Propere exequitur præcepta Sybillæ.

Properiter [*Subitamente,*] Catul. Animula miserrima properiter abit. Pacuuius Teucro: mihi classem imperat in altum ut properiter deducerem. Accius Thelepho: Properiter nauim in fugā trahunt. Nonius.

Propero, as, [*Affrettare, sollicitare,*] σπεύδω, festino, accelero, celeritate utor. Ci. Cornif.l.10. In patriam omni festinatione properaui. Oui.10. Met. Sedem properamus ad unam. Vir.7. Aen. Quē regia cōiux Adiungi generum miro properabat amore. Properare ite dicitur, qui festinanter aliquid agit, uel dicit. Vir.1. Geo. Multa forent quæ mox cælo properanda sereno, Maturare datur. Nonius Festinare & properare ueteres diuiserunt. Cato: Qui unū quid mature trāsigit, properat, qui multa simul incipit, nec perficit, festinat. Significātia proxima est ueritati, ut sit sæpe animi. Properare studiose. Vir.l.4. Aen. Et medijs properas Aquilonibus ire per altum. Et l.8. Festinate uiri. Hæc Nonius. Hinc Appropero, iuxta propero. Ci. pro Mil. Qui iter illud ad cædem faciendam approperasset. Depropero, ualde propero. Horat. lib.2. Carm. Impropero, intro propero, festinanter ingredior. Pl.l.16.

Propertius, elegiarum poeta, e Meuania oppido Vmbriæ oriundus. Sunt qui scribant eius patrem equestri dignitate ornatū, ac triumuirali potestate fuisse, tum inter eos cōnumeratum, qui L. Antonium

Antonium fecuti, Perusia capta ex Octauij Cæsaris auctoritate, ad aram Diui Iulij perducti, ibidē occisi sunt. Illud omnino cōstat, hunc Propertiū magna ex parte amissis bonis, Romam se recepisse. Aspice me, cui parua domus fortuna relicta est, Nullus & antiquo Marte triumphus aui.

PROPERVS, ra, rum, [*Veloce, in fretta,*] celer. Plaut. Properam uideo ancillā uenientē. Iræ properus. Taci. l. 11. Vt insidijs incautum, ita iræ properum. Cursus properus, Oui. epist. 16. Gressus properus. Val. Flac. 4. Arg. Pede propero sequuntur ducem. Catullus.

PROPERITO, as, p. c. est mandare ut aliquid perficiatur, teste Festo. Accius: Age uero, propetra, quod cœpisti, fieri.

PROPHETA, æ, Propheres, æ, mas. gen. [*Profeta,*] προφήτης, qui futura pronunciant, a se prunū intellecta. Veteres (ut inquit Festus) antistites fanorum, oraculorumq; interpretes, prophetas dicebant.

PROPINO, nas, προπίνω, præbibo, poculum prægusto, deinde alteri trado. Plau. in Curc. Propino magnum poculum, ille bibit. Cice. 1. Tuscul. Propino, inquit, hoc pulchro Critiæ. Mar. lib. 7. Nemo propinat Calliodore tibi. Iuu. Sat. 5. Quando propinat Varro tibi? Propinare salutem, Plau. Stich. Demosthenes eos, qui patriam produnt, προπίνειν τοῖς ἐχθροῖς, id est propinare hostibus, dicebat. Interdum est simpliciter porrigere, [*Porgere, dare,*] Teren. in fine Eun. Hunc comedendum, & deridendum uobis propino. Pli. l. 20. Quidam ad uuluæ dolorem radicem cum uino dulci propinant. Propinatio, actus propinandi. Sen. de Benefi. ca. 21. Ego ab eo beneficium accipiam, a quo propinationem accepturus non sim? Propinator. Oui. 1. de Arte.

PROPINQVITAS, [*Parentado,*] modo sanguinis coniunctio. Cice. de Ami. Asciscunt sibi quasi propinquitate coniunctos. Modo loci uicinitas, [*Vicinanza,*] Idem 3. Of. Nimis imminebat propter propinquitatem Aegina Piræo.

PROPINQVVS, a, um, [*Propinquo, uicino,*] πλησίος, quod prope est. Teren. in Eun. Ex meo propinquo rure hoc capio commodi. Nonnunquam, consanguineus, uel sanguine coniunctus, [*Parente,*] Cic. ad Cœl. l. 2. epi. Virginius, propinquus tuus. Hinc propinque. Plau. in Truc. Adest propinque.

PROPINQVO, as, [*Auuicinarsi,*] ἐγγίζω, propinquus fio, prope accedo. Vir. 2. Aen. Iamq; propinquabam portis. Idem 9. Aene. Nam lux inimica propinquat.

PROPITIABILIS, [*Fauoreuole,*] inquit Nonius, pronus ad propitiandum. Ennius. Animus huic est propitiabilis. Propitiabilis hostia apta propitiationi.

PROPITIO, as, siue propitior, aris, [*Fauorire,*] ἱλάσκομαι, propitium reddo, placo. Plau. in Pœn. Illud faciet, nisi te propinquo. Suet. in Otho. Manes Galbæ, propitiare tentasse. Propitiare aliquid, proconciliare, seu dare, [*Dare, concedere,*] Curtius lib. 4. Ione Minerua que uictoriam propitiante. Propitiare animi solicitudinem, est lenire, [*Mitigare,*] Pli. lib. 28. c. 2.

PROPITIVS, a, um, [*Fauoreuole,*] ἵλεως, placidus, fauensque: a Prope, & Ito, itas, ut quidam aiūt. nam qui nobis fauent, prope nos ire consueuerunt. Vel dicitur Propitius, quasi prorsus pius, aut porro, idest ualde pius, auctore Nonio. Plaut. in Merc. Tam propitiam reddam, quam cum propitia est Iuno Ioui. Cic. pro Cœlio: Hinc homini ego fortasse deos propitios, plerique autem iratos putabant.

PROPLASTICE, stices, ars faciendi typos argilla, cretave. Ponitur, & figurate pro ipsis typis. Pli. l. 35. ca. 12. Arcesilai proplasticen pluris uenire solitam constat, quam aliorum opera.

*PROPONTIDES, puellæ Cypriæ ex Amathūte urbe. Oui. 10. Meta.

*PROPOLA, æ, [*Riuenditore,*] προπώλης, qui merces præemit minoris, ut postea pluris uendat, πρὸ enim ante πωλέω, uendo. Ci. in Pis. Panis, & uinum a propola, atque de cupa.

PROPOLIS, huius propolis, p. co. πρόπολις, in apum operibus dicitur tertium ceræ fundamentum, ex crassiore, tenacioreq; constās materia, frigoris iniuriæq; omnes aditus obstruens, fauosq; stabiliens. Pli. l. 11. c. 7. Prima fundamenta operis Commosin uocant periti, secunda Pissoceron, tertia Propolin, &c.

PROPONO, nis, sui, situm, [*Proporre, proponere,*] προτίθημι, interdum idem est quod ad comedendum appono. Pli. 10. ca. 50. Cœnarum interdictis exceptum inuenio, ne quid uolucrum poneretur, preter unam gallinam. Aliquādo in publico ponere, [*Publicare,*] Pli. l. 35. Perfecta opera proponebat in pergula transeuntibus. Aliquando ante oculos ponere, [*Riguardare,*] Cic. de Inuen. Qui leges scribunt, utilitatem reip. proponere sibi debent. Idem li. 1. epist. Omnibus propositum esse debet cum dignitate ocium. Interdum exponere, & abijcere, [*Soggiacere,*] Ci. Titio lib. 5. episto. Homines nos esse meminerimus, ea lege natos, ut omnibus telis fortunæ proposita sit uita nostra. Proponere præmium, est in medio ponere, Cice. Quis est, qui tantis propositis præmiis non excitetur? Proponere item oratores dicuntur, cum ea, de quibus dicturi sunt, paucis ante enumerant. Idem de Cla. Or. Curio, cū tria proposuerat, ut quartū addebat, aut tertium quærebat. Proponere animo, est constituere, & deliberare, [*Deliberare di,*] Seneca: id in primis animo proponendum, ut recte uiuamus.

PROPONTIS, idis, uno nomine dicitur totum illud mare, quod ab Hellesponti angustijs ad Thracium usque Bosphorum protenditur. A Propontis fit Propontiacus, a, um. Oui. l. 1. Fast.

PROPORTIO, [*Proportione,*] duarum rerum inuicem facta comparatio. Ci. de Vniuers. Quæ Græce ἀναλογία, Latine proportio dici potest. Idem 6. Ver.

PROPOSITIO, [*Propositione,*] a Rhetoribus appellatur, ad cuius probationem omnia diriguntur argumēta. Ad Her. li. 2. Propositio dicitur, per quam ostendimus summatim, quid sit, qd probare uolumus. Ci. de Inu. Propositio est, per quam breuiter locus is exponitur, quo omnis uis oportet emanet ratiocinationis.

PROPOSITVM, ti, [*Proposito, intentione,*] προαίρεσις, σκοπός, ὑπόθεσις, dicitur quod mente statutum est, & intentio hominis. Plin. Hoc ei propositum erat, uel superare, uel cedere. Ouid. 10. Meta. Propositiq; tenax, quodcunque est, orat, ut ipsi Indicet. Venuste autem dicimus, quempiam auerti a proposito. Declinare a proposito. Egredi a proposito: Nulla re a proposito deterreri posse. [*Vscire di proposito.*]

PROPORRO, [*Oltre a cio,*] præterea. Lucr. li. 2.

PROPRÆTOR, ris, loco prætoris in prouincia, Cic. 2. de Diu. Bella a Proprætoribus administrantur.

PROPRIVS, a, um, [*Proprio, particolare,*] ἴδιος, a proprie fit, & dicitur quod peculiare est uniuscuiusque. Hoc enim maxime prope est, quod proprium est. Vir. 7. Aenei. Hunc mihi da proprium uirgo sata Nocte laborem. Hinc proprietas, [*Proprieta,*] Ci. in Aca. Singularum rerum singulæ proprietates sunt. Proprie [*Propriamente,*] peculiariter. Cice. de Ora. Quam proprie de unoquoque dixit. Aliquando pro stabili, diuturno, [*Stabile, & fermo,*] Sisen. Atqui metu, & suspicione propriam habere quietem non poterat. Plau. Atque illum amatorem tibi proprium futurum uita, Idest, perpetuum [*Perpetuo,*] Virgil. in 6. Aeneid. Propria hæc si dona fuissent. Dicimus eleganter. Aliquid proprium esse oratori, uel epistolæ, idest quod maxime obseruari debet, & conuenit oratori, aut epistolæ, [*Conuenire, richiedere,*] Cic. Q. Fr. Hoc est epistolæ proprium, ut, is, ad quem scribitur, &c. Idem de Ora. Ornate dicere, proprium ne sit oratoris. Dicimus quoque aliquid esse proprium alicuius, i. illi adscribi, [*Attribuire,*] per translationem. Ci. pro Ros. Amer. Quicquid maleficij, sceleris, cædis erit, proprium id Rosciorum esse debebit. Construitur & cum datiuo, Quin. lib. 1. Propria est nobis mentis agitatio, atque solertia.

PROPRITIM, [*Propriamente,*] pe. pr. antiqui dicebant pro proprie, teste Non. Lucr. li. 2.

PROPTER, [*Per,*] διά, præpositio causam significans. Virg. 4. Aene. Te propter Libyæ gentes, Numidumq; tyranni Oderunt, uel caussa. Aliquando significat prope, [*Appresso,*] Ter. in Ad. Hic propter hunc assiste. Oui. Propter humum uolitat. Sine casu positum, migrat in aduerbium. Ci. 6. Ver. Propter est spelunca quædam.

PROPTEREA, [*Percio,*] διὰ τοῦτο, ob eā causam. Ter. in An. Vitam deū propterea sempiternā esse arbitror. Propterea quidē ualet, qd ideo quia [*Percioche,*] Ci. 2. Aca. Si notionē ueri & falsi, propterea quia non possint internosci, nullam habemus.

PROPVDIVM, αἶσχος, rem pudendam significat, teste Budæo, quasi porro, i. ualde pudendū, uel a quo pudor & pudicitia procul sint. Propudia uirorum, apud Pli. lib. 28. c. 8. Pla. quoque meretriculā propudium uocat. Hinc propudiosus, a, um, cuius nos merito pudeat [*Dishonesto,*] Sidonius: Abrupto contubernio ancillæ propudiosissimæ. i. impudicissimæ. Gell. li. 2. ca. 7. Vxorem ducere infamem, propudiosam, criminosam.

PROPVGNACVLVM, [*Rocca, fortezza, bastione, forte,*] προβολή, est arx, aut alius locus munitus, propugnandæ, i. defendendæ urbi, uel castris idoneus. Vir. lib. 4. Aen. Et propugnacula bello Tuta parant. Cice. pro Font. Propugnaculum alijs nationibus oppositum & obiectum.

PROPVGNATIO, [*Difesa,*] Ci. Licinio li. 5. Suscepi perpetuam propugnationem pro omnibus ornamentis.

PROPVGNATOR, [*Difensore,*] προβόλος, Liu. lib. 4. Reipub. propugnatoribus datis. Cæsa. 7. Bel. Gal. A propugnatoribus uacuus relictus locus Liu. lib. 4.

PROPVGNO, as, [*Difendere con l'arme,*] προμάχομαι, pugnando defendo. Pli. l. 18. c. 19. Propugnantibus unguibus diro uespertilionū genere. Ci. pro Rab. Testor, me pro meorū fama, gloria, memoria, nō secus ac pro patrijs fanis atq; delubris, propugnandum putare. Idem 1. de Inu. Qui ita se armat eloquentia, ut non oppugnare commoda patriæ, uerum propugnare possit.

PROPVLSO, sas, [*Scacciare,*] ἀπωθέω, frequent. a Propello, significat arceo, depello, quasi procul pulso. Liu. lib. 1. Cum mœnibus, bellum propulsare posset, in aciem copias educit. Ter. An. quod tu speras, propulsabo facile. Ci. pro Cluen. Legum præsidio a capite periculum propulsat. Propulsatio, [*Discacciamento,*] Cicero

pro Sylla: Cum huius periculi propulsatione coniungā defensionem officii mei. Propulsator, [*Difcacciare*,] Val.Max.li.7.c.9.

PROPYLÆVM, læi, Latine uestibulum, uel porticus ante domum. Cic. Libr. 2. Offi. Phalereus Demetrius Periclem, principem Græciæ, uituperabat, quod tantam pecuniam in præclara illa propylæa profudisset. Pli.lib.35.cap.10. Protogenes cum Athenis propylæum pingeret, &c.

PROQVÆSTOR, qui quæsturam extraordinariā gerit, siue qui Quæstoris auctoritate accepta mittitur in aliquam regionem. Cice.4. Aca. Cum Alexandriæ proquæstor essem.

PRORA, proræ, [*Prora, prua*,] πρῷρα, anterior pars nauis. Linius. 24. Ferrea manus cum iniecta proræ esset. Vir.5.Ae. Illisa prora pependit. Prora & puppis, Prouerbiali metaphora dicitur de eo, in quo negocij totius cardo uertitur. Cice.ad Tironem.lib.16. Mihi prora & puppis (ut Græcorum prouerbium est) fuit a me tui dimittendi, ut rationes meas explicares.

PROREPO, pis, pe.p. ἐξέρπω, ultra repo, uel sensim in lucem prodeo. Col.l.3.c.10. Fertiles ac firmæ, quia e tenero prorepunt. Horat.1. Ser.Sat.3. Cum prorepserunt primis animalia terris.

PRORETA, æ, gubernator in nauis prora. Pla.in Rud.

PRORIPIO, is, [*Fuggire, sottragersi*,] subduco me, uel subtraho ὑπεξάγω, ἐμαυτὸν, Liui.22. E manibus sacrificantium cum sese proripuisset. Sal.in Catil. Domum se ex curia proripuit. Vir. 3. Ecl. Quò nunc se proripit ille? Idem 6.Aen. Tandem proripuit sese, atque inimica refugit In nemus umbriferum. Aliquando pro rapere, [*Rapire*,] Ci.7.Ver. Iubet undique hominem proripi.

PRORITO, tas, p.p. [*Inuitare*,] παροξύνω, prouoco. Col.li.10. Ut pelusiaci proritet pocula zythi. Aliquādo pro allicere, inuitare. Col. l.2.c.10. Lini semen, nisi pretium proritat, serendum non est.

PROROGO, as, p.c. [*Prolungare*,] παρατείνω, protraho, prolongo. Cic. Appio.l.3. Illud pugna, & enitere, ne quid nobis temporis prorogetur. Clau.7.Paneg. Proroget æternam ferias tibi punica famam. Imperium prorogare, [*Ampliare*,] est noua rogatione longius proferre. Ci.ad Q.Fr.l.1. Si tibi, bellum aliquod periculosum administranti, prorogatum imperium uiderem, tremerē animo. Prorogatio, [*Accrescimento*,] Liu.8. Prorogatio imperij, & acto honore triumphus. Ci.pro Mur. Confusionem suffragiorum flagitasti, prorogationem legis Maniliæ.

PRORSVS, & Prorsum, [*Affatto, in tutto*,] πάνυγε, ἀμέλει, παντελῶς, omnino. Ci.in Tus. Prorsus hæc diuina sunt. Teren. Eunu. Nescio quorsum eam. Ita prorsum oblitus sum mei. Interdum pro recte, & uere, [*Certamente*,] ut ait Donatus. Ter.in Ad. Prorsus illic alit ganeris filium. Quando uero nomen est, significat rectum. unde Prorsi limites dicuntur, in agrorum mensuris, qui ad Orientem directi sunt, ut ait Festus. Aliquando pro Recta ad locum aliquē, Plau.in Mil. Prorsum Athenas protinus abibo tecum. Teren.in Hecy. Trepidari sentio, cursari rursum prorsum. Ubi Donatus, Rursum, proprie retrorsum, prorsum, ante significat.

PRORVMPO, pis, [*Rompere, uenire con impeto*,] διεξελαύνω, effringo. Cæsar l.4. Munitionibus prorupcis, prius in hostium castra constiterunt, quam plane ab ijs uideri possent. Vir.l.1.Geo. Rursus in obliquū uerso proruptit aratro. Ponitur & absolute prorumpere, idest cum impetu progredi: Ci.pro Mur. Catilina prorumpere quas minatur, in agros suburbanos repente aduolabit. Quandoque est euomere, unde proruptum, effusum. Vir.1. Aene. Unde per ora nouem, uasto cum murmure montis. It mare proruptum. Et l.3. Interdumq; atram prorumpit ad æthera nubem. Quod Seruius exponit pro euomit. Hoc modo Ter.in Eu. usus est Erumpo. Iam ne erumpere licet hoc mihi gaudium?

PRORVO, is, [*Far cadere con impeto*,] καταρρέω, ruere facio, proijcio. Liuius. Mare fluminibus iouexit, muros lapsu ingenti proruit. Idem l.9. Dolabræ calonibus diuiduntur ad uallum proruēdum. Ponitur, & absolute, pro, cum impetu decidere. Val.Flac.7. Arg. ipsa ui molis, & iræ Proruit. Proruere se, prorumpere. Tere. Eun. Foras simul omnes proruunt se. Prorutus, a, um. Liu. 4. Dictator, proruto uallo, iam in castra prælium intulerat.

PROSA, æ, [*Prosa*,] πεζὸς λόγος, oratio soluta, quasi profusa. Gell.li. 10.c.18. Extat Theodori tragœdia, Mausolus, in qua eū magis, quam in prosa, placuisse, Higinus refert. Quin.l.1.ca.10. In prosa quædā recepta immutatio. Col.in Præf.l.10. Prosam orationem dixit: Prosa (inquit) oratione prioribus suboectentur exordijs. In de Prosaicus, a, um. Pl.l.7.c.56. Prosaicam orationem condere. Primus Pherecydes instituit. Est etiam Prosa deæ nomen, quæ ad impetrandum facilē partum Romæ colebatur. Gel.l.16.c.16.

PROSAPIA, æ, [*Stirpe, prole*,] γένος, siue Prosapies, ei, generis series siue progenies, a Prosipādo, ut Nonio placet, id est proferendo. Festus, a prosipando, idest spargendo & disseminādo deductum maluit, quod liberorum procreatione progenies propagetur. Plau. in Cur. De Coclitum prosapia te esse arbitror. Ci.de Uniu. uetus uerbum esse dicit, quod & Quin. asserit. li.8.ca.3.

★PROSAPODOSIS, figura, quam Aquila Redditionem uocat. Cum duabus, aut pluribus propositis sententijs, ratio cuiq; subijcitur.

PROSCENIVM, nij, προσκήνιον, locus ante scenā porrectus, ubi pulpitum excitatum erat, quò actores fabularū prodirent. ita ut scena altior esset pulpito, pulpitū altius orchestra, q locus erat saltantium. Pla.in Amph. Histriones Nannico in Proscenio hic Iouem inuocarunt. Liu.40. Theatrum & proscenium ad Apollinis ædem. Vir.3.Geo. ueteres ineunt proscenia ludi.

PROSCINDO, dis, [*Fendere*,] κατασχίζω, scindēdo aperio. unde dicimus Terrā proscindi, (inquit Var.l.1.de re ru.ca.29.) cum primū aratur, quod prima aratione glebæ grandes solēt excitari cū iteratur, offringere uocāt. Col.l.2.c.17. Quam uelut legem in proscindendis agris sequātur agricolæ. Vir.2.Ge. Et ualidis terrā proscinde iuuēcis. Luc.l.3. Aeriā ferro proscindere quercū. Proscindere aliquem, per translationé, pro contumelijs lacessere [*Oltraggiare*,] Pl.l.36.c.6. Mamurra Catulli carminib. proscissus. Idem li.33.c.1. Aurum proscissum conuicijs ab optimis quibusq;. Oui. 4.de Pon.el.16. Summotum patria proscindere liuor Desine. Proscissus, sa, sum, ut, Proscissa terra. Vir.1.Geo.

PROSCISSIO, Col.l.2.c.13.& li.6.c.2.

PROSCISSVM, sai, [*Fessura, partugio*,] subst. pro terra proscissa. Col.l.2. c.2. Bubulcum per proscissum ingredi oportet.

PROSCRIBO, bis, [*Porre a uendere*,] ἀποκηρύττω, aliquid per scripturam uenale propono, & publico. unde Proscriptum, uenale expositum: quia quæ erant uendenda, publice scribebantur. Cic.lib.3. Offi. Calpurnius cum cognouisset Claudium ædes postea proscripsisse. Item in exiliū mittere, [*Bandire*,] Cice.pro domo. Hinc uos Pontifices tribuno plebis potestatem dabitis, ut proscribere possit, quos uelit. Idem pro Roscio Am. Cum proscriberentur homines. Proscriptus, pta, ptū. Ci. Att.l.16. Iste locare incipis nō proscriptas, neque edicta die. Idem ad eundem.li.12. Horti quam in diem proscripti sint, ad me scribas. Proscriptus, relegatus, Ci. Verr. Lex Cornelia proscriptum iuuare uetat, Hor.1.Ser.Saty.7. Proscripti regis Rupuli pus, atque uenenum. Proscriptio, [*Publicatione*,] publicatio. Ci.pro Flacco. Emptiones falsas, prædiorū proscriptiones fecisti. Idem pro Roscio Am. Cauete, ne multo crudelior per uos proscriptio iam instaurata esse uideatur. Proscriptor. Pli.l.7.ca.12. Ille proscriptor animus, mero & contumelis furens. Proscripturio, ris.p.c. Ci. Att.l.9. Syllaturit animus eius, & proscripturit iamdiu.

PROSECO, cas, cui, ctū, [*Tagliare*,] διατέμνω, seco. Liui.5. Qui eius hostiæ exta prosecuisset. Val. Flacc. Argon. Prosectaque partim Pectora. Plau. Pœn. Uenus exta prosecariet.

PROSECTA, ctorū, dicta ab antiquis uiscera, quæ in sacrificijs prosecuissent. Luca.l.6. Laui calido prosecta cerebro. Oui.7. Metam. Ambigui prosecta lupi. Nonius: Prosecta exta, quæ aris dātur, ex fibris pecudum dissecta. Inuenitur & in fœm.ge. Lucil.14. Neque diuo prosectam ullam.

PROSEDÆ, [*Puttane*,] p.p. dicuntur meretrices, quod ante stabula sedeant. Pla.in Pœn. An uis inter istas uersarier Prosedas.

PROSEMINO, as, [*Seminare*,] διασπείρω, quasi propago, dissemino, Manilius.l.1. Semper enim ex alijs alios, proseminat usus. Cice. 3. de Ora. Proseminatæ sunt quasi familiæ dissentientes inter se.

PROSEQVOR, ris, [*Seguitar, andar dietro*,] ἀκολουθέω, sequor, uel a longe sequor. Plau. Cist. Prosequar hac. Aliquando est cum affectu animi sequi, ut, Prosequor te amore, odio, laude, honore, [*Amare, odiare, laudare, honorare*,] Cic.in Ver.4. Iste iratus hominem uerbis uehementioribus prosequitur, idest, insectatur. Interdum est quasi deducere & comitari, [*Accompagnare*,] Liu.2. Decedentem domum cum fauore ac laudibus prosecuti sunt. Cice. pro Cluē. Mater exequias illius funeris prosecuta. Diuersis alijs modis usurpatur, [*Condire, mescolare*,] Pli.epist.8. Medici, salubres, ac uoluptate carentes cibos blādioribus alloquijs prosequuntur, idest condiunt. Col.l.1.ca.8. Præmio prosequamur eos, qui strenue, atque industrie se gesserunt.

PROSERPO, is, ere, [*Rompere, strisciare*,] ἐξέρπω, prorepo, & proprie proserpere dicuntur serpentes, qui nullis pedibus innixi, per terram deuoluuntur. Plau.in Asin. Fac me proserpentem bestiam. Idem Pœn. Huc aduenisti quasi proserpens bestia.

PROSERPINA, [*Proserpina*,] pe.co. περσεφόνη, Iouis, & Cereris filia, quæ cum in campis Ennæis flores legeret, a Plutone rapta est, Quam cum Ceres diu frustra toto terrarum orbe inuestigasset, tandem a Cyane Nympha rem omnem edocta, petiit a Ioue, ut communem filiam ab inferis sibi reducere liceret, quod ea duntaxat lege impetrauit, si nihil illa cibi apud inferos gustasset. quare cum Ascalaphi indicio palam factum esset, aliquot mali punici grana illam gustasse, omnis reditus spes illi fuit intercisa. quod ægre ferens Proserpina, Ascalaphum commutauit in bubonem, noctis auem, & tristium semper rerum nunciam. Postea tamen Ceres a Ioue dicitur impetrasse, ut Proserpinæ senis quotannis mensibus secum apud superos, & totidem apud inferos cum marito esse liceret. Quod Poetarum commentum Mythologici

thologici ad Lunæ naturam referunt,(quam Proserpinæ nomine intelligunt) quæ æquali temporis spatio superius & inferius hemisphæriũ illustrat. Hæc fere Seruius in illud Vir.1.Geo. Nec repetita sequi curet Proserpina matrem.

PROSFAROR, impetror, Nonius, uerbum antiquum. Lucil.lib.26. Nec minimo prosfertur pax.

PROSILIO, is, prosilui, prosultũ, [*Saltar fuori*,] ἐξάλλω, cum saltu & festinatione prodeo. Vir.9.Aen. Finibus omnes, Haud mora, prosiluere suis. Liu.2. Prope attonitus miraculo rex, cũ a sede prosiluisset. Hor.l.1.epist.ad Mecœnatem. Ennius ipse pater nunquã, nisi potus, ad arma prosiluit dicenda. Vbi Prosiluit, dixit, pro, impetu & furore poetico incitatus se contulit.

PROSIMVRIVM, rij, pontificale pomœrium, ubi Pont. auspicabantur. Fest.

PROSITVM, ueteres dicere pro propositum quasi ante situm. Festus.

PROSITIVM, dicitur in sacris, quod profectum proiicitur. Festus.

PROSOCER, p.c. prosoceri masc.gen. προπενθερος, qui & Socer magnus dicitur, est uxoris meæ auus, ego uero illius sum progener. Ou. epist.3. Cuique senex Nereus prosocer esse uelit. Plin. epist. 110. Eram cum prosocero meo.

*PROSOPON, πρόσωπον, insula non longe a Carthagine. Steph.

*PROSOPOPITIS, insula in Delta Nili. Herod. lib.2.

PROSPECTVS, ctus, [*Prospetto, ueduta, uista*,] πρόσοψις, ipse prospiciendi actus. Vir.li.2.Geo. non animum modo uti pascat prospectus inanem. Docet Paul. Iureconsl. prospectum ex inferioribus, & ex superioribus locis esse, lumen ex inferiore loco non esse. Liu.10. Non prospectu modo extra uallum adempto, sed propinquo etiam inter se congredientium conspectu. Impedire prospectũ, est quod uulgo dicunt, Visum auferre. Cæs.4. Bel.Gal. Sepibus densissimis interiectis prospectus impediretur. In prospectum populi producere, [*Conspetto*,] Cicero 3. Ver. cum eum, quem uirgis istis ceciderat, in prospectum populi R. produxit. Capere prospectum, pro considerãdo prospicere. Liu.1. Prospectu in urbem agrumque capto.

PROSPECTO, as, frequen.a Prospicio, προορῶμαι, Vir.7. Aene. Turbaque miratur matrum, & prospectat euntem. Liui.7.

PROSPER, ra, rum, [*Prospero, felice*,] εὐτυχής, δεξιός, secundus, qui dat felicitatem, & spem nostram implet. Vnde Prosperos deos dicimus, & Prospera sydera, quasi felicitatem impertientia. hominem autem ipsum, cui omnia ex uoto succedunt, Felicem potius, quam prosperum dicimus. Contra, Fortunam prosperam rectius dixeris, quam felicem: quemadmodum & prosperam ualetudinem, & Prosperos exitus, uel successus. Liuius 1. Vt orsis tanti operis successus prosperos darent. Ci. At.l.9. Ego enim non iã id ago, ut prosperos exitus consequar, Cic.3.de Na.De. Ad prosperam aduersamve fortunam, qualis sis, aut quemadmodum uixeris, nihil interest. Sic prospera ualetudo, apud Sueton.in Cæsa. Prospera fama: id est, integra, uel inuiolata. Et Felix aliquando ponitur pro prospero. Vir.1.Aen. Sis felix, nostrumque leues quæcunque laborem. Dicitur & prosperus, ra, rum. Ci.lib.6. de repu. Hominum generi prosperus & salutaris. Hinc Prospere, [*Felicemente*,] aduerbium, feliciter, quasi pro spe. Cic.2.de Na.De. Magnis uiris prospere eueniunt semper omnes res. Prosperitas, [*Prosperità*,] felicitas, & ad uotum successus. Cic.3.de Fin. Aristoteles, qui uirtutis usum cum uitæ perfectæ prosperitate coniunxit. Idem 3.de Nat.De. Commoditatem, prosperitatemque uitæ a dijs habemus.

PROSPERO, [*Prosperare, felicitare*,] εὐοδόω, secundo, prosperum efficio. Liuius.6. Dij manes populo R. Quiritiũ uim, uictoriamque prosperetis. Plau. Persa: Nunc amico meo Prosperabo.

PROSPARGO, gis, [*Spargere*,] ῥαντίζω, aspergo. Tacit.li.15.

PROSPICIENTER, [*Riguardeuolmente*,] prouide. Gel.l.1.c.29.

PROSPICIO, cis, [*Prouedere*,] προορῶμαι, uideo e longinquo. Virg. 3.Aen. Vastosque ab rupe Cyclopas Prospicio. Trãsfertur & ad animum. Cice. pro Mur. Sapiens, ac multum in posterum prospiciens uir. Cum datiuo coniunctum significat prouideo, & cõmodis alicuius consulo. Ter.in Adel. Ego iam prospiciam mihi.

PROSTERNO, nis, [*Gettar aterra, aterrare*,] καταβάλλω, in terram deijcio, profligo. Colu.lib.11.cap.3. Omnem uiridem superficiem in terram prosternere conueniet. Liui.9. Omnium egena corpora humi prostrauerunt. Salust. Prostratisque militibus fugæ sede dedit. Abijcere se atque prosternere, idest, animum despondere. Cice. in Parad. Sic te abijcies, atque prosternes, ut nihil inter te & c. Prostratæ religiones.

PROSTRATVS, ta, tum, Ci.de Ora. Afflicta & prostrata uirtus.

PROSTIBVLVM, prostibuli [*Bordello*,] πορνεῖον, modo locus est, in quo prostrati pudoris meretrices corpore quæstum faciunt, inde dictum, quod in eo prostent scorta. Modo scorti abiectissimi genus, quod omni pudore posito prostabilis, hoc est, ante diuersoria sedere solebat, ut ex afflu aduenarum copiosiorem caperet quæstum. Plautus in Aul. Bellum & pudicum uero prostibulũ populi. Dicitur & prostibola, bulæ. Idẽ in Persa. Festus: Alicariæ meretrices appellabantur in cãpis solitæ ante pistrina alicariorum uersari, quæstus gratia: sicut ex, quæ ante stabula sedebant, Prostibulæ dicuntur.

PROSTITVO, prostituis, προΐστημι, pudicitiam uenalem habeo, corpus quæstui expono: proprieque scortorum est, quæ mercede sui copiam faciunt, & uirorum libidini obsequuntur. Ouid. 1. Am. eleg.10. Turpe tori reditu census augere paternos, Et faciem lucro prostituisse suam. Prostituere pudicitiam, est pudicitiæ suæ nullo pacto parcere, nihilque sibi turpe putare, quod alterius libidini collibuisset. Suet.de Ner.cap.29. Suam pudicitiam usque adeo prostituit, ut contaminatis pene omnibus membris, uirõrum ac fœminarum inguina inuaderet. Transfertur & ad alia, ut Prostituere uocem foro, i. ex causarum actione lucrum aucupari. Oui.el.15. Ingrato uoces prostituisse foro. Prostitutus, a, um, partici. Pli.l.30.ca.2.

PROSTO, prostas, prostiti, prostatum, προΐσταμαι, pudicitiam uenalem habeo, corpore quæstum facio. Plaut.in Curc. Hæ saltem in occultis locis prostant, uos in foro ipso. Iuuen. Satyr. 1. Quinct. Iubet prostare gladio cinctum. Anguli prostantes, i. prominentes. Lucr.l.2.

PROSVBIGO, gis, ὑποσκάπτω, suffodio: ut, Prosubigere terram pedibus, Vir.li.3.Geo.

PROSVM, prodes, profui, [*Giouare*] ὠφελέω, utilitati sum, quasi pro aliquo sum. Tere.in Hec. Quicquid est id quod reliquit, profuit. Construitur aliquãdo cum accusatiuo cum Ad. Liu.2. Id profuit ad concordiam ciuitatis. Aliquando cum datiuo. Ci.4.Acad.

PROSVMIA, prosumiæ, κατασκόπιον, genus nauigij leuis speculatorij; Plautus: De nocte ad portũ prouectus sum prosumia. Cæcili. Qui pro gubernatore se gerens, prope uertit prosumiam.

PROTAGORAS, philosophus Abderites fuit, aut, ut alij malunt, Teius. uide Philostratum, & Laertium.

*PROTE, πρώτη, insula in mari Ionio contra Aetoliam sita. una ex Stœchadibus. Pli.

PROTEGO, is, pen.c. protexi, protectum, [*Coprire, & defendere*,] προβάλλομαι, tegendo defendo. Ci. pro Sylla. Ego iacentem & spoliatum defendo & protego. Ouid.8. Metam. Ipsa suis licet hunc Latonia protegat armis. Protectus, a, um, Ouid.2.Met. Ecce uenit rutilis humeros protecta capillis Filia Centauri. Hoc est, humeros habens tectos capillis. Ci.5.Plus. Sapientia est omni ratione protectior.

PROTELO, as, pe.p. [*Cacciare lontano*,] ἀπείργω, longe arceo, abigo, propello, a Græco aduerbio τηλόθεν, teste Festo, quod significat procul. Sisenna lib.2. Histor. ut citat Nonius. Duæ cohortes de subsidio procedunt, atque equites protelant. Turpilius Lemnijs, apud eundẽ. Patria protelatõ sæuitia patris. protelare dictis est perturbare. Ter.in Pho. Neu te iratus suis sæuis dictis protelet.

PROTELVM, li, antiqui dixerunt, pro iugi quippiam agendi tenore. Lucilius Saty.6. ut citat Nonius. Quem neque Lucanis oriundi montibus tauri ducere protelo ualidis ceruicibus possunt. Idẽ li.12. Hunc iuga protelo maiorum ducere centum Non possunt. Lucr. Vndique protelo plagarum continuato.

PROTENDO, dis, [*Porgere innanzi, distendere*,] προβάλλομαι, ultra tendo. Ouid.ad Pis. Tu nati protende manum. Virg.12.Aene. Dextramq; precantem Protẽdens. Protentus, a, um, Vir.1. Geo. Hinc a stirpe pedes temo protentus in octo. Tacit.l.14. Eques protentis hastis perfringit, quod obuium erat.

PROTERMINO, as, propago. Apul.l.9. Fines proterminaueris.

PROTERO, teris, protriui, protritum, [*Calcare con i piedi*,] καταπατέω, pedibus conculco. Pla. Ego hic te mulier pedibus proterã. Cæs.2.Bel.Ci. Equitatus hostiũ ab utroque cornu circuire aciẽ nostram, & auersos proterere incipit. Idem 8.Bell.Gall. In fuga proteruntur. Oui.1.Met. Quacunque ingreditur, Florentia proterit arua. Protritus, a, um, Liu.34. Quod maturuerat, ne hostes haberent, protritum, & corruptum.

PROTERREO, [*Spauentare*,] ἀποφοβέω, a longe terreo. Virg. 12. Aen. Aduerso proterret equo.

PROTERVIA, æ, [*Lascivia*,] ἀκολασία, petulantia, lasciuia. Luc. Capripedes agitat cum læta proteruia Panas. Quo etiam nomine significatur sacrificium quoddã (ut testatur Macrob.) in quo mos fuit, ut si quid ex epulis superfuisset, igne consumeretur.

PROTERVITAS, [*Lascivia, superbia*,] proteruia. Ter.in Heaut. Quam pene tua me perdidit proteruitas. Ci. pro Cœl. De corruptelis, de proteruitate, de sumptibus, immensa oratio est. Hor.1.Carm. Vrit grata proteruitas.

PROTERVVS, a, um, [*Tristo, superbo, maluagio*,] ἀσελγής, petulans, procax, improbus. Includit enim hoc nomen lasciuiam quandã, & libidinẽ cum superbia coniunctam, animiq; ac incontinentiam pronam ad quemuis lacessendum. Cic.pro Cœl. Si uidua libere, proptereа petulanter, diues effuse, libidinosa meretricio more uiueret. Ter. Heau. Ne ineptus, ne proteruus uidear. Cic.5.de Finib.

Motus, quales proteruorum hominum, aut mollium esse solent. Oui. 6. Damnaret nati facta proterua pater. Oui. in Ibin. Oculi proterui, Oui. epi. 16. Manus proteruæ, Oui. 12. Venti proterui, Hor. 1. Car. Hinc Proterue, [*Superbamente*,] petulanter, procaciter, superbe. Ouid. 1. Amo. ele. 4. Multa miser timeo, quia feci multa proterue. Ter. in Hecy. Proterue iracundus es. Legitur & Proteruiter, [*Superbamente*,] Ennius. Pancratiaste, ut citat Noni. Quis est, qui nostris foribus tam proteruiter insultat?

Protesilavs, unus ex Græciæ principibus, qui ad bellum Troianum profecti sunt. nam quamuis audiuisset a uatibus, se primum omnium in bello Troiano periturum, si eo proficisceretur, contemptis nihilominus uaticinijs, una cum cæteris ducibus profectus est. cumque omnium primus e naui terram exisset, & in Hectorem incidisset, primus Græcorum omnium ab illo est interfectus: unde non sine omine quodam, & futuræ mortis præsagio Protesilaus uidetur appellatus. Ausonius. Protesilae tibi nomen sic fata dederunt, Victima quod Troiæ prima futurus eras.

Proteus, [*Proteo*,] per duas syllabas, πρωτεύς, deus marinus fuit, ut poetæ fabulantur, Oceani & Tethyos filius, Neptuni phocas in mari pascens, idemq; uaticiniorum peritissimus, & in quamlibet formam sese transmutans, quem sic describit Vir. 4 Geo. Est in Carpathio Neptuni Gurgite uates Cæruleus Proteus, magnum qui piscibus æquor, Et iuncto bipedum curru metitur equorum. Hic nunc Emathiæ portus, patriamque reuisit Pallenen, hunc & nymphæ ueneramur, & ipse Grandæuus Nereus: nouit nanq; omnia uates, Quæ sint, quæ fuerint, quæ mox uentura trahuntur. Fuit item Proteus Aegypti rex, patria Memphites, qui Pheroni in regnum successit, regnauitque belli Troiani temporibus Herod. l. 2. Quæ uero de Protei mutabilitate poetæ sunt commenti, ab Aegyptiorum regum consuetudine uidentur emanasse; illis. n. teste Diodoro, mos erat aut leonis, aut tauri, aut draconis priorem partē in capite ferre, insignia principatus. quandoq; uero arbores, aliquando ignem, quandoque redolentia supra caput unguenta. Hæc tum ad decorem spectabant, atq; ad ornatum: tum stuporem ac superstitionem quandā aspicientibus inijciebant unde factus locus fabulæ, Proteum in ea omnia, quæcunque capite gestabat, solere transformari.

Protinvs, [*Di subito*,] αὐτίκα, statim. Vir. 4. Ae. Protinus ad regem cursu detorquet Iarbam. Quandoque pro deinceps, [*Dipoi*,] Idem li. 3. Ge. protinus aerij mellis cœlestia dona Exequar. Quandoque iugiter, continuo, [*Subitamente*,] Idem. Traiecto missa lacerto Protinus hasta fugit. Plin. li. 5. c. 9. Originem habet in monte inferioris Mauritaniæ, lacu protinus stagnante. Quandoque omnino, [*Del tutto*,] ut, Cum protinus utraque tellus una foret. Seruius exponit, continua. Ponitur aliquando pro simul, [*Insieme*,] Vir. 6. Aen. Quin protinus omnia Perlegerent oculis. Aliquando pro statim, [*Subitamente*,] Vlpianus. Parui refert, protinus patrono libertus cogatur dare, an per interpositam fideiussoris, uel rei personam. Aliquando pro a principio, [*Primamente*,] Celsus. Aliquæ febres protinus a calore incipiunt. Aliquando pro uno eodemq; tempore. Vir. 8. Aene. Protinus Arcadiæ gelidos inuisere fines. Cum autem additur negatio significat non ideo, [*Non per ciò*,] Quin. Non, & quicquid præcipuum necessario est, sic ad efficiendum oratorem maximi protinus erit momenti. Protinam ueteres, dicebant, in eadem significatione: quod & Festus annotauit. Ter. in Phor. Hinc me conijcerem protinus in pedes. Vbi Donatus: Protinam, fuit, & sic Nigidius legit. Protenus uero, per secundam uocalem in penultima, ex Porro, & Tenus compositum, idem ualet quod procul, [*Da lontano*,] siue usque in locum longe dissitum. Vir. ec. 1. En ipse capellas Protenus æger ago. Sic enim legit Caper quamuis in uulgatis quibusdam exemplaribus Protinus legatur.

Protocolvm, quod breuiter & succincte a tabellione notatur, ut postea per otium, quoties opus sit, latius possit extendi.

Protogenes, pictor nobilis, patria Caunius. Pli. l. 35. c. 10.

*Protogenia, Deucalionis, & Pyrrhæ filia. Et item una ex Erichthæi filiabus.

Protollo, is, [*Differire, prolungare*,] ἀναβάλλω, differo. Gell. lib. 3. c. 16. Neque ultra decimum mensem fœtum mulierum protolli potest. Plautus in Cas. Protollo mortem mihi. Ponitur & pro extendo. [*Distendere*,] Idem in Pseud. Magnum protollet.

Protraho, [*Tirar fuora, prolungare*,] προάγω, in lucem, seu in conspectum traho. Liu. 28. Nudi in medium protrahebantur. Cic. 6. Ver. in conuiuio Sex. Cominium protrahi iussit. Protrahe ad iudicium, Liu. 33. Verum protrahere alicunde. Luc. l. 1. Protrahere, [*Accrescere*,] augere. Val. l. 1. c. 5. Vt rapacissimi uictoris insolentiam dicti tumore protraheret. Protrahere, differre. Sueto. in Ner. Vt stipendia militum, protrahi ac differre necesse esset. Sen. in Herc. fur. Et longa fame Mors Protrahatur lenta.

Protrimenta, ium, dicuntur edulia minutim trita.

Protropvm, pi, p. c. Pli. l. 14. ca. 9. Inter genera potuum ponere debeo protropum. ita appellatur a quibusdam mustum sponte defluens ante, quam calcentur uuæ. Col. l. 12. c. 27.

Protrvdo, dis, [*Spingere*,] impello, quasi porro trudo. Ci. de Fato: Qui protrusit cylindrum, dedit ei principium motionis, uolubilitatem non dedit. Luc. l. 4. Moles protruditur, atque mouetur.

Protvrbo, as, [*Cacciare*,] μετείργω, propello, abigo, arceo. Plin. lib. 11. c. 16. Apes pigras & ignauas proturbant. Col. lib. 6. c. 37. Admissarium calcibus proturbat. Vir. 10. Aene. Telaque coniiciunt proturbantque eminus hostem. Liui. 5. Missilibusque saxis proturbare hostes.

*Protvs, uiri Phocensis illustris nomen: qui Massiliam condidit. Plutarchus in Solone auctor.

Prototypvm, pi, in typi uicem formatum. Pli. li. 35. c. 12.

Proveho, is, [*Menar lungi, menar oltra*,] προάγω, ulterius ueho. Plau. in Rud. Prouentu auehere non quiui mater. Liui. 30. Naues prouectas in altum incendi iussit. Cic. 8 Phil. Agrestes homines inani spe ad aquas usque Puteolanas prouehuntur. Virgi. 7 Aen. Cum prouectus equo. Ratem; prouehere per freta, Val. 4. Arg. Virg. 3. Aen. Prouehimur pelago uicina Ceraunia iuxta. Prouehi lōgius in scribendo, uel orando. 3. de Fi. Sentio me esse longius prouectum, quā proposita ratio postulat. Paulo longius oratio mea prouecta est, pro Rosc. Com. Vir. 3. Aen. Quid ultra Prouehor, & tandem surgentes demoror Austros? Cice. ad Brutum. Sed prouehor amore. Prouectus natu, uergēs ad senium. Ci. in Catone. Colere cœpi non admodum grandē natu, sed tamen ætate prouectum.

Provenio, [*Comparire, uscir fuori*,] προέρχομαι, prodeo. Plau. in Pseu. Qui in scenam prouenit nouo modo, aliquod nouum inuentum afferre addecet. Interdum gigni, nasci, [*Nascere*,] Pli. l. 9. c. 10. Neque ibi aliud animal prouenit. Aliquando crescere, & felicitate cumulari, [*Crescere*,] Pla. in Tru. Recte prouenisti. Vnde Prouentus, reditus, & non tantum bonarum rerum, sed etiam malarum. Pli. Calamitatum, & miseriarum tot prouentus. Prouentus, [*Successo*,] pro successu. Cæl. li. 8. Bel. Ciu. Multum ad hanc rem adiuuat adolescentia superioris temporis prouentus.

Proverbivm, bij, [*Prouerbio*,] παροιμία, accommodatum rebus, temporibusq; adagium, omnium in ore uersans. Et modo est simplex, ut, Obsequium amicos, ueritas odium parit. Modo aliud, & aliud significās, quam uerba exprimere uideātur. ut Equus Seianus. Ci. 4. Acad. Videsne, ut in prouerbio sit ouorum inter se similitudo. Idem de Sen. Pares cum paribus, ueteri prouerbio, facillime congregantur.

Provide, [*Con prudenza*,] ἐκ προνοίας, caute, prudenter. Plin. lib. 10. cap 33.

Provideo, des, secunda syllaba corr. [*Antiuedere, prouedere*,] προορῶμαι, ante, uel a longe aliquid uideo ante, quam sit factum. Plin. Hoc sapientis est, omnia quæ uentura sunt, prouidere. Cic. lib. 2. de Diuin. Medicus morbum ingrauescentem ratione prouidet, tempestates gubernator. Quoniam uero ea, quæ prouidemus, si mala sunt, aut uitamus, aut emēdamus, factum est, ut prouidere, modo uitare significet, siue cauere, ut apud. Ter. in An. Quæ si nō astu prouidentur, me, aut herum pessundabunt. Modo prospicere, consulere. Ci. Satis iam omnibus, quæ necessaria erant, prouisum putabant. Prouidere rebus necessarijs, est res necessarias cōparare. Ci. Prouidere rei frumentariæ, Cæs. 5. Bel. Gall. prouidere rem frumentariam. Idem 6. Bel. Gal. Prouidere in hyemes pabulum. Pli. l. 8. c. 38 p. ouium hoc legibus, idest cautum. Prouisum a dijs immortalibus, Ci. 2. de Na. De. Prouisus, a, um, Col. 9. ca. 8. Quibus prouisis, sequitur ut examina desideremus. Prouisus, us. Tac. li. 18. Dispositu, prouisuque ciuilium rerum peritus. Prouisio, [*Prouisione*,] Ci. 3. Tusc. Multum potest prouisio animi & præparatio ad minuendum dolorem. Prouisor, [*Proueditore*,] Hora. in Arte: Vtilium tardus prouisor, prodigus æris. Prouidens, tis, prouidentior, prouidentissimus, prudens, qui præuidet futura, & cauet. Ci. 7. Ver. Obsignat signis amicorum prouidens homo. Idem App. Pulchro li. 5. Id mihi & ad breuitatem est aptius, & ad reliquas res prouidentius. Pli. epi. 82. Hanc de me fiduciā, prouidentissimi uiri. Hinc Prouidentia, prudentia. Ci. Id sapientis est, prouidere: ex quo sapientia appellata prouidētia. Idē 2. de Nat. De. Talis mens mundi cum prudentia, uel prouidentia appellari recte possit. Quidam Prudentiam a prouidentia distinguunt, ut Prudentiam dicant in rebus humanis, Prouidētiam in diuinis. Alij prudētiam definiunt, rerum bonarum, & malarum, & utrarunque scientiam: Prouidētia uero per quam futurum aliquid uidetur ante, quam factum sit. Ci. 1. de Legi. Quæ uirtus ex prouidendo est appellata prouidentia. Prouidenter [*Prudentemente*,] Ci. de Na. De. Sanctissime, & prouidentissime constituta.

Providvs, [*Prudente*,] φρόνιμος, prudens, solers, qui non modo præsentia, & quæ ante pedes sunt, sed etiam futura prospicit. Ci. pro Roscio Am. Parum putantur cauti, prouidique fuisse.

Provincia, æ, [*Prouincia*,] ἐπαρχία, proprie dicitur regio extra Italiam bello acquisita. Scribit enim Hegesippus, Romanos cū

in ius suum uincendo redigerent procul positas regiones, appellauisse Prouincias. Primo omnium Sicilia prouincia est appellata, ut docet Ci. 4. Ver. Ouid. 1 Fast. Redditaque est omnis populo prouincia nostro. Prouinciarum aliæ consulares, aliæ prætoriæ. Redigere autem regiones in prouinciæ formam, nihil aliud est, quam regionem subijcere imperio Romano, & ad eam gubernandam mittere Præfectum. Cic. pro Flacco. Cum prouinciam Asiam consulari imperio obtineres. Deponere prouinciam, in Pisonem. Translate pro quouis munere siue onere, [*Fatica*,] Ter. in Phor. Prouinciam cepisti duram. Idem Heaut. Huic nostro tradita est prouincia. Ci. 6. Ver. Ferebat grauiter illam sibi ab isto prouinciam datam.

Prouincialis, & hoc le, [*De la prouincia*,] ἐπαρχικός, quod ad prouincias attinet: ut Scientia prouincialis, quæ de prouinciarũ administratione est. Ci. ad Q. Fr. l. 1. Negocia prouincialia, ad Att. li. 1. Viri prouinciales, Idem ad Q. Fr. l. 1. Hospitia prouincialia. 4. in Cat. Prouinciales qui ex prouincijs sunt, siue (ut Vlpianus inquit) qui in prouincijs domicilium habent. Prouincialium nomine omnes populo Romano subditi, præter Italicos, appellabantur. unde Col. l. 5. n. 4. Caput facit de agricultura prouincialium uinearum, cum alibi de Agricultura Italicarum scribit.

Prouincíatim, per singulas prouincias Suet. in August.

Prouiso, is, duo significat, ait Donat. Ad uidendum ire, & procedere. Ter. in And. Prouiso, quid agat Pamphilus. Idem in Eun.

Prouiuo, [*Viuere*,] uitam protraho. Tacit. l. 5.

Prouoco, as, p. c. [*Prouocare, inuitare*,] ἐκκαλέω, ex ædibus, uel ex loco interiori foras uoco Plaut. in Pseud. Herus sidum pit tuus, qui(n) prouocas? Aliquando est in aliquod certamen uocare, siue ludendi, siue lædendi gratia. Hinc Prouocare ad pugnam, Prouocare ad certamen, Prouocare in aleam, Prouocare minimo. Hor. 1 Se. Sa. 3 Crispinus minimo me prouocat, digito scilicet. Solemus enim dicere, nos tantum digito ualere, quantum alius brachio. Liui. lib. 7. Gallus prouocat unum ex Romanis, qui secum ferro decernat. Prouocare aliquem literis. Ci. Mario: tuis amantissimis litteris sum prouocatus. Prouocare aliquẽ iniurijs, [*Ingiuriare*,] Pli. Iunior in epi. Multis prouocatus iniurijs, nunquam tamen ab amicitia recessi. Aliquando prouocare, est maioris iudicis, potestatisve opem implorare. quod & Appellare dicimus: habetque accusatiuum cum Ad. Cic. Att. Cum alter ad senatum prouocasset, alter appellasset tribunos. Aliquando sine Ad. Liui. l. 3. Ait se prouocare populum, implorare leges de prouocatione. Quinct. in 10. elegia: Græcos prouocamus. i. quasi certi de uictoria, in contentionem uocamus. Hinc prouocator, qui alterum ad certamen prouocat Ci. pro Sextio: Cum alios Samnites, alios prouocatores fecerit. A quo Prouocatorius, adiect. ut Prouocatoria dona militaria. quæ meruit prouocatus Gel. li. 2. c. 11. Populi militaria bona habuit multiuga, in his prouocatoria plera que. Appellatio autem, prouocatioque inuentæ pro remedio aduersus iniurias magistratuum.

Prouolo, as, [*Volare, correre uelocemente*,] ἀποπτάω, auolo, ulter uolo. Pli. l. 10. Vniuersæ prouolant. Liu. li. 2. Per translationem pro procurro posuit. Infestis hastis prouolant duo Fabij. Idem l. 3. In locum uicemque consulis prouolat.

Prouoluo, uis [*Riuolgere*] προκυλίω, uoluendo protrudo. Liui. Ingentia saxa in subeuntes prouoluentibus barbaris. Ter. And. Iam ego hunc in mediam uiam Prouoluam. Prouoluere se ad genua alicuius, [*Supplicare*,] est sese humi supplicem prosternere. Liui. 34. Legati flentes ad genua consulis prouoluuntur.

Prout, [*Secondo che*,] perinde ut, uel ut. Ci. Attic. Tuas litteras, prout res postulat, expecto. Idem in Verr. Prout Thermitani homines opes ferebant.

Proxeneta, tæ, licitator, conciliator, siue interpres duorum inter se stipulantium, aut spondentium, aliumve quemuis contractũ, conuentumque ineuntium, a προξενέω. quod est conciliatore contractum ago. Mar. l. 10. Vatiniorum proxeneta fractorem.

Proximo, [*Auicinare*,] appropinquo. Ci. de Nat. Deor. Capiti equi proximat Aquarij dextra.

Proximus, [*Vicino*,] superlatiuum sine positiuo, quod modo de loci propinquitate dicitur. Cic. Att. Proxima est huic municipio Antiatium ciuitas. Et alibi ad eundem: Proximus est uicinus. modo de temporis propinquitate, tam de præterito, quam de futuro. Ci. Furnio: Scilicet id agitur, utrum hac petitione, an proxima Prætor fias. i. proxime futura. Ci. pro Pompeio: Qui anno proximo legati fuerunt: id est anno superiore. Modo uicinitatem sanguinis denotat. Idem de Inuen. Quinque tyrannos proximos cognatione necato. Idem in Verr. Cum hæc omnia tuis proximis plana fecero.

Prudens, [*Prudente, sapute*,] εὔβουλος, sagax, prouidus, multarum rerum peritus. Ci. de Or. Vir natura peracutus, & prudens. Idem de Cl. Or. L. Torquatus elegans in dicendo, in existimando admodum prudens. Interdum prudens idem est quod sciens, & data opera aliquid faciens. Plautus Cap. Plus insciens fecit, quam prudens boni. Ci. At. Ne prudens & sciens in re demittas, unde exitum uides nullum esse. Differunt autem hæc duo, Prudens, & Sciens, secundum Donatum: quod prudens est, qui intelligẽtia sua aliquid cognoscit. Sciens, qui alterius iudicio rem percipit: i. prudens per se, sciens per alios. Ter. in Eun. Et prudens sciens, uiuus uidensque pereo. Omitto prudens. i. sciens, & de industria. Pli. l. 10. c. 29 Multa similia, quæ prudens subinde omitto. Prudens pro sciens, cum infinitiuo. Pli. li. 8 ca. 31: Euomit fel suum, ad multa medicamenta utile, item coagula ad comitiales morbos: ob ea se peti prudens. Interdum accipitur pro gnaro, perito, docto, [*Dotto, perito*] unde iuris prudentes dicimus, id est, consultos & peritos iuris. Cic. de Amic. Acilius prudens esse in iure ciuili putabatur. Prudens adulandi Iuue. Sat. 3. Cic. de Clar. Or. Stoici prudentissimi in disserendo.

Prudentia, tiæ, [*Prudenza*,] φρόνησις, est rerum expetendarum, (ut inquit Ci. 1. Off.) fugiendarumve scientia. idem de Finib. Vt medicina ualetudinis, sic uiuendi ars est prudẽtia. Idem de Sen. Temeritas est florentis ætatis, prudentia senectutis. Prudentiæ insunt ratio, intellectus, circumspectio, prouidentia, docilitas, cautio.

Prudenter, [*Prudentemente*,] Ci. 5. de Fi. Facit prudenter, qui audit te de summo bono uelit.

Pruina, æ, [*Brina, rugiada*,] πάχνη, a perurendo: quod fruges & uirgulta perurat. Cice. 1. de Natu. Deor. Pars obriguit niue, pruinaque. Virg. 2 Georg. Id uenti curant, gelidæque pruinæ. Idem libr. 3. Ge. Stant circumfusa pruinis Corpora magna boum. Cice. in Catil. Quo pacto Apenninum, atque illas pruinas, ac niues perferrent.

Pruna, æ, [*Bragia*,] ἄνθραξ, a carbone ita distinguitur, quod illa ardens sit, & uiua, carbo autem extinctus. dicta pruna a perurẽdo. Vir. 5. Aen. Subijciunt ueribus prunas. Hor. 1. Ser. Sat. 5. Latum clauum, prunæque batillum.

Prunus, ni, [*Prugno susino*,] κοκκυμηλέα, arbor quæ pruna producit. Col. lib. 2. cap. 2. Multa sunt, quæ & dulcem terram, & frumentis habilem significent, ut, ebulum, rubi, pruni siluestres. Virg. 2. Ge. Prunis lapidosa rubescere corna. Huius arboris fructus Prunum dicitur. Mar. l. 13. Pruna peregrinæ carie rugosa senectæ. Sume: solent duri soluere uentris onus. Vir. 4. Geo. Eduramque pyrum, & spinos iam pruna ferentes.

Prurio, is, [*Prurire*,] κνήθομαι, quasi peruror. Est enim prurire proprie libidine scalpendi ardere, excremẽtis spirituulis, sibi per poros exitum quærentibus. Pla. Pœn. An dentes pruriunt? Idẽ Mil. Dorsum totum prurit. Prurire item interdum fœdæ significationis uerbum est, idem significans quod genitalium partium pruritum excitare, & rei uenereæ appetitum gignere Mart. lib. 14. de Puella Gaditana. Tam tremulum crissat, tam blãdum prurit, ut ipsum Masturbatorem fecerit Hyppolytum. Catul. in Gellium, Epigr. 83. Quid facit is Gelli, qui cum matre, atque sorore, Prurit & abiectis peruigilat tunicis?

Pruritus, us, [*Prurito*,] κνησμός, sensus lenis morsicationis circa cutem, ad scalpendum nos inuitans. Pli. li. 9. ca. 45. Vis pruritus mordax.

Prurigo, [*Prurito*,] pruritus Col. l. 7. c. 5. Pli. l. 20. c. 8.

Prusa, oppidum Bithyniæ, a Prusa rege, qui cum Cyro bellum gessit, ad radices Olympi montis conditum. Str. l. 12. Quamuis Plin. l. 5. c. 32. ab Annibale conditum uelit.

Prusias, adis, urbs Bithyniæ, olim Cios dicta, a Prusa rege condita.

Prusias, rex Bithyniæ, apud quem Annibal exulauit, postquam uictus a Romanis tanquam rupti fœderis auctor, deposcebatur ad pœnas. Fuit ante hunc & alter Prusias Bithyniæ rex, qui cum Cyro bellum gessit, & Prusam urbem ad Olympum Mysium condidit. Stra. l. 12.

***Prymnesia**, πρυμνησία, urbs Mæoniæ in finibus Lydiæ, Phrygiæ, ac Mysiæ. Ptol. li. 5 c. 2.

***Prymno**, us, πρυμνώ, nympha marina, Oceani, & Tethyos filia. Hesiod. in Theogonia.

Prytaneum, πρυτανεῖον, locus erat Athenis in arce, ubi iudices & magistratus habere consilium solebant. In Prytaneo item alebãtur publice bene meriti de rep. qui honos Athenis maximus habebatur. Ci. li. 1. de Or. Et ut ei uictus quotidianus in Prytaneo publice præberetur.

***Prytanis**, πρύτανις, summus Athenis magistratus erat, qui rem pub. administrabat.

P A N T E S

Psallo, lis, [*Cantare*,] uerbum est mere Græcum, idem significans quod cano, siue id ore fiat, siue instrumẽto musico. Vnde Busæua illud Gel. l. 19. c. 9. Qui canerent uoce & qui psallerent, interpretatur, citharam pulsarent. Hora. 2 epist. 1. Pingimus, atque Psallimus, & luctamur Achiuis doctius unctis. Idem 4 Car. Od. 14.

Illeuirentis, & Doctæ psallere Chiæ Pulchris excubat in genis. Cice. in Catil. Qui non solum amare, & amari, neque cantare, psallere, sed etiam sicas uibrare, & spargere uenena didicerūt.

Psalmvs, mi, [*Salmo.*] Latine canticum: a ψάλλω, canto.

Psalterivm, tij, Latine Organum laudatorium & est, (ut Hieronymus scribit) in modum quadrati clypei cum decem chordis, sicut scriptum est: In psalterio decē chordarum psallite illi. Idem in expositione Psalmorum sic ait. Psalterium proprie genus organi musici, melius sonās, quam cithara, similitudinem habet citharæ, sed non est cithara. Inter Psalterium, & Citharam hoc interest, quod cithara deorsum percutitur: Psalteriū uero sursum. Et alio in loco: Cithara deorsum habet cauamen. Augustinus: Psalterium est organum, quod quidem manibus portatur percutientis, & chordas distinctas habet, sed illum locum, unde sonum accipiunt chordæ, illud concauum lignum, quod pendet, & tactū sesonat, quia accipit aerem, Psalterium in superiore parte habet. Cithara autem hoc genus ligni cauum & resonans in inferiore parte habet. Cice. de arusp. resp. P. Clodius a mulieribus solets, a strophio, a psalteriu, a stupro factus est repēte popularis. Quin. l. 1. c. 10. Nec psalteria, etiam uirginibus probis recusanda.

Psaltria, æ, cantria, quæ scilicet instrumento aliquo musico canit. a Latinis Fidicina dicitur, quasi fidibus canens. Ter. in Adel. Isthæc iam penes uos psaltria est? Cice. 3. Tusc. Qui in cœlum mulierum pro psaltria adducitur.

★Psamathe, fons apud Thebas. Val. Flac. 1. Argon.

★Psammathvs, Laconiæ oppidum. Steph.

★Psammeticvs, nomen regis Aegypti. Herod.

Psecas, adis, [*Gocciola,*] ψεκάς, gutta, siue stilla dici potest. Apol. de Mundo ex Aristotele, psecadas interpretatur stillicidia. Micæ auri inter arenas lucentes, Psecades dicūtur. ancillæ quoque præ delicatarum matronarum capillos medicamentoso luco conspergunt, a Græcis hoc nomine appellatæ sunt.

Psegma, [*Fior di rame,*] ψῆγμα, flos æris, Pli. li. 34. ca. 13. In ærariis officinis & psegma fit.

★Psevdartace, collis Scythiæ, post montem sacrum. Steph.

★Psevdocorasivm, litus magnum inter Corycium, & Seleucam Isauricam. Steph.

Psevdothyrvm, [*Porta segreta,*] quasi falsum ostium, Cice. in Ver. & Orosius.

Psevdvrbana, ædificia, dicuntur a Vitruuio ædificia rustica, urbana elegantia extructa.

Psevdvlvs, fallus seruus. unde & Plautinæ fabulæ nomē inditum.

Psilothrvm, ψίλωθρον, unguentum depilatorium, quo mulieres uirīq; molliores utebantur, ut corpus glabrum, & læne redderent, a ψιλόω, nudo. Mar. l. 6. Psilothro nitet, aut arida latet obslita creta. Psilotbrum præterea dicitur uitis alba, quod eius semen & uua oitia cutis in facie detergat, & quasi faciem depilet. Pli. l. 23. c. 1.

Psimmythivm, [*Ceruſſa,*] quam nos cerussam nominamus. Plin. li. 25. ca. 18.

Psittacvs, ci, [*Papagallo,*] ψιττακός, ψίττακη, auis ex India, aut occidui Oceani insulis, uoce humanam miro naturæ artificio exprimens. M. l. 14. Psittacus a uobis aliorum nomina disco, hoc per me didici dicere, Cæsar aue. De hac aue Apuleius di. 2. ad disciplinam humani sermonis facilior est psittacus, glande qui uescitur, & cuius in pedibus, ut hominis, quini digituli numerantur. Non enim omnibus psittacis id insigne, sed illud omnibus proprium, quod eis lingua latior, quam ceteris auibus; eo facilius uerba hominis articulantur, patentiore plectro & palato. Pl. l. 10. c. 42. & Var. 3. de re rust. c. 9.

★Psophis, ψωφίς, Arcadiæ ciuitas. Oui. 5. Metam.

Psylli, ψύλλοι, populi Libyæ prope Garamantes, a Psyllo rege dicti (ut inquit Pl. l. 7. c. 2.) quorum corpori ingenitū fuit uirus exitiale serpentibus. Scribit Plutarchus, Catonem iter per deserta Libyes facientem, secum Psyllos duxisse, qui morsibus serpentum mederentur, partim ore trahentes uenenum, partim serpentes cantibus medicantes. Meminit horum & Hero. l. 4. Silius item l. 2. & Luc. l. 9. Gel. l. 16. c. 11.

P ANTE T

Pterygivm, in oculis uocatur neruosa quædam adnatæ mēbranæ excrescētia, a maiori angulo ut plurimum orta, ad oculi coronā ita procedens, ut interim & pupillam operiat, Pl. l. 34. c. 10. Act. Celsus l. 7. Pterygium dicit esse, cum recedit ab ungue caruncula cum magno dolore.

Ptisana, πτισάνη, hordeum decutitatū, uel hordei cremor, siue pultis genus ex farina hordeacea, in quo est maxima uis restaurandi uires, & nutriendi. Pl. l. 18. c. 7. & l. 22. ca. 25. Latini uocis huius primam syllabam corripiūt, alteram l. ex Græca uoce abiecto, Mart. lib. 12. Frumentum milium, ptisanam, fabamque solebas Vendere.

Ptisanarivm, uas, in quo coquitur, uel tunditur ptisana. Horat. lib. 2. Serm. Satyr. 3. Tu cessas? agedum sume hoc ptisanarium oryzæ.

Ptolemævs, Πτολεμαῖος, nomen proprium Lagi gregarij militis filij, qui maximæ auctoritatis fuit apud Alexandrum Macedonem. Post cuius mortem Aegypto, & Africa, & magna Arabiæ parte potitus, regnauit annis quadraginta. A quo deinceps Aegyptij reges, Ptol. appellati sunt.

Ptolemais, maidis, uel maidos, oppidum in ora Rubri maris, ad primos elephantorum uenatus, a Ptolemæo Philadelpho conditum in regione Troglodytarum. Pli. lib. 2. c. 73. Est & Ptolemais urbs Aegypti apud Strabonem l. 17. Item Phœniciæ urbs, Colonia Claudij Cæsaris. Pl. l. 5. c. 19. Harum quinque urbium meminit Hieronymus ad Eustochium.

P ANTE V

Pvbes, bes, [*Pelo grignone, come vien a mandar fuori li primi peli,*] ἥβη, pubes lum: proprie de adolescentulis dicitur, qui primam circa pudenda lanuginem emiserunt: quamuis etiam ad alia trāsferatur: ut, Pubentes herbæ, apud Vir. 4. Aen. Vbi Seruius: Pubentes, quia aliæ herbæ, aliæ uiridiores leguntur. Idem 3. Ge. Pubentesque secant herbas. Vbi rursus Seruius: Pubentes, adultas.

Pvbesco, scis, a Pubeo, lanuginem emitto. Vir. 3. Aene. Et nunc æquali tecum pubesceret æuo. Cic. 1. Off. Herculem Prodicus dicit cum primum pubesceret, exisse in solitudinem. Interdum pro crescere. [*Crescere,*] Ci. l. 1. de Nat. De. Quibus omnia quæ terra gignat, maturata pubescāt. Vir. 2. Ge. Hinc omnis largo pubescit uinea fœtu, id est exuberat.

Pvbertas, ἥβη, [*Pubertà,*] ætas in pueris, puellisue, qua pudenda prima lanugine obducuntur: qui est in maribus annus 14. in fœminis 12. Item, Pubertas est ipsa pubis, a qua anni pubertatis dicti sunt. Col. l. 4. At citra naturæ quandam pubertatē. Ci. 2. de Na. De. Vel quis dentes, & pubertatem natura dicat existere. Pubertas autem plena annis 18. completur. Modestin. de adop. l. arrogatio. Cū quis adoptat, maior esse debet eo, quem sibi filium facit: & utique plena pubertate: id est. 18. annis eum præcedere debet. Vox pubertas, Pli. l. 23. in Proem. lib. 7.

Pvbes, is, proprie lanugo, quæ maribus 14. anno, fœminis 12. circa pudenda oriri incipit, quod, quia maturitatis est signū, factum est ut mas pubes, siue puber uocetur, cum primum ad generandū aptus est, & fœmina similiter ad concipiendum. Cicer. pro Rabi. Nemo pubes tum fuit, qui in arma corperit. Salust. Pubetes omnes interfici iubet. Cæs. 5. Bel. Gal. Quo lege communi omnes puberes armati conuenire coguntur. Cic. 1. Off. Noster quidem more cum parentibus puberes filij cum soceris generi non lauantur. A quo Impubes, bis, uel Impuber, eris, qui nondum lanuginem emisit. Pubis etiam honeste pro parte pudenda ponitur. Virgil. 3. Aen. Pulchro corpore uirgo Pu[be] tenus. Inde os pubis medici uocant ossium ipsum muliebris pudendi, quod pube ambitur. Interdum pubes, collectiuum nomen est, eiusdem fere significationis cum nomine iuuentus, [*Giouentu,*] Vir. l. 1. Aen. Haud aliter, puppesque tuæ, pubesque tuorum. Liu. l. Cum pubem Albanam in arcem euocasset. Ci. pro Mil. Cur lenatus om neni Italiæ pubem commiserat. Transfertur & ad alia. Vir. l. 12. Aen. Puberibus caulem folijs, id est, ut inquit Seruius, adultis. Ec. l. 4. Aen. Pubentes herbæ. Puber quoque adiectiue ponitur: ut Puber ætas, apud Liu. l. 1. Item Puberibus caulem folijs. apud Virgilium 12. Aen.

Pvblica Via, [*Strada publica,*] λεωφόρος, quæ uniuerso populo communis est. Sunt & Viæ priuatæ, sunt & Vicinales, quæ in uicis sunt, uel quæ in uicos ducunt. Præterea aliæ Rusticæ dicuntur, aliæ Vrbicæ. Militares uiæ, quæ inter publicas sunt latiores, ut capere possint milites agminatim iter facientes. Viæ militares (ut Paulus inquit) exitum ad mare, aut in urbem, aut in flumina publica, aut aliam uiam militarem habent.

Pvblica iudicia, non omnia sunt, in quibus crimen uertitur, sed ea tantum, quæ ex legibus iudiciorum publicorum uertuntur: ut Iulia maiestatis, Iulia de adulterijs, Cornelia de sicarijs, & ueneficijs, Pompeia de Parricidijs, Cornelia de testamentis.

Pvblicanvs, ni, [*Datiere, gabeliere,*] τελώνης, ὁ τέλωνος, qui uectigalia, & alios populi principum reditus ex agendos, certo constituto pretio redimit. quod genus hodie datiarios appellāt. horum ordinem Romæ, & numeru amplissimum, & personam dignitate potentissimum fuisse constat. Ci. pro Planc. Flos equitum Romanorum, ornamentum ciuitatis, firmamentum reip. publicanorum ordine continetur. Vlpianus de publ. & uectigal. l. 1. Publicani sunt, qui publico fruuntur, & omnes qui aliquid a fisco conducunt, recte uocantur Publicani. Ci. ad Q. F. l. 1. Non esse autem leniores in exigendis uectigalibus Græcos, quam nostros publicanos, hinc intelligi potest. Ca. 5. Ver. Mulierculæ publicanis noluit ex decumis nimium lucri dare.

Pvblice, & Publicitus, [*Publicamente, | Sopra,*] aduerbia a publicus nomine deriuantur, idemque significant quod uulgo, seu palam, Ca. 5. Ver. cum Pli. Herbitensis de calamitate aratorum publice

blice diceret. Ter. in Adel. Haud cito mali aliquid ortum ex hoc fit, publice. Idest, non facile aliquid detrimẽti ab hoc capit resp. Ci. pro Rosc. Am. Anseribus cibaria publice locari. Publice dare sumptus alicui, est illi sumptus suppeditare ex ærario. Publice aliquem deportare. i. ex decreto publico. Ter. in Phor. Nomine hoc publicitus scelus hinc deportarier in solas terras. vbi Donatus: Publicitus, publica cura & consilio. Plau. Hospitio publicitus accipiat. i. carcere publico.

PVBLICO, as, [*Publicare, manifestare,*] φανερῶ, publicum facio, manifesto. Iustinus. l. 1. Non contentos uoluptatum suarum tacita conscientia, nisi etiam matrimonij reticenda publicaret. Publicare itẽ est rem aliquam in reip. potestatem redigere, & præconi publico subijcere. Ci. l. 2. de Inuent. Lex est apud Rhodios, ut si qua rostrata in portu nauis deprehensa sit, publicetur. Meretrix quoque se publicare dicitur, quæ se publice prostituit, Pla. in Bach. Quæ corpus publicauit uulgo suum. Publicatio, bonorum alicuius in publicum redactio. Cice. in Catil. Adiungit publicationem bonorum.

PVBLICVS, ca, cum, [*Publico, commune,*] δημόσιος, quod non est priuatum alicuius, sed populo commune. Cice. 2. de Inuent. Publicum est, quod ciuitas uniuersa aliqua de causa frequẽtat. Publica fides est, quam uulgus, [*Saluo condotto,*] appellat. Sal. in Iugu. Romam fide publica uenerat. Legitur & publicum substantiue pro conspectu publico. Hinc dicimus Carere publico pro, non prodire in publicũ. Ci. pro Mil. Caruit foro Põpeius, caruit publico. Idẽ in Var. In publico eẽ nõ audet. Liu. de pace Caudina loquẽs: Vt postero die nemo forũ ac publicũ aspicere uellet. Ponitur & Publicum aliquando pro uectigali, [*Datio,*] unde & Publicani, [*Datieri,*] dicti. Ci. ad Q. Fra. Hic te ita uersari, ut & Publicanis satisfacias, præsertim publicis male redemptis, ac socios perire non sinas: diuinæ cuiusdam uirtutis esse uidetur, idest tuæ.

PVBLICIVS, a, um, ut, Iter publicium. Oui. 5. Fast. Vtile nunc iter est, Publiciumque uocant Publicij ædiles, Ibidem.

PVBLIPOR, Publij puer, siue seruus, sicut Marcipor, Marci puer. ueteres enim a suis prænominibus pueros, id est seruos in familia nominabant. unde a Lucio, Lucipores, a Quinto Quincipores. Et hoc est, quod Plinius ait, id genus seruos dominorũ fuisse gentiles, idest, eodẽ nomine appellatos, quo domini appellabantur.

PVCINVM, urbs Istriæ in mediterraneis. Ptol. l. 3. c. 1.

PVCINVM, uinum, inter generosissima Italiæ uina, & medicamentis aptissima cõnumeratum est. Nascitur in sinu Adriatici maris, super colle, non procul a Timaui fonte Pli. l. 14. c. 6.

PVDEFIO, pudefis, [*Vergognarsi,*] αἰδοῦμαι, erubesco, pudore suffundor. Passiuum est a Pudefacio, quod est pudorem alicui inijcio. Gel. l. 15. c. 17. Tibiam pudefactus oris deformitate, abiecit.

PVDENDVS, da, dum, [*Vergognoso, cosa di che si dee uergognare,*] αἰσχυντός, quod eiusmodi est, ut illius nos pudere oporteat. Pli. l. 29. c. 4. Quædam pudenda dictu tanta auctorum asseueratione commendantur. Oui. l. 3. de Arte: Perque aditus tales lucra pudenda petunt. Vir. 11. Aen. At non Euandre pudendis Vulneribus pulsum aspicies. Ci. 5. Phil. Vt iam pudendum sit, honestiora esse legionum decreta, quam senatus.

PVDENTER, [*Vergognosamente,*] uerecunde. Ci. pro Quint. Eum pudenter appellare. Hora. epi. 19. Distat, faciasue pudenter, An rapias. Ci. in Vatin. Viuere pudenter.

PVDENTISSIMVS, super. a Pudens. Ci. pro Flacco: Pudentissimus ac quo optimus uir. Idem 3. Verr: Pudentissima fœmina.

PVDENS, [*Vergognoso,*] uerecundus. Cic. 5. Verr. Adolescens bonus, ac pudens. Teren. Animi est pudentis signum.

PVDET, puduit, uel puditum est, Pudere, [*Vergognarsi,*] αἰδεῖσθαι, uerbum impersonale, idem significans, quod pudore affici. habetque fere accusatiuum cum genitiuo. Cice. 2. Ver. Sunt homines, quos infamiæ suæ neque pudeat, neque tædeat. Ci. pro domo: Me non solum piget stultitiæ meæ, uerum etiam pudet. Differt autem pudere, a Pigere, quod pudere uerecundiæ sit, Pigere pœnitentiæ. Sal. in Iug. Incertum habeo, pudeat, an pigeat magis. Don. Pudere est in ijs, quæ turpiter fiunt: Pigere in ijs, quæ cum damno ac malo. Pudere ad ducus, Pigere ad dolorem refertur. Terent. in Ad. Patris me quidem pudet pigetq;. Inuenitur aliquando personaliter positum cum nominatiuo, uerum id non aliter, quam in tertijs personis. Luc. Semper metuet, quem sæua pudebunt.

PVDIBVNDVS, a, um, [*Rispettoso, uergognoso,*] αἰδήμων, qui pudore ducitur, pudens. Pli. l. 10. c. 20. Pudibundus, ac mærens, quærit latebram. Oui. l. 2. Fast. Illa diu reticet, pudibundaque celat amictu Ora. Dies pudibunda, pro Purpurea, Stat. l. 5. Theb.

PVDICITIA, æ, [*Pudicitia, castita,*] ἁγνεία, modo pro castitate. Ouid. epist. 5. Lis est cũ forma magna pudicitiæ. Ibidem: Nulla reparabilis arte Læsa pudicitia, deperit illa semel. Taci. l. 4. In penetralibus Agrippinæ pudicitia. Modo pro religiosa munditia ac puritate ponitur, [*Purita,*] Vir. 2. Geo. Casta pudicitiam seruat domus. Quandoque Dea, quæ Romæ colebatur. Pli. l. 2. c. 6.

PVDICE, [*Castamente,*] aduerbium, a Pudicus Oui. ad Liuiam.

PVDICVS, [*Casto,*] Pudicũ ingenium Pamphili, apud Ter. in Hecyr. Mores pudici, apud Plau in Capt. Miles pudicus. Epist. ad Octa. Mores pudici, Oui. 3. Trist. Mulier pudica. Horat. Epist. 2. Thalamos uiolare pudicos, Oui. 1. Am. el. 8. Pudicior, comparatiuum. Oui. in Ibin.

PVDOR, doris, [*Timor d'infamia, pudore,*] αἰδώς, ut Stoici definiunt, est metus infamiæ, qui animum reprimit, ne turpiter quid peragat. Cur autem erubescant, quos puduit, causam tradunt philosophi, quoniam pudefacti a sanguis de corde in omnes corporis partes diffunditur, ita ut superficiem occupet. Pudor a uerecũdia sic separatur a quibusdam, ut pudor sit rei turpiter actæ: uerecundia etiam recti. facti, atque honesti. quæ tamen differentia uera non est. Cic. pro Clu. Ita flagrare cœpit amentia, sic inflammata ferri libidine, ut eam non pudor, non pudicitia, non pietas reuocaret. Pli. l. 11. c. 37. Pudoris in malis sedes. Ouid. 1. de Arte. Este procul uittæ tenues, insigne pudoris. Erãt enim uittæ matronarũ ornatus. Hor. 1. Ser. Sat. 6 Infans neque pudor prohibebat plura profari. Oui. epist. 16 Fines transire pudoris. Pudor etiam pro scelere & probro, uel dedecore sumitur, [*Infamia, uergogna, dishonore,*] Oui. epi. 11. Irruit, & nostrum uulgat clamore pudorem.

PVELLARIS, & hoc lare, [*Fanciullesco,*] a puella deductum, ut a puero puerilis. Quinct. Tum ætate puellari. Pli. l. 10. ca. 55. Liuia Augusta hoc usa est puellari augurio. Ouid. Fast. Præda puellares animos obiectat inanis. Puellariter, [*Da fanciulla,*] Pli. epi. 163. Dum se prægnantem puellariter nescit.

PVELLASCERE, effœminari. Pacuuius: Puellascunt lasciuia adolescentes. Aliquando reuirescere, [*Rimbambire*] & quasi ad puellarem ætatem redire. Varro apud Nonium. Vetere puellascunt.

PVELLVLA, æ, dimin. a puella. Catul. in epith. Iuliæ: Floridam ipse puellulam Matris e gremio suæ Dedit. Idem in Marmur.

PVELLVS, li, [*Fanciullino,*] παιδίον, dimin. a Puer, paruus puer. Luca. Hic tã formosus tibi, ac te dignus puellus. Sic Puella, læ, a puera per diminutionem. Ci. ad Att. De tutela legitima, in qua dicitur esse puella, nihil usu capi potest. Virg. 4. Geor. Hidrum moritura puella Seruãtem ripas alta non uidit in herba. Oui. 2. Ami. ale. 16. Verba puellarum folijs leuiora caducis.

PVER, pueri, [*Fanciullo,*] παῖς, tribus modis dicitur, ut ait Paulus de Verbo. signi. l. Puer. Primo cum seruum significamus, [*Seruo seruitore,*] Ter. in An. Puerum conueni Chremi. Cic ad Q. F. lib. 1. Tu ne id ueritus es, ne ego iracundia aliqua adductus, pueros ad te sine literis miserim? Secundo, cum puerum contrario nomine puellæ dicimus, marem denotantes. Oui. 9. Met. Cultus erat pueri, facies, quam siue puellæ, Siue dares puero, fieret formosus uterque. Et paulo post: Vota puer soluit, cui fœmina uouerat. Iphis. Tertio, cum ætatem puerilem intelligimus. Cice. Bruto: Cæsaris pueri mirifica indoles uirtutis. Vir. 2. ecl. O formose puer nimiũ ne crede colori. Regij pueri, [*Paggi,*] apud Macedonas uocabantur principum liberi ad ministerium regis electi, ut est uidere apud Liuium 45. Apud antiquissimos erat communis generis: quod & Prisc. annotauit, citans illud ex Liuij Andronici Odys. Sancta puer, Saturni filia. Declinatur & hic Puerus, & hæc Puera ut Puellus, & Puella. Pla. in Mer. Tu puere abi hinc intro ocyus. Varro περὶ φιλονεικίας, ut citat Nonius: Properate uiuere puere, quas sinit ætatula ludere, & amare, & Veneris tenere leges. Suet. in Calig. Antiqui etiam puellas pueras, ut & pueros puellos dictitarunt. Puerulus, li, dimin. a puer. Ci. pro Rosc. Am. Inter suos omnium deliciarum, atque omnium artium puerulos.

PVERASCERE, παιδίζειν, dicuntur, qui exacta infantia pueritiam inchoant. A quo Repuerascere, [*Rimbambire,*] in puerilem ætatem reuerti. Ci. in Catone: Ex hac ætate repuerascam, & in cunis uagiam. Translate accipitur pro delirare, [*Impazzire,*] Plau. in Mer. Aiunt solere eum rursum repuerascere.

PVERILIS, & hoc le, [*Fanciullesco, puerile,*] παιδαριώδης, quod est pueri: ut ætas puerilis, apud Ci. pro Archia. Idem ad Attic. li. 14. Acta illa res est animo uirili, consilio puerili. Vir. 5. Aen. Si iam puerile paratum Agmen habet secũ. Idẽ 11. Aen. Tela manu iam tũ tenera puerilia torsit. Hic Puerilitur, [*Da fanciullo,*] more puerorum, ut Pueriliter blandiri, Liui. 21. Ci. 1. de Fi. Quæ cum res tota ficta sit pueriliter, tum nec efficit quod uult.

PVERILITAS, atis, [*Fanciullezza,*] παιδαριώδης, inconsiderantia puerilis. Sen. Qui pueritiã eius, siue potius puerilitatem ludibrio habuit. Aliquando pro ipsa pueritia. Varro de liberis educ. Velim usu magno puerilitatis formulam audire.

PVERITIA, tiæ, [*Puertia, fanciullezza,*] παιδεία, ætas puerilis. Cic. Licinio lib. 5. Qui me a pueritia tua semper obseruauit. Quandoque pro puritate, siue castitate, [*Purita, castita,*] quod & Nonius annotauit, citans illud Varronis ex lib. 1. Rer. hum. Quæ pueritia ast infrequens pollui a. Vide tamen, num potius ibi puritia legendum sit.

PVERPERA, peræ, [*Donna di parto,*] λεχώ, mulier quæ recens peperit.

rii.Ter.in Ad.Multo rectius est,Quem illam puerperam nūc du ci huc per uiam ægrotam.Puerperus,ra,rum,ut,uerba puerpera. Ouid.18.Met.Admouitque manus,& uerba puerpera dixit.

PVERPERIVM,perij,[*Dolore del partorire,*]λοχεία,nisus, & dolor parientis,uel etiam tempus ipsum, quo parit mulier, quove post partum ea dolore decumbit.Pli.l.28.c.8.Lingua adalligata pericula puerperij tolli. Aliquando proles ipsa,[*Creatura,*]Gell. Scriptū fuisse constat numerū puerperij idest puerorum. Sueto. de Calig.Cū qualiscūque partus,sine ullo sexus discrimine puerperium uocitetur.Plin.li.18.cap.29. In lacte puerperium necat. Idem lib.7.ca.11.

PVGIL,pugilis,πύκτης,qui pugilatu decertat:nomē a pugna siue a pugnis deductum. Ci.de Cl.Or. Pugiles insexercitati, Solem ferre non possunt.Idem.2.Tus.Pugiles cæstibus contusi, ne ingemiscunt quidem.Hora.l.2.epist.1.Media inter carmina poscunt. Aut ursum,aut pugiles.Pugilatus,us,pugilum certamen.Pla. in Capt.Hic homo pugilatum incipit.Pli.l.8.c.21.Eundem certasse in pugilatu.Pugilatio,idem Ci.2.de leg.Corporum certationes cursu,& pugilatione,luctatione.

PVGILICE,pugilum more.Pla.in Epid.Valet pugilice, atq; athletice.Summam enim tam athletæ, quam pugiles corporis robori coram impendebant.

PVGILLARES,rium, masc.ge.uel Pugillaria,rium,neut.gene.πινάκιον,πινακίδιον,tabellæ ceræ,uel ligneæ, siue alterius materiæ, in quibus stylo scribimus: dictæ quod pugno comprehendantur,uel a pungendo,quod stylo in his pungendo scribatur. Plin. lib.13 cap 11.Pugillarium usum fuisse etiam ante Troiana tempora,inuenimus apud Hom.Catul.de Aeme. Si negat mibi uestra reddituram Pugillaria.Legitur & Pugillar,in singulari num. Auson.Bipatens pugillar expedi.Varijs autem nominibus dicebantur pugillares apud ueteres,Duplices,Triplices, Quintuplices.Erant,& Citrei,Eboris, Membranei dicti,ex citro, ebore, membranis confecti.

PVGILLARIS,& hoc re,quod pugillum, siue pugnū implere potest. Iuu.Sat.12.Nec pugillares defert in balnea raucus Testiculos.

PVGILLATORIVS,a,um,[*Da pugno,*]qd pugno percutitur: ut Follis pugillatorius,maximum pilæ genus,quod spiritu inflatur,& pugno percutitur.Pla.in Aul.Ego te follem pugillatorium Faciam.

PVGIO,onis, [*Pugnale*]ἐγχειρίδιον,breuioris gladij genus est,teste Nonio,ita dictum,quod pugno facile apprehendatur, uel quod eo punctim pugnetur,ut inquit Festus.Frontinus l.2.Strata g.Sertorius barbarum pugione traiecit.Pugionem plumbeum uocat. Ci.Inualidum argumentum l.4.de Fin.

PVGIVNCVLVS,li,[*Pugnaletto,*]paruus pugio.Ci.Hispaniensem pugiunculum Cn.Pisonem appellat. Idem in Orat. In ijs quibus ut Pugiunculis uti oportet,breuitas facit liberiores pedes.

PVGNA,pugnæ, [*Pugna,battaglia,*]μάχη,prælium,dimicatio,certamen.quod e nomē,a pugno deductum existimat Donatus. Nam ueteres,inquit,ante usum ferri,& armorum,pugnis, & calcibus, & morsibus certabant. Vir.3.Geo.Ardentes accingar dicere pugnas.Idem li.8.Aen.Quem,si fortuna sequatur, Euētum pugnæ cupiat.Idē 12.Ae.Isq; ubi se nullo iā cursu euadere pugna Posse.Ci.pro Mur.Ex omnibus pugnis, acerrima uidetur illa, quæ cum rege commissa est,& summa contentione pugnata.Ci.3.in Cati.Interuentu Pontini atque Flacci pugna,quæ erat commissa,sedatur.Quandoque apud poetas pro stupro ponitur. Teren. Eun.Dabit hic aliquam pugnam.

PVGNAX,pugnacis,[*Bellicoso,guerriero,*]μάχιμος,bellicosus.Cice. in Anto.Centurio pugnax, & lacertosus. Interdum uehemens & pertinax,[*Ostinato,*]Ci.1.de Ora. Carneades dicere solebat, me sibi perfacilem in dicendo te perpugnacem in disputando esse uisum.A quo Pugnacior,Pugnacissimus.Pl.l.22.c.21.Gallinaceos pugnaciores fieri putant.Ci.de Cla.Or.Huius oratio pugnacior uidetur. Pugnax exordium dicendi[*Efficace,*]efficax & uehemēs. 2.de Ora.Hinc pugnacitas,pugnandi auiditas.Pli.l.10.c.33.Perdices capiuntur pugnacitate eiusdem libidinis.Pugnaciter, [*Valorosamente,*]constanter.Cic.4.Aca. Certare cū alijs pugnaciter. Quin.l.9.c.4.Acriter erit,pugnaciterque dicendum. Hinc perpugnax.unde apud Ci.l.1.de Or.Perpugnacem in disputando.

PVGNACVLVM,li,[*Forte,fortezza,*] propugnaculū, locus munitus, ex quo hostilis uis arcetur. Plaut.in Mil. Deturbabo illum de pugnaculis.

PVGNO,pugnas,[*Combatter,guerreggiare,*]μάχομαι,dimico,pugnam committo:refertorque ad animata:ut Pugno eum hoste.Plau.in Amph.Cum pugnabant illi maxime,ego fugiebam maxime. Ci. pro Balbo: Qui cum hoste nostro cominus in acie sæpe pugnasset.Pugnare pugnam,idest manus conferere.Ci. pro Muren. Interdum pugnare accipitur pro contendere,certare,[*Contendere,*] Ci.2.de Nat.Deo. Videtur Epicurus de Dijs immortalibus non magnopere pugnare:idest,de Dijs non ualde laborare.Teren. in Prol.Hecy.Pugnant de loco.Pugnare secum, uel inter se ea dicuntur,quæ inter se sunt contraria,[*Esser contrario, & differente,*] Quinct.lib.3.c.10.Hæc,quæ tantum inter se pugnant, plerunque nominibus deflecti solent. Hor. in Ser. Quid mea cum pugnat sententia secum?Pugnare,pro conari, [*Sforzare,*] Ouid. 2. de remed.Pugnat in aduersas ire natator aquas. in qua significatione accusatiuum admittit. Ci. Ap. Pulchro: Illud pugna,atque enitere,nequid mihi temporis prorogetur. Idem 1.de Na. Deo. Illud uideo pugnare te. Pugnaueris ueteres dicebāt pro strenue te gesseris. Terent.in Adelph. Illam psaltriam una tibi ne mecum hinc abstrahām.M.Pugnaueris. Vbi Donatus: Pugnaueris,id est magnam rem gesseris. Habet autem hoc uerbum uarias constructiones.Dicimus enim pugno in hostem, aduersus hostem, cum hoste,& apud poetas,Pugno hosti. Pugnatur,impersonale. Cæs. 4.Bel.Gall.Cum ab hora fere quarta usq; ad solis occasum pugnaretur.Ci.2.Off.Cum male pugnatum apud Caudium esset. Item pugnatur,Passiuum:ut, Hoc pugnatur, pro hoc cōceditur. Cice.pro Rosc.Am.Hoc solum hoc tempore pugnatur,ut ad illam optimam prædam damnatio Sext.Roscij uelut cumulus accedat.Pugnans.Oui. 13. Metam. Ego Telephon hasta Pugnantem domui.Interdum migrat in nomen, idemq; significat quod contrarius,siue repugnans, [*Contrario,*]ut,Pugnantia studia.Cice. 1.de Fini. Pugnantibus & contrarijs studijs consilijsque semper utens,nihil quieti uidere,nihil tranquilli potest.1.Tus. Pugnantia te loqui non uides?Pugnatus,a,um.Salust.in Iugur. Quæ negotia multo magis,quam prælio male pugnatum a suis,regē terrebant.Hora.3.Carm.Ode.19.& pugnata sacro bella sub Ilio. Vir.8.Aen.Pugnataque in ordine bella.

PVGNVS,pugni,[*Pugno,*]πύξ,manus clausa, & in condylos contracta.Ter.in Adelph.Ctesipho me pugnis miserum usque occidit. Vbi Donatus:Aut pugnus a pugna est dictus:aut ab isto pugna. Quidam a Græco πυγμή, deducunt,quod & inter cetera pugnū significat.Ci.in Ora.Cum compresserat digitos: pugnumq; fecerat,dialecticam aiebat eiusmodi esse.Cato. c.82. Sphæras pugni altas facito.Hoc est ad crassitudinem unius pugni.Cic.in Para. Verbis contendimus inter nos,non pugnis. Vir.l.11.Aen.pectora nunc fœdans pugnis,nunc unguibus ora.

PVLCHER,chra,chrum,[*Bello,*]καλός,formosus, uenustus. Cic.5. Tus.nec pulchrior administratores aspiciebat,nec plenū artis argētum.Ibidem:Suum cuique pulchrum est.Sunt qui Pulchrum a polliendo dictum putent,quasi polcrum, quod forma pollēat pulchri. Illud certe uel Ciceronis testimonio constat, nomen hoc antiquitus sine aspiratione scribi solere, quamuis perpetuo deinde usu effectum sit,ut eam receperit. Eius diminutiuum est Pulchellus,la,lum.Ci.Att.li.10.Surgit pulchellus puer. Interdū pulcher sumitur pro bono,[*Buono,*]ut Bonū pro pulchro.Gel. l.19.c.8.Ni quid contra ea dicis poetarum pulcherrime, quo & te purges,& non esse id uitium demonstres:idest,optime. E conuerso Bonam formam pro pulchra dicimus, quemadmodum & Malam,pro deformi.Ter.And.Sos.Bona fortasse.Interdum pro forti.[*Forte,*]Vir.l.7.Aen.Satus Hercule pulchro Pulcher Auentinus.ubi uide Seruium.A pulchro fit comparatiuum Pulchrior, & superlatiuum Pulcherrimus. Vir.l.9.Aen.Quo pulchrior alter Non fuit Aeneadum.Cice.de Senectu. Vua quid potest esse tum fructu lætius,tum aspectu pulchrius?Vir.6.Aen.Teucri pulcherrima proles.Ci.fam.l.1.epi. Cum in senatu pulcherrime staremus,pro,honestissime,[*Honoratissimamente.*]

PVLCHRALIS,[*Bello,*]antiqui dixerunt pro pulchro,teste Festo. Ennius:Pulchralibus ludis.

PVLCHRE,[*Ottimamente,*]καλῶς,præclare .Plaut. Amph. Optume optumo optumam operam das, datam pulchre locas. Cice. lib. 10.epist.Lepidum pulchre noram. Pla. in Merc. Pulchre ædificatas arbitror. Aliquando pro sapienter,[*Sauiamente,*] interprete Donato. Ter. in Eunu. Dixti pulchre. nunquam uidi melius consilium dari. Aliquando pro ualde,fortiter,nimis,[*Molto,*]inquit Donatus. Ter. in Eunu. At dum accubabam, quam uidebar mihi esse pulchre sobrius.

PVLCHRITAS,[*Bellezza,*]antiqui dixerunt pro pulchritudine,ut annotauit Nonius,citans illud Cæcilij, Dij boni,quid illud est pulchritatis?

PVLCHRITVDO,nis,[*Bellezza,*]κάλλος,species,uenustas,decor,elegantia:& ut Ci.l.3.Tus.inquit,quædam apta figura membrorum cū coloris quadā suauitate.Ci.1.Off.Pulchritudo corporis apta compositione membrorum mouet oculos,& delectat hoc ipso, quod inter se omnes partes quodam lepore consentiunt.

PVLEGIVM,gij,[*Puleio,*]γλήχων,herba hortensis est nota.Col.li.1. c.5.Pulegij surculis sumigentur:ea res uidetur prohibere pituitā.Legitur & Puleiū.Ci.l.1.de Diui.Puleium aridum florescere ipso brumali die.Accipitur per translationem pro suauitate sermonis.Ci.ad Tironem l.6.Cras ex pectō Leptam,etenim ad cuius rutam pulegio mihi tui sermonis utendum est.

PVLEX, cis,[*Pulice,*]ψύλλα, uermiculus notus,inde dictus, quod ex pul-

ea puluere generetur. Pli.l.30.c.10. Aliud est cuculo miraculum non gigni pulices ubicunque spargatur.

Pulicosus, a, um, [*Pieno di pulci*] pulicibus plenus. Col.l.7.c.13.

Pullarius, ὀρνιθοσκόπος, qui e pastu pullorum captat auspicia. Liui. l.10. Pullarius auspicium mētiri ausus, tripudium solistimum nū ciari iussit Consuli. Ci.2.de Diu. Attulit in cauea pullos, qui ex eo nominatur Pullarius.

Pullaster, [*Pollo, pollastro*,] ὀρνιθάριον, & pullastra, significant gallum, siue gallinam adolescentem. Var.l.3.de Re rust.c.9.

Pullatio, τόκος, τῶν ὀρνίθων, accipitur pro fœtura pullorum, quæ & Pullitio dicitur. Col.l.8.c.5.

Pullatus, [*Vestito di nero*,] μελανείμων, pulla ueste indutus, hoc est lugubrem habitum ferens ex parentum morte, uel alia quauis ratione, qui & Atratus dicitur. Qui mos a Lydis cœptus est. Cic. in Vatinium. Quis unquam cœnauit atratus cum ipse epulis dominus Quintus Arrhius albatus esset? Quandoque pullatus accipitur pro uiliori persona siue rudi, & imperita, [*Rozo, sciocco*] translatione sumpta a spectaculorum consuetudine, in quib. lautiores candidis togis spectabant: (ut nō uno in loco indicat Martial.) tenuiores, quibus mutādæ togæ copia non erat, nigris. Sue. in Au. Sanxitq; ne quis pullatorum media cauea sederet.

Pullicenus, [*Pullicino, pulcino*,] s quibusdā, usurpatū est pro pullo gallinaceo. Aelius Spartianus de Alexandro Seuero: Seruos habuit uestigales, q eos ex ouis & pullicenis, & pipionibus alerent.

Pullicies, ei, ipsa pullatio. Col.l.8.c.10.de uirture.

Pulligo, pulliginis, pullus color. Pl.l.8.c.48. Fuluas lanas Tarentum habet, & alias suæ pulliginis.

Pullinus, pullina, pullinum, πωλικός, quod est pulli. unde pullini dentes, quos primum equi iaciunt. Pli.l.8.ca.44.

Pullulasco, scis, [*Germogliare*,] βλαστάνω, germen emitto. Colu.l. 4.cap.21.

Pulluli, [*Germogli*,] βλάστοι, stolones sunt, (ut quibusdam placet) ex arborum radicibus enascentes. unde & Pullulare dictum putant pro stolones, siue germen emittere. Pli.l.17.c.10.

Pullulo, las, [*Pullulare, germogliare*] fœtifico, quasi pullos, idest stolones emitto. nam Pullulare, dicimus arbores, cū a radice nouæ plantæ surgunt. Vir.2.Ge. Pullulat ab radice alijs densissima silua. Pl.l.17.c.10. Natura & plantaria demonstrauit, multarum radicibus pullulante sobole densa & pariente matre quos enecet. Hinc expullulo, extra pullulo. Col.li.3.

Pullus, pulli, [*Parto*] a Puellus, per syncopē, significantur autē hoc nomine quorūlibet animaliū fœtus: ut, Pullus equinus. Vir.li.3. Geo. Continuo pecoris generosi pullus in aruis, Altius ingreditur. Iuue. Sat.13. Nos uiles pulli, nati infelicibus ouis. Pullus ranæ, Hor.l.2.Ser. Quinetiam prisci pullos dicebant suos catamitos, unde Q. Fabius, cui Eburno cognomē fuit ob candorē, quod eius natis icta esset fulmine, pullus Iouis appellatus.

Pullus, [*Fosco*,] φαιός, fuscus, in nigrū uergens, cuiusmodi est color terræ, qui & Bæticus dicitur, siue Hispanus. Vir.l.3.Geor. Ne maculis infuscent uellera pullis, idest, nigris, inquit Seru. Tib.l. 1.eleg.2. Concidit ad magicos hostia pulla deos. Hoc colore olim in luctu utebātur. Ci. in Vatinium. Id a te scire cupio, quo consilio feceris, aut in epulo Q. Arabij cum toga pulla accumberes. Putre solum, & pullum, Columella in præfat.l.1.

Pulmentaris, & hoc tare, quod pertinet ad pulmentum. Plin.lib. 18.cap.12.

Pulmentarium, rij, proprie puls, uel cibus in modum pultis factus: quanquam & generalius pro quouis obsonio sumitur. ait enim Pli.lib.18.c.8. primum in Latio cibum pultem fuisse, non panem, argumento id esse, quod pulmentaria pro cibis sua etiam ætate dicerentur. Col.lib.11.cap.3. Satureia inutilis ad pulmentaria condienda. Hor.2.Ser.Sa.2. Tu pulmentaria quære Sudando. Vncta pulmentaria. Persius Sat.3.

Pulmentum, ti, ἄρτυμα, puls, uel aliud cibarium ad modum pultis factum. Plau. in Cur. Pulmentum ei eripuit miluius. Horat.1. epist.19. Pulmenta laboribus empta.

Pulmo, onis, [*Polmone*,] πνεύμων, uiscus spongiosum, corporis totius secundū cor nobilissimum, ad ungulæ bubulæ similitudinē dissectum, follis modo spiritum attrahens eundemq; reddēs, caloremq; natiuū leniter refrigerans. Persi. Sat.1. Grande aliquid, quod pulmo animæ prælargus anhelet. Apud ueteres sæpius pluraliter Pulmones dicebātur. Pla. in Cur. Pulmones distrahūtur, cruciatur cor. Cice.2.Tuscu. Vrgens grauiter pulmonum haurit spiritus. Pulmo item piscis genus sensu carens. Plin.l.9.ca.47. & lib.17.cap.ult.

Pulmonarius, a, um, [*Chi ha infiammato il polmone*,] περιπνευμονικός, pulmonis inflammatione laborans, quam & febris acuta, & difficultas anhelitus solent comitari. Col.7.c.5. Ouem pulmonariam similiter ut suem curari oportet. Pulmonaria item herba est, quam nonnulli Pepanū appellāt, buglossi folio, sed promissa magis, atque læuiore, colore quoque dilutiore, albicantibus maculis notato, ad similitudinem pulmonia: unde & nomen accepit.

Pulmonea, poma quædam pulmonis instar tumentia. Plin. libro 15.cap.14

Pulpa, [*Polpa*,] μῦς, pars carnosa in corpore animalis, quam & musculum appellant. Mar.l.3. Et pulpam dubio de Petasone uoras. In arborum quoque carne pulpæ dicuntur, meatuum quidā discursus uenis similes, nisi quod uenæ altiores, cādidioresq; spar guntur: pulpæ fissilibus insunt. Pli.l.16.c.38.

Pulpamentum, ti, ὀψοφάγημα, a pulpa deductum: carnes delicatiores, aliave lautiora obsonia. Ter. in Eun. Tu te lepus es, & pulpamentum quæris. Vide Lepus.

Pulpitum, [*Pulpito*,] λογεῖον, locus editior in orchestra, in quo chorus tragœdiarum, & Comœdiarum, quod ad comœdiæ chorum habuerunt, cæterique personam non habentes, fabulæ subseruiebant, histrionibusq; in scenam, abditis, populum gesticulatione retinebant. Pli.epi.90. Ludibria scena & pulpito digna. Ponitur etiam pro suggesto.i. pro quocunque edito loco, siue cathedra, [*Pergamo*,] Sue.de Cla.gramma. Repeto quendam post meridiē remoto pulpito, declamare solitum.

Puls, tis, πόλτος, cibi antiquissimi genus, ex farina, & aqua cōstās, addita interdum ouis, melle, uel caseo. Pli.l.18.c.8. Pulte, non pane, lōgo tempore uixisse Romanos manifestum est, quoniam inde Pulmentaria hodie quoque dicuntur. Porro quod ad uocis huius etymon attinet, Festus uidetur innuere, a Pullis Pultē appellari, quod pullarij, ut tripudium solistimum facerent, hoc potissimum cibi genere pullos pascerent.

Pulso, [*Sbattere, percuotere*,] κρούω, frequent. a pello significat sæpe percutio, uerbero. Cic.6. Ver. Lictores ad pulsandos uerberandosque, homines exercitatissimi. Terē. in Ad. Quis hoc hostium pulsauit? Virg.4. Aen. Cui nubibus atris Piniferum caput & uento pulsatur & imbri. Transfertur & ad animum, [*Trauagliare*,] Plau. in Epid. In unum multa confluunt, quæ meum pectus pulsant. Interdum uiolare, lædere, [*Offendere, uiolare*,] Virgil. lib. 12. Aen. Pulsatos referens infecto fœdere diuos. Pulsari item, dicūtur fides, uel instrumenta musica, cum chordæ digitis, uel plectro attectantur, ut sonum edant, [*Sonare*,] Vir.6.Aene. Iam pectine pulsat eburno. Campana quoque pulsari dicitur, cū aut restibus, aut pedibus impulsa, aut malleo icta sonitum reddit. Pulsans, tis, Iuuen. Sa.9. Et cum lusore catillo Cymbala pulsantis legatus fit amici. Virg.li.3. Geor. corda pauor pulsans. Pulsatus, ta, tum. Pli. lib.12.ca 9. Pulsatæ fluctibus arbores. Aequor pulsatum remige, Oui.3.de Pon. Saxa pulsata. Vir.3.Aen. Pulsandus, a, um, ut Area pulsanda equis: Ouid.3.Am ele.14. Pulsatio, [*Battimento*,] Liu.31. Pulsator, [*Suonatore*,] Val.Flacc.5.Argo. Citharæ pulsator Apollo.

Pulsus, huius pulsus, [*Polso, battimento*,] ὦσις, ictus, impulsio. Cic.1. Tus. Inanimum est omne, qđ pulsu agitatur externo. Idem 1. de Orato. Impetus, pulsusq; remorum. Vir.11.Aen. Pulsuque pedum tremit excita tellus. Pulsus, item a medicis appellatur motus arteriarum ex spiritus reciprocatione, & ex systole diastoleque cordis proficiscens. Pli.l.11.c.37.

Pultarius, rij uasculum culinarium, in quo puls decoquebatur. Celsus: Si cetera defecerint, pultarius oris compressioris ei rei cōmode aptatur. Pli.l.7.c.53. Edita cœna calidam potionem in pultario poposcit. Col.l.2.c.43. Vuæ sic in pultarius condi debebunt, ne quæ partes uasa contingant.

Pulticula, læ, diminutiuum a pulte. Col.li.8.c.11. Pli.li.26.c.8.

Pulto, as, [*Percuotere*] κρούω, pulso, fit a supino pultum, quo antiqui utebantur. Teren. Cesso iam pultare ostium.

Pulu$\mathrm{e}$reus, a, um, [*Poluerose, di poluere*,] κονιορτώδης, ex puluere: ut, Nubes puluerea.i. ex puluere moto excitata. Vir.8.Aen. Stant pauidæ in muris matres, oculisq; sequuntur Pulueream nubē. Non nunquam idem quod puluerulentus, puluere plenus. Ou.7.Met. Pulueream que trahēs per summa cacumina palam. Aequor puluereum. [*Arena*,] pro arena, in qua pugnatur. Stat.11.The.

Puluerulentus, ta, tum, [*Poluerose*,] κονιορτώδης, puluere plenus. Ci.Att.l.5. Iter conficiebamus æstuosa & puluerulenta uia. Vir. 12.Aen. Versiq; uicissim Puluerulenta fuga Rutuli dāt terga per agros. Mart.l.3. Est illic coniunx, quæ te, manibusque sinuq; Excipiet, uel si puluerulentus eas. Varro l.3.de re rust.c.16. Pilosæ, & horridæ, aut puluerulentæ.

Puluero, ras, [*Ridur in poluere, poluerizare*,] βωλοκοπέω, idem quod occo, id est, glebas maiores comminuo, & in puluerem resoluo. Col.l.11.c.2. Priusquam uineæ puluerentur, si perexilis est, uel rara ipsa uitis, lupini modij tres, uel quatuor in singula iugera spargūtur. Hinc Pulueratio quæ est genus culturæ ut inquit Seruius in 2.Ge.) Quo imminutæ glebæ uitibus applicantur. Colu. l.11.c.2. Pulueret. Pla. dixit pro puluere plenum fit, ait enim, Venus uentura est nostro, nolo hic pulueret.

Puluinar, naris, [*Guanciale*,] προσκεφάλαιον, quo dormientium capita suffulciuntur, dictum, quasi pluminar, eo quod ex plumis

soleat

soleat confici. Vtebantur autem puluinaribus potissimum lautissimi quique, præsertim in lecto coniugali, quo factum, ut puluinar figurate pro eiusmodi toris accipiatur Iuu. Sat. 6. Fumosq; lucernæ Fœda lupanaris tulit ad puluinar odorē. Oui. l. 2. de Pōto, el. 8. Incolumis coniux sua puluinaria seruat. Sedentib. quoq; puluinaria subijci solent. Oui. l. 1. de Arte: Fuit utile multis Puluinar facili composuisse manu. Loquitur autē de ijs officijs, quæ in circo spectantibus mulieribus ab amatoribus præstari consueuerunt. Puluinaria item in templis dicebantur lectuli dijs dicati in quibus illorum simulacra solent reclinari. Ci. pro domo: Arā, & ædiculam, & puluinar sub saxo sacro dedicauit. Oui. 14. Met. Et puluinaribus altis Dignior est. Sternebantur autem hi lectuli quoties decreta erat supplicatio: unde & Lectisternium nuncupatur. Liuius: Curatum lectisterniorum, & per triduum habitum, & puluinaria in conspectu fuere Ioui & Iunoni, alterum Neptuno & Mineruæ, tertium Marti & Veneri. Abusiue tamen Puluinaria pro templis ipsis dicuntur. [*Tempio*,] Inde apud Liuium legitur ad omnia puluinaria sacrificatum fuisse. Cice. in Cat. Ad omnia puluinaria supplicatio decreta est.

PVLVINARIVM, rij, puluinar, quod capiti substerni, aut sessuro subijci solet: item lectus, qui in tēplis sterni consueuit. Liu. 2. Coruū in ædem Iunonis deuolasse, atq; in ipso puluinari cōsedisse.

PVLVINATVS, ta, tum, ad similitudinem puluini. Pl. l. 15. c. 22. Protectis operimento puluinati primum calcis, mox lignei putaminis. Idem l. 17. c. 22. Puluinatis a deuexitate labris.

PVLVINVS, ni, [*Guanciale, letto*,] προσκεφάλαιον, idem quod puluinar, Quandoque accipitur pro lecto. Ci. in Ver. act. 7. Lectica hexaphoro ferebatur, in qua puluinus erat perlucidus. Apuleius. Quatuor eunuchi puluinis complusculis, uento tumentibus, pluma delicata, terrestrem nobis cubitum perstruunt. Puluini item dicuntur. [*Cossino, origliero*,] qui sellis, scamnisve imponuntur, quo mollior sit sessio, plumis, lana, uel tomento farcti. Cicer Trebatio: Sella tibi erit in ludo, eam puluinus sequetur. Iuue. Sa. 3. De puluino surgat equestris. Puluinus item in hortis dicitur terra eminens, seu protuberans inter duos sulcos. Pli. l. 19. c. 14. Col. l. 11. c 3 & l. 5. c. 10. Puluillus, li, dimi. ut Serici puluilli, serico panno obducti. Hora. Epod. 8.

PVLVINVLVS, li, [*Piumazzetto*,] προσκεφαλάδιον, dimin. a Puluinus, uaria habens significata, ut suum primitiuum. nam modo id significat, quo dormientium capita fulciuntur, modo id, quod scamnis, sellisve imponitur, quo commodior sit sessio, nōnunquā etiā pro areola in hortis in medio duorum sulcorum eminente. Col. de arb. cap. 10.

PVLVIS, pulueris, tam masculi. quam fœme. gene. [*Poluere*,] κόνις, terra minuta, & arida. Prop. lib. 1. ele. Sit mihi perpetuo puluis Hetrusca dolor. Vir. lib. 4. Georg. Cum puluere ab alto Cum uenit, & terram sicco spuit ore uiator Aridus. Hor. 4. Car. Puluis & umbra sumus. Colum. lib. 8. c 4 Siccus etiam puluis, iuxta parietes reponendus est, ut sit quo aues se perfundant. Dicitur autem puluis, ut quidam existimant, a pellendo, quod uentorum impetu pellatur. Accipitur aliquando pro loco certaminis. Cic. 3. de Legi. Doctrinam ex umbraculis eruditorum, non modo in solē, atq; puluerem, sed in ipsum discrimen, aciemq; perduxit. Vir. li. 7. Aen. Exercētur equis domitantq; in puluere currus. & in 1. de Or. In suo puluere currere, id est, ea in re uersari, in qua quis plurimum ualeat, [*Arte, studio, professione*,] Ouid. Fasto. Inque suo noster puluere currat equus. Citra puluerē, contingere dicitur, quo quis facile, & citra negotium potitur: quæ translatio sumpta est a palæstritis, qui certamen ituri se mutuo puluere solēt aspergere, ut corpora ceromate, & sudore lubrica, mutua prehensione non frustrarentur. Gel. l. 5. Ouandi causa est, cum deditione repente facta, sine puluere, ut dici solet, incruentaq; uictoria obuenit. Apud antiquos etiam puluer dicebatur. Sed ab eo quod est Puluis, genitiuus erat puluis: ut apud Catul. in Epithalamio Iuliæ: Ille pulùis Erithræi, Siderumque micātium Subducat numerum prius. Puluer uero, pulueris. uerum hodie tantum in usu est Puluis in recto, Pulueris in obliquis.

PVLVISCVLVS, li, diminut. a puluis: quod quamuis generaliter pro omni sumatur puluere, proprie tamen de eo dicitur, quo mulierculæ utuntur, ut uel cutis colorem commendent, uel dentib. candorem inducant. Apul. Misi munditias dentium, ex Arabicis frugibus tenuem, candificum, nobilem pulusculum. Cum puluisculo aliquid conuerri dicimus, quoties omnia sic tolluntur, ut nihil sit reliqui, ne puluis quidem. Plau. Rud. Conuerrere iam hic me totum cum puluisculo.

PVMEX, pumicis, maf. gen. [*Pumice, pomica*,] κίσηρις, cauernosus, aquis innatans, ad scabra læuiganda laudatissimus. Vir. l. 12. Ae. Inclusas ut cū latebroso in pumice pastor Vestigauit apes. Idem 4. Ge. Postquā est in thalami pēdētia pumice tecta Peruentum. Oui. 8. Met. Pumice multicauo, nec lentibus atria tophis Structa subit. Læuis pumice, pro molli, & effœminato, Iune. Sat. 9. Ouid. lib. 3. Trist. Pli l. 36. c. 21 Pumices, qui sunt in usu corporum læuigando . . . in fœminis iam eorundem & uiris, atque libris, laudatissimi sunt Melo, Scyro, Aeolijs insulis. Vis eius in medicina est extenuare, siccare, & abstergere. A pumice aquam quærere, [*Fati carsi in ua.*] a Plauto dictum, pro frustra ab alio petere, cuius ipse, a quo petas, maxime sit indigus nihil enim pumice lapide . . . eius. Plau. Persa. Aquam a pumice nunc postulas. Pumex etiam fœmini reperitur. Catul ad Cornelium: Cui dono lepidum nouum libellum, Arida modo pumice expolitum.

PVMICO, cas, [*Polire, lisciare*, λειαίνω,] pumice polio, læuigo. Tibul. 1. el. 1. Pumicet, & canas tōdeat ante comas. Hinc Pumicatus, a, um, Pumice politus. Mart. l. 1.

PVMICOSVS, a, um, [*Simile a pomice*,] κισηρώδης, quod pumicis similitudinem habet, id est, rarum, & cauernosum. Pli. l. 17. c. 5. Pumicosa terra. Idem li. 32. c 8.

PVMICEVS, ex pumice, uel ad similitudinem pumicis. Plau. in Pseu. Pumiceos oculos habeo.

PVMILIO, nis, [*Nano*,] hō paruæ & humilis staturæ Gel. li. 19 ca. 13. Quos Pumiliones dicimus, Græci νάνους, appellant. Mart. lib. 14. Parma tibi, scutum pumilionis erit. Transfertur ad aues, aliaque cuiuscunque generis animalia humilis staturæ. Col. l. . c. 2.

PVMILVS, [*Nano, pigmeo*,] p. c. a Statio ponitur pro pumilione, li. 1. Sil. Caluæq; uagis grues rapinis Mirātur pumilos ferociores. Legitur & Pumilo, in eadem significatione, ut ibi sē apud Stat. Hic audax, subit ordo pumilonum. Item Pumilus, apud Sue. in Aug.

PVNCTIM, [*Di punta, di stoccata*,] ἐκ τοῦ κεντεῖν, pungendo, ut cæsim, cædendo. Liu. 22. Hispano punctim magis, quam cæsim, assuetis petere hostem.

PVNCTVS, maf. gene & Punctum neutri generis, [*Punto*, , στιγμή,] minima indiuiduaq; lineæ pars, nullam neque longitudinem habens, neque latitudinem, neque profunditatem. Senec. Punctum, & adhuc puncto minus mundi quod incolimus. Pli. li. 2. Non aliud est terra uniuersa, quam mundi punctus. Quandoque Punctum sumitur pro temporis, uel horæ momento [*Momento*,] Ci. Cecin. l. 6. Ne punctum quidem temporis in ista fortuna fuisses. Idem pro Cluen. Neque postea Larini punctum est temporis commoratus. Cæsar l. 2. Bel. Ci. Multorum mensium labor hostium ui tempestatis puncto temporis interijt. Pro suffragijs. Cic. pro Plan. Questus es plures testes te habere, quam quot in ea tribu puncta tuleris. Hor. in Arte: Omne tulit punctum, qui miscuit utile dulci.

PVNGO, gis, pungi, uel punxi, punctum, [*Pungere*, νύττω,] cuspide uel aculeo ictum infero. Var. Admota apis cum pupugerit. Pla. Truc. Stimulū habet, quæ cor pungit meum. Ci. pro Sext. Gladius, qui per se pungere non potest. Per translationem de animo dicitur, cum is ægritudine aliqua afficitur, [*Affligere*,] Idem 3. Tusc. Si ignominia pupugit. Idem ad Trebat. Pungit me rursus, quod scribis, esse te istic libēter. Pūgens. Pl. l. 6 c. 24. Pūgentia folia pino Punctus, a, um, Ci. pro Mil. Vulnus acu punctū. Pūctio, [*Puntura*.] Pl. l. 25. c. 13. Punctū, cti, neu ge. idē quod pūctio. [*Puntura*.] Pl. l. 8. c. 50. punctus, idem, actus uidelicet pungendi [*Puntura*,] Pli. l. 29. c. 6. Punctiuncula, æ, dim. Sen. 3 de Ira.

PVNICVS, a, um, a Pœnus deductum, quasi Pœnicus, idem ualens quod Carthaginiensis. Pœnorum autem nomen a Phœnicibus deriuatur detracta aspiratione. Punica mala, granata, quæ hoc cognomen sibi circa Carthaginem uendicarunt, ubi & multa & insignia nasci perhibentur. Granata dicuntur a granis, quibus sunt referta. Mar l. 1. Aut imitata breues punica mala rosas. Poma punica. Ou. 4. Fast. Punica quæ in lento cortice poma tegunt. Punica grana. Ou. 4. de Ponto, el. 15. Punica sub lento cortice grana rubent. Punica fides, leuissima. Pœnorum enim perfidia in prouerbium abijt, quod ea gens peculiariter periurij notata sit. Liui. li. 22. Quæ Punica religione seruata fides ab Annibale est. Salu. in Iug. Comperio Bocchum magis punica fide, quam ob ea quæ prædicabat, simul Romanos, & Numidam spe pacis detinuisse. Punicum sagum. Hor. Epod. 9. Vir. 9. Aen.

PVNICANVS, a, um, quod est Pœnorū, uel quod ex regione punica affertur. Ci. pro Mur. Strauit pelliculis hædinis lectos punicanos.

PVNICEVS, cea, ceum, φοινικοῦς, quod uiolæ flammeæ colorem refert, quod genus coloris & rutilum, & spadicē appellari, auctor est Gel. l. 3. c. 9. Vir. l. 5. Ae. Puniceis ibant euincti tēpora tænijs. Idē 5. ecl Puniceis humilis. Colore puniceo matura arbuta, Luc. l. 5.

PVNIO, nis, niui, nitum, [*Punire, castigare*,] τιμωρέομαι, pœna afficio, quod & pœnio dixerunt antiqui. Ci. pro domo: tu eum supplicio puniendum putasti. Idem. 1. Offic. Prohibenda est maxime ira in puniendo. Punior iris, passiuum. Ouid. 9. Metam. Quod uidet hæc lucem, quod non ego punior ipsa. Inuenitur & Punior deponens apud Cic. pro domo: Cuius tu inimicissimum multo crudelius etiam punitus es, quam erat humanitatis meæ postulare. Puniendus. Ci. l. 1. de Or. Punitor. Ci. pro Mil. Fuit ultor iniuriæ, punitor doloris sui.

PVPA, pæ, [*Puttina, fanciulla,*] παιδισκάριον, puella paruula, & tenella. Mar. l. 4. Pupā se dicit Gellia, cū sit anus. Ausonius, Barbara q̄ Latiās uineis alūna pupas. Pupas item appellabāt, imagunculas quasdam puellares, quibus uirgines in prima pueritia lusitare solebant, donec iām pubertati uicinæ, eas Veneri offerebant, [*Bambine,*] Varro in Orig. In desiderium puparum, & sigillorum ueniebat. Persius Sat. 2. Veneri donatæ a uirgine pupæ.

PVPILLA, læ, [*Pupilla,*] κόρη, niger in cornea tunica, atque adeo in medio oculi circulus, tunicæ, quæ ῥαγοειδὴς, a Græcis dicitur foramini respōdēs. Pl. l. 11. c. 37. Media oculorum cornea fenestrauit pupilla: cuius angustiam non sinunt uagari in certam aciē, & ueluti canali dirigunt, obiterq; incidentia facile declinant. Ci. 2. de Nat. De. Acies ipsa qua cernimus, quæ pupilla uocatur, ita parua est, ut ea, quæ nocere possint facile uitet.

PVPILLARIS, re, quod est pupilli: ut Pupillaris pecunia. Liu. l. 24.

PVPILLVS, li, [*Pupillo,*] ὀρφανός, impubes, qui in patris potestate esse desiit, morte, uel emancipatione: ut docet Pomponius l. Pupillus. ff. de uerb. si. Hieronymus, pupillus dicitur, qui non habet patrem, orphanus, qui nec patrem habet, nec matrem. Ci. 3. Ver. Is mortuus est: reliquit pupillum paruum filium. Hor. 1. ep. 1. Vt piger annus Pupillis quos dura premit custodia matrum, Cic. 3. Ver. Ille infanti pupillæ fortunas patrias ademit.

PVPPIS, huius puppis, fœ. gen. [*Poppa della naue,*] πρύμνα, posterior pars nauis. Liu. 28. religatas puppib. in altum extraxere. Accipitur & pro tota naui. [*Naue,*] Virg. 10. Aen. Aeneas socios de puppibus altis Pontibus exponit. Oui. epi. 12. Iussus in expertā Colchos aduertere puppim. Aliquando pro loco honoratissimo in rep. translatione sumpta a gubernatoribus, qui in puppi sedētes clauum tenent. [*Gouerno,*] Ci. ad Petum l. 9. Sedebamus in puppi, clauumq; tenebamus.

PVPVLA, læ, [*Pupilla, luce dell'occhio,*] κόρη, popilla. Luc. l. 2. Et quoniā plagæ quoddam genus excipit in se Pupula, cum sentire colorē dicitur albū. Ci. 2. de Na. De. Palpebræ, quæ sunt tegumenta oculorum, ne læderent aciem, aptissimæ factæ & ad claudendas pupulas, ne quid incideret, & ad aperiendas. Hor. ep. 5. Interminato cum semel fixæ cibo Intabuissent pupulæ.

PVPVLVM, urbs in latere meridionalis Sardiniæ. Ptol. li. 3. ca. 3.

PVPVLVS, & Pupula dim. a Pupus, & Pupa. Catullus.

PVPVS, [*Putto, fanciullino,*] puer paruulus, & tenellus. Varro: Mammam lactantis sugentem ponere pupum.

PVRGABILIS, le, [*Che si puo purgare,*] q facile purgatur. Pli. l. 15. c. 23.

PVRGAMEN, minis, seu Purgamentum, ti, [*Lordure,*] immunditiæ, quas, rem aliquam purgantes, eiicimus. Col. li. 1. Liu. 1.

PVRGO, as, [*Purgare, nettare,*] ἀποκαθαίρω, sordibus libero, quasi purum ago. Col. 2. Cauatum foramen cum purgauerimus. Cato. c. 65. A foliis & stercore purgato. Ouid. 1. de Ponto. Eleg. 9. Nec dubitem longis purgare ligonibus arua. Hor. 1. epist. 7. Cultello proprios purgantem leniter ungues. Purgare aluum, est alui sordes medicamento expellere. Ci. 1. de Nat. Deo. Vomitione carnis purgare aluos ibes Aegyptiæ dicuntur. Purgare cum genitiuo Hor. 2. Ser. Sat. 3. Et morbi miror purgatū te illius. Purgare pisces. Ter. Ad. per trāslationē significat excusare. [*Scusare,*] Idē in Eu. Purgon' ego me de isthac Thaidi. Ci. Att. l. 1. Quintus frater purgat se mihi per literas. pro Sex. Ros. Seruos ipsos neq; arguo, neq; purgo. Purgari rationes dicuntur, quando deciduntur superflua, aut obstātia collatione facta accepti & expensi. Sue. in Caligula. Purgare fastidiū est curare, & remediū adhibere, [*Curare, remediare,*] Pli. l. 8. c. 27. Hinc Purgatio aliquādo pro excusatione. [*Scusa*] Ter. in Hea. Nescio quid peccati portet hæc purgatio. Purgationibus fœminarum urinæ utile decoctū. Pli. li. 2. c. 4.

PVRIFICO, as, [*Purificare, purgare, nettare,*] ἁγνίζω, mundo, purū facio. Sue. in Aug. Quasi a concubitu mariti purificasse se. Pl. l. 10. c. 41. Circumactæ gallinæ se se purificant. Purificatio. Pli. l. 15. c. 30. Eadem & purificationibus adhibetur.

PVRIME, dixerunt ueteres pro Purissime: ut annotauit Festus.

PVRPVRA, ræ, [*Porpora,*] πορφύρα, piscis ex concharum genere, in faucibus habens liquorē, tingēdis lanis maxime expetitum. Pli. l. 9. c. 36. Purpuræ uiuunt annis plurimum septenis. Congregantur uerno tempore, mutuoq; attritu lentorem cuiusdam ceræ saliuant. Purpuræ florē illū tingēdis expetitum uestibus, in mediis habēt faucibus. Hinc purpureus, a, um, [*Di porpora,*] Vir. 11. Aen. Purpureus quōdā color ora relinquit. Purpureæ uestes, alias Tyriæ dictæ, a loco ubi purpura optime tingebatur. Pli. li. 11. c. 37. Cæsaci, quo die primū ueste purpurea processit, atq; in sella aurea sedit, sacrificāti bis in extis defuit cor. Quādoq; tamē purpureum pro cœruleo positum legimus, præsertim cum de mari dicitur ex nimia altitudine nigrescēre. [*Verdetto*] Virg. li. 4. Geo. Et mare purpureum uiolentior influit amnis. Cic. 4. Aca. Mare illud, quod nunc Fauonio nascēte purpureum uidetur, idē huic nostro uidebitur. Vitr. Auctor est, purpuras pro solis propinquitate aliā atq; aliam habere colorē: & apud Tyron quidem rubrum; circa Africam autem puniceum succum emittere, quō & purpura tingitur; quam uiolaceam appellant. Cor. Nepos: Me iuuene uiolacea purpura uigebat. Primum autem tingendæ purpuræ initium ad Herculem referunt Phœnices, teste Iulio Polluce, qui cū Tyro puella comitatus, iuxta maris litus iter faceret, accidit ut canis purpuram è mari eiectam nactus, carnem eius depasceretur: cuius rictum cum Tyro gratissimo colore infectum uideret, negauit sibi cum Hercule deinde quippiam futurum, nisi ille coloris eiusmodi uestē sibi attulisset. Cui morem gerens Hercules, prius cruorem ex purpuris collegit, lanaq; eo infecta, amicæ, quā petierat, uestem attulit. Accipitur quandoq; Purpureus pro pulchro, [*Biondo,*] Vir. 1. Ge. Et pro purpureo pœnas dat Scylla capillo. Purpura antiquitus erat insigne Romanorum magistratuum: quod Martialis affirmat, cum ait: Diuisit nostras purpura uestra togas. unde aliquando ponitur pro ipsis magistratibus. [*Magistrato,*] Idem: Purpura te felix, te colit omnis honos.

PVRPVRARIVS, ria, rium, ut Officina purpuraria, in qua purpura tingitur. Plin. lib. 35. cap. 6.

PVRPVRASCO, is, re, πορφυρίζειν, in purpuram uergere. Ci. 2. Acad.

PVRPVRATVS, ta, tum, [*Vestito di porpora,*] πορφυρίδι περιβεβλημένος, purpura ornatus. Cic. lib. 1. Tut. Ista horribilia minitare purpuratis tuis. Liu. 21. Cum Athenagora, uno ex purpuratis. Purpuratus Gabinius. Cic. in Cati.

PVRPVREVS, ea, eum, [*Porporino,*] πορφύρεος, quod purpuræ colorē refert. Pli. li. 10. c. 32. Purpureis & candidis admistis pennis. Aer purpureus, Oui. 6 Met. Amictus purpureus, Vir. 3. Aen. Aurora purpurea, Oui. 3 Met. Labella purpurea 1. Am. Ele. 13. Ver purpureum. Vir. 9. Ecl. Inuenitur etiam Purpureus pro purpurato. [*Vestito di porpora,*] Hor. l. 1. Car. Et purpurei metuunt tyranni.

PVRPVRISSO, sas, purpurisso, inficio. Pla. in Tru. Istas buccas tam belle purpurissatas habea.

PVRPVRISSVM, ssi, ἀνδρείκελον, (Arist. & Polluci) coloris genus, ex creta argentaria, purpuræ succo inebriata: quo & pictores utuntur, & mulierculæ purpureum genarum colorem sibi conciliant. Plin. lib. 35. cap. 6.

PVRPVRO, as, πορφυρίζω, in purpuram uergo. Col. lib. 10.

PVRVLENTVS, ta, tum, [*Marcioso,*] πυώδης, quod pure, siue sanie plenum est Pli. l. 22. c. 11. Auribus purulentis medetur. Idem li. 20. ca. 2. Purulenta expuentibus auxiliatur. Hinc Purulente Plin. in Proœ. li. 23. Ossibus purulente limosis plurimum confert.

PVRVS, a, rū, [*Puro, netto, semplice,*] καθαρὸς ἁγνὸς, mundus, sine sorde. Ci. p Cec. Quicquid inde hauriās, purū, liquidūq; te haurire sentias, Hor. 3. Car. Ode. 16. Puræ riuus aquæ. Cic. 2. de Nat. De. Acutiora ingenia, & ad intelligēdū aptiora eorū, q terras incolāt eas, in quib. aer sit purus, ac tenuis, quā illorū, qui utātur crasso cœlo, atq; cōcreto. Hinc Pura uestimēta a ueteribus dicebant, quæ sacerdotes ad sacrificia sumebāt. i. nō fucata, non maculā habentia. & Purum aurum, recte expurgatum, coctumq;. Purus locus. i. liber a religione. Vlp. in l. locum de reli. & sump. fun. purū locum esse definit, qui nec sanctus, nec sacer, nec religiosus est. Sic pura oratio. a Ter. in Hea. prologo dicitur, quæ nihil faciat barbaræ habeat admistum. Pura hasta, a Ver. 6. Aen. appellatur, & quæ sine ferro. quæ præmium fuit apud antiquos militum eorum qui ex memorabili aliquo prælio uictores euasissent. Pura uasa, a Paulo in l. si in rem. de rei uen. dicuntur, quæ sunt sine emblemate, siue cælatura, & incrustatione. Purū iudicium, a Ci. 2. de Inu. pro simplici, & absoluto ab omni exceptione. Hinc pure, [*Puramente,*] aduer. Ci. 1. de Nat. De. Hæc enim omnia pure ac caste tribuenda Deorum numini. Idem de Sen. Quiete, pure, & eleganter acta ætas. Loqui pure, & emendate, Cic. de opt. gen. orat. Legitur & Puriter, apud Car. de Re ru. cap. 23.

PVS, puris, ge. ne. [*Marcia,*] πύος, sanies coacta, & ex maturitate crassa iam effecta, & albida. Pli. l. 28. c. 11. Si grauitas sit audiendi, fel bubulū cū urina capræ prodest, uel si pus sit. Pus a sanie distinguit Celsus lib. 5. cap. 6. His uerbis. Sanguis omnibus notus: Sanies est tenuior hoc, uarie crassa, & glutinosa, & colorata: Pus crassissimū, albidissimūq; glutinosius & sanguine, & sanie. Exit autem sanguis ex uulnere recenti, aut iam sanescente: sanies est inter utrunq; tempus, pus ex ulcere iam ad sanitatem spectante. Mouere pus, est pus excitare, & euocare. Cels.

PVSA, [*Putta, fanciulla,*] παιδισκάριον, pro puella apud antiquos accipiebatur. Festus.

PVSILLVS, a, um, [*Piccolino,*] τυτθὸς, paruulus, exiguus dim. a Pusus. quo ueteres pro puerulo utebantur. A quo sursus aliud dim. Pusillulus. Mar. l. 1. Cotta pusillus homo est. Trebonius ad Cic. li. 12. Nactus in nauigatione nostra pusillum laxamenti. Hor. 1. Ser. Sat. 4 Di bene fecerunt, inopis me, quodq; pusilli Finxerunt animi. Ci. ad Brutum: Pusillam epistolam. Iuu. Sat. 15. Terra malos homines nunc educat, atq; pusillos. Vox pusilla, Hor. 2. Ser. Sa. 3. Testis pusilla, Cic. 2. de Ora.

PVSIO, onis, [*Fanciullo,*] παιδάριον, paruus puer. Cic. pro Cæl. Qui.

propter nocturnos quosdam inanes metus tecum semper pusio cubitauit. Iuue.Sat.6.Nonne putas melius, quod tecum, pusio dormit? Pusio qui noctu non litigat.

Pustula, læ,[*Brosola*,]nomẽ generale est ad tuberculta omnia,præter naturam in cute efflorescẽtia: a pure (ut quidam uolũt) quod in se continet, quanquã metiã latius pustularũ nomen ad ea extenditur, quæ pure carent. Mar.l.14. Feruida ne trito tibi pollice pustula surgat. Quo in loco pustulã appellare uidetur, ampullæ genus, in manibus, pedibusve ex nimio labore prouenient. Cels. li.5.ca.18. Pustularũ nomen ad quatuor contrahit genera, in Phlyctænas maiores pustulas. In eã ẽthemata, quæ Pli. modo eruptiones pituitæ, modo Papulas appellat: in Psydracia paulo duciora, subalbida, & acuta: & in Epinyctidas, quæ sunt subliuidæ, modice tumefcentes, & plenæ sanguinis.

Pustulatum, argentum, a pustulis dicitur, quæ in argento cęlato in asperdinem quandam eacitæ usuntur, ut pustulæ in corpore ea igni, frigore, uel labore nascentes. Mar.li.7. Nolla uenit a me Argenti tibi libra pustulati. Traquil.in Nerone. Pustulatum argentum posuit pro purgatissimo, & eacoctissimo.

Pusula, æ, p.c. ἐρυσίπελας, morbi genus a flaua bile, uel tenui sanguine: uel ab utroq; proficiscens: quam & Ignẽ sacrum appellãr. Col.l.7.c.5. Hinc Pusulosus, qui eo morbo laborat. Idẽ ibidem.

Putamen, inis, κέλυφος, ternm quarumlibet purgamentum, a putã do. Pla.in Cap. Nucleum amisi, reliqui pignori putamina. Ci.5. Tus. Instituit, ut candentibus iuglandiũ putaminibus barbam sibi, & capillum adurerent. Putamina ouornm. Pli.li.7.c.2. Testudinum putamina secare in laminas, idem lib.9. cap.11.

Puteal, lis, quid sit uideo uel inter grammaticos parum cõstare, Acron locum fuisse putat, ad quẽ conuenire solẽt fœneratores. Porphyrio sedem fuisse tradit prætoris, prope arcum Fabianũ, in quo primũ tribunal & subsellia a Libone quodam fuerint collocata: unde & Libonis puteal ab Horatio ait appellatũ: Forum, putealq; Libonis Mãdabo siccis P. Victor in regione urbis octaua puteal cõstituit Libonis: & Ianos duos totũq; eũ locũ mercatoribus frequentẽ fuisse ait. Verum omissis horũ opinionibus, illud certe constat, Puteal locũ fuisse in Comitio, in gradib. ipsis ad læuam Curiæ, in quo olim Accij Næuij statua posita fuit, qđ in eo loco is cotem nouacola diceretur discidisse, subcuius statua locus erat subterraneus, quem Puteum appellabant, arã habens, & Accij nouaculam, ibidem defossam. Supra autem umbel la imposita erat, siue petasus puteum tegẽs: unde & locus nomẽ accepit. Putealia enim puteorum opercula dicuntur. Cic. 1. de Diu. Cotem autem illã & nouaculam defossam in Comitio, supraque impositum puteal accepimus. Fuisse autem hunc locum iuri dicendo destinatum, satis aperte docet Hor. 2. Ser. Sat.6. Ante secundam Roscius orabat, sibi adesses ad puteal cras.

Putealis, & hoc le,[*Di pozzo*,]ea puteo. Oui.in Ibin: Ut quos dua Pœnus mersit putealibus undis. Col.l.11.c.3. Fonte puteali post sit irrigari.

Puteanus, a, um,[*Di pozzo*,] idem: ut Aqua puteana, Pli.l.16. Col. lib.11.cap.26.

Putearius, rij,[*Chi caua pozzi*,] φρεατορύκτης, qui puteos fodit. Pli.lib.31.cap.3.

Puteo, putes, putui, prima pro-[*Puzzare*,] ὄζω, fœteo. Horat.2. Ser.Sat.2. Putet aper rhombusq; recens. Quin.li 6 c.4. Aliquando desinet putere. Diurno mero putere. Hor.1.epi.20.

Puteoli, orum, Ποτίολοι. Ste. oppidũ maritimũ Campaniæ, octauo lapide distans a Neapoli, nõ procul ab Auerno lacu, a Samiis conditũ, teste Eusebio, sub idem fere tempus, quo Tarquinij Roma sunt eaacti. Dicti Puteoli, siue a copia puteorũ aquis calidis scatẽtiom, siue a putore, i. graueolentia aquæ sulphuratæ. Puteolanus, Ci. Thermo: Cluuius Puteolanus ualde me obseruat.

Puteus, tei,[*Pozzo*,] φρέαρ, qui perpetuas habet aquas ea terræ uenis manantes, non tamen fontium more foras prorumpentes, dictus quod puteat ex alumine, & sulphure sæpe, dũ cautur: aut certe, ut Varroni placet.l.4.de Ling.Lat.a πάτος, quod potũ significat. Vir.3.Ge. Ad puteos, aut alta greges ad stagna iubeto Currentẽ ilignis potare canalibus undã. Ci.de Prouin.cons. Virgines se in puteos abiecerunt. Differt a cisterna, quod ille suas habeat aquas ea terræ uenis manãtes, Cisternas aduẽtitias, i. pluuias colo perpurgatas. Legitur & Puteũ ne.ge. ut annotauit Nonius, citans locum Var.ad Fundanium, stagna, putea, maria.

Puticuli, locus publicus Romæ ultra exquilias, commune sepulcrum, miseræ plebiuta dictus, siue quod ibi cadauera putrescerent, teste Festo, siue quod putrefacta cadauera summum ibi potorem gignerent, siue a puteis ipsis. i. fossis in quibus cadauera sepeliebantur. antiquissimum enim sepulturæ genus fuit, teste Festo, ut facto puteo cadauer humo obrueretur. nam cremando rum corporum consuetudo a L.Sylla initium sumpsit.

Putidus, a, um,[*Puzzolente*,] ψευδαλέος, mali odoris. Pla. in Bacch. Tanti est, quanti est fungus putidus. Cic.in Pis. Illius pecudis & putidæ carnis consilio niti nolebã. Transfertur & ad orationem quæ putida dicitur, cum est insuauis, rãcida, humilis, & abiecta, auriũ iudicio non satisfacit,[*Sozzo, vergognoso*,] Nonius: Putidum non solum ab ore fœtido, & graui, quod narib. præbetur; sed et quod auribus triste, insuaue, austerum, rancidum. putidum dici posse auctoritas uetustatis admisit. Ci. Att.L.1. Vereor ne putidũ sit scribere ad te, quã sim occupatus. Idem in Or. Quonam modo audiretur Mysius, aut Phryx Atheniis, cum Demosthenes ea a gitetur, ut Putidus. Hinc Putidiusculus. Ci. Cæs.l.7. Summa puti diusculi, quã per te ui a licet. Idẽ Putidulus, aliud dimi. Mar.li. 4. Altera ridicula est, altera putidula. Hic Putide, insuaniter, austere, rancide. Ci. de Cla. Or. Si quis eos, qui nec inepte dicunt, nec odiose, nec putide, Attice putat dicere.

Putitius, pro stulto a Plauto usurpatur, teste Festo.

Puto, putas,[*Potare, bruscare piantare*,] ἀποκαθαίρω, inutilia, & super flua ea arboribus, fruticibusve reseco. Col.li.2. Neq; uitem, aut arborem putent. Ad animum transfertur, pro cogitare, considerare, cogitãdo enim resecamus mẽte, quæ falsa, aut inutilia sũt. Ter.in Eu. Dũ hęc putu. pteri imprudẽs ullã. Aliquãdo p æstimare.[*Stimare*,] Ci.in Ver. Si denarijs quadringẽtis Cupidinẽ illũ. Ter.Ade. Mitto maledicta rẽ ipsã putemus. Putare rationem, est calculũ subducere,[*Far conto*,] Plau.in Aul. Putarur ratio cũ argentario. Aliquando pro cogitare,[*Considerare*,] Plaut. in Cæs. Cum eam mecum rationem puto. Interdũ aptare,[*Accomciare*,] Titinnius Fullonibus, ut citat Nonius: lanam qui non reddec tẽpore putatam, sacito ut mulcetur malo. Interdum eastimare, [*Giudicare*,] Ter. An. recte putas. Ci. de Am. Atilius prudens esse in iure ciuili putatur, id est, existimatur. Putator, qui uites, alias ve arbores, aut frutices, sarmentis, ramisve inutilibus repurgat. [*Potatore*,] Pli.li 27.ca 8. Vir.2. Gc. putatio. Ci. de Ora.

Putor,[*Puzzo*,] fœtor. Cato. ca.157. Ea omnem putorem adimet. Luc.li.2. Intempestiuos cum putor cœpit ob imbres.

Putredo, nis,[*Putrefattione*,] σηπεδών, corruptio. Oui.3. de Ponto.

Putrefacio,[*Putrefare*,] σήπω, corrumpo, putre aliqđ fa. io. Col.l. 3. Formicæ putrefaciũt eruta uitiũ. Plau.in Most. Venit imber, putrefacit opera fabri. Liu.21. Saxa infuso aceto putrefaciunt.

Putreo,[*Marcire*,] σήπομαι, marcen Pacuuius: Annis, & a rate boc corpua putret. Pla. Mott. Tigna humida putrent.

Putresco, is,[*Putrefarsi*,] κατασήπομαι, putridus fio. Col.li.2. Vt herbarum culmis immista putrescant. Idem in eodem: Torum stercquilinium sæpius permiscẽri oportet, quo facilius putrescat, & fit aruis idoneum. Hor.2. Scr. Sat.3. Vestis putrescit in arca.

Putridus, a, um,[*Putrefatto, marcio*,] putris, putrefactus. Ci. in Pis. non enim nos pilosæ genæ, non dentes putridi deceperunt.

Putris, & hoc putre,[*Corrotto, putrefatto*,] σαπρός, corruptum, in putredinem resolutum. Vir.1 c. Aen. Quadrupedum putrem cursu quatit ungula campum. Idem 1. Ge. Et Zephyro putris se gleba resoluit. Ubi Seruius: Putris gleba, idest solubilis. Col.li.2.

Putus, a, um,[*Puro, purgato*,] καθαρός, idem quod purus: unde Putũ argentũ, idest purgatũ. Iuu. Sat.10. Pauca licet portes argenti uascula puri. Interdum Putus in oratione legitur coniunctũ ũ adiectiuo purus, unde, Argentum purum puti dicitur, quod ita exeoctũ est, itaq; purgatũ, ut nihil alterius materiæ habeat admi stum. Gel.l.6.c.5. Cautũ fuisse, ut Carthaginiẽses quotannis populo R. darent certum pondus argenti puri puti. Pla. Pse. ad hominem transtulit, cũ ait Polyma chæroplacides Putus putus est ipsus. Quasi dicat, ipse omnino est, & non alius prorsus. Fest. Putum antiqui pro puro dicebant: unde Purum aurum putatum dici solet, idest eapurgatum. Orationes putissimæ. Ci. Att.lib.2.

P ANTE Y

Pycta, pyctæ, uel Pyctes, La ine pngil. Lampridius in Heliog. Gla diatores ante conuiuium pugnantes sibi, & pyctas frequẽter ea hibuit. Hinc Col.l.8 c.2. Gallinaceum in certaminibus galloriũ pugnacem Pyctem uocat. Pli.l.7.c.47. Euthymus pycta, semper Olympiæ uictor.

Pyctacium, pyctacij, πυκτάκιον, apud Lampridium in Aleaandri uita, dicitur album, hoc est tabella dealbata, in qua nomina iudicum selectorum describebantur.

★**Pydno**, oppidum Macedoniæ, ad Sinum Thermaicum. Plin. lib. 4. cap.10.

Pygargus, πύγαργος, caprea siluestris, non dissimilis damis. Pli.l. 8.c.53. Sunt & damæ, & pygargi. Iuue. Sat.11. Sumine cum magno lepus, atque aper, atque pygargus. Est item Pygargus auis ea genere aquilarum. Pli.li.10.ca.3.

★**Pygela**, Vibs Ioniæ, non procul ab Epheso. Theopompus.

★**Pygmalion**, Beli Tyriorum regis filius, frater Didonis.

Pygmæi,[*Pigmei, nani*,] ut l.7. scribit Pli.ca.2. Populi in extrema parte montiũ Indiæ habitantes, salubri cælo, semperq; uernãte, qui ternos dodrantes non exeedunt: unde Pygmæi dicti sunt. Πυγμή n. cubitũ significat. Horũ mulieres qui. tanno pariunt, senescunt octauo. Aristo. in caueruis uiuer. pygmęos tradit. Pan. quoque

quoq; l.4.c.11. In Thracia Pygmæns fuisse scribit, Vrbéq; Geraneam tenuisse, donec a gruibus fugati nouas sibi sedes quærere sunt coacti: ad quod etiam spectare uidetur illud Iuu. ex Sat.13.
Ad subitas Thracum uolucres orbemq; sonoram
Pygmæus paruis currit bellator in armis.

PYLADES, dę, uel dis, Strophij Phocensis filius indissolubili amicitiæ uinculo cū Oreste coniūctus. nā cū Clitęnestra, ab Aegystho adultero adiuta, Agamnenoné occidisset, Strophius Oresté adhuc puerū certissimæ neci subduxit, & regno suo una cum Pylade educauit. Postea cū Orestes, pro uindicandæ paternæ mortis, matrē peremisset, eáq; ob re in furoré conuersus esset, Pyladé perpetuum omniū suarū profectionum comité habuit, & tocū periculorū: tamq; se mutuo amoris uehementia sunt prosecuti, ut alter pro altero mori non recusaret. C. de Ami.

*PYLENE, πυλήνη, oppidum Aetoliæ. Hom. in Catalogo.

*PYLVS, oppidum agri Messeniaci, in tractu occidentali Peloponnesi, unde Pylius Nestor.

PYRA, [Monte di legne, πυρά] lignorum congeries, cuiusmodi olim cremandorum corporum caussa extrui solent. Vir.4.Ae. At regina pyra penetrali in sede sub auras Erecta ingenti. Idem 11. Ae.

PYRAMIS, dis, [Piramide, πυραμίς] moles maxima quadrata, ita cō structa, ut a lato in acutū tendat, in formā flammæ, quæ ima sui parte latior, in acuminatū desinit fastigiū. maxime huius generis in Aegypto fuisse memorantur circa Memphim, structuræ ex quadratis lapidibus admirādę, fastigiatæ ultra omnē excelsitaté, quæ manu fieri posset, (ut scribit Solī.) in quibus sepeliebantur reges. excogitatæ primum a regibus Aegypti, ne plebs esset otiosa, uel ne pecuniā successoribus relinquerét. Pli.li.36.c.12. Hinc Pyramidatus in pyramidis formam. Ci.1.de Na. Deo. Quædam pyramidata, coruata quædam.

PYRAMVS, [Pirame,] adolescens Babylonius, qui Tisbes uicinæ puellæ mutuo amore captus, amicæ persuasit, ut, deceptis custodibus, in solitudinem quandā extra urbem ad se conueniret. quò cū puella prior uenisset, conspecto leone, trepida profugit ad silvas, relicto per festinationē amiculo, quod inuentū leo dilacerat. ut, ueniens deinde in locum constitutum Pyramus, cum Thisbes amiculum a fera dilaceratum agnouisset, arbitratus ipsam a leone esse deuoratam doloris impatientia, quo accinctus erat, gladio seipsum interemit. Thisbe quoq; cum, posito timore, ex silua rediisset, Pyramumq; ex uulnere adhuc palpitantem agnouisset, exemplo ex uulnere gladio sibi etiam mortem consciuit. Hoc nomine etiam dictus est fluuius Asiæ, Nili modo limū deferens, qui magnam Ciliciæ partem adiecit, unq; olīj sui latere magna limi ui congestas. Stra.li.1.

PYRENA, [Pirene,] p.p. πυρήνη, nomen puellæ, Bebrycis filiæ, in pyrenæo monte ab Hercule compressæ, atq; a feris laniatæ, & ibi sepultæ. qui mons quoque a Poetis Pyrene nuncupatur. Silius li. 3. Pyrene celsa nimbosi uertice cernit Diuisos Celtis late prospectat Iberos. & Tibul. li.1. non sine me est tibi partus honos: tua bella Pyrene Testis, & Oceani littora Santonici. Hic mons Galliam ab Hispania diuidit, ab exortu æquinoctiali in occasum brumalem porrectus, ita dictus ἀπὸ τοῦ πυρὸς, ab igne: siue quod crebris fulminum ignibus feriatur, siue quod Pyrenæi montis silua (ut auctor est Diodorus li.6.) iniecto a pastoribus igne olim uniuersa conflagrauerint. Silius a Pyrene puella Pyrenæum falsum dici autumat. Dicitur autem mons ipse Pyrene, & Pyrenæus mons. Pyrene autem per 1, nostrū, siue Perene (πειρήνη, Suidæ) est fontis nomen, ut inquit Probus, in Helicone Musis consecratus. Strabo autem Pyrenem fontem sub Acrocorintho monte commemorat. cuius meminit, & Persius, & Pla. in Aul. Stat. lib.1. Syl. in posteriore hac significatione primam syllabam semper producit, quia apud Græcos scribitur per ει diphthongum: in priore eandem habet indifferentem, ut facile est uidere ex testimonijs Catulli, & Silij paulo ante citatis.

PYRETHRVM, [Pirethro,] herba quā Romani Saliuaré appellāt. Folia & caule emittit, dauco siluestri, & igniculo similē. Ou. de Ar. Tristaq; in annoso flaua pyrethra mero. Pl.li.28.c.16. Diof.l.3.c.48

*PYRGOTELES, gemmarum sculptor nobilissimus. Plin.

*PYRGI, oppidum in ora Tusciæ, Ptolemæo.

PYRGVS, [Torre, πύργος] Latine turris, quod fulgureis ignib. feriri turres consueuerunt. A cuius similitudine Pyrgus etiam uasis genus dicitur cauatæ testis, quò coniecti tali, agitantur antequam in alueolū emittantur. Hor.2. Ser. Sat. 7. Mittere in pyrgū talos. Mar. Turriculam Latino uocabulo appellauit. Petrus Orcam dicit. Scire erat in nota dannosa Canicula quantū Raderet, angustæ collo non fallier Orcæ. Porphyrio pyrgum idē cē docet cum Fritillo, ua culum scilicet, in quo coniectæ tesseræ, agitatæ, mittuntur. Iuuenalis: Parnoq; in eadem mouet arma fritillo. quibus uerbis cla ū fit, Fritillū turriculam esse, non tabulam lusoriam, quæ lata, & spatiosa esse cōsueuit, & quæ Alueus siue Alueolus, siue latrunculoria tabula dicitur.

PYRITES, p.p. πυρίτης, silicis genus, quod in metallis, & fluminibus quibusdam inuenitur. Pli li.36. ca.19. Dictus Pyrites, quod ægerrime quidē ignem accipiat, semel tamen acceptū diutissime cōseruet. Georgiū Agricolam de Re metall. qui multo plura enumerat pyritarū genera, Pyrites, [Pietra focaia,] item dicitur silex ille, qui ferro illisus ignem emittit. Pli.li.36.cap.19.

PYROPVS, pi, quoddam metalli genus, flammæ colorem referens, unde & nomen habet. Oui. Met. Flammas imitante pyropo.

PYRRHA, πύῤῥα, Deucalionis uxor, quæ post diluuiū, una cū marito, iactis post terga lapidibus humanum genus fertur reparasse. Oui.1. Met. Est & Cariæ ciuitas. Pli.l.1.c.19. Est & oppidū in Lycia. idem li.5 c.27. Item aliud in Eubœa insula. li.4.c.12. Aliud præterea in Magnesia. idē l.4.c.9. Item aliud ad Pōtū Euxinum, non procul a Mæotide, maris impetu haustū. l.2.ca.91. Aliud in Lesbo insula, Pto.l.5.ca.2. & Pli.l.5.c.31. Est & Pyrrha, siue Pyrrhe, insula Cariæ adiacens, in sinu Ceramico. idem li.5.c.31.

PYRRHICHA, siue Pyrrhiche, ςs, πυῤῥίχη, genus fuit saltationis enoplæ, hoc est, quam armati peragebant, quæ Lacedæmoniorū iuuentuti loco bellici progymnasmatis erat, teste Aristoxeno, apud quos a quinto statim ætatis anno pueri incipiebant, πυῤῥιχίζειν, accinente interim aliquo canen hypotchematicū, ad cuius numeros motus componebant. Pli.li.7.ca.57. a Pyrrho quodam Creteosi primū institutam tradit in Creta. Aristo xenus originem eius ad Pyrrhichū quendam Laconem refert. Aristoteles contra ad Pyrrhum Achillis filium, quem primum omnium Pyrrhicam ait saltasse ad Patrocli rogum. Sue. in Cęs. Pyrrhichen saltauerunt Asiæ principum liberi.

PYRRHICHARE, πυῤῥιχίζειν, siue Purrhichari, ut scribebant ueteres nullam peregrinam litteram recipientes, qui pyrrhicam saltabant armati. Vlp.l.ad Damnum. Digest. de Pœnis.

PYRRHICHIVS, πυῤῥίχιος, pes metricus, constans ex duabus syllabis breuibus: dictus a Pyrrho, qui primus uictoria potitus frequentibus Pyrrhichiis est laudatus.

PYRRHO, πύῤῥων, philosophus Eliensis, primo pictor, deinde Anaxarchi discipulus, a quo philosophi Pyrrhonij dicti, quos Græco cognomento σκεπτικοὺς, idest, consideratores appellant. nihil enim decernunt, sed in quærendo semper, considerandoq; sunt. ac ne uidere quidem plane quicquam, neque audire se putant. ut unque ueritatem incomprehensibilem uideri.

PYRRHVS, [Pirrho,] πύῤῥος, Achillis filius, ex Deidamia Lycomedis filia, ita dictus a fuluo colore capillorū, teste Ser. Hic & Neoptolemus appellatus, q admodū adolescētulus, ad bella Troiani reliquias fuerit pductus. erat.n. in fatis, sine illo Troiā capi non posse. In Ilij aūt expugnatione primū Polité Priami filiū, deinde & patrē ipsū interfecit. Polyxenā Achyllis patris sui manib. inferias misit, Andromachen uero, quæ in prædam sibi cesserat, aliquandiu uulæ uxoris loco habuit: quam deinde, Hermioné Menelai & Helenęs filiā duxisset, Heleno uxorem tradidit: demū ab Oreste, uxorem sibi eripi inique ferente, nam ei antea fuerat Hermione desponsata) cæsus est. Fuit & alter Pyrrhus Epirotarum rex, materno genere ab Achille, paterno ab Hercule oriundus: qui cū a suis ob odiū paternæ crudelitatis, ad necé quæreretur, clam a matre subductus est, & Illyricorum reginæ traditus nutriendus: apud quam cum ad summam spem adoleuisset, reuocatus a suis regni administrationem suscepit. Postea a Tarentinis accitus, aduersus Romanos uario euentu pugnauit. Periit ictu tegulæ percussus, cum Thebas cepisset. Plutarchus.

PYRVS, priore cor. [Pero, arbore,] ἄπιος, arbor nota Virg.4. Georg. Eduramq; pyrum & spinos iam pruna ferentes. Idē 1. Ecl. Insere nunc Melibœe pyros. Pyrū, fructus, dictum, quod ad similitudinem pyramidis e lato tendat in acutum, flāmę similitudinē reddens. Pli.li.15.c.15. Cato cap.7. Col.l.11.ca.10 Hor.1. epi.7.

PYTHAGOREI, & Pythagorici præceptis Pythagoræ insistentes.

PYTHAGORAS, [Pitagora,] philosophus fuit Samius, Mnesarchi annulorū sculptoris filius, & Italicæ philosophiæ princeps, de quo extat celebre illud elogiū, apud Oui.15 Met. Mente deos adiit & quæ natura negauit Visib. humanis, oculis ea pectoris hausit. in Aegyptū nauigauit, ut theologiā cognosceret. Deinde astrologiæ Chaldaicæ, disciplinæ cupidus, Babyloonem sese contulit, ubi sydetum cursus, eorumq; in genituris hominum effectus est edoctus. Spartam quoq; adiit, & in Cretā nauigauit, ut Minois, & Lycurgi inclytas eo tempore leges cognosceret. Post hæc in patriam rediens, cum ā a Polycrate tyranno occupatā uidisset, in eam partem Italiæ secessit, quæ magna Græcia dicta est, delectaq; sede apud Crotoniatas, magno auditorū affluxu philosophia professus est, quo tēpore Romæ regnabat Seruius Tullius, ut docet Liu.l.1. Crotoniatis & Metapōtinis leges conscripsit: populusq; a luxuria diffluētes auctoritate, & doctrina ad frugalē cultum reuocauit, adeo, ut & mulieres integræ ace eius, uitæq; se uestitu aureo, adductæ, auratas uestes, ornamentaq; lasciuiora, in téplo Iunonis consecrarent. Postremo, cū multos annos Crotone

egiſſet, Metapõtum commigrauit:ubi & ſupremum diem obiit. Ab animalium carnibus, & a fabis religioſiſsime abſtinebat: quod & tangit Iuuen. Saty 15.

PYTHIA, thiorum. πύθια, ludi Apollinares, qui in Apollinis honorem ſunt instituti, ob cædem Pythonis ſerpentis nocentiſsimi: ut ut Strab l.9. ſcribit, hominis ſceleratiſsimi, e gnomento Draconis. Ou. l. 1. Meta. Inſtituit ſacros celebri certamine ludos, Pythis perdomitæ ſerpentis nomine dictos. Victores huius certaminis, teſte Luciano, lauro coronabantur.

*PYTHIA, πυθία, ſacerdos Apollinis, apud Delphos.

PYTHIVS, Apollonis cognomen, a Pythone ſerpente inditum, quē iaculis ſuis adhuc puer fertur intereriſſe. uel ἀπὸ τοῦ πυνθάνεσθαι, hoc eſt, a conſulendi & interrogandi uſu. unde & Phœbades ipſæ Pythiæ dicuntur, teſte Strab. lib. 9.

*PYTHODORVS, Sculptoris nomen. Plin. lib. 36. c. 5.

PYTHON, πύθων, ſerpentis nomen a πυθώ, quod eſt putredo, quod ex putredine terræ poſt diluuiũ Deucalionis natus dicatur. Hũc ab Apolline ſagittis interfectum fuiſſe fabulantur poetæ, quod terræ putredo Solis calore abſumatur. Clau. 7. Paneg. Cæruleus tali proſtratus Apolline python.

*PYTHOPOLIS, ciuitas Aſiæ. Plin.

*PYXACANTHVM, frutex ſpinoſus, cubitalib. ramis, foliis buxi, unde nomen accepit. πύξος, enim buxum ſignificat.

PYXIS, idis πυξίς, propriè uaſculum è buxo, quod Græci πύξον, appellant: ex quo ligno primum fieri cœpit: quãquam & ex alia materia fieri poſsit. nam (ut docet Quin. l. 8. c. 6.) Pyxides cuiuſcunque materiæ ſunt, quarum uſus uariis rebus eſt accommodatus. Cic pro Cœl. Eodem Licinium eſſe uenturum, atque iis ueneni pyxidem traditurum. Mac. li. 9. Et lateas centum condita pyxidibus. Pl. l. 18. c. 11. Primori ineſt pyxis ferrea. Pyxides item in oſſibus per ſimilitudinẽ quandam appellantur acetabula, pyxidũ more excauata, quæ rotunda oſsium capita excipiunt. Diminutiuum eſt Pyxidicula, πυξίδιον, in qua aromata continentur. Celſ. l. 6. Liquidum collyrium pyxidicula ſeruatur. Pyxidatus, quod pyxidis ſimilitudinem refert. Pli. li. 31. ca. 6.

*PYXVS, Pyxuntis. πυξοῦς, oppidum Lucaniæ a Latinis Buxentum appellatum. Plin.

DE LITTERA Q

Q LITTERA, u, uocalem poſt ſe ſequentem, in eadem ſyllaba cum altera uocali, coniungit. quæ alioqui in eadẽ ſyllaba cõiungi nõ poſſet Quin. l. 1. c. 10. Duras & illa ſyllabas facit, quæ ad coniungendas demum ſubiectas ſibi uocales eſt utilis, alias ſuperuacua: ut cũ Equũ, ac Equos ſcribimus, cum ipſę etiam uocales duæ efficiãt ſonum, qualis apud Græcos nullus eſt, ideoq; ſcribi illorum litteris nõ poteſt. Quod ſane terminatio ipſius q, & neceſſaria conſequentia alterius u, poſt illud, & ante alteram uocalem indicare poteſt. Nunquam enim in eadem ſyllaba uocalem poſt q, ponere poſſumus, quin inter q, & uocalem interponamus u, ut Qualis, Queror, Sequitur, Loquor, & Quum. Mutatur autem q, in c, ut Loquor locutus Sequor, ſecutus: in ſ, ut Torqueo, torſi: in x, ut Coquo, coxi.

Q ANTE V

QVA, [Perche luogo.] τῇ ἢ, δι᾽ ἧς, aduer. modo ſignificat per quẽ locũ. Auctor Priap. Ad fontẽ dic mihi qua ſit iter. Ci. pro Cecin. Omnes introitus, qua adiri poterat in eũ fundũ. Idẽ 4. Phil. Ipſe in tẽplũ, neſcio qua, per cuniculũ aſcẽdit. Modo inquãtum, ſiue quatenus. Sene. Hominem quippe, qua animal ẽ mouere ſenſu oportet. Modo partim, uel ex, [Parte ſi, & ſi,] Pl. ep 49. li. 3 Mediũ tẽpus diſtentum, impeditumq;, qua officiis maximis, qua amicitia principũ egiſſe. Ci. Q. Fr. Omnia conuestiuit hedera, qua baſim uillæ, qua intercolumnia ambulationis. Idẽ Att. l. 1. Qua domini, qua aduocati ſibilis conſciſſi, id eſt, tũ aduocati. Et l. 15. Intelligo te diſtentiſsimũ eſſe qua de Buthrotiis, qua de Bruto, i. partim ob Buthrotios, partim ob Bruti ludos. Interdũ qua. idem ualet quod Qua ratione, uel quo modo, [Come, in che modo,] Virg. 1. Ae. Qua facere id poſsis, noſtrã nunc accipe mentem. Aliquãdo idẽ quod qua parte. Oui. in epi. Phyllidis, Qua patet umbroſum Rhodope glacialis ad Hæmum. Eſt etiã Qua, ablatiuus fœminum. Quæ-nam Qua nominatiuo non utimur niſi in cõpoſitis.

*QVACVNQVE, aduerbium eſt loci, i. per quamcunque partem, uel per quemcunque locum.

*QVADI, apud Dionem, Bohemorum gẽs olim, ſicut Marcomani.

QVADANTENVS, uſque ad quandam partẽ. Pli. li. 36. c. 10. Tria genera eius, latum, & alterum longius quadantenus rubens.

QVADRA, quadræ, [Quadrato, tagliere,] πίναξ, inſtrumentum planũ, aut modice cauatum, ſuper quo cibos diſſecamus: ita dictum a figura quadrata: nam quæ orbiculari ſũt figura, Orbes potius nominantur. Eædem & Menſę dicuntur: ſolentq; in iis cibi ſingolis conuiuis apponi. Neq; ſolum ex ligno, ſtannove, aut argento, ut hodie, uerum etiam ex pane fiebant. Vnde eſt illud Vir. 7. Ae. Patulis nec parcere quadris. Aliena quadra uiuere, eſt alienis ſumptibus uictitare. Iuu. Sat. 5. Quadra placentæ, Mar. li. 6.

QVADRAGENI, æ, a, numerus diſtributiuus, ut Bini, & Terni, frequẽter tamen accipitur pro quadraginta. Col. lib. 5. c. 2. Centies uicies duceni quadrageni, fiunt uigintiocto millia, & octingenti.

QVADRAGESIMVS, a, um, unus ex numero quadragenario. Pl. li. 14. c. 2?. Docti parte quadrageſima. Aliquando ultimus ex quadragiuta. Idem li. 2. ca. 8. Quadrageſima ſecunda Olympiade.

QVADRAGENARIVS, a, um, quod in ſe continet quadraginta. Liu. 7. Quadragenariæ octo cohortes lecta robore uirorum ſcribuntur, id eſt quadraginta uiros continentes.

QVADRANS, [Vn quarto,] τεταρτημόριον, quarta pars aſsis, hoc eſt, unciæ tres. Pl. l. 28. Ad iuliam ueterẽ recẽs decoquitur quadrãtis põdere, in uini ſextariis trib. Quoties ſũt de re nũmaria ſermo eſt, Quadrãs, æreus, nũmulus eſt, recte Pl. q & Triũcis, uel Triũx uocatur, a trib. unciis. Vt enim Seſtertius quarta pars eſt denarii ita Quadrãs quarta pars aſsis. Iuu. Sat 7. Nã ſi Pieris quadrãs tibi nullus in arca Oſtendatur. Quadrans operæ, apud Col. li. 2. c. 4. Eſt quarta pars operæ. Eſt etiã Quadrãs cũ de menſuris loquimur, quarta pars Romani ſextarii, hoc eſt cyathi, uel unciæ tres. Quadrans pedis. παλαιστή, eſt menſura quatuor digitorum, quã etiam Palmum minorem uocamus. Hinc Quadrantalis, & hoc quadrãtale. Pl. li. 15. c. 13. Quatuor pedũ, & ſemipedis per mediũ ambitum, craſsitudine quadrantali, id eſt pedis quartæ partis.

QVADRANTAL, κύβος, figura eſt oĩ ex parte quadrata. quales ſunt cubi, & teſſeræ, quibus in alueolo luditur. In quãcunq;. o. partem Incubuerint, immotam habent ſtabilitatem. Eſt etiã Quadrantal ἀμφορεύς, menſuræ genus, pedem quaquauerſum quadratum habens, continẽs ſextarios quadraginta octo, uſitatiore nomine Amphoram appellamus Pla. in Curc. Capit quadrantal.

QVADRANTARIVS, a, um, τεταρτημόριαῖος, a quadrante: ut, Quadrãtaria permutatio, id eſt permutatio quadrãtũ. Ci. p Cœl. Niſi fortaſſe mulier potẽs quadrãtaria illa permutatione facta familiaris erat balneatori. Alludit enim ad id qđ ait Plu in Ci. P. Clodii ſororẽ ab amatore deceptã: unde mulieri nomen inditũ, quadrans. Accipitur pro uili & contemnẽdo: unde Quadrantaria meretrix dicitur, uiliſsimum ſcortum, quod uix paucis quadrantibus noctes ſuas poſſet locare. Huc etiam reſpexiſſe uidetur Cæcil. apud Quinctil. Cum Clytemneſtram Quadrantiam uocat, impudicitiam nimirum illius notans. ſolet enim proſtribulis aliquot quadrantum merces eſſe conſtituta.

QVADRATVS, adiect. τετράγωνος, idem quod quadratus, aut certe quadrangulus: ut, Vas quadrarium. Cato de Re ru. ca. 18.

QVADRARII, dicuntur marmorarii, qui marmora adamuſsim quadrant. Qua uoce uſus eſt Sidonius Apollinaris.

QVADRATVRA, τετραγωνισμός, ipſa quadratio. id eſt alterius figuræ ad quadratam reductio. Vnde Archimedes ſcripſit de quadratura circuli. Vitruuius autem Quadrationem uocat.

QVADRATVS, ta, tũ, [Quadrato,] τετράγωνος, quod habet quatuor angulos rectos æquales. Liu. 6. Capitolium quoque ſaxo quadrato ſubſtructũ eſt. Pl. ep. 254. Manẽt adhuc pauciſsimi arcus: poſſunt & erigi quidã lapide quadrato. Quadratũ agmẽ. Ci. a Phil. Agmine quadrato cũ gladiis ſequuntur ſcutati milites. Liui. 2. Valerius quadrato agmine peditem ducit. Turres quadratæ, i. quadrilateræ, apud Lucr. li 4. Dimenſio quadrati, Ci. 1. Tuſ. Mutare quadrata rotundis, Hor. 1. epi. 1. Quadratum corpus, id eſt, mediocre, quod neq; nimis procerum eſt, neq; nimium humile, ſed medio quodam temperamento decorum. Celſus medicinæ li 2 Corpus habiliſsimum quadratũ eſt, neq; gracile, neq; obeſum. Col. de canib. Probatur, inquit, quadratus, potius, quã longus, aut breuis. Sic Sue. Veſpaſianũ ſcribit quadrata fuiſſe ſtatura. Quadrata compoſitio, id eſt æqualiter fuſa. Quint. lib. 8. ca. 5. Quæ leuis & quadrata, ſed inutilis tamen compoſitio.

QVADRIDENS, quatuor habens dẽtes. Cat. c. 10. quadridẽtes duos.

QVADRIENNIVM, nii, τετραετία, ſpatium quatuor annorum. Ci. 5. Ver. Cum quadriennio poſt in Siciliam uen. ſſem, &c.

QVADRIFARIAM, [In quattro parti,] τετραχῶς, quadripertito, i. quatuor partes. Liu. 4. Quadrifariam diuiſo exercitu. Idem li. 1. Quadrifariam urbe diuiſa. Sue. in Vitellio. Epulas triſariam ſemper, interdum quadrifariam diſpertiebat.

QVADRIFIDVS, da, dum, τετράσχιστος, quod in quatuor partes findi poteſt. Vir. 2. Geor. Quadrifidasq; ſudes, & acuto robore uallos. Trabs quadrifida. Vale. 1. Arg. Ibor quadrifidus, Clau. Pane.

QVADRIFORIS, & hoc re, quod quatuor fores, ſiue foramina habet. Pli. li. 11. ca. 12. Veſpæ nidos faciunt fere quadriſores.

QVADRIGA, drigæ, [Caretta da quattro caualli,] τέθριππον, currus quatuor equis iũctus, quaſi quadriiuga. Gel. li. 19. c. 8. Quadrigas Cæſar pluratiuo numero ſemper, dicẽdas putat. Ho. 2. Car. Ode. 16. Tibi

16. Tibi collit hiouitũ Apta quadrigis equa. Ci. de Cla. Ora. Nec enim in quadrigis eũ secũdũ nu nerauerim, aot tertiũ, qui oix è carceribus exierit. Idẽ 3. de Na. De. Mineruã quadrigarũ inuentricẽ ferunt. Aliquando Quadrigarũ nomine intelligũtur equi, qui quadrigas agunt. Col. l. 3. c. 6. Sacrorũ certaminũ studiosi pnicissimarũ quadrigarũ semina diligẽti obseruatione custodiũt, & spẽ futurarũ uictoriarũ cõcipiunt, propagata sobole generosi arméti. Pla. in Asi. Nunquam indipiscet quadrigas albis postea. Vbi Quadrigas albas uocat equos Veneris, qui albi erant. Vir. 8. Aen. Haud procul inde citæ Metiũ in diuersa quadrigæ Distulerant. Hinc Quadrigula. Ci. de Fato: Philippus in capulo quadrigulas oitare monebatur. Quadrigarũ inueotorem, Vir. nominat Erichthonium. Primus Erichthonius currus, & quattuor ausus Iuogere equos, rapidisq; rotis, insistere uictor.

QVADRIGARIVS, rij, qui quadrigas in Circẽsibus agebat, inqt Ascon. Var. 2. de re ru. c. 7. Quadrigarius & desultor. Fuit cognomen Q. Claudij, scriptoris uetustissimi, non semel a Gel. citati.

QVADRIIVGI, siue Quadriiuges, τετράζυγες, τέτρωροι, equi quaterni, ad unũ iugũ alligati: ut Biiugi, Triiugi, & Seiugi, cum duo, uel tres, uel sex equi ad unũ iugũ adhibentur. Oui. 2. Met. Tritũ que relinquunt Quadriiuges spatium. Vir. 10. Aen. Quadriiugi, idem quod quadriga. Vir. 3. Ge. Quadriiugo uehitur curru.

QVADRIGATVS, nummus erat argẽteus, quadrigæ imaginẽ habẽs impressam. Pl. l. 3. c. 33. Notæ argenti fuere bigæ, atq; quadrigæ, & inde Bigati, & Quadrigati dicti. Liu. 22. Pacti uti arma, atque equos traderent, in capita triceenis nummis quadrigatis.

QVADRIGEMINVS, Pli. li. 8. ca. 23. Cornicula quadrigemina.

QVADRILIBRIS, & hoc bre, quatuor librarum. Pla. in Aul.

QVADRIMATVS, us, ætas quatuor annorũ. Pl. l. 8. c. 45. Col. l. 7. c. 9.

QVADRIMVLVS, Pla. in Pœ. Altera quinquénis, altera quadrimula.

QVADRIMVS, quatuor aonorum, Pla. io Cap. perdidi filium puerũ quadrimum. Pli. l. 8. c. 44. Neq; quadrimis minores, neq; decennibus maiores.

QVADRINGENTI, [*Quattro cento*,] τετρακόσιοι, quater centum. Cic. in Piso. Annos tenueramus quadringentos iudicium, notionem que censoriam.

QVADRINGENTIES, Cic. pro Rab. Sestertium bis millies quadringenties. Quadringentesimus, a, um, postremus ea quadringentis. Plin. lib. 8. cap. 6.

QVADRINGENVS, na, num, & ut nõnulli legunt Quadrigenus, uel Quadricenus. Liu. 8. Vectigaleis Campanus populus iussus pendere denarios nummos quadrigenos quinquagenos.

QVADRIPARTIOR, [*Diuider in quattro parti*,] in quatuor partes diuido: unde Quadripertitum. Plin. lib. 15. cap. 12. Nucleorum quadripertita distinctio. Cice. 3. Ver. Quadripertita distributio totius accusationis.

QVADRIPERTITO, τετραχῶς, quaduplicitet, in quatuor partes.

QVADRIREMIS, mis, τετρήρης, nauis quatuor remorum ordines habens. Liu. 24. Præmissa quadriremis, capitur.

QVADRIVIVM, τετράοδος locus publicus, ubi quatuor uiæ concurrunt. Catull. ad Cœlium de Lesbia. Nunc in quadriuiis & angiportis Glubit magnanimos Remi nepotes. Iuue. Sat. 1.

QVADRO, as, [*Quadrare*,] τετραγωνίζω, in quadrum redigo. Hor. 1. epi. 6. Et quæ pars quadret aceruum. Col. l. 11. c. 2. Abies atq; populus ad unguem quadrantur. Per translationem pro cõsentire, & ex omni parte conuenire. [*Esser proportionato*,] Tractum a lapidibus quadris, qui omnium laterum æquali proportione inter se optime conueniunt. Var. 2. Ge. Secto uia limite quadret. Ci. 3. de Or. Eam coniunctionem, numerose cadere, & quadrare uolumus. Idẽ de Cla. Or. Tibi quadrat, omnia illis fuisse paria. Quadrare. Ci. ad At. l. 4. Visum est hoc mihi ad multa quadrare. Quadrare. in Cic. pro Cœl. Omnis, cum turpitudine aliqua dicta, in istam quadrare apte uidentur.

QVADRVM, dri, τετράγωνον, quatuor æquales lineas, quatuorq; angulos rectos habens. Col. l. 8. c. 3. Perticæ dolantur in quadrum. In quadrum sententias redigere, est, suo numero seruato æqualiter disponere. Cic. in Ora.

QVADRVPEDO, as, [*Andare in quattro piedi*,] τετραποδίζω, quatuor pedibus gradior: unde Quadrupedantia animalia, quadrupedia dicuntur. Vir. 11. Aen. de equis: Perfractaq; quadrupedantum Pectora pectoribus rumpunt. Quadrupedans sonitus. Virg. 8. Aen. Quadrupedante putrem sonitu quatit ungula campum.

QVADRVPES, pedis, [*Che ha quattro piedi*,] τετράπους, quatuor habens pedes. Ter. in An. Quadrupedem constringito. Oui. 15. Met. Mox quadrupes, rituq; tulit sua membra ferarum. Sæpe accipitur substantiue: idq; modo in masculino genere, Virg. 11. Aen. Quadrupedemque citũ ferrata calce fatigat. Modo in fœ. ge. Quin. l. 2. c. 10. Distentæ quadrupedes uiridi pabulo. Pli. li. 11. c. 33. Vt nulla quadrupes possit accedere. Aliquando etiam in neutro, Col. l. 11. c. 2. Maiora quadrupedia charactere signari debent. Idem lib. 6. c. 24. Quadrupedia tempus idoneum est castrandi.

QVADRVPLATORES, ἐνδεῖκται, συκοφάνται, a quadruplor, aris, dicuntur delatores; quod quartam partem bonorũ damnati indipiscebantur. Cic. 4. Verr. Neuius Turpio homo omniũ ex illo cõuentu quadruplatorũ deterrimus. Liu. 3. Quadruplatoris, & interceptoris litis alienæ personã laturum? Asc. Quadruplatores, delatores erant criminum publicorum: in qua re quartam partem de proscriptorum bonis, quos detulerant, consequebantur.

QVADRVPLEX, plicis, generis omnis, quatuor modorum, specierũ, ordinum. Liu. 30. Onerariarum quadruplicẽ ordinem pro muro aduersus hostem opposuit. Ci. 1. At. Præter quadruplices stellas in fronte locatas. Interdũ multiplicatiui numeri uim habet, idẽ significans quod quadruplus. Pla. Curc. Pecuniam quadruplicẽ abs te auferam. Plin. li. 12. c. 11. Arbor, flores, aliæ uiolæ specie, sed magnitudine quadruplici.

QVADRVPLICO, as, τετραπλασιάζω, in quadruplum augeo. Plaut. Sticho. Qui lucris quadruplicauit rẽ meã. Quadruplicato, aduerbiũ. Pl. l. 14. c. 4. Emptus quadruplicato uineis. Idẽ l. 2. ca. 17.

QVADRVPLOR, aris, delator fio, & damnati quartam partem accipio. Plau. in Per. Neque quadruplari me uolo.

QVADRVPLVS, a, um, quater tantundem. Pli. l. 7. c. 48. Cornici nouem nostras attribuit ætates: quadruplũ eius ceruis. Pla. in Tri. Io te manum iniiciam quadruplus. Id est, ego quartus, seu a tribus adiutus. Quin. li. 7. c. 5. Cum duo fures pecuniã abstulerunt, quadruplum quisque an duplũ debeat. Cato in Præfat. operis de re ru. Maiores nostri sic habuere, furem dupli condemnari, feneratorem quadrupli. Quadruplo, aduer. Pli. li. 14. ca. 37.

QVÆRITO, as, [*Cercare*, ζητεῖν,] freq. instanter quæro. Ter. in An. Te ipsum quærito. Propriẽ tñ queritare, [*Cercar elemosina*,] dicuntur, qui quotidie inquirendo uix uictum inueniunt, ut inquit Dona. in illud Ter. in An. Lana ac tela uictum quæritans. Pla. Inops & sordidus quæritando alit familiam: idest, ostiatim.

QVÆRO, ris, quæsiui, quæsitũ, & quæstum per syncopen, [*Cercare*,] ζητεῖν, inuestigo. Ter. in Eun. Vbi quæram? ubi inuestigẽ? quem percontet? Donatus. Non reperitur, nisi quod quæritur: non quæritur, nisi quod præsto non fit. Vir. 9. Aen. Huc turbidus, atq; huc Lustrat equo muros, aditumq; per auia quærit. Idem lucrari, & acquirere, [*Acquistare, guadagnare*,] Plau. Trin. Quibus ærumnis deluctaui, filio dum diuitias quæro. Ci. pro Quint. Nec mirum si is qui uocẽ uenalem habuerat, ea quæ uoce quæsierat, magno sibi quæstui fore putabat. Aliquando pro percontari, sciscitari, rogare, [*Domandare, interrogare*,] Pla. in Amph. Ne ; qui essent, familiares quærerent. Pro disputare, consulere. Pli. li. 31. ca. 3. [*Disputare*.] Quæritur inter medicos, cuius generis aquæ sint utilissimæ. Ci. pro Mil. Tulit enim de cæde, quæ in Appia uia facta esset, in qua P. Clodius occisus fuit. quid ergo tulit? nempe ut quæritur. Quærens, tis. Ci. 2. de Ora. Mihi percontanti, aut aliquid quærenti nunquam defuisti. Quærendus. Sen Herc. Octæo: Quoties genitor quærendus eras? Quæsitus, a, um. Vir. 3. Geo. Quæsiteq; nocent artes. Oui. 14. Met. Vixque fuga quæsita salus. Taci. l. 3. Adulatio quæsitior fuit, idest, exquisitior. Idem li. 2. Excepere Græci quæsitissimis honoribus, idest, exquisitissimis. Quæsitum, ti, [*Roba*,] Oui. 7. Meta. Parcum genus est, patiensq; laborum, Quæsitiq; tenax. Ci. in Para. Cui quæsito opus sit, quis unquam hunc uere dixerit diuitem? Quæsitum, pro rogatum, siue interrogatum, [*Quesito*,] Oui. 4. Met. Accipe quæsiti causam.

QVÆSITOR, oris, [*Giudice criminale*,] ὁ ἀνακρίνων, iudex capitali q̃stioni p̃fectus. Ci. p Fon. Quid mihi opus est sapiente iudice, quid æquo quæsitore? Vir. 6. Aen. Quæsitor Minos urnã mouet.

QVÆSO, [*Di gratia*,] primã personã indicatiui tantũ habet in utroque num. in sing. quæso, in plu. quæsumus, cætera exoleuerũt. est autem idẽ quod rogo, [*Pregare*,] Cic. 2. Ver. Quid est, quæso, iudiciũ corrũpere, si hoc nõ est? Plau. Am. Nũ infanis, quæso? cũ id me interrogas? Ter. Ad. Deos quæso istæc prohibeãt? Ci. p Arc. Quæso a uobis, ut in hac causa mihi detis hãc ueniã. Brut. Ci. l. 11. Deos quæsumus cõsilia tua reip. salutaria sint. Antiqui, declinabãt, quæso, quæsis, quæsit, quæsum, uel secundũ Probũ, quæsiui, quæsitum, Luc. l. 1. Ni diuũ pacem uotis adit, & prece quæsit. Sal. quoque lib. 1. Hist. Curionem (inquit) quæsiuit, uti adolescentior, & a populi suffragiis integer, ætati concederet Mamerci.

QVÆSTICVLVS, li, dimi. a quæstus, idẽ qđ lucellũ. Cic. li. 2. de Diu.

QVÆSTIO, onis, [*Inuestigatione uera*,] ζήτημα, inuestigatio, a supino quæstũ. Pla. Cist. Iube domi opperirier, Nec quæstioni mihi sit, si quid eum uelim, idest, ne cogar eum quærere. Quandoque significat dubitationem, [*Dubio*,] Pli. li. 7. c. 28. Fortitudo in quo maxime extiterit, immensæ quæstionis est, [*Questione, disputa*,] Ci. 2. de Nat. deo. Diuidunt nostri totam istam de dijs immortalib. quæstionem in partes quatuor. Apud rhetores item quæstio appellatur, circa quam causæ totius cardo uertitur, quæq; gignit controuersiam. Quandoque est tortura corporis, eruendæ ueritatis causa facta, [*Corda*,] Ci. pro Clu. Sassia habere quæstionẽ de uiri morte constituit. Idẽ pro Ros. Am. Aliquoties duos seruos

3.Tri.el.8.Et nūquā queruli causa doloris abest. Idē ep.5.impleuiq; faciā querulis ululatib. Idā. Quādoq; a poetis pro canoro ponitur, [*Sonante, stridente,*] Vir.l.2.Geo.Et cātu querulæ rumpēt arbusta cicadæ. Hor.li.3. Car.Sub cantu querulæ despice tibiæ.

QVAERQVEDVLA,æ, auis tam in aqua, quam in terra uitam agens. Var.3.de re rust.c.3.Quæ non sunt cōtenta terra solum, sed etiā aquam requirunt,ut anseres,querquedulæ,anates.

QVESTVS,[*Lamento,querela,*] in datiuo plurali Questubus: lamentatio,querela.Ci.5.de Fin.Eiulatu,questu,gemitu. Vir.4. Geor. & mœstis late loca questubus implet. Cic.pro Quin.Qui questus, qui mœror dignus inueniri.

QVI,quæ,quod,[*Il quale,*] Ponitur aliquādo Qui aduerbialiter pro quomodo,[*Come?*]Cic.de Ami. Qui fieri poterat, ut eius dolore nō angerer,q mecū sēp familiarissime uixisset? Aliquādo pro ut, [*Che,*] Ter.in An.Effice q decē tibi. Pro utinā, [*Piaccia a Dio,che,ò,*] Idē Phor.Qui illū Dij oes perdāt. Pro unde. Idē in Hec. Nec, q hoc mihi eueniat scio. Pro Cur. Cic.1.Tul. Qui beatior Epicurus,quā Metrodorus? Qui dū, in eadem significatione, [*Perche?*] Ter.in Eun.At nūquid aliud? P.quidum? Est & Qui,a Quis,abiecto ultimo elemento:quod aliquando interrogatiue tenetur,pro Quis,[*Che?*]Pla.in Amp. Qui me alter est audacior homo? Aliquādo pro tepore qui Ci Att.15.Actio maluimus iter facere pedib.q incōmodissime nauigassemus. Aliquādo pro qualis,[*Quale,*]Ci 2.de Di.Xenophon Socraticus,qui uir, & quantus?

QVIA,[*Percioche,*]Ci.de Ami.Quia natura mutari nō potest, idcirco ueræ amicitiæ sempiternæ sunt. Quianā,[*Perche,*] quare.Vir. 15 Heu quianam tanti cinxerunt æthera nimbi? Quiane,certe, ueuera. Vir.li 4. Quiane auxilio iuuat ante leuatos.

QVICVNQVE,[*Chiunque,*] ὅστις,quisquis.C.pro Sex.Egquos in omni fortuna,quæcunque erit oblata,complectar. Aliquando pro qualiscunque,[*Qualunque,*]Ci 3.de Ora. Quicunque eramus, & quantulumcunque dicebamus.

QVID,[*Che, la cosa*] Cic. de Sen. Quid de pratorū uiriditate dicā? Nonnunquam indefinite. Virg. 10.Ecl.Nunc scio, quid sit amor. Aliquando est aduerbium interrogandi,[*Perche,*] Tere. in Andr. Quidnam Pamphilū exanimatum uideo? Aliquādo pro in quo. Cic.in Lxl Quid enim indigens Africanus mei?

QVIDEM,[*Certamente,*] γὲ τοι γοῦν. certe,& trib. modis in oratione accipi solet:uno ad distinguēdas res,ut, Ego quidē scribo, tu uero lege, ille aūt dormit. Altero quasi p exceptionē eius qd affirmes.Ci.l.3.Of.Ab optimis illis quidē uiris, sed nō satis eruditis. Tertio,cū nulla sequitur ex pdictis cōiūctionib.ut apud eundē:Aut enim nemo, (qd quidē magis credo) aut si quisquā est, ille sapiens fuit. Quidē,& Certe,aliquādo simul iūgūtur. Ci. ad Len.l.1. Illud quidē certe nostrū cōsilium iure laudandum est. Ter.in Phor.Quidem coniunxit cum Hercle. Tua quidem hercle certo uita hæc expetenda. Ci.autem in epi.ad Att.Post quidem subiunxit Profecto. Nunc quidem profecto Romæ es.

QVIDNAM,aliquando interrogatiue accipitur, aliquādo indefinite. Ter.in Phor.[*Perche,*]Quidnam ille commotus uenerat?hoc est,propter quid. Idem in Eun.[*Che cosa*] Reuiso quidnam Chærea hic rerum gerat.

QVIDNI,certe.uel cur non?[*Perche non,*] Ter.in Eun.Habes hominem amabo? PH.Quidni habeam? Veteres enim Ni pro ne ponebant,& Ne pro non.Plaut.Ni stulte sis.&, Ne uult,pro non uult.

QVID QVAERIS,[*Che piu?*] τί πολλά; clausula est sermonē in cōpendiū redigentis,eādē uim habens,quā Quid plura,uel Quid opus est uerbis? Ci.ad At.l.1.Quid quæris? nūc ad priuata redeam? Hor. l. 1.epi.Quid quæris?uiuo & regno simul illa reliqui.

QVIDQVID,[*Ciò che, tutto,*] Quint.lib.1. de Orthographia. Frigidiora his alia,ut Quicquid quatcam e, haberet, ne interrogare bis uideremur. Est autem Quidquid substantiuum, ut & Quid. ideo genitiuum uel adiectiuum exigit.ut, Quidquid pecuniarum, Quidquid molle.

QVIES,etis,[*Quiete,*] ἡσυχία,uacatio a labore, siue cessatio a quocūque opere. Ci.in Cat.Mors laborū,aut miseriarū quies est.Sæpissime accipit.p somno, q dormiētes ab omni opere feriētur, [*Sonno,*] cui opponitur Vigilia.Quin.l.7 c.3.Labor,an otiū,uigilia,an quies. Hor.1. epi.17. Si te grata quies, & primus somnus in horā Delectat. Cic.1.de Diu Quæ multo plura euenirent,si ad quietem integri iremus. Vir.10.Aen.Nāq; enim mēbris dat cura quietē. Accipitur pro otio,& tranquillitate animi, Pli.li.8.c. 28 Qui paupertatem, & quietem doctrinatam ei sciebāt in primis cordi esse. Quietes, in plurali pro cubilib. [*Nidi, alberghi,*] Luc.li.1 Nāq; canes ut montiuagæ persæpe ferat Naribus inueniunt intectas fronde quietes. Accipitur aliquando pro tranquillitate aeris,[*Tranquillità,*] Vir.2.Geo.Si non tanta quies iret frigusque calorem Inter,& exciperet, cæli indulgentia terras.

QVIESCO,quiescis quieui,quietum, [*Riposarsi,*] ἡσυχάζω, quietem ago,feriur a labore. Virg.1.Aenei.Nunc placida compostus pace quiescit. Accipitur & pro dormio, [*Dormire,*] Cic.6.Verr. Eo cū uenio,prætor quiescebat. Modo sto,nō moueor, [*Stare,*] Vir. 6.Aenei.Postquam collapsi cineres,& flamma quieuit. Idem 7. Aen.[*Pacificarsi, farsi tranquillo,*] Postquam alta quierunt Aequora. Aliquā'o accipitur pro quiescere facio. παύω. Plaut.in Most. Quiescere tumultum hunc. Quiescere etiam dicitur, qui solitā petulantiam remittit,[*Cessare,*]Ter.in Prol.An. ut quiescant moneo,& desinant maledicere. Aliquando pro abstinere,seu supersedere.[*Lasciare di,*]Pla.in Most. Quiesce hanc rem petere. Quiesci impersonale. Ter.in And.Poterat quiesci,si quiesset.

QVIETVS,ta,tū,[*Quieto,*] ἥσυχος,a Quies,tranquillus,otiosus, placidus. Ter.in Phor. Quietus esto. Vbi Do.Quietus,securus, [*Sicuro*] Vir.1. Ae.In primis regina quietum Accipit in Teucros animum. Reddere quietum,est efficere,ut quiete & secure quis uiuat. Ter.in Eun Sex ego te totos Parmeno hos menses quietum reddam. Solutus & quietus animos. Ci.pro Ros.Com.Soluto & quieto sum animo, Idem 6 Ver.Mirum omnibus uidari, Diodorum,reum,hominem quietissimum.Hor.Epo.10.Quietiore non feratur æquore,Quam Graia uictorum manus Quiete,[*Licentiamente,con pace,*] tranquille, placide. Ci.1 de Fin. Beneuolentiam sibi conciliant,& (quod aptissimum est ad quiete uiuendum,caritatem.Cæs.3 Bel.Ciu.Nostri quietissime se receperunt.

QVILIBET,[*Qual si piace,*] ὅστις, quiuis, quasi quemcunque ex multis libet deligere. Hor.in Arte:Pictoribus atq; poetis Quidlibet audendi semper fuit æqua potestas. Aliquādo pro uili,[*Vile,*]Pl. l.7.Bis ab Annibale captus:ucq; tū quolibet uilis rea fuit. Oui. 1.de Arte aman.Pollicitis diues quilibet esse potest.idest,uel tenuissimæ fortunæ homunculus.

QVIMATVS,ætas quinque annorum. Pli.li.8.ca.45.

QVIN,[*Che non,perche non,anzi,*]uariis modis dicitur. nā aliquādo ponitur pro cur non,ut cum increpantes,uel interrogantes, uel hortantes dicimus, Quin uenis? quin fugis? Vir. 2.ecl.Quin tu aliquid saltem potius,quorum indiget usus, Viminibus,mollīq; paras detexere iunco? Aliquando pro quod,seu,ut, Ci.Att.Prorsus nihil abest, quin sim miserrimus. Ter.An. Non dubium est, quin uxorem nolit filius. Aliquando pro quin etiā, [*Anzi,*] Vir.1.Ae. Quin aspera Iuno,Cōsilia in melius referet. hoc est, quod maius est. Aliquando ualet. Vt non. Ci.Nō idcirco causas Isocrates nō defendit,quin id utile esse,& honestum existimaret. Similiter cū dicimus:Non possum me continere,quin gestiam: id est, ut non gestiam. Vir.li.3.Aen Hic tibi ne qua moræ fuerint dispendia tanti,Quin autem insanam aspicias:idest ut nō. Aliquando pro qui nō. Ci l.9.epi.Nemo est nostrorum, quin uota uictoriæ suæ tecerit. Aliquando p immo. Ter.in Hea Quin uolo mēstrare. Pro ēt. Quin mihi molestū est. Aliquādo pro certe.[*Veramente,*] Pla.in Amph Quin certa res hanc est obiurgare.

QVINCENTOS,pro Quingentia dixere ueteres,auctore Festo.

QVINCVNX, cis, pondus uel mensura quinque unciarum. In arborum ordinibus Quicunx dicitur,cum ita dis, ositæ sunt arbores, ut binæ cum tertia proximi ordinis æquali interuallo sibi opposita,quoquo te uertas,quicuncialē referunt. Quin.l.8.c.3.Quid illo quicunce speciosius,qui in quancunque partem spectaueris, rectus est? Ci.in Catone. Cum miraretur Lysander & proceritatem arborum,& directos in quincuncem ordines. Col.li.3.c.13. Nonnulli omnem uitem per denos pedes in quincuncem disponunt. Ratio,quare huiusmodi figuræ quincuncis & decussis appellationem sunt sortitæ.non est obscura. Veteres enim numerū denarium,& quinariū huiusmodi notis, X, & V, pingere solebāt. Arbores itaque in quincuncem digestæ dicuntur,cū ita sunt collocatæ,ut tertia duabus æquali interuallo opposita, V literæ similitudinem facit. Quicuncialis herba dicitur, quæ mensuram quincuncis unius pedis habet,id est,septenos fere digitos. Pli.l. 27.c.11.Quincunces etiam usuræ dicuntur, quoties ex centū nummis(ut exempli gratia sit) quinq; nummos usuræ percipimus. Est & quincunx mensuræ genus,paulum supra mediā heminam continens. Mar.li.2.Te conuiua leget misso quincunce.

QVINCVPEDAL, mensura erat, siue regula quinque pedum, qua fabri murarij in dimetiendis parietibus uti solent Huius formā & usum sic depingit Mar.li.14.Puncta notis ilex, & acuta cuspide clausa,Sæpe redemptoris prodere furta solet.

QVINCVPLEX, πενταπλάσιος,numerus multiplicatiuus ut Duplex & Triplex.Mar.lib.14. Cæde iuuencorum domini calet area felix Quincuplici cera cum datur altus honos.

QVINDECIES,[*Quindeci uolte,*] quindecim uicibus.Mar.l.7. Dicere quindecis poteram.

QVINDECIM,[*Quindeci,*]Pla.Pse.Quindecim habeo minas.Hor. in Car.secul.Quindecim Diana preces uirorum Curet.

QVINDECIMVIRI,magistratus Romæ,quindecim numero, ius habentes sibyllinos libros adeundi.

QVINDENVS,a,um,Liu.35.Quindena iugera agri data in singulos.

QVINETIAM,[*Oltre a ciò,Anzi,*] prætetea, & quod maius est. Ci.de Ami.Quin etiam necesse erit optare, ut quam sæpissime peccet amicus.

amicus. Vir.4.Aen.Qin etiam hyberno moliris sidera classem.

QVINGENTESIMVS, ma, mum, πεντακοσιοστός, numerus ordinis. Pli.lib.15.cap.1.

QVINGENTI, æ, a, [*Cinquecento*,] πεντακόσιοι, quinquies centum. Vir.10.Aen. Hinc quingentos in se Mezentius armat. Quingenti item, magistratus nomen erat apud Athenienses, a numero quingentorum uirorũ, quorum officium erat ciuilia munera, rerumque actiones iudicare. Dignitatem hi maximam obtinebant, ab Areopagitis secundum locum obtinentes.

QVINGENTIES, quinquies centum. Ci.4.Ver.

QVINGENI, æ, a, idem quod quingenti per singula: ut cũ dicimus, Quingenos denarios militibus diuisos, idest, singulis quingentos. Sue. in Cæs. Annuam habitationem Romæ usq; ad bina millia nummum, in Italia non ultra quingenos sestertios permisit.

QVINGENARIVS, a, um; Nonnunquam ad pondus refertur, ut Lanx quingenaria, idest, quinquaginta pondo. Pli.li.33.c.11. Potest & ad ætatem referri, ut Quingenarium sit, quod est quinquaginta annorum.

QVINIMMO, [*Anzi*,] immo uero, immo etiam. Pli.ep.74. Quinimmo consurgenti ei ad censendum, acclamatum est.

QVINQVAGENARIVS, a, um, [*Di cinquanta anni*,] annorum quinquaginta. Refertur ad numerum: ut, Quinquagenarius grex, id est, quinquaginta capitum. Varr.2.de re rust. Quinquagenaria urna, idest, quinquaginta capiens certi generis mensuras. Cato de re rust. cap.13.

QVINQVAGINTA, [*Cinquanta*,] πεντήκοντα. Inde quinquagies. Plin. l.7. Quinquagies collatis signis dimicauit. Quinquagesies. Plau. in Men. dixit.

QVINQVATRIA, orum, festa erant Romæ, Palladi sacra dicta Quinquatria, a numero quinque dierum, quibus celebrabantur. quorũ primo fiebant sacrificia, secundo, tertio, & quarto gladiatorum spectacula edebantur: quinto urbis lustratio. uidetur autem primus ex hisce diebus fuisse quintus post Idus Martias, idest a. III. cal. Apr. Quod non obscure colligi potest ex lib.3. Fast. Ouidij. Var. lib.5. de Ling. Lati. Auctor est, antiquitus unum tantummodo festi huius diem fuisse, post quintum scilicet Idus Martias, eumque Quinquatrum uocatum fuisse, tracto uocabuli exemplo a consuetudine uicinorum populorum, qui dies post sextum, & septimum Iduum sexatrum, & septimatrum appellant: et paulatim tamen nominis errore consuetudinem irrepsisse, ut quinque dies crederentur. Varronis sententiæ Festus quoque subscribit. unde apparet non nisi mera esse somnia, quæ a recentioribus grammaticis de uocis huius etymo sunt excogitata: qui Quinquatria inde dicta tradiderunt, quod celebrarentur quinque diebus cõtinuis post diem atrum, qui erat postridie Iduum, cum ex probatissimorum, quos iam adduximus, auctorum testimonijs satis constet, Atrus siue Atria, particulas in hisce uocibus nihil significare, sed solas esse nominum productiones. Fuerũt, & minora Quinquatria, siue (ut Festus appellat) Quinquatrus minusculæ, quæ Idibus Iunij, a tibicinibus personatis celebrabantur in honorem Mineruæ. Oui.6. Fast. Et iam quinquatrus iubeor narrare minores: Huc etiam spectare uidetur illud Plaut. in Mil. Da quod dem Quinquatribus. Sortitur autem hoc nomen uarias declinationes, cum modo per secundam, modo per tertiam declinationem inflectitur, unde ablatiuus Quinquatribus. Iuue. Sat.10. Totis Quinquatribus optat: Diomedes autem Quinquatrias per primam inflexionem protulit.

QVINQVE, [*Cinque*,] Oui. l.8. Met. Quinq; ter implebat ulnas. Quinque pedũ præscriptio interdicti genus est, ex Solonis legibus in XII. tabulas translatum. uide Cautum. Digest. Fin. regundis.

QVINQVEMESTRIS, stre, [*Di cinque mesi*,] quinque mensium ætatem habens. Varro 2. de re rust. c.7.

QVINQVELIBRALIS, & hoc le, [*Di cinque libre*,] quinque librarum: Colu. 3. cap.25.

QVINQVENNALIS, & nale, πενταετηρικός, quod fit quinto quoque anno: ut, Quinquennales ludi. Pli.l.4.c.5. Quinquennalis magistratus, qui quinque annis continuis gerebatur. L.4.

QVINQVENNIS, & hoc ne, πενταετής, quinque annos natus. Pla. in Pœn. Duæ fuere filiæ, altera quinquennis, altera quadrimula.

QVINQVENNIVM, nij, spatium quinque annorum. Ci.3. de Leg.

QVINQVEPARTITVS, tita, partitum. pe. pr. πενταχῆ μεμερισμένον, in quinque partes diuisum. Ci. de Inue. Quinquepartitam hoc pacto putant argumẽtationem. Quinquepartito, aduc. Pli. l.25. c.6. Folijs incisis quinquepartito.

QVINQVEREMIS, is, πεντήρης, nauis quinque remorum ordines habens.

QVINQVERTIVM, tij, in sacris certaminibus dicebatur, quod Græci sua lingua πένταθλον, appellabant: utroque nomine deducto a quinque artium, seu certaminum generibus, quibus in sacris Græciæ ludis congrediebantur ij, quos a professione Græci πεντάθλους, Latini Quinquertiones appellabant, quod cursu, saltu, disco, & lucta certarent.

QVINQVEVIRI, Ci. Ac. magistratus quinque uirorum.

QVINQVIES, [*Cinque uolte*,] quinque uicibus. Ci.11. Phil. Quinquies absolutus.

QVINTA, classis, in censu a Ser. Tullio descripta, ex triginta centurijs constabat, nihil aliud, quam fundas, lapides missiles ferentibus: quibus adiuncti sunt cornicines, tubicinesque in tres centurias distributi. Censebatur autem hæc classis undecim millibus æris, Liui. lib.1.

QVINTANA, porta, in castris dicebatur, quæ post Prætorium erat ubi uenalium rerum forum solet esse. Liu.4.

QVINTANIS, aduerbium ea forma dictum, qua Alternis: ut, Quintanis semitare, idest post quintum quemque palum semitam ducere. Plin. li.17. cap.21.

QVINTILIANVS, rhetor, ortus in Hispania, in Ciuitate Calagurritana, ut Eusebio placet unde & Quinctilianus ipse Hispanos prouinciales suos uocat. Eum dicunt Romam cum Galba uenisse, breuique in familiaritatem Domitiani principis insinuatũ, eius nepotes erudijsse. Ludum Romæ aperuit, primusque e fisco salarium tulit. Scripsit declamationes quas quidam Quinctiliani alterius declamatoris dicũt esse, cuius Sen. in 6. declamationum libro meminit.

QVINTILIS, lis, [*Luglio*,] μεταγειτνιών, ἰούλιος, mensis anni nunc septimus, olim quintus, cum a Martio annum Romani auspicarẽtur, unde & Quintilis primum dictus est, postea uero in honorẽ Iulij Cæsaris dictatoris, Iulius appellatus est. Suet. & Ci.

QVINTO, & Quinctum, aduerbia, eodem modo inter se differunt, ut supra ostendimus Quartum & Quarto.

QVINTVS, ta, tum, [*Quinto*,] πέμπτος, ultimus ex quinque.

QVINVS, a, um, distributiuus numerus, a quinque. Cic.2. Verr. Cum a multis quaterna, etiam quina exigerentur. Hor. l.1. Ser. Saty.2. Quinas hic capiti mercedes exigit.

QVIPOTE, [*Come*,] qui fieri potest. Cõpositum a qui interrogatiuo, & adiectiuo potis, pote. Persius Sat.1. Qui, & Quipote? uis dicam?

QVIPPE, [*In uero, percioche*,] δῆτα, particula est, qua rationẽ reddimus eius quod præcessit. exponitur autem aliquando per ut pote, præsertim subsequente relatiuo, siue id nomen sit, siue aduerbiũ. Ci. pro Rus. Am. Conuiuia cum patre non inibat, quippe qui ne in oppidum quidem, nisi perraro, ueniret. Vir. l.1. Geo. Iampridem nobis Cæli te regia Cæsar Inuidet, atque hominum queritur curare triumphos: Quippe ubi fas uersum, atque nefas. Interdũ pro etenim, siue nãq;. Vir. l.2. Ge. Infœcunda quidem, sed læta & fortia surgunt. Quippe solo natura subest. Interdum idem quod certe. Pla. in Aul. Redi iam nunc intro, atque intus serua. S. Quippe ni, ego intus seruem.

QVIPPINI, [*Perche non*,] πῶς δ᾽ οὔ, τί γάρ, antiqui dicebant pro quidni, siue cur non? Pla. Menæch. Ita censes? E.O. Quippini?

QVIRINALIA, orum, κυρίνια, Romani uocabant diem, quo sacra Quirino fiebant. Cic. ad Qui. Fr. Comitialibus diebus, qui Quirinalia sequuntur.

QVIRINALIS, nale, Quirinalis collis, κυρίνιος λόφος, dictus est, quod in eo Quirini templum erat, siue quod in eum commigrauere Sabini a Curib. uenientes. Hodie, a duob equis marmoreis in hoc colle sitis, Montẽ caballũ uocãt. Quirinalis porta Romæ dicta, quod ea in collem Quirinalem iretur, uel quod proxime eam esset Quirini sacellum. Quirinale iugum. Oui.7. Fast. Lituua quirinalis, qualem Quirinus habuit, Vir.7. Aen.

QVIRINVS, ni, [*Quirino*,] κυρῖνος, Romuli cognomen ab hasta, qua assidue utebatur. hastam enim, teste Festo, Sabini Curim, siue (ut alij legunt) Quirim uocabant. quanquam non desunt, qui a Curibus, idest, a Sabinis, quos in urbis partem recepit, Quirinum potius cognominatum putent. Contra Var. l.4 de lin. Lat. Quirinũ a Quiritibus appellatum existimat. Ouid. lib.2. Fas. controuersiam hanc in medio relinquit, contentus omnes, quas iam adduximus, opiniones recensuisse.

QVIRITATIO, humanæ, diuinæq; opis imploratio. Liu. l.33. Fuga comitum, & quiritatio.

QVIRITATVS, huius quiritatus, clamor urbanorum, ut Iubilatus rusticorum, ut ostendit Valla ex auctoritate Varronis. Pli. epi.106. Audires ululatus fœminarum, infantium quiritatus, clamores uirorum.

QVIRITES, ium, uel, Quiritum, [*Romani*] κυρῖται, ῥωμαῖοι. Romanorum nomen a Curibus Sabinorum urbe impositum. Romulus enim inito fœdere cum T. Tatio Sabinorum rege, eoque in partem regni, Sabinisq; in urbis portionem receptis, ut nouorum incolarum beneuolentiam aliqua sibi ratione conciliaret, mistam Romanorum Sabinorumque gentem uno nomine Quirites appellauit. Liu.1. Legitur & accusatiuus singularis Quiritem a nominatiuo, ut uidetur, Quiris. Pers. Saty.5. Quibus una Quiritem Vertigo facit. Ouid.1. Am. Si pu. fassum minimum de plebe Quiritem.

QVIRITO,

Motus, quales proteruorum hominum, aut mollium esse solent. Oui. 6. Damnaret nati facta proterua pater. Oui. in Ibio. Oculi proterui, Oui. epi. 16. Manus proteruæ, Oui. 12. Venti proterui, Hor. 1. Car. Hinc Proterue, [*Superbamente,*] petulanter, procaciter, superbe. Ouid. 1. Amo. ele. 4. Multa miser timeo, quia feci multa proterue. Ter. in Hecy. Proterue iracundus es. Legitur & Proteruiter, [*Superbamente,*] Ennius. Pancratiaste, ut citat Noni. Quis est, qui nostris foribus tam proteruiter insultat?

Protesilavs, unus ex Græciæ principibus, qui ad bellum Troianum profecti sunt. nam quamuis audiuisset a uatibus, se primum omnium in bello Troiano periturum, si eo proficisceretur, contemptis nihilominus uaticinijs, una cum cæteris ducibus profectus est. cumque omnium primus e naui terram exisset, & in Hectorem incidisset, primus Græcorum omnium ab illo est interfectus: unde non sine omine quodam, & futuræ mortis præsagio Protesilaus uidetur appellatus. Ausonius. Protesilae tibi nomen sic fata dederunt, Victima quod Troiæ prima futurus eras.

Protevs, [*Proteo,*] per duas syllabas, πρωτεὺς, deus marinus fuit, ut poetæ fabulantur, Oceani & Tethyos filius, Neptuni phocas in mari pascens, idemq; uaticiniorum peritissimus, & in quamlibet formam sese transmutans, quem sic describit Vir. 4 Geo. Est in Carpathio Neptuni Gurgite uates Cæruleus Proteus, magnū qui piscibus æquor, Et iuncto bipedum curru metitur equorum. Hic nunc Emathiæ portus, patriamque reuisit Pallenen, hunc & nymphæ ueneramur, & ipse Grandæuus Nereus: nouit nanq; omnia uates, Quæ sint, quæ fuerint, quæ mox uētura trahuntur. Fuit & Proteus Aegypti rex, patria Memphites, qui Pheroni in regnum successit, regnauitque belli Troiani temporibus Herod. l. 2. Quæ uero de Protei mutabilitate poetæ sunt commenti, ab Aegyptiorum regum consuetudine uidentur emanasse; illis. n. teste Diodoro, mos erat aut leonis, aut tauri, aut draconis priorem partē in capite ferre, insignia principatus. quandoq; uero arborē, aliquando ignem, quandoque redolentia supra caput unguenta. Hæc tum ad decorem spectabant, atque ornatum: tum stuporem ac superstitionem quandā aspicientibus inijciebant unde facta est locus fabulæ, Proteum in ea omnia, quæcunque capite gestabat, solere transformari.

Protinvs, [*Di subito,*] αὐτίκα, statim. Vir. 4. Ae. Protinus ad regem cursu detorquet Iarbam. Quandoque pro deinceps, [*Dipoi*] Idem li. 3. Ge. protinus aerij mellis cœlestia dona Exequar. Quandoque significat continuo, [*Subitamente,*] Idem. Traiecto missa lacerto Protinus hasta fugit. Plin. li. 5. c. 9. Originem habet in monte inferioris Mauritaniæ, lacu protinus stagnante. Quandoque omnino, [*Del tutto,*] ut, Cum protinus utraque tellus una foret. Seruius exponit, continua. Ponitur aliquando pro simul, [*Insieme,*] Vir. 6. Aen. Quin protinus omnia Perlegerent oculis. Aliquando pro statim, [*Subitamente,*] Vlpianus. Parui refert, protinus patrono libertus cogatur dare, an per interpositam fideiussoris, uel rei personam. Aliquando pro a principio, [*Primamente,*] Celsus. Aliquæ febres protinus a calore incipiunt. Aliquando pro uno eodemq; tempore. Vir. 8. Aene. Protinus Arcadiæ gelidos inuisere fines. Cum autem additur negatio significat non ideo, [*Non per cio,*] Quin. Non, & quicquid præcipuum necessario est, sic ad efficiendum oratorem maximi protinus erit momenti. Protinam ueteres, dicebant, in eadem significatione: quod & Festus annotauit. Ter. in Phor. Hinc me conijcerem protinus in pedes. Vbi Donatus: Protinam, fuit, & sic Nigidius legit. Protenus uero, per secundam uocalem in penultima, ex Porro, & Tenus compositum, idem ualet quod procul, [*Da lontano,*] siue usque in locum longe dissitum. Vir. ec. 1. En ipse capellas Protenus æger ago. Sic enim legit Caper quamuis in uulgatis quibusdam exemplaribus Protinus legatur.

Protocolvm, quod breuiter & succincte a tabellione notatur, ut postea per otium, quoties opus sit, latius possit extendi.

Protogenes, pictor nobilis, patria Caunius. Pli. l. 35. c. 10.

★Protogenia, Deucalionis, & Pyrrhæ filia. Et item una ex Erichthæi filiabus.

Protollo, is, [*Differire, prolungare,*] ἀναβάλλω, differo. Gell. lib. 3. c. 16. Neque ultra decimum mensem fœtura mulierum protolli potest. Plautus in Cas. Protollo mortem mihi. Ponitur & pro extendo. [*Distendere,*] Idem in Pseud. Magnum protollet.

Protraho, [*Tirar fuora, prolungare,*] προάγω, in lucem, seu in conspectum traho. Liu. 28. Nudi in medium protrahebantur. Cic. 6. Ver. In conuiuio Sex. Cominium protrahi iussit. Protrahe ad iudicium, Liu. 33. Verum protrahere alicunde. Luc. l. 1. Protrahere, [*Accrescere,*] augere. Val. l. 1. c. 5. Vt rapacissimi uictoris insolentiam dicti tumore protraheret. Protrahere, differre. Sueto. in Ner. Vt stipendia militum, protrahi ac differre necesse esset. Sen. in Herc. fur. Et longa fame Mors Protrahatur lenta.

Protrimenta, orum, dicuntur edulia minutim trita.

Protropvm, pi, p. c. Pli. l. 14. ca. 9. Inter genera potuum ponere debeo protropum. ita appellatur a quibusdam mustum sponte defluens ante, quam calcentur uuæ. Col. l. 12. c. 37.

Protrvdo, dis, [*Spingere,*] impello, quasi porro trudo. Ci. de Fato: Qui protrusit cylindrum, dedit ei principium motionis, uolubilitatem non dedit. Luc. l. 4. Moles protruditur, atque mouetur.

Protvrbo, as, [*Cacciare,*] ματαείργω, propello, abigo, arceo. Plin. lib. 11. c. 16. Apes pigras & ignauas proturbant. Col. lib. 6. c. 37. Admissarium calcibus proturbat. Vir. 10. Aene. Telaque conijciunt proturbantque eminus hostem. Liui. 5. Missilibusque saxis proturbare hostes.

★Protvs, uiri Phocensis illustris nomen: qui Massiliam condidit. Plutarchus in Solone auctor.

Prototypvm, pi, in typi uicem formatum. Pli. li. 35. c. 12.

Proveho, is, [*Menar lungi, menar dritto,*] προάγω, ulterius ueho. Plau. in Rud. Prouexi: auehere non quiui miser. Liui. 30. Naues prouectas in altum incendi iussit. Cic. 8 Phil. Agrestes homines inani spe ad aquas usque Puteolanas prouehuntur. Virgi. 7 Aen. Cum prouectus equo. Ratem; prouehere per freta, Val. 4. Arg. Virg. 3. Aen. Prouehimur pelago uicina Ceraunia iuxta. Prouehi lōgius in scribendo, uel orando. 3. de Fi. Sentio me esse longius prouectum, quā propositæ ratio postulat. Paulo longius oratio mea prouecta est, pro Rosc. Com. Vir. 3. Aen. Quid ultra Prouehor, & fando surgentes demoror Austros? Cice. ad Brutum. Sed prouehor amore. Prouectus natu, uergēs ad senium. Ci. in Catone. Colere cœpi non admodum grande natu, sed tamen ætate prouectum.

Provenio, [*Comparir, esser fuori,*] προέρχομαι, prodeo. Plau. in Pseu. Qui in scenam prouenit nouo modo, aliquod nouum inuentum afferre addecet. Interdum gigni, nasci, [*Nascere,*] Pli. l. 9. c. 10. Neque ibi aliud animal prouenit. Aliquando crescere, & felicitate cumulari, [*Crescere,*] Pla. in Tru. Recte prouenisti. Vnde Prouentus, reditus, & non tantum bonarum rerum, sed etiam malarum. Pla. Calamitatum, & miseriarum tot prouentus. Prouentus, [*Successo,*] pro successu. Cæs. l. 2. Bel. Ciu. Multum ad hanc rem adiuuat adolescentia superioris temporis prouentus.

Proverbivm, bij, [*Prouerbio,*] παροιμία, accommodatum rebus, temporibusq; adagium, omnium in ore uersans. Et modo est simplex, ut, Obsequium amicos, ueritas odium parit. Modo obscura, & aliud significās, quam uerba exprimere uideātur. ut Equus Seianus. Ci. 4. Acad. Videsne, ut in prouerbio sit ouorum inter se similitud. Idem de Sen. Pares cum paribus, ueteri prouerbio, facillime congregantur.

Provide, [*Con prudenza,*] ἐκ προνοίας, caute, prudenter. Plin. lib. 10. cap 33.

Provideo, des, secunda syllaba corr. [*Antiuedere, prouedere,*] προορῶμαι, ante, uel a longe aliquid uideo ante, quam sit factum. Plin. Hoc sapientis est, omnia quæ uentura sunt, prouidere. Cic. lib. 2. de Diuin. Medicus morbum ingrauescentem ratione prouidet, tempestates gubernator. Quoniam uero ea, quæ prouidemus, si mala sunt, aut uitamus, aut emēdamus, factum est, ut prouidere, modo uitare significet, siue cauere, ut apud. Ter. in An. Quæ si nō astu prouidentur, me, aut herum pessundabunt. Modo prospicere, consulere. Ci. Satis iam omnibus, quæ necessaria erant, prouisum putabant. Prouidere rebus necessarijs, est res necessarias cōparare. Ci. Prouidere rei frumentariæ, Cæs. 5. Bel. Gall. prouidere rem frumentariam. Idem 6. Bel. Gal. Prouidere in hyemes pabulum. Pli. l. 8. c. 38 prouisum hoc legibus, idest cautum. Prouisum a dijs immortalibus, Ci. 2. de Na. De. Prouisus, a, um, Col. 9. ca. 8. Quibus prouisis, sequitur ut examina desideremus. Prouisus, us. Tac. li. 18. Dispositu, prouisuque ciuilium rerum peritus. Prouisio, [*Prouisione,*] Ci. 3. Tusc. Multum potest prouisio animi & præparatio ad minuendum dolorem. Prouisor, [*Prouedatore,*] Hora. in Arte: Vtilium tardus prouisor, prodigus æris. Prouidens, tis, prouidentior, prouidentissimus, prudens, qui præuidet futura, & cauet. Ci. 7. Ver. Obsignat signis amicorum prouidens homo. Idem App. Pulchro li. 3. Id mihi & ad beneuolentiam est aptius, & ad reliquas res prouidentius. Pli. epi. 81. Hanc de me fiduciā, prouidentissimi uiri Hinc Prouidentia, prudentia. Ci. Id sapientis est, prouidere: ex quo sapientia appellata prouidētia. Idē 2. de Nat. De. Talis mens mundi cum prudentia, uel prouidentia appellari recte possit. Quidam Prudentiam a prouidentia distinguunt, ut Prudentiam dicant in rebus humanis, Prouidētiam in diuinis. Alij prudētiam definiunt, rerum bonarum, & malarum, & utrarunque scientiam: Prouidētia uero per quam futurum aliquid uidetur ante, quam factum sit. Ci. 1. de Leg. Quæ uirtus ex prouidendo est appellata prouidentia. Prouidenter [*Prudentemente,*] Ci. de Na. De. Sanctissime, & prouidentissime constituta.

Providvs, [*Prudente,*] φρόνιμος, prudens, solers, qui non modo præsentia, & quæ ante pedes sunt, sed etiam futura prospicit. Ci. pro Roscio Am. Parum putantur cauti, prouidique fuisse.

Provincia, æ, [*Prouincia,*] ἐπαρχία, proprie dicitur regio extra Italiam bello acquisita. Scribit enim Hegesippus, Romanos cū

in ius

in ius suum uincendo redigerent procul positas regiones, appellauisse Prouincias. Primo omnium Sicilia prouincia est appellata, ut docet Ci. 4. Ver. Ouid. 1. Fast. Redditaque est omnis populo prouincia nostro. Prouinciarum aliæ consulares, aliæ prætoriæ. Redigere autem regiones in prouinciæ formam, nihil aliud est, quam regionem subijcere imperio Romano, & ad eam gubernandam mittere Præfectum. Cic. pro Flacco. Cum prouinciam Asiam consulari imperio obtineret. Deponere prouinciam, in Pisonem. Translate pro quouis munere siue onere, [*Fatica*,] Ter. in Phor. Prouinciam cepisti duram. Idem Heaut. Huic nostro tradita est prouincia. Ci. 6. Ver. Ferebat grauiter illam sibi ab isto prouinciam datam.

Prouincialis, & hoc le, [*De la prouincia*,] ἐπαρχικός, quod ad prouincias attinet: ut Scientia prouincialis, quæ de prouinciarũ administratione est. Ci. ad Q. Fr. l. 1. Negocia prouincialia, ad Att. li. 5. Viri prouinciales, Idem ad Q. Fr. l. 1. Hospitia prouincialia. 4. in Cat. Prouinciales qui ex prouincijs sunt, siue (ut Vlpianus inquit) qui in prouincijs domicilium habent. Prouincialium nomine omnes populo Romano subditi, præter Italicos, appellabantur. unde Col. l. 5. c. 4. Caput facit de agricultura prouincialium uinearum, cum alibi de Agricultura Italicarum scribit.

Prouinciatim, per singulas prouincias Suet. in August.

Prouiso, is, duo significat, ait Donat. Ad uidendum ire, & procedere. Ter. in And. Prouiso, quid agat Pamphilus. Idem in Eun.

Prouiuo, [*Viuere*,] uitam protraho. Tacit. l. 5.

Prouoco, as, p. c. [*Prouocare, inuitare*,] ἐκκαλέω, ex ædibus, uel ex loco interiori foras uoco. Plaut. in Pseud. Herus si domi est tuus, quin prouocas? Aliquando est in aliquod certamen uocare, siue ludendi, siue lædendi gratia. Hinc Prouocare ad pugnam, Prouocare ad certamen, Prouocare in aleam, Prouocare minimo. Hor. 2. Se. Sa. 3 Crispinus minimo me prouocat, digito scilicet. Solemus enim dicere, nos tantum digito ualere, quantum alios brachio. Liui. lib. 7. Gallus prouocat unum ex Romanis, qui secum ferro decernat. Prouocare aliquem litteris. Ci. Mario: uis amantissimis litteris sum prouocatus. Prouocare aliquẽ iniurijs, [*Ingiuriare*,] Pli. Iunior in epi. Multis prouocatus iniurijs, nunquam tamen ab amicitia recessi. Aliquando prouocare, est maioris iudicis, potestatisve opem implorare. quod & Appellare dicimus: habetque accusatiuum cum Ad. Cic. Att. Cum alter ad senatum prouocasset, alter appellasset tribunos. Aliquando sine Ad. Liui. l. 3. Ait se prouocare populum, implorare leges de prouocatione. Quinct. in 10. elegia: Græcos prouocamus. i. quasi certi de uictoria, in contentionem uocamus. Hinc prouocator, qui alterum ad certamen prouocat. Ci. pro Sextio: Cum alios Samnites, alios prouocatores fecerit. A quo Prouocatorius, adiect. ut Prouocatoria dona militaria. quæ meruit prouocatus Gel. li. 2. c. 11. Populi militaria bona habuit multiiuga, in his prouocatoria pleraque. Appellatio autem, prouocatioque inuentæ pro remedio aduersus iniurias magistratuum.

Prouolo, as, [*Volare, correre uelocemente*,] ἀποπέτομαι, auolo, ulter ua uolo. Pli. l. 10. Vniuersæ prouolant. Liu. li. 2. Per translationem pro procurro posuit. Infensis hastis prouolant duo Fabij. Idem l. 3. In locum uicemque consulis prouolat.

Prouoluo, uis [*Riuolgere*] προκυλίω, uoluendo protrudo. Liui. Ingentia saxa in subeuntes prouoluentibus barbaris. Ter. And. Iam ego hunc in mediam uiam Prouoluam. Prouoluere se ad genua alicuius, [*Supplicare*,] est sese humi supplicem prosternere. Liui. 34. Legati flentes ad genua consulis prouoluuntur.

Prout, [*Secondo che*,] perinde ut, uel ut. Ci. Attic. Tuas litteras, prout res postulat, expecto. Idem in Verr. Prout Thermitani homines opes ferebant.

Proxeneta, tæ, licitator, conciliator, siue interpres duorum inter se stipulantium, aut spondentium, aliorumve quemuis contractũ, conuentumque ineuntium, a προξενέω, quod est conciliatorẽ contractuum ago. Mar. l. 10. Vatiniorum proxeneta fractorem.

Proximo, [*Auicinare*,] appropinquo. Ci. de Nat. Deor. Capiti equi proximat Aquarij dextra.

Proximus, [*Vicino*,] superlatiuum sine positiuo, quod modo de loci propinquitate dicitur. Cic. Att. Proxima est huic municipio Antiatium ciuitas. Et alibi ad eundem: Proximus est uicinus. modo de temporis propinquitate, tam de præterito, quam de futuro. Ci. Furnio: Scilicet id agitur, utrum hac petitione, an proxima Prætor fias. i. proxime futura. Ci. pro Pompeio: Qui anno proximo legati fuerunt: id est anno superiore. Modo uicinitatem sanguinis denotat. Idem de Inuen. Quinque tyrannos proximos cognatione necato. Idem in Verr. Cum hæc omnia tuis proximis plana fecero.

Prudens, [*Prudente, saputo*,] φρόνιμος, sagax, prouidus, multarum rerum peritus. Ci. de Or. Vir natura peracutus, & prudens. Idem de Cl. Or. L. Torquatus elegans in dicendo, in existimando admodum prudens. Interdum prudens idem est quod sciens, & data opera aliquid faciens. Plautus Cap. Plus insciens fecit, quam prudens boni. Ci. At. Ne prudens, & sciens eo re demittas, unde exitum uides nullum esse. Differunt autem hæc duo, Prudens, & Sciens, secundum Donatum: quod prudens est, qui intelligẽtia sua aliquid cognoscit. Sciens, qui alterius iudicio rem percipit: i. prudens per se, sciens per alios. Ter. in Eun. Et prudens sciens, uiuus uidensque pereo. Omitto prudens. i. sciens, & de industria. Pli. l. 10. c. 29. Multa similia, quæ prudens subinde omitto. Prudens pro sciens, cum infinitiuo. Pli. li. 8. ca. 31: Euomit fel suum, ad multa medicamenta utile, item coagula ad comitiales morbos: ob ea se peti prudens. Interdum accipitur pro gnaro, perito, docto, [*Dotto, perito*] unde iuris prudentes dicimus, id est, consultos & peritos iuris. Cic. de Amic. Acilius prudens esse in iure ciuile putabatur. Prudens adulandi Iuue. Sat. 3. Cic. de Clar. Or. Stoici prudentissimi in disserendo.

Prudentia, tiæ, [*Prudenza*,] φρόνησις, est rerum expetendarum, ut inquit Ci. 1. Offi. fugiendarumve scientia. Idem de Finib. Vt medicina ualetudinis, sic uiuendi ars est prudẽtia. Idem de Sen. Temeritas est florentis ætatis, prudentia senectutis. Prudentiæ insunt ratio, intellectus, circumspectio, prouidentia, docilitas, cautio.

Prudenter, [*Prudentemente*,] Ci. 5. de Fi. Facis prudenter, qui audire de summo bono uelis.

Pruina, æ, [*Brina, rugiada*,] πάχνη, a perurendo: quod fruges & uirgulta perurat. Cice. 2. de Natu. Deor. Pars obriguit niue, pruina. c. Virg. 2 Georgi. Id uenti curant, gelidæque pruinæ. Idem libr. 3. Ge. Stant circumfusa pruinis Corpora magna boum. Cice. in Catil. Quo pacto Apenninum, atque illas pruinas, ac niues perferrent.

Pruna, æ, [*Bragia*,] ἄνθραξ, a carbone ita distinguitur, quod illa ardens sit, & uiua, carbo autem extinctus. dicta pruna a perurẽdo. Vir. 5. Aen. Subijciunt ueribus prunas, Hor. 1. Ser. Sat. 5. Latum clauum, prunæque batillum.

Prunus, ni, [*Prugno susino*,] κοκκυμηλέα, arbor quæ pruna producit. Col. lib. 2. cap. 2. Multa sunt, quæ & dulcem terram, & frumentis habilem significent, ut, ebulum, rubi, pruni siluestres. Virg. 2. Ge. Prunis lapidosa rubescere corna. Huius arboris fructus Prunum dicitur. Mar. l. 13. Pruna peregrinæ carie rugosa senectæ. Sume: solent duri soluere uentris onus. Vir. 4. Geo. Eduramque pyrum, & spinos iam pruna ferentes.

Prurio, is, [*Prurire*,] κνήθομαι, quasi peruror. Est enim prurire proprie libidine scalpendi ardere, ex acrementis spirituosis, sibi per poros exitum quærentibus. Pla. Pœn. An dentes pruriunt? Idẽ Mil. Dorsum totum prurit. Prurire item interdum fœda significationis uerbum est, idem significans quod genitalium partium pruritum excitare, & rei ueneriæ appetitum gignere Mart. lib. 14. de Puella Gaditana. Tam tremulum crissat, tam blãdum prurit, ut ipsum Masturbatorem fecerit Hyppolytum. Catul. in Gellium, Epigr. 83. Quid facit is Gelli, qui cum matre, atque sorore, Prurit & abiectis peruigilat tunicis?

Pruritus, us, [*Prurito*,] κνησμός, sensus leuis morsicationis circa cutem, ad scalpendum nos inuitans. Pli. li. 9. ca. 45. Vis pruritus mordax.

Prurigo, [*Prurito*,] pruritus Col. l. 7. c. 5. Pli. l. 20. c. 8.

Prusa, oppidum Bithyniæ, a Prusa rege, qui cum Cyro bellum gessit, ad radices Olympi montis conditum. Str. l. 12. Quamuis Plin. l. 5. c. 32. ab Annibale conditum uelit.

Prusias, adis, urbs Bithyniæ, olim Cius dicta, a Prusa rege condita.

Prusias, rex Bithyniæ, apud quem Annibal exulauit, postquam uictus a Romanis tanquam rupti fœderis auctor, deposcebatur ad pœnas. Fuit ante hunc & alter Prusias Bithyniæ rex, qui cum Cyro bellum gessit, & Prusam urbem ad Olympum Mysium condidit. Stra. l. 12.

*Prymnesia, πρυμνησία, urbs Mæoniæ in finibus Lydiæ, Phrygiæ, ac Mysiæ. Ptol. li. 5. c. 2.

*Prymno, us, πρυμνώ, nympha marina, Oceani, & Tethyos filia. Hesiod. in Theogonia.

Prytaneum, πρυτανεῖον, locus erat Athenis in arce, ubi iudices & magistratus habere consilium solebant. In Prytaneo item alebãtur publice bene meriti de rep. qui honos Athenis maximus habebatur. Ci. li. 1. de Or. Et ut ei uictus quotidianus in Prytaneo publice præberetur.

*Prytanis, πρύτανις, summus Athenis magistratus erat, qui rem pub. administrabat.

P ANTE S

Psallo, lis, [*Cantare*,] uerbum est mere Græcum, idem significans quod cano, siue id ore fiat, siue instrumẽto musico. Vnde Buxus illud Gel. l. 19. c. 9. Qui canerent uoce & qui psallarent, interpretatur, citharam pulsarent. Hora. 2. epist. 1. Pingimus, atque Psallimus, & luctamur Achiuis doctius unctis. Idem 4 Car. Od. 14.

Ille nitentis, & Doctæ psallere Chiæ Pulchris excubat in genis. Cice. in Catil. Qui non solum amare, & amari, neque cantare, psallere, sed etiam sicas uibrare, & spargere uenena didicerũt.

Psalmus, mi, [*Salmo.*] Latine canticum: a ψάλλω, canto.

Psalterium, ij, Latine Organum laudatorium & est, (ut Hieronymus scribit) in modum quadrati clypei cum decem chordis, sicut scriptum est: In psalterio decẽ chordarum psallite illi. Idem in expositione Psalmorum sic ait. Psalterium proprie genus organi musici, melius sonãs, quam cithara, similitudinem habet citharæ, sed non est cithara. Inter Psalterium, & Citharam hoc interest, quod cithara deorsum percutitur: Psalteriũ uero sursum. Et alio in loco: Cithara deorsum habet cauamen. Augustinus: Psalterium est organum, quod quidem manibus portatur percutientis, & chordas distinctas habet, sed illum locum, unde sonum accipiunt chordæ, illud concauum lignum, quod pendet, & tactũ resonat, quia accipit aerem, Psalterium in superiore parte habet. Cithara autem hoc genus ligni cauum & resonans in inferiore parte habet. Cice. de arusp. resp. P. Clodius a mulierbribus soleis, a strophio, a psalterio, a stupro factus est repẽte popularis. Quin. l. 1. c. 10. Nec psalteria, etiam uirginibus probis recusanda.

Psaltria, æ, cantria, quæ scilicet instrumento aliquo musico canit. a Latinis Fidicina dicitur, quasi fidibus canens. Ter. in Adel. Ista hæc iam penes uos psaltria est? Cice. 3. Tul. Qui in cœtum mulierum pro psaltria adducitur.

★Psamathe, fons apud Thebas. Val. Flac. 1. Argon.

★Psammathus, Laconiæ oppidum. Steph.

★Psammetichus, nomen regis Aegypti. Herod.

Psecas, cadis, [*Gocciola,*] ψεκάς, gutta, hinc stilla dici potest. Apul. de Mundo ex Aristotele, psecadas interpretatur stillicidia. Micæ auri inter arenas lucentes, Psecades dicũtur. ancillę quoque prę delicatarum matronarum capillos medicamentolo luco conspergunt, a Græcis hoc nomine appellatæ sunt.

Psegma, [*Fior di rame,*] ψῆγμα, flos æris; Pli. li. 34. ca. 13. In ærariis officinis & psegmate.

★Pseudartace, collis Scythiæ, post montem sacrum. Steph.

★Pseudocorasium, litus magnum inter Corycium, & Seleucam Isauricam. Steph.

Pseudothyrum, [*Porta segreta,*] quasi falsum ostium, Cice. in Ver. & Orosius.

Pseudourbana, ædificia, dicuntur a Vitruuio ædificia rustica, urbana elegantia extructa.

Pseudulus, falsus seruus. unde & Plautinæ fabulæ nomẽ inditum.

Psilothrum, ψίλωθρον, unguentum depilatorium, quo mulieres uiriq; molliores utebantur, ut corpus glabrum, & læue redderent, a ψιλόω, nudo. Mat. l. 6. Psilothro nitet, aut arida latet obclita creta. Psilothrum præterea dicitur uitis alba, quod eius semen & uua uitia cutis in facie detergat, & quasi faciem depilet. Pli. l. 23. c. 1.

Psimmithium, [*Cerussa,*] quam nos cerussam nominamus. Plin. li. 22. ca. 18.

Psittacus, ci, [*Papagallo,*] ψιττακός, ψιττάκη, auis ex India, aut occidui Oceani insulis, uoce humanam miro naturæ artificio exprimens. M. l. 14. Psittacus a uobis aliorum nomina disco, Hoc per me didici dicere, Cæsar aue. De hac aue Apuleius li. 2. ad disciplinam humani sermonis facilior est psittacus, glande qui uescitur, & cuius in pedibus, ut hominis, quini digituli numerantur. Non enim omnibus psittacis id insigne, sed illud omnibus proprium, quod eis lingua latior, quam cæteris auibus; eo facilius uerba hominis articulantur, patentiore plectro & palato. Pl. l. 10. c. 42. & Var. 3. de re rust. c. 9.

★Psophis, ψωφίς, Arcadiæ ciuitas. Oui. 5. Metam.

Psylli, ψύλλοι, populi Libyæ prope Garamantes, a Psyllo rege dicti (ut inquit Pl. l. 7. c. 2.) quorum corpori ingenitũ fuit uirus exitiale serpentibus. Scribit Plutarchus, Catonem iter per deserta Libyes facientem, secum Psyllos duxisse, qui morsibus serpentum mederentur, partim ore trahentes uenenum, partim serpentes cantibus medicantes. Meminit horum & Hero. l. 4. Silius item l. 1. & Luc. l. 9. Gel. l. 16. c. 11.

P ANTE T

Pterygium, in oculis uocatur neruosa quædam adnatæ mẽbranæ excrescẽtia, a maiori angulo ut plurimum orta, ad oculi coronã ita procedens, ut interim & pupillam operiat, Pl. l. 34. c. 10. Att. Celsus l. 7. Pterygium dixit esse, cum recedit ab ungue caruncula cum magno dolore.

Ptisana, πτισάνη, hordeum decorticatũ, uel hordei cremor, siue pultis genus ex farina hordeacea, in quo est maxima uis restaurandi uires, & nutriendi. Pli. l. 18. c. 7. & l. 22. ca. 25. Latini uocis huius primam syllabam corripiũt, altero. l. ex Græca uoce abiecto, Mart. lib. 12. Frumentum milium, ptisanam, fabamque solebas Vendere.

Ptisanarium, uas, in quo conquitur, uel tunditur ptisana. Horat. lib 2. Serm. Satyr. 3. Tu cessas? agedum sume hoc ptisanarium oryzæ.

Ptolemæus, Πτολεμαῖος, nomen proprium Lagi gregarij militis filij, qui maximæ auctoritatis fuit apud Alexandrum Macedonem. Post cuius mortem Aegypto, & Africa, & magna Arabiæ parte potitus, regnauit annis quadraginta. A quo deinceps Aegyptij reges, Ptol. appellati sunt.

Ptolemais, maidis, uel maidos, oppidum in ora Rubri maris, ad primos elephantorum uenatus, a Ptolemæo Philadelpho conditum in regione Troglodytarum. Pli. lib. 2. c. 73. Est & Ptolemais urbs Aegypti apud Strabonem l. 17. Item Phœniciæ urbs, Colonia Claudij Cæsaris. Pl. l. 5. c. 19. Harum quinque urbium meminit Hieronymus ad Eustochium.

P ANTE V

Pubeo, bes, [*Esser giouane, cominciar a mandar fuori li primi peli,*] ἡβάω, pubes sum: proprie de adolescentulis dicitur, qui primam circa pudenda lanuginem emiserunt: quamuis etiam ad alia trãsferatur: ut, Pubentes herbæ, apud Vir. 4. Aen. Vbi Seruius: Pubentes, quia aliæ siccæ, aliæ uiridiores leguntur. Idem 3. Ge. Pubentesque secant herbas. Vbi rursus Seruius: Pubentes, adultas.

Pubesco, scis, a Pubeo, lanuginem emitto. Vir. 3. Aene. Et nunc æquali tecum pubesceret æuo. Cic. 1. Off. Herculem Prodicus dicit cum primum pubesceret, exisse in solitudinem. Interdum procrescere. [*Crescere,*] Ci. l. 1. de Nat. De. Quibus omnia quæ terra gignat, maturata pubescãt. Vir. l. 2. Ge. Hinc omnis largo pubescit uinea fœtu, idest exuberat.

Pubertas, [*Pubertà,*] ἡβότης, ætas in pueris, puellisve, qua pudenda prima lanugine obducuntur, qui est in maribus annus 14. in fœminis 12. Item Pubertas est emissio ipsa pubis, a qua anni pubertatis dicti sunt. Col. l. 4. At cum a naturæ quandam pubertatẽ. Ci. 2. de Na. De. Vt si quis dentes, & pubertatem natura dicat existere. Pubertas autem plena annis 18. complectitur. Modestin. de adop. & arrogatio. Cũ qui adoptat, maior esse debet eo, quem sibi filium facit: sed utique plena pubertate: idest. 18. annis eum præcedere debet. Vnæ pubertas, Pli. l. 23. in Proem. lib. 7.

Pubes, ἥβη, proprie lanugo, quæ maribus 14. anno, fœminis 12. circa pudenda oriri incipit. quod quia maturitatis est signũ, factum est ut mas pubes, hinc pubes uocetur, cum primum ad generandũ aptus est, & fœmina similiter ad concipiendum. Cicer. pro Rabi. Nemo pubes tum fuit, qui arma ceperit. Salust. Puberes omnes interfici iubet. Cæs. l. 5. Bel. Gal. Quo lege communi omnes puberes armati conuenire coguntur. Cic. 1. Off. Nostro quidem more cum parentibus puberes filij cum soceris generi non lauantur. A quo Impubes, bis, uel Impuber, eris, qui nondum lanuginem emisit. Pubes etiam honeste pro parte pudenda ponitur. Virgil. 3. Aen. Pulchro corpore uirgo Pu. e tenus. Inde os pubis medici uocant ossium ipsum muliebris pudendi, quod pube ambitur. Interdum pubes, collectiuum nomen est, eiusdem fere significationis cum nomine iuuentus, [*Giouentù,*] Vir. l. 1. Aen. Haud aliter, puppesque tuæ, pubesque tuorum. Liu. l. Cum pubem Albanam in arcem euocasset. Ci. pro Mil. Cui senatus omnem Italiæ pubem commiserat. Transfertur & ad alia. Vir. l. 12. Aen. Puberibus caulem folijs, idest, ut inquit Seruius, adultis. Ec l. 4. Aen. Pubentes herbæ. Puber quoque adiectiue ponitur: ut Puber ætas, apud Liu. l. 1. Item Puberibus caulem folijs. apud Vergilium 12. Aen.

Publica Via, [*Strada publica,*] λεωφόρος, quæ uniuerso populo communis est. Sunt & Viæ priuatæ, sunt & Vicinales, quæ in uicis sunt, uel quæ in uicos ducunt. Præterea aliæ Rusticæ dicuntur, aliæ Vrbicæ. Militares uiæ, quæ inter publicas sunt latiores, ut capere possint milites agminatim iter facientes. Viæ militares (ut Paulus inquit) exitum ad mare, aut in urbem, aut in flumina publica, aut aliam uiam militarem habent.

Publica iudicia, non omnia sunt, in quibus crimen uertitur, sed ea tantum, quæ ex legibus iudiciorum publicorum uertuntur: ut Iulia maiestatis, Iulia de adulterijs, Cornelia de sicarijs, & ueneficijs, Pompeia de Parricidijs, Cornelia de testamentis.

Publicanus, ni, [*Datiere, gabelliere,*] τελώνης, ὁ τελώνης, qui uectigalia, & alios populi, principumve reditus exigendos, certo constituto pretio redimit. quod genus hodie datiarios appellãt. horum ordinem Romæ, & numero amplissimum, & personarum dignitate potentissimum fuisse constat. Ci. pro Planc. Flos equitum Romanorum, ornamentum ciuitatis, firmamentum reip. publicanorum ordine continetur. Vlpianus de publ. & uectigal. l. 1. Publicani sunt, qui publico fruuntur, & omnes qui aliquid a fisco conducunt, recte uocantur Publicani. Ci. ad Q. F. l. 1. Non esse autem leniores in exigendis uectigalibus Græcos, quam nostros publicanos, hinc intelligi potest. Ci. 5. Ver. Mulierculæ publicanæ noluit ex decumis nimium lucri dare.

Publice, & Publicitus, [*Publicamente,*] δημοσίᾳ, aduerbia a publicus nomine deriuantur, idemque significant quod uulgo, seu palam, Ci. 5. Ver. cum Pli. Herbitensis de calamitate aratorum publice

blice diceret. Ter. in Adel. Haud cito mali aliquid ortum ex hoc sit, publice. Id est, non facile aliquid detrimēti ab hoc capit resp. Ci. pro Rosc. Am. Anseribus cibaria publice locari. Publice dare sumptus alicui, est illi sumptus suppeditare ex ærario. Publice aliquem deportare. i. ex decreto publico. Ter. in Phor. Nominc hoc publicitus scelus hinc deportarier in solas terras. vbi Donatus: Publicitus, publica cura & consilio. Plau. Hospitio publicitus accipiat. i. carcere publico.

PVBLICO, as, [*Publicare, manifestare,*] δημοσιῶ, publicum facio, manifesto. Iustinus. l. 1. Non contētos uoluptatum suarum tacita conscientia, nisi etiam matrimonij reticenda publicaret. Publicare itē est rem aliquam in reip. potestatem redigere, & præconi publico subijcere. Ci. l. 2. de Inuent. Lex est apud Rhodios, ut si qua rostrata in porto nauis deprehensa sit, publicetur. Meretrix quoque se publicare dicitur, quæ se publice prostituit, Pla. in Bach. Quæ corpus publicauit uulgo suum. Publicatio, bonorum alicuius in publicum redactio. Cice. in Catil. Adiungit publicationem bonorum.

PVBLICVS, ca, cum, [*Publico, commune,*] δημόσιος, quod non est priuatum alicuius, sed populo commune. Cice. 2. de Inuent. Publicum est, quod ciuitas uniuersa aliqua de causa frequētat. Publica fides est, quam uulgus, [*Saluo condotto,*] appellat. Sal. in Iugu. Romam fide publica uenerat. Legitur & publicum substantiue pro conspectu publico. Hinc dicimus Carere publico pro, non prodire in publicū. Ci. pro Mil. Caruit foro Pōpeius, caruit publico. Idē in Ver. In publico eē nō audet. Liu. de pace Caudina loquēs: Vt postero die nemo forū ac publicū aspicere uellet. Ponitur & Publicum aliquando pro uectigali, [*Datio,*] unde & Publicani, [*Datieri,*] dicti. Ci. ad Q. Fra. Hic te ita uersari, ut & Publicanis satisfacias, præsertim publicis male redemptis, ac socios perire non sinas: diuinæ cuiusdam uirtutis esse uidetur, idest tuæ.

PVBLICIVS, a, um, ut, Itce publicium. Oui. 5. Fast. Vtile nunc iter est, Publiciumque uocant Publicij ædiles, ibidem.

PVBLIPOR, Publij puer, siue seruus, sicut Marcipor, Marci puer. ueteres enim a suis prænominibus pueros, id est seruos in familia nominabant. unde a Lucio, Lucipores, a Quinto Quintipores. hoc est, quod Plinius ait, id genus seruos dominorū fuisse gentiles, idest, eodē nomine appellatos, quo domini appellabantur.

PVCINVM, urbs Illiriæ in mediterraneis. Ptol. l. 3. c. c.

PVCINVM, ninum, inter generosissima Italiæ uina, & medicamentis aptissima cōnumeratum est. Nascitur in sinu Adriatici maris, super colle, non procul a Timauo fonte Pli. l. 14 c. 6.

PVDEFIO, pudefis, [*Vergognarsi,*] αἰδοῦμαι, erubesco, pudore suffundor. Passiuum est a Pudefacio, quod est pudorem alicui inijcio. Gel. l. 15. c. 17. Tibiam pudefactus oris deformitate, abiecit.

PVDENDVS, da, dum, [*Vergognoso, cosa di che si dee uergognare,*] αἰσχυντός, quod eiusmodi est, ut illius nos pudere oport. at. Pl. l. 29. c. 4. Quædam pudenda dictu tanta auctorum asseueratione commendantur. Oui. l. 3 de Arte: Perque aditus tales lucra pudenda petunt. Vi. 11. Aen. At non Euandre pudendis Vulneribus pulsum aspicies. Ci. 5. Phil. Vt iam pudendum sit, honestiora esse legionum decreta, quam senatus.

PVDENTER, [*Vergognosamente,*] uerecunde. Ci pro Quint. Eum pudenter appellare. Hor. 1. epi. 19. Distat, faciasne pudenter, An rapias. Ci. in Vatin. Viuere pudenter.

PVDENTISSIMVS, super. a Pudens. Ci. pro Flacco: Pudentissimus atque optimus uir. Idem 3. Verr. Pudentissima fœmina.

PVDENS, [*Vergognoso,*] uerecundus. Cic. 5. Verr. Adolescens bonus, ac pudens. Teren. Animi est pudentia signum.

PVDET, puduit, uel puditum est, Pudere, [*Vergognarsi,*] αἰδεῖσθαι, uerbum impersonale, idem significans, quod pudore affici. habetque fere accusatiuum cum genitiuo. Cice. 2. Ver. Sunt homines, quos infamiæ suæ neque pudeat, neque tædeat. Ci. pro domo: Me non solum piget stultitiæ meæ, uerum etiam pudet. Differt autem pudere, a Pigere, quod pudere uerecundiæ sit, Pigere pœnitentiæ. Sal. in Iug. Incertum habeo, pudeat, an pigeat magis. Don. Pudere est in ijs, quæ turpiter fiunt: Pigere in ijs, quæ cum damno ac malo. Pudere ad decus, Pigere ad dolorem refertur. Terent. in Ad. Patris me quidem pudet pigetq;. Inuenitur aliquando personaliter positum cum nominatiuo, uerum id non aliter, quam in tertijs personis. Luc. Semper metuet, quem sæua pudebunt.

PVDIBVNDVS, a, um, [*Rispettoso, uergognoso*] αἰδήμων, qui pudore ducitur, pudens. Pli. l. 10. c. 20. Pudibundus, ac mœrens, quærit latebram. Oui. l. 2. Fast. Illa diu reticet, pudibundaque celat amictu Ora. Dies pudibunda. pro Purpurea, Stat. l. 5. Theb.

PVDICITIA, æ, [*Pudicitia, castita*] ἁγνεία, modo pro castitate. Ouid. epist. 5. Lis est cū forma magna pudicitiæ. Ibidem: Nulla reparabilis arte Læsa pudicitia, deperit illa semel. Taci. l. 4. In penetralibus Agrippinæ pudicitia. Modo pro religiosa munditia ac puritate ponitur, [*Purita,*] Vir. 2. Geo. Casta pudicitiam seruat domus. Quandoque Dea, quæ Romæ colebatur. Pl. l. 2. c. 6.

PVDICE, [*Castamente,*] aduerbium, a Pudicus Oui. ad Liuiam.

PVDICVS, [*Casto,*] Pudicū ingenium Pamphili, apud Ter. in Hecyr. Mores pudici, apud Plau. in Capt. Miles pudicus. Epist. ad Octa. Mores pudici, Oui. 3. Trist. Mulier pudica. Horat. Epist. 2. Thalamos uiolare pudicos, Oui. 1. Am. el. 8. Pudicior, comparatiuum. Oui. in Ibin.

PVDOR, doris, [*Timor d'infamia, pudore,*] αἰδώς, ut Stoici definiunt, est metus infamiæ, qui animum reprimit, ne turpiter quid peragat. Cur autem erubescant, quos pudet, causam tradunt philosophi, quoniam pudefacti sanguis de corde in omnes corporis partes diffunditur, ita ut superficiem occupet. Pudor a uerecūdia sic separatur a quibusdam, ut pudor sit rei turpiter actæ: uerecundia etiam recti facti, atque honesti. quæ tamen differentia uera non est. Cic. pro Clu. Ita flagrare cœpit amentia, sic inflammata ferri libidine, ut eam non pudor, non pudicitia, non pietas reuocaret. Pli. l. 11. c. 37. Pudoris in malis sedes. Ouid. 1. de Arte. Esse procul uittę tenues, insigne pudoris. Erāt enim uittæ matronarū ornatus. Hor. 1. Ser. Sat. 6 Infans neque pudor prohibebat plura profari. Oui. epist. 16 Fines transire pudoris. Pudor etiam pro scelere & probro, uel dedecore sumitur, [*Infamia, uergogna, dishonore,*] Oui. epi. 11. Irruit, & nostrum uulgat clamore pudorem.

PVELLARIS, & hoc lare, [*Fanciullesco,*] a puella deductum, ut a puero puerilis. Quinct. Tum ætate puellari. Pli. l. 10. ca. 55. Liuia Augusta hoc usa est puellari augurio. Ouid. Fast. Præda puellares animos oblectat inanis. Puellariter, [*Da fanciulla,*] Pli. epi. 163. Dum se prægnantem puellariter nescit.

PVELLASCERE, effœminari. Pacouius: Puellascunt lasciuia adolescentes. Aliquando repuerescere, [*Rimbambire*] & quasi ad puellarem ætatem redire. Varro apud Nonium. Vetere puellascunt.

PVELLVLA, æ, dimin. a puella. Catul. in epith. Iuliæ: Floridam ipse puellulam Matris e gremio suæ Dedit. Idem in Marmur.

PVELLVS, li, [*Fanciullino,*] παιδίον, dimin. a Puer, paruus puer. Lucr. Hic tā formosus tibi, ac te dignus puellus. Sic Puella, læ, a puera per diminutionem. Ci. ad Att. De tutela legitima, in qua dicitur esse puella, nihil usu capi potest. Virg. 4. Geor. Hidrum moricura puella Seruātem ripas alta non uidit in herba. Oui. 2. Ami. ele. 16. Verba puellarum folijs leuiora caducis.

PVER, pueri, [*Fanciullo,*] παῖς, tribus modis dicitur, ut ait Paolus de Verbo. signi. l. Puer. Primo cum seruum significamus, [*Seruo seruitore,*] Ter. in An. Puerum conueni Chremi. Cic ad Q. F. lib. 1. Tunc id ueritus es, ne ego iracundia aliqua adductus, pueros ad te sine litteris miserim? Secundo, cum puerum contrario nomini puellæ dicimus, marem denotantes. Oui. 9. Met. Cultus erat pueri, facies, quam siue puellæ, Siue dares puero, fieret formosus uterque. Et paulo post: Vota puer soluit, cui fœmina uouerat. Iphis. Tertio, cum ætatem puerilem intelligimus. Cice. Bruto: Cæsaris pueri mirifica indoles uirtutis. Vir. 2. ecl. O formose puer nimiū ne crede colori. Regij pueri, [*Paggi,*] apud Macedonas uocabantur principum liberi ad ministerium regis electi, ut est uidere apud Liuium 45. Apud antiquissimos erat communis generis: quod & Prisc. annotauit, citans illud ex Liuij Andronici Odys. Sancta puer, Saturni filia. Declinatur & hic Puerus, & hæc Puera ut Puellus, & Puella. Pla. in Mer. Tu puer abi hinc intro ocyus. Varro περὶ ἐκλογιστικῆς, ut citat Nonius: Properate uiuere pueræ, quas sinit ætatula ludere, & amare, & Veneris tenere leges. Suet. in Calig. Antiqui etiam puellas pueras, ut & pueros puellos dictitarunt. Puerulus, li, dimin. a puer. Ci. pro Rosc. Am. Inter suos omnium deliciarum, atque omnium artium puerulos.

PVERASCERE, παιδίζειν, dicuntur, qui exacta infantia pueritiam inchoant. A quo Repuerascere, [*Rimbambire,*] in puerilem ætatem reuerti, Ci. in Catone: Ex hac ætate repuerascam, & in cunis uagiam. Translate accipitur pro delirare, [*Impazzire,*] Plau. in Mer. Aiunt solere eum rursum repuerascere.

PVERILIS, & hoc le, [*Fanciullesco, puerile,*] παιδαριώδης, quod est pueri: ut ætas puerilis, apud Ci. pro Archia. Idem ad Attic. li. 14. Acta illa res est animo uirili, consilio puerili. Vir. 5. Aen. Si iam puerile paratum Agmen habes secū. Ide 11. Aen. Tela manu iam tū tenera puerilia torsit. Hic Pueriliter, [*Da fanciullo,*] more puerorum, ut Pueriliter blandiri, Liui. 21. Ci. 1. de Fi. Quæ cum res tota ficta sit pueriliter, tum nec efficit quod uult.

PVERILITAS, atis, [*Fanciullezza,*] παιδαριότης, inconsiderantia puerilis. Sen. Qui pueritiā eius, siue potius puerilitatem ludibrio habuit. Aliquando pro ipsa pueritia. Varro de liberis educ. Velim usu magno puerilitatis formandam audire.

PVERITIA, tiæ, [*Puerizia, fanciullezza,*] παιδεία, ætas puerilis. Cic. Licinio lib. 5. Qui me a pueritia tua semper obseruauit. Quandoque pro puritate, siue castitate, [*Purita, castita,*] quod & Nonius annotauit, citans illud Varronis ex li. 1. Rer. hum. Quæ pueritia est infrequens polluta. Vide tamen, num potius ibi puritia legendum sit.

PVERPERA, peræ, [*Donna di parto,*] λεχώ, mulier quæ recens peperit.

rit. Ter. in Ad. Multo rectius eſt, Quem illam puerperam nūc du ci huc per uiam ægrotam. Puerperus, ra, rum, ut, uerba puerpera, Ouid. 18. Met. Admouitque manus, & uerba puerpera dixit.

Pverperivm, perij, [*Dolore del partorire,*] λοχεία, niſus, & dolor parientis, uel etiam tempus ipſum, quo parit mulier, quove poſt partum eu dolore decumbit. Pli. l. 28. c. 8. Lingua adalligata peticula puerperij tolli. Aliquando proles ipſa, [*Creatura,*] Gell. Scriptū ſuiſſe conſtat numerū puerperij ideſt puerorum. Sueto. de Calig. Cū qualiſcūque partus, ſine ullo ſexus diſcrimine puerperium uocitetur: Plin. li. 18. cap. 29. In lacte puerperium necat, Idem lib. 7. ca. 11.

Pvgil, pugilis, πύκτης, qui pugilatu decertat: nomē a pugna ſiue a pugnis deductum. Ci. de Cl. Or. Pugiles inexercitati, Solem ferre non poſſunt. Idem. 5. Tuſ. Pugiles cæſtibus contuſi, ne ingemiſcunt quidem. Hora. l. 1. epiſt. 1. Media inter carmina poſcunt. Aut urſum, aut pugiles. Pugilatus, us, pugilum certamen. Pla. in Capt. Hic homo pugilatum incipit. Pli. l. 8. c. 21. Eundem certaſſe in pugilatu. Pugilatio, idem Ci. 2. de leg. Corporum certationes curſu, & pugilatione, luctatione.

Pvgilice, pugilum more. Pla. in Epid. Valet pugilice, atq; athletice. Summam enim tam athletæ, quam pugiles corporis robori coram impendebant.

Pvgillares, rium, maſc. ge. uel Pugillaria, rium, neut. gene. πυκτίον, πινακίδιον, tabellæ cereæ, uel ligneæ, ſiue alterius materiæ, in quibus ſtylo ſcribimus: dictæ quod pugno comprehendantur, uel a pungendo, quod ſtylo in his pungendo ſcribatur. Plin. lib. 13. cap. 11. Pugillarium uſum fuiſſe etiam ante Troiana tempora, inuenimus apud Hom. Catul. de Aeme. Ennegat mibi uera redditurum Pugillaria. Legitur & Pugillar, in ſingulari num. Auſon. Bipatens pugillar expedi. Varijs autem nominibus dicebantur pugillares apud ueteres, Duplices, Triplices, Quintuplices. Erant, & Citrei, Eboris, Membranei dicti, ea citro, ebore, membranis confecti.

Pvgillaris, & hoc re, quod pugillum, ſiue pugnū implere poteſt. Iuu. Sat. 11. Nec pugillares defert in balnea raucus Teſticulos.

Pvgillatorivs, a, um, [*Da pugno,*] qđ pugno percutitur: ut Follis pugillatorius, maximum pilæ genus, quod ſpiritu inflatur, & pugno percutitur. Pla. in Aul. Ego te follem pugillatorium Faciam.

Pvgio, onis, [*Pugnale*] ἐγχειρίδιον, breuioris gladij genus eſt, teſte Nonio, ita dictum, quod pugno facile apprehendatur, uel quod eo punctim pugnetur, ut loquit Feſtus. Frontinus l. 2. Stratag. Sertorius barbarum pugione traiecit. Pugionem plumbeum uocat. Ci. Inualidum argumentum l. 4. de Fio.

Pvgivncvlvs, li, [*Pugnaletto,*] paruus pugio. Ci. Hiſpanienſem pugiunculum Cn. Piſonem appellat. Idem in Orat. In ijs quibus ut Pugiunculis uti oportet, breuitas facit liberiores pedes.

Pvgna, pugnæ, [*Pugna, battaglia,*] μάχη, prælium, dimicatio, certamen. quod e nomē, a pugno deductum exiſtimat Donatus. Nam ueteres, inquit, ante uſum ferri, & armorum, pugnis, & calcibus, & morſibus certabant. Vir. 3. Geo. Ardentes accingar dicere pugnas. Idem li. 8. Aen. Quem, ſi fortuna ſequatur, Euētum pugnæ cupiat. Idē 12. Ae. Iſq; ubi ſe nullo iā curſu euadere pugna Poſſe. Ci. pro Muræ. Ex omnibus pugnis, acerrima uidetur illa, quæ cum rege commiſſa eſt, & ſumma contentione pugnata. Ci. 3. in Cati. Interuentu Pontini atque Flacci pugna, quæ erat commiſſa, ſedatur. Quandoque apud poetas pro ſtupro ponitur. Teren. Eun. Dabit hic aliquam pugnam.

Pvgnax, pugnacis, [*Bellicoſo, guerriero,*] μάχιμος, bellicoſus. Cice. in Anto. Centurio pugnax, & lacertoſus. Interdum uehemens & pertinax, [*Oſtinato,*] Ci. 1. de Ora. Carneades dicere ſolebat, me ſibi perfacilem in dicendo te perpugnacem in diſputando eſſe uiſum. A quo Pugnacior, Pugnaciſſimus. Pl. l. 23. c. 21. Gallinaceos pugnaciores fieri putant. Ci. de Cla. Or. Huius oratio pugnacior uidetur. Pugnax exordium dicendi [*Efficace,*] efficax & uehemēs. 2. de Ora. Hinc pugnacitas, pugnandi auiditas. Pli. l. 10. c. 33. Perdices capiuntur pugnacitate einſdem libidinis. Pugnaciter, [*Valoroſamente,*] conſtanter. Cic. 4. Aca. Certare cū alijs pugnaciter. Quin. l. 9. c. 4. Acriter erit, pugnaciterque dicendum. Hinc perpugnax. unde apud Ci. l. 1. de Or. Perpugnacem in diſputando.

Pvgnacvlvm, li, [*Forte, fortezza,*] propugnaculū, locus munitus, ex quo hoſtilis uis arcetur. Plaut. in Mil. Deturbabo illum de pugnaculis.

Pvgno, pugnas, [*Combatter, guerreggiare,*] μάχομαι, dimico, pugnam committo: refferturque ad animata: ut Pugno cum hoſte. Plau. in Amph. Cum pugnabant illi maxime, ego fugiebam maxime. Ci. pro Balbo: Qui cum hoſte noſtro cominus in acie ſæpe pugnauit, Pugnare pugnam, ideſt manus conſerere. Ci. pro Muren. Interdum pugnare accipitur pro contendere, certare, [*Contendere,*] Ci. 2. de Nat. Deo. Videtur Epicurus de Dijs immortalibus non magnopere pugnare: ideſt, de Dijs non ualde laborare. Teren. in Prol. Hecy. Pugnant de loco. Pugnare ſecum, uel inter ſe ea dicuntur, quæ inter ſe ſunt contraria, [*Eſſer contrario, & differente,*] Quinct. lib. 3. c. 10. Hæc, quæ tantum inter ſe pugnant, plerunque nominibus deflecti ſolent. Hor. in Ser. Quid mea cum pugnat ſententia ſecum? Pugnare, pro conari, [*Sforzare,*] Ouid. 1. de remed. Pugnat in aduerſas ire natator aquas. in qua ſignificatione accuſatiuum admittit. Ci. Ap. Pulchro: Illud pugna, atque enitere, nequid mihi temporis prorogetur. Idem 1. de Na. Deo. Illud uideo pugnare te. Pugnaueris ueteres dicebāt pro ſtrenue te geſſeris. Terent. in Adelph. Iſtam pſaltriam una illuc mecum hinc abſtraham. M. Pugnaueris. Vbi Donatus: Pugnaueris, id eſt magnam rem geſſeris. Habet autem hoc uerbum uarias conſtructiones. Dicimus enim Pugno in hoſtem, aduerſus hoſtem, cum hoſte, & apud poetas, Pugno hoſti. Pugnatur, impersonale. Cæſ. 4. Bel. Gall. Cum ab hora fere quarta uſq; ad ſolis occaſum pugnaretur. Ci. 1. Off. Cum male pugnatum apud Caudium eſſet. Item pugnatur, Paſsiuum: ut, Hoc pugnatur, pro hoc cōceditur. Cice. pro Roſc. Am. Hoc ſolum hoc tempore pugnatur, ut ad illam optimam prædam damnatio Sext. Roſcij uelut cumulus accedat. Pugnans. Oui. 13. Metam. Ego Telephon haſta Pugnantem domui. Interdum migrat in nomen, idemq; ſignificat quod contrarius, ſiue repugnans, [*Contrario,*] ut, Pugnantia ſtudia. Cice. 1. de Fini. Pugnantibus & contrarijs ſtudijs conſilijsque ſemper utens, nihil quieti uidere, nihil tranquilli poteſt. 1. Tuſ. Pugnantia te loqui non uides? Pugnatus, a, um. Saluſt. in Iugur. Quæ negotia multo magis, quam prælio male pugnatum a ſuis, regē terrebant. Hora. 3. Carm. Ode. 19. & pugnata ſacro bella ſub Ilio. Vir. 8. Aen. Pugnataque in ordine bella.

Pvgnvs, pugni, [*Pugno,*] δράξ, manus clauſa, & in condylos contracta. Ter. in Adelph. Cteſipho me pugnis miſerum uſque occidit. Vbi Donatus: Aut pugnus a pugna eſt dictus: aut ab illo pugna. Quidam a Græco πυγμή, deducunt, quod & inter cetera pugnū ſignificat. Ci. in Ora. Cum compreſſerat digitos: pugnumq; fecerat, dialecticam aiebat eiuſmodi eſſe. Cato. c. 81. Sphæras pugnū altas facito. Hoc eſt ad craſsitudinem unius pugni. Cic. in Para. Verbis contendimus inter nos, non pugnis. Vir. l. 11. Aen. pectora nunc fœdans pugnis, nunc unguibus ora.

Pvlcher, chra, chrum, [*Bello,*] καλός, formoſus, uenuſtus. Cic. 5. Tuſ. nec pulchros adminiſtratores aſpiciebat, nec plenū artis argētum. Ibidem: Suum cuique pulchrum eſt. Sunt qui Pulchrum a pollendo dictum putent, quaſi polcrum, quod forma polleāt pulchri. Illud certe uel Ciceronis teſtimonio conſtat, nomen hoc antiquitus ſine aſpiratione ſcribi ſolere, quamuis perpetuo deinde uſu effectum ſit, ut eam receperit. Eius diminutiuum eſt Pulchellus, la, lum. Ci. Att. li. 10. Surgit pulchellus puer. Interdū pulcher ſumitur pro bono, [*Buono,*] ut Bonū pro pulchro. Gel. l. 19. c. 8. Ni quid contra ea dicis poetarum pulcherrime, quo & te purges, & non eſſe id uitium demonſtres: ideſt, optime. E conuerſo Bonam formam pro pulchra dicimus, quemadmodum & Malam, pro deformi. Ter. And. Sos. Bona fortaſsis. Interdum pro forti. [*Forte,*] Vir. l. 7. Aen. Satus Hercule pulchro Pulcher Auentinus. ubi uide Seruium. A pulchro fit comparatiuum Pulchrior, & ſuperlatiuum Pulcherrimus. Vir. l. 9. Aen. Quo pulchrior alter Non fuit Aeneadum. Cice. de Senectu. Vua quid poteſt eſſe tum fructu lætius, tum aſpectu pulchrius? Vir. 6. Aen. Teucri pulcherrima proles. Ci. fam. l. 1. epi. Cum in ſenatu pulcherrime ſtaremus, pro, honeſtiſsime, [*Honoratiſsimamente.*]

Pvlchralis, [*Bello,*] antiqui dixerunt pro pulchro, teſte Feſto. Ennius: Pulchralibus ludis.

Pvlchre, [*Ottimamente,*] καλῶς, præclare. Plaut. Amph. Optume optumo optumam operam das, datam pulchre locas. Cice. lib. 10. epiſt. Lepidum pulchre noram. Pla. in Merc. Pulchre ædificatas arbitror. Aliquando pro ſapienter, [*Saviamente,*] interprete Donato. Ter. in Eunu. Dixti pulchre. nunquam uidi melius conſilium dari. Aliquando pro ualde, fortiter, nimis, [*Molto,*] inquit Donatus. Ter. in Eunu. At dum accubabam, quam uidebar mihi eſſe pulchre ſobrius.

Pvlchritas, [*Bellezza,*] antiqui dixerunt pro pulchritudine, ut annotauit Nonius, citans illud Cæcilij, Dij boni, quid illud eſt pulchritatis?

Pvlchritvdo, nis, [*Bellezza,*] κάλλος, ſpecies, uenuſtas, decor, elegantia: & ut Ci. l. 3. Tuſ. inquit, quædam apta figura membrorum cū coloris quadā ſuauitate. Ci. 1. Off. Pulchritudo corporis apta compoſitione membrorum mouet oculos, & delectat hoc ipſo, quod inter ſe omnes partes quodam lepore conſentiunt.

Pvlegivm, gij, [*Puleio,*] γλήχων, herba hortenſis eſt nota. Col. li. 6. c. 5. Pulegij ſurculis fumigentur: ea res uidetur prohibere pituitā. Legitur & Puleiū. Ci. l. 1. de Diui. Puleium aridum floreſcere ipſo brumali die. Accipitur per tranſlationem pro ſuauitate ſermonis. Ci. ad Tironem l. 6. Cras expecto Leptam, etenim ad cuius rutam pulegio mihi tui ſermonis utendum eſt.

Pvlex, cis, [*Pulice,*] ψύλλα, uermiculus notus, inde dictus, quod expul-

ex puluere generetur. Pli.l.30.c.10. Aliud est cuculo miraculum non gigni pulices ubicunque spargatur.

PVLICOSVS, a, um, [*Pieno di pulci*] pulicibus plenus. Col.l.7.c.13.

PVLLARIVS, ὀρνιθοκόος, qui e pastu pullorum captat auspicia. Liui. l.10. Pullarius auspicium mētiri ausus, tripudium solistimum nūciari iussit Consuli. Ci.2. de Diu. Attulis in cauea pullos, qui ex eo nominatur Pullarius.

PVLLASTRA, [*Pollo, pollastro.*] ὀρνιθάριον, & pullastra, significant gallum, siue gallinam adolescentem. Var.l.3. de Re rust.c.9.

PVLLATIO, τόκος τῶν ὀρνίθων, accipitur pro fœtura pullorum, quæ & Pullitio dicitur. Col.l.8.c.5.

PVLLATVS, [*Vestito di nero,*] μελανείμων, pulla ueste indutus, hoc est lugubrem habitum ferens ex parentum morte, uel alia quauis ratione, qui & Atratus dicitur. Qui mos a Lydis ceptus est. Cic. in Vatinium. Quis unquam cœnauit atratus cum ipse epuli dominus Quintus Arrhius albatus esset? Quandoque pullatus accipitur pro uiliori persona siue rudi, & imperita, [*Rozo, sciocco*] translatione sumpta a spectaculorum consuetudine, in quib. lautiores candidis togis spectabant: (ut nō uno in loco iudicat Martial.) tenuiores, quibus mutādæ togæ copia non erat, nigris. Sue. in Au. Sanxitq; ne quis pullatorum media cauea sederet.

PVLLICENVS, [*Pullicino, pulcino,*] a quibusdā usurpatū est pro pullo gallinaceo. Aelius Spartianus de Alexandro Seuero: Seruos habuit uestigales, q eos ex ouis & pullicenis, & pipionibus alerent.

PVLLICIES, ei, ipsa pullatio. Col.l.8.c.10. de uirtute.

PVLLIGO, pulliginis, pullus color. Pl.l.8.c.48. Fuluas lanas Tarentum habet, & alias suæ pulliginis.

PVLLINVS, pullina, pullinum, πωλικός, quod est pulli. unde pullini dentes, quos primum equi iaciunt. Pli.l.8.ca.44.

PVLLVLASCO, scis, [*Germogliare,*] βλαστάνω, germen emitto. Colu.l.4.cap.21.

PVLLVLI, [*Germogli,*] κλάδοι, stolones sunt, (ut quibusdam placet) ex arborum radicibus enascentes. unde & Pullulare dictum putans pro stolones, siue germen emittere. Pli.l.17.c.10.

PVLLVLO, las, [*Pullulare, germogliare*] fœtifico, quasi pullos, idest stolones emitto. nam Pullulare, dicimus arbores, cū a radice nouæ plantæ surgunt. Vir.2.Ge. Pullulat ab radice alijs densissima silua. Pl.l.17.c.10. Natura & plantaria demonstrauit, multarum radicibus pullulante sobole densa & pariente matre quos enecet. Hinc expullulo, extra pullulo. Col.li.3.

PVLLVS, pulli, [*Parto*] a Puellus, per syncopē, significantur autē hoc nomine quorūlibet animaliū fœtus: ut, Pullus equinus. Vir.li.3. Geo. Continuo pecoris generosi pullus in aruis, Altius ingreditur. Iuue. Sat. 13. Nos uiles pulli, nati infelicibus ouis. Pullus ranæ, Hor.l.2.Ser. Quinetiam prisci pullos dicebant suos catamitos, unde Q. Fabius, cui Eburno cognomē fuit ob candorē, quod eius nates icta esset fulmine, pullus Iouis appellatus.

PVLLVS, [*Fosco,*] φαιός, fuscus, in nigrū uergens, cuiusmodi est color terræ, qui & Bæticus dicitur, siue Hispanus. Vir.l.3. Geor. Ne maculis infuscent uellera pullis, idest, nigris, inquit Seru. Tib.l.1.eleg.2: Concidit ad magicos hostia pulla deos. Hoc colore olim in luctu utebātur. Ci. in Vatinium. Id a se scire cupio, quo consilio feceris, aut in epulo Q. Arabij cum toga pulla accumberes. Putre solum, & pullum, Columella in præfat.l.1.

PVLMENTARIS, & hoc tare, quod pertinet ad pulmentum. Plin.lib.18.cap.12.

PVLMENTARIVM, rij, proprie puls, uel cibus in modum pulsis factus: quanquam & generalius pro quouis obsonio sumitur. ait enim Pli.lib.18.c.8. primum in Latio cibum pultem fuisse, non panem, argumento id esse, quod pulmentaria pro cibis sua etiam ætate dicerentur. Col.lib.11.cap.3. Satureia inutilis ad pulmentaria condienda. Hor.2.Ser.Sa.2. Tu pulmentaria quære Sudando. Vncta pulmentaria. Persius Sat.3.

PVLMENTVM, ti, ἄρτυμα, puls, uel aliud cibarium ad modum pultis factum. Plau. in Cur. Pulmentum ei eripuit miluius. Horat.1. epist.19. Pulmenta laboribus empta.

PVLMO, onis, [*Polmone,*] πνεύμων, uiscus spongiosum, corporis totius secundū cor nobilissimum, ad ungulæ bubulæ similitudinē diffectum, follis modo spiritum attrahens eundemq; reddēs, caloremq; natiuū leniter refrigerans. Persi.Sat.1. Grande aliquid, quod pulmo animæ prælargus anhelet. Apud ueteres sæpius pluraliter Pulmones dicebātur. Pla. in Cur. Pulmones distrahūtur, cruciatur cor. Cice.2.Tuscu. Vrgens grauiter pulmonum hauris spiritus. Pulmo item piscis genus sensu carens. Plin.l.9.ca.47. & lib.17.cap.ult.

PVLMONARIVS, a, um, [*Chi ha infiammato il polmone,*] περιπνευμονικός, pulmonis inflammatione laborans, quam & febris acuta, & difficultas anhelitus solent comitari. Col. 7. c.5. Ouem pulmonariam similiter ut suem curari oportet. Pulmonaria item herba est, quam nonnulli Pepanū appellāt, buglossi folio, sed promisso magis, atque læuiore, colore quoque dilutiore, albicantibus maculis notato, ad similitudinem pulmonis: unde & nomen accepit.

PVLMONEA, poma quædam pulmonis instar tumentia. Plin. libro 15.cap.14

PVLPA, [*Polpa,*] μυς, pars carnosa in corpore animalis, quam & musculum appellant. Mar.l.3. Et pulpam dubio de Petasone uoras. In arborum quoque carne pulpæ dicuntur, meatuum quidā discursus uenis similes, nisi quod uenæ altiores, cādidioresq; spargantur: pulpæ fissilibus insunt. Pli.l.16.c.38.

PVLPAMENTVM, ti, προσφάγιον, a pulpa deductum: carnes delicatiores, aliaue lautiora obsonia. Ter. in Eun. Tu te lepus es, & pulpamentum quæris. Vide Lepus.

PVLPITVM, [*Pulpito,*] λογεῖον, locus editior in orchestra, in quo chorus tragœdiarum, & Comœdiarum, quod ad comœdiæ chorum habuerunt, cæterique personam non habentes, fabulæ subseruiebant, histrionibusq; in scenam, abditis, populum gesticulatione retinebant. Pli. epi.90. Ludibria scena & pulpito digna. Ponitur etiam pro suggesto. i. pro quocunque edito loco, siue cathedra, [*Pergamo,*] Sue. de Cla. gramma. Repeto quendam post meridiē remoto pulpito, declamare solitum.

PVLS, tis, πόλτος, cibi antiquissimi genus, ex farina, & aqua cōstās, additis interdum ouis, melle, uel caseo. Pli.l.18.c.8. Pulte, non pane, lōgo tempore uixisse Romanos manifestum est, quoniam inde Pulmentaria hodie quoque dicuntur. Porro quod ad uocis huius etymon attinet, Festus uidetur innuere, a Pullis Pultē appellari, quod pullarij, ut tripudium solistimum facerent, hoc potissimum cibi genere pullos pascerent.

PVLSO, [*Sbattere, percuotere,*] κόπτω, frequent. a pello significat sæpe percutio, uerbero. Cic.6. Ver. Lictores ad pulsandos uerberandosque, homines exercitatissimi. Terē. in Ad. Quis hoc hostium pulsauit? Virg.4. Aen. Cui nubibus atris Piniferum caput & uento pulsatur & imbri. Transfertur & ad animum, [*Trauagliare,*] Plau. in Epid. In unum multa confluunt, quæ meum pectus pulsans. Interdum uiolare, lædere, [*Offendere, uiolare,*] Virgil. lib. 12. Aen. Pulsatos referens infecto fœdere diuos. Pulsari item, dicūtur fides, uel instrumenta musica, cum chordæ digitis, uel plectro attrectantur, ut sonum edant, [*Sonare.*] Vir.6. Aene. Iam pectine pulsat eburno. Campana quoque pulsari dicitur, cū aut restibus, aut pedibus impulsa, aut malleo icta sonitum reddit. Pulsans, tis, Iuuen. Sa.9. Et cum lusore catello Cymbala pulsantis legatus fict amici. Virg.li.3. Geor. corda pauor pulsans. Pulsatus, ta, tum. Pli. lib.12.ca 9. Pulsatæ fluctibus arbores. Aequor pulsatum remige, Oui.3. de Pon. Saxa pulsata. Vir.3. Aen. Pulsandus a, um, ut Area pulsanda equis: Ouid.3. Am ele.14. Pulsatio, [*Battimento,*] Liu.31. Pulsator, [*Suonatore,*] Val. Flacc.5. Argo. Citharæ pulsator Apollo.

PVLSVS, huius pulsus, [*Polso, battimento,*] ὦσις, ictus, impulsio. Cic.1. Tus. Inanimum est omne, qd pulsu agitatur externo. Idem 1. de Orato. Impetus, pulsusq; remorum. Vir.12. Aen. Pulsuque pedum tremit excita tellus. Pulsus, item a medicis appellatur motus arteriarum ex spiritus reciprocatione, & ex systole diastoleque cordis proficiscens. Pli.l.11.c.37.

PVLTARIVS, rij uasculum culinarium, in quo puls decoquebatur. Celsus: Si cetera defecerint, pultarius oris compressioris ei rei cōmode aptatur. Pli.l.7.c.53. Edita cœna calidam potionem in pultario poposcit. Col.l.2.c.43. Vuæ sic in pultarius condi debebunt, ne quæ partes uasa contingant.

PVLTICVLA, læ, diminutiuum a pulte. Col.li.8.c.11. Pli.li.26.c.8.

PVLTO, as, [*Percuotere*] κόπτω, pulso, fit a supino pultum, quo antiqui utebantur. Teren. Cesso iam pultare ostium.

PVLVEREVS, a, um, [*Poluerosa, di poluere,*] κονιορτώδης, ex puluere: ut, Nubes puluerea. i. ex puluere moto excitata. Vir.8. Aen. Stant pauidæ in muris matres, oculisq; sequuntur Pulueream nubē. Non nunquam idem quod puluerulentus, puluere plenus. Ou.7. Met. Pulueream que trahēs per summa cacumina palam. Aequor pulocreum. [*Arena,*] pro arena, in qua pugnatur. Stat.11. The.

PVLVERVLENTVS, ta, tum, [*Poluerosa,*] κονισαλώδης, puluere plenus. Ci. Att.l.5. Iter conficiebamus æstuosa & puluerulenta uia. Vir.12. Aen. Versiq; uicissim Puluerulenta fuga Rutuli dāt terga per agros. Mart.l.3. Est illic coniuna, quæ te, manibusque sinuq; Excipiet, uel si puluerulentus eas. Varro l.3. de re rust.c.16. Pilosæ, & horridæ, aut puluerulentæ.

PVLVERO, ras, [*Ridur in poluere, poluerizare,*] βωλοκοπέω, idem quod occo, id est, glebas maiores comminuo, & in puluerem resoluo. Col.l.11.c.2. Priusquam uineæ puluerentur, si peregrilia est, uel rara ipsa uitis, lupini modij tres, uel quatuor in singula iugera spargūtur. Hinc Pulueratio quæ est genus culturæ ut inquit Seruius in 2. Ge., Quo imminutæ glebæ uitibus applicantur. Colu. l.11.c.2. Pulueret. Pla. dixit pro puluere plenum fit, ait enim, Venus uentura est nostro, nolo hic pulueret.

PVLVINAR, naris, [*Guanciale,*] προσκεφάλαιον, quo dormientium capita suffulciuntur, dictum, quasi pluminar, eo quod ex plumis

folsat

soleat confici. Vtebantur autem puluinaribus potissimum lautissimi quique, præsertim in lecto coniugali, quo factum, ut puluinar figuratè pro eiusmodi toris accipiatur. Iuu. Sat. 6. Fumoq; lucernæ Fœda lupanaris tulit ad puluinar odorē. Oui. l. 2. de Pōto, el. 8. Incolumis coniunx sua puluinaria seruat. Sedentib. quoq; puluinaria subijci solent. Oui. l. 1. de Arte: Fuit utile multis Puluinar facili composuisse manu. Loquitur autē de ijs officijs, quæ in circo spectantibus mulieribus ab amatoribus præstari consueuerunt. Puluinaria item in templis dicebantur lectuli dijs dicati in quibus illorum simulacra solent reclinari. Ci. pro domo: Arā, & ædiculam, & puluinar sub saxo sacro dedicauit. Oui. 14. Met. Et puluinaribus altis Dignior est. Sternebantur autem hi lectuli quoties decreta erat supplicatio: unde & Lectisternium nuncupatur. Liuius: Curatum lectisternium, & per triduum habitum, & puluinaria in conspectu fuere Ioui & Iunoni, alterum Neptuno & Mineruæ, tertium Marti & Veneri. Abusiue tamen Puluinaria pro templis ipsis dicuntur. [*Tempio*,] Inde apud Liuium legitur ad omnia puluinaria sacrificatum fuisse. Cice. in Cat. Ad omnia puluinaria supplicatio decreta est.

PVLVINARIVM, rij, puluinar, quod capiti substerni, aut sessuro subijci solet: item lectus, qui in tēplis sterni consueuit. Liu. 2. Coruū in ædem Iunonis deuolasse, atq; in ipso puluinario cōsedisse.

PVLVINATVS, ta, tum, ad similitudinem puluini. Pl. l. 15. c. 22. Protectis operimento puluinati primum calcis, mox lignei putaminis. Idem l. 17. c. 55. Puluinatis a densitate labris.

PVLVINVS, ni, [*Guanciale, letto*,] προσκεφάλαιον, idem quod puluinar. Quandoque accipitur pro lecto. Ci. in Ver. a. 7. Lectica hexaphoro ferebatur, in qua puluinus erat perlucidus. Apuleius. Quatuor eunuchi puluinis compluribus, uento tumentibus, pluma delicata, terrestrem nobis cubitum perstruunt. Puluini item dicuntur. [*Cussino, origliero*,] qui sellis, scamnisve imponuntur, quo mollior sit sessio, plumis, lana, uel tomento farcti. Cicer. Trebatio: Sella tibi erit in ludo, eam puluinus sequetur. Iuue. Sa. 3. De puluino surgat equestris. Puluinus item in hortis dicitur terra eminens, seu protuberans inter duos sulcos. Pli. l. 19. c. 14. Col. l. 11. c. 3 & l. 5. c. 10. Puluillus, li, dimi. ut Serici puluilli, serico panno obducti. Hora. Epod. 8.

PVLVINVLVS, li, [*Piumazzetto*,] προσκεφαλάδιον, dimin. a Puluinus, uaria habens significata, ut suum primitiuum. nam modo id significat, quo dormiētium capita fulciuntur, modo id, quod scamnis, sellisve imponitur, quo commodior sit sessio, nōnunquā etiā pro areola in hortis in medio duorum sulcorum eminente. Col. de arb. cap. 10.

PVLVIS, pulueris, tam masculi. quam fœme. gene. [*Poluere*,] κόνις, terra minuta, & arida. Prop. lib. 1 ele. Sit mihi perpetuo puluis Hetrusca dolor. Vir. lib. 4. Georg. Ceu puluere ab alto Cum uenit, & terram sicco spuit ore uiator Aridus. Hor. 4. Car. Puluis & umbra sumus. Colum. lib. 8. c 4 Siccus etiam puluis, iuxta parietes reponendus est, ut sit quo aues se perfundant. Dicitur autem puluis (ut quidam existimant) a pellendo, quod uentorum impetu pellatur. Accipitur aliquando pro loco certaminis. Cic. 3. de Legi. Doctrinam ex umbraculis eruditorum, non modo in solē, atq; puluerem, sed in ipsum discrimen, aciemq; perduxit. Vir. li. 7. Aen. Exercētur equis domitantq; in puluere currus. & in 1. de Or. In suo puluere currere, id est, ea in re uersari, in qua quis plurimum ualeat, [*Arte, studio, professione*,] Ouid. Fasto. Inque suo noster puluere currat equus. Citra puluerē, contingere dicitur, quo quis facile, & extra negotium potitur: quæ translatio sumpta est a palæstritis, qui certamen inituri se mutuo puluere solēt aspergere, ut corpora ceromate, & sudore lubrica, mutua prehensione non frustrarentur. Gel. l. 5. Ouandi causa est, cum deditione repente facta, sine puluere, ut dici solet, incruentaq; uictoria obuenit. Apud antiquos etiam puluer dicebatur. Sed ab eo quod est Puluis, genitiuus erat puluis: ut apud Catul. in Epithalamio Iuliæ: Ille pulueris Erithræi, Siderumque micātum Subducat numerum prius. Puluer uero, pulueris. uerum hodie tantum in usu est Puluis in recto, Pulueris in obliquis.

PVLVISCVLVS, li, diminut. a puluis: quod quamuis generaliter pro omni sumatur puluere, propriè tamen de eo dicitur, quo mulierculæ utuntur, ut uel cutis colorem commendent, uel dentib. candorem inducant. Apul. Misi munditias dentium, ex Arabicis frugibus tenuem, candificum, nobilem puluisculum. Cum puluisculo aliquid conuerri dicimus, quoties omnia sic tolluntur, ut nihil sit reliqui, ne puluis quidem. Plau. Rud. Conuerret iam hic me totum cum puluisculo.

PVMEX, pumicis, mas. gen. [*Pumice, pomice*,] κίσσηρις, cauernosus, aquis innatans, ad scabra læuiganda laudatissimus. Vir. l. 12. Ae. Inclusas ut cū latebroso in pumice pastor Vestigauit apes. Idem 4. Ge. Postquā est in thalami pēdētia pumice tecta Peruentum. Oui. 8. Met. Pumice multicauo, nec leuibus atria tophis Structa subit. Læuis pumice, pro molli, & effœminato, Iuue. Sat. 9. Ouid. lib. 3. Trist. Pli. l. 36. c. 21 Pumices, qui sunt in usu corporum læuigandorum fœminis iam quidem & uiris, atque libris, laudatissimi sunt Melo, Scyro, Aeolijs insulis. Vis eius in medicina est extenuare, siccare, & abstergere. A pumice aquam quærere, [*Far cosa in uano*,] a Plauto dictum, pro frustra ab alio petere, cuius ipse, a quo petas, maxime sit indigus: nihil enim pumice lapide siccius. Plau. Persa. Aquam a pumice nunc postulas. Pumex etiam pro saxo reperitur. Catul. ad Cornelium: Cui dono lepidum nouum libellum, Arida modo pumice expolitum.

PVMICO, cas, [*Pulire, lisciare*,] λεαίνω, pumice polio, læuigo. Tibul. 1. el. 1. Pumicet, & canas rōdeat ante comas. Hinc Pumicatus, a, um, Pumice politus. Mart. l. 1.

PVMICOSVS, a, um, [*Simile a pomice*,] κισσηρώδης, quod pumicis similitudinem habet: id est, rarum, & cauernosum. Pli. l. 17. c. 5. Pumicosa terra. Idem li. 35. c. 8.

PVMICEVS, ex pumice, uel ad similitudinem pumicis. Plau. in Pseu. Pumiceos oculos habeo.

PVMILIO, nis, [*Nano*,] hō paruæ & humilis staturæ Gel. li. 19 ca. 13. Quos Pumiliones dicimus, Græci νάνους, appellant. Mart. lib. 14. Parma tibi, scutum pumilionis erit. Transfertur ad aues, aliaque cuiusuis generis animalia humilis staturæ. Col. l. 8. c. 2.

PVMILVS, [*Nano, pigmeo*,] p. c. a Statio. poæta pro pumilione, li. 8. Sil. Casusq; uagis grues rapinis Miratur pumilos ferociores. Legitur & Pumilo, in eadem significatione, ut ibidē apud Stat. Hic audax subit ordo pumilonum. Item Pumilus, apud Sue. in Aug.

PVNCTIM, [*Di punta, di stoccata*,] ἐνδιατιθέντως, pungendo, ut cæsim, cædendo. Liu. 22. Hispano punctim magis, quam cæsim, assueto petere hostem.

PVNCTVS, mas. gene & Punctum neutri generis, [*Punto*,] ἄτομος, στιγμή, minima indiuiduaq; lineæ pars, nullam neque longitudinem habens, neque latitudinem, neque profunditatem. Senec. Punctum, & adhuc puncto minus mundi quod incolimus. Pli. li. 2. Non aliud est terra uniuersa, quam mundi punctus. Quandoque Punctum sumitur pro temporis, uel horæ momento [*Momento*,] Ci. Cecin. l. 6. Ne punctum quidem temporis in ista fortuna fuisses. Idem pro Cluen. Neque postea Latini punctum est temporis commoratus. Cæsar l. 2. Bel. Ci. Multorum mensium labor hostium ui tempestatis puncto temporis interijt. Pro suffragijs. Cic. pro Plan. Questus es plures te illic habere, quam quot in ea tribu puncta tuleris. Hor. in Arte: Omne tulit punctum, qui miscuit utile dulci.

PVNGO, gis, pungi, uel pupugi, punctum, [*Pungere*,] νύττω, cuspide uel aculeo ictum infero. Var. Admota apis cum pupugerit. Pla. Truc. Stimulū habet, quæ cor pungit meum. Ci. pro Sext. Gladius, qui per se pungere non potest. Per translationem de animo dicitur, cum is ægritudine aliqua afficitur, [*Affligere*,] Idem 3. Tusc. Si ignominia pupugit. Idem ad Trebat. Pungit me rursus, quod scribis, esse te illic libēter. Pūgens. Pl. l. 6 c. 34. Pūgentia folia pino Punctus, a, um, Ci. pro Mil. Vulnus acu punctū. Pūctio, [*Puntura*,] Pl. l. 25. c. 13. Punctū, cti, neu. ge. idē quod pūctio. [*Puntura*,] Pl. l. 8. c. 50. punctus, idem, actus uidelicet pungendi [*Puntura*,] Pli. l. 59. c. 6. Punctiuncula, æ, dim. Sen. 3 de Ira.

PVNICVS, a, um, a Pœnus deductum, quasi Pœnicus, idem ualens quod Carthaginiensis. Pœnorum autem nomen a Phœnicibus deriuatur detracta aspiratione. Punica mala, granata, quæ hoc cognomen sibi circa Carthaginem uendicarunt, ubi & multa & insignia nasci perhibentur. Granata dicuntur a granis, quibus sunt referta. Mar l. 1. Aut imitata breues punica mala rotas. Poma punica. Ou. 4. Fast. Punica quæ in lento cortice poma tegunt. Punica grana. Ou. 4. de Ponto, el. 15. Punica sub lento cortice grana rubent. Punica fides, leuissima Pœnorum enim perfidia in prouerbium abijt, quod ea gens peculiariter periurij notata sit. Liui. li. 21. Quæ Punica religione seruata fides ab Annibale est. Salu. in Iug. Comperio Bocchum magis punica fide, quam ob ea quæ prędicabat, simul Romanos, & Numidam spe pacis detinuisse. Punicum sagum. Hor. Epod. 9. Vir. 9. Aen.

PVNICANVS, a, um, quod est Pœnorū, uel quod ex regione punica affertur. Ci. p Mur. Strauit pelliculis hædinis lectos punicanos.

PVNICEVS, cea, ceum, φοινικοῦς, quod uiolæ flammeæ colorem refert, qd genus coloris & rutilum, & spadicē appellari, auctor est Gel. l. 3. c. 9. Virg. 5. Ae. Puniceis ibant euincti tēpora tænis. Idē 5. ecl Puniceis humilis. Colore puniceo matura arbuta, Luc. l. 5.

PVNIO, nis, niui, nitum, [*Punire, castigare*,] τιμωροῦμαι, pœna afficio, quod & pœnio dixerunt antiqui. Ci. pro domo. tu eum supplicio puniendum putasti. Idem. 1. Offic. Prohibenda est maxime ira in puniendo. Punior iris, passiuum. Ouid. 9. Metam. Quod uidet hæc lucem, quod non ego punior ipsa. Inuenitur & Punior deponens apud Cic. pro domo: Cuius tu inimicissimum multo crudelius etiam punitus es, quam erat humanitatis meæ postulare. Puniendus. Ci. l. 1. de Or. Punitor. Ci. pro Mil. Fuis ultor iniuriæ, punitor doloris sui.

PVPA,

Pvpa, pæ, [*Puttina, fanciulla,*] παιδισκάριον, puella paruula, & tenella. Mar. l. 4. Pupā se dicit Gellia, cū sit anus. Ausonius, Barbara q̄ Latias uincis alūna pupas. Pupas item appellabāt, imagunculas quasdam puellares, quibus uirgines in prima pueritia lusitare solebant, donec iam pubertati uicinæ, eas Veneri offerebant, [*Bambine,*] Varro in Orig. In desiderium puparum, & sigillorum ueniebat. Persius Sat. 2. Veneri donatæ a uirgine pupæ.

Pvpilla, læ, [*Pupilla,*] κόρη, niger in cornea tunica, atque adeo in medio oculi circulus, tunicæ, quæ ῥαγοειδής, a Græcis dicitur foramini respōdēs. Pl. l. 11. c. 37. Media oculorum cornea fenestram pupilla: cuius angustiam non sinunt uagari in certam aciē, & ueluti canali dirigunt, obiterq; incidentia facile declinant. Ci. 1. de Nat. De. Acies ipsa qua cernimus, quæ pupilla uocatur, ita parua est, ut ea, quæ nocere possint facile uitet.

Pvpillaris, re, quod est pupilli: ut Pupillaris pecunia. Liu. l. 24.

Pvpillvs, li, [*Pupillo,*] ὀρφανός, impubes, qui in patris potestate esse desiit, morte, uel emancipatione: ut docet Pomponius l. Pupillus. ff. de uerb. si. Hieronymus, pupillus dicitur, qui non habet patrem, orphanus, qui nec patrem habet, nec matrem. Ci. 3. Ver. Is mortuus est: reliquit pupillum paruum filium. Hor. 1. ep. 1. Vt piger annus Pupillis quos dura premit custodia matrum, Cic. 3. Ver. Ille infanti pupillæ fortunas patrias ademit.

Pvppis, huius puppis, fœ. gen. [*Poppa della naue,*] πρύμνα, posterior pars nauis. Liu. 22. religatas puppib. in altum extrahere. Accipitur & pro tota naui. [*Naue,*] Virg. 10. Aen. Aeneas socios de puppibus altis Pontibus exponit. Oui. epi. 12. Iussus in expertā Colchos aduertere puppim. Aliquando pro loco honoratissimo in rep. translatione sumpta a gubernatoribus, qui in puppi sedētes clauum tenent. [*Gouerno,*] Ci. ad Petum l. 9. Sedebamus in puppi, clauumq; tenebamus.

Pvpvla, læ, [*Pupilla luce dell'occhio,*] κόρη, pupilla. Luc. l. 2. Et quoniā plagæ quoddam genus excipit in se Pupula, cum sentire colorē dicitur albū. Ci. 2. de Na. De. Palpebræ, quæ sunt tegumenta oculorum, ne læderent aciem, aptissimæ factæ & ad claudendas pupulas, ne quid incideret, & ad aperiendas. Hor. ep. 5. Interminato cum semel fixæ cibo Intabuissent pupulæ.

Pvpvlvm, urbs in latere meridionalis Sardiniæ. Ptol. li. 3. ca. 3.

Pvpvlvs, & Pupula dim. a Pupus, & Pupa. Catullus.

Pvpvs, [*Putto, fantiullino,*] puer paruulus, & tenellus. Varro: Mammam lactantis sugentem ponere pupum.

Pvrgabilis, le, [*Che si puo purgare,*] q̄ facile purgatur. Pli. l. 15. c. 23.

Pvrgamen, minis, seu Purgamentum, ti, [*Lordure,*] immunditiæ, quas, rem aliquam purgantes, eiicimus. Col. li. 1. Liu. 1.

Pvrgo, as, [*Purgare, nettare,*] καθαίρω, sordibus libero, quasi purum ago. Col. 2. Cauatum foramen cum purgauerimus. Cato. c. 65. A foliis & stercore purgato. Ouid. 1. de Ponto. Eleg. 9 Nec dubitem longis purgare ligonibus arua. Hor. 1. epist. 7. Cultello proprios purgantem leniter ungues. Purgare aluum, est alui foedes medicamento expellere. Ci. 2. de Nat. Deo. Vomitione canis purgare aluos ibes Aegyptiæ dicuntur. Purgare cum genitiuo Hor. 2. Ser. Sat. 3. Et morbi miror purgatū te illius. Purgare pisces. Ter. Ad. per translationē significat excusare. [*Scusare,*] Idē in Eu. Purgon' ego me de isthac Thaidi. Ci. Att. l. 1. Quintus frater purgat se mihi per literas. pro Sex. Ros. Seruus ipsos neq; arguo, neq; purgo. Purgari rationes dicuntur, quando deciduntur superflua, aut obliāta collatione facta accepti & expensi. Sue. in Caligula. Purgare fastidiū est curare, & remediū adhibere, [*Curare, remediare,*] Pli. l. 8. c. 27. Hinc Purgatio aliquādo pro excusatione. [*Scusa*] Ter. in Hea. Nescio quid peccati portet hæc purgatio. Purgationibus fœminarum urinæ utile decoctū. Pli. li. 2. c. 4.

Pvrifico, as, [*Purificare, purgare, nettare,*] ἁγνίζω, mundo, purū facio. Sue. in Aug. Quasi a concubitu mariti purificasse se. Pl. l. 10. c. 41. Circumactæ gallinæ sese purificant. Purificatio. Pli. l. 15. c. 30. Eadem & purificationibus adhibetur.

Pvrime, dixerunt ueteres pro Purissime: ut annotauit Festus.

Pvrpvra, ræ, [*Porpora,*] πορφύρα, piscis ex concharum genere, in faucibus habens liquorē, tingēdis lanis maxime expetitum. Pli. l. 9. c. 36. Purpuræ uiuunt annis plurimum septenis. Congregantur uerno tempore, mutuoq; attritu lentorem cuiusdam ceræ saliuant. Purpuræ florē illū tingēdis expetitum uestibus, in mediis habēt faucibus. Hinc purpureus, a, um, [*Di porpora,*] Vir. 11. Aen. Purpureus quōdā color ora relinquit. Purpureæ uestes, aliæ Tyriæ dictæ, a loco ubi purpura optime tingebatur. Pli. li. 11. c. 37. Cæsari, quo die primū ueste purpurea processit, atq; in sella aurea sedit, sacrificāti bis in extis defuit cor. Quādoq; tamē purpureum pro cœruleo positum legimus, præsertim cum de mari dicitur ex nimia altitudine nigrescēte. [*Verdeceo*] Virg. li. 4. Ge. In mare purpureum uiolentior influit amnis. Cic. 4. Aca. Mare illud, quod nunc Fauonio nascēte purpureum uidetur, idē huic nostro uidebitur. Vitr. Auctor est, purpuras pro solis propinquitate aliū atq; alium habere colorē: & apud Tyron quidem rubrum; circa Africam autem puniceum succum emittere, quō & purpura tingitur; quam uiolaceam appellant. Cor. Nepos: Me iuuene uiolacea purpura uigebat. Primum autem tingendæ purpuræ initium ad Herculem referunt Phœnices, teste Iulio Polluce, qui cū Tyro puella comitatus, iuxta maris litus iter faceret, accidit ut canis purpuram è mari electam nactus, carnem eius depasceretur: cuius rictum cum Tyro gratissimo colore infectum uideret, negauit sibi cum Hercule deinde quippiam futurum, nisi ille coloris eiusmodi uestē sibi attulisset. Cui morem gerens Hercules, prius cruorem ex purpuris collegit, lanaq; eo infecta, amicę, quā petierat, uestem attulit. Accipitur quandoq; Purpureus pro pulchro, [*Biondo,*] Vir. 1. Ge. Et pro purpureo pœnas dat Scylla capillo. Purpura antiquitus erat insigne Romanorum magistratuum: quod Martialis affirmat, cum ait: Diuisit nostras purpura uestra togas. unde aliquando ponitur pro ipsis magistratibus. [*Magistrato,*] Idem: Purpura te felix, te colit omnis honos.

Pvrpvrarivs, ria, rium, ut Officina purpuraria, in qua purpura tingitur. Plin. lib. 35. cap. 6.

Pvrpvrasco, is, re, πορφυρίζειν, in purpuram uergere. Ci. 2. Acad.

Pvrpvratvs, ta, tum, [*Vestito di porpora,*] πορφυρίδι περιβεβλημένος, purpura ornatus. Cic. lib. 1. Tul. Ista horribilia minitare purpuratis tuis. Liu. 21. Cum Athenagora, uno ex purpuratis. Purpuratus Gabinius. Cic. in Cati.

Pvrpvrevs, ea, eum, [*Porporino,*] πορφύρεος, quod purpuræ colorē refert. Pli. li. 10. c. 32. Purpureis & candidis admistis pennis. Aer purpureus, Oui. 6 Met. Amictus purpureus, Vir. 3. Aen. Aurora purpurea, Oui. 3 Met. Labella purpurea 1. Am. Ele. 13. Ver purpureum. Vir. 9. Ecl. Inuenitur etiam Purpureus pro purpurato. [*Vestito di porpora,*] Hor. l. 1. Car. Et purpurei metuunt tyranni.

Pvrpvrisso, sas, purpurisso, inficio. Pla. in Tru. Istas buccas tam belle purpurissatas habes.

Pvrpvrissvm, ssi, ἀνδρίκανον, (Arist. & Polluci) coloris genus, ex certa argentaria, purpuræ succo inebriata: quo & pictores utuntur, & muliercul æ purpureum genarum colorem sibi conciliant. Plin. lib. 35. cap. 6.

Pvrpvro, as, πορφυρίζω, in purpuram uergo. Col. lib. 10.

Pvrvlentvs, ta, tum, [*Marcioso,*] πυώδης, quod pure, siue sanie plenum est Pli. l. 22. c. 11. Auribus purulentis medetur. Idem li. 20. ca. 2. Purulenta expuentibus auxiliatur. Hinc Purulente Plin. in Proœ. li. 23. Ossibus purulente limosis plurimum confert.

Pvrvs, a, rū, [*Puro, netto, semplice,*] καθαρὸς ἁγνὸς, mundus, siue sorde. Ci. p. Cec. Quicquid inde haurias, purū, liquidūq; te haurire sentias, Hor. 3. Car. Ode. 16. Puræ riuus aquæ. Cic. 2. de Nat. De. Acutiora ingenia, & ad intelligēdū aptiora eorū, q terras incolāt eas, in quib. aer sit purus, ac tenuis, quā illorū, qui utātur crasso cœlo, atq; cōcreto. Hinc Pura uestimēta a ueteribus dicebant, quæ sacerdotes ad sacrificia sumebāt. i. nō fucata, non maculā habentia. & Purum aurum, recte expurgatum, coctumq;. Purus locus. i. liber a religione. Vlp. in l. locum de reli. & sump. fun. purū locum esse definit, qui nec sanctus, nec sacer, nec religiosus est. Sic pura oratio. a Ter. in Hea. prologo dicitur, quæ nihil facis barbaræ habeat admistum. Pura hasta, a Ver. 6. Aen. appellatur, & quæ sine ferro. quæ præmium fuit apud antiquos militum eorum qui ex memorabili aliquo prælio uictores euasissent. Pura uasa, a Paulo in l. si in rem. de rei uen. dicuntur, quæ sunt sine emblemate, siue cælatura, & incrustatione. Purū iudicium, a Ci. 2. de Inu. pro simplici, & absoluto ab omni exceptione. Hinc pure, [*Puramente,*] aduer. Ci. 1. de Nat. De. Hæc enim omnia pure ac caste tribuenda Deorum numini. Idem de Sen. Quiete, pure, & eleganter acta ætas. Loqui pure, & emendate, Cic. de opt. gen. orat. Legitur & Puriter, apud Cat. de Re ru. cap. 23.

Pvs, puris. ge. ne. [*Marcia,*] πύος, sanies coacta, & ex maturitate crassa iam effecta, & albida. Pli. l. 28. c. 11. Si grauitas sit audiendi, fel bubulū cū urina capræ prodest, uel si pus sit. Pus a sanie distinguit Celsus lib. 5. cap. 6. His uerbis. Sanguis omnibus notus: Sanies est tenuior hoc, uarie crassa, & glutinosa, & colorata: Pus crassissimū, albidissimūq; glutinosius & sanguine, & sania. Exit autem sanguis ex uulnere recenti, aut iam senescente: sanies est inter utrunq; tempus, pus ex ulcere iam ad sanitatem spectante. Mouere pus, est pus excitare, & euocare. Cels.

Pvsa, [*Putta, fanciulla,*] παιδισκάριον, pro puella apud antiquos accipiebatur. Festus.

Pvsillvs, a, um, [*Picciolino,*] τυτθὸς, paruulus, exiguus dim. a Pusus. quo ueteres pro puerulo utebantur. A quo rursus aliud dim. Pusillulus. Mar. l. 1. Cotta pusillus homo est. Trebonius ad Cic. li. 12. Nactus in nauigatione nostra pusillum laxamenti, Hor. 1. Ser. Sat. 4. Di bene fecerunt, inopis me, quodq; pusilli Finxerunt animi. Ci. ad Brutum: Pusillam epistolam. Iuu. Sat. 15. Terra malos homines nunc educat, atq; pusillos. Vxor pusilla, Hor. 2. Ser. Sa. 3. Tellis pusillis, Cic. 2. de Ora.

Pvsio, onis, [*Fanciullo,*] παιδάριον, paruus puer. Cic. pro Cœl. Qui.

propter nocturnos quosdam inanes metus tecum semper pusio cubitauit. Iuue. Sat. 6. Nouue putas melius, quod tecum, pusio dormit? Pusio qui noctu non litigat.

Pvstvla, læ, [*Brosola*,] nomē generale est ad tubercula omnia, præter naturam in cute efflorescētia: a pure (ut quidam uolūt) quod in se continet, quanquam etiā latius pustularū nomen ad ea extenditur, quæ pure carent. Mar. l. 14. Feruida te trico tibi pollice pustula surgat. Quo in loco pustulā appellare uidetur, ampullæ genus, in manibus, pedibusve ex nimio labore proueniens. Cels. li. 5. ca. 18. Pustularū nomen ad quatuor contraxit genera, in Phlyctenas maiores pustulas: In exāthemata, quæ Pli. modo eruptiones pituitæ, modo Papulas appellat: in Psydracia paulo duriora, subalbida, & acuta: & in Epinyctidas, quæ sunt subliuidæ, modice tumescentes, & plenæ sanguinis.

Pvstvlatvm, argentum, a pustulis dicitur, quæ in argento eēlato in asperdinem quandam excisæ uisuntur, ut pustulæ in corpore ex igni, frigore, uel labore nascentes. Mar. li. 7. Nulla uenit a me Argenti tibi libra pustulati. Traquil. in Nerone. Pustulatum argentum posuit pro purgatissimo, & excoctissimo.

Pvsvla, æ, p. e. ἐρυσίπελας, morbi genus a flaua bile, uel tenui sanguine: uel ab utroq; proficiscens: quam & Ignē sacrum appellāt, Col. l. 7. c. 5. Hinc Pusulosus, qui eo morbo laborat. Idē ibidem.

Pvtamen, inis, κέλυφος, iterum quarumlibet purgamentum, a putādo. Pla. in Cap. Nucleum amisi; reliqui pignori putamina. Ci. 5. Tus. Instituit, ut candentibus iuglandiū putaminibus barbam sibi, & capillum adurerent. Putamina ouorum. Pli. li. 7. c. 8. Testudinum putamina secare in laminas, idem lib. 9. cap. 11.

Pvteal, lis, quid sic uideo nel inter grammaticos parum cōstare. Acron locum fuisse putat, ad quē conuenire suiēt fœneratores. Porphyrio sedem fuisse tradit prætoris, prope arcum Fabianū, in quo primū tribunal & subsellia a Libone quodam fuerint collocata: unde & Libonis puteal ab Horatio ait appellatū: Forum, putealq; Libonis Mādabo siccis P. Victor in regione urbis octaua puteal cōstituit Libonis: & Ianos duos totūq; eū locū mercatoribus frequentē fuisse ait. Verum omissis horū opinionibus, illud certe constat, Puteal locū fuisse in Comitio, in gradib. ipsis ad læuam Curiæ, in quo olim Accij Næuij statua posita fuit, qđ in eo loco is cotem nouacula diceretur discidisse, sub cuius statua locus erat subterraneus, quem Puteum appellabant, arā habens, & Accij nouaculam, ibidem defossam. Supra autem umbella imposita erat, siue petasus puteum tegēs: unde & locus nomē accepit. Putealia enim puteorum opercula dicuntur. Cic. 1. de Diu. Cotem autem illā & nouaculam defossam in Comitio, supraque impositum puteal accepimus. Fuisse autem hunc locum iuri dicondo destinatum, satis aperte docet Hor. 2. Ser. Sat. 6. Ante secundam Roscius orabat, sibi adesses ad puteal cras.

Pvtealis, & hoc le, [*Di pozzo*,] ex puteo. Oui. in Ibin: Vt quos dux Pœnus mersit putealibus undis. Col. l. 11. c. 3. Fonte puteali possit irrigari.

Pvteanvs, a, um, [*Di pozzo*,] idem: ut Aqua puteana, Pli. l. 16. Col. lib. 11. cap. 16.

Pvtearivs, rij, [*Chi caua pozzi*,] φρεατορύκτης, qui puteos fodit. Pli. lib. 31. cap. 3.

Pvteo, putes, putui, prima pro. [*Puzzare*,] μυδάω, fœteo. Horat. 2. Ser. Sat. 2. Putet aper rhombusq; recens. Quin. li. 6. c. 4. Aliquando desinet putere. Diurno mero putere. Hor. 1. epi. 20.

Pvteoli, orum, ποτίολοι. Ste. oppidū maritimū Campaniæ, octauo lapide distans a Neapoli, nō procul ab Auerno lacu, a Samiis conditū, teste Eusebio, sub idem fere tempus, quo Tarquinij Roma sunt exacti. Dicti Puteoli, siue a copia puteorū aquis calidis scatētium, siue a putore, i. grauéolentia aquæ sulphuratæ. Puteolanus, Ci. Thermo: Cluuius Puteolanus ualde me obseruat.

Pvtevs, tei, [*Pozzo*,] φρέαρ, qui perpetuas habet aquas e a terræ uenis manantes, non tamen fontium more foras prorumpentes, dictus quod puteat ex alumine, & sulphure sæpe, dū cauatur: aut certe, ut Varroni placet. l. 4. de Ling. Lat. a πότος, quod potū significat. Vir. 3. Ge. Ad puteos, aut alta greges ad stagna iubeto Currentē ilignis potare canalibus undā. Ci. de Prouin. cons. Virgines se in puteos abiecerunt. Differt a cisterna, quod ille suas habeat aquas ex terræ uenis manātes, Cisternas aduēticias. i. pluuias colo perpurgatas. Legitur & Puteū ne. ge. ut annotauit Nonius, citans locum Var. ad Fundanium, stagna, putea, maria.

Pvticvli, locus publicus Romæ ultra exquilias, commune sepulcrum, miseræ plebi: ita dictus, siue quod ibi cadauera putrescerent, teste Festo, siue quod putrefacta cadauera summum ibi putorem gignerent, siue a puteis ipsis. i. fossis in quibus cadauera sepeliebantur. antiquissimum enim sepulturæ genus fuit, teste Festo, ut facto puteo cadauer humo obrueretur. nam cremandorum corporum consuetudo a L. Sylla initium sumpsit.

Pvtidvs, a, um, [*Puzzolente*,] μυδαλέος, mali odoris. Pla. in Bacch. Tanti est, quanti est fungus putidus. Cic. in Pis. Istius pecudis & putidæ carnis consilio niti nolebā. Transfertur & ad orationem quæ putida dicitur, cum est insuauis, rācida, humilis, & abiecta, auriū iudicio non satisfacit, [*Sozzo, uergognoso*,] Nonius: Putidum non solum ab ore fœtido, & graui, quod narib. præbetur; sed ēt quod auribus triste, insuaue, austerum, rancidum, putidum dici posse auctoritas uetustatis admisit. Ci. Att. l. 1. Vereor ne putidū sit scribere ad te, quā sim occupatus. Idem in Or. Quonam modo audiretur Mysius, aut Phryx Athenis, cum Demosthenes exagitetur, ut Putidus. Hinc Putidiusculus. Ci. Cæs. l. 7. Sumus putidiusculi, quā per te uix licet. Idē Putidulus, aliud dimi. Mar. li. 4. Altera ridicula est, altera putidula. Hic Putide, insuauiter, austere, rancide. Ci. de Cla. Or. Si quis eos, qui nec ineptè dicunt, nec odiose, nec putide, Attice putat dicere.

Pvtitivs, pro stulto a Plauto usurpatur, teste Festo.

Pvto, putas, [*Potare, bruscare pensare*,] ἀποκλαδεύω, inutilia, & superflua ea arboribus, fruticibusve releco. Col. li. 2. Neq; uitem, aut arborem putent. Ad animum transfertur, pro cogitare, considerare, cogitādo enim resecamus mēte, quæ falsa, aut inutilia sūt. Ter. in Eu. Dū hęc puto, pterij imprudēs uillā. Aliquādo p æstimare. [*Stimare*,] Ci. in Ver. Si denarijs quadringētis Cupidinē illū. Ter. Ade. Mitto maledicta rē ipsā putemus. Putare rationem, est calculū subducere, [*Far conto*,] Plau. in Aul. Putatur ratio cū argentario. Aliquando pro cogitare, [*Considerare*,] Plaut. in Cæs. Cum eam mecum rationem puto. Interdū aptare, [*Acconciare*,] Titinnius Fullonibus, ut citat Nonius: lanam qui non reddet tēpore putatam, facito ut mulctetur malo. Interdum existimare, [*Giudicare*,] Ter. An. recte putas. Ci. de Am. Atilius prudens esse in iure ciuili putatur, id est, existimatur. Putator, q uites, aliasve arbores, aut frutices, sarmentis, ramisve inutilibus repurgat. [*Potatore*,] Pli. li. 17. ca. 8. Vir. 2. Ge. putatio. Ci. de Ora.

Pvtor, [*Puzzo*,] fœtor. Cato. ca. 157. Ea omnem putorem adimet. Luc. li. 2. Intempestiuos cum putor cœpit ob imbres.

Pvtredo, nis, [*Putrefattione*,] σῆψις, corruptio. Oui. 3. de Ponto.

Pvtrefacio, [*Putrefare*,] σήπω, corrumpo, putre aliqd fa. io Col. l. 3. Formicæ putrefaciūt cruda uitiū. Plau. in Most. Venit imber, putrefacit opera fabri. l. iu. 11. Saxa infuso acero putrefaciunt.

Pvtreo, [*Marcire*,] σήπομαι, marceo Pacuuius: Annis, & ætate hoc corpus putret. Pla. Most. Tigna humida putrent.

Pvtresco, is, [*Putrefarsi*,] καταπυθέσθαι, putridus fio. Col. li. 2. Vt herbarum culmis immista putrescant. Idem in eodem: Totum sterquilinium rastris permisceri oportet, quo facilius putrescat, & sit aruis idoneum. Hor. 2. Ser. Sat. 3. Vestis putrescit in arca.

Pvtridvs, a, um, [*Putrefatto, marcio*,] putris, putrefactus. Ci. in Pis. non enim nos pilosæ genæ, non dentes putridi deceperunt.

Pvtris, & hoc putre, [*Corrotto, putrefatto*,] σαπρὸς, corruptum, in putredinem resolutum. Vir. 11. Aen. Quadrupedum putrem cursu quatit ungula campum. Idem 1. Ge. Et Zephyro putris se gleba resoluit. Vbi Seruius: Putris gleba, idest solubilis. Col. li. 2.

Pvtvs, a, tum, [*Puro, purgato*,] καθαρὸς, idem quod purus: unde Putū argentū, idest purgatū. Iuu. Sat. 10. Pauca licet portes argenti uascula puti. Interdum Putus in oratione legitur coniunctū cū adiectiuo purus, unde, Argentum purum putū dicitur, quod ita excoctū est, itaq; purgatū, ut nihil alterius materiæ habeat admistum. Gel. l. 6. c. 5. Cautū fuisse, ut Carthaginiēses quotannis populo R. darent certum pondus argenti puri puti. Pla. Pse. ad hominem transtulit, cū ait Polymachæroplacides Purus purus est ipsus. Quasi dicat, ipse omnino est, & non alius prorsus. Fest. Putum antiqui pro puro dicebant: unde Purum aurum putatum dici solet, idest expurgatum. Orationes putissimæ. Ci. Att. lib. 1.

P ANTE Y

Pycta, pyctæ, uel Pyctes, Latine pugil. Lampridius in Heliog. Gladiatores ante conuiuium pugnantes sibi, & pyctas frequēter exhibuit. Hinc Col. l. 8. c. 2. Gallinaceum in certaminibus gallorū pugnacem Pycten uocat. Pli. l. 7. c. 47. Euthymus pycta, semper Olympiæ uictor.

Pyctacivm, pyctacij, πυκτάκιον, apud Lampridium in Alexandri uita, dicitur album, hoc est tabella dealbata, in qua nomina iudicum selectorum describebantur.

★Pydno, oppidum Macedoniæ, ad Sinum Thermaicum. Plin. lib. 4. cap. 10.

Pygargvs, πύγαργος, caprea siluestris, non dissimilis damis. Pl. l. 8. c. 53. Sunt & damæ, & pygargi. Iuue. Sat. 11. Sumine cum magno lepus, atque aper, atque pygargus. Est item Pygargus auis ex genere aquilarum. Pli. li. 10. ca. 3.

★Pygela, Vrbs Ioniæ, non procul ab Epheso. Theopompus.

★Pygmalion, Beli Tyriorum regis filius, frater Didonis.

Pygmæi, [*Pigmei, nani*,] ut l. 7. scribit Pli. ca. 2. Populi in extrema parte montiū Indiæ habitantes, salubri cælo, semperq; uernāte, qui ternos dodrantes non excedunt: unde Pygmæi dicti sunt. Πυγμή. n. cubitū significat. Huiū mulieres qui. to anno pariunt, senescunt octauo. Arist. in cauernis uiuere pygmęos tradit. Plin. quoque

quoq; l.4.c.11. in Thracia Pygmæos fuisse scribit, Vrbēq; Geraneam tenuisse, donec a gruibus fugati nouas sibi sedes quærere sunt coacti. ad quod etiā spectare uidetur illud Iuu. ea Sat.13.

Ad subitas Thracum uolucres nubemq; sonoram
Pygmæus paruis currit bellator in armis.

Pylades, dę, uel dis, Strophij Phocensis filius indissolubili amicitiæ uinculo cū Oreste coniunctus. nā cū Clytēnestra, ab Aegystho adultero adiuta, Agamemnonē occidisset, Strophius Orestē adhuc puerū crudelissimæ neci subduxit, & regno suo unā cum Pylade educauit. Postea cū Orestes, pro uindicandæ paternæ mortis, matrē peremisset, eāq; ob rē in furorē conuersus esset, Pyladē perpetuum omniū suarū profectionum comitē habuit, & sociū periculorū: itaq; se mutuo amoris uehementia sunt prosecuti, ut alter pro altero mori non recusaret. Ci. de Ami.

*Pylene, πυλήνη, oppidum Aetoliæ. Hom. in Catalogo.

*Pylus, oppidum agri Messeniaci, in tractu occidentali Peloponnesi, unde Pylius Nestor.

Pyra, [*Monte di legne,*] πυρά, lignorum congeries, cuiusmodi olim cremandorum corporum causa extrui solent. Vir.4.Ae. At regina pyra penetrali in sede sub auras Erecta ingenti. Idem 11.Ae.

Pyramis, dis, [*Piramide,* πυραμίς, moles maxima quadrata, ita cōstructa, ut e lato in acutū tendat, in formā flammæ, quæ ima sui parte latior, in acuminatū desinit fastigiū. maxime huius generis in Aegypto fuisse memorantur circa Memphim, structuræ ex quadratis lapidibus admirādę, fastigiatæ ultra omnē excellētiā, quæ manu fieri posset, (ut scribit Solī.) sub quibus sepeliebantur reges. excogitatæ primum a regibus Aegypti, ne plebs esset otiosa, uel ne pecuniā successoribus relinquerēt. Pli. li.35.c.12. Hinc Pyramidatus in pyramidis formam. Ci.1.de Na. Deo. Quædam pyramidata, curuata quædam.

Pyramus, [*Piramo,*] adolescens Babylonius, qui Tisbes uicinæ puellæ mutuo amore captus, amicæ persuasit, ut, deceptis custodibus, in solitudinem quandā extra urbem ad se conueniret. quò cū puella prior uenisset, conspecto leone, trepida profugit ad siluas, relicto præ festinatione amiculo, quod inuentū leo dilacerauit. ueniens deinde in locum constitutum Pyramus, cum Thisbes amiculum a fera dilaceratum agnouisset, arbitratus ipsam a leone esse deuoratam doloris impatientia, quo accinctus erat, gladio seipsum interemit: Thisbe quoq; cum, posito timore, ex silua redijsset, Pyramumq; e a uulnere adhuc palpitantem agnouisset, exemplo ea uulnere gladio sibi etiam mortem consciuit. Hoc nomine etiam dictus est fluuius Asiæ, Nili modo limū deferens, qui magnam Ciliciæ partem adiecit, utroq; ostij sui latere magna limi ui congesta. Stra. li.1.

Pyrene, [*Pirene,*] p.p. πυρήνη, nomen puellæ, Bebrycis filiæ, in pyrenæo monte ab Hercule compressæ, atq; a feris laniatæ, & ibi sepultæ. qui mons quoque a Poetis Pyrene nuncupatur. Silius li. 3. Pyrene celsa nimbosi uerticis arce Diuisos Celtis late prospectat Iberos. & Tibul. li.1. non sine me est tibi partus honos: tua bella Pyrene Testis, & Oceani littora Santonici. Hic mons Galliam ab Hispania diuidit, ab ea ortu æquinoctiali in occasum brumalem porrectus, ita dictus ἀπὸ τοῦ πυρὸς, ab igne: siue quod crebris fulminum ignibus feriatur, siue quod Pyrenæi montis siluæ (ut auctor est Diodorus li.6.) iniecto a pastorib. igne olim uniuersæ conflagrauerint. Silius a Pyrene puella Pyrenæum saltum dici autumat. Dicitur autem mōs ipse Pyrene, & Pyrenæus mons. Pyrene autem per i, nostrū, siue Peirene (πειρήνη, Suidæ) est fontis nomen, ut inquit Probus, in Helicone Musis consecrati. Strabo autem Pyrenem fontem sub Acrocorintho monte nominauit. cuius meminit, & Persius, & Pla. in Aul. Stat. lib.1. Syl. in posteriore hac significatione primam syllabam semper producit, quia apud Græcos scribitur per ει diphthongum: in priore eandem habes indifferentem, ut facile est uidere ex testimonijs Catulli, & Silij paulo ante citatis.

Pyrethrum, [*Perethro,*] herba quā Romani Saliuarē appellāt. Folia & caulē emittit, dauco siluestri, & feniculo similē. Ou. de Ar. Tritaq; annoso flaua pyrethra mero. Pl. l.28.c.6. Dios. l.3.c.48

*Pyrgoteles, gemmarum sculptor nobilissimus. Plin.

*Pyrgi, oppidum in ora Tusciæ, Ptolemæo.

Pyrgus, [*Torre,*] πύργος, Latine turris, quod fulgureis ignib. feriri turres consueuerint. A cuius similitudine Pyrgus etiam uasis genus dicitur cauitate lesili, quò coniecti tali, agitantur antequam in alueolū emittantur. Hor.2. Ser. Sat.7. Mitteret in pyrgū talos. Mar. Turriculam Latino uocabulo appellant. Persius Orcam dixit. Scire erat in uoto damnosa Canicula quantū Raderet, angustæ collo non fallier Orcæ. Porphyrio pyrgum idē eē ducet cum fritillo, uasculum scilicet, in quo coniectæ tesseræ, agitatæq; mittuntur. Iuuenalis: Parnoq; in eadem mouet arma fritillo. quibus uerbis clarū fit, Fritillū turriculam esse, non tabulam lusoriam, quæ lata, & spatiosa esse cōsueuit, & quæ Alueus siue Alueolus, siue latrunculāria tabula dicitur.

Pyrites, p.p. πυρίτης, silicis genus, quod in metallis, & fluminibus quibusdam inuenitur. Pli. li.36. ca.19. Dictus Pyrites, quod ægerrime quidē ignem accipiat, semel tamen acceptū diutissime cōseruet. Georgiū Agricolam de Re metall. qui multo plura enumerat pyritarū genera, Pyrites, [*Pietra focaia,*] item dicitur silex ille, qui ferro illisus ignem emittit. Pli. li.36. cap.19.

Pyropus, pi, quoddam metalli genus, flammæ colorem referens, unde & nomen habet. Oui. Met. Flammas imitante pyropo.

Pyrrha, πύῤῥα, Deucalionis uxor, quæ post diluuiū, una cū marito, iactis post terga lapidibus humanum genus fertur reparasse. Oui.1. Met. Est & Cariæ ciuitas. Pli. l.1.c.19. Est & oppidū in Licia. idem li.5. c.27. Item aliud in Eubœa insula. li.4.c.15. Aliud præterea in Magnesia. idē l.4.c.9. Item aliud ad Pōtū Euxinum, non procul a Mæotide, maris impetu haustū. l.5. ca.9. Aliud in Lesbo insula, Pto. l.5.c.2. & Pli. l.5. c.31. Est itē Pyrrha, siue Pyrrhe, insula Cariæ adiacens, in sinu Ceramico. idem li.5.c.31.

Pyrrhicha, siue Pyrrhiche, es, πυῤῥίχη, genus fuit saltationis enopliæ, hoc est, quam armati peragebant, quæ Lacedæmoniorū iuuentuti loco bellici progymnasmatis erat, teste Atheneo, apud quos a quinto statim ætatis anno pueri incipiebant, πυῤῥιχίζειν, accinente interim aliquo carmen hyporchematicū, ad cuius numeros motus componebant. Pli. li.7.ca.57. a Pyrrho quodam Cretensi primū institutam tradit in Creta. Aristoxenus originem eius ad Pyrrhichū quendam Laconem refert. Aristoteles contra ad Pyrrhum Achillis filium, quem primum omnium Pyrrhicam ait saltasse ad Patrocli rogum. Sue. in Cæs. Pyrrhichen saltauerunt Asiæ principum liberi.

Pyrrhicharii, πυῤῥιχισταὶ, siue Purrhichari, ut scribebant ueteres nullam peregrinam litteram recipientes, qui pyrrhicam saltabant armati. Vlp. l. ad Damnum. Digest. de Pœnis.

Pyrrhichius, πυῤῥίχιος, pes metricus, constans ex duabus syllabis breuibus: dictus a Pyrrho, qui primus uictoria potitus frequentibus Pyrrhichijs est laudatus.

Pyrrho, πύῤῥων, philosophus Eliensis, primo pictor, deinde Anaxarchi discipulus, a quo philosophi Pyrrhonij dicti, quos Græco cognomento σκεπτικοὺς, idest, consideratores appellant. nihil enim decernunt, sed in quærendo semper, considerandoq; sunt, ac ne uidere quidem plane quicquam, neque audire se putant. aiuntque ueritatem incomprehensibilem uideri.

Pyrrhus, [*Pirrho,*] πύῤῥος, Achillis filius, ex Deidamia Lycomedis filia, ita dictus a fuluo colore capillorū, teste Ser. Hic & Neoptolemus appellatus, q admodū adolescētulus, ad belli Troiani reliquias fuerit pductus. erat.n. in fatis. sine illo Troiā capi non posse. In Ilij aūt expugnatione primū Politē Priami filiū, deinde & patrē ipsū interfecit. Polyxenā Achyllis patris sui manib. insesias misit, Andromachen uero, quæ in prædam sibi cesserat, aliquandiu uxoris loco habuit: quam deinde, Hermionē Menelai & Helenes filiā ductutus, Heleno uxorem tradidit: demū ab Oreste, uxorem sibi eripi inique ferente (nam ei antea fuerat Hermione desponsata) cæsus est. Fuit & alter Pyrrhus Epirotarum rex, materno genere ab Achille, paterno ab Hercule oriundus: qui cū a suis ob odiū paternæ crudelitatis, ad necē quæreretur, clam a matre subductus est, & Illyricorum reginæ traditus nutriendus: apud quam cum ad summam spem adoleuisset, reuocatus a suis regni administrationem suscepit. Postea a Tarentinis accitus, aduersus Romanos uario euentu pugnauit. Periit ictu tegulæ percussus, cum Thebas cepisset. Plutarchus.

Pyrus, priore cor. [*Pero, arbore,*] ἄπιος, arbor nota Virg.4. Georg. Eduramq; pyrum & spinos iam pruna ferentes. Idē 1. ecl. Insere nunc Melibœe pyros. Pyrū, fructus, dictum, quod ad similitudinem pyramidis e lato tendat in acutum, flāmę similitudinē reddens. Pli. li.15. ca.15. Cato cap.7. Col. l.12. ca.10 Hor.1. epi.7.

Pythagorei, & Pythagorici præceptis Pythagoræ insistentes.

Pythagoras, [*Pitagora,*] philosophus fuit Samius, Mnesarchi annulorū sculptoris filius, & Italicæ philosophiæ princeps, de quo extat celebre illud elogiū, apud Oui.15. Met. Mente deos adiit & quæ natura negauit Visib. humanis, oculis ea pectoris hausit. in Aegyptū nauigauit, ut theologiā cognosceret. Deinde astrologiæ Chaldaicæq; disciplinæ cupidus, Babylonem sese cōtulit, ubi syderum cursus, eorumq; in genituris hominum effectus est edoctus. Spartam quoq; adiit, & in Cretā nauigauit, ut Minois, & Lycurgi inclytas eo tempore leges cognosceret. Post hæc in patriam rediens, cum eā a Polycrate tyranno occupatā uidisset, in eam partem Italiæ secessit, quæ magna Græcia dicta est, delectaq; sede apud Crotoniatas, magno auditorū affluxu philosophiā professus est, quo tēpore Romæ regnabat Seruius Tullus, ut docet Liu. l.1. Crotoniatis & Metapōtinis leges conscripsit: populosq; luxuria diffluētes auctoritate, & doctrina ad frugalē cultum reuocauit, adeo, ut & mulieres integritate eius, uitæq; seueritate, adductæ, auratas uestes, ornamentaq; lasciuiora, in tēplo Iunonis consecrarent. Postremo, cū multos annos Crotone

egisset, Metapontum commigrauit: ubi & supremum diem obiit. Ab animalium carnibus, & a fabis religiosissime abstinebat: quod & tangit Iuuen. Saty 15.

PYTHIA, thiorum. πύθια, ludi Apollinares, qui in Apollinis honorem sunt instituti, ob cædem Pythonis serpentis nocentissimi: ut ut Strab. l. 9. scribit, hominis sceleratissimi, e gnomento Draconis. Ou. l. 1. Meta. Instituit sacros celebri certamine ludos, Pythia perdomiti serpentis nomine dictos. Victores huius certaminis, teste Luciano, lauro coronabantur.

★PYTHIA, πυθία, sacerdos Apollinis, apud Delphos.

PYTHIVS, Apollonis cognomen, a Pythone serpente inditum, quem iaculis suis adhuc puer fertur interemisse. uel ἀπὸ τοῦ πυνθάνεσθαι, hoc est, a consulendi & interrogandi usu. unde & Phœbades ipsæ Pythiæ dicuntur, teste Strab. lib. 9.

★PYTHODORVS, Sculptoris nomen. Plin. lib. 36. c. 5.

PYTHON, πύθων, serpentis nomen a πύθω, quod est putredo, quod ea putredine terræ post diluuiū Deucalionis natus dicatur. Hūc ab Apolline sagittis interfectum fuisse fabulantur poetæ, quod terræ putredo Solis calore absumatur. Clau. 7. Paneg. Cæruleus tali prostratus Apolline python.

★PYTHOPOLIS, ciuitas Asiæ. Plin.

★PYXACANTVM, frutex spinosus, cubitalib. ramis, foliis buxi, unde nomen accepit. πύξος, enim buxum significat.

PYXIS, idis πυξίς, proprie uasculum è buxo, quod Græci πύξον, appellant: ea quo ligno primum fieri cœpit: quanquam & ea alia materia fieri possit. nam (ut docet Quin. l. 8. c. 6.) Pyxides cuiuscunque materiæ sunt, quarum usus uariis rebus est accommodatus. Cic pro Cœl. Eodem Licinium esse uenturum, atque iis ueneni pyxidem traditurum. Mar. li. 9. Et lateas centum condita pyxidibus. Pl. l. 18. c. 11. Primori inest pyxis ferrea. Pyxides item in ossibus per similitudinē quandam appellantur acetabula, pyxidū more excauata, quæ rotunda ossium capita excipiunt Diminutiuum est Pyxidicula, πυξίδιον, in qua aromata continentur. Cels. l. 6. Liquidum collyrium pyxidicula seruatur. Pyxidatus, quod pyxidis similitudinem refert. Pli. li. 31. ca. 6.

★PYXVS, Pyxuntis. πυξοῦς, oppidum Lucaniæ a Latinis Buxentum appellatum. Plin.

DE LITTERA Q

Q LITTERA, u, uocalem post se sequentem, in eadem syllaba cum altera uocali, coniungit, quæ alioqui in eadē syllaba cōiūgi nō posset. Quin. l. 12. c. 10. Duras & illa syllabas facit, quæ ad coniungendas demum subiectas sibi uocales est utilis, alias supuacua: ut cū Equū, ac Equos scribimus, cum ipsę etiam uocales duæ efficiāt sonum, qualis apud Græcos nullus est, ideoq; scribi illorum litteris nō potest. Quod sane terminatio ipsius q, & necessaria consequentia alterius u, post illud, & ante alteram uocalem indicare potest. Nunq̄ am enim in eadem syllaba uocalem post q, ponere possumus, quin inter q, & uocalem interponamus u, ut Qualis, Queror, Sequitur, Loquor, & Quum. Mutatur autem q, in c, ut Loquor locutus Sequor, secutus: in s, ut Torqueo, torsi: in x, ut Coquo, coxi.

Q ANTE V

QVA, [Perche luogo.] τῆ ᾗ, δι᾽ ἧς, aduer. modo significat per quē locū. Auctor Priap. Ad fontē dic mihi qua sit iter. Ci. pro Cecin. Omnes introitus, qua adiri poterat in eū fundū. Idē 4. Phil. Ipse in tēplū, nescio qua, per cuniculū ascēdit. Modo inquātum, siue quatenus. Sene. Hominem quippe, qua animal ē moueri sensu oportet. Modo partim, uel τῇ, [Parte si, & si,] Pl. ep 49 li. 3 Mediū tēpus districtum, impeditumq;, qua officiis maximis, qua amicitia principū egisse. Ci. Q. Fr. Omnia conuestiuit hedera, qua basim uillæ, qua intercolumnia ambulationis. Idē Att. l. 1. Qua domini, qua aduocati sibilis consessi, idest, tū aduocati. Et l. 15. Intelligo te distentissimū esse qua de Buthrotiis, qua de Bruto, i. partim ob Buthrotios, partim ob Bruti ludos. Interdū qua idem ualet quod Qua ratione, uel quo modo, [Come, in che modo,] Virg. 1. Ae. Qua facere id possis, nostrā nunc accipe mentem. Aliquādo idē quod qua parte. Oui. in epi. Phyllidis, Qua patet umbrosum Rhodope glacialis ad Hæmum. Est etiā Qua, ablatiuus fœ. a nom. Quæ nam Qua nominatiuo non utimur nisi in cōpositis.

★QVACVNQVE, aduerbium est loci, i. per quamcunque partem, uel per quemcunque locum.

★QVADI, apud Dionem, Bohemorum gēs olim, sicut Marcomani.

QVADANTENVS, usque ad quandam partē. Pli. li. 26. c. 10. Tria genera eius, latum, & alterum longius quadantenus rubens.

QVADRA, quadræ, [Quadrato, tagliere,] πίναξ, instrumentum planū, aut modice concauum, super quo cibos dissecamus: ita dictum a figura quadrata: nam quæ orbiculari sūt figura, Orbes potius nominantur. Eædem & Mensę dicuntur: solentq; in iis cibi singulis conuiuis apponi. Neq; solum ea ligno, stannove, aut argento, ut hodie, uerum etiam ea pane fiebant. Vnde est illud Vir. 7. Ae. Patulis nec parcere quadris. Aliena quadra uiuere, est alienis sumptibus uictitare. Iuu. Sat. 5. Quadra placentæ, Mat. li. 6.

QVADRAGENI, æ, a, numerus distributiuus, ut Bini, & Terni, frequēter tamen accipitur pro quadraginta. Col. lib. 5. c. 2. Centies uicies duceni quadrageni, fiunt uigintiocto millia, & octingenti.

QVADRAGESIMVS, a, um, unus ex numero quadragenario. Pl. li. 14. c. 2 . Docti parte quadragesima. Aliquando ultimus ex quadragints. Idem li. 2. ca. 8. Quadragesima secunda Olympiade.

QVADRAGENARIVS, a, um, quod in se continet quadraginta. Liu. 7. Quadragenariæ octo cohortes lecta robora uirorum scribuntur, idest quadraginta uiros continentes.

QVADRANS, [Vn quarto,] τεταρτημόριον, quarta pars assis, hoc est, unciæ tres. Pl. l. 28. Ad tussim ueterē recēs decoquitur quadrātia pōdere, in uini sextariis trib. Quoties aūt de re nūmaria sermo est, Quadrās, æreus, nūmulus est, teste Pl. q & Triūcis, uel Triūx uocatur, a trib. unciis. Vt enim Sestertius quarta pars est denarii ita Quadrās quarta pars assis. Iuu. Sat 7. Nā si Pieria quadrāa tibi nullus in arca Ostendatur. Quadrans operæ, apud Col li. 2. c. 4. Est quarta pars operæ. Est etiā Quadrās cū de mensuris loquimur, quarta pars Romani sextarii, hoc est cyathi, uel unciæ tres. Quadrans pedis. παλαιστή, est mensura quatuor digitorum, quē etiam Palmum minorem uocamus. Hinc Quadrantalis, & hoc quadrātale. Pl. li. 15. c. 13. Quatuor pedū, & semipedis p̄ mediū ambitum, crassitudine quadrantalis, idest pedis quartæ partis.

QVADRANTAL, κύβος, figura est omni ex parte quadrata, quales sunt cubi, & tesseræ, quibus in alueolo luditur. In quācunq;. n. partem incubuerint, immotam habent stabilitatem. Est etiā Quadrantal ἀμφορεύς, mensuræ genus, pedem quoquauersum quadratum habens, continēs sextarios quadraginta octo, usitatiore nomine Amphoram appellamus Pla. in Curc. Capit quadrantal.

QVADRANTARIVS, a, um, τεταρτημοριαῖος, a quadrante: ut, Quadrātaria permutatio, idest permutatio quadrātū. Ci. p̄ Cœl. Nisi forsasse mulier potēs quadrātaria illa permutatione facta familiaris etat balneatori. Alludit enim ad id qđ ait Plu in Ci. P. Clodii sororē ab amatore deceptā. unde mulieri nomen inditū, quadrans. Accipitur p̄ uili & contemnēdo: unde Quadrantaria meretrix dicitur, uilissimum scortum, quod uix paucis quadrantibus noctes suas posset locare. Huc etiam respexisse uidetur Cæcil. apud Quinctil. Cum Clytemnestram Quadrantiam uocat, impudicitiam nimirum illius notans. solet enim postribulis aliquot quadrantum merces esse constituta.

QVADRARIVS, adiect. τετράγωνος, idem quod quadratus, aut certe quadrangulus: ut, Vas quadrarium. Cato de Re ru. ca. 18.

QVADRARII, dicuntur marmorarii, qui marmora adamussim quadrant. Qua uoce usus est Sidonius Apollinaris.

QVADRATVRA, τετραγωνισμός, ipsa quadratio. idest alterius figuræ ad quadratam reductio. Vnde Archimedes scripsit de quadratura circuli. Vitruuius autem Quadrationem uocat.

QVADRATVS, ta, tū, [Quadrato,] τετράγωνος, quod habet quatuor angulos rectos æquales. Liu. 6. Capitolium quoque saxo quadrato substructū est. Pl. ep. 254. Manēt adhuc paucissimi arcus: possunt & erigi quidā lapide quadrato. Quadratū agmē. Ci. 2 Phil. Agmine quadrato cū gladiis sequuntur scutati milites. Liui. 2. Valerius quadrato agmine peditem ducit. Turres quadratæ, i. quadrilateræ, apud Lucr. li 4. Dimensio quadrati, Ci. 1. Tus. Mutare quadrata rotundis, Hor. 1. epi. 1. Quadratum corpus, idest, mediocre, quod neq; nimis procerum est, neq; nimium humile, sed medio quodam temperamento decorum. Celsus medicinæ li. 2 Corpus habilissimum quadratū est, neq; gracile, neq; obesum. Col. de canib. Probatur, inquit, quadratus, potius, quā longus, aut breuis. Sic Sue. Vespasianū scribit quadrata fuisse statura. Quadrata compositio, idest æqualiter fusa. Quint. lib. 2. ca. 5. Quæ leuis & quadrata, sed uirilia tamen compositio.

QVADRIDENS, quatuor habens dētes. Cat. c. 10. quadridētes duos.

QVADRIENNIVM, nii, τετραετία, spatium quatuor annorum. Ci. 5. Ver. Cum quadriennio post in Siciliam uenissem, &c.

QVADRIFARIAM, [In quattro parte,] τετραχῶς, quadripertito, i quatuor partes. Liu. 4. Quadrifariam diuiso exercitu. Idem li. 1. Quadrifariam urbe diuisa. Sue. in Vitellio. Epulas trifariam semper, interdum quadrifariam dispertiebat.

QVADRIFIDVS, da, dum, τετράχηλος, quod in quatuor partes findi potest. Vir. 2. Geor. Quadrifidasq; sudes, & acuto robore uallos. Trabs quadrifida. Vale. 1. Arg. labor quadrifidus, Clau. Pane.

QVADRIFORIS, & hoc re, quod quatuor fores, siue foramina habet. Pli. li. 11. ca. 12. Vespæ nidos faciunt fere quadrifores.

QVADRIGA, drigæ, [Carretta da quattro caualli,] τέθριππον, currus quatuor equis iūctus, quasi quadriiuga. Gel. li. 19. c. 8. Quadrigas Cæsar pluratiuo numero semper dicēdas putat. Ho. 2. Car. Ode. 16. Tibi

16. Tibi tollit hinnitũ Apta quadrigis equa. Ci. de Cla. Ora. Nec enim in quadrigis eũ secũdũ numerauerim, aut tertiũ, qui uix è carceribus exierit. Idẽ 3. de Na. De. Mineruã quadrigarũ inuentricẽ ferunt. Aliquando Quadrigarũ nomine intelligũtur equi, qui quadrigas agunt. Col. l. 3. c. 6. Sacrorũ certaminũ studiosi pernicissimarũ quadrigarũ semina diligẽti obseruatione custodiũt, & spẽ futurarũ uictoriarũ cõcipiunt, propagata sobole generosi armẽti. Pla. in Asi. Nunquam indipiscet quadrigis albis postea. Vbi Quadrigas albas uocat equos Veneris, qui albi erant. Vir. 8. Aen. Haud procul inde citæ Metiũ in diuersa quadrigæ Distulerant. Hinc Quadrigula. Ci. de Fato: Philippus in capulo quadrigulas uitare monebatur. Quadrigarũ inuentorem, Vir. nominat Erichthonium. Primus Erichthonius currus, & quattuor ausus Iungere equos, rapidisq; rotis insistere uictor.

QVADRIGARIVS, rij, qui quadrigas in Circẽsibus agebat, inquit Ascon. Var. 2. de re ru. c. 7. Quadrigarius & desultor. Fuit cognomen Q. Claudij, scriptoris uetustissimi, non semel a Gel. citati.

QVADRIIVGI, siue Quadriiuges, τετράζυγες, τέτρωροι, equi quaterni, ad unũ iugũ alligati: ut Biiugi, Triiugi, & Seiugi, cum duo, uel tres, uel sex equi ad unũ iugũ adhibentur. Oui. 2. Met. Tritũ que relinquunt Quadriiuges spatium. Vir. 10. Aen. Quadriiugi, idem quod quadriga. Vir. 3. Ge. Quadriiugo uehitur curru.

QVADRIGATVS, nummus erat argẽteus, quadrigæ imaginẽ habẽs impressam. Pl. l. 3. c. 33. Notæ argenti fuere bigæ, atq; quadrigæ, & inde Bigati, & Quadrigati dicti. Liu. 22. Pacti uti arma, atque equos traderent, in capita tricenis nummis quadrigatis.

QVADRIGEMINVS, Pli. li. 8. ca. 13. Cornicula quadrigemina.

QVADRILIBRIS, & hoc bre, quatuor librarum. Pla. in Aul.

QVADRIMATVS, us, ætas quatuor annorũ. Pl. l. 8. c. 45. Col. l. 7. c. 9.

QVADRIMVLVS, Pla. in Pe. Altera quinquẽnis, altera quadrimula.

QVADRIMVS, quatuor annorum, Pla. in Cap. perdidi filium puerũ quadrimum. Pli. l. 8. c. 44. Neq; quadrimis minores, neq; decennibus maiores.

QVADRINGENTI, [Quattro cento,] τετρακόσιοι, quater centum. Cic. in Piso. Annos tenueramus quadringentos iudicium, notionemque censoriam.

QVADRINGENTIES, Cic. pro Rab. Sestertium bis millies quadringenties. Quadringentesimus, a, um, postremus ex quadringentis. Plin. lib. 8. cap. 6.

QVADRINGENVS, na, num, & ut nõnulli legunt Quadrigenus, uel Quadrigenus. Liu. 8. Vectigalcis Campanus populus iussus pendere denarios nummos quadrigenus quinquagenos.

QVADRIPERTIOR, [Diuider in quattro parti,] in quatuor partes diuido: unde Quadripertitum. Plin. lib. 15. cap. 12. Nucleorum quadripertita distinctio. Cice. 3. Ver. Quadripertita distributio totius accusationis.

QVADRIPERTITO, τετραχῶς, quadupliciter, in quatuor partes.

QVADRIREMIS, mis, τετρήρης, nauis quatuor remorum ordines habens. Liu. 24. Præmissa quadriremis, capitur.

QVADRIVIVM, τετράοδος, locus publicus, ubi quatuor uiæ concurrunt. Catull. ad Cœlium de Lesbia. Nunc in quadriuiis & angiportis Glubit magnanimos Remi nepotes. Iuue. Sat. 1.

QVADRO, as, [Quadrare,] τετραγωνίζω, in quadrum redigo. Hor. 1. epi. 6. Et quæ pars quadret aceruum. Col. l. 11. c. 2. Abies atq; populus ad unguem quadrantur. Per translationem pro cõsentire, & ea omni parte conuenire, [Esser proportionato,] Tractum a lapidibus quadris, qui omnium laterum æquali proportione inter se optime conueniunt. Vir. 1. Ge. Secto uia limite quadret. Ci. 3. de Or. Eam coniunctionem, numerose cadere, & quadrare uolumus. Idẽ de Cla. Or. Tibi quadrat, omnia illis fuisse paria. Quadrare. Ci. ad At. l. 4. Visum est hoc mihi ad multa quadrare. Quadrare. in Cic. pro Cœl. Omnia, cum turpitudine aliqua dicta, in illam quadrare apte uidentur.

QVADRVM, dri, τετράγωνον, quatuor æquales lineas, quatuorq; angulos rectos habens. Col. l. 8. c. 3. Perticæ dolantur in quadrum. In quadrum sententias redigere, est, suo numero seruato æqualiter disponere. Cic. in Ora.

QVADRVPEDO, as, [Andare in quattro piedi,] τετραποδίζω, quatuor pedibus gradior: unde Quadrupedantia animalia, quadrupedia dicuntur. Vir. 11. Aen. de equis: Perfractaq; quadrupedantum Pectora pectoribus rumpunt. Quadrupedans sonitus. Virg. 8. Aen. Quadrupedante putrem sonitu quatit ungula campum.

QVADRVPES, pedis, [Che ha quattro piedi,] τετράπους, quatuor habens pedes. Ter. in An. Quadrupedem constringito. Oui. 15. Met. Mox quadrupes, rituq; tulit sua membra ferarum. Sæpe accipitur substantiue: idq; modo in masculino genere, Virg. 11. Aen. Quadrupedemque citũ ferrata calce fatigat. Modo in fœ. ge. Quin. l. 2. c. 10. Distentæ quadrupedes uiridi pabulo. Pli. li. 11. c. 33. Vt nulla quadrupes possit accedere. Aliquando etiam in neutro, Col. l. 11. c. 2. Maiora quadrupedia charactere signari debẽt. Idem lib. 6. c. 24. Quadrupedia tempus idoneum est castrandi.

QVADRVPLATORES, ἐνδεῖκται, συκοφάνται, a quadruplor, aris, dicuntur delatores; quod quartam partem bonorũ damnati indipiscebantur. Cic. 4. Vert. Neuius Turpio homo unusũ ex illo cõuentu quadruplatorũ deterrimus. Liu. 3. Quadruplatoris, & interceptoris litis alienæ personã laturum? Asc. Quadruplatores, delatores erant criminum publicorum: in qua re quartam partem de proscriptorum bonis, quos detulerant, consequebantur.

QVADRVPLEX, plicis, generis omnis, quatuor modorum, specierũ, ordinum. Liu. 30. Onerariarum quadruplicẽ ordinem pro muro aduersus hostem opposuit. Ci. 1. Ar. Præter quadruplices stellas in fronte locatas. Interdũ multiplicatiui numeri uim habet, idẽ significans quod quadruplus. Pla. Curc. Pecuniam quadruplicẽ abs te auferam. Plin. li. 12. c. 11. Arbor floret, albæ uiolæ specie, sed magnitudine quadruplici.

QVADRVPLICO, as, τετραπλασιάζω, in quadruplum augeo. Plaut. Sticho. Qui lucria quadruplicauit rẽ meã. Quadruplicato, aduerbiũ. Pl. l. 14. c. 4. Emptis quadruplicato uineis. Idẽ l. 2. ca. 17.

QVADRVPLOR, aris, delator fio, & damnati quartam partem accipio. Plau. in Per. Neque quadruplari me uolo.

QVADRVPLVS, a, um, quater tantundem. Pl. l. 7. c. 48. Cornici nouem nostras attribuit ætates: quadruplũ eius ceruis. Pla. in Trin. In te manum iniiciam quadruplus. Id est, ego quartus, seu a tribus adiutus. Quin. li. 7. c. 5. Cum duo fures pecuniã abstulerunt, quadruplum quisque an duplũ debeat. Cato in Præfat. operis de re ru. Maiores nostri sic habuere, furem dupli condemnari, fœneratorem quadrupli. Quadruplo, aduer. Pli. li. 14. ca. 17.

QVÆRITO, as, [Cercare,] ζητέω, freq. instanter quæro. Tere. in An. Te ipsum quærito. Propriẽ tñ queritare, [Cercare elemosina,] dicuntur, qui quotidie inquirendo uictum inueniunt, ut inquit Dona. in illud Ter. In An. Lana ac tela uictum quæritans. Pla. Inops & sordidus quæritando alit familiam: idest, ostiatim.

QVÆRO, ris, quæsiui, quæsitũ, & quæstum per syncopen, [Cercare,] ζητέω, inuestigo. Ter. in Eun. Vbi quæram? ubi inuestigẽ? quem percontet? Donatus. Non reperitur, nisi quod quæritur: non quæritur, nisi quod penitus non sit. Vir. 9. Aen. Huc turbidus, atq; huc Lustrat equo muros, aditumq; per auia quærit. Idem lucrari, & acquirere, [Acquistare, guadagnare,] Plau. Trin. Quibus ærumnis deluctaui, filio dum diuitias quæro. Ci. pro Quint. Nec mirum si is qui uocẽ uenalem habuerat, ea quæ uoce quæsierat, magno sibi quæstui fore putabat. Aliquando pro percontari, sciscitari, rogare, [Domandare, interrogare,] Pla. in Amph. Ne qui essent, familiares quærerent. Pro disputare, consulere. Pli. li. 13. ca. 3. [Disputare,] Quæritur inter medicos, cuius generis aquæ sint utilissimæ. Ci. pro Mil. Tulit enim de cæde, quæ in Appia uia facta esset, in qua P. Clodius occisus fuit. quid ergo tulit? nempe ut quæritur. Quærens, tis. Ci. 1. de Ora. Mihi percontanti, aut aliquid quærenti nunquam defuisti. Quærendus. Sen. Here. Octæo: Quoties genitor quærendus erat? Quæsitus, a, um. Vir. 3. Geo. Quæsiteq; nocent artes. Oui. 14. Met. Viaque fuga quæsita salus. Taci. l. 3. Adulatio quæsitior fuit, idest, exquisitior. Idem li. 2. Excepere Græci quæsitissimis honoribus, idest, exquisitissimis. Quæsitum, ti, [Roba,] Oui. 7. Meta. Parcum genus est, patiensq; laborum, Quæsitiq; tenax. Ci. in Para. Cui quæsito opus sit, quis unquam hunc uere dixerit diuitem? Quæsitum, pro rogatum, siue interrogatum, [Quesito,] Oui. 4. Met. Accipe quæsiti causam.

QVÆSITOR, oris, [Giudice criminale,] ὁ ἀνακρίνων, iudex capitali quæstioni præfectus. Ci. pro Fon. Quid mihi opus est sapiente iudice, quid æquo quæsitore? Vir. 6. Aen. Quæsitor Minos urnã mouet.

QVÆSO, [Di gratia,] primã personã indicatiui tantũ habet in utroque num. in sing. quæso, in plu. quæsumus, cætera exoleuerũt. est autem idẽ quod rogo, [Pregare,] Cic. 2. Ver. Quid est, quæso, iudiciũ corrũpere, si hoc nõ est? Plau. Am. Nũ insanis, quæso, cũ id me interrogas? Ter. Ad. Deos quæso istæc prohibeãt. Ci. pro Arc. Quæso a uobis, ut in hac causa mihi detis hãc ueniã. Brut. Ci. l. 11. Deos quæsumus cõsilia tua reip. salutaria sint. Antiqui, declinabãt, quæso, quæsis, quæsit, quæsum, uel secundũ Probũ, quæsiui, quæsitum, Luc. l. 1. Ni diuũ pacem uotis adit, & prece quæsit. Sal. quoque lib. 1. Hist. Curionem (inquit) quæsiuit, uti adolescentior, & a populi suffragiis integer, ætati concederet Mamerei.

QVÆSTICVLVS, li, dimi. a quæstus, idẽ qđ lucellũ. Cic. li. 2. de Dio.

QVÆSTIO, onis, [Inuestigatione uera,] ζήτημα, inuestigatio, a supino quæstũ. Pla. Cist. Iube domi opperirier, Nec quæstioni mihi sit, si quid eum uelim, idest, ne cogar eum quærere. Quandoque significat dubitationem, [Dubio,] Pli. li. 7. c. 28. Fortitudo in quo maxime extiterit, immensæ quæstionis est, [Questione, disputa,] Ci. 2. de Nat. deo. Diuiduot nostri totam illam de diis immortalib. quæstionem in partes quatuor. Apud rhetores item quæstio appellatur, circa quam causæ totius cardo uertitur, quæq; gignit controuersiam. Quandoque est tortura corporis eruendæ ueritatis causa facta, [Corda,] Ci. pro Clu. Sassia habere quæstionẽ de uiri morte constituit. Idẽ pro Ros. Am. Aliquoties duos seruos

paternos in quæstionẽ Sex. Rosc. postulauit. Iudex quæstionis dicitur, qui iudicio capitali exercendo præest, [*Giudice criminale,*] Ci. Ibidẽ: Cum huic quæstioni iudex præesses. Exercere quæstionem. Idem de Fin. Cum prætor quæstionem inter sicarios exercuisset. Quæstiuncula, parua dubitatio. Cic. 1. de Ora.

QVAESTOR, oris, [*Questore, camerlengo, thesoriero,*] ταμίας, præpositus pecuniæ publicæ, qui curã ærarij habet. Ci. l. 2. de Inuẽ. Rhodij quosdã legarũt Athenas: legatis Quæstores sumptũ, quẽ oportebat dari, nõ dederũt. Quæstorũ aũt officiũ primum bellorũ causa inuentum est. mittebantur enim cum consulib. & prætoribus in militiã ad administrãdam rem pecuniariã, & prædam, ac manubias in rationes publicas referendas. Cic. de San. Non me iis esse uiribus, quibus aut miles Punico bello, aut quæstor in eodẽ bello fuerim. Huiusmodi quæstores hodie Thesaurarios bellicos uocamus. q̃stores urbani, inquit Budæus, ærariũ curabant, eius pecunias expensas, & acceptas referre in tabulas publicas consueuerãt. Pro iis nũc Præfectos ratiociniorũ habemus, quos Magistros computorũ uocamus. Pecunia publica Romæ in tẽplo Saturni condita erat, quod ærarium dicebatur, quã tribuni ærarij, cum opus erat, promebant. Quæstores ærarios hodie uocare possumus eos, quos ærariorum, &, ut uulgus loquitur, emendarũ receptores uocant. quæstor itẽ dicitur, qui præest iudiciis exercendis, & maleficia puniendis, ὁ ἀνακρίνων, quem Maleficiorũ iudicem appellare solemus, [*Giudice del maleficio,*] Vsitatius tamen hunc Quæsitorem uocamus Ci. pro Fon. Quid mihi opus est sapiente iudice, quid æquo quæsitore? Idẽ in Vat. quæro ex te Vatini, num quis reus in tribunal sui quæsitoris ascẽderit, eumq́; ui deturbarit, subsellia dissiparit, urnas deieuerit? ad hanc autem similitudinẽ (inquit Ascon.) Vir. li. 6. Minoẽ iudicem apud inferos, tanquam prætor sit rerũ capitaliũ, quæsitorem appellat. Quæstor autem dictus a quærendo, quod conquireret publicas pecunias, & maleficia.

QVAESTORIVM, rij, ne. gen. substan. ταμιεῖον, quæstoris erat tabernaculum. Liu. li. 10. Captum quæstorium, quæstorq́; occisus. Ci. pro Planc. Thessalonicam me in quæstorium perduxit.

QVAESTORIVS, a, um, Cic. Caninio. li. 2. Officio quæstorio adductũ. Idẽ 3. Ver. Legatus quæstorius. Persona quæstoria, pro Plancio. quæstorius, quæstura perfunctus. Ci. 13. Phil. Qui tribunicij? qui quæstorij? Idem de Cla. Ora. quæstorius mortuus est.

QVAESTVOSVS, [*Da guadagno, utile,*] ἐνεργὸς, qui lucri quæstusque auidior undiq; lucellũ captat. Ars quæstuosa, quæ plurimũ quæstus affert. Paul. Mil. Dummodo eam des, quæ sit quæstuosa, quæ alat corpus corpore. Ci. 4. Verr. quam illa res calamitosa Heraclio, quæstuosa Verri, miseranda omnibus uidebatur. Cato de re ru. Scito quãuis ager quæstuosus sit, si sumptuosus erit, relinqui non multum. Col. li. 6. Ratio pascendi pecoris, quæstuosissima. quæstuosus cum genitiuo, Cic. 5. Phil. Domus quæstuosissima est falsorum commentariorum. Cum ablatiuo. Curtius li. 4. Nasamones gens Syrtica, nauigiorum spoliis quæstuosa.

QVAESTVRA, æ, ταμιευτικὴ, ἡ, *ucla,* quæstoris dignitas, Ci. 2. Ver. Quæstura primus gradus honoris.

QVAESTVS, [*Guadagno,*] πόρος, κέρδος, lucrũ nummarium, datiuum & ablatiuũ plurales facit, quæstibus. Pla. Pœn. quæstui habent male loqui melioribus. Ci. 5. Ver. Tantũ de quæstu ac lucro dicã unius agri. Ter. in Eun. Is quæstus nũc est multo uberrimus. Antiqui declinabãt quæstus, quæsti, ut Ornatus ti; & alia apud comicos passim obuia. Pla. in Au. Nihil est aliud quæsti furibus. Interdũ pro actione, atq; artificio lucrãdæ pecuniæ. Ci. 1. Of. De artificiis & quæstibus, qui liberales habendi, qui sordidi.

QVALIS, & hoc quale, [*Quale,*] οἷος, relatiuum qualitatis, alicuius rei naturam declarans. Ci. de Amic. Vt eruditi solent appellare sapientem, qualem in Græcia neminem. Ponitur & interrogatiue. Ci. 4. Aca. Qualis est istorum oratio? Interdũ infinite, [*Che,*] Ter. in Eu. Hoc metuo, qualem tu me esse hominem existimes. Cic. 2. de Leg. Nulla gens est, quæ non, etiam si ignoret qualem habere deum deceat, tamen habendum censeat. Vir. 4. Ge. Qualis populea mœrens Philomela sub umbra. Oui. 3. Met. Falcata nouissima cauda est, Qualia dimidiæ sinuantur cornua lunæ. Qualisqualis geminatum, qualiscunque. Iurisc. in l. rescriptum. ff. Distract. pigno. Qualiquali obligatione interposita.

QVALITAS, tis, [*Qualita,*] est secũdũ quã quales dicimur: ut, Albedo, Nigredo. Ci. 1. Ac. qualitates appellaui, quas ποιότητας, Græci uocãt. Col. l. 8. c. 17. qualitatem littoris nostri cõtemplemur.

QVALITER, [*Si come,*] quemadmodũ. Pli. l. 9. c. 48. Antiquis totus e stramento erat, qualiter nunc etiam in castris gausape. Qualitercunque, utcunque quomodocunq́;, [*In qualunque modo,*] Col. li. 2. c. 10. qualitercunque obruas, sustinet coloni negligentiam.

QVALIBET, siue qualubet, [*Per qualunque luogo,*] per quemcunque locum. Quin. li. 5. c. 13. Si uel maxima flumina in riuos deducantur, qualibet transitum præbent.

QVALVS, li, [*Cesto,*] κάλαθος, genus uasis uiminei, per quod uinum guttatim defluit cum calcatũr uua, reliqua uero materia extre prohibetur. Vir. 2. Geo. Spisso uimine qualos. Ponitur & pro cistula, in qua mulieres ponebant pensa lanæ Hor lib. 3. Car. Tibi qualum Cythereæ puer ales. Est & qualus, in quo gallinæ oua edunt, apud Col. li. 8. c. 3. Legitur & qualum neu. gen. Cato ca. 11. de re rusti. quala sataria septem, alueos quadraginta.

QVAM, [*Che,*] coniunctio discretiua. Ci. li. 10. epist. Tum ille, nihil sibi fuisse longius, quam ut me uideret. Aliquãdo pro Postquã, [*Poiche,*] Liu. l. 6. Dij hæc dederũt, ut T. Quintius dictator oppida nouem caperet die uigesimo, quam creatus erat. Aliquando pro antequam, [*Auanti che,*] Sue. in Cæs. Pridie quam occideretur, in sermone nato quisnam esset finis uitæ cõmodissimus, repentinum, inopinatumque prætulerat. Pro quantum, [*Quanto,*] & tam positiuo, quam comparatiuo, & superlatiuo iungitur, Ci. quam morosi sint qui amant, ex hoc potes intelligere. Quinct. li. 1. Quam in his libris erunt omnia compositiora, idest, quãto. Var. 2. de re ru. de canibus loquẽs. quam paucissimos relinquere, tam optimi in alendo fient: idest, quãto pauciores, tanto meliores. Cato de re ru. c. 65. Quam acerbissima olea erit, dũ oleũ facies, tam oleum optimum erit. Aliquando intẽsiua particula est, superlatiuum exigens. Cic. Cum quo semper quam familiarissime uixerat. Iũgitur etiam in hac significatione his dictionibus, Per. Ter. Per pol quam paucos reperias meretricibus fideles amatores. quod sic resoluitur, Pol per quam paucos. Ci. quod de Pompeo Caninius agit, sanequam refrixit oppido. Idẽ Oppido quam libens audiui. Aliquando comparatiue ponitur, post positiuum. Pla. in Rud. Tacita bona si mulier semper, quam loquens, idest, melior est tacita, quam loquens.

QVAMLIBET, & quantumuis, [*Qualunque, quantunque,*] idem Plin. Impudica mulier quamlibet audax facinus audet. Ci. de Amic. quantumuis licet excellat.

QVAM MOX, [*Subito, subito,*] quam cito. Plau. Rud. Quam mox coctum est prandium? Ci. pro Q. R. quid expectas, quam mox ego eos dicam esse ordine senatores, ætate grandes.

QVAMOBREM, [*Per la qual cosa,*] cum ponitur causatiue, tam plurali respondet quam singulari, significatq; quapropter. Singulari sic; [*Per laquale,*] Vnum est quamobrem te amandũ putẽt, idest, propter quod unũ. Plurali sic: Quatuor sunt, quamobrem imperator maxima laudetur, idest, propter quatuor. Ci. Appio: Multa mihi ueniebant in mentem, quamobrem istum laborem tibi honori putarem fore. Aliquando interrogantis. Cice. 1. de Fin. Quamobrem tandem non satisfacit quas ob res, Cic. 3. Phil.

QVAMPRIDEM, interrogãtis particula, quanto tempore ante, Cic. pro Rab. Quampridem nomen Fannij in aduersaria retulisti?

QVAMPRIMVM, [*Subitamente,*] ualde cito. Tere. in Ad. Hominem illum impurissimum quamprimum absoluitote.

QVAMVIS, & quanquam, [*Benche, quantunque,*] idem significãt, quod tametsi, hoc animaduertendum, quanquam indicatiuo, quamuis subiunctiuo potissimum gaudere. Vir. 2. Aen. quãquam animus meminisse horret. Ci. 8. Phil. quamuis intentus animus tuus sit ad fortissimũ uirũ liberandũ. Interdũ quamuis ponitur pro quantumuis, Pla. in Tri. Quamuis malam rem quæras, illic reperias.

QVANDIV, [*Quanto, tempo,*] quãto tẽpore. Ci. 7. Ver. quãdiu uixit, in tota Sicilia clarus. Cu Tãdiu. Ci. Att. Ego tãdiu requiesco, quandiu ad te scribo. Idẽ li. 4. ep. Qui se oppido tandiu tenuit, quãdiu in prouincia Parthi fuerunt. Interrogatiue: Pla. in Cap. Quandiu id factũ est? Ci. in Cati. Quandiu nos iste furor tuus eludet?

QVANDO, [*Quando,*] aduerbium temporis, quo tempore: ponitur modo interrogatiue. Ter. in Heau. Quando istuc erit? modo relatiue. Ci. 2. Off. Vtinam tunc natus essem, quando Romani dona cepissẽt. Pla. in Am. Ita se uersipellẽ facit, quãlibet. Nõnũquã & indefinite. Ci. de Sen. Nõ intelligitur quãdo obrepat senectus. pro aliquñ, [*Alcuna uolta,*] præsertim cũ præcedit, Nũ: ut, Nũ qñ me audiuisti? Interdum pro siquidem, quandoquidem [*Poiche,*] Vir. 1. Aen. Hic tibi, fabor enim, quando hæc te cura remordet. Ter. in Ad. quando conscia sum, a me culpam hanc esse procul. quando gentium. i. quando, absolute ea forma, qua Nusquam gentium. Pla. in Am. qui me rogat aliquando gentium.

QVANDOQVE, [*Alle uolte, alcuna uolta,*] aliquando. Hor. Quandoque bonus dormitat Homerus.

QVANDOQVIDEM, [*Poiche,*] siquidem. Vir. 4. ecl. Dicite, quandoquidem in molli consedimus herba. Colu. li. 7. quandoquidem pastoris officiũ celsissimam oculorũ ueluti speculam desiderat.

QVANDVDVM, interrogatiua particula, de modico quærens tempore. Pla. quandudum e foro aduenisti domum? P. Non ita dudum.

QVANTISPER, quanto tempore: ut Tantisper, tanto tempore.

QVANTOPERE, [*Quanto,*] Cice. de Orat. Non tantopere desiderabam, quantopere delector. Accipitur & indefinite. Idem lib. 13. epist. ad fam. quantoque opere eius municipij causam laborarem, tibi ostendi.

QVANTVLVS, & Quantillus, diminut. a quantus, & significant, quam

quam exiguus. Ci.4. Ac. quantulus nobis uidetur de sole loquit. de Or. Nihil plus assequi cupimus, quã quantulũ tum dicendo assecutus es. Pla. in Cap. quantillum argenti apud trapezitã siet.

QVANTVS, a, um, [Quanto.] πόσος, refertur ad numerum, ad pondus, & ad mensuram, & modo interrogatiuum est, modo relatiuũ. Ci. li. 8. Videre mihi uideor tantam dimicationem, quanta nunquã fuit. Idem pro Mil. Scio quanta, & quam solicita cupiditas sit consulatus. Ter. in Hea. quanta de spe decidi.

QVANTVSCVNQVE, [Quanto sia,] tantus quantus est. Cice. 5. Phil. quorum bona, quantacunque erant, suis comitibus descripsit. quantuluscunque dim. idest, quantumuis exiguus. Col. l. 2. c. 11. quantulocunque humore, prius quam obruatur, corrumpitur.

QVANTVSLIBET, ὁσοσοῦν, quantumuis magnus. Pli. l. 8. ca. 6.

QVANTVSQVANTVS, [Quanto che,] quantuscunque. Ter. In Ad. Tu quantusquantus es nihil nisi sapientia es.

QVAPROPTER, [Per la qual cosa,] propter quod. Ter. in Ad. quapropter celato est opus.

QVAQVA, [In qualunque parte,] Pla. epid. quaqua tangit, omne amburit, id est, ex quacunque parte.

QVAQVAVERSVM, [In ogni parte,] in omnẽ partem. Cæsar in Com. Legatos quaquauersum dimittere.

QVARE, [Perche,] notæ significationis. Cice. 1. de Orat. Illud quare Scæuola negasti? Infinite possum. Ci. 2. Of. Vtendum excusatione, quare id quod feceris, necesse fuerit. In principio orationis, [Per la qual cosa,] Ci. pro Quin. quare, quod socium tibi eum uelles adiungere, nihil erat.

★ QVARI, Galliæ Narbonensis populi, inter Salyos, & Vocontios, ut ait Strabo lib. 4. Plin. autem li. 3. ca. 4. uocat Quariates.

QVARTVS, a, um, [Quarto,] Liu. 4. Bel. Puni. Vbi quartæ uigiliæ signũ cecinisset. Vir. 4. Ge. Vbi quarta sitim cœli collegerit hora.

QVARTANVS, a, um, quarto quoque die: ut quartana febris. Ci. At. l. 8. Audiui quartanam a te discessisse.

QVARTARIVS, teste Festo, ab antiquis appellabatur mulio mercenarius: quod quartam partem quæstus capiebat. quartarius apud Catonem ca 95. congij quartam partem significat. Quartarium inquit Budæus, in mensura pro quadrante congij intelligo: sicut in pondere pro quadrante libræ.

QVARTO, & quartum, aduerbia, inter se differunt. nam quarto consul, significat locum consulum, uel ordinem, hoc modo: Marcus fuit quarto consul, idest, tres cõsules ab origine, & institutione, & ordine consulatus ante fuerunt, quam Marcus fuisset consul. qui quarto anno a primis consulibus factus est consul. quartum autem consul dicitur, qui, tribus consulatibus iã perfunctus, quartum gerit consulatum. Liu. 3. Quinctio quartum consule.

QVASI, [Come,] Ita ut. Pla. in Pse. Ex transuerso cedit, quasi cancer solet. Pla. in Pse. [Quasi,] quasi tu dicas, me te uelle argento circunducere. Interdum idem ualet quod perinde ac si, [Come se,] Ci. 2. epist. quasi uero ad cognoscendum ego ad illos, non illi ad me uenire debuerint. Aliquando pro fere. Sueto. in Calig. Hora quasi septima, Ter. in Heau. quasi talenta ad quindecim coegi.

QVASILLVS, li, & quasillum, [Cestello,] καλαθίσκος, diminut. a quasus, significat cistulam, seu uasculum, in quo mulieres reponebãt ea, quæ ad lanificium pertinerẽt. Festus. Calathos Græci dicunt, quos nos quasillos. Ci. 1. Phil. Inter quasilla pendit aurum. Corripit autem hoc nomen primam syllabam, quamuis qualus producat. Tibul. 4. el. Sic tibi cura togæ potior, pressumq; quasillo Romani ueteres quasillum Thalassionem appellarunt, ut auctor est Varro. unde Thalassij nomen in nuptiis frequentabant, ad lanificium nouas nuptas inuitantes.

QVASSO, [Crollare,] κραδαίνω, frequen. sæpe quatere. Pla. in Trin. quid quassas caput? Aliquando rumpo. Virg. 1. Aen. quassatam uentis liceat subducere classem.

QVASSVS, a, um, [Crollato,] quassatus. Plin. li. 18. quassa sarcire. Est & quassus, huius quassus. Cic. 2. Tus. Attrectatu, & quasi amplificatis dolorem.

QVATENVS, [Fino a quanto,] usque ad quem finem. Cice. in Lælio. Videndum est quatenus amicitię tribuendum sit. Idem 1. Tusc. Magna culpa Pelopis, qui non docuerit, quatenus esset curãdũ. Aliquando significat, [Accioche,] qua fine, inquit Festus: ut Verberaui filium, quatenus sit bonus. i. sit bonus? Docet Acron, quatenus esse aduerbium loci, significans ad eum usque locum.

QVATERNVS, numerus distributiuus, sæpe tamen ualet Quatuor, [Quattro,] Horat. 1. Ser. Sat. 4. Sæpe tribus lectis uideas cœnare quaternos.

QVATIO, is, ssi, ssum, [Crollare,] σείω, concutio. Liuius Carthaginis mœnia quatit ariete. Aliquando pro infestare, [Nuocere, far guerra,] Vir. lib. 9 Quatit oppida bello. Aliquando pro eiicio, [Cacciare,] Ter. in Eun. Quatietur cum dono foras.

QVATEFACIO, is, [Quassare,] concutio. Cic. ad Brutum: Quatefeci Antonium.

QVATRIDVVM, dui, spatium quatuor dierũ: Lentulus Senatui. l. 12. Nunciatum, eum quatriduũ iter a Laodicea abfuisse.

QVATRIDVO, Ci. ad Brutum: Quatriduo ante hanc rem.

QVATVORVIRI, apud Põp. li. 11. de Orig. iur. Hinc quatuoruiratus, quatuoruirorum dignitas. Asinius ad Ci. li. 10.

QVATVOR, [Quattro,] Virg. 6. ecl. En quatuor aras. A quo Quater, Quaternus, Quadruplum, Quadrianium, & multa huiusmodi.

QVATVORDECIM, [Quattordeci,] δεκατέσσαρα, quatuor, & decem. Asinius ad Ciceronẽ li. 10. Anulo aureo donatum in quatuordecim sessum dedurit: Quatuordecies, Pli. lib. 3. cap. 7. Sardinia abest a Gadibus M. pass. quatuordecies centena.

QVE, [Et,] τὲ, καὶ, cõiũctio, subiũctiui ordinis, q̃ modo est copulatiua: ut, Arma, uirũq; cano. Modo expletiua, ornatus tãtũ causa: Prop. l. 3. Deiphobũq; Helenumq;, & Polydamãtas in armis. Quãdoq; pro etiã, [Anchora,] Apud Idei serioq; loquenti non crederem. i. etiam serio loquenti. Differũt autẽ inter se, que, Ac, Atque. Que enim est postpositiua est, & enclitica: Ac semp præpositiua. Atq; tã præpositiua, quã postpositiua. Inuenitur aũt que, aliquãdo contra naturã suã produci, Vir. Aen. Liminaq; laurusque dei. Cuius generis licẽtia cæsuræ ratione solet excusari. Ponitur quandoq; pro, [Ouero,] Hor. 2. Ser. quid refert, uti uirgis, ferroque necari? Pro, quid refert uti uirgis, an ferro necari?

QVEMADMODVM, [Si come,] ὥσπερ, a Quem, Ad, & Modum, ponitur pro Sicut. Cic. de Amic. Pergratum mihi feceris, si quemadmodum soles de cæteris rebus, sic de amicitia disputaris, qd sentias. Nonnunquam interrogatiue, pro quomodo, [Come, in che modo?] Cic. 7. Ver. quẽadmodum est asseruatus? Aliquando nam interponitur Pla. in Bacch. quemnam ad modum.

QVEO, quis, quiui, quitum, [Potere,] δύναμαι, ualeo, possum. Sal. in Catil. Neq; pretio, neq; gratia impelli quiuit. Cic. Teren. lib. 14. Nõ queo reliqua scribere: tãta uis lacrymarũ est. Hor. 2. Ser. Sa. 7. liber sum, dic age: nõ quis, Luc. l. 3. Nõ quit sentire dolorẽ. Quitus, a, um, a queor, dixit Ter. in Hec. sed antique, ut ait Donatus. Forma in tenebris nosci non quita est. A queo, deducitur, nequeo, Virg. 1. Aen. Expleri mentem nequit. Antiqui, etiam Nequeo dixerunt pro non eo, quod & Festus annotauit.

QVERCVLVS, a, um, uel Querquerus, φρικώδης, quod est frigidũ cũ tremore: ut, Febris, quercera, [Freddo, con tremore,] Lucilius: Iactat me, ut febris quercera. idem querquera consequitur febris, capitisque dolores.

QVERCETVM, locus ubi cõsitæ sunt quercus. Varr. 1. de re ru. c. 16.

QVERCEVS, a, um, [Di quercia,] ex quercu. Seruius: querceam coronam accipiebant, qui in bello ciuem seruassent.

QVERCICVS, a, um, [Di quercia,] idem Sue. in Calig. c. 19. quercicea corona.

QVERCVS, us, datiuo, & ablatiuo plurali, quercubus, [Quercia, rouere,] δρῦς, arbor est lignum habens durissimũ, glandẽ ferens, quæ ante inuentas fruges, populis plerisq; uictũ dicitur suppeditasse. Pli. li. 16. c. 6. Glans optima in quercu, atq; grandissima Vir. 3. Geo. Antiquo robore quercus Ingentes tendat ramos. Festus. quercus dicitur, quod id genus arboris graue sit, ac durum, tum etiam in ingentem euadat amplitudinem; querquerũ enim quidam graue & magnum dici uolunt. Olim etiã secundæ declinationis fuit, unde etiam apud Ciceronẽ legitur quercorũ in plurali genitiuo. Ibi (inquit) quercorum rami ad terram iacent.

QVERNEVS, a, um, [Di quercia,] Col. li. 6. cap. 3. lib. 9. cap. 1.

QVERNVS, a, um, [Di quercia,] idem. Vir. 1. Geo. Sed tamen & quernas frondes.

QVERELA, æ, [Querela, lamento,] μομφή, querimonia. Ci. de Sen. Sæpe interfui querelis meorum æqualium. Hor. Car. Ode. 9 Desine mollium Tandem querelarum. Virg. 4. Aen. Desine meque tuis incendere, teq; querelis.

QVERIBVNDVS, [Lamenteuole,] querulus, Cic. pro Sylla. De supplicio Lentuli magna, & queribunda uoce dicebat. Senectus queribunda. Syl. lib. 13.

QVERIMONIA, æ, [Querela, lamento,] Cic. ad Q. F. l. 2. Magna querimonia omnium discessimus. Hor. in Art. Versibus impariter iunctis querimonia primum.

QVERITOR, taris, frequen. a Queror, διαμέμφομαι, sæpe multumque queror. Liu. lib. 39. Ne uox queritantis audiretur.

QVEROR, ris, questus, [Lamentarsi,] μέμφομαι, lamẽtor, cõqueror. Sal. Sæpe de luxuria & auaritia nostrorum ciuium questus sum. Et dicimus: Queror hanc rem, uel de hac re, Cæsari, cum Cæsare & apud Cæsarem. Ci. de Ami. Pleriq; aut queruntur aliquid, aut etiam exprobrãt. Idem Lent. l. 1. ep. Multa de mea sentẽtia questus est Cęs. Ou. 1. Meta. Cum Ioue uisa queri. Queror apud illũ. Plin. de uiris Illust. Apud populum questus, quòd de se tale aliquid timuissent. Absolute, ut apud Ci. li. epi. ad Lentulum. Quid multa? questus est grauiter.

QVERQVETVLANA, porta Romæ fuit, dicta a querceto, quod intra muros iuxta se habebat. Festus.

QVERVLVS, a, um, [Lamenteuole,] μεμψίμοιρος, queribundus. Ouid.

3 Trist.

3. Tri. el. 8. Et nũquã queruli causa doloris abest. Idẽ ep. 5. impleuitq; sacrã querulis ululatib. Idẽ. Quãdoq; a poetis pro canoro ponitur, [*Sonante, stridente,*] Vir. l. 2. Geo. Et cãtu querulæ rumpẽt arbusta cicadæ. Hor. li. 3. Car. Sub cantu querulæ despice tibiæ.

QVAXQVADVLA, æ, auis tam in aqua, quam in terra uitam agens. Var. 3. de re rust. c. 3. Quæ non sunt cõtenta terra solum, sed etiã aquam requirunt, ut anseres, querquedulæ, anates.

QVESTVS, [*Lamento, querela,*] in datiuo plurali Questubus: lamentatio, querela. Ci. 5. de Fin. Eiulatu, questu, gemitu. Vir. 4. Geor. & mœstis late loca questubus implet. Cic. pro Quin. Qui questus, qui mœror dignus inueniri.

QVI, quæ, quod, [*Il quale,*] Ponitur aliquãdo Qui aduerbialiter pro quomodo, [*Come?*] Cic. de Ami. Qui fieri poterat, ut eius dolore nõ angerer, q mecũ sẽp familiarissime uixisset? Aliquãdo pro ut, [*Che,*] Ter. in An. Effice q dẽt tibi. Pro utinã, [*Piaccia a Dio, che, &c.*] Idẽ Phor. Qui illũ Dij oẽs perdãt. Pro unde. Idẽ in Hec. Nec, q hoc mihi eueniat scio. Pro Cur. Cic. 1. Tus. Qui beatior Epicurus, quã Metrodorus? Qui dũ, in eadem significatione, [*Perche?*] Ter. in Eun. At nũquid aliud? P. quidum? Est & Qui, a Quis, abiecto ultimo elemento: quod aliquando interrogatiue tenetur, pro Quia, [*Che?*] Pla. in Amp. Qui me alter est audacior homo? Aliquãdo pro utpote qui Ci. Att. l. 5. Actio maluimus iter facere pedib. q incõmodissime nauigassemus. Aliquãdo pro qualis, [*Quale,*] Ci. 2. de Di. Xenophon Socraticus, qui uir, & quantus?

QVIA, [*Percioche,*] Ci. de Ami. Quia natura mutari nõ potest, idcirco ueræ amicitiæ sempiternæ sunt. Quianã, [*Perche,*] quare. Vir. l. 5. Heu quianam tanti cinxerunt æthera nimbi? Quiane, certe, reuera. Vir. li. 4. Quiane auxilio iuuat ante leuatos.

QVICVNQVE, [*Chiunque,*] ὅστις, quisquis. C. pro Sex. Ego uox in omni fortuna, quæcunque erit oblata, complectar. Aliquando pro qualiscunque, [*Qualunque,*] Ci. 3. de Ora. Quicunque eramus, & quantulumcunque dicebamus.

QVID, [*Che? la cosa*] Cic. de Sen. Quid de pratorũ uiriditate dicã? Nonnunquam indefinite. Virg. 10. Ecl. Nunc scio, quid sit amor. Aliquando est aduerbium interrogandi, [*Perche,*] Tere. in Andr. Quidnam Pamphilũ exanimatum uideo? Aliquãdo pro in quo. Cic. in Læl. Quid enim indigens Africanus mei?

QVIDAM, [*Certamente,*] γέ τοι γοῦν. certe, & trib. modis in oratione accipi solet: uno ad distinguẽdas res, ut, Ego quidẽ scribo, tu uero legis, ille aũt dormit. Altero quasi p exceptionẽ eius qđ affirmes. Ci. l. 3. Of. Ab optimis illis quidẽ uiris, sed nõ satis eruditis. Tertio, cũ nulla sequitur ex pdictis cõiũctionib. ut apud eundẽ: Aut enim nemo, (qđ quidẽ magis credo) aut si quisquã est, ille sapiens fuit. Quidẽ, & Certe, aliquãdo simul iũgũtur. Ci. ad Len. l. 1. Illud quidẽ certe nostrũ cõsilium iure laudandum est. Ter. in Phor. Quidem coniunxit cum Hercle. Tux quidem hercle certo uita hæc expetenda. Ci. autem cœpit ad Att. Post quidem subiunxit Profecto. Nunc quidem profecto Romæ es.

QVIDNAM, aliquando interrogatiue accipitur, aliquãdo indefinite. Ter. in Phor. [*Perche,*] Quidnam ille commotus uenerat? hoc est, propter quid. Idem in Eun. [*Che cosa*] Reuiso quidnam Chærea hic rerum gerat.

QVIDNI, certe, uel cur non? [*Perche non,*] Ter. in Eun. Habes hominem amabo? Pu. Quidni habeam? Veteres enim Ni pro ne ponebant, & Ne pro non. Plaut. Ni stulta sis, &, Ne uult, pro non uult.

QVID QVAERIS, [*Che piu?*] τί πλέον, clausula est sermonẽ in cõpendiũ redigentis, eãdẽ uim habens, quã Quid plura, uel Quid opus est uerbis? Ci. ad At. l. 8. Quid q̃ris? nũ ad priuata redeam? Hor. l. 1. epi. Quid quæris? uiuo & regno simul ista reliqui.

QVIDQVID, [*Ciò che, tutto,*] Quinct. lib. 1. de Orthographia. Frigidiora his alia, ut Quicquid quartam c, haberet, ne interrogare bis uideremur. Est autem Quidquid substantiuum, ut & Quid. ideo genitiuum uel adiectiuum exigit. ut, Quidquid pecuniarum, Quidquid onoll e.

QVIES, etis, [*Quiete,*] ἡσυχία, uacatio a labore, siue cessatio a quocũque opere. Ci. in Cat. Mors laborũ, aut miseriarũ quies est. Sæpissime accipit. p somno, q dormiẽtes ab omni opere feriẽtur, [*Sonno,*] cui opponitur Vigilia. Quin. l. 7 c. 3. Labor, an otiũ, uigilia, an quies. Hor. 1. epi. 17. Si te grata quies, & primus somnus in horã Delectat. Cic. 1. de Diu. Quæ multo plura euenirent, si ad quietem integri iremus. Vir. 10. Aen. Ne q; enim mẽbris dat cura quietẽ. Accipitur pro otio, & tranquillitate animi, Pli. li. 8. c. 28. Qui paupertatem, & quietem doctrinarum ei sciebãt in primis cordi esse. Quietes, in plurali pro cubilib. [*Nidi, albergho,*] Luc. li. 4. Nãq; canes ut montiuagæ persæpe ferai Naribus inueniunt intectas fronde quietes. Accipitur aliquando pro tranquillitate aeris, [*Tranquilitta,*] Vir. 2. Geo. Si non tanta quies iret frigusque caloremque Inter, & exciperet, cæli indulgentia terras.

QVIESCO, quieui, quietum, [*Riposarsi,*] ἡσυχάζω, quietem ago, ferior a labore. Virg. 1. Aenei. Nunc placida compostus pace quiescit. Accipitur & pro dormio, [*Dormire,*] Cic. 6. Verr. Eo cũ uenio, prætor quiescebat. Modo sto, nõ moueor, [*Stare,*] Vir. 6. Aenei. Postquam collapsi cineres, & flamma quieuit. Idem 7. Aen. [*Pacificarsi, farsi tranquillo,*] Postquam alta quierunt Aequora. Aliquãdo accipitur pro quiescere facio. παύω. Plaut. in Most. Quiescere tumulum hunc. Quiescere etiam dicitur, qui solitã petulantiam remittit, [*Cessare,*] Ter. in Prol. An. ut quiescant moneo, & desinant maledicere. Aliquando pro abstinere, seu supersedere. [*Lasciare di,*] Pla. in Most. Quiesce hanc rem petere. Quiesci impersonale. Ter. in And. Poterat quiesci, si quiesset.

QVIETVS, ta, tũ, [*Quieto,*] ἥσυχος, a Quies, tranquillus, otiosus, placidus. Ter. in Phor. Quietus esto. Vbi Do. Quietus, securus, [*Sicuro*] Ver. 1. Ae. In primis regina quietum Accipit in Teucros animum. Reddere quietum, est efficere, ut quiete & secure quis uiuat. Ter. in Eun. Sex ego te totos Parmeno hos menses quietum reddam. Solutus & quietus animus. Ci. pro Ros. Com. Soluto & quieto sum animo, Idem 6 Ver. Mirum omnibus uideri, Diodorum, reum, hominem quietissimum. Hor. Epo. 10. Quietior e non ferat ut æquore, Quam Graia uictorum manus. Quiete, [*Lietamente, con pace,*] tranquille, placide. Ci. 1. de Fin. Beneuolentiam sibi conciliant, & (quod aptissimum est ad quiete uiuendum) caritatem. Cæs. 3. Bel. Ciu. Nostri quietissime se receperunt.

QVILIBET, [*Qual si piace,*] ὅστις, quiuis, quasi quemcunque ex multis libet deligere. Hor. in Arte: Pictoribus atq; poetis Quidlibet audendi semper fuit æqua potestas. Aliquãdo pro uilis, [*Vile,*] Pl. l. 7. Bis ab Annibale captus: neq; cũ quolibet hoste res fuit. Oui. 2. de Arte aman. Policitis diues quilibet esse potest. idest, uel' te nuissimæ fortunæ homunculus.

QVIMATVS, ætas quinque annorum. Pli. li. 8. ca. 45.

QVIN, [*Che non, perche non, anzi,*] uariis modis dicitur. nã aliquãdo ponitur pro cur non, ut cum increpantes, uel interrogantes, uel hortantes dicimus, Quin uenis? quin fugis? Vir. 2. ecl. Quin tu aliquid saltem potius, quorum indiget usus, Viminibus, molliq; paras detexere iunco? Aliquando pro quod, seu, ut, Ci. Att. Prorsus nihil abest, quin sim miserrimus. Ter. An. Non dubium est, quin uxorem nolit filius. Aliquando pro quin etiã, [*Anzi,*] Vir. 1. Ae. Quin aspera Iuno, Cõsilia in melius referet. hoc est, quod maius est. Aliquando ualet. Vt non. Ci. Nõ idcirco causas Isocrates nõ defendit, quin id utile esse, & honestum existimaret. Similiter cũ dicimus: Non possum me continere, quin gestiam: id est, ut non gestiam. Vir. li. 3. Aen. Hæc tibi ne qua moræ fuerint dispendia tanti, Quin autem insanam aspicias: idest ut nõ. Aliquando pro qui nõ. Ci. l. 9. epi. Nemo est nostrorum, quin uoix uictoriæ suæ fuerit. Aliquando p immo. Ter. in Hea Quin uolo mẽtiare. Pro ẽt. Quin mih. molestũ est. Aliquãdo pro certe. [*Certamente,*] Pla. in Amph. Quin certa res hanc est obiurgare.

QVINCENTOS, pro Quingentos dicere ueteres, auctore Festo.

QVINCVNX, cis, pondus uel mensura quinque unciarum. In arborum ordinibus Quincunx dicitur, cum ita dispositæ sunt arbores, ut binæ cum tertia proximi ordinis æquali interuallo sibi opposita, quoquo te uertas, quicuncialẽ referunt. Quin. l. 8. c. 3. Quid illo quincunce speciosius, qui in quamcunque partem spectaueris, rectus est? Ci. in Catone. Cum miraretur Lysander & proceritatem arborum, & directos in quincuncem ordines. Col. li. 3. c. 13. Nonnulli omnem uitem per denos pedes in quincuncem disponunt. Ratio, quare huiusmodi figuræ quincuncis & decussis appellationem sunt sortitæ, non est obscura. Veteres enim numerũ denarii, & quinariũ huiusmodi notis, X. & V, pingere solebãt. Arbores itaque in quincuncem digestæ dicuntur, cũ ita sunt collocatæ, ut tertia duabus æquali interuallo opposita, V litteræ similitudinem facit. Quincuncialis herba dicitur, quæ mensuram quincuncis unius pedis habet, id est, septenos fere digitos. Pli. l. 27. c. 11. Quincunces etiam usuræ dicuntur, quoties ex centũ nũmis (ut exempli gratia sic) quinq; nummos usuræ percipimus. Est & quincunx mensuræ genus, paulum supra media heminam continens. Mar. li. 2. Te conuiua leget mixto quincunce.

QVINCVPEDAL, mensura erat, siue regula quinque pedum, qua fabri murarij in dimetiendis parietibus uti solent. Huius formã & usum sic depingit Mar. li. 14. Puncta notis ilex, & acuta cuspide clausa, Sæpe redemptoris prodere furta solet.

QVINCVPLEX, πενταπλάσιος, numerus multiplicatiuus ut Duplex & Triplex. Mar. lib. 14. Cæde iouentorum domini calet area felix Quincuplici cera cum datur altus honos.

QVINDECIES, [*Quindeci uolte,*] quindecim uicibus. Mat. l. 7. Dicere quindecis puteram.

QVINDECIM, [*Quindeci,*] Pla. Pse. Quindecim habeo minas. Hor. in Car. secul. Quindecim Diana preces uirorum Curet.

QVINDECIMVIRI, magistratus Romæ, quindecim numero, iua habentes sibyllinos libros adeundi.

QVINDENVS, a, um, Liu. 35. Quindena iugera agri data in singulos.

QVINETIAM, [*Oltre a cio, Anzi,*] prætera, & quod maius est. Ci. de Ami. Quin etiam necesse erit optare, ut quam sæpissime peccet amicus.

amicus. Vir. 4. Aen. Qin etiam hyberno mo'iris sidera classem.

QVINGENTESIMVS, ma, mum, πεντακοσιοστός, numerus ordinis. Pli. lib. 15. cap. 1.

QVINGENTI, æ, a, [*Cinquecento,*] πεντακόσιοι, quinquies centum. Vir. 10. Aen. Hinc quingentos in te Mezentius armat. Quingenti item, magistratus nomen erat Apud Athenienses, a numero quingentorum uirorū, quorum officium erat ciuilia munera, rerumque actiones iudicare. Dignitatem hi maximam obtinebant, ab Areopagitis secundum locum obtinentes.

QVINGENTIES, quinquies centum. Ci. 4. Ver.

QVINGENI, æ, a, idem quod quingenti per singula: ut cū dicimus, Quingenos denarios militibus diuisos, idest, singulis quingentos. Suet. in Cæs. Annuam habitationem Romæ usq; ad bina millia nummum, In Italia non ultra quingenos sestertios permisit.

QVINGENARIVS, a, um; Nonnunquam ad pōdus refertur, ut Lanx quingenaria, idest, quinquaginta pondo. Pli. li. 33. c. 11. Potest & ad ætatem referri, ut Quingenarium sit, quod est quinquaginta annorum.

QVINIMMO, [*Anzi,*] immo uero, immo etiam. Pli. ep. 74. Quinimmo consurgenti ei ad censendum, acclamatum est.

QVINQVAGENARIVS, a, um, [*Di cinquanta anni,*] annorum quinquaginta. Refertur ad numerum: ut, Quinquagenarius grex, id est, quinquaginta capitum. Varr. 2. de re rust. Quinquagenaria urna, idest, quinquaginta capiens certi generis mensuras. Cato de re rust. cap. 13.

QVINQVAGINTA, [*Cinquanta,*] πεντήκοντα. Inde quinquagies. Plin. l. 7. Quinquagies collatis signis dimicauit. Quinquagesies. Plau. in Men. dixit.

QVINQVATRIA, orum, festa erant Romæ, Palladi sacra dicta Quinquatria, a numero quinque dierum, quibus celebrabantur. quorū primo fiebant sacrificia, secundo, tertio, & quarto gladiatorum spectacula edebantur: quinto urbis lustratio. uidetur autem primus ex hisce diebus fuisse quintus post Idus Martias, idest a. 11. cal. Apr. Quod non obscure colligi potest ex lib. 3. Fast. Ouidij. Var. lib. 5. de Ling. Lat. Auctor est, oriquitus unum tantummodo festi huius diem fuisse, post quintum scilicet Idus Martias, eumque Quinquatrum uocatum fuisse, tracto uocabulo exēplo a consuetudine uicinorum populorum, qui dies post seatum, & septimum Iduum sexatrium, & septimatrium appellauere: paulatim tamen nominis errore consuetudinem irrepsisse, ut quinque dies crederentur. Varronis sententiæ Festus quoque subscribit. unde apparet non nisi mera esse somnia, quæ a recentioribus grammaticis de uocis huius etymo sunt excogitata, qui Quinquatria inde dicta tradiderunt, quod celebrarentur quinque diebus cōtinuis post diem atrum, qui erat postridie Iduum, cum probatissimorum, quos iam adduximus auctorum testimonijs satis constet, Atrus siue Atria, particulam in hisce uocibus nihil significare, sed solas esse nominum productiones. Fuerūt, & minora quinquatria, siue (ut Festus appellat) Quinquatrus minusculæ, quæ Idibus Iunij, a tibicinibus personatis celebrabatur in honorem Mineruæ. Oui. 6. Fastor. Et iam quinquatrus iubeor narrare minores: Huc etiam spectare uidetur illud Plaut. in Mil. De quo dem Quinquatribus. Sortitur autem hoc nomen uarias declinationes, nam modo per secundam, modo per tertiam declinationem inflectitur, unde ablatiuus Quinquatribus. Iuue. Sat. 10. Totis Quinquatribus optat: Diomedes autem Quinquatriaa per primam inflexionem protulit.

QVINQVE, [*Cinque,*] Oui. l. 8. Met. Quinq; ter implebat ulnas. Quinque pedū præscriptio interdicti genus est, ex Solonis legibus in 12. tabulis translatum. uide Cautum hunc. Digest. Fin. regundis.

QVINQVEMESTRIS, stre, [*Di cinque mesi,*] quinque mensium ætatem habens. Varro de re rust. c. 7.

QVINQVELIBRALIS, & hoc le, [*Di cinque libre,*] quinque librarum: Col. li. 3. cap. 15.

QVINQVENNALIS, & nale, πενταετηρικός, quod fit quinto quoque anno: ut, Quinquēnales ludi. Pli. l. 4. c. 5. Quinquennalis magistratus, qui quinque annis continuis gerebatur. l. 4.

QVINQVENNIS, & hoc ne, πενταέτης, quinque annos natus. Pla. in Pœn. Duæ fuere filiæ, altera quinquennis, altera quadrimula.

QVINQVENNIVM, nij, spatium quinque annorum. Ci. 3. de Leg.

QVINQVEPARTITVS, tita, partitum. pe. pr. πενταμερής, πενταμερισμένος, in quinque partes diuisum. Ci. de Inue. Quinquepartitam hoc pacto putant argumētationem. Quinquepartito, adue. Pli. l. 25. c. 6. Folijs incisis quinquepartito.

QVINQVEREMIS, is, πεντήρης, nauis quinque remorum ordines habens.

QVINQVERTIVM, tij, in sacris certaminibus dicebatur, quod Græci sua lingua πένταθλον, appellabant: utroque nomine deducto a quinque artium, seu certaminum generibus, quibus in sacris Græciæ ludis congrediebantur ij, quos a professione Græci πεντάθλους, Latini Quinquertiones appellabant, quod cæstu, cursu, saltu, disco, & lucta certarent.

QVINQVEVIRI, Ci. Ac. magistratus quinque uirorum.

QVINQVIES, [*Cinque uolte,*] quinque uicibus. Ci. 11. Phil. Quinquies absolutus.

QVINTA, classis, in censu a Ser. Tullio descripta, ea triginta centurijs constabat, nihil aliud, quam fundas, lapidea missiles ferentibus: quibus adiuncti sunt cornicines, tubicinesque in tres centurias distributi. Censebatur autem hæc classis undecim millibus æris, Liui. lib. 1.

QVINTANA, porta, in castris dicebatur, quæ post Prætorium erat ubi uenalium rerum forum solet esse Liu. 4.

QVINTANIS, aduerbium ea forma dictum, qua Alternis: ut, Quintanis semitare, idest post quintum quemque palum semitam ducere. Plin. li. 17. cap. 21.

QVINTILIANVS, rhetor, ortus in Hispania, in Ciuitate Calagurritana, ut Eusebio placet. unde & Quinctilianus ipse Hispanos prouinciales suos uocat. Eum dicunt Romam cum Galba uenisse, breuique in familiaritatem Domitiani principis insinuatū, eius nepotes erudijsse. Ludum Romæ aperuit, primusque e fisco salarium tulit. Scripsit declamationes quas quidam Quinctiliani alterius declamatoris dicūt esse, cuius Sen. in 6. declamationum libro meminit.

QVINTILIS, lis, [*Luglio,*] μηνὸς πέμπτου, Ἰούλιος, mensis anni nunc septimus, olim quintus, cum a Martio annum Romani auspicarētur, unde & Quintilis primum dictus est, postea uero in honorē Iulij Cæsaris dictatoris, Iulius appellatus est. Suet. & Ci.

QVINTO, & Quinctum, aduerbia, eodem modo inter se differunt, ut supra ostendimus Quartum & Quarto.

QVINTVS, ta, tum, [*Quinto,*] πέμπτος, ultimus ex quinque.

QVINI, a, um, distributiuus numerus, a quinque. Cic. 5. Verr. Cum a multis quaterna, etiam quina exigerentur. Hor. l. 1. Ser. Saty. 2. Quinas hic capiti mercedes exigit.

QVIPOTE, [*Come,*] qui fieri potest. Cōpositum a qui interrogatiuo, & adiectiuo potis, pote. Persius Sat. 1. Qui. 1. Quipote? uis dicam?

QVIPPE, [*In uero, perciochè,*] δή, particula est, qua rationē reddimus eius quod præcessit. exponitur autem aliquando per ut pote, præsertim subsequente relatiuo, siue id nomen sit, siue aduerbiū. Ci. pro Ros. Am. Conuiuia cum patre non inibat, quippe qui ne in oppidum quidem, nisi perraro, ueniret. Vir. l. 1. Geo. Iampridem nobis Cælar se regia cæli Inuidet, atque hominum queritur curare triumphos: Quippè ubi fas uersum, atque nefas. Incredū per etenim, siue nāq;. Vir. l. 2. Ge. Infœcunda quidem, sed læta & fortia surgunt. Quippe solo natura subest. Interdum idem quod certe. Pla. in Aul. Redi iam nunc intro, atque intus serua. S. Quippe ni ego intus seruem.

QVIPPINI, [*Perche non,*] πῶς οὔ, τί γάρ, antiqui dicebant pro quidni, siue cur non? Pla. Menæch. Ita censes? Eu. Quippini?

QVIRINALIA, orum, κυρίνια, Romani uocabant diem, quo sacra Quirino fiebant. Cic. ad Qui. Fr. Comitialibus diebus, qui Quirinalia sequuntur.

QVIRINALIS, nale, Quirinalis collis κυρίνιος λόφος, dictus est, quod in eo Quirini templum erat. siue quod in eum commigrauere Sabini a Curib. uenientes. Hodie, a duob equis marmoreis in hoc colle sitis, Montē caballū uocāt. Quirinalis porta Romæ dicta, quod ea in collem Quirinalem iretur, uel quod proxime eam esset Quirini sacellum. Quirinale iugum. Oui. 7. Fas. Lituus quirinalis, qualem Quirinus habuit, Vir. 7. Aen.

QVIRINVS, ni, [*Quirino,*] κυρῖνος, Romuli cognomen ab hasta, qua assidue utebatur. hastam enim, teste Festo, Sabini Curim, siue (ut alij legunt) Quirim uocabant. quanquam non desunt, qui a Curibus, idest, a Sabinis, quos in urbis partem recepit, Quirinum potius cognominatum putent. Contra Var. l. 4. de lin. Lat. Quirinū à Quiritibus appellatum existimat. Ouid. lib. 2. Fas. controuersiam hanc in medio relinquit, contentus omnes, quas iam adduximus, opiniones recensuisse.

QVIRITATIO, humanæ, diuinæq; opis imploratio. Liu. l. 33. Fuga comitum, & quiritatio.

QVIRITATVS, huius quiritatus, clamor urbanorum, ut Iubilatus rusticorum, ut ostendit Valla ex auctoritate Varronis. Pli. epi. 106. Audires ululatus fœminarum, infantium quiritatus, clamores uirorum.

QVIRITES, ium, uel, Quiritum, [*Romani*] κυρῖται, ῥωμαῖοι. Romanorum nomen a Curibus Sabinorum urbe impositum. Romulus enim initio fœdere cum T. Tatio Sabinorum rege, eoque in partem regni, Sabinisq; in urbis portionem receptis, ut nouorum incolarum beneuolentiam aliqua sibi ratione conciliaret, mistam Romanorum Sabinorumque gentem uno nomine Quirites appellauit. Liu. 1. Legitur & accusatiuus singularis Quiritem a nominatiuo, ut uidetur, Quiris. Pers. Saty. 5. Quibus una Quiritem Vertigo facit. Ouid. 1. Am. Si pu. fasses minimum de plebe Quiritem.

QVISETO,

QVIRITO, as, p.p. seu Quiritor, taris, [*Lamentarsi, gridare,*] χλιτλίζω lamentor, mœstaque uoce Deorum hominumque auxilium inuoco. Quæ significatio tracta est a consuetudine Romanorũ, qui iniuria affecti, Quiritium opem implorabant. unde Varro Quiritare interpretatur, Quirites ciere. Nonius: Quiritare est clamare, tractum ab iis, qui Quirites inuocant. Lucil. l. ix. Saty. Concursus uelut aurai, clareque quiritans. Liu. li. 39. Nulla uox Quiritantium inter stupra & cædes exaudiri poterat.

QVIS, Qui, Quæ, Quod, uel Quid, [*Ilquale laquale,*] quandoque interrogatiue ponitur, [*Che,*] Virg. 1. ecl. Quæ tanta fuit Romam tibi causa uidendi? Plaut. Quod facinus ausi tantum? Aliquando infinite, [*Certo,*] Cic. Cum præcepta nescio quæ discipulis suis palam tradidisset, Plau. Nec mihi quod facinus conscirem inueni. Accipitur aliquando Quis, pro aliquis, [*Alcuno,*] Sue. in Claudio: Si quem alium & se liberum esse. Pli. epist. 6 li. 3. Nec uitia, si qua sunt celãt. Ponitur aũt Quis, admirantis pro qualis, [*Quale,*] Vir. 9. Aen. Quis globus o ciues? Olim tam fœminino, quam masculino genere proferebatur. Plaut. in Aul. Quis ea est, quam uis ducere uxorem? Virg. 11. Aen. Qui cum partiri curas, idest, cum qua. Loquitur enim de Acca quę erat una ex comitib. Camillæ. Accipitur aliquando Qui, quæ, quod, pro quantus, quanta, quantum, [*Quanto,*] Quinct. Huc si scisses pater, affirmo, promitto, cuius pietatis es) nemo te antecessisset, idest, quantæ pietatis es. Huiusmodi autem orationes tribus efferimus modis: ut, Qua es humanitate, cuius humanitatis es, & Quæ tua est humanitas. Inuenitur & quis, aut ut nonnulli scribere malunt, Queis, in datiuo & ablatiuo pluralibus: uerum hoc a singulari nominatiuo tempore distinguitur, producitur. n cum a nomina suo corripiatur. Luca. l. 2. Proh fata, quis ille dies? Horat. in Sat. Queis humana sibi doluit natura negatis. Fit autem Queis a singulari Quo, sicut a Domino Dominus. Contra ab ablatiuo Qui fit Quibus, sicut a facili Facilibus. Seruius in illud Vir. 1. Queis ante ora patrum. Quis, inquit, & Quibus secundum artem dicimus. ab eo enim quod est Qui in bus mittit: ab eo quod est Quo, in is. Sed a tertia declinatione in usu sunt datiuus, & ablatiuus plurales: licet antiqui omnibus his fine casibus. Denique Cato in Orig. Ques, quium, declinauit, sicut Puppes, puppium: Ques, inquiens, sunt populi?

QVISNAM, [*Chi,*] τὶς ποτὲ, interrogatiuum est, pro Quis. Teren. in And. Quisnam homo est? Aliquando infinite ponitur. Pl. l. 11. c. 35. Delphini, quonam modo audiant, mirum.

QVISQVAM, & Quispiam, [*Alcuno,*] idem quod aliquis. Quisquam, olim tam masculino, quam fœm. iungebatur. Teren in Eunuc. Illarum neque quisquam te nouit. Ibidem: Hunc oculis Nostrarum nunquam quisquam uidit. Aliquando pro quilibet, [*Qualunque,*] Cic. ad Terentiam: nisi uos fortiores cognoscerem, quam quenquam uirum.

QVISQVILIAE, liarum, περιψήματα, purgamenta terrarũ, & quicquid ex arboribus, surculorum, foliorumq;, & florum minutim decidit, unde nomẽ uenit, uelut quicquid cadit, inquit Festus. Ob id Cæcil. Quisquilias uolantes uenti spolia appellat. Cic. lib. 1. epist. ad Att. homines nihil & perditorum fæcem per translationem, Quisquilia appellat. Idẽ pro Sex. Omitto iam Numeriũ, Serranum, Aelium, quisquilias seditionis Clodianæ. Antiqui hoc nomen etiam in numero singulari declinarunt, ut docet Festus, afferẽs testimonium ex Næuij Tegularia: Abi deturbate saxo, quisquilia, non homo.

QVISQVILEVM, lij, κόκκος, Diosc. exiguus frutex ilicis, producens coccum, granum ad tingendas uestes gratissimum. Pl. l. 16. c. 8.

QVISQVE, [*Ciascuno,*] ἕκαστος, uniuersale signum est, idem significãs quod omnes, unoque uerbo est contentum. Virg. li. 6. Aen. Quisque suos patimur manes. Iungitur elegãter cum superlatiuis, aut iis, quæ superlatiui uim habent. qualia sunt numeralia ordinis, & eorum interrogatiuum Quotus: uel cum positiuis, quæ superlatiua usitate non recipiunt. Cice. li. 1. Aca. Recentissima quæque sunt emendata maxime. Pla. in Pse. Vix est decimus quisq; qui se ipsum nouerit. Cic. 2. Tus. Quota enim quæque eueniunt, ut ab his sunt prædicta?

QVISQVIS, [*Chiunque, ciascuno, che,*] quicunque, uel omnis qui: desiderat duo uerba Plau. in Stic. Quisquis præterat: comessatum uolo uocari.

QVIVIS, [*Qualunque,*] quilibet, unus e multis quem uelis. Ci. pro Quint.

QVO, [*Quanto,*] ἧ, ὅσῳ, accipitur pro quanto, habetq; sibi respondentem particulam. Hoc uel Eo. Cic. pro Ros. Com. Quo quisq; ingeniosior, hoc docet laboriosius. Idem pro Quin. Quæ quo plura sunt, eo te meliore mente uostra audire oportet. Aliquando est aduer. loci, [*Doue,*] Vir. lib. 1. Aen. Quoue tenetis iter? idest, ad quem locum tenditis. Aliquando est coniunctio, idem ualẽs quod Vt. [*Accioche.*] Pli. Iun. Neque enim id feci, quo tibi molestus essem. Aliquãdo pro quare, [*Per laqual cosa,*] ut inquit Don. Te. in And. Quo æquior sum Pamphilo. Aliquãdo pro ad quid, [*A che,*] Hor. l. 1. ep. Quo mihi fortuna, si non conceditur uti?

QVOAD, [*Fino a tanto che,*] donec, quousque: ex ad & quo compositũ, sed præpostero ordine præpositione post posita. Sal. Dummodo putetis uos tutos esse, quo ad reliqua multitudo aduenerit quousque Ci. l. 2. Off. Tandiu uelle debebis, quo ad te, quantum proficias, non pœnitebit, id est, quandiu. Nihil autem differunt hæ locutiones, quoad uiuam, & quoad moriar. quamuis enim contraria esse uideantur, idem tamen significant. Potest etiam esse interrogatiuum: Ter. in Phorm. Senem quoad expectatis uestrum? Item relatiuum: Cice. ad Treb. Quoad opinatus sum me in prouinciam exiturum, quæ tibi ultro obtulerim, meminisse te credo. Idem Attic. Quousque inquies, quoad erit integrum. Aliquando rei, & ingenij facultatem, siue temporis commoditatem significat. idem in Lælio: Vt quoad possem, & liceret, ab eius latere nunquam discederem.

QVOAD EIVS, quoad: nam particula eius, inanis est. Cic. Appio. Si quoad eius facere possis, quam expeditissimam mihi trades.

QVOADVSQVE, [*Fino che,*] quousque. Accius: Nihil te impedin, quoadusque rem peragas.

QVOCIRCA, [*Per laqual cosa,*] quapropter, quamobrem. Cicero in Catone.

QVOD, potest capi relatiue, interrogatiue, & infinite, ut ostendimus in dictionibus quis, & qui. Ponitur aliquando sine manifesta dictione regente, subaudita præpositione Ob, uel Propter, [*In quanto,*] Teren. in He. Quod me accusat nunc uir, sum extra noxiam. Pla. in ep. Animum aduerte, ut, quod ego ad te ueuio, intelligas. Pro quantum. Ci. pro Rus. Am. qui omnes, quod ad me attinet, uellem uiuerent. Aliquando pro quadam connexione accipitur. Cic. Terentiæ: Quod utinam minus uitæ cupidus fuissem, certe nihil, aut non multum in uita mali uidissemus. Aliquando pro in quo. Idem: ut si quid sit, quod mea opera opus siet. Aliquando pro quicquid, [*Ciò che,*] Cic. pro domo: Ornamentorum quod superfuit in fanis: domum suã deportauis. Aliquando est coniunctio causalis, pro quia, [*Percioche*] ut, Quod scribas, lætor. Et, Non castigo te, quod odio habeam, sed quo meliorem efficiam. Vbi enim potest esse Quod, ibi etiam quia, & ibi potest esse quo, & econtrario. ut, Non te castigo quia odio habeam, sed ut meliorem efficiam. Quandoque pro Sed, & in principio locari solet, [*Ma,*] Ci. Quid si quia a me huius consilij mei causam quæres, ita respondeo. Ponitur aliquando pro cur. Vir. 3. ecl. Si ad uitulam spectes, nihil est quod pocula laudes. Cic. ad Terentiam. In uiam quod te des hoc tempore, nihil est. Aliquando præcedentis uerbi significationem determinat. In Sal. Credo, quod non omnes tui similes incolumes in urbem uenissent. Aliquando prout, [*Che,*] inquit Donat. Ter. in Phor. Vin facere, quod ego gaudeam Nausistrata, & quod tuo uiro oculi doleant?

QVODAMMODO, [*In certo modo,*] quod aliquo pacto. Cice. de Ami. Ob uirtutem eos etiam, quos nunquam uidimus, quodammodo diligimus.

QVODCVNQVE, [*Qualunque,*] Cic. contra Rul. Non omnia, quæcunque loquimur, ad artem sunt reuocanda. Aliquando pro quantuncunq;, [*Quanto puoi,*] Cic. Brut. Quodcunque militum contrahere poteris, contrahe.

QVA IVRA, QVAQVE INIVRIA, [*O a ragione, o a torto, o uogli, o non uogli,*] per fas & nefas, uelis nolis. Ter. in And. Qua iure, qua qua iniuria, præcipitem me in pistrinum dabit.

QVOMODO, [*Come,*] interrogatiua particula, siue admiratiua. Cice. Attic. lib. 10. Tulliæ nostræ mirifica uirtus, quomodo illa fert publicam cladem? accipitur & relatiue. Idem de Arusp. resp. Et sua concio sistit hominem quomodo ipse gloriari solet, ducentis confixum senatusconsultis. Aliquando indefinite, Ci. Lent. Hæc negotia quomodo se habeant, ne epistola quidẽ narrare audeo.

QVOMODOCVNQVE, [*In qualunque modo,*] qualicũque ratione, qualitercunque, quoquo pacto. Pla. in Pœn. Quomodocunque, quã quam sumus pauperculi, est domi quod edimus. Cõponitur quoque Quomodo cum nam. Ci. ad Q. Fr. li. 2. Quomodonam mi frater de nostris uersibus Cæsar.

QVONAM, [*Doue,*] ποῖ, aduer. ad locum. Plau. Trin. Quonam, nisi domum? Cic. Att. lib. 8. Eum si nunc sequor, quonam? Quonam ablatiuus, a Quinam, iungitur ablatiuo Modo, estque tanquam una dictio uice aduerbij posita, & modo interrogatiue accipitur. Cice. 2. de Fin. Quonam, inquit, modo? Modo indefinite, [*In che modo,*] Idem lib. 4. de Fin. Admirantes quæramus, quonam modo uitam agere possimus.

QVONDAM, [*Altre fiate, g 4,*] πάλαι, olim modo præteritum tempus denotat. Cice. 2. de Inuen. Crotoniatæ quondam, cum florerent omnibus copiis. Idem: Fuit illa quondam in hac repu. uirtus. Modo futurum. [*Nell' auenire*] Virg. Quondam tua dicere facta Tẽpus erit. Modo præsens, [*Hora,*] Idem 2. Aen. Quondam etiam

uictis redit in præcordia uirtus. Quandoque pro semper, [*Sempre*,] Idem: ut quondam in stipulis magnus sine uiribus ignis.

QVONIAM [*Percioche*,] coniunctio causalis. Teren. in And. Ea quoniam nemini obtrudi potest, itur ad me. Potest esse subcontinuatiua, Ci. pro Planc. Quoniam tu ita uis, me nimium gratum esse concedam. Interdum, auctore Festo, significat postquam, [*Poi che*,] Plaut. in Asin. Quoniam ambo, ut est subitum, nos delusistis datisne argentum?

QVOQVAM, [*Ad alcun luogo*,] ποῖ, aliquo. Ci. 4. Verr. O Verrea præclara, quoquam si accessisti, quo non attuleris tecum istum diē.

QVOQVE, [*Anchora*,] καὶ, coniunctio est copulatiua, postpositiui ordinis, idem significans, quod etiam. Aliquando pro similiter, [*Similmente*,] Vir. in Daphnide: Damnabis tu quoque uotis. Huic particulæ aliquando iungitur Etiam. Ter. in Hec. Ego quoque hoc etiam credidi aliquando.

QVOQVOVERSVM, uel Quoquouersum, [*Verso ogni parte*,] πάντη, uersus omnes partes, uersus quencunque locum. Cæs. in Com. Classem quoquouersum dimittunt. Col. l. 3. c. 5. Pedes internalli quoquouersus octo.

QVOQVO, [*In qualunque luogo*,] ποῖ χωρ, ad quemcunque locum. Plau. in Merc. Mens mihi illam quærere, quoquo hinc abducta est gentium. Est etiam quoquo ablatiuus a quisquis. Cice. Ad Att. lib. 9. Quoquo tempore fuerit, &c.

QVOQVOMODO, [*In qualunque modo*,] qualitercunque. Cic. Ad Acilium lib. 13. epist. Quoquomodo se res habeat, peto a te, ut eum expedias.

QVORSVM, [*Verso che luogo*,] ποῖ, uersum quem locū, quasi quo uersum. Et modo interrogatiue accipitur: ut, Quorsum instituisti iter? Modo relatiue: ut, Meridiem uersus cursum tenetis, quorsum & nos. Modo indefinite, ut, nescio quorsum eam. Idem ibidem per translationem dixit: Nesciebam quorsum ires: hoc est, quid tuis uerbis uelles. Dicimus & Quorsus. Ci. de Clar. Or. Quorsus istuc?

QVOT [*Quanti*,] tam relatiue & infinite, quam interrogatiue accipi potest: ut, Quot nummi tibi sunt. Scio quot nummos habes. Pla. in Rud. Quot sunt? S. totidem quot tu, & ego sumus.

QVOTANNIS, [*Ogni anno*,] singulis annis. Pla. in Epid. Quotannis inueniunt nomina noua? Cice. 4. Vetr. Siculi quotannis tributa conferunt.

QVOTENNIS, [*Di quanti anni*,] ἀμφὶ πόσα ἔτη, interrogatiuum est significans, quot annorum.

QVOTENVS, ποσαχῶς, interrogatiuum est numeri distributiui teste Prisciano, ut Quotenis bobus aratis binis. Accipitur & indefinite. Cic. Att. Nescio quotenorum iugerum.

QVOTIDIANVS, a, um, [*Commune, d'ogni giorno*,] quod quotidie fit. Pla. in Merc. Quæque habeat quotidianum familiæ coctum cibum. Cic. 2. de Diui. Sunt hæc quotidiana. Per translationem accipitur pro uulgati, [*Volgare, solito*,] Ter. in Eun. Tædet harum quotidianarum formarum.

QVOTIDIE [*Ogni giorno*,] singulis diebus, a Quotus, & Dies. sunt qui scribant cotidie, itaque olim scribi solitum esse ostendit. Quint. lib. 1. Instit.

QVOTIES, [*Quante uolte*] ποσάκις, interrogatiuum, significans quot uicibus. Plau. Curc. Quoties dicēdum est? Ci. 4. Ver. Quoties, & quot nominibus auferes? Idem in Catil. Quotiens iam tibi extorta est sica illa de manibus? Accipitur & relatiue, habetque antecedens Toties. Ci. de Ora. Toties, quoties præscribitur.

QVOTIESCVNQVE, [*Qualunque uolta che*,] quoties. Cic. pro Clu. Quotiescunque dico, toties uideor mihi in iudicium uenire.

QVOTQVOT, quotcunque. [*Quantunque*] quantumuis multi. Brutus Ciceroni. Peream, si te omnes, quotquot sunt, conantem loqui ferre poterunt.

QVOTVPLEX, cis, quot generum, quot specierum, quod modorum.

QVOTVPLVS, a, um, interrogatiuum. Quotuplum reddit ager? Relatiuum, Centuplum Aegyptij reddunt agri, quotuplū uix nostri.

QVOTVS, a, um, πόστος, interrogatiuum. Hor. 2. Ser. Sa. 6 Hora quota est? Aliquando prq quot. [*Quanti*,] Mar. Dic quotus es, quāti cupias cœnare. idest, quod estis. Cum particula Quisque, [*Quanto*,] Cice. 1. de Nat. Deo. Quotus quisque formosus est? idest, quot sunt formosi? quasi dicat paucissimi. Quandoque pro Quātus. Iuu. Quota portio fæcis Achææ: idest, quantilla portio, quasi dicat, minima.

QVOTVS QVISQVE, πόσος, idem significat, quod quot: ut quotus quisque est, qui aliter sentiat? Ci. pro Plan. Quotus quisq; iuris peritus est? De Orat. Quotus enim quisq; est, qui teneat artē numerorum? Idem li. 2. de Diu. Quota enim quæque res euenit prædicta ab iis.

QVOVIS, [*Oue piace*,] quolibet. Ter. Heau. Abeat quouis gentium.

QVOVSQVE, [*Sino a che tempo*,] μέχρι τίνος, quandiu, ad quod usque tempus. Ci. At. l. 1. Quousq; hunc regem feremus? Idē de Som. Scip. Quousq; humi defixa erit tua mens? Interdum ad quem usque locum, ut, Quousq; Cæsari obuiam progressus es.

QVVM, ὅτε, idem quod quando, [*Quando*,] Ci. de Inue. Fuit quoddam tempus, quū in agris passim homines bestiarum more uagabantur. Aliquando, quoniam, [*Percioche*,] Sal. in Cice. Sed quum in te modestiam nullam animaduerto, respondebo tibi. Interdum idem quod quamuis, [*Benche*,] Cic. 13. epi. Quum antea studiose commēdabam Marcilium, tum multo nunc studiosius. De orthographia huius dictionis uariæ sunt opiniones. sunt enim qui semper scribant per c, siue aduerb. sit, siue coniunctio, aut ēt præpositio, solaq; accentus nota superposita, aduerbium, coniunctionemq; a præpositione distinguunt. Victorinus autem in orthographiæ præceptis, Quum temporis aduer. per q, & u, scribendum asserit. Quinct. lib. 1. ca. 13. de orthographia auctor est, a multis hanc differentiam fuisse obseruatam, ut pro aduerbio temporis scriberent Quom, pro coniunctione autem causali Quum: pro præpositione uero cum.

QVVM PRIMVM, [*Subito che*,] ἐπειδὰν τάχιστα, duæ partes sunt, duo exigentes uerba. idem enim ualent, quod ubi primum. Vir. Ecl. 7. Quum primum pasti repetent præsepia tauri.

DE LITERA R.

R LITERA semiuocalis est, & liquida, quæ post mutam in eadem syllaba posita, præcedentē syllabam si natura breuis sit, modo lōgā, modo breuem facit: ut Ou. in dictione Patrē exēplum posuit: Iam patrem, famulosq; patris, lucēq; timebam, ubi Pa, syllaba & producitur, & corripitur. Conuertitur, in l, ut Intelligo, pro interlego. Pellucco, pro Perluceo. In simplicibus, ut Niger nigellus, Vmbra, umbella. In s, ut Arbos, pro arbor, Odos pro odor. Aliquando in duo ss, ut Vro, ussi, gero, gessi. In u, consonantē, ut, Sero, seui: Tero, triui. In n, ut Aeneus, pro æreus. Persius Literam caninam appellat, quod tremula linguæ uibratione, canum, cum ringuntur, sonum imitari uideatur.

R ANTE A

RABIA, æ, [*Rabia*,] pro Rabies, ut annotauit Nonius, citans Cæcilium in Hypobolymeo. Rabia rabere se ait.

RABIDE, [*Rabiosamente*,] Cic. 5. Tusc. Quam uidemus ... a rabide appetentem.

RABIDVS, da, dum, [*Rabioso*,] λυσσῶν, qui rabie laborat. Pl. l. 29. ca. 5. In canis rabidi morsu tuetur capitis canini cinis illitus uulneri. translate accipimus pro eo, qui supra modū ira effertur, [*Irato*,] Vir. l. 6. Aen. Vt primum cessit furor, & rabida ora quierunt. Idem 2. Geor. At rabidæ tigres absunt.

RABIES, rabiei, [*Rabia*,] λύσσα, morbus canum, cum ueluti furore quodam acti, huc atque illuc rapiuntur, nec ullum quietis locum inueniunt. Alij Rabiem, quasi rauiem dici putant a raucitate uocis, qua canes præ calore infestātur. Pl. l. 29. c. 5. Vtilissime iecur eius, qui in rabie momorderit, datur, Oui. 14. Met. Stasque canū rabies. Ponitur & pro furore, [*Furore, pazzia*,] & ad homines trāsfertur. Ci. 3. Tus. Hecubam putant propter animi acerbitatem quandam & rabiem in canem esse conuersam. Hora. in Arte: Archilochum proprio rabies armauit iambo.

★RABILVS, Arabiæ rex, qui Antigonum Macedoniæ regem interfecit. Steph. in μωθ.

RABIOSE, [*Rabiosamente*,] rabie correpti. Cic. 4. Tus. Nihil rabiose fecerunt.

RABIOSVLVS, dim. Ci. Trebatio. l. 7. ep.

RABIO, bis, ire, [*Arrabbiare*,] λυσσάω, rabie agitor. Varro: Quid ē quod latres? qui rabis? Nonius tamen in loco Varronis iam citato Rabis, esse existimat a Rabo, tertiæ cōiugationis uerbo, quo & Cæcilium usum ostendit in Hypobolymæo, Rabia rabere sese ait.

RABIOSVS, a, um, [*Rabioso*,] λυσσώδης, proprie de canibus dicitur, qui rabie laborant, & de aliis animalibus, qui ex canis morsu rabiem contraxerunt. Pl. li. 29. Datur morsis a cane rabioso, ne rabidi fiant. Per translationem, qui ira præceps fertur, ita ut rabie agitari uideatur, [*Iracondo*,] Cice. 4. Tusc. Vide ne fortitudo minime sit rabiosa.

★RABIRIVS, eques Ro. accusatus perduallionis, a Ci. defensus est. Fuit & poeta, de quo Ouid. 4. de Ponto.

RABVLA, læ, [*Auocato*,] dicebatur, inquit Nonius, quem nunc aduocatum, uel patronum causarū dicimus, siue a rabie, ut eidē Nonio placet, siue a raui idest, rauci rare, ut is sit Rabula, qui in negociis agendis acer est, & rabiosus, quiq; (ut ait Festus) in multis intētus est negociis, paratusq ad radendum quid. auferendumque. Alij Rabulam dictum malunt a radendis auribus: nam ut a fando fabula, a nando nabula, ita a radendo rabula. nec alia ratione rabulas in foro dictos puto, quam quod radant, offendant aures, & (ut ait Quinct.) nimia uerbositate feriāt, quasi ab instrumento illo nuncupari, quod Rabula commodius, quām Radula,

la, uocari possit. Cice. In Ora. Non declamatorem aliquem de ludo, aut rabulam de foro, sed doctissimum, & perfectissimum quærimus oratorem.

RACEMARIVS malleolus, is, dicitur, ex quo pampini pullulant, uel steriles, uel certe minus feraces, ut inquit Col. l.3.c.18.

RACEMATIO, collectio racemorum, qui a uindemiatoribus sunt præteriti.

RACEMATVS, a, um, βοτρυωτὸς, quod acinos habet, siue baccas, ue etiam grana, racemi modo disposita. Pli. l.18.c.7.

RACEMIFER a, um, βοτρυοφόρος, quod racemos fert. Ouid. 3. Meta. Ipse racemiferis frontem circundatus uuis. Idem 15. Met. Victa racemifero lyncas dedit India Baccho.

RACEMOSVS, a, um, βοτρυώδης, quod est racemis plenum. Pli.

RACEMVS, mi, [Racemo grappolo,] βότρυς, pars botryonis, siue potius ipse botryon, qui & Botrys, more Græco, & Botrus nostris dicitur, i. integra uua ex multis cōstans acinis. Vir. li. 2. Ge. Tumidis Bumaste racemis. Hor. 2. Car. Iam tibi liuidos Distinguet autūnus racemos Purpureo uarius colore. Vir. tamen l. 2. Geo. Aperte Racemos distinguit ab uuis, cum ait, Et turpes auidus prædā fert uua racemos. Quo tamen in loco Vuam nonnulli figurate pro psa uite positam interpretantur. Dicitur item Racemus de aliis fructibus qui uuæ in modum ex pluribus acinis sunt conglobati. Pli. de hedera. Aliis densus acinus, & grandior racemus.

RADIATIO, [Splendore de raggi] ἀκτινοβολία,] radiorum eiaculatio, splendor. Pli. li 36.c.5.

RADICITVS, [Dalla radice,] ῥιζόθεν, a radice, uel usque ad radicem. Pli. li. 18.c.26. Herbas malas radicitus eruit. Per translationem pro penitus, [Del tutto,] Plau. in Most. Malefacta uestra reperi radicitus. Catul. Arg. Ille tulit radicitus altas Fagos. Propert. l.3. ele.7. Huic fluctus uuo radicitus abstulit ungues. Ci. 1. de Finibus: Cupiditas tollenda est, atque ea trahanda radicitus.

RADICO, cas, p.p. [Far le radici] ῥιζόω, siue radicor, aris, radices ago, radices emitto. Pli. l.17.c.7. Frumenta multis radicantur fibris. Radicatus, a, um, quod iam radices egit. Col. de Arbor. c.10. Arbores aut radicata semina autumno serito. Hinc Eradico, usque ad radices, uel una cum radicibus euello.

RADICOSVS, a, um, [Che ha molte radici,] quod multas radices habet. Pli. lib. 16.c.34.

RADICVLA, ῥιζίον, parua radix. Col. l.3.c.15.

RADICVLA, herba, succum habens lauandis lanis, & ab œsypo repurgandis accommodatissimum. Pli. l.19.c.3.

RADIO, as, are, [Risplendere,] ἀκτινοβολέω, radios emittere. Oui. li. 2. Met. Argento bifores radiabant lumina ualuæ Pro. l.3. El. 1. Infestis miles radiabat in armis, Ouid. 3. Am. Ele. 3. Radiant, ut sydus ocelli. Radior, aris. Ouid. lib. 4 De Pun. El 4. Galeæ gēmis radientur, & auro. Radians, tis. Vir. 8. Aen. Arma sub aduersa posuit radiantia quercu. Radiatus, adiect. quod radios emittit. Ci. 4. Ac. Sol ipse hic radiatus me intueri uidetur. Radiata ruta, Var. 3. de re rust. cap. 5.

RADIOSVS, [Raggioso,] multos emittens radios. Plau. in Stich. Radiosus sol.

RADIVS, dij, [Raggio,] ἀκτὶς, splendor a sole emicans. Ci. 5. de Fin. Vt stellæ in radio solis, sic istæ in uirtutum splendore ne cernuntur quidem. Ouid. lib. 2. Meta. Tum primum radiis gelidi caluere Triones. Transfertur & ad fulgorem oculorum, [Splendor de gli occhi,] Plin. Cuius ex oculis radij noctu micantes cernuntur, Gel. li. 1. cap. 16. Stoici causas esse ui. endi dicunt radiorum ex oculis in ea, quæ uideri queunt, emissionem. Item Radius dicitur uirga, qua geometræ lineas indicant, [Verga] Virg. Ecl. Descripsit radio totum qui gentibus orbem. Item textoris instrumentum, quo subtegmen staminı inseritur, radius appellatur, [Nauella,] Vir. 9. Aen. Excussi manibus radij, reuolutaque pensa. Radij quoq; in rotis dicūtur, qui hinc cētro, illinc, 3rhis inseruntur. Vir. 2. Ge. Hinc radios triuere rotis. Instrumētū etiam, quo radiuntur mensuræ, Radius uocatur. Pla. Dij, tantam nobis lætitiam, tot gaudia, sine radio cumulent. Radij irē dicūtur oliuæ oblongæ. Virg. lib. 2. Geo. Orchites, & radij, & amara pausia baccha. Hos & radiolos nominat Col. l.12.c.47. Est & radius pastinacæ pisci pro telo. Pl. l.9. c.42. Pat na ex occulto træfuntes radio figit. Radius item a rei anatomicæ peritia dicitur minus bracchii os, inter cubiti curuaturam, & carpum situm, maior osi, quod cubitum ap, ellant, super incumbens.

RADIX, cis, [Radice,] ῥίζα, ima pars plantæ, qua alimentum trahit. Ci. 5. de Fi. Videmus ea, quæ terra gignit, corticibus, & radicibus ualide seruari. Vir. l. 2. Ge. Pullulat ab radice aliis densissima silua Radices montis, imæ partes montis, [Pianta, fondo,] Cæs. l. 1. Bel. Ciu. Ab infimis radicibus montis, castra facere constituit. Agere radices, est radices emittere, & stabiliri. Ci. l. 2. Off. Vera gloria radices agit, atque etiam propagatur. Desixum radicibus. Cic. 4. Phil. Virtus est altissimis defixa radicibus, quæ nunquam ulla ui labefactari potest.

RADO, is, si, sum, [Radere, mondare,] ξέω, complano, extirpo, mundo, Iuue. Sat. 6. Nam Sergiolus iam radere guttur Cœperat. Suet. Calig. Regulos quosdam habam posuisse, & uarium capita rasisse ad indicium maximi luctus, [Nauigare,] Vir. li. 7. Aen. Proxīma Circeæ raduntur littora terræ. Lucr. l. 5. Et ripas radēntia flumina radunt. Radere aures, est aliqua inamœna aures offendere. Quin. l. 3. Ne ieiuna atq; arida traditio aures præsertim delicatas, raderet. Aliquādo pro scalpere, [Scalpare,] Plau. in Aul. Radebat pedibus terram, & uo e, crocitabat. Rasus, sa, um. Vir. l. 2. Ge. Tum læues calamos, & rasæ hastilia uirgæ. Ou. lib. 2. de pon. El. 4. Vtq; meus limatus liber esset amici.

RADVLA, [Rasiatoia,] ξυστήρ, ferramentum ferreum, a radendo dictum, quo doliorum ueterum pix liquata educitur, ut deinde iterum picentur ad futuram uindemiam. Col. l.12.c.18.

RAIA, βάτος, genus piscis plani, & cartilaginei, in tergo, & cauda spinas habēs iis simillimas, quę in rubo ursuntur: unde & Batos, Gręci, idest, rubum appellarunt, Pl. l.9.c.42. & Hermolaus. c.42.

RALLA, genus uestis, a raritate, teste Nonio. nam rarum facit dimitium Rallum. Plau. in Epi. Tunicam rallam, tunicam spissā.

RALLVM, a radendo, ferrum, quo uomeres identidem purgantur in arando.

RAMALE, lis, ramus inutilis ex arbore decisus. Oui. l. 4. Met. Multifidasq; faces, ramaliaq; arida. Persi. Sat. Vt ramale uetus.

RAMENTVM, ti, [Rasura,] ῥίνημα, tenuis cuiusque rei particula: a radendo, quasi rasura, unde ramenta auri, & cæterarum retū, quæ e sectione earum ferum decidunt. Fluminum quoque rameta dicuntur, quæcunque illa ex locis, per quæ fluunt, abradunt. Plin. l.33.c.4. Aurum inuenitur fluminum ramentis, ut in Tago Hispaniæ. Pla. in Bacch. Col. l. 4. c.29.

RAMEVS, a, um, [Di ramo,] κλαδεινος, ex ramo. Vit. l. 4. Ge.

RAMEX, cis, κήλη genus herniæ. Pla. in Merc. Tu causa rupi ramices, iādudum sputo sanguinem. Pl. l.30.c.15. Ramices infantium lacertæ uiridis admotæ dormientibus morsu emendantur. Hinc ramicosus, qui ramicibus laborat. Pli. lib 30. cap. 15. Ramicosis cochlearum cinis cum thure ex oui albi succo illitus per dies triginta medetur. Col l.9. Aliter accipit ramices, cum inquit de uiuario constituendo: Per transuersa laterum caua transmittuntur ramices, qui catius ferarum obserent.

RAMOSVS, [Che ha molti rami,] multos ramos habens. Pl. l.8.c.34.

RAMVLOSVS, adiect. Pl. l.16.c.42. Ramulosa folia ulmo.

RAMVLVS, Cic. 1. de Diuin. Ramulum adductum, in oculum suum recidisse.

RAMVSCVLVS, κλαδίσκος, Plin. l.20.c.23.

RAMVS, mi, [Ramo,] κλάδος, arborum ueluti brachium. Vir. 2. Ge. Ramos, & brachia tendens. Ci. 3 de Ora. In arboribus non truncus, non rami, non folia sunt denique, nisi ad suam retinendam naturam. Col. l.4.c.10. Truncum super posuit: mox ramis diffundit quasi brachiis.

RANA, næ, [Rana,] βάτραχος, genus animalis palustris, tam in terra, quam in aquis, uitam habēs. Hæc solito uocalior pluuiam denuntiat. 1. Geo. Et ueterem in limo ranæ cecinere querelā. Sunt & ranæ terrestres omnium maximæ, quæ quod inter uepres & rubos potissimum uiuant, Rubetæ latinis appellantur. Pl. li. 8. c. 31. Sunt item Ranæ mutæ præsertim in Seripho insula: unde & Rana Seriphia in prouerbiū cessit, pro homine muto & elinguı, [Muto,] Præter hæc Rana a medicis dicitur, tumor sub lingua cum inflammatione, quem & Græci βάτραχον, Auicenna Ranulam appellat. Quod morbi genus etiam boues nonnunquam infestat. Col. l. 6 c. 8.

RANCEO, es, [Rancidirsi,] σαπρὸς εἰμί, putridus sum, & rancidus. unde rancescere, putrescere, & ex uetustate grauem odorem contrahere.

RANCIDE, [Rancidamēte,] Gel. l.18.c.8. Immodice faciūt, & rācide.

RANCIDVLVS, Iuu. Sat. 11. Obsonia fiunt Rancidula.

RANCIDVS, da, dum, [Rancio,] σαπρὸς, putridum & putidum. Hor. 2. Ser. Sat. 2. Rancidum aprum antiqui laudabant, non quia nasus Illis nullus erat, sed, credo, hac mente, quod hospes Tardius adueniens uitiatum commodius, quam Integrum edax dominus consumeret. Interdum pro inluaui, [Spiaceuole,] Pl. l. 22. c. 22. Rancido, aspero, liuido incus colore.

RANCOR, [Puzzo,] putor, atque odoris grauitas, ex uetustate & putredine a Ranceo, ut acor ab aceo. Palladius de re rust. Receptacula olei sint munda, ne nouos sapores ueteri rancore infecta corrumpant.

RANVNCVLVS, li, [Ranocchietto] βατράχιον, dimi. a Rana. Ranunculos per iocum uocat Vlubrenses. Cic. ad Treb. lib. 7. quod sibi obstreperent, tanquam ranæ. Est & Ranunculus herbæ genus, quatuor sub se complectens species. Plin. lib. 25. c. 13.

RAPA, æ, [Rapa,] γογγυλὶς, herba nulli nō nota: dicta, quod passim ex agro rapiatur. Alij deducere a Græcis malūt, qui napi quoddam genus rapis simillimum ῥάπυν, & ῥάφυν, nominant. Pallad.

Rapa

Rapa moratur in napos, In alio solo per biennium fatalia uero napus transit in rapam. Dicitur & Rapum, rapi, n. g. Mart. l. 13. Brumali gaudentia frigore rapa. Vide Pli. lib. 18. c. 13. Theoph. lib. 7. c. 4. Dios. l. 2. c. 121.

Rapacitas, [Rapacita, latrocinii,] Col. l. 1. cap. 7. Nisi maxima uel negligentia serui, uel rapacitas interuenit. Ci. pro Cœl. Quis in rapacitate auarior.

Rapax, cis, [Rapace, ladro,] ἅρπαξ, auidus & rapinis semper intentus. Sueto. Ioopin rapax, metu saeuus. Ouid. 8. Metam. Vtque rapax ignis nonnunquam alimenta recusat. Plaut. Pecsa. Procax, rapax. Sal. in Cic. Manus rapacissimæ, gula immensa, pedes fugaces. Rapax procella, quod omnia secum rapiat, Catul. epig. 22. Turbida rapacior procella. Rapax natura, [Ingorda,] idest, sui similium attractria Ci. de Ami. Nihil appetentius similium sui, nihil rapacius, quam Natura.

Rapicia, orum, [Rauizze,] αὔματα, teneriores raporum frondes, & cauliculi, quos in brassica cymas appellamus, non ingratum cibum præbentes. Plin. lib. 18. c. 13. Rapic orum gratia. Et Rapicios coles, apud Catonem legimus c. 35. de re rust.

Rapidus, a, um, [Veloce,] θοὸς, uelox, proprieque de fluminibus, torrentibus, procellis, fulmine, aliisq; id genus, quæ celeritatis impetu obuia quæq; secum rapiunt, Cic. 2. de Natu. De. Ex Arato: Has inter rapido ueluti cum gurgite flumen. Vir. 6. Aenei. Quæ rapidus flammis ambit torrentibus amnis Tartareus Phlegeton. Horat. de Arte: Tigres rapidosque leones. Oratio rapida, idest, concitata. Ci. 2. de Fin. Cum fertur quasi torrens oratio, nusquam orationem rapidam coerceas. Hinc rapide, [Velocemente,] uelociter. Ci. 2. de Leg. Rapide dilapsus cito in unum confluit. Rapiditas, [Velocita,] ipse celeritatis impetus. Cæs. l. 1. Bel. Cic. Rapiditate fluminis ad transeundum impediretur.

Rapina, æ, [Rapina, ruberia,] ἁρπαγὴ est rei alienæ per uim ablatio. Cic. 1. Ver. Quas res luxuries in flagitiis, auaritia in rapinis, superbia in contumeliis efficere potuisset. Cæs. 1. Bel. Gal. Satis habebat, hostem rapinis, populationibusque prohibere. In hac significatione Rapina primam syllabam habet correptam: cum a rapiendo deriuetur. Ouid. 1. Amo. Eleg. 8 Certior e multis, nec tam inuidiosa rapina est Est & Rapina, prima syllaba pro locus rapis consitos, aut certe rapa ipsa, uno quouis in loco nascentia. Cato de re ru. c. 35. Rapinā, coles rapicij unde fiāt, loco crasso serito. Idē l. 11. c. 2 Rapinæ siccantis locis per hos dies fiunt.

Rapinator, [Raptore, ladro,] ἁρπακτὴς, antiquis in usu erat pro eo, quem hodie Raptorem dicimus. Luc. lib. 2. apud Nonium. Impune est rapinator.

Rapio, pis, pui, tum, [Rapire, torre per forza,] ἄγω, ἁρπάζω, impetu, & celeritate quippiam aufero. Ter. in And. Sublimen hunc intro rapere, quantum potes. Idem in Ad. Cæteros ruerem, agerē, raperem, tunderem. Virg. 4. Geo. Quid faceret? quod se rapta bis coniuge ferret? idest, ablata, [Precipitar,] Et li. 1 Geo. Atque illū in præceps prono rapit alueus amni. Cic. 3. Ver. Rapiunt eum ad supplicium dij patrij. Aliquando in præterito rapsi fecit. Cic. 2. de Leg. ex 12. tab. Sacrum, sacroue commendatum qui clepserit, rapseritue, parricida esto. Aliquando est uim afferre, uitiare, & proprie de uirginibus atque impuberibus pueris, etiam si loco non dimoueantur. Virg. lib. 1. Aen. Et genus inuisum, & rapti Ganymedis honores. Liu. 26. Nec incendi patriam uidebo, nec rapi ad stuprum matres Campanas, uirgines, & ingenuos pueros. Rapere aliquē in ius, est quouis modo aliquē compellere, ut se iudicio sistat. Apud ueteres enim consuetudo erat, si quis in ius uocatus ire recusaret, ut actor apprehensis præsentium auriculis, eosq; antestatus reum uel ui in iudicium adducere posset, quod non obscure docet Hora. lib. 1. Serm. Saty. 9. Quo tu turpissime? magna Exclamat uoce, &, licet antestari? ego uero Oppono auriculam: rapit in ius. Plaut. in Pœn. Rapiamus in ius. Rapere ad pœnam est punire. Rapere aliquem in inuidiam, est odium in aliquem concitare.

Rapo, ponis, [Ladro, rapitore,] ἅρπαξ, raptor. Pōponius: Ne uos conturbent auri, argentique rapones. Varro περὶ ἐγχωρίων, ut citat Nonius Hic rapo umbram quoque spei deuorasset.

Raptim, [Velocemente,] ἁρπαλέως, celeriter rapiendo. Plin. lib. 18. c. 7. Semine raptim auium fame deuorato. Sæpe tamen accipitur pro celeriter hoc uelociter. Liu. 3. Fabius prædam ex castris raptim Antium uexit. Cic. Att. li. 1. Raptim in eam sententiā pedarij cucurrerunt. Cæs. 1. Bel. Ciu. Aguntur omnia raptim, atque turbate. Cic. ad Att. lib. 2. Hæc raptim scripsi.

Raptio, Rapina, & Raptus, distinguuntur ab inuicem, quod Raptio, ad personam, Rapina, ad rem, Raptus, ad stuprū referatur. Ter. in Ad. Audiui filium in raptione fuisse cum Aeschino. Cic. 1. Ver. Quas res luxuries in flagitiis, crudelitas in suppliciis, auaritia in rapinis, efficere potuisset. Cic. 4. Tus. Quis de Ganymedis raptu dubitat, quid poetæ uelint?

Rapto, ptas, frequenter rapio, traho. Virg. 1. Aen. Ter. circum Iliacos raptauerat Hectora muros. Tacit lib. 12. Raptare inter se, inter se latronum globos. Cice. pro Sext. Dissipati liberi, raptata coniux.

Raptor, [Rapitore,] ἅρπαξ, qui rapit. Plaut. in Epi. Raptor hostiū gloriosus. Vir. 2. Ae. Inde lupi ceu raptores atra in nebula. Hor. 3 Carm. Fugies inaudax Prælia raptor.

Raptum, pti, [Ratto, rapina,] λεία, λάφυρον, res capta. Liu. 7. Quod rapto uiuere necessitas cogeret. Oui. 1 Met. Viuitur ex rapto.

Raptura, ræ, [Rapina,] rapiendi actus. Pli. l. 11. c. 24. Cum raptura incidit.

Rapulum, dimin. a Rapum. Hor. 2. Ser. Sat. 8. Acria circum Rapula. Idem Sat. 2. Cum rapula plenus, Atque acidas mauult inulas.

Rapunculus, li, a quibusdā appellatur herba, quam Dios. γογγύλη ἀγρία, Pli Rapum siluestre, uulgus Rapuntium nominat.

Rare, [Di rado, rare uolte,] ἀραιῶς, infrequenter, non dense. Col. lib. 2. cap. 9.

Rarefacio, rarum facio. Col. li. 3. Si rarefeceris eas partes, supra quas ramum secaturus es. Lucr. li. 6. Et rarefecit calido miscente uapore.

Rarefio ἀραιοῦμαι, passiuum a rarefacio. Luc. l. 1. Calidum densarier ignem, Nec rarefieri. Rarefactum, idem lib. 3.

Rarenter, [Di rado,] raro. Gel. li. 2 c. 25. A rarus non dicitur rarenter, sed alij raro dicunt, alij rarenter. Cato cap. 103. Dato rarenter bibere. Pomponius Ergastulo: Longe ab urbe uillicari, quo herus rarenter uenit.

Raresco, is ἀραιοῦμαι, μανοῦμαι, rarum fio, siue extenuor. Col. lib. 3. c. 16. Quæ uirent, rarescunt. Vir. lib. 3. Aen. Rarescent claustra Pelori. Stat. l. 1. Syl. Nubila rarescunt pluuiis.

Rarepilus, a, um, ψιλόθριξ, habens raros pilos. Col. in Præfat. l. 1.

Raritas, [Rarita,] μανότης, contraria densitati. Cic. 2 de Na. De. In pulmonibus inest raritas, idest, laxitas quædam spongiosa. Accipitur interdum pro paucitate & infrequentia. [Poco,] Pli. lib. 25. c. 1. Turpissima causa raritatis.

Raritudo, [Rarita,] μανότης, raritas. Col. lib. 1. de Arb. c. 3.

Raro, [Di rado,] σπανίως, insolenter, infrequenter, minus sæpe. Ci. pro Ros. Am. Hoc maleficium raro exitit. Rarius comparatiuum, & superlatiuum rarissime. Cic. Lent. li. 1. epi. Si rarius fiet, quam tu expectabis.

Rarus, a, um, [Raro,] μανὸς ἀραιὸς, spongiosum, denso contrariū. Virg. 4. Aen. Retia rara plagæ. Ouid. 12. Meta. Vt ue liquor rari sub pondere cribri Manat. Vir. 7. ecl. Et quæ uos rara uiridis tegit arbutus umbra. Interdum rarus idem est, quod infrequēs, & non ubiq; obuius, [Poco,] Ci. de Ami. Omnia præclara rara. Idē Cœlio l. 2. Raras tuas accipio litteras Hor. 1. Car. Rara fides.

Rasilis, & hoc le, [Raso, polito,] p. c. ξυστὸς, rasus. politus, & nihil extans habens. Ouid 8 Met. Rasilis huic summam mordebat fibula uestem. Foris Rasilis, Catul. in Epi. Interdum, aptum radi. Vir. 2. Ge. Et torno rasile buxum.

Rasis genus crudæ picis, quæ ex uetustate dura effecta contunditur & in puluerem redacta pharmacis admiscetur. Colum. li. 12. cap. 20.

Rasito, tas, ξυράω, sæpe rado. Gel. lib. 3. c. 4. Comperimus nobiles uiros barbam in eiusmodi ætate rasitauisse.

Rasores, [Barbiere,] κουρεῖς, tonsores, a radendo, translate & fidicines dicuntur rasores, quod uideantur chordas ictu radere. Nonius.

Rasorius, a, um, κουρικὸς, unde culter rasorius, [Rasoio,] dicitur quem alio nomine nouaculam appellamus.

Rastrum, stri, & in plurali rastri, mascu. gener. & Rastra neutro, [Rastello,] instrumentum dentatum glebis confringendis idoneum. Pli. l. 18. c. 20. Aratione per transuersum iterata, occatio sequitur, ubi res poscit, crate, uel rastro. Ter. Heau. Istos rastros tamen interea depone. Vir. 1. Ge. Rastris glebas qui frangit inertes. Rastris itē agri a noxiis herbis purgabantur. Ibidem: quod nisi & assiduis terram insectabere rastris, Heu magnum alterius frustra spectabis aceruum. Quo in loco Seruius rastros pro sarculis accipi tradit. Erāt itē Rastri instrumenta, quibus uites, arboresque ablaqueabantur. Idem 2. Geo. Procuruam expectant falcem, rastrosque tenaces. Hinc Rastelli per diminutionem dicti, quibus desecto fœno prata stipulis purgabantur. Var. lib. 1. de re rust. c. 49. De pratis stipulam rastellis eradi. Rastellū item Suet. in Ner. pro sarculo posuit, aut simili instrumento, terræ effodiendæ idoneo.

Rasura, æ, [Raditura,] ξυσμὸς, radendi actus. Col. l. 4. c. 39.

Ratio, [Ragione,] τὸ λογιστικὸν, princeps, atq; nobilissima animæ facultas, qua una a cæteris animantibus homo secernitur. nam sensitiuas animæ facultates cum brutis, naturales etiā cum stirpibus habemus communes. Ci. 1. Offi. Duplex uis animorum, atque naturæ: Vna pars in appetitu posita est, quæ hominem huc & illuc rapit: altera in ratione, quæ docet & explanat quid faciēdum, fugiendumque. ita fit, ut ratio præsit, appetitus uero obtemperet. Accipitur & pro ipsa ratiocinatione, [Discorsi,] Hor. Vineic

eſt enim ſtultos ratio inſanire nepotes. Rhetores rationem appellant probatiunculam propoſitioni ſubiectam. ad Heren. lib. 2. Ratio eſt cauſa, quæ demonſtrat uerum eſſe id, quod intendimus, breui ſubiectione. Aliquando pro conſilio, & propoſito, [*Conſiglio, intentione,*] Cic. Ver. 2. Mea ratio cum præteritis rebus eſt cognita, tum in reliquis explorata, atque prouiſa eſt. Tere. in Ad. Veſtram nequeo ſatis mirari rationem. Aliquando pro cura, [*Cura,*] Cic. Planco: Peto a te ut me rationem habere uelis & ſalutis, & dignitatis meæ. Idem 2. Offi. Habenda ratio rei familiaris, quam delabi ſinere, flagitioſum eſt. Cum præpoſitione Cum, ſignificat negotium, [*Negotio, faccenda,*] Vnde habere rationem cum aliquo, eſt habere quod cum illo agas. Cic. 4. Verr. Nihil cum eo rationis habui. Idem Attic. Cum omnibus Muſis rationem habere cogito. Aliquando pro cauſa, [*Cagione,*] Idem ad Cato. lib. 15. epiſt. Cum ad Cybiſtra propter rationem belli quinque dies eſſem moratus. Aliquando pro uia, & forma, [*Modo,*] Sal. in Catil. Ego uobis, ſi modo uultis eſſe uiri, rationem oſtendam, qua iſta fugiatis. Quandoque ſupputatio, uel calculus, [*Conto,*] Pla. in Aul. Supputatur ratio cum argentario. Idē in Amph. Et ut res, rationesque ueſtrorum omnium bene expedite uultis. Ratio etiam proportio, [*Proportione,*] dicitur: ut cum tria ad quatuor epitriti, quatuor uero ad ſex hemiolij rationem habere dicimus. Rationem ſui ducere, eſt conſulere ſuo commodo, [*Prouederſi,*] Ci. ad Treb. li. 7. Rationibus inferre aliquam ſummam, eſt eam in rationibus perſcribere. Rationem ioire, [*Trouar modo di,*] eſt modum inuenire. Ponitur aliquando pro quantitate, [*Quantita,*] Cato de re ruſt. Scito pro ratione fructuum eſſe, id eſt pro modo fructuum, aut quantitate.

RATIOCINATIO, [*Diſcorſo,*] λογισμὸς, principis animæ portionis, id eſt, mentis functio eſt, ex ſingularibus quibuſdam uniuerſalia inducens, communeſque rerum ac generum ſummas, ex iiſque deinde argumentatione plurima eliciens, de quibus ſcientia habetur, uel opinio. Cic. 4. de Inuen. Ratiocinatio eſt diligens, & conſiderata faciendi aliquid, aut non faciendi excogitatio. Accipitur aliquando Ratiocinatio, pro argumenti genere, ex duob. pronuntiatis concluſionem inferente, [*Argumento,*] ſeu ſυλλογισμὸν uocant Græci.

RATIOCINATIVVS, a, um, quod ad ratiocinationem pertinet. Ratiocinatiuum genus orationis, Ci. 1. de Inu. Quin. lib. 7. c. 2. Ratiocinatiua, atque collectiua quæſtio: Status ratiocinatiuus, idē lib 3. cap. 6.

RATIOCINATOR, [*Quadernimo,*] ſubducendæ rationis peritus. calculatorem nominat Martial. Col. l. 3. c. 3. Ci. Att. l. 1. Ratiocinatorem, & clientem tuum. Idem 1. Offic. Exercitatio capienda, ut boni ratiocinatores officiorum eſſe poſsimus, & uidere, quæ reliqui ſumma fiat: ex quo, quantū cuique debeatur, intelligas.

RATIOCINIVM, [*Conto,*] λογισμὸς, ſupputatio, calculi ſubductio. Col. l. 5. c. 1. Hæc nō aliena, nec procul a ratiocinio. Et paulo poſt.

RATIOCINOR, aris, [*Far conto, contare,*] συλλογίζομαι, ratione, ratione quadā, deprehendo, colligo, cōputo. Gel. 1. c. 1. Plutarchus ſubtiliter ratiocinatum Pythagoram dicit in reperienda ſtatura, longitudineq; Herculis præſtantia. Ci. lib. 1. Tuſc. Ratiocinandi utilitate inſpecta, huius artis terminauimus modum. Idem 2. de Inuen. De pecunia ratiocinari, ſordidum eſt.

RATIONABILIS, le, [*Con ragione,*] cum ratione. Quin. l. 5. c. 11.

RATIONALIS, le, [*Rationale,*] λογικὸς, cui a natura inſitum ut ratione uti poſsit. Quin. l. 7. c. 4. Falſa eſt finitio, ſi dicas, Equus eſt animal rationale: nam equus animal, ſed irrationale. ad Heren. lib. 2. In cauſa rationali quæritur Rationales, & procuratores Cæſaris iidem erant, ut ait Lampridius in Alexandro.

RATIONARIVM, rij, [*Libro di conti,*] λογισμὸς, liber rationū. Suet. in Aug. Tædio diuturnæ ualetudinis, magiſtratibus ac Senatu domum accitis rationarium imperij tradidit. Rationarius, ria, riū, λογιστικὸς, ut Rationarius apparitor. Marcel. iuriſcon.

RATIO, conſtare dicitur, cum nulla apparet. Pli. Iunior: Mirū quam ſingulis diebus in urbe ratio conſtet. Pro eodem dicimus, Ratio apparet, cum ſcilicet accepta cum datis collata, paria inueniuntur. Plau. in Trin. Ratio apparet, argentum οἴχεται.

RATIS, tis, ſiue Rates, tis, ſi Probo credimus, [*Zatta, naue,*] σχεδία, connexarum trabium compages, quæ, antequam nauigia eſſent inuenta, nauium uſum præbebat. Plin. lib. 7. cap 56. Nauem primus ex Aegypto in Græciam Danaus aduexit: ante ratibus nauigabatur. Cic. 7. Verr. Cum nauibus aut ratibus conarentur accedere καταχρηστικῶς, a poetis pro naui accipitur. Virg. lib. 1. Aen. Dehiſcitque rates. Oui. li. 14. Met. Fertque rates pronas, medioque ſub æquore mergit.

RATITVS, quadrans, & Ratitus triens, ab antiquis appellati ſunt, quod in iis ratis fuerit effigies, ut nauis in aſſe. Nonius.

RATIVNCVLA, læ, λογάριον, dim. a ratio. quod modo accipitur pro leui & futili ratione, [*Ragione uana,*] Cice. 2. Tuſ. Concludunt ratiunculas Stoici, cur non ſit malum, quaſi de uerbo, non de re laboretur. Suggerere ratiunculas, Idem 3. de Na. Deo. Modo pro ſupputatiuncula, non magnæ pecuniæ. Ter. in Phorm. Erat ei de ratiuncula apud me reliquum pauxillulum nummorum. Plau. in Cap. Subducam ratiunculam.

RATVMENA, auriga fuit, qui cū in ludis Circenſibus excuſſus fuiſſet, equi eius cu corona, & palma in Capitolium peruenerunt, ſedemq; ter luſtrarunt. Ex quo factum, ut porta, per quam intrauerat, Ratumena diceretur. Pli. l. 8. c. 42.

RATVS, rata, ratum, [*Fermo, ſtabile, conſtante,*] βέβαιος, firmus, fixus, conſtans, immobilis. Tere. in Hec. Ne quod egiſſem, eſſet ratum. Ci. 2. de Na. Deo. Qui cum tam certos cœli motus, tam ratos aſtrorum ordines uideret. Ibidem. Aſtrorum in omni æternitate rati, & immutabiles curſus. Ratum habere aliquid, eſt approbare, confirmare. [*Confermare,*] Ci. pro Roſ. Com. Quis hoc frater fratri, tribuit, ut quodcunque te tuliſſet, id ratū haberet? Ratum facere, eſt confirmare, [*Confermare,*] Ci. 1. de Diui. Quid habet augur, cur a dextra coruus, a ſiniſtra cornix faciat ratum? ſubaudi augurium. Ratum mihi eſt, approbo. Ci. ad Gall. lib. 7. Quæ te cmille ſcribis, non ſolum rata mihi erunt, ſed etiam grata. Pro rata parte [*A proportione,*] id eſt, habita ratione proportionis. Cæſ. 1. Bel. Gal. Quadraginta iugera in ſingulos proponit, & pro rata parte centurionibus euocatiſque. Liu. 45 Tantum perditi daturum fuiſſe credunt, & pro rata aliis. Cic. 1. Tuſ. Vt cuiq; data ſunt pro rata parte, ita longa aut breuia dicuntur. Pro rata portione, Pli. l. 11. c. 15. Ratæ preces, exauditæ. Oui. in Faſt. Efficiatq; ratas utraq; diua preces. Eſt & Ratus, part. a uerbo Reor, idem quod arbitratus. Pla. in Aſin. Ego præter alios meum uirū fui rata ſiccum, continentem, amantem uxoris maxime. Idem Amph. Victis hoſtibus, quos nemo ſuperari poſſe ratus eſt.

RAVCAS, uermes terreni, radices arborum lædentes. Pli. l. 17. c. 18.

RAVCITAS, [*Rauità,*] raucedo, βράγχος, uocis obtuſitas. Plin. lib. 11 cap. 51.

RAVCISONVS, Lucr. Raucisonoq; minantur cornua cantu.

RAVCVS, a, um, [*Rauca, roce,*] βραγχώδης, qui uocē obtuſam habet, compreſſam, & impeditam. Virg. 11. Aen. Dant ſonitū rauci per ſtagna ſilentia cycni. Vbi Raucos cycnos uocat, non quidem canoros, aut optimam uocem habentes, ſed alarum cōcuſsione inter uolandum raucum per aera ſonū efficientes. Ponitur & pro feſſo, [*Stanco,*] ut, Rauca fama, Ci. ad Var l. 9. Te nolui, niſi rumor iā raucus erit factus ad Baias uenire. i. niſi ipſe rumor defecerit.

RAVDVS, uel Rodus, uel etiā Rudus, [*Rozo, imperfetto,*] ἀνάργυρον, teſte Feſto ſignificat rem rudem, & imperfectam. nam & ſaxum quoque Raudū appellāt poetæ. Accius Menalippe: Manibus exipere rodus ſaxeum grande & graue. Aes quoque rude & impolitū Raudus, Rodus, ſiue Rudus dicebatur. Cincius de priſcis uocabulis apud Feſtum: Omnis materia fere non deformata, rudia appellatur, & ueſtimentum rude, non perpolitum. Ad ædem Apollinis æs conflatum iacebat: Id Rudus appellabant. In æſtimatione cenſoria tamen æs infectum Rudus dicebatur.

RAVDVSCVLA, porta Romæ, a raudo, id eſt, ære, quod ærata eſſet. Var. 4 de Ling. Lat.

RADVSCVLVM, culi, ſiue Ruduſculum, dimi. a Raudus, ſiue Rudus. proprie æs rude & infectum, quanquam nonnunquā etiā pro ære ſignato accipiatur, ut ex Cincio annotauit Feſtus. Vnde in uenditionibus mancupi. ſcriptum erat, Rauduſculo libram ferito.

RAVENNA, [*Rauenna,*] ῥάβεννα, urbs in octaua regione Italiæ, Sabinorum colonia, teſte Pli l. 3. c. 15. In ora litoris Adriatici. Hanc quidā a Theſſalis cōditam exhibent. Alij poſt excīſam Troiam, alij poſt confuſas hominum linguas in Babylone, conſtructam fabulantur. Liu auctor eſt, ab Auguſto muris cinctam fuiſſe.

RAVIDVS, χαροπός, quod ex fuluo colore nonnihil ad nigredinem declinat: ut, Rauidi oculi. Col. l. 8. c. 2.

RAVILLAE, dicuntur qui rauos oculos habent. Feſtus.

RAVIS, huius Rauis, [*Rauità,*] raucedo, uel etiā obtuſitas. Pla. in Aul. Si quid poſcamus, ad rauim poſcamus, prius. Quam quicquā de tuis, id eſt, clamoſe adeo, ut uox etiā totiens uociferanti raueſcat. Apul. l. 3. Boando purgant rauim.

RAVISCELLVS, dimin. Pla. Quis hæc mulier, & ille rauiſcellus qui uenit? Feſtus. Raui colores appellantur, qui ſunt inter flauos & cæſios, quos Plau. appellat Rauiſcellos.

RAVRICI, Galliæ Belgicæ populi non procul a Rheno: quorum caput fuit Rauricum, ſiue, ut apud Ptolemæum legitur, Auguſta Rauricorum. Vide Alibamerum in Tacitum.

RAVVS, ua, um, medium habens colorem inter flauum & cæſium ut ait Feſtus: ſiue quod ex fuluo deſinit in nigredinem. Ci. l. 4. Aca. Quia nobis tum cæruleum, tum rauum uidetur. Sic ab Horatio Raua lupa dicitur a colore oculorum, lib. 3. Car. Ode. 27. Var. 2. de re ru. 2. Rauis oculis.

R ANTE E

RE, ἀνὰ, præpoſitio quandoque perfectionem denotat, ut recognoſco. Quandoque reciprocationem, ut Redamo. Quandoq; contra,

tra, siue aduersus, ut Reluctor, idest, repugno. Quandoque iterum, atque iterum, ut Reputo. Quandoq; reditum ad pristinum statum, ut Repuerasco. Quandoque ualde. ut Redundo. Quandoque longe. Vir. l. 3. Italiam petere, & terras sentare repostas. Seruius, Repostas: idest, longe positas. Sic Remoueo, longe moueo. Quandoque denotat contrarietatem suorum simplicium: ut Retego, quod est tectum, denudo: Resigno, signatum aperio: Recludo, clausum patefacio. Quandoque habet diuersam a suis simplicibus significationem: ut, Rescisco, nam cum Scire sit cognoscere, Rescire tamen, siue resciscere, non est rursus cognoscere, sed factum aliquod occultius cognoscere. Aliquando nihil omnino addit significationi sui simplicis. nam Recaleo, nihil aliud est, quam caleo.

Reaedifico, ficas, [*Redificare, rifar di nuouo*] ἀνοικοδομέω, instauro, ædificium collapsum restituo. Reædificare mentem, pro resarcire. Ci. ad Att. li. 6. Cæsarem in merito reædificando diligentiorem fore.

Reapse, [*In effetto, per opera,*] τῷ ὄντι, significat re ipsa. Pacuuius: Si non est ingratum reapse quod feci. Ci. 1. de Diui. Formæ quæ reapse nullæ sunt, speciem autem offerunt. Idem 5. de Fini. Quod idem reapse primum est.

Reate, reatis, Ῥεάτιον, Stephano ciuitas in Vmbria, Italiæ umbilicus, teste Plin. lib. 3. cap. 12. Hinc Reatinus gentile. Var. 1. de re rust. cap. 6.

Reatus, tus, [*L'essere reo, la conditione del reo,*] status & conditio reorum. Iurisconsultus: Si diutino tempore aliquis in reatu fuerit, aliquatenus pœna eius subleuanda erit. idest, in eum mitius animaduertendum, id quod euenire solet aut iudicum consilio, in diem longiorem iudicium reiicientium: aut pro re nata, si qua de causa plane non liquebat, reus sæpius ampliatus est. pars enim pœnæ uisa est, longa temporis intercapedo in calamitate & miseria. Iusti. li. 4. Reuocato igitur ad reatum Alcibiade, duo prælia secunda Niceas & Lamachus faciunt. Ad reatũ, idest, ad causam dicendam, inquit Budæus. Errore autem nimio (inquit Idem Budæus) hæc opinio inter nostræ ætatis iurisperitos inualuit, ut Reatus pro crimine capiatur. Est aũt reatus uocabulum nouum, Ciceronis ætati incognitum: proximo tamen sæculo, imperante Augusto, a Messalla primum usurpatum. Quinct. l. 8. c. 3. Messalla primus Reatum, Munerarium Augustus primus, dixerunt. Mar. l. 2. Si det iniqua tibi tristem fortuna reatum.

Rebello, las, [*Rebellare,*] ἀφίσταμαι, proprie de iis dicitur, qui in fide, quam principi, aut reip. obligarunt, non permanent: aut qui aliquando uicti, & in deditionem recepti, bellum redintegrant. Cæs. 8. Bel. Gal. Si tali ratione plures rebellare cœpissent. Liu. 8. Quia cum Latinis rebellare noluissent. Rebellare dicuntur ulcera, seu alia uitia, cum semel curata repullulant. Pli. l. 25. cap. 13. Rebellat humor, Idem lib. 13. c. 12.

Rebellator, [*Ribello,*] ἀφιστατικός, qui semel uictus, & in deditionem receptus, bellum instaurat, quive in fide principi aut ciuitati obstricta non permanet. Rebellatrix. Liu. l. 40. Prouinciam ingenio ferocem, & rebellatricem. Ouid. 3. Trist. el. 12. Teque rebellatrix tandem Germania.

Rebellio, [*Ribellione,*] ἀπόστασις, defectio. Cæs. 3. Bel. Gal. Rebellio facta. Tacit. l. 3. Rebellionem cœptauere.

Rebellis, le, [*Ribello,*] ἀποστατικός, qui semel uictus, & in deditionem receptus bellum instaurat, quive principis aut reipub. suæ imperium detrectat. Vir. 6. Aen. Gallumque rebellem.

Rebellium, lii, [*Rebellione,*] ἀφιστασμός, Rebellio. L. u. 5. Deca. l. 2. Qui pacatos ad rebellium incitasset.

Rebito, as, [*Ritornare,*] ἐπανίημι, a Re, & Ito, as, frequent. Verbi eo, is, quo antiqui utebantur pro reuertor, redeo. Plau. in Cap. Si non rebitas huc.

Reboo, reboas, [*Mugire,*] ἀντιβοάω, ex Re, & Boo, remugio, & per translationem resono, [*Risonare, rimbombare,*] Vir. l. 3. Ge. Reboãt siluæq; & magnus Olympus. Vbi Seruius: Reboo Græcum est: nam apud Latinos nullum uerbum est quod ante o, finalem habeat o, excepto Inchoo: quod tamen maiores aliter scribebant, aspirationẽ interponẽtes duobus uocalibus, & dicebant Incoho.

Recalcitro, as, [*Percuotere co' calci,*] λακτίζω, calce ferio. Proprie de equis dicitur: quamuis & ad homines transfertur. Hor. 2. Ser. Sat. 1. Cui male si palpere, recalcitrat, undique tutus.

Recalco, ἀναπατέω, rursus calco. Col. lib. 2. c. 2. Si uelis humum recalcare.

Recaleo, les, [*Scaldarsi,*] p. c. θέρομαι, caleo. Vir. 12. Aen. Recalent nostro Tyberina fluenta Sanguine.

Recalesco, [*Riscaldarsi,*] ἀναθερμαίνομαι, rursus calesco. Cic. l. 3. de Na. De. Cũ motu atq; agitatione corpora nostra recalescunt. Oui. 2. de Re. Quid iuuat admonitu tepidã recalescere mentẽ?

Recalfacio, cis, [*Riscaldare,*] p. c. ἀναθερμαίνω, rursus calidũ facio. Ouid. 8. Met. Calidumq; prioris Cæde recalfecit consorti sanguine telum.

Recaluaster, stri, dimi. a Recaluus, qui fronte subcalua est, non toto capite.

Recaluus, ua, uum, cui non totum caput, sed sinciput caluum est, Plau. in Rud. Ecquem Recaluum senem?

Recandesco, scis [*Riscaldarsi, di nuouo affocarsi.*] ἀνεκπυρόομαι, a Recãdeo, denuo candens, siue ignitus fio. Aliquando pro recalescere. Oui. l. 1. Met. Vbi diluuio tellus lutulenta recenti, Solibus ætheris, altoque recanduit æstu. Translate quoque ira recandescere dicitur, cum semel prope lenita, rursus exasperatur, [*Irarsi,*] Idem li. 3. Meta. Audito clamore recanduit ira. Interdum est candidum fieri. [*Imbianchirsi,*] Idem l. 4. Met. Percussa recanduit unda, idest, candida facta est e spuma, quam mare concitatum solet emittere.

Recano, recanis, recinui, recentum, ἀνακαλέω, cantu reuoco, Pli. l. 10. c. 33. de perdice loquens. Cum sensit fœminam aucupis accedentem ad marem, recanat, reuocetque.

Recanto, as, are, [*Cantare al contrario di prima,*] παλινῳδεῖν, diuersa superioribus canere, Inde recãtatus, a, um, parti. ut Opprobria recantata, mutato carmine in laudem conuersa Hor. 1. Car. Mitibus Mutare quæro tristia, dum mihi Fias recantatis amica Opprobriis. Curæ recantatæ, Ouid. 1. de Rem. Interdum est sonum cantati carminis reflectere. Mar. l. 2. Nusquam Græcula quod recantet Echo. Pli. l. 28. c. 2. p incantare, [*Incantare,*] uidetur usurpasse. Non pauci serpentes ipsos recantari credunt.

Recedo, dis, [*Partirsi, farsi indietro,*] ἀπέρχομαι, abeo. Ci. Att. li. 2. Aduola in Formianum: unde nos pridie Non. Maij recedere cogitamus. Plau. in Cap. Ab istoc procul recedas. Aliquando pro diminui, [*Diminuirsi,*] Pl. epi. 6. l. 3. Recessit uenter. Pro disiungi, [*Separarsi,*] Celsus, Sæpe fragmentum a fragmento recedit. Recedere ab officio, est deserere officium. Ci. 3. Offi. Recedere ab armis, est desistere, [*Lasciare,*] Ci. pro Ros. Am. Recedere a uita, est mori, [*Morire,*] Ci. 4. Tus. Recedere ab oculis, est e cõspectu abire: accipitur pro mori, [*Morire,*] Pli. 15. Recedere a conditione, persona, statu, est immutare personã, cõditionem, statum, [*Mutare,*] Ci. Att. l. 1. Neq; de statu nobis nostræ dignitatis recedendũ.

Recello, lis, [*Ridurre, inclinare.*] Apul. l. 10. Met. uidetur accipere pro eo quod est reducere, retrahere. Illa (inquit) quoties ex parcens, nares recellebam accedens, toties uisu rabido & spinam prehendens, Liu. autem lib. 24. uidetur usurpasse pro deprimere, [*Premere, calcare,*] Ferrea manus, inquit, cum iniecta proræ esset, grauique libramento plumbi recelleret ad Solum suspensa, proram, idest, deprimeret.

Recens, [*Fresco, nuouo, di poco, recente,*] νεαρός, νεαρὸς, nouus, nouitius, qui nuper fuit. Ci. Cec. Commemorarem nõ solum ueterũ, sed horum etiam recentium uel ducum, uel comitum tuorũ grauissimos casus. Vir. 3. Geo. Iubeo frondentia capris Arbuta sufficere, & fluuios præbere recentes. Recens & Lassus cõtraria. Cur. l. 3. Timere ne non uirtute hostium, sed lassitudine sua uincerentur. Persas recentes inde successuros, si lassius stare potuissent. Oui. 2. Met. Ardua prima uia est, & qua uia mane recentes Enitũtur equi. Inuenitur etiam Recens aduer. [*Di nuouo,*] Vir. 3. Ge. Sole recens orto. i. recenter, Sue. in Tib. Romam, recens cõditã, migrauit. Pli. li. 18. c. 22. Quam recentissime stercorato solo.

Recenseo, [*Riconoscere, ricommemorare,*] καταλέγομαι, ἐξετάζω, recognosco, & summã totius multitudinis per numeros colligo, [*Riuedere, numerare,*] Liuius: Inter hæc recenset exercitum, militem instruit. Idem 26 Recẽsuit captiuos, quot cuiusque populi essent. Vir. 4. Ge. Cõsedit scopulo medius, numerumq; recenset. Recensere, narrare, [*Narrare.*] Ci. Att. l. 16. Recenseo multa, quæ uellem. Oui. epi 9. Fortia facta recense. Stat. 4. Sil. Dinumera tallos, nec parua exẽmpla recense.

Recensus, a, um, recognitus. Suet. in Vespa. Amplissimos ordines & exhaustos cæde uaria, suppleuit, recenso senatu, & equite. Legitur & recensitus, a, tum, parti. a uerbo antiquo Recenseo, recẽsis, quartæ coniugationis, idem significans quod recensus. Sue. in Cæs. Instituit ut quotannis in demortuorum locum ex iis, qui recensiti non essent, subsortitio a prætore fieret. Clau. in Eutrop. l. 2. Prisca recensitis euoluite sæcula fastis.

Recensus, us, ui, [*Ricognitione, mostra,*] recognitio exercitus, alteriusve multitudinis. Suet. in Cæs. Recensum populi uicatim per dominos insularum egit.

Recensio, [*Mostra, dispositione,*] multitudinis cuiusuis recognitio. ut, Recensio copiarũ siue exercitus. Interdũ pro censu ciuiũ eorumque facultatũ, qui Romæ quinto quoq; anno a cẽsoribus fieri solet. Ci. pro Mil. Qui nympharum ædem incendit, ut memoriam publicã recẽsionis, tabulis publicis impressam extingueret.

Recentari, [*Rinnouarsi,*] ἀνανεοῦσθαι, renouari. Accius. Albicascit Phœbus & recentatur cõmune lumen hominib. & uolupias. No.

Receptaculum, li, [*Albergo, ricetto,*] ἐκδοχεῖον, quicquid rem aliquam in se recipit, Ci. 2. de Nat. De. Aluus cibi potionisq; est receptaculum. Idem 1. Tusc. Corpus est quasi uas, aut aliquod animi

mi receptaculum. Idem 7. Ver. Illud tibi oppidum receptaculũ grauidæ fuit. Interdum idẽ est quod perfugium, [*Refugio*,] idest, locus in quẽ quis se recipit, ut a ui ane iniuria tutus sit. Cæs.7.Bel. Gal. Oppida incendi oportere, ne suis sint ad detrectandam militiam receptacula. Ci. in Pis. Cui templum illud fuit ara ciuiũ perditorum, receptaculum ueterum Catilinæ militum.

RECEPTITIVS,a,um, ἐξαίρετος, exceptitius, quicquid in uenditione aut quauis alia alienatione excipimus. Receptitius seruus, appellatus est, nuptæ mulieris proprius, quem reseruauit, cum dotẽ marito daret. Quoties enim mulier in danda uiro dote, aliqua ex suis bonis retinet, nec ea ad uirum transmittit, Recipere ea dicitur. Gel.lib.17.cap.6.

RECEPTO,ptas, [*Riceuere spesso*,] ὑποδέχομαι, frequent. a Recipio. Teren.in Hec. meum receptas filium. Idem Heaut. Victus, uestitus, quo incertum te recepes. Luc.lib.7. Placido natura recepta Cuncta sinu.

RECEPTVM,pti, [*Promessa*,] sub. ὑπόσχεσις, pollicitum, promissum. Cic.Philip. Promissum & receptum interuertit, ad seque transtulit. Idem 7.Verr. Satis est factum Siculis, satis promissu nostro ac recepto.

RECEPTVS,ta,tum, partic. à Recipio ut Receptus mos, quem sponte (ut inquit Nonius) euiit at alienũ alciuit. Recepti in ciuitatem eum suffragio ciues effecti Receptus cœlo. Quin.l.3.c.7. Quod ipsum cœlo receptum, temporis eius homines nõ dubitauerint. Oui.3.de Pon. Tunc me (si quis fides) cœlesti sede receptũ, Cum fortunatis suspicit esse deis. Vir.li.1. Aen. Frugesq; receptas Et torrere parant flammis, & frangere saxo.

RECEPTVS,ut,ui, [*Il ritrarsi*, ἀναχώρησις, ὑπαγωγὴ, ipse actus recipiendi, siue subducendi se e pugna. Liu.8. Breuitate ipsa loci, facilisq; receptu in tam propinqua castra. Receptui signum dare, [*Sonare a raccolta*,] est tubæ signo copias a pugna reuocare. Liu.2. Canere receptui. Ci.12.Phil. Quis reuocante, & receptui canente senatu, properet dimicare? Nonnunquam per translationem accipitur pro recedere. Cic.3.Tuscu. Ratio abstrahit ab acerbis cogitationibus hebetem aciem ad miserias cõtemplandas, a quibus cũ cecinit receptui, impellit rursum, & incitat ad conspiciendas, totaq; mente cõtrectandas uarias uoluptates. Receptus præterea, significat locum ipsum, in quem tuto se recipit exercitus, [*Ricetto, alloggiamento*,] Vir.11. Aen. Planicies ignota iacet, tutiq; receptus, Ci.Att.li.8. Neq; ea omnibus oppidis contrahere copias ea pedite, ne receptũ amittam. Plancus Ci.l.10. Animaduerti nullum alium receptũ Antonium habere, nisi in his partibus.

RECESSVS, [*Il ritirarsi adietro, tornare*,] ἀναχώρησις, ἄφοδος, actus recedendi, discessus. Ci.de Ora. Luna accessu, & recessu suo Solis lumen accipit. Interdũ idem quod secessus: idest locus secretior, turba & tumultu uacuus, [*Luogo solingo*.] Ci. Att. Mihi solitudo, & recessus prouincia est. Recessus oculi, est ipsa cõcauitas, in qua oculus reconditur. Pli.li.8.c.33. Oculi in recessu cauo, tenui discrimine. Recessus animi per translationem dicuntur cogitationes reconditæ Ci.pro Marcello: Cum in animis hominum tantæ latebræ sint tanti recessus.

RECINIPNA, orum, plur.nu. & neut.gen. uestimenta sunt, quæ Cænatoria appellant. Iuu.Sat.3 Rusticus ille tuus sumit recinipna Quirine. Dictio fuerit cõposita ex nomine Latino Reciniũ, quo significatur uestis quadrata & ea Græco δεῖπνον, cœna.

RECIDIVVS,a,um, [*Rifatto, & rinnouato un'altra uolta*,] ἀναστιθ. κόσ, quod denuo concidit. Re, præpositione, actus iteratiõne significante, & nomine Cadiuus: unde Cadiua mala legimus apud Pli.l.15.c.16. Propriè itaque recidiuum quid dicitur, quod itera en cecidit. Vir.li.4. Et recidiua manu posuissem Pergama uictis idest, quæ reciderunt, [*Rinouati*,] Idẽ l.7. Fundetq; iterũ recidiua in pergama tædæ. Vbi Seruius interpretatur, Recidiua, post casum restituta, respiciens, opinor, ad oppidulum illud quod Aeneas cum primum nauibus egressus esset, non procul a Laurento condidit: quod & ipsum a nomine relictæ patriæ Troiã appellauit: ut auctor est Liu.l.1. Melius tamen mea quidem sententia, Recidiua Pergama intelligere possumus, quæ iterum ceciderũt, idest, bis euersa sunt. constat enim Troiam bis captam, semel ab Hercule tempore Laomedontis regis, cum Hesionem scopulo alligatam, occisa marina monstro, liberasset: quo nomine cum pactam sibi mercedem Laomedon soluere recusasset, Hercules cõtracto exercitu urbem expugnauit, Laomedõtem occidit, Hesionemque, & Priamum captiuos in Græciam abduxit, redemptus postea a suis Priamus, Troiam instaurauit, multoque splendidiorem reddidit: quæ a Græcis duce Agamemnone secundo fuit euersa. Febres recidiuæ dicũtur, in quas secundo recidimus, cum scilicet morbo liberati, denuo in eundem relabimur.

RECIDO,dis,p.c.recidi recasum, [*Ricadere*,] ἀναπίπτω, retrorsum, siue iterum cado. Exigit accusatiuum cum Ad, uel In.Ci.ad Brutum. Nonne hoc est in easdem tenebras recidisse? Plaut.in Men. Omnes in te istæc recidunt contumeliæ. Ter. in prol. Hec. Nete finere artem musicam recidere ad paucos Cic. Att.l.4. Id ego puto nihil decasurum. Inueniuntur aliquando apud poetas Reccido, c, littera geminata, ut prima syllaba natura breuis, producatur. Luc.l.1. At neq; reccidere ad nihilum res posse. Proper.li.4. Reccidit inque suos mensa supina pedes.

RECIDO,dis,di,p.p. [*Tagliare, recidere*, ἀποκόπτω,] abscindo, resecot ex Re, & Cædo. Cato cap.5. Viam publicam muniti, uepres recidi. Martia.l.1. Quamprimum longas Phœbe recide comas. Hora. de Arte: Ambitiosa recidet Ornamenta, Oui.1.Met. Immedicabile uulnus Ense recidendum est. Recisus, a, um, partic. Ci. de Prou.conf. Nationes eas, quæ poterant in prouincias nostras redundare, ab eo partim recisas, p rtim repulsas. Oui.3. Fast. Id q; ancile uocat quod ab omni parte recisum est. Recisio, [*Tagliamento*,] Plin.lib.5.cap.4.

RECINGO,gis, [*Slegare, sciogliere*,] quod cinctum erat, soluo. Oui.l.4. Met. Sumptumq; recingitur anguem, idest, deponit angue, quo se antea uelut cingulo præcinxerat. Vir.4. Aen. In ueste recincta testatur moritura deus.

RECINIVM, nij, uestis quadratæ genus, dictæ, ut Seruio placet, q; laciniam eius retrorsum reijcibant. Recinium (inquit Festus) omne uestimentum quadratum. Q; i a t t. Tabulas interpretati sunt, esse dixerunt uirilem togam, prætextam clauo purpureo. unde mimi planipedes Reciniati dicuntur.

RECINO, nis, [*Ricantare*,] iterũ uel frequenter cano: Ci. de Cl. Or. In uocibus nostrorum recinit quiddam, & sonat urbanius. Hor. l.1.epi. Hæc recinunt iuuenes dictata, senesque.

RECIPIO,pis, ex Re, & Capio, [*Riceuere*, ἀναλαμβάνω,] rem semel depositam, traditam ue, rursus assumo. Liu.l.9. Recipiant arma, quæ per pactionem tradiderunt. Quandoque pro admittere, accipere, & honoris, uel beneficij, uel humanitatis causa suscipere. Cic.l.2.Off. Cyrsilum quendam, suadentem ut Xerxem recipe rent, lapidibus obruerunt. Quandoque pro reuocare, Vir.2. Aen. Sic ore effata recepit Ad sese. Quandoque in tutum reducere, liberare, [*Liberare*,] Idẽ 6. Aen. Illum ego per flammas & mille sequentia tela Eripui his humeris, medioque ex hoste recepi. Recipere seruum, ut in l.j.de ser.corrup. Vlpia.dicit, est refugiũ abscondendi causa serum præstare uel in suo agro, uel in alieno loco ædificiove. Quandoq; proficisci, [*Andare*,] Plau.in Cap. Inde me continuo recipiam rursum domum. Quandoque recuperare, [*Ricuperare*,] Ci. in Cat. Tarentum qua uigilantia, qun consilio recepit? Quandoque excipere ad usum suum, & reseruare, [*Riseruare*,] Pla. in Tri. Pullicullum recepit, cum ædes uenderet. Hinc Receptitius seruus, de quo paulo ante. Recipere ensem, est e uulnere educere. Sic enim interpretatur Seruius illud Vir.9. Aen. Totum cui communis ensem Condidit assurgenti, & multa morte recepit. Interdum pro promittere, nisi quod recipere amplius quiddam significat, quam Promittere: quasi rei euentum & periculum in se suscipere, [*Assicurare*,] Ci.Crasso. Quæ tibi promitto ac recipio sanctissime esse obseruaturum. Cec.ad Cic. Filio di ærem, librum ea conditione darer, si reciperes te correcturum. In qua significatione etiam dicimus, Recipere in se, Ci. Bruto.l.13. Fam. Separatim in me recipio fore eum tibi & uoluptati, & usui. Aliquando pro approbare, [*Acconsentire*,] Pli.li.25.c 4. Quarum genus molle, lanuginosum, pinguius cæteris: hoc recipere medici. Quin.l.8. Vsus recepit bene moratas nibes. Aliquãdo pro nominatim cauere. Iurisconsultus in l.emptorem.de act.empt. Recipitur, ut nummos uenditor accipiat. Budæus. Aliquando pro accipere. Plaut. in Rud. In custodiam nos ut tuam recipias, & tueare. Recipere se, est animum, ac uires resumere, [*Rianimare se*,] Ci. in somno Scip. Quæ cum intuerer stupens, ut me recepi. Recipere mandatum, est totum mandati onus in se transferre. Ci. pro Sex.Ros. Quid recipis mandatum, si neglecturus es? Differunt Recipere, & Suscipere, ut ait Asconius in Diuin. quod recipimus partem, suscipimus totũ. Ci.2. de Or. Magna offensio, uel negligentiæ, suscepti s rebus, uel perfidiæ, receptis. Hinc receptor, & receptatrix. Ci.6.Ver. Receptrix furtorum Messana.

RECEPTATRIX, [*Riceuitore*,] à recepto, ptas. Metius Iurisconsultus tit.in de receptat. Pessimum, inquit, genus est receptatorũ, sine quibus latere nemo diu potest. Cic. pro Mil. Occultator ille, & receptator latronum locus.

RECEPTIO, onis, [*Riceuuta, ricetto*,] Pla. in Asin. Quid tibi huc receptio ad te est meum uirum? Quare recipis ad te uirum meum?

RECIPROCO, cas, [*Ritornare, rimenare*,] ἀντισπάω, in contrariam partem reflecto. Li.2.2. Cum iam spiritum includeret uentus, nec reciprocare animam sineret. Gel. In eam fistulam, per quam spiritus reciprocatur. Interdum idem est quod mutua quadam consequentia a se inuicem depẽdere, [*Conuertirsi, riuolgersi*,] Ci l.t.de Diui. Siquidem ista sic reciprocantur, ut si diuinatio sit, dij sint, & si dij sint, diuinatio sit. Reciprocatio, eiusdem uiæ retrograda repetitio, & accessus & recessus. Plin.li.9.c.8. Innumera nis magilum flatu tempore angustis faucibus flagni in mare erumpe-

obseruat.

obseruata æstua reciprocatione.

Reciprocus, ca, cum, *ἀντίστροφος*, quod alicunde profectum, redit eo, unde profectum est: a recipiendo dictum, ut docet Var. l. 6. de Ling. Lat. Reciprocus amnis, restuus. Plin. lib. 9. cap. 57.

Recisamentum, ti, *ἀπόκομμα*, frustum exiguum, & ueluti ramentum, a re quapiam recisum. Plin. lib. 34. cap. 11.

Recitatio, [*Recitatione*,] *ἀνάγνωσις*, de scripto pronunciatio. Ci. pro Clu.

Recitator, [*Recitatore*,] *ἀναγνώστης*, qui aliquid de scripto pronunciat. Cic. 2. Inuen.

Recito, tas, [*Recitare, narrare*,] clare de scripto pronuncio. unde poetæ, & alij scriptores recitabant publice opera sua, & nonnulli aliena. Ci. ad Plan. l. 10. Caue putes ullas litteras unquã grauiores quam tuas in senatu esse recitatas. Aliquando non legendo, sed memoriter referendo fit recitatio. Quin. At iste legẽ recitat.

Reclamatio, [*Contradittione*,] contradictio, & proprie cum clamore. Cic. 4. Phil.

Reclamito, as, freq. Ci. pro Ros. Am. Reclamitat istiusmodi suspicionibus ipsa natura.

Reclamo, [*Contradire*,] *ἀντιβοῶ*, clamore aduersor. Ci. pro Põ. Istis reclamantibus omnium elegistis. Idem Lent. Eius orationi uehementer reclamatum est.

Reclino, as, [*Inchinarsi*,] *ἀνακλίνω*, inclino ad iacendum, uel quiescendũ. Cæs. 6. Bel. Gal. Reclinatus, a, um, Hor. 2. Car. Per dies Festos reclinatum.

Reclivis, & hoc ue, [*Chino, chinato*,] *ἀνάκλιτος*, reclinatus, siue procumbens. Mar. l. 9. Sic in gramine florco reclivis. Oui. 10. Met. Inque sinu iuuenis posita ceruice reclivis.

Recludo, is, si, sum, [*Aprire*,] *ἀνοίγω*, q̃d clausum erat aperio. Pla. in Cap. Cellas refregit omnes, reclusit armariũ. Vir. 8. Aen. Infernas reseret sedes, & regna recludat Pallida. Ou. 7. Met. Stricto Medea recludit Ense senis iugulũ. Hor. 3. Car. Ode. Virtus recludẽs immeritis mori Cœlum, negata tentat iter uia. Reclusus, a, um, apertus. Ouid 7. Met. Foribusq; reclusis.

Recogito, [*Repensare*,] iterũ, atq; iterũ cogito. Cic. Q. Fr. li. 2. Mihi uideris de nominibus Pompeianis in otio recogitasse. Colu. 1. in Præf. Sæpe mecum retractans, ac recogitans.

Recognitio, [*Recognitione*,] modo idẽ quod agnitio, *ἀναγνώρισις* idest, eorum, quæ alias nobis nota fuerunt, iterata ex interuallo cognitio. Modo idẽ quod commemoratio, uel recordatio, [*Memoria*,] Ci. 6. Ver. Illius animus est nunc in recognitione scelerũ suorum. interdum inspectio, [*Riguardo*,] Col. l. 11. c. 1. Frequens recognitio nec impunitatis spem, nec peccandi locum præbet.

Recognosco, is, [*Riconoscere*,] *ἀναγνωρίζω*, agnosco, ad memoriã reuoco, & rem olim cognitam denuo cognosco. Ci. 2. Ver. Nõ uidetur hęc multitudo cognoscere ex me causam uoluisse, sed ea, q̃ scit mecum recognoscere. Interdum est, inspicere, [*Riguardare*,] Col. l. 1. Vestem, manicas, pedumq; tegmina, recognoscat. Interdum corrigo, emendo, [*Correggere, emendare*,] Ci. in Vatiniũ. Is codicem non recitandi causa legit, sed recognoscendi. Idem 4. Ver. Hæc omnia summa cura & diligentia recognita. Recognoscere equitum turmas, [*Far la mostra*,] pro recensere, Sue. in Aug.

Recolo, is, [*Rihabitare*,] *ἀνέπω*, denuo colo. Oui. 5. Met. Post tempora longa recultæ. Per translationem accipitur pro exercere, qđ & excolere dicimus. [*Essercitare*,] Plin. epist. 29. Ingenia nostra nunc hac, nunc illa meditatione recoluntur. Liu. l. 39. Metalla uetera intermissa recoluit. Taci. li. 3. Quo rũ exemplo Lepidus auitum decus recoluit. Interdum meditari, perpẽdere, [*Considerare*,] Ci. 9. Phil. Quæ si tecum ipse recolis, æquo animo moriere. Idem pro Arch. Ad hæc studia recolenda.

Recolligo, [*Adunare, raccogliere, mettere insieme*,] *ἀναλέγομαι*, in unum colligo. Col. l. 8. c. 5. Circumire oportebit cubilia, ut, quæ mota sunt, oua recolligantur. Pli. epist. 190. Actionem meam recollegi. Oui. 7. Met. Renouata senectus, In florẽ redeat, primosq; recolligat annos. Recolligere animum alicuius, reuocare ab ira, [*Pacificare*,] Ci. Att. l. 1. Quod scribis, etiam si cuius animus in te esset offensior, a me recolligi oportere. Recolligere se ab ægritudine est uires recipere, [*Guarire*,] Plin. lib. 23. cap. 7.

Recomminiscor, [*Ricordarsi*,] *ἀναμιμνήσκομαι*, reminiscor. Pla. Tri.

Recompositus, [*Ricomposto*,] rursus compositus. Ouid. 1. Amorum.

Reconciliatio, [*Pace*,] Cic. Att. lib. 9. Et in Orat. pro Clu.

Reconciliator, [*Che mette pace*,] *διαλλάκτης*, pacificator. Li. 35.

Reconcilio, as, [*Reconciliare, ritornare in gratia, pacificare, far amico*,] *καταλλάττω*, in concordiam reducere. Cic. Att. Quintus filium plane currentem animum patris sorori tuæ reconciliauit. Liu. 2. Ut alio munere sibi reconciliaret exitum animos. Reconciliare existimationem, est eam recuperare, [*Racquistare*,] Cic. 2. Ver. In quo reconciliare existimationem iudiciorum amissam possetis. Reconciliare filium, frequens est apud Pla. in Cap. pro, efficere, ut reducatur filius domum. Reconciliatus, a, um, Ci. Lent. lib. 1. Reconciliata nobis uoluntas separata.

Reconcinno, [*Risare*,] *ἀνασκευάζω* instauro, reparo. Ci. ad Q. F. li. 2 Tribus locis ædifico, reliqua reconcinno. Cæs. 2. Bel. Ciu. Diuturni laboris detrimentum uirtute militum reconcinnatur.

Recondo, dis, [*Coprire*,] *κατακρύπτω*, occulto, tego, repono, [*Riponere*,] Ci. 1. de Inu. Gladium cruentum in uaginam recondidit. [*Nascondere*,] Vir. 5 Aen. Quos fama obscura recondit. Oui. 15. Meta. Deposuitq; caput, stratoq; recondidit alto. Recõditus, a. um, [*Occulto*,] occultus, abstrusus. Ci. 6. Ver. Statuerunt sese nihil tã recõditum posse habere, quod nõ istius cupiditati apertissimum esset. Idem Quin. Natura tristi ac recondita fuit. Idem 4. Acad. A me, quæ in promptu erant, dicta sunt: a Lucullo reconditiora desidero. Brutus. Ci. li. 11. Si quid reconditum magis erit.

Reconflo, as, *ἀναχωνεύω*, denuo conflo, & per translationem regigno, [*Riformare, rifare*,] Lucr. li. 4. Vnde reconflari sensus per membra repente Possit.

Recoquo, p. c. [*Ricuocere*,] *ἀνέψω*, rursus coquo. Mar. li. 11. Et Velabrensi massa recocta foco. Ci. de Sen. Quo quidẽ me proficiscẽtem haud sane qui facile retraxerit, neve tanquã Peliã recoxerit. Trãslate pro rursus polio, & formo, tanquã aurũ & similia, quæ iterũ coquuntur, ut meliora fiant, [*Riformare, rifare*,] Quin. li. 12. c. 6. Apollonio Moloni se reformandũ, ac uelut recoquendum dedit. Luc. l. 7. Spiculaq; extẽso Pæan Pythone recoxit. Recoctus, a, um, ut, passum recoctum, Sta. 4. Syl. Senex recoctus, Catu. Epig. 50. Scriba recoctus, [*Essercitato*,] inquit Acrõ, dicitur, qui sæpius cum proconsule ad prouinciam missus, exercitatior est factus ex ipsa frequentia, & usu. Hor. 2. Ser. Sat. 5. Plerunque recoctus Scriba.

Recordatio, [*Ricordatione, memoria*,] Ci. de Sen. Benefactorum recordatio iucũdissima. Idẽ At. l. 12. Recordationes dolorẽ efficiũt.

Recordor, aris, [*Ricordarsi*,] *μνημονεύω*, in m. mõrã, siue in mentẽ reuoco: quasi iterũ cordi do. ueteres enim Cor pro mẽte dixerũt. Ci. 1. Tus. Ex quo effici uult Socrates, ut discere nihil aliud sit, q̃ recordari. Vir. 3. Ae. Si rite audita recordor. Dicimus autẽ Recordo huius rei, & hãc rẽ. Ci. in Cato. Ut bella a se gesta, recordẽtur. Idẽ pro Planc. Huius meriti in me recordor. Recordãs. Ci. Att. li. 4. Nauigationem timebam, recordans superioris tuæ transmissionis.

Recrastino, as. [*Differire al giorno seguente*,] differo, quasi in crastinum reiicio. Pli. li. 17 c. 14. Recrastinare minime utile. Col. lib. 2. cap. 21. Non debet recrastinari.

Recrementum, [*Purgamento*,] purgamẽtũ rei cuiuslibet. Cels. li. 4.

Recreo, as, [*Recreare*,] *ἀναζωπυρῶ*, reficio, instauro, refoueo. Pli. Defecta longis ægritudinibus corpora recreantur. Ci. pro Ros. Am. In isto bello non recreatus, sed oppressus populus R. est. Idem post reditum ad Quir. E graui morbo recreari.

Recrepo, as, [*Risonare*,] *ἀντηχῶ*, crepitum reddo, resono. Catul. Epig. 58. Caua cymbala recrepant.

Recresco, [*Crescere un'altra fiata*,] rursus cresco. Pli. l. 11. c. 37. Nec præcisa ossa recrescunt. Liu. 26. Fauere nomini Scipionum, soboli imperatorũ uestrorum, uelut accisis recrescẽti stirpibus. Ouid. Epist. 2 Luna quater latuit, toto quater orbe recreuit.

Recrudesco, is, [*Rincrudelire*,] *ἐξομοῦμαι*, ad pristinã cruditatẽ redeo, trãslate accipitur pro exasperari, [*Incrudelirsi, inasprirsi*,] Tractũ a uulnerib. quæ interdũ recrudescunt. i. cruda & noua fiũt. Cic. ad Sul 4 Hoc uulnere ẽt illa, quæ cõsenuisse uidebãtur, recrudescũt. Recrudescit seditio, [*Risuegliare*,] Liu 6. Recrudescit pugna, Liu. 10.

Recta, cœna, uel recta absolute, a ueteribus dicebatur cœna, quam clientibus, & conuictoribus, & recto ordine discumbẽtibus lautè Principes dabãt. Sue. de Aug. Cõuiuabatur assidue, nec unquã nisi recta. Idẽ in Domit. Reuocata cœnarũ rectarum consuetudine. Mart. li 8. Promissa est nobis sportula, recta data est. Liberaliores enim diuites, ciuilioresq; salutatoribus suis legitimũ conuiuium exhibebant, quæ recta cœna uocabatur: illiberaliores autem rectæ cœnæ loco sportulam cantum præbebant. Sportula specimen erat pusilli, parciq; hominis. Suet. in Nerone. Publicæ cœnæ ad sportulas redactæ. Interdum nummi sportulæ loco dabantur. Iuue. Saty. 1. Sportula quid referat, quot cum rationibus addat.

Recta, aduer. [*Al dritto*,] *ἰθύ*, recta uia. Ter. in Euo. Cur non recta introibas? Ci. ad Att. li. 6. huius recta ad me uenit.

Recta tvnica, *ἐσθὴς ὀρθή*, ita contexta, ut stantes tigẽa staret. hac tyrones & nouæ nuptæ induebantur, hanc patres liberis suis conficiendam curabant, ominis causa. Fest. li. 16.

Rectangulus, la, lum, *ὀρθογώνιος*, habens lineas in rectum productas, itaq; coeuntes, ut nulla magis promineat, quam altera.

Recte, [*Bene, drittamente, giustamente, ragioneuolmente*,] *καλῶς*, bene, Cic. 4. Acad. Recte concludit, teneo; sic uitiose, minam Diogenes reddet. Idẽ At. l. 9. Recte auguraris de me, bene enim tibi cognitus sum. Aliquando pro iuste. Ter. in And. Pater non recte uinctus est. Pro non oblique, [*Drittamente*,] Cic. 1. de Fin. Siue aliæ declinabunt, aliæ suo nutu recte ferentur. Ponitur aliquãdo in responsione, cũ de re nostra interrogãti aliquid reticemus, ait Donat. Ter. in Hec. Quid es tã tristis? P. A. recte mater, Ter. in Ad. Quid agitur? S. recte. Aliquando pro sic, uel etiam, [*Si*,] Ibidẽ: Tu ius hinc?

abis?D.recte.Nō recte dicere alicui,est illi maledicere, [*Dir male*,]Pla.in Pse. Aliquando pro tuto, [*Sicuramente*,]Ci. ad Terētiā l.14.Recte in psentia domi esse potestis.]Ci. ad Lēt.l.1. Quoties mihi certorū hominū potestas erit,quibus recte dē,nō prætermittā.i.quibus tuto dare possim litteras.Recte esse alicui,est illū recte ualere,[*Esser sano*,]Ci.ad At.De Attica pergratū mihi fecisti, qđ curasti,ante scirē ei recte esse,ꝙ nō belle fuisse.Recte esse alicubi,est illic sine reprehensione manere.Cic.ad Att. Qui minus ego istic recte esse possim,quā Marcellus?Aliqñ ꝓ patiēter,[*Patientemente*,]Ter.in Eu.Quas amor molestias habet,recte feras.Recte otia ponere,dixit Hor.2.Ser.pro,utiliter,[*Vtilmente*,] dispēsare.Recte parere,est nō monstrū parere,inquit Dona. Ter.in Hec. Recte,& tēpore suo peperit.Recte dicere,est & apte & composite loqui.Differunt autē recte dicere,& uere dicere: qđ recte dicere, ad uerba,uere dicere,ad sententiā referatur.nam possumus recte, & falsum dicere,dummodo nullo uitio uerborum dicatur.Ter.in Ad.Et recte , & uere dicis.Recte atque ordine.i.nihil præpostere agendo.Ci.6.Phi.Recte atque ordine , exq; repub.fecisse uideri.

Rector,[*Gouernatore*,]ἐπιστάτης,gubernator. Ci.de Som.Ciuitatū rectores & conseruatores.Idem de Ora.rector reip. & publici cōsilij auctor.Rector nauis,apud eundem 2.de Diuin.

Rectum,cti, [*Honestà,giustitia*,]neu.ge. officium perfectum , omnes uirtutis numeros complens.Ci.2.Off.Perfectum officium, rectū, opinor,uocemus. Idem 2.de Fin. Quæ nos recta , aut recte facta dicimus,illi uocant κατορθώματα,Vir.1.Aen. Et mens sibi conscia recti.Oui.1.Met.Fidem rectumque colebat .

Rectus,cta,ctum,[*Dritto,giusto*,]ὀρθόν, qđ nullā in partē flectitur. Pl.l.12.c.19.Hi recto cursu ꝑ sinus impellūt.Trāslate ꝓ bono, & laudabili,[*Buono,laudeuole*,]Ci.1.Ac.Tertia in differēdo,& qd uerū,qd falsum,quid rectū in oratione,prauumve,iudicādo.Ci.At. Santeiū sine meis litteris ad te uenire,uix rectum erat . Idem pro Mur.Negat Cato rectū esse.i.æquum,iustum.Conscientia recta, Ci.Att.l.13.Ter.in An.Omnes cū ualemus , recta consilia ægrotis damus.Via recta rem narrare:est narrare rem,ut est,nulla circuitione.Ter.in Hea.Recta uia rem narret ordine .

Rectrix,cis,[*Gouernatrice*,]ἐπιστάτις,gubernatrix.Col.l.3.ca.10. Rectricem membrorum animam.Pli.l.37. cap.13.Italia rectrix.

Recussitus,tus, Pli.l.24.c.13. Videtur accepisse pro subsultu illo, quem faciunt corpora in solum incidentia .

Recubo,bas,p.c.bui,bitum,[*Riposare*,]ἀνάκειμαι,iterum cubo, denuo ad quiescendum me compono.Ci.1.de Diui. Cum id uisum pro nihilo habendum esse dixisset,recubuisse. Interdum idem ꝙ cubo,quiesco.[*Giacere, sedere*,]Vir.1.ecl.Tytire tu patulæ recubās sub tegmine fagi.Ci.1.de Ora.ubi recubans molliter & delicate. Pla.Curc.Anus hic recubare solet custos .

Recudo,[*Ristampare*,]p.pr.denuo cudo.Varro : qui uetera metalla recudunt .

Recumbo,is,[*Sedere alla mensa*,[ἀνακλίνομαι , mensæ accūbo.Mart. l.2.Cōuiua recūbere cliuo. Pl.ep.200.Recūbebat mecū Rufinus. Interdū pro recūbere,& exporrectū iacere,[*Giacere*,]Ci.2.de Or. Lepidus cum in herba recubuisset.Interdum,inclinari , [*Piegarsi*,]Vir.9.Aen. Inq; humeros ceruix collapsa recumbit. Ouid. 2. Tri.Partes in proclinatas omne recumbit onus .

Recuperatio,[*Ricuperatione*,]ἀνακομιδή , recuperandi actus.Cic. 10.Phil.Præclara est recuperatio libertatis . Festus.Recuperatio est,ut ait Gallus,cum inter populum & regem,nationesq, & ciuitates peregrinas lex conuenit, quomodo per recuperationē reddantur res,recuperenturque .

Recuperator,dicebatur ille , cui ꝑtor iurisdictionē mādabat priuatarū causarū,qui Delegati iudices postea appellari cœpti sunt a recētiorib.ut ait Bud.Pla.in Bac.Prætor recuperatores dedit.Ci. 5.Ver.De cōuentu nullū unquā iudicē,neq; recuperatorē dedit. De recuperatorio iudicio sic Ci.in Frumentaria.Iudicio recuperatorio persequātur ? Iudiciū recuperatoriū dici , per quod rem nobis per iniuriam ereptam repetimus, & Recuperatores, iudices,apud quos possessionem rei per iniuriā extortæ reposcimus .

Recupero,ras,[*Ricuperare,racquistare*,]ἀνακομίζομαι, rem amissam recipio.Ci.ad Sulpicium.lib.13. Si hominem per te recuperaro. Veterem belli gloriam recuperare. Cæs.7.Bel.Gal.Liu.lib.5.Ferro, non auro,recuperare patriam iubet .

Recupio,is,[*Desiderare molto*,]ἐπιθυμῶ,ualde cupio.Pla. Capt.

Recuro,as,ἀνακομιδάζω,magna cura reficio.Pli.l.13.c.12. Quę nō esset ita recurata. Interdum pristinæ ualetudini restituere,[*Curare,guarire*,]Catu.Epi.41.Et me recurari ocymoq; & urtica .

Recurro,is,ἀνατρέχω,iterum uel retrorsum curro. Ci.ad Ter.l.14. Desippo imperaui,statim ut recurreret. Ter.Ad.Iā huc recurret. Oui.2.Fast.Versa recurrat hyems.Ci.2.de Nat.De. Lunæ species mutatur tum crescendo,tum defectionibus ad initia recurrendo. Vir.7.Aen.Qua sol utrinque recurrens aspicit Oceanum. Hor.2. epi.1.Libertasq; recurrentes accepta per annos .

Recursus,us,ui,Liu.26, Vt subeunti sæpe ad mœnia urbis recursus pateret. Vir.5. Aen.Inde alios ineunt cursus, aliosq; recursus .

Recurso,as.Pla.in Most.Quid huc recursem. Vir.4.Aen.Multusq; recursat Gentis honos. Idem 1.Aen.Sub noctem cura recursat.

Recuruus,a,um,[*Ritorto*,]καμπύλος,ualde curuus.Col.li.3.c.18.recuruum,& sursum uersus spectans.Oui.3.Ami.Cornu per tempora recuruo .

Recuruo,uas,[*Ritorcere, torcere*,]καμπυλάζω,curuū facio.Col. lib. 5.c.10.Duritia humi cohercita recuruatur.Sta.3.The.Gladios in sæua recuruāt Vulnera.Recuruatus,a,um , qđ factū est recuruū . Cels.l.5.Id specillo protrahendum est,aut hamulo retuso,parum recuruato.Vndis recuruatis ludit Meander,Oui.2.Met.

Recusatio,[*Ricusatione*,]Ci.2.de Or.Hæc recusatio disputationis disputatio quædā fuit.Quādoq; pro defensione, [*Difesa*,] Cic. 1. de Leg.Pœna uiolatæ religionis iustam recusationem non habet.

Recuso,sas,[*Recusare,rifiutare*,]ἀπαδύομαι,renuo, reiicio : a Re , & Cuso: qđ est freq.uerbi Cudo.Vir.9.Ae. Nec nate tibi comes ire recuso. Ci.pro Flac.P.R.discrepationem non mō non recuso,sed etiā deposco. Vir.1.Ge.[*Negare*,]Et quid quæq; ferat regio,quid quæque recuset.Et Ci.in Bruto.Galba recusans pro sese .

Recutio,tis,[*Ripercuotere*,] ἀνακρούω,repercutio, siue reuerbero. Inde Recussus,part.repercussus. Aliquando cōcussus. Vir.2.Aen. Vteroq; recusso. Vbi Seru.Recusso, pro concusso ,

Recutitus,p.p.ἀπεψωλημένος,cui a glande resecta est cutis . quo nomine dicti Iudæi,qui ex legis præscripto præcidebāt pręputia. Sidon.Fert recutitorū primordia Iudęorū,Mar.l.7.Nec recutitorum fugis inguina Iudæorum. Aliquando exolceratus,& cute nudatus,[*Scorticato,impiagato*,] Idem l.9.Recutita colla mulæ.

Redarsoluo,is,ἀπολύω, idem quod soluo,uel absoluo. Pla. Cur.

Redambulo,[*Ritornare*,]ἐπανήκω,reuertor.Pla.Cap.

Redamo,[*Riamare*,]ἀντιφιλῶ,in amore respondeo. Ci.de Am.

Redandruo,as,ex re,& andruo,quo antiqui utebātur ꝓ redeo,teste Non.Luc.9.Vt uulgus redādruet.Redādruare,inquit Fest.dicitur proprie in Saliorum exultationib.cum Præsul ampiruauit, idest motus edidit,referuntur inuicem iidem motus .

Redardesco,is,[*Riardere*,] iterū flāmā emittere. ꝓprieq; de igne semel sopito.Oui.2.Rem.Flāma redardescit, ꝗ modo nulla fuit.

Redarguo,is,[*Riprēdere*,]reprehēdo.Ci.de Fi. Quos nisi redarguimus,omnis uirtus,omne decus,omnis uera laus deserēda. Vir.11. Aen.Aduenit,q uestra dies muliebrib.armis uerba redargueret .

Redauspico,as,& redauspicor,aris,[*Incominciare da capo,& rifare lo Auspicio*,]incipio,denuo auspiciū sumo,uel auspico. Pla.in Cap. Intelligo redauspicandum hunc esse in catenas denuo:idest in catenas remittendum .

Redditio,nis,[*Restitutione*,]ἀπόδοσις,actus ipse reddendi.Quin. lib.8.cap.3.

Reddo,dis,didi,ditū,[*Rendere*,]ἀποδίδωμι,proprie est acceptū uel ablatū restituere,[*Restituire*,]Ter.in Phor.Siquis quid reddit, magna est habēda gratia.Aliqñ pro suo simplici Dare,[*Dare*,] Cels. Iuree.Reddēdi uerbū quanquā significationē habet retrodādi,accipit tamē & ꝑ se dādi significationē ut,Reddo tibi litteras,quas mihi Ci.ad te dedit.Ci.Ter.Omnes sunt redditę.Itē pro efficere, [*Fare*,]Pli.l.16.c.35.admota aurib.leuem sonum reddit . Pro reponere,[*Riponere*,]Pla.in Most.Dominus indiligēs reddere alias non nult.Idem pro producere,[*Produrre*,]Idē in Tri.Id frumenti trib.rātis illis minus reddit , quā obseueris . Ter.in Phor.Fructū quē Lemni uxoris reddunt prædia. Itē pro exponere , [*Narrare, esponere*,]Pla.in Aul.Tibi ego rationē reddā?Pro cōmemorare,siue recensere,[*Raccontare*,]Pl.in Præf.l.1.Tria,nō amplius,ille fecit,quæ suis locis reddam.Aliquādo pro ferre,siue repræsentare, [*Rappresentare*,]Pl.ep.139.Reddere animā,respirare,[*Respirare*,] Ci.2.de Na.De.Reddere anhelitū.Pl.l.9.c.7.Reddere animū,est reficere,& confirmare,[*Consolare,confortare*,]Ter.in An.Reddidisti animum.Reddere beneficiū.i.referre.Plau.Per.Qui beneficiū scit sumere,& reddere nescit.Gratiā reddere,est reponere.Col.l.4.c. 3.Latine reddere,est uertere,[*Tradurre*,]Ci.1.de Ora.Vt ea,quę legerim Græce,Latinè redderem. Reddere nomen alicui,est proprio nomine appellare,[*Chiamare col proprio nome*,] Pli.l.27.ca.24. Hinc Redditus,a,um.Ci.14.Phil.O fortunata mors,quæ naturæ debita pro patria est potissimum reddita.Vir.11.Aen. Patris ut redditus oris.Idem 6.Aen.Redditus his primum terris.

Redemptio,nis,[*Riscossa*,]λύτρωσις, actus redimendi.i. pretio quēpiam è uinculis aut seruitute liberādi.Pl.de Vir. Ill.Impetrata redemptione,marito adulterū interficiendū tradidit . Interdū emptio,[*Compra*,]Ci.2.Ver.Redemptio est iudicij facta grandi pecunia.Redemptio uectigaliū cum quis a principe uel ciuitate uectigalium redditū certa pecunia redimit,ut ex eo faciat quæstū.Ci. de Prou.cons.Publicanos temeritate redēptionis pene esse euersos.Redemptio operis certo pretio faciundi .

Redemptor,[*Riscatatore*,]λυτρωτής , qui captiuum , seruumve pretio in libertatē uindicat.Redēptores itē dicuntur, qui certo pretio opus aliquod faciundū suscipiunt.Cic.2.de Diui.Redemptor

qui

qui columnam illam de Cotta, & Torquato conduxerat faciēdā, Idem Q. Fr. Redemptori tuo dimidiū pecuniæ curaui. Redemptores, (inquit Fest.) proprie atq; antiqua consuetudine dicebantur, qui cum ad faciendū aut præbendum quid conduxerant, illudq; effecerant, tum demum pecunias accipiebant. nā antiquitus Emere, pro accipere ponebatur. At ij nunc dicuntur Redemptores, qui conduxerunt præbendum, utendumve. Hæc Festus.

REDEMPTO, as, fre. a uerbo Redimo, a quo rursus fit aliud fre. Redēptito, quod magis est in usu. Pla. Redemptitauere ad unū captos. Cato de signis & tabulis, ut citat Pōpeius, Facta benefactis non redemptitauere, idest remunerauerunt, aut compensarunt.

REDEO, redis, rediui, & redij, reditum, [Ritornare,] ἀνέρχομαι, reuertor, quasi retro eo. Ter. in An. Redeo inde iratus, atque ægre ferens. Redire ad ingenium dixit Tere. in Ad. idest redire ad suam naturam. In eadem significatione dixit Cic. 1. Ver. Redire ad se, & ad mores suos. Quod tamen aliquādo accipitur pro, ab ira ad mentis sanitatem redire. Ter. in Ad. Reprime iracundiam, atque ad te redi. Redire in mores patrios, est in libertatem uenire. Liu. 29. Vt, in patrios redires mores. Aliquando pro prouenire: unde Reditus, prouentus. Pli. l. 14. c. 4. Cato denos culeos redire ex iugeribus scripsit. Redire in orbem est a fine ad principium reuocari, [Rimenare,] Vir. 1. Geo Redit agricolis labor actus in orbem. Redeamus ad rem. [Tornare a proposito,] Ci. 1. de Fin. idest reuertamur ad institutum: quod idem Ci. 1. Tus. dixit Ad propositū redire. Rediēs, tis. Oui. 10. Met. Hor. 3. Car. Hic dies anno redeunte festus. Rediturus, a, um. Oui 4. de Ponto. ele. 5. Reditura supino.

REDHIBEO, bes [Rihauere,] ex Re, & Habeo. Est autem Redhibere (ut Vlp. inquit de ædil. edic. l. Redhibere) facere ut rursus habeat uēditor, quod habuerat Fest. Redhiberi id dicitur, quod redditū est, improbatumq;, & qui dedit, rursus coactus est habere.

REDHIBITIO, [Restitutione,] actus restitutionis. Est & Redhibitio actionis nomen, quæ & Actio redhibitoria uocatur. Ea uero actio cōtra cū intētatur, qui qd uitio corruptū cōmutauerit, uēdiderit ve, ut cogatur & restituere pretiū, & retro qđ tradiderat accipere: hoc est enim redhibere. Ponitur aliquādo ꝑ restituo, [Restituire,] Plau. in Men. Saluum tibi, tu mihi dedisti, redhibeo marsupium.

REDICVLI, fanum, Romæ extra portam Capenam, dictum, quod accedens ad urbem Annibal, ex eo loco redierit, uisis quibusdam perterritus. Fest.

REDIGO, gis, [Ridurre, rimenare,] περιστρέφω, ex re, & ago, a, in i, conuersa, & d, interposita. significat quadā ui, & industria reduco ad aliqd, uel aliquo. Et ip accusatiuū cum ꝑpositione postulat. Pla. in Amp. Alcmenā rediget antiquā in concordiā coniugis. Cic. 4. Phil. Bellicosissimas gētes in ditionē huius imperij redegerunt. Ter. in Ad. rediges me ad insaniā. Et in Phor. In id redactus sum loci, ut, qđ agā, nesciā prorsus. Aliqñ pro retrorsum agere, & ad redeundū cōpellere. Liu. 25. Mulcati uirgis, manibusq; præcisis, Capuam rediguntur. Liu. 21. Hostem fusum, fugatumq; in castra redigūt. Aliquando pro accumulare, & in unū redigere, [Ammassare,] Cic. 1. Ver. Prædam uendidit pecuniam redigit. Idem 5. Phil. Si hoc genus in unum redigatur, non sit pecunia reip. defutura.

REDIMICVLVM, κάλλυντρον, ornamentum a mitra muliebri uel sacerdotali dependens. Iuue. Sat. 2. Qui longa domi redimicula sumunt Frontibus. Vir. 9. Aen. Et habent redimicula mitræ. Ou. 10. Met. Redimicula pectore pendent.

REDIMIO, mis, miui, mitum, [Ornare, cingere, circondare,] ἀναπλέκω, ταινιόω, orno, corono, acu crines discerno. Claud. lib. 2. de Raptu Pros. Nec si innumeros sretu mutante colores, Incipiens redimitur hiems, Et l. 3. Ceruix redimita iacebat. Ci. in Som. Scip. Cernis terram quasi quibusdam redimitam & circūdatā cingulis. Sta. 1. Syl. Crinem redimire corymbis. Virg. 3 Aen. Sacra redimitus tempora lauro Nam eius simplex Emio, orno, significat.

REDIMO, mis, [Ricomperare, riscuotere,] λυτρόω, seruum, captiuumve, ab eo, qui in potestate eū habebat, pretio libero: ut, Redimere captiuos a prædonib. Ci. 6. Ver. Ter. Eun. Te redimas captū q quęas minimo. Itē rē alienā occupatāve pretio recipio. Idē 10. Phi. Redimet Co. Pōpeij domū filius. Interdū emo, [Comprare,] Ci. 5. Ver. Hęc quę i... uita redimi recte possent, pecunia ęstimare nō queo. Redimere lites, [Accordarsi,] est cū aduersario pacisci, ut te litium molestia explices. Ci. pro Q. Ros. Suas Ros. nō societatis, lites redemit. Ponit & pro aliquid certo pretio faciendū suscipere, quod & cōducere dicimus. Vlp. Si uestimēta texenda redemerit, uel insula, uel nauem fabricandam. Ci. 3. Ver. Qui istum eripiendū redemerunt. idest, qui susceperunt procurationem corrūpendorū iudicum. Redimere hæreditatē, est, cū aliquis uenditā hæreditatē iterū recipit. Redimere uectigalia, uel portoria, uel pecuaria, dicuntur publicani, cum annorum aliquot reditū certa emunt pecunia, ut sibi ea interim liceat exigere, & in quæstum suum conuertere. Cic. de Cla. Or. Qui pecuaria de censoribus redemisset.

REDINTEGRATIO, [Rinouatione,] renouatio. Ter. in Andr. Amoris redintegratio.

REDINTEGRO, as, [Rifare,] ἀνανεόω, instaurare, innouare, quasi integrum restituere. Her. li. 2. Vt renouetur, non redintegretur oratio. Redintegrare animum, resumere, [Ripigliare,] Cæsar. 1. Bel Gal. Spe illata militibus, ac redintegrato animo, cum pro se quisque in cōspectu imperatoris operam nauare cuperet, paululum hostium impetus tardatus est. Bellum redintegrare, [Rinouare,] Brut. ad Cic. l. 11. Cæs. 3. Bel. Gal. [Racquistare,] Nostri redintegratis uiribus, acrius impugnare cœperunt.

REDIPISCOR, eris, redeptus sum. [Racquistare,] ἀνακτάομαι, rem amissam rursus acquiro. Pla. in Tri. Cōdaliū te redipisci postulas.

REDITIO, redeundi actus, [Ritorno, tornata,] Cæs. 1. Bel.

REDITVS, tus, [Ritorno,] ἐπάνοδος, Cic. de Amic. Animis hominū, cum è corporibus excessissent, reditum ad cęlū patere. Hor. Epo. 16. Quæ poterunt reditus abscindere dulces. Ouid. 1. Fast. Vt pateant populo reditus ad bella profecto. Reditus etiam significat prouentum, quod quotannis redeat, [Entrata,] Ouid. 2. de Ponto. At reditus iam quisque suos amat. Pli. li. 17. cap. 1. Maiore reditu, quam erat apud antiquos prædiorum.

REDIVIA, æ, παρωνυχία, abscessus circa radices unguiū. Pli. l. 29. c. 2. Legitur & reduuia duplici u, apud Ci. pro Ros. Am.

REDIVIVVS, a, um, ex uetusto, renouatum [Rinouato, rifatto,] Seneca libro 3. Declam Rediuiuū me senē meretrix uocat. Iuu. Sat. 6. Velut exhausta rediuiuus pullulet arca Numus, & è pleno semper tollatur aceruo, Rediuiua, in ædificiis dicimus materiā diruti ædificij, quæ rursus ad nouum ædificiū applicatur. Ci. 3. Ver. Quasi quanquam rediuiui ex illo opere tolleretur, ac non totū opus ex rediuiuis constitueretur: idest ex uetere materia. Ibidem: Columnam efficere ab integro nouam, nullo lapide rediuiuo. Bella rediuiua, Silius lib. 10 Gens rediuiua, idem lib. 1.

REDOLEO, les, [Render odore,] ὄζω, multū oleo, uel odorem alicuius rei fero. Virg. 4. Georg. Feruet opus, redolentq; thymo fragrantia mella. Pli. l. 12. c. 12. Frutex est graui & crassa radice, situm redolēte. Translate accipitur pro ferre, [Portare, recare,] Cicero de Cla. Ora. Huius exiliores orationes sunt, & redolentes magis antiquitatem, quam Lælij, aut Scipionis. Col l. 12. c. 18. Cella uinaria bonis odoribus suffienda, ne quem redoleat fœtorem. Cice. 2. Phil. Frustis esculentis, uinum redolentibus. Oui. 8. Met. in patulis redolentia mala canistris.

REDONO, as, [Rendere,] ἀποδίδωμι, reddo. Hor 2. Car. Quis te redonauit Quiritem Diis patriis? Idem 3. Car. Ode. 2.

REDORDIOR, ris, sus, sum, ἀνυφαίνω, retexo. Pli. lib 9 cap. 12.

REDORMIO, ἀνακαθεύδω, rursum dormio. Plin. epist. 213. Paulum redormio, dein ambulo. Redo. mitio. Pli. li. 10. cap. 75.

REDOSTIRE, est retribuere, teste Festo, uel gratiam referre. Nonius uero ait: Redostit, idest reddit. Accius in Amp. Quid redostit uiā?

REDVCO, cis, p. p. [Ridurre, rimenare,] ἀνάγω, retroduco. Ci. ꝑ Quin. Seruum domū reduci curauit ad Quin. Itē replicare, [Replicare,] Vir. 4 Ge. Inq; sinus scindit sese unda reductos: idest replicatos. Item reconciliare 2. Aen. Numenq; reducāt. Reductus, a, um. Hora. 1. epi. 17. Virtus est mediū uitiorum, utrinque reductum. Vir. 6. Aen. Videt Aeneas in ualle reducta Seclusum nemus.

REDVCTIO [Reduttione,] ἀναγωγή. Ci. ad Len. l. 1. Reductio regis.

REDVCTOR, Liu. 2. Reductori plebis Romanæ in urbem.

REDVLCERO, as, [Apostemare,] ἀνελκόω, ulcerosum facio: ut, Cutis redulceratur putridis humoribus. Col. l. 7. cap. 5.

REDVNCVS, a, uo, retrorsum inflexus. Pli. li. 11. ca. 56. Aliis adunca cornua, aliis reduoca Oui. 12. Met. Rostroque redunco.

REDVNDANTIA, tiæ, [Soprabondanza,] quod nimium est, quod abundat. Cic. in Orat.

REDVNDO, das, [Soprabondare,] ἀναπλημμυρέω, proprie aquarum est, cum adeo augentur, ut ripis litoribusve non possint cōtinere. Ci. 2. de Diu. Si lacus Albanus redundasset. Romā periturā. Trāslate accipitur pro abundo, æstuo, [Abondare,] Ci. 3. Ver. Hinc illæ extraordinariæ pecuniæ redundātur. Oui. 2. de Rem. Guttsure fac pleno sumpta redundet aqua. Ci. pro lege. Man. Testis est Africa, quę magnis oppressa hostium copiis, eorum ipsorum sanguine redundauit. Aliquando pro recidere, [Ricadere,] Pla Hoc facinus in tuum redundabit caput. Aliquando accusatiuū habet cū ad. Pl. in Pan. ad ipsos gaudiū magis, quam ad similes redundat. Redundans, tis. Ci. de Fato. in aliis locis uidemus pituitosos, & quasi redundantes, in aliis exsiccatos & aridos. Redundatus, a, um, Oui. 6. Fast. Amne redundatia fossa madebat aquis.

REDVX, ducis, p. c. [Ritornato sano & saluo,] ἀνασωθείς, qui è periculo in tutum, aut a captiuitate longave peregrinatione in patriam reuertitur. Cic. pro Mil. Quid me reducem esse noluistis? Virg. 1. Aen. Namq; tibi reduces socios, classemq; relatam Nuntio. Aliquando pro participio Rediens. Pli l 8 c 5. Sexto die perfunduntur amne, non ante reduces ad agmen.

REFACIO, cis, antiquum, apud Pla. legitur in Tru.

REFECTIO, actus reficiendi. Col. li. 12. c. 3. Si refectionē desiderant fabris concinnanda tradantur.

Refector, [*Rifacitore,*] Sue. in Vesp. Colossi refectorem cogitatio donauit.

Refello, lis, ex Re, & Fallo: qđ dictũ est, arguẽdo falsũ ostẽdo, [*Ributtare, confutare,*] Ci 2. Tus. Et refellere sine pertinacia, & refelli sine iracũdia, parati sumus. Vir. 4. Ae. Neq; tua teneo, neq; te dicta refello. Ci. 4. de Fin. Vt audias me, quæ a te dicta sunt, refellentẽ.

Refercio, refercis, refersi, [*Empire,*] ἀναπλήθω, ex Re, & Farcio, significat repleo: quod alij cum ablatiuo, alij uero cum genitiuo cõstruunt. Ci. pro Cornif. His rebus urbem, Italiamq; refersẽrũt. Idẽ 2. Tus. Libris omnia referserunt. Hinc Refertus, plenus, [*Pieno,*] Ci. ad Q. Fr. l. 2. Litteris refertis omni officio, diligentia, suauitate. Idem 5. Ver. Refertus ærarium, pop. R. quam unquam fuit. Idem ad Q. Fr. lib. 1. Theatrum totius Asiæ celebritate, refertissimum. Ci. pro Font. Referta Gallia negociatorum est.

Referio, [*Ripercuotere,*] ἀντικόπτω, repercutio. Ter. in Adel. Me referire non audebam. Oui. 4. Met. Opposita speculi referitur imagine Phœbus.

Refero, [*Riportare, riferire,*] ἀνακομίζω, reporto, retrorsum fero. Ci. Att. Epi. ad me referri uolo. Idẽ alibi ad eundem, [*Rimenare, ritornare,*] Auster me in Italiam retulit. Aliquãdo in consultationem pono: & sic cõstruitur cõ accusatiuo mediante Ad: idq; dupliciter: dicimus enim Referre rem aliquã ad senatum, Referre de re aliqua. Ci. 2. Cat. Reliquis autem de rebus constituendis, maturãdis, agendis, iam ad senatum referemus. Vir. 3. Aen. Delectos populi ad proceres, primumq; parentẽ Monstra Deum refero. Referre autem ad senatum proprie erat consulũ, aut eorũ quibus cogendi senatus erat potestas: unde Relationes, propositiones in senatu. Referre oĩa ad unum, est unius arbitrio omnia committere. Ci. pro Lege Man. Si ad unum omnia referenda sunt, dignissimũ esse Põpeium. Referre pedem. i. ingredi, [*Ritirarsi,*] Virg. 4. Gent. Iamq; pedem referens, casus euaserat omnes. Aliquãdo numero. Vir. 6. ecl. Numerũq; referre iussit. Aliquãdo significat adscribo, [*Ponere,*] Sue. Ea in deorum numerũ retulit. Aliquando cõuerto, [*Riuolgere,*] Vir. l. 11. Multa dies, uariusq; labor mutabilis æui Rettulit in melius. Aliquãdo renouo, & quasi rursus fero, [*Rinnouare,*] Idẽ l. 5. Hunc morẽ, hos cursus, atq; hæc certamina primus Rettulit Ascanius. Aliqñ produco, [*Produrre*] Pl. l. 11. Diximus & ceterã referre multũ. Aliquãdo renuntio, narro, [*Significare, riferire,*] Vir. 2. Aen. Referes ergo hæc, & nũcius ibis Pelidæ genitori. Aliquãdo ostẽdo, [*Mostrare,*] Luc. Vnde refert nobis uictor, qđ possit orbi: Quid nequeat. Aliquãdo respõdeo, [*Rispondere,*] Ci. p Cec. Ego enim tibi refero: si nõ sum ex eo loco deiectus, quo prohibitus, &c. Aliqñ exprimo, imitor, [*Imitare, rappresentare,*] Iuu. Et multũ referẽs de Mecęnate supino. Pl. ep. 111. Amisit filiã, q̃ nõ minus mores eius, quã os, uultũq; referebat. Aliquãdo reddo, [*Rendere,*] Vir. l. 8 O mihi præteritos referat si Iuppiter annos. Referre gratiã, est ipso facto beneficiũ acceptum remetiri, [*Rimunerare,*] Pla. in Milit. Nũquã ego illi possem gratiã referre, ut meritus est de me. Aliqñ in malã partem accipitur, pro, par pari reddere, [*Ricambiare,*] In Salu. Quod ista inusitata rabie petulanter in uxorem & filiã meã inuasisti, non sperassi me tibi mutuam gratiam relaturũ, ut eius uicissim compellarem. Pro eodem etiã dicimus Referre gratias. Pla. in Amph. Si merito meo referre studeãt gratias, Aliquem hominẽ allegẽt, qui mihi aduenienti os occillet probe. Referre gratias, est facto: Habere gratiã animo: Agere gratias, uerbis. Relatum, relatu, supinũ, [*Narrare,*] Pli. l. 31. c. 11. Purgaméta aliqua relatu indigna. Oui. 15. Met. Res horrẽda relatu. Relatus, a, um, Ci. 2. de Na. De. de Relatus amplificat sonus. Ou. 3. Fast. Nomine mutato causa relata mea est. Habet aũt hoc uerbum primã syllabam correptam. Componitur enim ex Re, & Fero. in præterito tamen & supino aliquando geminatur cõsonãs, ut syllaba, alioqui breuis, producatur. Hor. li. 2. epi. Rettulit acceptos regale numisma Philippos. Luc. l. 9. Id rursum cœli relatum in templa receperant. Inuenitur tamen etiam Retulit priore syllaba cor. Cat. Si reditum retulisset. Relatum autem fere semper primam corripit. Oui. 15 Met. Digitis ad frontem sæpe relatis.

Refert, priore, [*Importare, appartenere,*] διαφέρει, cõpositũ ex Res, & Fero, impersonale uerbũ est, aut certe p tertias tantũ personas singularis numeri declinatũ: idemq; significat, q interest, siue utile est, alicuius momẽti est. Ci. Att. Tua illuc refert maxime. Cic. Seruilio: Cæsaris cõsilijs magni referebat te interesse. Pl. l. 16. ca. 39. Infinitũ refert lunaris ratio. i. plurimũ interest, quo in statu sit luna, cũ ligna cæduntur. Ter. in Phor. Quid tua (malũ) id refert? G Magni Demiph Pla. in Rud. Quomodo habeas, nihil refert, iure an ne iniuria? Liu. l. 2. Adeone est fundata leuiter fides, ubi sim, quã q̃ sim, magis, referat? Aliquãdo pro expedit, siue necesse est, [*Esser utile, necessario,*] Sal Sin in tanto omnium metu solus nõ timet, eo magis refert me mihi timere. Vir. li. 2. Geo. Neq; enim numero cõprehendere refert. idest non opus est numerare, [*Accade,*] Construitur autem Refert cũ his ablatiuis Mea, Tua, Sua, Nostra, & Vestra: in reliquis autem omnibus genitiuum habet.

Refero acceptum, [*Far di ricevere,*] ἀνατίθημι, proprie est, quod ab aliquo acceperis, in tabulas referre: cui opponitur, Expẽsum ferre, qđ est in rõnib. ascribere, qđ alicui dederis. Ci. l. 1. de Or. Minus Dolabella Verri acceptũ retulit, quã Verres illi expẽsum tulerit. Trãslate accipitur p, fateri nos aliqđ beneficiũ ab altero accepisse, uel etiam in malã partẽ, [*Confessare di,*] Cic. pro Marcello: Vitã acceptã refert clementiæ tuæ. In malum, [*Attribuire la colpa,*] Idem in Phil. Omnia uni accepta referemus Antonio.

Referueo, referues, [*Bollire molto,*] ἀναζέω, ualde serueo. Pli. l. 16. c. 11. Referuẽns crimen a Ci. pro Ros. Com. per translationem dicitur pro uehementer obiecto.

Referuesco, is, ἀναθερμαίνομαι, denuo feruidus fio. Ci. 1. de Natu. Deo. Sanguinem, cum terram attigisset, referuescere.

Refibulare, fibulam penis inductam soluere. Mart. lib. 9.

Reficio, is, [*Ricreare, rifare,*] καταρτίζω, instauro, renouo. Cæsa. 4. Bel. Gal. Omnia deerant, quæ ad reficiendas naues usui sunt. Cic. 1. de Diuin Templum Iunonis, L. Iulius refecit. Idem 3. Ver. Locatur id opus, quod ex mea pecunia reficiatur. Vlp. de R uis li. 2. Verbo reficiendi, tegere, substruere, sarcire, ædificare, & aduehere, apportareq; ea, quæ ad eandem rem opus sunt, continetur. Aliquando Reficio accipitur pro recreo, uel delecto, [*Ricreare, conseruare,*] Cæs. l. 7. Bel. Gal. Exercitum ex labore atque inopia refecit. Ci. ad Gal. l. 7. [*Guarire, riconualere,*] Ego hic cogito commorari, quoad me reficiam, idest, quo ad ualetudinem recipiam. Reficere uires cibo, Ci. de Sen. Refectus, a, um, Oui. 4. Fast. Longa uixq; refecta mora est. Refectus, us, ui, ipsa refectio. Pli. li. 19. c. 7. Panem ex hordeo quadrupedum tradidit refectibus.

Refigo, gis, pen. pro. xi, xum, [*Distaccare, impiccare,*] ἀποκαθηλόω, qđ fixũ erat, auello. Inde refigere tabulas, & leges, Vir. 6. Aen. Fixit leges pretio, atq; refixit, Ci. 2. Phil. Num figentur rursus eę tabulæ, quas uos decreto uestro refixistis? Aliquando pro ualde figere. Vir. 4. Gen. Cetera regna refigunt. i. figunt, inquit Seruius.

Reflagito, iterum flagito. Catul. epig. 39.

Reflatus, tus, [*Vento contrario,*] ἀντιπνοή, flatus aduersus. i. uentus contrarius. Ci. ad Att. l. 12. Naues relatas in Vticam reflatu.

Reflecto, ctis, xi, xũ, [*Torcere,*] ἀνακάμπτω, retrorsum flecto. Virg. 11. Aen. Et mollia colla reflectunt. Pli. l. 11. c. 50. Canum degeneres caudam sub aluum reflectunt. Per translationẽ, [*Riuolgere, piegare,*] Ci. pro Sylla: Animum incitatum ad ulciscendam orationẽ tuam, reuoco, & reflecto. Ter. Ad. Quem neque fides, neq; misericordia repressit, neq; reflexit. Reflexus, a, um, part. ut Ceruix reflexa. Stat. 1. Achil. Pli. l. 11. c. 37. Masculis reflexi, fœminis recti atque proni. De dentibus elephantorum.

Reflo, as, aui, atum, [*Soffiar contra,*] ἀντιπνέω, contra flo. Ci. Att. l. 6. Etsi Etesiæ reflauerint. Idem 4. Tus. Si reflantibus uentis reiiciemur. Transfertur ad fortunam, quæ dicitur reflare, cum omnia nobis præter animi sententiam, cadunt, [*Esser nimico,*] Cice. 1. Offi. Cum fortuna reflarit, affligimur.

Refloreo, res, [*Refiorire*] ἀναθάλλω, rursus floreo, unde Refloresco, denuo floresco. Pli. li 18. c. 16. Secaĩ quoties refloruit. Idẽ li. 19. c. 8.

Refluo, fluis, ἀναῤῥέω, cursu feror, retrogrado. Vir. 9. Aen. Cum refluit campis. Pli. lib. 2. cap. 97.

Refluus, a, um, [*Reflusso,*] παλίνδρομος, qđ retrogrado fertur fluxu. Oui. 7. Met. Et quas Oceani refluũ mare lauit arenas. Pl. l. 2. c. 97.

Refocillo, as, [*Rinforzare, rifare, ricreare,*] ἀναζωπυρέω, recreo, reficio, refoueo. Pli. epi. 57. Aegre refocillatus, non sine ultionis solatio decessit. Simplex uerbum est Focillo, focillas, quod a nomine Focillus deriuari putatur: quod est dimin. a Focus.

Refodio, is, di, ssum, [*Cauare*] ἐξορύττω, fodiẽdo eruo. Pli. l. 2. ca. 63. Si ulli essent inferi, iã profecto illos auaritię cuniculi refodissent.

Reformido, as, [*Temer molto,*] ὑπερφοβοῦμαι, ualde formido. Cic. in Or. Illos existimabo nõ desperatione reformidauisse genus hoc, sed iudicio refugisse. Vir. 4. Geo. Ante reformidant ferrum.

Reformidatio, [*Paura,*] Cic. in Partit.

Reformo, [*Rifare,*] ἀνατυπόω, Quin. l. 12. c. 6. Appollonio Moloni reformandum se dedit. Oui. 11. Met. Quod fuit ante reformet.

Reformator, [*Riformatore,*] Pli. epist. 165. Litterarum reductor ac reformator.

Refoueo, es, ere, [*Couare, nutrire,*] ἀναλαμβάνω, calore moderato refocillare. Col. l. 2. c. 1. Si modica stercoratione terra refoueatur. Luca. li. 8. Adstrictos refouet complexus.

Refractariolus, Ci. Att. l. 2. Refractariolo dicendi genere.

Refractarius, a, um, [*Ostinato, bizarro,*] nimis suæ sententiæ tenax, quasi omnia refringens, nullis rationum claustris se patiens coerceri. Seneca: Existimant philosophiæ fideliter deditos, contumaces esse, ac refractarios.

Refræno, as, [*Raffrenare, ritenere,*] ἀναχαλινόω, frænare, cohibere. Cic. pro Cœl. Adolescentes refrænandi potius a gloria, quam incitandi fuerunt. Oui. epi. 6. Illa refrænat aquas. Refrænatus. Luc. lib. 5. Religione refrænatus.

Refragor, [*Ripugnare, far resistenza, resistere,*] ἀντιλέγω, uerbum deponens

ponẽs resisto, repugno. Ci. 11. Phi. Si quis põt refragari nõ modo nõ petẽti, uerũ ẽt recusanti. Legit & Refrago, as, Teste Nonio, ꝑ suffragari, apud antiquos. Sisenna l. 23. Hi. Multi dictaturã refragare. Refragari ingeniũ alicui dicitur, quãdo ingenio aliquis asse qui nequit. Quin. l. 10. c. 6. Vt is, cui non refragetur ingenium.

REFRICO, as, p. c. [Rinouare,] ἀνανεόω, renouo. Tractũ a uulnerib. quæ plerunq; fricando renouantur. Ci. ad Se x. l. 5. epi. Vereor ne refricem meis litteris dolorem tuum. Proprie Refricare, est rursus uel ualde fricare, [Fregare,] Cat. c. 87. Refricato denuo. Ci. Att. li. 10. neutrum posuit: Crebro, inquit, refricat lippitudo.

REFRIGERATORIUS, a, um, [Che raffredda,] ἀναψυκτικός, quod refrigerat. Pli. l. 22. ca. 22. Refrigeratoriam uim esse conuenit nigro. Idem lib. 5. cap. 13.

REFRIGESCO, is, [Raffreddarsi,] ἀναψύχομαι, frigidum fieri. Cato c. 115. Vbi uinum refrixerit. Col. l. 2. c. 2. Vt colla boum refrigescãt. Oui. 12. Met. Post telas educta refrixit. Quin. l. 10. Calor ille cogitationis scribendi mora refrixerit. Col. ad Dol. l. 9. Vereor, ne balla Cæsaris refrixerit. Ter. Adel. Refrixerit res.

REFRIGERO, ras, [Rinfrescare,] ἀναψύχω, frigus induco, rẽ calidã frigidã facio. Ci. in Cat. Vbi põt illa ætas aut calescere apricatione melius, aut uicissim umbris aquisve refrigerari salubrius. Trãslate ꝑ minui, [Diminuire,] Cic. Ap. Pulchro: Refrigerato sermone hominũ prouincialiũ. Sic Accusatio refrigerata, cuius aculei, iudiciũ animis infixi, elanguerunt. Idẽ 2. Ver. Defessa, ac refrigerata accusatione. Refrigeratus, a, um, Ci. 1. de Na. De. membra partim ardẽtia, partim refrigerata dicenda sunt. Refrigeratio, [Rinfrescamento,] Ci. de Sen. Et refrigeratio æstate. Refrigerator, & Refrigeratrix. Pli. li. 19. cap. 8. Natura omnibus refrigeratrix.

REFRIVA, æ, p. p. faba (ut inquit Festus ex Cincij sententia) quæ ad sacrificium referri solet a segere, auspicij causa.

REFRINGO, gis, gi, ctum, [Fracassare,] ἀνακλάω, rumpendo aperio. Plaut. Capt. Cellas refringit omnes. Liuius 34. Vt refringi carcer posset. Refringere uim fortunæ, per translationem. Liu. 5. Refractus, a, um. Plin. epist. 38. Refractis pudoris & reuerẽtiæ claustris omnia patent omnibus.

REFUGA, æ, pe. co. & comm. g. [Fuggitiuo,] αὐτόμολος, fugitiuus uel fugitiua. Vlpi in l. aut damnum de Pœnis. Est & Refugus, a, um, ꝑ recliui, ac reiecto. Sidonius: In patulum a planitie frontis uerticem cæsaries refuga crispatur, idest, in frontem reiecta. Luc. l. 10. Refugosq; gerens a fronte capillos. Mare refugum, idest, refluum, & quasi refugiens, [Reflusso,] Stat. 12. Theb.

REFUGIO, gis, [Ritirarsi,] ἀποφεύγω, fuga me retrorsum recipio Ci. pro Cœl. Cur illecebris cognitis non refugisti? Translate, pro detrectare, recusare, [Rimouere, fuggire,] Ci. de Ora. A genere hoc toto sermonis refugi.

REFUGIUM, [Rifugio,] quò refugimus, ut tuti simus. Ci. 2. l. Of. Populorũ, nationum portus erat, & refugium senatus. Suet. in Tib.

REFUNDO, [Rifondere, spargere,] ἀναχέω, fundendo regero. Ouid. 11. Meta. Aequorq; refundit in æquor. Cic. 2. de Nat. Deo. Quibus altæ, renouataq; stellæ refundunt eandem, & rursum trahunt indidem. Hinc Refusus, a, um, redundans. Virgil. 2. Georg. Pontro sonat unda refuso. Idem 1. Aen. Stagna refusa uadis. i. effusa. Refuse [Abondeuolmente,] redundanter. Col. l. 4. c. 1. In plano refusius egesta humus tumidior est.

REFUTO, tas, p. p. [Refiutare, ricusare,] ἀποσκοράκιζω (?), a Futo, quod frequẽt. est a Fuo, fuis, quod protulit Plaut. in Amph. Ne quisquã tã audax fuat homo, qui obuiã obsistat mihi. Præsertim cũ dicat Festus, Futare, arguere est. unde & cõfutare, & Refutare, redarguere est, siue refellere, Ci Dolabellæ: Laboro, ut, si qui mihi obtrectẽt, a te refutentur, De arus. resp. [Confutare, opprimere,] Eius conatum refutabo. i. aut facto, aut uerbis reprimã. Inde Refutatio, [Confutatione,] actus refutandi. Ci. in Top. Refutatio accusationis, in qua primum insistit quasi ad repugnandum congressa defensio, Firma refutatio. Quin. l. 5. c. 10. Refutatus, us, ui, [Confutatione] refutatio. Lucr. Ancipitiq; refutata conuincere falsum.

REGALIOLUS, li, auis, exigua, eadem, ut docti credunt, cum trochilo, quem Pli. l. 8. ca. 24. & l. 10. ca 74. in Italiam auium regem ait appellari. Sue. in Cæs. Regaliolum uolucres discerpserunt.

REGALIS, & hoc le, [Reale,] dignum rege. Cic. in Cat. Nihil ei tam regale uideri, quam studium agri colendi Ouid. 5. Met. Fremitu regalia turbæ Atria complentur. Vir. 1. Aen Regales inter mẽsas.

REGALITER, [Da Re, crudelmente,] βασιλικῶς, seuere, crudeliter, & regum more. Oui. 3. Met. Precibusq; minas regaliter addit.

REGELO, las, p. c. [Disghiacciare,] resoluere gelu. Col. l. 2. ca. 5. Matutino regelari ortu poterit. Idem lib. 10. Candidus aprica Zephyrus regelauerit arua.

REGENERO, as, [Regenerare,] ἀναγεννάω, iterum genero. Plin. lib. 12. c. 1. Platani regenerauere uitium. Translate pro representare, [Rappresentare,] Plin. lib. 14. cap. 22.

REGERMINO, as, [Germogliare di nuouo,] ἀναφύω, iterum germino. Plin. lib. 16. cap. 33. Regerminatio, idem lib. 17. cap. 20.

REGERO, ris, ssi, stum, [Riportare, rendere,] ἀνακομίζω, refero, reporto, eiicio, reddo. Plin li 2. ca. 9. Quoniam haustum omnem lucis auersa illo regerat, unde acceperit. Cic. l. 11. epi. [Far tacere,] Pro quo tot tibi rusticos Stoicos regeram, ut Carium Athenis natũ dicas. Interdum est scriptis mandare, quod quis legendo aut audiendo didicerit, [Scriuere,] Quint. l. 3. c 8. Sunt enim uelut res regestæ in hos commentarios, quos puer deduxerat schola. Vnde regesta dicuntur, quæ iam in tabulas, librosve redactæ sunt. Regestus, a, um, part. ut, Regesta crapula, apud Apuleium in Asinũ. i. uomitu eiecta. Terra regesta, eodẽ relata, unde fuerat egesta. Oui. 11. Met. Indiciumq; suæ uocis tellure regestæ Obruit.

REGESTUM, ti, terra ex sulco egesta, & in aliquã altitudinẽ eleuata. Col. l. 3. c. 3. Cũ a parte superiore in inferiorẽ detrahit humus, uix iustum pastinationi ꝓbet regestũ. Idem l. 11. c. 3. Abunde est gradum effodere tribus pedibus, ut in quatuor consurgat regestum.

REGIE, [Regalmente, tirannicamente, crudelmente,] βασιλικῶς, τυραννικῶς, regio, more, imperiose, crudeliter. Ci. in Cat. Si in hunc animaduertissem, crudeliter & regie factum dicerent. Idem 5. Ver. Quæ regie, seu potius tyrannice statuit in aratores Apronius.

REGIA, giæ, [Palazzo, o sala regale,] τὰ ἀρχεῖα, domicilium, & aula regis. Liu. 5. In regia prodigium uisu, euentuq; mirabile fuit omẽ.

REGIFICUS, a, um, [Reale,] regalis. Val. 2. Arg Stãt gemmis, auroq; tori mensæq; paratu Regifico. Hinc Regifice, [Regalmente, sontuosamente,] splendide, sumptuose, & regio apparatu. Cic. 3. Tus. Auro, ebore instructam regifice.

REGIFUGIUM, festum Romanorum, celebrari solitum postridie Terminaliorum, idest vi. Cal. Mar. quo die Tarquinius Roma profugit. Inter Terminalia autem, & Regifugium quarto quoq; anno interferebatur dies unus, quem ob id intercalarem uocabãt. Vide Macr. & Censorinum.

REGIGNO, is, [Regenerare,] ἀναγεννάω, iterum gigno. Passiuum Regignor. Luc. l. 5. Cum uideã mẽbra ac partes, consumpta regigni.

REGILLA, [Veste regale,] βασιλική, uestis regia, quæ & Basilica, & Trabea dicitur, quoniã ea reges uterentur, auro, & purpuræ intexta. Est & uestis muliebris genus a superioris fortasse similitudine dictũ Pla. in Epi. Quid erat induta? an regillam induculam?

REGILLUS, ῥήγιλλος, lacus in Algidæ siluæ ingressu, ad quẽ Posthumius dictator ꝓpere aduersũ Tarquiniũ Superbũ pugnauit. Li. 2.

REGIMEN, nis, [Gouerno,] Liu. 3. Reginẽ totius magistratus penes Appium erat. Pli. l. 7. ca. 16. Vocis regimen primores tenent dentes. Lucr. l. 3. In quo consilium uitæ, regimenq; locatum est.

REGINA, æ, [Reina,] βασίλισσα, βασιλίς, regis uxor. Ci. At. l. 14. Reginę fuga mihi molesta est. Vel quæ regnũ possidet, ẽt si uirũ nũquã habuerit. Qñq; pro muliere diuite, [Gentildonna, madama,] Ter. in Eun. Quia solæ utũtur his reginæ. Aliquãdo pro dominæ, [Signora, patrona,] Plau. in Tru. Reginæ domi suæ fuere ambæ. Refertur & ad inanimata: ut, Regina pecunia. Hor. 1. ep. 6. Et genus & formam regina pecunia donat. Oratio regina omnium rerum, Cic. 2. Orat. Syderum regina bicornis. Luna, Hor. in car. sæculari.

REGIO, nis, [Regione, contrada, paese, prouincia,] χώρα, dicta a Rego, ꝙ prinsquã ꝓuinciæ fierẽt, regiones a regib. regebant. Cic. pro Sex. Quæ regio, orave terrarũ erat latior, in qua nõ regnũ aliquã statueretur? Postea maiores in urbe partes, Regiones appellari cœperæ, a similitudine carũ regionũ, in quas orbis diuiditur. Ponitur aliqñ regio, pręsertim in plu. nu. pro fine, siue termino, [Termine,] ut cũ Ci. pro Arch. dicit, uitæ spatiũ exiguis regionib. circũscriptũ esse Idẽ contra Rullum: Vix sese regionibus officij continet. i. terminis Regiones, uineæ, fines & limites, [Confine,] Cic. 2. de Na. De. Regiones uineę litus terminauit. Regiones cęli quatuor, Ortus, Occasus, Meridies, Septentrio. Ci. 2. de Na. De. Regio. ꝗ tum est Aquilonaris, tum Australis. Cic. pro Plancio: Totus ille tractus celeberrimus Venafranus: tota illa nostra aspera, & montuosa regio. Ponitur aliquando regio pro orbita, & lineæ. Cic. in Verr. Si quis rãtulum de regione deflexerit. A regio, fit E regione, ex aduerso, [Dirimpetto,] Cęs. 4 Bell. Gall. Cum uterque utriq; eẽt exercitui in conspectu, fereq; ẽ regione castra castris poneret.

REGIONATIM, per singulas regiones. Suet. in Cęs. Ludos regionatim urbe tota. Liu. 40. Mutarunt suffragia, regionatimq; generibus hominum, causisque & quæstibus tribus descripserunt.

REGISTRUM, stri, [Registro,] uocabulum parum receptum apud idoneos scriptores, quo tamen usus est Vopiscus in Probo.

REGIUM, [Regio,] ῥήγιον, oppidũ Cisalpinæ Galliæ, a Lepido ędificatũ: unde & Regiũ Lepidũ uocatum Regiũ, propter pulchritudinẽ. Est & aliud Rhegium in finibus agri Brutij dictum, ἀπὸ τοῦ ῥήγνυμι, abrumpere, Ab hoc Rhegini, ab illo Regienses dicti.

REGIUS, a, um, [Reale, da Re,] βασιλικός, Ci. l. 3. Off. Regius pastor. Idem 1. Tus. Ornatu regio. Vir. 5. Aen. Frondosæ regina Ida.

REGIUS morbus, [Itterica,] ἴκτερος. dictus quod mulso (quod genus potionis in regum delitiis erat) curaretur, inquit Varro, uel quia (ut Celsus scribit) eo morbo affectos, apparatu regio. i. lecto, & conclaui cultiore, & ludis, lasciuiaq; uti, perutile est, per

quæ mẽs ægrotãtis eahilaretur. Hor. in Art. Aut mala quẽ scabies aut morbus regius urget. Idẽ morbus Aurigo ante dicebatur, a colore auri, quẽ bilis per totũ corpus diffusa repræsentat. Arquatus quoq; morbus appellatur, quod cœlesti arcui sit concolor.

REGLVTINO, as, [*Discollare,*] ἀνακολλάω, quod glutinatum erat, dissoluo. Plin. lib. 25. Palpebras reglutinat. Catul. Quæ nunc tuis ab unguibus reglutina & remitto. Reglutinosus, a, um, ualde glutinosus. Pli. lib. 11. cap. 14.

REGNO, as, [*Regnare,*] βασιλεύω, regnum possideo. Priscianus: Rea peperit ea se aliud uerbum, Regno. Cic. pro lege Man. Annum iam tertium & uicesimum regnat. Idem 3. Offi. Si uiolandum est ius, regnandi gratia uiolandum est. Liu. 1. Mansit Syluius postea omnibus cognomen, qui Albæ regnarunt. Ponitur aliquando Regnare pro auctoritate ualere. [*Valere, essere riputato,*] Cicero ad Gallum lib. 7. Olim cum regnare existimabamur. Regnatur impersonale. Virg. 1. Aen. Hic iam tercentum totos regnabitur annos. Regnor, aris, passiuum. Tacitus lib. 17. Neque enim hic, ut in cæteris gentibus, quæ regnantur, certa dominorum domus. Oui. 4. de Ponto eleg. 15. Regnataq; terra Philippo. Regnator, [*Re,*] qui regnat. Virg. 4. Aen. Regnator, cœlum, & terras qui numine torquet. Aliquando pro possessore, [*Possessore, padrone.*] Mar. l. 10. Quisquis eris nostri post me regnator agelli. Regnatrix, [*Reina,*] ut, Domus regnatrix, Tacit. lib. 1.

REGNVM, regni, [*Regno, reame,*] βασιλεία, dicitur tã regio ipsa subiecta, q̃ ipse dominatus, Ci. Cassiu. Nõ regno, sed rege liberati uidemur. Vir. 1. Aen. Vultis & his mecũ pariter cõsidere regnis? Habere regna, p regnare, [*Regnare,*] Vir. 1. Aen. Sed regna Tyri germanus habebat Pygmaliõ. Regnũ etiã dici potest, quicquid possidetur. Ci. 1. de Or. Negasti te fuisse laturũ, nisi in regno meo esses. i. in Tusculanum. Regnum quoq; dicitur, in quo uis eminet, ut in eo regnare uideatur. Ci. pro Sylla. Regnum credo cõsulatus mei. Vnde Inter regnum, proprie appellatur id tempus, quo regnum uacat, idest, ante quam in demortui locum nouus rex præficiatur: quanquam & in libera ciuitate Interregnum dici possit medium illud tempus, ex quo magistratu abierunt consules, usq; ad nouorum creationem. Liuius: Contentio, consules ne, an tribuni militum crearentur in interregno, rem complures dies tenuit.

REGO, is, xi, ctum, [*Reggere, gouernare,*] βασιλεύω, guberno, administro. Vir. Ecl. 4. Pacatumq; reget patriis uirtutib. orbẽ. Cic. in Sõ. Scip. Deus est, qui tã regit, & moderatur, & mouet id corpus, cui præpositus est, quam hunc mundum princeps ille Deus. Ouid. 1. de Arte. Arte citæ, ueloq; rates, remoq; reguntur: Arte leues currus, arte regendus amor. Regere, est rectum tenere, [*Tener diritto,*] Cels. Qui nimio dolore regere caput non posset.

REGREDIOR, [*Ritornare,*] ἀναχωρέω, reuertor. Pla Aulul. Illuc regredere ab ostio. Ci. 1. Off. Cum utrique separatim locutum, ut regredi, quam progredi mallent. Regressus, us, ui, [*Ritorno,*] regrediendi actus. Liu. 24. Neq; locus pœnitendi, aut regressus ab ira relictus esset. Ci. 2. de Na. De. Nihil erat, quod in omni æternitate conseruet progressus & regressus constantes & ratos.

REGVLA, æ, [*Regola, misura retta,*] γνώμων, κανών, norma, qua lineę reguntur. Col. l. 3. c. 13. Duas regulas eius latitudinis, qua pastinator sulcum facturus est, in specie Grecę litterę χ, decussauimus. Translate accipitur pro breui rerũ præceptione, [*Precetto,*] Cic. 4. Aca. Hãc esse regulã totius philosophię, cõstitutionẽ ueri, falsi, cogniti, incogniti. Ponitur aliquãdo pro baculo, quo aliquid rectũ tenetur. Col. li. 6. c. 19. Vt inserto capite, descendentibus per foramina regulis, ceruix teneatur. Ponitur & pro instrumento eundẽ usum præbente, quem fiscus, in factura olei. Col. lib. 12. cap. 52.

REGVLARIS, & hoc re, [*Regolare,*] κανονικός, secundum regulam. unde æs regulare dictum est, quod a caldario, coronarioq; distinguitur. & in cæteris metallis Regulare dicitur, quod excoctum igni diligentius est, uitiisq; purgatum. Pli. lib. 34. cap. 8. in Cypro coronarium æs, & regulare est, utrunq; ductile.

REGVLVS, [*Duca, signore, prencipe,*] βασιλίσκος, dimin. a rege, non staturæ, sed potentiæ diminutionem significans. Salust. in Iug. Reguli in unum conuenere, ut inter se de cunctis negotiis disceptaret. Pli. l. 18. c. 3. Senatus Carthagine capta, cum regulis Africę, bibliothecas donaret, unius Magonis duodetriginta uolumina cẽsuit in linguam Latinam transferenda.

REGVSTO, iterũ gusto. Ci. l. 4. ad Att. Ille Latinus ἀττικισμὸς, ex interuallo regustandus. Eidem l. 13. Crebro regusto tuas literas.

REIECTANEA, siue REIECTA, a Ci. appellãtur, quæ Stoici uocant, ἀποπροηγμένα, cuiusmodi sunt morbus, egestas, dolor, & id genus alia (inquit libro 4. de Fin.) morbum, egestatem, dolorem nõ appello mala, sed si libet, reiectanea. Idẽ 3. de Fin. προηγμένα, & ἀποπροηγμένα, quorum hæc quidem præposita recte, illa reiecta dicere licebit.

REIICVLVS, la, lum, ἀπόβλητος, quod ob uitium aliquod ab omnibus spernitur, & reiicitur. Hinc Oues reiiculæ dicuntur, quæ propter ætatem, uel morbum reiiciuntur. Varr. 2. de Re rust. ca. 1. In grege reiiculæ alienandæ. Armenta reiicula. Cato cap. 2.

REIICIO, cis, p. c. [*Ributtare, scacciare,*] ἀποτίθεμαι, retrorsum iacio. interdũ abiicio, [*Gettare indietro, doppo le spalle,*] ut: Reiecto scuto fugere, apud Ci. de Or. Vir. 11. Aen. Reiiciũt parmas, & equos ad mœnia ducunt. Quandoq; est repellere, arcere. Virg. 3. ecl. Tityre pascentes a flumine reiice capellas. Quandoq; respuo contẽno, [*Sprezzare.*] Ci. 1. de Fin. Quis Ennij Medeã spernat, aut reiiciat? Idẽ 2. de Di. Cætera diuinationis genera reiicit. Reiicere iudicẽ, uel arbitrum, est recusare, [*Recusare,*] Ci. in Ver. 3. Sciebã in reiiciendis iudicibus nonnullos, &c. Receptũ enim erat apud Romanos, ut, editis iudicibus, reo liceret, si q ex iis sibi suspecti essent, repudiare: in quorum locum alij subsortiebantur. Accipitur interdũ pro differre, siue protrahere, [*Differire prolongare,*] Ci. Att. l. 1. In mensem Quintilem reiecti sumus. Interdũ pro remittere. [*Rimettere,*] Ci. pro Balbo: Q. Scæuola cũ de iure prædiatorio cõsuleretur, consultores suos ad Furium & Cesellium prædiatores reiiciebat. Ci. Att. l. 9. Ad ipsam te epistolã reiicio. Reiicere causam ad senatum, est, senatus iudicio rem permittere. Ci. Att. li. 2. Ait se rẽ ad senatum reiecisse. Idem ad Plan. l. 10. Hoc animo esse debes, ut nihil huc reiicias. Quandoq; euomere, [*Vomitare,*] Sue. de Aug. Senos sextantes non excessit, aut si excessisset, reiiciebantur. Hinc Reiecto, ctas, freq. Spartianus de Antonino Pio: Cũ Caseum alpinum in cœna edisset auidius, nocte reiectauit. Reiectio, & Reiectus, us, [*Vomito,*] pro uomitu. Pl. Vernario utilis erat, si, post quam sorpta fuerit, statim reiectio sequatur. Cels. Et reiectus cibi non erit inutilis, si raro fiat.

REITERO, as, [*Replicare,*] repeto: unde Reiteratio, [*Replica,*] repetitio. Quin. lib. 11. cap. 2. Vt crebra reiteratione firmetur.

RELABOR, [*Ricadere,*] ἀναπίπτω, recido, redeo. Oui. in epist. Sapphus ad Phaonem: Huc ades: inq; sinus formose relabere nostros. Hor. 1. ep. 1. [*Ritornare,*] Nunc ad Aristippi furtim præcepta relabor.

RELANGVEO, es, siue Relanguesco, is, [*Tornar languido,*] ἀνανοσέω, ἀναχαλάω, denuo lãgueo, uel in languorem recido. Ci. Att. l. 13. Ille relanguisse se dicit. Refertur & ad animum, pro, effœminari, [*Inuilirsi,*] Cæs. 2. Bel. Gal. Nihil pati uini, reliquarumq; rerũ ad luxuriam pertinentium inferri. quod iis rebus relanguescere animos, eorumq; remitti uirtutem existimarent.

RELATIVVM, [*Relatiuo,*] ἀναφορικὸν, a grãmaticis dicit, qđ aliquid superius dictũ refertur, ut, Qui, quæ, quod. dialecticis, Relatiua dicũtur, quæ Ci. in Top. Affecta uocat: quæ ita a se mutuo depẽdẽt, ut alterũ sine altero nõ possit subsistere: ut Pater, & Filius, Dominus, & Seruus, relatiua sunt: qa nec pater esse potest, si filiũ nõ habeat: nec dominus, nisi seruum: & talis respectus Relatio uocat:

RELAXVS, a, um, χαυνός, laxus, rarus, solutus. Col. lib. 11. c. 3. Relaxa humo pleniores crassitudinis fiat radix.

RELAXO, as, [*Allargare,*] χαυνόω, remitto, qđ tensum erat, laxũ facio, uel soluo. Ci. Att. l. 10. Pater nimis indulgẽs, quicquid ego astrinxi relaxat. Relaxare animũ, est animũ recreare, [*Ricreare, conforrare,*] Ci. Off. Cũ relaxare animos, & dare se iucunditati uolẽt, caueãt intemperantiã. Relaxatio, [*Ricreatione.*] recreatio. Idẽ 2. de Ora. Otij fructus est, non contentio animi, sed relaxatio.

RELEGO, gas, p. p. [*Separare, rimouere, rimandar in bãdo,*] ἀποπέμπω, ablego, amãdo, remoueo. Vir. 3. Ge. Tauros pcul, atq; in sola relegãt Pascua. Ci. 3. Of. Criminabatur ẽt, q Titũ filiũ ab hominib. relegasset, & ruri habitare iussisset. Aliquãdo remitto. Pl. l. 7. c. 1. Nec tñ ego obstringã fidẽ meã potiusq; ad auctores relegabo. Aliquãdo exulẽ facio, aut certe ad tempus ciuitate eiicio, [*Bandire,*] Li. li. 43. Martianũ in quinquẽnium relegant. Oui. 2. Tri. Vnde precor supplex, ut nos in tuta releges. Vnde Relegati dicuntur in exiliũ missi, [*Banditi,*] Ci. 1. Att. lib. 2. Relegatus mihi uideor, postquã in Formiano sum. Oui. 5. Trist. eleg. 11. Ipse relegati, nõ exulis, utitur in me Nomine. Differt autem Relegatus ab exule: quod ille, cum exilij causa solũ uerterit, suis tamen perfruitur bonis: exulis autem bona fisco uendicãtur. Ambitione relegata. i. citra ambitionem, uel omissa omni ambitione, [*Senza,*] Hor. 1. Ser. Sa. 10. Ambitione relegata, te dicere possum Pollio. Relegatio. [*Bando,*] est exterminatio cum quis fines patriæ exire iubetur: quod Cic. sedibus expellere interpretatur. Liu. 3. Exilio, & relegatione ciuium ulciscentes tribunos. Cic. pro Ros. Am. Hæc attenta uita & rusticana, relegatio, atq; amandatio appellabitur.

RELEGO, gis, p. c. [*Releggere,*] ἐπαναγιγνώσκω, rursus lego. Ouid. 2. de Põt. Cũ relego, scripsisse pudet. Ci. 2. de Na. De. Qui omnia, q ad cultũ deorũ pertinerẽt, diligẽter pertractarẽt, & tãquã relegerẽt, sunt dicti Religiosi ex relegendo, ut elegãtes ex eligẽdo. Relegere iter, est per eandẽ redire uiã. Sta. 1. Achi. Cui parum relegebat iter. Vir. 3. Aen. Talia mõstrabat relegẽs errata retrorsum Littora Achæmenides. Relegere, recolligere, [*Raccogliere,*] ut Relegere pecuniam. Hor. Epo. 2. Omnem relegit idibus pecuniam.

RELENTESCO, is, [*Rallentarsi,*] proprie est ad lentorem pristinum redire. Translate accipitur pro flaccescere, & uigorem amittere, [*Intiepidirsi,*] Oui. 1. Am. Neque relentescat, sæpe repulsus amor.

RELEVO,

RELEVO, as p.c.[*Rileuare,*] ἐπαίρω, alleuo. Ou 9. Me. Et terra corpus releuare uolētē Arcuit. Trāslate p recreare, reficere [*Ricreare, confortare,*] Ter. in Ad. Illi animum releuabis, q̄ dolore, & miseria tabescit. Releuare labores, est minuere. [*Diminuire,*] Pl. in Pane. Vt tu diū ⁊ onum, laborēq; tāquā particeps, sociusq; releuares. Releuare aliquē molestiis, cura, est liberare, [*Liberare,*] Ci. 2. de Di. Hæc studia renouare cœpimus, ut animus molestiis potissimū releuaretur. Oui. 1. Tri. el. 1. Omnis ab hac cura mens releuata mea est.

RELICINVS, capillus, ab Apuleio dici uidetur rectis pus, & uersus occiput quodammodo refugiens, quod nomen quidam putant a Recello deductum, quod est retraho, reclino.

RELIGIO, nis, [*Religione,*] θρησκεία, pietas in deorū cultu, & rerū diuinarū cærimoniis cōsistēs. Religio, inquit Ci. l. 2. de Inu. est quæ superioris cuiusdā naturę, quā diuinā uocāt, curā, cærimoniamq; affert. Plutar. in uita Pauli Aemilij Religionē interpretatur, diuinarū rerū scientiā. Masurius Sabinus scribit Religiosū esse, id qđ ppter sanctitatē aliquā remotū, ac sepositū sit a nobis: a relinquēdo dictū. unde Vir. Est ingens gelidū lucus prope Ceritis amnem Religione patrū late sacer, undiq; colles Inclusere caui, & nigra nemus abiete cingūt. Ostēdit enim religiosum locū esse a populi cōmunione separatū difficultate adeūdi. Ci. 1. de Na. De. a relegēdo deducit. Qui (inquit) omnia quæ ad cultū deorū pertineret, diligēter pertractarent, & quasi relegerēt, sunt dicti Religiosi a relegēdo. Cōtra Lactantius a religādo Religionē dictā. li. 4. asserit. Hoc, inqt, uinculo pietatis astricti deo, & religati sumus: unde ipsa Religio nomē accepit, nō (ut Ci. interpretatus est) a relegēdo. Venire in religionē res aliqua dicitur, cum religiosa esse putat, & sancta Religio. Latine loquētib. est iusta muneris functio [*Debito, honesto,*] Ci. 7. Ver. Ego, quos adhuc magistratus mihi populus R. mandauit, sic accepi, ut me omnium offitiorū obstringi religione arbitrarer. Aliquando pro scrupulo conscientiæ, [*Conscienza,*] Ci. de Arusp. resp. Quæ tanta religio est, qua non, in nostris dubitationibus, atq; in maximis superstitionibus unius P. Seruilij respōso liberemur? Iniicere alicui religionē, est deorum metum, & conscientiæ scrupulum ei incutere. Ci. pro Cec. Cum Cotta Decē uiris religionem iniecisset, nō posse sacramentum nostrū iustum iudicari. Pro eodem dicimus, Offerre religionē. Idē in epi. Oblata religio Cornuto est pullariorum admonitu, nō satis diligēter eū auspiciis operā dedisse. Religioni habere, est cōscientia & deorū metu a re aliqua impediri. Ci. 2. de Di. Nec eā rem habuit religioni. Est mihi religio. idest conscientia prohibeor. Idē in Cat. Quæ religio C. Mario non fuerat, quo minus Glauciam prætorem occideret. In eadem etiam significatione dicimus: Religiosum est .i. religioni repugnans. Liu. 2. Quem campi fructū quia religiosum erat consumere, desectam cum stramēto segetem magna uis hominum corbibus fudere in Tiberim. Soluere, seu liberare religione, est religionem omnem eximere, & efficere nequid nos deorū iræ reddat obnoxios. Ci. pro Cec. Vt ciuitas religione soluatur. Idem in Catil. Et nos religione in P. Lentulo puniendo liberati sumus. Ponitur aliquando Religio pro recta conscientia. Ci. pro Cec. Splēdor ordinis senatorij, decus atq; ornamētum iudiciorū, exēplar antiquæ religionis. Religio in dicendis testimoniis, est deorum metus, ne peierantes eos offendamus. Ci. pro Flac. Testimoniorum religionem & fidem nunquam ista natio coluit. Quandoque Religio accipitur pro metu, [*Paura,*] Vir. 8. Aen. Iam tum religio pauidos terrebat agrestes. Vbi Seruius, Religio, idest metus, uel solicitudo: quod mentem religet.

RELIGIOSVS, a, um, [*Religioso, huomo che teme Dio,*] ὅσιος, metuens deorū, pius, integer. Ci. p Ce. Huic ego resti gratias agā qđ & in eū misericordē se præbuit, & in testimonio religiosū. Interdū religiosū in deteriorē partē dicimus p superstitioso, timido, [*Superstitioso, timido,*] Ter. Hea. Misere omnes sumus religiosæ. Loca religiosa dicūtur, quæ sine religione, i. sine piaculo uiolari nō possūt. Vlp. l. ij. ff. de rel. & sumptibus funerū Nō totus, qui sepulturæ destinatus est locus, religiosus fit, sed quatenus corpus humatū est. Religiosi dies (ut li. 4. c. 9. docet Gel.) dicuntur tristi omine infames, quibus res diuinas facere, & rem exordiri nouam debemus. Hinc Ci. ad Att. diem Alliēsis pugnæ religiosum esse dicit. Mac. li. 3. Sat. Religiosi sunt dies, qui faciēda & uitāda discernunt. Hinc Religiose, [*Religiosamente,*] integre, pie, cum deorum metu. Cic. p Cœlio. Vt sapiēs, moderatusq; uir religiose testimonium dixisse uideatur. Interdū, subtimide, [*Timidamente,*] Idē. l. 1. epi. Faciā, qđ facere debent ii, qui religiose, & sine ambitione cōmendant. Aliquando solicite, & accurate, [*Diligentemente,*] Col. l. 3. c. 10. Nihil curiose, nihil religiose administrant.

RELIGO, gas, [*Legare*] ἀναδέω, ligo, uincio. Vir. 7. Ae. Gramineo ripę religauit ab aggere classē. Religare religione bona alicuius, p cōsecrare alicui deo. [*Consacrare*] Ci. p domo. Nūqd is bona Lētuli religionib. religauit? Religatus, a, ū, Hor. 4. Car. Ode. 11. est hederæ uis Multa, qua crines religata fulges. Religatio, ἀνάδεσις, religādi actus. Ci. de Sē. Capitū sōiugatio, religatio, propagatio uitiū.

RELINO, is, p.c. releui, tū, [*Aprire,*] ἀναλείφω, quod oblitū obturatūque erat, apio. Ter. Hea. Releui omnia dolia. Solēt enim dolia, ne qđ uaporis exhalet, q̄ accuratissime obliui. unde, cū aperirent, dicebantur relini, soluta nimirum argilla, qua erant oblita.

RELINQVO, quis, [*Lasciare, abandonare, dismettere,*] καταλείπω, Linquo, desero, omitto. Plau. in Most. Reliquit, deseruitq; me. Cæs. 5. Bel. Gal. in littore molli atq; aperto deligatas ad anchoras relinquebat. Relinqui ite hæredibus dicūtur quæ ad eos parentis, propinquive morte deuoluūtur. Pla. in Aul. Agri relinquit ei nō magnum modum. Ter. Phor. Si talentū rē reliquisset decē. Relinquere aliquem, est nolle iuuare. Ci. ad Siliū. li. 13. Ne relinquas hominem innocentē ad alicuius tui dissimilis quæstum. Relinquere animam, est mori. [*Morire,*] Ter. Ad Animam relinquam potius, quam illas deseram. Reliquisse æs alienum dicitur, qui mortuus est non persoluto ære alieno. Ci. de Ora. cum æris alieni aliquantulum esset relictum. Relinquitur, pro restat, [*Resta che,*] Ci. Att. Relinquitur, ut, si in Hispania uincimur, quiescamus. Relictus, a, um, Ci. Att. Tironem ab altera quartana relictū audio. Relictus ab omni honestate, idest prorsus turpis, inhonestus. [*Dishonesto,*] Ci. pro Rab. Nemo tam profligatus, tam ab omni non modo honestate, sed etiam simulatione honestatis relictus, qui se in Capitolio fuisse cum Saturnino fateretur. Hor. 2. Ser. Saty. 3 Inuidiam placare paras uirtute relicta. Relictio, defectio, Ci. 6. Ver. Illā relictionem, proditionemq; consulis.

RELIQVIAE, arum, [*Reliquie, auanzo, rimanente,*] λείψανα, Virgil 1. Aen. Iactatos æquore toto Troas relliquias Danaum. Cice. 2 de Nat. Deor. Cibi relliquiæ depelluntur tum astringentibus se intestinis, tum relaxantibus. Idem in Parad. Reliquiæ coniurationis, a Catilinæ furiis ad tuum scelus furoremq; conuersæ. Celsus. lib. 3. cap. 4. Manentibus reliquiis febrium.

RELIQVVM feci, eleganter dicimus pro reliqui: ut Missum feci, pro dimisi. Ci. in Ver. Quos belli calamitas reliquos fecerat.

RELIQVVS, qua, quum, [*Resto, rimanente, residuo,*] λοιπός, quod superest. Cæs. 1. Com. Demonstrabant, sibi præter agri solum nihil esse reliqui. Reliquum est, idest restat. [*Resta che,*] Cic. Curio. Reliquum est, ut certemus officiis inter nos, Ter. in An. Vt pernoscatis quid spei sit reliquum. De reliquo, idest quantum ad reliqua attinet. Cic. Cornif lib. 12. de reliquo, uelim tibi persuadeas.

RELIQVVM, qui, subst. pars debiti, quæ restat soluenda. Ci. Att. l. 16. Me angit ratio reliquorum meorum. Pla. Cist. Huic, quod reliquum restat, uolo persoluere, quid debeant.

RELIQVOR, reliquaris, p.c. deponēs, est æs alienū ex reliquiis rationū cōtrahere. Vlp. de Mun. & hon. l. ref. Eos debitores reip. accipere debemus, qui ex administratione reip. relinquantur. Hinc Reliquator, toris, qui integrum non soluit, aliquidq; adhuc reliqui debet. Scæuol. de sol. & libera. l. cred. Accepi a Mario Marino ex summa maiore tot aureos. quæro an hæc summa in proximū annum ei accepta ferri debeat, cum superioris anni sit reliquator.

RELVCEO, ces, p.p. [*Risplendere,*] διαλάμπω, resplēdeo, lucem diffundo. Ci. 2. de Na. De. Huic non una modo caput ornans stella relucet. Liu. 40. Relucentem flammam uigiles Carthaginiē sium conspexissent. Vir. 12. Aen. Illi ingens barba reluxit. Ouid. 11. Meta. Vectia fulgore reluxit.

RELVCTOR, ctaris, [*Opponersi,*] repugno, obnitor, renitor. Ou. 3. Am. el. 4. Vidi ego nuper equū cōtra sua fræna tenacē, Ore reluctāti fulminis ire modo. Reluctatus part. Clau. 1. de rap. Pros. Pene reluctatis iterum pugnantia rebus Rupissent elementa fidem.

RELVO, is, quādoq;, ut cōpositum a Luo, est iterū luo. Aliquando, ut a Luo, idem quod soluo. Plau. Repignerat, reluit, uendit.

REMANCIPO, as, est rem sibi mancipatam, in mancipiū eius a quo eam accepimus, restituere. Boetius in Topica Cic.

REMANDARE, [*Rumminare,*] ἀναμαρυκᾶσθαι, ruminare, rursus mandere. Pli. li. 10. c. 37. Pontici mures simili modo remandunt. Quint. l. 11. c. 2. Deuoret tædium illud, & scripta, & lecta sæpius reuoluendi, & quasi eundem cibum remandendi.

REMANEO, nes, [*Rimanere, restare, durare,*] διαμένω, persisto, perseuero, supersum. Cic. Tus. Expone, animos remanere post mortem. Cæs. 3. Bel. Cic. Qui per causam ualetudinis remanserunt.

REMANO, as, ἀναστάζω, restillo, refluo. Luc li. 5. Percolatur. n. mirus, retroq; remanat. Aliquādo pro repetere: ut annotauit Fest. citans locum Ennij, ex li. 1. Deferunt riuos camposq; remanant.

REMANSIO, διαμονή, a remaneo. Cic. ad Q. Fr. lib. 3.

REMEDIVM, dij, [*Rimedio, medicina,*] φάρμακον, a Medeor, deris. Cic. Octauio: Nulla remedia, quæ uulnerib. adhibētur, tā faciūt dolorē, quā quæ sunt salutaria. Transfertur & ad alia. Cæs. 3. Bell. Ciu. Quibus reb. nostri hæc repetebāt remedia. Ci. pro Clu. Acrioribus saluti suæ remediis subueniendum putauit. Adhibere remedium. Comparare remedium, Vti remedio, Inuenire remedium. [*Trouare rimedio,*] Quærere remedium, latine dicitur.

REMELIGO, inis, quod remoratur. Pla. in Patina: ut citat Fest.

REMEO, as, [*Ritornare,*] retro meo, redeo. Virg. lib. 2. Aen. Si patrios

unquā remeasſē uictor ad Argos. Mar. l. 1. Gaudia nō remeāt, ſed fugitiua uolāt. Var. 3. de re ru. c. 5. Ex Italia trās mare remeant. Tac. li. 1. Caiū remeantē Armenia nouercæ Liuiæ dolus abſtulit.

REMETIOR, ris, remenſus ſum, ἀναμετρέω, iterum metior. Mar. l. 6. Teſte ſua uina remenſus. Remetiri æquor, eſt renauigare, [Rinauigare,] Virg. 2. Aen. Pelagoq; remenſo Improuiſi aderunt.

REMEX, gis, [Huomo da remo,] ἐρέτης, qui remos agit. Cic. 2. de Diuinat. Quid remex ille de claſſe Coponij? Cæſ. Bel. Gal. Remiges inſtitui, nautas, gubernatoresq; comparari iubet. Oui. 13. Met. Quantoq; ratem qui temperat, anteit Remigis officium.

REMIGIUM, gij, [Voga,] εἰρεσία, ipſa remorū agitatio, & remigatio. Vir. Ge. 1. Lēbū Remigiis ſubigit. Vir. 1. Aen. tranſtulit ad aues: Volat ille per aera magnum Remigio alarū. Luc. lib. 6. Remigij oblitæ pennarum, uela remittunt. Aues enim alis, uelut remis quibuſdā, ad diſſendendum aerem utuntur. Aliquando pro remigum multitudine. Idem li. 3. Remigium ſupplet, ſocios ſimul inſtruit armis. Cic 5. Tuſ. Quæ pugna, quæ acies, quod remigium.

REMIGATIO, εἰρεσία, Cic. Att. lib. 13. Mutum remigationis.

REMIGO, gas, [Vogare,] κωπηλατεῖν, remis nauigo, quaſi remis ago. Cic. 4. Tul. Vtrum mauis nos ſtatim uela facere, an quaſi è portu egredientes, paululum remigare?

REMIGRO, gras, [Ritornare,] ἀνοικίζομαι, reuertor, unde emigraui. Cic. 1. Tul. In noſtram domum remigremus. Liu. 28. Magna pars in agros remigrauit. Pla. Epid. Remigrat animus domum.

REMILLUM, repandum dicitur, a remi ſimilitudine. Feſtus.

REMINISCENTIA, æ, [Ricordatione,] ἀνάμνησις, differt a Memoria, quod Reminiſcentia eſt omnium animantium: Memoria ad homines tantum ſpectat; cum ſit diſcurſus rerum cum ratione ab uniuerſali ad particularia & a remotis a ſenſu.

REMINISCOR, ſceris, [Ricordarſi.] ἀναπεμπάζομαι, recordor, quod fit, cū ea, quæ mens tenuit, repetūtur, inquit Varr. quaſi iterū rem in mētem reuoco. Iungiturq; modo accuſatiuo, modo genitiuo. Cæſ. 1. Bel. Gal. Reminiſceretur ueteris incōmodi Romanorum; Sulp. Ciceroni: Ea potius reminiſcere quæ digna tua pſona ſunt. Oui. 3. de Pont. el. 9 Vos animo dulces reminiſcor amici.

REMISSARIUS, a, um, quod remittitur. Cat. de re ru. c. 19. Vectes lōgiſsimos pedum decem & octo, remiſſarios pedum duodecim.

REMISSE, [Humilmente, lentamente,] πρᾴως, leniter, placide. Sal. Iug. Pauca timide, remiſſeq; locutus, abſceſsit. Ci. 3. de Or. Quis unquam res, præter hunc, tragicas pene comice, triſtes remiſſe, ſeueras hilare tractauit? Idem 6. Ver. Iſta nihilo remiſsius, atque etiam uehementius inſtabat.

REMISSIO, animi, ὕφεσις, relaxatio animi. Ci. Metel. l. 5. ep. Si humanitas appellāda eſt in acerbiſsima iniuria remiſsio animi & diſſolutio. Proprie tñ Remiſsio, eſt ipſe remittēdi actus. Ci. 1. Off. Ex remiſsione ſuperciliorū, aut ex cōtractione. Aliquādo ꝑ cōcedo, cōdono, [Concedere, donare, dare,] Ci. Vati. l. 5. Meā animaduerſionē & ſuppliciū, quo uſurus erā in eū, remitto tibi, & cōdono. Aliquando ꝑ demitto, cui contrariū eſt erigere. [Abbaſſare,] Pli. l. 8. c. 32. Cum erexere aures, acerrimi auditus, cū remiſere, ſurdi. Aliquando pro intermitto, [Laſciare,] Ter. in Hea. Nullum remitti tempus, neque te reſpicis. Idem in Hec. Si remittent quippiā Philomenæ dolores, omnem rem narrabit. Aliquem ædes uenditorē remittere, quas emerit, eſt permittere ut ædes emptæ redeant ad uēditorem. Pla. in Moſt. Ora ut ſuadeam Philolacheti, ut iſtas remittat ſibi. Remittere frænos dolori, eſt dolori habenas laxare, cui opponitur Adducere habenas. Remittere librum dicitur arbor, quando ſua ſponte corticem relinquit. Remittere nuncium uxori eſt uxorem repudiare, [Rifiutare la moglie,] Cic. Att. lib. 1. Vxori Cæſarem nuntium remiſiſſe. Idem in Topicis.

REMISSUS, ſa, ſum, [Rimeſſo, languido,] πάρετος, lāguidus, lenis, negligēs, [Vile,] Ci. 2. de Di. Imbecillo remiſſoq; animo. Ci. 3. de Fin. Quāquā in eo ſermone, q cū Torquato ē habitus, nō remiſsi fuimus: tamē hæc acrior eſt cū Stoicis parata cōtētio. Idē ꝑ Sex. Mihi iā licere putē remiſsiore uti genere dicēdi. Cæſ. 5. Bel. Gal. Loca ſunt temperatiora, quam in Gallia remiſsioribus frigoribus.

REMISSIO, [Rilaſſamento,] ἄνεσις, relaxatio. Ci. pro Cæl. Quem non quies, non remiſsio, non ludi, non conuiuia delectarent. Idem ad Gal. li. 7. Sed uiſa eſt mihi uel loci mutatio, uel ipſa fortaſſe iam ſeneſcentis morbi remiſsio profuiſſe. Interdum uenia, [Perdono,] ut Remiſsio pœnæ, apud Ci. 4. in Catil.

REMITTO, tis, [Rimandare,] ἀναπέμπω, Plaut. Munera accipit frequens, remittit nunquam. Conſtruitur quandoque cum ablatiuo Pretio. Curtius lib. 2. Captiuos honeſtius dono donabimus, quā pretio remitteremus. Aliquando pro mitto, [Mandare,] Lucil. li. 29. Sat. ut citat Feſtus: Filiæ repudium remiſit. Aliquando pro relaxo, recreo. [Ricreare,] unde animū remittere, cum deponimus curas. Contrarium, eſt Intendo, ſumpta tranſlatione ab arcu: Ci. Quæro non quibus intēdam animum rebus, ſed quibus remittā. Sic remittere diſciplinam, pro negligētius diſciplinam obſeruare, [Eſſer negligente,] Col. lib. 1. Rei ruſt.

REMOLIOR, iris, [Mouere,] ἀποκινέω, multa ui loco moueo. Oui. lib. 5. Met. Sæpe remolirı luctatur pondera terræ. Nonnunquam magno labore quippiam reparo, [Riparare,] Silius l. 1. Iterū inſtaurata capeſſens, Arma remolitur dux agmina. Aliquādo a conatu reuoco, [Mitigare,] Suet. in Aug. Vultu erat adeo placido, ſerenoque ut quidam ex primoribus Galliarum confeſſus ſit, ſe eo inhibitum, ac remolitum, quo minus, ut deſtinarat, in præcipitiū impelleret. Remolitus, participium. Seneca Her. fur. Orbe ſi remolito queat Ad ſupera uictor numina Alcides uehi.

REMOLLIO, is, [Ammollire,] καταμαλάττω, mollio. Oui. 4. Met. Salmacis eneruet, tactosq; remolliat artus. Col. l. 2. c. 12. [Mollificare,] Remolliri terra debet æqualiter. Remollitus, a, um, p. p. Sue. in Aug. Vultu erat adeo trāquillo ut quidā è primorib. Galliarum confeſſus ſit eo, ſe inhibitum ac remollitum, quo minus, ut deſtinarat in præcipitium propelleret. Quidam legunt Remolitum uno l, a uerbo Remolior, pro a molimine & conatu reuocatū.

REMOLLESCO, ſcis, [Diuentar molle, mollificarſi,] καταμαλάττομαι, mollis fio. Cæſa. 4. Bell. Gal. Vinum ad ſe importari non ſinunt, quod ea re ad laborē ferēdum remolleſcere homines, atq; effœminari arbitrantur. Oui. 10. Met. Vt Hymettia ſole Cera remolleſcit. Tranſlate pro mitigari, [Mitigarſi,] Oui. 1. Meta. Precibus ſi numina iuſtis Victa remolleſcunt.

REMORA, ræ, p. c. piſcis exiguus, ἐχενηΐς, a remorando dictus, quod nauem, cui annixus fuerit, remoretur. Pli. li. 32. c. 1. Remora etiā retardatio dicitur. Lucilius apud Feſt. Vox ex re reſonans meo gradu remoram fecit. Pla. in Tri. Quæ in rebus multis obſtant, remoramq; faciunt rei priuatæ & publicæ.

REMORBESCO, ſcis, [Amalarſi di nuouo,] ἀναρρωστέω, in morbum recido, inquit Feſt.

REMORDEO, des, [Rimordere, cruciare,] ἀντιδάκνω, uiciſsim mordeo. Hora. Epod. 6. Et me remorſurum petis. Tranſlate pro crucio, ſollicito, [Affligere,] Vir. 1. Aen. Quando hæc te cura remordet. Lucr. li. 3. Peccata remordens.

REMORES, p. c. aues in auſpicio dicuntur, quæ acturum aliquid remorari compellunt. Feſtus.

REMORIA, aut (ut alij malunt) Remuria, locus in ſummo Auentino Remus de urbe condenda fuerat auſpicatus. Feſt.

REMOROR, raris, p. c. [Ritardare,] ἀναβάλλω, retardo, [Impedire.] Tere. in An. Si quid eſt, Qđ mea opera opus ſit nobis, Manebo: ne qđ ueſtrū remorer commodū. Idē Eun. Vt illū dij deæq; perdant, qui me hodie remoratus eſt. Oui. 11. Met. Nec remoratur iter.

REMOTIO, [Rimouimento,] ut Remotio criminis, quæ & Tranſlatio a rhetoribus appellatur. Ci. l. 2. de Inuent. Remotio criminis eſt cum eius intentio facti, quod ab aduerſario fertur, in alium aut in aliud dimouetur.

REMOVEO, ues, ui, tū, [Rimouere, tornia,] ἀποκινέω, amoueo, aufero. Ci. ad Tirone. l. 16. Remoueat pſidia ea iis locis, quę occupauit. Idē Of. 1. Quæ natura occultauit, eadē oēs, qui ſana mēte ſunt, remouēt ab oculis. Idē pro Balbo. Fuiſſe iudicē ex illis equitib. R. neminem, quin remoueret oculos. Remouere ſe ab aliquo, diffugere, alienari, [Separare, ſcompagnare,] Ci. Att. li. 4. Quid ſit qđ ſe a me remouit, ignoro. Remotus, ta, tū, amotus. Vir. 1. Aen. Poſtquam exempta fames, epulis, menſæq; remotę. Interdum migrat in nomē, idēq; ſignificat quod longinquus, [Lontano,] Ci. 5. Ver. Etiamne hæc tam parua ciuitas tam procul a manibus tuis, atq; a conſpectu remota. Oui. 3. Tri. Longa regione remotus. Cic. 4. Ver. Ab iniuriis noſtrorum magiſtratuum remotiſsimi. Col. lib. 12. c. 1. A uino, ab eſcis, a ſomno, a uiris remotiſsima.

REMUGIO, gis, [Rimuggire, muggire all'incontro,] ἀντιμυκάομαι, mugitum reddo, contra mugio. Vir. 11. Aen. Gemitu nemus omne remugit. Tranſlate pro reſonare, [Riſuonare,] Vir. 3. Geo. Et uox aſſenſu nemorum ingeminata remugit.

REMULCEO, ces, [Mitigare,] paulatim, & quiete retraho. Vir. 11. Ae.

REMULCO, trahere, nauē, [Rimurchiare,] ῥυμουλκεῖν, Polybio, & Diodoro, ē è ſcapha maiorē nauē remigādo trahere. Cæſ. l. 3. Bel. Ci. Nauē ſubmerſā remulco multiſq; cōtēdēs funib. eduxit. Quo in loco Remulco uidetur eſſe ablatiuus a Remulcus, quāuis ille nominatiuus non admodum ſit in uſu. Vide Bayfium de Re nauali.

REMULCO, as, are, [Rimurchiare,] ῥυμουλκεῖν, remigando à ſcapha grādiorem nauim trahere. Remulcare (inquit Nonius) dictū eſt quaſi molli ac leni tractu ad progreſſum mulcere. Siſenna lib. 2. In altum remulcando trahitur.

REMUNERATIO, [Rimuneratione, premio,] Ci. de Ami. Nihil eſt remuneratione beneuolentiæ, nihil uiciſsitudine ſtudiorum, officiorumque iucundius.

REMUNERO, as, & Remuneror, ris, [Rimunerare, pregiare,] ἀντευεργετέω, beneficium reddo, mutuam gratiam refero. Ci. Att. li. 8. Me remunerare ſane uelim. Cæſ. 1. Bel. Gal. Magno ſe illū, præmio remuneraturum. Ci. poſt red. in Sen. Quibus Officijs T. Annij beneficia remunerabor?

REMURIA, olim dicta feſta, quibus mortuorum ſepulcris epulæ inferebantur,

ferebantur, quæ deinde litteræ unius mutatione dicta sunt Lemuria. Dicta autem R muria putantur a Remo Romuli fratre, in cuius honorem primum fuerant instituta. Ouid. lib. 5. Fast. Romulus obsequitur, lucemq; Remuria dixit, Illam qua positis iusta feruntur auis.

Remurmuro, as, ἀντιμορμυρίζω, contra murmuro. Sta. 5. Sylu.

Remus, pen. co. ῥέμος, frater Romuli primi Romanorum regis: qui quod noua urbis Romæ mœnia per ludibrium transilijsset, a fratre est interfectus. Liu. l. 1. Ouid. mauult lib. 5. Fast. a Celere tribuno occisum.

Remus, remi, p. p. [Remo,] κώπη, instrumentum, quo naues aguntur. Vir. 5. Ae. Quam deinde Cloanthus Consequitur melior remis. Ci. 7. Ver. Nauigium erat factum sex remorum numero. Virg. 3. Aen. Certantibus æquora remis. Ventis remisq; prouerbialis locutio est, quoties summam rei alicuius festinationē uolumus significare, [Prestamente, subitamente,] Ci. ad Cornif. Inde uentis, remisque in patriam omni festinatione properaui. Accipitur etiā Remus, pro loco quod cōcinet tubam, ut inquit Seruius in illud Vir. 7. Aen. Suaque arma uiro, remumq; tubamq;.

Renarro, as, [Narrare, contare,] ἀφηγέομαι, narro, uel narrando repeto. Vir. 3. Aen. Fata renarrabat diuum, cursusq; docebat.

Renascor, eris, [Rinascere,] ἀναφύομαι, iterum nascor. Pl. l. 11. ca. 29. Ad canis ortum ubire, & alias renasci. Renascens annus. [Primauera,] pro uere, Plin. lib. 16. cap. 25.

Renauigo, as, ἀναπλέω, nauigādo reuertor, retrorsum nauigo. Ci. Att. In Pompeianum renauigare cogitabam.

Renauo, as, Ci. Att. Renauabo operam.

Renes, [Rene,] νεφροί, uiscera duo utrinque, non procul a uena caua sita sanguinis serum, idest urinā per uenas emulgentes attrahētia, & per longos quosdam meatus ad uesicam transmittentia. Dicti Renes, ut quidam existimant, a ῥεῖν, fluere: quod p eos fluat urina. Pla. in Cur. Lien necat, renes dolent. Ci. 2. Tus. Cum ex renib. laboraret. Hor. 2. Ser. Sat. 3. Renes morbo tententur acuto.

Reniteo, tes, [Risplendere,] secunda syll. p. ἀποστίλβω, reluceo, splēdorem reddo. Hor. li. Car. Neque aureum Mea renidet in domo lacunar. Pli. li. 10 c. 37. Neq; in recessu gemmæ, aut in detectu renident. Stat. l. 10. Theb. Orichalca renident.

Renouatio, [Innouatione,] ἀνανέωσις, Cic. 1. de Na. De.

Renouo, [Rinouare,] ἀνανεόω, Ci. pro Deiot. Vetus hospitium renouare. Idem de Orat. Acerba recordatio ueterem animi curam renouauit.

Renunciatio, [Relatione, che fanno gli ambasciadori,] ἀπαγγελία, nuncij uel legati relatio. Cic. 5. Ver. Cognoscit renunciationem ex litteris. Idem 2. Ver. Renunciationem eius tolli iusserat.

Renuncio, as, are, [Rinontiare, riportare, rifiutare,] ἀπαγγέλλω, propriis nunciorum est, aut exploratorum, aut legatorum, cum reuersi, quid egerint, referunt. Cic. 8. Phil. Cū legati renunciarint Antoniū nō esse in uestra potestate. Cæs. in Com. 1. Qualis esset natura montis, & qualis esset in circuitu accessus, qui cognoscerent, misit: renunciatum est facilē esse. Aliquando est enunciare, significare, [Significare,] Teren. in And. Quasi tibi non renunciata sint hæc sic fore. Et iterum, id ego iam nunc tibi here renūcio futurū. Donatus: Renunciare, est quasi secretum consilium, uel malū nūciare, [Auertire,] Re enim syllaba, apud ueteres interdū abundat. Renunciare consules, prætorem, est declarare, [Publicare,] Ci. p lege Man. Prætor primus cunctis centuriis renunciatus. Idē l. 9. epi. Climachias sacerdos renunciatus est. Renunciare alicui hospitium est, significare se eius hospitio non usurum, [Renuntiare,] Cic. 3. Vere. Hospitium ei renunciat, domo emigrat. Sic Renunciare conductionem, apud eundem epist. Att. 1.

Renunctus, cij, qui aliquid iterum nunciat, Pla. in Trin.

Renuo, [Ricusare,] ἀνανεύω, est negare motu capitis aliove signo: accipitur tamen pro quouis modo recusare. Mar. l. 2. Omnia cum fecit, sed renuente deo. Renutus, us, p. p. capitis signum, quo negationem significamus. Pl. epist. 7. Nutu ac renutu respondere.

Reor, reris, ratus, [Pensare, credere,] νομίζω, existimo. Ci. 1. Off. Siq simulatione, & inani ostentatione stabilem se gloriam consequi posse rentur, uehementer errant. Vir. 9. Rebarque futurum.

Repagulum, li, [Cadenazzo, e stanghetta alla porta, chiauistello,] μοχλός, obex, siue uectis, qui ostio aduersus uim opponitur: a Re, & Pango, quod non uno in loco pangatur, idest figatur, sed ad utrūque postē. Repagula sunt (inquit Festus ex Verrij sentētia) quæ patēfaciundi gratia ita uunguntur, ut ex contrario quoq; oppāgātur. Ouid. lib. 5. Met. Raptaq; de dextro robusta repagula poste Ossibus illisit. Ci. de Diu. Herculis ualuæ clausæ repagulis subito se ipsæ aperuerūt. Pli. l. 16. c. 42. Abies ualuarū repagulis aptissima. Repagula itē in ludis equestribus dicuntur, quæ equis obijciuntur, ne ante tempus procurrant. In stabulis quoq;, & pascuis obiices, quibus armenta cohercētur, repagula dicuntur. Ouid. 2. Meta. Pedibusque repagula pulsant. Translate pro quouis impedimento, [Impedimento,] unde perfringere repagula iuris pudoris, & officij, ait. Ci. 7. Ver. pro nullo neque iure, neque pudore, neque officio a reliquo prohiberi.

Repandus, da dum, ἀνάκυρτος, recuruus, reflexus, Pl. l. 14 c 22. Volutatio in cœna, & pectorum ceruicis repandæ ostentatio. Cic. 1. de Na. De. Cum hasta, cum scutulo, cum calceolis repādis. Oui. 3. Met. Truncoq; repandus in undas Corpore desiluit.

Repango, gis, [Piantare,] φυτεύω, planto. Col. l. de Arb. c. 12.

Reparabilis, le, [Reparabile,] quod reparari potest. Ouid. epist. 5. Nulla reparabilis arte Læsa pudicitia est.

Reparatio, [Rinouatione,] instauratio, renouatio. Sal. in Iug. Regni reparatio.

Reparator, tis, [Rinnouatore,] instaurator. Stat. 4. Syl. immensi reparator maximus æui.

Reparco, is, [Perdonare,] φείδομαι, idem quod parco. Pla. Truc.

Reparo, ras, [Rifare, rinouare,] ἐπισκευάζω restauro & in pristinū statum redigo. Curtius, [Racquistare,] Gratiam liberalitate, donisq; reparare tentabat. Pli. epi. 291. Vetustate sublapsa, reparentur in melius. Hora. l. 2. Ser. Sat. 5. Responde, quibus amissa reparare queam res Artibus. Ouid. epist. 4. Hæc reparat uires.

Repastinatio, [Il zappare,] refossio. Cic. de Sen.

Repastino, as, pe. pr. [Zappare,] ἀναβοτανίζω, refodio, ex Re & Pastino, fodio. Col. Pastinum uocant agricolæ ferramentum bifurcum quo semina panguntur: unde Repastinatæ dictæ uineæ.

Repecto, is, [Ripettinare] rursum pecto. unde Repexus. Ouid. 3. de Arte.

Repedo, as, [Ritrarre il piede,] pedem retraho, redeo. Lucil. apud Nonium.

Repello, lis, puli, pulsum, [Scacciare,] ἀπωθέω, arceo, reiicio. C. post. red. in sen. Tu meū generū propinquum tuū, a genibus tuis repulisti. Oui. l. 3. de Arte. Iudice me fraus est cōcessa repellere fraudē. Oui. 1. Am. Ele. 9. Neve relētescat sæpe repulsus Amor. Prima præteriti syllaba aliquando producitur, p, littera carminis cogēte duplicata. Lucan. Repulit a Lybicis immēsum Syrtibus æquor. Aliquando corripitur. Oui. in ep. Medeæ ad Iasonē. Quæ quoteros repuli doctis medicatibus ignes. Repulsus, actus repellendi. Pl. l. 11. c. 37. Ci. 1. de Diui. Scopulorum repulsu. Repulso, as, frequentatiuum. Lucretius. l. 4. Verba repulsantes.

Rependo, dis, [Ricompensare,] ἀντιπαραβάλλω, retribuo, recompenso tractum ab ære graui, quod ante pecuniam signatā appendi solet, non numerari. Virg. l. 1. Aen. Fatis contraria fata rependens. Oui. 11. epi. Ingenio formæ damna rependo meæ. Pl. 12. c. 25 Cō duplo rependebatur argento. Repensus, sa, sum, part. Cic. l. 2. de Or. Cui pro C. Gracchi capite erat repensum.

Repens, pentis, [Subito,] αἰφνίδιος, subitus, & repentinus. Ci. 2. Tus. Hostiū repens aduentus magis conturbat, quam expectatus. Liu. 10. ab Vrbe. Si quod repens bellum oriatur. Idem l. 6. Fama repens belli Gallici allata. Idem 19. Ciuitatem repens religio inuaserat. Oui. in Fast. Bina repens oculis occulit ora meis.

Repenso, sas, [Ripondera re, rinedere, giudicare, ricompensare,] ἀντισταθμάω, retribuo, cōpenso, freq. uerbi Rependo. Lact. Quę legunt, & non intelligunt, repensante deo, patiuntur. Col. l. 3. cap. 2. Incommodum repensant uuarum multitudine.

Repente, [Subitamente,] αἰφνίδιον, subito, statim. Ci. ep. l. 4. ad Sul. Repente præter spem dixit, se senatui roganti, de Marcello, ne hominis quidem causa negaturum.

Repentino, [Subitamente,] repēte. Ci. pro Quintio. Moritur Quintius repentino.

Repentinus, a, um, [Subito,] subitus: Ci. ad Dolab. li 9. Oppressus bello repentino.

Repercussio, & Repercussus, huius, ssus, [Ripercossa,] actus ipse repercutiendi. Pli. l. 6. c. 13. Solis repercussu talem reddi colorem existimantes. Pli. epist. 181. Repercussus maris seruabit.

Repercutio tis. p. e. [Ripercuotere, ribattere,] ἀντικρούω, percutientem uicissim ferio, & per translationem reflecto. Pli. ep 95. Est aliquid, quod huius fontis excursum per momenta repercutiat. Repercussum lumen, quod reuerberatum uulgo uocant. Virg. 8. Aen. Sicut aquæ tremulum labris ubi lumē ahenis Sole repercussum Ou. 2. Met. Positæq; ex ordine gemmæ Clara repercusso reddebant lumina Phœbo. Liu. 21. Equi clamoribus dissonis, quos nemora, repercussæq; ualles augebant, territi trepidabant.

Reperio, ris, [Trouare,] εὑρίσκω, reperi, uel repperi apud poetas per duplex pp, ex re, & pario. unde Repertū, quasi repartum & denuo in lucē proditum. Et proprie Reperire, fortunæ est: inuenire, cōsilij, Oui. l. 1. Met. Tu nō inuenta, reperta es. Ausonius uno disticho primā huius præteriti & produxit, & corripuit. Aut qui condiderat, postquam nō repperit aurum, Aptauit collo quem reperit, laqueum. Aliquādo tamen reperire consilij est, non fortunæ. Ter. in Phor. Vbi Antiphonem reperiam? Reperire itē dicimur id, quod aperte deprehendimus, [Conoscere,] Pla. in Per. Repertus, es ingratus. Sic Cic. in Catone, [Sapere,] Reperio cū uenisse Tarentum. i. cōpertum habeo: hinc repertorium, hoc est inuentarium,

rium, Vlpianus. Dicimus Latine, Reperire auxilium alicui rei, cõ filium, causam, occasionem, rationem, uiam, exitum, medicinam alicui rei, gloriam armis.

REPERTORIVM, rij, [*Inuentario*,] index, seu cõmentarius, particulatim rerum descriptionem continens. Vlpi. l. 6. ff. de admin. & peric. tuto. Repertorium quod uulgo inuentarium appellatur.

REPETITIO, onis, ἐπαίτησις, iteratio. Aliquando, resumptio. Cic. 3. de Or. eiusdem uerbi crebra repetitio.

REPETITOR, Ovi. epist. 8. Nuptæ repetitor ademptæ.

REPETO, repetis, [*Ritornare, rimandare*,] ἀπαιτῶ, peto ut quid mihi restituatur. s. ad Her. Quod argentario obtulerit expensum, a socio eius recte repetere posse. Ter. in Eun. Hanc tibi dono do, neque repeto pro illa abs te quicquam pretij. Interdum longe sumere. [*Commenciare*,] Ci. 3. de Or. Repetam ab incunabulis nostræ puerilia doctrinæ, quendam ordinem præceptorum. Repetere pœnas ab aliquo, est debitum supplicium ab eo sumere, [*Punire*,] Ci. pro Sex. Roscio: Furiæ parentum pœnas a consceleratis filiis repetant. Cæs. Com. li. 2. Populus R. ab his pœnas repetisset. Interdũ, recordari, idque interdum ablatiuo Memoria, [*Ricordarsi*,] Cic. in Ora. Cogitanti mihi, & memoria uetera repetenti. Nonnunquam & sine illo, saltem expresso Liu. lib. 6. Quæ insita in nos repetere, & repetite. Interdum redire, [*Ritornare*,] Vir. Ecl. 7. Repetet præsepia tauri. Liu. li. 1. Fuga oppidum repetebant. Repetitus, ut, Repetita alte oratio, Ci. l. 3. de Or. Oui. ep. 15. Ecquæ est repetita per Arma? Ci. ad Att. lib. 13. Cum, somno repetito, simul cum sole experrectus essem.

REPETVNDARVM lex primum a L. Pisone, cognomento, Frugi, lata: deinde, cum temporis tractu prope exoleuisset, a D. Iulio relata, haec cauebatur, ne quis rũ potestate in prouinciam missus pecuniam ullam a prouincialibus, alijs ue acciperet, præterquam a personis sanguine sibi coniunctis. Item ut urbani magistratus ab omni sorde se abstinerent, neve plus doni muneris ue in anno acciperent, quam quod esset aureorum centum. Martiani. l. 3. ad Legẽ. Iul. repetundar. Lex Iulia repetundarũ pertinet ad eas pecunias, quas quis in magistratu, potestate, curatione, legatione, uel quo alio officio, munere, ministeriove publico cepit. Hac itẽ lege plectebantur, qui ob rẽ iudicandã aut nõ iudicãdã, ob denũciãdũ, uel non denunciandũ testimonium pecuniã accepissent. Præcipue ita (ut docet Cic. in Verrem) tota lex repetũdarum sociorum caussa lata fuit. Vide librum Pauli Manucij de legibus. Huius autem nominis soli genitiuus & datiuus plurales sunt in usu, dicimus n. Accusare quempiam repetundarum uel de pecuniis repetundis. Cic. pro Clu. Clames te lege pecuniarum repetundarum non teneri. Exercere iudicium de pecuniis repetundis idem de Cl. Or.

REPIGNERO, eras, ἀντιχυριάζω, pignus recipio soluto pretiu. Iureconsultus titulo, Commodati: Non repignoeras, ut mihi reddas.

REPLEO, ples, [*Riempire*,] ἀναπληρόω, impleo. Virg. 2. Aen. Gemitu tectum omne replebat. Repletus, ta, tum. Ouid. 9. Met. Pumis, & odoro flore repletum.

REPLICATIO, [*Riuolgimento*,] conuersio, Ci. 1. de Na. Deor. Eas partes ei tribuit, ut replicatione quadam mundi motum regat.

REPLICATIO, cas, [*Replicare*,] ἀναλύω, quod plicatũ erat explico. Plaut. Replica plicam, & extende. Inter uni plico, [*Raddoppiare*,] Pli. li. 17. c. 14. Ne cortex replicetur in rugas. Interdũ retrorsum plico, replico. Pli. lib. 34. cap. 8. Vitulus genu premitur, replicata ceruice. Sic etiam ferri aciem replicari dicimus, cum inflectitur. Sen. de benefi. l. 1. c. 4. Cuius acumen nimis tenue retunditur, & in se replicatur. Interdum reuoluo, Ci. pro Sylla: Ne replices annalium memoriam. Nonnunquã eadem sæpius inculco. Pli. in epi. Quæ cum sæpius replicasset, tandem persuasit. Replictus, pro Replicatus. Stat. 4. Syl. Non replictæ Bulborum tunicæ.

REPLVMBO, bas, [*Dispiombare*,] ἀφαιμολιβδόω, quod plumbo ferruminatum erat, dissoluo, uel a plumbo separo. Vlpia. Lcum aurum. ff. de auro & argen. leg. Si centum pondo argenti fuerint relicta, an replũbari debeat, ut sic appẽdatur? Proculus & Celsus aiunt excẽpto plũbo appendi debere. nã & emptoribus replũbatæ assignantur. Aliquãdo, generalius accipitur, pro quamuis ferruminatione dissoluere, etiã si plũbo glutinata non sit, sed aut chrysocolla, aut alio quouis genere ferruminis. Paul. l. Pediculis. eo. tit.

REPO, repis, repsi, [*Rampare, rampegare*,] ἕρπω, proprie dicitur de animalibus, quæ sine pedibus, ueluti gradiuntur: quæ inde Reptilia dicuntur. quamuis & ea, quæ paruos pedes habent, repere dicuntur, ut lacertæ, & similia. Plau. Amph. Anguis repsit e tellus Epirotica uidit. Lucan. lib. 3. Causa repsere latenti. Transfertur ad radices, quæ repere dicuntur, cum sese propagant, & diffunduntur, [*Spargersi*,] Col. l. 8. Spatium radicibus, qua repant, lapides præbent. Hinc Repens. Pli. l. 16. c. 34. Repens humi. Est & Repens, idem significans, quod repentinus. uerum hoc priorem syllabam corripi, cum illud producat.

REPOLIO, lis, liui, [*Ripolire*,] ἀπαξέω, rursus polio, repurgo. Col. l. 2. c. 41. Frumenta si protinus usui destinantur, nihil attinet repoliri:

satis est in umbra refrigerari, & ita granario inferri.

REPONO, nis, [*Riporre*,] ἀνακατατίθημι, rursus pono. Ci. pro Sextio. Pompeius insigne regiũ, quod de capite suo abstulerat, repoluit. Virg. 3. Aen. Atisq; reponimus ignem ad est, instaurant ignem. Mart. li. 5. Vllus si pudor est, repone cœnã. i. rursus appone. Vnde Reponere fabulas, & scripta poetæ dicuntur, cum secundo ea in scenã afferant. Hor. in Arte: Fabula, quæ posci uult, & spectata reponi. i. semel, atque iterum spectari. Quandoque est recondere, [*Allogare*,] Col. l. 11. c. 45. Vnumquodque genus separatim propriis arcu lis reponatur. Ci. 2. de Nat. Deo. Scientia condendi ac reponendi fructus. Animo, uel mente reponere, est memoriæ imprimere, [*Ricordarsi*,] Vi. li. 1. Aen. Manet alta mente repostum Iudicium Paridis. Quandoque ponere, collocare, [*Ponere, riporre*,] Ci. pro Sextio. Quos in deum immortalium numero ac cœtu repono. Idem 1. de Na. De. Quid absurdus, quam, homines, iam morte defectos reponere in deos? Idem de Opt. gen. Or. Hunc in numero non repono. Idem fratri: Virtutes tuas in numero deorum repositas uides. Lucr. l. 4. Sic animi sensum non certa parte reponunt. Quãdoque reddo, restituo, [*Restituire*,] Plau. in Persa. Des mihi nummos sexcentos, quos tibi reponam in hoc triduo. Reponi (inquit Seneca ad Lucilium) dicitur illud quod creditori debemus. Vir. 2. Ge. Et quantum longis carpent armenta diebus, Exigua tantum gelidus ros nocte reponet. i. restituet. Reponere gratiam, est, referre, [*Rimunerare*,] Reponere poma in uetustatẽ, est ea ideo reponere, ut diu incorrupta seruentur. Col. l. 12. c. 46. Reponere in coronamenta, id est in eum usum reponere, ut cum opus sit, coronamentis addatur. Pli. lib. 21 cap. 21. Reponere item aliquid dicuntur scriptores, cum argumentum ab alius tractatum retractant. Horat. in Art. Scriptor honoratum si forte reponis Achillem. i. si de Achille aliquid scribendum susceperis post Homerum. Reponere aliquid alicui, est par pari referre, ulcisci, obijcere, [*Ricambiare*,] Ci. ad Lent. Omne tibi idem reponam, cum ueneris. Repositus. Quin. lib. 2. Repositi & frigidi cibi, idest rursum appositi mensæ. Legitur & repostus, per syncopen. Virgil. 3. Georg. Non illis epulæ nocuere repostæ. Virgil. 3. Aen. Terras tentare repostas, id est longe positas, inquit Seruius.

REPORTO, tas, [*Riportare, in are una cosa in dietro*,] ἀνακομίζω, refero, reueho. Vir. l. 1. Ge. Massam picis urbe reportat. Col. l. 7. cap. 1. Pleraq; utensilia reportare dorso uel collo potest commode. Reportare aliquid ad aures alienius. Vir. 7. Aen. Regis ad aures Nuncius, ingẽtes ignora in ueste, reportat, Aduenisse uiros. Reportare laudem ex hostibus. Cic. 3. de Leg.

REPOSCO, cis, ἀπαιτέω, repeto, peto ab aliquo quod mihi debet. Plaut. Aul. Aulam auri, te reposco, quam tu confessus mihi es abstulisse. Vir. 7. Aen. Partbosque reposcere signa. Ter. in Ad. Reposcere illum, est quem dedisti. Reposcere ad supplicium, & ad pœnas. Virg. lib. 8. Aen.

REPOSITORIVM, θήκη, ubi, in quo reliquiæ ciborum, & mensæ instrumenta reconduntur. Pl. li. 38. c. 3. Bibente conuiua, mensam uel repositorium tolli, inauspicatissimum habetur. Idem l. 9. c. 11.

REPOTIA, orũ, quod quasi reficiatur poratio. Hor. 2. Ser. Sat. 2. Illa repotia, natalea aliosve dierum Fastos albatus celebret. Vbi Porphyrio, Repotia, inquit, dicebatur dies ille, qui nuptias statim sequitur. Acron contra, Repotia interpretatur septimum diem, quo noua nupta redire solet ad parentes.

REPRAEHENDO, uel per syncopam reprendo, [*Riprendere*,] ἀναλαμβάνω, retraho, quasi retro prehendo, arguo. Liuius: Adeo turbati erant, ut quosdam consul manu ipse reprehenderit, deuertisque in hostẽ. Prop. Quã posset nostros quisquã reprehendere cursus. Alias significat arguo, increpo. Ci. 4. Ac. Licet hoc quiuis arbitratu suo reprehendat. Idem ad Bru. Nihil ut in Cæsare reprehenderes. Hor. 1. ep. 18. Nec tua laudabis studia, aut aliena reprendes.

REPREHENSIO, [*Riprensione*,] Cic. 1. de Fin.

REPREHENSO, as, frequen. Liu. 2. Reprehensans singulos.

REPREHENSOR, [*Riprensore*,] qui reprehendit. Cic. 2. de Nat. De.

REPRAESENTATIO, [*Rappresentatione*,] Plin. lib. 9. cap. 6.

REPRAESENTO, tas, [*Rappresentare*,] παρίστημι, præsente sisto. Col. lib. 11. c. 1. Si semper se repræsentauerit. Aliquando retribuo, soluo, [*Pagare*,] Sue. in Clau. Repræsentauitque pro opera dignã cuique mercedẽ. Aliquãdo mature restituo, [*Restituire*,] Ci. 5. Phil. Ego corpus libenter obtulerim, si præsentem more mea libertas ciuitatis possit. Nonnunquam refero. Ci. pro Sex. Concordiæ templum repræsentabat memoriam cõsulatus mei. Repræsentare diẽ promissi, est ante diem promissum exsoluere. Cic. Tironi.

REPRESSOR, qui reprimit. Cic. pro Sext. Repressorem cædis quotidianæ.

REPRIMO, mis, repressi, repressum, [*Ritenere*,] ἀναστέλλω, contineo, cohibeo. Cic. 1. de Leg. Reprimam iam me, nec ulterius progrediar. Idem 1. de Fin. Temperantiam postulant in eo, quod ipse iam missum coerceri, reprimique non potest. Terent. in Ad. Reprime iracundiam. Vir. 12. Aen. Dextramque repressit. Repressus, a, um, Cic.

um, Cic. pro lege Man. Impetus hostium repressos.

Reprobo, [*Reprouare, confutare,*] improbo, reiicio. Cicer. 4. Acad. qui cum Zenonis fuisset auditor, reprobauit ea. Quanquam legendũ uidetur, reprobauit, disiunctim. Idem li. 1. de Fin. Confirmat illud uel maxime, quod ipsa natura adsciscat, & reprobet.

Repromitto, is, spondeo stipulatori. Plaut. in Asin. Argentum mihi si uis denumerare, Repromittam istoc nomine solutã rem futuram. Ci. post. red. ad Quir. In referenda gratia hoc uobis repromitto, semperq; præstabo. Repromitto, pro simplici, promitto. Suet. in Clau. Fucinum aggressus est cum quidam emissuros se repromitterent, si sibi siccati agri concederentur.

Repromissio, repromittendi actus. Cic. pro Rosc. Com. Sine cautione, & repromissione nihilominus id Fannius societati debebat.

Reptatus, us, ui, ipse reptandi actus Pliu. lib. 14. cap. 1.

Reptile, lis, ἑρπετόν, quod repit, id est sine pedibus progreditur.

Repticius, a, um, quod clanculum irrepit. Sal. in Cic. M. Tullius, quasi nouus aliquis ex familia Scipionis Africani, ac non repticius, ac paulo ante insitus huic urbi ciuis. Alijs tamen in libris Irrepticius legitur.

Repto, as, frequentat. a repo, ἑρπύζω, sæpe repo. Claud. 2. in Eutro. Per uada reptabat cœno subnixa tenaci. Lucr. lib. 2. Lanigeræ reptant pecudes. Reptare item dicimus eum, qui segniter, & quasi testudineo passu incedit, Hor. 1. epist. 4. Siluas inter reptare salubres. Pli. epist. ult. li. 1. Reptare per limitem, uiticulas suas nosse, & numerare arbusculas. Reptatus. Stat. 5. Thebai. Et Nemeea reptatus ager.

Repubesco, scis, ἀνηβάω, rursum pubesco. Col. l. 2. c. 1.

Repudiatio, [*Ripudio,*] Cic. ad Att. li. 12. Simulatio pro repudiatione fuerit.

Repudiosus, Pla. in Pers. Ne hæc fama faciat repudiosas nuptias. i. ut hanc ob causam nuptiæ repudientur.

Repudio, [*Ripudiare, rifiutare,*] ἀποβάλλω, matrimonium dirimo, & quasi ob rem pudendam uxorem repello. Suet. in Cæs. Neque, ut repudiaret illam, compelli a Dictatore Sylla potuit. Dicitur etiã uxor repudiare maritum. Quinct. li. 7. c. 9. Sæpe secubanti amatorium dedit, repudiauit. Vlpia. de Diuortijs: Iulianus l. 8. ff. quærit an furiosa repudium mittere, uel repudiari possit: & scribit furiosum repudiare posse. Interdum pro non accipio, recuso, respuo, [*Ricusare,*] Ter. in An. Repudio consilium, quod primum intenderam. Repudiare, & recipere sunt contraria. Vatinius Ci. li. 5. Non repudiabis in honore, quem in periculo recepisti. Dicimus Latine, Repudiare beneficium, gratiam, conditionem & alia. Repudiatus, in comitiis repulsus. Ci. pro Plancio: Nunquam nobilitas populo R. supplex, repudiata.

Repudium, dij, [*Ripudio, rifiuto,*] ἀποπομπή, recusatio ea, qua uir uxorem a se reiicit. Pl. l. 7. ca. 36. Lapidibus Apuleiæ uxoria charitate post repudium obiit. Caius. l. diuortium. ff. de diuor. In repudiis. i. renũciationibus comprobata sunt hæc uerba, Res tuas tibi habeto. Item hæc, Tuas res tibi agito. Repudium renunciare. Pla. Aul. Ia me nunc renunciare repudium iussit tibi. Teren. in Phor. Illis repudium renunciet. Repudium remittere. Ter. Phor. Repudium alteri remiserim, quæ tantundem dotis dabat.

Repuerasco, scis, [*Ritornar fanciullo,*] ἀνανεάζομαι, in puerilem ætatem reuertor. Ci. in Catone. Ex hac ætate repuerascam, & in cunis uagiam. interdum ad puerilia redire. Idem l. 2. de Or. Cum ea diceret, eos incredibiliter repuerascere esse solitos, cum rus ex urbe, tanquam ex uinculis, euolauissent.

Repulsa, sæ, [*Repulsa,*] ἀποδοκιμασία, reiectio ab honore. Accipere repulsam, & ferre repulsam. Cic. pro Plan. Marius duas ædilicias accepit repulsas. Idem Att. l. 5. Repulsam tulisse eum.

Repugno, as, [*Resistere, contrastare,*] ἀντιμάχομαι, resisto, cõtradico, obsisto. Ci. de Amic. Simulatio amicitiæ repugnat. Repugnantia, æ. Ci. 2. Phil. Tantarum rerum repugnantiam non uides. Repugnanter. Cic. in Catone: Patienter accipere, non repugnanter.

Repullulo, as, ἀναβλαστάνω, iterũ pullulo. Pli. l. 16. c. 10. Larix nõ repullulat. Hinc Repullulasco, is, nouos pullos, id est noua germina emitto. Col. l. 4. c. 22. Vt nouellis frondibus repullulascant.

Repumico, cas, rursum pumico. hinc repumicatio, Pli. li. 17. ca. 26.

Repungo, gis, ἐξελέγχω, cũ de ratione loquimur, facit præteritum repunxi: cum uero uicem redditam ostendimus, repupugi. Cic. Lent. In quo possem illorum animos repungere.

Repurgo, as, [*Repurgare, nettare,*] ἀνακαθαίρομαι, purgo, uel diligenter emundo. Pli. l. 19. cap. 10. Enecant cyminum, nisi repurgetur. Oui. 5. Met. Fusca repurgato fugiebant nubila cælo.

Reputatio, [*Speculatione,*] actus reputandi, consideratio. Pl. l. 10. c. 37. Harũ uolatus in reputatione cæterarũ uolucrum non impellit. Gel. l. 12. Vtendi consilij reputatio, & honesti contemplatio.

Reputo, tas, [*Considerare,*] mente reuoluo, animo expendo. Sal. in Catil. Cum sententias quorundam mecum reputo. Cic. post red. Multa mecum ipse reputaui. Nonnunquã reseco. Vlpia. de administr. & periculo tutor. Sumptus litis tutor reputabit, si ex officio necessario habuerit aliquo proficisci.

Requies, quiei, [*Riposo,*] ἀνάπαυσις. cessatio a labore. Oui. epist. 4. Quod caret alterna requie, durabile non est. Vir. 4. Aen. Tempus inane peto, requiem spatiumque furori. Ci. 1. de Fin. Ad dolorem ita paratus, ut meminerit maximos morte finiri, paruos intervallos requietis. Idẽ in Catone, Senectutis requiem, oblectamẽtaq;.

Requiesco, scis, [*Riposarsi,*] ἀναπαύομαι cesso a labore, quietẽ ago, ut Requiescere a reipub. muneribus, apud Ci. 2. Of. Vir. 1. ecl. Hac mecum poteris requiescere nocte. Ci. in Ver. Vt requiescerem, curamque animi leuarem. Requiescere in spe cuiuspiam, est spẽ omnem in illo repositã habere. Cic. pro Cœlio. In huius spe requiescit. Legitur & actiue, pro, sistere. [*Fermarsi,*] Vir. Pharmaceutria. Et mutata suos requierunt flumina cursus.

Requirito, as, freq. Pla. in Most. Res nouas requiritas?

Requiro, ris, [*Ricercare,*] ἐπιζητέω, diligenter quæro. Ter. in Phor. Eum require, atque adduc. Pro interrogare, [*Interrogare,*] Pl. epi. 237. A quibus libenter requisierim cur concedant. Pro quippiã in homine desiderare, [*Desiderare,*] Ci. in Para. In quo maiorũ nostrorum prudentiam requiro. Pro opus habere, [*Richiedere,*] Idem 1. de Fi. Virtutem nisi am honesto, nullam requirere uoluptatem. Ci. pro Lege Man. In hoc bello uirtutes animi multæ, & magnæ requiruntur.

Res, rei, [*Cosa, importanza, impaccio, trauaglio,*] πρᾶγμα, generalem habet significationem. nam (ut Paulus Iureconsultus inquit) tam corporalia, quam incorporalia comprehendit. Aliquando ita accipitur, ut uerbo opponatur. Ci. 3. de Ora. Sine re nulla uis uerbi est. Idem 4. Tus. Rem opinor spectari oportere, non uerba. Hor. in Arte. Verbaq; prouisam rem non inuita sequentur. Nonnunquã opponitur personæ. unde loci argumentorum partim a rebus, partim a personis sumi dicuntur. Sumitur & pro cõtentione, lite, negocio [*Lite, negocio,*] Cic. pro Roscio. Tecum mihi res est. Teren. Quid huic rei est? i. negocij. Ci. pro Mu. Nondum potuisse statuere Iureconsultos, utrum rem, an litem dici oporteret. Item pro imperio. [*Signoria,*] Vir. 3. Aen. Postquam res Asiæ, Priamique euertere gentem Immeritam, uisum superis. Item pro actu uenereo, [*Coito,*] Idem in Eun. Ego cum illo, quo cum uno rem habebam. Donat. Rem habere, honeste res impura dicitur. De tribus hisce postremis significationibus Ausonij uersus est in Monosyllabis, Imperium, litem, uenerem, cur una notet res? Item pro experientia, [*Esperienza, proua,*] Teren. in Ad. Re ipsa reperi nihil esse melius clemẽtia. Ci. in Catone: Vtinam ad senectutem perueniatis, ut ea, quæ ex me audistis, re experti, probare possitis. Idẽ pro periculo, [*Pericolo,*] Ter. in Phor. Non capitis eius res agitur, sed pecuniæ. Cogitare quod res est, est, ueritatem cogitare. Tere. in Ad. Cogito, quod res est. Res item pro bonis accipitur, [*Roba,*] Tere. Phor. Si talentum rem reliquisset decem, primus esses. Vnde dicimus Rem habere, pro diuitem esse, [*Esser ricco,*] Cice. Offi. Non esse duo hominum millia, qui rem habeant. Rem augere, locupletari, [*Arricchire,*] Idem pro Rab. Post. Rem bonis & honestis rationibus auxit. Rem facere. Hor. 1. epis. Is ne tibi melius suadet, qui, ut rem facias, rem, Si possis, recte, si non, quocunque modo rem. Auidus ad rem. i. auarus, [*Auaro,*] Ter. Eun. Eius frater aliquantulum est ad rem auidior. Interdum pro utilitate, [*Vtilità,*] Ter. in Hec. Si in rem est Bacchidis. Ex re ipsa natum dicitur, quod extẽporale est. E re nata. i. ex occasione, [*Occasione,*] Pro re nata. i. pro euentu rei, & occasione. Ab re, pro, ab euentu. Ad rem uerba conferre is dicitur, qui aggreditur agere, quod dixit. Ter. An. res Romana, a Liuio sæpe ponitur pro acie. [*Essercito*] Romana: Sed Res Romana, inquit, erat superior. Aliquando pro modo, seu ratione, [*Modo,*] Plaut. in And. Iam reperi rem, quo pacto nec fur, nec socius fies. Re uera, duæ dictiones sunt, pro re ipsa, uel uti ueritas se habet. Cic. pro Clu. Verbo ille reus erat, re quidem uera, & periculo & tota accusatione Oppianicus. Hor. li. 2. Ser. Sat. 7. Velut si Re uera pugnent, feriant. Alias res agere dicitur, qui nõ attendit quod aut dicit, aut facit. Cic. ad Cassium lib. 15. Facio me alias agere.

Res comperendinata, cum iudiciũ in diem tertium dilatũ est.

Res forensis, ἀγοραῖον, πρᾶγμα, causa quæ agitur in foro.

Resaluto, as, salutantẽ saluto. Mart. li. 4. Secutus nullum resalutas. Cic. 2. Phil. Inter omnes constabat, neminem esse resalutatum.

Resarcio, cis, si, tum, [*Rifar di nuouo,*] ἀναρράπτω, quod dissutũ, aut scissum erat denuo sarcio. Ter. Ad. Discidit uestem? resarcietur.

Resarrio, ris, ἀνασκαλίζω, rursus sarrio, Plin. lib. 18 cap. 12.

Rescindo, [*Fendere, tagliare, disgiungere,*] ἀνασχίζω, cædo, tollo, aufero, Cæl. 1. Bel. Gal. Pontem, qui erat ad Geneuam, iubet rescindi. Proprie tamẽ ad ea pertinet, quæ scinduntur, resecanturue ferro, aut alio quouis instrumẽto. Col. li. 2. Quæ falx reliquerit, uomis rescindat. Vir. l. 3. Ge. Si quis ferro potuit rescindere summũ Vlceris os i. aperire. Idem lib. 1. Geo. Cœlum rescindere fratres. Ter sunt conati. i. oppugnare. Aliquando irritũ facere, abolere, [*Annullare,*] Sal. in Iug. Iugurtha ait, oportere quinquẽnij decreta rescindi.

ſcindi. Ter. in Phor. Mihi non uidetur, quod ſit factum legibus, Reſcindi poſſe. Reſciſſus, partic. Lucan. lib. 4. Reſciſſoque nocent ſuſpiria dura palato.

RESCISCO, ſcis, ſiue Reſcio, reſcis, [*Riſapere,*] μανθάνω, factum aliquod occultius cognoſco. Ter. in Ad. Reſciuit omnẽ rẽ. Aliquando, rẽ, poſtquã geſta eſt ſcio, quã neſciebam, cũ gereretur. Ter. Hec. Omnia omnes ubi reſciſcunt. ij, quos par fuerat reſcire, Sciunt.

RESCRIBO, bis, [*Riſcriuere,*] ἀντιγράφω, ſcripto reſpondeo. Ouid. 2. epiſt. Nil mihi reſcribas, attamen ipſe ueni. Reſcribere argentũ, eſt renumerare, ſiue per menſæ ſcripturam reddere. Ter. in Phor. Mihi argentum ruſum iube reſcribi. Vbi Donatus, Reſcribi (inquit) ideſt, reddi, ſeu per menſæ ſcripturam dari, quoniam enim ad pecuniæ renumerationem antecedit ſcriptura, ideo reſcribere dicebant pro renumerare. Seruius. Scribi eſt dari. Hor. l. 2. Ser. Sa. 3. Scribe decem Nerio Reſcribi uero reddi. Idem paulo poſt: Dictantis quod nunquam reſcribere poſsis. Aliquando pro ſcribere contra quæ alij ſcripſerunt. Quin. l. 10. c. 5. Melius hoc, quam reſcribere ueteribus oratoribus.

RESCRIPTVM, uidetur eſſe id genus epiſtolæ, quo imperatores, aut ſummi pontifices conſulentibus ſeſe reſpondent: cuiuſmodi Decretales uocant. Vlp. in l. j. Digeſt. de Appella. Quæſitum eſt, an aduerſus reſcriptum principis prouocari poſsit.

RESECO, cas, p. c. cui, ctum, [*Tagliare, ritagliare,*] ἀποτέμνω, amputo, abſcindo. Ou. 11. Met. Sed ſolitus longos ferro reſecare capillos Viderat hoc famulus. Ci. 2. de Diu. Quorum linguæ ſic inhærent, ut loqui non poſſent, hæ ſcalpello reſectæ liberarentur. Idẽ in Piſ. Quem Carthaginienſes reſectis palpebris illigatum in machina uigilando necauerũt. Reſecare ad uiuum, eſt aliquid nimiũ ſtricte agere. ductum ab iis, qui ungues uſque ad uiuum reſecãt. Ci. de Am. Nec id ad uiuum reſeco. Reſecare libidinem, [*Opprimere,*] Ci. Att. l. 1. Nactus locum reſecandæ libidinis, & coercẽdæ iuuentutis, uehemens fui. Reſecare audacias & libidines. idẽ 5. Ver. Reſectus, cta, ctum, partic. Ouid 4 Tri. el. 10. Barba reſecta mihi bisve, ſemelve fuit. Reſectio, actus reſecandi. Colum. de Arbor. Quæ ex reſectione enata fuerit, uim inutilem habebit.

RESECRO, as, [*Pregar piu uolte,*] ἀνελιτανεύω, iterum obſecro. Plau. in Aul. Reſecro mater, quod dudum obſecraueram. Item religione ſoluo. Hæc Feſtus.

RESEDA, dæ, herba, ſedandis collectionibus, inflammationibuſque utilis. Plin. lib. 27. cap. 12.

RESEGMEN, minis, [*Tagliatura, ritaglio,*] quod reſecatur ut Reſegmen unguium, quod ex unguibus amputatur. Plin. lib. 28. cap. 5.

RESERO, as, p. c. [*Aprire,*] ἀνοίγω, aperio, a ſera deductum. Ci. 2. Off. Nec ita claudenda eſt res familiaris, ut eam benignitas aperire non poſsit; nec ita reſeranda, ut pateat omnibus. Virg. li. 12. Aen. Vrbem alij reſerare iubent. Reſeratus. Ouid. 2. Faſt. Et lex reſerata diebus Carceris Aeolij ianua lata patet.

RESERO, ſeris, p. c. reſeui, reſatum, [*Ripiantare, feminare,*] ἀνασπείρω, rurſus ſemino, ſeu rurſus planto. Plin. lib. 18. cap. 20

RESERVO, as, [*Riſeruare,*] in aliud tempus ſeruo. Ci. ad Q. Frat. li. 2. Præſenti ſermoni reſeruentur cætera. Idem in Or. Vſum loquendi populo conceſsi: ſcientiam mihi reſeruaui. Virg. 4. Aen. Quæ me ad maiora reſeruo?

RESES, reſidis, [*Tardo, ceſſ.*] ὀκνηρός, ſegnis, ocioſus, & a ſolito opere deſuetus. Liu li... Timuere patres reſidem in urbe plebẽ. Virg. l. 6. Aen. Reſideſque mouebit Tullus in arma uiros. Idẽ 1. Aen. pridem reſides animo, deſuetaque corda. i. pigros, [*Pigro,*] Reſes aqua a Var. 3. de re ru. c. 17. dicitur, quæ non fluit.

RESEX, ſecis, p. c. [*Razolo,*] ſarmentum annotinum, quod putatur, ut fructum ferat. Col. lib. 3. cap. 10.

RESIDEO, es, p. c. [*Riſedere, ſedere,*] καθέζομαι quieſco, ſedeo, firmiter ſto. Vir. 7. Aen. Omniſq; repente reſedit Flatus. Reſidere eſuriales ferias, eſt ociari, agereq; ferias eſuritione plenas. Pla. in Capt. Ci. de Fin. Reſideamus, inquit, ſi placet.

RESIDO, [*Sedere,*] p. p. ἀνακαθίζω, idem quod reſideo: niſi quod motum quendam importat quaſi ad reſidendum deſcendo. Plin. Iunior. l. 9. epiſt. Reſidunt: aguntur alia interea. Virg. 6. Aen. Tumidæ ex ira tum corda reſidunt.

RESIDVVS, a, um, [*Rimanente, altro,*] ὑπόλοιπος, reliquus. Plancus li. 10. ep. Cupio nullam reſiduam ſolicitudinem eſſe. Sue. in Aug. Reſiduis lectis.

RESIGNO, gnas, [*Sbollare, aprire, slegare, come fan lettere,*] παραλύω, quod ſignatum erat, aperio, patefacio: ut, Reſignare teſtamentũ. Hor. 1. ep. 7. Eſt enim cõtrarium ſuo ſimplici Signo, quod eſt anulo ſignum imprimo. Pla. in Trin. Si obſignatas non feret, dici hoc poteſt, apud portitorem eas eſſe reſignatas ſibi, inſpectaſque eſſe. Ci. Att. l. 11. Quod reſignatæ ſunt, habet eius ſignum Pomponia. Item, perfecte ſignare. Col. l. 3. Rubrica reſignato, ut iidem, quibus ante ſteterunt, conſtituas eas. Item claudere. Vir. l. 4. Et lumina morte reſignat. Antiqui etiam reſignare, pro reſcribere, dicebant. Reſignatum æs militi, cum, ob delictum, iuſſu tribuni militum, ne ſtipendium ei daretur, in tabulas referebatur. Feſtus. Itẽ reddere, [*Rendere,*] Hor. 1. 3. Carm. de Fortuna: Si celeres quatit Pennas, reſigno quæ dedit. Item 1. ep. 7. Hac ego ſi cõpellar imagine, cuncta reſigno. Aliquando pro tollo, comminuo, [*Diminuire, rimouere,*] Cic. pro Arch. Cum Gabinij, poſt damnationem calamitas omnem tabularum fidem reſignaſſet.

RESILIO, lis, ſec. ſyllaba [*Saltar in dietro,*] ἀναπηδάω, ſaltu retrocedo, ſubito refero. Quadrigarius l. 6. Sertorius dextrum humerũ ſauciat atq; reſilit. Reſilire item dicitur mamma, cũ ſterileſcit, lactis materia deorſum reuocata. Pl. l. 11. ca. 40. Detracto mamma alumno ſuo ſterileſcit illico, ac reſilit. Reſilire itẽ dicitur, qđ corpori duro illiſum repellitur atq; repercutitur: unde per trãſlationem crimen ab aliquo reſilire dicimus, pro, non hærere, aut non quadrare in illum, cui obiicitur, [*Diſconuenire,*] Cic. pro Roſ. Am. non modo ab hoc crimen reſilire uides, uerum omnem ſuſpicionem in uoſmetipſos recidere intelligis.

RESIMVS, ma, mum. p. p. [*Eleuato,*] ἀνάσιμος, ex Re, & Simus, Idem eſt, qđ ſimus. hoc eſt qui nares habet depreſſas extremitate ſurſum reflexa. Vnde a Virgilio capellæ dicuntur ſimæ, decima ecl. Dum tenera attondent ſimæ uirgulta capellæ. Seruius: Simæ Græcum eſt nomen, ideſt, preſsis naribus. unde & Simias dicimus. Reſimus utitur Col. l. 6. c. 1. loquens de boũ indole: Parandi (inquit) ſunt boues naribus reſimis, patulis, Varro. 2. de re ru. c. 9.

RESINA, næ, p. p. [*Ragia gomma,*] ῥητίνη, humor tenax ex arboribus defluens, in iiſdemque reſidens. Stomacho cõducit, & ſanguinis reiectioni in primis probatur, quæ a terebintho arbore Terebinthina eſt appellata. naſcitur in Arabia, Iudæa, Syria, in Cypro, Lycia, Cycladibus.

RESINATVS, ta, tum, [*Coſa imbrattata da ragia, da gomma,*] ῥητινωτός, reſina illitum. Iuu. Sat. 8. Reſinata iuuentus, Reſinatum uinum reſina conditum. Mart. 3. Plin. lib. 23. cap. 1.

RESINOSVS, a, um. ῥητινώδης, quod reſina abundat. Plin. lib. 15. c. 7.

RESIPIO, is. ui, & iui, reſipere, [*Hauer ſapore*] ex Re, & Sapio idẽ ſignificat, quod ſaporem rei alicuius refero: ut cũ dicimus Vinũ reſipit picem. Pl. l. 14. c. 1. Iã inuenta uitis per ſe uino picem reſipiens. Reſipere item dicitur is qui ad mentis ſanitatem rediit, [*Ritornar ſauio,*] Ter. in Hea. Nũc me fortunatiſsimũ Factũ puto eſſe gnate, cũ te intelligo reſipiſſe. Ci. Att. l. 4. Vix aliquã, te auctore, reſipui.

RESIPISCO, cis, [*Ritornar ſauio*] ἀνανήφω, ad mentis ſanitatem redeo. Liu. lib. 36. Regiam uanitatem experti, reſipiſcent.

RESISTO, is, [*Fermarſi,*] ἀνθίσταμαι, gradum ſiſto, reſtito. Liu. l. 1. Reſiſtere Romani, tanquã cœleſti uoce iuſsi. Vir. 4 Aen. Incipit effari, mediaq; in uoce reſiſtit. Aliquãdo pro aduerſari, ſeu repugnare, [*Opporſi,*] Ci. Att. Sero reſiſtimus ei, quem aluimus cõtra nos. Idẽ de l eg. agr. Vis tribunica nonnunquã libidini reſiſtit conſulari.

RESOLVO, is, [*Sciogliere, slegare*] ἀναλύω, diſſoluo, quod legatũ erat. Oui. 2. Met. Et uelate caput, cinctaſque reſoluite ueſtes. Ponitur & pro mollire, [*Mollificare,*] Col. l. 2. c. 2. Melius reſoluta humo, quam denſa, prouenit. Pro amouere. Vir. l. 1. Geo. Inuitat genialis hyems, curaſq; reſoluit. Pro numerare pecunias. Plau. in Epi. Leno argentum abſtulit ego reſolui. Pro refellere, [*Ributtare,*] Quin. lib. 5. Reſoluere ex parte diuerſa dicta. Reſolutus, a, um, Tibul. l. 1. el. 3. Comas, reſoluta puella. Oui. 15. Met. Reſolutaque tellus in liquidas rareſcit aquas.

RESONO, as, [*Riſonare,*] ἀντηχέω, ſonum refero. Ver. 1. Ecl. Formoſam reſonare doces Amaryllida, ſiluas. Idem lib 5. Aen. Reſonat clamoribus æther. Ci 1. Tuſ. Qui cum uenenum obbibiſſet, reliquum ſic a poculo eiecit, ut id reſonaret. Reſonans, tis. Virg. 1. Geo. Reſonantia longe Littora miſceri. Reſonus, a, um [*Riſonante,*] Ouid 3. Met. Reſonis iterabat uocibus echo.

RESORBEO, es, bui, & pſi, ptum, ἀναῤῥοφέω, iterum ſorbeo. Ouid. 12. Ep. Quæq; uomit totidem fluctus, totidemq; reſorbet. Pl. l. 9. 43. Interanea euomunt, donec hamum egerant: deinde reſorbent. Vir. 11. Aen. Aeſtu reuoluta reſorbens Saxa fugit.

RESPECTO, ctas. [*Guardar a dietro,*] ἀποβλέπω, freq. a Reſpicio, oculos reflecto. Vir. 11. Aen. Reſpectant terga tegentes. Ci. pro Sex. Hæc ita prætereamus, ut tamen reſpectantes inueneamur. Tranalate pro miſereri ſeu propitium eſſe [*Hauer miſericordia, eſſer fauoreuole,*] Virg. 1. Aen. Si qua pios reſpectant numina.

RESPECTVS, ctus, [*Sguardo,*] ἀπόβλεψις, modo ipſa reſpectio. Pla. Et me reſpectu tertuit. Modo ratio, qua ad aliquid agendum mouemur. [*Riſpetto,*] Pl. Eo reſpectu cõmotus abſceſſerat. Item, quod reſpicitur. Cic. de Diui. Fugientibus miſerabilem reſpectum incendiorum fore. ideſt horrendum ſpectaculum.

RESPERGO, gis, ſi, ſum, [*Riſpargere,*] ῥαντίζω, eſt re aliqua liquida pfundo, irroro. Liu. . Orantes, ne ſe ſanguine nefando ſoceri, generique reſpergerent. Cic. 7. Ver. Cum prætoris oculos prædonũ remi reſpergerẽt. Reſperſus, a, um, Liu. 24. Reſperſæ matris cruore uirgines. Manus reſperſæ ſanguine, Ci. pro Roſc. Am. Reſperſus, us, ut ipſe reſpergendi actus, Pl. l. 10. c. 3. Reſperſu pennarum hoſtem obcæcãtes. Reſperſio, [*Spargimento,*] Cic. 2. de Diuin. Habet

bes respersionem pigmentorum.

Respicio, [*Riguardare, guardare indietro, hauer rispetto,*] ἀποβλέπω, retro aspicio, oculos reflecto. Pla. in Aul. Tu si respexeris, donec ego te iussero. Interdum refertur ad animum, pro, præterita mēte reuoluo, [*Considerare,*] Cic. pro Archia. Quo ad longissime potest mens mea respicere spatium præteriti tēporis. Respicere se, est habere rationem sui, [*Hauer cura,*] Plancus Ci. Si aut Cæsar respexerit se. Ter. in Phorm. Respice ætatem tuam, idest prospice ætati tuæ. Idem Heaut. Nullum remittis tempus, neq; te respicis: i. non parcis ætati tuæ, neq; ullam salutis tuæ rationem habes. Nonnunquā adiuuo, opē fero. Item in An. Me & te imprudēs, nisi quid dij respiciunt, perdidi. Et in Phor. Dij nos respiciunt.

Respiro, [*Respirare,*] ἀναπνέω, anhelitum recipio, spiritum duco, animum attraho & emitto, [*Riposarsi,*] Cice. pro Ros. Am. Cum tot, tantisq; negociis distentus sit, ut respirare libere non possit. Interdum effluo, exhalo, Stat. 2. Syl. Inde malignū Aera respirat pelago circumflua Nesis. Translate pro recreari, refici, [*Quietarsi,*] Ci. Tor. l. 6. ep. Si ciuitas respirauerit. Respiratio, [*Respiratione,*] attractio & emissio anhelitus, a pulmone per asperam arteriā. Pli. l. 9. c. 7. Quis sine respiratione somno locus? Nonnunquā euaporatio, [*Vapore,*] Ci. 2. de Na. De. Oritur ex respiratione aquarū. Respiratus, us, ui, [*Vapore,*] Respiratio. Cic. 2. de Nat. De. Pulmones tum se contrahunt aspirantes, tum in respiratu dilatant. Respiramen, inis, pro meatu spiritus Oui. 2 Meta. Vitalesq; uias, & respiramina clausit. Ibidem: Eliduot fauces, & respiramen, iterque Eripiunt animæ.

Resplendeo, [*Risplendere,*] ἀποστίλβω, splendeo. Cic. 2. de Fini. Resplendeat iis uestis.

Respondeo, es, di, sum, [*Rispondere,*] ἀποκρίνομαι, Plaut. in Psen. Responde, quod rogo. Dicimus autem, Respondeo tibi, & ad te. Pli. cum ad eos breuissime respondissem. Martius ad Ci. l. 11. epi. Respondebo criminibus. Aliquando euentu, & exitu conuenire, cōsentire, congruere, [*Acconfarsi,*] Vir. l. 1. Aen. Dictis respondēt cęcta matris. Ci. 1. Tus. non satis Græcorum gloriæ responderunt, [*Esser uguale,*] idest pares fuerunt. Idem Treb. Cui amori, utinam cæteris rebus possem, amore certe respondebo. Vir. 1. Georg. Illa seges demum uotis respondet auari Agricolæ. Aliquando e contra positum esse. [*Esser dirimpetto,*] Idem l. 6. Cōtra elata mari respondet Gnosia tellus. Responsio, [*Risposta,*] Cic. 3. de Ora. Sibi ipsi responsio, & immutatio, & disiunctio. Idem pro Balbo: Accusatoris interpretatio indigna responsione. Responsor, [*Rispondidore,*] qui pro aliquo spondet. Hor. 1. epist. 17. Quo responsore, & quo causæ teste tenentur.

Responsito, as, de re dubia cōsultus respōsum edo propriæq; ad iuris prudētes pertinet, & Romę olim ad Pōtifices. Ci. 1. de Leg. Sūmos uiros, qui id interpretari populo, & responsitare soliti sint.

Responso, as, [*Risponder spesso uolte,*] ἀποκρίνομαι, freq. a Respondeo. Pla. Men. Responsa, aut alloquere. Responsare palato cibus dicitur, qui duritia sua palato resistit. Hora. in præceptis Catianis. Ne gallina malum responset dura palato.

Responsum, si, [*Risposta,*] ἀπόκρισις, Ter. in prol. Phorm. Is sibi responsum hoc habeat. Dare responsum, Reddere responsum, pro respondere, [*Rispondere,*] Cic. 6. Verr. Senatus Soparro respōsum nullum dat. Responsum pro oraculo, [*Oracolo,*] Plin. lib. 15. c. 30. Tellurem osculatus ex responso. Cic. 2. de Natu. Deo. Multa ex aruspicum responsis commemorare possum. Virg. 9. Aen. Iactant responsa deorum.

Responsus, sus, [*Corrispondenza,*] ἁρμογή, conuenientia, consensus. Vitruu. Symmetria est, ad uniuersæ figuræ speciem ratæ partis responsus. Idem lib. 3. cap. 1. Cic. pro Clu. Videtis hæc quam sint breuia responsu.

Respublica, [*Republica, città libera,*] πολιτεία, status liberæ ciuitatis, Ci. 1. Off. Si mihi obtemperatum esset, si non optimam at aliquam remp. haberemus. Idem At. Victores quam remp. simus habituri nescio: uictis certe nulla unquam erit.

Respuo, is, spui, tum, [*Rifiutar, far poco conto, sprezzare,*] ἀποπτύω, est repudiare, & cōtemptim ueluti cum sputo reiicio. Cęs. 1. Bel. Gal. non respuit cōditionem Cæsar. Liu. 2. Munera eius in animis hominum respuebantur. Cic. 3. de Orat. Gustatus quā cito id, quod ualde dulce est, aspernatur, ac Respuit? Respuere auribus, p trāslationem, pro, loquentem nolle audire. Cic. in Pis. Quis uos non oculis fugiat, auribus respuat, animo aspernetur? Respuere item aures dicuntur, quod earum iudicio nō recte sonat. Idē de Parti. Quod aures respuunt, immutandum est. Respuere ictus, est duritia sua ictū quodāmodo repellere, [*Ributtare,*] Pli. li. 7. c. 15. Caro informis, inanima, ferri ictum respuens. Luc. l. 3. Quæcunque manēt æterna: necesse est, Aut, quia sunt solido cum corpore respuere ictus. respuere secures dicitur lignū, quod securibus nō potest findi. Pli. li. 16 cap. 1. His principiis respuentem secures materiē nasci. Imperium respuere Colum. lib. 9. cap 8. Vbi iuuencus medius inter duos ueteranos iungitur, nulla est imperij respuendi facultas. Respuor, passiuum. Luc. l. 2. Respuens, Gel. l. 9. c. 15.

Restagnatio, [*Inondatione,*] inundatio. Pli. l. 41. c. 37. Restagnatio alui. Idem l 6. c. 28. restagnatio Euphratis.

Restagno, gnas, [*Inondare,*] extra redundare, seu aquam non continere. Cæs. 2. Bel. Ciu. Late restagnat. Ouid. 11. Meta. Quam restagnantis fecit maris unda paludem.

Restauro, ras, [*Ristorare, rinnouare,*] ἀνασκευάζω, instauro, restituo, renouo. Iustin. lib. 2. Cum bello restauraret in ipso apparatu decidit. Tac. l. 3. Theatro Pompeij restaurando.

Restibilis, bile, [*Cosa, che ogni anno si torna a fare,*] παλιμβλαστατος, quod quotānis restituitur, & quodāmodo renouatur: ut Ager restibilis, qui quotannis seritur. Col. l. 2. c. 10. Phaseolus terræ mādabitur, uel inueterato, uel melius pingui, & restibili agro. Festus. Restibilis ager fit, qui cōtinuo biēnio seritur farreo spico, i. aristato. Restibilis seges est, quæ regerminat, quasi cuius fœcunditas in sequentem quoque annum restet. Plin. lib. 18. cap. 17. Vbertates tantæ sunt, ut sequente anno sponte restibilis fiat seges. Restibile uinetum, dixit Col. l. 3. ca. 18. pro eo, quod singulis annis repastinatur. Restibilis fœcunditas, est continua, & non intermissa fœcunditas, Plin. lib. 28. cap. 19.

Resticula, æ, dimin. Var. l. 1. de re rust. ca. 41. Resticulas persicus, quas edimus, maturas perferunt.

Restinctio, [*Estintione,*] Cic. lib. 2. de Fin.

Restinguo, guis, xi, ctum, [*Estinguere,*] ἀποσβέννυμι, a stinguo cōpositū: unde & Distinguo, & Extinguo. Stinguo uero (ut opinor) significat obscuro: qđ quamuis raro in usu sit, legitur tamen apud Ci. ut in Arat. Phænomenis. Stinguens præclara insignia cœlum. Item in Progno. Stinguuntur radij cæca caligine tecti. Restinguere autem, idem est, quod extinguere. Plau. in Cas. Ignem restinguunt aqua. Vir. ecl. 5. Dulcis aquæ saliēte sitim restinguere riuo. Per translationem pro sedare, [*Pacificare,*] Ter. in Eun. Hæc uerba una mehercule falsa lacrymula, Restinguet. Restinctus, a, um, Ci. ad Brutum l. 11. Ex tuis litteris, non modo non restinctum bellū, sed etiam inflammatum uidetur.

Restio, restionis, [*Colui che fa le funi, cordaro*] σχοινοστρόφος, qui restes, idest funea torquet. Accipitur apud Plautum, pro eo, qui se resti strāgulauit. ait. n. Illi erunt bucædæ potius, quam ego sim restio: idest illi potius cædētur bubulis loris, quam ego me suspendam.

Restipulatio, Cic. pro Ros. Com.

Restipulator, ris, ri, ut Lact. inquit, est, contra sponsionem factā, pecuniā obligare. Val. l. 2. Nec dubitauit restipulari. Restipulari dicitur is, qui cum eo certat, a quo sponsione est prouocatus.

Restis, huius stis, [*Fune, corda,*] σχοῖνος, funis, a Resto, ut quidā aiūt, quod quæ. unq; ligata sunt, stare faciat. Apul. Restim qua grabatulus erat intextus, aggredior expedire. Ad restim res redijt, dixit Ter. in Phor. pro, Res in eum statum adducta est, ut de suspēdio sit cogitandum. Restim ducere, dicuntur in saltatione chori puerorū, puellarumq, manu conserri. Ter. in Adelph. Tu inter eas restim ductitans saltabis, Liu. l. 27. Per manus reste data, uirgines sono uocis pulsu pedū modulātes incesserunt. A qua similitudine alliorum connexa capita Restes dicuntur. Pl. l. 20. c. 6. Allium ad serpentium ictus potum cum restibus suis.

Restito, as, identidem subsisto. Ter. in Eun. At etiam restitas.

Restituo, [*Restituire, rendere,*] ἀποδίδωμι, modo significat reddo. Ter. in Eun. Vt suis restituam, ac reddam. Modo in statum pristinum reduco. Iustinus. Hunc regno a patre priuatū filius restituerat. Et proprie restituuntur uolentes: ut ciuis patriæ, & filius patri. Ter. in Heau. Somnū hac nocte oculis non uidi meis, Dum id quæro, tibi qui filiū restituerē. Restituere aliquē natalibus, [*Nobilitare,*] est Nobilitare, & restitutio nataliū, quā uocamus Nobilitationem, [*Nobiltà,*] Aliqn̄ significat instaurare, reficere. Ci. in Top. [*Rifare,*] Ei, cui domus usus fructus legatus sit, nō restiturū hæredem, si corruerit. Cæs. 2. Bel. Gal. Ipsos oppida, uicosq;, quos incēderēt, restituere iussit. In integrū restituere est, instaurare, [*Rinouare,*] Cæsar. 3 Bel. Ciu. Quę iudicia, singulis diebus erant perfecta, in integrū restituit. Liu. 3 1. Cum præcipitata raptim consilia neq; reuocari, neq; in integrum restitui possent. Restitui sibi dicuntur uina, quæ mutata fuerunt, [*Rifamarsi,*] Pli. l. 14. c. 17. Vina in apothecis, Canis ortu mutantur, postea restituuntur sibi.

Restitutio, ἀποκατάστασις, repositio. Caius l. Plus est. Dig. de uec. sig. Plus est, inquit, in restitutione quam in exhibitione. nā exhibere est præsentiā corporis præbere: Restituere uero est etiā possessorem facere, fructusq; reddere. Ci. in Pis. Nemini est triūphus honorificentius, quam mihi salus restitutio perscripta.

Restitutor, [*Che rende,*] qui restituit. Cic. pro Mil. Restitutor salutis meæ.

Resto, [*Restare,*] περιλείπεσθαι, superesse, reliquum esse. Cic. in Catone. Nec cum æqualibus solum, qui pauci admodū restant. Idem 3. Off. Qui e diuisione tripartita duas partes absoluerit, huic necesse est restare tertiam. Ouid. l. 2. Fast. Iamq; duæ restant noctes de mense secundo. Ci. pro Ros. Am. Vnus ex illorum nefaria cæ-

de

de restat. Ter. in Phor. Restabat aliud nihil, nisi oculos pascere. Item, distare, [*Esser lontano,*] Ennius apud Festum: Magnis regionibus restat. Item, remanere, [*Rimanere,*] Ter. in An. Hic nunc me credit aliquã sibi fallaciam portare, & ea me hic restitisse gratia. Ci. pro Ligario: Tertiũ est tẽpus, quo post aduentũ Vari in Africa restitit. Ter. in Eun. Vtinã illũ dij, deæque omnes seuẽ perdãt, Meq; adeo, qui restiterim. Itẽ, resistere, [*Resistere,*] Ter. in Heau. In qua re tam confidenter restas? Pro reliquum esse. Vir. l. 7. Aen. Hoc Latio restare canunt, qui sanguine nostrum Nomen in astra ferant. Ter. in Hec. Quid restas, nisi ut fiam miser? Cic. 2. de Nat. De. ut restat, ut motus astrorum sit uoluntarius.

Restricte, [*Strettamente,*] parce, tenaciter. Cic. de Ami. Obseruare restricte.

Restrictim, [*Strettamente,*] restricte. Afran. Thaide, ut citat Nonius. Quæ ferme cedere melius consultoribus, quam restrictim cogitata.

Restrictus, [*Stretto, tenace, auaro,*] parcus, tenax. Cic. ad Att. An existimas illum in hoc genere lenculum aut restrictum? nemo est minus. Idem Ap. Pulchro l. 3. Cum natura semper ad largiendum ex alieno fuerim restrictior.

Restringo, is, [*Legare restringere,*] κατασέλλω, religo, reuincio. Pl. l. 55. Belli imaginẽ pinxit restrictis a tergo manibus. Aliquando, coerceo, cohibeo. Plin. epist. 105. Fœdos illos & infames ambitus lege restrinxit. Pli. lib. 8. c. 27. Draco uernam nauseam siluestris lactucæ succo restringit. Aliquando soluo, [*Slegare,*] Apuleius. Iumentum restringit. Aliquando rursus stringo. Idem: Duplici nodo restringit.

Resulto, tas, [*Saltar all'in su,*] ἀναπηδάω, freq. uerbi resilio, idem quod reflector, ut cum pila pauimento illisa, sursum resilit. Transfertur tamen ad uocis repercussionem, qua montes & nemora quodammodo motari uidentur, & subsilire, [*Rimbombare,*] Vir. l. 5. Pulsati colles clamore resultant. Pli. lib. 11. c. 29. Inimica apibus echo est, resultanti sono.

Resumo, p. p. [*Ripigliare,*] ἀναλαμβάνω, rursus sumo. Pli. Resumptis post longam ægritudinem uiribus. Ouid. 9. Met. Prohibetq; resumere uires.

Resuo, is, ui, tum, [*Tornar a cusire, discusire,*] ἀναῤῥάπτω, iterum suo, uel, quod dissutum erat, restituo. Aliquando tamen, pro dissuere. Suet. in Aug. Tunicæ laticlaui, resuta ex utraque parte, ad pedes decidit.

Resupino, nas, [*Riuoltarsi col corpo in su, riuolgere sotto sopra,*] ἐξυπτιάζω, est aliquẽ ita uertere, uel collocare, ut iaceat supinus. Fit enim a Resupinus: quod est, Supinus. Ter. in Phor. Apprehendit pallio, resupinat. Aliquando pro peruertere. Iuu. Sat. 12. Aulam resupinat amici. Pro perturbare, [*Turbare,*] Accius Antigone, ut citat Nonius. Perturbas rem omnem, ac resupinas sorori.

Resupinus, a, um, p. p. [*Cosa, che sta col corpo in su, supino,*] ὕπτιος, supinus: idest ita procumbens, ut pars corporis anterior sursum, posterior deorsum spectet. Plin. l. 7. c. 2. In maiore æstu humi iacentes resupini, umbra se pedum protegunt. Oui. epi. 15. Cantabant ueteres resupinus amores. Ci. de Diu. Prostratum resupinum.

Resurgo, is, [*Risorgere,*] ἀνίσταμαι, iterum surgo. Ouid. lib. 1. Fasto. Euersæque Troia resurges. Sic Resurgere, dicitur herba, uel arbor quæ iterum crescit. Pli. li. 13. c. 9. Cæsa anno tertio resurgit. Oui. 2. Am. el. 16. Perque resurgentes riuis labentibus herbas. Virg. 4. Aen. Rursusque resurgens. Sæuit amor. Pli. l. 16. ca. 32. A quo tempore maiestas populi R. resurrexit.

Resuscito, as, [*Risuscitare,*] ἀναβιόω, ad uitam reuoco, uel sopitum excito. Oui. 8. Met. Posteamque resuscitat iram.

Retae, arbores, quæ ex ripis fluminum eminent, aut in alueis ipsorum extant: a retibus dictæ quod prætereuntes naues retineant in star retium. unde ex edicto prætorum retanda flumina locari solent: idest purganda. Gel. l. 11. c. 1.

Retardatio, nis, [*Dimora,*] Cic. 5. Philip. Bellum ex retardatione & mora.

Retardo, das, [*Ritardare,*] ἀνέχω, remoror, uel detineo. Ci. 10. Phil. Quem nisi in uia caducæ hæreditates retardassent, uolasse eum, nõ iter fecisse, diceres. Idem 2. de Nat. De. Stellarum motus tum incitantur, tum retardantur. Ouid. 3. Trist. eleg. 7. Sed uereor ne nunc mea te fortuna retardet. Retardatus, parti. Suet. in Othon. Inundationibus Tiberis retardatus. Clau. 2. in Eutr. Cogit Arte retardatam Veneri seruire iuuentam.

Retaxo, as, [*Riprendere,*] reprehendo. sumitur enim pro suo simplici Taxare. Sue. in Vesp. Mutianum nunquam retaxare sustinuit.

Rete, is, [*Rete,*] δίκτυον, a rapiẽdo, uel a raritate, ut Varroni placet, est instrumentum quo feræ, uel pisces capiuntur. Virg. 3. ecl. Ego retia seruo. Apud antiquos legitur nominatiuus Retis tam mas. quam fœm. gen. Varro. 3. de re ru. Intra retem aues sunt. Pla. in Rud. Hoc, quod nunc fero in rete. Ci. de Nat. Texere rete.

Retego, gis, [*Scoprire, aprire,*] ἀνακαλύπτω, quod tectum erat denudo, aperio, [*Narrare, contare,*] Vir. l. 1. Aen. Scelus omne retexit. Iuue. Sat. 6. Retegantur scrinia mœchæ. Hora. l. 3. Carm. Arcanũ iocoso Consilium retegis Lyæo. Vir. l. 4. Aen. Vbi primos crastinus ortus Extulerit Titan, radiisq; retexerit orbẽ. Retectus, cta, ctum, partic. Vir. l. 9. Aen. Iam rebus luce retectis. Catullus: Nudantes tectæ ueste papillas.

Retendo, is, [*Rallentare,*] quod tensum est, laxo. Oui. 3. Met. Pharetramq; arcusq; retentos. Idẽ 2. Met. Lentosq; retendit Arcus.

Retentio, [*Ritentione,*] retinendi actus. Cic. Att. li. 13. Carneades προβολὴν, pugilis, & retentionẽ aurigæ similem facit. Idem 4. Ac. Opinatione sublata, sequitur omnium assensionum retentio.

Retento, as, [*Ritentare,*] frequent. sæpe retineo. Plaut. in Asin. Cur me retẽtas. Interdũ iterum tento, [*Replicare,*] Ouid. l. 1. Met. Verba intermissa retentat. Ci. de Diu. Retentare sensus hominum.

Retexo, xis, [*Distessere, disfar quello ch'e tessuto,*] ἀναλύω, contrarium est suo simplici: significat enim, quod textum erat, reddo nõ textum, Ouid. 3. Am. eleg. 8. Tardaq; nocturno tela retexta dolo. Penelopes telam retexere, prouerbio dicuntur, qui magno uel labore, uel sumptu rem quampiam conficiunt, quam postea coguntur destruere. Tractum a Penelope Vlyssis uxore, quæ cum tantum temporis impetrasset a procis, qui suæ pudicitiæ insidiabantur, donec telam quantum forte præ manibus habebat, absoluisset: quicquid interdiu texuisset, noctu retexebat. Est etiam Retexere, in contrarium mutare, e contra, emendare, uel potius rursus texere, & redordiri quasi aliam telam, [*Ricominciare,*] Cicc. 2. Phil. Retexo orationem illam. Matius Ciceroni: An, quod adolescens præstiti, id nunc ætate præcipitata commutem, ac me ipse retexam? Item dissoluere, irritum facere, [*Annullare,*] Cicc. 4. Ver. Omnia erant Metelli eiusmodi, ut totam illius præturam retexere uiderentur.

Retiaculum, li, [*Retecella,*] δίκτυον, dimin. a reti. Plaut. in Asin. Venari retiaculo in medio mari.

Retiarius, rij, [*Colui che adoperaua la rete,*] δικτυοβόλος, alter ex gladiatoribus dicebatur in arena depugnantibus, quod rete sub scuto gestaret, quo aduersarium inuolueret: quem Mirmillonẽ & Gallum appellabant, a Gallicæ armaturæ genere. Hinc in summo galeæ cono piscis effigiem gestabat, & in primo congressu cedebat, retiario semper insequente, carmenque illud occinente: Nõ te peto, piscem peto, quid me fugis Galle? Huius autem certaminis primum initium a Pittaco profectum existimatur, qui aduersus Phrynonem dimicaturus, reti occultæ sub scuto illato, impediuit aduersariũ. Quin. l. 6 c 4. De Mirmillone, qui retiarium consequebatur, nec feriebat: Viuum, inquit, capere uult.

Reticulatus, ta, tum. [*Fatto in guisa di rete,*] δικτυωτὸς, factum in modum retis: ut Structura reticulata, quæ figuram plagarum, quæ in retibus sunt, imitatur. Pli. l. 36 c. 22. Fenestræ reticulatæ, reticulis obiectis munitæ. Var. 3. de re rust. c. 7.

Reticulus, li, dimin. ab antiquo nominatiuo retis. Pli. lib. 12. cap. 14. Adijcitur capiti reticulus, Var. l. 3. cap. 5. Pro pariete reticuli e netuis sunt.

Reticulum, li, [*Reticella, cordella da capo, cuffia, racchetta,*] ἀμφίβληστρον, dimin. a rete. Pli. l. 31. c. 5. Demissæ reticulis in mari concauæ e cera pilæ. Capitur & pro tegmine muliebris capitis. Iuue. Sat. 2. Reticulumque comis auratum ingentibus implet. Est & Reticulum sacculus in modum retis, quo uiatores pecuniam, & panem gestant. Hor. li. 1. Serm. Sat. 1. Reticulum panis uænales inter onusto Forte uehas humero. Est & reticulum, fascia quædam ad formam retis facta, quam faciei admouemus. Cic. 5. Ver. Reticulum ad nares sibi apponebat tenuissimo filo, minutissimis maculis, plenum rosæ. accipitur præterea Reticulum, pro instrumento lusorio, quo pilam remittimus. Oui. l. 3. de ar. Reticuloq; pilæ leues fundantur aperto.

Reticeo, ces, cui, [*Tacere,*] ἀποσιωπάω subticeo. Ci. 1. de Leg. Quoniam mihi sermo est apud deos, nihil reticebo. Ter. in Hau. Quicquid est, fac me ut sciam, Nec retice. Ci. 3. Of. Neque enim, id est celare, quicquid reticeas, sed cum, quod tu scias, id ignorare emolumenti tui causa uelis eos, quorum intersit scire.

Reticentia, tiæ, [*Il tacere,*] ἀποσιώπησις, cum id non dicitur, quod dici debuit. Cic. l. 3. Off. A iureconsultis etiam reticentiæ pœna constituta est. Pla. in Merc. Enecas me tua reticẽtia. Ci. 14. Phil. Vestra uirtus nec obliuione eorum, qui sunt, nec reticentia posterorum insepulta esse poterit.

Retinacula, [*Sostegno, legame*] ὀχύματα, quibus aliquid retinetur: ut, Retinacula uitium, quibus uites religantur. Vir. l. 2. Geo. Atq; Amerina parant lẽtæ retinacula uiti. Retinacula nauium, funes, quibus naues alligantur continenti. Vir. 4. Aen. Strictoq; ferit retinacula ferro. Retinacula equorum, lora, seu habenæ, quibus equi reguntur, [*Briglia,*] Idem l. 1. Ge. Frustra retinacula tendens Fertur equis auriga.

Retineo, nes, [*Ritenere,*] ἐπέχω, remoror, detineo. Ter. in Eun. Id faciebat retinendi illius causa. Ci. ad Att. l. 13. Nisi iam profecti sunt, retinebis homines. Oui. 1. de Art. Saucius arrepto piscis reti-

netur

netur ab hamo. Aliquando pro cohibeo, coercere, [*Frenare,*] Ter. in Ad. Pudore, ac liberalitate liberos retinere, satius esse credo, quam metu. Aliquando pro simplici Tenere, [*Tenere,*] Ci. 6. Ver. sinistra manu arcum retinebat. Retinere officiũ, est in officio manere. Ci. pro Clu. Neq; in omnibus officiis retinendis diligẽtior esse quisquam potest. Aliquando retrahere aliquem, ne cadat. Ter. in Hea. Ah retine me obsecro. Retinens, tis. Ci. ad Quin. F. l. 1. Homo sui iuris dignitatisq; retinẽs. Gel. l. 10 c. 20. Salustius proprietatum in uerbis retinẽtissimus. Retentus, a, um. Ci. 1. Ver. Potamonem retentum esse a Verre in prouincia, cum tu decederes. Oui. 10. Met. Verbisque dolore retentis.

RETONDEO, es, [*Tosare,*] ἀποκείρω, iterato tondeo: quanquam nonnunquam etiam accipiatur pro tondeo. Pli. l. 18. ca. 17. Retonsarum etiam semel, certum est granum longius fieri. De segetibus.

RETONO, as, [*Tonare a uicenda,*] ἀντηχέω, contra tono, retono. Catullus: Fremitu loca retonent.

RETORQVEO, es, [*Rintorcere, rigirare,*] ἀντιστρέφω, reiicio. Cic. de Sen. Quo me proficiscentem haud sane quis facile retraxerit, nec tanquam pilam retorserit: Nõnunquam retrorsum flecto. Ci. in Cat. Oculos sępius ad hãc urbem retorquens. Ou. 3. Met. Caput in sua terga retorsit. Vir. 12. Aen. Currus Iuturna retorsit. Retortus, a, um. Hor. 2. epi. 1. Trahitur manibus regum fortuna retortis.

RETORREO, rui, stum, [*Arrostire,*] καταφρύγω, aduro, arefacio. Plin. l. 13. c. 8. Marcescit non retostus furnis.

RETORRESCERE, retorridũ fieri. Col. l. 3. c. 3. Sata nõ ita enutriunt, ut ante conualescant, ac prosiliant, quam retorrescant.

RETORRIDE, Pli. lib. 17. c. 5. Terram demonstrant frigidam retorride nata.

RETORRIDVS, da, dum, [*Secco dal Sole,*] κατακαυμένος, solis calore exustus: ut, Retorrida zona, nimio solis calore ægre habitabilis. Arbor retorrida, arefacta deficiente alimento. Col. l. 3. Idem l. 2. c. 8. Cacuminibus retorridæ frondis.

RETRACTATIO, [*Recognitione,*] recusatio, tergiuersatio. Ci. Att. l. 2.

RETRACTO, ctas, [*Di nuouo trattare,*] ἀναπραγματεύομαι, denuo tracto, recognosco. Ci. pro Mur. Tertius locus de criminibus ambitus a me retractandus: Col. l. 4. c. 27. Hæc post potationem retractanda. idest denuo administrãda. Hinc Retractatus, a, um, denuo tractatus. Quin. l. 2. c. 4. Materiã rursus retractatam scribere de integro. Retractatius opus, diligentius emendatũ, multis locis secus, atque antea, tractatis, [*Corretto,*] Ci. Att. l. 6. Idem σύνταγμα, misi ad te retractatius, & quidem ἀρχέτυπον, ipsum, crebris locis inculcatum & refectum. Aliquãdo renouare, [*Rinnouare,*] Ci. At. l. 8. Omittamus hæc, ne augeamus dolorem retractando. Pro detractare, tergiuersari, [*Esser renitente,*] unde iuuencum retractantem uocat Col. l. 2. c. 2. qui iugum subterfugit.

RETRAHO, is, xi, ctum, [*Tirare in dietro, ritrarre,*] ἀνθέλκω, retro traho. Ci. de Sen. Quo me proficiscentem haud sane quis facile retraxerit. Retractus, a, um, Ci. 6. Phil. Vt retractus, non reuersus uideretur. Retracti proprie dicuntur, qui inter fugiendum capti reducuntur. Salust. Catil. Cepariius ex fuga retractus erat.

RETRIBVO, [*Rimunerare,*] ἀμείβω, remunero. Ci. pro Q. Rosc. Com. Fructum, quem meruerunt, retribuam.

RETRICES, cũ, plurali tantũ numero, aquæ nomẽ supra uiã Ardeatinã, inter secundũ & tertium lapidem, qua irrigabantur horti infra uiam Ardeatinam, & Asinariam usque ad Latinam. Festus.

RETRIMENTVM, ti, [*Feccia,*] cuiuslibet rei excrementum: ut, Retrimentum olei. i. amurca. Var. l. 1. de ru. c. 64. Amurca, quæ est humor aquatilis, ac retrimentum. In animalib. quoque excrementa omnia, Retrimenta uocantur, a Celso Recrementa. Macr. l. 7. Aridiora retrimenta in aluum conuenire refert.

RETRO, [*Di dietro,*] ὀπίσω, a tergo. Teren. in Heaut. Est mihi ultimum conclaue in ædibus quoddam retro. Cic. 2. de Diu. Tum ei deus præcepit, quid retro, atque a tergo fieret, ne laboraret. Interdum motum importat. Ci. l. 5. epist. Retro mihi ad Alpes iter incidit. Vir. 4 Geo. Crudelia retro Fata uocant.

RETROAGO, gis, egi, actum, [*Ritirare in dietro,*] retrorsum ago. Plin. l. 7. c. 44. Quos non honores, rursusq; illa sua uiolentia fortuna retroegit? Quinct. lib. 11. ca. 3. Capillos a fronte contra naturam retroagere.

RETROEO, [*Ritornare, tornare in dietro,*] retrorsum eo. Plin. lib. 2. cap. 16. Retroire incipiunt stellæ.

RETROGRADIOR, deris, [*Tornar in dietro,*] ἀναστρέφω, retrorsum gradior. Pli. l. 2. c. 15. Retrograduntur ad solem. Idem l. 8. c. 16.

RETROGRADVS, a, um, [*Retrogrado,*] παλίνδρομος, quod retrorsum graditur: ut, Retrogradus exortus, apud Plin. 2. c. 17.

RETROCEDO, [*Ritornare,*] ἀναχάζω, retrogradior, retrorsum eo.

RETRORSVS, uel Retrorsum, [*In dietro,*] εἰς τοὔμπαλιν, retro uersum. Hor. l. 1. Car. Retrorsum Vela dare. Pl. l. 6. c. 15. ab ea gente retrorsus ad Cyrum amnem produntur ducenta uiginti millia.

RETRORSVS, a, um, [*Di dietro,*] quod est a tergo. Pli. l. 26. c. 9. Negat pestem crescere, quam nuda uirgo restinguat, atque ita retrorsa manu ter dicat. Apul. lib. 2. de Asi. Retrorsa respiciens substitit id est retro conuersa.

RETRVDO, is, p. p. ἀπωθέω, retrorsum trudo. Pla. in epist. Quasi retrudere hominem me uis inuitum.

RETVNDO, [*Ripercuotere,*] ἀμβλύνω, repercutio, cuspidem uel aciem alicuius rei hebeto. Pli. l. 16. c. 4. Citissime ascias retundit. Gladio retundere, translate pro usum eorum uanum & irritum reddere, [*Frenare,*] Ci. in Cat. Gladios in remp. districtos retundimus. Mucronem styli retundere, Ci. pro Clu. Improbitatem alicuius retũdere, Quinct. l. 6. c. 4. Retusus, a, um, Col. l. 4. Quod euenit in retuso & crasso ferramento. Plin. li. 37 c. 13. Tanta differentia est, ut aliæ ferro scalpi non possint, aliæ non nisi retuso. Retusum ingenium, hebes, minime acutum, [*Rozo,*] Cice. 1. de Diuin. Sunt partes quæ acuta ingenia gignant, aliæ, quæ retusa. Oui. 12. Me Tela retusa cadunt.

REVALESCO, is, [*Risanarsi,*] ἀναῤῥώννυμαι, ad sanitatem redeo. Gel. l. 16. c. 13. Quod in eorum finibus ex capitali morbo reualuisset. Oui. epi. 20. Ne tamen ignores ope qua reualescere possis.

REVANESCO, scis, ἀφανίζομαι, iterum euanesco. Ouid. 2. Am. el. 9. Cum bene pertæsum est, animiq; reuanuit ardor.

REVEHO, his, [*Riportare,*] ἀνακομίζω, refero. Pli. l. 12. cap. 17. ex Syria reuehunt styracem. Stat. 8. Theb. Quæq; ipse meo quæsita reuexi sanguine. Liu. 7. Consul reuectus ad prima signa. Cic. de Cla. Or. Ad superiorem ætatem reuecti.

REVELLO, lis, [*Estirpare,*] ἀνασπάω, abstraho, auello, refigo. Cic. epi. 15. Tabulam, in qua ciuiũ nomina incisa erãt, reuelli iussit. Col. l. 2. c. 3. Boues cum ab opere disiunxerit, manibus comprimat dorsum, & pellẽ reuellat, nec patiatur corpori adhærere, [*Leuar uia,*] Ci. 6. Ver. Nec prius illam crucem, quæ fixa est ad portum, reuellistis, neque in profundum abiecistis. Reuulsus, a, um, partic. [*Spiccare,*] Vir. 4. Ge. Caput a ceruice reuulsum. Oui. 12. Meta. Saxumq; e monte reuulsum Mittere conatur.

REVELO, as, pe. p. [*Riuelare, discoprire,*] ἀποκαλύπτω, contrarium est suo simplici Velo, quod tego significat. Oui. l. 6. Fast. ore reuelato cũ primum luce patebit.

REVENIO, is, secunda syl. cor. [*Ritornare,*] ἐπανήκω, redeo, reuertor. Pla. in Amph. Victis hostibus legiones reueniunt domum. Cic. 1. de Ora. Cum miles domum reuenisset.

REVERA, diuisis dictionibus, uel Reuera, unica dictio, [*In uero,*] τῷ ὄντι, idẽ qđ re ipsa, certe. Ci. p Quin. Hẽt aduersariũ P. Quintius uerbo Sext. Næuiũ, re uera huius ætatis homines disertissimos.

REVEREOR, eris, [*Riuerire, honorare,*] αἰδέομαι, ætate, sapientia, uel dignitate antecedenti honorem defero. Ter. in Hec. Aduentum tuũ ambas Pamphile scio reueritas. Ci. Att. Non simultatem reuereri meam. Idest simultatem meã nihil facere. Ci. 2. de Inu. obseruantia, per quam ætate, aut sapiẽtia, aut honore, aut aliquos dignitate antecedentes, reueremur & colimus. Oui. 4 epist. I nũc & meriti lectum reuerere parentis. A quo reuerentia, [*Riuerenza,*] ingenuus quidam pudor cum obseruãtia quadam coniunctus, qualis est minorum natu erga maiores, & plebeiorum erga magistratus. Ci. 1. Off. Adhibẽda quædam reuerentia aduersus homines, Col. l. 11. c. 1. Magnitudo rei peperit reuerentiam discendi. Reuerens, [*Reuerente,*] qui alteri defert honorem. Pli. epi. 307. Reuerentissimum mei. Oui. 1. Met. Reuerentior ulla deorum. Reuerẽter. [*Reuerentemente,*] honorifice. Pli. epi. 151. Quam reuerenter, quam fideliter amicos colat.

REVERSIO, [*Ritorno,*] Ci. 1. Phil. Exponã cõsilium reuersionis meæ.

REVERTOR, eris, deponẽs, & Reuerto, [*Ritornare,*] ἀναστρέφω, redeo, quasi retro uerto. Ci. pro Mur. Vnde cum honore discesseris, eodem cum ignominia reuerti. Et lib. 2. Off. Factus est alter eius sistendi uas, ut, si ille non reuertisset, moriendum esset ipsi. Plau. in Aul. Ad re reuertor. Sciendum, apud Ciceronem sæpe inueniri Reuerto actiue, sed uix aliter quam in præterito, aut in tẽporibus ab eo formatis. Reuertendi, Ouid. epist. 1. Neue reuertendi liber abesse uelis. Reuersurus. 1. de Art. Pœna reuersura est in caput ista meum.

REVINCIO, is, xi, ctum, [*Legare dietro,*] ἀποδεσμεύω, retro uincio, uel arctè ligo. Verg. 2. Aen. Ecce manus iuuenẽ interea post terga reuinctum. Cæs. 7. Bel. Gal. Reuinciuntur retrorsus. Ibidẽ: Anchoræ ferreis catenis reuinctæ. Prop. li. 3. el. 14. Latus ense reuincit.

REVINCO, is, uici, uictum, [*Conuincere,*] conuinco. Cic. pro Archia: Nunquã hic neq; suo, neq; amicorũ iudicio reuincetur. Gel. lib. 6. c. 2. Cum in culpa reuicti sunt, perfugiunt ad fati necessitatem.

REVIRESCO, is, [*Rinuerdeggiare,*] ἀναθάλλω, ad pristinam uiriditatẽ reuertor. Col. l. 2. c. 1. Cũ semel inuasit senectus, nec reuirescere, nec repubescere potest. Oui. 2. Met. Læsasq; iubet reuirescere siluas. Translate pro renascor, [*Rinascere,*] Ci. de Prouin. cons. Impolitæ res, & acerbæ, quanquam sunt abscissæ, tamen efferent se aliquando, & ad renouandum bellum reuirescent.

REVISITO, freq. a Reuiso. Pl. l. 18. c. 3. Nundinis urbem reuisitabant.

REVISO, sis, [*Ritornare a uedere,*] ἀντεπισκέπτομαι, redeo ut uideam.

Teren.

Teren.in An.Reuiso quid agant. Pla in Truc. Quãdo ocium tibi sit, me reuisas. Dicimus etiam, Reuisere ad aliquẽ. Gel.l.13.c.19. Cum ualebo ab oculis, reuise ad me.

REVIVISCO, is, reuixi, [*Tornare in uita, risuscitare,*] ἀναβιόω, ad uitam redeo. Ci.4.de Finib. Quid si reuiuiscant Platonici illi? Cic.in Pis. Auum suum reuixisse putat. Aliquando pro recreari, [*Ricrearsi,*] Cic. Att. Ciuitates, adeptæ, reuixerunt. Idem in Phil. Senatus ad auctoritatis pristinæ spem reuiuiscit.

REVNCTOR, ris, dicitur is, cuius ministerio utuntur medici, qui iatrolipticem, idest unctoriam medicinam exercent. Pli.l.29.ca.1.

REVOCO, as, [*Riuocare, richiamare,*] ἀνακαλοῦμαι, retrorsum uoco. Teren.in Phor. Reuocemus hominem. Salu. Sæpius uindicatum est in eos, qui tardius reuocati prælio excesserant, quã qui signa relinquerant. Plau.in Cur. Postquam hæc mihi narrauit, ab illo reuocat me. Aliquando pro retraho, [*Ritrarre,*] Ci.2.de Le. Quã multos diuini supplicij metus a scelere reuocauit. Pro rursus uocare, Cic.de Leg.agr. Quo prouocati a me uenire noluerunt, reuocati saltem reuertantur. Reuocare pedem, referre pedem, [*Tornare in dietro,*] neque solum de iis, quæ pedes habent, uerum & de inanimatis dicitur, ut de fluminibus. Vir.9.Aen. reuocatque pedem Tiberinus ab alto. Reuocati itẽ dicebãtur anagnostæ, cũ aliquid parũ intellectũ iubebãtur repetere. Plin.Iun. Cæcilio. Memini quendam ex amicis, cum lector quædam pronunciasset perperam, reuocasse. Pro reducere, [*Ridurre,*] Cic. pro Clu. Tribunus pl. rem pene ad manus reuocasset. Pro instaurare, [*Rinouare,*] Sue.in Ner. Reuocauit & præmia coronarum. Reuocare se, est superiore sententia uiã reuocare. Ci.5. Ac Reuocant se interdũ. Reuocare ad uitam, [*Resuscitare,*] Ci. Att.l.7. Cassium Philotimi litteræ ad uitã reuocarunt. Reuocatio, [*Richiamo, ritorno,*] reuocandi actus. Ci.13. Philip. Reuocationem a bello audire non possumus. Idem 3.Tus. Leuationem ægritudinis in duabus rebus ponit, reuocatione a cogitanda molestia, & reuocatione ad contemplandas uoluptates. Reuocamen, nis, idem quod reuocatio. Oui.1.Fast. Accipio reuocamen ait. Reuocabilis, le, quod potest reuocari. Oui.6.Met. Reuocabile telum non fuit.

REVOLO, [*Volare in dietro,*] ἀναπέτομαι, retro uolo. Cic.li.3.de Natu. Deo. Var.3.de re ru.ca.5. De illo genere sunt turdi aduenaltio, ac quotannis trans mare in Italiam aduolant circiter æquinoctium autumnale, & eodem reuolant ad æquinoctium uernum. Virg.1. Georg. Celeres reuolant ex æquore mergi.

REVOLVBILIS, le, Ouid.in Ibin. Cui tradas reuolubile pondus.

REVOLVO, is, ere, [*Riuolgere uolger sozzopra,*] ἀνακυλίω, iterum siue retrorsum uoluo: ut, Reuoluere libros, iterum atque iterum euoluere, [*Leggere spesso,*] Li.34 Tuas aduersus te origines reuoluã. Vir.10.Aen. Iterumq; reuoluere casus. Da pater Iliacos Teucris. Ci.Att.l.13. Reuoluor identidẽ in Tusculanũ. Idẽ.4.Aca. Imprudens eo, qui minime uult, reuoluitur. Reuolutus, a, um, redactus. Liu.4. Reuolutus ad dispẽsationem inopiæ. Reuolutus, [*Aperto,*] apertus. Vir.10.Aen. Reuoluta ruebat Matura iam luce dies.

REVOMO, is, [*Vomitare,*] p.c. ἀνεμέω, euomo. Virg.5.Aen. Et salsos ridens reuomentem pectore fluctus. Pl.l.10.c.72. Dracones, auibus deuoratis solidis, plumas, & ossa reuomunt.

REVS, rei, [*Reo, colpeuole, cattiuo,*] ὑπόδικος, dicitur quicunque in litem adducitur, etiam si nihil admiserit: cui opponitur Actor, qui reũ in iudiciũ uocat. Ci.l.2.de Or. Reos appello non modo eos, qui arguuntur, sed omnes, de quorũ re disceptatur. Vnde a re dicitur Reus, quod rei alicui obnoxius sit: uel a re quam promisit. Reum fieri (ut Ascon.inquit) nihil aliud est, nisi apud prætorem legibus interrogari. cum enim in ius uentũ esset, dicebat apud prætorem accusator reo. Aio te (uerbi gratia) Siculos spoliasse. Si tacuisset, lis ei æstimabatur, ut uicto: si negasset, petebat a magistratu diem accusator inquirendorũ criminum, & instruebatur accusatio. Hactenus Ascon. Reus agitur, qui accusatur: reus peragitur, qui dãnatur. Pli.Iunior: Dũ ille peragitur reus, sed iurisconsultus peregisse reũ nõ alias qui uidetur, nisi condemnauerit. Reus stipulandi, dicitur is, cui stipulatur. Reus promittendi, qui promittit. Auctor utriusq; est Modestin.l.j ff.de duobus reis cõsti. Reus uoti, dicitur is, qui suscepto uoto se numinib. obligat. Virg.5.Aen. Candentem in littore taurum Constituam ante aras uoti reus.

REVVLSIO, nis, [*Riuolta,*] ἀντίσπασμα, Pli.l.13.cap.13. Vnios schede reuulsione.

REX, gis, [*Re,*] βασιλεύς, qui regioni cuipiã legitime imperat: idq; sibi licere existimat, quod legibus permittitur. a qua norma siquis uel minimum deflexerit, iam non regis, sed tyranni nomen meretur. Hinc regiones dictæ uidentur, quod singulæ singulis parerẽt regibus: a quibus & regna appellantur. Dici tamen & reges possunt, qui unius tantum urbis imperium habeant. sic principio reges Romanorum dicti, quibus imperiũ urbis permittebatur. Cic.2 Off. Mihi non apud Medos solum, ut ait Herodotus, sed etiam apud maiores nostros iustitiæ fruendæ caussa uidentur olim bene morati reges constituti. Idem 3.de Fin. Rectius appellabitur rex, quam Tarquinius, qui nec se, nec suos regere potuit. Vir.1.Aen. Diuum pater atq; hominum rex. Hor.2.Serm Sa.3. Hæc magnos formula reges Excepto sapiente tenet. Reges item a tenuioribus per assentationem appellabantur potentiores, ditioresq;, quos illi cibi, alteriusve commodi gratia obseruabãt. Mart.l.6. Qui rex est, regem Maxime non habeat. Col.in Præf.lib.1.

R ANTE H

★RHA, fluuius Sarmatiæ Europeæ, supra Pontum, & Bosphorum Cimmeriũ: alio nomine Vulga. a Tartaris Edel uocatur. in cuius ripis nascitur nobilis illa radix, quam Rha Ponticum uocãt. Arabes uero Rhabarbarum, Pli. Rhacoma. Celsus radicem Ponticã appellat. Vide Ruellium lib.3.cap.1.

RHAAA, oppidum ad Sinum Ionium. Steph.

RHABATH moma, Tertia Palæstinæ urbs. quæ & Areopolis. Steph.

RHAETIA, æ, ῥαιτία. Stephano, Europæ regio, quæ, ut lib.2. Ptolo. refert, ab occasu limites habet mõtem Adulam, & fontes Danubij, & Rheni: ab ortu Lycum fluuium, qui in Danubium exit, & Rhætiam a Vindelicia diuidit: a Septentrione Danubium: a Meridie Alpibus terminatur supra Galliam Cisalpinam. Diuiditur hodie Rhætia in duas partes, superiorem & inferiorem. Superior Rhætia appellatur totus ille tractus, qui ab Heluetiorum finibus initium sumens, bonam Galliæ Cisalpinæ partem ad Larium usque lacum occupat. huius tractus incolæ uulgo Grisones appellãtur. Inferior a Lyco amne, qui hanc a superiore diuidit, sumit principium, & usque ad Aenum fluuium porrigitur, qui Rhætiæ & Norici terminus est. hanc hodie incolunt Boioarij.

RHAMNES, siue Rhamnenses, equites Romani erant, uel una ex Romanis tribubus. Acron: Rhamnes, Luceres, Tatienses, Romanæ tribus erant, uel, ut uerius, equites. Var.lib.4.de lin.lat. Ager Romanus primum diuisus in partes tres, a quo tribus appellatæ. Tatiensium, Rhamnium, Lucerum, ut ait Ennius. Tatienses a Tatio, Rhamnenses a Romulo, Luceres, ut ait Iunius, a Lucumone.

RHAMNVSIA, indignationis dea, quam Græci Νέμεσιν, uocãt: quæ ab iis pœnas repetere exstimabatur, qui præsentibus bonis se indignos præbuissent. ideirco autem Rhamnusia dicta, quod eius simulacrum pulcherrimum Rhamnunte, is Atticæ uicus est, coleretur. Ouid.lib.5.de Trist. Exigit ad dignas ultrix Rhamnusia pœnas.

★RHAMNVS, Rhamnuntis, ῥαμνοῦς Atticæ regionis uicus. Hinc Ramnusius. Ter. And Rhamnusium se aiebat esse.

★RHAPHEA, ῥάφεια. urbs Iudææ Palæstinæ. Ptol.

★RHEA, cœli, & terræ filia, quæ & Cybele dicitur.

★RHEBAS apud Orpheum, est fluuius in faucibus Bosphori Thracij. Pli.lib.6 cap.1.

RHEDA, rhedæ, [*Carretta, cocchio,*] ὄχος, genus uehiculi, currus, in quo gestabantur nobiliores in uillas suas. Quinct. Gallicũ uocabulum esse docet, eiusdem fere significationis, cuius est apud Latinos curruca. Cic. Att.lib.5. Hanc epistolam dictaui sedens in rheda. Vnde rhedarius, auriga, rectorq; ipsius rhedæ. Ci.pro Mil. Aduersi rhedarium occidunt.

RHEDARIVS, ut rhedarius mulus, rhedam ducens. Varr.3.de re rust. cap.17.

RHEGIVM, [*Regio,*] ῥήγιον. Steph. extremum agri Brutij oppidum, cui Græci nomen dedere a fractura, quod ibi Sicilia ab Italia recedatur asse auulsa, ῥήγνυμι, enim Græcis rumpere. Incolæ Rhegyni. Regium sine aspiratione, Cisalpinæ Galliæ oppidum, non longe a Parma & Mutina. a Lepido instauratum: quod & Regium Lepidi ad differentiam alterius dicitur: a quo Regienses.

RHENONES, uestes, ex ouium præcipue, & caprarum pellibus confectæ, quæ uox a Græcis fluxisse putatur, qui oues ῥῆνας, appellant. quanquã non desunt, qui a Rheno fluuio nomen sumpsisse existiment: quod Rhenani populi hisce peculiariter utebantur. Cæsar enim Com.6. scribit Germanos uti paruis rhenonum tegmentis.

RHENVS, rheni, [*Reno,*] ῥῆνος & Rhenum, utroq; modo, fluuius Germaniam a Gallia dirimens, qui de iugo Rheticarum Alpium defluens, circa Batauorum fines in tria cornua diuiditur: quæ teste Altamero in Tacitum, & Glareano in Cæsarem, a Germanis hodie nominantur Lecca, Vualis, & Isela, quorum postremum olim non erat: sed a Druso, aduersus Germanos bellum gerente, ducta fossa a Rheno ad mare, effectum est, ut munimentum esset aduersus incursus barbarorum. quare mirum non est, si tertium hoc ostium Virgilio fuerit ignotum, qui Rhenum uocat bicornem, quasi duo hostia habentem. Ci.in Pis. Rheni fossa gurgitibus illis redundans. Hor.de Arte. Rhenum proculit in oeue. gen. cum ait: Aut flumen Rhenum, aut pluuius describitur arcus.

RHESVS, Thraciæ rex, qui cum Troianis aduersus Græcos auxilio uenisset, ab Vlysse, & Diomede interfectus est. Hom.l.10.Il. Est & Rhesus, Troadis fluuius. Stra.lib.13.

RHETOR, [*Retore, colui che insegna l'arte oratoria,*] ῥήτωρ, qui artẽ oratoriam

toriam docet: differtq; ab Oratore, quod Orator sit, qui in iudiciis, & concionib. causas agit: Rhetor, qui rhetoricen profitetur. Declamator, qui aut docendi alios, aut exercendi se gratia fictã causam agit, ut in ueris postea causis sit exercitatior. Ci. Q. F. Peonis Rhetor homo, opinor, ualde exercitatus. Idẽ 4. Phil. Quasi Rhetor ille te desertum facere potuisset. Apud Græcos tamen Rhetores etiam dicuntur, qui apud Latinos Oratores: nec mirum, cum ab eloquendo Rhetores dicti sint, teste Ci. 3. de Ora.

Rhetorica, rum, [*Retorica,*] ῥητορικὰ τὰ, libri de Rhetorica conscripti. Ci. de Fato: Mihi uestra Rhetorica satis nota sunt.

Rhetorica, cæ, siue Rhetorice, ces, [*Retorica,*] ipsa recte dicẽdi ars, siue exercitatio. Ci. de Fi. Zeno omnẽ uim loquẽdi in duas partes tributã esse dicebat: rhetoricã palmę, dialecticã pugno similẽ esse. quod latius loquerentur rhetores, Dialectici autem compressius. Quin. li. 2. ca. 15. Rhetoricen esse bene dicendi scientiam.

Rhetorice, ῥητορικῶς, Ci. de Cla. Or. Hanc mortem rhetorice, & tragice ornare potuerunt.

Rhetorici, orum, substantiuum generis masculini, [*Libri de retorica,*] libri de rhetorica scripti. Quin. li. 3. cap. 1. Post quem tacere modestissimum foret, nisi & rhetoricos suos ipse adolescenti sibi elapsos diceret. Idem in numero quoque singulari usus est lib. 3. cap. 5. Ciceronis quoque rhetorico primo manifestum est. Et rursus. c. 8. Nec me fallit, in primo Ciceronis rhetorico aliam esse loci negocialis interpretationem.

Rhetoricor, aris, [*Parlar a guisa di retore,*] ῥητορεύω, Rhetorum more loquor. Hierony. contra Heluid.

Rhetoricus, ca, cum, [*Appartenente alla Retorica,*] quod ad rhetorẽ, siue rhetoricen pertinet. Ci. 2. de Ora. Rhetorici libri. More rhetorico loqui. 1. de Or. Ars rhetorica 4 de Fin.

Rhetorisso, as, ῥητορίζω, rhetorice loquor. Nonius.

Rheuma, atis, [*Catarrho,*] fluxio humoris, a cerebro in partem aliquam decumbens, a ῥέω, fluo. Hor. Qui rheumata curant.

Rheumaticus, [*Catarrhoso,*] qui rheumate, siue fluxione laborat. Pl. li. 29. cap. 6.

Rhinoceros, otis, ῥινόκερως, animal quadrupes, habens in nare unũ cornu: unde hominem sagacem & prudentem nasum rhinocerotis habere dicimus. Mart. li. 1. Et pueri nasum rhinocerotis habẽt. Compositum nomen a ῥὶν ῥινὸς, quod nasum significat, & κέρας, cornu. Mar. li. 14. rhinocerotem figurate posuit pro gutto ex rhinocerotis cornu confecto: quo oleum in balneis locorum corporibus guttatim solet instillari.

Rhiphæi, mõtes, montes Septẽtrionales Scythiæ. Pli. l. 4. c. 12. Græci hoc nomẽ in secũda syllaba non aspirãt, q̃ ἀπὸ τῆς ῥιπάδος. i. a flatũ ui deductum putent: q̃ ibi uehementissimi esse dicãtur Boreæ flatus. Latini tenuem mutant in aspiratam ad differentiam Riphæorum montium, teste Seruio, qui in Arcadia collocantur.

Rhythmicus, a, um. Cic. 3. de Ora.

★Rhythymna, urbs in latere Septentrionali Cretæ insulæ. Ptol.

★Rhodea, nymphæ marinæ nomen. Hesio. Theo. Est & uitis genus ẽ Rhodo insula. Vir. 2. Geo.

Rhodanus, [*Rodano,*] pe. co. ῥοδανὸς, fluuius Galliæ rapidissimus, a Rhoda Rhodiorũ oppido, ut ait Pl. l. 3. c. 4. Hier. in Cõmẽ. Epistolæ ad Gala. Rhodã Rhodiorũ coloni locauerũt: unde amnis Rhodanus nomẽ accepit. Nascitur in alpib. quæ Italiã a Gallia diuidunt, non longe a fontibus Rheni & Danubij. Fertur per Lemanũ lacum & uersus Occidẽtem, per Galliã fluens, Ararim apud Lugdunum suscipit. inde ad Meridiem cõuersus, & Isaram, Druentiã que suscipiẽs, apud Heracleam uno ostio, & paulo ulterius duob. alijs in mare Tyrrhenum irrumpit.

Rhodope, ῥοδόπη, mõs Thraciæ, a Rhodope Thracũ regina in hunc montẽ (ut Oui. fabulatur) cõuersa: uel (ut alijs placet) ibi sepulta. Vel a Rhodope Strymonis amnis filia, ex qua Neptunus Athõ gigantẽ genuit, qui & ipse mõti nomẽ dedit. Corripit aũt Rhodope in hac significatione p. syllab. Vir. 8. ecl. Duris in cotibus illũ Ismarus, aut Rhodope, aut extremi Garamantes. A Rhodope pro mõte Thraciæ fit adiectiuum Rhodopeius, a, um, ut Rhodopeius Orpheus, Apud Oui. 10. Met.

Rhodos, [*Rodi,*] ῥόδος, insula nobilissima in mari Carpathio, Cariæ adiacens, ambitu. CXXV. M. passuũ urbẽ habens eiusdẽ nominis, q̃ toti insulæ nomen fecit, cum antea Ophiusa, Asteria, Aethræa, alijsq; plurimis nominib. fuerit appellata. Vrbẽ aũt ipsã Rhodũ dictã uolunt, siue a Rhodia puella, ab Apolline adamata, ut fabulatur Diod. li. 6. siue ab eo quod capulo rosæ illic inuẽto sit ædificata. Ea portubus olim & uijs, & mœnibus & reliquis ornamẽtis tanto prę ceteras superauit, ut nulla putaretur æqualis, Ingẽ prę stãtia, & naualis rei peritia adeo ualuit, ut annis multis maris imperio potiretur, & piratarum latrocinia sustulerit. Hæc insula inter Asiaticas insulas tertia numeratur. nã Lesbus & Cyprus maiores habentur. ab Horatio Clara Rhodos uocatur. nam, ut Solinus auctor est, nunquam dies ita nubilus est, ut sol in hac insula non conspiciatur. Aurum Rhodi pluisse ob felicitatem insulæ cecinit Pindarus. In ea fuit admirandæ magnitudinis Colossus, a quo postea Rhodii appellati sunt Colossenses, ad quos Apost. Paulus epistolam scripsit. Hinc Rhodiacus, Rhodiensis, Rhodius.

Rhombus, bi ῥόμβος, Græca uox significans figuram quadrilateram, cuius latera omnia sunt æqualia, anguli uero obliqui. utebantur eo maleficæ mulieres ad deducendam Lunam, tortis filis confecto. Oui. 1. Am. Quid tortο concita rhumbo. Licia? Mar. li. 9. Quę nunc Thessalico Lunam deducere rhombo. Prop. lib. 2. Deficiunt magico torti sub carmine rhõbi. Item Rhõbus est machinula illa quam uertendo mulieres tramam ad lanificium nent. Est itẽ Rhõbus piscis plani genus, a figura dictũ. Iuu. Sat. 4. Incidit Adriaci spatium admirabile rhombi.

Rhomphæa, ῥομφαία, teli longioris genus. Val. Fla. lib. 6. Arg. pen. sylla. corripuit, abiect. uocali præpositiua. Nec ferro breuior, nec rhomphea ligno.

Rhoncus, [*Roncheggiamento,*] ῥόγχος, sonus, quẽ edunt stertentes a ῥέγχω, sterto trãslate accipitur pro irrisione. Mar. li. 1. Maiores nusquam rhõchi. Hinc Rhonchisso, as, sterto. Plau. Dũ dormit, rhonchissat. Et Rhonchisonus adiect. quod rhõchorum sonũ imitatur. Sidonius: Nec nos rhonchisono rhinocerote notat.

Rhythmus, mi, [*Harmonia,*] ῥυθμὸς, Latine numerus, harmonia. Qu. l. 9. c. 4. Sũt numeri rhythmi, qui neq; finẽ habẽt certũ, nec ullã in cõtextu uarietatẽ. Diomedes, Rhythmus est uersus imago modulata seruans numerũ syllabarum, positionem sæpe sublationemq; continens. Differt a metro, quia temporum, syllabarum, pedumq; congruentia in infinitum multiplicatur, ac profluit. Hinc Rhythmicus, rhythmorum concinnator. Ci. 3. de Or. Nec sunt hæc rhythmicorum, ac musicorum acerrima norma dirigenda.

★Rhoxani, populi Septentrionales inter Borysthenem & Tanaim.

★Rhymus, Mysiæ fluuius, iuxta Alaziam fluens.

★Rhymnici, Scythiæ populi.

Rhytion, ῥυτὶς, uasi genus, Lunari specie. Mar. li. 8.

R ANTE I

Rica, μίτρα, ueli genus erat, a ritu dictũ teste Var. li. 4. de Lin. Lat. quod eo mulieres Romano ritu, sacrificãtes, caput uelabant. Ricę (inquit Festus) palliola erat, ad usum capitis facta. Idẽ paulo post, ex Granii sentẽtia cingulum capitis interpretatur, quo procincta Flaminica solet redimiri. Et alibi: Rica est quadratum uestimentum, fimbriatum & purpureũ, quo pro palliolo, seu uitta utebantur Flaminicæ. Alii dicũt, quod ex lana fiat succida alba, quod eõ ficiunt uirgines ingenuæ, patrimæ, matrimæ, ciues, & inficiũt cæruleo colore. Hæc Fest. Pla. in Epid. Supparũ, aut subminiã, ricã, basilicum, aut exoticum. Nonius Ricam sudarium interpretatur. Dimi. Est Ricula, quod legitur apud Festum.

Ricinus, & Ricinũ, uel, ut quidã malũt, Recinũ, τριβώνιον, dicitur a reiiciẽdo, uestis antiquissima quadrata (ut inquit Varro) cuius mediã partẽ retrorsum iacebãt, unde Ricinati mimi. Ser. in l. 1. Aen. Ricinus dicitur ab eo q̃ post tergũ reiicitur. Fes. Ricinũ est omne uestimẽtum quadratũ. Apud Ci. 2. de Leg. legitur Riciniũ per quatuor syllabas. Extenuato (inquit) sumptu tribus riciniis, & uinculis purpurę, & decem tibicinibus. Est & Ricinus, κρότων, genus uermis canum boumq; aures acerrime infestans. Varr. 2. de re rust. ca. 9. Quidam nucibus Græcia in aqua tritis perungunt catulorũ aures, quod ricini soleant eas exulcerare. Ab huius animalis similitudine Ricinus dicitur frutex, aut herba instar arboris, κρότων, grana ferens ricinis animalibus similia: quam Dios. arborosum fruticem esse dicit, similem ficui, sed minorem, folia habẽtem similia platano, sed maiora, læuia, & nigriora, ex qua exprimitur oleum Ricinum. Vulgus Palmam Christi appellat.

Rictus, us, [*Cesso, mostaccio,*] σέσηρος, non solũ hiatũ significat, unde uerba cadũt, sed totã illã partẽ circa ipsũ hiatũ, quæ in homine ridẽte, uel alio modo os torquẽte, lineis quibusdã terminatur, ut maxime sũt labia. Bud. Rictus, est oris distẽtio, qualis esse solet in ridentib. Mar. l. 3. Cũ comparata rictib. tuis ora. Niliacus habet crocodilus angusta. Contrahere rictum, eorum est, qui męsti, aut meditabundi sunt. Putatur & Rictus esse figura in ore ad tempus aliquo modo cõtracta, uel producta, uel inuersa, uel extẽsa, quæ paulo post reddìtura sit naturalẽ formã. Est & cõmunis tã beluis, quã hominibus. Diducere rictum, est ad hilaritatẽ impellere: Horati. Ergo non satis est risu diducere rictum. Aliquando diducere rictum, est os aperire. Iuu. Sat. 10. Ipse ad conspectũ cœnæ diducere rictum Contentus. Ponitur aliquando Rictus pro minaci habitu oris. Ci. 6. Ver. de Herculis statua: Vsq; eo iudices, ut rictus eius, ac mẽtum paulo sit attritius. Dicimus & Rictũ ne. g. Lucr. li. 5. Irritata canum cum primum magna molossum Mollia ricta fremũt duros nudantia dentes. Aliquando accipitur pro rostro, Vnde nõ nulli a Græcis deductum uolunt apud quos ῥύγχος, rostrum dicitur. Verisimilius tamen est a Latino uerbo Ringo, deriuari.

Rideo, rides, risi, risum, [*Ridere,*] γελάω, modo absolute ponitur sine casu. Gel. li. 2. Rex, quasi anus ætate desiperet, risit. Ci. 5. de Finib. M. Crassus, quem semel ait in uita risisse. Lucilius. Modo

datiuum admittit, pro arrideo, [Compiacere,] Rideo tibi. Vic. 5. Ae. Risit pater optimus olli. Cum auté accusatiuum habet, significat derideo. Ter. in Ad. Rideo hunc. Ci. de Arusp. resp. Cum risericia impudentiam hominis. Oui. 2. Fasto. Ridet amatorem Lyda puel la suum. Transfertur, & ad plantas, quæ ridere dicuntur, cū colores amœnitate spectantium oculos oblectant, [Piacere,] Virg. 4. Ecl. Mistaq; ridenti colocasia fundet acaotho.

Ridibundus, [Lieto ridente,] Pla. in Epi. Illam ridibundam, atque hilarem huc adduxit. Ridendus, idest deridendus. Hor. 1. epi. Pec cet ad extremum ridendus.

Ridicas, [Sostegno,] p. c. χάρακες, pedamenta uinearum, quæ è quercu, & iunipero solent fieri optima. Var. li. 1. de re ru. c. 8. Col. li. 4. c. 12. Pedamentum uinearum, inquit Budæus, aut est fissile, ut ridica, aut est teres, ut palus.

Ridicularius, [Buffone, buffoneria,] qui risum excitat: & Ridicularia, ridicula, Plau. in Asi. Mitte ridicularia. Gel. li. 4. c. 20. Cauilla tor, & nimis ridicularius, id est, risum excitādi studiosior, quā cōuenit. inde, ridicularia fundere, dixit Cato cēsorius. Macr. li. 3.

Ridicule, [Piacenolmente,] Ci. 2. de Or. Ridicule, ac facete.

Ridiculum, li, sub. [Cosa da ridere, piacenolezza,] τὸ γελοῖον, dictū factūve risum excitans. Ci. li. 3. de Or. Sæpe sentētiose ridicula di cūtur. Plau. in St. Me meū obtenturū ridiculis meis. Hinc Gel. li. 17. c. 1. formauit cōpositū, Deridiculū: Facere eos deridiculū, q̄d pecinde Cœlio formam crimini darent, quasi arbitrium eius fuisset, quali forma nasceretur. Plau. in Amph. Loco illa dixeram, ri diculi causa. Ter. in H eau. Ridiculum est, istuc me admonere.

Ridiculus, a, um, [Ridicolo,] καταγέλαστος, q alijs risui est. Iuu Nil habet infelix paupertas durius in se, Quā q̄ ridiculos homines fa cit. Interdū pro scurra, i. risus concitatore, [Buffone,] Ci. At. Facie magis, quam facetijs, ridiculus. Idem alibi: C. Sicinius, homo im purus, sed admodum ridiculus. Iocos ridiculos. Pla. in Stich.

Rigeo, ges, gui, [Esser freddo, esser aspro, esser duro,] ῥιγῶ, ὀώ, frigeo, uel du rus & inflexilis sum p̄r frigore. Ci. 1. Tus. Partes incultas, q̄d aut frigore rigeāt, aut urātur calore. Pli. l. 6. c. 13. Asiæ Magna portio opposita Septētrioni, iniuria syderis rigētis, uallas solitudines ha bet. Trāslate capitur p̄ indurari, [Indurarsi,] quoniam quæ rigēt, horrēt, & indurescūt. Vir. l. 2. Ge. Vellesq; rigescūt. Vbi Seruius: Durantur: ut frangi potius, quā scindi posse uideantur. Rigere ge lu. Liu. l. 21. Mar. li. 1. Rigentes oculi apud Plinium, qui non circu maguntur: Rigens corpus, nullo modo flexum. Quin.

*Rigiacum, Ptolemæo, est ciuitas Atrebatum.

Rigidus, a, um, [Rigido, fresco, aspro,] ῥιγηλός, frigidus uel durus p̄ frigore. Virg. 2. Geor. Tellurem Borea rigidam spirante moueri. Aliquando pro duro, [Duro] Vir. 6. Ecl. Tum rigidas motare cacu mina quercus. Trāslate pro seuero, & crudeli, [Seuero, crudele,] Pl. epi. 74. Sententiam Macri, ut rigidam, duramque, reprehēderūt. Mar. li. 10. Nec doreas rigido fugax leoni. Rigida caligo. Cice. 1. Tus. ibi rigida constat caligo inferum. Rigida innocētia. Liu. 39. Inuicti a cupiditatibus animi, & rigidæ innocentiæ.

Rigatio, Col. l. 11. c. 3. Quod rigationem ministrari nō expediat.

Rigo, as, [Inacquare, bagnare,] ἄρδω, βρέχω, madefacio, humorem aspergo, adaquo. Cic. de Diui. Quæ paruos Mauortis sanguine na tos, Vberibus grauidis uitali rore rigabat. Pli. li. 22. c. 11. Rigatur arbor gelidis fontibus. Oui. ad Pon. el. 1. Iuppiter utilibus quo ties rigat imbribus agros. Vir. 11. Ae. Calido rigat ora cerebro. Idem 12. Aene. Sparso late rigat arma cruore.

Rigor, ris, [Rigore, freddo grande,] ῥῖγος, modo p̄ frigore uehementi. Pli. epi. 16. Rigor aquæ certauerit niuib. Col l. 9. c. 14. Recētissi mi rigoris aqua. Modo p̄ duritie, [Durezza,] Vir. 1. Ge. Tū ferri ri gor, atq; argutæ lamina serræ. Trāsumitur & ad aliæut rigor natu ræ, seueritas, [Seuerita,] Pl. l. 7. c. 19. Fixit hic animi tenor aliquā do in rigore quendā, toruitateq; naturæ. Rigor orationis, tenor quidā perpetuo sui similis. Quint. li. 9. c. 3. Oratio habeat rectam quandam uelut faciem, quæ stupere in mobili rigore nō debeat.

Riguus, a, um, [Che si puo adacquare,] κατάρρυτος, irriguus, quod riga ri facile potest. Col. li. 2. c. 17. de prato loquens. Eius duo genera: quorum alterum siccaneum, alterum riguum: siccaneum, q̄d riga ri nonquam, aut non facile potest. riguū, quod facile. Oui. 8. Met. Riguo collegerat horto. Aliquando pco eo, quod irrigandi uim habet. Vic. 2. Rigui placeant in uallibus amnes.

Rima, æ, [Fissura,] χαραδρά, proprie fissura dicitur in tabulis male iū ctis, quanquā etiā generalius accipitur, ut fissurę omnes Rimæ dicant tur: & Rimas agere quæcūq; findūtur. Ci. Att. l. 14. Tabernę mihi duæ corruerūt, reliquæ rimas agunt. Vir. 1. Ae. Accipiūt inimicū imbrem, rimisq; fatiscunt. Ter. Eun. Plenus rimarum sum, hac atque illac perfluo. Inuenire rimā, dicitur in tergiuersatores, qui nulla in causa tot fidei uinculis possunt astringi, quin, quo elabā tur, aliquid inueniāt. Pla. Cas. Vxor hanc inuenit rimam. Rimas explere dicuntur oratores, cum uerba inferuntur, ut pleniore ora tionem faciant. Cice. in Ora. Neque inferciens uerba quasi rimas expleat. Carminū itē rimas explere dicūtur uersificatores, q tibi-

cinibus passim insertis, carminis hiatū supplent. Dimin. Rimula.

Rimor, aris, [Cercar bene,] ἐρευνῶ, diligenter quæro, scrutor, quasi ri mulas quasque perquiro. tractum ab auibus, quæ escā inquirunt in terræ rimis. Vir. li. 1. Ge. Dulcib. in stagnis rimātur prata Cay stri. Idest, cibū per omnes rimas terrę perquirūt. Ci. 1. de Diu. Id quoque rimatur, quātū potest. Rimari iecur epulis Vir. 6. Ae. de Tytio: Rimaturq; epulis. Interdū scindere, [Fendere,] quasi in Rimas agere. Idem 3. Geo. rastris terram rimantur.

Rimosus, sa, sum, [Pieno di fissure,] χαραδρώδης, rimis plenum. Col. li. 1. ca. 5. Fissum, rimosumq;. Vir. 6. Aen. Gemuit sub pōdere cymba Sutilis, & multam accepit rimosa paludem.

Ringo, is, xi, rictum, Ringor deponens, [Torcer la bocca,] γλυφεῖν, σεσηρέναι, os torqueo: quod canes faciūt, cū latraturi sūt, uel cū ex ira in rugas diducunt os. Hinc Ringi, p̄ irasci, indignari, [Irarsi,] Ter. in Phor. Ille ringitur, ut rides. Dicitur auté Ringi, a naritū tor tura. nam ῥῖν naris: ut sit Ringi, quasi narem agi, idest, torqueri.

Ripa, æ, [Riua, riuiera] κλιταμός, ὄχθη, crepido, siue labrū amnis, idest, terræ extrema ora, quæ utrinque flumine alluitur. Proprie enim fluminum & torrentium ripæ dicuntur, ut littora maris. Oui. 1. Met. Pro ripis littora pulsant. Cæs. 6. Bel. Gal. Difficili trā situ flumen, ripisq; præruptis. Inuenitur tamen Ripa etiā de ma ri dici. Pli. li. 9. c. 15. Thynni dextra ripa intrant læua exeunt. Diminutiuum Ripula. Cic. Att. lib. 3. Hæc τοπογραφία, ripulæ uide tur habitura celerem satietatem. Hinc Riparius, a, um, quod in ri pis habitat. Pli. li. 34. c. 4. Ripariæ uolucres.

Riparia, auis, quæ in ripis habitat. Pli. li. 30.

*Ripa, alta oppidum in Orientali parte Britanniæ. Ptol.

Riscus, risci, cistula, interprete Donato, pelle contecta. Seruiua ue ro ait, esse fenestram paruam in pariete. Ter. in Eunu. Cistellam domo effer. P. ubi sita est? I. in risco.

Risio, [Riso,] risus. Pla. in Sti. Quot uoluptates fero, quot cisiones?

Risus, huius tus, [Riso, Risaglia,] γέλως, ridendi actus. Pla. in Mil. Ne queo risu meo moderarier. Teuere in risū. Ci. de Cla. Or. In quibus da ux risum tenebā. Cōcitare risum, idē 2. de Or. Captare risum, idem 4. Tus. Mouere risum, idem Atti. Edere risus, idem Q. Fe.

Rite, [Bene,] recte & bene. Varro a ritu dictum putat: quod quæ fecundum ritū fiant, recta & rata sint. Cic. 2. de Fin. Quæ potest appellari rite sapientia, Liu. li. 44. Sacrificiu rite perpetrato.

Rituales, libri, θρησκευτικὰ βιβλία, Hetruscorum libri erāt teste Festo, in quibus p̄scriptum erat, quo ritu urbes cōdantur, aræ, ædes que facientur. curiæ, tribus, & centuriæ, distribuantur. Ci. 1. de Di ui. Hetruscorum aruspicini, fulgurales, rituales libri.

Ritus, tus, [Rito, costume, usanza,] ἔθος, θεσμός, θρησκεία, mos, & approbata consuetudo, quam omnes ratam habent. Festus: Ritus, mos est comprobatus in administrādis sacrificijs. Oui. 2. Fast. Hinc populi ritus edidicere nouos. Tacit. li. 2. Nisi certam ante diem profanos ritus exuissent. Accipitur generaliter pro quouis more. Ci. de Ami. Pecudum ritu omnia ad uoluptatem referunt. Legitur & ablatiuus Rite, tanquā a nominatiuo Rites, siue Ritis. Stat. li. 11. Theb. Primitijs armorum, & rite nefasto Libatus.

Riuales, [Riuali, innamorati d'una stessa,] ἀντεραστής, qui eiusdē mulie ris amore tenētur. Plau. in Sti. Eadē est amica ambobus: riuales su mus. Ter. in Eu. Milité ego riualé recipiendū censeo. Trāslatio sū pta, uel a bestiis, quæ sitiētes, cū ex eodē riuulo haustum petunt, prælium cōtra se inuiceē concitant, uel a re rustica: nā riuales dicū tur ij, quorū agros riuus aliquis disterminat; qui incertitudine, & mutatiōe crebra cursus, lites sæpe inter eos suscitat. Vlp. de aqua quoti. & æsti. l. 1. Riuales qui per eundem riuum aquā ducūt. Sine riuali diligere, dicuntur ij, qui sibi ita placent, ut nemo alius concupiscat. Ci. ad Q. Fr. li. 3. Se ipse amans sine riuali.

Riualis, le, ποτάμιος, quod ex riuo est, siue quod in riuo nascitur. Col. li. 8. c. 15. Datur cammarus, & riualis alecula.

Riualitas, ἀντιζηλία, æmulatio illa inter eos, qui eaodem amāt. Ci. in Tus. Vitiosa æmulatio, riualitati similis.

Riuenus, [Riuale,] ἀντίζηλος, idem quod riualis. Plau. in Asi.

Riuus, [Riuo, rio, fossatello,] ῥύαξ, aqua fluens, a fonte uel flumine ducta. Ci. in Top. Tanquam riuorum a fonte deductio. Vir. 8. ecl. Pro pter aquæ riuum uiridi procumbit in ulua. Lapidosus riuus, Oui. 3. Fast. Sanguinis riuos fouena. Virg. 11. Aen. Lacrimarum riuus. Oui. 9. Met. Riuulus, paruus riuus. Ci. pro Cœl.

Rixa, æ, [Rissa, discordia,] ἔρις, lis, cōtentio, pugna, a ringendo, ut qui dam uolunt. quod proprie est canum, quando irritātur. Cicero in Ver. Ecce noua turba, atque rixa. Oui. 3. de Arte. Nec tua frange tur nocturna ianua rixa. Cic. ad Pætum. li. 9. Academiæ nostræ cū eo, magna rixa est. Liu. 2. Cōsulū interearis rixa sedata est. Hinc Rixosus, a, um, contentiosus. Fellus. Rictus, rixæ, rixole, ringitur, dici uidentur, quia in aduersum rumpantur, contrariaq; sint recto. Col. li. 8. ca. 2. Rixosarum auium lanistæ.

Rixor, aris, [Contendere,] ἐρίζω, iurgor, contendo. Ci. 2. de Or. Cum esset cū eo de amicula rixatus. Var. 1. de re rust. c. 47. Aridæ sæpe herbæ rixantur. Rixari de lana caprina, Hora. 1. epist. 19. Proper

biam

bium in eos, qui de re nihili disceptant.

R ANTE O

ROBIGALIA, siue Rubigalia, liũ, siue liorũ, dies Festus erat VII. Cal. Maias celebrari solitus, teste Festo, quo Robigo deo sacra fiebãt, ut robiginẽ, siue, ut hodie usitatius loquimur) rubiginẽ a segetibus auerteret. Est aũt Robigo, siue Rubigo, (ἐρυσίϐη, Aristoteli) segetum morbus, quã Nebulã uulgus Gallorum appellat, qua spicæ aduruntur, prorsusq; redduntur friabiles. Var. li. I. de re ru. c. I. Quarto Robigũ & Florã: quibus propitiis neq; rubigo frumenta, atque arbores corrũpit: neq; nõ tẽpestiue florent. itaque publicæ Robigo feriæ, Robigalia: Floræ ludi Floralia instituit. Pli. l. 18. c. 30. Tria tempora fructibus metuebant: propter quod instituerũt ferias, diesq; festos, & Rubigalia, Floralia, Vinalia. Rubigalia Numa cõstituit anno regni sui undecimo: quæ nunc aguntur ad VII. Cal. Maii, quoniam tunc fere segetes rubigo occupat.

ROBIGO, inis, siue Rubigo, [*Malume*,] ἐρυσίϐη, segetũ morbus, quem nebulã uocant Galli, quo spicæ torrentur, friabilesq; redduntur. Vir. I. Geo. Cum mala culmos Esset robigo. Fuit & Rubigo, dea quædam apud Romanos, quæ auertendæ rubiginis causa colebatur. Oui. 4. Fast. Flamen in antiquæ locum Robiginis ibat.

ROBIGVS, p. p. deus, qui auertendæ rubiginis causa colebatur

ROBORARIA, δρυφάκτους, antiqui appellauerunt omnia ædificia septa, uillas, quæ inclusa habent animalia: a tabulis roboreis quibus septa erant ante, quam mœnibus cingerentur. Gel. li. 2. ca. 20.

ROBOREVS, a, um, [*Che è di rouere*,] δρύϊνος, ea materia roboris, Col. li. II. c. 2. Materies, si roborea est, ab uno fabro dolari ad unguem debet. Oui. 5. Fast. Mittere roboreo scirpea ponte solet.

ROBORO, as, p. c. [*Fortificare, rinforzare*,] κρατύνω, fortifico, firmo, robur addo. Pli. li. 10. c. 33. Hirundines nidos luto cõstruũt, stramẽto roborant. Ci. I. Off. Catoni cum incredibilem tribuisset natura grauitatem, eamq; ipse perpetua constantia roborauisset, moriẽdũ potius, quam tyranni uultus aspiciendus erat. Idem li. II. ca. 51. Vox roboratur xiii. annis, eadem in senecta exilior.

ROBVR, siue Robor, oris, [*Rouere, quercia, fermezza*,] ἀγρία δρῦς, ἀλίφλοιος, ꝓprie species arboris glãdiferæ durissimæ. Pli. l. 16. c. 2. Roborũ uastitas intacta, & cõgenita mũdo. Ci. 2. de Diu. Perfracto saxo sortes erupisse in robore. Ibidẽ paulo post. Quis robur illud cecidit, dolauit, inscripsit. Vir. I. Ge. Graue robur aratri. Trãslate ꝓ animi fortitudine, qua quis durat aduersus pericula, [*Fortezza, ualore*.] Ci. pro Fõt. Equites tantũ habuere animi, tantũ roboris. Capitur & pro corporis firmitate. Ci. pro Ros. Am. Si iã satis ætatis ac roboris haberet, ipse pro Roscio diceret. Demũ omniũ rerum firmitatẽ, duritiãq; robor dicimus. Col. li. 2. Quod exile natũ sit, nunquam robur accipere manifestum est. Vnde Seruius dicit: Omne quod forte est, robur uocamus. Vir. li. 7. Aeternaq; ferri Robora. Robur item, teste Festo, in carcere dicitur is locus, quò præcipitatur malefactorũ genus: quod antea arcis robusteis includebantur. De hoc Plau. in Cur. Vos ambo in robusto carcere, ut pereatis. Erat enim genus supplicii, quod idem Plau. in Pœn. Codicem robustũ uocat. Hinc Roburneus, a, um, quod ex robore conficitur. Col. li. 9. ca. I. Frugibus roburneis. i. glandibus.

ROBVS, robi, apud ueteres dicebatur rubens. unde & materia, quæ plures huius coloris uenas habet, dicta est Robus, & homines ualentes, ac boni coloris, Rubusti. hæc Festus. Robus etiam genus tritici maxime laudabile. Col. li. 2. ca. 6.

ROBVSTEVS, [*Di rouere*,] δρύϊνος, ut Robustea materies, ex robore facta, ut esset durior. Var. I. de re ru. ca. 38.

ROBVSTVS, a, um, [*Robusto, forte*,] ῥωμαλέος, εὔτονος, multi roboris. Col. li. 2. Neque dubium est ex robusto semine posse fieri non robustum. Vir. 4. ecl. Robustis quoq; iam tauris iuga soluet arator. Ci. 2. in Cat. Tertium genus est, ætate iam confectũ, exercitatione robustum. Idem 2. Phil. Robustioris improbitatis.

RODO, is, rosi, rosum, [*Rodere*,] κνάω, propie murium est, & similiũ, qui dentibus fere semper aliquid demoliuntur. Cic. de Diu. Mures noctem & diem aliquid rodentes. Hora. I. Ser. Saty. 10. Viuos & roderet ungues. Trãslate pro detraho, siue obtrecto, [*Biasmare, dir male*,] Ci. pro Balbo: Inuident, in conuiuiis rodunt, in circulis uellicant. Flumina rodunt ripas, Lucr. li. 5. Ferrum roditur scabra rubigine. Oui. I. de Pon. ele. I. Amicum absentem rodere, Hor. I. Ser. Sat. 10. Dẽtem dente rodere, prouerbium, in illos, qui carpũt eos qui pari sunt præditi mordacitate. Mar. li. 13. Qui dentem dẽte iuuabit Rodere? Hinc Rosio, rosionis, [*Rodimento*,] Pli. li. 10. ca. 21. Succus decoctæ prodest intestinorum rosionibus.

ROGATOR, oris [*Colui che prega, pusceco*,] ἱκέτης, qui rogat. Cic. Att. li. 16. Hęc epistula non suasoris est, sed rogatoris. Rogatores, postulatores, & mendici, qui eleemosynã postulant. Pla. Rogator ostiatim peram panem. Rogator comitiorum, qui populum de comitiis consulit. Ci. 2 de Nat. Deo.

ROGATVM, [*Preghiera, dimanda*,] Cic. pro Flac. Nunquam mihi ad rogatum respondet.

ROGITO, as, [*Pregare, cercare, dimandare, chiedere*,] δέομαι modo idẽtidem rogo. Pli. Patrem adit, rogitat, ut sui misereatur. Modo iterum atque iterum interrogo, [*Dimandare*,] Vir. I. Aen. Multa super Priamo rogitãs. Hinc Rogitatio, lex, plebiscitũ. Pla. in Cur. Rogitationes plurimas populus sciuit.

ROGO, as, [*Domandare, cercare, pregare*,] αἰτέω, posco. Gel. li. 13. c. 20. Crepidarium cultellũ rogauit a crepidario sutore. Quandoq; oro, precor. Vir. l. 7. Ae. Litusq; rogamus Innocuũ. Ci. I. Ver. Rogare & orare, ne illos supplices aspernarer. Aliquãdo ꝓ utendũ petere. Ci. in Ver. Hinc natũ est, Malo emere, quã rogare. Cato c. 5. Duas aut tres familias habeat, unde utẽda roget. Aliquando interrogare, [*Interrogare demandare*,] Ci. At. Roga ipsũ, quẽadmodũ Ariminũ ego cũ acceperim. Terẽ. Adel. Rogabit me, ubi fuerim. Ter. Eunu. Roget quis quid tibi cũ illa? Rogare sacramẽto milites, est, iureiurando eos astringere. Liu. 35. scribit, uagos milites de exercitu P. Africani sacramẽto rogasset. Rogare aliquẽ sententiã. Quin. li. 6. c. 3. Primus sententiã rogabat: Rogare legem, id est, statuere: solebat enim populus rogari, i. interrogari, nũ eã legẽ ratã uellet. Gel. li. 2. Lex Licinia rogata est. Ci. 2. Phi. Ego leges perniciosas rogaui. Hinc Legis rogatio: quoniã rogare populum magistratus solebant, an id placeret, quod statuerant. Rogationis autẽ nomine continetur Lex, Plebiscitum, & Priuilegium, estq; quasi caput & fons totius iuris popularis. nam Rogare populum, χρηματίζειν, est agere cum populo, siue de re quauis ad populum referre, siue populum consulere. Qua in re hæc erant uerba solennia, Velitis ne, iubeatis ne Quirites, ut hoc, uel illud fiat. unde Rogatio, quasi quædã interrogatio, Sue. in Cæs. Reditũ in ciuitatẽ rogatione Plotia confecit, idest, lege a Plotio lata. Festus Rogationẽ uidetur accipere pro priuilegio: eamq; ita distinguit: a lege, quod hęc in omnibus & rebus & personis locũ habeat: Rogatio, denuo, aut certe paucis feratur, neque ad res omnes pertineat. Ferre rogationẽ ad populũ. Cæs. 3. Bel. Ciu. Tribunis pl. rogationem ad populũ ferentibus. Perferre rogationem, est per interrogationem populi legẽ perferre. Ci. ad Q. F. li. 2. Suspicor per uim rogationem Caniniũ perlaturum. Accipere rogationem, idest, legẽ accipere. Cic. Att. li. I. Vt consules populum cohortarentur ad rogationem accipiẽdam. Rogans, tis. Oui. 2. Am. el. 3. Mollis in obsequium, facilisq; rogantibus esses. Idem 10 epi. Medeæ: En iterum scribo, mixtoque rogantia uerba. Rogandus, a, um. Oui. 3. Tri. Sollicita mente rogãdus erit. Rogatus, a, um, Oui. I de Arte. Quę dant, quæq; negant, gaudent tamẽ esse rogatę. Rogatus, us, ui, actus rogãdi, [*Priego*,] Ci. I. de na. de. Cum ferriis Latinis ad eũ rogatu accersituq; uenissem. Hinc Rogatiuncula. Ci. pro domo.

ROGVS, gi, πυρά, strues lignorum, ad cremenda cadauera: ita dictus, quod in eo dii manes rogentur. Plau. in Men. Quã mox incendio rogũ? Ci. 3. de Fin. beatam uitã usque illum a Cyro extructum rogum protulisset. Idem I. de Diu. Cum ascenderet in rogum ardẽtem, O præclarum discessum, inquit è uita: cum, ut Herculi contigit, mortali corpore cremato, in lucem animus excesserit. Vir. 4. Aen. Hoc rogus iste mihi, hoc ignes, araq; parabant. Rogalis, le. Stat. I. Theb. Hæc igne rogali Fulgurat. Ouid. 3. Am. ele. 8. Te ne sacer uates flammæ rapuere rogales?

ROMA, [*Roma*,] ῥώμη, urbs Italiæ, regina urbium, & totius prope orbis olim caput, de cuius origine, & nominis ratione non satis conuenit inter scriptores: uulgatissima tamen est opinio, a iuuentute Albana cõditam fuisse, ducibus Romulo, & Remo, nepotibus Numitoris, atque a Romuli nomine Romã appellatam. Alii multa ante Romulum seculis conditam uolunt, primumque Valentiam appellatam. Romam autem dici cœpisse post Euandri & Aeneæ aduentum, qui Latina uoce in Græcam eiusdem significationis translata, ῥώμην appellarũt. Sunt præterea, qui existiment Aeneæ neptẽ fuisse, & Ascanii filiã, nomine ῥώμην, a cuius noie urbi huic nomẽ fuerit impositũ. Nec desũt, qui Troia capta, Achiuos quosdã ea in loca uenisse asserãt, eũq; in Palatino monte oppidũ cõdidissent, a nobilis captiuæ nomine ῥώμην, appellasse. Sũt & aliæ nõ paucæ hac de re scriptorũ opiniones, quas hic breuitatis causa omittimus. Si quis tamen nosse cupiat, adeat Põpeium Festum, de Antiq. uocũ signific. l. 16. id certe constat, a tenuissimis ortã principiis, primũq; in Palatino monte conditã, sæpiusq; deinde pomœria eius fuisse prolata. Scribit enim Pli. li. 3 c. 5 Vespasiani tẽporibus ambitũ urbis fuisse XIII. M. CC. pass. Vopiscus aũt tradit, Aureliũ Imperatorẽ ambitum eius ad triginta millia passuũ ampliasse. A Roma fit Romanus ῥωμαῖος, ut Romani rerum domini apud Virg. I. Aen. Itẽ Romanus, a, um, ut, Artes Romanæ, apud eundem 2. Geo. Item Romanensis, qui alibi ortus Romæ uersatur: unde Cato de re rust. Romanensem salem appellat, nõ Romę factum, sed qui Romæ uendebatur.

ROMANA PORTA, in infimo cliuo Victoriæ fuit, a Romulo primum instituta, gradibusq; quibusdam in quadratura formata. Appellata est autẽ Romana a Sabinis præcipue, quibus ea proximus aditus erat Romam. Hæc Festus. Vulgo tamen eodem Festo referente, Romana porta dicta est, ubi ex epistylo aqua defluebat

qui locus ab antiquis dictus: Ad statuas Cincias: quod ibi olim fuerit sepulchrum eius familiæ.

ROMANULA PORTA, teste Varrone l.4.de Lin. Lat. in Palatino monte fuit, gradus habens, in noualia, ad Volupiæ sacellum.

ROMANICUS, a, um, ut Aratra Romanica, i. Romæ facta. Cat. c. 135.

ROMULUS, ῥωμύλος, Martis, (ut Romani credi uoluerunt) ex Ilia filius, & nepos Numitoris, & frater Remi, eodē cum illo partu edi tus. erat enim Numitori frater nomine Amulius, præferoci ingenio, qui nō cōtētus fratri natu maior imperiū præripuisse, ut posse ritati quoq; suæ tyrannidē cōstabiliret, prolē illius masculā iote cemit. Iliā quoque, ut spē omnē nepotū fratri eriperet, sub specie honoris uirginē Vestalē legit, eoq; modo perpetua uirginitate dānauit, ea tñ postea grauida deprehensa, gemellos peperit: quns Amulius in Tiberim abiici iussit, matrē autē arctissima custodia asseruari. Verū cū id tēporis Tiberis extra ripas restagnasset, nec adiri usquā ad iusti amnis cursū posset, qui meigendorū puerorū negociū susceperat, in proxima eos alluuie, qui postea Ruminalis fi us fuit, expositos reliquit. Vbi a Faustulo regii pecoris magistro inuēti fuot, & Larētiæ uxori educādi traditi. quæ φ uulgaro corpore quæstū faceret, ideoq; Lupa inter pastores uocaretur, fa ctus est locus fabulæ, Romulū & Remū a lupa educatos fuisse. Hi postea cū adoleuissent, de genere suo a Faustulo edocti, Amuliū trucidāt, auumq; Numitorē in regnum restituūt. Nec ita multo post collecta magna pastorū manu, urb. nouam in Palatino monte, ubi educati fuerant, ædificāt. Et quoniam fratres gemini erāt, nec ætatis uerecundia differentiā facere posset, orta inter eos contentione, uter nouæ urbi nomē daret, & condirā imperio regeret, placuit rem auiū iudicio permittere. Cumq; Remo in Auentino uultures sex priores, Romulo autē in Palatino duodecim, sed posteriores apparuissent, illo tempore, hoc numero se potiorē esse asserēte, exorta inter pastores primū altercatio est, quæ deinde ad manus peruenit. Ibi Remus in turba ictus cecidit. Vulgatior fama est, ludibrio fratris Remū nouos muros transiliisse: unde a Romulo siue a Celere quodam Romuli iussu fuisse interfectū. Solus itaque regno potitus Romulus, ut urbem incolis frequentiorem redderet, Asylū aperuit. Senatores centū, quos ab honore patres appellauit, conscripsit. Vicinis connubia negantib. uirgines, quæ ad Cōsualiū spectaculum cōuenerant, rapuit. Ceninēses bellū in ferentes prælio uicit; regeq; obtruncato, Ioui Feretrio opima spolia obtulit. Antemnates, & Sabinos prælio superatos in ciuitatē recepit. Fidenates acie fudit, & ad oppidum fugientes insecutus, urbem eodem impetu cepit. Veientibus, post aduersam pugnam pacē petentibus, centū annorum induciās concessit. Hisce rebus gestis cum ad Capreæ paludem concionem haberet, longēti eoo ta tēpestate repente nusquā cōparuit, patrū ut creditor, manib. discerptus. A Romulo deducuntur adiectiua, Romuleus, a, um: ut, Vrbs Romulea, apud Oui. 15. Met. Romulus, a, um, ut Tellus Romula. Vir 6. Aen. Nec Romula quōdam Vllo se tantum tellus iactauit alumno. Romilius, a, um, ut Tribus Romilia. Ci. de Leg. agr. Respondit se a tribu Romilia initium facturum.

RORARII, γυμνῆται, leuis armaturæ milites, qui, antequam acies cō grederentur, fundis & lapidibus pugnæ præludebant. Rorarii dicti teste Nonio, quod illi prælium, ut ros pluuiam, antecederent. Liu. Rorarii procurrebāt inter antepilanos. Hinc Rorariū uinum dicebant, teste eodem Festo, quod Rorariis militibus dabatur.

RORESCO, cis, [Bagnarsi di rugiada,] δροσίζομαι, roscidus fio, rore aspergor. ab inusitato uerbo Roreo. Pli. l. 18. c. 33. Terra rorescēs.

RORO, as, bat, δροσίζει, Ros decidit. Col. li. 11. c. 3. Interdum tēpestas, nonnunquam rorat. Trāslate pro guttatim distillare, [Stillare,] Vir. 8. Aen. Sparsi rorabant sanguine uepres. Aliquando admittit post se accusatiuum: ut, Rorare imbrem. Pli. l. 17. c. 10. Periculū tantū eo die est, si rorauerit, quantuluncunq; imbrē. Roror passiuū, pro irroror, madeo, [Bagnarsi,] Pli. epi. ar. Scribimus & lacrymis oculi r rantur obortis. Rorans, tis. Vir. 3. Ae. Rorantia uidimus astra. Ci. de Sen. Pocula minuta, atque rorantia. Roratus, a, um, Ouid 3. Fast. Mollis erat tellus rorata mane pruina.

RORATIO, onis, δροσισμός, morbus est uitium, cū deflorescētes rore læduntur: priusq; corrūpuntur, quā in acinos trāsformētur. Pli. li. 17. c. 24. Syderationis genus est io nitib. deflorescētib roratio, aut cum acini, priusquā crescant, decoquuntur in callum. Theophrastus li. 4. de Plantis, Roratio, inquit, fit cum uitis deflorescēs irro ratur. Propter hoc uitium Floralia ab antiquis instituta sunt. Pl. 18. c. 29. Floralia IIII. Cal. Maii instituerūt anno urbis quingentesimo sextodecimo, ut omnia bene deflorescerent.

RORIFER, ra, rū, [Che apporta rugiada,] δροσοβόλος, ut, Aura rorifera. Sen. Hip. Qua rorifera mulcēs arua Zephyrus uernas euocat herbas. Biga Lunæ rorifera. Sta. 1. The. Rorifera gelidū tenuauerat aera biga. Lucr. li. 6. Hioc ubi roriferis terrā nox obruit umbris.

ROBULENTUS, ta, tum, [Cosa piena di rugiada,] δροσερός, plenum rore. Col. li. 5. Ne rorulentæ, sed siccæ ferantur uites. Idem li. 12. ca. 38. Rorulentæ baccæ non legantur.

ROS, roris, [Rugiada,] δρόσος, humor, qui sereno tēpore de cælo fluit serena nocte. Arist. l. 1. Met. scribit, rorē fieri ex uaporatione modica, cū pluuia ex largo uapore progeneretur. Vir. 2. Ge. Gelidus ros nocte repenet. Ci. 1. de Diu. Cū primum gelidos rores Aurora remittit. Oui. 3. Met. Virgineos artus liquido perfundere rore.

ROSA, rosæ, [Rosa,] ῥόδον, flos è spina nascēs, Veneri sacer, & fortasse nō absurde: qa sicut rosa bicui uiget, ita & Venerea uoluptas. Quo pacto autē rosa, quæ prius cādida fuit, cruore Veneris infecta purpureū colorē traxerit, ex Aphthonii fabella cognosces. De rosis plura apud Pli. l. 21. inuenies. & Teophr. l. 6. c. 6. & 7. Dios. li. 35. c. 13. Ci. 5. Tus. An tu me in uiola putas, aut in rosa dicere? Vir. 4. Ge. Primus uere rosā, atq; autūno carpere poma. Rosa, pro oleo ro laceo, apud Cels. li. 8. c. 4. Infundenda erit rosa tepida.

ROSACEUS, a, um, [Cosa fatta di rose,] ῥόδινος, ex rosa factum: unde Rosaceum oleum, ea rosa. Pli. li. 20. ca. 3.

ROSARIUM, rii, copiam fruticum significat, uno loco rosas gignentium. Pli. li. 21. c. 3. Rosaria a Fauonio fossa oportet esse.

ROSCIA, lex, a Roscio Othone Trib. ple. nomē accepit, qua equites primum a plebe distincti sunt, assignatis equestri ordini in theatro quatuordecim gradib. in quos neminē recipere liceret, nisi quadringētorū milliū sestertiorū censū expleret. Hor. 1. epi. Roscia dic odes melior lex, an puerorū Nænia? Et paulo ante. Si quadringentis sex septem millia desint, Plebs eris. Eodē spectat & illud Iuue. Sic placuit uano, qui nos distinxit, Othoni.

ROSCIDUS, a, um, [Irrugiadato,] δροσερός, rore perfusum, unde Nos roscida rore humecta. Pli. li. 18. Vbi sunt rigua, noctibus roscidis siccari melius. Similiter Mala roscida, o. matutino rore humecta. Vir. 8. ecl. Aurora roscida, Oui. ad Liuiam. Gramina roscida. Cla. 2. de Rap. Pros. Mella roscida, Vir. 4. ecl. Pruina roscida foliis excussa. Ouid. 5. Fast.

ROSCIUS, histrio insignis Ci. ætate in arte sua usq; adeo absolutus, ut, si quem significare uelimus cæteris sui generis hominib. præcellere, Roscii appellemus. Roscii (inquit Fest.) dicebātur in omnib. perfecti artib. φ Rosc. quidā præctus unos in comœdia iudicatus est. Ci. de Or. Roscius hoc iamdiu est assecurus, ut, in quo quis que artificio excelleret, is in suo genere Roscius diceretur. Hor. 2. epi. 1. Quæ grauis Aesopus, quæ doctus Roscius egit. Hūc primū in scena personæ usum ferunt, φ & Strabo esset, & aspectu sedus. tantum tamē pronunciandi suauitate ualuit, ut populo sine persona gratior esset: quod & Ci. testatur lib. 2. de Or. Librum conscri psit, in quo histrionicam cum eloquentia comparare conatur. cū Cicerone quoque aliquando certasse dicitur, nū ille eandem tem sæpius oratione, an ipse gestu uariaret.

ROSEA, cāpus in agro Reatino, quod in eo arua rore humida semper ferantur. Var. 1. de re rust. c. 7. Cæsar Vopiscus campos Roseæ Italiæ dixit esse sumen, in quo relicta pertica postridie non appareret propter herbam.

ROSETUM, ῥοδωνιά, locus rosis cōsitus. Vir. 5. ecl. Quantum saliunca rosetis, Iudicio nostro tantum tibi cedit Amyntas.

ROSEUS, a, um, [Di rosa, uermiglio,] ῥοδόεις, qui rosæ colorem imitatur. Vir. 12. Aen. Et roseas laniata genas. 2. Aen. Roseoq; hæc in super addidit ore.

ROSMARINUS, siue (ut apud Plin. legitur) Rosmarinum, [Rosmarino,] λιβανωτίς.

ROSMARIS, λιβανωτίς, frutex odoriferus, qui & Rosmarinus dicitur, Oui. 3. de Arte. Rosmaris, & laurus, nigraq, myrtus olent.

ROSTELLUM, li, ῥύγχιον, paruū rostrū. Pli. l. 30. c. 11. Muris rostellū. Colu. li. 8. c. 5. Animaduertat, an pulli rostellis oua pereuderint.

ROSTRA, orom, templum Romæ in foro, ante curiam Hostiliam pulpitum habens nauium Antiatium rostris adornatum, ex quo ad populum cōcio haberi solebat, Liui. li. 8. E rostrisq; earum na uium suggestum in foro extructum adornari placuit: Rostraq; id templum appellatum.

ROSTRATUS, a, um, rostro armatus: ut, Naues rostratæ, αἱ χαλκέμβολοι, quæ in prora æneo munitæ erant rostro, quo in hostium naues, cum impetu impacto, sæpe eas dissoluebant. Liui. 4. Decad. li. 6. Vna & octoginta rostratis nauibus, multis præterea minoribus. Idem li. 28. Prouinciæ, ita decretæ, alteri consuli Sicilia & triginta rostratæ naues. Eadē & æratæ dicebantur. Cæs. 2. Bel. Ciu. Cum classe nauium sedecim, in quibus paucæ erant æratæ. Corona rostrata, idest, naualis, quod exiguis quibusdā ueluti nauium rostris exornaretur. Pli. li. 16. ca. 4. Ciuicæ cedunt rostratæ. Tēpora rostrata, idest naoali, siue rostrata corona exornata. Virg. 8. Aen. Tempora nauali fulgent rostrata corona. Rostratus impetus, qui fit rostro impacto. Pli. li. 10. c. 1.

ROSTRUM, stri, [Becco, muso, mostazzo, sperone della naue,] ῥύγχος, quo aues cibū capiūt. Ci. 1. de na. de. Procero, corneoq; rostro aues. Oui. 6. Fast. Rostra apta rapinæ. Nec solū de auibus, sed de reliqui quoque animalibus, & de ipso homine, dicitur. Plaut. Men. Apud mensam plenam homini rostrū deliges. Pli. Et mugilis rostrum. Captarum rostra. Var. 2. de re ru. c. 3. Caoum Plin. l. 8. ca. 4. Suum

Cice.

Ci.1.de Diu. A similitudine autem rostri auiū, pars nauis exporrecta, & acuminata, ex ære ferrove, in prora eminens, Rostrū appellatur. Hircius de Bel. Al. Nauibus actuariis rostra imposuit. Hinc Rostratæ naues, rostris armatæ. Ci.2.de Inu. Lex est apud Rhodios, ut, si qua in portu rostrata nauis deprehensa sit, publicetur.

Rostro, as, [*Porger il becco dentro,*] rostrum impingo, rostro penetro. Plin.li.18.ca.19. In inferiora rostrante uomere, idest rostrum impingente, ait Bud.

Rota, æ, [*Rota, ruota,*] τροχὸς, cuius cōuersione currus procedit: a rotunditate, seu a tuendo: ruit enim facile in suos orbes. Plautus in Capt. Pro rota me uti licet. Vel ego huc, uel illuc uortar, quo imperabitis. Pli.li.16.c.40. Lignū ad radios rotarū utile. Hor.1.epi.18. Puluis strepitusq; rotarū. Figurate accipitur pro toto curru, [*Carro,*] Vir.12. Ae. Eq; rotis magnā respexit ad urbē. Ci.in Ara. Hunc tāgit rota feruida Solis. Rota Fortunæ, i. inconstantia, & uolubilitas. Idē in Pis. In quo ne tum quidē Fortunæ rotam extimescebat. Rota, tormenti genus. Ci.5. Tus. In Rotā beatā etiam non ascēdere. Rotæ etiam a latinis dicuntur capræ quædam feræ, quarum magna est copia in Samothrace insula. Var.li.2.c.1. Est & Rota, piscis, a rotæ similitudine. Pli.l.9.c.4. Rota itē in figlinis dicitur, qua fictilia tornātur. Hor.de Arte. Amphora cœpit Institui, currente rota cur urceus exit? Dimi. Rotula. Pli.li.18.ca.18.

Roto, as, [*Irrotare, rotare,*] γυρόω, κυκλόω, uerto, in modum rotę uerso, circūago. Mar.li.1. Præceps sanguinea dū se rotat ursus arena. Luc.l.6. Rotantq; cauis flāmā fornacibus intus. Rotare itē pauones, dicuntur, cū ueluti pulchritudinē suam admirātes, gēmātes caudæ pinnas in orbē explicāt, rotæq; orbem imitantur. Rotās, tis. Hor.4. Car. Ode. 11. Sordidum flammæ trepidant rotantes Vertice fumum. Rotatus, a, um, Oui.ad Pis. Ceruice rotata. Iuu. Sa.6. Sermone rotato Torqueat enthymema.

Rotundus, a, um, [*Rotondo,*] περιφερὴς, qd globi, siue sphæræ figurā habet, unica superficie cōtentum, & in medio sui punctū habes, a quo omnes lineæ ad circūferētiā ductę, sunt ęquales. dictū Rotundū, (ut quidā uolūt) a retūdendo, q̄ omnis undiq; retusa sit angulorū asperitas. Pli.l.10.c.52. Aquatilium oua rotūda. Ibidē: Oua exeūt a rotūdissima sui parte, dū pariūtur. Ci.1.de Na.De. Mūdū esse uolūt, rotūdū, q̄ ea forma neget ullam pulchriorem esse Plato. Hor.8.Epo. Rotūdiorib. Onusta baccis. Ci.de Vniu. Idq; ita tornauit, ut nihil effici possit rotūdius. Ore rotundo loqui, est uolubili, & cōcinno orationis genere uti. Hor.in Arte. Graiis dedit ore rotundo Musa loqui. Gel. Crispum agmen orationis rotundūque. Ci.in Or. Thucydides præfractior, nec satis (ut ita dicam) rotundus. Hinc Rotūditas, atis, [*Rotondità,*] Pli.li.1.c.3. Cornua rotunditate præpilata. Ibidem c.36. Rotunditas oris. Rotūde. Ci.4. de Fin. Ista ipsa, a te quidem apte, ac rotunde, &c.

Rotundo, as, [*Far rotondo,*] σφαιρόω, rotundū facio. Ci.de Vniu. Cū similē uniuersitatis natura efficere uellet, ad uolubilitatem rotūdauit. Vitr.li.10.c.11. Id ad tyrcinū rotūdatur. Translate pro explere, siue perficere, quod rotūda forma nulla sit perfectior. Hor. 1.epi.6. Mille talenta rotundentur. Hinc Rotundatio. Vitr.li.10. ca.11. In rotundatione & longitudine æqualia spatia fient.

★Roxicum, apud Ptol.lib.3. ciuitas est Corsicæ insulæ, quæ hodie uulgo Rogela dicitur.

R ANTE V

Rubefacio, cis, p.c. [*Far rosso,*] φοινίσσω, rubro colore tingo. Sili. li.16. Vix Atlantiadum rubefecerat ora sororum. Rubefactus, a, um. Oui.3. Met. Rubefactaq; sanguine tellus.

Rubellus, a, um, [*Rossetto,*] ὑπέρυθρον, subrubum: ut Vinum rubellū, siue Rubelliū, absolute dicitur, quod modice, & dilute, ruber. Mar.li.1. Et Veientani bibitur fęx crassa rubelli. Rubellæ, uites. i. Nomētanæ, a rubedine cognominatæ. Pli.li.14.ca.2. Proxima dignitas Nomentanis, rubente materia: quapropter quidam Rubellas appellauere. Easdem & Rubellianas uocat Col.li.3.ca.2.

Rubellio, onis, piscis prægrādi capite, ex genere mullorū, a coloris rubedine nomen habens. Pli.li.32.c.10. In uino necatus rubellio, iis, qui inde biberint, uini tædium affert.

Rubeo, rubes, rubui, [*Esser rosso, arrossire,*] ἐρυθραίνομαι, rubens sum. Virg.2.Georg. Sanguineis inculta rubent auiaria baccis. Idem 4. Georgic. Ante nouis rubeāt quam prata coloribus. Cicero Atti. li.15. Rubeo, mihi crede: sed iam scripseram, delere nolui. Idem Ver. Hærere homo, auersari, rubere. Mart. lib.1. Pæstanis rubeant æmula labra rosis. Ouid.2.Fast. Tusco sāguine terra rubet. Rubēs, idem quod rubrum. Vir.1.Geo. Semper sole rubens, & torrida sēper ab igni. Oui.3.Fast. Vina rubentia.

Ruber, bra, brum [*Rosso,*] ἐρυθρὸν, rubentis coloris. Hora.in Serm. Obscœnoq; ruber porrectus ab inguine palus. Ouid. Fast. At ruber hortorum decus, & tutela Priapus. 11.Meta. Fulmineus rubra suffusus lumina flamma. Hor.3. Car. Ode.13. Inficiet tibi Rubro sanguine riuos. Rubrum mare. Ci.1. de na.de. Genera beluarū, quæ in rubro mari gignātur. Rubrius, comparatiuus. Pli.l.10.63. Colorem mutant rubriore pilo.

Rubesco, is, [*Diuenir rosso,*] ἐρυθραίνομαι, rubens fio. Vir.2. Aen. Iamque rubescebat stellis Aurora fugatis. Oui.2.Met. Vt terras, mūdumq; rubescere uidit. Pl.li.9.ca.35. Miror eas sole rubescere coloremq; perdere ut corpus humanum.

Rubeta, tæ, [*Rana sammarina,*] φρῦνος, ranæ genus uenenosum, a rubis nomen trahens, in quibus uictitat. Iuu.Sat.1. Porrectura uiro miscet sitiente rubetam. Pli.li.8.c.31. Auxiliantur contra ranam rubetam. Idem li.32.ca.5.

Rubetum, ti, [*Macchione,*] βατών, locus, in quo rubi copiose prouenīunt. Oui.1.Met. In duris hærentia mora rubetis.

Rubi, orum, oppidum Campaniæ, a ruborum frequentia. Horat.in Ser. Inde Rubos fessi peruenimus. Inde Rubeus, a, um, Virg.1. Geo. Rubea texatur fiscina uirga.

Rubia, æ, [*Grana, robia,*] ἐρυθρόδανον, herba, radicem habens rubrā, tingendis lanis, ac coriis idoneam. Pli.li.24.c.11. & li.35.c.6. & l. 19.ca.3. Pharmacopolæ Rubiam tinctorum nominant.

Rubicon, p.c. conis, Ῥουβίκων, fluuius disterminans Italiam a Gallia citeriore. Luc.li.1. Vt uentum est parui Rubiconis ad undas. Sue.in Cæs. Consecutus cohortes ad Rubiconem flumen, qui prouinciæ eius finis erat, paululum constitit.

Rubicundus, a, um, [*Rosseggiante,*] ἐρυθρίας, abūde rubens. Ter.in Hec. Magnus, rubicūdus, crispus, crassus, cæsius. Pla. Pseu. Magno capite, acutis oculis, ore rubicūdo. Pli.li.18.c.35. de luna loquēs: Si rubicunda, uentos portendere creditur. Mar.li.14. Cumano rubicūdam puluere testam. Rubicundulus, dim. Subrubens. Iuu. Sat. 6. Tandem illa uenit rubicundula.

Rubidus, a, um, [*Rosso,*] colore rufo, atrore multo mistū, cuiusmodi fere est color ferri multa rubigine obducti. Gel.li.2.c.26. Fuluus, flauus, rubidus, phæniceus, rutilus, luteus, spadix, appellationes sunt rufi coloris. Aliquando Rubidus, pro scabro & aspero accipitur, [*Aspro,*] Pla.in Stic. Rubiginosam strigilē, ampullamq; rubidam. Hinc & panis biscoctus, a scabritie Rubidus dicitur. Pla. Ex aliquam buccellam rubidi panis. Quo tamen in loco Festus Rubidum panem interpretatur, panem parum coctum.

Rubiginor, ris, [*Arrugginirsi,*] ἰόω, rubiginē cōtraho. Apul.l.3. Florid. Gladius usu splendescit, situ rubiginatur.

Rubigo, ginis, [*Ruggine,*] uitium metalli, & p̄prie id qd̄ in ferro cōtrahi uidemus, aridū, & rubrū, metallū paulatim erodēs. Dicta Rubigo, a rubro, siue rubido colore: unde & antiquis Robigo dicebatur. nā illi Robū dicebāt, teste Festo, quod nos Rubrū. Pli.l.17.c. 4. Ferro argilla omnis rubiginem obducit. Vir.1.Ge. Exesa inueniet scabra rubigine pila. Catu. Arg. Squallida, desertis robigo infertur aratris. Oui.2.Met. Liuent rubigine dētes. Rubigo uitiū in segete, spicas corrūpēs, Hor.li.1.Car. Nec pestilentē sentiet Africam Fęcunda uitis, nec sterilē seges rubiginē. A rubigine Rubigalia, festi dies, amoliendæ rubigini instituti ab antiquis. Pli.li.18.c. 29. Inde Rubiginosus, a, um, Mar.li.5. Vide Robigo.

Rubor, oris, [*Rossore,*] ἐρύθρημα, color rubeus, qui & Rubedo dicitur. Pli.l.12.c.37. In malis ostenditur rubor. Oui.3.Met. Pectora traxerunt tenuem percussa ruborem. Luc.li.5. Rubor igneus inficit ora. Tyrii rubores, pro purpura, [*Porpora,*] Vir.3.Geor. Virgineus rubor, pro pudore. 1.Geo.

Rubrica, æ, μίλτος, terra rubri coloris, qua fabri materiarii lineas ducunt. Col.li.2. Arbusculas rubrica notare conuenit. Hac legū tituli notabantur. Pers.Sat.2. Si quid Masuri rubrica notauit.

★Rubricatum, Plinio, & Rubricatus. Ptol. fluuius est Hispaniæ Tarraconensis.

Rubriceta, color quo mulieres genis ruborem inducunt. Plau.in Truc. Buccas rubriceta intinxit tibi. Alio nomine Purpurissum: unde Plaut. ibidem Buccas purpurissatas, & Rubriceta tinctas, in eadem effert significatione.

Rubricosus, a, um, rubrica abundans. Colum. lib.4.c.33. Solum rubricosum.

Rubrum, mare, [*Mar rosso,*] ἐρυθρὰ θάλασσα, pars Oceani, Arabiam a Meridie alluens, ad Occidētem Arabico, ab Ortu Persico sinu terminata. Pli.li.5.c.23. Irrumpit geminum mare in terras, quod Rubrum dixere nostri. Græci Erythræum, a rege Erythra, aut, ut alii, solis repercussu talem reddi colorem existimantes.

Rubus, bi, [*Reggia*] βάτος, frutex notissimus passim in dumis prouenīens: Florem habet candidum, & fructum moris non absimilem. Vir.3. Ferat & rubus asper amomum.

Rubus, caninus, κυνόσβατος, frutex arbusculæ instar, rubo lōge maior, folia ferens multo latiora myrto, firmis circa ramos spinis, flore candido, fructu oblongo, nucleo oliuæ simili.

Ructo, ructas, [*Ruttare,*] ἐρεύγω, est ructus emittere. Ci. ad Coroificium. li.12. Quē ego ructantem, & nauseantem conieci in Octauiani Plagas, Pla. Pseu. Pergin' ructare tu mihi? Ructatus, a, um, pro, ructādo eiectus. Silius lib.15. Ructatos ore cruores. Ructator & ructatrix. Mar.li.10. Nec deest ructatrix menta. Ructuosus, sa, sum: ut Spiritus ructuosi, apud Quin.li.4.ca.2.

Ructor, ructaris, deponens, [*Ruttare, rutteggiare,*] ἐρεύγω, ructo.

Var. 3. de re rust. cap. 2. Cuius aues hospitales etiam nunc ructor. Hor. in Arte. Hic dum sublimeis uersus ructatur, & errat.

RVCTVS, tus, ui, [Rutto,] ἐρυγὴ, cibi, & potus in stomacho male concocti uentosa per os afflatio. Mar. li. 1. Extremo ructus cum uenit a barathro. Ci. Fam. li. 9. Stoici crepitus aiunt æque liberos ac ructus esse oportere. Col. li. 6. c. 6. Cruditatis signa sunt crebri ructus uentris sonitus, fastidia cibi, neruorum intẽtio, hebetes oculi. Pli. li. 21. ca. 18. Anethum ructus mouet.

RVDENS, tis, [Corda, fune, spago, sarta,] πρότονος, sub tam masc. quam fœm. gen. funem nauticum maiorem significans, malo ad puppim religatum: quanquam etiam pro eo Pli. accepisse uidetur, quo naues continẽti alligantur. Vir. 3. Aen. Excussosq; iubet laxare rudẽtes. Pla. Rud. Dum hanc rudẽtem complico. Catullus: Candidaq; intorti sustollant uela rudẽtes. Ci. 5. Tus. Non optabilis est rudentibus apta fortuna. Idem 1. de Diu. Quasi rudentis explicatio.

RVDARIVM, cribrum, ab Apuleio appellatur, cribri genus maius e membrana minutis foraminibus pertusa, quo rudera, idest lapilli consimilesq; sordes, è frumento expurgantur.

RVDERO, as, κατερεικω, est rudus induco. Vitru. li. 7. c. 1. Vnde Ruderatus ager, qui ueterum ædificiorũ materia scatet. Pli. li. 21. c. 4. Rosam constat ruderatum agrum amare. Eruderare uero est rudus eijcere. Var. de re ru. li. & c. 2. Solum oportet esse eruderatum, & procliuum, ut euerri facile queat. Ruderatio. Vitru. li. 7. c. 1. Incipiam de ruderatione, quæ principia tenet expolitionum.

RVDETVM, ti, locus plenus rudere, idest lapidum fragmentis. Cato Lentem in rudeto, serito.

RVDIARII, qui impetrarunt missionẽ artis gladiatoriæ donati rude. Suet. in Tib. Rudiarijs quibusdam reuocatis. Item Rudiarij, qui saga rudia, & noua poliunt. Hermolaus ex Festo.

RVDICVLA, læ, σπάθη, dimi. parua uirga, impolita, uti ad monẽda, & agitãda ea, quę super ignẽ decoquuntur. Cato: Igni bene coquito, rudicula agitato crebro. Plin. li. 20. Lanas rudiculis curatas.

★RVDIAE, arum, oppidũ Pediculorum, siue Salentinorum, non procul a Brundusio. Plin. Rhudiam uocat.

RVDIMENTVM, ti, [Primo ammaestramento,] προπαιδεία, prima disciplina, qua rudes imbuuntur: unde Ponere rudimenta dicimus pro, artis alicuius principijs operam dare. figurate accipitur pro rẽ quãlibet incipere. In Sal. Ne incipiens quidem peccare minimis rebus potuit rudimentorum, sed ita ingressus est, ut neq; ab alio uinci posset, &c. Liu. 31. Responsum, eum ipsum rudimẽta adolescẽtiæ bello lacessentem Romanos posuisse. Iustinus. li. 9. Alexandrũ filium. xviij. annos natum, ut sub militia patris tyrocinij rudimenta deponeret, ad se accersit. Rudimẽta uirtutis, idest, initia. in Sal. An ulla alia putas esse rudimẽta & incunabula uirtutis. Rudimentum lucis, pro uitæ initio. Pli. in Proœ. li. 7.

RVDIS, subst. f. g. σπάθη, uirga rudis, & impolita, siue ea lignea sit, siue ferrea, quæ uarijs olim usibus accõmodabatur. nam & rudibus agitabantur ea, quæ ad ignem coquebãtur, aut alia ratione miscebantur. Pli. li. 34. Vritur in patinis per laminas minutas cum sulphure, uersatũ rudibus ferreis, aut ferulaceis. Cato de re ru. c. 104. Hęc rude misceto ter in die. Rudibus item depugnabant gladiatores teste Lampridio, qui refert Cõmodum in arena rudibus inter gladiatores depugnasse. Hinc ad Rudem cõpellere est cogere depugnare. Ci. Octauio: Qui ueteres gladiatores, reliquias ludi Cæsaris, ad rudem compulisti. Iidem quoties sue ætate emeriti, aut multis iam relatis palmis, libertate digni uidebantur, rude a prætore donabantur. Ci. 5. Phil. Tam bonus gladiator, tam cito rudẽ accepisti? Hor. 1. epi. Spectatũ satis, & donatum iam rude quæris Mæcenas iterum antiquo me includere ludo. Vbi Donatum rude, per trãslationem dixit, pro ætate emeritum. gladiatores enim accepta rude, ab omni depugnandi necessitate eximebantur, quo fit, ut Rudem pro libertate, & optato rei cuiusuis fine accipiamus. Iuue. Ergo sibi dabit ipse rudem.

RVDIS, ueru, & hoc Rude. adie. [Rozo, aspro,] ἀκατέργαστος, impolitus: ut Rude marmor, Ebur rude, Rude argẽtum, quod neque signatũ est, neq; alium in usum laboratũ. Ci. de Or. Quæ pueris nobis inchoata & rudia exciderunt. Transfertur ad animum: rudesq; dicũtur qui adhuc animum non expoliuere disciplinis. Ci. de nat. Rudem me discipulũ, integrumq; accipe. Pli. li. 2. c. 7. Pariter & eruditum uulgus, & rude in eã sententiã cosfuuadit. Rudis genitiuo aliquãdo iungitur. Ci. pro Flac. Homines imperiti, rerum omniũ rudes. Idem li. 1. Off. Rudes Græcarum litterarum. Aliquando accusatiuo cũ ad. Liu. 24. Rudẽ ad pedestria bella Numidarum gentem. Aliquando ablatiuo cum In. Ci. li. 1. de Or. Rudem in iure ciuili. Aliquando pro rustico. [Vile,] Iuu. Sat. 11. Tunc rudis, & Graias mirari nescius artes. Pro duro & inclementis, [Crudele.] Teren. Phor. Adeon' te esse ingenio rudi, & inexorabili?

RVDO, rudis, rudit, [Ragghiare,] ὀγκάομαι, proprie ad asinos pertinet: qui rudere dicuntur, cum uocem emittunt. Ouid. 3. de Arte: Vt rudit a scabra turpis asella mola. Abusiue & de leonibus, & de hominibus dicitur. Virg. 7. Aen. Sera sub nocte rudentum. Idẽ 8. Aen. Insuetũ rudentem. Persius primam uerbi huius syllabã produxit, cum in exemplis iam citatis corripiatur. Rudens, tis. Ouid. 1. Fast. Ecce rudens rauco Sileni uector asellus.

RVDVS, eris, [Scaglia,] ἐρείπιον, lapidum frusta, & ruinarum materies. est autem duplex, nouum scilicet & uetus. nouum rudus, est materia pauimenti, idest, saxa recens contusa, seu testæ confractæ cum calce ad pauimentum faciendum. Vitr. li. 7. Ruderi nouo tertia pars tusæ admisceatur. Vetus rudus est materia ueterum pauimentorum & dirutorum ædificiorum, quæ lapidibus & testis confractis, calceq; arena commista constat. Plin. Complanatæ ueteri rudere erant uiæ. Antiqui Raudus dicebant, teste Festo.

★RVFAE, oppidum Campaniæ, cuius meminit Vir. li. 7. Aen. Quiq; Rufas, Batolumq; tenent.

RVFEO, es, [Arrossirsi,] ξανθὸς εἰμὶ, rufus sum. unde Rufesco, rufus fio. Pli. li. 10. ca. 29. Merula ex nigra rufescit.

RVFO, fas, [Far rosso,] ξανθίζω, rufum facio. Pli. l. 15. c. 22. Rufatur capillus nucleis. Et li. 33. ca. 2. Rufat capillum.

RVFVLI, tribuni militum, a consule facti, quod de eorum iure Rutilius Rufus legẽ tulerit. postea mutatione unius litteræ Rutulẽ dicti. Festus.

RVFVS, a, um, [Rosso,] ξανθὸς, color non plene ruber, sed ad flauum nonnihil declinans. Mar. li. 14. Roma magis fuscis uestitur, Gallia Rufis. Ter. Heaut. Rufam ne illam uirginẽ. Pli. li. 12. c. 12. Syncerum deprehenditur colore rufo. Rufior, comparatiuus. Plin. lib. 16. c. 14. Materies maris dura, rufior, ac nodosa. Hinc Rufulus, diminutiuum. Pla. in Amph. [illegible] catrix rufula.

RVGA, æ, [Ruppa, falda, crespa, [illegible]] ῥυτὶς, contractio cutis in plicas: cuiusmodi in senibus conspici solẽt. Ci. de Sen. Non cani, nõ rugæ repente auctoritatem arripere possunt, sed honeste acta superior ætas. Ouid. 14. Meta. Et rugis peraraiut anilibus ora. Plicæ quoque in uestibus eminentes Rugæ dicuntur: ut contra, cauitates inter plicas sinus appellamus. Pli. l. 35. c. 8. Præter quę in ueste rugas & sinus inuenit. In arborum quoque fructibus, qui ante maturitatem sunt decerpti, asperitates quędam, & corticis cõtractiones oriũtur, quæ a similitudine rugarum anilium ueniunt & ipsę in nominis huius communionem. Pli. li. 12. ca. 7.

RVGIO, gis, rugiui, & rugii, [Rugire,] βρυχάομαι, unde Rugitus, quę proprie leonis est, cum uocem emittit, [Rugito] Auctor Philomelę. Tigrides indomitæ rancant, rugiuntq; leones.

RVGO, gas, [Infaldare, incresspare,] ῥυτιδόομαι, rugas contraho. Pla. in Cal. Vide Palliolum ut rugat. Rugata testa, apud Pli. lib. 9. ca. 33.

RVGOSVS, a, um, [Pien di crespe] ῥυτιδώδης, rugis plenum. Colu. lib. 12. cap. 43. Hæc ratio facit rugosa acina: Idem lib. 16. ca. 31. Cortex omnibus in senectute rugosior. Mart. lib. 3. Rugosiorem stola cum geras frontem.

RVIDVS, a, um, [Ruido,] a ruendo, idest, cadendo, ut quidam uolunt, deductum: ut Pilũ ruidum, cuius crebro casu frumẽta pinsuntur, siue exaluantur. Pli. l. 18. c. 10. Maior pars Italiæ ruido utitur pilo, rotis etiã, quas aqua uerset obiter. Quẽ tamen Plinij locũ explicans Hermolaus, Ruidum pilum dictum innuit, non a ruẽdo, sed ab asperitate. quasi ruuidum, siue, ut alij scribunt, rubidum, quod nomen antiquis asperum, & impolitum significabat.

RVINA, næ, [Rouina, caso,] πτῶσις, πτῶμα, casus, siue lapsus, a ruendo, idest, cadendo. Cic. de Orat. Ea ruina oppressus Scopas. Idem de Diui. Dij habitantes inter duos mundos metu ruinarum. Ruinas item accipimus pro ipsis ædificiis dirutis. Cic. l. 3. Tus. Magis me mouerunt Corinthi subito aspectæ parietum ruinæ, quam ipsos Corinthios. Cæli ruina, pro tonitru, [Tuono,] Vir. 1. Aen. Fluctibus oppressos Troas, cæliq; ruina. Vbi Seruius. Cæli ruina, idest tonitribus, quorum sonus similis est ruinis. Trãsfertur & longius, ut, pro quauis calamitate accipiatur, [Disgratia,] Ci. 1. in Cat. prætermitto ruinas fortunarum mearũ. Subdere caput ruinæ, est exponere se periculo. Curtius li. 5. Ruinæ rerũ illos subdere capita, in perniciem trahi. Ponitur aliquando pro morte, [Morte,] Pl. li. 17. ca. 25. Prodigium in nostro æuo Neronis principis ruina factum. Hinc Ruinosus, nosa, nosum, [Caduco,] caducus, ruinam minans, ut Aedes malæ materiatæ, ruinosæ, apud Ci. 3. Offi.

RVLLA, rullæ, instrumentum ferreum, stimulo rusticorum additum ad uomerem detergendũ. Pli. li. 18. c. 19. Purget uomerẽ subinde stimulus cuspidatus rulla. Est autem dimin. a Runa, quod est teli genus. unde Runatum dixit Ennius, pro runa armato, siue (ut Festus interpretatur) pro pilato, idest, pilo instructo.

RVMA, rumæ, [Mammella] μαστὸς, θηλὴ, a ueteribus dicebatur Mãma, ut annotauit Non. citãs locũ Catonis ex opere de li. educ. Rumã (inquit Cato) prisco uocabulo mãmã appellarũt: a qua Subrumi etiã nũc dicũtur agni. Hinc Irrumare dicebant antiqui pro lactare, quasi rumam in os inserere, quod uerbũ postea ad fœdę libidinis significationẽ est translatũ. Rumam præterea Seru. interpretatur, eminentiorem colli partem. quod & ipsum Festus innuere uidetur, cum Rumare antiquos dixisse ait pro Ruminare.

RVMANTVM, inquit Festus, idem quod abruptio.

RVMEN, ruminis, p̃prie in animalib. quibusdã dicitur quidã quasi uẽ triculus, quo ista pabulũ ad tẽpus demittũt, indeq; rursus ad os re uocãt, unde & Ruminatio nomẽ accepit. Rumẽ (inq; Nonius.) lo cus est in uẽtre, quo cibus sumitur, & unde redditur. Per trãslatio nẽ tamẽ p̃ ipso etiã sumitur uẽtriculo, cibi, & potus receptaculo. Pomp. prostibulo, ut citat idẽ Nonius: Ego rumorẽ parui facio, dũ sit, rumẽ qui impleã. Fest. rumẽ interpretatur, partẽ colli, qua esca deuoratur. Rumen item antiqui pro ruma accipiebant, idest pro ubere, siue mamma. Pli. li. 15. ca. 18. Inuenta est lupa infantib. præbens rumen: ita enim uocabant mammam.

RVMEX, icis, [*Romice*,] λάπαθον, herba siluestris ex lapathi generib. a quibusdam Oxalis appellata satiuo proxima, foliis acutis, colo re betæ candidæ, radice minima. Vir. in Moreto: Fœcundusque ru mex, maluæ, uiolæq; uirebant.

RVMIA, siue Rumina (ut alii malunt) dicta est Dea, quæ rumis, idest, mammis, hoc est, pueris lactentibus præsidebat. Augustinus li. 4. de ciui. Dei. Var. li. 2. de re rust. ca. 11. Non negarim ideo apud di uæ Rumię sacellum a pastoribus, satam ficum. Ibi enim solent sa crificare lacte pro uino, & pro lactẽtibus. Cato de lib. educ. ut citat Nonius. Hisce lacte sit, non uino: Cuninæ propter cunas: Ruminę, propter rumam, sic, prisco uocabulo mammam appellabãt, a quo Subrumi etiam nunc dicuntur agni.

RVMIFERO, famam spargo. Pla. in Amph.

RVMIGARE, [*Ruminare*,] μηρυκάζειν, Apul. lib. 4. de Asin. Vsus est pro ruminare.

RVMINALIS, ficus, Romæ fuit in Comitio, fulgoribus sub ea condi tis sacra, a ruminando (ut quidã uolunt) dicta, quod sub ea pecu des æstatis tempore frigora captantes, herbas ruminare cõsueue rint. Aut certe (ut Pli. lib. 15. c. 18.) quod sub ea inuenta sit lupa, Romulo & Remo rumen, idest, mammam præbens. Liu. lib. 1. pri mum Romularem ficum a Romulo dictam putat, quæ deinde uo ce paulatim deprauata, Ruminalis cœpit appellari.

RVMINALES, hostiæ, animalium, quæ ruminant. Pli. li. 8. ca. 51.

RVMINO, p. c. & Ruminor, aris, deponens, [*Ruminare, masticar bene*,] ἀναμηρυκάζειν, idẽ qđ remãdere, & cibũ a rumine ad os reuocare: p̃prie de iis dicitur animãtib. quæ in superiore mãdibula dentes primores nõ habẽt. Col. l. 7. Bos neq; ruminat, neq; lingua se de tergit. Vir. 6. ecl. Ilice sub nigra pallentes ruminat herbas. Pl. l. 10. c. 73. Ruminãt cerui, cũ a nobis aluntur. Trãslate pro iterũ memoria reuoco, & diligẽter perpẽdo, [*Considerare diligentemente*,] Varro Bi marco, ut citat Nonius: Odysseã Homeri ruminari incipies. Idẽ Tanaquile, apud eundem Nonium Varro. Nõ modo absens de te sæpius cogitabit, sed etiam ruminabitur humanitatem suam. Ru minatio. Pli. li. 11. c. 37. Quibus neque dẽtes utrinque, neq; rumi natio. Ruminatio, rei cuiuspiam in memoriam reuocatio. Ci. Att. l. 2. Quid ageretur, de ruminatione quotidiana.

RVMIS, ruma, [*Mammelle*,] idest, mamma. Rumis (inquit Festus) mam ma dicitur. unde & rustici appellãt hœdos Subrumos, qui ad huc sub mammis habentur. Varro 2. de re ru. c. 11. Mamma rumis, siue ruma, ut ante dicebant. inde Subrumi, agni lactentes.

RVMO, as, [*Metter la mammella in bocca*,] antiquis idẽ erat qđ lacto, qua si rumã in os insero. unde Irrumare, qđ olim nihil aliud erat, q̃ ru mam, i. mammam in os pueri inserere. postea ad fœdæ libidinis si gnificationem translatum. Rumare item antiqui dixerunt pro ru minare, teste Festo. nam & Rumam, si Seruio credimus, iidem pro rumine dixerunt, idest, pro eminente sub collo parte.

RVMOR, oris, [*Rumore, fama, nouella*,] φήμη, sermo in populo, sine cer to auctore, de recẽti dispersus re. Ci. in Phil. Improbissimis rumo ribus dissipatis. Ter. in An. Meum gnatũ rumor est amare. Cic. ad Cassium, li. 12. epi. Nihil perfertur ad nos, præter rumores de op presso Dolabella. Idẽ Att. li. 16. Rumoris nescio quid afflauerat. Hor. 2. Ser. Sa. 6. Frigidus a rostris manat per cõpita rumor. Vir. 12. Aen. Rumoresq; serit uarios. Aliquando pro studio, [*Fauore*,] Vir. 8. Aen. Iter inceptum peragunt rumore secundo.

RVMPO, pis, rupi, ruptum, [*Rompere, spezzare*,] ῥήγνυμι, frango, scindo. Vir. l. 5. Ae. Nodos, & linea uincula rupit. Rumpere uincula, carcere sese, aliumve è custodia eximere. Ci. in Cat. Adiũgit grauẽ pęnã municipib. si quis eorũ uincula ruperit. Interdũ p̃ defatigare, [*Strac care*,] Ter. in Hec. Vt me ambulãdo rũperet. Rũpere silentiũ, & Rũ pere uocẽ, est rẽ silẽtio aliquãdiu suppressã eloqui, [*Parlare*,] Vir. Ae. Quid me alta silẽtia cogis rũpere? Idẽ 2. Ae. Cõposito rũpit uocẽ & me destinat aræ. Rũpere moras, est auferre moras, festina re, [*Affrettare*,] Vir. l. 3. Ge. En age segnes Rumpe moras. Rũpere fidẽ, est fidẽ uiolare. Oui. epi. 23. Rupta, quã ruptã sũ mihi questa, fidẽ. Rũpi itẽ dicũtur, quæ nimia tensione dissiliunt. Ci. in Vatin. Vt aliquãdo ista, quæ sunt inflata, rũpantur. inflatas rũpere uesicu las, apud eũdẽ 2. Di. Hor. 2. Se. Sa. 4. Si te ruperis, inquit, Par eris. Hinc, Rumpi inuidia & Rumpi malis, pro grauiter discruciari, & uix ferre posse, [*Inuidiare*,] Vir. 7. ecl. Inuidia rumpãtur ut ilia Co dro. Ci. Q. F. li. 3. His malis reip. quibus antea rumpebar, nunc ne mouetur quidem. Rumpo, pro rumpi facio. Mar. li. 10. Grandis ut exiguam bos ranam ruperat olim: Sic, puto, torquatus rũpet Ota cilium. Ruptus, a, um. Virg. 1. Ge. Vicinæ ruptis, inter se legib. ur bes Arma ferũt. Ruptor, oris. Liu. 4. Hiccine est, inquit, ruptor fœ deris humani, uiolatorq; gentium iuris?

RVMPI, porum, [*Rampolli, rafoli*,] qui & Traduces dicuntur, brachia sunt uitium, quibus ex arboribus in arbores traducuntur, & sibi mutuo connectũtur. Var. lib. 1. de re ru. c. 8. Ex arboribus in arbo res traductis uitibus uinea fit: quos traduces, quidam rumpos ap pellant. Quibus ea uerbis Varr. manifestum est, eosdem esse Rũ pos, qui alio nomine traduces dicuntur. hisce autẽ nominib. non arbores ipsas significari, (ut quidam putauerunt) neque rursus ui tes ipsas, sed quædam uitiũ ueluti brachia, a sua utrinque matre porrecta, & circa medium arborũ interuallum sibi occurrentia, ibi demq; connexa, planum fit. Col. testimonio. li. 5. ca. 6.

RVMPOTINVM, arbustum, genus arbusti Gallici, a rumpis, idest tra ducibus nomen habens, qui utrinque a matre exporrecti, & cir ca medium arborum duarum interuallum sibi occurrentes, conne ctuntur. Col. li. 5. ca. 6.

RVMPOTINETVM, locus rumpotino arbusto consitus, uel ipsum ar bustum rumpotinum. Col. li. 5. ca. 6.

RVMVSCVLVS, paruus rumor. Ci. At. l. 2. Hominum rumusculos.

RVNA, teli genus latiore habẽs cuspidẽ: a quo Runatus, i. runa, arma tus. Ennius. Runata recedit: idest pilata, ut exponit Festus.

RVNCINA, næ, fabrile instrumentum esse constat: id tamen quale sit, uideo non satis conuenire inter eruditos. Nos Runcinã puta mus, quã uulgus hodie Planulã uocat, qua fabri assamenta radũt & læuigant. idq; ut ita censeamus, adducimur Plinij testimonio l. 16. c. 42. ubi sic habet: Abies ualuarum repagulis, & ad intesti na opera aptissima ramẽtorũ crinibus pampinato semper orbe se se uoluens ad incitatos runcinarum raptus. Runcina item a Ro manis dea credita est, quæ rũcationi præesset. Augustinus li. 4. de Ciui. Cum runcantur segetes, deam Runcinam præfecerunt.

RVNCO, as, [*Espurgare l'herbe cattiue*,] βοτανίζω, herbas inutiles, frutĩ cesve noxios euello: ut, Runcare spinas, apud Catonẽ de re ru. c. 2. Runcare segetẽ, est herbis noxiis expurgare. Pli. l. 18. c. 21. Si ligine far, triticũ, semẽ, hordeũ occato, sarrito, runcato. Hinc Rũ catio. Col. l. 2. c. 9. Frequentẽ exigunt sarritionẽ & runcationem, ut herbis liberentur. Runcator. Col. l. 11. c. 3. Quæ præterea, in telligi oportebit nullam operam postulare runcatoris.

RVO, is, rui, rutum, & ruitum, [*Ruinare, cadere precipitare*,] ἐρείπω, ca do, concido. Vir. 2. Ae. Ruit alto a culmine Troia. Ter. Hea Quid si nunc cælum ruat. Translate pro effundo, [*Vscire*,] Vir. l. 6. Vnde ruunt totidem uoces responsa Sibyllæ. Pro decipi. Ci. l. 3. Of. Em ptorem pati ruere, & per errorem in maximam fraudem incurre re. Pro euertere, seu diiicere. Et sic habet accusatiuum, cũ alibi absolutum sit. Vir. l. 1. Geo. Cumulosq; ruit male pinguis arenæ. Idem 1. Aen. Spumas salis ære ruebant. Pro festinanter ire, seu in præceps ferri, [*Andare in fretta*,] Idẽ l. 10. Quo moriture ruis. Pro impellere, [*Spingere*,] Ter. in Ad. Cæteros ruerem, agerẽ, raperẽ. Pro eruo, siue eximo. Vir. lib. 11. Confusa ruebant Ossa focis. Pro crepare, & graui sonitu quodammodo ruinam minari. Idem li. 1. Geo. Ruit arduus æther, idest tonitru percrepat. Ad eundem mo dum cæli ruinam, idem l. 1. Aen. Pro tonitru posuit. Fluctibus (in quit) oppressos Troas cælique ruina. Ver ruit, idest ad finem pro perat. Idem 1. Geo. Vel cum ruit imbriferum uer. Nox ruit, idem 6. Aen. Ruere nubem est emittere. Vir. 2. Ge. Et ruit atram Ad cæ lum picea crassus caligine nubem.

RVPES, is, [*Ripa*,] ἀπόρρωξ, mons præruptus: a rũpendo. Cæs. 2. Bel. Gal.

RVPICAPRA, capra siluestris quasi rupium capra. Pli. li. 11. ca. 37.

RVPTVS, a, um, [*Rotto, spezzato*,] ῥαγείς, fractus. Vir. 2. Ge. Qua ui ma ria alta tumescãt Obiicib. ruptis. Testamentũ, ruptũ, cui opponi tur Ratum. Ci. de Or. Testamentum ruptũ, ratũ. Aliquãdo Ruptũ dicimus, membris tractum ex diutino labore, [*Stanco*,] Apul. Quo usque ruptum istũ asellum, nunc etiã claudum, frustra pascemus. Aliquãdo pro eo sumitur, qui uestib. est laceris & pãnosus. Mar. Qui tanet ruptos dic mihi Galle quis est?

RVRALIS, & hoc le, [*Della uilla*,] ἀγροικός, qđ ad rus ptinet. unde Ru rales dij, Merc. Panq;, quibus sacrificabant placẽtas, & uinũ. qua de re extat non inuenustum Leonidæ Græci poetæ epigramma.

RVRESTRIS, & hoc stre, [*Della uilla*,] ἀγροῖκος, quod est ruris. Apu. Ru restri uocabulo uulgus indoctum rutas taureas appellat.

RVRICOLA, æ, [*Contadino*,] γεωργός, qui rus colit. Col. l. 10. cap. 31. Hęc ne ruricolæ paterentur monstra? Oui. 5. Met. Ruricolasq; bo ues leto dedit. Aratrum ruricola. Oui. 4. Trist.

RVRO, [*Viuer in uilla*,] ἀγραυλέω, rusticor, ruri ago. Pla. in Cap. Dum ruri rurant homines. Ruror, aris, deponens. Varro Serrano, ut an notauit Nonius, Dum in agro studiosius ruror.

RVRSVS, & Rursum, [*Di nuouo*,] αὖ, αὖθις, iterum, denuo. Cice. pro Mur. Facis, ut rursus plebs in Auentinum seuocanda uideatur. Ter. Eun. Inimicitiæ, induciæ, bellum, pax rursum. Rursus, & De nuo coniuncta. Pla. in Pœ. Reuertor rursus denuo Carthaginem.

Ter. in Hecy. Trepidari sentio, & cursari rursum prorsum. Donat. Rursum, proprie retro, prorsum ante significat: & est prouerbiale: sicut dicimus, Rursum, deorsum, intro, foras: hac, illac. Quandoq; pro econtrario. Vir. Haud rursum enodes trunci resecantur.

Rvs, ruris, [*Villa, possessione, contado*,] γωρίον ἀγρὸς, prædium rusticũ, ita dictum, teste Var. lib. 4 de Lin. Lat. quod in eo quotannis rursum eadem fiant, ut capiatur fructus. Ci. pro Rof. Am. Habet animi relaxandi causa rus amœnum. Vir. 3. Geo. Luciferi primo cum sidere frigida rura Carpamus.

★**Rvscino**, onis, oppidum in extremis galliæ finibus, non procul a montibus Pyrenæis. Plin. li. 3. cap. 4.

★**Rvspina**, oppidum Africæ, proprie dictæ, non procul ab Adrumeto. Plin.

Rvspor, ruspari, [*Inuestigare*,] μεταλλάω, antiquis in usu fuit pro scrutari, seu diligenter inquirere. Accius Nyctegresia, ut citat Nonius: Vagent ruspantes siluas. Sic Ruspari latebras, apud Festum. Translatio sumpta a gallinis, quæ ruspari proprie dicũtur cum escam quærentes terram scalpunt. Hinc Corruspor, conquiro. Pla. Corruspare tua consilia in pectore.

Rvssvs, & Russeus, nomina coloris, ad rufum inclinatis, dilutius tñ rubẽtis. unde in factionib. aurigantiũ Russati dicebantur, qui hoc colore erant exornati. Vide Thylesium in libello de coloribus.

Rvstica, uinalia, τὰ ἀλῶαια, xiii. Kl. Gal. Sept. celebrabantur, quo die primũ in urbẽ uinum deferebant. Festus auctor est, a Latinis primum diem hunc fuisse institutum, qui aduersus Mezẽtium pugnaturi, uinum Ioui eo die libarunt. i. xiiij. Kal. Septemb.

Rvsticanvs, na, num, [*Di uilla*,] ἀγροικος, rusticus. Cice. 3. de Orat. Quod loquitur, priscum uisum iri putat, si plane fuerit rusticanum. Idem pro Rof. Am. Vita rusticana.

Rvsticarivs, a, um, ἀγροῖκος, quod ad rus, aut rusticum pertinet. Vnde, Falces rusticarias dicit Var. 1. de Re rust. ca. 22.

Rvsticatim, [*Villanamente*,] ἀγροίκως, pro rustice. Pomp. Ego rusticatim tangam, urbanatim nescio.

Rvsticatio, actus rusticandi. Cic. de Amic. Rusticationes communes. Col. li. 11. ca. 1.

Rvsticitas, atis, [*Rusticita, uigliaccaria*,] ἀγρότης, urbanitati cõtraria. Mart. lib. 7. Hirsutum, & dura rusticitate trucem. Quandoque pro inepta & timida uerecundia. Oui. in arte. Et, si rusticitas non uetat, ipsa rogat. Ibidem: Rusticitas, non pudor ille fuit.

Rvsticor, aris, [*Viuer in uilla*,] ἀγραυλῶ, ruri dego. Cicero Tironi, Liceat modo rusticari. Idẽ Atti. Si rusticatur, quid scribat ad te, ut sciam.

Rvsticvla, auis perdici similis, nisi quod rostrum longius habet. Pli. li. 10. ca. 38. Mar. li. 13. Rustica sum perdix.

Rvsticvlvs, a, um, [*Rozo*,] dimi. subrusticus .i. qui moribus non nihil rusticis est præditus. Ci. pro Sex. Sensit rusticulus non incautus, suũ sanguinem quæri. Mar. li. 10. Rusticulum nimis libellum.

Rvsticvs, a, um, [*Cosa pertinente a uilla*,] ἀγροῖκος, ut, Domus rustica. Cic. pro Quint. Erat ei pecuaria res ampla, & rustica sane bene culta, & fructuosa. Pro Rosc. Amer. Vita hæc rustica, quã tu agrestẽ uocas, parsimoniæ, diligẽtiæ, iustitiæ magistra est. Quãdoque Rusticus dicitur, moribus, & uita incultus. [*Rozo*,] Virgi. a. Egl. Rusticus es Corydõ. Quint. li. 2. c. 11. Manus indoctę ac rusticæ. Vnde ueteres Rustice pro barbare usurpabãt, sicut imperite, ut soler rusticus, [*Scioccamente*,] Ci. 3. Offi. Vrgẽt sane rustice, negãt enim posse, & in eo perstãt. Rusticus, ci, subst. agricola, siue ruri habitans, [*Contadino*,] Pla. in Merc. urbani fiunt rustici. Vir. 2. Geo. Curas uenientem extendit in annum Rusticus. Ci. in Ora. Sermo non modo urbanorum, sed etiam rusticorum.

Rvta, orum, apud iureconsultos, quasi eruta dicuntur, ut arena, creta & his similia, nondum in opus conuersa. Festus. Ruta cæsa, dicuntur quæ uenditor possessionis, sui usus gratia conciderat, exceptis dafq; contraxerat. Vlp. in l. fundi de act. empt. & uend. Si ruta cæsa excipiantur in uenditione, ea placuit esse ruta, quæ eruta sunt, ut arena, creta & similia: Cæsa ea esse, ut arbores cæsas, & carbones, & his similia. Murius l. In rutis de Verborum significationib. In rutis, & cæsis ea sunt, quæ terra non tenentur, quæq; opere structili tectorio. e non continentur. Ne in rutis quidem & cæsis pro uerbialis locutio est, qua usus est Cic. 2. de Orat. pro, Nulla parte. Sed dicet te (inquit Ci.) cum ædea uenderes, ne in rutis quidẽ & cæsis solum tibi paternum recepisse.

Rvta, [*Ruta*,] πήγανον, herba nulli non nota. etiam hodie nomen uel apud uulgum retinens, luminibus claritatem afferens, sed Venerem coercens, dictam uolunt, quod una ex omnibus herbis, ob multiplicẽ eius usum, maxime eruatur. Oui. 2. de Remed. Vtilius sumas acuentes lumina rutas. Hinc Rutaceus, a, um, ex ruta cõfectum. Rutatus, ta, tum, ruta cõditum: ut, Mustum rutacum. Pli. In uenio mustum rutatum populo datum. Rutati lacerti, ruta conditi. Mar. li. 10. Secta coronabunt rutatos oua lacertos.

Rvtabvlvm, li, auctore Festo, instrumentum, quo rustici utuntur in proruendo igne, panis coquendi gratia. Col. li. 12. ca. 18.

Rvtilesco, [*Risplendere*,] ξανθίζομαι, rutilus fio. Pli. li. 8. cap. 55. In alpibus candidi lepores, niue liquescente rutilescunt.

Rvtilo, as, [*Far risplendere, risplendere*,] ξανθίζω, aliquando actiuum, idem quod rutilum facio. Pli. l. 28. c. 1. Gallorum hoc inuentum rutilandis capillis. Comæ promissæ, & rutilatæ. Liu. lib. 8. cap. 12. Crinis rutilatus, Tacit. li. 20. Interdum neutrum est absolutum, significans, rutilo colore resplendere. Virg. 8. Aen. Arma inter nubem cœli in regione serena Per sudum rutilare uident.

Rvtilvs, la, lum, [*Risplendente*,] πυρρὸς, color ex flauo rubescens, cum quadam splendoris exuberantia. Pl. l. 8. ca. 18. Albis maculis colorem rutilum distinguentibus. Cic. in Som. Scip. Rutilus fulgor, quem Martem dicitis.

★**Rvthani**, populi Galliæ Aquitanicæ, Narbonensis prouinciæ, uulgo Rhodez. Alij sunt in Sarmatia Europæa.

Rvtrvm, rutri, σκαφεῖον, quo quid eruitur: a ruendo: nam ut aratum Aratrum, sic rutrum Rutrum facit. Festus: rutrum tenentis iuuenis effigies in Capitolio ephebi fuit. Plin. lib. 36. cap. 23. Experimentum marmorati est in subigendo, donec rutro non cohæreat. Cato. c. 11. Oporter habere uillicũ palas sex, rutra quatuor. Diminuriuum est Rutellum. Luc. li. 9. Sat. ut citat Nonius: Rutellum unum affert.

Rvtvba, ueteres turbationem appellabant, teste Nonio. Varro Seaagef. Nunc fumus in rutuba. Est etiam Rutuba Liguriæ fluuius. Plin. lib. 3. cap. 5.

Rvtvli, ῥουτοῦλοι, antiquissimi Italiæ populi, q Latij partẽ tenuerũt, Ardeæ proximã. hi duce Turno aduersus Aeneã bella gesserũt, ut late describit. Vir. sex posterioribus Arn. suæ libris. Plin. l. 3. ca. 5.

★**Rvtvpiae**, Britanniæ insulæ portus. Ptol. lib. 2. cap. 3.

★**Rvtvpinvm**, p. p Promontorium Britanniæ. Luc. li. 6. Rutupinave littora feruent, &c.

DE LITTERA S

S LITTERA semiuocalis, ut quæ sonum suum a uocali auspicetur, & in se ipsam terminet.

S ANTE A

Saba, σαβαὶ, Steph. ciuitas regia Aethiopiæ, inquit Iosephus, quam postea Cambyses a sororis suæ nomine, Meroen de nominauit. hanc Nilus circundans, inexpugnabilẽ reddebat. Dicta Saba, ἀπὸ τοῦ σέβειν, colere & uenerari, quia thus mittit, quo in sacrificiis utuntur. Sunt qui dicant Saba, Arabum, lingua mysterium significari. Hieronymus uero conuersionem sonare autumat:

Sabaei, σαβαῖοι, populi felicis Arabiæ, ditissimi siluarum fertilitate odoriferæ: quorum metropolis est Saba, quam Strab. li. 16. Meriabam uocat. His proxima est (inquit) felicissima Sabæorum terta, quæ maxima natio est. Apud hos thus, & myrrha, & cinamomum nascitur. in ora etiam balsamum. Ioseph. li. 1. a Saba Cõ filio, qui a Cham ortus fuit, dictos Sabæos affirmat. Seruius putat ἀπὸ τοῦ σέβεσθαι, uenerari, quod deos ipsorum thure uenerantur. Vir. 1. Geo. India mittit ebur, molles sua thura Sabæi.

Sabævs, a, um, σαβαῖος, Col. lib. 10.

Sabaoth, Hebraicum nomen, pluralis. n. & f. ge. exercitum sonans, uel militiam. unde dominus Sabaoth, aliquoties in sacris litteris occurrit, pro, Dominus exercituum.

Sabatia, Pomponio, Plinio. Vadum Sabatium, oppidum Liguriæ maritimum, olim nobili portu insigne. Hodie Sauona.

Sabbatarii, dicti Iudæi a Romanis, quod Sabbata superstitiose colerent. Mar. lib. 4. Quod ieiuna Sabbatariorum.

Sabativs, Bacchi cognomen, ἀπὸ τοῦ σεβάζειν, quod uerbum Phrygibus, aliisq; nonnullis barbaris ualet bacchari. Val. Max. Cœlius Rhodig. lib. 7. cap. 15.

Sabbatvm, ti, [*Sabbato*,] σάββατον, Hebræi septimũ quenq; hebdomadæ uniuscuiusq; diẽ appellabãt, quẽ ethnici Saturni diẽ nominant. quo die Iudæi ab opere omni feriabantur. Deum mundi architectum imitati, quem sacræ litteræ tradunt, confecta sex dieb. mundi machina, eaq; exornata, septime die quieuisse. unde & Sabbatũ uocauerunt: quæ uox Hebræis diem quietis significat. Apud Hebræos quoque Sabbarum teste Iosepho, pro septimana accipitur, unde illud in Euangelio. Ieiuno bis in Sabbato.

Sabaa, Syrorum lingua, mensis Februarius dicitur.

Sabellicvs, ca, cum. Vir. 3. Ge. Dentesq; Sabellicus exacuit sus.

Sabelli, populi a Sabinis orti, qui iocolunt montes, qui sunt inter Sabinos & Marsos, olim Samnites dicti, teste Pli. li. 3. c. 12. Hinc Sabellus, a, um. Virg. 2. Geo. Marsos pubemq; Sabellam.

Sabinam, p. c. Illirij appellabant telum uenabuli simile. Ennius, Illirij restant sicis, sabinisq; fodentes. Hæc Festus.

Sabini, populi in quarta Italiæ regione, non procul a Roma, a religione & cultu deorum cognominati, quasi Sebini, ἀπὸ τοῦ σέβειν. Silius uero, a Sabo auctore gentis, Sabinos dici putant. qui lib. 8.

ait: Pars laudes ore ferebant Sabe tuas, qui de patrio cognomine primus, Dixisti populos magna ditione Sabinos. Hos Pli. Apennini iugis uallatos utrinque scribit. Stra. Sabinos, ait, angustum incolere agrum in longitudinem protensum, a Tiberi usq; Nomentum oppidum, stad. mille usque ad Vestinos.

★Saabs, fluuius Carmaniæ, in sinum Persicum illabens. Plin.

★Satbrina, fluuius Britanniæ insulæ.

Sabuletum, ti, ψαμμαθών, locus in quo sabulum abundat. Plin. lib. 27. cap. 8.

Sabulo, onis, [Sabbia, arena,] ἄμμος, Sabulum, Col. l. 4. ca. 33. & Var. 1. de re ru. c. 9 Rodus, arena, sabulo, argilla.

Sabulosus, sa, sum, [Pien di sabbione,] ἀμμώδης, plenum sabulo. Pli. lib. 13. cap. 4.

Sabulum, li, [Sabbione,] ἄμμος, arena crassior, ponderosiorq;. Plin. lib. 17. cap. 34.

Saburra, urræ, [Sabbione, bellestra, saorna,] ἕρμα, proprie sabulum nilius, & crassius, quo naues onerari solent, usque ad certam mensuram, quo stabiliores sint. Pli. l. 10. c. 23. Angustias petere, mox saburra stabiliri. Li. 27. Onerarias ducere multa saburra grauatas. Priscianus præcipit in hac uoce b, litteram esse geminandā. quod an uerum sit, ipse uiderit: Virg. certe primam syllabam corripit, l. 4. Geor. Fluctu iactante saburram.

Saburro, ἑρμάζειν, saburra onero, & stabilio aduersus uim uentorum. Pli. l. 18. c. 35. Echini sese arena saburrantes tempestatis signa sunt. Solinus: Grues sublatis lapillis saburrantur.

Saburratus, a, um, saburra oneratus, translate quouis modo expletus. Plau. Cist. Vbi saburratæ sumus, largiloquę sumus.

★Sacaa, arum, Scythiæ Asiaticæ populi, Iaxarti fluuio uicini. Ptol. tab. Asiæ 7.

Saccaria, æ, σακκοπωλική, saccorum mercatura. Apul. l. 1. de Asi.

Saccarius, qui saccis gestādis uictum quæritat. Paul. l. Qui fundū de Contrahen. empt. Si quid ex sacco saccarij cecidisset.

Saccharum, ri, pe. co. [Zucchero,] σάκχαρον, nascitur in Arabia, India, Creta, Italia, & Sicilia. Pl. l. 12. c. 8. Saccharum & Arabia fert, sed laudatius India. est autem mel in arundinibus collectum, gūmi modo candidum, dentibus fragile: amplissimum nucis tantū auellanæ magnitudine, ad medicinæ tantum usum. Hæc Pli. Hodie præstantissimum aduehitur saccharum ex Fortunatis insulis, quas Canarias uocant, in metæ formæ redactum. nascitur & in Aegypto, Cypro, Rhodo. Galeni sæculo saccharū uix notū erat.

★Sacciaza, oppidum Asiicæ.

Saccipercium, cij, e sacco & pera: maior crumena, & minor marsupij receptaculum. Plaut. in Rud. Marsupium plenum argenti fuit in sacciperio.

Saccularij, orum, apud iureconsultos accipiuntur pro fraudulētis impostoribus, qui uetitas in sacculo artes exercent, & partem subducunt, partem subtrahunt, quos Vlpianus ait plusquam fures puniendos, de extraordinar. criminalib. lege Saccularij.

Sacculus, & Saccellus, [Sacchetto,] σακκίον, marsupia. A senn. Sacci, unde sacculi, & saccelli. Saccus frumentarius, quo frumentum geritur. saccus niuarius, idest colum ex lapide spongioso, ad colandas aquas ex niuibus resolutas.

Saccus, ci, [Sacco,] nota res: quippe quæ non modo apud Græcos & Latinos, uerum & apud Italos, Hispanos, Flandros, Germanos, Gallos, multarumq; aliarū linguarū homines eodē nomine dicatur. Hor. 1. Ser. Congestis undiq; saccis Indormis inhians. Cic. 3. Ver. Cum ciuitatibus frumentum, cilicia, saccos imperaret.

Sacellum, li, ἱερὸν, locus paruus Deo sacratus cum ara. Ci. de Leg. agr. Sunt loca publica urbis, sunt sacella.

Sacer, cra, crum. [Sacro,] ἱερὸς, uenerabile, & consecratum. Vir. lib. 8. Aen. Extulit os sacrum cœlo, tenebrasq; resoluit. Pla. Men. Ego te sacrā coronā surripuisse Ioui scio. Miscere sacra profanis, Hor. li. 1. epi. 17. Aedes sacra, Cic. Brut. li. 13. Arces sacræ, Vir. li. 3. Ge. Capit nonnūquā pro execrādo, scelesto, [Scelerato,] Hor. l. 2. Ser. Sat. 6. Incestabilis, & Sacer esto. Idem li. 3. Aen. Quid non mortalia pectora cogis Auri sacra fames? Antiquitus homo sacer, dicebatur, qui post diras execrationes, pestis alteriusve calamitatis expiandæ gratia, alicui deorum immolabatur. Macr. l. 3. Sat.

Sacer ignis, ἐρυσίπελας, morbus cuius multa sunt genera, quæ apud Plin. habentur l. 26. c. 11. Celsus li. 5. Sacer quoque ignis malis ulceribus annumerari debet. Hæc Cels. in pecudibus (nam & eas infestat) Pusula appellatur. Col. l. 7. c. 5. Est etiam insanabilis sacer ignis, quam Pusulam uocant pastores. Inter sacri ignis species, numeratur, quem uulgus ignem S. Antonij uocat. a Plinio, ni fallor, Zoster appellatur, medium hominem cingens, & ubi cinxerit enecans.

Sacer mons, ἱερὸν ὄρος, trans Anienem fluuium ultra tertium milliarium appellatur, quem plebs Romana post expulsos reges, cū nexu potentiorū premeretur, secessione facta a patribus, urbeq; relicta, occupauit: neque nisi impetratis suis sacrosanctis magistratibus, cum patribus rediit in gratiam. Liu. lib. 2.

Sacer morbus, [Mal caduco,] ἱερὰ νόσος, ἐπιληψία, idem qui & comitialis, quod comitia dissolueret; & Herculeus, quod Hercules eo laborasse dicatur. sacer autē idcirco dici putatur, quod sanctissimam hominis partem, i. animæ rationalis domicilium infestet.

Sacer serpens, ἱερὰ, serpentis genus admodum exiguum, adeo tamen pestilens, ut uel maximi angues uenenum eius reformident, eoque adueniente diffugiant. Magnitudo hui. ad cubitum, species hirsuta.

Sacerdos, tis, [Sacerdote, prete,] ἱερεύς, qui Deo dicatus est ad sacrificia facienda. Ci. 4. Aca. Sacerdotes deorum, uacationem habēt. Apud Romanos uaria erant sacerdotum genera, Flamines, Diales, Martiales, Quirinales, Salij, pōtifices minores, pontifices maximi, reges sacrorum, sacrificuli, & Galli, qui Cybeles sacra faciebant. Oui. 3. Am. el. 7. Ille ego Musarum purus, Phœbique sacerdos. Virg. 6 Aen. Quiq; sacerdotes casti, dū uita manebat, Quiq; pij uates. Sacerdos, tis, genere fęm. Vir. 6 Aen. Nā sæui magna sacerdos. Idem. 3. Cursusque dabit uenerata sacerdos.

Sacerdotalis, le, [Sacerdotale,] ἱεροπρεπής, quod ad sacerdotem pertinet. Liu. 5.

Sacerdotissa, æ, [Sacerdotessa,] fœ. gene. dixit Gel. quamuis Sacerdos communi gen. sit, li. 7. c. 15. Cæremoniæ, quas Flaminicas sacerdotissas Diales seorsum aiunt obseruitasse.

Sacerdotium, tij, [Sacerdotio, beneficio,] ἱερωσύνη, modo sacerdotis dignitatem significat: ut est illud: Fungi sacerdotio. Cic. pro domo: Licinia, uirgo uestalis, sanctissimo sacerdotio prædita. Modo sacerdotis prouentum. nam apud Gentiles sacerdotia fuerunt qualia nos Christiani minus Latino in hac significatione uocabulo Beneficia appellamus. unde Liu. li. 9. Gens Potitia, cuius ad arā Herculis familiare sacerdotium erat, idest ea Pinariorum familia sacerdotes erāt Herculis. Nec alio sēsu Tacitus de Othone: Adolescentes auitis, & paternis sacerdotijs in solatium reposuit. Liu. 30. In eius locum pontifex (nam duo sacerdotia habuit) Sulpicius Galba.

Sacoma, p. p. genitiuo, tis, σήκωμα, æquipondium: i quod in libra apponitur ad æquilibrium faciendum. Vitr. li. 9. c. 3. de Archimede: Aurum ad sacoma appendit redemptori.

Sacra via, ἱερὰ ὁδὸς in urbe Romana uocitata est quod in ea ictū fędus sit inter Romulum & Tatium: siue quod continuo ea uehebātur sacerdotes Idulium sacrorum cōficiendorum causa. Extendebatur autem a domo regis sacrificuli usque ad sacellum Streniæ, & rursus a regia usque in arcem. Cic. pro Planc. Si quando iactor in turba, non illum accuso, qui est in summa Sacra uia. Hanc Hora. Sacrum cliuum uocauit.

Sacramentum, [Sagramento,] quid proprie fuit ueteribus, explicat Var. li. 4. de Lin. his uerbis: Sacramentum a sacro: & qui petebat & qui inficiebatur, uterq; quingēta æris ad pōtificem deponebat. qui iudicio uicerat, suum sacramentum a sacro auferebat: uicti ad ærarium redibant. Ex quibus uerbis constat, Sacramentum antiquis aliud nō fuisse, quam pecuniam ipsam a duobus contēdentibus apud pontificem ea lege depositam, ut, qui sponsione uicisset, suam integram auferret, uicti pecunia ærario uindicaretur. Ci. de Or. Agerēt tecum Pythagorei: quibus cum tibi iusto sacramento contendere non liceret. Iniustis uindictis & sacramentis fundos alienos petere. idem pro Mil. Sacramentum item, interprete Festo, dicitur quicquid iusiurandi sacratione interposita geritur. Hinc sacramentum militare, quo milites in uerba imperatoris sui iurabant, quod nisi præstitissent, iusti milites non uidebātur, eoque soluti, in hostem legitime pugnare non poterant. Legitima (inquit Seru.) militia erat eorum, qui singuli iurabant pro rep. se esse facturos, nec discedebant nisi completis stipendiis, & Sacramentum uocabatur, [Giuramento,] Vegetius de re militari l. 2. Milites iurare solent, & ideo militiæ sacramenta dicuntur. Iurant autem se omnia strenue facturos, quæ præceperit imperator, nunquam deserturos militiam pro Romana rep. Iuue. Sat. 16. Sacramēta signate pro ipsis militibus posuit. Præmia nunc alia atque emolumenta notemus Sacramentorum: i. militum iuramento rogatorum. Sue. in Cæs. Sanxit ne quis ciuis maior uiginti annis minorve decem, qui sacramento non teneretur, plus triennio cōtinuo Italia abesset. teneri sacramēto est obligari per sacramentum. Sacramēto contendere, quid sit, iam ex Varrone docuimus. Sacramento rogari, iureiurando adigi. Quint. l. 11. c. 1. Qui uelut sacramento rogati, uel etiam superstitione constricti, nefas ducunt a suscepta semel persuasione discedere.

Sacrani, populi Italiæ, Romæ uicini, qui a Corybante quodam, Magnæ matris sacerdote, ea loca tenente initium duxerunt. A sacrificando dicti. Corybantium enim erat, Matri deum sacra facere. Seruius tamen Ardeates intelligi putat, propter uer sacrum, quod apud eos immolationis genus erat, quo grauibus periculis adducti, uouebāt, quæcunque proximo uere apud se animalia nata essent se immolaturos. Vide Seruium in illud Virg. 7. Aene. Et Sacranæ acies.

Sacrarium,

SACRARIVM, ſacrarij, [*Sacreſtia,*] ἱεροφυλακεῖον, ἄδυτον, locus ſacer in templo, in quo ſacra reponuntur. unde a Ci. Sacrarium bonæ deæ nominatur. Sene. lib. 5. Quæſt. Arcana illa rerum naturæ ſacra in teriori ſunt clauſa ſacrario. Aegeſip. lib. 5. ſcribit, ſacrarium templi Hieroſolymorum fuiſſe profanatum a gentibus, quo ſolus ſemel in anno princeps ſacerdotũ ſolebat intrare. Quid interſit inter ſacrum locum & Sacrarium, oſtẽdit Vlp. in l. Sacrar. de Diuiſ. re. inquiens: Sacer locus eſt conſecratus: Sacrarium, in quo ſacra reponuntur. Suet. tamen de Auguſto, non tã pro ſacrorum repoſitorio, quam pro ſacello, locoq; ſacrato ſumpſit. Natus eſt, inquit, ad capita bubula, ubi nunc ſacrarium habet. Ponitur & Sacrarium pro lararıo in ædibus priuatis. Ci. ad Memmium li. 15. Euandro, qui habitat in tuo ſacrario, multum utor.

SACRATAE, leges, ὅσιοι νόμοι, quibus ſancitum erat, ut ſi quis aduerſus eas feciſſet, ſacer alicui deorum cum familia, pecuniaq; eſſet. Liuius lib. 2.

SACRES, porci, appellabantur qui puri eſſent ad ſacrificium, qui immolabantur, cũ primũ depulſi eſſent ab ubere. Sacres dicti, quod tum primum ad ſacrificia eſſent idonei. Pla. in Men.

SACRICOLAE, [*Sacerdoti,*] p. p. ἱερόδουλοι, miniſtri ſacrorum. Tacit. li. 19. Domitianus turbæ ſacricolarum immixtus.

SACRIFER, ra, rum, ſacra ferens. Ouid. 4. Faſtorum: Eſt dea ſacriferas pene ſecuta rates.

SACRIFICALIS, le, ἱερουργικὸς, ut Apparatus ſacrificalis. Tac. lib. 2.

SACRIFICATIO, onis, [*Sacrificio,*] Cic. 1. de Nat. Deo.

SACRIFICO, cas, [*Sacrificare,*] καθαγιάζω, ſacrum facio. Pla. in Cap. Quando ſacrificat, ad rem diuinã, Samiis uaſis, utitur. Interdum per Sacrificia ueniam peto. Pla. in Pœn. Si hercle illuc unquam factum eſt, tum me Iupiter faciat, ut ſemper ſacrificem, neq; unquam litem. Nam litare, eſt impetrare. Confunduntur tamen.

SACRIFICVLVS, [*Sacerdote,*] ἱεροποιὸς, ſacerdos: a ſacris faciẽdis. Suet. in Domit. Iliaci celatus habitu, inter ſacrificulos uanæ ſuperſtitionis. Rex ſacrificulus, Romæ poſt exactos reges primum creatus eſt, quod quædã ſacra ita inſtituta erant, ut neceſſe eſſet, ea per regem obiri. Liu. lib. 2. Gel. l. 10. c. 15. Super flaminem Dialem in conuiuio, niſi rex ſacrificulus, haud quiſquam alius accumbit. li. 26. Vulgo pontifices, augures, ſacrificuli, reges creentur.

SACRIFICVS, [*Sacerdote,*] ſubſt. ἱεροποιὸς, qui ſacra facit. Oui. 6. Faſt. Martia ſacrifico deductam nomen ab Anco. Sacrificus uero adiectiuum, quod ad ſacra attinet: ut, Sacrificæ tibiæ, quibus utebantur in ſacrificiis. Pli. l. 16. c. 36. Dies ſacrifici, Oui. 13. Met. Ritus ſacrifici, 15. Met. Vellus ſacrifica. Silius li. 3.

SACRIFICIVM, cij, [*Sacrificio,*] θυσία, ſacrum ſeu res diuina. Cic. de Aruſp. reſp. De illo ſacrificio, quod pro ſalute popu. R. Liu. lib. 24. Sacrificio rite perpetrato.

SACRILEGIVM, [*Furto delle coſe ſacre,*] ἱεροσυλία, ſacrarum rerum furtum. Quin. l. 5. c. 10. Si quis ſacrilegium facit, facit & furtum. In Sal. Abiit in ſodalitiũ ſacrilegij Nigidiani. Reũ eſſe ſacrilegij. Quin. l. 4. c. 2. Admittere ſacrilegium, Quint. l. 4. c. 2.

SACRILEGVS, gi, [*Sacrilego,*] ἱερόσυλος, qui rem ſacram, aut profanam de loco ſacro legit, i. furatur. Ter. in Ad. Vbi eſt ille ſacrilegus? Ci. 2. de Legib. Sacrilego pœna eſt, neq; ei ſoli, qui e ſacro abſtulerit, ſed etiam qui ſacro commendatum.

SACRILEGVS, a, um, [*Scommunicato ſcelerato*] adiec. ut artes ſacrilegæ, Manus ſacrilegæ. Oui. 1. de Art. Sacrilegas meretr cum ut perſequar artes. Cic. 7. Verr. Deorum templis & regionibus ille bellũ ſacrilegum ſemper, impiumq; habuit inditum. Ignes ſacrilegos admouere templis, Tibul. lib. 3. el. 5.

SACRIMA, (inquit Feſtus) antiqui appellabant muſtũ, quod Libero patri ſacrificabant pro uineis, & uaſis, & uino conſeruandis.

SACRO, ſacras, [*Sacrare,*] ἱερόω, καθιερόω, Deo dedico, & ſacratum facio. Pli. l. 36. Quem, poſt cæcitatem, uſu reddito, Soli ſacrauit. Sacrare uotum diis, eſt uoto ſeſe aſtringere, [*Far uoto,*] Virg. 8. Aen. Diis Italis uotum immortale ſacrabat. Aliquãdo pro deuouere, & ita morti addicere, ut impune occidi, & uiolari poſsit. Li. 2. Legem tulit ſacrando cũ bonis capite eius, qui regni occupandi cõſilia iniſſet. Sacror, ſacraris, paſsiuũ. Oui. 3. Faſto. Perpetuis olim ſacrabor in aris. Sacratus, a, um, ut, Caput ſacratũ. Vir. 3. Ae. Vittaſque reſoluit Sacrati capitis. Idem 2. Aen. Fas mihi Graiorum ſacrata reſoluere iura. Opus alicui ſacratum. Ouid. 2. Triſt. Sacratior, Sacratius, Sacratiſsimus, Pli. li. 16. c. 44. Nihil habent Druidæ uiſco, & arbore, in qua gignatur, ſacratius. Idem l. 35. c. 4. Numine illis gentibus ſacratiſsimo.

SACROSANCTVM, ἐπιθειαστικὸν, quod iureiurãdo interpoſito erat inſtitutum, ut, qui uiolaſſet, morte pœnas penderet, Cic. pro Balbo: Quid fuit in ea rogatione ſacroſanctum? Idem ibidem: Sacroſanctum nihil eſſe poteſt, niſi quod per populum plebemve ſanctũ uideretur. Sacroſanctus tribunus pl. dicebatur, qui ſine capitali piaculo, attingi uiolenter nõ poterat, ideo principes Romanos legimus tribuniciam poteſtatẽ aſſumere ſibi ſolitos, ut auguſtiores ſe, & ſacroſanctos facerent: id quod in numiſmatis quoq; eorum extat. Tranqui. in Aug. Tribuniciam poteſtatem perpetuam recepit. Tac. l. 18. Decernitur Othoni Tribunitia poteſtas, & nomen Auguſti. Hinc ſacroſanctæ eccleſiæ, e quibus quempiam per uim extrahi nefas putatur.

SACRVM, ſacri, ſubſt. [*Sacramento, ſacro, conſecrato,*] θυσία, ſacrificium. Ci. de Legib. Sacra priuata ꝑpetuo manento. Vir. 3. Ae. Sacra Dionææ matri, diuiſque ferebam. Nonnunquam idẽ quod templum, [*Tempio,*] Paulus Iureconſultus: Sacrilegi, qui publica ſacra compilarint. at qui priuata ſacra uel ædiculas incuſtoditas tẽtauerint, amplius quam fures, minus quam ſacrilegi merentur. Inter ſacrũ & ſaxum, prouerbialis locutio eſt, qua utimur quoties nos in ſummo diſcrimine conſtitutos uolumus ſignificare.

SACRVM PROMONTORIVM, ἱερὸν ἀκρωτήριον, a Ptol. appellatur extremum Luſitaniæ promontorium inter Anam & Chalybem fluuios, quod nunc appellatur Caput Sancti Vincentij.

SAEPE, [*Spesso, ſouente,*] πολλάκις, frequenter. Ter. in Heau. non licet hominem eſſe ſæpe ita ut uult, ſi res non ſinit. Aliquando ornatus cã iũgitur nomẽ Numero, & fit una dictio Sæpenumero, [*Speſſo,*] Ci. filius ad Tironem l. 16. epiſt. Sum totos dies cum eo, noctiſque ſæpenumero partem.

SAEPIVSCVLE, diminu. a Sæpius. Apul. Lacrymæ ſæpiuſcule de gaudio prodeunt. Pla. in Caſ. Sæpiuſcule peccas.

SAEPINVM, p. p. Σαιπῖνον, Ptol. oppidum Samniticum, incolæ Sæpinates: quos Pli. collocat in quarta regione Italiæ.

SAEVIO, uit, uiui, & ſæuij, tum [*Incrudelire*] καταγριαίνω, crudeliter in aliquem agere. Pacuuius: Quid commerui? Quid in me ſæuis pater? Liu. 7. In Tarquinienſes acerbe ſæuitum. Idem Alibi. Cum poſt uictoriam in hoſtem ſæuiret. Aliquando eſt fortiter, & ſtrenue ſeſe gerere. Mar. Belliger inuictis quod Mars tibi ſæuit in armis. Sæuire animis, pro uehemẽter iraſci, [*Iraſi fieramente,*] Vir. 5. Aen. Procedere longius iras, Et ſæuire animis Entellum haud paſſus acerbis. Et lib. 6. Ne ſæui magna ſacerdos.

SAEVITER, [*Crudelmente,*] Plaut. in Pſeu. Cogito ſæuiter, blanditer ne alloquar.

SAEVITIA, æ, [*Crudeltà,*] ἀγριότης, crudelitas. Cicero 1. Offic. adhibenda ſæuitia in famulos, ſi aliter teneri non poſſunt. Plin. lib. 6. cap. 17. proxima inſula, ſæuitia gentium. Ouid. epiſtol. 7. Da breue ſæuitiæ ſpatium. Tacit. li. 5. Quantum ſæuitia gliſcere, miſeratio arcebatur.

SAEVVS, a, um, [*Crudele,*] ἀγριωπὸς, durus, horridus, crudelis. Vir. 5. Ae. Cum ſæuo e ſcopulo multa uix arte reuulſus. Idẽ 1. Aene. Sæuæ memorem Iunonis ob iram. Quandoque pro forti. 1. Aen. Sæuus ubi Aeacidæ telo iacet Hector. Pro irato. Vir. 1. Aen. Et ſæuũ ambobus Achillem. Pro magno, [*Valoroſo,*] 12. Aen. Maternis ſæuus in armis. Pro potẽti. 1. Aen. Non illi imperium pelagi, ſæuumque tridentem. Sæuior. Oui. 13. Met. Tua fulmine ſæuior ira eſt. Sæuiſſimus, Oui. 11. Met. Liu. l. 34. Sæuiſsimo & uiolẽtiſsimo in ſuos tyranno. Vir. 2. Aen. Hic Iuno Scæas ſæuiſsima portas Prima tenet.

SAGA, ſagæ [*Saga, incantatrice,*] φαρμακεύτρια, uenefica, quæ malis artibus cuiquam boni aliquid uel mali conciliat: ita dicta a ſagiẽdo, quod multa ſcire uelit; ut ait Cicer. de Diuin. Horat. 2. Car. Quæ ſaga, quis te ſoluere Theſſalis Magus uenenis, quis poterit deus? Vbi Acron. Saga dicta eſt uenefica, quod ſatis agat, & ea eſt quæ carminibus, & herbis mala hominibus dicebatur uel arcere uel impellere.

SAGACITAS, tis, [*Sagacità,*] ὀξυόσμία, acuta illa ſentiendi uis in canibus, & odorate aliquid deprehendendi. Cice. 3. Tuſcu. Canum incredibilis ad inueſtigandum ſagacitas narium. Translate pro aſtutia, ſeu calliditate, [*Aſtutia,*] Cic. 4. Ver. Qua eſt iſte ſagacitate in his rebus. Sagæ, Scythiæ populi, ijdẽ, qui Sacæ. Mela lib. 3.

SAGACITER, [*Aſtutamente,*] pro aſtute, prudenter, callide. Liu. 27.

SAGANA, p. c. uas in quo aliquid teritur.

SAGARIA, riæ, exercitium uendendi ſaga, ut Lintearia, linteorũ mercatura. Vlp. de trib. act. Exercebat ſagariam, & lintreariam.

★SAGARVS, fluuius Aſiæ. Ptol.

SAGAPENVM, pe. p. σαγάπηνον, ſuccus herbæ ferulaceæ, guſtu acri. Officinæ uocant Serapinum.

SAGATVS, χλαμυδωτὸς, ſago indutus. Sue. in Cæſ. Duobus triclinijs, uno quo ſagati, palliative, altero quo togati diſcumberent. Mart. l. 6. Vis te purpureum Marce ſagatus amem?

SAGAX, cis, [*Sagace,*] ὀξύσμος, a ſagiendo, Idest acute ſentiendo. Cicer. 2. de Diuin. Sagire, acute ſentire eſt: ex quo ſagaces canes. Tráſlate accipitur pro callido, & ſolerti, [*Aſtuto,*] Ci. 3. de Leg. Homo animal prouidum, ſagax, multiplex. Mar. l. 12. Excogitauit homo ſagax, & acutus.

SAGDA, gemma porracei coloris. Pl. l. ult. c. 10.

SAGENA, næ, p. p. σαγήνη, genus retis piſcatorij. Latini. Verriculum appellant. Mani. l. 5. Vaſta circumuallata ſagena.

SAGINA, næ, p. p. σιτισμὸς, cibus quo quis pinguis efficitur: Iuuen. Sat. 4. Propera ſtomachum laxare ſaginis. Sagina dicendi, apud Quin. l. 10. c. 5. eſt dicẽdi ubertas. Quãdoque pinguedo ſuperua-

cua

cta. Iustinus li. 20. Saginam corporis ex nimia luxuria cõtraxit.

SAGINARIVM, rii, σιτιστήριον, locus, ubi saginantur altilia. Var. lib. 3. c. 10. de rust. Pullos anserum includunt saginario.

SAGINATIO. Pl. l. 8. c. 51.

SAGINO, ginas, p. p. [*Ingrassare*,] σιτίζω, pinguefacio. Col. li. 6. ca 8. Herbis fœni uice saginat iumenta. Interdũ ablatiuo iungitur: ut apud eundem l. 5. Formantur offæ, quibus auia saginatur. Et lib 6. c. 27. Hordeo saginandus equus. Saginatus, a, um. Prop. l 4 eleg. 1. Parca saginati lustrabant compita porci.

SAGIO, gis, iui, tum, ἐξιχνεύω, proprie de canibus, qui odoris ductu ferarum uestigia peruestigant, quamuis etiam per translationem accipiatur, pro aliquid acute & callide præsentiscere, Cice. 1. de Diu. Sagire enim sentire acute est, ex quo Sagæ anus, quia multa scire uolunt; & Sagaces canes.

SAGITTA, [*Saetta, frecca*,] τόξευμα, οἰστός, genus teli, quod arcu emittitur. Vir. 12. Aen. Neruo per nubem impulsa sagitta. Cice. Acad. Configere aliquem sagittis. Ouid. Trist. Longeque uolãte sagitta Hora. 3. Carm. Dum tu celeres sagittas promis. Sagitta etiam a rei rusticæ scriptoribus sumitur pro nouissima surculi parte. quia cacumine attenuata sagittæ speciem gerit. Col. li. 3. c. 17 Est & Sagitta herba, ex uluæ generibus. Pl. 21. c. 17. Est & signum cæleste. Pl. l. 18. c. 26.

SAGITTARIVS, a, um, τοξευτικός, quod ad sagittas pertinet. Plin. li. 16. cap. 26.

SAGITTARIVS, tij, [*Sagittario, balestriere, arciere*,] τοξότης, qui sagittas ex arcu emittit. Cicero Attic. lib. 5. Magna tormentorum copia, multis sagittarijs, magno labore, negotium cõfecimus. Est & Sagittarium, signum cæleste, quem alii centaurum Chironem arbitrantur, alij Crocum filiũ Eupheme nutricis Musarũ, post mortẽ precibus Musarum, a Ioue inter astra relatum. Idibus Februarij uespere occidit, ac uehementer hyemat, inquit Columella.

SAGITTIFERA, ra, rũ, οἰστοφόρος, qui fert sagittas. Vir. 8. Aen. Hic Lelegas, Carasq; sagittiferosq; Gelones Finxerat. Sagittifera pharetra, Stat. 1. Achil. Pecus sagittifera, Claud. de hystrice.

SAGITTIPOTENS, pro signo cælesti, quem & sagittarium dicimus. Ci. in Arato: Mense Sagittipotens solis eum sustinet orbem.

SAGMINA, Romani herbam appellauere, quam Græci ἱεροβοτάνην, & περιστερεῶνα, nominant, nostri etiam Verbenam, siue Verbenacam. Festus: Sagmina uocantur uerbenæ, i. herbæ puræ, quia ex loco sancto secabantur a consule, prætoreve, legatis ad indicendum bellum, aut fœdus faciendum proficiscentibus. Plin. lib. 22. cap. 2. Non aliunde sagmina in remedijs publicis fuere, & in sacris legationibus, quam uerbenæ. Certe utroque nomine idem significatur, hoc est, gramen ex ara cum sua terra euulsum. Hac semper & legati, cũ ad hostes, clarigatumq; mitterẽtur, usi sunt. Lio. lib. 1. & l. 30.

SAGRA, fluuius in ora Magnæ Græciæ, non procul a Crotone urbe, apud quem Crotoniatæ a Locris maximo prœlio uicti. Cic. 3. de Na. deo. Sagra Græcorum est uulgare prouerbium, qui, quæ affirmant, certiora esse dicunt, quam quæ apud Sagram.

SAGRVS, Italiæ fluuius, Pelignos diuidens a Ferentanis. Strabo. li. 5. Est & Asiæ mons. Pli. l. 6. c. 27.

SAGVLVM, uestis genus, quod armis superindui solet. Vir. li. 8. Virgatis lucent sagulis. Liu. l. 21. Multi sæpe militari sagulo opertum humi iacẽtem, inter custodias militum conspexerunt. Ci. in Pis. Lictores, togulis acceptis, sagula reiecerunt.

SAGVM, gi, [*Saio*,] genus uestis breuioris, qua tempore belli omnes Romani utebantur, exceptis uiris consularibus. Cice. 8 Phil. Est & Sagũ uestis stragulæ genus, non dissimilia cilicio. Sue. in Othone. Ferebatur uagari noctibus solitus, atque inualidum quemque obuiorum uel potulentorum corripere, ac distẽto sago impositum, in sublime iactare.

SAGVNTINVS, Mart. Sume Saguntino pocula facta luto.

SAGVNTVS, Σάγουντος, Hispaniæ ciuitas ultra Iberum fluuium, a Zacynthiis condita. Stra. l. 3. Huius urbis situm describit l. 1. Silius. Liuius. l. 21. Meminit cladis.

★SAIS, Σάϊς Vrbs Aegypti, prope unum ex Nili ostijs.

SAITAE, Ci. de Na. De. Mineruam ortã Nilo Aegyptij Saitæ colunt.

SAL, salis, [*Sale*,] per metathesim a Græco ἅλς, estque illud, quo utimur in condiendis cibis. declinatur utroque numero, in plurali tamen tantum masculini est generis, cum in singulari etiam neutrum admittat. Cato: Ex sale, qui apud Carthaginiẽses fit. Sal. in Iug. Neque salem, neque alia gulæ irritamenta. Col. Carnem salibus aspersam. Pau. iurecons. Hostibus uenundari ferrum, frumentum, sales, non sine capitis periculo licet. Col. l. 12. cap. 53. In se etiam substernitur sal coctum. Dicitur etiam Sale neutro genere, secundum Priscianum pro mari, [*Mare*.] Enn. lib. 14. Ann. Cæruleum spumat sale conferta rate pulsum. Aliquando pro sapiẽtia, in qua significatione masculino tantum genere proferri consueuit, [*Senno, sapienza*,] Terent. in Eunuc. Qui habet salem, qui in te est. Vbi Donatus: Sal neutraliter, condimentum masculinum, pro sapiẽtia Aliquando pro dictis ad risum, uel delectationem compositis, idq; tam singulari, quam plurali num. [*Piaceuolezza*,] Catullus Epi. 81. de Quintia. Nulla est in toto corpore mica salis. Hoc est nihil uenustum, nihil facetum. Cice. de Clar Ora. P. Scipio omnes sale & facetijs superabat. Lucanus Nõ soliti lusere sales. Quin&t. lib 6. Salem in consuetudine pro ridiculo tantum accipimus: nam sicut sal suauitatem quandam cum mordacitate habet, ita etiam urbanorum ioca. Sales enim pro Ciceronis sententia sunt ipsa ridicula, [*Motti*,] quæ necessario salsa oporteat esse. nam salsum erit, quod non erit insulsum, uelut quoddam oris cõdimentum, quod sentitur latente iudicio, & ueluti palatum excitat. Quandoque Sal pro mari ponitur, ut & ἅλς, fœmininum apud Græcos: quia salsum est, & ex ipsius aqua sal elicitur. Vir. 1. Aen. Et spumas salis ære ruebant.

SALACIA, inquit Festus, antiqui dicebant Deam aquæ, quam putabant salum ciere. i. mare mouere. quo uocabulo poetæ pro aqua usi sunt. Pacuuius: Hinc sæuitiam Salaciæ fugimus. Hæc Festus.

SALACONES, [*Vantatori*,] σαλάκωνες, dicuntur homines iactabundi, qui cum Iro pauperiores sint, Crœsos tamen quosdam se esse simulant: cumque Sardanapalo sint effœminatiores, fortitudinis tamen opinionem captant. Cice. Gallo: Cognosti meam causam, & istius Salaconis iniquitatem. Suidas hanc significationem fluxisse existimat, a Salacone quodam, eiusmodi quales iam depinximus moribus prædito.

SALAMANDRA, [*Salamandra*,] σαλαμάνδρα, animal lacerti figura, stellatum, nunquam nisi magnis imbribus proueniens, & æstate deficiens. Pli. l. 10. c. 67.

SALAMIS, siue Salamina, genitiuo Salaminis, pen. pro. uel Salamina, salaminæ, insula est in sinu Saronico, contra Atticam, urbem habens eiusdem nominis, in qua Telamon regnauit, Aiacis & Teucri pater. Verum cum Teucer capta iam Troia, in patriam rediret, indignatus Telamon, quod Aiacis mortem, qui inimicorum iniurijs exagitatus, & in furorem conuersus, sibi necem intulerat non uindicasset, eum Salamine expulit, exclusus itaque e patria Teucer, in Cyprum nauigauit, ubi nouam urbem condidit: quam & ipsam relictæ urbis desiderio Salaminem appellauit. hãc hodie Constantiam appellant.

SALAMINIVS, nomen gentile, a Salamine urbe. Ci. pro Archia. Homerum Colophonij ciuem esse dicunt suum, Chij suum uendicant, Salaminij repetunt. Salaminius, a, um, ut Salaminium trophæum apud Ci. 1. Tus.

SALAMINIACVS, aliud possessiuum. Luca. l. 5.

SALAPSA, urbs Apuliæ Dauniorum. Pl. l. 3. c. 11.

SALARIA, uia, ex urbe per Anienis põtem ducebat in Sabinos. Per eam Sabini sal a mari deferebãt. Pl. l. 31. c. 7. Vt apparet ex nomine Salariæ uiæ, quoniam illa sal in Sabinos portari consueuerat. Var. l. 3. de re rust. c. 1. Materteræ meæ fundus in Sabinis est, ad quartum & uigesimum lapidem, uia Salaria, a Roma.

SALARIVM, rij, sub. [*Salario, paga*,] μισθός, stipendium, uel merces, quã quis pro opera persoluit. Pli. l. 31. c. 7. Sal honoribus etiam militiæque interponitur, salarija inde dictis: quod ita Salarium necessarium sit, ut homini sal.

SALARIVS, rij, subst. qui sal, uel salsamenta uendit. Mart. l. 1.

SALARIVS, a, um, adiect. τὸ ἐξ ἁλός, quod ad sal pertinet, Liu. lib. 29. Vectigal nuuum ex salaria annona statuerunt.

SALAX, cis, [*Lussurioso*,] ἀφροδισιαστικός, propensus in Venerem, a saliendo, ut quidam uolunt. i. coeundo: aut certe, quod e a humore salso citatur libido. unde Venus fingitur e mari orta. Col. li. 7. ca. 9. Salacissimos oportet esse mares, & annicula ætate commode progenerant. Galli salaces, Var. 3. de re rustic. Nymphæ salaces, Oui. 4. Fast. Salaces cibi, Venerẽ citãtes, ut Erucæ, & Bulbi. Oui. 2. de rem. Nec minus erucas, aptum est uitare salaces, Salacitas, lasciuia, & propensio in Venere. Pl. l. 10. c 36. Passeri minimum uitæ, cui salacitas par.

SALEBRA, [*Luoghi aspri, ruinosi*,] φάραγγες, loca inæqualia, & aspera, & prærupta dicta, quod uix sine saltu præteriri possunt. Proper. l. 3. el. 16. Luna ministrat iter: demonstrant astra salebras. Translate accipitur pro quauis asperitate, [*Asprezza*,] Cice. de Ora. Alter quasi sedatus amnis, sine ullis salebris fluit. Idẽ 2. de Finib. Hinc si definire, si diuidere potuisset, nũquam in tantas salebras incidisset. Testiatis salebra, singulari num. dixit Val. Max. l. 6. Legitur & apud Ci. 5. de Fin. Salebra, numero singulari.

SALEBROSVS, sa, sum, quod multas habet salebras: ut, salebrosa oratio, abrupta, & quibusdam ueluti salebris retardans impetum auditoris. Quin. l. 11. c. 11. Interruptus actionis impetus, & resistẽs, ac salebrosa oratio. Salebrosus scriptor, difficilis, & in cuius lectione sæpius sit resistendum. Mar. l. 11. Scriptores tetrici salebrosum edidicere Sanctram.

SALENTINI, Σαλεντῖνοι, populi in finibus Italiæ, proximã Apuliæ peninsulam incolentes, dicti a Salentino promontorio, in extremis eius peninsulæ finibus sito: uel, ut ait Festus, a salo fortassis,

quod

quod pene circunquaque mari ambiantur,tenui tantum Iſthmo continenti annexi.Ortos autem putat a Cretenſibus, & Illyricis,qui,ſocietate cum Locrenſibus inita, ijs in locis cōſederunt.

SALGAMA,p.c.appellabantur a priſcis quæcunque cōditanea ad uictum noſtrum in uaſis ſeruabantur,ut puta mala,pyra,fici, uuæ, rapæ.Col.l.10.Tēpore nō alio niſi quoque ſalgama merce,Capparis & triſtes inulæ,ferulæque minaces Plantantur.Idem l. 12. c.4.Vaſa idonea ſalgamis præparari iubēt,Inde Salgamarij,qui ſalgama uendunt.Col.l.12.c.44.& c.54.

SALIARIS,& hoc re,quod ad Salios pertinet. unde Saliares cœnæ, quas Salij faciebant ampliſsimo apparatu . Ex quo opiparæ, ac copioſæ cenæ,Saliares dicuntur.Dapes ſaliares.Hor.1.Car.Nūc ſaliaribus Ornare puluinar deorum,Tempus erat dapibus ſodales.Carmen ſaliare Numæ,idem 2.epi.1.

SALICASTRVM,genus labruſcæ in ſalictis naſcens.Pli.l.23.c.10.

SALICETVM,ti,per ſyncopen Salictum,locus ſalicibus cōſitus.Var. Idoneus locus eligendus,ubi facias ſalictum.Ci.pro leg.Agr.Accedent ſalicta ad Minturnas.Vir.1.Ecl.Florem depaſta ſalicti.

SALIANTES,fiſtularum capita,atque etiam ipſæ tubulorum,fiſtularumq; ſcaturigines,quæ & Siphunculi dicuntur,& Sipunculi, ab aquæ expreſsione,tanquam ex ſiphone ſalientis.Vitr.l.8. Ci. ad Q.Fr.l.3.Piſcina & ſalientibus additis.

SALIGNVS,a,um,[Di ſalice,]ἰτέϊνος,ſalice materiatum. Virgil.Eſt tuguri cuſtos armatus falce ſaligna.Vir.4.Geor. Cum falce ſaligna Helleſpōtiaci ſeruet tutela Priapi. Col.li.7.ca.1.Vel folijs, uel perticis ſalignis alitur.Hor.1.Ser.Sat.5.Cerebroſus proſilit unus,Ac mulæ,nautæque caput,lumbosque ſaligno Fuſte dolat.

SALIGNEVS,a,um,idem.Col.l.7.c.10.Oportet tumentem uenam, detracto ſanguine,colligari ſaligneo libro . Saliginea claua,idē lib.6.cap.2.

SALII,orum,Germaniæ populi,qui & Franci dicuntur,eius regionis incolæ,quæ uulgo Franconia uocatur. Ammian. Marcel.lib. 17.de Conſt.ſcribens,Quibus,inquit,paratis, petit primos omnium Francos,eos uidelicet,quos cōſuetudo Salios appellauit. Hi Gallis expulſis,eorum ſedes occuparunt,Franciamq; de ſuo nomine appellarunt.

SALII,σάλιοι,ſacerdotes Martis:ſic dicti,quod in portādis ancilib. ſaltare eos mos eſſet. Vir.8.Aen.Hic exultantes Salios nudosq; Lupercos,Liu.lib.1.Numa Salios duodecim Marti Gradiuo legit,tunicæque pictæ inſigne dedit,& ſuper tunicam æneū pectori tegmē,cœleſtiaque arma,quæ Ancilia,appellantur,ferre,ac per urbem ire canentes carmina cum tripudijs ſolenniq; ſaltatu iuſſit.Ci.3.de Or. Vt epularū ſolemnium fides,ac tibiæ, Saliorūque uerſus indicāt. Vocantur etiam Saliſubſuli a Catullo epig.17.ad Coloniam. In quo uel Saliſubſuli ſacra ſuſcipiunto.

SALILLVM,lilli,[Salinetto,]paruum ſalinum.Plaut. in Triu. Verum nos homunculi,Salillum animæ.

SALINA,[Salina,]locus in quo ſal aut effoditur,aut ex aqua marina paratur.Pli.li.31.c.7.Fit ſal uulgaris,pluſimusque in ſalinis affuſo mari.Cic.Att.l.5.De ſitu ſalinarum plane rogo.Idē pro l. Manil.Familias maximas,quas in ſalinis habent, quas in agris, quas in portubus.

SALINAS,arum,urbs Siciliæ iuxta Lilybeum,palmis abundās.Sunt & aliæ non paucæ eiuſdem nominis urbes,a ſalſis fontibus nomē ſortitæ, inter quas minime conuenit præteriri,quæ apud Sequanos uiſuntur,& ſtructoræ genere,& ſalis prouentu adeo admirādæ , ut non immerito octauum ſibi locum inter orbis miracola poſſint uendicare.

SALINVM,ni,[Salino,ſaliera,]ἁλοδόχος,uaſculum,in quo ſal reponitur,tum ad menſæ uſum,tum ad ſacrificia paratum.in eo.n.cum ſale dijs primitiæ offerebantur.Perſi.Sat.5. Digito terebrare ſalinum.Ponitur pro quocunque uaſe fictili menſæ pauperis. Hor.l. 2.Car.Cui paternum Splendet in menſa tenui ſalinum:

SALIO,ſalis,[Salare,]ἁλίζω,quartæ coniugationis,ſale condio. Tibul.Farre pio placet,& ſaliente ſale.Præteritum Salij facit, & ſupinum Salitum.unde Salitus,& ſaliturus.Cel.l.2.c.18.Piſces, qui ſolidi ſaliuntur.Legitur etiam pro eodem Sallio duplici.l. Corn.Seuerus: Ad quem ſalliti pomiliones afferebantur.

SALIO,lis,ui,uel lij,uel,ui,diuiſis ſyllabis,ſupinū ſaltum,[Saltare,] πηδάω,idem quod ſalto. Vir.2.Ge.Mollibus in pratis, unctos ſalire per utres.Hor.epiſt.14.Nec meretrix tibicina,cuius ad ſtrepitum ſalias terræ grauis.Pla.in Bac.Curſu,luctando,haſta,diſco,ſaliendo ſe exercebant magis,quam ſcorto,aut ſuauijs.Salire e terra,pro prodire.Lucr.lib.1. E terraque exorta repēte arbuſta ſalirent.Vir.1.Geo.in tectis crepitās ſalit horrida grādo. Salit mihi cor,per tranſlationē,[Eſſer a'legro,] Pla.Mil.Dicito docte & cordate,ut ei cor ſaliat,ſubaudi præ gaudio.Salire dicuntur animalia carentia ratione,quando mares ineunt fœminas.nā ſaliendo aſcendunt.Ouid 2.de Arte.Læta ſalitur ouis Var.2.de re ru.c.7.Cum equus,matrem ut ſaliret,adduci nō poſſet.Idem 3.de re ru.c.10.Saliunt fere in aqua.de anſeribus.A Salio fit frequent.ſalto.Compoſita mutant a,in u,ut Aſſulto,Conſulto, Deſulto,Exulto,Proſulto,Præſulto,Reſulto, & Subſulto . Plau.in Caſ.Vt feſtinabat miſer,ut ſubſultabat.Trāſulto.Idem in Cap. Tu tranſſultas,ego miſer uia adſto præ formidine.

SALITVRA,æ,[Salatura,]ἅλισις,actus ſale condiendi.Col.l.12.c.21.

SALIVARIVS,a,um,quod ad ſaliuam pertinet.Pli.l.9.c.11.

SALIVNCA,herba,Plin.li.21.c.7.Saliunca folioſa quædam eſt, ſed breuis,& quæ necti non poſsit.Vir.Ecl.5.Quantum ſaliunca roſetis,Iudicio noſtro tantum tibi cedit Amyntas.

*SALIVNCANVS, portus , maritimum Galliæ Celticæ oppidum in ea parte,qua Britanniam ſpectat.Ptol.li.2.ca.8.

SALIVO,uas,ſaliuam facio.Pli.li.6.ca.36.Mutuo attritu lentorē cuiuſdam ceræ ſaliuant. Aliquando illino,ſiue perūgo,[Vngere ,] Col.l.6.c.5.Eo medicamine ſaliuandum ægrotum pecus.

SALIVVM,ui,& Saliua,æ,[Saliua,ſputo,]σίελος,ſputum,quod fere ſalis ſaporem habeat.Pl.li.23.c.27.Sua cuiq; ieiuno ſaliua innocētiſsima. Aliquando pro guſtu,[Guſto,]Perſ.Saty.6. Nec tenuem ſolers turdorum noſſe ſaliuam.Hinc Saliuoſus,quod ſaliuæ ſimilitudinem habet.Pli.l.16.c.38.

SALIX,cis,[Salice,]ἰτέα,arbor nota,a ſaliendi,ideſt creſcendi celeritate.Vir.lib.10.Ecl. Mecum inter ſalices lenta ſub uite iaceret. Oui.10.Met.Amnicolæque ſimul ſalices.

SALLO,lis,per duplex l,tertiæ coniugationis,ſalli,ſalſum,[Salare,] ἁλίζειν,ſale condire.Luci.li.4.Sallere murenas.Participio paſsiuæ ſignificationis in dus,uſus eſt.Col.li.7.c.7.cum inquit:Pocora ferro necanda,ſallendaq;.

SALMACIS,σαλμακίς,fons in Caria,iuxta Halicarnaſſum,quo ueteres crediderunt lauantium corpora effœminari.Ouid. 15. Meta. Cui non audita eſt obſcœnæ Salmacis unda.Stra.li.14. Salmacin fons neſcio quam ob rem calumniatus,tanquam emolliens eos, qui inde bibant.

*SALMANTICA,Ptol. lib.2. cap. 5. oppidum eſt in orientali tractu Luſitaniæ.

SALMONEVS,σαλμωνεύς, Aeoli filius, & Rex Elidis, qui cū diuinos ſibi honores petulantius quæreret,Iouemque ſtructo æneo ponte,tonando,& iaciendis fulminibus imitaretur,ab eo fulminatus ad inferos detruſus eſt. Seruius in illud. Vir.6. Aen. Vidi & crudeleis dantem Salmonea pœnas.

SALNITRVM,[Salnitro,]ut dicitur,factitium eſt, & ad tormēta igniū miſsilia repertum,ueteribus incognitum. Corrupta tamē dictio eſt.nam legitur apud Pl.Sal,& nitrum ſulphuri concoctum in lapidem uerti.Vide Nitrum.

*SALO,onis,Fluuius apud Celtiberos,non procul a Bilbili oppido. Mar.lib.10.patriumque Salonem.

SALOMON , ſapientiſsimus Iudæorum rex filius Dauidis ex Berſabea,qui patri in regnum ſucceſsit,Deoq; optimo maximo templum primus ædificauit.hoc nomen ſonat,pacificus.

*SALON,regio Bithyniæ.Stra.l.12. Salone , Steph. urbs Dalmatiæ.

SALSAMENTARIVS, [Luganegaro,] ταριχοπώλης , qui ſalſamenta facit uel uendit,qui et Salarius.ad Her.li.4.

*SALPIAE,Apulorum urbs in Ionio pelago.Ptol.

*SALPINA,palus in Apulia,iuxta Salpiam ciuitatem.

SALSAMENTARIVS, a, um, quod ad ſalſamenta pertinet . Pli. Teſtis cadi ſalſamentarij tuſis,mirum in modum prodeſt.Col.l 2.c.10. Recondatur, ſi maior eſt modus,in horreo,ſi minor,in uaſis ſalſamentariis.

SALSAMENTVM,ti,[Salame,]τάριχος,ſale compoſitum , ſiue ſale conditum. Ter.in Ad. Salſamenta hæc fac macerentur pulchre.

SALSE, [Piacevolmente,con riſo,]facete,urbane , cum quadam ſalium mordacitate.Ci.de Or.2.Ridētur,quæ ſubabſurde, ſalſeq; dicuntur.Idem eodem li.difficillimum , ea quæ occurrāt, cum ſalſiſſime dici poſſent,tenere.Quin.li.6.c.4. Species infinitæ, tam ſalſe dicēdi,quā ſeuere locus,tēpus,caſus deniq;,q eſt maxime uarius.

SALSEDO,nis,[Salſuggine,]ἅλμη,ipſe ſalis ſapor.

SALSILAGO,ginis,[Salſuggine,]ἅλμη,ſalſugo.Pli.li.20.c.14.

SALSITVDO,nis,humor ſaporem ſalis referens.Pli li.20.14.

SALSVGO,nis,[Salſuggine,] ἅλμη,quiuis humor ſalſus.Pli.li.31 c.7. Appellat in ſalinis ſalſugo,ab aliis ſalſilago,marina aqua ſalſior.

SALSVRA,æ,[Salame,]τάριχος,ſalſamentum.Col.l.8.c.17.

SALSVS,a,um,[Salato,ſalſo,]ἁλμυρὸς, ſalis ſaporem habens , ſiue ſale conditus.Horat.Epod.16.Ametq; ſalſa leuis hircus æquora.Vir. l.2.Aen.Salſusque per artus Sudor ijt.Idem 5.Aene. Et ſalſos rādent reuomentem pectore fluctus.Quint.l.6.c.3. Ridiculum dictum ſalſum eſt.Ci.ad Pap.lib.9. Salſiores quam illi Atticorum, Romani ueteres atque urbani ſales.

SALTATIO,[Ballo,]χορεία, hominum iactatio , quam uulgus tripudium uocat.Cice.pro Mur. Deliciarum comes eſt extrema ſaltatio.Idem de Clar.Orator. Titius , homo ſatis acutus , ſed tam mollis in geſtu, ut ſaltatio quædam naſceretur, cui ſaltationi Titius nomen eſſet.

SALTATORES , [Ballarini,]ὀρχησταί, qui tripudiis,ſtaticuliſque dan-

dis

dis sunt elegantiores. Cic. lib. 1. Offic. Adde saltatores, totumque ludum talarium. Quinct. lib. 1. cap. 12. Non saltatorem gestu facio. Saltatrix, Cic. in Pis. Cum illa saltatrice tonsa. Hinc Saltatricula. dimin. Gel. lib. 1.

Saltatorius, a, um, [*Da ballare*,] ὀρχηστικὸς, ut Ludus saltatorius, in quo saltare docetur, Macro. li. 3. Sat. Filij senatorum in ludum saltatorium commeabant. Cice. in Pis. Cum illum suum saltatorium uersaret orbem.

Saltatus, [*Ballo*,] ὄρχησις, saltatio. Liu. li. 1.

Saltem, [*Almeno, pure*,] γὲ, γοῦν, coniunctio per defectionem dicta, quasi si aliter non potest: uel (ut inquit Gellius) u, littera abiecta, nam a principio salutem dicebant, quos nos saltem dicimus. nam cum alia quædam petita, & non impetrata sunt, hic solemus, quasi ad extremum aliquid petituri, quod negari minime debeat, dicere hoc saltem fieri, aut dari oportere: tanquam salutem postremo petentes, quam impetrari sit æquissimum. Seruius: Saltem tractum a captiuis, qui cum tenerentur ab hostibus, dicebant sublatis manibus, Saltem concede. Hinc per synæresin natus est sermo, ut in conceptu rerum multarum petituri aliquid, Saltem dicamus. Vir. l. 1. Ae. Sicaniæ saltem sedesq; paratas, Vnde huc aduecti, regemque petamus Acestem. Idē l. 6. Aen. Tecum me tolle per undas, Sedibus ut saltem placidis in morte quiescam. Ci. At. l. 9. Eripe mihi hunc dolorem, aut minue saltem.

★**Saltiae**, populi iuxta pontum Euxinum.

★**Saltuares** insulæ, in Nymphæo sitæ sunt. Plin. x. c. 95.

Saltim, apud antiquos, siue Saltuatim, [*A salto, a salti*,] ἀναδοτικῶς, per saltus. Gel. l. 9. c. 4. Homines singulis cruribus saltuatim currentes. Saltuatim scribere, est carptim scribere, non suo ordine, sed ut sese offert. Sise. li. 3. Hist. Ne uellicatim, aut saltuatim scribendo, lectorum animos impediremus.

Salto, as, [*Saltare*,] ὀρχέομαι, tripudio, Sal. in Catil. Litteris Græcis atque Latinis docta, psallere, & saltare, & cantare elegantius, quam necesse est probæ. Ci. in Catil. Hi pueri non solum cātare & saltare, sed etiam spargere uenena didicerunt. Idem pro Mur. Nemo saltat sobrius, Carmina saltantur theatro, Oui. 5. Trist. eleg. 8 Saltata poemata populo, Idem 2. Trist. Saltare laudes alicuius, est saltationibus immiscere, ait Budæus. Pli. in Paneg. Cum laudes imperatorum saltarentur. Hinc Saltura, ræ, saltatio. Plau in Cur. Saltura sat bona est. Saltito, frequent. a salto.

Saltuarius, rij, [*Campare*, δρυμοφύλαξ] siluarum, seu saltus custos Pomponius l. si ita. ff. de Vsu & habitat.

Saltuosus, a, um, [*Boscaro*,] δρυμώδης, saltibus passim obsitus. Liuius 27.

Saltus, tus, [*Bosco. selua*,] δρυμὸς, νάπη, locus incultus, erebris siluis passim oppletus, in quo pasci etiam & æstiuare pecora possunt. Vir. li. 3. Geo. Saltibus in uacuis pascuntur plena secundum Flumina. Festus: Saltum C. Aelius lib. x. Significationum, quæ ad ius ciuile pertinēt, ita definiuit: Saltus est, ubi siluæ & pastiones sunt, quarum causa casæ quoque: si qua particula in eo saltu pastorū, aut custodum causa aratur, ea res non perimit nomen saltui, non magis quam fundi, qui est in agro culto & eius causa habet ædificium, si qua particula in eo habet siluā Cæs. 6. Bell. Gall. Siluis, aut saltibus se eriperet, & noctu occultaret. Idem 1. Bel. Ciu. Pyreneos saltus occupari iubet. Virg. 1. Georg. Canibus circundare saltus. Vide Vallam Elegan. lib. 4. c. 106. & lib. 4. c. 57. Est itē Saltus, saliendi actus. Virg. 9. Aene. Saltu præceps sese omnibus armis In fluuium dedit.

Saluber, p. p. mas. gen. Salubris, fœm. Salubre neu. & hic, & hæc salubris, & hoc salubre, [*Salubre, salutifero*,] ὑγιεινὸς, σωτήριος, quod præbet sanitatem. unde aer, cibus, locus, salubres dicuntur. Col. l. 1. c. 4. Soli insalubris. Ci. 1. de Diui. Salubris ne, an pestilēs annus futurus sit. Aquæ salubres, Hora. In Carm sæcul. Fluuius saluber. Vir. 1. Geo. Salubre alicui rei, Pli. li. 8 c. 7. Chelidoniam uisui saluberrimā in hirundines monstrauere consilium salubre, Ci. Att. lib. 8. Aliquādo salubris accipitur pro sano. [*Sano*,] Sal. in Iug. Genus hominum salubri corpore. Liui. 3. Defuncta morbis corpora salubriora esse cœperre. Hinc Salubritas, tis, [*Sanita*,] sanitas. Plin. lib. 37. c. 13. Situ ac salubritate cœli, atque temperie. Cæs. 8. Bel. Gal. Tantum itinerum faciebat, quantum satis esse ad mutationē locorum propter salubritatem existimabat. Salubriter. [*Con sanita*,] Liu. 3. Trahi bellum salubriter & mature perfici potest. Ci. de Sen. Vbi potest illa ætas umbris aquisq; refrigerari salubrius?

Salue, [*Dio ti salui*,] χαῖρε, uerbum salutantis: idem ualens quod saluus sis. solumque declinatur per secūdas personas imperatiui utriusque numeri, & præsens infiniti. Teren. in Phor. Here salue, saluum te aduenisse gaudeo. D. Oh bone custos, salue. Iubeo te saluere. i. precor tibi salutem. Hora li. 2. epi. 10. Vrbis amatorem Fuscum saluere iubemus Ruris amatores. Ci. ad Att. l. 4. Dionysiū, uelim saluere iubeas. Vir. 5. Aen. Salue Sancte parens, iterum saluete recepti Nequicquam cineres, animæque, umbræq; paternę. Salueo dixit Plau. in Truc. pro saluus, & sanus sum. Saluebis in futuro, dixit. Ci. ad Att. l. 6. Saluebis a Cicerone meo: idest, Ci. meus te salutat. Vide in dictione Valeo.

Saluia, æ, [*Saluia*,] ἐλελίσφακον, frutex est nulli non notus, uirgas habēs quadrāgulas, foliaque aspera, crassa, & incana, odore, graui quidem, cęterum non ingrato. Dicta Saluia, ut putatur, quod multis incommodis medeatur, ægrosq; saluos præstet. Prodest enim paralyticis, & contra serpentium morsus remedium exhibet. Pli. lib. 22. cap. 25. Dios. lib. 3. cap. 38 Fuit & Saluia mater Apuleij. Est & Saluia, Triacensium oppidum, in quinta regione, Italiæ de quo Pli. li. 3. cap. 13.

Saluiatum, ti, [*Beuanda di saluia*,] genus medicamenti est, quo ueterinarij, & mulomedici utuntur in ægrotantium animalium curatione. Col. l. 6. ca. 9. Recens tussis optime saluiato farinæ ordeaceæ discutitur. Col. l. 6 c 24. Lupini semicrudi conteruntur, & offæ saluiati more faucib. ingeruntur. Et paulo post. Potest etiā cū arido fico, & eruo conteri herba santonica, & formata in offam, sicut saluiatum demitti. Quibus tamen in locis Saliuatum potius legendum crediderim: quod & eruditioribus placere uideo: qui Saliuatum interpretantur medicamenti genus, quod pecori ęgroto datur deglutiendum.

Saluio, as, saluiato medeor, uel saluiatum deglutiendum præbeo. Col. l. 6. c. 24. Vel tenero olere commisso, trito, mollitoque milio, & per unam noctem lacte macerato, saluiatur. Quo tamen in loco doctiorib. quibusdam Saliuatur, legendum uidetur: quorum iudicio nos quoque libenter subscribimus, alio Columellæ loco adducti, qui est eiusdem libri cap. 5. ubi sic habet: Euincendi sunt quamuis pestiferi morbi, & exquisitis remedijs propulsandi. Tūc panacis & eringij radices, fœniculi seminibus miscendæ, & cum defruti, ac moliti tritici farina, candentiq; aqua conspergēdę eoque medicamine saliuandum ægrotum pecus. Vbi saliuandū pecus dixit, pro eo quod est, saliuato per os immisso curandum.

Salum, sali, [*Mare*,] ἅλς, mare, a sapore salis: uel a uerbo Græco, σαλεύειν, quod significat mouere, fluctuare. Vir. 1. Aen. Perq; undas superante salo. Ci. pro Cæci. Vt, a quo loco depulsus esset, in eum se fortuna restitueret, non in salum, sed in ipsam urbem, quam petebat. Idem 3. Tusc. Nec tam ærumnoso nauigassem salo. Virg. 5. Aen. Fit sonitus spumante salo.

Salus, tis, [*Salute, sanità*,] σωτηρία, incolumitas. Cic. ad Att. Saluti, si me amas, consule. Teren. in Ad. Quod cum salute eius fiat. Cic. l. 3. de Leg. Cui ne reditus quidem ad bonos, salutem a bonis potuit afferre. Pla. in Merc. Spem teneo, salutem amisi: redeat, an nō, nescio. Oui. l. 3. Met. Te. s. omnis in uno Nostra salus posita est. Salutem dicere alicui rei. i. uale dicere, & iubere ualere, relinquere. [*Salutare*,] Ci. ad Volu. l. 6. Quas si, ut uolumus, exceperimus, ego uero multam salutem, & foro dicam, & curiæ: uiuamque tecum, & cum communibus nostris amatoribus. Hoc est, iubebo ualere curiam: nihil mihi amplius cum curia erit commune. Accipitur aliquando Salus pro remedio. [*Rimedio*,] Vir. 2. Aen Vna salus uictis, nullam sperare salutem. Salus item dea salutis credita est: unde Salutaris porta Romæ appellata; ab eius dem æde, quæ ei proxima fuit. Teren. in Ad. Ipsa si cupiat salus, seruare prorsus non potest hanc familiam. Dicimus Latine, Nunciare salutem, Adscribere salutem, Dicere salutem. i. salutare. [*Salutare*,] Ci. ad Att. lib. 4. Misit ad me statim, qui salutem nunciaret. Et l. 6. Filiola tua gratum mihi fecit, quod tibi diligenter mandauit, ut mihi salutem adscriberes. Pla. in Cap. Omnium primum salutem dico patri & matri. Mittere salutem, Remittere salutem, Idest salutare, & resalutare. Oui. epi. 15. Hanc tibi Priamides mitto Ledæa salutem. Ci. ad Att. li. 19. Atticam nostram cupio suauiari: ita mihi dulcis salus uisa est per te ab illa, referes igitur ei plurimam salutem.

Salutaris, re, [*Salutare, salubre, salutifero*,] σωτήριος, idem quod salubre, hoc est, sanitatem præbens, uel ad sanitatem præbendam idoneum. Ci. ad Octa. Nulla enim remedia, quæ uulneribus adhibentur, tam faciunt dolorem, quam quæ sunt salutaria. Salutares litteræ dicuntur, quæ consolationem afferunt. [*Consolatorie*,] Cic. ad Att. l. 7. Sic ergo habeto salutares te mihi litteras misisse &c. Salutaris littera a Cicerone dicit A, quæ absolutionis nota erat, ut, Tristis C, quæ condemnationis. Ci. pro Mil. Nec nobis tam salutarem hanc in iudicando litteram, quam illam tristem dedisset. Budæus. Inuenitur, & Salutare, substantiuum. Pli. lib. 12. cap. 5. In præsentia, externa prosequemur, a salutari maxime orsi.

Salutaris digitus, [*Indice*,] λιχανός, qui pollici est proximus, qui & Index dicitur. Suet. de Aug c. 80. Dextræque manus digitū salutarem tam imbecillum interdum sentiebat, ut torpentē, contractumq; frigore, uix cornei circuli supplemento scripturæ admoueret. Martian. de Nup. Verum quidam redimitus puer ad os compresso digito salutari, silētium commonebat. Dicitur autem salutaris, uel quia nō salutamus, nisi uisa, & indicata. Vir. Italiam læto socii clamore salutant. Vel quia eo comprimimus os ad silentium, quod salutare est præceptum.

Salutariter, aduer. [*Salutarmente*,] σωτηρίως, salutis ergo, sine discrimine

ſcrimine ſalutis, tuendæ ſalutis gratia. Planc. Cice. Quadraginta millium paſſuum ſpatio relicto conſedi eo conſilio, ut uel celeriter accedere, uel ſalutariter recipere me poſſem. Cicero de Cla. Orat. Tum arma ſunt ea ſumpta, quibus illi ipſi, qui didicerant eis uti glorioſe, quemadmodum ſalutariter uterentur, non reperiebant.

SALVTIFER, a, um, [*Salutifero,*] σωτήριος, idem quod ſalutaris. Ouidius 2. Metam. Aſpicit infantem, totoque ſalutifer orbi. Martia. lib. 5. Seu placet Aeneæ nutrix, ſeu filia Solis, Siue ſalutiferis candidus Anxur aquis.

SALVTIGER, ri, ἀσπασμοφόρος, quo nomine utitur Apuleius, uidetur eſſe non qui ſuo nomine alicui dicit ſalutem, ſed qui nunciat, tanquã interpres, & adminiſter eius, a quo mittitur. Saluti gerulus, idẽ. Vnde Pla. in Aul. Salutigerulos pueros, uocat ſeruos qui iuſſu dominæ hunc, illum ſalutant, ſuntque nuncij, renuncij.

SALVTO, as, [*Salutare,*] ἀσπάζομαι, ſalutem dico, inuiſo. Cic. Att. Cum Philogenes libertus tuus ad me ſalutãdi cauſſa ueniſſet. Terẽ. in Ad. Opperiar hominem hic, ut ſalutem, & colloquar. Neq; uero accedentes tantum ſalutare dicimur, uerumetiam recedentes. Sta. 4. Theb. Stant tamen & nota puppis de rupe ſalutant. Salutare item eſt uenerari. [*Riuerire,*] Teren. in Phorm. At ego deos Penates hinc ſalutatum domum diuortar. Mar. li. 12. Multis dum precibus Iouem ſalutat. Oui. 15. Met. Lętoque deum clamore ſalutant. Vnde mortuos, & res inanimatas uenerantes ſalutare ſolemus, non ſalutem imprecantes (quę nulla in his eſſe poteſt) ſed uenerationem exhibentes. Hinc Salutator, ris, [*Chi ſaluta,*] qui ſalutat. Q. Ci. de Petit. Cõſul. Deductorum officium, quod maius eſt quam ſalutatorum. Salutatio, nis, [*Salute,*] ſalutandi actus. Cic. in Piſo. Quis enim te aditu, quis ullo honore, quis denique communi ſalutatione dignum putet? Salutatorius, a, um, adiect. Pli. li. 15. cap. 11. Omnia iam & uirorum ſalutatorijs cubilibus incluſa. Compoſita. Conſaluto, & Reſaluto, de quibus ſuis locis.

SALVO, as, [*Saluare,*] σώζω, ſaluum facio, ſeruo. Cic. in Piſ. Me poſſe iterum remp. ſaluare ſi ceſsiſſem, infinitam cædem fore, ſi reſtitiſſem. Hinc Saluator, ris, [*Saluatore,*] uox in ſacris literis uſquam non occurrens: quam tamen eruditiores, tãquam parum probam religioſe fugiunt, quemadmodum & uerbum Saluo, quod nec ipſum ſatis Latinum iudicant: putantque locum Ciceronis, quem iam citauimus, menda non uacare, præſertim cum id uerbum nõ temere apud quempiam ueterum, apud Ciceronẽ certe alibi nuſquam, liceat inuenire.

SALVVS, a, um, [*Sano, e ſaluo,*] σῶος, ſanus, incolumis. Ter. in Phor. Saluum te aduenisse gaudeo. Idem in And. Saluus ſum, ſi hæc uera ſunt: hoc eſt, in tuto, & ſine periculo ſum. [*Eſſer fuor di pericolo,*] Transfertur & ad inanimata. Pla. in Rud. Heu heu ſceleſtus galeã in naui perdidi? Nunc mihi oportuna hic eſſet, ſalua ſi foret. Ci. 2. de Fin. Simulatq; ipſe graui uulnere exanimari uideret ſe, ut primum diſpexit, quæſiuit, ſaluus ne eſſet clypeus, &c. Terẽ. in Adel. Salua res eſt, id eſt, recte ſe habet.

SAMARIA, σαμάρεια, Steph. Palæſtinæ regio eſt, Galilææ & Iudææ contermina, oppida habens Neapolim, antea Mamortham, Sebaſtem, & Gamalam. Vide Plin. lib. 5. cap. 6. Stephano item Samaria regionis huius urbs eſt eadem cum ea, quæ poſtea Neapolis eſt appellata. Gentilia ſunt Samarita, & Samaritanus.

SAMAROBRINI, σαμαροβρῖναι, fuerunt populi in Gallia inter Belgas, apud quos Cæſ. Gallorum concilium indixit. Horum ciuitas eſt Samarobrina a Samara amne nomen habens. Hanc Cameracenſem eſſe urbem nonnulli autumant, quam Scaldis fluuius interfluit. Conſtantior tamen opinio eſt, urbem eſſe Nouioduno uicinam, quam uulgo ſancti Quintini dicunt. Hanc enim præterfluit Samara fluuius.

SAMBVCA, æ, ſiue Sambyx, cis [*Sambuca.*] σαμβύκη, inſtrumenti muſici genus trianguli, teſte Porphyrio in Ptolemæi Harmonica, quod ex neruis tum longitudine, tum craſsitudine inæqualibus conſtabat: ſoletque leuiori carminum generi adhiberi. Vnde Sambucam cothurno aptare, prouerbij ſchema habet, pro eo, quod eſt, res leuisſimas, pleneque nugatorias, negotijs grauibus, ſerijſque admiſcere. Perſ. Sat. 5. Sambucã citius caloni aptaueris alto. Nomen habet, ut Diomedes exiſtimat, a Sambyce inuentore, quã quam Athæneus ad Ibycum Rheginum poetam eius originem referre malit. Eſt & genus machinæ militaris, qua urbes expugnare conſueuerunt. in qua ſic funes intendebantur, ſicut in organo muſico chordæ.

SAMBVCINA, æ, p. c. σαμβυκίστρια, quæ ſambuca canit: ſicut, Fidicina, quæ fidibus. Pla. in Stich. Sambucinas aduehit ſecum.

SAMBVCISTRIA, æ σαμβυκίστρια, mulier ſambuca canens, quę & Sãbucina dicitur. Liu. l. 39 Tunc pſaltriæ, ſambuciſtriæque.

SAMBVCVS, ci, [*Sambuco,*] ἀκτῆ. Vide Plin.

SAMERA, æ, [*Semenza d'olmo,*] ſemen eſt ulmi. Col. l. 5. c. 6. Atineam ulmum Tremellius Scrofa non ferre ſameram (quod eſt ſemẽ eius arboris) falſo eſt opinatus. Apud Pli. l. 17. c. 15. & l. 16. ca. 17. legitur Samara, per primam uocalem in media ſyllaba.

SAMIVS, a, um, σάμιος, quod eſt e Samo inſula: ut, Pythagoras Samius, Vas Samium. Plaut. Cap. Samijs uaſis utitur. Cic pro Mur. Atq; ille ſtrauit lectulos: expoſuit uaſa Samia. Auſonius de Agathocle: Fictilibus cœnaſſe ferunt Agatoclea regem, Atque abacũ Samio ſæpe oneraſſe luto. Pro eodem dicimus & Samium abſolute. Cice. 6. de rep. ut citat Nonius. Munera Pontificum dijs immortalibus grata ſine Samio. Auctor ad Heren. lib. 4. Nõ Samijs delectabimur. Hinc Samiolus, a, um, diminut., Samiolum poterium. Plau. Stic. Bathyccis bibunt, non noſtro Samiolo poterio, & tamen uiuimus.

SAMNITES, p. p. σαυνῖται, populi in Samnio, quod nunc Aprutium uocamus: quæ regio eſt Italiæ inter Picenum, Campaniam, & Apuliam. Vrbes in ea ſunt Adria, Aquila, Amiternũ, Sulmo, Ortona, Arpinum, Aquinum, Athina, Beneuentum, Corfinium. Iidẽ & Sabelli dicũtur, nomine per diminutionem a Sabinis deducto teſte Stra. li. 5. Ferunt enim Sabinos, cum aduerſus Vmbros bellũ gererent, Marti uotum feciſſe, ſi uictoria potirentur ſe illi conſecraturos, quicquid eo anno apud ipſos naſceretur. Quare cum re bene geſta in patriam rediſſent, cũ reliquum anni totius prouentum, tum etiam filios eo anno natos Marti cõſecraſſe. Quos deinde cum adoleuiſſent, duce Tauro in Campaniam ad ſedes nouas quærendas emiſerunt, ubi nullo propemodum negocio eiectis Opicis, ſedes ſuas collocarunt, originisque ſuæ memores, Sabellos ſeſe, quaſi Sabinorum ſobolẽ appellarũt. Hi grauisſima olim bella cum Romanis uario euentu geſſerunt. Sp. Poſtumium conſulem, cum collega, totoque exercitu ad Furcas Caudinas locorũ anguſtia circumuentos, ex fœdere ſub iugũ miſerunt. quam tamẽ ignominiam Romani nõ ita multo poſt magna illorum clade deleuerunt: Samnitibus uiciſsim ſub iugum miſsis. Poſtea cũ ſępius rebellaſſent, tãdem a L. Sylla dictatore, multis prælijs fracti, cum ne ſic quidem iugum ferre poſſent, funditus ſunt deleti.

SAMOS, σάμος, nomen duarum inſularum: quarum altera Ioniæ adiacet a regione Epheſi, ambitu LXXXVII. M. paſſ. Iunoni dicatiſsima, quod in ea nata fuerit, & educata, & Ioui nupta. Scribit Varro, Samon prius Partheniam nominatam, ibique antiquiſsimum fuiſſe Iunonis templum, & ſimulacrum in habitu nubentis figuratum: ubi & ſacra eius anniuerſaria nuptiarum rite celebrabantur. In ea Pythagoras quoq; philoſophus ortũ habuit, nec non & una ex Sibyllis, quæ inde Samia dicta eſt, quã ferunt de Chriſto prædixiſſe. Tu enim ſtulta Iudæa Deum tuum non cognouiſti, ludentẽ mortalium mentibus, ſed & ſpinis coronaſti: horridumq; fel miſcuiſti. Fiebant etiam in ea uaſa fictilia egregie excreta effic̃ta, quæ Samia uocabantur. Altera ſita eſt e regione Epiri nõ procul a ſinu Ambracio, quæ & Cephalenia dicitur. De hac intelligendum eſt illud Suetonij in Auguſto, ab Actio cum in Samum inſulam ſe in hyberna recepiſſet. Eſt enim hæc inſula breuiſsimo maris ſpatio ab Actio diremptã. Eodẽ ſpectat & illud Homeri Odyſſ. li. 4. Ἐν πορθμῷ Ἰθάκης, Σάμοιό τε παιπαλοέσσης, Eadẽ & Same (σάμη,) aliquã appellatur, per primã nominum declinationem. Homerus loco iam citato Ὅσσοι γὰρ νήσοισιν ἐπικρατέουσιν ἄριστοι Δουλιχίῳ τε, Σάμῃ τε, καὶ ὑλήεντι Ζακύνθῳ. Vir. 3. Aene. Iam medio apparet fluctu Nemoroſa Zacynthos, Dulichiumque Sameq;, & Neritos ardua ſaxis. Fuit & Samos, ſiue Same, oppidi nomen in eadem inſula, a Romanis dirutum, Stra. li. 10. Quoniã cum inſula ſit tetrapolis, id eſt, quatuor habeat urbes, ex ijs una eſt, quæ Samus, ſiue Same dicitur, utroque uſitato uocabulo, ipſi etiam inſulæ communi. Et paulo poſt. De Cephallenia uero, quæ eſt tetrapolis, id eſt, ciuitates habet quaternas, neque huius temporis nomine dixit, neque ulla de ciuitate, una tãtum excepta Same, ſiue Samo, quod oppidum hodie deletum prorſus eſt. Pli. l. 4. c. 12. Cephallenia quõdam Melæna dicta, at M. paſſ. abeſt: circuitu patet XLIIII. Same diruta a Romanis, adhuc tamen oppida tria habet. Ex his ſatis conſtat, uanam eſſe eorum differentiam, qui inſulam Samon, urbem uero Samen dicendam contendunt. Ab hac Same deducitur gẽtile Samæus, σαμαῖος, cum a Samo Ionię inſula Samius deducatur. Eſt & Samus, cognomento Threijcia, quæ & Samothracia dicitur, de qua uide paulo poſt ſuo loco.

SAMOSATA, tæ, σαμόσατα, urbs Comagenes ad Euphratem, Luciani Sophiſtæ patria: ſtagnum habens limum quendam gignens, quam Maltham illi appellant, cuius tam admirabilis eſt natura, ut aqua accẽdatur, nec niſi terra reſtinguatur. Hoc limo Samoſatheni urbem ſuam, Lucullo oppugnante, defenderunt, hoſtes una cum armis exurentes: ut eſt auctor Pl. l. 2. c. 107.

SAMOTHRACIA, ſiue Samothrace, σαμοθρᾴκη, Stephan. inſula eſt maris Aegæi, Thraciæ adiacens, ea in parte, qua Hebrus in mare influit. Olim Dardania dicta, a Dardano quodam Troiano, qui Palladium ſecum ferens, eo traditur confugiſſe. Gentilia ſunt Samothrax, & Samothracius. Virg. 3. Aeo. Threijciamque Samum, quæ nunc Samothracia fertur.

SAMPSA, ſiue Sanſa, ut ex Gregorij Tiferni ſententia tradit Geor. Alexandri-

Alexādrinus in suis ad Columellam Annotationib nucleus est oliuæ, quem Græci πύρηνα, uocāt. Quorum sententiæ subscribit & Cœlius Rhod. & Ruel. aliique nonnulli, eruditione non contemnenda uiri. Locus autem, cui primi sententiæ huius auctores sunt innixi, est apud Colum. lib. 12. cap. 50. Vbi sic habet. Cum primum baccæ uariare cœperint, resolutis corticulis, emolliri debēt, adiectis binis sextarijs integri salis in singulos modios: & sic reguli, si cōsuetudo erit regionis, aut certe nouis fiscinis sampsæ exprimi. Quo in loco Columellæ, Sāpsas exprimere, idē esse putant quod sampsas, hoc est, ossa ex oliuis premere, siue oliuas ossibus liberare. Quorum sententiæ quo minus subscribam, facit alter eiusdem Columellæ locus, qui est li. 12. c. 49. ubi sic legitur: Item siqui adhæserant pediculi, adimuntur, foliaque & surculi, quicunque sunt intermissi, eximuntur. Postero die inijcitur quā mundissimis molis suspensus, ne nucleus frangatur. Ex cum est in sampsam redacta, tunc sal coctus, tritusque manu permiscetur cū cæteris aridis condimentis. Quo certe in loco Sampsas nulla ratione pro oliuarum ossibus accipere possumus. Neque enim ullo pacto fieri potest, ut oliua in nucleos suos redigatur. Quin etiam is ipse locus, quo illi præcipue nituntur, interpretationi, quā adducunt, prorsus reclamat, ut non magno negocio deprehēdet, qui locum eum paulo pensiculatius examinarit. Quid autem ea uoce significetur, non facile fuerit pronunciare, præsertim cum preter unum Columellam, quod quidem sciam, nemo ea fuerit usus. Si tamē coniecturæ locus sit, quantum partim ex iam citatis Columellæ locis, partim ex uarijs Catonis, Varronis, & Palladij locis colligere licuit, crediderim Sampsas dici ipsas oliuarum carnes mola suspensa leuiter comminutas, & ossib. liberatas, quæ deinde exprimuntur, oleumq; fundunt, aut aridis quibusdā herbis seminibusve conditæ, in usum cibarii condimenti uere ponuntur.

Samus, mi. Ci. in Ver. Iuno Sami colebatur.

Sanabilis, le, [Cosa atta a risanarsi,] ἰάσιμος, qui sanari potest. Pl. li. 29. c. 4. Aspides percussos torpore, & somni necāt, omnium serpentum minime sanabiles. Oui. 1. de Rem. amor. Vidi ego, quod primo fuerat sanabile uulnus, Dilatū longæ damna tulisse moræ. Ci. 4. Tus. Qui autem natura dicuntur iracundi, aut immisericordes, aut inuidi, aut tale quid, ii sunt eiusmodi constituti: quasi mala ualetudine animi, sanabiles tamen.

Sanatio, nis, [Il restituir la sanita,] ἴασις, ualetudinis restitutio. Cic. 3. Tus. Cumq; ad corporum sanationem multum ipsa corpora, & natura ualeant, &c. Et paulo post. Eorum igitur malorum in una uirtute posita sanatio est.

Sanates, dicti sunt, qui infra, supraq; Romam habitauerunt: quod nomen ijs fuit, quia cum defecissent a Romanis, breui post redire in amicitiam, quasi post sanata mente. Itaq; in XII. tabulis cautū est, ut idem iuris esset Sanatibus, quod fortibus, idest bonis, & qui nunquam defecerant a pop. Roma. Hæc Festus.

Sancio, cis, ciui, citum, uel xi, ctum, [Consecrare, ordinare] κυρόω, statuo, stabilio, ratū facio, firmo: a sanguine, ut putatur, dictum, eo quod mactatæ hostiæ sanguine fœdera soleant confirmari, ut est uidere apud Liui. lib. 1. ab urb. cond. ubi uetustissimum fœdus inter Romanos Albanosque initum porcæ immolatione docet sācitum fuisse. Hinc etiam Seruius, explicans illud Virgil. 12. Aene. Audiat hæc Genitor, qui fœdera fulmine sancit: Sanctum, inquit dicitur, quasi sanguine consecratum. Vnde & Sāctio uocatur lex cum terrore pœnæ. Sed de hoc suo loco. Est itaque Sancire, sancte aliquid & inuiolabiliter cōstituere. Ci. de ami. Hæc igitur prima lex in amicitia sanciatur, ut neque rogemus res turpes, nec faciamus rogati. Idem 1. de Leg. Populariter interdum loqui necesse erit, & eā legem, quæ scripto sanciat quod uult, aut iubendo, aut uetando, ut uulgus appellat. Cæsar. 1. Bel. Ci. Hæc quo facilius certisque conditionibus sanciatur, aut, &c. Hor. 1. Ser. Saty. 3. Eheu, quā temere in nosmet legem sancimus iniquam. Cice. ad Attic. l. 10. Ego uero Solonis popularis tui, ut puto etiam mei, legem negligam, qui capite sanxit, siquis in seditione non alterutrius partis fuisset, idest, legibus suis capitis pœnam statuit. Idem de arusp. resp. Hoc si minus iure ciuili perscriptum est, lege tamen naturæ, communi iure gentium sancitum est, idest, receptū, & corroboratum. Legitur & Sanctus, a, um, partic. a supino Sanctum. Liui. 10. De prouocatione legem diligētius sanctam. Hinc deducitur & Sanctus, a, um, nomen: & Sanctio, onis, de quibus paulo post suo loco.

Sancte, aduer. [Santamente,] ὁσίως, idem quod religiose. Cice. pro Fon. Ab his quicquam sancte, aut moderate dictū putabitis? Plau. Cap. An tu dubium habebis, etiam sancte cum ego iurem tibi? Aliquando idem quod firmiter, & constanter [Fermamente,] Ci. Licin. l. 5. epi. Meq; ea quæ tibi promitto, ac recipio, sanctissime esse obseruaturum, diligentissimeque acte facturum. Hinc compositum Persancte. Teren. Hec. Thais persancte deierat. Pla. Persancte iuraui te facturum.

Sanctifico, as, [Santificare,] ἁγιάζω, consecro, diuinis honoribus prosequor, quasi sanctum facio. A quo Sanctificator, Sāctificatrix, Sanctificatio, quę apud Ecclesiasticos scriptores nusquā nō occurrunt, classicis tamen linguæ Latinæ auctoribus, parum recepta.

Sanctimonia, æ, [Santita,] ἁγιότης, idem quod sanctitas. Cice. pro Quin. Quid mihi inquit, cum ista sanctimonia summa, ac diligentia? Idem pro Rabir. Mentes, quæ ex hominum uita ad Deorum immortalium religionem, sanctimoniamque demigrarunt.

Sanctio, nis, [Confermatione, ratificatione,] ϐεϐαίωσις, modo idem quod confirmatio, seu ratificatio: ut Sāctio fœderis, apud Ciceronem pro Corn. Balb. Modo idem quod constitutio, promulgatio, decretum. Idem ibidem. Sanctiones sacratę sunt aut genere ipso, aut obtestatione, & consecratione legis, aut pœna cum caput eius, qui contra facit, consecratur. Sanctio (inquit Seruius) lario legis est, cum terrore pœnæ. Cice. 6. Ver. Nisi uehementius homini minatus essem, nisi legum sanctionem, pœnamque recitassem, tabularum mihi potestas facta non esset. Idem ad Attic. libro. 3. Sed uides nunquam esse obiectoatas sanctiones earum legū, quę abrogarentur.

Sanctitas, itatis, [Santità,] est quædam (ut ita dicam) uenerabilitas, quæ proprie est Deorum immortalium, eorumve qui uitæ continentia quam proxime ad Deos immortales accedunt. Cice. 1. Offi. Deos placatos pietas efficiet, & sanctitas. Idem pro Cęlio. Si matresfamilias secus, quā matronarū sanctitas postulat, nominamus. Idem. 2. de Fin. Iam si pudor, si modestia, si pudicitia, si uno uerbo temperantia, pœnæ aut infamiæ metu coercebuntur, non sanctitate sua se tuebuntur.

Sanctitudo, nis, [Santità,] ἁγιότης, idē quod sanctitas. Cice. 4. de rep. ut citat Nonius: Eosdem terminos hominum curę atque uitę sic Pōtificio iure sāctitudo sepulturæ. Accius in Tereo, apud eundem, Alia hic sanctitudo est, aliud & nomen & numen Iouis.

Sanctor, ctoris, idem quod sancitor: ut, Sanctor legis. Tacit. lib. 3. Ser. Tullius sanctor legum fuit.

Sanctuarium, rij, [Santuario,] ἄδυτον, abditissimus templi locus, sacrarium. Sanctuaria quoque Mithridatis appellauit Pli. l. 23. c. 8. quę alio loco uocat Arcana, Plutarchus ἀπόῤῥητα. In sanctuarijs, inquit, Mithridatis maximi regis deuicti Cn. Pōpeius inuenit in peculiari commentario ipsius manu compositionem antidoti.

Sanctus, a, um, [Santo,] ὅσιος. interdum idem quod pius & religiosus, augustus: proprieque de diis rebusue diuinis dicitur, ijve qui quadam maiestate, uitæque innocentia ad deorum immortalium uirtutem quam proxime accedunt. Cice. post reditum. Numenque uestrum æque mihi graue & sanctum, ac Deorum immortalium, erit. Ci. 3. de Nat. De. Astypalæa insula Achillem sanctissimum colit. Idem de Arus. resp. Id omnibus semper sanctum, augustum, & religiosum esse uisum est. Sancta loca, dicuntur quę aduersus iniuriam & uim religione quadam muniūtur, & ut inquit Donatus, quæ omni obseruatione inuiolata sunt. Sāctum (inquit Martianus de rerum diuisione) proprie dicitur, quod ab iniuria hominum defensum atque munitum est. Interdum Sanctum idē est, quod Sanctione subnixum: ut, Sanctæ leges, quibus pœna statuitur in uiolatores. Sanctum inquit Vlpia. de uerb. signifi. dicitur, quod neque sacrum est, neq; profanum, sed sanctione aliqua firmatum. Interdum idem quod purum & impollutum. [Puro, innocente,] Vir. 12. Aen. Sancta ad uos anima, atque istius inscia culpæ Descendam. Idem. 11. Ae. Tuque o sanctissima coniux Felix morte tua, idest, castissima coniux.

Sandaliotis, Sardinia, insula denominata est, ab effigie sandalij, hoc est, soleæ: unde & nonnulli Ichnusam uocant, a similitudine uestigij, quod Græce ἴχνος, dicitur. Pli. lib. 3. ca. 7.

Sandalium, σανδάλιον, Luciano, muliebris calceamēti genus. Ter. in Eun. Vtinam tibi commitigari uideam sandalio caput. Hinc Sandalarius Apollo dictus est, a uico, cuius meminit Gel. l. 17. In Sādalario forte apud librarios fuimus. Itē Sandaligerula, σανδαλοφόρος, quæ sandalijs utitur. Pla. Trin. Ducitur familia tota, Vestispici unctor, auri custos, flabelliferæ, sandaligerulæ, Cātrices, cistellatrices, nuncii, renuncii, raptores panis & peni.

Sandalum, dali, farris Gallici genus, plus alio quouis farre panis reddens. Pli. li. 18. c. 7. Galliæ quoque suum genus farris dedere, quod illic Brance uocant, apud nos sandalum, nitidissimi grani.

Sandalidas, σανδαλίδες, palmæ genus, a similitudine sandalij dictum. Pli. lib. 13. cap. 4.

Sandapila, æ, [Cataletto,] genus feretri, quo tenuiorum cadauera efferebātur. Mar. l. 8. Grandis in angusta sarcina sandapila. Hinc Sandapilarii, qui pauperum cadauera in sandapila efferebant.

Sandyx, σάνδυξ, coloris rubri genus, quod fieri solet ex cerussa uehementius adusta, teste Galeno ad finem l. 9. Simplicium, Plin. & ex sandaracha fieri tradit, æqua parte rubricæ admista. Quo in loco & Virgilium tacitæ imperitiæ uidetur reprehendere. quod sandycem herbam esse crediderit cum ait, Sponte sua Sandyx pascētes uestiget agnos. Verum (quod uiri totius memoriæ doctissimi bona cum uenia dictum uelim) eo ex uersu colligi non potest. Virgilium

gilium Sandycem pro herbæ genere posuisse. quod & ante nos an notauit Virg. Mar. eo capite, quo de Sandaraca agit Dios.

Sane, [*Certamente, ueramente,*] μέντοι, aduer. quandoque affirmatiue ponitur, pro eo, quod est, certe: ut, Ita sane, Sane uero. Ci. ad Lét. l. 1. Sane molestè Pompeium id ferre constabat. Quandoque per missiue, quando aliquid aduersario tribuimus: ut Sit sane, ut uis, pro esto ut uis. Cic. Quid enim habet commodi? quid non potius laboris? sed habeat sane. Quin. Tulerit sane filius noster merito pœnas, dederit spiritum supplicio, nihil de præteritis loquimur: quasi dicat, Esto ita, ut uis. Quãdoque ponitur pro ualde [*Molto*] quoniam qui sanus est, ualidus est. Suet. Bellum sane difficile gessit. Iungitur nonnunquam cum &, affirmatiuaque est. Quin. Et sane quis concipiat uel declamantis habitum, uel orãtis uocem, incessum, pronunciationem, illum denique animi, & corporis motum? Item cum quam. Gellius Sane quam utile est. Non sane, pro non admodum. Ci. 2. de Fin. Post enim Chrysippum non sane est disputatũ. Budæus. Sane bene idest, bene quidem. Cic. pro Quin. Erat ei pecuaria res ampla, & rustica, sane bene culta & fructuosa. Ponitur aliquando in principio, [*Primieramente,*] Ci. 2. de Na. De. Sane restat, ut qualis eorum natura sit, consideremus. Ponitur aliquando pro satis. [*Assai,*] Ci. Sopater, cum hoc illi improuisum accidisset, commotus est sane. Aliquãdo pro multum. Ter. in An. Sane pol illa temulenta est mulier.

Sanesco, is, [*Sanarsi,*] ὑγιάζομαι, sanus fio. Cel. l. 6. cap. 7. Vulnera dum sanescunt. Hinc Consanesco. Idem l. 4.

Sangvicvlvs, αἱμάτιον, sanguis hœdi, siue suis, in cibum formatus, Pli. lib. 28. cap. 14.

Sangvino, guinas, guinare, [*Insanguinare,*] αἱμάσσεσθαι, est sanguine manare. Quin. in Decla. toties repetitis sanguinauere plagis ictibus iam conualescentes lacerti. Et iterum: Mulier, quæ sanguinantes porrigit ad iudicem lacertos. Tacitus in Dialogo de Oratoribus: Nam lucrosæ huius & sanguinantis eloquentiæ usus recens, & malis moribus natus.

Sangvinaria, herba est quam Græci a multitudine geniculorum πολύγονον, appellant. Sanguinaria dicta, propterea quod succus eius intritus naribus supprimit sanguinem. Col. 7. ca. 5.

Sangvinarivs, naria, narium, [*Crudele, sanguinario,*] φιλαίματος, sæuus, & crudelis. Ci. Itaque grauem illam, ac sanguinariam uocem audiuimus. Sic Sãguinarius homo, dicitur a Seneca, qui gaudet humano sanguine, & crudelis est. Ci. Att. lib. 2. Megabrotus, & hæc sanguinaria iuuentus inimicissima est. Pl. l. 15. c. 4. Tarquinius nuncium illũ sæuum atque sanguinariũ filio remisit ea hora.

Sangvinevs, a, ũ, [*Sanguigno, pieno di sangue,*] αἱματώδης, αἱματηρός, modo ad corporis temperamentum refertur. Medicis enim sanguineus dicitur, cui plurimũ insit boni sanguinis, hoc est, qui temperamẽto calido sit & humido: Modo de eo dicitur, quod e sanguine constat: ut Imber sanguineus apud Cice. 1. de Diu. Pli. l. 11. ca. 37. Coturnix nulli, nisi sanguineum pulmonẽ habẽti. Ouid. 2. Met. At inde Sanguineæ manãt tanquam de uulnere guttæ. Interdum idẽ quod sanguinolentus, Idẽ 3. Trist. ele. 8. Pallentesq; manus, sãguineumq; caput. Modo ad animũ refertur, & significat crudelem, cruẽtumque. Oui. 13. Met. Hunc ego sanguineæ successu cædis ouante Eminus ingenti resupinum põdere fudi. Hora. 1. Car. Ode. 27. Tollite barbarum Morem, uerecundumque Bacchum Sanguineis prohibete rixis.

Sangvinevs, frutex a corticis sanguineo colore nomen accepit, nimium fetens lenta, uitibus, uincula suppeditantia, teste Pli. l. 16. ca. 37. Virgæ sãguineæ ea sãguineo frutice detractæ. Pli. l. 19. cap. 10. Sunt qui uirgis sanguineis tangant ea, quæ erucis nolint esse obnoxia. Idem l. 24. ca. 10. Nec uirga sanguinea felicior habetur. Cortex eius cicatrices, quæ persanauere, aperit.

Sangvinolentvs, a, um, [*Sanguinolento, pieno di sangue, tutto sangue,*] αἱματώδης, plenus sanguine, & sanguine conspersus. Varro de Vita pop. Rom. Itaque propter amorẽ imperij, magistratus gradatim seditionibus sanguinolentis orbem perturbauere. Oui. epi. 3. Vidi, quantus erat, fusum tellure cruenta Pectora iactantem sanguinolenta uirum. Idem 1. Amor. ele. 12. Ille color uere sãguinolẽtus erat. Littera sanguinolenta, pro inuectiua, seu famoso libello. Idem in Ibin. Nullaque, quæ possit, tot scriptis millibus extat Littera Nasonis sanguinolenta legi.

Sangvis, sanguinis, [*Sangue,*] αἷμα, quod & Sanguẽ, neutri generis ab antiquis dicebatur. Lucr. Visceribus uiscus gigni, sanguenque creari. Dicitur autem propria Sanguis, qui est intra uenas: Cruor uero, qui est extra uasa effusus. Cice. 2. de Nat. Deo In quem sanguis a iecore per uenam illam cauam influit, eoque modo ex his partibus & sanguis per uenas in omne corpus diffunditur, & spiritus per arterias. Idem 2. de Ora. Reliquæ duæ, sicut sanguis in corporibus, sic illæ in perpetuis orationibus fusæ esse debent. Virg. 2. Aen. Nec soli pœnas dant sanguine Teucri. Detractio sanguinis, & Sanguinis missio, [*Salasso,*] & Sanguinem mittere, & sanguinẽ detrahere, [*Salassare*] apud Cels. lib. 2. cap. 8. & 9. sæpius leguntur. Quin. lib. 2. cap. 10. Implicat se declamator aliquando, dum sciat, ut quadrupedes, cum uiridi pabulo distentæ sunt, sanguinis detractione curantur. Sanguis ærarij, pro substantiã in ærario contenta. Cic. 5. Ver. Quæ cum de populi Rom. uictu, de uectigalibus neruis, de sanguine, detraxisset ærarij. Tertiæ minimæ condonauit. Plenus sanguinis, pro sanguinario. Pla. in Bacc. Magistron' quemquã discipulum minitarier? Nil moror discipulos mihi esse tã plenos sanguinis. Sanguis, pro uigore ac ui, [*Forza, ualore*] Cic. ad Att. li. 4. Amisimus, mi Pomponi, omnem succum & sanguinem, sed etiã colorem & speciem pristinam ciuitatis: nulla est Resp. quæ delectet, in qua acquiescam. Sanguis, pro progenie, [*Sterpe,*] Vir. 1. Ae. Troiano a sanguine duci Audierat. Idem 4. Aen. Sed fore, qui grauidam imperijs, belloque frementem Italiam regeret, genus alto a sanguine Teucri Proderet. Idem 2. Aen. Hortamur fari, quo sanguine cretus. Ci. pro Ros. Ame. Magnam uim, magnam necessitatem, magnam possidet religionem paternus maternusq; sanguis. A sanguis fit compositũ, Exanguis. Item denominatiuum Sanguineus eiusq; compositum Consanguineus: de quo suo loco.

Sangvisvga, p. p. [*Sanguetta, sanguisuga,*] βδέλλα, uermis in aqua degens, sanguinemque sese lauantium exugens: qui & Hirudo dicitur, Pl. l. 32. c. 7.

Sanies, huius Saniei, [*Marcia,*] ἰχώρ, sanguis corruptus, necdum ad puris albedinem, crassitudinemque coactus. Cice. in Pison. Saxa spargens, tabo, sanie, sanguine atro. Vir. 8. Aen. Et sanie, taboque fluentes. Celsus l. 5. Sãguis omnibus notus est. Sanies est tenuior hoc, uarie crassa, & glutinosa, & colorata. Pus crassissimũ, albidissimumque, glutinosius, & sanguine & sanie. Exit autem sanguis e uulnere recenti, aut iam sanescente: sanies inter utrũque tempus est. pus ex ulcere iam ad sanitatem spectãte. Ponitur aliquãdo Saniei pro lanæ infectura. Pli. l. 9 c. 39. Rursusque carminata mergitur, donec omnẽ ebibat saniem. Sanies oleæ, est ipsa amurca, hoc est, fæx olei, [*Feccia,*] Pli. l. 15. c. 3. Oliuæ constant nucleo, oleo, carne, amurca: sanies est hæc eius amara.

Saniosvs, adiect. [*Marcio,*] βροτόεις, sanie, & impuro sanguine conspersus. Pli. l. 7. c. 15. Aut non uitales partus eduntur, aut saniosi, ut auctor est Nigidius.

Sanitas, tis, [*Sanità,*] ὑγίεια, bona ualetudo, hoc est, status corporis actiones omnes suas probe obeuntis. Ci. 5. Tus. Corporis temperatio, cum ea congruunt inter se, e quibus constamus, sanitas est. Per translationem quoque de animo dicitur, cum ille functiones suas probe obit. Vnde Redire ad sanitatem dicimus, pro eo quod est resipiscere, [*Tornar sano,*] Ci. Cass. l. 11. epi. Quibus tamen ad sanitatem redeundi ante Cal. Septem. potestas facta est.

Sanna, æ, [*Irrisione, dileggiamento,*] χλεύη, per duplex n, irrisio, quæ (ut inquit Hier.) ab occipitio, distorto ore, & labris contractis fit, rictu iuium dentium ostentatione. Quo uocabulo usus est Iuuen. Sat. 6. I nunc, & dubita, qua sorbeat aera sanna Tullia. Et Pers. Sat. 1. Vos o patricius sanguis, quos uiuere fas est, Occipiti cæco, posticæ occurrite sannæ. Hinc Sanniones & Sannij, ut inquit Probus: de quibus paulo post. Item Desanno, annas, quod est, per fastidium dardeo. Subsanno, de quo alibi. Similiter Sannatores, χλευασταί, qui eo modo irrident.

Sannio, sannionis. [*Buffone,*] γελωτοποιός, Aristot. qui soluto risu, & contortis corporis totius partibus quempiam irridet, moresque aliorum tam inepto gestu exprimit, ut cum alios irrideat, ipse omnibus sit ridiculus. Cice. 2. de Orat. Quid potest esse tam ridiculum, quam sannio? Idem ad Papyrium, l. 9. Salis enim satis est sannionum parum.

Sano, as, [*Sanare, guarire,*] ἰάομαι, sanum facio, redintegro, & incolumitati restituo. Cic. 4. Tus. Citiusque oculorum tumor sanatur, quam diuturna lippitudo depellitur. Idem 3. de Natu. Deo. Nec enim Herculi nocere Deianira uoluit, cũ ei tunicã sanguine Centauri tinctam dedit: nec prodesse Pheræo Iasoni is, qui gladio uomicam eius aperuit, quam sanare medici non potuerunt. Oui. 10. Met. Habeo quod carmine sanet, & his herbis. Vulnera reip. sanare, per trãslationem. Cic. 4. de Fin. Quæ hic reip. uulnera imponeret, eadem ille sanabat. Idem 2. in Cati. Quos quidem ego, si ullo modo fieri posset, nõ tam ulcisci studeo quam sanare, & ipsos placare reip. Tibul. l. 2. eleg. 3. Nec potuit curas sanare salubribus herbis. Hinc fiunt Consano, & Resano, composita, quorum significationes supra explicantur suis locis.

Sanvs, a, um, [*Sano,*] ὑγιής, integer, incorruptus, bene habens, prospera utens ualetudine, cuiusque partes omnes probe suas obeũt functiones, Cice. in Phi. Quasi medicus ille te sanum fecisset. Cato ca. 157. Cum plurimum ederit, cum citissime sanus fiet ex eo morbo. Proper. li. 2 eleg. 13. Nec quisquam ex illo uulnere sanus abit. Ci. 3. Offi. Si quis medicamentum cuipiam dederit ad aquã inter cutem, eo medicamento sanus factus fuerit. Trãsfertur & ad animum. Vnde dicimus hominem sana mente, sanoque consilio, [*Sauio,*] Ter. in Hea. Satin' sanus es, aut sobrius? Ci. 2. de Nat. De. Esse igitur deos, ita perspicuum est, ut id qui neget eum sanæ mentis

ti, non existimem. Hinc insanus dicitur, [*Pazzo*,] cum mentis sanitas deest, hoc est, qui instrumentum principium animæ facultatum habet uitiatum. Vnde Insania, [*Pazzia*,] pro dementia; & Insanio, pro deliro, desipio, mentis compos non sum: de quibus copiosius egimus suis locis.

Sapa, æ, [*Sapa, uin cotto*,] σίραιον, a sapiditate, ui nū est ex musto ad tertias decocto confectū. Græce ἕψημα, ab ἕψειν, quod decoquere dicitur. Pli. l. 23. c. 2. Vino cognata res sapa est, musto decocto, donec tertia pars superstet. Idē li. 14. c. 9. Siræū, quod alij hepsema, nostri Sapā appellāt, ingenij nō naturę opus est, musto usq; ad tertiā partē mensuræ decocto. Mart. Et Laletanæ nigra lagœna sapæ. Oui. 4. Fast. Lac niueum potes, purpureamq; sapam.

Sapiens, tis, [*Sapiente, saggio, saputo*,] σοφός, qui sapit. Ci. 4. in Catil. Misera mors sapiēti nō potest accidere. Hor. 1. epi. 7. Vir bonus & sapiēs dignis ait esse paratū. Tac. li. 3. Cæteri ad sapiētiora cōuertere. Sapiēs trib modis dicitur: Primo, qui sciētiā aliquā optime tenet. ut, Arist. in philosophia, Acilius in Iure ciuili. Secūdo, qui per longā ætatē, rerū multarum cognitionē adeptus est: ut Cato. Tertio, qui circa præcepta bene uiuendi, & cognitionē uersatur; qualis fuit Lælius. Ci. de Ami. Vnū accepimus Apollinis oraculo sapientissimū indicatum. Hinc Sapiēter, aduer. [*Sauiamente*,] Ter. in And. Sapiēter uitam instituit. Ci. pro domu sua: Quia ius maioribus nostris, qui non ficte & fallaciter populares, sed uere & sapienter fuerunt, ita comparatum est, &c. Idē Curioni li. 2. Nemo est, qui tibi suadere sapientius possit teipso. Oui. 13. Met. Per si quid superest, quod sit sapienter agendum &c.

Sapientia, æ, [*Sapienza*,] σοφία, est, ut ait Ci. 4. Tus. rerum diuinarū, atque humanarum sciētia, cognitioq;, quæ cuiusque rei causa sit. Idē 2. Offi. Sapientia est (ut a ueterib. philosophis definitum est) rerū diuinarum & humanarū, causarumq;, quib. hæ res continentur, scientia. Idē 1. Offi. Princepsq; omniū uirtutū est illa sapientia, quam σοφίαν, Græci uocāt, & qui eam profitetur, Sapiēs, [*Sauio, sapiente*,] appellatur. Vnde qui nūc philosophi dicūtur, primū σοφοί, a Græcis, a nostris Sapientes dicebātur, Neque quemlibet eo nomine olim dignabātur. Via. n. septē eodē tempore inuenit Græcia, quib. id nominis deferret: quorū noīa & patria sic se habēt, Thales Milesios, Solō Salaminius, seu Atheniensis, Chilō Lacedęmonius, Pittacus Mitylenęus, Bias Pryenæus, Cleobolus Lydius, Periāder Corinthius. Sed postea Pythagoras primus nō Sophū se sed philosophum appellauit: hoc est, non sapientē, sed sapientiæ amatorem & scientiam ipsam, non Sophiam sed philosophiam nūcupādam existimauit, quod hominum neminem, sed solum Deum sapientem iudicaret.

Sapientipotens, tis, pen. cor. qui sapientia multum ualet, quemadmodum Bellipotens, qui plurimum potest bello. Est autem uox Enniana satis dure composita. Ci. 2. de Diuin. Postremo q̃ semper fuit, ut apud Ennium est, stolidum genus Aeacidarum, bellipotens magis, quā sapientipotens, tamen hanc uersus amphibologiam intelligere potuisset.

Sapinus, pen. pro. ἐλάτη. pars est abietis inferior, quæ enodis est, sicut superior, quæ nodosa est, Susterna. Hodie tamē uulgus Gallorum totam arborem sua lingua Sapinū uocat. Vide Pli. li. 16. ca. 39. Sapineus, a, um, ἐλάτινος, quod ex sapino est. Col. li. 12. cap. 5. Alij nucibus ardentibus sapineis efficiunt.

Sapio, pis, piui, uel sapij, sapitū, p. p. [*Hauer sapore, esser sauio*,] χυμίζω, uel sapui, sapitū, p. c. proprie pertinet ad sensū gustus, proprieque res ipsa sapere dicitur, quæ habet in se aliquē saporē. Iun. Sa. 11. Qui meminit, calidæ sapiat quid uulua popinæ. Ci. 2. de Fin. Nō enim sequitur, ut cui cor sapiat, ei nō sapiat palatus. Col. li. 7. ca. 8. Nec dubiū, quin fici ramulis glaciatus caseus iucūdissimē sapiat. Hinc Sapor & Sapidus: quorū significationes uide suis locis. Trāsfertur & ad animū, p sapientē esse, seu rectā sententiā uel opinionē habere, Ter. in Eun. Si sapis, neq; præterquam quas ipse amor molestias, habet, addas & illas, quas habet, recte feras. Mar. Nubere uis Prisco? non miror, Paula sapisti. Ci. 2. Offic. Quē qui audiūt intelligere etiā & sapere plus quam cæteros, arbitrantur. Quandoq; datiuo iungitur. Plau. in Tri. Haben' tu amicum, aut familiarē, cui pectus sapiat? Hic sapit rē suā, idest, scit quid sibi agēdum sit. Sapit ad geniū: idest, nouit curare cuticulā, & indulgere genio. Accipitur etiam Sapio pro refero, [*Rappresentare*,] ut illud apud Persium, Cum sapimus patruos: hoc est, cum sapientiam patruorum referimus, ad hūc modum dicimus: Liber hic sapit hæresim [*Hauere*,] Phrasis sapit Græcanismum: hoc est refert hæresim, uel Græcanismum. Huius cōposita sunt, Desipio, & Resipio, quorum significata explicantur in uerbo Desipio.

Sapor, oris, [*Sapore*,] χυμός, est qualitas illa, quam gustu dignoscimus. Saporum uero decem sunt genera, ut docet Pli. li. 15. ca. 27. scilicet dulcis, suauis, pinguis, amarus, austerus, acer, acutus, acerbus, acidus, & salsus. Ci. 3. de Fin. Vt enim mel, & si dulcissimum est, suo tamē proprio genere saporis, nō cōparatione cū alijs dulce esse sentitur. Pli. li. 15. c. 28. Quæ odorata, non eadē in gustu te-neta: quia non sunt pariter odor & sapor. Quamobrem citreis odor acerrimus, sapor asperrimus, quadātenus & cotoneis: nullus que odor ficis. Vir. li. 4. Geo. Asper in ore sapor. Quin. li. 1. c. 1. Vt sapor, quo noua imbuas, durat, &c. Ponitur aliquando Sapor per translationem pro iucūditate sermonis Ci. de Cla. Ora. Grauius obruebat nescio quo sapore uernaculo.

Sapphiratus, σαπφειρωτός, saphiris intertextis uariegatus. Sidon. ac si sub uersicoloribus figuris uernās herbida crustas saphiratos.

Sapphirus, p. c. [*Saffiro*,] σάπφειρος, lapis pretiosus, coloris aerij, aureis punctis collucens: de quo uide plura apud Pli. li. 37. c. 9.

Sappho, σαπφώ insignis Poetria fuit, carminis inuētrix, quod ab ea Sapphicum appellatur. Ferunt nonnulli fuisse duas hoc nomine, quarū una Eresia, quæ & antiquior Lyrica: qua tēpestate Alceus clatuit, Terpsichorus, & Pittacus, tēpore Tarquinij Prisci. Ea plectrū prima inuenit. Scripsit Lyricos modulos, Epigrammata, Elegidia, Iābos, & Monades. Altera Mitylenæa, lōge iunior, cuius pulcherrimū opus ad amicum Phaonem extat. Scripsit & alia multa apud Græcos, ut merito nona inter Lyricos poetas annumeretur. Antipater autē Sidon. sic de ea scribit: μναμοσύναν ἔλε θάμβος ὅτ' ἔκλυε τᾶς μελιφώνου σαπφοῦς, μὴ δεκάταν μοῦσαν ἔχει βροτός, idest Mnemosynē matrē Musarū cepit stupor, quādo audiuit dulcisonam Sappho. Nunquid decimam Musam habent mortales?

Saprum, σαπρόν, Pl. l. 28. c. 9. appellat casei quoddā genus putridū, qd cū sale & sorbis siccis e uino tritū epotūq, medetur cœliacis, Græci σαπρὸν, uocāt putridū: unde & σαπροφάγοι, dicūtur, qui putridis uescuntur: & uerbum σαπροφαγεῖν, quod est putridis uesci. Quo quidē uerbo etiā Mar. utitur l. 3. Nescio quod stomachi uitium secretius esse Suspicor: ut quid enim Bætice σαπροφαγεῖς?

Sapsa, a ueteribus dictum est pro ipsa, uel seipsa, Ennius. Quæ ea sapsam luco sese ostendat.

Sarcimen, ῥαφή, sutura. Apul. Tunc tenui sarcimine summas oras eius adæquauimus, & iuncturę rimam setæ densitate sepsimus.

Sarcina, æ, p. c. [*Carica, peso*,] σκεῦος, proprie utensiliū est, & eorum quæ ad cultū & ad similē usum pertinent, ueluti fascis, quē quia in itinere faciendo cōportare possit. Plau. in Most. Hinc so... tulabor procul, Vnde aduenienti sarcinā imponā seni. Hinc milites, cū castra mouere uolūt, Sarcinas, [*Bagaglie*,] colligere dicūtur. Et qui in aliā domum immigrant, Sarcinas suas cōponere solēt. Cęs. 2. Bel. Gal. Cum prima legio in castra uenisset, reliquæq; legiones magnum spatiū abessent, hāc sub sarcinis adoriri. Ouid epist. Nō ego sum classi sarcina magna tuæ. Res etiam nostras domesticas capsisq; compositas, Sarcinas, [*Arnese*,] uocamus Quin. iacēs relictæ sine hærede sarcinæ. Per translationem quādoq; Sarcina ponitur pro inutili onere. Sarcinula, æ, dim. Iuu. Sat. 3. Quis gener hic placuit censu minor, atque puellæ Sarcinulis impar?

Sarcinatrix, cis, [*Strazzaruola*,] ἠπήτρια, mulier quæ uestes suit, & reficit. Caius in l. et ancillarum de Pecul. Maxime si qua sarcinatrix, aut textria erit, aut aliquod artificium uulgare exerceat.

Sarcino, as, [*Ripezzare*,] σκευάζω, sarcinas exaedifico. Interdū Sarcinare capitur pro suere, [*Cusire*,] Hinc Sarcinator qui suit, & uestes reficit. Luci. Sarcinatorem esse summum, suere centonē optime. Plau. in Aul. Petunt fullones, sarcinatores petunt. Paulus in l. falsō. ff. de furtis. Fullo, uel sarcinator, polienda & sarcienda uestimēta accepit ex contractione eorum furtum facit. Sarcinatus, adiect. sarcinis onustus. Plau. in Pœn. Viden' homines sarcinatos cōsequi? Huius compositum est, Consarcino, quod est sarcinas colligo. Gel. li. 1. Versus hi sunt Cæcilij trunca quædam ex Menandro dicentis, & Consarcinantis uerba tragici tumoris.

Sarcinarius, a, um, adiect. quod ad sarcinas pertinet: ut, Sarcinarium iumentum, quo sarcinæ uehuntur. Cæs. 1. Bel. Ciu. Illi & inopia pabuli adducti, & quo essent ad id expeditiores, omnia sarcinaria iumenta interfici iubent.

Sarcio, cis, sarsi, sartū, [*Cusire ueste*,] ῥάπτω, uestes cōsuo. Vnde Sartores dicti, q uestes sarciūt, uel resarciūt. Accipitur & p restituere, instaurare, [*Rinouare*,] Vnde Sarta tecta opera publica, quę locātur ut integra pręstētur. Dicimus autē Exigere sarta tecta, Locare sarta tecta, Cōducere sarta tecta, Tradere sarta tecta, Habere sarta tecta, Præstare sarta tecta. Locabāt sarta tecta Cēsores, exigebāt ipsi quoq; Cēsores, interdū Aediles, aliquādo et Pretores, nec nisi cū Senatus decreuerat: tradebāt, habebāt, præstabāt, cōducebāt sarta tecta redēptores. Dicimus interdū cū cōiūctione Sarta tectaq;, & Sartum & tectū. Vtuntur antiqui hac locutione per trāslationē. Ci. ad Attiū. li. 13. epi. Hoc mihi da, atque largire, ut M. Curium sartum & tectum, ut aiunt, ab omni incōmodo, detrimento, molestia syncerū, integrumq; conserues. Plau. in Tri. Sarta tecta tua præcepta pater usque habui mea modestia, hoc est, exacta, & constanti undique obedientia, præceptis tuis parui. Per translationem ponitur pro damnum soluere, reparare, [*Risarcire, riparare*,] Pacuui. Tu damni nostri causa fuisti, tu nobis sarcito, ut debes. Col. li. 9. ca. 15. Quæ cum fuci aliquā partē cibariorum absumunt, sarciendo damna fiunt agiliores. Dicimus

quoq; Sartire detrimētum, p reparare, [Riparare,] Cęs. 1. Bel. Ci. Dū sarcire acceptū detrimētū oolūt, temere insecuti fugiētes, in locū iniquū progrediūtur. Sarcire infamiā. Cęs. 3. Bel. Ci. Exercitui quidē omni tātus incessit ea incōmodo dolor, tātoq; studio infamię sarciendę, ut nemo aot Tribuni, aut centurionis imperia desideraret. Generis lapsi sarcire ruinas. Virg. 4. Geo. de Apibus: Quo magis exhaustę fuerint, hoc acrius omnes Incūbēt generis lapsi sarcire ruinas. Sartus, a, um, parti. Hor. 1. epi. Animale sarta Gratia nequicquam coit, & rescioditur? Hinc componitur Resarcio pro instauro, & quasi nouam formam induco, [Rinnouare.]

SARCOPHAGVS, p. c. σαρκοφάγος, lapidis siue marmoris genus, quod circa Assum Troadis excioditur, io quo corpora defunctorū cōdita, absumi intra quadragesimū diē cōstat exceptis dētib. ut tradit Pli. l. 36. c. 17. Vnde, & nomē habet, a Carne edenda. σὰρξ σαρκὸς, enim caro est, φαγῶ, comedo. Vnde conueniēter p sepulcro poni cōsueuit. Iuu. Sat. 10. Sarcophago contentus erit. Aug. li. 18. Ci. Quia enim arca, in qua mortuus ponitur, quod omnes iā sarcophagū uocāt, σορὸς, Gręce dicitur, a nostris p sepolcro usurpatur.

SARCVLO, las, [Arare, & zappare,] σκαλίζω, sarculo absciodo. Col. li. 5. Primo plātę sarculari debent, ita ut simplea stylus altitudinē maximę scrobis excedat. Sarculatio, sarculationis, uerbale, idem quod sarritio: Pli. li. 18. c. 1. Sarculatio induratam hyberno rigore solis tristitiam laxat temporibus uernis.

SARCVLVM, [Zappa, arpego, sarchiello,] σκαλὶς, genus rastri, hoc est, eta tis illa dētata, qua segetes herbis purgātur: a sarriendo, ut ioquit Var. Cat. c. 10. sarcula octo, palas quatuor. Alij putāt esse ligonē aut simile aliquod instrumētū ferratum, quo terra fodiatur. Hor. l. 1. Car. Gaudentē patrios findere sarculo Agros. Oui. 1. Fast. Sarcula cessabāt, uertiq; in pila ligones. Pl. l. 18. c. 19. Certe fine hoc animali (bouem intellige) montanę gentes sarculis arant.

SARDANAPALVS, p. p. σαρδανάπαλος, ultimus Assyriorū rex & tricesimus a Nino, omni libidinis mollitięq; genere effœminatissimus adeo, ut nō erubuerit inter scortorū greges nere, & muliebri habitu fœminas omnes lasciuia anteire. Quamobrē indignati Assyrij tali fœminę parere, duce Arbace deficientes, bellū Sardanapalo intulerūt. Qui uictus, in regiā se recepit, & extructa pyra, se atq; diuitias in incēdiū misit. Oui. in Ibin. Inq; pyrā tecū carissima corpora mittas, Quā finē uitę Sardanapalus habet. Eius epitaphiū refert Cic. li. 5. Tusc. quęst. Hęc habeo, quę edi, quęq; exaturata libido Hausit: at illa iacēt multa & pręclara relicta. Quid aliud, inquit Ari. in bouis, nonin regis sepulcro inscriberes? Hęc habere se mortuū dicit, quę ne uiuus quidē diutius habebat, quā fruebatur. Suidas refert in Nino, in monumēto habuisse, cui hęc tue rint inscripta, Sardanapalus Anacyndaraxi filius, Anchialeo, & Tarsos uno die extruxit. Tu autē o hospes, ede, bibe, lude, cū qui bus reliqua mortalium omnia non sunt conferenda. Vide plura de hoc apud Iustinum. li. 9. & Diodorum Siculum Bibliothecę. li. 8.

SARDI, orum, σαρδῷος, σαρδῷοι, Sardinię incolę, qui ob insignē utilitatem, nequitiamq; in prouerbium abierunt. Cic. lib. 4. epi. Habes Sardos uenales, alium alio nequiorem.

SARDIANI BALANI, βάλανοι σαρδιανοὶ, a Gręcis dicti sunt castaneę, q circa Sardis primum fuerint inuentę. Vide Pli. li. 15. c. 13.

SARDINIA, [Sardigna,] σαρδώ. Ste. insula est, teste Sal. io mari Libyco: ita dicta a Sardo, Herculis filio (sicut Strab. & Soli. scribūt) qui ē Lybia ueniēs, cū multitudine colonorū, insulā occupauit, cū ante Sandaliotis appellaretur, ab effigie solex, quam Grœci σανδάλιον, uocāt. & Ichnusa, a similitudine uestigij, qd Grœci dicūt ἴχνος. Huius latitudo est milliū passuum nonagintaocto, lōgitudo ducētorū uiginti: quāquā alij stadia multa adijciant. Habet hęc insula a Septētrione mōtes editissimos, qui prohibēt quo minus a Borea possit perflari, quo fit ut aeris pestilētię maxime sit obnoxia. Quo nomine etiā olim tā male audiuit, ut M. Ci. Q. F. moneat etiā ut cū optime ualeret, meminisse eū debere, in Sardinia ipsū esse: & alibi, Tigelliū quendā Sardū hominē esse ait patria sua pestilētiorē. Mar. quoq; Sardiniā Tyburi, tāquā salubertimo loco pestilētissimū opponit. Nullo (inquit) fata loco posis excludere: cum mors Venerit, in medio Tybure Sardinia est. Mirum in ea in sula nec; lupum gigni, nec; serpentem reperiri. Habet ciuitates multas, sed omnium pręclarissima Calaris est, ubi coraliorū piscatio est. In qua diui Augustini ossa tādiu conquieuere, quo ad ab Heliprando rege Papiā trāslata fuēr. Hęc ciuitas Iolea priscis appellabatur; ab Iole illa, quam Hercules perditissime amauit. Insulā Pœni occupauere, sed a Romanis expulsi primo bello Puni. eadem amisere. A Sardinia Sardus, Sardous, & Sardiniēsis adie ctiua fiunt. Est & Sardinia piscis genus, ad cōdimēta, & salsuram utilis, apud Italos plurimus. Col. li. 8. c. 17. Taenetes haleculas, & salibus caesam chalcidem putremq; Sardiniam.

SARDO, as, [Intendere] ξένω, uerbum est obsoletum, quo antiqui utebātur pro intelligere. Neuius apud Festum. Quod bruti nec satis sardare queunt.

SARDONYCHATVS, σαρδονυχατὸς, sardonyche ornatus. Mart. li. 2. Cuius & hinc lucet sardonychata manus.

SARDOVS, a, um, σαρδῷος, possessiuum a Sardinia. Oui. li. 4. Fast. Sardoaque regna sinistris Respicit a remis. Herbę Sardoę. Virgil. 7. eclo. Imo ego Sardois uidear tibi amarior herbis.

SARI, σάρι, ne. ge. genus fruticis prouentens in aqua, radice dura, in tortaque, ferrariis officinis utile. Pli. li. 13. c. 23.

SARISSA, [Lancia, lanza, picca] σάρισσα, hasta pręlōga, qua Macedones in bello utebantur. Liu. l. 7. Bel. Mac. Prælongas hastas Macedones sarissas uocaot. Aelia. docet, Sarissam esse lanceā, qua uteicur phalanx Macedonica lōgitudine quatuordecim cubitorum, quorū duo manum continent, reliqua duodecim prominent. Inde σαρισσοφόροι, qui sarissas gestant. Oui. 13. Met. Qui clypeo, gladioq;, Macedoniaq; sarissa. Luc. l. 8. Primi Pellęas arcu fregere sarissas.

SARMATAE, σαρμάται Stepha. populi Scythię iuxta Danubium, in Mæoticam paludem uergentes, qui & Sauromatæ dicuntur, & regio eorum Sarmatia dicitur. Pli. l. 4. Sauromatę gentes Scytharum Grœci uocant, quas Sarmatas Romani dicunt. Dicti Sauromatę, ab oculis lacertarum. σαῦρος, enim lacerta est, ὄμμα, oculus. Nomina diuersa habent. Sarmatę, habitant montes & saltus, utuntur plaustris pro domibus, pascunturque lacte equino: unde quidem eos ἱππομολγοὺς, hoc est, equarum mulsores. Alij γαλακτοφάγους, hoc est, lacte uescentes appellant. Sunt etiam quidam interius habitantes, qui sanguinem equinum lacte mistū potant, quos uocat Gelonos, Vir. l. 1. Geo. Bisaltę quo more solet, acerq; Gelonus, Cum fugit in Rhodopen, atque in deserta Getarum: Et lac concretum cum sanguine potat equino. Item Sarmatę alij sunt, qui equino sanguine è cruribus detracto, farinaque commisto aluntur. Alij etiam qui pro uictimis homines immolant. Alij bellorum & cędis amatores, quibus bellantibus mos est cruuorem eius, quem primum interemerint, ea ipsius uulneribus bibere, & ut quisque plures interemerit, ita apud eos eximius habetur. Sūt & in Scythię extremis Sarmatę, qui carne equina uescuntur. alij qui humanis carnis, alimento uitam ducunt, propter quod uocantur Antropophagi, ἀπὸ τοῦ φαγεῖν, τοὺς ἀνθρώπους, hoc est, ab hominibus edendis. Ijdem ab usu Plaustrorum Hamaxobitę Pomponio, Hamaxobij Ptolemęo uocantur. Auri & argenti, maximarū pestium ignari, permutatione rerum commercia exercent, atque ob sæuitiā hyemis demersis in humum sedibus, specus aut suffossa habitant: totum bracchatj corpus, & nisi qua uideant, etiam ora uestiti. Horum meminerunt Pli. ca. 12. l. 4. & Strab. lib. 11. A Sarmatia fit Sarmaris, tidis. Oui. Terreat haud manes Sarmatis umbra meos. Sunt autem duę Sarmatię (secundum Ptol.) quarum una est in Europa, quę ut li. 3. scribit, a Septentrione Oceano terminatur, ab Occasu parte Germanię, a Meridie Iazigibus Metanastis. In ea est Olbia, quam nunc Rossiam & Tartariam esse credunt. Altera Sarmatia est in Asia ut idē li. 5. refert quę a Septentrione terra incognita terminatur, ab occasu Sarmatia Europę, & Tanai fluuio. In ea sunt Caucasij montes.

SARMENTA, torum, [Sarmenti, gli sagli di uite brusciati,] κληματίδες, ἐπιρρίδες φρύγανα, urgulę superuacuę, inquit Festus, a uite abscissę. Vir. 2. Geo. Primus humū fodito, primus deuecta cremato Sarmenta, & uallos primus sub tecta referto. Ci. 3. Verr. Ligna & Sarmēta circundare, igně subijcere cœperunt. Frequentissime tamen et Sarmentū accipitur pro flagello adhuc in uite hęrēte, siue id frugiferū sit, siue sterile. Col. l. 3. c. 10. Numerus uuarū, qui plerunque conspicitur in productissimo sarmento. Var. Rei rust. li. 1. ca. 31. Emucidum enim sarmentū propter infirmitatē sterilescit. Inde Sarmentitius, a, um, quod est ex materia sarmētorum. Col. li. 6. c. 26. Verum uulnera eius sarmentitio cinere linienda sunt. Hinc Sarmentosus, a, die. φρυγανώδης, quod plurimum habet sarmenti. Pli. li. 25. c. 11. Radice tenui, superuacua, sarmentorum.

SARPEDON, p. p. ge. Sarpedonis, p. c. σαρπηδὼν, teste Home. l. Ilia. 16. Iouis filius ex Laodamia Bellerophontis filia, aut, ut Herodotus tradit in Polymnia eiusdem Iouis filius ex Europa, & frater Minois. Hic cum Lycię rex esset, & in armis strenuus, Priamo suppetias tulit aduersus Grœcos, ubi cum multa edidisset uirtutis suę documenta, tandem a Patroclo est interfectus. Corpus autē eius Ionis iussu ab Apolline è medio pugnantium sublatum est, & flumine ablutum, ambrosioq; respersum liquore, ac iodutum ueste, ad exequendum funus suis restitutū. Vir. li. 7. Aen. Sæuus ubi Aeacidę telo iacet Hector, ubi ingens Sarpedon, ubi tot Simois, &c. Est & Sarpedon, Cilicię promontorium, finis aliquando regni Sarpedonis, & quod Ciliciam a Pamphylia distinguit. Pomponius Mela. li. 1. io descriptione Cilicię.

SARACENI, [Saraceni,] σαρρακηνοὶ, populi post Nabathæos, a Sarraca (ut Stephanus inquit) quę est pars Arabię. Pli. li. 6. c. 28. Nabathęis, Thimaneos iunxerunt ueteres: nunc sunt Tauens, Suellens, Sarraceni, Arraceni.

SARRACVM, [Carro da uettura,] ἅμαξα, plaustrum, siue uehiculi genus, quo ligna, & lapides uehi consueuerunt. Iuu. Saty. 3. Longa coruscat Sarraco ueniente abies. Idem Saty. 5. Frigida circum aguae

agunt pigri sarraca Booté. Quin.li.8.c.3. An cum dicit in Pisone Cicero, cum tibi tota cognatio in sarraco aduehatur: incidisse uidetur in sordidum nomen?

SARRIO, ris, riui, ritũ, [*Zappare, sarchiare,*] σκαλεύω, significat sarculis fodio, purgo: quod fit, cũ segetes leuiter scalpẽdo rastris, a noxijs herbis purgamus. Pla. in Cap. Sẽper occãt, priusquã sarriũt rustici. Pli. li. 18. Qui sarriet, caueat ne frumẽti radices effodiat. Hinc cõponitur Resarrio, quod est rursus sarrio. Idẽ cũ hyeme prægelida captæ segetes essent, resẽuerunt, resarrientes campos.

SARRITOR, p.p. [*Zappatore,*] σκαλευτής, qui sarrit. Col. li. 2. cap. 13. Tritici modij quatuor, uel quinque bubulcorum: operas occupãt quatuor, occatoris unam, sarritoris duas.

SARRITVRA, [*Zappamento,*] σκάλευσις, purgatura, siue ipse sarriendi actus. Col. li. 11. ca. 2.

SARTAGO, nis, [*Padella,*] τήγανον, patella, in qua caro frigitur. ἀπὸ τοῦ σαρκὸς, hoc est, a carne nomẽ habens. Pli. li. 26. c. 11. Item terebinthinam in sartagine referuenti. Sartago loquẽdi. Pers. Sat. 1. Hos pueris monitus patres infundere lippos Cum uideas, quærisne unde hæc sartago loquendi Venerit in buccas?

SARTOR, oris, [*Zappatore,*] σκαλευτὴς, a sarrio, idem quod Sarritor, idest purgator. Pla. in Capt. Sator, sartorq; scelerum, & messor, optime. TYN. Non occatorem dicere debebas prius? Nam semper occant, prius quam sarriunt, rustici. Est & Sartor, a Sarcio de quo supra egimus Sartor, inquit Nonius Marcellus, non solum a sarciendo, sed etiam a sarriendo deducitur, & tam cum qui sarcit, quam qui sarrit, significat.

SARITVRA, æ, idẽ quod sarritura, [*Zappamento,*] σκάλευσις, hoc est frugum uinearumve a noxijs herbis purgatio. Pli. li. 18. c. 17. Sartura nocere & uineæ, & segeti existimatur.

SAS, ueteres pro suas dicere, & Sã, pro eã Enni. l. a. Virgines nam sibi quisque domi Romanus habet sas. Idẽ li. 4. Nec quisquam Philosophiam in somnia uidit, priusquam sam dicere cœpit.

SATAGO, is, p.c. [*Affligere,*] διαπονέομαι, ex Sat, & Ago, cõpositũ uidetur: unde Sategi præteritũ, Satactũ supinũ facit. Est aũt Satagere, anxiũ esse, & distorqueri difficultate rei alicuius cõficiẽdæ. Ter. in Hea. Nã hic Clinia, & si is quoq; rerũ suarũ satagit, attamẽ Habet bene, & pudice eductã, ignarã artis meretriciæ. Aliquando significat diligentẽ esse, seu festinare, [*Esser diligente,*] Pla. in Asi. Nũc satagit, adducit domũ ei ultro, & scribit nummos. Quin. li. 6. cap. 4. Afer uenuste Manliũ Suram multum in agendo discursantem, salientem, manus iactantem, totum deijcientem, & imponẽtem, non agere dixit, sed satagere.

SATANAS, [*Satanasso,*] σατανᾶς, interpretatur aduersarius. Quo nomine appellatus est Diabolus, quod Christi aduersarius sit. Quicquid enim animæ ad Deum tendenti resistit, & aduersatur, & quicquid paci contrarium est, hoc Satanas esse nominatur. Sicut legitur in Regũ libris: Quia suscitauit Deus Salomoni Satanã, aduersus eum qui erat pacificus.

SATELLES, satellitis, [*Satellite, birro, zaffo,*] δορυφόρος, miles mercede cõductus, ut ab Imperatoris latere nõ discedat. Liu. 2. ab Vrb. Cũ cõcursu ad clamorẽ facto cõprehẽsum regij satellites retraxissẽt ad tribunal regis. Oui. 5. Fast. Ille dux custos, ille satelles erat. Ci. cõtra Rull. Ianitores ducẽtos in annos singulos stipatores corporis cõstituit, eosdẽ ministros, & satellites potestatis. Satelles Iouis Aquila. Ci. 2. Tus. Ministri & satellites cupiditatũ alicuius. Ci. 5. Ver. Qui primus certos instrueret, nomine decumanos, re uera ministros ac satellites cupiditatũ suarũ. Satelles itẽ dicitur, qui sontibus capiendis præest, qui & Apparitor, & Viator dicitur.

SATIABILIS, satiabile, [*Satiabile, che si satia,*] κορεστὸς, qui satiari potest facile: cuius cõtrariũ est Insatiabilis, inexplebilis. Salustius: Auaritia insatiabilis est.

SATIETAS, atis, [*Sacieta, fastidio, pienezza, abondanza,*] κόρος, proprie idem est quod saturitas. licet frequentius accipiatur pro fastidio, quod ex rei alicuius assiduo usu nobis ingignitur. Cic. in Catonẽ, Omnino quidẽ, ut mihi uidetur studiorũ omniũ satietas facit uitæ satietatẽ. Quin. l. 5. c. 14. Et odiũ ea quadam seruitute, & ex copia satietatem, & ea amplitudine fastidiũ tulerit. Liu. li. 4. Bel. Pu ni. Pluribus uos milites hortarer, si cum armatis dimicatio futura esset: inermes, incautos, ad satietatẽ trucidabitis. Pro eodẽ legitur & satias, tis, [*Nota,*] Ter. in Eun. Vbi satias cœpit fieri, commuto locum. Sal. Hi latronibus occupatis externorum agros inuadere, frumentiq; ea inopia graui satias facta. Item Saties, ei, [*Nota,*] Sil. l. 4. Nec finis, satietve, noui sed sanguinis ardor Gliscere.

SATIN, pro satisne. Ter. in And. Satin sanus es?

SATIO, as, [*Saciare, fastidiare,*] ἀρκῶ, a Sat, deduci uidetur, & saturo seu expleo significat: pertinetque ad omnes sensus, & frequenter ad animum. Ci. in Catonem Satiari delectatione non possum, ut meæ senectutis requiẽ, oblectamentumq; noscatis. Ci. in Paradoxis. Nunquam expletur, nec satiatur cupiditas sitis. Ouid 3. Trist. Elegia. 2. Forsitan hoc olim, cum iam satiauerit iram. Verum hæc translatitia sunt: proprie enim ad famis sitisq; expletionem pertinet. Col. li. 9. Satiatq; semodius cibi in diebus singulis uicenos, centenos turtures. Oui. 8. Met. Vtq; fœtũ recipit de toto flumine terra, Nec satiatur aquis, peregrinosq; ebibit amnes. Satiatus, a, um, parti. Liu. 2. ab Vrb. ubi illuxit: Romanus integer satiatusq; sõno, productus in aciem, fessum stando, & uigilijs primo impetu Volscum perculit. Iuu. Sat. 6. Et lassata uiris, nondum satiata recessit. Hinc componitur Exsatio, de quo supra suo loco.

SATIS, [*Assai, abondantemente, a bastanza,*] ἅλις, ἱκανῶς, quantitatis aduerbium, idem fere significans quod abunde, uel quãtum opus est. Ci. de Inu. Longũ est, quod pluribus sententijs ultra quã satis est, producitur. Aliquando ponitur loco nominis: ut Satis eloquentię habeo. Hinc Satius, comparatiuũ, idest melius Nã quãuis Satis significet quantitatẽ, Satius tamẽ comparatiuum qualitatem denotat, quia deriuatiuum non semper seruat sensum primitiui. Vir. 2. Ecl. Nonne fuit satius tristeis Amaryllidis iras, Atque superba pati fastidia? Dicimus pulchre, Non satis est æstimare, pro eo quod est non posset quis satis æstimare, [*Non potere,*] Pli. li. 7. in præfat. Vt non sit satis æstimare, parens melior homini, an tristior nouerca fuit. Non satis habeat semel circuire, dixit Catu. c. 2. idest. Non satis sit tibi, non sufficiat tibi, siue non sis contentus semel circuire. Iungitur Satis cum Super, & dicimus, Satis superq;, idest satis, & plusquam satis, [*Assai, & di auantaggio,*] Ci. 2. de na. de. Nam cõtra Epicurum satis superque dictum est.

SATISACCIPIO, μεσεγγυάομαι, accepto fideiussore caueo. Cic. pro Ros. Com. Qua de causa Flauius cũ de tota lite faceret pactionẽ, neq; satisacciperet a Ros. neq; absolueretur, a Fãnio, &c. Nã satis accipere dicitur creditor, cũ accipit fideiussorẽ a debitore. Cõtra debitor Satisdare dicitur, cũ interposito fideiussore securũ reddit creditorẽ. Ci. pro Q. Si ueretur, ut res iudicio facto parata sit, iudicatũ solui satisaccipiat: quibus a me uerbis satisaccipiet, ijsdẽ, ego quod peto, satisdet. Vnde & Satisacceptio, quæ est (ut Pomponius inquit) stipulatio, quæ ita obligat promissorem, ut & promissores quoque ab eo accipiantur, idest qui idem promittant.

SATISDO, das, are, [*Sicurare, far la sicurta,*] ἐγγυητὴν καταστῆσαι, est dato fideiussore creditorem securum reddere. Cice. Sulpicio: Primum ut si quid tibi satisdandum erit amplius eo nomine non peti, cures ut satisdetur fide mea. Caius: Satisdatio eodem modo appellata est, quo satisfactio. Nam ut Satisfacere dicimur ei, cuius desiderium implemus: ita Satisdare dicimur aduersario nostro, cũ aliquem damus, qui pro eo, quod a nobis petitur, ita caueat, ut eũ hoc nomine securum faciamus. Satisdatũ, ti, ut Satisdato aliquid debere. Ci. Att. li. 16. Sed & illi turpi arbitror, eo nomine, quod satisdato debeat, procuratores eius non dissoluere. Satisdatio, onis, Ci. ad Att. De satisdando uero te rogo, quod eris Romæ, tu ut satisdes: & sunt aliquot satisdationes secundum mancipium in his & Menianorum prædiorum, uel Atilianorum.

SATISFACIO, is, [*Scusare,*] interdũ idẽ est, quod exoluo, ἐκτίνω. Cic. pro Flac. Hermippus Fufijs satisfacit, & fidẽ suã liberat. Interdũ idẽ est, qđ placeo, & efficio, nequid habeat q̃ de me queratur. Cice. ad Att. li. 7. Cui nos ualde satisfacere multi ad me scripserũt. Aliquãdo idẽ fere quod purgo me, siue excuso, [*Scusare,*] Ci. Phil. 2. Accepteram iam enim ante Cæsaris litteras, ut mihi satisfieri paterer a te, i. ut acciperẽ tuã purgationẽ et excusationẽ. Hinc Satisfactio, pro purgatione, & excusatione, [*Scusa,*] Ci. ad Treba. lib. 7. Hic tu me etiã insimulas, nec satisfactionem meã accipis. Satisfacio, pręter datiuum, aliquando ablatiuum habet cum præpositione De. Cæs. 5. Bel. Gal. Seseq; paratos esse demõstrant, omnibus rationibus de iniurijs satisfacere. Satisfieri. Ci. Acilio. li. 13. quanquam a te quidem cumulate satisfit, & mihi & omnibus.

SATISPRAESTO, ἐγγυητὴν καταστῆσαι, idem, quod satisdare, hoc est, pro re, quæ petitur, fideiussorem dare.

SATIVS, [*Meglio,*] βελτίονως, cõparatiuũ uidetur esse ab aduerbio Satis, licet a positiui significatione nonnihil recedat. Idem enim significat quod melius, siue potius. Vir. 2. Ecl. Nonne fuit satius, tristes Amaryllidis iras, Atque superba pati fastidia?

SATIVVS, a, ũ, [*Buon da seminare,*] ἥμερος, σπόριμος, qđ seminatur, uel qđ idoneũ est, ut seminetur: cui contrariũ est Agrestis. Pl. l. 15. cã. 7. eadẽ ratio & in satiua myrto. Gel. Sed hi plerasque naues loris suebant: Græci magis cannabe & stupa, ceterisq; satiuis rebus.

SATRAPA, uel Satrapes, p.c. [*Prefetto, presidente,*] σατράπης, dictio Persica, apud nos significat pręfectũ prouinciæ. Ter. in Hea. Satrapes si fiet amator nunquã sufferre eius sumptus queat. Hinc Satrapia, piæ, idem quod præfectura, quam Græci νόμον appellant, hoc est, regio, quæ ab uno administratur præfecto. Suidas: σατραπεία, ἡ ὑπαρχία, σατράπης, δὲ σατράπου, εἶδος, σατραπεύματος, Pli. l. 6. c. 20. Exterum plerunque ab Occidente, non Indu determinant, sed adijciũt quatuor Satrapias, Gedrosos, &c.

SATVLLO, as, [*Satollare,*] χορτάζω, antiqui dicebant pro saturo. Varr. Neque in puluere mihi coquam caroes, quibus satulle in corpora & famem uentris. Nunius.

SATVR, ra, rum, [*Satollo, sato pieno,*] ἐμπλήσμενος, κορεσθεὶς, quod est cibo pienno.

plenum. Ter. in Hecy. Sed tu quum satura, atque ebria eris, puere ut sit satur facio. Ci. 1. de Diui. Præclara uero auspicia, si esurientibus pullis res geri poterit, saturis nihil geritur. Terẽt. in Adel. Sed postquam intus sum omnium rerum satur, Prodeambulare huc lubitum est. Virg. Eclog. 10. Ite domum saturæ, uenit hesperus, ite capellæ. Sumitur interdum pro fœcundo, & abundante. Persius Satyr. 1. Nec nos saturum laudate. Virgi. libro 2. Geor. Saltus & saturi petito longinqua Tarenti. Vbi Ser. Saturi, aut fœcundi, aut quod iuxta oppidum Saturum. Tarentum enim, & Saturum uicinæ sunt Calabriæ ciuitates. Satur color, i. plenus, uehemens, cui opponitur dilutus. Pli. li. 37. c. 10. Ion apud Indos, uiolacea est, sed raro saturo colore lucet.

SATVRITAS, tatis [*Saturità,*] πλησμονή, κόρος, cibi & potus plenitudo. Plaut. Capt. Proinde tu deum hunc saturitate trãquillum facias tibi. Aliquando accipitur pro fœcunditate, seu fertilitate, [*Fertilità,*] Cic. in Catone. Neque solum officio, quod hominum generi uniuerso cultura agrorum, est salutaris, sed etiam delectatione, quam dixi, & saturitate, copiaq; rerum omnium, quæ ad uictum hominum & ad cultum etiam deorum pertinent.

SATVRNALIA, Saturnaliorum, κρόνια, festa septem, seu quinque dierum mense Decembri Saturno dicata, quibus Romani synthesim uestem sumebant, seruisq; discumbentibus inseruiebant, munera que ultro citroq; mitti, remittiq; solebãt. Sue. in August. Saturnalibus & si quando alias libuisset, modo munera diuidebat, modo nummos omnis notæ.

SATVRNALITIVS, saturnalitia, saturnalitium, κρόνιος, quod ad Saturnalia pertinet. Mart. li. 5. Saturnalitiæ ligulam misisse selibræ. Saturnalitiæ nuces, apud eundem li. 6.

SATVRNVS [*Saturno,*] κρόνος, a poetis fingitur fuisse antiquissimus deorũ, qui ex Ope cõiuge genuit Iouẽ: a quo postea cœlo pulsus ẽ. A Græcis dicitur κρόνος, quasi χρόνος, hoc est, tẽpus. A Latinis autẽ Saturnus ꝙ annis saturetur, ut ait Ci. de na. de. uel quia se in deuorãdis filiis saturauit. Ex se enim natos comedisse fingitur, quia cõsomit ætas tẽporũ spatia, annisq; præteritis insaturabiliter expletur. Oui. Tẽpus edax rerũ, tuq; inuidiosa uetustas, Omnia destruitis, uitiataq; dentibus æui Paulatim lenta consumitis oia morte. Sũt qui Saturnũ a satu deducãt, quoniã peritiã ruris, & satorũ omniũ primus edocuisse fertur. Quidã ab eo ꝙ Græci [Greek], mẽbrũ uirile nominãt propterea, quod patrea pudendas abscidisse, atque in mare proiecisse dicitur: unde Venerẽ procreatã ferunt, quæ spuma, ũn coaluit, Aphrodites nomẽ accepit. Fratrẽ habuit Titanẽ maiorem natu, qui cũ parenti succedere uellet, tamẽ animaduertens matrẽ sororesq; Saturno magis fauere, regnũ ipsi concessit, ea tamẽ lege, ne Saturnus prolẽ masculã tolleret, ut regnum ad suã prolẽ rediret. Saturnus igitur cum plures liberos deuorasset, nati aũt gemini Iuppiter & Iuno: tum mater Iunonẽ Saturno ostẽdit. Iouẽ uero clã nutriendũ ablegauit adhibitis interim Corybãtibus, qui cymbalorũ, tympanorũq; pulsus obstrepebãt, ne pueri uagitus audiretur. Saturno autẽ, cũ ille puerũ deposceret, ut & ipsũ deuoraret, Opis lapidem ei ostendit pannis inuolutũ, eumq; partu illo, a se editũ simulabat: quem ille acceptum sine mora deuorauit Neptunum quoque clam Saturno Opis peperit, quẽ simul tertclam educari curauit. Tertio rursus geminos enixa est Plutonẽ & Glaucam: ibi rursus Glaucam Saturno ostendit, Plutonẽ abscondit. Verũ detecta tãdẽ fraude, cũ Titan rescisset, fratri prolẽ masculã, suosq; ea ratione regni successione pulsos esse, cũ filiis, qui Titani a patre cognominabãtur, bellũ aduersus Saturnũ suscepit, illũq; & Opẽ sorores captos, muro inclusit: sed a Ioue filio deuictis Titanibus liberati sũt. Porro Saturnus ex oraculo edoctus, fore ut a filiis regno pelleretur, cũ ob id Ioui insidias strueret, ab eo regno pulsus, in Italiã profugit, ubi diu apud Ianũ regẽ latitauit: unde ea pars Italiæ Latiũ dictũ est. Hoc regnante ætatẽ aureã fuisse fabulantur, terramq; sua sponte ea per tem nemoris & aratri peperisse fruges, communes & nullis designatas limitibus agrorũ possessiones fuisse. Hinc Saturnius, a, um, ut, Pater Saturnius, κρονίδης, id est, Iuppiter Saturni filius: Iuno Saturnia: id est, filia Saturni. Versus quoque quos olim Fauni, uatesq; canebant, Saturnios antiqui nominabant, ut ait Varro.

SATVRO, as, [*Satollare, saziare,*] χορτάζω, saturũ reddo, satio, cibo potuq; expleo. Ci. 2. de na. de. Nuper nati mãmas appetũt: earumq; ubertate saturãtur. Transfertur & ad animi cupidates: ut, saturare odium, apud Cic. in Vati. Saturare se sãguine, apud eundẽ. 4. Phil. Habet autem saturandi uerbũ uim maiorẽ, quam explendi. Cice. pro Domo sua. Expleui animos inuidorũ: placaui odia: imperitorum saturaui etiam perfidiã, & scelus ciuium. Expleri, inquit Nonius & saturari hanc habent differentiam. Expleri est tantummodo plenum esse, saturari supra modum. Ci. li. 6. de Repub. Graues enim dominæ cogitationum libidines, infinita quædam cogunt, atque imperant, quæ expleri, atque saturari nullo modo possunt. Composita sunt Exsaturo, & Obsaturo, de quibus alibi.

SATVS, a, um, [*Seminato, piantato,*] [Greek], participium a sero, ris, idem quod seminatus. Vir. 3. Georg. Sed frumenta manu carpes sata. Idem 8. Ecl. Atq; satas alio uidi traducere messes. Per translationem etiam accipitur pro participio natus, siue genitus [*Genero, figliuolo,*] Vir. 2. Aen. At nõ ille, satũ quo te mentiris, Achilles Talis in hoste fuit Priamo. Liu. 8. Bel. Mace. Vt fidem fecerit, non sãguine humano, sed stirpe diuina satum se esse.

SATVS, us, & satio, nis, [*Semenza, seminata, piantagione,*] σπορά, ipsum, serendi actum siue plantationẽ denotant. Pli. li. 17. Quapropter de palearum satu nunc dicendum: id est, plantatione. Cic. de Senectute. Quid ego uitium ortus, satus, incrementa commemorẽ? Idem 1. de Diu. Ob eandẽ causam multa inusitata, partim e cœlo, alia ex terra oriebantur: quædam etiam hominum pecudumue conceptu & satu. Quandoque etiam satus, pro ipso accipitur semine siue sementi, [*Seme, sperma,*] Ci. 2. Tus. Cultura autem animi philosophia est, quæ extrahit uitia radicitus, & præparat animos ad satus accipiendos.

SATYRA, æ, p. c. [*Satira,*] σατύρα, quasi satura dici uidetur, ob carminis uarietatẽ, seu propter copiã rerũ, quæ ibi tractantur. Est enim Satyra carmẽ maledicũ, & ad carpenda uitia compositũ, quale scrãpserunt Luci. Hor. Iuu. Persius. Accepit, & id carminis hunc titulum, quod personis, factisq; satiatum abundare uideatur. Quidã a satyra lãce, quæ referta multis, uarijsq; primitijs in sacrificijs dijs offerebatur. Alij a lege satyra dictam existimant, quæ uno rogatu multa simul comprobat. De qua lege Sal. in Iug. Deinde quasi per satyram sententijs exquisitis in deditionẽ accipitur. Varro a quodã farciminis genere, quod multis rebus refertiebatur, dictã satyrã esse scribit. Vnde in. 2. l. Plautinarũ quæst. habetur. Satyra est uua passa, & polẽta, & nuclei pinei ex musto cõspersi. Sũt qui a Satyris deriuẽt, quod in hoc genere carminis res ridiculæ, pudẽdæq; scribuntur: quemadmodũ proferri a Satyris solent. Dona. so Tee. Deinde aliud genus fabulæ. i. Satyra sumpsit exordiũ, quæ a Satyris, quos illotos semper, hac petulãtes esse legimus, uocitata est. Potest etiã dici, Satyrã ideo uocatam, quod antiqua satyra intro ducebantur Satyrorum personæ, aut si quæ erant ridiculæ, similes satyris. Duo quippe Satyrarum genera fuisse constat. Alterum antiquius, quod sola carminum uarietate constabat. Alterum recentius, apertam hominum reprehensionẽ continens, & aeremnitiorum obiurgationem. Hinc Satyricus, σατυρικὸς, quod ad satyram pertinet, aut poeta ipse, qui satyram scripsit.

SATYRA AVIS, [*Coruo,*] a L. Floro pro coruo accipitur. Verba eius sunt hæc: Cũ singulari certamine Manlius aureũ torquẽ barbaro detraxisset, inde Torquati. Iterũ in Põtino agro, cum in simili pugna. L. Valerius insidẽte galeæ satyra alite adiutus Gallũ uicisset, inde Coruini. Quo in loco illud quidem constat, Satyra auẽ pro coruo accipi: cur tamen ita dicatur, uideo a plerisq; omnibus ignorari. Quidã ad naturã eius auis id referunt, quod sola sit Satyrorũ more ad libidinẽ procliuior. Quin etiã Anaxagoras ore coire credidit: quod tamẽ negat Arist. Olim tamẽ uulgo ita persuasum fuisse satis cõstat ex hoc Martialis disticho: Corue salutator, quare fellator haberis? In caput intrauit mentula nulla tuũ. Verisimilius tamẽ est, Satyram auẽ, dictam a loco, in quo res gesta est. Cõstat enim nõ modo Flori. uerũ etiã Liuij & Gellij testimonio, singularẽ hãc Valerij cũ Gallo pugnã in agro Põtino factã fuisse: quẽ agrũ palus alluebat, quam Plin. Pontinã, Virgilius Saturæ siue Satyræ paludem appellat. Satyra itaq; auis dicta uidetur, quasi auis Satyræ paludis. Coruos enim locis aquosis delectari auctor est Theon apud Aratum propterea quod corpora eorum uehemẽtius inarruerint. Vide Cœl. Rhod. li. 19. ca. 25.

SATYRI, [*Satiri,*] σάτυροι, dicti sunt, ꝙ in libidinẽ sæpe proni sint: a uirili mẽbro, quod ueteres Græce [Greek] appellabãt. Hi sunt (ut Pli. l. 7. c. 2. ait) animalia quadrupedia in subsolanis Indorũ mõtibus perniciss ima, humana effigie, recte currẽtia. Veteres huiusmodi mõstra ꝓ siluestrib. dijs coluerũ: cuiusmodi a D. Antonio uisum fuisse in eremis Aegypti, auctor est Hieron. in Vita Antonij. Vidit homunculũ (inquit) aduncis naribus, & fronte cornib. asperã, cui extrema corporis in caprarũ pedes desinebãt. Et præmisso signo crucis, cũ quisnã esset, interrogasset Antonius, respõdisse fertur. Mortalis ego sum unus ex accolis eremi: quos uano errore delusa gentilitas, Faunos, Satyrosq;, & Incubos appellat.

SATYRICVM SIGNVM, σατυρικὸν ἄγαλμα, idest Priapi effigies, quæ in hortis cõstitui solet, ueretro arrecto: unde & nomẽ accepit, nã σατυρίζειν, arrigere est. Pli. l. 19. c. 4. Quam rem comitata est & religio quædã, hortosq;, & fores tantum contra inuidentium fascinationes dicati uidemus. In remedio Satyrica signa: quanquam hortos tutelæ Veneris assignante Plauto.

SATYRVS, fluuij nomen in Aquitania, cuius meminit Luc. li. 1. Tunc rura Nemetis Qui tenet, & ripas Satyri qua littore curuo, &c.

SATYRICE, [*Satiricamente,*] σατυρικῶς, aduer. significat acriter, cum conuicio, mordaciter, & (ut semel dicam) Satyricorum more, qui uel quoslibet nullo discrimine solent allatrare, omnesq; adunco (ut ille ait) naso suspendere.

SAVCIO,

Savcio, as, are, [*Ferire,*] κατατραυματίζω, uulnero. Ci. 3. Ver. Serui nonnulli uulnerantur. ipse Rubrius in turba sauciatur. Col. l. 6. c. 14. Ferro palatũ opus est sauciare, ut sanguis profluat. Idẽ li. 4. ca. 24. Saucianda ferro est atque exulceranda uitis, in ea parte, qua pampinum studemus elicere. Oui. 3. de Arte. Tenues a pectore uestes Rũpit, & indignas sauciat ungue genas. Hinc Sauciatus, a, um, partic. Col. l. 11. c. 1. Siue quis (quod plerũque accidit) sauciatus in opere noxã ceperit, &c. Sauciatio, onis, [*Ferita,*] uerbale, uulneratio. Ci. pro Ceci. Et sauciatio queretur, cum fugam factam esse cõstabit? Hinc fit compositum Consaucio, de quo suo loco.

Savcivs, a, um, [*Ferito, impiagato,*] τραυματίας, idẽ qđ uulneratus, un de Sauciare: idest, uulnerare. Vir. 2. Ae. Quales mugitus, fugit cũ saucius arã Taurus. Cæs. 3. Bel. Ciu. Sauciorũ modo, & ægrorũ habita ratione. Ci. pro Cec. Nemo, inquit, occisus est, neq; saucius. Transumitur & ad animũ: ut, Amore saucius. Ci. pro Cęl. ex uetusto quopiam poeta: Medea amore sæuo saucia. Saucius fatigationis: idest, fessus, seu fatigatus, [*Stanco,*] Apul. l. 2. de Asino: Mihi uero fatigationis hesternæ etiam nunc saucio da ueniam.

Savior, siue Suauior, [*Basciare con allegrezza, & amore,*] φιλέω, cum uoluptate, aut præ gaudio osculor. Catullus ad Veranium: Lucidum os, oculosq; sauiabor. Donatus ita distinguit inter Osculari, Sauiari, & Basiare, quod Osculari pudicorum sit affectuum, Basiare impudicorum, Sauiari, uoluptatis, & amoris. Quam differentiã nõ usquequaq; uerã esse, ostendimus supra in dictione Osculũ, præsertim ea in parte, qua Oscula a basijs distinguit. nã Sauia, siue Suauia uoluptatis esse & amoris, uerum est, si Voluptatis & Amoris uocabula late accipiamus, ut tam honesta, quam inhonesta ijs intelligamus. Cõstat enim Suauiari, siue Sauiari, etiã de honestis affectibus dici. Ci. Att. Atticam cupio sauiari, ita mihi dulcis uisa est salus per te missa ab illa.

Savromatae, pe. c. σαυρομάται, populi Septentrionales, qui & Sarmatæ dicuntur: quorum alij Asiatici sunt, alij Europæi, Tanaide fluuio discreti. de quibus uide supra in dictione Sarmata.

Saxatilis, & hoc le, pe. co. [*Ogni cosa che sta fra gli sassi,*] πετραῖος, quod saxa incolit. ut Piscis saxatilis. Col. lib. 8. c. 16. Rursus optime saxosum mare nominis sui pisces nutrit, qui scilicet, quod in petris stabulentur, saxatiles dicti sunt: ut merulæ, turdiq;, nec minus melanuri. Saxatiles aues, quę saxa incolunt. Var. 3. de re rusti. ca. 7. Vnum agreste, ut alij dicunt, saxatile, quod habetur in turribus, ac culminibus uillę, a quo appellatę columbæ. Piscatus saxatilis, qui fit inter saxa. Plau. in Rud. Piscatum hamatilem, saxatilemq; aggredimur.

Saxetum, ti, [*Loco sassoso, pietroso,*] πετρώδης, τόπος, locus saxosus & petricosus. Ci. de Leg. Ag. qđ est iã asperũ, aut saxetũ in quo agricolarum cultura non elaboret? Hinc Saxetanus, adie. quod inter saxa habitat. Mar. li. 7. Cum saxetani ponatur cauda lacerti.

Saxificus, a, um, ut, Os saxificum, idest, uultus aspicientes in saxa uertẽs. Senec. in Her. Furen. Tete laborum socia, & adiutrix, precor Belligera Pallas, cuius in læua ciet Aegis feroces ore saxifico minas. Oui. 5. Met. uincis, ait, Perseu, remoue tua monstra: tuęque Saxificos uultus, quæcunque ea, tolle Medusæ.

Saxones, σάξονες, illustres Alemaniæ populi, qui Angelę reginę Auspicio Angliã deuicerũt. Hos Ptol. nõ lõge a Cimbria in Oceani Septentrionalis littoribus & paludibus inuijs cõstituit. li. 3. c. 11.

Saxosus, a, um, [*Sassoso, pien di pietre,*] πετρώδης, saxorum copiã habẽs: ut, Saxosa uia, quæ saxis abundat. Col. l. 5. c. 10. Loca aprica, calculosa, glareosa, interdũ & saxosa amat. & Saxosus frutex in saxis crescens, uel saxosis locis. Pli. li. 15. c. 7. Simillimũ inest huic & chamæleæ frutici saxoso. Vir. 5. Ecl. Nec quæ Saxosas inter decurrunt flumina ualles.

Saxulum, [*Sassetto,*] λιθίσκος, diminutiuum a saxo. Ci. li. 1. de Orat. Vt Ithacam illam in asperrimis saxulis tanquam nidulum affixã.

Saxum, saxi, [*Sasso, pietra, quadrello,*] λίθος, maius, asperius, duriusque quam lapis: licet quãdoque saxum pro lapide ponatur. Cice. pro Cecin. Qui saxa iaceret. Vir. 1. Aen. Iamq; faces & saxa uolant, furor arma ministrat. Idem 2. Ge. Adde tot egregias urbes, operumq; laborẽ, Tot congesta manu prępruptis oppida saxis. Voluere saxũ dicuntur, qui inexhausto quopiã atq; inutili labore fatigãtur. Ter. Eunu. Satis diu iam hoc saxũ uoluo. Donatus admonet prouerbium fuisse dictum in eos, qui inextricabili sudore affligerentur, tractumq; putat a notissima Sisyphi, fabula, saxum apud inferos sursum ac deorsum uoluẽtis. ad quem respexit, & Virgil. 6. Aen. Saxum ingens uoluunt alij, radijsq; rotarum Districti pendent, &c. Ponitur aliquando pro scopulo, seu monte saxoso, [*Scoglio,*] Plau. in Mostel. Iterum iam ad unum saxum me fluctus ferunt. Vir. 1. Aen. Perq; undas, superante salo, perq; inuia saxa Dispulit. Hinc Saxeus, a, um, [*Di sasso,*] quod e saxo est. Lucr. l. 1. Strataq; iam uulgi pedibus detrita uiarum Saxea cõspicimus. Luc. li. 4. Saxeus ingenti quem pons amplectitur arcu.

Saxifragum, gi, uel saxifraga, gę, uel saxifragia, æ, σαξίφραγον, Diosco. herba, a frangendis in corpore calculis appellata, uel quod in locis saxosis cum enascatur, saxa ipsa frãgat. Vulgus Saluam uitam appellant.

S ANTE C

Scabellum, [*Banchetta scabello da sedere,*] ὑποπόδιον, scamnum exiguum, quod sedentium pedibus subijcitur. Cice. pro Cęl. Deinde scabella concrepant, aulæum tollitur. Scabellum itẽ, teste Varrone, dicitur illud, quo simplici scansione in lectum conscẽdimus, quod si duos habeat gradus, iam non scabellum, sed scamnum dicitur, a scandendo. Vide paulo post in dictione Scamnum.

Scaber, bra, brum, [*Aspro, scabroso,*] ψωραλέος, proprie idem quod scabrosus. Col. li. 7. c. 4. Hoc modo curatum pecus toto anno scabrum fieri non potest. Var. de re rust. cap. 2. Non enim solum ea uligo lanam corrũpit ouium, sed etiam ungulas, ac scabras fieri cogit. Quoniam uero quæ scabrosa sunt, cutem asperam habent, factum est, ut scabrum pro aspero ponamus, & impolito, [*Rozo*] Vir. 1. Geo. Exesa inueniet scabra rubigine pila. Ci. 4. Tusc. Pectus illuuie scabrũ. Celsus. l. 7. At ubi scabri ungues sunt, circumaperiri debent, quã corpus contingunt. Scabrosus, a, um, plenus scabritia, [*Scabroso,*] Pli. li. 20. c. 21. Hippolapathi radices priuatim ungues scabrosos detrahunt. Scabrum, bri, substantiuum neu. ge. idẽ quod scabrities. Pli. l. 37. ca. 2. Infestantur plurimis uitijs, scabro, ferrugine, maculosa nube, &c. de crystallis.

Scabies, biei, [*Rogna, scabia,*] ψώρα, asperitas cutis, cũ pruritu, natura corporis interiora expurgante, noxiosq; humores foras expellente. Iuu. Sat. 2. Sicut grex totus in agris Vnius scabie cadit & porrigine porci, Vir. 3. Ge. Turpis oues tẽtat scabies, Hor. de Arte. Vt mala quẽ scabies, aut morb. regius urget. Quoniã uero scabiẽ comitatur pruritus, pruritũ autẽ scabẽdi cupiditas, & ex fricatione quędã uoluptas, factũ est, ut Scabies ꝓ uoluptatis illecebris accipiatur. Ci. 3. de Leg. Nos uoluptatis blãditijs corrupti, quæ natura bona sũt, quia dulcedine hac & scabie carẽt, nõ cernimus satis. Scabiosus, a, um, [*Rognoso,*] qui scabie laborat. Persius Saty. 2. Namq; est scabiosus, & acri bile tumet. Col. li. 11. c. 2. Nã si paucioribus diebus detur, ut ait Higinus, per uer scabiosi boues fiũt.

Scabilla, lia, neu. ge. ὑποπόδιον, idem quod scabellum. Cato ca. 10. Scamnum in cubiculo unum, scabilia tria, sellas quatuor.

Scabo, is, scabi, scabitum, [*Grattare, fregare,*] κνίζω, frico, scalpo. Pli. li. 8. c. 27. Si uero squamæ obtorpuere, spinis iuniperi se scabit. Hora. 1. Ser. Saty. 10. Et in uersu faciendo Sæpe caput scaberet, uiuos & roderet ungues.

Scabredo, inis, [*Asperita,*] τραχύτης, idem quod scabrities: hoc est asperitas, & inęqualitas. quo uocabulo usus est Hieronym. in diui Hyl. uita.

Scabritia, æ, & Scabrities, ei, [*Asperitã, asprezza,*] τραχύτης, asperitas: unde Plinius Vnguium scabritiam dixit. Nonnunquã accipitur pro scabie [*Scabia, rogna,*] Col. li. 7. c. 5. Potest etiam scabritiem tollere succus uiridis cicutæ.

Scabro, as, are, τραχύνω, scabrum & asperum efficio: unde Scabratus, a, um, participiũ. Col. l. 4. c. 4. Quo plerunque fit, ut quod prędisi debeat, perstringatur, & sic uitis laniata scabiataq; putrescat humoribus.

Scaea, porta, σκαιὰ, πύλη, urbis Troianę porta fuit, fatali Laomedõtis sepulcro nobilitata: ita dicta (ut grãmaticis placet) ꝙ ad sinistrũ, hoc est, occidẽtale urbis latus sita esset. in Augurũ enim disciplina, quæ ortũ spectant, dextra: quæ occasũ, sinistra dicuntur, Stra. tamẽ l. 13. uidetur sẽtire Scææ portæ nomẽ a Scæis Thracię populis sumptũ fuisse, cũ quibus Troianos multa nomina communia habuisse ostendit. Vir. 3. Aen. Et arentem Xanthi cognomine riuum Agnosco, Scææq; amplector limina portæ.

Scala, ę, Scalæ, arum, [*Scala,*] κλίμαξ, utroque modo dicitur, a scandendo, ꝙ his altiora scandamus. nam proprie scalæ sunt, quæ ex plurib. gradib. constãt. Distinguunt quidã sic: Scala est, quę ex teretib. lignis, aut funib. aliave materia simili huc atq; illuc trãsferri potest: scalæ quæ latiores habẽt gradus, & immobiles permanẽt. De hac Pl. l. 14. c. 1. Etiamnũ scalis tectum ephesiæ Dianæ scanditur. De illa Caius Iurisconsultus: Vel scalam sciens accõmodaueris ad ascendendũ. Sed sæpe confunduntur. & scalas magis in usu esse, quã Scalam dicimus. Salustius in Iug. Vnæ, atque alterę scalæ comminutæ sunt: qui superstiterant, afflicti sunt. Nõ dixit, Vna atque altera, singulare numerum tanquam parum usitatum refugiens. Ci. pro Mil. Cũ se ille fugiens in scalarum tenebris abdidisset. Scalæ, quibus per gyrum ascendimus, a cochleæ forma ehoclides, & cochleæ dicuntur. Quæ uero ex lignis teretibus constant, siue cannabinis funibus, a Capaneo inuentę primũ fuerunt, ut est apud Vegetium de re militari.

Scalmus, [*Palaschermo,*] σκαλμὸς, lignum teres, cui nautæ remos loro quodã alligant: siue lignum crenatum, ac fenestratum in apsidem, capiens remum, ut facilius, & solidius impellatur. Cice. 1. de Ora. Nauicula duorum scalmorum. Idem tertio Offic. Venit ipse maturè: scalmum nullum uidet, hoc est, nullam non modo uideт scaphã, sed ne scaphę quidem scalmum. Hinc Interscalmium, &

Decemſcalm us:de quibus ſuis locis.

Scalpellvm, ſcalpelli, [*Raſoio,*] φλεβότομον, diminutiuum a ſcapro, ſignificans inſtrumentum Chirurgorum, quo uenam aperiunt. Celſus li. 2.c.9. Poſtero die, auerſo medio digito, non autem ſcalpello uena ferienda, ut recens coitus eius reſoluatur. Accipitur & pro alio ferramento, quo putridam carnem excindunt. Col.lib. 6. Etiam ſæpe ſcalpello uſque ad imum reſecare, & amputare ſcabiem, ſæpe profuit. Cice. in Orato. pro Sextio: Non inquit ea medicina, cum ſanæ parti corporis ſcalpellum adhibetur, atque integræ: carnificina eſt iſta, & crudelitas.

Scalper, pri, [*Raſoio,*] ἐγκοπεὺς, idem quod ſcalprum, hoc eſt, chirurgicum inſtrumentũ, quo caro putrefacta, aut os uitioſum excinditur: unde & Exciſorius ſcalper dicitur. Celſus.li.8.c.3. Tunc exciſorius ſcalper ab altero foramine ad alterum malleo adactus, id quod inter utrunque medium eſt, excidit.

Scalpo, ſcalpis, ſcalpſi, ſcalptum, [*Grattare,*] κνάω, κνίζω, idem quod ſcabo, ſiue frico. Pli.l.9. Attrituq; petræ ſcalpentes piſces pruritus inuadit. Iuue. Sat.9. Qui digito ſcalpunt uno caput. Col.li.7.ca.5. Vitioſum locum pecudes, aut morſu ſcalpunt, aut cornu, aut ungula tũdunt. Scalpere item gallinæ cęteræq; id genus aues dicuntur, cum eſcã humi quærẽtes, pedibus diſsipãt quiſquilias. [*Raspare,*] Scalpere item gemmam, aut aliquid aliud, inquit Diomedes, dicimus, non Sculpere: quod ſi uerum eſt, innumeri fere libri mendoſi erunt, in quibus Sculpo, Sculptor &c. ſæpiſsime occurrunt.

Scalprvm, pri, [*Scarpello*] κολαπτήρ, ferramentum, quo quid inciditur, alijs atque alijs artificibus alius atque alios præbens uſus. Interdum chirurgorum eſt inſtrumentum, quo illi carnem putrefactã, uel oſſa uitioſa excidunt. Celſus.li.8.c.7. Tum demum ad manum ſcalprumq; ueniendum. Scalprum librarium, quo ij utuntur, qui libros deſcribũt, ad eradẽdas lituras. Sue. de Vitellio: Scalpro librario uenas ſibi incidit. Scalpra ſutoria. Hora. 2. Ser. Saty. 3. Si ſcalpra, & formas non ſutor, nautica uela Aduerſus mercaturis, delirus, & amens Vndique dicatur. Fabrile ſcalprũ Liuius appellat, quo magiſtri elephantos interimebant, inter aures beluæ adacto, in ipſa compage, qua coniungitur capiti ceruix. In falce quoque putatoria Scalprum dicitur ea pars, quæ a ſicau procurrit. Col.li. 4.c.25. Quæ pars uinitoriæ falcis a ſicau procurrit, ſcalprũ quod deinde aduncum eſt, roſtrum appellatur. Cato de Re ruſt. Ficos & oleas altero modo, quod genus aut ficum aut oleum eſſe uoles: inde librum ſcalpro eximito. Scalpratus, adiectiuum. Col.li.9.c.15. ferramẽtum ſcalpratum dixit ad ſimilitudinem ſcalpri formatũ, quo ait opus eſſe ad crullandos apum alueos.

Scalptor, oris [*Tagliapietra,*] γλύπτης, qui ſcalpit: ut, Scalptor gemmarum. Pli.li.37. Expetuntur a ſcalptoribus, ferroq; includuntur, nullam non duritiam ex facili cauantes

Scalptvra, æ, [*Scoltura*] γλυφὴ, ſcalpendi actio. Pli.li.37.c 7. Omnia autẽ hæc genera, ſcalpturæ cõtumaciter reſiſtunt. Diomedes grammaticus Scalpturam dici probat nõ Sculpturam: Scalpta (inquit) gemma dicendum eſt, non ſculpta, quoniam adiecta præpoſitione facit Inſculpta.

Scalptvratvs, adiect. ut, Pauimentum ſcalpturatum, διαπύκιλον, genus pauimẽti, quod & Vermiculatum dicitur, quod Romæ primum fieri cœpit poſt tertium Punicum bellum ex teſſellis minutis, diuerſicoloribus, ut in tẽplis antiquis. nos Muſaicũ opus dicere ſolemus. In his pauimentis picturæ radẽdo fiebant, quomodo nunc ſcalpturata albaria in exteriore parte parietum, ac murorum fiunt. Alij nolunt Scalpturatum pauimentum eſſe, quod ſcalpturis uariorum lapidum, & quibuſdam ueluti imbricibus compoſitum, eſt adornatum. Pli.li.37.ca.25. Romæ ſcalpturatum pauimentum in Iouis Capitolini æde primum factum eſt.

Scalptvrio, ſcalpturis, ſcalpturiui, ſcalpturitum, [*Raſpare,*] κνήθομαι, κατακνήθομαι, proprie deſideratiuum uerbum eſt, idem fere ſignificans quod prurio, uel ob pruritum ſcalpẽdi deſiderio teneor. Plautus tamen in Aul. pro ſimplici Scalpo poſuit. Vbi erat hæc de foſſa occœpit ibi ſcalpturire unguibus.

Scamander, σκάμανδρος, fluuius Troiæ ex Ida monte deſcendens. antea Xanthus dicebatur. quod & Homerus innuit, cum eum ab hominibus quidem Scamandrum, a Dijs uero Xanthum uocari ait, ſuo more uetuſtiorem appellationem Dijs, recentiorẽ hominibus aſsignans. In hoc fluuio ſponſæ iam nupturæ ſeſe abluebant. Scamandrvm, nominatim his uerbis inuocantes, λάβε μου σκάμανδρε τὴν παρθενίαν. Qua occaſione uſus Cimon quidam Athenienſis, cum Callirrhoes generoſæ puellę amore teneretur, quæ iam uiro deſponſata erat, in Scamandri uirgultis ſeſe occultauit, caputq; arundine coronauit: cumque illa ex more lauaretur, carmenque ſolenne caneret, Scamandrum, ut uirginitatem ſuam acciperet, inuocans, Cimon è uirgultis proſiliens. Ego uero (inquit) accipio lubẽs: uirginemque in ripam ſuſtulit: ubi & uitium ei obtulit. Vide hac de re plura in Epiſt. Aeſchinis.

Scamnvm, ſcamni, [*Scanno, banco,*] βάθρον, ẽ quo lecto uelut gradus apponitur, ut per id in lectum facilius aſcendatur. Varro ſcribit ſcãnum eſſe, quo duplici gradu in lectum altiorem conſcẽdebãt: Scabellum, quo ſimplici ſcanſione in lectum non altũ ſcandebant. Interdum tamẽ & ſcamna dicuntur, quæ pedibus ſedẽtiũ ſubijci ſolent, quę Grẹci ὑποπόδια, uocant. Oui. in Arte. Et caua ſub tenerũ ſcãna dediſſe pedem. Itẽ Scamnum dicitur terra illa altior, quę inter duos ſulcos in colendo relinquitur. Pli. Scamna inter duos ſulcos cruda relinquatur. Ci. de Diu. Auſpicia regni ſtabilita ſcãna ſolumq;. Col.l.2.c.2. uocat Scamnũ crudũ, ſolum immotũ, minimeq; aratro proſciſſum. Idẽ l.3. Duab. gemmis ſupra terram eminere, paſsim repoſita humo cætera coæquãt: quæ faciunt in eadẽ linea, intermiſsis totidem pedum ſcamnis, dũ peragãt ordinẽ. Quandoq; etiam ſcamna accipiũtur pro ipſis ſedilibus, in quib. ſedere conſueuimus. [*Sedia.*] Oui.li.1. Faſt. Ante Focos olim ſcamnis conſidere lõgis Mos erat. Scamna etiã in arboribus dicũtur rami & brachia ſediliũ uſum præbentia. Pl.l.12. Aliud exẽplũ Caij principis in Veliterno rure mirari platani unius tabulata, laxisq; ramorum trabibus ſcamna patula, & in ea epulari, &c.

Scandalvm, ſcandali, [*Scandalo, offenſione,*] σκάνδαλον, Græca uox eſt, quam nos offendiculum, uel ruinam, uel impactionẽ poſſumus dicere. quãdo ergo legimus, Quicunque minimis ſcandalizauerit quempiam: intelligimus qui dicto, factove occaſionem ruinæ, ſiue cadendi cuiquam dederit. Hinc Scandalizo, ſcandalizas, quod eſt alicui ſcandalum præbeo, aliquem offendo.

Scando, ſcãdis, ſcãſum, [*Aſcendere, andare in ſu, andare all'alta,*] Calino, idẽ quod aſcendo. Ci. in Catone. Vt ſi qui gubernatorẽ in nauigando nihil agere dicant, cum alij ſcandant malos, alij per foros curſent. Virg.2. Aene. Scandit fatalis machina muros. Liui.3. ab Vrbe: Exquilias quidem ab hoſte prope captas, & ſcandentem in aggerem Volſcum hoſtem nemo ſubmouit. Scandor, ſcanderis, paſsiuum. Pli.li.14.c.1. Etiam nunc ſcalis tectum Epheſię Dianæ ſcanditur uite una Cypria. Hinc Scalæ dictæ ſunt, per quæ in altum aſcendimus. Scãdere in ſubrectum, dixit Pli.l.10.c.38. pro eo quod eſt, felium modo aſcendere. Huius compoſita ſunt, Aſcẽdo, Conſcendo, Inſcendo, Superſcando, & Tranſcendo: quorum ſignificata uide ſuis locis.

Scansilis, ſcanſile. p.c. [*Che ſi puo aſcendere facilmente,*] εὐανάβατον, ad quod facile aſcenditur. Pli.l.17 c.11. Ficumque ſic etiã ſcanſilem fieri. Scanſilis annorum lex a Pli.li.7.c 49. dicitur: per quam ad ætatem ueluti quibuſdam annorum gradibus aſcendimus.

Scapha, ſcaphæ, [*Barchetta, battello,*] σκάφη, nauicula parua, quæ in maiori naui circũuehitur, uel eã pone aſſequitur. Ci.2. de Inu. Poſtea aliquanto ipſos quoque tempeſtas uehementius iactare cœpit, uſque adeo, ut dominus nauis, cũ idẽ gubernator eſſet, in ſcapham cõfugeret. Iuſtinus l.2. ſcapham pro piſcatoria nauicula poſuit. Vbi (inquit) ſolutum pontem hybernis tempeſtatibus offendiſſet, piſcatoria ſcapha traiecit trepidus. Liu 5. Bell. Puni. Cum merſiſſent eas in alto, exceptis in præparatas ſcaphas nautis, multiplices fuiſſe merces ẽmẽtiebatur. Dicta eſt autẽ ſcapha ἀπὸ τοῦ σκάπτειν, hoc eſt, ab excauando, propterea quod primum ex prægrandi arbore cœptæ ſint excauari.

Scaphivm, phij, σκαφίον, uaſis genus, quo excrementa tam liquida quam ſicca excipiuntur: a quadam ſcaphę ſimilitudine nomẽ habens. Proprie autem mulierum erat, quemadmodum Laſanum uirorum: ut annotauit Iulius Pollux Onomaſtici ſui l.10.c.9. Vlp. l.Q. Mutius. ff. de Auro & argen. leg. Legato argento, puto, habita uentris cauſa, ſcaphia non contineri. Erat Item Scaphium ferramenti genus, quo athletæ exercendarum uirium gratia terram effodiebant: ἀπὸ τοῦ σκάπτειν, hoc eſt, a fodiẽdo dictum: Latini Ligonem uocant. Vnde Plutarchus in Arato, athleticam ei ſpeciẽ fuiſſe tradit, a pugilum uictu & ſcaphio non abhorrentem. in qua item ſignificatione a Iuuenale poſitum exiſtimãt Sat. 6. Vbi uiriles mulierum exercitationes inſectatur, ne a pugilum quidem & palæſtritarum armis abſtinentium.

Aſpice (inquit) quo fremitu monſtratos perferat ictus,
Et quanto galeæ curuetur pondere, quanta
Poplitibus ſedeat, quam denſo faſcia libro:
Et ride, ſcaphium poſitis cũ ſumpſerit armis. Erat & Scaphiũ uas ęneum, in quo ſtyli in medio ſiti proceritas horarum ductus diſcriminabat. Vitruuio Scaphen, & Hemiſphærium appellatur. Plutarchus in Numa, Scaphium appellat, quo ignis ſacer extinctus, Solis tantũ radijs accendebatur. Suidas præterea Scaphion, εἶδος κουρᾶς, hoc eſt, tõſuræ quoddam genus interpretatur: citatq; Ariſtophanem in Veſpis: Tu uero Copſicho ſimilis es, cui reuulſum eſt ſcaphium. Athæneus quoque li.4. Scaphium inter uaſa potoria enumerat. In qua ſignificatione uidetur Plau. accepiſſe in Sticho. Quibus diuitiæ domi ſunt, ſcaphio, cantharis, bathyocis utuntur. Ci. in Ver. Scaphia cum emblematis Lilybæi empta.

Scapvlæ, ſcapularum, [*Spalle, humeri,*] ὠμοπλάται, proprie dicuntur oſſa duo poſteriore corporis parte, figura triquetra, externa facie tumeſcente, interiore reducta, extrema ſui parte in acetabula quædã deſinentia, quæ humerorũ capita excipiunt. Celſus etiã

Scopula

Scapula opera nominat li. 8. c. 1. Passim tamen apud scriptores Scapulas acceptas inuenies pro tota illa regione, quę pone pectori obiecta est. Plau. in Asin. Mirabar, quid dudū scapulæ gestibāt mihi, hariolariq; hoc cœperūt sibi esse in mundo malū. Clau. 1. in Eutrop. Qua miseri scapulas turabimur arte. Hinc deducitur adiectiuum Scapularis, scapulare: ut, Scapularis seruus, cuius scapulę ad flagra denudantur, quique tergum habet assiduis uerberibus liuidum. Scapularis uestis, qua scapulæ teguntur.

SCAPVS, scapi, στύλος, ab architecturæ peritis dicitur ipsum columnæ corpus, quod est inter basim & epistyliū. Scapus (inquit Budæus) corpus columnę: nam quod super columnā imponitur, Capitellū, uel Epistylium uocatur: infra scapum Spira, quę Basis sępe appellari solet: infraq; spiram, Stylobates. Vitro. li. 3. c. 3. Scapis columnarū statutis, capitulorum ratio, &c. Et paulo post: In summis columnarum scapis. Et c. 4. Qua crassitudine fecerunt basim scapi. Scapus itē in herbis dicitur caulis simplex in styli modum surrectus. Ruell. li. 1. c. 2. Radix est, id quo alimentū allicitur, & terræ cohæret. Caulis uero, in quod idem defertur nutrimentum, simpleaq; super terrā assurgit: is in styli modum sursum prorepat, aut in altum feratur, Scapus Latinis nominari cōsueuit, ducta a columnaribus scapis similitudine. Varro de re ru. li. 1. c. 31. ad finem: Vicia dicta a uinciēdo, quod itē capreolos habet ut uitis, quibus cū sursum uersum serpit, ad scapum lupini, aliū ve quem, ut hęreat, solet uinciri. Pli. li. 18. c. 10. Inuentus est iam & scapus unus centum fabis onustus. His constat, classicis auctoribus scapū pro caule frequenter usurpatum. Idem quoque quod in uirgulę modum, uel teli rectitudine consurgat, thyrsi nomen sibi uendicat. Hactenus Ruellius. Scapus cardinalis, rectum illud, & paulo crassius lignum in ualuis, quo fores ipsæ sustinentur, & raguntur, præcipue: & cuius capitibus, seu ambabus extremitatibus in superiori & inferiori cardine insertis, ualuæ ipsæ uoluuntur, aut aperiēdæ aut claudēdæ. Vitruu. li. 4. c. 6. Fores ita cōpingātur, uti scapi cardinales sint ex altitudine liminis totius duodecima parte: inter duos scapos tympana ex duodecim partibus, &c. Scapo item nonnulli appellant, tenues illos, lignolosq; ramusculos, è quibus uuarum acini dependent. Var. l. 1. Rei rust. ca. 54. Quæ calcatæ uuæ erunt, eorum scapi cum folliculis subiiciendi sunt sub prelum. Quo tamen in loco alii Scopi, legendum existimant.

SCARABEVS, pe. pr. [*Scarafagio, scaranazzo,*] *κάνθαρος*, insecti genus, teneras habens pennas, & ob id crusta superueniēte tectas, stercore potissimum sese alens. Varia eius sunt genera, quæ uide apud Plin. li. 11. ca. 28.

SCARIFICO, scarificas, [*Salassare,*] ἀμύσσω, scalpello aperio, leuiter uulnero, quo aliquid facilius exeat. Pli. li. 32. cap. 7. Dentiū dolores sedantur ossibus draconis marini scarificatis gingiuis. Scarificare dolorē: id est, scarificādo dolorē expellere. Idē l. 28. c. 11. Prętere a in corde equorū inuenitur os dētibus caninis maxime simile, hoc scarificari dolorem putant. Hinc Scarificatio, [*Salasso,*] dicitur leuis uulneratio cū aut arborū cortex, aut animalis cutis leui incisione aperitur. Pli. li. 17. c. 27. Interim est & scarificato quædā in remediis, cū macie corticis ex ęgritudine astringēte se, iustoque plus uitalia arborum comprimente exactā falcis aciem utraque manu imprimentes perpetuis incisuris diducunt, ac ueluti cutem laxant. Col. li. 6. cap. 12. Si sanguis adhuc supra ungulas in cruribus est, assidua scarificatione discutitur.

SCARVS, scari, σκάρος, piscis nobilissimi genus, mari Carpathio maxime frequēs, qui solus pisciū ruminare dicitur, & herbis, nō aliis piscib. uesci: Lectō Troadis promōtoriū spōte nō excedit. Hūc optatus Elipertius classis sub Claudio præfectus, a mari usque Carpathio petitū, nauibusq; aduectū, inter Ostiēsem & Cāpaniæ orā disseminauit: adhibita etiā cura, ut proximo quinquēnio capti mari redderentur. ut refert Pli. l. 9. ca. 17. Oppianus: Hic scarus saxa frequentat. Qui mites inter pisces clamore tremendo Intonat & solus pallētes ruminat herbas. Hor. 2. Ser. Sa 2. Pinguē uitiis, albūque nec ostrea, Nec scarus, aut poterit peregrina iuuare lagois.

SCATEBRA, scatebræ, p. c. [*Canale di mare, onda, fontana, surgente, riuo,*] βλυσμὸς, ebullitio aquæ è terra exiliētis. Vir. l. 1. Ge. Scatebrisque arētia tēperat arua. Pli. li. 31. c. 10. Mirū est & illud, scatebra fonticuli semper emicante, lacū nec augeri, nec effluere. Idem li. 5. c. 1. Eundem opacum, nemorosumq; & scatebris fontium, qua spectat Africam fructibus omnium generum sponte ita subnascentibus, ut nunquam satietas uoluptatibus desit.

SCATEO, scates, scatere, [*Vscire, saltar fuora,*] βλύζειν, emanare, erumpere, ebullire, & ita plenum esse, ut exiliat quod continetur: proprieque de fontibus dicitur, cum uena aquæ copiam non capiens foras eam expellit. Cic. 1. Tusc. Fontes scatere, prata herbis conuestirier. Ablatiuo aliquando iungitur. Plautus in Aulul. Quæ mihi interbibere sola, si uino scateat, Corinthiensem fontem Pyrenen potest. Per translationē accipitur pro abundare, Horat. 3. Carm. Ode uigesimaseptima: Scatētem Belluis pontum. Colu. lib. 6. cap. 16. Solent etiam neglecta ulcera scatere uermibus. Aliquando etiam pro exagitari, siue æstuare: idque aliquando cū genitiuo. Gel. li. 1. ca. 17. Irarumq, et molestiarum muliebrium per diem, perq; noctem scatebat. Nonnunquam etiam accusatiuo, de pendēte a præpositione Ob, uel Propter subaudita. Pla. Persa. Potin'ne moneas: memini et scio, Et calleo, & commemini: amas pol misera, id tuus scatet animus.

SCATINIA, lex, qua præpostere Veneris usus coercebatur: Scatinio latore. Iuuen. Sat. 2.

SCATVRIGO, scaturiginis, penultima producta, genit. scaturiginis, ἀνάβλυσις, idem quod Scatebra. Colu. li. 3. c. 13. Nam præstat non conserere, quam summa terra suspendere, nisi tamen scaturigo palustris obuia, sicut in agro Rauēnate, plus quam sesquipedam prohibeat infodere. Pli. lib. 31. ca. 3. In nigra scaturigines nō fere sūt perennes. Hinc scaturiginosus adiectiuum, in quo abundāt scaturigines. Col. li. 5. c. 8. Creta ex toto repudianda est, magis etiā scaturiginosa, & in qua semper uligo consistit.

SCATVRIO, scaturis, [*Saltare fuori, surgere,*] βλύζω, pro suo primitiuo Scateo ponitur, quod proprie fontium est, quamuis etiā per translationē accipiatur pro quouis modo abundare. Col. li. 3. c. 1. Modice tamē roscidum solum quod fontibus non in summo, non in profundo terræ scaturiat, sed ut uicinum radicibus humorem subministret. Ci. Epist. Totus ut nunc est, hoc scaturit.

SCAVRI, σκαῦροι, dicti sunt, qui talos pedū tumēt es, ac porrectos habēt, uel quib. pedes inflexo talo tardigradi sūt. Hor. li. 1. Ser. Illū Balbutit Scaurū prauis fultū male talis. Ab huiusmodi pedū uitio cognomē traxit, qui primus in Aemilia gente Scaurus dictus est.

SCELERATVS, rata, tum, [*Scelerato, ribaldo,*] κατάρατος, scelestus, & nefarius. Cice. ad Att. Ego illum male sanū semper putaui: nunc etiam impurum, & sceleratum puto. Ouid. lib. 3. Meta. Facto pius, & sceleratus eodem. Idem undecimo Meta. A me causa data est, ego sum sceleratior illo. Veteres etiam Sceleratum accipiebant pro contaminato, & scelere aliquo polluto. Vnde Sceleratam portam dixerunt, qua egressi Fabii, ad Cremeram amnem ad unum omnes a Veientibus sunt interempti. & Sceleratum campum, proxime portam Collinam, in quo uirgines Vestales, quæ incestū fecerant, defodiebantur. Et Sceleratum uicum, in quo, cum Tarquinius superbus interficiēdum curasset Seruium regem socerū suū, corpus eius iacens filia carpento superuecta est, properans in possessionem domus paternæ. Transfertur & ad inanimata, ut idem sit quod noxius, [*Nocevo,*] Vir. 2. Ge. At sceleratum exquirere frigus Difficile est. hoc est, nocens, omnia exurens.

SCELERO, as, [*Maculare,*] μιαίνω, polluo, scelere coinquino. Virg. 3. Aen. Parce pias scelerare manus.

SCELEROSVS, a, um, [*Scelerato,*] μοχθηρὸς, idem quod sceleratus. Teren. in Eun. Vbi ego illum scelerōsum, misera, atque impium inueniam? Facta scelerosa, atque impia. Luc. li. 1.

SCELESTVS, scelesta, scelestū, [*Pien di sceleritā, scelerato,*] ἀλιτρὸς, sceleratus, impius, flagitiosus: Ci. p Sex. Roscio, Res scelesta, atrox, nefaria. Plau. Milite: Atqui improbi & scelesti iis animam adimerent cito. Liuius libro ab Vrbe condita. Ibi scelesto facinori scelestiorem sermonem addidit. Sceleste, aduerbium: id est, scelerate, flagitiose, impie, [*Sceleratamente,*] Cice. Attic. li. 15. Clodiū nihil arbitror, malitiose, quanquam sceleste quidem egerit. Liui. lib. 4. belli Puni.

SCELVS, huius sceleris, [*Ghiottoneria, misfatto, sceleraggine,*] μοχθηρία, graue aliquod peccatum, seu atrox facinus. Pla. in Stic. Aduorsari sine dedecore, & scelere summo haud possumus. Quin. li. 6. ca. 1. Vestis tamen illa sanguine madens, ita repræsentauit imaginē sceleris, ut non occisus esse Cæsar, sed tum maxime occidi uideretur. Vir. 6. Aen. Hortator scelerū Aeolides. Dicimus autem facere scelus, Edere scelus in aliquem, Astringi scelere, Perficere scelus, Suscipere scelus. quorū exēpla nusquam non occurrūt. Ponitur aliquando scelus, pro scelerato, [*Scelerato*] Pla. in Amph. Ego tibi istam scelestam scelus linguam abscindam.

SCENA, æ, sine dipht. [*Scena,*] σκηνὴ, proprie significat tabernaculum ex frondibus inumbrationis eā compositum: ἀπὸ τῆς σκιᾶς, hoc est, ab Vmbra deducto nomine. Vnde & Scenopegia dicta sunt festa quædam Hebræorum, quibus agentes sub huiusmodi tabernaculis ex ramis frondibusq; compositis, memoriam renouabant eius temporis, quo Aegyptiorum seruitute liberati, in solitudine sub tentoriis agitauerant. Ad hanc uocis huius originē, respexit Vir. lib. 1. Aen. Africæ portum quendam his uerbibus describens: Hinc atque hinc uastæ rupes, geminique minantur in cælum scopuli, quorum sub uertice late Aequora tuta silēt: tum siluis scena coruscis Desuper, horrētisq; atrum nemus imminet umbra. Quā quam ibi scenæ uocabulum, non pro tabernaculo, arte, manu ve facto acceperit, sed pro loco, situ, naturaq; umbroso. Et quoniam in eiusmodi tabernaculis Attica iuuentus, cum adhuc uicatim ageret, carmina quædam incondita decantabat, fabulasq; quasdam suo more agebat: factum est, ut postea in urbem redactis Atheniensibus, nomen idem ibi manserit contabulationi, quę in-

ter utriq; theatri cornu erat protesa, in qua ab histrionib. fabulę agebatur. qc etiam nomē Romani una cū re ipsa ab Atheniēsib. acceptū, assiduo usu ueluti suū effecerunt. Latius tamē Scenæ uocabulū interpretatur Labeo, referēte Vlp. in l.2.ff.de his qui not. infa. cuius uerba sunt hæc: Scena est (ut Labeo definit) quę ludorū faciendorū causa quolibet loco ubi quis cōsistat moueaturque spectaculū sui præbiturus, posita sit in publico, priuatove, uel in uico, quo tamē loco passim homines spectaculi causa admittebātur. Scenarū olim uaria fuerūt genera, ex quibus, quæ Tragica dicebatur, colūnis, fastigijs, & signis, ceteroq; apparatu prorsus regali instruebatur. Comica, priuatorū ædificiorū, & Mœnianorū, mediocrisq; cultus speciē habebat. Satyrica, arboribus, mōtib. speluncis, opereq; topiario exornabatur. Erat & Scena uersatilis, quę subito tota machinis quibusdā uertebatur, & aliā picturę faciē ostēdebat. Itē alia Ductilis, quę cōtractis tabulatis hac atque illac, interiorē picturæ speciem denudabat. Prodire in scenam dicebantur histriones mimive, cum ab eo, qui ludos edebat, mercede, auctoritate, aut gratia adducebantur, ut in scenā ad agēdum prodirent. Reduci autem in scenam dicebatur, qui aliquāto interuallo, postquā primum sui spectaculum præbuerunt, ad agēdum reuertebātur. Pli. li.7.ca.48. Valeria Copiola Emboliaria reducta est in scenam, a Pompeio magno, quæ producta fuerat a M. Pomponio ædili plebis. Seruire scenæ, idest, seruire tempori & rebus præsentibus se accommodare. Ci. ad Brutum. Tibi nunc populo & scenæ, ut dicitur seruiendum est. Scena totius rei hæc est, dixit Cęlius ad Ci. lib.8 pro eo quod est, hæc est totius rei actio: in hoc rei totius cardo uertitur: Scena minore aliquid agere, idest minore apparatu, & ostentatione.

Scenalis, le, adie. [*Da scena*,] idē qd̄ scenicus, σκηνικὸς, ut Species scenalis. Lucr. li.4. Nanque ibi concessum cauæ subter, & omnē Scenalem speciem patrum, matromq; deorumque Inficiunt.

Scenicus, a, um, [*Da scena*,] σκηνικὸς, quod ad scenam pertinet, ut Scenici ludi. Ci. de Orat. Quis unquam res præter hunc tragicas pene comice tristes remisse, seueras hilare, forenses scenica prope uenustate tractauit? Scenicus uero absoluto uocabulo, histrio dicitur, qui in scena agit. Sueto. in Neron. Ac spectaculis theatri etiam illatus, euidam scenico praemium misit. Ci. pro Archia poeta. Quod scenicis artificibus largiri solebat, id huic summa ingenii prędito gloria noluisset? Scenice, aduerbium, Facere aliquid scenice. Quin. li.6. ca.15.

Scepticus, ca, cæ, σκεπτικοὶ, philosophica quædam secta nihil astruens, nihil definiens, aliorum tantum decreta oppugnans, & in uerita tis inquisitione perpetuo uersans: unde & Sceptica dicta est, quasi consideratrix, ἀπὸ τοῦ σκέπτεσθαι, quod est considerare. Primus sectæ huius auctor Pyrro Eleus fuisse existimatur. unde & Pyrrhoniam quidam appellarunt, eiusque sectatores Pyrronios. Gel. li.11.c.5. Quos nos Pyrrhonios philosophos, ij Græco cognomē σκεπτικοὺς appellātur. Id ferme significat quasi quæsitores, & considerarores. Nihil enim decernunt, nihil constituunt: sed in quærendo semper considerandoq; sunt &c.

Sceptrum, ptri, [*Scettro, bacchetta regale*,] σκῆπτρον, baculus regni insigne, quo reges maiestatis gratia utebantur. Proprie autē sceptrū Iouis erat ab eo ad reges, & pricipes, & magistratus translatū. Oui. li.3. Amo. ele.1. Læua manus sceptrum late regale tenebat. Hinc ad fœdera facienda semper adhiberi sceptrū consueuit: quādo ne teres in hoc Iouis simulacrum adhibere solebant cum sceptro, Quod cum difficile esset aliquādo, præsertim quando fœdera cū remotissimis fiebant, inuentum est, ut sceptrum, quasi imaginem Iouis tenentes fœdus percuterent. Sceptrifer, fera, ferum, Ou. 6. Fast. Sceptriferas serui templa dedisse manus.

Scheda, æ, [*Carta, cartella, tauoletta*,] σχίδη, tabella, siue pagella philyracea, hoc est tiliacea, qua pro chartis prisci uti solitos Eusta. & Aelianus asserunt, hodieq; Græcū uulgus σχίδας, uocāt tabellas eas, quib. supputatores numeris scribendis utuntur, ut mox liturā spōgia leuiter aboleri possint. Accipitur aliquādo scheda pro charta, seu libello extēporaneo, non satis expolito, eiusmodi sūt, quæ, tanquā relecturi, reponimus. Quin. Nā qui omnes etiā iudignas lectione schedas excutir, anilibus quoque fabulis accommodare sese potest. Mart. l.4. Ohe iam satis est, ohe libelle, Tu procedere adhuc & ire quæris, nec summa potes in scheda teneri.

Schedula, æ, [*Carticella, polizzetta, breue*,] σχίδιον, diminutiuū a scheda. Cice. ad Cass. li.15. Hæc te tertia iam epistola ante oppressit, quam tu schedulam, aut litteram.

Schema, atis, [*Forma, figura, ornamento*,] σχῆμα, uox Græca est, idē significans, quod figura, ornatus, habitus, modus. Næuius Licurgo, ut citat Nonius: Pergite thyrsigeræ Bacchæ modo Bacchico cum schemate. Luci li.24. apud eūde. In gymnasio, ut schema antiquo est, spectatorē retineri. Schemata ite dicūtur quædā iā uerborum quam sententiarū lumina, quibus tanquā insigniori ornatu, tota oratio distinguitur. Cic. de Cla. Ora. Schemata enim quę uocant Græci, ea maxime ornant orationem, eaq; non tam uerbis pingē dis habent pondus, quā illuminādis sententijs. Quin. li.9.c.1. Schema proprie dicitur, quod est a simplici ac in promptu posito dicēdi modo poetice, uel oratorie mutatum. Legitur & Schema fœmi nino genere apud antiquos. Plau. in Prol. Amph. Quod ego huc processi sic cum schema: id est, seruili habitu.

Schidia, [*Scheggie*,] σχίδια, sunt assulæ, siue fragmēta, q fabri materiarij ex ligno deijciunt, a uerbo Græco σχίζω, quod est findo, siue seco. Vnde σχίδαξ, a σχίδαξ, & per diminutionē, σχίδιον, siue σχίδακιον, pro minutioribus illis fragmentis, quæ a lignis, cum finduntur, dolantur ve, dissiliunt. Vir. li.2.c.1. Interualla quæ relinquuntur propter crassitudinem materiæ, schidijs & luto obstruunt. Hinc ipsi etiam cunei, quibus ligna finduntur, a Græcis σχιζίδια, appellantur. Cœl. li.4.c.13.

Schœnobates, p.c. [*Colui che giuoca caminando sula corda*,] σχοινοβάτης, qui super funes ludendo graditur, σχοῖνος, funis dicitur, & βαίνω, ascendo. Iuu. Sat.3. Augur, schœnobates, medicus, magus, omnia nouit. Hi a Firmico dicuntur Neurobatæ, Funerepi ab Apul. Funambuli ab omnibus. Hinc Schœnobatica, ars ipsa, siue exercitiū funābulorum. Cœl. ad Cic. l.8. Ego qui scirem Q. Pōpeiū Bauli schœnobatica facere, & usque eo, ut ego misererer eius esuriei.

Schola, læ, [*Schola*,] γυμνάσιον, litterariū ludum significat, a uerbo Græco σχολάζω, quod est uaco, quia cæteris rebus omissis uacare liberalib. studijs pueri debent. Aus. camē ἀπὸ τοῦ σχολὴν, deduci mauult, id est, ab uacatione, & laxamento, qd̄ pueris interdū dandū esse præscribit. Sic enim ait: Graio schola nomine dicta est, Iusta laboriferis tribuantur ut ocia Musis. Plura nu. scholæ apud Festū. Ci. 1. Offi. Sed toto hoc de genere, de quærenda, de collocanda pecunia, ēt de utenda, cōmodius a quibusdā optimis uiris ad Ianū medium sedentibus, quam ab ullis philosophis ulla in schola disputatur. Quin. li.3.c.3. Hæc uel ad scholarum exercitationes pertinere creduntur. Idē in proœ. li.2. Qui si fuisset aliquādo perfectus, non a philosophorū scholis uirtutis præcepta peterentur. Eligere scholas. Quin. l.1.c.2. Sed ut fugiendæ sunt magnæ scholæ, (cui ne ipse quidē rei assentior, si ad aliquē merito cōcurritur) nō tamen hoc eo ualet, ut fugiendæ sint omnino scholæ. aliud est enim uitare eas, aliud eligere. Explicare scholā: est, præcepta doctrinæ exponere. Ci. 2. de Fi. Primū inquā, deinceps, ne me tāquā philosophū putetis scholā uobis aliquā explicaturū. qd̄ ne in ipsis quidē philosophis magnopere unquā probaui. Erat & in balneis schola apud Vitru. hoc est, pars labri, siue alnei, a præstolando (ut quidam arbitrantur) dicta, ut occupato ab his, qui priores uenissent, labro, in schola cæteri circumspectātes recte stare possent. Erat & in porticibus auctore Plinio: Alexandrum (inquit) & Philippum cum Minerua, qui sunt in schola in Octauiæ porticibus & Philippi. Ci. li.1. Tusc. posuit Scholas pro disputationib. & controuersijs, quæ in scholis interducerem & discipulos ociose agitari solent, cum inquit, Hāc perfectam philosophiam semper iudicaui, quæ de maximis quæstionibus copiose posset, ornateq; dicere. in quam exercitationem ita nos studiose operam dedimus, ut iam etiam scholas Græcorum more habere auderemus.

Scholasticus, ca, cum, [*Da schola*,] σχολαστικὸς, quod ad scholam pertinet. Vnde Scholastica disciplina, & Scholasticos uocamus discipulos, qui discendi gratia scholas frequentant. Pli. epist. 24. Scholasticis porro, domuis, ut hic est, sufficit abunde tātum sol, ut releuare caput, reficere oculos, reptare per limitem, unamq; semitā terere, &c. Ponitur quandoque Scholasticus pro declamatore solum in fictis caussis, & ociosis uersato, non in ueris litibus. Pli. epi. l.2. Scholasticus tantum est, quo genere hominum nihil aut simplicius, aut sincerius, aut melius nos enim qui in foro, uerisq; litibus, terimur, multum malitiæ, quamuis nolimus, addiscimus.

Scholium, lii, [*Breue commento*,] σχόλιον, interpretatio breuior, breue scriptum, excusatio, siue purgātio. Ci. Att. li.16.

Sciens, scientis [*Sciente, intendente*,] participium, a Scio, siue nomen ex participio: Aliquando idem est, quod non nescius. Ter. And. Id ego iam nunc tibi renuncio here futurum, ut scis sciens. Aliquādo idem quod prudens & data opera, [*A posta*,] Ter. in Heaut. Sciens non faciam. Cic.7. Verr. Nam mihi uidear de omnibus iam rebus eius gestis dixisse, quæ quidem ad belli fugitiuorum pertinerent suspicionem, certe nihil sciens prętermisi. Idem pro Sylla: nullum a me sciente facinus occultatur. Sciens cum genitiuo, pro gnarus, siue peritus, [*Perito, Dotto*,] Gel. li.18.c.5. Lucilius adeo uir apprime linguæ Latinæ sciens equum equitare dicit. Hor. 3. Car. Ode. 9 Me nunc Thressa Chloe regit Dulceis docta modos, & citharæ sciens. Scientior, comparatiuus Cic. pro Lege Man. Quis igitur hoc homine scientior unquam aut fuit, aut esse debuit. Scientissimus superlatiuus. Ci. 1. de Inuen. Nam nauis optime cursum conficit ea, quæ scientissimo gubernatore utitur. Scienter, aduerbium, id est, prudenter, & data opera, [*A posta*,] Plin. in Paneg. Explanauitq; uerba, quibus caput suum, domum suam, si scienter fefellisset, deorum iræ consecraret. Aliquando scite, perite, *Dottamente*,] Ci. in Bruto. Quam omnino multa de iure ciuili, quæ quidem

dem perite,& ſcienter,tum ita breuiter, & preſſe, & ſatis ornate & perelegãter diceret. Scientius, Scientiſsime. Cic. in Ora. Nã neminem in eo genere ſcientius uerſatum Iſocrate confitendum eſt. Idem lib. 1. de Diuin. Hetruria autem cœlo tacta, ſcientiſsime animaduertit, eademque interpretatur, quid, quibuſque oſtendatur monſtris atque portentis.

Scientia, æ, [*Scienza, dottrina, ſapienza,*] ἐπιστήμη, certa rei alicuius per cauſam cognitio. Philoſophi definiunt eſſe habitum, una uel pluribus demonſtrationibus acquiſitum, quo certo ſcimus rem aliter ſe non poſſe habere. Ci. de Off. Modeſtia eſt ſcientia opportunitatis idoneorum ad agendum temporum. Idem 3. de Or. Omnes enim trahimur, & ducimur ad cognitionis & ſcientiæ cupiditatem. Dicimus autem Conſequi ſcientiam, Dare ſcientiam, Habere ſcientiam, Profiteri ſciẽtiam, Tenere ſcientiam alicuius rei. quæ locutiones uiris doctis familiares ſunt. Contrarium eſt Inſcientia. Col. l. 3. Queruntur que non reſpondere ſibi uineta, quæ per auaritiam, uel inſcientiam, uel negligentiam perdiderũt. Hæc etiam inſcitia dicitur: ut apud eundem. Nam plurimos per hanc inſcientiam uaſtare uineta comperi.

Scilicet, [*Certo, certamente,*] δῆτα, idem quod uidelicet, nempe, nimirum, certe, profecto. Cice. 6. Verr. Reſpondit id, quod neceſſe erat, ſcilicet dicto audiẽtem fuiſſe Prætoris. Idem pro Cœlio: Cũ ſcires quãtum ad ſcelus aurum hoc quæreretur, ad necem ſcilicet legati. Ci. l. 9. epi. Quid eos interpretari putas, cum hoc faciunt? ad hoſtẽ ſcilicet portari. Oui. in epi. Canaces: Scilicet eſt aliqd, cum ſæuis uiuere uentis: ideſt multũ profecto ad rem facit. Venuſtiſsime autem ponitur ironicῶς, præſertim cum rem aliquam abſurdam eſſe, & minime credibilem uolumus ſignificare. Ter. And. Meum gnatum rumor eſt amare. DAV. Id populus curat ſcilicet. Vir. 4. Aen. Scilicet is ſuperis labor eſt.

Scilla, [*Scilla,*] σκίλλα, ſiue ut apud Varronem legitur ſquilla, herba eſt, ea genere bulborum, radicem habens cæparum modo multipliciter tunicatam. Officinæ cum Varrone Squillam nominãt. Ariſt. li. 1. de Plant. Hinc Scilliticus adiect. quod ex ſcilla factum eſt. Pli. li. 24. ca. 8. At cum aceto acri, magiſque ſcillitico &c. Scillinus, aliud adiect. idem Pl. l. 23. ca. 2. Acetum ſcillinum inueteratum magis probatur, &c. Scillites acetum, dicitur in quo ſcillarum bulbi ad medicamentum macerati ſunt. Pl. l. 32. c. 10. Vrtica marina trita ex aceto ſcillite, &c.

Scimpodion, dii, σκιμπόδιον, grabatum, ſiue humilior lectulus, diuturnæ quieti accommodatus. Gel. 1. 8. Offendimus eum cubantem in ſcimpodio Græcienſi.

Scincus, σκίγκος, genus crocodili terreſtris, ab aquatico diſtans tum candore, & tenuitate cutis, tum ſquamarum ſitu, quas habet ad caput uerſas. Vide Pl. l. 28. c. 8.

Scindo, dis, di, ſſum, per duplex ſſ, [*Schiappare, fendere,*] τέμνω, ſignificat findo, frango, diuido, Vir. 6. Aen. Procumbunt piceæ, ſonat icta ſecuribus ilex, Fraxineæq; trabes, cuneis & fiſsile robur Scinditur. Oui. 3. Tri. el. 10. Nec poterit rigidas ſcindere remus aquas. Ci. 3. Tuſc. Scindens dolore identidem intonſam comam. Scindere dolorem ſuum, eſt patefacere commemorãdo, [*Narrare,*] Cic. ad Att. lib. 3. Nolo commemorare quibus rebus ſim ſpoliatus, nõ ſolum quia nõ ignoras: ſed etiam ne ſcindam ipſe dolorem meũ. Penulam ſcindere, pro impenſius retinere hoſpitem, atque inuitatre prolixius: hodie tritiſsimum eſt. Quod qui faciunt manu in penulam iniecta, quaſi ui conantur remorari. Cic. ad Atti. li. 13. Venit enim ad me, & quidem id temporis, ut retinendus eſſet: ſed ego ita egi ut non ſcinderem penulam. Et paulo poſt. Horum ego uix attigi penulam, tamen remanſerunt. Scindere ſententiam, eſt mutare, [*Pentirſi, mutar opinione,*] Cic. ad Att. li. 13. Non licet ſcindere ſententiã ſuam: ſed tamen quæ tum acta ſunt, non poſſum non probare: & tamen non curare pulchre poſſum ſicuti facio. Vir. 2. Aen. Scinditur incertum ſtudia in contraria uulgus, [*Diuidere,*] Ideſt diuiditur, & in diuerſas ſententias, ueluti partes quaſdam it. Scindo, Sciндidi, olim in preterito habuit. Plau. in Pſeud. Nam ego cicilendrum quando in patina ſcindidi. Sciſſus, ſſa, um, particip. Vir. 12. Aene. It ſciſſa ueſte Latinus Coniugis attonitus fatis, urbiſque ruina. Sciſſus, ſus, ſui, pro ipſa ſciſſura. Varro Sciſſu materiæ fatigatus, quieſcebat lectulo. Sciſsilis, le, p. c. quod ſcindi poteſt, uel quod ſciſſum eſt: ut, Sciſsile alumẽ, apud Cel. l. 6. In ſpeigique ulcera debẽt alumine ſciſsili. Sciſſura, ſuræ, [*Feſſura,*] ipſa ſciſsio, Pli. l. 11. c. 28. Pennæ inſectis omnibus ſine ſciſſura. Idẽ li. 5. c. 9. Vnde ad Ammonis oraculum duodecim dierum iter eſt, ad ſciſſuram autem Nili, quod appellamus Delta quindecim. M. P. Huius uerbi compoſita ſunt, Abſcindo, Conſcindo, Diſcindo, Interſcindo, Proſcindo, & Reſcindo, de quibus alibi.

Scintilla, illæ, [*Scintilla,*] σπινθήρ, proprie eſt, quæ e ſilice, cum cæditur, exilire ſolet. Vir. 1. Aen. Ac primum ſilicis ſcintillam excudit Achates. Oui. 4. Faſto. Par quoque cum ſaxis paſtores ſaxa feribant Scintillam ſubito proſiluiſſe ferunt. Per tranſlationẽ accipitur pro minima lucis, alteriusve rei portiuncula. Ci. 4. Ac. Iſti autem, quos tu probas, tãtis offuſis tenebris, ne ſcintillam quidẽ ullam nobis ad aſpiciendum reliquerunt. Scintilla belli, pro reliquiis, [*Rimanente,*] Cic. ad Plancum l. 10. In illam igitur curam incumbe, mi Plãce, ut ne qua ſcintilla tæterrimi belli relinquatur. Hinc Scintillula, diminutiuum. Cice. li. 5. de Fin. Virtutum quaſi ſcintillulas uidemus.

Scintillo, as, [*Splendere, riſplendere,*] σπινθηρίζω, ſplendeo, mico, & ueluti ſcintillas quaſdam emitto. Plau. in Menæc. Vt oculi ſcintillant, uide Virg. 1. Geo. Scintillare oleum, & putres concreſcere fungos. Pl. l. 20. c. 1. Hoc enim ueri experimẽtum eſt, ſi admotum prius, quam extinguat, ſcintillare ſurſum ac deorſum cogat. Scintillatio, onis, actus ſcintillandi. Pl. l. 20. ca. 9. Prodeſſe tradit capitis doloribus, oculorum caligini ſcintillationibuſque.

Scio, ſcis, iui, itum, [*Sapere, eſſer dotto,*] γιγνώσκω, futuro, ſciam & ſcibo. Ter. in Adel. Hinc ſcibo iam ubi ſiet. Et proprie ſcire, eſt rem per cauſam cognoſcere. Pla. Epid. Quia ego hanc, quæ ſiet, Neque ſcio, neque noui. Ci. 1. de Ora. Nihil certum ſciri, nihil plane recognoſci, & percipi poſsit. Liu. 5. Bel. Pun. Iam tumultus erat clamorque qualis eſſe in capta urbe ſolet. ſed quid rei eſſet nemo ſatis pro certo ſcire. Scire linguas, hoc eſt, noſſe, ſiue callere. Plaut. Pœn. Et is omnes linguas ſcit: ſed diſsimulat ſciens ſe ſcire. Scire fidibus. Ter. Eun. Is ubi hanc forma uidit honeſta uirginem, Et fidibus ſcire, pretium ſperãs illico producit. Scire Latine, uel Græce. Ci. de Cl. Or. Non enim tam præclarũ eſt ſcire Latine, quam turpe neſcire. Idem 2. de Fin. Cum Græce, ut uideor, luculenter ſciam. Sciri paſsiuum. Cic. 5. Ver. Id adeo ſciri facillime poteſt ex litteris publicis. Idem 2. de Ora. Ars enim earum rerum eſt, quæ ſciuntur: oratoris autem omnis actio opinionibus, non ſcientia continetur. Huius compoſita ſunt, Aſcio, Abſcio, Conſcio, Deſcio, Neſcio, Præſcio, & Rẽſcio: a quibus Aſciſco, Cõſciſco, & Reſciſco, de quibus alibi.

Sciolus, p. c. ideſt, ſemidoctus, litteris leniter tinctus, qui cũ in Muſarum ædem uia a limine inſpexit, nihil tamen non audet, falſaque eruditionis opinione intumeſcit.

Scipio, onis, σκῆπτρον, proprie dicitur baculus ille, cui ſenes innitẽtes gradum ſtabiliunt. Liu. 6. ab urb. Scipione eburneo in caput incuſſo, iram mouiſſe. Scipio in uineis, quo ipſa uua ueluti baculo ſuſtinetur: ſcapum Varro, noſtri caudam appellant, alii pedẽ uuæ. Colum. l. 12. c. 39. Vbi ſatis erunt corrugata acina, demito, & ſine ſcipionibus in dolium conjicito, pedibuſq; bene calcato.

Scipionum, familia Romæ in primis illuſtris, a P. Cornelio cognomen traxit, qui quod patrem luminibus orbum uice Scipionis regeret, primus id cognominis eſt ſortitus, & deinceps ad poſteros tranſmiſit.

Scirpeus, a, um, ex ſcirpis confectum: ut Scirpea ratis, Pla. in Aſin. Scirpea ſimulacra, Oui. 5. Faſt.

Scirpi, σχοῖνοι, iunci fragiles, paluſtreſque ſunt, non in fruticũ neque in arborum, non in caulium, ſiue herbarum genere numerati. Ex his teguntur domus. & tegetes ſiunt, quibus uelificant in Pado nautici, & in mari Africo piſcatores. Donat. Scirpus ſine nodo eſt, & leuis iunci ſpecies, paluſtris res. Hinc factum eſt prouerbium, Nodũ in ſcirpo quæris, de his, qui in rebus claris atque apertis ſcrupulum quærunt. Hoc adagium refertur apud Plau. in Men. & uerbis iiſdem apud Ter. in And. Quidam etiam Scirpos accipi putarunt pro nodoſis & implicatis ænigmatibus, citantes locum Gel. l. 12. ubi ſic legunt, Quæ Græci αἰνίγματα, Latini Scirpos appellauerunt, tales etiam Græcis itidem γρίφοι, uocitantur. Quo tamẽ in loco Scrupos legendum eſt, non Scirpos.

Scirpiculæ, [*Cortelini, falcette,*] falces, quibus in ſcirpandis, hoc eſt, in precidendis uineis utimur, ad amputanda ſuperflua ligamẽtorum. Var. l. 1. c. 22. Falces dicuntur uineaticæ opus eſſe ſex, ſcirpiculæ quinque. Hæ etiam dicuntur Scirpariæ falces.

Scirpiculum, ſcirpiculi, [*Caneſtro, ciſtello, ciſtella,*] caniſtrum, uel quod de ſcirpis ſeu lento uimine confectum eſt: uel quod uerius uidetur, a ſcirpando, hoc eſt, a ligando, ſiue uinciẽdo. Colum. rei ruſt. li. 10. Cano iam uimine textum Scirpiculum ferrugineis cumulate hyacinthis.

Scisco, ſciſcis, [*Cercare d'informarſi, inueſtigare, ſpiare,*] μανθάνω, intelligo, uel operando, ut ſciam. Plau. in Amph. Ocyus accurro ut ſciſcam, quid uelit. Aliquando etiam ponitur pro ſtatuere, decernere, ſancire, edicere, [*Ordinare,*] Idem in Curc. Rogationes plurimas propter uos populus ſciuit, quas uos togatas rumpitis. Cice. pro Flac. Quæ ſciſceret plebs, aut quæ populus iuberet ſummota concione, diſtributis partibus. Idem 3. Offi. Durius etiam Athenienſes, qui ſciuerunt, ut Aeginetis, qui claſſe ualebant, pollices præciderunt. Idem pro Plancio, Plancius primus legem ſciuit de publicanis.

Sciscitor, taris, deponens, [*Interrogare, cercare d'intendere, inueſtigare,*] πυνθάνομαι, idem quod ſciror, ſiue inquiro. Plaut. Amph. Ibo aduerſum, ut, ſi quid habent, ſciſciter. Cice. 1. de Natu. Deo. Epicuri ex Velleio ſciſcitabar ſententiam. Pla. Cap. Secede huc nam

nam ſunt, quæ ex te ſolo ſciſcitari uolo. Legitur & Sciſcito, in eadem ſignificatione. Idem in Merc. Imo mane, paucula etiam prius ſciſcitare uolo.

Scissilis, p. [*Che ſi puo fendere*,] τμητὸν, quod ſciudi poteſt: ut, ſciſſile alumen, apud Celſum l. 6. c. 11. Vide Scindo.

Scissio, Sciſſura, & ſciſſus, ſus, [*Feſſura*,] τμῆσις, idē ſignificāt. Varro. Sciſſu materiæ fatigatus quieſcebat lectulo. Pl. l. 11. c. 28. Pennæ inſectis omnibus ſine ſciſſura.

Scitamenta, mētorum, ἡδύσματα, ſunt edulia, ex eo dicta, quod sciti ſaporis ſint: hoc eſt, egregij, & præcellētis. Macr. li. ult. Saturnalium: Apud Popinatores pleraque ſcitamentorum cernimus propoſita ampliora ſpecie, quam corpore, id eſt, iucundiora pulmenta. Gel. l. 18. ca. 8. Per tranſlationem poſuit pro exornationibus orationis, quæ in collocandis uerbis (ſi immodice uſurpētur) nō carent reprehenſione, κακόζηλαι. Cæteraque, inquit, huiuſmodi ſcitamenta, id eſt ſcite, & argutule, ut ipſis uidentur, & excogitata orationis ornamenta.

Scite, aduer. [*Sapientemente, dottamente, leggiadramente*,] ἐπισταμένως, docte, pulchre, bene. Ci. ac Brut. ſ. 11. Satis ſcite, & commode tēpus ad te cœpit adeundi. Gel. l. 1. c. 1. Scite, ſubtiliterque ratiocinatum Pythagoram philoſophum dicit. Huius contrarium eſt Inſcite. i. indocte, imperite, ineleganter, [*Sciocamente*,] Col. lib. 4. Nam id plurimum refert inſcite non facere.

Scitor, ſcitaris, deponens, [*Inueſtigare*,] περιεργάζομαι, interrogo, ſeu inueſtigo, quæ occulta magis ac ſecretiora ſūt. Virg. l. 2. Aen. Suſpenſi Eurypilum ſcitatum oracula Phœbi Mittimus. Cice. de Orat. Sentiebam non te id ſcitari, qualem, &c.

Scitum, ti, ſubſt. [*Decreto*,] ψήφισμα, ſignificat decretum, ſiue iuſſum. Liu. l. 1. Cetera quoque omnia publica, priuataq; ſacra pontificis ſcitis ſubiecit. Hinc Plebiſcitum plebis ſtatutum. Auctor ad Heren. l. 1. In rem conferuntur, ut ſi quis ea teſtamēto, quod facere iuſſus eſt, plebiſcito uetetur.

Scitus, ta, tum, [*Dotto, ſaputo, accorto*,] σοφὸς, uenuſtus, elegans, argutus, ornatus. Ter. in Eun. Scitum hercle hominem, hic prorſus ex ſtultis inſanos facit. Ci. in Læl. Scitum eſt illud Catonis, Multo melius de quibuſdam acerbos inimicos mereri, quam eos amicos, qui dulces uideātur. Interdū accipitur pro formoſo, [*Bello*,] Ter. in And. Scitus puer natus eſt Pāphilo. Huic cōtrariū eſt inſcitus, p. p. de quo ſupra ſuo loco. Itē Scitulus, dimin. Plaut. in Rud. Atque ambas forma ſcitula, atque ætatula.

Scloppus, pi, [*Schioppo, ſtrepito*,] ſonus eſt, qui ex inflatione buccarum erumpit. Perſ. Saty. 5. Nec ſcloppo tumidas intendis rumpere buccas.

Scobina, æ, p. c. [*Limatura, raſchiatura*,] ῥίνημα, limatura, quæ etiam Scobs dicitur. Pl. li. 11. c. 37. Nouiſsima aſperitas, ut ſcobina ferri. Vnde Deſcobinatus, teſte Nonio, id eſt, deiectus, ſaucius, abraſus. Varro Meleagro, ut citat idem Nonius: Sin autem delectationis cauſa uenamini, quanto ſatius eſt ſaluis cruribus in circo expectare, quam his deſcobinatis in ſilua currere.

Scobs, bis, fœm. gene. ſecundum Priſ. uel hic Scobs ſecundum Phocam, [*Riſecatura, ſegatura*,] ῥίνημα, quod ab aliqua materia minutiſsimū decidit, dum uel ſerra ſecatur, uel terebra perforatur, uel lima politur. Hor. 2. Serm. Sat. 4. Vilibus in ſcopis, in mappis: in ſcobe quantus Conſiſtit ſumptus? Plin. lib. 34. Aliū elimatam ſcobem in fictili cado coquunt, in caminis, donec procoquatur figlinum. Iuuen. Sat. 14. Et tamen uno Semodio ſcobis hæc emendat ſeruulus unus.

Scomma, [*Motto*,] σκῶμμα, Latine cauillum uerti poteſt. Nam, ut Macrob. inquit. l. 7. Satur. c. 3. eſt morſus figuratus, qui ſæpe fraude, uel urbanitate tegitur, ut aliud ſonet, aliud intelligatur, nec tamē ſemper ad amaritudinem pergit. Eiuſmodi eſt, illud in ſalſamentarij filiū, Tace tu, cuius pater ſe cubito ſolet emungere. Itē illud Ciceronis in Caninium unius diei Conſulem. Olim Flamines, nunc conſules ſunt Diales. Lædoria uero, eodē Macrobio teſte, apertum eſt conuicium, & manifeſta contumelia, nullo feſtiuitatis, ambiguitatisve uelamento adumbrata.

Scopæ, arum, pluraliter, [*Scopa granata*,] ἀσπασμα, inſtrumentū quo pauimēta uerruntur. Plau. in Stich. Munditias nolo fieri: hic ferte huc ſcopas, ſimulque arundinem. Dictæ ſcopæ, quaſi ſcobæ, quod his purgamenta ueluti ſcobem educimus. Hoc inſtrumento plectuntur ſontes ob noxam, cum cæduntur ſcoparum faſciculo manuali, circunducti per fora, ut uibices rubentes extent in tergo. Scopæ diſſolutæ, prouerbiali metaphora dicuntur homines nihili, nulliuſque prorſus conſilij, [*Da niente*,] Cic. ad Att. lib. 7. Cæſarem uidi Minturni ad VIII. Calē. Febr. mane, cum abſurdiſsimis mandatis, non hominem, ſed ſcopas ſolutas, ut id ipſum mihi uideatur irridendi cauſſa feciſſe. Idem in Orat. Scopas diſſoluere dixit, pro eo quod eſt, rem prorſus inutilem facere [*Faticarſi in uano*,] Iſti, inquit, cum diſſoluūt orationem, in qua nec res nec uerbum ullum eſt, niſi abiectum, nō clypeum, ſed, ut in prouerbio eſt, ſcopas mihi uidentur diſſoluere. Scopæ manuales herbarū, [*Pugno*,] dicuntur, quas medici uocant manipulos, hoc eſt, faſciculi, quos una manu poſſumus apprehendere. Pli. li. 24. c. 15. Incipientibus hydropicis efficax, manualib. ſcopis eius in tribus heminis aquæ decoctis uſq; ad tertias. Huius dimin. eſt Scopula. Col. l. 12. c. 38. Scopulis aridæ myrti, ſeria ſuffriatur.

Scoparii, orum, [*Scopatore, ſpazzatore*,] οἱ σαρῶται, dicuntur ſerui, quorum miniſterium eſt, ut ſcopis deuerrant pauimenta ſordentia. Vlpia. tit. de Fūdo inſtruct. Si uilla cultior ſit, accedere inſtrumento fundi atrienſes, & ſcoparios.

Scoptula Operta, quæ medicis dicantur docet his uerbis Celſus lib. 8. cap. 1. A ceruice duo lata ſunt oſſa utrinque ad ſcapulas tendunt; noſtri ſcoptula operta, ὠμοπλάτας, Græci nominant. Ea in ſummis uerticibus ſinuata, ab his triangula, paulatimque lateſcentia ad ſpinam tendunt, & quo latiora quaque parte ſunt, hoc hebetiora. Hæc Celſus. Latos humeros quidam uocant, alij Oſſa humeraria.

Scopulus, li, [*Scoglio*,] σκόπελος, eſt ſaxum eminens, a uerbo Græco σκοπεῖν, ut Seruio placet, hoc eſt, a ſpeculando, quod inde in mare pateat proſpectus: uel ab eo, quod Græci pro eodem dicunt σκόπελον, quamuis etiam hoc ἀπὸ τοῦ σκοπεῖν, dictum ſit. Pli. l. 12. c. 14. Saba regio a dextra maris, ſcopulis inacceſſa. Eſt etiam ſcopulus interdum paruus ſcopus: hoc eſt, illud, ad quod ſagittas dirigimus. Sueto. in Domitia. c. 19. Nonnunquam in pueri procul ſtantis, præbentisque pro ſcopulo diſpanſam dextræ manus palmā, ſagittas tanta arte direxit, ut omnes per interualla digitorum innocuæ euaderent. Cice. de Orat. Syrtium patrimonij ſcopulum libentius dixerim.

Scopus, pi, [*Mira, ſegno, intentione, berſaglio*,] σκοπὸς, eſt illud, ad quod ſagittas dirigimus. Inde manarūt prouerbiales locutiones, Attingere ſcopum, Aberrare a ſcopo, & ſimiles. Per metaphoram Scopus accipitur pro fine illo, quo mentem & propoſitum noſtrū dirigimus: [*Fine*,] Ci. At. l. 15. Scopus enim hic eſt, huic noſtro, nihil præbere. Scopus etiam in uua dicitur ramoſum illud, ex quo dependent acini. Var. l. de re ruſt. ca. 45. Quæ calcatæ uuæ erunt, earum ſcopi cum folliculis ſubijciendi ſub prelum, ut ſi quid reliqui habeat muſti, ea primatur in eundem lacum.

Scopulosus, adiectiuum, [*Pieno di ſcogli*,] ſcopulis plenus. Pli. lib. 6. cap. 18. Deiectumque per ſcopuloſa & abrupta, &c. Per tranſlationem ponitur pro difficili, [*Difficile*,] Ci. 1. Ver. Intelligo quam ſcopuloſo difficilique loco uerſer.

Scoria, æ, σκωρία, ſpurcitia, ſiue ſordes, quæ ex metallo, inter coquendum, ueluti ſpuma quædam expurgatur. Celſus Recrementum, nominat. Sic enim habet lib. 5. ca. 18. Plumbi recrementum σκωρίαν μολύβδου, Græci uocant. Pli. lib. 33. c. 4 Spurcitia in omni metallo Scoria uocatur. Ponitur interdū pro cura & paſsione [*Paſſione*,] propterea quod qui in luctu conſtituti ſunt, omni prorſus cultu neglecto, ſordidati conſpiciantur. Vir. ad Meſſal. Et ſcoria patiar tabeſcere tali.

Scorpius, pii, & Scorpio, onis, [*Scorpione*,] σκορπίος, animal uenenoſum, cauda feriens, de cuius natura uide Pli. lib. 11. c. 25. Scorpius etiam, ſiue Scorpio, cœleſte ſignum. Col. Sol ingreditur Scorpiū XIIII. Calen. Nouembr. Item militare inſtrumentum, ita dictū quod paruis, ac ſubtilibus ſpiculis inferat mortem, ſiue quod ſcorpionis ſimilitudinem habeat, cum arcus hinc atque hinc chelarū ſimilitudine præ ſe ferant ſpiculum caudæ. Vulgus Arcuballiſtā appellat. Quidam etiam accipiunt Scorpium pro genere tormenti, ut ſunt rubi aculeati, uel flagellum uirgarum, ut ſcutica habēs in ſummitate glandes plumbeas. Quo quidem tormenti genere ſæpe legimus martyres afflictos fuiſſe: Pli. li. 7. c. 56. Et in tormentis ſcorpionem Cretas inueniſſe ferunt. Præterea Scorpius herba eſt, ſemen habens ad ſimilitudinem ſcorpionis, quæ ualet aduerſus animal ſui nominis: de qua Pli. li. 22. c. 15. Eſt & Scorpius piſcis, apud eundem Pli. li. 32. c. 11. Ci. in Arat. Scorpius infeſta præportans, flebile acumen.

Scorteus, a, um [*Di pelle*,] σκύτινος, coriaceus, pelliceus, Oui. 1. Faſt. Scortea non illis fas eſt inferre ſacello. Scortei nummi, σκύτινα νομίσματα, qui fiebant ex corio, Donatus quoque in Com. Virgilij, pecuniam autumat ex corio bubulo priſcis temporibus fuiſſe, & inde dictam pecuniam, quod ex pecude fieret. ſcortea bullata, qua libertini pueri utuntur nominat Pedianus. ſcorteos autem nūmos Donatus in Virgilium pecuniam ait ex corio bubulo priſcis temporibus fuiſſe.

Scortator, oris, uerbale, [*Puttaniero*,] meretricum ſectator. Ci. 6. in Catil. O bellum magnopere pertimeſcēdum, cum hanc ſit habiturus Catilina ſcortatorum cohortem prætoriam.

Scortor, aris, [*Andare a meretrici*,] πορνεύω, meretricor. Tere. Hea. Scortari crebro nolunt.

Scortum, ti, [*Meretrice, puttana*,] πόρνη, id eſt meretrix: inde dicta, teſte Feſto, quod tanquam pellicula ſubigatur. Omnia nanque pellibus facta, antiqui Scortea appellabant. Cice. pro Milo. Clodius ſemper ſcorta, ſemper lupas ducebat. Idem de Aruſp. reſp. Quis

unquam

unquam nepos tam libere est cum scortis, quam hic cum sororibus uolutatus? Dicitur aliquando, & de maribus, pręposteræ uirorum libidini obsequentibus. Ci. pro Sext. Nec mihi res erat cum Saturnino, sed cum scurrarum locupletium scorto, cum sororis adultero, &c. Quo in luco Clodium intelligit. Hinc fit diminutiuum Scortillum. Catul. Scortillum mihi cum repente uisum est, Non sane illepidum, nec inuenustum.

SCOTOMA, [*Caligine de gli occhi, uertigine,*] σκότωμα, uertigo capitis, cum omnia, quæ foris oculis occurrunt, in gyrum circumagi uidentur, quam & uisus obtenebratio, nonnunquam & casus solet comitari. Dictum Scotoma, quasi obscuratio. Σκότος, enim Græcis tenebras significat. unde σκοτόω, obtenebro, obscuro. A cuius præterito passiuo deducitur uerbale σκότωμα. Latini hoc mali genus uertiginem appellant.

SCREABILE, χρεμπτὸν, quod screari potest. Vnde compositum Excreabilis. Pl.l.20. Pulmonum uitia excreabilia facit.

SCREATVS, tus, [*Rascamento,*] χρέμψις, ipsa screatio. Ter. in He. Gemitus, screatus, tussis.

SCREO, as, [*Sputare per forza,*] χρέμπτομαι, cum conatu quodam de pectore sputum eijcio. Plin. lib.23. ca.1. Eadem in iumento, hominęq; phlegma, aut sanguinem qui screat, salo circumligata sanat. Screator, oris, qui screat. Pla. in Mil. Screator sum itidem minime succidus. compositum Excreo, cuius significationem supra explicuimus suo loco.

SCRIBA, bæ, [*Scriuano, cancelliere, notaio,*] γραμματεὺς, cuius munus est literas, uel acta, aliudve quiduis, Principis, uel ciuitatis, uel etiã magistratus cuiuspiã nomine seu mãdato scribere. Liu. l.2. de Cneo Mucio loquẽs. Ibi cum militibus stipendium forte daretur & scriba cum rege sedẽs, pari fere ornatu, multa ageret. Et paulo post: Scribam pro rege obtrũcat. Cic. Ruso. Ad ea, quæ scripsisti, commodius equidem possem de singulis ad te reb. scribere, si M. Tullius scriba meus adesset.

SCRIBILLO, las, [*Scriuere,*] ueteres usi sunt pro scribo: a quo compositum fit Conscribillo: de quo supra suo loco.

SCRIBLITA, genus cibi appellatum, quod in circuitu ad restis modum torqueretur. Hoc solum differens, a placẽta, quod sine melle coquebatur, & feruentissima edi solebat. Mart. li.3. Circumlata diu mẽsis scriblita secundis Vrebat nimio sęua calore manus. Pla. in Pœn. Dum ludi fiunt, In popinam pedissequi irruptionem facite: nunc dum occasio est, nunc dum scriblitæ æstuant, occurrite.

SCRIBO, scribis, scripsi, scriptum, [*Scriuere, segnare, mettere a libro,*] λογογραφέω, eorum proprie est, qui operis aliquid componunt. Cic. Cornificio. Sed proxime scripsi de Optimo genere dicẽdi, in quo, &c. Pli. l.12. c.14. Iuba rex ijs uoluminibus quæ scripsit ad C. Cęsarem Augusti filium. Hor. 2. epist.2. Præter cetera Romæ me ne poemata censes Scribere posse, inter tot curas, totque labores? Vnde Scriptores, [*Scrittori,*] dicuntur ipsi librorum auctores. Nã qui ab exemplaribus aliquid exscribendum sumunt, non proprie Scriptores, sed Librarij dicuntur: nec scribunt, sed describunt, aut exscribunt transcribuntve. Interdum tamen scribere accipitur pro manu propria litteras fingere, Pla. in Pse. Quasi in libro cum scribuntur litteræ calamo. Aduertẽdum tamen apud bonos auctores non reperiri. Scripsi propria manu: sed mea, aut tua, aut sua manu, Ci. Att. Neque sẽper mea manu litteras expectabis. Sic alibi persæpe. Quandoque pingere, [*Dipingere,*] Pli. de Nicomacho pictore: Scripsit & Apollinem, & Dianam, Deumque Martem in leone sedentem. Vnde & picturas legere dicimus. Vir. 6. Aene. Quin protinus omnia Perlegerent oculis. Scribere notis est, celeriter excipere, & dictionibus decurtatis aliquid scribere, quemadmodum olim faciebãt notarij, quibus etiam nomen a notis huiusmodi remansit. Quin. li.11. ca.2. Habeamus sane, ut qui notis scribũt certas imagine omnium, &c. Scribere leges, quod & cõdere, & dicere, & facere dicitur. Cic. pro Ros. Amer. Eius porro ciuitatis sapientissimum Solonem dicunt fuisse eum, qui leges, quibus hodie quoque utuntur, scripserit. Scribere hæredem, est instituere, facere, [*Fare herede,*] Martia. lib. 10. Hæredem scripsit me Numa, conualuit. Scriptum facere, est scribendo uictum quærere. Gel. l.6. ca.9. Cn. Plãcus patre libertino natus scriptum faciebat. Huius composita sunt, Adscribo, Conscribo, Circũscribo, Describo, Exscribo, Inscribo, Perscribo, Præscribo, Proscribo, Rescribo, Subscribo, Superscribo (unde & Superscriptio) Trãscribo, quę habẽt, p.p.

SCRINIVM, [*Scrigno,*] κιβώτιον, a secernendo, arca dicitur, qua seruantur preciosa secreta. Pl. l.13. c.1. Alexander cepit scrinium unguentorum. Horat. 2. epist.1. Et prius orto Sole uigil calamum, & chartas, scrinia posco. Idem 1. Ser. saty.1. Iam satis est, ne me Crispini scrinia Lippi Compilasse putes. Huius diminutiuum est Scriniolum.

SCRIPTIO, onis, [*Scrittione,*] συγγραφὴ, actua quippiam litteris mandandi, siue id ipsum opus, quod conscribitur, Cic. 5. Tuscu. A quo non modo impulsi sumus ad philosophicas scriptiones, uerũ etiã lacessiti. Idem Dolabellæ: quam uelim sic legas, ut rem tenuẽ, & inopem, nec scriptione magnopere dignam. id est, nõ magnopere dignam, quæ litteris mandetur. Ponitur etiam pro quacunq; scriptura, aut ipso scribendi actu. Cice. ad Attic. lib. [illegible] Crebro refricat lippitudo, non illa quidem prodigiosa, sed tamen quæ impediat scriptionem meam, Var. Auarus, fœnerator, spe lucri scriptionem duplicarat.

SCRIPTITO, scriptitas, [*Scriuere spesso,*] frequẽtatiuum est a uerbo minus usitato, Scripto, as, quod & ipsum frequent. est a uerbo Scribo. Cic. Att. li.7. Et hæc, & si quid aliud, ad me scribas uelim, uel potius scriptites.

SCRIPTOR, oris, [*Scrittore, compositore,*] συγγραφεὺς, operis alicuius auctor, qui quippiam litteris mandat. Hor. in Arte. Scriptor honoratum si forte reponis Achillem. Liu. lib.1. Et si in tanta scriptorum turba mea fama in obscuro est. Donatus in prol. Ter. indifferenter, inquit, omnis, qui aliquid scripsisset, scriptor a ueteribus dicebatur. Scriptor legum, legum lator, Cic. ad Brut. Neque solũ ut Solonis dictum usurpem, qui & sapiens unus fuit ex septem, & legum scriptor solus ex septem.

SCRIPTORIVS, ria, rium, [*Cosa da scrittore,*] γραφικὸς, quod aptum est, ut ex eo scribatur, seu quod ad scriptorem pertinet: ut, Atramentum scriptorium, μέλαν γραφικὸν, apud Celsum. li.6. c.4. Id autem quod subinde raditur, illiniri atramento scriptorio satis est. Idem libro.5. Sed eadem medicamenta in calamum scriptorium conijcienda sunt.

SCRIPTVM, pti, [*Poliza, scritto, scrittura,*] σύγγραμμα, idem quod scriptura, hoc est, id ipsum quod litteris mandatum est. Cice. Luceio: Ardeo cupiditate incredibili, nomen ut nostrum scriptis illustretur, & celebretur tuis.

SCRIPTVS, ptus, ptui, [*Scrittura,*] γραφὴ, idem quod scriptura. Gel. li. 6. c.9. Dicitur tabulas posuisse, scriptu se se abdicasse. De Flauio.

SCRIPTVRA, ræ, [*Scrittura,*] γραφὴ, idem quod scriptio, stylus. uel ipse actus aliquid litteris mandandi. Auctor ad Her. lib.3. Non sum nescius quãtum susceperim negocij, qui motus corporis exprimere uerbis, & imitari scriptura conatus sim uoces. Scriptura, inquit idest scribendo, uel (ut Cic. loquitur) scriptione lib.4 Reliquum scripturæ consumetur in exemplis: id est reliquum eius quod scribendum est. Aliquando capitur pro stylo, quo quis utitur in scribendo. Ci. ad Treb. l.5. Cum ea, quæ scriptura persecutus es, sine summo amore cogitare non potueris. Scriptura ponitur aliquando pro uectigali, [*Datio,*] quod percipitur e portorijs, seu pascuis: uel ipsa ratio eorũ, qui præsunt huiusmodi uectigalibus: & ij qui portus, aut portoria curabant, uectigalia describentes, aut colligentes, Magistri scripturæ, & portus dicebantur. Cice. Att. li.11. & ad Silium li.13. in Ver.

SCRIPTVRAE Magister, [*Scrittore da datii,*] διαγραφεὺς, qui uectigalia describebat in portu, eorumque rationes conficiebat. Cice. Magister scripturæ, & portus, quidam Lucius Carpinatius.

SCRIPTVRARII, διαγραφεῖς, olim dicebantur, teste Nonio, qui postea Tabularij dicti sunt, qui scripturis & commentarijs omnes, aut ciuitatum, aut prouinciarum res complecterentur. Luc. li.16. Publicarum rerum assuefiã, ut scripturarius. Scripturarius ager, teste Festo, is dicitur, qui publicus est, in quo ut pecora pascantur, necesse est, ut certum æs pastor pendat publicano.

SCROBS, bis, [*Fossa, buca, fuo, caua da piantar uigna, o arbori,*] ὄρυγμα, generis tam masculini, quam fœmi. secundum Prisci. Seruius tamen ait magis masculinum esse, quam fœmininum, & citat Plaut. qui dixit, Sexagenos scrobes. Quod uero Lucanus ait, Exigua posuit scrobe, id uult esse contra artem. Sunt autem Scrobes, fossiones, ut putei uel foueæ intra terram manu factæ, ad uineas, uel arbores conserendas, uel ad metalla, & quæcunque alia fodiẽda. Col. Ante annum, quam poma disponere uoles, scrobes fodito. Huius diminut. est Scrobiculus. Pli. lib.21. ca.5. Atque ita in scrobiculis seruntur, hominis fæcis circunfusis. Col. lib.15. Scrobiculo facto ad imum solum præciditur.

SCROFA, fæ, [*Porca uecchia,*] ὗς, sus, fœmina, quæ fœtus causa alitur. Varro: Propterea matrem scrofam sua quæque hora suos alat oportet, quæ alios aspernatur. Pla. Capt. Eorum si cuiusdam scrofam, in publico conspexero, ex ipsis dominis, meis pugnis exculcabo furfures. Col. l.7. c.9. Scrofæ probantur longissimi status, & ut sint reliquis membris similes descriptis uerribus. Hinc Scrofipascus, qui pascit scrofas. Plau. in Cap. Dum pastores scrofipasci, qui alunt furfure sues.

SCROFVLAE, [*Scrofole,*] χοιράδες, proprie dicuntur indurati adenes in collo præcipue, & in alis, & in inguinibus consistentes, ita dictæ a suibus, qui peculiariter hoc morbo infestantur. Latini Strumas appellant. Vide Cels. li.5. c.18. & infra in dictione Struma.

SCROPHA, Tremellius, uir prætorius fuit, Varronis æqualis, quem de familiæ suæ cognomine ita inducit loquentem li.2. cap.4. Rei rust. Auus (inquit) meus primum appellatus est Scropha: qui Quęstor cũ esset, a Licinio Nerua Prætore in Macedonia prouincia relictus, qui præesset exercitui, dum prætor rediret, hostes arbitrati oc-

ti occaſionem ſe habere uictoriæ, impreſſionem facere cœperunt in caſtra. Auus cum hortaretur milites, ut caperent arma, ac exirent contra: dixit celeriter ſe illos, ut ſcropha porcos, diſiecturũ: idque fecit. Nam eo prœlio hoſtes ita fudit, ac fugauit, ut eo Nerua prætor, imperator ſit appellatus, & auus cognomen inuenerit, ut diceretur Scropha. Itaq; proauus & ſuperiores, de Tremelijs nemo appellatus Scropha. Nec minus ſeptimus ſum deinceps prętorius in gente noſtra. Hactenus Varro.

SCROTVM, [*Borſa de teſticoli,*] ὄσχεον, rugoſus ille teſticulorũ ſacculus, quem nonnulli etiam Scortum appellant, quod quandam coriacei ſacculi ſimilitudinem referat. Scortea enim ueteres appellabant, quæcunque ex aluta aut pelle conſtabant.

SCRVPVLVS, puli, [*Scrupolo, pietra piccola, pietrella, pietricella*] ψηφὶς, diminu. a Scrupus, propterea lapillus breuis, & aſper, qui in calceo latens, plerunque nos lædit, preſſiusque dolorem creat. Vnde pro ſolicitudine & difficultate ponitur, [*Noia, faſtidio,*] Cic. pro Sext. Roſci. Hunc mihi ex animo ſcrupulum euelle, qui me dies noctesque ſtimulat, ac pungit. Hinc fit ſcrupuloſus, a, um, quod ſcrupulis abundat. Plau. Cap. Nam meus ſcrupuloſam uictus commeat uiam. Cic. 4 Tuſ. E quibus, tanquam ex ſcrupuloſis cotibus, enauigauit oratio. Per tranſlationem tamen frequentius pro anxio, triſti, & ſolicito accipitur. [*Noioſo,*] Val. Max. li. 1. Qui tam ſcrupuloſa cura paruula quæque momenta religionis examinare uidentur. Hinc Scrupuloſe aduerbiũ. i. anxie, difficulter, religioſe, [*Difficilmente,*] Col. l. 8. c. 8. At quæ dono, uel aucupio contingunt, minus ſcrupuloſe probantur: id eſt, difficulter. Et ſcrupuloſitas, anxietas, difficultas. Col. l. 11. c. 1. In hac autem ruris diſciplina nõ deſideratur eiuſmodi ſcrupuloſitas. Scrupulus etiam, uel Scrupulum genus eſt exigui ponderis pendentis tertiam partem drachmæ, hoc eſt, obulus duos. A Græcis dicitur γράμμα, hoc eſt, litera, quod alphabetum apud Græcos quatuor & uiginti literas habet, in quot ſcrupula diuiditur uncia. Fānius apud Priſcianum. In ſcrupulis trinia drachmam. Valer. Maxim. lib. 4 de Paup. Eadem gens nullum aure ſcrupulum auri habuit. Ouid. de Reme. Quinque paratæ marathri, ſcrupula myrrhæ nouem. Cice. Att. illud cognitũ eſt nullum eſſe argenti ſcrupulum in illa inſula. Scrupulum etiã menſura eſt in metiendis terris, continens pedes quadratos centum. Col. l. 5. ca. 1. Igitur iugerum, ut diximus, habet quadratorum pedum millia, XXVIII. & DCCC. qui pedes efficiunt ſcrupula CCLXXXVIII.

SCRVPVLARIS, & hoc re, quod ad ſcrupulum pertinet. Pli. li. 33. c. 8. Protinus dicunt, quantum auri ſit in ea, quãtum argenti, uel æris ſcrupulari differentia.

SCRVPVLOSVS, [*Scrupoloſo, maligno,*] & Scrupuloſitas. uide Scrupulus.

SCRVPVS, pi, [*Pietrella, pietricella*] λιθάζιον, ψηφὶς, calculus, ſeu lapillus exiguus, pedes ambulantium offendens. Feſtus, Scrupi dicuntur aſpera ſaxa & difficilia attrectatu. Hinc Scrupeus, pea, peũ, quod eſt lapilloſum. [*Petroſo,*] Vir. 6. Spelũca alta fuit uaſtoque immanis hiatu, Scrupea, tuta lacu nigro. Scruposus, idem: Lucan. Scrupoſisque anguſta uocant ubi litora ſaxis Impoſuit terræ. Scrupus etiam accipitur pro ænigmate, ſeu pro nodoſo quopiam argumẽto. Gellius lib. 11. Quę Græci αἰνίγματα, Latini ſcrupos appellauerunt, tales etiam Græcia itidem γρῖφοι, appellãtur. Ea enim eſt genuina lectio, quanquam in uulgatis exemplaribus Scirpos perperam legamus.

SCRVTA, orum, [*Stracci,*] γρυτάρια, attritæ uſu ueſtes, dimidiatæ ſtrigiles & tumẽtorum ſoleæ, refixi claui, idq; genus alia, quę uiliſſimi proxenetæ uenalia habent, quos antiqui Scrutarios, γρυτοπώλας, appellabant. Hora. lib. 1. epiſt. Vulteium mane Philippus Vilia uendentem tunicato ſcruta popello Occupat. Lucil. apud Gel. Noct. Att. lib. 3. Quid niſi ſcruta quidem ut uendat ſcrutarius laudat. Cœl. l. Antiq. 10. c. 56. Verbo Scruta, ueterãmenta ſignificari puto omnitaria, quæ cum uſu iam detrita ſint, precio item diminuta cenſentur.

SCRVTARIA, æ, γρυτοπωλία, ſcrutorum uenditio: ut ſagaria, cornacularia, lintearia. Apul. l. 4. Scrutariam facitis.

SCRVTINIVM, nij, [*Cerco, cerca, cercamento*] ἐξέρευνησις, inueſtigatio, inquiſitio, a Scrutor. Apul. li. 9. Poſtremum magiſtratibus placuit, obſtinate denegantem ſcrutinio detegere.

SCRVTOR, aris, [*Cercare, inueſtigare,*] μεταλλάω, inquiro, inueſtigo, Cic. pro Roſ. Am. Non excutio te, ſi quid forte ferri habuiſti, nõ ſcrutor, nihil ad me pertinere arbitror. Pli. lib. 5. c. 1. Polybius annalium conditor ab eo accepta claſſe, ſcrutandi illius orbis gratia circumuectus prodidit, &c. Hor. 1. epiſt. 18. Arcanũ neque tu ſcrutaberis ullius unquam. Pli. l. 8. cap. 40. de canibus. Sed in uenatu ſolertia & ſagacitas præcipua eſt: Scrutatur ueſtigia, atq; perſequitur, &c. Scrutator, oris, [*Spione,*] inueſtigator: ut, Pallidus ſcrutator auri, Lucan. li. 4. Sat. 3. Sil. Quoque legit merſus pelagi ſcrutator Eoi. Legitur & Scruto, apud antiquos, actiua uoce: quod & Nonius annotauit. Vnde compoſitũ Perſcruto, quo uſus eſt Pla. in Aul. Poſtremo hunc iam perſcrutaui.

SCVLNAM, ueteres pro ſequeſtro uſurparunt, quaſi ſequulnam. quo uerbo uſus eſt Varro.

SCVLPO, pis, pſi, ptum, [*Sculpire,*] γλυφὴ, cædendo imaginem aliquam efficio, ſeu formam materiæ induco. Et proprie in marmore, & & alijs lapidibus ſculptura fieri dicitur. Conflatura in metallis, quæ ſolui poſſunt, atque conflari, ut auro & argẽto, & ceteris. Ci. Acad. E ſaxo ſculptus, aut ebore dolatus. Pli. li. 36. c. 4. Marmore ſculpendum primom omnium inclaruerunt Dipœnus, & Scyllis. Oui. 10. Met. interea niueũ mira feliciter arte Sculpſit ebur. Hinc Sculptura, γλυφὴ, quæ auro, argento, ære, ferro, ligno, ebore, marmore, uitro, gemma, opera noſtra efficit. Pli. li. 16. cap. 40. Habẽt in ſculpturis facilitatem. Et Sculptor, [*Scultore,*] qui ſculpit. Pli. li. 20. c. 13. Sculptores, & pictores utuntur, Diomedes tamen contẽdit Sculpo Latinum nõ eſſe, eiuſque loco Scalpo dicendum eſſe. Quod ſi uerum eſt, codices fere omnes mendoſos eſſe oportet, in quibus Sculpere, frequenter occurrit.

SCVLPONEAE, arum, [*Scarpe di lana,*] calcei eu lana confecti, Plau. in Caſ. Næuius: Sculponeia batuenda ſunt latera.

SCVLPONEATVS, dicitur qui eſt ſculponeis indutus. Varro. Aſpicio ſculponeatam, bigas ſequi cornutas. Scribit Cato Sculponeas bonas alternis annis dari oportere familiæ ruſticanæ.

SCVLPTILE, γλυπτὸν, quod ſculptum eſt: ut, Sculptile ſimulacrum. Ouid. 4. de Põto. Signa quoque in ſella noſſem formata curuli, Et totum Numidæ ſculptile dentis opus. Numidam dentem uocat ebur è dente elephanti Numidici.

SCVRRA, ſcurræ, [*Buffone,*] γελωτοποιὸς, qui riſum ab audientib. captat, non habita ratione uerecundiæ, aut dignitatis. Dictus Scurra (ut quidam uolunt) a ſequendo, quod id genus homines ſequi ſoleãt opulentiores aliquid promerendi cauſa. Ci. pro Quin. Memini, uetus eſt, de ſcurra multo facilius diuitem, quam patrẽ familias fieri poſſe. Iuuen. Sat. 13. Vrbani fugitiuus ſcurra Catulli. Inde Scurrilitas [*Buffoneria,*] turpis, & procax dicacitas, neque tẽporis, neque loci, neque perſonarum reſpectum habens. Et ſcurrile, p. p. ridiculum cum turpitudine. Cic. 2. de Orat. Ne aut ſcurrilis iocus ſit, aut mimicus. Hinc Scurriliter, aduer. procaciter. Pli. epiſt. 90. Quid hunc putamus domi facere, qui tanta re, tam ſerio tempore, tam ſcurriliter laudat.

SCVRROR, aris, [*Fare il buffone, buffoneggiare,*] γελωτοποιῶ, ſcurram ago. Hora. 1. epiſt. 10. Scurror ego ipſe mihi, populo tu. Idem 1. epiſt. 19. Scurrantis ſpeciem præbere profeſſus amicum. Hoc eſt turpiter adulantis.

SCVTARIVS, [*Scudiero,*] ἀσπιδοποιὸς, qui ſcuta facit. Plau. in Epid. Id modo uidendum, ut materia ſuppetat ſcutarijs.

SCVTARIVS, a, um, ἀσπιδικὸς, quod ad ſcuta pertinet. Vnde Veget. li. 2. In Romana militia habebant fabricatas ſcutarias, & loricarias, quibus armorum genera formabantur.

SCVTATVS, a, um, ἀσπιδώτης, ſcuto armatus. Ci. 2. Phil. Agmine quadrato cum gladijs ſequuntur ſcutati milites. &c. Vir. 9. Aen. Tercentum ſcutati omnes Volſcente magiſtro.

SCVTELLA, læ, [*Scudella,*] πινάκιον, uaſis genus rotundi, concaui, quo minutal ex carne, uel oleribus in menſas exhibetur. Eſt autẽ dimin. a ſcutra, ut certe a mitra mitella, aut a ſcutula. Ci. 3. Tuſ. Siſpiamus huic ægritudinem. Quomodo? Collocemus in culcitra plumea, pſalteriam adducamus, cedrum incẽdamus, demus ſcutellam dulciculæ potionis, aliquid prouideamus & cibi.

SCVTICA, æ, p. c. [*Scoreggiata, ſtafile, bacchetta, sferza,*] σκυτάλη, genus uerberis e loris facti, a Græco σκῦτος, quod corium ſignificat, uel pellem. Mar. l. 10. Scuticaq; loris horridis Scythæ pellis, Qua uapulauit Marſyas Celenæus. Huius diminut. eſt Scuticula. Iuuen. Sat. 6. Hic frangit ferulas, rubet ille flagellis, Hic ſcutica. Hora. 1. Ser. Sat. 3. Adſit Regula peccatis, quæ pœnas irroget æquas, Ne ſcutica dignum horribili ſectere flagello.

SCVTIGERVLVS, ἀσπιδοφόρος, a Plauto ſumitur pro armigero, qui ſcutum domini gerit, qui ſcutifer dicitur.

SCVTRISCVM, uaſis genus apud Catonem de re ru. ca. 10. & uidetur ex figura Græca deriuari a Scutra. Eſt enim Scutra uaſis genus, quod & Scutula dicitur.

SCVTVLA, læ, forma rotunda, quales aranea contexit. Inde Scutulata figura dicitur, quæ telæ aranearum ſimilitudinem habet. Plin. li. 11. c. 23. Quanta arte cælant pedicas, ſcutulato rete graſſantes. Eſt & Scutula uaſculi genus, unde diminotiuum deducimus Scutella. Mart. lib. 8. Beſſalem ad Scutulam ſexto peruenimus anno. Idem l. 11. Sic implet gabatas, paropſideſque, Et leues ſcutulas, cauaſque lances.

SCVTVLATA, Veſtis dicitur, quę quibuſdam orbibus, ſeu circulis, quaſi ſcutulis eſt diſtincta ad araneatum ſimilitudinem accedentibus Iuue. Sat. 2. Cærulea indutus, ſcutulata & galbana raſa. Hoc autem texturæ genere olim pręcipue commendabatur Luſitania. Id autem fere erat eiuſmodi, quale cernimus in araneorum telis: quorum retia etiam ſcutulata dicuntur a Pl. l. 11. c. 23. Eſt & Scutulatus color, in equis præcipue commendatus: quem uulgus ob

exiguorum

exiguorum pomorum specie (Pomolato) appellat. Meminit eius coloris & Palladius in Mense Martio, c.13.

SCVTVLVM, scutuli, [*Scudetto,*] ὁπλάριον, paruum scutum. Ci. lib.2. de Nat. Deo. Cum pelle caprina, cum hasta, cum scutulo, cum cal ceolis repandis.

SCVTVM, scuti, [*Scudo,*] ὅπλον, armorum genus, quo pugnantes corpus tegunt: ἀπὸ τοῦ σκύτους, hoc est, a corio, siue pelle, qua obtegebatur: uel a sectura (ut inquit Varro) quod e minutis confectũ sit tabulis. Pli. lib.35. cap.3. Scutis enim qualibus apud Troiam pugnatum est, continebantur imagines. Cæsar.5. Bel. Gal. Quo percusso & exanimato, hunc scutis protegunt hostes, & in illũ uniuersi tela coniiciunt. Cic.2. Tusc. Ignauus miles ac timidus simul ac uiderit hostem, abiecto scuto fugiat, quãtum possit. Virgil.8. Aen. Scutis protecti corpora lõgis. Oui. 6. Fas. Iacta super galeas scutaque longa sonant.

SCYLLA, σκύλλα, filia fuit Nisi, regis Megarensium, quæ Minois, paterni hostis, amore capta, ut illum sine beneficio aliquo demereret, patrem purpureo capillo, in quo situm erat regni totius fatũ, spoliauit, eumque hosti obtulit, tanquam futuri coniugij dotem. Verum cum se ab illo sperni uideret, doloris impatiẽtia in Cirim auem commutata est: Nisus autem in aliã auem sui nominis: quę ueluti tantæ adhuc impietatis pœnas a filia repetens, etiam nunc eam ubique insectatur. Vide latius hanc fabulam apud Ouid. lib. 8. Met. Fuit & altera Scylla, Phorci filia, quæ cũ mutuo Pici amore teneretur, indignata Circe, quę Picum miserę deperibat, Scyllam sibi ab illo præferri, fontẽ, in quo illa lauare sese solebat, nouus herbis ueneficiisque infecit. Cuius rei illa ignara, cum lauandi gratia fontem ingressa esset, uidit inferiorem corporis partem in caninos rictus esse commutatam: quam deformitatem tãtopere exhorruit: ut sese statim in uicinum præcipitauerit fretum: ubi & in saxum mutata fingitur, Charybdi ex aduerso obiectum, prætemauigantibus uehementer periculosum. Vide latius hanc fabulam apud Oui.14. Met. Est itẽ Scylla, genus piscis, quo maxime abundat Liris Campaniæ amnis. Hor. Affertur scyllas inter murę na natantes. Mart. Cæruleus uos Liris amat, quem silua Maricæ Protegit: hinc scyllæ maxima turba sumus. Ci. in Ver. Non Charybdim tam infestam, neque Scyllam nautis fuisse.

SCYLLACAEVM, σκυλλάκειον, oppidũ fuit in finibus Calabriæ, cuius meminit Stra. l.6. Geo. Vir.3. Aen. Abiecto altero l, primam syllabam corripuit, cum ait: naufragum Scyllacæum.

SCYLLETA, loca in quibus scyllæ pisces capiuntur. Ci. de Lege agr. contra Rullum, Hac lege tribunicia decemuiri uendent agrum Campanum, accedet ei mons Caurus, & accedent scylleta ad Minturnas.

SCILLVRVS, ri, siue potius Scillurus, per i, nostrum, pe.p. σκύλλουρος, nomen uiri proprium, qui (ut Plutar. auctor est) cum relictis maribus filijs octoginta, diem esset obiturus, hastarum fascẽ cuiq; obtendens ut illum confringeret, iubebat. Id autem singulis se posse negantib. ipse singillatim educta hastilia omnia facile cõfregit. Ita docens illos, ubi una esse perseuerarent, firmos, ac potentes fore, imbecillos autem, si separarentur ac dissiderent.

SCYMNVS, σκύμνος, significat leonis catulum, ut aliarum ferarũ scylacia, Iulio Polluce auctor Lucr. l.5. Scymnique leonum.

SCYPHVS, scyphi, [*Coppa, tazza, bicchiero, gotto,*] σκύφος, uasis potorij genus, quod proprie Herculi attribuitur, teste Macrobio Satur. li.5. c.21. sicut Cantharus Libero patri. Hoc ueteres in sacris usi sũt & in conuiuiis. Virg. 8. Aen. Et sacer impleuit dextrã scyphus. Hor. Epod.9. Capaciores affer huc puer scyphos. Ci. epist. Illuseras heri inter scyphos.

SCYRIVS, ria, rium, prima syllaba producta. Ouid. Epi.8. Ignara tetigi Scyria membra manu.

SCYROS, σκῦρος, insula est contra Magnesiam, in mari Aegeo, una ex Cycladibus, Lycomedis regis patria: ubi Achilles puellari habitu educatus Deidamiam eius regis filiam uitiauit, & ex ea Pyrrhũ suscepit, quæ ab hac insula & ipsa scyrias est appellata. Ouid.1. de Arte am. Scyrias Aemonio uicta puella uiro. In ea est urbs eiusdẽ nominis. Patet hæc insula, Pli. teste, longitudine uiginti quinque milliũ passuum, ex qua lapidem integrum fluctuare tradunt, eundem, comminutum mergi.

SCYTALA, læ, uel Scytale, les, σκυτάλη, mus araneus Latine dicitur. Col. l.6. c.17. Musque araneus, quem Gręci σκυτάλην appellant, quamuis exiguus, dentibus non exiguam pestem molitur. Pli. li. 32. c.5. Eadem uis contra uenenatorum morsus, priuatim scytalen, & angues. Est etiã Scytale genus secretioris epistolæ, quo ad res arcaniores utebãtur Lacedæmonij: unde & Scytale Laconica appellata est. Id autẽ erat huiusmodi. Imperatori ad bellum proficienti Lacedæmonij surculum dabant teretem, alterumque omnino similem penes se retinebant. Deinde siquid secretioris rei incidisset, in loco quodam tenui prius ad surculum adaptato, quod iusum esset, præscribebant. illudque manu tam concitum ad imperatorem mittebant, qui loro illo per surculum suum circumplicato, litterisq; coeuntibus, commode quod scriptum erat, perlegebat. Vide Gel. li.17. c.9.

SCYTHA, æ, uel Scythes, σκύθης, qui ex Scythia est. ut, Anacharsis Scythes, apud Ci.3. Tus. Sunt autem Scytharum alij Europæi, alij Asiatici. de quibus uide latius in dictione Scythia.

SCYTHIA, σκυθία, regio Septẽtrionalis latissima in duas diuisa partes, Europæam, & Asiaticam, quarum Europæa a Tanaidis ripis per Mæotidis, & Ponti Euxini littora, usque ad Istri ostia expanditur. Asiatica a limitibus oppositorum littorum in Orientem ꝑcurrit, Oceano a Septẽtrione, a Meridie Tauro terminata. Veriusque uariæ ac prope innumeræ sunt gentes, ad bella magis quam ad ullum humanitatis studium idoneæ. Hominibus inter se fines nulli: neque enim agrum exercẽt, nec domus illis ulla, aut tectũ, aut sedes est, armenta & pecora semper pascentibus, & per incultas solitudines errare solitis. Vxores liberosq; secum in plaustris uehunt, quibus corijs, imbrium, hyemisque causa, tectis ꝓ domibus utuntur. Iustitia gentis ingenijs culta, non legibus. Nullũ scelus apud eos furto grauius. Quippe sine tecto, & munimento pecora, & armenta habentibus quid saluum esset, si furari liceret? Aurum & argentum perinde aspernantur, ac reliqui mortales appetunt. Lacte & melle uescuntur. Lanæ ijs usus, ac uestium ignotus. Et quanquam continuis frigoribus urantur, pellibus tamẽ ferinis, aut murinis uestiuntur. Hæc continentia illis morum quoque iustitiam dedit, nec alienum concupiscentibus, quippe diuitiarũ cupido ibi est, ubi & usus. Scythæ ab alieno imperio aut intacti, aut inuicti mãserunt. Darium regem Persarum turpi a Scythia submouere fuga. Cyrum cum omni exercitu trucidarunt. Alexandri Magni ducem cum copijs uniuersis deleuerunt. Romanorum audiuere, non sensere arma. Gens & laboribus, & bellis aspera. Vires corporum immensæ. Dicta est autem Scythia, (ut placet Herod. li.4.) a Scyte quodam Herculis ex muliere Semiuipera filio, fratre Geloni, & Agathyrsi. Hinc Scythicus, a, um, σκυθικός, ut, Arcus Scythicus, Sagittæ Scythicæ, Mores Scythici, Scythicum tegmen. Cic.5. Tusc.

SCYTHIVS, a, um, σκυθικός, adiect. a Scythia deductum. Vir. li.3. Ge. At non qua Scythiæ gentes, Mæoticaque unde.

S ANTE E

SE, διά, præpositio est, ex earum numero, quæ quod extra compositionem non inueniantur, inseparabiles a Grammaticis dicuntur. Composita uero diuisionem siue separationem fere significat, quẽ admodum διά, apud Græcos, ut, Separo, Seduco. Nonnunquam & priuationem, seu negationem, ut, Securus, quasi sine cura. Componitur autem cum dictione incipiente a c, ut Secedo: d, ut Seduco: g, ut Segrego: i, ut Seiungo: l, ut Seligo: p, ut Separo: u, ut Seuoco. Est & Se, αὐτόν, pronomen reciprocum accusatiui casus, a genitiuo Sui: quod etiam cum seipso componitur. Vir.3. ecl. At mihi sese offert ultro meus ignis Amyntas.

SABETHOS, pen.p. σέβηθος, fons apud Neapolim, cuius aqua uicatim decurrens, amnis fere usum Neapolitanis præstat. Papin. li.1. Silua. Et pulchra tumeat Sebethos alumna. huius Vir. Statius, Col. meminerũt: quod quidem nomen sine r, littera procul dubio scribendum est, & si sciam esse qui Sebethrus per r, legant. Testis est ut alia omittam, tabella marmorea uetustissima Neapoli in murorum fundamentis reperta, quæ habet, P. Menius Eutychus ædiculam restituit Sebetho.

SEBVM, sebi, [*Seuo,*] στέαρ, idem quod seuum. Vnde sebaceus, a, um, στεάτινος, quod ex sebo, siue seuo confectum est: ut, Candela sebacea. Inde Sebare uerbum. στεατοῦν, id est, seuo obducere. Col. lib.2. ca.22. Ferijs autem ritus maiorum etiam illa permittit far pinsere, faces incidere, candelas sebare. Quid autem proprie sit sebum siue seuum, & quomodo differat ab adipe & pingui, abunde supra explicauimus in dictione Adeps.

SECALE, neu. p.p. [*Segale, Segala,*] frugis genus, tantum ad arcendam famem tenuiorum utile, fœcunda, sed gracili stipula. Huic miliũ in Italia miscetur, panisq; fit melior. Galli, inquit Ruellius, una litera detrita Seclam uocant: de quo uide Pli. l.18. c.16.

SECAMENTVM, ti, lignum sectile, aut quippiam ex ligno sectili confectum. Pli. l.16. c.10. E diuerso materia abieti pulcherrima, picęq; ad fissiles scandalas, cupasque, & pauca alia secamenta.

SECEDO, edis, penul. pro. secessi, secessum, [*Partirsi, andar uia, uenir uia,*] ἀναχωρέω, seorsum ab hominum frequentia recedo. Cice. in Cat. Quare secedant improbi, secernant se a bonis. Plautus in Amph. Secede huc tu Sosia. Idem in Curcul. Fugite omnes, abite, & de uia secedite. Liu.10. Bel. Maced. Postea quam uenisse eos nunciatum est, secessit in partem interiorem cum duobus amicis, totidem custodibus corporis. Oui. li.4. Trist. ele. Sed modo, quos habui, uacuos secedere in hortos. Hinc Secessus, & Secessio: de quibus infra suo loco.

SECERNO, secernis, secreui, secretum, [*Spartire, diuidere, separare,*] ἀποτάσσω, diuido, separo, discerno, segrego. Cic. Luceio: Si a continentibus tuis scriptis secernas hanc quasi fabulam rerum euentorumque

totumque nostrorum. Idem de Ami. Secerni autem blandus amicus a uero, & internosci tam potest adhibita diligentia, quam omnia fucata, & simulata a synceris, atque ueris. Horat. in Arte. Fuit hæc sapientia quondam, Publica priuatis secernere, sacra profanis. Secretus, ta, tum, participium, [*Diuiso,*] seiunctus, separatus. Cic. 2. de Nat. Deo. habent igitur suam sphæram stellæ inerrantes ab æthereca coniunctione secretam, & liberam. Vir. 8. Aen. Secretosque pios, id est ab impijs separatos. Interdum idem est quod selectus. Quin. li. 9 cap. 3. Secretæ, & extra uulgarem usum positæ, ideoque magis nobiles, ut nouitate aurem excitant, ita copia satiant. Migrat interdum in nomen, & admittit comparationem. Columell. lib. 9. cap. 4. Probatis apibus destinari debent pabulationes, eæque sint secretissimæ, ut noster Maro præcipit, uiduæ pecudibus, aprico, & minime procelloso cæli statu. Secretum, ti, [*Parnia,*] pro secessu. Plin. epi. 1. lib. 3. Quam pulchrum illud, quam dulce secretum, quantum ibi antiquitatis? aliquando secretum, [*Secreto,*] accipitur pro re arcana, quam nulli temere communicamus, sed apud nos tacitam seruamus: ut, Secreta animi. Quint. l. 11. ca. 1. Profert enim mores plerunque oratio, & animi secreta detegit. Ouid. 2. Metam. Et legem dederat sua ne secreta uiderent. Secretum locum dicimus, solum, & quasi a ceteris separatum. [*Solingo,*] Cice. 2. de Legibus: Loco publico, priuatove, celebri ac secreto, aliena ciuitate, an tua, in castris, an foro dicas, interest plurimum. Secretio, onis, [*Separatione, diuisione,*] uerbale, separatio, diuisio. Cic. 1. Tusc. Est enim interitus quasi discessus, & secretio, ac diremptus earum partium, quæ ante interitum iunctione aliqua tenebantur.

SECESPITA, interprete Festo, culter est ferreus, oblongus, manubrio eburneo, rotundo, solido, iuncto ad capulũ argento, auroque fixo, clauis æneis, ære Cyprio quo Flamines, Flaminis uirgines, Pontificesque ad sacrificia utebantur: a secando dicta, τομεὺς, Suet. in Tib. Nam & inter pontifices sacrificanti simul pro secespita plumbeum cultrum subijciendum curauit. Idem alibi: secespitam alij securim, alij dolabram æneam, alij cultellum putant.

SECESSIO, onis, [*Partimento, commiato, partita, luoco secreto, auersione,*] ἀναχώρησις, idem quod secessus, idest secessio in locum secretiorem, aut minus frequentem. Hinc Secessionem subscriptorum dixit. Ci. pro Mur. pro secreta collusione, quę fit sine arbitris, non sine suspicione conspirationis. Etenim (inquit) seductiones testium, secessiones scriptorum animaduerti. In ciuitate item Secessio dicitur, populi diuisio in duas plures ve partes. Idem pro Ligario, Secessionem tu illam existimauisti Cæsar, non bellum.

SECESSVS, sus, [*Luogo solingo,*] ἀναχώρησις, discessus in locum solitarium, minus ve frequentem. Hor. Carmina secessum scribentis, & otia quærunt. Nonnunquam locus ipse secretior, & ab hominum turba, aspectuue remotus. Vir. 1. Aen. Est in secessu lõgo locus. Pl. ep. 13. l. 2. Ille meus in urbe, ille in secessu contubernalis. idest in uilla. Secessus auium. Pl. l. 10. c. 29. Sed in secessu auium & nociue paucis diebus latere traduntur.

SECIVM, inquit Festus, a ueteribus dicebant libum, quod in sacrificio secespita secabatur.

SECIVS, aduerb. [*Altramente, manco, piu tardamente,*] ἧττον, quidam a secus deriuant, quidam a sero, unde quandoque sumitur pro positiuo, quandoque potius uel tardius. Vir. Nec secius omnis in unguẽ Arboribus positis secto uia limite quadret. Accius in Amphytrione, ut citat Festus: Si forte paulo quam diu uenissem secius. Ci. ad Her. Impedimento est, quo secius lex feratur.

SECLVDO, dis, p. p. [*Serrare, chiudere,*] ἀποκλείω, seorsum claudo, Cic. 1. Tus. Nam qui se humanis uitijs contaminassent, & se totos libidinibus dedissent, ijs deuium quoddam iter esse seclusum a consilio deorum. Quandoque excludo. [*Cacciare,*] Vir. 1. Aene. Soluite corde metum Teucri, secludite curas. Secludere uitam corpore, dixit Plau. pro occidere.

SECLVM secli, [*Secolo,*] Ci. de Cl. Vt Atheniensiũ secla numerantur.

SECLVSA, Sacra, [*Segreti, misterii,*] a priscis dicebantur, quæ Græci, ἀπόρρητα, appellant ab eo, quod separata, ac seorsum clausa a nobis propter sanctitatem aliquam esse debeant. Id genus sacra Plinius appellat Opertanea, quod in operto occulta fiunt, ne oculis profanorum obuia polluantur.

SECLVSORIVM, seclusorij, ἀπόκλεισμα, in quo aliquid seorsũ cõcluditur. Var. 3. de re rust. ca 5. Cum opus, sunt, ex hoc auiario, ut sumantur idoneæ, excluduntur in minusculum auiarium, quod est coniunctum cum maiori ostio, & lumine illustriore: quod Seclusorium appellant.

SECO, secas, secui, sectum, [*Tagliare, segare sparttre, diuidere,*] τέμνω, proprie excido. Col. li. 3. Cum secueris autem herbam medicam, sæpius eam rigato. Plau. Mer. Vel, ut scias me amare, cape cultrũ seca Digitum, uel aurem. Ci. de Orat. Atque isti quidem causas in plura genera secuere. Vir. 1. Aen. Pars in frusta secant ueribusque trementia figunt. Secare uiam, est celeriter proficisci, [*Andar uelocemente,*] translatione sumpta ab auibus, quæ aerem inter uolandum diuidunt. Vir. l. 9. Ille uiam secat ad naues. Seruius exponit idest, tenet. Accipitur item Secare pro sequi, [*Seguire,*] Idem lib. 10. Quæ cuique est fortuna hodie, quam quisque secat spem: idest sequitur, tenet, habet. Sectus, a, um, part. Cice. 2. Tusc. At uero C. Marius rusticanus uir, sed plane uir, cum secaretur, principio uetuit se alligari: nec quisquam ante Marium solutus dicitur sectus. Legitur tamen participium futuri temporis Secaturus, pro secturus, apud Col. l. 5. c. 9. Huius uerbi composita sunt Conseco, Circunseco. Deseco, Disseco, Execo, Inseco, Interseco, Præseco, Proseco, Reseco, & Subseco, quorum significata uide suis locis.

SECORDITER, siue Socorditer, [*Pigramente,*] ῥᾳθύμως, ignauiter. Inde Socordius, comparatiuum. Liu. 1. ab urb. Ab Albanis socordius res acta.

SECORS, & Socors, [*Pigro, tardo, negligente, poltrone*] ἐκμελής, ignauus, segnis, tardus, uel negligens in consulendo, meditando, prospiciẽdove quid opus sit facto, quasi sine corde. Ter. in Adel. Nolim ceterarum rerum te socordem eodem modo. Ci. 1. de Na. De. Cõtra quos Carneades ita multa disseruit, ut excitaret homines non socordes ad ueri inuestigãdi cupiditatem. Col. l. 1. c. 1. Itaque istam uitam socordem prosequitur ualetudo. Vnde Secordia, & socordia, [*Pigritia,*] ignauia, inertia, segnities. Secordiam, inquit Festus quidam pro ignauia posuerunt: Cato pro stultitia [*Stoltitia,*] Plau. in Pœnu. Nimia nos secordia hodie tenuit. Ter. in And. Enimuero Daue nihil loci est segnitiei, neque socordiæ.

SECRETO, [*Secretamente,*] ἀπορρήτως, clam, occulto, sine arbitris. Pla. Amph. Mirum, quid solus secum secreto ille agat. Ci. Att. lib. 7. Vna Formias uenimus, & ab hora octaua ad uesperum secreto col locuti sumus. Interdum idem ualet quod seorsum, siue separatim, [*Separatamente,*] Col. li. 11. c. 2. His diebus commode instruũtur horti, de quibus suo loco dicam secretius, ne inter hanc quasi turbam negligentius olitoria officia descripsisse uidear.

SECTA, æ, [*Setta,*] proprie est ratio illa dogmatum, quam quis sibi in Philosophia imitandam proposuit, & tuendam suscepit: a sectando (ut uolunt) dicta, quod plures primum opinionis cuiuspiã auctorem sequantur, uel a sectione (ut alijs placet) quod enim omnes philosophi dicantur, scriptorum tamẽ diuersitate a se inuicẽ sunt diuisi. Aliud enim de summo bono sentiunt ut Stoici, aliud Academici, aliud Peripatetici, aliud Epicurei. Cic. 2. de Orat. Est autem secta disciplina, seu certa quædam disciplinæ formula, factio, studiũ, ratio uitæ. Col. li. 6. Quare antiquissimum est formã huius operis cõscribere, quam uelut sectam legemque in proscindendis agris sequantur agricolę. Ci. pro Cęl. Qui hanc sectam, rationemque uitæ re magis, quam uerbis secuti sumus. Idem 2 de Nat. D. Omnis natura artificiosa est, quod habet quasi uiã quandam, & sectam, quam sequatur. Hinc Consectaneus, qui eiusdem sectæ est: Augu. l. 10. Ciu. Quanto humanius & tolerabilius consectaneus tuus Platonicus Apuleius errauit.

SECTARIVS, ueruex, qui gregem ouium præcedens, ducem se illis præbet. Plau. Cap. Qui Petroni nomẽ indunt ueruеci sectario.

SECTILIS, p. c. τμητὸν, quod sectum est, siue secari solet, aut sectu facile est. Sectile porrum, idem quod sectiuum, cuius folia identidẽ solutceous secãtur. Iuue. Sat. 3. Quis tecum sectile porrum Sutor & elixi ueruecis labra comedit? Medulla sectilis. Pli. li. 16. cap. 39. Ebur sectile, Oui. de Medicam. faciei.

SECTIO, onis, [*Diuisione, parte, bottino,*] τομή, actus ipse secandi. Pl. l. 25. c. 13. Bibitur & contra serpentes, & ante sectiones, punctionesque, ne sentiantur. Aliquãdo accipitur pro bonis dãnatorum, aut etiam pro præda hostium, quæ sub hasta uenditur. Cæsar Com. 3. Postridie eius diei refractis portis, cum iam defenderet nemo, atque intromissis militibus nostris, sectionem eius oppidi Vniuersã Cæsar uendidit, id est, bona oppidi uendidit sub hasta. Tacitus: & Reliquias sectionum Neronianarum nondum in fiscũ conuersas reuocatis ab exilio concessit. Hoc est, reliquias eorum bonorum, quæ Nero, dominis in exilium actis, fisco uendicauerat.

SECTIVVS, a, um, p. p. τμητός, quod sectum est, aut secari solet: ut, Porrum sectiuum, quod folia eius sæpius secantur, ut profundius crescat. Duo enim sunt porri genera: unum capitatum, alterum sectiuum. Col. l. 11. c. 3. Porrum si sectiuum facere uelis, densius satum præceperunt priores relinqui, & ita, cum increuerit, secari.

SECTOR, aris, [*Seguitare, andar dietro,*] παρακολουθέω, multum & continue sequor: Plau. in Cist. Anum sectatus sum clamore per uias. Ci. 4. Verr. Prætorem per omnia sutas sectabatur. Proprie autem hoc uerbum (quod & Donat. annotauit) ad philosophorum discipulos pertinet, qui præceptorem assidue comitantur, ut colloquio eius, & usu eruditiores, eique per omnia similes euadant. Huc respexit Gnato ille Teren. in Eun. Ibi homo cœpit me obsecrare, Vt sibi liceret discere id de me, sectari iussi, Tanquam philosophorum habent disciplinæ ex ipsis uocabula, parasiti ita ut Gnatonici uocẽtur. Sectari beluas, apros, ceruos, [*Andar a caccia,*] est uenãdo consectari, persequi, inuestigare, perquirere, sequi. Virg. in Bucol. 3. Eclog. Si dum tu sectaris apros, ego retia seruo. Hor. 2. Ser.

Saty.

Satv. 2. Leporem sectatus equove Lassus ab indomito. Hinc Sectator, oris, uerbale, qui assidue aliqué affectatur. Cice. pro Mur. Quid opus est sectatoribus? Sectatores philosophorū [*Discepoli,*] idest, discipuli, qui ut aliquid ab ijs addiscant, ab eorum latere nūquam discedunt. Gel. l. 2. c. 5. Taurus sectatoribus cōmodum dimissis, sedebat pro cubiculi sui foribus. Huius composita sunt, Assector, Consector, & Insector, de quibus supra suis locis.

Sector, oris, [*Taglia legno, o altra cosa, comprator del bottino,*] τομεύς, uerbale est a secando deductum, eum significans, qui aliquid incidit, aut diuidit: ut Sector zonarius, qui alterius zonam, aut marsupium incidit. [*Ladro da borse,*] Plau. Trin. Mira sunt, ni illic homo est aut dormitator, aut sector zonarius. Sectores item dicuntur, qui spem sui lucri secuti, bona damnatorum emebant in auctionibus, ac postea pro cumpēdio uenditabant: quod empta sua prosequantur, dicti. Inde a Cice. 2. Phil. Marcus Antonius sector Pompeij appellatur, quoniā in subhastatione bona Cn. Pompeij redemerat. Ci. pro Roscio: Nescimus per ista tempora eosdem fere sectores fuisse bonorum, & collorum? Item Sectores, teste Valla li. 1. Eleg. sunt accusatores, qui ex damnatione accusati, dimidiam bonorum expectant, aut certam aliquam partem, & id persequuntur. Budęus eos proprie dicit Sectores appellari posse, qui delationibus faciēdis confiscationes a principibus impetrant, ut homines interdū insontes fortunis omnibus euertāt. Sectria, uerbale, fœminini generis eiusdem significationis. Pli. l. 36. c. 17. Vnde n. uitricus Sylla, & Metella mater, proscriptionum sectri a?

Sectura, ræ, [*Tagliatura,*] τομή, ipsa sectio, siue secandi actio. Pli. li. 37. cap. 8. Euenatus quidem Callaides tali sectura formantur, alias fragiles. Secturæ item dicuntur fodinæ, siue cuniculi subterranei: in quibus metalla excinduntur. Cæsar Commen. 4. Quibus fortiter resistentibus, uineas, turresque subegit: illi alias eruptione tentara, alias cuniculis ad aggerem, uineasque actis, cuius rei sunt longe peritissimi Aquitani, propterea quod multis locis ærariæ secturæ sunt.

Secvbo, secubas, p. co. [*Sederfi da un canto solo,*] ἀποκοιμῶ, seorsum, siue solus cubo. Liu. 4. Decad. l. 9. Per iocū adolescens uetat eam mirari, si per aliquot noctes secubuisset religionis causa ut uoto pro ualetudine sua facto liberaretur. Secubitus, us, ipse secubandi actus. Oui. 3. Am. El. 9. Qui tibi secubitus tristes dea flaua fuissēt. Cat. Argona. Anxia nec mater discordis mœsta puellę Secubitu.

Secvla, [*Falce,*] δρεπάνη, pen. cor. fala, a secando dicta, ut ait Varr. li. de Ling. Lat. 5.

Secvlvm, seculi, [*Secolo, età,*] αἰών, γενεά, siue a secando, ut quibusdā placet: siue, ut alij malūt, a sequēdo deducatur, absque diphth. melius scribitur: producitque antepenultimam contra primitiui rationem. Est autem seculum, idem fere, quod hominis unius ætas. Fest. interpretatur spatium centum annorum. Vnde carmen Horatij seculare dicitur, quo describuntur sacrificia, quæ centesimo quoque anno fiebāt. Id etiam colligi potest ex lib. 2. Ci. de Ora. cum ait: Numam Pompilium duobus seculis Pythagoram pręcessisse, quem ex Liuij auctoritate constat ducentis annis fuisse ante Pythagoram. Sunt qui spatium triginta annorum seculum putēt: Alij uero mille annos seculum habere existimant. Cic. Bruto, li. 21. In multa secula uidebamus remp. liberatam, hoc est, in multum tempus, siue in multas ætates. Idem 6. Verr. Parietes, quorum ornatus tot secula manserat. Seculum siue seclum, per syncopem, Lucr. pro genere usurpat: ut, Serpentia secla, lib. 6. Naribus alipedes ut cerui sæpe putantur Ducere de latebris serpentia secla ferarum. Idem libro. 3. Desiperent homines, saperent fera secla ferarum. Sæpe etiam Seculum accipitur pro tēpore. [*Tempo,*] Cic. in Parad. Etiam ipse fortassis huius seculi errore uersor. Aurea secula. Vir. 6. Aen. Augustus Cæsar Diuum genus aurea condet Secula. Aspera secula. Vir. 1. Aen. Aspera tū positis mitescēt secula bellis. Impia secula. Vir. 1. Geor. Impiaque æternam timuerunt secula noctem.

Secvlaris & hoc re, [*Di secolo,*] quod centesimo quoque anno instauratur: ut, Ludi seculares, qui ita instituti erant, ut non nisi centesimo quoque anno fierent: quanquam postea principum ambitione, minore spatio interiecto sępius fuerint instaurati. In his ludis pręco pronunciare solet, populum Romanum eos uisurum esse ludos, quos nemo eius ætatis unquam uidisset, aut uisurus esset posthac. Pli. l. 7. c. 48. Minus miror Stephanionem, qui primus togatus saltare instituit, utrisque secularibus ludis saltasse.

Secvm, [*Con seco, seco,*] σὺν ἑαυτῷ, dictio composita ex ablatiuo Se, & præpositione Cum: uorę est significationis. Cic. Atti. l. 8. Quis autem est tanta quidem de re, quin uarie secū ipse disputet? Vir. 4. Aen. Ille meos, primus qui me sibi iunxit amores, Abstulit: ille habeat secum, seruetque sepulcro.

Secvndæ classis, δευτέρου τιμήματος, in censu Seruij Tullij Romanorum regis dicebatur ea pars populi, quæ æris LXXV. M. aut eo amplius, intra tamen cētū millia, in cēsum deferebat, ijdemque armis utebantur, quibus prima classis, præter loricā, & clypeum, cuius loco scuto utebantur. Vide Liu. li. 1. ab urb. condita.

Secvndæ, Mensæ, τραγήματα, dicuntur fructus, cæteraq; bellaria, quæ sublatis carnibus secundo loco apponuntur. Quę nominis ratio inde ducta, quod antiqui, mensas appellabāt ipsos discos, siue quadras, quibus epulæ in conuiuium inferebantur. Vir. 2. Ge. Nō ego te dijs & mensis accepta secundis Transierim Rhodia. Hor. 2. Serm. Saty. 2. Tum pensilis uua secundas, Et oua ornabat mensas, cum duplice ficu. Legitur & Secunda mensa, in singulari num. Ci. Att. l. 14. Hæc ad te scripsi apposita secunda mensa. Pli. l. 9. ca. 35. Inferri mensam secundam iussit.

Secvndæ, arum, [*Secondine,*] τὰ χόρια, ὕστερα, membrana illa, qua partus obuolutus e utero prodit: dictæ quod nascentem infantē sequantur. Plin. Brassicæ succus contra ardorem febrium facit & stomachi uitia, & ad secundas.

Secvndani, οἱ ἐκ τῆς δευτέρας τάξεως στρατιῶται, dicebantur secundę legionis milites, sicut Primani, primæ legionis. Liu. 4. Bel. Maced. Dum repetunt enixe signum, priores secundani se porta eiecere. Et paulo post: Secundani terga hostium cædūt, cæteri castra diripiunt. Pli. l. 3. c. 4. In mediterraneo colonię Arelatę sextanorum, Biterræ septumanorum, Arausio secundanorum.

Secvndarivs, a, um, [*Secondario, la seconda uolta,*] δευτερεῖος, quasi secundi ordinis: ut, Panis secūdarius, id est, uulgaris & sordidus, ut qui cōfectus sit ex farina, ea qua Pollinis pars ante sit excussa: Suet. in Augu. Cibi minimi erat, atque uulgaris fere, secundariū panem, & pisciculos minutos maxime appetebat. Hic etiā secundus dicitur, Hor. Pasti siliquis, & pane secundo. Legimus & Secūdarium n. g. pro ea parte farinæ, ex qua conficitur panis secundarius. Pli. li. 18. c. 9. Præterea floris semodium, & cibarij (quod secūdarium uocat) sextarios quattuor, furfuris sextarios totidem. Ponitur aliquando pro proximo, & secundo [*Commodo,*] Ci. 2. de Inuen. In hoc autem loco caput illud erit accusatori, si demōstrare poterit alij nemini causam fuisse faciendi: secundarium si tantam aut tam idoneam nemini. Idem de Clar. Ora. Q. Arrium M. Crassi secundarium appellat, hoc est, secundum a M. Crasso eloquentiæ locum obtinentem. Idem (inquit) faciebat Q. Arrius, qui fuit M. Crassi quasi secundarius.

Secvndo, aduer. [*Secondamente, secondariamente,*] δεύτερον, secundo loco, secunda uice, iterum, rursus. Ci. Att. Semel hominem allocutus fueram: an secundo mihi redeundum esset, ignorabam.

Secvnde, [*Alla seconda, felicemente,*] Cic. de Nat. Nauigare ac secundissime cursum tenere.

Secvndo, as, [*Prosperare, andar a seconda,*] εὐοδίζω, prospero, prosperum reddo. Prop. Iam liquidum nautis aura secundat iter. Vir. 7. Aen. Dij nostra incœpta secūdēt. Oui. Epi. 13. Blādaque compositas aura secundet aquas. Hinc Obsecundo, as, de quo alibi.

Secvndvm, [*Secondo, appresso,*] κατά, præpositio accusatiuo casui seruiens, idemque significans quod iuxta. Ci. 6. Ver. Secundum arbitrium tuū testes dabo. Interdum idem ualet quod Post, [*Doppo,*] Seruius Sulpicius ad Cic. li. 4. Duo uulnera accepisse, unū in stomacho, alterum in capite secundum aurem. Quinct. Nam quod unum mihi secūdum patrem, fortuna uidebatur parasse pręsidiū: id ego sperare in alia sorte non poteram. Ci. 1. Offi. Proxime autem & secundum deos, homines hominibus maxime utiles esse possunt. Interdum idē ualet quod pro, [*In fauore,*] ut, Prætor secundum me decreuit id est, pro me. Ci. pro Q. Roscio: Secundum nos iudicari uolumus. Item Att. Quisque eorum secundum causam nostram iudicauit. Aliquando In, [*In*] ut, Secundum quietē, idest, in quiete. Sueto. in August. Affirmabat ipsum esse, cuius imago secundum quietem sibi obseruata sit. Aliquando Super, siue De, [*Di*] Sal. in Iugur. Secundum ea, ut deliberetis, &c.

Secvndvs, a, um, [*Secondo,*] δεύτερος, qui immediate sequitur primum: & tam numeri, quam dignitatis ordinem denotat. Cice. in Ora. Quoniam id secundum erat de tribus. Vir. 11. Aene. Turnus ego, haud ulli ueterum uirtute secundus. Hirtius. 4. Bel. Alexan. Bellonæ templum, quod tanta religione colitur, ut sacerdos eius deæ maiestāte, imperio, & potentia secundus a rege consensu gentis illius habeatur. Per translationem ponitur pro prospero, [*Prospero, fauoreuole,*] ut, Secunda fortuna, idest prospera, quod uel conatus nostros sequatur, uel quod nobis obsequatur, Virg. 9. Aen. Tantū fortuna secunda, Aut diuersa cadat. Sic res secundæ, quæ pro nostro desiderio sequūtur. Vir. 10. Et seruare modū rebus sublata secundis. Ventus secundus, qui a puppe sequitur. Virg. 4. Aen. Nec Zephyros audis spirare secundos? Secundo flumine nare, siue nauigare, hoc est, in eam partem, in quam flumē decurrit. Oui. 4. de Pont. Sed flumine sæpe secundo Augetur remis cursus euntis aquæ. Vir. 3. Geo. Missusque secundo defluit amni. Secūdis auribus aliquid accipere. i. beneuolis, clementib. Liuius: Omniane semper quæ magistratus ille dicet, secundis auribus, quę ab nostrū aliquo dicentur, aduersis accipietis? Secundo lumine, pro secundo die, posuit Ci. ad Att. lib. 7. Epi. 144. Secundo populo philosophiam uituperare. Ci. 2. Tusc.

SECVNDVS, philosophus fuit Atheniensis, quem aliqui Epikhyrum uocant, quod architecti filius fuerit, multæ quidem doctrinæ, mediocris eloquentiæ, æqualis æmulusque Herodis Attici: qui illud Hesiodi eleganti mutatione in eum cauillatus est, Figulus æqualem exagitat, tum rhetora tecton. Nihilominus tamen senem postea mortuum, & epicedio & lacrymis honorauit. Ex Philostrato. Secundus alter Tridentinus, uir sanctus, Agiulphi regis Longobardorum tempore, scripsit breuiter Longobardorum historiam. Auctor Paulus Foroiuliensis. Fuit etiam hoc illustris Veronensis familiæ cognomen, ex qua fuit Plinius Secundus Naturalis historiæ scriptor.

SECVRIS, huius securis, [*Scure, manara,*] πέλεκυς, instrumentum ad secāda ligna. quasi semiquiritis, ut inquit Seruius, uel, ut uerisimilius uidetur, a secando. Vir. lib. 11. Aeratam quatiens Tarpeia securim. Ci. 3. Ver. Agunt eum præcipitem pœnæ ciuium Romanorū, quos partim securi percussit, partim in uinculis necauit. Vir. 6. Aene. Consulis imperium hic primus, sæuasque secures Accipiet. Luc. l. 7. Pacificas sæuus tremuit Catilina secures. Huius instrumenti inuentrix fuit Panthesilea Amazon, teste Pli. l. 8. c. 56. Vnde & Amazones Securigeræ a poetis dictæ sunt. Secures item magistratuum insignia erāt, uirgarum fasciculo loro illigatæ. Cic. 6. Verr. Quamobrem fasces Prætoribus præferantur, cur Secures datæ? Infligere reipub. securim, per translationē dixit Cice. pro Plancio: pro eo quod est uehementer lædere, uel grauiter officere. Idem pro Muræna: Quam te securim putas iniecisse petitioni tuæ? id est, quantum detrimenti putas te attulisse tuæ petitioni? quasi dicat, Omnem petitionis tuæ spem quadam quasi securi præcidisti.

SECVRICLA, clæ, ligneum retinaculum, quod Suscus, siue Subscus dicitur: quo duo ligna inter se tenacissime uinciūtur. Vnde Securiclati cardines apud Vitru. l. 10. Nostri, inquit Budæus, ut arbitror, Hirundinum caudas appellant.

SECVRICVLA, læ, [*Picciola scure, manara,*] πελεκύδιον, exigua securis. Pl. l. 18. ca. 19.

SECVRIFER, ra, rum, πελεκυφόρος, qui fert securim. Ouid. 12. Meta. securiferumque Pyragmon.

SECVRIGER, ra, rum, securifer. Oui. Epi. 4. Prima securigeras inter uirtute puellas Te peperit. Silius l. 16. Hic fera gentis More securigera miscebat prælia dextra.

SECVRITAS, securitatis, [*Sicurta, sicurezza,*] ἄδεια, tranquillitas: curæ, anxietatis, & periculi expers. Cice. de amicitia: Caput esse ad beate uiuendum, securitatem, qua frui non possit animus, si tanquā parturiat unus pro pluribus. Plinius episto. 33. Sicut largitiones ex publico fieri mandata prohibent: ita uidendum, ne multorum securitas subruatur. Philosophi definiunt Securitatem, rectam esse placidamque animi constitutionem, malorum pendentium cura uacantem.

SECVRVS, secura, securum, [*Sicuro, tranquillo,*] ἀφρόντις, tranquillus, cura, & anxietate uacans, quasi sine cura. Et differt a tutus, quod Securus dicatur is, qui non timet, etiam si immineat periculum: Tutus autem is, qui est extra periculum, quamuis etiam timeat. Cic. pro Planco, lib. 10. Si Africanæ legiones celeriter uenerint, securos uos ab hac parte reddemus. Ouid. 1. Metam. Mollia securæ peragebant ocia gentes. Aliquando Securus, capitur pro contemptore, incurioso, & negligēte: tuncque regit genitiuum, [*Sprezzatore, negligente,*] Vir. 1. Aen. Securus amorum Germanæ. Quin. l. 8. In quod sæpe etiam incidit Cice. securus tam paruæ obseruationis. Luc. l. 1. Per ferrum tanti securus uulneris exit. De Leone.

SECVS, [*Dietro, altrimenti,*] παρά, cum accusatiuo aliquando præpositio est, idem significans quod iuxta: ut, Secus decursus aquarum feruntur salices. Aliquando est aduerbiū, & significat aliter, præsertim quando non, uel haud, secum comites habet. Vir. 2. Aen. Haud secus Androgeos uisu tremefactus abibat. Ci. Epist. Quod non multo secus fieret.

SED, [*Ma,*] ἀλλά. coniunctio est discretiua, siue aduersatiua, Cic. de Ora. Non de præstanti quadam & eximia, sed prope de uulgari & communi prudentia disputo. Aliquando incipientis particula est, aut certe ad diuersa transeuntis. Teren. in And. Sed Pamphilum uideo. Iungitur aliquando cum Autem. Plau. in Ruden. Sed autem quid si hanc hinc abstulerit quispiam sacram urnam Veneris? Aliquando cum Vero. Ci. 7. Verri. O præclarum imperatorē, nec iam cum M. Aquilio fortissimo uiro, sed uero cū Paulis, Scipionibus, &c. Ponitur Sed aliquando pro Sed etiam. Ci. pro Milone. Obliti est is non modo inimicorum Milonis sermones, sed nonnullorum imperitorum.

SEDATE, [*Quietamente,*] ἠρέμως, quiete, tranquille. Ci. in Ora. Cum sedate, placideque loquimur. Placide, & sedate ferre dolorem, idem 4. Tusc.

SEDATVS, a, um, [*Quieto,*] ἠρεμαῖος, tranquillus, quietus, minime præceps. Vir. 12. Aen. Sedato respondit corde Latinus. Ci. Att. lib. 8. Hæc scripsi sedatiore animo, quam proxime, Hor. in Epi. Oderūt hilarem tristes, tristemque iocosi, Sedatum celeres.

SEDATIO, onis, [*Moderatione, quiete,*] πράϋνσις, moderatio, placatio. Ci. 1. Offi. Sedatiu perturbationum animi.

SEDENIM, [*Ma pur,*] ἀλλά, γάρ, aduersarius particula, quandam & comprobationis uim habens adiunctam. Virg. 1. Aen. Progeniem sed enim Troiano a sanguine duci Audierat. Accipitur & pro autem, siue Vero. Ci. pro Arch. Sed enim hoc non solum ingenij ac literarum, uerumetiam naturæ atque uirtutis. Pla. Cur. Sedenim nequeo durare, quin herum accusem meum.

SEDENTARIVS, ria, rium, ἑδραῖος, quod sedendo fit: ut, Ars sedentaria, quæ sedendo exercetur: quam & Sellulariam uocant. Opera sedentaria, quæ fit a sedentibus. Columel. lib 12. cap. 3. Neque enim sedentaria eius opera, sed modo ad telam debebit accedere, modo eos, qui cibum familiæ, conficiunt, inuisere. Sedentarij, qui sedendo opus faciunt: sicut sutores, sartores, & id genus alij. Plau. in Aul.

SEDEO, des, sedi, sessum, [*Sedere, stare a sedere,*] κάθημαι, notæ significationis uerbum est, cuius antitheta sunt Sto & Ambulo. Cic. 3. de Diuin. Cum Cæcilia in sella sederet. Plaut. Stic. Si non ubi sedeas, locus est: at est, ubi ambules. Dicimus autem Sedeo super equum, Sedeo equo, & Sedeo in equo. Quint. An sit credibile, super caput Valerij pugnantis sedisse coruum? Ci. de Ora. In solio sedēs domi. Idem 2. de Finib. Sedere in solio ornatu regali. Mar. l. 5. Epig. Vno credis equo posse sedere duos? Liu. l. 20. Nemo, quā sella curuli sederit. Sedere in ouis, pro incubare. Pli. lib. 9. ca. 51. Polypus fœmina modo in ouis sedet. Aues quoque sedere dicuntur, cum arbori, tecto, alijue rei insistentes, non mouentur. Vir. 12. Aen. Alitis in paruæ subito collecta figuram, Quæ quondam in bustis, aut culminibus desertis Nocte sedens, serum canit importuna per Vmbras. Aliquando ignauiam, cessationemq; denotat. Ci. Att. Quid enim? sedere totos dies in uilla ista? Virg. 11. Aen. Sedeant, spectentque Latini. Teren. in Adelph. An sedere oportuit Domi uirginem tam grandem? Aliquando Sedere ponitur pro placere: [*Piacere,*] & tunc datiuo construitur. Virg. 5. Aene. Idque pio sedet Aeneæ, probat auctor Acestes. Aliquando pro manere, immorari. [*Dimorare,*] Cice. li. 9. Epist. Si uenti essent, nos hic Corcyræ non sederemus. Liu. lib 2. Bel. Pun. Id horreum fuit Præsidium Pœnis sedentibus ad Trebiam. Aliquando sedere est consilium capere, considerare [*Considerare,*] ut apud Virg. 1. Aene. Celsa sedet Aeolus arce. Et 9. Aen. Turnus secreta ualle sedebat. Plau. Sine iuxta aram sedeam, & dabo meliora consilia. Item secundum Augures sedere, est augurium capere. Nam post designatas cæli partes, a sedentibus captantur auguria. Vestis item sedere dicitur, quæ apta est. [*Star bene,*] Quin. Ita sedet melius toga, & continetur. A qua loquendi consuetudine sumpta trāslatione, Imperium humeris alicuius bene sedere dicimus, quod illi probe conuenit, & ab illo pro dignitate recte sustinetur. Plin. in Paneg. Cum abunde expertus esset, quam bene humeris tuis sederet imperium. Sedens lactuca, pro sessili. Mar. lib. 10. Epig. 48. In quibus est lactuca sedens. & sectile porrum. composita sunt, Assideo, Consideo, Circumsedeo, Dissideo, Desideo, Insideo, Obsideo, Præsideo, Resideo, Subsideo, & Supersedeo, in quibus syllaba, si, corripitur, uide suis locis.

SEDES, huius sedis, [*Sedia, sede, luogo da sedere, cadrega, scagno, seggio,*] ἕδρα, θῶκος, sella in qua sedemus. Pli. in Paneg. Iandudum illi radiatum caput, & media inter deos sedes auro staret, aut ebore. Interdum ponitur pro habitatione, uel domicilio, idque tam in singulari, quam in plurali num. [*Albergo,*] Cice. de Prouin. consul. Nunquam hæc urbs summo imperio domicilium ac sedem præbuisset. Virgil. 1. Aen. Hic tamen ille urbem Patani, sedesque locauit Teucrorum. Interdum pro sepulcro, [*Sepultura,*] Vir. 6. Aen. Sedibus ut saltem placidis in morte quiescam. Interdum pro podice, & ani circulo. Pl. l. 23. Cinis sarmentorum, uitiumque, sedis uitijs medetur. Sedes luxuriæ, per translationem, pro loco, in quo maxime uiget luxuria. Ci. Contra Rullum: Coloni Capuę in sedibus luxuriæ collocati.

SEDICVLA, [*Sedietta,*] ἑδράριον, parua sedes: sicut Aedicula, parua ædes: quanquam non desunt, qui Sedecula scribendum contendant, quo pacto etiam legitur apud Cic. in Epist. ad Atti. l. 4. Malo in illa tua sedecula sedere. Valla putat omnino Sedicula esse scribendum per tertiam uocalem.

SEDIGITVS, ti, ἑξαδάκτυλος, senos habens in manu digitos. unde & Volcatius Poeta Sedigitus, & C. Horatij filiæ Sedigitæ sunt cognominatæ. Pli. l. 12. c. 43.

SEDILE, lis, p. p. [*Sedia,*] ἕδρα, sedes, subsellium, scamnum ad sedendum aptum. Pli. Epist. 101. locis pluribus disposita sedilia e marmore. Vir. 1. Aen. uiuoque sedilia saxo.

SEDIMENTVM, ti, ὑπόστασις, quod in re aliqua subsidit. unde crassiorem urinæ partem in fundo matulæ subsidentem, medici sedimētum appellant. in ædificijs quoq; sedimentum dicitur ipsa subsessio, cum s. ob fundamenti infirmitatem ædificium subdit. Pli. lib. 36. c. 10.

36.c.10. Si Inundationibus Tiberis sedimento molia facto.

SEDITIO, onis, [Sedition e discordia,] στάσις, a se, hoc est, seorsum, & Itio componitur. Cic. li. 6. de Rep. docet seditionis proprietatem a dissensione ciuium dictam esse, quod seorsum eant alij ad aliū. Est enim proprie, cum populo discordante itur ad manus: qualem describit Vir. li. 1. Aen. Magno in populo cum sæpe coorta est Seditio. Similiter seditio in exercitu dicitur, in classe, in campo, & ubicunque est multitudo hominū aduersus duces, magistratus ve arma capientium, uel imperium detrectantium. Oui. 12. Met. Seditioque recens. Dicimus autem Latine eleganterque, Concitare seditionem, Facere seditionem, Commouere seditionem, Oriri seditionem, Sedare seditionem.

SEDITIOSVS, a, um, [Seditioso, scandaloso,] στασιώδης, procliuis ad seditionem. Cic. 3. Verr. seditiosus homo. Cn. Carbo. Hinc seditiose, per seditionem aut more seditiosorum. Cic. pro Clue. Concionibus seditiose concitatis. Idem ad Att. li. 2. Multa cum seditiosissime diceret.

SEDO, das, [Mitigare,] καταστέλλω, mitigo, placo, lenio. Salust. Catil. Animus impurus, dijs hominibusque infestus, neque uigilijs, neque quietibus sedari potuit. [Estinguere,] Lib. 4. ad Heren. Neque habeat, qui sitim suam sedet, id est extinguat. Dicimus præterea Sedare bellum, controuersiam, discordias, infamiam, iram, lites, mentes commotas, motus animi, miserias, pauorem, tempestatem, tumultum, quorum omnium exempla nusquam non sunt obuia. Ci. 2. in Catil. Atque hæc si agētur, ut bellum intestinum me uno togato duce sedetur. Sedare, & Incendere, contraria Cice. 3. de Leg. At aliquando incenditur, & quidem sæpe sedatur. Hinc Sedatus participium, siue nomen ex participio: item Sedate, aduerbium, & Sedatio, uerbale.

SEDVCO, is, [Ingannare, traviare,] ἀπάγομαι, proprie seorsum duco ab alijs quasi de rebus aliquibus locuturus. Teren. in Hecy. Pamphilus me solum seduxit foras. Cic. Att. l. 2. Seducit me Scaptius. Pla. in Aul. Secreto te huc foras seduxi. Ci. li. 1. Tul. ad animū trā stulit, inquiens. Animum ad se ipsum aduocamus, secum esse cogimus, maximeque a corpore seducimus? Accipitur & pro decipio, in fraudem induco. Ter. in And. Me seducere istis dictis postulas?

SEDVCTIO, onis, [Seduttione,] uerbale a seduco, significans abductionē a turba. Cic. pro Mur. Seductiones testium.

SEDVCVLVM, li, quasi sudaculum, genus flagelli, quod uapulantes sudare faciat. Festus.

SEDVLO, [In uero, diligentemente,] ἐπιμελῶς, diligenter, & simpliciter, quasi sine dolo, ut inquit Nonius. Plau. in Aulu. Nam nunc cū ego sedulo, ut omnes nesciant, Omnes uidētur scire. Ter. in Phor. Ego sedulo hūc dixisse credo, Idest, simpliciter, inquit Donatus. Idē in Hec. Et si dissimulas sedulo. Cic. de Fin. Fac a uia sedulo.

SEDVLVS, la, lum, [Diligente, officioso,] ἐπιμελὴς diligens, officiosus, intentus. Ci. de Clar. Ora. Eloquentes uidebare, non sedulos uel le conquirere. Tib. li. 1. El. 3. Assideat custos sedula semper anus. Oui. 1. de Rem. Am. Nec desunt comites sedula turba tuos. Hinc Sedulitas [Diligenza,] pro instanti, & fideli officio, ac diligentia. Cice. ad Att. li. 11. Quæ si non essent sedulitate effectæ, & beneuolentia tua. Oui. 10. Met. Sedulitas erit apta tibi. Sedule [Diligentemente,] idem quod Sedulo. Col. li. 9. ca. 9. Custos sedule circumire debeat aluearia.

SEDVM, sedi, ἀείζωον, herba perpetuo uirens: unde etiam Semperuiuum appellatur. Pl. l. 18. c. 17. Col. l. 2. c. 9. Remedio est mistus succus herbæ, quam rustici sedum appellāt. Vulgus a folijs uermiculorum similitudinem referentibus, Vermicularem nominat.

SEGES huius segetis, [Biada in herba,] ἄροτος, proprie frugea eorū seminum, ex quibus cōficitur panis, nōdum demessa, ut ait Valla li. 4. c. 14. Pl. l. 18. c. 17. Si articulum seges ire cœperit, runcare remedium est, ne herbæ uincant. Et paulo post: Luxuria segetum castigatur dēte pecorino. Vir. 1. Geor. Luxuriem segetum tenera depascit in herba. Hor. 2. epist. 2. Cum segetes occat, tibi mox frumenta daturus. Seges per translationem: ut Seges stimulorum, [Quantita, moltitudine,] apud Pla. in Aul. Tibi ego rationē reddam, stimulorum seges? Ferrea seges telorum. Vir. 3. Aen. Cōfixū ferrea texit Telorum seges. Clypeata seges uirorū, Oui. 2. Met. Seges, ac materia gloriæ. Ci. pro Mil. Quid odisset Clodium Milo, segetem, ac materiem suæ gloriæ. Quandoque accipitur pro ipsa humo iam subacta, & sata, [Il seminato,] Var. li. 1. de re rustic. ca. 29. Seges dicitur, quod aratum & satū est, Aruum, quod aratū, nec satū est. Vir. 2. Georg. Illa seges demum uotis respondet auari Agricolæ, bis quæ Solem, bis frigora sensit. Pli. li. 18. Segetes quæ interquiescunt, fundunt totam odorationem. Seges quoque aliquādo de leguminibus dicitur. Col. lib. 2. c. 14.

SEGETIA, nomen Deæ, quam Romani uenerabantur, ut lætas segetes faceret: cuius meminit Macr. l. 1. Sat. Pli. li. 18. c. 2.

SEGMEN, inis, τομή, segmentum, quod a re aliqua resecatur: a quo Præsegmen, & Resegmen. Pl. l. 13. c. 12. Segminibus utrinque amputatis. Gel. l. 10. c. 15. Vnguium & capilli segmina.

SEGMENTA, tum, [Tagliamenti, divisioni,] ἀποκόμματα. proprie segmina, & ramenta, quæ a re quapiam resecantur: a secando quasi secamenta c, in g, mutata. Pli. l. 36 de ratione secandi marmoris loquens Crassior arena laxioribus segmentis terit. Hinc etiam partes, & (ut dicam) membra mundi, in quæ uniuersa terra digeritur (quæ nostri Circulos, Græci Parallelos appellant, & climata Segmenta dicuntur. Pli. l. 6. c. 33. Plura sunt segmenta mundi. Segmēta item dicebantur minuta auri, & purpuræ, alteriusve materiæ segmina, ex quibus uermiculatim compositis preciosissimæ conficiebantur uestes, quæ Segmentariæ dicebantur: quanquam non raro pro ipsis etiam uestibus Segmenta posita legamus. Oui 3. de Arte. Non iam segmenta requiro. Vale. Max. Datum est mulieribus, ut segmenta aurea gestarent. Iuu. Sat. 2. segmenta enumerat inter nubentium ornamenta. Segmēta, inquit, & longos habitus, & flammea sumit. Non desunt tamen, qui Segmenta interpretentur monilia ex auro & gemmis confecta.

SEGMENTATVS, a, um, [Recamato,] segmentis uariegatus ut. Vestes segmentatæ, de quibus iam egimus. Segmentatæ cunæ, quæ confectæ sunt ex tenuissimis segmentis diuersorum colorum, & quodam quasi uermiculato emblemate pictæ Iuu. Sat. 6. Et segmentatis dormisset paruula cunis. Quanquam non desunt, qui Cunas segmentatas ibi intelligant ut iste segmentata tecta.

SEGNIS, huius segnis, & hoc segne, [Pigro, tardo, poltrone,] ἀργὸς, tardus, ignauus, quasi sine igne: sicut cōtra Ardēs pro solicite diligente, & moræ omnis impatiente. Vir. l. 3. Aen. Haud segnis strato surgit Palinurus. Ci. ad Att. l. 8. Ego si cui uideor segnior fuisse, dum ne tibi uidear non laborare. Tacit. li. 12. Neque enim segnē eis fuisse indolem ferunt. Interdum pro infœcūdo & inutili, [Sterile, inutile,] Idem lib. 1. Gen. Segnisque horreret in aruis Carduus. Et pro pulchro, [Bello,] Vir. 4. Aen. Haud segnior ibat Aeneas, quo uoco uide Serenum. Hinc Segnities, ei, siue Segnitia, æ, [Pigrizia,] tarditas, negligentia ad agendum. Socordia autem est negligentia conniuendo, meditando, prospiciendo, quid opus sit facto. Ter. in And. Nihil loci est segnitiæ, neque socordiæ. Quandoque Segnities, [Sterilita,] dicitur infœcunditas. Pli. Hinc negligentia cultorum, hinc agrorum segnities. Legitur & Segnitas pro segnitia, quod & Nonius annotauit. Ci. de Orat. Castigemus segnitatem. Hinc Segniter, [Otio, amente,] negligenter Liui. 2. ab urb. Segniter, ociose, negligenter, contumaciter omnia agere. Virg. 9. Aene. Instat non segnius ac rotat ensem Fulmineum. Ouid. 10. Met. Scythica non segnius ne sagitta.

SEGNIPES, dis, p. c. βραδύπους, qui tarde incedit. Iuu. Sat. 8. Tritoque trahunt epirhedia collo Segnipedes.

SEGREGO, gas, p. c. [Separare, sparti e,] ἐκκρίνω, ab aliorum numero uel societate, uel grege separo. Ter. in Hec. Nam hic ita est, ut hæc nūc Pamphilum uere a se segregarit. Pla. in Mil. Ille illas spernit, Segregat ab sese omnes, extra te unam. Ci. pro Archia. Perfecisti profecto, ut hunc non modo non segregeandum a numero ciuium, uerum etiam putetis asciscendum fuisse.

SEGVLVM, li, est terre genus in summo solo, ex quo metallarij cognoscunt subesse uenam auri. Pl. li. 33. c. 4.

SEIA, dea Romæ quæ sationi præesse putabatur: ut Segesta, siue Segetia, quæ Segetes lætas facere existimabatur. Pli. l. 18 c. 2.

SEIANVS, equus, dictus est a Cn. Seio, qui equū habuit inusitata magnitudine, omnibusque alijs equorum laudibus præstantissimum, adeo ut ex eorum genere equorum crederetur, quos Hercules occiso Diomede Argos perduxit. sed eo fato is equus fuit, ut quisquis possideret eum, is cum omni familia interiret. Primus enim huius equi dominus a M. Ant. qui postea triumuir constituendæ reip. fuit, damnatus, miserando affectus est supplicio. Hunc nemine emit Cor. Dolabella, qui & ipse a Cassio uictus in prælio occubuit. Ad hoc ad Cassium uictorem equus peruenit, qui ab Antonio uictus, sibi manus intulit. Nec multo post Antonius uictor, qui equum hunc abstulerat, ab Augusto uictus simili mortis genere perijt. Hinc ortum est prouerbium, ut homines calamitosi equum Seianum habere dicerentur. Gel. li. 3. c. 9.

SEIVGI, & Seiuges, pen. co. dicuntur equi seni ad unum currum adhibiti. Apul. in Flor.

SEIVGO, gas, [Separare,] διαζεύγνυμι, seiungo. Ci. 1. de Diu. Humani animi partem non esse ab actione corporis seiugatam.

SEIVNGO, is, [Disgiungere, slontanare,] ἀποζεύγνυμι, iunctos separo, auello. Ci. Lelio. Hoc tempore, quo seiuncti sumus. Cic. 3. de Nat. Deo. [Separare,] Fortunam nemo ab inconstantia, & temeritate seiūget. Idem in Catil. Dum tua calamitas a reip. periculo seiungatur.

SELENVS, uide Selinus.

SELEVCIA, σελεύκεια, Syriæ Antiochenæ oppidum est, ab Antiocho Seleuci filio cōditum: de quo Pli. li. 5. c. 21. Est & Seleucia alia ad Euphratem: & tertia ad Belum amnem, quarum meminit idē Pli. lib. 5. c. 13. Rursus alia Ciliciæ, Thrachiotis cognominata ad Calycadnum amnem, teste eodem Pl. li. 5. c. 27.

SELEVCVS, unus ex principibus Alexandri, qui primus post Alex.

mortem regnauit in Syria annos quadraginta.

SELIBRA, [*Meza libra,*] ἡμιλίτριον, dimidia libra. Liui. 5. Selibra farris. Gell. lib. 7. c. 18.

SELIGO, gis, penul. cor. [*Far la scelta, discernere, eleggere,*] ἀποκρίνω, seorsum colligo, secerno. Cic. de optimo gen. Quę exépla selegissé, nisi nota esse arbitrarer. Ouid. 3. Am. Eleg. 10. Tu selige tantum, Me quoque uelle, uelis, an ne coactus amem? Ci. in Or. Nec uero uictur imprudenter hac copia, sed omnia expendet, ac seliget. Selectio, onis, [*Scelta,*] actus seligédi. Cic. de Fin. In una uirtute sic esse omnia uoluerunt, ut eam rerum selectione expoliarent. Idem 3. de Leg. Selectio uitiorum. Selectus, a, um, partic. Cic. 1. de Nat. Deo. In illis selectis eius breuibusque sententijs. Ouid. 5. Fast. Romulus hoc uidit selectaq; corpora patres Dixit. Hinc Selecti iudices. Ci. pro Clu. Qui iurati debent optimum quenque in selectos iudices referre. Hor. 1. Ser. Sat. 4. Vnum ex iudicibus selectis obijciebat.

SELIQVASTRA, (inquit Festus) sedilia appellantur antiqui generis, d, littera in l, conuersa, sicut & in Sella, & in Solio factum est, quę omnia a sedendo dicta sunt.

SELLA, [*Sedia,*] ἕδρα, idem quod sedes: a sedendo dicta, quasi sedda, κατ' ἀντίστοιχον, Pli. de Vir. Illust. P. Decium Prætorem tráseúte spio sedétem iussit assurgere, eique uestem scidit, sellam cócidit, ne quis ad eum in ius iret, edixit.

SELLARIA, æ, ἐξέδρα, dicta sunt loca, in quibus sedes disponi solebát. Pli. li. 34. c. 8. In sellarijs domus aureæ disposita. Suet. in Tib. Sellariam excogitauit sedem arcanarum libidinum. Diminutiuú est Sellariola. Mar. li. 5. In sellariolis uagus popinis.

SELLVLARII, ἑδραῖοι, opifices, qui sedendo opus faciunt, quos Liui. lib. 8. scribit militiæ minime aptos.

SEMELLA, [*Meza libra,*] ἡμιλίτριον, libræ dimidium, quasi semilibella. Var. l. 4. de Lin. Latio.

SEMEL, [*Vna uolta,*] ἅπαξ, aduer. idem significans, quod unica uice. Plau. in Cap. Satis sum semel deceptus. Aliquando accipitur pro summatim, aut in summa, [*Breuemente, summariamente,*] Quin. Deinque (ut semel finiam) sic fere componendum, eum pronunciabis. Nonnunquam & pro omnino, penitus. [*In tutto,*] Vir. 11. Ae. procubuit moriés, & humum semel ore momordit. Ouid. Epis. 5. Læsa pudicitia est, deperit illa semel.

SEMELE, pe. c. σεμέλη, Cadmi Thebarum regis filia, ex qua Iupiter Bacchum genuit, teste Hor. 1. Car. Ode. 19. Thebanæq; iubet me Semeles puer. Prop. Narrabis. Semele quá sit formosa. Semeleius, a, um, Oui. 5. Met. Proles Semeleia.

SEMEN, seminis, [*Seme, semenza, semente,*] σπέρμα, notæ significationis est, quasi Serimen, a Sero, ris. Colum. li. 1. ca. 7. Lóge plus imputát seminis iacti, quàm quod seuerint. Vir. 1. Geor. Debita quá sulcis committas semina. Hor. Epod. 16. Pinguia nec siccis urátur semina glebis. Nonnunquam etiam de uirgultis, & surculis dicitur. Virg. 2. Geor. Seminibus positis superest deducere terram Sæpius. Colum. lib. 3. Ex huiusmodi uitibus lecta semina multú, bonumque uinum præbebunt. Est & Semen frumenti genus, quod Zeam appellant, simile farri. Pli. li. 18. ca. 11. Alica fit ex Zea, quá semen appellamus. Per translationem significat auctorem alicuius rei, & eum, a quo quid ortum est. [*Cagione,*] Cicer. Phil. 2. Vt in seminibus causa est arborum, & stirpium, sic huius luctuosissimi belli semen tu fuisti. Ponitur aliquando pro genere, [*Stirpe,*] Suet. in Calig. c. 25. Nec ullo firmiore iudicio sui seminis esse credebat. Vir. 7. Aen. Geminosq; iugales Semine ab ętherio. Oui. 10. Metam. Ipsaq; cuius Semine concepta est, ex illo cócipit ales. Lucr. lib. 2. Cælesti sumus omnes semine oriundi.

SEMENTICVS, ca, cum, pe. cor. σπόριμος, quod seminari potest. Pli. lib. 18.

SEMENTINVS, a, um, ut Sementina Pyra, uel a seminum multitudine, uel quod usque ad sementis tempus durent, dicta. Cato c. 7. Feriæ sementinæ. Festus, Sementinæ feriæ fuerant institutæ, quasi ex ijs fruges grandescere possent. Dies semétina, festum fuit antiquis celebratum, postquá terræ mádassent semina agricolę. Oui. 1. Fast. Nec sementina est ulla reperta dies.

SEMENTIS, huius sementis, f. g. [*Semente, seme, semenza, seminata,*] σπορά, significant ipsam sationem, seu seminationem. Plin. li. 18. Sűe qui properent, atque ita pronuncient, Festinatam sementé sæpe decipere, serotiná semper. Col. li. 13. Quibus magna semétis præparatur. Liu. Vt Campani sementem facere possent. Oui. l. 1. Fast. Villice da requiem terræ, semente peracta. Nonnunquam pro seminandi tempore. Col. li. 2. Prima sementis rarius serere permittit, nouissima spissius postulat, ponitur aliquádo pro segete, [*Seminare,*] Gell. l. 12. c. 29. In seméteis forte cócesserat tépestiuiores. Facit semétis aliqń in ablatiuo seméti, & in accusatiuo semétim. Cato c. 27. Sementim facito ita. Col. li. 2. c. 12. Peracta sementi.

SEMENTO, tas, [*Generare,*] σπερματίζω, semen produco. Plin. libro. 18. cap. 28.

SEMESTRIS, & hoc stre, [*Di sei mesi,*] ἑξαμηνιαῖος, quod est sex mensium: Semestris tribunatus. Pli. Epi. 69. Semestri tribunatu splendidiorem. Pli. l. 20. c. 25. Semestres, ut hirúdines. Semestre regnú. Cic. ad Att. li. 10. Intelliges id regnum uix semestre esse posse.

SEMESVS, a, um, p. p. [*Mezo mangiato,*] ἡμίβρωτον, semicomestum. Eadé enim forma dicitur, qua Ambesum, & Comesum. Sue. in Tib. Semesa opsonia apposuit. Vir. 8. Aen. Ossa super recubans antro semesa cruento. Hor. 2. Ser. Sat. 6. Semesaque lardi Frusta dedit. Silius l. 6. Semesaque membra relinquit.

SEMIANIMIS, me, siue Semianimus, a, um, [*Mezo morto, tramortito,*] ἡμιθνής, semiuiuus, siue semimortuus. Pl. de Viris Illustr. Semianimis inuétus & sanatus. Oui. 1. Trist. eleg. 3. Semianimis media procubuisse domo. Virg. 1. Aen. Semianimes uoluuntur equi. Lucr. li. 6. Languida semianimo cum corpore membra uideres.

SEMIAPERTVS, a, um, [*Mezo aperto,*] ἡμιανέῳκτον, dimidia sui parte apertum. Liu. l. 26. Semiapertis foribus.

SEMIASSVS, a, um. Ci. 1. Tus. Heu reliquias semiassi regis. Ex poeta uetusto.

SEMIBOS, pe. c. huius semibouis, [*Mezo bue,*] ἡμίβοος, epitheton est Minotauri, quem poetæ fingunt, dimidia sui parte bouem fuisse. Oui. 4. Trist. Eleg. 6. Semibouemq; uirum.

SEMICAPER, p. c. huius semicapri, [*Mezo capra,*] ἡμίτραγος, Faunorú Satyrorum epitheton est, qui inferiore sui parte capris similes pinguntur. Ou. 5. Fast. Semicaper coleris succinctis Faune Lupercis. Deus semicaper. Oui. 4. Fast. Pan. semicaper. Oui. 14. Met.

SEMICIRCVLVS, [*Mezo circolo,*] ἡμικύκλιος, medius circulus. Col. l. 5. c. 2. Omnis ager, semicirculi, uel arcus, nonnunquam etiam plurium angulorum formam exhibet. Ci. 5. Fin. Circulos aliquos, & semicirculos consectari. Semicircularis, re, mediam circuli formam habens. Col. lib. 5. cap. 2.

SEMICINCTIVM, tij, ὑπόζωμα, succinctorium, quod medium hominem cingat. est enim genus uestis breuissimæ, quo uéter, & uelanda teguntur, Apud Mart. li. 14. de Semicinctio tale est epigramma: Det tunicam diues, ego te prætingere possum.

SEMICOCTVS, a, um, [*Mezo cotto,*] ἡμίεφθος, semicrudus. Col. l. 8. c. 5. Semicoctum hordeum. Et Pli. li. 22. c. 25. Semicocta aqua.

SEMICREMATVS, a, um, [*Mezo abbrugiato,*] Oui. 10 Ibin. Membra feras Stygiæ semicremata neci. Martial. lib. 11. Thuraq; de medio semicremata rogo.

SEMICRVDVS, a, um, [*Mezo crudo,*] Col. lib. 6. 25. Lupini semicrudi conteruntur, Statius 4. Syl. Cum bene mane semicrudus Illatam tibi dixero salutem.

SEMIDEVS, [*Semideo,*] adiectiuum, ἡμίθεος, Lucan. l. 8. Semideosque canes. Oui. in Ibin. Vos Fluminaque & Nymphæ, Semideumque. Reges semidei. Statius. 2. Achil.

SEMIDOCTVS, [*Mezo dotto, cioe non molto,*] ἡμιμαθής, id est, mediocris eruditionis. Ci. 1. de Orat.

SEMIERMIS, me, [*Disarmato,*] Liu. li. 32. multitudo semiermis.

SEMIFACTVS, a, um, ἡμιτελής. Tacit. l. 15. Semifacta opera perrupit.

SEMIFER, a, um, [*Mezo saluatico,*] ex dimidia parte ferus. Oui. 2. Met. de Chirone Centauro. Semifer interea diuinæ stirpis alumno Lætus erat. Pli. li. 8. cap. 57. Semiferum ipsum animal.

SEMIFORMIS, me, Col. l. 8. c. 5. Pulli semiformes interimuntur.

SEMIFVLTVS, a, um, Mar. l. 5. Subsellioque semifultus extremo.

SEMIGERMANVS, p. p. Liu. l. 21.

SEMIGRAECVS, Var. 2. de re rust. c. 1.

SEMIGRAVIS, graue, p. c. Liu. lib. 25.

SEMIGRO, as, [*Partirsi,*] ἀποικέω, ad seorsum habitandum me confero. Ci. pro Cœl. Reprehendistis, a patre quòd semigrarit.

SEMIHOMO, p. c. [*Mezo huomo,*] ἡμιάνθρωπος, Col. li. 10. Quamuis semihominis uesano gramine fœta Mandragoræ pariat flores. Vir. 8. Aen. Semihominis Caci.

SEMIHORA, æ, p. c. [*Meza hora,*] ἡμιώριον, horæ unius spatium dimidium. Ci. pro Rab. perd. reo. Me ex comparato & constituto spatio defensionis in semihoræ circulum coegesti. Pli. l. 22. c. 9.

SEMIIVGERVM, geri. p. c. Col. li. 4. c. 18. & li. 5. c. 1.

SEMILACER, p. c. [*Mezo stracciato,*] ἡμιρραγής, Ouid. 7. Met. Semilacerque toro tentat consurgere.

SEMILIBER, p. p. [*Mezo libero,*] Ci. ad Att. lib. 13. Abijciamus ista, & semiliberi saltem simus.

SEMILIXA, æ, m. g. Liu. lib. 28.

SEMIMADIDVS, Col. l. 2. c. 4. Ager exiguis nimbis semimadidus.

SEMIMARINVS, ἡμιθαλάσσιος, Lucr. li. 5. Aut rapidis canibus succinctas semimarinis Corporibus Scyllas.

SEMIMAS, p. c. [*Castrato,*] huius semimaris, p. c. m. g. castratus, euiratus, ἡμίανδρος, Var. 3. de re rust. c. 9. Capi semimares, quod sunt castrati. Liu. 1. li. 31. Ante omnia abominati semimares. Ou. 1. Fast. Semimaris flammis uiscera libat ouis. Semimares item dicuntur androgyni, utrunque habétes sexum. Ou. 4. Met. de Hermaphrodito Semimarem fecisse uidet.

SEMIMORTVVS, a, um, [*Mezo morto,*] ἡμιθανής, Catullus ad Licinium Epig. 47. Semimortua lectulo iacebant.

SEMINALIS

SEMINALIS, & hoc le, [*Da sementa, da seme,*] quod ad sementem faciendam pertinet. Col. l. 2. c. 2.

SEMINARIVM, rij, quod locus ea quo transferantur plantæ in aliam terram. Col. l. de Arborib. c. 1. Qui uineam, uel arbustum constituere uolet, seminaria prius facere debet. Idem: Satoris officium est, de seminario transferre plantam. Ponitur & seminarium per translationem pro rei alicuius fonte & origine, [*Cagione, origine,*] idq; tam in bonam partem, quam in malam. Cic. in Cati. Qui nisi exeunt, scitote hoc in tep. seminariũ Catilinariã futurũ. Ci. 1. Offi. Principiũ urbis, & quasi seminariũ reipublicę.

SEMINARIVS, a, um, quod ad seminandum pertinet. Ambrosius: Inest nascentibus aut semen, aut uirtus aliqua seminaria.

SEMINIVM, nij, [*Seme,*] idem quod semen, uel plãta, aliudve quiduis, quod de se aliquid potest producere. Col. 2. Superfusa terra latẽtibus seminijs. Var. 2. de re rust. c. 6. Asini Reatini optimi, & maximi, è quo seminio hic procreaui pullos. Pla. in Amph. Sanguineo repente hostes peperit seminio. Luc. li. 3. Cur acris uiolentia triste leonam Seminium sequitur. Quandoque pro seminis lucro. Plau. in Rud. Venundantur merces non hoc suo seminio.

SEMINO, nas, [*Seminare,*] notæ significationis. Dicimus aũt Seminatur hordeum, & Seminatur ager hordeo: sicut Spargitur humor, & Spargitur uestis humore. Col. l. 2. ca. 9. Seminari debet hordeum post æquinoctium. Idem l. 2. c. 8. Seminarentur agri. Semino, pro gigno. Vir. 6. Aen. Quale solet siluis brumali frigore uiscũ Fronde uirere noua, quod nõ sua seminat arbos. Col. l. 6. ca. 24 de tauris. Si dextra desiluit, marem seminasse manifestũ est: si læua, fœminam. Pla. in Amph. Alter decumo post mẽse nascetur puer, Quã seminatus. Seminatio, onis, [*Il seminare,*] satio. Varr. 2. de re rust. ca. 6. Ad seminationẽ onagrus idoneus. Seminator, tis, qui serit, seminatve. Ci. 2. de Na. De. Omniũ rerũ seminator, & sator, & parens, ut ita dicam, atq; altor est mũdus. Per trãslationẽ spargo, diuulgo, [*Difsi, diuulgarsi,*] Lact. li. 4. Et cultũ Dei per totam terram seminaret. Dissemino, & Insemino, suis locis.

SEMINECEA, [*Mezo morto,*] semimortui: proprieq; de ijs dicitur, qui graui uulnere accepto, mori iunc incipiunt. Liu. li. 29. Qui circa regem seminecem pugnabant. Ibidem l. 3. Seminecẽ ad Cãnas in aceruo cæsorum corporum inuẽtum. Ouid. 1. Meta. Aequorea semineces partim feruentibus artua Molit aquis.

SEMINVDVS, pen. p. [*Mezo nudo,*] adiect. Liu. 9. Consules prope seminudi sub iugum missi.

SEMIOBOLVS, [*Mezo dinaro,*] oboli dimidium, & per trãslationem quæuis res uilissima.

SEMIPAGANVS, ni, p. p. adiect. Persi. in prol.

SEMIPES, p. c. dis, & p. c. m. g. [*Mezo piede di misura,*] mensura dimidiata pedis, hoc est, digitorum octo. Pli. l. 12. ca. 19. Rubescit addito semipede.

SEMIPEDALIS, semipedale. p. p. [*Ciò che tiene la misura di mezo piede,*] quod dimidij pedis longitudinem habet. Pli. l. 13. c. 4 Semipedales truncos. Idem li. 29. c. 25.

SEMIPLENVS, plena, plenum, [*Mezo pieno,*] Liu. li. 25. Improuiso adorti semiplenas stationes. Semiplenæ nares. Ci. 7. Var. Semiplenæ scrobes. Col. l. 5. c. 5.

SEMIPVTATVS, a, um, [*Mezo tagliato, bruscato,*] Vir. 2. Eclo. Semiputata tibi frondosa uitis in ulmo est.

SEMIQVINARIA, diuisio πενθημιμερὴς, cæsuræ genus, cum post duos pedes relinquitur syllaba, partẽ orationis terminans: ut, Arma ui-rumque ca-uno. Dicta Semiquinaria quod cõstet ex duobus pedibus & semisse. quod est dimidium quinque pedum. Semiseptenaria autem diuisio, ἑφθημιμερὴς, dicitur, cum post tres pedes similiter relinquitur syllaba partem orationis terminans: ut Arma ui-rumque ca-uno Tro-iæ.

SEMIRAMIS, mis, uel Semiramidis, Assyriorum regina, Nini regis uxor, mulierum omniũ, quarũ memoria ad nos peruenit, clarissima, quæ post uiri obitũ, quòd intelligeret Assyrios grauate muliebris imperiũ passuros, dissimulato illius obitu psona eius assũpsit, donec Ninus filius adolesceret, regnoq; administrando idonea fieret. Hęc & Babylonẽ muro lateritio cinxisse dicitur, & subactis uicinis, regni sui terminos latissime propagasse. Verum eadẽ tã portẽtosæ libidinis fuisse traditur, ut & filij concubitum appetierit, & equũ usq; ad coitũ adamasse dicatur. De hac Plutarchus in Apophthegmatis sic scribit. Semiramis sepulchro, quod sibi construxerat, hãc addidit inscriptionẽ. Quicunque rex pecunijs indiguerit, patefacto monumento, quod uoluerit, accipito. qua spe adductus Darius, sublato lapide, pecuniarũ nihil inuenit, sed alias reperit literas, in hãc sententiã: Ni malus uir esses, ac nummis insatiabilis, cadauerũ loculos non moueres. Semiramis, lingua Syriaca, auẽ significat. nãq; ab auibus adhuc infans nutrita dicitur. Scribit Val. Max. li. 9. ca. 3. Aliquãdo, cum circa cultũ corporis occupata esset, & nũciaretur ei Babylonẽ defecisse, soluta adhuc altera parte criniũ, protinus ad eã expugnandã cucurrisse, nec prius decorẽ capillorum redegisse in ordinem, quã tantã urbem in suã potestatem restituisset. Exercitum ipsius sic describit Suidas. Peditatus centum millia, equitatus centum myriades, falcatorum autem curruum decies decẽ millia. uirorum in camelis pugnãtium par numerus. aliorum uero camelorum (ad quodcunque indigebat opus) uicies dena millia. terga uero boum coriariorum tricies dena millia. Naues uero in Bactris fabricatæ ter mille. Et multa alia quæ prosequitur admiranda.

SEMIRASVS, a, um, [*Mezo raso,*] Catul. Epigr. A semiraso tonderetur ustore.

SEMIREDVCTVS, Oui. 2. de Art. Protegitur lęua semireducta manu.

SEMIREFACTVS, [*Mezo rifatto,*] adiect. Oui. epi. 7. Laniataq; classis Postulat exiguas semirefecta moras.

SEMIRVTVS, a, um, p. c. [*Mezo rotto,*] quasi semidirutus. Liu. li. 32. Loco, qui strage semiruti muri cumulatus erat. Luct. li. 1. Semiruta ut pendens quod mœnia tectis.

SEMIS, issis, [*Mezo, la metà,*] pondus siue mensura sex unciarum semi autem pars est indeclinabilis, qua extra compositionem non utimur: idemque ualet quod dimidiatum.

SEMISENEX, p. c. [*Mezo vecchio,*] uel semiseneus, antiquè. Pla. in Mil. O lepidam semiseneum. Alij.

SEMISEPVLTVS, Ouid. epist. 1. Semisepulta uirum curuis feriuntur aratris.

SEMISOMNVS, a, um, [*Mezo addormentato,*] penè dormiens. Cice. ad Marium lib. 7. Cum illi spectarent cõmunes mimos semisomni. Liu. 9. Portæ a semisomnis refringuntur. Tacit. l. 1. Qui semisomnos inermes, aut palantes ceciderãt. Semisomnis, mne. idem. Ci. 7. Verr. Cum is etiam tum semisomnis stuperet. Liu. li. 37. Semisomnes propè adorti sunt.

SEMISOPITVS, ta, tum, [*Mezo addormentato,*] pen. prod. semisomnis. Liu. lib. 25. Semisopitos hostes cædunt. Ouid. 1. Amo. Ela. 14. Par puteo iacui semisopita toro.

SEMISVPINVS, a, um, Mart. li. 6. Ampullis potas semisupinus aquã. Ouid. 3. de Arte: Cum iacet in dextrum semisupina latus.

SEMISSIS, [*Mezza libra,*] est dimidia pars assis, hoc est, unciæ sex. Ci. ad Att. li. 15. De Tulliano semisse. Ad monetam quoq; refertur, quemadmodum triens & quadrans. Cic. pro Scat. Vt, semissis semissibus & trientibus, quinta prope pars uectigalium tolleretur.

SEMISSIS HOMO, [*Di poc. prezzo, uile,*] nullius pretij, uia semisse æstimandus. Vari. Ci. li. 6. Semissis homo contra me armatus est.

SEMISSES usura, dicitur quoties de centum nummis senos usuræ nomine quotannis percipimus. Plin. lib. 14 cap. 4. Vsuræ multiplicatæ semissibus.

SEMITA, tæ, pen. co. [*Sentiero, calle,*] uia angustior, diuersa a uia plaustrorum. Cæs. 7. Bel. Gal. Ne singulari quidem homini eo tempore anni semitæ patuerãt. Vir. 9. Aen. Rara per occultos ducebat semita calles. Semitam pro uia dixit Cic. 4. Verr. Intelligetis, hanc pecuniam, quæ uia uisa est exire ab isto, eadem semita reuertisse. Hor. 1. Epi. Fallentis semita uitæ.

SEMITARIVS, qui semitas percurrit. Catul. ad contubernales.

SEMITO, tas, eo modo dictum, quo limito, tas. Pli. li. 17. c. 22.

SEMITRITVS, ta, tum, p. p. Col. l. 1. c. 6. Quo collocata semitrita frumenta proteganta.

SEMIVIETVS, a, um, [*Molle,*] p. p. mollis, flaccidus. Col. li. 12. c. 16. Folijs uitigineis, nonnulli platanijs semiuietas uuas contegũt.

SEMIVIR, ri, [*Mezo huomo,*] mollis, effœminatus, spado, eunuchus. Liu. lib. 44. Extare aiebant homines, qui tam atrocẽ cædem pertinere ad illos semiuiros crederent. Pli. l. 11. c. 49. Testes homini tantum iniuria aut sponte naturæ franguntur: idq; tertiũm ab hermaphroditis & spadonibus semiuiri genus habent. Virg. 4. Aen. Et nunc ille Paris cum semiuiro comitatu. Ouid. 4. Metam. Quisquis in hos fontes uir uenerit, exeat inde Semiuir. Est etiã centaurorum epitheton, quos poetæ fabulantur anteriore sui parte homines, cætera equos fuisse. Idem de centauro Nesso, epi. 9. Semiuir occubuit ut, Lerniferoque ueneno Nessus.

SEMIVIVVS, a, um, pe. pr. [*Mezo uiuo,*] idem quod semimortuus. Cic. 3. Verr. Hominem ingenuum, domi nobilem, fumo excruciatum, semiuiuum reliquit. Idem pro Sest. Semiuiuus mercenariorum uocibus.

SEMIVNCIA, semiunciæ, aut potius Semuncia, [*Meza oncia*] dimidia uncia. Persius: Hæreat in stultis breuis ut semuncia recti. Liu. l. 34. Ne qua mulier plus semũcia auri haberet. Ci. pro Cæc. Facit hęredẽ ex deunce, & semũcia Cecinnã. Semũcialis, le, quod mẽsurã, pondus, uel ualorem semunciæ exæquat. Pl. l. 33. c. 3. Lege Papiriana semunciales asses facti. Semũciarius, a, um, idẽ quod Semuncialis. Liu. 7. Semũciarium ex unciario fœnus factũ.

SEMIVOCALES, [*Semiuocale,*] dictæ sunt sex numero consonantium, quasi dimidiam uocalium sonum habentes.

SEMIVSTVLATVS, a, um, [*Mezo arso,*] Semiustus. Cic. pro Mil. Tu P. Clodij cruentum cadauer infelicissimis lignis semiustulatum reliquisti. Semiustulandus, a, um. Suc. in Tib. c. 75. Corpus in amphitheatro semiustulandum.

Semiustus,a,um,[*Mezo arſe,arſo d'intorno,*] ἡμίφλεκτος,dimidia parte uſtus. Et Semuſtus,pro Semiuſtus.Cic.in Ant.Ipſę faces,qbus ſeminſtum latus iſtius eſt.Oui.4.Faſt.Semuſtamque facem uigilata nocte uiator Ponet.Virg.3.Aen.Fama eſt,Enceladi ſemuſtū fulmine corpus Vrgeri mole hac.Robora ſemuſta. Lucan.libr.8. Membra ſemuſta,Idem li.6.

Semizonarius,qui ſemizonia conficit.Pla.Aul.

Semodius,dij,[*Mezo moggio*] ἡμιμέδιμνος,quaſi ſemis modius. Iuuen.Saty.14. Et tamen uno Semodio ſcobis hæc emundat ſeruulus unus.Mart.lib.7. Semodiuſque fabæ cum uimine Picenarum. Col.lib.2.c.11.

Semoveo,ſemoues,p.c. [*Leuar uia,rimouere,*] ἀποκινέω,ſeorſum moueo.Pla.in Aſin. Culpa tua iſthæc, quæ diſcipulum ſemidoctum abs te ſemoues.Cic.de Aruſ. reſp. Qui antea uoce præconis a liberis ſemouebantur.Ter.in Aod.Vos ſemotæ,nos ſoli.

Semper, [*Sempre,d'gu'hora,*] ἀεὶ, aduerb. temporis. Terent. in And. Semper fugi has nuptias.

Sempiternitate,atis,unica dictio apud Ter.in And.

Semperviuum,ui, [*Sempreuiua,*] herba , quæ Græce ἀείζωον, dicitur,utroque nomine a perpetua uiriditate deducto.Vide Plinium lib.25.cap.13.

Sempiternus,a,um,[*Sempiterno ,eterno,*] ἀτελεύτητος, quaſi ſemper æternum,perpetuū, & ſemperdurans. Pla.in Merc. Homo nullus eſt,aduerſa cui plura ſint ſempiterna.Ter.in And.Ego uitam deorum propterea ſempiternam eſſe arbitror,Quòd uoluptates eorū propriæ ſunt.Ci.Lucr.li.5.Neq; ego ſum ita demens, ut me ſempiternæ gloriæ per eum commendari uelim.

Senaculum, [*Palazzo di conſiglio,*] βουλευτήριον, ubi ſenatores conſultandi gratia conſiſtebant.Val.Max.ſcribit, ſenatum apud ſenaculum habitare conſueuiſſe,ut cum ad Curiam uocaretur,præſto adeſſet . Fuerunt autem tria ſenacula Romæ : Vnum ubi nunc eſt ædes Concordiæ inter Capitolium & forum,in quo ſedebant magiſtratus,de rep.cum ſenioribus deliberantes:Alterum ad portā Capenam : Tertium intra ædem bellonæ. Auctor Nicoſtratus l. de Senatu habendo.Feſtus:Senaculum,locus ſenatorum.

Senarius,a,um,[*Numero di ſei,*] ἑξταῖος, quod conſtat ſex rebus, ut Senarius numerus.Hinc Senarij uerſus,qui & Senarioli dicti ſūt a ſex pedibus.Cic.l.5.Tuſc.Tenebam quoſdam Senariolos,quos in eius monumento eſſe inſcriptos acceperam.

Senatores, [*Senatori,*] βουλευταί, inquit Plutarchus in Problematibus,alios Patres uocāt, alios Patres cōſcriptos, quia primis a Romulo lectis alij additi,& conſcripti:uel quia qui ſentētiam dicūt, conſcripti:qui non ſolū patres uocati ſunt, ſed cum additione Patres conſcripti.Cic.Poſt.red.Cum cccca. ſenatores eſſetis. Vlp. de Sena.l.Nuptæ.dicit:Senatores eſſe,qui a patricijs, & conſularibus uſque ad omnes illuſtres uiros deſcēdunt,quia hi ſoli in ſena eu dicere ſententiam poſſunt: appellatiq; ſunt ab ætate prouecta, quod tales in principio in ſenatum electi fuere.

Senatorius, ia, ium, [*Coſa da ſenatore,*] βουλευτικός , quod eſt ſenatoris,ut,Senatoria dignitas,Senatorium conſilium. Cice.3.Verr. Remp.Senatorio conſilio maxime poſſe defendi . Tac.libro.15.& Vinianus,nondum ſenatoria ætate.Cice. pro Flac. Adeptus eſt ordinem ſenatorium.

Senatus , ſenatus , & ſenati , [*Senato,palazzo di conſiglio,congregatione di uecchi,*] βουλὴ,γερουσία,a ſenectute,uel a ſinendo, quia magiſtratibus non plus licebat,quàm ſenatus permitteret. Et ſignificat tam locum in quem ſenatores conueniunt, quam ipſos ſenatores. Ci. pro Seat.Senatus princeps ſalutis mentiſque publicæ.Cogere ſenatum,eſt conſules.& ſenatores in conſilium conuocare. Conuocare,uel uocare ſenatum,idem. Efficere frequentem ſenatum, eſt fere omnes ſanatores cogere. Senatum haberi , eſt cogi . Senatus erit:id eſt,conuocabitur,cogetur.Senatus mitti,aut dimitti dicitur,cum datur facultas ſenatoribus abeundi domum . Senatus diſcedit,cum ſenatores a conſule miſsi ſacti domum abeūt. Senatū coſptare,eſt ſenatum conſtituere.In ſenatum legere aliquem, eſt ipſum ſenatorem facere.In ſenatum uenire,aliquando eſt ſenatorem fieri.Mouere ſenatu,& ex ſenatu deijcere, idem.Senatum extinguere,eſt ſenatus auctoritatem,& dignitatē deprimere,uel tollere.Senatum conſilij in cor conuocare,dixit Plautus in Amphit. quod eſt conſulere apud ſe quid agendum ſit.Huc, inquit,conceſſero,dum mihi ſenatum conſilij in cor conuoco.

Senatusconsultum, ti,[*Senato, conſulto , deliberatione del ſenato,*] βούλευμα,id eſt,ſenatus ſententia. quod fiebat aut per rogationē , cū rogabatur unuſquiſque ſententiam, quā uerbis efferebat : aut per diſceſsionem,quando plerique idem ſentientes in unam partē pedibus ibant,ſicut teſtatur Gellius l.3.cap.18.Flauius Vopiſcus de Aurel.Alijs pedibus in ſententiam euntibus, pleriſque uerbo conſentientibus,conditum eſt ſenatus conſultum.

Seneca,natione Hiſpanus fuit , patria Cordubenſis , Academicus philoſophus,& Neronis præceptor:a quo diuitijs ingentibus auctus, cum in Piſonianæ coniurationis ſuſpicionem ueniſſet,eiuſdem iuſſu inciſis uenis mortem obijt. Fuit & alter Seneca, Tragicus Poeta , cuius fabulæ decem ad nos peruenerunt . utriuſque meminit Sidonius Apollinaris ad Felicem.

Non quod Corduba præpotens alumnis
Facundum ciet,hic putes legendum,
Quorum unus colit hoſpidum Platona,
Incaſſumq; ſuum monet Neronem.
Orcheſtram canit alter Euripidis.
Pictum facibus Aeſchylum ſecutus.
Aut plauſtris ſolitos ſonare Theſpin.
Qui poſt pulpita trita ſub cothurno
Ducebat olidæ patrem capellæ.

Senectus,ctutis,& Senecta,ctæ, [*Vecchiezza,*] γῆρας, in eodem ſenſu accipiuntur,pro ſenum ætate. Teren. in Phor. Senectus ipſa eſt morbus. Eſt autem Senectus ſexta hominum ætas: unde & Senex a ſenario numero quidam dictos exiſtimāt. Aetas enim prima incipit ab infantia , nomen a non fando,accipiens . In ea enim ætate non fatur homo:aut ſi fatur, imperfectus eſt eius ſermo . Secunda pueritia,cuius pars eſt Pubertas,uſque ad xiiii.annum. Tertia Adoleſcentia. Quarta Iuuenta. Quinta uirilis ętas.Sexta ſenectus,cuius pars eſt Aetas decrepita . Alij tamen Senes , a ſegnitie dictos malunt quòd tardi ſint,& ad res gerēdas inutiles. Alij rurſus a mortis uicinitate appellatos contēdunt,quaſi ſemineces . Cice.in Topic.Senectus eſt occaſus uitæ.Iuuen.Saty.9. Obrepit non intellecta ſenectus.Cice.de Sen.Senectus ſi nihil quicquam aliud uitij apportet ſecum,cum aduenerit,unum id ſatis eſt,quòd diu uiuendo multa,quæ non uult, uidet.Vir.1.Geo. Inopi metuens formica ſenectæ.Oui.3.de Arte. Venturæ memores iam nunc eſtote ſenectæ. Senectus præterea dicitur pellis , quam uerno tēpore ſerpentes exuunt,quæ a Gręcis, γῆρας, a nobis etiam Vernatio dicitur:unde & Senectutem exuere dicuntur.Pli.l.8.c.30. Angues eodem modo,& ſtelliones ſenectutem exuere,eamque protinus deuorare,præripientes comitiali morbo remedia.

Senectus,a,um, [*Vecchio,antico,*] γηραλέος, idem quod ſenilis : ut, Membra ſenecta.Lucr.li.3.Quidue foras ſibi uult membris exire ſenectis.Aetas ſenecta.Plaut. Aul. Quem ſenecta ætate ludos facit haud merito meo.Senectum corpus.Salu.4. Hiſt. Quibus ſenecto corpore animus militaris erat.

Seneo,ſenes,ſenui,& Seneſco, ſeneſcis, [*Eſſer uecchio,inuecchiarſi,*] γηράσκω,ſenex fio. Catul.Nunc placidæ ſenet quiete.Pli.lib 6 ca.4. Fœminas gigni celerius,quam mares, ſicut celerius ſeneſcere.Vnde & Conſeneſco,de quo ſupra ſuo loco.Seneſcit ciuitas,ocio torpeſcit. Seneſcunt conſilia,cum nimia diuturnitate , & mora uana fiunt . Seneſcere fama dicitur , cum tempore minuitur . Seneſcit hyems,declinat,[*Mancare,*] Seneſcit laus,id eſt,deſloreſcit.

Senex, huius ſenis , [*Vecchio,*] γέρων, dictus uidetur quaſi ſeminex, quod acta maiori ſuæ ætatis parte,iam morti propinquior ſit.Eſt & generis communis ſecundum Priſcianum.Cice.de Sene.Senex ſtultus,credulus,obliuioſus.Tibullus lib.Eleg.6. Commemorant merito tot mala ferre ſenem. Comparatiuum eſt Senior , ualde ſenex.Ouid.lib.12.Meta. Tum ſenior , quamuis obſtet mihi longa uetuſtas.Quin.de Iſocrate,Eo nanque ſenior , præcipere Ariſtoteles pomeridianis ſcholis cœpit . Capitur quandoque etiam ſenior pro magis ſene.Seneca.epi.75. Qui ſenior deceſsit,non eſt beatior eo, cuius inter pauciores annos terminata eſt uirtus . Eſt & Senior , generis communis , in obliquis uero communis trium generum. Senes uocantur, quantum ad priuatam ipſorum uitam, quod uſque ad ſenilem ætatem uixerunt.Veteres quantum ad publicum tempus,quod alia ætate uixerunt , etiamſi ad ſenium non peruenerunt:Vtrique Antiqui dicuntur,ſed magis ueteres, quam ſenes.Seniores,[*Senatori,*]pro Senatu aliquando dicuntur,quoniā ex prouectioris ætatis hominibus legi ſolet Senatus.Liu.4 li.34. Scriptum erat,Ariſtonem,publice ad ſeniores (ita Senatum uocabant)mandata habuiſſe.

Senilis,& hoc le,[*Di uecchio,uecchio,*] γεροντικός,quod ad ſenem pertinet.Cic.1.de Diuin.Is Tages puerili ſpecie dicitur uiſus , ſed ſenili fuiſſe prudentia.Ouid.1.de Pon.Iamque meos uultus ruga ſenilis arat.Ci.pro Seſt.Te Poſthumius,adoleſcens grauis, ſenilis iudicio uocauit.Ouid.5.Meta Hyems ſenilis tremulo uenit horrida paſſu.Seniliter,aduerbium.Quin.li.1.c.11.

Seni,ſenæ,ſena,a Sex.Ci.3.Verr.Pueri annorum ſenum denum ſenatorium nomen nundinati ſunt.Anni decies ſeni, id eſt,ſexaginta.Ouid.5.Faſt.

Senio,onis,ἑξίτης,latus tali ſex puncta continens, & a ſenario numero dici uidetur:eiuſque iactus perutilis erat.Perſ. Sa.3. Quid dexter ſenio ferret . Nonnunquam & damnoſus ut canis . Erat enim quędam ludi ratio, qua quicunque aut canē ieciſſet,aut ſenionem,nummum unum in medium cōferre cogebatur, ut eſt uidere in epiſtola Auguſti apud Suet. Mat. lib.13. Senio nec hoſtrū cum cane quaſſat ebur.

Senium,ſenij,[*Vecchiezza,*] γῆρας, idem quod ſenectus , ut Conſe-

ctus

ctus senio, apud Pli. li. 7. c. 55. Mens senio fluxa, Tacitus li. 5. Ter. Eun. pro improbo & moroso sene posuit, cum ait. Vt illum dij, deæq; senium perdant, qui me hodie remoratus est. Senium Lunæ, pro decursu. Pli. l. 7. c. 48. Quidam Lunæ senio annum terminabant, ut Aegyptij. Quandoque etiam dicitur tædium, tristitia, & molestia, quod senes omnibus odio sint. [*Odio,*] Cic. pro Mil. Tota ciuitas confecta senio est. Turpilius: Quia odio ac senio mihi nuptiæ sunt. Næuius sonticum appellat, quasi nocens, quia senectus naturalis morbus est, ut inquit Aristoteles.

SENOGALLIA, ciuitas agri Gallici, infra Picenum, teste Pli. lib. 3. c. 14. dicta a Senonibus Gallis, qui eam condiderunt. De hac Silius li. 8. Senonum de nomine Sena. Mela libr. 2. Senogallia maritima ad Aterni fluminis ostia.

SENONES, σένωνες, populi Galliæ, finitimi Belgis, qui olim urbem Romam incēderunt, & Capitolium obsederunt. hos Furius Camillus aggressus adeo cæcidit, ut incendiorum uestigia Gallici sā guinis inundatione deleret. Scribit Verrius referēte Festo, ideo Senones appellari, quia noui uenerūt ex Trāsalpina Gallia, quasi cænones littera immutata, καινὸν, enim Græce, Latine nouus dicitur.

SENSIBILIS, le, [*Sensibile,*] αἰσθητὸς, fere passiue accipitur, pro eo quod sentiri potest, hoc est, quod uel auditu, uel uisu, uel olfactu, uel gustu, uel tactu potest deprehendi. Nonnūquam & actiue, pro eo quod sensus facultate præditum est. Contrarium est Insensibilis: quo utitur Gel. li. 17. c. 10.

SENICVLVS, ἐνθυμημάτιον, dimin. a Sensus. Quin. li. 8. c. 4.

SENSIFER, ra, rum, sensum ferens. Lucr. libr. 3. Conclusa mouebunt Sensiferos motus. Ibidem. Longe ab sensiferis primordia motibus errant.

SENSIFICVS, ca cum, αἰσθητήριος, quod sensus causam præstat. Macrob. Spiramentum sensificum.

SENSILE, p. cor. quod sensui subiectum est. Insensile, quod sentiri non potest. Lucr. li. 2. Ex insensilibus ne credas sensile gigni.

SENSIM, aduer. [*A poco, a poco,*] ἐκ προσαγωγῆς, ἠρέμα, idem quod paulatim, seu pedetentim. Plaut. in Casin. Sensim super attolle limen pedes noua nupta. Cic. 5. Verrin. Quibus rebus non sensim, atque moderate, ad istius amicitiam arrepserat. Sensim & Repente contraria Cic. libr. 1. Offi. Amicitiam sensim dissuere, non repente præcidere.

SENSVM, sensi. [*Sentimento,*] Cic. de Orator. Sensa mentis, & consilia uerbis exprimere.

SENSVS, [*Senso, sentimento.*] αἴσθησις, facultas animæ, qua obiecta sensibilia apprehenduntur. Sensuum autem alij sunt Exteriores, Visus, Auditus, Gustus, Tactus, & Olfactus: Alij interiores, Sensus communis, Imaginatrix, & Memoria. Plin. lib. 10. ca. 69. Ex sensibus ante cetera homini tactus, deinde gustus. reliquis superatur a multis. Aquilæ clarius cernunt: uultures sagacius odorantur: liquidius audiunt talpæ obrutæ terra, tam denso, atque surdo naturæ elemento. Cic. 2. de Nat. deo. Gustatus præclare septus est: ore enim continetur, & ad usum apte, & ad incolumitatis custodiam. Differunt autem Sēsus & Sensa. nam sensus sunt, facultates ipsæ, quibus sentimus: Sensa uero, quæ sentiuntur. Sensus humanitatis. Cicer. 3. Ver. Non dubito, quin, tametsi nullus in te sensus humanitatis, nulla ratio unquam fuit religionis, nunc tamen in metu periculoq; tuo tuorum tibi scelerum ueniat in mentem. Idem 7. Verr. An uos hic acerbissimus innocentium cruciatus, & mœror pari sensu doloris afficit? Sensus uitalis. Lucr. l. 3. Et membratim uitalem deperdere sensum. Mentis conceptus etiam Sensa, dicuntur. Quint. lib. 8. cap. 5. Sententiam ueteres, quod animo sensissent, uocauerunt: id cum est apud Oratores frequentissimum, tū etiam in usu quotidiano quasdam reliquias habet. nam & iuraturi ex animi nostri sententia, & gratulantes, ex sententia, dicimus. Non raro tamen & sic locuti sunt, ut Sensa sua dicerent: nam sensus corporis uidebantur. Sed consuetudo iam tenuit ut mente cōcepta Sensus uocaremus: lumina autem, præcipueque in clausulis posita, Sententias. [*Sentenza,*] Ci. 1. Aca. Quod autem erat sēsu comprehensum, id ipsum sensum appellabat. Idem 1. de Ora. Hoc uno præstamus feris, quod colloquimur inter nos, & quod exprimere dicendo sensa possumus. Sēsus communis. Quin. l. 1. c. 3. Sensum ipsum, qui dicitur Communis, ubi discet, cum se a cōgressu, qui non hominibus solum, sed mutis quoque animalibus naturalis est, segregarit? Vbi interpres: Communis sēsus accipitur pro rerum peritia, ex multorum hominum congressu comparata: non pro sensu communi, qui in anteriori cerebri uētriculo a Physicis collocatur. Hor. 1. Ser. Sat. 3. Communi sensu plane caret.

SENTA, Deæ nomen apud Romanos, quam & Bonam deam uocabant: ueteres Faunam, & Fatuam dixerunt. Hanc Varro scribit tātæ pudicitiæ fuisse, ut nemo illam, dum uixit, præter uirum suum mas uiderit, nec nomen eius audierit. propter quod illi in operto mulieres sacrificabant, & Bonam deam nominabant.

SENTENTIA, sententiæ, [*Sentenza, parere, opinione,*] γνώμη, ης, iudicium, animi sensa, cōceptus mentis, & quicquid animo sentimus, Salust. Cato rogatus sententiam huiusmodi, orationem habuit. Plau. in Pseu. Hæc mea sententia est, ut hinc, quid agas, consulas. Teren. in Phor. Sapiunt mea quidem sententia Res posita in sententijs dicitur, de qua uariæ sunt hominum sententiæ. In ea sum sententia: idest, ita sentio. Omnibus sententijs absolutus est, dixit Ci. ad Quin. Fra. li. 2. Id est, omnium consensu & calculo Modo dicitur iudicatum: hoc est, cum ea lege uel ex æquo & bono sententia dicitur ut, Iudex in causa mea sententiam dixit: idest, sanciuit, quod ius exigebat. Et ut Dig. de Arbitr. scribit Paulus. Dicere sententiā æstimatur is, qui ea mente id pronunciat, ut secundum hoc discedere eos, qui litigant, a tota controuersia uelit. Sententias etiam uocamus, inquit Quint. li. 8. cap. 5. lumina orationis, præsertim quæ in clausulis sunt breuiter collecta, quas γνώμας, uocant Græci, cuiusmodi est illa apud Ter. Obsequium amicos, ueritas odium parit.

SENTENTIOLA, æ, dimin. γνωμίδιον. Ci. 3. Phil.

SENTENTIOSE, [*Grauemente,*] aduer. Ci. 2. de Ora. Sæpe sententiose ridicula dicuntur.

SENTENTIOSVS, sa, sum, [*Pien di sentenza,*] quod sententijs abundat. Cic. de Clar. Or. Genera Asiaticæ dictionis duo sunt: unum sententiosum, & argutum, sententijs, non tam grauibus & seueris quam concinnis, & uenustis.

SENTINA, æ, p. p. [*Sentina, una parte bassa nella naue,*] ἄντλος, pars nauis inferior, in quam, quicquid instillat aquarum, defluit. quibus corruptis tetrūm odorem emittit: a Sentio, tis, quod eius fœtor sentiatur. nam odorem fœtidum emittit. Iuuen. Sat. 6. Tunc sentina grauis, tunc summus uertitur aer. Per translationem Sentina dicitur omnis locus, qui sceleratorum hominum receptaculum fit. [*Riduttio, ricetto, albergo,*] Cic. in Cat. O fortunatam remp. si quidem hanc sentinam urbis eiecerit.

SENTINO, nas, [*Far la sentina,*] satago, ac subtiliter periculum euito a sentina nauis, quam quisque ut aqua liberet, euacuare contendit. Cæcilius: Capit consilium, postquam sentinat satis. Fest.

SENTINVM, [*Sassoferrato,*] σέντινον, oppidum in confinibus Vmbriæ & Piceni, quod nunc Saxumferratum appellatur, a quo Sentinates populi dicti sunt. Pli. l. 3. c. 14.

SENTIO, sentis, sensi, sensum, [*Sentire, pigl are il sentimento, lat. udere, accorgersi*] αἰσθάνομαι, sensu percipio. Pla. in Cur. Sentio sonitum Vnde quinque corporis sensus appellati sunt, uisus, auditus, gustus, odoratus, & tactus. Lucre. lib. 1. Varios rerum sentimus odores. Interdum pro intelligere, Cic. pro Archia: Animus sentit, nescio quid in se esse diuinum. Interdū iudicare, opinari. [*Giudicare,*] Pl. Iunio: Cupio abs te intelligere, quid sentias. Ci. de Ami. Hoc primum sentio, nisi in bonis, amicitiam esse non posse. Interdum aduertere. Plau. in Amph. Nec nostrum quisquam sensimus, cum petit. Sentire pro aliquo, siue ab aliquo. est, sententia sua alicui fauere. Sentire grauiter de aliquo, est malam (ut uulgus loquitur) de eo opinionem habere, [*Hauer cattiua opinione di uno,*] siue grauiter de aliquo iudicare, statuere. Budæus. Sentire medicinā apud Celsum, est melius habere post medicinam. Sic Pli. li. 22. ca. 25. Atropha dixit, quæ cibum nō sentiūt, hoc est, quæ ob debilitatē alimentū attrahere non possunt. Sentire cariē, Sentire uetustatē. Pl. li. 18. c. 7. Celeriter ea cariem sentit. Hoc est efficitur cariosa. Assentio, Consentio, Dissentio, Præsentio, Subsentio, suis locis.

SENTIS, tis, [*Spina,*] ἄκανθα, spina, quod a tangentibus quam primū sentiatur. Col. l. 6. c. 3. Liberantur arua sentibus. Vir. 2. Aen. Improuisum aspris ueluti qui sentibus anguem Pressit humi nitēs. Hinc Senticosus, a, um, [*Spinoso,*] spinosus, & asper. Luci. Quam senticosa uerba pertorquet.

SENTISCO, is, αἰσθάνομαι, idem fere quod sentio. Lucr. l. 3.

SENTVS, a, um, [*Peloso, spinoso,*] λάσιος, horridus pilosus, situ, & squallore obsitus. Ter. in Eu. Video sentum, squallidum, ægrum, annis pannisque obsitum. Virg. 6. Aen. per loca senta situ.

SEORSVM, [*Separatamente, a parte, da parte,*] χωρὶς, aduerbium idem significans quod separatim. Ci. li. 7. epist. Seorsum a collega puto mihi omnia paranda. Auctor ad Heren. li. 1. Seorsum ab illo tractandum est. Legitur & Seorsus. Pla. in Rud.

SEPARABILIS, le, [*Separabile,*] penul. cor. quod separari potest. Cic. 1. Tuscu.

SEPARATE, [*Separatamente,*] a quo fit comparatiuum Separatius. Ci. 2. de Inuen. Quædam separatius ad finem.

SEPARATIM, [*Separatamente,*] χωρὶς, diuisim. Salust. Separatim quisque consilium capitis. Separatim de probitate alicuius dicere. Cic. ad Brut.

SEPARO, ras, pen. cor. [*Separare, spartire, diuidere, distinguere,*] διαχωρίζω, diuido, distraho, a Se, & Paro. Pli. lib. 13. cap. 17. Mox separant lauando, & siccata tundunt. Ci. 4. Acad. Vera a falsis nullo discrimine separātur. Idem 1. Offi. Quod cogitatione magis a uirtute potest, quam re separari. Oui. 1. Amor. Ele. 4. Separor a domina, nocte iubente mea. Separatus, a, um, participium. Ci. 4. Tusc. Virtus ipsa per se sua sponte separata.

SEPELIBILIS, le, quod ſepeliri debet, aut poteſt. Plau. Ciſ. Facito, ut facias ſtultitiam ſepelibilem.

SEPELIO, ſepelis, p.e. ſepeliui, ſepultum, [*Sepelire, ſotterrare,*] θάπτω, quod uerbum a Sepio quidã deducũt, quia cadauer terra uel alio materiæ genere circũſepitur. Eſt autẽ Sepelire, humo iniecta cõ tegere, in ſepulcrũ inferre, tumulo mãdare mortuũ. Ci. 2. de Leg. Mortuũ in urbe ne ſepelito. Serui. Ci. li. 4. Vt in quo uellemus gymnaſio eũ ſepeliremus. Sepelire dolorẽ, per tranſlationẽ, eſt deponere, tegere. [*Coprire, occultare,*] Ci. 2. Tuſ. Sepeliendus dolor. Sepultus, ta, tum, Pli. li. 7. c. 54. Sepultus intelligitur quoquo modo conditus: humatus uero, humo cõtectus. Vir. 6. Aen. Occupat Aeneas aditũ cuſtode ſepulto. Sepultus, pro Sopitus. [*Pieno,*] Virgi. 3. Aen. Expletus dapibus, uinoq; ſepultus. Idem 2. Aen. Inuadunt urbem ſomno uinoq; ſepultam. Cic. pro Lege Man. Quod bellũ expectatione Pompeij attenuatum atque imminutũ eſt: aduentu ſublatum, & ſepultum. Sepultus ſum: ideſt, perij. Et plus eſt, quam nullus ſum, auctore Donato, in Phor. Ter. Ea qua filiã ſuſcepit, & eam clam educat. C. ſepultus ſum. De more Sepeliendi apud Romanos, Seruius in Vir.

SEPES, ſepis, fœminini generis, [*Siepe, ceſa, chiudenda,*] φραγμὸς, quæ obiecta introitum prohibet in agrum, aut hortum. Col. li. 10. Talis humus uel parietibus, uel ſepibus hirtis claudatur. Vir. 8. Ecl. Sepibus in noſtris paruã te roſcida mala (Dux ego ueſter erã) uidi cum matre legentem. Idem. 1. Geo. Riuos deducere nulla Religio uetuit, ſegeti prætendere ſepem.

SEPIA, æ, [*Sepa,*] σηπία, genus piſcis, atrũ cruorẽ, dũ ſe peti animaduertit, per aquam effundẽs, atq; ita piſcatoribus iter uelut præſepiens. Pli. li. 9. c. 29. Sepiarũ generis mares uarij & nigriores, conſtantiæq; maioris. Perſ. Sat. 3. Sepiam pro atramẽto ſcriptorio poſuit, reſpiciens nimirum ad piſcis eius ſanguinem, atramenti nigrorem referentem. Verba eius ſunt hæc: Tum querimur, craſſus calamo quod pendeat humor. Nigra quod infuſa uaneſcat ſepia lympha. Hinc Sepiola diminutiuum. Pla. in Caſ.

SEPIMENTUM, ti, [*Intermezzata,*] φράγμα, id dicitur, quo aliquid ſepitur. Var. li. 1. de re ruſt. ca. 14. Naturale ſepimentum, quod obſeri ſolet uirgultis. Cic. 1. de Leg. Hæc omnia quaſi ſepimento aliquo uallabit.

SEPIO, ſepis, ſepiui, ſepitum, uel ſepſi, ſeptũ, [*Circondare, intorniare,*] περιβάλλομαι, circũuallo, impedio, circũdo. Dictũ a ſepib. quæ obiectę, intercludũt iter. Ci. 2. de Na. De. Latent præterea utiliter, & excelſis undiq; partibus ſepiuntur. Idem ad Atti. li. 15. Vallo, & foſſa circundedi, ſex caſtellis caſtriſq; maximis ſepſi. Tacit. lib. 1. Acribus nanque cuſtodijs domum & uias ſepſerat Liuia. Virg. 1. Aen. At Venus obſcuro gradientes aere ſepſit. Septus, a, um, partic. Liu. 1. ab Vrb. Albana pubes inermis ab armatis ſepta. Vir. 1. Aen. Infert ſe, ſeptus nebula, mirabile dictu, Per medius. Conſepio, Circonſepio, Interſepio, ſuis locis.

SEPLASIA, forum Capuæ, in quo unguentarij negociabantur, cuius delicijs fractam fuiſſe Punicam ferociam, teſtatur Vale. Max. l. 9. Ci. contra Rull. Qui metus erat in Albana & Seplaſia?

SEPLASIARIUS, [*Laſciuo,*] pro unguẽtario, & effœminato. Lampridius in Heliogabalo: Pinxit ſe, ut cupedinarium, ut ſeplaſiariũ.

SEPONO, ponis, p.p. [*Metter da banda, ſeparare,*] ταμιεύω, ſeorſum pono, ſeparo. Cic. in Orat. Nullum ſibi ad eam rem tempus ſeponerent. Idem. 3. de Orato. Vt alius aliam ſibi partem, in qua elaboraret, ſeponeret. Hor. in Arte: Scimus inurbanum lepido ſeponere dicto. Quint. lib. 12. In conſilijs, quæ ratio ſuadendi eſt, ab honeſti quæſtione ſepoſita eſt, ideſt: diuiſa. Liu. l. 1. ab Vrb. Captiuã pecuniam in ædificationem eius templi ſepoſuit. Hinc Sepoſitus, qui in longinquis habitat finibus. Mart. lib. 1. Quæ tam ſepoſita eſt, quæ gens tam barbara Cæſar.

SEPS, ſepis, maſcu. gene. σὴψ, paruus ſerpens, ex cuius ictu membra percuſſa putreſcunt: a σήπω, uerbo Græco, quod eſt putrefacio. nam quicquid momorderit, reſoluitur in putredinem. Luc. lib. 9. Oſſaque diſſoluens cum corpore tabificus ſeps. Pli. l. 29. Lacerta, quam hi Sepa, alij Chalcidem uocant. Auſ. An. Libyæ ferale malum fit Romula uox ſeps.

SEPTA, ſeptorũ, [*Mandria, branco,*] δρύφακτα, generali uocabulo dicũtur omnia loca munita, & quodã ſepimẽto uallata: ut, Septa uillę, quibus uilla circũſepitur. Varr. l. 1. de re ru. c. 14. Nũc de ſeptis, quæ tutãdi fundi cauſa, aut partis fiãt, dicã. Hinc etiã pecorũ ſtabula, ut ſtabula ouilia, bubilia, caprilia, & id genus reliqua, ſepta nũcupãtur. Vir. 1. ecl. Quamuis multa meis exiret uictima ſeptis. cõtra Luca. Ouilia pro ſeptis poſuit. Et miſeræ maculauit ouilia Romæ. Inde in Martio campo loca incluſa tabulatis, in quibus ſtãs Pop. Ro. ſuffragia ferre conſueuerat, Septa dici meruerũt, ad ſimilitudinẽ ouiliũ. De quibus Mar. li. 9. In ſeptis Mamurra diu multũque uagatus. Var. l. 3. de re ruſt. appellat Septa, omnia quę habent incluſa animalia, quæ paſcuntur. Iureconſulti accipiunt Septa pro obicibus, & clauſtris, quibus utimur ad impetus fluuiorum coercendos. Vlp. de riuis. lege. 1.

SEPTANGULUS, ἑπτάγωνος, quod ſeptem angulos habet.

SEPTEM, [*Sette,*] ἑπτά, numerale nomen notæ ſignificationis, a Græco, ἑπτά, deductum ſpiritu aſpirato in s, mutato, & uocali ultima in em. Vir. 6. Aen. Septem diſcrimina uocum.

SEPTEMBER, [*Settembre*] μαιμακτηριών, σεπτέμβριος, mẽſis ſeptimus a Martio, a quo Romani olim annum ſuum auſpicabãtur. Aliquãdo ſumitur adiectiue. Hor. 1. epi. 17. Incolumen tibi me præſtant ſeptembribus horis.

SEPTEMFLUUS, a, um, ἑπτάῤῥοος, quod ſeptẽ alueis, riuis, aut fontib. fluit. Oui. 15. Met. Septemflua flumina Nili.

SEPTEMGEMINUS, ἑπταπλοῦς, quod ſeptem habet partes. Vir. 6. Aen. Et ſeptemgemini turbant trepida oſtia Nili.

SEPTEMPEDALIS, le, [*Lungo ſette piedi,*] ἑπταποδιαῖος, quod ſeptem pedes eſt longũ. Pla. in Cur. Statuam uult dare auream Solidam faciundam, quę ſiet Septempedalis.

SEPTEMPLEX, cis, ἑπταπλοῦς, quod in ſeptem partes diuiſum eſt. Vir. 12. Aen. Et clypei extremos ſeptẽplicis orbes. Oui. 2. Triſt. Solus ad ingreſſus miſſus ſeptemplicis Iſtri.

SEPTEMVIRALIS, le, ad ſeptemuiros pertinens. Liu. lib. 24. Vt proditio pro ſeptemuirali iudicio eſſet.

SEPTEMVIRATUS, tus, ſeptemuirorum dignitas. Ci. 1. Phil.

SEPTEMVIR, ri, magiſtratus nomen apud Romanos: a numero uirorum, qui eo magiſtratu fungebantur. Ci. 5. Phil. Iudicãdumq; nullos ſeptemuiros fuiſſe.

SEPTENARIUS, a, um, [*Numero di ſette,*] ut Septenarios uerſus. Ci. 1. Tuſ. Cum bonos ſeptenarios fundat ad tibiam.

SEPTEMDECIM, p.c. δεκαεπτά, indeclinabile, notæ ſignificationis. Ci. 1. Ver. In ſeptemdecim populis Siciliæ non eramus.

SEPTENUS, na, num, [*Sette,*] ſeptem. Ci. 4. Ver. Pueri annorum ſeptenum denum ſenatorium nomẽ nundinati ſunt. Vir. 5. Aen. Septẽ gyros, ſeptena uolumina traxit. Prop. li. 2. Ele. 17. Non quia ſeptenas noctes ſeiuncta cubaris.

SEPTIES, aduer. [*Sette uolte,*] ἑπτάκις, ſeptem uicibus. Ci. 2. Phil. Vbi eſt ſepties millies ſeſtertium, quod in tabulis patebat.

SEPTIFARIAM, [*A ſette modi,*] ſeptem modis. Satira de Verb. antiq. Inuenimus ſeptifariam diuiſum. Nonius.

SEPTIMUM, aduer. [*La ſettima uolta,*] ut ſeptimũ conſul. Ci. 3. de Na. Deo. Marius ſeptimum conſul domi ſuæ ſenex eſt mortuus.

SEPTIMUS, ma, mum, [*Settimo,*] ἕβδομος, unus ex ſeptem. Pli. li. 7. ca. 52. In ſeptimum, & quinquageſimum atque centeſimum uitę duraret annum. Pla. Pſe. Aedes eſſe ſeptimas a porta.

SEPTINGENARIUS, a, um, quod ſeptingentorum numerum complectitur: ut, Septingenarius grex. Var. 2. de re ru. ca. 10.

SEPTINGENTESIMUS, ma mum, ἑπτακοσιοστὸς, ultimus, ſiue unus ex Septingentis. Liu. 1. in Proœ. Res eſt immenſi operis, ut quæ ſupra ſeptingenteſimum annum repetatur.

SEPTINGENTI, ſeptingentæ, ſeptingenta, pluraliter tantum ἑπτακόσιοι, Pli. li. 35. c. 2. Nominibus ſeptingentorum illuſtrium. Liu. lib. 23. Firmandi ſeptingentorum militum præſidio.

SEPTENNIS, & hoc ne [*Di ſette anni,*] ἑπταετής, ſeptem annorum: pro quo legitur & ſeptuennis. Plau. in Men. Pueri ſeptuennes.

SEPTENTRIONES, ἄρκτος, ſunt ſeptem ſtellæ, ex quibus quaſi iuncti Triones figurantur. Scribit Varro, Triones ruſticorum uocabulo boues uocari, quaſi teriones, hoc eſt arandæ terræ ac colendæ idoneos. Alij triones a ſito dictos malunt, quoniam ita ſitæ ſunt, ut ternę quæque ſtellæ proximæ inter ſe trigonon, ideſt, triquetrã figuram conſtituant, quam recentiores uocant triangulum. Hoc ſydus a figura, quia ſimile plauſtro uidetur, antiqui Græcorum ἅμαξαν, ideſt, plauſtrum dixerunt: noſtri a bobus iunctis Septentriones appellarunt. ab his etiam uentus ſpirat, qui Auſtro obiectus eſt: & Latine Septentrio, & Septentrionarius, Græce uero qui ab Arcto flat, Aparctias appellatur. Ci. ad Att. li. 9. Ex ea die fuere Septentriones uenti.

SEPTICOLLIS, ἑπτάλοφος, urbis Romæ epitheton, a ſeptem collium numero, quorum nomina erant, Capitolinus, Palatinus, Quirinalis, Auentinus, Cælius, Viminalis, Exquilinus.

SEPTICUS, a, um, putrefactiuus, ἀπὸ τοῦ σήπειν, putreſcere. Pli. li. 28. c. 9. Sanguis eorum ſepticam uim habet.

SEPTUAGENUS, na, num, diſtributiuus numerus. Pli. li. 26. ca. 10. Septuageno coitu durare libidinem contactu herbæ cuiuſdam.

SEPTUAGINTA, [*Settanta,*] ἑβδομήκοντα, decies ſeptem. Ci. 5. Ver.

SEPTUNCIALIS, le, ἑπτουγκιαῖος, quod eſt unciarum, ſeu partium ſeptem, ut Septuncialis ſatio, qua ſeritur ſemiiugerum, & duodecima iugeri pars. Col. li. 2. ca. 19.

SEPTUNX, cis, [*Sette oncie,*] ἑπτούγγιον, menſura, uel pondus ſeptem unciarum, hoc eſt, aſſis partes ſeptem. Vnde & in agri menſuris Septunx dicitur, qui continet ſemiiugerum, & iugeri partem duodecimam. Colum. libro. 5. cap. 1. Pars dimidia & una duodecima, pedes ſexdecim millia, & octingentos: hoc eſt, ſeptunx in quo ſunt ſcrupula CLXVIII. Accipitur etiam Septunx pro ſeptem cyathis uini. Solebant enim ueteres, quando ſe paulo liberius

rius inuitabant, tot uini cyathos ebibere, quot erant litteræ in amaſiorum amicarumve nominibus: ſingulosque cyathos appellabant uncias. Martia.lib.8.Si dubia eſt ſeptunce trahatur ſi fallit amantem: Vt iugulem curas, nomen utrumque bibam. Idem lib.1. Nęuia ſex cyathis, ſeptem Iuſtina bibatur, Quinque Lycas, Lyde quatuor, Ida tribus.

SEPTVOSE, [*Oſcuramente,*] a ſepio, i. obſcure. Lin. in Antiopa: Ita ſeptuoſe dictio abs te datur quod conſecutam agris ſapiens ægre contulit. Nonius.

SEPVLCRALIS, crale, ἐπιτάφιος, quod ad ſepulcrum pertinet. Oui. 8.Met. Ante ſepulcrales infelix aſtitit aras.

SEPVLCRETVM, ti, pen. prod. locus ubi ſepulcrorum eſt frequentia. Catull. Epigr.55. Quam in ſepulcretis uidiſtis ipſo carpere è rogo cœnam.

SEPVLCRVM, pulcri, [*Sepolcro, ſepoltura, auello,*] τάφος, locus in quo corpus, oſſa ue hominis ſepulta ſunt: a ſepeliendo dictum, ſicut Simulacrum a ſimulando, & Lauacrum a lauando. Vnde etiam ars exigit, ut ſine aſpiratione ſcribatur. Conſuetudo (ut inquit Gellius) obtinuit, ut negetioris ſoni cauſa aſpirationem recipiat. Vir. 1.Geo. Grādiaque effoſsis mirabitur oſſa ſepulcris. Idem.3.Aen. Animamq; ſepulcro condimus. Ci. pro Arch. Ennius in ſepulcro Scipionum putatur eſſe conſtitutus. Idem de Sen. Nec ſepulcra legens uereor, ne perdam memoriā. Oui.9.Met. Ne ue morere meo ſubſcribi cauſa ſepulcro. Hor.1.Ser. Sat.9. Poſt magna latere ſepulcra. Sepulcri autem appellatione, omnis ſepulturę locus continetur, ut ait Vlp. de Sepul. uiol. l. Prætor ait.

SEPVLTVRA, ræ, [*Sepoltura,*] quandoque pro ipſo ſepulcro dicitur, τάφος, Sulp. ad Cic. li.4. Ab Athenienſibus, locum ſepulturæ intra urbem ut darent, impetrare non potui. Quandoque pro funeratione atque ipſo ſepeliendi actu. [*Eſſequie*] Plin. Poſt ſepulturā aliç manium ambages ſunt. Ci.1. Tul. Aliquid etiam de humatione & ſepultura dicendum.

SEPVLTVS, [*Sepolto, ſepellito, ſotterrato,*] ταφείς, partic. a Sepelio: cuius ſignificationem uide ſupra in ſuo uerbo. Ci. in Cati. Cerno animo ſepultam patriam.

SEQVANA, pen. cor. σηκουανά, fluuius Galliæ, Belgas a Celtis diuidens, qui Sequanis populis, apud quos oritur, nomen creditur feciſſe. Pli. li.4.ca.17.

SEQVANI, p.c. σηκουανοί, Steph. populi ſunt Galliæ, Hęduis, Lingonibus, & Heluetijs finitimi a Sequana fluuio, qui apud eos oritur, nomē ſortiti. Horum loca Hodie tenent Burgundiones, gens origine Germanica, quemadmodum & Frāci, qui traiecto Rheno in Galliam irruperunt, pulſisq; prioribus incolis, ſedes eorum inuaſerunt. Hinc Sequanus, a, um. Luc. li.1.

SEQVANICVS, a, um, Mart. li.13.

SEQVAX, cis, [*Seguace,*] ὁ ἀκολουθητικός, facilis ſiue aptus ad ſequendū quocunque trahatur: ut, Lanę ſequaces, quę uentis manum ſequūtur. Mart. li.13. Niliacum ridebis olus, lanaſq; ſequaces. Cornuū natura ſequax, id eſt, flexilis, & ductilis, [*Pieghevole,*] Pli. li.11.c.37. Adeo ſequax natura eſt, ut in ipſis uiuentium corporibus feruēti cera flectātur. Aliquādo ſignificat id, quod ſe ſpargēdo dilatat. Perſ. in Proœ. Quorū imagines lambunt Hederę ſequaces. Sequacē uero materiā, [*Facile,*] dixit Pli. li.11.c.2. pro tractabili, & facili. Idem Bitumen ſequax [*Tenace,*] dixit li.7.cap.15. id eſt, lētū, & quod attractū digitos ſequitur, picis uel uiſci more. Sequaces capræ, hoc eſt, aliæ aliam ſequētes. Vir.2.Geo. Capræq; ſequaces Illudunt. Aliquando idē eſt quod ſectator, [*Partigiano,*] Sen. Ceteriq; Ariſtippi ſequaces.

SEQVELA, æ, p.p. ἀκολουθία, ipſe ſequendi actus.

SEQVESTER, ſtri, ſtre, & hic & hęc Sequeſtris, & hoc ſtre, Sequeſter, ra, rū, [*Sequeſtrato, intromeſſo,*] μεσεγγυητής, μεσέγγυος, apud quem plures rē aliquā, de qua cōtrouerſia eſt, depoſuerint, ut inquit Modeſtinus de Verbor. ſignificat. Dictus (ut docet Gell. li.20.ca.10.) quod eius, qui electus ſit, utraq; pars fidē ſequatur. Eſt enim medius inter duos altercantes, apud quē aliquid ſeponitur. Quapropter Vir. li.11. Pacē ſequeſtrā, inducias appellauit, qđ mediæ ſint inter bellum præteritum, & futurum. Bis ſenos (inquit) pepigere dies, & pace ſequeſtra Per ſiluas Teucri, miſtiq; impune Latini Errauere iugis. Sequeſter (inquit Aſconius) apud quē pecunia deponitur. Tribuum quoque corrumpendarum conductor, Sequeſter dicebatur. Sequeſtri, uerbo, Oratores pro ijs interpretibus utūtur, qui iudicijs corrūpendis, aut eiuſmodi maleficijs ſuſpiciēdis operam ſuam locant. Ci.2. Ver. Moneo, prædico, ante denuncio, qui ſequeſtres, aut interpretes corrūpendi iudicij ſolent eſſe, abſtineant in hoc iudicio. Sequeſter apud Quint. eſt, qui a litigatore doctus, docet patronum, li.12.ca.8.

SEQVESTRO, [*Sequeſtrare,*] aduer. id eſt, apud ſequeſtrē: ut, Pecuniam ſequeſtro deponere, hoc eſt, in manibus ſequeſtris, donec ſētētia deciſum fuerit, cuius eſſe debeat. Sequeſtro ſe ponere, dixit Cato, pro ſeſe ſeparare ab eo, cum quo antea fueris coniunctus. Nolite (inquit) per Deum immortalem uos ſequeſtro ponere.

SEQVOR, eris, cutus, [*Seguire, ſeguitare,*] ἕπομαι, a Seco fit, & eſt uerbum commune ſecundum Priſcianū. Plau. in Amph. Sequere hac igitur me. Ter. And. Funus interim Procedit, ſequimur. Ci.1.Off. Neque attinet quicquam ſequi, quod aſſequi non queas. Virg.1. Aen. Hos tota armenta ſequuntur A tergo. Sequi amicum, eſt facere quod amico placet. [*Compiacere,*] Ci. de Ami. Ne quis coacſum putet, amicum bellum patriæ inferentem ſequi. Sequi conſuetudinem, eſt facere ſecundum conſuetudinem. Plin. epi.30. Tu ergo quam conſuetudinem ſequeris? Sequi fidem alicuius populi, aut principis, eſt illi fidelem eſſe, fidem ſeruare, non diſcedere a fide. [*Eſſer fidele,*] Ci.2. de Diu. Quòd fidē ſecutus amicitiamq; Po. Ro. functus ſit officio. Sequi ſuam fortunā, eſt ſucceſſu, & occaſione fortunæ uti. Sequi naturam ducem, facere, quemadmodū natura nos inclinat. Sequi uerbum aliquod, eſt ſummæ dictionis cuti inſiſtere, omiſſa interim ſentētia. Huius compoſita ſunt, Aſſequor, Conſequor, Exequor, Inſequor, Obſequor, Perſequor, Subſequor, Pediſequus, & Pediſequa: de quibus ſuis locis.

SECVTOR, cutoris, [*Seguitatore,*] ὁ ἀκολουθῶν, qui præeuntem ſequitur. Secutores item inter gladiatores dicuntur, qui aduerſus retiarios pugnabant, alio nomine Mirmillones dicti. Vtitur hac uoce Ci. ad Att. li.7. & Sue. in Calig.

SERA, æ, [*Chiauatura, chiuſura, toppa,*] ὁ μοχλός, per ſimplex r, inſtrumētum eſt, quo clauduntur oſtia. Iuu. Sat.6. Adde ſeram, cohibe. Oui.1.Am. Eleg.6. Tempora noctis eunt, excute poſte ſeram. Dictæ Seræ, teſte Feſto, quod foribus admotæ opponuntur, defixæ poſtibus, quemadmodum ea, quæ terræ inſeruntur. Var. lib.3. de Ling. Lat. a ſarrire deriuat, quod eſt aperire.

SERAPHIM, uox eſt hebraica, pluralis numeri, idem ſignificās quod igniti, candentes: a uerbo ſaraph, ſuccendo, uro, exuro, comburo. Numeri.21. Miſit dominus in populum hānechaſim haſeraphim id eſt, ignitos ſerpētes. Significat & certum ordinem angelorum cæleſtis hierarchiæ: eſtque generis tam maſculini, quam neutri. Eſaiæ.6. Seraphim ſtabant ſubter illud. ibidem: Et uolauit ad me unus de ſeraphim. Diuus Hieronymus ad Furiam: Hæc ſunt duo ſeraphim ter glorificantia trinitatem.

SERAPIS, pis, uel Serapidis, ſecunda ſyllaba indifferente, σάραπις, deus Aegyptiorum, qui Apis & Oſiris dicitur. Mart. li.9. Vincebant, nec quæ turba Serapin amat. Vide de h.c plura in dictionibus, Apis, & Oſiris.

SERENITAS, tatis, [*Serenità,*] αἰθρία, εὐδία, puritas, & tranquillitas aeris. Pli. l.10.c.67. Salamandra animal lacerti figura, ſtellatum, nunquam niſi magnis proueniens imbribus, & ſerenitate deficiens. Ci.2 de Diu. Cum ſerenitas, olim perturbatio cæli. Liu. li. 26. Mira ſerenitas cum tranquillitate oriebatur.

SERENO, nas, [*Raſſerenare,*] αἰθριάω, clarifico, tranquillo. Vergil.1. Aen. Vultu quo cælum, tempeſtateſque ſerenat. Pli. li.2 c 6 Nobila humani animi ſerenat. Serenatus Phœbus, Sil. li.5.

SERENVS, rena, renum, pe. pr. [*Sereno, tranquillo ſenza nube,*] εὔδιος, αἴθριος, ſignificat tranquillum, ſine nubibus, ſine imbre: a ſerēdo, ut quidam uolūt, quod id maxime tempus ſationi aptum ſit. Vir.6. Aen. Vbi apes æſtate ſerena Floribus inſidūt uarijs. Ad Heren. li. 4. [*Felice,*] Falſi amici ſereno uitæ tempore præſto ſunt. Mart. li.1. Cælo perfruitur ſereniore. Serena frons, per tranſlationē ponitur pro læta. [*Allegro,*] Idem li.2. Sic me fronte legat dominus Fauſtine ſerena. Serenus color, lucidus. Pli. li.9.c.35. Serenum colorem margaritæ pro claritate matutina contrahunt. Serenum ſubſtantiue, idem quod ſerenitas, [*Serenità.*] Vir.1.Geo. Nec minus ex imbri ſoles, & aperta ſerena Proſpicere. Sereno caſus ablatiui, pro ſereno tempore; cui opponitur Nubilo. Pli. l.11.c.24. Aranei ſereno non texunt. nubilo texunt. Quandoque ponitur Serenus, pro ſicco: [*Secco*] quod & Nonius annotauit. Vir.1.Geo. Vnde ſerenas Ventus agat nubes, id eſt, ſiccas, quas alibi arida nubila appellauit: Atque arida nubila differt.

SERES, σῆρες, populi Scythiæ Aſiaticæ a Sera urbe, ſic dicti, apud quos arbores ſunt, quæ non ſolum folia, ſed lanam quoque proferunt tenuiſsimam. nam ex earum frondibus caniciem depectunt aqua perfuſam, ex quo uellere ueſtimenta conficiunt, quæ Serica nuncupantur. Virg 2.Geo. Velleraque ut folijs depectant tenuia Seres. De his Marcellinus lib. ſuæ hiſtoriæ 23. Huius nominis nominatiuus ſingularis eſt Ser, σήρ. Sidonius. Aſſyrius gemmas, Ser uellera, tura Sabæus. Auſonius. Iam pelago uolitat mercatur ueſtificus Ser. Quin. & uermiculus quidam ſericum texens (ut auctor eſt Pauſ.) Ser, σήρ, appellatur.

SERESCO, ſis, [*Seccarſi, ſerenarſi, farſi ſera,*] ξηραίνομαι, ſiccus fio, quaſi ſereneſco, & ſerenus fio, qm ſerenitas ſicca eſt. Lucr. li.1. Candēti Sole ſēreſcunt. Aliqñ Sereſcere, eſt in ſerum abire. Pli. l.11.c.41.

SERIA, orum, [*Coſe da da uero, graui, importāti,*] σπουδαῖα, res graues, ſeuera, & minime iocoſæ. Mar. Seria forſan amat. Oui.5.Faſ. Nulla coronata peraguntur ſeria fronte. Hor.1.Ser. Sat.1. Sed tamē amoto quæramus ſeria ludo. Quoties oia noſtra cū aliquo cōmunicamus, cum eo ioca ſeriaq; conferre dicimur. Cic.1. de Fin. Qui cum io-

ea & seria, ut dicitur, qui cum arcana, qui cum occulta omnia.

SERIA, riæ, πίθος, uas uinarium fictile, oblongum. Liu. l. 14. Et in uico Istrico fontem sub terra tanta ui aquarum fluxisse, ut serias, doliaque prouoluta, uelut impetus torrentis tulerit. Teré. Heau. Releui dolia omnia, omnes serias. Pers. Saty. 4. Et ô si Sub rastro crepet argenti mihi seria dextro Hercule. Colum. l. 12. ca. 18. Seriæ, cæteraque uasa ante quadragesimum uindemiæ diem picáda sunt. Seriæ oleariæ. Var. 3. de re rust. ca. 2. Nihilo magis torcular uasa uindemiatoria, aut serias olearias, aut traperas. Est item Seria, Hispaniæ ulterioris urbs, in tractu Celtico, alio nomine Fama Iulia dicta. Pli. li. 3. ca. 1.

SERICARIVS TEXTOR, [Tessitore di panni di seta,] σηρικοπλόκος, qui uestes sericas texit. Iulius Firmicus li. 8. Matheseos, refert, sericarium textorem nasci, qui habuerit horoscopum in uigesima octaua parte Arietis.

SERICATVS, [Vestito di seta,] σηρικοφόρος, indutus serico. Sue. in Cali.

SERICVS, ca, cum, [Di seta,] σηρικὸς, quod ex serico confectum est. Est autem Sericum, lanæ pretiosissimæ genus, quod apud Seras Scythiæ Asiaticæ: aut (ut alij malunt) Indiæ populos ex arborum frondibus dicitur depecti. Quanquam non desunt, qui uermiculi lanificium esse putent, qui gentis illius lingua Ser, σὴρ, appelletur. Quam sententiam ne Iulius quidem Pollux dissimulauit, sic scribens Onomastici sui libro 7. Ἔστι δὲ καὶ τοὺς σῆρας ἀπὸ τοιούτων ἑτέρων ζώων ἀθροίζειν φασὶ τὰ ὑφάσματα. Priorem opinionem sequitur Vir. 2. Geor. Velleraq; ut folijs depectant mollia Seres. Hinc Serica uestimenta dicta sunt, quæ ex serico conficiebantur. Vlp. l. Vestis, de Auro & argento legato: Vestimentorum sunt omnia lanea lineaque uel serica, uel bombycina, quæ induendi, præcingendi, iniijciendi, incubandiue causa parata sunt. Pli. li. 21. c. 3. Lautissimum habetur è nardi folijs eas dari, aut uelle serica. Puluilli serici. Hora. Epod. 8. Quid? quòd libelli Stoici inter sericos Iacere puluillos amant? Pallia serica apud Stat. 2. Syl. 4. Legimus & Serica absolute pro uestibus sericis, Mar. li. 6. Nó aliter déces, quá serica, nocte reponis. Serici olim tanta erat caritas, ut auro rependeretur: ut est uidere apud Flauium Vopiscum in Aureliano, ubi sic habet: Vestem sericam neque ipse in uestiario suo habuit, neque alteri utendam dedit.

SERIES, seriei, [Ordine,] τάξις, ordo, & quasi quædam rerum continuata progressio. A serendo: idest, ordinando dicta: ut Series orationis: idest, contextus. Quin. Quod non, nisi in contextu orationis, serieq; contingit. Ci. 1. de Diui. Fatum id appello, quod Græci εἱμαρμένην, idest ordinem seriemq; causarum. Idem. 1. de Nat. De Admirabilis quædam continuatio, seriesq; rerum. Vir. 1. Ae. Series longissima rerum. Oui. 15. Meta. Seriemq; euoluere fati. Val. Max. Quis compos mentis, domesticæ, peregrinæq; historię seriem, felici superiorum stylo conditam, uel præstantiore facundia traditurum se sperauerit?

SERILIA, inquit Festus, Verrius appellari putat Istrica nauigia, Liburnica, quæ lino ac sparto condensantur, a conserendo, hoc est, contexendo dicta, a Verrio tamen uidetur dissentire Festus.

SERIO, [Da douero,] σπουδαίως, uere, non iocose. Plau. in Amph. Dic mihi uerum serio. Ter. in Eun. Misit orare, ut uenirem, serio.

SERIOLA, Seriolæ, πιθίδιον, doliolum fictile, in quo uinum solet asseruari. Pers. Sat. 4. Seriolæ ueterem metuens deradere limum.

SERIVS, a, um, [Da douero, graue, importante,] σπουδαῖος, graue, & minime iocosum. Ter. in Eun. Rem seriam uelle agere mecum. Cic. 1. Offi. Ludo & ioco uti licet tum, cum grauibus, serijsq; rebus satis fecerimus. Quin. li. 6. c. 4. Dictorum urbanorum alia seria, alia iocosa, alia media. Serium (inquit Nonius) id est, triste, & quasi sine risu, uel sine ridiculo.

SERMO, onis, [Sermone, parlare, fauellare, parlamento, ragionare, ragionamento, loquela,] λόγος, ὁμιλία, locutio, uerba, colloquium, mentio. Ci. 1. Off. Sermone uti debemus, qui notus est nobis, ne, ut quidá Græca uerba inculcantes, iure optimo rideamur. Dictum autem putant Sermonem a uerbis serendis, hoc est, conserendis, siue connectendis. Seruius. Sermo est consertio orationis, & contabulatio duorú, uel plurium. Vir. 1. Aen. Amissos longo socios sermone requirunt. Idem. 4. Geo. His medium dictis sermonem abrumpit. Tractare aliquid Græco, uel Latino Sermone. Ci. l. 1. de Fin. Quę summis ingenijs, exquisitaq; doctrina philosophi Græco sermone tractauissent. Instituere sermoné cum aliquo, est cú illo uerba facere, uel incipere colloqui, [Parlare con uno,] Ci. de Ora. Cú mihi sermo cum hoc ipso Crasso esset de re institutus. Dissipare sermonem, [Dirsi] est euulgare, & dispergere. Ci. pro Flacco, Sermo est tota Asia dissipatus. Ordiri sermoné: idest, excogitare, comminisci. Idem de Ora. Crassus princeps eius sermonis ordiendi fuit. Habere sermoné, est uerba facere. Ci. de Sen. Cyrus in eo sermone quem moriens habuit. Tribuere alicui sermonem, est inducere eum loquentem. Idem de Sen. Omnem sermonem tribuimus Catoni seni. Incidere in sermonem alicuius, idem de Amic. Cóferre sermoné cum aliquo: hoc est, cum altero colloqui. [Ragionare con uno,] Cice. 2. de Inuent. Sermo capite carens, & pede. & hoc est, cuius neque initium facile fuerit inuenire, neque exitú. Diminutiuum est, Sermunculus. Plin. epist. 103. Ut sermunculis etiam, & fabellis ducantur. Cic. ad Att. li. 13. Sermunculum omnem aut restrinxerit, aut sedarit. Idem pro Deiotaro: Ex urbanis maleuolorum sermunculis collecta.

SERMOCINOR, aris, p. c. [Parlare,] ὁμιλέω, sermonem facio, loquor. Pli. lib. 10. Super omnia humanas uoces reddunt psittaci, & quidem sermocinantes. Ci. 2. de Inuent. Et quibus in rebus homines in consuetudine scribendi, aut sermocinandi eo uerbo uti soleant, considerabitur. Idem. 3. Ver. Respondit illa, ut meretrix, se cum illo diligenter sermocinaturam. Sermocinatrix, cis. [Fauellatrice,] Quint. libro. 3. cap. 4. Quam sane permittamus dicere sermocinatricem.

SERO, ras, [Serrare, chiudere,] κλείω, claudo. Col. l. 6. Femina serari, & interdum iuuari solét. Hinc Obsero, occludo. Ter. in Eun. Obsera ostium intus. Et Resero, aperio. [Aprire,] Vir. 7. Aen. Reserat stridentia limina consul.

SERO, seris, seui, satú, [Seminare, piantare, generare,] σπείρω, significat semino. Cęs. Bel. Gal. Frumenta non serunt: sed lacte, & carnibus uiuunt. Aliquando significat planto. Ci. 1. Tus. Serit arbores, quę alteri sæculo prosint. Col. l. 3. c. 20. si unum genus seuerimus. Per translationem Serere, quádoq; capitur pro generare. [Generare,] Vnde Satus: idest, generatus. Virg. 7. Aen. Satus Hercule pulchro Pulcher Auentinus. Per translationé quoque dicimus Serere bella, & Serere certamina: idest, mouere lites, & pugnas. [Mouer guerra,] Idem li. 27. Annibal turmatim per equites peditumq; iaculatores leuia certamina serens casú uniuersæ pugnæ nó necessariú ducebat. Liu. 2. ab Vrb. Cú patrib. serere certamina. Serere bella, ex bellis, est bello uno extincto, alterú aggredi. Liu. li. 21. Incusabat bella ex bellis seri. Hinc Sator, uerbale, [Seminatore,] qui serit, aut plantat. Col. li. 3. c. 15. Pli. li. 5. c. 1. Hesiod. negauit satoré oleæ fructú ex ea percepisse quenquá. Sator cælestiú. [Padre, creatore,] Cic. 2. Tusc. idest, creator, genitor. Hinc Satorius, ria, um, adiectiuum, quod ad satorem pertinet. Col. li. 2. ca. 9. Satio, onis, [Seminatione,] idem quod satus. Cicero de Vniuer. Post eam sationé dijs iunioribus permisit. Idem. 5. Verr. Si tempus sationis prætereiisset. Vir. 2. Geo. Optima uinetis satio est. Assero, Circúsero, Cósero, Desero, Dissero, Exero, Intersero, Insero, Obsero, Resero, & Subsero, quę habent p. c. de quibus suis locis. Fuit etiam antiquis in usu Sero, serui, sertum: a quo manserunt Assero, rui, assertum, Consero, rui, sertum, aliaq; complura.

SERO, [Tardamente, tardi, di sera,] ὀψέ, aduerbium significás tarde. Ci. de Cla. Ora. Eloquentia sero prodijt in lucem. Aliquando significat uespere, hoc est, post occasú: atque hæc est eius uera significatio, inquit Valla. li. 4. Cic. Att. Consul uenit sero. Aliquádo post tempus: quæ significatio tracta est ex superiori. Quod enim post Solis lucem est, id uere post tempus dici potest. Oui. 1. de Remed. Principijs obsta, sero medicina paratur. Auctor ad Heré. l. 1. Sero, atq; acto negocio uenisti. Sic & Ci. cú accusator Milonis idétidé interrogaret, quo tépore Clodius esset occisus, Sero, respódit, ludés nimirú in uocis ambiguitate. Ná cú illud uideretur dicere, uesperi Clodiú fuisse occisú, illud potius uoluit significare, serius, quá oportuerit, fuisse interemptú. Hinc Serius, comparatiuum, id est, tardius. Ci. in Cati. Hoc serius a me factum est. Et Serissime. Plin. li. 15. ca. 17. Tarentina serissime legi.

SEROTINVS, na, num, p. c. [Di sera, tardi,] ὄψιμος, a Sero, pro uespere fiunt, Hora Serotina, Tépus serotinú. Nonnúquá etiá a Sero, pro tarde. ut, Poma serotina, quæ post legitimú tépus, uel tardius cęteris maturescunt. Col. li. 3. Locis frigidis, & autumni temporibus aquosis, præcoces serito: locis hybernis serotinas serito.

SERPENS, tis, modo part. [Serpente,] ἕρπων, quod lógius, ac latius serpit, & diuagatur. Ci. de Sen. Vitis, quá serpenté multiplici lapsu, erratico, ferro amputans coercet ars agricolarú. Modo nomé tá masculini, quá fœminini generis generale est ad omnia quæ serpút citra usú pedú, uel quæ tá exiguos habét pedes, ut repere potius quá pedib. incedere uideátur. Pli. li. 8. c. 23. Nec pedib. pauendas tátú serpétes, sed & missili uolare torméto. Vir. 1. Ge. Ille malú uirus serpétib. addidit atris. Oui. 3. Met. Lógo caput extulit antro Cæruleus serpés, horrédaq; sibila misit. Serpétia secla ferarú, pro serpentú genere. Lucr. li. 6. Naribus alipedes ut cerui sæpe putátur. Ducere e latebris serpentia secla ferarú. Hinc Serpentinus, na, num, ἑρπηστὸς, ut, Vox serpentina. Serpentiger, ra, rú, Ouid. 4. Trist. Ele. 6. Sphyngaq; & Harpyas, serpentigerosq; Gigantes. Serpentigenę, ex serpentibus nati. Oui. 7. Met. Vos serpentigenis in se fera bella dedistis.

SERPERASTRA, Varro uocat instrumenta, quæ geniculis puerorú ambulare discentium alligátur, ne uarij fiant, aut compernes. Dicta a serpendo: serpunt enim magis pueri quam gradiuntur.

SERPYLLVM, [Serpillo, sermolline,] ἕρπυλλον, herbæ nomen multis notæ, παρὰ τὸ ἕρπειν, hoc est, a serpendo dictum, mutatione aspirationis

rationis in s, litterã. Habet enim ramusculos tenues humi serpẽtes,& quacunque terram attigerint,radicem agentes,& sese propagantes. Officinæ etiam hodie Latinum nomen retinent. Vulgus Gallorum Serpoletum appellat. Virg.2.Eclog. Allia serpyllumque herbas contundit olentes.

SERPO,pis,psi,ptum, [*Rampegare,andar serpendo,*] ἕρπω, repo, uentre ingredior,more serpentis incedo. Ci.5.de Finib. Deinde suo quæque appetitu mouẽtur:serpere anguiculos,nare anaticulas,euolare merulas,cornibus uti uidemus boues,uespas aculeis.suam denique cuique naturam esse ad uiuendum ducem. Pli.l.9.c.13. Pinnis,quibus mari utuntur, humi quoque uice pedũ serpunt.Ouid.3.de Pon.ele.3.Liuor iners uitium,mores non exit in altos:Vtq; latens ima uipera serpit humo.Serpere quoque dicuntur Plantæ, quæ cum ob caulis infirmitatem stare non possint,humi procumbunt.Pl.l.21.c.16.Aculeatarum caules aliquarum per terram serpunt,ut eius quam coronopum uocant.Vir.8.eclo. Atque hanc sine tempora circum Inter uictrices hederam tibi serpere lauros. Serpere item humi dicuntur scriptores, qui nimis humili utũtur genere dicendi.Hora.de Arte:Serpit humi, tutus nimium, timidusque procellæ. Transfertur & ad inanimata , ut idem sit quod spargi,crescere, seu dilatari.[*Crescere,*] Ci.in Lælio : Serpit enim nescio quomodo per omnium uitas amicitia.Idẽ pro Rab. Posthumo : Serpet hoc malum, mihi credite,longius, quam putatis. Cõposita sunt,Inserpo, & Proserpo:de quibus egimus suis locis.

SERPVLA, æ, a, ueteribus dicebatur , quam nos serpentem dicimus. Festus.

SERRA, æ, [*Sera,sega,*] πρίων,per duplex r,instrumentum dentatum, quo ligna & lapides secantur:a Dædalo primum inuentum, teste Pli.li.56.Col.l.5.Vno ictu arborem præcidi: si minus serra desecari.Mar. Et pingues tunicas serra secare potest. Est & genus piscis marini,apud Pli.li.32.c.11.

SERRATVS,ta,tum,[*Simile a sega,*] πριονοειδής,quod serræ in modum est denticulatum,unde Serrati dentes dicuntur, qui ad similitudinem dentium serræ pectinatim sunt stipati. Pli.l.11.cap.37.Dentium tria genera,serrati,aut continui, aut exerti. Serrati pectinatim coeuntes ne contrario occursu atterantur, ut serpentibus,piscibus,canibus:Continui,ut homini,equo.Exerti,ut apro,elephãto. Serrati item nummi quidam dicebantur apud Romanos , ab impressa serræ nota. Tacitus de Moribus Germanorum.

SERTA,orum,[*Ghirlanda,*] στεφάνια, corollæ ex herbarum frondibus floribusque consertæ,hoc est connexę,unde & nomen acceperũt. Vir.l.1.Aen. Sertisque recentibus halant.

SERTVS,a,um, [*Ghirlandato,*] συμπεπλεγμένος , idem quod consertus,uel compositus.Lucan.lib.10.Accipiunt sertas nardo florente coronas,Et nunquam fugiente rosa.

SERVA,æ,[*Serua,massara,ancilla,*] δούλη,id est,ancilla,quę seruitutem seruit:cui opponitur Libera.Vir.5.Aen. Olli serua datur operum haud ignara Mineruæ.

SERVIA,uiæ,στεφανωτὶς ἔφανος, sertum quod ex floribus fiebat . Plin. lib.21.cap.2.

SERVILIS,le,[*Seruile,da seruo,*] δουλικὸς,quod seruorum est, uel quod ad seruos pertinet,ut,seruilis conditio,& seruile officiũ. Indoles seruilis.Liui.1. ab Vrb. Comparando eorum ætatem & ipsam minime seruilem indolem,tetigerat animũ memoria nepotum. Iugum seruile.Ci.1.Philip. patriæ liberatores urbe carebant ea,cuius a ceruicibus iugum seruile deiecerant . Hinc Seruiliter,aduerbium,[*Da seruo,*] seruorum more . Cic. 2. Tusc. Ne quid seruiliter muliebriterve faciamus.

SERVILIORVM, illustris Romæ familia fuit:ex qua ortum traxit P. ille Seruilius,uir triumphalis, qui a deuictis Isauris, Asiæ populis, Isaurici cognomen accepit:de quo uide Stra. l.14.Item P.Seruilius Rullus qui primus Romæ solidum aprum in conuiuio apposuit,teste Pl.l.8.ca.51.Huius filius fuit Seruilius ille Rullus,legis Agrariæ promulgator,quam Cicero in Consulatu suo subuertit:cuius meminit idem Pli.loco iam citato.

SERVIO,uis,uiui,uitum,[*Seruire,*] in seruitute sum, domino ministerium exhibeo.Plaut. in Menæ. Propterea heri imperiũ exequor bene,& Sedulo seruio.Proper.l.3.ele.24.Quinque tibi potui seruire fideliter annos.Oui.2. Amor. Ele.17.Si quis erit , qui turpe putet seruire puellę,&c.Interdum idem quod obtẽperare,seu morẽ gerere.[*Vbidire,*] Ci.in Catil.Qui aliorum amori flagitiosissime seruiebat.Seruire rei,est rei augendę incumbere.Teren.Hecyra,Rus habitatum abij,concedens uobis, & rei seruiens. Cice.pro Sex.Roscio.Rei familiari maxime seruire,& in prędijs operę plurimũ studijque consumere. Seruire item prędia dicuntur , in quibus uẽditor aliquam sibi seruitutem reseruauit.Ci.de Leg. Agr. contra Rul.Capite hoc Prædia omnia,quæ seruiebant , non seruient.Seruire posteritati,ualetudini,honori,dignitati,uel cõmodis,est eorum rationem habere.[*Hauer cura,*] Cice.3.Tusc.Optimus quisque posteritati seruit.Idem Tironi.lib.16.Epist.Sed indulge ualetudini tuę, cui quidem tu,dum mihi deseruis, seruisti non satis.Seruire tempori,est sese tempori accommodare.Ci.pro Sextio:Sed agam moderate, & huic tempori seruiam potius quã dolori meo.Seruire scenæ idem quod seruire tempori, & se pręsentibus hominum moribus accommodare, quæ metaphora tracta est ab ijs, qui in orchestra cantu, uel gestu , histrionibus in scena fabulam agentibus subseruiebant. Cic.Bruto: Ac mihi tum, Brute,officio solũ erat,& naturæ,tibi nunc populo, &, ut dicitur,scenæ seruiendum est.Seruitur impersonale. Ci.1. Offi. Primum,ut ne cui noceatur,deinde ut communi utilitati seruiatur. Mart. li.2.Non bene (crede mihi) seruo seruitur amico.Seruibo,in futuro. Pla.Men.Tanquam si emeris me argento, liber seruibo tibi. Huius composita sũt Asseruio,Deseruio, Inseruio,Reseruio, & Subseruio,quorum significata explicantur suis locis.

SERVITIVM,tij,[*Seruigio,seruitù,*] δουλεία, idem quod seruitus: Tere. in And.Ego Pamphile,hoc tibi pro seruitio debeo.Vir.1.Eclog. Quid facerem:neque seruitio me exire licebat : Idem 1.Aen.Cũ domus Assaraci Phthiam,clarasque Mycenas Seruitio premet,ac uictis dominabitur Argis. In plurali uero Seruitia, non raro pro ipsis seruis accipimus. [*Serui,*] Sal.Cat. Interea seruitia repudiabat,quorum in initio magnę copiæ ad eum concurrebant.Cice. 4.in Catil.Hic ad euertenda fundamenta reip.Gallos accersiuit, seruitia concitauit. In qua significatione aliquando etiam legimus Seruitium singulari numero. Ci.de Arusp.resp.Omne seruitiũ in alteram scenam immissum.

SERVITVS,tutis, secunda syllaba cor.[*Seruitù,*] δουλεία, ipsa seruiendi necessitas,aut seruorum conditio.Ci.Phil. Pax est tranquilla libertas:seruitus postremum malorum omnium, non modo bello, sed morte etiam repellendum. Tac. lib. 17. Sed imperaturus es hominibus, qui nec totam seruitutem pati possint, nec totam libertatem. Teren. in Andr. Vt semper tibi apud me iusta & clemens fuerit seruitus Scis.& quam iusta & clementi dominatione in te fuerim usus.

SERVIVS TVLLIVS, sextus Romanorum rex , ex serua natus , Tanaquilis astu post Tarquinij Prisci necem ad imperium prouectus,Hetruscos ingenti prælio fudit:primus lustrum condidit,populumque omnem ex censu in quinque classes distinxit. Vrbis pomœria protulit , Quirinali & Viminali collibus muro inclusis. Tandem iam ætate prouectior , a Tarquinio genero occisus est, & insepultus in uiam abiectus : idque instinctu Tulliæ filiæ suæ, quæ etiam conspecto patris cadauere , aurigam eius reuertentem lora retorquentem compulit per medium patris corpus carpentum agere : a quo tam immani scelere ei uico , in quo hæc gesta sunt , scelerati nomen mansit . Vide plura de hoc apud Liui . lib. 1.ab Vrbe.

SERVO,[*Seruare,saluare,custodire,osseruare,tenere,*] σώζω, libero, incolumen præsto. Virg.3. Aene. Seruatum ex undis Strophadum de littore primum accipiunt.Item custodio,tueor,[*Hauer cura,*] Virgil.2.Aen.Dij patrij seruate domum,seruate nepotem. Item solicite,ac diligenter obseruo.Plaut.in Asin.Tuus seruus seruet, Veneri ne eas det,an uiro. Item inhabito,possideo. [*Possedere,*] Vir. l.4.Geor.Centum quæ siluas, centum quæ flumina seruant. Item teneo. Idem lib.7.Curuam seruans sub imagine falcem. Ponitur aliquãdo pro recuperare.[*Racquistare,*] Iulianus:Si mandatu meo decem Titio credideris, si cum Titio egeris , ego non liberabor: sed in id duntaxat tibi obligatus ero , quod a Titio seruare non potueris.Cice.ad Q.Fr.Caluus aiebat,aqua dempta,& seruitute fundo imposita,tamen nos pretium seruare posse, si uendere uellemus . Qui modus loquendi frequens est apud Iurisconsultos. Budæus:Seruare de cœlo,est nunciare aut pluisse, aut intonuisse, & ideo diruptum esse auspicium,qua obnunciatione facta,si quis tamen in re cœpta persisteret,id contra auspicia fieri dicebatur. Cic.pro domo sua. Negant fas esse agi cum populo, cum de cælo seruatum sit. Seruare fidem,est præstare promissum.Teren.Hecy. Pollicitus sum,& seruare in eo certum est, quod dixi,fidem.Seruare in uetustatem,est aliquo in loco reponere,ut diu , siue in aliquot annos integrum,incorruptũque duret . [*Allogare,*] Colum. lib. 12. cap. 28. Si in uetustatem seruare uoles, in cado duarum urnarum quam optimi uini sextarium , aut fæcis generosæ recentis sextarios tres addito. Dicimus quoque Seruare modum, ordinem,officium,institutum, promissum, temperamentum , & gloriam. Exempla studiosis passim occurrent. Seruans , tis, participium seu nomen ex participio. Vir.2. Aeneid.Cadit & Rhipheus iustissimus unus,Qui fuit in Teucris,& seruantissimus æqui. Seruatus,a,um.Ouid.3.Trist.Eleg.2.Causa superpositę scripto testa tã coronæ Seruatos ciues indicat huius ope. Seruator oris.[*Saluatore,liberatore,*] qui seruat & liberat. Liu.4.Bel.Maced. Quotũ agmen imperator secutus,persequentibus cunctis,seruatorem,liberatoremque acclamantibus,salutatis dimissisque eis eadem qua uenerat,uia, Elatiam rediit. Oui.4.de Ponto.Eleg.15.Teque meę causam seruatoremque salutis. Seruatrix,tricis. Ci.5.de Finibus. Non dubitemque dicere , omnem naturam esse seruatricem sui.

Teren.

Teren.Hec. O Bacchis,o mea Bacchis seruatrix mea. Seruabilis, le, quod seruari potest. Om.4.Tri.Ele.5. Et tutare caput nulli ser uabile. Huius composita sunt Asseruo, Conseruo, Obseruo, Præseruo, Reseruo, quorum significata uide suis locis.

SERVM, ri substantiuum, pe c.[*Sera,*] δείλη, significat extremam partem diei. Liu. Erat iam diei serum, ὀψὲ ἦν τῆς ἡμέρας. Suet.in Augost. Nec multo post, nauali prælio apud Actium uicit, in serũ dimicatione protracta, ut in naui uictor pernoctauerit, idest in horam uespertinam. Liu.l.10.ab Vrb. Extrahebaturque in quam maxime serum diei certamen.

SERVM, ri, p.c.[*Siero*] ὀῤῥὸς, pars lactis, aqua a caseosa parte separata. Vir.3.Geo. Acremque molossum Pasce sero pingui. Oui.4.Fast. Denique uiam liquido omina rara sero.

SERVS, a, um, [*Tardo,*] χρόνιος, modo tardum significat. Mar.li.1. Sera nimis uita est crastina, uiue hodie. Hinc Col.li.2. comparatiuum formauit Sationes (inquit) eius duas seruamus, alteram maturam per mediam sementem, seriorem alterã mense Februario. Pl.l.15.c.15. Patriæ cognomina habent serissima omnium Amerina. Modo significat grauem, magnum, tristem. Salustius: Serum bellum in angustijs futurum. Vir.5.Aen. Seraque terrifici cecinerunt omnia uates. Serus conuiua Tonã is, qui sero moritur. Mar. li.8. Esse uelis, oro, serus conuiua Tonantis. Serum lumen est nocti uicinum. Vir.1. Geor. Illic sera rubens accendit lumina Vesper Seræ frondes, dicuntur sero cadentes. Idem.2. Geor. Et iam olim seras posuit cum uinea frondes.

SERVVS, ui, [*Seruo, seruidore,*] δοῦλος, proprie is dicitur, qui sui iuris non est, sed alieno dominio subijcitur: cui opponitur Liber. Cic. pro Corn Balb. Serui quorum ius fortunæ conditio infima est. Idem 6. Ver. Neque tam serui illi dominorum, quam tu libidinum. Idem.1.Offic. Vlysses contumelias seruorum ancillarumque pertulit. Augost.l.19.Ciui. Origo uocabuli seruorum inde creditur dicta, quod ij, qui iure belli possent occidi, a uictoribus conseruabantur, & serui fiebant, a seruando appellati. Huius diminutiuum est Seruulus. Ter.in And. Obseruabam mane illorum seruulos uenientes, &c.

SERVVS, a, um, [*Da seruo.*] adiect. a seruo deductum. δουλικὸς, ut, Serua prædia, quæ seruituti alicui obstricta sunt. Cice. contra Legẽ Agra. Libera prædia meliore iure sunt, quam serua Luc.li.6. O ta muli turpes, serum pecus. Oui.1. Amor. Ele.6. Nec tibi perpetuo serua bibatur aqua.

SESCVNX, cis, & Sescuncia, ciæ, [*Vna oncia, & meza,*] τριημιούγγιον, unciam significat, & unciæ dimidium, ut ait Budæus. Col.l.12.c. 57. Laseris radicis quod σίλφιον, Græci uocant, sescunciam. Hinc Sescuncialis, & hoc, ale, quod pondus aut mensuram habet sescũciæ. Tota crassitudine sescuncialis.

SESCVPLVM, siue Sesquiplum, ἡμιόλιον, quod numerum, pondus, aut mensuram totam in se continet, & præterea eius dimidium. Sic Senarium, dicimus esse sescuplum quaternarij, & semissem quadrantis.

SESELIS, fœ. ge. siue Seseli neutro, σέσελι, herba est folio fœniculi, sed crassiore, semine quoque non absimili, sed callosiore & habitiore, capite anethi, in quo granum habet oblongum & angulosum, & cum estur, acre, radice autem longa, & odore non ingrato. Vulgus herbariorum Saxifragiam maiorem appellat. Cice.2. de Nat.Deo. Paulo ante partum ceruæ se purgant quadam herbola, quæ Seselis dicitur.

SESQVI, [*Altrotanto, & la metà,*] τρίημι, idem quod tantundem, & eius dimidium: qua uoce non modo in cõpositione utimur ut Sesquialtera, Sesquimodius, uerumetiam extra compositionẽ. Cic. de Perfe. Or. Pes, qui adhibetur ad numeros, partitur in tria, ut necesse sit partem pedis aut æqualem esse alteri parti, aut altero tãto, aut sesqui esse maiorem: ita sit æqualis dactylus, duplus iãbus, sesquiplex pæon.

SESQVIALTERA, proportio, [*Proportione, sesquialtera,*] ἡμιόλιος, quæ quãtitatem aliquam in se continet, & eius dimidium. Ci. de Vniuer. Sesquialteris autem interuallis, & sesquitertijs, & sesquioctauis sumptis ex his, &c.

SESQVICVLEARE, dolium, quod culei mensuram continet, & dimidij. Col.l.12.c.18. Sunt autem satis sesquiculearibus dolijs picis duræ pondo uicenaquina.

SESQVIHORA, [*Vn'hora e meza,*] τριημιώριον, una hora cum dimidia. Pli. epist. septuagesimaquarta: Egeram horis tribus, & dimidia. superat sesquihora.

SESQVILIBRA, [*Vna libra e meza,*] τριημίλιτρον, una libra cum dimidia alterius. Col.l.12.c.36. Sat erit autem rosmarini sesquilibrã in duas urnas musti adijcere.

SESQVIMENSIS, [*Vn mese e mezo,*] τριημίμηνον, unus mensis cum dimidia parte alterius. Var.lib. primo de re rust. cap. uigesimoseptimo. Annus est diuisus in quatuor partes tatus & idem subtilius in sesquimenses octo.

SESQVIMODIVS, [*Vn staggio e mezo,*] τριημιμέδιμνος, qui continet unum modium cum dimidia parte alterius. Var.li.1. de re rust. c. 42. Vt nuces integras, quas uno modo comprehendere possis, quæ putamina suo quæque loco natura composita, cum easdem si fregeris, uix sesquimodio concipere possis. Ci. in Verr.

SESQVIOBOLVS, τριημιωβόλιον, obolus cum dimidio. Pli.l.26.cap.8. Deiectoque quod supernatat, reliquus succus purgat, unaque parte sesquioboli in aqua mulsa.

SESQVIOCTAVVS octauam rei alicuius partem in se cõtinens & eius dimidiũ. Ci. de Vniuer. In primis interuallis sesquioctaui interuallo sesquitertia omnia explebat.

SESQVIOPERA, id est, opera diei unius, & dimidiati. Col.li.2.ca.13. Fabæ occatur sesquiopera, sarriuntur sesquiopera.

SESQVIPES, pen.cor. [*Vn pie e mezo,*] τριημιπόδιον, mensura unius pedis & semissis. Col.lib.3.c.13. Nisi tamen si scaturigo palustris obuia (sicut in Agro Ravennate) plus quam sesquipedem prohibeat infodere. Mar.l.8. Summa palatini poteras æquare Colossi, Si fieres breuior Claudia sesquipede. Hinc sesquipedalis, & hoc le, Cato c.10. Sesquipedalis paries. Pli.li.7.ca.16. Sesquipedales quosdã gigni longiores, in trimatu implẽtes uitæ cursum, haud ignorum est. Sesquipedalia uerba id est, grauia, & turgida, qualia Tragicis poetis solent esse familiaria. Hora. de Arte. Proijcit ampullas, & sesquipedalia uerba.

SESQVIPLVM, siue sesquiplex, ἡμιόλιον, idem significat quod sesquialterum. Vt cũ dicimus senarium esse sesquiplum quaternarij, cõtinet enim eum totum, & insuper dimidiam eius partem: Budæ. Cice. in Ora. Ita fit æqualis dactylus, duplex iambus, sesquiplex pæon. Et paulo post: Modus aut duplex, aut sesquiplex, aut par.

SESSILIS, le, p.c. ἑδραῖος, quod sedet, uel sedere uidetur. Pl.l.15.ca. 15. Incerta nominum causa est barbaricis, ueneriisque, quæ colorata dicunt, regijsque quæ minimo pediculo sessilia, &c. Hinc Sessiles lactucæ dicuntur, quasi sedentes: hoc est, quæ ita humi proiectæ sunt, ut sedere uideantur, neque sursum erectæ esse, aut in sublime ascendere. Mar.lib.5. Illic uideres frutici nobilis caules, Et utrunque porrum, sessilesque lactucas. Tergum sessile, in quo quis possit sedere. Oui.11. Met. Sic tergum sessile, sic sunt Pectora celsa Iouis.

SESSIBVLVM, li, super quod sedemus, & quiescimus. Plau. in Pœn. Quæ tibi oleant stabulum, statum, sellam, & sessibulum merum.

SESSITO, as, frequentat. Ci. de Clar. Ora Quam deam in Pericha libris scripsit Eupolis sessitauisse: idest, sæpius sedisse.

SESSIO, onis, [*Da sedere, sedia*] ἕδρασις, modo ipsum sedendi actum significat. Cice.2. de Nat.Deo. Accubatio, inclinatio, sessio. Modo ipsum sedile. Cice.2. de Ora. Num tandem aut locus hinc nõ idoneus uidetur, in quo porticus hæc ipsa, ubi inambulamus, & palæstra, & tot locis sessiones gymnasiorum & Græcarum disputationum memoriam quodammodo commouent: idest, tot sedilia.

SESTANS, tis, siue Sextans, ἑξτημόριον, sexta pars assis: hoc est, unciæ duæ. Pli.l.26.c.11. Prodest & uino myrteo fouere, mẽthæ sextans, uini sulphuris uncia. Est item Sestans nummulus æreus, tertia parte minor quadrante. Liui.l.2. ab Vrbe: Extulit eum plebs, sextantibus collatis in capita. Nonnunquam etiam mensura cõtinens sextam partem iugeri. Var.1. de re ru.c.10. Ab hoc principio ueniores nõnunquam dicunt in succisiuum esse unciã agri, aut sextantem, aut quid aliud: cum ad iugerum peruenerunt, id habet scrupula ducenta octogintaocto. Hinc sestantarius, a, um, quod habet pondus aut mensuram sestantis. Pl.l.3.c.5. Constitutum est, ut asses sestantario pondere ferirentur.

SESTERTIVS, sestertij, masc. gen. σηστέρτιος, apud Romanos moneta erat argentea, ualens quartam partem denarij argentei, hoc est, (ut ad Gallicæ pecuniæ æstimationem redigamus) decẽ denarios Turonicos & semissem. Hic alio nomine, Nummus dicebatur. Interdum utrunque coniungentes, Nummum sestertiũ uocabant. Dictus est autem sestertius, quasi semis tertius, eo quod in se continebat asses duos: & tertium dimidiatum. Notabaturque apud ueteres per geminum II, & litteram S, quæ prima est in dictione Semis, interueniente linea transuersa, tres eæ literæ coniũgantur, ad hunc modum H S. Veteris consuetudinis fuit, ut Semis in cõpositione ante poneretur: ut Semisquartus, Semisquintus, Semistertius, unde sublatis duabus litteris, dictus est sestertius. Est aũt compositio Attico more facta. Illi enim ἑπτὰ ἡμιτάλαντα, hoc est, septem semitalenta dicebant. Sestertium autem in neutro genere, & in plurali numero Sestertia, singula ualebãt mille nummos sestertios. Habetque Sestertium in neutro genere eandem proportionem ad libram Romanam, quæ & Mina, & Põdo dicitur quàm nummus sestertius ad assem, hoc est ad libram æris grauis. Cõtinent enim singula sestertia in se duas libras Romanas & semissem. Singulæ autem libræ drachmas, uel denarios centum, hoc est, sestertios quadringentos. Duæ itaque libræ & dimidia, ut clarum est, ualebãt sestertios nummos mille: idq; uno nomine Sestertium dicebant in neutro genere. Decẽ ergo sester

tia valebāt decem millia nummorum sestertiorum. Quod si hūc numerum per adverbium extuleris, ad hunc modum, Decies sestertium, iam reddideris hanc summam centuplo maiorem. Idē enim est dicere Decies sestertium, quod Decies centena millia nummorum sestertiorum. Vide Budæum de asse, diffusius hac de re tractantem. Est etiam Sestertium, genus veli triplici licio texti, ut tertium filum duobus impar sit. Sue. in August. Ita ut in extremis spatijs subsultim discurreret, sestertio vel lodicula involutus. Hinc diminutivum est Sestertiolus, vel Sestertiolum, cū accentu in antepenultima. Mar. l. 1. Sed sestertiolum donavit mentula Phœbo bis decies &c.

Sestiana, mala, a Sestio cognominata, apud Columel. lib. 12. ca. 45. Ita possunt alia genera malorum, sicuti orbiculata, sestiana melimela, Mariana, hoc liquore custodiri. Sestiana pyra, apud Colum. lib. 5. cap. 10.

Setæ, arum, [*Sete*,] τρίχες, dicuntur pili crassiores, rigidique atque erecti quales sues habent. Vnde dictæ sunt Setæ, quasi suetæ, A quo & Soo, suis, deducitur. Dicitur tamen & de durioribus aliorum animalium pilis. Cice. 5. Tus. in hoc medio apparatu fulgentem gladium e lacunari seta equina appensum demitti iussit, ut impēderet illius beati cervicibus. Ovi. 8. Met. Protinus exuvias rigidis horrentia setis Terga dat. Setæ leonis. Ci. 3. de Ora. Oculos autem natura nobis, ut equo & leoni setas, caudam, aures ad motus animorum declarandos dedit.

Setiger, ra, rum, [*Porta sete*,] quod setas gerit. Mar. li. 13. Qui Diomedeis metuēdus setiger agris, Aetola cecidit cuspide, talis erat. Ovi. li. 8. Met. Vulnera fecissent, nisi setiger inter opacas, Nec iaculis esset, nec equo pervia silvas. Vir. 12. Aen. Setigeræ fœtū suis, intonsamque tridentem Attolit.

Setosus, sa, sum, [*Setoso, pieno di sete*,] λάσιος, quod est setis plenum: ut, setosum animal. Pli. li. 8. cap. 45. Torva fronte, auribus setosis. Vir. 7. Eclog. Setosi caput hoc apri tibi Delia parvus, Proper. l. 4. Eleg. 1. Verbera pellitus setosa movebat arator.

Seu, [*Overo*,] ἤ, disiunctiva particula, qua iungimus ea, quorum alterum, non utrunque affirmamus. Pla. in Trin. Hæc sunt, seu recte, seu perverse facta sunt, egomet fecisse confiteor.

Severitas, tis, [*Severita, gravita, crudelta*,] ἀποτομία, gravitas, facilitati, & misericordiæ contraria, quæ est pars iustitiæ, qua iudex nihil omnino de supplicio remittit, neque a vero discedit. Cic. 7. Verr. Cum iste vestra severitate permotus multa signa dederat, quamobrem is responsurus nō videretur. Quinetiam extra iudicium dicitur de morum gravitate, & quadam naturæ, torvitate, quæ & Severitudo dicitur. Plau. in Epid. Quid illud est, quod illi caperat frons severitudine?

Severus, ra, rum, pen. pro. [*Severo, grave, crudele*,] αὐστηρός, modo idem est, quod gravis, tetricus, tristis: ut, Severi agricolæ, apud Lucretium lib. 5. Severus auctor, Pli. li. 11. c. 5. pro gravi & cui maxime sit fidendum. Vir. 8. Aen. Romulidis, Tatioque seni, Curibusque severis. Ter. Heaut. Sed ipse egreditur, quam severus, rem cum videas censeas. Cice. 5. Verri. L. Cassius ex familia tum ad cæteras res, tum ad iudicandum severissima. Modo crudelis, & asper. Ci. 3. Offi. Magnus vir in primis, & qui perindulgens in patrem idē acerbe severus in filium. Modo active accipitur pro eo quod horrorem aspectu incutit. [*Horribile*,] Virg. 3. Geor. Invidia infelix Furias, amnemq; severum Cocyti metuet. Severe, adverbiū, graviter, aspere [*Gravemente*,] Cic. 2. de Finib. Ita graviter & severe voluptatem secernit a bono. Idem pro Rosc. Comœ. Nihil mihi detraham, cum illis exactæ ætatis severissime fructum, quem meruerunt, retribuam. Severiter, pen. co. [*Con gravita, gravemente*,] idem quod Severe. Titinnius: Severiter hodie sermonem amica mecum contulit.

Sevoco, cas, pen. cor. [*Chiamare da banda, separatamente*,] ἀποκαλέω, seorsum, seu in alterā partem voco, duco ve. Ci. 2. Phil. Et ob eius consilij societatem cum interficeretur Cæsar, tum te a Trebonio vidimus sevocari. Ovi. 2. Meta. Sevocat hunc genitor, &c. Sevocare ad se de communi, est de eo, quod multis commune est, furari. Cice. pro Quinctio: Itaque hercule haud mediocriter de communi, quicquid poterat, ad se in privatā domum sevocabat. Sevocare animum ab omni negocio, est animum laxare, nulli rei intendere. [*Non attendere, & lasciar ogni cosa*,] Ci. 1. Tus. Cum a re familiari, quæ est ministra & famula corporis, cum a rep. cum a negocio omni sevocamus animum.

Sevum, vi, [*Sevo*,] quod & Sebum, & Sepum dicitur, στέαρ unctuosum illud, quod in animalibus quibusdam musculorum extremitatibus membranisve accrescit, ex frigida portione sanguinis, quæ e venis excidens, exanguibus, ideoque frigidis membranis adhæret, ibidemque non secus atque oleum frigore concrescit. Differt autem ab adipe, quod sevum proprie est cornigerorum dūtaxat, quæ in una parte dentata sunt, & quæ in pedibus talos habent. Bisulca vero, & quæ pedes scissos in digitos habent, & carent cornibus, nō Sevum, sed Adipem habent. Vterque autem cōcretus est & cum refriait, facile frangitur, semperque est in fine carnis, sine sensu, quia nec arterias habet, nec venas. Contra pingue inter carnem, cutemque est, succo liquidum, quod etiam in aliquibus sine sensu esse manifestum est. Vnde sues viventes a muribus legimus aliquando fuisse erosas, nido etiam in ijs constructo. Hinc Sevosus, sa, sum, quod instar sevi unctuosum est. Pli. l. 11. cap. 37. Sevosa cornigeris medulla. Hinc Sevo, vas, seu Sepo, pas, quod est sevum impono, seu candelas ex sevo facio. Col. li. 2. ca. 22. Ferijs autem ritus maiorum etiam illa permittit, far pinsere, faces incidere, candelas sevare, seu (ut quidam legunt) sebare, aut separe. A nomine Sebum fit Sebaceus, sebacea, sebaceum, quod ex sebo, sive sevo confectum est: ut Candela sebacea.

Sex, [*Sei*,] ἕξ, numeri nomen notæ significationis, a Græco deductū mutatione aspirationis in S, litteram. Hinc multa deducuntur tum composita, tum derivata, quæ suo ordine explicabimus.

Sexagenarius, ex Quin. l. 6. c. de risu. Ci. Obiurgatus, quod Publiliam cum sexagenarius virginē duxisset, cras inquit mulier erit.

Sexagenus, a, um, [*Di sessanta*,] ἑξήκοντα, quamvis proprie sit numeri distributivi nomen, sæpe tamen idem est quod sexaginta. [*Sessanta*,] Livi. 8. ab Vrb. Ordo sexagenos milites, duos centuriones, vexillarium unum habebat, sexaginta millia modiorum. Cice. 7. Verr.

Sexagies, adverb. ἑξηκοντάκις, Cice. 2. Phil.

Sexangulus, a, um, [*Che ha sei cantoni*,] ἑξάγωνος, quod habet sex angulos. Plin. lib. 37. cap. 2. Quare sexangulis nascatur lateribus, non facile ratio inveniri potest. Idem lib. 11. cap. 11. Apum sexangulæ omnes cellæ Ovid. 15. Metam. Nonne vides quos terra tegit sexangula fœtus Melliferarum apium sine membris corpora nasci?

Sexcenus, a, um, numeri distributivi nomen, idem significans quod sexcentus. Ci. 7. Verr. sexcenos nummos nautarum missioni constituere. Col. l. 3.

Sexcentenus, a, um, numeri distributivi nomen. Col. 3. c. 5. Suet. in Clau. sexcenteni plerique simul discubuerunt.

Sexcenti, tæ, ta, ἑξακόσιοι, pluraliter tantum. Ci. 2. de Div. Sexcenta licet eiusmodi proferre. Ter. in Phor. Sexcentas scribito dicas. Vbi Dona. Apud nos sexcenta dicere pro infinito numero fere usitatum est. [*Infiniti*,] Cic. pro Roscio Am. Sexcenti sunt, qui inter sicarios accusabant.

Sexcentesimus, a, um, pen. cor. ἑξακοσιοστὸς, ultimus sive unus ex sexcentis. Pli. l. 8. c. 7.

Sexcenties, [*Seicento volte*,] adverbium numerum significans sexcentis vicibus. Ci. Att. li. 4. contempsimus sexcenties H-S. Plin. epist. ulti. l. 2.

Sexdecies, [*Sedeci volte*,] adverbium sedecim vicibus. Plin. lib. 6. cap. 29.

Sexdecim, Ci. pro Cluent.

Sexies, [*Sei volte*,] ἑξάκις, sex vicibus. Liv. 4. ab urb. Venientem hostem sexies victum. Col. l. 5. c. 2. Hoc sexies dicendum est.

Sextus, a, um, [*Sesto*,] ἕκτος, ultimus sive unus ex sex: ut, Sexta ætas.

Sexcentoplagus, fictum a Plauto nomen est in Cap. pro eo, qui sexcentas plagas accepit.

Sextarius, dicitur, quod sit sexta pars congij, quæ mensura apud antiquos tam liquidis, quam aridis serviebat. Capit autem sextarius cotulas binas, quæ & Heminæ dicuntur. Sextarius vini. Livi. 7. ab Vrb. Ijsdem militibus legiones libras farris, & sextarios vini contulerunt. Ducere sextarium, est ebibere. Iuve. Sat. 7. De quo Sextarius alter, Ducitur ante cibum, rabidam facturus orexim. Sextarius aquæ. Ci. lib. 2. Offi. Si emere Sextarium aquæ mina cogeretur.

Sextilis, [*Agosto*,] mensis, qui nunc Augustus. Sic autem dicebatur, quod sextus esset in ordine mensium a Martio: a quo Romani annum auspicabantur. Horat. 1. episto. 11. Sextili mense camino.

Sextula, æ, unciæ pars sexta quatuor continens scrupula, hoc est assis partem LXXII. Cic. pro Cecinna: Facit hæredem ex duabus sextulis M. Fulcinium, Aebutio sextulam aspergit. hoc est, hæreditatis totius partem LXXII. Col. l. 5. c. 1.

Sexus, us, masc. ge. [*Sesso, natura*,] φύσις, discretio viri a fœmina, a Græco, ἕξις, ut Festus existimat, quod habitum significat. Plin. de Vir. Illustribus: Ad quos cum utrinsque sexus multitudo venisset, dato sui signo, virgines raptæ sunt. Columel. lib. 6. ca. 24. Certis signis comprehendere licet, quem sexum generaverit. Ci. 1. de Inven. Hominum genus in sexu cōsideratur, an virile, an muliebre sit. Mentiri sexum. Columel. in Præfat. lib. 1. Attonitique miramur æstus effœminatorum, quod natura sexum viris denegatum muliebri motu mentiantur, decipiantque oculos spectantium. Antiqui Sexus, neutro genere efferebant: quod post Nonium etiam Priscianus annotavit. Plaut. Rudente. Virile sexus nunquam habui ullum. Var. li. 1. de Analog. Sexus utrum virile, an muliebre, an neutrum sit. Salust. lib. 2. Histor. ut citat Nonius. At metellus

in

in ulteriorem Hispaniam post annum regressus magna gloria côcurrentium undique uirile ac muliebre sexus, per uias, & tecta omnium uisebantur.

S ANTE I

SI, [*Se, ei, cad, ov*] coniunctio est cōditionalis. Cic. Att. li.6 Moriar, si magis gauderem, si id mihi accidisset. Ponitur interdum pro utinam. [*I. wolleſte che,*] Vir. lib.6. Si nunc se nobis ille aureus arbore ramus Ostendat. Interdum pro Postquam. [*Poiche,*] Teren. in Phorm. Herus si redierit, molendum usque in pistrino. Non nunquam pro Quia, seu Siquidem, ut sit cōfirmantis. [*Percioche,*] Plaut. in Amph. Si similem rem ipse in legem iussit esse Iupiter. Vir. l.1. Geo. Vestro si munere tellus Chaoniam pingui glandem mutauit arista Vbi Seruius, Si, exponit pro Siquidem, in qua significatione fere indicatiuum exigit, cum alioqui subiunctiuo sæpius iungatur: quem tamen modum etiam tunc inuenitur habere cum meram conditionem importat. Terent. in Andr. Si illum relinquo, eius uitæ timeo Ibidem: Si id facias, hodie postremū me uideas. Ponitur Si, aliquando, pro Quamuis, etsi, siue etiamsi: idque indifferenter cum indicatiuo, aut subiunctiuo. [*Benche,*] Terenc. in Eunu. Nam si ego digna hac contumelia sum maxime, at tu indignus qui faceres tamen. Plau in Mercato. Decem uocasset si ad cœnam summos uiros, nimium obsonauit. Aliquando pro An, Ter. Heaut. Visam, si domi est. Cice. de Diu. Dicito, si pascuntur aues. Aliquando subauditur, Si. Plin. Iunior: Dedisset huic animo par corpus, fecisset quod optabas Ci. 1. de Nat. De. Roges me quid sentiam, nihil respondeam, id est si rogea. Si est, ut admiserit, id est si admisit, apud Terentium.

SIBILO, as, [*Zuff lare, fibilare, fischiare,*] συρίττω, sibilum edo. Cice. ad Att. l.2. Populares isti iam etiam modestos homines sibilare docuerunt. Oui. 4. Met. Quotiesque aliquos parat edere questus, Sibilat. Virgi. 11. Aeneid. Arrectisque horret squamis & sibilat ore. Horat. 1. Serm. Satyr 1. Populus me sibilat: at mihi plaudo Ipse domi. Huius composita sunt, Assibilo, & Exibilo: quorum significata suis locis explicuimus.

SIBILVS li, p e. [*Sibilo, fubio, zuffolo fischio,*] συριγμὸς, sonus exilis, qui fit ore compressis dentibus, & pa um diductis labiis Colu. li. a. Sibiloque allectari, quo libentius bibant. Liu. 5. Bel. Pun. Vt iam eo consuetudinis adducta res esset, ut quocunque noctis tempore sibilo dedisset signum; porta aperiretur. Cic. pro Rosc. Com. Qui postquam e scena non modo sibilis, sed etiam conuicio explodebatur. Transfertur & ad sonitum uenti leniter flantis. [*Soffio*] Vir. 5. Eclog. Nam neque tantum uenientis sibilus Austri, Nec percussa iuuant fluctu tam littora. Sibilus, a, um, adiectiuum: ut Ora sibila, pro sibilantia, inquit Seruius. Vir. l. 2. Ae. Sibila lambebant linguis uibrantibus ora. Sibila colla. Idem. 3. Geo. Tollentemque minas, & sibila colla tumentum Deiice. Sibilus, & plausus contraria. Ci. pro Sextio Qui rumore, & fauore populi tenetur, & ducitur, cū plausum immortalitatem, sibilum mortem uideri necesse est.

SIAVS, *ναυάργος*, ueteribus erat calidus, & acutus. Festus.

SIBYLLA, [*Sibilla*] σίβυλλα, uirgo fatidica, ab enonciatis deorum consiliis dicta σιὸς, enim deos uocant Aeoles. *βουλὴν*, autem Græci omnes dicunt, quod nos sententiam, siue consilium. Hierony. contra Iouinia. Quod si Aeolici sermonis genere Sibylla θεοβουλὴ appellatur, recte consilium dei sola scribitur nosse uirginitas. Sibyllas decem fuisse scribit Varro, prima fuit Persica, secunda Lybica, tertia Delphica, quarta Cumæa in Italia, quinta Erythræa, sexta Samina, septima Cumana Amalthea nomine, octaua Hellespontiaca, nona Phrygia, decima Thyburtina, nomine Albunea. Vide plura de his apud Suidam. Hinc fit Sibyllinus adiectiuum, p.p. quod est Sibyllæ, uel quod a Sibylla factum. Ci. de Arus. resp. Ne hoc quidem in mentem ueniebat Sibyllino sacerdoti: hoc est, ei, cuius erat sibyllinos libros aperire, & proferre, si quando uaticinium aliquod petendum erat. De librorum Sibyllinorum origine prodidit Gel. l. 1. c. 19. Anum quandā ignotā, quę Sibylla Cumana credita fuit, ad Tarquinium Priscum regem nouem libros attulisse, ac pro eis trecentes poposcisse Philippeos, regeque aspernante pretii magnitudinem, in conspectu eius tres libros exussisse, & pro reliquis idem pretium Postulasse: cumque, a rege uelut delira irrideretur, tres præterea alios combussisse, nihiloque minus pretii pro tribus petiisse, regemque mulieris constantia commotum, tres illos libros Philippeis trecentis comparasse, iussisseque hos libros in Capitolio religiosissime asseruari, & de rebus dubiis a Quindecim uiris uelut oraculō consuli. Hos libros Stilico, cum aduersus Honorium & Arcadium principes defectionem moliretur, exussit. De quo Rutilius: Nec tantum partiis sæuiret proditor armis, Sancta Sibyllinæ fata cremauit opus.

SIC, [*Si, cosi, in tal modo, in tal guisa, per cosi fatta guisa, in tal maniera, d. mo ..., ...*] οὕτως, οὕτω, aduerbium est similitudinis, idem ualens quod Ita. Virg. 2 Aene. Non sic aggeribus ruptis cum spumeus amnis Exiit. Cice. libro. 16. Epist. Apud eum sic fui, tanquam domus meæ. Aliquando responsiua est particula, affirmandi uim habens, quemadmodum & Etiam. Cice. 4. Philip. Visne igitur te inspiciamus a puero? Sic, opinor. Quandoque optandi. [*Piaccia a Dio che,*] Idem lib. 1. Aeneidos: Sic pater ille Deum faciat, sic magnus Apollo. Est & coniunctio illatiua, idem ualens quod Igitur. [*Adunque,*] Cice. 4. Tusc. Sic tot simul uirtutes continentiæ, grauitatis, iustitiæ, fidei defecerunt. Nonnunquam capitur pro ualde. [*Molto,*] Apuleius. Nec ego rebar sic multorum id opus dictum esse. Duplicatur etiam maioris expressionis causa. Virgil. 4. Aen. Sic sic iuuat ire sub umbras. Aliquando demōstratiuum est. Terent. in Eunu. Ego limis aspecto sic per flabellum clanculum &c. Ponitur aliquando pro tamen. [*Nondimeno,*] Plau. in Trin. Nihil sic celere est, neque uolat.

SICA, æ, [*Daga, daghetta,*] ξίφος, genus gladii breuioris, quasi seca, a secando. Ci. 3 in Cat. E quibus ille maximum sicarum numerum & gladiorum extulit. Idem 13. de Nat. De. Tum hæc quotidiana, sicæ, uenena, peculatus, &c. Hinc Sicula, diminut. Pla. in Rud. Post est sicula argenteola, & duæ conexæ maniculæ.

SICAMBRI, *σίκαμβροι*, populi Germaniæ, Menapiis finitimi, ad utramque Rheni ripam habitantes, quorum meminit Strabo li. 4. Hi crines natura flauos habent, quos crescere sinunt, & artificio quodam intorquent. Mar. li. 1. Crinibus in nodum tortis uenere Sicambri. Eruditi eos esse iudicant, quos hodie Geldrenses uocamus: quanquam uidentur olim latiores fuisse Sicambrorum, quā hodie sint Geldrensium termini.

SICANI, *σικανοὶ*, populi Hispani, a fluuio Sicari, siue potius Sicori, dicti. De quo Lucan. Hesperios inter Sicoris non ultimus amnis. Hi duce Siculo, exclusis Aboriginibus, Italiam tenuerūt: ipsique postea ab ipsis pulsi, quos ante pepulerant, insulam uicinam Italiæ occupauerunt, & eam Sicaniam a suo nomine nuncupauerūt. Huius dictionis syllaba, ca, indifferenter ponitur. Virg lib. 3. Sicanio prætenta sinu iacet insula contra. Silius. lib. 13. Sydera Elyseia adeat gens Sicana uotis.

SICANIA, *σικανία*, dicta est insulæ Siciliæ quædam pars, in finibus Agrigētinis, ut ex Apollodori sententia tradit Stephanus, qui & Sicanum amnem iisdem in locis collocat. Sed & insula quandoque tota, Sicania dicta est, a Briarei Cyclopis filio Sicano: uel a Sicanis populis, qui primi eam insulam incoluisse feruntur, qui tamē non sunt indigenæ, sed Hispani.

SICARIVS, [*Homicida,*] φονεὺς, qui sica, i. gladio hominem interficit, uel sicam maleficii alicuius gratia gerit: & *καταχειριστὴς*, quicunque cædem telo quocunque commiserit. Cic pro Roscio Am. Verus uidelicet sicarius, homo audax & sæpe in cęde uersatus. Ho. 1. Ser. Sat. 4. Quod mœcus fores, aut sicarius, aut alioqui Famosus.

SICCANEVS, a, um, *κατάξηρος*, quod est naturaliter siccum: uel quod nullo humore irriguum, uel aspersum est. Col. l. 2. c 17. Eius prati animaduertimus duo genera, quorum alterum est siccaneum, alterum irriguum. Idem c 2. de siccaneis, & irriguis non comperimus utræ numero uincant.

SICCESCO, scis, [*Seccarsi,*] ξηραίνομαι, sicceo, ces, siccus fio. Pl. l. 18. c. 34. Aquilonem prænunciat terra siccescens repente. Austrū humescens rore occulto. Col. l. ult. Fœnum Græcum ueteri uino macerato, deinde in Sole exponito, aut in furno, ut siccescat. Hinc assiccesco, siccus & aridus fio. Idem Ibidem: In muria lutæ oportet, & expressos in cratibus pandere, dum assiccescant.

SICCE, [*Seccamente,*] aduer. Col. li. 6. c. 12. Vt sicce stabulet. Dicimus per trāslationē Sicce dicere, ut ieiune dicere. Ci. in Or. Id uero desinant dicere, qui subtiliter dicūt, eos solos Attice dicere. i. quasi sicce, & integre, & ample, & ornate, & copiose.

SICCINE, [*Cosi,*] οὕτως; aduerbium interrogantis est, pro an sic. Pla. Siccine tu illam? Siccine nos habes ludibrio omnes?

SICCITAS, tatis, & Siccitudo, dinis, [*Siccita, siccagine,*] ξηρότης, qualitas humiditati contraria. Colum. lib. 2. Si uero torpor cæli, siccitasque regionis suadebit, Februario statim proscindendi sunt. Cæs. 4 Bel Gal. Qui cum propter siccitates paludum, quo se reciperent, non haberent, &c. Ci 2. de Nat. Deo. Neque enim homine conturbor inanium uerborū, nec subtilitate sententiarū, si orationis est siccitas. Ponitur aliqn̄ pro firmitate [*Fortezza,*] interprete Nonio. Ci. in Cat. Maio Summā esse in eo corporis siccitatem.

SICCO, siccas, [*Seccare,*] ξηραίνω, quod humidum erat siccum reddo. Col. li. 2. Si humidus erit, abundātia uliginis ante siccetur fossis. Pli. l. 8. c. 24. Mergitque limo sæpius, siccatque sole. Hora. 2. Serm. Satyr 6. Siccat inæquales calices conuiua, solutus Legib. insanis. Vir. 4 Aen Atque atros siccabat ueste cruores. Oui. 8. Met. Lacrymas siccauerat ardor. Huius composita sunt, Assicco, quod est ualde sicco. Pl. l. 8. c. 24. Ea cum spicas ediderint, prius quam semina hient æstibus, manu carpuntur, & suspensa in Sole cum assiccata sint, reconduntur, atque ita reposita perennant æuo, diutius, quā cætera. Absicco idem quod exsicco, Plin. l. 1. Plurimum refert, nō absiccato succo fimum uires continere, & assiduo macerari liquore. Desicco, & Exsicco, uide supra suis locis. Cic. in Att. Ille paludes exsiccare uoluit.

SICCOCVLVS

SICCOCVLVS, adiect. ξηρόφθαλμος, Plaut. in Pseud. Genus nostrum semper siccoculum fuit. Nomen uidetur a Pla fictum, pro eo quo est, siccis oculis, id est, nec lippis, nec lacrymosis.

SICCVS, sicca, siccum, [Secco, sucto, asciutto, arido,] ξηρὸς, quod est aridum & sine humore. Vir. lib 5. Aeneid. Summa petit scopuli, siccaque in rupe resedit. Oui. l. 3. Amorum, Eleg. 5. At tibi pro meritis opto, non candide torrens, Sint rapidi soles, siccaque semper hyems. Tib. l. 3. Eleg. 6. Sed poscite Bacchi Munera, quem uestrũ pocula sicca iuuant? Per translationẽ ponitur pro exercitio, [Esser ciato,] quod etiam Nonius annotauit. Nam exercitij uehementia sudantes, corpus siccamus. Ci. de Opt. Attici oratores sani, & sicci. Lucil. lib. 26. Cum studio in gymnasio duplici corpus siccassem pila. Item pro continente, sobrio [Sobrio,] cuius contrarium est Madidum, quod significat ebrium. Pla. Asin. Siccum, frugi, cõtinentem, amantem uxoris maxime. Idem in Pseud. Vini modo cupidæ estis, eo uos pantices adeo madefacitis, cum sim ego hic siccus. In sicco, id est, extra aquam. Pli. l. 8. ca. 8. Non reuersum in maria, atque in sicco expirasse. Vir. 1. Georg. Cumque marinæ in sicco ludunt fulicæ.

SICELIS, lidis, σικελὶς, patronymicum fœ. forma Græca, a Sicilia deductum. Vir. 4. Ecl. Sicelides Musæ paulo maiora canamus.

SICILIO, siciles, sicilui, uel Sicilio, sicilis, siciliui, sicilitum. [Bruscare,] uerbum est proprie ad prata pertinens, quæ tunc siciliri dicũtur, cum ea quæ prima sectione relicta sunt a fœnisecis, iterata sectione demetuntur. Pl. l. 18. c. 28. Prata quoties secta sunt, sicilire oportet: hoc est, quod fœnisecæ præterierunt, secare. Varro li. 1. de re rust. cap. 49. Quo facto sicilienda prata, id est falcibus consectanda quæ fœnisecæ præterierunt, ac quasi barba tuberosum reliquerunt campum: a qua sectione arbitror dictũ, sicilire pratum. Hinc Sicilimẽtum, menti, herba sicilitione resecta, id est ea, quæ fœnisecis prima sectione relicta, iterata sectione demetitur. Cato. cap. 5. Item fœnum, cordum, sicilimenta de prato demito, eaque arida condito.

SICILIA, æ, [Sicilia,] σικελία, Tyrrheni maris insula, a Thucydide Sicania dicta, a pluribus Trinacria, quod tria habeat Promontoria. Patet in circuitu, ut ex Agrippæ sentẽtia tradit Pl. DCXVIII. M. pass. Cice. in Verrem. Cato ille sapiens cellam penariam reip. Siciliã nominauit. Olim Agro Brutio creditur adhæsisse, postea que interfuso mari auulsa M. D. passuum freto, iuxta columnam Rhegyam: A quo dehiscendi argumento, Rhegyum Græci nomẽ dedere oppido. Quin & insula ipsa inde nomen creditur traxisse, quasi Sicilia. id est, resecta. Virgil. li. 3. Hæc loca ui quondam, & uasta conuulsa ruina (Tantum æui longinqua ualet mutare uetustas) Dissiluisse ferũt, cum protinus utraque tellus Vna foret. Eadem & Triquetra a quibusdam appellatur, a figura trianguli, cuius unus angulus, qui in Meridiẽ uergit, Pachynus dicitur: alter Pelorus, qui ad Septentrionem spectat, & ab Italia mille quingẽtis passibus distat: tertius Lilybeus, qui Carthaginẽ maxime spectare uidetur, quẽque ab Africæ litturibus CXX. millibus passuũ distare prodiderunt. Hæc ab Oriente, & Occidente, Septẽtrioneque Tyrrheno mari, a Meridie Africo alluitur. Patet in lõgitudinem a Peloro usque ad Pachynum, millia passuum millia octogintaseptem: in latitudine cẽtum octoginta nouem. Sicaniam autem dictam putant a Sicania Hispaniæ populis, qui duce Sicano primum in Italiam uenisse feruntur. Solinus auctor est, Siciliam primum Cyclopum sedem fuisse, ipsque extinctis, Aeolum insulã occupasse. Vnde Virgi. lib. 3. Ignarique uiæ Cyclopum allabimur oris. Item lib. 11. Aetnæos uidit Cyclopas Vlysses. De hac Diodorus sic scribit: Sicilia optima insularum omnium, antiquitate rerum cæteras antecellit. In ea sunt Panhormus, Catana, Siracusæ, undecima Olympiade conditæ. Præterea Messana, Eryx, & Leontium, Gorgiæ rhetoris patria. Ibi Arethusa fons, Erya, & Aetna mõtes. In ea Comœdia primum creditur inuenta. Viros genuit illustres complures, ex quibus satis fuerit hic nominare Dionẽ Platonis auditorẽ, & Archimedẽ insignẽ Mathematicum.

SICILICVM, ci, p. c. δίδραχμον, pars assis quadragesimaoctaua, hoc est, scrupula sex, siue (quod in idem recidit) drachmas duas continens. Dictum Sicilicum: a Siciliendo, id est, secando, quod semunciam per medium secet. Neque solum de ponderibus dicitur, uerum etiam de mensuris. Pl. l. 13. c. 15. Qua in re non omittendum uidetur, Tiberio principi mensam quatuor pedes sextante, & sicilico excedentem, tota uero crassitudine sescunciali, operimento laminæ uestitam fuisse.

SICILIENSES, σικελιῶται, dicuntur qui alibi orti, in Sicilia uersantur. Siciliensis, siciliense, possessiuum a Sicilia deductum. Cice. 2. Ver. fisci Sicilienses. Fretum Siciliense, apud eundem 2. de Nat. Deo. Quæstura Siciliensis, apud eundem in Epist.

SICILISSO, sas, σικελίζω, loquor lingua Siculorum, quorum sermo adeo corruptus fuit, ut abierit in prouerbium. Plaut. in Menæch. Non Atticissat, sed sicilissat.

SICILICES, hastarum spicula lata, inquit Festus. Ennius: Incedit ueles uulgo sicilicibus latis.

SICINNIVM, σίκιννις, genus ueteris saltationis, quasi sitinnium, hoc est tantum apud sitos. unde siticen, qui apud sitos canere solitus est: hoc est uita functos, & sepultos. Gel. l. 20. c. 2. Budæus ait genus esse saltationis quæ satyrica esse dicitur. Alij non sicinium sed sicinam appellant, ἀπὸ τοῦ σείζαι καὶ κινεῖσθαι.

SICVBI, p. c. [Se in qualche luogo,] εἴ που, idem quod si alicubi. Liu. 3. ab urb. Consul prouidere omnia, laudare fortes, increpare sicubi segnior pugna fuisset. Ci 7. Ver. Hæc sicubi facta sunt, &c.

SICVLI, [Siciliani,] σικελοὶ, qui Siciliam insulam incolunt. Cice. in Diui. Cum Quæstor in Sicilia fuissem iudices, itaque ex ea prouincia decessissem, ut Siculis omnibus diuturnam iucundamque memoriam mei nominis relinquerem.

SICVLVM mare, [Mar di Sicilia,] σικελὴ θάλασσα, angustum, atque anceps alterno cursu, modo in Tuscum, modo in Ioniũ pelagus influit, uorticosum & Scyllæ, & Charybdis sæuitia inclytum. Sicula tellus pro Sicilia. Vir. 1. Aen.

SICVNDE, εἴποθεν, si ex aliquo loco. Cice. ad Atti. lib. 13. Sicunde potes erue.

SICVT, & sicuti, [Come, si come] ὡς, ὥσπερ, aduerbia similitudinis sunt. Plau. in Ruden. Quibus cum parua perijt Athenis, sicut dixi. Interdum tamen non res similes, sed diuersas, & plane cõtrarias denotant, & ita in priore membro ponuntur. Quinctil. Sed hæc eloquendi præcepta, sicuti cognitioni sunt necessaria, ita non satis ad uim docendi ualent, nisi illis quædam facilitas, quæ apud Græcos ἕξις, nominatur, accesserit. Habent etiam uenustatem, atque utilitatem magnam, quoties antecedentem sentẽtiam annectũt cum sequenti. Pl. l. 7. c. 19. Ferunt Crassum auum Crassi, in Parthis interempti nunquam risisse, ob id Agelastum uocatum, sicuti nec flesse multos. Cic. Acad. Amaui hominem, sicuti ille me.

SICYON, sicyonis, σικύων, urbs uetustissima Peloponnesi, nõ procul a Corintho, olim Aegialos dicta, a rege Aegialo, qui totius eius tractus imperium tenuit. Hanc Plin. lib. 36. cap. 4. metallicarum omnium officinarum patriam fuisse scribit. Præcipue autem nobilitatam constat Occasionis simulacro a Lysippo fabricato. Ab hoc oppido uicina regio Sicyonia appellatur. Ex hac urbe ortus est Aratus ille, cuius in clarorum uirorum catalogo meminit Plutarch.

SIDERATIO, onis ἀστρον proprie plantarum morbus est, cum nimio æstu humore absumpto, uel totæ, uel aliqua sui parte inarescunt. Quod quoniam sideris alicuius afflatu fieri putatur, & præsertim Caniculæ, (quam Theophrastus peculiariter ἄστρον, uocat) factum est, ut hoc plantarum uitium Græci ἀστροβολισμὸν, nos Siderationem dicamus. Pli. li. 17. cap. 24. Sideratio tota e cælo constat. Et paulo post: Proprium tamen siderationis est, sub ortu canis siccitatum uapor, cum insitæ ac nouellæ arbores moriũtur, præcipue ficus ac uites. Quin & in animalibus Sideratio dicitur, cum pars aliqua corporis pestifero sidere percussa, subito inarescit, ipsaque etiam ossa carie consumuntur. Quod morbi genus Galenus σφακελισμὸν, appellat.

SIDERARI, [Siderarsi, assiderarsi,] ἀστροβολίζεσθαι, est sidere pestifero afflari, & proprie de arboribus dicitur, cum per sideris cuiuspiã, & præcipue Caniculæ exortum, æstu uehementer inualescente, aut alia quauis ratione, humor consumitur, totæque uel aliqua sui parte, subito inarescunt. Transfertur & ad animalia, quæ & ipsa Siderata dicũtur, cum simili sideris afflatu aliqua sui in parte phacelismon, hoc est, ossium cariem patiuntur. ita ut subito ea pars, cum ipsis etiam ossibus inarescat, omnemque prorsus sensum amittat. Plin. lib. 28. cap. 16. Sideratis urina pulli asinini nardo admisto perunctione prodesse dicitur. Plau. Sideratus est: moueri non potest.

SIDEREVS, a, um, [Di stelle, stellato,] ἀστερόεις, idem quod stellatus: ut, Siderea sedes, apud Vir. 10. Aen. id est, sphæra stellata. Cælum sidereum. Oui. 10. Meta. Aliquando ponitur pro alto. [Alto,] Mar. l. 1. Hic ubi sidereos proprius uidet astra colossus. Aliquãdo pro fulgenti, & lucido: [Lucente,] ut, Ignes siderei, apud Ouid. 1. Met. Vir. l. 3. Nec lucidus æthra Siderea polus.

SIDO, dis, sedi, sessum, [Sedere] καταφέρομαι, deorsum feror, subsido, ad sedendum me demitto. Vir. l. 6. Sedibus optatis geminæ super arbore sidunt. Pli. l. 9. c. 22. Mare interest uadosum, tenis non amplius altitudine passibus, sed certis canalibus adeo profundum, ut nullæ anchoræ sidant. Huius composita sunt, Assido, Consido, Circunsido, Desido, Insido, Obsido, Resido, & Subsido: quorum significata uide suis locis.

SIDON, onis, p. gen. p. σιδὼν, urbs Phœnices, cum Tyro & uetustate certãs, & claritate: ita dicta (ut Eustathio placet) a Sida Beli filia: quãquam Iosephus a Sichem filio, Canaan appellatam insinuet: unde etiam apud Hebræos conditoris nomine integro seruato, Sichem uocari tradit. Alij a Phœnicibus ijs conditam uolũt, qui mediterranea incolebant, qui cum perpetuis uexarentur terræmotibus, relictis sedibus suis, nouam urbem ad mare condiderunt,

rant, quam a piscium ubertate sua lingua Sidona appellarunt.

SIDONIVS, a, um, antep. producta indifferente: nam apud Græcos, teste Stephano, indifferenter σιδώνιος scribitur per ω magnum, aut σιδόνιος per ο paruum. Vir. 1. Aen. Obstupuit primo aspectu Sidonia Dido. Et paulo post. Sidoniasque ostentat opes. Ci. de Orat. Sidonius Antipater.

SIDVS, [*Stella, segno celeste,*] ἄστρον, licet quidam Græcum esse uellnt, ἀπὸ τοῦ σὺν, quod est simul, & εἴδειν, uidere, quod plures stellæ simul conspiciantur: aut παρὰ τὸ συνεδεῖν, quod est commeo & conuenio, ne sit plurium stellarum conuentus: rectius tamen Latinum esse putatur, & a Sido deduci, propterea quod sidera occidentia, in mare subsidere uideantur. Est autem Sidus signum ex pluribus stellis compositum, ut Aries, Taurus, Andromeda, Perseos, Corona, & quæcunque uariarum genera formarum feruntur in cælum recepta, Stella uero singularis est. Sic etiam apud Græcos, ἀστὴρ, & ἄστρον, diuersa sunt, teste Suida. Nam ἀστὴρ est stella una Astron signum stellis coactū, quod nos sidus uocamus. Quandoque tamen sidus pro stella ponitur. Cic. Itaque nesciunt hos siderum errores. Quin. Quid hæc fulgentium siderum neceranda facies, quæ quadam ueluti infixa, ac cohærentia perpetua semel capta sede collucent: alia toto sparsa cælo uagos cursus, certis emetiuntur erroribus. Hinc Sideralis, & hoc le, quod ad sidus pertinet. Pli. li. 7. c. 49. Poscere uidetur locus ipse sideralis scientiæ sententiam.

SIFILATORES, uoeteribus dicebantur Sibilatores: & Sifilare σιφλώζειν, quod nos sibilare dicimus. Nonius.

SIGALION, σιγαλίων, simulacrum apud Aegyptios in sacris Isidis & Serapidis, quod digito labijs impresso silentium imperare uidebatur: unde & nomen accepit. ἀπὸ τοῦ σιγᾶν, quod est silere, alio nomine Harpocratem appellabant. Vide Harpocrates.

SIGAVM, gei. p. p. σίγειον, promontorium & oppidum Troadis, Aiacis sepulcro nobilitatum. Dictum σίγειον, ut quidam uolunt, ἀπὸ τοῦ σιγᾶν, hoc est, a silendo, eo quod Hercules præmio suo a Laomedōte fraudatus, dissimulato discessu, ibi se occultarit, indeque silentio magno reuersus, urbē repente adortus cœperit. Alij per antiphrasim Sigeum dictum putant, quod nullum ibi unquam sit silentium, aquis se perpetuo magno cum murmure saxis illidentibus. Hinc Sigeus, gea, geū, & Sigeius, per quatuor syllabas. Vir. 2. Aeneid. Iam proximus ardet Vcalegon: Sigea igni freta lata relucent. Oui. 13. Met. Sigeia torno Littora prospexit uultu. Ci. pro Arch. Achillis tumulus in Sigeo.

SIGILLARIA, uicus erat Romæ, ubi sigilla uendebantur. Gel. lib. 5. Apud Sigillaria forte in libraria ego & L. Paullus Poeta consederamus. Sigillaria præterea dicebantur dies festi Saturnalibus additi, quibus sigilla, hoc est parua signa amicis missitabātur. Auctor Macrob. l. 1. Satur. c. 10.

SIGILLARIS, re, adiectiuum a sigillis deductum: ut, Ars sigillaris, ἀγαλματοποιΐα. Sigillaria opera, parua signa.

SIGILLATIM, ἐν μέρει, καθ' ἕκαστον, per singulos. Ci. 7. Ver.

SIGILLO, gillas, [*Sigillare, bollare,*] σφραγίζω, signum imprimo, sigillum alicui rei appono. Hinc Sigillatæ, dicuntur litteræ, idest, clausæ, & anulo impressæ. ex quo ueteres Sigillare simpliciter pro Claudere usurpabant. Var. Lex nimis impia est, ne filij patribus luce sigillent oculos.

SIGILLVM, sigilli, [*Sigillo, bollo,*] ἀγαλμάτιον, diminutiuum est a Signum, quod modo imagunculam, siue paruam statuam significat. Cice. 6. Verr. Apposuit patellam, in qua erant sigilla egregia. Modo Imaginē, qua ceræ impressę litteras obsignamus. Hinc sigillatus, lata, latum, quod modo participium est, idem significās quod obsignatus, ut Litteræ sigillatæ: Modo nomen, idem ualens, quod sigillis ornatus. Cice. 8. Ver. Iubet me scyphos sigillatos ad Prætorem efferre.

SIGNACVLVM, li, [*Segnacolo, segnetto, segno,*] χαρακτὴρ, proprie est signum alicui rei impressum, ut lateat, quousque referetur.

SIGNATORES, [*Testimonij,*] ἐπισφραγισταί, dicebantur, qui aut testamētis, aut causis sese subsignabant. Sal. Multis modis mala facinora docebat. Ex illis testes, signatoresque falsos commodare, fidē, fortunas, pericula uilia habere. Sue. in Tib. c. 53. Illatum deinde Augusti testamētum non admissis signatorib. nisi senatorij ordinis. Iuue. Sat. 10. Veniet cum signatoribus auspex.

SIGNATORIVS, a, um, [*Che segna,*] σφραγιστικὸς, quod signat, seu quo ad signandum utimur: ut, Signatorius anulus. Valer. Max. Vt anulo, quo signatorio utebatur. Paul. Iure. Anulus signatorius ornamenti appellatione non continetur.

SIGNATVS, gnata, gnatum, [*Segnato, bollato,*] aliquando participium est, idem significans quod insignitus, hoc est, quod signum habet impressum. ut, Pecunia signata. Cic. 6. Ver. Argentum factum, atque signatum. Vir. 2. Geor. Et admorso signata in stirpe cicatrix. Oui. 3. de Arte aman. Aspice signatum sanguine pectus habet. Aliquando nomen, & tunc pro insigni aliquando captū a ueteribus legitur. [*Segnalato,*] Lucil. l. 29. ut citat Nonius: Primum Chrysidem negat signatam reddere.

SIGNIFER, ri, [*Porta segno, banderale, segnifero, alfieri,*] σημειοφόρος, qui signa fert: hoc est, uexillifer. Cice. 4. Verr. fit in eius exercitu signifer, &c. Idem 2. de Diuin. quo tempore cum signifer primi hastati signum non posset mouere loco, &c. Ouid. 5. Fast. Romanæque Aquilæ signifer hostis erat. Signifer item dicitur circulus ille obliquus in quo duodecim signa sunt, qui Græce ζωδιακὸς, appellatur ab effigie animalium, quæ in eo Astrologi imaginantur. Cice. 2. de Nat. Deor. Infra autem hanc stella Mercurij est, quæ anno fere uertente signiferum lustrat. Plin. lib. 2. cap. 4. Adiuuat rerum ordo, descripto circulo, qui Signifer uocatur, in duodecim animalium effigies, & per illas solis cursus congruens tot seculis ratio.

SIGNIFEX, [*Che fa insegne, o statue,*] ἀγαλματοποιός, qui facit signa, hoc est, statuas. Apul. l. 2. Egregius ille signifex.

SIGNIFICO, significas, penul. corre. [*Significare, dimostrare, far sapere, far intendere,*] σημαίνω, indico, notum facio, demonstro, ostendo. Plaut. in Truc. Etenim sic istud uolo, ne inter uos significetis, &c. Cicero pro Roscio Amer. Quid hæc tanta celeritas, festinatioque significat? Idem ad Attic. libro primo. Ac ne illud mirere: cum ego antea tibi significarem per litteras, me sperare, illum in nostra potestate fore, nunc idem uidear diffidere. Hinc Significatio, onis, uerbale, [*Significatione,*] indicatio, indicium. Cice. Heu quæ significatio doloris. Idem de Amicitia. Cum autem contrahat uirtus amicitiam, ut supra dixi, si qua significatio uirtutis eluceat, ad quam se similis animus applicet, & adiungat: id cum contigerit, amor exoriatur necesse est. Cæsa. l. 6. Bell. Gal. Monet ut ignes fieri in castris, prohibeat, neque eius aduentus procul significatio fiat. Significatus, tus, ui, idem quod significatio. [*Significatione,*] Pli. li. 18. ca. 15. Ipsi dies raro non aliquos tempestatum significatus habent. Item aduerbia, Significanter, & significantius. i. expresse, & expressius, & quod uulgo dicitur intelligibiliter, notabiliter. [*Notabilmente,*] Quin. l. 6. c. 3. Non parum significanter etiā illa in scola ἐψά, dicebimus.

SIGNIFICANS, [*Significante,*] ἐμφατικὸς, quod apertus, & euidens. Quin. l. 4. c. 2. Verbis proprijs & significantibus. Idem li. 8. cap. 2. Quo nihil inueniri potest significantius.

SIGNINVM OPVS, qđ fractis testis addita calce conficiebatur. Colu. l. 6. Signinum opus pauiculis condensatur.

SIGNO, nas, [*Segnare, sigillare, bollare,*] σημειόω, signum imprimo. Vir. 3. Georg. Et summo uestigia puluere signent. Vnde Signare epistolam dicimus, anulo signum imprimere. Huius contrarium est Resigno, quod est detecto signo aperio. [*Sbollare,*] Sic Signatā pecuniam dicimus, & signata pecora, quæ signis notata sunt, & quæ notam inustam habent. Interdum signare, significat ostendere, indicare signo. [*Mostrare,*] Plau. in Cist. Cui hæc excidit cistella? recte eccum locus signat, ubi ea excidit. Interdum scribere. [*Scriuere,*] Col. lib. 3. Huc pertinet præclara nostri poetæ sententia. Laudato ingentia rura, Exiguum colito. quod uir eruditissimus (ut mea fert opinio) traditum uetus præceptum numeris signauit. Vnde & Subsignare, [*Sottoscriuere,*] subscribere dicimus. Accipitur etiā Signare pro designare. [*Designare,*] Vir. l. 2. Geo. Quin etiā cęli regionē in cortice signat. Huius cōposita sūt, Assigno, Cōsigno, Circunsigno, Designo, Obsigno, Resigno, & Subsigno: quorum significata uide suis locis.

SIGNVM, signi, [*Segno,*] σημεῖον, proprie est parua quædam nota indicans totius rei qualitatem, inquit Donat. Tere. And. Vide num eius color pudoris signum usquam indicat? Ovid. 2. Metamorph. Sed silet, & læsi dat signa rubore pudoris. Signa ad salutem. [*Pronostico,*] salutis prognostica. Teren. And. Adhuc Archillis quæ adsolent, quæque oportent signa ad salutem esse, omnia huic esse uideo. Virg. 3. Geor. Morborum quoque te causas & signa docebo. Dare signum militibus, est pugnam ineundam significare. Teren. Eun. Tu hosce instrue: hic ego ero post principia, inde omnibus signū dabo. Liuius. 2. ab urbe. Sensere uigiles, excitatus exercitus, signo dato concursum est ad arma. Vir. 5. Aen. Intenti signum expectant. Item notæ, quæ pecudibus inuruntur, Signa dicuntur. [*Segnale,*] Vir. 1. Geo. Aut pecori signū, aut numeros impressit aceruis. Hinc duodecim illa sidera, quæ in zodiaco animalium figuris imaginamur, signa dicuntur. Sunt enim notæ quædam, quæ ad naturam Solis referuntur. Eorum nomina sunt Aries, Taurus, Gemini, Cancer, Leo, Virgo, Libra, Scorpius, Sagittarius, Capricornus, Aquarius, Pisces. Item signum, uexillū dicitur, ab effigie animalium, quæ in uexillis fieri consueuerunt. [*Insegna, bandiera,*] Lucan. l. 1. Infestisque obuia signis, Signa, pares aquilas, ac pila minātia pilis. Pli. li. 7. ca. 25. Signis collatis quinquagies dimicauit. Liu. 3. Bel. Maced. in eo prælio supra quadraginta millia hominū cęsa, Valerius Antias scribit: & quingentasseptem signa militaria capta. Hinc Antesignani dicuntur, qui ante signa constituuntur: de quibus egimus supra suo loco. Signa quoque dicūtur sculptilia, siue fusilia, ad effigiem animalium fabricata: quemadmodum

dum contra Tabulæ, opera pictorum. Vnde Signa, & tabulas dicimus pro cælatis operibus, atque depictis, [*Dipintura*,] Siquidem in tabulis antiqui pingebant, non in parietibus. Tabulæ igitur, picturæ sunt, Signa uero statuæ. [*Statua*,] Vnde apud Salustium: Signa, & tabulas pictas, uasa cælata mirari, ea priuatim, & publice rapere, delubra spoliare. Cice. 3. in Verr. Delum uenit, ibi e fano Apollinis religiosissimo noctu clam sustulit signa pulcherrima atque antiquissima, eaque in onerariam suam nauem conijciēda curauit. Pocula aspera signis, quæ etiam dicebantur Sigillata: id est, signis decorata & ornata, qui mos fuit apud antiquos. Vir. 9. Aen. Bina dabo argēto perfecta, atque aspera signis Pocula, deuicta genitor quæ cepit Arisba. Idem 5. Aen. Tertia dona facit, geminos ex ære lebetes, Cymbiaque argēto perfecta, atque aspera signis. Signum etiam dicitur, quo quid consignamus, uel obsignamus, & notamus: quod & Sigillū dicitur. [*Sigillo*,] Ci. pro Quin. Tabulę maximæ nobilium hominum signis consignantur. Dicitur & Signum, id quod pro tabernis suspendi solet. Quin. l. 6. c. 4. Tabernæ autē erant circa forum, ac scutum illud signi gratia positum. Signum etiam dicitur miraculum insolitum, prodigium, ostentum, uel augurium, & tanquam omē boni aliquid, malive prænuncians. [*Miracolo*,] Ci. l. 1. de Diuin. Equus eius repente cōcidit, nec eam rem habuit religioni, obiecto signo, ut peritis uidebatur, ne committeret prælium.

SIL, lis, genus pigmenti luteum colorem, quemadmodū ochra, reddens: inuenitur que ceu limus quidam in argenti, & auri fodinis, quemadmodum etiam id aliud pigmētum, quod Cęruleum a colore dicitur. Vide Pl. li. 34. c. 12. Auson. in Monosyl. Sitne peregrini uoc nominis, aut Latij sil?

SILACEVS, color luteus ex sile compositus. Vide Pl. l. 37. c. 7.

SILATVM, antiqui (inquit Festus) dicebant, quod nos ientaculum dicimus, quod tum ieiuni uinum sili herba conditum absorbebant.

SILENTIARII, dicti sunt, quorum ministerio imperator utebatur ad ea, quę ad quietem palatij pertinebant. Accursius Silētiarios dici putat, quos uulgo Secretarios appellamus. Sic enim ait Iustin. C. de Silentiarij: Viros clarissimos sacri nostri palatij silentiarios circa latus nostrum militantes de tutelis & curationibus excusari sancimus. Procopius li. 2. Bel. Pers. Romani, inquit, ad ea, quæ quietis sunt in palatio, ministrum Silentiarium uocant.

SILENTIVM, ij, [*Silentio, tacere*,] σιγή, taciturnitas. Pli. l. 10. c. 69. Silentium in mari piscantibus ostrea. Silentium agere de re aliqua est illā tacere, [*Tacere*,] Quin. li. 10. c. 1. Quippe cum Tullius tot milibus uersuum de Romanis tantum Oratoribus loquatur: & tamen de omnibus ætatis suæ, quibus cum cōuiuebat, exceptis Cæsare atque Marcello, silentiū egerit: quis erit modus si & illos quē postea fuerunt, & Gręcos omnes, & philosophos, & poetas persequi uelim? Silentium est de re aliqua: id est de re illa nihil dicitur, [*Nulla si dice*,] Ci. Att. l. 5. de Partho silentium est, sed tamen concisos equites nostros a barbaris nunciabant ij, qui ueniebāt. Silētio aliquid ferre, est dissimulare, & de re illa nihil conqueri, [*Fingere, simulare*,] Descendere in silentium, incipere taciturnum esse. Quin. l. 10. c. 3. Accidit etiam ingeniosis adolescentibus frequenter, ut labore consumantur, & in silentium usque descendant nimia bene dicēdi cupiditate. Silentium dicimus in auspicijs, quod omni uitio caret, ut ait Ci. l. 2. de Diu. Silentium noctis, pro intēpesta nocte ponitur, quam alij Concubium, alij Conticinium uocant, [*Sula mezanotte*,] Liu. 5. ab Vrb. Supra ædem Vestæ uocē noctis silentio audisse clariorem humana.

SILENVS, p. p. σειληνός, Bacchi nutricius fuit, & pædagogus, semper asino uehi solitus: quem Aratus in gratiam alumni inter sidera trāslatum dicit. Vir 9. ecl. Chromis, & Mnasyllus in antro Silenū pueri somno uidere iacentē, Inflatum hesterno uenas, ut semper Iaccho. Cic. Tus.

SILEO, siles, silui, [*Tacere*,] σιγάω, significat taceo: quamuis hæc ita inter se differre uelit Seruius, ut Silere dicatur, qui nondum cœpit loqui: Tacere, qui iam cœpit. Quæ differentia si uera est, falsi sūt, qui dicunt Silere factitium uerbum esse, ab, s, litera, quæ silentij nota est, quoniam in ludis litterarijs, publicisque conuētibus, dū nolunt silentium indicere, s, literam, quasi sibilando pronunciant. Iungitur aliquando accusatiuo. Cic. Atti. li. 2. Hæc tu silebis. Frequentius ablatiuo cum pręposiitione De. Cic 6. Ver. Me nō solum de uestris monimentis silere oportebit, sed etiam lætari. P. Africani eiusmodi esse fortunas mortui, ut eius honore &c. Passiuum habet. Pl. l. 12. c. 1. Nullum sileatur rerum naturæ opus. Idē l. 16. c. 21. Idque mirum est Græcis auctorib. proditum, apud nos postea sileri. Silent musæ Varronis, dixit Cic. 4. Acad. 1. Varro nihil scribit, nihil edit. A sileo fit Silens participium: quod aliquādo fit nomen ex participio. Silens cælum, pro tēpore sereno, [*Sereno*,] Plin. l. 18. c. 28. Alia sunt illa, quæ silente cælo serenisque noctibus fiunt, nullo sentiēte, nisi cum facta sunt. Silens flos, qui non amplius crescit, & quodam modo declinat, [*Maturo, fatto*,] Silens luna dicitur, quando fit coniunctio eius cum Sole, quod contigit ipso die nouilunij, [*Congiuntione, Lunamma*,] Pl. l. 16. cap. 39. Inter omnes uero conuenit utilissime in coitu eius sterni, quem diem alij interlunium, alij silentis lunę appellant. Columel. lib. 2. cap. 10. Silente luna fabam uellito ante lucem. Silentes surculi. Silentes uineæ, idest nondum germinantes. Colum. lib. 11. cap. 2. Surculi quoque silentes ad insitionem nunc præcipui, utiliterq; leguntur. Colum. lib. 4. cap. 27. Fossor protinus, adhuc silentibus uineis inducendus est: id est, nondum gemmantibus. Silentes, pro mortuis, [*Morto*,] Ouid. 5. Fast. Mos etiam lemurea animas dicere silentum, idest, mortuorum. Virg. li. 6. Aen. Quæsitor Minos urnam mouet: ille silentum Conciliumque uocat, uitasque & crimina discit.

SILER, g. n. frutex nonnunquam arborescens, adeo ut baculos rustici ex eo faciant: aquosis locis crescit, quasi pumila salix, cuius etiā generibus annumerari creditur, inquit Ruellius: cōtenditque nō esse id, quod Seseli Massiliense officinæ, & Siler mōtanum appellatur. Vir. l. 2. Geor. Nanque aliæ nullis hominum cogentibus ipsæ Sponte sua ueniunt, camposq; & flumina late Curua tenent, ut molle siler, lentæque genistæ.

SILER, m. g. fluuius est, Picentinos diuidens a Lucanis naturæ tam admirabilis, ut uirgulta & frondes in ipsum decidentes, statim lapidescant, teste Pl. l. 2. c. 103. quamuis illic, ut cæteris fere omnibus, Silarus dicatur, non Siler. Qua tamen terminatione effertur a Luca. l. 1. Radesque Salerni Tecta Siler. uide plura de hoc supra in dictione Silarus.

SILESCO, silescis, [*Tacere, acquetarsi*,] σιγηρός, γίνομαι, tacitus seu quietus fio Ter. in Adelph. Quid ego nunc agam, nisi dum hæ Silescūt turbæ, interea in angulum aliquo abeam, atque edormiscā hoc uili? Vir. 10. Aen. Infit: eo dicente deum domus alta silescit. Furor cæli silescit. Cic. epi.

SILEX, cis, [*Pietra, basalisco*,] πυρίτης, lapis durus, ex quo ignis excuti solet: unde & nomen habet, quod ignis ex eo saliat, uel quod silentem intra se ignē habeat, qui attritu, aut percussu excitetur. Vir. 1. Aen. Ac primum silicis scintillam excudit Achates, Suscepitque ignem folijs. Idem 1. Georg. Et silicis uenis abstrusum excuderet ignem. Ouid. 7. Metam. Aut ubi terrena silices fornace soluti, &c. Accipitur nonnunquam latius Silicis appellatio, ut etiā de petris & marmoribus dicatur. [*Pietra, marmore*,] Pli. l. 36. ca. 18. Idem Varro Lunēsem silicem serra secari tradit. Vir. l. 8. Aen. Stabat acuta silex, præcisis undique saxis. Est autem hoc nomen tam mas. quā fœ. g. Luc. l. 1. Vnde queāt ualidi silices, ferrumq; creari. Vir. 1. ecl. Spem gregis ah silice in nuda connixa reliquit. Lapidē silicē manu tenebant fœdera ferientes, itaque precabantur: Si sciens fallo, qui me despicit, salua urbe, arceque, is me eijciat, ut hunc ego lapidem.

SILICERNIVM, silicernij, uarie exponi solet. Scribit Nonius esse funebre cōuiuium, quod senibus exhibetur. Festus docet esse farciminis genus, quo familia in luctu a fletu purgatur, quia cuius nomine instituebatur ea res, is iam silentium cerneret. Cæcil. Credidi me silicernium eius esse esurum. Don. inquit esse cœnam, quæ infertur dijs manibus, uel quod ea silentes cernant umbræ, id est, umbræ possideant: uel quod qui hæc inferunt, cernant, neque degustent. nam de ijs quæ libantur inferis, quisquis ederit, aut biberit funestatur. Hinc Teren. in Adelph. Appellat senem silicerniū, qui iamiam silentibus cernendus sit. Alij Silicernium nomen fictum a Terentio existimarunt pro sene, quod incuruitate silices spectet. Qui recte sentiunt, affirmant Silicernium funebre conuiuiū esse, quod apud ueteres senibus exhiberi solebat: dictū quod cum silentio edentes cernerentur, uel quod cogitarent se mox illum secuturos. Quapropter abeuntes a conuiuio ueluti se amplius non uisuri, mutuo se salutabant. Varro: Funus exsecuti, laute ad sepulcrum antiquo more silicarniū confecimus. i. conuiuiū, in quo pransi discedentes dicimus alijs alij, Vale. Silicerniū ergo Terentius senem uocat, atque decrepitum: id est, dignum, uel cui Silicernium fiat, uel qui ad silicernium uocetur, τυμβογέρων.

SILICEVS, a, um, quod est ex silice. Cat. c. 8. Lapides siliceos.

SILIGO, siliginis, [*Sagma, segala*,] ὄλυρα, frumēti species est, quæ Gallis olim Arinca dicebatur, ex qua laudatissimus cōficitur panis. Col. l. 2. Omne triticum solo uliginoso post tertiam aratione cōuertitur in siliginē Pl. eodē l. c. 8. Siliginē proprie dixerim tritici delicias: candor est, & sine uirtute, & sine pondere, conueniens humidis tractibus, quales Italiæ sunt, & Galliæ comatæ. Sed & trans Alpes in Allobrogum tantum, Aruenorumque agro pertinax: in cæteris uero partibus biennio in triticum trāsit. Ex his omnibus satis constat, siliginem tritici genus esse quod iam aliquot sationibus in aliam speciem degenerarit, minus quidem potētem ad nutriendum: ceterum gustu non iniucundiorem.

SILIGINEVS, a, um, quod est materiatum ex siligine: ut, Panis siligineus, σιλιγνίτης, quem Seneca commendat his uerbis: Malum panem inquis: Expecta, bonus fiet etiam, illum tenerum tibi & siligineum fames reddet.

SILIQVA,

SILIQVA, siliquæ, pen. cor. [*Teca, tega, siga, tauella,*] λόβος, κεράτιον, folliculus, seu integumentum, cui grana leguminū includuntur, & si quid leguminibus est simile. Virg. lib. 1. Georg. Grandior ut fœtus siliquis fallacibus esset. Plin. lib. 18. de fabis loquens ait, Nam siliquę, cauleſque gratissimi sunt pabulo pecori. Item siliqua siue Siliqua Græca, fructus est arboris, quæ a Galeno κερατωνία, appellatur, siliquis tectus falcatis, humani digiti lōgitudine, ijsque prædulcib. & ob id in cibis expetitis, cū semen propter amaritudinem negligatur. Vide Plin. lib. 15. cap. 24. Horat. 2. epist. 1. Viuit siliquis & pane secundo. Col. lib. 5. cap. 10. Siliquam Græcā, quā quidam Ceration uocant, & Persicum ante Brumam per autumnum, serito. Est & alia arbor, Siliqua dicta, in Syria nascens, quam Iones Ceraunia appellant, omnino diuersa a Siliqua Græca, de qua uideto Pli. li. 13. ca. 8. Est etiam siliqua, minimi pōderis apud Romanos numen, quod & a Græcis Ceration appellatur, scrupuli sextam partem, drachmæ uero decimamoctauam efficiens. Sex itaque siliquæ cōficiunt scrupulum. Scrupula autem tria siue octodecim siliquæ explent drachmam. Sextula autem, sexta pars unciæ est, unde & nomen habet: continetque scrupula IIII. siue siliquas XXIIII. Continet itaque sextula drachmam unam, & tertiā eius partem. Drachma Græcum nomen est, Latinoque uocabulo Denarius dicitur, ut Budæus non uno loco prodidit, quāuis Agricola hoc putet interesse inter Denarium & Drachmam, ut septē denarij octo drachmas, siue unciam explicent. Supra sextulam Semunciam legimus, dimidium unciæ continentem. Vncia ab uno denominatur, quod ex duodecim ea una est pars assis, & ex octo drachmis cumulatur, aut ex totidem denarijs, ut putauit Budæus: quamuis, ut supra diximus, Agricola ex septē denarijs, qui octo drachmis respondebant, unciam constare asserat. Vnciæ duæ Sextans, ἑξαμόριον, quasi sexta pars assis nuncupatur. Quadrans quarta pars. Triens tertia pars: Semis, unciæ sex, quasi semias. Septunx unciæ septem. Bes, unciæ octo. Dodrans, unciæ nouem. Dextans unciæ decem. Deunx, unciæ undecim. Inde As, ex duodecim uncijs constans, quæ & Libra dicitur. minorque est quam mina Attica quatuor drachmis. Habet enim Romana libra nonaginta sex non amplius drachmas, cum Attica mina ex centū drachmis constet. Ex duobus assibus conficitur Dupondius, ita dictus, quod sit duorū pondo. Vltra Dupondium est Sestertius, qui ex duabus libris & semisse cōstat, quasi semistertius: de quo uide suo loco. Qđ enim fiebat ex duobus assibus, & tertio semisse, Sestertium ueteres uocauerunt. Supra sestertium Tressis, a tribus assibus. Octussis quoque, Nonussis, Decussisque reperitur, octo, nouem, ac decem asses. Decussem uero, denarium a decem assibus nominauerunt. A duobus deinde decussibus Vicessis: id est, uiginti asses. A Tribus Tricessis, triginta asses. A centum centussis, centum asses, qui erant breues ex ære nummi: Supra centussem maius æris uocabulum non habemus.

SILIQVASTRVM, herba hortēsis, quæ alio nomine πιπερίτις, nominatur, cuius meminit Pl. l. 19. c. 12.

SILIQVOR, siliquaris, ἐλλοβίζω, siliquas facio: hoc est, siliquis tegor: quod de leguminibus siliquis tectis dicitur. Pli. l. 27. Inter omnes autē constat, nihil esse utilius lupini segete, prius quā siliquetur. Idem l. 18. c. 7. Siliquantur omnia diuersis diebus.

SILO, ἐπόφρυς, qui prominentia habet supercilia, a Sileno, quem hirsutis superciljs fuisse tradūt. Auctor Nonius, citās locū Varronis ex Satyra, cui titulum fecit γνῶθι σε αὐτον. Non unum scribunt esse grandius superciljs Silonem quadratum? Pli. tamen l. 11. c. 37. non obscure innuit Silones dictos fuisse homines repando naso. Altior (inquit) homini tantum, quem noui mores subdolæ irrisioni dicauere, nasus. Nō alij animalium nares eminent. Auibus, serpentibus, piscibus foramina tātum, ad olfactus, sine naribus. Et hinc cognomina Simorum, Silonum. Hæc Pli.

SILVS, nasum habens sursum uersus aduncum. Vnde Galeæ quoque a similitudine Silæ appellatæ sunt. Ci. 1. de Nat. Deor. Ecquos silos, flaccos, frontones, Capitones &c.

SIMBELLA, simbellæ, quasi semilibella, hoc est, dimidia libella. Est præterea Simbella, instrumentum paruum, quo singuli nummi ponderantur. Sipontin.

SIMETHVS, simethi, siue simethis, simethidis, uide Simæthus, & Simæthis.

SIMIA, æ, Ci. de Nat. Simia quam similis turpissima bestia nobis.

SIMIAE, & Simij, [*Simia, bertuccia,*] πίθηκοι, hominum figuris proxima animalia, quæ cauda carent, & in Libya nascūtur: dictæ quod simæ sint, id est, naribus depressis, uel quasi mimæ, hoc est, imitatrices. Martia. li. 14. Callidus emissas eludere simius hastas. Vide Pli. lib 8. cap. 54. Simia per translationem dicitur, qui alium imitatur, [*Imitatore,*] Plin. epist. 5. In quo rusticum insectatur, atque etiam Stoicorum Simiam appellat.

SIMIOLVS, diminutiuum, πιθήκιον, qui utcunque alterum imitatur. Ci. ad Marium. l. 7. Hic simiolus.

SIMILA, similæ, [*Amito,]* σεμίδαλις, p. c. medulla farinæ triticeę, hoc est, ea pars, quæ media est inter pollinem, & secundarium, potissimam nutriendi uim habens. Sunt enim multæ farinæ partes quatuor, Pollen, simila, secundarium siue cibarium, & furfures. Eadē & similago dicitur. Pl. l. 18 c. 10 Similago ex tritico fit laudatissima. Ex Africo iustū est e modijs redire semodios & pollinis sextarios quinque. ita enim appellant in tritico, quod florem in siligine. Præterea secundarij sextarios quatuor, furfurumque tantundē. Mar. 13. Nec dotes poteris similæ numerare, nec usus.

SIMILAGO, p. p. idem quod simila Pl. l. 18. c. 10.

SIMILIS, simile, [*Simile, somigliante,*] ὅμοιος, notæ est significationis constituiturque indifferenter cum genitiuo aut datiuo. Solet tamen ita distingui, ut quoties ad morum uel doctrinæ, uel huiusmodi imitationem refertur, genitiuo iungeretur: ut, Versus Lucani non sunt similes uersuum Vergil. Horat. lib. 2. Serm. Saty. 3. Similesque meorū Mille die uersus deseribi posse. Treb. Ci. Vt aliquorum similes in dicendo ualeamus esse. Quādo uero uel in forma, uel in ætate, uel in fortunis, aut alijs huiusmodi rebus similitudo est, cum datiuo. Virg. lib. 1. Aenei. Os humerosque Deo similis. Pli. Effigie ac lineamentis corporis patri similis. Sed nō una dicitur apud classicos auctores hæc differentia. Nam utrunque in differenter reperitur, Cic. Verr. 4. Si aliqua in re Verri similis fuero. Liui. lib. 1. ab Vrb. Fratri similior, quam patri. Quibus in locis de moribus, non de figura sermo est. Hinc Similior & Simillimus. Cic. pro M. Marcel. Hæc qui faciat, non ego eum summis uiris cōparo, sed simillimum deo iudico. Plaut. Asina. Hic noster quæstus aucupij simillimus est. Vir. 6. Aen. Pressitque iacentem Dulcis & alta quies, placidæque simillima morti. Ouid. lib 4 Metam. Viulæque simillimus ora Flos regit. Pli. lib. 12. cap. 17. Mastiche tertia in Ponto bituminis similior. Hinc similiter aduerbium. Ad Heren l. 4. Similiter cadēs exornatio dicitur, &c. Similiter, superlatiuum. Ci. 2. Tusc. Simillime animus intentione sua depellit pressum omnem ponderū: remissione autem sic urgetur, ut se nequeat extollere. Similis, & Similiter nonnunquam in prima orationis parte ponuntur pro ita, sequente in secunda Vt, uel Ac, aut, Atque, Prout. [*Cosi, come,*] Col. l. 5. Cætera simili ratione, atque in arbusto Italico administrantur. Liu. Similem pauorem inde, fugamque fore, ac bello Gallico fuerat. Ci. de Senect. Similes sunt, ut si qui gubernatorem in nauigando agere nihil dicant. Idem Philip. 1. Neque uero illum similiter, atque ipse eram, commotum esse uidi. Similes inter se, idest, sibi inuicem similes Ci. pro Cluen. Homines inter se cum forma, tum moribus similes. Cuius composita sunt Assimilis, Absimilis, Consimilis, Dissimilis, & Verisimilis quorum significata pete ex suis locis.

SIMILITAS, atis [*Somiglianza,*] ὁμοιότης, antiquis in usu erat pro similitudine. Cælius apud Noniū: inde quid ferat morum similitas.

SIMILITVDO, dinis, [*Similitudine, imagine, forma,*] ὁμοιότης. notæ significationis est. Ci. li. 1. Offi. Nihil autem amabilius, nec copulatius, quam morum similitudo bonorum: in quibus enim eadem studia sunt, eædem uoluntates: in ijs fit, ut æque quisque altero delectetur, ac seipso. Liui. li 5. Bel. Punic. Gracchus fraudem & sermoni & rei abesse ratus, ac similitudine ueri captus, cum lictoribus ac turma equitum e castris profectus, duce hospite in insidias præcipitatus. Eius contrarium est Dissimilitudo. Cice. in Lælio Dispares mores, disparia studia sequuntur: quorum dissimilitudo dissociat amicitias.

SIMILO, las, [*Somigliare*] ὁμοιόω, refero, repręsento, exigitque accusatiuum. Mart. Cum sint cura tibi, similent quę cornua Lunę. Hinc componitur Assimilo, de quo supra suo loco.

SI MINVS, [*Se non,*] Cice. de Fat. Quod si minus uerbis, re cogitur confiteri.

SIMITV, ἅμα, antiqui utebantur pro simul: quod & Nonius annotauit Plau. in Merc. Ita tres simitu res agendę sunt. Idem in Amph. Non ego cum uino simitu ebibi imperium tuum.

SIMPOSIVS, a, um, ut, Campus, hoc est, Troadis campus Simoente irrigatus.

SIMOIS, entis, σιμόεις, fluuius est Troadis, ex Ida monte nascens, labitur per campum Troianum, qui ab eo dicitur Simoesius, & mari appropinquās commiscetur Xantho, ac in paludem cogitur, deinde exit in Hellespontum iuxta Sigeum promontorium. Virg. 1. Ae. Tu ne ille Aeneas quē Dardanio Anchisæ Alma Venus Phrygij genuit Simoentis ad undam?

SIMONIDES, σιμωνίδης, Lyricus poeta fuit a Cæa insula Stesichori æqualis, quem Pli. l. 7. c. 56. quatuor harum literarum ζ, η, ψ, & ω, inuentorem fuisse tradit, octauamque in lyra chordam inuenisse. De hoc Cic. in Orat. Simonides, inquit, Cæus primus artem memorandi inuenisse fertur. Cum cœnaret in Thessalia Simonides apud Scopam fortunatum hominem & nobilem, cecinissetque id carmen, quod in eum scripsisset, in quo multa ornandi causa poetarum more, in Castorem & Pollucem scripta fuissent, nimis illū sordide Simonidi dixisse, se dimidium eius ei, quod pactus esset, pro illo carmine, daturum, reliquū a suis Tyndaridis, quos æque laudasset,

landa Ter. peteret, si ei uideretur. Paulo post esse ferunt nunciatum Simonidi, ut prodiret, iuuenes stare ad ianuam duos quosdã, qui eum magnopere auocarent: surrexisse illum ipsum, prodijsse, uidisse neminem. Hoc interim spatio cõclaue illud, ubi epularetur Scopas, concidisse, ea ruina ipsum oppressum cum suis interijsse: quos cũ humare uellẽt sui, nec possent obtritos internoscere ullo modo, Simonides dicitur ex eo, quod meminisset, quo eorũ loco quisque cubuisset, demõstrator uniuscuiusq; sepeliẽdi fuisse. Hac re tunc admonitus, inuenisse fertur ordinẽ esse maxime, qui memoriæ lumen afferret. Hactenus Ci. Fuit & Simonides alter, Crinei filius, ex Amorgo, insula, Iambicus poeta: de quo Quin li. 10. c. 1. Simonides tenuis, alioqui sermone proprio & iucũditate quadam commendari potest: præcipua tamen eius in commouenda miseratione uirtus, ut quidam in hac eum parte omnibus eiusdẽ operis auctoribus præferant. Simonides item alius Carystius, siue Erythræus poeta Epicus fuit, qui scripsit Græcorum apud Aulidẽ cõuentum trimetrorum libros duos, & alia. Præter hos, alios duos ponit Suidas, unum nepotem Simonidis Lyrici ex sorore cognominatum Milicettam, qui ante bellum Peloponnesiacũ fuit, scripsitq; genealogiam libris tribus: Alterum Simonidem Magnesiẽ poetam Epicum Antiochi magni tempore, cuius res gestas scripsit, ac bellum aduersus Galatas. Suidas.

SIMPLARIVS, ἁπλοῖκός, adiect. a Simplo, siue simplici deductum, cuius etiam propemodum habet significationem. Simplariæ uenditiones (inquit Budæus) sunt pro quibus uenditor necesse non habet da dupla emptori re promittere: quarum meminit Vlpia. in l. Empto. de Euiction. Ita enim simplariæ uenditiones a Pomponio dicuntur, ut simplariæ actiones, & duplariæ, & quadruplariæ dicebantur, quæ in simplum, duplum, quadruplum dabantur. Eadem ratione armaturæ simplares, duplaresq; a Vegetio dicũtur l. 2. de re milit. quas qui gestabant, singulas, & duplas cõsequebãtur annonas. Et a Modest. im. de uocabulis rei militaris, Torquarij simplares, duplaresque, quòd qui illa præmia uirtutis, & decora militiæ meruissent, singulas, & binas præter alios cõsequebãtur annonas. Sic hodie in sacerdotalibus collegijs sacerdotia quædam simplaria dici possunt, & quædam duplaria, a simplice duplicique stipe in concessu ecclesiastico accipienda. Vide plura de hisce in dictione Duplarius.

SIMPLEX, cis, [*Sẽplice, schietto, puro,*] ἁπλοῦς, a philosophis proprie appellatur, quod nullo modo compositum est: quemadmodum elementa quatuor, quæ sola, si rationem consulamus, sunt simplicia. Aliquando tamen in simplicibus discernẽdis a compositis, sensũ, non rationem iudicem adhibemus. Et ita partes corporis similares, item plantas omnes simplices dicimus: propterea quòd sensus in ijs compositionem nullam possit deprehendere. Argumentum simplex, quod in plures partes non est diuisum. Ter. Prolog. Hea. Duplex quæ ex argumento facta est simplici. Aliquando ponitur pro uero, & syncero, [*Vero, sincero,*] sicut cõtrario Duplex pro fallaci & uafro. Matius Ci. l. 11. Trebatio nostro magnas ago gratias, quod tuum erga me animũ simplicẽ, atq; amicũ aperuit. Ho. Et cursus duplicis per mare Vlyssei. Simplex homo, purus, apertus, nihil simulatum habens, [*Leale,*] Ci. 4. Acad. Cũ simplici homine simpliciter agerem, nec magnopere cõtẽderẽ. Anni simplices, id est, rudes, & doli nondum capaces, cuiusmodi sunt in pueritia, aut prima adolescentia, quibus etiam simplex toga & pura, quæ prætexta dicebatur, sumi solebat. Martia. li. 10. Tu mihi simplicibus Mani dilectus ab annis, Et prætextata cultus amicitia. Simplex cibus purus, non affectatus, aut aliquo condimẽto corruptus, uel cõpositus. Pli. l. 11. c. 53. Homini cibus utilissimus simplex. Inde simplicitas, atis, [*Simplicità,*] Mart. li. 10. Vitam quæ faciunt beatiorem, Prudens simplicitas, pares amici. Oui. 3. de Arte: Simplicitas rudis ante fuit: nunc aurea Roma est. Quin li. 5. c. 7. In paucis atq; humilibus accusator simplicitate gloriari potest.

SIMPLICITER, aduerbium, [*Semplicemente, scempiamente,*] ἁπλῶς, pure, aperte. Pl. epi. 98. Amice, & simpliciter reprehenderunt. Simpliciter oberrare, est imprudenter ab itinere deflectere. Pli. li. 8. c. 4. Elephas homine obuio forte in solitudine, & simpliciter oberrante, clemens, placidusque, etiam demonstrare uiam traditur. Cicer. Offi. Viuere simpliciter, fideliter, utræque hominũ amice. Quin. li. 2. capit. 12. Præterea secundum aliam ætatis illius facilitatem, uelut simplicius docentes sequuntur. Simpliciter, ueteres pro simpliciter utebantur. Pla. in Merc. Vt simplicitus dicam. Sic. n. legit Nonius: ne quis forte sciolus librariorum incuria Simplicitus pro Simplicius irrepsisse suspicetur.

SIMPLVM, Ci. Top. Vt Duplum, simplum.

SIMPLVS, [*Scempio,*] ἁπλοῦς, nomen numerale, significans unicum, & minime multiplex. Plau. in Most. Simpla ast habitatio. Idem in Pœn. Liceat simplum soluere. Sic duplus, bis tantum; Triplus, ter tantum, & huiusmodi.

SIMPVLVM, calix fictilis, quo uinum in sacrificijs libabatur a sumendo, quòd eo uinum sumebant minutatim. Pli. l. 15. c. 12. Sed fictilibus prolibabatur simpulis innocentius. Apuleius, catinum & simpulum sacrificijs adhiberi solita ostendit his uerbis: Paupertas populo Romano imperiũ a primordio fundauit, proq; eo in hodiernum Dijs immortalibus simpulo, & catino fictili sacrificat. Festus: Simpulum, uas paruũ, nõ dissimile cyatho: unde mulieres diuinis rebus deditæ Simpulatrices uocantur. Varro scribit, uas esse minutim fundens, in cuius locum successerit epichysis: unde ueteres res minutas, nulliusque pretij, Simpularias appellabant. Sunt qui pro simpulo, Simpuuiũ legunt: cuius meminit Iuuen. Saty. 6. Aut quis Simpuuium ridere Numæ, &c. Sũt etiam qui ualint Simpullum gemino l, scribẽdum, ea forma, qua Ampullam dicimus. In simpulo aliquid facere prouerbij speciem habet. Cice. de Leg. Excitabat enim in simpulo, ut dicitur Gratidius, quos, &c.

SIMVL, [*Insieme, in compagnia, di compagnia,*] ἅμα, ὁμοῦ, aduerbium congregandi, idem significans, quod una, pariter. Teren. in Eun. Simul consilium cum re amisisti. Aliquãdo ponitur pro Deinde, uel etiam, uel Præterea. Vatinius Ciceroni: Ciues Romanos occidit, abripuit, disperdidit, regiones uastauit: simul uero semissis homo contra me arma tulit. Sal. His amicis, socijsq; confisus Catilina, simul, quòd æs alienum per omnes terras ingens erat. Inuenitur quandoque geminatum, & habet quasi eandem uim, quam Cũ, & Tũ, siue partim. Quin. Simul, ut pleniori obsequio demererer amantissimos mei, simul ne uulgarem uiam ingressus, alienis uestigijs insisterem. Ponitur aliquando simul, pro eadem hora. [*Ad una hora,*] Pla. in Merca. Duas res simul nunc agere decretũ est mihi. Dicimus uero etiam, Simul tecum, nobiscum, & Simul cum aliquo. Cic. pro Domo sua: Optimi ciues feruntur nobiscum simul hac ciuitate. Cic. de Amic. Disserere cœperunt, cum corporibus simul animas interire, &c. Accipitur aliquando, simul, pro postquam, simulac, siue simulatq;, [*Poiche,*] Cic. 4. Acad. Et simul inflauit tibicen, a perito carmen agnoscitur.

SIMVLAC, & simulatq; [*Subito che, poi che,*] ἐπειδὴ, τάχιστα, cum primum, uel Statim cum, siue postquam. Sal. Iam primum iuuentus, simulac belli patiens erat. Columel. lib. 5. Semper conuenient, simulatque folia agere cœperint, ficus rubricam amurca diluere. Ci. Ap. Gratissimum mihi feceris, ad me, simulatque adeptus eris, miseris. In eadem significatione dicimus, Simulac primum, Simul primum, & simul. ut Ci. 3. Ver. simulac primum ei occasio uisa est, Quæstor Consulem deseruit. Liui. 6. ab urb. Q. Fabio, simul primũ magistratu abijt, ab C. Martio dicta dies est. Simul ut. Pli. li. 11. c. 49 Ponuntur aliquando Simulac, simul, & Simulque, pro Atque etiam. Pli epist. 7. lib 9. c. 35. Quin. lib. 10 ca. 1.

SIMVLACRVM, p. p. [*Simulacro, statua, forma, imagine, idolo, effigie,*] εἴδωλον, Imago ad similitudinem rei alicuius efficta. Cicer. pro domo. Mulieris simulacrum è marmore. Oui. 10. Met. Veterum simulacra deorum. Virg. 2. Aen. Diuum amplexæ simulacra tenebant. Simulacrum ciuitatis, per translationem pro signo & nota [*Segno,*] Cice. ad Planc. li. 10. In qua, nec iudicia, nec omnino simulacrum aliquod, ac uestigium ciuitatis.

SIMVLAMEN, nis, uel Similamen, [*Rappresentatione,*] ἐξομοίωσις, idẽ quod representatio, assimulatio siue imitatio. Oui. de Adonide l. 10. Met. Annua plangoris peraget simulamina nostri: Idest repræsentationem nostri doloris. Loquitur enim de sacris annuis, quæ Adonia dicebantur: in quibus Adonis plangebatur, ac luctus Veneris referebatur.

SIMVLO, as, [*Simulare, fingere,*] ὑποκρίνομαι, præ me fero, quod nõ est, & fictam rei alicuis similitudinem refero, & pro uero falsum ostẽdo. Cic. Att. Simulabat se Romam rediturum, cum in Africam nauigaturus esset. Vir. 1. Aen. Spem uultu simulat, premit altum corde dolorem. Oui. 1. de Arte: Vt simulet uultu gaudia, tristis erit. Eius antitheton est Dissimulo. Cic. l. 7 epist. Multa & simulaui inuitus, & dissimulaui cũ dolore. Simulo non sentire: idest, dissimulo. Pli. epist. 14. l. 3. Ille siue quia non sentiebat, siue quia nõ sẽtire simulabat, immobilis, & extentus fidem peractæ mortis impleuit. Est & Similo, as, per tertiam uocalem in secunda syllaba, quod significat similitudinẽ rei alicuius repræsentare. [*Rappresentare,*] Hor. 2. epist. 1. Aera Fortis Alexãdri uultũ simulantia. Sed de hoc supra egimus suo loco. Hinc Simulatio, onis uerbale, [*Fintione,*] fictio & simulata, & ficta alicuius rei internæ per uultum repræsẽtatio: unde pro deceptione, & circumuentione ponitur, quòd animo, uel uultu, aut uoluntate simulata fiat. [*Inganno, astutia,*] Ci. ad Lentul. l. 1. A quibus tuendus fueras, derelictus idq; non solũ frõte, atque uultu, quibus simulatio facillime sustinetur. Idẽ 3. Ver. Nullæ sunt occultiores insidiæ, quàm hæ, quæ latent in simulatione officij, aut in aliquo necessitudinis nomine. Simulator, oris, [*Simulatore,*] qui Simulat. Cic. 1. Offi. De Græcis autem dulcem & facetum, festiuiq; sermonis, atque in omni ratione simulationẽ, quem εἴρωνα Græci nominauerũt, Socratem accepimus. Oui. 2. de Arte: Tantum ne pateas uerbis simulator in illis. Simulate, aduerbiũ, ficte. [*Fintamente,*] Ci. 2. de Na. de. Mala enim, et impia consuetudo est, cõtra deos disputandi, siue ex animo id fit, siue simulate.

Simvltas, simultatis, [*Simultà, amicitia finta.*] ἔχθρα, inimicitia, a simulando, ut quidam uolunt, quod proprie latens, & dissimulatũ odium nomine hoc significari existiment, quanquam reuera etiã de apertis inimicitijs dicatur. Cic. pro Lege Man. Vt multas etiã simultates partim obscuras, partim apertas intelligam mihi non necessarias, uobis non inutiles, suscepisse. Iuue. Saty. 5. Inter finitimos netus atque antiqua simultas. Pla. Pseud. Nam hic id metuit, ne illam uendas ob simultatem suam.

Simvltim, aduerb. ὁμοίως, dixerunt antiqui pro Similiter. Plaut. Exossabo ego eum, simulter ut murænam coquus.

Simvs, a, um, σιμός, qui presis est naribus. unde proprium caprarum est epitheton. Vir. 10. ecl. Dũ tenera attondent simæ uirgulta capellæ. Hiero. de Socratis uxoribus: quæ cum crebro inter se iurgarentur, & ille eas irridere esset solitus, quòd propter se fœdissimũ hominem, simis naribus, recalua frõte, pilosis humeris & repãdis cruribus, disceptarent. Mar. li. 6. Atque illi sima nare, turgidis labris. Huius diminut. est, Simulus. Mar. li. 6. Simulus ille quis est, uxori semper adhæret Qui Menedore tuæ? Composita sunt Desimus, Resimus, & Subsimus: de quibus suis locis.

Sin, [*Ma se,*] ἐὰν δὲ καί, cum subiunctiuo, ex Si, & Ne, componitur abiecta e: significatque Si uero: & nunquam in prima parte collocatur, sed in secunda, ubi duorum est oppositio: & fere semper Si, in priore parte præcedit. Terent. in And. Si illum relinquo, eius uitæ timeo, sin opitulor, huius minas. Habet enim quandam uim negationis, perinde ac si diceretur, Si autem nõ relinquo, sed opitulor. Aliquando Sin solum reperitur, ita tamen ut conditio aliqua intelligatur præcessisse. Sal. in Iug. Imperat ut pretio sicuti multa confecerat, insidiatores maxime paret, ac maxime occulte, sin id parum procedat, quouis modo Numidã interficiat: Id est, si potest, occulte: si non potest, utcunque queat.

Sinapi, p. p. ocu. g. & indeclinabile, [*Senape,*] σίνηπι, uel Sinapis, pis, fœm. gen. herba est, semẽ ferens tãta acrimonia, ut cieat lacrymas comedenti, in hibernis condimẽtis usitatissimum. Plau. in Pseud. fœm. gen. usus est: Teritur (inquit) scelerata sinapis cum illis. Item Colu. li. 10. Seq; lacessenti fletum factura sinapis.

Sincipvt, pitis, [*Parte dinanzi della testa,*] βρέγμα, pars anterior capitis, aures, temporaq; complectens. Sinciput (inquit Cornutus in Persium) anterior pars capitis: Occiput, posterior. Pla. in Menæchmis: Non est tibi sanum sinciput, adolescens. Iuue. Sat. 13. Siue ro & pater est, comedam, inquit, flebile nati Sinciput elixi, Pharioq; madentis aceto. Apollinaris ad Valerium Maioranum: Partemq; cerebri Hic galeæ cum parte rapit, fortiq; lacerto Disijcit ancipiti miserabili sinciput ense. Neq; solum in homine Sinciput dicitur, uerum etiam in brutis animantibus: & præcipue in genere suillo. Erant enim olim in delicijs sincipitia uerrina sine aprugna, aceto condita, & ad esum præparata. Pli. l. 8. ca. 51. Interdicta quoque abdomina, glandia, testiculi, uuluæ, sincipitia uerrina.

Sindon, σινδών, genitiuo sindonis, penul. cor. amictus ex lino Aegyptiaco: inde, ut creditur, nomen habens, quòd primum in Sidone urbe fuerit inuentus: ob id Tyria Sindon a Martiale dicta li. 4. Ridebis uentos hoc munere tectus, & imbres: Nec sic in Tyria sindone tutus eris.

Sine, [*Senza, sanza*] præpositio separatiua, idem significans quod absque: ut Sine Cerere & Baccho friget Venus. Terentius in Eunuc. Virg. 1. Aen. Imperium sine fine dedi. Oui. 2. Met. Immotosq; oculos in se sine fine tenentem Nescius extimuit. Cice. Offic. sine ullo errore.

Singillatim, [*Singolarmente,*] καθ᾽ ἕκαστον, idem quod Singulatim, hoc est unumquodque per se. Cice 4. Philip. Ciuitas non singillatim, sed prouincijs totis dabatur. Lucil. Singillatim unusquisque nostrum mouetur. Suet. in Augu. Atque etiam singillatim e certo genere hominum libentes, ac pro facultate quisque pecunias contulerunt.

Singvlaris, singulare, [*Singolare, unico,*] ἰδικόν, quod est unicũ. Pli. li. 28. c. 10. Democritus etiamnum effectus auget eius, qui singularis natus sit. Verbis singularibus gratias agere: hoc est, quæ unum tantum, non etiam plures complecterentur. Ci. in Catil. Primum quòd mihi gratias egit his singularibus uerbis, &c. Dicitur aliquãdo Singulare, [*Segnalato, eccellente,*] quod est excellens: & tã in malum, quàm in bonum sumitur. Ci. pro Sylla: Me singulari immanitate, & crudelitate prẽditum. Pl. ep. 45. Mox uehiculum ascẽdit, assumit uxorem singularis exempli, &c. Pro eodem antiqui dicebant Singularius: quod & Nonius annotauit, citans locum Turpilij in Demetrio: homini natura unica ẽ, & singularia. Pla. in Capt. His Indito catenas singularias: hoc est, singulis cathenam unã.

Singvlariter, [*Singolarmente,*] ἐξόχως, unice, excellenter, magnopere, mirum in modum. Cice. 4. Verr. Quem ego singulariter in prætura mea dilexissem.

Singvlatim, aduerb. [*Singolarmente,*] καθ᾽ ἕκαστον, significat unumquodq; seorsum, uel per se. Ci. 1. Ver. Si tantulũ offensum titubatumq; sit, ut ea, quæ singulatim ac diu collecta sint, uno tẽpore uniuersa perdamus. Pro eodem etiã dicimus Sigillatim. Cæs. l. 5. Bel. Gal. Centuriones sigillatim, Tribunosq; militum appellat: quorum egregiam fuisse uirtutem testimonio Ciceronis cognouerat.

Singvltvs, [*Singulto, singhiozzo,*] λυγμός, species est cõuulsionis, quæ fit uel nimia spirituum suppressione, uel propter inanitionem uel repletionem immoderatam, uel ob erosionem ab acrioribus in uẽtriculo humoribus, quas cum facultas expultrix per se expellere non possit, motricẽ in auxilium accersit: spiritumq; aut humores noxios ui quadam, & non sine sonitu expellit: atque ita cietur conuulsionis quoddam genus in uentriculo, quod singultum appellamus. Ci. pro Planc. Non modo lacrymulam, sed multas lacrymas, & singultum cum fletu uidere potuisti. Neque solius hominis est singultus, uerumetiam brutorum animantium, ut equorum. Virg. 3. Geo. Imaq; longo Ilia singultu tendunt. Ouid. 3. Amor. Eleg. 8. Oraq; singultu concutiente sonãt. Item Gallinarum. Col. l. 8. c. 4. Assiduus autem debet esse custos, & speculari parientes: quod se facere gallinæ testantur crebris singultibus interiecta uoce acuta. Hinc Singultio, [*Singhiozzare,*] hoc ẽ, singultus emitto. Pli. l. 23. c. 8. Nec singultientibus, nec si cum febre dispnœa sit, &c. A quo rursus fit frequẽtatiuũ Singulto, singultas, quod est frequenter singultio. Virg. 9. Aen. Tum caput ipsi aufert domino, truncumq; relinquit Sanguine singultantem: idest, cum singultu animam exhalantẽ. Hinc quoque singultim, aduerbiũ. Hor. l. 1. Ser. Sat. 6. Vt ueni coram, singultim pauca locutus. Id est, uerbis interruptis. Budæus.

Singvli, læ, la, non nisi in plurali numero, [*Ciascun da per se,*] ἕκαστοι, οἱ καθ᾽ ἕνα, unusquisque per se, hoc est separatim ab alijs. Cic. 7. Ver. Vt non modo plures, sed ne singuli quidem possint accedere. Vir. 1. Aen. Nanque sub ingenti lustrat dum singula tẽplo, &c. Dicimus autem Latine, Aliquid fieri singulis diebus, uel In singulis diebus, cum præpositione, In: uel cũ accusatiuo, In singulos dies, pro eo quod est, quotidie. [*Ogni giorno, continuamente,*] Ci. pro Mu. Qui singulis diebus ediscendos fastos populo proposuit. Idẽ 2. de Nat. Deo. Sol binas in singulis annis reuersiones facit. Idẽ ad Atti. Quotidie, uel potius in singulos dies, breuiores litteras ad te mitto. In dies, siue in dies singulos, licet idẽ significẽt, qđ Quotidie, nũquã tamẽ in oratione ponitur sine cõparatiuo, aut uerbo incrementi. Cic. in Catil. Crescit in dies singulos hostium numerus. Antiqui etiam singulus dicebant, pro unico, & singulari. Plau. Cist. At at, singulum uideo uestigium.

Sinistimvm, inquit Festus, antiqui dixerunt pro sinistro: unde, Sinistimum auspicium, cum aues a sinistra conspiciuntur. Id autẽ dextero felicius habebatur. Cuius rationem hanc reddit Festus, ex sententia Varronis quòd ueteres Deorum sedem ad septentrionem esse uoluerint, atq; inde eos in Meridiem spectare. Quo fit, ut Ortum ad dexteram, Occasum habeant ad sinistram.

Sinistra, [*Mano sinistra, man manca, man stanca,*] εὐώνυμος, ἀριστερά, manus læua, a Sino, is, ut placet Festo, eo quod aues, quæ ad lænam apparent, rem institutam nos agere sinant. Vir. 10. Aen. Clypeumq; tum deinde sinistra Extulit ardentem. Idem 5. Aene. Nunc dextra ingeminans ictus, nunc ille sinistra. Ouid. 3. de Pont. Dicitur infirma cornu tenuisse sinistra. Sinistra ponitur aliquando pro ea parte, quæ sinistrã manum uersus est. Cic. de Diu. Cur a dextra coruus, a sinistra cornix faciat ratum. Ponitur aliquando aduerbialiter, pro a parte sinistra. Cic. 4. Acad. Et cũ uno mũdo ornatus hic sit tã mirabilis, innumerabilis, supra, infra, dextra, sinistra, ante, post.

Sinister, tra, trum, [*Sinistro,*] λαιός, quod ad sinistram est: ut Sinistra manus, Sinistrum cornu. Liui. 3. ab Vrb. Nam enim æquasset aciem, duo extra ordinem millia, quæ in sinistrum cornu Romanorum in ipso certamine impressionem faceret, tenuere. Vir. 10. Aen. Pallasq; sinistro Affixus lateri. Idem 7. Aen. Vestigia nuda sinistri Instituere pedis. Oui. 9. Met. In latus erigitur, cubitoque innixa sinistro. Sinisterior. & sinisterius. Var. 2. de re rust. c. 5. Siquidẽ si mas est, in dexteriorẽ partem abit: si fœmina, in sinisteriorem. Ci. Cornu sinisterius, quod erat infirmius. Sinistrum autem quantum ad auguria pertinet, significat Prosperum, teste Festo, propterea quòd nos agere aliquid sinat. Ci. 3. de Leg. Is aue sinistra, [*Felicemente,*] dictus populi magister est. Aliam tamen eius rei rationẽ affert Var. l. 4. Epistolicarum Quæstionum his uerbis: A deorum sede cum in Meridiem spectes, ad sinistram sunt partẽ mundi exorientes, ad dexteram occidentes: quo factum arbitror, ut sinistra meliora auspicia, quàm dextra, esse existimentur. Aliquando accipitur pro aduerso, noxio, ominoso: [*Nemico, nocivo,*] quòd quæ sinistra manu fiunt, minus recte fieri uideantur. Vir. l. 1. Geor. Arboribusq; satisq; Notus, pecoriq; sinister. Plin. epist. 9. Nemo me apud quẽquam sinistris sermonibus carpit. Vir. 9. ecl. Ante sinistra caua monuisset ab ilice cornix. Oui. epi. 20. Et fuit ad cœptas hora sinistra nitas. Idem epi. 13. Dij precor a nobis omẽ remouete sinistrũ. Hinc sinistre, aduerb. Tacit. l. 17. Exceptus sinistre. Hor. In Arte.

Sinistrorsvm, [*Da banda sinistra,*] ἐπ᾽ ἀριστερά, ἐπὶ τὰ λαιά, aduer. significans, uersus sinistram partem. Horat. 2. Serm. Satyr. 3. Ille sinistrorsum, hic dextrorsum abit. Legitur & Sinistrorsus: quod &

Festus

Festus annotauit, citans locum Cæs. 6. Bel. Gal.

Sinistritas, atis, [*Senestrezza, senestramente,*] σκαιότης, peruersitas, improbitas. Pl. epi. l. 18.

Sino, is, siui, situm, [*Lasciare, permettere,*] ἐάω, permitto. Varro. Sine is ad pubertatis annos perueniat. Terent. And. Sine meo me uiuere modo. Ibidem: Sine te exorem. S. sino. Cæs. 4. Bel. Gal. Vinum ad se importari non sinunt. Hinc Situs, & Siturus participia: id est, permissus, & permissurus. Ci. pro Seat. Accusare eū moderate non est situs. Idem ad Quin. Fr. l. 2. Cato concionatus est, comitia haberi non situium.

Sinon, onis, pen. genit. pro. nomē est filij Sisyphi, nepotisque Autolyci furis. Autolycus enim teste Seruio, duos habuit liberos: Sisyphum, unde natus est Sinon: & Anticleam, unde Vlysses. Hinc est quod Vir. 2. Aen. Sinoni astuti & fallacis proditoris tribuit personam. Hic namque cum Græcis Troiam profectus, post diuturnum bellum ab ijsdem suboruatus, sua sponte se Troianis capiendū obtulit, & ad Priamū deductus, illi & omnibus ciuibus Græcos abijsse, ac equū illum ingentem in urbem recipiēdum esse fictionibus suis persuasit, sed maximo eorum detrimento. Vir. li. 2. Aen. Talibus insidijs periuriq; arte Sinonis Credita res, &c. Sinonis huius inuētum esse significationem specularium auctor est Pl. l. 7. c. 56.

Sinopa, p. p. σινώπη, urbs Ponti quæ olim frequenti gymnasio, & rubricæ genere, quam Sinopicam uocant clarissima fuit. Sinopē (inquit Strab. lib. 12.) urbium, quæ in Ponto sunt, clarissimam, Milesij condidere: quæ classe comparata, mari quod intra Cyaneas est imperauit. Extra uero multorum certaminum particeps fuit cum Græcis, & cum libera fuisset, tandē amissa libertate, Pharnaci obtēperauit (fuit enim obsidione capta) posteaq; successoribus eius usque ad Eupatorem, & Romanos, qui illum sustulerunt. Eupator ibi natus & educatus, eximie illā coluit, & regni metropolim fecit. Munita est naturali prouidētia. Nam in colle peninsulæ cuiusdam sita ex utraque Isthmi parte portus & stationes habet, &c. Hinc Diogenes Cynicus, & Timotheus Patron, & Diphilus comicus orti sunt. Cic. in oratione pro Pompeio: Haud obscure indicant Sinope & Amiso Mithridatis olim domicilia fuisse, omnifarijs rebus ornatissima refertissimaque. Hinc deducitur gentile Sinopeus, σινωπεύς, per tres syllabas. Oui. 1. de Ponto. Non doluit patria Cynicus procul esse Sinopeus.

Sinopis pen. pro. gen. Sinopidis, σινωπίς, rubricæ genus prestantissimum, quod circa Sinopen Ponti urbem effodiebatur: unde & nomen habet. Pli. li. 35. c. 6. Nascuntur sinopis, rubrica, parætonium, melinum, eretria, auripigmentum: ceteri finguntur. Species eius sunt tres, rubens, minus rubens, & media. Hæc ille. Vitruu. lib. 7. eam rubricam Sinopicam appellauit, Strabonē, arbitror secutus, qui lib. 12. μίλτον σινωπικὴν, eam nominat, & in Cappadocia eam nasci asserit; idcirco autem sinopicam uocari, quòd a mercatoribus Sinopen soleat ad mercatum deferri, prius quàm Ephesiorum emporium tam celebre esset.

Sinuessa, σινόεσσα, oppidum (inquit Pli. l. 3. ca. 5.) noui Latij extremum, non procul a Liri fluuio, quod quidam olim Sinopē appellatum uoluerunt. In eius agro gignitur uinū copiosum, quod falernis collibus, in quibus nascitur, Sinuessanum petrinum uocat Hor. De hac Liu. li. 10. In saltu Vestino Falernum contingēte agrum, Sinope dicitur Græca urbs fuisse, Sinuessa deinde a Romanis colonis appellata. Strab li. 5. Sinuessa in Setano sita est sinu, a, quo nomen uendicat. Ei proxime calidæ sunt balneę ad ægritudines quasdam accommodatissimæ.

Sinuo, as, [*Ingobbire, incurvare,*] κυρτόω, curuo, in sinus flecto. Vir. li. 2. Aen. Sinuatq; immensa uolumine terga: id est, in sinus flectit. Ou. li. 2. Met. Tremulæ sinuantur flumine uestes: Id est, rugantur, uel in sinus colliguntur. Hinc cōponitur Insinuare, de quo satis multa dicta sunt suo loco.

Sinuosus, a, um, [*Torto, gombettoso, golfoso,*] κολπώδης, qđ habet multos sinus: ut Mare sinuosum, Vela sinuosa, quæ uento inflata in sinus turgescunt. Claud. li. 1. de Rap. Proserp. Sinuosa draconū Mēbra tegens obliqua, & multis spiris incuruis. Pli. lib. 11. c. 37. Cor prima domicilia intra se animo & sanguini præbet, sinuoso specu, & in magnis animalibus triplici, in nullo non gemino. Virg. 11. Aen. Saucius at serpens, sinuosa uolumina uersat. Oui. 5. Met. tamen sinuosa ueste pependit.

Sinus, us, p. c. [*Seno, golfo, gorgo, grembo,*] κόλπος, curuitas illa, quæ est intra pectoris brachiorūque complexū. Terē. in Adel. Hic nō amandus? hiccine non gestandus in sinu? Oui. epi. 3. Te tenet in tepido mollis amica sinu. Seneca Troade. Blandu sinu fouens nepotem. Fouere dextram sinu. Oui. 1. Am. Eleg. Hinc sinus uestiū appellati sunt, lacunæ inter plicas intermediæ. Virg. 1. Aen. Nuda genu, nodoque sinus collecta fluētes. Per translationē quoque Sinus uocantur littora curua, duobus quasi brachijs lōgius in mare procurrentibus inclusa, Græci, κόλπους, appellant. Hinc Pli. totā Europam, quæ mediterraneo mari alluitur, in quatuor præcipuos diuisit sinus: quorū primus Calpe Hispaniæ, & Lacinio extremo Italiæ promontorio includitur: secundus a Licinio initiū sumens, Acroceraunijs montibus terminatur: tertius ab Acroceraunijs ad Hellesponti angustias extenditor: quicquid reliquum est Europæ usque ad Tanaim fluuiū quarto sinu includitur. In oculis item Sinus dicuntur concauitates illæ, quibus lacrymæ erumpētes, primū excipiuntur. Sic enim interpretatur Seruius illud Virg. 4. Aen. Sic effata, sinum lacrymis impleuit obortis. Accipitur item Sinus pro gremio siue ea parte uestis, qua uerenda teguntur, [*Grembo,*] Iuu. Sat. 9. Fata regunt homines: fatum est in partibus illis, Quas sinus abscondit. Nonnunquam etiam pro cassibus uenatorijs. Mar. l. 13. Pulcher adest non ager, mitti uenatio debet Dentis Erythæi, iam remouete sinus. Aliquando pro uelo, [*Vela piena*] quod uentis flantibus curuatur, & sinuosum redditur. Vir. 5. Ae. Colligere arma iubet, ualidisq; incumbere remis, Obliquatq; sinus in uetū, &c. Iuu. Saty. 1. Totos pande sinus. Sinū ex toga facere, est extremas togæ oras ita contrahere, ut in medio sinus, hoc est, capacitas quædam relinquatur. Liu. 2. Bel. Pun. Tū Romanus sinu ex toga facto, Hic, inquit uobis bellum atque pacem portamus: utrum placet, sumite. E sinu alicuius esse dicimus, quod ex intima familiaritate eius esse uolumus intelligi, [*Amico, famigliare,*] Ci. 3 Ver. Verres simulac tetigit prouinciā, statim Messanam litteras dedit: Dionē euocauit: calumniatores ex sinu suo apposuit: qui, &c. In sinu suo habere, pro eo quod est habere in potestate sua, [*Potesta*] Caius Iure cons. Titio centum do, lego, quæ mihi pertulit, quæ ideo ei non caui, quòd omnem fortunam, & substantiam, si quam a matre susceperat, in sinu meo habui sine cautione. Sinus item pro copia, [*Copia,*] ponitur: pro modo accipitur a Seneca: Non recipit sordidum uirtus amatorem: soluto ad eam sinu ueniendum est: idest, plena liberalitate & copia effusa, ut interpretatur Budæus.

Sinus, nus, p. p. genus uasis sinuosi interprete Nonio quemadmodū & Galeola. Plau. in Cur. Hic cum uino sinus fertur. Varro de uita populi Romani, ut idem Nonius citat. Vbi erat uinum positum in mensa, aut galeola, aut sinu. Vir. eclo 7 Sinum lactis, & hæc te liba Priape quotannis Expectare sat est, &c.

Siparium, siparij, περιπέτασμα, ueli genus, quo utebantur mimi, scenicique artifices ad scenam uelandam. Cice. de prouincijs Consularibus.

Siphunculus, li, dimi. est a siphone, significans exiguam fistulam ex ære, uel marmore, aliave materia ex qua aqua exilit e fonte. Plin. ad Apollinarem.

Sipontum, ti, siue Sipus, untis, σιποῦς, urbs Apuliæ iuxta Garganum montem a Diomede ædificata, quæ primum ob multitudinem sepiarum, quæ ibi capiuntur Sepius, Sepiuntis, fuit appellata, teste Strab. l. 6. Luc. l. 4. Et subdita Sipus, Montibus. Hinc Sipontinus a Siponto, & Sepiuntius, σηπιούντιος, a Sepiunte.

Siquando, [*Se qualche uolta, se pur una uolta,*] εἴποτε, aduerbium temporis: idest, si aliquando, uel si aliquo tempore, primam productā & acutam habet. Ci. de Ami. Non erunt ergo homines diuitijs affluentes audiendi, si quando de amicitia, quam nec usu, nec ratione habent cognitam, disputabunt.

Siquidem, antep. acuta, [*Se pur, poi che, perche, certamente,*] εἴγε, cōponitur ex Si, & Quidem: quamuis Si, per se producatur, ibique correpta sit, nec significationem partium habeat, e a quibus componitur. Significat enim nam, seu quoniā. Cic. Dolabel. Gratulor Baijs nostris, siquidem, ut scribis, salubres repente factę sunt. Ponitur & pro Si certe, dubitatiua coniunctione. Asinius Cic. Nam & robur, & soboles militum interijt, si quidem quæ nunciantur, uera sunt. Verum in hac significatione duæ diuisæ dictiones esse uidentur: unde, & Si, producendum est, cum in composita dictione corripiatur. Profertur tamen testimonium ex Ouid. in quo Si, corripi uolunt, etiam extra compositionem. Id autem est huiusmodi: Quę mihi uentura est, si quidem est uentura, senectus. Sic enim legit Laurentius Valla: cum tamen emendatiores codices genuinā lectionem hanc esse ostendant. Si qua est uentura senectus.

Siquis, Siqua, Siquod, uel Siquid, [*Se alcuno,*] εἴτις, compositum a Quis, idem significans, quod Si aliquis. Pli. Epist. 6. l. 3. Nec uitia, siqua sunt celant.

Siquisalius, [*Se alcun' altro,*] εἴτις, ἄλλος, clausula est in primis elegans, qua utimur cum significare uolumus, quempiam in re aliqua uehementer excellere, ut, Varro totius antiquitatis, siquis alius, peritissimus. i. Aut Varro peritissimus est antiquitatis, aut nemo. Suet. in Claudio: si quem alium & se liberum esse.

Siquo, Cice. Atti. Eas si quo ille misit, in publico proponant uelim.

Siremps, uox antiqua, & prorsus obsoleta, qua tamen Catonē usum tradit Festus, pro eo quod omnimodam rei alicuius similitudinem refert: quasi similis res ipsa.

Siren, Sirenis, penultima genitiui correpta, [*Sirena,*] σειρήν, monstri marini genus, Poetarum fabulis celebratum, superiori sui parte uirginis formam referens, inferiore in piscis caudam desinens, Has Poetæ tres fuisse fabulantur Acheloi fluminis, & Callio-

pes Nimphę filias, quarum nomina fuerunt Parthenope, Ligia, & Leucosia. Hæ cum littus Siculum incolerēt, nautas prętærnauigātes suauitate cantus in naufragium pelliçebant. Vlysses autem cū illac sibi iter esset, sociorum aures cera obturauit, ne insidiosos Sirenum cantus possent exaudire: seipsum uero malo nauis iussit alligari, atque ità periculum tutus euasit. Sirenes itaque cum se contemni uiderent, impatientia doloris se pręcipitauerunt in mare. Ouid. li. 5. Metamor. tradit has fuisse comites Proserpinæ, eamq; raptam diu quęsisse, quā cum non inuenissent, in marina monstra esse conuersas sursum uersum uirginea forma, postrema corporis parte pisces, uoce, cithara, & tibijs tam blande cauentes, ut cātus dulcedine nautas sopirent, sopitos demergerent, demersos etiam deuorarent. Ser. in illud Virg. 5. Aen. Iamque adeo scopulos Sirenum aduecta subibat Difficiles quondā, multorumque ossibus albos. sic ait: Sirenes secundū fabulam partim uirgines fuerunt, partim uolucres, Achelos fluminis & Calliopes Musę filiæ. Harū una uoce, altera tibijs, alia lyra canebat, & primo iuxta Pelorum, post in Capreis insulis habitauerūt, ubi nautas illectos suo cātu in naufragia deducebant. Secundum ueritatem meretrices fuerunt, quę quoniam transeuntes eos perducebant ad egestatem, fictæ sūt inferre ijs naufragia. Has Vlysses cōtēnēdo deduxit ad mortē. Oui. Monstra maris Sirenes erāt, quæ uoce canora Quaslibet admissas detinuere rates. Hæc Seru. Dictę aūt sūt Sirenes nō ἀπὸ τοῦ σύρειν, hoc est a trahēdo (ut quidā uoluerūt) cū Græci ει diphthongo scribāt, sed παρὰ τὸ σειρᾶν, quod inter cætera significat decipere. Aut ἀπὸ τῆς σειρᾶς, quod catenam, uel uinculum significat: propterea quòd aduenas incautos amore sui, uelut uinculo quodam iniecto, retinebāt. Fuerunt, qui & aues quasdam in India esse tradiderint, Sirenas appellatas, cātu homines mulcētes, ut deinde somno grauatos lacerarent. Vide Plin. li. 10. cap. 49. Sunt & Sirenes in fucorum genere, quas in apibus Nymphas appellamus: hoc est, fuci imperfecti, cum iam formam capere incipiunt. Pli. li. 11. c. 16.

SIRIASIS, f. g. σειρίασις, inflammatio est partium earum, quę circa cerebrum, aut eius membranas sunt, ἀπὸ τοῦ σειριᾶν, quod est capitis inflammatione laborare. Pli. li. 30. cap. 10. adustio infantium, quæ uocatur Siriasis, Idem li. 12. c. 21.

SIRIVS, σείριος, stella est in ore Canis, quæ a Latinis Canicula dicitur. Higinus tamen in tractatu de Signis cęlestibus, Sirium diuersum facit a Canicula, neque in ore Canis, sed in capite eius collocat. Hæc in cæli centro cum Sole coniuncta, æstum eius duplicat, mortaliumque corpora nimio calore languida reddit. Dictus Sirius, ut quidam uolunt ἀπὸ τοῦ σειραίνειν, hoc est, a siccādo, propterea quòd & fluuios & fontes nimio calore exiccet: uel ut alij, ἀπὸ τοῦ σείρειν, hoc est, ab euacuādo, quòd corpora nostra sudoribus euacuet. Luca. li. 10. Rapidus qua Sirius ignes Exerit. Stat. l. 1. Siluar. Nec calido latrauit Sirius astro. Seruius enarrās illud Vir. 10. Aen. Non secus ac liquida si quando nocte cometæ Sanguinei lugubre rubent, aut Sirius ardor. sic inquit: Sirius stella est in ore canis, quæ quantum in ipsa est, pestifera est, sed pro qualitate adiscentiū aut uincitur, aut maioribus utitur uiribus. Hinc est quòd cum tēpore certo oriatur, non semper est noxia. Ad hanc stellam Sol mēse Iulio ueniens duplicatur æstus, & prę nimio calore lāguēt mortalia corpora. Quin & Solem ipsum quidam Siriū & astra omnia Siria appellarunt, ut annotauit Suidas: cuius uerba sunt hæc Σείριον τὸν κύνα, οἱ δὲ τὸν καὶ τὸν ἥλιον, Ἴβυκος δὲ πάντα τὰ ἄστρα σείρια λέγει. hoc est, Sirium Canem, quidam Solem: Ibycus autē omnia astra, Siria appellat. Est item Sirius, eodem Suida teste, amiculi genus pratenue, & leuiter contextum.

SIS, pro si uis dixere ueteres. Ad uerba enim imperatiua, quia uidebātur contumellosa, addebāt, sis, pro si uis, ut hac sis, Vide sis. Pla. in Amph. Modo sis ueni huc, inuenies infortunium. Cic. pro Sex. Ros. Age nunc, refer animum sis ad ueritatem.

SISER, eris, σίσαρον, Diosc. herba est pastinacæ non dissimilis, quæ hodie uulgo Seruilia, siue Charuilla appellatur. Pli. li. 19. ca. 5. Inter medica dicendum Siser, quod ipsum Tiberius princeps nobilitauit, flagitās omnibus annis, a Germania. Geldubia appellatur castellum Rheno impositum, ubi generositas præcipua. Inest longitudine neruus, qui in decoctis extrahitur, amaritudinis tamen magna parte relicta, quæ mulso in cibis temperata etiam in gratiam uertitur.

SISTO, is, sti, sine supino, [*Fermare, arrestare, stringere, reprimere,*] ἵστημι, ἀφιστάω, stare facio, coerceo, reprimo, seu retineo, ut Siste gradum, Siste lacrymas. Pl. Sanguinis profluuiū sistit herbæ pæoniæ semen rubrum. Aluum sistere. i. reprimere. Pli. lib. 20. c. 6. Capita bis aqua mutata cocta, aluum sistūt, &c. Fugā sistere. Liu. 10. Bel. Pun. Ibi Syphax dum obequitat hostium turmis, si pudore, si periculo suo fugā sistere posset, equo, &c. Profluuiū genitale, uel sanguinem sistere. Plin. lib. 7. cap. 4. Mulier post quinquagesimum annum non gignit, maiorq; pars profluuium sistit. Quandoque significat præsentare, & quasi præsentiā corporis exhibere, [*Appresentarsi,*] Cic. ad Att. Des operam id, quod mihi affirmasti, ut te ante Calen. Ianuarias ubicunque erimus, sistas. Sistere etiā pro consistere & stare, [*Stare,*] Cice. 5. Verr. Qui remp. sistere negat posse, ni ad Equestrem ordinem iudicia referantur. Quandoque est confirmare, corroborare, & quasi nutantem fulcire, [*Mantenere,* Virg. 6. Aen. Hic rem Romano magno turbante tumultu Sistet eques. Huius uerbi præteritū est Stiti: nō, ut quidam existimarunt, Steti: supinum autem nullum habet, nam Statutū a Sto, non a Sisto deducitur. Vnde & Stator Iupiter a stando, non a sistendo cognominatus est. Priscianus, præteritum huius uerbi Statui esse existimauit: quod certe a uerbo Statuo esse constat, quemadmodū & supinum Statutum. Stiti autem uerum uerbi huius præteritum esse, in noctibus suis Atticis docet Gellius: cuius hæc sunt uerba: In libro uetere M. Catonis qui inscribitur, Contra Tiberium exulem, scriptum si quidem sic erat: Quid si uadimonium capite obuoluto stitisses? recte ille Stitisses scripsit, sed falsi & audaces emendatores exscriptos per libros Stetisses fecerunt, tanquam Stitisses uanū & nihili uerbū esset. Quin potius ipsi nequā & nihili sunt, qui ignorant Stitisses dictum a Catone, quoniā sisteretur uadimonium, nō staretur. Quibus ex Gellij uerbis cum satis constet, Stiti, a Sisto præteritum esse, non steti, illud quoque obscurum esse non potest, Supinum Stitum esse, non Statum, Statorisque appellationem nō a sistendo, sed a stando, esse deductam. Verum quoniā hoc ad præsens negocium nō multum pertinet, omnem autem disputationē suum in locum reseruabimus, quo ex professo de uocis eius significatione sumus acturi. Verbi huius composita sūt Absisto, Cōsisto, Circumsisto, Desisto, Existo, Insisto, Obsisto, Persisto, & Resisto, quorum significata uide suis locis.

SISTRVM, stri, σεῖστρον, crepitaculum æneum, quo Aegyptij sacerdotes in Isidis sacris uti solēt: ita dictū ἀπὸ τοῦ σείειν, hoc est à quatiēdo, propterea quòd concussum argutum sonorumq; ederet tinnitum. Oui. 1. Amo. Per tua sistra precor per Anubidis ora uerendi, Apuleius. Aereis, & argenteis, & aureis sistris argutum tinnitū cōstrepentes, Mart. li. 14. Siquis plorator Collo tibi uernula pendet Hęc quatiet tenera garrula sistra manu. Hoc instrumentum apud Aegyptios uicē tubę exhibebat. Vir. 8. Aen. Patrio uocat agmina sistro. Oui 3. Amor. Eleg. 8. Quid nos sacra iuuant; quid nunc Aegyptia prosunt Sistra? quid in uacuo secubuisse toro? Hinc Sistratus, sistrata, sistratum. i. sistrum tenēs, quod est proprium epithetō sacerdotū Isidis. Mar. l. 12. Linigeri fugiunt pueri, sistrataq; turba.

SISYPHVS, p. c. σίσυφος, Aeoli filius fuit, mortalium omnium suæ ætatis astutissimus, qui cum Atticam latrocinijs infestaret, a Theseo occisus est. Hunc poetæ fabulātur eo supplicij genere apud inferos plecti, ut saxum ingens in montis cuiusdam uerticem cogatur prouoluere: quod cum ad summū pene extulerit, repente deorsum relabitur. Ouid. 5. Met. Aut petis, aut urges rediturū Sisyphe saxum. Huc etiam respexit Vir. 6. Aene. Saxum ingens uoluunt alij radijsq; rotatum Districti pendent. Fuit & alius Sisyphus Corinthiorum rex, cui Merope Atlantis filia nupsit. Ouid. 4. Fast. Septima mortali Merope tibi Sisyphe nupsit.

SITELLA, læ, καλπίδιον, diminutiuum est a Situla, quemadmodum Matella a Matula. Accipitur frequenter pro fistula, siue urna, è qua sortes duci consueuerunt. Liu. 5. Bel. Pun. Sitella allata est, ut sortirentur, ubi Latini suffragium ferrent. Plaut. Cas. Conijciam sortes in sitellam.

SITICINES, pen. cor. [*Sonatori da morti,*] dicti sunt, teste Gellio, qui apud sitos canere soliti essent: hoc est, sepulcro conditos. plura Gel. lib. 20. c. 2.

SITICVLOSVS, a, um, [*Che fa sete,*] δίψιος, modo id significat quod sitim affert, auget ue. Pli. l. 23. c. 6. modo idem quod siccus, aridus & uehementer sitiens, διψαλέος. Loca siticulosa. Col. lib. 33. ca. 6. Sed si aspera, & siticulosa loca arboribus obseruanda sint. Hora. 3. Epod. Vapor Siticulosæ Apuliæ.

SITIS, huius sitis, fęmi. gen. [*Sete,*] δίψος, est appetitus bibendi. Cic. 1. de Fin. Cum cibo, & potione fames, sitisque depulsa esset. Idem 2. de Finib. Est ne quæso, inquam, sitienti in bibendo uoluptas? Quis istud, inquit, posset negare? Eadem ne, inquam, quæ restincta siti? Vir. 5. ecl. Dulcis aquæ saliente sitim restinguere riuo. Luc. lib. 4. Sic igitur tibi anhela sitis de corpore nostro abluitur. Per translationem etiam Sitis, dicitur nimia rei alicuius auiditas. [*Desiderio, cupidita,*] Cice. in Parad. Nunquam satiatur cupiditas sitis. Hor. 5. epi. 18. Quem tenet argenti sitis importuna, famesque.

SITIO, is, ere, [*Hauer sete,*] διψάω, appeto bibere, siti laboro. Cic. in Pis. Ipse cum paucis ad portam sitiens perueni. Transfertur etiā ad plantas, quæ tunc sitire dicuntur, cum æquo sicciores sunt, humoremque desiderant. [*Esser secco,*] Cicer. in Orat. Rusticorum est, Gemmare uites, Sitire agros, Lætas esse segetes. Virg. 4. Geo. Cum sitiunt herbæ. Aliquando pro uehementer cupere, [*Desiderare ardentemente,*] sicut Sitis pro uehementi rei alicuius auiditate. Iustinus: Satiare sanguine, quem semper sitisti. Cice. ad Q. Fr. lib. 3. Nec sitio honores, nec desidero gloriam. Idē 5. Phil. Qui sanguinem nostrum sitiebat. Passiue sitior usus est Ouid. 4. 1. Fast.

Quo plus ſunt potę, plus ſitiuntur aquæ. Sitiens, tis, partici. ſeu nomen ex participio: ut, Sitiens hortus, Ou. 1. de Pont. Ele. 9. Nec dubitem longis purgare ligonibus arua, Et dare, iam ſitiens quas bibat, hortus, aquas. Vir. 4. Geor. Sitientes Sirius Indos Ardebat cælo, & medio ſol igneus orbem Hauſerat, &c. Idem 1. eclo. At nos hinc alij ſitientes ibimus Afros. Sitiẽter, aduerbium ardenter. Ci. 4. Tuſ. Nec ſitienter quid appetens.

SITVS, a, um, idem quòd Poſitus, [*Poſto, meſſo,*] κείμενος, Plau. in Milite: Scio crucem Futuram mihi ſepulcrum: ibi n. mei maiores ſũt ſiti. Liu. 10. Bel. Pun. Ea ſinũ ab alto claudit, in quo ſita eſt Carthago. Teren. in Adel. In te ſpes omnis Hegio nobis ſita eſt. [*Eſſer naturale,*] Ci. 1. de Fin. Eſt aũt ſitũ in nobis, ut & aduerſa quaſi perpetua obliuione obruamus, & ſecũda iucũde ac ſuauiter meminerimus. Accipitur aliquãdo Situs pro cõditus, [*Edificare,*] Tac. li. 3. Vrbẽq; Philippopolim a Macedonia Philippo ſitam. Situs pręterea dicitur defunctus, qui ad tempus in aliquo loco conditus eſt, donec alio transferatur, uel ultum ei fiat ſepulcrum. Vide ſupra Siti.

SITVS, tus, [*Sito, muffa,*] αὐχμὸς, εὐρὼς, lanugo ex humore creata, præſertim in locis Sole carentibus. Valla. l. 6. Situs, ſordes & illuuies illa, qualis naſcitur in opaca domo, quæ diu non repurgatur. Vir. 6. Aeneid. Sed me iuſſa deum, quę nunc has ire per umbras, Per loca lenta ſitu cogunt, noctemque profundam, Imperijs egere ſuis. Solet autem in locis ſitulẽtis odor quidam ſpirar, & fœdus olfactãtium nares offendere, qui & ipſe Situs dicitur, [*Puzzo,*] Pli. li. 21. Peſsimum eſſe crocum, quòd ſitum redolet. Accipitur uẽ Situs, pro Squallore quodam corporis, cũ ſcilicet cultu omni neglecto, corpus horriditatem quandam, & ingratum contrahit odorem, quem etiam Pædorem dicimus: cuiuſmodi lib. 6 deſcribit Lucre. Fœda ſitu macies, &c. Et Cice. Tuſc. ex uetere poeta: ſitu nidoria barba pędore horrida. Quin etiam uitibus ipſis. Col. l. 5. ſitum aſsignat: Iam uero (inquit) muſcus, qui more compedis crura uitium & uincta comprimit, ſitu que & ueterno macerat, ferro diſtringendus & eradendus eſt. Accipitur aliquãdo Situs pro torpore, & inertia ex diutino ocio. [*Pigritia,*] Vir. 7. Aen. Sed te uicta ſitu, uerique effœta ſenectus. Quem locum explicans Dona. Situs, inquit, eſt corruptio ex humore & diuturnitate cõtracta, qua deteriores fiũt ſpecies, uno in loco prolixo tempore conſtitutæ. Vnde Senectus uicta ſitu, quaſi ocio & nihil agendo corrupta. Huic non diſsimile eſt illud apud Vir. 1. Geor Et ſegnem patiere ſitu durſceſcere campum, id eſt, quiete & intermiſsione arandi. Situs præterea dicitur qualitas, & poſitio loci. Cæſ. 5. Bel. Gal. Sub caſtris eius uagabatur, ut ſitum caſtrorum cognoſceret.

SIVE, coniunctio, [*Ouer che,*] κἄν, cum ex SI, & VE, compoſita ſit, duorum generum uim ſimul obtinere uidetur. Itaque cum orationem inchoat, minime mirum eſt, ſi præter morem aliarum coniunctionum tres minimum ſenſus poſtulat, cum & SI, continuatiua ſuam apodoſim, & VE, alteram diſiunctiuam exigat: ut, ſiue odiſti, nõ magni æſtimo. Aliquando quatuor. Oui. in Epiſt. Penelopes: Siue quis Antilochum narrabat ab Hectore uictum, Antilochus noſtri cauſa timoris erat: Siue Menœtiadẽ falſis cecidiſſe ſub armis: Flebam ſucceſſu poſſe carere dolos. Aliquando ſimpliciter pro Vel ponitur. [*Ouero,*] Ci. ad Quintum Fratrem: hoc te primum rogo, ne contra has, aut demittas animum, contraq; erigas, & reſiſtas, ſiue etiam ultro accuſes negocij.

S A N T E M

SMARAGDVS, [*Smeraldo,*] σμάραγδος, gemma uiridis, & tranſlucida, tertiam in ordine gemmarum nobilitatem obtinens. Pl. li. 37. c. 5. Mart. li. 5. Sardonicas, ſmaragdos, adamãtas, iaſpidas uno Portat in articulo. Oui. 2. Amo. Eleg. 6. Tu poteras uirides pennis hebetare ſmaragdos. Eſt autem Smaragdus fere generis maſculini, ut ſæpius apud Pli. li. ult. cap. 5. Apud Suidam tamen inuenitur articulo fœminino iunctum.

SMEGMA, ſmegmatis, σμῆγμα, ſapo, aliudve quid, abſtergendi habẽs facultatem, ἀπὸ τοῦ σμήχειν, quod eſt abſtergere, ſiue purgare. Pli. lib. 22. ca. 25.

SMEGMATICVS, abſterſiuos. Pl. li. 31 c. 7.

SMECTICVS, a, um, σμηκτικὸς, quod habet uim abſtergendi: unde Smectica uis dicitur, quæ & Smegmatica: id eſt, abſterſiua. Pli. li. 30. cap. 4.

SMINTHEVS, σμινθεὺς, Apollinis cognomen, qui apud Chryſam, Aeolidis urbem, colebatur, a muribus, quos Græcorum nonnulli σμίνθας, appellant, impoſitum. Qua de re duplex ab Homeri interprete affertur opinio: quarum prior eſt, fuiſſe in Chryſe oppido Aeolidis, Crinim ſacerdotem Apollinis: cui Deus iratus, immiſit in agros illius mures, qui fructus illius uaſtabant: poſteaque eiuſdem ſacrificijs placatus, cum peſtem hanc tollere uellet, ad Ordem paſtorem illius uenit: a quo hoſpitio acceptus, pollicituſque mali remedium, mures ſagittis omnes interfecit: eoque facto iuſſit paſtorem Crinidi indicare, ipſum Apollinẽ humana ſpecie apud ſe diuertiſſe, & ab eo mures occiſos: quod audiẽs Crinis, templum deo conſtituit, uocauitque Apollinis Sminthei, quod Aeolicæ linguæ dialecto mures σμίνθαι, uocantur. Altera talis eſt: Cum Cretenſes aliquando coloniam deducturi eſſent, ab Apolline reſponſum acceperunt, ut ibi urbem conderent, ubi eis terra geniti obſtitiſſent. Venientibus igitur Helleſpontum, noctu mures clypeorum lora arroſerunt: itaque mane cum id factum uiderent, memores oraculi, urbem poſuerunt, eamque Sminthiam appellauerunt: templo etiam Apollini extructo, quem illi ab euẽtu Sminthea cognominarunt. Oui. li. 6. Faſt. Conſulitur Smintheus.

SMYRNA, σμύρνα, urbs Ioniæ clariſsima, Melete amne irrigata, Homeri, ut pluſimi credunt, patria. de hac Strab. l. 14. Cũ Lydi Smyrnam euertiſſent, circiter annos quadringentos in uici modũ manſit habitata. Poſt Antigonus eam ſuſcitauit, deinde Lyſimachus: & nunc omnium pulcherrima eſt.

S A N T E O

SOANA, σόανα, teſte Ptolemæo li. 11. dicta ſunt oſtia fluuij cuiuſdam in Taprobana inſula.

SOANES, σόανες, populi Aſiæ, Caucaſi extrema obtinentes, qui ducẽta hominum millia educunt in pugnam. Vide Strab. lib. 11.

SOBOLES, [*Succeſſione, figliuolanza,*] γονὴ, id eſt, proles, ab oleſcendo, id eſt, creſcendo dicta. Pli. l. 20. c. 34. Amor utriuſque ſobolis æqualis. Cice. 1. Off. Quæ propagatio & ſoboles, origo eſt Rerumpub. Vir. 4. eclog. Chara deum ſoboles. Idem 4. Aen. Ante fugam ſoboles. Cice. 3. de Legib. Soboles, familias, pecuniaſq; cenſento. Col. li 9. c. 14. Ne nouæ ſoboles diffugiant.

SOBOLESCO, is, ſcere, [*Figliuolare,*] ὑποφύομαι, ſubnaſcor, ſuccreſco. Liu. 9. Bel. Pun. Illis Romanam plebem, illis Latiam iuuentutem præbuiſſe maiorem ſemper, frequentioremq; pro tot cæſis exercitibus ſuboleſcentem. Quo tamen in loco Suboleſcentem, potius legendum uidetur.

SOBRINI, [*Cugini germani, figliuoli di ſorella,*] ἀνεψιοὶ, duarum pluriumve ſororum filij quaſi ſororini. Ter. in An. Eſt ne hic Crito ſobrinus Chryſidis? Idẽ in Phor. Ehu tu ſobrinum tuum non noras?

SOBRIVS, a, um, [*Sobrio, ſanio,*] νηφάλιος, non ebrius, ſanæ mentis. Ter. in And. tu pol homo non es ſobrius. Cic. 4. Aca. Ne uinolenti quidem quæ faciunt, eadem approbatione faciunt, qua ſobrij. Pocula ſobria, Tibul. li. 1. Eleg 6. Rura ſobria: id eſt, in quibus antea uinũ non naſcebatur. Sta. 4. Sil. Sobrie aduerb. tẽperanter. Ci. 1. de Off.

SOCCVLVS, li, diminutiuum, ἐμβάδιον, paruus ſoccus. Suet. in Vitell. Detractum ſocculum dextrum inter togam tunicaſque geſtauit. Plin. lib. 9 cap. 35.

SOCCVS, ci, ἐμβὰς, per duplex c, genus calciamenti, humilius cothurno. quod non tantum comœdorum erat, ut apud Hora. Hunc ſocci cepere pedem, ſed etiam mulierum. Sue. de Calig. Modo in crepidis & cothurnis, modo in ſpeculatoria caliga, nonnunquam ſocco muliebri.

SOCER, ſoceri, p. c. [*Socero, meſſere, padre della moglie, padre del marito,*] πενθερὸς, uxoris meæ pater: a quo fit fœm. Socrus, [*Socera,*] uxoris meæ mater. Ci. 1. Off. cum ſoceris generi non lauantur. Socer magnus, uxoris meę auus, qui & Proſocer dicitur: cuius relatiuum eſt Progener. Sic etiam auus meus, Socer magnus eſt uxoris meæ: illa illi Pronurus. Socer autem & Socrus dicuntur, quia ſibi generum aſſocient. Conſoceros uocant, quorum filij inter ſe matrimonio copulati ſunt. Verbi gratia: Ego illi conſocer ſum, & ille mihi conſocer eſt, cuius filio filia mea nupſit.

SOCERVS, ri, πενθερὸς, idem qui & ſocer. Pla. in Menæch.

SOCIALIS, & hoc le, [*Compagneuole, da compagno,*] συμμαχικὸς, quod eſt ſociorum: ut amor ſocialis, qualis eſſe ſolet inter ſocios. Ouid. 7. Met. Mutua cura duos, & amor ſocialis habebat. Anni ſociales. Sociale bellum, quod cum ſocijs geſtum eſt: alio nomine Marſicũ appellatum, quoniam a Marſis rebellãdi ſuſcitatum fuerat initiũ. Sociale autem, quia omne Latium, Picenum, & Etruria omnis, atque Campania, poſtremo Italia tota in perniciem Romanorum coijt. Fœdus ſociale, Liu. 4. Bel. Maced.

SOCIABILIS, & hoc le, [*Compagneuole, ſociabile,*] quod facile coniungitur alteri. Pli. lib. 16. cap. 42. Cutibus maxime ſociabilis. Liui. Bel. Maced. Sociabilem conſortionem inter binos Lacedæmoniorum reges.

SOCIALITAS, tatis, pro ſocietate ſeu ſodalitio, [*Compagnãza, accompagnia,*] ἑταιρία, uox eſt ſatis infrequens claſsicis ſcriptoribus, qua tamen uſus eſt Pli. Iunior in Pan.

SOCIENVS, [*Compagno,*] antiquis in uſu fuit pro ſocio: quod & Noni. annotat. Pla. in Aul. Socieno tuo iam interſtringam gulam.

SOCIETAS, [*Compagnia,*] κοινωνία, fortunæ & periculi participatio, quæ fit cum ſocium ad aliquod negocium gerendum nobis adiungimus. Ci. 1. Verr. Quorum tibi ſocietas cum Verre eiuſmodi eſt. Liu. 8. Bel. Mace. Decreuerunt renunciandam ſocietatem Achæis: Liu. 1. ab urb. Infida regni ſocietas.

SOCIO, as, [*Accompagnare,*] συμμίγνυμι, iungo: quaſi ſocium ſocio appono. Col. lib. 4. At ubi cum ſcientia ſociauerint diligentiam. Virg. 1. Aen. Vrbe, domo ſocias. Oui. 10. Met. Vnus eras, cum quo ſociare cubilia uellem. Socians, tis, participium. Oui. 11. Met. Orphea

phea percussis sociantem carmina neruis. Sociandus, a, um, Hor, 4 Carm. Ode. 9. Verba loquor socianda chordis. Sociatus, a, um. Oui. 2. Amor. Ele. 8. Quis fuit inter nos sociati corporis index? Sociatria, cis, uerbale. Valerius Flac. 5. Arg. Medij sociatrix gratia Phryxi. Composita, Associo, Coosocio, & dissocio, suis locis.

Socivs, socij, [*Compagno,*] ἑταῖρος, qui pari consilio, spe, & periculo rem aliquam cum altero aggreditur. Cic. 5. Ver. Socij putandi sunt, quos inter res communicata est. Idem ad Attic. li. 11. Nemine habeo culpæ socium. Luc. li. 1. Nulla fides regni socijs. Vir. 2. Aen. Addūt se socios Rhipheus, & maximus armis Iphitus. Hinc Romani Socios suos, [*Confederati,*] συμμάχους, appellabant, quos ita fœdere coniunctos habebāt, ut belli & pacis essent participes. Inter negociatores quoque Socij dicuntur, qui lucri damniq; communionem inierunt. Ci. pro Quin. Ros. Qui socium fallit, in uirum bonorum numero non est habendus. Societatis itaque coniūctio, fortunarum, & periculi communionem importat. firq; propemodum inter pares. Comitum uero appellatio proprie ad eos pertinet, qui non tam sui causa, quàm ut alium prosequantur, iter, aut expeditionem arripiunt. Cæsar de Labieno. Cum se uictoriæ Pompeij comitem esse mallet, quam socium Cæsaris. Sodales uero (ut Caio Iurisconsulto placet) proprie dicūtur, qui eiusdem sūt collegij: aut certe qui rerum leuiorum iucundiorumque inter se sūt participes. Hinc deducitur fem. Socia, ut, Tori socia, [*Moglie,*] id est, uxor, quæ cum marito non prosperæ solum fortunæ, sed & aduersæ societatem inijt, Ouid. 10. Met. Appellarq; tori sociam. Socius, a, um, adiectiuum. [*Di compagnia,*] Ouid. 13. Met. Dij maris exceptum socio dignātur honore: id est, honoris societate dignātur. Oui. 5. Trist. Eleg. 11. exercēt illi sociç commercia linguç. Vir. 2. Aen. Socia agmina credens, Inscius. Socia nox, quæ alicuius facinoris perpetrationem, iuuat. Cice. 2. Philip. Nocte socia, hortante libidine.

Socors, socordis, [*Fuor di mente, che non ha ceruello, di poco senno, stordito,*] ῥᾴθυμος, ignauus, tardus, quasi sine corde. Cice. de Clar. Orat. Glabrionem socors ipsius natura, negligensq; tardauerat. Idē de Na. de. Homines non socordes. Hinc Socordia, diæ [*Pigritia*] negligentia & tarditas Auctor ad Herē l. 1. Philosophia uitāda est, affert enim socordiam atque desidiam.

Socrates, pen. cor. [*Socrate,*] σωκράτης, philosophus Atheniensis, Apollinis oraculo omnium sapiētissimus iudicatus, qui philosophiam naturalem primus in moralem transtulit. Hic æquabilitatem in omni uita seruauit, adeo ut idē semper uultus, eademque frōs siue prosperis, siue aduersis rebus extiterit usque ad extremū. Pli. lib. 7. Ferunt Socratem clarum sapientia, eodem semper uisū uultu, nec aut hilari magis, aut turbato. Habuit duas eodem tempore uxores, Xantippem, & Myrtonem, Aristidis Iusti filiam, quç cum crebro inter se iurgarēt, & ille eas derideret, quòd propter se, fędissimum hominem, simis naribus, recalua fronte, pilosis humeris, repandis cruribus disceptarent, nouissime uenerunt in eū impetum, & male mulctatum fugientemq; diu persecutæ sunt. Interrogatus autem ab Alcibiade, cur mulierem tam acerbam domo nō exigeret: Quoniā, inquit, cum illam domi talem perpetior, insuesco, & exerceor, quo foris petulantium iniuriam facilius ferā. Iterum dicenti Alcibiadi, intolerandam esse Xantippes maledicentiam: Tu, inquit, non ne toleras anseres clamore perstrepentes eoque respondente, Nec mirum, cum mihi oua & pullos pariant: Et mihi, ait Socrates, Xantippe filios gignit. Pater Socratis fuit Sophroniscus statuarius, mater Phanarera obstetria. Hic in paupertate beatissimus, amicis olim audientibus dixit: Emissem palliū, si nummos haberem: neminem poposcit, omnes admonuit, a quo acciperet ambiguus fuit. Auditor fuit Anaxagorç & Damonis, postea ad Archelaum physicum se contulit. Postea animaduertens, naturalis speculationis fructum nullum esse, inuenit primus Ethicen, idest, moralē philosophiam, ad quā transiens, fertur dixisse, Quæ supra nos, nihil ad nos. Nihil unquam scripsisse constat, sed eius dissertiones a Platone commemorantur. Dæmonem se habere dicebat, qui sibi futura prædiceret. Ex Socratis uarijs in omnē partē diffusis disputationibus, plures fluxere discipuli, & cū alius aliud apprehenderet, proseminatæ sunt quasi familiç dissentiētes inter se, cum tamen omnes se philosophos Socraticos & dici uellent, & esse arbitrarētur. Primum ab ipso Socrate Plato, a Platone Aristoteles, & Xenocrates. Deinde ab Antisthene, qui patiētiā & duritiā in Socratico sermone maxime adamarat Cynica: & ab Aristippo quē maxime uoluptariæ disputationes delectarent, Cyrenaica philosophia manauerunt. Fuerūt etiam alia genera philosophorum, ut Erethricorum, Megaricorum, Pyrrhoniorū, qui se Socraticos esse dicerent. unde merito philosophorum fons Socrates appellatus est. Accusatus postremo ab Anyto quodam diuite, & Melito poeta, & Lycone oratore, quòd de Dijs male sentiret, in carcerem coniectus, ac é uinculis causam dicere iussus, neglexit, & Lysiæ orationem elegantissimam respuit, ut scribit Cice. lib. 1. de Orat. Populus mortem eius ita doluit, ut accusatores eius partim morte, partim exilio puniret, & ipsi Socrati statuam æream dedicaret.

Socrvs, huius socrus, [*Socera, madonna, madre della moglie, ò del marito,*] πενθερά, uxoris mater, aut mariti. Nā & ad generum, & ad nurum refertur. Ci. pro Clu. Nubit genero socrus, nullis auspicibus, nullis auctorib. funestis ominibus omniū. Clau. in Eutro. 1. Qualis uenit arida socrus.

Sodalis, huius sodalis, [*Compagno di conuiti,*] σύσσιτος, ἑταῖρος, rerum lætiorum, leuiorumq; cū altero particeps. Quint. in Gladiat. Peruigiles iocos, aduocata sodalium turba, solutus atque affluens agerem. Ci. pro Planc. Quos tu si sodales uocas, officiosam amicitiam nomine inquinas criminoso. Vir. 10. Aene. Dum furit incautum crudeli morte sodalis, Excipit. Hora. Carm. Ode. 36. Caris multa sodalibus. Ouid. 1. de Arte. Cognatum, fratremq; caue, fidumq; sodalem.

Sodalitas, atis, [*Compagnia,*] συσσιτία, collegium, seu familiaritas, & conuictus multorum. Cic. de Sene. Sodalitates me Quæstore constitutæ sunt. Idem pro Cœl. Fera quædā sodalitas, & plane pastoritia, atque agrestis germanorum Lupercorum.

Sodalicivm, tij, [*Compagnia,*] idem quod sodalitas. Ad Heren. 4. Venit in ædes quasdam, in quibus sodalitium erat eodem die futurum. Cice. pro Planc. Lex Licinia est de sodalitijs, Idem in Sal. Abijt in sodalitium sacrilegij Nigidiani. Dulce sodalitium. Catu. Epig. 95.

Sodes, ἄγε, quidam aduerb. precationem, uel exhortationem denotans, arbitrantur. Priscianus putat esse uerbum defectiuum, cū ait, quædā uerba esse, quæ in usu deficiunt personis, ut Cedo, Sodes, Salue, Aue, Faxis, Infit, Inquam, Forer, Fio. Dictum Sodes, pro si audes, ut Sis, pro si uis. Ci. in Or. Libēter copulando uerba iungebant: ut Sodes, pro si audes.

Sodoma, sodom, σόδομα, Stephano, oppidum Palçstinæ. Strabo l. 16. auctor est, Sodomam olim XIII. urbium caput fuisse, urbemque magnam, quippe cuius etiam illa ætate sexaginta stadiorum fuerit ambitus.

Sol, huius Solis, [*Sole,*] ἥλιος, Planetarum omnium medius, & temporum dispensator, ut qui aduentu suo diem, recessu noctem efficiat. Dictus Sol, quasi solus, quod unus sit, & non plures, ut scribit Cic. 2. de Nat. deo. Quodq; tantam claritatem solus obtineat, ut solus cū est exortus, obscuratis oibus alijs, appareat. Ci. de Na. Deo. Sol, qui astrorum obtinet principatum. Idem 1. Tus. Sol moderator & dux temporum. Vir. 3. Geor. Diffugiunt, non Eure tuos, nec solis ad ortus. Idē 1. Geor. Quid cogitet humidus Auster, Sol tibi signa dabit Solem quis dicere falsum Audeat? A primo Sole: hoc est, statim post Solis ortum. Iuue. Saty. 3. Officium cras Primo a sole mihi peragendum in ualle Quirini. Niger Sol, hoc est, infaustus. Horat. 1. Ser. Saty. 9. Huncine solem Tam nigrum surrexe mihi? Sole nouo Vir. 1. Geor. At cū sole nouo terras irrorat Eous: id est, oriente die & sole adhuc recenti necdum feruenti, ut interpretatur Seruius. Soles tamē plurali numero, pro diebus [*Di,*] legimus. Vir. l. 3. Aen. Tres adeo incertos cęca caligine soles Erramus pelago. Et Soles, solis splēdores uel radij dicūtur. Mart. Hybernis obiecta locis specularia puros Admittunt Soles, & sine fæce dies. Itē Soles, [*Caldi,*] ęstus, uel ardores solis. Horat. 1. Epist. 21. Corporis exigui præcanum solibus aptū. Hinc insolo, las, de quo supra.

Solamen, solaminis, [*Consolatione, spasso,*] παραμύθιον, idē quod solatium. Ci. in Læl. Magnum ferret mihi ætas ipsa solamen. Vir. 3. Aen. Solamenq; mali de collo fistula pendet.

Solanvm, ni, [*Solatro,*] στρύχνος, herba est, quatuor generum: de qua uide Pli. lib. 27. cap. 14.

Solaris, & hoc solare, [*Del sole, solare,*] ἡλιακὸς, quod ē solis, ut Radij solares. Annus solaris, cum sol expleto per omnia signa circuitu ad id unde digressus fuerat redit, quod fit fere CCCLXV. dieb. & quadrante. Solaris herba, teste Celso, quæ Græce ἡλιοτρόπιον, dicitur, quod se cum sole circumagat, etiā nubilo die tantus est eius sideris amor. Lumen solare. Oui. 5. Trist. Ele. 10.

Solarivm, rij, [*Horologio del sole,*] ὡρολόγιον ἡλιακὸν, instrumentum in quo horæ ad solem conspiciuntur, uertuto umbram faciēte, uel pinnula. Cice. pro Quint. Non ad solarium, non in campo, non in conuiuijs uersatus est: id est, in foro Romano, ubi erat solarium. Primus Romanus hoc statuisse dicitur L. Papyrius cursor ad ędē Quirini duodecim annis, ante quàm cum Pyrrho bellatum est, nam prius ortus tantum & occasus Solis nominabantur, post aliquot annos adiecto meridie. Est item Solarium, uaporariū quoddam in aprico loco situm, ad calorem solis excipiendum, idem cum eo, aut certe simillimum illi, quod Græci ἡλιοκάμινον, appellant. Vlp. l. si arborē. ff. de Seruitu. urbanor. præd. Si arbor in heliocamino, uel solario, solem adimat, dicendum erit, quia umbram fecit in loco, cui sol fuit necessarius, contra seruitutem impositā fieri. Plaut. in Milit. Nam certo neque solarium apud nos est, neque hortus ullus. Est præterea Solarium a nomine Solum, soli, significatque uectigal, quod pro sole penditur. Qua uoce utitur Vl-

in

in l.t.ff.ne quid in loco uel itin.publ.fiat. Siquis nomine prohibē te,in publico ædificauerit, si tamen obstet ædificium in publico usu:utique is, qui operibus publicis præest, debebit id deponere: aut si non obstet,solarium ei imponere. Sic enim uectigal hoc appellatur,ex eo quod pro solo pendatur.

Solati, ἡλιακῶς ἐμπεσόντες, dicuntur qui sole correpti sunt,ut Siderati,qui sidere. Pli.li.29.ca.6.

Solatiolum,li.p.c.dimi. Catul.ad Passerem Lesbię, Epig. 2. Vt solatiolum sui doloris.

Solatium,[*Consolatione, spasso,piacere, sollazzo,*] παραμυθία, ipsa consolatio:& propriè rebus sit Quint. in Pariete palmato: Cęcitaria miseræ solatium est,habere rem uidentium. Ci. Mario li.7. Vacare culpa magnum est solatium. Vir.9.eclo. Heu tua nobis Pene simul tecum solatia rapta Menalca. Quin.in procem.li.6.Credendumq; doctissimis hominibus,qui unicum aduersorum solatium literas putauerunt. Ouid. 8.Met. Sed uincite fratres, Dummodo quæ dedero uobis solatia,uosq; ipsa sequar.Cic.de Clar.Ora.Absenti magna solatia dedistis.

Soldum,pro solidum. Mar.li.8. Ex insulis fundisq; tricies soldum.

Soldurii, Gallicum est uocabulū, arctissimum amicorum genus, significans quos Latine Deuotos dicere Possumus: eorumq; eiusmodi erat conditio, ut omnibus in uita commodis una cum his fruerentur, quorum se amicitiæ addixissent: & si quid eis per uim accidisset,aut eundem casum subirent, aut sibi mortem consciscerent. Auctor Cæs.Bel.Gal.li.3.

Solea,æ, [*Suola,*] ἐμβὰς, calceamenti genus, quo solæ obteguntur plantæ,cæteris pedis partibus nudis relictis, ansulis tantum quibusdam in superiore parte coeuntibus reuinctum, quo solo pedis subijciantur. Plaut.in Truc. Date iam soleas. In equis quoque & mulis Soleæ dicuntur ferramenta illa, quæ pedibus illorum subijciuntur. Catull. Et supinam animā grauis delinquere cœno, Ferream ut soleam tenaci in uoragine mula. Est etiam solea instrumentum,quo oleum ex oliuis exprimebatur. Col.li.12.c.50. Oleo conficiendo molæ utiliores sunt,quàm trapetum: trapetum quam canalis & solea. Item Solea genus piscis plani,a similitudine soleæ. Pli.li.11. Rhombi,soleæ,passeres,habent formam planam. Solea item dicitur materia roborea,super quam paries craticius extruitur:ut ex Verrij sententia annotauit Festus.

Solearii, [*Scarpolini,*] ἐμβαδοποιοὶ, solearum sutores. Pla.in Aul.

Soleatus,[*Suolato,*] κρηπιδωτὸς,qui soleis inductus est.Gel.li.13.c.20.Cur soleatos dixisset,qui Gallicas non haberent soleas.Ci.7. Ver.Stetit soleatus prætor pop.Rom.cum pallio purpureo.Mart. li.12.Erit iam lotus,iam soleatus erit.

Solennia,& hoc ne, [*Solenne,*] ἐτήσιος, quod quotannis fieri solet. Val.Max. Maiores illas solennesq; ceremonias Pontificum scientia bene gerendarum rerum auctoritate,&c. Vir.2.Aen.Solennes taurum ingentem mactabat ad aras. Hora.4. Carmin. Ode.11.Iure solennis mihi sanctiorq; Pene natali proprio. Oui.5. Fasto.Solennes ludos circi celebrate Quirites.Sal.in Catil.Sicut in solennibus sacris fieri consueuit. Vir.3.Geo.iam nunc solennes ducere pompas Ad delubra iuuat. Accipitur aliquando solenne, pro solito,recepto,& consueto,[*Consueto.solito,*] Suet.de August.Gladiatores promiscue spectari solenne olim erat. Cic. Att. li.7. Nostrum illud solenne seruemus.

Solennitas,atis,[*Solennita,*] ἑορτὴ,quæ quotānis celebratur. Gell. lib.2.cap.24.

Solenniter, [*Solennemente,*] aduerbium. Li.5. ab urbe. Omnibus solenniter peractis eadem reuertens. Pli.lib.8.ca.8.

Solennitus,ueteres pro solenniter usurparunt: quod & annotauit Nonius,citans Luci.in Aegistho:Solennitus eum laudet.

Solenne, solennis, [*Solennita,solenne,*] ἑορτὴ,& Solennia, solenniū, substātiuum, festa, quæ singulis annis certo tempore fiunt. Iuue. Sat.10.Incolumi Troia Priamus uenisset ad umbras Assaraci magnis solennibus. Tacit.libr.12. Et funeris solenne perinde ac diuo Augusto celebratur. Idē l.11. Cuncta nuptiarū solennia celebrat. Vir.6.Aen.Et statuent tumulum,& tumulo solennia mittent.

Soleo,soles,solitus, [*Soglio,*] εἴωθα,φιλέω, idem fere quod consueui. Vir. Vnde omnis Troia uideri, Et Danaum solitæ naues,& Achaia castra. Ter.in And. Quod uulgus seruorum solet. Vir. 10.eclo. Solet esse grauis cantantibus umbra, Cic.de Amic.Si prius,quod maxime reprehendere solitus sit,edixero. Solere cū uiro, aut uiuere,est rem habere,[*Vsar carnalmente,*] Pla.in Cist.Frigidam sub dole suffunduntur nisi eum suis non solere prædicant. Apud Antiquos legitur & præteritū Soluit, quod & Festus annotauit, citās locū Cœlij ex Annal.li.7. Duos & septuaginta lictores domū de portauisse,qui ductoribus hostiū aurea soluerit ferri. Sal.l.2.Hist. Neque subsidijs,uti soluerat,compositis. Solens,tis, participium. Plaut. in Epist. Ego abscessi solens Paulū ab illis: id est,ut soleo. Idem in Amphi. Si dixero mendacium, solens meo more fecero. Solitus,solita,solitum,nomē ex participio. Oui.6.Met. Vt solito finem imposuere labori. Solito,ablatiuus, qui solis comparatiuis nominibus aut aduerbijs iungitur. Liu.5 Pun. Reare saxum ingēs uisum uolitare:sol rubere solito magis,sanguineoq; similis. Oui. 14.Met. Ille fugit, sed se solito,uelocius ipse Currere miratus. Solito,as,are,frequētatiuum, Vide infra. Composita. Assoleo, Absoleo, Obsoleo, Insolens,& insolitus,uide suis locis.

Solers,huius, solertis, om.gen.[*Sollecito,diligente,ingenioso,industrioso, sottile,*] εὐμήχανος, industrius,ingeniosus,acutus,dexter. Ter.in Eunuch. Solertem dabo. Ci.pro Rosc. Com.quo quisq; est solertior & ingeniosior,hoc docet iracundius. Colum.lib.8.c.13.de ansere: Solertiorem custodiā præbet,quam canis. Vir.4. Geor. Quē mihi uis frugum & pecudum custodia solers Omnia tēranti extuderat. Ci.de Senec. Insitionibus nihil inuenit agricultura solertius.

Solerter,aduerbium, [*Sottilmente,*] δεξίως, ingeniose, perspicaciter,subtiliter. Ci.1.de Legib.naturam imitata ratio, res ad uitam necessarias solerter consecuta est. Idem 6.Ver. Tu illius eris tēperationem,tu operum liniamenta solertissime perspicis? Oui. lib. 11.Met.Non illo iussos solertius alter exprimit incessus.

Solertia,solertiæ, [*Acutezza d'intelletto,*] δεξιότης, ingenij acumen & dexteritas ad rem aliquam agendam: & tam in bonam partem accipitur,quam in malam, Cic.in Catil. Tum eum dixisse, mirari se,non modo diligentiam,sed etiam solertiam eius,a quo essent illa dimensa atque descripta. Claudia.lib.3. de Raptu Proserpinæ. Vtque artes pariat solertia,nutriat usus.

Solet, [*Suolsi, si suole,*] εἴωθε,φιλεῖ, aliquando impersonaliter ponitur:& cum particula, Vt,uel simili, non iniucunde longiori orationis contextui interijcitur. Cic.pro Cluen. Cum quædam in collibus,ut solet,controuersia pastorum esset orta, Hoc est, ut fere fit. Eundem usum habet eius compositum, Adsolet. Cic.in Lælio.

Solicito,citas,pen. cor. [*Attristare,affannare,solicitare,*] ἀνιάω, inquieto,& curam inijcio,seu contristo. Ter. in And. Cur meam senectutem solicito huius amentia? Pli. Epist. lib.9 Nulla spe,nullo timore solicitor,nullis rumoribus inquietor. Aliquādo inlito, aut spem,metum ue ostendendo,allicio, [*Tentare,*]ut, Solicitare pudicitiam mulieris,hoc est,attentare,& conari labefactare. Solicitare animos militum,[*Incitare,*] est ad seditionem, defectionem,proditionem conari,impellere. Curtius li. 2. cum milites meos litteris ad proditionem, amicos ad perniciem pecunia solicitet. Dictum Solicitare,quasi solu citare,id est, suo loco mouere. Propriè enim significat terram uertere: [*Arare,coltiuare la terra,*] ideoq; unico l, scribendum uidetur. In carmine tamen assumit alterū, quia alioqui tot concurrentibus breuibus syllabis, carmen ingredi nō posset. Tibul. Et teneram ferro sollicitauit humum. Vir.2.Geor. Sollicitanda tamen tellus, puluisq; mouendus. Sed quia Solum etiā de mari dicitur, ponitur quādoque pro nauigare,& mare uertere. [*Nauigare,*] Claudia.in Præfat.li.1.de Rap.Proserp. Et rudibus remis solicitauit aquas. Solicitare forem, pro eo quod est aperire ianuam,[*Aprire la porta,*] Ci.epi. Ea cura me uehementissime solicitat. Ou.3. Am. El.1. Per me decepto didicit custode Corinna Liminis adstricti sollicitare forem.

Solicitatio, [*Affrettamento,noia,*] ἀνίασις, tristitiæ illatio, afflictio,quæ fit ab alio,ut ait Donat. Teren.in And. Tot me impediūt curę,quæ meum animum diuerse trahunt, Amor,misericordia huius,nuptiarum solicitatio. Sumitur & pro tētatione, seu pro conatu aliquem labefactandi.[*Trauaglio,*] Cic.in Catil. Illa Allobrogum solicitatio.

Solicitator, oris, [*Chi tenta,*] πειρατὴς, tentator: ut Solicitator alieni lecti,hoc est,qui pudicitiam matronę conatur labefactare. Paul.de Extr.crim. Solicitatores alienarum nuptiarum.

Solicitior, [*Piu solicito,*] φροντιστικώτερος, id est, magis solicitus. comparatiuus a Solicitus Sene.de Benefi.l.3.

Solicitudo, dinis, [*Affanno,*] μέριμνα,ἀγωνία, cura,anxietas. Terent.in And. Quanta hic conficit solicitudines, Ci.4.Tus. Solicitudo,est ægritudo cum cogitatione. Idē 1.de Finib. Easque ipsas solicitudines, quibus eorum animi noctes dies q; exeduntur, a dijs immortalibus supplicij caussa importari putant. Idem ad Atti.lib.6. Solicitudine prouinciæ maxime urgebamur.

Solicite,[*Sollicitamente,*] anxie, cum cura & solicitudine. Ouid.4. de Ponto. Ele.6. Qui mala solicite nostra leuatis,ero.

Solicitus, ta, tum,[*Solecito,*] πολυμέριμνος, inquietus, anxius, & curis affectus. Cic. Cœlio: Mirifice sum solicitus,quidnam de prouincijs decernatur. Solicitus ex aliqua re,in eadem significatione dicimus, qua Solicitus propter rem aliquam. Teren. in Andr. Ex hoc misera solicita est,ne se deseras. Cicer.2.de Finib. Num eum censes anxio animo, aut solicito fuisse? Interdum actiue accipitur,pro eo quod solicitudinem & curas affert. [*Noioso,*] Virg.10. Eclo. Sollicitos Galli dicamus amores. Solicitior, comparatiuus. Plancus Cic.li.10. Solicitiorem hominem neminem puto fuisse.

Solidesco, is, [*Saldarsi,*] συγκολλῶμαι, consolidor, conglutinor, coeo,solidus fio. Pli.lib.11.c.37.

Soliditas, atis, [*Saldezza.saldamento,*] στερρότης, firmitas. Cic.1.de Na.Deo. Idem de Vniuers. Sed cum soliditas mundo quæreretur.

Solido, as, [*Saldare.*] στερεῶ, solidũ & firmum reddo. Vir. 1. Geor. creta solidanda tenaci. Nonnunquam quod ruptum, fractumve erat, conglutino, συγκολλάω, Pli. li. 14. c. 16. Bonum neruos abscissos uomere solidari ea.

Solidus, a, um, [*Saldo, fermo,*] στερεὸς, proprie de eo dicitur, quod habet tres dimensiones, longitudinis, latitudinis, & profunditatis. Linea enim sola longitudine cõtẽta est: Superficies, præter longitudinem, habet & latitudinem: quibus si profunditas accesserit, tũ demum solidum quiddam intelligimus. Ci. 1. de Natu. Deo. Duæ formæ præstantes sunt, ea solidis globus, ea planis circulus, aut orbis. Accipitur aliquando Solidum, pro integro, [*Massiccio,*] quod neque concauum est, neque ex partibus compositum, sed quod ex uno, eoque iugi constat corpore. Sic columnas dicimus esse ex solido marmore, non quæ marmoreis rectæ sunt crustis, sed quæ ex uno confectæ sunt lapide. Virg. 6. Aen. Tum Phœbo & Triuiæ solido de marmore templa Instituam. Idem 3. Geor. In foribus pugnam ex auro, solidoque elephanto Gangaridum faciam: id est ex integro ebore, nõ fictili. [*Vero,*] inquit Seruius. Ci. 1. de Diu. Annibalem Cœlius scribit, cum columnam auream quæ esset in fano Iunonis Laciniæ, auferre uellet, dubitareque utrum ea solida esset, an extrinsecus deaurata: perterebrauisse. Transfertur & ad alia, accipiturque pro toto, siue perfecto, quod scilicet omnibus suis partibus constat, cuique nihil est detractũ, [*Tutto, perfetto,*] Sic Solidã hæreditatem accepisse dicimus eum, qui ea asse institutus est hæres. Solidus annus, id est, integer, & nõ interruptus, [*Intiero,*] Plau. Decem annos solidos errauit. Solidum beneficium, id est, Plenũ, ad cuius perfectionem nihil desideratur. [*Compiuto,*] Teren. Eunu. Vt solidum parerem hoc mihi beneficiũ. Solida lætitia, Solida felicitas, hoc est, nulla ægritudine, aut infortunio cõtaminata. Plin. l. 7. c. 54. Nulla est profecto solida felicitas. Teren. in And. Nonne tibi satis esse hoc uisum solidum est gaudium? Vbi Donatus: Solidum, plenum, idoneum, integrum. Insolidum aliquid promittere dicuntur plures debitores, fideiussoresve, quorũ unusquisq; se rei totius debitorem, fideiussorem ve cõstituit: quod locutionis genus frequens est apud Iureconsultos. Solidus aliquando substantiuũ est, quo Romani utebantur pro genere quodam nummi aurei, ita dicti, quòd iusto pondere erat percussus, non dimidiato aut trientali, quemadmodum semisses, & tremisses. Lampridius in Alexandro. Solide, integre, omnibus modis. [*Veramente,*] Ter. And. hunc scio mea solide solum gauisum gandia. Plau. in Trini. Hic homo solide Sycophanta est.

Solipes, solipedis, omn. gen. quod solidos habet pedes, non bisurcatos. Pli. li. 10. Contra naturam solipedum.

Soliferreum, [*Armatura di ferro,*] genus teli appellatum, quasi totum ferreum. tractum ex Oscorum lingua, teste Festo, qui Solon dicebant, quod nos totum. Liu. 4. Bel. Mac. emissis soliferreis.

Solifuga, genus formicæ uenenatæ, a fugiendo sole dicta. Pli. l. 22. c. 25. & l. 29. c. 4. Solifugas Ci. appellat, Salsugas Bætica. Festus Solipungam uocat: indeq; nomen sortitum, quod fiat acrius concitatiusq; feruore solis. A Lucano dicitur Solpuga. l. 9. Quis calcare tuas metuat solpuga latebras.

Solis Mensa, Aethiopiæ locus, apparatis epulis semper refertus: & quia, ut libet (inquit Pompo.) uesci uolẽtibus licet. ἡλίου τράπεζαν, .i. Solis mensam appellant: & quæ passim apposita sunt, affirmant nasci subinde diuinitus. Ad quem locum Seuerus imperator, referente Spartiano, Cum Alexandria uenisset, rei fama permotus, profectus est. Cœlius lib. 6. Antiquarum lectionum scribit, Solis mensa, adagio dici diuitum opulentorumque hominum domos, omni rerum copia ubertim affluentes, e apositas inopum alimẽtis.

Solistimum Tripudium, dicebatur, cum in auspicando esca ex ore pulli decidens, solum pauiebat, hoc est, terram feriebat: unde & Tripudium dictum quasi Terræ pauium. Solistimum autem a solo dictum est, ut a medio Mediastinum. Vide Tripudium.

Solitanae, cochleæ ab Africæ loco dictæ, quibus Pli. lib. 30. cap. 6. principatum tribuit. Var. li. 3. c. 14.

Solitarius, ria, rium, [*Solitario,*] μονήρης, solus agens, solivagus, frequẽtiam uitans. Ci. 1. Offi. Solitarius homo, in agro uitã agẽs. Vita solitaria, μοναστικὸς βίος, quæ agitur in secessu, & procul ab hominum frequentia. Locus solitarius, [*Inserto,*] id est, desertus. Res solitaria, id est, sola, & sine alterius consortio [*Solo senza compagnia,*] Cic. de Ami. natura solitarium nihil amat.

Solitaurilia, orum, neut. gen. plu. num. solennia apud Romanos sacrificia erant diuersi generis tauri, arietis, & uerris, quibus cẽsores quinto quoque anno urbẽ lustrabant, teste Asconio: Dicta Solitaurilia, ut placet Festo, ab integris genitalibus hostiarum, quæ immolabantur. solum enim Osci integrum dicebant, Taurũ aũt etiam Græci eam pudendorũ partem, quæ a castratore eximitur: unde & Laltauri dicti sunt, qui egregie sunt mentulati. Liui. 8. ab urbe. Si potiatur, Marti Solitaurilibus piaculum fieri.

Solito, ἰωθα, frequẽter soleo. Gel. l. 7. c. 1. Scipionẽ Africanũ solitauisse noctis extremo, priusquã dilucularet, in Capitoliũ uẽtitare.

Solitudo, dinis, [*Luogo abbandonato, deserto,*] ἔρημος, plaga inhabitata, locus desertus. Cæs. 6. Bel. Gal. Ciuitatibus maxima laus est, quam latissimas, circum se uastatis finibus, solitudines habere. Et pro ipsa frequentia. Ter. And. Solitudo ante ostium.

Solitus, a, um, [*Solito, usato*] εἰθισμένος, particip. a uerbo Soleo, idem quod consuetus. Ci. de Orat. Quod optimo cuique Athenis accidere solitum est. Legitur & Solitus pro Solus, apud antiquos, Pla. Amph. Qui soliti inuiti cubant.

Solivagus, uaga, uagum, p. c. [*Solivago,*] μονάζων, qui solus uagatur. Pli. li. 8. minime ex omnibus soliuagi. Cic. 5. earum partim soliuagas, partim congregatas.

Solium, lij, [*Carega, sedia, solio,*] θρόνος, sella regia, in qua reges ius dicentes sedebant. Dictum Solium (ut quidam uolunt) quasi solidũ, propterea quod olim reges in thronis ligneis, & quibusdam quasi armarijs ob corporis sui tutelam sedebant. Alij inde dictum malunt, quod soli in eo reges sederent. Asper κατ᾽ ἀντίφρασιν, appellatum putat, quasi sedium: quemadmodum & Sella dicta est, quasi sedda. Vir. Præfatus diuos, solio rex infit ab alto. Quãdoque pro uase saligno, uel abiegno ponitur, quo utimur ad uinũ plurimosq; liquores transferendos, & ad pannos lineos cum lixiuio calido & cinere emaculãdos. Est & Solium, [*Soglio,*] uas, quo in balneis utebãtur, & in quo sedentes lauabantur. Celsus: In solium is aquæ calidæ resupinus dimittendus est. Mart. Non uis in solio prius lauasi. Suet. de August. contentus hoc erat, ut insidẽs ligneo solio, manus ac pedes alternis iactaret. Nonnunquam loculamentum sepulcrale, quo conduntur defuncti. Pli. li. 35. Quoniã & defunctos sese multi fictilibus solijs condi maluere. Curtius li. 10. Septimus dies erat, ex quo corpus regis iacebat in solio. Ci. de Fin. Sedere in solio, ornatu regali.

Solo, as, [*Disertare, ruinare,*] ἐρημόω, locum aliquem desertum & solũ reddo, depopulor. Stat. 5. Theb. Idem animus solare domos.

Soloecismus, σολοικισμὸς, est impar, & inconueniens compositura partiũ orationis: a nostris Imparilitas, a uetustioribus Latinis Stribligo dicebatur, quasi Strobligo, hoc est, inuersura & prauitas tortuosa orationis. siquidẽ στρεβλόω, torqueo ac deprauo significat. Iuuen. Sat. 6. Solœcismũ liceat fecisse marito. Mar. in Calliodorum: Surge, Solœcismũ, Calliodore facis. Dictus Solœcismus, ut in uita Solonis annotauit Laertius, a colonis quibusdã Atheniensibus, quos Solon Salaminius in Solos, Ciliciæ urbẽ, transtulit: qui cum, non multo interiecto tempore, patrij sermonis nitorem corrupissent, factũ est, ut quia ea in parte peccarent, σολοικίζειν, dicerentur. Per translationẽ tamen latius Solœcismi nomen accipitur, ut quicquid perperam fiat, Solœcismum uocemus.

Solon, [*Solone,*] σόλων, fuit unus ex septem sapientibus Græciæ, patria Salaminius, qui (teste Gel. li. 17. ca. 21.) Athenis claruit, Tarquinio Prisco Romæ regnante. Hic Atheniensibus leges dedit, tã to temperamento compositas, ut parem gratiam a Senatu & plebe contraheret, quanquã plebs & senatus in summa prius essent dissensione. Draconis autẽ leges (ijs exceptis, quæ in homicidas pœnas statuebant) quòd iusto atrociores uiderentur, omnes abrogauit: illis enim in omnia scelera æqualis pœna statuta erat, adeo ut etiam ij, qui otij damnati essent, aut qui olera surripuissent, capite plecterentur, ob quam causam Demades dicere solebat, Draconẽ non atramento, sed sangine leges scripsisse. Florebat tunc in republica Pisistratus, æmulus Solonis, cui & genere propinquus erat. Illius igitur eloquentia plus potuit apud populũ, quàm huius sapientia. Cessit sponte Solon, tyrannũ fugiens, primũ in Aegyptũ, deinde in Cyprum, postremo ad Crœsum regem: cuius cum opes uideret, ostentãti Crœso, atque interroganti num quis se felicior esset; respondit, Tellum quendam, pauperem admodum, alioqui iustum, Athenis agentem, qui in suo prædiolo solitarius cõsenuerat: simul affirmans nihil esse felix, quod temporum mutationi subiaceat. felicitatem tantum finem indicare. Cuius sententiæ, Crœsus postea, a Cyro captus, meminisse dicitur. Solon inde Ciliciam profectus, ciuitatem a suo nomine Solos dixit, in qua Atheniẽses colonos statuit: qui interuallo tẽporis ab Attica lingua desciscentes, Solœcissare dicti sunt, unde uerbum Solœcismi tractũ. Decessit in Cypro annorũ LXXX. mandauitq; ossa Salaminẽ trãsferri, ibiq; per regionem proijci ac dissipari, ne Athenas inferrentur, quoniam discedens iureiurando ciues adegerat, non antiquaturos leges suas, donec rediret. Reliquit etiam conciones & epistolas quasdam. Epigramma sepulcro eius inscriptũ, Cic. in hanc sentẽtiam commemorat, Tusc. quæst. l. 1. Mors mea ne careat lachrymis: linquamus amicis Mœrorem, ut celebrent funera cum lachrymis. Ex Plutarcho & Diogene Laertio.

Solor, aris, [*Consolare, consolarsi,*] παραμυθέω, uerbum est commune, significans consolationem do. Cicer. in Vat. Antonius hac una re miseriam suam solatur. Virg. 5. Aene. Quos bonus Aeneas dictis solatur amicis. Ouid. 1. Fastor. Hinc pater, hinc coniux lachrymas solantur. Solari laborẽ, uel famem, idem est quod subleuare. [*Ricreare*] Virg. 1. Georg. Interea, longum cantu solata laborem.

Idem

Idem 10. Aen. Et mœstum Musa solatur amorem. Hinc Cósolor: item uerbalia Solator, Solamen, & Solatium: quorum significata uide suis locis.

SOLOX, (inquit Festus) est lana crassa, & pecus, quod passim pascitur non tectum. Titinnius Barathro: Lana soloci ad purpuram data. Lucil. montano hirco, atque soloce: Hæc Festus, sed succinctius, quam ut a quouis possint intelligi. Fient autem notiora, si sciamus, duo ueteribus in usu fuisse ouilli pecoris genera: quorũ quod uulgatissimum erat & robustissimum, a ueIleris hirsutia Hirtũ dicebatur: alterum a lanæ mollitie Molle nominabant, hirto pecore multo infirmius, sed uelleris nobilitate longe præstantius. Vnde & pellibus quibusdam tectum pasci solet, ne aut spinis adhærescens lana minueretur, aut luto sordidaretur. Hoc genus e Magna Græcia, & præcipue e Tarento peti solet: unde & Græcum pecus, & Tarentinum solet appellari: nonnunquam etiam ex agro Gallico, quod Altinum uocitabant. Ex hisce igitur satis constat, quod Solocis nomine intellexerit Festus: nimirum uulgarum illud pecudis genus, quod ab hirsutiore uellere Hirtum appellat Col. Id enim nullis pellibus tectum pascebatur. cuius etiam lanam eodem nomine appellabant.

SOLPVGA, solpugæ, genus est uenenatæ formicæ, quod etiam a fugiendo sole, Solifuga nominatur. cuncitatur enim acrius feruore Solis. Lucan. l. 9. Quis calcare suas metuat solpuga latebras? Pli. l. 8. c. 29. A Festo dicitur Solipunga. Vide Solifuga.

SOLSTITIALIS, le, [*Solstitiale*,] θερινός, ad solstitium pertinens: ut Circulus solstitialis, id est, Tropicus Cancri. Plin. li. 2. c. 11. Quia circa solstitialem circulum habitantium meridie ad septentrionem umbræ cadant. Tempus Solstitiale, Oui. 6. Fast. Solstitialis dies. Ci. 1. Tusc. id est, dies anni totius longissimus, quo Sol altissimum in nostro hæmisphærio locũ obtinet: cui opponitur Dies brumalis, anni totius breuissimus. Solstitialis herba, quæ Græce ἡλιοτρόπιον & ἡλιοτρόπιος, dicitur, quod tropos, id est solstitia spectet. Pli. l. 26. c. 5.

SOLSTITIVM, tij, [*Solstitio*,] ἡλίου τροπαί, solis statio, cum sol ultra non progreditur, sed retrocedere incipit. Singulis autẽ annis duo solstitia sunt, unum æstiuum, alterum hyemale. Sunt enim duo tropici, hybernus & æstiuus. Hybernus est, per quem Sol transmittẽs octauam Capricorni partem solstitium hybernum facit, quo tempore Sol altiores incipit circulos petere: Aestiuus uero, per quẽ Sol octauam partem Cancri transmittens, solstitium æstiuum facit, quo tempore remeare Sol ad inferiores incipit circulos. Hoc autem Cæsaris ætatis fiebat octauo Calen. Ianua. ut Aestiuũ octauo Calen. Iulij. Verum ea ratio hodie non nihil est mutata propter minuta supra CCCLXV. dies, quadrantem exuperansia. hodie enim solstitium æstiuum incipit in ipsas Idus Iulij, ut hybernum in Idus Decemb. Solstitij tamen nomine ueteres, si nihil adijceretur, æstiuum fere intelligebant. Vir. li. 1. Geo. Humida solstitia, atque hyemes optare serenas Agricolæ. nam cũ hybernum solstitium intelligi uolebant, id non absolute solstitium, sed cũ adiect. Brumale Solstitium nominabant. Col. XVI. Calen. Ian. cum sol in Capricornum transitum facit, brumale solstitium.

SOLVENDO NON SVM, ἀξιόχρεως οὐκ εἰμί, hoc est, satisfacere non possum id, pro quo obligatus sum. Ci... Phil. Tu nec soluẽdo eras.

SOLVM, li, priore correpta, [*Suolo, suolare, terrazzo, selezamento, amattonato, lastricato*,] πέδον, ἔδαφος, dicitur omne, quod quid sustinet, & rei cuipiam, uelut fundamentum subijcitur. Vnde aquæ superficies dicitur Solum, quia nauium fundamentum est. Vir. lib. 5. Subtrahiturque solum. Cælum stellarum solum est. Oui. li. 1. Metam. Astra tenent cæleste solum. Næuius uero Sola terrarum, plurali numero dixit. Sed sola terrarum postquam permensa parumper. Sic etiam Cice. in Orat. pro Balbo: Vos mutæ regiones imploro & sola terrarum ultima. Aer etiam Solum dicitur, quia auium sustẽtaculum. Item terra ipsa quod hominum & animalium fundamentum sit. Colum. l. 2. Quod sicco solo ingestum est. Oui. 2. Met. Inque solo quod texerat herba iacebat. Vir. l. 7. etiam mensam appellauit solum: Et cereale solum pomis agrestibus augẽt. Rursus Solum, inferior pedis pars, quam uulgo Soleam uocant, quæ callosa fit, & dura discalciatis. Cic. 5. Tusc. Mihi amictui est Scythicũ tegmen, calciamentum solorum callum, cubile terra. Et solum dictũ est, pro solea calciamenti ex corio. [*Suola*,] Mar. Et mordere luto putre uetusq; solum. Proprie tamen solum terra dicitur. unde Natale solũ dicimus, pro patria, in qua nati sumus: [*Patria*,] Vt eaudem qui extra solum, hoc est, extra patriam eiectus est: Vertere solum [*Paese*,] est sedem & habitationem mutare. Cic. pro Cecin. Solum fossæ, pro ima fossæ parte. Cæs. 7. Bel. Gal. Vt eius fossę solum tantundem pateret, quantum summo labra distabant.

SOLVO, soluis, solui, solutum. [*Sciogliere, soluere, slegare, disfare*,] λύω, dissoluo, quod erat ligatum. Virg. 7. Soluite crinales uittas. Terent. And. Iube solui obsecro. Soluere item dicuntur, qui naui uehuntur, cum soluto fune, quo nauis retinetur, recedunt. Et dicimus Soluere simpliciter, nullo adiecto, & Soluere nauem. Cice. ad Tironem lib. 16. Nos eo die cœnati soluimus. Cæsar. 1. Bel. Ci. Pompeius sub noctem naues soluit. Ci. 3. Offi. Si idem sciat complures mercatores Alexandria soluisse. Et quoniam qui debent, quodam modo obligati sunt creditori, Soluere etiam pro debitũ reddere ponitur. [*Pagare il debito*,] Cic. 5. Verr. Pro quo frumento pecunia soluta nõ est. Soluere ab aliquo, est a quoquam acceptam pecuniam creditori numerare. Ci. Att. Frater laborat ut ibi quod debet, ab Egnatio soluat. Et alibi: Se a me quodammodo soluere. Hinc per translationem Solutionis uocabulum ad omnem liberationem quoquo modo factam trãsfertur, magisque ad subiectum obligationis, quam ad nummorum solutionem. Vnde Soluo pro Satisfacio. [*Satisfare, pagare*,] Terent. in Adel. Nec tu uerbis unquam solues, quod mihi re malefeceris. Quandoque pro dimitto. Virg. l. 2. Geor. Solue mares, mitte in Venerem pecuaria primus. Soluere ebrietatem, pro discutere. Cel. Nisi febris accesit eo tempore, quo ebrietas solui debet. Soluere aliquem legibus, est eum legum uinculo eximere, & efficere ne legibus teneatur. [*Liberare*,] Soluere iusta funeri. Ci. pro Ros. Amer. Hunc miserum luctu perditum, qui nondum etiam paterno funeri iusta soluisset. Quandoque pro liberare, Virg. 1. Aen. Soluite corde metum Teucri. Vnde Solutus risus, dicitur magnus, a curis liber. Idem: Risuque soluto. Sic etiam dicimus Soluere religione, id est, religione liberare, & efficere ne quis religionis scrupulus relinquatur. Cice. pro Cecin. Vt religione ciuitas soluatur. Solui cera igni uel sole dicitur, hoc est, mollescere, siue liquefieri. Sic & hyemem solui dicimus, hoc est, mitescere, & molliorem fieri. Hora. lib. 1. Carm. Soluitur acris hyems. Soluere fidem, est rumpere, uel non seruare fidem. [*Rompere la fede*,] Ter. in And. Soluisti fidem. Soluere uenam, [*Salassare*,] est uenam aperire. Col. l. 7. Ea porro uena, quæ in aure uidetur esse amplissima, sarmento prius uerberatur, deinde cum ad ictum intumuit, cultello soluitur. Absoluo, Dissoluo, Exoluo, Persoluo, & Resoluo, suis locis.

SOLVS, a, um, [*Solo*,] μόνος, incomitatus, unicus: quam uocem Festus ex Oscorum lingua ductam putat, qui solum dicunt, quod nos totum: nam qui unus est, totus est. Ci. 3. Offi. cui cum ustum esset melius, solum se, quam cum altero regnare, fratrem interemit. Solus, & Vnus pro solus more superlatiuorum genitiuum regũt, uel ablatiuum mediante præpositione Ex, uel accusatiuum mediante præpositione Inter. Pli. li. 9. Solus omnium acipenser squammis ad os uersis contra aquas natandu meat. Ci. de Or. Gorgias solus ea omnibus. Et cum singularitatem significet, inuenitur tamẽ pluraliter. Ter. in Ade. Solæ sumus. Ponitur aliquando Solos pro Solitario, & deserto. [*Deserto, solitario*,] Vir. 2. Geo. Heu male tum Libyæ solis erratur in aruis, Teren. in And. Venit meditata alicunde ex solo loco. Salu. in Iug. Marius cum expeditis cohortibus, proficiscitur in loca sola. Genitiuum facit Solius: olim etiam Soli, læ, li. Ter. Eun. Mihi solæ ridiculo fuit.

SOLVM, [*Solamente*,] μόνον, id est, tantum. Ci. 4. Phil. Nos nunciationẽ solum habemus, consules etiam inspectionem. Idem 2. de Leg. De re una solum dissident, de cæteris mirifice congruunt.

SOLVTE, aduerb. [*Liberamente*,] ἀμερίμνως, sine cura aut solicitudine. Ci. de Cla. Ora. Tam solute egit, tam leniter, tam oscitanter.

SOLVTILIS, le, p. c. λύσιμος, quod ita compactum est, ut quoties opus sit, solui possit. Sue. in Nero. c. 34. Solutilem nauem.

SOLVTIO, onis, uerbale, [*Solutione, pagamento*,] λύσις, dissolutio eius, quod compactum fuit: ut, cum mortem animæ & corporis solutionem dicimus. Cice. 4. Tusc. λύπη quasi λύσις, id est, solutio totius hominis. Solutio stomachi, quam & dissolutionem dicimus, cum naturales eius facultates aut amissæ sunt, aut certe imbecilliores redditæ. Plin. lib. 20 Cum melle, aut adipe, aut cera, stomachi solutionis inspersum polentæ modo. Solutio, ad omnem liberationem quoquo modo factam transfertur, magisque ab subiectũ obligationis, quam nummorum solutionem. Vlp. de uerb. signifi. Solutionis nomine satisfactionem quoque omnem accipiendam placet. Ci. 2. Offi. Fides esse nulla potest, nisi erit necessaria solutio rerum creditarum.

SOLVTVS, ta, tum, nomen ex participio, [*Sciolto, disfatto*,] ἀμέριμνος, securus, liber, cura, & solicitudine uacuus. Ci. Att. quæ soluto animo scribi solent, ea his temporibus excluduntur: Terra soluta, id est, rara & laxa, cui opponitur densa. Col. l. 1. Soli pinguis uel macri, soluti, uel spissi.

SOLYMI, orum, σόλυμοι, populi Asiæ, Lycijs & Pisidis proximi, postea Milyæ appellati: ut docet Strab. lib. 1. & 14. Plin. eosdem facit cum Pisidis, li. 5. c. 27.

SOLYMA, æ, uel Solyma, orum, urbs clarissima Iudeæ, quæ postea addito templo Hierosolyma dicta est. Inde Solimus, a, um. Iuu. Sat. 6. Interpres legum Solymarum.

SOMNICVLOSE, [*Pigramente*,] aduer. negligenter Pla. in Cap.

SOMNICVLOSVS a, um, [*Addormentato, che sempre ha uoglia dormire, sonnolento*,] ὑπνώδης, a somnicolo magis fit, quam a somno: & is dicitur, qui somno plenus est, & ignauia. Cice. de Sene. Quæ uitia sunt

no-

non senectutis, sed inertis, ignauiæ, somniculosæ senectutis. Col. lib. 11. ca. 1. Somniculoso plurima effugiunt. Interdum non quod somno indulget, sed quod somnum inducit: unde Sisenna aspidem uocat somniculosam, non quod ipsa dormiat, sed quod ui somnifica omnes percussos enecet.

SOMNIFER, nifera, niferum, [*Sonnacchioso, portasonno,*] ὑπνωτικός, quod affert somnum. Plin. libr. 19. Visque somnifera etiam satiuu papaueri. Ouid. 9. Meta. Plenaque somniferi serpens peregrina uenenis.

SOMNIFICUS, ca, cum, ὑπνοποιός, quod somnum inducit. Pli. li. 37. Spargere somnifica medicamenta. Idem li. 29. c. 4. Quoniam uincatur aspidum somnifica uis.

SOMNIO, somnias, [*Sognare, insognare,*] ὀνειρώττω, per quietem aliquid, quasi uigilans, uideo. Cic. de Diui. Nec mihi magis usquam uideor somniare. Et paulo ante: Defert ad coniectorem, somniasse se ouum pendere ex fascia lecti sui cubicularis. Pla. in Cur. Qui tu mihi luscos liberos somnias? Id est, somniando loqueris. Ter. And. Num ille somniat Ea, quæ uigilans uoluit? Cic. 2. de Diuin. Quod si ita natura paratum esset, ut ea dormientes agerent, quæ somniarent. Somniatur, impersonale. Pli. lib. 28. Plurimum somniari circa uer & autumnum tradunt.

SOMNIOSUS, niosa, niosum, [*Sonnacchioso,*] ὀνειρώδης, qui crebris somnijs uexatur. Pli. l. 29.

SOMNORINUS, a, um, apud antiquos dicebatur id, quod in somnis uidetur. Varr. in Prometheo, ut citatur a Nonio. Hinc somnorinas imagines affatur.

SOMNIUM, nij, [*Insogno,*] ἐνύπνιον, idem quod insomnium, hoc est, quod uidere nobis uidemur dormientes. Virg. 8. ecl. An qui amāt, ipsi sibi somnia fingunt? Cic. de Leg. Agrar. Hæc per deos immortales, utrum esse uobis consilia sicariorum, ac uinolentorum somnia. Macrob. quinque tradit esse genera: Somnium, quod Græce est ὄνειρος, Visio, id est, ὅραμα: Insomnium, id est, ἐνύπνιον: Oraculum, id est χρηματισμός: & Visus, qui Græcis φάντασμα dicitur. Ex his Insomnium & Phantasma cum falsa sint, interpretatione non indigent: tria reliqua uares interpretantur. Et Oraculum quidem est, cum in somnijs aliquid nobis denūciat. Visio, cū id quis uidet, quod eodem modo, quo apparuerat, euenit. Somnium autē proprie uocatur, quod tegitur figuris, & uelatur ambagibus, non nisi interpretatione intelligendis.

SOMNUS, somni, [*Sonno,*] ὕπνος, sopor, quies, quæ fit ab humoribus a corde ad cerebrum sublatis, qui cum ibi fuerint refrigerati, recidentes ad cor, calorem eius refrigerant. Dictū autem uolunt somnum, a Græco ὕπνος, unde mutata aspiratione in s, litteram, primū sypnum, mox sopnum, & postremo sonum appellatum. Virg. 1. Geo. Nec somnos abrumpit cura quietos. Ci. 1. de Diuin. Animus per somnum curis uacuus. Somnum Deum finxit antiquitas, cuius sedem apud Cimmerios collocat Ou. 11. Met. Est prope Cimmerios longo spelunca recessu Mons cauus, ignaui domus, & penetralia Somni: Quo nunquam radijs oriens, mediusve, cadensve Phœbus adire potest. Hinc Insomnis, de quo suo loco.

SONIPES, pedis, p.c. [*Canallo,*] καναχήπους, significat celerē equum, quod pedibus sonet. Vir. 4. Aen. Stat sonipes.

SONITUS, p.c. [*Suono strepito,*] ἦχος, crepitus, uel sonus. Vir. 6. Aene. Dum flammas Iouis, & sonitus imitatur Olympi. Idem l. 1. Geor. Ingentem cœlo sonitum dedit. Ci. de Som. Scip. Hoc sonitu complexæ aures obsurduerunt.

SONO, sonas, sonui, sonitum, [*Suonare, far strepito,*] & aliquando sonaui sonatum. Hor. 1. Ser. Sat. 4. Magna sonaturum des nominis huius honorem. Est autem Sono, ἠχέω, sonum edo. Vir. 4. Aen. Pharetramque fuga sensere sonantem. Aliquando actiue accipitur, pro eo quod est sono referre, siue repræsentare. [*Parere,*] Virg. li. 1. Ae. Nec uox hominum sonat. Sonant idem hæc uerba, id est, significant. [*Significare,*] Cice. 3. Offi. Vt hæc duo uerba inter se discrepare, et unum sonare uideantur. Sonans, tis, particip. Ouid. 12. Met. Tota est ex ære sonanti. Virg. 3. Aene. Turba sonans prædæ pedibus circunuolat uncis. Sonandus, a, um, Oui. 2. Arte: Et magno nobis ore sonandus eris: id est, graui carminis genere celebrandus. Sonabilis, le, [*Risonante,*] sonorus: ut, Sistrum sonabile. Ouid. 9. Metam. Crepuitque sonabile sistrum. Sono, nis, sonere, tertiæ coniugationis. Lucr. li. 3. Caligare oculos, sonere aures, succidere artus. Assono, Consono, Circunsono, Dissono, Insono, Intersono, Persono, Resono, suis locis.

SONOR, oris, [*Strepito,*] βρόμος, uehementior sonus. Vir. 7. Aeneid. Magno ueluti cum flamma sonore Virgea suggeritur costis undantis aheni. Idem. 9. Aen. Et crines albos & sua sonoribus arma.

SONORUS, a, um, [*Strepitoso,*] ἠχώδης, ἠχητικός, quod graue sonat. Virg. 1. Aeneid. Tempestatesque sonoras. Flumina sonora. Idem 12. Aeneid.

SONS, sontis, omnis ge. [*Colpeuole, maligno,*] ὑπαίτιος, ὑπεύθυνος, nocens, noxius, criminis alicuius conuictus. Cic. 3. de Leg. Vincula sontium seruāto, capitalia uindicanto. Vir. 10. Aenei. Omnes per mortes animam sontem ipse dedissem. Ouid. 13. Met. fœdato sanguine sonti. Contrarium est, Insons.

SONTICUS, a, um, [*Maligno, iniquo,*] δεινός, idem quod grauis, noxius, uehemens. Næuius apud Festum, Sonticam causam esse oportet, quamobrem perdas mulierem. Vnde Sonticum morbum ueteres appellarunt, qui ita grauis esset, ut solitas functiones impediret, quem qui pateretur, iustam excusationem habere putabatur, quominus, in iudicium uocatus, se sistere cogeretur, ut inquit Iurisconsultus. Pli. de Gagate lapide: Deprehendit sonticum morbum.

SONUS, soni, [*Suono di ogni uoce,*] ἦχος quicquid auribus percipitur, siue id ab ore animalis proficiscatur, (quam uocem appellamus) siue ex aliorū corporum collisione. Ci. de Diu. Qui sono quodam uocum incitantur. Idem 2. de Nat. Deo. Aures cum sonum recipere debeant, qui natura in sublime fertur, recte in alia corporum parte collocatæ sunt. Ibidem: ad neruorum eliciendos sonos, ad tibiarum apta manus est. Vir. 4. Ge. Tum sonus auditur grauior. Sonum fundere. Ci. in Acad. mihi uidetur dignissimum rebus his, de quibus loquitur sonum fundere. A sonus fiūt Absonus, Altisonus, Armisonus, Consonus, Dissonus, Dulcisonus.

SOPHISTA, siue Sophistes, sophistæ, [*Sophista,*] σοφιστής, olim honesta appellatio erat communis ijs omnibus, qui in arte aliqua excellerent: unde & Rhetores, & sapientiæ professores olim Sophistæ dicebantur, quāquam ad eos postea hoc nomen transierit, qui fallacibus conclusiunculis inanem quandam sapientiæ speciē ostentarent. Suid. σοφιστὴς πᾶς τεχνίτης, καὶ ὁ τὸ λεκτικὸν ἢ καὶ ὁ ἐπισφαλίζων ἑαυτὸν ἐν τοῖς λόγοις καὶ ἀπατῶν. id est, Sophista omnis artifex & qui eloquentiam profitetur, & qui in uerbis calumniatur, atque fallacijs. Plato ait Sophistas esse Rhetores, qui ueluti uenatores parati sunt ad capiēdos iuuenum animos. Arist. l. 10. Ethic. Scientiam gubernādarum rerum publicarum sophistæ profitentur, quorum nullus rempublicam gerit. Olim autem Sophistæ dicebantur philosophi & sapientiæ professores, deinde uero Rhetores. postremo abijt nomen in inuidiam, ut Sophistæ dicerentur, qui fictam quandam sapientiæ speciem iactitarent. Ci. l. 1. de Na. De. Abderites quidam Protagoras, cuius a te modo facta est mentio, sophista, temporibus illis uel maximus. Idem l. 2. de Fin. Eorum erat iste mos, qui tunc sophistæ nominabantur. Hinc Antisophistæ a Suetonio in Tiberio dicuntur, inter se pugnantes sophistæ.

SOPHOCLES, σοφοκλῆς, poeta Tragicus fuit, patria Atheniensis, tanta orationis suauitate, ut uulgo, μέλιττα, hoc est Apis cognominaretur, æqualis Euripidis, & Periclis, cuius etiam quandoque collega fuit in prætura. Natus Olimpiade LXXIII. ante Socratem annis XVII. Primus tribus actoribus usus est, adiecto eo, qui uocatur Tritagonista, hoc est tertiarum & ultimarum partium histrio. Primus etiam Choros ex iuuenibus quindecim introduxit, cum antē duodecim tantū introducerentur. Primus quoque tragicas conteutiones ac compositiones instituit. Scripsit insuper Elegiam & Pæanas, atque orationem prosam, cum de Choro aduersus Thespim & Chœrilum contenderet. Obijt autem sexto anno post Euripidis mortem: cui styli magnitudine præfertur, licet eius sententijs inferior. Filios habuit Iophontem, Leosthenem, Aristonem, Stephanum, Meneclidē. Exhibuit fabulas centum uigintitres, quamquam alij dicant multo plures. Victorias autem uigintitres reportauit. Hunc Cice. diuinum poetam l. 1. de Diui. uocauit: eiusque in Cato. Maiore meminit. Sophoclem ex insperato gaudio ob uictoriam ex tragœdia quadam repente obijsse, Valerius auctor est. Sophocles superioris nepos, poeta item tragicus, qui docuit tragœdias al. uicit 8. commemoratur a Suida. Hinc Sophocleus, a, um, p.p. σοφόκλειος. Cice. ad Tironem: An pangis aliquid Sophocleum. Vir. 8. Ecl. Sola Sophocleo tua carmina digna cothurno.

SOPIO, sopis, sopiui, sopitum, [*Adormentare,*] κατακοιμάζω, suporo, soporem induco. Liu. 9. ab Vrbe. Vino oneratos sopiunt. Idem 4. Bel. Pun. Lenior denique, æqualiorque accidens auribus, magnā partem hominum sopiuit. Oui. 7. Meta. Custodemque rudem somno sopistis. Vnde Sopitum dicimus, qui iam cœpit dormire. Liu. 5. Bel. Pun. Nico ex improuiso ad portae sopitos uigiles in cubilib. suis obtruncat, portamque aperit. Vir. tamen sopitum somno dixit, quasi irrigatum. Virg. 1. Aen. Hunc ego sopitum somno super alta Cythera, Aut super Idalium sacrata sede recondam. Aras sopitas excitat ignibus. Oui. epi. 14. Ignis sopitus: id est, propemodum extinctus, aut cineribus occultatus. Virg. 8. Aen. Impositum cinerem, & sopitos suscitat ignes Manus sopitæ, Ouid lib. 3. Fast. Sopitus ictu: id est, stupefactus. Liu. l. 1. Iubet bono animo esse, sopitum fuisse regem subito ictu. Consopio, totum sopore obruo. Ci. 1. Tus. A luna consopitus putatur.

SOPOR, oris, [*Sonno, dormire,*] ὕπνος, somnus. Ci. 1. de Diu. Sopore placans artus languidos. Vir. 6. Ae. Tum consanguineus lethi sopor, & mala mentis Gaudia. Hor. 5. Epod. Feræ dulci sopore languidæ. Oui. 15. Met. Aut furit, aut patitur mirum grauitate soporē. Idem Meta. Cura remouente soporem.

SOPORIFER, fera, ferum, ὑπνωτικός, quod soporem inducit. Pli. li. 9.

Dextræ

Dextræ pennæ nim soporiferam inesse. Vir.l.4. Aen. Spargens humida mella, soporiferumque papauer. Oui.11.Met. Vise soporiferam somni uelociter aulam.

Soporo,as.p.p [*Addormentare*,] κατακοιμάζω, soporem induco, stupefacio. Pli.li.18. Serpentes soporari. Idem l.xi.cap.31. Vt radice eius propius admota soporantur. Hinc Soporatus,rata,ratum, participium: id est sopore obrutus. ut, Artus soporatos premit quies. Pl.l.10.c.75. Aquatilia ipsa quiete cernuntur placida, ceu soporata. Dolor soporatus, id est, lenitus. Cur.lib.7. Offa soporata melle, apud Vir.6.Aen. id est, soporifero melle imbuta. Ramus soporatus ui Stygis, Ibidem.

Soporus,a,um, ὑπνωτικός, somnum inducens: ut, Nox sopora: id est, nox intempesta, quæ placida rigat membra quiete. Luc.lib.x. Sed nocte sopora Atria cognati pulsat nõ ampla Catonis. Stat.1.The. eadem sub nocte sopora Lustra terit.

Sora,æ, σώρα, oppidum Campaniæ, cuius meminit Pl l.3.c.5. Iuue. Sat.2. Optima Soræ, aut Fabrateriæ domus, aut Frusinone paratur. Steph. Soram alteram collocat in Phœnice.

Soracte, is, uel, Soractis,tis, mons est Faliscorum Apollini sacer, circa quem fiebat sacrificium annuum, in quo Hirpiæ familiæ super ambustam lignorum struem ambulantes, non adurebantur: ut refert Pli.lib.7.c.2. Virg.11. Aene. Summe deus, sancti custos Soractis Apollo. Pli.l.3.ca.2. Varro ad Soractem scripsit esse fontem, cuius sit latitudo quatuor pedum sole oriente, eum exundare feruenti similem, auesque, quæ gustauerint, iuxta mortuas iacere. Neutro genere usus est Silius Italicus li.8. Et sacrum Phœbo Soracte frequentant.

Soranus, Ditis seu Plutonis cognomen: a uoce Græca σωρός, quæ tumulum sepulcralem significat: uel a Sora oppido, ad Soractem montem sito. Tradit enim Pli.li.x.c.92. Eo in tractu iam pestiferos spiritus exhalari, ut auibus sint letales. Vnde uideri potest Pluto dictus esse Soranus, non dissimili ratione ab ea, qua Auernum pro inferis Poetæ acceperunt.

Sorbeo,bes,bui,bitum, uel sorpsi, sorptum, [*Sorbire*,] ῥοφέω, liquidũ aliquid deglutio. Factitium uerbum a sono, quem edunt, qui sorbent. Pla.in Mil. Sorbet dormiens. PA. Quid sorbet? L V. illud stertit, uolui dicere: Sed quia cõsimile est, quod stertas, quasi sorbeas. Pl.l.7.c.53. Ap. Saufeius cum a balneo reuersus mulsum bibisset, ouumque sorberet. Transfertur & ad alia. Oui.x. de Arte: Terraque cælestes arida sorbet aquas. Vir.3.Aen. Dextrũ Scylla latus, Læuum implacata Charybdis Sorbet in abruptum fluctus. Luca. l.4. Sordidus exhausto sorbetur ab ubere sanguis. Sorbere odia alicuius, pro proferre. Cic.ad Q. Frat. Sed me ab eo ita obseruari scio, ut eius ista odia non sorbeam solum, sed etiam concoquam. Sorbere animo, pro eo quod est præpropera spe deuorare. Cic.x. Phil. Quid eum non sorbere animo, quid non haurire cogitatione, cuius sanguinem non bibere censetis? Absorbeo, Exorbeo, Obsorbeo, & Resorbeo, suis locis.

Sorbillo,las, dimin. a Sorbeo, [*Sorbir poco, ma spesso*,] κατὰ μικρὸν καταῤῥοφέω, minutim, & paulatim sorbeo. Ter.in Ad. cyathos sorbillans paulatim hunc producam diem.

Sorbillum,li, ῥόφημάτιον, potiuncula sorbitioni apta. Pla. in Pœn. Mihi iam uideo propter te uictitandum sorbillo.

Sorbilis, & hoc le, p.c. ῥοφητόν, quod facile sorbetur: ut Ouum sorbile, apud Celsum l.x.c.19.& 25. Col.l.8.c.17.

Sorbitio, onis, ῥόφημα, ipse sorbendi actus, uel potio ad sorbẽdũ apta. Persi.Sat.4. Sorbitio tollit quem dira cicutæ. Pl.l.20.c.6. Arteriæ sanat uitia, datum in sorbitione ptisanæ.

Sorbum,sorbi ὄα Sorbi arboris fructus, similis pyro: quod Malum sorbum etiam Col. appellat l.5. cap.10. Et mala sorba, pruna, post mediam messem, usque ad Idus Febr. serito. Hæc mala, ut docet Mart. lib.3. aluum sistunt. Sorba sumus molles nimium durantia uentres, Aptius hæc puero, quam tibi, poma dabis. Col. Sorba manu lecta, in urceolos adijcito. Pli.l.15.c.x1. Sorbis quadruplex est differentia, & e. Cato cap.7. Sorba in Sapa cum uis condire uel siccare, uiridia facias.

Sorbus,sorbi, fœ ge. arbor est procera, quam Græci ὄην, & οἴην, fructumque eius ὄα, ὄα, uocant. Theoph.l.3.c.x1.

Sordeo, des, dui, [*Esser sporco*,] ῥυπάω, sordidus sum. Mart.l.1. Dum nulla teneri sordent lanugine uultus. Sordere alicui res aliqua dicitur, cum cõtemnitur, & uilis æstimatur. Pl.l.35.ca.10. Sordebat suis. Epist. ad Octa. Cui sordebat Macedonia prouincia. Cæsar. Liui. 4. ab Vrb. Adeo se suis etiam sordere, nec a plebe minus, quam a patribus contemni. Pli l.15. Adeo delitijs sordent & quæ ad salutem pertinent.

Sordes, sordis, fœ. gen. [*Sporchezza, sporcitia, bruttura*,] ἀκαθαρσία, ῥύπος, immunditia. Plaut. in Pœn. Pleni oculi sordium qui erant, iam splendent mihi. N. Immo etiam in medio oculo paru sordis est. Hora. 1.Epi.x. Auriculas citharæ collecta sorde dolentes. Iacere in sordibus, est nimio animi dolore squallere. Cice. ad Terentiam. Te nunc mea Terentia sic uexari, & iacere in sordibus. Sordem urbis uocat Cicero fæcem plebis, Attico sic scribẽs: Apud bonos iidem sumus, quos reliquisti: apud sordem urbis, & fæcem, multo melius quam reliquisti. Sordes item accipimus pro immoderata parsimonia, & auaritia, ex minimis etiam rebus lucrũ captante, [*Auaritia*] Quin.l.6. Incusans eius sordes: calceos eum ueteres dicebat uẽdere solere. Hor 1.Ser.Sat.6. Si neq; auaritia, neq; sordes, ac mala lustra Obiiciet uere quisquam mihi. Luxuriæ sordes. Iuu.Sat.1. Idest, summam prodigalitatẽ cum insigni auaritia coniunctã. Gaudet autem Iuuenalis antitheta hoc pacto coniungere, ut alibi, Socraticos cinædos, Trillia obscœna, Lacernatam amicam.

Sordesco,is, [*Diuenir sporco*] ῥυπαίνομαι, ῥυπαίνομαι, sordidus fio. Hor. 1.epist.20. Contrectatus ubi manibus sordescere uulgi Cœperis. Pl.l.11.ca.1x. Hinc Exordescere, ualde sordidum fieri, & per translationem uilescere. Gel. Cur ergo non patiuntur nomen philosophiæ in hominibus deterrimis exsordescere.

Sordidatus,a,um, ῥακώδης, ῥυπαλέος, pannosus, sordidis uestib. indutus. Pla.in Asi. Sum sordidatus. Idest, sordide indutus. Cic.6. Vert. Diodorus sordidatus circum patronos cursare.

Sordidus,da,dum, [*Sporco, imbrattato*,] ῥυπαρός, quod est sordib. infectum. Cic.3.Tusc. Sæpe est sub palliolo sordido sapientia. Virg 6. Aen. Sordidus ex humeris nodo dependet amictus. Oui.3. de Arte: Quas geritis uestes, sordida lana fuit. Sordidus homo, [*Auaro*,] σμικρολόγος, tenax, auarus, & ex rebus uilissimis quæstum captans. Cice.1. Offic. Sordidi putantur, qui mercantur a mercatoribus quod statim uendant. Sordido loco natus, id est, ignobili. [*Ignobile*,] Liu.2.Bel.Pun. Vnus inuentus est suasor legis C. Terentius Varro, loco non humili solum, sed etiam sordido ortus. Sordida lingua, impura, mendax. Tibul.li.3. Ele.7. Aut fallat blanda sordida lingua fide.

Sordide, σμικρολόγως, auare. Pli. epi.9. Procõsulatum sordide gesserat. Ci.2.de Ora. Si arroganter, si turpiter, si sordide.

Sordidulus, [*Imbrattatello*,] dimin. a sordidus Pla.in Pœn. Seruulorum sordidulorum scorta. Iuu.Sat.3. Si toga sordidula est.

Sorditudo,inis, ῥύπος, idem quod sordea. Pla.in Pœn.

Sorex,soricis,p.c.m.g. [*Sorzo, ratto, topo*.] ἀρουραῖος, μῦς, animal est notissimum, maius mure, clariusq; strepens, domos nostras frequentans, omniaque arrodens. Col.l.12.ca.31. Si serpens, aut mus, sorexua in mustum ceciderit. Sorex suo iudicio perit, prouerbialis metaphora est, qua utimur, quoties significare uolumus quempiã a se ipso proditum esse, cui uel in primis expediebat cautissime latere. Ter. Eun. Egomet meo iudicio miser, quasi sorex, hodie perii. Hinc Soriceus,cea,ceum.

Soricinus,a,um, [*Di topo*,] μύειος, a Sorex. unde soricinos dentes dixit Plau.

Soriculata vestis, quæ uariis conserta coloribus erat. Varro: Vermiculatam ac soricularam uestem. Pli.l.8.c.48.

Sorites, σωρείτης, a Græcis uocatur captiosum & multiplex argumentandi genus, in quo ex uno concesso ad multas conclusiones cõnexas assurgitur. Dictus Sorites ἀπὸ τοῦ σωροῦ, quod Græcis aceruum significat, quoniam semper ascendunt in cumulum hæc argumenta. Cic.de Diui. Quemadmodum soritæ resistamus, quem si necesse sit, Latino uerbo liceat Aceruualem appellare. sed nihil opus. ut enim ipsa philosophia, & multa uerba Græcorum, sic sorites satis Latino sermone tritus est. Idem t. Acad. Soritas hos uocant, qui aceruum efficiunt uno addito grano: uitiosum sane, & captiosum genus.

Soror,oris, [*Sorella, suore, sirocchia*,] ἀδελφή, dicta est, quod quasi seorsum a sua stirpe nascatur, separeturque ab ea domo, in qua oritur, & in aliam transgrediatur, ut docet Gel. li.13.cap.10. Ex sententia Labeonis. Cice. pro Mil. Clodius cum sorore germana nefarium stuprum fecit. Virg.x. Georg. Panaque, Siluanumque senem, nymphasque sorores Oui.5.Met. Constitit, & doctas sic est effata sorores. Sorores palmulæ: id est, simillimæ, & quasi gemellæ, Pli.lib.13.cap.4.

Sororicida,dæ,p.p. qui sororem uccidit. Ci.pro domo.

Sororiari, puellarum mammæ dicuntur, cum iã intumescũt, quod non singulæ, sed ueluti geminæ sorores simul nascantur.

Sororius,a,um, [*Da sorella*,] Cice. pro Sextio: Sororijs stupris, omni inaudita libidine infamis. Sororium tigillum, appellabatur locus sacer in honorem Iunonis, quem Horatius ille, unus ex fratribus trigeminis, statuerat causa sororis a se interfectæ ob suam expiationem. Festus.

Sors, [*Sorte, caso, fortuna, disgratia, destino*,] κλῆρος, a serie, secundum Varronem ponitur pro fortuito alicuius rei euentu. Cice. lib.x. Diui. Quid sors est? Idem propemodum quod micare, quod talos iacere. Accipitur etiam Sors pro munere, uel officio. Liu. Si id facere grauaretur, quod non suæ sortis id negocium esset, se quidem id facturum, quod senatus censuisset. Aliquando etiam pro patrimonio, siue hæreditate accipitur. Vnde Consortes dicuntur, qui aliquod patrimonium, uel hæreditatem una habent: & Consortium eiusdem hæreditatis communio. Est præterea Sors, summa,

siue

siue caput, & prima pecunia, quæ confertur in societatem, ut inde lucrum fiat, ἀρχαῖον δάνειον, δάνεισμα, κεφάλαιον, Teren. in Adel. Hei mihi, etiam de sorte nunc uenio in dubium. Hoc est, de pretio, quo empta erat fidicina. Inde consortes, qui tantundem sortis attulerant ad societatem, quantum ille, cum quo est societas. Item Sors est fatalis necessitas, siue Parcæ, quod ita unicuiq; sortitum sit, ut ipsæ uoluerunt, Vir. 3. Hic exitus illum Sorte tulit. Item dicitur iudicium. Idem 6. Aen. Nec uero hæ sine sorte datæ, sine iudice sedes. Tractum ex Romano more. Nō enim audiebantur causæ, nisi per sortem ordinatæ. Nam quo tempore causæ agebantur, conueniebant omnes, & ex sorte dierum ordinem accipiebāt, puta quod post triginta dies causas suas exequerentur. Sortes etiam oracula, seu responsa χρησμοὶ, dicebantur, quæ a diis eorumve sacerdotibus, consultoribus edebātur. Vale. l. 1. Cuius rei exploran dæ gratia legati ad Delphicum oraculum missi, retulerunt præcepi sortibus, ut aquam eius lacus emissam per agros diffunderent. Vir. 6. Aen. Hic ego nanque tuas sortes, arcanaq; fata Dicta meæ genti ponam. Accipitur etiam Sors pro progenie. Oui. l. 6. Fast.

Si genus aspicitur, Saturnum prima parentem
Feci, Saturni sors ego prima fui.

SORTICVLA, læ, dimi. a Sors. Suet. in Ner. ca. 21. Sorticula in urnam cum cæteris demissa.

SORTILEGVS, gi, p. c. χρησμῳδὸς, qui per sortes futura prænunciat, & qui per sortem aliquid elegit. Cice. 1. de Diui. non me sortilegos, nec eos, qui quæstus causa ariolentur. Hor. de Arte: Et diuina futuri Sortilegis non discrepuit sententia Delphis. Hinc Sortilegiū, gij, χρησμῳδία, quod proprie significat rei futuræ per sortes explorationem. Pli. tamē sortilegia accepit pro magicis quibusdam superstitionibus l. 28. c. 4. ubi titulus capitis sic habet De sortilegus quibusdam, & saliua hominis: Quid autem ibi sortilegiorum nomine intelligat, satis declarat capitis totius tenor, quo non nisi uanissimas Magorum persuasiones exequitur.

SORTIOR, itis, [Sortire, far le sorti, buttar a sorte,] λαγχάνω, sortes duco. Pla. Casi. Nam si sic nihil impetrare potero saltem sortiar. Sortiri remos. Vir. 5. Aen. Sternimur optatæ gremio telluris ad undam, Sortiti remos. Vbi Ser. Sortiti remos, per sortem diuisi ab officio remigandi, quis esset proreta, quis pedem teneret. Idem 8. Aen. Ocyus incubuere omnes, pariterq; laborem sortiti: Id est, diuiserunt inter se laboris officium. Sortiri iudices per sortem eligere. Ci. ad Q. Fra. l. 2. Sententiam dixit, ut ipse iudices per prætorem urbanum sortiretur. Sortior, per Sortes capio, & sorte consequor. Cic. 7. Phili. lege, qua cum C. Cæsare magistratum sortitus est. Suet. in August. Ex prætura Macedoniam sortitus. Sortiri prouinciam, est sorti committere, cuius prouincia futura sit. Ci. Att. l. 1. Senatus decreuit, ut consules Galliam sortirentur. Sortiri prouincias, est sorte prouincias diuidere. Aliquando Sortiri, κληροδοτεῖν, significat disponere. Vir. 3. Ae. Sic fata Deum rex Sortitur. Sortiri, pro substituere & subministrare. Vir. 3. Ge. Sobolem armēto sortire quotannis. Vbi Ser. Sortire, substitue, subministra.

SORTITIO, uerbale, [Sortimento,] κλήρωσις, ipse sortiendi actus. Cic. pro Clu. Ecce tibi eiusmodi sortitio, ut in primis Bulbo & Staleno & Gutte esset iudicandum. Ibidem: Statuerunt ita maiores nostri, ut, si a multis esset flagitium rei militaris admissum, sortitione in quosdam animaduerteretur.

SORTITO, p. p. [Sortitamente,] κληρωτεὶ, aduerb. significans ex sorte, uel per sortem. Ci. 4 Verr. Lex Iouis sacerdotem sortito capi iubet. Idem li. 6 Epist. Eos sortito in prouincias mitti placere. Aliter accipitur pro naturaliter, ut apud Horat 4 Epo. Lupis & agnis quanta sortito obtigit, Tecum mihi discordia est, hoc est, naturaliter, uel occulta quadam fati ratione.

SORTITVS, tus, mas. g. [Sortimento,] κλήρωσις, pro sortitione. Ci. pro Domo sua: Quid, si etiam pluribus de rebus uno sortitu retulisti? Vir 3. Aen. Quæ sortitus non pertulit ullus.

SORTI, aduerb. Vir. 4. Geor. Sunt quibus ad portas cecidit custodia sorti. Vbi Ser. Sorti: id est, ex sorte, uel in sorte, nam aduerbium est, quod traxit a militia.

SOSPES, tis, gen. com [Sano, e saluo,] σῶος, saluus, incolumis. Liui 5. ab Vrbe: Sospitesq; omnes Romam ad propinquos restituit. Vir. 11. Ae. At nō Euandre pudendis Vulneribus pulsum aspiciēs, nec sospite dirum Optabis nato funus pater. Hor. 1. Car. Ode. 36. Vix una sospes nauis ab ignibus. Antiqui item Sospitem accipiebant pro sospitatore siue seruatore: Vnde Iouem sospitem dixit Ennius, quem alij Iouem seruatorem appellant.

SOSPITA, tæ, p. c. σώτειρα, idest seruatrix: quo cognomine Iuno colebatur apud Lanuinos. Ci. pro Mur. Nolite a sacris patrijs Iunonis sospitæ, domesticum, & suum consulem auellere.

SOSPITALIS, & hoc le, salutifer, salutaris. Pla. in Pseud.

SOSPITO, tas, pen. cor. [Conseruare sano, saluo,] σώζω, incolumem seruo. Liu. l. 1. Pacem precibus exposcunt, uti uolens propitius suam semper sospitet progeniem.

SOTADEVM CARMEN, σωτάδειον μέτρον, pedes habet septem. Primus spondeus, secundus periambus, tertius spondeus, quartus periambus, quintus & sextus tribrachus, & ultimus spondeus. Et (quod magis mirum est) totus sotadeus numerus e trochæis potest constare pedibus. Hæc Fortunatianus Atilius. Alij de hoc uocabulo sic: Sotadeum carmen constat è quinque pedibus: primis duobus Ionicis, a maiore, & tribus reliquis trochæis. Et quia Ionicus a maiore constat e duabus primis longis & reliquis duabus breuibus, primus pes interdum soluta prima Ionici in duas breues fit mesomacros, constans e media longa & duabus utrinque breuibus: Soluta secunda, fit paroxxon, constans e prima longa & quatuor breuibus.

S A N T E P

SPADIX, cis, pen. gen. pro. σπάδιξ, teste Gell. lib. 2. Est auulsus a palma termes cum fructu: qui quoniam puniceum refert colorem, hoc est, rubrum cum exuberantia quadam splendoris, factum est, ut spadicem pro puniceo colore accipiamus, qui potissimum in equis commendatur. Vir. 3. Geo. Luxuriatque toris animosum pectus: honesti spadices, glaucíq. Est etiam spadix, genus instrumenti musici, cuius meminit Iul. Pollux li. 4. & Cœlius l. 9. c. 4. Quin. lib. 1. c. 17. de Musica: Psalteria, & spadices etiam uirginibus probis recusanda.

SPADO, onis, [Castrato, eunuco,] σπάδων, proprie is dicitur, cui aut testes, euulsi sunt, aut ipsi cremasteres, hoc est, nerui, e quibus testes dependent. A uerbo Græco σπάω, quod est, euello. Eunucus autē etiam natura quis esse potest, ut cum frigidior temperatura Veneris usum cuiquam pernegat. Plin. lib. 11. cap. 37. Defluuium capillorum spadonibus non uisum. Spadones item dicuntur surculi infrugiferi. Col. lib. de Arbor. Eiusmodi surculos, qui nihil afferunt, spadones appellant.

SPARGO, gis, si, sum, [Spargere,] σκεδάζω, huc illuc proijcio, dissemino, late diffundo. Virg. 3. Eclog. Iam cornu petat, & pedibus qui spargat arenam. Spargere aquam, est aquam affundere. Pla. Tenc. Sparsisti aquam: iam cedijt animus. Insulæ sparsæ per æquor, id est, late diffusæ. Vir. 3. Aen. Niueamque Paron, sparsasque per æquor Cycladas. Col. l. 2. c. 16. Si tamē aliqua causa tēpestiuā stercorationem facere prohibuerit: secunda ratio est, ante quam sarrias more seminantis ex auiarijs puluerem stercoris per segetem spargere. Spargere humū folijs: id est, sternere uel operire [Coprire,] Vir. 5. Ecl. Spargite humum folijs, inducite fontibus umbras. Cōposita sunt, Aspergo, Cōspergo, Dispergo, Inspergo, & Respergo: quorum significata explicantur suis locis. Spargere se in aristas uel brachia, dicitur herba, quādo in aristas uel in brachia dilatatur. Plin. lib. 12. cap. 12. Cacumina in aristas se spargunt.

SPARSIM, aduerb. [Sparsamente, qui, e li,] σποράδην, multis, uarijsque in locis, hic & illic. Gel. lib. 11.

SPARSVS, particip. [Sparso,] ἐσπαρμένος, longe lateq; diffusus. Cice. in Arat. Stellæ sparsæ fusæque uidentur. Os sparsum, [Largo] idest latum, & plus satis diffusum. Terent. in Heau. Cæsiam sparso ore, adunco naso. Aliquando Conspersus. Ouid. 8. Metam. Raris iam sparsus tempora canis. Corpus senatus sparsum: id est, disiectum. Luc. li. 7. Calcatosque simul reges, sparsumque senatus Corpus.

SPARTA, tæ, σπάρτη, Peloponnesi ciuitas nobilissima, Lycurgi legibus optime olim instituta, ita dicta a Sparto Phoronei filio, aut (ut alij malūt) a Sparta Eurotæ filia: cū antea Lacedęmō diceretur. Vir. 3. Geor. Veloces Spartæ catulos, acremq; Molossum. Huius ciues dicuntur Spartiatæ, siue Spartani, qui & Lacedæmonij.

SPARTANVS, a, um, σπαρτιατικὸς, Lacedæmonius. Vir. 1. Aen. Virginis os habitumque gerens, & uirginis arma Spartanæ.

SPARTACVS, σπάρτακος, famosus gladiator fuit, ex Thracia oriundus, robore animi & corporis præstans, qui una cum Crixo & Oenomao, effracto Lentuli ludo gladiatorio, cum septuaginta gladiatoribus erupit Capua, manuque seruorum cōgregata, quasi iusto exercitu comparato, Ceruesium montem in Campania occupauit, ubi cum a Clodio Glabro obsideretur, eius castra diripuit, & Campaniam populatus, raptis prætorum fascibus, appellatus est Imperator, inde Lentuli exercitum in Apennino dissipauit apud Mutinam Cassij castra deleuit. tandem cum de urbe inuadēda deliberaret, a M. Crasso pulsus, fugatusque cum Brutium angulum occupasset, nec in Siciliam præ nauium penuria traijcere potuisset, cum suis omnibus fortissime dimicans occisus est. Lucan. lib. 2. Ve simili causa caderes, qua Spartacus hostis.

SPARTEVS, a, um, è sparto compositum. Cato de re rust. c. 3.

SPARVS, seu Sparum, telum rusticum, in modum pedis recuruum. Virg. li. 5. Agrestisque manus armat sparus. Festus: Spara, minimi generis sunt iacula, a spargēdo dicta, quòd passim pugnando spargerentur. Lucil. Tum spara, tum nutrices.

SPASMVS, mi, siue Spasma, atis, [Spasmo,] contractio neruorum, rigor, distentio, conuulsio. a σπάω, conuello. Pli. li. 22. ca. 8.

SPASTICI, quibus aliquid intus conuulsum est. Pli. l. 21. c. 19.

SPATHA, æ, [Spada,] σπάθη, gladij genus, ἀπὸ τοῦ σπάζειν, hoc est a scindēdo, siue diuellendo, aut certe, ἀπὸ τοῦ σπᾶν, quod inter cætera

mera ſignificat ſtringere: Apuleius, Et militaris ſacramenti genium ob amiſſam ſpatham uerebatur. Vegetius gladios maiores Spathas uocari docet: minores uero Semiſpathas. Hæc etiam auctore Auguſt. dicitur Framea, & alio nomine Rumphæa. Eſt item Spatha, rudicula, qua utimur in uerſandis rebus, quæ coquuntur. Colum. lib. 12. cap. 22. Permiſaeto ſpatha lignea, Spatham præterea uocamus inſtrumentum illud culinarium, quo ſpumam detrahimus. In palmis item Spathæ dicuntur ramuli, ex quibus palmulæ dependent, a frondis, ut uidetur, figura nomen habentes, quæ ad gladioli ſolium latis accedit. Pli. lib. 16. cap. 26. Palma ſola in ſpathis habet fructum.

Spathalion, [*Ramo di palma,*] σπαθάλιον, diminutiuum a Spatha, ſignificans ramulum palmæ cum dactylis inde pendentibus, unde apud Mart. li. 13. Spathalion caryotarum numeratur inter munera centuriorum, quæ Kalendis Ianu. ſolent miſsitari: Aurea (inquit) porrigitur Iani caryota Calendis: Sed tamen hoc munus pauperis eſſe ſolet. Eſt etiam ornamentum muliebre, inter delicias fœminarum annumeratum, a uerbo Græco σπαθαλάω, quod ſignificat, delicias ago, & laſciuio. Pli. lib. 3. cap. 15. Plaut. Men. Amabo pondo duum numerum ſpathalia.

Spathe, es, σπάθη, inuolucrum eſt, ſiue operimentum fructus palmarum adhuc florentium, quo in ſpiſſandis unguẽtis utuntur unguẽtarij: ut docet Dioſcor. lib. 1. cui ea in re optime conuenit cum Theophraſto, qui lib. 3. de Plantarum hiſtoria de palmis agẽs, in eo maſculam a fœmina differre ſcribit, quod maſcula prior florem ferat in ſpathe. Plin. lib. 23. cap. 6. ſpathes ſiue elates nomine proprium quoddam palmæ genus uidetur intellexiſſe, quod medicinæ conferret, germina, folia & corticem. Vide Marcellum in Dioſcoridem.

Spathula, læ, diminutiuum a Spathe, ſiue Spatha, quo Celſ. libr. 8. c. 15. uſus eſt pro inſtrumento chirurgico, ad humeri luxati curationem accommodato.

Spatior, aris, [*Andar à ſpaſſo, a ſolazzo, ſpatiando,*] περιπατέω, deambulo. Virg. l. 1. Ge. Et ſola in ſicca ſecum ſpatiatur arena. Ouid. 2. Metam. Nam cum per littora lentis Paſsibus, ut ſoleo ſumma ſpatiarer arena. Feſt. Spatiatorem pro erratore poſuit Cato. Spatiãs, tis. Ouid. 14. Metam. Et ſpatiantia paſsim Brachia compeſcit. Spatiatus, ta, tum. Ouid. 3. Faſt. Spatiataq; littore curuo.

Spatiosus, a, um, [*Spatioſo, grande,*] εὐρύχωρος. amplus, capax, uaſtus. Col. li. 6. c. 2. Primum omnium ſpatioſum ſtabulum præparetur. Interdum non loci, ſed temporis ſpatium importat. Oui. li. 1. Amor. Eleg. 8. Sed nunquam dederis ſpatioſum tempus in iram. Hinc Spatioſe, late, diffuſe. Pli. li. 19. c. 5. Quoniam ſpatiuſe fruticat. Inde Spatioſus, & ſpatioſiſsime. Pli. Epi. 61.

Spatium, ſpatij, [*Spatio, agio, tempo,*] διάστασις, διάστημα, capedo, interuallum: & non ſolum de loco dicitur, ſed etiam de tempore. De loco. Cic. lib. 1. de Nat. Deo. Sydus ſpatijs immutabilibus ab ortu ad occaſum commeans. Virg. 3. Geor. Hic uel ad Elei metas, & maxima campi Sudabit ſpatia & ſpumas aget ore cruentas. Ouid. 2. Metam. Tritumque relinquunt Quadrijuges ſpatium, nec, quo prius, ordine currunt. De tempore. Cic. pro Arch. Quo ad longiſsime poteſt mea mens reſpicere ſpatium præteriti temporis. Aut. ad Heren. li. 2. Spatium ita conſideratur, ſatiſne longum fuerit ad eam rem tranſigendam. Spatium, pro menſura & temporibus pedum in carmine. Cic. in Ora. Trochæus, qui in eodem ſpatio eſt, quo choreus. Spatium pro dilatione. Liu. li. 8. Orabant, ut iræ ſuæ ſpatium, & conſilio tempus daretur.

Specialis, & hoc le, [*Speciale, ſingolare, proprio,*] εἰδικὸς, ἴδιος, proprium, & ueluti peculiare. Iulius Capitolinus ait, Macrinorũ familiam id ſpeciale ſemper habuiſſe, ut Alexandrum Magnum in auro & argento exculptum haberet.

Speciatim, [*Specialmente,*] particulariter. Cice. poſt Red. in Sen. Meſsinius legem ſpeciatim de ſalute mea promulgauit.

Specialiter, [*Specialmente,*] ἰδίᾳ, ſpeciatim. Col. lib. 3. nunc illud ſpecialiter, ut non ſolum ex feraciſsima uite, ſed etiam e uitis parte feraciſsima ſemina eligantur.

Species, ciei, [*Specie, imagine,*] ὄψις, εἶδος, effigies, facies, uel imago. Cic. li. 1. Offi. Quæ autem ſpecie quadam utilitatis, hanc Græci εἰδέας uocant. Et in Topicis. In diuiſione formarum, quæ Græci εἰδέας uocant noſtri Species appellant. Cæſ. Com. 4. ſpeciem pugnantium præberent. Id eſt, demõſtrationem, ſiue ſimulationem, prætextum, & quaſi uelamentum, πρόφασις. Cice. de Amic. Quæ iſta ſecuritas? ſpecie quidem blanda, ſed re ipſa multis locis repudianda eſt. Quandoque ſumitur pro aſpectu, & re ipſa. Virg. 2. Aeneid. Non tulit hanc ſpeciem furiata mente Chorœbus. Quandoque pro pulchritudine a ſpeciendo. Plaut. in Bacch. Bellan' uidetur ſpecie mulier? Inde ſpecioſus pro pulchro & formoſo accipitur, de quo infra. Species itẽ (ut definitur a Dialecticis) eſt quæ dicitur de pluribus iiſque differẽtibus numero: ut, Homo eſt ſpecies, quoniam de Socrate & Platone, & alijs, nõ ſpecie, ſed numero differentibus prædicatur. Ob eam rationem ita appellata, quod multorum collectio una quaſi uiſione comprehẽdatur. Genus autem eſt, quod prædicatur de pluribus differentibus ſpecie: ut Animal, quod de homine, equo, aſino, & huiuſmodi dicitur, quæ ſpecie differunt. Quandoque ſpecies in plurali numero ſumitur pro aromatibus. [*Speziarie,*] Macrob. Lulr. Saturnal. Species, & acres, & calidæ ſuperficiem, cum apponuntur, exulcerant. Martia. Iureconſultus: Species pertinentes ad uectigal cinnamomum, piper longum, piper album. Sic dicitur Vicus ſpeciarius a ſpeciebus Arabicis, peregriniſque. In ſpeciem, ſimulate. Liu. 4. ab Vrbe: De Sempronio reo. Quæ in ſpeciem modo iactentur.

Specillum li, [*Taſto,*] μηλωτὶς, inſtrumentum quo utuntur chirurgi ad ſcrutationem uulnerum, & fiſtularum. Eſt autem diminutiuum a Specium, quo antiqui uſi ſunt in eadem ſignificatione. Cur. Celſ. lib. 5. Ante omnia ſpecillum demitti in fiſtulam conuenit. Hinc Auricularium ſpecillum, quod curandis auribus adhibetur. Eſt & Specillum, inſtrumentum quo oculos inungimus. Plin. lib. 7. C. Iulius medicus ſpecillum per oculos trahens. Cel. l. 7. Specillo ſuper oculum inducatur. Varr. lib 5. de Lingua Lat. Quo oculos inungimus, quibus ſpecimus, ſpecillum. Quidam etiã Specilla appellant uitreos illos orbiculos, quos ſenes, quo clarius cernant, oculis admouent.

Specimen, nis, pen. cor. [*Sperienza, taſto, proua,*] ἐπίδειγμα, proprie in in quauis merce dicitur exiguum quiddam, quod a uenditore ſpectandum profertur, ut ex eo emptor rem totam æſtimet. Frequentiſsime tamen per tranſlationem accipitur pro quouis documento, experimento, ſiue exemplo, ex quo rei totius capimus coniecturam, [*Eſſempio,*] Cice. in Tuſc. non dubitas quin ſpecimen naturæ capi deceat ex optima quaque natura? Apul. in Flor. Sed Marſyas (quod ſtultitiæ maximum ſpecimen) non intelligens ſe deridiculo haberi. Dare ſpecimen ſui eſt, re aliqua inſigni declarare, quid de ſe ſit ſperandum. Cic. in Diuin. in Ver. qua in re non modo ſpecimen cæteris aliquod dediſti, ſed tute tui periculum feciſti. Specimen innocentiæ, prudentiæ, uirtutis, id eſt, exemplar, Cice. 3. de Nat. Deo. Cur temperantiæ, prudentiæque ſpecimen, ante ſimulacrum Veſtæ pontifex maximus eſt Q. Scæuola trucidatus?

Specio, cis, xi, ctum, [*Vedere,*] σκοπῶ, apud antiquos in uſu fuit, pro uidere. Vnde augures Specere, hoc eſt, inſpicere aues dicebantur. Ennius apud Var. Vos epulo poſtquam ſpexit. Hodie utimur tantum eius compoſitis, Aſpicio, Conſpicio, Circunſpicio, Deſpicio, Diſpicio, Inſpicio, Perſpicio, Proſpicio, Præſpicio, Reſpicio, Introſpicio, Suſpicio, de quibus ſuis locis.

Speciosus, a, um, [*Vistoſo, apparente, bello, ben formato,*] εὐειδὴς, pulcher: Semper enim in bonum accipitur, quamuis Species medium uocabulum ſit. Virg 4. Aen. Neque enim ſpecie famave mouetur. hoc eſt, nec præſenti deformitate, nec rumore mox futuro. Sic & formoſus, licet forma indifferenter ponatur, ſemper tamen in meliorem partem accipitur. Plin. lib 13. cap. 4. Minus ſpecioſæ, ſed ſapore caryotarum ſorores. Celſ. lib 2. cap 2. Si plenior aliquis, & ſpecioſior, & coloratior factus eſt, ſuſpecta habere bona ſua debet. Hor. de Arte: Interdum ſpecioſa iocis. Oui. 7. Metam. Specioſaq; nomina culpæ Imponis Medea tuæ. Specioſe, ſpecioſius, ſpecioſiſſime, pulchre, ornate. Liu. 4. Bel. Mac. & equus tuus ſpecioſius inſtratus erit, quam uxor ueſtita. Specioſe ingredi: id eſt, cum ornatu, [*Ornatamente,*] Col. lib. 2. c.

Specto, as, are, frequentatiuum antiquum a Specio. Plaut. in Ciſt. Mater pompam me ſpecitatum duxit.

Specum, cij. [*Taſto, ſonda,*] μηλωτὶς, inſtrumentum teres & paruum quo medici ad tentandum uulnerum ac fiſtularum uiam & profunditatem utũtur. Pacuuius: Vt medici faciunt, qui prius ſpecio uulnus tentant. Fit autem a Specio.

Spectabilis, le, [*Spettabile*] θεατὸς, ſpectatu dignus, clarus, illuſtris. Pli. l. 11. cap. 14. faui cera ſpectabiles gignuntur. Ouid. 1. de Pon. Eleg. 2. Ipſe ſuper currum placido ſpectabilis ore Iuuen. Saty. 8. ſi quod ſpectabile ſignum. Tacit. in uita Agric. In quibus pulchram & ſpectabilem uictoriam ederetis.

Spectaculum, li, [*Spettacolo,*] θέα, dicitur, id quod ſpectandum exhibetur. Virg. in quodam Epigr. redeunt ſpectacula mane. Liui. l. 1. Indici finitimis ſpectaculum iubet. Aliquando dicitur ipſa ſpectatio. Cice. 7. Verr. O ſpectaculum miſerum, atque acerbum ludibria eſſe urbis gloriam? Aliquando locus unde ſpectatur. Liu. li. Tum primum diuiſa loca Patribus, Equitibuſque, ubi ſpectacula ſibi quiſque faceret.

Spectator, [*Spettatore,*] θεατὴς, qui ad ludos ſpectandi cauſa conuenit. Plaut. in Amph. Nunc ſpectatores Iouis ſummi cauſa clare plaudite. Spectatores rerum cæleſtium: id eſt, contemplatores. Cice. 1. de Natu. Deo. Homo rerum ſuperarum, atque cæleſtium ſpectator. Spectator pugnæ, qui ſe pugnæ non admiſcet, ſed ſecurus eius exitum expectat. Tractum a ludorum ſpectatoribus, qui, hiſtrionibus in ſcena fabulam agentibus, ocioſi interim deſident. Cic. 2. Off. Spectatores ſe ocioſos præbuerunt Leuctricæ calamitatis. Spectator formarum, id eſt, iudex, probator, [*Giudice,*] Terent. in Eun.

In Eun. elegās formarū spectator. Vbi Donatus: Spectator elegans est, qui sit cunctantis & fastidiosi iudicij, cui nō quiduis facile placet. Spectator, probator: ut spectatores pecuniæ, dicuntur.

Spectamen, inis, [*Essempio.*] specimen, Pla. in Menæch.

Spectate, egregie. Plin. lib. 21. quæ spectatissime floreant, celerrime marcescere.

Spectatio, onis, ipse spectandi actus. Ci. ad Att. Est quiddā etiam animum leuari, tū spectatione, tum religione opinionis & fama. Spectatio pro probatione pecuniæ. Cic. in Ver. act. 4. primum pro spectatione, & collybo.

Spectativus, [*Speculatiuo,*] speculatiuus, contemplatiuus, Quin. li. 3. cap. 5. Vt illa sit spectatiuæ partis, hæc actiuæ.

Spectandus, adiect. θεατός, Plin. li. 10. c. 42.

Spectatrix, cis, θεάτρια, uerbale fœmi. a spectando deductum, Plaut. Mercu. Diuum atque hominum spectatrix. Luc. lib. 3. spectatrix scelerum.

Spectatus, a, [*Lodato, probato,*] δεδοκιμασμένος, probatus, cognitus, cuius scilicet perspecta iam uirtus est. Virg. 8. Aen. Sunt animi, & rebus spectata iuuentus. Plau. Persa. Vitam iam satis tibi spectatā esse censueram. Spectatæ integritatis uir, Liu. 6. Bel. Pun. Spectatissima fœmina, Ci. pro Sext. Rosc.

Spectio, onis, uerbum est proprie ad Augurum disciplinam pertinens, in qua officia ita distributa erant, ut qui spectionem haberent, nunciationem non haberent. Varr. lib. 5. de lingua Latina & Festus lib. 17.

Specto, as, [*Guardare, guardar fisso,*] ὁράω, frequentatiuum a specio, antiquo uerbo, idem ualens quod multum & fixe intueor. Cic. de Arusp. resp. ni tu Megalesia eo die spectare uoluisses. Ter. Eun. Herè ne me spectes: me impulsore hæc non facit. Accipitur non raro pro iudicare, probare, siue æstimare, [*Giudicare, stimare,*] Cice. pro Rosc. Com. Nemo enim illum ex trunco corporis spectabat, sed ex artificio comico æstimabat. Ci. li. 5. Tusc. Non ea singulis uocibus philosophi spectādi sunt. Aurum spectatur in ignibus. Ouid. 2. Trist lib. Eleg. 4. Scilicet & fuluum spectatur in ignibus aurum. Vnde & Spectatores pecuniæ, dicuntur, qui ualorem eius explorant. Huc etiam pertinet illud Virg. 3. Eclog. Si ad uitulam spectes, nihil est quod pocula laudes, [*Riguardare,*] hoc est, si uitulæ pretium tecum reputes: uel (ut Seru. interpretatur) si pocula cum uitula compares. Interdum est attendere, &, ut Ci. loquitur, etiā atque etiam uidere. Plaut. Spectandum, ne tibi anulum det, neque roget. Eleganter item accipitur Spectare pro ad rem aliquā pertinere, seu referri, quod & uulgo dicunt. [*Appartenere,*] Cice. 3. de Finibus. Hæc studia ad imitandos summos uiros spectant: Spectatur, impersonale. Plin. lib. 10. c. 70. Plausu congregari feras ad cibum consuetudine spectatur. Spectatu, supinum. Ci. 2. Offi. admirantur eum, qui pecunia non mouetur, quod in quo uiro perspectum sit, hunc dignum spectatu arbitrantur.

Spectrum, tri, [*Imagine, Idolo,*] φάσμα, simulacrum, seu imago oculis sese offerens. Cic. lib. 15. Epist. Qui putant διανοητικὰς φαντασίας, spectris Catianis excitari. Et rursus: His spectris etiā si oculi feriri possint, animus qui possit non uideo.

Specula, læ, [*Veduta,*] σκοπιά, locus editus, & eminēs, unde aliquid eminus uideri & prospici potest, siue sit mons, siue turris, siue lapis, siue arbor, siue quid aliud eminens. Vir. 8. Eclo. Præceps aerij specula de montis in altum Deferar. Oui. in Epi. Leandri. In speculis omnis Abydos erat. Liu. 8. Bel. Pun. Ipse in Cissico monte speculā posuit, ut ignibus procul sublatis, signū, ubi quid molirentur hostes, momento temporis acciperent. Vir. 3. Aen. Dat signū specula Misenus ab alta. Est & Specula, diminutiuum, a spes, sicut a Res, Recula. Ci. Cœlio. Hac tamen oblectabar specula. f. Tullia. Pla. Pers. Ecquid est mihi in te speculæ?

Speculabundus, Suet. in Tiberio.

Speculare, ris, [*Specchio,*] siue Specular, aris, siue Specularium, rij, fenestræ genus, admittendæ in ædificium lucis, & excludēdæ pluuiæ, uentique gratia excogitatum: quod primū ex speculari lapide fieri cœpit, hodie magis ex uitreis orbibus uel tessellis plumbo iunctis. Mart. lib. 8. Hybernis obiecta notis specularia puros, Admittunt Soles, & sine luce diem. Vlp. Specularia & uela, quæ frigoris caussa, uel imbrium in domo sunt, instrumēto domus nō contineri, Cassius existimauit. In hortis quoque ambulationes specularibus claudi solere, indicat illud Iuue. Saty. 4. Quæ uehitur clauso latis specularibus antro. Hinc Specularius, larij, [*Specchiaro,*] speculariorum artifex: qua uoce utitur Vlpia. l. Quæsitum, Dig. de Fund. instruct.

Specularis lapis, χιστός, lapidis pellucidi genus, in tenuissimas crustas sectile, ex quo olim specularia conficere solebant, hoc est fenestras admittendæ luci, & excludendo uento, imbrique idoneas: quod genus hodie ex orbibus tessellisve uitreis, magis conficimus. Dictus Specularis, siue quod specularia ex eo fierent, siue quod speculi modo luceret. Plin. lib. 21. cap. 13. Vide Plin. lib. 36. capit. 22.

Specularis, & hoc lare, adie. a Specula: ut, Specularis significatio, quæ fit, igne e specula ostenso. Plin. lib. 7. c. 56.

Speculor, laris, lari, [*Contemplare, speculare,*] κατασκοπέω, exploro, contemplor, quasi e specula prospecto. Plau. Mil. Sed speculabor, ne quis aut hinc ab læua, aut ab dextra Nostro consilio uenator adsit cum auritis plagis. Cæs. l. 8 Bel. Gal. Qui speculandi gratia essent remissi. Vnde Speculatores, [*Spione,*] id est exploratores, qui specula aspiciunt, uel in bello ante exercitum explorandi gratia mitti solent. Cæs. 2. Bel. Gall. Hac re Cæsar statim per speculatores cognita. Per translationem pro scrutari, [*Inuestigare,*] Tacit. li. 18. Satis patuit ijs, qui principum offensas acriter speculātur. Cice. in Catil. Multi te oculi & aures non sentiētem speculabuntur, atque custodient. A quo fit Præspeculor, ante speculor, uel præmissis speculatoribus exploro. Suet. de Cæs. Exercitum neque per insidiosa itinera duxit unquam, nisi præspeculatus locorum situs. Hinc Speculatus, huius speculatus, [*Speculatione,*] ipse speculandi actus. Pli. li. 10. c. 37.

Speculatrix, icis, [*Speculatrice,*] uerbale. Cic. 3. de Nat. Deo.

Speculatorius, a, um, κατασκοπικός, quod speculationi est accommodatum, ut Speculatoria nauigia, quibus in mari speculamur, quid fiat. Cæs. 4. Bel. Gal.

Speculum, li, [*Specchio, spera,*] κάτοπτρον, instrumentum ex uitro, chalybe, stanno, argentove, intuētium imaginem repræsentans: cuius inuentionem Aesculapio assignat Ci. 2. de Natu. Deo. Terent. in Adelph. Inspicere tanquam in speculum uitas hominum iubeo. Ouid. 3 de Arte: quid quanque decebit, Eligat, & speculum consulat ipsa suum. Ci. 2 de Fi. Nec tamen argumentū hoc Epicurus a pueris petiuit, aut etiā a bestijs, quæ putat esse specula naturæ.

Specus, cus, tam masc. quam fœm. gen. & specus, oris, neut. gene. [*Spelunca, cauerna,*] σπήλαιον, idem quod spelunca. Gel. lib. 6. Sole medio & arido ac flagranti specum quandam nactus remotam, latebrosam penetro. Horat. lib. 3. Car. Quæ nemora, aut quos agor in specus. Ouid. 3. Met. Est specus in medio. Vir. 7. Aene. Hic specus horrendum.

Spelæum, σπήλαιον, nomen Græcum, quod a nostris dicitur speluca. Vir. 10. Eclo. Inter spelæa ferarum Malle pati.

Spelunca, luncæ, [*Spelonca,*] σπήλαιον, antrum, specus subterraneus, uel montis cauitas. Virgil 6. Aeneid. Spelunca alta fuit, uastoque immanis hiatu. Cice. 2. de Finibus. Iam decimum annum in spelunca iacet.

Sperchius, pen. prod. Σπερχειός, fluuius Thessaliæ, qui Pelio monte effusus uelocissimo cursu defluit in sinum Maliacum. Stra. li. 8. Luca. l. 6. Ferit amne citato Maliacas Sperchius aquas.

Sperno, nis, spreui, spretum, [*Rifiutare, sprezzare,*] ἐξουθενίζω, fastidio, despicio. Cice. de Senect. Quod spernerentur ab ijs, a quibus essent coli soliti. Ter. Eun. Ob hæc facta abs te spernor. Vir. 3. Ecl. Quid prodest, quod me ipso animo non spernis Amynta? Cic. 2. de Natu. Deo. Veritas auspiciorum spreta est. Catul. Epi. 20. Hęc tu commoda tam beata Furi Noli spernere. Hor. 1. Epi. 2. Sperne uoluptates, nocet empta dolore uoluptas. Ouid. 8 Met. Pater huius erat, qui numina diuum Sperneret. Antiqui Spernere dicebāt pro segregare. quod & Nonius annotauit, citans Enniū in Hectoris lytris: Ius atque æquum se a malis spernit procul. Spernax, cis: id est, contemptor, [*Sprezzatore,*] Silius l. 8. Ductor Piso uiros spernaces mortis agebat. Spretor, oris, eiusdem significationis. Ouid. 8. Met. Vtque deorum Spretor erat.

Spero, as, [*Sperare, hauere speranza,*] ἐλπίζω, fiduciam habeo aliquid ex uoto successurum. Pli. li. 11. Speratur largior prouentus. Hora. 1. Epist. 4. Grata superueniet, quæ non sperabitur hora. Cice. Att. lib. 1. A quo nihil speres boni. Idem pro Deiot. Iubeo te sperare, & bono animo esse. Aliquando Sperare est existimare, seu confidere, & tam de præsenti, quam de præterito dicitur. [*Stimare, confidarsi,*] De pręsenti Quint. Facilis (ut animaduertere uos spero) de sensionis meæ cursus est. De præterito, Idem: Et innocentiam quidem puellæ satis, ut spero, defendimus. Accipitur item pro timere. [*Temere*] Virg. 1. Aen. Si genus humanum, & mortalia temnitis arma: At sperate Deos memores fandi, atque nefandi. Vbi Seruius: Sperate, abusiue, timere: ut li. 4. Hunc ego si potui tantū sperare dolorem, ut perferre soror potero. Cum alioqui proprie speremus bona, timeamus aduersa. Hæc Seruius. Accipitur & Sperare pro gaudere. [*Allegrarsi,*] Terent. in Adelph. Sperabam iam deferuisse adolescentiam. Vbi Donatus: Recte Sperabam, pro Gaudebam. Sic enim dicimus cum errasse nos cernimus. Speratum teste Nonio, ueteres dicebant, eum, qui uxorem petit: & Speratam uirginem, quæ petitur. Afranius: Curre, & nuncia uenire, & mecum speratam adducere, ut uideat puellam. Postquam uero sponso facta erat, non sperata, sed uel Dicta, uel Pacta, uel Sponsa uocabatur. Speratus, participium. Pla. in Merc. Spem speratam cum hanc obtulisti mihi, grates ago. Sperabilis, & hoc le, quod sperari potest. Plau. in Cap. Hic ille dies est, cum nulla uitæ salus sperabilis est mecum.

Spes, ei, [*Speranza,*] ἐλπίς, est opinio futuri boni. Ci. 4. Tus. Spes est expectatio boni. Cæs. Bel. Ciui. lib. 2. Plenus spei bonæ, atque animi, aduersus eos proficiscitur. Spes pro lætitia. [*Allegrezza,*] Virg. 1. Aeneid. Spem uultu simulat, premit altum corde dolorem. Vbi Seruius, Spem, lætitiam. Est & etiam apud Vir. figura, quæ fit, quoties significatur ab eo quod præcedit, id quod sequitur. Nam spem lætitia sequitur: spes uero in uultu non uidetur, sed lætitia. in numero plurali habet nominatiuum, accusatiuum, & uocatiuum. Hor. 1. epist. 5. Quid non ebrietas designat? operta recludit. Spes iubet esse ratas: ad prælia trudit inermem. Liui. 1. ab Vrb. Has spes cogitationesque secum portantes, urbem ingressi sunt. Sperū autem nusquam, quod sciam reperitur: Spebus rarissime. Spem pretio emere, prouerbialiter dicitur pro eo quod est certum & præsens detrimentum facere spe incerti lucri. Teren. in Adel. Spem pretio non emo. Antiqui auctore Festo declinabant, Hæc Speres huius speris. Varro. Quibus suā delectet ipse amicam, & sese speribus tactet suis. Hinc dictū putat Aspere, quasi sine spere: & prospere, quasi pro spere.

Speusippus, Σπεύσιππος, Philosophus Atheniensis, Platonis ex sorore nepos, qui octo annos Platonicæ scholæ præfuit. Ferunt hunc senio confectum, sibi mortem consciuisse mœrore impulsum. Plut. uero scribit, illum pediculis efferuescentibus interijsse. Primus inuenit, quo pacto ex gracilioribus lignis fierent uasa capacia. Composuit dialogos a Diogene cōmemoratos. Hunc Plato quasi philosophiæ hæredem reliquit, ut scribit Cice. lib. 1. Acad. quæst.

Sphæra [*Sfera, balla, globo,*] σφαῖρα, Græca uox est, idem significās quod Latinis Globus. Geometræ definiunt esse corpus solidum, unica superficie contentum, in medio sui punctum habens, a quo omnes lineæ ad superficiem ductæ sunt æquales. Cic. 2. de Natu. Deor. Cumque duæ formæ præstantes sint, ex solidis globus (sic enim sphæram interpretari libet) ex planis autem circulus, aut orbis, qui κύκλος, Græce dicitur.

Sphærita, ritæ, [*Focaccia, schiacciata,*] placentę genus, quod ex multis globulis in sphęram, & rotundam formam enactis, ac deinde simul compactis fiebat. Cato cap. 82. Sphęritam sic facito ita uti spiram, nisi hic effingito, detractis caseo, melle: sphęras pugnum altas facito, eas in solo componito, densas eodem modo componito.

Sphæristerium, σφαιριστήριον, locus balnei, specie rotunda, cum alijs plerisque exercitationum generibus, tum pilæ ludo præcipue destinatus, quam Græci σφαῖραν, uocant. Vnde σφαιρίζω, pila ludo, & σφαιριστοὶ pilæ studiosi. Pli. in epist. Apodyterio supposi tum est sphæristerium, quod plura genera exercitationis, pluresque circulos capit. Lamprid. in Alex. Post lectionem, operam palæstræ, aut sphæristerio, dabat.

Sphinx, gis, uel gos, σφίγξ, monstrum apud Thebas, cuius caput & manus puellæ, corpus canis, alæ auis, uox hominis, ungues leonis, cauda draconis similitudinem referebant. Dicta est autē Sphinx, ἀπὸ τοῦ σφίγγειν, hoc est, a cōstringendo, uel uinciendo, quod prętereuntes suis quæstionibus ita stringeret, ut se expedire non possent. Scribit Lactantius Papinianæ Thebaidos interpres, Sphingam monstrum fuisse, alas & ungues habens in similitudinem harpyiarum, quod insidens scopulo uiæ imminenti, insolubilia ænigmata transeuntibus proponebat: & quotquot dissoluere non poterat, unguibus, & alis interficiebat. Aenigma autem erat eiusmodi: Quodnam animal mane quadrupes, meridie bipes, uesperi tripes esset. Cuius ænigmatis nodum Oedipus ita dissoluit, ut hominem esse diceret, qui in infantia manibus & pedibus repens uerius, quā incedens, quadrupes est: Factus uir, ut qui nullo alio, quam pedum adminiculo nititur, bipes: Ingrauescentibus autem annis, assumpto Scipione tripes. Quam solutionem illa tam ægre tulit, ut se statim de saxo præcipitarit. Hinc sumpsit originem adagium in Terentiana Andria, Dauus sum, non Oedipus. Sed hæc fabulosa sunt. Cōstat enim cum aliorum multorum, tum Alberti Magni testimonio, Sphingem animal esse ex genere simiarum, insigne duabus in maxilla maculis nigricantibus, cauda coloris subnigri oblōga. Solinus: inter simias habent & sphinges uillosæ comis, mammis promiuentibus, dociles ad feritatis obliuionem. De sphingibus sic Diod. Sicul. lib. 4. Sphinges, & apud Troglodytas, Aethiopesque nascuntur, forma haud ei dissimili, qua pinguntur, sed paulo pinguiores, naturam habent mansuetam, pluribus disciplinis aptam. De his & Pli. lib. 8. cap. 21.

Spica, spicæ, [*Spiga,*] στάχυς, in frumento dicitur totum illud, quo granum continetur, cuius partes sunt glumæ & aristæ. Cice. 5. de Fin. seges spicis uberibus & crebris. Dicta spica, quasi speca, a spe, ut inquit Varro de re rust. li. 1. Nam cum fruges in spicū exit, spem præbet hominibus. Seruius, Spicam dictā putat a figura spiculi, quam refert, ubi primum e folliculo erumpit. Tunc enim solum proprie spicam dici arbitratur. Sed hoc non esse usquequaque uerum satis docet Var. lib. 1. c. 48. cum granum spicæ partem facit: quod certe de spica tum primum erumpente intelligi nō potest, quæ cum nondum floruerit, granum habere non potest. Verba Varonis sunt hæc: Spica in hordeo & tritico tria habet continentia, granum, glumam, aristam, & etiam primitus, spica, cum oritur, uaginam. Ouid 9. Met. Inerant lunaria fronti Cornua, cū spicis nitido flauentibus auro Cererē in spicis intercipere. Ouid. 8 Met. de Apro Calydonio. Et Cererem in spicis intercipit. Quid sit, Cererem in spicis intercipere, iam ipse exposuit, cum inquit, Matura uota coloni. Primo enim herbescit seges, unde illud est, Segetes proculcat in herba. & in Epistolis. Adhuc tua messis in herba est. Deinde uero, ubi maturuit, in spica esse dicitur. Spicæ allij. Ruel. lib. 1. ca. 2. Cohærentes bulbi, in quos allij caput extumuit, qui seorsum consiti nouam creant sobolem & Nuclei, & Spicæ Latinis auctoribus appellantur, Col. li. 11. ca. 3. Habet allium plures cohærentes spicas. Antiquis etiam in usu erat: Spicus mas. gen. & Spicum neutro, quod & Nonius annotauit. De neutro genere exemplum est apud Ciceronem in Arato: Spicum illustre ferēs insigni corpore uirgo. Item apud Var. de Lege Mœnia: Neque in bona segete nullum est spicum nequam, Neque in mala non aliquod bonum. De masculino genere citatur uersus uetustus a Festo, sed sine auctoris nomine: Quasi messor per messem unumquēque spicum collegit. Est & Spica signum cęleste, oriēs in Virginis parte decima. Iul. Firmicus: Quicūque in ortu spicæ natus fuerit, erit ruralibus officijs semper applicatus.

Spica mutica, quæ non habet aristam, quasi mutila, aristæ. n. quasi cornua sunt spicarum. Var. de re rust. 1. c. ca. 48.

Spiceus, a, um, [*Di spica,*] σταχύινος, quod ex spicis est, Tibul. Flaua Ceres tibi sit nostro de rure corona Spicea. Messis spicea. Vir. 1. Geor. Spicea iam campis cum messis inhorruit, & cum Frumenta in uiridi stipula lactentia turgent. Oui. 2. Metam. Stabat nuda æstas, & spicea serta gerebat.

Spicifer, a, um, pe. cor. σταχυφόρος, quod fert spicas: ut, Ceres spicifera a poetis dicitur. Seneca Hercul. Oetæo. Et spiciferæ concessa deæ Attica Mystas claudit Eleusis. Mart. li. 10. Non Hybla, nō me spicifer capit Nilus.

Spicilegium, [*Spigolo,*] σταχυολογία, collectio spicarum, uel spicæ ipsæ in agro a messoribus præteritæ. Var. 1. de re rust. cap. 53. Messe facta spicilegium uenire oportet. Hinc Spicilegium facere, dicuntur, qui messorum terga insequentes, spicas ab ijs prætereritas colligunt.

Spico, as, [*Spicolare, mandar fuora le spighe,*] σταχυοφυέω, spicas emitto. Pli. li. 18. c. 7. Grana in stipula crinito textu spicantur. Hine Spicatus, ta, tum, nomen adiectiuum, quod habet spicas. Et lib. 14. ca. 15. Chamæcissos spicata est critici modo.

Specio, is, spicere, [*Guardare,*] ὁρᾶν, θεάομαι, uerbum est obsoletum, quo antiqui utebantur pro aspicere: seu intueri: quod & Festus annotauit, citans locum Pla. in Mil. Quo supercilio spici.

Speculatores, [*Alabardieri,*] δορυφόροι, satellites principum, a spiculis, quæ gestant. Cornel. Tacit. Dilapsis speculatoribus.

Spiculo, as, [*Aguzzar la punta,*] ἀκονάω, cuspidem acuo. Pli. l. 11. Telum perfodiendo tergori quo spiculauit ingenio.

Spiculum, li. [*Dardo, punta,*] λόγχη ξυστός, lancea breuis, seu (ut Vegetius ait) telum missile, cuius ferrum est triangulum, unciarum nouem, hastile pedum quinque & semissis. Antiqui pilum neutro genere uocauerunt. Ad huius iactum exercebantur milites, ita ut arte & uirtute directa, scutatos pedites & loricatos equites sæpe transuerberarent. Pla. in Cas. Si non impetrauit, spicula etiam in sortita sunt mihi. Ci. in Pison L. Crassus spiculis prope scrutatus est alpes. Vir. 5. Aen. Gnosia bina dabo læuato lucida ferro Spicula, cælatamque argento ferre bipennem. Accipitur & pro [*Sagetta,*] Vir. 11. Aen. Spicula conuerso fugientia dirigit arcu. Aliquando Sagittæ ferrum, seu cuspis ipsa, & aculeus, ut sunt spicula sagittarum, & aculei apum. Cur. Alexander sagitta ictus est, quæ in medio crure reliquerat spiculum. Vir. 3. Geo. de apibus. Et spicula cęca relinquunt. Dictum Spiculum, a spicarum specie.

Spina, æ, [*Spino,*] ἄκανθα, proprie est aculeus sentis, uel rubi, quo pungimur. Vir. 5. Eclog. Carduus & spinis surgit paliurus acutis. Col. l. 11. c. 3. Ea fine uastissimarum spinarum maximeque rubi, & paliuri, & eius quam Græci uocant κυνόσβατον, nos sentem canis appellamus. Spinam facere dicitur asparagus, cum percreuit, & spinosus fit. Colum. lib. 11. cap. 3. Spina etiam dicitur, uertebrarum in quocunque animali contextus inter se, (quam et Græci ἄκανθαν nominant) qui est a collo, ad extremum usque os, quod sacrum dicitur. sic autem appellata est, quod ipsæ uertebræ in suo contextu processus utrinque ostendant spinis haud absimiles. Pli. l. 11. cap. 33. Spina lumbis ossea, sed tereti structura, per media foramina a cerebro medulla descendente. Eandem esse et naturam, quam cerebro colligunt: quoniam prætenui eius membrana modo incisa statim expiretur. Spina etiam pro aculeo, qualis serpentibus & hystricibus & plerisque piscibus inest. Pli. lib. 8. ca. 35. Hystrices generat & Africa spinis contectas. Spinæ per translationē

pro

pro difficultatibus Ci. 4. Tusc. peripatetici spinas partiendi, & de finiendi praetermittunt. Spineus, spinea, spineum ἀκάνθινος, quod ex spinis factum est. ut, Cornua spinea. Vincula spinea. Ouid. 5. Metam. Baculumque capit quem spinea totum Vincula cingebant. Spinosus, nota, uo. um, spinis abundans, [Spinoso,] Varr. 2. de re rust. cap. 3. Quod usu saepe uenit his, quae inter se cornibus pugnant, atque in spinosis locis pascuntur. Spinosa oratio, per translationem, pro dura & aspera. Ci. 1. de Orat. Haec erat spinosa quaedam, & exilis oratio.

SPINATICVM, unum ex Padi ostijs, quo Claudius Caesar è Britannia triumphans, praegrandi illa domo potius, quam naui, intrauit Adriam, a Spina urbe nomen habens, quam conditam uolunt a Diomede. Pli. l. 3. c. 16.

SPINETVM, ti, [Luogo pieno di spine] ἀκανθών, locus spinis abundans. Plin. li. 10. c. 74. Asinus spinetis se scabendi causa atterens. Vir. 2. Eclo. Occultant spineta lacertos.

SPINTHER, σφιγκτήρ, armillae genus erat, teste Festo, quo mulieres utebantur in summo brachio sinistro. Plau. Menaech.

SPINTRIAE, dicti sunt repertores monstrosae libidinis, nouique con cubitus. Suet. in Tiber. c. 43.

SPINVS, [Prugnolo, susino saluatico,] agrestium prunorum arbor, quod spinis referta sit. Vir. 2. Geo. Spinos iam pruna ferentes.

SPIONICVS, ca, cum, adiectiuum: ut, Spionicus gustus, id est, gustus uuae spioniae, de qua Colum. lib. 3. cap. 2. Plin. l. 4. cap. 2. Colum. lib. 3. cap. 21.

SPIRABILIS, le, [Spirabile,] ἀναπνευστόν, uitale, quod spiramus. Vir. 2. Aeneid. Per superos, atque hoc caeli spirabile lumen. Spirabilis animus. Cice. 2. de Natur. Deor. Animum ipsum spirabilem si quis quaerat unde habemus.

SPIRACVLVM, li, [Spiraculo,] συμπνοή, per quod odor, aerve expiratur, aut exhalat. Vir. 7. Aene. Saeui spiracula Ditis, id est aditus, ait Seruius. Pli. l. 2. c. 93. In Sinuessano agro & Puteolano sunt, quae spiracula uocant.

SPIRAE, arum, σπεῖραι, sunt reuolutiones, siue circuli, qui in se ipsos non recurrunt: unde in ... ornamentis Spirae dicuntur, ut est uidere apud Pli. lib. 9. cap. 35. ubi meminit Lolliae Paulinae Caij principis matronae. In serpentibus quoque Spirae dicuntur, cum in orbem contracti quodam quasi circulos imitantur. Vir. lib. 2. Geor. Squammeus in spiram tractu se colligit anguis. Ecli. 2. Aeneid. Spirisque ligant ingentibus. Funes item nautici in orbem conuoluti, proprie Spirae dicuntur. Item Spira dicitur funiculus, qui a pileo ad fauces extenditur, & sub mento alligatur Iuuen. Sat. 8. Et longo iactetur spira galero. Basis item columnae, unius tori aut duorum, Spira dicitur. Plin. lib. 36. ca. 23. In Ephesiae Dianae columnis spirae subditae. Item Spira genus operis pistorij, ut ait Festus, Cato: Spiram sic facito: Quantum uo les pro ratione, ita uti placenta fit, eadē omnia facito. Ennius etiā spiram, hominum multitudinem uocauit. Fest.

SPIRAMEN, inis, [Spiramento,] ἀναπνοή, per quod exit spiritus: ut Naris spiramina. Luca. l. 2. Hic aures, alius spiramina naris aduncae. Stat. 2. Theb. Reficit, spiramina fessi Ignis.

SPIRAMENTVM, ti, [Spiramento,] συναπνεῦμα, per quod exit spiritus. Virgil. l. 4 Geo. Certatim tenuia cera Spiramenta linunt. Spiramentum, portus. Pli. l. 3 t. c. 6. Spiramentum cauernae. Iustinus. Virg. 1. Geo. Seu plures calor ille uias, & caeca relaxat Spiramenta.

SPIRITVS, [Spirito anima, fiato,] πνοή, πνεῦμα, halitus, idem enim sunt, Spiritus, Habitus, & anima. Cice. 2. de Natu. Deo. Tribus rebus animantium uita tenetur, cibo, potione, spiritu. Idem de Sen. Quorum usque ad extremum spiritum prouecta est prudentia. Auferre spiritum hoc sensu doloris. Cice. io Ver. Accipitur aliquando Spiritus pro uento. [Vento.] Virg. 12. Ac uelut Edoni Boreae cum spiritus alto Insonat Aegeo. Nonnunquam etiam pro animi elatione. Cice. pro Sylla: Res gestae, credo meae, me nimia elatione, ac nihil nescio quos spiritus attulerunt. Caes. lib. 3. Bel. Ciuil. His rebus tantum fiduciae ac spiritus Pompeianis accessit.

SPIRO, ras, [Spirare, mandar fuora, mandar fo il fiato, esalare,] πνέω, spiritū duco, animū emitto & attraho. Pli. Haec duo genera fistulis spirant, quae ad pulmonem perrinēt. Idem li. 9. c. 8. Spirant confessione omnium & paucissima alia, ut, Balaenae, Spirare, flare: ut, Valentius spirat Eurus, id est flat. Oui. 11. Met. Cum mare sub noctē tumidis albescere coepit Fluctibus, & praeceps spirare ualentius Eurus. Clementius spirant Austri. Stat. 2. Sylu. Aliquando Spirat, est odorem aliquem emittere, siue exhalare, & sic construitur cum accusatiuo. Virgil. 1. Aeneid. Ambrosiaeque comae diuinum a uertice odorem spirauere. Exta spirantia, hoc est palpitantia. Virg 4. Aen. Spirantia consulit exta. Spirantia signa, hoc est, tam artificiose facta, ut uiuere, atque adeo spirare uideantur. Virg. 3 Georg. Stabunt & Parij lapides spirantia signa. Aspiro, Conspiro, Exspiro, Inspiro, Interspiro, Prospiro, Respiro, & Suspiro, suis locis.

SPISSAMENTA, [Spissezza,] uocantur, quae a Graecis πύκνωμα, dicuntur, quae in unguentorum confectionibus, & oliuarum, aliorumque id genus fructuum condituris extrema adduntur, ne fluitet, quod conditum fuerit. Col. l. 12. c. 46.

SPISSE, συνεχῶς, πυκνῶς, dense, siue ad multam spissitudinem. Pli. li. 36. c. 25. Ci. de Cla. Or. Spisse, atque uix, ad Antonium Crassumque peruenimus.

SPISSESCO, scis, scere, πυκνοῦσθαι, πήγνυσθαι, spissum fieri. Celsus li. 5. de Curat. aduersus ictum aspidis: Eadē ui uerisimile est spissescere etiam intus humorem hominis ab eo discuti. Luc. l. 6. Fecit ut ante cauam docui spissescere nubem.

SPISSITAS, atis, [Spissezza,] πυκνότης, Spissitudo. Pli. l. 2. 8. c. 30.

SPISSIGRADVS, βραδύπους, qui tardo passuum motu in ambulando utitur. antiqui enim Spissum dicebant pro tardo. Hinc Spissigradior, & Spissigradissimus. Pla. in Poen.

SPISSO, as, [Inspessire,] πυκνόω, πηγνύω, spissum facio. Pl. l. 1 1. c. 41. Omne lac igne spissatur. Spissari in panem farinae modo, Pli. lib. 13. c. 4. Dentes pectinatim spissati. Idem l. 3 t. c. 11. Dentes in circuitu marginum habent, pectinatim spissatos. Oui. 15. Met. Ignis enim densum spissatus in aera transit. Nubes spissatae, Luca. lib. 4. Inspisso, & Conspisso, suis locis.

SPISSVS, a, um, [Spesso,] πυκνός, idem quod densus: cui opponitur Ratus. Virg. 2. Geor. Scrobibus superabit terra repletis Spissus ag. t. Ou. 1. Met. Et liquidum spisso secreuit ab aere caelum. Pli. l. 12. c. 24. Aspalathi probatio est in colore rufo, uel igneo, tactuque spisso. Corona spissa uiris. Vir. 9. Aen. Non tam spissa uiris. Quandoque significat tardum. Pla. io Cistel. Spissum hoc est, amanti dicere, ueuit. Cic. ad Att. li. to. omnia adhuc tarda & spissa. Caecil. Dardano: omnes res spissas facit. Hinc etiam Spissius legimus pro tardius. Varro Mysterijs, ut citat Nonius, Nascimur spissius, quā emorimur. A spissus fit spissior & Spissisimus. Pl. l. 1 a. c. 12.

SPLEN, huius splenis, m. g. [Milza,] σπλήν, uiscus est in sinistra animalis parte situm, succos crassos & melancholicos in hepate genitos ad se attrahens, quorum parte subtilissima eum se alit, quod superest, proprio quodam meatu ad uentriculum remittit. Latini Lienem appellant. Cels. l. 4. Splen in sinistra parte est intestino inneaus, natura mollis & rarus, longitudinis & crassitudinis modicae. Pl. l. 8. c. 23. uiscera siue splene. Pers. Saty. 2. petulans splene cach nno.

SPLENDEO, es, ui, [Risplendere, rilucere,] λάμπω, luceo. Mart. li. 4. Et acies multo splendeat alba pilo. Vir. 7. Aen. Splēdet tremolo sub lumine pontus. Ci. pro Sext. uirtus in tempestate quieta est, & lu cet in ten b is, Splenderque per se semper, neque a lenis onquam sordibus obolescit Hor. 1. Car. Ode. 1 4. Vrit me Glycerae nitor Splendentis Pario marmore purius.

SPLENDESCO, scis, [Farsi lucente,] λαμπρίζω, splendidus fio. Apul. Cum iam Aurora splendesceret. Mart. l. 8. Defluat, & lento splendescat turbida limo Amphora. Ci. in Parad. Nihil tam horridum tam incultum, quod non splendescat oratione, & tanquam excolatur. Vir. 1. Geor. Depresso incipiat iam tum mihi taurus aratro In gemere, & sulco tritus splendescere uomer.

SPLENDIDE, [Splendidamente,] λαμπρῶς, laute, magnifice. Ci. 3. Tusc. acta aetas honeste ac splendide, tantā affert consolationē, ut eos, qui ita uixerunt, aut non tangat aegritudo, aut perleuiter tangat.

SPLENDIDVS, dida, idum, [Splendido, risplendente,] λαμπρός, clarus, lucidus, nitidus. Cic. in Parad. Reuiuiscat Curius, aut eorum aliquis, quorum in uilla, ac domo, nihil splendidum, nihil ornatum fuit, praeter ipsos. Vir. 1. Aen. At domus interior regali splendida luxu. Hor. l. 3. Car. Ode. 13 O fons Blandusiae splendidior uitro, Dulci digne mero. Cic. 1. C f. In maximis animis splendidissimisque ingenijs plerūque existunt honoris, imperij, potentiae, gloriae cupiditatis. Splendidus homo, [Magnifico, liberale,] id est, magnificus, diues, lautus, liberalis: cui opponitur sordidus. Ci. de Fini. C. Plotius Eques Romanus splendidus.

SPLENDOR, oris, [Splendore, luce,] αὐγή, lux, nitor, claritas. Plaut. in Merc. Caelum ut splendore est plenum, nonne ex aduerso uides? Hor. 1. Ser. Sat. 4. Hunc capit argenti splendor. Per translationem pro decore, dignitate, gloria, [Honore, gloria,] unde splendor nominis, Splendor familiae, Splendor uirtutum: Cice. pro Pomp. Nunc imperij nostri splendor illis gentibus lucet.

SPLENETICVS, lienosus, cui post inflāmationem lien in pristinum non restituitur habitum, sed tumor permanet. Pl. l. 20. c. 9.

SPLENIATVS, a, um, σπληνωτός, splenio obuolutus. Mar. li. 10. Cur spleniato saepe prodeam mento.

SPLENIVM, splenij, σπλήνιον, emplastri genus oblongum, quod sese froηti ad sedandos capitis dolores solet adhiberi, quanquam & alijs partibus interdum accommodetur: nomen habens ab oblōga splenis figura. Mar. Splenia tolle leges. Pli. li. 29. Superimponi oportet splenium.

SPOLETIVM, tij, [Spoleti,] σπωλήτιον, ciuitas in Vmbria: etiam hodie nomen retinens. Inde Spoletinus, a, um, pen. produ. σπωλητῖνος, ut

ab Arretio Arretinus. Mart.lib. 13. de Spoletinis quæ ſunt carioſa lagenis.

SPOLIARIVM,rij, ἀποδυτήριον, proprie locus ante balneum in quo loturi ſeſe ſpoliabant, accipitur tamen & pro quouis alio loco, in quo quis ueſtibus, pecunia, aliave re a latronibus exuitur. Pli. in Panegyr. non ſpoliarum ciuium, cruentarumque prædarum ſæuum receptaculum.

SPOLIATIO,onis, σκύλευσις, ſpoliorum detractio, depopulatio. Ci. 4. Ver. ſanorum ſpoliationes.

SPOLIATOR,[Spogliatore,] λωποδύτης, qui alterum ſpoliat. Cice. 6. Ver. ſpoliatorem uexatoremq; eorum defendens.

SPOLIATRIX, Mar. li. 1. Sic Spoliatricem commendat Fauſtus amicam. Cic. pro Cœl. Venus Spoliatrix.

SPOLIO,as,[Spogliare,] σκυλεύω, exuo, nudo, orbo, priuo, ſpolia detraho. Liu. 1. ab Vrbe. Regem in prælio obtruncat, & ſpoliat. Cic. 6. Ver. Apollonium omni argento ſpoliaſti, [Rubare,] Ter. in Hec. Quin ſpolies, mutiles, laceres. Vir. 5. Aen. Pars ſpoliant aras Luc. l. 3. Triſti ſpoliantur templa rapina. Cice. 3. Ver. Neſciebas ab eo Cn. Carbonem conſulem non modo relictum, ſed etiam ſpoliatum auxilijs. Idem pro Quin. qui amicum, ſocium, affinem, fama, & fortunis ſpoliare conatus eſt. Vir. 5. Aen. Cedit, quoniam ſpolia ea magiſtro eſt.

SPOLIOR, [Spogliare,] inquit Nonius, antiqui dicebant pro Spolio: unde Deſpolior, & Expolior, in actiua ſignificatione leguntur. Afra. Quos impune depopulatur & deſpoliatur dedecus. Quadrigarius, agrum Campanum expoliabatur.

SPOLIVM, lij, [Bottino,] σκῦλον, quicquid hoſtibus detrahitur, ut ait Ser. Vir. 8. Ae. Tergemini nece Geryonis, ſpolijſq; ſuperbus Alcides. Spolia opima, quæ dux duci detrahit, qualia fuerunt ea, quæ primus omnium Ioui Feretrio obtulit Romulus, rege Ceninenſium manibus ſuis in acie occiſo. Liu. li. 1. ab Vrbe.

SPONDA, ſpondæ,[Sponda,] latus lecti: nam ſpondæ ſunt tabulæ, quæ utrinque lectum ſuſtinent. Mart. libr. 3. Nec nudi ſponda grabati. Virg. 1. Aene. Aurea compoſuit ſponda, mediamq; locauit. Hora. Epod. 3. Extrema & in ſponda cubet.

SPONSA, æ, Ci. Att. Sua cuique ſponſa.

SPONDEO, des, ſpopondi, ſponſum, [Promettere,] ἀναδέχομαι, idem, quod ſpōte promitto. Ci. 14. Phili. Panſa aut morte, aut uictoria ſe ſatisfacturum reip. ſpopondit. Idem Lentulo. li. 1. Dependendū ſibi eſt, quod mihi pro illo ſpopondiſti. Idē ad Trebonium. li. 15. Quod ego non modo de me tibi ſpondere poſſum, ſed de te etiam mihi. Vir. 12. Aen. Quæ iam ſpōdet fortuna ſalutem? Oui. in Ibin: Te fera nec quicquam placidum ſpondentia Martis Sydera preſſe ſunt. Spōdere puellam dicitur pater alicui, cum pollicetur futurū eſſe, ut eam uxorem ducat. Plaut. Trin. Sponden ergo tuam gnatam uxorem mihi? CH. ſpondeo. Eius compoſita ſunt Conſpondeo: unde Veteres Conſponſos dicebant, teſte Feſto, fide mutua obligatos. Et Conſponſores duo, pluresve eandem rem promittēes. Cicer. Lepta: De negocio tuo, quod ſponſor es pro Pompeio, ſi Galba conſponſor tuus redierit. Deſpondeo, & Reſpondeo, de quibus alibi.

SPONDAEVS, p. p. σπονδεῖος, pes duabus ſyllabis longis conſtans, qui in Heroico uerſu omnem ſibi uēdicat locum, licet raro quinto loco reperiatur. Dictus, quòd in ſacrificijs, & libamentis eo maxime uterentur. nam σπονδὴ, libamentum, fœduſque, ac ſponſionē ſignificat. Ci. de Orat. Ne ſpondeus quidem funditus eſt repudiandus.

SPONDYLVS, ſiue Sphondylus, m.g. σπόνδυλος, ἢ σφόνδυλος, nodus ſeu uertebra ſpinę dicitur. Sunt autem in ipſa ſpina ſpondyli quatuor & uiginti, quorum ſeptem collum cōſtituunt, duodecim thoracem, quinque alij lumbos. Spondylus in mari animal apud Pli. l. 32. c. 11. Spondylus calculus ęneus, quo ſuffragia ſua iudices Athenis dabant, ut eſt apud Iulium Pollucem. Spōdylus, uerticulū quod apponitur ſuſis, ut uendo melius uertantur. Spōdylus callus ſiue caro interior oſtreorum. Pli. lib. 25. c. 5. Spondylo utitur Martialis pro animalium oſsiculis, lib. 7. Roſos tepenti ſpondylos ſinu condit.

SPONGIA, æ, [Sponga, ſpugna] σπόγγος, quiddam eſt, in natura tertium ordinem habens, ut neque animal, neque frutex, ſed tertium quiddam, ac medium inter utrunque genus dici poſsit, quod Gręci ζωόφυτον, appellāt. Pluribus locis in ſaxis marinis naſcuntur, ſpōgię, diuerſiſque nominibus ab antiquis diſtinctæ, quoniam non una eſt earum bonitas & uſus. Senſum ijs ineſſe apparet, quia ubi auulſorem ſenſere, contractæ multo difficilius abſtrahuntur: auulſæ relinquunt in petris ueluti cruoris ueſtigium, atque ex ijs quaſi molliores peniculi recreſcunt. Spongias antiqui in delicijs habuerunt ſtrigilum uice, linteorumq; illis utentes ad diſtringēda & mundāda corpora. quapropter purpura tingebāt eas. alias cura candidas faciebāt, tinctas per æſtatem ſalis ſpuma ad lunam & pruinas ſternentes inuerſa, ut candorem biberent. Apud antiquos in uſu erāt tergendarum menſarum, adhibebanturq; ad obſcœna emūdanda. Mar. lib. 14. Hæc tibi forte datur tergendis ſpongia menſis Vtilis, expreſſo cum leuis imbre tumet. Ci. de Nat. In pulmonibus ineſt raritas quædam, & ſimilis ſpongijs multitudo. Senec. lib. 10. epiſt. Vnus è Germanis lignum id, quod ad emundanda obſcœna adhærente ſpongia, totum in gulam farſit. Accipitur & Spongia, pro aſparagi ſatiui radice, apud Pli. & Col. li. 11. c. 3.

SPONGIOLA, læ, σπογγίδιον, dimin. a Spongia, quo nomine etiam ſignificatur quiddam ſquamatim compactum è cynorrhodi ramis paruæ ſpongiæ modo dependens. Pli. li. 25. c. 2. Spongiolę, radiculæ aſparagorum inter ſe implicitæ. Col. li. 11. c. 3.

SPONGIOSVS, adiect. [Spugnoſo] σπογγώδης, quod ſimilitudinem ſpongiæ habet. Pli. li. 11. c. 37. pulmo ſpongioſus.

SPONGIARE, ἀποσπογγίζειν, ſpongia extergere. Apicius.

SPONGIATORES, σπογγοθῆραι, qui ſpongias captant. Purpuratores, qui purpuras piſcantur. Cœl. Rhod. l. 8. c. 11.

SPONSALIA, orum, [Sponſalitio, maritaggio,] μνηστεία, promiſsio, ſiue ſtipulatio futurarum nuptiarum. Spoſalia hoc modo fiebant. qui uxorem ducturus erat, ab eo, unde ducenda erat, ſtipulabatur eam ſibi in matrimonium traditum iri. qui daturus erat, itidem ſtipulabatur eam ductum iri. is contractus ſtipulationum ſponſionumque dicebatur Sponſalia. Vide Gel. li. 4. c. 4. Vlp. li. ij. de ſponſali. Sponſalia dicta ſunt a ſpondendo. nam moris fuit ueteribus ſtipulari, & ſpondere ſibi futuras uxores. Iuu. Sat. 6. Sponſalia noſtra Tempeſtate paras.

SPONSIO, onis, [Promiſsione, promeſſa,] ἐγγύη, uerbale a Spondeo, idem quod promiſsio. Paulus de uerb. ſign. Sponſio appellatur nō ſolum quæ per ſponſi interrogationem fit, ſed omnis ſtipulatio, promiſsioq;. Erat etiam Sponſio, genus actionis apud antiquos, quod fiebat interpoſita ſtipulatione certę pecunię, quam perderet is qui ſpōſione uinceretur, & coram recuperatoribus, aut alio iudice diſceptabatur. Erat autem decima pars controuerſiæ rei in cauſis priuatis, in publicis autem quinta apud Græcos auctore Polluce, pœna ſcilicet temere litigantium. Ci. lib. 3. Offi. Cum is ſponſionem feciſſet, niſi uir bonus eſſet. Fiebat ſpōſio plerunque in interdictis, id quod oſtendit Quin. in 7. Efficiendum eſt, ut de re quacunque bene ſentiat iudex. ſic enim iuri noſtro libentius indulgebit, ut in ſponſionibus quæ ex intèrdictis ſiunt, etiamſi non tantū poſſediſſe nos, ſed etiam rem noſtram poſſediſſe dicere oportebit. Cic. in Ora. pro Cec. Reſtituiſſe ſe dicit: ſponſio facta eſt hac de ſponſione uobis iudicandum eſt. Sponſio uoti. Cicer. 2. de Leg. Diligentia uotorum ſatis in lege dicta eſt, ac uoti ſponſio, qua obligamur deo.

SPONSO, ſas, [Promettere, ſpoſare] μνηστεύω, frequentatiuum a ſpondeo, quod ſignificat uxorem ſibi ſtipulari. Paul. de ritu nup. l. j. Quamuis ſponſare non prohibeantur.

SPONSOR, ris, [Sicurtà,] ἐγγυητὴς, qui pro altero ſpondet. Ci. Att. l. 1. Tulliola tuum munuſculum flagitat, & me, ut ſpōſorem appellat. Sponſor item dicitur is: qui puellam uiro promittit. Oui. Epi. 2. Qui mihi coniugij ſponſor & obſes erat.

SPONSVS, ſi, m. g. [Spoſo,] μνηστὴς, cui ſpondetur puella, ſiue qui ſpopondit eam ſe ducturum. Spōſa, æ, [Spoſa,] puella, quę ſpondetur. Pla. Caſi. Huc ueniſti ſponſam præreptum meam? Iuuen. Sat. 1. Quem ſponſæ turpes, & prætextatus adulter?

SPONSVS, ſus, [Promeſſa,] ἐγγύη, ſponſio. Seru. Sulpic. Si poſt eas ſtipulationes uxor non dabatur, qui ſtipulabatur, ex ſponſu agebat.

SPONSVS, a, um, μνηστευτὸς, ἐγγυητὸς, particip. promiſſus. Ter. in En. Scis ſponſam mihi? ſubaudi, Eſſe. Idē Phor. Quę ſponſa eſt mihi.

SPONTALIS, & hoc le, [Volontario, ſpontaneo,] αὐτόματος, αὐθαίρετος, idem ſignificat quod ſpontaneus, ultroneus. Apul. lib. 4. Cum nulli noſtrum ſpontale parricidium ſuadens perſuadere poſſet.

SPONTE, [Da ſua poſta, di uolontà,] αὐτομάτως, nomen ablatiui caſus, idem ualens, quod Vltro, hoc eſt, propria uoluntate. Ci. Att. Gaudeo id te mihi ſuadere, quod ego mea ſponte pridie feceram. Vir. 4. Eclo. Sponte ſua ſandyx paſcentes ueſtiet agnos. Hinc Spontaneus, a, um, [Volontario, naturale,] quod eſt uolūtarium, aut naturale. Sunt qui putent Sponte aduerb. eſſe, quod certe uerum eſſe nō poteſt, tum quòd admittat ſecum adiectiuum, quemadmodū alia nomina ſubſtantiua: ut Mea, tua, uel ſua ſponte: tu quòd non raro legatur eius genitiuus Spontis. Cœl. l. 1. c. 1. Sanus, qui & bene ualet, & ſuæ ſpontis eſt, nullis obligare ſe legibus debet. Var. li. 2. de re ruſt. Spontis ſuæ ſtatuerat finem.

SPORTA, ſportæ, [Sporta,] σπυρὶς, aut a ſparto herba, quæ frequens apud Hiſpanos naſcitur, aut ab aſportando, uaſis genus, ex uimine, iuncis, aut ſparto, aut ſimili leuiore materia. Saluſt. li. 2. Hiſto. E muris canes ſportis demittebant. Col. lib. 8. c. 7. Sportis incluſæ pendeant aues.

SPORTVLA, læ, [Sportella,] σπυρίδιον, dim. a Sporta. Plaut. in Curc. Qui incedūt ſuffarcinati, cum libris, cum ſportulis. Idem in Men. Sportulam cape. Et quoniam in ſportulis pecunia, quandoque etiam cibus in quotidianum uſum deferri ſolebat, factum eſt ut Sportula pro ijs cibis, & pro ea pecunia acciperetur, & quę a magnatibus ijs quotidie dabatur, qui ipſos officij gratia eſſent comi-

tati,aut domi salutassent. Iuu.Sat.1.Núc sportula primo Limine prima sedet turbæ rapienda togatæ.Idem Sat.3.Nonne uides quã to celebretur sportula fumo? A Sportula fit aliud diminutiuum Sportella,genus quoddam bellariorum significans. Ci.ad Pętum: Dediscendæ tibi sunt sportellæ,& artolagani.

SPRETOR,oris,[*Spregiatore,*] Oui. 8. Met. Vtq; deorum spretor erat.

SPVMA,spumæ,[*Spuma,schiuma,*]ἀφρὸς, rara quędã fęx,quæ per ebullitionem,aut uehemẽtem agitationem rebus liquidis supernatat. Ci.de Nat.deo.Venus Spuma procreata,&c.Vir.1.Aene. Spumas salis ære ruebant.Oui.3. Met. Spumaq; pestifero circunfluit albida rictu.Vir.3.Aen.Ter spumam elisam.

SPVMATVS,adiect. [*Schiumato,spumato,*]ἀφρώδης, spuma aspersus.Cic. 1.de Diui.Saxaq; caua salis niueo spumata liquore.

SPVMATVS,tus,tui,substantiuum.Sta.1.Sylua.

SPVMESCO,is,ere, spumosus fio. Oui.Epi.2.At si nostra tuo Spumescant æquora remo.

SPVMEVS, a,um, [*Spumoso,*]ἀφρώδης,spuma abundans.Vir.10.Aen.

SPVMIFER,a,um,[*Spumoso,*]spumosus,ut Fluctus spumiferi.Sta.l.2. Achil.

SPVMIGER,a,um,[*Spumoso,*]idem quod spumifer.ut,Fons spumiger, Ou.l.11.Met.Lucr.li.5.Spumigeri suis aduentu, ualidiq; leonis.

SPVMO,as, [*Mandar la schiuma, far la spuma,*]ἀφρίζω, spumã emitto. Pl.l.35.c.7.Postquam desierit spumare, trpiduus infuodere.Virg. 2.Ge.Spumat plenis uindemia labris. Spumans,tis,partic.Vir.4. Aen.Stat sonipes,ac frena ferox spumantia mandit.Col.l.10.Sordidus,& musto spumantes exprimit uuas.

SPVMOSVS,a,um, [*Spumoso,*]ἀφρώδης, quod spumam facit.Pli.lib.12. c.7.Vir. 6. Aen. Inter saxa uirum spumosa immerserat unda.

SPVO,spuis,spui,sputum, [*Sputare,*]πτύω, saliuam eijcio.Vir.l.1.Geo: Et terram sicco spuit ore uiator Aridus.Cõspuo,Despuo, Expuo, Inspuo,& Respuo,suis locis.

SPVRCIFICVS,qui sporca,& fœda facit.Pla.in Trin.

SPVRCIDICVS,αἰσχρολόγος,qui spurca loquitur.Pla.in Cap.

SPVRCITIA,& Spurcities, [*Sporcitia, sporchezza,*]ἀκαθαρσία, immunditia. Lucre.l.6.Cœni tæterrima cum sit Spurcities,eadem porcis hæc munda uidetur.Col.l.12.c.22.Eluit spurcitiam.

SPVRCO,as,[*Sporcare,lordare, imbrattare,*]μιαίνω, fœdo, uitio. Cel. Iurec.Cum eo agi posse Aquilia,qui uinum spurcauit,uel effudit. Pla.in Men. Spurcatur nasum odore illotibili. Antiqui Spurcum uinum dicebant,cum aqua mistum,tanquam non amplius purum foret,aut igne calefactum,aut mustum antequã defęruescat. Catul.Epig.103. ad Siconium:Siconi arbitrio populi tua cana senectus Spurcata impuris moribus intererat. Hinc Cõspurco,de quo suo loco.Spurce,αἰσχρῶς, spurcius,ssime,aduerb.Ci.1. de Inuent. Si quid eorum spurce,superbe,malitiose factum proferetur.

SPVRCVS,a,um,[*Lordo, sporco,mal netto,*] μιαρὸς,μυσαρὸς, quod est impurum,obscęnum,lutulentum.A spuendo dictum,quod tale sit,ut despuentes auersemur.Pla.Tot noctes reddat spurcas, quot puras habuit.Ci.1.Tusc.Ea poeta quodam. Samnis, spurcus homo. Idẽ pro Domo:Spurcissimus homo,pręgustator libidinum. Aliquãdo pro fœtido,[*Puzzolente,*]Apul.Tam multæ res spurcæ & graues narres infestant. Aliquando pro uehementi,aspero,δεινὸς Ci.Iactati tempestate spurcissima. Col.in Præf lib.1.Quid siccus & spurcus ager. Aliquando pro sæuo, & sanguinario,[*Crudele,*]Var.Spurcus, & carnifex.Hinc Spurce,[*Sporcamente,*] Ci.Atti.li.7.spurce,sed tamen prudentius,quam Lucius noster. Eidem l.11. Perscribit spurcissime,quas ob causas fecerit.

SPVRINA, dux regis Parthorum, qui Crassum interemit. item Mathematicus ac uates,qui Cęsari prædixit,ut Martias caueret Idus. Tranquillus in Cæsare,& Valerius.

SPVRIVS,ij, [*Bastardo,mulo,*]νόθος,incerto patre natus, ἀπὸ τῆς σπορᾶς. hoc est,a semine:quod nihil habeat a patre nisi semen. unde Spurios uersus dicimus, quasi adulterinos, suppositicios. Ausonius. Quique notas spurijs uersibus apposuit. Seruius: Spurius dicitur, q ea muliere nõ nota ortus est. Modestinus Iurecõsultus Spurios eos dici affirmat,quos & Vulgo cõceptos appellamus,eos scilicet qui incerto patre nati sint, uel qui cum habeãt patrẽ, quẽ habere non liceat. Plutarchus in Problem. de hoc uerbo loquens, ita inquit:Spurius primum nomen est apud Romanos, ut Sextus,Decimus, Caius. Prima autem nomina non tota scribunt, sed aut una littera,ut T.Titum;aut duabus,ut Cn. Cneum;aut tribus, ut Sex. Sextum.sic Spurius,Sp. scribebatur. Eos autem qui sine patre erant, qui ἀπάτορες,Græce dicuntur,S.& P.designabant quasi sine patre. hoc errore factum, ut Spurij, qui sine patre sunt,dicerentur.

SPVTATILICVS,inusitatum,a uerbo Spuo.Cic.de Cla.Ora.Quo accusante Chririlium,Sisenna defendẽs, dixit quædam eius Sputatilica esse crimina.Tum C.Roscius, Circumuenior, inquit,iudices, nisi subuenitis.Sisenna quid dicas nescio: metuo insidias.Sputatilica,quid est hoc?Sputa quid sit,scio,tilica nescio.

SPVTATOR,oris,qui frequenter spuit.Plau.in Mil.

SPVTO,as,[*Sputare,*]ἀποπτύω,a spuo frequentatiuum,Pla.Isti,qui sputatur,interdum morbus uenit. i. morbus comitialis,quem nominantes solemus despuere.

SPVTVM,ti,[*Sputo*] πτύελον,saliua,a spuendo dicta. Dicitur & Sputus. Lact.l.4.Impurato ore expuent uenenatos sputus.

S ANTE Q

SQVALDAM,uestem,pro squalida ueste dixere ueteres : ut annotauit Nonius, citans locum Ennij ex Telamone : Elauere lacrymis uestem squaldam & sordidam.

SQVALEO,les, lui, [*Esser sporco,*] αὐχμέω, a squamarum crebritate & asperitate dictum est,teste Macrob. lib.6. Satur. Olim enim uerbum de omnibus iis dicebatur, quę dura essent, densa & rigida & squamarum similitudinem imitantia.Hinc Virg.l.10.Aen. Tunicam auro squalentem dixit,hoc est,rigentem, & in sqoamarũ modum contextam. Virg.li.12.Aen.Auro squalentem,alboque orichalco Circundat loricam humeris.Postea tamen assiduo usu effectum est, ut hoc uerbum de iis tantum dicatur, quæ inculta sunt, deformia, & multarum sordium congerie contaminata. Virg. 2. Aen.Squalentem barbam, & concretos sanguine crines. Quin.li. 10.c.1,Neque ego squalere arma situ & rubigine uelim. Cice.pro Sex.Erat in luctu senatus:squalebat ciuitas.Virg.1.Geo.Squalent abductis arua colonis.

SQVALIDE, [*Lordamente,*] horride,inculte. Cice.4.de Finib.Sed nos squalidius illorum uidetis quam niteat oratio.

SQVALIDVS,da,dum,[*Sporco,lordo,*]αὐχμηρὸς,sordidus,incultus.Ter. Eun. Video senium,squalidum,ægrum.Liu.1.Bel.Pun.Ocium cultus ex illuuie, tabeq; squalida. Ouid.1.Fast. Squalidaq; humanis ossibus albet humus. Cice. in Orat.Quia sua sponte squalidiora sunt,adhibendus erit quidam orationis nitor.

SQVALOR,oris,[*Sporchezza,lordura,*] λέπιδες,inquinatio,sordes.Gel. In corporibus incultis,& squamosis congerie sordium Squalor appellabatur.Liu.2.ab Vrbe : Obsita erat squalore uestis.Ci.ad Ter. Mihi ante oculos dies noctesq; uersatur squalor uester,& mœror. Vir.6 Aen.Terribili squalore Charon.

SQVALVS,li,piscis marinus,ex genere cartilaginosorum,qui parit circa æquinoctium uernum. Plin. libr.9.cap.51. Varr.3. de re rust. cap. 3.

SQVAMAE,arum,[*Scaglie, squame,*]λεπίδες,quibus corium piscis,aut serpentis tegitur.Pl.l.9.c.10. Alia corio & pilis teguntur, ut uituli,alia squamis,ut pisces.Vir.11.Aen. Arrectisq; horret squamis, & sibilat ore.Hinc Desquamo,mas,suo loco.Ab harum similitudine loricarum quoque catenulæ Squamæ dicuntur, [*Maglie,*] Vir.11. Aen.Quem pellis ahenis In plumam squamis auro conserta tegebat.Est & Squama æris,de qua Pli.l.34.c.11.Ci.de Nat. Pluma alias,alias squama uidemus obductas.

SQVAMATIM,aduer.ad similitudinem squamarum.Pli.l.16.c.10.Nucamenta squamatim compacta dependent.

SQVAMEVS,a,um,[*Scaglioso,*],λεπιδωτὸς,plenum squamis. Vir.2.Ge. Squameus in spiram tractu se colligit anguis.

SQVAMIFERI,pisces.Cic.in Arat.

SQVAMIGER,a,um,quod habet squamas.Lucr.l.1.E terra posset oriri Squamigerum genus.i.pisces. Pli.l.11.c.37.

SQVAMOSVS,idem,[*Scaglioso,*]Pli.l.9.c.16.Vagantur gregatim cuiusque generis squamosi. Vir.4.Geo.Squamosusque draco.

SQVARROSVS, λεπιδώδης, a squamarum similitudine dicitur,cuius cutis exsurgit ob assiduam illuuiem. Lucil. apud Festum : Varonum ac rupicum squarosa incondita rostra.

SQVATINA,*pisce*, piscis,quo propter squalorem,hoc est,asperitatem cutis,ligna & ebora poliuntur. Pli.li.9.c.12.

SQVILLA,æ,Varroni,reliquis Scilla,σκίλλα, Dios.bulbus nobilissimus,cæpe modo multiplieiter tunicatus,qui etiam hodie in officinis nomen retinet. Est præterea Squilla paruus piscis, qui cum pinna pisce comparandi cibi init societatem. Cic.2. de Nat. Deo. Alio nomine Pinnotherem, siue Pinnophylacem appellant. Pli. li.9.c.42.Iuue.Saty.5. Quæ fertur domino,squilla.

S ANTE T

ST,uox silentium indicentis. Terent. in Phorm. St. S. quid has metuis fores?

STABIAE,stabiarum,Campaniæ oppidum,bello sociali a Sylla deletum.Pli.lib.3.c.5.Hinc fit Stabianus,a,um : ut, Ager Stabianus. Pli.lib.32.ca.1.

STABILIMEN,nis,[*Stabilimento,*] Cic.de Nat. Regni stabilimen mei.

STABILIO,lis,[*Stabilire, firmare,*]βεβαιόω,stabilem facio,firmo,Pla. in Amph.Creonti regnum stabiliuit suum. Ci.4.de Fin. Cum alter stabilire remp.studuerit,alter euertere. Hinc Constabilio,omnibus modis stabile & securum reddo. Idem in Capt. Ego rem meam constabiliui.

STABILIS,stabile, [*Stabile, immutabile,*] βέβαιος, firmus, & fixus: ut apud Ter. in Adelph. Errat longe, qui imperium credat grauius esse, aut stabilius, Vi quod fit,quàm illud,quod amicitia adiungitur.Cic.1.de Or.Nihil est tam ad diuturnitatem memoriæ stabile,

le, quàm id, in quo aliquid offenderis. Ouid. 5. Trist. Eleg. 14. Rara quidem uirtus, quam non fortuna gubernet; Quæ maneat stabili, cum fugit illa, pede. Stabile est, id est certum & statutum, [*Certo, fermo*] Pla. Bacc. Profecto stabile est, me fratri aurũ reddere. Mala stabilia, hoc est, poma non decidua, & quę diutius in arbore stant, uel diu maturitatem retinent. Cato. c. 7.

STABILIMEN, minis, & **STABILIMENTUM**, [*Stabilimento,*] ἕρεισμα, *Cαθαίωσις*, idem quod firmamentum, siue corroboratio. Plau. in Curcul. Hæc sunt ueneri stabilimenta, panis, & assa bubula. Ci. 2. de Nat. Deo. Regni stabilimen eius.

STABILITAS, atis, [*Stabilità, fermezza,*] σταθερότης, firmitas. Cæs. 4. Bell. Gal. stabilitatem peditum in prœlijs præstant. Cic. 1. de Fin. Videtur quibusdam stabilitas amicitiæ uacillare. Pl. l. 33. c. 3. Dentium stabilitati efficacissime subuenit.

STABULARIÆ, mulieres, κατηλίδες, inquit Aug. li. 8. Ciu. dicuntur, quæ exercent stabulum, & uiatores mercede pascunt.

STABULARIUS, larij, [*Stallaro, allogiator da caualli,*] πανδοχεύς, caupo uiatores pretio recipiens. Vlp. Caupones & stabularios eos æque accipiemus, qui cauponam & stabulum exercẽt. Stabularius item dicitur, qui stabuli, hoc est, loci, ubi animalia stant, curam gerit, [*Famegli da stalla,*] Col. l. 7. Si uelut ex militari disciplina intra stabularij castra manserint. Var. 2. de re rust. c. 10. In quibus stabularij solent equas abigere.

STABULATIO, ἐπισταθμεύσις, mansio in stabulo. Col. lib. 7. stabulatio boum præparanda est.

STABULO, as, [*Allogiare alla stalla,*] σηκάζω, in stabulum recipio. Var. li. 2. de re rust. danda opera, ut alienum pecus in suo fundo pascat, & stabulet. Stat. l. 1. Theb. Getico q; pecus stabulare sub Hemo.

STABULOR, stabularis, uerbum deponens, αὐλίζομαι, in stabulo ago, stationem aliquo in loco habeo. Col. li. 7. Cui si fuerit ut stabulentur sicco in loco. Oui. 13. Met. Multæ stabulantur in antris.

STABULUM, stabuli, [*Stalla,*] σταθμός, a stando, locus dicitur, in quem longo itinere fessi succedere solẽt. quod & Diuersorium, & Hospitiũ dici solet. Vnde & Prostibulæ meretrices dictæ, quòd quæstus copiosioris gratia, concurrentibus illuc aduenis, mansiones ante stabula habuere. Pla. in Aul. Neutrobi habeam stabulum stabile. Stabula quoq; dicuntur loca generaliter omnia, in quibus armẽta gregesq; consistunt, ueluti quędam stationes animalium. Nam ubi equi tenentur, specialiter Equile: ubi oues, Ouile: ubi sues, Haram dixere: Bouile quoque a bobus, Caprile a capris nomen traxerũt. Vir. 8. Aen. Quatuor a stabulis præstanti corpore tauros Auertit. Potest etiam præsepe in diuersorijs stabulum dici. Apul. ad uectorem meũ in stabulum concedo. Stabulum etiam sumitur pro quacunque statione seu habitatione & loco, ubi quis stare consueuit. [*Stanze,*] Vir. 7. Aen. Ardua tecta petit stabuli. Stabulum confidentiæ, flagitij, nequitiæ. Plau. in Most. Nusquam stabulum est confidentiæ. Ci. pro Sext. Stabula pastorum pręclara.

STACTA, stactes: fœm. gen. teste Dioscoride, uocatur pinguitudo recẽtis myrrhæ, cum exigua aqua tusæ, & organo expressæ, a distillãdo dicta. quòd Græci στάζειν, dicunt: quia e stillatitia duntaxat myrrha fiat. Lucr. lib. 2. Stactæq; liquorem.

STACTEUS, a, um, adie. a Stacte deductum: ut, Myrrha stactea, id est stillatitia, è qua stacte exprimitur: quam Theophrastus factitiæ opponit. Pli. li. 12. ca. 16.

STADIODROMI, dicti sunt, qui in stadio cursu certant. Iulius Firmicus. Si Mars respexerit Leporem eijcientem in horoscopo, faciet stadiodromos. Stadiodromus etiam locus in quo ludi & cursus exercentur. Pli. li. 34. c. 8. Leontius fecit stadiodromum astylon.

STADIUM, stadij, [*Stadio*] στάδιον, Latine curriculũ, siue locus in quo equi, hominesue currunt, & certant athletæ. Dictum Stadium ἀπὸ τῆς στάσεως, hoc est, a statione, quòd Hercules, eo spatio uno spiritu confecto, constitisset. nam clarissimum fuit curriculum stadij Olympici, quod Hercules suis pedibus metitus fertur, continetq; octauam mille passuum partem, quod centum uigintiquinq; (inquit Pli. li. 2. c. 23.) nostros efficit passus: hoc est, pedes sexcentos uigintiquinque, quæ mensura octies sumpta efficit mille passus. Dicimus autem, Curro stadium, in stadio, & per stadium. Cice. 3. Offi. Qui stadium currit.

STAGIRA, στάγειρα, oppidum in finibus Macedoniæ, ad sinum Strymonicum, Aristotelis Peripatetici patria.

STAGNO, as, [*Tenere, stagnare l'acqua, ferrar intorno,*] λιμνάζω, stagnũ facio, proprieq; de mari aut flumine dicitur, cum littora aut ripas præter regressum aliquo in loco stagnum efficit. Vir. l. 4. Geo. Effuso stagnantem flumine Nilum. Aliquãdo actiue accipitur pro inũdare, [*Inondare*] Tacitus lib. 1. Tiberis plana urbis stagnauerat, id est, plana loca inundauerat. Stagnare item agri dicuntur, qui non absorbent, sed continent aquam. Stagnantior, cõparatiuum. Claudianus de Nilo, defluit Aegæo stagnantior. Restagno, exundo, ut apud eundem lib. 9. Vbi multæ restagnent aquæ.

STAGNATUS, adiectiuum, aqua stagnante humidus. Col. lib. 10. Nec quæ stagnata palude Perpetitur querulæ semper conuicia ranæ.

STAGNUM, gni, [*Acqua morta, stagnõ,*] λίμνη, a stando, dicitur aqua stans. Vir. 4. Geor. Et stagna uirentia musco. Vir. 1. Aen. Stagnum pro parte maris profundissima posuit, quòd ea minime moueatur, semperque stet: id est, quiescat. Imis Stagna refusa uadis.

STAMEN, inis, [*Stame, garzuolo, lana da filare,*] στήμων, dicitur lana, linum, cannabis, uel aliud simile, in colo positũ, unde fila ducuntur: a stando, eo quòd non moueatur. Pli. li. 8. c. 48. Inde factum, ut nubentes uirgines comitaretur colus compta & fusus cum stamine. Ouid. 1. de Arte am. Reijce succinctos operoso stamine fusos. Stamina (inquit Sipontinus) etiam dicuntur fila recta in opere textorio & stabilia, per pectinem transmissa, qui[illegible], quæ subtegmina uocant, intertexuntur. Dicuntur preter[illegible]na in ligno uel herbis quædam quasi filamenta. Pli. li. 21. c. [illegible]

STAMINEUS, nea, neum, a stamine deductum: ut, Vena staminea, Pli. lib. 16. cap. 43. Propertius lib. 3. Eleg. Staminea rhombi ducitur ille rota.

STANNUM, ni, [*Stagno,*] κασσίτερος, metalli genus, quod in fodinis inuenitur cum argẽto, & in fornace primum liquescit. Pli. multis in locis plumbum album uocat, ad differentiam plumbi nigri, quod uelut argenti stanniq; quoddam purgamentum in fornace remanet. Verba eius sunt hæc ex l. 34. c. 16. Plumbi nigri origo duplex est: Aut enim sua prouenit uena, nec quicquam aliud ex se parit: aut cum argento nascitur, mistisq; uenis cõflatur. Eius qui primus fluit in fornacibus liquor, Stannum appellatur: qui secũdus, Argẽtum. Ibidem c. 17. Stannum illitum æneis uasis, saporem gratiorem facit, & compescit æruginis uirus. Stanneus, a, um, factum ex stanno, Pli. li. 29. c. 2.

STAPHIS, huius staphidis, fœm. ge. σταφίς, quæ etiam Staphisagria, Latinis Pituitaria, & pedicularis dicitur, uitis è cauliculis nigris, rectis, folijs labruscæ, folliculos uerius, quam acinos ferens, uirides, similes ciceri. Pli. li. 23. c. 1.

STAPHYLINUS, σταφυλῖνος, quam Pastinacam uocant Latini, duorum generum est, hortensis, quem σταφυλῖνον κηπευτὸν, nominat Dioscorides: & Agrestis, quem idem σταφυλῖνον ἄγριον, appellat: Romani etiam Pastinacam erraticam.

STARE, [*Stare,*] ἵστασθαι, steti, statum, proprie significat erectum esse, & sua mole consistere: cui opponitur Sedere. Pla. Capt. Hi stant hic ambo, non sedẽt. Ter. Eunu. Dum ante ostium sto. Et non tantum de animatis, sed de inanimatis quoque dicitur: ut, Nauis stat. Flumen stat, Currus stat. Sol item stare dicitur cum ad alterum Tropicorum perueniens, ulterius progredi non potest, sed cursum incipit reflectere. Vnde duo dicimus esse Solstitia: alterum æstiuum, alterum hybernum. Item permanere, durare, [*Durare,*] Cicer. 1. Offi. Facere promissa, stare conuentis. Virg. 4. Aene. Et bene apud memores ueteris stat gratia facti. Item horrere: ut annotauit Nonius, citãs locum ex Titinnio: Atque illud ante patrum comedit: fundi stabunt sentibus. Item alterum ex Cæcilio: familiæ fame pereant: ager stet sentibus. Item plenum esse [*Esser pieno,*] Virg. 12. Aen. Iam puluere cælum Stare uident. Item prominere, exigi, ut annotauit idem Nonius, citans illud Lucilij ex lib. 19. Hic corpus solidum inuenire, hic stare papillas Pectore marmoreo. Item præstitutum esse, & immobilem. [*Esser destinato,*] Virg. 10. Aeneid. Stat sua cuique dies. Oui. 1. Met. Sic stat sententia. Item in animo esse, & constitutum habere. Virg. 12. Aene. Stat, conferre manum Aeneæ. Item positum esse. [*Esser posto,*] Vir. 1. Aen. Omnis in Ascanio chari stat cura parentis. Item quiescere. [*Riposarsi,*] Apuleius. Dum forte starent in taberna ludentes. Item in pristino statu manere. Vir. 2. Aen. Troiaq; nunc stares. Item constare, & magno pretio emptum esse. [*Comprare,*] Liui. lib. 23. Multo sanguine ac uulneribus ea Pœnis uictoria stetit. Gell. Magno ei stet ea nocte absentem fuisse. Stare firmum, est non moueri sed constantem esse. Liu. Resistes, aduersus famam, rumoresq; hominum, si satis firmus steteris. Stare per me, per te, per illum aliquid dicitur, cum ego, tu, aut ille impedimento est, ne quid fiat. [*Non impedire, che*] Pli. l. 18. Non stat per me, quominus cælum intelligas. Quint. Non per me stetit, sed per illam. Stare a Senatu, uel ab optimatibus, est Senatus, uel optimatium causam tueri. Cice. de Clar. Orat. Nemo a senatu, & a bonorum causa stetit constantius. Stare a Mendacio contra uerum. Ci. 2. de inuent. pro, tueri falsum, & uerum oppugnare. Stare extrema fortuna, est summo in periculo situm esse. [*Esser in pericolo,*] In Salust. Bis ad subsellia attractus, extrema fortuna stetit. Absto, Adsto, uel Asto, Cõsto, Circunsto, Antesto, Contrasto, pro aduersor. Næuius: Contrastat semper, nec me sinit loqui. Exto, a quo Superexto, Insto, Intersto, Disto, Obsto, Persto, Præsto, Prosto, Resto, Substo, Supersto.

STATA, sacra, [*Sacr ficij, che si faceuano in giorni determinati,*] τακταὶ θυσίαι, quæ certis, ac statutis diebus fiebant, & non mutabantur, sed firma & stabilia erant: diuersa ab illis, quæ indicta uocantur, quæ numerum; uel in alia tempora reijci possunt: uel etiam omitti penitus. Cat. Sacra stata, solennia, sancta seruasti. Ouid. 1. Fast. Quid a Fastis non stata sacra petis. Ennius modicam & mode-

stam formam mulieris Statam uocauit, quam Phauorinus apud Gellium non inuenuste Vaoriam formam nominat. Vide Gell. lib.5.cap.11.

Statanus, deus puerilitatis præses credebatur antiquis, in cuius tutela pueri esse putabantur, cum primum stare atque incedere inciperent: ut ex Varrone de liberis educandis docet Nonius.

Statarius, ria, rium, [*Fermo, immobile,*] μόνιμος, fixus, firmus, immobilis. Vnde Statariæ fabulæ dictæ sunt, quæ motorijs opponuntur, histrionibus minime laboriosæ, quippe quæ a stantibus nó discursantibus tumult[...]ibusve peragerentur. Ter. in Heaut. Date potestatem mihi st[...] agere ut liceat per silentium. Statarius orator. Cice. de C[...].C. Piso. statarius, & plenus sermonis orator. Et paulo [...] quos statarios appellant, quorum est illa simplex in agendo ueritas. Pugna stataria, in qua non excursionibus, non leuibus prælijs, sed collatis utrinq; signis decertatur. Statarij ordines, ad statariam pugnam instructi. Liu.l.9.

Stater, eris, p. g. p. [*Statera, bilanza*] στατήρ, genus numismatis, duo didrachma, hoc est quatuor ualens drachmas, siue solidos Turonéses quatuordecim. Dictus a Statera uerbo Græco ἱστάναι, qđ inter cætera significat ponderare. Erat autem hæc appellatio Persis cũ Macedonibus communis. Vnde & Philippeos, & Daricos, & Alexandreos stateras passim legimus.

Statera, teræ, [*Statera da pesare,*] σταθμός, instrumentum, quo res sine lancibus ponderantur. nam quod lances habet, proprie libram dicimus. Dicta Statera a uerbo Greco ἱστάναι. Cic. 2. de Orat. Hæc nostra oratio multitudinis est auribus accommodanda, ad ea probanda, quæ non aurificis statera, sed quadam populari trutina examinantur. Erat item Statera, ualis genus in argentea suppellectili, quod & Tympanum & Magida appellant. Pli. li. 33. c. 11.

Staticulum, li, genus uehiculi, seu gestatorij, sicut Essedum, & Petoritum. Pl. li. ult. c. 10. Apud Plautum in Persa: Staticuli sunt motus ex arte saltatoria, & gesticuli, in quibus ad numeros modulosque musicos nunc subsistédũ erat, nunc subsiliendũ, χειρονομία, ὑπορχήματα. Cato quoque, referente Gellio, Cæcilium senatorem saltatorem & fescennium uocare solebat, quòd caneret, & staticulos daret. Marc. l. 3.

Statim, [*Subito,*] ἐμβαίνως, perseueranter, continue, quasi insistendo, & uno statu: a stando. Plau. in Amph. Nec recedit loco, quin statim rem gerat. Terent. in Phor. Bina talenta capiebant statim. Aliquando mox, illico, [*Subitamente,*] quòd ea, quæ mox fiunt, continenter fieri uideantur. Cicer. in Verr. Statim Messanam literas dedit.

Statio, onis, [*Stagione,*] σταθμός, locus in littore sinuosus, in quo naues ad tempus possunt cõsistere, minus tamé tuto, quàm in portu. Vir. 2. Aen. Nunc tantũ sinus, & statio male fida carinis. Stationes item dicuntur loca in quibus milites consederunt, quæ & Statiua dicuntur, & Presidia. Curtius: Exploratores stationes hostium superant ingressi. Locum item uigilibus ad excubias agédas assignatum, Stationem uocamus, quòd in eo subsistere cogantur. neque eum sine graui noxa possunt relinquere. Vir. 9. Aene. Statione relicta, Ipse comes Niso graditur. Hinc Stationarij milites dicuntur, quibus custodiæ aut præsidij gratia assignatus est locus. Item officina, in qua multi conueniunt, ut de aliqua re decernatur, & ius dicatur, Statio appellatur. [*Stanza,*] Gel. lib. 13. cap. 13. In plerisque Romæ stationibus, ius publice docentium. Iuue. Sat. 1. Stationes omne theatrum. Similiter errantium stellarum matutinæ (quas primas uocant) & uespertinæ (quas secũdas) cum stare spectátibus uideantur in Oriente & Occidente, Stationes uocantur. Per metaphoram etiam Statio pro temporaria habitatione accipitur: Ci. ad Attic. lib. 6. Athenis statio mea nunc placet. Translatio a loco littorali, ubi naues, ad tempus subsistunt, quamuis nõ æque tuto, atque in portu. Proprie autem Statio dicitur ipse standi actus: unde cæteræ omnes significationes fluxerunt.

Stationalis, [*Della stagione,*] φυλακτικός, a statione deductum: ut, Stationales milites, qui & Stationarij, quibus certa ad excubias agendas assignata est statio. Stationales stellæ, quæ matutino tempore omnium nouissimæ, & uespertino omnium primæ in cælo apparentes, quasdam quasi excubias facere uidentur. Plin. lib. 2. cap. 15.

Stationarii, milites φυλακοὶ, dicuntur, quibus custodiæ, aut præsidij gratia statio assignata est.

Statiua, orum, σταθμοὶ, ἔρυμα, castra, siue munitiones militares: a stando dicta, quòd in ijs milites subsistunt. Liui. l. 1. ab Vrb. In his statiuis satis liberi commeatus erant, Ci. de lege Agra. Quid causæ est, quin omnes agros, urbes, statiua, portus, totam denique Bithyniam decemuiri uendituri sint.

Statiuus, a, um, p. p. stationalis: ut, Præsidium statiuum, quod certis locis custodiæ & securitatis gratia disponitur. Castra statiua, quæ & Statiua absolute, munitiones sunt militares, quibus copiæ sepiuntur aduersus repentinum hostium incursum. Ci. in An. Hęc mea custodia est, hoc præsidium statiuum.

Statius, Cæcilius poeta comicus fuit, cui Volcatius Sedigitus primas in comœdia partes tribuit. quanquam a Cicerone nonnunquam malus linguę Latinæ auctor, nonnunquam etiã ferreus scriptor appelletur. Statius alius cognomento Papinius, illustris poeta fuit Neapolitanus, Domitiani temporibus, Iuuenalis, & Martialis æqualis, cuius multa extant poemata, Syluarum libri quatuor, Thebaidos libri duodecim: præterea Achilleidos opus inchoatum, quod morte præuentus absoluere non potuit. Scripsit & Agauem tragœdiam, quam inopia coactus Paridi histrioni uendidit. Iuu. Sat. 7. Esuris, intactam Paridi nisi uendat Agauen.

Statones, Etruriæ populi, apud Pl. l. 3. c. 5. quorum oppidum Statonia commemoratur a Strab. libr. 5. In horum agro uinum satis generosum nascebatur, quod statoniense uocabatur: cuius meminit Pli. lib. 14. c. 16.

Stator, oris, [*Vfficiale, sbirro, messo, zaffo, famiglio della corte,*] κλητήρ, apparitor, uiator, qui magistratui præsto est, ut illius iussu quemlibet accersat, & coram illo sistat, a iugi astandi munere dictus. Cic. l. 2. Episto. Vt ad te statores meos cum literis mitterem. Idem l. 9. Præsto mihi fuit stator eius cũ litteris. Stator ité Iouis cognomé fuit apud Romanos, Græci στήσιον, uertunt, nonnũquam etiam ἐπιστάσιον, inde dictum quòd Romanos a Sabinis in fugam uersos stare fecerit: qua de re scribit Liu. lib. 1. ab Vrbe, Romulus turba fugentium actus, Iupiter, inquit, deme terrorem Romanis, fugamq; fœdam siste: hic ego tibi templum statori Ioui, quod monumentum sit posteris, tua præsenti ope seruatam urbem esse, uoueo.

Statua, tuæ, [*Statua, imagine, simulacro, effigie, forma,*] ἄγαλμα, ἀνδριάς, simulacrũ, ex ęre aliove metallo, quod alicui uel mortuo, uel etiam uiuenti antiquitus decernebatur, & in foro, aut aliquo loco conspicuo collocabatur, ad alicuius rei bene gestę memoriam. Generalius est autem Imaginum nomen, quàm Statuarum cũ pictas etiam tabellas Imagines uocemus: ad quas certe statuarum appellatio non extenditur. Sueto. in Tib. Etiam statuas atque imagines, nisi permittente se, poni prohibuit. Ci. 9. Philip. Maiores quidem nostri statuas multis decreuerũt, sepulcra paucis, sed statuæ intereũt tempestate, ui, uetustate: sepulcrorum autem sanctitas in ipso solo est, quod nulla ui moueri, neque deleri potest. Catullus. Hospes inaurata statua pallidior.

Statuaria, æ, [*Scultura,*] ἀγαλματοποιΐα. ἀνδριαντοποιΐα, ars statuas ex ære, aliove metallo conficiendi. Pl. l. 36. c. 3. Non omittendum hanc artem tanto uetustiorem fuisse, quam picturam, aut statuariam, quarum utraque cum Phidia cœpit LXXXIII. Olympiade. Quo in loco Pl. manifeste statuariã distinguit a sculptura, statuariæ nomen intelligens fusoriam, qua ex ære potissimum, nonnunquam etiam ex alio metallo, statuæ conficiebantur. Sculpturam autem, qua ex marmore, lignove, aut alia materia simulacra scalpro exculpebantur. Idem nõ temere Statuam appellat, nisi ex metallo confectam. nam quę ex marmore exculpitur, simulacrũ potius, uel imaginem, uel signum appellat.

Statuarius, rij, [*Intagliatore, maestro d'imagli,*] ἀγαλματοποιός. ἀνδριαντοποιός, qui ex ære aliove metallo fusoria arte signa conficit: quo in genere claruerunt, Lysippus, Phidias, Praxiteles, Polycletus, & Alcamenes, quorum meminit Pl. li. 34. c. 7.

Statuarius, aria, arium, ἀγαλματοποιϊκός, ἀνδριαντοποιϊκός, quod ad statuarum conficiendarum rationem pertinet: ut Ars statuaria. ἀγαλματοποιϊκή, Pl. li. 34. c. 7.

Statumen, [*Palo, sostegno,*] penul. prod. χάραξ, pedamentum, ridica, uel palus, quo uitis fulcitur. Colum. lib. 4. ca. 30 Vinea uehementioribus statuminibus impedienda est. Non tamen de solis uitiũ pedamentis Statumina dicuntur, uerum & de quibusuis fulcimentis: unde etiam Col. lib. 6. ca. 18. in descriptione machinæ cuiusdam, qua iumenta clauduntur, Statumina accipit, pro stipitibus erectis, quibus lignum quoddam transuersum, quod iugum uocat, superiocumbit.

Statumino, as, [*Sostentare,*] ἐρείδω, στηρίζω, fulcio, firmo, & quasi statuminibus quibusdam sustineo. Pli. li. 18. c. 6.

Statuo, tuis, tui, tutum, [*Statuire, deliberare, ordinare,*] τίθημι, pono, colloco, erigo. Cicer. 2. de Inu. Thebani in finibus æneum trophæum statuerunt. Nonnunquam pro constituo, decerno. Liui. 1. ab Vrbe. Ferro eam arcere contumeliam statuuntur. Cic. 3. Verr. Iste statuerat, ac deliberauerat, non adesse. Aliquando ad iudicia pertinet, ut idem sit quod decernere, & pro potestate iudicare, Idem 5. Ver. Statuit senatus hoc. Idem 2. de Orat. Sine ulla dubitatione sic statuo & iudico. Statuo, dedico. [*Dedicare,*] Virgil. 5. Eclog. Craterasque duos statuam tibi pinguis oliui, id est, dedicabo. Terent. pro concutere posuit, cum ait: Sublimen illum arriperem, & caput in terrem statuerem, ut cerebro dispergat uiam. Statuere, prouidere, æstimare. [*Prouedere*] Cicer. ultim. Verr. Statuerat causam sibi esse dicendam, etiam ante quàm hoc usu uenit. Exemplum statuere in homine, idem quod edere exemplum. Cice. 4. Verr. Vt intelligere possint, in quo homine tu statueris exemplum eiusmodi.

STATVRA, æ, [*Statura, grandezza, o piccolezza,*] μέγεθος, modus corporis, siue is procerus sit, siue humilis. Suet. Statura fuit eminẽti. Ci. 2. Philip. Velim mihi dicas L. Tursecius, qua facie fuerit, qua statura. Statura, de uitibus, Col. lib. 5. Producat in tantam staturam, quantam permittit agricola.

STATVR, impersonale, [*Si sta,*] Plau. in Pseu. Quid agitur? statur hic ad hunc modum?

STATVS, tus, [*Stato,*] κατάστασις, conditio, habitus. Colum. lib. 8. Status eius longior productiorque ad hos casus magis habilis est. Ci. Lentulo li. 1. Epist. Ex eodem de toto statu rerum omnium cognosces. Idem de Arusp. resp. statum, qui nunc est, concordia retinere possumus. Deducere aliquem de statu uitæ, est eum a solito uitæ tenore reducere. Cic. 3. Ver. Me de uitæ meæ statu lachrymis suis deduxerũt. Apud Rhetores autem Status, στάσις, dicitur summa causæ cõstitutio, ad quam totius orationis argumenta referuntur: hoc est, id quod nascitur ex conflictione petitionis actoris, & defensionis rei. Id autem dilucidius fiet huiusmodi exemplo: Deiotarus insidias struxit Cæsari: Intentio est actoris. Non struxit: Depulsio rei. Hinc oritur constitutio siue status. Struxerit ne insidias Cæsari Deiotarus. Et quoniam in omni disceptatione quæritur, an sit, quid sit, uel quale sit, tres inde oriuntur statuum differẽtię, Coniecturalis, Legitima, & Iuridicialis. Ci. in Top. Refutatio accusationis, in qua est depulsio criminis, Græce στάσις, Latine Status uocetur.

STATVS, ta, tum, [*Fermo, stabile,*] τεταγμένος, firmus, certus. Pli. li. 18. Propter statos siderum cursus. Ci. de Arusp. resp. Statas solennesq; cæremonias. Sic statis uicibus aliquid fieri dicitur, quod certis fixisq; temporibus iteratur. Status dies cum hoste, est dies constitutus controuersiæ cum peregrino iudicio finiendæ. Plau. Curc. Status condictus cum hoste intercedit dies. Cice. 1. Offi. Si status dies sit cum hoste.

STATVTVS, constitutus, [*Statuito,*] τεταγμένος, ut Statuta diu, hoc est, constituta, ac decreta. Liui. 1. Bel. Maced. Concilium Aetolorum statuta die futurum erat.

STATYELLÆ, orum, populi Liguriæ, teste Pli. li. 3. ca. 5. quorum oppidum Aquæ Statyellæ, collocatur a Strabone ea in uia, quæ a Genua Placentiam ducit. Vulgo Aqui dicitur, ubi sunt balnea.

STEGA, στέγη, locus in naui contectus: ἀπὸ τοῦ στεγάζειν, quod est tegere. Plau. in Bacch. Forte ut adsedi in stega. Hinc Tristega, τρίστεγα, dicitur pro triplici tabulato.

STELLA, Aruntius, poeta Patauinus lepidissimus. Mart. l. 1. Laurigeros habitat facundus Stella penates.

STELLA, æ, [*Stella*] ἀστήρ, a stando, quod stare stellæ uideantur. Ci. 2. de Diui. Ita te nec terræ fremitus, nec traiectio stellæ nec faces uisæ terrebunt. Vir. 5. Aen. Postera cũ primo stellas oriente fugarat Clara dies. Idem 4. Aen. Atque humero torquet stellis ardẽtibus aptum. Differunt autem Stellæ a sideribus, quòd illæ singulæ sint, Sidera uero ex pluribus stellis composita, quę & Signa cęlestia uocamus: cuiusmodi sunt Aries, Taurus &c. Est & Stella piscis marinus, a stellæ effigie nomen habens. Pli. li. 9. c. 60.

STELLATVS, [*Stellato, pien di stelle,*] ἀστερόεις, stellis plenus, proprie cæli epitheton, cum est clarum & serenum: quanquam ad alia etiã transfertur. Pli. l. 10. cap. 67. Salamandra animal lacerti figura stellatum. Cic. 5. Tusc. Stellatus Cepheus cum uxore. Oui. 1. Met. Talia dicẽtem stellatus summouet Argus. Vir. 4. Aen. Stellatus iaspide fulua Ensis.

STELLATVRA, ræ, stellionatus, hoc est, fraus, deceptio, impostura. Lampridius in Alexandro: Tribunos, qui per stellaturas militibus aliquid abstulissent, capitali pœna affecit.

STELLIFER, a, um, [*Stellifero,*] ἀστροφόρος, quod stellas fert: proprie cęli epitheton. Ci. in Som. Scipio. Summus ille cæli stelliferi cursus.

STELLIGER, a, um, [*Stellifero,*] ἀστροφόρος, eiusdem significationis, cũ superiori. Stat. duodecimo Thebaid. Stelligeri iubar omne poli. Idem 3. Sylu. Nondum stelligerum senior demissus in axem.

STELLIO, onis, [*Tarantola,*] γαλεώτης, animal non dissimile lacertæ, multo tamen minus, tergum habens lucẽtibus quibusdam guttis depictum, ad modum stellarum. Vescitur rore & araneis. Exuit quotannis cutem exutamq; deuorat, inuidens nimirum homini comitialis morbi remedium. unde & Stellionum nomen in maledictum abijt. Morsus eius perraro interimit hominem, tamen semistupidum facit, & uarie afficit. Est & alius Stellio, ex phalangiorum genere lentiginosus, acerbi stridoris, in cauernulis dehiscẽtis per æstum terræ habitans. olim Italiæ incognitus, nunc in Apulia frequens uisitur, & similiter Tarantula dicitur, scorpionibus ita cõtrarius, ut uisus ab eis pauorem ipsis afferat, & torporem. Plin. lib. 30. capit. 10.

STELLIONATVS CRIMEN, a Iurisconsultis dicitur, quando quis alterum callida quapiam impostura defraudat. Dictus Stellionatus a stellionis natura, quo nullum animal homini fraudulentius inuidet, ut inquit Pli. li. 30. c. 10.

STELLO, las, [*Lucere, far a guisa di stelle*] ἀστερίζω, luceo, & quasi stellas imitor. Mar. l. 2. Et numerosa linunt stellantem splenia frontẽ. Pli. l. 37. Stellarum Hyadum & numero, & dispositione stellantur. Claud. li. 1. Stat pronuba iuxta Stellantes nox picta sinus.

STEMMA, matis, [*Ghirlanda, mazzo di fiori,*] στέμμα. Græca uox est, idẽ significans quod corona. A uerbo στέφειν, coronare. Iulius Firmicus li. 2. Magnos uiros faciet Mercurius, qui sacris & gloriosis stemmatibus coronentur. Stemmata item dicebantur maiorũ imagines, quę in atrijs magnatum ad nobilitatis ostentationem solẽt collocari: quãquam nonnunquam etiam pro ipsa stirpe, siue generis nobilitate accipiuntur. Mart. Atria Pisonum stabant cum stemmate toto. Iuuen. Saty. 8. Stemmata quid [illegible] Sueton. in Nerone. Quòd in uetere gentilium stemmate, C[illegible] percussoris Cæsaris, imaginus retinuisset. Quoniã uero m[illegible] apud antiquos, ut uiri, ob res bene gestas coronis donarentur, & easdem statuarũ capitibus imponere, inualuit cõsuetudo, ut stemma aliquãdo pro facinore accipiatur. [*Impresa,*] Mart. li. 1. Cæsaris atque Iouis confer nunc stemma iuuenca. Pli. li. 35. c. 2. Stemmata accepisse uidentur pro ipsa generis serie gradibusque descendẽtiũ, qui ramis quibusdam, & uelut intercurrentibus lineis distinguebãtur. Stemmata uero lineis discurrebant ad imagines pictas. Legimus præterea Stemmata aliquando accipi pro inscriptionibus saxorum. Martia. Tristia saxorum stemmata delet herus.

STHEPHANITÆ, uites, hoc est, coronariæ, nempe quæ per statumina calamorum materijs ligatis in orbiculos gyrusq; flectuntur, & materijs submissis earundem statuminibus per orbem, & in coronam connectuntur. Col. li. 3. ca. 2.

STERCORARIVS, ria, rium, κοπρικός, quod ad stercora pertinet. Var. l. 1. de re rust. traces stercorarias quatuor.

STERCORATVS, a, um, partic. uel nomẽ ex participio, [*Letamato, imbrattato,*] κεκοπρισμένον, stercore infectum, uel fœdatum. Colu. l. 1. Et apud Catonem lib. 2. Locus stercoratissimus.

STERCORATIO, onis, [*Il letamare,*] κοπρισμός, ipse stercorandi actus. Col. l. 2. cap. 16. Si aliqua causa tempestiuam stercorationem facere prohibuerit.

STERCORO, ras, [*Letamare,*] κοπρίζω, fimum agris fœcunditatis gratia adhibeo. Pli. l. 18. Ager, si nõ stercoratur, alget. Col. Lupinum, ubi in florem uerterit, nihil agrum stercorauerit. Stercorari item ager dicitur, cum quouis modo pinguefit, etiam nullo adhibito fimo, sed alia quauis re, quæ fimi uicem supplet. Idem li. 12. Vicia & faba stercorare agrum dicuntur.

STERCOROSVS, a, um, [*Pien di sterco,*] κοπρώδης, plenus stercore. Colum. lib. 9. cap. 4. In oleribus & stercorosis herbis. Idem lib. 8. cap. 3. Aqua stercorosa pituitam concitat. Cato ca. 52. Locus stercorosissimus.

STERCVS, coris, p. c. [*Sterco,*] ἀφόδευμα, κόπρος, ab extergendo deduci uidetur, quòd undique abstergi soleat. Pla. in Asin. Iussin' scelestæ ab ianua hoc stercus hinc auferri? Col. l. 2. ca. 6. Optimum stercus lupinum præbet. Cic. 1. de Diuin. Interfectum in plaustrum a caupone esse coniectum, & supra stercus iniectum, &c. Iuuen. Sat. 14. Ne stercore fœda canino Atria displiceant oculis uenientis amici. Hor. Epod. 12. Colorq; stercore fucatus crocodili. Stercoreus, a, um, ut Stercoreus miles: id est, uilis, & non pluris, quàm sterquilinus, faciendus. [*Vile,*] Pla. in Mil. Stercoreus, plenus periurij, atque adulterij.

STERCVTIVS, dictus est Saturnus, quòd primus stercorandi agri rationem inuenerit. Auctor Macrob.

STERILESCO, is, ere, [*Diuenir sterile,*] στειρόομαι, significat sterilem fieri. Palladius de Gallinis loquens: Vinaciæ cibo sterilescunt. Pli. l. 8. c. 50. Capræ pinguedine sterilescunt.

STERILIS, le, [*Sterile,*] ἄκαρπος, infœcundus, & fructum non ferens, ἀπὸ τοῦ στερεῖν, carere. Pli. li. 11. ca. 39. sterilis in gignendo est, seu masculus, seu fœmina. Vir. 6. Aen. Sterilemq; tibi Proserpina uaccam. Oui. 5. Fasto. Sterilem quoque tange iuuencam. Sterilis ueri, qui uerum nescit, Persius Sat. 5.

STERILITAS, [*Sterilità,*] στείρωσις, infertilitas, infœcunditas. Cice. de lege Agraria. Alterum genus agrorum, propter sterilitatem incultum. Cicer. 1. de Diuin. Quorum ex habitu, atq; ex colore percipi, quæ sit uel sterilitas agrorum, uel fertilitas futura. Plin. libr. 30. capit. 1.

STERNAX, equus, qui sessorem excutit, ac in terram deijcit. Virg. 12. Aen. Sternacis equi lapsum ceruice. Seruius.

STERNO, nis, straui, stratum, [*Gettare per terra, distender giu, atterrare,*] καταβάλλω, humi deijcio, & quasi in terram extendo. Liu. 7. Bel. Pun. Fessi somno ac uigilijs sternunt corpora passim. Idem 1. ab urb. Stratis ariete muris. Hor. 4. Car. Ode. 14. Primosque & extremos metendo. Strauit humi sine clade uictor. Ouid. 1. Meta. Strauit humi pronam. Vnde etiam pro occidere ponitur. [*Occidere,*] Vir. li. 10. Aen. Sternitur infelix alieno uulnere. Liu. 1. Bel. Macedo. Cũ omni parte cæde ingenti sternerentur. Hinc cæsum exercitum, Stratum dicimus. Item stragem pro ingenti clade. Per translationem Sterno pro extendo, quãdoque ponitur, unde Sternere

humi ſpargas, frondes, & huiuſmodi. Valla: Sternimus quid em ue ſtes humi, ramos arborum, flores, & multa eiuſmodi, tamē frequē tius dicimus, Sterno humum floribus, ramis, ueſtibus. Et quoniā ſternendo fit ut id, ſupra quod ſternimus, hoc eſt, extendimus ali quid, tegamus, Sternere etiam pro tegere ſumitur, [*Coprire*,] unde Sternere equos. Liui. 3. Bel. Pun. Teſſerā ueſperi per caſtra dedit, ut armatus eques frænatos ſtratoſq; teneret equos. Sternere men ſam, uel lectum, id eſt, inſtruere, apparare, [*Apparecchiare*,] Teren. in Heaut. Video alios feſtinare lectos ſternere, cœnam apparare. Cicer. 2. de Legib. quod erat factitatum, ut lecti plures ſterne rentur. Triclin[illegible]ere. Cicer. 1. Verr. ſterni triclinia etiam in foro, iubebas [illegible]oniam ſternendo, id eſt, extendendo, id, quod extendimus, [illegible]planamus atque componimus, fit ut ſter nere quoque pro componere ac complanare uſurpemus, & Stra tum dicamus, complanatum atque compoſitum. *ἐστρωμένον*, unde Stratum mare dicimus, quando, nullo urgente in fluctus uento, æquatum manet. Vir. 9. Ecl. Et nūc omne tibi ſtratum ſilet æquor. Et ſtratas uias dicimus, ſiue quòd complanatæ ſint, ſiue quòd lapi dibus tectæ. Liu. 8. ab Vrb. Viua ſub terram ſtrata defoſſa. Itē, quia iacendo quodam modo extendimur, fit ut eos etiam ſe ſternere di camus, qui ſe ad iacendum collocant, ut quieſcant. Vir. li. 4. Geor. Sternunt ſe ſomno diuerſo in littore Phocæ. A ſterno, Conſter no, Externo, a quo Superexterno, Deſterno, Inſterno, Proſterno, Subſterno, uide ſuis locis.

STERNVO, nuis, nui, tum, [*Starnutare, ſternutire*,] *πταρνύμαι*, flatum è pe ctore exurgentem cum capitis concuſsione emitto. Pli. lib. 7. cap. 6. Sternuiſſe a coitu abortiuum. Proper. libr. 2. Ele. 3. Num tibi na ſcendi primis mea uita diebus Aridus argutum ſternuit omen amor? Colum. lib. 8. ſurculi nepetæ naribus inferuntur, uerſan turque, donec ſternuat ouia. Hinc Sternuto, as, are, frequentatiuū, Plin. li. 28. cap 8. A quo Sternutatio, onis, ipſe ſternutandi actus, *πταρμός*.

STERNVTAMENTVM, ti, [*Starnuto, ſtarnuto*,] *πταρμός*, ſternutatio. Pli. li. 20. c. 12. Semen hauſtum naribus, ſternutamenta mouet.

STEROPE, es, p.c. *στερόπη*, Suidæ, Atlantis filia una Pleiadum: quam nonnulli aſteropen uocant. uide Pleiades.

STEROPES, is, unus ex Vulcani miniſtris, a fulgure nomen habens. Vir. 8. Aen. Brontesque, Steropesque.

STERQVILINIVM, nij, [*Fogna da ſterco*,] *κοπρία, κάθαρμα*, locus ſter coribus plenus, ſeu ſtercoris receptaculum. Col. li. 1. Sterquilinia duo ſint; unum, quod noua purgamenta recipiat, & in annum con ſeruet; alterum, ex quo uetera uehantur.

STERTO, tis, tui, [*Roncheggiare, ronfare*,] *ῥέγχω*, dormio, ſiue dormiēdo rhoncos emitto. Ter. in Eun. ſtertit noctesq; dieſque. Plau. in Mil. Sorbet dormiens. P A. Quid ſorbet? L V. Illud, ſtertit uolui dicere. Cic. 2. de Diui. Cum ſtertentem aliquem uiderint. Iuuen. Saty. 6. Doctus & calicem uigilāti ſtertere naſo. Hor. 1. Ser. Sat. 3. Noctes uigilabat ad ipſum Mane diem totum ſtertebat. Hinc Deſterto, pro expergiſcor. Perſius: Cor iubet hoc Enni, poſtquam deſter tuit eſſe Mæonides.

STESICHORVS, *στησίχορος*, poeta Lyricus ex Himera Siciliæ urbe, a qua Himeræus eſt dictus. alij ex Methauria urbe natum dicunt. alij ex Palantio Arcadiæ oppido. Ferunt inde profugum Catanā ueniſſe, eoque in loco defunctum & extra portam urbis ſepultum fuiſſe, portamque ab eo Steſichoriam nuncupatam. Natus eſt tri geſimaſeptima Olympiade, ſextaque & quinquageſima obijt. Fer tur luſciniam aliquādo in ore Steſichori infantis ceciniſſe mirabi li auſpicio, ſummum eum poetam futurum, & cantus ſuauitate omnes, qui ante eum fuiſſent, ſuperaturum. Dicitur & ſcripſiſſe Helenæ uituperationem, ex quo exoculatum fuiſſe, ruſuſque ob palinodiam uiſum recuperaſſe. quam fabulam tetigit & Hora. in Epod. ad Canidiam ſic ſcribens: Infamis Helenæ Caſtor offen ſus uice, Fraterq; magni Caſtoris, uictus prece, Adempta uati reddi dere lumina. Vocatus eſt Steſichorus, quoniam primus cum ci tharæ cantu chorum inſtituit. nam prius Tiſias uocabatur. Au ctor Suidas. Quin. uero l. 10. c. 1. Sic eum tatat. Steſichorus quàm ſit ingenio ualidus, materiæ quoque oſtendunt, maxima bella, & clariſsimos canentem duces, & epici carminis onera lyra ſuſtinē tem. Reddit enim perſonis in agendo ſimul, loquendoque debitā dignitatem: ac ſi tenuiſſet modū, uidetur æmulari proximus Ho merum potuiſſe, ſed redundat, quod eſt reprehendendum.

STESIMBROTVS, p.c. *στησίμβροτος*, hiſtoricus Tarſenſis, qui Cimo nis Athenienſium ducis res geſtas ſcripſit, teſte Plutarcho in uitā Cimonis. Steſimbrotus alius fuit Epaminundæ filius, a patre in terfectus, quòd cum Lacedæmonijs, ipſo inconſulto, manum con ſeruiſſet, etiamſi ſpecioſiſsimam eo ex prælio uictoriam reportaſ ſet. Idem Plutarchus in Parallelis.

STIBADIVM, dij, *στιβάδιον*, proprie eſt ſedile, ſiue lectulus ex her ba, ſiue frondibus, quo fulti conuiuæ menſæ accumbere ſolebant. dicta Stibadia a ſtibadibus herbis ad diſcumbendum idoneis. La tini a toris herbis torum appellant. Pli. lib. 5. epiſto. Ex ſtibadio aqua uelut expreſſa cubātium pōdere ſiphunculis effluit. Seruius in primum librum Aeneidos, Stibadia (inquit) antiqui non habe bant, ſed ſtratis tribus lectis epulabantur. unde & triclinium dici tur. Mar. lib. 14. de ſtibadio: Accipe lunata ſcriptum teſtudine ſi gnum: Octo capit: ueniat quiſquis amicus erit. Fiebant etiam ſti badia è tabulis, quæ ebore atque auro ornabantur, transferebantur q; de loco ad locum prout libido animi ferebat. De hoc locu tus eſt Martialis, cum inquit: Et teſtudineum menſus quater he xaclinon Ingemuit atrio non ſatis eſſe ſuo. Hexaclinon uocat ſti badium ſex capiens lectos.

STIBIVM, bij, quod & Stibi, & Stimmi [*Antimonio*,] *στίμμι*, metalli genus eſt ſimile Galenæ, ſed magis radians, quod uulgo Antimo nium dicitur. Pli. lib. 33. cap. 6 Vnde in Hieremia propheta: Cum pinxeris ſtibio oculos tuos. Hieronymus ad Furiam: Non ha beat orbes ſtibio fulginatos. Hinc Stibinus, a, um, quod ſtibi co lorem habet.

STIGMA, atis, [*Segno, ſegnale, bollatura*,] nota, ſiue ſignum quod inuri tur, a *στίζω*, pungo. Mart. lib. 12. Frons hæc ſtigmate non meo no tanda eſt. Plin. lib. 25. cap. 13. Vtuntur ad tollenda ſtigmata. Iuue. Sat. 10. Mitius id ſane, quod non & ſtigmate dignum Credidit. Per tranſlationem quandoq; ponitur pro infamia. [*Infamia*] Suet. in Cæſare Dict. Catullum a quo ſibi uerſiculis de Mamurra perpe tua ſtigmata impoſita non diſsimulauerat, ſatisfacientem eadem die adhibuit cœnæ.

STIGMATIÆ, dicuntur ſeruuli, quibus ſtigma, hoc eſt, nota ali qua ita inuſta eſt, ut ſemper appareat. Cicer. lib. 2. Offic. O mi ſerum, qui fideliorem & barbarum, & ſtigmaticum putaret, quam coniugem.

STIGMOSVS, a, um, idem Plinius Epiſto. Vitelliana cicatrice ſtig moſum.

STILICO, onis, Honorij imperatoris ſocer, a Claudiano poeta mul tis laudibus celebratus. de eo uide Eutropium.

STILLA, [*Goccia, ghiozza, gocio, ghiozzo, gozza, gocciola*,] *σταλαγμός*, di min. a Stiria (ut inquit Feſtus) & accipitur pro gutta: ut Stilla olei, Stilla aquæ. Pl. l. 29. c. 4. Ternis ſtillis additis in oleum. Apuleius: Vt nulla ſtilla compareat uſquam. Vitru. l. 2. Faſtigia faciētes. pro clinatis tectis, ſtillicidia deducebant: per id ſtillæ decidunt in im pluuium. Mart. atque olei ſtillam donaret Opellius unctor.

STELLATICIA RESINA. *κατάστικτος*, quę ruſo colore lenteſcit, dicta, quòd guttatim inſtillaret. Pl. li. 17 c. 11.

STILLICIDIVM, cidij, [*Grondaria*,] *σταλαγμός*, locus, in quem è te cto guttæ decidunt: quaſi ſtillarum cadium. Cic. 1. de Leg. ut libel los conficiam de ſtillicidiorum, ac parietum iure? Idem in Orat. Quàm indecorum eſt, de ſtillicidijs cum apud unum iudicem di cas, ampliſsimis uerbis, & locis uti communibus, de maieſtate po pul. Rom. ſubmiſſe & ſubtiliter?

STILLO, as, [*Gocciare, gocciolare*,] *στάζω, λείβω*, guttatim fluo, ſiue emitto. Pl. l. 28. c. 7. Contra morſum eiuſdem bibunt ſtillaturque. Hor. de Arte: Stillabit amicis Ex oculis rorem. Luca. li. 7. Sangui neis ſtillauit roribus arbor. Iuu. Sat. 3. Nam cum facilem ſtillauit in aurem exiguum de naturæ patriæq; ueneno. Stillans, tis, parti cipium. Ci. 2. Philip. Qui ſtillantem prę ſe pugionem tulit. Ouid. Amo. Ele. 8. Sanguine (ſi qua fides) ſtillantia ſidera uidi. Stillatus, a, um, participium. Oui. 2. Met. Inde fluunt lachrymæ, ſtillataque ſole rigeſcunt. Stillatio, onis, actus ſtillandi. Deſtillo. Diſtillo, Ex tillo, & Inſtillo ſuis locis.

STILPO, Megarenſis philoſophus, tempore primi Ptolemæi, diſcipu lus Paſiclis Thebani: præfuit ſcholę Megarenſi; ſcripſit Dialogos uiginti. de hoc Ci. de Fato.

STIMVLO, as, [*Stimolare, pungere*,] *παροξύνω*, pungo, commoueo, ago, concito, incito. Teren. in Heau. Magis me amicæ dicta ſtimulant. Ci. pro Sext. Roſc. Hunc mihi ex animo ſcrupulum euelle, qui me dies noctesque ſtimulat, ac pungit. Ad Att. l. 9. Me congreſſus Cę ſaris ſtimulat. Liu. 2. ab urb. Hæc indignatio ferocem animum ad uexandum ſæuo imperio exercitum ſtimulat. Pla. in Ciſt. Iactor, crucior, agitor, ſtimulor, uerſor in amoris rota. Virg. 4 Aen. Ecce iterum ſtimulat. Hinc extimulor, ualde ſtimulor. Col. li. 7. Libidi nis extimulatus furijs.

STIMVLVS, li, [*Stimolo, ſtimolo*,] *κέντρον, ἀπὸ τοῦ στίζω*, proprie dici tur fuſtis acutæ cuſpidis, quo ruſtici boues ſuppungunt. Plaut. in Aſin. Vtinam nunc ſtimulus in manu mihi ſit. Per tranſlationem dicitur omne illud, a quo uexamur. [*Pena, tormento*,] Cic. 2. Tuſc. Non modo ſtimulos amoris, ſed etiam fulmina fortunæ contem namus. Hinc Stimulum carnis, & uitiorum dicimus. Pla. in Truc. Næ iſta ſtimulum longe habet, quæ uſque illinc cor pungit meū. Vir. 3. Geor. Cæci ſtimulos auertere amoris. Ouid. 2. Meta. Parce puer ſtimulis.

STIMVLATIO, onis, [*Stimolatione*,] *κέντρισμός*, ipſe ſtimulandi actus. Pl. l. 35. c. 2. Erat hęc ſtimulatio ſumma & ingēs. Stimulator, oris, *κέντωρ*, Ci. pro Domo: ſeditionis ſtimulator & cōcitator tu fuiſti. Stimulatrix, tricis, Pl. in Moſt. Vt enecem ſceleſtam ſtimulatricē.

Stimu-

Stimuleus, a, um, p.c.ut, Supplicium stimuleũ quod stimulis infligitur. Pla. in Milite. Nisi tibi supplicium stimuleum dederur, Dedecoris pleniorem herum faciam tuũ. Stimulatus, a, um, participiũ: ut Rabie furenti stimulatus animus. Catul. epig. 58. Ou. 1. de Arte, iurgia præcipue uino stimulata cauato.

STINGO, siue Stinguo, is, xi, ctum, [*Estinguere*,] σβέννυμι, eiusdem significationis est cum Extinguo. Ci. in Prognost. Stinguntur radij cæca caligine tecti. Lucr. li. 2. Euanescere paulatim, stinguique colorem. Distinguo, Extinguo, Interstinguo, Instinguo, & Restinguo, suis locis.

STIPATIO, onis, ipse stipandi actus. Cic. pro Sylla: stipatio, greges hominum perditorum. Pli. li. 10. c. 22. stipatione naturali.

STIPATORES, qui in nauibus onera componunt, ἐμπακταί. Item satellites, quos principes corporis custodiæ causa sibi adhibẽt, δορυφόροι, a stipe quam accipiebant: uel quòd reges stipent, & undique circundent, ac claudant, pene constringentes, instar apum circa ipsarum regem: aut quòd ipsi ferro stipati sint. Cice. lib. 2. Offic. Præmittebat de stipatoribus suis, qui scrutarentur arculas muliebres. Hos antiqui a Latere Latrones uocabant. Horat. 1. Serm. Sat. 3. Neque te quisquam stipator ineptum Præter Crispinum sectabitur.

STIPENDIALIS, le, [*Tributario*,] ὑποτελής, idem quod stipendiarius: unde Fœdus stipendiale, apud Sidonium Apollinarem.

STIPENDIARIVS, a, um, [*Tributario*,] ὑποτελής, tributarius, qui soluendo stipendio obnoxius est: ut, Ciuitates stipendiariæ, quibus certum singulos in annos imperatum erat tributum. Cæs. Com. 7. Reliquas ciuitates stipendiarias haberent. Stipendiarij substãtiue, stipendiariæ ciuitatis incolæ. Ci. 1. Ver. Socij, stipendiarijq; populi Romani afflicti, miseri.

STIPENDIOR, aris, [*Fare stipendio*,] μισθοφορέω, stipendia facio, uel mereo. Pli. li. 6.

STIPENDIVM, dij, [*Paga, stipendio*,] ἀποφορά, æs, militare, seu præmiũ quod militibus datur. ex stipe, & pendo, quòd ante nummum signatum quæstores stipem militibus appendere solebant, non annumerare. Stips autem dicebatur ab antiquis a stipando, quòd eo tempore, quo pop. Rom. ære graui utebatur, in cellulis æs solebat stipari. nam etiam exiguæ æris grauis summæ maiorem faciebant cumulum, quam ut crumenis uel loculis possent includi. Paulo aliter Vlpia. de uerbo. signi. l. ager. Stipendium (inquit) a stipe appellatum est, quod per stipes, id est, modica æra colligatur. Emeritis stipendijs, & Confectis stipendijs in eadem dicuntur significatione. dicebãtur enim Stipendia confecta uel emerita, cum elapso tẽpore iustæ militiæ, milites iureiurando soluebantur, Ci. pro lege Manilia: partem militum, qui iam stipendijs confectis erant, dimisit. Emerita stipendia ambitionis. Ci. de Senect. At illa quanti sunt, animum, tanquam emeritis stipendijs libidinis, ambitionis, cupiditatum omnium, secum esse? Explere stipendia. Tacic. lib. 3. quanquã ipse plures per prouincias quadraginta stipendia expleuisset. Facere stipendia pedibus. Liui. Sed qui tum stipendia pedibus propter paupertatem fecisset. Stipendium etiam dicitur tributi genus, quod quis tenetur soluere principi, aut reipublicę. Liu. li. 2. Pauperes satis stipendij pendere, si liberos educent.

STIPES, huius stipis, [*Tronco*,] κορμός, truncus, aut ualidus fustis humi defixus. Cæs. 1. Bel. Ciui. Fossas transuersas uijs perducit, atque ibi sudes, stipitesque præacutos defigit. Ouid. 4 Fast. Querno relegãt in stipite funẽ. Per trãslationem accipitur, pro stulto, insulso, ac fatuo. [*Se occo, pezzo*,] Ter. in Heau. Caudex, stipes, asinus, plumbeus. Cic. in Pis. Tanquam truncus, atque stipes si stetisset modo posses sustinere titulum consulatus.

STIPO, as, [*Riempire le fissure*,] ἐπάγω, πυκνόω, rimas obturo, condenso, in unum cogo, claudendo coarcto. ἀπὸ τοῦ στύφειν, condensare, unde & Stipare, siue Stupare, quidam scribendum existimant. Aut certe a stupa, hoc est, lini purgamento, quod in stipandis nauium rimis solet adhiberi. Col. lib. 7. cap 8. Stipatur per plura tabulata. Virg. de Apibus: At cum liquentia mella Stipant. Idem 3. Aeneid. Stipatque carinis Ingens Argentum. Stipari item. [*Circundare*,] dicuntur principes, qui custodiæ causa satellitio cinguntur: item qui amicorum, clientum, comitumve turba sepiuntur. Liui. li. 5. Stipatus agmine armatorum, in forum irrumpit. Ci. ad Atti. lib. 1. Cum ad forum, stipati gregibus amicorum, descendimus. Vir. 1. Aen. Magna iuuenum stipante caterua. Stipatus, stipata, stipatum, Virg. lib. 11. Aeneid. Nanque omnis eum stipata tegebat Turba ducum.

STIPS, stipis, & Stipis, huius stipis fœm. ge. [*Paga, mercede*,] pecunię genus, quod per capita colligi solet, quod ἀγυρμὸς, dicitur a Græcis. Cice. 2. de Leg. ex XII. Tab. præter Idææ Matris famulos, ne quis stipem cogito. Et rursum: Stipem sustulimus, nisi eam, quam ad paucos dies propriam Idææ Matris excepimus. implet enim superstitione animos, & exhaurit domos. Pecunia quoque, quam uel in ærarium reponebant, uel dijs offerebant, uel mendicis porrigebant, ad sustẽtationem uitę, Stips dicebatur, a stipendo, quod in cella stipabatur: id est, componebatur. Plin. episto. 161. Gurges purus & ultreus, ut numerare iactas stipes & relucentes calculos possis. Stipem magnam confert hæc res, id est, fructum. Colum. li. 13. c. 1. Conferre stipem. Vlpia. de Coll. illic. Sed tenuioribus permittitur stipem menstruam conferre. Spargere stipem. Pli. li. 33. ca. 10. Populus Rom. stipem spargere cœpit Sp. Postumio, Q. Martio coss.

STIPTICVS, adiectiuum, siue potius Stypticus, στυπτικός, quod uim habet stipandi, hoc est, densandi: ἀπὸ τοῦ στύφειν, densare. Pli. l. 11. cap. 23. Quæ ex his phœniceum colorem habet, ulcerum habet stypticam uim.

STIPVLA, æ, [*Stopia, stoppola*,] καλάμη, a stipa, siue stupa deducitur, siue quòd stupæ instar uratur, siue quod ea quoque stipari tectorũ rimæ consueuerunt. Est autem stipula, calamus frumenti, puta tritici, hordei, & similium, quòd scilicet continet spicam, cuius internodia Genicula dicuntur & aliquando Genua: a similitudine genuum animalis. Oui. 4. Fast. Moxque per ardentes stipulæ crepitãtis aceruos Traijcias celeri strenua membra pede. Virg. 1. Georg. Culmumque leuem, stipulasq; uolãtes. Stipula etiam dicitur, quę remanet in campo, demesso frumento. Vir. 1. Geo. Sæpe etiam sterilet incendere profuit agros, Atque leuem stipulam crepitantibus urere flammis. Spicæ præterea, quæ post messorum terga a tenuioribus legi solent, Stipulæ appellantur. Terẽ. in Adel. Meridie ipso faciam, ut stipulam colligat.

STIPVLATVS, us, ὁμολογία, stipulatio. Plinius: Iouis, deorum summi, stipulatu.

STIPVLOR, aris, secunda syll. corr. συγγράφω, est certa & solennia quędam uerba concipere, quibus is, qui interrogatur aliquid se daturum, facturum ue promittit. & quamuis proprie de ijs interrogationibus dicatur, in quibus de pecunia agitur, eo quòd a stipe dictum putetur: transfertur tamen ad omnes rogationes, quę de quauis re interponũtur. Ci. 2. de Leg. Si is, cui legatum est, stipulatus est id ipsum, quod legatum est, ut ea pecunia ex stipulatione debeatur. Col. in Præfat. lib. 10. Fœnoris tui Siluine, quod stipulãti spoponderam tibi, reliquam pensiunculam percipe. Hæc autem duo Stipulator, & Promissor opponuntur. quod docet Iureconsul. tit. de Verb. obl. Stipulatio (inquit Pomponius) est uerborum conceptio, quibus is, qui interrogatur, daturũ facturumve se id, quod interrogatus est, respondet, συγγραφή, Ci. ad Att. lib. 16. Etsi nondum stipulationes legeram. Seneca de Benefi. li. 3. cap. 16. Vtinam nulla stipulatio emptorem uenditori obligaret. Est autem Stipulor (secundum Priscianum) uerbum commune, quod tã in actiua, quàm passiua significatione ablatiuo iungitur. Dicimus n. Stipulor abs te, [*Pregare*,] pro rogo te, peto abs te, & Stipulor abs te, pro rogor abs te. Iuu. Quãtũ uis, stipulare, & potius accipe, quod do. Quo in loco est actiuę significationis. Suet. uero passiue protulit: Prętorum lectoria, quæ uetat minorem annis uigintiquinque stipulari: id est, interrogari. Plau. quoque passiue dixit: Nisi dolo malo instipulatus sis. Idẽ Cur. Ibidem erunt scorta exoleta, quinque stipulari solent. Hinc Astipulo, consentio. [*Consentire*,] Ci. 1. Aca. Falsum esse Stoici dicunt, & eorum astipulator Antiochus. & in Orat. pro Quintio. Testes nostri cum astipulatore tuo comparabuntur. Instipulor. Plaut. in Pseud. Minæ uiginti, quas abs te est instipulatus etiam Pseudolus. Restipulor, suo loco.

STIPVLATIVNCVLA, æ, diminutiuum a Stipulatio. Cic. 1. de Orat. Cum in circulo decipiare aduersarij stipulatiuncula.

STIRIA, [*Acqua agghiacciata, che sta pendente*,] σταλαγμός, proprie est aqua frigore concreta, pendens, guttatimq; stillans Vir. 3. Ge. Stiriaq; impexis induruit horrida barbis. Mart. l. 7. Turpis ab inuiso pendebas stiria naso. Plin. Destillantes hyberno gelu stirias.

STIRPITVS, p.c. ἐκ ῥιζῶν, aduerbium, idem quod funditus, seu radicitus. Ci. 4. Tusc. Hunc errorem, quasi radicem omnium malorum, stirpitus philosophia se extracturam pollicetur.

STIRPS, huius stirpis, [*Progenie, stirpe*,] γενεά, modo fœm. gene. est, idem significans quod origo, progenies, soboles. Vir. 7. Aeneid. Heu stirpem inuisam. Oui. 2. Metam. Semifer interea diuinæ stirpis alumno Lætus erat. Modo masculini gene. & significat imam firmissimamque arboris partem, quam & Truncum appellamus. [*Tronco*,] Virg. lib. 12. Cum semel in siluis imo de stirpe recisum. In qua significatione inuenitur etiam fœmininum, Hor. Stirpesq; raptas, & pecus, & domos. Stirps quęstionis origo, fundamentum, [*Origine*,] per translationem. Cic. 4. de Fin. Differo etiam partem quæ quasi stirps est quæstionis.

STIRPESCO, is, ere, in stirpem conuerti. Pli. li. 9. c. 8.

STIVA, stiuæ, ἐχέτλη, aratri manica, quæ tenetur manibus, cum aratur. Vir. 1. Ge. Stiuaq; quæ currus a tergo torqueat imos. Ouid. 8. Met. Aut pastor baculo, stiuæve innixus arator. Dicta stiua a stando, quia super eam regula stat, & est quasi temo inter boues.

STLATA, genus nauigij (inquit Festus) latum magis, quàm altum: a latitudine sic appellatum. sed ea consuetudine qua Stlocum pro locum, Stlitem pro litem dicebant antiqui, qui dictionibus ab l, incipienti-

incipientibus, st litteras præponere solebant. A Sclata Sclatarius dicitur, qui Sclata uehit. sicut a Scapha Scapharius. Sclatarius, a, um, dicitur, quod mari portatum est, quasi Sclata aduectum. Iuue. Sat. 7. Spondet enim Tyrio stlataria purpura filo.

STLEMBVS, [*Tardo*,] grauis & tardus. Lucilius: Atq; equum pedibus Stlembum. Festus.

STLITTEBVS iudicandis dicebant ueteres, pro litibus iudicandis, Festus.

STO, as, are [*Stare*,] eiusq; deriuata, uide Stare.

STOICI, [*Stoici*,] στωϊκοὶ, philosophi appellati sunt, a στοὰ, quod significat porticum, quò conuenire ad disserendum solebant. erat enim porticus Athenis dicta Pœcile, ex uarietate picturæ, (Græci enim ποικίλον, uarium dicunt) in qua Zenon, primus eius sectæ auctor, philosophiā profitebatur, unde & secta Stoica, & philosophi Stoici nuncupati sunt, qui antea Zenonij dicebantur, a Zenone ductore. Hanc porticum pinxit Polygnotus gratuito.

STOICVS, ca, cum. Ci. Tus. a laqueis stoicorum recedamus.

STOLA, stolæ, [*Stola*,] Græcorum uocabulum est, quo illi quodlibet uestis genus significāt, ἀπὸ τοῦ στέλλεσθαι, ab inducendo. unde Plutarchus scribit, ab Alexādro cuidam esse permissum, ut stola Persica uteretur. hoc est, cultu Persico. Idem in Dione Dionysium maiorem ait eo diffidentiæ processisse, ut ne fratrem quidem aut filiū in cubiculum admitteret, nisi prius illi suam stolam posuissent, & aliam sumpsissent. Apud Latinos tamen ad honestæ tantum matronæ uestem hoc nomē translatum est, quæ usque ad imos pedes demissa erat, & cuius extremā partem ambibat instita assuta, quę erat fasciola quædā siue limbus. Vlp. l. Vestis. ff. de aur. & arg. leg. Muliebria sunt (inquit) quæ matrisfamilias causa parata sunt, quibus uir non facile uti potest sine uituperatione, ueluti stolæ, pallia, tunicæ, &c. Ci. 2. Phil. Sumpsisti uirilē togā, quā statim muliebrem stolam reddidisti. Oui. 2. Trist. Ecquid ab hac omnes rigida summouimus arte: Quas stola contingi sumptaq; uitta uetat? Valer. Max. l. 2. Vt inuiolata manus alienę tactu relinqueretur. Hinc Stola nonnunquam pro ipsa matrona, siue honesta muliere figurate accipitur. [*Matrona*,] Papinius in Siluis: Hinc eques, hinc iuuenum cœtu stola mista laborat. Stola etiā accipitur pro ueste sacerdotali, apud Apul. li. ult. Met. Processi duodecim sacratus stolis.

STOLATVS, a, um, στολιδωτὸς, stola ornatus. uerum quoniam (ut iam docuimus) stola honestarum tantummodo matronarū uestis erat, factū est, ut stolatum accipiamus pro matronali & honesto. unde Stolatam mulierem pro locuplete & primaria dicimus, [*Gentildonna*,] ut contra Togatam, pro plebeia, & minoris dignitatis; ut non obscure innuit Hor. li. 1. Serm. Sat. 2. Stolatus pudor. hoc est, matronalis uerecundia. Mar. l. 1. Quis Floralia uestit, & stolatum Permittit meretricibus pudorem?

STOLIDE, [*Pazzamente*,] Liu. 5. Bell. Pun. Id non promissum magis stolide, quàm stolide creditum.

STOLIDVS, da, dum, [*Pazzo, goffo*,] ἠλίθιος, excors, stupidus, stultus. Ter. in Heaut. Stolidus est, Plau. Epid. Ego illic me assimulabam quasi stolidum. Liui. 4. Bel. Maced. Aimaros paulisper continuit, ut stolidam fiduciam hosti augeret. Ouid. 11. Metam. Rursus erant domino stolidæ præcordia mentis. Pla. in Mil. Nullum est hoc stolidius saxum.

STOLO, stolonis, ἀχρεῖον, inutilis, & quasi stolida fruticatio, ex arborum radicibus. Pli. li. 17. cap. 1. Fuerunt ab arboribus cognomina antiquis, ut Stolonum Liciniæ genti. Var. libr. 1. de re rustic. cap. 2. Stolonis illa lex, quæ uetat plus quingenta iugera habere ciuem Romanum, & qui propter diligentiam culturæ Stolonum confirmauit cognomen, quòd nullus in eius fundo reperiri poterat stolo.

STOMACHICVS, στομαχικὸς, proprie is dicitur, teste Aegineta, cuius stomachus, siue uentriculus cibum assumptum non retinet. Pli. li. 25. c. 5. scribit helleborum mederi stomachicis.

STOMACHOR, macharis, [*Sdegnarsi*,] διαῤῥήγνυσθαι, ἀγανακτεῖν, indignari, ac turbari. Cice. Cat. Si stomachabere, & moleste feres, plura dicimus. Ter. in Eun. Adueniens mecum stomachabar. Cicer. 4. Tuscu. An uero uir fortis nisi stomachari cœperit, non potest fortis esse? Stomacans, tis, participium. Cice. de Clar. Orato. Videre quempiam irascentem & stomachantem. Hinc Substomachor, de quo suo loco.

STOMACHOSVS, chosa, chosum, [*Crucciosa, colerico, fastidioso*,] ὀργίλος, iracundus, qui facile indignatur, ac cuncta fastidit. Cic. 2. de Ora. Me ualde illa mouent stomachosa, & quasi submorosa ridicula. Litteræ stomachosæ, que indignationem iracundiamque scriptoris præ se ferunt. Cice. ad Appium: Stomachosiores meas litteras, quas dicas, non intelligo.

STOMACHVS, chi, [*Stomacho*,] στόμαχος, fistula, per quam cibus descendit. Pli. li. 11. c. 37. Summum gulæ Fauces uocantur, postremū stomachus. Cic. 2. de Nat. Deo. Linguam ad radices eius hærens stomachus excipit. Cels. li. 4. ca. 1. Duo itinera incipiunt. alterū asperam arteriam nominant: alterum Stomachum. Arteria exterior ad pulmonem, Stomachus interior ad uentriculum fertur. illa spiritum, hic cibum recipit. Et paulo post: Stomachos uero, qui intestinorum principium est, neruosus, septus, a septimæ spinæ uertebra incipit, ac circa præcordia cum uentriculo cōmittitur. Ventriculus autem dicitur, qui receptaculum cibi est. Hactenus Celsus. Improprie tamē Stomachus accipitur pro uentriculo, qui cibum concoquit. Iuu. Sat. 5. Si stomachus domini feruet uinoq; ciboq;. Cels. lib. 1. c. 2. Secunda mensa bono stomacho nihil nocet, imbecillo coacescit. Hor. 2. Serm. Sat. 2. Ieiunus stomachus raro uulgaria temnit. Et paulo post: Latrantem Stomachum bene leuit cum sale panis. Dictus stomachus, ἀπὸ τοῦ στόματος, καὶ χέω, quod cibū inferiore orificio ad intestina transfundat. Stomachi resolutio. Cels. l. 4. cap. 5. Vulgatissimum uero, pessimumq; stomachi uitiū est resolutio, id est, cum cibi non tenax est, soletq; desinere ali corpus, ac sic tabe consumi. Pli. li. 9. c. 48. Vomitum, dissolutionemq; stomachi protinus creat. Interdum stomachus ponitur pro indignatione siue iracundia. Ci. 4. Tusc. Tractata definitione fortitudinis, intelligens eam stomacho non egere. Cic. Q. Fr. l. 6. Superiori epistolæ quid respondeam, nihil est, quæ plena stomachi, & querelarum est. Stomachus, pro animo, [*Animo*,] quia quemadmodū stomachus facile eo cibo mouetur, a quo natura abhorret: sic animus eas res maxime auersatur, quas suæ naturæ cōtrarias esse sentit. Ci. ad Cœl. li. 2. Nosti non modo stomachi mei, sed etiam oculorū in hominum insolentium indignitate fastidium, Hoc est, Nosti animum meum præ fastidio id facere nō posse. Interdum in bonam partem capitur pro facilitate. Pli. in Prolo. Argumētum huius stomachi mei habebis.

STOMATICVS, στοματικὸς, oris uitio laborans, cui os est exulceratum. Pli. lib. 24. cap. 14. Huius flos cum melle epiphoris illinitur, & ignibus sacris, stomaticisque ex aqua bibendus datus. Stomatica item dicuntur quæ oris ulceribus medentur. Plin. lib. 22. ca. 9. Stomatica tamen Cels. libr. 5. cap. 18. interpretatur, quæ aperiendi uim habent.

STOREA, reæ, [*Stora, stuoia*,] στορία, teges uilior, ex iuncis, aut stramentis, quæ humi sternitur. Pli. l. 15. c. 16. Dicta Storea, ἀπὸ τοῦ στορέννυσθαι, sternere.

STRABO, onis, [*Chi guarda in trauerso, guercio*,] στραβὼν, qui oculos habet distortos. Cicer. 1. de Natur. Deo. Ecquos insigni nota strabones, aut pætos esse arbitramur? Plin. lib. 11. ca. 37. Vni animalium homini oculi deprauantur, unde cognomina Strabonum & Pætorum. Est etiam Strabo insignis Geographi nomen, qui temporibus Augusti, & Tiberij claruit. scripsit commentarios geographicos, qui etiam hodie omnium manibus teruntur.

STRAGES, stragis, [*Strage, uccisione*,] ὄλεθρος φόνος, clades, occisio, uel (ut Valla interpretatur) cadauerum interfectorum multitudo. Ci. ad Att. lib. 1. Quas ego pugnas, & quantas strages edidi. Liu. li. 8. Per arma, per uiros late stragem dedere. Vir. 9. Aen. Quas ibi tum ferro strages, quæ funera Turnus ediderit.

STRAGVLVM, li, uel Stragula, læ, ἐπίβλημα, στρῶμα, genus uestis, inquit Asconius. Varr. lib. 4. de Ling. Lat. Quicquid insternebant, a sternendo Stragulum appellabant. Vlpia. accipit pro ueste exteriore, quæ reliquis inijcitur, quale est Græcorum pallium. In stragulis item dormiebāt, unde prouerbio monemur, ut stragula semper cōuoluta habeamus: hoc est, ut pudoris uerecundiæq; limites non transgrediamur. Item quæ equis inijciuntur. Stragulas item uestes, siue Stragula pro auleis, siue peripetasmatibus accipiebāt ueteres, quòd ijs & triclinia, nonnunquam etiam lecti insternebātur. Tibul. li. eleg. 1. Nec stragula picta soporem. Cic. 4. Ver. Dico te maximum pondus auri, argenti, plurimam uestem Melitēsem, plurimam stragulam, &c.

STRAMEN, inis, [*Strame, letto di paglia, saccone*,] κάρφη, siue Stramentū, culmi frumentacei, inde dicti quòd pecori substernantur. Var. de re rusti. li. 1. c. 50. Tertio modo metitur, ut Stramentum medium subsecent. Col. li. 6. c. 3. Hybernæ stabulationi bonum præparanda sunt stramenta. Cæs. lib. 6. Bel. Gal. Casæ quę more gallico stramētis erant tectæ. Hora. 2. Ser. Sat. 3. Si & stramentis incubet.

STRAMENTICIVS, cia, cium, ex stramento, ut, Tectū stramenticium.

STRAMINEVS, a, um, [*Di strame*,] κάρφινος, ex stramine. Prop. l. Eleg. 17. Straminea posset dux habitare casa. Oui. 2. Amo. Eleg. 9. Stramineis esse non quoque densa casis.

STRANGVLO, as, [*Strangolare*,] ἄγχω, στραγγαλίζω, stringendo gulam neco. Pl. l. 7. Fabius in lactis haustu uno pilo strangulatus est. Cice. ad Pætum li. 9. Nos ridicule, si dicimus, ille patrem strangulauit, honorem non præfamur. Transfertur & ad alia: ut cum hominem cura strangulari dicimus. Iuuen. Sat. 10. Sed plures nimia congesta pecunia cura Strangulat. Strāgulare diuitias in arca, est conclusas seruare, nec quicquam inde aut ad suū, aut ad amicorū usum depromere. Stat. 2. Sil. Non tibi sepositas infelix strangulat arca Diuitias. Strangulare segetes dicitur nimia terræ lætitia. Quint. li. 8. in Proœ. Et uelut læto gramine sata strangulant.

STRANGVLATVS, huius strāgulatus, [*Strangolamento*,] στραγγάλωσις, stran-

strangulatio: unde, Strangulatus uuluæ, pro compressione & angustia uteri. Plin. li. 20. c. 18.

Strangvria, æ, στραγγουρία, urinæ stillicidium, cum urina per interualla, & guttatim defluit. Vnde definitione Galeno assignatæ στραγγουρίας, esse aiunt κατὰ στράγγας τοῦ οὔρου ἔκκρισιν, hoc est, urinæ per guttas excretionem. Dysuria autem dicitur, cum ægre it lotium, ut Cato loquitur: uel, ut Celsus cum difficulter urina redditur, nec sine dolore excernitur. Ci. 5. Tuscu. Quamuis idem forticulum se in stranguria sua præbeat. Plin. lib. 20. c. 5. Ad stranguriam dat radicis uncias quatuor.

Stratiotes, millefolium, frutex exiguus palmi altitudinis, foliis auicularum pennas imitantibus, breui admodum, dissectoque foliorum exortu. Latini & Militarem herbam appellant, quod uulnera omnia ferro facta intra dies quinque sanare dicatur ex oleo imposita. Est & Stratiotes aquaticus, sine radice uiuens, aquis tantum supernatans, folia habens semperuiuo similia, sed maiora. Huius meminit & Pli. li. 24. c. 18.

Stratioticvs, [*Militare*,] militaris. Plaut. in Pseu. Stratioticum nuncium.

Straton, στράτων, ut scribit Suidas, Lampsacenus Philosophus fuit. Theophrasti familiaris, & successor, & præceptor Ptolemæi Philadelphi: qui ob insignem Naturalis philosophiæ cognitionem Physicus est cognominatus.

Strator, ἀναβολεύς, qui equum domini sella insternit, ipsumque in equum sustollit: Spartianus in Caracalla: Cum illum in equum strator suus leuaret. Vlpi. de Officio Proconsulis: Proconsul stratores suos habere non potest.

Stratvs, ta, tum, [*Disteso, buttato giu per terra*,] participium uerbi Sterno, στρωτός, prostratus, humi extensus. Virg. 7. eclo. Strata iacent passim sua quæque sub arbore poma. Cice. ad Attic. lib. 10. Qui nos sibi quondam ad pedes stratos ne subleuabat quidem. Stratum uero nomen, ponitur pro lecto [*Letto*,] Liui. 1. Bell. Pun. Ea neque molli strato, neque silentio accersita. Ouid. Strataque quæ membris intepuere. Virg. 3. Aeneid. Haud segnis strato surgit Palinurus. Strata item dicũtur, quæ & Stragula, hoc est, quælibet uestes, quæ homini aliisve animalibus insternuntur. unde Strata seu Instrata, generaliter dicuntur omnia, quæ equis mulisve insternũtur. & dicimus Equos stratos, instratosque, hoc est, stratis ornatos. Liui. li. 7. Strata detrahi iubet. Et de secundo Bell. Pun. Armatos instratisque equis signum expectare. Seneca ad Lucil. Stultus est, qui equum empturus, non ipsum inspicit, sed stratum eius & frænos.

Strebvla, lingua Vmbrorum appellabantur partes carnium sacrificatarum. Festus.

Strena, [*Bona mano*,] ξένιον, munus quod datur die festo, ominis boni gratia, qualia sunt quæ passim dantur quotannis circiter Kalen. Ianua. Dicta a numero quo significatur alterum, tertiumque uenturum similis commodi: ueluti trena, quæ præposita, s, littera dicitur Strena. ut in lite solebant antiqui, dicentes Stlitẽ. Hæc Festus. Contra Nonius. Strena, inquit, dicta est a strenuitate. Pomponius pictoribus, Asside, siqua uentura est alia strena strenæ. Sueton. in Calig. cap. 42. Edixit & strenas ineunte anno se recepturum.

Strenve, [*Diligentemente*,] diligenter. Cice. ad Quin. Frat. Domus ædificatur strenue.

Strenvitas, [*Solicitudine*,] ἀνδραγαθία. Ouid. 4. Metamor. Strenuitas antiqua manet. Hinc Strenuior, comparatiuum, pro magis strenuus: & superlatiuum Strenuissimus. Plau. in Epid. Strenuiori deterior si prædicet suas pugnas, de illius ore fiunt sordidæ. Plin. li. 18. ca. 5. milites strenuissimi. Cato in Præf. Ex agricolis milites strenuissimi gignuntur.

Strenvvs, a, um, [*Forte, ualoroso, gagliardo*,] δραστήριος, fortis, celer, uigilans, & ad res gerendas promptus. Salust. in Cati. Strenuus quisque aut occiderat in prælio, aut grauiter uulneratus discesserat. Ci. ad Att. l. 15. Noli me tam strenuum putare, ut ante Nonas recurram. Oui. 9. Met. Faciendis strenua iussis. Col. li. 8. Magister pecoris acer, durus, strenuus, laboris patientissimus.

Strepito, tas, κροταλίζω, frequentem strepitum edo. Virgil. lib. 1. Georg. Inter se foliis strepitant. Arma strepitantia, Tibul. lib. 2. Eleg. 6.

Strepitvs, us, [*Strepito, mormorio*,] ψόφος, lenior sonitus, murmur, susurrus: cuiusmodi pedibus ambulantium edi solet, aut uoce admurmurantium. Ci. 2. Verr. Non strepitu, sed maximo clamore suam populus Rom. significauit uoluntatem. Accipitur & pro fastu diuitum, & comitum pompa: ut apud Quint. Hic cum me toto fortunæ suæ strepitu circumstetisset.

Strepo, pis, pui, pitum, [*Far strepito, e romore*,] ψοφέω, pedibus, aut alio quoconque modo strepitum facio, susurro, murmuro. Pli. li. 11. de apibus: Cum aduesperascit, in alueo strepunt. Virg. Aenei. Strepit omnis murmure campus. Strepere aliquid, pro submurmurare. Liu. 2. ab Vrb. Hæc cum sub ipso uallo, portisque strepperent. Adstrepo, Constrepo, Circunstrepo, Instrepo, Obstrepo, & Perstrepo, suis locis.

Striae, arum, & Striatura, sunt quidam quasi canaliculi, & sulci, cuiusmodi in columnarum scapis quibusdam, item in herbarum quarundam caulibus uidemus æquali interuallo excauatos. Vitruuius li. 7. Columnarum striæ faciendæ sunt XXIIII. ita excauatæ ut norma in cauo striæ cum fuerit coniecta, circumacta anconibus striarum, dextra ac sinistra tangat acumen. Hinc Striatus, a, um, unde Striatas columnas dicimus, quæ strijs distinctæ sunt, & folia striata, & conchas striatas. Pli. lib. 21. Candor eius eximius, folijs foris striatis & ab angustis in latitudinẽ paulatim sese laxantibus, effigie calathi. Idem li. 37. c. 10. striata concharum modo. Apul. Frontem striatam uocat, contractam, & quasi sulcos facientẽ præ tristitia. Strio, as, are, strias facere. Vitr. lib. 4 Columnas autẽ striari uiginti strijs oportet. Striare etiam dicuntur boues, cum peracto, aut non peracto priore uersu, alius super alium innititur. hoc autem fieri, dum boues adhuc in priore uersu anhelant, non conuenit. Pli. li. 18. c. 19.

Strialigo, σολοικισμὸς, a uetustioribus Latinis dicebatur solœcismus, a tortuosæ orationis prauitate. Ab Asinio Capitone definitur, & impar & inconueniens compositura partium orationis. Vide Gell. li. 5. c. 20.

Stricte, [*Strettamente*,] στενῶς, arcte: a quo strictius. Ci. de Amic. Nec obseruare stricte, ne plus reddat, quam acceperit.

Strictim, [*Strettamente, breuemente*,] ἐπιτετμημένως, compressius, & breuiter, singula stringendo. Ci. pro Cluen. Cum ea, quæ copiosissime dici possunt, breuiter a me, strictimque dicuntur. Idem de Na. De. quibus de quæstionibus tu quidem strictim, nostri autem multa solent dicere. Pla. Cap. Verum strictim me attõsurum dicã esse, an per pectinem Nescio.

Strictivvs, a, um, quod stringitur: ut Strictiuæ oliuæ, quæ manu colliguntur, ad differentiam caducarum. Cato. c. 146. Oleæ caducæ modij quinquaginta, strictiuæ modij decem.

Stricturas, σπινθῆρας, teste Nonio dicuntur scintillæ, quæ de ferro candenti micant, cũ massa malleis tunditur: quod stricte emittuntur, id est, celeriter. Virg. li. 8. Striduntque cauernis Stricturæ chalybum.

Strictvs, a, um, [*Stretto*,] part. a uerbo Stringo: ut, Strictus gladius. Ci. 2. Phil. Cum tu illum in foro stricto gladio insecutus es. Liu. 1. ab Vrb. Stricto gladio transfigit puellam.

Strideo, des, dui, [*Far stridore, ò strepito*,] stridorem, aut strepitum edo. Plin. epist. 203. At cum strident funes, curuatur arbor, gubernacula gemunt. Quamuis etiam ad alia transferatur. Horat. 2. Serm. Satyr. 8. Stridere secreta diuersos aure susurros. Virgil. 1. Aeneid. Foribus cardo stridebat ahenis. Luca. lib. 6. Strident oculis ardentibus ignes. Stridens, tis. Virg. 6. Aene. Ac belua Lernæ Horrendum stridens. Idem. 3. Geor. Montesque per altos Contẽta ceruice trahunt stridentia plaustra. Legitur & Strido, dis. Virg. 8. Aen. Striduntque cauernis Stricturæ chalybum.

Stridor, oris, [*Strepito*,] strepitus, ingratus sonus, qualis in foriumcardinibus, & anguiũ sibilis, & in curuum rotis male iniunctis intelligitur. Vir. 1. Aen. Stridorque rudentum. Cic. 5. Tuscu. At uocem citharœdi non audiunt, ne stridorem quidem serræ tum cum acuitur. Vir. 7. Aene. Stridore ingenti liquidum trans æthera uectæ. Ouid. 8. Metam. Feruida cum rauco latos stridore per armos Spuma fluit.

Strigas, ordines rerum inter se continuare collocatarum, ut ait Festus, ita dictæ quod una sint constrictæ. Col. l. 2. ca. 1. Vtrunque siccatum coarctabimus in strigam. Altera lectio habet Striã. Itẽ longitudo maior latitudine dicitur Striga: a quo Strigatus ager qui per strigas crescit.

Strigilis, huius strigilis, [*Strigia, stregia*,] στλεγγὶς, ξύστρα, instrumentum proprie e ferro dentatum, quo equos, & id genus iumenta expolire solent equisones, e corpore sordes abradendo. Strigilib. item utebantur ueteres in balneis, ad radendas sordes corporis sudoremque tergendum, præcipue in frictionibus ante cibum. Fiebat autem hæc ex auro, argento, ferro, interdum etiam ex pumicibus. Pers. Saty. 5. I puer, & strigiles Crispini ad balnea defer. Indi etiam ex hebeno strigiles conficiebant, teste Strab. li. 15. Strigiles etiam sunt uelaria quibus athletæ post laborem stringuntur. Pli. de spongia: Præstat & strigilum uicem, linteorumque affectis corporibus. Alij Strigilem accipiunt pro quodam uasis genere. Plau. in Persa: Ampullam, strigilem, scaphium, soccos, pallium. Ci. li. 4. de Fin. Si ad illam uitam, quæ cum uirtute degatur, ampulla, aut strigilis accedat. Et hoc Hispani (ut inquit. Plin. lib. 33. c. 3.) Strigiles etiam uocabant auri paruulas massas. Item Strigil aluminis genus pumicosum & foraminosum, fistulis spongiæ simile, rotundumque natura. Cornel. Cels. Medicamentum in aurem per strigilem instillari iubet. Strigiles etiamnum sermone uernaculo pisciculi quidam dicuntur, quorum frequens fit captura, per hyemes. Hãc dictionem Pris. a stringo, uel a Græco στλεγγίς,

γλε, deduel existimat. Budæus: Strigiles in antiquis libris Vitruuij impressis bene legebatur, ubi nunc Striges legitur, & Strigiū lib. 4. cap 4. & li. 5. c. 7. Nam id uerbum apud Celsum legitur, lib. 6. cap. 7. Strigilis, inquit Nonius, certum est esse fœmini generis antiqui & neutro protulerunt.

STRIGILLO, las, uerbum est a stringendo deductum, eiusdem cum illo significationis. A quo Obstrigillo obsto, impedio. Varro. Dicebas amicis ut illis nunciaretur se obstrigillaturum, ne triūphus decerneretur.

STRIGIVM, uestis Hispanica. Pla. Iurat se strigium oppigneraſſe.

STRIGMENTVM, ti, ξύσμα, ῥύπος, & γλοιὸς, Hermolao, sordes quæ ex corporibus raduntur. Cels. 2. c. 6. Aluus uaria pestifera est, quæ strigmentum, sanguinem, bilem uiridem repræsentat. Vnde Strigmenta olei dicimus ceromata. [*Feccia,*] id est, sordes olei, quę ex uoctorum athletarum corporibus raduntur. Pli. li. 15. c. 4. Notum est octogenis sestertijs strigmenta olei uendidisse.

STRIGOSVS, a, um, [*Macilento,*] λαγαρός, macilentum, quasi strigosum: unde Iumenta strigosa dicta sunt, quorum corpora restricta sunt fame, aut alia uitij causa. Col. li. 6. c. 37. Et li. 7. ca. 6. Hic etiā male habitus dicitur. Gel. Equum strigosum, & male habitū. Strigosus orator, per translationem ieiunus, ineptus. Ci. de Cla. Ora. Lysias est genere toto strigosior. Id est tenuior.

STRINGO, gis, xi, ctum. [*Stringere,*] σφίγγω, arcto. Cic. Offi. Nullum uinculum ad stringendam fidem iureiurando maiores arctius esse uoluerunt. Pli. Apprehensamque manu stringit. Quandoque pro percutere ponitur. [*Percuotere,*] Vir. li. 10. Atque animum patriæ strinxit pietatis imago. Quandoq; decerpere, colligere. [*Raccogliere,*] Idem in Bucol. Hic ubi densas Agricolæ stringunt frondes. Quandoque pro rado, [*Radere,*] Idem li. 8. Ego sum, pleno quem flumine cernis Stringentem ripas. Quandoque pro uulnerare. [*Ferire,*] Idem in eodem. Hunc primum leuis hasta Themillæ Strinxerat. Quandoque pro attenuare, quod stringendo fieri solet: ut Stringere remos. Stringere ensem: est nudare. Idem lib. 11. Strictum rutat acer Lucagus ensem. Astringo, Cōstringo, Distringo, Districtingo, Obstringo, Perstringo, Præstringo, Restringo, & Substringo suis locis.

STRIX, gis, [*Strege,*] στρίγξ, auis quædam nocturna & importuna: a stridendo dicta, Lucan. li. 6. Quod trepidus bubo, quod strix nocturna queruntur. Pli. li. 11. c. 39. Fabulosum arbitror de strigibus ubera eas infantium labris immulgere. Esse in maledictis iam antiquis strigem conuenit, sed quæ sit auium constare non arbitror, Hæc Plin. Ouid. autem infantes sine nutricum custodia relictos a strigibus e cunis rapi tradit, sanguinemque omnem illis exsorberi. Sic enim habet. 6. Fast.

Sunt auidæ uolucres, non quæ Phineia mensis
  Guttura fraudabant, sed genus inde trahunt.
Grande caput, stantes oculi, rostra apta rapinæ,
  Canities pennis, unguibus hamus inest.
Nocte uolant pueros petunt nutricis egentes,
  Et uitiant cunis corpora rapta suis.
Est illis strigibus nomen, sed nominis huius
  Causa, quod horrenda stridere nocte solent.

Ab huius auis nocumento Striges appellamus mulieres, puellulos fascinantes suo contactu. Serenus. Præterea si forte premit strix atra puellos: Virosa immulgens exertis ubera labris. Striges, etiam dicuntur olera uilia, ut apud Plau. in Pseud. Non condimentis condiunt, sed strigibus. Stria frumenti genus apud Hippocratem.

STROBILVS, pen. cor. στρόβιλος, nux pinea, quæ & Conulus, & a forma conus appellatur, ut non uno in loco testatur Galenus. Ab huius similitudine & carduum satiuum Strobilum a Romanis fuisse appellatum, auctor est Dioscorides, uoce quidem Græca, sed tūc forte quotidiana, & in usum populi recepta. Quin & pinum ipsam Strobilon aliquando legimus appellari. Plinius quoque arborem quandam ex pinastrorum genere hoc nomine appellat. li. 16. cap. 10. Est & Strobilus, saltationis genus, apud Pollucem. Eodem etiam nomine ab Aristotele uocantur flatus ex inferiore loco sursum reuoluti.

STROBVS, bi, fœ. g. arbor odorifera, de qua Pli. in l. 12. c. 17.

STROMBVS, concha tortilis in mari, nomen habens a figura, Plin. lib. 32. cap. 11.

STROPHA, æ, [*Sottigliezza*] στροφὴ, impostura, ludificatio: a uerbo Græco στρέφω, uerto: unde & a nostris Versutia dicitur, Hieronymus contra Rufinum: Vis scire totas argutiarum tuarum strophas. Mar. li. 3. Nihil stropharum est.

STROPHADES, στροφάδες, sunt duæ insulæ in mari Ionio, ad occidētale latus Peloponnesi, quæ antea Plotæ dicebantur. Strophades dictæ a conuersione Calais & Zethæ, qui ad has usque insulas Harpyas persecuti, inde reuersi sunt. nam στροφὴ, inter cætera conuersionem significat. Virg. 3. Aen. Excipiunt Strophades: Graio sunt nomine dictæ Insulæ Ionio in magno.

STROPHIARIVS, arij, qui strophia facit. Pla. in Aul.

STROPHIVM, phii, στρόφιον, fascia pectoralis, quæ tumorē cohibet papillarum uirginalium. Turpilius: Inter tuniculam ac strophiū collocatam. Strophia etiam coronæ dicebantur, ab insigni, quod imponebatur capitibus sacerdotum. Pli. li. 21. c. 2. Tenuioribus utebantur antiqui coronis, strophia appellantes. Cic. de Arusp. resp. Publius Clodius a mitra, a muliebribus soleis, purpureisq; fasciolis, a strophio, a psalterio est factus repente popularis.

STRVCTILIS, & hoc structile, p. c. κατασκευαστὸν, quod structū est: ut, Structiles columnæ, quæ non sunt ex uno lapide, sed ex molis, quibus opponuntur Solidæ, quæ ex uno solidoque constant lapide. Sepes structiles, id est, manu factæ, quibus opponuntur uiuæ. Col. li. 11. c. 3.

STRVCTOR, oris, [*Edificatore, dispensatore, scalco,*] κατασκευαστὴς, τέκτων, faber, qui aliquid struit. Ci. ad Q. Fr. l. 2. Res agebatur multis structoribus. Structores annonæ. Cic. Att. lib. 14. structores nostri ad frumentum profecti. Structores item dicuntur, qui instruendæ mensæ, ciborumque apponendorum curam habent. Item ij, qui decoro manuum gestu cibos discerpunt. Mart. lib. 10. Et quæ non egeant ferro structoris Ofellæ.

STRVCTVRA, [*Edificio, ordmanza, compositione,*] κατασκευὴ, ędificium, siue compositio, & ordinatio. & Colum. lib. 1. ad structuram cum primum statim fundamenta iaciuntur, Lucan. lib. 6. Prima quidem surgens operum structura fefellit Pompeium. Cice. de opt. gen. Orator. Verborum structura quædam duas res efficiens, numerum, & lenitatem. Ouid. 4. Fastor. Et structura mei carminis esse potest.

STRVES, is, [*Catasta,*] ὄγκος, a Struo, proprie lignorum congeries est. Liui. 1. Bel. Pun. Struem ingentem lignorum faciunt. Strues item dicebatur genus libi, quod addebatur in sacris. Oui. l. 1. Fast. Hæc adolet flammis cum strue farra suis.

STRVFERCTARII, dicebantur, qui fertum, aut ut Sipontinus legit, fartum libi genus, cum strue altero libi genere ad sacra ferebant. Festus.

STRVFERTARIOS, dicebant, inquit Festus, qui quædam sacrificia ad arbores fulguritas faciebant, a ferto scilicet quodam sacrificii genere.

STRVICES, κατασκευαὶ, inquit Festus, ab antiquis dicebantur omnium rerum extructiones. Plau. in Men. Tantas struices concinnat patinarias.

STRVMA, æ, [*Scrofola*] χοιράδες, χοιράς, tumor, ceruicem præcipue infestans, qui a scrophis, quæ id morbi patiuntur, Scrophula dicitur, cum scilicet circa guttur glandulæ quædam ex pure, & sanguine plenæ oriuntur: quamuis & in aliis interdum corporis partibus gignātur, ut puta in alis, & inguinibus, & lateribus. Vide Celsum lib. 5. c. 28. Hinc strumosus, mosa, mosum, qui hoc uitio laborat. Iuue. Sat. 10. Strumosum, atq; utero pariter gibboq; tumētem. Pli. li. 11. c. 37. Quædam tubera spongiosa per corpus aliquando inspersa Scrophulæ dicuntur, quæ etiam sub strumæ appellatione continentur, ut rectius Strumulæ, quasi paruæ Strumæ, quam Scrophulæ nominentur. Struma ciuitatis. Cic. pro Sext. Hi medentur resp. qui exsecant pestem aliquam strumam ciuitatis.

STRVO, struis, struxi, structum, [*Ordinare, apparecchiare, accommodare, edificare*] κατασκευάζω, extruo, ædifico, ordino, seu ordinate apto. Cæs. 8. Bell. Gall. E regione uineas agere aduersus montem, & aggeres struere cœpit. Liui. li. 1. ab Vrb. Postquam structi utrinque stabant. Ouid. 1. Meta. Altaque congestos struxisse ad sidera montes. Struere aliquid est machinari, moliri, Ter. Heaut. Num me fefellit hosce id struere? Struere aciem, Struere dolos, uel insidias, est parare. Liu. 3. Bel. Pun. Cauendis, ac struendis inuicē insidijs: Astruo, Destruo, Extruo, Instruo, Obstruo, Præstruo, Substruo, & Superstruo suis locis.

STRVPI, inquit Festus, uocabātur in puluinaribus fasciculi de uerbenis facti, qui pro corona deorum capitibus imponebantur.

STRVTHIA, mala, quæ & Struthiomela unica uoce dicuntur, [*Pomi cotogni,*] στρουθόμηλα, ex genere sunt cotoneorum ceteris odoratiora, sed minora serotinique prouentus. Pli. l. 15. c. 11.

STVDEO, studes, studui, studitum, [*Studiare,*] σπουδάζω, studium adhibeo, do operam alicui rei. Teren. Eunuch. Quas matres studēt demissis humeris esse. Cice. 5. de Finib. Studet meus audire Cicero, quænam sit istius ueteris, quam commemoras, Academiæ de finibus bonorum, Peripateticorumque sententia. Iungitur hoc uerbū aliquando datiuo. Cæs. Com. Cupiditate regni adductos, nouis rebus studebat. Nonnunquā etiam cum ablatiuo mediante In. Gel. Siquis in ea re studebat. Interdum & cum accusatiuo, & tunc significat cupere & uelle. [*Desiderare, uolere,*] Ci. li. 5. Epist. Qui si nihil aliud studeat, nisi quod agit. Accipitur aliquādo Studere, pro amare, siue fauere. [*Amare, fauorire,*] cum datiuo. Ouid. lib. 9. Metam. Cui studeat, Deus omnis habet. Item eniti. Ci. lib. 1. Offi. studere in eodem genere laudis excellere. Lactan. lib. 3. duo eodem exemplo significata eius comprehendit. Qui sapientiæ studet, utique

nondum

nondum sapit, sed, ut sapere possit, studet. Studere cum genitiuo. [*Hauer cura,*] Cic. 3. de Nat. Deo. Parentem habere auarum, illepidum, in liberos difficilem, qui te nec amet, nec studeat tui. Construitur etiam cum accusatiuo cum præpositione In. Fabius l. 10. cap. 2. Poetæ & pictores in id solum student, ut describere tabulas mensuris ac lineis sciant. Ponitur etiam absolute, pro amare, siue fauere. Salustius: Neque studere, neque odisse, sed minime irasci debet.

STVDETVR, impersonale [*Si studia,*] Pli. l. 35. c. 12.

STVDIOSE, aduer. diligenter, [*Studiosamente, diligentemente,*] σπουδῇ, Ter. in Hea. Texentem telam studiose ipsam offendimus. Cic. de Sen. Xenophontis libros legite, quæso, studiose. Studiose, diligenterque aliquid curare, idem Attico.

STVDIOSVS, sa, sum, [*Diligente, sollecito,*] σπουδαῖος, modo assiduum ac perseuerantem significat. Ci. 4. Acad. Homo & acutus, ut Pœnus: & ualde studiosus, & diligens. Auctor ad Herennium: Ideoque bonis uiris, & studiosis amicus erat. Modo cupidum, & alicui rei deditum, quem Græci, σπουδαστὴν, appellant. [*Fautore,*] Cice. de Clar. Ora. Habet certos sui studiosos. Idem Cecin. Viri sunt optimi, & tui similium studiosi. Idem de Ami. Si qui ineunte ætate uenandi aut pilæ studiosi fuerunt. Accipitur etiam studiosus pro literarum cupido. [*Studioso,*] Ci. de Opt. gen. Orat. Suscepi laborem utilem studiosis. Pli. epi. 5. lib. 3. Itaque soleo ridere, cum me quidam studiosum uocant. Hinc fit Perstudiosus.

STVDIVM, studii, [*Studio,*] σπουδή, est uehemens applicatio animi ad aliquid peragendum, plus equidem quam diligentia: Nam studium cum animo iungitur: diligentia interdum operæ tantum est. Cic. de Inuent. l. 1. Studium est animi assidua & uehemens ad aliquam rem applicata, magna cum uoluptate, occupatio, ut philosophiæ, poeticæ. Plaut. in Asin. Meo de studio erant uestra omnia Vsque adhæ rebatis [*Cura, diligenza,*] Ter. in Hec. Viris esse aduersas, æque studium est. Cæs. 4. Bel. Gal. non omnes eadem alacritate ac studio, quo in pedestribus uti præliis consueuerunt. Accipitur quandoque pro exercitatione. [*Essercitio, impresa, negotio,*] Ter. in And. Quod plerique faciunt adolescentuli, Vt animum ad aliquod studium adiungāt. Quandoque pro amore, [*Amore,*] Salust. in Catil. C. Syllanum certe scio, quæ dixerit, studio reipublicæ dixisse. Quandoque pro uoluntate. [*Volontà,*] Virg. 2. Aen. Scinditur incertum studia in contraria uulgus. Studio habere aliquid. Teren. in Adel. Verum studio ne id sibi habeat, an laudi putat Fore, si perdiderit gnatum.

STVLTVS, stulta, stultum, [*Stolto, pazzo, goffo, grossolano, di poco ingegno,*] μωρὸς, imprudens, improuidens, incautus, ineptus. Cice. 4. Phil. Vt hominem stultum magis etiā infatuet. Leuius est enim stultum esse, quam fatuum: fatuus enim dicitur, qui omnino desipit. Afra. Ego stultum me existimo, fatuum esse non opinor. Insanus qui abiecta ratione, cum furore & impetu, omnia facit. Teren. in Eun. Hic homines prorsus ex stultis insanos facit. Cic. ad Curionem lib. 7. me non ratio solum consolatur, sed etiam dies, quæ stultis quoque mederi solet. Horat. 1. Ser. Saty. 5. Hic ego mē dacem stultissimus usque puellam Ad mediam noctem expecto. Ci. Pæto. lib. 9. Stultorum plena sunt omnia. Dies stulti, pro adolescentia. Tibul. lib. 1. Eleg. 4. Vidi iam iuuenem, premeret cum serior ætas, Mœrentem stultos prǽterijsse dies. Consilium stultum capere. Ci. 7. Ver.

STVLTITIA, æ, imprudentia, [*Pazzia,*] μωρία, Cice. 2. de Diuin. Non omnis error stultitia est. Idem 3. Tusc. Est proprium stultitiæ, aliorum uitia cernere, obliuisci suorum. Idem 3. de Orat. Malo indisertam prudentiam, quam stultitiam loquacem. Plin. lib. 11. cap. 52. Auricularum magnitudo loquacitatis, & stultitiæ nota est. Horat. 2. Serm. Sat. 3. Stultitia ne erret, nihilum distabit, an ira.

STVLTE, aduerbium, [*Stoltamente, pazzamente,*] ἀφρόνως, imprudenter. Plau. Mænech. Quæso ignoscas, si quid stulte dixi. Teren. in Hec. Factum a uobis stulte. Ci. 3. de Nat. Deo. Hæc & dicuntur & creduntur stultissime.

STVLTILOQVIVM, quij, μωρολογία, imprudens sermo, Plau. in Mil. Paratum est dupliciter ni reprimas tuum Stultiloquium.

STVLTILOQVENTIA, æ, Stultiloquium. Plau. in Trin. faxim occultiorem habeant stultiloquentiam.

STVPA, pæ, uel Styppa ut quibusdam placet, [*Stoppa,*] linum uile, quod linum cortici proximum est, ut inquit Plinius a Græco στυπεῖον, quod stuppam significat, uel a stipando, quod ea stipentur, hoc est, obturentur nauium rimæ. Liui. 5. Bel. Pun. Quadratum stupa circumligabant, linebantque pice. Vir. 5. Aene. Stupa uomens tardum fumum.

STVPARIVS, a, um, a stupa, Stuparius malleus quo lina tūduntur. Pli. lib. 19. cap. 1.

STVPEFACIO, is, [*Stupefare,*] stupentem reddo. Liui. 5. In Vrbe Priuatos deinde luctus stupefecit publicus pauor.

STVPEFIO, stupefis, [*Stupefarsi,*] passiuum. Seneca Thyeste: Fratris aspectu stupefactus hæsit. Vir. 3. Aen. Et ingenti motu stupefactus aquarum. Ci. de Ora. Homines stupefacti.

STVPEO, stupes, stupui, [*Stupirsi, esser stupido, marauigliarsi,* ἐκπλάττομαι,] significat quodam modo sensum rerum non habere. Terent. And. lassus, cura confectus stupet. Cicer. 7. Verr. Cum is etiam tum semisomnis stuperet. Oui. 5. Metam. Mater ad auditas stupit, ceu saxea, uoces. Pers. Sat. 3. Sed stupet hic uitio. Iungitur & cum accusatiuo, significatque cum stupore quodam admiror. [*Ammirare,*] Vir. lib. 2. Aen. Pars stupet innuptæ donum exitiale Mineruæ. Ci. 2. de Fin. Hæc cum loqueris, nos Varrones stupemus. Obstupeo, & Substupeo suis locis.

STVPENS, Partic. Pli. li. 14. c. 21. Vini natura ad frigus stupens.

STVPESCO, scis, [*Stupefarsi,*] stupefio. Cic. 3. de Ora. admiretur, stupescat.

STVPEVS, a, um, Virgil. lib. 7. Aeneid. stupea uincula collo intendunt. Idem 8. Aeneid. Stupea flamma manu, telisque uolatile ferrum spargitur. Ouid. 14. Met. Stupea prærupit phrygiæ retinacula classis.

STVPIDITAS, tatis, [*Stupefattione,*] ἀναισθησία, stupor. Cic. 2. Phil. In quo incredibilem stupiditatem hominis cognoscite.

STVPIDVS, a, um, [*Stupido, stupefatto, pazzo,*] quandoque pro stupefacto, ἀναίσθητος, ἔκπληκτος, ἀπόπληκτος, quādoque pro stulto accipitur, [*Stolto,*] Pla. in Epi. Quid stas stupida? quid taces? Ter. in Prol. Hec. Ita populus studio stupidus in funambulo animum occuparat. Ci. de Fato: Zopirus physiognomon stupidum esse Socratem dixit, & bardum. ad Her. lib. 4. Omnes stupidi timore obmutuerunt. Pla. Pœnulo: Stupida, sine animo asto.

STVPOR, oris, [*Stupore,*] ἔκστασις, est alienatio quædam sensuū, quod scilicet sensus constipentur. Cic. in Pis. Tarditatem ingenii, stuporem debilitatemque linguæ. Idem pro Domo: Eam animi duritiam: sicut corporis, quod cum uritur, non sentit stuporem potius, quam uirtutem putarem. Virg. 4. Georg. Oculos stupor urget inertes. Est & admirationis species, ex magnitudine miraculi proueniens.

STVPRATOR, oris. Quint. lib 7. Stuprator an decem millia dare debeat, quæ pœna huic crimini constituta est. Sene. Hipp. quem tumultu territus Liquit stuprator.

STVPRE, [*Sceleratamente,*] aduerb. αἰσχρῶς, antiquissimi dixerunt pro turpiter, ut in Nelei carmine apud Festum: Fœde, stupreque castigor.

STVPRO, as, [*Stuprare, uitiare, uiolare, suergognare, tor la uirginità, sforzare,*] μοιχεύω, uitio, stuprum infero. Plaut. in Aul. Is adolescentis illius est auunculus, qui illam stuprauit noctu. Ci. 2. de Fin. Stuprata per uim Lucretia a regia filio. Vatinius ad Ci. li. 5. qui tot matres familias stuprauit. Constupro suo loco.

STVPRVM, [*Stupro,*] μοιχεία, est coitus lege uetitus, siue fiat cum nupta, quod adulterium dicitur, siue cum puero, quod pœdicationē, uel præposteram libidinem uocamus, siue cum sanguine coniunctis, aut sacris uirginibus, quod Incestum dicimus, siue etiam cum aliqua quauis muliere soluta, siue libera sit, siue ancilla. Cice. in Tusc. Stupra dico, & corruptelas, & adulteria, incesta denique. Idē pro Mil. Clodius cum sorore germana nefarium stuprum fecit. Oui. 1. de Arte. Quid blanda uoce moraris Auctorem stupri Deidamia tui? Ci. pro Domo, Qui, non solū aspectu, sed etiam incesto, flagitio, & stupro polluit ceremonias. Aliquando stuprum ponitur pro turpitudine, ignominia seu dedecore. [*Vergogna, dishonore,*] Næuius apud Festum, Seque pi tira mauolunt ibidem, quam cum stupro redire ad suos populares.

STVRNVS, ni, [*Stornello,*] ψάρ, auis genus satis notum. Pli. li. 10. ca 84. Sturnorum generi proprium cateruatim uolare. Mar. lib. 9. Nunc sturnos inopes, fringillarumque querelas Audit.

STYGEVS, a, um, [*Di Stige,*] στύγιος, a Styx. Col. lib. 10. Stygium regem uidere trementem Tartara. Seneca in Hercule furente: Hic sæuus umbra territat Stygius Canis. Ouid. lib. 14. Met. stygios semel isse per amnes. Virgil. 4. Aeneid. Sacra Ioui stygio, quæ rite incœpta parani, Perficere est animus. Os stygium, uenenatum. Ouid. 3. Metam. Quique halitus exit Ore niger stygio, uiciatas inficit herbas.

STYLOBATAS, tæ, στυλοβάτης, lapis, & quædam ueluti basis, supposita columnæ, cui innititur scapus. Var. lib. 1. de re rust. cap. 13. habeat lacum, ubi aqua saliat, qui intra stylobatas cum uenit, sit semipiscina. Idem lib. 3. cap. 5. Subter columnarum stylobaten est lapis.

STYLVS, [*Stilo, stile,*] στῦλος, Græca uox est, columnam significans: unde epistylium, ἐπιστύλιον, capitellum, quod super columnæ scapum locatur. Accipitur item stylus pro graphio, quo in albo, idest inceratis tabulis antiquitus scribebatur, ut nunc in libellis ligneis, uel codicillis mercatores scribunt. Pli. li. 34. 14. stylo scribere institutum est. Stylus etiam dicitur structura orationis ac modus dicendi, Terent. in Prolog. And. Dissimili oratione sunt factæ, ac stylo. ubi Donatus: Oratio in sensu, stylus in uerbis, oratio ad res, stylus

stylus ad uerba. accipitur item Stylus pro ipsa scribendi exercitatione, & meditatione. Cic. 1. de Ora. Stylus optimus & præstantissimus dicendi effector ac magister. Stylus præterea dicitur, quicquid uel ligneum, uel ferreum, aut alterius materiæ acuminatum est ad columnę similitudinem. Col. lib. 11. c. ult. Ligneo stylo laxatis. Stylus prætera pro uellicatione ac reprehensione aliquando accipitur, quæ scriptis & inuectiuis libellis fieri solet. Plin. in Pręf. operis. Lucilius primus condidit styli nasum. Censorius stylus, apud Ci. pro Clu. Accipitur etiam Stylus pro radice recta, & oblonga ad styli, hoc est columnæ similitudinem. Col. li. 5. cap. 9. Omnis nux simplici stylo prorepit.

Stymma, στύμμα, est spissamentum, & domitura unguenti ex odoramentis constans. Pl. l. 13. c. 1. Ratio ungnenti faciendi duplex fuerat, & corpus. Ille olei generibus fere constat, hoc odorum, hæc stymmata uocāt, illa hedysmata. Dicta Stymmata, ἀπὸ τοῦ στύφειν, quod est, stringere, condensare.

Stymphalus, στυμφαλος, lacus in Arcadia, iuxta Stymphalum oppidū, ex quo Erasinus fluuius erūpit. Oui. li. 2. Fast. Testes Stymphalides undę. A Stymphalo lacu Stymphalides aues appellatæ sunt tantæ magnitudinis, ut Solis radios obumbrare dicerentur, omnem Arcadiam deuastantes, donec ab Hercule ænei crepitaculi sonitu pellerentur. Vir. de Herculis ærumnis.

Stymphalidas pepulit uolucres discrimine quinto.

A Stymphalo oppido, fit Stymphalius, a, um, στυμφάλιος, & Stymphalis, dis, Hieronymus contra Iouin. Aristoclides Orchomeni tyrannus adamauit uirginem Stymphalidem.

Stypticus, [Stitico,] στυπτικὸς, astrictiuus, hoc est dēsādi seu astringendi uim habens: ἀπὸ τοῦ στύφειν, astringere, seu densare. Pl. l. 14. c. 13. Inter medicamenta, quæ stiptica uocant.

Styrax, cis, masc. gen. [Storace,] στύραξ, arbor est cotoneæ malo similis, fructu maiore quam auellana, specie candidi pruni. hodie officinæ Storacem appellant. Plin. lib. 12. cap. 17. Ita Syria reuehunt Styracem.

Styx, stygis, [Stige,] στύξ, fons est ad Nonacrim Arcadiæ, e saxis profluens exitiosus omnibus animalibus, tamque frigidus, ut potus statim enecet, ferrumque ac æs erodat, solaque mulæ ungula possit contineri, cætera uasa frigoris uehementia statim dirumpens. hoc ueneno quidam Alexandrum ab Antipatro, putant peremptum. hinc poetæ occasionem arripuerunt, qui Stygem, paludem esse apud inferos dixerunt, apud superos tanta in ueneratione habitam, ut nefas ducerent quidam eorum, quæ per Stygem iurassent, non obseruare. si quis deorum uiolasset, centum annis a nectare abstinebat, & numinis maiestate erat priuatus. Vir. 6. Aen. Stygiamque paludem, Dij cuius iurare timent, & fallere numen. De hac Seruius sic scribit: Dicitur uictoria, Stygis filia, bellu Giganteo, Ioui fauisse: pro cuius remuneratione Iuppiter ei tribuit, ut iurantes dij per eius matrem non audeant fallere. Ratio autem hæc est, Styx mœrorem significat. unde ἀπὸ τοῦ στυγερῦ, id est, a tristitia Styx dicta est: dij autem læti sunt semper, unde & immortales. Ergo quia mœrorem non sentiunt, iurant per rem suæ naturæ cōtrariam, id est, tristitiam, quæ est æternitati contraria. ideo iusiurandum per execrationem habent. Hactenus Seruius. Cice. de Nat. qui fluere apud inferos dicuntur, Acheron, Cocytus, Styx, Phlegeton. Virg. 6. Aen. Si tanta cupido est, Bis Stygios innare lacus. Est & alia palus in Aegypto iuxta Memphim, quam ueteres Styga uocauere, ambiens Abaton insulam. A Styx deducitur Stygius, gia, giū, στύγιος, ut Iuppiter Stygius, pro Plutone, apud Vir. li. 4. Aen. Sacra Ioui Stygio. Stygius canis, Cerberus. Seneca, Hic Sæuus umbras territat Stygius canis.

S ANTE V

Svada, dæ, a Romanis dicta est quædam persuasionis dea, quam Græci uocant πειθὼ, Ci. de Cla. Ora. Πειθὼ, quam Græci uocant, cuius effector est orator, hanc Suadam appellauit Ennius, eius autem Cethegum medullam fuisse uult, ut, quam deam in Periclis labris scripsit Eupolis sessitauisse, huius hic medullam nostrum oratorem fuisse dixerit. Et paulo post. Cethegum illi hominem florem populi esse dixerunt Suadæque medullam. Idem de Sene. M. Cethegus quem recte Suadæ medullam dixit Ennius.

Svadela, æ, suasio. Pla. in Cist. Iam perducebam illam ad me mea suadela. Hor. 1. Epi. uidetur Suadelam accepisse pro dea persuasionis. At bene nummatum decorat Suadela, Venusque.

Svadeo, des, si, sum, [Suadere, essortare, indurre, persuadere,] πειθὼ, secundum naturam trisyllabum est, quod si inueniatur tetrasyllabum, solutio est dicenda, quam Græci Diæresim uocant. Est autem Suadere, accommodatis & suauibus uerbis aliquem in opinionem nostram inducere conari. Cice. Val. lib. 13. Hæc eo spectant, ut te horter, & suadeam. Suadere legem, est populum ad accipiendum legem adhortari. Cic. de sen. Cum legem Voconiam magna uoce, & bonis lateribus suasissem. Trāsfertur & ad res inanimatas, quæ tum suadere dicuntur, cum rei alicuius faciendę nobis prębent occasionem. Oui. li. 1. Amorum Ele. 6. Nox & amor, nimumque, nihil moderabile suadent. Virg. li. 2. Aen. Suadentque cadentia sidera somnos. Ouid. 2. Fast. Iamque ubi suadebit placidos nox humida somnos.

Svamet, uox composita ex ablatiuo Sua, cum syllabica adiectione Met. idem ualens, quod sua ipsius. Pli. lib. 10. c. 59. Anseres suamet ui colla sua abrumpunt.

Svarius, rii, [Porcaro,] συβώτης, qui sues pascit, qui & Subulcus. Suarius, suaria, suarium. Plin. li. 21. c. 3. Suarius cognominabatur propter similitudinem suarii cuiusdam negociatoris.

Svapte, & suopte, uoces compositæ ex ablatiuis Sua, & Suo, cum syllabica adiectione pte. idem significant, quod Suamet, & Suomet: ut Suapte sponte, αὐτομάτως, sua ipsius sponte. Suopte nutu, suo ipsius nutu. Ci. 1. Tus. Terrena & humida suopte nutu, & suo pondere ad pares angulos in terram feruntur.

Svasor, oris, [Essortatore,] εἰσηγητὴς, qui suadet. Ci. 3. Off. huius deditionis Posthumius ipse suasor & auctor fuit.

Svasus, sus, [Essortatione,] εἰσήγησις, actus ipse suadendi, adhortatio. Cice. in Orat. Tales suasiones, qualem Isocrates fecit Panegyricum.

Svasorius, a, um, [Essortatorio,] συμβουλευτικὸς, quod ad suadendum pertinet. Suasorium genus causæ, rhetoribus idem est, quod deliberatiuum, quo suademus uel dissuademus. Quin. lib. 8. in procemio. Suasoriis accedere tertiam partem ex coniectura.

Svasvs Color, φαιὸς, pullus. Legitur & Suasum, substantiuum neu. gen. Pla. in Truc. Tibi suaso infecisti pallulam.

Svasvm (inquit Festus) color appellatur, qui fit ex stillicidio fumoso in uestimento albo.

Svatim, [Da porco,] ὑϊκῶς, ad similitudinem suis, inquit Nonius Nigidius. Comment. grammat. Sunt etiam adsimulanter dicta hæc canatim, suatim, bouatim, quæ ab animalibus sumuntur.

Svavior, aris, & Sauior, [Basciare,] φιλέω, cum uolupate osculor. Cat. ad Veranium: Lucidum os, oculosque suauiabor. Cic. ad Att. l. 16. Atticam nostram cupio suauiari.

Svavis, & hoc suaue, [Soaue, dolce,] dulcis, iucundus, gustui, siue odoratui gratus: nam ad hos duos sensus proprie pertinet. Sapores enim & odores suaues dicimus, qui blanda quadam uolupate gustandi, odorandiue sensum afficiunt. Virgil. 4. Georg. Verum ipsæ foliis natos, & suauibus herbis Ore legunt. Per translationem tamen & aliis rebus accommodatur, ut idem fere sit, quod iucundum & amœnum. Cice. ad Cœlium lib. 2. Nam & honorificus in me consul fuit, & suauis amicus. Hor. 1. Serm. Saty. 10. At sermo lingua concinnus utraque Suauior. Cice. pro Corne. Balbo: Comes, benigni, faciles, suaues homines. A quo Suauitas, suauitatis, [Dolcezza, diletto,] pro dulcedine, & iucunditate. Plin. lib. 10. cap. 29. Vt non sit dubium hanc suauitatem præmonstratam efficaci auspicio. Idem Appio Pulchro lib. 3. Sic enim tibi persuade, carissimum te mihi esse, cum propter multas suauitates ingenij, officij, humanitatis tuæ. Suauitudo, suauitudinis, idem quod suauitatis [Soauità,] Auctor ad Herennium lib. 3. Quoniam igitur res eædem uoces firmitudini, & pronunciationis suauitudini prosunt. Plautus Stich. Age mulsa mea, suauitudo salsa. Horum contraria sunt, insuauis, id est, austerus, asper, iniucundus, inamœnus, & insuauitas, & insuauitudo, iniucunditas, inamœnitas, uolupati contraria. Suauiter aduerbium, idem quod iucunde, [Soauemente,] Cice. 4. Acad. Veruntamen uideo, quam suauiter uoluptas sensibus nostris blandiatur. Hor. 1. Serm. Sat. 6. Accurrit quidam notus mihi nomine tantum Arreptaque manu. Quid agis dulcissime rerum? Suauiter, ut nunc est, inquam. Idem 2. Serm. Saty. 8. Et leporum auulsos, ut multo suauius armos, Quam si cum lumbis quis edat. Suaue, pro Suauiter. Vir. 3. Aen. Et suaue rubens hyacinthus.

Svaviloqvens, omnis generis, [Chi parla soauemente,] ἡδυλόγος, qui suauiter loquitur. Ci. de Clar. Ora. Ex Ennio: Additur orator Cornelius suauiloquenti Ore Cethegus.

Svaviloqventia, tiæ, [Dolcezza del parlare,] ἡδυλογία, pro loquendi suauitate. Cice. de Clar. Orat. Et oratorem appellat & suauiloquentiam tribuit.

Svaviloqvvs, a, um, [Che parla soauemente,] ἡδυλόγος, idem quod Suauiloquens. Luc. lib. 1. Quod quoniam docui, nunc suauiloquis age paucis Versibus ostendam corpuscula materiai. Ex infinito summam rerum usque tenere.

Svavivm, suauij, quod & Suauium [Bascio,] dicitur per detractionem litteræ u, φίλημα, osculum, siue basium uolupatis, uel gaudij causa datum. Hor. Epod. 3. Manum puella suauio opponebat tuo. Ci. ad Att. li. 16. Atticæ: quoniam hilarula est, meis uerbis suauiū da. Meum suauium, amantium blandimentū est, quemadmodū Mea uolupas. Ter. Eun. Thais, meum suauium. Suauiolum, oli, dimin. Cat. Suauiolum dulci, dulcius ambrosia. Suauiatio, uerbale. Gel. l. 18. c. 2. Suauiationes puerorum & puellarum.

Svb, [Sotto,] ὑπὸ, cum ablatiuo, siue accusatiuo, præpositio idem significans, quod subter, qua iam in compositione utimur, quam

in

in appositione. Extra compositionem modu accusatiuo iungitur, modo ablatiuo: pro ratione motus siue quietis significatæ per uerbum, cui adhæret. Cice. Top. Quod sub ea causa subiectum est. Virg. 8. Aen. Arma sub aduersa posuit radiantia quercu. Aliquando ponitur pro In. [*In*,] Virgilius 1. Aeneid. Nanque sub ingenti lustrat dum singula templo, Hoc est, in templo. Idem 3. Georg. de Cernis: Ipsi in defossis specubus secura sub alta Ocia agunt terra. Aliquando tempus importat, & accipitur pro circiter, siue per, uel paulo ante. [*Poco auanti*,] Idem l. 3. Georg. Sub lucem exportant calathis. Liu. l. 1 ab Vrbe condita. Vtrinque legati fere sub idem tempus ad res repetendas missi. Sue. in Angu. Sub horam pugnæ tam arcto, repente somno deuictus, ut ad dandum signum ab amicis excitaretur. Aliquãdo sumitur pro ante, [*Auanti*,] Virg. 1. Aen. Postesque sub ipsos Nituntur gradibus. Aliquando pro iuxta, [*Appresso*,] Idem 3. Aen. Classemque sub ipsa Antandro, & Phrygiæ molimur montibus Idæ. Nonnunquam ordinem importat, idemque ualet, quod post. [*Dopo*,] Idem 5. Aeneid. Quo deinde sub ipso Ecce, uolat, calcemque terit iam calce Diores. Cõposita plerunque localem significationem retinent, quæ illi propria est: ut Subeo, Subijcio, Suppono, quæ idem ualent quod subter iacio, eo, siue pono. Vir. 11. Aen. Caudamque remulcens Subiecit pauitantem utero, siluasque petiuit. Interdum diminutionem [*Alquanto*,] ut Subdubito, Subirascor, id est, aliquantulum, siue nonnihil irascor, seu dubito. Est enim (ut Donatus inquit) temperamentum plenæ pronunciationis. Interdum significat Superius, Corpora saltu Subiiciunt in equos. i. Super iaciunt. Interdũ prospere: ut Succedit. Interdũ Post. ut Subsequor. Interdum Latenter, ut Soppilo. Interdum Sensim, ut Surrepo. Interdum adhuc. Liu. 2. ab Vrbe: Tanquam spes subesset. Habet & alia in compositione significata, quæ suis locis explicabitur. Componitur autem fere cũ omnib. litteris: a, ut Subaro: b, ut Subbibo: c, ut Succido: d, ut Subdo: e, ut Subeo: f, ut Suffero: g, ut Suggero: h, ut Subhasto: i, ut Subiungo: l, ut Subleuo: m, ut Submoueo: n, ut Subnecto: o, ut Suboriot: p, ut Suppono: r, ut Surripio: s, ut Subsanno: t, ut Subtraho: u, ut Subuenio. Sed quoties subiugitur uocalibus, uel b, d, h, l, n, s, t, remanet b, integra, in alijs mutatur b, in litteram sequentem, nisi in Subrideo, Subrogo, Subruo. Sustineo uero, Suspiro, Suspicor, Suspicio, Sustuli, Sustollo, & huiusmodi, sine b, scribẽda sunt, quia non a Sub, sed a Sus, siue Sursum composita sunt.

Svb corona, ὑπὸ στέφανῳ, uenundati captiui dicebantur, quia coronati uendebantur. Liui. 8. ab Vrbe. Polliæ sententia fuit puberes uerberatos necari, coniuges, liberosq; sub corona lege belli uenire.

Svb dio, [*Cielo, & aere*,] ὑπαίθρῳ, idest, sub cælo, & sine tecto. Locutio est a Græcis tracta, qui Iouem Δία nominant. Varro. de re rust. cap. 14. Nam & idoneus sub dio sumendus est locus cochlearijs, quem totum circa aqua claudas. Legitur & sub diuo, in eadem significatione. Cul. li. 1. c. 8. Nullus dies tam intolerabilis est, quo non moliri sub diuo aliquid possit. Nonnunquam etiam, Sub Ioue, Hor. 1. Carm. Ode. 1. Manet sub Ioue frigido Venator teneræ coniugis immemor.

Svb ivgvm mittі, ὑπὸ ζυγὸν ἄγεσθαι, dicebantur milites, qui ab hostibus uicti, eam ignominiam subire cogebantur, ut positis armis per iugum transirent, Iugi autem forma erat huiusmodi, ut duob. tignis erectis, tertium superne incumberet. Qua de re uide plura in dictione Iugum.

Svb manv, [*Di mano, in mano, dipoi, subito*,] παραχρῆμα, προχείρως, tempore, statim, sine mora. Senec. li. 10. epist. ad Lucilium: Consilium nasci sub die debet, & hoc quoque tardum est nimis: sub manu quoque, quod aiunt, consilium nascatur. Sue. in August. Et quo celerius ac sub manu annunciari cognoscique posset, quid in prouincia quaque gereretur, iuuenes primo modicis internallis per militareis uias, dehinc uehicula disposuit.

Svb vinea iacere, dicuntur milites, qui sub militari machina, quam uineam uocant, iacitantes in propugnatore hastas, pilave eiaculabantur. Qua de re uide plura infra in dictione Vinea.

Svb vmbra, [*Sotto specie*,] ὑπὸ προσχήματι, idest, sub prætextu, uel quęsito colore. Liui. 8. ab Vrb. Nam si etiam nunc sub umbra fœderis æqui seruitutẽ pati possumus, quid est, quod proditis Sidicinis, non Romanorum solum, sed Samnitium quoque dicto pareamus?

Svbabsvrdvs, a, um, adiectiuum, [*Vn poco sordo*,] ὑπάτοπος, aliquantulum absurdus. Cice. 2. de Ora. Sunt enim illa subabsurda, sed ex ipso nomine sæpe ridicula, nõ solum nimis perapposita, sed etiã quodam modo uobis. Subabsurde, aduerbium. Cic. 2. de Ora. Valde hæc ridentur, & hercule omnia, quæ a prudentibus, quasi per dissimulationem non intelligendi, subabsurde falseque dicuntur.

Svbacidvs, a, um, adiect. [*Vn poco forte, o garbo*,] ὑπόξυς, aliquantulum acidus. Plin. lib. duodecimo cap. 25. Esse enim debet lenis, non subacidus. Subacidulus, adiect. diminutiuum. Cato de re rust. cap. 108. Vinum puncto sub dio, postridie mane gustatu, si id sapiat, quod in dolio est, scito id duraturum, subacidulum non durabit.

Svbaccvso, as, are, [*Quasi accusare*,] pro nonnihilo & leuiter accusare. Cic. pro Planc. Sed sunt hæc leuiora, illa uero grauiora & magna, quod meum discessum, quem sæpe deflectas, nunc quasi reprehendere, & subaccusare uoluisti.

Svbactio, subactionis. Cic. de Orat. Subactio autem est usus, auditio, lectio, litteræ.

Svbactvs, acta, ctum, [*Coltiuato*,] participium est a uerbo subigo, modo idem significans quod cultus, εἰργασμένος. Cice. in Caton. Terra gremio mollito, & subacto semen sparsum excipit. Et paulo post: Humus subacta, atque pura. Ingenium subactum, per translationem, pro exercitato atque exculto. [*Essercitato*,] Idem de Orat. Subacto mihi ingenio opus est, ut agro non semel arato, sed nouato & iterato. Aliquando idem quod uictus & domitus. [*Vinto*,] Cice. pro Font. Galli ab imperatoribus nostris subacti, & bello domiti: Lucan. lib. 1. Gentesque subactas uix impune feres. Interdum idem quod coactus, [*Costretto, sforzato*,] Tacit. l. 5. Annal. Multitudine periclitantium subactus. Idem lib. 15. Donec ui amoris subactus.

Svbactvs, us. Plinius lib. 18. cap. 6. Quod in subactu congium aquæ capiat.

Svbaeratvm avrvm, ὑπόχαλκον χρυσίον, quod foris quidem aurum ostendit, intus autem æs occultat. Pers. Saty. 5. Neque subærato mendosum tinniat auro. Hinc prouerbiali metaphora, hominem uirtutum prætextu uitia occultantem, Aurum subæratum uocamus.

Svbagito, as, [*Vsare con donna*,] ὀχεύω, uerbum actiuum est, idem significans quod ineo, siue futuo: quæ significatio ducta est a crebro motu eorum, qui rei Venereæ indulgent. Pla. Dum ille meretricem subagitat, ego quiesco. Subagitare aliquem, hoc est, multis uerborum lenocinijs allectare & commouere, [*Benedire, lusingare*,] Pla. in Cist. Subagito blandis & benedicis dictis.

Svbagrestis, & hoc tte, [*Vn poco saluatico, un poco bruscо*,] ὑπάγροικος, aliquantulum agrestis. Cic. de Clar. Orat. Cotta, quia se ualde dilatandis litteris a similitudine Græcæ locutionis abstraxerat, sonabatque cõtrarium Catulo, subagreste quiddam planeque subrusticum, alia quidem quasi inculta & siluestri uia ad eandem laudem perueniebat.

Svbalbico, as, are, ὑπόλευκός εἰμι, subalbidus sum. Varr. 3. de re rust. cap. 9. Rostro breui, acuto, oculis rauis, aut nigris, palea rubra subalbicanti.

Svbalbidvs, a, um, ὑπόλευκος, aliquantulum albidus. Pli. l. 21. c. 25. Ramulos habet candidos, folia subalbida, abrotano similia.

Svbalaris, & hoc re, [*Che è sotto l'ale*,] ὑπομάσχαλος, quod sub alis est. Vnde scribit Lampridius, Heliogabalum solitum fuisse in accubitis habere plumas subalares, & subalares culcitras.

Svbalpinvs, a, um, [*Che è sotto l'alpi*,] ὑπάλπειος, quod est sub Alpibus. Plin. lib. 25. cap. 7. Radice lenta, subnigra, sine odore, aquosa montibus subalpinis plurima, Italia subalpina, [*Piemonte*,] quam hodie Pedemontanam regionem appellant. Idem li. 6. ca. 11. Nec nisi in paucis locis Subalpinæ Italiæ.

Svbamarvs, adiect. [*Amaretto*,] ὑπόπικρος, in amaritudinem nonnihil declinans. Ci. de Fato: At quoniam in naturis hominum dissimilitudines sunt, ut alios dulcia, alios subamara delectent.

Svbaqveus, a, um, adiect. [*Sotto acqua*,] ὕφυδρος, quod sub aqua latet, ut Scopulus subaqueus.

Svbaqvilus, a, um, adiect. [*Oscuretto*,] ὑπόφαιος, subfuscus. Plaut. in Rud. Eia corpus cuiusmodi Subuolutorum? illud quidem, subaquilum uolui dicere.

Svbargvtvs, a, um, aliquantulum argutus, a quo diminut. Subargutulus, apud Gel. l. 15. c. 30.

Svbaro, p. c. ὑπαρόω, subeus arando terram moueo. Pli. lib. 16. c. 37. Item quæ subarantur, aut quæ ablaqueantur, celeriora neglectis. Subaratio, & Subarator, uerbale. Plin. l. 17. cap. 24. Vel etiam sub arator imprudens luxant radices.

Svbarrogans, tis, [*Alquanto arrogante*,] omnis gene. aliquantulum arrogans. Subarroganter, aduerb. Cic. 4. Acad. Vereor ne subarroganter facias, si eum dixeris.

Svbavscvlto, as, are, [*Ascoltare alquanto*,] ὑπακροάομαι, leuiter, & quasi prætereundo auscultare. Plau. in Mil. Tace subauscultemus ecqua de me fiat mentio. Cic. l. 2. de Orat. Subauscultando tamen excipere uoces eorum, & procul, qui narrent, attendere.

Svbbasilicanvs, adiect. qui libenter & frequenter sub basilica spaciatur, ita enim interpretatur Priscianus. In basilica nanque negociationes & publica consilia tractabantur, & iudicia quoque in basilicis fiebant. Pla. in Cap. Quorum odos subbasilicanos omnes abigit in forum.

Svbbibo, subbibis, pen. cor. aliquanto liberalius bibere, & subinebriari, ὑποπεθύσκομαι, Plaut. in Truc. Qui improbus est, siue subbibit, siue adeo caret temeto. Tamen ab ingenio est improbus.

Suet.

Suet. in Ner. cap. 30. Si paulum subbibisset.

SVBBLANDIOR, iris, iri, ὑποκορίζεσθαι, paululum & leuiter blandiri. Pla. in Cas. Non matronarum est officium, sed meretricum, uiris alienis, Mi uir, subblandirier.

SVBCAERVLEVS, adiect. ὑποκυάνεος, in caerulum colorem declinans. Cels. li. 6. c. 1. In ea pares portiones sunt myrabolani, magmatis, cretae cimoliae subcaeruleae, nucum amararum, &c.

SVBCANDIDVS, adiect. ὑπόλευκος, ad colorem candidum non nihil accedens. Plin. lib. 27. cap. 8. Folia bouis linguae similia, minora, subcandida.

SVBCENTVRIO, onis, masc. [*Luogo tenente di Centurione,*] ὑπεκατόνταρχος, qui Centurionis uices gerit. Liu. 9. ab Vrb. Romano haud satis fidenti uiribus permissum erat ab consulibus, ut subcenturionem sibi quem uellet, legeret, qui tutaretur eum ab uno destinato hoste.

SVBCERNICVLVM, li, [*Sedazzo, tamiso,*] κόσκινον, farinarium cribrum, quod fit e setis equorum: quemadmodum Excussorium, & Pollinarium fit e lino.

SVBCINERICIVS PANIS, ἐγκρυφίας ἄρτος, qui sub cinere coquitur.

SVBSECIVA, in agrorum diuisionibus dicuntur, assignatorum agrorum reliquiae, quae a normali linea superabant. Subsecivum (inquit Frontinus) a subsecante linea nomen accepit. Subsecivorum duo genera, unum quod in extremis assignatorum finium centuria expleri non potuit: Alterum genus, quod in medijs assignationibus & integris centurijs interuenit. Quicquid enim inter quatuor limites minus, quam interclusum est, fuerit assignatum, in hac remanet appellatione, ideo quod is modus, qui assignationi superest, linea claudatur, & subsecetur. nam & reliquorum mensurarum actus, quicquid inter normalem lineam & extremitatem interest, Subsecivum appellatur. Haec autem (ut scribit Hyginus) diuisionum atque assignationum auctores sibi reseruabant. Ab hac similitudine, operae, horae, dies & tempora, quae amicorum, fori, reip. supersunt, atq; ea ijs quasi subsecantur, quae nobis reseruamus, & perire non sinimus, sed aut legendo, aut scribendo, aut commentando consumimus, Subseciua nominantur. hanc enim scripturam a doctoribus magis probari uideo, quam ut scribi solet, Succisiua aut subcesiua. Ci. 1. de Leg. Subseciua quaedam tempora incurrunt, quae ego perire non patior.

SVBCINGVLVM, subcinguli, ζωστήρ, idem quod baltheus. Plaut. in Men. Nimis ego hanc periculo surripui hodie meo animo: ab Hyppolyta subcingulum Haud Hercules aeque magno unquam abstulit periculo.

SVBCONTVMELIOSE, aduerbium. Cice. ad Attic. Hercule, uerum ut loquamur, subcontumeliose tractatur noster Publius, qui cum in domo Caesaris quondam unus uir fuerit, nunc ne in uiginti quidem esse potuerit.

SVBCONTVMELIOSVS, adiectiuum, ὑποϋβριστικός, aliquantulum contumeliosus.

SVBCRISPVS, pa, pum, adiectiuum, [*Alquanto crespo, crizzo, ariccio,*] qui crinis habet aliquantulum crispos. Cice. in Ver. Videtis illum subcrispo capillo nigrum.

SVBCRVDVS, da, dum, adiectiuum, [*Mezo crudo, non cotto in tutto,*] quod non omnino coctum est. Cato. cap. 156. Sumito brassicam, conijcito in aquam feruentem, coquito paulisper, & subcruda fiet. Cels. lib. 6. cap. 13. Subcrudum incidendum, ne si diutius ibi pus permanserit, os laedat.

SVBCRVENTVS, a, um, adiectiuum, [*Alquanto insanguinato,*] aliquantulum cruentus. Cels. l. 4. c. 18. Descendunt autem pituitae, mucique similia, interdum etiam leuiter subcruenta, id est cruentum aliquid mistum habentia.

SVBCVRATOR, oris, [*Sostituto di curatore,*] qui curatoris locum tenet. Iulianus in l. ex facto. de Negoc. gest. Quendam ad siliginem emendum decreto ordinis constitutum, eidemque alium subcuratorem constitutum.

SVBCVTANEVS, siue subtercutaneus morbus, ὑποδερματικός, dicitur, qui intra cutem, siue sub cute est, siue subter cutem.

SVBCVSTOS, odis; ὑποφύλαξ, qui pro alio custode substitutus est. Pla. in Mil. Quia Sceleatus dormit, hunc subcustodem suum Foris allegauit, dum ea ipse transire huc placet.

SVBDEBILITATVS, adiect. [*Vn poco indebolito,*] ὑπεξασθενικός, aliquantulum debilitatus. Cic. ad Att. li. 11. egoidem ea tuis litteris intellexi, & ijs quas communiter cum alijs scripsisti, & ijs quas tuo nomine (quod etiam mea sponte uidebam) te subdebilitatum nouas rationes tuendi mei, quae &c.

SVBDIALIS, & hoc ale, [*Che e all'aere,*] ὑπαίθριος, quod sub dio est, hoc est, sub ipso aere, & sine tecto. Pli. li. 34. cap. 12. Distat a Cadmia, quod illa super terram ex subdialibus petris caeditur: haec ex obrutis. Subdialia a Graecis prima habita, quibus contegerentur domus pedali crassitudine ex contusa testa sistucata. Hinc Subdialia pauimenta, & Subdiales deambulationes, quas Vitruui. Graeco uocabulo uocat Hypetras. Terracium nunc appellatur.

SVBDIFFICILIS, le, p. c. ὑποδύσκολος, aliquantulum difficile. Cice. de Ami. Existit autem hoc loco quaestio quaedam subdifficilis.

SVBDITITIVS, a, um, ὑποβολιμαῖος, ὑποβλητος, suppositiuius. Vnde a Plauto Iuppiter dictus est Subdititius: Amphitruo, subdititius eccum exit foras Cum Alcumena uxore usuraria. Ci. 7. Verr. Quod eodem caeteros piratas contrudi imperarat, intellexit, si hunc subdititium archipiratam in eadem custodia dedisset, fore ut, &c. Sue. de Cla. Gram. Non modo uersus censoria quadam uirgula notare, & libros, qui falso uiderentur inscripti, tanquam subdititios summouere familia, permiserint sibi.

SVBDITIVVS, adiectiuum, ὑποβολιμαῖος, qui subditus est, & in alterius locum positus. Plau. in Amph. Nanque de illo subditiuo Sosia mirum nimis est.

SVBDITVS, ta, tum, participium, [*Sottoposto,*] ὑποτεταγμένος, subtus immissus. Cic. 2. de Nat. Deo. Quae efferuescant subditis ignibus. Subditum etiam partum, dicimus suppositum, hoc est, sublatum ab ea muliere, quae peperit, & alteri appositum. Item apud Iurecōsultos. Subditum testamentum dicitur, cum uero testamento occultato, aliud clam fuit appositum. Subditus iudex, [*Sostituito,*] hoc est, in locum alterius suffectus. Accipitur interdum Subditus, [*Suddito,*] pro subiecto, eoque qui alterius paret imperio.

SVBDIV, [*Fra il dì,*] καθ' ἡμέραν, idem quod Die, siue interdiu. Plau. in Most. Nam subdiu sui agit hic perpetuum diem.

SVBDO, dis, [*Sottoporre, sottomettere,*] ὑποτάσσω, suppono, subiicio. Cato de re rust. Ignem subdito: ubi bullabit uinum, ignem subducito. Aliquando accipitur pro subiungere, siue adiicere. [*Aggiungere,*] Quin. His dictis & alia subdit. Interdū pro sufficere siue substituere. [*Sustituire,*] Ci. 3. Ver. Videat quid de illis respōdeat, quo in eorum locum subditos domi suae reseruabit. Subdere equo calcaria [*Spronare,*] est uentrē equi calcaribus pungendo, ad cursum incitare: quanquam & per translationem accipitur pro quouis modo urgere. [*Incitare,*] Oui. 2. de Arte: Cum mora non tuta est, totis incumbere remis Vtile: & admisso subdere calcar equo. Subdere ignem, ac materiam seditioni, [*Accrescere*] per translationem, pro augere, ac fouere seditionē, animosq; iam satis incitatos uehementius inflammare, & oleum (quod dici solet) camino adiicere. Liu. l. 8. ab Vrbe condita: Ita irritatis militum animis subdere ignem ac materiam seditioni, non esse aetatis, non prudentiae eius.

SVBDOCEO, es, ὑποδιδάσκω, uicem praeceptoris occupo, uel horis succisiuis doceo. Ci. Att. lib. 8. Ciceronesque nostros meo potius labore subdoceri, quam me alium uis magistrum quaerere.

SVBDOLVS, a, um, pen. c. [*Ingannatore, astuto,*] ἐπίβουλος, fraudulentus, astutus, dolosus. Plau. Strobile subdole Hucine detrusisti me ad senem parcissimum? Idem Epid. Atque ei praemonstrabitur, Quo pacto hat subdola aduersus Senem. Ouid. 1. de Arte: Fac timuberblaeso subdula lingua sono. Subdole [*Cautamente, con inganno,*] astute, & fraudolenter. Pla. in Trin. Eos consectatur: subdole blanditur, ab re Consuluit. Cic. de Orat. Nihil acute inuenire potuit in eis causis, quas scripsit nihil (ut ita dicam) subdole, nihil uersute, quod ille non uiderit.

SVBDVBITO, as, are, [*Dubitare alquanto,*] ὑπαπορῶ, nonnihil addubito. Cice. Caelio lib. 2. Haec eo pluribus scripsi, quod nonnihil significabant tuae litterae, te subdubitare, qua essem erga illum uoluntate.

SVBDVCO, is, p. p. subtraho, [*Tirar sotto, menar sotto, condur sotto,*] ὑπεξάγω, Cato: ignem subdito: ubi bullabit uinum, ignem subducito. Sunt enim contraria, Subdo, & Subduco. Iuu. Sat. 1. Et nos ergo manū ferulae subduximus. Interdum sursum duco, leuo, attollo, [*Alzare, leuare,*] Vir. 9. Ecl. Qua se subducere colles Incipiunt. Hinc Subducere naues, dicimus, pro eo quod est, in terrā trahere, quod terra altior mari sit: sicut econtrario Deducere, in mare e terra ducere. Idem 1. Aen. Quassatam uentis liceat subducere classem. Pla. in Casin. Ibo intro, ut subducam nauim rursum in puluinarium. Subducere rationem, uel calculum, est computare, siue calculare. [*Fare conto,*] Cice. Len. Rationibus subductis, summam feci cogitationum mearum. Pla. in Cap. Subducam ratiunculam, Quantillum argenti mihi apud trapezitam siet. Subducere item, est furtim subtrahere, [*Rubare,*] Idem in Curc. Propino magnum poculum, ille bibit, Caput ponit: cum dormiscit, ego ei subduco anulum. Vir. 3. eclo. Et succus pecori & lac subducitur agnis. Subducere se aliqua societate, uel de aliquo loco, est sensim & clanculum discedere, ita ut nullus uideat, [*Partirsi nascosamente,*] Cic. ad Q. Fr. l. 3. De circulo se subduxit. Teren. Eun. Vbi primum poterit, se illinc subducet, scio. Salustius. Praeterea ea gregarius militibus quemque armatum in prima acie subducit, id est, extrahit, & alibi locat. Subducere aliquem dictis, circumuenire, [*Ingannare con parole,*] Teren. in And. Etiam nunc me subducere istis dictis postulas?

SVBDVCTARIVS, adiectiuum: ut, Funis subductarius, quo quid leuatur. Cato de re rust. cap. 12. Funes loreos quinque, subductarios quinque, medipontos quinque.

SVBDVCTIO, onis, uerbale, [*Sottrare contro,*] λογισμὸς, ratio & quod uulgus computum uocat. Cic. 2. de Ora. Quo perspecto, statim excutit naturali quadam prudentia non his subductionibus, quas isti docent, quid faciat causam. Subductio, ipse extollendi, siue leuandi actus. Cæsar 5. Bel. Gal. Ad celeritatem onerandi, subductiones paulo facit humiliores, quam quibus in nostro mari uti consueuimus.

SVBDVLCE, & hoc ce, [*Vn poco dolce,*] ὑπόγλυκυς, nonnihil habens dulcedinis. Pli. l. 26 cap. 8. Radix subdulcis, in petris nascens, aut sub arboribus uetustis.

SVBEO, bis, iui, uel subij, bitum, [*Andar sotto, sotto entrare,*] ὑποδύομαι, ingredior. Cæs. Com. 1. Qui intra annos quattuordecim tectum non subissent. Passiuum protulit Iuuen. Sat. 16. Nam si subeantur prospera castra. Et Cic. 7. Ver. Inimicitiæ sunt, subeantur labores, suscipiantur. Subire item aliquando est suscipere, aut pati: [*Pigliare, patire,*] ut, Subeo periculum, Subeo crucem, mortem. Cic. lib. 3. Offi. Qui retinendi officij causa cruciatus subierit ultro. Item succrescere, [*Crescere,*] Virg. 1. Georg. Ne subeant herbæ, neu puluere uicta fatiscat. Interdum inuadere, corripere, in mentem uenire, idque tam cum datiuo, quam cum accusatiuo, [*Venir in mente,*] Dicimus enim Subijt mihi cura, & subijt me pœnitentia. De datiuo nusquam non occurrũt exempla. Accusatiuo autem iunxit Virg. 12. Aeneid. Et mentem patriæ subijt pietatis Imago. Item Curt. lib. 3. Sera pœnitentia subijt regem. Itẽ Subdere, supponere. Vir. lib. 10. Aen. subijt mucronem, ipsumque morãdo Sustinuit. Subire onus dorso est suscipere, siue ferre. [*Portare,*] Horat. li. 2. Serm. Saty. 9. Demitto auriculas, ut iniquæ mentis asellus, Cum grauius dorso subijt onus. Accipitur item Subire pro subleuari, & in altum extolli. [*Alzare,*] Pli. Sed hi rationem afferunt, quod leuissima sit imbrium cisternarum aqua, ut quæ subire potuerit, & pendere in aere. Idem. Nec leuitatis in pluuia aqua argumentum est subijsse eam in cælum, cum etiam lapides subijsse appareat. Item pro succedare, [*Succedere,*] Varro: Io quarum locũ subierunt inquilinæ, impietas, perfidia, impudicitia. Item respondere, seu resistere, [*Resistere,*] Cice. de Diu. Poteris ne orationem eius subire? Item scandere. Pli. lib. 4. c. 11. Hæmi excelsitas sex milia passuum subitur. Subire iudicem, est iudici quodammodo obrepere, & latenter eum inducere, ut pro nobis sentiat. [*Persuadere,*] Quin. l. 4. ca. 5. Fallendus est iudex & uarijs actibus subeundus ut aliud agi, quam quod nos petimus, putet. Subire ad hostes: id est, uersus hostes ascendere. [*Andare uerso,*] Liu. 2. ab Vrb. Cum Aequis post aliquanto pugnatum est, inuito quidem consule, quia loco iniquo subeundum erat ad hostes.

SVBER, eris, generis neutri, [*Sonero, sughero,*] φελλὸς, arbuscula est, glandifera, corticem habens præcrassum, cui inniti solent, qui natare discebant. Pli. li. 16. cap. 8. Suberi minima arbor, glans pessima, rara, cortex tantum in fructu præcrassus, ac renascens, atque etiam in denos pedes undique explanatus. Columell. libro 4. cap. 26. Nam est præcipua cuneis fissa olea, quercus, & suber, & si qua sunt similia robora. Persi. Satyra. 1. Vt ramale uetus uegrandi subere coctum. Calepinus hoc nomen etiam masculino, & fœminino efferri putauit. De fœminino nullum profert testimonium, præsertim cum in Collumellæ loco paulo ante citato genus perspici non possit. De masculino profert exemplum ex Pli. lib. 16. cap. 25. ubi sic legit: Tardissimus suber: Sed perperam: cum uera Plinij lectio sic habeat, Serotino autem germine malus, tardissimo suber, Subaudi ex superioribus, germinat. Subereus, adiect. a subere. Colum.

SVBERRO, ras, rare, subter aliqua errare: ut, Suberrare montibus, hoc est, errare sub montibus. Clau. 5. Pan. Indigenas fluuios Italis quicunq; suberrant Montibus, alpinasq; bibunt, de more pruinas.

SVBFERVEFACTVS, part. [*Poco caldo,*] subferuefacio, ὑπόθερμος, paulum feruefactus. Pli. l. 29. c. 9. Contra scabiẽ uero quouis admisto iumentorum seuo pro parte tertia & pice, pariter subferuefactis.

SVBFIBVLVM, siue Subfibolum, uestimentum album, prætextatum quadrangulum, oblongum, quod in capite Vestales uirgines sacrificantes habebant: idq; fibula comprehendebatur. Auctor Festus.

SVBFRIGIDVS, adiect. [*Vn poco freddo,*] ὑπόψυχρος, nonnihil frigidus: A quo Subfrigide, aduerbium. Gel. l. 2. c. 9. Nimis minute ac prope etiam subfrigide.

SVBGRANDIS, de, adiect. idem quod grandiusculus, hoc est, aliquantulum grandis, [*Vn poco grande,*] Ci. ad Att. l. 3. Subgrande cubiculum autem, & hybernum altum, ualde probaui.

SVBGRAVIS, & hoc ue, [*Alquanto graue,*] ὑπόβαρυς, aliquantulum grauis. Pli. li. 27. c. 9. Radice tenui, nigra, subgraui odore.

SVBGRVNDA, subgrundæ, siue Suggrunda, pars tecti prominens, qua stillicidia parietibus arcentur (inquit Budæus) qualia fere sunt Lugdunensium tecta, quæ a Græcis γεῖσος, καὶ γεῖσα, dicuntur. Varr. 3. de Re rust. cap. 3. Apes enim subter subgrundas ab initio uillatico usæ tecto. Subgrundatio, onis, uerbale, γεισηποδισμα, huiusce modi prominentium partium constructio. Vitru. lib. 4. c. 2. Sub tectis (inquit) si maiora spatia sunt, columen in summo fastigio culminis, (unde & columnæ dicuntur) & transtra, & capreoli: Si commoda, columen & canterij prominentes ad extremam suggrundationem.

SVBGRVNDIA, orum, γεῖσα, γεῖσαι, idem quod Subgrundæ. Pli. lib. 25. cap. 13. Alij Stergechron uocant, quod amatorijs conueniat, alij Hypogeson, quoniam in subgrundijs fere nascitur.

SVBHASTARE, [*Vendere all'incanto,*] λαφυροπωλεῖν, est sub hastam mittere, hoc est, per auctionem uendere. Solet enim hasta figi in publicis auctionib. in quibus aliquid ueluti belli iure uẽdebatur.

SVBHORRIDVS, adiectiuum, aliquantulum horridus. Cic. pro Sextio: Quia eum tristem semper, quia taciturnum, quia subhorridum atque incultum uidebant.

SVBIACEO, ces, subiacui, [*Sottogiacere, sottoporsi,*] ὑπόκειμαι, sub re aliqua iaceo. Pl. epi. ult. l. 5. Sed hi procul a mari recesserũt: quin etiam Apennino, saluberrimo montium, subiacent. Col. li. 10. Et mater facili mollissima subiacet aruo.

SVBIACTO, as, [*Trarre in su, palare, lanciare*] ἀναρρίπτω, in altum iacto, ut cum in areis frumenta uanno a paleis secernuntur. Var. li. 1. de Re ru. c. 52. His tritis oportet e terra subiactari uallis aut uentilabris, cũ uentus spirat lenis. Ita fit, ut quod leuissimum est in ea, atque appellatur Acus, euannetur foras extra aream: at frumentũ, quod est ponderosum, purum ueniat ad corbem.

SVBIECTO, tas, [*Lanciare,*] ἀναρρίπτω, in altum eiaculor. Virg. 3. Aen. Nigramq; alte subiectat arenam. Aliquando idem ualet, quod identidem subijcio: unde Subiectare manum dicuntur, qui sub uentrem manum mittunt ad partes pudendas, ut solent pastores, qui sub equuleorum uentrem manum solent subijcere, ne postea adulti ad tactus huiusmodi expauescant. Lasciuiores item adolescentuli manum subiectare dicuntur, cum ad muliebria pudenda attrectanda, inter femina manus subijciunt. E conuerso item puellæ, cum uirorum adolescentulorumve pudenda attrectant. Ouid. 4. Metam. de Salmacide nympha: Subiectatque manus inuitaque pectora tangit.

SVBIGATRIX, cis, τριβάς, mulier impudica, quæ in re uenerea uirum imitatur: quo nomine olim male audijt Sappho. Plautus Persa: Ne me attrecta subigatrix.

SVBIECTITO, as, are, aliud freq. Pla in Casin. Nunc tu si uenis subijcitare me, proba est occasio: Perijsti hercle, age, accede huc.

SVBICVLVM, li, qui semper flagris subijcitur. Plau. in Perf. Vir sum me populi stabulum seruitricium, Scortorum liberator, subiculum flagri, Compedum contritor, pistrinorum ciuitas.

SVBIGO, gis, p. c. [*Costringere, sottomettere,*] βιάζομαι, Salust. Ambitio multos mortales falsos fieri subegit. Quandoque Subigere, est subijcere, dominare [*Soggiogare, uincere*] Idẽ. Postea uero quam in Asia Cyrus, in Græcia Lacedæmonij & Athenienses cœpere urbes atque nationes subigere: Quandoque acuere [*Aguzzare,*] Virg. lib. 7. Pars læues clypeos & spicula lucida tergunt Aruina pingui, subiguntque in cote secures. Quandoque attrecto, agito [*Maneggiare,*] Cato: farinam in mortarium indito, aquam paulatim addito, subigitoque pulchre. Quandoque bene arare, bene colere [*Coltiuare*] Virg. 1. Georg. Ante Iouem nulli subigebant arua coloni. Col. lib. 2. Sequitur, ut tempora quoque subigendi arui præcipiamus. Cic. per translationem li. 2. de Orato. pro exercere posuit [*Essercitare,*] Subacto mihi ingenio opus est, ut agro non semel arato, sed nouato, & iterato. Quandoque suffodere. [*Cauare,*] Virg. 2. Georg. Tamen hæc quoque si quis Inserat, aut scrobibus mandet mutata subactis. Quandoque subagitare [*Trauagliare,*] Cice. Pæto: Gallam subigo. Quandoque sursum agere. Sed tunc a Sus, quod significat sursum componitur. Virg. lib. 1. Georg. Non aliter, quam qui aduerso uix flumine lembum Remigijs subigit. A Subigo fit aliud compositum, Prosubigo: de quo supra. Et subactus participium: de quo supra suo loco. Subactus, huius subactus, idem quod subactio. Plin. lib. 18. ca. 7. Quod in subactu congium aquæ capiat.

SVBIICIO, cis, secunda syllaba cor. [*Sottoporre, sottomettere, soggiungere,*] ὑποβάλλω, suppono. Vir. 4. Geor. Et ramea costis Subijciunt fragmenta. Aliquando subiungo. Cice. Tot sibi populis repente subiectis. Subijcere, pro subdere siue addere. [*Aggiungere,*] Cice. 7. Verr. At quæ causa tum subijciabatur ab ipso, iudices, huius tam nefariæ crudelitatis. Aliquãdo sursum iacio, [*Gettare,*] Virg. 12. Aen. Et corpora saltu Subijciunt in equos. Subijcere calumniæ per translationem. Liuius. lib. 8. Bel. Maced. Sed si ego in ea ciuitate, quæ ideo omnibus rebus incipiendis gerendisque Deos adhibet: quia nullius calumniæ subijcit ea, quæ dij comprobauerunt.

SVBIECTVS, a, um, [*Soggetto, sottoposto,*] ἀρχόμενος, id est, subditus, & alterius imperio parens. Virg. lib. 6. Aen. Parcere subiectis & debellare superbos. Aliquando idem est, quod expositus, siue obnoxius. Cice. 5. Tusc. Sin autem uirtus subiecta sub uarios incertosque casus, famula fortunæ est: nec tantarum uirium est, ut se

ipsa

Ipſa tueatur. Idē, omnes res ſubiectæ ſunt naturæ ſentienti. Hor. 2. Ser. Sat. 6. Per totū hoc tēpus ſubiectior in diē & horā inuidiæ.

Svbiectio, onis, uerb. [*Soggettione*,] ὑποτύπωσις, i. repræſentatio, demonſtratio, ſiue deſcriptio. Cice. 3. de Orat. Rerumque, quaſi gerantur, ſub aſpectum pene ſubiectio, quæ & in exponenda re plurimum ualet, & ad illuſtrandum id quod exponitur. Interdum accipitur pro ſuppoſitione rei adulterinæ pro uera. Liui. 9. Bell. Macedon. Qui falſis teſtimonijs, ſignis adulterinis, ſubiectione teſtamentorum, fraudibus alijs contaminati, eos capitali pœna afficiebant.

Svbices, [*Soggetti*,] penultima correpta, ὑπτίους, dicuntur ſubiecti. Ennius in Achille referente Feſto: Ergo Deum ſublimis ſubijcies, humidus. Vnde oritur imber ſonitu ſæuo & ſtrepitu. Vide Gellium lib. 5. cap. 7.

Svbimpetrandvs, participium a uerbo Subimpetro. Tacit. lib. 4. Nam priores duces ſubimpetrando triumphalium inſigni, ſuffi cere res ſuas crediderant.

Svbimpvdens, [*Alquanto sfacciato*,] p.c. adiectiuum, ὑπαναίσχυντος, nonnihil impudens. Cice. ad Trebat. lib. 7. Interdum timidis in labore militari, ſæpe autem etiam (quod a te alienisſimum eſt) ſub impudens uidebare.

Svbinanis, & hoc ne, ὑπόκενος, nonnihil uacui habens, aut inani tatis. Ci. ad Att. l. 2. Quinetiam quid eſt ſubinane in nobis & nō ἀφιλόδοξον, (bellum eſt enim ſua uitia noſſe) is afficitur quadam delectatione.

Svbinde, cum accentu in antepen. [*Subitamente*,] εἶτα, deinde uel ſtatim poſt. Horat. 1. Epiſt. 8. Si dicet recte, primum gaudere, ſubinde Præceptum auriculis hoc inſtillare memento. Liui. 7. ab Vrb. Vno alteroque ſubinde ictu uentrem, atque inguina hauſit. Interdum ſignificat frequenter, ſiue (ut proprie dicam) identidem: [*Similmente, ſpeſſo*,] hoc eſt, crebro, cum exiguo quodam interuallo. Sue. in Tib. c. 57. Læua natura ne in puero quidem latuit, quam Theodorus Gadareus & perſpexiſſe primus ſagaciter, & aſſimulaſſe aptisſime uiſus eſt: ſubinde in obiurgando, appellans eum luta ſanguine maceratum. Dicitur & Subin, ſicut Proin, & Dein.

Svbindere arietem, (inquit Feſtus) Antiſtius eſſe ait, dare arietem, qui pro ſe agatur, cædatur te.

Svbinsvlsvs, adiect. [*Alquanto ſciocco*,] ὑπόψυχρος, aliquantulum inſulſus. Ci. in Ora. Eſt enim uitioſum in ſententia, ſiquid abſurdum, aut alienum, aut non acutum, aut ſubinſulſum eſt.

Svbinvisvs, adiect. [*Vn poco odiato*,] aliquantulum inuiſus. Cice. pro Rab. Poſthumo: Ille Puteolanus ſermo illius temporis, nectorum curſus atque oſtentatio, eum ſubinuiſum apud maleuolos Poſthumi nomen.

Svbinvito, ras, [*Inuitare alquanto*,] p.p. aliquantulum inuito, & pro uoco. Cic. ad Marium li. 7. epi. Hæc ad te pluribus uerbis ſcripſi, quam ſoleo, non otij abūdantia, ſed amoris erga te, quod me quadam epiſtola ſubinuitaras.

Svbirascor, [*Alquanto irarſi*,] ὑποργίζομαι, nonnihil iraſcor. Cic. Ad Att. l. 9. In Epirum, quod me non inuitas comitem, non moleſtum: ſubiraſcor, ſed Vale.

Svbire aleam, [*Arriſchiarſi*,] παρακινδυνεύειν, eſt periclitari. & obiectare ſe fortunę dubiæ. Tractum ab aleatoribus, qui in foro aleatorio uarie agitantur, & repente uictores, repente uicti dubio euentu examinantur. Liui. Dubiam ſeruitij, imperijque aleam ſubimus.

Svbitanevs, ſubitanea, ſubitaneū, [*Subitano*,] αἰφνίδιος, idem quod ſubitus. Col. l. 1. c. 6. Hinc autem nobilarium applicare debet, maximeq; in Italia, propter inconſtantiam cœli, quo collata ſemitrita frumenta protegantur, ſi ſubitaneus imber inceſſerit.

Svbitarivs, ſubitaria, ſubitarium. [*Subito*,] ἐξαπιναῖος, repentinus licet quandoque pro extemporali ſumatur. Celſ. Quid ſibi uellet ſubitaria dictio. Subitarij milites pro repentino auxilio. Liui. 3. ab Vrbe: Ad eum expellendum, Latini, Hernicique & colonia Antium dare Quintio ſubitarios milites (ita tum repentina auxilia appellabant) iuſſi.

Svbito, aduerbium, [*Subitamente*,] ἐξαίφνης, repente, confeſtim, ex tempore. Ci. pro Fonteio: Cum tot bella aut a nobis neceſſario ſuſcipiantur, aut ſubito, atque improuiſo naſcantur. Vir. 4. Geor. Dixit & ex oculis ſubito, ceu fumus in auras Commiſtus tenues fugit diuerſa.

Svbitvs, a, um, [*Subito, repentino*,] αἰφνίδιος, a Subeo, is, idem quod repentinus. Cic. Planco l. 10. Neve in rebus tam ſubitis, tamque anguſtis a ſenatu conſilium petendum putes. Plau. Perſa: Si tibi ſubiti nihil eſt, tantundem eſt mihi. Cic. Memm. li. 13. Nam propter opera inſtituta, multa multorum, ſubitum eſt ei remigrare. Vir. 11. Aen. Sterneret ut ſubita turba ā morte Camillam. Oui. 6. Met. Subitusque inuita notauit Ora rubor.

Svbivgalis, ὑποζύγιος, iugo ſubditus: unde pullus ſubiugalis in Euangelio legitur. Huic opponitur iniugis, quod iugum non eſt expertum.

Svbivgia lora, dicebantur ea, quibus iugum collis boum, uel iumentorum aptabatur. Cato de re ruſt. cap. 15. Subiugia in luſtrum lora pedum xii.

Svbivgis, & hoc ſubiuge, p.c. ὑποζυγιαῖος, idem quod ſubiugalis. Pli. li. 11. cap. 49. Nero oſtentabat hermaphroditas ſubiuges carpento ſuo equas.

Svbivgo, as, p. c. [*Soggiogare*,] ὑποτάσσω, de bello & imperio meo ſubijcio, quaſi ſub iugo pono. Clau. Nulla eſt uictoria maior, Quā quæ confeſſos animo quoque ſubiugat.

Svbivngo, ſubiungis, [*Soggiogare, ſottomettere*,] ὑποτάσσω, ſubijcio, debello. Virg. 7. Aen. Nulli fas Italo tantam ſubiungere gentem. Cice. de lege Agra. Vt ſub uectum ius, iuriſdictionem, poteſtatem, terrarum orbem ſubiungeretis? Vnde Subiunctiuus modus dictus eſt, quia ſubiungitur alteri uerbo, ſine quo ſententiam explere non poteſt.

Svblabor, eris, [*Fuggire*,] p.p. ὑπολισθαίνω, prætereo, ſiue latenter decurro, aut fugio. Vir. 1. Geo. Sic omnia fatis In peius ruere, ac retro ſublapſa referri.

Svblabro, as, p.c. cibum intra labra mitto, ut interpretatur Nonius citans illud Næuij ex Decima. Iam ego illi ſubiens ſublabrabo eſui illud ſincipue.

Svblate [*Splendidamente*,] aduer. μεγαλοπρεπῶς, magnifice, ſplendide, elate. Ci. de Clar. Ora. Quoniam ergo bonorum oratorum duo genera ſunt: unum attenuate preſſeque, alterum ſublate, ampleque dicentium. Sublate ſe dicere, eſt magnifice de ſe prædicare. Ci. pro Domo ſua: Nihil enim unquam ſublatius dixi aſciſcendæ laudis cauſa potius, quam criminia depellendi.

Svblateo, ſublates, pen. e. [*Naſconderſi alquanto*,] ὑπὸ τινι λανθάνω, ſub re aliqua lateo. Varr. 2. de re ruſt. cap. 48. Ariſtæ enim quaſi cornua ſunt ſpicarum, quæ primitus eam oriuntur, neque plane apparent: in qua ſublatet herba, ea uocatur uagina, ut qua latet conditus gladius.

Svblatio, [*Tolta, diſtruttione*,] ἀφαίρεσις, uerbale eſt a Suſtollo, idem fere ſignificans, quod ablatio, ſiue deſtructio. Quint. lib. 7. cap. 2. An reſtitutio pro ſublatione iudicij ſit. Cic. de Fin. Voluptas eſt ſublatio animi ſine ratione, &c.

Svblego, as, p. p. [*Soſtituire*,] ὑποκαθίστημι, ſubſtituo. Iuſtin. li. 3. Senatui cuſtodiam legum, populo ſublegandi ſenatum, uel creandi, quos uellet magiſtratus, poteſtatem permiſit.

Svblego. is, [*Rubare*] pen. corr. ὑφαιρέομαι, furto aliquid ſurripio. Virg. 9. ecl. Vel quæ ſublegi tacitus tibi carmina nuper. Nonnunquam idem quod curſim, ſiue obiter aliquid legere. [*Leggere in fretta*,] Gel. lib. 13. cap. 12. Cum hoc in ea Capitonis epiſtola ſublegiſſemus. Sublegere, colligere. [*Cogliere*,] Col. 12. cap. 16. Propter imbres in terram decidit, quæ cum ſublecta eſt &c. Hor. 2. Ser. Sat. 8. Puer alte cinctus, acernam Gauſape purpureo menſam præterſit: & alter Sublegit, quocunque iaceret inutile. Sublegere in locum alicuius [*Soſtituire*,] eſt legendo ſubſtituere. Liui. 5. Bel. Pun. Et ita in demortuorum locum ſublecturum, ut ordo ordini, non homo homini prælatus uideretur. Sublegere ſermonem, eſt, clam excipere. Pla. in Mil. Clam noſtrum huic ille ſub legerunt ſermonem.

Svblestvs, ſubleſta, ſubleſtum, [*Debile, uano*,] ἀδρανής, infirmus, leuis, friuolus, debilis. Plaut. in Perſa: Nam ubi ad paupertatem acceſſit infamia, Grauior paupertas fit, fides ſubleſtior. Idem in Bacc. Lingua factioſi, inertes opera, ſubleſta fide. Vinum ſubleſtisſimū, quod maximam debilitandi uim habet: ut exponit Feſtus, citans Plautum in Neruolana.

Svblevo, as, [*Sollevare*,] ἐξαναίρομαι, ſurſum leuo. Suet. in Veſpaſiano Aluo repente uſque ad defectionem ſoluta, Imperatorem ait ſtantem mori oportere: dumque ſurgit ac nititur, inter manus ſubleuantium extinctus eſt. Per tranſlationem ſumitur pro fauere. defendere, & quodammodo labeſcentem erigere, [*Fauorire*,] Cic. 4. Tuſc. Cum multa in conuentu collegiſſet in Socratem Zopirus, qui ſe naturam cuiuſque ex forma perſpicere profitebatur, deriſus a cęteris eſt, qui illa in Socrate uitia non agnoſcebāt, quæ ipſe ex illius aſpectu multa collegerat. Ab ipſo autem Socrate eſt ſubleuatus, cum illa ſibi ingenita, ſed ratione a ſe deuicta diceret. Plan. Ci. l. 10. Hoc omne aſsignatum iri aut pertinaciæ meæ, aut timori uidebam, ſi aut hominem offenſum mihi, aut coniunctum cum rep. non ſubleuaſſem. Cice. 5. Verr. Sed eadem iſta æſtimatione alter ſubleuarat aratores, alter euerterat. Subleuare teſtimonio aliquem, i. cauſam eius leuiorem reddere. Ci. pro Cluen. Pater adoleſcentis, quem propter animi dolorem pertenuis ſuſpicio potuiſſet ex illo loco teſtem in Aluū Cluen. conſtituere, in hunc ſuo teſtimonio ſubleuat.

Svblica, æ, p.c. palus, ſeu pertica, quæ in aqua defigebatur ad pontis alicuius conſtructionem. Vnde Pons Sublicius Romæ dictus eſt, qui ex ſublicis ita ſtructus ſine ferreo clauo fuit, ut trabes ſine fulturis eximerentur. Liui. 1. ab Vrbe: Id non muro ſolum, ſed etiam ob commoditatem itineris ponte ſublicio, tunc primum

in Tiberi facto, coniungi urbi placuit. Cæsar in descriptione Rheni pontis: Non sublicæ modo (inquit) directæ ad perpendiculum, sed pronæ ac fastigiatæ, ut secundum naturam fluminis procumberent.

SVBLICIVM, sublicij, idẽ quod Sublica. Liuius. 3. Bel. Pun. Quia muro satis per se alto, subiectis ualidis sublicijs pro solo usus erat.

SVBLICIVS PONS, ad eam partem Tiberis fuit, qua Ianiculum ab urbe dirimit, ea arte constructus, ut trabes sine fulturis eximi possent. Id enim religiosum esse cœpit, ex quo defendente Coclite ægre reuulsus est. Dictus est autem Sublicius, quòd ligneus esset, & sublicis fulciretur. Ita enim uocant palos ad pontis sustentationem in aqua defixos.

SVBLIGACVLVM, li, περίζωμα, amiculi genus, quo femora, & partes pudendæ ligantur. Cic. 1. Officior. Scenicorum mos tantam habet ueteris disciplinæ uerecundiam, ut in scenam sine subligaculo prodeat nemo.

SVBLIGAR, aris, [Braga, brache,] ὑπόζωσις, idem quod subligaculum, hoc est, illud, quo partes pudendæ teguntur. Martial. lib. 3. Tecta tamen non hac, qua debes parte lauaris: Si pudor est, transfer subligar in faciem. Iuue. Sat. 6. Personam, thyrsumq; tenent, & subligar Acci.

SVBLIGO, as, p. cor. [Legare sotto,] ὑποδέω, subtus ligo: unde & Subligaculum. Pli. lib. 27. ca. 22. Vbi uua uaria cœperit fieri, uites subligato. Virg. lib. 6. Aenei. Tum lateri atque humeris Tegæum subligat ensem.

SVBLIMIS, me, p. p. [Alto, all'alto, sublime.] μετέωρος, in altum eleuatus, compositum est a Limus quemadmodum & Illimis, quasi supra limum. Vir. 1. Aene. Ipsa Paphum sublimis abit. Col. li. 2. Igitur in opere boues arcte iunctos habere conuenit, quo speciosius ingrediantur sublimes, & elatis capitibus. Ter. in Adel. Sublimem medium arriperem, & capite primum in terram statuerem, Vt cerebro dispergat oiam. Ouid. lib. 14. Meta. Pulchro sedet illa recessu Sublimis solio, pallamq; induta uiderem. Virg. lib. 7. Aen. Tectum augustũ, ingens, cẽtum sublime, columnis. Hor. de Arte. Hic dum sublimes uersus ructatur, & errat. Sublimem abire: pro in cœlum ire. Liui. 1. ab urbe: Hæc locutus, sublimis abijt. Sublimem rapere, est raptum sublimem in aerem ferre. Vir. 5. Aen. Sublimem pedibus rapuit Iouis armiger uncis. Hinc sublimitas, atis, [Altezza,] altitudo eleuatio, a terra. Pli. li. 19. c. 5. Natura sublimitatis auida. Colum. lib. 8. cap. 3. Eaq; longitudinis & altitudinis, duodenos pedes habeant: nec plus latitudinis, quàm media sublimitas. Sublimiter, [Altamente,] aduerbium idem quod alte. Colum. li. 8. ca. 11. Quoniam nec sublimiter potest, nec per longa spatia uolitare, de pauone. Cato c. 70. Hæc omnia sublimiter legi, teri, dariq; oportet. Sublime, [Altamente,] pro Sublimiter, cui opponitur Humi. Cice. 2. de Diuin. Eaq; scuta quæ fuerant sublime fixa, sunt humi inuenta. Virg. 9. eclog. Cantantes sublime ferent ad sidera cygni. Cicer. 1. Tusc. perspicuum debet esse, animos cum è corpore excesserint, siue illi sint animales, id est, spirabiles, siue ignei, sublime ferri.

SVBLIMO, sublimas, penul. produ. [Alzare,] μετεωρίζω, exalto, in altum subleuo. Ennius: Si qui candentem in cælo sublimat facem, Nonius.

SVBLINO, [Vnger leggiermente,] pen. cor. is, ὑπαλείφω, leuiter perungo. Cor. Celsus. Idem quoque umbilico sublitũ facit. Inde Sublitio, quæ est quasi primum tectorium & fundamentũ coloris eius, quem reddi uolumus inductione manus ultimæ. Sublinere os, est illudere, & pro ridiculo habere, [Schernire, beffare,] Tractum a genere ludi, quo dormientibus ora pinguntur. Pla. in Aul. Ah, subleuit mihi os pessime.

SVBLIVIDVS, a, um, [Pallidetto,] ὑπόχλωρος, aliquantulum liuidus. Celsus li. 5. cap. 28. Pustulæ eminent sublluidæ aut pallidæ.

SVBLVCANVS, adiec. [Dell'aurora,] ἀμφίλυκος, idem quod antelucanus, hoc est, quod lucem antecedit. Pli. li. 11. c. 12. Venit mel ex aere, nec omnino prius Vergiliarum exortu, sublucanis tẽporibus.

SVBLVCEO, es, ere, [Lucere alquanto,] ὑποφαίνομαι, aliquãtulum lucere. Oui. 1. Amorum. Eleg. 5. Qualia sublucet fugiente crepuscula Phœbo: Aut ubi nox abijt, nec tamen orta dies. Virg. 4. Geor. Aureus ipse, sed in folijs, quæ plurima circum Funduntur, uiolæ sublucet purpura nigræ. Oui. epist. 20. Candida nec multo sublucent ora rubore.

SVBLVCO, as, pen. pro. ὑποκαθαίρω, ramos arborum supputo, & uelut luci transitum aperio. Conlucare autem, est succisis passim arboribus lucum luce implere. Ex Festo.

SVBLVO, is, [Lauare,] καταλούω, lauo, purgo. Col. l. 6. ca. 31. Intertrigo bis in die subluitur aqua calida: mox decocto ac trito sale, cũ adipe defricatur, dum sanies uis emanet. Mar. l. 6. Iratus tanquam populo Charideme lauaris, Inguina sic toto subluis in solio.

SVBLVRIDVS, a, um, p. c. ὑπόχλωρος, subpallidus. Pla. in Amph. Eodem in loco, Signo eodem apparet probe, ut primum coiuit cicatrix tu sula, Subluxida.

SVBLVSTRIS, & hoc lustre, [Chiaro alquanto,] ὑπόλαμπρος, idem quod subillustris, hoc est, obscurus quidẽ, sed tamẽ lumine nõnullo illustratus. Vnde Sublustria uerba dicuntur, nõ ex toto luminosa, sed aliquid luminis habentia. Aul. Gell. l. 13. c. 23. de Cat. Orat. Quæ quoniã sunt eloquẽtiæ Latinæ tũc primũ exorientis lumina, uerba quædã sublustria habitum est, ἀπομνημονεύειν. Sublustris nox, & Sublustris umbra, quæ hẽt aliquid luminis. Li. 5. ab Vrb. Nocte sublustri cũ primo inermẽ, qui tẽtaret uiã, præmisisset &c. Vir. 9. Aen. Et galea Euryalũ sublustri noctis in umbra Prodidit immemorẽ.

SVBLVVIES, uiei, [Bruttura,] ῥύπος, sordes, & immunditiæ, quas & Illuuiẽ & Proluuiẽ uocamus. Apud Col. genus morbi in discrimine ungulæ ouiũ natẽs: Ait. n. l. 7. c. 6. Claui quoq; dupliciter infestãt ouem, siue cũ subluuies atque intertrigo in ipso discrimine ungulæ nascitur, seu cum idem locus tuberculum habet, cuius media fere parte caninο similis extat pilus, eiq; subest uermiculus. Subluuies & intertrigo pice per se liquida, uel alumine & sulphure atque aceto mistis rite eruentur. Hactenus Columella.

SVBMERGO, is, si, sum, re, [Sommergere, annegare.] καταδύω, sub aquas mergere. Vir. 1. Aen. Pallas ne exurere classem Argiuũ, atq; ipsos potuit submergere põto, Vnius ob noxam, & furias Aiacis Oilei? Ci. 2. de Na. De. Quot genera, quàq; disparia partim submersarũ, partim fluitantium, & innatantium beluarum, partim ad saxa natiuis testis inhærẽtium? Vir. 1. Aen. Incute uim uentis, submersasq; obrue puppes. Virtus submersa tenebris. Claud. 7. Paneg. Innatare, & submersum esse, contraria. Col. lib. 13. c. 4. Cũ ea res innoxia penoria conseruet, ubi non innatẽt, sed semper sint iure submersa.

SVBMERVM, submeri, ὑπάκρατον, i. fere merũ. Plau. in Sti. h. Næ illa edepol uinũ poculo pauxillulo Sæpe cauit lauit submerũ scitissime.

SVBMENTA, æ, uestis genus a subrubro colore, ut uidetur, nomen habens. Pla. in Epid. Crocotulam, Supparum, aut submiuiam, ricam, basilicum, aut exoticum.

SVBMINISTRO, subministras, subministrare, [Porgere, dare,] porrigo, suppedito. Cæs. l. 1. Be Gal. Hæc sibi esse curæ, frumẽtũ Sequanos, Leucos, Lingones, subministrare, iãq; esse in agris frumẽta matura. Ci. pro Cœ. Palam in eum tela iaciuntur, clam subministrantur. Col. li. 1. c. 10. Cũ semina depones, dextra sinistraq; usq; ad imũ scrobẽ fasciculos sarmentorũ demitto ita: ut per fasciculos sarmentorum æstate paruo labore aquam radicibus subministrare possis.

SVBMITTO, submittis, submittere, siue summitto, summisi, summissum, [Sottomettere, soggiogare,] ὑποτάσσω, idẽ quod subdo, subijcio, uel subiugo. Virg. eclo. 1. Pascite, ut ante, boues pueri, summittite tauros. Hor. l. 1. epis. 1. Et mihi res, nõ me rebus, summittere conor. Summittere fasces ianuæ dicebãtur magistratus, cũ ædes ingredientes inclinari eos & deprimi iubebant, & non surrectos teneri. Pli. l. 7. c. 30. Fasces lictoris ianuæ submisit is, cui se Oriẽs, Occidensq; submiserat. Submittere genua, pro flectere, & incuruare. [Inchinarsi,] Pli. l. 11. c. 49. Solidi pedes inter initia pasci, nisi submissis genibus nõ possunt. Idẽ. l. 8. c. 1. Nã quod ad docilitatem attinet: regẽ adorãt, genua submittũt, coronas porrigũt. De elephãtis. Submittere animos, per trãslationem, i. demittere, & propemodũ despondere animũ, [Auilire, perdere,] Liu. 3. Bel. Pun. Tũ. T. Sempronius senatũ habuit, cõsolatusq; Patres, & adhortatus, ne qui Cãnẽsi ruinæ nõ succubuissent, ad minores calamitates animos submitterent. Submitto, clanculũ allego, suborno. Ci. 5. Ver. Submittat iste Timarchidẽ, qui moneret eos, qui saperẽt ut trãsigerẽt. Submittere pretia, est imminuere. [Sminuire,] Pli. l. 39. c. 1. Neq; .n. pudor, sed æmuli pretia submittũt. Submissus participiũ, siue nomẽ ex participio. Liu. 1. ab Vrbe: Lupã sitiẽtẽ ex mõtibus, qui circa sunt ad puerilẽ uagitũ, cursũ flexisse: eã submissis infantibus adeo mitẽ pbuisse mãmas. Submissus & abiectus, [Vile, disprezzato,] cui cõtrariũ, Efferẽs se. Ci. l. 1. Offi. Priuatũ aũt oportet æquo & pari cum ciuibus iure uiuere: neq; submissum & abiectũ, neq; se efferentẽ, tũ in rep. uelle, quæ tranquilla & honesta sint. Submissa orõne, uel uoce loqui, i. humili, nõ elata, aut clara. Cæs. 3. Bel. Ciu. Submissa orõne loqui de pace atq; altercari cũ Vatinio incipit. Ci. p Plan. Submissa uoce agã, tantũ ut iudices audiãt. Mar. l. 8. Hos comes inuadidus submissa uoce precatur, Vt quocunq; uelint corpus inane ferant.

SVBMISSE aduerbiũ, [Pianamente,] ταπεινῶς, humiliter, demisse. Cice. pro Planc. Meum beneficium potius ad eũ detuli, qui a me cõtenderat, quàm ad eũ, qui mihi non minus submisse supplicarat. Ci. 1. de Offi. Vt quanto superiores simus, tãto nos submissius geramus.

SVBMISSIM, [Pianamente,] aduerbiũ, idẽ qđ submisse. Sue. in Au. Nã & ad cõignẽ sermonis tacẽtes, & submissim fabulãtes puocabat.

SVBMISSIO, onis, [Abbassamento,] uerbale, idem quod remissio, ut, Submissio uocis, cui opponitur Contentio. Cic. 1. Offic. Ex locutione, ex reticentia, ex contentione uocis, & submissione, & cæteris similibus facile iudicabimus, quid eorum apte fiat. Submissio aliquãdo accipitur pro inclinatione siue depressione: cui opponitur Elatio, siue Amplificatio. Idem in Topicis: Parium autem comparatio nec elationem habet, nec submissionem: est enim æqualis.

SVBMOLESTVS, a, um, [Molesto alquanto] ὑποδυχερής, nonnihil mo-

lestus. Cic. ad Atti. l. 16. Illud est mihi submolestum, quod parum properare Brutus uidetur. Submoleste, aduerbium. Cic. ad Att. li. 5. Te in Epirum saluum uenisse, & ut scribis, ex sententia nauigasse, uehementer gaudeo: non esse Romæ meo tempore pernecessario submoleste fero.

Svbmoneo, nes, pe. breui, ὑπομιμνήσκω, leuiter uel paucis moneo. Ter. in Eun. Submonuit me Parmeno. Ibi seruus, quod ego arripui. Pli. epi. 2. li. 1. Quoties paulum itinere decedere non intempestiuis amœnitatibus submonebamur.

Svbmorosvs, adiect. ὑποδύσκολος, nonnihil morosus. Cice. lib. 2. de Orat. Me quidem hercule ualde illa mouent stomachosa, & quasi submorosa ridicula, non cum a moroso dicuntur: tunc enim non sal, sed natura ridetur.

Svbmoveo, ues, ui, tum, [Summouere,] ἀπείργω, arceo, depello, remoueo, abire facio. Lio. 3. ab Vrb. I, inquit, lictor, submoue turbā, & da uiam domino ad prehendendum mancipium. Cic. pro Rosc. Vt quos natura ipsa retinere in officio non potuisset, ij magnitudine pœnæ maleficio submouerentur. Oui. l. 3. Amo. Eleg. 13. Ignoto meretrix corpus iunctura Quiriti, Opposita populum submouet ante sera. Submouere, [Separare,] separare. Pli. lib. 3. c. 19. de Alpibus: Germaniam ab Italia submouent.

Svbnascor, eris, ὑποφύομαι, succresco. Pli. li. 13. c. 23. Atque ita sub nasci sui generis palmas. Idem li. 12. c. 3. Malus Assyria omnibus horis pomifera est, alijs cadentibus, alijs maturescentibus, alijs uero subnascentibus.

Svbnecto, is, [Attaccare,] ὑποπλέκω, subligo, appendo. Vir. l. 1. Aen. Aurea subnectens exertæ cingula mámæ. Pli. l. 28. ca. 1. M. Serui. Nouianus, princeps ciuitatis, non pridem in metu lippitudinis, prius quàm ipse eam nominaret, aliusue ei prædiceret duabus litteris Græcis P, & A, chartā inscriptam, circumligatam lino, subnectebat collo. Id est, appendebat.

Svbnego, gas, [Negare quasi,] p. c. fere, uel quodam modo nego. Cic. Trebat. Veruntamen quod præsenti tibi prope subnegaram, &c.

Svbniger, gra, grum, [Negretto,] pen. pro. ὑπομέλας, nonnihil habens nigredinis, Plaut. Mer. Buccolentum, breuiculum, subnigris oculis, oblongis malis. Varr. 2. de re rust. capit. 5. Subnigris labris pecudes.

Svbnitor, pen. p. subniteris, subnixus, [Appoggiarsi,] ὑποστηρίζομαι, suffulcior, sustineor. Vir. 1. Ae. Solio subnixa resedit. Ci. de Som. Scip. Duo quasi cinguli terræ uerticibus ex utraque parte subnixi. Accipitur interdum Subnixus pro elato, siue arroganti, [Arrogante superbo,] Ci. 1. de Ora. Hæc quam sit facilis, illi uiderint, qui eius artis arrogantia, quasi difficillimā sit, ita subnixi ambulant. Liui. 5. Bel. Pun. Enimuero indignum ratus Marcellus, se, qui Annibalem subnixum uictoria Cannensi ab Nola repulisset, his terra, marique uictis ab se hostibus cedere.

Svbnoto, as, pen. c. [Sottonotare, sottoscriuere,] ὑπογράφω, subscribo. Mar. l. 1. Et non sobria uerba subnotasti.

Svbnvbilvs, [Oscuretto,] adie. ὑπόζοφος, subobscurus Cæs. 3. Bel. Ciu. Et quinque intermissis diebus, alteram noctem subnubilam nactus, extructis omnibus castrorum portis, & ad impediendum obiectis, tertia inita uigilia, silentio exercitum educit. Ouid. 2. de Reme. Amor. Limes erat tenuis longa subnubilus umbra, Qua tulit ipsa suos ad mare sæpe pedes.

Svbo, bas, bare, καπρίζειν, dicuntur sues, cum libidinem exercēt, aut appetunt: quamuis & ad alia animalia, atque adeo ad ipsos etiam homines transferatur. Pli. l. 10. c. 63. Verres subantis audita uoce, nisi admittatur, cibum non capit. Horat. Epo. ad homines translit. Iamque (inquit) subando Tenta cubilia, tectaque rumpit. Subatio, appetitus suum in Venerem. Plin. libr. 8. cap. 51. Remedium, ne prima subatione, neque ante flaccidas aures coitus incipiat, de suibus.

Svbobscoenvs, adiect. ὑπαίσχρος, non omnino uacans obscœnitate. Cicer. in Orator. Illud admonemus tamen, ridiculo sic usurum oratorem, ut nec nimis frequēti, ne scurrile sit: nec subobscœno, ne mimicum.

Svbobscvrvs, adiect. ὑποσκοτεινός, nonnihil obscurus, & per translationem intellectu subdifficilis. Cic. de Clar. Orat. Grandes erāt uerbis, crebri sententijs, comprehensione rerum breues, & ob eam ipsam causam interdum subobscuri.

Svbodiosvs, pen. p. aliquantulum odiosus. Cice. ad Att. libr. 1. Non mihi graue duxi, scribere ad te de illius querimonijs, cum eas audire (quod erat subodiosum) leue putassem.

Svboffendo, is, [Offendere un pochetino alquanto,] aliquantulum offendo. Cic. ad Q. Fr. Nam apud illam perditissimam, atque infimā fæcem populi Pompeius propter Milonem suboffendit, & boni multa ab eo desiderant, multa reprehendunt.

Svboleo, oles, pen. cor. ὑποζέω, leuiter oleo, siue odoratus sensu leuiter percipio. Pla. in Pseu. Corrūpitur iam cœna, hem subolet, sis uide. Subolere, per translationē. Præsentiscere, [Accorgersi,] Plau. in Casin. Tu callidior tibi homo malam rem quæris: suboles, sentio. Ter. Phor. Nunquid patri subolet?

Svborior, iris [Sottonascere,] ὑποφύομαι, subnascor, & exurgo, ut Subortus est rumor. Pli. li. 2. c. 63. Metallorum opulentia tam uaria, tam diues, tam fœcunda, tot sæculis suboriens. Luc. li. 1. Ex infinito suboriri copia posset.

Svborno, as, [Sottornare, laudare,] ὑποκοσμέω, idem quod orno, hoc est, honoro, siue laudo. Planc. Cice. Tu Cic. quod adhuc fecisti, idem præsta, ut uigilātes, neruoseque nos, qui stamus in acie, subornes. Subornare item accipitur pro clam submittere, [Sottometere,] Pl. in Paneg. Traian. Grata tamen sint recordantibus principem illū in capita dominorum seruos subornantem. Cic. pro Rosc. Falsum subornauit testem Rosc. Cluuium, cur tam sero?

Svbpallidvs, a, um, [Pallidetto,] ὕπωχρος, ad pallorem accedens. uel aliquantulum pallidus. Cels. libr. 5. Alterum est minus super corpus eminens, durum, latum, subuiride, subpallidum magis exulceratum.

Svbpingvis, gue, ὑπόπιον, nonnihil pinguis. Celsus libr. 6. cap. 4. Peius est, quod densam cutem, & subpinguem, & ex toto glabram fecit.

Svbpvdet, bat. Cic. epist.

Svbrancidvs, adiect. [Ranzetto,] ὑπόσαπρος, aliquantolum rancidus, Cic. in Piso. Extructa mensa non conchylijs aut piscibus, sed multa carne subrancida.

Svbravcvs, a, um, [Alquanto rauco,] ὑποβραγχώδης, aliquantulū raucus. Cice. de Cla. Ora. Omnisq; motus cum uerbis sententijsque consentiens, uox permanens, uerum subrauca natura.

Svbremigo, gas, p. c. ὑπερέσσω, sub uelo remigo, hoc est, cursum nauis, quæ uento fertur, remis adiuuo. Pli. l. 9. c. 29. Cæteris subremigans brachijs, media cauda, ut gubernaculo se regit. Vir. 10. Aen. Dextra puppim tenet, ipsaq; dorso Eminet, ac læua tacitis subremigat undis.

Svbrepo, pis, pe. p. ὑφέρπω, latenter repo. Pli. li. 34. c. 8. Fecit & puberem Apollinem subrepenti lacertæ cominus sagitta insidiātem. Col. l. 9. ca. 1. Hæc porro animalia, uel similia his, facile intelligitur, quàm nō expediat conferre in id uiuarium, quod maceria circundatum est: siquidem propter exiguitatem corporis facile clatris subrepūt, & liberos nacta egressus, fugam moliuntur. Subrepere animo, per metaphorā, pro eo quod est clam se in animum alicuius insinuare. Quin. l. 4. c. 1. Exordium quidam in duas diuidūt partes, Principium, & Insinuationē, ut sit principij recta beneuolentiæ & attentionis postulatio: quæ quia esse in turpi genere causæ nō posit, Insinuatione subrepat animis, maxime ubi frons causæ non satis honesta est. Obliuio subrepit. Pli. li. 8. c. 22. Hoie quā uit in same mandere, si respexit, obliuionem cibi subrepere aiūt, egressumq; quærere aliud. Aetas iners subrepit. Tib. li. 1. Eleg. 1. Iam subrepet iners ætas, nec amare decebit.

Svbreptitiae, litteræ, κλοπιμαῖα γράμματα, dicuntur quæ ad falsam alicuius suggestionem concessæ sint: quod tam a Subrepo esse potest, quam a Subripio.

Svbrideo, [Sorridere, ghignare, sogghignare,] ὑπομειδιάω, leuiter arrideo. Vir. 1. Aen. Olli subridens hominum sator atque Deorum. Ci. pro Rosc. Comœ. Qua de causa? subridet Saturnus ueterator, ut sibi uidetur. Oui. 3. Amo. Eleg. 1. Limis subrisit ocellis. Claud. in Eutr. Subrisit crudele patre. Vir. 10. Aenei. Ad quem subridens mista Mezentius ira.

Svbridicvle, aduerbium. Cic. 2. de Orat. Quid hoc Næuio ignauius? seuere Scipio. At in male olentem, Video me a te circumueniri. Subridicule Philippus.

Svbrigo, [Alzare,] pe. c. siue Surrigo, b, in r, mutata, ἐξαίρομαι, erigo, in altum eleuo. Pl. l. 9. c. 29. Supinus in summa æquorū peruenit, ita se paulatim subrigens, ut emissa omni per fistulā aqua, uelut exoneratus sentina, facile nauiget. Vir. 4. Aen. Tot linguæ, totidē ora sonāt, tot subrigit aures. Subrectus siue Surrectus, Silius l. 10. Conniaus in hastam Ilia cornipedis subrecta cuspide transit.

Svbrigvvs, [Bagnato,] adiect. ὑποδιάβροχος, aliqua ex parte irriguus, subaquosus. Pli. li. 17. c. 17. In crasso, aut humido, aut subriguo, a messe ad Brumam.

Svbripio, pis, [Rapire, rubare, tor di nascosto,] ὑφαρπάζω, furor, clā aufero. Pla. Menæch. Hanc modo uxori intus palam surripui. Cic. in Parado. Quāti est æstimāda uirtus, quæ nec eripi, nec surripi pōt unquā, neq; naufragio, neq; incendio amittitur, nec tempestatū, nec temporū permutatione mutatur? Surreptio, [Rapina,] ipse surripiendi actus. Surreptio item dicitur impetratio, quæ fit a principe, siue magistratu per falsam rei enarrationē. Subreptitius, adiectiuum, ut, Surreptitia postulatio, subreptitiæ litteræ, quæ ad falsam alicuius suggestionē concessæ sunt. Subreptitius puer, furtim sublatus. Plau. in Menæ. Atq; illic habitat geminus subreptitius.

Svbrogo, gas, penul. cor. [Sostituire,] ἀντικαθίστημι, substituo. Liu. l. 3. ab Vrbe: Consul antequam collegam subrogasset, negabat passurum agi de lege. Subrogare collegam Consul dicebatur, qui in demortui locum Consulis alterum sufficiebat. Cicer. ad Brut. epist.

epist.5. Omnino Pansa uiuo celeriora omnia putabamus. Statim enim collegam sibi subrogasset: deinde ante prætoria sacerdotū comitia fuissent. Liui. 2. ab urb. Regnum cum affectare fama ferebat, quia nec collegam subrogauerat in locū Bruti, & ædificabat in summa Velia.

SVBROSTRANI, [Otiosi] homines otiosi dicebantur, quibus cum nihil esset quod domi agerent, sub rostris frequenter desidebant, rumores nouos aut captantes, aut ipsi configentes. Cœl. ad Cice. li. 8 Te ad nonum Kalend. Iunij, subrostrarij (quod illorum capiti sit) dissiparant perisse.

SVBRVBEO, es, [Arrossarsi un poco] ὑπερυθρὸς εἰμι, nonnihil rubeo. Ouid. li. 2. Am. Quale coloratum Tithoni coniuge cœlum Subrubet, aut sponso uisa puella nouo.

SVBRVBICVNDVS, [Rossetto,] adiect. ὑπέρυθρος, i. rubicundulus, siue aliquantulum rubicundus. Pli. li. 25. c. 13. Herba est trixaginis specie, & mollitia cauliculis subrubicundis.

SVBRVFVS, adiect. [Vn poco rosso,] ὑποπυῤῥὸς, aliquantulum rufus. Pli. li. 37. ca. 10. Indica gentium suarum habet nomē, subrufo colore, in attritu sudorem purpureum manat. Plau. in Cap. Subrufus aliquantum, crispus, cincinnatus.

SVBRVMI, [Agnelli pecorini,] ὑπομάστιοι, dicti sunt agni, qui adhuc sunt sub mamma, quæ Ruma a ueteribus dicebatur. Var. 2. de re rust. c. 8. Et si parū habet lactis mater, ut subijciat sub alterius mammā, qui appellantur subrumi, id est, sub mamma. Antiquo uocabulo, māma ruma, ut opinor, dicebatur. Hęc Var. Inde Subrumari, quod est sub ruma, id est mamma submittere. Col. li. 7. c. 4. Diligenti cura seruandum est, ut & suis quotidie matribus & alienis, non amantibus, agni subrumentur.

SVBRVO, ruis, [Cauare,] ὑπορύττω, suffodio, uel suffosso fundamento diruo. Cæsar. 2. Bell. Gall. Murusq; defensoribus nudatus est. testudine facta portis succedūt, murumq; subruunt. Liu. 5. Bel. Pun. Seq; ultimum illum diem agere, nihil minus timentes, quàm subrutis cuniculis mœnibus, arcē iam plenam hostium, &c. Aliquando effodio. Seneca. Subruunt terram, thesauros quæritant.

SVBRVTILVS, adiect. [Rossetto,] ὑποπυῤῥίζων, in rutilum uergens colorem. Pli. lib. 20. c. 3. Media magnitudine, colore, subrutilo, rarum conspectu.

SVBRVSTICVS, a, um, [Rustichetto, uillanello,] ὑπάγροικος. Ci. de Clar. Ora. Cum etiam ipso sono, quasi subrustico, prosequebatur atque admirabatur antiquitatem.

SVBSALSVS, a, um, adiect. ὑφάλμυρος, quod salis saporem nonnihil refert. Pli. 21. c. 29. Subsalsa gustanti herba.

SVBSANNO, as, [Sprezzare,] χλευάζω, uerbum est act. idem significans quod irrideo. Nam Sanna (ut suo loco docuimus) irrisionem significat, quæ & subsannatio dicitur, χλευασμὸς.

SVBSCRIBO, bis, [Sottoscriuere,] ὑπογράφω, subnoto, subsigno: sicut solent principes, qui subscribunt ea, quæ rata habent. Cic. ad Att. l. 8 Literas tibi a L. Domitio ad XIII. Kal. Martij allatas esse, earumq; exemplum subscripseras. Alias Subscribere significat fauere, siue approbare; [Fauorire,] Est etiam Subscribo aliquando uerbum iudicijs & foro accommodatum, & significat iudicium dictate, quasiq; dicam scribere. Pli. lib 5. epist. Scis te non subscripsisse mecum, & iam biennium transisse, omniaq; me usu cepisse. Id est, mecum querela non esse expertum, ut interpretatur Bud. Idem in Prior. Pand. Anno. Subscribere dicebāt ueteres Iurecōsulti, quod nunc Adiungere se, dicunt. Subscribendi igitur facta potestas: dicendum, quod leguleorum uulgus hodie sic barbare efferre. Dictū est, quod adiungere se poterit. Cicer. in Diui. Non modo deferendi nominis, sed ne subscribendi quidem, cum id postularet, fecerunt potestatem.

SVBSCRIPTIO, onis, [Sottoscrittione,] ὑπογραφὴ, idem quod subsignatio. Ci. pro Cluen. Quare quicquid de subscriptionibus eorū mihi dicendum erit, eo dicam animo, &c. Subscriptio censoria, eadē est cum ipsa censura. Cic. pro Cluen. Ne subscriptio censoris non minus calamitatis ciuibus, quam proscriptio acerbissima possit afferre. Budæ. Accipitur præterea Subscriptio, pro adiunctione, ut hodie loquuntur Iureconsulti, cum accusatori aliquis ad agēdum adiungitur Cic. 1. Ver. Quartum quem sit habiturus, non uideo: nisi quem forte ex illo grege oratorum, qui subscriptionem sibi postularunt.

SVBSCRIPTOR, qui accusatori adiungitur, secundasq; obtinet accusationis partes. Cicc. in Verr. Venit paratus cum subscriptoribus exercitatis & disertis. Vbi Ascon. Subscriptores dicuntur qui adiuuare accusatorē solent: quos oportebat submissius agere: quàm eum, quem sequebantur.

SVBSCVS, dis, pen. prod. tabella exigua est, inquit Festus, qua tabulæ duæ inter se configuntur: ita dicta a succidēdo, quòd qua immittitur, succidatur. Pacuuius: Nec ulla subscus cohibet compagem. Subscudes, inquit Budæus, quæ & Subcudes & Suscudes appellantur, sunt ligna retinacula, quæ etiam Securiclæ a forma uocātur, quasi securiculæ, quibus duo tigna tenacissime inter se uinciuntur: unde Securiculatel cardinea apud Vitruuium l. 10. licet uulgo Securidati legatur. Galli Hirundinum caudas appellant. Solent etiam interdum Subscudes ex ferro fieri. Vitr. l. 10. ca. 10. loquens de tympano ad molendam farinam faciendo. Secundum id tympanum, inquit, maius, item dentatum planū est collocatum, quo cōtinetur axis, habens in capite summa subscudem ferream, qua mola continetur. Quod Vitr. Subscudem hic appellat, inquit Budæus nostri ferrum molendini: ex quo forma subscudis intelligi potest.

SVBSECO, cas [Tagliare,] p. c. ὑποτέμνω. ab ima parte reseco, succido, abscindo. Col. lib. 2. Quædam subterraneæ pestes adultas segetes radicibus subsectis enecant. Oui. 4. Fast. Illa papaureas subsecat ungue comas.

SVBSECVNDARIVS, adiect. [Successiuo,] idē quod subsecitius, & quod quasi secundo tempore aduenit. Gell. lib. 20. c. ult. Quantum autē uitæ deinceps mihi Deū uoluntate erit, quantum a cura publica, & a re familiari, procurandoque cultu liberorum meorum dabitur ocium, ea omnia subseciua, & subsecundaria tempora ad colligendas huiusmodi memoriarum delectatiunculas conferam.

SVBSELLIVM, lij, lege Subsellia.

SVBSELLIA, subselliorum, [Sedie, pulpiti, banche,] ἕδραι, sedes & pulpita, uel (ut ita dicam) scamna, in quibus audientes poetas recitāteis sedere consueuerant, uel in quibus ab equitibus spectabātur ludi: a subsedendo, quasi subsedia per mutationem d, in l, ut Sella, pro Sedia. Nam senatores in sellis altioribus considebant. Pers. Sat. 1. Trossulus exultat tibi per subsellia leuis. Scribit Asco. Subsellia esse Tribunorum, Triumuirorum, Quæstorū, & huiusmodi minora iudicia exercentium, qui nō in sellis curulibus, nec tribunalib. sed in subsellijs considebant. Vnde Varro. Subsellium dictum existimat, quòd non sit plane sella. Erant præterea Subsellia sedes in foro, sub dio, ubi iudicia publica exercebantur. Cic. in Vatinium. Quæro ex te, post urbem conditam num quis reus in tribunal sui Quæsitoris ascenderit, cumque ui deturbarit, subsellia dissiparit, urnas deieceri t, &c. Quo in loco Ci. Prætori tribunal assignauit, qui iudicijs præerat, & Quæsitor uocabatur? Subsellia uero iudicibus, qui reos sententijs suis tabellarijs iudicabant. Erant & subsellia in curia, in quibus senatores sedebant, ut ostēdit Ci. 1. Inuect. in Catil. Item sedes in theatro. Suc. in Augu. facto igitur decreto patrum, ut quoties quid spectandi usquam publice ederetur, primus subselliorum ordo uacaret senatoribus. Item sedes, in quibus sedebant rei, & accusatores, & testes. Cic. pro Rosc. Am. Erāt ei ueteres inimicitiæ cum duobus Roscijs Amerinis, quorum alterum sedere in accusatorum subsellijs uideo: alterum tria huiusce prædia possidere audio. Subsellia, [Giudici,] pro ipsis iudicibus aliquādo accipiuntur. quod & Bud. annotauit. Mar. libr. 1 Sexcilianc bibis quantum subsellia quinque.

SVBSEQVOR, eris, pe. c. [Seguir incontinente,] ἐφέπομαι, statim sequor: Cęs. de Bel. Gal. l. 4. Agmen subsequi iussit. Pla. Bacch. Cedo manū, ac subsequere propius me ad fores. Liu. 7. Bel. Pun. Raptimq; cum equitatu profectus, iussis se subsequi peditibus, palatos passim per agros, &c. Subsequi, [Imitare,] & imitari aliquem. Plin. in Paneg. Te enim imitari, te subsequi student.

SVBSERO, is, p. c. [Sotto seminare, sotto piantare,] ὑποφυτεύω, subtus semino uel planto. Col. l. 4. c. 15. Nam plurimum interest adhuc noua consitione pedamen omne uestiri, nec mox uineam cum subseris, cum fructus capiendus est.

SVBSERVIO, uis, [Seruir benissimo,] ὑπηρετέω, diligenter seruio, uel obtempero. Plau. in Menæch. Ita istæ solent, quæ uiros subseruire sibi postulant, fretæ dote feroces. Subseruire orationi alicuius, est ea dicere, quæ pertinent ad confirmandam alterius orationem. Ter. in And. Ego quoque hinc ab dextra Venire me assimulabo: tu, ut subseruias orationi, utcunque opus sit uerbis, uide.

SVBSESSA, [Insidie, aguati,] ἐνέδραι, dicuntur a Vegetio insidiæ, quibus in itinere exercitus imparatus, ac nihil tale suspicans opprimi solet. Subsidere enim significat delitescere: unde Subsessores dicti, qui delitescentes insidiantur, & insidijs circumuentos interimunt. Contra subsessos uoca tus hostilibus insidijs circumuentos. A Valerio subsessor alieni matrimonij dictus est, qui pudicitiæ alienæ coniugis insidiatur.

SVBSIDO, des, [Star sotto, sedere,] ὑποκαθίζω, subsisto, sedeo. Ci. Att. l. 2. Itaque subsedi in ipsa uia, dum hęc summatim tibi perscriberem. Cæs. 6 Bel. Gal. Magna præterea multitudo calonum, magna uis iumentorū, quæ in castris subsederet, facta potestate subsequitur. In aquis quoque cæterisq; liquoribus Subsidere dicūtur, quæ imum petierunt fundum, ibiq; subsistunt. Col. li. 12. c. 1. Villica debet curam adhibere, ut si quæ fæces, aut amurcæ, in fundis uasorū subsederint semel, statim emundentur. Est & Subsidere, insidiari, [Porre aguati,] Cice. pro Milo. Cur neque ante occurrit, ne in uilla resideret, nec in eo loco subsedit, quo noctu uenturus esset? Budæus. Inde Subsessores, & Subsessæ: de quibus paulo ante.

SVBSIDIARIVS, a, um, [In aiuto,] adiect. ἐπιβοηθὸς, quod in subsidium

paratur. Liu. 1. ab Vrb. Paulum erat ab dextera editi loci, quē subsidiarijs repleri placuit. Idem 9. ab Vrbe: Qui subsidiarias cohortes, quæ integræ ad longioris pugnæ casus reseruabantur, in primam aciem extemplo emisit. Subsidiarius palmes, qui & Præsidiarius & Resex a Columella, a Catone custos, & Vinarius appellatur palmes.

SVBSIDIVM. [*Soccorso, aiuto,*] auxilium eum in usum comparatum, ut laborātibus opem ferat. Cicer. Q. Fr. Sextius, multis uulneribus acceptis, subsidio Bestiæ seruatus est. Vnde Subsidio uenire dicimus, pro eo quod est laboranti auxilium ferre. Cicer. 6. Philip. C. Cæsar Galliæ cū exercitu subsidio profectus est. Subsidiū senectutis, id est, perfugium. [*Refugio,*] Idem ad Atti. li. 5. Res Hispanienses ualde bonæ, modo Balbinum incolumen uideam, subsidium nostræ senectutis.

SVBSIDO, dis, pen. produ. [*Inchinarsi, assaltare,*] ὑποκαθίζω, ad sedendum descēdo, pessum eo. Virg. 5. Aen. Subsidunt undæ, tumidūq; sub axe tonanti Sternitur æquor aquis. Oui. li. 1. Met. Iam mare littus habet, plenos capit alueus amnes: Fulmina subsidunt, colles exire uidentur. Liui. 8. Bel. Pun. Subsidūt Hispani aduersus emissa tela ab hoste: inde ad emittenda ipsi consurgunt. Subsidere in loco aliquo pro commorari, [*Dimorare,*] cui opponitur, Proficisci. Cic. ad Cecinnā li. 6. Quid sim tibi auctor, in Sicilia ne subsidas, an ut ad reliquias Asiaticæ negociationis proficiscare? Subsidere significat aliquando inuadere. Lucan. li. 5. Iure sed incerto mundi subsidere regnum.

SVBSIGNO, as, are, [*Sottoscriuere,*] ὑποσημειόω, subscribo, subnoto. Cicer. pro Flac. Illud quæro, sunt ne ista prædia censui censendo: habeant ius ciuile, subsignari apud ærarium, apud censorem possint?

SVBSILIO, lis, p. c. [*Saltare in su,*] subsilini, subsultum, ὑφάλλομαι, sursum salio. Plau. in Curc. Subsilite obsecro, & mittite istanc foras. Lucr. li. 2. Nec cum subsiliunt ignes ad tecta domorum. Hinc Subsulto, frequentatiuū. Plau. in Casi. Vt subsultabat, postquam uicit uillicus. Idem: Tu subsultas, ego miser uix asto præ formidine. Et subsultim, aduer. Suet. in Aug. c. 83. Mox nihil aliud quàm uectabatur, & deambulabat, ita ut in extremis spatijs subsultim decurreret.

SVBSILLES, (inquit Festus) dicebantur quædam lamellæ sacrificijs necessariæ.

SVBSIMVS, a, um, penul. produ. ὑπόσιμος, aliquantulum simus: Varr. li. 2. de re rust. c. 5. Vt sint bene cōpositæ, & integris membris, & cet. Pilosis auribus, compressis malis subsimisve, gibberibus demissis &c.

SVBSISTO, subsistis, [*Contrastare,*] ὑφίσταμαι, contra sisto. Cæs. 1. Bel. Gal. Quo prælio sublati Heluetij, quòd quingentis equitibus tantam multitudinem equitum propulerant, audacius subsistere: non nūquam ex nouissimo agmine prælio nostros lacessere cœperūt. Vir. 9. Aen. Ergo nec clypeo iuuenis subsistere tātum, Nec dextra ualet. Subsistere feras, est excipere, nec cedere irruentibus, ut ait Bud. Liu. 1. ab Vrb. Hinc robore corporibus animisq; sumpto, iā non feras tantum subsistere, sed in latrones præda onustos impetum facere, pastoribusq; rapta diuidere. Subsistere in aliquo loco, est aliquandiu commorari. [*Dimorare,*] Vir. 2. Aen. Quater ipso in limine portæ Substitit, atque utero sonitū quater arma dedere. Plin. epi. 2 34. Grauissimis æstibus atque etiam febriculis uexatus Pergami substiti, id est, restiti, remansi, commoratus sum. Lingua substitit timore, Oui. epist. 13. Substitit onda, hoc est, stetit, siue constitit. [*Fermarsi,*] Vir. 8. Aen. Tybris ea fluuiū, quàm longa est, nocte tumentem Leniit, & tacita refluens itā substitit unda, Mitis ut in morem stagni, &c.

SVBSOLANVS, ui, [*Euro,*] ἀπηλιώτης, uentus spirans ab ortu æquinoctiali, aduersus Fauoniū: ita dictus, quòd sub Sole nasci uideatur: unde & Græci Apeliotē appellarunt. Plin. lib. 2. c. 47. Ab Oriēte Aequinoctionali Subsolanus, ab Oriente brumali, Vulturnus: Illum Apelioten, hunc Græci Eurum appellant.

SVBSORTIOR, tiris, ὑποκαθίσημι, est sorte aliquem in reiectorum iudicum locū substituere: unde Subsortitos iudices dicimus, qui in aliorum locum sunt substituti. Cic. 3. Ver. Cur ea, quamdiu aliū prætorem, cum ijs iudicibus, quos in horum locum subsortitus es, de te in consilium iturum putasti, tam diu domi fuerunt?

SVBSORTITIO, onis, ὑποκαθαίρεσις, est suffectio, quæ sorte fieri solet a prætore, ad supplendum numerum iudicum, qui ab accusatore, aut reo erāt reiecti. Ci. 3. Ver. Nam de subsortitione illa Iunia na iudicum nihil dico. Sue. in Iul. Cęsare. c. 41. At ne qui noui cętus recensionis causa moueri quandoque possent, instituit, quotānis in demortuorum locum, ex his, qui recensiti nō essent, subsortitio a prætore fieret. Cic. pro Clu. Et quod C. Verres prętor urbanus, homo sanctus, & diligens subsortitionē eius in eo codice nō haberet, qui tum interlitus proferebatur.

SVBSORTITVS, iudex, ὑποκαθεστικὸς δικαστής, qui in locum reiecti iudicis sorte est substitutus: de quo uide plura in uerbo, Subsortior.

SVBSTANTIA, substantiæ, [*Sostanza,*] ὑπόστασις, οὐσία, est quæ per se substat, & fundamentum præbet accidentibus, quæ sine illa subsistere non possunt. Quandoque etiam Substātia ponitur [*Materia, soggetto,*] pro materia, & argumento, circa quæ uersatur cardo totius rei. Plin. Nouocomensis in epist. Substātia omnis orationis fuit cohortatio eius ad pacem. Quintil. in Proœ. li. 1. Prima apud Rhetorem elementa, & quæ de ipsa Rhetoricæ substantia quæruntur, tractabimus. Quandoque pro facultatibus, [*Roba, facultà,*] Idem: Vt plus substantiæ filio relinquerem.

SVBSTANTIVVS, a, um, [*Sostantiuo,*] ὑπαρκτικός, idem quod substantialis, hoc est, quod per se stare potest: cuius cōtrarium est, Insubstātiuus. Rufinus in expositione Symboli: Sed forte dicas, ista quā memoras, insubstantiua est generatio: Neque enim lux substantiuum facit splendorem, aut cor substantiuum generat uerbum.

SVBSTERNO, substernis, substraui, substratum [*Sotto distendere,*] ὑποστρώννυμι, subtus sterno. Ter. in And. Ex ara hinc sume uerbenas tibi, atque eas substerne. Ouid. 15. Met. Quassaq; cum fulua substrauit cinnama myrrha. Ci. 2. de Nat. De. Iā gallinæ, auesq; reliquę quietum requirunt ad pariendum locum, & cubilia sibi nidosque construunt, eosq; quam possunt mollissime substernunt, ut quàm facillime oua seruentur. Substernere animo omnia, id est, subijcere, supponere, [*Sottoporre,*] Cic. de Vniuers. Animum igitur cū ille procreator mundi Deus ex sua mente & uolūtate genuisset: tū denique omne quod erat concretum atque corporeum substernebat animo, interiusq; faciebat. Substratus, huius Substratus, ipse substernēdi actus. Plin. lib. 24. c. 9. Suffitu quoque, aut substratu fugant uenenata.

SVBSTILLVM, stilli, tempus dicitur, quod ante pluuiam, uel post pluuiam est, non siccum, sed humidum, quod aut iam stillet, aut nondum stillare desierit. Hæc Festus. Apud Cato. 1 de re rust. ponitur pro ægritudine, quando stillatim urina emittitur, quam Græci uocant στραγγουρίαν. Nunc (inquit) de ijs, quibus ægre lotium it, quibusq; substillū est. Cels. uero, quibus difficulter urina redditur, dicere solet.

SVBSTITVO, tuis, [*Sottoponere, supporre,*] ὑποκαθίστημι, in locum alterius surrogo, sufficio. Cice. 7. Verr. Tum iste in eorū locum alios substituere, & supponere cœpit. Idem 2. de Diuin. In libris. n. sententiam dicebamus, concionabamur, philosophiam nobis pro rei publicæ procuratione substitutā putabamus. Substitutio, ὑποκατάστασις, surrogatio, suffectio. Paulus Iureconsultus: In uulgari substitutione, qua ei qui supremus morietur, hæres substituitur, recte hæres substitutus etiam unico intelligitur.

SVBSTRAMEN, inis, [*Strame,*] quod animalibus substernitur. Var. l. 3. de re rust. ca. 10. Easq; cellas prouident, ne habeant in solo humorem, sed habeant molle substramen è palea, aliave qua re.

SVBSTO, as, [*Sostenere, star constante,*] ὑφίσταμαι, sustineo, & constans sum, non uacillo, aut labasco. Teren. in Aud. Perij: metuo ne substet hospes.

SVBSTRINGO, gis, [*Stringere,*] συστέλλω, contraho, coarcto, cōplico. Quint. li. 8. Omissa supplere, & effusa substringere. Mar. li. 11. Festināt trepidi substringere carbasa nautæ. Lucan. l. 3. Hinc & Sidoniæ gentes, auroq; ligatas Substringens Arimapse comas, &c. Substrictus, stricta, strictum, participium. Colu. li. 6. c. 3. Boues cū ab opere disiunxerit, substrictos confricet, manibusque comprimat dorsum. Est & Substrictus, nomen ex participio, idem significans quod arctus, & contractus, [*Stretto,*] cui contrarium est Prominēs, & effusus. Col. l. 6. c. 10. de tauri forma loquēs. Vt sit magna portio corporis, uentre paulo substrictiore, magis rectus, & ad ineundas fœminas habilis sit. Substricti testes. Plin. li. 23. ca. 3. Quinimmo paruos esse substrictosq; & adhærentes spin., nec adimi sine uita animalis posse.

SVBSTRVCTIO, onis, uerbale, καταβολή, actus ipse substruendi. Cice. pro Milo. Aræ, quas ille cætis lucis substrictionum insanus molibus oppresserat. Col. l. 2. c. 2. Quibusdam substrictionibus partes agri sunt occupandæ. Cæs. l. 2. Bel. Ciu. Altera theatro, quod est ante oppidum substrictionibus eius operis maximis, adito ad castra difficili & angusto. Col. li. 1. Cum ex depressiore loco fuerint orsa fundamenta, nō solū superficiem suam sostinebunt facile, sed & pro fultura & substructione suogentur aduersus ea, quæ mox si forte uillā prolatare libuerit, ad superiorem partē applicabūtur.

SVBSTRVO, struis, [*Sottofabricare, far i fundamenti,*] καταβάλλομαι, fundamentum iacio, ab imo extruo, fundamentis erigo. Plau. Most. Primum dum parentes fabri liberum sunt, & fundamentum liberorum substruunt, extollunt, &c. Liu. 6. ab Vrb. Capitoliū quoq; saxo quadrato substructum est, opus uel in hac magnificentia urbis conspiciendum.

SVBSVLTIM, aduerbium. Suet. in Aug. c. 83. Mox nihil aliud quàm uectabatur, & deābulabat, ita ut in extremis spatijs subsultim decurreret.

SVBSVLTO, tas, frequentatiuum. Plaut. in Cas. Vt subsultabat, postquam uicit uillicus. Idem. Tu subsultas, ego miser uix asto præ formidine.

SVBSVM, [Esser sotto,] ὕπειμι, sub re aliqua situs sum. Pli. Suberant tecto abiegnæ trabes. Subest causa. Cic. 5. de Fini. Intelligatur aliquam subesse eiusmodi causam. Aliquando subesse, significat latenter inesse. Vir. 2. Ge. Quippe solo natura subest. Subesse pro adiuuare aliquando ponitur, [Aiutare,] Plaut. in Trin. Quod ago, assequitur, subest, subsequitur.

SVBSVO, is, pen. co. ὑποῤῥάπτω, ad imam rei cuiuspiam partē aliquid assuo. Hor. 1. Ser. Saty. 2. Sunt qui tetigisse nisi illas, Quarū subsuta talos tegat instita ueste. Subsutam uestem, limbum intelligit, qui institæ subsuebatur.

SVBTAL, ex sub & talo componitur, significatq; cauum pedis: quamuis & pro uola quandoque accipiatur. Sipont.

SVBTEGMEN, inis, κρόκη, dicitur filū, quod sub stamine texitur. Terē. in Heau. Anus subtegmē nebat, præterea una ancilla erat. Oui. 6. Met. Inseritur mediū radijs subtegmē acutis. Catul. Argo. Currite ducentes subtegmina, currite fusi. Virg. 3. Aene. Fert picturatas auri subtegmine uestes.

SVBTEGVLANEA, pauimenta, [Sotto a i coppi, a i tegoli,] ὑπόστεγα, quæ & barbarica dicebantur ex testis tusis, rudere, & calce constantia. Pli. li. 36. c. 25. Pauimēta credo primum facta, quæ nunc uocamus Barbarica atque subtegulanea.

SVBTENDO, dis, [Distender sotto,] ὑποτείνω, subtus extendo. Cato de re rust. cap. 10. Lectum in cubiculo unum, lectos loris subtentos quatuor, & lectos communes tres.

SVBTENTARE, [Tentare,] πειράζειν, idē quod tentare. Plaut. in Truc. Aduenisti huc subtentatum exornatis ossibus.

SVBTENVIS, e, ὑπόλεπτος, aliquantum tenue. Var. 2. de re rust. cap. 7. Non angusta iuba, crebra, fusca, subscripta, subtenuibus setis implicata in dexteriorem partem ceruicis.

SVBTER, [Sotto,] ὑποκάτω, præpositio locum denotans inferiorem, sicut Super, superiorē. Iungitur autem fere accusatiuo. Ci. in Ara. Spiniferam subter caudam pistricis adhæsit. Nonnunquam etiam ablatiuo. Vir. 9. Aen. Ferre iuuat dēsa subter testitudine casus. Ponitur & sine casu, aduerbialiter. Cice. de Somn. Scipionis. Deinde subter mediam fere regionem sol occupat.

SVBTERDVCO, cis, [Fuggire di nascosto, sottrugere,] ὑπεξάγω, uerbum Plautinum pro subterfugere, & clam subducere ex aliqua societate uel loco. Plau. in Mil. Serua illas fores, Ne tibi clā se subterducat istinc, Id est, ne hinc abeat, te inscio.

SVBTERFLVO, is, ere, ὑποῤῥέω, notæ est significationis. Pli. li. 8. ca. 50. Torrente rapido minaciter subterfluente.

SVBTERFVGIO, gis, pen. cor. ὑποφεύγω, clam aufugio. Plaut. in Bacch. Subterfugisse mihi sic hac die Chrysalum? aliquando uito, uel detrecto, [Schifare,] Plaut. in Merc. Nequicquam ego mare subterfugi sæuis tempestatibus. Sic dicimus, Subterfugere militiam, Subterfugere laborem, periculum, hoc est, detrectare.

SVBTERLABOR, ris, p. p. Subterlaberis, p. c. [Fuggire tacitamente,] ὑπεκφεύγω, elabor, & effugio. Liui. 10. Bel. Pun. Sed neque rostro ferire celeritate subterlabentem poterant: neque trāsilire armati ex humilioribus in altiorem nauem.

SVBTERLINO, is, pe. c. ὑποχρίω, imam rei alicuius partem perlino. Pli. li. 28. c. 17. Sotira obstetrix, tertianis, quartanisq; efficacissimum dixit Plantas ægri subterlinis.

SVBTERO, teris, [Diminuire,] συντρίβω, comminuo. Col. lib. 12. ca. 5. Salis sextarium subterito, & subtritum cū quarto mellis aceto diluito. Cato. c. 72. Boues ne pedes subterāt, prius quàm in uiā quoquam agas, pice liquida cornua infima ungito. Subtritus, ta, tum, id est, Attritus. Plaut. in Asin. Sed tamen inepte eos asinos prædicas Vetulos, claudos, quibus subtritæ ad fœmina iam erant ungulæ.

SVBTERRANEVS, nea, neum, [Sotto terra,] ὑπόγειος, quod est sub terra. Col. lib. 1. c. 6. Vinctis quam salubertimum subterraneum ergastulum plurimis: fitque id angustis illustratum fenestris.

SVBTERSECO, as, Ci. in Arat.

SVBTEXO, xis, xtum, [Sottogiungere, soggiungnere,] ὑποζεύγνυμι, idem quod subiungo. Pli. lib. 25. ca. 11. Verum & generatim, membratimq; singulis corporum morbis remedia subtexemus.

SVBTILIS, & hoc subtile, [Sottile,] λεπτός, quod est tenuium partium: ac Subtilis succus. Plin. l. 11. c. 5. Apes succum subtilissimum contrahunt. Subtile consilium, [Acuto,] i. implicatum, nec cuiuis obuium. Conclusio subtilis. Quint. lib. 7. capit 4. Conclusio subtilis, & ad morem Dialecticorum formata. Cice. lib. 3. de Fin. Stoicorum autem non ignoras quàm sit subtile, uel spinosum potius disserendi genus. Subtile iudicium, id est, acutum, & perspicax. Idem ad Catonē. lib. 15. Nam ad meum sensum, & ad illud sincerum ac subtile iudicium nihil potest esse laudabilius, quàm est tua oratio. Subtile palatum, & Subtilis gula, quæ sapores acute dijudicat. Hora. 2. Ser. Saty. 8. Feruida quod subtile exudant ui ua palatum. Col. lib. 8. ca. 16. Hoc igitur pretiosum multorum subtiliorem fecit gulam, doctaq; & erudita palata fastidire docuit fluuialem lupum.

SVBTILITAS, atis, [Sottigliezza, finilità, sottigliezza,] tenuitas, gracilitas, acumen. Cic. lib. 2. Aca. Apud nostros enim nō ignoras, quæ sit & quanta subtilitas.

SVBTILITER, [Sottilmente, accuratamente,] acute, acriter, tenuiter. Cice. 1. Tusc. Sed Zeno cū Arcesilā anteiret ætate, ualdeq; subtiliter dissereret, & peracute moueretur, corrigere conatus est disciplinā.

SVBTIMEO, es, p. c. ὑποφοβέομαι, aliquātum timeo, subuereor, subformido. Ci. Phil. 2. Num quid subtimes, ne ad te hoc crimen pertinere uideatur.

SVBTRAHO, is, [Tor di sotto, rubare,] ὑπεξάγω, de medio aufero. Pli. li. 31. ca. 18. Subtrahitur itaq; deducta multitudine. Oui. in Ibin: Subtrahitur presso mollis arena pede. Cic. ad Q. Fr. li. 2. Quo ergo me libentius a curia, & ab omni parte reip. subtraho. Vir. 6. Aene. Siste gradum, teque aspectu ne subtrahe nostro. Subtrahere etiā accipitur pro surripere, siue furari. Pla. in Casi. Nam peculi probam nihil habere addecet, Clam uiro: & quæ habet partum, ei haud commodi est quin uiro aut subtrahat, Aut stupro inuenerit.

SVBTRISTIS, ste, ὑπολύπηρος, aliquantum tristis. Ter. in And. Subtristis uisus est esse aliquantulum mihi.

SVBTVNDO, dis, κόπτω, idem quod Tūdo. Tibul. lib. 1. Eleg. 10. Flet teneras subtusa genas: sed uictor & ipse Flet sibi dementes tam ualuisse manus.

SVBTVRPIS, ὑπαίσχρος, quod turpitudinis nonnihil habet coniūctum. Cic. de Clar. Orat. Exprimenda enim sunt, & ponēda ante oculos ea, quæ uideantur & uerisimilia quod est proprium narrationis: & quæ sint, quod ridiculi proprium est, subturpia.

SVBTVRPICVLVS, Cice. ad Att. lib. 4. Subturpicula mihi uidebatur esse παλινῳδία.

SVBTVS, [Sotto,] aduerb. ὑποκάτωθεν, idem quod Sub. Var. 2. de re rust. c. 9. Labris subnigris aut rubicundis, neque resimis superioribus, neque pendulis subtus, mento suppresso.

SVBVCVLA, [Camiscia,] ὑποχιτώνιον, intima uestis, quæ fere ex lino fit, ita dicta, quod ea subtus induamur. Varro de Vita pop. R. Postquā binas tunicas habere cœperunt, instituerunt uocare Subuculam, & indusiū. Est & Subucula libum, quod dijs dabatur ex alica, oleo, & melle compositum. Festus.

SVBVCVLATVS, lata, latum, [Camisciato,] subucula indutus. Quintil. libr. 8. capit. 3. Nec a uerbis modo, sed a nominibus quoque deriuata sunt quædam, ut a Cicerone subuculatum, & ab Asinio Fimbriatum.

SVBVECTO, frequenta. Pla. in Asin. Ipsos qui tibi subuectabant rure huc uirgas ulmeas. Vir. lib. 6. Aene. Et ferruginea subuectat corpora cymba.

SVBVEHO, is, [Inalzare, oportare,] ὑποκομίζω, aduehо, uehiculis nauibusve affero. Plin. li. 31. c. 1. Sæpe etiam lapides subuehunt, portātes aliena pondera. Liui. 9. ab Vrb. Nam infessis omnibus uijs, per quas commeatus ex Samnio subuehatur, fame domiti Samnites, qui Luceriæ in præsidio erant, legatos misere ad consulem Romanum. Ouid. li. 8. Meta. Illa dato subuecta per aera curru Deuenit in Scythiam.

SVBVECTIO, onis, κομιδή, subuehendi actus. Cæs. 7. Bel. Gal. Sin maturius ex hybernis educeret, ne ab re frumētaria duris subuectionibus laboraret. Subuectus, us, ui. Idem Tacit. lib. 15. Et prouisi ante commeatus, quorum subuectu, &c.

SVBVENIO, nis, [Souenire, aiutare,] βοηθέω, subsidio uenio, suppetias fero, auxilior. Pla. Qui toties tibi misero subueni. Cæs. 5. Bel. Gal. Succurrit inimicus illi Varenus, & laborāti subuenit. Teren. Eun. Sed necesse est, huic ut subuenias. Cice. ad Catonem li. 15. Cumque eo animo uenissem, ut utrique prouinciæ, si ita tempus ferret subuenirem. Subuenitur, impersonale. Cic. de Arusp. respon. Idemq; earum templum inflammauit dearum, quarum ope etiam alijs incendijs subuenitur.

SVBVENTO, frequentatiuum. Plau. Ruden. Spes bona obsecro subuenta mihi.

SVBVERBVSTA, stæ, id est, ueribus usta, inquit Fest. Pla. Viscerosam compeditam, subuerbustam, sordidam.

SVBVEREOR, eris, ὑποδείδω, aliquantulum uereor. Cicer. ad Marcellum. Venit enim mihi in mentem subuereri interdum, ne te delectet tarda decessio.

SVBVERSO, as, are, frequent. Plaut. Curc. Vel qui ipsi uortant, uel qui alios subuersandos præbeant.

SVBVERTO, tis, [Sommettere] καθαιρῶ, destruo, siue demolior, tollo, deleo. Salustius in Iugurtha: Probarent ne tantum flagitium, an decretum consulis subuerterent, parum constabat. Subuertere, perdere calumnijs. Tacit. lib. 3. Cum omnis domus delatorum interpretationibus subuerteretur. Subuerti etiam dicuntur fruges, & legumina: cum impinguandi agri causa inarantur. Col. lib. 11. c. 2. Item qui lupinum stercorandi agri causa serit, nunc demū aratro subuertit.

SVBVETERANVS, est loci nomen in urbe Roma, sicut & Subnouis. Pla. in Curc. Subueteribus ibi sunt qui dant, quique accipiunt fœ-

uore. Suet. in August. Bifariam laudatus est, pro æde diui Iulij a Tiberio, & pro Rostris subueteribus. Var. Subnouis pars dicta in foro ædificiorum: quod uocabulum eius peruetustum.

Svbvexvs adiect. ut, Conuexus, Liui. 5. Bel. Pun. Omnia fastigio leni subuexa.

Svbviridis, ride, p.c. ὑπόχλωρος, aliquantulum uiride. Pli. 37. cap. 10. Balanitæ genera duo habent, subuirides & Corinthij æris similitudine: Idem li. 25. c. 9. Therionarca fruticosa foliis subuiridibus, flore roseo.

Svbvla, bulæ, [Lesina,] ὀπήτιον, instrumentum sutorum, quo illi calceos suentes corium perforant. Mar. li. 1. Quodque tibi tribuit subula, sica rapit. Col. li. 6. ca. 5. Aenea subula pars auriculæ lacissima circunscribitur.

Svbvlcvs, ci, [Porcaro,] συβώτης, cui porcorum nutriendorum cura commissa est. Var. de re rust. li. 2. c. 4. Altitudinis haræ modus sit, ut subulcus facile circunspicere possit, ne quis porcellus a matre opprimatur. Col. in Præf. li. 1. Porculatoris uero & subulci diuersa professio, diuersæ pastiones.

Svbvlo, onis, p.c. αὐλητής, lingua Hetrusca dicitur tibicen. Enni. apud Fest. Subulo uicinas propter adstabat aquas. In alio significatu Subulones dicuntur cerui, quibus sunt cornua simplicia minimeq; ramosa, ad subularum similitudinem. Pli. li. 11. c. 37. Alijs simplicia tribuit, ut in eodem genere subulonibus ex argumento dictis. Idē li. 28. c. 17. Sunt & qui fimi cinerē profuisse scripserint in passo: & cerui pulmonem, maxime subulonis.

Svbvolo, as, are, [Volare in su,] ὑποπέτομαι, sursum euolo. Pli. li. 10. c. 8. Item & columbæ nouere ex ijs pericula, uisoq; confidunt, aut subuolant. Ci. 1. Tus. Si hæ sursum rectis lineis in cælestem locū subuolēt. Oui. 14. Met. Numerusq; ex ordine maior Subuolat, & remos plausis circumuolat alis.

Svbvolvo, luis, luere, ὑποκυλίω, sursum uoluo. Vir. 1. Aen. Instant ardentes Tyrij, pars ducere muros, Moliriq; arcem, & manibus subuoluere saxa.

Svbvr, est Hispaniæ Taraconēsis oppidum ad flumen Rubricatum, ut scribit Pli. li. 3. c. 3.

Svbvrbanitas, atis, urbis uicinitas. Cic. 4. Verr. de Sicilia loquens: Sic populo Romano iucunda suburbanitas est huiusce prouinciæ.

Svbvrbanvm, ni, substantiuum, τὸ ἐν τοῖς προαστείοις χωρίον, prædium urbi uicinum. Suet in Augu. Nutrimentorum eius ostenditur adhuc locus in auito suburbano iuxta Velitras perexiguus.

Svbvrbanvs, a, um, [Vicino alla citá,] ὑπάστειος, quod urbi uicinum est. Cice. 1. de Diuin. ita aqua Albana deducta ad utilitatem agri suburbani, non ad arcem, urbemque retinendam. Rus amœnum & suburbanum. Cicer. pro Rosc. Amer. Hortulus suburbanus. Pli. libr. 35. cap. 10.

Svbvrbia, προάστεια, plurali numero tantum, sunt frequentes extra urbem domus, instar uici urbani, quasi uiæ sub urbe.

Svbvrbivm, ij, Cic. in Arat. Suburbium ire.

Svbvra, uicus Romæ, ut ex Iunij sententia refert Var. li. 4. de Lin. Lat. Sic dictus ab eo quòd situs sit sub loco, quem Terreum murū appellant. Verum ego (inquit Varro) potius a pago Succusano puto dictam Succusam, inde mutatis litteris Suburram. Cuius rei iudicium est, quod antiquitas per c, litteram nō per b, scribebatur: Festus uero Verrium secutus, a succurrēdo dictā existimat, quòd in ea stationem soleat habere præsidium statiuū ut Esquilijs succurreret, Gabinis eam partem infestantibus. Cuius rei indicium profert, quod & suo seculo Succusana tribus scribi soleat, per c, litteram, non Suburrana per b.

Svbvrranvs, a, um, ut Regio Suburrana, in qua meretricum diuersoria erāt, quæ ob id Suburranæ dicuntur poetis. Mart. li. 6. Famæ non nimium bonæ puellam, Quales in media sedent Suburra, Vēdebat modo præco Gellianus.

Svbvvltvrivs, a, um, uox est a Plauto risus mouēdi gratia cōficta, qui Ampelliscæ puellæ corpus subuulturium tribuit, quod uulturis ritu raperet aspicientes. Verba eius sunt hæc in rudente, Proh dij immortales, Veneris effigies hæc quidem est. ut in ocellis hilaritudo est, corpus cuiusmodi subuulturium? illud quidem, subaquilum uolui dicere.

Svccedanevs, a, um, [Successore, uicario,] ὑποβολιμαῖος, quod alteri succedit, seu quod pro alio subijcitur. Pla. in Epid. Mē. piaculare oportet fieri ob stultitiam tuam. Vt meum tergum stultitiæ tuæ subdas succedaneum. Legitur & Succidaneū a succidendo, ut paulo post docebimus suo loco.

Svccedo, dis, [Andar sotto, succedere,] ὑποδύομαι, subeo, ingredior, Ci. pro domo sua. Is tectū, quod imbris uitandi causa succederet, nullum habebat. Vir. lib. 3. Geo. Aut tecto assuetus coluber succedere, & umbræ, Cæsar. 2. Bel. Gal. Murus defensoribus nudatus est: testudine facta portis succedunt, murumque subruunt. Item in alterius locū uenire. Cæs. 5. Bel. Gal. Stationesq; dispositas haberent, atque alios alij deinceps exciperēt, integriq; & recentes defatigatis succederent. Cice. lib. 3. Offi. Quid ergo? hic non noceat, qui quodā quasi ueneno perficiat, ut ueros heredes moueat, in eorum locum ipse succedat? Accipitur aliquando Succedere, pro pspere cedere, seu feliciter euenire, [Succedere bene,] Teren. in And. Hac nō successit, alia aggredi mur uia. Liu. 8 ab Vrbe. Vt si successisset inceptū, cogitaret popu. Rom. potius, cū quanto studio, periculoque reditum in amicitiam suā esset, quàm quo stultitia & temeritate de officio decessum. Cic. ad Brut. Nos te, tuumq; exercitum expectamus: sine quo, ut reliqua ex sentētia succedat, uix satis liberi uidemur fore. Successit, pro accidit, [Accadere,] Pliu. lib. 28. cap. 8. Quod si successit alienari mente, uel ex equo hominem decidere. Successum est, impersonaliter. Ci. ad Planc. lib. 13. Qui cum forte quæstor Macedoniam obtineret: neque ei successum esset, Pompeius in eam prouinciam cum exercitu uenit.

Svccendo, is, [Infiammare,] ὑφάπτω, ignē subijcio. Liu. 8. Bel. Pun. Cum turbam fœminarum, puerorumq; imbellem, inermemq; ciues sui caderēt, & in succensum rogū semianima pleraque inijcerent corpora. Succensus, particip. Cice. in Pis. Sapiens etiam si in Phalaridis tauro inclusus succensis ignibus torreatur, &c.

Svccenseo, succenses, [Irasci, adirarsi,] ἀγανακτέω, in re graui & iusta ex causa irascor, ut ait Donatus. Cicer. 4. Aca. Cur mihi magis succensetis, qui ista non aspernor: quam eis, qui cum audiunt desipere nos arbitrātur. Oui. epist. 16. Nec tamē irascor, quis enim succenset amanti? Cice. pro Deiotaro: Non enim iam metuo, ne tu illi succenseas: illud uereor, ne tibi illum succensere aliquid suspicere.

Svccentvrio, succenturias, ὑπολοχίζω, explendæ centuriæ gratia substituo. Vnde Succenturiati milites dicuntur, non primæ, sed secundæ centuriæ, ubi ad insidiandum maxime collocabantur: ex quo in succenturijs, hoc est, in insidijs quempiam collocatum dicimus. Teren. in Phor. Nunc prior adito tu: ego in insidijs hic ero Succenturiatus.

Svccerda, æ, [Merda porcina,] ὑὸς κόπρος, stercus suillum, interprete Festo. Titinnius: Quid habes nisi unam arcam siue clauetro condis succerdas. Rectius uidetur unico c, scribi posse. Nam apud Lucilium corripit primam syllabam: ex quo hunc uersiculum citat Nonius: Hic in stercore humi, fabulisq; fimo, atque sucerdis.

Svccerno, is ere, [Separare.] ἐκκρίνω, separo, secerno. Pl. li. 18. c. 11. Farinario cribro succernunt. Cato c. 18. Eo calcem cribro succretam indito alte digitos duos.

Svccessor, oris, [Successore,] διάδοχος, qui alteri succedit. Cicer. ad Canin. libr. 2. Marium quidem successorem tarde uideo esse uenturum. Mart. libr. 9. Sic quasi Pythagoræ loqueris successor & hæres.

Svccessio, onis, [Successione,] διαδοχή, ipse succedēdi actus. Cœlius ad Cic. li. 8. epist. Preterea Marcellus quod adhuc nihil retulit de successione prouinciarum Gallicarum. Ci. 1. de Finib. Vt enim cū cibo potioneque fames sitisque depulsa est, ipsa detractio molestiæ consecutionem affert uoluptatis: sic in omni re doloris amotio successionem efficit uoluptatis.

Svccessvs, cessus, [Auenimento,] τύχη, pro euentu accipitur tam bono, quàm malo. Vnde bonum successum, & prosperos successus, & infelices successus legimus. Vir. li. 2. Atque hoc successu exultās animisque Chorœbus. Liu. 1. ab Vrb. in Præf. Cū bonis potius ominibus, uotisq; ac precationibus deorū, dearumq; si, ut poetis, nobis quoque mos esset, libentius inciperemus: ut orsis tanti operis successus prosperos darent. Oui. 8. Met. Nec tamen illa successu lætior ictus, Quàm Meleager erat. Idem epi. 1. Flebam successu posse carere dolos.

Svccessa, orum, pluralis numeri. Ouid. 2. Met. Murmura parua dedit, successorumq; Mineruæ Indoluit.

Svccessvs, a, um, particip. passiuum sine uerbi origine, id significās, quod prospere cessit. Cice. ad Tiron. li. 16. Nam cum omnia mea caussa uelles mihi successa, tum tua: socium enim te meorum cōmodorum semper esse uolui.

Svccidvs, a, um, [Grasso,] a succidendo, aut, succo: aut, ut Varro putauit, a sudore dictum est: ut Lana succida, hoc est, pinguis, sordida, & nondum lota, hoc est salsa, qualis succidit: Græci οἴσυπον uocant. Var. de re rust. lib. 2. cap. 11. Tonsuræ tempus inter æquinoctium uernum & solstititium, cum sudare inceperunt oues: a quo sudore recens lana tonsa succida est appellata. Iuue. Sat. 5. Qualis cœna tamen? uinum quod succida nolit, Lana pati.

Svccidaneæ, Hostiæ, ἀντιμβαλλόμεναι θυσίαι, dicebantur, quæ secundo loco cædebantur. Apud ueteres enim si primis hostiis litatum non fuisset, aliæ post easdem ductæ hostiæ cædebantur, duæ, quæ prioribus iam cæsis luendi piaculi gratia subdebantur. Festus.

Svccidia, æ, [Carne salata, di porco,] ταριχεία, siue massa carnis porcinæ salita, & in necessarium usum seruata, ita dicta quòd quoties opus est, succiditur. Nonius succidiam, [Lardo,] pro lardo exponit.

ponit. Continet autem pernam, petasonem, & lardum. Cice. in Cato. Iam hortū ipsi agricolæ succidiam alteram appellant. Var. lib. 4. de Lin. lat. non a succidendo, sed a suibus cædēdis dictā exi stimat. Nam id pecus, primum occidere cœperunt, & ut id seruarēt, salire. Idem de re rust. lib. 2. cap. 4. Quis enim nostrum fundū colit, quin sues habeat? qui nō audierit patres nostros dicere, ignauum & sumptuosum esse, qui succidiā suspenderit in carnario potius ab laniario, quàm ex domestico fundo.

SVCCIDO, is, p. p. [*Tagliare sotto,*] ὑποκόπτω, subseco, abscindo, a Sub, & Cædo. Virgil. 1. Geor. At rubicunda Ceres medio succiditur æstu. Plin lib. 16. cap. 12. Postea tota arbor succiditur, & medulla eius uritur. Cæs. 4. Bel. Gal. Omnibus eorum agris uastatis, frumētis succisis.

SVCCIDO, dis, pe. co. [*Cadere sotto,*] ὑποπίπτω, sub onere, uel præ lassitudine succumbo: & a Sub & Cado. Gel. Iam continuo labore grauia genua succiderant. Plau. in Curc. Genua media succidunt lassitudine.

SVCCIDVVS, dua, duum, [*Chino,*] κατάπτωτος, pronus ad cadendum, siue ferme cadens. Claud. li. 3. Succidui titubāt gressus. Oui. epist. 16. Succiduo dicor procubuisse genu.

SVCCINGO, gis, ὑποζώννυμαι, uestis lacinias cingulo coerceo, ut solemus, quo expeditiores simus ad aliquod opus faciendum. Horat. 2. Ser. Sat. 6. Veluti succinctus cursitat hospes. Nonnunquam idem quod circuncingo, siue ambio. [*Cingere,*] Ouid. 13. Metam. Illa feris atram canibus succingitur aluum, Virginis ora gerēs. De Scylla, [*Circondare,*] Vrbs succincta portubus, hoc est, circunsepta ac munita. Cice. de leg. Agr. Deleta Carthago est, quòd cum hominum copijs, tum ipsa natura ac loco, succincta portubus, armata muris, &c. Pectora succincta curis. Statius. 5. Sylua. Succinctus, nomen ex participio. Plin. libr. 16. cap. 16. Easdē arbores alio nomine esse per oram Italiæ, quos tribulos uocant, plerique arbitrantur, sed graciles, succinctioresque, & enodes, Hoc est, ima sui parte minus ramosas.

SVCCINGVLVM, cinguli, siue Subcingulū, ζωστήρ, idē quod baltheus, teste Festo.

SVCCINO, cinis, [*Cantar doppo,*] ὑπᾴδω, canendo subsequor, posteriore loco cano, cui opponitur Præcino. Horat. li. 1. Epist. Clamat, uictum dare succinit alter. Et mihi diuiduo findetur munera quadra. Accipitur etiā Succinere pro eo quod est, submissa uoce canere, [*Cantar pianamente,*] Vnde Succentores dicuntur, quos uulgus [*Basso,*] appellat. Contra Cantores qui uocē maxime acuunt, Occentores [*Tenore,*] autem, qui medium inter utranque seruant tenorem.

SVCCINVM, ni, p. cor. [*Ambra,*] ἤλεκτρον, idem quod electrum. Veteres putauerunt esse lacrymam ex arboribus pinei generis. Verum hodie deprehensum est a uiris doctis, qui Prussiam totam peragrarunt, nihil aliud esse, quam bituminis genus ex saxis profluēs, primo liquidum, sed postea maris frigiditate condensatum. Succinum (inquit Ruellius) uulgus medicorum Ambram citrinam uocat, Mauritani Karabe. Gestatur a nostris muliercuiis decoris gratia quadam monilium uice, aliæ in orbiculis, quibus preculas suas numerāt. Dictū Succinum, quòd succus esse crederetur profluens, ex arboribus pinei generis. Pli. li. 17. c. 3. Arboris succum esse prisci nostri credidere, ob id Succinum appellantes.

SVCCINVS, a, um, quo id significatur, quod ex succino cōstat. Mart. lib. 6. Cum Phaethontea formica uagatur in umbra, Implicuit tenuem succina gutta feram.

SVCCISIVVS, a, um, [*Successiuo, di mano in mano,*] adiectiuū, ut succesiuū tempus, τὸ πάρεργον, quod subtrahitur rebus magis serijs, ne ad aliquem usum accommodemus. Gel. lib. 10. cap. 11. Quantum autem uitæ mihi deinceps Deum uoluntate erit, quātumque a cura & a re familiari, procurādoq; cultu liberorum meorum dabitur ocij, ea omnia succisiua, & secundaria tempora, ad colligendas huiusmodi memoriarum delectatiunculas cōferam. Ci. 1. de Legib. Succisiua quædam tempora incurrunt, quæ ego perire nō patior. Succisiuæ operę, quæ post necessarias fiunt, & quasi intermissariç. Cic. 2. Philip. Nec uero tibi de uersibus respondebo: tantum dicā breuiter, neque illos, neque ullas me omnino litteras nosse: me nec reipub. nec amicis unquam defuisse, & tamen omni genere monimentorum meorum perfecisse operis succisiuis, ut meæ uigiliæ meæq; litteræ, & iuuētuti utilitatis, & nomini Romano laudis aliquid afferrent. Mensores etiam terræ nonnunquam dicunt, In succisiuum esse unciam agri, sextantem cum ad iugerum interdū peruenerant, & aliquid præter id, quod demetiendū erat, superesse uidebatur. Sunt hodie ex eruditioribus, qui Subsecitiuo scribere malunt: qua de re uide supra suo loco.

SVCCLAMATIO, onis, [*Sgridare,*] ἐπιφώνημα, idem quod acclamatio. Liui. 10. Bel. Macedonici: Si ex eo quod aut inter se loquātur, aut succlamationibus apud concionantem Imperatorem significent, quod sentiant, &c.

SVCCLAMO, as, [*Sgridare,*] ἐπιφωνέω, idem quod acclamo, siue alterius orationem clamore excipio. Cicer. libr. 8. Epist. Succlāmatum est frequenter a militibus. Liui. 5. ab Vrbe. Hæc Virginio uociferanti succlamabat multitudo, nec illius dolori, nec suæ libertati defuturos.

SVCCOLLO, as, [*Portar su le spalle,*] κατωμαδὸν αἴρομαι, collum suppono, ceruicibus subiectis porto: quod proprie eorum est, qui aliquem in lectica gestant. Suet. in Claud. Cæs. c. 10. Ab his lecticæ impositus, & quia serui diffugerant, uicissim succolantibus in castra delatus est.

SVCCORTATILLA, [*Voce feminile, & alta,*] dictio est prorsus obsoleta, quæ apud antiquissimos significabat uocem tenuem, & claram: quod annotauit Festus, citans illud Titinnij: Fœmina fabula, succortilla uocula.

SVCCRESCO, scis, [*Crescere, ouero nascere sotto,*] ὑποφύομαι, subnascor, in subsidium uel locum alterius cresco, uel sub re aliqua altiore gignor. Col. li. 4. c. 14. ne patiantur herbam succrescere. Oui. 9. Met. succrescit ab imo, Totaque paulatim lentus premit inguina cortex. Plau. Tri. Interim mores mali, quasi herba irrigua, Succreuerunt uberrime. Per translationem, Succrescere ætati. Ci. 3. de Or. Non enim ille mediocris orator uestræ quasi succrescit ætati, sed & ingenio peracri & studio flagranti. Et in Bruto.

SVCCVBA, cubæ, [*Adultera,*] μοιχαλίς, adultera, quæ se alieno marito subijcit. Ouid. Epist. 6. Lecti quoque succuba nostri Mœreat, & leges sentiat ipsa suas.

SVCCVBI, qui dicantur, uide in uerbo Succubo.

SVCCVBO, as, are, [*Puttaneggiare*] ὑποκεῖσθαι, ὀχεύεσθαι, uiro se subijcere, iniri, unde & Succuba dicitur adultera, quæ alieno succubat uiro. Item Dæmones quidam dicti sunt Succubi, qui assumpta muliebri forma uiris se credantur subiicere: quemadmodum Incubi appellantur, qui uirorum specie assumpta, mulieres inire existimantur.

SVCCVMBO, bis, bui, itum, [*Soggiacere,*] ἀπαγορεύω, uincor, defatigor, oneri impar sum. Liu. 6. succūbere oneri coacta plebes. Ouid. 4. Fast. Eleg. 2. Iam fera Cæsaribus Germania, totus & orbis Victa potest flexo succubuisse genu. Succumbere ad animum relatū pro frangi, & ita debili animo esse, ut ferre aduersa nequeamus. Ci. 2. de Finib. Potius ergo illa dicantur, turpe esse uiro debilitari, dolere, frangi, succumbere. Ci. 2. Tusc. Pugiles uero etiam cum feriant aduersarium, in iactandis cæstibus ingemiscunt, non quòd doleant, animoue succumbant: sed quia profundenda uoce omne corpus intenditur, uenitque plaga uehementior. Vir. 4. Aen. Huic uni forsan potui succumbere culpæ.

SVCCVRRO, ris, [*Soccorrere, souenire, porgere aita, soccorso,*] βοηθέω, ἐπικουρῶ, auxilium præsto, suppetias fero. Vir. 1. Aen. Non ignara mali, miseris succurrere disco. Ci. pro Sex. Rosc. Licet omnia in me pericula impendeant, succurram, atque subibo. Oui. 1. Trist. Eleg. 4 Rebus succurrite læsis. Item in mentem uenire, [*Ricordarsi,*] Ci. Neque enim mihi succurrebant uerba, quæ ante discessum a Dolabella audieramus. Cice. filius ad Tironem l. 16. Deinde illud ēt mihi succurrebat, graue esse me de iudicio patris iudicare. Vir. 2. Aen. Pulchrumque mori succurrit in armis. Succursum, impersonale. Pli. li. 23. c. 1. Intellectum ibi remedium est, potuque succursum. Liui. 3. Se quoque id generi ac nomini dare: nec cum eo in gratiam redisse, cuius aduersæ fortunæ uelit succursum.

SVCCVS, ci, [*Succo, humore,*] χυλὸς, χυμὸς, humor tam in animalium, quàm in plantarum corporibus, quo illa aluntur, ita dictus a sugēdo, ut quidam uolunt, quod singula membra, quātum cuiq; opus est, ex eo exugant, attrahantque. Ci. 2. de Nat. de. Principio eorū, quæ gignuntur e terra, stirpes & stabilitatem dant iis quæ sustinētur, & ex terra succum trahunt, quo alantur ea, quæ radicibus continentur. Succos pomorum pro sapore, [*Sapore,*] Vir. 2. Geor. Pomaq; degenerant succos oblita priores: Qui herbariā ex professo tractandam susceperunt, succū distinguunt a lacryma, & liquore: ut lacryma sit, quæ spōte profluit: Liquor, qui scarificato cortice emanat: Succus, qui ex planta contusa exprimitur. Quæ differentia ut cognitu digna est, ita a scriptoribus nullo pacto obseruatur. Nam & Plinius Succum accipit pro resina siue pice, ex arboribus sponte profluente, [*Gomma,*] Ita enim habet l. 16. Arborū ex quibus manat succus, aliæ picem, aliæ resinam mittunt. Succus ciuitatis, per translationem. Ci. ad Att. li. 4. Amisimus, mi Pōponi, non omnem modo succum, & sanguinem, sed etiam colorē, & speciē pristinam ciuitatis. Succosus, [*Pieno di succo,*] plenus succo, quod & succulentum dicimus. Pli. l. 18. c. 15. Viuit & in Pamphylia, sed acrior, minusque succosus. Locus succosus, id est natura humectus, & irriguus, [*Humido,*] Col. li. 2. c. 17. Meliusque habetur fœnum, quod natura succoso gignitur cœlo, quàm quod irrigatum aquis elicitur. Succosior, comparatiuum. Idem li. 4. c. 20. Id porro in alijs stirpiū generibus, quæ firmioris, & succosioris libri sunt, posse fieri sane concesserim.

SVCCVSSATVS,

SVCCVSSATOR, &

SVCCVSSOR, equus, [*Cauallo che trotta, che ua di trotto,*] uocatur, qui duriore gressu sessorem concutit. Lucil. Succussatoris tardi, tarique caballi, gressus succussoris equi appellatur, [*Il trotto.*]

SVCCVSSO, sas, [*Trottare,*] κατασείω, frequentatiuum est a uerbo Succutio: proprieq; dicitur de equis qui duriore gradu incedentes, sessoré concutiunt. Accius: Agite, ac uulnus ne succusset gressus, cauete ingredimini.

SVCCVSSVS, us, [*Il trotto,*] Ci. 2. Tusc. Pedetentim ite, & sedato nisu, ne succussu arripiat maior dolor.

SVCCVTIO, cutis, secunda syllaba correpta, ὑποσείω, compositum ex propositione Sub, & uerbo Quatio, cuius significationem explicuimus in simplici Quatio.

SVCTVS, us, [*Sorbitione,*] ῥόφησις, a Sugo, gis, ipsa humoris attractio. Pli. li. 10. Captarumq; uberibus aduolant, suctum propter lactis, qua iniuria uber emoritur.

SVCVLA, æ, pen. cor. [*Porchetta,*] χοιρίδιον, diminu. a sue. Plaut. in Rudé. Quin tu directa, eum sucula, & cum porculis. Suculæ etiam dicuntur stellæ, quæ alio nomine Hyades ὑάδες, uocantur, a pluuia. Nam & orientes, & occidétes, tempestates & pluuias cient. Vnde etiã a Latinis Suculæ appellantur, quòd suum ritu luto delectari uideantur. Exoriuntur XII. Calen. Iunij. Pli. li. 18. c. 26. Aegypto suculæ occidunt uesperi. Est & Sucula genus intimæ uestis. Pla. in Rud. Duæ connexæ maniculæ cum sucula. Sucula auté inquit Budæus, machina est tractorij generis: constat autem tereti ligno, duobus aut pluribus uectibus traiecto, utrinque æqua extantibus longitudine: hæc dum uersatur, funis, qui ductarius dicitur, circa eam obuoluitur. Huiusmodi machina hodie uiatores, id est, cuparij, uina ex hypogeis subuehunt, Turnum eũ appellãtes. Budæus.

SVDABVNDVS, a, um, Ouid. ad Piso. Totaque ludos Turba repente suos iam sudabunda reliquit.

SVDARIVM, rij, [*Sudario, ouer fazzolo, fazzoletto,*] καὶ ἱδρωτιον, ῥινομάκτρον, linteum, quo sudor faciei detergitur, & nares purgantur. Sue. in Nero. cap. 40. Adoperto capite, & ante faciem obtenso sudario, equum ascendit quatuor solis comitantibus. Et mox ligato circa collum sudario, prodierat in publicum. Huius diminut. est Sudariolum. Martia. li. 11. Iam mihi nigrescunt tonsa sudaria barba, Et quæritur labris puncta puella meis. Quinct. ca. 3. lib. 6. Cum reus agente in eum Caluo, candido frontem sudario tergeret, &c.

SVDATOR, oris, Pli. lib. 23. cap. 5. Dysentericis, sudatoribus in longa tussi, in epiphoris, meracum.

SVDATRIX, cis, Mart. lib. 12. Dum per limina potentiorum sudatrix toga uentilat, uagumque Maior Cœlius, & minor fatigant.

SVDES, huius sudis, [*Pertica, bastone*] χάραξ, pertica, seu genus teli rustici, hoc est, paxillus igni torridus. Vir. 7. Aen. Sudibus vo præustis. Vbi Seruius. Vallus, & sudes idem est. Sudibus inter se concurrere. Liu. 6. Bel. Pun. Tertio die sudibus inter se, in modum iustæ pugnæ concurrerunt, præpilatisque missilibus iaculati sunt.

SVDIS, huius Sudis, piscis insigni magnitudine & sapore non ingrato, quem Græci σφύραιναν, appellant. Pl. li. 32. ca. 11. Sunt præterea à nullo auctore nominati, sudis Latine appellata, a Græcis sphyræna, rostro similis nomine, magnitudine inter amplissimos, ratus, sed tamen non degener.

SVDO, as, [*Sudare,*] ἱδρόω, παρὰ τὸ ὕδωρ, quod aquam, undamque significat, deriuatum existimatur, aspiratione ros, literam cõuersa. Et modo absolute ponitur. Hora. de Arte: Sudauit, & alsit. Idem 2. Serm. Saty. 2. Tu pulmentaria quære Sudando. Cic 1. de Diuin. Nunciatum est, alicubi deorum sodasse simulacra. Modo cũ ablatiuo iungitur. Liui. Et scuta duo sanguine sudasse. Vir. 1. Geo. Vnde cauæ tepido sudant humore lacunæ: Modo cũ accusatiuo, pro exudare, siue sudando producere. [*Gocciolare,*] Vir. 4. Eclog. Et duræ quercus sudabunt roscida mella. Sudare metaphoricos, pro uehementer laborare. nam magnos labores solet & sudor comitari. [*Faticarsi,*] Terent. in Phorm. Eia sudabis satis, Si eum illo inceptas homine: ea eloquẽtia est, Hoc est satis erit tibi negotij, satis laborabis. Cic pro Sex. Sudandum est his pro communibus commodis. Sudatus participium, Stat. 5. Theb. Labor gelido sudatur in Hæmo. Claud. 2. de Raptu Proserp. Fibula sudata marito. Cõposita sunt Consudo, Desudo, Exudo, Insudo, & Præsudo: quorum significata uide suis locis.

SVDOR, oris, [*Sudore,*] ἱδρὼς, excrementum aqueum, per cutem exudans. Pli. li. 10 Serpentes neque sanguinis, neque sudoris uim habent, quæ auiditatem naturalem sale augent. Cic. 1. de Diui. Nec enim sanguis, nec sudor, nisi è corpore fluit. Virg. 3. Ge. Ardentes papulæ, atque immundus olentia sudor Membra sequebatur. Idé 3. Aen. Tum gelidus toto manabat corpore sudor. Sudor, pro labore, [*Fatica,*] Cice. pro Font. de Gallis qui cum ipso M. Fonteio ferrum ac manus contulerunt, multoq; eius sudore ac labore sub pop. Roma. imperium ditionemque ceciderunt. Cic. 1. de Or. Ac stylus ille tuus, quem tu uere dixisti perfectorem dicendi esse, ac magistrum, multi sudoris est.

SVDATORIVS, a, um, adiect. ἱδρωτικός, Plaut. in Sti. Nullos meliores esse parasitos sinam, Vel unctiones Græcas, sudatorias, uel alias malis.

SVDVM, sudi, [*Luogo sereno tra le nuuole,*] αἴθριον, quasi sine udo: est. n. proprie pars serena inter nubes. Vir. 8 Aen. Arma inter nubes cœli in regione serena Per sudum rutilare uident. Accipitur tamen Sudum pro sicco, siue sereno, cum scilicet nulla est pluuia, [*Sereno, secco,*] Cic. ad Tyronem Horologium mittam, & libros, si erit sudum. Pla Mil. Curate ut splẽdor meo clypeo sit clarior, Quàm solis radij esse olim, cum sudum est, solent. Virg. 4 Geo. Ergo ubi uer nactæ sudum, camposque patentes, Erumpunt portis.

SVEO, sues, [*Vsarsi,*] ἔθω, antiquum uerbum, idem significans, quod soleo: unde Suesco. Lucret. li. 1. Et semina rerum Appellare suemus, id est, solemus. Liui. 5. ab Vrbe. Nec secus, quàm diuino spiritu tactus eum se in mediam cõcionem intulisset, abstinere suetus ante talibus consilijs. Ci. 2. de Nat. de. Has Græci stellas Hyades uocitare suerunt. Lucr. l. 1. Nec frigora quimus Vsurpare oculis, nec uoces cernere suemus.

SVESCO, scis, eui, etum, [*Vsarsi, auezzarsi,*] ἐθίζομαι, consuetudinem capio. Cic. Metello: A te id, quod sueuisti, peto, me absentem, diligas, atque defendas. Claudia. li. 3. Post hæc cunabula dulci Ferre sinu summoq; Ioui deducere paruam Sueuerat, & genibus ludentem aptare paternis. Suetus, sueta, suetum, participium. Virg. 5. Aen. Geminos immani põdere cœstus Proiecit, quibus acer Eryx in prælia suetus Ferre manum. Cice. ad Att. lib. 6 multæ ciuitates omni ære alieno liberatæ, multæ ualde leuatæ sunt, omnes suis legibus & iudicijs suetæ, αὐτονομίαν, adeptæ reuixerunt. Lucret. libr. 1. Bella nefanda parat, suetus ciuilibus armis. Composita sunt Assuesco, Consuesco, Desuesco, & Insuesco, quorum significata uide suis locis.

SVESSA, Campaniæ oppidum, non procul a Liri amne, ut auctor est Pli. li. 3. ca. 5.

SVESSIONES, Galliæ Belgicæ populi, ut scribit Pl. li. 4. c. 17. In prouincia Remensi, Hodie Soisons.

SVEVI, σοῆβοι, bellicosissimi Germaniæ populi, olim Albis, hodie Danubij accolæ. Luc. libr. 2. Fundit ab extremo flauos Aquilone Sueuos.

SVFFARCINATVS, [*Caricato, aggrauato,*] συσκευασμένος, sarcina quapiam oneratus. Ter. And. Verum uidi Cantharam suffarcinatam, Pla. Curc. Dum isti Græci palliati, capite operto qui ambulant, Qui incedunt suffarcinati cum libris.

SVFFARRANEVS, a farre, quemadmodum Confarratio, deduci uidetur: & significat eum, qui far in castra conuehit, sed modicum alienumve, non iusto commeatu aliquo, sed crebris & uilibus institorum uecturis. Pli. li. 7. c. 43. Cicero mulionem castrensem suffarraneum fuisse, &c.

SVFFERO, pen. cor. [*Sofferire, tolerare, patire,*] ὑποφέρω, ὑφίσταμαι, sustineo, patior. Vir. 2. Aen. Nec claustra, nec ipsi Custodes sufferre ualent. Ter. Heaut. Satrapes si siet Amator, nunquam sufferre eius sumptus queat. Cic. pro Rosc. Am. Plus oneris sustuli, quàm ferre possum. Sufferre, pati. Cice. pro Cecin. Quam mulctam si sufferre noluissent, tamen manere in ciuitate potuissent, Ter. in And. Pro huius peccatis ego supplicium ut sufferam.

SVFFERTVS, a, um, deductũ uidetur a Suffercio: sicut Refertus, a Refercio. Suet. in Nero. c. 20. Mediaq; in orchestra frequenti populo epulatus, si paulũ subbibisset; aliquid se sufferti tinnniturũ Græco sermone promisit, Hoc est, cãtaturum se clarius aliquid. aut quod Græci dicunt πυκνὸν, i. densum quippiam, ac succi plenum.

SVFFERVEO, sufferues, ere, [*Bogliere un pochetto,*] ὑποθερμαίνομαι, aliquantulum feruere. Plin. libro. 18. cap. 11. Vulgo uero nec suffer-uere faciunt.

SVFFERVEFACIO, cis, cere, [*Intepidire,*] ὑποθερμαίνω, subferuidum reddo. Pli. lib. 12. c. 26. Odor uero in uino sufferuefacti antecedit alios. Idem li. 22. ca. 25. In uesicæ uero dolore, semuncia amyli cũ ouo & passis tribus sufferuefacta a balneo.

SVFFERVEFIO, uesis, eri, [*Esser tepido,*] ὑποθερμαίνεσθαι, aliquantulum feruidum fieri. Plin lib. 27. c. 9. Qui fidem promisso huic quærunt affirmant lapillos, qui sufferuefiant, una sumpi.

SVFFES, etis, summi magistratus nomen erat apud Carthaginiẽses, non dissimilis Romanorum consolatui. Liui. 10. Bel. Pun. Senatũ itaque Suffetes (quod uelut Consulare imperium apud Carthaginiensis erat) uocauerũt. Idé 8. Bel. Pun. Insessus ob direpta quædam ab conscendentibus naues militibus, ad colloquium Suffetes eorũ, qui summus Pœnis est magistratus, cum Quæstore elicuit.

SVFFIBVLVM, li. pen. co. siue Subfibulum, uestimentum album erat, teste Festo, prætextum, quadrangulum, oblongum, quod in capite Vestales uirgines sacrificantes habebant, idque fibula comprehendebatur.

SVFFICIO, is, [*Bastare, essere sufficiente, & assai,*] ἐξαρκῶ, ἐκποιῶ, ex Sub, & Facio, significat satis esse: construiturque cum datiuo. Stat. libr. 5. Syl. Vade puer, tantisque enitens suffice donis. Id est, satis esto.

esta. Cic. in Salu. Postea quam immensæ gulæ impudicissimi corporis quæstus sufficere non potuit. Ouid. 3. Trist. Ele. 2. sufficitque malis animus. Virg. 11. Aen. Nec sufficit umbo Ictibus. Hoc est, satis esse non potest sustinendis ictibus. Nonnunquam sine datiuo collocatur, eius loco habens infinitum. Virg. lib. 5. Nec nos obniti contra, nec tendere tantum Sufficimus. Aliquando Subministrare, [*Dare, porgere,*] Virg. 2. Aene. Ipse pater Danais animos, uiresque secundas sufficit. Aliquando substinere, [*Mantenere,*] Virg. 2. Geor. Atque aliam ex alia generando suffice prolem. Vnde suffecti magistratus dicuntur, qui in locum mortuorum eorumve, qui munere suo perfuncti sunt, surrogantur. [*Succedere,*] Ci. li. 4 ep. Si Apij os haberem, in cuius locum suffectus sum, tamen &c. Aliquando inficere, maculare [*Macchiare,*] Cice. in Hortẽ. Vt ij, qui in conniuija purpuram sufficiunt, post sanant medicamentis quibusdam.

SVFFIGO, is, xi, xum, [*Ficcare,*] προσπήγνυμι, προσηλόω, idem quod affigo. Ci. in Pis. An ego, si te & Gabinium cruci suffixos uiderẽ, maiore afficerer lætitia ex corporis uestri laceratione, quam afficior ex infamia? [*Crucifiggere,*] Hor. 1. Ser. Sat. 3. Si quis eum seruũ, patinã qui tollere iussus Semesos pisces, tepidũque ligurierit ius, In cruce suffigat Labeonẽ insanior inter Sanos dicat. Hirtius de B. I. Afr. lib. 5. Postero die Iuba, Numidas eos, qui loco amisso fuga se receperant in castra, in cruce omnes suffixit.

SVFFIMENTVM, suffimenti. [*Perfumo,*] ὑποθυμίαμα, θυμίαμα, idem quod suffitus, & Suffitio. Plinius: Quod & Suffimentia quibusdam facere consueuerunt. Cic. 2. de Legibus: Nam & in ijs sine illius suffimentis expiati sumus. Suffimenta, inquit Festus, a ueteribus dicta sunt, quæ fieri solebant, ex faba, milioque molito, mulso asperso. Ea dijs eo tempore dabantur, quo uuæ calcatæ prelo premebantur.

SVFFIMEN, inis, [*Perfumo,*] θυμίαμα, idem quod suffitio. Oui. Sanguis equi suffimen erit.

SVFFIO, fis, fiui, uel fij, fitum, [*Perfumare,*] ὑποθυμιάζω, idem significat, quod suffumigo. Plin. Hippocrates ruta uuluarum causa naturam suffire iubet. Vir. li. 4. Geo. At suffire thymo, ceraasque recidere inanes, Quis dubitet? Col. l. 12. c. 18. Cella quoque uinaria omni stercore liberanda, & bonis odoribus suffienda. Luc. li. 2. Ignibus æthereis terras suffire feraces.

SVFFITIO, onis, [*Perfumo,*] ὑποθυμίασις, idem quod suffitus. Pli. li. 25. c. 22. Orpheus, & Hesiodus suffitiones commendauere. Col. l. 8. c. 6. Ne rursus nimia suffitione medicata sint.

SVFFITOR, oris, ὑποθυμιατής, uerbale a suffiendo deductum. Pli. li. 34. c. 8. & Lycus & ipse puerum suffitorem.

SVFFITVS, ta, tum, p. p. [*Perfumato,*] ὑποθυμιαμένος, suffumigatus. Pl. l. 20. c. 27. Anisum dolores capitis leuat suffitum naribus.

SVFFITVS, tus, [*Perfumo,*] θυμίασις, suffumigatio. Pl. li. 24. c. 11. A multis in suffitus pro thure assumitur. Idem alibi: Et uuluarum conuersionem suffitu excitant.

SVFFISCVS, sci, folliculus testium arietinorum, quo utebantur antiqui pro marsupio, a fisci similitudine dictus. Festus.

SVFFLAMAN, nis, machinæ genus est teste Budæo, quo in descensu uel procursu nimio rota solet retineri. Iuue. Sat. 8. Ipse rotã stringit multo sufflamine Consul.

SVFFLAMINO, as, sufflamine comprimo, & retineo. Sen. 4. Declam. Tanta illi erat uelocitas orationis, ut uitium fieret. Itaque Diuus Augustus optime dixit, Alterius noster sufflaminãdus est: adeo nedum currere, sed decurrere uidebatur, nec uerborum tantum illi copia, sed etiam rerum erat.

SVFFLATIO, nis, [*Enfiatione,*] ἐμφύσημα, idem quod inflatio. Pli. li. 9. c. 7. Bullantium aquarum sufflatu.

SVFFLO, as, [*Soffiare,*] φυσάω, ῥιπίζω, uerbum est actiuum, idem significans quod inflare, siue flatu excitare. Plin. li. 34 ca. 8 Buthyreus Lycius Myronis discipulus fuit, qui fecit dignum præceptore puerum sufflantem languidos ignes. Sufflare buccas id est, inflare, siue flatu extendere. Plaut. in Stic. Age tibicen, quando bibisti, refer ad labia tibias, suffla Celeriter tibi buccas, quasi proserpens bestia.

SVFFOCO, as, pen. pro. [*Soffocare,*] πνίγω, ἄγχω, ex Sub, & Faux au in o, productam conuersa, significat spiritum præcludo, ueluti obstructis faucibus, quãquam etiam latius accipitur pro quouis modo enecare [*Vccidere,*] ut Suffocare fame, suffocare ueneno. Ci. ad Att. lib. 9. Consilium primum est, Suffocare urbem & Italiam fame, deinde agros uastare, urere, pecunijs locupletum non abstinere. Idem pro Mur. Qui gallum gallinaceum suffocauerit. Oui. in Ibin: Suffocent animam dira uenena tuam. Suffocatio, onis [*Soffocatione,*] uerbale, suffocandi actus. Pli. li. 20. c. 5. Eius semen contritum, & uino potum, tumentem aluum, & suffocationes mulierum, doloresque lenit.

SVFFODIO, [*Incauare,*] ὑπορύττω, subtus effodio. Col. li. 2. c. 18. Neque suem uelimus impalei, quoniam rostro suffodiat, & cespites excitet. Suffodere equum, est eum confodere, & proprie sub ipso sessore occidere. Cæs. 4 Bel. Gal. Rursus his resistentibus, consuetudine sua ad pedes desilierũt: suffossisque equis, compluribusq; nostris deiectis, reliquos in fugam coniecerunt. Vir. 11. Aen. Suffosso reuolutus equo. Ci. Pro Mur. Sacella suffossa.

SVFFRAGIVM, gij, [*Suffragio, ballotta, uoce,*] ψῆφος, χειροτονία, significatio uoluntatis, iudicijve nostri in creandis magistratibus, aut reo iudicando, siue ea calculis, siue tabellis, aut etiam uoce fieret. Cice. 3. de Legibus. Suffragia in magistratu mandando, aut etiam de eo iudicando, palam ferri melius esset. Iuu. Sat. 8. Libera si dentur populo suffragia, quis tam Perditus, ut Senecam dubitet præferre Neroni? Cic. 1. de Legib. Si hæc suffragijs, aut scitis multitudinis probarentur.

SVFFRAGATOR, oris, [*Chi da la ballotta in fauore,*] ψηφιστής, qui in creandis magistratibus suffragium fert. Plin. Epist. 64. Addebat quosdam ex suffragatoribus: illi grauiter & paucis loquebantur. Cice. pro Mure. Tua uero nobilitas Serui Sulpici tametsi summa est, tamen hominibus litteratis & historicis est notior: populo uero & suffragatoribus obscurior.

SVFFRAGATIO, onis, ψηφοφορία, ipse suffragandi actus. Ci. pro Mur. Multum auctoritatis habet suffragatio militaris.

SVFFRAGO, [*Piegatura,*] pen. pro. genitiuo suffraginis, καμπή, flexura in posterioribus quadrupedum cruribus, retrorsum incuruata, quæ in prioribus contrario modo inflexa genu dicitur. Dictæ suffragines, quod ibi cruris continuitas diuisa & quodammodo fracta appareat. Pli li. 8. c. 45. Victimarum probari in uitulo, ut cauda articulum suffraginis contingat. Hinc Suffraginosi equi, quorum Suffragines morbo uitiatæ sunt. Colu. li. 6 ca. 38. Suffraginosæ hordeacea farina imponitur. Suffragines etiam dicuntur uitis soboles, radicibus adhærentes. Idem l. 5. Et si soboles (quam rustici Suffraginem uocant) radicibus adhæret, diligenter explantanda, ferroque euellenda est, ut hybernas aquas respuat.

SVFFRAGINATIO, onis, [*Legame,*] colligatio, & arcta structura, quæ lapides ueluti fræno retineat. Plin. li. 36. c. 22. de quodam lapidis genere: Globosus contra iniurias fortis, sed ad structuram infidelis, nisi multa suff. ænatione deuinctus.

SVFFRAGOR, aris, pen. pr. [*Far fauore, fauoreggiare,*] ψηφοφορέω, suffragium fero. Cice. pro Mur. Quorum suffragium tenue est, si ut Suffragentur, nihil ualent gratia. Hinc Suffragatores dicti sunt, qui in comitijs suffragium ferunt. Cic. pro. Mur. Tua uero nobilitas Serui Sulpici tametsi summa est, tamen hominibus litteratis, & historicis est notior: populo uero & suffragatorib. obscurior. Per translationem accipitur pro fauere, auxilio esse, sententiæ aut uoluntati cuiuspiam subscribere, [*Aiutare,*] Cuius cõtrarium est Refragor, pro repugno, aduersor. Auctor Priapeiæ: Copia me perdit tu suffragare rogatus. Ci. 7. Ver. Cui legi nostra dignitas uehemẽter aduersatur, ei insignis istius impudentia maxime suffragatur. Idem ad Att. Nec destiti accusare eius necessarios, qui eius cupiditati suffragari uidebantur. Idem Planco l. 10. Fortuna suffragante uideris res maximas consecutus.

SVFFRICO, as, p. c. ψαύχω, ψήχω, leuiter frico. Col. l. 12. c. 13. Nam oportebit post hunc numerum dierum confestim emundare & si quid fæcis, aut labris uasorum, aut lateribus inhæsit, eradi, ac suffricari, & protinus operculis impositis oblini.

SVFFRINGO, is, ere. [*Frangere, rompere,*] καταῤῥήγνυμι, idem fere quod frango. Plau. in Ruden. Homini isti talos suffringi uolo. Cic. pro Roscio Amer. Quod si luce quoque canes latrent, cum Deos salutatum aliqui uenerint opinor, ijs crura suffringãtur, quod acres sint etiam tum, cum suspicio nulla sit.

SVFFRIO, as, penul. cor. ἐντρίβω, idem quod infrio, hoc est, friatum siue comminutum inspergo. Colum. lib. 2. cap. 38. Scopulis aridæ myrti feria suffriatur operculumque superimponitur, ne quid eo decidat.

SVFFVERAT, pro sub eodem tecto fuerat, scripsere ueteres, inquit Fest.

SVFFVGIO. [*Rifuggire,*] idem quod cõfugio, καταφεύγω. Liu. 4 Bel. Pun. Imber a nocte media coortus, custodes uigilesque dilapsos e stationibus, suffugere in tecta coegit.

SVFFVGIVM, gij, [*Rifugio,*] καταφυγή, quo quis suffugit, hoc est, securitatis causa sese recepit. Ouid. de Nuce: Quid, nisi suffugium nimbos uitantibus essem?

SVFFVLCIO, is, [*Sostentare,*] ὑπερείδω, sustento. Varr. 1. de re rust. Vti maioribus perticis suffultæ uites, auras non pertimescant. Plau. Mil. Ecce autem ædificat, columnam mento suffulciat suo. Lucre. lib. 4. Propterea capitur cibus, ut suffulciat artus, Et recreet uires.

SVFFVMIGO, as, are, [*Suffumicare,*] ὑποθυμιάζω, idem quod suffio, uel subtus fumum excito. Cels. lib. 6. ca 5. de suffusione oculorũ, Suffumigare oculos acribus medicamentis.

SVFFVNDO, is, ere, [*Spargere,*] ὑποχέω, ἐπιχέω, effundo, inspergo, infundo, Pla. Cur. Mane suffusã aquilã. Col. l. 7. Lassæ & æstuanti mulæ ad os in fauces dimittitur, utrunq; in os suffunditur. Suf

fundi rubore faciem dicimus, cũ sanguis subter cutẽ sese dispergens, faciem inficit rubore. Quod Virgilius ad Aurorã transtulit. lib. 1. Ge. At si virgineum suffuderit ore ruborem, Venens erit.

SVFFVSIO, onis, ὑπόχυσις, morbus oculorum, qui fit ex concreto humore inter κερατοειδῆ καὶ ἀραχνοειδῆ, tunicas ante ipsam pupillam collecto, quo uisus usqueadeo impeditur, ut discretus rerum species, & colores apprehendere non possit. Cels. lib. 6. cap. 6. Suffusio quoque quam Græci ὑπόχυσιν, nominant, interdum oculi potentiæ, qua cernit, se opponit. Quod si inueterauerit, manu curandum est.

SVFFVNDO, as, are, καταβάλλομαι, pro fundamento subijcio. Var. ἐν ταφῇ μενίππου, ut citatur a Nonio: Antiqui nostri domibus lateritijs, paululum modo lapidibus suffundatis, ut humorem fugerent, habitabant.

SVFFVROR, aris, [Rubare occultamente,] p. p. κλέπτω, clã furari. Pla. Tru. Hæc cũ uideo fieri, suffuror, suppilo, de præda prædam capio.

SVGGERO, ris, ssi, gestũ, [Aiutare, dare,] ἐπαρκῶ, subministro, suppedito. Ter. Ad. Cur perdis adolescẽtem nobis? cur amat? Cur potat? cur tu his rebus sumptum suggeris? Ci. 2. de Ora. Singulis generibus argumentorum copiam suggerunt. Interdum idẽ est quod in memoriam redigere, [Ricordarsi,] Ci. 2. de Fin. Si memoria defecerit, tuum erit ut suggeras.

SVGGESTVS, uel Suggestum, [Luogo alto, oue si predica, o si fa oratione,] βῆμα, locus editior, puta pulpitum, unde oratio ad populum solet haberi. Dictum Suggestum, siue quod cõstet ex suggesta, hoc est, congesta materia, siue quod inde populo suggeratur, quod in rem eius esse possit. Pli. lib. 34. cap. 5. Eodemque in consulatu in suggestu rostra deuictis Antiatibus defixerat. Ci. 5. Tus. Idemque cum in communibus suggestis consistere non auderet, concionari ex turri alta solebat. Liu. 8. ab Vrbe. Naues Antiatium partim in naualia Romæ subductæ, partim incensæ, rostrisque earũ suggestum in foro extructum adornari placuit. Cice. 1. de Diuin. Neque illud in suggestum, in quo causam dicebat, ascendenti, signum sibi ullum, quod consuesset a deo, quasi mali alicuius impendentis datum. Var. l. 3. c. 5. suggestum posuit pro loco in ornithone paulo eminentiore, quam sit ipsum salere. Ex suggesto (inquit) saleris, ubi solent esse περιστεριώματα, prodeunt anates in stagnum & nant. Suggestus comæ. Sta. li. 1. Syl. Celsæ procul aspice frontis honorem Suggestumque comæ.

SVGGREDIOR, eris, [Andare occultamente,] ἀποβαίνω, latenter gradior. Tacit. lib. 2. Suggressique propius speculatores. Habet non nunquam adiunctum accusatiuum: ut suggredi hostes, id est, latenter aggredi. Idem Tacit. Anna. lib. 4. Quos dua Romanus acie Suggressus.

SVGGRVNDIA, orum, [Grondare,] uel suggrundæ, γεῖσα, γεῖσα, sunt partes prominentes, quibus stillicidia a parietibus arcentur: qualia fere sunt tecta Lugdunensium. Var. lib. 3. de re rust. Aues subeunt suggrundas ab initio uillatico usæ tecto. Pli. lib. 25. cap. 13. de Sedo herba: Alij Hypogesum uocant, quoniam in suggrundijs nascitur.

SVGGRVNDATIO, onis, γείσωμα, γεισηπόδισμα, suggrundiorum, hoc est, prominentium tectorum structura. Vitruu. lib. 4. cap. 2. Sub tectis si maiora spatia sint, columen in summo fastigio culminis, unde & columnæ dicuntur, & transtra & capreoli si commoda, columen & cantherij prominentes ad extremam suggrundationem.

SVGGRVNDARIA, ueteres dicebant sepulcra infantium, qui necdum quadraginta dies implessent (ut inquit Fulgẽtius) cum nec busta dici potuerunt, quia ossa, quæ cõburerentur, non erant, nec tanta magnitudo cadaueris, qua locus tumesceret: unde neque tumuli appellari merebantur.

SVGILLO, las, [Sigillare,] ὑπωπιάζω, liuido colore partem aliquam corporis commaculo: quod accidere solet uenis exilibus ictu fustis, alteriusve corporis duri collisis, sanguineque sese subter cutem diffundente. Hinc Sugillata dicuntur, quæ maculis huiusmodi sunt deformata. Plin. li. 13. c. 9. loquens de sale: Ea ictu suffusis cruore oculis sugillatisque cum myrrha pari pondere. Idem lib. 27. Caseus recens cum melle sugillata emendat. Et lib. 20. Cinis allij cũ oleo, & garo illitus, sugillata aut liuentia ad colorem reducit. Per translationem accipitur pro detrahere, reprehendere, nilipendere, contumelia afficere, siue existimationem alicuius lædere. [Sprezzare,] Liui. lib. 2. Bel. Maced. Legati grauiter ferentes se sugillatos esse. Vlpianus: Si famosa actio non sit, uel pudorem non sugillet. Hinc Sugillatio, onis, [Macchia liuida,] liuida cutis commaculatio: & per translationem contumelia, siue ignominia. [Villania,] Pli. lib. 7. cap. 45. Iuxta hæc Variana clades, & maiestatis eius fœda sugillatio. Alij Sugillo geminato g, scribendum putant. Sed quoniam a sugendo deriuari putatur, melius simplici g, scribi crediderim.

SVGO, gis, xi, ctum, [Sugare,] θηλάζω, μυζῶ, succum labris elicio. Cic. 2. Tusc. Nunc autem simulatque editi in lucem, & suscepti sumus in omni continuo prauitate & in summa opinionum peruersitate uersamur: ut pene cum lacte nutricis errorem suxisse uideamur. Idem 2. de Nat. de. Alia sugunt, alia carpunt, alia uorãt, alia mandunt. Apud antiquos etiam per secundam coniugationem inflectebatur Sugeo, es, unde & Exugeo, es. Pla. in Epi. Ego me uertam in hirundinem, atque eorum exugebo sanguinem. Suctus, huius suctus, ipse sugendi actus. Pli. l. 8. c. 36. Aliis diebus residuæ, ac priorum pedum suctu uiuunt.

SVI, ἑαυτοῦ, οὗ, eius deriuatiuum, Suus, sua, suum, ὃς καὶ ἑός, sunt pronomina reciproca, propterea sic dicta, quod sicut reciprocatur spiritus, cum uicissim efflatur, & attrahitur, ita hæc pronomina ad id, unde prodierant, reuertuntur. Vnde non recte dicimus, Ego dixi sibi, Non est sibi curæ respublica. Tu fuisti secum, quia nulla in his est reciprocatio. Sed dicendum: Ego dixi ei, Non est ei curæ respublica, Tu fuisti cum eo. Similiter non dicimus: Vidi Ciceronem & fratrem suum, sed, Fratrem eius. Econtrario non recte dicitur: Omnia a te expectant, ut des illis cibum in tempore, cum Sibi, dicendum sit: Sicut enim recte dicimus: Omnes expectamus, ut det nobis escam. Omnes expectatis, ut det uobis escam: ita dicendum est, Omnes expectant, ut det sibi escam. Est tamen quando indifferenter uti licet reciproco, aut non reciproco, prout ad illius de quo loquimur, uel ad nostram personam sermonem referimus: ut, Omnes optant quod sibi utile est: &, Omnes optant quod ipsis utile est. Illud ad personam eius, de quo loquimur, refertur, & manifestam habet reciprocationem: hoc ad personam nostram, ideoque nulla est in eo reciprocatio. Ci. Multi dubitabant, quid optimum esset, multi quid sibi expediret. Idem. Legatus in pace profectus, in prouincia pacatissima ita se gessit, ut ei pacem esse expediret. Nonnunquam etiam amphibologiæ uitandæ causa pro Sui siue Suus, ponitur Is, aut Ipse, aut ille. Cice. in Brut. In soceri iustitiam, quem quia cooptatus in Augurum collegium non erat, non admodum diligebat, præsertim cum ille Q. Scæuolam sibi minorem natu generum prætulisset. Accipitur aliquando Suus pro proprius [Proprio,] Velle suum cuique est: Accipitur autem Sui passiue, quemadmodum Mei, & Tui. Ci. ad Att. lib. 10. Nicias uehementer tua sui memoria delectatur. Idem de uniuers. Imitantes genitorem & effectorem sui. Inuenitur interdum Sibi datiuus, solius uenustatis gratia, nulla que necessitate in oratione positus. Cicero: Suo sibi uictitant succo. Col. Suo sibi iure abluuntur. Dicimus etiam: Suus est illius mos, Sua est istius natura, Suus est Aristotelis modus. Suum Platonis genus. Habetque hoc pronomen Suus uocatiuum: ut si dicam. Defendite Cæsarem o amici sui. Inter, præpositio id habet peculiare, uti si ante cesserit genitiuus, datiuus, aut ablatiuus, indifferenter uti liceat reciproco pronomine, aut non reciproco. Si præcesserit accusatiuus, aut nominatiuus, reciprocum postulat. Cic. Nec mihi cæterorum iudicio uidetur solum, sed etiam ipsorum inter ipsos consensu. id de genitiuo exemplum est. Nunc de datiuo. Quint. Circa quem inexplicabilis, & Grammaticis inter ipsos, & philosophis pugna est. De ablatiuo idem: Nam a magnis quoque auctoribus incidunt uitiosa aliqua, & a doctis inter ipsos etiam mutuo reprehensa. Vide hac de re plura apud Vallam, eo in opusculo, quo duorum horum pronominum naturam ex professo exequitur.

SVILE, lis, [Porcile,] pe. p. ὑοστασία, ὑφεός, septum, in quo nutriuntur porci: differtque ab hara, quod eo nomine significetur scropharũ cubile, cui singulæ scrophæ separatim cum suis fœtubus includuntur. Col. l. 7. c. 9. Diligens autem porculator frequenter suile conuerrat, & sæpius haras.

SVILLVS, a, um, [Di porco, porcino,] ὑϊκός, diminut. est a Suinus deductum, eiusdem tamen cum illo significationis. Pli. l. 8. c. 52. At in Arabia suillum genus non uiuit in ullo genere. Liui. 2. Bel. Pun. Ex suillo, ouillo, caprino grege.

SVINVS, a, um, [Di porco,] quod ex sue est. Varro li. 2. cap. 4. Hic enim conciliator suinæ carnis datur populo.

SVLCATIM, aduerbium, κατ' αὔλακας, per sulcos. Pomponius: Gerens præterea sulcatim concisam faciem.

SVLCO, as, [Far solchi, solcare,] αὐλακίζω, sulcos facio, proscindo. Col. li. 11. c. 2. In subacta iam terra latiores porcæ sulcantur. Plin. l. 9. ca. 6. Satiansque se per complures dies, alueum in uado sulcauerat, accumulata fluctibus arena, ut circumagi nullo modo posset. Ouid. 1. de Pon. Nos fragili ligno uastum sulcauimus æquor. Vir. 10. Aen. Sulcat maria alta carina. Sulcatus, a, um, participium. Luc. li. 1. Et quondam duro sulcata Camilli uomere. Sulcator, oris, [Nauigatore,] uerbale. Sylu. l. 7. Sulcator nauita ponti. Sta. 11. Theb. Nigri sulcator Auerni.

SVLCVS, ci, [Solco,] αὖλαξ, fossa illa oblonga, quæ inter arandum fit uomere. Cice. De Diu. Cum terra araretur, & sulcus altius esset impressus. Non raro tamẽ accipitur pro ipsa aratione, siue terræ proscissione. [Aratura,] Vir. 1. Ge. At si non fuerit tellus fœcunda sub ipsum Arcturum sat erit, tenui suspendere sulco. Hinc fit, ut

tertio,

tertio, quarto, quinto sulco serere dicamus, pro eo quod est tertia, quarta, aut quinta aratione. Pli. li. 18. ca. 20. Quarto serit sulco, Virgil. existimatur uoluisse eum ait: Ipsa seges demum uotis respondet auari Agricolæ, bis quæ solem, bis frigora sensit. Hoc est, quæ bis per æstatem, bis per hyemem aratur. In uitium quoque ceterarumque arborum plantationibus sulcum appellamus fossam in longum ductam, in qua plantantur semina. Virg. lib. 2. Geor. Ausim uel tenui uitem committere sulco. Hinc Bisulcus, bisulca, bisulcum, unde Bisulcum animal, quod non solidas, sed fissas ungulas habet. [*Unghie fesse,*] Item Trisulcus, trisulca, trisulcum: id est, trifidus, ut telum trisudum, quod tres habet cuspides. Sulculus, diminutiuum. Col. de Arboribus: ca. 30. Rosam frutitibus, ac surculis disponi per sulcos pedales conuenit.

Svllaa, ab antiquis dicti sunt qui postea Syllæ, propterea quod prisci illi peregrinam litteram nullam recipiebant: unde & Fruges uocabant, quos nos Phryges dicimus. Hinc etiam Sullaaum diem apud Ciceronem legimus, pro Syllano, ad Att. lib 10. Non fuisset & illa nox tam acerba Africano sapientissimo uiro, non tam dirus dies ille Sollanus callidissimo uiro: C. Mario, si nihil utrunque eorum fefellisset. Quo in loco Syllanum diem eum intelligit, quo L. Sylla Marianarum partium uictor, urbem ingressus, omnia cædibus & proscriptionibus uastauit.

Svllatario, [*Imitare Silla,*] desideratiuum, a Sylla formatū idem ualens quod proscripturire, uel Syllæ proscriptionem imitari, Ci. ad Att. l. 9. Sed medius fidius turpe nobis puto esse, de fuga cogitare. hoc turpe Cn. noster biennio ante cogitauit, ita Sullaturiuit animus eius, & proscripturit iam diu.

Svlmo, *Σουλμών*, oppidum Pelignorum, in quarta regione Italiæ, nonagesimo ab urbe distans lapide, Ouidij poetæ patria, ut ipse testatur 4. Trist. sic scribens: Sulmo mihi patria est, gelidis uberrimus undis: Millia qui nouies distat ab orbe decem. Dictus Sulmo a Solymo Aeneæ comite conditore eius urbis: ut testatur idem Oui. 4. Fast. Huius erat Solymus Phrygia comes unus ab Ida, A quo Sulmonis mœnia nomen habent.

Svlphvr, siue Sulfur, [*Solfo,*] *θεῖον*, a Plin. lib. 35. cap. 15. petræ generibus adsignatur, ab alijs quibusdam inter metallica corpora enumeratur. Effoditur enim cuniculis in Aeolijs præcipue insulis inter Italiam & Siciliam sitis, nobilius tamen in Melo. Inuenitur & in Italia Neapolitano Campanoque agro, in collib. qui uocantur Leucogæi. Dioscorides duo eius enumerat genera. Natiuum, siue fossile, quod quoniam ignem nō est expertum, *ἄπυρον*, appellat, Vit. Viuum cognominat. Alterum factitium, quod, quoniam olei incoctu ad ignem perficitur, *πεπυρωμένον*, nominant. Pli. loco iam citato quatuor eius numerat genera, factitium, nimirum in tres secans differentias, quas hic breuitatis causa omittimus, ab eo, si uideatur, petendas. Oui. 1. de Arte: Quid referam Baias, prætextaque littora uelis, Et quæ de calido sulphure fumat aquam? Virg. 3. Geor. Et spumas miscent argenti, ac sulphura uiua. Idem 2. Aeneid. Et late circum loca sulphure fumant. Hinc sulphureus, ea, eum, *θειώδης*, quod ex sulphure est, siue sulphuris naturam refert. Plin. lib. 36. cap. 19. Cum urlrut, odorem sulphureum reddit. Virg. 7. Aenei. Audijt amnis Sulphurea Nar albus aqua. Ouid. 15. Metamor. Nec quæ sulphureis ardet fornacibus Aetna.

Svlphvraria, riæ, [*Luoco oue nasce il sulfore,*] *θεῖα*, locus ubi sulphur coquitur, aut effoditur.

Svlphvratvs, a, um, [*Insolforato,*] *θειωτός*, quod sulphur habet admistum. Vnde sulphurata dicuntur ligna exilia, sulphure ex utraque parte intincta, ad accendendas lucernas. Mar. l. 1. Qui pallentia sulphurata fractis Permutat uitreis.

Svltis, [*Se uolete,*] *εἰ βούλεσθε*, ueteres dixerūt, pro Si uultis. Plau. in Asin. Hoc agite soltis spectatores nunc iam.

Svm, es, est, [*Essere,*] *εἰμὶ, ὑπάρχω*, uerbum substantiuum a Grammaticis appellatum, siue quod per sese subsistit, solumque nullius alterius uerbi egeat adminiculo: cum cōtra cætera omnia in hoc resoluantur, pleraque etiam sine eius ope declinari nō possint: siue quod cum cætera omnia uerba aut actionem importent, aut passionem, solum hoc sit uerbum, quod substantiam rei denotet. Variam autem in oratione obtinet constructionem. Aliquando enim similes coniungit casus. Ci. de Diuin. Cum solutus est animus, nihil plane ei est cum corpore. Idem Trebatio: Audio Treuiros capitales esse. Aliquando non inuenuste subauditur. Vir. 1. Aenē. Tu ne ille Aeneas, quem Dardanio Anchisæ Edidit alma Venus, &c. Idem li. 3. Nam Polydorus ego. Nonnunquam pretiū importat, idem fere significans quod ualeo, siue æstimor. [*Valere.*] in qua significatione genitiuum exigit. Salust. in Iug. Nunc uos æstimate facta, an dicta pluris sint. Teren. in Adel. Argenti quanti est sumito, id est quanto pretio ualet. Cice. lib. 2. Offi. Vt commodius putarent numerari sibi, quod tanti esset, quam suum recuperare. Esset, inquit, i. existimaretur. Idem in frumentaria: Cum in Sicilia sestertiorum duorum tritici modius esset. eundem etiam casum exigit, cum dominium seu possessionem importat: ut, Pecus est Melibei: Item quando munus significat: siue officium, idque in tertia duntaxat persona singularis numeri [*Esser ufficio,*] Cic. lib. de Orat. Clamare contra quam deceat, hominis est impudentia. Et paulo post: Quorum alterum diuinitatis mihi cuiusdam uidetur, alterum humanitatis. Quandoque iungitur datiuo, & tunc significat, habeo, [*Hauere,*] Virg. 1. Aen. Sunt mihi bis septem præstanti corpore nymphæ. Iungimus interdum, & alterum datiuum. Cice. ad Atti. Postrema tua pagina magnæ mihi molestiæ fuit. Cuius generis orationes fere exponi solent per uerbum afficio, hoc modo: Postrema tua pagina affecit me magna molestia. Ampla domus sæpe afficit dominum dedecore. Cum datiuo, & ablatiuo. Plau. in Mil. Nihil me pœnitet iam quanto sumptu fuerim tibi. Est mihi minus cū illo, i. minus sum ei familiaris. [*Amare,*] Ci. Marcello. li. 15. Si mihi tecum minus esset, quam est cum tuis omnibus, allegarem ad te illos a quibus intelligis me præcipue diligi. Ponitur & pro conuenit, siue contingit: sed in tertia tantum persona singularis numeri. [*Conuenire, accadere,*] Val. Max. lib. 1. Non est inter patrem & filium ullius rei comparationem fieri, præsertim diuinitatis fastigio iunctos. [*Potere,*] Vir. 6. Aen. Necnon & Tityon terræ omniparentis alumnum Cernere erat. i. licebat. Apponitur quādoque huic uerbo ablatiuus sine præpositione: ut, Tuo beneficio liber sum: &, Tu es magna ui animi, & corporis. Aliquando & cū præpositione, ut, Hæc res est in potestate mea: Vis est in armis. Est in bonis, pro in possessione bonorum, bona possidet. [*Essere in possesso,*] Ci. Acilio lib. 13. Nullam omnino arbitror de ea hæreditate controuersiam eum habiturum, & est hodie in bonis. Esse in aliquo numero, atque honore. Cæs. 6. Bel. Gal. In omni Gallia eorum hominum, qui in aliquo sunt numero, atque honore, duo sunt genera. Interdum adiunctum habet accusatiuum mediante præpositione Ad: tunc est, significat expositum est, uel uergit. [*E dirimpetto,*] Cæs. 1. Comment. Aquitania a Garumna flumine ad Pyreneos montes, & eam partem, quæ est ad Hesperiam. Ponitur nonnunquam sine casu a parte posteriori. Lucretius, Quæ sunt, quæ fuerunt, & quæ post facta sequentur. Item iungitur infinitiuo alterius uerbi. ut, Magnæ laudis est, uacare sapientiæ: &, Animi fortitudo est, aduersa contemnere. Est, pro possibile est. [*Possibile è,*] Celsus: non tam facile ijs opitulari est, qui in cibo uenenum, uel in potione sumpserūt. Budęus Es, p soles. Ci. Cornif. l. 12. Quod si, ut es, cessabis, lacessam. Huius uerbi composita sunt, Absum, Adsum, Desum, Exum, Insum, Intersum, Obsum, Possum, Præsum, Prosum, Subsum, & Supersum: quorum significata explicantur suis locis.

Svmen, inis, *οὖθαρ, ἦτρον*, uenter suillus, infra umbilicum, cum ipsis uberibus, summis olim Romæ in delicijs habitus, præcipue si ex primipara excisus esset sue, uno die post fœtum editum. Antiqui Abdomen appellarunt. Suminis autem uocabulum a Publio Mimorum Poeta initium sumpsit. Pli. li. 8. cap. 51. Hinc Censoriarū legum paginæ, interdictaque cœnis abdomina, glandia, testiculi, uuluæ, sincipitia uerrina, ut iam Publij Mimorum Poetæ cœna, postquam seruitutem exuerat, nulla memoretur sine abdomine etiam uocabulo suminis ab eo imposito. Idem in l. 11. ca. 37. Prunarum eiectitiæ uuluæ est occisæ, uno die post partum: Huius & sumen optimum, si modo fœtus non hauserit, eiectitiæ deterrimum. Antiqui Abdomen uocabant, prius calleret id scientes occidere non assueti. Hæc Pli. Mart. l. 13. Esse putes nondum sumen, sic ubere largo Effluit & uiuo lacte papilla tumet. Plaut. in Capt. Quanta labes larido, quanta sumini absumendo. Dictum Sumen (ut quibusdam placet) quasi suis abdomen: aut, ut alij putant, a sugendo: quanquam non desunt, qui Sumen dictum putēt, quasi Rumen, a mammis, quas antiqui Rumas appellabant.

Svmma, [*Summa, conchiusione,*] *κεφάλαιον*, caput sententiæ alicuius, aut rerum, de quibus uerba fiunt. aut etiam quæ numerantur. Vir. l. 4. Nauiget, hæc summa est. In summam proficere. Quin. li. 2. Maiora tamen aliqua discet puer eodem ipso anno, quo minora didicisset. Hoc per singulos annos prorogatum, in summam proficit, id est, in cumulum excrescere, & ad eam dicendi facultatē quā adolescenti aut iuueni comparare uolumus, & ad eū finē, quem destinauimus. Summa uictoriæ. Cæs. 7. Bel. Gal. Nec solis Biturigibus communem salutem committendam censent: quod pene in eo, si oppidum retinuissent, summam uictoriæ cōstare intelligebant. Summa rerum. Ter. in Phor. Ad te summa solū Phormio rerum redit. Ci. de Leg. Leges autem a me edentur non perfecte, nam hoc esset infinitum, sed ipsæ summæ rerum ac sententiæ. Idem ad Tit. l. 13. Summa est, [*Questa è la conchiusione,*] in quo mihi gratissimum facere possis, si curaueris, ut Auianus quando se a me amari putat, me a te amari sciat: erit id mihi pergratum. Summa pecuniæ. Ci. 1. Off. Addendo, deducendoque uidere, quæ reliqui summa fiat. Ci. de Lege Agra. Cū summā tantæ pecuniæ nullo teste sibi ipse ex sua uoluntate confecisses. Huius diminutiuum

uum eſt Summula, id eſt, paruа ſumma.

SVMMANALIA, dicuntur liba farinacea in modũ rotæ facta: Feſtus. Hæc Cælius l.9.c.16. Sumenalia uocat, putatque a ſumine eſſe dicta, eadomque eſſe cum ἴτρια, quæ Græci, ἴτρια, appellant.

SVMMANVS, [Plutone,] ἄδης, ἀΐδωνεὺς, Pluto, deus inferorum, ita dictus, quaſi ſummus deorum Manium: ut in Nupt. Philologiæ docet Martianus. Huic Romani nocturna fulmina aſsignabant, quemadmodum diuina Ioui, teſte Pli. lib.2.c.51.

SVMMARIVM, rij, [Sommario,] ἐπιτομὴ, idem quod breuiarium. Seneca, Vide ne plus profectura ſit ordinaria oratio, quam quæ uulgo breuiarium dicitur. olim cum Latine loquebamur, Summarium dicebatur.

SVMMATES, [Primarij della città, gouernatori, prencipi,] μεγιστᾶνες, ἄριστοι, principes, in ciuitate, qui & Optimates, & Primates appellantur. Plau. in Pſeud. Nunc tibi hæc ego loquor deliciæ ſummatum uirum. Idem in Ciſtel. Vbi iſtas uideas ſummo genere natas Summates matronas.

SVMMATIM, [Sommariamente, breuemente,] κεφαλαιωδῶς, ἀθρόως, per ſingulas ſummas, uel in ſumma, & breuiter, & omnibus quaſi ſimul comprehenſis. Apuleius: Omnia ſummatim tetigerat. Plin. Sed ut hæc de re ſummatim dicam. Huius ſignificantiæ ſunt, In ſumma, & ad ſummam, quæ ita ſignificant, ac ſi diceremus, Quod ut ſummatim comprehendam. Quin. In ſumma non recedo: ſas eſt mihi, inuitis etiam parentibus, pie facere. Ci. de offi. ad ſummam, ut agam de ſingulis, communem totius generis humani ſocietatem, congregationem, & conciliationem colere, tueri, conſeruare debemus. Ad ſummum uero, ſiue Summum, ſine Ad, idem eſt, ac ſi diceremus, Vt ſummum uel maximum dicam, [Finalmente,] Ci. pro Mil. Vnus aut ſummum duo, inuenti ſunt, qui Milonis cauſam non probarent. Id eſt, non plures, quam unus aut duo ex omnibus. Pro eo quod nos dicimus Summatim, uel in ſumma frequenter uti ſolet Quinti. aduerbio Semel, [Finalmente, ad una hora,] Et ut ſemel omnia complectar: id eſt, in ſumma. In eundem ſenſum etiam quandoque ſumitur Breuiter. Quintilianus: Breuiter tamen lõgæ crudelitatis explicanda ſæuitia eſt, ex omnibus quæ protuli, leuisſimũ fuit, quod occiſus eſt. Pli. l.3.c.4. A reliqua uero Gallia cultu uirorum, morum, dignatione, amplitudine opũ præferenda, breuiterque Italia uerius, quam prouincia. Aliquando etiã Summatim a Summus fit, & ſignificat per ſummã ἄκρως. Colum. lib.3. Si autem eo uſque exaruit (ſcilicet uineæ truncus) ut curuari nõ poſſit, primo anno ſummatim, ita ne radices eruas aut lædas, ablaqueato.

SVMMATVS, us, ui, [Signoria,] πρωτεῖον, ἀρχὴ, imperium, & rectũ ſumma. Luc. l.3. Imperium ſibi cũ, ac ſummatum quiſque petebat.

SVMME, [Sommamente,] εἰς τὰ μάλιστα, aduerbium a ſummus, ſignificans maxime, excellenterque. Pli. epi.243. Habui enim illũ Quæſtorem, in conſulatu, mei ſumme obſeruantisſimum. Ci. ad Sulpicium l.13. Tale enim tuum iudicium de homine eo, quẽ ego unice diligo, non poteſt mihi non ſumme eſſe iucundum.

SVMMERGO, is, [Sommergere,] Ci. de Diui. Summerſus equus uoraginibus non obſtitit.

SVMMISSE, ſiue Submiſſe, [Humilmente,] ὑπτίως, demiſſe, abiecte, humiliter. Ci. pro Plancio: Si meum beneficium potius ad eum detuli, qui a me contenderat, quam ad eum, qui mihi non nimis ſubmiſſe ſupplicarat.

SVMMISSIM, ὑφειμένως, idẽ quod ſummiſſe, ſiue uoce ſubmiſſa. Sue. in Auguſto: Nam ad communionem ſermonis tacentes etiam & ſummisſim fabulantes prouocabat.

SVMMISSIO, nis. Ci. Ora. Summisſio orationis.

SVMMISSVS, a, um, ſiue Submiſſus, [Sommeſſo, demeſſo, humile,] ὑφειμένος, interdum idem quod incuruatus, ſiue inclinatus. Vir.3. Aen. Summiſſi petimus terram. Plin. lib.11. cap.49. Solidi pedes inter initia paſci niſi ſubmisſis genibus non poſſunt. Interdum idẽ quod humilis, abiectus, [Humile,] Cic.1. Offic. Neque ſummiſſum nimis, neque ſe nimium efferentem. Summiſſa uox, i. preſſa, cui opponitur clara & elata. Cice.1. de Ora. Oratio placida, ſummiſſa, lenis.

SVMMITAS, atis, [Sommità, altezza,] ἄκρα, idem quod uertex, ſiue faſtigium.

SVMMITTO, tis, [Sommettere, ſottometere,] ὑποπέμπω, ſuborno, clanculum & furtim immitto. Ci.5. Ver. Summittebat iſte Timarchidem, qui moneret eos, ſi ſaperent etiam ut tranſigerent. Item permittere creſcere, Nãque Summittere barbam, & capillum dicimur, quando neque tondemus, neque radimus, permittentes ad enormitatem adoleſcere, quod ſpecimen eſt maximi doloris. Id etiam Promittere, & Demittere, dicitur. Aliquando ſubdere uel ſucceſſorem in alterius locum mittere. Cic. de Prouinc. conſul. Huic uiro non ſummittetis? hunc diutius in prouincia manere patiemini? Loquitur de Piſone. Macedoniam conſulari imperio obtinentis, cui ſententia ſua ſucceſſorem decernit. Aliquando ſub iugum mittere, [Mettere il giogo,] Virg. 1. Eclog. Paſcite ut ante boues pueri, ſummittite tauros.

SVMMOENIVM, nij, χαμαιτυπεῖον, locus ſub mœnibus, in quo meretrices proſtabant. Inde Summœnianus, a, um, Mar. l. 12. Summœnianas conet inter uxores. Quibus in locis Summœnianas uxores appellat uiliſſimum meretricum genus, quæ in fornicibus ſub mœnibus cellam habebant.

SVMMOPERE, [Sommamente,] aduer. μάλιστα, id eſt, maxime, uehemẽtisſime. Ci. li.2. de Inuen. Vitia uero hæc ſunt certisſima exordiorum, quæ ſummopere uitare oportebit.

SVMMOVEO, es, ſiue Submoueo, moui, motum, [Cacciare, rimouere,] ἀπομακρύνω, arceo, depello, remoueo. Liu.3. ab Vrbe: I lictor, ſummoue turbam, & da uiam domino ad prehendendum mancipiũ. Ci. de Leg. Summouere Academiam non audeo.

SVMMVS, a, um, [Altiſſimo, ſommo, grandiſſimo,] ἄκρος, quod eſt omnium altisſimum. Vir.4. Aene. Summoq; ulularunt uertice Nymphæ. Aliquando extremum, [Vltimo, eſtremo,] Cice. in Hortenſ. Vixit ad ſummam ſenectutem ualetudine optima. Virg.2. Aene. Venit ſumma dies, & ineluctabile tempus Dardaniæ. Aliquando maximum, quo nihil ſit maius. Sic Iupiter ſummus dicitur, & a Virgilio Summe Deum, pro Maxime deorum. Aliquando laudabile, glorioſum, [Lodeuole, glorioſo,] Virg.9. Aen. Me ne igitur ſocium ſummis adiungere rebus Niſe fugis? Summum, & Ad ſummum, hoc eſt, pro eo quod dicimus, Vt ſummũ, uel maximũ dicam, [Al piu,] Ci.5. Ver. Duo millia nummum, aut ſummũ etiã dediſſet. Nonnunquam etiam, pro optime, [Ottimamente,] Ci. ad Tironem. li.15. Fac plane, ut ualeas, nos ad ſummum ſcilicet ualemus: i. optime, ut uix melius poſſimus.

SVMMVTO, as, p.p. [Mutare,] ὑπαλλάττω, aliud pro alio muto. Cice. in Ora. Hanc Hypallagen rhetores, quia quaſi ſummutantur uerba pro uerbis, Metonymiam Grammatici uocant, quod nomina transferantur.

SVMO, is, ſumpſi, ſumptũ, [Pigliare, attribuirſi, conſumare,] λαμβάνω, capio, aſſumo, accipio. Ci. de Clar. Ora. Tu qui a Næuio ſumpſiſti multa, ſi fateris, uel ſi negas, ſurripuiſti. Saluſt. in Iugur. Epiſtolam ſuper caput temere poſitam ſumit. Nonnunquam arrogo mihi, ſiue attribuo, aut plus iuſto mihi uendico. Cice. pro Planc. Quanquam non tantum mihi ſumo, iudices, neque arrogo. Item eligo. [Elegere,] Cic. in Diu. Sumat aliquem ex populo monitorẽ officij ſui. Item conduco, [Condurre,] Ci. quoad enim peruentum quo ſumpta nauis eſt, non domini eſt nauis ſed nauigantium. itẽ conſumo, [Conſumare,] Teren. in Adelph. I ergo intro, & cui rei opus eſt, hilarem hunc ſumamus diem. Item impendo. Idem in Phor. Opportune adeo nunc argẽtũ attuli. Fructum quem Lemni uxoris reddunt prædia, inſumam: i. impendam, ut Donatus exponit. Vnde Sumptus, de quo infra. Sumere obſequium animo, eſt animo obſequi, [Pigliar diletto,] Pla. in Bac. Ego dare me ludũ meo gnato inſtitui, ut obſequium animo ſumere poſſit. Sumere operam, [Faticarſi in uano,] fruſtra laborare. Plau. in Moſt. Quid ego huc recurſem? aut operam ſumam, aut conteram? Sumere ſupplicium, punire, [Punire,] Ci.7. Ver. Quamobrem ſupplicium nõ ſumpſiſti? Et paulo poſt, Dixit ſe, quod ſciret ſibi crimini datum iri, pecuniam accepiſſe neque de uero archipirata ſumpſiſſe ſupplicium, ideo ſecuri non percuſſiſſe. Huius compoſita ſunt, Abſumo, Aſſumo, Conſumo, Deſumo, Inſumo, Præſumo, Reſumo, Tranſumo: quę habẽt penultimam productam. Significata eorum explicantur ſuis locis.

SVMPTIFACIO, cis, [Far ſpeſa, ſpendere, conſumare,] δαπανάω, facio ſumptum. Pla. Si nunc me ſuſpendam, meam operam luſerim, ut præter operam teſtim ſumptifecerim.

SVMPTITO, as, are, ſecundum frequentatiuum a Sumo. Plin. li. 25. cap.5. Candidum autem uomitione cauſas morborum extrahit, quondam terribile, poſtea tam promiſcuum, ut plerique ſtudiorum gratia, ad prouidenda acrius, quæ commentabantur, ſæpius ſumptitauerint.

SVMPTIO, onis, uerbale, λῆμμα, idem quod aſſumptio. Ci. lib.2. de Diu. Sed demus tibi iſtas duas ſumptiones, ea quæ Lemmata appellant Dialectici, ſed nos Latine loqui malumus.

SVMPTVARIVS, a, um, δαπανηματικὸς, quod ad ſumptũ pertinet: ut Lex ſumptuaria, quæ de moderandis ſumptibus lata eſt, quã Cato cibariam appellat. Ci. Pæto. Ad fungos me tuos conferam domum, ſi habebo, in denos dies, ſingulos ſumptuariæ legis dies cõferam. Hinc centenarias appellauere antiqui cœnas, ab impenſa centum ſeſtertiorum, ſumptuaria lege præſcripta.

SVMPTVOSVS, a, um, [Sontuoſo, ſplendido,] δαπανηρὸς, qui immoderatum ſumptum facit. Ci. in Parad. Venio enim iam ad ſumptuoſos, relinquo iſtum quæſtuoſum. Ter. in Adel. Domus ſumptuoſa, adoleſcens luxu perditus. Sumptuoſa cœna in quam magnus factus eſt ſumptus: Ci. Pæto: Expecta igitur hoſpitem cũ minime edacem, tum inimicum cœnis ſumptuoſis. Sumptuoſe. Cat. Epig. 44. Vos conuiuia lauta ſumptuoſe, De die facitis.

SVMPTVS, a, um, [Pigliato, tolto,] εἰλημμένος, participium paſſiuum

ucibi

uerbi Sumo. Idem significans quod acceptus, uel electus: ut, Sumpta uirili toga. Ci. de Ami. Idem pro Rabi. Vide hos quasi sumptos dies ad labefactandam illius dignitatem.

Svmptvs, ptus, [*Spesa*,] δαπάνη. impensa a uerbo Sumo, quod inter cetera significat impendo: ut suo loco docuimus. Pli. Qui eam domum magno sumptu ædificauerat. Ter. in Phor. Opus est sumptu ad nuptias. Ci. in Parad. Non modo ad fructum ille est sumptus, sed etiam ad fœnus, exiguus.

Svnivm, σούνιον, extremum Atticæ promontorium, ortum spectans, uicum habens eiusdem nominis, quem Leontidi tribui assignat Stephanus. Vide Ptolemæum decima Europæ Tab. & Strabonem sub initium lib. 9.

Svo, is, sui, tum, [*Cucire, cusire*,] ῥάπτω, farcio, concinno, compingo. Cic. 2. de Nat. Deo. Cultus dico agrorum, extructionesque tectorum, tegumenta corporum uel texta, uel suta, omnemque fabricam æris & ferri. Vnde Sutores qui calceos suunt. Quidam a sue uerbum hoc deduci existimant, eo quod huius animalis setis in suendo sutores utantur. Sumitur tamen generalius, pro eo quod est, rem quamuis coniungere, connectere, siue colligare, [*Attaccare*,] Gell. Sed hi pleras que naues loris suebant. Composita sunt Assuo, Consuo, Circunsuo, Desuo, Dissuo, Exsuo, Insuo, Intersuo, Persuo, Præsuo, Resuo, Subsuo, Subtersuo, & Transsuo: quorum significata explicantur suis locis. Deriuata sunt Sutor, oris: Sutorius, a, um, Sutrina, næ, & Sutura, ræ, quæ omnia suis locis explicabuntur.

Svpellex, lis, fœminini generis uel hæc Supellectilis, & apud antiquos hoc Suppellectile: unde putatur mansisse plurale neutri generis Suppellectilia. Ablatiuum singularem facit Suppellectile, uel Suppellectili. Est autẽ Suppellex, [*Roba di casa, mobile di casa, masseritie di casa, ornamento*,] κατασκευή, σκεῦος, περιουσία, ἐπίπλαιον, domesticum instrumentum, quod neque argento, auro ue facto, uel uesti annumeretur, id est res mobiles, ut uocant Iureconsulti, apud quos titulus est, de Supellectile legato. Cuius nomine, ut inquit Paulus, continentur mensæ, trapeziphora, delphicæ, subsellia, scamna, lecti inargẽtati, culcitræ, toralia, mappæ uillosæ, uasa aquatia, pelues, aquiminaria, candelabra, lucernæ, trullæ, uasa ænea uulgaria, i. quæ non proprio sunt loco attributa, præterea capsæ, armaria, uitrea, escaria, & potoria. Hæc Sipontinus ex 33. Dig. de Suppellectile legata l. 3. & l. suppellectile. Hor. 1. Ser. Sat. 6. Cœna ministratur pueris tribus: & lapis albus Pocula cum cyatho duo sustinet: astat echinus Vilis, cum patera guttus, Campana supellex. Cice. 4. Verr. Supellex, ex ære elegantior, Deliaca & Corinthia, Virgil. 1. Georg. Vilisq; supellex, Arbuteæ crates, & mystica uannus Iacchi.

Svper, [*Sopra*,] ὑπέρ, præpositio est modo accusatiuo, modo ablatiuo casui seruiens, deducta a Græca propositione eiusdem significationis, spiratione in s, & υ in u, commutata. Eius antitheton est Subter. Quidam hoc discriminis esse uoluerunt inter Super & Supra, quod illud contiguitatem, hoc spatium quoddam interiectum importaret. Quæ tamen differentia perpetua non est, ut facis cõstat uno Liuij testimonio l. 44. ab urbe: ubi sic habet: Vbi et intra muros, supra, subterque terrã per dies uigintiquinque pugnatum est. Accipitur aliquando Super pro De, [*Di*,] cum genitiuo. Virgil. 1. Aen. Multa super Priamo rogitans, super Hectore multa. Aliquando idem ualet quod Pro, [*Per*,] ut apud eundem 4. Aene. Nec super ipse sua molitur laude laborem. Iuncta uero accusatiuo significat Vltra, [*Oltra*,] Virg. 6. Aene. Super Garamantas & Indos Proferet imperium. In qua significatione aliquando et ablatiuo iuncta inuenitur. Vir. 9. Aeneid. Nocte super media: Id est, ultra mediam noctem. Ponitur aliquando aduerbialiter sine casu, [*Di sopra*,] Plaut. Hinc atque hinc super subterque premor angustijs. Accipitur aliquando pro uehementer, [*Molto*,] Virg. 1. Aen. His accẽsa super iactatos æquore toto, &c. Nonnunquã pro Desuper. Virg. 9 Aene. Hæc super e uallo prospectant Troes. Super somnum, id est seruus a cubili, interprete Budæo. Curtius: Sed per dispositos, quos super somnum habebat, omnes procul relegatos, ne fremitum murmurantium inter se excitaretur. Quandoque pro Insuper, & Amplius, [*Di piu*,] idẽ 2. Aen. Cui neque apud Danaos usquã locus, insuper ipsi Dardanidæ infensi pœnas cum sanguine poscant. Componitur cũ dictione incipiente ab a, ut Superaddo: c, ut Supercido: d, ut Superduco: e, ut Superemineo: f, ut Superfluo: i, ut Superincido: m, ut Supermeo: p, ut Superpono: u, ut, Superuacuus. Cõponitur & cum præpositionibus De & In, ex quibus fiunt Desuper, & Insuper: de quibus egimus supra suis locis.

Svperabvndo, as, [*Soprabondare*,] περισσεύω, redundo, superfluo. Vlpianus. Digest. de Regulis iuris: Non solent quæ superabundant, uitiare scripturas.

Svperagnata, tunica, ἐπιπεφυκὼς χιτών, omnium oculi tunicarum extima, cortex extrinsecus adhærens: unde & nomen accepit.

Svperalligare, [*Legar sopra*,] ἐπιδεῖν, superne alligare. Pli. li. 30. c. 5. Caninus lien si uiuenti eximatur, & in cibo sumatur liberat eo uitio. Quidam recentem superalligant.

Svperbibo, [*Beuer sopra di, modo*,] ἐπιπίνω, post cibum potumue assumptum, alium potum superingero. Pli li. 23. c. 1. Aquæ potum interponere utilissimum, itemq; iugi superbibere ebrietati, quã quidem frigidæ potus extemplo discutit.

Svperbia, æ, [*Superbia, alterezza*,] ὑπερηφανία, ἀλαζονία, elatio mentis, arrogantia, insolentia. Ci. 6. Ver. Illa tua singularis insolentia, superbia, contumacia. Hora. 3. Carm. Ode. 10. Ingratam Veneri pone superbiam, Ne currente retro funis eat rota. Quintil. lib. 3. cap. 6. An diuitiæ pariant superbiam. Cice. contra Rullum: Coloni Capuæ in domicilio superbiæ, & in sedibus luxuriæ collocati.

Svperbio, bis, [*Insuperbire*,] ὑπερηφανεύομαι, fastu quodam extollor: a præpositione Super, & uerbo Eo, ut uolunt, compositum, b, litera euphoniæ causa interiecta. Pli. l. 10. c. 62. Equæ comantes sese superbiunt. Ouid. de Medic. fac. Laudatas homini uolucris Iunonia pennas Explicat, & forma muta superbit auis. Accipitur aliquando superbire pro excellere, [*Celebrare*,] Plin. lib. 17. Hinc geminæ certe apud Menandrum & Philemonem fabulæ superbiunt. Claud. li. 4. de Raptu: Phlegræis silua superbit Exuuijs, totumque nemus uictoria uestit, hoc est, nobilitatur, celebratur, illustratur.

Svperbvs, a, um, [*Superbo, altiero*,] ὑπερήφανος, elatus; arrogans. Vir. 3. Aene. Stirpis Achilleæ fastus, iuuenemque superbum Seruitio enixæ tulimus. Catul. Epig 27. Et ille nunc superbus, & superfluens Perambulabit omnium cubilia. Horat. Epod. 4. Licet superbus ambules pecunia, Fortuna non mutat genus. Oui. 2. Met. Ecce suo comitata choro Dictynna per altum Menalon ingrediens, & cæde superba ferarum. Aliquando nobilis, magnificus, excellens, [*Nobile, generoso*,] Vir. 1. Aen. Hinc populum late regẽ, belloque superbum Venturum excidio Libyæ. Aliquando altus, sublimis, [*Alto*,] Virg. 7. Aen. Tela nouant Atina potẽs, Tiburq; superbum. Aliquando ornatus, [*Ornato*,] Idem 2. Aene. Barbarico postes auro spolijsque superbi. Aliquando opulentus: [*Ricco*,] ut apud eundem 9. Aen. Simul ense superbum Rhamnetem aggreditur. Aliquando iniquus: [*Iniquo*,] ut apud eundem 8. Aene. Quos illi bello profugos egere superbo. Antiqui etiã Superbos (propter pompam funeris) mortuos dixere. Pla. in Amp. Faciam ego hodie te superbum, nisi tu hinc abis, [*Vccidere*,] .i. occidam.

Svperbe, aduerbium. [*Superbamente, alteramente*,] ὑπερηφάνως, elate, fastuose. Ter. in Phor. Satin' superbe illuditis me? Liu. 4. ab Vrbe: Superbe a Samnitibus, qui Capuã habebant, Cumasque, legati prohibiti commercio sunt. Ci. pro lege Man. Legati quod erãt appellati superbius, Corinthum patres uestri, totius Græciæ lumen, extinctum esse uoluerunt.

Svperbificvs, p. c. adiectiuum. Senec. Herc. furen. Et superbifica manu Atrum per urbes ducit Argolicas canem.

Svperbiloqventia, tiæ, [*Parlamento superbo*,] ὑψηγορία, elata atque arrogans sermo. Ci. 4. Tusc. Quam uim mali significantes Poetæ impendere apud inferos saxum Tantalo faciunt ob scelera, animique impotentiam, & superbiloquentiam.

Svperbiter, [*Superbamente*,] ὑπερηφάνως, γαυριῶς, antiquis in usu fuit pro eo quod hodie usitatius dicimus Superbe. Afranius apud Nonium: Ille superbiter imperat. Næuius l. 6. Bel. Pun. ut citatur ab eodem Nonio. Superbiter, contemptim, conterit legiones.

Svpercalco, as, are, [*Calcar su*,] ἐπιστείβω, ὑπερπατέω, idem quod cõculco. Col. l. 12. c. 39. Vbi unum tabulatum feceris, uinum ueius conspergito: postea alterum supercalcato, & item uinũ conspergito, eodem modo tertium calcato, infuso uino superponito, ut supernatet, finito dies quinque, postea pedibus proculcato.

Svpercernere, ἐπικρίνω, est terrã cribro purgatã inijcere. Pli. l. 17. c. 10. Terraque cribris supercernitur pollicis crassitudine.

Svpercido, dis, p. c. [*Cascar su*,] ἐπιπίπτω, super rem aliquam cado. Col. l. 5 Ne si terrã fuerit ficatrix, cœlestem supercidentem aqua contineat.

Svperciliosvs, [*Austero, graue*,] ὑπερόφρυς, κατωφρυωμένος, dicitur austerus, & grauis.

Svpercilivm, lij, [*Ciglio*,] ἐπισκύνιον, ὀφρύς, pars extrema frontis, quæ super oculos, prominens, breuibus uestitur pilis, ad oculi protectionem aduersus ea, quæ superne incidere possent, uelut uallum quoddã a natura concessa. Pl. l. 11. c. 37. Supercilia homini, & pariter, & alterne mobilia, in his pars animi. Ci. pro Rosc. Com. Nonne supercilia illa penitus abrasa olere malitiam, & clamitare calliditatem uidentur? Idem 1. Offi. Ex oculorum obtutu superciliorum, aut remissione aut contractione ex mœstitia, ex hilaritate, ex risu, ex locutione, ex reticentia, ex contentione uocis, ex summissione, & cæteris similibus facile iudicabimus, quid apte eorum fiat, quid ab officio, naturaque discrepet. Sed quoniam his annuimus, his negamus, ideo Supercilium quandoque

pro

pro fastu & superbia ponitur,[*Superbia*,] Iuue.Sat.5. Si cũ magnis uirtutibus affers Grande supercilium, & numeras in dote triumphos. Grande, inquit, supercilium, hoc est, fastum, grauitatem & seueritatem. Supercilium censorum apud Valer.Max.i. grauitas, seueritasque Censore digna.[*Seuerita*,] Cic.de lege Agrar. Hunc Capuæ Campano supercilio ac regio strepitu cum uideremus, Magios, illos fios mihi uidebar illos uidere, ac Iubellios. Super cilium salit, Quoties bona quædam spes titillat animum nostrum, dicere licebit, nobis salire supercilium. Vide Adagia Erasmi. Is uero, cui supercilia multum extrorsum porriguntur & prominent, Silo dicitur. Accipitur etiam Supercilium pro rei alicuius summitate, & loco eminentiori.[*Altezza*,] Vir.1.Geo. Ecce supercilio cliuosi tramitis undam Elicit. Sic dicimus Supercilium montis pro uertice.[*Cima*,] Liui.7.Bel.Pun. Ipse expeditos, qui pridie stationes hostium pepulerant ad leuem armaturam infimo stantem supercilio ducit.

SVPERCLAVDO. Liui.7.Bel.Mac A continente arctæ semitæ aditum habet, a mari rupes excisæ, fluctibus superclaudunt.

SVPERCRESCO,[*Crescere sopra*,] ἐπιφύομαι, innascor: ut, Vlcera super crescentia, apud Celsum. li.6.c.6.

SVPERCVBO,as, p.c.[*Star sopra*, ὑπέρκειμαι, superiaceo, super dormio. Col.lib.8. Perforatis tabulis quibus ouilia consternuntur. ut grex supercubet.

SVPERADSCO,is, pen. pro.[*Aggiungere al parlare*.] ἐπιλέγω, subiungo dictis, dico aliquid præter id, quod dictum est. Cice.2. de Legibus. Admonet Iurisconsultus hic quidem ipse Mutius Pontifex, idem ut minus capiat, quẽ omnib hæreditatibus relinquatur: superdicebãt quicquid cœpisset adstringi, rursus sacris liberãtur.

SVPERDO,as,[*Poner sopra*,] ἐπιτίθημι, super impono. Cels.l.7. ca.7, Superdandum emplastrum, quo id glutinetur.

SVPERDVCO,is [*Sopraporre*,] εἰσάγω, præter iam adducta, alia adduco. Plau.in Truc. Iam quine iam superdueas, quæ mihi cõmendant cibum.

SVPEREDO,is, pen.co.[*Mangiar dopo*,] ἐπεσθίω, post cibum assumptum alium superingero. Plin.lib.19. cap.6. Menander a Græcis auctor est, allium edentibus, betæ radicem in pruna tostam, si superederint, odorem extingui.

SVPEREMINEO,nes, [*Sopr-astare*,] p c ὑπερέχω, supra alios emineo. Col.l.12.c.47. Tum fasciculum uiridis fœniculi superpositũ merge, ut oliuæ premantur, & ius supereminea. Vir.7 Aen. Victorq; uiros supereminet omnes. Ouid.3. Metam. Colloque tenus supereminet omnes.

SVPERROGO, ἐπιτείνω. iam ante erogatis addo.

SVPEREXTO,tas,[*Soprastare*,] ὑπερέχω, supereminco, præceteris exto.

SVPERFERO,[*Portare sopra*, p.c. ἐπιφέρω, supra aliquid fero. Pli.li. 28.cap.28. Sinistrum pedem superlatum parturienti, letalem esse, dextro illato, facile eniti. Superlata nomina, superlata uerba, quæ augendi causa in oratione proferebantur. Cic.in Part. Illustris autem oratio est, si & uerba grauitate delecta ponuntur, & translata & superlata, & ad numen adiuncta, & duplicata. Superlatio,onis, ὑπερβολή, excessus, oratio fidem superans. Ad Heren.li. 4. Superlatio est oratio superans ueritatem, alicuius augendi, minuendiue causa.

SVPERFICIARIAE ædes, ἐπιπόλαιοι, ἐπὶ τῆ, inquit Caius Iureconf. de Superficiebus.l. superficiarius, quæ in conducto solo posita sunt, quarum proprietas & ciuili, & naturali jure eius est, cuius est solum.

SVPERFICIARIVS,rij ἐπιπολαῖος qui in alieno solo superficiem habet, ita ut certam pensionem præstet. Auctor Vlpianus.

SVPERFICIES,ciei,[*Superficie*.] ἐπιφάνεια, superior pars cuiusque rei. & facies, quæ exterius oculis cernitur. Constat autem ex longitudine & latitudine sine profunditate. Pli.lib.11.c.48. Quia longitudo superficie corporum solam ampliat. Superficies pro area ædificio nuda Ci. ad Atti.li.4. Nobis superficiem ædium eos. de consilij sententia æstimarunt. H.S.uicies.

SVPERFIT, pro superest, περίεστι, Col.li. 12. Tum separate quæ consumenda sunt, & quæ superfieri possunt, custodite, ne sumptus annuus, menstruus fiat.

SVPERFORANEVM, περιττόν, pro superuacaneo Sidonius Appollinaris usurpat.

SVPERFLORESCO,is, ἐπανθέω, post alium floresco. Pli.l.19.c.5. Particulatim cucumis floret, sibi ipsi superflorescens.

SVPERFLVO,is, [*Abondare*,] πλεονάζω, abundo. Plin. lib. 31.cap. 34. Appolloniæ in Ponto fons iuxta mare æstate tantum superfluit & maxime Canis ortu: parcius si frigidior sit æstas. Cic. de Cla. Orat. Is dedit operam, si modo id consequi potuit, ut nimis redundantes nos, & superfluentes iuuenili quadam dicendi impunitate, & licentia reprimeret: quasi extra ripas diffluentes coerceret.

SVPERFLVITAS, superfluitatis,[*Superfluità*,] περιουσία, abundantia, Pli l.14.c.1. Aliæ improbo reptatu, pampinorumque superfluita te atria media complentes.

SVPERFLVVS,a,um,[*Superfluo*,] περισσός, idem quod redundans, abundans.

SVPERFOETO,as,[*Partorire sopra*.] ἐπικυέω, superiori fœtationi alteram addo: quod accidere solet quibusdam animalibus, quæ post unum fœtum ex coitu conceptum rursus alium concipiunt a priore, unoque aut altero die, uel etiam pluribus post primum emissum suo tempore enituntur: quæ emissio secunda, & ueluti nouus quidam partus Superfœtatio dicta est. Pli.l.10.ca.63. Dasypodes superfœtant, sicut lepores. Idem lib.8.ca.55. Lepus omnium prædæ nascens, solus, præter dasypodem superfœtat, aliud educans aliud in utero pilis uestitum, aliud implume, aliud inchoatum gerens pariter.

SVPERFVLGEO,es, ὑπεραστράπτω, desuper affulgeo. Sta.1.Syl. Ipse autem puro celsum caput aere septus, Templa superfulgens, & prospectare uideris.

SVPERFVNDO,is,[*Spargere sopra*,] ἐπιχέω, de liquoribus dicitur, cum alicui rei superijciuntur. Col.l. 12.cap.57. Hanc misturam cum in catillo composueris, oleum superfundito. Liu.5. ab Vrbe: Tum uero iam superfundenti se lætitiæ uix temperatum est. per translationem pro ubertim sese ostendenti, Superfusus Tiberis, inundans. Liui.7.ab Vrbe: Quin etiam cum medios forte ludos Circus Tiberi superfuso irrigatus impedisset. Superfusi hostes. Liui.9.Bel.Maced. Gens superfusa montibus Caucasijs: hoc est consperfim fusa. Pli.lib 6.ca.13.

SVPERGERO,is,ere,[*Sopragiacere*,] ἐπιχωννύω, superiacere, & quasi aggeratim superimponere: nam proprie de terra dicitur. Col. li. 11.ca.3. Prædicti deinde funes de tabulato prompti explicãtur, & in longitudinem per utrunque sulcum porrecti obruuntur. sed ita ut non nimium supergesta terra semina spinarum quæ inhærent toris funiculorum, enasci possint.

SVPERIACIO,cis, p.c.[*Sopraporre*,] ἐπιβάλλω, superpono, uel superextendo. Col.l 2.c.1. Quæque temporibus autumni siueris & arboribus delapsa folia superiacebantur, mox conuersa uomeribus &c. Idem lib.2. Seminibusque de tabulato superiectis. Hinc frequentatiuum Superiacto, as, are. Plin.lib.9.cap. 15. Quod & alias faciunt aliorũ uim timẽtes, mugiles maxime, tam præcipue uelocitatis, ut transuersa nauigia interim superiactent: Id est, transiliant. Superiectus, ctus. Col.l.6.ca.36. Ita enim efficitur, ut ejus obiectu, cũ mas etiam superiectu eblanditus est, uel incensus & obcæcatus cupidine subeacta quam petierat, fastiditæ imponatur equæ.

SVPERILLIGO,as,are,[*Legar sopra*,] ὑπερενδέω, idem quod superligo. Pli.l.29.c.3. Easdem cum oleo trita ignes sacros leniunt, betæ folijs superilligatis.

SVPERILLINO,is,p c.[*Vngere*,] ἐπιχρίω. Pli.l.30 c.14. Reduuias, & quæ in digitis nascuntur pterygia tollunt canini capitis cinis & uulua decocta in oleo, superillita butyro ouillo cum melle.

SVPERIMPENDENS, participium. Catul. Argon. Confestim Peneos adit uiridantia tempe, Tempe quæ siluæ cingunt superimpendentes.

SVPERIMPONO,is, ὑπερεπιτίθημι, idem quod impono. Liu.1.Bel.Pun. Et Sardiniam inter motum Africæ fraude Romanorum stipendio etiam superimposito, interceptam.

SVPERINCIDO,is,p.e.[*Cadere sopra*,] ὑπερεμπίπτω, desuper in rem aliquam incido. Liu.l.2. Multisq; superincidentibus telis incolumis ad suos tranauit. Col.l.4.c.9. Ne si transuersa fuerit cicatrix cælestem superincidentem aquam contineat.

SVPERINDVCO, [*Soprametterè*,] ἐπεισάγω, superinijci Pl.l.15.c.17. Duum pedum terra superinducta.

SVPERINDVO,is, ἐπενδύω, supra cætera uestimenta induo, Sue.in Nero.c.48. Vt erat nudo pede, atque tunicatus, penulam obsoleti coloris superinduit.

SVPERINGERO,is, ἐπισωρεύω, aggregatim superimpono. Pli.li. 18. c.30. Sunt qui legumínum aceruos superingerant.

SVPERINIICIO,cis,p.e. [*Gettar sopra*,] ἐπιβάλλω, desuper inijcio. Virg.4.Ge. Ramas superinijce frondes. Ouid 5.Fast. Tam super iniecta tenere madentia terra.

SVPERINTEGO, is, [*Coprire sopra*,] penul. cor. ἐπεγκαλύπτω, superne intego. Pli.lib.18.c.6. Ora utrinque lapidibus statuminari, & alio superintegi.

SVPERINTONO,as,p.c. ἐπιβροντάω, desuper tono. Vir.l.9. Aene. Dat tellus gemitum, & clypeum superintonat ingens.

SVPERINVNGO,is, [*Vngere*,] ἐπαλείφω, Celsus lib.7.cap.7. Dein superinungi collyrio debet ex ijs aliquo, quo lippientes oculi superinunguntur.

SVPERIOR, superioris,[*Superiore*,] ἀνώτερος, comparatiuũ est ab antiquo nomine Superus, idem ualens, quod altior siue sublimior. Cice. Atti.l. 12. Tota domus superior uacat, uti scis. Interdum. idem quod maior, potior, siue excellentior,[*Più potente, maggiore*,] Cic.1.Offi. Quanto superiores sumus, tanto nos summissius geramus.

geramus. Vita superior, i. uita anteacta. Idē de Senect. Senes semper agūt aliquid tale. Siquale cuiusque studium in superiore uita fuit. Superior Dionysius, [Il uecchio,] id est prior, uel sanior, sicut Inferior pro iuniore aut posteriore. Sic enim fere loqui solemus quoties de malis sermo est. Nam si de bonis laudabilibusque loquamur, Maiorem & Minorem dicimus. Sic duos Africanos, & duos Cyros maioris & minoris cognominibus distinguimus. In consanguinitatis quoque & affinitatis gradibus, Superiores, eos intelligimus, qui quartum ascendentium gradum excedunt: quē admodum Inferiores, qui sunt infra quartum descendentium gradum. Var. lib. 1. de re ru. Itaque proauus ac superiores, de Tamaliijs, nemo appellatur Scropha. Superiores, pro ijs qui ante nos uixerunt, qui & Maiores, [Antecessori,] dicuntur. Ci. 4. Aca. Non modo opinionem uicit omnium, quæ de uirtute eius erat, sed etiam gloriam superiorum. Superiores dicuntur etiam, qui alios uincūt. [Vincitori,] Cæs. 5. Bel. Gal. Atque una ex parte Hispanis equitibus emissis eum equestri prælio superiores essent.

Svperlacrymo, [Lagrimare sopra,] ὑπεδακρύω, lacrymando irrigo. Col. li. 5. Optimum est igitur, medio fere internodio subsidiariū tondere palmitem, deuexaque resectionem facere post gemmam, ne superlacrymet, & germinantem cæcet oculum.

Svperliminare, aris, neu. gen. [Soglia di sopra,] ὑπέρθυρον, limen ostij superius, hoc est, lignum siue lapis, qui postibus superincumbens, iugi formam efficit. Pli. li. 29. c. 4. Priuatimque ouilibus circumlatum toties, & pedibus suspensum in superliminari.

Svpermando, is, ere, [Ron ficcare,] ὑπερμασάομαι, post esum aliquam mansam, aliam mandando superingero. Plin. l. 31. cap. 6. Qui parum dedere raphanos supermandi ex mulso aceto iubent ut ad uomitiones reuocent.

Svpermeo, as, ὑπερβαίνω, superfluo, siue superlabor. Plin. lib. 2. cap. 103. Quædam etiam dulces inter se supermeant alias, ut in Fucino lacu.

Svpernas, atis, ἄνωθεν, quod ex loco superiore ortum traxit, sicut Infernas, quod natum est in loco inferiori. Sunt autem hæc duo ciuis generis, sicut Nostras, & Vestras: ut, Abies supernas, quæ ad mare superum, hoc est, Adriaticum, nata est, & contra Infernas, quæ nata est ad mare inferū, siue Tyrrhenum. Pli. l. 16. c. 39. Ideo Romæ infernas abies supernati præfertur.

Svpernatvs, a, um, [Sopranato,] adiectiuum, ὑπερτερινός, post alios natus. Pli. li. 19. c. 3. Hoc inciso, profluere solitum succum ceu lactis, supernato caule, quem magydarim uocarunt.

Svpernato, as, are, [Sopra notare,] ὑπερνηχομαι, in aquæ alteriusve liquoris superficie fluito. Col. lib. 12. c. 9. Deinde arido spissamento fœniculi sic comprimi, ut ius supernatet. Pli. li. 26. Postea supernatans aqua tollitur spongijs.

Svperne, [Di sopra,] aduerbium, ἄνωθεν, idem quod desuper. Virg. 6. Ae. Vnde superne Plurimus Eridani per siluam labitur amnis. Liui. l. 1. ab Vrbe: Male fallienti arma, gladium superne iugulo defigit, iacentem spoliat. Idem ualet quod supra. Plin. Argentum superne innatat, ut oleum aquis.

Svpernvs, a, um, [Di sopra,] ὁ ἄνω, quod est supra. Plin. lib. 21. ca. 37. Dentes similes aspidi & serpentibus, sed duo in superna parte dextra, læuaque lōgissimi. Sta. Thebai. Crinem a fronte superni. Oui. 15. Met. Supernum numen.

Svpero, ras, p. c. [Superare,] ὑπερβαίνω, transcendo, subeo. Virg. lib. 3. Geo. Superant montes & flumina tranant. Plin. li. 7. Arbores quidem tantæ proceritatis traduntur, ut sagittis superari nequeant. Per translationem ponitur pro uincere, [Vincere,] Virg. 5. Eclog. Quid si idem certet Phœbum superare canendo? Item abundo. [Abondare,] Verg. 1. Geor. Si superent fœtus, pariter frumenta sequētur. Item superuiuere, & quasi superstitem esse, quod & ipsum περιγίνεσθαι dicunt Græci. Vir. 3. Aen. Quid puer Ascanius, Superat ne, & uescitur aura Aetherea? Itē restare, siue superesse, [Sopra bondare,] Cic. Deq; eo quod ipsis superat, alijs gratificari uolunt. Item occidere, [Vccidere,] Virg. 1. Aen. Clam ferro incautum superat. Vnde superabilis, & hoc le, quod facile superari potest. Liu. 5. Bel. Pun. Simul altitudinem muri, quantum proxime coniectura poterat, permensus, humiliorem q; aliquanto pristina opinione suā, & cæterorum omniū, ratus esse, & uel mediocribus scalis superabilem, ad Marcellū rē defert. Oui. 5. Tri. Ele. 8. Scilicet ut perdim non est superabilis ulli, Molle cor ad timidas sic habet ille preces. Huius composita sunt Exupero, id est abundo, & Prosupero, superabundo: de quibus suis locis.

Svperobrvo, superobruis, κατακλύζω, re aliqua iniecta operio. Prop. l. 4. Ele. Dixit, & ingestis comitum superobruit armis.

Svperpendeo, es, [Soprapendere,] ὑπερκρέμαμαι, supra pendeo. Liu. 7. Bel. Mace. Ita ut quibusdam locis superpendentia saxa, plus in altum, quam quæ in statione sunt naues promineant.

Svperpingo, superpingis, [Dipingere sopra,] ὑπερζωγραφέω, operi iam picto addo. Pli. li. 35. cap. 11. Neacles Venerem, solers hic arte ingenioso operi superpinxit.

Svperpono, nis, [Soprasporre,] ὑπερτίθημι, super aliquid colloco. Pli. lib. 29. cap. 3. Tantumque pollent, ut medicamentis quoque superponantur. Col. li. 1. c. 5. Sin summotus longius a collibus erit amnis, & loci salubritas, editiorque situs ripæ permittet superponere uillam profluenti. Ouid. epi. 20. Aegra superposita membra fouere manu.

Svperrado, superradis, [Radere di sopra,] pen. p. superrasi, superrasum, ὑπεξύω, superficiem rei alicuius rado, uel leuiter incido, ut, Superradere clauos pedum. Pli. li. 22. c. 23. Perniones ex uino fouet, & ex oleo coctum imponitur, sic & callo, Clauis pedum superrasis præcipuæ utilitatis.

Svperscando, is, [Andar sopra,] ὑπερβαίνω, sursum ascendo. Col. li. 11. c. 3. Oportebit autem uirgeam sepem interponere, quam superscandant sepes utriusque sulci.

Svperpondivm, dij, [Soprapeso,] ὑπέρμετρον, auctarium ponderis, quod legitimæ sarcinæ adijcitur. Est autem nomen a pondere deductū ea forma, qua Centumpondium, & Assipondium. Apul. lib. 7. Exiguum scilicet & illud tantæ molis superpondium.

Svpersedeo, supersedes, [Sopra sedere, lasciare,] ἐπέχω, rem institutam omitto, exigitque fere ablatiuum. Cæsar. l. 1. Cōmen. Et propter multitudinem hostium, & propter eximiam opinionem uirtutis, prælio supersedere statuit. Auctor ad Heren. lib. 3. Commode poterimus principio supersedere. Gelli. autem l. 2. cum accusatiuo construxit, cum ait: Alia luce quis in pastum profecta est cognati & affines operam, quam dare rogati sunt, supersedēt. Hiero. contra Iouin. cum infimo iunxit. Cice. (inquit) rogatus ab Hircio, ut post repudium Terentiæ, sororem eius duceret, omnino facere supersedit, dicens, non posse se uxori & philosophiæ pariter operam dare.

Svpersilio, supersilis, p. c. ὑπεράλλομαι, super re aliqua salio. Colu. l. 8. c. 3. Ea pernicies ut euitetur, perticæ dolantur in quadrum, ne teres lauitas earum supersilientem uolucrem non recipiat.

Svperspargo, spargis, [Spargere sopra,] ὑπερπάσσω, inspergo, aspergo. Cato c. 54. Cum stramenta condes, quæ herbosissima erunt, in tecto condito, & sale superspargito.

Svpersterno, is, [Distendere sopra,] ὑπερστρώννυμι, super extendo. Liu. 10. ab urb. Consulis corpus eo die, quia obrutum superstratis Gallorum cumulis, inueniri non potuit &c.

Svperstes, stis, p. c. omn. gener. [Posteno, uiuo,] περιγιγνόμενος, qui suis iam fato functis superuiuit: quasi mortuis suis superstans. Quin. Defuncta uxore, liberis tamen superstitibus. Oui. 3. Meta. Marte cadunt, subiti per mutua uulnera fratres, Quinque superstitibus. Vir. 12. Aen. Contra ego uiuendo uici mea fata: superstes Restarem ut genitor. Superstes reip. Cice. Torq. li. 6. Cum superstitem te esse reip. ne si liceat quidem, uelis. Fama superstes. Oui. 3. Tri. Ele. 7. Me tamen extincto fama superstes erit. Superstes quoque dicitur, qui saluus est, & uiuit inter uiuos etiam sine morte suorū omnium. Ter. in And. Deos quæso, ut sit superstes. Superstes gloriæ alicuius. Accipitur interdum Superstes pro præsenti, [Presente,] Pla. Superstitem utrunque monui ne iniussi abeant. Quin & testes antiqui superstites appellabant.

Svperstitiosi, [Superstitiosi,] δεισιδαίμονες, anili superstitione imbuti, quique deum timent in rebus etiam non timendis. De uocis huius origine sic scribit Cic. l. 2. de Nat. Deo. non solum (inquit) Philosophi, uerum etiam maiores nostri superstitionem a religione separauerunt. Nam qui tot dies precabantur, & immolabant, ut sibi sui liberi superstites essent, Superstitiosi sunt appellati. Aulus Gel. li. 29. Noct. Atticarum superstitionem δεισιδαιμονίαν, interpretatur importunam & ineptam religionem. Lactantius eos potissimum Superstitiosos dictos existimat, qui superstitem memoriam mortuorum colerent, aut qui parentibus suis superstites imagines eorum domi, tanquam deos uenerarentur. Ci. 3. Tusculan. Accedit superstitio mulichris quædam. Vir. 12. Aen. Vana superstitio superis quæ reddita diuis. Seru. A superstite superstitio dicta, quæ anicularum propria est, quæ multis per ætatem superstites sunt, & quæ rebus inanibus addictæ, dum uolunt uideri nimis religiosæ, superstitiosæ fiunt, & ita delirant. Superstitiose, [Superstitiosamente,] aduerbium. Cicer. 3. de Natur. Deor. Neque id dicitis superstitiose, atque auiliter: sed physica constantique ratione.

Svperstito, tas, [Esser saluo,] περιγίγνομαι, frequē. a Superstito, idem ualens, quod superstes, & incolumis sum. Plaut. Persa: Vt mihi superit, supetet, superstitet. Antiqui hoc uerbo usi sunt pro saluare, [Saluare,] siue incolumen præstare. Ennius apud Nonium, Regnumque uestrum, ut sospitent, superstitentque.

Svpersto, superstas, [Star sopra,] ἐφίσταμαι, supra aliquid sto. Gellius. Cum sedenti aquila superstaret. Liui. 10. Bell. Macedon. Signa alia, in circo maximo cum columnis quibus superstabant, auertit, fastigia aliquot templorum a culminibus abrupta foedè dissipauit. Virgilius 10. Aeneid. Quem congressus agit campo, lapsumq; superstans Immolat. Quandoque Superstare, est supere-

esse-

esse. Vnde Superstites dicti sunt.

SVPERSTRVO, struis, [*Sopra fabricare,*] ἐποικοδομέω, superædifico. Lact. l. 6. Manentibus enim præceptis eorum, quæ solent ad probitatem recte dari, ignota illis superstruemus ad perficiendam consummandamque iustitiam, quam non tenent.

SVPERSVM, peres, superest, superfui, [*Abondare,*] περιεστι, affluo, abundo. Virg. 11. Aen. Auxilioque urbes Italæ, populique supersunt. Interdum superesse significat reliquum esse, [*Rimanere,*] Ennius. l. 3. Ann. Inde sibi memorat unum superesse laborem. Interdum superstitē esse. Plaut Asi. Sicut suum uis unicum gnatum tuæ Superesse uitæ sospitem & superstitem Interdum uincere, superiorē esse, [*Vincere, superare,*] Vir. 3. Geo. Nec blando nequeant superesse labori. Id est, uincere laborem, interdum superfluum esse, [*Essere superfluo,*] Gel. Memini ego Prætoris docti hominis tribunali me forte assistere, atque ibi aduocatum reum non habere: Et cum is qui uerba faciebat, reclamasset. Ego illi superfuit: respondisse Prætorem festiuiter, Tu plane superes, non ades; Hoc est superfluus, superuacaneus es. Ex quibus Gellij uerbis colligi potest, fuisse nō nullos ea ætate, qui Superesse usurparent pro eo quod est, in iudicio adesse: quos tamen, ut inepte loquentes, irridet. Vsus tamen est etiam hoc uerbo in hac significatione. Suet. in August. c. 56. Cum Asprenas Nonius arctius ei iunctus causam ueneficij accusante Cassio Seuero diceret, consuluit senatum quid officij sui putaret. Cunctari enim se, ne si superesset, eripere legib. reum, sin deesset, destituere, ac prædamnare amicum existimaretur. Interdum durare, [*Viuere, durare,*] Virg. l. 3. Geor. Primus ego in patriam mecum, modo uita supersit. Cic. pro M... Nulli de inimicis supersunt.

SVPERVACANEVS, a, um, [*Superuacuo, uano,*] περιττός, idem quod superuacuus. Cice. Appio: Confirmata amicitia & perspecta superuacuns, commemoratio officiorum superuacanea est. Idem 1. de Nat. Deo. Quid de tota aliqua descriptione omnium corporis partium, in qua nihil inane, nihil sine causa, nihil superuacaneum est? Pro superuacaneo habere. Liui. 10. ab urbe: Cui autem dubium esse, ubi unum bellum sit asperum, ac difficile, cum id alteri extra sortem mandetur, quin alter Consul pro superuacaneo, atque inutili habeatur?

SVPERVACVVS, uacua, uacuum, [*Superuacuo, uano,*] περισσός, ἀργὸς, quod non est necessarium, neque alicuius usus. Col. lib. 3 Itaque superuacuum est, nos repetere, iam tradita ratione repastinationis. Ouid 2. de Pon. Eleg. 7. Sed me timor ipse malorum, Sæpe superuacuos cogit habere metus.

SVPERVADO, superuadis, superuadere, [*Andar su, ascendere,*] ὑπερβαίνω, transcendo. Liu. 8. Bel. Maced. Cum omnes uicti, metuque perculsi ex prælio intra uallum protinus inde superuadentem munimenta uictorem hostem fugerent.

SVPERVAGANEVS, adiectiuum antiquum e uerbo Vagor, unde Auis superuaganea dicebatur ab auguribus, cum summo cacumine uocem emisisset. Festus.

SVPERVAGOR, penul. cor. [*Esser troppo uagante,*] superuagaris, præter iustum & æquum uagari, superfluere, uel superfluos ramos habere. Colum. lib. 4 cap. 31. Quinquennis uinea non alia est putatio quam ut figuretur, quemadmodum supra iussimus, ne uetere superuagetur.

SVPERVEHO, his, ὑπερέχω, super aliquid ueho. Catul. Epig. 61. Ille quoque euersus mons est, quem maxima in oris Progenies Phthiæ clara superuehitur.

SVPERVENIO, superuenis, superuenire. [*Venire alla improuisa, sopravenire,*] ἐπέρχομαι, ex inopinato uenire. Horat. 1 Epist 4 Grata superueniet, quæ non sperabitur, hora. Virgilius sexta Ecloga: Addit se sociam, timidisque superuenit Aegle. Liu 4. Bel. Pun. Munientibus superuenit Marcellus. Superuenire cum accusatiuo, succedere, ascendere, [*Ascendere,*] Ouid. 10 Meta. Nam crura loquentis terra superuenit. Stat. 1. Achil. Nescio quid magnum (nec me patria omina fallunt) Vis festina parat, teneros quæ superuenit annos.

SVPERVENTVS, tus, [*Venuta sopra, sopravenimento,*] ἐπέλευσις, ipse superueniendi actus. Plin. 7. cap. 15. Sed nihil facile reperiatur mulierum profluuio magis monstrificum: Acescunt superuentu musta, sterilescunt tactæ fruges, &c.

SVPERVESTIO, is, [*Sopravestire,*] περιβάλλω, ueste superintego. Plin. l. 16. c. 33 Imagines rerum tenui filo, bicuique, & uirente superuestiens.

SVPERVIVERE, ἐπιβιῶν is dicitur, qui cum iam mortuus uideretur, refocillatus resipuit, ac ueluti reuixit.

SVPERVOLO, las, [*Volar di sopra,*] ὑπερπέταμαι, ὑπερπέτομαι, supra aliquid uolatu feror. Plin. l. 7. cap. 14. Superuolantes quamuis altes, pernicitérque alites haustu rapeas absorbeant. Oui 4. Met. Despectat terras, totumque superuolat orbem. Plin. l. 10. c. 33. Perdices concipiunt superuolantium afflatu, sæpe uoce tantum audita masculi. Superuolito, as, frequentat. Virg. 6. Eclo. Et quibus ante infelix sua tecta superuolitauerit alis.

SVPERVOLVO, is, uere, [*Volger di sopra,*] ἐπικυλινδέω, supra uoluo. Col. l. 11 c. 3. Potest etiam citra hanc operam fieri crispum quodlibet cunque satum, si cum est natum, incrementum eius superuoluto cylindro, coerceat.

SVPERVNGO, gis, [*Vngere,*] ἐπαλείφω, super illino Cels li. 7. c. 7. Deinde superungi collyrio debet ex his aliquo, quo lippientes oculi superunguntur. Legitur etiam superinunguntur, de quo supra.

SVPERVM mare, ἄδριατικὸν πέλαγος, idem est cum Adriatico. Ita dictum, quod Italiam supra, hoc est, ab ortu alluat, quemadmodum mare Tyrrhenum ab occasu, quod ideo inferum appellatur. Plau. Menæchmis Histros, Hispanos, Massilienses, Illyricos, Mare superum omne, Græciamque exoticam, Orasq; Italicas omnes, quas adgreditur mare, Sumus circumuecti.

SVPERVS, a, um, pe. cor. [*Di sopra, superiore,*] ἄνω à Super fit, cui contrarium est Inferus: ut Mare superum, Sedes superæ, & Aura supera. Vir. 6. Aen. Sed reuocare gradum, superasque euadere ad auras, Hoc opus, hic labor est. Idem 6 Aen. Talis sese halitus atris Faucibus effundens supera ad conuexa ferebat. Ci. 2. de Na. Deo. Homo spectator superarum rerum atque cælestium. Supera, orum, pro cælo, substantiua, [*Cielo,*] Vir. 6. Aen. Omnes cælicolas, omnes supera alta tenentes. Cic. 1. Tusc. Nihil enim habent hæc duo genera proni, & supera semper patent. Vir. 7. Aen. de Iunone: Cocytique petit sedem, supera ardua linquens.

SVPERI, orum, [*Celesti,*] pluraliter, & substantiue cælestes, siue diui, & qui illis superiores sunt: sicut Inferi, orum, manes, ac mortui dicuntur. Virg. 5. Aene. Attonitis hæsere animis, superosque precati Trinacrij, Teucriq; uiri Ouid. Metam. Talia quærentes (sibi enim fore cætera curæ) Rex superum trepidare uetat. Contra inferi, orum, pro manibus, siue mortuis, accipi solent. [*Morti,*] li. l. 12 c. 18. Felix appellatur Arabia falso, & ingrata cognominis quæ hoc acceptum superis ferat, cum plus ex eo inferis debeat.

SVPINO, as, p. p. ἀνακλίνω, supinum colloco. Sta. 6 The. Præcipitatque retro iuuenem, atque in terga supinat.

SVPINOR, aris, atus ὑπτιάζομαι, passiuum est uerbi Supino, idem significans, quod supinus fio. Hora. Serm. Sat. 7. Nasum nidore supinor. Vbi Acron interpres, Nasum, inquit, nidore supinatur, qui nimium delectatur, & inclinatur odoribus pulmentariorum. Supinari igitur est erigi, & supinum fieri. Accusatiuum uerbo addidit passiuo, quemadmodum & Vir. 7. Aen Loricam induitur fidoque accingitur ense. Sta. 11. Thebaid. Iamque supinantur fessis lateque fatiscunt Penthei deuexa iugi. Supinatus, ta, tum, participium. Virg. 2. Geor. Ante supinatas Aquiloni ostendere glebas, Quam lætum infodias uitis genus.

SVPINVM, a quibusdam dicitur uerbum participale, sicut Gerundia, Participalia nomina appellentur. Habet autem duas terminationes, um, & u: ut, Lectum, lectu. Quod in um, finitur, habet significationem actiuam. Salust. Legatus ad Iugurtham de iniurijs questum misit. Id est, qui quererentur uel questuros ... I-dem: Non mea culpa sæpe ad uos oratum mitto P. C. Hoc est, qui orent siue oraturos, παρακαλέσοντας. Do filiam nuptum dicimus, hoc est, quæ nubat. Do uenum, uendo. Spectatum admissi sumus, id est, ut spectemus. Quod uero in u, finitur, significationis passiuæ est, iungiturque nominibus adiectiuis. Vir. 3. Aen. Nec uisu facilis, nec dictu affabilis ulli, hoc est, qui nec uideri, nec dici facile possit. Dicimus præterea, Dignum siue indignum relatu, hoc est, quod referatur. Impium factu, si fiat. Horrendum aspectu, si aspiciatur. Iucundum cogitatu, si cogitetur. Obscœnum uisu, si uideatur, & sic de reliquis.

SVPINVS, na, num, p. p. [*Col uentre in su, supino, è rouerscio,*] ὕπτιος, ἀνακεκλιμένος, qui dorso incumbit, ita ut faciem uentremque habeat cælum uersus spectantem. Iuuen. Sat. 4. Cubat in faciem, mox deinde supinus. Cice. de Diui. Nam si omne animal, ut uult, ita utitur motu sui corporis, prono, obliquo, supino: membraque quo uult, flectit, contorquet, porrigit, contrahit: eaque ante efficit pene, quam cogitat: quanto id Deo est facilius, cuius numini parent omnia? Manus supinæ, Liu. 6. Bel. Pun. Vndique matronæ in publicū effusæ, circa Deum delubra discurrunt, crinibus passis aras uerrentes, nixæ genibus supinas manus ad cælum ac Deos tendentes. Vir. 3. Aen. Tendoque supinas Ad cælum cum uoce manus. Et quoniam supinus ille recubitus indicium est hominis soluti, & ociosi, factum est, ut Supinum pro molli, delicato, ocioso, & negligenti ponamus, [*Otioso, sciperato,*] Seneca ad Lucilium: Est quidem, mi Lucili, supinus & negligens, qui in amici memoriam ab aliqua regione admonitus reducitur. Inde Supinior, oris, comparatiuus. Mart. lib. 2. Nusquam deliciæ supiniores. Supinus item accipitur pro accliui, siue montoso. [*Chino,*] Horat. lib. 1. Car. Seu mihi frigidum Præneste, seu Tybur supinum. Fuit enim Tybur ciuitas in ascensu collis posita, cuius etiam hodie ruinæ conspiciuntur.

SVPPAR, aris, [*Quasi uguale,*] πάρισος, ex Sub, & Par, propemodum æqualis.

æqualis Cice.de Cla.Orat Huic ætati ſuppares Alcibiades, Critias, Theramenes.

Svpparasitor,aris,[*Compiacere,ſecondare.*]pen.p. ὑποπαρασιτέομαι,ſubſeruio,obſequor,tanquam paraſitus.Plaut. in Amph.Accedam,atque hanc appellabo,& ſupparaſitabor patri.

Svpparivm,Calepinus putauit,uelum eſſe ad uelandas ſcenas accõmodatum,adducens teſtimoniũ Ciceronis ex oratione de Prouincijs conſularibus,ubi ſic legitur: Quibus cum iam in orcheſtra helluatur,antea poſt ſupparium ſolebas. Verum falſus eſt hic, ut pleriſque alijs in locis,Calepinus corruptis exemplaribus. Cõſtat.n. in hoc Ciceronis loco Siparium legendum eſſe,non Supparium:ut latius ſupra docuimus ſuo loco.

Svpparvs,uel Supparum,pen.c.[*camiſcia,trauerſa.*]ἐπενδύτης,genus togæ leuis & anguſtæ,inde dictũ,teſte Var.li.4. de Lin. Lat. quòd ſupra induatur,quẽadmodũ Subucula,quod ſubtus induatur. Luc. 2.Pharſaliæ: Suppara nudatos cingunt anguſta lacertos. Feſtus ſupparum ueſtem puellarem lineam interpretatur, eandemque eſſe exiſtimat cum ea,quæ & Subucula & Camiſia dicitur: Quam ſententiam hoc Afranij teſtimonio fulcit: puella non ſum, ſi induta ſupparo ſum.Eſt & Supparum nauium inſigne teſte Seneca li. 11. Epiſt.Sunt enim Suppara ſumma uela, quæ cæteris innectuntur,& quæ ſuper antennas explicantur.De quibus Luc. lib.5. Imaq; pandẽs Suppara uelorum perituras colligit auras.Stat.3.Syl.Vos ſummis annectite ſuppara uelis.

Svppedanevm,ὑποπόδιον,dicitur id,quod pedibus ſubijcitur,dum ſedemus.

Svppedito,as,p.c.[*Dare,porgere.*]χορηγέω,ὑπαρκέω,ſuggero,ſubminiſtro.Var.1.de re ru. Largiore cibatu ſuſtentare debet, quo facilius lac ſuppeditare poſſit.Cic ad Treb.li.7.Epiſt. An hoc ſignificas nihil fieri,frigere te,ne chartam quidem tibi ſuppeditari? Id eſt,chartam ſibi deeſſe.Quint.libr.2.cap.5.Licet enim ſatis exemplorum ad imitandum ex lectione ſuppeditet, tamen uiua illa,ut dicitur,uox alit plenius.Suppeditare,neutrum abſolutum, pro ſufficere,ſatis eſſe,[*Eſſer aſſai,*] Cice.1.Offic.Ob eaſq; cauſas ſtudeat parare ea,quæ ſuppeditent & ad cultum & ad uictũ. Suppeditare, pro ſuppetere.Liu.8.Bel.Pun. Apud uos quemadmodum loquar, nec conſilium,nec oratio ſuppeditat.Eſt & Suppeditare, opprimere,ſiue ſupplantare,[*Opprimere,*]Cic.Nunc uideo in iudicium me cum contendere nõ uis,ubi ſuppeditari turpiſſimum,ſuperare pulcherrimum eſt.Hinc Suppeditatio,uerbale.Ci.1. de Nat.de. Quæ ergo uita? Suppeditatio,in quis, bonorum nullo malorum interuentu.Suppeditor,aris,deponens.Cic.Atti lib. 14. De Patulciano nomine quod mihi ſuppeditatus es,gratiſſimum eſt,& ſimile tuorum omnium.

Svppello,lis,puli,ſum,[*Laſſuriare,*]uerbum modo honeſtum, modo turpe.Cic.ad Pætum lib.9.Quid ipſa res modo honeſta: modo turpis? ſuppellere flagitium eſt:iam erit nudus in balneo, non reprehendes.

Svppetiae,[*Aiuto,*]& in accuſatiuo ſuppetias,ſine alijs caſibus ὑπεπικουρία, idem quod ſubſidium, quod fert laboranti. Valla auxilium interpretatur.Plau.tamen in Epid. Diuerſa eſſe oſtendit, cum ait, Auxilium mihi & ſuppetiæ ſunt domi.Si enim eadem eſſent Suppetiæ & Auxilium,alterum uacaret. Rectius itaque auxilij nomine intelligimus,quod augendarum uirium cauſa alicui ſummittitur. Suppetias uero eas dicimus,quæ iam laboranti & periclitanti feruntur,quod & Subſidium dicimus.Suppetias uenire,id eſt, in ſubſidium.Cæſ.3.Cõmen.Et nunciabantur auxilia magna equitatus oppidanis ſuppetias uenire.

Svppetior,aris,[*Aiutar,dar ſoſſidio,*]ἀμύνω,auxilior,ſuccurro. Apul.li.8.At uobis facile uſt ſuppetiari miſerrimo ſeni.

Svppeto,tis,p.c.[*Aſſaltare celatamente,*]ὑπαιτέω, παραιτέω, latẽter, ſeu per fraudem peto. Vlpia.de Furtis: Apud Labeonem, relatum eſt,ſi ſiliginario quis dixerit, ut ſi quis nomine eius ſiliginem petiſſet,ei daret.Et quidam ex tranſeuntibus cum audiſſet,petijt eius nomine & accepit,furti actionem aduerſus eum,qui ſuppetijt ſiliginario competere,non mihi.Non enim mihi negocium,ſed ſibi ſiliginarius geſſit.Suppetit uero [*Eſſer apparecchiato,*]in tertia perſona,& ſuppetunt,ſignificat in promptu eſt, adeſt, cui opponuntur Deficit,& Deeſt.Hora.1.Epiſt.12.Pauper enim non eſt, cui rerum ſuppetit uſus.Nonnunquam ſufficit,ſiue ſatis eſt.Pli.Iunior in epi. Cui abunde ſuppetunt facultates.Liu.2.ab Vrb. Rudis in militari homine lingua,non ſuppetebat libertati,animoque. Suppetat ſuperſtes uitæ tuæ.Plau.in Trin.Bene hercle denuncias, deosq; oro, ut uitæ tuæ ſuperſtes ſuppetat. hoc eſt,poſt te uiuat.

Svppilo,as,p.p.[*Rapire,rubare,*]ὑφεξαιρέομαι, ſuffuror, clã,& paulatim ſurripio.Pla.in Tru.Hæc cum uideo fieri, ſuffuror, ſuppilo,& de præda prædam facio.

Svpplanto,as,ὑποσκελίζω,pede ſuppoſito in terram deijcio. Ci. 3.Offi.Contendere debet,quàm maxime poſſit,ut uincat,ſupplantare eum qui cum certat, aut manu depellere nullo modo debet. Et quoniam qui in lucta hac ratione ſuperiores euadũt, fraude magis,quàm uiribus uidentur uiciſſe, factum eſt, ut Supplantare accipiatur pro decipere.[*Ingannare,*]Eſt & Supplantare, compoſitum a uerbo Planto,idem ſignificans quod ſub re aliqua quippiam plãtare.Col.li.3.Et uitem ita ſupplantato,ne radicem abrumpat.

Svpplementvm,ti,[*Supplimento,aggiunta,*]πλήρωμα, quod ad ſupplendum rei alicuius numerum ſubmittitur:unde militum & remigum proprie ſupplementa dicimus, quæ ad iuſtum numerum explendum ſuccenturiantur. Ci. App. Pulch.li.3.Cenſebant oẽs fere, ut in Italia ſupplementum meis, & Bibuli legionibus ſcriberetur.

Svppleo,ples, [*Supplire,empire,giungere,*]πληρόω, in deficientis locũ aliquid ſubſtituo Vir.lib.3.Aen. Remigium ſupplet, ſocios ſimul inſtruit armis. Accipitur interdum Supplere, pro æquare, [*Vguagliare,*]Idem 7.Eclo.Si fœtura gregem ſuppleuerit aureus eſto, id eſt,Si tot agnos habuero,quot oues,interprete Seruio. Aliquando pro implere,Cato c.88. Ibi fiſcellam cum ſale populari ſuſpẽdito & quaſſato,ſuppletoq; identidem.Idem c. 69. Facito ut amurcam quotidie ſuppleas.

Svpplex,cis,[*Supplichenole,*]ἱκέτης,ἱκέσιος,qui alteri abiecte, demiſſe,& humiliter ſupplicat,ad pedes eius ſeſe proſternens, aut genua flectens,unde & Supplicem dictum putant a ſupplicandis genibus. Ci.3.Tuſ.Cũ ſe Alcibiades affiictaret,lacrymanſque Socrati ſupplex eſſet,ut ſibi,&c.Liui.7.ab Vrbe:Veniſmque ſupplex popoſci. Stat.1.Achil.Supplex miſeranda rogabo, &c.Lacrymæ ſupplices, Proper.li.1.Eleg.15. Libelli ſupplices, quos uulgus Requæſtas uocat.Mart.li.8.Sed iã ſupplicibus dominum laſſare libellis Deſine, & io patriam ſerus ab urbe redi.Vota ſupplicia.Vir.li.8. Ac Iunoni fer rite preces, iramq; minaſq; Supplicibus ſupera uotis. Suppliciter,[*Supplicheuolmente,*]aduerb.ἱκετευτικῶς, humiliter, demiſſe, abiecte. Cæſ.1.Bel.Gal.Qui cum eum in itinere conueniſſent,ſeq; ad pedes proieciſſent,ſuppliciterq; locuti,flentes pacem petiſſent, &c.Oui.li.1.de Pont.Eleg.11.Suppliciter neſtros quiſque rogare Deos.Virg.12.Aeneid.Et aram Suppliciter uenerans demiſſo lumine Turnus,&c.

Svpplicatio,onis,[*Supplicatione,proceſſione,prego.*]ἱκεσία, ipſe ſupplicandi actus.Supplicationes item, πρόσοδοι, dicebantur, quando re feliciter geſta,ex Senatuſconſulto templa aperiebantur, diuorumq; ſimulacra in lectulis collocabantur, populo certatim ad puluinaria confluente,dijſque ſuis pro eorum in temp. meritis ſupplicante,gratiaſq; agente.Cice.in Catil. Atque etiam ſupplicatio dijs immortalibus pro ſingulari eorum merito meo nomine decreta eſt Quirites.Cæſ.li.4.Bel.Gal His rebus geſtis ex litteris Cæſaris dierum uiginti ſupplicatio a ſenatu decreta eſt.

Svpplicassis,pro ſupplicaueris,legitur apud Plau.in Aſi. Hercle iſtum dij omnes perduint,uerbo caue ſupplicaſſis.

Svpplicivm,cij,[*Supplicio,pena,tormento,crucio,*]ἱκεσία,λατρεία, idẽ qđ ſupplicatio Sal.in Catil.Nõ uotis,neque ſupplicijs muliebrib. deorum auxilia parantur,ſed uigilando,agendo,bene conſulendo proſpere oia cedunt. Taci.li.3.Sed tum ſupplicia dijs ludiq; magni a ſenatu decernuntur.Supplicia quoque,teſte Feſto,certa quædam erant ſacrificia,a ſupplicãdo dicta.Varr. Boues ad uictimas faciũt, atque ad deorum ſupplicia.Hodie uero uſitatius Supplicium accipitur p̱ pœna.Vir.li.4.Aen.Spero equidẽ medijs (ſi quid pia numina poſſunt)Supplicia hauſurum ſcopulis.Hor.1 Ser Sat.3. Cur nõ ponderibus,moduliſq; ſuis rõ utitur? ac res Vt quæq; eſt, ita ſupplicijs delicta coercet? Ci.7.Ver.Includuntur in carcerẽ condemnati,ſupplicium conſtituitur in illos.Idem lib.3.de Nat.De.Summo cruciatu,ſupplicioq; Q.Varius homo importuniſſimus perijt.

Svpplico,as,p.c.[*Supplicare,pregar riuerentemente.*]ἱκετεύω,humiliter & demiſſe precor.Cic In Lælio:Quam multa enim,quæ noſtra cauſa nunquam faceremus,facimus cauſa amicorum: precari amicis ab indigno,ſupplicare,tum acerbius in aliquem inuehi. Plaut. Curc.Volo hic in phano ſupplicare.Supplicari, imperſonale, pro ſupplicationes fieri.Plin.libr.13.capit.1. Iliacis temporibus non ſupplicabatur thure.

Svpplodo,dis,p.p.[*battere i piedi,*]καταψοφέω,ὑποκροτέω,pedib. terræ illiſis ſonitum facio.Ci.1.de Ora.Pedem nemo in illo iudicio ſupploſit: credo,ne Stoicis renunciaretur. Supploſio, onis, uerbale,ipſe actus ſupplodendi. Ci.3. de Orat. Supploſio pedis in contentionibus aut incipiendis,aut finiendis.

Svppoenitet,ὑπομεταμέλει,eſt aliquantulum,uel propemodum pœnitere.Cic.Att.Iam & illum furoris ſuppœnitet.

Svppono,[*Sottoporre,metter ſotto,*]ὑποτίθημι, ſubtus pono. Cice.2. de Nat.deo. Quinetiam anatum oua gallinis ſæpe ſupponimus, e quibus pulli orti primo aluntur ab ijs, ut a matribus, a quibus excluſi fotiq; ſunt.Supponere colla iugo,i.ſubmittere. Oui.3. Amo. Eleg. 9. Prima iugis tauros ſupponere colla coegit. Supponere aliquid iudicio alicuius.Oui. epiſt.15.Cum Venus & Iuno,& Pallas in uallibus Idæ Corpora iudicio ſuppoſuere meo. Supponere, adulterinum loco ueri ſubijcere: ut Supponere teſtamenta, eſt falſa teſtamenta ſuppoſita perſona obſignare, auctore Cice. pro Cluen.Qui ſuppoſita perſona falſum teſtamentum obſignare

 cura-

curarit. Idem in Para. Si socios spolias, ærarium expilas, si testamenta amicorum expectas, aut ne expectat quidem, aut ipse suppo nis. Idem de Leg l. 1 Ius esset latrocinari, ius adulterare, ius testamenta falsa supponere, si hæc suffragijs, aut scitis multitudinis probarentur. Hinc Suppositus, & Suppostus, participium, id est, pro alio, fraudulenter positus. Cice. 7. Ver. Et ut quiuis facile perspiceret, id ab isto actum esse, ut ille suppositus facile & libēter se illum, qui non erat, esse simularet.

SVPPORTO, tas, [Portar sotto,] ὑποκομίζω, subueho, suggero. Cæs. 1. Bel. Gal. Aut rem frumentariam, ut satis commode supportari posset, timere dicebant.

SVPPOSITIO, onis, uerb. ὑπόθεσις, supponendi actus. Col. lib. 8. ca. 5. Semper autem cū supponuntur oua, considerari debet, ut luna crescente, a decima usque ad quintam decimam id fiat: nam & ipsa suppositio per hos fere dies commodissima.

SVPPOSITITIVS, a, um, adie. ὑπόβλητος, ὑποβλιμαῖος, quod suppositum est, & alterius loco pro uero, & natiuo positum Mar. li. 5. Hermes supposititius sibi ipsi. Var. 2 de re rust. ca. 8 Matri. supposititiæ quoque inseruiunt, quo equa ad ministerium lactis cibum pullo præbere possit.

SVPPOSTOR, & Suppostrix, qui falsum aliquid seu adulterium pro uero supponit. Pla. in Truc. Venefica, suppostrix puerum.

SVPPRIMO, mis, p.c. [Coprire, nascondere,] ἐπέχω, καταστέλλω, reprimo, cohibeo, compesco, Oui li 1. Met. Supprimunt extemplo uocem. Ci 3. Tusc. Hæc sunt igitur officia consolantium, tollere ęgritudinem funditus, aut supprimere, & non pati manere lōgius. Supprimere, pro occultare. Pli. li. 25. cap 1. At nos elaborata ijs abscōdere atq; supprimere cupimus, & fraudare uitam etiam alienis bonis? Supprimere iter, retrahere se ab itinere. Cæs. lib. 1. Bel. Ciuil. Veriti ne noctu impediti sub onere confligere cogerentur, aut ne ab equitatu Cæsaris in angustijs tenerentur, iter supprimunt, copiasq; in castris continent: Nummos, uel pecuniam supprimere i. celare, occultare, dissimulare se habere, uel dolo malo retinere. Cic. pro Cluen. Sexcentis millibus nummum a se iudiciū corruptū esse dixerat: quæ cum accepisset a pupillo suppressit, iudicioq; facto, &c. Et paulo post: Capit hoc consilium, ut pecuniam quibusdā iudicibus leuissimis polliceatur, deinde eā postea supprimat. Suppressus, a, um, particip. ut, Nauis suppressa, hoc est, depressa, siue submersa, [Sommerso,] Iustinus: Victi Persæ in naues confugerunt, ex quibus multæ suppressæ, multæ captæ. Fuga suppressa, i. retenta, cohibita. Oui. li. 11. Met. Cum uita suppressa fuga est. Mentum suppressum, hoc est, cōtractū, non oblongū, sed breue potius. [Corto.] Var. l. 2. de re rust. c. 9 de canibus loquens, qua forma esse debeāt. Mento, inquit, suppresso, & ex eo enatis duobus dentibus, dextra & sinistra Voce suppressa dicere, idem quod submissa. Cicer. pro Syl. Qui cum suppressa uoce de scelere P. Lentuli, de audacia coniuratorum omnium dixisset, &c. Suppressio, onis, ipse actus supprimendi. Ci. pro Clu. Statuit ad easdem sibi prædas ac suppressiones iudiciales reuertendum. Suppressiones nocturnæ dicuntur, quoties per somnum spiritus supprimitur, aut etiam ipsa uox, ut incerta, indiscretaque edatur, quemadmodum in eo morbo accidere solet qui Latinis Incubus, Græcis Ephialtes dicitur. Pli. li. 27. ca. 10. Grana nigra auxiliantur & suppressionibus nocturnis, in uino pota, quo dictum est, numero.

SVPPROMO, is, pen. pro ὑποχειρίζομαι, idem fere quod promo. Plau. in Mil. Ebo tu sceleste, qui illi suppromis, eho tu. Suppromus, mi, ταμίας, cui uini promendi cura incumbit. Plau. Mili. Bono cella suppromo credita.

SVPPVDET, p.c. ὑπαισχύνομαι, aliquantulum pudet. Cic. Cassio Puto te iam suppudere, cum hæc tertia iam epistola ante te oppressit quam tu schedam, aut litteram, sed non urgeo.

SVPPVLLVLO, las, ὑποβλαστάνω, nouos pullos, hoc est noua germina a radice emitto.

SVPPVRATIO, onis, ἐμπύησις, generatio puris. Col. li. 7. Et cū maturuerit suppuratio, rescinditur ferro. Suppuratus, a, um, [Marcio,] ἔμπυος, quod suppurauit. Pli li. 30. cap 4. Strumisque uel suppuratis alligant.

SVPPVRATORIVS, a, um, ἐμπυωτικὸς, quod ad suppurationem pertinet, uel quod suppurare facit. Pli. lib. 28. cap. 4 Efficaciora ad eadem ltrigmenta a balneis, & ideo miscentur suppuratorijs medicamentis.

SVPPVRO, as, p.p. [Apostemarsi, conuertirsi in marcia.] ἐμπυΐσκομαι, in pus conuerti. Col. li. 6. c. 12. Hic idem sanguis nisi emissus fuerit saniē creabit, qui si suppurauerit, tarde procuratur.

SVPPVTO, as, p.c. [Computare, far conto, calculare, contare,] ὑποκλαδεύω, sarmenta, uel ramos inutiles subseco. Pli. li. 17. c. 20. Præterea seminaipsa fruticantia supputare. Aliquando computare, uel calculum subducere, ut, Supputare rationem apud Plau. in Aul.

SVPRA, [Sopra,] ὑπὲρ, modo præpositio est accusatiuo casui seruiens. Vir. li. 3. Aen. Olli cæruleus supra caput astitit imber. Modo aduerbium, Salu. in Iugurtha: Pauca supra repetam. Quando præpositio est, aliquando pro ualde, seu plus satis [Molto.] ponitur, ut, Supra morem, Supra modum, Supra iustum, [Oltra, piu che,] Vir. l. 2. Ge. Rara sit, an supra morem quæ densa, requiras. Antiqui etiam Supera protulerunt: sicut infra & Infera. Cic in Arat. Hue supera duplices humeros affixa uidetur Stella micans. Supra quam credibile est, id est, plus, quam quis facile crediderit. Sal. Cat. Corpus patiens inediæ, algoris, & uigiliæ, supra quam cuiquā credibile est.

SVPREMO, [Vltimamēte,] ἔσχατως, id est, nouissime. Pli. l. 35. c. 53. Eadem commeabat ab eo recens assidue, exitura supremo.

SVPREMVS, [Supremo, ultimo,] ἔσχατος, extremus, ultimus, Virgil. 5. Aene. Qui supremum comitentur honorem. Plin. libr 23. capit. 3. M. Agrippa supremis suis annis conflictatus graui morbo pedum. Ouid. lib. 2. Fast. Dies regnis illa suprema fuit. Honores supremi: funeralia. Ouid. ad Liu. Ne iuuenis positi supremos destrue honores. Officia suprema, quæ morienti exhibentur. Tacit. lib. 5. Quod supremis in matrem officijs defuisset. Sole supremo, idest, occidente. Horat 1. epist. 5. Supremo te sole domi Torquate manebo. Aliquando summus, maximus, altissimus, [Altissimo,] Sueto. Verum supremum cœlum intuentem stupidum cubuisse. Teren. proh supreme Iuppiter. Virgil. libr. 3. Georg. At chorus æqualis Dryadum clamore supremos Implerunt montes. Supremum supplicium, [Estremo, ultimo,] id est, extremum, nempe mortis. Cic. l. 2. de Leg. incestum pontifices supremo supplicio sanciunto. Suprema mulcta, pro maxima, uide in dictione Mulcta. Suprema alicuius: subintellige facta: hoc est, supremum uitæ tempus. Pli. li. 16. ca. 44. Circa suprema Neronis principis. Suprema, pro morte, [Morte.] Taci. lib. 3. Post celebre carmen, quo Germanici suprema defleuerat. Soluere alicui suprema, pro parentare. Tac. li. 2. Igitur cupido Cæsarem inuadit soluendi suprema militibus, ducique.

SVPVM, ὕπτιον, antiqui dicebant, quod nunc supinum dicimus. Luci. apud Fest. Si uero das, quod rogas, & si suggerit supus, Deducitur autem nomen a Græco ὕπτιος, teste eodem Festo, aspiratione, in s, litteram commutata.

SVRA, [La polpa della gamba,] γαστροκνημία, posterior pars cruris carnosa, quæ tantum homini est, reliqua enim omnia animalia habent sine suris. Plau. Pseu Suram ubi Aspicias, scias eū posse gerere crassas compedes. Hor l. 3. Car. Ode 4 Brachia, & uultum teretesq; suras Integer laudo. Quandoque pro toto crure sumitur. Vergi. lib. 1. Aene. Purpureoque alte suras uincire cothurno. Suræ, pro ocreis quibus muniuntur suræ. Iuue. Saty. 15. Calceus & grandes, magna ad subsellia suræ.

SVRCVLACEVS, a, um, σουργαροειδὴς, quod est simile surculo. Col. Surculacea in folliculo sunt.

SVRCVLARIS, & hoc re, σουργαροτόκος, ut Terra Surcularis, quæ surculos generat Col. li. 3. cap. 11. Considerandum est, antequam pastinemus, surcularis nec ne sit terra.

SVRCVLARIVS, a, um, [Surculare.] ut Surcularia cicada, quæ in surculis uiuit, uel quæ eo tempore apparet, quo arbores surculos emittunt. Pli. li. 11. c. 26 de cicadis loquens: Quidam duo alia genera faciunt earum, surculariam, quæ ut grandior, frumentariam, quam alij auenariam uocant. Apparet enim simul cum frumentis arescentibus. Surcularius ager, qui surculis consitus est. Varr. 1. de re rustic. capit. 2. Colonus in agro surculario ne capra natum pascat.

SVRCVLVS, li, [Marza.] κλαδίσκος, σούργαρον, quod in ramis simplex oritur, & frondes gerit, detrahiturq; interdum & resecatur ex arbore, ad alias rursus producendas Var. de re. rust. ca. 40. Est altera species ex arbore in arborem inserendi, nuper animaduersa in arboribus propinquis. Ex arbore enim e qua quis uult habere surculum in eam quam inserere uult, ramulum traducit, & in eius ramo præciso, ac diffuso implicat, &c. Cice. 2. de Ora. Amabo te, inquit, da mihi ex ista arbore, quos feram, surculos. Vir. 2. Ge. Nec Surculus idem Crustumijs, Syrijsque pyris, grauibusque uolemis.

SVRCVLO, as, are, [Scaluare,] σουργαρίζειν, surculos ramis adimere, ut altius crescant, & uberius a terra nutrimentum accipiant. Col. li. 5. c. 9. Atque etiam rigandæ sunt plantæ, cum siccitates incesserunt, nec nisi post biennium ferro tangendæ, ac primo surculari debent, ita ut, &c. Alij hic legunt Sarculari.

SVRDASTER, a, um, [Mezo sordo,] ὑπόκωφος, δυσήκοος, βαρύηκοος, diminutionem surditatis significat, hoc est, non plane surdus, sed (ut sic dicam) surdulus, qui parum surdus est. Cic. 5. Tusc. surdaster erat M. Crassus, & male audiebat.

SVRDEO, des, ui, [Esser sordo,] κωφῶμαι, surdus sum: unde Surdesco surdus fio. A quibus rursus fiunt Obsurdeo, & Obsurdesco,

SVRDITAS, atis, [Sordità,] κώφωσις, Ci. 5. Tus. In surditate uero quidnam est mali? atque ibi de surditate, multa,

SVRDVS, a, um, [Sordo,] κωφὸς, sensu auditus omnino spoliatus: quod fere solet accidere ex læsione nerui auditorij uel eius partis cerebri, ex qua oritur: nonnunquam etiam ex intemperie, aut tumore contra naturam, uel ex obstructione, uel continui solutione. Ter. And. Vtinam aut hic surdus, aut hæc muta facta sit. Cicer. 5. Tusc.

Surdus

Surdus uarietates uocum, aut modos noscere non potest. Surda buccina, passiue, quæ non auditur. Iuue. Sat. 7. Surda nihil gemeret graue buccina. Sic etiam Vota surda dicimus, quæ non exaudiuntur. Surdum item dicitur, cuius odor non sentitur. Pers. Saty. 6. Nec spirent cinnama surdum. Item ea quæ gustum amiserunt, Exurdata dicuntur. Hor. in Ser. Fetuida quod subtile exurdant uina palatum. Refertur etiam ad uisum. Pli. li. 36. Surdusq; color fit. Locus etiam surdus dicitur, in quo non facile auditur. Vitru. li. 5. Diligenter est animaduertendum, ne sit locus surdus. Surdus cum genitiuo. Col. li. 3. c. 10. Idq; nobis poeta uelut surdis ueritatis, indulget dicendo: id est, qui ueritatem non facile admittimus.

SVRGO, gis, rexi, rectum, [Leuar su.] διανίσταμαι, erigo me a sursum & rego. Cic. 3. Offi. Surrexit è lectulo, remotisq; arbitris ad se adolescentem iussit uenire. Idem 2. de Inuen. Ille multo ante lucem surrexit. Vir. 3. Aen. Haud segnis strato surgit Palinurus. Idē 8 Aene. Haud secus Ignipotens, nec tempore segnior illo Mollibus è stratis opera ad fabrilia surgit. Ter. Ade. Vt triduo hoc perpetuo è lecto nequeat surgere. Hinc Surgere uenti dicuntur, cū ueluti se erigentes flare incipiunt. Vir li. 3. Aen. Et sando surgentes demoror Austros. Aliquando surgere ponitur pro crescere, seu nasci, [Crescere, nascere,] unde arbores, cæteræq; plantæ surgere dicuntur, cum sese ab humo in altum paulatim attollunt. Surgere item dicuntur ea, quæ quouis modo augentur. Idem 4. Aene. Ascanium surgentē, & spes hæredis Iuli. Surgere etiam dicūtur ædificia cum paulatim a fundamento ad tecti fastigium attolluntur. Quæ nunc animo sententia surgit? id est, oritur. Vir. 2. Aen. Translatio est a corpore ad animum. Seruius.

SVRPICVLVS, li, Vide Scirpiculus.

SVRRAGO, [Leuo su.] pro Surgo, & Surregit pro Surgit scripsere ueteres: unde manserunt Surrexi, & Surrectum. Ex Festo.

SVRRENTVM, ti, σύῤῥεντον, Ptolomæo, oppidum est Picentinorum, iuxta Mineruæ promontorium, Sirenum quondam sedē, teste Pli. lib. 3. cap. 5. Hinc Surrentia uina, & Surrentini collea, apud Col. lib. 3. cap. 2.

SVRREPO, pis, p. p. ἐπεισέρπω, ὑποδύομαι, sensim ingredior, latenter me insinuo. Vide Subrepo.

SVRRIGO, gis, p. c. surrexi, surrectū, [Leuar in su.] ἐξανίστημι, Sursum erigo. Vir. 4. Aen. Tot linguæ, totidem ora sonant, tot surrigit aures. Liu. 7. ab Vrbe. Romanus mucrone surrecto, cum scuto scutū imum perculisset, &c. Col. li 7. cap. 3. Intorta potius quàm surrecta & patula cornua.

SVRRIPIO, pis, p. c. [Toglier nascosamente, rubare,] ὑφαιρέω, latenter rapio, seu furor. Pla. in Asi. Surripiam, in delicijs palam quam habet. Ci. 3. Offi. In uita sibi quemquam petere, quod pertineat ad usum, non iniquum est: alteri surripere ius non est. Ouid. epist. 2. Carmina sunt oculis surripienda patris. Id est, cauendū est, ne pater hæc rescisscat. Surripere se alicui: est subducere se ab eius conspectu. Pla. Menæc. Vt surripuisti te mihi dudum de foro?

SVRREPTITIVS, adiect. idem quod furtiuus, κλοπιμαῖος, siue clāncularius. Pla. in Cas. Inter nos amore utimur semper surreptitio.

SVRSVM, [Di suso, di sopra.] ἄνω, quid significet notum est: cuius contrarium est Deorsum. Capiuntur tamen interdum ambo pro ultro citroque ἄνω, καὶ κάτω, Terent. in Eun. Ne sursum, deorsumve cursites. Tractum ab Athenis, cuius portus in imo, urbs uero in editiore loco sita erat. Sursum uersum, i. uersus superiorem locū, aut partem. Cic. de Ora. Cum gradatim sursum uersum reditur.

SVS, suis, generis communis, secundum Priscianum, [Porco, e porca, uerro, e troia,] ὗς, σῦς, porcum significat, uel porcam: & dicitur tam de feris, quam de domesticis. Pli. li. 8. c. 51. Sues feræ semel in anno gignunt, Ci. 2. de Nat. de. Sus uero quid habet præter escam? cui quidem ne putresceret, animam ipsam pro sale datam dicit esse Chrysippus. Idem li. 5. de Fin. Sunt autem bestiæ quædā, in quibus inest aliquid simile uirtutis: ut in Leonibus, ut in canibus, ut in equis, in quibus nō corporum solum, ut in suibus, sed etiam animorum aliqua ex parte motus aliquos uidemus. Vir. li. 3. Geor. Ipse ruit, dentesq; Sabellicus exacuit sus. Idem 7. Aen. Setigerisq; sues. Idem li. 3. Geor. Et quatit ægros Tussis anhela sues. Iuue. Sat. 12. Sicci terga suis rara pendentia crate. Oui. li. 8. Met. Io iuuenes certo sic impete uulnificus sus Fertur. A sus deducitur diminutiuum Sucula, & deriuata Subulcus, Suilla, Suillus, & Suinus, quorum significationes supra suis locis sunt explicatæ.

SVSA, orum, σοῦσα, Ptolemæo, urbs nobilissima, inter Persidem, & Babyloniam sita, Persarū olim regia, a Dario Hystaspis (si Plinio credimus) aut (ut Straboni placet) a Tithono Memnonis patre condita, trans Choaspem fluuium: a cuius urbis nomine circumiecta regia dicta est Susiana. In hac urbe fuit nobilis illa Cyri regia, candido uarioq; marmore, columnis aureis, magnaque gemmarū copia exornata, cæli in lacunaribus habens simulacrum, stellis micantibus insignitum. Est autem hoc nomen pluralis tantum numeri & neutri generis. Proper. li. 2. Non tot Achæmenijs armātur Susa sagittis. Luc. Non tot Achæmenijs deducunt Medica Susis Agmina. Dicta autem putantur Susa, a liliorum copia, quæ illorum lingua susa dicuntur.

SVSQVE, deque fero, [Non curare, sprezzare,] ἀδιαφορῶ, quod & Susq; deque habeo, dicimus: significat æquo animo fune, & quod accidit, non magnifacio. Interdum negligo atque contemno, hoc est, sursum an deorsum feratur res, paruifacio. Plau. in Amph. Atq; id me susque deque esse habituram putat? Vide Gel. li. 16. ca. 9.

SVSCIO, scis, iui, tum, scire, [Sapere,] ἴσημι, uerbum antiquum est, idē significans quod scio, siue cognosco. Plau. in Men. Eho. Messenio accede huc. MESS. quid negocij est? susciri Quid eo opus est?

SVSCIPIO, pis, pe. c. [Pigliare,] παραδέχομαι, sumo, capio, recipio, Ci. li. 1. de Fin. Sed ut omittam pericula, labores, dolorem etiam, quem optimus quisq; pro patria & pro suis suscipit, ut non modo nullam captet, sed etiam prætereat omnes uoluptates: dolores denique quosuis suscipere malit, quam deserere ullam officij partē. Ci. 7. Verr. Tantumne igitur laborem, tantas inimicitias tot hominum suscepturus es? suscipere liberos, est gignere. [Generare,] Cic. 5. Ver. Susceperas enim liberos non solum tibi, sed etiam patriæ. Suscipi in lucem, pro nasci, [Nascere,] Cic. de Arusp. resp. Eodē. n. tempore & suscipimur in lucem & hoc cælesti spiritu agimur. Accipitur item Suscipere pro eo, quod est sermonē excipere, & in uicem respondendi succedere. Vir. li. 6. Aen. Suscipit Anchises, atque ordine singula pandit. Susceptus, a, um, partici. Ci. pro Quin. Transigere susceptum negocium. Vir. li. 4. Aen. Saltem si qua mihi de te suscepta fuisset Ante fugā soboles. Susceptum, pti, [Impresa,] neut. gen. substantiuum. Ouid. 11. Met. Susceptaque magna labore Crescere difficili. Susceptio, onis, uerbale, ipse suscipiendi actus: ut Susceptio causæ. Cic. pro Mur. Et quoniam in hoc officio studium meæ defensionis ab accusatoribus, atque ipsa susceptio causæ reprehensa est, ante quam pro L. Muræna dicere instituo, pro me ipso pauca dicam.

SVSCITABVLVM, [Suscitamento, incitamento,] ὑπέκκαυμα, ἐπέγερμα, ὁρμητήριον, incitamentum dicitur. Var. in Sat. quam ὄνος πρὸς λύραν, inscripsit: Symphonia uocis suscitabulum. Nonius.

SVSCITO, as, pe. c. [Eccitare, destare,] ἐγείρω, excito. Plau. in Most. Quis istic dormit? PHIL. Callidates T. Suscita istum. Cicer. 4. Tusc. Noctu ambulabat in publico Themistocles, quòd somnum capere non posset: quærentibusq; respondebat, Miltiadis trophæis se è somno suscitari. Ignis item suscitari dicitur, cum iam semisopitus uigori suo restituitur. Virgil. 8 Aeneid. hæc memorans, cinerem & sopitos suscitat ignes. Transfertur & ad alia, ut cum iram, quæ iam elanguerat, suscitari dicimus, hoc est, renouari, seu reuiuiscere. Oui 3. de Arte: Quoslibet extinctos iniuria suscitat ignes. Suscitare mortuum, [Suscitare, resuscitare,] id est, ad uitā reuocare. Seneca: Nec tam sanare languentem uisus est, quàm mortuum suscitare.

SVSIANA, σουσιανή, Steph. Asiæ regio, Persicæ ditionis, quæ a Septentrione terminatur Assyria, ab Occasu Babyloniæ adiacet, ab Oriēte habet Persidem, a Meridie partem Persici sinus. Dicta Susiana a Susis urbe nobilissima Persarum regia, & totius regionis capite. Latiorem eius descriptionem pete ex Ptol. li. 6. ca. 3.

SVSINVM, p. c. σούσινον, oleum, siue unguentum ex lilijs confectum, quæ Phrygum lingua Susa, σοῦσα, appellantur. Pli. li. 13. c. 1. E malis quoque cotoneis & strutheis fit oleum, ut dicimus, melinum. Susinum tenuissimum omnium est. Constat ex lilijs, balano, calamo, &c. Idem & Lirinum, λείρινον, appellatur, Græci enim λείρια, appellant, quæ nos unius literę immutatione lilia dicimus Pli. l. 21. c. 5. Lilium rosæ nobilitate proximum est, & quædam cognatione unguenti oleique, quod Lirinum appellatur.

SVSPECTO, as, [Guardar in su, sospettare,] frequentat. a Suspicio, ὑποβλέπω, ἀναβλέπω, modo sursum specto. Mar. Oculisque suspectas sidera. Modo suspectum habeo. Tacit. li. 2. Et quidam scelus uxoris suspectabant. Idem li. 4. Pellit domo Seianus uxorem Apicatam, ex qua tres liberos genuerat, ne pellici suspectaretur.

SVSPENDEO, es, ere, (inquit Calep) idē quod supra pendere. Col. li. 4. c. 26. Sæpe enim notaui per imprudentiam rusticos subijcere iugo palmam, & ita colligare, ut solo uimine suspendeat. Sic enim legit ille: sed non recte cum emendatiora Columellæ exemplaria, Suppendeat, legendum ostendant.

SVSPENDIOSVS, a, um, [Appiccato,] ἀνεσταυρωμένος, qui laqueo nexili strangulatus est. Pli scribit, laqueū suspendiosi circundatum temporibus dolorem capitis sedare. Idem pœnam laquei præposterā appellat, ex eo quod includatur spiritus, cui exitus quærendus erat.

SVSPENDIVM, dij: [Appiccamento,] ἀνεσταύρωσις, pro suspensione. Gell. Suspendio uitam finiuit. Cicero 5. Vert. Non, inquam, perpetere, ut homines iniuriæ tuæ remedium morte, ac suspendio quærerent. Martia. libr. 1. Iam suspendia sæua cogitabās. Ouidius libro 2. Amo. Eleg. 12. Præbuit illa arbor misero suspendia collo.

SVSPENDO, dis, [Appiccare,] ἀναρτῶ, appendo, alligo. Pli. lib. 20. cap. 20. Quem scio propter impatibiles uuæ morbos radicem eius filo

suspensam in collo gerere, præterquam in balneis. Hor. li. 1. Carm. Ode. 5. Metabula sacer Votiua paries indicat humida Suspendisse potenti Vestimenta maris deo. Virg. lib. 4. Ge. Ante nouis rubeant quàm prata coloribus, ante Garrula quam tignis nidum suspendat hirundo. Quandoque est subleuare, sustollere, [*Alzare,*] Apuleius: cum deberet manum porrigere, capistro suspendere, cauda subleuare, nullum mihi ferebat auxilium. Quandoque pendendo interimere, [*Appiccare.*] Cic. 5. Verr. Centuripinum Dioclem hominem locupletem suspendisse se constat. Suspendere rem aliquam, id est, differre, prorogare, [*Prolungare,*] Liu. li. 9. Bell. Maced. Mouit aliquantulum oratio regis legatos: itaque medio responso rem suspẽderunt. Oui. lib. 4. Fast. Dat tamen exequias nec iam suspendere fletum, Sustinet. Suspendere aliquem, pro incertum reddere, [*Tener sospeso,*] Pli. epist. ult. li. 2. Diu miseram expectatione suspendit. Cur. li. 9. Ea ipsa res omnium animos expectatione suspenderat: quippe armato congredi nudum, dementia non temeritas uidebatur. Suspendere spiritum pro eo quod est, paulum quiescere inter legendum, & subsistere, [*Pigliar fiato,*] Quint. Sciat puer, ubi suspendere spiritum debeat, quo loco uersum distinguere, ubi claudatur sensus, ubi incipiat. Quandoque anxium esse, [*Essere affannato,*] Plaut. Vix compos mentis sum, ita mihi suspendit animum. Hinc Suspensus, a, um, Cic. de Leg. Agra. Roma cœnaculis sublata atque suspensa. Liui. lib. 8. ab Vrbe condita Suspensus teste manibus se demisit. Hor. lib. 1. Ser. Saty. 8. Interea suspensa graues aulæa ruinas In patinas fecere. Suspensus, pro incerto, ac dubio, [*Incerto, dubioso,*] Seneca: Suspensus animo, quid ageret, cogitabat. Vir. lib. 6. Aene. Dicam equidem, nec te suspensum nate tenebo. Idem. 2. Aen Suspensi Euripylum scitatum oracula Phœbi Mittimus. Suspensus somnus, pro inquieto, intranquillo, [*Inquieto,*] in quo mens curis est fatigata, cui contrarius est Profundus somnus. Cic. 1. Tusc. Ex Poeta quopiam uetusto. Mater te appello, tu quæ curam somno suspenso leuas. Suspensus gradus pro placido ac silenti. Ter. in Phor. Hæc ubi ego audiui, ad fores suspenso gradu ἀκροποδητὶ, placide ire perrexi. Suspensio, uerbale incertitudo. Hircius li. 5. bel. Afri. Erat in castris Scipionis superiore tempore magnus terror, & expectatione regiarum copiarum exercitus eius magis suspensione animi ante aduentum Iubæ commouebatur.

SVSPICAX, acis, [*Sospettoso,*] adiect. omnis generis, ὑποπτικὸς, idem quod suspiciosus. Tacit. lib. 3. Iis haud alias interior populus, plus sibi in principem occultæ uocis, aut suspicacis silentij permisit. Idẽ lib. 1. Etiam Q. Hatterius & Mamercus Scaurus suspicacem animum perstrinxere.

SVSPICIO, cis, secunda syll. co. [*Guardar in su, honorare, hauer sospetto.*] ἀναβλέπω, ὑποβλέπω, sursum aspicio. Vir. lib. 1. Aen. O fortunati, quorum iam mœnia surgunt, Aeneas ait: & fastigia suspicit urbis. Cic. 1. Tusc. Et astra suspeximus, tum ea quæ sunt infixa certis locis: tum illa non re, sed uocabulo errantia. Vir. li. 1. Geor. Aut bucula cœlum Suspiciens, patulis captauit naribus auram. Suspicere aliquem, admirari, & uenerari, [*Ammirare, riuerire,*] quasi supra nos aspiciamus illum esse collocatum, quem admiramur. Ci. li. 2. Offi. Itaque eos uiros suspiciunt, maximisque efferunt laudibus. Idem in Ora. Eloquentia, quam suspicerent omnes, quam admirarentur, quam se assequi posse diffiderent. Suspicere etiam significat Suspectum habere, ut apud Salust. in Iugur. Per idem tempus Bomilcar (cuius impulsu Iugurtha deditionem, quam metu deseruit, inceperat) suspectus regi, & ipse eum suspiciens: nouas res cupere, ad perniciem eius dolum quærere. Suspectus, a, um, nomẽ ex participio, de quo habetur rei alicuius suspicio. Cic. in Catil. Si me meis ciuibus tam grauiter suspectum atque infensum uiderem: carere me aspectu ciuium, quàm infestis oculis omnium circunspici mallem. Vir. 4. Aene. Suspectas habuisse domos Carthaginis altæ. Idem 3. Aen. Graiugenumq; domos, suspectaque linquimus arua. Cice. de Ami. Hæc est enim Tyrannorum uita, nimirum in qua nulla fides, nulla charitas, nulla stabilis beneuolentiæ potest esse fiducia: omnia semper suspecta atque solicita sunt. Vir. 2. Aen. Suspectaque dona Præcipitare iubent, subiectisq; urere flammis. Suspectior, oris, comparatiuus. Cice. 2. Offic. Quo enim quis uersutior, & callidior est, hoc inuisior, & suspectior, detracta opinione probitatis. Liu. 7. Bel. Pun. Is omnia suspectiora, quam ante fuerant, in senatu fecit. Suspectus, us, ui, actus suspiciendi, id est, sursum, aspiciẽdi. Pli. li. 9. cap. 38. Laus ei summa, color sanguinis concreti, nigricans aspectu, idemque suspectu refulgens. Hoc est, si sursum conspiciatur, & in aerem, quòd dicitur. Suspectus pro altitudine. [*Altezza.*] Virg. 6. Aenei. Tum tartarus ipse Bis patet in præceps tantum, tenditque sub umbras, Quantus ad æthereum cæli suspectus Olympum. Suspectus, us, [*Ammiratione,*] pro admiratione. Seneca de Benefi. libr. 2. cap. 25. Videndum est, quid maxime faciat ingratos, aut nimius sui suspectus, & insitum mortalitati uitium se suaque mirandi: aut auiditas, aut inuidia. Suspectio, nis, [*Sospetto,*] uerb. ὑποψία, idem quod suspitio. Terent. in Andria. Nam qui istæc tibi incidit suspectio.

SVSPICIO, onis, uerbale, [*Sospitione,*] ὑπόνοια, ὑποψία. ipse suspicandi actus. Cice. 1. de Fin. Pleriunque improborum facta prima suspicio insequitur, deinde sermo, atque fama, tum accusator, tum iudex, multi etiam ut te Consule, ipse se iudicauerunt. Terent. Eun. Imo magis auge suspicionem. Plau. Pseu. Suspicio mihi nunc est uos suspicarier, Me hæc idcirco tanta facinora promittere, Qui uos oblectem. Terent. Eun. Iam tum erat suspicio Dolo malo hæc fieri omnia.

SVSPICIOSVS, a, um, [*Sospettoso.*] ὑποπτικός, qui pronus est ad suspicionem. Ter. in Adel. Omnes quibus res sunt minus secundæ, magis sunt, nescio quo modo, Suspiciosi: ad contumeliam omnia accipiunt magis: Propter suam impotentiam se semper credũt negligi. Ci. 7. Ver. Te conscientia timidum, suspiciosumq; faciebãt. Idẽ ad Q. Fr. li. 1. Esse nimis suspiciosum & durum in suos. Accipitur etiam quandoque pro eo, qui suspectus est. Cic. pro Rosc. Am. Verum id, quod adhuc est suspiciosum, nisi perspicuum res ipsa fecerit, hunc affinem culpæ iudicatore. Suspiciose, sius, aduer. Ci. pro Sex. Rosc. Amer. Cum. n. aliquid habeat quod possit criminose ac suspiciose dicere: aperte ludificari, & calumniari sciens non uideatur. Idem de Clar. Orat. Qui suspiciosius, aut criminosius diceret, audiui neminem.

SVSPICOR, aris, [*Pensare, sospettare,*] ὑποπτεύομαι, suspicionem habeo. Ter. in Hea. Nam mihi nunc nihil rerum omnium est, Quod malim, quam hoc falso suspicarier. Cæs. 8. Bel. Gal. Cæsar, etsi discessum hostium animaduertere non poterat, incendijs oppositis: tamen id consilium cum fugæ causa initum suspicaretur, legiones promouit. Cic 3. Verr. Hospes ianitor, qui nihil suspicaretur, ueritus nequid in ipso se offenderit, hominem summa ui retinere cœpit. Ouid. epist. 1. Quæcunque æquor habet, quæcunque pericula tellus, Tam longæ causas suspicor esse moræ. Cic. Att. lib. 7. Scribe non modo si quid scies, aut audieris: sed ẽt, si quid suspicabere. Suspicans, tis, partic. Terent. And. Egomet quoque eius causa in funus prodeo, nihil suspicans etiam mali.

SVSPIRIOSI, qui spirandi difficultatem patiuntur, uel quibus uitiosa est respiratio, quos Græci ἀσθματικοὺς, uocant. Col. li. 5. c. 37. Febrienti mulæ cruda brassica datur, suspiciosæ sanguis detrahitur.

SVSPIRIVM, rij, [*Sospiro,*] στεναγμὸς, στεναγὴ, ipsa suspiratio, hoc est, ab imo pectore spiratio. Ci. ad Att. li. 13. Cõsul est impositus is nobis quem nemo præter nos philosophos, aspicere sine suspirio posset. Oui. 2. Met. Præsagaq; luctus Pectore sollicito repetens suspiria, &c. Idem 10. Met. Myrrha patre audito, suspiria duxit ab imo pectore. Col. li. 6. c. 34. Interdum tumore palati cibos respuit, crebrum suspirium facit. Mar. li. 1. Collo nexa, cubat, cupitq; somnos, Vt suspiria nulla sentiantur. Accipitur aliquando Suspirium, pro ipsa spirandi difficultate, [*Asma,*] Græci ἆσθμα, uocant. Pli. li. 10. c. 9. Ad tormina, regios morbos, tussim ueterem cum suspirio.

SVSPIRATVS, us, [*Sospiro,*] στεναγὴ, idem quod suspiriũ, hoc est, actus ipse suspirandi. Ouid. 14. Met. Respicit hunc uates, & suspiratibus haustis, Nec dea sum, dixit.

SVSPIRO, as, p. p. [*Sospirare,*] στένω, spiritũ ab imo pectore traho, quod solicitudinis aut doloris argumentũ est. Pla. in Menæch. Quin suspirabo sexcentum dies. Cic. Att. lib. 1. Reperire ex magna turba neminem possumus, qui cum aut iocari libere, aut suspirare liberaliter possimus. Ouid. epist. 10. Ingemit, & tacito suspirat pectore? Per trãslationem accipitur pro desiderare, [*Desiderare,*] & sic fere accusatiuo iungitur. Iuue. Sat. 11. Suspirant longo non uisam tempore matrem. Tibul. li. 4 Eleg. 5. Quòd si forte alios iam nunc suspirat amores. Suspirare in aliquam. Oui. 1. Fast. Hanc cupit, hanc optat, solam suspirat in illam.

SVSTENTACVLVM, [*Sostentacolo,*] ἔρεισμα, id est, fulcimentum, quo aliquid sustinetur.

SVSTENTO, as. [*Sostentare,*] frequent. est a Sustineo, idem significans, quod fulcio, & alioqui ruiturum retineo. Vir. 10. Aen. Huic frater subit Alcanor, fratremq; ruentem Sustentat dextra. Nonnunquam idem quod tolero, seu patienter fero, [*Mantenere,*] Sal. ad Cæs. de rep. ordin. Postremo sapientes pacis causa, bellum gerunt, laborẽ spe ocij sustentant. Ci. pro Flac. Hominum mentes, cogitationesq; spes sustentãt. Cæs. 7. Bel. Gal. usque eo, ut complures dies milites frumẽto caruerint, & pecore è longinquiorib. uicis adacto, extremam famem sustentarent. Idem 3. Bel. Ciu. Iamq; frumenta maturescere incipiebant, atque ipsa spes inopiam sustentabat, quòd celeriter se habituros copiam confidebant. Sustentare se. i. fortem animum in rebus aduersis gerere, & fortunæ non succumbere. Ci. Ter. li. 15. Quod reliquum est, sustenta te mea Terentia, ut potes. Idem Att. li. 3. Me uix, misereq; Sustento. Sustentare, pro alere, seu reficere, & egestatem alicuius subleuare, Ci. Att. P. Valerium negat habere quicquam Deiotarus rex, cumq; ait a se sustẽtari. Ter. in Adel. Alit illas, solus omnem familiam Sustentat in Sustentatũ est, impersõ. Cæs. 2. Bel Gal. Id ex itinere magno impetu Belgæ oppugnare cœperunt: ægre eo die sustentatum est.

SVSTENTATIO, onis, [*Indugio,*] ὑπομονὴ, idem quod expectatio siue

siue dilatio.2.de Inuen. Deinde utrum statim fieri necesse sit, utrũ habeat aliquam moram & sustentationem.

Svstineo, es, secunda syll. cor. [*Sostenere,*] ἀνέχω, fero, fulcio, labentem excipio, aliquid ruiturum retineo. Plaut. in Men. Sustine has Penicule exuuias. Idem in Pœn. Quantum hominum terra sustinet. Ci. 2. de Na. de. Ex quo concluditur cum omnes mundi partes sustineãtur calore, &c. Pli. l. 12. c. 25. Vineæ sine adminiculis se ipsę sustinét. Sustinere, pati, tolerare, [*Patire, tolerare,*] Ci. 6. Phil. O dij immortales, quis huius potentiam poterit sustinere? Ter. in Phor. Prima coitio est acerrima: Si eam sustinueris, post illa iam, ut lubet, ludas licet. Aliquando alo, reficio, egestatem subleuo, nutrico, [*Nutrire,*] Liui. Milites fluuiali pisce & herbis sustinebantur. Id est, cibabantur. Vir. li. 2. Geor. Hinc patriam paruosq; nepotes sustinet. Sustinere se a respondendo. i. cohibere, [*Astenersi,*] Cicer 4. Aca. Cum se a respondendo, ut aut approbet, aut reprobet quid, sustineat, ut neque neget aliquid, neque aiat. Non sustineo, pro non possum, neque non audeo, [*Potere, ardire,*] Quin. li. 2. c. 4. Nec. n. huius rei iudicium differre sustineo. Oui. 4. Fast. Nec iam suspendere fletum sustinet. Sustineo, defendo, tueor. Cic. 4. Aca. Philo autem dum noua quædam commonet, quòd ea sustinere uix poterat, quę contra Academicorum pertinaciam dicebantur & aperte mentitur. Sustinere personam, expectationem, causam, dignitatem imperij. i. tueri, itaque sese gerere, ut ijs rebus non impar uideatur, [*Difendere,*] Cic. pro Domo sua: Hi tales uiri, qui non solum consilijs suis, sed specie ipsa dignitatem reip. sustinent. Idem post reditum: Quorum mentes angustæ, & humiles magnitudinem tanti imperij sustinere non possunt. Accipitur aliquando Sustinere, pro compescere, resistere, [*Resistere,*] Atticus Ciceroni: Cum ista copia tantã multitudinem sustinere non poteris. Sustinere, differre, Liu. l. 5. ab Vrb. Compressiq; a Centurione, quem sibimetipsi præfecerãt, rem in noctem sustinuere. Sustineo gradum, te primo, [*Fermarsi,*] Oui. 6. Fast. Obstupui tacitus, sustinuique gradum. Sustinere dicitur Deus manum suam, quando retrahit. Ouid. libr. 5. Fastor. Sæpe Iouem uidi, cum iam sua mittere uellet Fulmina, thure dato sustinuisse manum.

Svstollo, lis, [*Sollevare, alzare,*] ἀναφέρω, uerbum est obsoletum, idem significans, quod attollo, siue sursum subleuo. A quo mansit præteritum Sustuli, & tempora ab eo formata. Virgil. lib. 2. Aen. Sustulit exutas uinclis ad sidera palmas. Reliqua uide paulo post in dictione Sustuli.

Svstvli, ἀνήνεγκα, præteritum est uerbi Tollo, non illud quidẽ proprium, sed ab inusitato uerbo Sustollo mutatum, & loco inusitati præteriti Tetuli usurpatum. Tollo (inquit Diomedes) tuli, quod in compositione Sustuli facit. Eius tamen perfecti instans apud ueteres Sustollo. Nunc uero a Tollo, sustuli. Hæc ille. significat autem Sustuli, idem quod sursum tuli, in altum erexi, subleuaui, ὑπῆρα. Cic pro Deio. Cum eum in equum plures sustulissent, uix in eo hærere, senex potuit. Idem Att. Salaminij nos decretis suis in cælum sustulerunt. Aliquando idem quod suscepi, ἀνέτρεψα, ut cum dicimus quempiam ex uxore liberos sustulisse. i. suscepisse. Nam quemadmodum mater dicitur peperisse, ita pater sustulisse. Cic. in Ant. Qui ex libertina sostulerit, liberos. Nonnunquam, pro educaui, τέτροφα. Vir. lib. Aen.

> Mæonio regi, quem serua Lycimnia furtim
> Sustulerat.

Nonnunquam item occidi, necaui, abstuli de medio, abrogaui, perdidi, destruxi, subuerti, ἀνήρηκα, unde est Distichon illud apud Sueton. in Nerone.

> Quis neget Aeneæ magna de stirpe Neronem.
> Sustulit hic matrem: sustulit ille patrem.

Ci. de Diui. Xenophanes diuinationem funditus sustulit. Idem lib. 1. Offic. Maiores nostri, Carthaginem funditus sustulerunt.

Svsvm, pro Sursum, apud antiquos. Cato ca. 157. Ita subducito susum animam quam plurimum poteris: in triduo polypus excidet.

Svsvrro, as, [*Mormorare, bucinare,*] ψιθυρίζω, summissa uoce loquor, lenem, & submissum strepitũ edo, quale est aut apum murmur, aut aquæ molliter defluentis, aut uenti leniter spirantis. Vir. in Culice: Ima susurrantis repetebant ad uada lymphæ. Et paulo post: Quos leniter afflans Aura susurrantia possit confundere uenti. Sumitur aliquando pro clanculum dici, Ter. in And. iam susurrari audio, ciuem Atticam esse hanc. Mar. li. 2. Nequid forte petã timet cautéq; Et secum sic, ut audiã, susurrat. Oui. epi. 18. Aut ego cum chara de te nutrice susurro. Susurratio, onis, [*Mormorio,*] uerb. Cœl. ad Cic. li. 8. Ad Cæsarem crebri & non belli de eo rumores, sed susurrationes duntaxat ueniunt. Hinc Insusurro, & Consusurro, composita: de quibus suis locis.

Svsvrrator, ris, [*Mormoratore, susurratore,*] ψίθυρος, detractor, maledicus. qui non aperte loquitur, sed uoce demissa auribus hominum obstrepit.

Svsvrrvs, ri, [*Mormoratione, mormorij,*] ψιθυρισμὸς, paruum, & summissum murmur. Cic. 4. Tus. Leuiculus sane noster Demosthenes qui illo susurro delectari se dicebat aquam ferentis mulierculæ (ut mos in Græcia est) insusurrantisq; alteri, &c. Hora. lib. 1. Car. Lenesq; sub nocte susurri. Vir. 1. Ecl. Sæpe leui somnum suadebit inire susurro. Declinatur etiam hoc susurrum. Oui. li. 7. Met. Procris adit, linguaque refert audita susurra.

Svtares, a Plauto (modo emendata sit lectio) dici uidentur ijdem, qui sutores, aut saltem quoddam sutorum genus. Sic enim legitur apud ipsum in Aul. Stat fullo, Phrygio, aurifex, lanarius, Ciniflones, patagiarij, indusiarij, Propolæ, linteones, calceolarij, sutares, diabathrarij.

Svtela, læ, κακοῤῥαφία, dolosa astutia (ut inquit Festus) siue techna callide consuta. Pla. in Capt. Quando ego te exemplis pessimis excruciauero, Atque ob sutelas tuas te morti misero, Vel te interijsse uel perijsse prædicent.

Svterna, ῥαφὴ, ipsa sutura, siue opus sutorium. Varro. Quod suternas facere inscius nihil homo.

Svtilis, & hoc le, p. c. [*Cucito, cusito,*] ῥαπτὸν, quod consutũ est: ut Corona sutilis, quæ opponitur pactili. Pli. li. 21. c. 3. Summaq; auctoritas pactili coronæ: sutiles Saliorum sacris inuenimus, & solennibus cœnis. Balteus sutilis. Vir. lib 12. Aen. Teritur qua sutilis alui Balteus. Cymba sutilis, qua Charon infernorum portitor animas per Stygiam paludem traijcit. Idem lib. 6. Aen. Gemuit sub pondere cymba Sutilis.

Svtor, [*Calzolaio.*] ῥάπτης, qui calceos suit. Proprie enim artifex calceorum Sutor appellatur: cum ille, qui suit pannos, potius Sarcinator dicatur. Pli. lib 35. c. 10. de Apelle: Feruntq; a sutore reprehensum, quod in crepidis una intus pauciores fecisset ansas, eodẽ postero die superbo emendatione pristinæ admonitionis cauillante circa crus, indignatum prospexisse, denũciantem, ne supra crepidã sutor iudicaret: quod & ipsum in prouerbium euenit.

Svtorivm, Atramentum, [*Vitriolo,*] χάλκανθος, corpus metallicũ, quo aqua dissoluto corium denigratur. Duo eius sunt genera Fossitium, quod aliquando est cæruleum, aliquando pallidum, alias cãdidum & pellucidum in morem uitri: unde & Vitriolum uulgo appellatur. Factitium uero ex aqua pluuia fit per metalla defluente in lacunam, quæ inde ab ijs, qui in metalla sunt damnati, in uasa ampla fictilia perfertur, in quibus æstiuis diebus concrescit. Vide plura de hoc apud Pli. lib. 35. ca. 12. & Diosc. li. 5.

Svtrina, næ, p. p. [*Calzolaria,*] ῥαφεῖον, officina sutoris. Pli. li. 10. ca. 43. Tiberio principe ex fœtu supra Castorum ædem genitus pullus, in oppositam sutrinam deuolauit, etiam religione commendatus officinæ domino.

Svtrivm, σούτριον, oppidum Tusciæ mediterraneum, apud Strab. lib. 5.

Svtvra, æ, [*Cuscitura,*] p. p. ῥαφὴ, ῥαφία, commissura partium consutarum. Cor. Cels. lib. 8. Sutura oras iungit, quæ ne ipsæ quidem cõtingere ex toto debent. In cranio quoque Suturæ dicuntur commissuræ illæ, quibus ossa coniunguntur. Cels. li. 7. Raro caluaria solida sine suturis est, & id caput firmissimum, atque a dolore tutissimum est: ex cæteris quo pauciores sunt suturæ, eo capitis ualetudo commodior est.

Svtvrvs, ut ex Catonis sententia refert Plin. lib. 8. cap. 5. nomen fuit elephanti, qui in Punica acie fortissime dimicauerat, altero dente mutilato.

Svvs, [*Suo.*] σφέτερος, σφὸς, ὃς, relatiuum reciprocum a Sui, genitiuo, deductum, de quo supra egimus in suo primitiuo. Hic paucula tantum annotanda sunt, quæ illic sunt omissa. Suus aliquãdo idem ualet, quod sui iuris. Cic. 5. de Fin. Semperq; erit in disputando suus. i. non utetur alienis inuentis argumentorum. Aliquando idẽ quod proprius, [*Proprio,*] Ci. pro Ros. Am. Sua quemq; fraus, & suus terror maxime uexat, suum quenque scelus agitat. Idem 1. Offi. Expẽdere oportebit, quid quisq; habeat sui: id n. maxime decet, quod est cuiusq; suum maxime. Sic ad At. li. 14. Plura nobiscum hic perhonorifice, & amice Octauius, quem sui Cæsarem salutabant. Pla. Trin. Neu suum adimerem alteri. Idem Cur. Quibus sui nihil est, nisi una lingua. A Suus deducuntur composita Suapte & suopte, quæ idem ualent quod Suamet, & Suometipsum, Suapte culpa: id est suamet, uel sua ipsius culpa. Idem Mercu. Suapte culpa ex genere capiunt genus. Suopte ingenio. Liu. 1. ab Vrbe. Suopte igitur ingenio temperatum animũ uirtutibus fuisse opinor magis, instructũq; suopte nutu. Ci. 1. Tus. Vt terrena & humida suopte nutu, & suo põdere ad pares angulos in terram & in mare ferantur. Suusmet. Taci. li. 14. Pulsi cum saucijs integri suometipsi metu, & angustijs uiarum conflictabantur. Salust. in Iugurt. Necesse est suometipsi more præcipites eant.

S ANTE Y

Syagra, Syagræ, σύαγρα. regio Ciliciæ, prope Adum & Laerten, a suum uenatione, (ut ex nominis compositione apparet) appellata.

Syagros, [*Porco cinghiale,*] σύαγρος, canis nomen apud Sophoclem, a suum uenatione impositum. Græcis item Syagros, aprum, seu suẽ siluestrem significat.

Syagron, σύαγρον, extremum Arabiæ felicis promontorium, ad

mare rubrum, cuius meminit Plin.lib.6.cap.23.& 28.& Ptol.Tab. Asiæ 6.

Sybaris, σύβαρις, Stephano, Magnæ Græciæ oppidum, inter Crathin, & Sybarim amnes, ab Achiuis conditum, qui post Troiæ excidium vi tempestatis eo fuerunt appulsi. Huius olim tanta fuit potentia, ut quaternas proximas rexerit gentes, & quinque & uiginti urbes suo subdiderit imperio, & contra Crotoniatas trecēta hominum millia armarit. Auctor Stra.l.6. Est & Sybaris (ut iā diximus) fluuij nomen iuxta urbem eiusdem nominis, a cuius potu incolæ submouent greges, siue quod pecora sternutamentis exagitet, ut uisum est Straboni: siue quod uellera nigrore inficiat, cum Crathis uicinus amnis ijs candorem inducat: ut tradit Pli.li.31.c.2. Est item Sybaris adolescentis nomen, apud Hor.li.1. Car. Ode.8.

Lydia dic per omnes
Te deos oro, Sybarim cur properes amando Perdere.

Sybaritae, συβαρῖται, a Sybari Magnæ Græciæ oppido dicti, populi fuerunt ingeniosissimi omnium uoluptatum architecti, omniq; deliciarum genere adeo effœminati, ut Sybaritica mensa in prouerbium abierit. Traditur hisce fuisse consuetudo, ut conuiuas in proximum annum inuitarent, ne spatium interim deesset, aut conuiuatori conquisitis terra marique delicijs epulas instruendi, aut conuiuijs ipsis corpus auro, gemmisque exornandi. Hi postremo aduersus Crotoniatas bello suscepto, cum trecenta hominum millia in aciem eduxissent, turpissime tamen uicti, unaque cum urbe sua sunt deleti.

Sybaritis, tidis, συβαρῖτις, patronymicum fœm. a Sybaritis populis formatum. Ouid.de Trist.ad Augustum: Nec qui composuit nuper Sybaritida, fugit. Quo in loco Sybaritida uocat Ouidius, opus Hermitheonis cuiusdam cynædi de generibus uoluptatum, & obscœnarum deliciarum.

Sybota, æ, pe.co. σύβοτα, Stepha. insula est ante Leucadiam, teste Pli.li.4.cap.12.

Sycaminon, συκάμινον, oppidum fuit in ora Phœnices, cuius sua ætate nihil præter memoriam extitisse, auctores sunt Pli.l.5.c.19. & Strabo li.16. Sycaminon item Græci morum appellāt, arboremque ipsam Sycamineam, συκαμινέαν.

Syca, συκῆ, insula est Asiæ adiacens, non procul ab Epheso, cuius meminit Pli.lib.5.cap.31.

Sychevs, Vide supra Sicheus.

Sycitas, συκίτας, gemma a fici colore dicta: de qua Pli.li.37.ca.11. Est item Sycites, uini factitij genus ex fico, quē alij Palmiprimū, alij Catorchiten appellant, singulis modijs in aquæ congijs trib. maceratis: ut docet idem Pli.li.14.ca.16.

Sycomorvs, p.c. [*Sicomoro, arboro,*] συκόμορος, Dioscoridi, arbor est, mediam inter morum & ficum similitudinem habens, unde & nomen ei impositum est, συκῆ, enim Græcis ficus est, & μορέα, arbor, quam & Latini morum appellant. Hanc nonnulli Ficū Aegyptiā, Theophrastus Aegyptiam Morum, Celsus inuersa compositione Morosycon, Dioscorides & Galenus Sycomorum appellarūt. Dioscorides scribit Sycomorum esse arborem magnam, similem ficui, folijs moro quam proximis, magna lactis copia abundantem. Fructum fert ter quaterve quotannis; non ramis, ut ficus, sed caudice ipso caprificis similem, ficorum grossulis dulciorem, & qui in interiore sacco, nulla qualia in fico sunt frumenta habeat: nec nisi ferro unguibusve scalpatur, maturescentem. Nascitur præcipue in Rhodo, & Caria, alijsq; locis frumenti non admodum feracibus. Prouenit & in Aegypto, maxime in Nili aggeribus, quos radicib. suis colligat, & aduersus Nili inundationes munit: unde teste Vlpiano, grauiter in eos solet animaduerti, qui Nili ripis sycomorū exciderent.

Sycophanta, sycophantæ, [*Mangiator da fichi, calonniatore,*] συκοφάντης. idem qui calumniator, siue delator. Cuius significationis ratio ab alijs alia traditur. Nam ut (inquit Plutarchus) Sycophantę ex cupiditate alijs facessendi negocij nomen factum aiunt. [illegible] cum Athenis uetitum esset efferre ficus, qui eos deferebant accusabantque, Sycophantæ sunt appellati. Alij tradunt, cum Attici iuuenes in hortos alienos irrumperent, ficusq; sublegerent, pœnam capitis in eos, quid id facerent, fuisse constitutam: quam pœnam qui persequarentur ob paruula detrimenta, Sycophantas appellatos. Dicti itaque uidentur Sycophantę, παρὰ τὸ τὰ σῦκα φαίνειν, hoc est, a ficuum delatione. Alij nominis huius etymon ad huiusmodi referunt fabulam, quam & Maximus Planudes in uita Aesopi refert: Cum Xanthi philosophi seruus ficus domino ex agro allatos absumpsisset, eius rei culpam in Aesopum cōseruum suū reiecit. Qui ut domino innocentiam suam probaret, aquam tepidam ebibit, eā demq; puram, ut hauserat, euomuit. Quod cum iubente hero alter quoque fecisset, una cum aqua ficuum quoq; frusta eiecit: eaq; ratione prodito calumniatore factum est, ut Sycophantā dicamus, qui insontem falso crimine calumniatur. Plaut.in Amph. Nimis hic scitus est sycophanta, qui quidem sit meus pater.

Sycophantia, æ, [*Calunnia, fallacia,*] συκοφαντία. mendacium, calumnia, fallacia Pla.in Asi. Per fallaciam, quam amabat, abduxit a lenone mulierem. neque puduit id ætatis sycophantias struere. Idem in Asin. Perfidiæ laudes, gratiasque habemus merito dijs magnas, Cum nostris sycophantijs, dolis, astutijsq; Scapularum confidentia, &c.

Sycophantor, aris, ari, συκοφαντεῖν, Suidæ, sycophantias struere. Pla.in Trin. Quanquam hoc me ætatis sycophantari pudet.

Sycophantiose, [*Con inganni,*] adbe. antiquum, συκοφαντικῶς, hoc est dolose, siue per calumniam. Plau.in Pseu. Ego nec sycophātiose quicquam ago, nec malefice.

Sycosis, p.pr. σύκωσις, uitium est palpebræ asperæ, & granorum exiguorum, quæ in ficis frumenta a Plinio appellantur, similitudinem referentis. unde & nomen accepit.

Sycvsa, συκοῦσσα, insula est in mari Aegeo, ante Ephesum: de qua Pli. lib.31.cap.5.

Syderis, fluuius in finibus Caspiorum & Hyrcanorū, a cuius ostio Caspium mare nomine amisso Hyrcanum incipit appellari. Auctor Pli.lib.6.ca.16.

Sydvs, & Syderatio, Vide supra in dictione Sidus.

Syedra, dræ, σύεδρα, oppidum est Isauriæ, quæ est regio Asiæ media inter Ciliciam, & Pamphiliam. Stephanus.

Syena, συήνη, urbs in confinibus Aethiopiæ atque Aegypti, non procul a Nilo, supra Alexandriam uersus meridiem quinque millib. stadiorum, sub tropico Cancri directe locata: unde Sole existente in Cancro, medio solstitij die supra uerticem ciuitatis nullā prorsus in ea umbram iaci, ait Plinius lib.2.ca.37. Lucan.li.2. Vmbras nusquam flectente Syene.

Sygaros, σύγαρος, insula est in sinu Arabico: in qua nulli sunt canes, atque aliunde importati, circa littora errantes moriuntur. Auctor Pli.li.6.ca.28.

Syla, per simplex l, mons Lucaniæ, syluam habēs eiusdem nominis, latrocinijs crebris infamem. Vnde & nomen accepisse uidetur, ἀπὸ τοῦ συλᾶν, quod est, prædari. Sal. de fugitiuis, In sylua (inquit) Syla fuerunt. Vir.12. Aene. Ac uelut ingenti Syla, summove Taburno, Cum duo, &c.

Sylla, duplicato l, σύλλας, fuit Romanus nobilis, teste Salu. qui ex antiqua Scipionum familia originem duxit. Hic in adolescentia omnibus flagitijs inquinatā uitā egit, usq; ad quæsturam, quā sub Mario adeptus est, in qua uitam omnem penitus commutauit. Litteris Græcis & Latinis bene eruditus, facundus, acer, astutus, gloriæ cupidus, sui securus, pecuniæ maximus largitor, animo grādis: adeo ut de illo dubitari potuerit (inquit Salust.) fortiorne, an felicior esset. Missus a Mario ad Bocchum regem legatus, Iugurtham uinctum retulit. Deinde & Mithridatem Asiam crudelissime uastātem compescuit: socialis belli luctus repressit. Cinnæ dominationem fregit: & Marium, qui olim se quæstorem fastidierat, ipsam illam prouinciam proscriptum & exulem coegit petere. Dictator deinde effectus, ita remp. oppressit, ut, teste Cice. in Ver. nemo illo inuito, nec bona, nec patriam, nec uitam retinere posset. Postremo rep. constituta dictaturam deposuit, & priuatus Puteolos concessit: ubi & pediculari morbo perijt. Quapropter Cæsar Iulius dicere consueuit illum litteras nesciuisse, quia dictaturam deposuisset, ut scribit Tranquillus. Syllæ autem nomen ex Sybilla contractum putatur. Ita enim dictum fuit, qui primus ex gente Cornelia id cognomen sortitus est. cuius posteri duabus sublatis litteris Syllæ sunt appellati.

Syllaba, bæ, [*Sillaba,*] συλλαβὴ, est comprehensio litterarum, uel unius uocalis enunciatio, unius, aut duorum temporum capax. Omnis enim syllaba aut breuis est, & unum tempus recipit, quod atomum metrici uocant: ut, Vir. Aut longa, & duo recipit tempora: ut Res. Dicta est autem Syllaba ἀπὸ τοῦ συλλαμβάνειν, quod est comprehendere. Proprie enim illa est syllaba, quæ ex pluribus litteris constat. Quæ autem una uocali perficitur, abusive syllaba uocatur, & Monogramma appellatur. Aliæ dicuntur Digrammæ: ut Neusque ad Hexagrammam, ut Stirps. Accidunt syllabæ quatuor, tenor, spiritus, tempus, & numerus litterarum. Tenores tres sunt, acutus, grauis, & circunflexus. Spiritus duo, Asper, & lenis. Tempora tria, breue, longum, & commune. Numerus, quia unica littera contenta esse potest, aut plures admittit. senarium tamen numerum non egreditur.

Syllabatim, aduerbium, [*A l combino, à compito,*] κατὰ συλλαβὰς, per syllabas. Cice. Att.li.13. Ergo ego ne Tironi quidem dictaui, qui totas περιοχὰς persequi solet, sed Spintheri syllabatim. Dicere syllabatim. Idem 4. Aca. Cum enim tuus iste Stoicus sapiēs, syllabatim tibi ista dixerit.

Syllanion, συλλανίων statuarius nullo doctore nobilis: de quo Pli.lib.34.cap.8.

Syllanvs, a, um, Cicero contra Rullum: Qui nos Syllanos in inuidiam rapit.

Syllatvrio, is, pro quo & Sullaturio scribimus, uerbum desideratiuum est a Sylla formatū, quod est, Syllā eiusq; mores, crudelitatem,

tem & proscriptionem imitari. Cic. Att. li. 9. Hoc turpe Cneus noster biennio ante cogitauit: ita Syllaturit animus, & proscripturit iandiu.

Syllepsis, σύλληψις, figura est orationis, teste Rufiniano, cũ duab. diuersisque sententijs uerbum accommodatur alteri nõ cõueniẽs. Beda diffinit esse dissimilium clausularum per unum uerbum conglutinatam conceptionem: ut cum substantiuis, nominatiuisve diuersorum generum iungitur adiectiuum, uerbumve alteri tantum respondens. Virgil. 1. Aen. Socijs & rege recepto. Idem. 1. ecl. Sunt nobis mitia poma, Castaneæ molles, & pressi copia lactis. Aut cum pro multis unus ponitur: ut, Vterumque armato milite complent. Aut pro uno multi: ut, Vos ô Calliope, precor aspirate canenti. Vsitatius enim dixisset. O nos Musæ. Dicta Syllepsis, ἀπὸ τοῦ συλλαμβάνειν, quod est concipere: unde Latine conceptionem, siue Comprehensionem uertere possumus.

Syllogismus, [Sillogismo,] συλλογισμὸς, argumenti firmissimi genus, ex duobus pronunciatis conclusionem necessariò inferens. Latine Ratiocinationẽ uertere possumus, ἀπὸ τοῦ συλλογίζειν, quod est ratiocinari. Quint. li. 3. ca. 7. In syllogismo tota ratiocinatio ab eo est, qui intendit.

Syloson, ontis, συλοσῶν, Polycratis Samiorum tyranni frater, qui cum Dario Hystaspis filio uestem, quam ferebat, aliquando largitus esset, ab eo pro pensatione muneris tyrannidẽ dono accepit, in qua administranda crudelissime sese gessit, patriam ciuibus exhauriens. Vnde tractum est prouerbium ἕκητι συλοσῶντος, εὐρυχωρίη. Hoc est, Sylosontis opera facta est loci amplitudo.

Sylva, æ, [Selua, bosco,] δρυμὸς, ὕλη, nomen generale est non solum arborum, sed etiam herbarum. Vir. li. 1. Geor. Subit aspera sylua, Lappæq;, tribulique. Proprie tamen arborum, & quæ cædua est, hoc est, quæ habetur in eum usum, ut ex ea materia cædatur. Quòd si succisa sit, nihilominus dicitur Sylua, quoniam rursus ex stirpibus, aut radicibus renascitur. Ci. Att. li. 12. Mane me in syluam abstrudo densam atque asperam: non exeo inde ante uesperam. Quin. li. 1. c. 10. de Orpheo Non feras modo, sed saxa etiam, syluasq; duxisse posteritatis memoriæ proditum est. Vir. 6. Aene. Itur in antiquam syluam, stabula alta ferarum. Dicta sylua, ab eo, quòd Græcis ὕλη, id est, materia dicitur. Et ut illi ὕλην, pro materia, sic nostri Syluam posuerunt. Sylua autem uel glandifera est, cuius arbores non cæduntur, sed ad escam quadrupedibus præbenda seruãtur: aut Cædua, quòd in ea arbores, cum ad iustam proceritatem creuerunt, cæduntur, ut uel ædificationibus, uel alijs usibus materiã præbeant. Lucus non est cæduus, sed manu consitus, religiosusq; Deo, uel hominis alicuius cineri dedicatus, circa delubrum Dei uel sepulcri. Saltus est Sylua inuia, ubi pasci & æstiuare uel hyemare pecudes solent. Nemora uoluptatis causa comparata, & plena amœnitatis. Quandoque Syluam accipimus pro tumultuario, & extemporaneo scripto, quod Græci σχεδίασμα, appellant: cuiusmodi sunt Syluæ Papinij, quas sibi subito calore & quadam festinandi uoluptate excidisse testatur Quint. li. 10. c. 3. Diuersum est huic eorum uitium, qui primo decurrere per materiam stylo quam uelocissimo uolunt, & sequentes calorem atque impetum ex tempore scribunt: hanc Syluam uocant. Hinc Syluula, ὑλάριον, diminutiuũ. Col. li. 8. ca. 15. Sunt enim, quibus cordi est uel in syluulis tamaricum, aut scirporum fruteris immorari: nec ob hanc tamen causam totus locus syluulis occupetur.

Sylvanus, [Siluano,] syluarum Deus, qui Cyparissum puerũ in delicijs habuisse dicitur, eundemq; in arborem sui nominis, hoc est, in cupressum transformasse. Fabulantur enim poetæ, Cyparissum ceruam habuisse mansuefactam, eamque unice adamasse: quam cum Syluanus imprudens occidisset, puer doloris impatientia cõtabuit. Cuius mortem ægre ferens Syluanus, in arborem cupressum eum commutauit, quam amasij desiderio semper dicitur circunferre. Quidam Syluanum eundem esse putarunt cum Pane. Virg. tamen li. 1. Geor. manifeste eos distinguit. Nam cum dixisset, Pan ouium custos, &c. interiecta deinde Mineruæ, & Triptolemi mentione, subdit tandem. Et teneram ab radice ferens Syluane cupressum. Quem locum explicans Seruius, Publica (inquit) cæremoniarum opinio hoc habet pecorum, & agrorum deum esse Syluanum. Prudentiores tamen dicunt eũ esse ὑλικὸν θεὸν, hoc est deũ, τῆς ὕλης. ὕλη autem est fæx omnium elementorum, id est, ignis sordidior, & aer item & aqua & terra sordidiora: unde cuncta procreantur Quã ὕλην, Latini materiam appellauerunt: nec incongrue, cum materię syluarum sint. Ergo quam Græci a toto, Latini a parte dixerũt. Hæc ille. Pl. li. 2. c. 12. Quin & Syluanos, Faunosq; & deorum genera syluis ac sua numina tanquam e cælo attributa credimus.

Sylvaticus, a, um, [Saluatico, di selua,] ὑλικὸς, quod è syluæ, seu qđ ad syluam pertinet. Var. li. 1. de Re rust. Vt falces dicuntur ab eodem scriptore uineaticæ opus esse sex, sirpiculæ quinque, syluaticæ quinque, arborariæ três, rusticariæ decem. Syluatica lauius, crescens in syluis. Cato ca. 8. Syluaticus mus, id est, agrestis, siue in syluis habitans. Pli. li. 30. ca. 9.

Sylvesco, is, ere, [Farsi selua,] ὑλομανέω, in nimiam ramorum, sarmentorum ubertatem luxuriare Cic. in Cato. Quam multiplici serpentem lapsu, & erratico ferro amputans, coercet ars agricolarum, ne syluescat sarmẽtis, & in omnes partes nimia fundatur. Col. li. 4. c. 11. Nec pati uitem superuacuis frondibus luxuriantem syluescere.

Sylvester, stris, syluestre: uel hic & hæc Syluestris, & hoc syluestre, [Seluatico,] ὑλώεις, ὑλήεις, idem quod syluosus. Liui 3. Bell. Pun. Tumulus erat syluestris inter Punica & Romana castra. Cice. in Læl. Cum locis ipsi delectemur montosis, & syluestribus, in quibus diutius commorati sumus: hoc est, locis qui in mõtibus sunt, & syluis. Interdum idem quod agrestis siue rusticus, [Villesco,] Ouid. 2. Fast. Transtulit Euander syluestria numina secum. Vir. 1. Eclo. Syluestrẽ tenui musam meditaris auena. Hinc Syluestrior, comparatiuus. Pli. li. 26. Syluestriora omnia tardiora.

Sylvia, quæ & Rhea, & Ilia, Nomitoris filia, quæ a Marte compressa, (ut Romani credi uoluerunt) Romulum peperit, & Remum, urbis Romanæ conditores. Vide Liu. li. 1. ab Vrb. Est & Syluia apud Vir. 7. Aen. nomen sororis Thyrrhei pastoris regij armenti, cuius ceruus mansuetus a Troianis uulneratus, initium præbuit belli inter Latinos, & Troianos aduenas.

Sylvicola, æ, p. c. [Che habita nelle selue,] ὑλονόμος, qui syluam incolit. Proper. li. 3. Eleg. 13. His tum blanditijs furtiua per antra puellæ Oscula syluicolis empta dedere uiris.

Sylvicultrix, cis, syluæ habitatrix. Catu. Epi. 58. Vbi cerua syluicultrix, ubi aper nemoriuagus?

Sylvifragus, a, um. p. co. [Spezza selue,] uenti epitheton est, quo arbores in syluis & franguntur, & eruuntur. Luc. l. 1. Montesq; supremos Syluifragis uexat flabris. De ui, & impetu uentorum loquitur.

Sylviger, a, um, [Seluoso,] ὑλώδης, idem quod syluosus: ut Montes syluigeri. Pli. lib. 31. c. 3. Ideo syluigeri ab Aquilonis tantum parte sunt.

Sylvosus, a, um, [Seluoso,] ὑλώδης, ὑλήεις, sylua obsitus, arborũ densitate syluæ imaginem referens. Liui. 9. ab Vrbe Saltus duo alti, syluosiq; sunt montibus circa se perpetuis inter se coniuncti. Plin. lib. 27. ca. 5. Superiores eiusdem rami in excelsum emicant syluosa multitudine.

Sylvius, Ascanij filius, Aeneæ nepos: ita dictus, quòd casu quodam in sylua natus esset: a quo deinceps Albanorum reges omnes Syluij dicti sunt sicut Romanorum Imperatores, Augusti: Aegyptiorum reges Ptolemæi: Parthorum Arsaces. Vide Liu. lib. 1. ab Vrbe.

Syme, æ, siue Syme, es, σύμη, insula est Cariæ adiacens, portum habẽs clausum triremibus aptum, & nauale nauium uiginti. Auctor Strabo lib. 14.

Symaethus, συμαιθος, fluuius Siciliæ, non longe ab Aetna: ut, qui, ait Stra. lib. 6. agrum Cataneum irrigat. Hinc deducitur adiectiuum Symæthius, a, um. Vir. 9. Aene. Eductum Martis luco Symæthia circum Flumina.

Symbarae, populi siti, inter Arabiæ montes, & Nilum incolentes, elephantumque uenatu uictitantes. Auctor Pli. li. 6 ca. 31.

Symballota, p. p. συμβαλλωτά, uestes quædam coactæ per se uelleris implexu potius, quàm textu confectæ: ἀπὸ τοῦ συμβάλλειν.

Symbola, fœm. ge. apud antiquos in eadem legitur significatione, in qua Symbolum. Plautus in Sticho: Iam hercle ego per hortum ad amicam transibo meam, Mi hanc occupatum noctem: eadem symbolam Dabo, & iubeo apud Sangarium cœnam coqui.

Symbolum, li, p. c. [Segno, contrasegno, consentimento,] nota, signũ, collatio: σύμβολον, a, συμβάλλω, confero. Hinc fit, ut Symbolum accipiatur pro eo, quod in cœnam comparandam plures conferunt. Teren. in And. Symbolum dedit, cęnauit. Dicitur etiam Symbolum, signum bellicum, quod a Latinis Tessera appellatur, quo socij ab hostibus & exploratoribus dignoscuntur: ut in Marij exercitu, Lar deus: in castris Syllæ, Apollo Delphicus: inter Cæsarianos, Venus genitrix. Ab huius similitudine Symbolum Apostolorum dictum est, quoddam quasi totius nostræ fidei breuiarium: quo ueluti quadam tessera, pseudapostoli a ueris discernerentur. Erant enim eo tempore Iudæi quidam, qui simulabant se esse apostolos Christi, & lucri alicuius, uel uentris gratia ad prædicandum proficiscebantur: nominantes quidem Christum, sed non integris traditionum lineis annunciantes. Hoc etiam nomine dicebantur tesseræ quædam, quæ dabantur publice a ciuitatibus, quibusdam hominibus sibi amicis, ut hospitaliter, & amice acciperentur in oppidis fœderatis. Sic etiam hodie uocari possunt tesseræ collybisticæ, ad permutandam pecuniam sine uecturæ periculo institutæ. Iulius Pollux interpretatur Symbolum paruum numisma. Aristoteles originem: id est, etymologiam uocabulorum Symbolum appellat, per quam uis uerbi, uel nominis, per interpretationem cognoscitur. Symbola item dicuntur notæ arcanioris cuiuspiam mysterij significatiuæ: ut cum ciconiam dicimus esse symbolum pietatis, & papauer fertilitatis. Item breues quædam & inuolutæ sententiæ, & quædam quasi ænigmata, rem aliquam occul-

occultam & reconditam significantia: quæ συνθήματα, & ἀλληγορήματα a Græcis appellantur, cuius generis sunt symbola Pythagotica.

SYMBOLVS, pe.co. σύμβολος, idem quod symbolū, id est, anulus, tessera, chirographum. Pla. in Bacch. Eo præsente homini extemplo ostendit symbolum. Quem tute dederas ad eum, ut ferret filio. Idē Pseu. Date eum symbolum illi. Iullinus lib. t. Solicitare inquietos in partes suas statuit, & cum colloquendi copiam non haberet, quo applicaturi erant symbolos proponi, & saxis proscribi curat. Quo in loco Symbolos uidetur appellare litteras siue notas, quibus militibus indicabatur locus, quo essent conuenturi.

SYME, σύμη, insula Cariæ adiacens medio fere spatio inter Rhodū & Gnidum, ut tradit Pli. li. 5. ca. 31. Vide supra in dictione Syma.

SYMMACHVS, pe. co. σύμμαχος, proprium nomen oratoris cuiusdā Romani, qui missus fuit a senatu Cōstantinopolim, ad Theodosij liberos, rogatum ut Vestales a Christianis destrui minime paterentur. Cuius rei gratia, putabant se aduersa multa a dijs esse passos. Eius igitur orationē & Prudētius & Ambrosius, qui huius meminerunt, acerrime confutarunt. Fuit & Symmachus, sacrorum librorum interpres, doctrinæ parum synceræ: cuius meminit Eusebius. Græcis alioqui σύμμαχος, belli socium significat, quemadmodū & συμμαχία, belli societatem.

SYMMETRIA, [Proportione.] συμμετρία, apta membrorum, partiūve omnium proportio, quæ quibus adest Symmetra, σύμμετρα, dicuntur. Pli. li. 34. c. 8. Primus hic multiplicasse uarietatem uidetur, numerosior in arte, quam Polycletus, & symmetria diligentior.

SYMMONIANVM, trifolium, uel (ut Ruellio placet) Symmoniacum, herba quam in hæc uerba describit, Col. li. 6. c. 17. Symmonianum trifolium, quod inuenitur confragosis locis efficacissimum traditur, odoris grauis, neque absimilis bituminis, & idcirco Græci eam ἀσφάλτιον, appellant, nostri autem propter figuram uocant Acutum trifolium: nam longis & hirsutis folijs urit, caulemque robustiorem facit, quam pratense.

SYPATHIA, [Compassione.] συμπάθεια, condolentia, naturalis consensus & conuenientia: qualis est maris cum Lunæ natura, & heliotropij cum natura Solis. Cic. 3. de Na. de. Illa uero cohæret & permanet naturæ uiribus, non deorum. estq; in ea iste quasi cōsensus, quam συμπάθειαν Græci uocant.

SYMPHONIA, æ, [Sinfonia, consonantia, concento.] συμφωνία, consonantia, & musicus concentus, ἀπὸ τοῦ συμφωνεῖν, quod est consonare, siue concinere. Ci. pro Cœl. Accusatores quidem libidines, amores, adulteria, Baijs acta conuiuia, commessationes, cantus, symphonias, nauigia iactant. Ci. ad Tir. li. 5 5. Symphoniam Lysonis uelim uitasses. Symphonia herba, quæ & Gumphena dicitur. Plin. lib. 16. c. 7. Symphonia uel gumphena alternis uiridibus roteisq; per caulem follis, in posca sanguinem reijcientibus medetur.

SYMPHONIACI, pueri, συμφωνιακοὶ παῖδες, serui qui ad modulationes musicas, concentusq; conficiendos comparantur. Ci. pro Milone: Milo tum casu pueros symphoniacos uxoris ducebat. Pædianus actor est, cani remigibus celeusma per symphoniacos seruos solitum olim fuisse, interdum per assam uocem, id est, ore prolatam, interdum per cytharam.

SYMPHONIACA HERBA, eadem cum Apollinari siue hyoscyamo, teste Apuleio. Palladius: Si cerasus æstu canicularium fatigetur, herbam symphoniacam circa arboris truncum torqueri coronam iubet, uel ex iuxta unum eandem cubile fieri.

SYMPHREATIDES, qui ijsdem utuntur puteis. Cic. li. 2. de Leg. Ego mehercule & illi & omnibus municipibus duas esse censeo statuas unam naturæ, alteram ciuitatis: ut ille Cato cum esset Tusculi natus, in Po. Ro. ciuitatem susceptus est. Itaque cum ortu Tusculanus esset, ciuitate Romanus, habuit alteram loci patriā, alteram iuris ut uestri Attici, priusquam Theseus eosdem migrare ex agris, & in Asty quod appellatur, omneis conferre se iussit, & symphreatidas ex Atticis fieri, nos & patriam dicimus, ubi nati, & illam qua excepti sumus. Quo in loco tamen nonnulli συμφρέδμονες, legere malunt, quali ὁμόφρονες, hoc est, eiusdem animi & sententiæ.

SYMPHYTON PETRAEON, σύμφυτον, πετραῖον, herba in saxis nascēs, ramis tenuibus, paruis, origani similibus, capitulis thymi, surculosa tota, odorata, gustu dulcis, saliuam ciens, longa radice, subrufa, digiti crassitudine. Latini Alum, rustici in Gallia Buglum appellant. Symphyton alterum, caule nascitur cubitorum binum aut maiore, angulosa, inani, ut sonchus, & crasso, qui per breuia interualla circundatur folijs lanuginosis, oblongis, &c. Officinæ nomen symphyti retinuerunt. Herbatijs & uulgo Consolida maior uocatur.

SYMPINIVM, συμπίνιον, uas uinarium non dissimile cyatho, quo in sacrificijs utebantur, ἀπὸ τοῦ συμπίνειν, quod est compotare. Iuuen. Sat. 6. Et quis tunc hominum contemptor numinis, aut quis Sympinium ridere Numæ, nigrumque catinum. Quo tamen in loco nō desunt qui Sympullum legere malint: quæ uos & apud Plinium, & apud Varronem legitur. Verba Plinij sunt hæc l. 35. c. 12. in sacris quidem, etiam inter has opes, non murrhinis, crystallinis ue, sed fictilibus prolibatur sympullis. Varro autem sic habet lib. 4. de Lin. Lat. Quod unum dabāt, ut minutatim funderēt, a guttis Guttum appellarunt. Quod sumebant minutatim a sumendo Sympullum nominauere. In huiusce locum in conuiuijs è Græcia successit epichysis, & cyathus: in sacrificijs remansit guttus & simpullum.

SYMPLEGADES, p. c. συμπληγάδες, quæ & Cyaneæ, insulæ duæ sunt, siue potius scopuli trans Bosphorum Thracium, in ipso Ponti Euxini ostio, mille quingentis passibus ab Europa distantes: tam modico autem inter se discretæ interuallo, ut ex aduerso quidem intrantibus geminæ cernantur, paulum uero deflexa acie, coeuntium speciem præbeāt. Quæ res occasionem præbuit poetarum fabulis, qui eas olim inter se concurrisse tradunt. Vnde & nomen acceperunt, ἀπὸ τοῦ συμπλήσσειν, hoc est a concurrendo, seu confligendo. Ouidius: Compressos utinam Symplegades elisissent. Nominatiuus singularis est Symplegas, συμπληγάς, pe. pr. Mart. li. 11. Si coo stringantur gemina symplegade culi. Quo in loco per geminam symplegadem nates ipsas intelligit.

SYMPOSIVM, sij, [Conuito.] συμπόσιον, idem quod conuiuium. Cic. li. 9. epist. ad Pætum: Sapientius nos, quam Græci illi sympolia, aut syndeipna, id est, compotationes, aut concœnationes, nos conuiuia, quia tum maxime simul uiuitur. Hinc Sympoliastica, [Conuitati,] dicitur ipse conuiuator, seu conuiuij dominus. Ipsi autem compotores Sympotæ. Cuius fœmininum est Sympotria, συμπότρια, compotrix.

SYMPSALMA, σύμψαλμα, uocum in cantando copulatio. Diapsalma, disiunctio earum, ubi quædam requies distinctæ continuationis ostenditur. Psalma, quod psallitur.

SYMMYSTA, [Segretario.] συμμύστης, secretarius, seu secretorum conscius, ut apud interpretem Origenis. Sicut Ioannes Symmysta pronunciat dicēs: Quia si quis peccauerit, aduocatum habemus apud Deum, Iesum Christum.

SYN, σύν, præpositio Græca, quæ in compositione significat simul, quemadmodum apud nos Con.

SYNERESIS, συναίρεσις, contractio, figura, qua duæ syllabæ in unam contrahuntur, nullo sublato elemento: ut Aetei, dissyllabum pro Aerei. Virg li. 6. Ae. centum æreı clauduut uectes, &c. Item Ferrei, per duas syllabas pro Ferrei Ibidem: Ferreique Eumenidum thalami. Dicta Synæresis, ἀπὸ τοῦ συναιρεῖν, quod est contrahere. Huic figuræ contraria Diæresis cum una syllaba in duas resoluitur.

SYNAGOGA, [Congregatione.] p. p. συναγωγή, idem quod congregatio. Id cœtus: ἀπὸ τοῦ συνάγειν, quod est congregare.

SYNALOEPHE, συναλοιφή, absumptio uocalis dictionem finientis, a sequenti dictione incipiente a uocali. Dicta Synalœpha ἀπὸ τοῦ συναλείφειν, hoc est, a conglutinando, propterea quòd per eā duæ syllabæ in unum coalescant.

SYNANCHE, [Scerantia.] συνάγχη, angina, morbus in faucib. & propric ex musculorum interiorum inflammatione, teste Aegineta: Nam cum malum guttur ipsum inuaserit, potius Cynāche, κυνάγχη, appellatur. Quæ tamen differentia non raro confunditur. Cels. li. 4. c. 4. Vt hoc autem morbi genus circa totam ceruicem, sic aliter rum æque pestiferum, acutumque in faucibus esse consueuit: nostri Anginam uocant: apud Græcos nomen, prout species est. Interdū enim neque rubor, neque tumor ullus apparet, sed corpus aridum est, uix spiritus trahitur, membra soluuntur, id κυνάγχην uocant. Interdum lingua fauces que cum rubore intumescunt, uox nihil significat: oculi uertuntur, facies pallet, singultusq; est. Id συνάγχη, uocatur. Illa communia sunt, Aeger non cibum deuorare, non potionem potest: spiritus eius includitur. Leuius est, ubi tumor tantummodo & rubor est, cætera non sequuntur id, παρασυνάγχην, appellant. Hæc Celsus.

SYNATHROESMVS, συναθροισμός, figura est, quam nos congeriem uertere possumus: ἀπὸ τοῦ συναθροίζειν, quod est congerere, seu cōgregare. Potest autē & singulis uerbis, & plurium uerborum cōiūctione fieri. Singulis hoc modo: Sed eum ad supplicium sumendum secō firmaret, multa simul eum reuocabāt, officia, consuetudo, tempus, existimatio, periculum, religio. Plurium uerborum coniunctione sic apud Lycurgum: Nemo. n. nocens sine summo mœrore est, Iudices, sed multa simul eū perturbāt: & quod adest, solicitudinis plenum: qđ futurū est, formidolosum lex paratū supplicium ostētās, uitia ex uitijs coacta, occasionē arguēdi maleficia captāt inimicus, quæ quotidie eius animū uehementer exerciant. Vide Rutilium.

SYNCATEGOREMA, atis, συγκατηγόρημα, Latine dici potest uox cōsignificatiua. Sunt enim Syncategoremata, particulæ per se ipsas nihil significantes: quæ tamen orationem ingressæ, aliarum compositioni nonnihil addunt. Huiusmodi sunt, quæ a Dialecticis uocantur Signa uniuersalia, & particularia, ut Omnis, Nullus, Quidam. Hinc fit adiectiuum Syncategorematicus, matica, ticum, συγκατηγορηματικός, id est, consignificatiuus.

SYNCERASTVM, inquit Var. lib. 6. de Lin. Lat. dicitur omne edulium antiquo uocabulo Græco. Pacuuius in Phagone: Honos syncerasto, perit, pernis, gladio.

SYNCERVS,

SYNCERVS,ra,rũ,p.p.[*Sincero, puro, intero, reale.*] *ἄθραυστος, ἀμίαντος*,proprie idem quod integer, illæſus, non mutilatus. Tractum ab eo quod qui diuidere fructum communem alueorum cum ſocio nolunt ſimul cum cera, mel partiuntur, quod ſi mel tantum ſine cera conſignent,fraudant ſocium,nec agunt integre. Syncerum itaque,quaſi ſimul cum cera. Oui.12.Metam. Ruſus ſine uulnere corpus Syncerúq; fuit.Lucre.l 3. Sin ita ſynceris membris ablata profugit,Vt nullas parteis in corpore liquerit ex ſe,&c Cic.lib.3. epiſt.Hoc mihi da ut M.Curium integrum ſyncerumque conſerues.Accipitur item Syncerus pro puro,& incorrupto. Hor.libr.1. epiſt.Syncerum eſt,niſi uas, quodcunque infundis, aceſcit. Aliquando pro uero,& minime fucato,[*Vero,*]Ci.lib.2.de Diu.Quod licet exiſtimare in alijs quoque oraculis Delphicis aliquid non ſynceri fuiſſe. Liui.li.9.Bell.Pun.Si ſpatium ad ſua, ut uelit componenda detur,nihil ſyncera fide cum Romanis actutum. Syncerus,inquit Donatus:id eſt,putus, ſine fuco & ſimplex, [*Semplice.*] ns mel ſine cera:quod etymon ſi admittamus, Sincerus, i, Latino ſcribendum erit.Syncere.[*Puramente,*]aduerbium: Pure, & integre.Cæſ.7. Bell. Gall. Hæc ut intelligatis, inquit, ſyncere a me pronunciari,audite Romanos milites.Ci.ad Att.li 3. Craſſi libertum nihil puto ſyncere locutum.Synceriter aliud aduerb.eiuſdem ſignificationis Gel.li.13.c.16.Quas qui ſynceriter capiunt. Huic contrarium eſt Inſyncerus,pro uitiato.& corrupto. Vir. Inſyncerus apes inlit cruor.

SYNCERITAS, atis, [*sincerità, purità, integrità,*] puritas, integritas. Plin. libr. 31. cap. 6. Salinarum ſynceritas ſummam fecit ſuam differentiam.Colum.lib.4 ca. 26. Atque alia conuertenda, quæ ſynceritatem habens: alia ſummouenda, quæ uel cariosa,uel iuſto breuiora ſunt.

SYNCHRONOS, *σύγχρονος*, contemporaneus. Vnde ſcribit Hieronym. Oſeam prophetam fuiſſe ſynchronon Eſaiæ. Et Varro ait non eſſe dubium,quin aliquo tempore eodem uixerint Homerus & Heſiodus,eoſque ſynchronos fuiſſe teſtatur.

SYNCHYSIS,*σύγχυσις*, confuſio, turbatio ordinis: unde accipitur pro figura, ſeu uitio orationis, cum ordo deturbatus eſt. quod & Hyperbaton appellant: cuiuſmodi eſt illud Virgilian. Tres Notus abreptas in ſaxa latentia torquet: Saxa uocant Itali medijs quæ in fluctibus aras.Dicta Synchyſis, *ἀπὸ τοῦ συγχύειν*,quod eſt conterere ſeu perturbare.

SYNCIPVT, Vide ſupra Sincipur.

SYNCOPA,ſyncopæ,*συγκοπὴ*, conciſio, figura cũ littera uel ſyllaba e medio dictionis abſcinditur: ut Compoſtus pro compoſitus. Vitum pro uitorum. Dicta Syncope *ἀπὸ τοῦ συγκόπτειν*, quod eſt concidere.

SYNCRISIS,pe.co *σύγκρισις*,figura eadem cum Antitheſi, hoc eſt, comparatio rerum atque perſonarum inter ſe contrariarum:ut,Tu delinquis,ego arguor pro malefactis. Ci.pro Muræna: Vigilas tu de nocte,ut conſultoribus tuis reſpondeas. Ille ut mature, quo intendit, cum exercitu perueniat:te gallorum cantus, illum buccinarum ſtrepitus excitat.

SYNDICVS,ci,pen.co. [*Sindico, giudice,*] *σύνδικος*,patronus, qui cum alio cauſam aliquam tuendam accepit. qui ue ſecundis actionibus cauſam defendit:ut in cauſa Corn.Balbi Cicero: Syndici item ſunt ciuium aduocati & defenſores iuris publici: quaſi in cauſam publicam communiter incumbentes. Vnde apud Plutarchum legimus,Ariſtidem ab Athenienſibus creatum fuiſſe Syndicum, ut communem cauſam Græcorum ciuium ſuorum nomine defenderet. Demoſthenes quoque *πρὸς Λεπτίνην*, refert, lege ſancitum fuiſſe Athenis,ne cui iterum ſyndicum fieri liceret, crearique a populo:idque ideo,ne *συνδικία*, id eſt, ſyndici munus ob publicam utilitatem inuentum uerteretur in quæſtum, compendiumque priuatum. Hoc nomine uocari poſſunt,quos hodie Deputatos noſtri uocant.Bud.

SYNECDOCHE,*συνεκδοχὴ*,figura locutionis, qua parte totum, uel a toto pars intelligitur,ut Puppis,pro naui,& Annus, pro hyeme. Virg. Quam multæ glomerantur aues, ubi frigidus annus Trans pontum fugat.id eſt,frigida hyems.

SYNECHON,*συνέχον*,a Latinis Rhetoribus continens, uel firmamentum dicitur *ἀπὸ τοῦ συνέχειν*, quod eſt continere.

SYNEDRVS,ſynedri,*σύνεδρος*, Latinis conſeſſor, aſſeſſor, ſiue conſiliarius dicitur.Liui. Decad.li.5.His rerum externarum cognitionibus interpoſitis,Macedonum iuſſis aduocatum concilium,pronunciatum quod ad ſtatum Macedoniæ pertinebat: Senatores, quos Synedros uocant, legendos eſſe, quorum conſilio reſpub.adminiſtraretur.

SYNEPHEBI,p.p *συνέφηβοι*,dicuntur adoleſcentes ſimul pubeſcentes. Quod nomen inditum eſt comœdiæ Statij Cæcilij, Cice.1.de Fin.Synephebos ego,inquit,potius Cæcilij aut Andriam Terentij,quam utranque Menandri legam?

SYNAPHITES,*συναφίτης*, gẽma eſt lactei coloris, alio nomine Galactites.Pl.li.ult.c.10.Galactites ex uno colore lactis eſt. Eandem dicunt Leucogæam,& Leucographiam appellant, & Synephitem lactis ſucco & lepore notabilem.

SYNESIVS,*συνέσιος*,e Pentapoli Africæ, philoſophus Chriſtianus, præſul Ptolemaidis factus.Scripſit libros in Grammatica, Philoſophia,Panegyricos,Epiſtolas.& alia. Auctor Suidas.

SYNGRAPHA,æ,[*Poliza,*] *συγγραφὴ*, Syngraphus, & Syngraphum ſyngraphi,p.c.ſcriptura,ſiue ſchedula, quæ fit propria manu contrahentium,ad pactorum fidem.Plaut. in Aſin. Age iſtum oſtende,quem conſcripſi, ſyngraphum Inter me, & amicum, & lenam. Ci.Treb.li.7.Tanquam enim ſyngrapham ad imperatorem non epiſtolam attuliſſes: ſic pecunia ablata, domum redire properabas.Idem de Aruſp.reſp Alterum putabo regem,ſi habuerit, unde tibi ſoluat,quod ei per ſyngrapham credidiſti.Suet.Cuius patri nõ dubitauit a quibuſdam iuſiurandum,atque etiam ſyngraphum exigere. Dictæ Syngraphæ *ἀπὸ τοῦ συγγράφειν*,quod inter cætera ſcripto cauere ſignificat.

SYNNADA,*σύνναδα*,ciuitas maioris Phrygię.De hac Strab. lib. 10. ſic ſcribit: Synnada, urbs non magna. ante quam planities iacet oleis conſita, ſexaginta fere ſtadiorum. Vlterius eſt Docimia uicus,& Synnadici lapidis ſodina: ſic enim eum Romani appellant: indigenæ uero Docimeten,& Docimeam. Vena in initio paruas glebas emittebat, nunc propter maximos Romanorum ſumptus columnæ integræ & ingentes extrahuntur & uarietate Alabaſtritæ lapidi proximæ.Dicitur & Synnas,nadis,ut apud Sidonium.

SYNOCHITIS,*συνοχῖτις*,gemma qua Magi aſſerunt umbras inferorum euocatas teneri.Pli.li.33.ca.11.

SYNODIA, orum,*συνόδιον*,congreſſus,colloquium: ex *σὺν* & *ὁδὸς*, Ci.ad Att.li.10.Iniecta autem mihi ſpes quædam eſt,uelle mecum Seruium Sulpicium colloqui: ad eum miſi Philotimum libertum cum literis,ſi uir eſſe nolet,det clara ſynodia, ſin autem, erimus nos,quales ſolemus.

SYNODICVS, ca, cum, *συνοδικὸς*, quod ad ſynodum pertinet. Hieronymus:ante annos plurimos, cum iuuarem Damaſum Romanæ urbis epiſcopum, & Orientis atque Occidensis ſynodicis conſultationibus reſponderem.

SYNODONTITES,*συνοδοντίτης*,gemma ex cerebro ſynodontis piſcis. Auctor Pli.lib.ult.ca.10.

SYNODVS, di, p.c.fœm gen.*σύνοδος*,idem quod conuentus,ſiue cœtus.A *σὺν* præpoſitione,& nomine *ὁδὸς*.

SYNODVS,dontis,*συνόδους*,piſcis genus,in cuius cerebro ſynodontiſes gemma inuenitur. Pli.li.37.c.10.

SYNOECIOSIS,p.p.*συνοικείωσις*,figura, quæ docet diuerſas res coniungere,& communi opinioni cum ratione aduerſari: & habet magnam uim uel ex laude uitium, uel ex uitio laudem exprimendi. Cuiuſmodi eſt illud Hyperidis: Nam hominis auari atque aſoti unum atque idem uitium eſt:Vterque enim neſcit uti, atque utriq; pecunia dedecori eſt:quare merito utrique pari pœna afficiuntur, quos pariter non decet habere.Ex Rutilio Lupo.

SYNONYMA,*συνώνυμα*,dicuntur, quæ ſub diuerſis uocibus idem ſignificant:ut Enſis,mucro,gladius.

SYNONYMIA,*συνωνυμία*,figura, quæ communio nominis interpretatur. Vtimur autem eo genere elocutionis, quoties uno uerbo non ſatis uidemur dignitatem, aut magnitudinem rei demonſtrare.Ideoque in eandem ſignificationem plura conferuntur, ut ſi dicamus,Proſtrauit,afflixit,perculit.

SYNTAGMA,gmatis,[*Ordinatione,*]*σύνταγμα*,tractus, ordinatio: rerum conſtitutio,documentum:*ἀπὸ τοῦ συντάττειν*,quod eſt componere,ordinare.

SYNTAXIS,*σύνταξις*,dici poteſt conſtructio & ſeries,a *συντάττω*,ordino.

SYNTEXIS, [*Debolezza.*] *σύντηξις*, colliquatio & tabes corporis ex diutino morbo,*παρὰ τὸ συντήκεσθαι*,quod eſt liquefieri.Pli.li.22.c.25.Tali ſorbitionis genere emendantur ſyntexes,id eſt, defectiones ex longis morbis ſumptæ. Inde Syntectici, *συντηκτικοὶ*, dicti ſunt quorum corpus longo morbo exhauſtum eſt. & colliquefactum.Idem li.22.c.23.Præcordiorum uitijs ſyntecticis, comitialibus in uino,in aqua mulſa linguæ paralyſi.

SYNTERESIS,pen.prod. *συντήρησις*, dici poteſt attentio, ſeu conſeruatio.Nam a *συντηρέω*,quod eſt conſeruo, deriuatur. Vnde ea pars animæ quæ uitijs aduerſatur, & ſeſe ſemper immaculatam cupit a uitio conſeruare,& perpetrata mala continuo arguit, Synteresis dicitur.

SYNTHEMA,pen.pr.genitiuo Synthematis. pen cor.[*Segno del fatto d'arme,*] *σύνθημα*, ſignũ bellicũ,quod datur inſtructæ aciei. Item teſſera uigiliarum, quæ erat tabella ſcripta a Tribuno data. Item nota & teſſera quædam epiſtolaris, commendatrix eius, qui eam reddebat. In Pandectis item Græcis Synthemata uocantur Diplomata,quæ ijs dabantur, qui curſu publico utebantur. Synthemata item,dicuntur breues quædam & obſcuræ ſententiæ, & quædam quaſi ænigmata, altiorem quendam & reconditum ſenſum occultantia: cuiuſmodi ſunt Pythagoræ ſymbola. Habet & alia ſignificata

significata apud Græcos. quæ quoniam ad linguæ Latinæ instructionem nihil pertinent, ex Græcorum Lexicis petenda relinquimus.

SYNTHESIS, p.c. [*compositione.*] σύνθεσις, idem quod compositio. ἀπὸ τοῦ συντιθέναι, quod est componere. Quintus Serenus pro commistione accepit, Vrlem (inquiens) deprehendit in illa Synthesin, & uulgata satis medicamina risit. Est item Synthesia, figura contraria ἀναλύσει, a quibusdam confessis exordiens, & desinens in id, quod in quæstione est. Analysis autem quasi retextio est complexionis. Significatur item hoc nomine apta & concinna orationis & uerborum structura & collocatio, in qua ita componi & stratis uerba, ut nõ aspera eorũ cõcursus, nũ hiulcus sit, sed leniter coagmẽtatus, & molliter fluẽs. De qua ratione satis multa disseruerunt Cice. 3. de Orat. & Quint. lib. 9. Est etiam Synthesis genus uestis breuis, qua Romani peculiariter in Saturnalibus utebantur. Illis enim diebus omnes exuebant togam, & synthesim induebant. Dicta Synthesis ab eo quod consuta contextaque esset compositione quadam uersicolori. Martia. li. 14 Synthesibus gaudere equites dominusque senatus, Dumque decent nostrum pilea sumpta Iouem. Suet. in Nero. c. 51. Ac plerunque synthesin indutus, ligato circa collum sudario prodierit in publicum sine cinctu, & discalceatus. Synthesis præterea aliquando accipitur pro tota ueste in uestiario composita. Scæuola in l. Tiria de Auro & argen. leg. Quæro an ex uniuersa ueste id est, synthesi, tunicas singulas, & palliola Sempronia eligere possit.

SYNTOMIA, συντομία, quam Latine Cõcisionẽ uertere possumus, figura est, qua res quantumuis magnæ, breui, & compendioso uerborum ambitu redduntur. Quam eãdem nonnulli Græcorum ἐνάργειαν, appellant a luce, quam rebus addit. Nonnulli etiam ἐνέργειαν, a mouendi efficacia. Dicta Syntomia, ἀπὸ τοῦ συντέμνειν, quod est concidere, abbreuiare.

SYPHAX, acis, p. genitiui p σύφαξ. Numidiæ rex fuit, qui cũ Scipioni per Lælium fuisset conciliatus, bellique societatem cum eo misisset, postea uiolata fide Annibali adhæsit. Tandem uictus a Masinissa, uiuus in Scipionis manus perductus est, a quo in triumpho circunductus, & deinde in carcerem inclusus inedia uitam finijt, regno eius Masinissæ concesso. Claudia de Bello Gildonico, Syphacẽ extulit media syllaba correpta. Haurire uenena, Cõpulimus durum Syphacẽ, fratremque Metelli. Alij tamen fere omnes constanter producunt. Proper. lib. 3. Annibalis spolia, & duri monumenta Syphacis. Ouid. 6. Fast. Postea lux melior, uincit Masinissa Syphacem.

SYRACVSAE, [*Saragozza,*] p.p συρακοῦσαι, ciuitas Siciliæ amplissima sub Pachyno monte sita, ubi fons Arethusa ab Alpheo (ut creditur) Elidis fluuio per subterraneos cuniculos means, magna aquarum ubertate erumpit. Cice. 6. Verr. scribit Syracusas urbem esse maximam Græcarum urbium, pulcherrimamque, quæ ex quatuor quasi urbibus maximis constare uideatur, quarum una Insula nominatur, altera Acradina, tertia Tyche, a nobili Fortunæ templo, in ea extructo: quarta Neapolis. Syracusani multos claros principes habuerunt, sed præcipue clarissimum Dionisium seniorem. Qui cum apud filium Dionysium uidisset ingentem uasorum aureorum, argentorumque copiam, exclamans inquit: in te affectus regius non est, qui ex tanta poculorum ui amicum neminem tibi conciliasti. Ambo tamen Dionysij philosophi fuere, amboque Platonem audierunt. Ex Syracusis fuit Archimedes mathematicus, & Theocritus poeta Bucolici carminis scriptor, quem Virg. imitatus est.

SYRACVSANVS, συρακούσιος, gentile formatũ a Syracusis Siciliæ urbe.

SYRACVSIVS, a, um. συρακούσιος, uel abiecta uocali subiunctiua Syracosius, eiusdem significationis est cum superiore. Virgi. libr. 6. Eclog. Prima Syracosio dignata est ludere uersu. Ouid. in Ibin. Vtque Syracosio, perstricta fauce, poetæ, Sic animæ laqueo sit uia clausa tuæ.

SYRAEVM, pro sapa, huc non pertinet, cum prima eius syllaba apud Græcos per ει scribatur. quod & ipsum etymi ratio exigit. Nam παρὰ τὸ σειραίνειν, dictum putatur, eo quod ad tertiam partem ad ignem exiccetur.

SYRIA, [*Soria,*] συρία, regio Asiæ, quæ ab Oriente fluuio Euphrate, ab Occidente nostro mari, & Aegypto terminatur, a Septentrione habet Ciliciam, & partem Cappadociæ, a meridie Arabiam, cuius insignes ciuitates (ut l. 5. refert Ptol.) sunt Laodicea, Hierapolis, Antiochia, Apamea, Palmyra, Heliopolis, Ptolemais, Sidon, Tyrus, Berytus, Botrys, Tripolis, Byblus, Seleucia, Cæsarea, & Damascus: Montes clari, Carmelus, Casius, Libanus: Fluuij, Euphrates, Chrysorrhoas, Singar: Regiones, Phœnice, Palæstina, Iudæa, Idumæa, Comagena, & Samaria, & Syria Cœle. Hæc regio in medio orbis constituta est: quo fit ut nec frigore nimio rigeat, nec calore torreatur. Sunt qui quadripartitam faciunt diuisionem in Syros, Assyrios, Leucosyros, & Cœlosyros. Pli. li. 5 c. 12. Mesopotamiam quoque & Babyloniã Syriæ attribuit: totiusque Syriæ partem facit Assyriam. Multi confundunt, ut Herodotus, qui Syros a Græcis, dictos Assyrios a Barbaris dici scribit, & illis Chaldeos adnumerat. Acron quoque & Porphyrio, Insignes grammatici, apud Horatium, eam, quæ nunc Syria dicitur detracta syllaba, olim Assyriam dictam scribunt. Ammianus Marcellinus lib. 25 Citra amnes (inquit) prouincia est nobilis Assyria celebritate, & magnitudine, tum & multiformi feracitate ditissima: quæ per populos pagosque amplos diffusa, quondam & copiosa, ad unum concessit uocabulum, & nunc omnis appellatur Syria. Dion in Traiani uita Assyriam Barbaris dictam S, litera in T, mutata, quam Assyriam nos uocemus indicat. Scriptores in eo fere cõueniunt omnes, ut Syria & Assyria nomina confusa esse credant. Syri sunt eiusdem populi, ludis celebritatibusque dediti: perungũtur oleo pretioso, & linũtur unguentis. Maximam diei partem in comessationibus absumunt & potu. Masculi a XIIII. anno, fœminæ a XII. usque ad LXV. tributo obligantur. Fortunam colunt. Prima autem dictionis huius syllaba corripitur, cum in Syro insula eadem producatur. Iuuen. Satyr. Quam quæ longorum uehitur ceruice Syrorum: Ci. pro Dom. illa opima, fertilisque Syria.

SYRIACVS, a, um, συριακὸς, possessiuum a Syria deductum: ut, Syriaci boues. Plin. lib. 8. cap. 45. Syriacis non sunt palearia. Syriaca radix pro silphio, quod Latini Laserpitium uocant: quia, ut inquit Dioscor. ex Syria & Media optima huiusmodi radix afferebatur. Colum. lib. 11. cap. 13. Nec minus si uernum & æstiuum fructum uoles habere, Syriacæ radicis, & rapi, napique semina obrues. Syriacus ros, δροσόμελι, cæli sudor, siue aeris sese expurgantis succus, in folijs stirpium concrescens, præcipue in Syria, iuxta Lybanum montem: unde & nomen accepit Arabes Mãna appellant: quo nomine utuntur & officinæ. Colum. lib. 9. cap. 13. Nam uel grana mali Punici tunsa, & uino Aminneo conspersa, uel uuæ passæ cum rore Syriaco cum pari mensura pinsitæ. Syriacus raphanus, a Syria, unde primũ aduectus fuit, nomen retinuit. Est autem cæteris raphani speciebus suauior & tenerior, & patientior hyemis. Vide Plin. lib. 19. cap. 5. Cice. Q. Fr. Syrriacus, & Cilicensis prætor.

SYRIANVS, συριανὸς, Alexandrinus philosophus Platonicus: docuit Athenis, scripsitq; in totum Homerum commentarios: libros septem, in Platonis remp. & alia. Huius discipulus & successor fuit Proclus, Suidas.

SYRICTAS, συρικταὶ, populi sunt inter Nomadas Indię, narium loco foramina tãtum habentes, anguium modo loripedes. Auctor Pli. li. 7. ca. 2. Dicti a fistulis & calamis auenarum, quibus cibum capiunt. Solinus: Alij concretum os habẽt, modicum tantum foramen, quo calamis auenarum cibos hauriunt, σύριγγας, enim Græci fistulas appellant.

SYRICVM, συρικὸν, color factitius ex sinopide, & sandyce mistis, quo minium adulteratur. Pli. li. 35. c. 6. Sublini autem syrico miniũ cõpendij ratio demonstrat. Et paulo ante: Præterea è uilioribus ochra, cerussa usta, sandaracha, sandyx, syricum, atramentum.

SYRICVS, a, um, denominatiuum a Syro insula: ut Mala Syrica. Colu. lib. 5. c. 10. Prætetea malorum genera exquirenda, maxime Scandiana, Syrica.

SYRINGATAS, συριγγίτης, gemma quæ stipulæ internodio similis est, ac perpetua fistula cauatur. Pl. lib. 37. cap. 10.

SYRINX, gis, σύριγξ, idem quod fistula, siue ea simplex sit, quã Græci uocant μονοκάλαμον, siue ex pluribus calamis contexta, quam illi πολυκάλαμον, appellant. Fabulantur poetæ Syringa nympham fuisse Arcadiæ, quæ cum Panos uim effugere non posset, miseratione deorum mutata est in palustres calamos. Oui. 1. Meta. Inter Hamadriadas celeberrima Nonacrinas Naias una fuit, Nympha, Syringa uocabant.

SYRISCVS, συρίσκος, uas uimineum, in quo ficus solent asseruari. Cęl. Rhodig. li. 9. ca. 3.

SYRISSA, σύρισσα, mulier Syria. Nam quemadmodum a Lybis fit Libyssa, ita a Syrus Syrissa. Virgil. in Moreto: Copa Syrissa caput Graia redimita mitella.

SYRITAS, συρίτης, lapis, qui in lupi uesica nascitur. Pl. li. 11. c. 37. In uesica lupi lapillus, qui Syrites appellatur.

SYRITHA, filia fuit Danorum regis Syluani, tantæ pudicitiæ, ut cum ob elegantiã formæ, magna procorum frequentia peteretur, spreta tamen omnibus prætulerit cœlibatum. Saxo. li. 7.

SYRIVS, a, um, σύριος, denominatiuum a Syria deductum, ut, Syria pyra. Col. li. 5. ca. 10 Ea sunt Crustumina, Regia, Signina, Tarentina, quæ Syria dicuntur.

SYRMA, atis, σύρμα, genus uestis tragicorum, uel cauda, siue tractus uestis fœminarum. Mart. lib. 12. Aptasti longum tu quoque syrma tibi. Idem li. 1. Musa nec insano syrmate nostra tumet. Seneca de Baccho. Qui habitu muliebri nonnunquã se ornabat, auro decorũ syrma barbaricũ. Sumitur interdũ pro lõga tragicæ orationis serie, tenorem suum usq; in ultimum protrahente: a σύρω, traho.

SYRMAEA, συρμαία, cibi genus ex adipe & melle confectum, purgationibus

tionib. In primis aptum. Item certaminis genus apud Spartanos, in quo uictor huiusmodi syrmæa donabatur. Item raphani genus apud Herod. Vide Cœl. Rhodig. li. 27. ca. 23.

SYRNA, næ, σύρνα, oppidum in Cherroneso Cariæ adhærenti a Podalirio conditum, & a nomine Syrnes uxoris eius ita appellatum. Ferunt. n. Podalirium, cum in Cariã esset eiectus, a caprario quodam fuisse seruatum, & ad Damœtbum regem deductũ: cuius filiã de tecto delapsam cũ detracto ex utroque brachio sanguine seruasset, admiratus hominis ingenium Damœthus, filiam eius beneficio seruatam, ei uxorem tradidit, Cherroneso illi in dotem attributa: in qua Podalirius duas condidisse urbes traditur, quarum alteri uxoris, alteri pastoris nomen indidit. Auctor Stephanus.

SYROPHOENICES, p. p συροφοίνικες, populi Asiæ, ijdem cũ Phœnicibus, ita dicti quod maritima Syriç incolant loca Iuu. Sat. 8. Obuius assiduo Syrophœnix udus amomo.

SYSIGAMBIS, Darij mater, quæ audita morte Alexãdri, sese perpetuæ nocti dedit: Auctor Curtius.

SYRTES, tium, [*Scogli di mare, secche,*] σύρτεις, duo sunt sinus periculosissimi, in mari Libyco, qua Africam proprie dictam alluit: quorum alter, qui Carthagini propinquior est (minorem Syrtim uocant.) CCC. M. passuum ambitum habet. Alter, qui in Cyrenaicam uergit, maior Syrtis dicitur: habetque circuitum DCXXV. M. pass. Vtraque Syrtis nauigantibus est periculosissima, quod mare ibi uadosum sit, arenæ uehens cumulos, qui loci faciem uicissim immutant, dorsaque & breuia, in alia atque alia loca transferunt. Syrtium harũ naturam sic describit Sal. in Iug. Duo sunt sinus prope in extrema Africa, impares magnitudine, pares tamẽ natura, quorum proxima terris perlata sunt, cæterum uti fors tulit, alta alias tempestate uadosa. nam ubi mare magnum esse & uentis sæuire cœpit, limum, arenamque & saxa ingentia fluctus trahunt, ita facies locorum cum uentis simul mutatur. Hæc Sal. Sunt & in terra Syrtes in eadem Africa, uento arenas excitante & proxima quæque operiente. Vnde Solinus auctor est, ijs in locis, quamuis terea iter facientes, cursum sideribus regere. Nam arenarum cumuli uento agitati locorum faciem mũtant: & quemadmodum in mari, nunc aggere sublimia faciunt, quæ prius desidebant, nunc uallibus, profunda, quæ prius excelsa erant, denique procellarum ritu arenæ exagitantur, Syrtimque faciant terrestrem, paris cum illis æquoreis periculi. Parum enim refert, undis ne an arena quis obruatur. Hæc Solinus.

SYRVS, ri, priore cor. σύρος, gentile est a Syria deductum. Iuu. Saty. 6. Quam quæ longorum uehitur ceruice Syrorum. Syri olim astutiæ nomine male andierunt, quemadmodum & Phœnices. Vnde factus est locus prouerbio, Σύροι, πρὸς φοίνικας, hoc est, Syri aduersus Phœnices: quo utimur, quoties significare uolumus duos egregie astutos, hoc agere, ut dolis se mutuo circumueniant. Hæc Suidas.

SYRVS, priore prod. σῦρος, Stephano, insula Ioniæ: Asiæ regioni opposita, a qua Pherecides Syrus ortum habuit, non a Syria regione. Scyrus, uero, σκῦρος, Thraciæ ascripta est, ut Strabo & Plin. testantur. Vide suo loco.

SYRVS, siue potius Sirus, per i, nostrum, [*Fossa.*] λάκκος, fossa, seu cuniculus subterraneus, in quo frumentũ conditur, & diutissime cõseruatur. Siros, inquit Curt. lib. 6. uocabant barbari circa Caucasum: quos ita solerter abscondunt, ut nisi qui defoderint, inuenire non possint: In ijs conditæ fruges erant. Pli. li. 18. ca. 30. Vtilissime seruantur in scrobibus, quos Siros uocant, ut in Cappadocia & Thracia, Hispania & Africa. Col. lib. 1. c. 6. Vbi puteorum in modum, quos appellant Siros, exhausta humus editos a se fructus recipit. Vide plura de hoc supra in dictione Siri.

SYSSITIA, συσσιτία, Græca uox est, sodalitatem significans, siue conuictum. Vnde σύσσιτοι, dicuntur sodales, quique eadem utuntur mensa. Caius Iurisconsultus de Verb. signi: Sodales sunt, qui eiusdem collegij sunt, quos Græci συσσίτους, uocant.

SYSTOLE, συστολὴ, figura, qua longa syllaba contra naturam corripitur: ut apud Vir. Connubio iungam stabili, propriamque dicabo, Vbi, nu, syllabam corripuit, quæ naturaliter longa est: cum a nubo deducatur, cuius prima syllaba producit, Quare & in nomine connubium erat producenda: quo pacto etiam Vir. usus est 3. Aen. Hectoris Andromachæ Pyrrhin' connubia seruas.

SYZYGIA, æ, συζυγία, idem quod coniugium, siue coniugatio. Vnde Gal. li. 8. 9. & 10. de usu partium, septem illas partium neruorum productiones, quibus sensus a cerebro in uniuersum corpus distribuuntur, Syzygias appellat. Horũ prima est neruorum ὀπτικῶν, hoc est, nisoriorum, qui circa medium sui coeuntes, & Græcæ litteræ χ, imaginẽ referunt, rursusq; separati, in oculos recipiũtur, quibus spiritum uisorium subministrant. Secundæ Syzygiæ nerui in oculorum musculos inserti, motum ijs suppeditant. Tertia gustus sensum in linguam, reliquasq; oris partes defert. Quarta toti palati tunicæ inseritur. Quinta ad aures fertur, ijsque sensum auditus suppeditat. Sexta ad intestina, uisceraque omnia sensum transmittit, neruosque recurrentes producit. Septima dat motum linguæ, & rectis laryngis musculis. Est & alia præter has, quæ uersus nares, odoratus gratia defertur. quæ idcirco non annumeratur inter neruorum syzygias, quod extra cranium non prodeat. Vide plura de his apud Galen. de Dissect. neruorum, & lib. 8. 9. & 10. de usu partium.

DE LITTERA T

T LITTERA ut cæteræ mutæ, ori nonnihil inter pronunciandum exhibet negocij. Quod & Lucianus significat, qui in iudicio uocalium ludẽs, σ, inducit τ, literæ obijcientem, quod uinculis quibusdam uocem humanam intorqueat, ac dilacerare conetur. Apud Atticos & Dores frequenter σ, sede sua eijcit Rursus apud Latinos non pauca per t, scribi solebant, quæ nunc per s, scribimus. Nam Mertare & Pultare antiqui dicebant, nos Mersare & Pulsare dicimus. Habet Præterea T, littera cognationem quandam cum D, ut ait Quintil. libr. 1. capit. 4. Veteres namque Alexanter, & Cassantra scribebant, ubi nos Alexander, & Cassandra.

T ANTE A

TABAE, Tabarum, τάβαι, urbs Ciliciæ, ut ait Plin. lib. 5. cap. 27. Stephanus Tabas alias collocat in Lydia, item alias in Caria, & alias in Peræa.

TABANVS, tabani, p. c. [*Tauano, asilo,*] οἶστρος, muscæ genus, quod & Asilum Latini nominant, in ore aculeum habens, quo arméta maxime infestat. Vnde poetæ fingunt Io puellã tabano a Iunone immisso, uersam fuisse in insaniam. Pli li. 11. c. 28. Reliquorũ quibusdam aculeus in ore, ut asilo, siue tabanum dici placet. item culicibus & quibusdam muscis. Var. de re rust. c. 5. Itaque quod eas æstate tabani concitare solent, &c.

TABARENI, ut apud Pomponium legitur, siue potius Tibareni, τιβαρηνοὶ, Stephano, quo pacto etiam apud Strabonem, & Pli. scribitur, populi sunt ad Pontum Chalybibus proximi, adeo religiosi institiæ custodes, ut prius prælio nõ congrediantur, quam diem, locum, & horam, ex fide hosti denunciarint. Cum mulier partu liberatur, uir in lectulum, tanquam pueri auctor decumbit, eumq; ut puerperam effœta uxor curat, ut ex Nymphodoro Cœlius annotauit. Valer. Flac. li. 5. Inde Genetei rupem Iouis, hinc Tabarenũ Dant nirides post terga lacus: ubi deside mitra Fœta ligat, partuq; uirum fouet ipsa soluto.

TABEFACIO, [*Corrompere, disfare,*] μαραίνω, corrumpo, colliquo, quasi tabe conficio. Hinc contabefacio, & Extabefacio, composita: de quibus supra suis locis.

TABELLA, llæ, [*Tauoletta,*] πινάκιον, diminutiuum a tabula. Ci. a. de Natur. Deor. Non ne animaduertis ex tot tabellis pictis, quam multi uotis nim tempestatis effugerint? Quo in loco intelligit exiguam tabulam uotiuam, in qua periculo liberati casum suum solebant depingere, & alicui deorum suspendere. Tabellæ item dicebantur, in quibus populus suffragium, aut iudices sententiam perscribebant. Cice. 3. de Legib. Non fuit latebra danda populo, in qua bonis ignorantibus quid quisque sentiret, tabella uitiosum occultaret. suffragium. Idem in Pis. Me uniuersa ciuitas non prius tabella, quam uoce priorem consulem declarauit. Accipitur item tabella pro litteris, seu codicillis, quæ appellatio inde mansit, quod olim scribi solebat in tabulis buxeis ceratis. Cicer. in Catil. Introductus Statilius, cognouit manum & signum suum: secatæ sunt tabellæ. Tabellis obsignatis cum aliquo agere, est suo illum scripto conuincere, [*Scrittura,*] Ci. 5. Tus. Tu quidem tabellis obsignatis agis mecum, & testificaris, quid aliquando dixerim aut scripserim.

TABELLARIVS, rij, [*Cauallaro, porta lettere, corriero,*] γραμματοφόρος, qui tabellas, id est, litteras perfert. Cic. ad Bru. Statim extrusi tabellarios, litterasque ad Ciceronem, ut etiam, si in Italiam uenisset, ad te rediret. Idem ad Ter. lib 4. Nos quotidie tabellarios uestros expectamus. Accipitur item tabellarius, pro eo qui rationes conficit, & data acceptaque in tabulas refert. Sidonius ad Petreium: Sed & ille suscipiebat hunc granditer, habens eum consiliarium in iudicijs, uicarium in ecclesijs, procuratorem in negocijs, uillicum in prædijs, tabellarium in tributis, in lectionibus comitem, in expositionibus interpretem, in itineribus contubernalem.

TABELLARIVS, a, um, adiect ut, Lex tabellaria, quæ lata fuit a L. Cassio, ut suffragia tabellis, nõ uoce proferrentur. Cice. 3. de Legi. Quis autem non sentit omnem auctoritatem optimatium tabellariam legem abstulisse?

TABELLIONES, qui & Libelliones, [*Notari,*] γραμματεῖς, appellati sunt, qui tabulas, hoc est, testamenta, & publicas scripturas cõficiunt. Hodie Notarij dicuntur, quamuis fortassis non satis recte: Olim

Olim enim Notarij dicebantur, qui notas in iudicio excipiebāt.

TABERNA, [*Hosteria, alloggiamento, albergo,*] οἴκημα, quoduis edificiū habitationi aptum a tabulis, quibus claudebatur, aut operiebatur, ut putat Vlpia de Ver. signi. Aut a trabibus ualidioribus, quibus superiora suspendebantur, quasi Trabena, ut placet Donato. Ci. At. li. 14. Tabernæ mihi duæ corruerant. Taberna diuersoria, καπηλεῖον, Pla. in Men. Quantum potes Abduce istos in tabernam actutum diuersoriam. Taberna item dicitur, in qua merces uenditantur. [*Bottega,*] Officina, in qua fiunt opera. Et tabernarum quædam lanaria, quædam uinaria, quædam olearia, & huiusmodi. Nonius scribit tabernas non tantum uinarias esse, sed & omnes quæ sunt popularis usus. Pli. lib. 10. c. 43. Postea ad tabernam remeans plurium annorum assiduo officio mirus. Hor. li. 1. Ser. Sat. 4. Nulla taberna meos habet, neque pila, libellos.

TABERNACVLVM, li, [*Tabernacolo, albergo, alloggiamento,*] σκήνωμα, subitarium quoddam tectum frondibus, aut stragulis opertum aduersus Solis, tempestatisque iniuriam: cuiusmodi sunt, quæ in castris excitantur, & modo huc, modo illuc transferuntur. Cæs. 6. Bell. Gal. Hic diffisus suæ, ac omnium saluti, inermis ex tabernaculis prodit.

TABERNARIVS, a, um, καπηλικὸς, adie. a taberna deductum: ut Comœdiæ tabernariæ, in quibus humiles personæ introducebantur, cuiusmodi sunt institores, qui in tabernis merces uenditant.

TABERNARIVS, rij, [*bottegaro,*] κάπηλος, institor, qui in taberna merces suas uenales habet. Ci. pro L. Flac. Opifices & tabernarios atque illam omnem fæcem ciuitatum quid est negocij concitare? Cœlius ad Cic. li. 8. Sed dici non potest, quomodo hic omnia iacerent: nisi ego cum tabernarijs & aquarijs pugnarem, Veternus ciuitatem occupasset.

TABES, [*Tisichezza, mal di tisico, marcia, sangue marcio,*] μαρασμὸς, σύντηξις, colliquatio ex morbi diuturnitate, seu nimia corporis extenuatio ex cura, animive ægritudine procedens. Huius tres sunt species, Vna eum corpus non alitur, & ita summa oritur macies, nisi occuratur, occidit: quæ ἀτροφία, dicitur a Græcis, & qui hoc malo laborant, ἄτροφοι, Altera, ubi malus corporis habitus est, ideoque omnia alimenta corrumpuntur. Hanc Græci καχεξίαν, nominant. Tertia quam Græci φθίσιν, uocant ἀπὸ τοῦ φθίνειν, quod est consumi, & tabescere, cum in pulmonem descendit capite pituita, & frequens tussis oritur, cum exulceratione. Ex hac febricula leuis fit, quæ etiam cum quieuit, tamen & repetit: frequens tussis est, pus excreatur. Hæc Sipontinus ex Celso li. 3. c. 2. Tabem (inquit Festus) antiqui usurpatunt pro eo, quod quid faceret tabescere. Sal. Cati. Vti tabes, plerosque ciuium animos inuaserat. Cic. 3. Tus. Habet ardorem libido, leuitatem lætitia gestiens, humilitatem metus. sed ægritudo maiora quædam tabem, cruciatum, afflictionem, &c. Vir. 6. Aene. Hic quos durus amor crudeli tabe peredit. Vbi Seruius: Tabe, corpore defluente paulatim. Oui. 9 Meta. Ambustique sonant nerui, cæcaque medullis Tabe liquefactis. Arborum tabes, σύντηξις, ἀτροφία, qua arbores alimentum non sentientes elanguescunt, & tandem arefiunt. Interdum aliquid cruentum, & purulentum significat: quod Græci πύος, seu λύθρον, nominant: Seru. in illud Virgi. 3. Aene. Et terram tabo maculant: Tabo, inquit, nomen est septimi casus tantum: quod si uelis declinare, hæc Tabes, huius Tabis dices: In hac tamen significatione usitatius utimur nomine Tabo. Idem li. 8. Aene. Et sanie taboque fluentes. Vbi idem Seruius: Sanies, mortui est: Tabo uiuētis scilicet sanguinis. Oui. 2. Met. Protinus inuidiæ nigro squalentia tabo Tecta petit. Vbi interpres Diptotum nomen est, & duorū casuum, nam tabi, & tabo, solum inueniuntur. Vir. 3. Ge. Turpi dilapsa cadauera tabo.

TABEO, es, [*Marcirsi,*] τήκομαι, colliquefio, tabe consumor. Ouid. 9. Meta. Lanigeris gregibus balatus dantibus ægros Sponte sua lanæque cadunt, & corpora tabent. Nonnunquam idem quod tabo, siue sanie diffluo. Virg. 1. Aen. Et sale tabentes artus in littore ponunt.

TABESCO, bescis, [*Marcirsi, ammalare, corromperse, infracidirsi,*] ἀτροφῶ, τήκομαι, μαραίνομαι. tabe consumor, morbo uel animi ægritudine colliquefio, Pla. Capt. Tuo mœrore maceror, marcesco, consenesco, & tabesco miser. Terent. Adel. Nam & illi animum iam releuabis, quæ dolore ac miseria tabescit. Ci. Att. li. 2. Ego autem usque eo sum eneruatus, ut hoc ocio, quo nunc tabescimus, malim ἐντυραννεῖσθαι, quam intima spe dimicare. Tabescere sal dicitur, cū in humore diffunditur. Cato de re ru. Id aliquoties faciēdum in die, donec sal desinat tabescere. Composita sunt Contabesco, Distabesco, Extabesco & intabesco, quæ omnia sunt fere eiusdem significationis, ut est uidere suis locis.

TABIDVS, da, dum, p. c. [*Marcio, guasto,*] συντηκτικὸς, proprie de eo dicitur, qui morbo, uel animi ægritudine extabescit, & colliquatur. Accipitur tamen etiam generalius pro omni eo quod quouis modo corrumpitur. Oui. 1. de Pon. Ele. 1. Non igitur mirum est, si mens mea tabida facta, De niue manantis more liquescit aquæ. Tabida lues. i. tabifica, [*Mortifero.*] Virg. 3. Aen. Subito cum tabida membris Corrupto cæli tractu, miserandaque uenit Arboribusque satisque lues. Sic etiam Tabidam uetustatem appellat Oui. 4 de Pont. Ele. 8. Tabida consumit ferrum lapidemque uetustas: Nix tabida, quæ iam remittente se frigore soluitur. Liui. 5. Bel. Pun. Itaque in leui tantum glacie, tabidaque niue uolutabantur iumenta. Aliquando etiam tabidum dicimus, quod tabo diffluit, & saniosum est: Mart. lib. 5. Indignas premeret pestis cum tabida fauces. Loquitur de lichenibus.

TABIFICVS, a, um, [*Mortifero,*] φθισικὸς, quod tabem inducit. Vir. in Epi. Liuor tabificum malis uenenū. Vnde & a Ci. li. 3. Tus. Aegritudo & metus Tabificæ perturbationes dicuntur, quoniam mentem lacerant, tabem, cruciatum, & afflictionem inferunt. Pli. li. 29. c. 4. Non enim est tabifica uis: itaque occisa morsu earum animalia cibis innoxia sunt. Antiqui Tabificabile in eadem significatione usurparunt: ut annotauit Nonius citās illud Accij ex Med. Parent neci orbificor liberorum letho & tabificabili.

TABIS, τάβις, Ste. mons Scythiæ, mari incumbens, non procul a Serum regione. Auctor Pli. li. 6. ca. 17.

TABITVDO, [*Marcia, male,*] σύντηξις, idē quod tabes. Pli. li. 22. c. 25. Peculiariter tamen ad tabitudinem longo morbo redactis subuenit. De alica.

TABLINVM, ni, γραμματοφυλάκιον. χαρτοφυλάκιον, locus in quo tabulæ & instrumenta publica, monimentaque rerum gestarum asseruabantur. Plin lib. 35. cap. 2. Tablina codicibus implebantur, & monumentis rerum in magistratu gestarum. Apul. li. ult. Flori. Medici eum intrauerint, ad ægrum, uti uisant, nemo eorum quod per pulchra tablina in ædibus uisant. & lacunaria auro oblita, &c. Dicitur autem Tablinum, quemadmodum & Figlinum, non Figlinum. Differt a pinacotheca, quod in ea tabulæ pictæ, aliaque id genus ornamenta: in tablino rerum in magistratu gestarum monimenta continebantur.

TABOR, ταβώρ, mons in medio Galileæ, rotundus ac sublimis.

TABRACA, ταβράκα, oppidum est Africæ minoris, ut Pomponio placet. Nam a Pli. Numidæ adscribitur. Silius Sabatram nominat. lib. 3. Sabatra tum Tyrium uulgus, &c. Alij Tabatram, quod minime mirum est. Barbara enim uocabula inepta sunt, nec semper eodem sono utraque lingua efferri consueuerunt, ut Hermolaus scribit.

TABVLA, [*Tauola,*] πίναξ, asser in usum aliquē concinnatus, cuiusmodi sunt quibus aut pingimus aliquid, aut scribimus. Pla. in Men. Dic mihi numquid uidisti tabulam pictam in pariete, ubi aquila catamitū raperet? Horat. 1. epist. 2. Qui cupit aut metuit, iuuat illum sic domus, aut res, Vt lippum pictæ tabulæ fomēta podagram. Ci. pro Ros. Amer. Quid præterea cælati argenti? quid stragulæ uestis? Quid pictarum tabularum? quid signorum? quid marmoreis apud illum putatis esse? Tabulæ item dicebantur codicilli ex ligno cera obducti, in quibus olim testamenta, actaq; publica scribebantur: unde etiam hodie, quam uis mutata re, Tabulas accipimus, pro testamento, alijsve publicis scripturis, ex quauis materia confectis, [*Testamento,*] Cice. pro Cæl. Cælius tabulas nullas confecit. Et Tabula dicebatur, in quam mittebant tesseras, quæ Lusoria, & quandoque Latruncularia, & Pyrgus, siue Alueus Alueolus ue dicebatur. Tabulæ nouæ appellantur, quando debitores creditas pecunias cum usuris persoluere non coguntur ipsis creditoribus, & abolitis prioribus debitis, nouæ tabulæ conficiuntur. Ci. 2. Offi. Tabulæ nouæ quid habent argumenti, nisi ut emas mea pecunia fundum & eum tu habeas, ego non habeā pecuniam? Sal. in Cat. Tunc Catilina polliceri cœpit tabulas nouas, proscriptionem locupletum. Tabula item liber est, quem sibi quisque nostrum priuatim facere consueuit, quasi quoddam memoriæ promptuarium, eorum quæ agimus, id est, Diarium, & Ephemeris actionum nostrarum. Liu. li. 4. de Censura loquens: Constitutum est eam domum unicuique nostrum habere existimari, ubi quis sedes & tabulas haberet, suarumque rerum constitutionem fecisset. Bud. Tabulæ accepti & expensi, rationes in quas receptæ & expensæ pecuniæ referebantur. Ci. 3. Ver. Habeo, & istius, & patris eius accepti tabulas omnes, quas diligentissime legi, & digessi. Tuis tabulis causam dicis: hoc est, priuatis tuis, & domesticis rationib. Bud. Tabulæ pro auctione. Cice. pro Cec. Adest ad tabulam, licetur Aebutius, &c. Cice. Ter. Quemadmodum a Vestæ ad tabulam Valeriam deducta esses. Tabulæ item dicuntur asseres, ex quibus nauis compingitur. Cic. 3. Offic. Si tabulam de naufragio stultus arripuerit.

TABVLARIS, & hoc re, Temperatura æris tabularis, quæ accommodatissima erat conficiendis æreis tabulis, quibus ea incidebantur, quorum memoriam posteritati traditam uolebant. Plin. lib. 34. c. 9. Aes omne frigore magno melius fundi, sequensq; temperatura statuaria est, eademque tabularis, hoc modo, malla proflatur, &c.

TABVLARIVM, γραμματοφυλάκιον, Seruio auctore, locus est, in quo

quo tabulæ, hoc est, instrumenta & litteræ, & acta publica reponuntur. Ci. pro Arch. poeta: Hic tu tabulas desideras Heracliensium publicas, quas Italico bello incenso tabulario, interijsse scimus omnes?

TABVLARIVS, rij, qui ad testamenti tabulas obsignandas adhibetur. Tac. lib. 14. Igitur Fabianus tabularis, quos modo memoraui & alijs minus illustribus obsignat.

TABVLATA, orum, [*Solari, palchi,*] σανιδώματα, dicuntur planæ in ædibus superficies, tabulis, uel etiam lapidibus constratæ: uulgus Solaria uocat. Cæs. 6 Bel. Gal. In extremo ponte turrim tabulatorum quatuor constituit. Rursus Tabulata dicuntur rami extenti in arboribus in plana tendentes, non in altiora crescentes. Col. li. 6. Cum deinde adolescere incipient ulmi, falce formandæ sunt & tabulata instituenda. Hoc enim nomine usurpât agricolæ, ramos, truncosque prominentes: eos uel propius ferro compescunt, uel longius promittunt, ut uites laxius diffundantur.

TABVLO, tabulas, [*Intauolare,*] σανιδόω, tabulis aliquid construo. Hinc Tabulatio, tabulationis, σανίδωσις, tabularum compositio & textura: sicut asserum Coassatio. Cæs. 2. Bel. Ciu. Centonesque insuper iniecerunt, ne aut tela tormentis missa tabulationem perfringerēt, aut saxa ex catapultis latericiū excuterent. Hinc & Contabulo. Suet. in Calig. Qui non sine admiratione Hellespontum contabulauerit.

TABVRNVS, mons Campaniæ, oliuetis abundans. Virgil. 2. Georgi. Iuuat Ismara Baccho Conserere, atque olea magnum uestire Taburnum.

TACAPA, es, siue Tacapa, æ, τακάπη, ciuitas proprie dicta, non procul a minore Syrti: de cuius agri fertilitate ita scribit Plin. libr. 18. cap. 22. Cuius Africæ in medijs arenis petentibus Syrteis, Leptinque magnam, uocantur Tacape, felici supra omne miraculum riguo solo: ternis fere millibus passuum in omnem partem fons abundat, largus quidem, sed certis horarum spatijs dispensatus inter incolas. Palmæ ibi prægrandi subditur olea, huic ficus, ficui punica, illis uitis: sub uite seritur frumentum, mox legumen, deinde olus, omnia eodē anno, omniaque aliena umbra aluntur. Super omnia est, biferam uitem bis anno uindemiare. Et nisi multiplici partu exinaniatur ubertas: pereunt luxuria singuli fructus.

TACEO, taces, tacui, tacitum, [*Tacere, star cheto,*] σιγάω, σιωπάω, nihil loquor: notæ est significationis. Teren. Eun. Num quid habes quod contemnas? quid tu autem Thraso? Tacent, satis laudant. Tacere aliquid, est reticere. Ter. Eun. Quæ uera audiui, taceo, & contineo optime. Quandoque etiam dicitur de ijs, quæ sine uoce sunt. Sic agrum & mare tacere dicimus, in quo nullus auditur strepitus. Vir. 3. eclo. Cum tacet omnis ager. Quoniam uero cum aliquid laude dignum est, laudamus: & e contrario malefacta non laudamus, factum est, ut Tacenda, non laudanda, & Non tacenda laudanda dicantur. Oui. de Arte: Eximia est uirtus, præstare silentia rebus: At contra grauis est culpa, tacenda loqui. Quandoque significat securum esse, [*Esser securo,*] quoniam qui securi sunt, nullam quæritandi causam habent. Ter. in Adel. Tace, egomet conueniam Pamphilum. Tacitum est, impersona. Ter. in Adel. Ignotum est, tacitum est, creditum est. Huius composita Conticeo, Obticeo, Reticeo, & Subticeo, de quibus suis locis.

TACHEMPSO, ταχεμψὼ, teste Herodoto lib. 2. Hist. quædam Nili insula est, non procul ab Elephantina.

TACITVM MEL, αὐτόῤῥυτον, quod per se fluit, & est optimum. Tacitum os alicui præbere, est nihil prorsus respondere. [*Non rispondere.*] Ci. 5. Ver. Qui testes priore actione interrogari nolueris, & ijs tacitum os præbere malueris, &c.

TACITVRNVS, a, um, [*Tacito, taciturno,*] σιγηλὸς, qui paucorum est uerborum, & minime garrulus. Ouid. 2. de Arte, Qui sermone placet, taciturna silentia uitet. Qui canit arte, canat: qui bibit arte, bibat. Ripa taciturna. i. quieta, in qua nullus auditur strepitus, [*Quieto,*] Hor. 2. Car. Ode. 20. Caretque Ripa uagis taciturna uentis. Hinc Taciturnitas, [*Silentio,*] idem quod silentium. Cic. de Inuen. Taciturnitas imitatur confessionem. Terent. in And. Sed his, quas semper Intellexi in te sitas, fide & taciturnitate. Hora. 4. Car. Ode. 8. Quid foret Iliæ, Mauortisque puer, si taciturnitas Obstaret meritis inuidia Romuli? Huius diminutiuum est Taciturnulus. Apuleius: Blanda mulier & taciturnula. Taciturnissimum ostiū apud Pla. in Cur. Valeat ne ostium? PH. Bellissimum hercle uidi, & taciturnissimum.

TACITVS, [*Tacito, secreto,*] ἐχέμυθος, modo actiue accipitur pro eo, qui tacet. Cic. in Cat. Quid expectas auctoritatem loquentium, quorum uoluntatem tacitorum perspicis? Aliquando passiue pro eo, quod tacetur: Vir. 6. Aen. Quis te magne Cato tacitum, aut te Cosse relinquat.

TACITVS, Cor. sub Adriano principe orator clarissimus, æqualis ac familiaris Plinij iunioris, Belgicæ Galliæ nationes procurauit: ad Vespasianos usque peruenit, ab ijsque honoribus euectus, historiam principum conscripsit, ab Augusto usque ad Adrianum, quæ ad nos haud integra peruenit. Hanc igitur non uitas Imperatorum ausus inscribere, sed tantum diurnales actiones, quæ medium inter historiam & uitas tenerent. Scripsit & de Claris oratoribus, Ciceronis Brutum & materia, & dicendi copia imitatus. Præterea uitam Agricolæ soceri sui, & de moribus ac situ Germaniæ, stylo tum presso, & eleganti, tum arguto & sententioso: in cætera uero historia aliquantulo sublimior. Scribit Flauius Vopiscus hunc auctorem tanquam e suis progenitoribus, Tacitum imperatorem quotannis decies describi, ne liber periret, eumque in omnibus bibliothecis adponi iussisse. Tertullianus autem noster eum mendaciorum loquētissimum appellat, propterea quod iniquissimum sese in scriptis suis, falsissimumque de Christiana religione iudicem præbuerit.

TACOLA, τακώλα, emporium amplissimum Indiæ extra Gangem, in aurea Cherroneso: cuius meminit Ptol. li. 7. c. 2. Hodie Malacha dici creditur: a Lusitanis nostra ætate ui subacta: quod testatur Epistola Emanuelis Regis ad Leonem Decimum.

TACTICI, τακτικοὶ, a Vegetio appellantur, quibus cura incumbit instruendæ aciei. Nam τάττειν, instruere est, & ordinare.

TACTVS, a, um, [*Toccato,*] ἡμμένος, particip. passi. a Tango: cuius contrarium est Intactus. Accipitur aliquando pro afflato siue fulmine percusso. Ci. de Arus. resp. Tactus etiam ille, qui hanc urbem condidit. Pro eodem etiam dicimus De, uel e cælo tactus. Cicer. 2. de Diu. Natta uero statua, ut æra legum de cælo tacta, quid habent obseruatum, ac uetustum.

TACTVS, tactus, [*Tatto,*] nomen, ἁφὴ, ipse tangendi actus. Pli. li. 8 ca. 55. Necnon & uestes leporino pilo facere tentatum est, tactu non perinde molli, ut in cute. Vir. 2. Aen. Tactuque innoxia molli Lambere flamma comas. Tactus item est unus ex quinque corporis sensibus, a cerebro per neruos in totum corpus diffusus. Pli. li. 10. ca. 69. Ex sensibus ante cætera homini tactus, deinde gustus: reliquis superatur a multis.

TAEDET, [*Rincrescere, infastidire,*] tæduit, uel tæsum est, uerbum impersonale, idem significans, quod tædium, hoc est satietas & fastidium capit. Ter. in Eun. Et tædet, & amore ardeo. Tædeo uerbum personale in usu non est: quamuis compositum eius Pertædeo legatur apud Gel. lib. 1. Has ille manes cum flaret glorias, iamque omnes finem cuperent, uerbisque eius fatigari pertæduissent. Tædet autem impersonale uerbum habet fere post se accusatiuum cum genitiuo. Ci. 2. Ver. Sunt homines, quos infamiæ suæ neque pudeat, neque tædeat. Nonnunquam accusatiuum sine genitiuo. Nonnunquā cum solo genitiuo, accusatiuo tamen tacite subaudiso. Ter. Eun. Tædet harum quotidianarum formarum. Cic. ad Att. lib. 2. Prorsus uitæ tædet, ita sunt omnia omnium miseriarum plenissima. Nonnunquam cum infinitiuo. Ter. in Phor. At enim tædet audire eadem millies.

TAEDIVM, dij, [*Tedio, fastidio, noia,*] ἀηδία, ἔλυγμα, κόρος, fastidium, satietas. Q. lib. 2. Et ipsius lectionis tædium uicibus leuatur. Iuu. Sat. 7. Tædia tunc subeunt animos. Oui. 9. Meta. Nec tædia cœpti Vlla mei capiam dum spiritus iste manebit.

TAEDVLVS, pe. cor. [*Fastidioso,*] προσκορὴς, fastidiosus, qui omnibus tædio est. Festus.

TAENARVS, & in plurali numero Tænara, penult. cor. ταίναρος, promontorium est Laconicæ regionis, circa medium meridionalis lateris Peloponnesi, quam longissime in mare procurrens, oppidum habens eiusdem nominis. Ταίναρον (inquit Suidas) ἀκρωτήριον λακωνικῆς, ἔνθα στόμιον ἦν κατάγον, εἰς ᾅδου, ἔνθα καὶ Ποσειδῶνος ἱερὸν ἀσφάλιον, ἐκεῖ δὲ τοὺς εἵλωτας, ἱκέτας καθεσθέντας ἐν τῷ ἱερῷ τοῦ Ποσειδῶνος, ἀδεῖν δείσαντες, ἀνεῖλον οἱ λακεδαιμόνιοι, id est Tænarum promontorium Laconiæ, in quo fauces erant ad inferos deducentes, ubi & Neptuni præsidit templum, illic supplicantes in sacello Neptuni Helotes nihil ueriti Lacedæmonij interfecerunt. Circa Tænarum antrum ostendebatur, per quod Herculem ab inferis redijsse poetæ fabulati sunt, Cerberūque uinctum ad superos traxisse. Vulgoque creditum est, eas inferorum esse fauces. Vir. 4. Geo. Tænarias etiam fauces, alta ostia Ditis. Ibidē marmor Laconicum effodiebatur, coloris uiridis, quod & a loco Tænarium cognominatur. Proper. li. 2. Quod non Tænarijs domus est mihi fulta columnis.

TAENIA, ταινίαι, uittarum extremitates, ut quæ ab infulis pendent. Vir. 7. Aen. Fit tortile collo Aurum ingens coluber, fit longæ tænia uittæ. Quandoque accipitur pro tota uitta. Idem libr. 5. Puniceis ibant euincti tempora tænis. Vbi Seruius. Tænis, a, tæna: non tænia: nam & Tæna & Tænia dicitur. Tænia (inquit Festus) proprie dicitur fascia. Græca enim dictio est ταινία, quam sic interpretatur Verrius, ut dicat esse laneum ornamentum capitis honorati. Ennius in Alexand. Volans de cælo cum corona tænijs. Hactenus ille. Pli. li. 13. ca. 12. Deprehēditur & lentigo oculis, sed incerta medijs glutinamentis tænia, fungo papyri bibula uix nisi littera fundente se, tantum inest fraudis. Tænias præterea dicimus lapides sub aquis candicantes in longum porrectos,

a fascia

n fasciarum similitudine. Pli. in Præf. li. 3. Nec profunda altitudo miraculum minuit. Frequentes quippe tæniæ candicantis uadi catinas territant. Est & tænia, pisculi genus apud Aristotelem, a gracilitate & longitudine dictum. Vide Plin. lib. 32. capi. 7. Tæniola diminutiuum. Colum. lib. 11. cap. 3. Brassica, cum sex foliorum erit, transferri debet: ita ut radix eius liquido fimo illita, & inuoluta tribus algæ tæniolis pangatur. Hoc est, quibusdam quasi fasciolis.

Tænon, fuit urbs in Laconia, teste Hermo. in libr. 9. Plinij, a qua mulier poetria nomine Herina ortum habuit. Fuit & in Achaia ut be ταινόν, id est, Tenenm & Tener uicus inter Mycenas & Corinthum.

Taos, (inquit Festus) idem quod furunculus: a tangendo dictus. Antiqui enim Tagere dicebant pro tangere. Vnde Tagacem manum, dixit Luc. Mutonisque manum perscribere posse tagacem.

Taos, τάγης, filius Genij, teste Festo, & nepos Iouis, qui ad huc puer XII. Hetruriæ populos haruspicinam tradidit docuisse. De hoc Ci. lib. 2. De Diui. Scribit ad hunc modum: Tages quidam dicitur in agro Tarquiniensi, cum terra araretur, & sulcus altius esset impressus, extitisse repente, & eum affatus, esse qui arabat. Ia aute Tages, ut in libris est Hetruscorum, puerili specie dicitur uisus, sed senili fuisse prudētia. Eius aspectu cum obstupuisset bubulcus, clamoremque maiorem cum admiratione edidisset, concursum esse factum totamque breui tempore in eum locum Hetruriam conuenisse, tum illum plura locutum multis audientibus qui omnia eius uerba exceperint, literisque mandauerint omnem aut orationem fuisse eam qua Haruspicinæ disciplina contineretur, eam postea creuisse rebus nouis cognoscendis, & ad eadē illa principia referendis Hactenus Cice. Oui. lib. 15. Met. Indigenæ dixere Tagem, qui primus Hetruscam Edocuit gentem casus aperire futuros, &c.

Tagasta, ταγάστη, Africæ oppidum, D. Aug. patria. Pli. li. 5. c. 4. πολίσματος, Tagestense oppidum uocat.

Tago, tagis, [*Toccare,*] apud ueteres in usu fuit pro Tango. Tangit (inquit Festus) pro Tangit, procul dubio antiqua consuetudo usurpauit. Pacuuius in Teucro: Vt ego, si quis me tagar, & tagam. Idem in Harmonia: Non ecrnam, nisi tagam. Hinc etiam Attigo, legitur pro attingo. Plau. in Bacch. Ne Attigas puerum ista caula, quando fecit strenue.

Tagus, τάγος, fluuius Lusitaniæ, aureas trahens arenas. Iuue. Quod Tagus & rutila Pactolus uoluit arena. Circa hunc fluuium (si Plinio credimus) equæ flanti Fauonio obuersæ, animalem spiritum concipiunt, equosque ita gignunt pernicissimos, sed qui tertium uitæ annum non excedant.

Talaon, ταλάων, filius fuit Iasij, & apud Argos regnauit, ut notat Bocatius lib. 2. cap. 38.

Talaria, plu. num. gen. neu. πέδιλα, calciamenta alata Mercurij. Vir. li. 4. Aen. Pedibus talaria nectit Aurea. Talaria inducere, prouerbialis allegoria, pro eo quod est, fugam adornare, quasique uel se quopiam auolare. Ci. ad Att. lib. 14 Nemo est istorum, qui ociū non timeat: quare talaria induamus.

Talaris, & hoc talare, ποδήρης, quod ad talos pertinet: ut, Vestis talaris, quæ ad talos usque descendit. Ci. 7. Ver. Stetit soleatus prætor pop. Roma. cum pallio purpureo, tunicaque talari, muliercula nians, in littore.

Talarius, a, um, κυβευτικός, quod pertinet ad talos: ut, Lex talaria aduersus eos, qui talis lusitant. Talarius ludus, κυβεία, id est ludus talorum. Ci. li. 1. Offi. Adde his, si placet, unguentarios, saltatores, totumque ludum talarium.

Talassio, apud Romanos carmē nuptiale erat, & Deus ipse nuptiarum præses, quem Græci uocāt, ὑμέναιον, Mart. li. 1. Quid si me in beas Talassionem uerbis dicere non Talassionis? Hoc est. Quid si me iubeas hymnos nuptiales alijs uerbis quam nuptialibus cantare? Festus ex sententia Varronis Talasionem tradit, fuisse uocē nuptialem, nouis nuptis boni ominis clausa acclamari solitam. Quare autem ea acclamatione in nuptijs uterentur, diuersi diuersa senserunt. T. Liu. li. 1. ab urbe scribit: in raptum Sabinarum uirginem unam longe ante alias specie, & pulchritudine insignem, a globo Talasij cuiusdam raptam fuisse, multisque sciscitantibus cuinam eam ducerent, identidem, ne quis eam uiolaret. Talasio ferri clamitatum: adeoque eam uocem nuptialem esse factā. Varro existimat hanc uocem in nuptijs usurpatam fuisse: non alis ratione, nisi ut nouæ nuptæ ad opera & labores, & præcipue ad lanificia excitarētur. Talesionem enim uocabant quasillum siue calathum, hoc est, uas lanificijs aptum. Quam sententiam tangit & Plutarchus in Proble. a Græcis huius uocis originem repetens, qui lanam ταλάσιον, appellant.

Talea, [*Palo,*] τάλεα ξυλάριον, surculus præcisus ex utraque parte, ut in terra inseratur. Pli. li. 17. ca. 17 Myrtus & taleis seritur; motus talea tantum: quoniam ramo eam seri religio fulgurum prohibet. Quapropter de talearum satu nunc dicendum est. Seruandum in eo ante omnis, ut talex ex feracibus fiant arboribus, nec curuæ, neve scabræ, aut bifurcæ, neve tenuiores, quam ut manum impleant, ne minores pedalibus, ut illibato cortice: atque ut secura inferior ponatur semper. Cato de re rust. capit. 45. Taleas oleaginas, quas in scrobe saturus eris, tripedaneas facito. Quemadmodum uero surculus, qui in terra seritur, Talea dicitur: ita quod inferius ramo Calamus uocatur. Plin lib. 17. cap. 14. Quod si longius afferātur pomorum calami, rapo infixos optime custodire succum arbitrantur. Est autem hæc uox Græca, sed quam Latini ita in usum suum conuerterunt, ut Taleæ pro incidere rustica usurpat simplicitas. Taleas (inquit Nonius) scissiones lignorū, uel præsegmina Varro appellat de re rust. lib. 1. Vnde etiam nūc rustica uoce Intertaleare dicitur, diuidere uel incidere ramum ex utraque parte æqualiter præcisum, quas alij Clauulas, alij Taleas appellant.

Taleola, læ, diminutiuum, ξυλάριον, parua talea. Col. lib. 3. ca. 17. Idque per geminas quinas, uel etiam senas partiti, complures taleolas terræ mandauerunt.

Talentum, ti, [*Talento, una sorte di moneta,*] τάλαντον, multiplex fuisse Budæus in eo opere, quod de Asse conscripsit, latissime docet. Quoties tamen apud scriptores talenti mentio occurrit, si nihil aliud addatur, de minore talento Attico fere intelligimus, quod fuit minarum sexaginta: singulæ autem minæ drachmas Atticas centum continebat. Valebat itaque talentum sex millia drachmarum, hoc est, si ad Gallicæ pecuniæ æstimationem redigas, coronatos sexcentos, singulis coronatis solidis Turonensib. trigintaquinque æstimatis. Decem autem talenta, coronatorum sex millia conficiunt. Quindecim talenta nouem millia aureorū. Viginti talenta, duodecim millia. Sed hoc, ut iam diximus de talento Attico minore intelligendum est, quod apud scriptores plurimum celebratur. Est enim & alterum talenti Attici genus, quod Talentum magnum uocant, quod ad minus talentum epitriti, hoc est, sesquitertij habet proportionem. Nam cum talentum minus sexaginta tantum haberet minas, magnum talentum minas habebat octoginta. Vtrunque autem talenti genus Atticum erat. Neque mirum uideri debet, Athenienses duplici talento fuisse usos, cum etiam duplex apud eos fuerit mina, maior, & minor, quæ eandem inter se proportionem habebat, quam talentum maius & minus. Erat enim mina Attica maior, centum drachmarum, cum minor septuagintaquinque tantum haberet drachmas. Erant præterea pleraque alia talentorum nomina, Euboicum, Ptolemaicum, Syrium, Tyrium, Antiochenum, Babylonium pondere & pretio omnia fere distantia, sed in hoc uno conuenientia, quod ex sexaginta sui generis minis constarent, sed quæ in quibusdam ciuitatibus maiores essent, quam in alijs: unde etiam natalē talentorum diuersitas. Nam, ut scribit Africanus, talentum omne minarum fuit sexaginta. Verum quoniam minæ apud alios maiores erant, apud alios minores, factum est, ut talenta quoque essent inæqualia. Minarum etiam diuersitas, ex uarietate drachmarum nata est, quæ in quibusdam ciuitatibus maiora erant pro & ponderis, quam in alijs. Quod & ipsum apertissime testatur Iulius Pollux lib 9. Hoc (inquit) utique dicere non intempestiuum erit, quod Atticum talentum sex millia drachmarum ualebat Atticarum, Babylonium uero septem millia, Aeginæum decem millia, Syrium mille & quingentas iuxta Atticæ drachmæ rationem. Quemadmodum saue & Atticas minas Atticum talentum habuit sexaginta, Babylonium septuaginta, Aeginæum centum iusta pro portionem. Sed mina ipsaut apud Athenienses habuit centum drachmas Atticas sic apud alios quoque ipsis consuetas, quæ pro ratione cuiusque talenti secundum augumentum uel decrementum ualerent. Hæc ille.

Talga, insula in mari Hyrcano (ut Pōponius refert) sine cultu fertilis, omni fruge ac fructibus abundans: sed uicini populi, quæ gignuntur, attingere nefas, & pro sacrilegio habent, dijs parata existimantes, dijsque seruanda. Hic. Mel. Ptolem. li. 6. c. 9. Talca dicitur. Pli. li. 6. ca. 17. in Caspio mari uulgatam insulam Tazatam esse scribit. Variat igitur nomen in sexcentis alijs, Vistula, Ista-la, Tabireni, Tabarni, Tabareni, &c.

Talio, ἀντιπάθεια, æqualis retributio: idque in malam partem: ut si cui quis oculum eruerit, idem ille patiatur. Hinc Retaliare, ἀντιπάσχειν, Gellius formauit, quod significat talione hominem repercutere. Pli. li. 7 c. 54. Sicut in Cornelia familia nemo ante Syllam dictatorem traditur crematus. Idque uoluisse, ueritum talionem, eruto C. Marij cadauere.

Talipedo, as, p c [*Scapucciare, strucciolare.*] παραφέρομαι, pedibus uacillo, & quasi supra talos nutito. Festus.

Talis, & hoc tale, [*Tale,*] τηλικοῦτος, eiusmodi, eius generibus. Pla. in Aul. Cui in re tali fubuenit ante hac. Teren. Heaut. Tum præterea talem, nisi tu nulla pareret filium. Virg. 1. Aene. Haud equidem tali me dignor honore. Cice. 2. Offic. Quales sumus tales esse uideamur.

Taliter,[*Talmento,*]aduerbium,τοιῶτως, tali modo. Cic.ad Atti. li.10.Etenim audieram,nemini taliter licere.Pli.li.35.ca.11. Nec cameras ante eum taliter,adornari mos fuit.

Talitrum,tri,percussio, quæ ungue fronti puerorum infringitur. Suet.in Tiberio Cæs.c.68.Articulis tam firmis, ut recens & integrum malum digito terebraret,caput pueri, uel etiam adolescentis talitro uulneraret.

Talva in Sabinorum nominibus, prænominis loco uidetur fuisse. Festus.

Talpa,[*Talpe,*]ἀσπάλαξ,ge.mas.& fœ. animal captú oculis, muri simile,quod arua & hortos suffodit. Vir. 1. Geo. Aut oculis capti fodere cubilia talpæ.

Talthybius,ταλθύβιος, Hom. Iliad. 1. præco Agamemnonis in Græcorũ exercitu,qui una cum Eurybate ad Agamemnoné missus est ad Achillis castra,ut Briseidé ab eo abduceret. Ouid. epist. Briseid. Nam simul Eurybates me Talthybiusque uocarunt, Eurybati data sum Talthybioque comes.

Talus,li,[*Tallone,*]ἀστράγαλος,os in articulos pedis animalium bisulcorum,uentre extuberans,concaua uertebra ligatum, quadratum forma,altera parte concauum, altera fere planum. Tali autem homini non sunt,neque animalibus digitos aut solidas habẽtibus ungulas,sed tantum (ut dicimus) bisulcis.Pli.lib.11.ca.46. Talos asinus Indicus unus solidipedum habet. Et paulo post: Hominem qui existimarunt talos habere,facile sunt conuicti Καταχρηστικῶς,tamen talos quoque in homine dicimus, pro ima parte pedis,siue pro osse quod iuxta calcaneum extuberat. Hora. 1. Ser. Saty.2. Ad talos stola demissa,& circundata palla. Hinc Talaris uestis dicta est,ποδήρης,usque ad talos demissa. Tali item dicebãtur,ossicula quædam quadrilatera,quibus olim lusitabant: quorũ latus, quo unitas significabatur, Canis, siue canicula dicebatur: in quam conuerso talo deponebatur ab eo, qui iactauerat, nummus unus, sine lucro. Vnde Damnosa canicula a Persio dicitur. Eius oppositum latus, Venus, siue Cous dicebatur, septenarium numerum significans: quem numerum qui repræsentasset, sex nummos lucrifaciebat, & quicquid caniculæ iactu corrasum esset. Alia duo latera, Chius & senio dicebantur, ternarium ille, hic quaternarium significans. Chius lucri nummos tres, Senio quatuor afferebat: ideo dexter dictus Persius: Quid dexter senio ferret, Scire erat in uoto. Erat tamen & ludi quædam ratio, in qua Senio æque damnosus erat, atque canis. Sueto. de Aug. Talis iactatis ut quisque canem aut senionem miserat in singulos talos,singulos denarios conferebat in medium, quos tollebat uniuersos qui Venerem iecerat. Aliæ quoque in hoc ludi genere, differentiæ fuerunt. Nam & Vuulturios habebant, & Herculem basilicum. Pla. Talos poscit sibi in manum:prouocat me in aleã: iacit Vulturios quatuor:Talos arripio,Herculem iacto basilicum.

Tam & quam,[*Tanto,& quanto,*] τόσον, καὶ ὅσον, Prisciani sententia aduerbia sunt,quæ positiuo,comparatiuo, & superlatiuo adijciuntur, cum duo uel plures comparatiui & superlatiui diuersæ significationis positi inter se æquantur, uel ijdem geminantur, Ci.pro Deiot. Illam,inquam,dexteram non tam in bellis, neque in prælijs,quam in promissis, & fide infirmiorem. Bis infirmioré, intelligendum est.Superlatiui exemplum, Salust. Quam quisque pessime fecit,tam maxime tutus est. Frequentissime autem positiuo.Ci.Tam sum amicus reipublicæ, quã qui maxime. Lest amicus. Hoc est,Tam amo rempublicam, quá ille qui plurimũ amat. Componitur tam cum Etsi,& significat quamuis, [*Benche,*] Plin. Iunior de Mart. Dedit quantum maximum potuit, daturus amplius si potuisset: tametsi quid homini dari potest maius, quam gloria, laus, æternitas? Tam aduerbiis iunctum. Terent.in Heau. Nunquam tam mane egredior, neque tam uesperi Domum reuertor,quin, &c. Tam diminutiuis additum. Terent. in Adelph. Tam ob paruulam Rem pene ex patria: turpe dictu. Tam modo, inquit Festus,ueteres pro modo accipiebant. quod Græci dicunt ὅτως ἄγαν.

Tama,dicitur,(inquit Festus) cum labore uix sanguis in crura descendit & tumorem facit. Lucilius. Inguen ne existat, papulæ, tama,ne boa noxit.

Tamara,ταμάρη, oppidum Dammoniorum, in occidentali parte Britanniæ insulæ. Ptol.lib.2.ca.3.

Tamara, Ptole.Pomp. Tamaris fluuius Hispaniæ Tarraconensis, in Artabrorum finibus in Oceanum fluens occidẽtalem:a quo uicini populi Tamarici dicũtur. Vide Ptole.li.2.ca.7.& Melam. l.3. in descriptione Hispaniæ.

Tamaritae,pen.pro.ταμαρῖται,populi Asiatici non longe a Caspio mari.

Tamarix,ricis,[*Tamarice,*]μυρίκη,humilis frutex est Amerinæ ramis,folio angusto,carnoso, & fere pinnato. Duo eius sunt genera:siluestre, omnino sterile, unde & Infelix lignum appellatur, a Gallis Bryaria. Alterum fructiferum, quod in Aegypto altissimas æquat arbores,ramis ex herbaceo, fuluoque uariegatis, lignoso fructu, galla maiore.in quo semen gustu asperum, eiusdem effectus cum galla. Vide Pli.li.24.ca.9.

Tamarus,τάμαρος,Britanniæ fluuius,non procul ab Ocrio promõtorio,quod Meridiem spectat, in Britannicum Oceanum influẽs. Ptolem.li.2.ca.3.

Tamen,[*Nientedimeno,nulladimeno, nondimeno,tuttauia, pur,*] ὅμως, μέντοι,aduersatiua coniunctio est,idem significans,quod attamen, ueruntamen,nihilominus:quæ,ubi præcedit. Quanquam, Quamuis,& alia huiusmodi dat principium constructionis, ipsa dictione Tamen excussa: quæ ideo in ligatura & quasi iunctura orationis fuerat inserta, quia oratio, unde non debuerat, incœperat. Idcirco in ordine Grammatico Tamen abijcitur, tanquam functum officio suo. Aliquando particula inceptiua est. Cic Pæto: tamen a malitia non discedis. Aliquando ponitur pro statim. [*Subitamente,*] Virg 9.eclo. Hic hœdos depone, tamen ueniemus in urbem. Aliquando pro tandem,[*Finalmente.*]Sal.lib.3. Hist. Nam qui enare conati sunt, icti sæpe ferramentis nauium, tamen aut uulnerari a suia, aut afflicti undarum ui, multato fœde corpore, &c.Pla.Ita faciam,ita placet,quid tum tamen? Aliquando pro dũtaxat,[*Purche,*] Ter.in Hec.Quod potero faciam, tamen ut pietatem colam. Vbi Donatus:Tamen id est,duntaxat,uel ita tamen ut pietatem colam. Hinc componuntur Attamen, & Veruntamen,eiusdem fere significationis.

Tametsi,[*benche,si bene,quantunque,*]καὶ περ,adversatiua particula,idem ualens,quod Quanquam,uel Etsi.Cic.pro Sex. Roscio: Tametsi uicisse debeo,tamen de meo iure decedam. Hæc in principio orationis posita,indicatiuo gaudet:secundo loco,subiunctiuo.Tametsi,pro tamen,[*Nondimeno,*]Ter.in And.Rape.D Si quicquam mentitum inuenies,occidito.S.nihil audio, Ego iam te cõmotum reddam.D.tametsi hoc uerum est.Tametsi.Ci.epi.ult.lib. 4.de Ora.li.3.& de petitione consulatus.

Tamia,ταμία,oppidum in Orientali parte Britanniæ insulæ, sub Caledonijs.Ptole.li.2.ca.3.

Tamsnea,uuæ genus, acinos habens rubentes, quæ a quibusdam falso Astaphis agria credita est.Plin.lib.23.c.1. Astaphis agria siue staphis,quam Vuam taminiam aliqui uocant falso (suũ enim genus habet) cauliculis nigris,rectis,folijs labruscæ, fert folliculos uerius quam acinos, uirides, similes ciceri: in his nucleum triangulum.Maturescit cum uindemia nigrescitque, cum taminiæ rubentes norimus acinos:sciamusque illam in apricis nasci, hanc non nisi in opacis.

Tamos,Indiæ promontorium est,quod Taurus attollit, in Meridiẽ sese conuertens. Vide Pomp.in descriptione Indiæ.

Tanagra,τάναγρα,oppidum Bœotiæ mediterraneæ,quam γραῖαν, ab Homero appellari tradit Steph. Nobilitatum fuit autem hoc oppidum præstantissimo genere gallinaceorum, ad pugnas & prælia nascentium,teste Pli.li.10.ca.21.

Tanagrus,siue Tanager,τάναγρος,fluuius est Lucaniæ, quæ est regio Italiæ inter Picentinos & Brutios. Virg.3.Georg. Et sicci ripa Tanagri.

Tanais,τάναϊς,fluuius Scythiæ, Asiam diuidens ab Europa. Ferturque a Septentrione Nilo aduersus,inquit Strab. libr. 11. paulo tamẽn Orientalior,non solum per Scythas in Mæotim defluens, sed & per Sauromatas. Originem eius incertam aliqui putant. Ptolem.ex Montibus Rhiphæis prodire putat, qui magis Australes sunt,quam Hyperborei. Alij,in quorum numero Herod. est li. 4.aiunt esse paludem non admodum magnam ex qua Tanais nascitur,qui duobus ostijs Mæotim ingreditur, quæ stadijs inter se circiter septuaginta distare feruntur. Alij ex Caucasijs montibus oriri existimant. Scythæ Tanaim Silin uocant. Fuit & oppidum Tanais,ad amnis huius ostia,teste Plin.lib.2.cap.98.a Græcis,qui Bosphorum tenuere,conditum. Vide Ptole.lib.5. cap.9. Dionisius in Perihegesi.

> Europam atque Asiam Tanais disterminat amnis.
> Hic se Sarmaticis euoluens finibus,alta
> (Scissus Araxeo prius æquore) iam suus,unde
> Effluit in Scythiam,procul hinc Mæotida Tethyn
> Intrat,& inserto freta pellit uasta fluento.

Lucanus lib.3.

> Qua Crœsu fatalis Halys,qua uertice lapsus,
> Rhiphæo Tanais diuersi nomina mundi
> Imposuit ripis,Asiæque,& terminus idem.
> Europæ mediæ dirimens confinia terræ,&c.

Tanaitae, p. p. ταναῖται, Tanais fluuij accolæ, a Suitis, Auchetis, & Satarneis deleti. Pli.li.6.ca.7.

Tanaquil,Tarquinij Prisci uxor fuit,magni animi mulier,& Hetruscæ disciplinæ peritissima. Vide Liu.li.1.ab Vrb.

Tanarus,ex Apennino nascens, & in Padum influens. Plin.libr.3. cap.16.

Tandem,[*Finalmente, ultimamente,a la fine,al fine,*] ποτὲ,τελευταῖον,τέως, ἐφέξοτι, postremo, denique, ad extremum. Virgil. Iam tandem

tandem Italiæ fugientis prendimus oras. Per interrogationem habet urgens quiddam, & accelerans. Cic. Quousque tãdem abutere Catilina patientia nostra? Aliquando est coniunctio expletiua. Teren. in Phor. Ita ne tandem uxorem duxit Antipho iniussu meo? Interdum ponitur pro Aliquando, ut apud eundem: Ita ne tandem sororem duxit? Nonnunquam pro Vix. Cic. Tandem aliquando Quirites. Item pro Saltem. Teren. in Eun. Perfice hoc Precibus, aut pretio, ut hæream parte aliqua tandem apud Thaidem. Item pro Tamen, [*Nondimeno,*] Cice. In qua ciuitate tandem uiuitrare te uiuere? Tandem, reticentia quædam cum abrupto sermone nonnihil ornatur habens. Pla. in Curc. Ac tandem. PH. Tandem es odiosus mihi.

TANDIV, [*Tanto tempo,*] ἐπὶ τοσοῦτον, ὅσον, χρόνον, tanto tempore. Cic. 7. Ver. Nam tandiu fuit in carcere Apollonius. Tandiu & quũ diu. Ci. 4. Ver. Ignominia autem grauis tandiu in illo homine fuit, quandiu iste in prouincia mansit.

TANGO, gis, tetigi, tactum, [*Toccare,*] ἅπτομαι, tactus sensu deprehendo. Lucr. li. 1. Tangere enim & tangi, nisi corpus, nulla potest res. Sed quoniam tangendo, quodam modo moueri uidentur ea, quæ tanguntur, Tangere quandoque pro commouere, [*Commouere.*] capitur. Idem libr. 1. Nec bene pro meritis capitur, nec tangitur ira. Nonnunquam pro fulmine percutere, siue afflare, [*Percuotere,*] Virgil. 1. eclog. De cælo tactas memini prædicere quercus. Quandoque circumuenire. Turpil. At etiam ineptius meus est mihi pater iratus, quia cum talento argenti tetigi, ueteri exemplo amantis. Aliquando pro peruenire, [*Giungere,*] Idem: Verres simul ac tetigit prouinciam. Tangere aliquid, pro describere, mentionem facere, obiter attingere, [*Far mentione,*] Cice. 4. Acad. Sed ubi Socrates, ubi Aristoteles ista tetigit? Hæc modice me tangunt. i. mediocriter me commouent. Cic. ad Atti. lib. 2. Cætera in magnis rebus, minæ Clodij, contentionesq́; quæ mihi proponuntur, modice me tangunt. Tangere consilia alicuius, intelligere, [*Intendere,*] Ci. Postquam autem consilia eius omnia tetigi. Composita a Tango sunt, Attingo, Cõtingo, Obtingo, Pertingo, quorum significata explicantur suis locis.

TANIS, τανίς, ciuitas Aegypti, a qua Tanicum, siue Taniticum Nili ostium dictum est Herodot. li. 2. ab insignibus oppidis Nili ostijs, imposita nomina scribit: Ea sunt, Canobus, Boibis, Sebennis, Pathmis, Mendes, Tanaissa qua Taniticum Ptole. & Strabo deriuãt; Pomponius Tanicum.

TANOS, gemma inter smaragdus ingrate uiridis & intus sordida. Pl. lib. 37. ca. 5.

TANQVAM, [*Come,*] ὡσανεὶ, ὡσπερεὶ, οἷα δὴ, aduer. est similitudinis uerbis disiunctiuis gaudens. Pli. Nat. hist. lib. 2. Tanquam nesciamus hanc esse solam, quæ nunquam irascatur: idest, quasi nesciamus. Tanquam cum Sic, pro quemadmodum, [*Si come,*] Cic. ad Cassium lib. 12. Tanquam enim si clausa sit Asia, sic nihil perfertur ad nos, præter rumores de oppresso Dolabella.

TANTALIS, idis, ταντάλις, oppidum fuit Magnesiæ, terræ hiatu absorptum. Pli. li. 2. c. 91. Tantalis item patronym. fœmin. est, a Tantalo deductum: quo poetæ utuntur, pro Niobe Tantali filia. Oui. 6. Met. Diro conuicia facto Tantalis adiecit.

TANTALVS, [*Tantalo,*] τάνταλος, Iouis ex Plote nympha filius fuit, Agamemnonis & Menelai auus. Vnde & Tantalidæ dicti sunt. Hic cum deos conuiuio excepisset, ut eorum diuinitatem experiretur, Pelopem filium membratim discerptum, coctumque ijs apposuit comedendum. Illi uero a nephandis epulis abstinuere omnes, una Cerere excepta, quæ pueri humerum deuorauit: pro quo illi Dij eburneum humerum restituerunt, reuocataque per Mercurium ab inferis anima, Pelopem ad uitam reuocarunt. Patrem uero tanti sceleris auctorem ad inferos detruserunt, ubi perpetua fame & siti torquetur, Eridani fluuij aquis & pomis, quæ capiti eius imminent, captationem eius fugiẽtibus. Quam fabulam mythologici de auaris interpretantur, qui bonis patris frui non audent. Hor. li. 1. Ser. Sat. 1. Tantalus a labris sitiens fugientia captat Flumina: quid rides? mutato nomine, de te Fabula narratur, congestis undique saccis Indormis inhians, & tanquam parcere sacris Cogeris, aut pictis tanquam gaudere tabellis. Plato in Cratylo scribit: Tantalum dictum esse, quasi, ταλάντατον, hoc est infelicissimum. Alius fuit Tantalus Corinthiorum rex, ob pietatem deorum mensis dignatus. Alius Thyestæ ex Merope filius, interfectus & appositus cita patri. Eusebius Tantalum Phrygiæ regem cum Troe rege Dardaniæ, quod Ganymedem rapuerit, bellum gessisse scribit.

TANTI, [*Per tanto,*] ἀντὶ τοσούτου, & Quanti, ἀντὶ ὅσου, cum eorum compositis, Tantidem, Quamlibet, Quanticunque, iunguntur uerbis pretium significantibus: qualia sunt, emo, uendo, uenæo, mercor, comparo, æstimo, constat, conduco, loco, fœneror, paciscor, pango, pepigi, condemno, postulo, & si qua sint alia; quæ tamen in alijs a prædictis ablat. postulant. Ter. in Eun. Quid agas? nisi ut te redimas captum quam queas Minimo: si nequeas paululo, at quanti queas. i. tanti te redimas, quanti queas. Liui. lib. 48. Mancipia minora annis uiginti, quæ post proximum lustrum decem milib. æris aut pluris uenissent, ea quoque tanto pluris, quam quanti essent, æstimarentur. Dicimus quoque aliquid non esse tanti, [*Non esser degno,*] id est non satis dignum, ob quod quicquam fiat. Cęl. ad Ci. li. 8. Tanti non fuit Arsacem capere, Seleuciã expugnare, ut earum rerum quæ hic gestæ sunt spectaculo careres.

TANTIDEM, Ci. pro Sex. Ros. In uoluntatem mancipum tantidem, quanti fidem suam fecit.

TANTISPER, aduerbium. [*Tanto tempo, tra tanto,*] ἄχρις, ἕως, tandiu: postulatq́; post se, Dũ, Donec, siue Quãdiu, uel quoad. Cicer. 2. de Inuen. Deinde est in carcerem deductus, ut ibi esset tantisper, dum culeus, in quem deiectus in profluentem deferretur, compararetur. Ter. in Heau. Ego te meum esse dici tantisper uolo, dum, quod te dignũ est, facies. Sic cætera eiusdem terminationis temporis breuitatem significant: ut, Quantisper, Parumper, Paulisper. Aliquantisper. Ponitur etiam Tantisper sine Dum, & significat tantũmodo, siue interea, [*Solamente,*] Liu. li. 1. Tamẽ id imperiũ ei ad puberem ætatem incolume mansit, Tantisper tutela muliebris res Latina, & regnum auitum, paternumque puero stetit. Cice. 5. Tusc. Sed uidero quid efficiat, tantisper hoc ipsum magni æstimo, quod pollicetur.

TANTOPERE, [*Si grandemente.*] τηλικοῦτον, τοσοῦτον, usque adeo, tam uehementer. Ter. in Adel. Ego hac in re nihil reperio, quamobrem lauder tantopere.

TANTVM, aduer. [*Solamente,*] μόνον, μόνως, solum, quod & Tantũmodo dicitur, & iungitur positiuo. Pli. li. 12. c. 1. Sed quis non iure miretur arborem umbræ gratia tãtum ex alieno orbe petitam? Aliquando significat usqueadeo, τοσοῦτον, Ci. Att. De fano illo tantũ, quantum me amas uelim cogites.

TANTVM non, [*Quasi,*] ὅσον οὔπω, μόνον οὐ, id est, fermer rei non plane peractæ aduer. Sue. in Tib. Cæsa. Tantum non aduersis tempestatibus Rhodum enauigauit.

TANTVM abest, [*Non solo non è,*] τοσοῦτου δέεται, non solum non est. Cic. li. 1. Offi. Tantum abest ab officio, ut nihil officio magis possit esse contrarium. Hoc est, non modo officium non est, uerum etiã nihil magis officio potest esse contrarium: uel tantum abest, ut officium sit, ut nihil officio, &c.

TANTVM quantum, [*Tanto,*] τοσοῦτον, ὅσον, Plau. in Most. Tu, ut occepisti, tantum quantum quis, fuge.

TANTVMMODO, aduer. [*Solamente,*] μόνον, Idem quod tantũ. Ter. In Phor. Post hac si quicquã, nihil precor: tãtũmodo non addas, &c.

TANTVNDEM, gen. Tãtidem, sine alijs casibus, [*Altro tanto,*] τοσοῦτον, æque multum, quasi tantum idem. Col. li. 7. Tum paribus casiæ, myrrhæque & turis ponderibus, hac tantundem sanguinis marinæ testudinis miscetur. Ter. in Phor. Num tu intelligis quid hic narret P. num tu? A. nihil PHAED. tantundem ego, hoc est, nihilo plus, quam tu. Tantidem, idest, æque magno pretio. Teren. in Adel. Domo me eripuit, uerberauit, me inuito abduxit meam: Ob malefacta hæc, tantidem postulat emptam sibi tradier.

TANTVS, a, um, [*Tanto, cosi grande,*] τοσοῦτος, τηλικοῦτος, a Tam deduci uidetur, quantitatemque significat, quasi tam multus, uel tam magnus: habetque fere particulam Quantum, sibi respondentem. Cic. 6. Phil. Multas habui conciones: nunquam tantam uidi; quanta nunc est uestra. Idem 2. de Diuin. Sol maior ne terra sit, an tantus, quantus uidetur. Aliquando non habet particulam hanc expresse subsequentem, sed quæ tamen facile possit intelligi. Vir. 1. Ae. Tantæ molis erat Romanam condere gentẽ. Subaudi, Quanta ex iam dictis potest intelligi. Cic. pro Pompeo: Quis unquam tam breui tempore tot loca adire, tantos cursus conficere potuit? Subaudi, Quantos hic confecit. Tanti genitiuus uerbis iungitur ad pretium pertinentibus Ouid. in epistto. Penelopes: Vir Priamus tanti, totaque Troia fuit. Eius tamen loco aliquando legitur ablatiuus Tanto. Plin. lib. 12. ca. 18. Tanto nobis deliciæ & fœminæ constant.

TAOS, gemma pauoni similis, qui Græce ταῶς, dicitur. Auctor Pli. li. 37. cap. 11.

TAPAETVM, ti, pe. pro. uel Tapetium, tij, uel tapes, etis, mascul. gen. [*Tapeto,*] τάπης, ἀμφίστρωμα, περιστρώματα, idem quod aulæum, hoc est uestis stragula, uarijs coloribus intexta, quo aularum parietes, mensæ, lecti, nonnunquam etiam equi insternuntur. Vir. li. 10. Qui forte tapetibus altis Extructus toto perflabat pectore somnum. Idem li. 7. Instratos ostro alipedes, pictisque tapetis. Sta. li. 1. The. Aliosq́; inferre tapetas. Accusatiuus Græcus est a Tapes, etis, Pla. Vt ne peristromata quidem æque sint Campanica, neque Alexandrina belluata, consutaque taperia.

TAPHIAE, ταφιαὶ, quædam insulæ in mari Ionio, ante Leucadiam, prope Echinadas, quarum nomina fuerant Daphias, Arnoxia, & Prionessa, teste Pli. li. 4. c. 12. Eædẽ & Teleboides dicuntur, utroque nomine ab incolis ductonam Taphij & Teleboæ ijs communiter dicuntur imperasse. De quibus huiuscemodi reperit originem

ginem enarrator Apollonij poetæ. Perseo ex Andromede, ut narrat Herod. quatuor fuere filij: Alarus, Sthenelus, Mestor, & Electrion, qui simul regnarunt. Ex Hippothoe Mestoris filia, & Neptuno Pterelas genitus, ex Pterela Teleboas & Taphus: a quo Thaphus insula, in qua Teleboæ ac Taphij communi nomine & imperio fuere. Igitur ij Hipothoes eorum auiæ pecuniam ab Electrione eorum necessario, qui pro ea spopondit, repetebant: qua negata ad arma uenere, armenta abegerunt, ipsum denique & filios sustulere. Alcmena Electrionis filia patrem ultura, Amphitryonē Thebanum hominem potentissimum in matrimonium accepit, atque hoc pacto, bello inter eos conflato, ab eodem Amphitryone deleti sunt, eorumq; regnū Cephalo profugo Atheniensi, qui exercitui præerat, donatum, quod ad Vlyssem è successione peruenit. Hæc ille. Ex quo apparet Teleboas, & Taphios omnibus ijs insulis imperasse.

TAPHIAS, adis, ταφίας, insula est exigua in mari Ionio, ante Leucadiam, una Taphiarum, siue Teleboidum. Auctor Pli. lib. 4. cap. 12.

TAPHIASSVS, ταφίασσος, mons est Aetoliæ, non procul a Chalcide. Plin. lib. 4. cap. 2.

TAPHII, τάφιοι, dicti sunt populi, a Tapho Neptuni filio, qui Taphijs insulis imperauit, quæ sunt in mari Ionio, iuxta Echinadas. Vide supra in dictione Taphiæ. Strabo. libr. 7. Taphios alios collocat ad Pontum Euxinum, non procul a Borysthene fluuio.

TAPHIVSA, ταφίουσα, oppidum Cephalleniæ insulæ, e regione Leucadis, in qua Taphiusium marmor effodiebatur. Vide Steph. & Pl. lib. 36. cap. 12.

TAPHOS, τάφος, Steph oppidum est Cephalleniæ insulæ, postea Taphiusa appellatum. Alioqui, τάφος, Græcis sepulcrum significat, unde Epitaphion, sepulcri inscriptio.

TAPHOSIRIS, ταφόσιρις, urbs Aegypti, Osiridis sepulcro nobilitata: unde & nomen accepit. Stra. li. 7 duas huius nominis urbes in Aegypto collocat, alteram ad mare, in qua maxima Osiridis festa celebrabantur: alteram in mediterraneis.

TAPHRA, Plinio, ταφρούρα, Ptole. oppidum est Africæ proprie dictæ, inter duas Syrtes.

TAPHRAE, τάφραι, oppidum est ad sinum Carcinitem, in ipsis Tauricæ Chersonesi angustijs situm, ut refert Pli. li. 4. c. 12. Hunc locum quondam serui munijsse dicuntur, cum absentibus dominis in diuturno illo bello, quod aduersus Thracas Scythæ gesserunt, cum eorum uxorib. rem habuissent: ut ex sententia Callistrati refert Stepha. Huius meminit & L. Florus, refertq; sua illam ætate, Traiani auspicijs fuisse expugnatam.

TAPINOSIS, p. p. ταπείνωσις, figura est orationis, seu potius uitium, cum rei dignitas uerbis humilitate deprimitur, ταπεινόω, enim humile significat, & ταπεινῶ, humilio, extenuo. Exemplum potest esse illud Vir. 1. Aen. Apparent rari nantes in gurgite uasto. Vbi Ser. In gurgite uasto, Tapinosis est: id est, rei magnæ humilis expositio. Prudenter tamen Vir. humilitatem sermonis epitheto plerunque subleuat: ut hoc loco, Vasto addidit.

TAPOSIRIS, uide Taphosiris.

TAPROBANA, ταπροβανά, insula est omnium, quæ ueteribus cognitæ fuerunt, maxima, a Colaico Indiæ promontorio in Austrum quatridui nauigatione recedens, in qua Septentriones negant conspici posse. Lucet ibi Canopos, sidus clarum, & amplissimum. Homines corporum magnitudine alios antecellunt, cæruleisque oculis, atroci uisu, terrifico sono uocis. Viuunt ultra annos centum. Nascuntur in ea berylli & hyacinti, ut Ptol. li. 7. refert. Vide plura de hac insula apud Pli. lib. 6. ca. 22. & Vadianum in Melæ librum tertium.

TAPSAGVM, Cyrenaicæ regionis oppidum, ut scribit Pli. li. 5. ca. 5. in descriptione Cyrenaicæ regionis.

TAPSVS, uide Thapsus, Græci enim θάψος, scribunt per θ.

TAPYRI, Pli. τάπυροι, Ste. populi sunt ad mare Caspium inter Derbicas, & Hyrcanos, quibus mos fuit, ut uxores suas, cum duos tresve ex ijs filios suscepissent, alijs nuptui concederent. Auctor Strab. libro 11.

TARACINA, uide Tarracina, duplicato r.

TARACON, uide Tarraco, r, littera geminata.

TARANDVS, τάρανδος, Arist. animal apud Scythas bouis magnitudine, capite ceruino non absimili sed maiore, cornibus ramosis, ungula bifida, uillo magnitudine ursorum. Solum ex ijs, quæ pilis uestiuntur, animalibus, colorem mutat: sed cum sui coloris esse libuit, asini simile est. Auctor Pli. li. 8. ca. 34.

TARANIS, p. c. dicebatur Iuppiter a Gallis, cui humano sanguine litabant. Luc. li. 1. Et Taranis Scythiæ non mitior ara Dianæ.

TARAS, antis, τάρας, fuit Neptui filius, qui primus Tarentum condidisse creditur, & a nomine suo appellasse. Græce enim Tarentum τάρας, dicitur. Vide paulo post in dictione Tarentum.

TARATANTARA, [*Voce de la tromba,*] uox tubæ ab Ennio ficta. Seru. in nonum Aen. in eum uersum, At tuba terribilem sonitum procul ære sonoro: Hemistichium, inquit Ennij: nam sequentis isto tru aun. Ille enim ad exprimendum tubæ sonum ait Taratantara: Et multa huiusmodi Vir. cum aspera inuenerit, mutat.

TARBELI, τάρβελλοι, populi Galliæ Aquitanicæ, in Pyrenæos montes uergētes, quorum urbs Aquæ Augustæ commemoratur a Ptol. lib. 2. cap. 7.

TARCHATIVS, ταρχήτιος, nomen fuit impij Albanorum regis: de quo Plutarchus in uita Romuli: Quidam (inquit) etiam sunt, qui de Romuli ortu fabulosa quædam referre non dubitent. nam dicunt Tarchetio Albanorum regi scelestissimo & crudelissimo homini diuinitus spectrum domi uisum ex penitissimo sicrario se attollens, & ad multos dies mansisse. Fuisse etiam Tethyos in Hetruria fatidicum templum: a quo allatum Tarchetio responsum, ut ei admisceretur uirgo. Nam genitum iri ex ea filium uirtute, fortuna, ac uiribus potentissimum, magnamque ex re bellica gloriam relaturum. Quod cum Tarchetius uni ex filiabus exposuisset, imperasse, ut cum monstro illo coiret. Illam contempto patris imperio, ancillam in sui locum supposuisse. Id Tarchetium recognita ægre tulisse, & utranque in carcerem, ut morte multaret, coniecisse: Sed uisum est illi per quietem, se Vestam uidere, quæ puellas necari uetaret, sed telam illis texendam tradi iuberet: nec prius uiro locari, quam illam absoluissent. Cui insomnio cum paruisset Tarchetius, commentus est rationem, ut puellas perpetuo damnaret cœlibatu. nam quicquid illæ interdiu texuissent, noctu alijs ancillis tradidit retexendum. Expleto deinde legitimo partus tempore, ancillam geminos ferunt peperisse, quos Tarchetius statim Teratio cuidam tradidit exponendos. At illum ferunt secus fluuium infantes deposuisse: lupamque cum eo uenisset, admotis uberibus lac præbuisse, auibus quoque uarijs cibum pueris comportantibus, quod bubulcus aspiciens, admiratus, aususque accedere, infantes sustulit. Hac illos ratione seruatos: cum primum per ætatem licuit, Tarchetio tetendisse insidias, ac tandem oppressisse. Hæc a Promathione quodam, qui Italicam scripsit historiam memoriæ prodita accepisse se dicit Plutarch.

TARCHON, τάρχων, nomen proprium Hetrutiæ ducis, & Aruspicis, qui Aeneæ suppetias tulit aduersus Turnum & Rutulos. Dicitur & Tarcho, abiecta n, littera. Vir. Ae. 8. Haud procul hinc Tarcho, & Tyrrheni tuta tenebant Castra locis.

TARDE, [*Tardi.*] adu. βραδέως, lente, pigre, cunctanter. Ci. Ter. Prid. Idus Octob. Athenas uenimus, cum sane aduersis uentis usi essemus, tardeque & incommode nauigassemus. Hinc Tardius comparat. & superlat. Tardissime. Idem 4 Acad. Quinetiam cum uictor a Mithridatico bello reuertisset, inimicorum calumnia triennio tardius, quam debuerat, triūphauit. Pli. li. 10. c. 7. Quatuor aut quinque tardissime diebus florere incipiunt, totidemque, aut paulo pluribus, deflorescunt: hordea uero, cum tardissime, septem. Accipitur aliquando pro sero, [*Di notte,*] hoc est, uespertino uel nocturno tempore. Cice. pro Mil. Egreditur è uilla subito, cur uesperi? quid necesse est, tarde?

TARDIGRADVS, pen cor [*Chi ua tardo,*] βραδύπους, qui tarde graditur. Ci. 2. de Diui. Quadrupes tardigrada, agrestis, humilis, aspera. Ex poeta.

TARDILOQVVS, [*Chi parla tardo,*] βραδύγλωσσος, qui tarde loquitur.

TARDITAS, [*Tardanza, dimora, pigritia,*] βραδύτης, cunctatio, mora, pigritia, celeritati contraria. Cice. ad Q. Fr. libro 2. Sic ego quoniam in isto homine colendo tam indormiui diu, te mehercule sæpe excitante, cursu corrigam tarditatem cum equis, tum uelis. Idem 6. Phil. Plerisque in rebus gerendis tarditas & procrastinatio odiosa est. Plin. libr. 20. cap. 9. Idque etiam tarditati audientium prodesse asseuerat Antiqui in eadem significatione & Tarditudinem dicebant, & Tarditiem. Plau. in Pœn. Podagrosi estis, uicistis cochleas tarditudine. Acci. Multa mittuntur tarditie & socordia.

TARDO, das, [*Tardare, indugiare, dimorare, tener in tempo,*] ἀναβάλλω, ἐπέχω, remoror, moram inijcio, tarditatem affero, reprimo. Cæs. 5. Bel. Gal. Sed ne omnino metum reditus sui barbaris tolleret, atque ut eorum auxilia tardaret, &c. Idem libro. 1. Bel. Ciui. Sed exercitum Cæsaris uiarum difficultates tardabant. Cicer. ad Cæs. libr. 7. Mea quidem tibi non ignota dubitatio, aut impedire profectionem meam uidebatur, aut certe tardare. Cæs. 1. Bel. Ciui. Quo facilius impetum Cæsaris tardaret, ne sub ipsa profectione milites oppidum irrumperent. A quo Retardo, morari facio, retineo. Cice. in Cati. Ad quem fruendum non modo se non retardat, uerumetiam inuitat. Tardare absolutum, moram trahere. Cicer. ad Bru. epist. 18. Accerseremus ne te, atque tibi id conducere putaremus, an tardare & commorari te melius esset tibi. Tardare etiam, tardum reddere. Plin. lib. 8 ca. 8. Ac præacuta bipenni hoc crure tardato, i. debilitato. Tardans, tis, partici. Virgil. 5. Aene. Sed enim gelidus tardante senecta Sanguis hebet, frigentque effœtæ in corpore uires. Tardatus, a, um, aliud particip.

Virgilius 5. Aen. At non tardatus casu, neque territus heros, Acrior ad pugnam redit.

TARDVS, a, um, [Tardo,] βραδύς. Virg. 1. Geor. Sæpe oleis tardi costas agitator aselli Vilibus aut onerat pomis. Pla. Pœn. Sciebam ætate tardiores: metui meo amori moram. Nequicquam hos patronos mihi elegi, loripedes tardissimos, Cicer. 1. de Inuent. Formosus, an deformis, uelox, an tardus sit. Noctes tardæ, tarde uenientes, ut sunt æstiuæ, Virg. 2. Georg. Vel quæ tardis mora noctibus obstet. Per translationem quoque ad animi uel ingenij tarditatem refertur: & accipitur pro hebeti, cui ingenium non est expromptum. [Di grosso intelletto,] Idem 10. eclog. Tardi uenere subulci. Ter. in Eun. Fatuus est, insulsus, tardus. Quandoque pro perseueranti, & diuturno, [Perseuerante, lungo,] Virgil. 2. Georg. Media fert tristeis succos, tardumque saporem. Sic Non. Ser. uero interpretatur saporem tardum, uix intelligibilem. Quandoque pro denso, ac crasso, [Grosso, folto,] Idem 5. Aen. Vdo sub robore uiuit Stupa uomens tardum fumum.

TARENTINA nux, κάρυον ταραντῖνον, è iuglandium genere est, adeo fragili putamine, & ita mollis, ut uix attrectata rumpatur. Vnde quidam Tarentum appellatum putant, quod iuglandes nuces & pineas molles habeat, ac similiter oues. Tarētum autem Sabini uocant molle, ad quod alludent Hora. 2. lib. Ser. Sat. 4. Tarentum molle uocauit. Quomodo autem Tarentina nux arte effici possit, docet Col. li. ult. ca. 22.

TARENTINVS, quod ex Tarento est, uel in Tarentinis agris crescit, apud Col. li. 5. c. 10 Tarentina pyra: cuius hæc sunt uerba: Curandum est autem, quam generosissimis pyris pomaria conseramus: ea sunt Crustumina, Regia, Signina, Tarentina, quæ Syria dicuntur: & quædam alia, quorum enumeratio nunc longa est. Venenum Tarētinum, id est purpura Tarentina, quæ rubedinis plusculum habeat. Hor. 2. epist. Lana Tarentina uiolas imitata ueneno.

TARENTVM, τάρας, Magnæ Græciæ urbs clarissima, in intimo recessu sinus, qui ab ea dicitur Tarentinus. Hæc a Tarante Neptuni filio primum condita fuit: a quo nomen accepit: deinde Laronibus aucta, qui duce Phalanto illuc aduentantes, expulsis incolis (ut Iust. li. 3. scribit) eam tenuerunt. Huius incolæ dicuntur Tarentini, ταραντῖνοι, qui cum Romanis aliquando bellum gesserunt: quibus cum pares non essent Pyrrhum Epirotarum regem auxilio sibi acciuerunt. De hac Vir. 3. Aen. Hic sinus Herculei, (si uera est fama) Tarenti Cernitur, attollit se diua Lacinia contra, Caulonisque arces, & naufragum Scylacæum. Sunt qui Tarentum nō a Tarante Neptuni filio, sed a Sabina uoce Tareorum deducant, quę illis molle significat: propterea quòd in agro Tarentino & nuces, & lanæ mollissimæ prouenirent. Ex hac urbe ortum traxerunt ciues illustres, Aristoxenus Musicus, Aristotelis familiaris: Rinthon Tragicus & comicus: Iccus medicus: & Archytas summus Mathematicus, qui Platonem, cum mortem illi moliretur Dionysius tyrannus, per epistolam eripuit, ut scribit Laertius lib. 8.

TARMES, genus uermiculi carnem excedens. Festus.

TARNE, es, τάρνη, fons est in Lydia, in Tmolo monte nasceas: teste Pli. li. 5. c. 29. Fuit & oppidum eiusdem nominis, ad Tmoli radices situm, cuius meminit Home. li. 5. Illiad. Stephanus Tarnem aliam collocat in Achaia.

TARPEIA, ταρπηΐα, uirgo Vestalis fuit, teste Varr. quæ arcem Capitolinam, patris sui Tarpei custodiæ commissam Sabinis prodidit: a quibus cum proditionis mercedem peteret (pacta n erat quicquid in sinistris brachijs gestarent, armillas intelligens, quas illi aureas gemmatasq; læuo in brachio ferebant) scutis illorum obruta, Tarpeio monti nomen fecit, qui primus Saturnius dicebatur. Vide Liu. li. 1. ab urb. & Plutarchum in Vita Romuli.

TARPEIVS, mons, ταρπήϊον ὄρος, idem qui Capitolinus, ita dictus a Tarpeia uirgine Vestali, quæ cum Sabinis arcem prodidisset, eorū dem scutis obruta, eo in monte sepulta est. Vir. 8. Aen. Sedem Tarpeiam appellat. Hinc ad Tarpeiam sedem, & Capitolia ducit Aurea nunc, olim siluestribus horrida dumis.

TARPHARA, orum, τάρφαρα τὰ, urbs felicis Arabiæ: cuius ciues dicuntur Tarphareni, ταρφαρηνὸν, Steph.

TARPHE, e, τάρφη, Step. urbs Locrorum Epicnemidio, iuxta Pharygas: cuius meminit Homer. in Catal. τάρφην τε, θρόνιόν τε, Βοάγριον, ἀμφὶ ῥέεθρα, Nomen habet a Tarphe propinquo fonte, siue ab arborum densitate. ταρφὺς. n. Græci densum appellant.

TARQVINII, orum, ταρκυνία, Step. oppidum fuit Tuscorum, a quo Tarquinius Priscus Roman. commigrauit. Huic oppido uicinus erat lacus, duo nemora habens innatantia, & pro uentorū impulsu nūc triquetrā, nunc rotundam figurā edētia: ut refert Pli. li. 2. c. 95.

TARQVINIVS Priscus, Demarathi Corinthij filius, Tarquinijs urbe Tuscorum natus, primum Lucumo dictus, qui ubi se in patria nullo in honore esse uideret, quòd peregrino patre esset prognatus, suasu uxoris (ea mulier fatidica erat nomine Tanaquil) Romam sese contulit: ubi breui propter opes, ingenijque dexteritatem in Anci regis amicitiam insinuatus, ab eodem relictus est liberorum tutor: quorum tamen commoda proprijs rationibus posthabuit, breuique perfecit, ut magno plebis consensu rex crearetur. Quare ut regnum patrum inste partium stabiliret, centum patres in senatum allegit, qui minorum deinde gentium dicti sunt, suæ eos factionis futuros ratus, cuius beneficio in senatum uenissent. Bellum primum cum Latinis gessit, oppidumque Appiolas ui cepit. Circo maximo primus locum designauit, locaque patribus equitibusque diuisit, ubi sibi quisq; spectacula facerent. Sabinos uictos Collatia, agroq; Collatino mulctauit. Corniculum, Ficulneā ueterem, Cameriam, Crustumeriam, Ameriolam, Medulliam, & Nomētum, priscorum Latinorum oppida partim expugnauit, partim in deditionem accepit. Tandem cum annos duodequadraginta regnasset, dolo liberorum Anci in Curia est obtruncatus. Vide hæc latius apud Liui. li. 1. ab Vrbe.

TARQVINIVS COLLATINVS, Aegerij ex Tarquinij superbi sorore filius fuit, & gener Sp. Lucretij, qui Romæ præfectura urbis fungebatur. Hic cum in Ardeæ obsidione, cum regijs iuuenibus cœnaret, exorta de uxoribus mentione, cum suam quisque certatim laudaret, Collatinus negat uerbis opus esse, paucis id quidem fieri posse, quantum cæteris præstet sua Lucretia. Quid multa? citatis pariter equis Romam aduolant, regiasque nurus in conuiuijs luxuque cum æqualibus deprehendunt. Deinde Collatiam petentes Lucretiam nocte sera lanæ deditam inter lucubrantes ancillas in medio ædium sedentem inueniunt. Quare muliebris certaminis laus penes Lucretiam fuit. Adueniens uir, Tarquinijque benigne accepti, uictor maritus comites inuitat regios iuuenes. Ibi sextum Tarquinium mala libido stuprandæ per uim Lucretiæ capit. tum forma, tum spectata castitas incitat. Dissimulata tamen in præsens cupiditate, tum quidem una cum cæteris in castra redit, sed paucis post interiectis diebus Ardeā reuersus: & a muliere propinqua hospitio exceptus, nocte intempesta conceptum animo facinus ui minisque exequitur. Quam rem mulier castissima tam ægre tulit, ut postridie uiro patreq; per literas accersito, cum rem uti gesta erat exposuisset, necem sibi consciuerit. Pulsis deinde ob facinus tam teterum Tarquinijs, Collatinus Bruto in consulatu datus est collega, quo tamen non multo post coactus sese abdicare, non aliam ob causam, nisi quòd Tarquiniorum propinquus esset, eodemque cum illis nomine diceretur. Vide Liu. li. 1. & 2. ab Vrbe.

TARQVINIVS Superbus, septimus & ultimus Romanorum rex, cognomen a moribus meruit. Occiso Seruio Tullio, regnum scelestè occupauit: bello tamen strenuus, Latinos Sabinosque domuit. Suessam Hetruscis eripuit. Gabios per Sextum filium simulato transfugio, in potestatem redegit. Ferias Latinas primus instituit. Cum Capitolium extruere inciperet, caput hominis inuenit. ex quo cognitum eam urbem caput gentium futuram, ut scribit Ter. Var de Ling Lat. 4 Demum cum in Ardeæ obsidione filius eius Lucretiæ stuprum intulisset, cum eo in exilium actus, ad Porsennā Hetruriæ regem se contulit, cuius ope regnum retinere tentauit. Pulsus Cumas concessit, ubi per summam ignominiam reliquum uitæ tempus exegit. Liu. li. 1.

TARRA, τάῤῥα, urbs Lydiæ, Lucij Grammatici patria. Alia Cretæ, in qua Apollo Tarrhæus colebatur. Tertia iuxta Caucasum, Cretensium colonia. Stephanus.

TARRACINA, [Città,] ταῤῥακίνη, Step. oppidum Volscorum in Italia ante Trachyna, id est, aspera, a loci asperitate. Alio nomine Anxur dicebatur, a Ioue Anxuro, qui ibi colebatur barbatus, intonsusq;. Vnde anxurum dictum putāt, quasi ἀνάξυρον. Effertur & Tarracinæ, arum, pluraliter. Liu. 4. ab urbe: Anxur fuit: quæ nunc Tarracinæ sunt, urbs prona in paludes.

TARRACON, siue Tarraco, onis, ταῤῥάκων, Hispaniæ citerioris urbs olim clarissima, Scipionum opus, a qua præcipua Hispaniæ pars Tarraconensis cognominatur, quæ (ut Pōponius scribit li. 2.) altero capite Gallias, altero Bæticam, Lusitaniamq; contingens, maria latera obijcit, mediterraneo, qua Meridiem spectat: qua Septentrionem, Oceano. Vrbium maritimarum opulentissima fuit Tarraco: mediterranearum autem fuerunt Pallantia & Numantia: nūc est Cæsarea augusta. Circa Tarraconem nobilissimum nascebatur uinum, quod Tarraconense dicebatur, ταῤῥακωνίσιος οἶνος: de quo Martialis, Tarraco Campano tantum cessura Lyæo. Et Silius li. 3. Dat Tarraco pubem Vitifera, & Latio tantum cessura Lyæo.

TARSVS, [Città,] ταρσὸς, urbs Ciliciæ præclarissima, (ut auctor est Stra. lib. 15.) & regionis totius caput, in campis sita, & Cydno amne irrigata: cuius cōditorem uolunt fuisse Perseum Danaes filium. Luc. lib. 4. Deseritur Taurique nemus Perseaque Tarsus. Alij tamē urbis huius originem ad Sardanapalum referunt, postremum Assyriorum regem, cuius etiam monumento incisum erat, quod Tarsum, & Anchialon die uno condidisset. Ex Tarso uiri illustres orti sunt Antipater, Archelaus, & Nestor, & duo Athenodōri Philosophi Stoici, quorum qui Cordilion dictus est, cum M. Catone uixit, & apud eum mortuus est. Alter Canantia a uico quodam,

co quodam, Cæsaris præceptor. Tarsensis & hoc Tarsense possessiuum: ut Tarsense pelagus. Col. li. 8. cap. 16.

TARTAREVM, [Terribile,] p.c. ταρταρῶδες, ueteres dixerunt horrendum atque terribile. Festus. Var. li. 6 de Lin. La. a Tartaro deducit, citans uersiculum ex uetusto quopiam poeta, Corpore Tartarino prognata paluda uirago.

TARTARVS, p.co & masc gen. in plurali Tartara neutri, [Inferno,] τάρταρος καὶ τάρταρα, τὰ, locus profundissimus inferorum, in quo sontes plectuntur. A uerbo Græco ταράττω, conturbo, quia illic omnia perturbata dicuntur, uel quod uerisimilius est, ἀπὸ τοῦ ταρταρίζειν, id est, a tremore frigoris. Sole enim caret, inquit Ser. Virgilius sexto Aeneid. Tum tartarus ipse Bis patet in præceps tantum tenditque sub umbras, Quantus ad æthereum cæli suspectus Olympum. Hinc Tartareus, a, um, [Infernale,] adiectiuum, pe. cor. Vir. 7. Aenei. Cornuq; recuruo Tartaream intendit uocem. id est, terribilem, aut fortem, inquit Seruius.

TARTARI, populi sunt partis Sarmatiæ Europææ, moribus, omniq; crudelitatis genere efferatissimi, incertis uagantes sedibus, ex præda uictitantes, improuisis incursionibus maxime noxij, profundis & trucibus oculis, ac fere cæsijs, turbinato cranio, & circum tempora capite presso. Vide Vadianum in Melam. Nemo enim ueterum hac usus est appellatione: cum sit uox nouitia, & paucis abhinc seculis nata.

TARTESSVS, ταρτησσὸς, Hispaniæ Bæticæ oppidum, in littore Oceani situm, ea in parte, qua primum ex angustijs freti faucibus panditur mare. Hæc eadem esse creditur cum ea, quam nostri Carteiam appellant, dicente Plin. lib. 3. ca. 1. Carteia, quam Græci Tartessum appellant. Quod & ipsum confirmat Strabo, ita scribens li. 3. Tartessum huius temporis nonnulli Carteiam appellant. Silius tamen libr. 3. Tartessum omnino aliam facit a Carteia: quam recte, ipse uiderit. Liu. certe lib. 8 Deca. 3. situm Carteiæ describens, omnino easdem fuisse ostendit. Dum hæc (inquit) ad Bætim fluuium geruntur, Lælius interim freto in Oceanum euectus ad Carteiam classe accessit. Vrbs ea in ora Oceani sita est, ubi primum è faucibus angustis panditur mare. Tartessus olim uiuacissimis regibus celebrata fuit, ex quibus Arganthonius centum quinquaginta annos dicitur regnasse. Hinc Tartessiacus, a, um, possessiuum: ut, Tartessiaci thyrsi, apud Col. lib. 10.

TARVANNA, ταρύαννα, Morinorum urbs est in Gallia, hodie nomen retinens. Commemoratur a Ptolemæo. li. 2. c. 9.

TARVEDVM a, es, ταρουέδουμ, promontorium extremum in tractu Septentrionali Britanniæ insulæ, non procul ab Orcade altero promontorio, & Nabati fluminis ostio. Ptol. li. 1. ca 3.

TARVNTIVS, Vir fuit cum Philosophiæ, cum Mathematicarum disciplinarum in primis studiosus: qui cum ad Astrologiæ disciplinam se contulisset, contemplationis gratia: & in ea excellere putaretur, huic imposuit Varro, ut Romuli conceptionem in diem & horam deduceret: inspectisq; eius uitæ institutis ac rebus gestis, ex illis consequentiam colligeret, ueluti Geometricarum propositionum resolutiones præcipiunt. Auctor Plutar. in Romulo.

TARVS, ri, Cisalpinæ Galliæ fluuius, in Apennino nascens, & in Padum se exonerant. Pli. li. 3. ca 16.

TARVSCVM, Ptolemæo, lib. 2. ca. 10. Saliorum urbs in Gallia, uulgo Tarascon.

TASCONIVM, est terra alba, similis argillæ, ex qua catini fiunt, in quibus coquitur aurum. Pli. li. 33. c 4. Catini fiunt ex tasconio. Hæc est terra alba similis argillæ. Neque enim alia afflatum, & ignem, & ardentem materiam tolerat.

TASMENAS, quoque hic pro Nestoris filij nomine corrupte legebatur: uide Tasymedes.

TATAM, pueri patrem uocant, quemadmodum Mammam, matrem, Mar. li. 1. Mammas atque tatas habet Afra: sed ipsa tatarum Dici & mammarum maxima mamma potest.

TATAE, cantio est sibi inuicem respondentium. Pla. in Stich. Fac tu hoc modo. ST. At tu hoc modo. SA. babæ. ST. tatæ. SA. papæ. ST. euax. Nonnunquam & admirantis particula. Idem in Truc. Tatæ, ecquis illa est?

TATIENSES, tertia pars populi Romani, sub Romulo, a T. Tatio Sabino, quem Romulus ex fœdere in regni portionem acceperat, denominata. Ager Romanus, inquit Var li. 4. de Lin. Lat. primum diuisus fuit in partes tres: unde Tribus appellatæ, quæ Tatiensium fuerunt Ramnium, & Lucerum, ut ait Iunius: Tatienses a Tatio, Ramnēses a Romulo, Luceres a Lucumone. Liui. contra li. 1. ab urbe, non tribus hasce fuisse, sed equitum centurias asserit.

TATIVS, Sabinorum dux fuit, acerrimusq; popu. Rom. hostis, qui proditione Tarpeiæ uirginis Capitolio capto, ex superiore loco aduersus Romanos in aciem descendit, ubi cum aliquandiu acerrime, sed uaria uictoria pugnatum esset, tandem dirempto interuentu Sabinarum prælio, pax ita conuenit, ut Sabini in urbem, Tatius in regni partem acciperetur. Verum cum postea Tatij propinqui Laurentium legatos pulsassent, eamque iniuriam Tatius inultam reliquisset, illorum pœnam in se conuertit. nam cum Lauinium ad solenne sacrificium uenisset, concursu oppidanorum facto est interfectus. Auctor Liui. lib. 1. ab urbe Vir. lib 8. Subitoq; nouum consurgere bellum Romulidis, Tatioq; seni, Curibusq; seueris.

TATTA, τάττα, lacus est maioris Phrygiæ, post Galatiam, Austrum uersus, iuxta Morimenos, fontes habens salis natiui, qui adeo faciliter rebus immersis circungelascit, ut sæpe cū funalem torquē demiserint, salis coronas educāt. Quin ipsæ etiam uolucres aquas contingentes facile capiuntur, cum sale repente concreto alis constrictis, ipsarum ministerio ad uolandum uti non possint. Auctor Stra. lib. 2.

TATTAEVS SAL, ἅλς ταττᾶιος, qui, & Phrygius, oculis præcipue utilis, ita dictus a Tatta lacu in regione Morimenorum, qua Phrygia Cappadociæ & Galatiæ contermina est. Auctores Dios. li. 5. & Pli. li. 31. cap. 7.

TAVCHIRA, Hero. li. 4. ciuitas Barcæorum, qui sunt Africæ populi, Cyrenaicis ad occasum proximi.

TAVLANTII, ταυλάντιοι, Illyrici populi teste Pli. li. 3. ca. 22. qui postea mutatis sedibus, in eam Macedoniæ partem se contulerunt, quæ mari Adriatico incumbit, non procul a Dyrrhachio: ubi Arnissam oppidum incoluerunt, teste Ptolemæo, lib 3. ca. 13. Horum meminit & Luca. lib. 6. Quemq; uocat collem Taulantius incola Petram, Insedit castris.

TAVRA, [Vacca, sterile,] βοῦς στεῖρα, uacca sterilis, ita dicta, teste Festo, quod nihilo magis pariat, quam tauri. Col. li. 6. c. 22 Et utique tauræ, quæ locum occupant fœcundarum, ablegandæ. Var. 2. de re ru. ca. 5. Quæ sterilis est uacca, Taura appellatur.

TAVREA Iubellius uir fuit Cāpanus, insigni corporis robore, in Annibalis castris militans, qui cum Claudium Asellum Romanum apud Nolam ad singulare certamen prouocasset, post inanem garrulitatem, cū Asellum ad se accedere uideret pedibus magis quam manibus fretus, intra oppidum se recepit: quem insecutus Asellus una cum ipso urbem ingressus, inter tot hostium tela incolumis, per alteram portam euasit. Hic postea capta a Fuluio Capua, manu propria coniuge, liberisq; interfectis, se postremo ante pedes imperatoria gladio transfixit. Auctor Liu. de Bel. Pun. 2.

TAVREA, [Neruo de bue,] ἱμὰς, scutica est ex taurino corio facta, quod & a Græcis ταύρεος, appellatur. Iuu. Sat 6. Taurea punit Continuo flexi crimen, facinusq; capilli.

TAVREVS, ταύρειος, Neptuni epitheton, siue quod ei tauri solent immolari, uel Virgilio teste: siue quòd mare (cui præesse putabatur) taurinum boatum imitetur.

TAVRI, ταῦροι, Sarmatiæ Europææ populi, ad Bosphorum Cimmerium, peninsulam inhabitantes, eodem Bosphoro, Byce palude & Carcinite sinu circumfusam, tenui tantum Isthmo continenti adhærentem, quæ de incolarum nomine Taurica Cherronesus appellatur. Fuerunt autem Tauri omnino inhospitales, moribusq; immanissimis, ut qui hospites omnes Dianæ soleant immolare: cuius sacrificij primus auctor Thoas fuisse perhibetur: unde & Diana ipsa Thoantea dicitur a Sil libr. 4 Sacra Thoanteæ ritusque imitata Dianæ. Herodotus tamen libr. 4 auctor est, non Dianam esse, sed Iphigeniam Agamemnonis filiam, cui Tauri humanas uictimas soleant immolare: naufragos præsertim, & Græcos, quouis casu illuc delatos, quorum post preces peractas caput claua feriebatur, truncum de rupe deturbabant: caput cruci affigebant. Hostibus autem in bello captis, aut in prælio occisis, capita præcidebant, & perticæ suffixa, quam maxime sublimia supra fumarium statuebant, existimantes hoc ad totius domus tutelam, custodiamque pertinere.

TAVRANIA, ταυρανία, oppidum fuit Campaniæ, non procul a Sabinis, cuius meminit Pli. li. 3. c. 5. Inter ea oppida, quæ in Italia interciderunt.

TAVRICVS, ca, cum, ταυρικὸς, adiect. est a Tauri Cimmerij Bosphori accolis ductum, ut Diana Taurica, apud Oui. li. 4. Trist. & Scythæ Taurici, apud Pli. li. 4. c. 12.

TAVRIANVM, Bruttiorum oppidum in Italia iuxta Rhegium. Auctor Pomponius Mela. li. 2 Pli. li. 3. ca. 5.

TAVRII, numero plurali, & Taurilia, ταυρίλια, βουφόνια, ludi in honorem Deorum inferorum facti, quos & Boalia & Bupetias uocatos inuenimus. quanquam duobus hisce nominibus potius sacrificia quædam significantur, quæ pro boum salute fieri solent. De origine horum ludorum refert Festus Pompeius, quod regnante Tarquinio superbo cum magna incidisset pestilentia in mulieres grauidas ex carne taurorum diu uendita, ob hoc ludi dijs inferis instituti sunt, qui Taurij sunt appellati.

TAVRICA CHERRONESVS, ταυρικὴ χερρόνησος, peninsula est in finibus Europæ, Bosphoro Cimmerio, Byce palude, & Carcinite sinu propemodum circunfusa, angusto tantum Isthmo continēti adhærēs, immiti Dianæ ara, & nefanda hospitum immolatione infamis. Ciuitates multas habet, ex quibus præcipuæ fuerunt Eupa-

toria,& Theodusia, hodie Capha. Legitur & Taurica absolute. Iuue.Satyr.15.Nefandi Taurica sacri Inuentrix, homines tantum immolat.

TAVRIFER,a,um,quod magnum taurorum habet prouentum,ut Cãpi Tauriferi,in quibus magna taurorum pascitur copia.Lucan.l.1. Tauriferis ubi se Meuania campis Explicat.

TAVRIFORMIS, me,[*Che ha forma di toro.*]ταυρομορφής, formam tauri habens Hor.4.Carm.Ode.14. Sic tauriformis uoluitur Aufidus Qui regna præfluit Appuli.

TAVRINVS,a,um,[*Di toro.*]ταύρειος,quod est ex tauro;ut, Tergũ taurinum,id est,corium tauro detractum. Vir.1.Aen.Taurino possent quantum circundare tergo.Habet autem penultimam productam, quemadmodum omnia huius terminationis adiectiua a nominib. animalium formata:ut Leporinus,Caprinus,Formicinus, Hirundinus,Uerueccinus,Porcinus,Ouinus,& huiusmodi.

TAVRINI,populi Italiæ Transpadanæ,sub Alpium radicibus, a Liguribus oriundi,quorum urbs Augusta Taurinorum commemoratur Plin.lib 3.cap.17.

TAVRISANI,Venetiæ populi,per quorum regionem Silis amnis in mare Adriaticum labitur. Auctor.Pli.li.3.ca.18.

TAVRISCI,populi Germaniæ,Carnanis,& Pannonijs finitimi,quos Monsclaudius dirimit a Scordiscis:Postea Norici appellati, teste Plin.lib.3.cap.20.

TAVROMINIVM,ταυρομένιον, Ptolemæo, ταυρομένιον, Stephano, Siciliæ oppidum a Zanclæis conditũ,non procul a Drepano promontorio:testibus Plin.libr.3.cap 8.& Strab.li.6. Hinc Tauromitanus,minitana,minitanum. Silius lib.14. Taurominitana cernunt a sede Charybdin.

TAVROPOLOS,ταυροπόλος,Dianæ cognomen, apud Dionysium Aphrũ,impositũ ab eo,quod apud Tauros Cimmerij Bosphori accolas coleretur quòd gregibus præesset , ut ex parte totum intelligamus:aut certe,quod eadem sit cum Luna,quæ tauris uehitur. Vide Eustathium in Dionysium.

TAVROPOLIVM,ταυροπολεῖον,Dianæ templum in Icaria insula , teste Strab.lib.14.

TAVROSCYTHAE,ταυροσκύθαι,populi ex genere Scytharum,summa Tauricæ Cherronesi iuga incolentes. Auctor Plin. li.4.ca.12.

TAVRVRVM,[*Belgrado.*]ταυροῦρον,Pannoniæ inferioris oppidum , ad Danubium situm ea in parte,qua Saus,& Drauus Danubio immiscentur. Vide Ptol.li.2 c.16.Pli. Taurunum appellat.li.3.c.25.Hodie Belgradum uocant,& Albam Græcam.

TAVRVS,ri,[*Tauro,toro,bue,bo.*]ταῦρος,mas in genere bubulo, & uaccarum admissarius Vir.6. Aen. Hic crudelis amor tauri , suppostaque furto Pasiphae. Idem 3.Geor.Atque ideo tauros procul atque in sola relegant Pascua. Accipitur & pro quocunque forti boue.Vir li.1.Geo.Ergo age terræ Pingue solum primis extemplo a mensibus anni Fortes inuertant tauri. Idem eclog. 7. Cum primum pasti repetent præsepia tauri. Est & Taurus secundum Zodiaci signum.Pli.li.17.cap.22.Cum sit Luna in Leone , Scorpione,Sagittario,Tauro,Virg.1.Georg.Candidus auratis aperit cum cornibus annum Taurus Ideo autem in cælum translatus Taurus existimatur,quod Europam in Cretam insulam trãsuexerit incolumen.Lege fabulam apud Hyginum.Est præterea Taurus , ταῦρος, mons Asiæ totius longe maximus qui ab Indico mari exurgẽs uaste satis attollitur:dein dextro latere ad Septentrionem,sinistro ad Meridiem uersus it,in Occidentem rectus,& perpetuo iugo,multarumque gentium,qua dorsum agit,terminus,sed pro gentium ac linguarũ uarietate diuersa habet nomina.Prima sui parte Imaus dicitur,mox Edigis,Paropamisus,Circius,Chambades, Pharphariader,Choatras,Oreges,Oraret,Niphates,Taurus,atque ubi se quoque exuperat,Caucasus,ubi brachia emittit:subinde tentanti maria similis,Sarpedon,Coracesius,Cragus , iterumque Taurus , etiam ubi dehiscit,seque populis aperit , portarum tamen nomine unitatem sibi uendicans, quæ alibi Armeniæ , alibi Caspiæ, alibi Ciliciæ uocantur.Quinetiam confractus , effugiens quoque maria,plurimis se gentium nominibus hinc & inde implet, a dextra Hyrcanus,Caspius:a læua Pariedrus,Moschius , Amazonicus, Corax,Scythicus appellatus , in uniuersum uero Græcis Ceraunius.Cætera uide apud Pli.li.5.cap.27. ubi latissime montis huius descriptionem exequitur. Taurus etiam accipitur pro radice arboris.Quint.lib.8.c.2.Sicut in his,quæ homonyma dicuntur,ut Taurus animal ne sit,an signum in cœlo,an nomen bois , an radix arboris,nisi distinctum non intelligitur. Taurus item auicula est, ex genere carduelium,ita dicta quod taurorum mugitus imitetur, præsertim in agro Atelatensi,referente Pli.li.10.c.42.Tauri item κέραβοι, Arist.dicuntur scarabæi terrestres,ricinis similes , quibus cornicula nomen dederunt , ut docet item Pli.li.30. ca.30.

TAVRVS,ταῦρος,Berytius philosophus Platonicus, A. Gelij familiaris sub Antonino Pio floruit:Scripsit de differentia sectarum Platonis & Aristotelis,de corporeis,& incorporeis,& alia , ut est auctor Suidas.

TAVTOLOGIA,[*Replicare il parlar istesso.*]ταυτολογία , eiusdem sententiæ per alia atque alia uerba repetitio, cuiusmodi est illa apud Ouidium:Cinis ipse sepulti In genus hoc pugnat,tumulo quoque sensimus hostem: Acacidæ fæcunda fui.Item illa apud Vir.1.Aen. Quem si fata uirum seruant,si uescitur aura Aetherea , neque adhuc crudelibus occubat umbris.

TAX,uox est fictitia,quam Pla.in pers.pro ictu sine uerbere usurpauit. Taxtax (inquit) erit tergo meo.

TAXILA,τάξιλα, Steph. Indiæ urbs amplissima , inter Indum , & Hydaspen fluuios sita,cuius incolæ Taxilæ appellantur a Pli.li.6. ca.20.In hac urbe (ut scribit Philostratus) Apollonius inuenit Elephantem,quem uittis & myrteis coronis indigenæ ornabant. Eum autem regionis illius homines esse dicebãt,qui pro rege Poro contra Alexandrum pugnauerat:quem idcirco Alexander Soli dicauit,torques aureos circa cornua adaptans.

TAXILLVS,πεσσὸς,κύβος,idem quod talus. Neque enim diminut. est (ut nonnulli existimarunt) a nomine Talus deductum , cum contra Talus,per concisionem deducatur a Taxillus, fuga literæ uastioris,quemadmodum & Palus a Paxillis,& Ala ab Axilla. Cice. in Ora.Litteram x,e maxillis,& taxillis consuetudo elegans Latini sermonis exemit.

TAXIM,ἠρέμα,aduer.obsoletum,quo antiqui utebantur pro sensim, siue paulatim,ut annotauit Nonius , citans Pomponij locum ex Buccone : Adoptato clandestino tacitus taxim perspectaui peractum.

TAXO,as,[*Tassare,stimare.*]καθάπτομαι,reprehendo , mordeo , noto, incesso , a tangendo (ut Festo placet) inclinatum,quod sit taxare, ueluti conuicijs tangere.Suet.in Augu.Sed etiam, ut nummularij nepotem,sic taxat August.Pli.li.15.c.15.Eadem causa in pyris taxatur superbiæ cognomine. Hinc Taxatores dicti, teste eodem Festo,quorum alter alterum conuicijs tangit. Taxare etiam pro pretio æstimare ponitur.Plin.lib.17 c.1.Illos qui frugiferas tanti taxauerant. Taxatio,onis,[*Stima.*]idem quod æstimatio. Taxatio, inquit Festus,dicitur quæ fit certæ summæ.Pli.li.13.ca.15. Quam Cethegus decedens libris.xiiij.permutauerat latifundi taxatione. Idem lib 9.c.35.At illa corollarium id esse consumpturamque se in ea cœna taxationem confirmans.

TAXVS,xi,σμίλαξ,arbor abieti similis,baccasque ferens , quibus lethale uenenum inest,præcipue in Hispania,& Arcadia.Pli. lib.16. cap.10.Similis his (abieti,scilicet & piceæ) est taxus, minus uirẽs, gracilisq; & tristis,ac dira,nullo succo, ex omnibus sola baccifera.Mas noxio fructu.Lethale quippe baccis,in Hispania præcipue uenenum inest. Vasa etiam uiatoria ex ea uinis in Gallia facta mortifera fuisse compertum est. Hanc Sextius Smilacem a Græcis uocari dixit,& esse in Arcadia tã præsentis ueneni,ut si qui dormiant sub ea,cibum ue capiant,moriantur . Sunt qui & Taxica hinc appellata putent uenena,quæ nunc Toxica dicimus. Hæc Pli. Vir.9. Ecl.Sic tua Cyrneas fugiant examina taxos.

TAYGETE , es,uel Taygeta,tæ,ταϋγέτη,Atlantis,& Pleiones filia, teste Hygino una Pleiadum,quæ Ioui peperit Lacedæmonem urbis sibi cognominis conditorem.Vir.4.Geo. Taygete simul os terris ostendit honestum Pleias,&c.Vide Pleias.

TAYGETVS,ti,mascu.gen.& Taygeta,orum neutri,ταΰγετον , mons est Laconiæ,teste Strabone, non ille quidem admodum magnus, sed tamen excelsus & erectus,Spartæ & Amyclis imminens,quem Libero patri sacrũ fuisse tradit Seruius in illud Vir.2. Georgi.ubi Cãpi,Sperchiusque & uirginibus bacchata Lacænis Taygeta. Huius montis bona pars cum terræmotu corruisset,Spartanorum urbem oppressit:ut refertur a Cice.li.1.de Diui & a Plin.li. 2. c. 79. Fuit præterea hic mons Castori & Polluci sacer,qui in eius radicibus nati dicuntur,quod & Homerus asserit in Hymnis.

> *Κάστορα καὶ πολυδεύκεα,ἀείσεο μοῦσα λίγεια.*
> *Τυνδαρίδας,οἳ ζηνὸς ὀλυμπίου ἐξεγένοντο.*
> *Τοὺς ὑπὸ ταϋγέτου κορυφῆς τέκε πότνια λήδη,*
> *Λάθρη ὑποδμηθεῖσα κελαινεφεῖ κρονίωνι.*
> *Χαίρετε τυνδαρίδαι,ταχέων ἐπιβήτορες ἵππων.*

Id est,Castora & Pollucem cantato Musa stridula Tyndaridas,qui Ioue Olympio prognati sunt,quos sub Taygeti uerticibus peperit ueneranda Leda , lateoter commista nubes denigranti Saturnio. Saluete Tyndaridæ celerum cultores equorum.

T ANTE E

TE,syllabica adiectio,quæ pronominibus Tu & Te adiungitur,ut Tute,Tete,pro eo quod est Tuipse,& Teipsum.Cice.lib.1.epist. Vt tute mihi præcepisti.

TEANVM,τεανόν,Stepha.duarum ciuitatum nomen est in Italia. Est enim Teanum Sidicinum in Appia uia, & Teanum Apulum in finibus Apuliæ,distans a Larina xviij.M. pass. Huius meminit aliquoties Cice.in Orat.pro Cluen.illius mentionem facit Hor.l.1. epist.Cras ferramenta Teanum Tolletis fabri.

TEARCO , τεάρκων , Aetiopiæ rex potentissimus , qui bonam Europæ partem dicitur subegisse , & ad Herculis usque columnas esse

esse progressus, referente Strabone lib. 15.

TEARVS, τέαρος. Thraciæ fluuius, duodequadraginta nascens fontibus partim calidis, partim frigidis, & in Contadesdum amnem influens, qui in Agrianem illabitur, Agrianes autem in Hebrum. Ad hoc flumen cum peruenisset Darius Hystaspis filius, aquæ eius delectatus, triduo ibi commoratus est, oppidumque ibidem erexit cum hac inscriptione: Teari amnis capita optimam atque pulcherrimam cunctorum amnium aquam continent: & ad ea peruenit exercitum ducens aduersus Scythas, uir optimus atque pulcherrimus cunctorum hominum Darius Hystaspis filius, Persarum, cunctæque continentis rex. Auctor. Herod. li. 4.

TEATE, p. pr. τεάτε, Ptolem. oppidum Marrucinorum, in quarta regione Italiæ: cuius incolæ dicuntur Teatini: quorum meminit Pli. li. 3. ca. 12.

TECHNA, æ, [*Arte di ingannare*,] τέχνη, Græca uox est, quam Latinè artem seu artificium interpretari possumus. Vtuntur hac uoce & Latini, sed fere in deteriorem partē, pro dolo, astutia, impostura, fraude, siue fallacia, [*Inganno, astutia*,] Ter. in Eunu. Tam scio hanc technam a Parmenone profectam quàm me uiuere. Idem in Hea. Falli te sinas techinis per seruulum.

TECHNOPHYON, τεχνόφυον, Græca dictio, quam nos Artium officinam uertere possumus, παρὰ τὸ φύειν τὰς τέχνας, hoc est, a producendis artibus Sueto. in Aug. Erat illi locus in edito singularis, quem Syracusas & technophium uocabat.

TECTOR, oris, [*Architetto, muratore*,] κονιάτης, qui opus tectorium parieti inducit. Var. 3. de re rust. ca. 2. Non minus tua erit uilla ad angulum Vellini, quam nec pictor, ne tector uidit unquam, quam illa in rosea, quæ est polita opere tectorio eleganter.

TECTORIOLVM, li, paruum tectorium. Cice. ad Pætum. li. 9. Bella tectoriola: dic ergo etiam pauimentis isto modo, non potes.

TECTORIVM, rij, κονίαμα, illinimentum parietum: a tegendo dictū: ut cum calce, aut gypso ad maiorem spectantium gratiam & decorum parietem inalbamus, quæ ideo etiam Albario appellatur: siue Albarium: quanquam Albarium (inquit Budæus) ex pura calce fiat, ut hodie est in usu. Tectorium autem continet Arenatum, hoc est, quod fit ex calce, & arena: & Marmoratum, quod ex calce & marmore tuso, triplici uarietate comminuto, prout trium corio rum exigebat usus: continet & Trullisationem, quæ ex Gypso, ut hodie quoque antiquis fiebat. Plin. lib. 36. Ideoque nullæ tectoria eorum rimæ fœdauere. Cic. ad Atti. lib. 1 Præterea typos tibi mando, quos in tectorio atrioli possum includere: & putealia sigillata duo. Iuuen. Saty. 6. Tectorium accipit pro fuco, [*Belletto*,] quo mulieres faciem illinunt. Tandem (inquit) aperit uultum, & tectoria prima reponit. Tectorium linguæ, pro sermone simulato, [*Parlar finto*,] Pers. Saty. 5. Pulsu dignoscere cautus Quid solidum crepet, & pictæ tectoria linguæ.

TECTORIVS, a, um, adiect. ut Opus tectorium, κονία, κονίαμα, quo parietes integuntur. Col. Sed ea tota maceries opere tectorio, læuigatur, ex utraque parte, ne feles, aut uipera prorepat. Cice. 2. de Leg. Neque id opere tectorio exornari, quæ nec hermas has, quas nocent, licebit imponi.

TECTOSAGES, τεκτοσαγὲς, ἢ τεκτοσάγαι. Stephan. Galliæ Narbonensis populi, quam maxime in Occidentem uergentes, Pyrenæis, & Cemenijs montibus proximi: quorum oppida sunt Tolosa, Carcasso, Ruscino, & Narbo Martius, aliaque nonnulla, quæ uide apud Ptolem. lib. 2. cap. 10. Hi olim Gallorum omnium fortissimi habiti sunt: qui cum domi multitudine abundarent, relictis sedibus, per Græciam tunc gentium uictricem in Asiam penetrarunt, & supra Phrygiam in uberrimis Cappadociæ campis consederunt.

TECTVS, a, um, [*Coperto*,] κεκαλυμμένος, particip. passiuum a Tego, idem significans quod opertus. Ouid. 17. Metamor. Arboribus tecto discumbere iusserat antro. Interdum migrat in nomen & accipitur pro obscuro, secreto, occulto, non manifesto, [*Occulto*.] Idem 2. de Arte: Hic tibi multa licet sermone latentia tecto Dicere. Ci. ad Pætum, lib 9 Itaque tectis uerbis ea ad te scripsi, quæ apertissimis agunt Stoici. Idem 2. de Orat. Ego me hercule, inquit, Antoni semper is fui, qui de te oratore sic prædicarem, unum te in dicendo uideri tectissimum. Tectæ oues, eædem quæ a patria Tarentinæ, siue Græcæ dicebantur, quæ quòd mollissimam ferrent lanam, pellibus intutæ pascebantur, ne uellera aut conspurcarentur, aut dumis adhærescerent: qua de re uide Colu li. 7. ca. 6. Pli. li. 8. c. 47. Ouium summa genera duo, tectum & colonicum, illud mollius, hoc in pascuis delicatius. Tecte, aduerbium, [*Occultamente*,] latenter, occulte, cuius contrarium est Aperte. Cic. ad Att. li. 1. Hic dies me ualde Crasso adiunxit, & tamen ab illo aperte, tecte, quicquid est datum, libenter accepi.

TECTVM, cti, substantiuum, [*Tetto, coperto*,] ὄροφος, summa pars domus, qua ceteræ teguntur. Ouid 12. Metam. Non secus hæc resilit, quam tecti a culmine grando. Cice de Cla. Orat Sed Atheniensium quoque plus interfuit firma tecta in domicilijs habere, quam Mineruæ signum ex ebore pulcherrimum: tamen ego me Phidiam esse mallem, quam uel optimum fabrum tignarium. Quare non quantum quisque prosit, sed quanti quisq; sit, ponderandum est. Tectum item figurate pro tota accipitur domo [*Casa*,] Ci. ad Leprā lib. 6 Eius Falernum semper idoneum uisum est diuersorio, si modo tecti satis est ad comitatum nostrum. Virg. 1. Aen. Quare agite o tectis iuuenes succedite nostris.

TECVM, μετὰ σοῦ, aduerbium compositum ex ablatiuo Te, & præpositione Cum. Plau. in Milit. Quid nunc taces? tecum loquor.

TEDA, æ, [*Face, facella, facellina*,] δᾷς, δᾳδίον, arbor est ex earum genere, quæ resinam ferunt, abundantior succo, quàm reliquæ similis generis, parcior tamen liquidiorque, quam picea, flammis, & luminibus sacrorum etiam grata. Improprie tamen tedas appellamus tum piceæ fissiuæ partes imas, tum alia quoque ligna, quæ uel naturali pinguedine, uel oleo piceue illita, faculæ modo lucent. Hinc Cererem Deam Tediferam, [*Cerere*,] poetæ uocant, quod tedas dicitur inflammasse, cum inuestigare uellet filiam Proserpinam a Plutone abreptam. Oui. Epi. 2. Et per tediferæ mystica sacra deæ. Teda etiam accipitur pro nuptijs, siue pro ipso coniugio. Mos enim antiquorum erat, ut in nuptijs (inquit Varro) faces & tedæ semper præirent, quod olim non nisi per noctem nubentes ducebantur a sponsis. Virg. 4. Aene. Si non pertesum thalami, tedæque fuisset.

TEDAVIVM fluuius est in extremis finibus Iapidiæ: cuius meminerunt Pli. li. 3. c. 21. & Ptol. li. 2. ca ult.

TEDER, (quod hic pro Vmbriæ oppido perperam legebatur.) Vide Tuder.

TEGEA, p. c. τεγέα, oppidum Arcadiæ: a quo Tegæus, τεγεάτης, sicut Nemea Nemæus. unde Pan Arcadiæ Deus Tegæus dictus est. Virg. 1. Geor. Pan ouium custos tua si tibi Mænala curæ, Adsis o Tegeæe fauens. Propertius: Fictilis & calami Pā Tegeæe tui. Ensis Tegæus, id est, Arcadius. Virg. 8. Aene. Tunc lateri atq; humeris Tegæum subligat ensem. Huius urbis incolæ etiam Tegeates, τεγεάται, dicuntur, a quo rursum deducitur aliud adiectiuum Tegeaticus, ca, cum: unde Mercurium Statius Tegeaticum appellat. Et cum Mænalia uolucer Tegeaticus umbra.

TEGES, tis, φορμὸς, φορμίς, straguli genus, quam & Stoream appellāt, ex ulua siue scirpo, aut sparto in lodicis similitudinem, quo uiliores utuntur. Var. de re rust. Sicq; fiunt de cannabi, lino, iunco, palmo, scirpo, ut funes, restes, tegetes. Iuue. Sat 6. Ansa Palatino tegetem præferre cubili. Col. l. 5. c. 3. Sub ortu caniculæ palmeis tegetibus uineas adombrabat. Huiusmodi simile quiddam apud nos, e straminibus concinnantur: uulgus nattas uocat.

TEGESSVS, τεγησσὸς. Cypri oppidum: à quo fit gentile Tegessius siue Tegesseus. Stephanus.

TEGETICVLA, æ, dimin. φορμίδιον, parua teges. Var. 3. de re rust. c. 8. sed pro columbarijs in pariete mutulos, aut palos in ordinem, supra quos tegeticulæ cannabinæ sint impositæ. Idem libro 2. cap. 11. Diligentiores tegeticulis subiectis oues tondere solent, ne floci intereant.

TEGILLVM, li, [*Tranicello*,] καλυμμάτιον, paruum tegmen. Varr. in Sesquiulysse. Ob quam e nubibus tortam, indicat fore, ut tegillam pastor sibi sumat. Est & Tegillum cuculli uinculum e scirpo. Plau. Tegillum mihi aret, id si uis, dabo. At Tigillum diminutiuum a tignum est.

TEGMEN, inis, quod & Tegimen, inis, & Tegmentum, ti, [*Coprimento, coperta, coperchio*,] περιβολὴ, quod aliquid tegit. Cice. 5. Tus. Mihi amictui Scythicum tegmen, calceamentum solorum callum, cubile terra. Liu. 5. ab Vrb. Magna strages facta est, multosq; impeditos nandi aut inualidos graues, loricis, alijsq; tegminibus, hausere gurgites. Vir 1 Eclo. Tityre tu patulæ recubans sub tegmine fagi. Lucr. lib. 1. Nec res ulla geri sub cæli tegmine posset. Tegimen, inis, [*Coperta*.] idem. Ouid. 3. Meta. Tegimen direpta leoni Pellis erat. Idem 1. Metam. Desilit in terras, illic Tegimenq; remouit. Tegumen, inis, idem Liu. 1. ab urb. Et super tunicam æneum pectori tegumen, cælestiaq; arma, quæ ancilia appellantur, ferre. Tegumentum, ti, [*Copermento*,] idem. Cic. de Nat. Deo. Palpebræq;, quæ sunt tegumenta oculorum mollissimæ tactu ne læderent aciem aptissime factæ. Cæs. 2. Bell. Gall. Vt non modo ad insignia accommodanda, sed etiam ad galeas induendas scutisq; tegumenta detrahenda, tempus defuerit.

TEGO, gis, xi, ctum, [*Coprire*,] καλύπτω, operio. Plin. li. 13. cap. 28. Radicem lotos hæc habet opertam nigro cortice, qualis & castaneas tegit. Prop. li 4. Eleg. 3. Et texit galea barbara molle caput. Ouid. 1. Amor. Eleg. 5. Pugnabat tunica se tamen illa tegi. Idem 1. de Arte. Aequore quot pisces, fronde teguntur aues. Per translationem Tegere, accipitur pro κρύπτειν, Mar. Quod tegitur, maius creditur esse malum. Cicer. pro Quin. Id te admisisse concedit quo ne mendacio quidem tegerat possis. Item defendere, conseruare, [*Difendere, conseruare*,] Salu. in Cat. At Romani domi militiæque intenti festinare, parare, alius alium hortari, hostibus ob-

uiam ire, libertatem, patriam, parentes, armis tegere. A Tego fiunt composita Contego, Detego, Obtego, Pertego, Prætego, Protego, Retego, Supertego, quorum significata supra explicuimus suis locis.

TEGVLA, tegulæ, [Coppo, tegola.] κέραμος, dicta ē, quòd domos tegat. Ter. in Eun. Deum sese in hominem conuertisse, atque per alienas tegulas Venisse clanculum per impluuium, fucum factum mulieri. Plau. in Mil. Quod meas confregisti imbrices & tegulas. Cicer. ad Att. lib. 9 De isto licet bene speres, promitto tibi, si ualebit, tegulā illum in Italia nullam relicturum. Cat. c. 14 In tectum sic numerabitur tegula integra, quæ erit Tegulæ autem quæ ad balneas adhibentur, a laxitate dicuntur mammatæ. Colliciæ autem uocantur te ste Festo, quibus aqua, ueluti quibusdam canalibus, in uas aliquod, uel puteum deriuatur.

TEGVLVM, li, p. c. [Coperta, tegoli, embrici.] σκέπασμα, τέγος, idē quod tegumen. Pli. lib. 10. ca. 36 Tegulo enim aquatica tum arundinum domos suas Septentrionales populi operiunt.

TEGVMEN & Tegmentum, uide in dictione Tegmen.

TEGYRA, τέγυρα, Bœotiæ urbs, in qua Apollinem natum uolunt, qui inde Tegyreios cognominabatur. Stephanus.

TEIVM, quod hic pro Phalagoniæ, seu Ponti urbe legebatur, uide Tium. Pro Ionica autē urbe, Anacreontis poetæ patria lege Teos.

TELA, æ, [Tela,] ἱστὸς, quod texendo conficitur. Ter. in Heaut. Mulier telam deserit continuo. Vir. 1. Aen. Percutere pectine telas. Ouid. epist. 1. Lassaret uiduas pendula tela manus. Telam exordiri, prouerbialiter dictum, pro eo quod est, technam aliquam incipere & aggredi. Plaut. in Bacc. Exorsa hæc tela nō male est omnino mihi.

TELAMON, τελαμὼν, rex Salaminis insulæ, Aeaci filius, frater Pelei, & Pater Aiacis, qui ab eo Telamonius cognominatur. Ouid. 13. Meta. Ne mandate mihi: melius Telamonius ibit. Est & Telamon Vmbriæ portus. Pli. li. 3. ca. 5.

TELAMONES, ἄτλαντες, in ædificijs dicebātur hominum simulacra, quæ gibbosa fere figura affingebantur, ut columnas, uel mutulos dorso sustinere, & ipso pondere propemodum succumbere uiderētur. Græci Atlantas uocant, similitudine sumpta ab Atlante Mercurij auo, quod quemadmodum ille cælum suis humeris, ita hi ędificium sulcire uideantur. Vide de hoc plura in dictione Atlas.

TELANDROS, τήλανδρος, Lyciæ oppidum est, apud Pli. lib. 5. ca. 27. Item insula in mari Lycio, cuius meminit idem Pliu. lib. 5. cap. 31.

TELANE, es, τελανὴ, urbs antiquissima Phrygiæ, quam Ninus inhabitauit ante Niniuem conditam. Auctor Stephanus.

TELCHINES, Carpathij maris Insula, quæ nouiore nomine dicitur Rhodos, ita dicta a Telchinibus, qui olim eam insulam tenuerunt. Vide Strab. lib. 10.

TELCHINAS, p. p. τελχῖνες, filij Mineruæ, & Solis, uel, ut alij malunt, Saturni & Alsopes, qui olim Rhodum insulam tenuerunt: unde etiā Rhodus ipsa dicta est Telchinis. Hos quidam maleficos homines fuisse prodiderunt, aspectu solo omnia effascinantes. Quorum sententiam secutus est Oui. li. 7. Meta. sic scribens: Phœbeamq; Rhodon, & Ialysios Telchinas, Quorum oculos ipso mutantes omnia uisu Iuppiter exosus fraternis subdidit undis. Alij eosdem faciunt cum Curetibus & Dactylis Idæis, summosq; artifices fuisse tradūt: ueneficiorum autem infamiam ab illorū æmulis fuisse dispersam. Vide Strab. lib. 10.

TELCHIVS, τέλχιος, alter ex Castoris & Pollucis aurigis, qui una cum Amphito Dioscuriadem urbem apud Colchos traditur condidisse, referente Pli. li. 6. ca. 5.

TELEBOAE, τηλεβόαι, Aetoliæ populi fuerunt, latrocinio infamati. De quibus Aristoteles in Politeis, seu Acarnanum politia: quandam Acarnaniæ partem Curetes habent: spectantem uero in occasum plagam Leleges tenent: reliquam inde Telebon. Alij dicunt fuisse Capreartum populos, quos Telon suo regebat imperio: quod & Seruius annotauit in illud 7. Aeneid. Nec tu carminibus nostris indictus abibis Oebale, quem generasse Telon Sebethide nympha Fertur, Teleboum Capreas cum regna teneret Iam senior.

TELEBOAS, τηλεβόας, unus ex Centauris, Ixionis ex nube filius. Oui. li. 12. Met. Cthonius quoque Teleboasq; ense iacent nostro.

TELEGONVS, p. c. τηλέγονος, filius fuit Vlyssis ex Circe, qui cum iam adoleuisset, uidendi patris cupidus, in Ithacam nauigauit: cumque a ministris paternis incognitus aditu prohiberetur, aliquot ex ijs occidit. Ad quem tumultum excitus Vlysses, cum & ipse iam senior suis opem ferret, a filio suo est occisus osse piscis cuiusdam, qui a Græcis Xiphias dicitur. Quod ubi cognouit Telegonus, relicta Ithaca, in Italiam uenit, ubi Tusculum condidit. Ouidius: Et iam Telegoni, iam mœnia Tyburis udi Stabant, agricolæ quæ posuere manus. Dictus est autem Telegonus, quasi sero & in senectute genitus, & unicus, post quem genitum non est alium parere.

TELEMACHVS, τηλέμαχος, Vlyssis ex Penelope filius, quem ad Troiam proficiscens apud matrem reliquit: eundemque postea in ulciscendis procis habuit adiutorem. Ouid. in epist. Penelope: Tres sumus imbelles numero: sine uiribus uxor, Laertesq; senex, Telemachusque puer.

TELEMVS, τήλεμος, teste Hom. in Odyss. & Theocrito in Bucolicis, Eurymi filius, & inter Cyclopas uates egregius, qui Polyphemo prædixit, quæcunque postea ab Vlysse passus est. Huius meminit Ouid. li. 13 Met. Telemus Eurymides, quem nulla fefellerat ales, Terribilem Polyphemon adit: lumenq;, quod unum Fronte geris media, rapiet tibi, dixit, Vlysses.

TELEPHANES, τηλεφάνης, ad regnum Lydorum Cumis ex oraculo accersitus, qui antea currus factitabat. Fuit & eius nominis tibicē, cuius meminit Demosthenes in oratione contra Midiam.

TELEPHVS, τήλεφος, Mysorum rex fuit & Herculis filius, ex Auge nympha, qui cum aui iussu in silua expositus esset, a ceruа aliquandiu dicitur educatus. Quæ res tantam futuræ claritatis opinionem de eo præbuit, ut mox a Mysiæ rege adoptatus sit, & regni hæres institutus. Factus itaque Mysorum rex, cum Græcos ad Troianam expeditionem proficiscentes prohibere conaretur, ne per Mysiam iter facerent, ab Achille uulneratus est. Cuius plagæ cum nullum satis efficax inueniretur remedium, oraculo responsum est, fore, ut eadem hasta, qua uulneratus erat, sanaretur. Reconciliatus itaque Achilli ab eo impetrauit ut ex hastæ, qua ictus erat, rubigine malagma conficeretur, & uulneri suo imponeretur: quo facto statim sanitatem est consecutus.

TELEPHVS, alter Pergamensis Grammaticus, qui multis editis uoluminibus quæcunque Grammaticum scire conuenit pertractauit. Vide Suidam, qui scripta eius nominatim enumerat.

TELESILLA, mulier fuit poetria nobilis, cui etiam apud Argos ante Veneris templum statua posita est, ut scribit Pausan.

TELESTHO, us, τηλεσθὼ, nomen nymphæ Oceani & Thetyos filiæ. Hesiod. in Theog. Μῆτίς τ' Εὐρυνόμη τε, Τελεσθώ τε κροκόπεπλος.

TELICARDIOS, gemma colore cordis exilteos, Persis maxime grata, quam & Muculam appellant. Pli. lib. 37. ca. 10.

TELINVM VNGVENTVM, τήλινον μύρον, Menādri poetæ ætate summo erat in pretio. Constabat autem ex oleo recenti, cypero, calamo, meliloto, melle, melino, maio, amaraco, & fœnogræco: a quorum postremo nomen accepit. Græci enim fœnogræcum τῆλιν appellant. Alij tamen a Telo insula, in qua optimum conficiebatur, dictum putant. Vide Pli. li. 13. ca. 1.

TELLEN, τέλλην, tibicen, & poeta ineptissimus, cuius meminit Diarchus Messenius apud Zenodotum. Hinc ortum est prouerbium, Cane Tellenis cantilenas: quod quidam dici putant de dicacibus, seu mordacibus: quidam de inepte loquaculis. Sunt enim qui tradant, hunc locos quosdam uersibus lepidissimis descripsisse, non sine multo sale scommatum.

TELLIES, τελλίας, Herodoto li. 8. uates fuit Eleus, qui Phocensibus cum Thessalis bellum gerentibus, rem huiusmodi commentus est: sexcentos uiros è Phocensibus præstantissimos, gypso, tam ipsos, quàm arma, illinit, eosque sub noctem in Thessalos dimisit, dato præcepto, ut quemcunque albicantem non cernerent, eum obtruncarent. Hos primum Thessalorum excubitores prodigium quoddam esse arbitrati: deinde ipsi exercitus adeo exhorruerunt, ut tribus millibus cæsorum atque scutorum Phocenses potiti sint.

TELLVS, telluris, [La dea della terra,] γαῖα, κυβέλη, terræ Dea est. Cice. 3. de Natu. deo. Iam si est Ceres a gerendo (ita enim dicebas) terra ipsa Dea est, & ita habetur: Quæ est enim alia Tellus, nisi terra? Non raro tamen Tellurem pro ipsa accipimus terra, quemadmodum Cererem pro ipsis frugibus. Pliu. lib. 2. ca. 5. Vitalem hunc spiritum & per cuncta rerum meabilem, totoq; consertum: cuius ui suspensa, cum quarto aquarum elemento, librari medio spatio tellurem. Vir. 1. Aen. Ac magno telluris amore Egressi, optata potiuntur Troes arena. Vbi Seruius: Tellurem pro terra posuit, cum Tellurem deam dicamus, terram elementum: ut plerunque Vulcanum ponimus pro igne.

TELLVS, li, τέλλος, Atheniensis quidam fuit, genere non admodum claro, qui uita integerrime acta, honestissimam pro patria, fusis iā hostibus, mortem occubuit, liberis omnibus superstitibus, publicoq; funere in rogum illatus. Quamobrem non dubitauit Solon, eum mortalium omnium felicissimum iudicare. Vide Plutarchum in Solone, & Herodotum li. 1.

TELMESSVS, τελμησσὸς, Ptolem. siue Telmissus τελμισσὸς, Straboni, Stephano, & Suidæ, oppidum Lyciæ, uel (ut Ciceroni placet) Cariæ, aruspicum disciplina in primis excellens: cuius meminit & Pl. lib. 5. ca. 27.

TELO, onis, [L'acino.] a rusticis dicitur instrumentum longum ex ligno, quo utuntur ad aquam è puteis hauriendam. Hispani Ciconiam uocant, a similitudine rostri ciconiarum. Hæc Sipontinus.

TELONIVM, pe. corr. [Banco.] τελώνιον, mensa publicanorum, ubi uectigal exigitur: a Græco nomine τέλος, quod inter cætera uectigal significat. Vnde τελῶναι, siue τελῶνας, dicuntur, qui uectigalia exigunt.

TELOS, [Fine.] τέλος, Latine finis, honor, legio, tributum, uectigal, pensio. Cicer. 3. de Fin. Sentis enim credo me iandiu quod τέλος, Græcus

Græcus dicat, id dicere tum extremum, tum ultimum, tum summum. Licebit etiam finem pro extremo aut ultimo dicere. Est item Telos, τῆλος, insulæ nomen unius ex Sporadibus, in qua conficiebatur præstantissimum unguentum, quod ab ea Telinum dicebatur. Plin. li. 4. ca. 12. Telos unguento nobilis, a Callimacho Agathusa appellata.

TELPHVSSA, τέλφουσα, urbs in Arcadia, a Telphussa Ladonis filia nomen habens. Est & Telphusa, siue (ut alij malunt) Tilphosa fons Bœotiæ gelidissimus, quē cum Tiresias iam senex potasset, statim extinctus est, calore nimirum interno tanta frigoris ui oppresso.

TELVM, li, [*Arme, dardo, sasso, pietra, lancia, bastone.*] βέλος, τόξευμα, dicitur omne quod manu iaci potest: quo nomine lapis, lignum, plūbum, & ferrum continetur. Dictum ab eo quod in longinquum mittatur. Nam apud Græcos τῆλε, siue τηλοῦ, longe significat. Festus: Tela proprie dici uidentur ea, quæ missilia sunt: ex Græco uidelicet translato eo nomine, quia illi τηλόθεν, missa dicunt, quæ nos eminus: sicut arma, ea quæ ab humeris dependentia retinentur manibus Oui. 8. Metam. Ex humero pendens resonabat eburnea læuo Telorum custos, arcum quoque læua tenebat. Virgil. 10. Aen. At puer Ascanius muro, fossisq; tenetur Tela inter media, atque horrentes Marte Latinos. Non raro tamen tela pro quibuslibet armis accipimus, etiam iis, quibus comminus aut salutem tuemur, aut alium oppugnamus Cice. in Catil. Qui ex ædibus Cethegi, si quid telorum esset, efferret. Intendere telum in iugulum nocētis, est caput alicuius per accusationem petere. Plin. epist 9. li. 3. Si quam haberem in dicendo facultatem, in iugulum nocentis quasi telum aliquod intenderem. Tela ad manum subministrare, apud Quin. Telum reuellere Ci. in Piso. In me de corpore reipu. tuorum scelerum tela reuellentem.

TELYS, Sybaritarum tyrannus, teste Herod. lib. 5.

TEMBRIVS, fluuius iuxta Pontum, teste Orpheo in Argon.

TEMERARIVS, [*Temerario, inconsiderato,*] ἄβουλος, dicitur, non qui plus audet, quàm oportet: sed qui facile, nullo adhibito consilio, credit. Oui. epi. 6. Vtinam temeraria dicar Criminibus falsis insimulasse uirum. Haud temerarium est. Plaut. in Asin. Sed quid hoc, quod picus ulmum tundit? haud temerarium est. Plin. lib. 17. ca. 22. Temerarium est, ante crassitudinem pollicarē uiti imperare. Liu. 7. Bell. Pun. Ad consilium prima specie temerarium magis, quam audax, animum adiecit. Oui. 8. Meta. Licet eminus esse Fortibus: Antæo nocuit temeraria uirtus. Hinc Temeritas, & Temeritudo, [*Temerità,*] Pacuuius: Egon' tyranni non noui temeritudinem? Cice. pro Marce. Nunquam enim temeritas cum sapientia commiscetur, nec ad consilium casus admittitur. Idem 2. Offi. Temeritate enim remota gratissima est liberalitas.

TEMERE, aduerbium, [*Inconsideratamente, stoltamente, senza ragione,*] εἰκῆ, ἀπερισκέπτως, παραλόγως, inconsiderate, stulte, inconsulte, Ter. in Hec. Vide ne quid temere agas. Idem in Phoc. Quàm sæpe forte temere Eueniunt, quæ non audeas optare. Vir. 9. Aene. Temere inter tela iacentes. Ci. de Inue. Domus ea, quæ ratione regitur, omnibus instructior est rebus, & apparatior, quā ea, quæ temere & nullo consilio administratur. Quidam etiam usurpant pro fere, [*Quasi,*] Liu. non temere incerta casuum reputat, quem fortuna nunquam decepit. Quint. li. 1. Instit. Illud ingeniorū, uelut præcox genus, non temere unquam peruenit ad frugem. Nonnunquā sine causa, [*Senza cagione,*] ut, Temere non est. pro non abs re. Teren. in Phor. Non pol Temere est, quod tu tam times. Cic. ad Figulum li. 4. Non scribo hoc temere. Cic. de Nat. de. Idq; euenit non temere, nec casu. Temere, sine periculo, [*Senza pericolo.*] Plau. in Bacch. Rapidus fluuius est, non hac temere transiri potest. Temeriter aduer. idem quod temere, [*Sconsideratamente,*] Accius in Amphitryone: Hoc in re est, quod tu tam temeriter meam beniuolentiam interijsse esses ratus.

TEMERO, as, p. c. [*Macchiare, contaminare,*] βεβηλόω, scelero, corrūpo, contamino. Ouid. 15. Met. Parcite mortales dapibus temerare nefandis Corpora. Idem 1. de Arte: At non Actorides lectum temerauit Achillis. Temerare pro uiolare, stuprare, [*Sforzare, uiolare,*] Tacit. li. 20. Eandem in matrimonio M. Agrippæ temerauerat. Temeratus, a, um, participium. Oui epi. 16. Ausus es hospitij temeratis aduena sacris Legitimam nuptæ solicitare fidem? Liui. 6. Bell. Pun. Sepulcra maiorum uulsa, temerata, ac uiolata. Temerator, [*Falsario,*] uerbale, pro falsario in l. si quis obrepserit, ad legē Corneliam de fals. Hinc Intemeratus, integer, incorruptus, inuiolatus, [*Intiero, puro,*] Virg. 2. Aen. Per, si qua est, quæ restat adhuc mortalibus usquam Intemerata fides oro.

TEMESA, æ, uel Temese, es, p. c. τεμέση, Steph. urbs est in agro Brutio, ab Ausonijs condita, olim ærifodina nobilis: quæ deinde mutato nomine Temsa uocata est. Pli. li. 3. cap. 5. Temsa, inquit, urbs, a Græcis Temese dicta. Ouid. 15. Meta. Thurinosq; sinus, Temesenq; & Iapygis arua. Inde fit adiectiuum Temesæus, a, um τεμεσαῖος, ut Aes Temesæum. Oui. 7. Meta. Quamuis Temesæa laborent Aera tibi minuant.

TEMETVM, ti, [*Vino,*] μέθυ, idem quod uinum: ita dictum, quod tentet, hoc est, labefactet mentem. Plau. in Aul. Ceterum Strobile has facturi nuptias? STR. Quid ISTA. quia temeti nihil allatum intelligo. Liu. 10. ab Vrbe: Vouerat Ioui uictori, si legiones hostium fudisset, pocillum mulsi, prius quàm temetum biberet, sese facturū. Horat. 2. epist. 2. penultimam dictionis huius, syllabam producit, cum apud Iuuenalem corripiatur. Te (inquit) dominum sentit: das nummos, accipit uuas, Pullos, oua, cadum temeti: nēpe modo isto paulatim mercaris agrum. Hinc Temulentus, a, um, [*Vbriaco,*] uinolentus, ebrius. Ter in Eun. Temulenta es. P. utinam sic sint, qui mihi male uolunt. Temulentia, æ, [*Vbriachezza,*] ebrietas. Pli. libr. 14. c. 2. Siquidem temulentiam sola non facit. Idem libr. 14. Cato ideo propinquos fœminis osculum dare iussit, ut scirent, an temetum olerent. hoc tum uino nomen erat. Vnde & temulentia appellata. Per contrarium Abstemius, sobrius, quasi sine temeto. Temulenter, [*Da ubriaco,*] aduerbium. Col. l. 8. c. 8. Iam nunc Gangeticas & Aegyptias aues temulenter eructant.

TEMNITES, τημνίτης, gētile est a Temno deductum Aeolidis urbe. Ci. pro Flac. Heraclides ille Temnites homo ineptus & loquax.

TEMNO, nis, tempsi, temptum, [*Sprezzare,*] καταφρονέω, sperno, a τέμνω, quod incido, resecoque significat, quoniam quæ spernimus, amputare & resecare consueuimus. Virgi. 1. Aene. Si genus humanum, & mortalia temnitis arma. Hor. 2. Ser. Saty 2. Ieiunus stomachus raro uulgaria temnit. Hinc Contemno, compositum, de quo suo loco.

TEMNOS, τῆμνος, Stephano & Straboni, urbs est Aeolidis, Hermogenis Rhetoris patria. Cic. pro Flac. Temni usque ad illam ætatē in senatum uenire non potuit: & qui se artem dicendi traditurum etiam ceteris pollicebatur, ipse omnibus iudicijs turpissimis conuictus est.

TEMO, onis, [*Temone,*] ῥυμὸς, lignum in curru, inter equos intermedium continet iugum in curru, uel plaustro. Ouid. lib. 2. Meta. Aureus axis erat, temo aureus, aurea summæ Curuatura rotæ. Liui. 7. Bel. Mac. Cuspides circa temonem ab iugo decem cubita extātes, uelut cornua habebant: quibus quicquid obuium daretur, transfigerent. Temonem pro stipite Col. posuit, siue pro lignis transuersarijs, & longurijs, lib. 6. c. 18. Huic solo septenum pedum stipites recti ab utroque latere quaterni applicantur. Ii autem in ipsis quatuor angulis affixi sunt, omnesq; transuersis sex temonibus, quasi uacerræ inter se ligantur. Budæus.

TEMPE, τέμπη, neu genere, & numero plurali, proprie Thessaliæ loca quinque millia pass. longitudine, & ferme sex latitudine, Peneo amne irrigua, cuius ripæ gramine uiridi, amœnissimisq; uestiuntur arboribus. Oui. 1. Meta. Est nemus Aemoniæ prærupta quod undique claudit Sylua, uocant Tempe, per quæ Peneus ab imo effusus Pindo spumosis uoluitur undis. Sunt & Tempe in Bœotia, quæ Teumesia dicuntur, a Teumesso monte Bœotiæ, ab Oui. Cygneia dicta. Sunt & alia in Sicilia, a nomine amnis Helotia. Deniq; quælibet loca amœna, nemora præsertim, atque aquas habentia, κατὰ χρησμὸν, Tempe, [*Luogo ameno,*] uocamus. Virg. 2. Geo. Speluncæ, uiuiq; lacus, ac frigida Tempe.

TEMPERAMENTVM, ti, [*Temperamento,*] μετριότης, idem quod modificatio siue moderatio, modus, mediocritas. Cice. 3. de Leg. Inuentum est temperamentum, quo tenuiores cum principibus se æquari putarint. Pli. Tali adhibito tēperamento, ut nec laxer nimis, nec arctum esse patiatur. Temperamentum linguæ, idest, linguæ continentia, [*Freno, modestia,*] Liu. 8. Bel. Pun. Et si nulla alia re, modestia certe, & temperamento linguæ adolescens senem uicero. A medicis Temperamentum, κρᾶσις, appellatur proportio quatuor primarum qualitatum in corpore mixto. eiusq; nouem cōstituunt differentias. Nam aut æqualis est omnium qualitatum proportio: eaque constituit, iustum legitimumq; temperamentum, quod est ueluti canon & norma reliquorum: Aut inæqualis: idque rursus duobus modis. Nam aut unica est qualitas reliquis excellens tribus se moderate habentibus, indeq; emergūt quatuor simplicia tēperamēta: aut ad summū duæ reliquis præualēt duabus: unde rursus oriūtur quatuor alia tēperamēti genera, quæ composita dicuntur.

TEMPERANS, antis, [*Temperato,*] σώφρων, moderatus, continens. Ci. pro Fonteio: Vir frugi, & in omnibus uitæ partibus moderatus, ac temperans, plenus pudoris, plenus officii, plenus religionis.

TEMPERANTER, aduer. [*Temperatamente,*] σωφρόνως, μετρίως, idem quod temperate, seu moderate. Ci. ad Att. lib. 9. Nam quod ais, si hic temperantius egerit, consideratius te consilium daturum. Temperanter haberi. Tacit. li. 4. Vel cum patres pollerent poscēda uulgi natura, & quibus modis temperanter haberetur.

TEMPERANTIA, æ, [*Temperanza, modestia, continenza,*] σωφροσύνη, ut Cicer. lib. 2. de Inuent. ait, est rationis in libidinem, atque in alios non rectos impetus animi, firma, & moderata dominatio. Huius partes sunt continentia, clementia, modestia. Temperantia (inquit Seneca) uoluptatibus imperat: alias odit atque abigit, alias, dispensat & ad sanum modum redigit. Ci. ad Lentulum li. 5. Epi.

noui enim temperantiam & moderationem naturæ tuæ. Idem 5. Tusc. Temperantia est moderatrix omnium commotionum. Pli.l. 2.ca.5. Multo utilissima est temperantia in cibis.

Temperatura, tæ, [*Temperatura, complessione,*] κρᾶσις, idem quod tẽperamentum, idest proportio partium simplicium, quæ constituũt corpus mistum: ut cum quempiam calidæ, frigidæ, humidæ, aut siccæ temperaturæ esse dicimus. Nonnunquam accipitur pro ipsa mistura, [*Mistura,*] cum æris temperaturam statuariam, formalem, uel tabularem dicimus Pli.li.34.c.9. Sequensq; æris temperatura statuaria est, eademq́ue tabularis, hoc modo. Et paulo post: Appellatus etiam nunc formalis temperatura æris tenerrimi, quoniam nigri plumbi decima portio additur, & argentarij uigesima. Temperatura ferri. Pli. Ferrum a rubigine uindicatur cerussa & gypso & liquida pice. Hæc est temperatura a Græcis antipathia dicta. Temperatura cæli, idem quod temperies. Var. Quæro, utrum hoc adduxerit cæli temperatura, an terræ bonitas.

Temperatus, parti. siue nomen ex participio. [*Temperato, modesto,*] μέτριος, idem quod moderatus, mediocris, modestus. Pli.li.11.ca. 37. Lux temperato repercussu non obstrepat. Cic. 1. de Diu. Si modo temperatis escis, modicisq́ue potationibus est affectus. Horat. 2. Carm Ode.3. Aequam memento rebus in arduis seruare mentem: non secus in bonis, Ab insolenti temperatam Lætitia, moriture Deli. Cice. ad Att.li.4. Hominem in summa magnitudine animi, multa humanitate temperatum perdidimus: Idem pro Fõteio. Ille igitur ipse homo sanctissimus & temperatissimus multa audiuit in sua causa, quæ ad suspicionem stuprorum, ac libidinum pertinerent. Temperatior oratio. Ci 2. de Ora. Neque est ulla temperatior orõ, quàm illa, in qua asperitas contentionis, orationis ipsius humanitate conditur.

Temperate, [*Temperatamente, mediocremente,*] aduer. μετρίως, moderate, mediocriter, & quodam cum temperamento. Cato c.69. Vbi temperate tepebit, tum cuminum indito postea linito. de dolio loquitur. Cice. ad Atti.lib.12. Ages, ut scribis, temperate.

Temperatio, onis, [*Temperatione, complessione,*] κρᾶσις, idem quod temperamentum. Cice. 4 Tusc Corporis temperatio, cum ea congruunt inter se, quibus constamus, sanitas. Cic 1. Tus. Nec sit quicquam, nisi corpus unum, & simplex, ita figuratum, ut temperatione naturæ uigeat, & sentiat Temperatio æris.i. mistura, [*Mistura.*] Aliquando idem ualet quod moderatio, siue gubernatio. Idem 2. de Diuin. Hoc temperatio lunæ, cæliq; moderatio efficit.

Temperator, oris, uerbale, [*Temperatore,*] ἁρμοστής, moderator, gubernator. Mart li.1. Sed inquieto Armorũ saeo temperator ambit. Ci. in Ora. Et quasi temperator huius tripartitæ uarietatis.

Temperies, riei, [*Temperanza, complessione,*] εὐκρασία, temperamentum, seu status cæli. Pli. Iunior: in quo salubertima est aeris temperies. Oui. 1. de Pon Ele 7. Temperie cæli corpusq; animusq; iuuatur. Pl. Epist. 101. Atque adeo, ut omnem pro me metum ponas, accipe temperiem cæli, regionis situm, uillæ amœnitatem. Quandoque temperies accipitur pro temperantia, [*Temperanza,*] Stat. li. 2. Sylu. Tranquillaq; morum Temperies, teneroq; animus maturior æuo Quandoq; pro temporis commoditate ad aliquid agendum, [*Commodità,*] Plin. Sic iudicatur anni temperies alibi tardius, alibi maturius.

Tempero, as, [*Temperare.*] συγκεράννυμι, rem suo ordine ac mensura administro, moderor. Cice 1. Tusc. Rempu. uero nostri maiores certe melioribus temperauerunt & institutis, & legibus. Sic dicimus Temperare uinum aqua. Temperare iram sedato animo, Temperare ferrum flammis & ictibus. Temperamus item stylum, calamum, & huiusmodi, idest concinnamus. Temperare datiuo iunctum significat abstinere, [*Astenere,*] ut, Temperare alicui, pro abstinere ab iniuria inferenda. Ci. 3 Verr. Te putet quisquam, cum ab Italia freto disiunctus esses, socijs temperasse, qui ædem Castoris testem furtorum tuorum esse uolueris? Sibi temperare Ci pro Flac. Vt qui ante dictum testimonium sibi temperarit, cum tamen aliquid, &c. Temperare uino: Temperare ab iniuria: Temperare in amore, & multa alia, id est, abstinere. Temperatum est, impersonale, pro abstinuerunt. Liu. li. 1. ab Vrb. condita: Vnaq; hora quadringentorum annorum opus, quibus Alba steterat, excidio ac ruinis dedit: templis tamen Deum temperatum est. Huius composita, sunt Attempero, Obtempero, de quibus suis locis.

Tempestas, atis, [*Tempesta, tempo, bonaccia, fortuna,*] modo idem significat, quod tempus, χρόνος, Plaut. in Casi. Ea tempestate flos poetarum fuit. Salust in Iugur. Ea tempestate in exercito nostro fuere complures noui & ignobiles. Modo tranquillum & serenum tẽpus, [*Trãquillità.*] Cæ 4. Bell. Gall. Nactus idoneam ad nauigandũ tempestatem, tertia fere uigilia soluit. Cic. ad Q Fra. lib. 2. Primam nauigationem (dummodo idonea tempestas sit) ne omiseris. Vir. lib.9. Aen. Vnde hæc tam clara repente Tempestas? Modo in malam partem accipitur, ut idem sit quod procella, turbo, grando, & generaliter quiuis cæli iniquior status, Plau. in Most. Tempestas uenit, Confringit tegulas imbricesque. Pli. Hunc diem festum tempestatibus leniendis ferunt institutum. Idem: Tempestates uocamus, in quibus grandines, procellæ, cæteraq; similia intelliguntur, quæ, cum acciderint, uis maior appellatur. Tempestates alicuius subire, [*Pericolo,*] Ci. ad Caton. li. 15. Mitto, quòd inuidiam, quod pericula, quòd omnes meas tempestates & subieris, & multo etiã magis, si per me licuisset, subire paratissimus fueris. Inuidiæ tẽpestas. Ci. in Catil. Tametsi uideo, si mea uoce ire in exilium animum induxeris, quanta tempestas inuidiæ nobis, si minus in præsens tempus recenti memoria scelerum suorum, at in posterum impendeat.

Tempestiuus, a, um, [*à tempo.*] καίριος, εὔκαιρος, opportunũ, & quod suo tempore fit. Vir. lib. 1 Ge. Aut tempestiuam syluis euertere pinum. Hinc Tempestiuitas, [*Opportunità,*] pro opportunitate. Plin. li.10.c.34. Columbæ præparantes tempestiuitatem cibo. Cice. de Senect. Sua cuique parti ætatis tempestiuitas est data. Tempestiue, opportune, & suo tempore, [*à tempo,*] Pli. li. 16. c. 36. Cædi solebãt tempestiue usque ad Antigenem tibicinem. Ci. 2 de Na. de. Neque enim serendi, neque colendi, neque tempestiue demetendi, percipiendiq; fructus, neq; condendi ac reponendi ulla pecudum scientia est. Horum contraria sunt, Intempestiuus, & Intempestiue: quorum significata explicantur suis locis.

Tempestuosum, [*Tempestoso,*] θυελλώδης, procellosus, tempestate turbatus. Gel. mare sæuum ac tempestuosum erat.

Tempestus, a, um, [*à tempo,*] antiqui dicebant tempestiuus: unde Intempestus pro intempestiuus: ut, Nox intempesta, quod minime tempestiua sit rebus agendis.

Templum, templi, [*Tempio. Chiesa.*] proprie locus, uel in cælo notatus ab augure, uel in terra: a tuendo, idest conspiciendo dictũ, quod ex omni parte, uel quòd ex eo omnia para aspici possit, ut ait Donatus. Primo autem cælum ipsum dictum est templum, quia ipsum primo tuemur. Enn. Contremuit templum magnum Iouis altitonãtis Eius partes quatuor esse dicuntur, Sinistra ab Oriente, Dextra ab Occasu, Antica ad Meridiem, Postica ad Septẽtrionẽ. In terris autem dictum est Templum quod quibusdam conceptis uerbis ab augure finiebatur, unde tueri quancunque cæli partem commodè posset. Hinc Contemplo, siue Contemplor, pro diligenter intueor, [*Guardare diligentemente,*] In hoc templo per augures constituto senatusconsultum fiebat, & nisi in eo fieret, non erat ratum. Ab hoc templo non solum ædes sacræ, sed alia loca septa, & unum tantum introitum habentia, dici templa cœpere Quippe Curia Hostilia templum erat, licet sacra non esset. Cicer. pro domo sua: Curia est sedes ac templum publici consilij. Templum, ædes sacræ. Cice. 6. Verr. Herculis templum est apud Agrigentinos non longe a foro, sane sanctum apud illos, & religiosum. Vir. 6 Aene. Teucros uocat alta in templa sacerdos. Templa linguæ, idest partes, loca, apud Lucre. lib. 4. Mentis templa, apud eundem libr. 5. Pro interioris animi secretis, [*Secreto,*] Item Templum uocatur tignum, quod in sacro ædificio transuersum supra canterios ponitur, ut inquit Festus. Vitru. libr. 5. Et canterij prominentes ad extremam suggrundationem, supra canterios templa. Item sepulcrum dicitur templum, [*Sepoltura,*] Virg libr 1. Præterea fuit in tectis de marmore templum Coniugis antiqui. Hæc Sipontinus ex Var. de Lin. Lat. Festo, & Nonio. A templum fit aduerbiũ E templo: de quo supra suo loco.

Temporalis, le, πρόσκαιρος, quod ad tempus durat. Quin. li. 6. c. 3. Adijciunt quidam peritorum, πάθος, Temporale esse: opponitur enim æterno. Interdum quod ad tempus fit, [*à tempo,*] ut, Temporale theatrum, apud Pli. li. 36 ca. 15.

Temporaneus, a, um, πρόσκαιρος, quod ad tẽpus pertinet, siue quod subito & in tempore fit. Vnde extemporaneum, [*Subito,*] pro subitario, ac impræmeditato. Cõtemporaneum, quod est eiusdem temporis, & Græce σύγχρονον, dicitur.

Temporarie, [*à tempo,*] χρονικῶς, significat ad tempus.

Temporarius, a, um, πρόσκαιρος, quod non est perpetuum, sed ad tempus durans Vnde legimus, Scaurum olim fecisse in ædilitate theatrum temporarium. id est, tandiu duraturum, donec spectacula peragerentur. Plin. libr. 16. cap. 33. Nec terræ tantum natura circa has refert, aut perpetua cæli, uerum & quædam temporaria uis imbrium.

Tempori, aduerbium, [*à tempo.*] ἐν καιρῷ, εὐκαίρως, tempestiue uel suo tempore. Plau. in Amp. Tu uapula. S. Qua de re, num satis tempori? non ocyus quiui, &c. Cato de re rust. ca. 2. Postridie eius diei uillicum uocet: roget quid operis fiet factum: satisne tempori opera fient confecta. Tempore pro tempori. Ci. 4. Verr. Satis putabat se ad comitia, tempore uenturum, si pridie uenisset.

Temporius, ὡριαίτερον, comparatiuũ deductum a Tempori aduerbio, idem significans quod citius, aut tempestiuius. Colu. li. 9. Escabis diuidenda, ut mane non protinus a cubili latius euagentur, & ante crepusculum propter cibi spem, temporius ad officinam redeant. Ouid. 4. Meta. Modo surgis Eoo Temporius cælo: modo serius incidis undis.

Temesa, τεμέση, fuit ciuitas Brutiorum, alio nomine Tmese appellata,

pellata, teste Pli. li. 5. ca. 5. Vide supra in dictione Temesa.

TEMPSIA, cacumen est Tmoli montis, tam insigni aeris temperie, ut incolæ supra CL. annos uiuant. Auctor Mutianus referente Plin. lib 7. cap. 48.

TEMPVS, temporis, [*Tempo, agia, commodità, occasione.*] χρόνος, ut Varro scribit, est interuallum mundi & motus, diuisum in partes aliquot, ab Solis & Lunæ cursu: a quorum tenore temperato tempus dictum est. Tria uero sunt tempora, Præsens, Præteritum, & Futurum. Ci. 1. de Inuen. Tempus autem est, id quo nunc utimur, (nam ipsum quidē generaliter definire difficile est) pars quædam æternitatis, cum alicuius annui, menstrui, diurni, nocturniue spatij certa significatione, &c. Aliquando tempus ponitur pro temporis cōditione. Cic. O mores, o tempora. Tempus, pro auctoritate & potentia Cicer. in Bruto: Is omnibus exemplo debet esse, quantum in hac urbe polleat multorum obedire tempori, multorumque uel periculo seruire. Tempus pro commodo temporario. Cic. pro Cluen. Omnes illæ orationes temporum sunt & causarum, non hominum ipsorum, aut patronorum. Budæus. Tempus pro necessitate [*Bisogno.*] Ci. pro Plan. Sed ego id ponderibus meis examinabo, non solum quid cuique debeam, sed etiam quid a me cuiusque tempus poscat. Budæus. Tempus, pro constituto tempore. Teren. in And. Post, Vbi tempus promissa iam perfici, Tum necessario se aperiunt, & timent. Tēpus ætatis pro uigore [*Stagione.*] Ter. in Heau. Dum ætatis tempus tulit, perfuncta satis sum. Cæcum tempus. Cice. lib. 12. epist. Fuit enim cæcum tempus seruitutis. Vt temporibus illis, i. prout tunc erant tempora. Idem in Brut. Fuit (ut temporibus illis) iuris ualde peritus. Pro tempore, i. pro ratione temporis. Cum tempore, cum mora & spatio temporis. In tempore [*A tempo,*] opportune. [*All'improuiso.*] Ex tēpore, subito, quasi extra temporis commoditatem. Tempus item pars capitis est, [*Tempia,*] κρόταφος. Habet enim caput duo tempora, unum a dextra, alterum a sinistra: sic dicta, quia anni in eis cognoscantur. Virg. lib. 5. Aen. Temporibus geminis canebat sparsa senectus. Nam primo tempora canescunt, cauanturque magna diuturnitate temporis. Col. lib. 7. decimo tamen anno tempora cauari incipiunt, supercilia nonnunquam canescere, & dentes prominere. Item pro parte capitis. lib 4. de Here. & dubitante Graccho quid esset, neque tamen locum in quo constiterat, delinquenti percuti tempus.

TENACITAS, tis, [*Tenacità, Auaritia.*] μικρολογία, sordes, parsimonia, auaritia Liui. 4. Bel. Maced. Sed in purpura quæ teritur, absumiturque, non iniustam quidem, sed aliquam tamen causam tenacitatis uideo, &c. Aliquando firmitas, & perseuerantia aliquid retinendi [*Fermezza.*] Ci. 2. de Na. De. Cibumque partim oris hiatu, & dentibus ipsis capessunt, partim unguium tenacitate arripiunt, partim aduncitate rostrorum, &c.

TENASMVS, Græce τεινεσμὸς, frequens, sed irrita deiiciendæ alui cupiditas, cum inflammatione ac tumore sedis, mucosa & sanguinolenta quædam egerentis: quod morbi genus nasci solet ex biliosis, acribusque humoribus, rectum intestinum mordicantibus. Pli. li. 28. c. 54. Tenasmos: id est, crebra & inanis uoluntas egerendi, tollitur lacte asinino.

TENAX, cis, [*Tenace, misere, auaro.*] ἰξώδης, γλίσχρος, id est, uiscosus, & quicquid attingit, facile retinens: ut, Glutinum tenax dictum est quod dum attrectatur, digitos tenere uideatur. Virg. 4. Geo. Excudunt ceras, & mella tenacia figunt. Oui. 15. Met. Vt ue tenax grauida manat tellure bitumen. Memoria tenax: [*Stabile, constante,*] id est, stabilis, constans, firma, quiduis optime tenens. Pli. epi. 27. Mira utrique probitas, constantia salua, decorus habitus, os Latinum, uox uirilis, tenax memoria, magnum ingenium. Quinct. li. 1. ca. 1. Et natura tenacissimi sumus eorum, quæ rudibus annis percipimus. Morbus tenax [*Noioso,*] contumax, molestus, quique difficulter propulsatur Sue. in Claud. Cæs cap. 2. Infans autem relictus a patre, ac per omne fere pueritiæ, atque adolescentiæ tempus uarijs, ac tenacibus morbis conflictatus est. Homo tenax, i. auarus, parcus, sordidus [*Auaro,*] Apu. Homo diues, sed nimium tenax. Ter. in Adel. Ego ille agrestis, sæuus, tristis, parcus, truculentus, tenax. Cicer. pro Cœl. Illum filium familias patre parco ac tenaci habere tuis copijs deuinctum non potes. Aliquando durus, constans, perseuerans [*Ostinato.*] Horat. 4. Car. Ode. 3. Iustum & tenacem propositi uirum Virg 4. Aeneid. Tam ficti, prauique tenax, quam nuncia ueri: Hoc est, in omnibus perseuerans, inquit Ser. Iuu. Sat. 8. Prima mihi debes animi bona: sanctus haberi, Iustitiæque tenax factis dictisq; mereris. Hinc Tenacior & Tenacissimus. Col. li. 1. Potest etiam illiteratus, dummodo tenacissimæ memoriæ rem satis commode administrare. Tenaciter [*Ostinatamente,*] aduer. i. firmiter, constanter, pertinaciter. Oui. epi. 3. An miseros tristis fortuna tenaciter urget.

TENDICVLA, læ, [*Laccia,*] παγίς, laqueus est, quem auibus, siue feris tendimus. Tendiculæ litterarum. id est, captiones ex litteris & syllabis, cum non rei æquitati, sed summo iuri insistimus, ipsisque uocalis aduersarium irretire conamur. Ci. pro Ceci. Tum aucupia uerborum, & litterarum tendiculas in inuidiam uocant.

TENDO, dis, tetendi, tensum, & tentum, [*Distendere,*] τείνω, eiusdem fere significationis cum composito Extendo. Vir 3. Aen. Tendunt uela Noti. Salu. Manus supplices ad cælum tendere. Virg. 7. Aene. Aut acteis tendunt arcus. aut lenta lacertis Spicula contorquent: Tendere rete, est explicare, & auibus ferisve eo insidiari. Oui. 1. de Arte: Scit bene uenator, ceruis ubi retia tendat. Ter. in Pho Quia nec rete accipitri tenditur nec miluo. Tendere insidias. i. parare, uel struere insidias, hoc est, insidiari, [*Ponere agguato,*] Salust. Cati. Interea Romæ multa simul moliri, Consuli insidias tendere. Cic. pro Ros. Com. Ea perfidia & malitia, per quam insidiæ tenduntur alicui, Dij immortales hominibus irasci, & succensere consueuerunt. Interdum pro conari, [*Sforzarsi,*] Virg. 2. Aene. Ille simul manibus tendit diuellere nodos. Liu 4. ab Vrbe. ipse (ut est animus humanus insatiabilis, eo, quod fortuna sponder) paulatim ad altiora, & non concessa, tendere, [*Considerare.*] Id est, aspirabat ad altiora. Quint. li. 2. ca. 4. Paulatim ad maiora tendere incipiet. Tendere ad eloquium, [*Studiare,*] est studere eloquentiæ, uel scopum eloquentiæ nobis præfigere. Ouid 4 Trist. Eleg. 9. Frater ad eloquium uiridi tendebat ab æuo. Accipitur Aliquando Tendere pro eo quod est, tentoria seu Tabernacula figere, [*Attendare,*] Val Max. lib. 2. Ne quis eorum intra castra tenderet. Virg. Aeneid. Hic Dolopum manus, hic sæuus tendebat Achilles. Extenduntur enim tentoria, dum ponuntur. Interdum pro offerre, porrigere, [*Porgere,*] quod protendendo manus fieri solet. Interdum pro iter instituere, proficisci, [*Andare.*] Ci ad Att. li. 16. Itaque dubito, An Venusium tendam, & ibi expectem. Vir. 1. Aen. Per tot discrimina rerum Tendimus in Latium. Tendere alicui metum aut spem. Cic. pro Fon Nolunt isti aut quiescere, id quod uicti ac subacti solent: aut cum minantur, intelligere se Pop. Roma. non metum belli, sed spem triumphi tendere. Tendit res eo, hoc est, res eo spectat. Ci. ad Brutum: Atqui eo tendit, id agit, ad eum exitum properat uir optimus, ut sit illi Octauius propitius. Tensus, uel Tentus, partic. [*Disteso,*] id est, distentus. Hor 2. Ser. Sat. 3. Seu pingui tentus omaso Fucius, &c. Sta. 3. Syl 1. Tensoque modos imitabitur arcu. Hor. 16. Epod. Illic iniussæ ueniunt ad mulctra capellæ, Refertque tenta grex amicus ubera. Huius composita sunt, Attendo, Contendo, Circumtendo, Distendo, Intendo, Extendo, Obtendo, Ostendo, Pertendo, Prætendo, Portendo, de quibus supra suis locis, & Sustendo, quod est decipiendi gratia subdo aliquid, aut machinor. Salust. Dum sustendit insidias militi.

TENDONES, τένοντες, a recentioribus medicis appellantur quædam motus instrumenta, in capite musculorum ex neruis & ligamentis conflata, eosque ossibus annectentia. Græcorum nonnulli quod ex neruis oriantur, ἀπονευρώσεις, appellant. Vide Galenum in tractatu de Motibus musculorum.

TENEBRAE, pen. cor. [*Tenebre, oscurità.*] σκότος, priuatio lucis quod teneant, i. impediant oculos, & uisum prohibeant. Cicer. de Natu. De. Nos autem tenebras cogitemus tantas, quantæ quondam eruptione Aetnæorum ignium finitimas regiones obscurauisse dicuntur. Virg. lib. 9. Aeneid. Hic subitam nigro glomerari puluere nubem Prospiciunt Teucri, ac tenebras insurgere campis. Ouid. li. 2. Met Talia dicentem circunstant omnia solem Numina, neve uelit tenebras inducere rebus, Supplice uoce rogant. Tenebræ, metaphorice pro cuiuscunque rei obscuritate. Cicer. pro Archia poeta: Quæ iacerent in tenebris omnia, nisi litterarum lux accederet. Virg. lib. 2. Aen. Afflictus uitam in tenebris luctuque trahebam. Cice. post reditum in senatum: Ex superioris anni caligine & tenebris lucem in repub Calend. Ianuarij despicere cœpistis.

TENEBRESCO, as, [*Oscurarsi,*] σκοτοῦμαι, obscurus fio: inde August. Aer contenebrescat, inquit, συσκοτίζῃ, idest, tenebrosus fiat.

TENEBRICOSVS, sa, sum, [*Tenebricoso, tenebroso.*] σκοτώδης, idē quod obscurus. Tenebricosæ libidines. Ci. de Prouin. Consul. Lateant libidines eius illæ tenebricosæ: quas frōte & supercilio, non pudore, & temperantia contegebat. Idem in Vatinium Illud tenebricosissimum tempus ætatis tuæ patiar latere. Idem in Cic. in Pis. Tu ex tenebricosa popina consul extractus.

TENEBRIONES, [*Bugiardi.*] ἀπατεῶνες, mendaces, & dolosi, qui mendacijs, & astutijs suis quasdam quasi tenebras obijciunt. Alij Tenebriones interpretantur lucifugos, quasi in tenebris delitescētes. Afra. Si accusator, & reus erunt tenebriones, uterq; utrunque uituperato. Ex Nonio.

TENEBRICVS, a, um, p. c. Offusum tenebris. Ci. 2 Tuscu. Hæc a Tartarea tenebrica abstractum plaga Tricipitem eduxit hydra generatum canem.

TENEBROSVS, sa, sum, [*Tenebroso, oscuro,*] σκοτεινὸς, quod tenebris plenum est Varr. 3. de re rust. cap. 9. de Gallinis: Eas includunt in locum tepidum & angustum, & tenebrosum. Virg 6. Aen. Quando hic inferni ianua regis Dicitur, & tenebrosa palus Acheronte

te refuso. Ouid. 5. Metam. Hanc metuens cladem, tenebrosa sede tyrannus Exierat.

TENEDOS, pen. corr. τένεδος, insula in mari Aegæo, inter Lesbum, & Hellespontum, contra Troiam, a Sigeo littore XII. M. passuum distans, a Lesbo LVI. M Hæc prius Leucophrys, λευκόφρυς, appellabatur, nonnullis etiam Phœnice & Lyrnessos, teste Plin. libr. 5. capit. 31. In hanc ex Troade nauigauit cum nouis colonis Tenes Cycni filius, conditaq; urbe de nomine suo Tenedon eam uocauit, a qua & insula denominata est. Cic. 3. Verr. Tenedo (prætereo pecuniam quam rapuit) Tenem ipsum, qui apud Tenedios sanctissimus Deus habetur qui illam urbem dicitur cōdidisse, cuius ex nomine Tenedus nominatur: hunc ipsum, inquam, Tenem pulcherrime factum, quem quondam in conuiuijs uidistis, abstulit magno cum gemitu ciuitatis. Insula hæc ante bellum Troianum florentissima fuit: in qua Græci supremas illas, quibus Troia perijt, insidias struentes, sese occultarunt: quod & Virg. testatur lib. 2. Aen. sic scribens. Est in conspectu Tenedos notissima fama Insula, diues opum Troiæ dum regna manebant: Nūc tantum sinus, & statio male fida carinis. Huc se prouecti deserto in litore condunt.

TENEDIUS, a, um, τενέδιος, adiectiuum, a Tenedo, insula deductum: ut, Tenedius tibicen, pro calumniatore & falso teste: prouerbium tractum ab eo, quod Philonome tibicinem suum dicatur subornasse, qui apud Cygnum testaretur, ipsam a Tenede stupro fuisse interpellatam. Tenedia securis. τενέδιος, πέλεκυς, pro iudice nimium seuero, propterea quod Tenedi olim rex securim gestans causas solebat audire, nocentemq; statim securi percutere.

TENELLUS, a, um, [*Tenerello*,] ἁπαλὸς, τέρην, diminutiuum a Tener. Pla. in Casin. Bellam & tenellam Casinam. Var. 1. de re ru. cap. 41. Aqua recenti insito eo inimica, tenellum enim cito facit putre. Sta. 5. Syl. Cui nomen uox prima meum, ludusque tenello. Risus, & e uestro ueniebant gaudia uultu. Tenellulus, aliud diminutiuum. Catul. Epig. 17. Vt puera tenellulo delicatior hœdo.

TENEO, nes, ui, tū, [*Tenere, hauere, possedere, habitare, sapere,*] λαμβάνομαι, ἔχω, κρατέω, apprehendo, detineo. Virg. 4. Aenei. neque te teneo, neque tua dicta refello. Ci. 1. Tusc. Et cum pene in manu iam mortiferum illud teneret poculum, locutus ita est. Oui. Episto. 15. Cum te tenet arctius ille. Per translationem Tenere capitur pro habitare, possidere, νέμεσθαι, Vir. lib. 4. Ge. Quæ gurgitis huius Ima tenes. Pli. epi 97. Tenet se trans Tiberim in hortis. Teneri, possideri. Ci. 2. Offi. Propterea quod iam longo spatio multa hæreditatibus, multa emptionibus, multa dotibus tenebantur. Tenere, pro habere, retinere. Idem Terentiæ, Tulliam adhuc mecum teneo. Tenere, pro reminisci, seu meminisse [*Ricordarsi.*] Vir. Eclog. 9. Numeros memini, si uerba tenerem. Marti. li. 1. Et teneo melius illa, quam meum nomen. Aliquando pro constringere, includere, continere, [*Serrare,*] Virg. 2. Geo. Texendæ sepes & pecus omne tenendum. Aliquando pro tegere, [*Coprire,*] Idem 2. Georg. Et obducto late tenet omnia limo. Teneri etiam pro conuinci, & coargui, [*Conuincere,*] Ci. 4. Aca. Si recte concluserit, teneo: sin uitiose, minam Diogenes reddet. Tenere iter, [*Inuiarsi,*] est iter dirigere, quod & iter habere dicimus. Vir. 2. Aen. Sed uos qui tandem? quibus aut uenistis ab oris? Quove teneris iter? Aliquando pro intelligere, [*Intendere,*] Ter. Rem tenes. Aliquando pro remorari, [*Ritenere,*] Vir 1. Aen. Hunc Phenissa tenet Dido. Item Tenere, seruare, tueri, [*Defendere,*] Vir. 8. Aen. Stabat pro templo, & Capitolia celsa tenebat, Id est, defendebat. Tenere se castris, est salutem suam castrorum uallo tueri. Cæs. 4. Commen. Sabinus inferior omnibus rebus, loco se & castris tenebat. Tenere cursum proprie naues dicuntur, quarum cursus clauo regitur. Vir. 3. Aen. Inter utranque uiam leti discrimine paruo Ni teneant cursus. Teneri furti, est furto obnoxium esse. Item tenere est possidere, occupare, corripere, inuadere, [*Occupare.*] Salu. in Iug. Forte apud illum, quem inhonesta & perniciosa libido tenet, potentia paucorum decus atque libertatem suam significari. Tenere pro durare. [*Durare.*] Cæs. 4. Bel. Gal. Romæ fœdum incendium per duas noctes diem unum tenuit. Teneri, pro constare. Ci. ad Planeum. Non his modo causis, quæ speciem habent magnæ coniunctionis, sed ijs etiam quæ familiaritate & consuetudine tenentur. Tenere, pro stare & inniti. Ci. ad Att. li. 11. Occidimus, occidimus Attice iam pridem nos quidem: sed nunc fatemur, postea quam unum, quo tenebamur, amisimus. Huius composita sunt, Abstineo, Attineo, Cōtineo, Detineo, Distineo, Obtineo, Pertineo, Retineo, & Sustineo: quæ habent syllabam correptam.

TENER, a, um, [*Tenero, molle, trattenole, di buona pasta,*] ἁπαλὸς, mollis, delicatus, minime robustus, a Græco τέρην, teste Festo, tribus postremis litteris conuersis. Cic. 3. de Fi. Tener puer. Liuius 9. Bel. Maced. Cum uinum animos, & nox, & misti fœmini mares, ætatis teneræ maioribus, discrimen omne pudoris extinxissent, corruptelæ primum omnis generis fieri cœptæ. Oui. 4. Trist. Eleto. Cœpimus & teneræ primos ætatis honores. Anton. Cicero. Me deinde sine ad hanc opinionem iam nunc dirigere puerum, & tenero animo eius persuadere, non esse tradendas posteris inimicitias. Ci. de Ami. Neque enim sunt isti audiendi, qui uirtutem duram, & quasi ferream esse uolunt: quæ quidem est tum multis in rebus, tum in amicitia tenera & tractabilis, ut et bonis amicis quasi diffundatur, & incommodis contrahatur. Ouid. Episto. 4. Ars fit, ubi a teneris crimen condiscitur annis. Virg 1. Eclog. Quo sæpe solemus Pastores ouium teneros depellere fœtus. Oratio mollis, tenera, & flexibilis, Cice. in Orat. Tenerior, tenerrimus. Plin. lib. 10. c. 72. Si tenerior est catuli adhuc ætas. Idem libr. 23. cap. 4. Et ab radice auulsæ uitalis est satus, & ramorum tenerrimis. Oui. 1. de Arte: Ipsa nouas frondes, & prata tenerrima tauro Fertur inassueta subsecuisse manu. Hinc Teneritas, atis, & Teneritudo, inis: [*Tenerezza.*] ipsa mollities, robori contraria. Cice. 5. de Finibus. In primo enim ortu inest & teneritas, & mollicies quædam, ut nec res uidere optimas, nec agere possint Varro 1. de re ru. cap. 36. de segetibus: Si qua est aqua, deduci: sin siccitates sunt, & terra teneritudinem habet, sarrire uineas, arbustaque putare. Tenere, pe. co. & Teneriter, aduerbia, Pli. li. 23. ca. 3. E radice oleæ quā tenerrime cortex derasus, in melle crebro gustatu medetur sanguinem reijcientibus.

TENERASCO, is, siue Teneresco, [*Intenerirsi.*] ἁπαλύνομαι, tener fio, mitesco, misericordia ducor. Luc. li. 3. Scilicet in tenero tenerascere corpore mentem. Pli. li. 17. c. 22. In tantum tenerescere acinos, ut rumpantur. Idem l. 18 c. 12. Cutem in facie erugari, & tenerescere, & candorem custodire lacte asinino putant.

TENES, næ, τένης, filius fuit Cycni, & Scamandrodices, Tenedi urbis conditor, ut refert Lycophronis Scholiastes Ci. 3. Act. in Ver. Tenem apud Tenedios in Sicilia putant esse sanctissimum Deum: ac eorum urbem condidisse. Vide supra in Tenedos.

TENITAE, credebantur esse fortium Deæ: quod tenendi potestatem haberent. Festus.

TENNIS, & Tennites, (quæ hic corrupte legebantur.) uide Temno & Temnites.

TENONTES, τένοντες, a Græcis dicūtur, quos recentiores medici, nouitio quidem uocabulo, attamen inter ipsos melioris penuria recepto. Tendones appellant; quidam etiam Græci, ex neruis nascentes, ἀπονευρώσεις, Sunt autem quædam motus instrumenta, in capite musculorum ex neruis & ligamentis conflata, eosque ossibus (quorum motui præcipue seruiunt) annectentia. Habent autē mediam quandam naturam inter neruos & uincula, illis quidē duriores, horum tamen duritiem non exæquantes. Vide Gal. in tractatu de Motibus musculorum.

TENOR, [*Tenore,*] τόνος, idem quod accentus: a Græco nomine τόνος, teste Quint. li. 1. c. 5. Adhuc (inquit) difficilior obseruatio est per tenores: quos quidem antiquis dictos tenores comperi, uidelicet declinato a Græcis uerbo, qui τόνος, dicunt uel accentus, quos Græci προσῳδίας, uocant. Interdum idem est quod ordo, uel forma, seu continuatio [*Ordine, forma,*] Valer. Max. li. 1. Quo minus religionibus suus tenor suaq; obseruatio redderetur. Virg. 2. Geo. Non alios prima crescentis origine mundi Illuxisse dies, aliumve habuisse tenorem Crediderim. Liu. 3 Bel. Pun. Hi mores eaque charitas patriæ, per omnes ordines uelut tenore uno pertinebat. Oui. 3. Met. Cætera paulatim, placidoque educta tenore. Erasmus tenorem, rei progressum uocat. Vnde quæ sui similia sibique ueluti perpetua quadam succedunt serie, horum eundem esse tenorem dicimus. Cice de Orator. perf. Isque uno tenore, ut aiunt, in dicendo fluit, nihil afferens præter æqualitatem & æquabilitatem. loquitur de æqualitate dictionis, nulla uarietate reficientis auditorum aures. Tenor pugnæ. Liu. 8 ab Vrbe: Fremitus æqualis, tenorque idem pugnæ in defatigationem ultimam, aut noctem spectabat.

TENOS, τῆνος, insula una ex Cycladibus, in qua est oppidum eiusdem nominis, quam propter aquarum abundantiam Arist. Hydrussam ὑδροῦσσαν, appellatam dicit, alioqui Ophiusam, ὀφιοῦσσαν. Vide plinium li. 4. ca. 12.

TENTABUNDUS, adiect. nunc hoc, nunc illud tentans. Liui. 1. Bell. Pu. Ventum deinde ad multo angustiorem rupem, atque ita rectis saxis, ut ægre expeditus miles tentabundus, manibusque retinens uirgulta, ac stirpes circa eminentes demittere sese posset.

TENTAMENTUM, ti, [*Tentamento, tentatione,*] πείραμα, idem quod tentatio. Virg. lib. 8. Nec prima per artem Tentamenta tui pepigi. Oui. li. 7. Meta. Meditataque pene reliqui Tentamenta fide. Fide, pro fidei.

TENTIGO, nis, ἐντατισμὸς, p. p. pruritus libidinis, quo uirilia extenduntur. ut Illud Priap. Turpe quidem dictu, sed si tentigine rumpas, Falce mihi posita fiet amica manus. Iuuenalis hanc uocem usurpauit pro pruritu, seu appetitu rei ueneræ in fœminis, cum sic ait Saty. 6. de Messalina: Tamen ultima cellam Clausit, adhuc ardens rigidæ tentigine uuluæ.

TENTIPELLIUM, lij, genus calciamenti ferratum, quo pelles extenduntur,

duntur, ut ex Artorij sente ntia tradit Festus. Alij putant medicamentum esse, quo rugæ abiguntur, cutisque extenditur. Titinnius apud Festum: Tentipellium inducis, rugæ in oce extunduntur. Vide plura apud Fest.

Tento, as, [Tentare,] πειράζω, Idem quod experior, siue periculum facio, tuquito. Colu. lib. 9. Sæpius digitis loca fœminarum tentanda sunt: nam in promptu gerunt oua, quibus iam partus appropinquat. Ci. in Parad. Tentare uolui, possent oe ita dici, ut probarentur. Virg. 2. Aen. Vix primi prœlia tentant Portarum uigiles. Ter. in Phor. Visum est mihi, ut eius tentarem sententiam. Ouid. 1. Met. Cuncta prius tentanda: sed immedicabile uulnus Ense recidendum est, oe pars sincera trahatur. Ci. 5. Tuf. Tentari, quid in eo genere possem. Tētari morbo. i. dolere, affligi morbo, [Esser morbato,] Ci. 4. Tuf. Illud animorum corporumque dissimile est, quod animi ualentes morbo tentari non possunt, corpora posśūt. Tentare pudicitiam alicuius, & Tentare iudicium pecunia, est pudicitiam, uel iudicium conari labefactare, & corrumpere. Cice. pro Clu. Iudicium pecunia esse tentatum, non a Cluentio, sed contra Cluentium. Tentare senectutem, uel solitudinem alicuius, est aggredi, & conari subuertere aliquem senectute & necessitatum inopia infirmum & iniuriæ facile obnoxium. Ci. pro Rab. Idcirco in omnibus iis euertendis unius hominis senectus, infirmitas solitudoque tentata est. Tentatus, a, um, particip. Ouid. 2. de Arte: Opprime tentatam, nec nisi uictor abi. Cice. li. 1. Offi. Tentata res est ab omni genere hominum. Tentaturus, a, um, aliud participium. Virg. lib. 4. Aen. Tentaturum aditus, & quæ mollissima fandi Tempora. Tentatio, onis, [Tentatione,] uerbale experimentum, conatus. Liu. 4 ab Vrbe: Aegre Hortensius pati, tentationem eam credens esse perseuerantiæ suæ. Cice. ad Attic. libro 10. Valetudinem tuam iam confirmatam esse & a uetere morbo & a nouis tentationibus, gaudeo. Tentator oris, [Tentatore,] Hora. Notus & integræ Tentator Orion Dianæ.

Tentorium, rij, [Padiglione,] σκήνωμα, tabernaculum extensis uelis coctta æstum cæliue iniuriam excitatum. Luc. li. 1. Deserere cauo teot oria fixa Lemano. Oui. 3. Fas. Sob Ioue pars durat: pauci tentoria ponunt. Tentoriolum, diminutiuum, Hirtius li. 5. Bel. Afric: reliqui ex uestimentis tentoriolis factis, ex arundinibus, corijsque textis permanebant.

Tentum, ti, τὸ αἰδοῖον, accipitur pro membro uirili tentigine distento. Catul. Gradiua te medij tenta uocata uiri.

Tentyra, orum, p. e. siue Tentyris, idis, τέντυρα, Ptolemæo, & Straboni, τεντυρίς, Stephano, urbs est Aegypti in eiusdem nominis insula, quam Nilus efficit, cuius incolæ tāto terrori sunt crocodilis, ut uel uocem eorum expauescant, eaq; audita, protinus diffugiant. Iuo. Sat. 15. Qui uicina colunt umbrosæ Tentyra palmæ.

Tentyritæ, p. p. τεντυρίται, populi sunt ex Tentyri Nili insula: qui tanto Crocodilis terrori esse dicuntur, ut sola eos uoce in fugam uertant. De his sic scribit Plin. lib. 8. cap. 25. Quin & genus hominum est huic beluæ aduersū in ipso Nilo Tentyritæ, ab insula, in qua habitat, appellata. Mensura eorū parua, sed præsentia animi in hoc tantum usu mira. Terribilis hæc cōtra fugaces bellua est, fugax contra insequentes. Sed aduersum ire hi soli audent: quinetiam flumini innatant, dorsoque equitantium modo imposi ti hiantibus resupino capite ad morsum addita in os claua, dextra ac læua tenentes extrema eius utrinque, ut frænis in terram agunt captiuos, ac uoce etiam sola territos cogunt euomere recentia corpora ad sepulturam. Itaque ei uni insulæ crocodili non adnatant, olfactuque eius generis hominum, ut Psyllorum serpentes, fugantur. Strabo quoque lib. 17. Cum (inquit) crocodili Romam allati essent, ut uiderentur, Tentyritæ eos sequebantur, factaest ab illis piscina quædam, & foramen in uno laterum, ut ex aqua in apricum egredi possent. Tentyritæ adetant, qui eos interdum reti educebant ad solem, ut a spectatoribus uiderentur: interdum in aquam intrantes, rursum eos in piscinam retrahebant. Nonnulli hos etiam Tentyros uocari putant: & ita uulgo legitur apud Pli. lib. 28. cap. 3. Nam in insula Nili Tentyri nascentes tanto sunt crocodilis terrori, ut uocem quoque eorum fugiant. Quo in loco alij legunt ad hunc modum: Nam in insula Tentyris nascentium Tentytis ablatiuus fit a tentyra, orum, quod insulam ipsam significat.

Tenuiculus, [sottiletto, picciolotto,] λεπτὸς, λεπτὸς, λεπτὸς, diminutiuum a Tenuis. Cic. Poeto: Tenuiculo apparatu significans Balbum fuisse contentum.

Tenuis, & hoc Tenue, [Sottile, picciolo, poco, pouero,] λεπτὸς, exilis, gracilis, exiguus: cuius antitheton est Crassus. Ci. de Fato: Athenis tenue cælum est, ex quo etiam acutiores putantur Attici: crassum Thebis, itaque pingues Thebani ac ualentes. Col. li. 2. Quo tenue linum prouenitat. Cicer. pro Flac. Hæc enim ratio, ac magnitudo animorum, in maioribus fuit, ut cum in priuatis rebus suisq; sumptibus minimo contenti, tenuissimo cultu uiuerent, &c. Virgil. 4. Aen. Et tenui telas discreuerat auro. Cicer. 5. Tuscu. Negat ullam in sapiente uim esse fortunæ: tenuem uictum antefert copioso. Ouid. 1 de Arte: Blanditiasq; leues tenui perscribere uoo. Hinc Tenuior, & Tenuissimus. Stat. 1. Sylu. 4. Hæc tu Sperne coli tenuiore lyra. Cicer. ad Attic. lib. 3. Spes mea, semper fuit tenuior, quam litteræ tuæ. Tenuissima membrana Idem primo de Natu. Deo. In minimis tenuissimisq; rebus labi. Idem 1. de Orato. Io tenui labor. Virgil. 4. Geor. In tenui labor, at tenuis non gloria, si quem Numina læua sinunt, auditq; uocatus Apollo. Per translationem nonnunquam tenuis ponitur pro paupere, [Pouero,] Cice. pro Mur. Pœna grauior in plebem tuam uoce efflagitata est: commoti animi tenuium in ordinem nostrum. Ibidem Tenuiorū, & non occupatorum amicorum est ista assiduitas. Idem 3. de Legibus. Concessa plebi a patribus ista potestate arma ceciderunt, restincta seditio est: inuentum est temperamentum, quo tenuiores cum principibus æquari se putarint. Tenuitas, atis, [Sottigliezza,] gracilitas, subtilitas. Plin. lib. 8 ca. 33. Cauda prælonga in tenuitatem desinens, & implicans se uiperinis orbibus. Tenuitas, pro paupertate, [Pouertà,] Cice. 2. Offi. Danda etiam opera est, ne, quod apud maiores nostros sæpe fiebat, propter ærarij tenuitatem assiduitatemq; bellorum, tributum sit conferendum. C. fil. Tironi. Vt possum, ex meis angustijs illius sustentabo tenuitatem. Tenuiter, aduerbium, [Sottilmente,] tenuius, tenuissime. Cæs. li. 3. Bel. Gal. Pelles pro uelis, alutæque tenuiter confectæ. Ci. li. 2. de Inuen. Sed illæ tenuius & acutius, & subtilius tractantur: hi autem grauius, & ornatius. Idem 6. Ver. Iussit Timarchidem æstimare argentum, quo modo? quo qui nunquam tenuissime in donatione histrionum æstimauit.

Tenuo, as, [Sottigliare,] λεπτύνω, tenue reddo, extenuo, macero. Quin. li. 2. c. 10. Ita sibi quoque tenuandos adipes, & quicquid humoris corrupti contraxerit, emittendum, si esse sanus, ac robustus uolet. Prop. li. 3. Ele. 1. Dicite, quo pariter carmen tenuastis in antro. Oui. 3. Met. Et tenuant uigiles corpus miserabile curæ. Idem 2. de Pon. Ele. 7. Nec magis assidue uomer tenuatur ab usu, Pectora quam mea sunt serie calcata malorum. Tenuatus, a, um, partici. Hor. 2. Ser. Sat. 2. Seu recreare uoles tenuatum corpus, ubique Accedent anni, &c. Oui. li. 2. Met. Cum uox est tenuata uiro canæque capillos dissimulant plumæ. Composita sunt, Attenuo, & Extenuo: de quibus suis locis.

Tenus, huius Tenus, παγίς, Idem quod laqueus, teste Nonio, à tendendo dictus. Plaut. Bacch. Pendebit hodie i ita pulcre inten di tenus.

Tenus, [Fino à,] μέχρι, præpositio, idem significans quod usque ad, exigitq; aut ablatiuum singularem, cui tamen postponitur: ut, Pube tenus, Mento tenus, Capite tenus, Virg. lib. 3. Aene. Prima hominis facies, & pulchro pectore uirgo Pube tenus: Aut genitiuum pluralem. Vir. li. 3. Geo. Et crurum tenus a mento palearia pendent. Sic Cumarum tenus. i. usque ad Cumas. Ci. in episto. Illi tumores de comitijs Cumarum tenus caluerunt. Nonnunquam admittit & accusatiuum. Flac. in Argon. Et Tanain tenus immenso descendit ab Euro. Quodam tenus prodire, est qualemqualem in re quapiam progressum facere. Horat. 1. episto. 1. Est quiddam prodire tenus, si non datur ultra. Titulo tenus Consul, hoc est, solo titulo & non re.

Teos, τηΐς, Stephano, Ioniæ ciuitas, Anacreontis Poetæ patria, qui ab ea Teius est cognominatus. Horat. in Epod. Non aliter Samio dicunt arsisse Batyllo Anacreonta Teium. Est & altera eiusdem nominis ciuitas in Scythia, ad paludem sita piscibus refertam, cui sereno tempore oleum innatat tanta copia, ut in uasa colligi possit, & necessarijs usibus adhiberi. Auctor Stepha.

Tepefacio, facis, feci, [Intepidire,] χλιαίνω, tepidum reddo. Cicer. de Natu. Deo. Is solis tactus est, non ut tepefaciat solum, sed etiā sæpe comburat. Hora. 2. Serm. Sat. 3. In matris iugulo ferrum tepefecit acutum. Cicero de Senect. Hinc Tepefio, passiuum, [Intepidirsi,] unde particip. Tepefactus. Terra semen tepefactum uapore & complexu suo diffundit. Virg. 9 Aen. Atro tepefacta cruore Terra, toriq; madent.

Tepeo, pes, pui, [Esser tepido,] χλιαρὸς εἶμι, tepidus sum. Pli. li. 29. c. 4 Carnibus gallinaceorum, ita ut tepeant auulsæ, appositis, uenena serpentium domantur. Oui. 3 de Pon. Ele. 4. Illa recens pota est, nostra tepebit aqua. Vir 3. Geo. Parturit almus ager, Zephyrique tepentibus auris Laxant arua sinus. Oui 3. Fast. Et petenunt uictæ sole tepere niues. Cato de re Rust. ca. 69. Lenibus ligo is facito ea lescat: ubi temperate tepebit, tum cuminum indito.

Tepesco, cis, [Intepidire.] χλιαίνομαι, tepidus fio. Cicer. 2. de Natu. Deo. Atque etiam maria agitata uentis ita tepescunt, ut intelligi facile possit, in tantis illis humoribus esse inclusum calorem. Vir. 9. Aen. Et fixo ferrum in pulmone tepescit. Lucan. libr. 4. Paulatim cadit ira ferox, mentesque tepescunt. Huius compositum est, Intepesco, quod est ualde tepescere. Colum. Nunc mitigato iam & intepescente frigore largissimis oliuitatibus, Liberiq; uindemijs exhuberet.

TEPHRITIS

TEPHRITIS, τεφρῖτις, gemma, quæ nouæ Lunæ speciem habet, in cornua curuatæ, cinereæ tamen coloris: unde & nomen habet. Auctor Pli. li. ult. ca. 10.

TEPIDO, as, are, [Intepidire.] χλιαίνω, tepida aqua irrigare, Pli. li. 17. c. 26. In eodem agro biuina, tanto magis si niues sciareant, gelentve, ne frigus uites adurat, circumfundunt riguis, quod ibi tepidare uocant, uiemorabili natura in omne solo.

TEPIDARIUM, χλιαρὸν λουτρὸν, locus in balneis, in quo tepida aqua lauabantur, quemadmodum Caldarium, in quo calida lauabantur, & Frigidarium, in quo frigida.

TEPIDUS, da, dum. [Tepido.] χλιαρὸς, quod est medium inter calidũ & frigidum. Pli. lib. 18 ca. 25. Præterea synceri densantur in tepida aqua. Interdum pro calido ponitur. Luc. Tepidisque caminis. Vir. 1. Ge. Non tepidum ad solem pennas in littore pandunt. Oui. 2. Am. Eleg. 19. Tepidosq; refouerat ignes. Interdum pro frigido, [Freddo,] præsertim quando transfertur ad hominem, Pla. Hic homo factus est tepidior. i. frigidior, segnior. Hinc Tepidulus, diminutiuum, id est, subtepidus.

TEPOR, oris, & Tepiditas, tis, [Tepidezza.] χλιαρότης, ἀλέα, media qualitas inter calorem & frigus Colum. lib. 2. Si uero tepor cæli, siccitasque regionis suadebit, Februario statim proscindendi sunt. Ci. 3. de Na. Deo. Nec enim ille externus & aduentitius habendus est tepor, sed ex intimis maris partibus agitatione excitatus, quod nostris quoque corporibus contigit, cum motu atque exercitatione recalescunt. Oui. 2. Met. Quæ neque dant flammas, lenique tepore cremantur.

TEPORO, as, [Intepidire.] p. p. χλιαίνω, idem quod tepefacio. Pli. lib. 36. ca. 26. Fragmenta teporata agglutinantur tantum, rursus tota fundi non queunt præter, quam abrupta sibi.

TER, [Tre uolte.] τρὶς, aduerb. numerale, idem ualens quod tribus uicibus. Cicer. de Diuina. Cæciderunt ter quatuor de cælo corpora sancta. Virgi. lib. 1 Geo. Ter sunt conati imponere Pelio Ossam: Ter pater extructos disiecit fulmine montes. Hora. 3. Carm. Ode. 3. Ter si resurgat murus aheneus. Auctore Phœbo ter pereat meis Excisus Argiuis. ter uxor Capta uirum, puerosque ploret. Aliquando non tam numerum significat, quam augmentum: ut Ter maximus. Ter beat. Oui 8. Met. o ego ter felix. Vir. 1. Aen. o terque quaterque beati.

TERCENTUM, [Trecento.] τριακόσιοι, id est, trecenti. Vir. 8 Aenei. Maxima tercentum totam delubra per urbem, Lætitia, ludisque uiæ, plausuque fremebant. Idem 3. Geo. Tercentum niuei tondent dumeta iuuenci.

TERCENTI, tæ, ta, τριακόσιοι, id est, trecenti, seu trecenteni. Cicero 2. de Fin. Tercentosque eos, quos eduxerat Sparta, cum esset proposita aut fuga turpis, aut gloriosa mors, opposuit hostibus. Plau. Persa: Tercentis uersibus suas impuritias loqui nemo potest. Cice. 3. Phi. Et Brundusij tercentos fortissimos uiros, ciuesque optimos trucidauit. Tercenties, aduerbi. Catul. in Iul. Cæsarem: Eo ne nomine imperator unice Fuisti in ultima occidentis insula, Vt ista uestra diffutura mentula Ducenties comesset, aut tercenties? Non desunt tamen qui hisce omnibus in locis Trecenti, & Trecenties legendum contendant.

TERCENTENI, [Trecento,] τριακόσιοι, id est, trecenti. Mart. li. 2. Trecentena quidem poteras epigrammata ferre.

TERDENI, æ, a. [Trenta.] τριάκοντα, triginta. Mar. li. 12. Terdenos uigilaueram per annos. Vir. li. 8 Aen. ex quo terdenis urbem redeuntibus annis, Ascanius clari condet cognominis Albam.

TEREBELLUM, [Trauellino, succhiellino,] τερέτριον, diminutiuum a terebra, instrumentorum chirurgorum, quo fractis cranij ossa eximuntur.

TEREBINTHUS, τερέβινθος, arbor est circa Idam Macedonisque breuis, fruticosa, & contorta: in Syria uero magna & copiosa materie lenta, & nigra, lauri pene folio, oleæ flore, sed puniceo, baccis primum herbaceis, mox rubeis, & cum maturuerint, nigricantibus, magnitudine fabæ, resinosis, & sulphurosis, radice ualida, in profundum acta. Duo terebinthi sunt genera, sexu distincta, ex quibus mas sterilis est, teste Theophrasto. Ex hac arbore distillat laudatissimum resinæ genus, quam Terebinthinam Latini uocant. Pli. li. 25. c. 6 de resinæ generibus loquens In arborum differentia placet terebinthina odoratissima atque leuissima: nationum Cypria atque Syriaca, utraque mellis Attici colore, sed Cypria carnosior, siccior que.

TEREBRA, bræ, p. c. [Triuella.] τέρετρον, τρύπανον, instrumentum, quo ligna perforantur, a terendo dictum. Col. li. 4. c. 29. Nam antiqua terebra, quam solam ueteres agricolæ nouerant, scobem faciebat peruerebatque eam partem, quam perforauerat.

TEREBRO, bras. [Triuellare, forare.] τρυπάω, terebra perforo. Virgil. 2. Aen. Aut terebrare cauas uteri, & tentare latebras. Colu. libr. 5. cap. 9. eas terebrare Gallica terebra conuenit. Oui. 6. Fasto. Prima terebratu per rara foramina buxo, Vt daret effecit tibia longa sonos. Terebratio, onis, uerbale, ipse terebrandi actus. Colu. li. 4. cap. 29. In illa autem quæ fit per terebrationem, &c. Huius compositum est, Exterebro, quod est extorqueo, & exculpo: ut Exterebrare ueritatem. Pla. Exterebra prorsus, atque excute.

TEREDO, inis, pe. p. τερηδὼν, uermis in lignis nascens, eaque erodens. Est autem hæc uox Græca, sed quam Latini & usu & inflexione suam fecerunt, Græce enim τερηδόνα, appellant, quam nos Teredinem. Quanquam nihil prohibet Latinam uocem esse a terendo dictam, Eadem & Tinea dicitur. Licet sint qui distinguant, ut Teredines tantum dicantur in mari, hoc est, in nauibus: Tineæ, terrestres sint. Plin. li. 16. ca. 41. Infestantium quatuor genera: Teredines capite ad portionem grauissimo, rodunt dentibus, hæ tantum in mari sentiuntur, nec aliam putant teredinem proprie dici: Terrestres, Tineas uocant. Teredo pro uerme uestes terente, & erodente. Pli. li. 8. c. 48. de prætextis Seruij Tulij. Mirumq; fuit nec defluxisse eas, nec teredinum iniurias sensisse annis quingentis sexaginta.

TERENTIA, Ciceronis uxor fuit, Epistolis ipsius notissima: quam postea a uiro repudiatam, Salustius uxorem duxit, ut inimici sui arcana certius posset discere ex ea, quæ omnium eius consiliorum particeps fuerat & socia. Connumeratur hæc a Pli. li. 7. cap 48. inter longissimæ uitæ exempla, ut quæ usque ad CIII. annum dicatur peruenisse.

TERENTIUS, τερέντιος, Poeta comicus, natione Afer, patria Carthaginiensis, libertus fuit Romæ Terentij Lucani: a quo ob liberale ingenium optimis litteris eruditus, in hominum nobilissimorum amicitiam peruenit, præcipue Scipionis, & Lælij: quorum etiam opera adiutus creditur in scribendo, ob sermonis elegantiam. Cui opinioni astipulatur etiam Varro: Non obscurum est, inquiens, adiutum Terentium in scriptis a Lælio & Scipione. Eandem, ipse famam auxit. Nunquam enim, nisi leuiter, se tutari conatus est. Scripsit fabulas sex, quæ omnium manibus teruntur. Post hac uisendarum Athenarum cupiditate ductus ex quo nauim conscendit, nusquam deinde conspectus est. Quo fit, ut naufragio credatur perijsse. Latius exequitur huius uitam Donatus in Prolegomenis Andriæ.

TERENTIUS SCAURUS, Grammaticus, quem Gel. dicit floruisse Adriani temporibus, ac librum de Cæselij Vindicis Grammatici erroribus scripsisse. Terentius in Culeo, senator Romanus, captus a Carthaginiensibus fuit, & redemptus ab Africano maiore: unde & currum eius secutus esse dicitur pileatus: ut refert Liui. lib 10. de Bel. Punic. Hinc natus error apud indoctos, qui Terentium Comicum a Pœnis captum fuisse, & a Scipione redemptum crediderunt. Terent. Varro collega Pauli Aemilij post Cladem Cannensem cum reliquijs exercitus, Canusium se recepit: Cui Romam redeundi gratulatus est pop. Rom. quod de repub. non desperasset.

TERENTUS, locus in campo Martio, quod in eo ara Ditis patris in terra occultaretur: quæ ludis tantum secularibus effossa terra ostendebatur, ijsque peractis rursus claudebatur. Martia. Bis mea Romano spectata est uita Terento. Hoc est, binos spectaui ludos seculares.

TERENTINUS, tina, tinum, adiecti. est a Terento deductum: unde Ludi Terentini dicti sunt, qui alio nomine seculares uocantur, qui centesimo quoque anno tribus diebus continuis, tribusq; noctibus celebrabantur: tametsi postea ambitione principum minore interiecto spatio aliquoties fuerint celebrati. Ausonius in Ternario: Trina Terentino celebrata trinoctia ludo. De horum ludorum institutione, & ritu, uide Politianum ca. 58. Miscellaneorum: Censorinum ca. 6. D. Augustinum de ciuitate Dei. li. 3. ca. 18. Val. Maxi. li. 2. ca 2.

TERES, teretis, [Longo, & rotondo.] penul. corr. generis omnis, κυλινδροειδὴς, longum & rotundum, cuiusmodi est figura cylindri: ita dictum, quod anguli circunquaque quasi torno uideantur esse detriti. Vir. 8. Ecl. Incumbens tereti Damon sic cœpit oliuæ. Oui. li. 10. Met. Pendebant tereti gemmata monilia collo. Vir. 4. Aene. Et tereti subnectit fibula gemma. Oratio teres. Ci. 3. de Ora. Sed si habitum etiam orationis, & quasi colorem aliquem sequimini, est plena quædam, & tamen teres & tenuis, & non sine neruis ac uiribus. Totus teres atq; rotundus. Hora. 2. Ser. Sat. 7. Hoc est æqualis & constans in se, interprete Acrone. Nam Teretes (ut inquit ille) dicuntur, qui ab alio non quærunt quid faciendum sit, sed ipsi per se inueniunt. Tale est & illud Virgilij de Viro bono: Mundi in star habens, teres, atque rotundus.

TEREUS, τηρεὺς, rex Thracum, Martis ex Bistonide nympha filius, qui cum Prognen Pandionis Athenarum regis filiam uxorem duxisset, eius etiam sororem Philomelam per speciem uisendæ sororis abductam uitiauit, uitiatæq; linguam præcidit. Quod facinus cum illa indicare alioqui non posset, cruore suo depictum sorori suæ transmisit. Qua re cognita Progne, ut sororem ulcisceretur, Itym filium patri epulandum apposuit: Prolato deinde capite, cum pater se uxoris dolo filium in sua uiscera condidisse agnosceret, & ad ultionem properaret, Progne mutata est in hirundinem,

rundinem, Philomela in auem sui nominis, Tereus in upupam, Itys in phasianum. Hæc Seruius, enarrans illud Virgilij, Aut ut mutatos Terei narrauerit artus. Lege fabulam hanc latius apud Oui. lib.6 Metam.

TERGEMINI, dicuntur, qui tres eodẽ partu editi sunt. Pli. li.7.ca.3. Tergeminos nasci certum est, Horatiorum Curatiorumq́ue exemplo. Tergemini fratres apud Liu. 1.ab Vrb.

TERGEMINVS, a, um, adiect. τρίζυγος, τρίπλαξ, id est, triplex. Liui.6.ab Vrb. Modo tergeminæ uictoriæ triplicem triumphum ex ipsis Volscis & Aequis & ex Hetruria egistis. Ouid.4. Trist. Ele. 6. Tergeminumq́ue uirum, tergeminumq́ue canem. Stat. 1. Syl.1. Non hoc imbriferas hyemes opus, aut Iouis ignem Tergeminum, Aeolij non agmina carceris horret. Id est, fulmen trisulcum. Ius tergeminæ prolis, id est, ius trium liberorum. Stat. 4. Syl. 8. Ergo quod ausoniæ pater augustissimus urbis Ius tibi tergeminæ dederat lætabile prolis, Omen erat.

TERGESTE, τέργεστον, Ptol. colonia Romanorũ ab Aquileia stadia centum octoginta distans (ut inquit Strabo) hodie Triestum uocatur. Hæc urbs olim florentissima fuit. Vide Pli. li. 3. ca. 18.

TERGINVS, a, um, νωτιαῖος, possessiuum a Tergus, ut Terginum lorum, id est, scutica e tergore animalis. Plau. in Pseud. Aedepol nostrum durius tergum erit, quam terginum hoc meum.

TERGIVERSOR, aris, [Postergare, uoltar le spalle.] fallo & dicta muto. inquit Nonius: proprie est eorum, qui terga uertentes adhuc tamen pugnant, nec sese uictos fateri nolunt. Vnde etiam ad alias res transfertur, ut disputationes, controuersias, &c. Nam Vertere terga. [Fugere.] fugere est, quod & Terga dare dicimus. Plaut. Quid expectas? quid tergiuersaris? Ci. li. 3. Tusc. Quid tergiuersamur Epicure? nec fatemur eam nos dicere uoluptatem, quam ue idem, cũ os perfricuisti, soles dicere? Id est, dissimulamus, & subterfugimus. Iureconsulti accipiũt tergiuersari, pro in uniuersum ab accusatione desistere, teste Martiano ad Senatusc. Turp. lib. 1. Tergiuersatio, uerbale, id est, subterfugium, detrectatio. Cic. pro Milone. Quid erat moræ & tergiuersationis.

TERGO, gis, & Tergeo, ges, si, sum, [Nettare, forbire,] & secundum antiquos tersum, ὀμόργνυμι, mundo, nitidum facio, Iuu. Saty. 14. Vasa aspera tergeat alter. Plau. Ornantur, lauantur, tergentur, poliuntur. Liui.6. Bel. Pun. Secundo die arma curare, & tergere ante tentoria iussit. Ci. in Para. Vt in familia qui tractant ista, qui tergunt, qui ungunt, qui uerrunt, qui spargunt, non honestissimum locum seruitutis tenent. Oui. 2. Met. Vt tersis niteant talaria plantis. Idem 13. Met. Manuque simul ueluti lacrymantia tersit Lumina. Huius composita sunt Abstergo, Attergo, Detergo, Extergo: quorum significata explicata sunt suis locis.

TERGVM, gi, [Schena, spalle di dietro, roui,] νῶτον, dorsum. Vir.2. Aen. Ecce manus iuuenem interea post terga reuinctum. Inambulare manibus ad tergum reiectis, Asin. Ci. li. 10. Oui. li. 1. Metamorph. Ossaque post tergum magnæ iactata parentis. Dicitur, & de auibus. Cice. 2. de Natura Deo. Grues in tergo præuolantium colla & capita reponunt. Neque solum de animalibus, uerum etiam de rebus inanimatis dicitur. Vnde librum a tergo, ὄπισθεν, scriptum dicimus, id est a posteriori parte chartæ, uel membranæ. Iuuen. Sat. 1. Scriptus & a tergo, necdum finitus Orestes. Glacialia terga fluuiorum. Claud. de bel. Get. Aerea terga loricæ, Stat. 9. Theb. Aliquando tamen Tergum pro tergore ponitur, [Pelle.] Virgil. 1. Aen. Mercatique solum facti de nomine byrsam, Taurino quantũ possent circundare tergo. Idem pro scuto, [Scuto.] quoniam scuta corio tegi solent. Idem libr. 10. Aene. Et tergo decutit hastas. Et tam Tergus, quam Tergum, a terendo dici uidetur, quoniam uehendis oneribus teruntur. Terga uertere. [Fuggire.] Cæs. 3. Bel. Gal. ut ne unum quidem nostrorum impetum ferrent, ac statim terga uerterent. Dare terga idem. Quint. lib. 1. cap. 13. Nonnunquam terga etiam dedisse simulata fuga proderit. Vir. 4. Georg. Aut hos uersa fuga uictor dare terga coegit. Præbere terga fugæ. Ouid. 10. Metam.

TERGVS, tergoris, [Pelle.] pe. co. neut. gen. σκῦτος, corium, & proprie crassior illa pars, qua tergum id est dorsum tegitur. Vir. li. 1. Aen. Tergora diripiunt costis & uiscera nudant. Pli. li. 8. ca. 10. Durissimum dorso tergus, uentres molles, setarum nullum tegumentum. Silius li. 3. Squalenti tergore serpens.

TERINA, æ, τέρινα, agri Brutij oppidum maritimum, a quo propinquus sinus Terinæus appellatur. Auctor Pli. li. 3. ca. 5.

TERIAS, τηρίας, fluuius est Siciliæ non procul a Catana, teste Plin. li. 3. ca. 8. Stephanus alium eiusdem nominis fluuium collocat in Phrygia, quem alio nomine Gallum ait appellari.

TERMANTARICVM, inquit Varro. lib. 4. de Lingua Latina linteum, quod teritur corpore.

TERMENTVM, apud Plau. pro detrimento, teste Festo.

TERMERA, τέρμερα, oppidum liberum Cariæ, teste Plin. lib. 5. cap. 29. Stephanus Lyciæ assignat.

TERMERIVM, τερμέριον, promontorium est Myndiorum, Candariæ Coorum promontorio oppositum, & quadraginta non amplius stadiorum mari ab eo diremptum. Auctor Strab lib. 14.

TERMESSVS, τερμησσὸς, Ptolem. Pisidiæ urbs est, teste Stra. lib. 13. Cibyræ, & Milys proxima.

TERMES, termitis, p. e. masc. gen. κλάδος, ἔγκαρπος, ramus ex arbore decerptus cum fructu. Qui quoniam in diuisione agrorum antequam meta poneretur, figi solebat, termino nomen dedit. Proprie Termes (ait Porphyrio) est oliuæ, sicut Palmes uitis. Hora Epo. 16. Germina, & nunquam fallentis termes oliuæ. Gellius tamen etiam Termitem appellat palmæ ramum cum fructu auulsum, quẽ Græci σπάδικα nominant.

TERMILAE, τέρμιλαι Herodoto, populi sunt Lyciæ, e Creta oriundi, quos Sarpedon Minois, & Rhadamãti frater colonos ea Creta duxit, ac Termilas nominauit, cum prius Minyæ & Solymi uocarentur, ut Hero. refert. Postea Lycus Pandionis filius, eosdem a se Lycios appellauit Quæ profecto ratio Lycios ac Solymos eosdem esse ostendit, quanquam Homerus eos uideatur separare.

TERMINALIA, orum, τερμινάλια, Varro ideo appellata esse existimat, quod is dies anni extremus erat constitutus. Ego potius a Termino Deo nomẽ sumpsisse existimo. Fuerunt enim Terminalia festa, quæ in honorem termini Dei celebrabantur mense Februario, ad octauum Calendas Martias. Nam inter terminalia & Regifugium, teste Censorino, interserebatur dies intercalaris. Liuius quinto Decad. lib. 3. Tertio die post Terminalia Calendæ intercalares fuere.

TERMINO, as, [Terminare, determinare, finire, conchiudere,] περατόω, ὁρίζω, terminos constituo, certis finibus circunscribo, finio. Cic. 2. Offic. Illorum fines, sicuti ipsi dixerunt, terminauit: in medio relictum quod erat, pop. Romano adiudicauit. Ci. in Catil. Quorum alter fines uestri imperij, non terræ, sed cæli regionibus terminaret. Ci. de Finib. Omni autem priuatione doloris putat Epicurus terminari summam uoluptatem, hoc est, Epicurus putat summam esse uoluptatem, priuari doloribus. Terminare sententiam, [Assoluere.] absoluere. Ci. ad Att. li. 9. Sed ut sententiam aliquando terminemus. Terminatus, a, um, participium: ut, Terminatus ager. i. limitatus. Terminatæ diuitiæ. Ci. 1. Fin. Ne naturales quidem multa desiderant, propterea quod ipsa natura diuitias, quibus contenta sit, & parabiles, & terminatas habet. Terminatio, tionis, uerbale, finitio. Terminatio aurium, distinctio, discretio. Ci. in Ora. Vt igitur poetica, & uersus inuentus est terminatione aurium, obseruatione prudentium: sic in oratione animaduersum est, &c. Huius composita sunt, Determino, Distermino, & Extermino: quorum significata uide suis locis.

TERMINVS, ni, [Termine, fine,] ὅρος, proprie dicitur limes, qui agrum ab agro diuidit, a terendo, (ut Varroni placet libr. 4. de lingua Latina) quod hæ partes maxime terantur, propter iter limitare. Aut certe a Græco nomine τέρμα, quod est eiusdem significationis. Ci. 4. Aca. Est enim inter ipsos, non de terminis, sed de tota possessione contentio. Per translationem Terminus, pro quouis fine accipitur. [Fine.] Ci. 1. de Ora. Nullis terminis circunscribere, aut definire ius suum. Vir. li. 4. Geo. Quamuis angustis terminus æui. Apud antiquos Terminus Deus putabatur, in cuius tutela fines agrorum esse existimabant. unde etiam sub aperto colebatur: propterea quod nefas putabant Terminum sub tecto consistere, ut auctor est Festus. Liu. 1. ab urbe: Nam cum omnium sacellorum exaugurationem aues admitterent, in Termini fano non addixere. Huius cõposita sunt Anterminus, & Conterminus. quorum significata uide suis locis. De termino autem uide lusum ex uetusto epigrammate apud A. Gellium

TERMITES, κλάδοι ἔγκαρποι, rami arborum cum fructibus detracti. Vide supra in dictione Termes.

TERMON, τέρμων, a ueteribus Græca consuetudine ponebatur pro eo, quem Latini terminum appellant. Ennius apud Festum: Ingenti uadit cursu, quo redditus Termo est.

TERNARIVS, a, um, Ternarij scrobes, idest scrobes quadrati, qua quauersum pedes habentes ternos. Col. li. 11. ca. 2. Scrobes omnis generis, quos eris Autumno consiturus, hoc tempore præparare oportebit, eorum quaternarij, hoc est, quaquauersum pedum quatuor, si est commodum terrenum, XLVIII. ab uno fiunt: ternarij autem XVIII.

TERNVS, a, um, distributiui numeri nomen est: quod tamen sæpe accipitur pro suo primitiuo. Hor. 3. Car. Ode. 19 Ternos ter cyathos attonitus petet Vates. Vir. 5. Aen. Terno consurgunt ordine remi. Ci. ad Pætum. li. 4. Cum loquimur terni, nihil flagitij dicimus: at cum bini, obscœnum est.

TERO, ris, iui, tritum. [Tritare, sfrantumare, rompere,] τρίβω, frico, contero, attero, consumo, Plau. in Asi. Num me illuc ducis, ubi lapidis lapidem terit? Oui. 1. de Arte. Frenaq; magnanimi dente teruntur equi. Vir. 4. Ge. Ipse labore manum duro terat. Plin. Dein refrigeratum teritur in farinam. i. comminuitur. Terere iter, est iter agere. [Caminare.] Virg. 1. Georg. Sæpius e tectis penetralibus

libus extulit oua Angustum formica terens iter. Terere tempus [*Passare il tempo*,] est consumere: similiter terere ocium. Liui. lib. 1. Quas in conuiuijs, luauque cum æqualibus luderant tempus terentes. Tritus, a, um, partici. id est, attritus, & sui consumptus. Martia. li. 5. Cerea si pendet, lumbis, & trita lacerna, Dimidiasque nates Gallica pallu tegit. Trita uia, [*Trito*,] seu Tritum iter. i. sæpius calcatum, & a multis frequentatum. Oui. 2. de Arte. Trita frequensque uia est, per amici fallere nomen. Tuta frequensque licet sit uia, crimen habet. Cicer. 1. Phil. Cum Brundusium iterque illud, quod tritum in Græciam est, non sine causa uitauissem. Tritum prouerbium, [*Vsato*,] hoc est, multorum sermone celebratum. Cice. 1. Offic. Ea quo illud, Summum ius, summa iniuria, factum est iam tritum sermone prouerbium. Tritus, tus, tui, [*Il tritare*,] ipse actus terendi. Pli. lib. 33. cap. 4 Necullum absolutius aurum est, cursu ipso, trituque perpolitum. Tritor, oris, [*Che trita*,] qui aliquid conterit: ut Tritor colorum. Plin. lib. 35. capi. 11. Nanque Erigonus tritor colorum Nealcæ pictoris intantum ipse profecit. Tritor stimulorum, qui assidue uapulando stimulos tergo suo conterit. Pla. Persea. Quid uis tu crux, stimulorum tritor? Huius composita sunt, Attero, Contero, Detero, Distero, Extero, Intero, Obtero, Protero, Pertero, Subtero: quæ suis uide locis. Retero, rursus tero, purgo, excerno. Colum. lib. 7. Plura deinde frumenta, si in annos recondantur, tereri debent, nam quanto sunt expolitiora, minus a curculionibus exeduntur.

TERPANDER, dri, τέρπανδρος, Poeta Lyricus, ex Antissa Lesbi ciuitate, qui primus quatuor lyræ chordis, tres alias addidit, & Lyricei carminis leges conscripsit: quas nonnulli Philæmoni cuidam adscribunt, Auctor Suidas. Tanta autem in Terpandro artis excellentia fuisse perhibetur, ut quem significare uolebant insigniter quidem canere, primum tamen locum non mereri, eum μετὰ λέσβιον ᾠδόν, hoc est, post Lesbium cantorem collocandum dicerent. Cuius prouerbij ortum ad huiusmodi referunt historiam. Cum Lacedæmoniorum res seditionibus tumultuarentur, consultum oraculum iussit, ut Lesbium cantorem accerserent. Accersitus itaq; Terpander, populi animũ sic deliniuit, ut omissa omni seditione, in pristinam concordiam redirent. Qua ea re factũ ut Lacedæmonij Lesbijs musicis primas partes tribuerint, & si quem alium canentem audissent, protinus dicerent, μετὰ λέσβιον ᾠδόν, idest, post Lesbium cantorem eum collocandum.

TERPNVS, citharœdus insignis Neronis temporibus floruit, cuius cãtu supra modum Neronem delectatum fuisse, scribit Suetonius in uita eius: Statim (inquit) ut imperium adeptus est, Terpnum citharœdum, uigentem tunc præter alios accersit, diebusque continuis post cœnam canenti in multam noctem assidens, paulatim & ipse meditari, exercitarique cœpit, nec eorum quicquam prætermittere, quæ artifices eius generis uel conseruandæ uocis causa, uel augendæ factitarent.

TERPSICERAOTES, (inquit Calepinus) dictum nomen a modulatis, & quasi ad lyram compositis cornibus. Qua in re nimis pueriliter fallitur, inemendatis, ut solet, exemplaribus deceptus. Terpsicerotes enim neque Græca, neque Latina lingua agnoscit Strepsicerotes ita legendum, quo nomine significatur capræ syluestris genus, ab intortis cornibus ita dictum. Pli. li. 11. ca. 37. Erecta autem cornua, rugarumque ambitu contorta, & in leue fastigium exacuta (ita ut lyras diceres) strepsicerotis, quem Addacem Africa appellat.

TERPSICORE, τερψιχόρη, una nouem Musarum, sic dicta, quod choreis, & tripudijs delectetur, uel, ut Plutarchus ait, quod maxima uitæ pars ea delectetur & gaudeat. Hinc quidam citharæ inuentionem tribuunt. Vir. de Nouem Musis, Terpsichore affectus cithara mouet, imperat, auget. Vide in dictione Musa.

TERRA, æ, [*Terra*,] γῆ, χθών, elementum frigidum & siccum, quod quoniam reliqua omnia grauitate exuperat, infimum sibi inter ea locum uendicauit. Dicta Terra (ut quidam uolunt) quod pedibus teratur. Cic. de Nat. De. Terra locata in media mundi sede, solida & globosa, & undique in sese nutibus suis conglobata, uestita floribus, &c. Sunt qui uelint hoc nomine in singulari numero, totum elementum significari, in plurali aliquot ejus regiones. Vir. 1. Aen. Multum ille & terris iactatus & alto, i. per multas regiones, ut illi exponunt. Quæ differentia aut falsa est, aut certe non perpetua. Nam & terram frequentissime pro una qualibet regione, [*Regione*.] legimus, & Terras pro toto orbe. Cicer. de Amic. Eorum, qui in hac terra fuerunt, Magnamq; Græciam, quæ tum florebat, &c. [*Mondo*,] Virg. 4. Aen. Et nunc magna mei sub terras ibit imago. Terræ filij, [*Ignobile plebeo*,] olim obscuro ignotoque genere prognati dicebantur, propterea quod terra sit omnium communis parens: uel quod iuxta quorundam etiam historias primitus mortales ex terra nascebantur: quod etiam de Gigantibus Poetarum fabulæ prodiderunt, quorum quod obscura essent, & incognita stirpe prognati, ad Terram, communem omnium matrem, origo referebatur. Ad quod alludens Iuuenalis, hominem obscurum, Gigantum fraterculum appellat. Cicer. Attic. libr. 1. Et huic terræ filio, nescio cui committere epistolam tantis de rebus non audebam. Vide Erasmi Adagia. Terram pro Terra, eodem Erasmo teste, prouerbialis est figura in hominem exulem, erronem, & incertis uagantem sedibus. M. Tul. in epist. ad Att. li. 14. Hæc & alia ferre non possum. itaque, γῆν πρὸ γῆς, cogito, significat, se de fugiendo cogitare. Terra defossum aliquid habere dicitur, qui non impertit, neque profert suas dotes: sumptum ab auaris, aurum humo defodientibus: quod apud Pla. facit Euclio. Terram uidere dicuntur, qui ad molesti prolixique laboris finem propemodum peruenerunt, Sumptum a nauigantibus. Var. li. 1. de re rust. scribit, Terram tribus modis dici communi, proprio, & misto. Communi, ut dicimus, orbem terræ, & terram Italicam, cum & lapis, & arena, & cætera eius generis sint in nominando comprehensa. Altero modo dicitur terra proprio nomine, quæ nullo alio uocabulo neque cognomine adiecto appellatur. Tertio modo dicitur terra, quæ est mista, in qua seri quid potest & nasci, ut argillosa, uel lapidosa. Terra etiam uocatur Vesta, siue quod rebus omnibus uestiatur, seu quia ui sua stet. Ouid. libr. 6. Fasto. Stat ui terra sua, ui stando Vesta uocatur. Dicitur & mater. Colu. libr. 10. Tu penitus clathris eradere uiscera matris Ne dubita. Pli. libr. 9. Sequitur terra, cui uni rerum naturæ partium eximia propter merita cognomen indidimus maternæ uenerationis. Nos nascentes excipit, natos alit, semel editos sustinet, & semper nouissima complexa gremio, iam ab reliqua natura abdicatos, tum maxime, ut mater, operiens: Et paulo post. Terra serpentem, homine percusso, amplius non recipit.

TERRÆMOTVS, huius tus. [*Terremoto*,] σεισμός, terræ concussio, quæ a spiritibus terræ inclusis, & exitum sibi molientibus fit. Pli. lib. 2. ca. 84. Fiunt cum terræmotu & inundationes maris eodem uidelicet spiritu infusi, aut residentis sinu recepti. Maximus terræ memoria mortalium extitit motus Tiberij Cæsaris principatu XII. urbibus Asiæ una nocte prostratis. Cic. 2. Offi. Si tecta aut ui tempestatis, aut terræmotu, aut uetustate cecidissent. Idẽ 1. de Diu. Conquassari maximis terræmotibus.

TERRANEOLA, æ, cum accentu in antepen. χωραῖος, auis alaudæ similis, præterquam quod in capite apicem non habet, sicut alauda. Dicta Terraneola, quod non in arboribus, sed in terra uersetur, atque nidificet. Sipontinus.

TERREFACIO, cis, pen. cor. [*Spauentare*,] ἐκπλήσσω, terrore afficio. Hinc Perterrefacio: ut, Perterrefacias Dauum, apud Terentium in Andria.

TERRENVM, ni, substantiuum, neut. gene. [*Terreno*,] γῆ, terra cultui idonea. Col. li. 2. Calidissimi rusticarum rerum generis terreni tria esse dixerunt campestre, collinum, montanum. Idem lib. 1. Agrum habebimus salubri de cælo, uberi gleba, parte campestri, parte alia collibus, uel ad Orientem, uel ad Meridiem molliter deflexis, terrenisque alijs, atque alijs syluestribus & asperis.

TERRENVS, a, um, [*Di terra*,] χωραῖος, quod uel in terra natum est, uel in terra uiuit, uel aliquid cum terra commune habet, ut terrenum animal. Virg. 6. Aenei. Terrenique hebetant artus, moribundaque membra. Oui. 15. Met. Sic ubi terreno Lycus est epotus hiatu, Existit procul hinc, alioque renascitur orbe. Idem 1. Met. Nec quicquam terræ fæcis habentem. Ci. 1. Tus. Corpora nostra terreno principiorum genere confecta, ardore animi concalescunt. Pli. li. 9. ca. 29. Terreni maiores, quam pelagici. Terrenus, [*Di terra*,] pro terreus. Col. Area quoque sic terrena erit, ut sit ad tecturam satis habilis.

TERREO, es, rui, [*Spaurire, spauentare*,] φοβέω, timorem alicui incutio. Vir. li. 1. Geo. Et sonitu terrebis aues. Cæs. li. 3. Bel. Ciu. Et legionarij interioris munitionis defensores, scalis admotis, tormentisq; cuiusq; generis telisque terrebant. Virg. lib. 8. Aen. Iam tum religio pauidos terrebat agrestes, Dira loci. Idem 8. Aeneid. Neu belli terrere minis. Oui. 24. Meta. Tonitruque & fulgure terruit orbem. Territus, ta, tum, participium, seu nomen ex participio: ut Territus animi: hoc est, conturbatus animo. Liu. 7. ab Vrb. Itaque consule territo animi, Videsne tu, inquit, A. Cornelij, cacumen illud supra hostem? Ouid. 2. Meta. Venatrixque metu uenantum territa fugit. Huius composita sunt Absterreo, Conterreo, Deterreo, Exterreo, & Perterreo, quorũ significata explicãtur suis locis.

TERRESTRIS, & hoc terrestre, [*Terrestre, di terra*,] χωραῖος, idem quod terrenus: ut Terrestre animal, quod in terra uitam agit. Plin. lib. 10. ca. 61. Rursus in terrestribus pariunt serpentes. Ouid. lib. 4. Metam. Tantosque per alta labores Aequoris sustinuit, tantos terrestribus armis. Cice. 7. Verr. Illud Flaminius ita ex æde sua sustulit, ut in Capitolio, hoc est, in terrestri domicilio Iouis poneret. Liu. 3. Bel. Pun. Consul litteris Philippi atque Annibalis perlectis, consignata omnia ad senatum itinere

terrestri

terrestri misit: nauibus deuehi legatos iussit. Liu. 1. ab Vrb. Audi Iuppiter, & tu Iano, Quirine, dijque omnes cælestes, uosque terrestres, uosque inferi audite.

TERREVS, a, um, [Di terra.] γήϊνος, quod ex terra est: ut Vas terreum. Col. li. 1. Horreum camera contectum, cuius solum terreum prius quam contegatur perfossum.

TERRIBILIS, le, [Terribile, horrendo.] φοβερὸν, formidabile, atque horrendum. Virg. 6. Aene. Terribilis squalore Charon. Cice. pro Sex. Alter, o dij boni, quam teter incedebat, quam truculentus, quam terribilis aspectu. Vir. 6. Aen. Terribiles uisu formæ, letumque, laborque.

TERRICOLA, [Chi habita la terra.] ἐπιχθόνιος, qui terram habitat. Est autem hominum epitheton apud Poetas, a terræ inhabitatione deductum, quo mortales distinguuntur a superis, qui a cælesti habitatione cælicolæ dicuntur.

TERRICREPVS, a, um, p. c. ἐρισφάραγος, Iouis, uel fulminis epitheton, quasi terribiliter, seu cum errore increpans. Vox est poetica.

TERRICVLVM, i, [Spauento.] φόβητρον, quod iniicit terrorem. Liui. 5. ab Vrbe: Cum omnium assensu comprobata oratio esset, gauderétque patres sine tribunitiæ potestatis terriculis inuentam esse aliam maiorem ad coercendos magistratus, uicti consensu omnium comitia tribunorum militum habuere. Accius: Proinde ista hæc tua aufer terricula, atque animum iratum comprime.

TERRICVLAMENTA, φόβητρα, phantasmata, siue spectra terrorem incutientia.

TERRIFICO, as, [Far paura.] ἐκπλήσσω, φοβέω, terrorem incutio. Luc. lib. 1. Et quæ res obuia mentes Terrificet morbo affectis. Vir. li. 4. Aen. Cæcíq; in nubibus ignes, Terrificant animos.

TERRIFICVS, a, um, [Terribile.] p. c. φοβερὸς, terribilis, formidabilis, terrorem incutiens. Vir. 5. Aen. Serauq; terrifici cecinerunt omina uates. Nox terrifica, apud Val. Flac. lib. 5. Argonau. Stridores terrifici, apud Silium lib. 5.

TERRIGENA, [Nato di terra.] p. c. communis gene. γηγενὴς, ex terra genitus. Cice. 2. de Diuin. Terrigenam tardigradam domiportam, sanguine cassam potius: quam hominum more cochleam dicere. Luc. li. 3. Aut si terrigenæ tentarent astra gigantes Ouid. Epist. 13. Donec terrigenæ (facinus miserabile) fratres In se consertas cóseruere manus.

TERRITO, as, p. [Spauentare.] ἐκδειματόω, frequentatiuum a Terreo. Ter. in Andr. Dij te eradicent, ita me miseram territas. Vir. 4. Aene. Et magnas territat urbes. Liu. 8. ab Vrb. Dein postquam aspernabantur flagitium aures, minis territare, atq; identidem admouere fortunæ. Pla. Amp. Larua umbratilis, tu me minis territas.

TERRITORIVM, rij, [Territorio.] ὁ ἀγρὸς, est, ut inquit Pomponius, uniuersitas agrorum intra fines cuiusque ciuitatis. Quod ab eo dictum est, quod maxime teratur, uel quod magistratus eius loci intra omnes fines terrendi, id est, summouendi ius habet. Hactenus Pomponius Pli. li. 19 c. 6. Extra territorium id abire. Ci. 2. Phil. Vt florentis coloniæ territorium minueretur. Seruius etiam in Virgilium.

TERROR, oris, [Terrore, spauento, paura.] φόβος, timoris incussio. Cice. 4. Tusc. Quæ autem subiecta sunt sub metu, ea sic definiunt. Pigritiam metum consequentis laboris, terrorem metum concutientem. Ex quo fit, ut pudorem rubor, terrorem pallor & tremor, & dentium crepitus consequatur. Seruius inter Terrorem, & Metum sic distinguit, quod Terror proprie sit, qui alij infertur, unde & Terribilis dicitur Metus, quem habent timentes, Licet aliquando terror pro metu ponatur. Vir. 11. Ae. Quod si tantus habet mé tes & pectora terror.

TERSA GALEA, [Terso, chiaro.] id est, detersa. Varro: Tersa niret galea. Cato de Liberis educandis, ut citatur a Nonio: Alij, sunt circumsoni, terti atque unctuli, ut uideantur esse mangonis seruuli.

TERTIANVS, adiect. [Tertiano.] τριταῖος, ut Tertiana febris: quæ tertio quoque die recurrit: quemadmodum Quartana, quæ quarto. Ci. 3. de Nat. De. Vide quæso si omnia motus, omniaque, certis temporibus ordinem suum conseruant, diuina dicimus, ne tertianas quidem febres, & quartanas diuinas esse dicendum sit. Tertiana etiam absolute idem significat. Pli. li. 30. c. 14. Xenocrates pulegij ramum lana inuolutum in tertianis ante accessionem olfactandum dari, &c.

TERTIANI, orum, οἱ τῆς τρίτης τάξεως στρατιῶται, Tertiæ legionis milites. Tacitus lib. 21. Tradidit & Syria duo & uicesimanos, tertianosque.

TERTIATA VERBA, δυσκινούμενα ῥήματα, appellantur imperfecta, lapsantia, & cum pauore nutabunda: quando quis exanimatus ob pro fert uerba integra, sed uix tertia quæq; enuociat medijs ex perturbatione suppressis. Apuleius li. 4. Tremens & exangui colore, lurida tertiata uerba sublitepens, sic ad illas ait.

TERTIO, aduerb. [Terzero, iterare.] τρίτον, tertia uice. Ter. in Eun. Non herele ueniam tertio. Col. li. 3. c. 13. Sarriuntur sesquiopera, iterum sarriuntur una opera, & tertio una.

TERTIO, tias, uerbum est rei rusticæ scriptoribus familiare, pro eo quod est, opus aliquod tertio repeto: ut Tertiare agrum, τριπολεῖν, est tertio proscindere. Colum. li. 2. Sed iugerum talis agri quatuor operis expeditur: Nam commode proscinditur duabus, una iteratur dodrante, in liram redigitur quadrante operæ. Idem lib. 2. cap. 13. Iteratos esse oportebit, ac deinde circa Septembris Calendas tertiatos. Hinc Tertiatio uerbale, pro tertia operis repetitione: quo nomine Colum. lib. 12. cap. 50. usus est pro tertia olei pressura. Sunt autem, inquit, in cella olearia tres arborum ordines, ut unus, primæ notæ, id est, primæ pressuræ oleum recipiat, alter secundæ, tertius tertiæ. Nam plurimum refert non miscere iterationem, multoque minus tertiationem.

TERTIVM, [La terza uolta.] aduerb. τρίτον, τρισσὸν, tertia uice. Cic. 2. de Diuin. Quid est tam incertum, quam telorum iactus? tamen nemo est, quin sæpe iactos, Venerem iactat aliquando, nonnunquam etiam iterum, ac tertium. Tertium consul esse dicitur, qui duobus iam perfunctus Consulatibus, tertium gerit. Tertio autem consul quis factus esse dicitur: qui tertio post exactos reges annum gessit Consulatum.

TERTIARIVS, a, um, adiect. quod tertiam rei alicuius partem recipit. unde Tertiarium stannum, [Falso,] appellatur a Pli. li. 34. ca. 17. Adulterini & factitij stanni genus, cum singulis stanni libris singuli plumbi albi, & singulæ nigri libræ admiscentur.

TERTIARIVM, rij, [Quattro oncie.] substant τριτημόριον, idem quod triens, hoc est, unciæ quatuor: & tam de pondere, quam de mensura dicitur. In ponderibus enim, teste Budæo, libræ tertiam partem significat: in mensuris autem tertiam partem congij. Cato re. rust. ca. 95. Postea fumito bituminis tertiarium, & sulphuris quartarium.

TERTIVS, a, um, [Terzo.] τρίτος, ultimus, siue unus ex tribus Plin. epi. 91. Tertius dies est quo audiui recitantem Sentium Augurinum. Cic. pro Rab. Posth. Modo uobis inspectantibus. in Gabinij iudicio tertio quoque uerbo excitabatur. Pli. li. 8. c. 48 Tertium locum Milesiæ oues obtinent. Tertiæ notæ herbæ, ideft tertio loco adscribendæ uel tertiam dignitatem post alias sortitæ. Col. li. 9. c. 4. Tertiæ notæ, sed adhuc generosæ, marinus ros, & nollas cunila, quam dixi saturejam.

TERTVLLIANVS, τερτυλλιανὸς, scriptor Ecclesiasticus, eloquens quidé, in nonnullis tamen ab Orthodoxæ Ecclesiæ fide nónihil aberráns. Animam enim immortalem quidem esse fatetur, sed eam effigiató corpus esse contendit, neque hanc tantum, sed ipsum etiam Deum corporeum esse dixit, licet non effigiatum. Nec tamen tunc hæreticus credirur esse factus.

TERVNCIVS, τεταρτημόριον, τετρύγγιον, nommus perexiguus, a tribus uncijs, hoc est, quarta librilæ parte dictus, teste Var. li. 4. de lingua latina. Pla. in Cap. Neque ridiculos iam teruncii faciunt. Cic. Cani nio: De præda mea teruncium non attigit quisquam.

TESQVA, [Luoghi inculti.] loca edita, aspera, & inculta, ipso situ atque silentio religionem quandam & horrorem incutientia. Horat. 1. Episto. 14. Nam quæ deserta & inhospita tesqua Credis amœna uocat, mecum qui sentit, & odit. Quæ tu pulchra uocas, ne morosáque Tesqua, apud Lucan. lib. 6. Tesqua (inquit Festus) loca augurio designata. Cicero aspera esse ait, & difficilia. Hæc ille. Var. lib. 6. de lingua latina. Tesca scribit per c, litteram: putatque Tesca dicta, quasi Tuesca, a tuédia sacris: locaque quædam agrestia interpretatur, Deo cuipiam consecrata: Accii testimonio, idipsum confirmans, ex Tragœdia, cui Philoctetæ nomen est, in hunc modum citato. Quis tu es mortalis, qui in deserta, & tesca te apportes loca? Quid autem Tescorum nomine ibidem intelligere debeamus, explicat idem Accius, paulo post subiungens, Celsa Cabyrum delubra tenent, mysteriaq; pristina castis concepta sacris. Hæc fere Var.

TESSARESCAIDECATITAE, τεσσαρεσκαιδεκατῖται, sectæ cuiusdam homines, qui non nisi decimaquarta Luna mense Martio Pasca celebrantur: unde & nomen acceperunt.

TESSARACOSTON, τεσσαρακοστὸν, tempus dierum quadraginta ante partum, & totidem post partum, quibus mulieres a sacris arcebantur: propterea quod id fere temporis tam ipsæ, quam earum fœtus plurimis infestentur incommodis. Quo dierum numero exacto festum celebrabant, quod & ipsum Tessaracoston appellabant. Vide Censorinum de die natali, & Cœlium Rhod. lib. 16. cap. 11.

TESSELLA, læ, τετράγγωνον, dimi. a Tessera, rem quamuis significás, formam habentem quadratam: cuiusmodi sunt laterculi, siue lapides quadrati, quibus pauimenta sternuntur. Pli. li. 37. c. 10. Andromadas argenti nitorem habet, ut adamas, figura quadrata, & semper tessellis similis.

TESSELLATVS, a, um, quod tessellis, id est paruis quadratis lapillis est compositum: ut Pauimentum tessellatum. Sueto. de Cæs. Munditiarum, lautitiarumq; studiosissimum mihi prodiderunt, quamuis tenuem adhuc, & obæratum, in expeditionibus tessel-

lata

lata & sectilia pauimenta circumtulisse. Vitru. lib. 7. præcipit psulmeota tessellata angulos omnes æquales, eademque sectilia dici, quoniam in particula secta sunt, ut quocunque uelis possint circumferri Erant & Tessellatæ quædam tunicæ, tesseris quibusdam distinctæ Vnde Palliorum tesseras dixit Pli. l. 35 Zeusis aureis litteris in palliorum tesseris intextum nomen suum ostentabat.

Tessera, æ, *κύβος, κύβος*, figura omni ex parte quadrata, teste Macro. l. 1. in Som. Scip. hoc est, constans sex lateribus æqualibus, qualem est uidere in iis ossiculis, quibus in alueolo ludimus, punctis quibusdam distinctis, & in quacunque incubuerint partem, immotam stabilitatem habentibus, quæ & ipsa a Latinis Tesseræ, a Græcis *κύβοι*, appellantur. Ci. de Diu. Quid est enim sors? idem propemodum quod micare, quod talos iacere, quod tesseras: quibus in rebus temeritas & casus, non ratio & consilium ualet. Tali autem siue taxilli omnino diuersi erant tesseris: ut qui quatuor tantum haberent latera ad similitudinem eorum ossiculorum, quæ in articulo pedis animalium bisulcorum uentre protuberant, concaua uertebra ligata, altera parte concaua, altera in conuexitatem nonnihil assurgente. Sed de his abunde multa dicta sunt suo loco. In militia item Tessera [*Segno.*] dicebatur symbolum, quo socij ab hostibus, & exploratoribus dignoscebantur. Ea autem erat tabella, teste Polybio, quam Tribuni militares sub noctem ab Imperatore acceptam ad Centuriones perferebant: Centuriones autem ad Decuriones, & ij rursus ad unumquenque suæ decuriæ militem, a quibus rursus, antequam se intenderent tenebræ, redibat ad Imperatorem. Virg libr. 7 It bello tessera signum. Liui. 7. Cæteris omnibus tessera dari iubet. Item tessera est belli & pacis futuræ signum. Pomponius: Q Mutius missus ad Carthaginienses legatus, cum essent duæ tesseræ positæ, una pacis, altera belli, arbitrio sibi dato utram uellet deferre, utranque sustulit, & ait. Carthaginienses petere debere, utram mallent accipere. Ponitur nonnunquam pro signo frumentario, quo exhibito, unusquisque frumentum pro portione accipiebat a præfecto annonæ, sicut ex more uetusto in patria nostra fieri solitum est ab his, qui pauperum curam habent. Nam erogantur signa quædam plumbea, quibus exhibitis, sigillatim accipiunt certam mensuram farinæ, uel panis uinive Suet. in Augusto: Ac ne plebs frumentationum causa frequentius a negocijs auocaretur, ter in annum quaternorum mensium tesseras dare destinauit. Iuue. Saty. 7. Summula ne pereat, quia uilis tessera uenit Frumenti. Sic etiam dicuntur tesseræ nummariæ, quibus exhibitis, summa nummum præscripta repensari solet. Item Tesseræ collybisticæ, quas uulgus litteras cambij uocat, eum in usum excogitatæ, ut pecunia argentarijs tradita, uel in locis remotissimis citra ullum uecturæ periculum recipi possit. Item Tessera est lignum utrinque complanatum, in quo numeri inciduntur, Vulgus Taleam appellat. Plau. Suam uterque tesseram habet, ratio constat. Tessera hospitalis. Fuit antiqui moris tesseram dare hospitibus dimidiatam, quam quicunque attulisset ad hospitem, continuo agnosci posset, & hospitio accipi, tanquam amicus, & uetus hospes. Hoc autem ius necessitudinis ad posteros transibat: propterea tesseram hospitalem diligenter asseruabant Pla. in Pœn. Ego sum ipsus, quem tu quæris. P. hem quid audio? A. Antidamæ me gnatum esse. P. si ita est, iam tesseram Confer, si uis, hospitalem. A. eccam attuli. Tesseram hospitalem confregisse dicebatur, qui ius hospitij uiolabat: hoc est, ut ait Erasmus, qui sibi reditum in domum aliquam præclusit. Pla. in Cist. Hic apud nos iam Alcesimarche confregisti tesseram. In uestibus item figuræ quædam quadratæ Tesseræ dicebantur, unde & uestes ipsæ dictæ sunt Tessellatæ. Plin. lib. 35. ca. 9. de Zeuxide pictore: Opes quoque tantas acquisiuit ut in ostentatione earum Olympiæ aureis litteris in palliorum tesseris intextum nomen suum ostentarit.

Tesserarius, rij, *ὁ τὸ σύνθημα σημαίνων*, qui tesseram, hoc est, signum bellicum per contubernia militum nunciat.

Tesserarius, a, um, *κυβικὸς*, quod ad tesseras pertinet: ut ludus tesserarius, *κυβεία*.

Tesserula, læ, *συνθημάτιον*, symbolum siue signum frumentarium, quod qui ad præfectum annonæ referebant, certam frumenti accipiebant mensuram: quemadmodum etiam hodie in quibusdam sacerdotum collegijs æneos plumbeosve quadrantes uidemus distribui, quos penoris præfectus, ab ijsdem certa uini mensura, certoq; panis pondere solet redimere. Pers. Sat. 5. Scabrosum tesserula far Possidet. Pli. Frumenti rationem tesserulis ostendebat. Tesserulæ item dicebantur exigui quidam & quadrati lapilli, ex quibus elegantiora pauimenta sternebantur, quæ ab antiquis Tessellata dicebantur. Ci. li. 3. de Ora. ex Lucilio: Quam lepide lexeis compostæ, ut tesserulæ omnes Arte, pauimento atque emblemate uermiculato.

Testa, æ, [*Chiappa, pezzo, guscio, testo,*] *κεράμιον*, uas fictile, qd ex argilla tornatum, mox ad ignem coquitur: unde & testa dicta quasi tosta. Hora. 1. Epist. 2. Quo semel est imbuta recens seruabit odorem Testa diu. Ouid. 1. Trist. Alter humum, de qua fingantur pocula monstrat: Quæq; docet liquido testa sit apta mero. Hor. 1. Car. Ode. 20. Vile potabis modicis Sabinum Cantharis, Græca quod ego ipse testa Conditum leui. ad Her. lib. 4. Prometheus, cum mortalibus ignem diuidere uellet, ipse si a uicinis cum testa ambulans carbunculos corrogaret, non ridiculum uideretur. Quin & ipsa fragmenta fictilium uasorum, Testæ dicuntur. Pli. li. 36. ca. 25. Necessarium binas per diuersum coassationes substerni, capita earum præfigi ne torqueantur, & rudera nouo tertiam partem testæ tusæ addi. Testa item dicitur tegmen cuiuslibet rei durum & fragile, quod Græci, *ὄστρακον* uocant, ut in piscibus omnibus, qui duriore uestiuntur cortice, qui a Græcis *ὀστρακόδερμοι* appellantur. Cic. 2. de Natur. Deor. Quot genera, quamq; dispari a partim submersarum, partim fluitantium, & innatantium belluarum, partim ad saxa natiuis testis inhærentium? Testa quoque figurate positas legimus pro ostreis, alijsve id genus piscibus duriore cortice contectis, [*Ostreche,*] Hor. 2. Ser. Sa. 4 Sed non omne mare generosæ fertile testæ. Testas item pro ouorum putaminibus dicimus: item pro conchis cochlearum. Pla. Pœn Scin. quid est? cochleæ e testa ut sustolli solent, &c. Testula, læ, dim. Col. li. 11. ca. 3. de porris capitatis loquens: Tum testulæ, uel conchæ quasi sedes in singulis subiectæ seminibus adobruuntur, ut fiant capita latioris incrementi. Testulis ferebantur suffragia. Liu. 5. Bel. Pun. Testulis datis, tribuni populum summouerunt, sitellaq; allata est, ut sortirentur, ubi Latini suffragium ferrent.

Testaceus, a, um, *ὀστράκινος, ὀστρακώδης*, quod ex testa est, siue quod testæ duritiem imitatur. Pli. Insectorum omnium, & quibus testacea operimenta, oculi mouentur. Pli. epi. 235. Quia sint cæmento medij farti, nec testaceo opere præcincti. Testacea pyra, quæ etiam Signina dicebantur. Pli. li. 15. c. 15. Signina, quæ alij a colore testacea appellant.

Testamentarius, a, um, quod ad testamentum pertinet. Vnde Testamentariæ tabellæ, & Testamentaria lex, quæ Cornelia dicitur: quæ irrogat pœnam ei, qui falsum testamentum, uel aliud instrumentum signauerit, scripserit, recitauerit. Adoptio testamentaria, qua quis per testamentum sibi filium adoptat. Pli. lib. 5. c. 1. Cum Scipionis Africani transisset atrium, uidissetque adoptione testamentaria Solutionis (hoc enim fuerat cognomen) Africanorum dedecore notam irrepentem Scipionum nomini.

Testamentarius, rij, [*Chi fa testamenti falsi.*] *παραθηκῶν*, qui testamenta falsa conficit. Ci. l. 3. Off. Non de sicarijs, ueneficis, testamentarijs, furibus, peculatoribus hoc loco disserendum est.

Testamentarius, [*Notaio.*] *διαθηκόγραφος*, notarius, confector, & scriptor testamentorum. Paulus ad legem Cor. de Fals. l. impuberem. Si testamentarius seruo fideicommissariam libertatem dederit, uideamus ne id extra pœnam sit Budæus.

Testamentum, ti, [*Testamento, legatione, lasito.*] *διαθήκη*, instrumentum extremæ nostræ uoluntatis continens testimonium. Vlpian. lib. 1. qui testam. facere pos. Testamentum est, inquit, uoluntatis nostræ iusta sententia, de eo quod post mortem fieri uoluerimus. Et proprie quod perfectum est, Testamentum dicitur. Sed abusiue quoque testamenta uocamus ea, quæ falsa, uel iniusta, uel irrita, uel rupta, itemque imperfecta sunt. Cicero secundo de Finibus. Sic eiusdem testamentum non solum philosophi grauitate, sed etiam ab ipsius sententia iudico discrepare. Horat. 1. epist. 7. Et opella forensis Adducit febres, & testamenta resignat.

Testatim, [*Minutamente,*] *ὀστρακωδόν*, aduerbiū antiquum, idē significans quod minutim. Tractum a testarum natura, quæ in exigua fragmenta solent confringi. Pomp. in Verre ægroto, ut citat Non. Iam istam colaphis comminuissem testatim tibi.

Testatio, nis, [*Testatione, testimonio,*] *μαρτυρία*, idem quod testimonium. Liui 8. ab Vrb. Sicut fœderum ruptorum testationem, ingenti fragore cæli procellam effusam. Quin. li. 5. ca. 13. Si quid ab aduersario testationibus comprehensum.

Testator, [*Testatore,*] *ὁ διαθέμενος*, testamenti conditor, uox in primis frequens apud Iurisconsultos.

Testatus, [*Chi fa testamento,*] *διαθέμενος*, qui testamentum condidit: cuius contrarium est Intestatus, *ἀδιάθετος*, qui testamentum non condidit. Vnde & ab intestato dicimus aliquem hæredem factum esse, hoc est, non ex testamento, quod nullum erat, sed iure propinquitatis. In significatione autem passiua Testatus [*Manifesto,*] dicitur apertus, diuulgatus, ab omnibus cognitus, quod id quasi omnes testentur. Cice. 4. Verr. Vt res quam maxime clara atque testata esse posset, in ius ad Metellum Carpinatium uoco, tabulasq; societatis in forum defero. Ouid. 3. de Pon. Ele. 1. Nota tua est pbitas, testataq; tempus in omne. Cic. Curioni. Aut certe testatum apud animum tuum relinquam, quid senserim. Hinc Testatior, & Testatissimus. Cæs 8. Bel. Gal. Itaque omnibus, qui arma tulerant, manus præcidit, uitamque concessit, quo testatior esset pœna improborum. Cice. pro Cæl. Nam necesse est

se est fuisse non paucos, ut & comprehendi. Licinius facile posset, & res multorum oculis esset testatior.

Testiculator, aris, quod & Testillor dicitur, significat iumentis fœminis mares admoueo. Festus.

Testiculus, li, [*Testicolo.*] ὀρχίδιον, diminutiuum a testis cum pro coleo accipitur. Auctor ad Heren. lib. 5. Medicus testiculos arietinos tenens.

Testificor, aris, ari, [*Testificare, testimoniare.*] μαρτυρέω, testimonium dico, notum facio, testib. firmo. Cice. 3. de Orat. Quod eo sæpius testificor, ut auctoribus laudandis ineptiarum nomen effugiam. Ouid. 2. de Art. Te memorem dominæ testificare tuæ. Cice. ad Att. li. 8. Testificor me expertem belli fuisse. Testificari deum, [*Chiamar Dio per testimonio,*] pro Testari, & in testimonium inuocare. Testificatus, a, um, partic. Cic. Att. lib. 5. Illud inest tamen cõmodi, quod & mihi, & cæteris amicis tuis nota fuit, & abs te aliquando testificata tua uoluntas omittendæ prouinciæ. Oui. Epist. uo. Linguaq; præsentem testificata deam.

Testificatio, onis, [*Testificatione,*] μαρτυρία, probatio per testes. Ci. 6. Verr. Si eius rei testificatio tolleretur, cautumq; esset eos testimonium non esse dicturos. Idem de Clar. Ora. Chirographa, testificationes, indicia, quæstiones, rem manifestam faciunt. Interdum idem quod declaratio, assertio, professio, [*Testimonianza,*] Ci. Lentulo lib. 5. epist. Sic egit causam tuam, ut nec eloquentia maiore quisquam, nec grauitate, nec studio, nec contentione agere potuerit, cum summa testificatione tuorum in se meritorum. Idem 9. Philip. His honoribus habitis Ser. Sulpicio, repudiatæ legationis ab Antonio manebit testificatio sempiterna.

Testimonium, nij, [*Testimonio, testimonianza.*] μαρτυρία, testium depositio: quæ & Testatio dicitur, quum testimonium proprie absentium fit, cum dicta testium, quæ alibi deposuerunt, apud iudicẽ in scriptis proferunt: quod genus Græci ἐκμαρτυρίας, uocant. Vnde Diuus Adrianus (referente Callistrato: Digest. de prob. & præsump.) Rufino proconsuli Macedoniæ rescripsit, Testibus se, non testimonijs crediturum. Gabinio quoque in hæc uerba rescripsit: Alia est auctoritas præsentium testium, alia testimoniorum quæ recitari solent. Accipitur aliquando latius testimonij uocabulum, pro omni eo quod ab aliqua re externa sumitur ad faciendam fidem. Ci. in Topic. Testimoniorum duo sunt genera, diuinum, & humanum. Diuinum, ut oracula, auspicia, uaticinationes & responsa sacerdotum, aruspicum, coniectorum. Humanum, quod spectatur ex auctoritate, & ex uoluntate, & ex oratione, aut dubia, aut expressa: in quo insunt scripta, pacta, promissa, iurata, quæsita. Sumitur aliquando testimonium pro elogio, quo sententiam nostram de re quapiam declaramus. Cic. pro Domo sua. Senatus mihi testimonium huius urbis conseruatæ dedit.

Testis, is, generis communis, [*Testimonio,*] μάρτυς, qui, quæve testimonium dicit. Testibus præsentibus facere aliquid: cui contrarium est, Clã, furtim, & sine arbitris aliquid facere. Plautus Curc. Quod, amas, ama testibus præsentibus. Mart. li. 1. Ille dolet uere, qui sine teste dolet. Oui. Epi. 6. Vix mihi teste deo, credita uita tua est. Cic. 3. Offic. Cum uero iurato sententia dicenda sit, meminerit, deum se habere testem. Vir. 8. Eclog. Quanquam nihil testibus illis profeci. Iuu. Sat. 14. Falsus erit testis, uẽdet periuria summa Exigua, Cereris tangens aramq;, pedemq;. Testis uero pro testiculo, masculini gene. est [*Testicolo,*] dictus quod uirilitatis testis sit. Auctor Priapeæ Magnis testibus ista res agetur. Pli. li. 32. c. 49. Testes pecori armentoque ad crura decidui.

Testiuilicium, res minimi pretij: sumptum a filorum fragmẽtis, quæ de tela decidunt, quæ proprie testiuilicia uocari uolunt. Plautus Casi. Nõ ego hoc uerbum emptitem testiuilicio. Quo tamen in loco Festus legit Tetriuilitio.

Testor, ris. [*Testificare, testimoniare, addur in testimonio.*] μαρτυρέω, testimonium perhibeo, testimonio sum, affirmo, profiteor. Ci. 2. de Na. de. Venæ & arteriæ crebræ multæq; toto corpore intextæ, uim quandam incredibilem artificiosi operis, diuinique testantur. Idem pro Mur. Ego quod facio, omnium uestrum causa me facere clamo atque testor. Tranquillus in Claudio: Testatus quondã per edictum, tanto impensius petere se, ut natalem patris sui Drusi celebrarent. Ouid. 8. Meta. Et plausit pennis, testataque gaudia cantu est. Aliquando testem aduoco, uel testimonium adduco, & alterius implorato testimonio assero, [*Chiamar per testimonio,*] Vir. 2. Aenei. Vos æterni ignes, & non uiolabile uestrum Testor numen, ait. Ci. 5. Phil. Is me potissimum testatus est, se æmulum extitisse mearum laudum. Idem pro Flacco. Vociferarer quantum maxime possem, contenderem, testarer publicanos, excitarem negotiatores: uestram etiam conscietiam implorarem. Hoc est, testes aduocarem publicanos, totamque rem eorum iudicio permitterem, ut interpretatur Budæus. Testari, pro obtestari, hoc est, suppliciter aliquid petere, numinum etiam inuocatione adhibita. Plaut. Ipsus te per superos omnes testatur, i. precatur. Accipitur item Testari, pro Testamentũ condere, [*Far testamento.*] Ci. 1. de Inuen. Possitne quisquã de filij pupilli re testari. Huius uerbi composita sunt, Antestor, Attestor, Contestor, Detestor, Obtestor, & Protestor. quorum significata explicata suis locis habes.

Testuaceum, κλιβανίτης, libi uel panis delicatioris genus, quod in testo calido coquebatur. Testum autem Latini uocant, quod Græci κλίβανον, Varr. libr. 4. de lingua latina. Libum (inquit) quod libaretur prius quam esset coctum, testuaceum, quod in testo calido coquebatur: ut etiam nunc Matralibus id faciunt Matronæ.

Testudineatus, a, um, [*In uolto.*] καμαρωτὸς, fornicatus, concameratus, siue quod conuexum, & incuruum est, testudinis more. Plin. li. 33. c. 55. Sed & testudineatũ in usum uenisse. Colu. li. 12. c. 55. Es inter se acclines testudineato tecto more tuguriorum inarescentẽ ficum a rore & interdum a pluuia defendunt. Vitr. li. 2. Tecta recidentes ad extrema transtra traijciunt, gradatim cõtrahentes, & ita ex quatuor partibus ad altitudinem educunt in medio metas, quas luto & fronde tegentes efficiunt testudineata tecta.

Testudo, inis, [*Testudine, galana, bissa scudellera, testuggine,*] χελώνη, animal tardigradum, a testa qua tegitur nomen habens. Earum genera sunt marinæ, Palustres, Terrestres, & Lutariæ, quæ in dulci aqua diuersantur. Ex his marinæ in Indico mari in tantam euadũt magnitudinem, ut singularũ superficies habitabiles casas integant, atque inter insulas Rubri præcipue maris non alijs fere nauigent cymbis. Vniuerso autem genere testitudinum dentes nulli sunt, sed rostri margines acuti, superiori parte inferiorẽ claudente, pyxidum modo. Oua pariunt in terra, auium ouis similia, fœtusq; educant annuo spatio. Reliquam earum naturã uide apud Pli. li. 9. c. 10. Est item testudo machina bellica, tabulatis cõtexta, & crudo corio, aut cilicinis centonibus cõtecta, aliave materia, quæ difficulter possit exuri. Hæc intus habebat trabem, funibus suspensam, quę si unco præmuniretur ferreo, Falx dicebatur, eo quòd incuruata esset cum in usum, ut lapides è muro euelleret: Si uero ferro bifurco caput haberet munitũ, Aries dicebatur, siue quòd arietis in morem retrorsum cederet, ut maiori cũ impetu feriret, siue qđ geminis cornibus capitis arietini similitudinem referret. Testudo autem dicebatur, quòd modo caput exereret modo subduceret, uiuæ testudinis ritu. Silius, li. 1. Tandem condensis arctæ testudinis armis, Subducto Pœni uallo, cæcaq; latebra Pandunt prolapsam suffossis mœnib. urbẽ. Cæs. 4. Bel. Gal. Reliquisq; dieb. turres ad altitudinẽ ualli, falces, testudinesque parare ac facere cœperunt Testudo itẽ dicebatur congregata militum multitudo confertis scutis tecta, aduersus impetum lapidum, aliorumque telorum desuper incidentium, συνασπισμὸς, Liui. 10. ab Vrb. Galli testudine facta conferti stabant, Cæs. 6. Bell. Gall. At milites legionis septimæ testudine facta, & aggere ad munitiones adiecto, locum ceperunt. Rursus Testudines in ædificijs dicuntur fornices, siue cameræ, [*Camere,*] testitudinei teguminis instar conuexæ. Virg. 1. Aeneid. Tum foribus diuæ, media testudine tẽpli, Septa armis solioq; alte subnixa resedit. Est itẽ Testudo, [*Lira,*] musicum instrumẽtum, uiuæ testudinis figuræ nõ admodum dissimile, quod & Græci ab animalis nomine χέλυν, appellant. Huius inuentionem Mercurio assignat Hyginus, qui cũ aliquando in testudinem incidisset, cuius caro longa uetustate erat exesa, solis relictis neruis, qui digitis percussi nõ inamœnum edebãt sonũ: ex illius similitudine lyrã excogitauit: unde & testudinis illi nomen mansisse quidã existimant. Horac. lib. 1. Car. O decus Phœbi & dapibus supremi Grata testudo iouis, o laborum Dulce lenimen. Vir. 4. Geor. Ipse caua solans ægrũ testudinẽ amorem. Ci. 2. de Nat. deo. Quocirca & fidibus testudine resonatur. Testudineus, a, um, [*Di testudine,*] adiect. quod est testudinis: ut, Testudineus gradus. Plaut. in Amphyt. Siue grallatorius, siue testudineus fuerit (subaudi, gradus) certum est mihi nunc scelestum perdere.

Testula, læ, ὀστράκιον, minor testa, uel testæ fragmentum. Col. l. 55. c. 3. de porris capitatis loquens, Tum testulæ uel conchæ, quasi sedes, singulis subiectæ seminibus, adobruuntur, ut capita latioris incrementi. Testulis in comitijs referebantur suffragia. Li. li 5. Bel. Pun. 2. Testulis datis Tribuni populum summouerent: sitellaq; allata est, ut sortirentur, ubi Latini suffragium ferrent.

Testus, us, (*Testo, coperchio della padella,*] κλίβανος, instrumentum plerunq; fictile, nonnunquam etiam, in quo ex ære, aliave materia placentæ, aliaq; id genus coquebantur. Cato de re ru. c. 75. In foco calido sub testu coquito leniter. Legitur & Testum in eadem significatione: ut, æreum testum apud Pli. li. 30. Hinc Testuaceum libũ, & Panem testuaceum dicimus, quem Græci uocant κλιβανίτην. Var. li. 4 de Lin. Lat. Libum dictum, quod libaretur, prius, quam esset coctum: Testuaceum, quod in testo calido coquebatur, ut etiã nunc Matralibus id faciunt matronæ.

Tetanici, τετανικοὶ, a tetano morbo dicti sunt cum musculi, qui secundum spinam sunt, ita rigent, ut se inflectere non possint. Idque cum anterior pars afficitur, ut si mentum pectori annectatur ἐμπροσθότονος: cum posterior: ὀπισθότονος, ut si caput sca-

pulis adhæreat, cum uero ambæ rigent ex æquo, τέτανος, uocatur, ut si ceruix recta & immobilis intendatur, etiam si (ut ait Celsus) quidam minus subtiliter, & nimis discrete his nominibus utuntur.

TETANOTHRA, τετανώθρα, medicamenta sunt eiusdem formæ, cuius & psilothra, ψίλωθρα: Sed psilothris ad pilos uellendos, tetanothris ad erugandam extendendamque in facie cutem utimur.

TETANUS, ni, pen. cor. τέτανος, rigor & immobilitas ceruicis, cum spinæ, nerui, & musculi utrinque ex æquo obriguerunt, ita ut ceruicis uertebras neutram in partem flecti permittant. Vide paulo ante in dictione Tetanici.

TETARTAEUS, adiect. τεταρταῖος, quartanus. Col. li. 3. c. 20. Tetartæú pro tetrade, siue quaternario numero posuisse uidetur, cũ ait. Nec tamen ea causa compellere nos debet ad multas uitium uarietates: sed quod iudicauerimus eximium genus id quátæ multitudinis pos simus, efficiamus. Quod deinde proximum, a primo, tum quod est tertiæ notæ, uel quartæ, quodq; cæteris uelut lectarum quodam contenti simus tetartæo. Satis est enim per quatuor uel summum quinque genera, uindemiæ fortunam opperiri.

TETARTEMORION, τεταρτημόριον, Græca dictio quadrantem significans. Pli. li. 7. c. 49. Ducat & ea ratio, quam Petosiris, ac Necepsos tradiderunt, & Tetartemorion appellant, a trium signorum portione, qua posse in Italiæ tractu CXXII. annos uitæ contingere appa ret. Quo in loco Tetartemorion accipitur pro spatio trium signorum, quæ est pars quarta Zodiaci.

TETER, tra, trum, [Crudele, horribile,] βδελυρὸς, fœdus, crudelis, dirus, & tam ad animum, quam ad sensus exteriores pertinet, ut Tetra belua, Tetra uox, Teter odor, Teter aspectus, Teterrima mens. Pla. Most. Ego uero te neque tetriorem beluam Vidisse me unquam, neque peiorem, censeo. Cic. 4. Tusc. ægritudinem ut tetram, & immanem beluam fugiendam esse diximus. Clau. in Eutro. Nec belua tetrior ulla est, Quam seruí rabies in libera colla furentis. Sulpitius ad Cic. li. 4. Vir clarissimus ab homine teterrimo acerbissima morte est affectus. Col. li. 7. c. 5. Spumam tetri odoris expuit. Vir. li. 3. Aeneid. Tum uox tetrum dira inter odorem. Horat. 1. Ser. Sat. 4. postquam discordia tetra Belli ferratos postes portasq; refregit. Hinc Tetre [Crudelmente,] tetrius, teterrime, aduerbia. Ci. 1. de Diui. Multa facete impure, ac tetre, cum temeritate, & impudentia. Idem pro domo sua: Impurissime, teterrimeque uiolaui.

TETHYS, Tethyos, prima syllaba produ. τῆθυς, Cœli, & Vestæ filia, soror Saturni, coniuna Neptuni, fluuiorum, & Nympharum mater. Hesiodus in Theogonia, Terræ sobolem enumerans Οὐρανῷ εὐνηθεῖσα, τέκ' ὠκεανὸν βαθυδίνην, φοίβην τε χρυσοστέφανον, Τηθύν τ' ἐρατεινήν. At Ouid. libro 5. Fasto. uidetur sentire illam fuisse Titani filiam, qui fuit Saturni frater natu maior. Ait enim: Duxerat Oceanus quõdam Titanida Tethyn. Datiuum facit Tethyi. Catul. de Coma Beren. Luce tamen canæ Thethyi restituor.

TETRADRACHMA, me, uel Tetradrachmon, mi, τετράδραχμον, nũmus quaternas ualens drachmas. Liui. li. 34.

TETRAGNATHI, aranei quidam, a maxillarum multitudine ita dicti, quos Græci γνάθους, dicunt. Pli. li. 29. ca. 4.

TETRAGRAMMATON, quatuor constans litteris. unde Dei nomẽ Tetragrammaton, quód non modo apud Hebræos, uerum & apud Græcos, Latinos, Aegyptios, Chaldæos, Arabes, aliosque populos quatuor elementis scribatur.

TETRAMETRON, p. c. τετράμετρον, carminis genus, Comicis familiare, quatuor constans mensuris maioribus, hoc est pedibus octo: unde & octonarium uocant Latini.

TETRARCHA, æ, [Signore della quarta parte del Regno,] quartam regni partem obtinens. Ci. ad Att. lib. 5. Qui regna tetrarchis dederunt. Luc. li. 7. Sicet sed plurima campi Tetrarchæ, regesque teneat. magnique tyranni. Hora. 1. Ser. Sat 3. Modo reges, atque tetrarchas.

TETRARCHIA, æ, τετραρχία, quartæ partis imperium. Ci. 2. de Diuin. a Cæsare tetrarchiæ regno multatus est.

TETRASTICON, carmen, quatuor tantum uersibus sententiam concludens, στίχος, enim Græce uersus.

TETRICI, [Seuero, crudele,] p. c. σκυθρωποὶ, tristes ac seueri, a Sabinorum monte Tetrico, qui asperrimus est, teste Seruio in illud Vir. li. 10. Qui Tetricæ horrentis rupes. Col. li. 8. c. 11. Pauonum educatio magis urbani patrisfamiliæ, quàm tetrici rustici curam poscit. Ou. 1. de Arte. Tetricæ data uerba puellæ.

TETRO, tras, [Macchiare,] ἀμαυρόω, fœdo, conspurco. Pacuui. Beluarum ac ferarum aduentus loca tetrat.

TETTIGOMETRA, p. p. inuolucrum, ex quo cicadæ oriuntur. Plin. lib. 11. cap. 26.

TEUCER, Scamandri Cretensis filius, in Troade cum Dardano generoso regnauit: unde Iliensium regum fluxit origo. Ab huius nomine Troia, Teucria dicta, & Troiani Teucri. Hic & Salaminam Cypri cõdidit, ut testatur Iustinus li. 44. Fuit & alius, frater Aiacis Telamonij.

TEUCHITES, p p & mascu gene. τευχίτης, iunci odorati species laudatissima, a loco, in quó nascitur, nomen habens. Pli. li. 21. cap. 18. Dioscorides τευχῖτιν, appellat fœminini generis, respiciens nimirum ad nomen generalius σχοῖνος, quod etiam in fœminino genere ab eodem usurpatur.

TEUTONES, siue Teutoni, penul. correp [Todeschi,] Germaniæ populi, ita dicti a Teutone ipsorum deo. Tacitus Tuisconem appellat. uide Plin.

TEUTONICUS, possessiuum a Teutonibus Germaniæ populis deductum. Mart. li. 14. Teutonicos accendit spuma capillos.

TEXO, texis, texui, textum, [Tessere,] ὑφαίνω, ἱστουργῶ, telam conficio. Terent. in Heaut. Texentem telam studiose ipsam offendimus. Tibullus li. 2. Eleg. 3. Illa gerat uestes tenues, quas fœmina Coa. Texuit. Vir. 10. Eclog Dum sedet, & gracili fiscellã texit hibisco. Per translationem Texere ponitur pro componere, fabricare, scribere, colligere, compingere, concinnare [Componere, scriuere,] ut, Texere historiã, Texere corollam, Ci. ad Att. li. 4. Paulus in medio foro basilicam iam pene texuit. Pli. li. 13. c. 11. Ex papyro nauigia texunt. Vir. 11. Aen. Bis denas Italo texamus robore naueis. Oui. Epi. 15. Texitur & costis panda carina suis. Texere nidos, apud Quin. li. 2. c. 16. Texere epistolas, Cice. ad Pætum. li. 9. Textus, a, um, participium. Vir. 2. Aen. Hanc tamen immensam Calchas attollere molẽ Roboribus textis, cæloq; educere iussit. Attexo, Contexo, Detexo, Intexo, Prætexo, Retexo, Subtexo, suis locis.

TEXTILIS, & hoc le, [Tessuto,] p. c. ὑφαντὸς, πλεκτὸς, quod texendo factum est: ut, Textilis corona, & Textilis uestis, ante cuius usum fuit Nexilis uestitus, ut docet Lucr. lib. 5. cum ait: Nexilis ante fuit uestis, quàm textile tegmen. Primi autem Aegyptij inuenerunt textilia, teste Plinio li. 7. c. 56. Cic. 4. Tusc. Aureo lecto, strato pulcherrime textili stragulo. Vir. 3. Aene. Textilibusq; onerat donis. Textilis pictura, quæ in Tapetibus fieri, aut tela solet. Cic. 6. Verr. Nego ullam picturam, neque in tabulis, neque textilem fuisse. Textilis umbra palmitis intertextis fit. Mart. li. 12. Hæc textilis umbra supini Palmitis.

TEXTOR, o. is, [Tessore, tessitore,] πλόκεὺς, qui uestes, aut telam texit. Cic. pro Planc. Si pro fabro aut textore emimus. Iuue. Sat. 9. Textoris pectine Galli.

TEXTRICULA, æ, [Tessadrella,] ὑφάντρια, dimin. a Textrix.

TEXTRINA, næ, penul. prod. ἱστουργεῖον, officina textoris. Cicer. 5. Ver. Nulla domus in Sicilia locuples fuit, ubi iste textrinam non instituerit. In eadem significatione legitur & Textrinum. Cice. Ibidem: Quod tamen oppidum isti per triennium textrinum ad muliebrẽ uestem faciendam fuit.

TEXTRIX, icis, [Tessitrice,] ὑφάντρια, mulier textoriæ artis perita. Tib. li. 2. ca. 2. Textrix operata Mineruam Cantat.

TEXTUS, huius textus, [Tessitura,] ὕφανσις, συμπλοκὴ, textura. Pli. li. 6. ca. 35. Alterno textu fulgentibus crinibus.

TEXTUM, ti, [Tessimento,] ὕφασμα, quicquid ex quauis materia contexitur, aut componitur. Mart. li. 5. Et dona matrum nimineo ferunt texto. Oui. Epist. 16. Pretiosaq; texta dabuntur, Vir. 8. Aen. Hastam que & clypei non enarrabile textum. Pinea texta carinæ, Catul. Argon. Textum orationis, pro stylo Quint.

TEXTURA, æ, [Tessitura,] ὕφασμα, ratio ipsa texendi. Luc. li. 12. Quàm tenui constet textura.

T ANTE H

THAIS, θαΐς, nobilis meretrix fuit Alexandrina, quæ Atticam iuuentutem in sui amorẽ pellexit. Hanc suis carminibus celebrauit Menander comicus poeta Græcus, unde & Menandreæ epitheto a Poetis insignitur. Propertius: Turba Menandreæ fuerat nec Thaidos olim Tanta.

THALAMUS, p. c. [Camera da sposo, o da sposa,] θάλαμος, commune coniugis utriusque cubiculum. Vir. li 9. Ae. Ferreiq; Eumenidum Thalami. Per translationem pro ipsis nuptijs, atq; adeo pro ipso cõnubij iure accipitur [Nozze,] Idem 6. Aen Hic thalamum inuasit natæ. Oui. 10. Met. Thalamique diu consorte carebat. Idem 1. Amo. Eleg. 8. Hæc sibi proposuit thalamos uiolare pudicos. Thalamus, pro alueolis apium. Vir. 4. Geor. Post, ubi iam thalamis se composuere, siletur. Hinc Epithalamium, carmen nuptiale.

THALASSICUS, color, θαλασσικὸν χρῶμα, similis fluctibus marinis. Græci enim θάλασσα, mare, Pla. in Mil. Ornatu thalassico. Thalassinus, a, um, p. c. eiusdem significationis, Lucr. li. 4. Teriturque thalassina uestis.

THALASSIO, ὑμέναιος, carmen nuptiale: ita dictum a uoce quã in nuptijs ominis causa acclamabant, quæ erat thalassius. De cuius acclamationis origine uide Liuium li. 1. ab Vrb Apud Varro. Talasio legitur sine aspiratione, atq; unico, s, putatq; Varro ea uoce quasillũ significari, hoc est, calathum reponendis lanis destinatum. Quam sententiam etiam attingit Plutarchus in Problematibus, dicens hanc uocem in nuptijs non alia ratione fuisse usurpatã, nisi ut nouæ nuptæ ad lanificium prouocarentur. Vocis autem huius originem a Græcis reperit, qui, ταλάσιον, dicunt, quod nos lanificium.

THALES, etis, & Thalis, θαλῆς, θάλης, unus ex septem Græciæ sapientibus

pitentibus, qui eodem tempore in Græcia floruerunt. natus est (ut ex Appollodori sententia tradit Laertius) anno primo XXXV. Olympiadis. Vixit annos (ut Sosicrates tradit) nonaginta: ut alij septuaginta. Hic primus in Græcia geometriam creditur inuenisse, primusq; obseruasse temporum ambitus, uentorum flatus, stellarum motus, tonitruum sonora miracula, siderum obliqua curricula, & Solis annua reuerticula. Interrogatus quid in rerum natura difficillimum existimaret, se ipsum, inquit nosse. Iterumque rogatus cum sciscitaretur, quo modo & iustissime uiuere liceret. Si, inquit, quæ in alijs reprehendimus, ipsi non faciamus. Huic tripus aurea a piscatoribus Milesijs erepta, dum res in lite uerteretur, ex oraculo Apollinis indicantis eam sapientissimo dari oportere, delata est: deinde per manus omnibus sapientibus tradita, ad Solonem peruenit, qui illam Delphos remisit ad Phœbum, ut qui Deorum hominumq; sapientissimus esset. A Thalete Ionica fluxit disciplina, sicut a Pythagora Italica. Eius discipulus fuit Anaximander; cuius auditor Anaximenes, & Hecateus historicus.

THALES, θάλης, θάλης, poeta Lyricus Cretensis, quem è Creta Solō Spartam misit, ut eius odis ac poesi Spartani deliniti, animorum feritatem, nimium ex Lycurgi legibus imbutam, mitigarent. Auctor Plutarchus in Solone.

THALIA, p.p. θάλεια, una ex nouem Musis: ἀπὸ τοῦ θάλλειν. quod inter cætera significat uirere, seu florere: propterea quòd Poetarum fama nullo tempore marcescat. Vir. 7. Ecl. Nostra nec erubuit syluas habitare Thalia.

THAMYRAS, siue Thamyris, θαμύρας ἢ θάμυρις. Suidæ, Poetæ nomē ex Thracia, qui cum omnes pulchritudine præcelleret, ab initio mares dilexit: deinde mutata consuetudine, Musas amauit, cū quibus de cantu certauit hisce conditionibus, ut si uinceret, earum cō plexu potiretur, sin succumberet, ab illis pateretur, quicquid eis uideretur. Itaque superatus & oculis, & lyra priuatus est. Hinc manauit prouerbium in eos, qui præter ingenium proprium aliquid agunt, Thamyras insanit, θαμύρας μαίνεται. Suidas. Ouid. libr. 3. de Arte: Tu licet & Thamyram superes, atque Orphea cantu.

THAVMANTIAS, adis, Iris, Thaumantis & Electræ filia. Virg. 9. Aen. Roseo Thaumantias ore locuta est. Eadem etiam Thaumantis dicitur, ut Imbrifera Thaumantis, apud Sta. 3. Syl.

THEAGENES, tres Athenis, diuersis temporibus Suidas fuisse recensetunū, qui de Homero scripsit: alium, qui καπνὸς, id est, fumus est cognominatus, quòd multa promittens, nihil præstaret: pauper enim erat, ac diues uideri uolebat. tertius, uir potens ac diues Athenis, qui liberalitate ac beneficentia publice ac priuatim multa laude digna gessit. quartum addit Pausanias, Athletam, qui cxj. coronas e certaminibus retulit.

THEATRALE, te, & hoc le, [Di theatro,] ad theatrum pertinens, unde dicimus theatralia spectacula. Cic. pro Sext. Theatrales consessus. Tacit. li. 1. Dua olim theatralium operarum. Humanitas indecora, & theatralis. Quint. li. 8. c. 8.

THEATRICVS, a, um, [Di theatro,] ad theatrum attinens.

THEATRIDION, diminutiuum, forma græca, a theatro. Varro. li. 3. de re rust. Theatridion auium.

THEATRVM, tri, [Theatro.] θέατρον, ædificium in hemicycli speciem factum ad uidenda spectacula idoneum, ἀπὸ τοῦ θεᾶσθαι, hoc est a spectando dictum. Virg. 1. Aen. Hic alta theatris Fundamenta locant alij. Oui. 2. Amor Ele. 7. Siue ego marmorei respexi summa theatri. Pli. li. 18. c. 55. In theatrorum orchestris scobe, aut arena superiecta deuoratur uoa. Aliquando tamen ponitur pro spectaculo. [Spettacolo.] Mar. l. 1. Quicquid in Orpheo Rhodope spectasse theatro Dicitur, exhibuit Cæsar Arena tibi. Aliquando pro multitudine spectante: ut, Magno theatro hæc acta sunt, i. multis spectantibus. Ci. 3. de Ora. Theatra tota reclamant. Versari in theatro, per translationem pro esse in aliquo loco cōspicuo ante omnium oculos. Ci. in Verrem act. ult. Vt me, quæsturamque meam quasi in aliquo orbis terræ theatro uersari existimarem.

THEBAIS, idis, θηβαΐς, Aegypti regio, Aethiopiæ contermina, a Thebis urbe potentissima, totiusq; tractus illius capite nomen habēs, Vide Pli. li. 5. c. 9. Est item Thebais, insigne Papinij Statij opus, bellum illud cōtinens, quod Argiui ad Thebas gesserunt, in quo Eteocles & Polynices fratres mutuis uulneribus ceciderunt. Aliquando adiectiui uim habet, quemadmodum & cætera eiusdem terminationis patronymica: ut Thebais nupta, i. Andromache, Eetionis Thebarum Ciliciarum regia filia. Ouid 3 de Arte. Quod erat longissima, nunquam Thebais Hectoreo nupta resedit equo.

THEBANI, θηβαῖοι, qui sunt ex Thebe ciuitate Bœotiæ.

THEBE, bes, & Theba, bæ, θήβη. & Thebæ, harum, θῆβαι, nomina sunt multarum urbium, quarum una fuit in Aegypto, a Busyride rege condita ambitu CXL. stadiorum. uti refert Herodotus, centum portis, alijsque publicis priuatisque ædificijs insignis, totaq; pensilis, adeo ut reges, uel maximos exercitus soleant educere, nullo oppidanorum id sentiente. Huius incolæ Thebæi dicuntur: & uicina regio Thebais, in Aethiopiam uergens. Alia Thebe fuit in Bœotia, a Cadmo Agenoris filio condita, quam Amphion muris ornauit, Bacchi & Herculis clarissima patria, ab Alexandro Magno postea euersa. Hæc & Draconigera dicitur, quia a Cadmo cū quinque uiris, ex dentibus draconis ab ipso interfecti natis, constructa fuit. Varro tamen li. 3. de re ru. scribit hanc urbem ab Ogyge ædificatam. Ab hac Thebani dicti sunt. Hanc Heptapylon uocat Apuleius, ab eo quod septem portas habebat, inclyta duobus ducibus, Epaminonda, & Pelopida. Eadem dicta fuit, & Dircæa, a Dirce fonte. Vnde & a Statio Thebanus ager Dircæus uocatur. Hinc Pindarus poeta Lyricorum Princeps habuit ortum. Fuerunt & Thebæ in Africa, a Libero patre conditæ. Vnde Hieronymus in commenta. Episto. ad Galatas: Prætereo Thebas Liberi, quas in Africa cōdidit, quæ ciuitas nunc Thebestia dicitur. Alia in Thessalia, a qua Thebani & Thebæi. Fuit & alia Thebe, Homero teste, in Cilicia, Andromaches, uxoris Hectoris, patria, unde Oui. Nec citius ciere minus, quam cum Thebana cruentum Hectora Thessalico uidit ab axe trahi. Alia fuit in Lucania, ab Aonijs colonis condita, quam interijsse auctor est Cato in Originibus. Fuerunt & Thebæ Corsicæ. Est & Thebe nomen uirginis, e cuius gremio geminæ columbæ (ut est in fabulis) cum euolassent, altera ad Hammonis fontem tetendit, & ibidem responsa dedit: altera ad syluam Dodonæā, ubi futura mortalibus præcinuit.

THECA, [borsa, tegola,] θήκη, uagina, loculus: in quo aliquid recondimus: ut theca calamaria, nummaria. Varro. 1. de re rust. c. 48. Vt grani theca fit. Mart. li. 17. Sortitus thecam calamis armare memēto. Ci. ad Att. li. 4. In hoc thecam nummariam ne retexeris.

THEMA, matis, θέμα, Latine positum, seu positio dicitur. Sunt etiam themata mathematicorum apud Firmicum affectiones natalitiæ, & quasi positura cæli ἀποτελέσματα, Thema controuersiæ declamandæ argumentum. Quin. lib. 6. c. 2. Erat mihi curæ in controuersijs forensibus nosse omnia quæ in causa uersarentur. Nam in schola certa sunt & pauca, & ante declamationem exponuntur, quæ themata Græci uocant, Cicero proposita.

THEMIS, Themis, uel Themidis, uel etiam Themistis. θέμις, cæli, & terræ filia fuit, quæ Iouis nuptias fugiens ab eo in Macedonia compressa fuit. Hæc dea putabatur, quæ præciperet hominibus id petere, quod fas est, ut ait Festus, (Nā θέμις, Græce fas dicitur) habuitque uetustissimum oraculum in Bœotia, ad Cephisum amnē. Oui. 1. Met. Fatidicamq; Themin, quæ tunc oracla tenebat. Claudian. Sic cecinit longæua Themis. Fuit & alia Themis, quæ alio nomine Carmentis dicta est.

THEMISCYRA, regio Ponti, finitima Cappadociæ. Pli. capi. 3. li. 6. & Mela. lib. 1.

THEMISON, θεμίσων, medicus apud Herod. & Cor. Celsum.

THEMISTIVS, philosophus temporibus Iuliani apostatæ, a quo etiā prætor Constantinopolis urbis creatus est. Scripsit Paraphrasim in Aristotelis Physica libris octo, in Analytica posteriora, libris duobus. Præterea edidit sua, uidelicet, De intentione & inscriptione prædicamentorum: disputationes etiam quasdam. Hic Valentem imperatorem quotidie sæuientem in Orthodoxos auctoritate sua & epistolis reddidit mitiorem. Suidas.

THEMISTOCLES, θεμιστοκλῆς, nomen uiri Atheniensis clarissimi Neoclis filij: qui prodigus ac lasciuus prima iuuentute, postea dux delectus res inclytas gessit, Pyræeum muniuit, bello maritimo Persas apud Salaminem uicit. Hic, cum ab ingrata patria exul factus esset, & a Xerxe princeps exercitus aduersus Athenienses magno cū honore creatus, cum uideret patriæ suæ ingentis cladis periculum imminere, hausto tauri sanguine seipsum interemit, ne aut regi de se merito infidelis esset, non pugnando uiriliter: aut patriæ suæ hostis atq; oppugnator uideretur. Plutarchus.

THENSAE, ἱερὰ ζεύγη, ut docet Asconius, sunt sacra uehicula, cum pompa ordinum & officiorum: sic dictæ, quòd ante eas lintea tenduntur, quæ gaudent manu tenere, & tangere, qui eas deducunt. Vel ἀπὸ τοῦ θεῖος, id est, a re diuina, & sic per th, scribitur. Cic. de Haruspicum responsis: Te appello Lentule, cuius sacerdotij sunt thensæ, curricula, præcentio, ludi, libationes. Liui. li. 5. Quæ augustissima uestis est, thensas ducentibus, triumphantibusve, ea uestiti medio ædium eburneis sellis sedere.

THEOCRINES, θεοκρίνης, nomen cuiusdam Atheniensis, qui primum tragœdiarum actor fuit, deinde calumniator & sycophanta. Vnde & Demosthenes in oratione pro Ctesiphone, Aeschinem, tragicū Theocrinem uocat. Eras. In Chiliad.

THEOCRITVS, θεόκριτος, Poeta Syracusanus, Praxagoræ, siue (ut alij malunt) Symmachi, & Philines filius, qui sub Ptolemæo Lagi filio floruit. Alij Coum fuisse uolunt, sed admodum iuuenem Syracusas commigrasse. Scripsit Idyllia in genere, bucolico, quæ etiam hodie omnium manibus teruntur.

THEODECTAS, θεοδέκτης, orator, Cilix genere, discipulus Platonis, Isocratis, & Aristotelis, qui ei suos de rethorica libros dedicauit. conuersus deinde ad Tragœdias, scripsit fabulas L. decessit Athenis natus annos XLI. scripsit & uersibus artem rhetori-

eam laudauit & uirum Artemisiæ Mausolum, Theodectes orator, superioris filius, scripsit Encomicum Alexandri regis Epirotarum: commentarios historicos, artem Rhetoricam libris VIII. aliaque complura. Suidas.

THEODORVS, θεόδωρος, Bizantius sophista, a Platone uocatus λογοδαίδαλος. Scripsit contra Thrasibulum, & Andocidem. Suidas. Theodorus, & Teladeus fratres Samij, sculptorici celeberrimi, quorum alter in Samo Pythij Apollinis signum incœpit: alter Ephesi eodem tempore, & alio saxo absoluit. quibus simul cõpositis ita cõuenit, ut unum corpus ab uno artifice & ex uno lapide sculptũ uideretur. Genus artis huius est Græcis ignotũ, sed apud Aegyptios frequentatum. Nam soli hominum nõ oculis tantum totius statuæ cõpositionem metiebantur, sed dimensione, ut ex uarijs multisq; lapidibus in unum corpus in certam mensuram statua perficeretur. De hoc Theodoro Diogenes testatur, quòd non solum sculptor, sed etiam architectus fuerit, quodque Ephesijs auctor extiterit, ut Dianæ templi fundamentis carbones subijcerent, ut locus alioqui humidus immobilem acciperet soliditatem. Idem primus ferrum fundere docuit, statuamq; ferream fecit. auctor Pausanias.

THEOGNES, poeta Siculus Megaris natus, qui lectu dignas Parænses conscripsit, fœdis tamen amoribus passim aspersis.

THEOLOGIA, [Theologia,] θεολογία. prima Philosophiæ pars, quæ uersatur circa Dei, & rerum diuinarum contemplationem.

THEOLOGVS, gi, [Theologo.] θεολόγος, circa rerum diuinarum cognitionem uersans. Ci. 3 de Nat. Deo. Principio Ioues tres numerant ij, qui theologi nominantur.

THEON, Θέων, nomen pictoris Samij, de quo Quint. lib. 12. de Instit. Orat. Alter mathematicus, qui scripsit de spiritibus ad Ptolem. Astrologum. Tertius Grammaticus, interpres Apollonij Rhodij. Fuerunt & alij, qui commemorantur a Suida. Fuit & marmoris cœlator hoc nomine, unus ex ijs, qui Mausoleum cœlauerunt. cuius meminit Pli. li. 35. ca. 11. Theon præter hos Poeta quidam fuit rabiosæ cuiusdam loquacitatis, petulantissimæq; maledicentiæ. Vnde factum est, ut Theonino dente rodi eum dicamus, qui conuicijs lacessitur. Vide Adagia.

THEOPHANES, Θεοφάνης, Mitylenæus Historicus, scriptor rerum Pompeij Magni. Ci. in Orat. pro Archia.

THEOPHRASTVS, philosophus, ex Eresso Lesbi oppido prius Tyrtamus appellatus, deinde Euphrastus, & postremo Theophrastus ob oris & eloquentiæ suauitatem propemodum diuinam. Hic Peripateticorum eloquentissimus doctissimusque fuit Aristotelis discipulus, & in schola successor. Dicere solebat, doctum hominem, ea omnibus solum, neque alienis locis peregrinum esse, neque inopem amicorũ. Habuit discipulos ad duo millia. Opera eius a Diogene commemorantur, inter quæ sunt libri sex epitomes in Aristotelem de animalibus. Extant hodie tantum de plantis conuersi a Theodoro Gaza, & parua quædam opuscula. Excessit admodum senex. Ex Suida, Diogene, Strabone.

THEOPOMPVS, θεόπομπος, Chius, orator & historicus post Thucydidem & Herod. teste Quint. quibus ut in historia minor, ita oratori magis similis: ut qui, ante quàm esset ad hoc opus solicitatus diu fuerit orator. Filius fuit Damasistrati, teste Suida, & auditor Isocratis. Scripsit Epitomen Herodoti libris duobus, & Rerũ Græcarum Historiam, post bellum Peloponnesiacum incipiens, ubi desijt Thucydides. Theopompus alius fuit Atheniensis, Theodecti filius, antiquæ Comœdiæ scriptor, cuius fabulas recenset Suidas. Præter hos Theopompus Gnidius, Cæsaris familiaris, qui Aesemidorum habuit filium, qui apud Cæsarem ipsum plurimum poterat, ut scribit Stra. li. 14 Theopompus item alius fuit rex Spartanorum, qui cum primus instituisset ut Ephori Lacedæmone crearentur, ita futuri regiæ potestati oppositi, quemadmodum Romæ consulari imperio Trib. ple. sunt obiecti, atque illi uxor dixisset id egisse illum, ut filio minorem potestatem relinqueret: Relinquã, inquit, sed diuturniorem. Val. Max. li. 4. c. 1. Quint. tamen. li. 2. hãc modestiam parum ualuisse demonstrat, captum demum fuisse ostendens, & muliebri ueste indutum fugisse.

THEOREMA, matis, [Speculatione.] θεώρημα, speculatio, commentatio. Cic. de Fato.

THERAMENES, p.c. ciuis Atheniensis, unus ex triginta tyrannis, qui, cum a collegis multos insontes supplicio affici uideret, ea de re conquerens, cum ceterorum omnium, tum præcipue Critiæ cuiusdam, qui reliquis ut potentia, ita & immanitate antecedebat, odiũ in se concitauit, tandemq; per calumniã circumuentus, & innocẽs capitis damnatus, cum cicutam auide hausisset, quod reliquũ erat è poculo ejiciens, Propino, inquit, hoc pulchro Critiæ. De hoc sic Cic. 1. Tusc. Quam me delectat Theramenes, qui cum coniectus in carcerem, triginta iussu tyrannorum uenenum ut sitiens obbibisset, reliquum sic è poculo eiecit, ut id resonaret, quo sonitu reddito, arripiens, Propino, inquit, hoc pulchro Critiæ. Græci. n. in conuiuijs solent nominare, cui poculum tradituri sunt.

THERIACA, siue Theriaca, cæ, [Theriaca.] θηριακὴ, ἡ θηριακὰ, τὰ, medicamentum præstantissimum, multis ex simplicibus conflatum singulare aduersus uenena omnia remedium. Dicta Theriaca, ἀπὸ τῶν θηρίων, hoc est, a uenenatis bestijs, siue quod illarũ carnea recipiat hæc compositio (fit enim ex uiperina carne) siue quòd earum uenenis aduersetur. Pli. certe Theriacam ab affectu non a materia uidetur appellasse, non unam eius conficiendæ rationem præscribens, cui tamen nulla admiscet uenena. Quin & uitis quoddam genus in Thasso nascens, Theriacen appellat, non aliam ob causam, quàm quod uenenatis omnibus uideatur resistere. Vide ipsum li. 20. ca. 24. & li. 14. ca. 18.

THERMAS, [Stufe, Bagni,] θερμαὶ, loca aquas habentia, aut sponte naturæ calentes, aut fornace calefactas, sudandi lauandive usibus deputata: ἀπὸ τῆς θέρμης, hoc est, a calore. Proprie tamen Thermas uocamus, quas sudandi gratia ingredimur: quæ Seneca Sudatoria uocat. Quid (inquit) cum sudatorijs? Omnis sudor per laborem exeat. In quæ uero descendimus, ut lauemur, Balneas uocamus & Balnearia. Quæ tamen differentia perpetua non est. nam & Thermas pro balneis legimus in quibus aqua calida lauamur. uide Vallam in Raudensem, & ea quæ supra annotauimus in dictione Balneæ. Mart. lib. 1 Hic ubi miramur uelocia munera thermas. Hinc Thermulæ, arum, dim Est & Therme, ciuitas in Thracia. Therme præterea Siciliæ oppidum, auctore Mela. li. 2. inde Thermitani.

THERMODOON, oontis, uel Thermodon, ontis, secunda syllaba producta, Suidæ, fluuius Themisciræ (quæ est regiuncula Cappadociæ contermina) Amazonum sedibus nobilitatus. Vir. 11. Ae. Quales Threijcia cum flumina Thermodõtis Pulsant. Quo in loco nõnulli legunt Thermodoontis impari syllabarum numero: sed perperam: cũ secũda syllaba scribatur per ὦ μέγα. Hinc fit adiectiuum Thermodonteus. Prop. li. 3. Thermodonteia turba lauatur aquis.

THERMOPOTAE, θερμοπόται, qui calidam bibunt. unde Thermopotare uerbum effinxit Plau. in Trinum.

THERMOPYLAE, p.c. mons Græciæ longissimus, qui a Leucade incipiens, in Aegæum usque mare protenditur, mediamque Græciam ita dirimit, ut Italiam Apenninus. Dictæ Thermopylæ ab angustis faucibus, aquis calidis scatentibus, montium enim angustias, ut Latini portas, ita Græci πύλας, appellant. Thermas autem aquas calidas esse, nemo est qui ignoret. Montem hunc maxime illustrem reddidit Lacedæmoniorum cum Mardonio pugna, & Leonidæ Regis interitus. uide Herod. li. 7.

THERSITES, p.p. Θερσίτης, Græcorum omnium fœdissimus fuit, quẽ Achilles sibi procaciter obuiciantem pugni ictu interfecit. Huius insignis deformitas ab Home. l. 2. Iliad. graphicῶs expressa effecit, ut, cum hominem uehemẽter fœdum significare uelimus, θερσίτου βλέμμα, i. Thersitæ faciem eum habere dicamus. Iuue. Sat. 8. Malo pater tibi sit Thersites, dummodo tu sis Aeacidæ similis.

THESAVRVS, ri, [Tesoro,] θησαυρὸς, est (ut Paulus iureconsultus, de Acquirendo rer. do. l. nunquam, inquit) tam uetus depositio pecuniæ, ut eius non extet memoria, & iam dominum non habeat. Sic enim fit eius, qui inuenerit, quòd non alterius sit. Alioqui si quis lucri causa, uel metus, uel custodiæ condiderit sub terra, non est thesaurus, utpote cuius etiam furtum fit. Cic. 6. Phil. Seruus domini patrimonium circumplexus, quasi thesaurum draco. Vir. 1. Aen. Veteres tellure recludit Thesauros. Suppeditare alicui aliquid de suis thesauris, accipitur, pro quodam quasi penu quarum uis rerum repositarum. Quin. li. 2. c. 7. Abundabunt autem copia uerborum optimorum, & compositione, ac figuris iam non quæsitis, sed sponte, & ea reposito uelut thesauro se offerentibus. Ci. 1. de Ora. Thesaurus rerum omnium memoria. Nonnunquam & in malam partem accipitur: ut, Thesaurus stupri, Thesaurus mali. Plau. Amph. Teneo thesaurum stupri. Thesaurus carbones facti sunt, prouerbio in eos dici consueuit, qui magnificis rebus expectatis, uel nisi fumum reperiunt. Hinc Thesaurarium, adiectiuum: ut, Thesaurarij fures, apud Plau. in Aul.

THESEIS, idis, θησηΐς, poema Thesei gesta complectens. Iuuena. Sat. 1. Vexatus toties rauci Theseide Codri.

THESEVS, θησεὺς, Aegei regis Athenarum & Aethræ filius, qui dum esset adolescens, opera Medeæ nouercæ pene ueneno perijt. Sed post mortem patris ad regnum euectus, tam multa digna memoratu peregit, ut inter plures Hercules unus connumeretur. Debellauit Amazones, earumque reginam Hyppoliten rapuit: ex qua Hippolitum genuit. Creontem regem Thebarum Argiuos in bello cæsos sepeliri prohibentem interfecit. Oppressit & terribilem taurum in Attica, Minotaurum in Labyrintho occidit, & Ariadnam Phædramque Minois filias clam secum abduxit: sed relicta Ariadna in Chio insula, Phædram sibi coniugio copulauit. Scirronem, Procrustem, & Schinin, latrones Atticæ, neci dedit. debellauit Centauros. Thebas domuit. Pirithoum præcipua coluit amicitia, quo cum descendit ad inferos ad rapiendam Proserpinam. sed occiso Pirithoo, ipse aliquandiu in uinculis Plutonis detentus, donec ab Hercule, qui illum summa prosequebatur beneuolentia, liberaretur. Postremo iam senior, tot

tantisque

tantisq; rebus gestis, patria, regnoq; pulsos, in insulam Syrum nauigauit, ubi perijt, interemptus a Nicomede, uel (ut quidam uolunt) ex loco edito post cœnam deambulando delapsus. Primus instituit Athenis Panathenæa, hoc est, communem celebritatem in honorem Mineruæ, quæ Græce Ἀθηνᾶ, nominatur. Idem in Isthmo funebres ludos instituit. Reliqua uide apud Plutarchum.

THESIDES, dæ, p.p. θησείδης, patronymicum masculinum a Theseo deductum: quo poetæ utuntur pro Hippolyto Thesei filio. Ouid. Epist. 4. Thesides, Theseusque duas rapuere sorores.

THESIS, sis, [*Questione, disputa.*] θέσις, quæstio, siue argumentũ, quod nobis tractandum disputandumve proponimus. Cic. in Top. Propositum interpretatur. Proprie autem Thesis, ut Rhetores utuntur, est quæstio generalis & infinita, nullius personæ, loci, aut temporis circunstantijs limitata. In quo differt ab hypothesi, quòd ea sit quæstio definita, certisque personis, temporibus, & locis propria. Vt si hoc modo proponamus Sit ne omnino ducenda uxor, Thesis erit. Sin id de uno quopiam peculiariter quæramus, aut loci, temporisve circunstantijs restringamus, hoc modo. Sitne Catoni ducenda uxor Martia, eo tempore quo omnia flagrant ciuili bello, iam dicenda erit Hypothesis. Cicer. de Orat. Orator a proprijs personis, & temporibus semper, si potest, auocat controuersiam. Latius enim de genere, quam de parte disputare licet: ut quod in uniuerso sit probatum, id in parte sit probari necesse. Hæc igitur quæstio, a proprijs personis, ad uniuersi generis rationem traducta, appellatur Thesis.

THESMOTHETAS, θεσμοθέται, magistratus apud Athenienses, a legũ latione ita appellati, qui ætate & usu docti, domi iura dabant, querelas accusationesq; cognoscebant, deq; controuersijs æquo examine decernebant, quotannis quoq; leges recognoscebant, emendabantq; & ad congruentiam, sensumq; consentaneum reducebãt.

THESPIAS, θεσπιαί, oppidum liberum in Bœotia (ut Strabo inquit li. 9.) Heliconi proximum, sed eo magis Australe, Crisseo imminẽs sinui. Thespias nobilitauit Praxitelis Cupido a Glycerio meretrice ibi consecratus. Hinc Thespiades, θεσπιάδες, dictæ sunt Musæ, seu Nymphæ Thespias incolentes. Sunt & aliæ Thespiæ in Magnesia Thessaliæ conterminæ, quarum meminit Pli. li. 4. ca. 9.

THESPIS, primus poeta Tragicus apud Athenienses. Hor. in Arte: Ignotum Tragicæ genus inuenisse Camœnæ. Dicitur, & plaustris uexisse poemata Thespis.

THESPROTIA, regio Epiri, Chaoniæ proxima, teste Plin. in Proœ. li. 5. Stra. li. 3. Tesproti, Dryopesq; ruunt.

THESSALIA, regio Græciæ ex una parte Bœotiam, ex altera Macedoniam habens: ad mare inter Peneum amnem, & Thermopylas extensa. Prius Aemonia, ab Aemone rege, & Pelasgicon Argos, Hellas, & Dryopis dicebatur. In hac genitus rex nomine Græcus, a quo Græcia: ibi natus est Hellen, a quo Hellenes. Homerus eius incolas tribus nominib. appellat, Myrmidonas, Hellenas, & Achęos. Olim etiam Pyrrhæa dicta est, teste Stra. li. 10. a Pyrrha Deucalionis uxore: cuius tẽpore (ut inquit Arist.) ingens imbrium illouies maiorem partem populorum Thessaliæ absumpsit, paucis, qui ad montium culmina sese receperant, conseruatis Inter quos Deucalion Parnassum petierat, ratibusque ad se confugientes per summa Parnassi iuga benigne fouebat. Propter quod dictus est genus humanum reparasse. In Thessalia sunt montes uigintiquatuor, quorum nobilissimi Olympus, Pierus, parens, domusq; Musarum, Pelion, & Ossa, gigantum bello memorati, item Pindus, & Othrys, Lapitharum sedes. Flumina in ea (ut scribit Herod.) sunt Apidanus, Enipeus, Onochonus, Pamisus, Peneus, & Phœnix.

THESSALONICA, cæ, [*Salonico,*] θεσσαλονίκη, urbs clarissima Macedoniæ, ad sinum Thermaicum sita, non procul ab Achedori fluminis ostio: quæ primum a Cassandro cõdita dicitur, & Halia appellata. Thessalonicæ autem nomen a Philippo Amyntæ filio accepit, cum ille in eius agro Thessalos ingenti clade profligasset.

THETA, θῆτα, nomẽ est litteræ Græcæ, quæ apud nos ualet th aspiratum. Hæc in Græcorum iudicijs nota erat condemnationis, quemadmodum apud Latinos C, quod ea sit prima littera in dictione θάνατος, quæ illis mortem significat: Huc allusit Persius Saty. 4. Et potis es uitio nigrum præfigere theta.

THETIS, θέτις, Pelei Thessaliæ regis uxor, Nerei marini Dei filia & Achillis mater. Accipitur & pro mari, [*Mare,*] Vir. 4. Ecl. Tentare Thetin ratibus.

THOAS, aotis, θόας, fuit rex in Taurica regione, ad quem delata est Iphigenia Agamemnonis filia, & ab eodem Dianæ Tauricæ sacris præfecta. Hunc postea occidit Orestes, a sorore adiutus: cum illum quoque Thoas Dianæ arę destinasset. De quo Ouid. li. 3. de Pont. Regna Thoas habuit Mæotide clarus in ora. Alter rex Lemni fuit, Liberi patris filius, ex Ariadne Minois filia & pater Hypsiphyles, solus filiæ pietate seruatus, cũ cæteræ omnes Lemniæ mulieres uiros suos & parentes trucidarent. Oui. li 7. Meta. Patronymica, Thoantis, idos, & Thoantias: quæ a poetis usurpantur pro Hypsiphyle Thoantis filia.

THORAX, cis, [*Petto, pettorale, corazza, corazzina,*] θώραξ, a medicis, & rei anatomicæ peritis, dicitur pars corporis ab ipsis clauibus usque ad diaphragma, costis undique circumscripta, partesq; uitales continens. unde cum apud Plinium, Celsumue legimus, medicamentum aliquod uitia pectoris purgare, intelligere debemus concauitatem illam, quæ intra septum pectoris continetur. Accipitur item pro quouis munimento pectus tegente, siue illud laneum sit, siue ferreum, siue ex alia materia confectum. [*Armatura,*] Virg. 10. Aen. Thoraca simul cum pectore rupit. Idem 11. Aene. Thoraca indutus ahenis Horrebat squamis. Pli. li. 7. c. 20. Vidimus Athanatum nomine, prodigiosæ ostentationis quingenario thorace plũbeo indutum. Laneus thorax. Suet. de August. Hyeme quaternis cũ pingui toga tunicis, & suborula, thorace laneo.

THRACA, cæ, regio Macedoniæ propinqua, quæ & Thracia dicitur. Vir. 12. Aen. Gemit ultima pulsu Thraca pedum.

THRACE, ces, & Thracia, [*Tracia, regione d'Europa,*] θρᾴκη, Europæ regio, Macedoniæ ad Occasum proxima, a Septentrione Istrum habens, ab Oriente Pontum, a Meridie Aegæum mare. Olim Scython, postea Thracia, a Thrace Martis filio, seu ab asperitate dicta: Græce enim τραχὺ, asperum dicitur. Est enim regio (ut Pomponius scribit) nec cælo, nec solo tractabilis, &, nisi qua mari propior est, infœcunda, frigidaque. Habet feros homines, aspero cultu. In ea sunt urbes celebriores Apollonia, Aenos, Nicopolis, Byzantium, Perinthos, Lysimachia, Callipolis. Amnes sunt Hebrus, & Nestos: Montes Aemus, Rhodope, & Orbelos. A Thracia fit gẽtile Thrax. Virgi. 3. Aeoe. Thraces arant. Fœmininum est Thrassa, θρᾷσσα, siue Threissa θρήισσα, Idem 1. Aen. Qualis equos Threissa fatigat Harpalice. Thraicus, a, um, possessiuum θρηΐκιος. Idem 5. Ae. Quem Thraicus albis Portat equus bicolor maculis. Item Threicius, a, um, θρήϊκιος, Idem 6 Aen. Threicia fretus cithara.

THRASYMENUS, lacus in agro Perusino, Annibalis uictoria & Flaminij consulis clade nobilitatus. Ouid. li. 5. Fast. sunt tibi Flaminius, Trasumenaque littora testes. Dictus a Thrasumeno puero, quem Aegyla nympha rapuisse dicitur.

THRASIBULUS, pen. pr. θρασύβουλος, nobilis Atheniensis fuit, ingenti animi magnitudine, & amore in patriam singulari: qui a triginta tyrannis in exilium actus, comparato exercitu non admodum magno adiunctisq; exulibus, sibi suisque reditum in patriam manu comparauit: lato prius plebiscito, de iniurijs ultro citroq; obliterandis: quam ἀμνηστίαν Græci appellant. Cæsus est ab Aspendijs, noctu in tabernaculum eius facto concursu, ob pecuniam acerbius imperatam. Vide Xenophontem Rer. Græcarum li. 4.

THRONUS, θρόνος, a nostris sedes siue solium dicitur. Quamuis in scripturis sacris throni quandoque non pro cathedris, sed pro uirtutibus aliquibus in cælestibus, in quibus Deus semper sedeat, quasi in quadriga sua ponatur.

THUCYDIDES, dis, & dæ, θουκυδίδης, historicus Atheniensis, Holori filius, nobili in primis genere, ut qui a Miltiade & Cimone ducibus ortũ traheret, qui & ipsi genus suum ad Aeacum, Iouis filium, referebant. Vxorem duxit è Thracia oriundam, alioqui diuitẽ, cuius opes assecutus, non in uoluptates, sed bonam earum partem in ocium litterariũ erogauit. nã bellum Pelopõnesiacum scribere aggressus, eodem, quo illud gerebatur, tempore, Atheniensibus pariter ac Lacedæmonijs aliquot militibus, qui bello interessent, mercedem præbebat, qui res quotidie ueras sibi renunciarent, quas fidelius se accepturum sperabat, si non solum ab amicis, sed etiam ab hostibus de ijs edoceretur, ne partes quisq; suas falso tueretur. Præceptores habuit in philosophia Anaxagoram: & in rhetorica, Anthiphõtem. Scripsisse autem putatur historiã in Aegina insula, quo in exilium se contulerat Sepultus est in agro Attico iuxta sepulcra Miltiadarum in loco, qui Cœla appellatur. Quidam Athenis obijsse dicunt, expleto iam legitimo relegationis tẽpore. Alij in Thracia decessisse uolunt, ossaque eius Athenas in maiorũ suorum sepulcra fuisse relata: ubi & cippus erectus cum hac inscriptione, Thucydides Holori iacet hoc Alimusius antro. Hæc fere ex Marcellino. Quint. li. 10. c. 1. de Thucydide sic scribit: Thucydides & Herodotus, longe cæteris in historia præferendi, quorũ diuersa uirtus laudem pene est parem cõsecuta. Densus, & breuis, & semper instans sibi Thucydides: dulcis, & candidus, & effusus Herodotus. Ille concitatis, hic remissis affectibus melior. Ille concionibus: hic sermonibus. Dionysius Halicarnasseus scribit Demosthenem adeo Thucydidis stylũ probasse; ut eius libros octies sua manu descripserit, totumq; fere edidicerit. Cic. in Brut. Thucydidẽ (inquit) imiramur. Optime, si historiam scribere, non si causas dicere cogitatis. Thucydides enim rerum istarum syncerus pronunciator & grandis etiam fuit: hoc forense concertatorum non tractauit genus. Orationes autem, quas interposuit, eas ego laudare soleo, imitari neq; possim, si uelim; nec uelim fortasse, si possim. Hæc Ci.

THUCYDIDIUS, a, um, Ci. in Ora.

THULE, es, θούλη. insula est in ditione Scotorum, in Septentrionem uergens, ultra Orcades, latitudinem habens graduum LXIII.

Qua fit, ut circa æstiuum solstitium quàm breuissimæ ibi sint tenebræ, Sole ab illorum horizonte quàm minimum recedente: quemadmodum contra circa solstitium hybernum nihil fere aut quam minimum habens diei, Sole Tropicum Capricorni ab illis disiunctissimum, perambulante. Hæc extrema fuit earum, quæ in Septentrionali Oceano Romanis fuerunt cognitæ: unde etiam a Virgilio ultima Thule appellatur. 1. Geo.

THVRIBVLVM, li, [Thuribolo,] Cic. in Verr. Num etiam de L. Papyro Thuribulum emisti?

THVRIVM, θούριον, urbs Magnæ Græciæ, olim nobilissima, ad sinum Tarentinú sita, inter Crathin & Sybarim amnes: a Thuria uicino fonte nomen habens. Huius incolæ Thurij dicti sunt & Thurini, θούριοι, καὶ θουρῖνοι, qui cum aliquandiu floruissent, a Lucanis in seruitutem tracti, & a Tarentinis infestari, tandem in Romanorum tutelam sese dedere sunt coacti, qui, eò deducta colonia, urbem eorum, pro Thurio Copias appellarunt Stra. li. 6.

THVS, uris, [Incenso.] λίβανος, lacryma est exiguæ arbusculæ, uni terrarum Arabiæ concessa, gratissimum in sacrificijs deorum suffitum præbens: unde etiam nonnulli nomen accepisse existimant, ἀπὸ τοῦ θύειν, quod est sacrificare. Alij Latinam uocem esse putant a tundendo dictam: unde & citra aspirationem scribere malunt. Sed de hoc latius infra suo loco.

THYASVS, [Ballo.] θίασος, saltatio, siue chorea dicitur, quæ Baccho exhibebatur: uerbo θυάζειν, quod est Orgia celebrare. Vir. 5. ecl. Instituit Daphnis thyasos inducere Baccho.

THYESTES, filius Pelopis ex Hippodamia, & Atrei frater, ac Tantali nepos, qui cum fratri, cui pessime cupiebat, aliter nocere nó posset, uxoré eius per adulterium polluit. Atreus uero ei filiú epulandú apposuit. Ob quæ flagitia Sol ne pollueretur, retro fugisse fertur. Thyestis fabula scribitur à Seruio: Atreum & Thyestem germanos, cum dissensione sibi nocere non possent, in simulatam gratiam ferunt redijsse: qua occasione Thyestes cú fratris uxore cócubuit: Atreus uero ei filium epulandum apposuit: quæ Sol abominatus: ne pollueretur, aufugit. Sed ueritas hæc est: Atreú apud Mycenas primú Solis eclypsim inuenisse: cui inuidés frater, ex urbe discessit eo tépore: quo eius probata sunt dicta. Hactenus Seruius, enarrans illud Vir. Aen. lib. 1. Nec tam auersus equos Tyria Sol iungit ab urbe. Et rursus illud. 11. Aen. Atrides Protei Menelaus adusque columnas Exulat, &c. Inde Thyestæus, æa, cum, θυέστειος. Ouid. li. 15. Met. Neve Thyestæis cumulemus uiscera mensis.

THYADES, p.c. θυιάδες, Bacchi sacrificulæ, quæ & Bacchæ, & Menades & Bassarides dicuntur. Rationem autem huius nominis quidam referunt ad Thyam quandam Cephisi filiam, quæ prima omnium Dionysio initiata, Orgia eius celebrauit, Bacchicoq; furore correptis nomen reliquit, ut ab ea Thyades dicerentur. Alij hanc non Cephisi, sed Castalij cuiusdam indigenæ filiam fuisse uolunt. Vide Cœl Rhodig. li. 16. ca. 19.

THYMBRA, bræ, θύμβρα, campus Troadis, per quem Thymbrius fluuius in Scamandrum influit. thymbræ ante nomen huic campo factum putat Seruius a copia thymbræ herbæ, quam Romani Cunilam uocant, cuius maximus hoc in campo est prouentes, Fuit item Thymbra uetustum ijs in locis oppidum, Dardani opus, cuius meminerunt. Strab. li. 13 Pli. li. 5. ca. 30.

THYMBRAEVS, θυμβραῖος, Apollinis cognomentum, siue a Thymbra Troadis campo, siue ab eiusdem nominis urbe, in qua colebatur, impositum. Virgil. 3. Aene. Da propriam Thymbræe domum. Vbi Seruius. Thymbræus Apollo dictus est a loco Troiæ uicino, pleno thymbra, in quo & nemus habuit & templum. Verum quia Græce, θύμβρη, dicitur, io deriuatione, η, in æ, dipthongum mutatur: ut Αἴτνη, Aetnæus: Δίρκη, Direæus: κράθη, Cratæus. Apollinis Thymbræi templum Strabo in ea parte fuisse tradit, qua Thymbrius fluuius in Scamandrum influit: quo in templo ferunt Achillem a Paride fuisse interéptum, inde factus locus fabulæ, ut Achilles Apollinis sagittis diceretur esse interfectus.

THYMELICI, θυμελικοὶ dicuntur gesticulatores, qui in pulpito orchestræ, quod Thymelem uocabant, fabulæ subseruiebant, & histrionibus in scenam abditis, populum gesticulatione retinebant. Meminit horú Vitruuius, diuersosq; eos facit a scenicis. Scenici. n. dicebantur histriones, qui in scena fabulam agebant: thymelici uero qui personam ex fabula non habentes ante scenam in orchestra saltabant, & scenę subseruiebant.

THYMVS, uel Thymum, [Thimo, herba,] θύμος, frutex humilis, odoratus, apibusq; gratissimus. Vir. 2. ecl. Dumq; thymo pascétur apes, dú rore cicadæ. Hora. 2. Carm. Vt apis Matinæ Grata carpétis thyma per laborem. Sunt aút thymi duo genera, albú, s & nigrú. Vnde Bithymú mel, qđ ex utroq; thymo collectú est, teste Pli. li. 11. c. 16. Thymus ité (ut inquit Iulius Pollux) uerrucula est Aegyptiæ fabæ magnitudine, scabra, & subrubens sanguine. cuius summa pars (ut Celsus inquit) floré thymi repræsentat, in genitalibus, sede, seminibus, palmis, & inferioribus pedum partibus nascens. Vide Pli l. 21. c. 10. Hinc Thymimus adiectiuum, quod ex thymo factú. Thymosus, aliud adiectiuum. Pli. li. 11. c. 15. Thymosum mel non coit.

THYNNVS, [Tonno.] θύννος, piscis marinus est notissimus, qui mense Maio copiosissime capitur in freto Gaditano. nam id temporis ex Oceano Atlantico in mare mediterraneum irrumpit, non paruo Gadinarorum quæstu, qui infinitam eorum multitudinem retibus extrahunt, cetarijsq; inferunt, saliuntq;, membratimq; dissectos, & in cadis asseruatos celebri mercimonio per omnem Europam diffundunt. Gallice de la Thonyne. Hæc fere ex libello Pauli Iouij de Romanorum piscibus.

THYNNAVM, p.p. θυνναῖον, sacrum erat, quo piscatores Neptuno thynnum immolabant spe impetrandæ ab illo felicioris capturæ. Vide Cœlium Rhodig. li. 15 ca. 6.

THYONAVS, trium syllabarum, θυωνεὺς, cognomen Bacchi, quod a θύω. i. sacrifico, quidam deductum putant, quod illi adhuc inter humanos uersanti sacrificaretur. Quanquam non desunt, qui id cognominis eum a matre sua Semele accepisse uelint, quæ alio nomine dicta est Thyone, θυώνη. Oui. 4. Meta. Adstua his Nyseus indetonsusque Thyoneus.

THYRSVS, θύρσος, proprie dicitur illud in herbis, quod uirgulæ in modum uel teli rectitudinem consurgit. Pli. li. 19. cap. 8. Inuentum omnes thyrsos, uel folia lactucarum prorogare urceis conditos. Est præterea Thyrsus hasta aculeata, hederis obtecta, quam in Orgijs Bacchæ quatiebant. Tacit. Messalina crine fluxo thyrsum quatiens. Scribit Diodorus, Dionysium in exercitu habuisse mulieres thyrsis armatas. Et Macrobius ait, Liberum patrem tenere thyrsum, quod est latens telum, cuius mucro hedera lambente protegitur. Vnde Thyrsiger, θυρσοφόρος, dictus est Bacchus. Seneca in Medea: Cádida Thyrsigeri proles. Lucretius accepit Thyrsum pro furore, ardore, stimulo, uel instinctu, cum ait: Percussit thyrso laudis spes magna meum cor.

THYSSAGETAE, p.c. θυσσαγέται, populi Scythici, ultra Mœotim, & Sauromatas, uenatione sese alentes, apud quos Tanais oritur, teste Herodoto. l. 4. cú alijs tribus fluminibus, in Mæotim illabentibus.

T ANTE I

TIARA, p.p. [Mitria, cappello, mazzocchio.] τιάρα, κυρβασία, generis fœminini, ornamentum capitis Persicarum prius mulierum, quo postea usi sunt reges, & sacerdotes. Iuu. Sat. 6. Et Phrygia uestitur bucca tiara. Vir. per usurpationem dixit: Sceptrumq;, sacerq; tiaras. Alio qui enim Tiara diximus, teste Seruio. Hiero. ad Fabiolam: Quartum est genus uestimenti rotundum pileorum, quasi sphæra media sit diuisa, & pars altera ponatur in capite. hoc Græci, & nostri τιάραν, nonnulli galerum uocant. Non habet acumen in summo nec totum usque ad comas tegit, sed tertiam partem a fronte inopertam relinquit, atque ita in occipitio uitta constrictum est, ut non facile labatur ex capite.

TIBARANI, τιβαρηνοί, populi Chalybibus contigui, teste Pomponio. li. 1. in risu & lusu summú constituentes bonum: tenacissimi interim iustitiæ, ut qui, nisi ante denunciato die, hostem non adorian-tur. De his memoriæ prodidit Nymphodorus, Muliere partu soluta, uirum in lectulo decumbere, &, tanquá partus auctoré, ab uxore ut puerpera curari, quod & ipsum confirmat Vale. Flac. Argon. l. 5. his uersibus. Hinc Tibarenum Dant uirides post terga lacus, ubi deside mitra Fœta ligat, partuq; uirum fouet ipsa soluto.

TIBERIAS, adis, τιβεριὰς, urbs Iudææ ab Herode condita, & in gratiam Tiberij Cæsaris ita appellata. Auctor Steph.

TIBERIVS, τιβέριος, Liuiæ Augustæ filius, & priuignus Augusti, eiusdemque in imperio successor, Somni auaritiæ, libidinis, & crudelitatis genere contaminatissimus. Vide Suet.

TIBERIS, ris, qui & Thybris, θύβρις, Dionysio, τίβερις, καὶ θύμβρις Steph. celeberrimus Italiæ fluuius, è media fere longitudine Apénini, Aretinorum finibus defluens, qui multis deinde fluminibus auctus ab Hetruria Latiú, Ianiculúq; ipsú ab urbe Romana dirimit, tandéq; 15. ab urbe lapide duobus ostijs modico interuallo dirépetis in mare euoluitur, ea i parte, qua Ancus Martius Ostiá extruxit. De ratiõe nois diuersi diuersa prodiderút, adeo ut nó facile fuerit certi aliquid cóstituere. Liuius a Tiberino Albanorum rege dictú existimat, in traiectu eius submerso, cú antea Albula diceret. In qua snia Oui. quoq; fuisse uidetur, sic scribés li. 2. Fasto. Albula, qué Tiberim mersus Tiberinus in undis Reddidit, hybernis forte tumebat aquis. Seruius Tiberis nomé ipsa etiá Alba uetustius esse cótédit: ideoq; nois eius originé ad Thybrin potius Hetruscorú regé referédú existimat, qui Latiú crebris latrocinijs infestás, tandé circa húc fluuiú é occisus. Cui senétiæ Vir. quoq; nó obscure subscribit, apud qué loquitur. Euáder. l. Aen. 8. Tum reges, asperq; immani corpore Thybris: A quo post Itali fluuiú cognomine Thybrim Diximus. Alij nó tá a regis huius nomine quá ab iniurijs, & contumelijs, quibus in obuiú quenque circa hunc fluuiú grassabatur, appellationem hanc tractam existimant, unde Thymbrim scribendum contendunt, quasi, σὴν ὕβριν, ut dictionem conflatam intelligamus ex articulo fœminino, & nomine ὕβρις, quam scripturam etiam apud Dionysium Afrum obseruabimus. Nos Thybridis nomen

nomen antiquius esse putamus, Tiberis recentius, litteris aliquot (ut solet) temporis lapsu immutatis. Quo fit ut illud poetis, hoc Oratoribus sit usitatius. Stephanus quoq; in urbium Onomastico utrunque nomen agnoscit, nisi quod apud illum θύμβρις, legatur m, littera communi Græcorum consuetudine adiecta. θύμβρις, (inquit,) ποταμὸς ῥώμης, ὃς καὶ τίβερις, Hisce rationibus in eam potissimum sententiã adducor, ut Thybris dissyllabum, th, aspirato, & y, Græco scribendum putemus: Trisyllabum autem Tiberis, t, tenui, & i nostro. Quam scripturæ rationem etiam a Græcis uidemus obseruari, apud quos, τίβερις, τιβέριος, τιβερῖνος, τιβέριμς, & cętera omnia hinc deriuata per iota scribi uidemus.

TIBERINVS, rini, p.pr. τιβερῖνος, Capeti filius, & Albanorum rex, qui in uicino flumine submersus, effecit, ut pro Albula Tiberis diceretur. Liui. li. 1. ab urbe: Latino Alba ortus. Alba Atys, Aty Capyt, Capy Capetus, Capeto Tiberinus, qui in traiectu Albulæ submersus, celebre ad posteros nomen flumini dedit. Tiberinus item a superstitiosa antiquitate creditus est deus esse, Tiberis fluuij preses, cuius monitu Aeneas Euandri sibi auxilia adsciuit: de quo sic scribit Vir. li. 8 Aeneid. Huic deus ipse loci fluuio Tiberinus amœno, Populeas inter senior se attollere frõdes Visus. Quin & fluuius ipse in sacris dictus est Tiberinus, teste Seruio, quemadmodum in καταλεξία, Tiberis, & in poesi Thybris.

TIBERINAS, a, um, p.p. θυμβρῖνος, Steph. possessiuum est a Tiberi deductum: ut Ostia Tiberina, apud Virgi. 1. Aene. Tiberina flumina, apud eundem lib. 12.

TIBIA, [Gamba, pina,] κνήμη, proprie os cruris oppositum suræ. Celsus libi. 8 capit. 1. Ipsum autem crus est ex ossibus duobus &c. Verum alterum os ab exteriore parte, &c. alterum a priore parte positum, cui tibię nomen est, longius, & in superiore parte plenius, solum cum femoris inferiore capite committitur, sicut cum humero cubitus. Tibiam item, αὐλὸν, uocamus instrumentum musicum oblongum, teres, & foraminosum, quod inflatum, & digitis modo adductis: modo reductis temperatum, non iniucundam reddit symphoniam. Has primum ex gruum tibijs confectas existimant, & inde nomẽ accepisse. Hor. de Arte: Tibia non, ut nunc orichalco uincta, tubæque Aemula sed tenuis, simplexque foramine pauco. Ouid. 5. Trist. Eleg. 1. Tibia funeribus conuenit ista meis. Cicer. 1. Tusc Non intelligo quid metuat, cum tam bonos septenarios fundat ad tibiam. Virg. 8. ecl. Incipe Mænalios mecum mea tibia uersus Ci. de Clar. Orato. Si tibiæ inflatæ non referant sonum, abijciendas eas sibi tibicen putet.

TIBIALIA, lium, [Calze, gambiere,] περικνημίδες, uelamenta tibiarũ. Suet. in Augu. Hyeme feminalibus, & tibialibus muniebatur. Tibialia, pro ocreis, quibus tibiæ militum muniuntur. Paulus Iureconsultus: Si tibiale, uel humerale miles alienauit.

TIBIALIS, & hoc le, αὐλητικὸς, idoneum ad tibias faciendas. Pli. li. 16. c. 36. Tertia arundo est tibialis calami.

TIBICEN, inis, secunda syllaba pro. [Trombetta,] αὐλητὴς, qui tibia canit. Pla. Pseu. Tibicẽ uos interea hic delectauerit. Ci. ad Gal. li. 7. Qui sciret se nepotem bellum tibicinẽ habere. Hor. a. epi. 1. Nunc tibicinibus, nunc est gauisa tragœdis. Tibicines item, αὐλητρίδες, pilæ dicuntur siue tigna, quibus ædificia inclinata, & alioqui ruitura fulciuntur. Iuuen. Sat. 3. Nos urbem colimus tenui tibicine fultam. Tibicen, pro sustentaculo telæ. Oui. 4 Fast. Hæc modo uersabat stantem tibicine telam. Vir. quoque hemistichia sua, quæ in Aeneide aliquot reliquit imperfecta, Tibicines appellabat, eo quòd ad fulciendam supplẽdamq; sententiã, ad tempus essent inserta. Ipsæ quoque particulæ, quibus uersuum hiatus replentur, alioqui nihil facientes ad sententiam, Tibicines a Grammaticis appellãtur. Quale est hoc apud Virgil. Sic forte precatur. Nam forte uacat.

TIBICINA, næ, p.c. αὐλητρίς, mulier tibia canens Mar. lib. 14 Ebria non madidis rumpit tibicina buccis.

TIBVLLVS, prænomine Albius, poeta Elegiographus, Romæ natus Hirtio & Pansa Cos. qui annus etiã Ouidij poetæ natalibus fuit insignis. Ex amicis Messallã Coruinũ maxime coluit. Ex poetis familiares habuit Horatiũ, qui eum iudicẽ suorũ appellat scriptorũ. & Ouidiũ qui mortẽ eius elegãtissima defleuit Elegia. In amoribus & nimius & incõstãs fuisse uidetur, ut qui præter Marathũ, & Cherintha pueros, Deliã quoq; amarit, Sulpiciã, & Neæram, omnium aũt maxime Nemesin, cuius formã & uenustatem bona operis sui parte posteritati commendauit. Obijt Romæ uirenti adhuc ætate.

TIBVR, uris, pen. gen. cor. τίβυρις, τίβυρα, καὶ τίβυρα, Steph. ciuitas in Sabinis. 16 ab urbe lapide, crebris fontibus irrigua, & singulari seris rẽpertie cõmẽdata. Oui. 4. Fast. Mœnia Tiburis udi Mar. l. 6. Cũ mors uenerit, i medio Tibure Sardinia ẽ. Est aũt hoc oppidũ origine Græcũ, a Tyburto, Catyllo, & Corace, Amphiarai liberis post prodigiosũ patris ad Thebas interitũ communiter conditum, & a Tiburti nomine, qui ex tribus natu maximus erat, Tybur appellatũ, Auctores Cato in Orig. & Solinus, & Sextus scriptor Græcus.

TIBVRS, urtis, τιβυρτῖνος, gentile a Tibure deductum. Vir. 11. Aene. Haud aliter Tarchon Tiburtum ex agmine prædam Portat ouans. Ci. pro Balbo. Cosinius Tiburs.

TICINVM, [Pauia,] pe.p τίκινον, Ptol. τίκινος. Steph. Insubriæ ciuitas, quam hodie Papiam uocant, D. Augustini corpore & celeberrimo gymnasio insignis: a Ticino fluuio præterlabente non ẽ habẽs.

TICINVS, [Tesino,] p.p τίκινος, fluuius Insubriæ in Eridanum fluens, a quo uicinum oppidum Ticinum est appellatum, nunc Papia. Si. l. li. 9 Dum Romana tuæ Ticine cadauera ripæ Non capiant.

TIFERNVM, τίφερνον, Vmbriæ oppidum est, teste Ptol. li. 3. c. 1. a quo Tifernates, quorum meminit Pli. li. 3. ca. 14.

TIFERNVS, τίφερνος, fluuius est in secunda Italiæ regione, Appulos diuidens a Frentanis. Pli. li 3 ca. 11.

TIGILLVS, & Tigillum, [Trauicello,] δοκίδιον. diminutiua a Tignus & Tignum. Liu. 1. ab urb. Transmisso per uiam tigillo, capite adoperto, uelut sub iugum misit iuuenem Tibul. li. 2 Eleg. 1. Illi compositi primum docuere tigillis Exiguam uiridi fronde operire domum. Catul. Ianua suffixa tigillo.

TIGNARIVS, a, um, adiectiuum a tignis deductum: ut, Tignarius faber, δοκοποιὸς, qui tigna dolat, aut ædificio adaptat. In qua significatione legitur & Tignarius absolute. Cic. de Cla. Ora. Ego me Phidiam esse mallem, quam uel optimum tignarium.

TIGNVS, ni, mas. ge. & Tignum, neut. [Traue,] δοκὸς, trabs, qua uarie disposita domus extruitur: & proprie cui superponitur tectum: a tegendo nomen deductum: Lucre. li. 1 Et celeri flamma degustant tigna. Hora. de Arte: Et modicis instrauit pulpita tignis. Ouid. 8. Meta. Sordida terga suis nigro pendentia tigno. Iuuen. Saty. 3. Hic tignum capiti incutit, ille metretam. Cæs 4. Bel. Gal. Tigna bina sesquipedalia ab imo præacuta. Tigni nomine omne genus materiei, ex qua ædificia cõstant, continetur, inquit Vlp. de Tigno iuncto l. 1. & ad exhib. li. Tigni. & Caius de Verb. sig. l. & Tigni. Sed & in uineis, Tigni appellatione omnia uineis necessaria continentur, ut puta perticæ, pedamenta ut ait ibid. Vlpia. Hinc cõtigno, gnas, συμπήγνυμι, tigna in ædificio coniungo Plin. lib. 9. c. 3. Ossibus tecta contignare. & Cæs. lib 2 de Bel. Ci. Contignatio: textura ipsa trabium, ac tignorũ: Coassatio uero, assium dicitur, hoc est, tabularũ.

TIGRANES, nis, p p. propriũ nomen regis maioris Armeniæ, qui auxilium ferens Mitridati regi, uictus est primo a Lucullo, deinde a Põpeio Magno. Cic. in Orat. p lege Mã. Luc. li a. Tigranẽq; meũ.

TIGRANOCERTA, tæ, τιγρανόκερτα, oppidum in montanis maioris Armeniæ, teste Pli. li. 6. c. 11. a Tigrane conditũ, unde & nomen accepit, quasi Tigranis ciuitas. Nam Certa, Parthorum lingua urbem sonat. Stephanus.

TIGRIS, huius tigris, & tigridis. [Tigre.] τίγρις, fera sæuissima, & uelocissima, in Hyrcania maxime abundans: ita dicta, quod sagittæ uelocitatem, quam Tigrim Medi appellant, cursus uideatur adæquare. Vir. 4. Aenei. Hyrcanæq; admorunt ubera tigres. Arrianus, qui res gestas Alexandri cõdidit: Tigrim feram Indicam, non eã esse uoluit, quam uulgus Tigrim nominat, sed hanc esse Thoa: Tigrim uero, equi magnitudine esse, a superiori longe diuersam. Est item Tigris, τίγρις, ητας, insignia Asiæ fluuius Mesopotamiam ab ortu alluens, quem Sacræ litteræ ex Paradiso nasci confirmant. Solinus in Armenia caput attollere dicit, in loco edito, ex lucido, conspicuoque fonte, nec ab exordio statim totum esse, sed primo pigre fluere, non cum suo nomine. At cum fines Medorum ingressus sit, Tigrim statim uocari, Arethusam lacum influere grauia pondera sustinentem, cuius pisces nunquam se alueo Tigridis immisceant, sicut nec amnici stagnum attingant Arethusæ. Mox Arabas præterfluens, Mesopotamiam amplectitur & Hydaspen accipiens, Euphratemque, defertur in sinum Persicum. A Tigri fluuio dicti sunt, Transtigritani, qui trans Tigrim habitant, sicut Transpadani, qui trans Padum. A Tigria deducitur adiectiuum Tigrinus, a, um, ut Tigrinæ mensæ, hoc est, uenarum discursu tigridum maculas referentes. Pli. li. 13. ca. 15 Mensis præcipua dos in uena crispis, uel in uertice uarijs. Illud oblongo euenit discursu, ideoq; tigrinæ appellantur.

TIGVLLII, τιγύλλιοι, Liguriæ populi, quorum urbs Tigullia, & Segesta commemorantur a Pli. li. 3. ca. 5.

TIGVLLIA, τιγυλλία, urbs Tiguliorum, in tractu Ligustico, cuius meminerunt Pli li. 3. ca 5. Ptol. li. 3. ca. 1.

TIGVRINI, τιγυρῖνοι, populi inter Heluetios Limagi fluminis accolæ, quorum meminerunt Cæs. l. 1 de Bel. Gal. Stra. li. 17. Florus, Paulus Orosius li. 5. c. 16. & Plutarchus in Mario. Vulgo Zurich eorum oppidum appellatur.

TILIA, liæ, φίλυρα, arbor est apud Gallos nomen retinens, folio hederaceo molliore, & in angulum acutiorem rotundiore & prolixiore, in orbem lente crispo, atque serrato flore tantisper, dum calyculo continetur, herbaceo: dum emersit, flauo: fructus magnitudine fabæ, similis acinis hederæ: in quo semen prætenue, quantum atriplicis, omnibus animalibus ingratum, cum foliorum pabulo maxime ducitur. Vir li 2. Ge. Nec tiliæ leues. Oui. 10. Met. Nec tiliæ molles. Tiliæ itẽ dicuntur uiocula, ex arboris huius mẽbranis tenuissimus inter corticẽ & lignũ sitis. Pli. li. 16. c. 14. Inter cortices

& lignum tenues tunicas multiplici membrana: è quibus uincula Tiliæ uocantur, Tenuissimæ earum philyræ, coronarum Lemniscis celebres antiquorumq; honore.

TILIACEVS, cea, ceum, φιλύρινος, quod ex tilia confectum est, Iulius Capitolinus de Antonino Pio: Cum senex & longus esset, incurua retutq; tiliaceis tabulis in pectore fasciabatur. Col. li. 11. c. 45 Arculæ, quales sunt, in quibus uestimenta forensia conduntur.

TIMAEOS, τίμαιος, nomen proprium philosophi Locrensis, cui diuinum illud opus Plato inscripsit, in quo de rerũ creatione disserit, quod Cicero postea Latinũ fecit, atque de Vniuersitate inscripsit.

TIMAVVS, flumen iuxta Aquileiam, nouem nascens capitibus teste Pomponio, unoque ostio sese in mare euoluens. Vir. 1. Aen. fontes superare Timaui.

TIMIDVS, da, dum, [Timido, pauroso, di poca animo,] δειλὸς, panidus, meticulosus. Ci. 1. Off. Ne imbelles, atque timidi uideamur. Cic. pro Marcel. Malim uideri nimis timidus, quã parũ prudens. Hinc Timide, [Timidamente,] aduerbium, pauide, minus audacter. Ci. 2. Tusc. In dolore maxime est prouidendum, nequid abiecte, nequid timide, nequid ignaue, nequid muliebriter faciamus.

TIMIDITAS, itatis, [Timidità,] δειλία, procliuitas ad timorem. Cic. 4. de Fini. Ex rebus timiditas, non ex uocabulis nascitur. Idem 3. Tusc. Timiditatem & ignauiam.

TIMEO, times, timui, [Temere, hauer paura,] φοβοῦμαι, metuo, horreo, reformido, uereor. Ci. pro Flac. Nihil magis, quam perfidiã timemus. Varijs modis construitur Dicimus enim: Timeo te tanquam inimicum: timeo tibi tanquã amico, nequid mali tibi accidat. Ter. in And. Pamphili uitæ timeo. Timeo mihi abs te. Cic. pro Sylla. A quo genere ego nunquam timui: id est, non timui ne malum mihi inferrent. Inuenitur etiã cum ablatiuo, mediante de, Oui. li. 4. Fast. Nec timui de morte. Item dicimus, Timeo furẽ tauro: id est, ne fur taurum furetur. Iuuen. Saty. 6. Cum furem nemo timeret Caulibus, aut pomis. Dicimus etiam, Timeo pro amico. Gel. li. 19. c. 1. Illum pro Aristippi anima timere. Timeo quemadmodum hæc explicari possint. Ci. l. 15. epi. Nũc illic quid agatur, magnopere timeo. apud eundem ad Att. li. 2. Extimeo, Pertimeo, Prætimeo, uide suis locis.

TIMOLEON, τιμολέων, Corinthius, dux inclytus, uiribus fortissimus, itaq; abstinentissimus: qui missus cũ paucis triremibus ad liberãdas a Dionysij tyrannide Syracusas, quem Dion Syracusanus, implorato Corinthiorum auxilio, expellere conabatur, quinquagesimo, postquam Syracusas appulisset, die, urbe potitus est: deinde arcem obsidens, Dionysium ad deditionem compulit, & cum paucis in exilium Corinthum misit: arcem uero solo æquauit, & Syracusanis libertatem restituit. Deinde contra Leontinos pergens, eorum tyrannum bello captum interfecit In summa æqualis fuit Timotheo, Agesilao, Pelopidæ, Epaminondæ. Hæc ex Plutarcho, qui eũ è nostris comparat Paulo Aemilio.

TIMOLVS, Lydiæ mons, postea Tmolus. Pli. li. 5. ca. 29.

TIMON, τίμων, Phliasius philosophus, qui apud Chalcedonem philosophiam, & oratoriam exercuit, carus Ptolemæo Philadelpho. Scripsit Tragœdias, & Comœdias, & Satyras. Dictus amarulentus, & mordax syllorum, id est, dicacitatum scriptor. de quo Gel. Timon amarulentus librum maledicentissimum conscripsit, quẽ Syllos inscripsit. Fuit & alius Timon Atheniensis, temporibus Peloponnesiaci belli (ut ex Aristophanis & Platonis poematibus perspicere licet) prorsus inhumanus, ac uitans hominum congressus, præter unius Alcibiadis adolescentis. Interrogatus quæ cum illo causa esset amicitiæ: Quod sciam: inquit, illum quandoque multorum malorum Atheniensibus causam futurum. Semel in uita in concionem dicitur ascendisse: factisq; nouitatem cunctis admirãtibus, Est mihi, inquit, ò uiri Athenienses, post ædes hortulus, quo ficus coaluit quædam, in qua permulti nostri ciues se suspenderunt. in eodem nunc ego loco ædificare uolo. quamobrem uisum est mihi, uos publice admonere, si quis forte sit, qui se prius uelit suspendere, antequam arbor excidatur. His igitur de causis ab Atheniensibus μισάνθρωπος, est appellatus, hoc est, humani generis osor. In sepulchro, quod sibi ipse construxerat, incisum erat epithaphium in hanc sententiam: Hic sum post uitam miseramque inopemque sepultus, Nomen non quæras: dij, lector, te male perdant.

TIMOR, oris, [Timore, paura,] φόβος, δέος, est, ut Ci. 4 Tus. inquit, metus mali appropinquãtis. Facere alicui timoré. Ci. li. 10. epist. Quæ res mihi facit timorem. Affici timore de aliquo. Idem li. 11. epist. Amici nostri de nobis magno timore afficiuntur. Iniicere timoré. Ci. Att. Hostibus timor iniectus est.

TIMOTHEVS, p. c. τιμόθεος, nomen proprium Cononis Atheniensis filij, qui acceptam a patre gloriam multis auxit uirtutibus. Fuit enim disertus, impiger, laboriosus, rei militaris peritus: & (quod super omnia est) εὐτυχὴς, id est, fortunatus imperator habebatur. Huic statua publicitus in foro Athenis posita est, ob uictoriã, qua uictis Lacedæmonijs, imperium Atheniensium auxit, & muros Athenarum extruxit. Post huius obitum non fuit quisquam fere Athenis dignus memoria. Huius gesta æmuli, ut laudem eius imminuerent, Fortunæ adscribebãt, circũferẽtes passim tabulas, in quibus ille pictus erat dormiens, adstãte interim Fortuna, quæ ciuitates in retia eius ageret. Quam rẽ ille ægre ferens, Sua illa esse dicebat, non Fortunæ opera. Ex quo tempore, quasi perosa hominem ingratum Fortuna, omni prorsus felicitate excidit. Auctor Suidas. Huius ut docti hominis meminit Ci. li. 1. de Off. Quod idem fecit (inquit) Timotheus Cononis filius, qui cũ belli laude non inferior fuisset, quam pater, ad eam laudem, doctrinæ & ingenij gloriam adiecit Hactenus Cic. Timotheus, item Atheniensis. Comicus, mediæ Comœdiæ, cuius fabulas nonnullas commemorat Athenæus. Timotheus Milesius, Tersandri filius, musicus, qui decimam & undecimam chordã lyræ addidit, & antiquã musicam in molliorem modum mutauit. Hunc ferunt duplo maiorem ab his, quos alius instituisset, mercedem exigere solitũ fuisse, quam si rudes traderentur. Geminatum enim laborem dicebat dedocẽdi prius, mox docendi. Emicuit tempore Philippi Macedonis, cuius filius Alexãder modulo eius excitabatur & ad res bellicas alacrius instruebatur. Decessit anno ætatis LIII. scripsit de musica libros 17. item Encomia, & Dithyrãbos. Hæc Suidas. Timotheus, sculptor nobilissimus, unus ex ijs qui Mausoleum cælauere: cuius in templo Apollinis Romæ multa fuerunt monumenta: ut scribit Pli. lib. 34. cap. 8.

TINA, næ, uasis uinarij genus, quod á Festo Tinion appellatur. Var. li. 1 de Vita pop. Rom. ut citat Nonius: Antiqui in conuiuijs utres uini primo, postea tinas ponebãt. Tina item Ptol. li. 2. c. 3. fluuius est in tractu orientali Britanniæ insulæ.

TINDA, τίνδη, Thraciæ urbs, in qua Diomedes equos suos humana carne pascebat. Auctor Pli. li 4 c. 11.

TINCTILIS, le, p. c. [Tinto,] βαπτὸν, quod intinctum est. Ouid. de Trist. li. 3. Nam uolucri ferro tinctile uirus inest.

TINCTVRA, æ, [Tentura,] βαφὴ, infectio, imbutio coloris. Pli. li. 37. c. 9 Adulteratur maxime tinctura.

TINEA, æ, [Tignuola,] σὴς, uermiculus est, qui aut situ, aut puluere ac putredine interdum nascens, uestes, aut libros abrodit. Hor. 1. epi. 21. ad librum suum. Aut tineas pasces taciturnus inertes, Aut fugies Vticam aut uinctus mitteris Ilerdam. Item Tineæ uentris uermes sunt, ἕλμινθες, in intestini recti extremo nascentes. Celsus Lũbricos appellat. Pli. lib. 11. c. 33. Sic intra hominem tineæ tricenũ pedum aliquando & plurium longitudine. Item Tineæ sunt uermes in aluearibus, apibus noxij. Colu. li. 9. c. 14 Præterea ut tineæ, si apparuerint, euertantur, papilionesq; enecentur, qui plerũq; inter alueos morantes, apibus exitio sunt. Nam & ceras erodunt, & stercore suo uermes progenerant, quos alueorũ tineas appellamus. Hic Tineosus, a, um, [Roso,] ut, Aluei tineosi, apud Col. li. 9 ca. 14.

TINGITANA, τιγγιτανή, extima Mauritaniæ pars, a Tingi urbe nomen habens: cuius descriptionem uide apud Pli. li. 5 c. 21.

TINGO, gis, xi, ctum, uel Tinguo, [Tingere,] βάπτω, inficio, madefacio, immergo, colore, uel humore imbuo. Mart. li. 5. Mentitis iuuenẽ tinctis Lentine capillis, hoc est, unctis, & coloratis. Vir. 1. Aen. Quid tantum Oceano properent se tingere Soles .i. immergere. Mar li. 1. Tingit crinẽ Carinus, & tamẽ pallet. Vir. 3. Geor. Ac uix suppositi tinguntur sanguine cultri. Tingens, tis, participiũ. Pli. lib. 9. c. 38. Sed id tingẽtium officinæ ignorãt, cum summa uertatur in eo. Tinctus, a, um, participiũ passiuũ, idem qđ immersus, uel infectus: [Bagnato,] ut, Spicula tincta uenenis, Oui. 3. de Pont. Idẽ 1. de Arte: Cõsule de gẽmis de tincta murice lana, Cõsule de facie corporibusq; diẽ. Per translationẽ accipitur pro leuiter imbutus. Ci. de Or. Sit. n. mihi tinctus literis. Idẽ de Clar. Or. Ergo illã patris elegantia tinctã uidimus. Tinctus, us, ipse tingendi actus. Pli. li. 10. c. 48. Et alia eodem nomine croceo tinctu. uide Intingo, suo loco.

TINIA, [Tino, tine,] πυτίναι, uasa uinaria apud antiquos fuere, ut inquit Festus. Nonius Tinas appellauit. Erant autem Hæc uasa minora, & omnino diuersa ab ijs, quæ apud nos sub hoc uocabulo habentur, nec ad eos usus parata. His nanque è ligno fabricatis, musta cum uinaceis nostri ebulliunt.

TINNIO, nis, niui, itũ, [Far suono,] κωδωνίζω, ἠχέω, proprie de metallis dicitur, cum ex eorum pulsatione sonus efficitur. Tinnit. n. aurum, argentum, æs, ferrum, stannum, orichalcum, & huiusmodi. Hinc Circumtinnio compositum. Varr. 3. de re rust. cap. 16. Cum a mellario id fecisse sunt animaduersæ, iaciundo in eas puluerem, & circumtinniendo ære, perterritas, quo uoluerit perducet. Tinnire quoque dicitur auris, cum inclusi subtiles, & leues uapores interdum per membranam illam, quæ in auribus est, emergunt, & sonũ illum fictitium edunt. Catul. ad Lesbiam, epig. 48. Aures tinniunt suopte sonitu.

TINNIMENTVM, ti, ipse tinniendi actus. Pla. in Rud.

TINNITVS, tus, [Tinnito,] κωδωνισμὸς, metalli sonitus. Pli. li. 11. c. 10. Apes gaudent plausu, atque tinnitu æris. Virg. 4 Geo. Tinnitusque cie. Aurium tinnitu præsentire, apud Pli. li. 28. c. 2.

TINNVNCVLVS, auis est teste Pli. li. 10. c. 37. columbas defendens, & accipitres territans occulta naturæ ui.

TINNVLVS, la, lum, [Aguzzo, acuta, puntato,] λιγυρὸς, ἠχῶν, quod acutum

tum edit sonum, eiusmodi est sonus metallorum. Oui. Tinnulaque æra sonant. Quintil. li. 2. c. 3. corruptos, & tinnulos, & quocunque alio cacozeliæ genere peccantes, certum habeo non uitium, sed infirmitatis uitio laborare.

TINTINNACVLI, κροταλίζοντες, qui flagris cædunt sontes ob noxam, & loris bubulis castigant, ficto uocabulo a sonitu, quem uerbera efficiunt. nam dum uerberant, & cædunt flagris, tinnitum reddere uidentur ex crepitu plagarum: quæ percussio a Plauto dicitur Tax, per onomatopœiam, a sonitu quem reddit. Id genus homines flagratores dicebantur, & Lorarij. nam cædendo loris, & flagris hunc sonum faciunt. Pla. in Truc. Nisi ad tintinnaculos uulcis nos educi uiros.

TINTINNABVLVM, li, κρόταλον, κώδων, instrumentum æneum, quo populus lauandi hora ad balneas conuocari solebat. Nomen factitium, a sono, quem edit. Iuu. Saty. 6 Tot pariter pelues, & tintinnabula dicas Pulsari. Pli. li. 36. c. 13. Vt in summo orbis æneus, & petasus unus omnibus sit impositus, ex quo pendeant accepta catenis tintinnabula.

TINTINO, nas, p. c. [Risonar,] ἀλαλάζω, pro resono. Catul. ad Lesbiam, Sonitu canoro Tintinant aures. Dicitur & Tintinio, is, nui. Afranius. Tintinire ianitoris impedimenta audio.

TIPHYS, Argonautarũ in Colchica expeditione gubernator, Vir. in Bucol. ec. 4. Alter erit tum Tiphys, & altera quæ uehat Argo Delectos heroas. Oui. Tiphys in Aemonia puppe magister erat Seneca in Medea: Tiphys in primis domitor profundi.

TIPVLA, æ, p. c uermis sex pedes habens, sed tantæ leuitatis, ut super aquam currens non desidat. Pla. in Persa. Neque tipulæ leuius pondus est, quam fides lenonia.

TIRESIAS, τειρεσίας, uates Thebanus fuit, Euero patre genitus, qui cum aliquando in Cithærone uidisset duos dracones coeuntes, obseruata fœmina ex ijs, occidit illam: quo facto in fœminam & ipse mutatus est. Deinde cum rursus post septem annos eodem pacto & marem draconem interfecisset, in pristinam sortem redijt Contingit igitur aliquando certantibus inter se Ioue & Iunone, utri ne an fœminæ maiorem ex Venere uoluptatem caperent, ut ille iudex sit adhibitus, ut qui utrunque fuisset expertus. Tiresias autem pro Ioue sententiam tulit, afferens multo plus ex coitu uoluptatis percipere fœminas. ob quod a Iunone excæcatus est. Alij uero propterea excæcatum dicunt: quod Palladem nudam in fonte conspexerit. Iupiter autem in solatium uisus amissi diuinationem illi dedit. Stat. libr. 10. Theb. Sibi callidus ista Tiresias narræque canat, &c. Huius animam euocat Vlysses apud Homerum lib. 10. Odyss. multaque ab ea futuris edoctus. Auctor est Strab. lib 9 Tiresiæ monumentum fuisse sub Tilphosso monte Bœotiæ, iuxta fontem Tilphossam, ubi profugus diem suum obijt cum iam senex gelidissimam Tilphossæ aquam hausisset. Ibi Thebani ciues sepulto diuinos honores tribuere. Fuit Tiresiæ filia fatidica nomine Manto, quæ ex Tiberino fluuio filium peperit nomine Ocnum, qui in Cisalpina Gallia oppidum condidit, & a nomine matris Mantuam appellauit. Iuu. Sat. 13. Tiresiam appellatiue posuit pro homine cæco, cum ait: Nec surdum nec Tiresiam quemquam esse deorum.

TIRIDATAS, rex Armeniæ, qui uarijs gestis cum Corbulone bellis, tandem ex fœdere Romam uenit, & diadema regni a Nerone accepit. Vide Tacit. lib. 15.

TIS, σοῦ, genitiuus est antiquus a Tu pronomine. Plaut. in Milit. Tis egear, quia te careat.

TISIPHONE, τισιφόνη, una ex furijs, a cædibus plectendis, dicta: τίσις, ultio, uel pœna, φόνος, uel φόνη, cædes, aut mors. Hor. in Ser. Hecaten uocat altera, sæuam Altera Tisiphonem.

TITAN, & TITANVS, pen. pro. τίταν, Saturni frater, Cæli & Vestæ filius, qui etiam pro Sole ponitur, & ipse a Titanibus duxit originem Tradunt enim Titanas sex fratres fuisse, & quinque sorores a Titea matre dictos, ut auctor est Diodorus: Ex quibus unus fuit Iapetus pater Promethei. Hyperion quoque ex Titanum numero est, qui Solis ac Lunæ stellarumque motus obseruasse, atque demõstrasse primus fertur. Ideo Solis parens, & astrorum fertur. Hinc Sol Titan, Luna Titanis, τιτανίς, & Diana Titania a Poetis dicuntur. Lucan. lib. 1. Flammiger an Titan, ut alentes hauriat undas. Oui. 3. Metam. Dumque ibi perluitur solita Titania lympha. Seruius sic habet: Ferunt fabulæ Titanas ab irata contra deos Terra in eius ultionem creatos. Vnde & Titanes dicti sunt, ἀπὸ τῆς τίσεως, id est, ab ultione. Primumque contra Saturnum quidem Titanes, deinde Gigantes contra Iouem genuit. Ipse uero Titan cum filijs, quos Titanes a patre appellabant, bellum gessit aduersus Saturnum & Opim, quod conuentui non stetissent, eosq; captos muro inclusit: qui postea a Ioue filio uictis Titanibus liberati sunt, ut supra latius de Saturno dictum est.

TITANIVS, a, um, τιτάνιος, adiectiuum deductum a Titan: ut Titania astra. Vir. 6. Aene. Lucentemque globum Lunæ, Titaniaque astra Spiritus intus alit. Titaniacus, a, um. Oui. 7. Met. Hinc Titaniacis ablata draconibus, intrat Palladias arces.

TITHONVS, p. p. τιθωνὸς, Laomedontis filius, qui (ut fabulæ ferunt) cum iuuenis esset, & decorus, ab Aurora dilectus, & raptus fuit, ex qua Memnonem genuit. Sed tandem post longissimam uitam, audita Memnonis filij morte, in cicadam uersus dicitur, dicente Horatio, Longa Tithonum minuit senectus.

TITI Liuij, duo fuerunt: Alter tragœdiarum scriptor Romanorum poetarũ antiquissimus, qui ob ingenij felicitatem a Liuio Salinatore, cuius liberos erudiebat, libertate donatus est: Alter Patauinus cum Crispo Salustio de Historiæ principatu certans. Vide supra in dictione Liuius.

TITII, sacerdotes fuerunt Apollinis, a Titijs auibus, quas in augurijs certis obseruare solebãt sic appellati, ut ait Var. li. 4. de Ling. La. Luc. li. 1. Titijque sodales.

TITILLO, titillas, γαργαλίζω, κνάω, leui attrectatione alarum, aliarumve mollium corporis partium risum cuipiam moueo. Per translationem tamen accipitur pro quouis modo blandiri, & uoluptate afficere, [Accarezzare.] Cice. 1. de Fini. Si ea sola uoluptas esset, quæ quasi titillaret sensus, ut ita dicã. Luc. li. 2. Et quæ Titillate magis sensus, quam lædere possunt. Hor. 2. Ser. Sat. 3. Præterea ne uos titillet gloria. Hinc Titillatio, onis, uerbale, ipse titillandi actus. Ci. in Catone. At non est uoluptatum tanta quasi titillatio in senibus. Titillatus, us, m. Pli. li. 11. c. 37. Quod titillatu maxime intelligitur alarum.

TITIO, onis, [Tizzone.] δαλὸς, lignum adustum, quod ab igne extrahitur. Celsus li. 3. c. 12. Extinctis titionibus.

TITIVILITIVM, tij, dici uoluerunt, inquit Nonius fila putrida, quæ e telis cadunt. Plaut. in Cas. Non ego istud uerbum empsitem titiuilitio.

TITVBO, as, pen. corr. [Vacillare,] παραφέρομαι, proprie pedibus insistere nequeo, quod accidere solet ebrijs, aut longo iam morbo languidis. Oui. 3. Meta. Ille mero, somnoq; grauis titubare uidetur. Quin. Sed iugulasti uulneratum, titubantem strauisti. Transfertur ad animum, quoties ab animo uerba dissentiunt, quod inconstantiæ ac leuitatis signum esse dicitur: ut apud eundem. Neque ulla unquam tanta fuerit dicendi facultas, quæ non titubet, aut hæreat, quoties ab animo uerba dissentiunt. Plaut. in Milit. Cogitate Nequid, ubi miles uenerit, titubetur. Tere. in Heaut. Verum illi nequid titubet. Cice. ad Att. lib. 2. Videbis breui tempore magnos, non modo eos, qui nihil titubarunt, sed etiam Catonem. Horat. epist. 13. Caue ne titubes, mandataq; frangas. Titubare quoque, [Balbettare,] lingua & dentes dicũtur Oui. 3. Trist Ele. 1. Hæc ubi sum furtim lingua titubante locutus, &c. Hinc titubatus, partic sine uerbo, ut inquit Seruius: Nam titubor non legitur. Vir. 5. Aen. Vestigia presso, Haud tenuit titubata solo. Hinc quoque Titubantia, æ, & Titubatio, onis, uerbalia, σφαλλισμός, id est, ipse titubandi actus. Sue. in Vitel. Ac de hac quoque liberos utriusque sexus tulit, sed marem titubantia oris prope mutum, & elinguem. ad Herennium lib. 2. Vt ne paruula quidem titubatione, aut offensione, impediremur. Titubanter; [Inconstantemente,] aduerbium, inconstanter. Ci. pro Cœlio. Posuistis, atque id tamen titubanter, & strictim, coniurationis hũc propter amicitiam Catilinæ participem fuisse.

TITVLVS, li, [Titolo.] ἐπιγραφὴ, τίτλος, Inscriptio cuiuscunque operis: quod. s. libro, operi, uel statuæ superscribitur, ut statim primo aspectu argumentum noscamus, aut artificem. Sueto. in Domit. ca. 5. Plurima & amplissima opera incendio consumpta restituit, sed omnia sub titulo tantum suo, ac sine ulla pristini auctoris memoria. Mart. libr. 2. Vnum de titulo tollere iota potes. Oui. li. 1. de Remed Legerat huius amor, titulum nomenq; libelli. Dictus titulus a tuendo, quasi tutulus, quod tueatur factum auctoris, & si quis alterius opus esse contendat, ueri opificis indicet nomen. Per translationem quandoque ponitur pro laude, & dignitate, [Laude, dignità,] Oui. li. 2. Fast. Attua prosequimur studioso pectore Cæsar Nomina, per titulos ingredimurque tuos. Aliquando pro monumento. Apuleius: Auorum, & proauorum titulis clarus. tituli, [Soldati,] etiam dicti sunt milites, quasi tutuli, quod patriam tuerentur. Vnde & Titi prænomen ortum est, inquit. Fest. Persius. Hic nec more probo uideas, nec uoce serena Ingentes trepidare Titos. Titulo tenus, id est, solo titulo, & non re ipsa.

TITVS, τίτος, prænomẽ fuit Romanis familiare, inde dictum (ut Festo placet) quod antiqui Titos, & Titulos milites appellabant: eo, quòd patriam tuerentur. Hoc prænomine dictus fuit Vespasianus Flauij filius, & frater Domitiani, princeps clarissimus, populoque Ro. adeo carus, ut uulgo, Orbis amor diceretur, & Deliciæ humani generis.

TITYVS, τιτυὸς, filius fuit Iouis ex Elara, Orchomeni filia: quam prægnantem Iuppiter, timens Iunonis iram, occultauit in terra: ex quo factum est, ut nascens puer ex terra natus uideretur. Hic postea cum ad integram ætatem peruenisset, captus amore Latonę, Apollinis matris, eam de stupro interpellauit. Quamobrẽ Apollo iratus,

iratus, sagittis ipsum confodit, & apud inferos religauit, eiusq; ie cur uulturibus lancinandum apposuit hac lege ut consumptum renasceretur illico, & sic nunquam Vultures a discerpendo cessarent, nec ipse a patiendo. Tantæ magnitudinis gigas fuisse perhibetur, ut iacens nouem iugera occupauerit Ouid. 4 Met. Viscera præbebat Tityus lanianda, nouemque Iugeribus distractus erat. Vide Seruium apud Vir li. 6. ad hunc locum. Necnon & Tityon terræ omnipotentis alumnum Cernere erat.

T ANTE L

TLEPOLEMVS, Τληπόλεμος, Herculis & Astyoches filius, quam ex Ephyra urbe Peloponnesi rapuerat, (ut meminit Hom Ilia 6.) clarus rebus bellicis, corporisque proceritate insignis. Hic cum adoleuisset, Licymnium, auunculum suum, Marte progenitum, & patri suo charissimum, iam senem interfecit. ex quo fabricatis nauibus patria profugus, collecta iuuenum multitudine Rhodum petiit: & ea insula occupata, Rhodiensibus imperauit. Postea ad bellū Troianum cum nouem nauibus profectus a Sarpedone occisus est.

T ANTE M

TMESIS, huius tmesis, fœmi gene. τμῆσις, est unius uerbi compositi, uel simplicis sectio, una dictione, uel pluribus interiectis. Vir. Ge. Septem subiecta trioni. Idem 1. Aene Et multo nebulæ circum dea fudit amictu pro circunfudit. Hoc autem tolerabile est, inquit Ser. in sermone composito, cæterum in simplici nimis est asperum, quod tamen aliquando fecit antiquitas, ut Saxo cere minuit brum. Vtuntur & hac figura nonnunquam oratores. Ci. pro Sext. Quisquis erat, qui aliquam partem in meo luctu sceleris Clodiani attigisset, quod iudicium cumque subierat, dānabatur, id est, quod cunque iudicium.

TMOLVS, Τμῶλος, Lydiæ mons, Sardibus incubans, ex quo Pactolus amnis profluit, aureas ferens arenas. Ouid. 5. Met. Riget arduus alto Tmolus in ascensu, cliuoq; extensus utroque, Sardibus hinc, paruis illinc finitur Hypæpis. Antiquis Timolus dicebatur per tres syllabas. Pli. li. 5 ca. 29. Celebratur Lydia maxime Sardibus in latere Tmoli montis, qui ante Timolus dicebatur. Oui. 6. Met. Deseruare sui nymphæ uineta Timoli.

TMOLVS, Lydiæ amnis, ea eiusdem nominis monte profluens, in quo coticula inuenitur, auro explorando utilis. Pli. li. 33. cap. 8. Lapis, quem Coticulam appellant, quoodam non solitus inueniri, nisi in flumine Tmolo.

T ANTE O

TOGA, æ, [*Toga, uesta, palandra,*] (τήβεννος, Plutarcho, τήβεννα, Athenæo) uestis communis omnium Romanorum, tam fœminarum, quam marium, sicut Pallium Græcorum. Dicta Toga a tegendo, quod corpus tegat. Superimponebatur autem tunicæ, uel potius tunicis. Græcis laxa erat, & in sinum multis crispulis subtracta sue cingebatur. Tibu li. 1 El. 7. Et fluit effuso cui toga laxa sinu, Hinc Romani Togati dicuntur, quemadmodum & Græci Palliati. Vir. Aen Romanos rerum dominos, gentem que togatam. Quoniam uero in pace tantum togæ usus erat (nam in bello deposita toga saga sumebant) factū est, ut Toga pro pace, [*Pace,*] seu artibus pacis accipiatur, sicut Arma, pro bello, seu re militari. Cassius Ciceroni: Tua toga omnium armis felicior. Ci. in Pis. Non dici hāc togam, qua sum amictus: nec arma, scutum, & gladium unius Imperatoris: sed quod pacis est insigne, & ocij toga: contra autem arma tumultus atque belli. Toga olim etiam utebantur tenuiores, qui reges suos, hoc est, potentiores officij gratia per urbem deducebant, ut sportulam consequerentur. Mart. Si matutinos facile est tibi rumpere somnos, Attrita ueniet sportula sæpe toga. Hinc turbā togatam uocat Iuu. Sat. 1 clientelam illam comitum, qui toga induti potentiores amicos per urbem ducebant, & reducebant Sportula (inquit) primo Limine parua sedet turbæ rapienda togatæ. Itē opera togata dicitur idipsum togatorum officium. Mart. Exigis a nobis operam sine fine togatam.

TOGATAE comœdiæ, quæ scriptæ sunt secundum ritus Romanorū, sicut Græcas fabulas ab illorum habitu Palliatas appellamus, nam Græci supra tunicam pallium ferebant.

TOGATAE tabernariæ, dicuntur comœdiæ, in quibus non magistratus, sed humiles personæ inducuntur, teste Donato, quales fere sunt, qui in tabernis uendunt merces suas.

TOGATI, [*Togati,*] τηβεννοφόροι, togis induti: unde Romani togati dicti sunt, quoniā Toga Romanorū propria erat. Sic ij, qui principes ciuitatis officij gratia in forum deducebant, ac deinde domum reducebant, quoniam togis amicti erant, Togati uocabantur. Iuuen. Turbæ rapienda togatæ. Hi etiam per diminutionem Togatuli dicebantur, quod diminutiuum est ioco formatum. Mar. lib. 10. Quā dru salutator, Ante ambulones, & togatulos inter Centum merebor plumbeos die toto.

TOGA candida, erat, quam petitores magistratuum induebant, unde Candidati dicebantur. Pli. li. 7. de Nasica: In toga candida bis repulsa notatus a populo. Pura toga, quam tyrunculi forenses assumebant tyrocinij die. Lucan. li. 7. Pura uenerabilis æque, Quam currus ornante toga, id est, nec picta, nec triumphali, nec prætexta, inquit Budæus. Pura enim ideo dicebatur, quod nullo purpuræ prætextu distincta esset. Toga prætexta, περιπόρφυρος, Plutarcho, dicebatur, cuius oræ & circuitus purpura erat prætextus? quod ipsum satis indicat Liuius lib. 34. Purpura uiri utimur prætextati in magistratibus, in sacerdotijs: liberi nostri prætextis, purpura toga utuntur. Toga palmata uestis erat triumphalis, a palma, id est, a uictoria ita appellata. Mar. lib. 7 I comes, & magnos illæsa merere triumphos, Palmatæq; ducem, sed cito redde togæ. Toga picta, uestis publica fuit: summique magistratus. Capito. de Gordi. Palmatam tunicam, & togam pictam primus Romanorum priuatus suam & propriam habuit: cum ante Imperatores, uel de Capitolio acciperent, uel de palatio. Lampridius de Alexandro Prætextam & togam pictam nunquam, nisi Consul, accepit: & eam quidem, quam de Iouis templo sumptam alij quoque accipiebant aut Prætores, aut Consules. Budæus. Toga pulla qua in funeribus utebantur, ut nunc atra ueste utimur. Alba autem, uel in epulo publico, uel in epulo parentali, uel in spectaculis, uel in comitio. Togæ rasa, ut inquit Plin. libr. 8, cap 48. Diui Augusti nouissimis temporibus cœpit. Toga puerilis, quæ & Prætexta appellabatur. Gel. li. 18. ca. 4. Cum iam adolescentuli Romæ prætextam & puerilem togam mutassemus. Toga uirilis, a puerili distincta erat: ea decimoseptimo anno sumebatur. Cicer. in Lælio: A patre ita eram deductus ad Scæuolam sumpta uirili toga. Per translationem ponitur quandoque Toga pro officio deducendi & reducendi potentiores: Martialis. Lis nunquam, toga rara, mens quieta. Plinius ad Apollinarem: Altius tibi ocium, & pinguius, eoque securius, nulla necessitas togæ, nemo accersitor ex proximo. Quod ideo inualuit, quia ad officia præstanda togati cōueniebant: id est, ad deducendos, comitandosque amicos honoris gratia. Hinc diminuti. Togula. Mar. lib. 1. Ignosces, togulam Posthume pluris emo.

TOLENTVM, oppidum Italiæ in Picenis, Diui Nicolai patria, a quo Tolentinates populi, Pli. li. 3. ca. 13.

TOLERO, toleras, unico l, [*Tolerare, sofferire, patire, sopportare,*] φέρω, ὑπομένω, fero, patior, persero, sustineo. Terent. in Phorm. Vna tecum bona, malaque tolerabimus. Idem in Hecyra. Sed quod sese indignam deputat matri meæ, Cui concedat, cuiusque mores toleret sua modestia. Tolerare se est modice, & summa parsimonia se alere, [*Viuere parcamente,*] Corn. Nepos in uita Pompo. Attic. Ex quibus agris pater familias fructus caperet, quibus se toleraret. Cæsar. Erat summa inopia, adeo ut folijs ex arboribus strictis & teneris arborum radicibus contusis, equos alerent, & cogerentur his rationibus equitatum tolerare. In qua significatione etiam dicimus Tolerare uitam, [*Viuere,*] idest uiuere, nutriri. Tacitus: Multos militia, quosdam exercendo agros tolerare uitā. Cæsar. 7. Bel. Gal. Eorum corporibus, qui ætate ad bellum inutiles uidebantur, uitam tolerauerunt. Accipitur aliquādo Tolerare pro portare, seu gestare, [*Portare,*] Pla. in Merc. Tolerat hæc nauis metretas trecentas. Tolerare milites sua pecunia. [*Mantenere a suoi denari,*] id est, sustinere, & stipendium, aut certe necessaria subministrare. Plin. lib. 33. ca. 10. Octona millia equitum sua pecunia tolerauisse Hinc Tolerans, nomen ex participio, id est, patiens, ut, Tolerantissimus penuriæ, idest, patientissimus, apud Colu. lib. 7. capi. 5. Toleranter, [*Tolerabilmente,*] aduerbium, patienter, tolerabiliter. Pli. li. 8. c. 45 Anniculæ ad fœcunditatem poscuntur, tolerantius tamen bimæ. De bobus. Quin. lib. 8. cap 6. Qui toleranter uidere Septentriones uidemur. Hinc quoque Toleratio, onis, uerbale, ipse tolerandi actus. Cice. 2. de Finib. Quædam alia toleratio est uerior. Tolerabilis, le, [*Sopportabile,*] quod tolerari potest. Plin. in Paneg. Tolerabile tributum. Ci. de Amic. Quæ tamen si tolerabiles erunt, ferendæ sunt. Vnde Tolerabiliter aduerb. facile, sine discrimine, [*Facilmente,*] Col. lib. 2. cap. 1. Adhuc tolerabiliter efficies Cic. Cœlio. lib. 2. Quo tolerabilius igniculum desiderij tui feranius. Hinc etiam Tolerantia, tiæ, [*Patienza,*] Cic. in Para. Tolerantia rerum humanarum, ex contemptione fortunæ. Quin. li. 5. c. 2. Tolerantia tamen doloris laude sua non carebit. Intolerandus ἀφόρητος, qui ferri non potest.

TOLETVM, Τώλητον, urbs Carpetanorum, in tractu Tarraconensis Hispaniæ, apud Ptolemæum li. 2. ca. 6.

TOLLENON, tollenonis, genus machinæ, ut ait Festus, quō hauritur aqua in alteram partem prægrauante pondere, Plin libr. 19. cap. 4 Vel tollenonum haustu rigandos. Liuius lib. 38. In arietes tollenonibus librameta plumbi, aut saxorum, stipitesve robustos incutiebant.

TOLLO, lonis, a Plauto in Rudente, uidetur positū pro eo, qui ex puteo aquam haurit.

TOLLO, tollis, sustuli, & secundum antiquos tetuli, sublatū, [*Leuare, alzare, torre soglietre,*] αἴρω, eleuo, attollo, sursum erigo. Plaut. Tolle caput. Cicer. 4. Academ. Hortensius uehementer admirabatur, ut etiam manus sæpe tolleret Ouid. Epist. 14. Ter acutum sustulit ensem.

ensem. Liuius li. 34 Sublatis supra capita scutis. Vulpianus: Ius uicino non esse, altius ædes tollere. Aliquando tollere est capere, [*Pigliare.*] Virg lib. 4. Geor. Vt cymbæ instabiles fluctu iactante, saburram Tollunt. Aliquando suscipere. Suetonius de Neronis parente: Dereliqua Pyrgis, sublato filio Nerone eu Agrippina. Aliquando nutrire, [*Nutrire.*] Tere. in And. Quicquid peperisset, decreuerunt tollere. Aliquando aufero. Cice. in Læl. Solem de mundo tollere uidentur, qui amicitiam e uita tollunt. Tollere de medio, [*Amazzare.*] id est interimere. Cice. pro Roscio Amer. Perfacile hunc hominem incautum de medio tolli posse. Aliquando differre, [*Prolongare,*] Plaut. Omnes tollo ex hoc die in ulium diem. Aliquando inferre. Virg. 3. Geo. Tollentemq; minas, & sibila colla tumentem: Nam tollere minas, [*Minacciare,*] est minari, timorem incutere, inferre. Tollere gradum, ambulare, [*Andare,*] Pla. Bacchid. Adibo contra, & tollam gradum. Tollere se altius a terra est crescere. [*Crescere,*] ac de herbis, & arboribus dicitur. Tollere animos, est superbire, audaciorem esse. Propert. li. 3. Ele. 18. I nunc tolle animos, & tecum finge triumphos. Teren. in Hecyra: Quia paululum uobis accessit pecuniæ, sublati animi sunt. Tollere animo a dictis, [*Laudarsi,*] est magnanimitatem suam dictis comprobare. Vir. 9. Aen. Vltro animos tollit dictis. Tollere cachinnum, est in clarum, & immoderatum risum solui. Tollere clamorem, est clara & magna uoce clamare. Cic. Ver. 7. Clamor a fani custodibus tollitur. Tollere aliquem in cælum humeris, [*Laudare,*] est illum laudibus celebrare, & quantum fieri potest, dijs immortalibus æqualem facere. In qua significatione etiã dicimus, Tollere in cælum fama aliquem, & Tollere laudes alicuius in astra, [*Laudare,*] Cic. Att. lib. 2. Hortensius, quam plena manu, quam ingenue, quam ornate nostras laudes in astra tulit. Virg. 5. Eclog. Daphnidaque tuum tollemus ad astra. Tollere manus, [*Allegrarsi,*] lætitiæ signum est, & gratias agentis. Cic. ad Cæsa. lib. 7. Sustulimus manus & ego, & Balbus. Tollere aliquem ab officio est priuare, [*Priuare,*] Tollere aliquem de oratione sua, est eum excipere. Tollere aliquem de medio, e medio, uel ex rerum natura, idem. Tollere legem, [*Annullare,*] abrogare. Tollere moram, festinare. Tollere metum, timorem adimere. Tollere spem, auferre. Tollere aliquem testimonio, testimonijs ita conuincere, ut condemnetur puniatur. Tollere aliquem ferro, aut ueneno, est interficere, [*Vccidere,*] Hinc sublatus, participium, id est, eleuatus, ublatus, &c. secundum significationem sui uerbi. Virg. 2. Aen. Et sublatus ad æthera clamor. Ponitur aliquando pro superbiente, & fero ciente, [*Insuperbire,*] Cæsar. 1. Bel. Gal. Quo prælio sublati Heluetij. Hinc quoque sublatio uerbale: ut Sublatio animi: id est, elatio, superbia, [*Superbia,*] Ci. 2. de Finibus. Voluptatem Stoici sic definiunt: Sublationem animi sine ratione opinantis se magno bono frui. Sublate, [*Altamente,*] aduer. Ci. de Clar. Orat. Sublate ampleque dicere. Idem pro domo sua; Nihil unquam de me dixi sublatius asciscendæ laudis causa. Attollo, Contollo, Extollo, Protollo, Sustollo, suis locis.

Tolosa, [*Tolosa,*] pen. prod. *τόλωσα*, urbs Tectosagum in ea parte Narbonensis Galliæ, quæ in Pyrenæos montes uergit: cuius incolæ dicuntur Tolosani. Aurum Tolosanum habere, prouerbio dicũtur, qui magnis & fatalibus afficiuntur malis, nouoq; ac miserando pereunt exitio. Sumptum a Q. Cæpionis consulis exercitu (ut indicat Gellius) qui cum Tolosam diripuisset, multumq; auri ex tẽplis abstulisset, subito magna lues exercitum inuasit, quæ eos omnes, qui aliquid ex sacro auro attigerant, miserando leti genere absumpsit. Vide Adagia.

Tolutarii, siue Tolutares, equi, *ἱπποφορεῖς, ἀδρομοι*, dicuntur, qui alio nomine ab Asturia, Hispaniæ regione, Asturcones dicuntur, a nonnullis etiam Gradarij, quia gradu non uulgari incedant, sed alternis crura molliter explicantes, commodam sessori præbeant uectationem, citra ullam succussationis molestiam. Tolutares dicti siue a tollendis alterno glomeratu pedibus, siue (ut alij malunt) a pedum uolubilitate, quasi uolutarij. Seneca in Epi. Mannos tolutares appellat.

Tolutiloquentia, uolubilis sermo, ut interpretatur Nonius, citans locum Mæuij poetæ ex Gallinacia.

Tolutim, *ἀπηροχάδην*, id est, uolubiliter, & molliter: proprieque ad Asturconum, siue gradariorum incessum attinet, qui alternis crura molliter explicantes, commodissimam sessori præbent uectationem: quod genus equorum a Polluce, *ἀδρομοι*, appellantur. Tolutim, (inquit Nonius) quasi uolutim, uel uolubiliter. Plautus Asin. Tolutim ni badizas. Var. Vt equus, qui ad uehendum est natus, tamen traditur magistro, ut equiso doceat tolutim incedere. Pli. li. 8. c. 42. In eadem Hispania Calliaci gens & Asturica, equini generis, quos Thieldones uocamus, minori forma appellatos Asturcones gignunt, quibus non uulgaris in cursu gradus, sed mollis alterno crurum explicatu glomeratio: unde equus tolutim carpere incursus traditur arte.

Tomacula, [*Tomaselle, mortadelle,*] *ἀλλᾶντες*, uel per syncopen Tomacla, edulia sunt, quæ fere ex iecore porcino minutatim conciso, & iam semicocto infusis ouis crudis, & caseo optimo, & liquamine, pipere, aniso, zingibere, fieri consueuerunt, teguntur que omento suillo. Dicta Tomacula, *ἀπὸ τοῦ τομεῖν*, quod est incidere. Iuuen. Sat. 10. Candiduli diuina tomacula porci.

Tomacinae, [*Tomaselle,*] *ἀλλᾶντες*, edulia ex iecore porcino minutim conciso, quæ & Tomacula dicuntur. Varr. li. 2. ca. 4. Quotannis e Gallia apportantur Romam pernæ, tomacinæ, & petasones. Plin. Tomacinæ appellantur, quæ Tomacula Insubres uocant, Galli nostris temporibus Tomacellas.

Tomentum, ti, *γνάφαλον*, lana breuis ac concisa, quæ ex uestibus a fullone poliendo detrahitur, & quicquid farciminis ex quacunque re, siue ex fœno, aut palea, siue ex pluma fuerit: quo culcitræ farciuntur. Varr. de Lingua Lat. li. 4. Post quam transierunt ad culcitras, quod in eas sagos, aut tomentum, aliudve quid calcabant, ab inculcando, Culcitra dicta. Videtur autem Tomentum deduci a *τέμνω*, quod significat incido. Suet. in Tib. Adeo alimenta Druso subducta, ut tomentum ex culcitra tentauerit mandere. Tomentorum autem aliud Leuconicum dicebatur, quod fiebat ex lana alba concisa. Aliud Circense ex arundinibus concisis factũ: idque stramentum habebatur plebeiorum. Dictum Circense, quod in Circo Romano sternebatur, illicq; egeni quiescebant. Senec. lib. de Beata uita: Nihilo miserius ero, si lassa ceruix mea in manipulo ferri acquiescat, at si super Circense tomentum per sarcinas ueteris lintei effluens incubabo. Mart. lib. 14. Tomentum concisa palus Circense uocatur.

Tomica, ces, siue (ut quibusdam placet) Tomis, cis, *τομικὴ*, appellatur ex cannabi impolita & sparto leuiter torta restis, ex qua funes fiunt. Pli. li. 17. ca. 10. Palladius li. 1. ca. 13.

Tomos, *τομὸς*, Straboni, ciuitas in Ponto, Ouidij exilio nota, ab eo dicta, quod illic Medea Absyrti fratris membra frustulatim conciderit, ut patrem insequentem remoraretur. Ouid 3. Trist. Inde Tomos dictus locus hic, quia fertur in illo Membra soror fratris consecuisse sui. Conditam apparet a Milesijs, quod & ipsum testatur idem Ouid. lib. Trist. 5. A quibus adueniat Miletida sospes ad urbem, Offensi quo me contulit ira Dei.

Tomus, tomi, mas. ge. [*Pezzo, parte, uolume, tomo,*] *τόμος*, fragmentum, uel pars operis, quam Latine Sectionem uocamus. Mart. li. 1. Scriptura quanti constet, & tomus uilis. Vnde Origenes tertium librorum suorum genus Tomos inscripsit, quos (ut ait Hieronimus) nõ possumus appellare uolumina.

Tomyris, pe. c. *τόμυρις*, fuit regina nobilis Massagetarum in Scythia, quæ potentissima Persarum regi Cyro bello congressa, ipsum & uita & castris spoliauit ad ulciscendam filij mortem, quem ille prius, a matre obuiam missum, cum suis per insidias interfecerat. Nec tamen hoc euentu uictoriæ contenta fuit aut emollita animi rabies: mortui enim caput in utrem humano cruore plenum demisit, his uerbis insultans: Filij mei sanguinem hausisti, & meum sitisti Cyre: at ego cruore te saturabo. Herodo. lib. 1.

Tondeo, tondes, totondi, tonsum, [*Tosare,*] *κείρω*, lanam, siue capillos, & huiusmodi incido. Pli. li. 8. c. 48 Oues non ubique tondentur. Ci. 5. Tusc. Regiæ uirgines, ut tonstriculæ, tondebant barbam & capillum patris. Mart. lib. 2. Non tondet, inquam, quid ergo facit? radit. Virgil. lib. 3. Nec minus interea barbas incanaque menta Cinyphij tondent hirci. Interdum depascere, uel pascendo absumere, [*Pascere,*] Virg. lib. 1. Georg. Ter centum niuei tondent dumeta iuuenci. Aliquando resecare, uel demetere. Idem li. 2. Geo. Nocte arida prata Tondentur. i. secantur. Tondere aliquem auro, id est emungere, techna aliqua spoliare. Plaut. in Bacchid. Tondebo auro, usque ad uiuam cutem. Attondeo, & Detondeo, suis locis.

Tonescit, [*Tonare,*] *βροντᾷ*, tonat. Varro Bimargo, ut citatur a Nonio: Cælituum altum tonitribus templum tonescit.

Tonimus, ueteres pro sonamus usurparunt. Var. Eudæmonib. Tibi tympana non inanea sonitus matris deum tonimus. Nonius.

Tonitrus, us, masculini generis, [*Tuono,*] & Tonitru, neutrum indeclinabile in singulari, in plurali Tonitrua, *βροντὴ*, fragor nubis, qui fit erumpente fulmine. Ou. 1. Met. Vnde solet tonitrus, & fulmina mittere terris. Iuuen. Saty. 5. Et facient optata tonitrua cœnas. Ci. 2. de Diuin. Nonne perspicuum est, ex prima admiratione hominum quod tonitrua, tactusque fulminum extimuissent, credidisse ea efficere rerum omnium auctorem Iouem? Tonitruum, tonitrui, idem. Cælius Ciceroni lib. 8. Hic tibi strepitus, fremitus, clamor, tonitruum.

Tono, as, tonui, tonitum, & aliquando, tonatum, [*Tonare,*] *βροντάω*, notæ significationis est. Cic. de Diui. Cũ tonuit læuum bene tempestate serena. Apud uetustissimos legitur Tono, tonis, per tertiam coniugationem. Varr. in Eudæmonibus, ut citatur a Nonio: Tympana tibi, non inanea sonitus matris Deum tonimus tibi semiuiri. Tonare laudes alicuius, est magnopere efferre. Plin. in præfa. li. 3. Quanto tu ore laudes patris tonas? Tonare murmure & uerberibus,

beribus, est resonare, [Resonare.] Mar. li. 9. Murmure iam sæuo, uerberibusque tonas. Attono, Contono, Circuntono, Detono, Intono, Pertono, suis locis.

Tonsae, [Remi.] ἐρετμοί, dicuntur remi, a diuerberandis fluctibus: Vir. li. 7. Et in lento luctantur marmore tonsæ.

Tonsilis, & hoc le, p. c. [Tosato, potato.] κεκαρμένον, quod tonsum est, ac in orbem & romam putatum: ut Tonsiles oleæ, Tonsilis buxus. Pli. li. 12. c. 2. Primus Cn. Marius nemora tōsilia inuenit. Idem li. 18. ca. 27. Villo tonsili uestiuntur.

Tonsillae, παρίσθμια, extremæ faucium partes circa radicem linguæ, gulam utrinque attingentes. Ci. de Nat. De. Linguā ad radices eius hærens excipit stomachus, quo primum illabuntur ea, quæ accepta sunt: oris utraque ex parte tonsillas attingens, palato extremo, atque intimo terminatur. Tonsillas item medici uocant fauciū inflammationes cum tumore, Græci παρίσθμια.

Tonso, sas, frequentatiuum: unde & Detonso, ἀποκείρω. Gel. Capillos Dialis, nisi qui liber homo est, nō detonsat. Hinc aliud frequentatiuum Tonsito, as. Pla. in Bacc. Ter in anno tu has tonsitas?

Tonsor, soris, [Barbiere.] κουρεύς, qui barbam tondet, aut aliud quippiam. Varr. lib. 2. de re ru. c. 11. Omnino tonsores in Italia primum uenisse ex Sicilia dicūtur post Romam conditam anno CCCCLIIII. ut scriptum in publico Ardeæ in litteris extat. Ibidem. Olim tonsores non fuisse significant antiquorum statuæ, quod pleræque habent capillum, & barbam magnam. Cic. 5. Tusc. Dionysius, ne tonsori collum committeret, tondere filias suas docuit. Plau. in Asin. Ad tonsorem ire dixit.

Tonstrix, cis, [Tonditrice.] κουρεύτρια, mulier tonsoris officio fungens. Pla. Truc. Hinc Tonstricula. Ci. 5. Tusc. Regiæ uirgines, ut tonstriculæ, tondebant barbam.

Tonsorius, a, um, κουρικὸν, quod ad tondendum pertinet: ut, Culter tonsorius, hoc est, nouacula, [Forfice forficetto.] Cicer. 2. Offici. Qui cultros metuens tonsorios, candente carbone sibi adurebat capillum.

Tonstrina, æ, p. p [Barberia.] κουρεῖον, officina tonsoris. Plautus in Asi. Libanum in tonstrinam misseram uenire. Ter. in Phor. Ex aduer sum ei loco tonstrina erat quædam.

Tonsus, a, um, particip. [Tosato.] καρείς, lana, crineve spoliatus. Cicer. in Piso. Cum illa saltatrice tonsa. Martial. lib. 11. Et tonso pura ministro. Tonsæ ualles, [Segato.] quæ arboribus & filuis ueluti comis suis uiduatæ sunt. Virgil. 4. Georg. Tonsis in uallibus illum Pastores. Contra intonsi montes, id est, filuosi. Varro Intonsi montes, & feris pleni. Villi tonsi. Virg. 1. Aen. Tonsisque ferunt mantilia uillis. Tonsa oliua. Vir. li. 5. Aen. Ipse caput tonsæ folijs euinctus oliuæ.

Tonsura, æ, [Tosatura.] κουρά, est ipse tondendi actus. Col. li. 7. ca. 4. Tonsuræ certum anni tempus per omnes regiones seruari non potest. Idem li. 11. c. 1. Oues Tarentinæ radice lanaria lauari debent, ut tonsuræ præparentur.

Tonus, [Tono.] τόνος, idem quod uocalitio, siue accentus, a uerbo, τείνειν, quod est intendere, quasi, τῆς φωνῆς τάσις. Toni item dicuntur nerui in stomachi lateribus. Præterea tonum appellant spatium interiectum inter terram & citimum cæli circulum, hoc est, lunarem, quod est centum uiginti sex millium stadiorum, ut inquit Martianus: quoniam ut in sonis interuallum cum legitima quantitate minimum ex duobus sonis inter se diuersis, ita in cælum minimum a terra spatium ad Lunam Tonum appellare placuit. Huius mensuræ dimidium, Hemitonium, ἡμιτόνιον, dicitur. Tonus uero cum Hemitonio proportionem facit sesquiplam, hoc est sesquialteram. In picturis item splendor intermedius inter lumen, & umbram, Tonus dicitur. Plin. lib. 35. cap. 5. Deinde adiectus est splendor alius hic, quam lumen: quem quia inter hoc & umbram esset, appellauerunt Tonon: commissuras uero & transitus Armogen.

Topazius, topazij, fœm. gen. [Topazio.] τοπάζιος, gemma est uiridis coloris, ἀπὸ τοῦ τοπάζειν, hoc est, a quærendo dicta, siue quod Troglodytæ prædones cum diutius fame & tempestate pressi herbas, radicesque effoderent, hanc gemmam primi eruerunt: siue a Topazio insula maris rubri, in qua hic lapis mire pellucidus inuenitur. Insulæ autem huic idcirco Topazio nomen factum putant, eo quod nabulosa sit, sæpeque a nauigantibus fuerit quæsita ante quam inueniretur. Vtranque nominis causam refert Plin. li. 37. ca. 8. & li. 6 c. 29. & Strab. lib. 6.

Tophus, [Tofo.] τόφος, ma. g. genus lapidis asperi, qui facile in arenā resoluitur. Pli. li. 17. c. 4. Tophus scaber natura. Virg. 2. Geo. Et tophus scaber, & nigris exesa chelydris. Hinc Tophinus, & Tophaceus ex topho. Suet. Quæ tophina, ac lignea ante erant. Pli. li. 17. c. 7. argillacea, tophacea, arenacea.

Topiarium, rij, τοπιάριον, opus ex arbore, aut frutice, aut herba, e natis, aut uirandi æstus causa factum: ut sunt testitudines, cameræ, naues, auiculæ, & huiusmodi, quæ ex buxo, uel hedera & huiusmodi, quarum natura sequax est, & flexibiles fieri consueuerunt. Dictum Topiarium, ἀπὸ τῶν τόπων, hoc est, a locis, quæ in his uaria constituuntur. Quæ & Topia, τοπεῖα, ab idoneis scriptoribus nuncupatur. Vitru. lib. 7. Habentem Deorum simulacra, seu fabularum dispositas explicationes, non minus Troianas pugnas, seu Vlyssis errationes per topia, cæteraque quæ sunt eorum similibus rationibus ab rerum natura procreata. Quidam inde Topiarij appellationem deductam existimaut, quod plantæ funium modo flexibiles, & sequaces, in quaslibet formas ducantur. Græci enim funes in nauibus, τοπεῖα, καὶ τοπεῖα, appellant. Opus topiarium. Pli. li. 15. c. 30. Accedit in Topiario opere lauri genus, quæ taxa dicitur: ramos spargit a radice topiarij, ac coronarij operis. Hinc Topiarij dicuntur, qui topiaria faciunt, sicut Coronarij, qui faciunt coronas. Idem lib. 15. c. 29. Satiuæ myrti genera topiarij faciunt. Pli. Iunior epi. 63 Inest huic computationi sumptus supellectilis, sumptus atriensium topiariorum. Ars item ipsa Topiaria, dicitur, ut argeoraria. Cice. ad Quin. Frat. lib. 3. Vt illi paulatim topiariam facere uideantur. Topiariam facere est, artem exercere topiarij operis.

Topos, [Luogo.] Latine locus. Topicus. τοπικός, localis. Vnde Aristoteles, & Cicero libros suos, quos de Inuentione argumentorum conscripserunt, Topica appellarunt, quod in ijs doceatur, quemad modum ex certis locis argumenta eruantur. Cic. Trebatio. libr. 7. Institui Topica Aristotelica conscribere. Hinc Topice, ces, τοπική, ars ipsa inueniendorum argumentorum. Ci. in Topi. Inueniendi uero artem, quæ Topice dicitur, quæ ad usum potior erat, & ordine naturæ certe prior, totam reliquerunt.

Topper, obsoleta dictio, qua antiquissimi utebantur pro statim. Næuius apud Festum, Capesse flammam Vulcani topper.

Toral, lis, ἐπίβλημα, στρῶμα, quoduis lectuli stragulum. Horat. lib. 1. Epi. Ne turpe toral, ne sordida mappa Corruget nares. Idem in Ser. Et Tyrias dare circum illota toralia uestes.

Torculare, aris, uel Torcular, [Torchio, torcolo.] per apocopen, machina est premendis uuis, oliuisque accōmodata, a torquendo dicta. Col. li. 12. c. 50. de olei loquens factura. Tum diligenter mundatam protinus in torcular deferri, & integram in fiscinis nouis includi, preloque subijci, ut quantum possit, paulatim exprimatur, quo in loco Col. aperte distinguit torcular a prelo. Est enim torcular (ut diximus) tota illa machina, uino olcove exprimendo inuenta: prelum autem ipsa trabs, qua uuæ, oleæve premuntur: lacus autem, in quem defluit mustum, ex uinaceis expressum. Priscianus secundam dictionis huius syllabam præcipit esse producendam. Alij tamen contra corripiendam contendunt, analogiam sequentes, quod in dictione Specular, quæ huic per omnia similis uidetur, mediam syllabam constet corripi.

Torcularium, rij, [Torcolo.] idem quod torcular. Cato. c. 18.

Torculum, torculi, p. c. [Torcolo.] idem quod Torcular. Cato. cap. 1. Vasa, torcula, dolia. Pli. li. 18. c. 31.

Torcularius, a, um, [Da torchio.] ληνοβάτης, quod ad torcular pertinet. Var. de Re ru. li. 1. c. 22. uasa torcularia trina. Col. li. 12. c. 18. Lacus uinarij torcularij. Torcularia cella. Col. li. 1. c. 6.

Torcularius, rij, [Torcolo.] qui torculari premit uuas. Col. lib. 12. cap. 50.

Torculus, a, um, quod ad torculum pertinet: ut, Torculus funis. Cato. c. 135. Funem torculum si quis faciet.

Toreuma, atis, & Toreumatū, ati, τόρευμα, uas aliudve opus torno factum, aut alioqui artificiose cælatū. Est enim τορεύειν, tornare, siue sculpere, unde & ars ipsa Toreutice, τορευτική, dicitur, quam Pl. li. 34. c. 8. primum a Phidia inuentam scribit, sed a Polycleto Sicyonio consummatam. Mar. li. 3. Artis Phidiacæ toreuma clarum. Sal. in Iug. Tabulas, signa, toreumata emunt.

Tormentum, ti, [Tormento, pena, supplicio.] βάσανος, cruciatus, qui aut eruendæ ueritatis, aut criminis puniendi causa fieri solet: a Torqueo, quod inter cætera significat crucio. Ci. 3. de Fini. Vt in omnibus tormentis conseruetur uita beata. Hora. 2. Epi. 2. Inuidia Siculi non inuenere tyranni, Maius tormentum. Ci. 3. de Nat. De. Zenonem Eleatem in tormentis necatum. Præterea Tormentū, [Arti glieria.] generale uocabulū est omnium machinarū, saxa, tela, & id genus uaria torquentium. Cæs. 2. Com. Ad extremas fossas castella constituit, ibique tormenta collocauit. Vir. 12. Aen. Fulminis in morem, aut tormento ponderis actis.

Tormina, [Dolore di uentre, di pancia di corpo.] στρόφοι, morbus, intestinorum. Celsus lib. 4. c. 15. Proxima his inter intestinorum mala, tormina esse consueuerunt, δυσεντερία, Græce uocatur. Intus intestina exulcerantur: ex his cruor manat: iaque modo cum stercore aliquo semper liquido, modo cum quibusdam quasi mucosis excernitur. Interdum simul quædam carnosa descendunt. Frequens deijciendi cupiditas, dolorque in ano est. Hæc Celsus. Pli l. 20. cap. 14. Mentastrum torminibus cholericis efficacissimum. Ci. 2. Tusc. Quamuis idem forticulum se in torminibus præbeat. Col. li. 12. ca. 7. Sequitur torminum uitium, quorum signum est cruenta & mucosa uentris proluuies. Hinc Torminosi, στροφούμενοι, qui eum morbum

bum patiuntur, quos & dysentericos Græco uocabulo appellant. Cice. 4. Tusc. Grauedinosos quosdam, quosdam torminosos, non quia semper sint, sed quia sæpe sint. Hinc Torminalis, & le, quod tormina infert. Plin. lib. 15. cap. 21.

TORNO, nas, [Far al torno.] τορνεύω, τορεύω, torno conficio, uel polio. Pli. li. 36. c. 22. Lapis est, qui tornatur in uasa coquendis cibis utilia. Ci. de uniuers. Id ita tornauit, ut nihil effici possit rotundius. Versus male tornati, [Composto,] pro male elaborati. Hor. de Arte, Et male tornatos incudi reddere uersus. Hinc Detorno, ex materia quapiam torno aliquid efficio. Pli. li. 13. Lignum, ex quo uelares detornant anulos.

TORNVS, [Torno.] τόρνος, instrumentum fabrile, quo ligna, ebur, & reliqua huiusmodi polita redduntur. Vir. in Buc. Ec. 3. Lenta quibus torno facili superaddita uitis. Pli. lib. 7. ca. 56. Tornum Theodorus Samius inuenit. Idem lib. 16. cap. 40. Calices ex terebintho solitus facere torno.

TORPEDO, torpedinis, fœm. ge. νάρκη, piscis genus, qui limo mersus occultat se, & pisces supra natantes torpentes facit, postquã obtorpuere, deuorat. Pli. li. 9. c. 42. Nouit torpedo uim suam. Idem li. 32. c. 1. Ci. 2. de Na. Deo. Torpore torpedines se tutantur. Accipitur & pro segnitie, torpore, siue stupore [Pigritia.] Sal. li. 1. Hist. Si tanta torpedo animos obrepsit.

TORPEO, pes, pui, [Esser debile, pigro, languido.] ἀδρανέω, ἀργέω, ναρκάω, stupeo, piger sum, & segnis, languidus sum & remissus. Virgi. lib. 3. Geo. Cerui Torpent mole noua. Ci. 1. de Na. Deo. Deum sic feriatum uolumus cessatione torpere. Liu. libr. 27. Adeo torpentibus metu qui aderant, ut non modo ferocior uox aduersus atrocitatem pœnæ, sed ne gemitus quidem exaudiretur. Vir. 1. Geo. Nec torpere graui passus sua regna ueterno. Hinc Torpesco, piger, siue torpidus fio. Sal. in Iug. Ingenium socordia torpescere sinunt. Plin. li. 9. ca. 35. Flauescunt senecta, rugisque torpescunt.

TORPIDVS, a, um, [Pigro,] ναρκώδης, segnis, stupens, piger. Liu. li. 15. Torpidos somno, pauentesque.

TORPOR, oris, [Stupore,] νάρκη, νάρκωσις, stupor, a torpedine pisce, cuius contactu corpus stupescit. Ci. li. 2. de Na. De. Tutantur se atramenti effusione sepiæ, torpore torpedines. Vir. li. 12. Aen. Illi membra nouus soluit formidine torpor.

TORPORO, as, p. p. ναρκάω, torporem induco. Turpi. in Hetærijs, ut citat Nonius: Stupidus astat, ita eius aspectu repens, cor torporauit hominis amore, idest torpescit.

TORQVATVS, cognomen T. Manlij, a torque impositum, quem occiso ad Anienem Gallo detraxit.

TORQVATVS, ta, tum, στρεπτοφόρος, torque insignitus: ut, Palumbus torquatus, cuius collum circulo quodam, ueluti torque, cingitur. Aristoteles φάττας, appellat. Mart. li. 13. Inguina torquati tardant, hebetantque palumbi.

TORQVEO, ques, si, sum, & torsũ, [Torcere, lanciare.] στρέφω, κάμπτω, curuo, inflecto. Plin. lib. 36. cap. 25. Capita earum præfigi clauis, ne torqueantur. Virg. lib. 2. Georg. Ityreos taxi torquentur in arcus. Aliquando torquere ponitur pro gyro celeri rotare. Virg. 1. Aene. Illum ter fluctus ibidem Torquet agens circum. Aliquando pro torquendo iacere. Idem 5. Aeneid. In medios telum torsisti primus Achiuos. Hora. 2. Epist. 2. Torquet nunc lapidem, nunc ingens machina tignum. Virgilius libro quarto Aeneid. Cum fulmina torques. Aliquando pro gubernare, [Gouernare.] Vir. lib. 4. Aeneid. Cælum & terras qui numine torquet. Aliquando pro sustinere. [Sostenere.] Vir. lib. 6. Aene. Vbi maximus Atlas Axem humero torquet. Accipitur quandoque pro, tormentis in quempiam sæuire. Torquemus (inquit Donatus) hominem, extorquemus ueritatem. Cice. 3. de Fin. Eculeo torqueri. Transfertur & ad animum, pro angere. [Affligere.] Plin. Epist. 198. ne torseris illum, ne torseris etiam te. Aliquando pro nere, [Filare.] ut est illud Iuuenalis: Melius torqueris Aracne. Aliquando pro trahere. [Tirare.] Virg. 6. Aene. Torquetque sonantia saxa. Cice. in Ora. Oratio ita flexibilis, ut sequatur quocunque torqueas. Torquere funem est, torquendo ex funiculis pluribus funem unum efficere. Propert. Dignior obliquo, funem qui torqueat, Ocno. Torquere ius per translationem, est euertere. Cice. pro Cecin. Verbo, ac littera ius omne torqueri. Tortus, a, um, particip. i. cruciatus. Cicero. in Top. Verberibus torti, & igne fatigati. Tortus uino, uel ira dicitur, qui aut per ebrietatem, aut iræ impotentiam, quæ tacenda erant, nequit continere. Horat. 1. Epist. 19. Commissumque teges & uino tortus & ira. Abstorqueo, Contorqueo, Detorqueo, Distorqueo, Extorqueo, Intertorqueo, Obtorqueo, Prætorqueo, & Retorqueo, suis locis.

TORQVES, & Torquis, modo masculini, modo fœminini generis, [Collana, collare.] στρεπτὸς, colli, & summi pectoris ornamentum, ex auro, argento, gemmis, aliave materia. Cicer. 3. Offic. hic T. Manlius is est, qui ad Anienem Gallo, quem ab eo prouocatus occideret, torque detracto Torquati cognomen inuenit. Proper. lib. 4. Eleg. Torquis ab incisa decidit unca gula. Gel. lib. 4. cap. 14. Caput Galli præcidit, torquem detraxit. Torques aurei militibus ob rem strenue gestam donari ab Imperatoribus solebant: unde Torquati milites dicti, qui hoc honoris genus uirtute erant consecuti. Horum duo erant genera Simplares, Duplaresque. Vegetius lib. 2. Torquati, inquit, duplares & simplares erant, quibus torquis aureus solidus uirtutis præmium fuit: quem qui meruisset, interdum, duas consequebatur annonas, duplares, duas, simplares, unam. Auctor tamen est Pli. l. 35. c. 2. Priscis Romanorum temporibus auxiliares tantum & exteros aureis torquibus donari solitos, at ciues non nisi argenteis.

TORREFACIO, is, [Arrostire.] ξηραίνω, torridum reddo, arefacio, ad ignem solemve sicco. Col. li. 2. c. 21. Solibus torrefacta proteritur. Idem li. 6. c. 7. Vinaceorum duas libras torrefaciunt.

TORRENS, tis, masculini generis, [Torrente,] χείμαῤῥος, riuus, fluuiusve temporarius, non e fonte, sed e pluuia nascens, æstate siccus, hyeme magno fluens impetu. Vir. 2. Aen. Rapidus montano flumine torrens. Torrens participium, siue nomen ex participio, id est, rapidus, uehemens, concitatus. Virg. 7. Eclog. Torrentia flumina. Et lib. 2. Geor. Torrentem undam leuis innatat alnus. Hinc Torrentior, & Torrentissimus. Plin. lib. 3. cap. 5. de Pado flumine: Agris, quam nauigijs torrentior. Iuuen. Saty. 3. Sermo promptus, & Isæo torrentior. Hoc est, concitatior. Sta. 3. Sil. Tempus erat cæli cum torrentissimus axis Incumbit. Campi torrentes sanguine, apud eundem 2. Syl. hoc est undantes, & torrentium fluxum imitantes. Ripæ torrentes pice. Vir. 9. Aen. Per pice torrentes atraque uoragine ripas Annuit.

TORREO, res, rui, tostum, [Seccare.] ξηραίνω, ad ignem, solemve sicco, arefacio. Plin. lib. 11. c. 20. Sole uerno torreantur. Nonnunquam idem, quod nimio calore exurere, [Ardere.] Cicer. de Som. Scip. Medium illum circulum Solis calore torreri. Virg. 4. Geo. Iam rapidus torrens sitientes Sirius Indos Ardebat cælo. Neque solum Torreri calore dicimur, uerũ etiam frigore: ut annotauit Marcel. citans locum Varronis ex Eumenidib. Frigore torret: uenatum eijcit. Torreri item [Arrostire.] dicuntur carnes, quæ sine aqua ad ignem coquuntur. Virg. 5. Aene. Viscera torrent. Cicer. in Pis. Sapientem in Phalaridis tauro inclusum succensibus ignibus torreri. Accipitur aliquando pro uertere. [Volgere.] Lucan. lib. 7. Ingentes fato torrente ruinas. Tostus, a, um, aliud partici. Ouid. 12. Meta. Et corpora tosta Carne replent. Virg. 1. Geo. Et medio tosta æstu terit area fruges.

TORRESCO, [Seccarsi.] ἐκξηραίνομαι, torridus fio, exuror. Lucr. libr. 3. Ignibus impositum calidis torrescere flammis. A quo Retorresco, retorridus fio. Colu. libr. 2. Sata non ita nutriunt, ut ante conualescant, quam retorrescant.

TORRIDVS, a, um, [Secco,] nonnunquam actiue accipitur pro præferuido, quodq; siccandi, aut exurendi uim habet, [Arido,] καυστικὸς, cum Aestatem torridam dicimus, aut Solem torridum. Virgil. 7. Eclo. Iam uenit æstas Torrida. Nonnunquam passiue pro exusto, siue sicco, & sole, igneve torrefacto, unde Zonam torridam uocamus, quæ inter duos tropicos sita, assiduo æstu torretur. Vir. 1. Ge. Quinque tenent cælum Zonæ: quarum una corusco Semper sole rubet, & torrida semper ab igni. Torridus macie. i. siccus, [Magro, secco.] Ci. de leg. Agr. Hominem grandi macie torridum. Torridus frigore. Liu. li. 21. Membra torrida gelu. Hinc Retorridus eiusdem significationis. Col. li. 3. Arbor fiet retorrida.

TORRIS, huius torris. ma. g. δαλὸς, stipes semiustus, & adhuc ardens, aut saltẽ ignitus: cum titio sit torris extinctus. Lact. Titionem uulgus appellat torrem semiustum extinctum. Virg. 12. Aene. Obuius ambustum torrem Chorineus ab ara Corripit. Ouid. 8. Met. Funereum torrem medios coniecit in ignes.

TORTILIS, le, [Torto,] στρεπτὸς, quod retortum, & replicatum est. Oui. in Epist. Paridis ad Helenam: Tortilis a digitis excidit ansa meis. Luc. li. 6. Tortilibus uibrata phalarica neruis. Oui. 1. Met. Caua buccina sumitur illi Tortilis in latum.

TORTIO, nis, [Torcimento,] στρόφος, a Torqueo: ut tortio stomachi, id est, tormina, ab humoribus acribus. Pli. li. 20. cap. 17. Priuatim eius usus contra tortiones stomachi in tepida aqua.

TORTIVVM, mustum, quod dicatur, docet his uerbis. Col. li. 12. cap. 36. Tortiuum mustum dicitur, quod post primam pressuram uinaceorum circuncisio pede exprimitur. Cato de re ru. c. 23. Tortiuum mustum circuncidaneum suo cuique dolio diuidito.

TORTO, as, [Torcer bene,] βασανίζω, iterum atque iterum torqueo. Verus est frequentatiuum a uerbo Torqueo. Pomponius in Decuma fullonis, ut citatur a Nonio: Vbi insiliui in cochleatum equuleum, ubi tolutim tortor, &c.

TORTOR, oris, [chi da la corda,] βασανιστὴς, qui ueritatis eruendæ causa tormenta admouet, quod quoniam hodie carnificum officiũ est, factum est, ut tortorem accipiamus pro carnifice. Cic. pro Clu. Cum iam tortor, atque essent tormenta ipsa defessa. Liui. 10. Bel. Maced. Conspectum tortoris, uerberumq; sustinuit. Horat. 3. Carm. Ode. 5. Barbarus tortor. Tortores, [Bombardiero, ballestriero,] item

re,] item ab Ammiano dicuntur, qui saxa, aliave tela ex ballista, aliave machina eiaculantur.

Tortum, antiqui usurpabant pro tormento. Pacuuius in Duloreste, ut citat Nonius. Nã in tenebras sæpe te lacerabo fame clausum, & fatigans artus torto distraham.

Tortuosus, sa, sum, [Tortuoso, torto,] ἑλιγματώδης, obliquus, & multis flexibus sinuosus. Cic. in Læl. Multiplex ingenium, & tortuosum. Idem de Nat. Deo. Aluus multiplex, & tortuosa. Tortuosum disputandi genus, apud eundem 1. Acad. Tortuosa urina, apud Pli. li. 21. ca. 37. Quæ tortuose defluit.

Tortus, a, um, [Torto,] διάστροφος, flexuosus, obliquus. Ouid. 2. Meta. Neu te dexterior tortum declinet ad Anguem. Torta supercilia, apud Pla. in Rud. Reliqua significata uide in uerbo Torqueo.

Tortus, tus, [Torcimento,] καμπυλότης, ipse torquendi actus. Cic. 2. de Diu. tortuq; draconem Terribilem. Ex 2. Iliad. cum Homeri uersus interpretatur. Vir. li. 5. Aene. Nequicquam longos fugiens dat corpore tortus.

Torus, tori, ge. m. [Letto, tauola,] στιβὰς, lectus ab intortis herbis dictus. Virg. 2. Aen. Inde toro pater Aeneas sic orsus ab alto. Pli. lib. 8. c. 47. Antiquis enim torus e stramento erat, qualiter nunc etiam in castris gausape. Consors tori, coniunx. Ouid. 1. Metamor. Cum consorte tori parua rate uectus adhæsit. Socia tori, uxor. Ouid. 10. Meta. Appellatque tori sociam. Tori item dicuntur eminentiæ musculorum, quales in robustioribus compactioribusque corporibus cernuntur, quodammodo nodosæ, & culliculorum rita inter quasdam quasi uallcculas nonnihil assurgentes. Virg. 3. Geo. Luxuriatque toris animosum pectus. Cice. 2. Tuscu. o lacertorum tori. Inde Torosi dicuntur, qui torotum amplitudine corporis robur præ se ferunt. Hinc apud Col. legimus, Parandos esse boues nouellos, ceruice longa, & torosa. Quod & de uenis dicitur, cum uaricum in morem quibusdam in locis turgescunt. Cels. libr. 7. Ac per ipsos uenarum toros inæquale est. In herbis item cæterisque plantis prominentes partium calli, & in se pulparum modo collecti, Tori nominantur. Plin. li. 19. ca. 5. Breuior is est, sed torosior, amariorque inula.

Toruus, a, um, [Terribile,] ἀγριωπὸς, γοργωπὸς, specie ipsa ferociam præ se ferens. Quam uocem a tauris declinatã putat Seruius, quorum propriam uult esse toruitatem. Alij a terrore deducunt: nonnulli etiam a torto aspectu. Vir. 3. Geo. Optima toruæ forma bouis. Plin. lib. 7. ca. 19. Exit hic animi tenor aliquando in rigorem quendam, toruitatemque naturæ, &c. Hinc fiunt aduerbia Torue, [Torto,] Toruum, & Torua. Pla. Quid me torue aspectas? Apu. Cum toruum in eos intueretur. Vir. 4. Aen. Talibus Aeneas ardentem & torua tuentem, Leniebat dictis. Torua uina dicuntur aspera, & immitia. Pli. li. 17. c. 23. Cultura quoque torua fiunt uina.

Tot, pl. tantum nu. & indeclinabile, [Tanti,] τοσοῦτοι, tam multi. habetque fere adiunctã particulã, Quot. Ci. de Arusp. Res. De nullo opere publico tot Senatus extant consulta, quot de mea domo.

Toties, aduer. τοσαυτάκις, tam sæpe. Cice. Attic. lib. 7. Ignoscas, quod ad te scribo tã multa toties. Huic respondet relatiuum. Quoties. Cice. lib. 1. epist. Quoties mihi certorum hominum potestas erit, ad te scribam.

Totidem, [Altre tante uolte,] τοσοῦτοι, æque multi, nec plures, nec pauciores. Cic. 2. de Diu. Proclus, & Eurysthenes gemini fratres, fuerunt, at hi nec totidem annos uixerunt.

Totus, ta, tum, adiectiuũ, [Tutto,] ὅλος, integer, uniuersus, solidus. Totum, & Omne sic differunt, quod Totum ad quantitatem refertur, Omne ad numerum: Totum partium, Omne numeri denotat plenitudinem. Poetæ tamen ista confundunt. Fit autem Totus a tot, quamuis Tot breue sit, Totus uero priorem producat: cum tamen Quotus eandem habeat breuẽ. Totæ ædes, [Intiero,] id est, integræ. Pla. in Most. Aedificantur ædes totæ denuo. Totus in amore, uel studijs esse dicitur, qui ita amat, uel studet ut nullam temporis portionem alteri rei decidat.

Toxicum, ci, p. c. [Tossico, ueleno,] τοξικὸν, idem quod uenenum, quasi taxeum: quoniam taxos arbor est ueneni præsentissimi, adeo ut si iumenta eius folia comederint, emoriantur. Pli. li. 16. c. 10. de taxo agens: Hanc Sextius Smilarem uocari dicit, & esse in Arcadia tam præsentis ueneni, ut si quis sub ea dormiat, cibumve capiat, moriatur. Sunt qui & Taxica hinc appellata dicunt uenena, quæ nunc Toxica dicimus, quibus sagittæ tinguntur. Hæc ille. Ou. 4. de Pon. Ele. 7. Aspicia & mitti sub aduneo toxica ferro, Et telum causas mortis habere duas. Plau. in Merc. Ibo ad medicum, atque ibi me toxico morti dabo.

T ANTE R

Trabalis, & hoc bale, [Lungo, come traue,] δοκώδης, id est, magnus, siue ingens instar trabis: ut Telum trabale. Virg. 12. Aeneid. Teloque orantem trabali Desuper altus equo grauiter ferit. Hasta trabalis. Stat. 4. Theb. Dextraque trabalem Hastam intorsit agens: liquido quæ stridula cælo Fugit, & aduerso celsæ stetit agmine Dirces. Claues trabalos, δοκοειδεῖς ἧλος. Cicer. 7. Verr. Vt hoc beneficium quemadmodum dicitur, trabali clauo figeret, cum consilio causam Mamertinorum cognoscit. Trabali clauo figere beneficium, prouerbialiter dictum est, in eodem fere sensu, quo dicimus, Herculano nodo aliquid ligare, uel immortali, & inextinguibili memoriæ commendare. Tractum a consuetudine ueterum, qui ad clauum figendum Dictatorem solent creare: & ex clauis fixis, quod raræ apud eos essent literæ, numerum annorum obseruare. Vide Liu. li. 7. ab urb. Apud Hor. li. 3. Car. Trabalis clauus accipi uidetur, pro tormẽti quodã genere, cum ait. Te semper anteit Sæua necessitas, Clauos trabales, & cuneos manu Gestans ahena: nec seuerus Vncus abest, liquidumve plumbum.

Trabea, æ, τραβέας, nomen poetæ, cui inter comicos octauus locus assignatur. Huius meminit Cic. li. 4 Tusc. & de Fini. Est & Trabea, ἁλουργὶς. genus uestis, cuius tria sunt genera, ut Sue. lib. de uestium generibus inquit. Vnum quod dijs sacratur tantum de purpura, aliud est regum, purpuræ aliquid aliud habens admistum: tertium augurale ex purpura. & cocco mistum. Erat autem uestis togata purpura circunducta subtegmine puniceo, quam aureæ fibulæ annectebant. Virg. 7. Aeneid. Ipse Quirinali lituo, paruaque sedebat Succinctus trabea. In funebri pompa utebantur & equites trabea, si Tacito credimus, li. 3. Hinc Trabeati, qui trabea sunt induti. Oui. li. 1. Fa. Trabeati cura Quirini.

Trabica, inquit Festus, dicta est nauis, quod sit trabibus confixa. Pacuuius: Labitur trabica in alueos.

Trabs, bis, & Trabes, bis, [Traue,] δοκὸς, lignum duplex (inquit Festus) ex duobus compactum tignis, ædificij gratia. Vir. 2. Ae. Cum iam hic trabibus contextus acernis Staret equus. Et paulo post: Auratasque trabes, ueterum decora alta parentum Deuoluunt. Interdum trabes legimus pro ipsis arboribus, [Arbore,] Virg. 9. Aen. Lucus in arce fuit summa, quo sacra ferebant Nigranti picea, trabibusque obscurus acernis. Auctor ad Here. li. 2. Nisi enim cecidissent ad terram abiegnæ trabes, Argo illa facta non esset. Nonnunquam etiam pro naui, [Naue,] ex trabibus contexta. Hor. li. 1. Car. Vt trabe Cypria Myrtoum pauidus nauta secet mare. Vir. li. 3. Ae. Vastumque caua trabe currimus æquor.

Trachali, appellantur muricũ, ac purpuræ superiores partes. Vnde Ariminenses maritimi cognomen traxerunt. Festus.

Trachalus orator fuit Domitiani temporibus, magnæ uocis, pronunciationisq; felicitate, de quo Quin. li. 10. c. 1. & li. 12. c. 5.

Trachia, pen. prod. τραχεῖα, regio Asiæ inter Ciliciam & Pamphiliam, quæ notiore nomine dicitur Isauria. Auctor Stephanus. Eodem item nomine dicitur Ciliciæ pars montana, & aspera, cuius etiam incolæ dicuntur Tracheotæ, τραχειῶται. Vide Strabonem lib. 12.

Trachea, siue Trachia, p. p. τραχεῖα, fistula, qua spiritus ab ore fertur ad pulmonem. Latini, Græcorum imitatione Asperam arteriam uocant Gel. lib. 17. c. 2.

Trachis, siue Trachin, inis, pe. gen. pro. τραχὶν, ciuitas Thessaliæ sub Oeta monte, alio nomine ab Hercule cõditore Heraclea dicta, teste Plin. lib. 4. ca. 7. In hac regnauit Ceyx. Hinc Trachinius. Oui. li. 11. Met.

Tractim, ἐκπροσταγωγῆς, trahendo in longum, sine intermissione, longo tractu. Pla. in Amp. Quid si ego tractim tangam ut dormiat? Virg. 4 Geo. Tractimque susurrant.

Tracto, as, [Trattare,] προσφέρομαι, χειρίζομαι, frequentatiuum a Traho, ἅπτομαι, attrecto, in manu habeo. Iuuen. Satyr. 6. Per puppim & duros gaudet tractare rudentes. Virg. li. 3. Georg. Aret Pellis, & ad tactum tractanti dura resistit. Colum. libr. 6. Talis notæ uitulos oportet, dum adhuc teneri sunt, consuescere manu tractare. Arte aliqua tractare hominem. Terent. in Heaut. Hæc arte tractabat uirum, ut illius animum cupidum inopia incenderet. Tractare item, est conuiuio accipere. Cic. 4. Verr. Liberaliter ex istius cibarijs tractati. Hor. 2. Ser. Sat. 2. Tractari mollius ætas Imbecilla uolet. Item differere, [Componere scriuere,] & describere, uel scribendo, aut narrando commemorare, quod talia frequenter tangere uideamur. Ci. 1. Acad. Dabitis enim profecto, ut in rebus inusitatis, quod Græci ipsi faciunt, a quibus hæc iandiu tractantur, utamur uerbis interdum non auditis. Plin. lib. 22. cap. 22. Quoniam tamen hic unguentorum materia tractatur. Hinc Tractatus, [Trattato, compositione.] Item exerceo, [Essercitare,] Horat. Quod medicorum est, Promittunt medici: tractant fabrilia fabri. Ter. in Prolo. Formio. Qui artem tractant musicam. Item gubernare, [Gouernare,] Cic. Brut. li. 3. Fuit in Cilicia mecum tribunus militum, quo in munere ita se tractauit, ut accepisse ab eo beneficium uideretur, non dedisse. Hoc est, ita se gessit. Aliquando est administrare. Ci. 1. Ver. Pecuniam publicam tractabas, id est, administrabas, & pecuniæ curam habebas. Tractare bibliothecam alterius, est curare, siue illius curam habere. [Hauer cura,] Cic. ad Sulp. lib 13. Dionysius seruus meus, qui meam bibliothecam tractauit. Hinc Tractatus, partic. Cic. 2. de Leg. Aliquoties iam iste locus a te tractatus est: id est enarratus. Aliquando uerbale est quæ-

tæ de-

tæ declinationis idem aliquando significans, quod descriptio. Quint. in Procem. li. 8. Asperiorum tractatu rerum atteruntur ingenia. Aliquando liber pars est, in qua aliud describitur. Plin. lib. 14. ca. 4. Toto separatim tractatu testatus sententiam. Hinc quoque Tractatio, alterum uerbale: ut, Tractatio armorum, tibiarum, philosophiæ, [*Maneggio, impresa,*] Cice. 3. de Ora. Vt ij, qui in armorum tractatione uersantur. Idem 4. Acad. Philosophiæ tractatio optimo quoque dignissima est. Tractabilis, & le, [*Trattabile,*] quod tractari potest: ut, Tractabile pelagus, idem fere quod nauigabile. Tractabilis homo, mansuetus, pacatus, facilis. Nun tractabile cælum. Vir. 4. Ae. id est, procellosum, inquietum, impacatum. Huius contrarium est Intractabilis, ut, Intractabile ingeniũ apud Gel. li. 1. c. 17. Attrecto, Contrecto, Detracto, Retracto, Obtrecto, Pertracto, suis locis.

Tractoria, organa, ἑλκυστικὰ μηχανικά, a Vitruuio appellantur machinæ, quibus onera maiora sursum trahuntur.

Tractus, us, [*Tratto, spatio, regione,*] χώρα, κλίμα, regio, plaga. Cic. pro Plancio: Totus ille tractus celeberrimus Venafranus. Plin. li. 18. c. 53. Vir. 2. Geor. Indicio est tractu surgens oleaster eodem. Tractus item dicuntur circunlati serpentum progressus, quos συρμοὺς, uocant Græci. Virg. 2. Geo. Squammeus in spiram tractu se colligit anguis.

Trado, dis, tradidi, itum, [*Dar, dar nelle mani, porgere,*] παραδίδωμι, μεταδίδωμι, in potestatem do: a Trans, & Do, duabus postremis præpositionis litteris abiectis. Pla. Merc. Tradas in manum. Ter. in Phor. Vtrum scientem, tacitum, causam tradere aduersarijs, etiamne id lex coegit? Tradere etiam est docere, [*Insegnare,*] Cæs. 6. Bel. Gall. De Deorum immortalium ui ac potestate disputant, & iuuentuti tradunt. Hinc Traditio, pro doctrina, [*Dottrina,*] Gel. li. 13. c. 21. Sed eam quoque traditionem fuisse, ut Nerio, &c. Interdum referre, scribere, scriptis, seu posteritati mandare, [*Dicosi,*] Gell. li. 1. c. 5. Demosthenem tradunt uestitu, cæteroque cultu corporis, nitido, uenusto, nimisque accurato fuisse. Nonnunquam additur datiuus Memoriæ, [*Scriuersi,*] Liu. 2. ab Vrb. Qui captus omnibus membris delatus in curiam esset, eum functum officio pedibus suis domum rediisse, memoriæ traditum est. Aliquãdo tamen Tradere memoriæ, est rem ita in animo figere, ut eius nunquam nobis subrepat obliuio [*Fermarsi nella memoria.*] Cicer. in Som. Scip. Et quæ dicam, tradere memoriæ. Item fidei alicuius cõmitto, [*Raccomandare.*] Virg. Eclo. 3. Nuper mihi tradidit Aegon. Ponitur aliquando pro dare, porrigere. Cæs. 2. Bel. Ciuil. Pecuniam ex publico tradunt. Tradere se in studium aliquod quietum, [*Studiare,*] apud eundem. Cicer. de Inuent. Tradere se in seruitutem alicui, [*Seruire,*] apud eundem de Prouincijs Cons. Non raro tamen posterior accusatiuus commutatur in datiuum: ut, Tradere se lacrymis, & tristitiæ, [*Piangere,*] apud Cicer. lib. 4. Epistola. Tradere se quieti. Idem 2. de Diuin. Tradere per manus, est de manu in manum tradere. [*Porgere,*] Cæs. 1. Bel. Ciu. Saxa multis locis prærupta iter impediebant, ut arma per manus necessario traderemus. Sic morbos per successiones tradi dicimus. Pli. epist. 22. Plerunque morbi per successiones quasdam traduntur. Traditum est, hoc est memoriæ mandatum est. Pli. li. 8. ca. 6. Dum pro ea tulis dimicat fœta, oculorum aciem traditur defigere in terram, ne uenabula expauescat. Cice. 5. Tus. Traditum est etiam Homerum cæcum fuisse.

Traduco, cis, xi, ctũ, p. p. [*Tradurre, trasportare,*] μετάγω, per locum aliquẽ duco, uel de loco in locum duco: a Trans, & Duco, abiectis duobus postremis præpositiunis elementis. Cæs. 1. Com. Heluetij per fines Sequanorũ suas copias traduxerant. Interdũ traijcio, hoc est, in litus uel ripam ulteriorẽ transueho, [*Traghettare,*] Cic. 1. de Inue. Fluuius erat ita magnus, ut eo uictimæ traduci non possent. Aliquando extendo, produco, [*Tirare,*] Pla. Traduce adhuc lineam plusculam. Aliquando transferre, interpretari, & ex una lingua in aliam conuertere, [*Interpretare,*] Traducere uitam, uel Traducere tempus est consumere, terere, transigere, [*Consumare.*] Ci. de Sen. Vt uitam ociosam & quietam, sine ullo labore, & contentione traducamus. Idem Ser. Sulpicio: Qua ratione nobis traducendum sit hoc tempus. Aliquando sinistram famam de aliquo spargere, ludibrio exponere, ad deridendum omnibus per uicos, & theatra ducere, [*Dir male,*] Mart. lib. 9. Multoque magis traduceris Apher. Liui. li. 2. Vestros liberos traductos per ora hominũ. Aliquando traduces facere. Paulus. l. si duo. digest. Vti possit. Si uicinus uites ex fundo tuo in suas arbores traduxit. Aliquando accipitur pro transmittere, & de loco, in quo quid natum est, alio mittere. Iuu. Sat. 7. Altera quos nudo traducit Gallia talo. Hoc est, quos mittit Gallia nudo pede.

Traduces, pen. prod. qui & Rumpi dicuntur, sunt brachia uitium, quibus illæ ex arboribus in arbores traducuntur, & sibi mutuo connectuntur. Var. 1. de re rust. c. 8. Quartum pedamentum est natiuum eius generis, ubi ex arboribus in arbores traductis uinea fit: quos Traduces, quidam Rumpos appellant. Col. li. 5. c. 6. Noui traduces omnibus annis inter se ex arboribus proximis connectantur. Si tradux traducem non contingit, media uirga inter eas deligetur. Sic hominis genituram humani generis traducem nonnulli appellarunt. Famam quoque Tertullianus in aurium, & linguarum traduces ait proserpere, quod aurium linguarumq; instrumentis propagetur, & breui temporis spatio infinitum propemodum capiat incrementum.

Tragice, [*Aspramente, crudelmente,*] τραγικῶς. grauiter, sublimiter, crudeliter, more tragico. Ci de Clar. Ora. Hanc mortem rethorice, & tragice ornare potuerunt.

Tragicus, substantiuum, τραγικὸς, qui tragœdiam scribit. Hora. de Arte: Et Tragicus plerunque dolet sermone pedestri.

Tragicus, a, um, [*Tragico,*] τραγικὸς, quod ad tragœdiam spectat: ut, Cothurni Tragici, Poeta Tragicus. Horat. 2. Serm. Saty. 5. Tragicis opus esse cothurnis. Cice. 1. de Natu. Deo. Vt tragici poetæ, cum explicare argumenti exitum non potestis, confugitis ad Deum. Aliquando pro crudeli, & scelerato, qualia fere solent esse Tragœdiarum argumenta. Liui. 1. Tulit Romana regia sceleris Tragici exemplum.

Tragoedia, æ, p. c. [*Tragedia,*] quamuis apud Græcos accentum habeat in penultima, τραγῳδία, poematis grauissimi genus, quo regum principumve, aut eorum, qui in aulis regum uersantur, calamitates depinguntur, tristissimum fere habens exitum. Dicta Tragœdia (ut quidam uolunt) ab eo quod primum eius poematis præmium hircus fuerit, aut certe uter hircinus uino plenus. Quod & ipsum non obscure indicat. Hor. de Arte: Carmine qui tragico uilem certauit ob hircum. Alij a fæce putant, quam Græci τρυγίαν, uocant Tragœdiam appellatam, quod ora fæcibus perlinebant scenici, ante usum personarum ab Aeschylo repertum. Quam sententiam etiam tangens. Hora. dicit tragœdiam a Thespide repertam. Ibidem. Ignotum tragicæ genus inuenisse camœnæ Dicitur, & plaustris uexisse poemata Thespis, Quæ canerent, agerentque peruncti fæcibus ora. Differt autem Tragœdia a Comœdia, quod in hac humiles & priuatæ personæ introducuntur: in Tragœdia & Reges & Principes, nonnunquam etiam heroes & Dij. Ad hæc Comœdia a turbulentioribus fere rebus initium sumens, tranquillum lætumque sortitur exitum. Tragœdiæ autem totum quidem argumentum habent luctuosum, exitum autem tristissimum. Tristitia nanque tragœdiæ propria est. Propter quod, Euripides Archelao rege petente, ut de se Tragœdiam scriberet, abnuit, ac precatus est, ne illi accideret aliquid Tragœdiæ proprium. Hora. 2. Car. Ode. 1. Paulum seueræ musa tragœdiæ Desit theatris. Tragœdijs perturbari. Cicero 1. de Orat. Neque uero istis tragœdijs tuis, quibus uti philosophi maxime solent, Crasse perturbor. Tragœdias agere, & Tragœdias excitare, prouerbij speciem habet, pro eo quod est, tumultum commouere. Cice. 2. de Orat. Ne aut irrisione, aut odio digni putemur, si aut tragœdias agamus in nugis, &c. Quin. li. 6. c de Peroratione. Nam in paruis litibus has tragœdias mouere, tale est, quasi si personam Herculis, & cothurnos aptare infantibus uelis.

Tragoedus, [*Colui che recita la tragedia,*] τραγῳδὸς, actor tragœdiæ. Ci. 1. de Ora. Vox Tragœdorum, gestus pene summorum actorum est requirendus. Hor. 2. Epi. 2. Miros audire tragœdos.

Tragula, æ, ἀκόντισμα, genus teli similitudine hastæ, ita dictum, quod cito intiatum trahatur. Salust. li. 4. Histo. ut citat Nonius. Vt Metellus ictu tragulæ sauciaretur. Pla in Epid. Tragulam in te inijcere adornat. Tragula item ἀμφίβληστρον, retis genus est, quod uulgo nunc [*Tratta,*] uocant. Plin. li. 16. ca. 8. Dicta Tragula, quod ex undis ut plurimum trahatur.

Traha, [*Trezzula, treggia,*] ὄλκανδρον, genus uehiculi siue retis, quo coloni utuntur: a trahendo dictum. Vir. lib. 1. Geor. Per epenthesim Traheam uocat, sicut Nauitam dicimus pro Nauta: Tribulaque traheæque, & iniquo pondere rastri.

Trahax, cis, [*Ingordo, rapace,*] ἑλκτικὸς, auidus, rapax, omnia ad se trahens. Pla. in Pers. Procax, rapax, trahax.

Traho, bis, traxi, tractum, [*Strascinare, tirare, trahere,*] σύρω, ἕλκω, per uim duco. Trahimur enim inuiti, ducimur uolentes. Virgil. 2. Aene. Altaria ad ipsa trementem Traxit. Aliquando simpliciter ducere, [*Menare,*] Plin. li. 6. cap. 28. A rege Cretæ Minoe, ut existimant, originem trahentes. Cic. pro Archia. Trahimur omnes cupidine laudis. Et paulo post. Optimus quisque maxime gloria ducitur. Aliquando haurire [*Cauare,*] Ci. 2. de Natu. Deo. Ex puteis iugibus aquam calidam trahi. Aliquando protrahere, [*Prolungare,*] Salu. in Iug. Adherbal ubi intelligit, penuria rerum necessarium, bellum trahi non posse. Aliquando remouere, auocare, [*Rimouere,*] Idem: Nisi eas res longius uos ab incepto traheret. Trahere noctem sermone: id est, terere, seu consumere. Vir. 1. Aen. Vario noctem sermone trahebant. Trahi item dicitur, quod ita gestatur ut tamen humo non attollatur. Plau. in Cistel. Amiculum hoc sustolle saltem. S. sine trahi, cum egomet trahor. Huic non dissimile est illud Vir. 4. Geo. Latamque trahens inglorius aluum, hoc est,

ægre

ægre & nix ferens eluum præ magnitudine. Trahi puer dicitur, qui uix ambulare potest. Virg.2.Aene. Et auo puerum Astyanacta trahebat. Trahere secum aliquo, est cum eo morari. [*Dimorare con uno,*] Plau.in Trin. Me adeo cum illis Vna ibidem traho. Trahere interdum est cum festinatione adducere. Vir.2. Aeneid. Ecce manus iuuenem interea post terga reuinctum Pastores magno ad regem clamore trahebant. Trahere ad se partem diei, est diei partem occupare. [*Occupare,*] Plin.epist.s 13. Partem diei amici ad se trahunt. Trahere ad defectionem, est impellere, incitare, cogere ad defectionem, [*Incitare,*] Trahere aliquem secum in calamitatem, est eum calamitatis suæ participem facere, [*Far partecipe,*] Cicer. pro Pompeio: Non possunt una in ciuitate multi rem amittere, ut non plures secum in eandem trahant calamitatem. Trahere candorem, acquirere, [*Acquistare,*] Plin.li.7 c.16. Candorem trahant quodam medicamine. Huic simillimum illud apud Ci.6.Phil. Aliquid salia ab uxore mima trahere poteras. Trahere dictū aliquod in uoluntatem, est dictum aliquod secūdum uoluntatem suam interpretari. Pli.de Vir.illust. Hoc dicto in uoluntatem traho. Trahere tutam fortunam, [*Viuer felicemente,*] est feliciter agere. Trahere tutam pacem, [*Viuer in pace,*] est tuta in pace agere. In diuersum trahere, est ancipitem & ambiguum reddere, [*Turbare, affligere.*] Ter.in And. Tot me curæ in diuersum trahunt. Abstraho, Attraho, Protraho, Retraho, Subtraho, suis locis.

TRAIANVS, natione Hispanus, omnium Romanorum principum citra controuersiam optimus, pacis, bellique temporibus clarissimus, & in quo nihil omnino fuerit, quod iure reprehendas. Vixit annos LXIIII. imperauit XX. Quanta autem fuerit in eo bonitas acclamationes principibus exhiberi solitæ declarant: cum Augusti felicitatem, Traianiq; bonitatem illis precarentur.

TRAIECTIO, onis, [*Trapassamento,*] πέρασις, πόρθμευσ, transuectio. Cice. Atti. Honestior est itimatur traiectio. Traiectio uerborum, per translationem, μεταφορὰ apud auctorem ad Heren.lib.1. Traiectio stellarum. Idem 2.de Diuin. Assyrij traiectiones motusque stellarum obseruauerunt.

TRAIECTVS, iectus, [*Traghetto.*] διαπόρθμευσις, traiectio. Liui. 1. In traiectu Albulæ amnis submersus.

TRAIICIO, cis, [*Trapassare, trasportare,*] διαπεράω, modo actiuum uerbum est, idem significans quod transueho, transporto, in qua significatione duos fere habet accusatiuos, alterum ui præpositionis, alterum cōmunem uerbis omnibus actiuis. Plancus Ciceroni: Exercitum Rhodanum traieci. Modo neutrum, idem significans quod transmittere, siue transuehi. In qua significatione unico ablatiuo contentum est, quod habet uim præpositionis inclusæ. Liu. 2.Bel.Pun. Amnem uado traiecit. Aliquando est transfigo, & transuerbero, [*Passare.*] Idem 2. Tanta uis infestis uenientium hastis fuit, ut brachium Aebutio traiectum, Mamilio percussum pectus. Traijcere in alia uasa, pro fundere in alia uasa dixit Var. 1. de re rust.c.64. Traijcere in alium culpam, aut quippiam, est transferre [*Riuolgere,*] Ci. 1. Ver. Quid cum commiserari, conqueri: & ex illius inuidia deriuare aliquid, & in te traijcere cœperit. Traijcere rem, (i.negocium) ad magistratus, pro reijcere. Liu.2.ab Vrb. Traiectus, a, um, partic. transuectus. Cice. ad Quirites post reditum: Traiectus nauicula in Africam. Aliquando idem quod confossus, siue trāsfixus Plin.lib.11.cap.37. Mortem cum risu traiecta præcordia attulerunt.

TRALATIO, onis, quæ & Translatio. μεταφορὰ, nominis uerbive in minus propria significatione augendæ, minuendæve rei gratia, usurpatio. Ci.li.16.epi. Verecunda tralatio.

TRALATICIVS, a, um, siue Translatitius, μεταφορικὸς, quod aliunde est translatum: ut Tralaticium edictum, minime nouum, sed aliunde translatum. Cice.4.Verr. Hoc uetus edictum, translaticiumque est.

TRALLES, ium, ibus, pluralis nume. tantum, τράλλεις, Asiæ urbs, inter Mæandrum & Caystrum fluuios sita a Plinio & Ptolemæo Cariæ, a Strabone Ioniæ, a Stephano Lydiæ annumerata, alijs nominibus Euantia, Seleucia, & Antiochia appellata. Sunt & alteræ Tralles, ad ipsum Mæandri transitum sitæ, medio fere itinere, inter superiores, & Magnesiam. Stra.l.14. A Trallibus fit Trallianus, na, num.

TRALVCEO, traluces, [*Straluсere,*] p.p. διαφαίνω, transluceo. Luc.li.4. E speculo in speculum tralucet imago.

TRALVCIDVM, cidi, διαφανὲς, pellucidum, uisui peruium. Pli.lib.21. A tralucido facilius accipitur aer.

TRAMA, æ, [*Trama,*] κρόκη,ἀττάγιον, idem quod subtegmen, teste Seruio, hoc est, filum, quod staminj ex transuerso intertexitur, ita dictum, a trameando hoc est, transeundo: propterea quod stamen iterum atque iterum transeat. Pli.li.11.cap.24. de araneorum telis agens: Pexitas telæ, & quadam polituræ arte ipsa per se tenax ratio tramæ? Trama figuræ a Persio dicitur pro extenuatissimo corporis habitu, umbram potius hominis, quām hominem præferente: uerba eius sunt Sat.6. Mihi trama figuræ Sit reliqua.

TRAMES, tramitis, [*Sentiero a trauerso,*] gen. masc. τρίμμος, semita trāsuersa. Liui.lib.5. Obliquis tramitibus. Cicer.12. Phil. In Apennini tramitibus.

TRAMITTO, [*Trapassare,*] transmitto, traijcio, περαιοῦμαι. Ci.ad Att. li.16. Duo sinus fuerunt, quos tramitti oportet.

TRANO, as, [*Tranotare, passar oltra,*] διανήχομαι, natando traijcere, a Trans, & nato, duobus postremis præpositionis elementis abiectis. Liui.li.2. Incolumis ad suos tranauit. Vir.2.Geo. Superant mōtes, & flumina tranant. Virg 6. Aeneid. Magnos Erebi tranauimus amnes. Tranare pro transuolare. Virg 4. Aen. Et turbida tranat Nubila. Tranare pro penetrare, seu transire [*Penetrare,*] Cic.1.de Na. Deo. Genere hoc igneo, quod omnia tranat. Hasta tranauit uiri pectus. Sil.lib.13.ca.48. Tranor, aris, passiue. Ouid.2.de Arte. Obsequio tranantur aquæ.

TRANQVILLITAS, atis, [*Tranquillità, sereno, serenità,*] γαλήνη, γαληνότης, quies maris & cæli, tempestatis expers. Cic. Atti.li.4. Nos longis nauibus quietem aucupatuti eramus. Per translationem accipitur pro quauis quiete, [*Quiete, riposo,*] ut Tranquillitas uitæ, Tranquillitas animi, hoc est, securitas motuum omnium & perturbationum expers. Cic. pro Murena. Ocium ac tranquillitatem uitæ secuti sunt. Ci.1.Offi. Tranquillitas animi adsit.

TRANQVILLE, [*Quietamente,*] aduer. γαληνῶς, quiete citra motum, & perturbationem. Ci.Att. Velim tranquille a Parthis. Plautus Ci. stellaria: Tranquille amabo, ne quid, quod illi doleat, dixeris. Tranquille, & placide traducere uitam, apud Ci.4.Tus.

TRANQVILLO, absolute, γαλήνης, pro tranquilla tempestate. Plin. lib.6.cap.7. Sæpe annotata piscium quædam tranquillo uelut oscitatio.

TRANQVILLVM, li, [*Tranquillità,*] substantiuum ex adiectiuo, γαλήνη, tranquillitas. Plau. Casina: Tranquillum est.

TRANQVILLO, las, [*Acchetare,*] γαληνιάω, tranquillum, & quietum facio. Ci.1.de Fi. Semper ait aliquid, quod tranquillet animos. Hor. 1.epist.16. Quid pure tranquillet, honos, an dulce lucellum. Huic opponitur perturbare. Cice. Top. Vt aut perturbentur animi, aut tranquillentur.

TRANQVILLVS, a, um, [*Cheto, tranquillo,*] γαληνὸς, quietus, placidus: proprieque de mari dicitur & aere, quando nulla exagitantur tempestate. Ci. pro Cluen. Mare quod sua natura tranquillum est, uentis concitatur. Pli.li.9.ca.17. Tranquillis noctibus relucet. Per translationem tamen accipitur pro quieto, miti, seu pacato, [*Piaceuole,*] Pla.in Cistel. Si possum tranquillum facere ex irato mihi. Ci.3. Tus. Tranquilla & serena. Luca.li. 2. Melius tranquilla sine armis Ocia solus ages. Idem li.1. Longoque togæ tranquillior usu Dedidicit iam pace ducem. Ter.in An. Qui me ex tranquillissima re coniecisti in nuptias. Tranquilla res est, inquit Ter.in Phormione, id est, bene se habet.

TRANS, [*Oltre, oltra di là,*] πέραν, πέρα, Polybio, præpositio, idem fere significans, quod ultra: ut, Trans fluuium, hoc est, ad ulteriorem, uel in ulteriori fluminis parte. Iungitur enim tam motus uerbis, quām quietis. Huic opponitur Cis, uel Citra. Cicero Attic. Cogito trans Tiberim hortus parare. Idem de Diuin. Si scisset, sibi trans Euphratem esse pereundum. Horat. libro. 1. epistol. 11. Cælum, non animum mutant, qui trans mare currunt. Plau. in Mil. Commeatus est trans parietem. In compositione quoque eandem retinet significationem: componitur que fere cum dictionib. ab hisce incipientibus litteris ab a, ut Transalpinus: c, ut Transcurro: d, ut Traduco: e, ut Transeo: f, ut Transfero: g, ut Transgredior: i, ut Traijcio: l, ut Translego: m, ut Transmigro: n, ut Trano: p, ut Transpono: r, ut Transrhenanus: s, ut transcribo: t, ut Transtigritanus, qui habitat trans Tigrim: u, ut Transueho. Ex quibus quæ a d, uel n, uel i, consonante initium sumunt, postremas duas præpositionis litteras abijciunt: ut Traduco, Traijcio, Trano. In reliquis præpositio manet integra: præterquam quod secunda compositionis parte ab s, incipiente, ex præpositione s, abijcitur: ut Transcribo.

TRANSABEO, is, ire, [*Passare,*] διαπεράω, διαβαίνω, transeo. Stat.2. Theb. Transabijt costas cognatis ictibus ensis. Val.Fla.4. Argon. Populus, atque æquora longe transabijt.

TRANSACTOR, oris, προξενητής, cuius ministerio ad rei alicuius transactionem utimur. Ci.4.Verr. Rerum omnium transactor.

TRANSACTVS, participium, [*Passato,*] παρεληλυθὼς, idem est, quod præteritus. Lib 1.ad Heren. In consequenti tempore spectabitur, nunquid re transacta relictum sit. Aliquando idem quod peractus, [*Fornito,*] Ter.in And. Ego iam transacta re conuertam me domū. Facta, transacta omnia, Prouerbiale est, inquit Donatus in And. Ter. quo utimur, cum nolumus significare, nihil diligentiæ prætermissum, nihilque reliquum esse ad agendum. Verba Terentij sunt hæc: Contemptus, spretus: facta, transacta omnia.

TRANSADIGO, is, egi, actum, [*Passare,*] διαπεράω, traijcio. Virgil.9. Aen. Viribus ensis adactus Transadigit costas.

TRANSALPINVS, na, num, [*Di là delle alpe,*] ὑπεράλπειος, trans Alpes situm. unde Galliam Comatam Romani Transalpinam uocant,

quæ

quæ deducitur in Belgicam, Celticam, Lugdunensem, & Brachatam, siue Narbonensem. Contra Cisalpinam Galliam eam uocabant, quæ ab Alpium radicibus extenditur usque ad Rubiconem, antiquum Italiæ limitem. Cic. Præto: Brachatis, & Transalpinis nationibus. Idem 3. Offi. Sine urbe Massiliensi nunquam nostri Imperatores ex Transalpinis bellis triumpharunt.

TRANSCENDO, is, [*Passare,*] ὑπερβαίνω, supero, ascendêdo, transgredior: a Trans, & Scando. Cic. in Catil. Hoc malum manauit non solum per Italiam, sed etiam transcendit Alpes. Idem de Som. Scip. Num cuiusquam nostrum nomen transcendere potuit? Luca. lib. 8. Audet transcendere uallum Miles.

TRANSCINDO, is, [*Lacerare,*] κατακόπτω, conscindo, lacero. Plaut. Persa.

TRANSCRIBO, bis, [*transcriuere, copiare, recopiare.*] ἀντιγράφω, idem quod ex scribo, siue ab exemplari describo. Cicer. 2. de Nat. de. Q. Sosius transcripsit tabulas publicas. Auctor ad Heren. lib. 1. Si uestra manu orationes totas transcripsissetis. Interdum transcribere, est per scripturam, aut instrumentum rem nostram in alterius dominium transferre. Agretius in l. si uxori. ff. de præse. uera. ut eos fundos eodem pretio mulier transcriberet uiro. Huic persimile est illud Vir. 7. Aen. Et tua Dardanijs transcribi sceptra colonis. Hoc est, ius regni tibi debiti in Troianos transferri. Sic transcribi nomina dicuntur in rationibus, cum id quod mihi expensum latum est, in aliud nomen transfertur, & nomen meum ex rationibus eximitur. Hoc modo accipitur in l. ult. C. de præd. nauic. ut annotauit Budæus. Transcribere aliquem auctorem, interdum est desumere ex eo, quod ad nostrum opus facere uidetur, & illius scriptis tanquam nostris uti. Pli. lib. 4. cap. 2. Græcinus Cornelium Celsum transcripsit. Transcripti etiam in colonia dicebantur, de quo Seruius in Virgilium.

TRANSCVRRO, is, [*trascorrere, trapassare.*] μετατρέχω, cursu me aliquo confero. Terent. in Eun. Obsera ostium, ego dum hinc transcurro ad forum. Aliquando cursum conficio. Cic. de Clar. Ora. Alexander & Cyrus, qui cursum suum transcurrerant. Aliquando excurrere, euagari, [*Vagare.*] Auctor ad Her. li. 2. Ne sine delectu temere in rem dissimilem uideatur transcurrisse. Pli. li. 9. c. 36. Quod si hactenus trâscurrat expositio. Nonnunquam perstringere, cursim & breuiter exequi. Quint. In narratione transcurram, subtiles nimium diuisiones quorundam. Hinc Transcursus, huius sus, ipse transcurrendi actus. Vnde in trâscursu aliquid factum, μεταδρομάδην, dicimus, pro obiter, & inter percurrendum. Pli. li. 18. ca. 13. In transcursu eas attigere nostri.

TRANSDO, dis, μεταδίδωμι, ueteres dixerunt sonantius, inquit Donatus, quod nos lenius tradere, ut, tralatum illi, nos contra translatû. Ter. in Prol. Phor. Transdere hominem in ocium.

TRANSDVCO, cis, [*tradurre,*] μετάγω, traduco, transfero. Ci. 6. Ver. Vt conarere clientelam tuam illustrem, tam splendidæ prouinciæ transducere ad te. Transducere arbores, [*Strapiantare,*] pro transplantare apud Col. li. 3. ca. 9.

TRANSENNA, æ, [*Ferrata, rastello,*] κιγκλίς, câcelli lignei, ferrei, siue uiminei, qui fenestris, aut etiam mercibus oppositi, uisui peruij sunt. Ci. li. 1. de Orat. Petas a Crasso, ut illam copiam ornamentorum suorum, quam constructam uno in loco quasi per transennam prætereuntes strictim aspeximus, in lucem proferat. Quo in loco, per trâsennâ aspicere, prouerbiali metaphora dixit Ci. p eo, qđ est nô propius, neq; singillatim, sed procul, & summatim inspicere. Translatum a negotiatoribus, qui mercibus, quas contrectari nolunt, cancellos obijciunt, quidam etiam uitrum pellucidum opponunt, ut prætereuntibus procul modo contemplari liceat: nec explicant eas, nisi licitatori idoneo. Macrob. li. 3. Satur. c. 7. ex li. 2. Histo. Salustij: Sedenti in transenna demissum Victoriæ simulacrum coronam ei imponebat. Quo in loco Nonius fenestram interpretatur. Quandoque ponitur pro decipula, laqueo, & funiculo ad decipiendum concinnato, παγίς. Plau. in Bacc. Nunc è trâsenna hic turdus lumbricum petit. Et in Ruden. In ætate agenda hominum, plurimę fiunt transennæ, ubi decipiuntur dolis.

TRANSEO, is, iui, & ij, tum, [*trapassare, passare, ualicare,*] μεταβαίνω, διοδεύω, διαβαίνω, traijcio, transmitto, transgredior. Cic. 1. de Na. de. Cum Gracchus pomœrium trâsiret, auspicari est oblitus. Cice. 3. de Finib. Crassus, nisi eguisset, nunquam Euphratem, nulla belli causa, transire uoluisset. Aliquando transire, nihil aliud est, quam ire, aut se recipere, [*Venire,*] Plaut. in Stich. Deos salutabo mô, postea ad te côtinuo transeo. Idê in Mili. Philocomasio dic, si hic est, domum ut transeat. Sic Brutus ad Ci. lib. 11. Transire in Apenninû, dixit. Accipitur aliquando pro, cursim attingere, paucis explicare. Ci. pro Ros. Am. Sed in animo est leuiter transire, ac tantummodo pertingere unamquâque rê. Trâsire silentio aliquid, est silere illud. Ci. pro L. Sylla: Ac ne hoc quidem mihi uidetur silentio transeundum. Et sine ullo ablatiuo. Pli. li. 2. cap. 68. ut publicos gentium furores transeam, Id est, taceam, sileam. Transire quædam in legendo, est præterire. Pli. epist. 98. Transeo enim Neronem, idest sileo de Nerone. Transit dies, idest præterit. Cice. ad Att. libr. 7. Legie dies transit. Sic transit mensis apud Plautum in Curcul. Transeamus ad partitionem, apud Cic. 2. de Inuen. Transire ad hostes, est ad illos deficere. Liu. 4. Bel. Maced. Si ad Romanos transire uelint. Transire ad uitam, est reuiuiscere, [*Resuscitare.*] Transire in multos colores: est per interualla modo in hunc, modo in illum colorem mutari: quod & Polypo, & Chamæleonti fertur accidere. Transire legem, est legem soluere, eique non parere. Transire lineas, est sese intra præscriptum terminum non continere. Hinc Transitio, uerbale, [*trapassamento,*] transgressio, traiectio. Cic. lib. 9. Episto. Quis spem sæpe transitionis præbuit. Ponitur aliquando pro defectione ἀπόστασις. Liui. 4. Bel. Punic. Numidas ad transitionem perlicerent. Transitus, tus, alterum uerbale, [*Passamento,*] idem quod transitio, siue traiectio. Pli. li. 12. c. 15 Sabæi transitu maris. In transitu, id est, cursim percurrendo. Quin. li. 6. c. 3. Eorum non simplex natura, nec in transitu tractanda.

TRANSERO, seris, [*Strapiantare,*] μεταφυτεύω, trâsplanto. Stat. 2. Syl. Vidi ego transertos alieno in corpore ramos Altius ire suis.

TRANSFERO, transtuli, translatum, [*trasportare, tradurre,*] μεταφέρω, μετακομίζω, de loco in locum transporto. Cice. 5. Phil. Ad se omnia ex hortis ornamenta transtulit. Cæsar. 3. Bel. Ciui. Cæsar paulo ultra eum locum castra transtulit. Cic. de Orat. Alij a regendis ciuitatibus totos se ad cognitionem rerum transtulerunt. Trâsferri item dicuntur nomina aut uerba, cum a significatione propria propter aliquam similitudinem ad minus propriam transumuntur. Cic. de Orat. Translata ea dico, quæ per similitudinem ab alio transferuntur. Et paulo ante. Cum uerbû aliquod altius transfertur, & quasi alieno loco collocatur. Idem de Opt. gen. dicêdi: Cuius orationem illustrant, quasi stellæ quædam translata uerba, atq; immutata. Trâslata dico, quæ per similitudinem ad aliam rem aut suauitatis, aut inopiæ causa transferuntur. Quin. autem li. 1. Institut. Propria sunt uerba, cum id significant, in quo denominata sunt: Translata, cum alium natura intellectum, alium loca præbent. Idem li. 8. Transfertur nomen aut uerbum ex eo loco, in quo proprium erat, in eum, in quo aut proprium deest, aut translatum proprio melius est. Id facimus aut quia necesse est, aut quia significantius est, aut, ut dixi, decentius. Transferre iudicia, est ab uno ordine ad alterum transferre, hoc est, a senatu ad equites. Transferre item est, ex lingua una in alteram conuertere. Quint. li. 10. c. 5. Græcos auctores transfercntibus uerbis uti optimis licet. Pli. li. 18. c. 3. Mangonis Pœni Senatus noster censuit libros in linguam Latinam transferendos.

TRANSFIGO, is, p. p. transfixi, xum, [*trapassare, trasfodere,*] διελαύνω, διαπερόνω, transfodio, seu transuerbero, traijcio. Liui. li. 1. ab urbe: Stricto itaque gladio, simul uerbis increpans transfigit puellam. Dicimus autem Transfigo pectus gladio, uel Transfigo aliquem gladio per pectus. Liui. 2. ab Vrbe: Ec his Q. Fabium principem in consertos Veientes euntem, ferox uiribus, & armorum arte: Tuscus inter multas uersantem hostium manus gladio per pectus transfigit. Transfixus, a, um, participium id est, traiectus. Virgi. 1. Aeneid. Transfixo pectore.

TRANSFIGVRO, as, [*Trasfigurare,*] μετασχηματίζω, μεταμορφόω, in aliam figuram uerto. Suet. in Nerone. Puerum Sporum, exectis testibus, in muliebrem naturam transfigurare conatus est. Pli. l. 17. c. 24. Transfigurantur amygdalæ ex dulcibus in amaras. Transfiguratio, onis, [*Trasformatione,*] transformatio. Plin. li 7. ca. 55.

TRANSFODIO, dis, [*Trasfodere, passare,*] διορύττω, perfodio, traijcio, transfigo. Oui. 12. Met. Gemino transfodit uulnere pectus. Val. Flac. Arg. li. 6. Inguine transfosso. Liu. libr. 39. Fugientis latus transfodisse.

TRANSFORMO, as, [*Trasformare,*] μεταμορφόω, in aliam formam muto. Vir. 4 Ge. Oia transformat sese in miracula rerum. Oui. 3. Am. Eleg. 11. Iuppiter aut in aues, aut se transformat in aurum. Hinc Transformis, & hoc transforme, quod quamcunque formam recipit. Oui. 8. Meta. Transformia corpora.

TRANSFRETO, pen. corret. διαπορθμεύω, fretum traijcio. Pli. in Pane. Transfretare obstantia freta.

TRANSFVGA, æ, pen. cor. ἀποστάτης, αὐτόμολος, qui transfugit, & ad hostes defecit. Liui. libr. 2. Metuens, ne retraheretur ut transfuga. Nec solum (ut Paulus de Capt. l. Postliminium inquit) Transfuga is accipiendus est, qui ad hostes, & a bello transfugit, sed, & qui per induciarum tempus ad eos, cum quibus nulla amicitia est, fide suspecta transfugit.

TRANSFVGIO, gis, [*Trasfugire,*] αὐτομολέω, ad hostes deficio. Liui. li. 2. Magna clientum comitatus manu transfugit. Cic. pro Quint. Fatetur se non ab afflicta amicitia transfugere, atque ad florentem aliam deuolare.

TRANSFVGIVM, gij, αὐτομολία, ἀπόστασις, defectio ad hostes. Hiero. de uiris illust. Gabios per Sextum filium, simulato transfugio, in potestatem redigit. Taci. li. 18. Crebris transfugijs.

TRANSFVMO, as, pen. pro. διεξαμείβομαι, fumi modo transeo. Sta. 6

Theb. Claustraque compressæ transsumat anhelitus iræ.

TRANSFVNDO, is, μεταχέω, de uase in uas fundo. Col. li. 12. c. 12. Sæpius eam in alia uasa transfuderunt. Suas laudes transfundere ad alterum, per translationem. Cic. Dolabellæ. libr. 9. Libentius laudes meas ad te transfuderim, [Raccogliere.] Idem 1. Phil. Omnem se amorem abiecisse illinc, atque in hanc transfudisse. Transfusio, nis, [Spargimento,] Pli. li. 34 ca. 18.

TRANSGREDIOR, eris, [Trasgredire, contrafare.] ὑπερβαίνω, transeo, & proprie de pedum gressu dicitur. Liui. 2. Inde in Latinam uiam transgressus. Cice. 1. de Diui. Inauspicato pomærium transgressus. Aliquando tamen generalius accipitur, ut etiam transgredi dicantur, qui equo aut naui præteruehuntur, quod & Nonius annotauit, citans locum Salustij ex lib. 1. Hist æstu secundo transgressus. Aliquando pro superare, [Superare,] Pli. li. 7 c. 24. Idem signis collatis quinquagies dimicauit, solus Marcellum transgressus, qui undequadragies dimicauerat. Transgressio, onis, [Passaggio,] Cice. in Piso. transgressionemque Gallorum, Id est transitum. Apud Rhetores Transgressio dicitur, cum ab ea sententia, quam proposuimus, conuertimus sermonem ad aliquam personam, aut rem, aut fortunam, & tanquam personam appellamus, uel cum ad id, quod demõstrare instituimus, ab alia re actionem nostrã, & orationem reuocamus. Rufinianus, & Rutilius Lupus.

TRANSIGO, gis, egis, actum, [Trapassare, traghettare,] διαπράττομαι, perago, perficio. Cice. 4. Phil. Negociumque transegisses, nisi ille se subter scalas abdidisset. Idem 5 Verr. Prima actio a nobis viij. diebus transacta est. Transigere res multas uno tempore, apud eundem 1. de Inuen. Sic Transigere uitam dicimus, [Viuere,] pro perugere. Sal. in procem. Catil. multi mortales uitam sicuti peregrinantes transegerunt. Aliquando controuersiam mutuo consensu dirimere. Cic. pro Rosc. Qui pro socijs transigit, satisdat, neminem postea eorum petiturum. Idem in Verr. Quod erat uix H S. quadrigentorum millium, transigunt H. S. ducẽtis millibus. Transactus, suo loco.

TRANSIECTIO, onis, & traiectio, id est, transpositio: ut, transiectio uerborum, ὑπέρβατον. Ad Her. lib. 4. Huiusmodi transiectio multum proderit ad continuationes. Ad eundem etiam modum legitur transiectus apud Ciceronem de uniuer. Terra transiecto axe sustinetur.

TRANSILIO, ijs, [Saltar oltre,] ὑπεράλλομαι, ultra salio, a trans, & salio. Col. li. 6. c. 26. Si fossam sine cunctatione trãsilit. Per translationem pro silentio præterire, [Tacere,] Cice. 3. de Fini. Cum ad summum bonum uolunt peruenire, transiliunt omnia. Itẽ tertio Offi. Ingenij specimen quoddam est, transilire ante pedes posita.

TRANSILIS, palmes, ὑπερατικὸν κλῆμα, qui inter traduces alios transilit. Pli. lib. 17. cap. 23.

TRANSIVNGO, gis, μεταζεύγνυμι, iugalium loca muto. Vlpi. in l. Aediles. de Aedil. edi. Si multa talis sit, ut transiungi non possit. Transiungere inquit Budæus, est in quadriga lorum ueterinis mutare, ut mulam dexteram facere, quæ sinistra esse solebat.

TRANSLABOR, eris, labendo transeo, Claud. 1. in Eutr. Vnoque Padum translapsa uolatu.

TRANSLATIVE, [Negligentemente,] negligenter. Vlp. li. 1. de iure patr. Patronorum querelas aduersus libertos Præsides audire, & non trãslatiue exequi debent. Martianus: Præuaricatorem esse cum ostendimus, qui translatiue munere accusandi fungitur.

TRANSLATITIVS, a, um, siue translatiuus, μεταφορικός, quod aliunde est translatum: unde Translatitias uocum significationes dicimus, quæ propter aliquam similitudinem a proprijs sunt deflexæ. Translatiua item, siue (ut alij malunt) translatitia dicuntur, teste Asconio, quæ noua non sunt, nec nuper inuenta, sed aliunde translata. Cic. 3. Verr. Hoc uetus edictum, translatitiumque est. Aliquando tamen Translatitium ueteres, teste Budæo usurparunt, pro uulgari, quotidiano, & minime exquisito. Pli. in epist. Nec tuæ naturæ est, translatitia hæc, & quasi publica officia a familiaribus amicis contra ipsorum commodum exigere. Pli. li. 7. c. 5. Translatitium in Aegypto, octauo mense parere. Hoc est usitatum.

TRANSLEGO, gis, p. c. [Trascorrere leggendo,] διαναγινώσκω, perlego, siue legendo transcurro. Plau. in Asin.

TRANSLVCEO, ces, p. c. [Tralucere,] διαφαίνω, pelluceo. Ouid. libro. 5. Meta In liquidis translucet aquis. Plin. libr. 37. cap. 12. Smaragdi, aliæque translucentes. Translucidus, pellucidus, uisui per medium sui transitum præbens. Pli. li. 36. c. 8. In uertice maculosi, atque non translucidi.

TRANSMARINVS, [Oltra mare,] ὑπερθαλάσσιος, trans mare. Cicer. 7. Ver. Accrescere res transmarinas ex ijs locis.

TRANSMEO, as, [Passare,] μεταβαίνω, transeo. Pli. li. 30. ca. 11.

TRANSMIGRO, transmigras, pen. cor. [Andar ad habitare.] μετοικέω, domicilium, habitationemque commuto. Liu. li. 5. Vt Veios transmigraremus. Sueto. in Tib. e Carinis Esquilias in hortos Mecœnatianos transmigrauit.

TRANSMITTO, tis, [Trasporre, por per mezzo,] διίημι, transitum præbeo. Pli. lib 18. Item cribraria, quæ simili modo in tertio remansit cribro angustissimo, & tantum arenas transmittente. Pli. libr 9. ca. 21. Lacus est Italiæ Benacus in Veronensi agro Mincium amnem transmittens. Hoc est, per medium sui emittens. Aliquando traijcere, [Passare] Plin. Epistol 173. Ad quæ noscenda iter ingressi, transmittere mare solemus. Cice. lib. 2. de Natu. deo. Grues maria transmittunt. Sueto. in Iulio: A Brundusio Dyrrhachium hyeme transmisit. Transmittere campos, est celeriter percurrere. Vir. li 4. Aene. Alia de parte patentes transmittunt campos. Transmittere aliquem, est cum festinatione mittere. Plau. in Epid. Continuo te orabit ultro, ut illam transmittas sibi. Transmittere tectum lapide, est lapidem ultra tectum conijcere. Transmittere bellum, est dare prouinciam belli administrandi. Transmittere in formas coactam materiam, dixit Col. li. 7. ca 8. pro formare, & in formas redigere. Transmittere menses, transigere. Transmittere tempus, ducere. Transmittere discrimen, euadere. Transmittere hæreditatem fratri, id est, transferre. Transmissio, onis, traiectio, διαπόρθμευσις, Cic. ad Att. lib 4 O nauigationem amandam, quam ualde timebam, recordans superioris tuæ transmissionis.

TRANSMONTANVS, [Oltramontano,] ὑπερόρειος, ultra montes habitant. Liu. li. 39. Transmontanos adortus.

TRANSMOVEO, es, p. c. μετακινέω, de loco ad locum moueo. Terent. Eunu. Magnam partem gloriam uerbis in se transmouet. Transmotus, a, um, partic. Taci. li. 13. Syria transmotæ legiones.

TRANSMVTO, as, [Trasmutare,] pe. pro. μεταλλάττω, muto. Lucr. li. u. Transmutans dextera læuis. Hora. 3. Carm. Ode. 29. Fortuna transmutat incertos honores Nunc mihi, nunc alij benigna.

TRANSNATO, tas, [Notar oltra,] διανήχομαι, ultra nato, natando transeo. Liui li. 21. Flumen transnatauere. Pli. lib. 6. ca. 27. Pisces in lacum transnatant.

TRANSNO, as, [Notare altra,] idem Cice. in Som. Vel illum Gangem transnare. Horat. 2. Ser. Sat. 1. Transnanto Tiberim.

TRANSNOMINO, as, [Mutar nome,] μετονομάζω, nomen commuto. Suet. de Cla. Grã. Crassitius Pasides, mox Pansã se transnominauit.

TRANSNVMERO, as, ultra numero. Ad Heren. li. 4. Tu illo plures mistas oporter, inquit, si hodie uis transnumerari.

TRANSPADANVS, [Di la dal Pò,] ὁ πέραν τοῦ Ἠριδανοῦ, trans Padum habitans. Cic. ad Cass. li. 15. Tuos clientes Transpadanos.

TRANSPICIO, cis, [Guardar oltre,] διοράω, per corpus pellucidum aspicio. Lact. de Opifi. Per eas membranas mens eu, quæ sunt foris transpicit. Lucr. li. 4 Quæ uere transpiciuntur. Transpectus, us. Luc. li. 4 Ianua cum per se transpectum præbet apertum.

TRANSPONO, is, [Trasportare,] μετατίθημι. Gel. lib. 2. cap. 1. Arborem in locum alium transpositam.

TRANSPORTO, as, [Trasportare,] διακομίζω, de loco in locum porto. Cic. ad Att. li. 14. Quas Annius transportauit? Liu. li 26. Eum exercitum Nero in Hispaniam transportauit. Pro transmittere. Virg. 6. Aen. Nec rauca fluenta Transportare prius.

TRANSRHENANVS, [Di la dal Reno,] qui trans Rhenum incolit. Cæs. 5. Bel. Gal. Germanos transrhenanos solicitare.

TRANSTIBERINVS, a, um, [Oltre il Tevere,] ὑπερτιβέριος, trans Tiberim incolens. Mar. li. 1. Transtiberinus ambulaent.

TRANSTRA, orum, gen. neu. num. plu. ζυγά, remigum sedilia in nauibus. Virg. 5. Aeneid. Transtra per, & remos. Oui. 14. Met. Incuruæ tumabunt transtra carinæ. Hæc & Iuga dici solent. Virg. 6. Aeneid. Inde alias animas, quæ per iuga longa sedebant, Deturbat. Transtra item tigna dicuntur, quæ transuersa a pariete in parietem porriguntur. Vitru. li. 4. cap. 2. Trabes etiam supra columnas & parastatas & antes ponuntur in contignationibus, tigna, & axes sub tectis: si maiora spatia sunt, & transtra, & capreoli: si commoda, columen, & canterij.

TRANSVEHO, is, [Menar oltre,] διακομίζω, ex uno loco in alium ueho, siue id naui fiat, siue plaustro, aut etiam iumentis. Sal. in Iug. Armenij cum nauibus in Africam transuecti. Tempus transuectum. Tacit. libro. 18. Abijt iam & transuectum est tempus. Hinc Transuectio, onis, [Traghetto,] transportatio. Cic. 1. Tusc. Transuectio Acherontis? Transuectio item equitum recensio, qua ante conspectum Censorum uel Principis equites præteruehebantur. Liui. li. 9. Fabius instituit, ut equites Idibus quintilibus transueherentur. Tranquil. in August. Equitum turmas frequenter recognouit, reducto more transuectionis.

TRANSVERBERO, as, [Trapassare,] διελαύνω, transfigo, traijcio. Cice. Mario. Bestias uenabulo transuerberat. Virg. undecimo Aen. Aduersi longa transuerberat abiete pectus.

TRANSVERSVS, a, um, [In trauersa,] πλάγιος, obliquus, lateralis: ut Linea transuersa, quæ rectam lineam decussat: ut si linea recta, uerbi gratia, ab ortu ducatur in occasum, transuersa dicetur, quæ a Septentrione ducta eandem mediam dissecat. Col. libr. 2. Transuersus mons sulcetur. libr. 4. ad Heren. Ecce ibi iste de transuerso. Transuersum digitum, uel unguem discedere, prouerbialis hyperbole est, pro minimo spatio. Cic. 2. Tuscul. ab hac regula mihi non licet

non licet transuersum, quod aiunt, unguem discedere. Transuersus agi dicitur, qui ui & impetu quodam ab instituto depellitur. Metaphora ducta a nauigantibus, qui uento aduerso transuersi aguntur. Transuersarius, quod in transuersum ponitur. Cæs. a. Bel. Ci. Transuersaria rigna inijciuntur. Transuersa accusatiuus plu. neu. gen. aliquando pro transuerse & oblique. Virgil. 3. Eclo. Transuersa tuentibus hircis.

Transulto, as, μεταπηδάω, transilio. Liui. a 3. In recentem equum ex fesso armatis transultare mos erat.

Transumo, is, [Pigliare, togliere altronde.] μεταλαμβάνω, ex alio sumo. Stat. 3. Theb. Hastam læua transumit, & alto (Haud mora) dissilit curru. Vnde quæ ex primis tabulis transcripta sunt, solennitate iuris adhibita, dicuntur Transumpta. Transumptio figura est: quam Græci μετάληψιν uocant, cum ab eo, quod præcedit, id quod sequitur, paulatim insinuatur. Virg. 1. Aene. Speluntis abdidit atris. Nam ex atris intelligimus tenebrosas, ac per hoc in præceps profundas.

Transuo, is, [Trapassare,] διαῤῥάπτω, ex trans & suo Col. li. 6. c. 5. Media pars describi orbiculi eadem subula transsuitur. Celsus, li. 7. ca. 14. Cutis acu filum ducente transuitur.

Transuolo, las, p. c. διαπέτομαι, uolando prætereo. Pli. li. 10. c. 29. Perdices non transuolant Bœotiæ fines in Attica. Per translationem pro celeriter eo. Liui. 3. Transuolat inde in alteram partem, suæ uictoriæ nuncius. Plau. in Epid. pro transfugio posuit, Transuo lauerunt ad hostes.

Trapes, etis, mas. gen. & pen. genit. pro. mola olearia: a τρέπω, uoluo. Varro a terendo deducit. Cato ca. 18.

Trapetum, ti, pen. pr. idem cum superiore, hoc est ipsa mola olearia. Vir. a. Gc. Teritur Sicyonia bacca trapetis. Trapetus, ti, mas. ge. idem: sed antique. Cato ca. 22.

Trapezitas, [Banchieri,] τραπεζῖται, nummularij, mensarij, τράπεζαν, enim uocant Græci, quam nos mensam. Pla. in Capt. Quantillum argenti mihi apud trapezitem fiet.

Trapezophoros, phori, τραπεζοφόρον, mensam ferens. Ci. ad Gallum li. 7. Quod tibi destinaras trapezophoron, si te delectat, habebis. Vbi interpres, Trapezophoros signum erat sacerdotis cuiusdã huius nominis, qui sacra Mineruæ administrabat. Hæc ille ex Suida: Iulius Pollux Onomastici sui lib. 10. Trapezophoron mensam interpretatur pocula sustinentem. Vnde Cœlius li. 7. c. ca. coniectu tam capit apud Cic. hoc nomine statuam significari, in eum usum factam, ut abacum sustineret, in quo pocula reponebantur.

Trapezus, untis, τραπεζοῦς, ciuitas libera ad Pontum Euxinum, in Cappadociæ finibus. Pli. li. 6. ca. 4.

Trasimenus, pe. pro. siue Thrasymenus, θρασυμενός, lacus in agro Perusino, nobilis clade Flaminij consulis, ab Annibale cum xiiij. Romanorum millibus interfecti. Dictus a Trasimeno puero, quem Agylla nympha rapuisse dicitur.

Travio, as, [Trapassare,] antiquum uerbum, quo usus est Lucr. lib. 4. pro transeo, διαβαίνω, Vitri species quæ trauiat omnes.

Trauli, [Balbi,] τραυλοὶ, a Græcis dicuntur, quos nos balbos & blæsos dicimus, unde τραυλίζειν, balbutire, & τραυλισμὸς, balbuties. Luc. li. 4 Balba loqui non quit. τραυλίζει.

Trebia, τρεβίας, fluuius prope Placentiam in Gallia Cisalpina, ex Apennino monte in Padum fluens, iuxta hunc Annibal Romanos maxima clade affecit. Luc. li. 2. Trebiæq; iuuentus.

Trebiates, Vmbriæ, populi, in quarta Italiæ regione: quorum meminit Pli. li. 3. ca. 14. Suet. in Tib.

Trebellicum, ninum, a Pli lib. 14 c. 6. inter generosa Italiæ uina commemoratur. Nascebatur autem in Campania.

Trebula, oppidum in Sabinis, incolæ Trebulani: quos Plinius collocat in quarta Italiæ regione. Apud hos præstantissimi fiebant casei, Mart. Trebula nos genuit.

Trecenti, tæ, ta, τριακόσιοι, ter centum. Virg. 7. Aen. Ast Ilua trecentos. Liu lib. 31.

Trechedipni, a Græcis dicebantur, qui tardius ad cœnam conueniebant, ut ex Apollodoro annotauit Cœlius lib. 27. cap. 24 Quæ uox κατ' ἀντίφρασιν uidetur imposita; cum ad cœnam currentes uideatur significare. hinc uestes quasdam cœnatorias nonnulli trachedipna a Iuuenale putant appellari, Sat. 3.

Trecies, aduerb. τριακοσιάκις, pro ter decies. Cicer. 6. Verr. H.S. tredecies scribam tuum abstulisse.

Tremebundus, a, um, [Tremente, pauroso,] ὑπότρομος, paulum tremens. id Heren. lib 3. Leuiter, & tremebunda uoce. Ouid. 3. Meta. Dum dubitat, tremebunda uidet pulsare cruentum Membra solum. Hinc Tremebundior, comparatiuum. Col. li. 10.

Tremefacio, is, ἐλελίζω, tremorem incutio. Virg. a. Aene. Tum uero tremefacta nouus per pectora cunctis Insinuat pauor. Tremefacta libertas, id est, concussa, dixit Ci. a. Offi. Idem s de Diui. ex poeta uetusto: Aut cum se grauido tremefecit corpore tellus. Vir. 6. Aen. Lernam tremefecerit arcu.

Tremisco, is, [Hauer paura,] τρέμω, tremore concutior. Virgil. li. 3. Aen Sonitumq; pedum uocēq; tremisco. Oui. 14. Met. Omnem q; tremiscens Ad strepitum. Contremisco & Pertremisco, suis locis.

Tremo, is, [Tremare,] τρέμω, τρομέω, tremore concutior. Pla. in Asin. Qui sudat, tremit. Teren. Eunu. Totus Parmeno Tremo, horreoque. Virg. 1. Georg. Terra tremit, fugere feræ. Cic. a. Acade. Si qui tremerent, & ex albescerent. Interdum pro timere, [Temere,] Virg. li. a. Aen. Hic aliud maius miseris, multoq; tremendum, Obijcitur magis. Tremens tis, particip. Ci. 4. Tus. Hectorem toto pectore tremeniem. Tremendus, a, um, [Terribile,] terribilis, timendus. Vir. 4. Aen. Manesque adijt, regemque tremendum Contremo, Intremo, & Pertremo, suis locis.

Tremor, otis, [Tremare.] τρόμος, concussio corporis, qualis in febricitibus, frigentibus, aut timentibus cernitur. Quin & terra tremere dicitur, cum terræmotu concutitur. Vir. li. 2. Geor. Vnde tremor terris. Cic. 4. Tusc. Terrorem pallor, & tremor consequitur. Oui. 3. Meta. subitus tremor occupat artus.

Tremulus, a, um, [Tremante.] τρομώδης, τρομητὸς, qui ualde tremit. Ter. Eun. Incuruus, tremulus. Mart. li. 9. Tremulo uix accipienda tribuli Ci. 1. de Diui. Tremulo fundens è gutture cantus. Horat 4. Carm. Et cantu tremulo pota cupidinem Lentum sollicitas dextera. Virg. 8. Ecl. Corripuit tremulis altaria flammis.

Trepido, das, [Temere,] τρέμω, præ timore loco sustinere non possum. Ter. Hec. Trepidari sētio. Ter. in Eu. Quid est quod trepidas? Ci. 3. de Ora. ex poeta antiquo. Vir. 6. Ae. Ingenti trepidare metu. Et quoniam a timentibus omnia præpropere aguntur factum est, ut trepidare accipiatur pro festinare, [Sollecitare,] Vir. li. 4. Dum trepidant alæ. Trepidatio, onis, [Paura,] Cicer. pro Deiot. Num quæ trepidatio? Liu. a. Pilis inter primam trepidationem abiectis.

Trepidus, a, um, [Pauroso, timido,] ἄψοφος, idem quod pauidus, timens Liui. 1. Curia trepida ancipiti metu. Trepida res, dubia, & ob hoc timorem inducens, Liu. 1. Tullus in re trepida duodecim uouit Salios. Vir. 1 a. Ae. Illæ intus trepidæ rerum. Vbi Seruius, Trepidæ rerum, nescientes quid agant, incertæ, dubiæ. Trepidus, Festinus, quòd qui timent, festinent gressus. Virg. li. 3. Dum trepidi crudelia limina linquunt. Seruius, Trepidi, festini, et per timorem, non per contemptum relictus fuisse uideatur: qui enim timent, festinant gressus. Luc. li. 8. Trepida fugiente carina. Ob timorem illorum qui in ea uehebātur, aut trepidam, id est, celerem. Trepidulus. Gel. li. a. c. 39 Trepide, celeriter, & quasi per timorem. Liui. 10. Statiua trepide deserta. Trepidanter, timide.

Tressondo, τρίλιτρον, trium librarum pondus. Quint. li. 1. ca. 9.

Tres, & hæc Tria, pl. nu. tantum, [Tre,] τρεῖς καὶ τρία, nomen numerale est notæ significationis. Vir. 7. Ae. Tres equitum numero turmæ. Idem 8. Aeo. Tres imbris torti radios, tres nubis aquosæ Addiderant. Trium litterarum homo id est, Fur, quod tres in ea dictio ne tantum sint litteræ. Plau. Aul. Tu trium litterarum homo, uituperas me? Tribus uerbis, id est, breuiter. Plau. Trin. Pax, te tribus uerbis uolo. Idem Milite.

Tressis, & hoc Tresse, [Vile,] τριβολαῖος, uilis, minimi pretij, quasi trium assium. Persi. Sat. 5. Non tressis agaso.

Treuiri, τρίβηροι, Ptolemæo populi Galliæ, inter Belgas, apud quos insignis olim cognoscendarum causarum populi Romani turia, treuirorum cognominata. Vopiscus in Floriano. Lucr. li. 2. Lætarus conuerti prælia Treuir.

Tresviri, orum, τρεῖς ἄνδρες, ijdem. Plaut. in Amph.

Triambi, qui terni ex proscenio loquebantur. Festus.

Trianovlus, li, pen. c. [Triangolo, cosa da tre cantoni,] figura tres angulos habens, τρίγωνον. Cice. a. de Nat. Deo. Grues trianguli efficere formam. Hinc triangulus, a, um, quod triangularem figuram habet. Col. li. 5. cap. 2.

Triarii, orum, τριάριοι, Polyb. dicebantur milites ueterani, spectatæ uirtutis, qui tertio loco prælium inibant, post profligatos hastatos, qui primo loco, & principes, qui secundo loco pugnam capessebant. Liuius lib. 8. Hinc factus est locus prouerbio, ut cum in re aliqua laboratur, eoque res adducta est, ut extremo conatu sit enitendum, rem ad triarios redijsse dicamus. Triarij (inquit Var.) dicti sunt, quòd in acie tertio ordine extremis subsidio ponerentur. Plau. Subsidere omnes, quasi solent triarij. Vide Plura apud Li. lib. 8. & in Adagijs.

Tribades, mulieres fricatrices, quæ in sexum suum libidinem exercent, ἀπὸ τοῦ τρίβειν, fricare. Hoc nomine male audiuit Sapho: quod innuit Ouid. in Epist. ipsius apud Phaonem.

Triballi, τριβαλλοὶ, populi sunt inferioris Mesiæ, inter Hæmum mõtem, & Danubium fluuium siti: ut est auctor Ptolem. li. 3. cap. 5.

Tribrachys, pe. co siue Thribrarhys, τρίβραχυς, pes metricus ex tribus syllabis breuibus constans: quasi τρεῖς βραχεῖς ἔχων συλλαβὰς, ut Dominus, Loqueris, Agimus.

Tribula, læ, & Tribulum, li, [Triuolo,] τρίβολον, genus uehiculi, quo frumenta in area teruntur, a tribus lateribus sic appellatum. Virg. lib 1. Geo. Tribulaque, trabeæque. Varro lib. 1. ca. 5 a. Ex spicis in area excuti grana, iuuencis iunctis & tribula. Col. libr. a. cap. 21.

si pauca iuga sunt, adijcere tribulam & traham possis.

TRIBVLIS, gen. mas. pe. pr. φυλέτας, qui ex eadem est tribu. Horat. 1. Epist. 13. Conuiua tribulis. Cic. Seruio li. 13. Cossinio, amico, & tribuli tuo. Liui. 2. Vetus Claudia tribus, additis postea nouis tribulibus. Mar. li. 9. Tremulo uix accipienda tribuli.

TRIBVLVS, li, p. c. [Tribolo,] τρίβολος, herba folijs ad portulacæ effigiem accedentibus, tenuioribus uiticulis in terra stratis: spinis secundum folia rigidis & præduris. Nascitur secundum flumina, & in locis ruderosis. Vir. Geor. Lappæq; tribuliq;. Est & alterum tribulis genus aquaticum, nō nisi in amnibus nascens, coma duntaxat aquis eatante, folio ulmi effigie. Tribulos itē uocat Vegetius. li. 3. stimulos illos ferreos, formæ quadrangulæ, qui in bello aduersus equitatum spargi solent in quodcunq; latus incubuerint, infestum semper aculeum protendentes. Latini Murices appellant. Vnde Murex.

TRIBVNAL, alis, [Tribunale,] δικαστήριον βῆμα, locus excelsus arcuata figura, in quo residebat, qui ius tribubus redderet. Ci. ad Q. Fr. li. 1. Nullius inopiam, ac solitudinem non modo illo populari accessu, ac tribunali, sed ne domo quidem tua, & cubiculo esse exclusam. Formam tribunalis uide apud Vitruuium. li. 5. ca. 1.

TRIBVNATVS, us, [Tribunato,] δημαρχία, tribunorum dignitas. Cice. in Læl. De Gracchi tribunatu quid expectem, non libet augurari.

TRIBVNI, [Tribuni,] δημαγωγοὶ, magistratus Romæ, non dissimiles ijs, qui apud Lacedæmonios Ephori dicebantur, quorum officium erat iniuriam omnem intercessione sua prohibere, & commoda plebis aduersus patricios, tueri: unde & trib. plebis dicti sunt: anno xvij. post exactos reges primum creati, cum plebs secessione facta a patribus, in sacrum montē sese contulisset. Fuerunt & alij tribuni, hisce multo uetustiores, atq; adeo urbis origini æquales, qui quòd equitibus præerant, Tribuni celerū sunt appellati. Tribunorum autem nomen accepisse existimantur ab eo, quòd id temporis populi tres tantum erant partes, & ex singulis singuli creabantur Tribuni. Alij a centuriarum equestrium numero dictos malunt, quas ab initio tres tantum fuisse constat, Ramnēsium, Tatiensium, & Lucerum. Nec desunt qui a tribuum suffragijs, quibus creabantur, dictos existimant. Tribuni celerū, inquit Pomp. de Orig. iur. l. necessarium, equitibus præerant, & ueluti secundum locum a regibus obtinebant: quēadmodū Magistri equitū apud Dictatores: quo in numero fuit Iunius Brutus. Postea facti sunt Trib. militares, siue Tribuni militum in castris: qui parem cum consulibus haberet potestatem πολεμάρχοι, Tribunorum militarium (ut docet Ascon.) duo fuerunt genera: Alij Rufuli dicebantur, qui in exercitu creari solebant: Alij Comitiati, qui Romæ comitijs designabantur. Tribuni militaris officium erat, ut miles ueste indutus, armis bene munitus exercitationis usu, & disciplina eruditus incederet. Olim Tribuni militum Consulari potestate promiscue ex patribus, ac plebe creati sunt uario quidem numero: interdum enim uiginti, interdum plures, nonnunquam pauciores fuerunt: ut inquit Pomponius loco iam citato. Alij Tribuni ærarij, dicti ab eo quòd his attributa erat pecunia, quam militi reddebant.

TRIBVNICIVS, substantiuum, ὁ δημαρχηκὼς, qui tribunatum gessit, quemadmodum ædilicius ædilitate perfunctus.

TRIBVNICIVS, a, um, δημαρχικὸς, quod ad tribunos pertinet. Lucr. li. 2. Sæua tribunicio maduerunt robora tabo. Cic. 2. de Orat. Cum tribunicia potestas esset constituta.

TRIBVO, buis, bui, butum, [Dare,] δίδωμι, do, largior, impertio. Pli. in Paneg. Tribuas ei successorem. Ouid. 2. de Arte: Hæc bona non primæ tribuit natura iuuentæ. Pro attribuo, imputo, [Attribuire,] Cic. Hoc beneuolentiæ eius tribuendum est. Pro æstimo, [Stimarsi,] ut, Tu tibi multum tribuis. Cic. 4. Acad. Quibus ille plurimum tribuebat. Aliquando pro fauco [Fauorire,] Cice. Crassipedi. Cum uniuerso ordini publicanorum semper libentissime tribuerim. Pro distribuere, [Distribuire,] Cice. 2. de Fin. Omnem uim loquendi in duas tributam esse partes. Tribuere misericordiam est misereri. Ci. pro Milo. Quid restat, nisi ut orē uos Iudices, ut eam misericordiam tribuatis fortissimo uiro, quam ipse non implorat? Sic etiam dicimus, Tribuere alicui honorē, gratiā, operam, palmam, præmia, primas, priores partes, tēpus alicui rei, ueniam. Tribuere aliquid ualetudini, est ualetudinis cā aliquid facere. Tributum est, impersonaliter. Ci. 1. Off. Generi animantium omnium a natura tributum est, ut se uitam, corpusq; tueatur. Tributio, onis, Ci. 1. de Nat. deo. Hanc ἰσονομίαν, appellat Epicurus, id est, æquabilem tributionem. Attribuo, Contribuo, Distribuo, & Retribuo, suis locis.

TRIBVS, bus, [Tribu,] φυλὴ, a tributo dando, uel quòd ager Romanus primo diuisus in tres partes fuerit, & tres partes populi factæ: una Tatiensium, a Tatio Sabinorum duce iam amico post fœdera, & in partem regni a Romulo suscepto: alia Rāmium, siue Ramnensium, a Romulo: tertia Lucerum a Lucumone. Varro enim scribit Romulum dimicantem contra Tatium a Lucumonibus, hoc est, Tuscis auxilia postulasset: unique ex ijs, qui sibi cum exercitu suppetias tulisset, recepto iam in regni portionem Tatio, partem urbis assignasse, indeque regioni, in qua ille cum Tuscis consedisset, Tusco uico nomen esse factum. Et quia in tres partes populus diuisus erat, factum est, ut hæ populi partes Tribus dicerentur: & qui singulis tribubus præerant, Tribuni, & pecuniæ quæ tributim hoc est, per tribus imperabantur, uocarentur Tributa. Sed postea aliæ quoq; partes urbis factæ, quæ similiter Tribus appellatæ sunt. Nam in sex partes fuit distributa ciuitas, in primos, secundosque Tatienses, Ramnes, Luceres. Quælibet ex tribubus decurias continebat, quæ de nominibus Sabinorum appellatæ sunt. Hæc Varro, Festus, Plutarchus, & Asconius. Dissentit paulum ab his l. 1. Liuius, scribens a Romulo centurias equitum tres fuisse conscriptas, Ramnenses, & Tatienses, & Luceres: nec uidetur existimare totum populum in hos fuisse distributum, sed solos equites. Tribus statim statim ab initio quatuor esse factas asserit, urbe quadrifariam secundum colles & regiones diuisa: Tribusque non a numero ternario, sed a conferendo tributo appellatas existimat. Qua in re optime cum Liuio, conuenit Plinio, qui quatuor ab initio urbanas fuisse tribus affirmat, Suburranam, Palatinam, Collinam, & Exquilinam, ita appellatas a partibus urbis, in quibus habitabant. Cicero. uerò ætate urbs in xxxv. tribus erat diuisa: quod ipse cum plerisque alijs in locis, tum apertissime ostendit in orationibus contra Rullum de lege agra. Harum nomina erant, Aemilia, Aniensis, Cornelia, Claudia, Collina, Crustumina, Exquilina, Falerina, Fabia, Galeria, Lemonia, Metia, Narniensis, Oriculana, Vfentina, Palatina, Papyria, Pollia, Popilia, Pontina, Publicia, Pupinia, Quirina, Romulia, Sergia, Suburrana, Scaptia, Stellatina, Sabatina, Tarentina, Tromentina, Velina, Veientina, Veturia, & Voltina. Hinc Tribuarius adiectiuum, quod ad tribus pertinet: ut Tribuarium crimen, tribuaria res. Cic. pro Plancio: hæsitantem te in hoc sodalitiorum crimine tribuario.

TRIBVTARIVS, ὑποφόρος, ὑποτελὴς, soluendo tributo obnoxius. Iustinus li. 1. ciuitates Medorum tributariæ. Pli. li. 12. ca. 1.

TRIBVTIM, κατὰ φυλὰς, per singulas tribus. Cic. Att. li. 4.

TRIBVTVM, ti, [Tributo,] εἰσφορὰ, τέλος, φόρος, a tribubus Varro dictum ostendit, quod ea pecunia, quæ populo imperata erat, tributim a singulis pro portione census soluebatur. Festus a tribuendo deriuare uidetur: quia ex priuato in publicum tribuitur. Cic. 2. Offi. Danda opera, ne tributum sit conferendum. Ouid. de Nuce. Et soli domino ferre tributa potest. Dicitur & Tributus. Plautus in Epid. Tributus maior penditur.

TRICCA, τρίκκη, Stephano urbs Thessaliæ, non procul a sinu Pagasico, id nominis sortita a Tricca Penei filia. fuit & Tricca alia in Apulia Dauniorum, quam cum Apina uicino oppido tanta Diomedes ignominia euertit, ut in prouerbij ludibrium transierint. Vide Apina.

TRICAE, [Intricamenti,] πλέγματα, capilli pedibus pullorum gallinaceorum inuoluti, ita dicti, quasi τρίχες, teste Nonio: qui quoniā gressum illorum impediunt, factū est, ut omnia impedimenta, Tricæ uocētur. Turpilius Demiurgo, ut citatur a Nonio: Iudicia: lites, turbas, tricas, contentiones maximas Varro, γέροντος δὶς παῖδες, apud eundē Noniū: Putas eos non citius tricas Atellanas, quàm id extricaturos Hinc Intricare dictū est pro eo quod est inuoluere & implicare, ut annotauit idem Nonius, citans Afranium in Epistol. Ita intricauit huius hanc rem temeritas. Itē Extricare pro explicare. Plautus Epid. Aliqua ope exoluam extricabor, aliqua inde ex impedimentis liberabor. Tricas itē accipimus pro nugis & rebus nihili, [Ciancie,] Pla. Rud Nummos trecentos. G. Tricas in qua significatione etiam Tricas & Apinas dicimus, prouerbiali nimirum metaphora, res uilissimas significantes. Mart. lib. 14. Sunt Apinæ, Tricæq;, & si quid uilius istis. Ortum creditur prouerbium a duobus Apuliæ oppidis hisce nominibus dictis, quæ Diomedes nullo negocio euertit. Pli. li. 3. ca. 11. Vide Adagia.

TRICENI, æ, a, [Trenta,] plu. num. τριάκοντα, idem quod triginta, quasi Trigeni, g, in c, mutata, ea forma, qua Vicenos dicimus pro uigenis. Pli. li. 9. ca. 36. Latent tricenis diebus. Tricenæ amphoræ. Col. li. 3. c. 3. Tricenarius, a, um: ut Vites Tricenariæ. Varro l. 2. c. 2. Tricenteni, Treceni. Col. li. 5. c. 2. duo millia tricenteni.

TRICEPS, τρικέφαλος, trium capitum. Seneca in Hercule furente. Tricipitem secum beluam manibus trahens, Cice. in Orat. Insipientem, non insapientem: tricipitem, non tricapitem. Idem 1. Tusc. Triceps Cerberus. Ouid. 8 Meta. Tuque triceps Hecate.

TRICESSIMVS, a, um, τριακοστὸς, ultimus ex triginta. Cic. ad Att. li. 6. Tricesimo quoque die. Hora. 1. Serm. Sat. 9. Hodie tricesima sabbata. Pli. li. 17. ca. 23.

TRICHILA, orum, τριχείλη, nonnulli interpretātur uasa, tria habentia labra, e quibus liquor effluere possit. Quod si uerū est penultima debebit produci, utpote quæ ei, diphthongo scribatur. Columella tamen corripit, li. 10. sic scribens: Tum modo dependent trichili, mō more chelydri. Apud Cæsarem de Bel. Pōpeiano, Trichilā accipi uidetur pro uestis stragulæ genere tenuissimo: quod & annotauit Cœl. Rhodiginus li. 18. ca. 11. ἀπὸ τῶν τριχῶν.

TRICHITIS, tis, τριχῖτις, aluminis genus. Pli. li. 35. ca. 15.

TRICSAE,

Tricies, subauditur, centena millia. Liu. li. 28. In ærarium tulerunt sestertium tricies octoginta millia. Cice. 3. Verr. Dolabellæ. H.S. Ad tricies litem æstimatam.

Tricliniaria, orum, τὰ τοῦ τρικλινίου περιστρώματα, aulæa, siue uestes stragulæ quibus triclinia ornantur. Pli. li. 9. c. 39. Varr. 3. de Re rust. cap. 13. æstiua tricliniaria.

Tricliniarius, a, um, & Tricliniaris, & hoc re, quod ad tricliniũ pertinet, ut lecti tricliniares. Pli. li. 37. ca. 2.

Triclinium, nij, τρικλίνιον. Latine discubitorium conclaue dici potest. erat enim locus, in quo discumbebant, & cœnabant, a tribus lectis, quos in eo sternebant, nomen habens. nam tres menses in conuiuio apponere ueteres solebant, & cubantes cœnare. Hinc Hora. 2. Ser. Saty. 4. Sæpe tribus lectis uideas cœnare quaternos. Iuue. Satyr. 5. Tertia ne uacuo cessaret culcitra lecto. Ex quibus Iuuen. uerbis apertissimum est, Triclinium discubitorium tribus fuisse instructum lectis, atq; idem nomen accepisse. Et quamuis τρικλίνιον, sit dictio Græca, ita tamen recepta est in Latinam coloniam, ut ea utamur, tanquã Latina. Quint. Triclinium supra conuiuas corruit. In eadem significatione Cicero Conclauis uocabulo usus est, eadẽ cum Fabio referens historiam lib. 3 de Orat. Conclaue illud, ubi epulabatur Scopas, concidit. Et Vitruu. li. 4. manifeste triclinia inter conclauium genera annumerat. In triclinijs, inquiens, cæterisque conclauibus maximus est usus luminum. Aliquando pro ipsis lectis, & reliquo discubitus apparatu. Ci. 4 Verr. In foro sibi triclinium strauerat. Quod explicãs paulo post subdit: Imperauit, ut in foro sibi medio lecti sternerentur. A triclinio dictus est Architriclinius, triclinij, præfectus, cui instruendi ornandiq; triclinij cura incumbit. Legitur & Biclinium apud Pla. in Bacch. pro cœnaculo duobus tantum lectis instrato, Græci δικλίνιον, appellant.

Tricolon, p. p. τρίκωλον, trimembre. unde certa quædam odarum genera, quæ triplici carminis genere ueluti tribus constant membris, tricola dicuntur: cuius generis non pauca sunt apud Horatiũ.

Tricones, [Contentiosi.] δυσέριδες, contentiosi, & rixarum peramantes. Vnde Iul. Capi. in Aelio Vero: Vt commiseretur cum triconibus, & committeret rixas.

Tricor, aris, [Cianciare.] ληρῶ, φλυαρῶ, nugas ago. Cic. Atti. Vectenum accusat, tricatur scilicet. Et pro rixari. [Contendere.] Idem eidem: Publius tecum tricatus est.

Tricorpor, oris, τρισώματος, habens tria corpora. Vir. 6. Ae. Et forma tricorporis umbræ. Silius li. 3.

Tricuspis, dis, p. c. adiect. τρίγωχις, quod tres habet cuspides. Oui. 2. Met. Positoque tricuspide telo.

Tridacna, τριδάκνα, ostrea tantæ magnitudinis, ut ter mordenda essent. Pli. li. 32. ca. 6.

Tridens, [Tridente.] τρίαινα, ferramentum tres habens dentes, siue cuspides. unde Neptuni sceptrum poetæ ab hac forma peculiariter tridentem appellarunt. Vir. 1. Geor. Tellus pecussa tridenti. Pli. li. 9. c. 15. Tridente in eos iacto. unde Tridentifer Neptunus. Oui. 8. Meta. Regna uagæ, dixi, sortite tridentifer undæ. Tridentiger, pe. co. idem Ouid. 11. Meta. Cumque tridentigero tumidi genitore profundi.

Tridentum, ti, [Trento] Rhætiæ oppidum, ad Athesim fluuium: in Alpium angustijs situm: a quo Tridentini. Pli. li. 3. ca. 19.

Triduum, dui, [In tre giorni,] τριημερία, spatiũ trium dierum. Cic. 2. de Leg. censet habendas triduum ferias. Idem pro Milo. Clodius respondit, triduo illum periturum.

Triennis, ne, [Tre anni,] τριετὴς, trium annorum. Hine triennium, τριετία, spatium trium annorum. Cic. 4 Ver. Triennium prouinciam obtinuit. Idem ad Q. Frat. li. 1. fuisse in Asia triennium. Oui. 9. Met. repetita triennia Bacchæ.

Triens, tis, τριτημόριον, tertia pars assis, hoc est, unciæ quatuor. Cic. Att. Dolabellam uideo esse triente, hoc est, in tertia parte totius hæreditatis. Erat item Triens nummuli genus, ualens tertiam assis partem. Iuuen. Saty. 3. Nec habet infelix, quem porrigat ore, trientem. Item pro calice quatuor continente cyathos. Proper. li. 3. Multis exsecta trientibus hora. Persi. Saty. 3. Calidumq; trientem Excutit e manibus. Triens apud Vitruuium accipitur pro tertia pedis parte, unde Trientalis materia dicitur, quæ est crassitudine quatuor unciarum, siue quatuor pollicum. Nam in mensuris, teste Budæo, unciæ accipiũtur pro pollicibus. Duodecim siquidem pollices constituunt pedem.

Trientalis, herba, τριτημοριαῖος βοτάνη, quæ altitudine æquat tertiam pedis partem, hoc est, pollices quatuor.

Trierarchus, chi, mas. gen. τριηράρχης, præfectus triremis. Nam a Græcis τριήρης, dicitur, quam nos triremem uocamus. Cic. 3. Ver. Cum esset trierarchus.

Trietericus, a, um, [Di tre anni.] τριετηρικὸς, triennalis, siue quod tertio quoq; anno fit. hinc trieterica sacra Bacchi, quæ tertio quoque anno agitabantur: instituta, cum ex India uictor redijsset, a triennio, quo peregrinatus est. Virgil. 6. Aen. Celebrant trieterica Baccho. Ouid. 6. Met. Tempus erat, quo sacra solent trieterica Bacchi. Nox trieterica. Sta. 2. Theb. Nox hæc trieterica nobis.

Trieteris, pen. pr. genitiuo Trieteridis, [Tre anni,] τριετηρίς, spatium trium annorum. Sta li. 4. Theb. Recolet trieteris Ophelten. Mar. li. 6. Nec adhuc trieteride plena. Cic. 3. de Natu. Deo. A quo Trieterides constitutæ.

Trifariam, [In tre parti, a modi.] τριχῶς, tripertito, tribus modis. Liu. 3. Trifariam Romam muniebant.

Trifaux, cis, omnis generis, τριφάρυγξ, tres fauces habens. Vir. li. 6. Aen. Cerberus hæc ingens latratu regna trifauci Personat.

Triferus, a, um, τριφόρος, ter quotannis fructus producens. Col. l. 5. ca. 10. Pli. li. 16. ca. 17. Vites triferæ.

Trifidus, a, um, p. p. τρίχηλος, quod in tres partes diuidi põt. Flamma trifida, id est, fulmen trisulcum. Oui. 2. Meta. Trifida fumantia flamma. Hasta trifida. Vale. Flac. 1. Argon. Cuspis trifida Neptuni tridens. Claud. 2. de Raptu Proserp.

Trifinium, τριορία, trium agrorum terminus.

Trifolium, [Trifoglio,] τρίφυλλον, herba a tribus folijs appellata. Eius tria sunt genera: ex quibus Menyantes uocant Græci, quod maiore est folio: alterum a folij acumine Oxytriphyllon cognominant: tertium omnium minimum, in pratis passim prouenit. Pli. lib. & cap. 21.

Trifolinum, Campaniæ oppidum, a quo ager Trifolinus dictus, uini non prorsus ignobilis ferax. Iuue. Saty. 8. Te Trifolinus ager fœcundis uitibus implet. Et Trifolina uitis. Mar. li. 13. Non sum de primo, fateor, Trifolina Lyæo.

Triformis, me, τρίμορφος, tres habens formas: ut Canis triformis: Cerberus: Senec. Herc. Oethæo. Triformis Hecate. Horat. 3. Car. Ode. 22. Adimisque leto Diua triformis.

Trifur, κλεψίστατος, τρίφωρ, insignis fur. nam particula τρὶς, in compositione augendi uim habet. Pla. Non fur, sed trifur. Sic Trifurcifer dicitur, insignis furcifer.

Trifurcus, adiectiuum, quod tres furcas habet Colum. li. 6. ca. 10. Trifurca femina, in tres partes furcata, idem de Arb. ca. 20.

Triga, gæ, [Carro da tre caualli,] τρίπωλα, τρίωρον, uehiculi genus, quod tribus trahitur equis: quasi triiuga, à tribus equis iunctis. In Pandectis. li. 21. Si triga uenierit.

Trigamus, p. c. τρίγαμος, qui tres duxit uxores: nam γάμος, nuptias significat.

Trigarium, rij, locus iuxta campum Martium, ubi Trigarum curule certamen fiebat. Pli. li. ult. cap. 13.

Trigarius, τριπωλάτης, trigarum agitator. Plinius lib. 28. cap. 17.

Trigemini, τρίδυμοι, tres uno partu editi. Pli. de Vir. Illus. Col. li. 7. ca. 7. Paris nonnunquam trigeminos.

Trigemina, porta Romæ dicebatur, per quam trigemini fratres Horatij exierunt. Liu. extra portam trigeminam.

Trigemmis, me, τριόφθαλμος, tres habens gemmas. Col. li. 3. c. 19.

Trigesimus, a, um, τριακοστὸς, ultimus ex triginta. Ci. de Sen. Cuius a morte tertius & trigesimus est annus.

Triginta, [Trenta.] indeclinabile nomen numerale, τριάκοντα, terdecem. Vir. 3. Aen. Triginta capitum fœtus enixa iacebit.

Trigon, onis, τριγών, locus in thermis, pilæ ludo destinatus, a trigona, hoc est, triquetra figura nomen habens. unde & minimum pilæ genus, trigonem, & trigonalem pilam appellarunt, quòd eo in trigone lusitare solebant. Mart lib. 2. Tepidumq; trigona. De pila trigonali extat Epigramma apud Mar. li. 14. & li. 12. Captabit tepidum dextra, læuaque trigonem.

Trigonus, ni. pen. pro. τρίγωνος, triangulus: unde Trigonus, a, um, triangularis.

Trilinguis, gue, [Trilingue,] τρίγλωσσος, tres linguas habens. Hor. 3. Car. Ode. 18. saniesque manet Ore trilingui.

Trilix, cis, p. gen. p. adie. τρίμιτος, quod ex tribus constat licijs, unde Trilices uestes. Interdum accipitur pro triplici, τριπλοῦς. Vir. 3. Aen. Loricam cõsertam hamis, auroq; trilicem. Val. Flac. 3. Argo. partemque trilicem.

Trimestris, stre, [Di tre mesi,] trium mensium. Pli. li. 7. ca. 15.

Trimetron, carminis genus ex tribus constans mensuris maioribus, i. pedibus sex: unde senarij iambici trimetri.

Trimma, [Astuto, prattico,] τρίμμα, a Græcis dicitur is, qui a Latinis ueterator. scilicet in re aliqua tritus est, quasi ἐν πράγμασι τετριμμένος. Sic Quin. Attrita usu forensi ingenia dixit.

Trimodia, æ, uas, tres continens modios. Col. Satoriam trimodiã uocat, quod ex ea satores iaciant semina. li. 2. ca 9.

Trimodium, dij, τρίχοινικον, τριμέδιμνον, quod tres modios continet. Pli. li. 33. c. 1. Trimodia annulorum. Plau. Men. Non modio, neque trimodio.

Trimus, a, um, [Di tre anni,] τρίετος, τριετὴς, trium annorum. Pla. in Rud. Trima quæ perijt mihi. Pli. Arborem nec minorem bima, nec maiorem trima. Hinc Trimulus, quo in ijs duntaxat utimur teste Valla, quæ incrementum capere possunt. unde puerum trimulum recte dixeris, equum aut canem trimum, non trimulum. Sueto. in Vesp. Trimulus patrem amisit.

Trinacria.[*Sicilia*,] τρινακρία, insula maris Tircheni, angustissimo freto ab Italia dirempta, cum qua olim creditur cohæsisse: unde Siciliam dictam uolunt a Siciliendo, hoc est, abrumpendo. Eadem a triangula figura dicta est Triquetra, Trinacria autem a tribus promontorijs Pachyno, Lilybeo, Peloro. Græci enim ἄκρα, summitates uocant. Vir. 3. Ae. Trinacria, fines Italos mittere, relicta. Hinc Trinacris, τρινακρὶς, patronymic. fœmin. Oui. 2. Fast. Trinacris à positu nomen adepti loci.

Trinacrius, a, um, [*Siciliano*,] possessiuũ, τρινάκριος. Siculus. Vir. 3. Aen. Præstat Trinacrij metas lustrare Pachini & 5. Aen.

Trinepos, Trinepotis, τριτέγγονος, abnepotis filius, tertius à nepote, correlatiuum est Tritauus. Vide Institut. Iustiniani.

Trinoctium, trinoctij, τρινύκτιον, trium noctium spatium. Gell. li. 3 Non posse impleri trinoctium Trinoctialis, le, pe. p. Mar. lib. 12.

Trinodis, de. p. p τρίκομβος, tres nodos habens, ut Claua trinodis. Oui. epist. 4. Ossa mei fratris claua perfracta trinodi.

Trinundinum, ni, idem quod tres nundinæ: unde Trinundino promulgari dicebatur, quod tribus continuis nundinis promulgabatur. Erant autem Nundinæ apud Romanos, feriæ statæ, nono quoque die celebrari solitæ, eo consilio institutæ, ut octo diebus rustici in agris essent, nono autem die in urbẽ commearent, partim ut res sibi necessarias compararent, partim ut plebiscita, & senatusconsulta frequẽtiore populo referrentur: quæ ideo trinundino, hoc est tribus nundinis proponebantur, ne in tanta hominum frequentia promulgata quempiam latere possent. Quamobrẽ lex, teste Cicerone, iure lata non putabatur, nisi quæ trinundino ante esset promulgata. Magistratuum quoq; cãdidati trinundino plebẽ circuibant, unũquenq; manu prehensantes, suãq; illi dignitatẽ cõmendantes. Ci. in Epi. de Cæs. Se præsentẽ trinundinum periturũ.

Trinus, na, num, [*Tre*,] τρεῖς, idem quod tres significat. Cæs. 7. Bel. Gal. Milites trinis castris potiuntur. Trini pro Terni distributiue. Sue. in Nerone. Trinis in die sacrificijs colore perseuerant. Cic. ad Att. Litteras trinas.

Triobolus, τριώβολον, tres obolos ualet, alio nomine Hemidrachmium: senos enim obolos drachma efficit, ut aiunt Pli. Pollux, & alij: trioboli nota ab altera parte effigiem Iouis, ab altera noctuam habebat, Plaut. in Bacc. Negare se debere tibi triobolum. Trioboli homo, nullius pretij Plau. in Pœn. Non ego homo trioboli sum. Hinc Triobolaris uilis, & pretij trium obolorum: ut triobolares meretrices.

Triones, [*Boui aratori*,] βόες ἀρόσιμοι, ab antiquis dicebantur boues aratores. quasi teriones, à terendo: aut, ut alij malunt, a terra, quasi terriones. Triones (inquit Var. libr. 6. de Ling. Lat.) etiam nunc boues appellantur a bubulcis, maxime cum terram arant: è quibus ualentiores dicti glebarij, quod facile glebas proscindant. Sic omnes, qui terram arabant, a terra Terriones. unde, Triones ut dicerentur, detritum. Hactenus Var. Triones item dicuntur septem stellæ uersus Aquilonem circulumq; hyemalem sitæ, sydus aliud conficientes, quod Græci Arcton, nostri Vrsam, & Plaustrum appellant. Ci. 2. de Na. De. Quas nostri septem soliti uocitare triones. Vir. 1. Aen Geminosque Triones.

Triparcus, a, um, τρισφειδωλος, ualde parcus. Plau. in Pers.

Tripectorus, a, um, τρίστερνος, τρίστηθος, tria habens pectora. Lucr. li 5 Quidve tripectora tergemini uis Gerionai.

Tripedalis, le, τριποδιαῖος, mensura trium pedum. Pli. li. 17. c. 12.

Tripedaneus, a, um, τριποδιαῖος, idem quod tripedalis. Cato de re rust. ca. 45. Taleas oleaginas tripedaneas decidito.

Tripertior, iris, [*Partire in tre parti*,] τριχῆ. μερίζω, in tres partes diuido. Hinc Tripertitus, adiectiuum, in tres partes diuisum. Ci. ad Quir. post red. Cuius oratio fuit tripertita. A quo Tripertito, [*In tre parti*,] in tres partes. Liuius li. 21. Annibal urbem tripertito aggreditur. Ci. 5. Tus. diuidit tripertito.

Tripes, dis, [*Treppiedo*,] τρίπους, habens tres pedes. Mar. li. 12. Ibat tripes grabatus. Liuius li. 40. Tripedem mulum Reate natum. Horat. 1. Serm. Sat. 3. Modo sit mihi mensa tripes.

Triplex, cis, om. ge [*Triplice*,] τριπλοῦς, ter geminus. Hora. 1. Carm. Illi robur, & æs triplex Circa pectus erat. Ouid. 9. Meta. Nec forma triplex tua Cerbere mouit. Vir. 10. Ae. Gens illi triplex. Vnde Triplico, cas, Pli. li. 7. ca 48. Cornici nouem nostras attribuit ætates. Hesiodus, triplicatum coruis.

Triplices, plurali tantum numero, & masc. gen. tabellæ ceratæ, a numero foliorum dictæ, in quibus res leuiores scribi solent, sicut in quintuplicibus grauiores. Mart. li. 14. Tunc triplices nostros nõ nisi dona putabis.

Triplus, a, um, τριπλάσιον, ter tantum. Cic. de Vniu.

Tripolis, tractus Phœnicea, tres urbes continens, Tyrum, Sidonẽ, & Aradum: a quarum numero nomen accepit Pli. li. 5. ca. 20.

Tripondium, τρίλιτρον, pondus trium librarum.

Triptolemus, τριπτόλεμος, Celei Eleusi regis filius, qui primus in Græcia agriculturæ rationem creditur inuenisse. Eleusin (inquit Seruius) ciuitas est Atticæ prouinciæ, non longè ab Athenis. in qua cum regnaret Celeus, & Cererem filiam quærentem liberalissime hospitio suscepisset, illa pro remuneratione ostendit ei omne genus agriculturæ Filium etiam eius Triptolemum recens natum, per noctem igne fouit, per diem diuino lacte nutriuit: & eũ alatis serpentibus superpositum, per totum orbem misit, ad usum frumentorum hominibus indicandum.

Tripudio, as, [*Ballare*,] χορεύω, salto. Liu. li. 23. Tripudiantes more suo. Ci. pro Sex In funeribus reip. tripudiantem.

Tripudium, dij, [*Ballo*,] χορεία, saltatio, chorea, quasi terepuuiũ, a terra pauienda, id est, ferienda. Liu. l. 1. Per urbem ire canentes carmina cum tripudijs. Catul. Epigr. 58. Quo nos decet citatis celerare tripudijs. Tripudia solistima in auspicijs dicebantur, cum pulli tam auide uescebantur, ut aliqua offæ particula illis ex ore excidẽs solum pauiret, hoc est, terram feriret. Vnde primum Terræpuuiũ dictum est, quòd postea uoce paulatim immutata, Tripudium. Solistimum autem ita a solo dicitur, ut a medio Mediastimum. Cice. 1. de Diuinat. Quia, cum pascuntur, necesse est aliquid ex ore cadere, & terram pauire, terripauium primo, post terripudium dictum: hoc quidem iam tripudium dicitur Liu. 10. cum pulli non pascerentur, pullarius tripudium solistimum consuli nonciauit.

Tripus, odis, p. c τρίπους, olla ærea, tribus fulta pedibus. Erant autem tripodum duo genera, quorum alij ἀναθηματικοὶ dicebantur, qui ornatus tantum gratia dicati erant in domibus uel templis ignibus prorsus intacti: quos Homerus ἀπύρους, appellat. Qui uero ad ignis usum comparati erãt, ἐμπυριβήτας, aut, αἴθωνας. Tripodiũ item nomine intelliguntur mensæ, sellæ, aliaque omnia quæ tribus pedibus sustinentur. Tripodes, ut ait Seruius, erant mensæ in templo Apollinis Delphici, quibus superpositæ Phœbades uaticinabantur, alio nomine Cortina Pli. li. 34. c. 3. Cortinas tripodiũ nomine Delphicas, quoniam donis maxime Apollinis Delphici dicebantur. Ci. 3. de Nat. Deo. Quem concertauisse cum Apolline de tripode accepimus.

Triquetra, æ, pen. natura corre. quamuis propter mutam & liquidam subsequentem, aliquando producatur, σικελία, τρίγωνος, insula maris Tyrrheni, olim Italiæ annexa, quæ notiore nomine Sicilia dicitur. Triquetra dicta a triãguli figura. Pli. l. 3. c. 8. Sicilia Triquetra dicta a trianguli specie.

Triquetrum, tri, τρίγωνος, triangulus Pli. li. 2. ca. 15.

Triquetrus, a, um, τρίγωνος, quod trianguli formam habet Col. l. 5. c. 2. Omnis ager aut quadratus, aut longus, aut cuneatus, aut triquetrus. Cæs. 5. Bell. Gal. Insula natura triquetra. Et pro Siculus: nã Sicilia olim dicta Triquetra, a figura triãgulari. Silius li. 5. Triquetris quam miserat oris Hor. 2 Ser. Sat. 6. missa Triquetra prædia.

Triremis, mis. gen fœm. [*Naue da tre remi*,] τριήρης, nauis oblonga, tres habens remorum ordines, ut biremis duos, quadriremis quatuor. Liui. li. 21. Quadriremes duæ, triremes quinque. Cic. 7. Verr. Nauem maximam, triremis instar. Lucan. li. 3. Validæq; triremes. Hor. 3. Carm. Ode 1. ærata triremi. Bellatrix triremis, Claud 4. Paneg. Triremes ab Aminocle Corinthio primum fuisse inuentas, post Thucydidem refert Pli. li. 7. ca. 56.

Tris, tres, τρεῖς, ueteres in plurali accusatiuo scribebant, quod nunc uulgo Tres scribimus. Vir. 1. Aen. Tris notus abreptas in saxa latentia torquet. Ci. 4. Aca. Testatus tris solas esse sententias. Priscianus ait: Nominum, quorum genitiuus pluralis ante um, syllabam, i, litteram habuerit, accusatiuum in is terminari. Nostra tamẽ ætate passim ab eruditis receptum est, ut eiusmodi accusatiuus per ει diphtongum scribatur: cum tamen Velij Longi sententia sic, ut per i, solam noterut. nam & aliquando Quintiliano incommodũ per ei scribere uisum est. Gel. li. 13. ca. 18.

Trisocria, uocantur a Iuuenale ludi admodum scurriles, liberoq; homine indigni Locus Iuuenalis est Sat. 8.

Trismegistus, [*Mercurio, trismegisto*,] τρισμέγιστος, Latinis ter maximũ sonat. quo cognomine dictus Mercurius, superioris Mercurij nepos: quem fabulantur fuisse filiũ Nili. Hunc tamen secundũ asserunt occidisse Argũ, Aegyptisq; præfuisse, & leges litterasq; tradidisse, sed litterarũ characteres animalium, arborũq; figuras habuisse. Hic condidit urbem, quam a se Hermopolin nominauit. Dictus autẽ Trismegistus, quod & philosophus maximus, & sacerdos maximus, & maximus denique rex fuerit. Cõsueuerũt enim Aegyptij ex omni philosophorum numero sacerdotes, ac rursus ex sacerdotibus regẽ eligere. Hic ut philosophus sapiẽtia, ita religione sacerdotes excelluit, ac mox in imperio administrando superiores oẽs reges superauit. Primus a physicis ad diuinorum speculationem se erexit. Primus de maiestate Dei, de dæmonum ordine, animarum que mutationibus sapientissimè disputauit. Diodorus Siculus.

Tristis, & hoc triste, [*Tristo, mesto, gramo, meschino, di mala uoglia*.] σκυθρωπὸς, λυπηρὸς, idem quod mœstus. Virgil. Eclo. 10 Tristis at ille, tamen cantabitis Arcades, inquit. Cic. 1 de Diui. Quærerem ex te, quid tristis esses. Sed quia tristitia in fronte hominis, crudelitatis, grauitatis, iræ, minarum, difficultatis indicium est, fit ut Tristis aliquando pro sæuo accipiatur, [*Crudele*,] Virg. 2. Aen. Illi

mea

mea tristia facta, Degeneremq; Neoptolemum narrare memento. Aliquando pro graui, ut annotauit Nonius, citans illud Ci.li.2.de rep. Grauitatis suæ liquit illum tristem, & plenum dignitatis sonū. Aliquando pro irato, [Irato,] Lucilius: Timeo certe, ne mihi sit tristior. Aliquando pro minaci, [Minaccieuole.] Vir.2.Aen. Itq; adytis hæc tristia dicta reportat. Aliquando pro amaro, [Amaro,] Virg.1. Ge. Tristesq; lupini. Sic Tristis succus, pro amaro. Vir.2. Geo. Media fert tristes succos. Pro difficili, [Difficile,] Cic. in Catone. Facilius in morbos incidūt adolescentes, grauius ægrotant, tristius curantur. Pro horrido, [Horrido.] Mart. Amator ille tristiū lacernarū. Et qui inuitus aliquid facit. Teren in Eun. Inuitae tristis. Tempus triste. Ci. Figulo li.4. Tuorūq; tristissimo meo tēpore meritorū erga me memoriā cōseruabo. Tristia uerba. Ci.5 de Fi. Hinc Tristiculus, diminutiuū, subtristis. Ci. de Diuin. Filiolā suam animaduertit tristiculam. Tristitia, æ, [Tristitia.] mœstitia, cui opponitur Lætitia. Ci. de Orat. Iudex tum ad tristitiam, tum ad lætitiam est cōtorquendus. Mitigare tristitiam. Ci.2. Offi. Lenitate uerbi tristitiā rei mitigante. Tradere se tristitiæ, Luceius Tullio.li.5 Lacrimis, ac tristitiæ te tradidisti. Hinc Tristificus, quod tristitiam adfert. Cic.2.de Diuin. Tristificas certant Neptuno reddere uoces.

TRISTO, as, [Attristare,] λυπέω, antiquis in usu erat, pro tristē facio: unde Contristo. Virg.3. Geo Et pluuio contristat frigore cælum. Est & Tristor deponens, tristis sum.

TRISULCUS, a, um, tres habens acies. Virg.3.Ge. Linguis micat ore trisulcis. Oui.2.Met. Cui dextra trisulcis Ignibus armata.

TRITAVUS, τρίπαππος, ataui pater, quasi Tertauus, ut quidam uolunt. Est enim quartus, ab auo. Pla. Persa: Pater, proauos, abauos, atauos, tritauos. Sic tritauia, τριμάμμη, atauiæ mater.

TRITICUM, ci, [Formento, grano,] πυρὸς, optimi frumenti genus est: ita dictum quòd tritū sit ex spicis. Pli.li.18 c.7. Tritici genera plura. Italico nullum comparauerim candore ac pondere. Ci. de Diui. Midæ illi Phrygio, cum puer esset, dormienti formicæ in os tritici grana congesserūt. Hinc triticeus, a, um, πύρινος, ut, Messis triticea. Vir.1.Ge. At si triticeam in messem robustaq; farra Exercebis humum. Fœtus tritacei, Oui.1.Fast.

TRITON, onis, deus marinus, Neptuni, & Salaciæ, marinæ nymphæ, filius, quem poetæ fingunt Neptuni tubicinem esse. Ouid.2.Meta. Cæruleos habet unda deos, Tritona canorum.

TRITONIA, τριτωνία, dicta est Minerua, quòd temporibus Ogygis regis ad lacum Tritonidem, ex quo Triton fluuius erumpit, uirginali primum habitu apparuerit ubi ait Herodotus, uirgines annis singulis inter se pugnare lapidibus & fustibus in uenerationem Palladis. Diod. scribit dictam Tritoniam à Tritone Cretæ fluuio.

TRITURA, æ, ἀλοητὸς, ἀλόησις, tempus triturandi, uel ipse triturandi actus. Virgil.3 Ge. Magnaque cum magno uenit tritura calore. Hinc Trituro, as, ἀλοάω, frumētum spicis excutio: a terendo, quod olim bubulorum equinorumque pedum attritu fieri soleat tritura. Col.li.2.ca.21.

TRIVENEFICA, æ, τριφαρμακίστρια, insignis uenefica: qua uoce utitur Pla. in Aul.

TRIVIA, τριοδῖτις, dicta est Diana, quòd triuijs præesset, ex quo tres facies habere fingebatur. Vir.4.Ae. Tria uirginis ora Dianæ. Oui. 1.Fast. Ora uides Hecates, in tres uergentiā partes. Virgi.6. Aene. Phœbi, Triuiæque sacerdos.

TRIVIALIS, & hoc le., ἐγκύκλιος, qđ in triuio fit, uel quo in triuijs utebantur: unde accipitur pro uulgari, & minime exquisito: ut, Verba triuialia Sue. de Clar. Rhe. Tantummodo uerbis triuialibus egit. Vnde Triuialis scientiæ magistri a Quintiliano dicūtur qui in triuijs docent. Et Grāmmatica dicta scientia triuialis, quia triuijs docebatur.

TRIVIUM, triuij, [Luogo di tre, o quattro uie, crosale,] τρίοδος, & Quadriuium locus, in quem tres, uel quatuor conueniunt uiæ. Ci.1.de Lege.agr. Vt in atrijs auctionarijs potius, quā in triuijs auctionētur. Catullus: Omnibus in triuijs uulgetur fabula passim. Iuue. Saty.1. Nonne liber medio ceras implere capaces Quadriuio? Erāt autem Triuia, & Quadriuia rusticorum sacris attributa: nam illic oues cędebātur, & serta appēdebātur. Tib li.1. In triuia florida serta lapis.

TRIUM litterarum homo, τριγράμματος, per ironiam dici solet in eos, qui inanibus nobilitatis titulis sibi placent, quod olim ingenui prænomen, nomen, & cognomen tribus litteris solebant notare, ut pro Q. Valerio Maximo, Q.V.M. Plautus in Aul. iocum alio detorsit, nempe in seruum furacem, quod in nomine fur tres tantum sint litteræ.

TRIUMPHALIS, & le, adiect. [Triomfale,] θριαμβευτικὸν, quod ad triumphum pertinet. Vnde Triumphales coronæ, quibus imperatores in triumphis coronabantur. Hæ primum ex lauro fieri solebant, postea ex purissimo auro confectæ sunt. quod inde Coronarium appellabatur. Vide supra in dictione Corona. Triumphalis porta, θριαμβευτικὴ πύλη, Romæ dicta est, quod per eam triumphi agerentur: hoc est, triumphantes uictores in urbem deducerentur. Hæc alio nomine Capena porta appellatur, & Appia quòd ad uiam Appiam sita sit. Hodie D. Sebastiani porta dicitur. Triumphalia triumphalium, pluraliter, ipsa triomphario. Tacit.li.4 Dolabellæ petenti abnuit Triumphalia. Triumphalis uir, qui triumphauit: ut consularis, qui consul fuit. Suet. de Aug. Solos triumphales nunquam donis impertiendos putauit. Triumphalis currus, quo uehebantur triūphantes. Pli.li.7.ca.1. Curru triumphali reuersus est. Triumphalis prouincia, qua deuicta Imperator triumphū reportauit. Cic. in Pis. Ex ea prouincia, quæ fuerit ex omnibus una maxime triumphalis. Triumphales uestes, quæ triumphantium erant Pli.li.8 c.48. Pictas uestes iam apud Homerum fuisse: unde triumphales natæ. Triumphales cœnæ, Pli.li.9.ca.55. Triumphalis statua. Pli. Epist.3.li.2.

TRIUMPHATUS, a, um, [Trionfato,] θριαμβευθεὶς, de quo triumphatum est. Vir.3.Geo. Bisq; triumphatas utroque ab litore gentes. Oui.2.Am. Eleg.15. Roma triumphati dum caput orbis erit.

TRIUMPHATUS, us, [Il trionfare, trionfo,] θριαμβεία, ipsa triūphatio. Pli. Ne triumphatu suo nimis superbiat Antonius.

TRIUMPHO, phas, [Trionfare.] θριαμβεύω, triumphum ago. Cicer. in Cato. M. Curius cum de Samnitibus triumphasset. Idem.2. de Finib. bis consul fuerat, triumpharat. Construitur tripliciter. Aliquando cum accusatiuo, ut triumphauit Mummius Achæos, id est uictis Achæis triumphauit. Plin. de Vir. illust. Achæos triumphandos Mummio tradidit. Secundo cum ablatiuo cum præpositione De. Ibidem: Consul de Liguribus triumphauit. Tertio cum præpositione Ex. Plin. libr.7.cap.33 Triumphauit ex ijs, quorum consul fuerat. Qui autem triumphabant apud Romanos, quatuor equis albis uehebantur, curru inaurato, capite coronato lauro, & ante ipsum triumphantem uictus hostis, oneratus colla catenis, & præeunte Senatu, Capitolium ascendebant ad templum Iouis Opti. Max. ubi mactato tauro albo domum redibant, ut non uno in loco docent Plutarchus, & Plin. Aliquando tamen triumphare ponitur pro exultare, & sibi placere, [Allegrarsi.] Cæsar Ciceroni. Meum factum probari abs te, triumpho, & gaudeo. Cicer. 7. Verr. Lætaris tu in omnium gemitu, & triumphas. Dicimus quoque triumpho gaudio, [Allegrarsi,] Cicero pro Cluent. Exaltare lætitia, ac triumphare gaudio cœpit. Inuenitur etiam Triumphatur uerbum impersonale. Cicero 2. Offic. Vidimus ex ea urbe triumphari, sine qua nunquam nostri Imperatores triumpharunt. Liui.3. Tum primum sine auctoritate senatus populi iussu triumphatum est.

TRIUMPHUS, phi, [Trionfo,] quidam Græcum putant. nam θρίαμβον, appellant Græci. Nos aspiratione ex prima in nouissimam syllabam translata, & b, in p, mutata dicimus Triumphum. Varro à Baccho huius rei inuentore tractum nomen putat. Tranquillus dici existimat Triumphum, quia qui triumpharet, triplici iudicio honoraretur. Primo exercitus de triumpho decernendo duci iudicabat: Secundo Senatus: Tertio populus. Erat autem triumphus omnium honorum, qui a populo Romano dari solebant, maximus. nam illa pompa solennis erat, quæ fiebat redeuntibus in urbem cum uictoria. Ci. in Pis. Quid tandem habet iste currus? quid uicti ante currum duces? quid simulacra oppidorum? quid aurum? quid argentum? quid legati in equis & tribuni? quid clamor militum? quid tota illa pompa? quid uehi per urbem?

TRIUMVIR, triumuiri, pe. cor. mascu gen. nomen magistratus, quem tres collegæ administrant. Triumuiri triplices fuere, Capitales, Mensarij, Nocturni. De Capitalibus sic habet Pompo. de Origine iuris. l. necessarium. Triumuiri capitales constituti sunt, qui carceris custodiam haberent, ut Athenis Vndecimuiri, οἱ ἕνδεκα, & cum animaduerti oporteret, interuentu eorum fieret. De mensarijs creati sunt: hique nūmularijs & monetæ omnis generis, & formæ cusoribus præerant. De nocturnis meminit Taci. Triumuiri nocturni, quòd ad incendium in sacra uia ortum tarde uenerant, a Trib. Pleb. die dicta damnati sunt. Triumuirorum item nomen assumpserunt Octauius, Antonius, & Lepidus, qui oppressa iam republica, ut tyrannidem honesto aliquo uelarent nomine, Triumuiros reipublicæ constituendæ causa, se dici uoluerunt. Hinc triumuiratus, ipsa triumuirorum dignitas. Ci. de Cla. Orat. Qui quidam in triumuiratu iudicauerit contra P. Africani auunculi sui testimonium. Triumuiralis, le. Hora. Epod.4. Sectus flagellis hic triumuiralibus Præconis ad fastidium.

TRIUNCIS, τριούγκιον. τεταρτημόριον, numulus æreus, quem postea quadrantem appellarunt. Pli. li.33.ca.3.

TROAS, huius Troadis, p.c. τρωὰς, regio est Asiæ minoris, quam Ptolemæus minorem Phrygiam appellat. Hellesponto adiacet. Hanc Homerus ab Aesapo fluuio usque ad Caici fluminis ostia produxit. Plin. autem cæterique recentiores Lecto promontorio eam ab Aeolide diuidunt. In ea fuit Ilion ἴλιον, ἴλιος, mille quingētis passibus à portu distans. Hom. & Vir. carminibus nobilissimum. Est præterea Troas, patronimicum fœmininum, formatum a masculino Tros Trois. Virg.5. Aen. In sola secretæ Troades acta, hoc est mulieres Troianæ.

TROCHAEUS, τροχαῖος, pes metricus syllabis duabus, priore lõga, altera breui constans. Dictus Trocheus (ut quidam existimant) quòd celeritate sua imitetur uolubilitatem rotæ, quam græci τροχαῖος, appellant: uel (ut alij malunt) διὰ τὸ, τοὺς περιτρέχοντας, τοὺς βωμοὺς, τούτῳ, μέτρῳ ᾄδειν, hoc est ab eo quod circum aras currentes carmen decantabant hoc pedis genere compositum. Cice. 3. de Ora. Iambũ & trochæũ frequẽtẽ segregat ab oratore Aristoteles.

TROCHILOS, pe p. [*Reatino, forasiepe, scricciolo,*] τροχίλος, auicula exigua, quam ideo aquilæ inuisam esse quidam tradiderunt, quod rex auium appellatur. Pli. li. 10. ca. 7. & li. 8. ca. 25.

TROCHLEA, æ. p. c. [*taglia,*] instrumentum cum orbiculis ad subleuanda, & demittenda onera. Vel rotula striata e ligno, uel ære, qua aquam haurimus fune ductarorio, & hydria. Lucretius. Multaque per trochleas, & tympana pondere magno Commouet. Budæus ait Trochleam significare totam illam machinam, quæ continet rotulam, & axiculum per rotulam traiectum, circa quem rotula uersatur, & præterea ductarium funem, qui circa orbiculum æneum currit, quales in puteis uidemus, quas Polias uocamus. Trochlearum meminit Cato de re rust. In instrumento torcularis, in quo suculas quinque, funes ductarios quinque, trochleas decẽ oportere esse tradit. Trochleis pituitam adducere, per translationem dixit Quint. li. 11. c. de pronunciatione, pro difficulter expuere, his uerbis: Iam tussire & expuere crebro, & ab imo pulmone pituitam trochleis adducere.

TROCHUS, chi, [*Trotolo, moscolo, pirla, pirlo, rotolo,*] τροχὸς, instrumentum quo lusitant pueri, quod latine Turbo dicitur: a rotando dictum, τρέχω, enim significat curro, & τροχὸς, rotã, uel aliud instrumẽtum, quod in gyrum circumuoluitur. Trochus (inquit Aeron) turbo est, qui a ludentibus pueris scutica agitatur & rotatur. Mar. li. 14. Iste trochus pueris, at mihi cantus erit. Hor. de Arte. Indoctusque pilæ, discive, trochive quiescit. Hinc Trochulus diminutiuum. Plau. in Amph. Tum meo patri autem trochulus inerit aureus sub petaso.

TROEZEN, enis, cum œ diphtongo in priore syllaba, τροιζὴν, oppidum Peloponnesi in sinu Argolico, a Trœzene conditum filio Pelopis. In hac regnauit Pittheus Aethræ pater, & auus maternus Thesei: unde Pittheia Trœzen ab Ouidio cognominatur. Est & Trœzen altera Cariæ, in conuentu Alabandarum: cuius meminit Pli. li. 4. ca. 19. Trœzenius, a, um, τροιζήνιος, ut, Trœzenij carbunculi, apud eundem Pli. li. 37. ca. 7.

TROGLODYTAE, populi Aethiopiæ sub Aegypto in sinum Arabicũ & mare rubrum uergentes, ἀπὸ τῶν τρώγλων, hoc est, a specubus, in quibus habitant, nomen sortiti. Pli. li. 5. ca. 8.

TROGLODYTICE, τρωγλοδυτική, regio Aethiopiæ sub Aegypto in qua Septentriones, si Plinio credimus, conspici non possunt. Hinc proximus sinus troglodyticus appellatur a Pli. lib. 6. cap. 29. quem Barbaricum appellat Ptolemæus.

TROIA, [*Troia,*] τροία, regio minoris Asiæ, teste Seruio, in qua fuit Ilion, urbs regia Priami, quæ etiam à scriptoribus nonnunquam Troia uocatur. Ouid. Epist. 1. Troia iacet certe Danais inuisa puellis. Vir. 3. Aen. Et campos ubi Troia fuit. Cicer. de Amic. Nec enim (ut ad fabulas redeam) Troiam Neoptolemus capere potuisset, si Lycomedem apud quem erat educatus, multis cum lacrymis iter suum impedientem, audire uoluisset. Vir. 3. Geo. Et Troiæ Cynthius actor. Troia autem dicta est, a Troe rege: antea Teucria a Teucro: & Dardania a Dardano. A Troia, deducitur gentile Tros, τρὼς, cuius fœmininũ est Troas, adis, τρωὰς, siue Troias, per tres syllabas, τρωϊὰς. Vir. 1. Aen. Tros, Tyriusq; mihi nullo discrimine agetur. Pers. Sat. 1. Ne mihi Polydamas, aut Troiades Labeonem Prætulerint. Troianus, a, um, [*Troiano,*] Virg. 2. Aeneid. Troianas ut opes & lamentabile regnum Eruerint Danai. bellum Troianum. Horat. de Arte: Nec gemino bellum Troianum orditur ab ouo. Porcus Troianus, per iocum dicebatur aper, qui integer torrebatur, minutioribus animalculis ueluti grauidus: de quo uide Macro. in Satur. Equus Troianus, prouerbiali metaphora, pro clandestinis insidijs accipitur, & latẽti periculo [*Ingãno, pericolo occulto,*] Ci. pro Mur. Intus, intus, inquam, est equus Troianus, a quo nunquam me consule dormientes opprimemini. Troicus, a, um, [*Troiano,*] eiusdem significationis. Ci. de Cla. Ora. Neq; n. iã Troicis tẽporibus tantũ laudis in dicendo Vlyssi tribuisset. Homerus, & Nestori: nisi iam tũ esset honos eloquentiæ habitus. Troius, a, um, [*Troiano,*] dictio trisyllaba, τρώϊος, ut Troia gaza. Vir. 1. Aen. Et Troia gaza per undas. Troia item dicitur ludus puerilis, & sciomachia equestris, ab Aenea in Sicilia ad Anchise patris tumulũ primũ inuenta: deinde post Albã conditam ab Ascanio instaurata, tandemq; ueluti per manus ad Romanos transmissa. Vir. 5. Ae. Tunc morẽ cursus, atque hæc certamina primus Ascanius, longã muris cum cingeret Albã Rettulit & priscos docuit celebrare Latinos, Quo puer ipse modo secum, quo Troia pubes, Albani docuere suos. hinc maxima porro Accepit Roma & patrium seruauit honorem, Troiaque nũc pueri Troianum dicitur agmen. Troia itẽ fuit oppidum, ad intimum maris Adriatici sinũ, ab Antenore Troiano, & Henetis conditum. Item alterum eiusdẽ nominis, in agro Laurenti, ab Aenea extructũ, antequam Lauinium cõderet. Vtriusq; meminit Liu. li. 1.

TROILUS, τρώϊλος, filius fuit Priami & Hecubæ, cuius uita inter Troianorum fata numerabatur: nam eo uiuo Troia capi non poterat. Hic adhuc adolescentulus ausus cum Achille, Græcorum omnium fortissimo, congredi, ab eodem occisus est. Virg. li. 1. Parte alia fugiens amissis Troilus armis, Infelix puer, atque impar congressus Achilli, Fertur equis.

TROIUGENA, æ, [*Troiano,*] τρὼς, id est Troianus, quasi in Troia genitus, ea forma, qua Græcos uocamus Graiugenas, quasi genitos in Græcia. Vir. 8 Ae. Troiugenas, & tela uides inimica Latinis.

TROPAEI, τροπαῖοι, uenti altani, qui in terra geniti, cum mare perflarint, redeunt ad continentem: ita dicti ἀπὸ τῆς τροπῆς, hoc est, a conuersione. Iidem, cum in mare tendunt, Apogæi uocantur, quòd a terra proficiscantur. Pli. li. 2. c. 43. Nanq; & è fluminibus & è stagnis & è mari uidemus, etiam tranquillo, & alios quos uocant Altanos, e terra consurgere. qui cum è mari redeunt, Tropæi uocantur, si pergunt, Apogæi. Tropæi item dicuntur in certo lusus genere, qui alios uellicant, infestantq;, & ne deprehendantur, conuertunt se. Sue. in Claud.

TROPHAEUM, trophæi, [*Tropheo,*] τρόπαιον, cum æ, diphthongo, & ph aspirato, quamuis apud Græcos sine aspiratione scribatur a uerbo Græco τροπῶ, quod est retrouerto. Proprie enim Trophæum est monumentum a uictore erectum eo in loco, ubi hostes in fugam conuertit. Prima autem trophæa ex arboribus confecta sunt, quas amputatis ramis hostium spolijs decorabant. Deinde etiam cœpta sunt fieri ex lapide, & in montibus, & locis eminentioribus collocari. Hinc Salust. de Pompeio ait, quòd deuictis Hispanis, trophæa in iugis Pyrenæi montis posuit. Romæ quoque in arcubus figebantur ex marmore ædificatis. Quæ uero spolia in trophæo figerentur, docet Vir. li. 11.

> Mezenti ducis exuuias sibi magne trophæum.
> Bellipotens, aptat rorantes sanguine cristas,
> Telaque trunca uiri, & bis sex thoraca petitum,
> Perfossumque locis, clypeumque e a ære sinistræ,
> Subligat, atque ensem collo suspendit eburnum. Nonius.

Spolia capta, fixa in stipitibus appellantur trophæa. Accipitur & Trophæum, [*Vittoria,*] pro uictoria, siue pro spolijs, quæ uictoria parantur. Horat. 2. Car. Ode. 9. Et potius noua Cantemus Augusti trophæa. Vir. 3. Ge. Et duo rapta manu diuerso ex hoste trophæa.

TROPHONIUS, τροφώνιος, insignis architectus fuit, qui subterraneum fanum in Lebadia Bœotiæ regione construxit, quod ab ipso Trophonij antrum cognominatum est, ubi cum aliquãdiu oracula reddidisset, atq; tandem fame interijsset, ferunt, Genium quendam antrũ hoc subijsse, atque ex eo oracula reddidisse. Qui uero hinc oracula sciscitabantur, nudi in aditu specus sedere soliti sunt, atque inde flatu quodam sub terram abripiebantur. Gestabant autem secũ placentas, quas lemuribus, serpentibusque occurrentibus obijcerent. Deinde accepto oraculo, rursus per alium hiatum in terram restituebantur. Creditum est, quotquot in hoc antrum descendissent, nunquam postea ridere. Hinc factus est locus prouerbio, ut homines tristes, & tetrici in Trophonij antro uaticinati dicerentur. uide Adagis.

TROPIS, is, seu tropios, τροπὶς, Vinum, quo in balneis utebantur, siue ad abluenda corpora, siue ad ciendum uomitum. Mar. li. 12. Fumosæ feret ipse tropin de fæce lagenæ.

TROPUS, τρόπος, figurata uerbi immutatio. Cice. de Clar. Orat. Ornari orationem Græci putant, si uerborum immutationibus utantur, quos appellant, τρόπους. Quin. Tropũ sic definit, q̃ sit uerbi uel sermonis a propria significatione ad aliam cum uirtute mutatio.

TROPICI, τροπικοὶ, a Cosmographis appellantur duo circuli cœlestes: æquali spatio distantes ab æquatore, quos Latini Solstitiales appellant: quorum alter, qui nobis propinquior est, Cancri Tropicus dicitur: alter in Austrum uergens, Tropicus Capricorni. Hosce circulos Sol nunquam egreditur, uerum ubi ad alterum eorũ peruenerit, retrorsum sese conuertit: Vnde & nomen acceperunt ἀπὸ τῆς τροπῆς, hoc est a conuersione Solis.

TROS, ois, siue oos, Ericthonij filius, & nepos Dardani, Troianorum rex, pater Ili, Assaraci, & Ganimedis: ut refert Aeneas apud Home. li. 20. Est item Tros, gentile nomen a Troia deductum. Virg. Ae. Tros, Tyriusque mihi.

TROSSULUM, oppidum fuit Tusciæ, nouem passuum millibus distans a Volsinijs, quod cũ equites Romani cepissent sine peditum adiumento, inde Trossuli dicti sunt. Pli. li. 33. c. 2. Nonius Trossulos dictos putat, quasi torosulos, hoc est, bene habitos, & musculorum toris præualidos: citatque testimonium Varronis ex Sesquiulysse. Nunc emunt Trossuli, nardo nitidi.

TROXIMOS, τρώξιμος, uua edulis, quæ cibaria a Plinio uocatur. Apud Iureconsultos, constat troximos uuas esse, quas non uini causa habemus. Paulus in Pandectis. Qui fundum uendidit, po-

mum recipit, nuces, & ficos, & uuas duntaxat duracinas, & purpureas, quæ eiusdem generis essent, quas non uni causa haberemus, quas Græci τραγίμων, appellarent, recepta uideri. Politianus lib. 7. epist.

TRVCIDO, as, pe. pro. [Tagliar a pezzi.] κατακόπτω, ἀποκτείνω, crudeliter neco. Vir. 2. Aen. primosque trucidant. Ci. 4. in Catil. Qui nos, qui coniuges, qui liberos nostros trucidare uoluerunt. Trucidari fœnore per translationem dixit Cic. pro Cœlio. Ne effundat patrimonium, ne fœnore trucidetur. Trucidatio, onis, [Amazzamento.] cædes. Ci. 4. Phil. Nullus ei ludus uidetur esse iucundior, quam ante oculos trucidatio ciuium.

TRVCVLENTVS, a, um, [Crudele.] ἀπηνής, qui uultu crudelitatem præfert, aliosque terret. Ci. pro Sest. Alter, o dij boni, quam teter incedebat, quam truculentus. Ouid. 2. de Pont. Eleg. 7. Nulla Getis toto gens est truculentior orbe. Inuenitur datiuo iunctum. Pli. li. 8. c. 4. Tigris etiam feris cunctis truculenta. Hinc Truculenter, [Crudelmente,] tius, tissime, aduerbia. Cic. contra Legem Agra. Truculentius se gerebat, quam cæteri. Inde quoque Truculentia, æ, [Crudeltà.] quæ & Truculentitas ab antiquis est dicta.

TRVDES, huius trudis, ἀκόντιον, instrumenti genus, quo in re quapiam protrudenda utimur. Tacit. li. 3.

TRVDO, dis, si, sum, [Spingere, cacciare, sospingere.] ὠθέω, proprie significat uiolentis quadam impello. Ci. 1. Tus. Locutus ita est, ut non ad mortem trudi, uerum in cælum uideretur ascendere. Pla. in Asi. Ille hinc trudetur. Aliquando est obijcere seu producere. Idem in Epid. Quas tu mihi tenebras trudis? Ter. in And. Fallacia alia aliã trudit, id elt, insequitur. Composita, Abstrudo, Protrudo, Contrudo, Detrudo, Extrudo, Intrudo, Obtrudo, & Retrudo, quæ habent penultimam productam.

TRVENTVM, fluuius Picenorum, cum oppido eiusdem nominis. Pli. lib. 3. ca. 13. & Ptol. li. 3. ca. 1.

TRVLLA, æ, ἀγγεῖον, diminutiuum est a Trua, uasis uinarij genus. Trulla (inquit Varro lib. 4 de Ling. Lati. dicta est a similitudine truæ: sed hæc magna, illa pusilla. Mar. li. 9. Clinicus Herodes trullam subduxerat ægro. Est itē Trulla, eodem Varrone teste, aliud uasi genus, quo in culina aquam in lauatrinam solent infundere. Item capitur pro uase lato, profundoque, quod in mensam inferri plerunque solet. Quod licet potui ineptum uideatur, tamen usurpatum fuisse legimus. Hora. 2. Serm. Saty. 3. Qui Veientanum festis potare diebus Campana solitus trulla, uappamq; profestis. Iuue. Saty. 3 Si trulla inuerso crepitum dedit aurea fundo. Vbi bibacem arguit, quod in trulla bibat ineptum, quod crepitus inter bibendum edat. Pli. lib. 34. cap. 3. Suut ergo uasa tantum Corinthia, quæ isti elegantiores nunc æs sculpendo transferunt, modo in lucernas, modo in trullas. Est & Trulla [Cazza.] cæmentarij instrumentum, quo fabri murarij tectorijs linendis, complanandisque uti solent, ut non solum parietes pulchritudinem accipiant, sed & firmitatem contra iniuriam imbrium, & crebertimas tempestates. inde Trullissare, apud Vitru. lib. 7. cap. 3. pro, trulla gypsum inducere.

TRVLLEVM, lei, [Baccino, naspo.] χερνιβεῖον, uasis genus, quo manus perluuntur, simile trullæ, nisi quod latius erat. Varro de Vita populi Romani, lib. 1. ut citatur a Nonio: Trulleum, matellionem, peluim, nasiternam. Idem li. 4. de Lin. Lat.

TRVNCO, as, [Troncare, smozzare, mozzare,] κολούω, amputo, in partes scindo, mutilo, Valer. Flac. 6. Argon. In medio truncantem marmore ceruos. Claud. de Bel. Get. Manibus truncatus & armis. Detrunco, Distrunco, Obtrunco, Pertrunco suis locis.

TRVNCVS, ci, [Tronco.] στέλεχος, pars arboris crassior, e qua rami enascuntur. Col. li. 3. Vt ex ijs partibus trunci sumantur, quæ & genitales sint, & maxime fertiles. Cic. 3. de Ora. Quid in arboribus in quibus non truncus, non rami, non folia. Vir. 3 Ge. Arboris obnixus trunco. Idem 10. Aen. Arboris acclinis trunco. Truncus corporis. Ci. pro Rof. Com. Nemo illum ex trunco corporis spectabat, sed ex artificio comico æstimabat. Virg. 2. Aen. Iacet ingens littore truncus. Truncus per translationem pro homine stupido, [tufonsato,] Cl. in Pis. Sed qui tanquam truncus atque stipes, si stetisset modo, potuisset tamen sustinere titulum Consulatus. Hinc Trunculus, diminut. Celsus li. 2. ca. 9.

TRVNCVS, a, um, [Troncato.] ἀκολοβός, truncatum, mutilum, Col. libr. 2. Cum trūcam reddideris. Vir. 3. Aen. Trunca manum pinus regit. Proper. li. 4. Ele. 4. Iactabat truncat ad caua buxa manus.

TRVO, onis, auis, cygno non dissimilis, quæ alio nomine Onocrotalus, ὀνοκρόταλος, dicitur, in faucibus ipsis capacissimum uentriculum habens, quo omnia congerit, donec perfecta rapina sensim inde in os reddita, in uerum aluum ruminantis modo refert. Supra rostrum uero nares habet ualde prominentes, unde Cæcilius, referente Festo, nasi cuiusdam magnitudinem irridens, proh dij immortales; (inquit) unde hic prorepsit truo?

TRVSATILIS, le, ἀλετός, ut Mola trusatilis, quæ manu trusa circumagitur. Gell. li. 3. ca. 3.

TRVTINA, æ, penult. corr. [Stadera, bilancia.] πλάστιγξ, σήκωμα, statera. Vitr. lib. 10. Id ex trutinis, quæ stateræ dicuntur, licet confiderare. Cornutus tamen scribit, Trutinam foramen esse, intra quod est lingua bilancis, ad quod est examinatio, quod alij Aequamentum, alij Libramentum, alij Aequilibrium uocant. Per translationem ponitur pro iudicio, [Giudicio.] Hora. li. 2. Serm. Saty. 3. In trutina ponetur eadem. Ci. lib. 2. de Ora. Quæ non artificis, sed populari quadam trutina examinantur.

TRVTINOR, aris, [Pesar, considerare, essaminare,] pen. co. σταθμίζω, examino, pensiculo, libro. Persius. Sat. 3. Atq; exporrecto trutinantur uerba labello. Apuleius Trutinatam sententiam, uocat grauem, & recte examinatam.

TRVX, trucis [Crudele.] omnis gener. ἀπηνής, ferox, crudelis. Plaut. in Bac. Arietes truces non erimus. Ci. 2. de Di. Aspectu truci. Idem 2. de Na. Deo. E trucibusque oculis duo feruida lumina flagrant. Pli. li. 6. c. 22. Ipsos excedere hominum magnitudinem rutilis comis, cæruleis oculis, oris sono truci. Oui. 8. Met. Non armenta truces possunt defendere tauri.

T ANTE V

TV, tui, uel tis, tibi, [Tu.] σύ, unicum secundæ personæ pronomen. Pla. in Amphitrione, Lacrumantem ex habitu concinnas tu tuam uxorem. Cice. pro Rab. Tu mihi etiam legis Porciæ. tu C. Gracchi, tu horum libertatis, tu cuiusquam denique hominis popularis mentionem facis? Pla Mer. Tibi aras, tibi occas, tibi seris, tibi eidem metis. Tute, tu ipse. Ter. Eun. Et quod nunc tute tecum iratus cogitas. Tutemet, idem. Luc. li. 4. Tutemet in culpa cum sis.

TVATIM, inquit Nonius, idest, tuo more. Pla. Amph. Ecce rem ism tuatim facis.

TVBA, æ, [Tromba.] σάλπιγξ, instrumentum incuruum ex ære argēto ve, cuius sonitu milites, equiq; ad prælium inflammantur: a tubi, hoc est canalis concauitate nomen habens. Huius inuentionem Piseo Tyrrheno assignat Pli. li. 7. ca. 56. Ci. in Cati. Cum tubas, & signa militaria sciré esse præmissa. Vir. 2. Aen. Exoritur clamorq; uirum, clangorq; tubarum. Ad Heren. li. 4. In concione de uirtute loqueris, in prælio per ignauiam tubæ sonitum perferre non poteris. Lucan. li. 1. Quos ære recuruo Stridentes acuere tubæ. Tacit. li. 2. occanere cornua tubasque. Hinc Tubicen, tubicinis, [Trombetta,] p e. qui tuba canit.

TVBER, eris, neut. gen. & prima syllaba producta, [Gonfiamento, tartufola.] ὄγκος, tumor siue callus, in quocunque corpore eminens. Ter. Adel. Colaphis tuber est totum caput. Pli. li. 8. c. 18. Tubera bina in dorso habent cameli. Tuber pro callo præduro, in arboribus eminente. Pli. li. & cap. 16. Reperitur & in alno tuber, tanto deterius, quanto ab acere alnus ipsa distat. Tubera item dicuntur tumentis terræ calli, & quidam prægnantis arenæ fœtus siccis in locis sine ullo caule prouenientes, nullisque radicis nix capillamentis. Plin. lib. 19. c. 2. Tubera undique terra circundata, nullisque fibris nixa. Idem cap. seq. Cum fuerint imbres autumnales, ac tonitrua crebra, nascuntur, & maxime e tonitribus, nec ultra annum durant. Iuuen. Sat. 5. Post hunc raduntur tubera, si uer Tunc erit. Mart. li. 13. Rumpimus altricem tenero de uertice terram Tubera boletis poma secunda sumus. Est & Tuber priore breui & fœminini generis arboris genus, poma ferens baccis, quam malis similiora, a Sexto Papinio ex Africa in Italiam trāslatum. Pli. li. 16. c. 25. Ab amygdala proxime florent, Armeniaca: deinde tuberes, & præcoces. Fructus quoque arboris huius Tuberes dicuntur, sed masc. gen. Suet. in Domi. Pridie, quam periret, cum oblatos tuberes seruari iussisset. Mar. li. 13. Lecta suburbanis mittuntur apyrina ramis, Et uernæ tuberes. i. ruri nostro nati, non Libyci.

TVBER terræ, κυκλάμινος, herba est folia habens hederæ purpurea uaria, maculis utrinque albicantibus, caule quadrantali, nudo, floribus purpureis rosarum effigie, radice nigra, & tuberosa, ita ut rapum uideri possit: a cuius figura apud Latinos etiam nomen accepit. Vide Pli. lib. 25. cap. 9.

TVBERCVLVM, culi, diminutiuum a Tuber. Pli. li. 11. c. 11. Apes regias extruunt tuberculo eminentes. Col. li. 7. ca. 5.

TVBERO, as, ἐξογκόω, tuberosus sum, tuberis modo emineo, tuber ex cresco: unde Extubero, & Protubero, suis locis.

TVBILVSTRIVM, dies, quo aqua tubæ lustrabantur. Fest.

TVBVRCINOR, naris: raptim comedo. Titinnius apud Nonium. Tuburcinari de uultis reliquias. Plau. in Persa.

TVBVS, tubi, masculini generis, [Canna, cannone, doccione.] σωλήν, canalis teres, & concauus, seu fistula maior, qua aqua ducitur: nomen habens a tumore. Ci. li. 2. de Legib. Ductus aquarum, quos isti tubos, & euripos appellāt. Tubos uiscerum Mar. li. 1. c. Per translationem posuit pro pudendo muliebris, quod meatibus, ueluti canali bus quibusdam, excrementa tam liquida, quam sicca egerantur. Modo (inquit) qui per omnes uiscerum tubos ibat.

TVBVLVS, tubuli, [Canaletto.] pen. prod. σωλήνιον, diminutiuum a Tubus, idem significans quod canaliculus, seu fistula minor. Varro li. 1. de re ru. ca. 8. Aliquot colligatas libris demittunt in tubulos

los fictiles cum fundo pertuso, quos cuspides appellant, qua humor aduentitius transire possit. Tubuli olim in parietibus fiebant, quibus calor ignis ex fornace ascendens primum parietem, deinde & locum uicinum calefaciebat. Hinc est, quod apud Paulum Iurisconsultum legimus Tubulos eos esse, quibus paries calore torretur. Apud antiques enim nullus in cubiculis tricliniisve usus erat ignis, nondum scilicet ratione excogitata fumum per infumibula emittendi.

TVCCA, Augusti temporibus, uir in primis eruditus, Virgilioque amicissimus, & ex parte testamenti hæres, cui Augustus una cum Vario, & Plotio Aeneidem, quam cremari Poeta testamento iusserat, ea lege dedit emendandam, ut nihil adderent. Seruius.

TVDES, itis, [Mazzo,] σφῦρα, idem quod malleus, teste Festo a tundendo dictus. unde cuidam nomen factum est Tuditano, quod caput oblongum haberet, & malleo simile. Hæc ille.

TVDICVLA, æ, σφραγίστρα, instrumentum, quo uasis signa imprimuntur. Quidã etiam accipiunt Tudiculam pro cochleari, [Cocchiaro,] τορύνη, Aristophani, quo olla mouetur. Est & Tudicula, machina, qua tunduntur oleæ. Col. l. 12. c. 50.

TVDITO, as, p. c. negocii aliquid agere, teste Festo, & quasi tundendo aliquid efficere. Luc. lib. 2. Nec tuditantia rem cessant extrinsecus ullam Corpora conficere. Tractum a Fabris, qui malleis sæpe percutiendo opera faciunt.

TVEOR, eris, pro defendo, & conseruo, [Difendere, custodire.] φυλάσσομαι, secundæ coniugat. est: a quo Tuitus, quamuis Tuitus eius participium sit, quo usus est Quint. in declamatione Cæci. Tuitus sum (inquit) adolescentis miserrimi causam. Quem imitatus Laurent. Valla in Raudensem: Quis, inquit, narrat Verrem superasse Dacos? Tantum Siciliam contra piratas fortiter tuitum esse accepimus. Hinc & Tuitio nomen uerbale, non Tutio, id est, defensio, custodia, [Difesa, custodia,] Cic. in Top. Tuitio sui. Similiter in compositis Intuitum dicimus, non Intutum. Tutus autem magis nominis, quam participii uim habet, licet actiuam & passiuam in se gerat significationem, ut Valla docet: ut Tutus portus, [Sicuro,] Tuta urbs: quod tueatur alios, non quod ab aliis defendatur. Cæsa. 3. Bel. Ciu. qui modo sibi timuerant, hos tutissimus portus recipiat. Sic apud Teren. in Heau. Tutum consilium, id est firmum, securum. Tutus locus, in quo secure uersari, aut quippiam agere possumus. Plaut. in Mil. Nam opus est non tuto loco. Non raro etiam passiue accipitur, & tunc fere ablatiuo cum præpositione a, uel ab, iungitur: ut Tutus sum ab hostibus, pro munitus, & sine periculo sum. Cæs. 2. Bel. Gall. Quæ res & latus unum castrorum ripis fluminis muniebat, & post eum quæ essent, tuta ab hostibus reddebat. Sic dicimus quempiam Tutum a calore, a ui, a perfidia, &c. Cætera uide in dictione Tutus, suo loco. In hac autem significatione Tueor unicum habet compositum, Contueor, quo usus Cicero in Clodium: Qui illum Pompeii inimicum, ob eam causam tot, tantisque sceleribus contuebantur. Tuor uero, tueris, pro uideo, [Vedere,] tertiæ coniugationis est: & tria composita habet, Contuor, Intuor, & obtuor, a quibus Contutum, Intuitum, & Obtutum fiunt supina, unde & uerbale Obtutus pro aspectu. [Aspetto.] Cice. 1. Offic. Ex oculorum obtutu, ex eleuatione aut remissione superciliorum. Plaut. in Asin. Ipsum contuor. Et iterum: Nam ego illud argentum tam paratum filio scio esse, quam me hunc Scipionem contui. Et in Most. Cicero pro se ad Quirites: Vt non solum cunctam intui, sed etiam tueri possitis ciuitatem. Ex his patet, aliud Tueor significare: quod est contra Priscianum: qui Tuor semper pro uideo capitur, sicut Contuor, & Intuor indicant: Tueor uero frequentissime pro defendo. Oui. 2. de Art. Non minor est uirtus, quam quærere parta tueri. Licet quandoque etiam pro uideo capiatur, [Vedere,] Vir. l. 4. Aene. Talia dicentem iandudum auersa tuetur, Id est, huc illuc uoluens oculos aspicit. In qua significatione composita habet Intueor, & contueor. Ci. de Som. Scip. Solem aduersum intueri nequimus. Plau. in Cap. Viden' tu hunc, quam inimico uultu contuetur? In eadem tamen significatione & contuor legimus, & intuor, ut paulo ante Plauti testimoniis docuimus. Tuor igitur, ut iam diximus, contuor, intuor, & si qua alia forte reperiantur a tuor composita, uidendi tantum habent significationem: Tueor uero sæpius defendendi, nonnunquam etiam uidendi. Verum quoniam Tuor cum suis compositis priscum nimis est, & propemodum obsoletum: idcirco pro eis tueor, contueor, & intueor, in significatione uidendi suppleri uidemus. Ponitur præterea Tueor aliquando pro alo, [Nutrire.] Scæuola in l. pe. & ult. de in rem uers. Sine quibus aut se tueri, aut seruos paternos exhibere non posset. Tueri ædificium, est sartum tectum conseruare, [Mantenere.] Var. li. 1. de Re rust. Maiora tecta exædificamus pluris, & tuemur sumptu maiore.

TVGVRIVM, tii, [Tegotto, teZa,] καλύβη, casa rustica, ex leuiore materia excitata, arundine aut ulua palustri tecta. Dictum Tugurium, quasi tegurium a tegendo, propterea quod rusticos ab æstus tempestatumque iniuria tegat. Virg. 1. Eclo. Pauperis & tuguri congestum cespite culmen. Tugurii appellatione (ait Pompo. de uerb. signi. l. uenit, tugurii) omne ædificium, quod rei rusticæ magis custodiendæ conuenit quam urbanis ædibus, significatur. Proprie autem, quæ ædificantur, ut nec parietes habeant, nec luto crustata sint sed stramentis, uel arundinibus, aliove simili genere tegũtur Tuguria appellant.

TVLI, ἤνεγκα, modo attuli significat. Tere. in Andr. Si illum obiurges uitæ qui auxiliũ tulit, Quid facias illi, qui dederit damnum aut malum? Modo pertuli. Vir. 2. Aen. Non tulit hanc speciem furiata mente Chorœbus. Modo sustuli. unde Fero.

TVLLIANVM, ni, locus erat Romæ in carcere, noxiorum supplicio destinatus: a Tullo Hostilio extructus: unde & nomen accepit. Sal. in Cat. Est locus in carcere, quod Tullianum appellatur.

TVLLIVS, nomen proprium M. Ciceronis, eloquentiæ totius parentis. de quo latius in dictione Cicero.

TVLLVS, Hostilius tertius Romanorum rex, qui Numæ successit, moribus illi dissimilibus, atque ipso etiam Romulo ferocior: cuius uita explicatur a Liu. li. 1. Vir. lib. 6. Residesque mouebit Tullus in arma uiros

TVLLIOS, alii dixere silanos, alii riuos, alii uehementes proiectiones sanguinis arcuatim fluentis, quales Tiburi in Aniene: Enn. in Ajace: Misso sanguine tepido tullii efflantes euolant. Fest.

TVM, καὶ μάλιστα δὲ, particula in oratione plerunque subsequens post Cum, eiusdem fere cum illo significationis, nisi quod Tum maius quiddam in se contineat, aut specialius. Nam si membra ambo eiusdem sint ponderis, magis utimur Tum, geminato. Verum de hoc abunde diximus in particula Cum.

TVM, autem [Et,] ponitur pro Et, teste Donato. Tere. in Eun. Vt illũ dii senium perdant, qui me hodie remoratus est: Meque adeo qui restiterim, tum autem qui illum non flocci fecerim. Aliquando propterea, inquit Donatus. Cic. de Na. De. Is tum fusus sublime fertur, tum concretus in nubes cogitur.

TVM demum, [Finalmente,] τότε δὴ, τέλος, id est nouissime. Vir. lib. 12. Tum demum mouet arma Leo. Cic. 2. de Leg. Quæ non tum demũ incipit esse lex scripta, sed tum cum orta est.

TVM denique, [Finalmente,] id est, tum demum uel ad extremum. Ci. ad Quin. Frat. 1. Plato, tum denique fore beatas resp. putauit, si aut docti, aut sapientes homines eas regere cœpissent.

TVM uero, [Dipoi,] deinde, εἶτα, Cum non præcedente. Ci. de Ora. Tũ uero, & iustus, ac honestus labor honore decoratur.

TVMBA, æ, [Tomba,] τύμβος, locus concauus sub terra, unde & pro sepulchro, [Sepoltura,] poni consueuit. παρὰ τὸ τύφεσθαι, ἐκεῖ τὸ νεκρὸν σῶμα, τουτέστι καίεσθαι. hoc est, ab eo quod corpus mortui ibi uratur.

TVMEO, mes, mui, [Esser gonfio, gonfiarsi,] οἰδάω, ὀγκάω, inflor, protubero. Plau. in Pers. Quid hoc quod in collo tibi tumet? Vir. lib. 2. Geo. Vere tument terræ. Ouid. 3. Met. Corpus tumet omne ueneno. Tibul. li. 1. Eleg. 8. Et tua iam fletu lumina fessa tument. Ponitur aliquando pro superbire [Insuperbire,] quoniam inflari quodã modo superbientium animi uidentur. Pli. li. 7. c. 7. Tu qui te Deum credis, aliquo successu tumens. Ci. 3. Tusc. Sapientis animus semper uacat uitio, nunquam tumet. Hora. 1. Epi. 1. Laudis amore tumes. Tumere negocia dixit Cic. ad At. li. 14. id est, seditiones erumpere, & bella. Tumesco, is, tumidus fio, [Enfiarsi,] Virg. 1. Georg. Freta ponti incipiunt agitata tumescere. Contumesco, Extumesco, Intumesco, suis locis.

TVMEFACIO, is, [Enfiare.] tumidum facio. Cic. 1. de Diuin. Immoderato tumefacta potu. Mart. li. 4. Vano tumefactus nomine. Oui. 15. Met. Extentam tumefecit humum.

TVMIDVS, a, um [Gonfiato, enfiato,] ὀγκηρός, ὀγκώδης, inflatus, Ci. 3. Tusc. Num aliquod quodpiam membrum tumidum ac turgidum non uitiose se habet? Virg. 3. Aeneid. Nos tumidum sub te permensi classibus æquor. Per translationem accipitur pro superbo. [Superbo.] Ouid. 8. Meta. Successu tumidus.

TVMOR, oris, [Gonfiatura,] οἴδημα, ὄγκος, inflatio. Ci. 3. Tuscu. Num manus affecta recte est, cum tumore est? Idem 4. Tuscu. Citius repentinus oculorum tumor sanatur, quam diuturna lippitudo depellitur. Celsus l. 5. c. 28. Vsque eo adhibenda, donec aliquid ex tumore minuisse uideatur. Per translationem pro ira, [Ira:] Cic. 3. Tusc. cum tumor animi resedisset.

TVMVLO, as, [Sepelire, sotterrare,] θάπτω, sepelio, in tumulo cõdo. Mart. li. 11. Aeolidũ Canace iacet hoc tumulata sepulchro Vltima. Oui. 8. Met. Neu sim tumulandus ab illa. Cat. Argon. Nec iniecta tumulabor mortua terra. Vnde & Attumulo, terram aggero, & quasi tumulum iuxta facio. Pli. li. 19.

TVMVLTVARIVM, a, um, [Fatto in fretta,] παρατυχὼν, quod sine præmeditatione & subito factum est. Liui. lib. 35. Mens ea Senatui fuit, ut in Hispania tumultuarii milites legerentur. Tumultuarium opus, raptim factum. Tumultuarius exercitus, raptim & festinanter conscriptus. Liu. l. 5. Tumultuario exercitu raptim ducto. Tumultuario, [In fretta,] aduer. Apul. Tumultuario lauacro præparato.

TVMVLTVO, tuas, [*Far tumulto, esser in trauaglio,*] θορυβέομαι, in perturbatione sum. Pla. in Ruden. Vt mihi istud dicas, negocij quid sit, quod tumultues. Dicimus & Tumultuor, aris, deponens, in eadem significatione. Pla. in Pœn. Interfectis hostibus non decet tumultuari, [*Far romore,*] Ter. Hec. Nescio quid iamdudum hic audio tumultuari. Ci. 1. Offi. Fortis uero animi, & constantis est, non perturbari in rebus asperis, nec tumultuantem de gradu deijci, ut dicitur. Cæs. 7. Bel. Gal. Nunciatur, in castris Romanorum tumultuari. Tumultuatio, onis, θορύβησις, Liu. li. 38.

TVMVLTVOSVS, a, um, [*Noioso, fastidioso,*] θορυβώδης, qui turbas excitare solitus est. Liui. 4. In ocio tumultuosi, in bello segnes. Tumultuosus item dicitur plenus tumultu. Ci. 1. de Diuin. Ex tumultuosa uita se in studium traderent quietum, [*In fretta,*] Liuius 2. Latini equites cum tumultuoso aduolant nuncio. Volscos ad urbem oppugnandam uenire. Hora. 3. Carm. Ode. 1. neque Tumultuosum sollicitat mare. Hinc tumultuose [*Con romore,*] cum tumultu. Liui. 2. Adeo tumultuose excepta est clamoribus. Cæsar. 7 Bell. Gall. Imperat, ut paulo tumultuosius omnibus in locis peruagarentur.

TVMVLTVS, us, ui, [*Tumulto, romore, trauaglio,*] θόρυβος, idem quod metus uel trepidatio, quasi timor multus. Proptereaque dicebatur bellum aliquod subitum, quod ob periculi magnitudinem, hostiumque uicinitatem magnam urbi trepidationem incutiebat. Cice. 8. Philip. Quid aliud est tumultus, nisi perturbatio tanta, ut maior timor oriatur? unde & nomen ductum, quasi timor multus. Itaq; maiores nostri, Tumultũ Italicũ, quòd erat domesticus, Tumultũ Gallicũ, q erat Italiæ finitimus, præterea nullũ tumultũ nominabant. Liu. 8 Nondum perfunctos cura Priuernatis belli tumultus Gallici fama atrox inuasit. Ci. 5. Phili. omnia in tumultu ostendit præpostere administrari publice priuatimque solita. Inde Tumultuarium [*Subito, fatto in fretta,*] pro subitario, ac rapide facto. Ponitur aliquando Tumultus pro omni motu, seu perturbatione. Cæs. 1. Bel. Ciu. Conclamant legionis tertiædecimæ milites, (hanc enim initio tumultus euocauerat, reliquæ nondum conuenerant) sese paratos esse Imperatoris sui iniurias defendere. Pla. in Mil. Nunc in tumultum ibo, intus clamorem audio. Virgil. lib. 1. Georg. Ille etiam cæcos instare tumultus Sæpe monet. Idem 2. Aeneid. Hic Ithacus uatem magno Chalcanta tumultu Protrahit in medios. Teren. Andr. Nihil ornati, nihil tumulti, pro tumultus, more antiquo.

TVMVLVS, li, [*Mucchio, sepulchro,*] λόφος, βουνὸς, colliculus, terra non nihil eminens. Vir. li. 2. Aen. Est urbe egressis tumulus. Cæsa. 1. Bel. Gal. Planities erat magna, & in ea tumulus terrenus. Virg. 5. Aene. Tumulique ex aggere fatur. Oui. 15. Met. Et prope Pittheam Tumulus Trœzena. aliquando pro sepulchro, quia ibi coaceruari terra consueuit. Vir. lib. 3. Aen. Hostilem ad tumulum Troiæ sub mœnibus altis Iussa mori. Ci. 3. Tus. ex Homero: Quo magis est æquo tumulis mandare peremptos. Tumulus honorarius, κενοτάφιον, hoc est uacuum sepulchrum, quod in mari submersis, ijsque, quorũ corpora haberi non poterant, erigi solet Sue. in Claud. Exercitus ei honorarium tumulum excitauit. Hinc Tumulosus, a, um, tumulis plenum. Salust. in Iugur. Ante lucis aduentum peruenit in locũ tumulosum.

TVNC, τότε, aduerbium temporis, significat eo tempore: & de omnib. temporibus dicitur. De præterito. Virg. Tunc decuit, cum sceptra dabas. De præsenti. Plaut. Tunc ad eam accede, cum potes. De futuro, Idem. Ego tunc adero, cum tui uidendi mihi copia erit. Additur quandoque genitiuus Temporis: ut apud Iustinum: Tunc temporis Persarum Cambysi mediocri uiro. Tunc demum: tum demum. Pli. li. 11. ca. 14.

TVNDO, dis, [*Pestare, poluerizare, battere,*] κόπτω, tutudi, tunsum, secundum Priscianum, licet eius cõposita ipsum n, non habeant, ut obtundo, obtudi, obtusum. Vir. li 4. Ge. Profuit & tunsum gallæ admiscere saporem. Pl. li. 31. Tusum sine n, posuit: Hæc tusa, cribrataque uino. Diomedes putat habere duplex præteritum, & duplex supinum, scilicet tutudi, tusum: & tunsi, tunsum. Significatq; Tundere, percutere, pulsare, comminuere. Plaut. in Asin. Sed quid hoc quod picus ulmum tundit? Col. li. 2. ca. 21. Ipsæ autem spicæ melius fustibus tunduntur. Et li. 6. ca. 7. Quibus in unum tunsis. Cic. 7. Verr. Cum ille iacenti latera tunderet. Ouid. 1. de Arte: Iamque iterum tundés mollissima pectora palmis. Refertur interdum ad uerba, & significat sæpius idem repetere, [*Replicare,*] Tere. in Hec. tundendo atq; odio effecit senex. Id est, sæpe iterando. Et est translatio sumpta a malleo fabrorum sæpe percutiente. Tundere aures. Pla. in Pœn. Pergin' aures tundere? idest, obtundere, sæpe idem repetendo. Tundere eandem incudem assidue, prouerbialiter dicitur pro eo quod est, indefatigabili assiduitate in operis alicuius studio perseuerare. Vide Chiliadas. Contundo, Extundo, Obtundo, Pertundo, Protundo, Retundo, suis locis.

TVNAS, tunetis, [*Tunesi,*] Τυνὴς, urbs est Africæ totius præstantissima, regumque Lybiæ regia. Hæc eo tempore, quo Scipio in Africa, bellum gerebat, tumulus erat, cum operibus, tum natura loci munitus, duodecim nõ amplius millia passuum a Carthagine distans. Recentiores aliquot antiquitatis imperiti, Tunetum uocant. Liu. certe li. 10. Bel. Pu. accusatiuum modo Tunetem Latinorum, modo Tuneta Græcorũ more effert. Sic enim habet circa initium libri 10. Tuneta. Et circa finem eiusdem libri: Tum ad Tunetem eodem, quo prius loco, castra posita.

TVNICA, æ, [*Tonica,*] χιτὼν, uestis erat apud Romanos interior, & sine manicis, cui toga superinducebatur. Virg 9. Aene. Et tunicæ manicas, & habent redimicula mitræ. Hoc autem dicit, ut barbarum, & peregrinum morem indicet, non Romanum: cum apud Romanos sine manicis tunicæ gestarentur. Pla Manuleatam tunicam habere hominem decet. Dicta est autem Tunica a tuendo corpore. Cic. 5. Tus. Atque is cum pila ludere uellet: tunicamque poneret, adolescentulo tradidisse gladium dicitur. Mulieres quoque olim tunicis utebantur, sed oblongis: & talarib. quæ ima etiã crura tegerent. Pli. Epist. ult. li 2. Aurelia sumpserat pulcherrimas Tunicas. Mar. in Lesbiam: Prædicant miserum Lesbia te tunicæ. Tunica item omnium intima dicebatur, qua hodie linea utimur, [*Camiscia,*] Ouid. 2. Amor. Sic etiam tunica tangitur illa sua. Et alibi. Pugnabat tunica se tamen illa tegi. Vtebantur & tunica, quæ media dici potest: cuiusmodi est fere tunica lanea, rubra albave, qua brumali tempore utimur. Erat & alia tunica, quæ his superinduebatur, Gallis uocabuli Græci uestigia retinentibus. Hocqueton appellatur, quasi ὀχετὸν. Neque uero id cuipiam mirum uideri debet, Gallicæ uocis etymon ex lingua Græca peti, siquidem olim Druidæ Gallorum sacerdotes in publicis, priuatisq; rationibus Græcis litteris utebantur, ut legimus in sexto commentariorum Cæsaris. Hæc fere ex Baysio. Tunica molesta, genus erat supplicij: ea ignium alimentis illita & intexta, ut Seneca docet, ac mox succensa, cruciabiliter obuolutos nocentes qui sceleris conuicti grauioris forent, amburebat. Vide Cels. Rhod. antiq lect. lib. 10. c. 1. Tunicæ oculorum, sunt membranæ, quibus oculi sunt compositi. Plin. li. 11. cap. 37. Tenuibus, multisque membranis oculos natura composuit, callosis contra frigora, caloresque in extremo tunicis. Arborum quoq; & fruticum membranas, Tunicas appellamus. Pli. li. 12. ca. 19.

TVNICO, as, [*Vestire,*] χιτωνίζω, tunicam induo. Varro λογομαχίαι, ut citat Nonius. Hæc lanigeras detonderi docuit, tunicareq; homulum.

TVNICATVS, a, um, [*Con la tonica,*] μονοχίτων, qui sola indutus est tunica, hoc est, qui nullam tunicæ superinduit togam, cui opponitur Togatus. Pla. Pœn. Nostin tu illunc tunicatum hominem, qui fiet? Iuue. Saty. 3. Tunicati fuscina Gracchi. Est autem Tunicatus, non partic. sed nomen adiect. a tunica deductum.

TVOR, eris, [*Vedere,*] ὁπτομαι, uiden, a quo Contuor, Intuor, & Obtuor. Plau. Asin. Ipsum adeo contuor. Et iterum: Illud argentum tam paratum filio scio, quam me hunc scipionem contui. Idem Most. Profecto equidem nullam illic cornicem intuor. P. At tu istac ad nos obtuere, quoniam cornicem nequis conspicari: si uulturios forte duos possis contui. Hodie tamen Tuor eum compositis raro est in usu: eorumque loco magis recepta sunt Tueor, Contueor, & Intueor.

TVRARIVS, uicus, Romæ fuit, in quo thus, cæteraq; thymiamata condebantur. Asconius. Signum Vertumni in uico Turario.

TVRBA, æ, [*Turba, turbamento, dolore,*] τύρβη, & Rixa, non idem significant. Vlp. Vi bo. rap. & de turba. l. Prætor ait, Turbam appellatam esse. Labeo ait ex genere tumultus. Si duo rixam commiserint, utiq; non accipimus in turba id factum, quia duo turba non proprie dicuntur. Si uero fuerint decem, aut quindecim homines, turba dicetur. Turba ergo multitudinis, Rixa duorum. Sed quia multitudo fere non uacat perturbatione, factum est ut perturbationem appellemus Turbam. Est igitur Turba, & multitudo, & in multitudine perturbatio. Cicero Cecinnæ. Exponerem etiam quanta in turba, quantaque in confusione rerum omnium uiueremus. Ter. in And. Quid turbæ est apud forum? Cicer. 6. Ver. Ecce autem noua turba atque rixa. Turba, pro multitudine, [*Moltitudine,*] Cice. 2 Verr. Vidend ad ipsum fornicem. Fabianum in turba Verrem. Idem. 5. Tuscul. Quid erit in philosophi grauitate, quam in uulgi opinione, stultorumque turba, quod dicatur aut grauius, aut grandius? Ouid. 1. Am. Eleg. 7. Quæque tuos currus comitantum turba sequetur. Turbam prunorum, pro uarijs generibus prunorum dixit Pli. lib. 15. ca. 13. Et turbam uulnerum, pro multitudine, li. 1 a. ca 37.

TVRBATE, [*Turbatamente,*] ταραχωδῶς, turbulenter. Cæs. 2. Bel. Ciui. Aguntur omnia raptim atque turbate.

TVRBAMENTVM, ti, [*Turbatione,*] ταραχὴ, τάραχος, turbatio. Tac. li. 17. Quæq; alia turbamenta uulgi. Sal. in Oratione Lepidi ad Quirites. Maxima reipublicæ turbamenta atque exitia probare.

TVRBATOR, ris, [*Turbatore,*] ταρακτὴς, qui rem aliquam conturbat. Liui. 4. Iam ad Consulatum uulgi turbatores accingi.

TVRBELLA,

TVRBELLA,æ,ταραχίδιον,diminutiuum,parua turba. Plau. io Pseu. Scis quantas soleam turbellas dare.

TVRBIDVS,a,um,[Turbato,]θολερός,conturbatus,confusus, non clarus,tumens,commotus.Hora.1.Carm.Ode. 3. Qui uidit mare turbidum.Turbidus dies,procellosus.Plin.li.1.c. 10. Turbidus homo,commotus,arrogantia tumens,[Superbo,] Vit.9.Aco. Huc tur bidus,atque huc Lustrat equo mutos . Idem libr.12. Ita turbidus infit.Tacit lib.20.Cæs.turbidus animi.Turbida aqua , [Torbido,] id est,turbata,& impura.Cic.5.Tusc.Virg.5. Aeneid. Ruit æthere toto Turbidus imber aqua.Turbidior,Turbidissimus. Oui.1.Tri. Ele.1.Pectora sunt ipso turbidiora mari . Actiones turbidissimæ, apud Quin.lib.1.ca.10.Hioc turbide,[Confusamente,] Ci.4. Tusc. Inconstanter,& turbide.

TVRBINO,as,p.c.[Aguzzare,appuntare,]στρομβίζω , in turbinis figuram exacuo. Hinc Turbinatus, adiectiuum κωνοειδής , quod in turbinis figuram definit. Plin. libro 37. capi. 4. Turbinatus in mucronem.Idem libro 11.cap. 37. Cor homini infra læuam papillam turbinato mucrone io priora eminens. Hinc Turbinatio, idem lib.15.cap 20.

TVRBO,bas,[Turbare,]τυρβάζω , ταράττω , confundo , commoueo. Plaut.in Capt. Turbauit totum carnarium.Martia.libro.2. Pectere te nolim,sed nec turbare capillos.Ci.1. de Nat. Deo. Aristotelea in tertio de philosophia libro multa turbat. Idem pro Cluc. Mare,quod sua natura tranquillum est, uentorum ui agitatur , atque turbatur.Vir.1.Aene.Sed res animos incognita turbat. Idem 12. Aen.Et subita turbaret clade Latinos.Turbare absolute,Tacit.li.4. Cum repente turbare fortuna cœpit.Turbatum est , impersonale. Ter.in Eun.Nescio quid profecto absente nobis turbatum est domi.Turbassit,pro turbauerit,usurpatum ab antiquis. Ci.3. de Leg. exxii.Tabul.Ast qui turbassit in agendo fraus auctoris esto.Hinc Turbor,passiuum.Ci.ad Att.li.2.Turbatur Sampsiceramus . Hinc Turbatus,commotus,Cæs.2.Bel.Ciui. Turbatus ex inopinato ma lo,Conturbo,Deturbo,Exturbo,Disturbo, Interturbo, Obturbo, Perturbo suis locis.

TVRBO,binis,[Turbine,nembo,]στρόβιλος,uentus ualidissimus, & uorticosus,obuia quæque deturbans. Vir.1.Aeo.Venei , uelut agmine facto,qua data porta,ruunt,& terras turbine perflant. Turbo pacis [Guastatore,]per translationem pro turbatore. Ci.pro do.sua: Tu procella patriæ,turbo,ac tempestas pacis atque ocij. Est & Turbo genus instrumenti lusorij,quod a pueris scutica in gyrum circumagitur.Vir.7.Aco.Ceu quondam torto uolitans sub uerbere turbo, Quem pueri magno in gyro uacua tria circum Intenti ludo exercent Ad huius instrumenti similitudinem, Turbo , κῶνος , dicitur, quicquid e lato paulatim definit in acutum. Cicero de Fat. Sed reuertitur ad cylindrum , & ad turbinem suum. Plin.de aloe, lib.27.cap.4.In turbinibus cadorum.Oui.1.Metam. Caua buccina sumitur illi Tortilis in latum , quæ turbine crescit ab imo. Turbineus,a,um,ut Vortex turbineus.Ouid.8. Metamorp. Multa quoque hic torrens niuibus de monte solutis, Corpora turbineo iuuenilia uortice mersit.

TVRBVLENTO, tas, [Turbare,] perturbo. Apul.Me strepitu turbulentauit.

TVRBVLENTVS,a,um,[Irato,confuso,tribolato,] ταραχώδης , commotus,iratus , contentione plenus. Plautus in Epist.Tu ædepol te es turbulentus. Conciones turbulentæ.Cicer.ad Atti.libro. 4. Conciones turbulentæ Metelli , temerariæ Appij. Tempestas turbulenta.Idem.7.Ver.Vt nullus unquam dies tam turbulenta tempestate fuerit,quin aliquo tempore solem eius diei homines uiderent.[Infelice,]pro Sylla.Io illa turbulentissima tempestate Reip. Turbulentus animus,id est, perturbatus Liui.lib.2. Hinc Turbulente aduerbium.[Confusamente,] Cic.pro Domo sua:Omnia contra leges moresque maiorum temere,turbulente,per uim,per furorem gesta.Turbulenter,aliud aduerb.Cic.ad Cœlium.lib. 2. epist. Nos nihil turbulenter,nihil temere faciemus.

TVRCAE,Scythiæ populi fuere:uide Melam, & Benedicti Rhambersi itinerarium ad Constantinopolim, Italica lingua conscriptum, & Egnatium de Romanis principibus,& Ionium.

TVRDARIVM,κιχλοτροφεῖον,locus,in quo turdi aluntur ad saginam.

TVRDETANI,Hispaniæ Bæticæ populi. Ptol.li.2.c.5.

TVRDVLI,populi Hispaniæ Bæticæ, Bastulis,& Turdetanis finitimi. Ptolem.lib.2.cap.5.Var.de Re rust.lib.2.cap.1 0.neque Turdulus idonei.

TVRDVS,[Tordo,]κίχλη,auis nota, ioter primas a saporis bonitate collocata. Hor.l.1.Epi.16.Nil melius turdo. Est & Turdus piscis, quem & ipsum κίχλην,uocant Græci.Pli.li.32.ca.11.

TVRGEO,ges,tursi,[Gonfiarsi,enfiarsi,]σφριγάω,οἰδέω, inflor, tumeo. Vir.Ecl.7.Iam læto turgent io palmite gemmæ . Turgere alicui, est irasci in aliquem,siue commoueri, [Irarsi,] Pla.io Cistel.In fermento tota est,ita turget mihi. Idem io Most. Tota mihi turget uxor.Pli.li.20.ca.13.Imponunt & mammis turgentibus decoctam rutam. Deturgeo, Obturgeo,suis locis.

TVRGESCO,cis,[Enfiarsi,]σφριγάω,turgidus fio, intumesco. Persius Non equidem hoc studeo, bullatis ut mihi nugis Pagina turgescat, dare pondus idonea fumo. Cicc.3. Tusc. Quorsum meum penitus turgescit tristibus iris. Var.3.de Re rust.cap. 9. Ne io eorum corpore turgescat aqua,prohibendum. Ouid.3. Am. Eleg.9. Prima Ceres docuit turgescere semen in agris.Plin. libr.8.cap.5 0. Turgescentibus uirgultis.

TVRGIDVS,a,um,[Gonfio,]οἰδαλέος,tumidus, inflatus. Plaut. in Mil. Oculis turgidis.Ci.5.Tus.Membrum tumidum ac turgidum. Hora.3.Car.Ode.13.Cui frons turgida cornibus. Hinc Turgidulus, Catullus.Flendo turgiduli rubent ocelli.

TVRMA,æ,[Compagnia di soldati,]ἴλη, ordo militaris, tres equitum cótinens decurias , totidemq; habena decuriones . Romuli enim tempore cum tres tantum essent tribus Ramnensium, Tatiensium & Lucerum,ex singulis tribubus deni equites in turmá asciscebantur,& singuli decuriones:a quo etiam numero Turmam dictam asserit Varro,quasi terdenam.Cice.pro Marcello. Nihil sibi ex ista laude cohors,nihil turma decerpit. Virg. 5. Aene. Tres equitum numero turmæ. Hor.li.3.Carm.Ode.4.Diuosque mortalesq; turmas Imperio regit uous æquo.

TVRMALES,lis,qui in turma est. Liu.5.Manlius cum suis turmalibus euasit. Turmalis,le,quod ad turmam pertinet. Claud.de Bel.Gild. Excitet incestos turmalis buccina somnos.

TVRMATIM,[Schiera,]ἰλαδόν,per turmas. Cæs.8. Bel. Gal. Turmatim in eum locum deuenerunt. Liu.5.Vagantibus circa mœnia turmatim barbaris.

TVRNVS,rex Rutulorum,acerrimus Troianorum, io Italiam aduenientium hostis:quem Aeneas singulari certamine occidit, Lauiniamque illi despoosatam uxorem duxit.

TVRPIO,Ambiuius,actor comœdiarum,Terentij temporibus.

TVRPIS,& hoc pe,[Sozzo,brutto,deforme,]αἰσχρός,δυσειδής , deformis:est enim contrarium Pulchro. Terent. io Phorm. Vestitus turpis.Hor.3.Carm.Ode.27. Ante quam turpis macies decentes Occuper malas. Ouid.3.de Arte. Turpe pecus mutilum,turpis sine gramine campus. Transfertur etiam ad animum , pro inhonesto, infami,indecoro,[Dishonesto,infame,] Oui.1.Amor.Eleg.13.Turpior in ullo fœmina nulla foret. Cicero pro Quinctio : Plurimia iactatus iniurijs non turpis ad te,sed miser confugit. Terent. io Heaut.Pudet dicere hac præsenti uerbum turpe. Ouid.1.Amor. Eleg.9.Turpe senex miles,turpe senilis amor. Cic.1.Offic. Luxuria cum omni ætati turpis,tum senectuti fœdissima est . Interdum pro magno [Grande,]ut annotauit Nonius. Virg.3. Geo. Optima toruæ Forma bouis cui turpe caput,cui plurima ceruix . Idem. 4. Geo.Et turpes pascit sub gurgite phocas. Itē pro crudeli[Crudele,] ut apud Salustium.

TVRPICVLVS,a,um,ὑπαίσχρος,subturpis. Ci.2.de Ora. Iocus in turpiculis,& quasi deformibus ponitur. Hinc Subturpiculus. Idem Att.li. 4.Subturpicula mihi uidebatur palinodia.

TVRPIFICO,cas,[Bruttare,]turpitudine afficio. Ci. 3. Offi. Quanta illa deprauatio,& fœditas turpificati animi uideri debet.

TVRPITVDO,nis,[Bruttezza,]αἶσχος,αἰσχρότης,deformitas. Cicer. 2. de Fin.Sūt ēt turpitudines plurimæ, quæ nisi honestatis natura plurimum ualeat,cur non cadant in sapientem, non est facile defendere. Quin li.2.ca.2.Carendum non solum crimine turpitudinis, uerum etiam suspicione. Ci.2.de Orat. Verborum turpitudinem, & rerum obscœnitatem uitare.

TVRPITER, [Dishonoratamente,]αἰσχρῶς,fœde,indecore. Pla. in Mer. Quod in se olim admisere turpiter. [Vergognosamente,] Cæsar 3. Bel.Ci.Reliquos turpiter fugere coegerunt. Ci.2.Tus. Quæ te turpiter & nequiter facere nihil patiatur. Oui.5.Tri.El.7.Turpius eij citur,quam non admittitur, hospes.

TVRPO,as,[Bruttare,]αἰσχύνω,fœdo,turpitudine afficio. Ci.1. Tus. ex uetusto poeta.Iouis ara in sanguine turpari. Vir.10. Aen. Sanguine turpantem comptos de more capillos. Hor.1.Set.Saty.5.Fœda cicatrix Setosam leui frontem turpauerat oris.

TVRRICVLA,[Torricella,]πύργιον, diminutiuum, parua turris . Est & uasculi genus,turris similitudine,per quod tali in alueolum mitti solent,ne in iaciendo fraus committi posset. Græci φιμὸν , uocant:Persius etiam Orcam. Mar.li.14.turriculæ usum describit.

Quæris compositos manus improba mittere talos?
Si per me misit,nil nisi uota facit.

TVRRIGER,a,πυργοφόρος, gerens turres. Pli. Turrigeros elephantorū miramur humeros. Vir.10.Aen. Turrigeræque urbes. Dea turrigera,eadem cum Cybele,siue Tellure. Oui.4. Fast. Carina turrigera. Luc.li.3.Frons turrigera Cybelles. Oui.6.Fast.

TVRRIS,huius turris,fœminini generis, [Torre,]πύργος, a terrendis hostibus dicta est.sicut Arx ab arcendis : uel quod aspectu toruus sit,hoc est terribilis. Cæs.5.Bel.Gal.Turris succensa est. Ci.5.Tusc.Dionysius concionari ex turre alta solebat. Vir.10. Aene. Stant turribus altis. Hor.2.Carm.Ode.10. Decidunt turres, feriuntque summos Fulmina montes. Fiunt etiam turres ambulatoriæ , de quibus

quibus Vegetius lib 4. cap. 17. sic. Turres dicuntur machinamenta, ad ædificiorum speciem tabulis tabulatisque compacta. Et ne tantum opus hostilis concremetur incendio, diligentissime ex crudis corijs, uel centonibus communiter, quibus pro modo latitudinis additur altitudo &c.

Tvrritvs, ta, tum, [*Alto, sublime,*] ἔνπυργος, πυργοφόρος, turribus instructus: ut, Mater deum turrita, id est Cybele, quæ eadem credebatur cum Tellure. Vir. li. 6. Aen. Castella turrita, Lucan. libr. 5. Elephanti turriti, qui turres gestant. Pli. li. 8. cap. 7. Mœnia turrita Oui. 3. Amo. Ele. 7. Qui tibi Turritis incingere mœnibus urbes? Interdum Turritus accipitur pro alto, & turris instar edito. Virgil. 3. Aen. Turriti scopuli.

Tvrtvr, masc. gene. [*Tortora,*] τρυγὼν, auis nota ex genere columbarum a sono, quem edit, nomen habens. Plaut. in Most. Tu tibi istos habeas turtures. Calepinus Seruium secutus, putauit, fœmininum esse in hoc uersu. Virg. ex 1. Eclo. Nec gemere aeria cessabit turtur ab ulmo: sed uterque decipitur: nam Aeria non cum nominatiuo Turtur, sed cum ablatiuo Vlmo cohæret. Est item Turtur piscis marinus, qui & τρυγὼν, dicitur a Græcis. Vulgo [*Pesce colombo,*] dicitur.

Tvrvnda, [*Tronda,*] ψωμὸς, massa, siue buccella qua farciuntur, siue saginantur altilia. Varr. 3. de re ru. ca. 89. Gallinas farciunt turundis hordeaceis. Apud Catonem c. 89. significat linamentum illud ex filis, quod in ulcus immitti a medico solet.

Tvs, huius turis, [*Incenso,*] λίβανος, lacrima lybani arbusculæ, uni terrarum Arabiæ concessa, diuinis sacrificijs, & templorū suffimentis dicata Oui 14. Met. Soluam tibi turis honores. Tibul. l. 1. Ele. 3. Reddereque antiquo menstrua tura Lari: Varro a tusis glebis dictum existimat cui & Seruius astipulatur, & Priscianus. Quocirca sine aspiratione scribendum uidetur. alij tamen origioem eius a Græco uerbo, θύειν, petere malunt, quod est sacrificare, unde etiam per aspirationem scribendum præcipiunt. Prouenit autem tus potissimum in regione Sabæorum, quæ felicis Arabiæ pars est. Virg. 1. Georg. India mittit ebur, molles sua tura Sabæi. Colligitur autem duplici uindemia: quarum prior est circa canis ortum, altera uerno tempore inciso arboris cortice, qua maxime uidetur esse prægnans, & ubi tenuissimus tenditur. Laxatur hinc plaga, unde prosilit spuma pinguis, quæ concreta densatur. Probatur tus candore, amplitudine, fragilitate, carbone, ut statim ardeat, & frietur potius, quam dentem recipiat. Tureus, a, um, quod ex ture est, λιβανικὸς. Col. l. 3. Tuream plantam mature ampliatam. Vir. 2. Ge. Solis est turea uirga Sabæis. Oui. 4. Fast. In ueteres turea grana focos. Turibulum, li, [*Turribolo,*] uas, quo tus adoletur. Liui. 9. Belli. Pun. Turibulis Aote ianuas positis, atque accenso ture precantibus. Ci. 6. Ver. Num etiam de L. Papirio turibulum emisti? Turifer, ra, rum, pe. co. λιβανωτοφόρος, tus producens, ut Regio turifera, Pli. li. 6. ca. 23. lib. 12. Turiferas gentes, Oui. 3. Fast. Et domitas gentes turifer Inde tuas. Turicremus, a, um, cremana tus, ut Aræ turicremæ. Vir. 4. Aen. Oui. epi. 2. Sum prece turicremis deuenerata focis, Turilegus, a, um, penultima correpta, ut Arabes turilegi, id est, colligentes tus. Ouid. 1. Fast. Nam modo turilegos Arabas modo despicit Indos.

Tvscania, τυσκανία, oppidum Tusciæ prope Tarquinios, a quo Tuscanienses populi, quorum meminit Pli. l. 3. c. 5.

Tvscia, [*Toscana,*] τυῤῥηνία, celeberrima Italiæ regio, Macra, & Tiberi fluminibus intercepta, alio nomine Hetruria dicta, a Græcis etiam Tyrrhenie, a Tyrrheno quodam Atyos filio, qui relicta Mæonia in Italiam se contulit, & in ora maris inferi consedit, populosque Tyrrhenos, & mare ipsum Tyrrhenum de nomine suo appellauit. Tusciam autem Festus dictam existimat, a Tusco quodam Herculis filio, qui regionis huius imperium dicitur tenuisse, quanquam non desint, qui a Græco θύειν, quod est sacrificare, uocis eius originem repetant. Fuerunt enim Hetrusci præ ceteris Italiæ populis eorum, quæ ad religionem & sacrificia pertinent, ad superstitionem usque studiosi Hinc fit, ut nonnulli primum nominis huius elementum existiment esse aspirandum. Tusciæ oppida celeberrima sunt Florentia, Pisæ, Luca, & Sena. Populi ipsi Tusci appellantur, & Hetrusci, Græcis, τυῤῥηνοὶ, haruspicinæ olim peritissimi. Quapropter interpretandorum prodigiorum, & procurandorum fulminum causa uates olim ex Hetruria Romam sæpissime accersebantur.

Tvscvlvm, λιβανώτιον, a tus. Pla. in Aul. Hoc tusculum emi.

Tvscvlvm, τύσκλον, Strab. oppidum Latij. xv. M. passuum ab urbe distans, olim inter insignes Latij ciuitates numeratum, Frederici Ahenobarbi temporibus, a Romanis Pontificibus deletum, quod Imperatori, Pontifici bellum inferenti, auxilio fuissent Tusculani. Hodie obscurus est uicus, quem Romani Friscatam uocant. Dictum autem putatur Tusculum, quasi τὸ σκύλλον, quod in monte satis adito situm, molestiam exhiberet ascendentibus. est enim σκύλλειν, uexare. Conditum autem existimatur a Telegono Vlyssis & Circes filio, qui cum patrem imprudens occidisset, in ea sese loca recepit. Hinc deducitur Tusculanus, a, um, τυσκλανὸς, Stephano: ut Ager Tusculanus, Ciceronis uilla nobilitatus: & Tusculanum municipium, Catone Censorio municipe illustratum.

Tvscvs, a, um, [*Tosco, toscano,*] τυῤῥηνὸς, possessiuum a Tuscia deductum: ut Tuscus uicus, a Tuscis incolis, teste Festo, ita dictus, quibus post Porsennæ discessum in urbe manentibus, sedes sunt assignatæ. Hor. 2. Ser. Sat. 3. Ac Tusci turba impia uici.

Tvssedo, inis, [*Tosse,*] βὴξ, tussis. Apuleius.

Tvssio, sis, siui, situm, [*Tossire,*] βήσσω, tussim patior. Pla. in Asin. Sic tussiat, Vt cuiquam linguam in tussiendo proferat. Pli. li. 20. cap. 2. Semen eorum tussientibus auxiliatur. Mar. li. 1. Et placet, & tussit. Hor. 2. Ser. Sat. 2. Senior male tussiet.

Tvssis, huius tussis, fœminini gen. [*Tosse,*] βὴξ, uehemens spiritus afflatio (ut definit Galenus in tract. de Sympt. causis) ea quæ meatum suum obstruunt, excutere conantis. Quæ si continue uexet, a Seneca Pertussis nuncupatur. Est enim continens tussis, & inueterata, quæ uix unquam eliditur, ex qua multi conficiuntur. Teren. in Hes. Gemitus, screatus, tussis. Vir. 3. Geo. Quatit ægros Tussis anhela sues. Cat. Malamque pectore expulit tussim, Hinc Tussicula. Pli. epi. 114. Veteris, infirmitatis tussicula admonitus.

Tvtamentvm, ti, [*Difesa, aiuto,*] πρόβλημα, defensaculum. Liu. li. 21. Vt ea sola ignibus contectis ab hoste tutamentum fuerit.

Tvtamen, nis, [*Aiuto, difesa,*] Virgil. 5. Aeneid. decus, & tutamen in armis.

Tvtanvs, pe. p. deus apud Romanos, idem (ut putatur) cum Hercule, quem periclitantes inuocabant, ut ipsos tutaretur. Varro in Hercule, Noctu Annibalis cum fugaui exercitū Tutanus, ob hoc Tutanus Romæ nuncupor. Nonius.

Tvte, [*Tu medesimo,*] σὺ αὐτὸς, tu ipse. Ci. 4 Verr. Hoc autem tute facebere. Idem 2. Tus. Reliquum est, ut tute tibi imperes.

Tvtela, læ, [*Defensione, difesa,*] ἐπιτροπὴ, quid sit docet Paul. Iurisconsul. ff. de Tut. Tutela (inquit) est ius, ac potestas in capite libero, constituta ad tuendum eum, qui per ætatem sua sponte se defendere nequit, iure ciuili data, ac permissa: ea qua ipsi Tutores nomen acceperunt, quasi tuitores, atque defensores. Cicero de Ora. Filius eius tibi in tutelam traditus. Accipitur latius Tutelæ nomen, pro quauis protectione. Idem 3. de Finib. Hoc intelligi uolumus, salutem hominum in Iouis esse tutela. Hora. 1. epist. 1. Rerum tutela mearum.

Tvtelaris, re, [*Chi difende,*] προστατικὸς, quod quippiam in sua habet tutela: ut, Dij tutelares, in quorum tutela urbes putabantur. Hi autem in oppugnationibus urbium certo carminis genere solent euocari, ne cum ipsis etiam dijs bellum susceptum uideretur. Tutelaris prætor, cuius officium erat, pupillis tutores attribuere, quem primus M. Antonius Imperator constituisse existimatur. Iulius Capitolinus.

Tvtelarivs, ἱεροφύλαξ, æditiuus, qui ædes sacras, ut publicas suo periculo tuetur. Pli. li. 34. ca. 7.

Tvto, [*Sicuramente,*] ἀσφαλῶς, sine periculo. Plaut. in Amph. Patri. Diceret tuo illam amplexari? Cic. 4. Verr. Tuto transire.

Tvto, tutas, [*Difendere,*] ἀσφαλίζω, uerbum antiquum, idem quod protego. Pla. in Mer. Inuoco uos Lares uiales, ut me tuteris.

Tvtor, aris, [*Defendere,*] ἀμύνω, προΐσταμαι, deponens, siue (ut Prisciano placet) commune, idem significans, quod diligenter protego. Horat. in epist. Res Italas armis tuteris, moribus ornes. Terentius in Hecyra. Ego interea meum non potui tutari locum. Cic. pro Sylla: Per uos tutari, conseruareq; cupiunt. Virg. 7. Aene. Tutari Italiam, detrudere finibus hostem. Idem 2. Aeneid. Hanc primum tutare domum.

Tvtor, ris, [*Tutore, defensore,*] πρόβολος, is, qui ius & potestatem habet in capite libero, ad tutandum eum qui se per ætatem nondum tutari potest. Hæc autem ætas (secundum Iurisconsultos) est usque ad pubertatem, id est usque ad 14 annum. nam inde usq; ad uigesimumquintum dantur curatores, qui etiam furiosis & mente captis dari solent. Est igitur Tutor, pupilli defensor. Liuius 1. Tutor liberis regis testamento instrueretur. Cice. de Orat. Galba pop. Ro. tutorem instituere se dixit filiorū suorum orbitati. Idem de Cla. Orat. Orbæ eloquentiæ quasi tutores relicti. Tutor finium, defensor. Hora. Epod. 2 Siluane tutor finium.

Tvtvlvs, inquit Festus, ornamentum capitis Flaminicarum, & uitta purpurea innexa crinibus, & in altitudinem erecta, qua Flaminica a cæteris mulieribus discernebantur. Viri item in sacris tutulis utebantur, qui inde Tutulati dicebantur. Var. lib. 6. de Ling. Lati. Tutulati dicti, qui in sacris habere solent ut metam in capitibus: id Tutulus appellatur ab eo, quod matres familias crines conuolutos ad uerticem capitis, quos habent uei uelatos dicūt Tutulos siue ab eo, quod tuendi causa capilli fiebant, siue ab eo, quòd altissimum in urbe, quod est arx, Tutulus uocatur.

Tvtvs, ta, tum, [*Sicuro, libero dal pericolo,*] modo actiue accipitur pro eo, quod quid facile a periculo protegit, ὀχυρὸς, ἀσφαλὴς, ut, Tutus locus, Tutus portus. Cice. pro lege Man. Quis locus tam firmum

mum habuit præsidium, ut tutus esset? Cæs. 3 Bel. Ciui. Qui modo sibi timuerant, hos tutissimus portus recipiebat. Modo passiue pro eo qui extra periculum est, ut cum dicimus quempiam tutum ab hostibus esse, uel Tutum adiectus. Cæs. 2. Bel. Gal. Post cum quæ essent, tuta ab hostibus reddebat. Liu. 6 Bel. Mac. Testudinem tutam ad omnes ictus. Ci. 2. de Na. Deo. Tuenei a frigoribus tuti. Hinc Tute, aduer. [*Sicuramente*,] idest, citra periculũ. ad Her. lib. 3. Eum tute uiuere, qui honeste uiuat. Tute, tamenque aliquid agere, ibidem paulo post. Hinc Tutissimo, aduerbium, Pompeius Ciceroni: Te hic tutissimo fore puto.

Tvvs, a, um, [*Tuo*,] σὸς. pronomen possessiuum a Tu. Plau. in Persa: Tua merx est, tua indicatio. Ci. ad Trebonium li. 15. Cupio cognoscere, iter tuum cuiusmodi sit. Tuum est ad te spectat, tui est negocij & officij, [*Appartenere*,] Ter. in An. Tuum est, si quid præter spẽ euenit, mihi ignoscere. De tuis unus, [*Amico*,] pro unus tuorũ amicorum, uel de numero amicorum tuorũ. Ci. ad Cæs li. 13. Qui de tuis unus esset. Tuapte, & Tuopte, ablatiui sunt ex Tua, & Tuo ablatiuis, & Pte, syllabica adiectione compositi: ut Tuapte sponte, i. tua ipsius sponte: Tuopte consilio, i. tuo ipsius consilio. Plaut. Mil. Tibi tuopte consilio occludunt linguam.

T ANTE Y

Tyana, penultima correpta, τύανα, Cappadociæ ciuitas ad radices Tauri montis, patria Apollonij, siue ille magus, siue Philosophus fuit cuius uitam fabulosissimo uolumine exequitur Philost. Hinc fiunt gentilia Tyaneus, & Tyanites. τυανεὺς, καὶ τυανίτης, Stephano. Poetæ aliquando efferunt Tyaneius per quinque syllabas. Oui. 8. Met. Ostendit adhuc Tyaneius illic Incola de gemino uicino corpore truncos.

Tybris, aut certe Thybris, [*Tebro*,] θύβρις, Dionysio, θύμβρις, ἢ τίβερις. Stephano celeberrimus Italiæ fluuius, e media fere Apennini longitudine Aretinorum finibus defluens, primumque Hetruriam ab Vmbris, & Sabinis deinde eandem a Latio, atq; adeo Ianiculum ab urbe dirimẽs. Dictus Tybris (ut quidam existimant) a rege quodam Hetruscorum eiusdem nominis, qui cum aliquandiu Latium incursionibus infestasset, tandem ad fluminis huius ripas est interfectus. Virg. 8. Aen. Immani corpore Tybris, A quo post Itali fluuium cognomine Tybrim Diximus. Alij Tybrim dictum existimant, quasi τὴν ὕβριν, non tam a regis nomine quam ab iniuria, quæ tum accolis, cum uiatoribus circa fluuij huius ripas inferebatur. Est autem Tybridis nomen uetustius, & solis propemodum Poetis usitatum, cum oratores Tiberim potius appellent, quod nomen recentius esse uidetur, siue a Tiberino Albanorum rege in eo submerso impositum, ut placet Liuio. libro. 1. siue litteris aliquot paulatim, ut solet, temporis progressu immutatis. Verum quod ad uocis huius etymon, scripturamque pertinet, satis multa supra dicta sunt in dictione Tiberis. Apud Dionysium Afrum constantissime legitur Thybris, th aspirato: cuius aliquot uersus, quod singulares Romani fluuij laudes contineant, hic uisum est adscribere.

> Θύβρις ἑλισσόμενος καθαρὸν ῥόον εἰς ἅλα βάλλει,
> Θύβρις ἐϋρρείτης ποταμῶν βασιλεύτατος ἄλλων,
> Θύβρις, ὃς ἱμερτὴν ἀποτέμνεται, ἄνδιχα ῥώμην,
> Ῥώμην τιμήεσσαν, ἐμῶν μέγαν οἶκον ἀνάκτων,

Tyberis, Tyberias, Tyberius, & Tyberinus, & si qua sint alia id genus: rectius i, nostro scribũtur, cum præsertim etiam apud Græcos per iota scribantur, τίβερις, τιβεριὰς, τιβέριος, καὶ τιβερῖνος, eorum significationem uide suis locis.

Tybur, uris, Tyburs, urtis, & Tyburtinus, a, um, rectius i nostro scripseris, præsertim cum apud omnes Græcos τίβυρις, τίβυρα, καὶ τίβυρα, per iota legimus. uide suis locis.

Tydevs, dictio dissyllaba, τυδεὺς, nomen filij Oenei regis Calydoniæ, & Eurybœæ, uel ut alijs placet, Althææ: qui cum fratrem suum Menalippum inscius occidisset, ad Adrastum regem perfugit, cuius filiam Deiphilen coniugem duxit. Postea Polynice, qui alteram Adrasti filiam, Argiam uxorem habebat, legatus ad Eteoclem regem Thebarum missus, ut pacti memor fratri regnum redderet. Ad quem cum uenisset, regiamque esset ingressus, Eteocles negauit se regno cessurum esse. Quo responso Tydeus uehementer commotus est, ita ut non sit ueritus Thebanos omnes, quotquot tum forte cum Eteocle essent in conuiuio, ad quodlibet certaminis genus prouocare: atque ut animose prouocauit, ita omnes (sic illi Pallas propitia erat) strenue uicit. quamobrem Thebani dolore ac indignatione accensi, reuersuro insidias tetenderunt, collocatis ad opportunum locum, qua Tydeus transiturus erat, quinquaginta iuuenibus, cum duobus ducibus, Mæone Aemonis, & Lycophonte Autophoni filio: quos Tydeus in se impetum facientes trucidauit, uni tantum parcens Mæoni, quem acceptæ cladis nuncium ad Eteoclem remisit. Profectus deinde una cum Polynice, & Adrasto, reliquisque Græciæ principibus ad bellum Thebanum, post multas res præclarissime gestas, a Menalippo quodam Thebano lethaliter uulneratus, occubuit. Vide hæc latius in Statij Thebaide.

Tydides, dæ, pe. pr. τυδείδης, nomen patronymicum a Tydeo deductum: quo poetæ utuntur pro Diomede Tydei filio. Vir. 1. Aen. O Danaum fortissime gentis Tydide. Hor. 1. Carm. Ode. 6. Quis Tydidam superis parem.

Tymolvs, p. p. qui & Tmolus, τύμωλος, Step. Lydiæ mõs, ex quo Pactolus amnis profluit. Apud Pli. li. 5. c. 29. Tmolus.

Tympaniticvs, ci, [*Hidropico*.] τυμπανιτικὸς, qui tympanite laborat: hoc est, ea specie aquæ intercutis, cum uenter spiritu, aquaq; distentus, sonum reddit tympani, cum pulsatur. Pli. li. 26. ca. 5.

Tympanistria, mulier tympanum pulsans. Sidon li. 1. Epist.

Tympanites [*Hidropisia*,] genus hydropis, cum uentre uehementer intento, creber intus ex motu spiritus sonus est. Cel. li. 3. ca. 21.

Tympanizo, zas, [*Sonar il timpano*.] τυμπανίζω. tympana pulso. Sue. in Augusto: Comprobant uersum in scena pronunciatum, de Gallo matris Deum tympanizante.

Tympanotriba, bæ, [*Tamburino*,] τυμπανοτρίβης, qui tympanum terit, & pulsat. Pla. in Truc. Tympanotribam amas.

Tympanvm, ni, [*Timpano*,] τύμπανον, instrumentum ex una parte planum, membranis clausum, intus uacuum, quod baculo pulsatur. Eo uti solebant in sacrificio matris Deum. Vir. 9. Aen. Tympana uos, buxusque uocat Berecynthia. Oui 4. Fast. Et inania tympana tundent. Est & tympanum uehiculi tectum, ut inquit Seruius, siue (ut aliqui putant) testudo supra radios. Radij autem dicuntur stipites, altera parte rotæ centro, altera cãthis infixi. Vir. 2. Geor. Hinc tympana plaustris, Est præterea tympanum, machina rotunda ad rotæ similitudinem, qua a calcantibus hominibus uersata, pondere in ędificijs subuehuntur, uel aqua hauritur situlis maiorib. ex puteis, uel ex riuis per canales ad irrigandos hortos diffunditur. Huiusmodi etiam tympana in portubus insignioribus uidemus ad exonerandas naues accommodata. Luc. l. 4. Multaque per trochleas, & tympana pondere magno Commouet. Tympanum genus uasis. Pli. l. 33. ca. 11.

Tyndarvs, ri, p. co. τυνδάρεος, rex fuit Oebaliæ, & maritus Ledę, quæ eodem tempore duo peperit oua, e quorum altero, quod a Ioue conceperat, exclusi fuerunt Pollux, & Helena, ex altero quod cõceperat ex Tyndaro, Castor, & Clytemnestra. Ex his priores duo immortales fuerunt, posteriores mortales. Mortuo tamen Castore Pollux a Ioue impetrauit, ut sibi cum fratre immortalitatem communicare liceret, alternisque cum illo uitam morte commutare. Cui fabulæ occasionem subministrauit siderum illorum natura, quæ talis est, ut uno oriente, alterum occidat. Ambo autem a Poetis dicuntur Tyndaridæ, non quod uterque a Tyndaro fuerit natus, sed καταχρηστικῶς, quemadmodum Herculem ijdem appellant, Amphitryoniadem. Sic etiam Helenam Tyndaridem uocant. quæ tamen fuit Iouis, non Tyndari filia. Alioqui, si mortali patre nata fuisset, tot secula uiuere non potuisset, constat enim fratres eius cum Argonautis nauigasse. Argonautarum autem filij cum Thebanis dimicauerunt. horum uero filij bello Troiano interfuerunt. Dicimus & Tyndareos, seu Tyndareus, per quatuor syllabas. Ouidius in epist. Hermiones: Me tibi Tyndareus uita grauis auctor annis Tradidit.

Typhoevs, per tres syllabas, eu, diphthongum in ultima habens, penultima prod. τυφωεὺς, unus e Gigantibus, Terræ & Titani filius, quem illa Ioui irata in perniciem cœlestium fertur edidisse. Hic cum in ingentem corporis molem adoleuisset, eo uæcordiæ prouectus est, ut Iouem de cæli possessione deijcere conaretur. Quapropter fulmine ab eodem ictus est, & sub Inarimen insulam detrusus: ut placet Homero in Catalogo. Vir. 9. Aen. Inarime Iouis imperijs imposta Typhoeo. Luc. l. 4 Conditur Inarimes æterna mole Typhoeus. Oui tamen lib. 5. Met. & Strabo lib. 12. Pindarum secuti, in Sicilia sub Aetna monte sepultum uolunt. Hinc Typhoeus, a, um, p. p. τυφώειος, licet Poetæ suo iure alteram ex diphthongo uocalem abijcientes, eandem corripiant. Vir. 1. Aene. Qui tela Typhoea temnis.

Typhon, onis, τυφὼν, flatus uorticosus, mira uelocitate, sed sine igne, e nube erumpens. Plin. li. 2. ca. 78. Gellius li. 19. ca. 1. Producit autem hæc dictio priorem syllabam. Lucanus li. 7. Auidos typhonas aquarum.

Typvs, typi, [*Forma, Stampa*,] τύπος, Latine forma, figura, adumbratio rudis, exemplar, umbra, & ueluti imago quædam alterius rei. Ci. ad Att. l. 1. Typos tibi mando Hinc protypa, dicta sunt opera, quæ ante typos facta sunt. Ectypa, ἔκτυπα, quæ ex ipsis sunt formata typis. Plin. l. 35. c. 12. Archetypa autem dicuntur prima & principalia exemplaria, quæ non aliunde sunt desumpta, neque ad aliorum similitudinem effecta, cuiusmodi uulgus uocat Originalia. Typi item, teste Gellio lib. 1. a Gręcis dicuntur, quas nos descriptiones appellamus, quæ rudiores sunt, quam ὁρισμοὶ, quas nos finitiones uocamus.

Tyrannice, [*Crudelmente*,] τυραννικῶς, crudeliter, more tyrannorũ. Ci. 5. Ver. Quæ regie, seu potius tyrannice statuit in aratores.

Tyrannicus,ca,cum,[*Tiranno,crudele.*] τυραννικὸς, quod est tyranni,hoc est,crudele,& superbum Ci.1 de Legi.Si Athenienses delectarentur tyrannicis legibus. Idem de Inuent. Quod tetrum crudele,nefarium,tyranicum factum esse dicamus.

Tyrannis,nidis,[*Tirannia.*] τυραννὶς, dominatio,sæuum ac uiolentum imperium.Iuuen.Saty.8.Quid Nero tam sæua,crudaque tyrannide defecit.

Tyrannoctonus,ni,p c.[*Vcciditer del tiranno,*]tyrannicida,percussor tyranni:a κτείνω,interficio.Ci.ad Att.li.14. Periculosa nostris tyrannoctonis.

Tyrannicida,dæ,pen.prod gen.masc. [*Ammazzatore del signore,*] τυραννοκτόνος,qui tyrannum occidit.Pli.li.7.ca. 13.

Tyrannicidium,τυραννοκτονία,tyranni cædes.Quinctil. libro 7. cap.4.

Tyrannus,ni,[*Tiranno,signore,*] τύραννος , apud ueteres in bonam partem dicebatur pro rege, seu monarcha , qui plenam habebat in subditos potestatem.Ab initio enim Trogo teste , omnium ciuitatum,regionumque imperium penes reges fuit , quos ad huiusmodi fastigium maiestatis,non ambitio popularis , sed spectata inter bonos moderatio prouehebat,qui etiā tyranni ob fortitudinem uocabantur Vir.7.Aen.Pars mihi pacis erit , dextram tetigisse tyranni.Postea tamen tyranni nomen ad illos solum restrictum est,qui per insolentiam imperij uiribus abutebantur , & ui & quadam animi libidine dominabantur,non iure, & legib.æquis. Ci.2.Off. Huius tyranni,quem armis oppressa pertulit ciuitas.Oui. 1.Met.Et inhospita tecta tyranni.

Tyriamethystus,τυριαμέθυσος,amethysti color, Tyria rursus purpura inebriatus.Pli.li.9.ca 41.

Tyrianthinus,a,um,pe.c.τυριάνθινος,color, qui fit ex ianthino, hoc est,uiolaceo,rursus Tyria purpura inebriato. hinc Tyrianthinæ uestes,colore huiusmodi infectæ.Mart.lib.1. Tyrianthina Bardocuculus.

Tyridates,seu potius Tyrdates,τυριδάτης, Vologesis Parthorum regis frater,qui Neronis principatu Romam uenit, & regni Armeniæ diadema ab eo accepit.Tac.li 6.& 7.

Tyrius,a , um , τύριος,adiect.deductum a Tyro urbe , olim insula, sed ab Alexandro continenti adiuncta.Virg.1. Aeneid. Vrbs antiqua fuit,Tyrij tenuere coloni. Tibullus.Quid Tyrio recubare toro? Et quoniam in hac urbe laudatissima tingebatur purpura , factum est ut Tyrium dicamus pro purpureo.[*Rosso,di porpora,*] Ouid.2.de Arte:Tyrios laudabis amictus. Tyria maria , prouerbio dicebatur, de re admodum tumultuosa,periculiq; plena. Festus putat inde natum esse prouerbium,quod Pœni Tyro oriundi , adeo potentes in mari fuerint,ut omnia maria infestantes,nauigationem redderent, periculosam. Vnde Tyria maria excitare , prouerbialiter dicitur, pro,ingentes tumultus commouere.

Tyro,onis,[*Tirone,soldato nouello,*]νέος στρατιώτης , nouus miles , & fortis ad militiam exercendam.Cic.2.Tusc. Aetas Tyronum plerunque melior:sed ferre laborem , contemnere uulnus consuetudo docet.Liui.li.10. Veteribus militibus tyrones immisceantur. Per translationem Tyrones appellamus , qui prima in arte aliqua ponunt rudimenta,[*Nouitio,*]unde pro rudi adhuc & nouitio gladiatore posuit Suet.in Cæsare.Sic adolescentes,quando,toga sumpta,eloquentiam exercere incipiebant , Tyrones dicebantur , & illa prima actio,Tyrocinium.Seneca libr.3. Declam. Ille in foro primum dicturus tyro dictus est. Sueton.in Nerone. Deductus in forum tyro,populo congiarium proposuit. Hinc Tyrunculus , diminutiuum,pro iuuenculo,qui prima in arte aliqua cœpit ponere rudimenta.Plin.Iunior in epist.Quod me , quamuis tyrunculum,incitauit ad emendum,hoc est,rudem,& nondum satis exercitatum in cognitione signorum. Iuuen. Saty.11. Nec latus Afræ Nouit auis noster tyrunculus. Huius fœmininum est Tyruncula, quo Colum.usus est pro Cane adolescentiore. Quoniam (inquit lib.2.cap.7.) tyrūcula nec recte nutrit, & educatio totius habitus aufert incrementum. Tyrocinium , nij , πρωτοπειρία , prima artis alicuius rudimenta.Suet.in Tib. Tyrocinij die adolescentuli togam puram sumebant.Tyrocinium nauium dixit Plin.li.24. cap.7. per metaphoram:cum primū mari committuntur. Sunt qui scribant,Tiro,per i,nostrum,& melius fortassis,arbitror enim Græcā dictionem non esse.Fuit etiam Tyro,siue Tiro,nomen liberti Ciceronis,in omni litterarum genere exercitatissimi,ad quem extāt Ciceronis epistolæ.

Tyrocinium,Tyrunculus,& Tyruncula,uide in dictione Tyro.

Tyros,siue Tyrus , τύρος,urbs Phœnices olim celeberrima , una ex ijs,quæ Tripolim efficiunt, olim insula , sed Alexandri operibus continenti coniuncta. Tyrus,inquit Plin. lib. 5. cap. 19. quondam insula,præalto mari,septingentis passibus diuisa , nunc uero, Alexandri eam oppugnantis operibus , continens . Olim portu clara,urbibus genitis Lepti,Vtica, & illa Romani Imperij æmula, Carthagine , nunc omnis eius nobilitas conchylijs , & purpura constat. Olim Sarra dicta,ut ait Gellius lib. 14.cap.6. Vnde Sarranum ostrum,pro purpura Tyris.

Tyrotarichus,τυροτάριχος,genus obsonij , ex caseo , salsamentisque confecti. τύρος,enim caseus est,τάριχος,salsamentum. Cice. ad Pætum li.9. Ad tyrotarichum antiquum cedi.Et ad Att.lib.4.Patina tyrotarichi.

Tyrrhenos,[*Toscani,*] τυῤῥηνὸς,Romani Hetruscos appellant , atque Thuscos,hoc est,quicquid est populorum in Italia , inter Macram,& Tiberim fluuios . Græci uero hoc eos nomine nominarunt a Tyrrheno Atyos filio,qui è Lydia colonos in hanc regionem deduxit. Atys enim ex posteritate Herculis , & Omphales unus,cum sterilitate ac fame populum suum emittere cogeretur, e duobus filijs sorte iacta , Lydum quidem regni successorem tenuit:Tyrrhenum autem cum bona populi parte ad quærendas nouas sedes emisit:qui cū post longos errores in inferi maris ora sedes fixisset,totum eum tractum de se Tyrrheniam , & mare ipsum Tyrrhenum appellauit.Vir.li.7.Primus init bellum Tyrrhenis asper ab oris Contemptor diuum Mezentius.

Tyrrhenum mare, [*Mar di Toscana,*] τυῤῥηνὴ θάλασσα Steph. mare inferum est:ita dictum quod Tyrrheniam,hoc est , Tusciam alluat:unde & Tuscum dicitur, Vel a Tyrrhenis nautis, qui se in hoc mare præcipitauerunt.Nanque hoc habet fabula : Dormientem in littore Liberum patrem adhuc puerum nautas abstulisse Tyrrhenos : qui cum esset experrectus in naui,quo duceretur,interrogauit:Responderunt illi.Quo uellet:Liber ait:Ad Naxum insulam sibi sacratam.Sed cum alio uela deflecterent,iratum numen tigres sibi sacratas uisibus eorum obiecit:quo terrore se illi in fluctus dedere præcipites.Hæc Seruius in illud Vir.1.Aen. Gens inimica mihi Tyrrhenum nauigat æquor.

DE LITTERA V

V Littera uocalis est , quæ sæpe in consonantem transit : & modo uim simplicis habet , ut apud Virgilium : Cum tales animos iuuenum , tam certa tulistis Pectora . Modo duplicis : ut Cupiui , cupiueram : in quibus i, ante u,consonantem posita producitur , & eadē subtracta corripitur. Aliquando u, consonans per diæresim ratione carminis in uocalem correptam mutatur.Hor.in Epo.Niuesq; deducunt Iouem , Nunc mare,nunc siluæ.Interdum a uocali transit in consonantē, ut Nauta nauita:Gaudeo,gauisus. Quandoque amittit uim litteræ cum subditur post q,aut g.ut Aliquis,Sanguis. Idem fit antecedente s: ut,Suauis,Suetus. Transit quandoque per deriuationes in a: ut Veredus,ueredarius,in e,ut Pondus,ponderis: Deierat , pro deiurat. Contra Antiqui Auger,pro Augur dicebant. Similiter in gerundijs,quæ a tertia coniugatione nascuntur,loco e, scripitarunt u,ut Faciundum,pro faciendum. In compositione etiam u , sæpe mutatur in i , correptam : ut Cornu,corniger:Arcus,arcitenens:Fatum, fatidicus:Aurum,aurifex:Luctus,luctificus:Fluctus,fluctiuagus: Magnus,magnificus:Opus,opifex.Scribebant etiam antiqui , Carnufex pro carnifex,& Lubens pro libens,Pessumus pro pessimus:quorum innumera occurrunt exempla apud Comicos.

V ANTE A

Vacanter,[*Inuano,*]κενῶς,inaniter,frustra. Gel.li.17 ca. 10.

Vacca,[*Vacca,*]βοῦς,ἡ,bos fœmina.Ci.1.de Nat. Deo.Cur non gestiret taurus equæ contrectatione , equus uaccæ?Varr.2. de re ru. c.5. Discernuntur in tertia & quarta taurus & uacca. Vir.4. Aene. Ipsa tenens dextra pateram pulcherrima Dido Candentis uaccæ media inter cornua fundit.Virg.6.Aen. Sterilemque tibi Proserpina uaccam.Vacca,quæ sterilis est,Varroni taura appellatur. Diminutiuum est Vaccula,βοίδιον.Virg.Vaccula nonnunquam secreta cubilia captans.

Vacerra,uacerræ , [*Palo,*] σκόλοψ,palus uel stipes humi defixus ad castra munienda,uel hortos claudendos.Col.li.9.ca.1.de uiuarijs claudendis loquens.Vbi uero neutrū patrifamiliæ conducit,ratio postulat uacerris includi.Sic.n. appellatur genus clathrorum, idque fabricatur ex robore,quercu, uel subere. Et mox . Satis est uacerras inter pedes octonos defigere. Et paulo post: Nam & uacerris fabricādis ingens est in Gallia materiæ copia. Vacerrā (inquit Festus) Aelius & alij complures aiunt esse stipitem, ad quem equi solebant religari. Alij dicunt maledictum significari hoc nomine acerbitatis magnæ,ut sit uæcors & uesanus. Hæc Festus.

Vacillo,as,are, [*Vacillare,non esser constante,*] παραφέρομαι, est proprie inconstantem esse,& quasi alternatim modo huc, modo illuc inclinari,nutare,fluctuare. Ci.ad Att.li.15.Memoria uacillare. Idē 3 1.de Na.De. Tota res uacillat,& claudicat. Idem.3. Offi. Iustitia uacillat,uel iacet potius. Vacillare item testis dicitur , qui in dicendo testimonio sibi non satis constat , & modo negat , quod paulo ante affirmarat. Hinc Vacillatio. Quin.li.11.ca.ult. Est & illa inde- cora in dextrum,ac læuum latus uacillatio, alternis pedibus insistentium

ſtenti um. Vacillans,tis,parti. Ci. Tironi.l.16. Accepi tuam epiſtolam uacillantibus litterulis,i.nõ recte præ ualetudine ſcriptis. Idẽ 3.Phil. Cum una legione,& ea uacillante.

Vaccinivm, nij, a Romanis dictus eſt flos purpurei coloris, teſte Dioſc. quem Græci uocant ὑάκινθον, quod etiam apertiſſime teſtatur Seruius, explicans illud Vir.2.Ecl. Alba liguſtra cadunt: uaccinia nigra leguntur. Quo in loco nonnulli Seruium immerito reprehendunt, quod Vaccinium pro hyacintho acceptum Maroni affirmarit. Nec obſtat, quod uaccinio nigrum colorem tribuat Vir. cum purpuream quoque uiolam, nigram uocare ſoleant auctores: præſertim ſi fuſcioris purpuræ habet colorem. Galli ſeruatis non obſcuris priſci nominis ueſtigiis, Vacietum appellant: herbam autem ipſam, a quadam cæpæ ſimilitudine, Cæpam agreſtem: Habet enim, Dioſc. teſte, folia bulbi,& radicem bulbaceam, caulem uero dodrantalem minimo digito tenuiorem, comam procumbentem, incuruamque purpureorum florum plenam. Vaccinia in Italia aucupiis ſerebantur, in Gallia etiam tincturæ. unde Pli.li.16. cap.18.

Vaco,cas,[Dar opera.] σχολάζω, ocium habeo. Et conſtruitur cum datiuo, ut, Vaco philoſophiæ. Ci.1.de Diu. Philoſophiæ ſemper uaco. Vacare corpori, eſt curare corpus. Pli.epi.9. aut lego aliquid, aut ſcribo, aut etiam corpori uaco. Iungitur aliquando accuſatiuo cum præpoſitione In. Ouid.3.de Pon.Ele.3. In nullum mea mens grande uacabat opus. Interdum Vacare ſignificat uacuum eſſe,[Eſſer voto,] & ſic fere abſolute ponitur. Pla.in Caſ. Fac uacent ædes. Cæſa.1.Bel.Gal. Noluit eum locum, unde Heluetii diſceſſerant, uacare. Vacant agri, i. non excoluntur. Ceſ.4.Bel. Gal. Millia paſſuum ſexcenta agri uacare dicuntur. Interdum pro carere [Mancare,non hauere,] idque fere cum ablatiuo nulla præcedente præpoſitione. Ci.l.9.Epi. Vacare culpa, magnum eſt ſolatium, Item li.1. Cum, in quo accuſabat, culpa uacarem. Interdum uacare [Eſſer otioſo,] eſt otioſum eſſe, nihil agere, ceſſare: idque interdum abſolute. Ci.lib.12.epiſt. Sane tu quidem uacas, noli mihi moleſtiam exhibere. Nonnunquam cum ablatiuo præeunte præpoſitione A, uel Ab. Pli.epi.51. Cum a ſcribendo uacaret, i. cum a ſcribendo ſuperſederet. Ci. in Bruto: Nullum tempus ei uacabat a Forenſi dictione. Vacare animo, eſt curis ſolutum eſſe. Ci.1.de Diu. Si uacas animo, neque habes aliquid, quod huic ſermoni prætereuertendum putes. Hinc Vacans, qui ociatur, [Otioſo,] Cœlius ad Ci.li.8. Hoc mihi certum, ac iucundiſſimum uacanti negocium erat, tecum id ocii tempus conſumere. Ouid.9.Metam. Nec petiit horamque animumque uacantem. Vacanter, aduerbium, [Inuano,] ſuperuacanee, fruſtra. Gelius lib.17.ca.10. Vacanter hoc cumulauit, & inaniter. Vacatio, onis, [Vacanza,] uerbale, ceſſatio, immunitas ſeruæ. Cæſar.6.Bel.Gall. Militiæ uacationem, omniumque rerum habent immunitatem. Habere uacationem, id eſt, ceſſare. Ci.4. Aca. Cum ſacerdotes deorum, uacationem habeant. Dare uacationem, i. immunitatem alicui permittere. Ci. 6. Vert. Vacatio data eſt ab illo. Interdum Vacare ſignificat ad nihil utile eſſe, ſuperabundare, quod otioſum eſſe uideatur, ſed non niſi in tertia perſona. Vacat mihi impersonaliter, id eſt, otium, uel uacuum tempus eſt mihi,[Hauer tempo,] Aliquando tamen datiuus non exprimitur. Vir. 1.Aen. Sed ſi tantus amor caſus cognoſcere noſtros, Et uacat annales noſtrorum audire laborum. Iuu. Sat.1. Si uacat, & placidi rationem admittitis, edam. Id eſt, ſi ocium eſt uobis. Quandoque ponitur pro curæ eſſe: [Piacere,] Quint.li.12.ca.1. Et cui eſſe diſerto uacet. Vacare populo, eſt operam populo dare, & inſeruire, [Attendere,] Aliter Vacare populo, ſignificat liberum eſſe a populo, populariqué iudicio. In quem ſenſum Cic. uidetur.l.2. Tuſc. accipere, cum ait: Amplitudo animi una eſt omnium rerum pulcherrima, eoque pulchrior, ſi uacet populo.

Vacvna, p.p. a uacando dicta eſt dea, quæ præeſſe uacantibus, & otio ſit putabatur: cui cum agricolæ a laboribus ruris uacarent, ut poſt perceptos fructus requieſcerẽt per hyemem, uota ſoluebant & lætificabant. Oui.l.6.Faſt. Antiquæ ſacra Vacunæ. Ante Vacunaleis ſtantque, ſedentque focos. Pli.l.3.c.12.

Vacvo,as,[Vuotare.] κενόω, uacuefacio, uacuũ reddo, euacuo. Mart. l.11: Elyſiũ liceat ſi uacuare nemus. Col.li.3.c.13. Sulcum uacuari.

Vacvvs,a,um,[Vuoto,uacuo,] κενὸς, inanis, nihil continens. Cice. de Vniuerſi. Nihil igni uacuum uideri poteſt. Cice. in Catili. Quid? quod aduentu tuo ſubſellia iſta uacua facta ſunt? Vacuum definiunt Philoſophi, quod ſit locus non repletus corpore, natus repleri. Vel ſic, Vacuum eſt dimenſio, omnia in ſe non cedendo recipiens. Quibus ex diffinitionibus ſatis conſtat, proprie loquendo nihil eſſe uacuum, cum omnia ſi non alio corpore, certé aere plena ſint. Vulgo tamen ita loquimur, ut uacuum dicamus, in quo nihil ſit præter aerem. Aliquando Vacuum accipimus, pro uaſto & ſpatioſo, [Ampio,] Vir.3.Geo. Saltibus in uacuis paſcant. Idem 7. Aen. Quem pueri magno in gyro uacua atria circum Intenti ludo exercent. Sic aerem uacuum eſſe dicimus, quod in eo nullum conſpiciatur corpus. Virg. 3.Geor. Aera per uacuum ferri. Quo in loco Virg. Lucretium uidetur imitatus, qui Inane neutro genere pro aere poſuit, Longum, inquiens, per inane reſoluit. Vacuus animus, ociosus, nullis curis, nullis negociis irretitus: Cic. de Cla.Ora. ſi es animo uacuo, expone nobis quod quærimus. Vacuos habere dies, i. nullis rebus dedicatos. Vacuus equus, qui ſine ſeſſore eſt. Liu.li.27. Vacuus paulo poſt equus, errans per urbem, cognitus. Vacuum remum trahere, eſt remum inutiliter, incaſſum, fruſtra, [In uano,] trahere. Iungitur aliquando genitiuo. Pla. in Bac. Volẽs affligat me iam uacuum uitium, Ideſt, inualidum. [Debole,] Ter. in Hea. Vacuum tempus, ne quod dem mihi laboris. Aliquando ablatiuo ſine præpoſitione, [Senza,] Ci.2.de Fin. Cum uacui curis, etiam quid in cælo ſiat, ſcire auemus. Aliquando cum præpoſitione. Ci.ad Att. Sin eris ab iſto periculo uacuus. Hinc Vacuitas, tia, [Aſſenza, priuatione,] inanitas, abſentia, priuatio. Cic. 1. de Offi. Adhibenda uacuitas ab angoribus. Idem 5. Tuſc. Securitatem appello uacuitatem ægritudinis.

Vadimones, lacus in Vmbria, non procul ab Ameria, opacam habens ſyluam ſibi innatantem, quæ nunquam die ac noctu eodem ui ſitur loco. Pli.li.2.ca.95. Pli. Iunior in epiſt.

Vadimonivm, nij, [Sicurtà, malleuadore,] ἐγγυη, eſt ſponſio quædam ſiſtendi, comparendique in iudicio ad diem præſtitutam per ſe, uel per aduocatos, quod deſerere non licet. Seneca: Vadimonium promittimus, & tamen deſeritur. Ci. pro Quintio: Ad uadimonium non uenit. Et paulo poſt. Non dubitauit, cum uadimonium deſertum eſſet, bona proſcribere. Vadimonium promittere, eſt promittere comparere in iudicio ad diem præſtitutam per ſe uel per aduocatum. Ci.5.Verr. Statuit iſte, ut arator decumano, quo uellet decumanus uadimonium promitteret. Vadimonium conſtituere, eſt diem aſſignare, ut loquuntur, quo quis in iudicio cõparere debeat Ci. de Sen. Omnia quæ curant meminerunt, uadimonia conſtituta, qui ſibi, cui ipſi debeant. Vadimoniũ deſerere, eſt non comparere in iudicio ad diem præſtitutam. Pli. in Præf. Nat. Hiſt. Inſcriptiones, inquit, propter quas uadimonium deſerri poſſit. Id eſt, inſcriptiones librorum, tam ampla & magnifica pollicentes, ut propter eorum librorum aut lectionem uadimonium deſeri poſſit. Differre uadimonium, eſt differre diem contentionis, quo reus in iudicio comparere promiſerat. Pli.li.7.c.53. Bæbius iudex uadimonium differri iubet. Vadimonium miſſum facere, eſt uadimonij obligationem remittere, condonareque. Ci. pro Quin. Qui poſtea quoq; uadimonium miſſum fecerit. Vadimonio obſtricti, hodie dici poſſunt qui ob crimina in iudicium uocati, ab iudicibus, ut ſit, impetrarunt, ut aut ſua, aut ſponſorum fide dimittantur, ea lege, ut in diem certum, aut quandocunque iudici uiſum fuerit, ad iudicium ſiſtantur. Concipere uadimonium, eſt exprimere certam formulam uadimonij ſiſtendi, comparendique. Ci. Qu.Fr.li.2. Negat in tanta multitudine eorum, qui una eſſent, quenquam fuiſſe, qui uadimodium concipere poſſet.

Vado, dis, ſi, ſum, [Andare,] βαδίζω, eo, iter facio, quaſi uiæ me do. Virg.2.Aeneid. Vadimus immiſti Danais. Ibidem: Per tela, per hoſtes Vadimus. Ci. ad Att.l.4. Ad eum poſtridie mane uadebam. Transfertur & ad fluuios, pro, fluere, Plin.lib.5.ca.26. In Meſopotamiam uadit per ipſam Seleuciam. Circumuado, Euado, Inuado, Peruado, ſuis locis.

Vado, as, priore c. [Paſſare il fiume.] uado traijcio. Papinian. Si uadari nequeat, ſed pontonibus traijciatur. Solinus: Flumen, quod propter breuitatem facile uadari poterat.

Vador, aris, [Far la ſigurtà,] κατεγγυάω, uerbum commune, ſecundum Priſcianum, ſignificat uadimonio obſtringere, ſiue diem iudicij ex compacto conſtituere, & in ius uocare. Ci. pro Quintio: Debere tibi dicis Quintium, procurator negat: uadari uis, promittit. Vadari reus dicitur, cũ uadimonio obſtringitur, præſtituta die ſe iudicio affuturum. Actor etiam Vadari reum, dicitur, cum acceptis uadibus reum ad comparendum in iudicio aſtringit. Liui.3. Decem uadibus accuſator uadatus eſt reum. Cice.5. Verr. Cum ex Leontino uſque Lilybæum aliquem uadaretur. Ouid.2.de Rem. Amor. Iamque uadaturus: lectica prodeat, inquit. Hor.1.Ser.Sat.6. Tunc reſpondere uadato Debebat.

Vadosvs, a, um, [Di guado,] τεναγώδης, ut, Vadoſus amnis, qui frequentia habet uada, quæ tranſiri pedibus poſſunt. Cæſ.2.Bel.Ci. Vadoſum mare erat. Liui.li.37. Vadoſum oſtium portus.

Vadvm, di [Acqua baſſa, guado,] πόρος, eſt locus in flumine, mari, uel lacu, tam paruæ profunditatis, ut pedibus tranſiri poſſit: unde & nomen habere putatur, a uadendo ſcilicet, quod per ipſum uadere poſſimus. Liu.li.38. Pontẽ, quia uado nuſquam tranſitus erat, facere inſtituit. Cæſ.li.3.Bel.Gall. Romanos uada, portus, inſulas non nouiſſe. Vadum pro mari, [Mare,] Cat. Argon. Auſi ſunt uada ſalſa cita decurrere puppi. Vir.5. Aen. Sulcant uada ſalſa carinæ. Oui.3.Triſt.Ele.9. Dicitur bis remos applicuiſſe uadis. Emerſiſſe e uado dicitur, qui maximam rei alicuius difficultatem ſuperauit. [Vſcire di trauaglio.] Tractum a nauigantibus qui non ſine maximo diſcrimine inter breuia, & loca uadoſa nauigant. Cicer. pro

Cœlo. Emersisse iam è uadis, & scopulos prætereuecta uidetur oratio. Res in uado est, prouerbialiter dicatur, pro, In tuto est. [*Esser in sicuro*.] Tractum uidetur a natantibus, quibus ut in profundo periculum, ita in uado est securitas. Teren. in An. Omnis res in uado est. Plau. Aul. Iam esse in uado salutis res uidetur.

VAH, [*Oime*.] ἐᾶ, interiectio dolentis: ut Væh misero mihi Virg. 9. Eclog. Mantua uæh miseræ nimium uicina Cremonæ. Quidam Væ sine aspiratione scribunt: recepit diphthongum, ut distinguatur a Ve coniunctione.

VAFER, fra, frum, [*Astuto, giotto*.] πανοῦργος, pro callido, & astuto accipitur, quasi uade Afer. Mira enim semper fuit eius generis calliditas. Ci. li. 2. de Na. de. Chrysippus, Stoicorum somniorū uaferrimus interpres. Oui. 3. de Arte. Qui uafer illudi possit ratione mariti. Vafri sus, id est, subtile, uel in quo multi uafre uersantur. Hor. 2. Ser. Sat. 2. Aut uafri inscitia iuris. Hinc Vafre, [*Astutamente*,] callide, astute, Ci. 4. Ver. Nihil uafre, nec malitiose facere conatus est.

VAGINA, pen. pro. [*Guaina*.] θήκη, sliculus rei theca. Ci. in Catil. Gladiū in uaginis reconditū. Cæs. 5. Bel. Gal. Auertit hic casus uaginā, & gladiū educere conātis dexterā moratur manū. Oui. 10. Met. Pēdēti nitidū uagina decipit ensem. Vir. 4. Aen. Vaginaq; eripit ensē. Vagina frumēti quidā quasi folliculus, quo spica etiānū pubescēs, necdū plane appacens, circumuoluitur. Varro. li. 1. c. 48. ter. Cic. de Sen. Vaginis iam quasi pubescens includitur. Vaginæ corporis. Pli. li. 8. ca. 15. & li. 11. ca. 37. Diminutiuum Vaginula. Pli. li. 18. cap. 7.

VAGIO, gis, giui, gitum, κλαυθμυρίζω, proptie de infantibus dicitur, cum fletum emittunt. Ci. in Catone. Quod si quis Deus mihi largiatur, ut in cunis uagiam. Oui. 4. Fast. Infanti uagiat ore puer.

VAGITVS, pen. pro. κλαυθμὸς, infantum fletus. Vir. 6. Aen. Continuo auditæ uoces, uagitus & ingens.

VAGOR, oris, [*Vagito, pianto di fanciulli*.] κλαυθμὸς, uagitus. Lucr. lib. 1. Miscetur funere uagor.

VAGOR, aris, [*Vagare, andare errando*.] ἀλητεύω, huc illuc oberro. Ci. pro Fōnteio. Hi cōtra uagantur læti. Vir. 4. Ae. Vritur infelix Dido, totaq; uagatur Vrbe furēs. Vagatur animus, id est, incōstās est, & instabilis, [*Esser instabile*.] Ci. 2. Off. Nō enim sumus ij, quorū uagetur animus errore. Sunt qui illud interesse existiment inter Vagor & Erro, quòd Vagari sit per diuersa, Errare per aliena. Cice. li. 1. de Ora. Ne uagari, & errare cogatur oratio. Inuenitur etiā Vago, gas. Plau. in Mil. Quæ circum uicinos uagas. Vagans, tis, partic. Cic. 2. de Diui. Natura uolucres huc, & illuc passim uagantes efficit, ut significet aliquid. Vagatio. [*Scorreria*.] Liu. 5. Vagationibus antiū.

VAGVS, [*Vago, uagante, uagabondo*.] πλανής, huc illuc oberrans, incertus, instabilis. Ci. Att. li. 7. Vagus esse cogitabā. Vaga sententia, [*Incerta*,] id est, incerta. Cic. 2. de Na. de. Est & philosophi, & pontificis, de dijs immortalibus habere non errantem, & uagam, ut Academici, sed, ut nostri, stabilem certamq; sententiam. Vagum nomē herbæ, [*Non fermo*,] dixit Pli. li. 27. c. 4. id est, incōstans, & multis opinionibus obnoxiū. Hinc uage, [*Vagamente*,] adue. Li. li. 6. Bel. Pu.

VAH, [*Vah*.] φεῦ, interiectio est insultantis. Hieronymus ad Damasū. Sicuti nos in Lingua Latina habemus interiectiones quasdam, ut insultando dicamus Vah, & in admirando Papæ, & in dolendo Heu: ita & Hebræi inter reliquas proprietates linguæ suæ habent interiectiones. Plaut. in Most. Vah, quid illa potest pejus quicquā muliere memorarier? Interdum est interiectio admirantis. Plau. in Curc. Subegit solus, intra uiginti dies LV. Vah. Aliquando exultantis Plau. in Bacch. Vah, Salus mea seruasti me.

VAHA, interiectio exultantis, uel ridentis Plau. in Cas.

VALDE, [*Sommamente*,] λίαν, uehementer, maiorem in modum: ad uerbium est per syncopen a Valide effectum: ideo in ualde posterior syllaba producitur. Iungitur autem fere positiuis. Cic. ad Cass. 3. 15. Expectatio ualde magna. Aliquando aduerbijs. [*Molto*.] Cic. ad Att. li. 1. Illud ualde grauiter tulerunt. Aliquando uerbis. Ci. ad Tiro. l. 16. Litteras tuas ualde expecto. Aliquando cum Tā, & Quā. Ci. 2. de Diuin. Nihil est tam ualde uulgare, quam nihil sapere. Dicimus & Valdequam, ut Sanequam, & Pecquam. Decius Brut. ad Cic. Suos ualdequam paucos habet.

VALENTIVS, [*Piu*.] μᾶλλον, compacatiuum est à Valde, pro magis.

VALENS, tis, [*Valente, potente, sano, gagliardo*.] ἐρρωμένος, nomen ex participio, id est, sanus, incolumis, robustus, fortis, firmus: cui contrarium est Imbecillus. Cice. Tironi. li. 16. Epist. Medicus confirmat propediem te ualentem fore. Idem in Orat. Valentiorum hæc latetum sunt. Idem 7. Ver. Sex lictores ualentissimi. Aliquando efficax, utilis, [*Efficace, gioueuole, utile*.] Pli. lib. 20. ca. 18. Siluestri longum, & ad omnes effectus ualentius. Cic. ad Att. lib. 7. Quàm nunc tam ualenti resistere. Varro de re rust. lib. 3. c. 16. Prouidendum ne infirmiores a ualentioribus opprimantur. Hinc ualentulus, diminutiuum. Plaut. in Cas. Vt ualentula est. Hinc ualenter, [*Valorosamente*,] aduerbium. Col. l. 1. c. 5. Valenter cesiltente contra ea. Oui. 11. Met. Spirare ualentius Eurus.

VALENTIA, æ, [*Valore, potenza, gagliardezza*.] ῥώμη, ἀνδρεία, antiquis idem erat, quod potentia, firmitas, robur, unde Romam ipsam a Priscis Latinis Valentiam dictam accepimus, quam postea Euander, Græco quidem nomine, id est seruata Latinæ uocis significatione, ῥώμην, appellauit. Solinus cap. 2. Sunt qui uideri uelint Romæ uocabulum ab Euandro primum datum, cum oppidum ibi offendisset, quod extructum antea Valentiam dicerat iuuentus Latina. Contrarium est Inualentia, [*Debolezza*.] Gel. li. 20. ca. 1.

VALENTIA, æ, [*Valenza*.] urbs insignis citerioris Hispaniæ, tribus millibus passuum a mari remota Ptol. li. 3. ca. 3. Pli. li. 2. c. 6. Mela. li. 2. Est etiam eius nominis oppidum inter Allobroges. Pli. li. 3. ca. 4.

VALEO, les, lui, litum, [*Valere, potere, essere sano, gagliardo, robusto*,] ὑγιαίνω, sanus, siue potens sum. Semper enim in bonam partem sumitur, nisi aliud addatur: ut Male ualeo, i. æger sum. Plau. in Amphit. Equidem ualeo, & saluos sum recte. Idem in Persa. Si uales, gaudeo. Valere ab oculis, & eiusmodi, est oculorum morbo liberatum esse. Gel. li. 5. c. 10. Cum ualebo ab oculis, reuise ad me. Sic ualere a pecunia. Plau. in Aul. Ne ualeam, imprecantis clausula est. Mart li. 2. Ne ualeam, si non totis Decianæ diebus, Et tecum totis noctibus esse uelim. Valere, [*Potere, hauer uirtu*.] aliquando est posse, pollere, nim uel uires, momentum, pondus, siue auctoritatem habere, alicuius momenti putari. Ter. in Eu. Neque tam imperita, ut, quid amor ualeat, nesciam. Iungitur aliquando datiuo. Gel. lib. 5. cap. 11. Augendæ rei, & minuendæ parum ualet. Aliquando accusatiuo cum præpositione Ad. Cic. 1. Acad. Vitæ adiuncta dicebant, quæ ad uirtutis usum ualerent. Et cum præpositione apud Cæsa. 5. Bel. Gal. Quorum auctoritas apud plebem plurimum ualeat, simultatum possit gratia. Lau. 1. li. 3. 1. Valete potestate, Valere ingenio, est potestate, uel ingenio plurimum posse, [*Hauer*.] Cice. pro Domo sua: Quasi ego in isto genere omnino quicquam ut cucatione, aut potestate ualerem. Idem de Claris Ora. Is longe plurimum ingenio ualuit. Valere gratia dicimus apud eos, qui nobis aut aliqua re præstant, aut saltem pares sunt: auctoritate, quibus ipsi præstamus, aut saltem pares sumus. Aliquando etiam ablatiuo iungitur cum præpositione In. [*Esser ualoroso in arte*.] Mart. li. 1. Si quid in arte uales. Cice. 5. Tusc. Quod in omnibus causis solet ualere plurimum. Aliquando accusatiuo cum præpositione In, uel Ad. Cic. 2. Tusc. In uulgus insipientium opinio ualet honestatis. Quint li. 4. c. 5. Quedam in re tamen ualent. [*Giouare*.] Ci. 3. de Diui. Affectio astrorum ualeat ad quaedam res. Idem Attic. lib. 3. Vtinam ualeat ad celeritatem reditus mei. Cum ad pretium pertinet, si pretium exprimatur, in ablatiuo ponitur. Pli. li. 33. ca. 3. Scrupulum ualet sestertijs uicenis. Varro tamen accusatiuum dedit dicens: Denarij, quod denos æris ualebant: quinarij, quod quinos. Impecatiuo Vale, [*Mi raccomando*.] in discessu utimur, aut in calce epistolarum: quemadmodum Salue in accessu, aut etiam in litterarum principio. [*A Dio*,] Vic. 3. Eclo. Et longum formose uale, uale, inquit, Iola. Reperitur tamen Salue in discessu, & in calce epistolarum. Cice. lib. 16. epist. Vale mi Tiro, uale, & salue. Quoniam uero abeuntes per hæc uerba salutare solemus Vale, & Salue: inualuit consuetudo, ut hæc humanitur pro discedo, etiamsi cum stomacho, & indignatione loquamur, non quod illi a nobis, sed quod nos ab illis, quibus sic loquitur, uale dicendo recedamus, inquit Valla. lib. 6. Teren. in Adel. Valeas, habeas illam, quæ placet. [*Sia maladetto*,] Idem in And. Valeans, qui inter nos dissidium quærunt. Quod per inde est, ac si diceremus, Discedant a nobis. Cice. 1. de Nat. de. Si Deus talis est, ut nulla gratia, nulla hominum charitate teneatur, ualeat. Vale & Salue, uerba erant postrema, quibus olim mortuos affabantur. Vario: Vale, & Salue, cum ad mortuos referuntur, non id dictū est, quòd aut ualere, aut salui esse possint, sed quòd ab his recedimus, eos nunquam uisuri. Virgil. 11. Aeneid. Salue æternum mihi maxime Palla, Aeternumque uale. Valere iussi: id est, uale dixi. Cice. Attic. lib. 5. Hominem ualere iussi. Huius uerbi composita sunt, Conualeo, Eualeo, Inualeo, Aequiualeo, Præualeo, Reualeo: a quibus fiunt Conualesco, Eualesco, Præualesco, Reualesco: quorum significata uide suo loco.

VALERIVS, cognomento Publicola, Iunij Bruti in 1. consulatu collega, in Tarquinij Collatini locum suffectus. Hic primum de Veientibus, iterum de Sabinis, tertio de utrisque triumphauit. Deinde cum domum in Velia, uictissimo locō haberet, in suspicionem regni uenit. Quo cognito, apud populum conquestus est, quod tale aliquid de se timuissent, & misit, qui domum suam diruerent. Secures item fascibus dempsit, eosque in populi concione submisit, legem de prouo ad populum tulit. Quapropter Publicolæ nomen accepit. Hic, cum diem obijsset, publice sepultus, & annuo matronarum luctu honoratus est. Hæc Plin. de Vir. illust. Plutarchus tradit in uita eius, hunc quadriga primum in triumpho uectum fuisse, sine ulla inuidia: præterea Collegæ Bruto honores funusque curasse: funebremque orationem de ipsius laudibus habuisse, quæ adeo iucunda fuit Romanis, ut ex eo consuetudo manarit, ut qui strenue pugnando occubuissent, ab optimatibus laudarentur. Valerius, M. Publicolæ frater consul una cum Posthumio Tubeeto factus, ac cōtra Sabinos profectus, rem feliciter fratris auspicijs,

& administratione gessit, ex quo publice ei domus ædificata, cuius fores extrorsum honoris gratia aperiebantur, cum cæteræ introrsum aperirentur. Val. Max. historicus, scripsit dicta ac facta memorabilia ad Tiberium Cæsarem. Militauit sub Sex. Pompeio, ut ipse de se testatur, ubi de institutis antiquis loquitur. Fest.

VALESCO, is, [*Diuenir gagliardo,*] inchoatiuum, *ῥώζω*, ualidus fio. Luc. libr. 1. Recreata ualescat. Tacit. libr. 4. Meditatio in posterum ualescit.

VALIDVS, a, um, [*Gagliardo sano.*] *ἰσχυρός*, robustus, ualens, firmus. Plau. in Amph. Me miserum homines octo ualidi cædant. Ci. Tiron. Omnia uiceris, si te ualidum uidero. Ter. Hecy. Bene factum, te aduenisse saluum atque ualidum. Tac. li. 19. Coloniam copiis ualidam. Validus ex morbo, i. conualescens, [*Risanato, guarito,*] Liu. 3. Fratrem suum, necdum ex morbo satis ualidum, pugno ictum a Cæsone. Validæ opes, i. magnæ, ingentes, [*Potente.*] apud Pla. in Casi. Vinum ualidum. Oui. 6. Fast. Vir. 5. Aen. Validis incumbere remis. Idē 10. Aen. Nil ualidæ iuuere manus.

VALIDE, [*Valorosamente.*] aduer. *σφόδρα*, ualde, uehementer, maiorem in modum unde Validius, comparatiuum, *μᾶλλον*, magis, uehementius. Quint. li. 10. ca. 2. Nec promptum est dicere, utros peccare ualidius putem. Validissime, maxime, uehemētissime. Cœlius. Cic. li. 8. epist. Cum pro amicitia ualidissime fauerem ei.

VALETVDINARIVM, ij, [*Infermeria.*] *νοσοκομεῖον*, locus quo ualetudinarij, & infirmi curantur, ut ualetudinem malam bona permutēt. Senec. ad Lucillum: Tanquam in eodem ualetudinario iaceam. Col. li. 1. Rei rust. præcipit ualetudinaria languentibus salubria esse constituenda.

VALETVDINARIVS, rij, [*Mal sano,*] *νοσώδης*, qui frequenter ægrotat. Senec. in Quæs Non uideo, quare sibi placeat, qui robustior sit ualetudinario. Valetudinarius medicus, is est, qui ualetudine affectos curat. Callistratus de Iure immunitatis. Quibusdam uacatio tribuitur, ut sunt, ualetudinarij, medici, capsarij artifices.

VALETVDO, inis, [*Sanità, malatia, gagliardezza, infermità. franchezza.*] uocabulum est medium, quo modo sanitas significatur, *ὑγίεια, εὐεξία*, modo morbus, *νόσος, ἀῤῥωστία*. In meliorem partem accipitur apud Ci. 2. Off. Valetudo sustentatur notitia sui corporis, & obseruatione earum rerum, quæ res aut prodesse solent, aut obesse, & continentia in uictu, & prætermittendis uoluptatibus. Item apud Hor. li. 1. epi. Gratia, fama, ualetudo contingat abunde. In deteriorem partem accipitur apud Ci. Off. li. 1. Aesculapius potest præscribere per somnum curationem ualetudinis. Et li. 4. epist. Scripsit ad me te moleste ferre, quod me propter ualetudinem tuam non uidisses. Sæpe tamen confusionis tollendæ causa addimus epitheton, quo significationem eius restringimus: dicimusque Bonam uel Malam, Commodam uel incommodam ualetudinem. Quint. li. 10. cap. 3. In hoc præcipue bona ualetudo, quæque eam præstat, frugalitas necessaria est. Ci. 4. Tusc. Ij sunt eiusmodi constituti, quasi mala ualetudine animi, sanabiles tamen. Cic. Att. Me incommoda ualetudo tenebat, iā duodecimum diem Brundusij. Idem de Cla. Or. Infirma, atq; etiam ægra ualetudine fuit.

VALGVS, *βλαισός*, qui suras habet extrorsum incurtas, & in diuersum actas: quales cancri habent, & lacerti. Pla. in Mil. Aut uarum, aut ualgum, aut compernem. Næuius apud Non. Valgus, ueternosus. Valgū sauium, id est, intortum, [*Torto.*] Plau. in Mil.

VALLARIS, & hoc re, *ἐχυρός*, quod ad uallum pertinet, ut Vallaris corona, qua donari solebat, qui primus uallum hostium fuisset ingressus. Liu. 10. & li. 30.

VALLES, lis, & Vallis, lis, [*Valle*] *κοιλάς*, planities duobus lateribus inclusa; dicta quod hinc, atque hinc montibus uallata sit. Vir. li. 11. Valles accommoda fraudi. Statius: Vallis in amplexu nemorum sedet. Vir. 2. Ge. Complentur uallesq; cauæ saltusque profundi. Ouid. 8. Met. Concaua uallis erat. Hinc Vallecula, ut a Vulpes Vulpecula. Festus tamen Valliculam effert.

VALLO, as, [*Fortificare, fornire, circondare,*] *χαρακόω*, munio, firmo, quasi uallo ambio. Pli. li. 15. ca. 18. Non castra punica ad tertium lapidem uallata. Luc. lib. 4. Nullis uallarent oppida muris. Vallare armis, est, stipare. Vale. Flac. 1. Argon. Inopem nullis uallauerit armis. Vallare aliquid ratione differendi, est Dialecticis argumentis confirmare. Cic. 2. de Legib. Atque hæc omnia, quasi sepimento aliquo, uallabit differendi ratione.

VALLVM, li, [*Bastione, caualliere,*] *ἔρυμα*, munitio castrorum, quòd ex uallis, id est, palis, fiat. Cic. ad Cat. li. 15. Epist. Vallo & fossa circundedi. Idem in Pis. Vallum Alpium contra ascensum Gallorū. Legitur & Vallus masculini gen. in eadem significatione. Tibul. lib. 1. El. 2. Non arces, non uallus erat. Cæsar 3. Bell. Ci. Vallus contra hostem.

VALLVS, li, [*Palo,*] *χάραξ*, ὁ, firmior palus, cui uitis alligatur, & quo castra muniuntur. Vir. 1. Geo. Exacuunt alij uallos. Idem 2. Geo. Et acuto robore uallos. Accipitur nonnunquam pro ipso castrorum aggere (ut docuimus in dictione præcedenti) in qua significatione frequentius uallum dicimus neutro genere. Est item Vallus diminutiuum a Vannus. Varro 1. de re rust. c. 52.

VALOR, oris, [*Prezzo, ualore,*] pretium: a Valeo. Pli. Victoriati ualore redimi potest.

VALVAE, arum, pluralis numeri tantum, [*Porte della chiesa,*] *θύραι, δικλίδες*, fores geminas habentes partes, in sese coeuntes: ita dictæ, quòd introrsum reuoluantur. Ci. 1. de Diu. In templo Herculis ualuæ clausæ repagulis subito se ipsæ aperuerunt. Idem 3. Ver. hæc alia duo signa, quæ ad ualuas Iunonis Samiæ steterunt. Oui. 1. Met. Dextra, læuaq; deorum Atria nobilium ualuis celebrantur apertis. Idem 2. Met. Argenti bifores radiabant lumine ualuæ. Hor. 2. Serm. Sat. 6. Cū subito ingens Valuarum strepitus lectis excussit utrūque.

VALVVLI, [*Tanelle, seghe, reghe, guscio,*] *λοβοί*, sunt concauitates in folliculis leguminum, in quas ipsa grana separatim recipiuntur. Col. li. 7. de Ouibus tectis: singula capita per hyemem recte pascuntur ad præsepia, tribus hordei, uel fresæ cum suis ualuulis fabæ: Festus: Valuuli, fabæ folliculi appellati, &c.

VANDALSA, *βανδαλία*, regio Europæ septentrionalis, a Vandalo fluuio, a qua populi Vandali, qui per Gallias in Hispaniam penetrantes, loca circa Bæticam, quæ Vandalia ab eis dicta est, occuparunt.

VANIDICVS, [*Bugiardo,*] *ματαιολόγος*, uaniloquus, mendax. Plautus in Trin. Cum probis potius, quam cum improbis uiuere uanidicis.

VANILOQVIDORVS, ri, iocosa Plauti dictio in Persa.

VANILOQVVS, [*Bugiardo.*] *στερμολόγος*, uanos sermones effundens, mendax. Plau. in Amph. Vaniloquus, uapulabis. Li. lib. 35. Vaniloquus maria, terrasq; inani sonitu uerborum compleuit. Sil. li. 8. Vaniloquum Celtæ genus ac mutabile mentis.

VANILOQVENTIA, æ, [*Bugie, il parlar uano,*] *στερμολογία*, uana & inania blateratio. Li. Vaniloquentia Atithenum excitauit. Tac. li. 3.

VANITAS, atis, [*Vanità,*] *ματαιότης*, Leuitas. Cic. li. 3. Off. Si uituperandi, qui reticuerunt quid de ijs existimandum, qui orationis uanitatem adhibuerunt? Salust. Hæc non minor uanitas inerat, quam audacia. Tacit. li. 15.

VANITVDO, dinis, [*Vanità,*] *ματαιολογία*, uanitas. Plau. in Capt.

VANNO, [*Palare, uagliare, criuellare,*] *λικμάω*, acus, uel paleas è frumento uel legumine uannis expurgo. Varro de re rus. Vt quod leuissimū est in ea, atque appellatur acus ac palea, uannatur foras extra areā. Hinc Euanno, extra uanno. Nonius. Euannetur, dictum est uentiletur, uel moueatur, a uanno, in quo legumina uentilantur.

VANNVS, ni, [*Vaglio, criuello,*] *λίκνον*, instrumentum latum ex uimine, aliaue materia, quo acus paleæque post trituram a frumento aut legumine uentilando, & in sublime eiaculando, excernuntur. Virg. 1. Ge. Et mystica uannus Iacchi. Col. li. 2. cap. 21. Spicæ uannis expurgātur. In eadem significatione legitur & Vallus, diminutiua forma: quam uocem Varro a uolatu dictam existimat, quòd dum frumenta uanno in sublime iactantur, leuia euolent.

VANO, nas, unico, n, *ψεύδω*, antiquis in usu fuit pro falso: ut annotauit Nonius, citans Accium ex Armena.

VANVS, a, um, [*Vano, falso,*] *κενός*, uacuus, siue inanis. Vir. 1. Ge. Sed illos Expectata seges uanis elusit auenis. Modo pro stulto, [*Stolto, pazzo,*] quasi mente uacuo, & qui in rebus inanibus studium collocat. Iuu. Sat. 3. sic libitum uano, qui nos distinxit, Othoni. Modo pro mendaci, & leuia, inaniaq; pro grauibus & ueris astutissime componente, [*Bugiardo,*] Virg. 1. Aen. Ni frustra augurium uani docuere parentes. Mendax autem proprie dicitur, qui ad decipiendum mentitur. Vnde idem 2. Aen. utrunque complexus est: Nec si miserum fortuna Sinonem Finxit, uanum etiam mendacemq; improba finget. Vanum aliquando dicitur, auctore Donato, nec uerisimile, nec possibile, [*Impossibile,*] Ter. in Eunu. Sin falsum aut uanum, aut fictū est, continuo palam est. Vana fides, [*Falso,*] idest falsa. Vanum inceptū, quod frustra inceptum est. Vana neutrum plurale, loco aduerbij, apud Vir. 11. Aen. Fulgentem armis, ac uana tumentem.

VAPIDVS, da, dum, [*Vaporoso,*] *ἀτμώδης*, emittens uapores. Persius Sat. 5 Exhalet uapida læsum pice sessilis obba? Vapidum pectus, per translationem, apud eundem eadem Sat. Astutam uapido seruas sub pectore uulpem. i. ueterum uitiorum pleno, & pristinas fraudes redolente.

VAPOR, oris, & Vapos, [*Vapore, fumo,*] *ἀτμός*, tenuis humoris alicuius exhalatio. Lucr. li. 5. Frigusq; uaporque Ci. 2. de Nat. Deo. Aquarū enim quasi uapor quidam aer habendus est. Oui. 1. Met. Vapor humidus omnes Res creat. Ponitur aliquando pro calore, [*Calore.*] Col. li. 5. c. 10. Minus uaporis æstate per angustum os penetret. Vir. 5. Aen. Lentusque carinas est uapor.

VAPORARIVM, rij, [*Camino,*] *ἀτμιστήριον, καπνοδόχη*, In hypocaustis dicebatur, qua uapor erūpebat. Cic. Q. Fratri. lib. 3. Hypocausta ita erant posita, ut eorum uaporarium esset subiectum cubiculo.

VAPORIFERVS, ra, rū [*Che napera molto,*] *ἀτμώδης*, multos emittēs uapores. Sta. 3. Syl. 5. Siue Vaporiferas, blādissima littora, Baias. quas ita uocat, propter aquas calidas, multos exhalantes uapores.

VAPORO, as, p.p. [*Mandar il fumo, naporare,*] *ἀτμίζω*, aliquando neutrū est, idē significās, quod uaporē emitto. Pli. li. 31. c. 2. Vaporat & in mari ipso, Aliquando actiuū est, & pro suffire ponitur, [*Profumare,*]

ro.]Vit.2 5. Ae.Succedunt matres & templum ture uaporant. Aliquã do pro arefacere, exurere. [Seccare, brusciare,] Pli.li.2.ca.26. Vt sol b. æstiuis uaporatæ resoluantur. Vaporatio, uaporis excitatio. Pli.lib. 28.ca.4. Perfundere caput aqua calida ante balnearum uaporationem, & postea frigida, saluberrimum intelligitur. Gel.li.19.ca.5.

Vappa, æ, [Vino suanito,] ἐξίτηλος οἶνος, uinum cuiusmodi muris euaporauit. Pli.li. 14. ca. 40. Visium musto quibusdam in locis spõte feruere: qua calamitate, cum deferbuis, perit sapor, uappę quę accipit nomen. Hor.2.Ser.Sat.3. Qui Veientanum festis potare diebus Campana solitus trulla, uappamque profestis. Per translationem ponitur pro homine ignauo, inerte, & in quo nihil sis solertiæ, [Vano, inetto,] Idem 1.Ser.Sat.5. Non ego, auarum Cum ueto se fieri, uappam iubeo, aut nebulonem.

Vapularis, qui continue uapulat, ut apud Plaut. in Persa.

Vapulo, as, [Esser battuto,] τύπτομαι, uerberor, cædor. Proper.l.2.El. Vapulas umbra mea. Cœlius ad Cic.li.8 Septimam legionem uapulasse. Vapulare sermonibus, est uituperari. Cic.ad Att. li. 2. Cum se omnium sermonibus sentiet uapulare.

Varduli, Οὐαρδοῦλοι, Ptolomæo, Hispaniæ citerioris populi, In conuentu Cluniensi: quorum meminit Pli.li.& c.3.& Strab.li. 3.

Vari, ῥαιβοὶ, qui introrsum pedes, uel crura obtorta gerunt. Hora. 1. Ser.Sat.3. Hunc Varum distortis cruribus. Vnde Varum frequenter pro obtorto accipitur. Persius Sat 4. Et non fallit pede regula uaro. Varij autem dicuntur, quib. in exteriorem partem crura pedesve flectuntur. Varr.li 2.de Re Rust de canib. Cruribus rectis, ac potius uaris, quam uatijs. Hinc Variarum, & Vatiniorum cognomina fluxerunt, q pedibus essent uatiosis. Seneca in quadã Epi. Seruilius Vatia iacere sciebat, non uiuere. Valgi autem βλαισοὶ, sunt qui diuersas suras habent: hoc est, ambas introrsum intortas: cuiusmodi lacertarũ pedes sunt. Plau.in Mil. Aut uarũ, aut ualgũ, aut cõpernem. Hinc Valgũ suauium, i. intortũ. Pla.in Mil. A qua fortasse simi litudine instrumentũ quoddam rusticũ ad areas cõplanandas, Valgiũ Pli. appellat. l. 17. Alioqui & sermo agrestis Valgiare usurpat hodie pro, pauire, coæquareque. Omnino id fere uẽ esse, quod ait, Cõminuito terrã, & Cylindro ac paticula coæquato. In Campania certe haberi genus id cernatur tali specie, quali suns furæ duæ in diuersum collocatæ, quo, ut cylindro, supplanãtur areæ. Varæ manus, incuruæ. [Torte.] Oui.li.9. Meta. Tenuique a pectore uaras in statione manus. Sic uarum brachium, a Martiali dictum li 7. Vara nec iniecto certamine brachia tendis. Varus genius apud Persium Sat.6. Suos item Vari; tubercula exigua & dura in facie, quos ἴονθους, Græci appellant. Pli.li.23. Varos, & lentigines emendat

Variæ, πάρδαλις, ea genere sunt pantherarum. ita dictæ a macularum uarietate, quibus sunt spectabiles. Pli.li.8.ca. 17.

Varices, [Varici,] p.e gen.mas. ἰξίαι, κιρσοὶ, uenæ plus æquo intumescentes, in temporibus, in uentre, in testibus, in inguine, & potissimum in cruribus, quas Pli li. 11.ca.45. In cruribus uiro tantum, mulieri raro, præ nimio labore nasci asserit. Ci.2.Tus. Cum uarices secabantur Mario. Hor. Varice succiso. Seneca Epist.78 fœmin.gen. Dum uarices execandas præberet. Vnde Varicosus, qui huiusmodi uenas tumidiores habet. Auicenna auctor est, uarices accidere cursoribus, baiulantibus, aut stantibus. Inde est illud Iuuen.Sat.6. Varicosus fiet aruspex. Eu diuturna, s. statione.

Varico, cas, seu Varicor, aris, deponens; secunda syllaba correpta διαβαίνω, crura in diuersas partes extendo. tractum ab ijs, qui natura uari sunt cruraque habent extrorsum intorta. Quint. lib. 11. cap.3. Varicare supra modum, & in stando deforme est, & accedente motu prope obscœnum.

Varicula, æ, κιρσίδιον, diminutiuum a Varix Cel.li.5. Si uaricula intus est, excidenda.

Varicus, a, um, pen.cor. qui ampliore passu incedit. Oui.3.de Arte: Ingentes uarica fertq; gradus.

Varicitus, aduerbium ῥαιβῶς, cruribus diuaricatis, diulsisque, quod fieri solet a fœmina iam mictura. Apule.l.1.

Varietas, atis, [Varietà.] ποικιλία, proprie est uariatio & dissimilitudo colorum: quamuis & ad alia transferatur Plio.li.8.ca.30. Oculis mille uarietates esse, colorumq; mutationes. Ci.7. Ver. Neque hoc prouiderim, ut uarietate criminum nos attentos haberẽ. Idem 2.de Fin. Varietas Latinũ uerbum est, id proprie in disparibus coloribus dicitur, sed transfertur in multa disparia: uarium poema, uaria oratio, uarij mores. uoluptas uaria etiam dici solet, cum percipitur ex multis dissimilibus rebus. Quinct.li.1.c. 12. Reficit animos uarietas. Idẽ l.9.c.1. Gaudent res uarietate. Apud antiquissimos etiam uariantia lectum fuit in eadem significatione; ut annotauit Nonius. Lu cr.li.3. Principis unde hæc oritur uariantia rerum.

Vario, as, [Variare, far uario & diuerso, ricamare.] παραλλάττω, distinguo, muto, uarium siue diuersum facio. Pli.Epi.861. Laborem ocio, ocium labore uariare. Mart.lib.8. Texta Semisamia quæ uariantus acu. Oui.2.Met. Nõ erat huius opus lanam mollire trahendo, Nec positu uariare comas. Vig.li.9. Aen. Discurrunt uariantq; uices. Ponitur aliquando pro uaria tradere. Liuius li. 37. De morte Marcelli uariant auctores. Legitur & absolute, pro sibi dissimilem esse, & modo hoc, modo illo modo se habere [Esser dissimile,] Cel. li. 3. Nõ in ijs solum, in quibus semper ita se habet, sed in ijs quoque in quibus uariat. Variare, aliquando est rem ambiguam esse. Liu li. 9. Ibi si uariaret, us secundæ, &c. Variatur, impersonale. Liuius li. 22. Ibi cum sententijs uariaretur. Varians, participium. Pli.li.14. ca.2. Impatiens uariantis cæli, hoc est, inconstantis, [Vario.] modo hoc, modo illo se habentis. Variantes adhuc, & acerbæ uuæ apud Col. li.4. c.10 hoc est nondum nigræ, sed colore adhuc uario.

Variatim, [Variamente,] diuersimode. Gel.li.5.c. 12.

Varius, a, um, [Vario,] πολύχρους, multiforme, uel diuersorum colorũ. Ter.Eun. Varia ueste exornatus fuit. Virgi 4.Aen. Varium, & mutabile semper Fœmina. Idem 5. Aen. Ceu nubibus arcus Mille trahit uarios aduerso sole colores. Idem 2. Aen. Post uarios hominumque, urbisq; labores. Ci.1.Acad. Plato uarius, & multiplex, & copiosus. Liu 5. Ibi uaria uictoria pugnatum est. Variæ uuæ fiunt, cum ad maturitatem perduci incipiunt, & colorem mutãt. Cato.c.37. Vbi uuæ uariæ cœperint fieri, bubus medicamentum dato. Varius præterea dicitur, qui in facie uaris distinctus est. Vnde locus Ci. apud Quint. lib.6.ca.4. In Isauricum: Miror quid sit. quòd pater tuus, homo cõstantissimus, te nobis uarium reliquit. Hinc Varie, [In uarij modi,] uarijs modis. Plinius Epist 104. Varie me affecerunt literæ tuæ, nam partim læta, partim tristia continebant.

Varius, poeta tragicus Virgilij & Horatij amicissimus ex ijs, quibus Virgilij Aeneis commissa est emendanda. Hor.in Serm.

Varus, ra, rum, ῥαιβὸς, suras habens extrorsum intortas. Plaut. in Mil. Aut ualgum, aut uarum, aut compernem.

Varus Quinctilius, ab Augusto Germanico exercitui præfectus, ab Arminio dolo circumuentus, & cum tribus legionibus interfectus. huius mortem deflet Horatius li. 1. Carm. eius meminit & Maro.6.& 9 Ecl.

Varro, Οὐάῤῥων, Senator Romanus, Ciceronis æqualis, a Quinctiliano Romanorum omnium eruditissimus appellatus: ut qui plurimos doctissimosque scripserit libros, peritissimus omnis antiquitatis, & rerum Græcarum, nostrarumque eruditione tamen præstantior, quam eloquentia.

Vas, uasis, [Vaso,] σκεῦος, gen.neu. & tertiæ declina. in plurali numero secundæ, pro instrumento ad aliquid capiendum idoneo. Ci.1.Tus. Corpus quasi uas est, aut aliquod animi receptaculum. Idẽ pro Muræna: E apposuit uasa Samia. Hor. 1.Serm.Saty.3. Syncerum cupimus uas incrustare. Vasorũ appellatio generalis est. Dicimus.n. uasa & uinaria, & naualia, inquit Vlpian. de auro & argent. leg.l. si gemma. Ci. 6.Verr. Vas uinarium ex una gemma prægrandi. Hinc Vasculum, & Vasillum, [Vasello,] Cato.ca.3. Vasculum facito de materia hederacea. Quint.li. 1.c.2. Vascula oris angusti superfusam humoris copiã respuunt. Vasum, si, etiam in secundo flexu dixerunt antiqui, ut ait Gel.li.12 c.23. Plau in Truc. Vasum argenteum.

Vas, ἐγγυητὴς, ὅμηρος, sponsor alterius in re capitali: cum in caussa pecuniaria Præs potius appelletur. Ausonius in Monosyllabis: Quis subit in pœnam capitali iudicio? Vas Quis, cum lis fueris nummaria, quis dabitur? Præs. Cic. 3. Offic. Factus est uas eius sistendi. Hor.1.Ser.Sat.1 Ille datis uadibus qui rure extractus in urbem est. Dicti Vades, quòd potestatem faciant ei, cuius nomine spondent, uadendi eo quò uelit.

Vasarium, farij, σκεῦος, uasorum supellex, atque etiam quod magistratibus in prouincias euntibus publice dabatur, uasa, muli, equi, uiaticum. Cic. in Pis. Sestertium centies & octogies, quod quasi uasarij nomine, in uenditione mei capitis adscripseras, ex ærario tibi attributum, Romæ in questu reliquisti? Budæus 10 libr. de Asse.

Vascones, [Guasconi,] populi citerioris Hispaniæ, quæ in Galliam & Britanicum Oceanum uergit ad Pyrenæum positi. Hi a Metello Romanorum duce obsessi, in tantam famem compulsi sunt, ut humana carne uescerentur. Iuuen.Sat.15.

Vascularius, rij, [Chi fa uasi.] σκευοποιὸς, qui uasa conficit. In l. apud Labeonem de præscript. uerbis. Si cum emere argentum uoles, uascularius ad te detulerit. Cic.6. Verr. In regiam uascularios conuocari iubet.

Vastesco, cis, scere, [Saccheggiare.] ἀνδραποδίζω, populari, & uastũ fieri. Accius apud Nonium: Ne scelere tuo Thebani uastescãt agri.

Vasto, as, [Guastare, distruggere, rouinare. saccheggiare,] πέρθω, populor, destruo, pdo. Cæs.1.Bel.Gal. Agri uastari, liberi eorũ i seruitutẽ abduci. Vastãt agros cultoribus, dixit Vir.8.Ae. Hoc ẽ, abducẽdo cultores agrorũ, eos uastos, & desertos efficiũt. Brutus ad Cic.li.11 De excursionibus per equites uastat ea loca, in quæ incurrerit. Ci. ad Att. li.9. Consilium est agros uastare, uere Liu.li.23. Vastare omnia ferro, & incendijs. Vir.4.Ge. Omnia nam late uastant. Ci. Att.li.8. Hõ magis ad uastandum, quam ad uincendum paratus. Vastatio, onis, [Guasto, sacco,] depopulatio Liu.7. Accessit ad eam cladem uastatio Romani agri. Vastator, oris, [Distruggitore,] populator. Oui.9.Met. Arcadiæ uastator aper. Deuasto, & Peruasto, suis locis.

Vastus, a, um, [Grande, ampio,] ἀχανὴς, ὑπερμεγέθης, ualde magnus

immensus, quodq; iustæ magnitudinis modũ excedit. Vir. 3. Ae. Vastumq; caua trabe currimus æquor. Idem 1. Aen. Vasto rex Aeolus antro. Cic. 1. de Diui. Beluam uastam & immanem. Aliquando pro deserto, [*Abandonato, diserto.*] Accius apud Nonium: Hanc urbem ferro uastam faciet. Hinc Vastitas, tatis, nimia magnitudo. [*Ampiezza,*] Col. li. 3. Pari uastitate beluas progenerari, quis neget: Apuleius, Cui corporis uastities honori fuit. Accipitur aliquando Vastitas pro populatione [*Ruina, guasto,*] Cic. in Catil. Italiam ad exitiũ, & uastitatem uocas. Vastitudo, dinis, [*Ruina, guasto.*] idem, sed antiquum. Cato rei rust. ca. 141. Viduertatem, uastitudinem, calamitates prohibessis. Vastities, tiei, [*Ruina, guasto,*] idem, sed & ipsum uetustum. Plau. in Pseud. Harum mihi uoluptatum omnium, atque itidem tibi, Distractio, dissidiũ, uastities uenit. Hinc Vaste, aduerbiũ. Cic. 3 de Ora. non aspere, non uaste, non rustice, non hiulce.

VASTIFICVS, a, um, ἐρημικὸς, quod uastitatem affert. Cic. 3. Tusc. ex uetusto poeta: Vastificam beluam.

VATES, uatis, communis generis, [*Indouino,*] μάντις, fatidicus, diuinus, propheta: a fando (ut quidam uolunt) quasi fates. Plaut. in Mil. Bonus uates poteras esse, cum, quæ sunt futura, uideas. Virg 6. Aen. Quiq; pij uates, & Phœbo digna locuti. Ci. 2 de Legibus. Alterum quod interpretatur fatidicorum & uatum effata incognita. Virg. 6. Aen. Tuque o sanctissima uates, Præscia uenturi. Vates item dicuntur Poetæ, a uiendis uersib. Viere enim uincire est, ait Varro 4. de Ling. Lat. Col. in Præf. Ex uoluntate uatis maxime memorandi. Id est, Virgilij. Quint. li. 10. c. 1. Beneuolum auditorem inuocatio dearum, quas præsidere uatibus creditum est, facit. Ci. 1. de Diu. Versus, quos olim Fauni uatesque canebant. Vates medicinæ. Pli. li. 11. ca. 37. Herophilus, medicinæ uates.

VATICANVS, p p. [*Vaticano,*] Βατικανὸς, collis est, non procul a Tiberi, supra molem Adriani, conterminus Ianiculo, in quo Petri basilica est, sic dictus, quòd populus Romanus eo potitus sit uatum responso, expulsis Hetruscis, ut inquit Festus. Vel (secundum Gellium li. 16. ca. 17.) a uaticinijs, quæ ibi dari solebant, ui atq; instinctu Dei Vaticani. Varro scribit, Vaticanũ Deũ in eo monte fuisse, qui infantibus primã uocẽ daret, quæ est Va, quæ prima in Vaticano syllaba est. Augustinus tamẽ uocat Vagitanũ, tanquã infantiũ uagitib. præsidẽtẽ. Prima huius nominis syllaba semper producitur, secũda uariatur, tertia sẽper producitur. Iuu. Satyr. 6. Et Vaticano fragiles de mõte patellas. Hor. 1. Car. Vaticani montis imago. De Vaticano agro, colle, & Deo sic scribit Gel. l. 16. c. 17. Et agrũ Vaticanũ (inquit) & eiusdẽ agri Deũ præsidem appellatum acceperamus a Vaticinijs, quæ ui atq; instinctu eius Dei, in eo agro fieri solita essent. Sed præter hanc causam Marcus Varro in libris rerũ diuinarũ, aliam esse tradit istius nominis rationẽ. Nã sicut Aius, inquit, Deus appellatur, araq; ei statuta est, quæ est in infima noua uia, quòd in eo loco diuinitus uox edita erat: ita Vaticanus Deus nominatus, penes quẽ essent uoces humanæ initia: quoniã pueri, simulatq; parti sunt, eam primam uocẽ edunt, quæ prima in Vaticano syllaba est. Idcirco uagire dicuntur, exprimente uerbo sonum uocis recentis. Hæc Gel.

VATICINOR, p. r. [*Indouinare,*] χρησμῳδέω, diuino, futura prænuncio, quasi fata cano. Cic. 1. de Diui. Illud quod uolumus expressum est, ut uaticinari furor uera soleat. Oui. 8 Met. Quæ sibi factorum pœnas, instare tuorum, Vaticinor moriens. Liu. 2. Virginium in concionibus uelut uaticinantem audiebat. Aliquando accipitur pro delirare, siue ariolari: quæ significatio inde tracta est: quòd sacerdotes oracula edituri, furore quodã soleãt corripi. Ci. pro Sextio: Eos, qui dicerent dignitati esse seruiendum, uaticinari & insanire dicebat. Idem Epist. l. 2. Sed ego fortasse uaticinor. Vaticinatio, [*Indiuinatione,*] diuinatio, futurorum prædictio. Cice. 2. de Na. Deo. Multa ex Sibyllinis uaticinationibus commemorare possum. Vaticinator, oris, [*Indouino,*] hariolus, coniector. Oui. de Pon. Eleg 1. Vnde tamẽ uiuat, uaticinator habet.

VATICINVS, a, um, p c. μαντικὸς, quod ad uaticinia pertinet. Liu. edixit, ut quicunq; libros uaticinos haberet, eos libros omnes ad se deferret. Idem li. 39. Vaticinos libros conquirerent, comburerentq;. Furor uaticinus. Ouid. 2. Met. Vaticinos concepit mente furores.

VATINIVS ciuis Romanus contaminatissimæ uitæ, in quem Cicero tam acerbe inuectus est, ut pare factis eius flagitijs, in summum Romani populi odium peruenerit. Hinc factus est locus uulgi prouerbio, ut Vatinianum odium, pro capitali, & implacabili odio accipiatur. Catullus: Munere isto Odissem te odio Vatiniano.

VATIVS, tij, βλαισὸς, qui pedes, crurave habet extrorsus obtorta, ut cõtra Varus, qui ea introrsum habet inflexa. Varro l. 2. Rei rust. cap. 9. Sint cruribus rectis, & potius uaris, quam uatijs. Hinc Vatiarum cognomẽ, quòd, qui primus in ea familia id cognominis sortitus est, pedibus fuerit uatijs.

VATRAX, acis, omnis ge. & Varicosus, adiect. qui crura uitiosa habet, teste Nonio. Lucil. l. 28 Vt si progeniem antiquam, qua est Maximus Quintus Varax, qua uaricosus. Vatrax.

VATRENVS, fluuius est, ex agro Forocorneliensi in Padum decidens, a quo & amplissimum quondam Padi ostium, Vatreni portus appellatur. auctor Plin. li. 3. ca. 16.

V ANTE B

VBER, ris, [*Fertile, fecondo,*] modo adiect. est idem significans, quod fertilis, fœcundus, copiosus, ἄφθονος. Cic. 1. de Nat. Dẽ. Vberrimi, lætissimiq; fructus uitium. Idem de Sen. Agro bene culto nihil est, nec usu uberius, nec specie ornatius. Modo substantiuũ, idem significãs, quod mamma, [*Mammella,*] Virg. 3. Ecl. Bis uenit ad mulctram, binos alit ubere fœtus. Inuenitur tamẽ Vber substantiuum, pro ubertate, siue fœcũditate, [*Fertilita,*] ut, Vber agri: id est, ubertas, & fertilitas, quo pacto & Græci οὖθαρ ἀρούρης. Vir. 1. Aen. Terra antiqua, potens armis, atque ubere glebæ. Non desunt, qui principium huius uocis aspirandum putent, quòd a uerbo ὕειν, dictum existiment, quod est pluere: aut ab humore, quasi Humor, m, in b, mutato: aut a Græca præpositiõne ὑπέρ, quæ abundantiam quandam importat. Vide Huber.

VBERTAS, tis, siue Hubertas, [*Fertilità,*] εὐφορία, fertilitas, abundãtia, copia. Cic. pro Pompeio: Summa ubertas agrorum. Idem pro Cornelio: Orationis ubertas.

VBERO, ras, siue Hubero, [*Fare fertile, & fecondo.*] πιαίνω, aliquando actiuum uerbum est, idem significans quod lætifico, fœcundo, fertilem efficio. Palladius li. 4. Hos ueluti coitu steriles arbores uberabantur. Aliquando neutrum idem significans, quod lætum, & fœcundum esse, εὐθηνεῖν. Col. li 5. cap. 9. Neque enim olea biennio uberat.

VBERTIM, [*Copiosamente,*] ἀφθόνως, copiose. Catullus: Vbertim thalami, quas intra limina fundunt.

VBERTVS, a, um, [*Copioso.*] ἄφθονος, copiosus. Gel. li. 7. cap. 14. Genera dicendi tradita ab Homero sunt tria in tribus: magnificum in Vlysse & Vbertum: subtile in Menelao, & cohibitum: mistum moderatumque in Nestore.

VBI, aduerb. modo loci interrogatiuum, [*Doue, in che luogo, quando poi che.*] ποῦ, significans in quo loco. Plau. Vbi id audisti? Modo relatiuum. Vir. 1. Aen. Vbi Aeacidæ telo iacet Hector. Pl. li. 12. cap. 14. Alexandriæ, ubi iuta interpolantur. Modo infinitũ. Ci. 3. Tusc. Est ubi id isto modo ualeat. Plau. in Trucul. Vbi amici ibidẽ opus. Ponitur quãdoq; pro aduerbio tẽporis, postquã, [*Poiche,*] Virg. 5. Aen. Hæc ubi dicta dedit. Quãdoq; pro quãdo, [*Quando,*] Ter. in And. Vbi uoles, accerse. Vir. li. 6. Vbi cælum condidit umbra Iuppiter.

VBI gentium, Vbi loci, Vbi terrarum, [*Doue,*] idem quod Vbi significat: nam genitiui illi ornatus tantum gratia ponuntur. Vbi primũ, statim. [*Subito che,*] Cæs. 1. Bel. Ci. Vbi primum illuxit.

VBII, populi origine Germani, cis Rhenum fluuium, in parte Galliæ Belgicæ. Pl. li. 4. c. 17. & Tacit. li. 1. & 20.

VBICVNQVE, [*In qualunque luogo,*] ὁπότε, quocunque in loco. Cic. Curioni. Vbicunque es, in eadem es naui.

VBIVIS, [*In qualunque luogo,*] ἑκασταχοῦ, quolibet in loco. Ci. lib. 4. Epist. Nemo est, quin, ubiuis quam ibi, ubi est, esse malit.

VBIQVE, [*In ogni luogo,*] πανταχοῦ, omni in loco. Vir. 2. Ae. Crudelis ubiq; Luctus, ubique pauor. Aliquando habet adiunctum genitiuũ, ut Vbique locorum, Vbique gentium, [*In ogni luogo,*] Vbique itineris. Apuleius. Quæ itineris ubique nos comitantur.

VBIVBI, [*Ouunque,*] ὅπου ἄν, pro Vbicunque. Ter. in Eunu. Vbiubi est, diu celari non potest. Et Plau. in Merc.

V ANTE C

*VCALEGON, uiri Troiani proprium. Vir. 2. Aen.

*VCENNI, gentes Alpinæ. Plin.

*VCIA, oppidum Turdetanorum, in Hispania Bætica. Ptol.

V ANTE D

VDO, onis, genus calceamenti modo ex lana, modo ex hirci pilis confectum. Mar. li. 14 Non hos lana dedit, sed olentis barba mariti: Cyniphio poterit planta latere sinu.

VDVS, a, um, [*Humido,*] ὑγρὸς, humidus, uuidus. Vir. 10. Ecl. Nigra subest udo tantum cui lingua palato. Var. li. 4. de Ling. Lat. ab humido deducit: unde & per aspirationem scribendum putatur.

V ANTE E

VE, [*Ouero,*] ἤ, enclitica particula, & coniunctio disiunctiua, idem significans quod Aut: nullum tamen in oratione locũ habẽs nisi post dictiones, quas connectit. Ci. 1 de Nat. de. In Rubro mari, Indiave gignũtur. Aliquãdo geminatur. Vir li. 9. Aen. Siquis in aduersum rapiat casusve, deusve. Est & altera particula Ve, quæ non nisi in cõpositiõe inuenitur: & modo augẽdi uim habet: ut, Vetus, Vehemẽs: quorũ alterũ ab ætatis magnitudine, alterũ a ui, atque impetu mentis dictum est. Modo uim habet diminuẽdi ut, Vegrandis, id est, male, uel parũ grãdis, [*Poco,*] Ve, enim syllabã rei paruæ ueteres præponebant: unde apud Ausonium Vegrãdes messes legimus pro paruis, [*Picciolo.*] & apud Varronẽ li 2. Rei rustic. Oues uegrandes, & imbecilles. Sic & Vecordem dicimus, quasi cordis, hoc est, sanæ mentis parum habentem. Ita etiam Veiouem antiqui appellarũt a nõ iuuãdo: qui idcirco tantum colebatur, ne noceret. Eius enim simulachrũ sagittas manu tenebat, quo illud significare uolebant, paratiorem esse ad nocendum, quam ad iuuandum. Vide Gell. li. 5. c. 12.

VECORS, uecordis, [*Pazzo, smemorato, sciocco,*] ἄκαρδος, insanus, stolidus,

lidus, stupidus, insipiens, quasi sine corde, hoc est, sine mentis sanitate. Liu. 4. Audita uox eius inconcinne stolida, & prope uecors. Cic. 5. Tusc. Aliis cor ipsum animus uidetur: ex quo excordes, uecordes, concordes dicuntur. Cice. pro Domo sua. Ipsius uecordissimi mentem cura metuque terrebant. Oui. in Ibin. Mens quoque sit furiis uecors. Hinc Vecordia, uecordiæ. [*Pazzia*,] insania, desipientia. Salust. in Catil. Prorsus in facie, uultuque uecordia. Ter. in And. Hoccine credibile est, Tanta Vecordia innata cuiquam ut siet? Ouid. 12. Met. Quæ te uecordia Theseus Euryte pulsat, ait.

VECTABVLVM, buli, [*Carriolo, uehiculo*.] ὄχημα, uehiculum. Gel. libr. 20. capit. 8.

VECTARIVS, aria, arium, ὀχηματικός, quod idoneum est ad uehendum, ut Vectarius equus. Varro li. 2. de re rust. c. 7.

VECTICVLARIA VITA, τοιχωρυχικὸς βίος, dicitur eorum, qui uectib. parietes perfodiunt alienos, furandi gratia. Festus.

VECTIGAL, lis, pe pro. [*Datio, gabella*.] πρόσοδος, tributum, portorium, & generaliter cuiusuis generis fructus, aut reditus: ita dictum a uehendo. Proprie enim hac uoce primum significabatur portorium: quod mercium è loco aliquo euehendarum, uel per locum aliquem transuehendarum nomine soluebatur. Hodie tamen multo latius significatio eius extenditur, ut tam ad publicos reditus, quàm ad priuatos extendatur. Publica uectigalia intelligere debemus, quæ accipit fiscus, uel ærarium. Ci. pro Pomp. Vectigalia neruos esse reipu. semper diximus. Priuata, quæ quisque sumit ex reditibus, & fructibus suis. Ci. in Parad. Ex meo tenui uectigali capio ego ducenta. Paulus, Cæsæ arundinis, uel pali compendium, si in eodem fundo uectigal esse consueuit, ad fructuarium pertinet. Cice. 2. Off. Vt uectigalia urbana rusticis ædibus, & mercibus anteponantur. [*Entrata*,] Id est, prouentus, reditus. Hinc uectigalis, le, [*Tributario*.] pro tributario. Sic prouinciæ, agri, homines, qui tributa persoluunt, uectigales dicuntur. Ci. lib. 3. Offi. Quas ciuitates L. Sylla liberasset, ut hæ rursus uectigales essent. Suet. in Cæs. Agrum Campanum, ad subsidia reip. uectigalem relictum diuisit. Ci. in Catil. Et siluas, lucosque publicos Romani uectigales habuere. Latine autem dicimus, Imponere uectigal, Pendere uectigal, exigere uectigal, Leuare agens, ciuitates, populos uectigali, Facere populos uectigales.

VECTIS, huius uectis, g. ma. [*Catenaccio, stanga, chiauistello*.] μοχλός, instrumentum ex ferro, aliave materia, quo ostium clausum aduersus uim munitur, ita dictum, quòd manu hic illuc uehatur. Virgi. lib. 7. Aeneid. Centum ærei claudunt uectes. Vectem Cyniras Agrippæ filius inuenit. Est etiam Vectis palus e ferro, uel ligno grandior, rusticis, & fabris necessarius ad onera promouenda. Cæs. 2. Bel. Ciu. Saxa uectibus promouent. Ci. 1. de Natu. Deo. Quæ molitio, quæ ferramenta, qui uectes, quæ machinæ? Rursus Vectes sunt instrumenta ad aliquid subuertendum, extinguendumve accommodata. Hor. li. 3. Car. Hic ponite lucida Funalia, & Vectes. Vectibus item torcularia circum agebantur. Hinc Vectiarius, qui torcularia premit uectibus. Vitru. li. 6. ca. 8.

VECTO, as, [*Portare*,] ὀχέω, frequentatiuum a Veho, Gel. lib. 16. cap. 19. Dorso super fluctus edito uectauisse. Vir. 6. Aen. Corpora uiua nefas Stygia uectare carina. Horat. Epod. circa finem: Vectabor humeris tunc ego inimicus eques. Hinc Vectatio, passiue contra aliorum uerbalium naturam.

VECTOR, [*Condottiere, colui che è condotto, nauigante*.] ἐπιβάτης, qui in aliena naui uel equo, uel plaustro uehitur pretio. Ci. 7. Phil. Gubernatores in magnis tempestatibus a uectoribus admoneri solent. Virg. 4. Ecl. Cedet & ipse mari uector. Aliquando actiue accipitur pro eo, qui uehit. Ouid. 2. Fast. Sileni uector asellus, Vectores per translationem pro ciuibus. Ci. ad Att. li. 2. Male uehi malim alio gubernante, quàm tam ingratis uectoribus bene gubernare.

VECTVRA, æ, [*Vettura*.] ἀγώγιμον, non modo actum ipsum, hoc est uectionem denotat, sed etiam mercedem, quæ pro uectura soluitur: ut puta pro naui, siue equo meritorio. Varro li. 2. c. 7. de re ru. de equis loquens. Alii sunt idonei ad rem militarem, alii ad uecturam. Ci. Att. li. 1. Misimus, qui pro uectura solueret. Cæs. 5. Bel. Ci. Remiges, arma, tormenta, uecturæ imperabantur. Facere uecturam, est uehendo parare sibi lucrum. Quint. Classis nostra uecturam facit.

VEGEO, es, uerbum est antiquum, quod modo absolute accipitur pro ualeo, siue uegetus, & incolumis sum, [*Esser sano*,] Varro Manio, ut citat Nonius: Viget, uegeт. Modo actiue, pro uegeto, recreo. [*Inuigorire, ricreare*.] Pomponius Maiali, apud eundem Nonium. Animum Venus ueget uoluptatibus.

VEGETIVS, Flauius Venetus, Comes Constantinopolitanus: floruit Valentiniani principis tempore. Scripsit Epitomen institutionum rei militaris, de commentariis Catonis, Augusti, Traiani, & Hadriani principum, ac Frontini.

VEGETO, tas, [*Ricreare*,] pen. cor. ῥώννυμι, recreo, corroboro, uegetum facio. Gell. Memoriæ uegetandæ gratia. Vegetatio, onis, Apul. de Asino.

VEGES, etis, [*Vigoroso, sano*,] ὑγιεινός, idem quod Vegetus. Liu. li. 21.

VEGETVS, a, um, [*Vigoroso, sano, gagliardo, prospero*,] ἀκμαῖος, bene habitus, incolumis, uiuidus, agilis, & ad obeundas actiones idoneus: & tam de animo, quàm de corpore dicitur. Cic. Att. 1. Te uegetum nobis in Græcia siste. Idē 5. Tus. Ne tam uegeta mēs in Empedocleo sanguine demersa iaceat. Liui. 6. Vegetum ingenium in uiuido pectore uigebat. Gell. lib. 3. ca. 1. Multos uidemus esse pecuniæ cupidos, & eosdem corpore esse uegeto, ac ualenti. Suet. de Cæs. Nigris, uegetisque oculis, ualetudine prospera. Scribit Apul. Lunæ lumine cuncta animantia uegetari, id est, ali, & uigorem acquirere. Sene. quoque lib. 3. Quæst. Refert terræ inesse spiritum illum uitaliter uegetum, & alentem omnia. Hinc Vegetatiuam animam philosophi recētiores appellant animam seminalem, quæ a Plinio dicitur Alens, cuius motu interiore plantæ uigescunt, crescunt, frondescunt, germinant, breuiterque uiuunt. Vegetior, Vegetissimus. Col. li. 9. ca. 20. Hoc interuallum temporis uegetissimum agricolis.

VEGRANDES, [*Poco grande*.] ἀναύξητος, μικρός, paruus, & male grandis. Auson. li. 2 Epist. Mellis uegrandis. Varro 2. de re rust. Fiunt uegrandes, atque imbecillæ.

VEHAM, uiam ueteres dicebant, quod per eam uehebant omnia. Varro 1. de re rust. c. 2

VEHEMENS, tis, [*Vehemente, terribile, grande*,] ὑπερφυής, ex Ve, & Mens componi arbitror, tametsi quidam dici uelint, quòd uehatur eminentius, uel quòd uehatur mente. A mentis enim ui, atque impetu (ut docet Gellius) dicitur. Nam Ve, in hoc loco intentiua particula est. Dicitur autem Vehemens, graue, magnum, urgens, acre. Teren. in And. [*Sofficiente*,] Ne hęc quidem Satis uehemens causa ad obiurgandum. Cice. 2. de Ora. Acri & uehementi quadam incitatione inflammari. Idem de Cla. Orato. Galba in meditando uehemens, & incensus. Vitis uehemens. Col. li. 3. c. 1. Vehementem uitem, multaque materia frondentem. A quo uehementia [*Grauità, uehementia*,] grauitas, acritudo. Plin. li. 13. ca. 8. Flore candido, cum uehementia odoris. Hinc Vehementer, acriter. Cic. in Phil. Vehementer me agere fateor: iracunde nego. Ter. Eu. Vos credere hoc mihi, uehementer uelim.

VEHES, uehis, uel Vehis, uehis, [*Carro, carriaggio*.] ὄχημα, idem quod plaustrum, uel tanta fœni, stercoris, alteriusve materiæ quantitas, quanta in plaustro uectura una uehi potest. Pli. lib. 36. cap. 15. Vt uehem fœni large onustam transmitteret. Colum. li. 2 & li. 11. ca. 2.

VEHIARE, ὀχεῖν, ueteres dixerunt pro uehere, quod tractum est ex Oscorum lingua, apud quos Vehia plaustrum dicitur. Sipon.

VEHICVLVM, li, [*Carrettolo*,] ὄρμα, ὄχημα, currus uel plaustrum, quo quid uehitur. Ci. pro Mil. Quid horū non impeditissimū? uestitus, an uehiculum? Pl. li. 7. ca. 56. Vehiculum cum quatuor rotis Phryges inuenerunt. Est autem uehiculi nomen generale, hasce sub se continens species, Carpentum, Cisium, Carrum, Currum, Arceram, Basternam, Rhedam (unde Epirhedium) Saraccum, Petoritum, Plaustrum, Essedum, Pilentum, Liburnium, Traham, & Vehiam.

VEHO, is, xi, ctum, [*Menare, condurre*.] ὀχέω, ἐποχέω, naui, iumento, uel plaustro porto. Oui. Epist. 21. Hunc Venus in cælum curru uexisset eburno. Ci. 1. Tus. Cū illā ab solenne sacrificium curru uehi ius esset. Vehitur oratio metaphoricōs. Ci. 1. Tus. Tanquam ratis in mari immenso nostra uehitur oratio. Vir. 1. Ae. Diuersa per æquora uecti. Aueho, Adueho, Cōueho, Circūueho, Deueho, Eueho, Inueho, Pręueho, Præteruebo, Proueho, Reueho, Subueho, Seueho, suis locis.

VEIOVIS, apud Romanos inter noxia numina habebatur, quē non auxilii spe uenerabantur, sed ne quid ipsis noxæ inferret. Huius simulacrum effingebatur spicula manu tenens, eaque minaciter intentans, unde quidam eundem cum Apolline esse putarunt, qui spiculis, hoc est, radiis suis multa morborū genera immittit. Ci. 3. de Nat. De.

VEII, urbs Etruriæ, à Camillo capta. Liuius, & alii.

VEL, [*Ouero*,] ἤτοι, ἤ, coniunctio plerunque disiunctiua, idem significans, quod aut. Ci. de Orat. Cui nostrum non licet, res rusticas fructus causa, uel delectationis inuisere? Eadem plurimum uenustatis habet geminata. Idē 2. de Nat. Deo. In his uel asperitatibus rerum, uel angustiis temporum. Interdum pro etiam. [*Ancora*,] Terent. in Andr. Vel hoc quis non credat? Vir. 11. Aen. Vel Priamo miseranda manus. Interdum pro ualde [*Molto*,] Ci. pro Mur. Vel maximum bellum pop. Rom. cum rege Antiocho gessisse. Interdum pro ueluti [*Si come*,] Ter. in Hec. Vel hic Pamphilus iurabat quoties Bacchidi? Interdum pro saltem [*Almeno*,] Teren. in Phorm. Postremo si ullo alio pacto, uel fœnore.

VELABRVM, bri, p. p. βήλαβρον, locus in urbe iuxta Auētinum mōtem, in quo Vela obtendebātur, sub quibus oleum & similia uendebantur. Plau. in Capt. Quasi in Velabro olearii. Sueto. in Cæs. Gallici triumphi die Velabrū prætersuehens, pene curru excussus est. Hor. 2. Ser. Sat. 3. Cum Velabro omne macellum Mane domum ueniat. Ci. Brut. li. 15. Laurentiæ uos pontifices ad aram in Velabro facere soletis. Hinc Velabrensis & hoc ense. Mart. li. 11. Vel Velabrem si recocta foco. Velabrensis caseus, qui in Velabro conficiebatur, cunctis præferendus. Mar. li. 12. Sed Velabrensem qui bibit, ille sapit.

VELAMEN, inis, [*Velo, coprimento*.] κάλυμμα, operimentum, tegmen, uestis. Vir. 1. Aen. Et circumtextum croceo uelamen acantho. Oui.

6.Met.Velamina Progne Deripit ex humeris.

VELAMENTVM,ti,[*Velo,coprimento,*]ἔνδυμα,tegmen, operimentum, inuolucrum.unde testiculorum tunicæ Velamenta a Celso appellantur.Velamenta item a Romanis dicebantur, quæ Græci uocant ἱκετήρια,hoc est,quæ supplices misericordię mouendæ causa præferebant: cuiusmodi erant rami olearum uittis obuoluti. Liu.Oratores ad Romanos cum infulis,& uelamentis miserunt. Oui. 1.Met. Velamenta manu prætendens supplice.Tacit.li.19.

VELARIA,rum,ἱστία, uela erant, quibus theatrum superne tegebatur: item theatrum ipsum aliusve locus uelis tectus.Iuuen.Sat.4. Et pueros hinc ad uelaria raptos.

VELATVS,a,um,participium,[*Velato,coperto,*]ἐσκεπασμένος,uelo ornatus,tectus,& opertus.Ci.2.de Na De.Quidam Imperatores seipsos dijs immortalibus,capite uelato.pro Repu deuouerunt. Virgi. 11. Aen Velati ramis oleæ.Vbi Ser.Velati,id est,instructi,& ornati,id est manibus oliuæ ramos tenentes.

VELES,itis,pen genitiui cor. [*Caual leggiero,*] γυμνήτης, miles leuis armaturæ, nullis sui exiguis armis tectus,quo fit expeditior, iaculis tantum,seu funda armatus, unde & Velites dicti putantur, quasi uelati, quod uelliti essent potius,quam armati. Alij Velites a celeritate dictos putant,quasi uolites, o.in e,mutato. Alij rursus ἀπὸ τοῦ βάλλειν,hoc est,a iaculando,quòd iaculis potissimum,& fundis pugnarent Liu.6.Bel.Pun Et ubi ad coniectum teli uentum est, signo dato uelites desiliunt Oui in Ibin: Vtque petit primo plenum flauentis arenæ Nondum calefacti uelitis hasta solum. Refert Aelianus ordinem pedestrem in militia diuidi trifariam: in Armatos, quæ Grauis armatura dicitur: & Velites, qui leuissime omnium armantur: unde & Expediti nuncupantur: non enim ocreas, aut loricam induunt, sed tantum iaculis,& fundis utuntur. In tertio ordine sunt Peltati:a pelta dicti,quod scutum est paruum,& leue. Hi medij erāt inter grauem armaturam & leuem.

VELIA,Ἐλέα, Stephano, Lucaniæ oppidum in sinu Pæstano conditum a Phocensibus,antea Elea, ἐλεά, dicta, & incolæ ipsi Eleatæ. Hinc deducitur adiectiuum Velinus,a, um,p.pr.Vir.li. 6.Aen.Portusque require Velinos.Velinus lacus,Pli.li.33.ca.2.& Colu.li.8 c. 16.Est præterea Velia Romæ collis editior, in quo cum Valerius qui postea Publicola dictus est,domum ædificare uellet, apud plebem in suspicionem uenit affectatæ dominationis,quòd in editiore loco ueluti arcem quandam ad opprimendam libertatem constitueret.Qua re intellecta Valerius, postquam plebi in concione se purgasset, iussit materiam omnem ad radicem Veliæ transferri. Vide Liu.li 2.Hunc autem collem dictum uolunt Veliam, quasi,uelliam quòd ibi pastores lanam uellere soliti fuerint.

VELIFICO,as,[*Distender le uele,nauigare,far uela,*] ἱστιοδρομέω, uelo nauigo,uela facio.Pli.li.9.c.33.Per summa æquora uelificant Propert.l 4.Ele 10 Nauta per urbanas uelificabat aquas. Velificor,passiuum. Iuue.Sat.3.Velificatus Athos,id est,circumnauigatus. Legitur & Velificari,deponēs.ut,Velificari honori suo[*Attendere,*]id est uelis,remisque honori,& dignitati operam dare.Cice.de Leg.Agr. Quòd si quis uestrum spe ducitur,se posse in turbulenta ratione honori uelificari suo.Velificatus,a,um,partic.Prop.li.2.Ele.29. Cærula ad infernas uelificata rates.Velificatio,onis,uelificandi actus.Ci. ad Lent.li.1.Cum id possis mutata uelificatione assequi.

VELIFER,ra,rum, [*Che porta uela,*]ferens uelum,ἱστιοφόρος, ut Carina uelifera.Oui.15.Met. Huc ubi ueliferam nautæ aduertere carinam. Malus uelifer. Valer.Flacc.1.Argon.

VELIFICVS,cursus,qui uelis fit.Pli.li.13.c.15. Noctis dieique uelifico nauigij cursu.Idem li 6.ca.17.

VELIS, equisque[*Con ogni ingegno,*] παντὶ τρόπῳ, omni conatu,& mari terraque.Ci.3.Offi.Cum his uelis equisque ut dicitur, si honestatem tueri ac retinere sententia est;decertandum erit.Remis uelisque.idem 3.Tusc.Tætra res est,detestabilis,omni contentione, uelis(ut ita dicam)remisque fugienda.

VELITARIS,& hoc re,[*Di caual leggiero,*] γυμνητικὸς, quod ad uelites pertinet:unde,Velitaria arma.Salu.in Iug.Sagittarij, & cohors Peligna cum uelitaribus armis.Liu.li.26.Præfixa ferro,quale hastis uelitaribus inest.

VELITOR,pe.cor.[*Combattere,scaramucciare,*] ἀκροβολίζομαι,γυμνητεύω, leui pugna congredior, more uelitum, quorum officium est prœlium eminus iaculis & fundis auspicari.Per translationē accipitur pro rixari,& uerbis pugnare[*Contendere,*]Nā a uerbis plerunque ad manus solet deueniri,sicut a Velitibus ad milites grauis armaturæ.Plau.Men Nescio quid uelitati estis inter uos.Gel.li.6.ca.11. Non est maledictis aduersus impudentes,& improbos uelitandum. Vnde & Velitatio,onis,uerbale,quæ,teste Festo, dicta est ultro citroque proborum obiectatio,ab exemplo uelitaris pugnæ. Plaut.in Asi.Verbis uelitationem fieri, compendio uolo.

VELITRAE,pen. cor.Βέλιτρα,Stephano,ciuitas insignis Volscorum, Octauię gentis origine nobilitata, ut in Augusto testatur Suet. Incolæ Veliterni.Scribit Dionysius.lib.7. Velitris adeo seuijsse pestilentiam, ut uix decima pars ciuium superfuerit: quod damnum postea Romani,missa eo colonia sarserunt.

VELIVOLVS,a,um,nauium epitheton,quæ,ut alis auea, ita uelis uolitare uidentur.Oui.4.de Pont.El.5.Et freta ueliuolas non habitura rates.Vir.li.1.Ae. ad mare transtulit: Despiciens mare ueliuolum.Veliuolantes naues.Ci 2.de Diui.

VECTATVRA,æ,ἁμαξηλασία,exercitiū ducēdi planstrum,uel quæstus ex uectura.Velaturā facere(inquit Varro li.1.de re rust.c.2.) dicuntur,qui uecturis uiuunt.nam antiqui Vellam,non Villam dicebant.

VELLICATIM,aduer.μεριστῶς,κατὰ σποράδην,id est particulatim, sparsim, carptim,continue,hinc illinc aliquid decerpendo. Sisenna histo.l. 1.ut citatur a Nonio: Ne uellicatim ac saltuatim scribendo lectorum animos impediremus.

VELLICO,as,p.c.[*Pelare,mordere,pizzicare,*]παρατίλλω, frequēter uello,quod proprie fit, cū extremas corporis partes digitis uellimus, & pressando infestamus.Propert.lib. 2. Nec mihi tam duris insultes moribus,& te Vellicet. Per translationem Vellicare ponitur pro criminari,mordere,ac lacerare,[*Biasimare,*]Cice. pro Balbo:More hominum inuident,in conuiuijs rodunt,in circulis uellicant. Gell. lib 4.cap.15.Plura in Salustij scriptis maligne uellicant. Hinc Vellicatus,tus,ipse uellicandi actus.Pli.li.28.c.6.

VELLO,lis,li,& uulsi,uulsum,[*Pelare,istirpare,suellere,*] μαδίζω,extirpo.Col.li.11.c.3.Reliquis annis non erit decerpēdus, sed radicitus uellendus.Pli.li.12.ca.12. Nardum Gallicum cum radice uellitur. Vir.3. Aen. Nam quæ prima solo ruptis radicibus arbos Vellitur. Suet.de Cæs.Vt non solum tonderetur diligenter, ac raderetur, sed uelleretur etiam.Vnde Vulsa corpora à Quint.in Prœmio li.8 dicuntur,quibus pili sunt euulsi.Aliquando pro eruere, in terrā proijcere,euertere[*Ruinare,*]Liu.li.26. Sepulchra ipsorum uulsa,temerata,ac uiolata Barbam uellere[*Beffare,*]prouerbium est,quo summū contemptum ac ludibrium significamus.Hor.1.Ser. Sat.3. Barbam tibi uellunt Lasciui pueri.Vide in Chiliad. Auello, Conuello, Diuello,Euello,Peruello,Interuello,Reuello,suis locis.

VELLVS,[*Lana,*]πόκος,κῴδιον,lana ex oue dempta & conglobata,ita dicta a uellendo,quòd ante inuentam tondendi rationem, lana solebat euelli.Varro rei rust.l.2.c.ult. Legimus frequenter uellera pro lana nondum detonsa,sed adhuc in ipsis hærente pecudibus. Vir.3. Ecl.Aries etiam nunc uellera siccat.Idē 3.Ge.Reijce,ne maculis infuscet uellera pullis Nascentum.Oui.li.7.Meta Sacra facit cultrosque in guttura uelleris atri Conijcit. Nonnunquam etiam pro ipsis pellibus una cum lana ouibus detractis.Col.li.7.c.4. Pelles earum propter pulchritudinē lanæ maiore pretio, quàm alia uellera, mercatoribus traduntur.[*Pellicce,*]Vir.li.7. Aen.Centum lanigeras mactabat rite bidentes, Atque harum effultus tergo, stratisque iacebat Velleribus. Vellera etiam propter similitudinem Virg posuit pro lana, quæ apud Seres Scythiæ populos ex arborum frondibus depectitur.Ita enim li.2. Geo. Velleraque ut folijs depectāt tenuia Seres. Quinetiam ipsas arborum frondes uellera interdum inuenimus appellata, eo quòd ijs uelliantur arbores, quemadmodum Velleribus oues. Ouid. de Nuce: At simul induimus nostris sua uellera ramis.

VELO,as,per simplex l,[*Coprire,uestire,uelare,*] σκεπάζω, tego,operio. Cice.pro domo sua:Tu,tu inquam,capite uelato concione aduocata.Vir.4.Aen.Et capita ante aras Phrygio uelamur amictu. Nonnūquam uestire, induere, &c.Ouid.3.de Arte. Croceo uelatur amictu.Pla. Muliebri uelatus toga.Hinc Velati olim dicebantur, teste Festo, qui postea litteris aliquot immutatis Velites appellati sunt, quòd uestiti,non armati,exercitum sequerentur. Nonnunquam pro celare,abscondere,[*Occultare,nascondere,*] Pli. in Paneg. Agentibus tibi gratias nihil uelandum est. Hinc Velanda corporis, [*Braghe,*] pro pudendis posuit idem Pli.Epi.110.Velatæ manus, id est,uelamenta supplicum præferentes. Velamenta enim dicebantur a Romanis, quæ supplices misericordiæ mouendæ causa in manibus gestabant: cuiusmodi erant rami oleagini, uittis lanave uelati. Pla.in Amph.Velatis manibus orant. Auelo,Euelo, Præuelo,Reuelo,suis locis.

VELOX,[*Veloce,presto,*]ταχύς,celer.a uolando,quasi uolox. Pli li.8.c. 34.de Tarando:Velox saltu,uenatu uiuens.Oui. 1.de Pōt.El.3. Sed piger ad pœnas princeps,ad præmia uelox. Vir.5.Aen. Veloces iaculo ceruos,cursuq; fatigat. Oui.8. Met. Nec fortibus illic Profuit armentis,nec equis uelocibus esse. Velox,pro uelociter. Virg.lib. 5. Ae. Ictum uenientem è uertice uelox Præuidit. Hinc Velocitas,atis, [*Velocità,*]celeritas. Ci.2. de Fi.In corpore multa uoluptati præponenda,ut uires,ualetudo,uelocitas,pulchritudo Liu.libr. 25.Velocitate corporum ac leuitate armorum aptissimos.Velociter [*Velocemente,*] celeriter. Mart.lib. 1. Velociter exit ab hoste.Ci.de Som. Scip Quibus curis exercitatus animus uelocius in hanc sedem peruolabit.

VELVM,ueli,[*Vela,uelo,*] σκέπασμα, integumentum, inuolucrum, quo quid uelatur: idest, tegitur. Varro a uelleribus dictum putat quòd ex ouium uelleribus fierent uela, quibus homines tegebantur.Ci.6.Vert.Tabernacula carbaseis intenta uelis. In nauibus

bus. item Velum, ἱστίον, dicitur linteum, quod circa malum expansum, uentum excipit. Virg. 3. Aen. Interea classem uelis aptare iubebat Anchises. Idem 1. Aen. Talia iactanti stridens Aquilone procella Velum aduersa ferit. Oui. 5. Fast. Dirige in medio quis mea uela freto? Dare uela, [Far uela, nauigare,] est uentis se committere, & nauigare. Vir. 5. Aen. Vela dabant læti. Dare uela uentis. Idem 4. Aene. Vela facere, idem quod expedire uela. Cic. 5. Ver. Cleomenes malum erigi, uela fieri iubet. Per translationem Vela facere, accipitur, pro, toto conatu rem aliquam aggredi. Idem 4. Tusc. Vtrum igitur mauis? statimne nos uela facere, an quasi è portu egredientes, paulum remigare? Permittamus uela uentis, dixit Quintilianus in Præfat. Insti. hoc est, editionis ancipitem euentum utcunque cadet, experiamur. Remis, equisq; : Remis, uelisque: prouerbia, quibus summa significatur diligentia, & ad rem peragendam celeritas, summusque conatus.

VELVT, [Si come,] ὥσπερ, ὡσπερεί, aduerbium similitudinis, sicut quemadmodum. Ci. 2. de Fin. Non elogia monumentorum hoc significant, uelut hoc ad portã. Idem de Arusp. resp. Eius conatum refutabo, uelut hesterno die. Eiusdem significationis est Veluti. Ci. 2. de Na. de. Bestiæ, quæ gignuntur in terra, ueluti crocodili. Quomodo aũt hæc differant a Quasi, Ceu, & Tanquam fuse explicat Valla li. 2. c. 36.

VENA, æ, [Vena,] φλέψ, conceptaculum sanguinis mixti, confusique cum spiritu naturali, in quo, ut ait Gel. li. 18. cap. 10. plus sanguinis, minus spiritus. Pli. li. 11. ca. 37. Inter hos latent arteriæ: id est, spiritus semitæ. His ionatantur uenæ: id est sanguinis riui. Venæ suapte ui immobiles sunt, & sanguinis tantum mittendi gratia explorantur. Arteriæ autem motu, atque pulsu suo habitum: & modum febrium demonstrant. Super arterias locantur uenæ, præter quam in dorso, in quo magna arteria, quæ Trachia dicitur, est posita super uenam. Vena tamen aliquando pro arteria ponitur [Arteria,] Cels. li. 2. ca. 6. Oui. 10. Meta. Saliunt tentatæ pollice uenæ. Ci. de Fato: Si cui uenæ sic mouentur, is habet febrem. Incidere uenam. [Salassare,] dixit Ci. de Arusp. resp. pro, scalpello uenam aperire. Concidere uenæ dicuntur a Celso lib. 3. cap. 5. quando arteriarum pulsus languidus fit. Tenere uenas cuiusque generis hominum ætatis, ordinis, &c. dixit. Cic. 1. de Ora. pro, cuiusque naturam pernoscere, & ingenium. Venæ quoque de Arboribus dicuntur. Pli. lib. 16. cap. 38. Ponitur aliquando Vena pro ingenio hominis ad aliquid scribendum apto. Iuuen. Saty. 7. Sed uatem egregium, cui non sit publica uena. Inde fit Venosus, a, um, [Venoso,] quod est uenis turgentibus plenum. Pli. lib. 11. ca. 12. Transfertur etiam ad alia, ut ad orationem, quæ tanquam corpus construitur, quod succum, & sanguinem habet, & uenas, & ossa, & neruos, carnem, & toros, & robur, & colorem, decoremque. Vnde à Persio Saty. 1. dictus est Liber uenosus, [Duro, aspro,] pro aspero, duro, & horrido. Per translationem quoque Venæ in terra dicuntur subterranei meatus, per quos unda manat, aut alius liquor. Hirci. 4. Bel. Alex. omnia litora naturaliter aquæ dulcis habere uenas. venas quoque argenti, & Venas auri dicimus. Cice. 2. de Nat. deo. Aeris, argenti, auri uenas penitus abditas inuenimus.

VENABVLVM, li, [Spiedo,] προβόλιον ὑσσὸς, telũ, quo uenantes utuntur, aciei longissimę apud nos cornibus hinc & inde extantibus. Mar. li. 14. Si directa geres longo uenabula rostro.

VENAFRVM, ciuitas Campaniæ abundans olei. Mart. lib. 13. Hoc tibi Campani sudabit bacca Venafri. Hor. 2. Car. Ode. 6. Viridique certat Bacca Venafro. Hinc Ager Venafranus, Oleum Venafranum, quod & Venafranum dicitur absolute. Iuuen. Saty. 5. Ipse Venafrano piscem perfundit.

VENALIS, & hoc le, [Da uendere,] ὤνιος, quod uenum expositum est, Ci. li. 3. Offi. Venales hortos se non habere dixit Salu. in Iug. O urbem uenalem & cito perituram, si emptorem inueniat. Venales etiã, si nihil addas, serui intelliguntur, qui ad uendendum sunt expositi. Venalis ascriptor, qui pretio emitur, pecunia comparatur. Cicer. pro domo sua: Venalis ascriptor & subscriptor tuus. Venale, substanti. neu. gen. id quod uenditioni exponitur. Pli. li. 6. ca. 22. Alij primã huius dictionis diphthongo scribunt: de quo uide Veneo.

VENALITIVM, tij, ἀνδραποδοκαπηλεῖον, locus ubi mancipia uenalia prostant. Venuleius de Aedilitio edicto, l. ult.

VENALITIVS, substantiuum, ἀνδραποδοκάπηλος, idem quod Venalitiarius, qui scilicet greges mancipiorum uenales habet. Cicer. in Orato. Neque me diuitiæ mouent, quibus Africanos, & Lælios multi uenalitij superarunt. Aliquando Venalitius, capitur adiectiue, idemque significat, quod uenalis [Da uendere.] Pli. li. 35. ca. 8. Hoc est insigne uenalitijs gregibus. Sic Pomponius Iurecon. lib. Digest. 24. Venalitiam parauit.

VENATICVS, ca, cum, [Venatico, cacciatorio, cosa che appartiene alla caccia,] θηρευτικὸς, quod ad uenationẽ pertinet. Vnde Venaticos canes dicimus, quibus feras prosequimur. Varr. 2. de Re rust. ca. 9. Canum duo genera, unum uenaticum, alterum custodiæ causa. Col. libr. 7. cap. 12. De uillatico & pastorali dicendum est. Cice. 6. Verr. Canes uenaticos diceres. Canum uenaticorum elegantissime excogitata nomina habes apud Ouid. 4 Met. & apud Xenophontem de Venatione. Parasiti uenatici. Pla. Cap.

VENATIO, onis, [Caccia,] ἄγρευσις, θήραμα, κυνηγεσία, ferarum persecutio. Ci. 2. Offi. prodigi gladiatoriis muneribus, uenationumque apparatu pecunias profundunt. Interdum Venatio accipitur pro apparatu, aut comitatu uenatorum. Li. li. 24. Conuenerat, ut Philomenes portula assueta uenationem inferens, armatos induceret.

VENATOR, oris, [Cacciatore,] κυνηγέτης, qui feras prosequitur. Hor. li. 1. Carm. Ode 1. Venator teneræ coniugis immemor. Ci. 2. Tus. Pernoctant uenatores in niue.

VENATRIX, icis, [Cacciatrice,] κυνηγὸς, ἡ, mulier feras persequens: Vir. li. 9. Aen. Comitem Aeneæ quem miserat Ida Venatrix.

VENATORIVS, a, um, [Cosa da cacciatore,] κυνηγετικὸς, idem quod uenaticus: ut, culter uenatorius, apud Mart. lib. 14.

VENATVS, us, [Caccia,] κυνηγεσία, ipsa uenatio, Pla. in Ruden. Hunc cepi in uenatu meo. Vir. li. 9 Ae. Vidimus obscuris primam sub uallibus urbẽ Venatu assiduo Oui. Epi. 5. Quis tibi monstrabat saltus uenatibus aptos? Ci. 5. Tus. Labor in uenatu, sudor, cursus ab Eurota.

VENDAX, cis, πωλητικὸς, qui facile uendit. Cato de re rust. ca. 2. Patrẽ familias uendacem, & non emacem esse oportet.

VENDIBILIS, le. [Vendibile,] τιμαλφὴς, quod facile uendi potest. Cic. in Rul. Adiungetur illa uia uendibilis Herculanea. Col. li. 7. cap. 7. dum possit esse uendibilis. Hor. 1. Epi. 17. Et fundus nec uendibilis, nec pascere firmus. Oui. 3. Amo. Ele. 11. Vendibilis culpa facta puella mea est. Per translationem ponitur pro populari & uulgo grato [Popolare,] Ci. de Ami. Illius uendibilem orationem religio deorum immortalium nobis defendentibus facile uincebat. Aliquando pro uulgari [Del uolgo,] de Clar. Orato. Gellius, non tam uendibilis orator.

VENDICO, as, pen. cor. [Far suo, attribuirsi,] ἀντιλαμβάνομαι, approprio, & meum esse dico, mihique assumo. Pli. Epist. 47. Quam curam etiamsi non mandasses, uendicassem. Ci. pro Archia. Homerum Colophonij ciuem esse dicunt suum, Chij suum uendicant. Ouid. 4. de Pont. Ele. 1. Vendicat ut Calais laudem, quos fecit equorum. Cice. 2. Offi. Si id mihi assumo, uideor id meo iure quodammodo uendicare. Idem eodem libro, Ortus nostri partem patria uendicat, partem amici.

VENDITARIVS, a, um, [Da uendere.] ἐμπολητὸς, uenalis. Pla. in Stich.

VENDITO, as, [Vendere spesse fiate di continuo,] ἀποδίδομαι, sæpe, seu continue uendo. Pli. li. 22. ca. 22. Aristophanes Euripidi poetæ obijcit ioculariter matrem eius, ne olus quidem legitimum uenditasse, sed scandicem. Venditare se cuiquam cum datiuo, est per assentationem operam suam ultro spondere, & quasi uenalem se ostentare. Cic. Atti. lib. 8. Quomodo se uenditant Cæsari. Liu. 3. Se plebi uenditare. Venditare interdum est uenale habere [Hauer da uendere,] Pli. Epist. 24. Agellum uenditare amicus tuus dicitur. Venditatio, ostentatio. Ci. 2. Tusc. Mihi laudabiliora uidentur omnia, quæ sine uenditatione, & sine populo teste fiunt.

VENDO, dis, [Vendere,] πωλέω, ἀποδίδομαι, ex Venum, & Do, secundum Apuleium abiectis u, & m. Et construitur cum ablatiuo, si exprimatur pretium rei, quæ uenditur: uel cum genitiuis, Pluris, Minoris, Tanti, Quanti & eorum compositis, substantiue acceptis, Plautus in Merca. Viginti minis opinor posse me illam uendere. Cic. 3. Offic. Vendo meum non pluris, quam ceteri. Quod si addantur substantiua, statim in ablatiuos resoluuntur. Et sicut non dicimus, Quanto uendidisti, sed quanti, ita non dicimus Quanti pretij uendidisti, sed Quanto pretio. Varr. tamen ablatiuo usus est sine substantiuo, cum ait, Veneunt propter penuriam magno. Et sane recte, cum non sit ex quatuor illis exceptis Tanti, Quanti, Pluris, Minoris. Huius compositum est, Diuendo. Venditor, oris, [Venditore,] qui uendit. Cic. 3. Offi. Vt nequid omnino, quod uenditor norit, emptor ignoret. Venditio [Vendita,] Actus uendendi. Cic. pro Rosc. Amer.

VENEFICIVM, [Veneficio, incanto,] φαρμακεία. aliquãdo accipitur pro crimine illo, quo quis alterum ueneno necat. Ci. pro Cluentio: Attingere rationem ueneficij criminum. Tacitus li. 12. Locusta, nuper ueneficij damnata. Aliquando pro maleficis artibus, & uetito magiæ generis Ci. de Claris Ora. Idq; ueneficijs & cantionibus Titiniæ factum esse dicebat. Ouid. 1. de Rem. Amor. Ita Veneficijs uetus est uia.

VENEFICVS, ci, [Venefico, incantatore,] φαρμακὸς, & uenefica, φαρμακὶς, φαρμακεύτρια, qui & quæ uenena conficit, & qui incantationibus, & ceteris malis artibus utitur. Ci. in Catil. Tota Italia ueneficus. Idem 13. Phi. Recte ueneficum appellas, a quo tibi præsentem pestem uides comparatam. Oui. Epist. 6. Barbara narratur uenisse uenefica tecum. Est & Veneficus aspectus, id est ueneno inficiens. Pl. lib. 28. c. 3. Hinc Triuenefica, excellens uenefica. Plautus.

VENENARIVS, rij, [Venenario,] φαρμακοποιὸς, qui parat, uel conficit, aut uendit uenena. Apul. Qui uenenariũ accusat, Suet. in Nerone. Venenum accepit a quadam Locusta, uenenariorum indice.

VENENATVS, ta, tũ, [Venenato, attossicato,] ἰοβόλος, uenenosus, ueneno

infectus: ut Venenata caro, apud Cic. 2. de Na. de. Sic, Venenatæ sagittæ, Venenatus morsus, Venenatum telum, Pli. lib. 8. cap. 38. In Italia muribus araneis uenenatus est morsus. Ci. 2. de Diuin. Cum Ptolomæus telo uenenato ictus esset. Oui. 14. Met. Ora uenenata tetigit mirantia uirga.

VENENIFER, a, um, [*Venenoso.*] ἰοβόλος, uenenosus. Ouid 3. Met. Iamque uenenifero sanguis manare palato cœperat.

VENENO, as, are, [*Auelenare.*] φαρμακεύειν, inficere ueneno. Lucre. li. 6. ut spatium cæli quadam de parte uenenet.

VENENVM, ni, [*Veneno, tosico.*] φάρμακον, uocabulum medium est, quod tam in bonam, quam in malam partem sumi potest, quemadmodũ & φάρμακον, apud Græcos. Qui igitur Venenum dicit (inquit Caius Iureconsultus de uerbis significatione) adijcere debet, utrum bonum, an malum. hodie tamen Venenum in deteriorem partem accipitur. Cicer. in Catil. Qui spargere uenena didicerunt: Idem de Clar. Orato. Fuit suspicio, Themistoclem ueneno sibi mortem consciuisse. Color quoque qui a uestibus imbibitur, quove lanæ medicantur, per quandam similitudinem Venenum appellatur. Virgil lib. 3. Geo. Alba nec Assyrio fucatur lana ueneno. Ponitur uenenum aliquando pro arte malefica. Cicer. in Orat. Cum sibi uenenis ereptam memoriam diceret id est, uel magica arte, uel alia malefica.

VENEO, nis, pri. pro. [*Esser uenduto.*] πωλοῦμαι, ueniui, uel uenij, supino, uenum, quamuis analogiæ, compositionisque ratio uideatur exigere Venitum, sicut reliqua composita a uerbo Eo. Componitur enim ex dictione Venum, & Verbo Eo, abiectis duabus literis, quemadmodum fieri uidemus in uerbo Vendo. Sequiturque per omnis fere coniugationem uerbi Eo. Sub uoce tamen neutrali habet significationem uerbi passiui. Est. n. idem quod uendor: habetq; eandem omnino constructionem. Nam ipsum quod uenditur, in nominatiuo ponitur, & is a quo uenditur, in ablatiuo cum præpositione, & pretiũ in ablatiuo sine præpositione. Cui autem uenditur, in datiuo: ut, Centum aureis nummis a mangone uenIere mancipia mihi. Sed nonnunquam uenditur, & pretium rei non explicantur. Plaut. in Men. quibus hic pretijs porci ueneunt? Varro: Veneunt propter penuriam magno. Cice. pro Sext. Rosc. Amer. uideamus, eius hominis bona quomodo uenire potuerunt. Hora. 1. Ser. Sat. 5. Venit uilissima rerum, Hic aqua. Claud. 1. in Eutro. Non pudet (heu superi) populos uenisse sub hasta Vendentis. Apud antiquissimos legitur Veneor. Plau. apud Diomedem: Ego ne illi uenear?

VENERABILIS. [*Venerabile.*] σεμνὸς, σεβάσμιος, ueneratione dignus. Pli. Iunior in Epist. Vir grauis, & ipsa senectute uenerabilis. Liu. 1. ab Vrbe: Venerabilis uir miraculo litterarum. Mart. li. 1. Hic ubi conspicui uenerabilis amphitheatri Erigitur moles. Oui. 2. de Reme. Am. Est prope Collinam templum uenerabile portam. Virg. lib. 6. Aeneid. Admirans uenerabile donum Fatalis uirgæ.

VENERABVNDVS, a, um, [*Con riuerenza.*] σεβόμενος, cum ueneratione aliquid faciens. Curt. libr. 8. Macedonas uenerabundos ipsum salutare. Liui. libr. 1. Cum perfusus horrore uenerabundusque allitissem.

VENERANDVS, a, um, [*Venerando, uenerabile, riuerendo.*] σεμνὸς, idem quod uenerabilis. Sen. Vocem omni seculo uenerandam. Virg. lib. 9. Aen. Te uero, mea quem spatijs propioribus ætas Insequitur, uenerande puer iam pectore toto Accipio. Mar. lib. 1. Inde sacro ueneranda petes palatia cliuo.

VENERANTER, [*Reuerentemente, uenerabilmente.*] σεμνῶς, αἰδοῖ, cum ueneratione. Apul. ab eo ueneranter exceptus.

VENERIS, portus, locus in Galliæ & Hispaniæ confinio, ubi Pyrenæi montes iuxta mare desinunt. Mela. li. 2. Ptol. ab insigni Veneris phano ἀφροδίσιον, id est Veneris templum appellat.

VENEROR, aris, [*Riuerire, honorare, adorare.*] αἰδέομαι, colo, honoro, cultu & obseruantia prosequor: quod uerbum quidam dictum existimãt, quasi ueniam oro. Vir. 1. Geor. In primis uenerare deos. Ci. 6. Verr. Non solum uenerari, uerum etiam osculari solent. Idem 1. Tuscul. Eum uenerantur, ut deum. Venerans, tis, participium [*Riuerente.*] Vir. 12. Ae. Et aram suppliciter uenerans. Veneratio, onis, [*Riuerenza.*] cultus & honor. Pli. li. 8. ca. 1. de Elephantis: Syderum, solisq; ac lunæ ueneratio. Cice. 1. de Nat. Deo. Habet uenerationem iustã quicquid excellit. Venerator, oris, cultor. Ouid. 2. de Pont. Eleg. 2. Ille domus uestræ primis uenerator ab annis. Veneratus, ta, um, participium. Horat. 2. Serm. Satyr. 2. Ac uenerata Ceres. Poetæ quandoque Veneratum pro uenerabili [*Venerabile, reuerendo.*] ponũt. Vir. 3. Aen. Cursusque dabit uenerata sacerdos.

VENETI, [*Veneti.*] pen. cor. ἐνετοὶ, populi Italiæ, ab Henetis, Paphlagoniæ populis, & Troianis oriundi, qui, Troia euersa, cum magna manu Henetum, duce Antenore, in intimum maris Adriatici sinum peruenerunt, pulsisque Euganeis, qui inter Alpes & mare incolebant, eas occuparunt terras, & ubi primum egressi sunt, oppidum condiderunt, quod de nomine relictæ patriæ appellarunt Troiam. Gens autem tota, aspiratione in u, consonantem mutata, Veneti appellati sunt. Horum regio Venetia dicitur, Adriatico mari proxima, & à Padi fluminis ostijs post Istriam usque protenta. Insignes Vrbes habet, Veronam, Vicentiam, Patauiũ, & Venetias, regionis totius caput. Sunt & Veneti alij ex Britonum genere, in Gallia Lugdunensi ad Oceanum, quorum frequens mentio apud Cæsarem, Vulgo Vennes.

VENETIAE, [*Venetia, Vinegia.*] ἐνετίαι, ciuitas insignis in mari Adriatico, anno a Natali Christi CDLIIII. condita, quo anno Attila rex Hunnorum Aquileiam euertit.

VENETVS, a, um, [*Venetiano.*] ἐνετὸς, quod e Venetijs est: ut Venetus color, qui (ut ait Vegetius) cæruleus est & marinis fluctibus similis. [*Verdiccio.*] a quo aurigarum factio una in curulibus certaminibus Veneta nominabatur. Et qui eo colore induebantur, Veneti dicebãtur. Veget. li. 4. de re milit. scribit, exploratores in mari ueste Veneta esse induendos, & uela nauium exploratoriarum colore Veneto esse tingenda, ut similitudine coloris marini, hostiles oculos fallant. Hic color etiam Thalassicus, id est marinus dicitur. Græci enim θάλασσαν mare appellant. Vide Ferrugineus.

VENIA, æ, [*Remissione, perdono, perdonanza.*] συγγνώμη, remissio culpæ, & condonatio erroris. Quinct. in Gladiatore: Peccaui, ueniam peto. Quãdoque ponitur pro beneficio, & permissione. Ci. li. 1. de Ora. Date nobis hanc ueniam, ut ea, quæ sentitis de omni genere dicendi subtiliter prosequamini id est, concedite. Ter. in And. Da pater ueniam, sine te exorem. Cum uenia, hoc est, cum pace tua, & te permittente. Sic cum uenia legere, dixit Quin. li. 10. cap. 1. pro, non nimium rigide examinare, sed inter legendum ad quædam conniuere. Sic Cic. pro Rosc. Amer. [*Con licenza.*] Bona, inquit, cum uenia uerba mea audiatis. Liu. Cum bona uenia, quæso, audiatis. Habere ueniam [*Perdonare.*] pro ignoscere. Quinct. li. 12. c. 1. Paulo pluribus uerbis debet haberi uenia. Hinc Venialis, & le, [*Degno di perdono.*] uenia dignum. Macrob. Si uenialis erit ista translatio.

VENIO, nis, ire, uentum, [*Venire.*] ἥκω, ἔρχομαι, notæ est significationis. Virg. 6. Ae. Venisti tandem. Aliquando pro Eo. Terent. Nisi ego ad mercatum uenio. Sic econtrario Ire, pro, Venire. Terent. And. Ibam ad te. Admittit aliquando datiuum, qui resolui potest in accusatiuum mediante præpositione Ad, uel In. Vir. 1. Ae. Hinc populũ late regem, belloque superbum Venturum excidio Libiæ. Poetæ tamen aliquando Venire pro imminere, [*Soprastare.*] usurpant. Vir. 7. Aen. Se satis ambobus Teucrisq; uenire, Latinisque. Aliquãdo pro crescere, prouenire [*Crescere.*] Idem li. 1. Geor. Hic segetes, illic ueniunt felicius uuæ. Aliquando pro afferri. Pli. li. 35. c. 6. Eius quæ ex Africa uenit, octoni asses. Ci. ad Brutum l. 11. Scribis, in Italia te moraturum, dum tibi litteræ meæ ueniant. Venire, ab aliquo, est ab eius ædibus uenire. Cice pro Ros. Comed. Quia ueniebat a Roscio, plus etiam scire, quam sciebat, uidebatur: id est a disciplina Roscij. Venire aduersum [*Venire incontro.*] est uenire obuiam. Quod uenit in buccam. Ci. ad At. li. 1. pro quicquid in mentem uenit. Venire in cognitionem. Quinctil. libr. 7. capit. 3. In confessum uenit, id est, notum & manifestum est. Plin. Epist. 302. Teren. Hecy. Hera in crimen ueniet, ego uero in magnum malum. Hoc est, accusabitur. Venire in fidem alicuius, [*Arrenderfi.*] hoc est, sese dedere. Liu. li. 26. oppida in fidem uenerunt. Venire in flammam. Cice Attic. lib. 16. Veniendum est uel in ipsam flammam Hoc est, oportet conijcere se in periculum. Venire obuiam. Cice. 3. Phil. Quis, qui nesciecit, uenisse eam tot dierum tibi uiam gratulatum. In usum uenire. Pli. li. 24. c. 11. Nec thus Latinũ nomẽ habet, cum in usum plurimis modis ueniat. Vsus uenit. Terent. Heau. Ego te (si usus ueniat) magnifice Chreme, Tractare possim. Venire usu. Cic. ad Attic. li. 7. Nunc uenit idem usu mihi, quod tu tibi scribis. Venire in religionem res aliqua dicitur, cum conscientiæ (ut uulgus loquitur) scrupulus de ea exoritur. Cic. 2. de Nat. Deo. Cum rem illam in religionẽ populo uenisse sentiret. Venire in mentem [*Ricordarsi.*] est succurrere, neque solum ad recordationem pertinet, uerum etiam ad considerationem. Teren. Eunu. Hoc adeo ex hac re uenit in mentem mihi. Virg. 4. Nec uenit in mentem, quorum consederis aruis. Luc. li. 5. Et uenit in mentem solis lunæq; uiarum. Ci. 1. Ver. in mentem tibi non uenit, quid negocij sit causam publicam sustinere? Venire diuitiæ ad aliquem dicuntur, quæ morte cuiusquam ad eum deuoluuntur. Ci. pro Sext. Roscio: Venire ad manus, uel ad arma, est rem eo usque progredi: ut pugna, uel bellum ex ea emergat. Cice. 6. Verr. Venire oratum, est orandi gratia uenire. Cæsar. 7. Bel. Galli. Lega Venitur, pen. pro. impersonale. Venitur ad me, consurgo. Oui. 3. Fast. Seu quod ad usque decem numero crescente, uenitur. Ventum est. Liu. 1. ab urb. Ad Ianiculum uentum erat. Oui. 5. Fast. Quo postquam uentum est. Veniens, tis, particip. Ci. ad Q. Fr. Nos lumus omnino sioc circa uenientis anni. Vir. 5. Aen. Gratior est pulchro ueniens in corpore uirtus. Venturus, a, um, aliud parti. Oui. 3. de Arte. Venturæ memores iam nunc estote senectæ. Virg. 4. Geor. Venturæque hyemis memores. Ventio, onis, [*Venuta.*] uerbale. Pla. Truc. Quid tibi huc uentio est?

VENONIVS, historicus Romanus, cuius meminit Cice. in Epist. ad Att. conquerens se eius historiam non habere. Et li. 1. de Leg. cum inter nudos

ter nudos & exiles scriptores recenset.

VENOR, aris, [*Cacciare, andar a caccia,*] κυνηγέω, feras indago, feris in sidior, & quasi circumuenio. Ci. ad Cœlium. lib. 2. de pantheris, per eos qui uenari solent, agitur diligenter. Virg. 3. Geo. Canibus uena bere damas. Pli. li. 16. ca. 1. Fugientes cum mari pisces circa tuguria uenantur. Cic. 2. de Nat. Deo. Canum tanta alacritas in uenando. Per translationem pro captare, hoc est, artificio quodam, & solertia quærere, ut Venor gloriam: quod etiam Aucupari dicimus. Cic. Atti. lib. 16. Bene igitur tu, qui *ἀθανασίαν*, uenaris, relinquis patriã. Venari apros in mari, dixit Pla. in Asin. pro, operam perdere, [*Fatti carsi in uano*] & frustra aliquid conari. Legitur etiam uenari, passiue, pro captari, siue circumueniri, quod & Nonius annotauit, citans illud Ennij ex Nemea. Teneor consepta, atque undique uenor. Hinc Venatio, Venator, Venatrix, Venatus, us, Venatorius, a, um, & Venabulum.

VENTER, huius uentris [*Ventre,*] γαστὴρ, tota illa pars corporis concaua, a mucronata cartilagine, & nothis costis, usque ad pubem extensa. Pli. li. 9. cap. 50. Pisces attritu uentrium coeunt. Ibidem Fœmina piscis coitus tempore marem sequitur, uentrem eius rostro pulsans. Venter [*Ventricolo*] pro uentriculo, in quem cibus receptus, commutatur in chylum. Persius in Prol. Sat. Magister artis, ingenij que largitor Venter. Fames enim in superiori uentriculi orificio potissimum sentitur. Iuue. Sat. 5. Ventre nihil noui frugalius. Pla. Cap. Tui quotidiani uicti uentrem ad me afferas. Venter pro aluo. Cel. libr. 3. cap. 18. Vbi ab inferiori parte purgandus aliquis est, uentrem eius ante soluendum esse: ubi a superiore comprimendum. Col. libr. 5. cap. 12. Tithymalus maiorum quoque animalium uentrem soluit. Ventrem ferre [*Esser grauida,*] est esse grauidam. Col. lib. 7. cap. 24.

VENTILABRVM, bri, πτύον, θρίναξ, instrumentum, quo rustici frumenta leguminave post trituram sursum eiaculantur, ut uentorum flatu a paleis repurgentur. Col. li. 2. c. 10.

VENTILATOR, oris, [*Paladore*] λικμητὴς, qui post trituram frumenta aut legumina uentilabro in sublime iaculatur, ut uentorum flatu grana secernantur a palea. Col. li. 2. c. 10. Faba, quæ longius emittetur, pura eo perueniet, quo uentilator eam iaculabitur. Ventilatores, γόητες. apud Quin. li. 10. cap. 7. suos præstigiatores, qui ut uentilatores grana, quæ purgant, in uentum proijciunt, ita rem, quam teneant manibus, eijcere uidentur.

VENTILO, las, pen. co. [*Palare, uentare, uentolare.*] λικμάω, καταπνέω, uentum excito, ut aliquid ardeat, aut coquatur. Prop. li. 4. Ele. 3. Hãc Venus, ut uiuat, uentilat ipsa facem. Ventilari frumentum, dicitur, dum in area uentilabro purgatur. Pli. Multi uentilare granum uetant. Et uentilari uinum dicitur, quod dicunt dare uentum uino: ut fit, cum difficulter exit e dolio. Col. lib. 12. ca. 30. Quo maior æstus erit, eo sæpius conuenit uinum nutriri, refrigerarique & uentilari. Ventilare aurum, est è digitis exemptum manibus uersare, & ueluti uento perflandum exponere. Iuuen. Saty. 1. uentilet æstiuum digitis sudantibus aurum. Compositum Euentilo, eiusdem fere significationis cum suo simplici. Plin. lib. 31. cap. 3. Aerem emendant assiduo linteorum iactatu euentilando. Col. lib. 2. Frumenta euentilata mundiora sunt. Ventilatio, onis, uerbale, actus uentilandi. Pli. lib. 23. ca. 1. Vuæ uentilatione etiam utiles fiunt stomacho, ægrisque.

VENTITO, as, φοιτάω, frequent. ab inusitato uento, frequenter uenio. Pli. li. 35. c. 10. Alexandro frequenter in officinam uentitanti. Ci. ad Att. li. 1. Dies nullus est, quin hic Satyrus domũ meam uentitet. Catu. Epig. 8. Cum uentitabas, quo puella ducebat.

VENTOSVS, a, um, [*Ventoso, pien di uento.*] ἀνεμώδης, φυσώδης, uento plenus: ut, Ventosus aer, apud Pli. li. 2. c. 58. Ventosi folles: Virg. 8. Aen. Alij uentosis follibus auras Accipiunt. Fornax uentosa, idest uento composita. Cat. ca. 38. Per translationem accipitur pro tumido, uano, & inani, [*Vano,*] ut uentosa uerba, uentosa natio. Pl. in Pan. Superbiebat uentosa, & insolens natio. Ventosa gloria, κενοδοξία. Vir. 11. Aen. Iam nosces, uentosa ferat cui gloria fraudem. Hor. 1. Epi. 19. Non ego uentosæ plebis suffragia uenor.

VENTRICVLVS, [*Ventricolo,*] γαστὴρ, cibi & potus receptaculum, primæ concoctionis instrumentum, quod & stomachum nonnulli appellant. Celsus li. 4. c. 5. Ventriculus, qui receptaculum cibi est, inter lienem & iecur positus.

VENTVLVS, [*Venticello,*] αὐρίδιον, lenis uentus. Teren. in Eunu. Cape hoc flabellum, & uentulum huic sic facito.

VENTVS, ti, mas. ge. [*Vento,*] ἄνεμος, πνεῦμα, exhalatio sicca (teste Aristotele in Meteoris) e terra resoluta, cum aliqua uirtute cælesti cõposita. Cice. 2. de Diu. Placet Stoicis anhelitus terræ, qui frigidi sunt, cum fluere cœperint uentos esse. Item pro Clue. Mare quod sua natura tranquillum sit, uentorum ui agitari. Vir. 1. Aene. Incute uim uentis. Ventum (inquit Augustinus lib. de Quantitate animæ) nihil aliud, quam istum aerem commotum, ac agitatum esse sentimus, quod in loco tranquillissimo, & ab omnibus uentis quietissimo uel breui flabello approbari potest, quo etiam muscas abigentes aerem commouemus, flatumque sentimus. Sunt autem quatuor præcipui uenti, a quatuor mundi cardinibus flantes, quorum rursus singuli in ternos diuiduntur, Ab Orienti æquinoctiali Subsolanus, qui ad Septentrionem habet Vulturnum: a uoluendis nubibus dictum, ad meridiem Eurum: sic dictum, quia late flat. hi sunt calidi & sicci, quia sub sole diu morantur. In ortu dies salubres sunt, quia ueniunt a regionibus temperatis. Ab occasu æquinoctiali Fauonius est dictus, quod foueat, quæ nascuntur. Huic Circius proximus est ad Septentrionem, Zephyrus ad Austrum. Sunt illi temperate frigidi & humidi, quia sol paruam facit moram in occidente, propterea nec multum calefacit illos, nec multum desiccat. In fine dies salubres sunt, quia a Sole tunc subtiliores redduntur. A meridie Auster est dictus, quod hauriat aquas. Huic ad Orientem Notus est, qui Græce sic dicitur ab humore: Africus ad Occidentem. Hi omnes calidi sunt, & humidi, nubes, pluuiasque inducunt. citant tempestates marinas, impediunt uirtutes animales, & grauitatem corpori afferunt. A Septentrione Boreas est: Huic ad Orientem Aquilo surgit, ad Occasum, Corus. Hi uenti frigidi sunt & sicci, unde corpora indurant, poros constringunt, humores purificant. Ventus operam dat dixit Plau. in Milit. id est prosper est. Ventum popularem quærere in re aliqua, est populi plausum, fauoremque inanem aucupari. Vir. 4. Ge. Quatuor a uentis obliqua luce fenestras. Ventus secundus, pro secunda fortuna. Cice. ad Attic. libr. 1. Quid si etiam Cæsarem cuius nunc uenti ualde sunt secundi, reddo meliorem? Ventus pro procella & turbine in Rep. Cice. in Pis. Alios ego uidi uentos, alias prospexi animo procellas.

VENTRALE, huius uentralis, neu. gen. τὸ ὑπογαστρίου ἐπίβλημα, uestimẽtum uentrem contegens. Pli. li. 8. c. 48.

VENTRIOSVS, [*Ventruto, panciuto, trippone,*] γαστρώδης, qui magnum habet uentrem. Plau. in Mercu. Canum, uarum, uentriosum. Idem Asin. Aliquantulum uentriosus. Pro eodem nonnulli utuntur Ventricosus.

VENTROSVS, a, um, [*Ventroso.*] γάστρων Pli. li. 14. c. 22.

VENVCVLA, uuæ genus, quod in ollis conditum, quam diutissime incorruptum seruabatur. Col. li. 3. ca. 2. Plin. lib. 14 cap. 2 Veniculam appellat per tertiam uocalem in secunda syllaba. Beroaldus Venuculam legendum existimat: ut apud Hor. in præceptis Catianis, Venuncula conuenit ollæ. Venunculum, farris genus, Clusino ponderosius. Col. li. 2. ca. 6. Quo in loco Ruellius legit Vermiculum. Quid, si Vernaculum legatur? cum Plinius far adoreum Vernaculũ appellari affirmet.

VENVM, [*Ad esser uenduto, a uendere.*] aliqui aduerbium esse putant, quemadmodum & Pessum: usurpatur tamen pro supino uerbi Veneo, admittitque secum præcipue hæc uerba, Eo, Do, Expono. & fortassis nonnulla alia. Est autem uenum ire, idem quod uendi. Venum dare, idem quod uendere: pro quo etiam unica dictione composita dicimus uenundare. Liu. Se uenum a primoribus datos. Liu. lib. 3. Legem fecerunt, ut liberi, liberæque uenum irent: id est, uenderentur. Salust. in Iugur. Quippe cui omnia uenum ire in animo hæserat. Vbi illud notandum est, quod dicimus: Venum ire, non Venum iri, sicut Vapulatum ire, non iri: quia Venum & Vapulatum semper sunt passiuæ significationis, ne duo passiua copulentur. In cæteris uero quæ ambigua sunt, quod actiue & passiue accipi possint, accommodamus infinitum hoc uel actiuum, uel passiuum: ut Video te amatũ ire, uel iri, quia talia supina sunt ancipitis significationis.

VENVNDO, as, [*Dare a uendere,*] ἀποδίδομαι, ex Venum, & do, idem quod uendo. Cice. 3. Offic. cum in uenundando rem eam scisset. Plin. libr. 35. Octoginta talentis uenundatas. Hinc Venundatio, uenditio.

VENVS, Veneris, [*Venere,*] ἀφροδίτη, κυπρογένεια, ab antiquis amorum, gratiarum, pulchritudinis, deliciarum, uoluptatumque omniũ habita est dea, ita dicta a Veniẽdo, quod ad omnes res ueniat, ut auctor est Ci. 2. de Na. De. Hanc poetæ ex spuma maris, & Cœli testiculis natam fabulantur, a Saturno excisis, & in mare proiectis: unde & *παρὰ τὸν ἀφρὸν*, hoc est, a maris spuma Aphroditen appellarunt. Est item Venus, una errantium stellarum, inter Solis & Mercurij sphærã sita, quæ φωσφόρος, Græce, Lucifera Latine, quando ante graditur Solem: cum autem subsequitur, Hesperos, Vesper, & Vesperugo. Ponitur etiam Venus pro libidine, & re ipsa Venerea, quam & Græci *ἀφροδισιασμὸν*, dicunt. Teren. in Eun. Sine Cerere & Baccho friget Venus. Virg. 2. Geor. Frigidus in Venerem senior. Pli. li. 24. cap. 9. Ad uenerem impetus inhibet. Ouid. 1. Arte. Nos Venerem tutam concessaque furta canemus. Interdum pro uenustate, ornatu, elegantia, [*Bellezza,*] Quin. lib. 6. cap. 4. Quod cum gratia quadam & Venere dicitur. Idem lib. 10. cap. 1. Isocrates omnes dicendi Veneres secutus est. Est præterea Venus telorum iactus Venerius, ex quatuor consurgens talis diuersam faciem ostendentibus Suet. in Augu. Talis iactatis, denarios colebat uniuersos, qui Venerem iecerat. Cic. li. 3. de Nat. Deo. Venus, inquit

prima

prima Cœlo & Die nata, cuius Elide delubrum uidemus. Altera spuma procreata, ex qua et Mercurio Cupidinem secundum natum accepimus. Tertia Ioue nata, & Iunone, quæ nupsit Vulcano. Quarta Syria, Cyroque concepta, quæ Astarte uocatur, quam Adonidi nupsisse proditum est.

VENVSIA, æ, oppidum Appulorum Danniorum, patria Horatii poetæ, qui ab eo dictus est Venusinus. Pli. li. 3. ca. 11.

VENVSTAS, tatis, [*Venustà, bellezza, gratia.*] *ἐπαφροδισία*, pulchritudo, formæ elegantia, gratia, aspectus Cic. 1. Offic. Venustas & pulchritudo corporis secerni non potest a ualetudine. Idem in Ora. Vultus multum affert tum dignitatem, tum uenustatem. Firmicus lib. 4. Mathesecos: Si Luna a Ioue defluat ad Venerem, facit uenustos, & quibus ex uenustate potestas maxima comparetur. Accipitur etiam Venustas, pro lepore, siue gratia dicendi, & uenere. Ci. 1. de Ora. dicendi uis egregia, cum summa festiuitate, & uenustate coniuncta, profuit. Idem 7. Ver. Affluens omni lepore & uenustate. Cic. 1. de Ora. Agere cum dignitate & uenustate.

VENVSTE, [*Gratiosamente,*] Cœl. ad Ci. li. 8. Venuste cecidit.

VENVSTVLVS, dimi. Pla. in Asin. oratione uenustula.

VENVSTVS, a, um, [*Galante, gratioso.*] *ἐπαφρόδιτος*, quod in se habet uenustatem: ut uenustus homo, & uenusta oratio, sicut lepidus homo, lepida oratio. Catu. de passere. Et quantum est hominum uenustiorum. Cice. de Cla. Ora. Gestus ita uenustus, ut tamen ad forum, non ad scenam institutus uideretur. Idem 2. de Ora. Omnium uenustissimus, & urbanissimus. Venustus uultus, ingenuus, elegans. Ter. in And. Et uultu Sosia adeo uenusto, ut nihil supra. Lepidus autem & Venustus ita inter se differunt, quod Venustum uocamus, ut ait Quin. li. 6. ca. 4. quod cum gratia quadam, & uenere dicitur: Lepidum, quod rotunditate quadam & breuitate, atque acumine uerborum delectat.

VENVSTO, as, [*Ornare,*] orno, contrarium est Deuenusto. Gel.

VEPRES, huius nepris, [*Spina,*] *ἄκανθα*, spinæ genus uocétiorib. aculeis, quib. tenaciter prætereúntiú uestib. adhæret, unde & nomen accepisse existimatur, quod uehementer prehendat. Vir. 8. Ae. Sparsi rorabant sanguine uepres. unde Veprecula apud Ci. pro Sext.

VEPRETVM, ti, [*Siepe,*] *ἀκανθών*, locus ueprib. plenus. Col. li. 4. ca. 32.

VER, huius ueris, [*Primauera,*] *ἔαρ*, anni quadripartiti pars temperatissima: ita dicta a uirore, teste Varrone Ling. Lat. lib. 5. quod tum uirgulta uirere incipiant: siue a uertendo, quod tunc uertere se incipiat anni tempus: siue ab eo quod Iones *ἦρ* dicunt, pro eo quod communi lingua dicitur *ἔαρ*. Cic. 6. Verr. Cum uer esse cœperat, cuius initium iste non a Fauonio, neque ab aliquo astro notabat, sed cum rosam uiderat, tum incipere uer arbitrabatur. Diuiditur autem uer, ut ceteræ anni partes, in portiones tres: in Ver nouum siue primum, adultum, & præceps. Nam cum uernum tempus sit trimestre, primus mensis primo, siue nouo ueri assignatur: secundus adulto tribuitur: tertius præcipiti siue cadenti Virg. 1. Georg. Vere nouo canis gelidus cum montibus humor Soluitur. Pli. lib. 10. cap. 29. Lusciniæ pariunt uere primo. Liuius: Primo uere exercitum moturus erat. Ver sacrum, sacrificij genus erat apud Italos, quo dijs immolabatur, quicquid proximo uere apud ipsos natum esset. Quã consuetudinem a Sabinis ortam putat Stra. lib. 5. qui aduersus Vmbros cum aliquoties infeliciter pugnassent, Marti uotum fecerunt, si uictoria potiri contingeret, se illi consecraturos, quicquid proximo uere apud ipsos nasceretur. Quare cum re bene gesta in patriam essent reuersi, omnem pecoris prouentum Marti immolarunt: liberos quoque eo uere natos, quoniam crudele uidebatur occidere, Martis ministerio consecrarunt, postea que adultos, uelato capite, extra fines suos exegerunt. Quondam (inquit Sisenna li. 4. Hist.) Sabini feruntur uouisse, si res communis melioribus locis constitisset, se uer sacrum facturos. Liu. libr. 42. Ver sacrum factum erat priore anno.

VERATRVM, tri, [*Elleboro,*] herba, quam Græci uocant Helleborum, uehementem habens uim purgandi, educendiq; humores noxios, principis animæ facultatum sedem infestantes. unde melancholicis & furiosis dari solet, & comitiali morbo laborantibus. Persius Sat. 3. Non est hic Ilias Acci Ebria ueratro. Dictum putatur Veratrum a uertenda mente.

VERAX, cis, [*Verace.*] *ἀληθινός*, qui uera loqui solet. Cic. 1. de Diui. Multis seculis uerax fuit id oraculum. Ibidem: Tum ei uisa quietis occurrunt tranquilla, atque ueracia.

VERBA dare, [*Beffare, uccellare le persone,*] *παραλογίζεσθαι*, est decipere. Ter. in And. Cui uerba dare difficile est.

VERBA ad rem conferre. *τῷ ἔργῳ πιστῶσαι*, dicta factis comprobare. Ter. in Eun. si uerba ad rem conferet, uapulabit.

VERBALE, *ῥηματικόν*, quod a uerbo descendit: ut, Lector a Lego.

VERBANVS lacus Cisalpinæ Galliæ, Ticinum ex Alpibus defluentem accipiens, eundem in Padum transmittens. Nunc Lacum maiorem appellant. Pli. 9. ca. 18.

VERBENA, næ, siue Verbenaca, [*Verbena, uerbenaca,*] *ἱεραβοτάνη*, herba ramulos habens cubitales, angulosos, in quibus ex interuallis sunt folia quercus, sed minora angustioraque eisdem diuisuris in ambitu, colore aliquatenus cæsio. A Græcis Hierobotane *ἱερὰ βοτάνη*. Dios. dicta est, propterea quod ad multos sacrorum usus ea uterentur. Cic. in Ver. Sacerdotes cum infulis, ac uerbenis. Plin. lib. 25. c. 9. Nulla Romanę nobilitatis plus habet, quam hierobotane. Aliqui peristereona, nostri uerbenacam uocant. Hæc est quam legatna ferre ad hostes indicauimus. Hac Iouis mensa uerritur, domus purgantur, lustranturque. Hæc ille. Peristereona autem Græci idcirco appellarunt, quod plurimum in ea mansitent columbæ. *Καταχρηστικῶς*, tamen quaslibet herbas & frondes festas, ad aras coronandas, ex puro loco decerptas, Verbenas appellamus, quasi herbenas: quod & Donatus annotauit in locum illum Andriæ Terentianæ, Ex ara uerbenas hinc sume. Quo profecto in loco Ter. non uidetur intellexisse herbam illam, quam proprie Verbenam appellari diximus, cum apud Menandrum, a quo illa transtulit, *μυρσίνη*, hoc est, myrtus legatur. Pli. 22. c. 2.

VERBER, eris, [*Bastone, uerga, bacchetta*] *μάστιξ, αἴκισμα*, instrumentum uerberandi (inquit Valla li. 6.) longum, & exile, qualis est uirga, baculus, fustis, lora, flagellum, ferula, arundo, & si quid est simile. Vir. 3. Geo. Illi instant uerbere torto. Cice. 7. Verr. Ne catenæ, ne uerbera, ne secures, ne cruciatus sociorum. Pli. li. 8. cap. 9. Domantur rabidi fame & uerberibus. Ter. And. Verberibus cæsum te in pistrinum Daue dedam usque ad necem. In uitibus quoque & arboribus Verbera dicuntur, teneriores uirgæ longitudine & flexibilitate sua flagrorum specie referẽtes: unde & flagella a rei rusticæ scriptoribus appellantur. Quin. Decla. ulti. Ignes ex proximo raptos uerberaque, quæ casus obtulerat in uado. Verbera nonnunquam pro ipsa uerberatione, siue pro ictibus accipimus [*Esser bastonato*] Vir. 3. Ge. Nec uerbera sæua, Non scopuli, rupesque cauæ, atque obiecta retrae dant Flumina. Ter. Hea. Tibi erunt parata uerba, huic homini uerbera. Radiorum Verbere. Luc. li. 5. Ventorum uerbera uitare, apud eundem li. 5. Linguæ uerbera, obiurgationes. Hor. 2. Car. Ode. 12. Metuentes patruæ uerbera linguæ.

VERBERALIS [*Degno di bastonate,*] *μαστιγίας*, uerberibus dignus. unde superlatiuum Verberalissimus deduxit Plau. in Aul. Verberalissime etiam cogitas? Sic enim legendum est.

VERBERATIO, [*bastonata,*] Cice. Epist. Mirificam mihi uerberationem dedisti.

VERBERATVS, tus, [*bastonata, battitura.*] *μαστίγωσις, αἴκισμα*, uerberatio. Pl. li. 31. c. 3. Verberatum corripiat aera. Verberatus pro impulsu. Curti. li. 7. Tuo uerberatu et omnes se præeunte iurauimus.

VERBEREVS, a, um, [*Degno di bastonate,*] *μαστιγίας*, uerberibus dignus. Pla. in Pse. Video uerbeream statuam. Idẽ Pers: Verbereum caput.

VERBERITO, as. *καταμαστίζω*, sæpe uerbero. Festus.

VERBERO, [*battere, bastonare, dar delle botte, de le mazzate,*] *μαστιγόω, μαστίζω*, cædo uerbere. sic. n. a uerbere fit Verbero, ut a fusti Fustigo. Ci. 7. Ver. Virgis oculi uerberabantur. Verberari etiam uerbis quis dicitur, quoniam (ut testatur Nonius) non solum uerberare a uerberib. dictú, sed etiam a uerbis. Pla. in Truc. Me illis hæc uerberat uerbis. Verberare conuicio, uel iniuria, est lacessere [*Ingiuriare,*] Cic. fil. ad Tiron. libr. 16. Verberaui se cogitatione tacita duntaxat conuicio. Diuerbero, Euerbero, Reuerbero, Transuerbero, suis locis.

VERBERO, nis, mas. gen. [*Huomo da bastone, pezzo d'asino,*] *μαστιγίας*, uerberibus dignus Pla. in Amph. Ain' uero uerbero? Idem: Tun' me uerbero Audes herum ludificarier?

VERBIGERO, ras, [*Cianciare, cicalare,*] *διαλέγομαι*, uerba facio. Apuleius: Quotiens inter nos uerbigeratum sit.

VERBOSE [*Con molte parole,*] *πολυλόγως*, multis uerbis. Cic. pro Mur.

VERBOSVS, sa, sum, [*Ciancìatore, pien di parole,*] *πολυλόγος*, multiloquus, garrulus, locululeius, dicax. Cice. pro Mur. Ista uestra uerbosa simulatio prudentiæ. Quin. lib. 2. c. 4. Quidam sententiarum gratia uerbosissimos locos arcessunt. Ci. Martio l. 7. Epistolam uerbosiorem, quam uelles.

VERBVM, bi, [*Verbo, parola,*] *λέξις, ἔπος*, generaliter accipitur pro quauis dictione quæcunque ea sit orationis pars, inde nomen habens, quod aeris uerberatu formetur. Varro tamen a ueritate deducit, quod uerum nos loqui oporteat. Teren. in Eunu. De exclusione uerbum nullum. Idem Hec. Verbis dici non potest Tantum, quam re ipsa nauigare incommodum est. Ci. 2. de Ora. Neque enim quoties uerbum aliquod est scribendum nobis, toties eius uerbi litteræ sunt cogitatione conquirendæ. Aliquando specialiter, pro parte orationis per tempora & personas declinabili, *ῥῆμα*. Vnde Verbale nomen dicimus, quod a uerbo originem accepit. Nonnunquam Verbs *λόγος*, ita accipimus, ut rebus, siue factis opponatur. Hinc Verba dare dicimus, pro decipere [*Ingannare,*] Cic. Att. Verba dari mihi, facile patior. Interdum ita accipimus Verbum, ut scripto opponatur. unde Verbo alicui mandata dare, hoc est, uiua uoce, & non scripto, Ci. li. 7. Epi. Plura illi mandata, quam scripto, dedi. Nonnunquam non singulas tantum dictiones Verbi nomine complectimur, uerum etiam solidas orationes, Quo fit, ut modo sententiam

ſententiam aliquam inſignem, modo prouerbium, Verbum appellatum inueniamus. Terent. Adel. Illud meum uerbum facio, quod Mitio bene & ſapienter dixit. Et paulo ante, Vetus uerbum hoc eſt, Communia eſſe amicorum inter ſe omnia. Meis uerbis locutio in primis elegans [*Da mia parte,*] pro meo nomine Ci. Att. Atticæ meis uerbis ſuauium des. Et alibi: Salutem Pyliæ. & Tulliæ uerbis plurimam. Idem li. 4. Epi. Cum Sura locutus ſum ut ei meis uerbis diceret. Idem li. 16. Si ei meis uerbis eris gratulatus. Verbi cauſa, idem ualet quod, exempli gratia. Cic. 3. Ver. Si quis, uerbi cauſa, oriente canicula natus ſit Verbi gratia, in eadem ſignificatione, apud Ci. 1. Acad. Verba facere, [*Diſputare, parlare.*] diſſerere, orationem habere, diſputare, proloqui, ut, Facere uerba in Senatu, apud eundem. 5. Ver. Idem de Cla. Orat. Qui nunquam uerbum in publico fecerunt. Verba mortuo facere, in eadem ſignificatione dicimus, qua Surdo fabulam narrare [*Parlare in uano*] Ter. in Phorm. uerba fiunt mortuo. Verbum de uerbo exprimere, eſt, ad uerbum transferre. Teren. in Prolo. Ad uerbum de uerbo expreſſum extulit. Verbum reddere uerbo [*Interpretare.*] Hor. de Arte: Nec uerbum uerbo curabis reddere fidus Interpres. Verbum pro uerbo reddere. Idem. Ci. de Opt. Orat. gen. Conuerti duorum eloquentiſſimorum nobiliſſimas orationes inter ſe contrarias, in quibus non uerbum pro uerbo habui neceſſe reddere, ſed genus omnium uerborum, uimque ſeruaui. Totidem uerbis transferre, pro eodem, apud Cic. li. 6. ad Att. Eiſdem uerbis aliquid reddere, Idem Cic. de Clar. Orat. Memoria tanta, quantam in uiro cognoſſe arbitror, ut quæ ſecum commentatus eſſet, ea ſine ſcripto uerbis eiſdem redderet, quibus excogitauiſſet. Quinct. lib. 10. ca. 6. Ad uerbum dixit.

VERCELLAE, urbs Tranſpadanæ Italiæ. Pli. l. 3. c. 17.

VERECVNDIA, æ, [*Vergogna.*] αἰδώς, metus iuſtæ reprehenſionis, modeſtia, contraria arrogantiæ: a pudore in hoc differt, teſte Donato, quod Verecundia, ingenuitatis cuiuſdam ſit & modeſtiæ: unde & in laude ponitur: Pudor uero, animi ſibi male conſcij ob ſcelus aliquod perpetratum. Cic. pro Quin. Homo timidus, uirginali uerecundia. Liui. 1. ab Vrb. In eam uerecundiam adducti ſunt, ut ciuitatem totam in cultum uerſam deorum, uiolari, ducerent nefas. Plin. Epiſt. lib. 2.

VERECVNDE, [*Vergognoſamente,*] αἰδημόνως, cum uerecundia. Ci. 5. de Finib. Timide uel potius uerecunde. Ci. 2. de Finib. Veſtri hæc uerecundius, illi fortaſſe conſtantius.

VERECVNDOR, aris, [*Vergognarſi,*] αἰδοῦμαι, uerecundia teneor. Ci. l. 3. de Ora. Cunctantem, & quaſi uerecundantem incitabat. Plau. in Trin. Verecundari neminem apud menſam decet.

VERECVNDVS, a, um, [*Vergognoſo, riſpettoſo,*] αἰδήμων, qui uerecundia tenetur, id eſt, iuſtæ metuens reprehenſionis. Oui. 1. Amo. El. 5. Illa uerecundis lux eſt præbenda puellis. Ci. 3. de Leg. Verecundus eſt, qui, ut bene audiat, erubeſcit. Verecundus, & parcus, in trãsferendo, hoc eſt, non nimium audax, aut frequens in tranſlationibus. Idem de Ora. Nec in faciendis uerbis erit audax, & in transferendis uerecundus & parcus. Verecunda tranſlatio, id eſt, modice detorta, & nõ nimis longe petita apud eundem li. 16 Epiſt.

VEREDVS, di, pen. pro. ταχύδρομος, equus curſus uelociſſimi: quibus antiqui utebantur in uenatione. Mar. li. 14. Stragula ſuccincti uenator ſume ueredi. Veredis [*Caualli da poſta,*] item utuntur principum tabellarij, qui mutatis per ſtationes equis, quam uelociſſime, quo inſtituerunt, perueniunt: qui inde etiam Veredarij appellati [*Cauallaro, poſtiglione,*] ſunt. Iul. Firmicus Matheſeos li. 3. Regum nuncios, ueredariosque reddent. In qua etiam ſignificatione uocem eãdem uſurpat Procopij interpres belli Perſici lib. 2. Sunt, qui uuredũ dictum putent a uehenda rheda.

VERENDA, orum, generis neutri, numeri pluralis tantum, [*Vergognoſe parti,*] τὰ αἰδοῖα, corporis partes pudendæ, quæ ſine uerecundia nominari non poſſunt. Pli. Epi. 14 li. 3.

VEREOR, eris, itus [*Dubitare, temere, ſtare in ſoſpetto.*] ἀλέομαι, cum obſeruantia quadam, & ingenuo pudore metuo. eſt enim Vereri proprie liberorum, qui honeſtatis gratia mouentur. Timere autem ſeruorum, qui formidine pœnæ aliquid aut faciunt, aut omittunt. Ci. ad Atti. lib. 7. Et quod ſcribis in urbem introiſſe uereor quid ſit. Ter. in And. Quid nam Pamphilum exanimatum uideo? uereor quid ſiet. Et ut dicimus Timeo te, tibi, a te, ſic dicimus, Vereor te, tibi, a te, in eadem differentia, quã explicauimus in uerbo Timeo. Ci. 4. Aca. Vos autem ueremini mihi, ne labar. Teren. in And. Ego dudum nonnihil ueritus ſum Daue abs te. In eadem ſignificatione dixit Cic. in Catone, De qua (loquitur de Carthagine) non ante uereri deſinam, id eſt, timeo, ne nobis malum inferat Verens, tis, partic. ſicut nomen a participio, timens, metuens. Ci. ad Pap. lib. 4. Qui te ad ſcribendum incitauit, uerentem, ut Sylius ſuo nuntio aliquid mihi ſolicitudinis attuliſſet.

VERENDVS, a, um, [*Venerando,*] αἰδέσιμος, uenerandus. Ouid. 4. Met. Maieſtatemq; uerendam Impoſuit. Idem 4. de Ponto. Ele. 1.

VERETRVM, tri, [*Membro uirile,*] penis, mentula, membrum uirile. Sueto. in Tib.

VERGILIAE, πλειάδες, ſeptem ſtellæ in genu Tauri, ita dictæ, quod circa æquinoctium uernum matutino oriantur. Ci. de Nat. Vergilias tenui cum luce uidebis. Vir. 1. Geo. Pleiadas, claramque Lycaonis Arcton. Vide Pleiades.

VERGO, gis, ſi, [*Volgere,*] uel ſecundum Diomedem, xi, ſum, συννεύω, tendo, ſpecto, inclinor. Virg. 11. Aenei. Quem damnet labor, & quo uergat pondere lethum. Iungitur aliquando accuſatiuo cum præpoſitione Ad, uel In. Ci. 11. Philip Et eius auxilium ad Italiã uergere, quam ad Aſiam maluerunt. Venenum uergere alicui actiue, pro miſcere, porrigere, [*Porgere, dare,*] Lucret. libr. 5. Illi imprudentes ipſi ſibi ſæpe uenenum Vergebant. Vergens, tis, particip. Lucan. lib. 2. Illyris Ionias uergens Epidamnus in undas. Suet. in Othone, Vergente iam die ingreſſus ſenatum. Id eſt, inclinato.

VERIDICVS, a, um, [*Veridico,*] ἀληθινός, qui uera dicit. Mar. lib. 5. Seu tua ueridicæ diſcunt reſponſa ſorores. Luc. Omnia ueridico qui quondam ex ore profudit.

VERILOQVIVM, quij, origo nominis. Ci. in Top. Cum ex ui nominis argumentum elicitur, quam Græci ἐτυμολογίαν, uocant, id eſt uerbum ex uerbo ueriloquium.

VERIMONIA, æ, [*Verità.*] ἀλήθεια, Veritas. Pla. Truc. Ad amicam uerius uerimoniam referre.

VERISIMILIS, mile, [*Veriſimile, quella coſa che ha del uerſimile,*] πιθανός, εἰκός, idem quod probabile, quod licet non ſit uerum, ueri tamen ſimilitudinem habet. Cic. pro Roſc. Amer. Etiam tum cum ueriſimile erit aliquem commiſiſſe, in ſuſpicione latratote. Colu. lib. 3. ca. 9. Id cum ſit ueriſimile, tum etiam uerum eſſe, nos docuit experimentum. Pli. li. 5. c. 22. Quod eſt ueriſimilius, quam quia cadendo tripudium, ſonumve faciant. Ci. 1. de Inuen. Veriſimillimum mihi uidetur.

VERITAS, atis, [*Verità,*] ἀλήθεια, uera ratio, res uera, uerum. Ci. 2. de Inuen. Veritas eſt, per quam immutata ea quæ ſunt, aut ante fuerunt, aut futura ſunt, dicuntur. Quint. lib 6. c. 1. Non admittit hoc idem ueritas fori.

VERIVERBIVM [*Vero parlare,*] ἀληθολογία, uerus ſermo. Pla. Cap.

VERMICVLOR, aris, [*Far uermi,*] ἑρπυδονίζομαι, σκωληκιῶμαι, uermiculos gigno: quod uitium non modo lignis & arboribus, uerum & alijs plantis & fructibus ſolet accidere. Pli. li. 27. cap. 24 Vermiculantur magis minutæ quædam arbores. Hinc Vermiculatio σκωληκοβλασία, uitium arborum, aliarumve plantarum, aut etiam fructuum, cum uermiculis infeſtantur. Pli li. 11. c. 17.

VERMICVLATVS, a, um, σκωληκοειδής, quod quandam uermiculoſum effigiem imitatur: unde Opus uermiculatum, quod minutis teſſellis inſititijs uermiculorum inſtar uariegatum eſt, ac diſtinctũ. Pli. lib. 35. ca. 1. de pictura loquens: Vermiculatis ad effigies rerum, & animaliũ cruſtis. Ci. de Ora Emblema uermiculatum.

VERMINA, [*Dolor di uentre,*] teſte Feſto, dicuntur uentris tormina, cum inteſtina minuto motu, quaſi uermibus quibuſdam ſcindi uidentur. Græci στρόφον, appellant.

VERMINATIO, uitium in iumentis, cum a uerme infeſtantur. Plin. lib. 28. cap. 11.

VERMINO, as, p. c. [*Hauere, o far uermi,*] σκωληκιάω, uermib. infeſtor. Celſ. Nihil periculoſius pueris dum uerminant Mart. lib. 14. Si tibi moroſa prurigine uerminet auris.

VERMINOR, aris, deponens, στροφοῦμαι, uentris torminibus uexor. Vermina enim, teſte Feſto, ueteres uentris tormina appellabant. Pompo. Hirnea, ut citat Nonius: Decimo menſe demum turgens uerminatur, parturit. Tractum a uermibus, qui in animaliũ aluo ſeſe mouentes inteſtina excruciant.

VERMINOSVS, [*Pieno di uermi,*] σκωληκιῶν, qui uermes habet. unde Verminoſæ aures. Pli. li. 20. ca. 14.

VERMIS, huius uermis, ma. ge [*Vermo,*] σκώληξ, a uertendo dicitur, quod rependo torqueat ſeſe & uertat. Plin. lib. 18. cap. 17. Si uermes radicibus inhæreant, remedium eſt amurca pura. Lucre. lib. 2. uiuos exiſtere uermes, Stercore de tætro. Hinc Vermiculus dimin. [*Vermicello,*] exiguus uermis. Plin. lib. 10. cap. 65. Iam obituris muribus uermiculum in capite gigni tradunt. Lucr lib. 2. Vermiculos pariunt.

VERNA, æ, comm. gen. [*Seruo, nato in caſa,*] οἰκότριψ, οἰκοτραφής, ſeruus, ancilla, domi noſtræ, aut certe ex ancilla noſtra natus, nata ve. quod nomen Feſtus a uere deductum putat, quod id tempus maxime idoneum ſit fœturæ. Pla. in Mil. Quid, nutrici nõ miſſuris quicquam, quæ uernas alit? Cœl. Ci. l. 9. Bellienus uerna Demetrij. Tibullus lib 2 Ele. 1. Turbaque uernarum, ſaturi bona ſigna coloni Ludet Hor. 2. Serm. Vernaſque procaces Paſco libatis dapibus. Vernarum nomen apud antiquos, teſte Nonio, pro conuicio habebatur, quod eo nomine primum dicti fuerint ij, qui ſacro uere nati eſſent. Plau. Amph Cum cruciatu tuo iſtæc uerna uerba funditas. Huius diminu. eſt Vernula. Pli. li. 22. ca. 17. Mart. lib. 14. Si quis plorator collo tibi uernula pendet.

VERNACVLVS,la,lum,[*Natiuo,naturale,*] ἐπιχώριος,quod nostra in regione natum est,uel quod illi proprium & peculiare: ut Vernacula lingua,quæ regioni nostræ est peculiaris, quam uulgus maternã uocat. Vernaculæ uuæ quæ exoticæ aut peregrinæ non sunt, neque aliunde translatæ. Pli.li.14 c.2.Potissima nobilitas datur uuis peculiaribus,atque uernaculis Italiæ.Sapor uernaculus,idest,regioni suę peculiaris.Cic.in Bru.Nescio quo sapore uernaculo. Idem in Ver. 6.Crimen domesticum, ad uernaculum. Vernacula putatio,id est, regioni nostræ consueta.Pl.li 17.

VERNALIS,& hoc le,[*Della primauera,*] ἐαρινὸς,quod est ueris. Augustin.lib.7.Ciu.Vernalem faciem terræ, quæ cæteris temporibus est pulchrior.

VERNALITER,[*Seruilmente.*] οἰκοτριβικῶς,seruiliter,blande,adulatorie.Hor 2.Ser.Sat.9.Nec non uernaliter ipsis Fungitur officijs.Cæcilius in Venatore,ut citat Nonius Hoc fit uernaliter.

VERNATIO,onis,[*Mutanda,scorza di bisse,scaglie di serpe,*] λεβηρίς,cutiũ uetus, quo serpentes uerno tempore exuuntur, quod & Senectus dicitur.Pli.li.29.ca.6.Nonnunquam uerbalis significationem retinet,actum ipsum exuendæ cutis significans.Idem li.30.ca.3.Anguinæ uernationis membrana cum oleo,tedæque resina calefacta auribus prodest.& li.29.c.6.

VERNILIS,& hoc nile,[*seruile,*]p.p. οἰκετικὸς,seruilis. Tacit. lib. 18. Quamuis odium Vitellius uernilibus blandirijs uelaret. Hoc est seruilibus,libero homine indignis.

VERNILITAS,atis,[*Astutia di seruo,*]seruilis astutia.Plin.lib. 34.ca.8. Subdolæ ac fucatæ uernilitatis.Quin.li.1.c.11.Nec seruili uernilitate imbuatur.

VERNO,as,[*Pullulare,spiciolare*] ἐαρίζω,pullulo.Mar.l.2.Dum tibi uernaret tenera lanugine malæ.Id est,tenera quadam lanugine ætatis florem præ se ferrent.A uere deductum uerbum, quo tempore omnia renasci conspiciuntur.Aliquando pro canere,[*Cantare,*] Pla.Auiculæ uernant.Quippe uerno tempore omnia lætari uidentur. Aliquando pro splendere,[*Risplendere,*]Pli.li.8. ca.27.anguis hyberno situ nitidusque uernat.Vernans cœlum, uernam quandam temperiẽ præ se ferens.Pli.li.7.c.2.Salubri cęlo,semperque uernante.Vernãs ager,pullulans,floridus,uiridis,lætus[*Fiorita,*]Mar.li.9.Arguto passere uernat ager.

VERNVS,a,um,[*Della primauera,*] ἐαρινὸς,quod est ueris:ut,uerna temperies.Aequinoctium uernum.Pli.li.10.c.35.

VERO,[*Certo si,*] μέντοι,assentientis particula est,idem ualens quod sane,uel utique semperque secundo loco in oratione collocatur.Ci. in Brut.Tum Brutus in me intuens:Orationes, inquit,ueteres nobis explicabis.Ego uero,inquam,Brute.Teren. in Heau. Heus,laudas, qui heros fallunt: CH. In loco ego uero. Cic.Sulpic.libr.4. Epist.Ego uero,Serui,uellem,ut scribis,in meo grauissimo casu affuisses.Aliquando discretiua particula est, idem ualens quod Autem,[*Ma,*]Cicer.de Ora.Poeta numeris astrictior paulo, uerborum autem licentia liberior, multis uero ornandi generibus socius, ac pene par.Pro interiectione stomachantis accipi ait Donatus in illo Eunuc. Moue uero ocyus te nutrix. Aliquando etiam particula est,ironiam adiuuans:ut apud Vir.4.Aeneid. Egregiam uero laudẽ, & spolia ampla refertis Tuque puerque tuus.Ponitur etiam pro quinimmo,[*Anzi,*]Seneca,Socratem cũ Platone,& Zenonem,& Cleanthem in animum meum non dignatione recipiam? Ego uero illos ueneror, & tantis nominibus semper assurgo. Plin. in Præf.Proinde occupantibus locum faueo, ego uero & posteris. Vide Vallam lib.2.cap.24.

VERO,as,[*Dire il uero,*]uerum dico.Gel.li.18.ca.2.ex Ennij.13.Ann. Satin uates uerant ætate in agunda.Est & Verare,uere repræsentare. Sidon.Quoties uerba Graia carmine uerat.

VERONA,[*Verona*] Βήρωνα,ciuitas Venetię,a Gallis condita,duce Brẽno:a quo Brenona primo,deinde mutatis litteris, Verona dicta est, ut Iust.l. 20.refert. Veronam alluit Athesis fluuius amœnissimus, qui ex Tridentinis Alpibus ortus,non longe a fossa Clodia Pado miscetur.Ex hac urbe præstantes uiri orti fuerunt,Catullus,Aemilius, & Macer poeta,& ut nonnulli putant, Plinius.

VERPA,[*Membro uirile,*] χωλὴ,πέος,usurpatum a ueteribus pro membro uirili. Mar.li.11.Incipit in medios meiere uerpa pedes.

VERPVS[*Discapellato,ritagliato,*] λειποδερμος,ψωλὸς,recutitus,qui scilicet uerpam,hoc est,mentulam habet præputio nudatam.ideo Iudęi Verpi dicuntur,qui præscripto legis præputium pueris præcidunt Mar.li 7.Delapsa est misero fibula,uerpus erat.Iuu.Sat.14.Ad fontem solos deducere uerpos.

VERRES,ris,[*Verro,porco non castrato,*] χοῖρος,porcus nõ castratus.Var. de re rust.l.2.c.4.Castrantur uerres commodissime anniculi. Hine Verrinus, χοίρειος,quod est uerris.Pli.li.28.c.9.

VERRES, ciuis Romanus,qui, quod Siciliam in prætura auare, libidinoseque administrasset, a Siculis repetundarum postulatus est, Ciceroneque accusante damnatus. Extant Actiones Ciceronis in Verrem.

VERRICVLATVS,la,latum,adiectiuum, ad uerriculi formam factũ. Col.li.2.c.21.Merendi genera complura: multi falcibus uerriculatis medium culmum secant.

VERRO,uerris,uerri,sum,[*Tirare,uoltare,scopare,spazzare,*] ἑλκύω, traho,abripio.Vir.1.Aen.Maria ac terras,cælumq; profundũ Quippe ferant rapidi secum, uerrantq; per auras.Aliquando uerto.Idem.3. Aen.Adnixi torquent spumas,& cærula uerrunt Aequora. Idem 6. Aen.Remis uada liuida uerrunt.Oui.10.Met.Summæ cauda uerruntur arenæ. Cat. Argo. Cærula uerrentes abiegnis æquora palmis. Aliquando mundo,scopis purgo,[*Nettare,*] Iuu.Sat.14.Verre pauimentum,nitidas ostende columnas.Ci.in Para. Qui tergent,qui ungunt,qui uerrunt. Liu.li.36.Matronæ crinibus passis aras uerrentes. Plin.lib.28.ca.2.Verri solum. Versus,a,um,participium. Vir.1.Ae. Et uersa puluis inscribitur hasta.Idem.5.Aen.Conuerto, Deuerto, Euerto, suis locis.

VERRVCA,æ,p.p. ὄχθος,locus in monte editior. Cato in libris Originum:Quadringentos milites ad uerrucam illam ire iubeas.Ex Gell. li.3.ca.6.Verrucam locum editum,asperumque interpretatur. A cuius similitudine tubercula,in corpore eminentia sine sensu,Verrucæ appellantur.Harum Græci duo faciunt genera. nam quæ superiore sui parte latiores,tenui tantum filo cuti adhærent, ἀκροχορδόνας, appellant: quæ uero ad cutem latiores sunt, in acumen desinentes, μυρμήκια,nominant.Plin.lib.20.cap.12.Ocimum misto atramento sutorio uerrucas tollit.[*Caruolo,*]Serenus:Interdum existit turpi uerruca papilla:Hinc quondam Fabio uerum cognomen adhæsit, Qui solus patriæ cunctando restituit rem. Verrucæ, & maculæ linearum,pro tuberculis quibusdam in lapillis, ceu eorum uitia quædam conspiciuntur.Plin.lib.37.cap.12. Diminutiuum est Verrucula.Col.li.7.ca.6.

VERRVCARIA,æ, ἡλιοτρόπιον,herba sic dicta ab effectu, quod succo eius uerrucæ tollantur.Pli.li.22.ca.21.

VERRVCOSVS,a,um,uerrucis plenus:ut,Verrucosus mons, qui multis uerrucis, hoc est, asperis,editioribusque iugis assurgit. Verrucosus homo,qui cutem habet uerrucis multis asperam, trãslate accipitur pro duro, horrido,aspero.Pers.Sat.1.Verrucosa moretur Antiopa, hoc est, aspera,& non satis polita. [*Aspro,*] Hinc Fabij maximi cognomen.Ci.de Cla.Ora.Quintus Maximus uerrucosus, orator habitus est.

VERRVNCO,as,[*Cacciare,*] ἀποτρέπομαι,auerto,depello.Ci.2.de Diui.ex antiquo Poeta: Per propinqua hæc bene uerruncent populo, Auerrunco uide suo loco.

VERSATILIS,& hoc uersatile, [*Ageuole,uoltabile,*] εὐέλικτος,quod huc,& illuc uersatur,siue quod idoneum est ut uersetur:ut, Gladius uersatilis,Axis uersatilis,Acies uersatilis. Curt.lib. 4.Adeo aciem uersatilem posuit,ut qui ultimi stabant, ne circumirentur, uerti sũ, & ad frontem circumagi possent. Pli.lib.9.cap.18.Molas uersatiles Volsinijs inuentas. Versatile ingenium, ad res quaslibet obeundas idoneum.Liuius li.39.

VERSICOLOR,oris,[*Muta colore,*] πολύχρους,χλανίδιος, proprie dicitur illud quod ex diuersis partibus spectanti non eundem ostendit colorem,ut est uidere in anatum & columbarum collis, & in sericĩ quodam genere, quod modo hinc, modo illinc spectatum colorem mutare uidetur.Cic.li.3.de Fin.Plumæ uersicolores. In eadem etiã significatione non raro hac uoce utitur Pli. testimonia hic breuitatis causa omittimus.Interdum tamen Versicolores uestes [*Di uarij colori,*] positas legimus pro uarijs seu discoloribus.Liui. lib. 34. Ne qua mulier uestimento uersicolore uteretur. Vir. 10. Aen.Astur equo fidens & uersicoloribus armis.

VERSIPELLIS,le,[*Muta pelle,muta faccia,astuto,*] ἀλλοπρόσαλλος, astutus,uersutus,simulandi & dissimulandi artifex. Plaut. in Amph. Versipellem se facit,quando lubet.Pli. li. 8. ca.22.homines astutos uersipelles dicimus.

VERSO,as,[*Versare,uolgere,uoltare,maneggiare,*] κυλίω, frequentatiuum a Verto.Ci. de Som. Scip.Orbes qui uersantur retro contrario motu,atque cælum.Idem de fato:Cylindrum uolui, atque turbinem uersari putet. Accipitur aliquando pro uoluo. Idem 2. Tus. Tum illud,quod Sisyphus uersat,saxum. Sic uersare libros, dicimus pro euoluere[*Leggere,*]Hor. de Arte: Vos exemplaria Græca Nocturna uersate manu,uersate diurna.Versare aliquem, est illum deludere[*Beffare,*]Pla. in Persa. Quomodo hodie me Versauisti? Versat animum cupido regni. id est, transuersum agit, & a recto honestoque abducit.Liu.1. Patrum interim animos certamen regni ac cupido uersabat. Animum muliebrẽ uersare in omnes partes,est,modis omnibus solicitare. Liu.1. Tum Tarquinius fateri amorem,orare,miscere precibus, minas, uersare in omnes partes muliebrem animum. Versare dolos,id est,tractare [*Trattare,*]Idem 2.Aen.Seu uersare dolos,seu certæ occũbere morti. Versare oues. Vir.10.Eclo.Aethiopum uersemus oues sub sydere Cancri, id est, pascamur. Versare terram[*Arare,*] id est,arare,fodere. Virg. 1.Geo. Versando terram experti. Aliquando uersare, est animo uoluere. [*Considerare,*]Hor.de Arte:Versate diu, quid ferre recusent, Quid ualeant humeri.Aliquando pro exercitare[*Essercitare,*] Quinct.lib. 5.ca.

5.ca.6.Multum domi ante uersandi.

VERSOR,aris,deponens[*Versare,praticare,*] ἐνδιατρίβω, moram traho, frequens sum,maneo,dego.Cic.6. Ver. Versabatur in Sicilia longo interuallo alter Phalaris.Idem pro Mil. In quibus propter insanas substructiones facile mille hominem uersabatur. Versari in suo munere, est suo munere fungi.Ci.de Fato Non enim eredo nullo præcepto cæteros artifices uersari in suo munere. Versari ante oculos, [*Essere,dimorare,*]Cice.ad Terentiam : Nam mihi ante oculos dies noctesque uersaris.Quin.li.2.c.16. Versatur circa res omnes Rhetorice.Idem in Proœm.li.2.Præclarissime in consilijs, ac administratione reip uersari Pli.Epi.55.In hoc uno errore uersatur. Cice. 5.Tuscu.in summa inanimate uersatur Teren.And.Nescis quantis in malis uerser miser.Cic.3.Ver.Vos illud uellem recordari, istius nequitiam & iniquitatem tum in ore uulgi, atque in communibus prouerbijs esse uersatam.

VERSORIAM capere,[*Tornare indrieto,*]ἀναστρέφεσθαι,pro retrorsum cōuerti.Pla.Trin.Cape uersoriam,recipe te ad herum.

VERSVRA,æ,στροφὴ,a uerto,is,idem quod conuersio.Var.li.1.de re ru. ca.46.ex quibusdam folijs,propter eorum uersuram, quod fit anni tempus,dici possit.Idem. Versura dicitur locus, ad quem cum quis peruenerit,reuertitur: ut cum boues in arando post peractum legitimum sulcum circum aguntur, uertunturque.Col.li.2.ca.2. Cum uētum erit ad uersuram in priorem partem iugum propellat. Idem de Arb.c.19.Idem.Versura,quam Græci καμπὴν, uocant, flexus ipse angulorum in ædificijs, & parietibus exteriorum qua significatione aliquoties utitur hac uoce Vitruuius.Versura item dicitur mutatio creditoris,& æris alieni pari aut maiori fœnore persolutio,μεταλλαγὴ τοῦ δανειστοῦ.Vnde uersuram facere dicuntur,τόκον ἐκ τόκου ἐκτίνειν, qui pecuniam fœnori accipiunt, ut aliud æs alienum dissoluāt, unde & Versura nomen inuenit teste Festo,quod hoc nihil aliud sit, quam uertere creditorem. Versuram facere (inquit Donatus) est æs alienum ex ære alieno soluere. Hoc fit, quando æs alienum nobis conflatum fuerit,nec nobis tantum pecuniarum sit, ut id dissoluere liceat: ubi autem dissoluendi tempus aduenerit, mutamus creditorem, ab altero scilicet usurarium æs accipientes, quod alteri reddamus. Cice. pro Cœl. Nulli sumptus,nulla iactura, nulla uersura. Hinc Versuram, siue uorsuram soluere, dicimus eos qui ita se præsentibus explicant incommodis, ut alijs grauioribus impediantur. Teren. in Phorm.Versuram solues, Geta. Id est, debitas tandem pœnas dabis etiam cum fœnore: ut ij, qui ut syngrapham unam dissoluant, pecuniam mutuam maiori fœnore iterum accipiunt.

VERSVS,sa,sum,participium, a uerto, [*Volto, uoltato,*] ἐστραμμένος, id est, conuersus.Virgil. 4.Georg Dum grauis aut bos, Aut hos uersa fuga uictor dare terga coegit.Idem 3. Geor. Versaque in obnixos urgentur cornua uasto Cum gemitu. Interdum idem quod mutatus[*Mutato,*] ut Risus uersus est in luctum. Cicer. pro Rosc. Ame. Videte nunc quàm uersa, & mutata in peiorem partem sint omnia. Tacit.lib.primo: Verso ciuitatis statu. Hoc est, mutato. Ouid. Epistol. tertia. At si uersus amor tuus est in tædia nostri. Virgil.1.Georg. Quippe ubi fas uersum atque nefas. Aliquando pro propenso,[*Inchinato,*] Liu.lib. 34. Totus in Persen uersus pater. Hoc est omni beneuolentia in Perseum translata.Et sicut dicimus, Suspensus animi, ita & Versus animi: hincque nomen est. Tacit. Versus animi modo numen pauescere,modo minis aduersantis populi terreri.Est & Versus a uertendo.Virg. 10. Aen. Spumant uada marmore uerso.

VERSVS,us,[*Verso,*]ἔπος,στίχος,idem quod carmen: ita dictum a uertēdo,quod antequam legitimos accipiat numeros, modo hoc, modo illo modo uertatur.Cice.pro Archia. Si quis minorem fructum gloriæ putat ex Græcis uersibus percipi, quam ex Latinis, uehementer errat.Facere uersus. Cice. 6.Verr.Versus in illius cupiditatem facti. Scribere uersus. Idem secunda Verr. De qua muliere uersus plurimi supra tribunal scribebantur. Fundere uersus. Cice. 3. de Oratore. Solitus est uersus hexametros fundere ex tempore. Versus in agricultura quid notet, explanat Varr.lib.1.de Re rustic. cap.10.his uerbis: In Hispania ulteriore metiuntur iugis, in Campania uersibus. Iugum uocant, quod iuncti boues uno die exarare possunt. Versum dicunt centum pedes quoquo uersum quadratum. Iugerum,quod quadratum duos actus habet. Ponitur aliquando Versus pro eo quod uulgo Linea uocatur. Plin. Epist. lib.4. Non paginas tantum epistolæ, sed etiam uersus syllabasque numerabo. Interdum Versus significat ordinem,seu tractum. Virg. 4.Ge.Ille et feras in uersum distulit ulmos. Idem 5. Aen. Triplici pubes quam Dardana uersu Impellunt: id est,triplici ordine. Interdū cantum. Pli.li.10.ca 29.Luscinia uersum,quem imitentur,accipiunt.Diminutiuū Versiculus,στιχίδιον, quod modo significat breue uel humile carmen.Martia.lib. 5. Versiculos recites ut Ligurine tuos.Modo breues scripturæ(ut ita dicam)lineas.Ci. ad Brutum libro 14.Tribus ne uersiculis Brutus ad me? Hinc Versifico, as, uersus facio. Quinct.li.9.cap. 4. Versificandi genus est a omnibus sermonibus unam legem dare.Versificatio,στιχοποιία, uersificandi actus.Ibidem cap.2.Versificator,oris, [*Versificatore,*] ἐποποιὸς,uersuum scriptor.Idem lib.19.c.5.

VERSVS,[*Verso,*] πρὸς,præpositio,accusatiuum requirit, & fere semper postponitur. Plau. Ego portum uersus pergam, & perquiram quem si non inuenero,domum uersus reuertar. Dicimus & Quoquo Versus,quaqua uersus,utroque uersus: id est, in unam quāque partem,quocunque,per quamcunque partem, in utranque partem. Quandoque loco accusatiui habet aduerbium:ut,Sursum uersus.Cato ca.156.Deorsum uersus ibit nam Ci.de Ora. Gradatim sursum uersus reditus.

VERSVTVS,a,um,[*Astuto,trincato,malitioso,*]πανοῦργος,στρεψαῖος,astutus, callidus,qui modo hoc,modo illud,ut usum fuerit,simulat, & sese in omnes uertit species.Pla.in Epi. Versutiores, quam rota figularis.Ci.2.de Fin. Sed omnia callide referentem ad utilitatem,acutū, uersutum,ueteratorem.Idem 3 de Na. De. homo uersutus & callidus.Interdum pro ingenioso,& prompto,Cic 3.de Natu.De. Versutos eos appello,quorum celeriter mens uersatur.Pla. Stico: Nec magis uersutum,nec quo careat ægrius.Hinc uersutia [*Astutia,*]calliditas & malitia. Versute,aduerbium,[*Astutamente,*]callide, astute.Ci.de Cla.Ora.Nihil subdole,nihil uersute, quod ille non uiderit. Versutiloquus,qui uersute loquitur.Ci.3.de Ora.ex uetusto poeta,Versutiloquas malitias.

VERTAGI, [*Bracco,*] dicuntur canes sponte in uenationem exeuntes. Mar.li.14. Venator uertagus aret.

VERTEBRAE,penultima correpta,siue Vertibula,σπόνδυλοι, spinæ ossa dicuntur,in crassiores quosdam nodos conglobata, & in medio sui concaua,ut spinali medullæ transitum præbeant, firmissimis autem uinculis colligata,quorum beneficio interiores nodi cohærescunt. Harum munus est, ut corpori flectendi se, incuruandique præbeant facultatem,quod sine illis prorsus rigidum esset,& inflexibile.Pli. quoque lib.11.cap. 1.per quandam similitudinem in insectis uertebras appellat eas partes,quæ circa ipsam sitæ, incisuram, corpori flexum præbent. Hinc uertebratus,a,um, in uertebras conglobatum.Pli.li.11 ca 37.

VERTERE solum,[*Mutar luogo,*]ἀλλάξαι γῆν, dicebantur urbe cedentes,siue ob decoctam creditoribus pecuniam,siue ob exilium. Liu.li. 3 Exilij gratia solum uerterunt. Cice.pro Cecin.Qui uolunt subterfugere calamitatem,solum uertunt.

VERTEX,icis,qui,& Vortex,στρόβιλος,a Verto,is,proprie uentus est cōtortus,ac rotatus. Ventus(auctore Seneca li.5 Natur.quæst.)aliquo promontorio repercussus,atque in se uolutatus facit uorticem: qui circumactus ac se ipse uertigine concitans,Vertigo uocatur. Docet Quinct.lib.8 cap.2. Verticem esse contritam in se aquam,uel quicquid aliud similiter uertitur. Vir. 1. Aen. Ingens a uertice pontus. Cic.2.Tusc per translationem Vertices dolorum,dixit,pro dolorib. circumagentibus præcordia Nunc nunc,(inquit) dolorum anxiferi torquent uertices.Inde propter flexum capillorum, pars summa capitis dicitur Vertex, siue quia ad occipitium, in decliue uertitur, [*Cima,*]Apul.de Dogmate Platonis:capitis uerticem specta. Pli.li. 11.cap.37.binos hominum aliquibus uertices dat,cum ait.Vertices bini hominum tantum. Ab huius similitudine: quod in montibus eminentissimum est, Vertex appellatur.Virg. 1. Aen. Geminique minantur In cælum scopuli, quorum sub uertice late Aequora tuta silent.Item altissimæ partes cæli,quas Græci πόλους,[*Poli,*] uocant, dicuntur Vertices,quod circa hos mundus rotetur. Virgil. 1. Geo. Hic uertex nobis semper sublimis.Ideo Cardines dicuntur a similitudine eorum cardinum,circa quos ualuæ uoluuntur.Apud Virg. lib.2.Geo.Vertex pro Aquilone,[*Aquilone,*] ponitur. Tempestas a uertice syluis incubuit. Vortices antiqui per o, litteram pronunciabant,teste Quin.c. de Orthographia: primus Africanus per e, Vertices dixit.Hinc Verticosus.Liu li.22. Quidam uerticoso amni delati in hostes.

VERTICVLVM,li,[*Cocco,fusainolo,*]σφονδύλιον, instrumentum, quod fuso adhibetur,ut facilius uertatur.Hinc Verticillum,li,& Verticillus,masc.gen.dimin. Pli.li.37 c.2 Verticilla, insecti species inquit Budæus. A Verticillus deducitur Verticillatus.Cel li. 8 Verticillatis scapularum ossibus. Hoc etiam Vertibulatum dici potest,& Vertebratum, quoniam Vertibulum, & Vertebra pro spondylis accipiuntur.Budæus.

VERTIGO,inis,[*Vertigine,*] ἴλιγξ,morbus capitis,ex frigidis, & lentis humoribus sursum ex uentriculo commeantibus, quo affecti occasione parua succidunt.Dicta,quoniam ob oculos eorum uorticosa quædam,& rotatilia circumagi uideantur.Græci σκότωμα.Pli. lib. 7. cap.6. A conceptu decimo die dolores capitis, oculorum uertigines,tenebræque.Iuu.Sat.6.Cum iam uertigine tectum Ambulat.Col.li 7.c 10.Febricitantium signa sunt,cum uertigine corpora concidunt.

VERTO,is,ti,sum,[*Volgere,uoltare,mutare,*] τρέπω, a uere dici putatur,quoniam uere annus incipit uerti. Virg. 8. Aen. Gorgona desecto uertentem lumina collo. Terent.in Heaut. Rotundum redigam,

gam, ut quo se uertat nesciat. Interdum transfero quippiam de una in aliam linguam, [*Tradurre,*] Cice. 1. de Fin. Si sic uerterem Platonem, ut uerterunt nostri poetæ fabulas. Vertere omnia est euertere. Ci. 1. Off. Vt Callicratidas multa cum fecisset egregie, uertit ad extremum omnia. Aliquando est conuertere, [*Riuolgere,*] Plin. lib. 15. ca. 4 Vsum olei ad luxuriam uertere Græci. Vertere ad se aliquid, est sibi accipere, [*Tener per se*] Cic. 1. Ver. Ex illa pecunia magnam partem ad se uertit. Vertere agros, seu terram, id est, subigere, [*Arare,*] Virg. 7. Aen. Et centum terras uertebat aratris. Vertitur causa in hac re, [*Consistere.*] id est, consistit. Quinct. lib. 3. cap. 13. Significamus summam illam, in qua causa uertitur. Vertunt crateras ahenos, dixit Virg. 9. Aen. [*Portare,*] id est, portant. Verte omnes tete in facies, dixit Idem Vir. li. 12. i. transformes te in quascunque species. Vertere sese in formam alterius, [*Trasformarsi, trasuertirsi,*] est mentiri alterius formam, & simulate effingere. Vertere aliquem in fugam, est cogere, ut fugiat. Vertere se in selectionem alicuius partis, est eam eligere. Vertere omnium in se oculos, est facere ut omniuio oculi in se conuertantur. Liu. 7. Cum omnium in se uertisset oculos. Quo me uertam nescio, uel non habeo, locutio, qua rei alicuius grauitatem ostendimus. Quoquo te uerteris, [*Guardare,*] i. in quancunque partem respexeris. Cic. 2. de Diu. Quoquo se uerterint Stoici, iaceat omnis eorú necesse est solertia. Vertitur res in meo foco [*Trattare,*] idest, de mea re agitur, aut quæ in me re casura, siue uitura est. Vertere sententiam retro [*Mutar parere.*] est mutare sentétiam. Vertere stylum in tabulis, est, ut loquit Budæus, scripta inducere, & delere, aut reuocare quod scripsimus. Cic. 4. Verr. Vertit stylum in tabulis, quo facto causam omnem uertit suam. Vertere terga, [*Fuggire,*] est fugere. Vertere stultitiæ, est stulte factum esse interpretari. Vertere uitio, est dare uitio, criminari. Horat. 1. Serm. Saty. 6. Nec timuit sibi ne uitio quis uerteret. Vertere aliquã do est uersuram facere. Plau. in Curc. uel qui ipsi uertant, uel qui alij subuersandos præbeant. Ponitur aliquando pro considero, uoluo, agito, [*Considerare,*] Liui. lib. 28. Cum omnium secundorum aduersorumque causas Verterent. Verto, aliquando neutraliter, & absolute ponitur. Liu. libr. 3. Aliquando æquatus inter omnes terror fuit, paulatim totus uertere in plebem cœpit, id est, uerti. Item libr. 5. de Camillo aduersus Gallos inuocato: iam uerterat fortuna, id est, uersa erat fortuna. Bene uertere, pro, Bene euenire [*Succedere bene,*] Virgil. 9. Eclog. Hos illi (quod nec bene uertat) mittimus hœdos: Hoc est ut malo omine hoc munus accipiat, inquit Seruius. Bene tibi uertat hæc res: pro, utinam res prospere tibi succedat. Liui. 1. ab urb. Quod bene uertat, castra Albanos Romanis castris iungere iubet. Sic male uertere, est infeliciter succedere. Teren. Phorm. Quæ quidem res illi uertat male. Res male uertunt: hoc est male cedunt, male habent. Pla. Pers. male res uertunt, quas agit. Aduerto, Animaduerto, Auerto, Conuerto, Circumuerto, Diuerto, Euerto, Inuerto, Interuerto, Obuerto, Peruerto, Præuerto, Reuerto, Subuerto, suis locis.

VERTVMNVS, dei cuiusdam nomen apud Romanos, in omnigenas sese formas uertentis: unde & nomen accepit. Hic Pomonam Nympham fertur adamasse, & ut eius saltem conspectu frui liceret, in nullas non formas se transmutasset. Qua de re uide Ouid. lib. 14. Metam. Acron, in illud Horatij lib. 2. Serm. Vertumnis, quotquot sunt, natus iniquis. Vertomnum ait esse deum humanarum cogitationum præsidem: ideoque multiformem fingi & inconstantem, quemadmodum & illæ uariæ sunt & mutabiles. Iniquo autem Vertumno natos esse interpretatur, qui cogitationes suas regere non possunt. Tiberius Donatus Vertunum dicendum existimat, quemadmodum & Portunum: quem idcirco coli arbitratur, ut res institutæ, ad quem destinatæ sunt finem, perducantur. Sæpe enim male cedit, quod uel optime est institutum: ut gladius ille, qui reginæ dono datus fuit ab Aenea, necis ipsi consciscendæ fuit instrumentum. Nec desunt, qui inde Vertumnum dictum putent, quod lacum Curtium in Tiberim auerterit. Quam opinionem tangit & Oui. li. 6. Fast. Cic. in Ver. Qui a signo Vertumni in circum maximum uenit.

VERTVNALIA, siue uertumnalia, Vertuni festa, quæ fiebant mense Octobri.

VERV, [*Spedo, schidone.*] indeclinabile nomen in singulari numero, in plurali Verua, uuum ὀβελὸς, instrumentum oblongum ex ferro, quo carnes ad ignem torrentur. Vir. 2. Ge. In uerubus torrebimus exta colurnis. Varro a uersando dictum existimat, quod ad ignem uersetur. Ad huius similitudinem telum item oblungum, & tenue, Veru dictum est. Vir. 7. Aen. Veruque Sabello.

VERVACTVM, νέατος, νεατὴ, ager uerno tempore semel proscissus, deindeque quiescens usque ad sequentem autumnum quo aratur. Veruactum dictum, quasi uere actum. Pli. li. 18. c. 19.

VERVCVLVM, li, [*spedetta, schidoncino.*] ὀβελίσκος, instrumentum ferreum, quo metallorum expurgatores spumam eximunt a reliqua materia. Pli. li. 33. c. 6.

VERVECEVS, a, um [*Da castrone.*] ad similitudinem ueruecis factum, ut Statua ueruecea, apud Pla. in Cap. pro seruo stupido, qui quam minimum differat a ueruece. Quo tamen in loco quidam legunt: Verberea: nã Veruecea, Trochaici metri ratio non patitur. Super est enim syllaba, nisi cea, per synæresim contrahas.

VERVEX, ueruecis, pro pro. [*Castrone, castrato,*] κριός, ab inuersis testiculis dicitur: est enim mas inter oues, cui inuersi, siue adêpti sunt testiculi. nam qui ad generandam sobolem integer tenetur, Aries dicitur. Inde Veruecinus, na, num, ex ueruece. Plin. ueruecinus adeps utilis est.

VERVLANI, populi Italiæ, Tusculanis uicini. Pli. li. 3. ca. 5.

VERVS, a, um, adiectiuum, [*Vero,*] ἀληθὴς, syncetum, non falsum: a Ve particula, ut nonnulli putant, quæ uehementiam significat: & Res: quasi non uerborum inanis sonitus, sed solida res. Teren. in And. Actum est, si quidem hæc uera prædicat. Cic. 4. Aca. Quæ ista regula est ueri & falsi, si notionem ueri & falsi nullam habemus? Ouid. 5. Trist. Ele. 7. Nec procul a uero est, quod uel pulsauit amicum, hoc est, uerisimile est. Simile uero, Ci. ad Cassium lib. 12. Id autem eo facilius credebatur, quia simile uero uidebatur. Verius uero Mar. li. 8. Vero uerius ergo quid sit, audi. Similitudo ueri. Ci. de Vniuers. Bene agi putat, si similitudinem ueri cõsequatur. Verum mordax, id est ueritas libera, male sibi consciorum aures offendens. Persius Sat. 1. Teneras mordaci radere uero Auriculas. Aliquando Verum accipitur pro bono, æquo, & iusto, [*buono, giusto,*] Hor. li. 1. Epist. Metiri se quenque suo modulo, ac pede uerum est. Cice. pro Mur. Cato negat uerum esse, beneuolentiam allici cibo. Aliquando sumitur pro ueridico, [*Veritiero,*] sicut contrario Falsum pro fallace. Teren. in And. Sum uerus. Verus color, [*Proprio, naturale,*] id est, natiuus, non adulteratus. Teren. in Eunu. Color uerus, corpus solidum. Verus labor, quem quis per seipsum suscipit, non qui ex aliorum uirtute imperatoribus adscribi consueuit. Vir. 12. Aen. Disce puer uirtutem ex me, uerumque laborem. Verior, Verissimus. Pli. lib. 11. cap. 13. Quod uerius, eo sto uicinius esse debet. Cic. 4. Aca. Mihi tamen uidetur esse uerissima. Hinc Vere, aduer. [*Veramente, con uerità,*] Ter. in Hea. Hoc ibi fit, ubi non uere uiuitur. Ci. pro Ros. Amer. Vere nihil potes dicere. Idem 3. Offic. Honestum quod proprie uereque dicitur, id sapientibus est solis. Idem Ver. Laudarem illam ciuitatem, id quod uerissime possem. Idem ad Attic. lib. 5. Non ὑπερβολικῶς, sed uerissime loquor. Hinc ueritas, atis, & Verimonia, æ.

VERVM, [*Ma, anzi piu,*] coniunctio, idem ualens quod Sed, γεμὴν, ἀλλ' ὅμως, πλὴν ἀλλὰ. Cic. pro Mur. Ea sunt omnia non a natura, uerum a magistro. Ci. 5. Phi. Expectabantur Calendæ Ian. fortasse non recte, uerum præterita omittamus. Idem 3. Orat. Verum hoc nihil ad me.

VERVMENIM, [*Ma, percioche,*] ἀλλὰ γάρ, sed enim. Ter. And.

VERVMENIMVERO, [*Ma nondimeno,*] πλὴν ἀλλὰ, sed tamen. Cice. in Frumentaria.

VERVNTAMEN, [*Ma nondimeno,*] ὁ μὲν δὴ, sed tamen, Cic. de Orat. Leue est, uerum tamen non utile. Idem lib. 1. Epist. Veruntamen ipse me consoemo.

VERVTVM, ti, hastile quod ueru habet præfixum. Hinc Luca. li. 8. Pharioque ueruto. Nonius: Verutum est telum breue, & acutum. Cæs. 6. Bel. Gal. Transfigitur scutum Pulsioni, & uerutum in balteo defigitur. Liu. 10. Quibus plerisque scuta, plerisque uerutis in corpora ipsa fixis, sternitur cuneus. Hinc uerutus, a, um, adiectiuum, ueruto armatus. Vir. 2. Geo. Volscosque uerutos.

VESANVS, a, um, p. p. [*Pazzo, furioso, bizarro, bestiale,*] παράφρων, uecors, crudelis, furiosus. Ci. pro domo sua: Hæc furiosa uis uesani Tribuni plebis. Ibidẽ. Homine uesano & furioso. Vir. 6. Aen. Suadet. n. uesana fames. Cat. Epi. 96 Cum uesana meas torreret flamma medullas. A quo uesania, uecordia. Pli. li. 35. c. 11.

VESANIO, is, [*Impazzire,*] παραφρονέω, μαίνομαι, insanio, amens sum. Nonnunquam etiam sæuio, ferocio, ἀγριαίνω, ἀγριοῦμαι, Catullus ad mare transtulit tempestate commotum. Deprensa (inquit) nauis in mari uesaniente uento.

VESCOR, sceris [*Mangiar, usar cibo,*] σιτοῦμαι, ἐσθίω, cibo utor, pascor. Cice. 2. de Nat. Deo. Dij nec potionibus uescuntur. Idem in Ora. Quæ in hominibus tanta peruersitas, ut inuentis frugibus glande uescantur? Virg. 8. Aen. Vescitur Aeneas simul & Troiana iuuentus Perpetui tergo bouis. Inuenitur etiam constructum cum accusatiuo. Plin. lib. 16. cap. 48. Aues nonnullæ uescuntur ea, quæ rapuere pedibus. Vesci aura æthereа, [*Esser uiuo,*] idest, uita frui, uiuere. nam quemadmodum partes solidæ animalis cibo & potu, ita spiritus aere aluntur. Virg. 1. Aen. Quod si fata uirum seruant, si uescitur aura Aetherea. Quandoque pro uideo, [*Vedere,*] Accius in Athamante, apud Nonium: Prius quam iosas esses, tui oculi uescuntur. Vesci ex manu hominis, est ex manu hominis escam capere. Plin. li. 9. cap. 7.

VESCVS, a, um, [*buon da mangiare,*] ἐδώδιμος, idem quod edulijs, siue cibi aptus, a Ve augmentatiua particula & nomine Esca. Vnde Lucre. lib. 5. Salem uescum, dixit. Item Virg. 4. Geo. Vescum papauer,

tur, quod uidelicet in cibis adhibeatur: & Vescas salicum frondes: quoniam escis iumentorum sunt accommodatæ. Rursus Vescum ponitur pro paruo, & minuto. Vnde & apud Marsos lingua uernacula cum dicunt Malum uescam, intelligunt de ea, quam paruam dicunt. Ouid. lib. 2. Fast. Quæ male creuerunt, paruaque Vesca uocat. Pli. li. 7. ca. 20. Corpore uescos esse sed eximijs uiribus. Et in hac significatione, Ve est priuatiua particula. Habet enim Ve, in compositione (ut li. 5. c. 12. docet Gellius) duplicem significationem, nam & augendæ rei, & minuendæ ualet: quo accidit, ut uocabula, quibus particula ista præponitur, quædam augmentum importent ut uehemens: quædam diminutionem, ut Vecors: Vegrandis: quædam ambigua sint: cuiusmodi est, Vescus.

VESCVLI, λεπτοί, ἰσχνοί, μικρόγραμμοι, homines graciles dicuntur, teste Festo, & male curati.

VESEVVS, pen. pro. qui & Vesuuius, mõs est Campaniæ, Nolæ uicinus, agros habens miræ fertilitatis, præterquam in solo cacumine ubi planitiem habet magnam, fructum omnino nullum ferentem, ueteris incendij indicia ostendentem. constat enim sæpius arsisse, nunquam tamen uehementius, quam imperante Tito, quo tempore eruptiena ex eo ignis & uicinas regiones latissime populatus est: & Plinium Naturalis historiæ scriptorem, qui cognoscendi cupiditate eo se contulerat, fumo flammisque enecauit: qua de re uide Epistolam Plinij Iunioris ad Cornelium Tacitum, quæ Naturali historiæ est præfixa. Montis huius meminit Vir. li. 7. Et uicina Veseuo Ora iugo. Fallitur autem Seruius, qui Veseuum diuersum esse putat a Vesuuio, atque illum quidem in Liguria, hunc in Campania situm esse. Constat enim celeberrimorum scriptorum testimonijs, Ligusticum illum montem, Vesulum, non Veseuum esse appellatum; de quo profecto non sensit Vir. qui non Liguriæ, sed Campaniæ populos, qui Turno aduersus Aeneam suppetias tulerant, susceperat enumerandos: Quid enim imperitius a Poeta dici potuisset, quam si Clanio fluuio, Acerris Capuæ, reliquisque Campaniæ locis repente Liguriæ montem miscuisset.

VESICA, cæ, [*Vesica.*] κύστη, κύστις, φῦσα, urinæ receptaculum. Ci. 2. de Fi. Morbi aderant uesicæ & torminum. Ouid. 15. Metam. Ceu spiritus oris Tendere uesicam solet. Pli. li. 11. ca. 37. Vesica membrana constat, quæ uulnerata cicatrice non solidescit. Hor. 1. Ser. Sat. 8. Et, displosa sonat quantum uesica pepedit.

VESICVLA, æ, [*Vesichetta,*] κυστίδιον, κύστιγξ, φυσαλίς, diminutiuum a Vesica: ut Vesicula fellis, κύστις, χολιδόχος, quæ in caua iecoris parte sita, bilem excipit. Galenus lib. 4 & 5. de usu partium. Vesiculæ item in herbis quibusdam dicuntur folliculi, quibus semen includitur. Ci. 2. de Diuin.

VESPA, [*Vespa,*] σφήξ, insectum uolucre, api simile: ita dictum, quod uesperi muscas uenetur in cibum. Vide Pli. li. 11. c. 21.

VESPASIANVS, decimus Romanorum imperator, multis insignis uirtutibus, sed quas omnes uno auaritiæ crimine fœdauit. T. Vespasianus, Flauij filius, & in Imperio successor, fuit omnibus hominibus adeo carus, ut amor mundi, & Deliciæ humani generis cognominaretur. uide Tranquillum.

VESPER, uesperis, uel uesperus, ri, masc. gen. [*Vna stella cosi detta,*] ἕσπερος, una errantium, eadem cum Venere, medium inter Solis & Mercurij sphæras situm obtinens, ita dicta, quod Sole iam occiduo, prima omnium ex stellis lucere uesperi conspicitur. Pli. li. 2. cap. 8. Infra Solem ambit ingens sidus appellatum Veneris, alterno meatu uagum, ipsisque cognominibus æmulum Solis & Lunæ. Præueniens quippe & ante matutinum exoriens, Luciferi nomen accipit, ut Sol alter, diem maturans. Contra ab Occasu refulgens nuncupatur Vesper, ut prorogans lucem, uicemque Lunæ reddens. Vir. 10. Eclo. Ite domum saturæ, uenit Hesperus, ite capellæ. Sæpissime tamen Vesper, & Vesperus accipiuntur pro extrema diei parte, qua stellæ hæc incepit apparere, quam & Græci ἑσπέρα, uocant, [*Sera,*] Stat. lib. 10. Theb. Sed Vesper opacus Lunares iam ducit equos. Cæs. 2. Bel. Ciu. Magistris imperat nauium, ut primo uespere omnes scaphas ad litus appulsas habeant. Cic. ad Att. li. 13. Mane me in syluã abstrudo densam & asperam, non exeo inde ante uesperum. Vir. 3. Geo. Solis ad occasum cum frigidus aerea Vesper Temperat. In eadem significatione legitur & Vespera, ræ, fœmi. gene. Plau. Curc. Si media nox est, siue est prima uespera. Apparet Maronem ad pa[r]œmiam allusisse, cum ait lib. 1. Geo. Denique quid serus uesper uehat: agens de prognosticis occasus. Liu. lib. 45. In secundis rebus nihil in quenquam superbe ac uiolenter consulere decet, cum, quid uesper ferat, incertum sit. Sunt qui dicant. Vesper etiam fœminini generis reperiri ex lib. 2. Geo. Virgilij. Illic sera rubens accendit lumina uesper. Vbi uolunt adiectiuum Sera cohærere cum uocabulo Vesper: quod non est uerisimile, cum Vesper aliud adiunctum habeat adiectiuum Rubens. Est itaque Sera adiectiuũ coniungendum cum substantiuo Lumina, ut, hic sit sensus, Illic rubens uesper accendit sera lumina. Hinc Vespere, [*Di sera,*] tempore uespertino. Cic. ad Marium lib. 12. Epist. Cum in Tusculanũ uesperi uenissem. Pro eodem legimus & Vespere. Inuenitur etiam Vesper, ra, rum. Vnde cum Vesperum dicimus neutro genere, intelligimus Tempus. Pli. li. 18.

VESPERAVI, [*Farsi sera, annottarsi,*] ἑσπεράζειν, est uesperam fieri. Gel. li. 7. ca. 8. Vbi iam uesperauerat.

VESPERASCIT, [*Farsi sera,*] ἑσπεράζει, serum diei fit, in tertijs tantum personis. Ter. in Hea. Vesperascit. Hinc Aduesperascit, Inuesperascit. Idem in And. Liu. li. 39.

VESPERNA, [*Cena,*] cœna apud ueteres dicebatur, nam (ut Festus inquit) Cœna uocabatur, quod nunc est prandium: Vesperna, quam nunc Cœnam appellamus. quod id conuiuium non nisi aduentante nocte inibant prisci.

VESPERTILIO, onis, masc. gen. [*Nottola, pipistrello,*] νυκτερίς, incertæ naturæ, est enim mediæ, cuiusdam inter auem & murem speciei, ut mus alatus dici possit. Volat enim pinnatis alis, sed inter uolucres non est habendus, quod pedibus graditur, pullosque parit, non oua, quos & lacte nutrit. Dictus Vespertilio, quod uespere se ad uolatum proferat. Varro: Factus sum uespertilio, neque in murib. plane, neq; in uolucribus sum. Vide Pli. li. 10. c. 61. Vespertiliones etiã dicuntur debitores, qui ære alieno obruti, interdiu domi delitescũt metu creditorum, noctu tantum prodeuntes. Alciatus in libris prioribus Parergon.

VESPERTINVS, na, num, [*Di sera,*] ἑσπερινός, adiectiuum a Vespere deductum: ut, Tempus uespertinum. Cice. 2. de Na. Deo. Tum uespertinis temporibus delitescendo, tum matutinis rursum se aperiendo. Vespertinæ litteræ dicuntur, quæ uesperi scriptæ, aut redditæ sunt. Cice. ad Atti. lib. 13. Antemeridianis tuis litteris heri statim rescripsi, nunc respondebo uespertinis. Hora. 1. Epist. 6. Vespertinus pete tectum.

VESPERVGO, inis, ἕσπερος, stella est eadem, quæ & Vesper, & Hesperus, & Lucifer, & Venus dicitur. Plau. Amph.

VESPILLO, onis, mas. ge. [*Sotterratore, becchino,*] νεκροφόρος, uilis cadauerum funerator: ita dictus, quod uespertino tempore mortuos efferre soleret, qui funebri pompa propter inopiam non poterant efferri. Vnde & Funera a funalibus dici autumat Donatus: quia noctu efferebantur ob sacrorum celebrationem diurnam. Mar. lib. 1. Vespillo Diaulus.

VESTA, *ἑστία*, Saturni filia ex Ope, quæ & pro terra quandoque sumitur, eo quod rebus omnibus terra uestiatur, seu quia ui sua stet. Ouid. lib. 6. Fast. Stat ui terra sua: ui stando Vesta uocatur. Nec desunt, qui ἀπὸ τῆς ἑστίας, nomen hoc deductum uelint, aspiratione in u, consonans mutata: ut, Venetus, pro Henetus: Velia, pro Helia. Cui sententiæ subscribit & Cic. lib. 1. de Nat. Deo. Vestæ (inquit) nomen sumptum est a Græcis. Ea est enim, quæ ab illis ἑστία dicitur. uisque eius ad aras & focos pertinet. Interdum ponitur pro igne, [*Fuoco.*] Ouid. 6. Fast. Nec tu aliud Vestam, quam uiuam intellige flammam: Iure igitur uirgo est, quæ semina nulla remittit. Veteres autem duas esse Vestas affirmabant, unam Saturni matrem, alteram eius filiam, de qua Ouid. 6. Fast. Ex ope Iunonem memorant, Cereremque creatas Semine Saturni: tertia Vesta fuit Confundunt tamen has poetæ, alteram pro altera ponentes. Id tamen obseruandum est, cum Vestam pro terra accipiunt, de matre Saturni, id esse intelligendum: quando uirginem nominant, de filia eius esse intelligendum, quam Ignem esse uoluere. Hãc unam ex Dijs penatibus esse uolunt, quos Aeneas in Italiam aduexit. Virgi. lib. 2. Aeneid. Vestamque potentem, Aeternumque adytis affert penetralibus ignem. Cui sententiæ non obscure astipulatur & Liuius, cum Vestæ sacra uetustissima esse asserit, & ab Albanis accepta, a Numæ autem Pompilio primum Romæ instituta. Primus. n. ille sacerdotes ei sacrauit, stipendioque publico donauit, perpetuaque uirginitate, alijsque ceremonijs uenerabiliores effecit. Harum potissima cura erat, ut ignem perpetuum conseruarent: qui si forte per negligentiam fuisset extinctus, nequaquam alio ex igni reparare fas erat, sed accensa per fomites ex sole flamma purus & cœlestis ignis eliciebatur. Porro uirgo Vestalis legebatur intra annum sextũ suæ ætatis, & decimum: & triginta annos oportebat eam manere uirginem, postea nubere licebat. Quod si interim forte stuprum cõmisisset uiua defodiebatur.

VESTALES, uirgines, ἑστιάδες, quæ Vestæ sacris, perpetuique ignis custodiæ erant dicatæ, a Numa Pompilio primum institutæ, ut est auctor Liu. li. 2. Ci. 3. de Leg. Virgines Vestales in urbe custodiunto ignem foci publici sempiternum.

VESTER, a, um, [*Vostro*] σφοίτερος, quod ad uos attinet. Vir. 3. Ecl. Pierides uitulam lectori pascite uestro. Hinc uestras, tis, qui ex uestra regione est, aut patria.

VESTIARIVM, arij, ἱματιοθήκη, ἱματιοφυλάκιον, locus in quo uestes uel seruantur, uel ueduntur. Pli. li. 15. c. 8. Aliquando uestiarij nomine uesticus intelligitur. Col li. 1. c. 8.

VESTIARIVS, qui uestiario præest, aut uestes uendit. Aliquando adiectiuum, ut Vestiaria facta, apud Cat. c. 11.

VESTIBVLVM, buli, πρόθυρον, locus erat ante ædium ianuam, inter ædes ipsas & uiam relictus, rum in usum, ut qui ædium dominum salutatum

salutatum uenissent, neque in uia starent, neque in ipsius essent ædibus. Pla. in Most. Viden' uestibulum ante ædeis hoc, & ambulacrum eiusmodi? Dicta Vestibula a Ve & stando, quod multum in ijs statur. nam qui domos amplas antiquitus faciebant, locum ante ianuam uel nquebant, qui inter fores domus, & uiam medius esset, in eo loco, qui dominum eius domus salutatum uenerant, priusquam admitterentur, consistebant. A qua stasione & quasi constabulatione, Vestibula appellata sunt spatia, in quibus multum stare- tur ab aduenientibus prius quam intromitterentur in domum. Alij uestibulum a Ve priuato deduci uolunt, referentes non ad eos, qui adueniunt, sed ad eos qui in domo commanent, quoniam illic nunquam consistunt, sed solum transitus causa ad hunc locum ueniunt exeundo, seu redeundo: ut sit Vestibulum, non stabulum: sicut Vesanus, non sanus. Potest etiam dici uestibulum prima pars ianuæ, quod ianuam uestiat, uel (ut Ouid. ait) a Vesta, quòd ea potissimum pars in ædificio sit Vestæ consecrata, sicut culina, dijs penatibus, & maceries, quę ambit domum, Herceo Ioui, singula enim domus sacrata sunt dijs. Ex hac opinione nata olim consuetudo, ut nouam nuptam mariti domum ingredientem, nefas putaretur limē pedibus contingere Ouid. li. 6. Fast. Hinc quoque uestibulum dici reor, unde precamur, Quam famur Vestam, quæ loca prima tenet. Vide Gellium li. 16. cap. 5.

VESTICEPS, γενειῶν, qui annos pubertatis iam attigit, quique malas habet lanugine uestitas. Cel li. 5 ca 10.

VESTIGIVM, gij, [Vestigio, pedata,] ἴχνος, στίβος, pedis impressio, id est signum, quod a pede relinquitur. Virg. 4. Geor. Et gradiens ima uerrit uestigia cauda. Ponitur quandoque pro ima parte pedis. Idē lib. 5. Aen. Vestigia primi alba pedis. Per translationem ponitur pro quocunque rei gestæ indicio, seu signo, [Segno, indicio,] Ci. pro Fonteio. Vnæ tabulæ proferantur, in quibus uestigium sit aliquod, quod significet pecuniam Fonteio datam. Vir. 4 Ecl. Priscæ uestigia fraudis. Omnibus uestigijs indagare aliquid, est ubique quærere. & diligenter. Fallere uestigium, de loco lubrico dicitur. Ponere uestigia leuiter, est ita progredi, ut uix uestigia appareant. Dicimus quoque Insistere in uestigio, Imprimere uestigium. Facere uestigia in aliquo loco. Vestigium corporis est, ipsius corporis impressio. Vestigium equi dicitur aliquando ipsius equi ferrea solea. Pli li. 8. ca 5 n.

VESTIGO, gas, p. p. [Cercare, inuestigare,] ἰχνεύω, quæro, quasi uestigia in sagacia uestigijs, tanquam indicijs dictum. Ci. li. 3. de Orat. Ipsa tractatio, & quæstio quotidie ex se gignit aliquid, quod cum desidiosa delectatione uestiges. Virg. 7. Aen. Vbi mœnia gentis Vestigemus. Cice. 2. de Orato. Causas rerum uestigabimus. Vir. 6. Aen. Ergo alte uestiga oculis, & rite repertum Carpe manu. Inuestigo, & Peruestigo, suis locis. Hinc uestigator, uerbale, [Cacciatore,] id est, uenator, a Vestigijs ferarum dictus, ut auctor est Varro 4. de Lingua Lati. Colum. lib. 9. cap. 8. A uestigatore præparato uase reconditur.

VESTINI, Οὐεστῖνοι, populi Italiæ inter Picenos, Sabinosque. Pli. lib 3. c. 5 & 12. Apud hos olim laudatissimi fiebant casei. Mar. li. 13. Hæc tibi Vestinu de grege massa uenit.

VESTIO, stis, iui, itum, [Vestire,] ἱματίζω, uestem induo. Pla. in Cas. Vir te uestiat, tu uirum despolies. Ci. pro Sex. Rosc. Quasi uero nescias hunc ali & uestiri a Cæcilia. Transfertur & ad alia: gaudetque fere ablatiuo eius rei, qua quis uestitur. [Coprire,] Ci. 2. de Na. De. Oculos membranis tenuissimis uestiuit, & sepsit. Vestiuit: i operuit, muniuit, uelauit. Col li. 4. transtulit ad arbores, Vbi se frondibus uestierunt. Vestire agrum uineis, apud eundem li. 3. cap. 1. Vestire gramine ripas, apud eundem li. 8. ca. 5 Vestiri montes siluis, apud Liu. lib. 31 Vestire parietes tabulis Ci 6. Verr. Vestiri pilo. Pli. lib. 9 ca. 13. Vestita floribus terra, arboribus, frugibusque apud Cic. 2. de Nat. Deo. Pli. Epi. 17. lib. 2. Conuestio, Circumuestio, Superuestio, suis locis.

VESTIMENTVM, ti, [Vestimento,] ἔνδυμα, uestis Vlpia. in l. uestimentum. ff de Auro & Arg. lega. Vestimentum id est, quod detextum est, etsi defectum non est. Ci. pro Mil. Calceos & uestimenta mutauit. Hor. 2. Epi. 18. Vestimenta dabat preciosa.

VESTIS, huius uestis, [Vesta.] ἐσθής, a uelando, quod corpus uelet: seu a uellere, quod est uniuersæ ouis lana. Et est generale nomen, quodius significans indumentum tam uirile, quam muliebre, quo continentur omnia lanea, linea, serica, bombycina, quæ induendi, præcingendi, tegendi, amiciendi, insternendi, accubandique causa apparata sunt, & quæ accessionis iure cedunt, cuiusmodi sunt instiæ, picturæ, clauique, quæ uestibus insuuntur. Cice. 7. Verr. Illi ad deprecandum periculum proferebant, alij purpuram Tyriam, tus alij, atque odores, uestemque lineam Quinct. li. 11. cap 1 Monilia, & margaritæ, & uestis, ornamenta fœminarum. Virg. 9. Aen. Diues equum, diues pictai uestis, & auri. Cic. 2. Phil. Preciosa uestis, multa & lauta supellex. Vestis pro barba, [Barba.] Virgil. libr. 7. Aeneid. Aurea cæsaries ollis, atque aurea uestis. Vbi Seruius: Vestis, hoc est barba: unde contra Inuestes dicimus imberbes: unde est, tunc mihi prima genas uestibat flore iuuenta. Lucre. libr. 5. Impubem molli pubescere ueste, hoc est, lanugine, seu prima barba.

VESTISPICVS, ci, & Vestispica, æ, pe. cor. [Guarda veste,] ἱματιοφύλαξ, seruus, siue ancilla custodiens uestes, quod diligenter uestes inspiciant. Plau. in Trin. Afran. Non uiciam ancillulam uespere & uestispicam.

VESTITISSIMVS, optime uestitus. Col. li. 7. c. 3.

VESTITVS, tus, [Vestimento,] ἐσθής, uestimentum, siue uestis Pli. lib 8. cap. 22. Vestitu in quercu suspenso, tranare. Cice. 1. de Natu. Deo. Ornatu, ætate, uestitu. Orationis uestitus. Cice. de Clar. Orat. Concinnitas illa, crebritasque sententiarum pristina manebat: sed ea uestitu illo orationis ornata non erat. Montium uestitus densissimi, Cice. 2. de Natu Deo. Ripatum uestitus uiridissimi. & ad Att. li. 1.

VESVLVS, Βέσουλος, p. c mons Liguriæ iuxta Alpes. inter cęteros clarissimus, ex cuius radicibus Padus erumpit, teste Pli. li. 3. ca. 16. Virg. 10. Aen. Ac uelut ille canum morsu de montibus altis Actus aper multos Vesulus quos pinifer annos Defendit.

VESVVIVS, qui & Vesuuius, mons est Campaniæ, non procul a Nola, crebris incendijs, & Plinij morte nobilitatus. Mar. li. 4. Hic est pāpineis uiridis Vesuuius umbris Valerius Flaccus li. 3. Arg. Vesbiū uocat, aut certe Vesuuium per tres syllabas Magis ut mugitor anhelet Vesuius. Vide de hoc plura in dictione Vesuuius.

VETVS, ueteris, penul. correp. adiectiuum trium generum, [Vecchio.] γηραιός, παλαιός, senex, uetustus. Ennius: Cum ueter occubuit Priamus sub marte Pelasgo. Hinc Veterior, & Veterrimus. Pla in Bac. Senem illum ego tibi dedo ueteriorem, lapide ut lentū reddas. Treb. Ciceroni. Pro nostro ueterrimo, uerissimoque amore. Virg. 2. Ae. Ingens ara fuit, iuxtaque ueterrima laurus. Tacit. lib 5. Arsacem liberorum suorum ueterrimum imposuit, id est, maximum natu. Cic. de Amic. Veterrima quæque (ut ea uina, quæ uetustatem ferunt) esse debent suauissima.

VETERAMENTARIVS, sutor, [Scarpolino,] calcearius, qui ueteres calceos reficit. Eaque forma dicitur Veteramentarius, qua ab armento Armentarius, a ferramento Ferramentarius. Suet. in Vitell. Cassius Seuerus, nec minus alij, eundem & sutorem ueteramentarium prodiderunt.

VETERANVS, nei, rana, ranum, [Veterano, uecchio, prattico,] παλαιός, idem significat quod Vetus. Liu. lib. 1. Bel. Punic. Pœnum hostem ueteranum, trium & uiginti annorum militiā durissima inter Hispanas gentes semper uictorem. Vnde Veterana mancipia, quæ a nouitijs distinguuntur. Veterana, quæ anno continuo seruiuerunt in urbe. Nouitia intelliguntur, quæ anno nondum seruiuerunt, ut ait Martianus de Publica. & uectigalibus. Veterani milites, qui multis annis stipendia fecerunt, & diuturno usu in re militari sunt exercitati. Budæus in libro de Asse ex auctoritate Taciti, ostendit eos proprie dictos esse Veteranos, qui stipendia quidem legitima confecerant, adhuc tamen sub uexillo continebantur, quoad militiæ præmia, coloniasque acciperent, ab omni interim onere immunes, præter quam propulsandi hostis. Stipendiorum autem legitimorum tempus non semper idem fuit. Constat enim quosdam tricena, alios quadragena impleffe stipendia. Sub initium autem principatus Tiberij, suborta hoc nomine seditione in castris Pannonicis, placuit post sedecena stipendia milites exauctorari, quatuorve post annos, antequam missionem adipiscerentur, sub uexillis retineri, indulgentiore militiæ genere: quo tempore Veterani dicebantur. Cice. 2. Tusc. Ergo hæc ueteranus miles facere poterit: doctus uir, sapiens, facere non poterit? Cæs. lib. 1. Belli. Gall. Ipse interim in colle medio triplicem aciem instruxit legionum quatuor ueteranorū. Luc. lib 1. Quæ sedes erit emeritis? quæ rura dabuntur, Quæ noster ueteranus aret? Cice. 3. Phil. Comparare firmissimum exercitum inuicto genere ueteranorum militum. Veteranum pecus. Col. lib. 6. ca. 2. Verum illa sic agenda præcipimus, si ueteranum pecus non aderit. Veteranæ uites, dicuntur ueteres, & antiquæ. Col lib. 3. ca. 15. Deinde eam uelut ueteranam uitem totam exputare, & ad unam materiam firmissimam redigere.

VETERASCO, cis, [Inuecchiarsi.] παλαιόω, uetus fio, uetustatem contraho: quod & Veterascere dicimus. Colum lib. 2. cap. 15. Aptior tamen est surculis hominis urina, quam sex mensibus passus fueris ueterascere.

VETERATOR, toris, [Astuto,] πολύμητος, homo ueteris usuriæ, ut inquit Donatus, & in omni re callidus: a multarum rerum gerendarum uetustate. Ter. in Hea. Idem istuc mihi uenit in mentem, O ueterator. Ter. Andr. Quid hic uult ueterator sibi? Veterator, inquit Budæus, est qui diuturna, ac multiplici, & sæpe commutata seruitute astutus & uafer euasit: quod genus seruorum olim minoris erat in pretio, quam nouitiorum: unde ab Aedilibus præceptum erat, referente Vlpiano, ne ueterator pro nouitio ueniret. Veterator & ad liberos homines transfertur, pro eo, qui in quauis, quouisve instituto astutia & solertia plurimum pollet. Cic. li. 5. de Finib.

Finib. Acutum, uersutum, ueteratorem facile ut excogitet quomodo occulte sine teste, sine ullo conscio fallat. Gel. lib. 3. cap. 1. Videbatur esse in literis ueterator. Veterator aduocatus dici hodie potest, qui diu, ac multum in foro uersatur, omnes litium trahendarum anfractus, omnes ambagiosas fugitandi ludificationes, omnes prehensiones, nexusq; lubrici litiũ certaminis, qui in ancipiti forensium salebrarum Marte, bellissime insidias disponere, atque etiam prouidere nouit: sed is proprie (ut uno uerbo absoluam) qui eam se artem scire, atque exercere profitetur, qua causa inferior, superior euadere, uel reclamante æquo bonoque possit.

VETERATORIVS, a, um [*Astuto,*] πανοῦργος, subdolus, impostorius, uafer, astutus. Cicer. Verr. Nihil ab illo rectum, nihil ueteratorium expectaueris, omnia aperta, omnia perspicua reperientur. Hinc ueteratorie, aduerbium, [*Astutamente,*] astute, callide, malitiose. Cicer. in Orat. Ille enim summissus, quod acute & ueteratorie dicit, &c.

VETERATRIX, ueteratricis, [*Astuta,*] πανοῦργος, ἡ, fœmina in astutijs & fraudibus exercitatissima.

VETERINVS, na, num, [*Da uettura,*] adiectiuum: ut, ueterina animalia, ζῶα φορτοφόρα, dicuntur ad uecturam idonea, quæ aliquid uehere possunt, ita dicta quasi Venterina, teste Festo, quòd ad uentrem onus religatum gerant, uel potius a uehendo quasi Vecterina. Pli. libro undecimo, cap. 46. Vngulæ ueterino eorum generi renascuntur. Legitur & Veterinum substantiue, pro animali ueterino, hoc est, uecturæ idoneo, ζῶον φορτοφόρον. Plin. lib. 37. Aetas ueterinorum dentibus indicatur.

VETERINARIVS, rij, [*Vetturiero,*] κτηνίατρος, qui ueterinorum curã gerit, & ueterina ducit, qui apud nos consueuit etiam locanda domi nutricare ad quæstum. Vnde equos, mulos, asinos, meritorios uocamus. Colum. libro undecimo, capitulo primo. Nam & arator reperitur aliquis bonus, & optimus fossor, aut fœni sector, nec minus arborator, & uinitor, tum etiam ueterinarius, & pecorius pastor. Veterinarij item [*Marescalchi,*] medici sunt ueterinorum, quos nunc uulgus Marescalcos appellat. Col. lib. 6. cap. 8. Solent etiam fastidia cibi afferre uitiosa incrementa linguæ, quas ranas ueterinarij uocant.

VETERINARIVS, ria, rium, κτηνιατρικὸς, quod ad ueterinarium pertinet: ut Medicina ueterinaria, [*Marescalcia,*] Col. li. 7. cap. 3. Quare ueterinariæ medicinæ prudens esse debet pecoris magister.

VETERNVS, ni, [*Mal mazzuco,*] λήθαργος, morbus est nascens ex humoribus frigidis cerebrum infestantibus, memoriam simul & rationem tollens, ineuitabilemque dormiendi necessitatem inducens. Plau. in Menæc. Num eũ ueternus, aut aqua intercus tenet? Et quia hic morbus pigros homines facit, & ad negocia inutiles, quemadmodum senectus, ideo Veternus quandoque pro pigritia ponitur, [*Pigritia,*] Vir. li. 1. Geo. Nec torpere graui passus sua regna ueterno. Cel. li. 8. Epi. Nisi ego cum tabernarijs & aquarijs depugnassem, ueternus occupasset ciuitatem. Quandoque pro nimia dormitione. Pli. li. 8. c. 36. Primis diebus bis septenis tam graui somno usi premuntur, ut ne uulneribus quidem excitari queant, tunc mirum in modum ueterno pinguescunt. Hinc Veternosus, ληθαργικὸς, qui ueterno, hoc est, lethargo laborat. Per translationem tamen sumitur pro somnolento, & segni, [*Pigro,*] Ter. in Eunuc. Hic est uetus, uietus, ueternosus senex. Quo in loco Terentius eunuchum uocat ueternosum quòd tardus esset, & segnis, ac si ueternum pateretur. Cato uero Veternosum appellat hydropicum, cum inquit: Veternosus quam plurimum bibit, tam maxime sitit.

VETERO, as, [*Inuecchiare,*] παλαιόω, uetustesco, uetustatem acquiro. Celsus li. 3. c. 15. In his autem febribus, quæ ueterauerunt, utilis fames non est. Hinc compositum Inuetero, & augmentatiuum Veterasco, quæ sunt eiusdem significationis. Col. li. 2. c. 15. Aptior est tamen surculis hominis urina, quam sex mensibus passus fueris ueterascere, si uitibus, aut pomorum arboribus adhibeas. Ab hoc inueterasco, is, quod est ualde uetus fio, seu ualde in consuetudinẽ uenio. Nigidius differentiam ponit inter Vetustescere, & Veterascere: quod quæ uetustate deteriora fiunt Vetustescere dicantur, Veterascere, quæ meliora. Columel. uero libro. 6. docet, Veterascere seu Inueterascere non semper in melius dici: cuius hæc sunt uerba; Sed si iam inueterauit morbus uehementioribus est opus remedijs.

VETO, as, tui, titũ, [*Vietare, prohibire,*] ἀπαγορεύω, phibeo, & ne quid fiat, impero. Liu. li. 8. Illis uictis ira, uetuere reddi. Ter. in Phormione: Aruspex uetuit ante brumam aliquid noui Negocij incipere. Cæl. 2. Bel. Gal. Et quod ab opere singulisq; legionibus singulos legatos Cæsar discedere, nisi munitis castris, uetuerat. Cice. 5. Ver. Vetat te Volcatius tuæ, tuorumque deliciæ, mentionem mancipis facere. Vir. 1. Ae. Quippe uetor fatis. Vir. 10. Ecl. Non me ulla uetabũt Fregora Parthenioa canibus circundare saltus. Vetans, tis, parti. Ci. 2. de Leg. ita principem legem illam, ultimam, mentem esse dicebant oĩa ratione aut cogentis, aut uetãtis dei. A Veto, quãuis supinum faciat uetitũ, participium tamẽ futuri temporis deducitur Vetaturus, nõ uetiturus: itẽ uerbale Vetatio, nõ Vetitio auctore Valla l. 1. Præteriti tamẽ participiũ est Vetitus. Vir. 6. Aen. Hic thalamum inuasit natæ, uetitosq; hymæneos. Oui. 2. Met. Vetito tentarũt æquore tingi. Hor. 1. Car. Ode. 3. Audax oĩa perpeti Gẽs humana ruit per uetitũ nefas. Vetitũ, ti, substantiuum: id quod prohibetur. Vir. 1. Ae. contra uetitũ discordia. Oui. 3. Amor. Nitimur in uetitum semper, cupimusq; negata. Legitur etiã præteritum Vetaui, & supinum Vetatum. Persius Sat. 5. Excepto si quid Masuri rubrica uetauit. Quo tamen in loco nonnulli Notauit, legendum contendunt.

VETONES, p. p Hispaniæ citerioris populi, inter Tagum & Durium amnes siti. Carpetanis ad occasum proximi: a quibus herba nobilissima, quam Græci κέστρον, uocant, Vetonicæ siue Betonicæ nomen accipit. Vide Pli. li. 3. c. 3. & li 4. ca. 20. & 21. & li. 25. ca. 8. Nonnulli etiam Vettones uocant geminato t: quidam etiam Vectones, ut apud Lucanum lib. 4. Vectonesq; leues, &c.

VETONICA, siue Betonica, [*Betonica,*] κέστρον, βετονίκη. Dios. herba est tenui caule, cubiti altitudine, & quadrangulo, folijs longe mollibus, quernis similibus, per ambitum incisis, odoratis, & uersus radicem maioribus, in summo caulium semen spicatum, ueluti thymbræ, habens, radices autem tenues hellebori similitudine. Græci a remediorum copia κέστρον, uocant. Vetonica autem siue Betonica dicta est a Vetonibus Hispaniæ populis, qui primi eius usum creduntur inuenisse, teste Pli. li. 25. cap. 8. Apud herbarios & seplasiarios nomen retinet. Est & aliud Betonicæ genus, specie multum a superiore differens: cuius duæ sunt species: Syluestris & Altilis, siue Coronaria. Syluestrem uulgus herbariorum Tonicam uocat, Galli Armoriam. Altilem a floris odore Caryophyllon uulgus, quidã etiam in Gallia Ocellum uocant. Meminerunt utriusque generis Pli. li. 25. c. 8. Aegineta li. 7.

VETVLONIVM, οὐετουλώνιον, Ptolemæo, siue Vetulonia, Ioniæ, urbium Hetruriæ, cum Mæonij eam obtinerent, caput: cuius meminit Silius lib. 8. Mæoniæq; decus quondam Vetulonia gentis. Plin. lib. 2. cap. 103. Vetulonios appellat. Patauinorum (inquit) aquis calidis herbæ innascuntur uirentes, Pisanorum ranæ ad Vetulonios in Hetruria, non procul a mari, pisces. Hinc Vetulonienses populi, quorum meminit idem Pli. li. 3. c. 5.

VETVS, ueteris, pen. cor. omnis gen. [*Vecchio, antico,*] παλαιὸς, ἀρχαῖος, antiquum & multorum annorum mensium, aut dierum, significat, secundum id, cui adiectum est. Plaut. in Truc. Vetus est materia. Ci. pro Ceci. At uero hoc quidem iam uetus est, & maiorum exemplo multis in rebus usitatum. Quidam dici putant, quasi uietus: hoc est, sine ui: ætas enim debilitat uires. Alij a Ve, pro ualde, & ætas. Et plerunq; in laude ponitur. Vnde dicimus apud ueteres: eos uidelicet auctoritatis plenos, [*Di auttorità,*] significantes. Item Vetus Falernum, quod ætate uires acquisiuit. Interdum ad uituperationẽ refertur, & pro carioso, seu rancido; [*Rancio, sarmato,*] ponitur, proq; eo quod ætate iam deterius est effectum. Teren. in And. Sed qui maleuoli Veteris poetæ maledictis respondeat. Vetus adagium, Vetus uerbum: id est, iandiu usurpatum, & a ueteribus etiam dictum. Plaut. in Amph. Vetus est adagium, Fames & mora Bilem in nasum conciunt. Teren. in Adelph. Nam uetus uerbũ hoc quidem est, Communia esse amicorum inter se omnia. Huius diminutiuum est uetulus, quod modo substantiue accipitur pro seniculo, [*Vecchietto,*] Pla. in Epid. Quales nolo uetulos duos. Modo adiectiue, pro subuetusto, siue subantiquo: ut, Vetula cornix. Hor. 4. Carm. Ode. 13. Seruatura diu parem Cornicis uetulæ temporib. Lycen, &c. Arbor uetula. Cic. 5 de Finibus. Itaque & uiuere uitem & mori dicimus: arboremque & nouellam, & uetulam, & uigere & senescere. Equus uetulus. Ci. de Ami. Nunc quaodo amici noui digni amicitia, ueteribus sint anteponendi, ut equis uetulis teneros anteponere solemus. Falernum uetulum. Catul. Epig. 24. Minister uetuli puer falerni. Vinum uetulum. Col. li. 10. Brachia iactantes uetulo marcentia uino.

VETVSTAS, atis. [*Vecchiezza,*] ἀρχαιότης, antiquitas, senectus. Pli. lib. 17. ca. 7. Nix uetustate subsedit. Liu. 2. ab Vrbe: Nequid quoque anno actum sit, in tanta uetustate non rerum modo, sed etiam auctorum, digerere possis. Cic. de Amic. Magna est uis uetustatis & cõsuetudinis. Oui. 5. Met. Tempus edax rerum, tuque inuidiosa uetustas Omnia destruitis, uitiataque dentibus æui Paulatim lenta consumitis omnia morte.

VETVSTASCO, scis, [*Inuecchirsi,*] παλαιόω, inueterasco, uetustatem acquiro. Col. li. 1. ca. 7. Apothecæ recte superponentur his locis unde plerunque fumus earum exoritur, cum uina celerius uetustescunt, quæ fumi quodam genere præcocem maturitatem trahunt.

VETVSTVS, a, um, [*Vecchio, antico,*] ἀρχαῖος, idem quod uetus. Liu. l. 5. Posse quidem se uetusto iure agere. Cicer. Actio. lib. 13. Cum Demetrio Mega mihi uetustum hospitium est. Ouid. 2. Fasto. Tybris doce uerum, tua ripa uetustior urbe est. Virgil. 2. Aeneid. Est urbe egressis tumulus, templumque uetustum Desertæ Cereris, iuxtaque antiqua cupressus Religione patrum multos seruata per annos. Pli. li. 25. c. 2. Vt Aeschylus è uetustissimis in poetica refer-

tam Italiā herbarū potentia proderet. Taci.l.2. Qui Vononē uetustissimum liberorum eius acciret, Hoc est maximum natu. Hinc quoque Vetuste, aduer. [*Anticamente,*] antique. Pli.li.27. c. 7. Vetustissime in usu est: hoc est, diutissime conseruatum in usu est.

VEXATIO, onis, uerbale, [*Trauaglio, rapina.*] ταλαιπωρία, populatio, direptio, infestatio, afflictio. Ci.4. in Cat. Tum lamentationem matrum familias, tum fugam uirginum atque puerorum, ac uexationem uirginum Vestalium perhorresco.

VEXATOR, oris, [*Ruinatore.*] infestator. Cic. de Arusp. resp. Tam crudelis mei, tam sceleratus reip. uexator esse potuisset?

VEXILLARIUS, [*Banderale, alfiere,*] σημειοφόρος, signifer, qui uexillum fert. Liu.li.8. Ordo ter sexagenos milites, duos centuriones, uexillarium unum habet.

VEXILLATIO, onis, [*Banderatione,*] quid significet, declarat Vegetius li.2. cap.1. Equitum (inquit) alæ dicuntur ab eo, quòd ad similitudinem alarum ab utraque parte protegant acies, quæ nunc Vexillationes uocantur, a uelo: quia uelis, hoc est, flammulis utuntur. Suet. in Galb. cap. 20. Illud mirum admodum fuerit, neque præsentium quenquam opem Imperatori ferre conatum, & omnes qui accerserentur, spreuisse nuncium, excepta Germanicorum uexillatione.

VEXILLIFER, [*Alfiero.*] σημειοφόρος, signifer, gestator uexilli, quem & Aquiliferum uocabant Romani.

VEXILLUM, li, [*Bandiera.*] σημεῖον, signum militare. Cæs. 2. Bel. Gal. Vexillum propemodum, quod erat insigne, cum ad arma concurri oporteret. Taci.li.1. Postquam turbatum in castris accepere, uexilla conuellunt. Cic. in Orat. docet Velum a uexillo factum, ut a Paxillo Palum, a Taxillo Talum extritis tribus litteris, gratia uitandi duriorls soni. Vexillum autem continebat homines centum octoginta sex, teste Liu.li.8. ab Vrbe.

VEXO, as, [*Disturbare, molestare, noiare,*] ἐνοχλέω, molesto, perturbo, infesto, populor, diripio, & huc atque illuc distraho. Tractum ab eo, quod est ueho, in quo inest iam uis quædam alieni arbitrij. Non enim sui potens est, qui uehitur. Vexare autem ui atque metu procul dubio uastare est. Nam qui raptatur, & huc atque illuc distrahitur, (ut inquit Gell. lib.2. cap.6.) hic uexari proprie dicitur: sicut Taxare pressius crebriusq; tangere. Iactare ulto fusius, largiusque iacere: Quassare etiam, quàm quatere, grauius, uiolentiusque. Cice. 2. Verr. Quam iste per triennium ita uexauit ac perdidit, ut ea restitui in antiquum statum nullo modo possit. De Sicilia loquitur. in quem locum Asconius: Nimirum uexauit, ingentis calamitatis usum significat: nam & ipse supra sic ait: Populatæ, uexatæ, funditus euersæ prouinciæ. Virgilius sexta Eclog. Candida succinctam latrantibus inguina monstris Dulichias uexasse rates. Vexare nos dicuntur uitia, quia animum iactant, distorquent, agitant, infestant. Salust. in Catil. At me cum ab reliquis malis moribus dissentirem, nihilominus honoris cupido eadem, quæ cæteros fama, atque inuidia uexabant. Huius composita sunt Deuexo, & Diuexo, quorum significata uide suis locis.

V ANTE F

VFENS, fluuius est iuxta Terracinam, teste Pli.li. 3. cap. 5. qui labitur per Pontinas paludes, qui etiam Vfentum a quibusdam dicitur. Virg. lib. 7. Aen. Gelidusque per imas Quærit iter ualles atque in mare uoluitur Vfens. Hinc Vfentinus, adiectiuum, ut Vfentina tribus. Liu. 9. ab Vrb. Duæ Romæ additæ tribus, Vfentina ac Falerina. Vfens præterea Aequicolarum dux fuit, qui cum Turno aduersus Aeneam suppetias ferret, a Gya Troiano est interfectus: de quo Vir.li.7. & 12. Aen.

V ANTE I

VIA, fluuius Gallæcorum Lucensium, in citeriori Hispania, non procul ab Orubio promontorio in Oceanum occidentalem sese exonerans. Auctor Ptol.li.2. c.6. & Pomp.li. 3.

VIA, æ, [*Via, strada,*] ὁδὸς, dimidius actus, qua potest ire uehiculum. Via (inquit Paulus Iurecons ul.) constitui uel latior octo pedibus, uel angustior potest, ut tamen eam latitudinem habeat, qua uehiculum ire possit; alioqui iter sit, non uia. Abusiue tamen sumitur pro omni loco per quem habere iter omnibus licet. Plin. Cum de uia uocassem. Terent. in Eunuch. Haud conuenit Vna ire cum amica cum Imperatore in uia. Hora. 1. Serm. Sat. 9. Ibam forte uia sacra, sicuti meus est mos. Virgil. 2. Aeneid. Obsedere alij telis angusta uiarum Oppositi. Taci. lib. 19. Per angusta, & lubrica uiarum flexerans. Aliquando sumitur pro ipso actu eundi, [*Viaggio,*] Cice. 1. Phil. Quum de uia languerem & mihimet displicerem. Ouid. 2. Metam. Auditaque uiæ causa, non utile carpis, Inquis, iter. Cice. de Senect. Potest enim quicquam esse absurdius, quàm quo minus uiæ restas, eo plus uiatici quærere? Aliquando pro ratione, & modo aliquid faciendi, [*Modo,*] Virgi.li. 4. Aeneid. Inueni germana uiam, gratare sorori. Idem 6. Aeneid. Aut tu, si qua uia est, si quam tibi diua creatrix Ostendit, &c. Cice. 2. Ver. Habeo autem certam uiam atque rationem, qua omnes illorum conatus inuestigare & consequi possim. Aliquando pro consuetudine. [*Vsanza.*] Terent. in Heaut. Sed ni & uia peruulgata patrum quotidie accusabam. Dicta uia, ab eundo, quasi ia, quòd per eam eatur. Vel a uehendo, quasi ueha, quòd per eam fructus ad uillam uehantur: uel quòd per eam uehiculum ire possit. Viarum quædam Publicæ sunt, quædam Priuatæ, quædam Vicinales, ut inquit Vlp. in tit. Ne quid in loc. pub. §. si quis. Publicas uias dicimus, quas Græci βασιλικὰς, nostri prætorias, alij Consulares uias appellant. Vicinales sunt uiæ, quæ in uicis sunt, uel quæ in uicos ducunt. Has quoque Publicas quidam dicunt, ut ait Paulus tit. de loc. & itin. publi. l. Viæ uicinales. Priuatæ sunt, quas agrarias quidam dicunt. Dupliciter autem accipi possunt, uel eæ quæ sunt in agris, quibus imposita est seruitus, ita ut ad agrum alterius ducat: uel eæ quæ ad agros ducunt, per quas omnibus commeare liceat. Aperire uiam, est ad ueterem altitudinem, latitudinemque restituere. Purgare uiam, est id de uia tollere, quod superfluum est. Reficere uiam dicitur, & qui aperit, & qui purgat & omnino omnes, qui in pristinum statū reducunt. Vlpi. in l. prope ait. ff. de uia pub. Conficere uiam ὁδεύειν, est ire, peregrinari. Ci. de Sen. Volumus sane nisi molestum est tibi Cato, tanquam aliquam uiam longam confeceris, quà nobis quoque ingrediendum sit, istuc quò peruenisti, uidere quale sit. Exigere uiam dicuntur magistratus, cum uiciniam cogunt munire suo sumptu uiam domibus suis uel possessionibus adiacentem. Via Prima. Pla. in Mil. Dummodo nunc prima uia inducamus, uera ut esse credat, quæ mentibimur. Id est, primo ipso congressu. In uiam dare se, est committere se uiæ. Inuenire uiam, [*Vscita,*] est exitum reperire. Virg. 3. Aen. Fata uiam inuenient, aderitque uocatus Apollo. Viam facere, est locum, ubi non erat uia, aperire. Viam munire, est reficere, instaurare, nonnunquam etiam lapidibus munire, quod proprie sternere uiam dicimus. Cice. pro Mil. Perinde quasi Appius ille Cæcus uiam munierit, non qua populus uteretur, sed quà posteri sui impune latrocinarentur? Munire uiam, per translationem, pro eo quod est, compendiariam rei alicuius rationē præmonstrare. Quintil. Propterea quòd plurimi auctores quamuis eodem tenderent, diuersas tamen uias munierunt, & in suam quisque duxit sequentes. Tota uia errare prouerbium in eos, qui uehementer a uero aberrant. Terent. in Eunuch. Quod tu his rebus credis fieri: tota erras uia.

VIANA, Norici urbs, apud Pli.li.3. c. 24. Hermol. eandem putat cum Vienna Austriæ, omnibus, quas Danubius sustinet, urbibus, & ædificiorum splendore, & agri ubertate præferenda.

VIARIUS, a, um, ut, Lex uiaria. Cœlius. Cice. libr. 8. Leuissime enim, quia de intercalando non obtinueras, transfugit ad populum, & pro Cæsare loqui cœpit: legemq; Viariam non dissimilem Agrariæ Rulli, & alimentariam, quas iubet Aediles metire, iactauit. Cic. Epist. Lex uiaria.

VIATICATUS, a, um, ἐφοδιασμένος, ἐφωδιασμένος, uiatico instructus. Plautus in Menæch. Cum marsupium inspicio, Viaticati hercle admodum æstiue sumus.

VIATICUM, ci, [*Vettouaglia,*] ἐφόδιον, cibus pecuniave, quam iter facientes nobiscum circumferimus. Plau. in Cap. Sequere me, uiaticū ut dem a trapezita tibi. Cice. Attic. libr. 12. Velim uideas & quid uiatici, & quid instrumenti satis sit. Aliquando capitur pro facultate, seu apparatu. Q. Clau. in Annal. Simul forma, factis, eloquentia, dignitate, acrimonia, confidentia, pariter præcellebant, ut facile intelligeretur magnum uiaticum. Id est, magna facultas, magnus apparatus. Huius dimi. est Viaticulum. Apuleius lib. 7. de Asino aureo: Viaticulum mihi corrasi.

VIATICA cœna, ὁδοιπόριον, dicitur, quæ datur abituro. Pli. in Bac. Ego sorori meæ cœnam hodie dare uolo uiaticam.

VIATOR, oris, [*Viandante,*] ὁδίτης, qui iter facit. Mar. li. 2. Lassus tam cito deficis uiator. Iuuen. Satyr. 10. Cantabit uacuus coram latrone uiator. Ci. pro Mil. Non semper uiator a latrone, nonnunquam etiam latro a uiatore occiditur. Viatores, κλήτορες, etiam dicebantur, qui ex magistratibus parebant, eo quòd plerunque euocabantur ex agris homines ad magistratus, & frequens eorum ab agris ad urbem uia erat. Col. in præfa. l. 1. Illis temporibus proceres in agris morabantur, & cum consilium publicum desiderabatur, a uillis arcessebantur in senatum: ex quo qui eos arcessebant, Viatores nominati sunt. Cice. de Senectu. A uilla in Senatum arcessebantur Curius & cæteri senes. Postea tamen Viatorum nomen ad Tribunorum ministros translatum est, qui illorum iussu quemlibet prehendebant. Consulum autem, Proconsulum, & Prætorum ministri Lictores dicebantur. Liu. 2. ab urbe. Ardens itaq; ira Tribunus, uiatorem mittit ad Consulem, lictorem ad Tribunum. Gellius li. 13. c. 12. ex lib 21. Rer. human. Varronis: In magistratu (inquit) habent alij uocationem, alij prehensionem, alij neutrum. Vocationem, ut Consules, & alij, qui habent imperium: prehensionem, ut Tribuni plebis, & alij, qui habent imperiū. neq; prehensionem, neque uocationem, ut Quæstores, & cæteri, qui neque lictorem habēt, neque uiatorem.

VIATORIUS, a, um, [*Da uiaggio,*] ὁδοιπορικὸς, quod ad uiam pertinet. Vnde Viatorium uas, quo iter agentes ferendi potus gratia utuntur.

itantur. Pli. li. 16. ca. 10. de taxo loquens: Vasa uiatoria ex taxo uinis in Gallia facta, mortifera fuisse compertum est. Idem li. 37 capitu. 2. Qui sceptra & personas, & cubicula uiatoria unionibus consternebat.

VIBEX, bices, p.p. [Segno di percussione.] μώλωψ, πελίωμα, signum uerberis in humano corpore remanens: ita dictum, auctore Festo, quod ui fiat. Pli. li. 30. Verberum uulnera, atque uibices, pellibus ouium recentibus impositis, obliterãtur. Persius. Sat. 4 Si puteal multa cautus uibice flagellas.

VIBIVS Virius, ciuis Capuæ fuit potentissimus, primusque defectionis ad Annibalem auctor, qui iam attenuatis pœnorum uiribus, cũ Capuanis a Fuluio obsessi deditionem pararent, a septuaginta Senatoribus domum deductus est: quibus conuiuio adhibitis, cũ quam maxima uini ingurgitatione mentem omnem ab imminentis mali sensu alienassent, post mutuos complexus se omnes ueneno peremerunt. Vide Liu. li. 6. Decad 3.

VIBO, onis, ἱππώνιον. Str. oppidũ Locrorũ in Brutijs: ita nuncupatum a Romanis: cũ antea Hippon appellaretur. Vide Str. l. 6. Pli. li. 3. c. 5.

VIBONES, Britannicæ herbæ flores, qui deuorati ante tonitrua fulminibus securos reddere existimantur. Pli. li. 25. ca. 3. Herba quæ uocatur Britannica, non neruis modo, & oris malis salutaris, sed contra anginas quoque & serpentes. Florem Vibones nocant, qui collectus prius quam tonitrua audiantur, & deuoratus, securos in totum reddit. Frisij, qua castra erant, nostris demonstrauere.

VIBRISSAE, sunt pili in naribus hominum, quod his euulsis, caput uibretur. Festus.

VIBRISSARE, μινυρίζω, est uocem in cantando crispare: a uibro, uel a uibrissis narium pilis. Festus.

VIBRO, bras, [Vibrare, mouere, crollare,] κραδαίνω, πάλλω, moueo, quatio. Ci. 2. de Ora. Atq; eiusmodi illa prolusio debet esse, non ut Samnitium, qui uibrant hastas ante pugnam, quibus in pugnando nihil utuntur. Oui. epist. 1 c. Sic mea uibrari pallentia membra uideres. Virg. 12. Aeneid. Hastisque reductis Protendunt longe dextris, & spicula uibrant. Vibro, aliquando neutraliter ponitur, pro mico, & intremisco, ut ait Budæus. Ci. 4. Aca. de mari loquens: Quodque nunc quia a sole collucet, albescit, & uibrat, dissimileque est proximo ei continenti. Nonnunquam pro eo quod est, ui & impetu quodam ferri. Ci. in Orat. Demosthenis non tam uibrarent fulmina illa, nisi numeris contorta ferrentur. Hinc Vibrans, brantis, participium. Vir. 2. Aen. Sibila lambebant linguis uibrantibus ora. Cic. de Cla. Ora. Et erat oratio cum incitata & uibrans, tum etiam accurata & polita. Oui. 12. Met. Concutiensque suis uibrantia tela lacertis. Vibratus, a, um, aliud participium. Oui. 6. Meta. Ambo uibrata per auras Hastarum tumulo quatiebant spicula motu. Virgi. Aen. 8. Nanque improuiso uibratus ab æthere fulgor Cum sonitu uenit. Vibratus, pro crispo, [Crespo,] Pli. li. 2. ca. 78. Barba & capillo uibrato. Vir. 12. Aen. Vibratos calido ferro, myrrhaque madentes. Id est, crispatos calamistro, inquit Seruius.

VIBVRNVM, genus fruticis, lentum in primis & flexibile, ideoque fascibus ligandis idoneum. Galli Viornam uocant. Virg. 1. Ecl. Verũ hæc tantum alias inter caput extulit urbes, Quantum lenta solent inter uiburna cupressi.

VICANI, κωμῖται, qui uicos rusticos habitant. Liu. 8. Bel. Mac. Vicani, quiq; ibi exules habitabant. Ci. 1. de Diu. ex uetusto quopiam Poeta: Non habeo denique nauci Marsum augurem, Non uicanos aruspices, non de circo astrologos. Idem pro Flac. Tmolites ille uicanus, homo non modo nobis, sed ne inter suos quidem notus, uos docebit qualis sit L. Flaccus.

VICARIVS, a, um, [Vicario, luogotenente,] quod uicẽ alicuius gerit, siue obtinet, & in eius locum successit. Quin Vicariam ei operam impẽdi. Cic. pro Ros. Am. Propterea quod quibus in rebus ipsi interesse non possumus, in his operæ nostræ uicaria fides amicorum supponitur. Quint. in Gladiat. Quod unum mihi relictum est, en polliceor patri tuo uicarias manus.

VICARIVS, [Vicario del luogotenente,] apud Iurecon. oratores, & poetas, usurpatur pro seruo, serui maioris in familia uices gerente. Hor. 2. Ser. Sat 7. Siue uicarius est, qui seruo paret, uti mos Vester, ait, seu conseruus. Mar. Esse sat est seruum, iam nolo uicarius esse. Accipitur tamen & latius pro omni eo, qui in locum alterius sufficitur. Ci. lib. 9. Epist. Itaq; do te uicarium, tu illum obseruabis. Idem 6. Ver. Succedam ego uicarius tuo muneri.

VICATIM, aduerbium, [Per uicio uille,] κατὰ κώμας, sparsim per uicos & pagos Pli. li. 6. ca. 26. Mesopotamia tota Assyriorum fuit uicatim dispersa, præter Babylona, & Ninum. Dicitur & de uicis urbanis: ut idem sit Vicatim, quod per singulas urbis uias. Cicero pro Domo sua: Seruorum omnium uicatim celebratur tota urbe descriptio.

VICEM, & in ablatiuo Vice, [Permutatione, uicenda,] solum in singulari numero: in plurali uero habet omnes casus, præter genitiuum. Dictæ sunt Vices (ut quidam aiunt) a Vi, & a ueteribus pro pugnis, & periculis accipiebantur, quoniam per uicissitudinem pugnetur. Virgi. 2. Ae. Iliaci cineres, & flamma extrema meorum, Testor in occasu uestro, nec tela, nec ullas Vitauisse uices Danaum, Id est, pugnas, & pericula. Plau. Vices eius memorat, & cicatrices denudat. Item pro pœnis & incommodis, quod ui fiant. Cic. pro Domo sua: Mihi uni necesse est & meam & aliorum uicem pertimescere. Horat. li. 1. Carm. Vicesque superbæ Te maneant ipsum. Quoniam uero per uicissitudinem pugnari solet, factum est, ut Vices pro alternatione, siue uicissitudine capiamus, ἀμοιβή. Pli. lib. 10. c. 29. Audit discipula intentione magna, & reddit, uicibusque reticet. Hor. de Arte. Fungar uice cotis, acutum Reddere quæ ferrum ualet, exors ipsa secandi. Cic. 2. de Legi. Nulla est enim persona, quæ ad uicem eius, qui ẽ uita emigrauit, propius accedat, quam hæres. Interdum uicem accipimus pro loco, munere, uel officio, [Vfficio,] unde Vice alterius fungi, ἀνθ' ἑτέρου εἶναι, dicimus eum, qui alterius locum supplet, absentisque munere fungitur: ut cum Lunam dicimus Solis uicem supplere, hoc est eosdem usus præbere, quos Sol præsens exhiberet. Veteres Meam, tuam, suam uicem, per accusatiuum efferebant. quod hodie potius per ablatiuum Mea, tua, uel sua uice, dicimus. Plau in Rud Si appellabit quampiam, Vos respondetote istinc istarum uicem, [In fauore per,] Id est, uice istarum, siue pro illis. Sic fere semper Plau Ci. etiã ac Liuium sic frequenter locutos inuenies. Ci. ad Lentulum libr. 1. Nostram uicem ultus est ipse per sese, Id est, sese pœnis afficiendo, occupauit officium nostrum. Liuius: Clamor undique ab solicitis uicem Imperatoris militibus sublatus est. Respondere uicem, est pro beneficio in alterum collato, mutuam gratiam repetere. Reddere uicem, [Remunerare,] est gratiam referre, & beneficium acceptum mutuo beneficio rependere. Pli. Epist. 9. li. 2. Reddam uicem, si reposces.

VICENARIVS, a, um, [Di uenti,] quod est uiginti capitum, ut Grex uicenarius ex uiginti constans pecudibus. Aut uiginti librarum, ut lapis uicenarius. Aut uiginti annorum, ut, Puella uicenaria, εἰκοσαέτις, Lex quina uicenaria. Plau. Pseud. Tum lex me perdit quina uicenaris: omnes metuunt credere. Vbi interpres: Videtur lex lata, ut si cuipiam crederetur supra uigintiquinque minas, redhibitio nulla esset. Alij quinam uicenariam interpretantur Centenariam. omnes profecto nimium inepte, Nos Plautum de annorum numero sensisse omnino existimamus. Constat enim inter eos, qui uel a primo limine Iurisprudentiam salutarunt, Macedoniano S. C. cautum esse, ne quid minori uigintiquinque annis crederetur: si contra fieret, eius rei nullam fore actionem, nisi forte in rem minoris esset conuersa Calidorus itaque adolescentulus, qui ad eam ætatem nondum peruenerat, hanc sibi legem impedimento esse queritur, ad inueniendam pecuniam, quòd nemo tam stolidus inueniretur, qui contra legis præscriptum sibi aliquid crederet, quod postea legibus repetere non posset.

VICENI, æ, a, plu. [Venti,] εἴκοσι, quamuis proprie distributiuus numerus sit, accipitur tamen simpliciter pro uiginti. Col. lib. 3. c. 3. Vicenas amphoras percipient. Liu. 2. Bel. Maced. Vicena quina millia æris. Pli. li 6. c. 23. Circa hydri marini uicenum cubitorum adnatantes terruere classem.

VICENTIA, æ, [Vicenza,] Venetiæ oppidum, non procul a Patauio: cuius meminit Pli. li 3. c. 19.

VICESIMVS, uicesima, uicesimum [Ventesimo,] εἰκοστός, ordinis numerus est, significatq; ultimum ex uiginti, pro quo & uigesimum dicimus. Cice 2. de Finib. Vicesimo die lunæ. Idem Cornificio li. 22. Altero uicesimo die. Aestas uicesima, pro uicesimo anno: apud Oui. ad Pisonem.

VICESIMA, æ, εἰκοστή, uectigalis genus, quo in centenas libras quinæ exigebãtur. Ci. Att. li. 2. Et eo magis, quòd portorijs Italiæ sublatis, agro Campano diuiso, quod uectigal superest domesticum præter uicesimam, quæ mihi uidetur una conciuncula, clamore pedissequorum nostrorum esse peritura. Vicesimarius, a, um: ut, Aurum uicesimarium. Liu. 8. Bel. Pun. Cætera expedientibus, quæ ad bellũ opus erant, Consulibus, aurum uicesimarium, quod in sanctiore ærario ad ultimos casus seruabatur, promi placuit. Id est, aurum quod ex uicesima colligebatur.

VICIES, aduerbium numerandi, [Venti uolte,] εἰκοσάκις, uiginti uicibus. Pli. li. 7. c. 28. Centies uicies præliatus. Col. li. 5. cap. 2. Ita, ut paulo ante dixit, latitudinis pedes cum longitudinis pedibus sic multiplicabis, centies uicies ducenti quadrageni sunt uiginti octo millia & octingenti.

VICIA, [Veccia,] ὄσπριον, leguminis genus iumentorum pabulo notissimum, cubitali altitudine, folijs fere petroselini, amplioribus tamen, flore pisi, minutis, nigrantibusq; in siliqua granis. Galli sermonis non obscuris Latini nominis uestigijs, Vesias appellant. Dictæ Viciæ, ut ait Varro li. 1. de re rust. ca. 31. quòd capreolos habeant, ut uitis, quibus sursum uersum serpunt ad scapum lupini, aliumve calamum, ad quem ut hæreat, eum solet uincire. Alij dictas malunt a Græco βικίον, qua nomenclatura plerique omnes Græciæ populi usi sunt, Atticis exceptis, qui ὄσπρια, aut ἀράκους, maluerunt appellare, teste Galeno lib. 1. de Alimen. Facul.

Pli.li.18.Nascuntur in uicia cochleæ minutæ erodentes eam.

VICIARIVS,a,um,[Da uecccia.] βικιακός, quod ad uiciam pertinet: ut Cribrum uiciarium,quo uicia expurgatur a frumento. Col.li.8.cap.4.Cribro uiciario,uel etiam loliario, qui iam fuerit in usu,pulli superponantur,deinde pulegij furculis fumigentur.

VICINALIS,le,[Di uicino]γειτονικός,ad uicinium pertinens:ut, Viæ uicinales.Plau.in l.uiæ.ff.de loco,& itio.publ. Viæ uicinales,quæ ex agris priuatorum collatis factæ sunt,quarum memoria non extat,publicarum uiarum numero sunt. Vicinalis usus, Liu.1.Bel. Pun.Itaq; ingens coacta ois nauium est,lintriumq; temere ad uicinalem usum paratum. hoc est,ad usum uicinæ,seu uicinorum.

VICINIA,[Vicinanza,uicinanza,]γειτνία,loci uicinitas, seu uicinorum inter se propinquitas,uel ipsi et uicini. Oui. 4. Met. Notitiam, primosq; gradus uicinia fecit.Ci.1.Tus. Inde in uicinia nostra Auerni locos.Hor.2.Ser.Sat.5.egregie factum laudet uicinia.

VICINITAS,tis,[Vicinità,uicinanza,]γειτνίασις, uicinorum propinquitas, & aliquando uicinorum multitudo. Ter.in Heaut. Tamen uel uirtus tua me, uel uicinitas facit, ut te andacter moneam & familiariter.Ci.6.Ver. Signum, quod notum erat uicinitati,buccina datur. Vicinitas, etiam aliarum rerum dicitur: ut cum dicimus Vicinitas siluæ, Vicinitas nominis,& eiusmodi.Pli.lib.4.c.16.Triginta propè iam annos notitiam eius Ro. armis non ultra uicinitatem siluæ Calidoniæ propagantibus.Quin.li.3.c.6. Virtutibus, ac uitijs uicinitas quædam est.Ci.de Clar.Ora.Artium studiorumque quasi finitima uicinitas.

VICINVS,m,[Vicino,]γείτων,qui in eodem uico,aut certe non procul ab ædibus nostris habitat.Ci.pro Sext.Rosc.Quasi uero mihi difficile sit quamuis multos nominatim proferre, uel tribules,uel uicinos meos, qui,&c. Hora.1.Epist.Cætera qui uitæ seruaret munia recto More:bonus sane uicinus,amabilis hospes, Comis in uxorē, &c.Cic.Atti.li.1.C.Arrius proximus est uicinus, imo ille quidem iam contubernalis. Huius fœmininum est uicina. Ter. Eunu. Hanc Thaidem non sciebam nobis uicinam. Est & Vicinus adiectiuum, pro propinquo.Ci.in Ora. Vicina, & finitima rhetoricæ dialecticæ. Plau. Merc. Nunc ego uerum illud uerbum esse experior uetus, Aliquid mali esse propter uicinum malum. Virg. 1. Ecl. Non mala uicini pecoris contagia lædent. Idem 2.Ge. in fine: Vicinæ ruptis inter se legibus urbes Arma ferunt. Horat. 1. Serm.Sat. 5. Nisi nos uicina Triuici uilla recepisset. Oui.6.Fasto.Ni conneza foret, patri uicinior esset, &c.

VICISSATIM,[Scambieuolmente,]ἐνηλλαγμένως,per uices. Pla.in Pen. Ad argumentum nunc uicissatim uolo remigrare Antiquum.

VICISSIM,[A uicenda,scambieuolmente,] ἀμοιβαδίως, per uices, siue alternatim: ut,Vicissim incumbunt oneri: id est,modo huic,modo illi incumbit oneri. Pla. Asi. Inambulandum est, nunc mihi uicissim supplicabunt.Vir.3. Ecl. Vis ergo inter nos, quid possit uterque uicissim Experiamur? Quandoque significat secundo loco, sine similiter,siue ex altera parte.[Similmente.]Teren. in Heaut. Sed nunc Clinia da te mihi uicissim, Nam amici quoque res est uidenda. Vit.5.Eclo. Nos tamen hæc quocunque modo tibi nostra uicissim Dicemus Ci.4.Aca.Sed & uos ab illo irridemini: & ipsi illum uicissim eludetis.Pla.in Cur. Sed cum adhuc naso odos est obsecutus meo, da uicissim meo gutturi gaudium.Cice.1App. Pulch. Hoc ego meo facto delector,nihil enim potuit fieri amantius: considera nunc uicissim tuum.

VICISSITVDO,nis,[Permutatione,]μεταβολή, alternatio, & mutatio ex alio in aliud,inquit Ci.li. 5. Tusl. Idem Lucceio li. 5. Nihil est aptius ad delectationem lectoris, quam temporum uarietas, fortunæq; uicissitudines. Ter. in Eunu. Omnium rerum uicissitudo est. Cic.de Amic.Nihil est enim remuneratione beneuolentiæ, nihil uicissitudine studiorum,officiorumq; iucundius. Vicissitas, atis, apud antiquos, pro uicissitudine. Accius apud Nonium, Vicissitatemq; imperandi tradit.

VICTIMA,æ,pe.co. [Vittima,bestia di sacrificio,animale da sacrificare,] ἱερεῖον,θυσία, idem quod hostia, hoc est animal sacrificio destinatum.Proprieq; erat ea,quæ ab Imperatore post triumphum in Capitolio dextra uictrice immolabatur.Oui.1.Fast. Victima, quæ dextra cecidit uictrice uocatur. Vir.2. Geor. Hinc albi Clitumne greges,& maxima taurus Victima,sæpe tuo perfusi flumine sacro Romanos ad templa deum duxere triumphos.Hor.3.Car Ode. 23.Victima pontificum secures Ceruice tinget.Ci.pro L.Flacco: Quā potestis P. Lentulo mactare uictimam gratiorem,quam si L. Flacci sanguine illius nefarium in uos odium saturaueritis.

VICTIMARIVS,rij,ἱεροποιός,sacrorum minister dicebatur, qui uictimas ligabat,& cultrum,aquam & molam parabat, & reliqua quæ sacris erant necessaria.Val.Max.l.1 c.1. Libtoa Petilius Prætor urbanus ex auctoritate senatus,per uictimarios facto igne, in conspectu populi cremauit.Liu.10.Bel.Mac.Libri in comitio igne a uictimarijs facto,in conspectu populi cremati sunt.

VICTIMAXIVS,ἱεροπώλης,qui uictimas emebat,ut uenderet. Pli.li.7.ca. 53. Victimarij negociatoris,ulis mancipij.Sec. n. legis Calepinus,

Perotum secutus: cum emendatiores omnes Plinij codices hanc ostendant lectionem,suarij negociatoris uilc mancipium.

VICTITO,as,p.c.[Viuere,]ζητίσμαι,φάγω,τρέφομαι,uescor, alor, uictu utor: ut,Sarmatæ lacte uictitant. Teren.in Euo. Et libenter uictitas: etenim bene libenter uictitas. Plau. Most. Victitabam uolupe parsimonia & duritia.

VICTOR,ris,p.p.[Vincitore,]νικητής,qui in certamine superior euasit. Cæs.a.Bel.Gal.Nostros uictores flumen transire coepere. Pl. li.7.c.28.L.Sicinius Dentatus, centies uicies præliatus, octies, ex prouocatione uictor, XLV. cicatricibus aduerso corpore insignis, nulla in tergo.Cic.Mar.lib. 4. Multa enim uictori eorum arbitrio, per quos uicit,etiam inuito facienda sunt. Aliquando accipitur pro uoti compote. Virg.3. Geo. Victorque uirum uolitare per ora. Vbi Seruius: Victor,effector propositi,& uoti.

VICTORIA,[Vittoria,]νίκη,hostium superatio.Cic. pro M.Mar.Victoria,pro natura insolens,atq; superba est. Idē pro lege Man. Cuius adolescentia ad scientiam rei militaris non alienis præceptis, sed suis imperijs: non offensionibus belli,sed uictorijs: non stipendijs, sed triumphis est traducta.Hora.1.Serm.Sat.1. Quid enim? concurritur: horæ Momento cita mors uenit, aut uictoria læta. Pulchre autem dicimus, Consequi uictoriam, & Reportare uictoriam, Parere uictoriam, Victoriam in manu habere, Eripere uictoriam de manibus, Extorquere uictoriam de manibus & multa alia, quæ legenti ueterum scripta passim occurrunt. Apud Romanos uictoria, deæ nomen erat,cuius simulacrum effingebatur lauro coronatum,altera manu palmæ,altera oleæ ramum præferens.

VICTORIATVS,ati,[νικηφόρος,genus nummi argentei,lege Clodia percussi,qui alio nomine Quinarius,dicebatur, quòd quinque assibus ualeret,hoc est,dimidio denarij,ut ex Volusio docet Agricola. Dictus Victoriatus,quòd Victoriæ nota signatus esset. Quint.li.6.c.4. Dicere quodā,uictoriatum se uno in Sicilia quoq; pedes longam murænam emisse. Vide Pli.lib.34.cap.3.Cic.pro Fonteio: Victoriatos mille, & ibidem: Ternos uictoriatos.

VICTORIOSVS,[Vittorioso,] καλλίνικος,uincere assuetus,sine qui uarias aut plures uictorias reportauit:qua dictione usus est Cato,teste Gellio,lib.4.cap.9.

VICTRIX,cis,uerbale fœmininum, a Victor [Vittrice.] νικήτρια, mulier,quæ in certamine superior euasit. Cic. ad Brutum,Erat uictrix resp. cæsis Antonij copijs. Idem 1. Tus.Oraculum erat datum, si rex interfectus esset,Victrices Athenas fore. Accipitur & pro uoti compote,ἐπικρατής.Virg.7.Aen. Iunonem uictrix affatur uoce superba. In plurali numero adiectiue accipitur,facitque de se neutrū, Victricia, Vir. 3. Aen. Res Agamemnonias, uictriciaq; arma secutus. Id est,quę uicerunt. Vbi Seruius. Omnia a uerbo uenientia, cum in or exeunt,masculina sunt, ut Victor, cum in trix, fœminina, ut Victrix: neutra uero non faciunt,nisi tantum in numero plurali: unde est Victricia. Victrices litteræ,dicuntur uictoriam denunciantes.Cic.ad Attic.lib.5.Quo autem die Cassij litteræ uictrices in Senatu recitatæ sunt, &c.

VICTVSS, [Del uiuer.] in genitiuo pro Victus antiqui dixere. Varr. Primum de re familiari,secundo de uictus consuetudine dissseram.

VICTVRVS,[Per uincere,]νικήσων,a Vinco particip. est.Sal. Pyrrhus ne rex,an M.Curius prælio uicturus esset.Et a uiuo,ζήσων. Ci.in Cat. Maio. Nemo est tam senex,qui se annum non putet uicturum.

VICTVS,ûs,[Vitto,uiuere,]τὰ σιτία,ὁ βίος, a Viuo, est omne illud, quo uiuimus. Vlp.de uerb.sign. Victus uerbo continentur, quæ esui, potui,cultuiq; corporis, quæq; ad uiuendum homini sunt necessaria.Ci.de Atni. Multi diuitias despiciunt, quos paruo contentos tenuis uictus cultusque delectat.Vir.3.Aen.Arebant herbæ, & uictum seges ægra negabat.Oui.6.Fast.Nunc inopes uictus, ignauaque fata timentes, &c.Cice.1. Offi. Vita uictusque communis in amicitijs urgetur maxime. Victi genitiuus a uictus legitur apud Plautum in Capt. Proin tu tui quotidiani uicti uentrem ad me afferas. A quo Conuictus,[Conuitto,] uoa uiuendi societas, cum plures simul uiuunt. Cice.lib 3. Epi.Vt illis te molestijs laxes, & ad nostrum conuictum redeas.

VICTVS,a,um,participium est,a Vinco,cis,[Vinto,] καταπεπονημένος, certamine superatus.Ci.2.de Diu.Galli uicti silere solent, canere uictores.Hor.2.Epod.9.Terra marique uictus hostis,&c. Victi,& subacti populi,apud Ci.ad Att.Cuius contrarium est Inuictus, ἀήττητος,i.insuperabilis.Ci.1.Off. Animi excelsi, atque inuicti magnitudo,ac robur. Ponitur aliquando uictus,pro uoti impote,αὐχῶς,quē admodum contra Victor,pro uoti compote,ἐπικρατής. Vir 9.Eclo. Nunc uicti tristes:quoniam sors omnia uersat. Victus aliquando dicitur a proposito recedens. Virg.2. Aen.Hic uero uictus genitor se tollit ad auras.Seruius.

VICVS,[Contrata,calle,cassella,borgo,uicottolo,] ῥύμη, κώμη, uia utrinque ædificijs septa. uicorum autem alij Vrbani sunt, alij Pagani. Vrbani uicia uia dicuntur, teste Varrone, quòd ex utraque parte uiæ sunt ædificia. In urbe enim fiunt uici, connexis & coharentibus ædificijs. Vnde Romæ uicus Cyprius, Vicus Africus,

nus, Vicus sceleratus nominati. Hora. 2. Epist. 1. Deferat in uicum uendentem tus & odores. Vici pagani, [*Villa.*] sunt pagi ex pluribus uillis domibusve rusticis coagmentati, spatio aliquantulo ab urbe remoti (nam quæ urbi contigua sunt, Suburbia dicuntur) nullisque mœnibus cincti, nam sic Castella dicerentur. Cic. ad Ter. lib. 14. Quod ad me mea Terentia scribis, te uicum uendituram, quid obsecro te, me miserum, quid futurum est pucro? Plura de hac dictione uideto apud Vallam li. 4. c. 20. Huius diminutiuum est Viculus, pro rusticis aliquot ædificijs coniunctis, aut certe spatio non ita magno a se inuicem separatis.

VIDE quid agas, trita est clausula qua eos monemus, qui magna aggrediuntur: non terrentis tamen est, sed excitantis, ut inquit Donatus in illud Terentij in Phorm. Vide quid agas: prima coitio est acerrima.

VIDELICET, [*Certamente, ueramente.*] δηλαδὴ, δηλονότι, aduerbium confirmandi, quasi uidere licet. Ter. in Adel. Videlicet hoc audiuit, hoc est, certe audiuit. Aliquando ironiæ uim habet. Salu. in Cat. Vos de parricidijs quod statuatis: cunctamini: uidelicet cæteræ uita illorum huic sceleri obstat? Sed parcite dignitati Lentuli. Vide Val. li. 1. ca. 61.

VIDEO, des, di, sum, [*Vedere.*] βλέπω, ὁράω, oculorum sensu aliquid percipio. Vir. 2. Aen. Quæque ipse miserrima uidi, Et quorum pars magna fui. Quandoque adijcitur ablatiuus Oculis: ut Videre & perspicere oculis, apud Ci. 6. Ver. quod & Græci dicunt, ἀναβλέπειν τοῖς ὀφθαλμοῖς. Transfertur etiam ad animum, [*Comprendere, considerare.*] Ouid. ex persona Medeæ. Video meliora, proboque: Deteriora sequor. Video (inquit) meliora, hoc est, intelligo, & considero, quæ sint meliora. Teren. in And. Vide quo me inducas, id est animaduerte & considera. Vide tibi, [*Prouedere.*] id est, prouide. Tere. in Phor. Recte mihi uidissem, & senis essem ultus iracundiá. Me uide, Phrasis est comica, pro eo quod est, in me recipio, certum id habeo. Terent. in And. Atq; istuc ipsum nihil pericli est, me uide. Videre somnum, est dormire, [*Dormire.*] Cic. ad Cur. lib. 7. Fuit enim mirifica uigilantia, quia suo toto Consulatu somnum non uiderit. Teren. Heaut. Somnum hercle ego nocte oculis non uidi meis. Videre aliquando pro uigilare, [*Vegghiare,*] ponitur. Virgil. Ecl. 6. cum de Sileno dicit: Iamque uidenti Sanguineis frontem moris, & tempora pingit, hoc est, uigilanti iam & expergefacto. Aliquando est præuidere, prænoscere, [*Antiuedere.*] Cic. in epi. An tu non uidebas mecum simul, quam illa crudelis esset futura uictoria? Videro, ponitur pulchre pro cauebo & attente considerabo, [*Guardarsi.*] Teren. Adel. Ego istuc uidero, id est, istuc mihi curæ erit. Huius compositum est Videor, cernor, conspicior. Vir. 4. Ecl. diuisque uidebit Permistos heroas: & ipse uidebitur illis. Frequentissime tamen accipitur pro appareo, [*Parere.*] Cic. 2. Offic. Induxit eam, quæ uideretur esse, non quæ esset, repugnantiam. Planc. Cic. li. 10. Epist. Amicum eum reip. cognoscere uideor. Videor uidere, elegans loquendi formula, pro eo quod uulgus imperitorum dicere solet, uidetur mihi, quod ego uideo. Cice. Tir. li. 10. Epist. Videor uidere te ementem rusticas res. Idem in Cati. Videor mihi uidere hanc urbem subito uno incendio concidentem. Si uidetur [*Se piace.*] id est, si placet, si molestum non est. Cic. Ter. li. 14. Tu si uidebitur, ullis illis ..iere. A uideor fit Visus, a, um, parti. quod modo idem significat, quod conspectus, a, um, Pli. li. 7. c. 19 Socratem clarum sapientia eodem semper uisum uultu Vir. 2. Aen. Infelix simulacrum, atque ipsius umbra Creusæ Visa mihi ante oculos. Interdum uisum dicimus, non quod oculis percipimus, sed quod nobis apparet. Ter. Heaut. Visa est uero, quod dici solet, aquilæ senectus. Idem Hec. Matris uox uisa est Philomenæ. Seruius. Omnia hæc, quæ sensu percipi possunt, uisa dicimus. Virg. 6. Aen. Visæq; canes ululare per umbram.

VIDERIT Epicurus, inquit Ci. 4. Acad. μελέτω τῷ Ἐπικούρῳ, id est, uideat: hoc est, huius rei illi cura sit, uel huius opinionis rationé reddat, non ego. Sic accipienda sunt, Tu uideris, Vos uideritis, Illi uiderint, & c. id genus. Ci. ad Brut. De hoc tu uideris.

VIDUA, æ, [*Vedoua, senza marito.*] χήρα, mulier uiro orbata, a ue, particula intensiua (ut quibusdá uidet) & antiquo uerbo Iduare, quod olim Hetruscis diuidere significabat. Pla. Stic. Quæ tandiu uidua uiro suo caruit. Hor. 1. Ep. Sunt, qui Frustis & pomis uiduas uenentur auaras. Contra Iabolenus Iurisconsultus Viduam dictam putat a Ve, priuatiua, & nomine Duo, ut Vidua dicta sit, quasi sine duitate: eaque uoce non eam solum intelligi putat, quæ orbata est uiro, uerum etiá quæ nunquam nupsit. Viduam (inquit) dici placet, non solum quæ aliquando nupta fuisset, sed eam quoq; quæ uirum non habuisset: quia Vidua sic dicta est, quemadmodum Vecors, Vesanus, qui sine corde aut sanitate esset: similiter uidua, quasi sine duitate.

VIDUERTAS, atis, [*Calamità, bisogno.*] συμφορὰ, antiquis, teste Festo, idem erat quod calamitas, ita dicta, quòd bonis uiduerat. Cato rei rust. 141. Uti tu morbos uisos inuisosque uiduertatem, uastitudinémque calamitates, intemperiasque prohibescis.

VIDULUS, uiduli, [*Bolgia.*] πήρα, bulga, uel sacculus, quo uiatores pecuniam aliaue res charas circumferunt. Pla. Ruden. Est ne hic uidulus, ubi cistellam tuam inesse aiebas? Hinc Vidularia Plauti Comœdia aliquoties citatur a Nonio.

VIDUO, as, [*Priuare.*] χηρόω, χηρεύω, orbo, seu priuo. Vir 8. Aen. tot ferro sæua dedisset Funera, tam multis uiduasset ciuibus urbé. Hor. 4. car. Ode. 9. Et folijs uiduantur orni. Viduatus, a, um, [*Priuo.*] ut, Leges uiduatæ iudice. Clau. 8. Pane. Regna uiduata lumine, pro inferis. Silius li. 3. Coniux uiduata tedis. Seneca Medea.

VIDUUS, a, um, [*Vedouo, priuato.*] χῆρος, priuatus, orbatus, desertus. Hor. li. 1. Carm. Voce dum terret, uiduus pharetra Risit Apollo. Ci. 2. Tusc. Sic ipse uiduus pestes excipio anaias. Hinc uiduus lectus dicitur, qui altero coniugum careat. Luc. Insomnis uiduo tum primú frigida lecto. Oui. 1. Fast. Per totidem menses a funere cóniugis uxor Sustinet in uidua tristia signa domo. Idem Epist. 18. Cur ego tot uiduas exegi frigida noctes? Arbor uidua, quæ uiti non est maritata. Hor. 4. Car. Ode. 5. Et uitem uiduas ducit ad arbores. Hinc Viduitas, tatis [*Vita uedouale.*] uita cælebs post nuptias. Ci. pro Ceci. Aebutius iste tamdiu Cæseniæ uiduitate, ac solitudine alitur. Liu. lib. 10. Bel. Macedo. In uiduitate relictæ filiæ singulos paruos filios habétes. Ponitur aliquando pro inopia [*Pouertà, carestia.*] Plau. in Rud. Omnium copiarum, atq; opum, auxilij, præsidij uiduitas non tenet.

VIENNA, æ, [*Vienna.*] Austriæ metropolis est, omnium urbium, quæ ad Danubium sitæ sunt, & ædificiorum splendore, & facili rerum copia clarissima, munitissimumq; Germaniæ, atque adeo totius orbis Christiani aduersus Turcarum irruptiones propugnaculum. Hanc Pli. li. 3. c. 24. Vianam appellat, ut annotauit Hermolaus. Est præterea Vienna Allobrogum ciuitas ad Rhodanum fluuium olim clarissima, ubi etiam hodie non pauca antiqua nobilitatis extant monumenta. Meminit huius idem Pli. li. 3. c. 4.

VIEO, uies, uieui, uietum, [*Legare, cerchiare.*] λυγίζω, seu inflecto, interprete Nonio. Varro lib. 1. de Re rust. Vt habeas uimina, unde uiendo quid facias. Varro li. 3. de Lin. Lat. Viere est uincire: unde apud Ennium, ibant uiere Veneream corollam. Hinc Vimina, & uasa uiminea, teste Festo.

VIETORES [*Cerchiaro.*] λυγισταὶ, qui uasa uinaria religant, stipantque, inquit Budæus a uiendo, hoc est, ligando, seu uinciendo.

VIETUS, ta, tum, [*Molle, effeminato, di poche forze.*] παρειτὸς, χαλαρὸς, mollis, languidus, sine ui, naturalibus priuatus uiribus. Varro de oporothecis: Ne cum humorem amiserint pertinaci uento, mala uieta fiant: id est, flaccida, & rugosa. Habet autem hoc nomen penultimam syllabam indifferentem. Lucr. lib. 3. Nec supra caput eiusdem cecidisse uietam Vellem sentimus. Horat. lib. 2. Sat. Qui sudor uietis, & quam malus undique membris Crescat odor. Vietum cor. Ci. 2. de Diui. Ego enim suspicari possum contactum aliquo morbo bouis exile, & exiguum, & uietum cor. Ficus uieta, Col. li. 12. ca. 15. Ficus porro neque nimium uieta, neque immatura legi debet.

VIGEO, uiges, uigui, [*Vigere, uigoreggiare.*] ἐπακμάζω, floreo, polleo, siue potens, aut in uigore sum, & uiriditatem quandam habeo. Cice. 1. Tusc. multaq; secula postea sic uiguit Pythagoreorum nomen, ut nulli alij docti uiderentur. Idem ad Attic. lib. 4. Nos animo dum taxat uigemus etiam magis, quam cum florebamus. Vir. 2. Aeneid. Dum stabat regno incolumis, regnumque uigebat Consilijs. 4. Aeneid. Fama malum, quo non aliud uelocius ullum Mobilitate uiget, uiresq; acquirit eundo. Inter Vegetum & Vigens hoc interest: quòd Vegetum sit incolume: Vigens, [*Forte.*] forte. Nam uegetum corporis, uigens animi possumus dicere. Nonius, Vigens, tis, participium. Ci. 2. de Fin. Homines. n. etsi multis alijs, tamen hoc uno a bestijs plurimum differunt, quod rationem habeant a natura, mentemque datam & acrem, & uigentem. Vigesco, is, inchoatiuum. Catull. Epigramm 43. Iam læti studio pedes uigescunt.

VIGESIMA, mæ, [*Vigesima, uentesima.*] εἰκοστὴ, tributi genus, cum in censenas minas quinæ exiguntur. Pli. in Pan. His uigesima reperta est, tributum tolerabile. Vide Vicesima.

VIGESIMARIUM, aurum, εἰκοσταῖον χρυσίον, a Liuio dicitur, quod ex uigesimis colligitur. Erant autem Vigesimæ tributi genus, dimidia parte leuius, quam decimæ. Vide Vicesimarius, supra.

VIGESIMUS, a, um, [*Ventesimo.*] εἰκοστὸς, ultimus ex uiginti. Ci. pro Pó. Ex illo tempore tertium iam & uigesimum regnat annum.

VIGESSIS, sis, masc. generis, quod est uiginti assium. Mart. li. 12. Amphora uigessis, modius datur æris quaterno, Id est, uiginti assibus amphora uenditur.

VIGIL, gilis, pen. cor. [*Vigilante.*] ἐγρήγορος, adiect. est omn. gene. ablatiuum faciens uigile, uel uigili: quamuis in plurali numero neutrum genus non habeat. Est autẽ Vigil, idẽ quod uigilans, hoc est, qui non est torpens, quales sunt dormientes, sed qui in uigore suo est. Virgil. 4. Aeneid. Monstrum horrendum, ingens: cui quot sunt corpore plumæ, Tot uigiles oculi. Ouid. 3. Met. Et renuant uigiles, corpus miserabile curæ. Vigil autem substantiuum, [*Guardia.*] φρουρὸς, nocturnus custos, qui & Excubitor dicitur: a quo præfectus Vigilum uocatus est. Plaut. in Amphi. Rex Creon uigiles nocturnos singulos semper locat. Cice. 6. Verr. Clamore a

Vigilibus famique custodibus tollitur. Lucan. libr. 7. Ne rumpite somnos Castrorum uigiles, nullas tuba uerberet aures, &c.

VIGILIA, æ, siue uigiliæ, arum, [Guardia.] ἀγρυπνία, insomnia, excubiæ nocturnæ. Cic. 7. Philip. Idcirco in hac custodia tanquam specula, collocati sumus, ut pop. Rom. uacuum metu nostra uigilia redderemus. Idem 4. Tuscula. Cui non sunt auditæ Demosthenis uigiliæ? qui dolere se aiebat, si quando opificum antelucana esset uictus industria. Vigilias militares in quaterna olim horarum spatia diuidebant ita ut primæ, Secunda, Tertia, & Quarta uigilia diceretur. Cæs. 1. Bel. Gal. Vbi per exploratores Cæsar certior factus est, tres iam partes copiarum Heluetios id flumen traduxisse, quartamque ferè partem citra flumen Ararim reliquam esse, de tertia uigilia cum legionibus tribus ex castris profectus, ad eam partem peruenit, quæ nondum flumen transierat. Interdum Vigiliæ, οἱ φύλακες, dicuntur ipsi custodes, qui uigilant. Salust. Iugu. Sed neque more militari uigiliæ deducebantur. Idem in Catil. Et ab incendio intelligebat urbem uigilijs munitam. Vigiliæ Cereris, παννυχίδες, μυστήρια, dicuntur a Pla. in Aul. nocturna sacra quibus in æde Cereris peruigilabant mulieres, quæ & Mysteria, & initia dicebantur. Nam ea nocte cum uiro concumbere, piaculum erat. Is (inquit) adolescentis illius est auunculus, qui illam stuprauit nocte Cereris uigilijs.

VIGILO, las, [Vigilare, ueggiare.] ἀγρυπνέω, γρηγορέω. excubo, uigilias ago, non dormio. Ter. in Eun. Ne furium decursum curlites, neue usque ad lucem uigiles. Cic. de Som. Scip. Me & fessum de uia, & qui ad multam noctem uigilassem arctior, quàm solebat, somnus complexus est. Hor. 1. Serm. Saty. 3. Noctes uigilabat ad ipsum Mane diem totam stertebat, nil, fuit unquam Sic impar sibi. Per metaphoram accipitur Vigilare [Attendere.] pro eo quod est, omni cura uigilantiaq; in id incumbere, ne quid nos inopinantes subito opprimat. Cice. pro Planc. Vigilandum est semper, multæ insidiæ sunt bonis. Idem 6. Philip. Quamobrem Quirites, consilio quā tum potero, labore plus pene, quam potero, excubabo, uigilaboque pro uobis. Hinc Vigilantia [Diligenza,] quæ plerunque pro diligentia ponitur. Teren. in Adelph. Vigilantiam tuam mihi narras? Ci. Curio. li 7. Nihil tamen eo consule mali factum est, fuit enim mirifica uigilantia. Vigilans, tis, [Vigilante,] participium. Plaut. in Capt. Vigilans somniat. Terent. And. Num ille somniat Ea, quæ uigilans uoluit? Aliquando nomen est idem significans, quod diligens, prouidus, intentus [Diligente, attento,] Plin. Episto. 17. libr. 2. Vir exercitatus, & uigilans. Ci. 2. Ver. Perficiam, ut nemo unquam post hominum memoriam paratior, uigilantior, compositior ad iudicium uenisse uideatur. Inde Vigilanter, aduerbium cum diligē tia, & solicitudine [Con diligenza, Attentamente,] Cic. 6. Ver. Quod uigilanter prouinciam administrasset, cuius omnes uigilias in stupris constat, adulterijsq; esse consumptas. Vigilor, aris, passiuum. Oui. Epi. 12. Non mihi grata dies, noctes uigilantur amaræ. Vigilatur impersonale. Mart. li. 12. Ocia me somnusq; iuuant, quæ magna negauit Roma mihi, redeo, si uigilatur & hic. Vigilandus, a, um. Tibul. li. 1. Eleg. 2. Cum flexu uos uigilanda uenit. Quint. li. 12. cap. 5. Et uigilandæ noctes, & fuligo lucubrationum bibenda. Vigilandum aliquando accipitur pro eo quod est, uigilanter prouidendū; uel summo studio diligentiaque conficiendum, ut annotauit Seruius in illud Virgilij. 1. Ge. Qua uigilanda uiris &c. Vigilarius, rij, pro excubitore [Guardia, guardiano,] Seneca Epis. 58. Quid interest, utrum supra aliquem uigilarium ruat aut mons, aut turris?

VIGILAX, cis, [Vigilante,] ἀγρυπνητικός, sagaciter, multumque uigilans, Col. lib. 7. ca. 12. de canibus loquens: Maxime autem debent in custodia uigilaces conspici, nec erronei, sed assidui, & circunspecti magis, quàm temerarij.

VIGINTI [Venti.] εἴκοσι, nomen numerale indeclinabile. Cice. 3. de Ora. Annosq; natus unum & uiginti nobilissimum hominem & eloquentissimum in iudicium uocarim. Virgil. Aeneid. 1. Ad littora mittit Viginti tauros.

VIGINTIVIRI, εἰκοσάνδρες, nomen magistratus apud Romanos, ut Triumuiri. Ci. ad Att. li. 2. Vbi nemo si præter me qui quenquam ex uiginti uiris unum esse saluum uelit. Vigintiuiratus, us, ui, officiū uiginti uirorum. Ci ad Att. li. 9. Repudiari se totum, magis etiam, quam olim in uiginti uiratu, putabit.

VIGOR, oris, [Vigore, gagliardezza, uirtù, ualore,] ἀκμή, firmitas, robur. Pli. li. 7. c. 25. Animi uigore præstantissimum arbitror C. Cæsarem dictatorem. Liu. 1. Bel. Pun. Eundem uigorem in uultu, nimque in oculis, habitum oris, lineamentaque intueri. Vir. 9. Ae. Nec tarda senectus Debilitat uires animi, mutatque uigorem.

VILIS, & hoc le, [Vile, di buon mercato, di poco conto,] φαῦλος, contemptus, abiectus, humilis, plebeius, leuis, cōmunis, uulgaris. Ci. Q. Fr. li. 1. Sēper eos putant si uulgares essent, uiles: si tēporis causa constituerentur, leues. Sal. in Catil. Fidem, fortunas, pericula uilia habere [Sprezzare,] id est, non magni facere. Ci. tertio. Offic. Quærit, si in mari iactura faciēda sit, equine preciosi potius iacturā faciat, an serui uilis. Hor. 2. Serm. Sat. 5. Et genus, & uirtus, nisi cum re uilior alga est. Vile a Villa quidam deduci putāt, quòd omnia in uilla uiliora sint, quàm in urbe. Est enim propriè Vile: quod paruo constat, εὐτελής, cuius contrarium est Carum. Cic. 5. Verr. Frumentum, quoniā uilius erat, ne emisses. Plau. in Trin. Neq; quicquā hic uile nūc est, Nisi mores mali. Ponitur interdū pro abundanti, teste Seruio, quia omne quod plurimum abundat, uile. i. paruo pretio uenditur. Vir. li. 1. Geo. Si uero uiciamq; seres, uilemq; phaselum. Vilis oratio dicitur a Quinct. li. 8. c. 3. neglecta, inelaborataque, cui opponitur accurata. Vili, ablatiuus, uerbis pretij addi solet. Mar. li. 12. Instructā uili uendis Amœne domum. Vilius, & uilissime, aduerbia minoris, & minimo pretio. Pli. li. 18. ca. 6. Quicquid per asellum fieri potest, uilissime constat. Colu. li. 12. ca. 39. Hor ubi signorum copia est, uilissime constat, & est in usu uel dulcius: quam superiores notæ passi. Vilitas, atis, [Viltà] exiguitas pretij. cui opponitur Caritas: ut, Vilitas annonæ. Cice. pro lege Man. Tanta repente uilitas annonæ ex summa inopia, & caritate rei frumentariæ consecuta est unius spe & nomine, quantam uix ex summa ubertate agrorum diuturna pax efficere potuisset. Vilitas sui, per translationem dicitur, cum quis ita temere ruit in periculum, ut nihil uita sua uilius habere uideatur. Curt. li. 5. Sæpe tædio laboris ad uilitatem sui compelluntur ignaui.

VILESCO, scis, [Auilirsi.] εὐτελίζομαι, uilior fio: ut annonam uilescere dicimus, cum pretium eius remittitur, Contra accendi dicitur, cum pretium eius immoderate augetur. Gratiam item uilescere dicimus, φαυλίζω, φαυλίζεσθαι, hoc est sordescere & minoris æstimari.

VILITO, as, pen. cor. [Far uile, auilire.] φαυλίζω, uile reddo. Turpil. apud Nonium: Et quæras tua uitia, quæ te uilitant.

VILLA [Villa, castello,] ἔπαυλις, ἀγροικία, domus in agro, agri colendi, & fructuum condendorum, aut etiam habitationis causa constituta. Pli. lib. 18. cap. 6. Modus hic probatur, ut neque fundus uillam neq; uilla fundum quærat. Cicer. pro Quin. Rosc. Comœd. Tum erat ager incultus, sine tecto: nunc est cultissimus, cum optima uilla. Virgil. 1. Eclog. Et iam summa procul uillarum culmina fumant. Hor. 1. Serm Satyr. 5. Hinc nos Coccei recipit plenissima uilla, Id est, populosa. Dicta est autem uilla, a uehendo, quasi uehilla, quòd in eam fructus a uillico conuehuntur, cum ueneunt, ut ait Varro de re rust. lib. 1. cap. 2. Columella uillam tripartito distribuit, partē unam Vrbanam, rusticam alteram, & tertiā Fructuariam appellās. Villa rustica est [Casa di lauoratore,] ea pars uillæ, quam uillicus colonus, uel uinitor, uel arborator habitandam sibi obtinet, & familiæ uillaticæ, atque instrumento omni rustico condendo, aut continendo est accommodata. Villa urbana, quæ & prætorium dicitur, ea pars est, quam dominus sibi recipit: quæ quia elegantius, amœniusq; ædificari solet, & instrui, ideo Vrbana uocatur, quasi urbani nitoris, & elegantiæ plus habens, quam rustica. Fructuaria autē uilla dicitur, ubi fructus reconduntur. Budæus. Hinc Villula, læ, diminutiuum [Villetta,] Cic. ad Atti. li. 8. Ego Arpini uolo esse pridie Calend. deinde circum uillulas nostras errare.

VILLANVS, ni, pen. pro. generis masculini, [Villano, rustico, lauoratore, contadino,] ἀγροικός, qui in uilla habitat, unde & Semiuillanus: semirusticus. Villani, inquit Budæus, dicuntur quod uillæ (unde dicti uillici) ascripti, & colonariæ conditioni addicti aut ipsi sint, aut eorum maiores fuerint, quarum rerum uestigia non obscura multis in locis extant. Quod tamen nomen loquentium inscitia in contumeliā iā uertit: Villanum enim & Vilem uernacula simplicitas confundit.

VILLARIS, & hoc re, [Di uilla,] ἐπαυλικός, ἀγροικικός, idem quod uillaticus. Pli. li. 10. ca. 41. Villaribus gallinis & religio inest: inhorrescunt edito ouo, excutiuntq; sese & circumactæ purificant, aut festuca aliqua sese & oua lustrant.

VILLATICVS, latica, laticum, [Villesco, di uilla,] ἐπαυλικός, quod ad uillam pertinet: unde Villatica pastio, dicitur alimentum quod pertinet ad animalia, quæ ruri nutriuntur, ut puta pecudes, aues, pisces. Villaticus canis, qui uillæ asseruandæ gratia alitur. Col. li. 2. ca. 10. De uillatico cane agitur, & pastorali dicendum est. nam uenaticus nihil pertinet ad nostram professionem. Pli. l. 23. c. 1. Aiunt, si quis uillam ea cinxerit, fugere accipitres, tutasque fieri uillaticas aues. Villaticæ gallinæ dicuntur gallinæ illæ uulgares, quales plerunque in uillis, & in ipsis etiam urbibus uulgo uidemus educari. Dictæ uillaticæ ad differentiam agrestium, & Africanarum: de quibus uide in dictione Gallina.

VILLICO, cas, & Villicor, aris, deponens, [Star à la uilla.] ἐπαυλῶ, rusticor, siue in uillam animi causa secedo. Pomponius: Ego rus eo ut aliquot diebus uillicer. Teren. in Hecy. Hic uillicor ante urbem. Plin. libr. 18. c. 6. Quorum prædia colenda suscipiebat Respub. exercituque ducebant, senatu illic uillicante. Aliquando Villicari, [Gouernar la uilla,] est uillæ præesse. Pomponius: Longe ab urbe uillicari, quo herus rarenter uenit, non uillicari, sed dominari mea est sententia. Hinc Villicatio, οἰκονομία, ἀγρονομία, ipsa rustica negociatio, uel uillæ dispensatio. Col. li. 12. ca. 1. Qui susceperit officium uillicationis, in primis conuictum domesticum, multoque etiam magis externum uitet.

VILLICONES, [*Castaldi, fattori,*] *ἀγρονόμοι τῆς ἐπαυλίας, ἐπιστάται*, ijdem, qui uillici, uel præfecti uillicationis, ut est apud Apuleium in Apologia.

VILLICVS, ci, [*Fattore,*] *ἀγρονόμος*, præfectus uillæ, cui tota rei rusticæ cura a domino committitur. Var. de re rust. lib. 1. c. 1. Villicus agri colendi causa constitutus, atque appellatus a uilla, Villa ab eo quòd in eam conuehuntur fructus, & euehuntur cum ueneunt. A quo rustici etiam nunc quoque uiam ueham appellant, propter uecturas: & Vellam, non Villam, quò uehunt, & unde uehunt. Oeconomus autem tam pecuniæ, quàm frugum, & omnium, quæ dominus possidet, dispensator est. Cic. 4. Tusculanarum. Qui cum uillico factus esset iratior. Quo te modo inquit, accepissem, nisi iratus essem? Hora. li. 1 Epist. Villice siluarum & mihi me reddentis agelli. Columella li. 11 Villicus semper caueat, ne improuidus ab opere uincatur: Res est agrestis insidiosa cunctanti. Villica, uillicæ, [*Contadina,*] uxor uillici. Mart. lib. 1. Pinguis inæquales onerat cui uillica mensas. Iuuenal. Saty. 11. Asparagi, posito quos legit uillica fuso.

VILLVM, li, [*Vinetto,*] *οἰνάριον*. uinum uillarum, aut exiguarum uirium. Ter. in Adel. Interea in angulum Aliquo abeam, atque edormiscam hoc uilli.

VILLVS, li, [*Peli messi insieme, come è un mazzo di setole,*] *θρὶξ, λάχνη, λάχνος*, non propriè pilus est, ut nonnulli interpretantur, sed multorum pilorum collectio, & quidam quasi floccus, quales in iubis leonum, & leporum, & nonnullorum etiam canum separatos uidemus propendere. In uestibus etiam Villi dicuntur, [*Fiocchi,*] flocci illi prominentes, qui hodie etiam ornatus causa arte fullonia pannis inducuntur. Ci. 2. de Nat. deo. Animantium uero quanta uarietas est? quarum aliæ corijs tectæ sunt, aliæ uillis uestitæ, aliæ spinis hirsutæ: pluma alias, alias squama uidemus obductas: alias esse cornibus armatas, alias habere effugia pennarum. Pli. lib. 8. ca. 50. de capris loquens. Dependet omnino a mento uillus, quem Aruncum uocant. Virg. 3. Geor. Dulcibus idcirco fluuijs pecus omne magistri Perfundunt, udisq; aries in gurgite uillis Mersatur. Martial. libr. 16 Calfaciunt uilli pallia nostra mei. Hinc uillosus, adiectiuum, [*Peloso,*] quod uillis plenum est, hirsutus, birtus. Colum. libr. 7. cap. 12. Amplo, uillosoque pectore. Virg. 8. Aen. Villosi pelle leonis.

VIMEN, inis, [*Stroppa, uimine, legame fatto d'ogni sorte di ramo d'herba,*] *λύγος, οἰσύα, ῥίψ*, omne uirgultum lentum, & flexile, & ad ligandum aptum, quasi uincimen. Colum. li. 4 ca. 30. Nec refert cuius generis uimen feras, dum sit lentissimum. Vir. lib. 3. Aen. Rursus & alterius lentum conuellere uimen Insequor, & causas penitus tentare latentes. Idem 2. Georg. Aqua eluctabitur omnis Scilicet, & grandes ibunt per uimina guttæ. Colum. libr. 14 ca. 3. Si uiminibus salicis aut ulmi ligaueris. Cæs. 1. Bel. Ciuil. Reliquum corpus nauiũ, uiminibus contextum, corijs integebatur. Fiunt autem uimina ex populorum uirgis, ulmi, & sanguineorum fruticum, & betulæ, & ulmis, & coryli intortæ, & salicis, quæ principatum obtinet. Hinc Vimineus, minea, mineum [*Di uimine,*] quod est ex uimine: ut, Vasa uiminea. Plautus in Epid. Viminei falces uirgarum. Vir. 1. Geor. Vimineasq; trahit crates, &c. Cæsar. 3. Bel. Ciui. Multum autem ab ictu lapidum, quod unum nostris erat telum, uiminea tegumenta galeis imposita defendebant.

VIMINALIS, nale, [*Che fa uimine,*] *λυγιστικός*, quod uimina profert. ut, Salix uiminalis. Pli. li. 17. ca. 16. Salicis uiminalis singula iugera sufficiunt uigintiquinque uineæ iugeribus. Colu li. 4. ca. 10. Quare salices uiminales, atque arundineta, uulgaresque syluæ uel consulto consitæ, castaneis prius faciendæ sunt. Viminalia, absolute, *λυγιστικά, τά*, nomen generale est, omnibus tum arboribus tum fruticibus commune, quæ uimina producunt. Pli. loco paulo ante citato: Hæc est uiminalium cultura.

VIMINALIS, Collis unus ex septem urbis Romanæ collibus, in tertia urbis regione, ita dictus a uiminum sylua in eo enata: unde & Ioui uimino, cuius ibidem ara erat, nomen inditum: ut est auctor Varro li. 4. de Lin. Lat.

VIMINALIS porta, Romæ fuit inter Salariam, & Esquilinam, ita dicta, quòd in Viminalem collem duceret. Eadem & Nomentana dicta est, quòd per eam in agrum Nomentanum esset iter.

VINACEA, eorum, [*Vinaccioli,*] neut. gene. pluralis numeri *γίγαρτα*, granula illa lignosa, quæ in uuarum acinis nascuntur. Colu. lib. de Arborib. cap. 9. Ve autem uuæ sine uinaceis nascantur, malleolum scindito ita, ne gemmæ lædantur: medullamque omnem eradito, &c. Et paulo post: Adulta uitis tales uuas sine uinaceis creabit. Nonnunquam tamen uinacea [*Vinaccie,*] dici inuenimus pro totis uuæ expressæ reliquijs, hoc est, nõ solum pro hisce granulis, uerum etiã pro ipsis folliculis. Colu. li. 12. ca. 36. Tortiuum mustum dicimus, quod post primam pressuram uinaceorum, circumciso pede exprimitur. Colu. li. 8. Vinacea, quamuis tolerabiliter pascant, dari non debent, nisi quibus temporibus anni auis fœtum non edit. Idem li. 6. ca. 3. Licet etiam, si sit leguminum inopia, & eluta, & siccata uinacea, quæ de lora eximuntur, cum paleis miscere. legimus & Vinaceos, genere masculino, in eadem significatione. Varr. 3. de re rust. cap. 11. Pabulum bis datur triticum, hordeum, uinacei uuæ. Item Vinaceas, fœminino genere. Plin. lib. 17. cap. 22. Circum capita addito stercora, paleas, uinaceas, aut aliquid horum ex. Legitur & adiectiuum Vinaceus, a, um: ut, Acinus uinaceus. Cicr. de Senect. Omitto enim uim omnium, quæ generantur a terra, quæ ex fici tantulo grano, aut ex acino uinaceo, aut ex cæterarum frugum, aut stirpium minutissimis seminibus tantos truncos ramosque procreat.

VINAGO, inis, *οἰνάς*, palumbi genus, maius columba, minus autem palumbo torquato: ita dictum, ab usu labrosca rum, ut putat Sipõtinus.

VINALIA, *οἰνόπια*, tam secundæ, quàm tertiæ declinationis, pro die festo, quo ueteres nouum uinum Ioui libabant, Nono Calen. Maij, ut ait Pli. li. 18. c. 29. Erant & altera Vinalia, quæ ad XIII. Calend. Augusti celebrabantur, teste eodem Pli. loco iam citato.

VINARIVS, uinarij, [*Venditor di uino,*] *οἰνοπώλης*, uini uenditor. Plautus in Asinar. Sed uina, quæ heri uendidi uinario Exærambo, Iam pro ijs satisfecit Stichus? Sueto. de Cla. Cum de lanijs, aut uinarijs ageretur, exclamauit in curia. Ponitur aliquando pro uinoso, ac ebrioso [*Ebro, ubriaco,*] Vlpia. in lib. ob quæ de ædilit. edict. Item aleatores, & uinarios non contineri edicto, quosdam respondisse Pomponius ait, &c.

VINARIVS, uinaria, uinarium, [*Doue si uende il uino,*] *οἰνηρός*, quod ad uinum pertinet: ut, Taberna uinaria [*Magazino da uino,*] in qua uenditur uinum. Vas Vinarium, in quo uinum apponitur. Cicer. 6. Ver. Erat etiam uas uinarium ex una gemma prægrandi. Cella uinaria, apotheca, in qua uinum asseruatur. Plin. lib. 12. capite 13. In quibus erant claues uinariæ cellæ. Lacus uinarius, in quem mustum defluit. Colu lib. 12. ca. 18. Tum lacus uinarij, & torcularij, & foras omniaque uasa si uicinum est mare, aqua marina: si minus, dulci eluenda sunt & commutanda.

VINCA peruinca, *κληματὶς δαφνοειδής*, herba est topiaria, perpetuo uirens, folijs geniculatim uestita, ueteribus inopiam florum supplere solita, humi serpens, & in modum funiculi sese porrigens, & uicina quæque uinciens: unde & nomen inuenit. Plin. lib. 21. cap. 11. alio nomine Chamædaphnen, quasi humilem laurum appellari tradit, propter foliorum similitudinẽ. Omnino tamẽ diuersa est a chamædaphne Dioscoridis, quam Latini Laureolam appellant, siue Lauraginem. Officinæ Peruencam nominant.

VINCA, uincæ, *κληματὶς δαφνοειδής*, herba topiaria, humi repens, lauri folijs, tenuibusque sarmentis, quibus obuia quæque uincit: unde & nomen inuenit. Pli. Iun. Epist. 17. lib. 2. Adiacet gestationi, interiore circuitu, uinea tenera, & umbrosa, nudisque etiam pedib. mollis & cedens. Eadem & Vinca peruinca appellatur a Plinio maiore, li. 21. c. 21.

VINCIO, is, xi, uinctum, [*Legare,*] *δέω*, ligo, constringo. Virg. 1. Aen. Purpureoque alte suras uincire cothurno. Oui. 10 Met. Non huc, ut opaca uiderem Tartara, descendi: nec uti uillosa colubris Terna Medusei uincirem guttura monstri. Ci. pro Marcel. Omnia, quæ delapsa iam fluxerunt, seueris legibus uincienda sunt. Idem in Orato. Et uerba eligebant, & sententias graues & suaues reperiebant: sed eas haud uinciebant, haud explebant. Hinc Vinctus, a, um, [*Legato,*] participium: & composita Deuincio, & Reuincio, quorum significata uide suis locis.

VINCO, is, ci, ctum, [*Vincere, superare, farsi superiore,*] *κρατέω*, supero, ex certamine superior euado, uictoriam reporto. Cic. in Cati. Mihi uiuendum est cum illis, quos uici, & subegi. Virg. 10. Eclo. Omnia uincit amor Idem 1 Georg Labor omnia uincit Improbus, & duris urgens in rebus egestas Cice. 1. Offi Non est consentaneum, qui metu non frangatur, eum frangi cupiditate: nec, qui inuictum se a labore præstiterit, uinci a uoluptate. Per translationem ponitur pro exprimo, & quasi difficultatem rei dicendo supero. Virg. 3. Geor. Nec sum animi, dubius, uerbis ea uincere magnum Quam sit. Item pro animi compos fio. unde, & Victor, pro animi compote accipitur. Idem lib. 3. Geor. Illi uictor ego & Tyrio conspectus in ostro. Ponitur aliquando pro conuincere, ducere, probare, [*Prouare,*] Cicero pro Cluent. Vince deinde uirum bonum fuisse Oppianicum. Vincere cibum [*Digerire,*] dixit Pli. lib. 11. cap. 53. pro concoquere. Vincere expectationem, est facere plus, quàm quisquam sperauerat. Vincere sua fata, dicuntur parentes suis liberis superstites. Vir. 11. Aeneid. Contra, ego uiuendo uici mea fata, superstes Restarem ut genitor, id est, naturalem ordinem uita longiore superaui: namque hic ordo est, ut sint parentibus superstites filij. Composita huius sunt, Conuinco, Deuinco, Euinco, & Prouinco: Deriuata, Victor, Victrix, Victoria, Victoriosus, & Victima: de quibus dictum est supra.

VINCIBILIS, [*Vincibile,*] *νικητός*, superabilis, qui uinci potest. Colum. lib. 3. ca. 12. Grauem terram, uix ulla cultura uincibilem. Interdum actiue accipitur, pro eo quod uincere potest: ut Causa uincibilis, quæ facile possit, & merito debeat obtinere. Teren. in

Phor. Iustam illam causam, facilem, uincibilem, optumam.

VINCTVS, a, um, [*Legato.*] δεδεμένος, ligatus, constrictus, participium a uincio. Cic. 6. Verr. Dedit igitur fortuna Siculorum C. Marcellū iudicem: ut cuius ad statuam Siculi te Prætore alligabantur, eius religioni te eundem uinctum astrictumq; dedamus. Teré. Eun. Quas matres student Demissis humeris esse, uincto pectore, ut graciles sient. Vinctus aliquando pro captiuo [*Prigione.*] accipitur, siue pro seruo compedito sumitur, qui ea uinculis aut in ergastulo opus facit, δεσμώτης, Seneca: Qui uinua erat è uinctis Cælaria, mox liberta te donatus est. Pli. Epist. 18 Nam nec ipse usque uinctos habeo. Vinctus, us, ui, [*Legamo.*] ligamen. Varr. 1. de re Rust. c. 8 Et uindemia facta, denique discat pedere in palmam aut funiculo, aut uinctu, quod antiqui uocabant cestum.

VINCVLVM, li, [*Legamo.*] δεσμός, ligamen. Cic. 3. Offic. Nullū enim uinculum ad stringendam fidem iureiurando maiores arctius esse uoluerunt. Copulare uno uinculo. Liu. 8. Bel. Pun. Virg. 2. Aen. Nā teneras arcebant uincula palmas. Ouid. 9. Metam. diserat, & summo digitorum uincula collo Iniicit. Cice. pro Cecin. Qui ius ciuile contemnendum putat: is uincula reuellit, non modo iudiciorū, sed etiam utilitatis, uitæq; communis. Vincula, pro uiminibus, quibus uites teliganiur. Colum. li. 3. Salia humida loca desiderat, genista etiam sicca, utræque tamen circa uineam seruntur, cum palmitibus idonea præbeant uincula. Vinculum iugale [*Matrimonio.*] per translationem pro coniugio. Virg. 4. Aen. Ne cui me uinclo uellem sociare iugali. Vincula pro carcere. [*Prigione,*] in quo noxii uincti seruantur. Cic. 7. Ver. Quid si aufugisset? si uincla rupisset? In uinculis esse, est in carcere esse uinctum. Plin. lib. 7. cap. 53. de Scipione Nasica. In summa, ei in patria mori non licuit: non hercle magis, quam extra uincula illi sapientissimo ab Apolline iudicato Socrati. Venuleius de uerbo. signi. Vinculorum appellatione uel priuata uel publica uincula significantur. Custodiæ uero, tantum publica custodia.

VINDALICIA, Οὐινδελικία, regio Germaniæ confinis, Rhetiā habens ab Occasu, & Noricum ab Oriente. Eam Lycus amnis determinat a Rhetia, Aenus a Norico, a Septentrione Danubio terminatur, a Meridie Alpibus supra Italiam extensis. Eius ciuitas insignis est Augusta Vindelicorum, uulgo Augspurg. cuius meminit Ptolomæus lī. 2. c. 13.

VINDELICI, Οὐινδελικοί, Ptol. Vindeliciæ incolæ, hodie Germanis annumerati. Horat. Videre Rhetis bella sub Alpibus Drusum gerentem, & Vindelici.

VINDEMIA, æ, [*Vendemia.*] τρυγητός, collectio uuarum, quasi uinidemia, a uino demendo. Col. lib. de Arbor. Vindemia facta, statim putare incipito, ferramentis, quàm optimis. Varro li. 1. Rei ru. ca. 54. In uinetis uua cum erit matura, uindemiā ita fieri oportet. Nonnunquam accipitur pro ipsis uuis. Virg. 3. Ge. Mitis in apricis coquitur uindemia saxis. Idem 2. Geo. Non eadem arboribus pendet uindemia nostris. Transferunt & ad aliarum rerum collectionem [*Raccolta,*] Pli. Prima mellis uindemia melior. Col. li. 10. Mox uere transacto, sequitur mellis uindemia. Vindemiola, æ, pen. cor. diminutiuū. Ci. ad Att. li. 1. Ego omnes meas uindemiolas eo reseruo, ut illud subsidium senectuti parem. De studiorum fructu loquitur.

VINDEMIATORIVS, a, um, [*Vinata, da uindemiare,*] τρυγητικός, quod ad uindemiam pertinet. Varro li. 3. de Re ru. c. 2. Nihilo magis torcula, uasa uindemiatoria, aut serias olearias, aut trapeta.

VINDEMIO, mias, [*Vindemiare,*] τρυγάω, uuas colligo. Pli. li. 14. ca. 2. Nouissimas uindemiant. Hinc Vindemiator, τρυγητής, qui uindemiam peragit. Colum. lib. 4. Vindemiatoribus quoque hæc semitæ laxitatem opportunam præbent, & per quam uel fructus, uel statumina portentur. Huius dictionis secundam syllabam contra primitiui naturā corripuit Hor. 1. Ser. Sat. 7. Durus Vindemiator, & inuictus, cui sæpe uiator Cessisset magna compellens uoce cucullum. Ouid. uero decantat a, ut de, syllabā produceret, in 3. Fasto. At non effugiet uindemitor. Est & Vindemiator sidus cæleste, quod tertio Nonas Martij apparet. Pli. li. 10. cap. 31. Delphinus occidens xj. Calen. Septem. Cæsari, & Assyriæ stella, quæ uindemiator.

VINDEX, cis, [*Vendicatore,*] τιμωρός, proprie ultor iniuriæ. Cicer. ad Sext. lib. 5 Epist. Sed partim odio inducti me excludunt, & apertè uindicem coniurationis oderunt: partim non credunt. Idem 3. de Na. deo. Furiæ deæ sunt, speculatrices credo, uindices facinorum & sceleris. Accipitur item Vindex pro assertore seu defensore [*Difensore,*] Cic. Octauio: Extitisti tu uindex nostræ libertatis.

VINDICIAE, arum, [*Sentenze.*] ἐνδιβαι…, sententiæ, siue assertiones aut adiudicationes: quæ si a seruitute in libertatem sunt, dicuntur Vindiciæ secundum libertatem: si uero a libertate in seruitutē, dicuntur Vindiciæ secundum seruitutem. Vnde Prætor dicitur Decernere uindicias secundum libertatem, quando in libertatem asserit. Idem dicitur Dare uindicias secundum seruitutem, quando pronunciat eum serui loco habendum, donec dicta causa de statu constiterit. Huiusmodi. n. uindiciæ, id est, adiudicationes libertatis, aut seruitutis, propriæ pendente lite a Prætore dari dicuntur: dum qui sui status quæstionem patitur, postulat à Prætore uindicias secū dum libertatem: id est, ut interim pendente lite, sic in ipsa possessione libertatis: hoc est, ut interim libertate potiatur. Nec tantum de libertate, aut seruitute uindiciæ dicuntur, sed & de alijs rebus: ut cum de re aliqua inter duos, aut plures apud Prætorem cōtrouersia est, & incertum est, uter litigatorum pendente lite rei controuersiæ possessor esse debeat, uterq; autem a Prætore uindicias postulat: id est, ut hodie causidici loquuntur recredentiā: dat autem iudex, cui æquum esse uidetur. Cui autem dederit, satisdat aduersario suo, nihil se deterius facturum in possessione, de qua iurgiū est: rursus sponsione ipse prouocatur ab aduersario certæ pecuniæ, aut æstimationis, quam amittat, ni sua sit hæreditas, de qua contendit. Vindiciarum nomen a Vindicio seruo tractum esse, auctor Liu. lib. 2. ab Vrbe, Qui quòd coniurationem iuuentutis de reducendo Tarquinio detexisset, primus in libera ciuitate libertatem est assecutus. Alij tamen a uindicando dictum malunt, quòd inter cætera aliquādo significat uindicias dare. Liu. 3. ab Vrb. Ita uindicatur Virginia spondentibus propinquis. i. datur uindiciæ puellæ Virginiæ secundum libertatem. Vindiciarum lis ea est, qua rei controuersæ momentaneam ut loquuntur, possessionem petimus, interea dum de ipsa possessione disceptatur.

VINDICO, cas, penul. corr. [*Vendicare, punire.*] ἐκδικέω, proprie ulciscor, punio, castigo. Ci. 2. de Legib. Grauiter olim ista uindicabat uetus illa Græcia longe prouidens Oui. 6 Fast. Quiq; necem Crassi uindicet, ultor erit. Cic. 5. Ver. Omnia postremo, quæ uindicaris in altero, tibi ipsi uehementer fugienda sunt. Vindicatum est, impersonaliter pro animaduersum est. Cic. 7. Ver. Fateor non modo in socios, sed etiam in ciues militesq; nostros persæpe esse seuere ac uehementer uindicatum. Vindicatio, onis, [*Vendetta,*] uerbale, ultio, uindicta. Cice. 2. de Inuent. Vindicationem, per quam uim & contumeliam, defendendo, aut ulciscendo, propulsamus a nobis, & a nostris, qui nobis cari esse debent, & per quam peccata punimus. Vindicare item est ab iniuria, contumeliave, aut damno defendere, aut liberare. [*Difendere,*] Cic. de Senect. Est & senectus natura loquacior, ne ab omnibus eam uitijs uidear uindicare. Liu. li. 3. A cuius crudelitate uos metipsos armis uindicastis. Vindicare in libertatem [*Liberare*] id est, asserere, Cice. in Par. In libertatem uindicari uult? Idem 2. de Orat. Me tamen ita oscitans sapientia, simul atque ad eam confugero, in libertatem uindicabit. Cæs. 1. Bel. Pun Vt se, & populum Rom. paucorum factione oppressum, in libertatem uindicaret. Liu. 9. Bel. Pun. Et missum se ad eos uindicandos in libertatem ait.

VINDICTA, æ, [*Vendetta.*] ἐκδίκησις, τιμωρία, ultio, uel animaduersio pro delicto. Paulus l. Quod reipub. de Iniurijs. Quod resp. uindicandæ causa secundum bonos mores fit, etiamsi ad contumeliam alicuius pertinet: quia tamen non ea mente magistratus facit, ut iniuriā faciat, sed ad uindictam maiestatis publicæ respiciat, actione iniuriarum non tenetur Oui. 4. de Pont Cum tibi suscepta est legis uindicta seueræ, &c. Aliquando libertas, siue uirga, qua serui libertate donabantur, ἀπελευθέρωσις. Nam libertatem donandi tres sunt species, ut ostendit Ci. Topic. Vna, ut censu liber fiat. Censebantur enim antiquitus soli ciues Romani. Siquis enim consentiente populo, uel iubente domino, nomen detulisset in censum, ciuis Romanus fiebat, & seruitutis uinculo soluebatur. Altera pars adipiscendæ libertatis, quæ uindicta uocabatur, cum Prætor manumittendi serui capiti uirgam imponens, eundem in libertatem uindicabat, dicens quædam uerba solennia: atque ideo illa uirgula Vindicta uocabatur. Tertia, si quis suprema uoluntate in testamenti serie, seruum liberum fecisset. Cice. in Top. Si neque censu, neque uindicta, nec testamento liber factus est, non est liber: neque est ulla earum rerum: non est igitur liber. Hor. 2. Serm. Saty. 6. Quē ter uindicta quaterque imposita, haud unquam misera formidine priuet. Vbi Acron: Vindicta, id est, uirga qua percutiebantur serui, dum liberi fiebant.

VINDIVS, Hispaniæ Tarraconensis insignis mons, apud Ptolæmeum lib. 2. cap. 6.

VINEA, neæ, [*Vigna, uignale.*] ἀμπελών, ἀμπελεών, multitudo uitium simul consitarū Col. li. 3. c. 2. Ideo non est uineæ apta: dix etiā arbusto. Vir. 2. Geo. Hinc omnis largo pubescit uinea fœtu. Cic. de Senect. nec uero segetibus solum, & pratis, & uineis, & arbustis res rusticæ lætæ sunt, sed pomarijs etiā & hortis, tum pecudū pastu, & apiū examinibus, tū florum omnium uarietate Ouid. 5. Fast. Si bene floruerint segetes, erit area diues: Si bene floruerit uinea, Bacchus erit. Vinearū quinq; sunt genera: unū sparsis palmitibus humi repēs: alterum pedatū, simplici adminiculo sustentatum: tertium iugatum: quartum compluuiatum: quintum arbustiuum: quæ omnia latius exequitur Pli. li. 17 c. 22 Est etiam Vinea instrumentum bellicum, ex lignis compactum, latum pedibus octo, altum septem, lōgum sexdecim, tectum duplici ligno, cratibusque contextum. Latera quoque uimine sepiuntur, ne saxorum ac telorum impetu perstringantur, extrinsecus, ne crementur, crudis, ac recentibus

corijs

corijs integuntur ordine, sub quibus oppugnantes, tutius ad muros subluendos procedunt. Pla. in Mil. Ad eum uineas pluteosque agam. Ci. ad Cato. li. 15. Aggere, uineis, turribus oppugnaui, usuſque muſcis tormentis.

VINEALIS, & hoc le, [Di uigna,] ἀμπέλινος, quod est aptum ad uineam. Colum. lib. 3. cap. ca. Sed ne nunc per infitias terreni species exagemur uoo intempestiue commemorabimus Iulij Græci ni conscriptam uelut formulam, ad quam posita est limitatio terræ uinealis.

VINEARIVS, ria, rium, [Di uigna,] ἀμπελικός, quod est uiocæ, uel quod ad uineam pertinet. Col. li. 5. ca. 5. Validam uitem in ramos diducere censeo, & tribus dieribus dispergere, atque dirsdiare, cæterosque uinearios colles præcipitare.

VINEATICVS, ca, cum, [Di uigna.] ἀμπελικὸς, quod ad uineam pertinet; ut, Falces uineaticæ. Varr. 1. de re ru. c. a a. Sic alia quoque non nulla genera ferres babent plures, ut falces. Nam dicuntur & ab eo de secetore, uineaticæ opus essa fex. Col. li. 14. c. 8. Vnum atque alterum reprehendiſſent, quippe feminibus uineaticis nimium me profundos ecnsuisse fieri scrobes.

VINETVM, ti, [Vigna, uignale,] ἀμπελών, locus uineis abundans. Col. li. 3. cutu uineta facere rordi est, faciat uitiarium ex quo possit agrum uineis uestire. Ci. a. dr Na. De. Nec urro ita refellendū est, ut si sege tibus aut uineris cuiuspiam tempestas nocuerit. &c. Vir. a. Ge. Neve tibi ad solem uergant uineta cadentem.

VINIPOTOR, p. p. huius uinipotoris, [Beuitor di uino,] οἰνοπότης, potator. uini. Pli. li. 10. c. 54. Scitum de quodam uinipotore reperitur, Syracusis tamdiu potare solitum, donec ab eo cooperta in terra oua fœtum ederent.

VINITOR, oris, [Vignaiolo,] p. c. ἀμπελουργὸς, rusticus uinearū cultor. Col. li. 2. Separandi sunt aratores a uinitoribus. Ci. 5. de Finib. Ari ea, quæ per uinitorem antea consequebatur, etiam per seipsam cura bit? Vir. El. 10. Maturæ uinitor uuæ. Vinitorius, uinitoriū, ἀμπελουργικὸς, quod est uinitoris. Col. lib. 4. c. 25. Est autem sic dispositæ uinitoriæ falcis figura.

VINOLENTVS, ta, tum, [Ebriaco, e cotto del uino,] ἔξοινος, ebriosus, uino se ingurgitans. Ci. 4. Aca. Ne uinolenti quidem quæ faciunt, eadem approbatione faciunt, qua sobrij, dubitant, hæsitant, reuocant se inter dum, hisque quæ uidentur imbecillius assentiuntur, cumque edormierunt, illa uisa quam lenia fuerint, intelligunt. Hinc Vinolentia, [Ebriachezza,] ebrietas. Ci. in Top. Cuius etiam generis illa sunt, ex quibus uerum oonnunquam inuenitur, pueritia, somnus, imprudentia, uinolentia, insania.

VINOSVS, a, um, [Vago del uino,] μεθυστικὸς, οἰνόφλυξ, qui uini cupidior est, ut uult Valla li. 1. Ouid. 3. de Arte. Sic tibi Callimachi, sic Coi nota poetæ, Sit quoque uinosi Teia musa senis. Plau. in Curcul. Quid opus est uerbis? Vinosissima est. Vinosus succus, uini saporem referens: qualis est moro, pyro, myrto. Plin. quoque inter mali Punici genera uinosa qbædam appellat, quæ aluum sistunt, & stomachum.

VINVLVS, pe. cor. uox est Plautina, quam pro suaui usurpasse uidetur. Pla. io Asin. Compellando blanditer, osculando oratione uinula uenustula.

VINVM, uini, [Vino,] οἶνος, a ui deducitur, quod uim inferat menti, uel a Græco, οἶνος, Ouid. 1. de Arte. Et Venus in uinis, ignis io igne fuit. Quo tamen in loco nonnulli malunt legere, Et Venus in uenis. Martial. lib. 3. Resinata bibis, uina Falerna fugis. Virgi. 9. Aeneid. Fusique per herbam Indulgebt uino, & uertunt crateras abenos. Cice. de Senect. Vt enim non omne uinum, sic non omnis ætas uetustate coacescit. Quatuor præcipui sunt uini sapores, dulcis, acutus, lenis, & austerus. Primus Noe uinum inuenit, sicut sacræ testantur litteræ. At gentiles dorent Bacchum uini repertorem fuisse. Primus uero Italis Saturnus dedit, e Creta in Latium aduectus. Vinum tortiuum, quod no . . lime expressum est. Col. li. 12. ca. 36. Tortiuum mustum dicitur, quod post primam pressuram uinaceorum circuncisio pede exprimitur. Contra πρότροπον, uocamus, quod defluit prius, quam uua calcentur. Vina pro poculis, seu uasis uinarijs. [Bichiero,] Virg. 8. Aene. Crateras magnos statuunt, & uina coronant. Hinc deducitur diminutiuum Villum: de quo suo loco.

VINOVM, οἰνόγον, herba est folijs amplis, pusillo caule, & radice longa, cibis idonea: quam Aegyptij colligere solent, cum effusus fuerit amnis, eaque drorum aras coronare. Auctor Theophrastus li. de caus. Plant. li. a. c. 11.

VINTIVM, οὐίντιον, oppidum est in Alpibus littoreis, apud Ptolemæum li. 3. ca. 1.

VIOLA, æ, [Viola,] ἴον, flosculus purpurei coloris, cuius planta folium habet ederæ non dissimile, nigrius tamen & tenuius, cauliculum autem a media radice prosilientem, florem, uti dictum est, ferentem purpureum. Ci. 5. Tus. At tu mr io uiola putabas, aut io rosa dicere? Vir. a Eclo. Tibi candida Nais Pallentes uiolas, & summa papauera carpens &c. Dicta autem putatur Viola, quasi uitula, propterea quod hunc florem Poetæ fabulentur in pabulum Ius puellæ iam in iuuencam conuersæ, a terra fuisse effusum: unde & a Græcis ab eiusdem puellæ nomine ἴον, appellatum uolūt. Sunt & luteæ uiolæ, & cœruleæ, & albæ, quas omnes Græci λευκοΐου, nomine complectuntur. Vide Pli. li. 21. ca. 6.

VIOLABILIS, [Violabile,] εὐφθαρτος, qui aptus est, ut uioletur: ut eōtra, inuiolabilis, qui non facile uiolari potest. Vir. a. Aen. Vos æterni ignes, & non uiolabile uestrum Testor numen air.

VIOLACEVS, a, um, [Violato, color di uiola,] ἰοειδὴς, ἰανθινος, idem quod purpureus, hoc est, uiolæ colorem referens. Cornelius Nepos, ut tradit Pli. li. 9. c. 39. dixit, Me iuuene uiolacea purpura uigebat.

VIOLARIA, rum, [Violari,] ἰωνιαὶ, loca, in quibus copiosæ nascuntur uiolæ. Virg. li. 3. Geo. Irriguumq; bibant uiolaria fontem. Vel ipsæ potius uiolæ ooo in loco consitæ. Oui. 4. Fast. Ille legit calthas, huic sunt uiolaria curæ.

VIOLARIVS, rij, [Tentore di pauonazzo,] ἰοβάπτης, dicitur uiolacei coloris infector. Pla. in Aul. flammearij, uiolarij, carinarij.

VIOLENS, [Violente,] βίαιος, apud Hor. tette Budæo, pro uiolento legitur. Hinc Violenter, Aduerbium, ut uult Arroo. Liu. 5. ab Vrbe. Quia solennia ludorum, quos intermitti nefas est, uiolenter dereuisset. Procoosulatum uiolenter gerere, apud Plin. Epistol. li. 3. idest, crudeliter. Violenter tolerare, apud Terent. in Phorm. id est, ægre, inuite.

VIOLENTIA, tiæ, [Violenza,] βία, uis maior, impetus. Pli. li. 2. ca. 38. Quoniam & tonitruum & fulminum ictus horum uiolentiæ pleri que assignant. Ci. 5. Tusc. Ne sobrius in uiolentiam uinolentorum incidat, ante discedat. Virg. 2. Aene. Haud secus accenso gliscit uiolentia Turno.

VIOLENTVS, a, um, [Violento,] βίαιος, qui uim facit. Oui. 8. Met. Nunc uiolentus aper, nunc quem tetigisse timerent Anguis erat, modo ee facirbant cornua taurum. Cla. 8. Pan. Peragit tranquilla potestas, Quod uiolenta nequit. Vir. a. Geo. Aut ubi nauigijs uiolentior incidit Eurus. Oui. 3. Met. Alijs uiolentior æquo Visa dea est. Ponitur quandoque pro superbo [Superbo,] Vir. to. Aen. Violenta quæ pectora Turni Edocet.

VIOLO, as, penul. cor. [Violare, guastare, offendere, macchiare,] διαφθείρω, corrumpo, polluo, uim infero: quod proprie de uirgine dicitur, cum pudicitia eius ui eripitur. Ci. 3. de Nat. De. Minerua quinta Pallantis, quæ patrem dicitur interemisse, uirginitatem suam uiolare conantem. Transfertur & ad alia. Dicimus enim, Violare amicitiam, dignitatem, existimationem, fidem, coniugij fœdus, hospites, iura, loca religiosa, parentes, temp sacra, Violare famam probris, &c. Ci. 3. Verr. Cum apud exteras nationes imperij, nominisque nostri famam, tuis probris, flagitijsque uiolaris. Idem ad Quio. Frat. lib. 13. Nisi quid existimas in ea re uiolari existimationem tuam. Idem 3. de Finib. Vt peccatum est patriam prodere, parentes uiolare, fana depeculari, &c. Virg. 4. Aene. Sed mihi uel tellus optem prius ima dehiscat, Ante pudor, quam te uiolem, aut tua iura resoluam. Violatus, a, um, particip. Liui. a. ab Vrb. Post publicam causam priuato dolore habito, ne uerbo quidem uiolatis Consulibus, rogationem tulit ad populum. Oui. 3. de Pon. Ele. 5. Ipsoquidem Getico peream uiolatus ab arcu. Violandus, a, um, ut, Fœdera clam uiolanda. Tibull. 1. Ele 9.

VIOLATIO, onis [Violenza,] uerbale βίασμος, uiolentiæ illatio, corruptio, profanatio. Liu. 11. Bel. Pun. Tū quoq; alio genere cladis eadē illa pecunia omnibus contactis ea uiolatione templi furpré ioir, etiamque inter se ducem in ducem, militem in milité rabies hostilis, uertit. Violator, oris, [Distruttore, uiolatore,] uiolentiæ illator, corruptor, raptor. Liu. 4 ab Vrb. Hiccine est, inquit, ruptor fœderis humani, uiolatorque gentium iuris?

VIPERA, æ, p. c. [Vipera,] ἔχιδνα. serpentis genus, quod uiperiat. Vulgo enim persuasum est, pueilos erosis matris lateribus rum interitu eius erumpere. quod falsum esse experientia con probatur. Nicander tamen in Theriaris id affirmat, & eius sententiæ subscribit Galenus in lib. de antidotis. Ci. de Arusp. resp. Etiamne in sinu, atque in delitijs quidam optimi uiri uiperam illam uenenatam, ac pestiferam habere potuerunt? Vir. 3. Geo. Sæpe sub immotis præsepib. aut mala tectis Vipera delituit. Ouia. dr Rem. Amo. Parua necat morsu spatiosum uipera taurum. Aoibrosius li. Hexam. Vipera (inquit) nequissimum genus bestiæ, & super omnia, quæ serpentini sunt generis, astutior. Vbi coeundi cupiditatem assumpserit, murænæ maritimæ ootam sibi requirit copulam, uel nouam præparat: progrediturque ad litus, sibilo testificata præsentiam sui, ad coniugalem amplexum illam euocat. Murænā autem inuitata non deest uenenatæ serpenti. Expetitos usui luæ impertit coniunctionis. Atque ubi aduentare uipera comparem senserit, uenenum euomit, murænæ maritio deferens. Hieronymus uero ad Præsidium sic scribit: Viperæ per os coitum faciunt: Masculi mortem contemnunt. Sed fœmina in ipso coitu, siue magna dulcedine exagitata, siue futuri præsciens periculi, dum absorbet semen, caput masculi excidit, & sic eum occidit. Sed cum conceperit, uiscera

scera illius ab ipsis quos conceperit, comeduntur,& sic matrem occidunt. De uipera Plin. abunde multis locis, maxime uero lib. 10. ca.62. Viperæ (inquit) mas caput inserit in os, quod illa abrodit uoluptatis dulcedine. Terrestrium eadem sola intra se parit oua unius coloris,& mollia,ut pisces. Tertia die intra uterum catulos excludit: deinde singulos singulis diebus parit, uiginti fere numero. Itaque cæteræ tarditatis impatientes, perrumpunt latera, occisa parente. Hæc Pli. Apollonius tamē apud Philostratum negat hoc esse uerum, quamuis a grauissimis auctoribus affirmetur, eo quod aliquando uisa sit uipera catulos suos, quos peperisset, lambere & expolire: Idque etiam hodie frequenti experientia cognitum est: sit, ut rectius sensisse putentur, qui Viperam dictam putant, quasi Viuiperam, quod non oua, ut cæteri serpentes, sed uiuum pariat animal. A uipera fit, Viperinus, a, um, p.p. [Di uipera.] Plin. & uiperina carne fiunt theriaci pastilli. Cice. 2. de Finibus. Cui uiperino morsu uenæ uiscerum ueneno imbutæ tætros cruciatus cient. Pli. lib. 11. ca. 53. Scythæ sagittas tingunt uiperina sanie, & humano sanguine. Hor. Epod. 3. Quid hoc ueneni sæuit in præcordijs? Num uiperinus his cruor Incoctus herbis me fefellit? Vipereus, a, um, eiusdem significationis. Virg. lib. 7 Aen. Vipeream inspirans animam. Idem 7. Aen. Vipereo generi, & grauiter spirantibus hydris. Ouid. 2. Metam. Videt intus edentem Vipereas carnes uitiorum alimenta suorum Inuidiam.

Vipionae, [Vccelli minor delle grue, di quella spetie.] γεράνια, sunt minores grues, sicut Pipiones minores columbi. Pli. l. 10. c. 49. In Balearibus insulis, & buteon accipitrum generis in honore mensarum est; item uipiones, sic enim uocant minorem gruem.

Vir, huius uiri, masc. g [Huomo.] ἀνὴρ, a ui dicitur, quod, ui hoc est, uiribus, & robore præstet. Et modo respectu ætatis dicitur uir. Plin. lib. 7. Quod non modo in puero siue adolescente, sed etiam in uiro administratione dignum uideretur. Modo respectu sexus: ut Plin. li. 10. ca. 63. Viros auidiores ueneris hyeme, fœminas æstate, Hesiodus prodidit. Vnde Semiuiri [Eunuchi,] dicuntur eunuchi & molles, atque effœminati. Modo respectu coniugij [Marito,] Terent. in And. Tibi generum firmum, & filiæ inuenies uirum. Ouid. 1. Metamor. Imminet exitio uir coniugis, illa mariti. Nec solum de hominibus, sed etiam de brutis dicitur. Vir. 7. Eclo. Vir gregis ipse caper. Modo respectu fortitudinis. Virum enim hominem præsenti, excellentique animo nuncupamus. Curtius. Exurgite (inquit) aliquādo, si uiri estis, atque arma capessite. Ci. pro Cæl. Cum iam se corroborauisset, ac uir inter uiros esset. Ter. Adelph. Laudo Ctesipho: patrissas: abi, uirum te iudico. A uir fiunt composita, Duumuir, Triūuir, Quinqueuir, Septemuir, Decemuir, Centumuir, Leuir, Viripotens, de quo paulo ante meminimus. Semiuir, quæ omnia (secūdum Priscianum) ideo composita accipiuntur, quia sub uno accentu pronunciantur. Deriuata, Virilis, Virilitas, Viriliter, Viritim, Viripotens, Virosus, Vide infra suo ordine.

Virago, penult. produ. in genitino Viraginis, [Che tien dell'huomo.] ἀνδρόμορφα, mulier fortis, quæ uiro similis sit, & uirilia opera faciat. Plau. in Mer. Recte ego emero matri tuæ Ancillam uiraginem aliquam, non malam, forma mala. Oui. 2. Met. Huc ibi peruenit bello metuenda uirago.

Virbius, idem qui Hippolytus, Thesei, & Hippolytæ Amazonis filius, qui, cum a Phædra nouerca per calumniam apud patrem delatus esset, quod ipsi stuprum inferre uoluisset, patris iram ueritus conscenso curru, fugam arripuit. cumque iuxta maris littus peruenisset, incusso a Neptuno pauore, equi consternati, implicatum habenis Hippolytum dilacerarunt. Cuius necem miserata Diana, ad uitam eum reuocauit, & in Aricino nemore collocatum, pro Hippolyto Virbium appellauit, quasi bis uirum. Oui. 15. Met.

> Tum mihi, ne præsens augerem muneris huius
> Inuidiam, densas obiecit Cynthia nubes.
> Vtq; forem tutus, possemque impune uideri,
> Addidit ætatem; nec cognoscenda reliquit
> Ora mihi: Creteną; diu dubitauit habendam
> Traderet an Delon: Delo, Cretaq; relictis,
> Hic posuit: nomenq; simul, quod possit equorum
> Admonuisse, iubet deponere. Quiq; fuisti
> Hippolytus, dixit, nunc idem Virbius esto.

Vireo, res, rui, [Esser uerde, uerdeggiare.] θάλλω, uiridis sum. Virg. 6. Aen. Quale solet syluis brumali frigore uiscum Frōde uirere noua. Cic. 5. Tuscula. Itaque & arbores, & uites, & ea quæ sunt humiliora, neque se tollere a terra altius possunt; alia semper uirent, alia hyeme nudata, uerno tempore tepefacta frondescunt. Ouid. 2. Met. Pectora felle uirent, lingua est suffusa ueneno. Virens, uirentis, [Verde,] participium. Horatius de Arte. Mercator ne uagus, cultor ne uirentis agelli. Vir. 4. Geo. At liquidi fontes, & stagna uirentia musco.

Viresco, [Verdeggiare.] prima syllaba corr. uiridis fio. Virg. 1. Geo. Arborei fœtus alibi, atque iniussa uirescunt Gramina. Colum. libr. 11. cap. 2. Quidam cum uidissent partem aliquam uuarum uirescere crediderunt tempestiuam esse uindemiam. Hinc fit compositum Euiresco, [Seccarsi.] id est, aresio, & uiriditatem amitto. Varro Prometheo, ut citat Nonius: Atque exanguibus dolore euirescat colos. Reuiresco, ἀναθάλλω, pristinam uiriditatem resumo, ad uigorem redeo. Stat. lib. 1. Syluarum: Alios melior reuirescit in annos. Viresco, prima syllaba pro. [Racquistare le forze,] uires acquiro, inualesco. Virescit (inquit Nonius) maiorum uirium fit: eiusque rei testem citat Furium in Poematis. Hinc crescunt animi uirescit uulnere uirtus.

Viretum, ti, [Luogo di uerdura.] ἄλσος, locus naturali herbarum arborumve uiriditate amœnus. Vir. li. 6. Ae. Deuenere locos lætos & amœna uireta Fortunatorum nemorum.

Virga, gæ, [Bacchetta, uimine, uerga.] ῥάβδος, uimen, bacillum tenue, uel aliud quiduis, quo ad ligandum, uerberandumve utimur. Cice. pro C. Rabirio: Porcia lex uirgas ab omnium ciuium Romanorum corpore amouit. Vir. 1. Geo. Nunc facilis rubea texatur fiscina uirga. Idem 2. Geo. Solis est turea uirga Sabæis. Pli. li. 12. c. 14. Virgia etiam turis ad nos commeantibus. Virga censoria, prouerbialiter dicitur pro superciliosa iudicandi auctoritate, a Romanorum censorum magistratu sumpta translatione, penes quem auctoritas erat de ciuium moribus iudicandi, equitemque equo, & Senatorem ordine suo priuandi. Quin. li. 1. ca. 5. Quo quidem ita sunt seuere usi ueteres grammatici, ut non uersus modo censoria quadam uirga notare, &c. Interpres Quintiliani obeliscum intelligit, quo Grammatici iugulare solent uersus, quos nothos iudicabant & irreptitios. Hinc fit diminutiuum Virgula, p. c. ῥαβδίον, Col. lib. 3. cap. 13. In cuius latere uirgula prominens ad eam altitudinem. Virgula diuina, prouerbij speciem habet, quo utimur, quoties aliqui non humana ope, sed numinis alicuius fauore contigisse uolumus significare. Cic. 1. Offi. Quod si omnia nobis, quæ ad uictum, cultumque pertinent, quasi uirgula diuina, (ut aiunt) suppeditarentur. Vide latius in Adagijs.

Virgatus, a, um [Vergato, diuisato,] adiectiuum, ῥαβδωτὸς, ut Virgata uestis, diuersi coloris uirgis uariegata, & distincta: aut (ut Iulius Pollux interpretatur) in qua intexebantur uirgæ purpureæ, hoc est lineæ, quas Græci πάρυφας, uocant. Virgi. 8. Aene. Aurea cæsaries ollis, atque aurea uestis, Virgatis lucent sagulis. Corpore uirgato tigris, Silius li. 5. Et apud eundem li. 4. Vestes uirgatæ auro: hoc est, uirgis seu lineis aureis distinctæ.

Virgator, oris, [Scoppatore,] ῥαβδιστής, qui uirgis cædit. Pla. in Asi. Vbi sæpe causam dixeris pendens aduersus octo Astutos, audaces uiros, ualentes uirgatores.

Virgeus, ea, eum, [Di uerghe,] ῥάβδινος, quod est factum ex uirgis. Virg. lib. 1. Georg. Virgea præterea Celei, uilisque supellex. Id est, uasa ex uimine facta. Col. lib. 1. c. 6. Ideoque periti rustici quicquid ouilibus stabulisque conuersum progesserunt, superpositis uirgeis cratibus tegunt. Flamma uirgea: hoc est flamma ex uirgis accensis facta, ut sit flamma ualidior, inquit Seruius in illud Virg. 7. Aen. Magno ueluti cum flamma sonore Virgea suggeritur costis undantis aheni.

Virgatum, ti, pe. p. ῥαβδῶν, locus uirgis consitus ad alligandas uites. Cice. 2. de Legib. Sacerdotes uineta, uirgetaque, & salutem populi inauguranto.

Virgao, Hispaniæ Bæticæ ciuitas, inter Bætim, & Oceanum, alio nomine Alba dicta, Auctor Pli. li. 3. c. 1.

Virgi, Pomponio teste, oppidum in finibus Hispaniæ Bæticæ, a quo proximus sinus Virgitanus dicitur, quem Pli. Bæticæ & Tarraconensis terminum facit li. 3. c. 1.

Virgilius, [Virgilio poeta.] Βεργίλιος, οὐεργίλιος, Mantuanus poeta celeberrimus, Marone, Maiaque natus, qui primum apud Latinos inter poetas obtinet locum, Homerumque Græcorum Poetarum principem, si non exæquat, non longo certe sequitur interuallo. De nominis huius scriptura diuersi diuersa sentiunt, alijs primam eius syllabam secunda uocali, alijs tertia scribentibus. Quorum utrique suis quibusdam nituntur rationibus. Minutianus Apuleius, uetustus Grammaticus, a uirgis, inter quas natus sit, Virgilium dictum putat, ideoque per i, non per e, scribendum præcipit. Cui scripturæ Donatus quoque non obscure astipulatur, cum in Vita eius tradit, e uirga nomen accepisse, quam mater eius ea nocte, quæ partum antecessit, in somnis sibi uisa est parere, tanta altitudine assurgentem, ut cælum contingeret. Huic suffragatur & Calui illud: Id uates, cui uirga dedit memorabile nomen Laurea. In eadem sententia fuit & Priscianus. In Græcia quoque codicibus (si id quippiam ad rem faciat) Βεργίλιος, scriptum legimus. Alij, & in primis Politianus, a Vergiliarum sidere nomen hoc deducunt: ideoque per secundam uocalem scribere malunt. Quam sententiam uetustiorum aliquot marmorum testimonijs confirmāt. Quibus illud accedit quod apud Eustachium quoque in nauium Catalogum, & apud Suidam οὐεργίλιος, legatur. Vide hac de re prolixiorem disputationem in annotationibus Pierij in Virgilium. Hinc Virgilianus adiectiuum: ut, Virgiliana uirtus, apud Plinium

in

in Præfat. noni. Quinct. lib. 1. cap. 3. Habendumque in animo semper illud Virgilianum.

VIRGINALIS, & hoc le, [Di uergine,] παρθενικὸς, quod est dignum uirgine, aut quod ad uirginem pertinet: ut, Virginalis modestia, apud Cice. 1. de Diuin. & Virginalis habitus, atque uestitus, apud eundem sexta Verrina.

VIRGINDEMIA, ῥαβδολογία, collectio uirgarum, uerberandi, aut incendive gratia. Varro in Agathone: Quid tristiorem uideo te esse? an ideo quia scapulæ metuunt uirgindemiam? Plaut. Rud. Tergumque obtistor tuum, ut tibi uberem ul meam esse speres uirgindemiam.

VIRGINEVS, a, um, [Virginale.] παρθένιος, quod est uirginis, aut quod uirginem decet. Virgi. 1. Georg. At si uirgineum suffuderit ore ruborem. Ouid. 5. Metamorph. Virginei uultus, & uox humana remansit.

VIRGINITAS, atis, castitas, [Virginità,] παρθενία, uirginis, cui nullũ fuit cum uiro commercium. Pli. li. 24. ca. 13. Anaxilaus auctor est, mammas a uirginitate illitas, semper staturas. Oui. in Epi. Oenones ad paridem: Me fide conspicuus Troiæ munitor amauit, Ille meæ spolium uirginitatis habet. Cic. 3. de Nat. De. Mineruа patrẽ dicitur interemisse, uirginitatem suam uiolare conantem. Vir. 11. Aen. Sola contenta Diana Aeternum telorum & uirginitatis amorem Intemerata colit.

VIRGO, nis, [Vergine] παρθένος, a uiridiori, id est, ualidiori ætate appellata est; unde & matres aliquando Virgines appellatas inuenimus. Vir. Ecl. 6. de Pasiphae, quæ trium liberorum mater erat: Ah uirgo infelix, quæ te dementia cepit? Hodie tamen uirginem eam solam dicimus, quæ incorrupta est, & uirum non experta: cui opponitur Mulier, quæ cum uiro habuit commercium. Vnde Cicero referente Quin. li. 6 ca. 4. obiurgantibus, quod sexagenarius Popiliam uirginem duxisset, Cras mulier erit, inquit. Vlp. Quod si ego me uirginem emere putarem, cum esset mulier, emptio nõ ualebit. Vig. 2. Aen. Ecce trahebatur passis Priameia uirgo Crinibus a tẽplo Cassandra. Hor. 3. Carm. Ode 6. Motus doceri gaudet Ionicos Matura uirgo. Gell. lib. 12. cap. 7. Virginem habens iam maturam uiro. Bruta etiam animalia, quæ marem nondum admiserunt; Virgines dicuntur. Pli. lib. 18. cap. 9. Quin & sanguis equorum septicam uim habet: item equarum, præter quam uirginum, erodit, emarginat, ulcerat. Per translationem Virginis uocabulum etiam alijs reb. communicatur, quas incorruptas significare uolumus. Vnde Ci. in Orat. Philosophiam castam, uerecundam, & incorruptã Virginem appellat. Est item Virgo unum ex Zodiaci signis, quam quidam Astræam siue Iustitiam esse putant, Iouis filiam. Alij Erigonem Icarij filiam, ob insignem pietatem in cælum translatam. Ferunt enim Icarum a Baccho utrem uini accepisse, ut eius usum mortalibus communicaret. Quare cum rusticos quosdam ad bibendum inuitasset, illi potus suauitate capti, æquo largius hauserunt. Qua ex re cum crapulæ incommodum sentirent, malum sibi medicamentum datum rati, Icarum interfecerunt. Erat Icaro canis, cuius ductu Erigone ad patrem peruenit: quem cum mortuum inuenisset, doloris magnitudine contabuit, & Iouis miseratione inter astra est translata. Huius simulacrum uirginis habitu fingebatur, spicas aliquot manu tenentis: unde quidam eandem putauerunt cum Cerere. Ci. 1. de Na. De. Spicum illustre gerens insigni corpore uirgo. Est præterea Virgo, fontis nomen, cuius etiam hodie ductus Romæ conspicitur. Mart. li. 7. Sed curris nitidas tantum prope Virginis undas.

VIRGVLTA, [Cespuglio,] φρύγανα, θάμνοι, multitudo uirgarum pullulantium. Virg. li. 1. Geo. Quæcunque premes uirgulta per agros, Sparge fimo pingui. Ci. pro Cœlio: Ergo hæc deserta uia & inculta, atque interclusa iam frondibus, & uirgultis, relinquatur. Cæs. 3. Bel. Gal. Sarmentis, uirgultisque collectis, quibus fossas Romanorum compleant, ad castra pergunt.

VIRGVNCVLA [Virginella,] παρθενισκάριον, diminutiuũ est a uirgine.

VIRIATVS, [Di gran forze,] ἰσχυρὸς, βίαιος, antiquis in usu erat pro ualido, & magnarum uirium homine, ut annotauit Nonius citans illud Lucilij ex lib. 26. Saty. Contra flagitium, nescire bello uinci a barbaro uiriato Annibale. Viriatus, item, Βιρίατος, Lusitanorum ducis nomen fuit, calliditatis acerrimæ uiri, quippe qui ex uenatore latro, ex latrone subito dux, atque Imperator factus, uniuersam Lusitaniam occupauit, M. Venidium prætorem, fuso eius exercitu, cepit. Post Cn. Plancius Prætor nihilo felicius rem cum eo gessit, tantumque terrorem hostis hic Romanis intulit, ut aduersus eum Consulari opus esset duce & exercitu. Deniq; a proditoribus consilio Cæpionis interemptus est, & ab exercitu multum ploratus, tumulatusque nobilissime. Auctor Li. abbreuiatio. Florus, & Appian. de bello Hispaniensi.

VIRIA, æ, siue Viriola, æ. [Vezzo.] ornamentum colli, e gemmis uiridibus, ut quidam uolunt. Iabolenus in l. Medico. de Auro & argen. leg. Funerari me arbitrio uiri mei uolo, & inferri mihi quæcunque sepulturæ mea causa feram ex ornamentis, lineas duas ex margaritis, & uiriolas ex smaragdis.

VIRICVLAE, [Forzette, piccole forze.] ἰσχύδια, diminutiuum, pro infirmis, extenuatisque uiribus: unde & patrimonij uiriculas legimus pro exiguis, tenuibusque facultatibus.

VIRIDARIVM, rij, [Horto, giardino,] ἀλσὸς, locus uirentibus arboribus herbisque amœnus. Suet. in Tib. c. 60. Militem Prætorianum ob surreptum e uiridario pauonem capite puniuit.

VIRIDARII, [Hortolano] ab Vlpiano appellantur serui, uiridariorum curæ præpositi.

VIRIDICATVS, ta, tum, [Verde,] χλωρὸς, idem quod uiridis. Cic. ad Quintum fratrem: Equidem hoc, quod melius intelligo, affirmo, mirifica suauitate te uillam habiturum, piscina, & salientibus additis, palæstra, & silua uiridicata.

VIRIDITAS, atis [Verdura,] color uiridis. Cic. de Senect. Terræ semen tepefactum uapore & complexu suo, diffundit, & elicit herbescentem ex eo uiriditatem. Per translationem accipitur pro uigore seu flore, quam ἀκμὴν, uocant Græci [Fiore, forze,] Cicero 3. Tusc. Sed quandiu in illo opinato malo uis quædam insit & uigeat, & habeat quandam uiriditatem, tam diu appelletur recens, Idem de Amici. Senectus aufert eam uiriditatem, in qua etiam tunc erat Scipio.

VIRIDIS, & hoc uiride [Verde,] χλωρὸς, quod est herbacei coloris: a uigore, ut nonnulli existimant, quod nunquam æque uigeant plãtæ, atque cum uirides sunt. Virg. lib. 8. Aene. Viridique in littore conspicitur sus. Pli. li. 10. cap. 42. India autem mittit Psitacem uiridem toto corpore, torque tantum miniato in ceruice distinctam. Ci. 2. de Na. De. Adde huc fontium gelidas perrennitates, liquores perlucidos, amnium, riparum uestitus uiridissimos. Virg. 2. Georg. Quæque suo uiridi semper se gramine uestit. Per translationem Viride accipitur pro florenti, & uigore prædito [Fiorito, forte,] Virg. 6. Aen. Iam senior, sed cruda deo, uiridisque senectus. Viridis ætas. Colu. in Præfatione operis: Cum istud opus non solum scientiam, sed uiridem ætatem cum robore corporis ad labores sufferendos desideraret. Pli. Epi. 144. Numidia Quadrantilla paulo minus octogesimo ætatis anno decessit, usque ad nouissimam ualetudinem uiridis. Iuuenta uiridis. Vir. 5. Aen. Euryalus forma insignis, uiridique iuuenta.

VIRIDANS, antis [Verde,] particip. sine uerbi origine, χλωρὸς, θάλλων, idem quod uirens, siue uiride. Pli. lib. 37. cap. 8. Viridantium & alia plura sunt genera. Virg. 5. Aeneid. Sic fatus cingit uiridanti tempora lauro. Pli. lib. 4. cap. 8. Intus sua luce uiridante allabitur Peneus, uiridis calculo, amœnus circa ripas gramine, canorus auium concentu.

VIRILIS, & hoc le, pen. pro. [Virile,] ἀῤῥενικὸς, ἀνδρεῖος, quod est uiri: ut, Opus uirile, Proles uirilis, Vir. 7. Aen. Filius huic fato diuũ; prolesque uirilis Nulla fuit. Forma uirilis. Ouid. Epi. 5 More colit modico forma uirilis amat. Stirps uirilis. Liu. 1. ab Vrb. Breui stirps quoque uirilis ex nouo matrimonio fuit, cui Ascanium parentes dixere nomen. Sexus uirilis. Pli. lib. 10. cap. 55. Liuia Augusta parere sexum uirilem admodum cupiebat. Per translationem accipitur pro forti & magnanimo, & minime effœminato [Forte,] Terent. in Phorm. Animo uirili, præsentique ut sis, para. Ci. ad Atti. lib. 14. Acta enim illa res est animo uirili, consilio puerili. Pars uirilis, id est, uires, animi fortitudo [Forze,] Ci. 5. Verr. Qui præsertim plus etiam quam pars uirilis postulat, pro uoluntate populi Rom. oneris, ac muneris subscribere debeant. Pro uirili parte, id est pro uiribus, [Quanto potrò,] Cic. pro Sext. Hæc qui pro uirili parte defendunt, optimates sunt.

VIRILITER, aduer. [Fortemente, uirilmente,] ἀνδρικῶς, fortiter, & magno animo. Ci. 2. Tusc. Itaque barbari quidam, & immanes ferro decertare acerrime possunt: ægrotare uiriliter non queunt. Idem 1. Offi. Quod enim uiriliter animoque magno fit, id dignum uiro & decorum uidetur. Oui. 1. Fas. Cui genitrix flenti, fortuna uiriliter inquit (Siste precor lacrymas) ista ferenda tibi est.

VIRILIA, uirilium, tantum plural. [Parti uergognose,] αἰδοῖα, τὰ, uerenda, seu pudenda uiri. Pli. li. 21. ca. 27. Et in totum ad uirilia, cauliculis eius uino, & aceto tritis, nihil utilius putant.

VIRILITAS, tis, [Virilità, parti uirili,] τὰ αἰδοῖα, idem quod uirilia, seu uiri pudenda. Mart. li. 9. Non puer auari sectus arte mangonis, Virilitatis damna mœret ereptæ. Plin. li. 23. ca. 1. Vtiliter etiam fouetur uino calido uirilitas iumentis. Quin. li. 4. cap. 12. Non alio medius fidius uitio discentium, quam quo mancipiorum negociatores formæ puerorum, uirilitate excisa, lenocinantur. Plin. libr. 7. cap. 4. Ex fœminis mutari in mares, non est fabulosum. Lucinius Mutianus prodidit uisum a se Argis Arescontem cui nomen Arescusæ fuisset, nupsisse etiam: mox barbam & uirilitatem prouenisse, uxoremque duxisse.

VIRIPOTENS, tentis, [Da marito.] ὡραία γάμου, nubilis, uiro matura: ut, Virgo uiripotens, apud Pla. in Persa.

VIRITIM, aduerbium, [Ad huomo, ad huomo,] κατ' ἄνδρας, per singulos uiros, per singula capita. Ci. 2. de Repub. ut citat Nonius. Ac

primus

primus agros,quos bello Romulus ceperat, diuiſit uiritim ciuibus. Varro li. s. de Vita pop. Rom. Agros uiritim populo Romano attribuit. Liu. 3 ab Vrbe: ex quo pacis belliq́ue munia non uiritim, ut ante,ſed pro habitu pecuniarum fierent. Aliquando tamen Viritim accipitur pro ſeparatim,& ſeorſum:[A corpo,a corpo.]ut,Pugnare uiritim μονομαχεῖν.Curtius li.7.Si quis uiritim dimicare uellet, prouocauit ad bellum.

VIRDVBRICA, Οὐιρδούβριγα, Hiſpaniæ citerioris ciuitas,in tractu Autrigonū,qui ſunt populi Cantabris ad ortum proximi.Auctor Ptol. li.2.cap 6.Pli.li.& ca.3.Vitouescam nominat.

VIRVTIVM, οὐιρούτιον, oppidum Germaniæ,in climate Septentrionali, apud Ptol.li.2.ca.11.

VIROA,oris,[Verdura,]χλωρότης,a quibuſdam uſurpatur pro uiriditate,hoc eſt,pro colore uiridi,ſiue herbaceo.

VIROSVS,ſa,ſum,prima ſyllaba correpta,φίλανδρος, uiri appetens: ſicut Mulieroſus,mulieris appetens. Lucilius lib.7 ut citat Nonius: Dixit,ad principium uenio, uetulam, atque uiroſam Vaorem cædam potius, quam caſtrem egomet me. Afranius: Diuortio, apud eundem Nonium Vigilans,ac ſolers, ſicca, ſana,ſobria,uiroſa non ſum, etſi ſum,non deſunt mihi, qui ultro dent: ætas integra eſt,formæ ſatis.

VIROSVS,a,um,[Fetido,puzzolente.]prima ſyllaba producta,δυσώδης, fœtidus,graueolens: a nomine uirus, quod modo uenenum, modo ingratum odorem ſignificat. Virgi. 1. Geor. At Chalybes nudi ferrum,uiroſaque Pontus Caſtorea, Eliadum palmas Epiros equarum.Conſtat enim caſtoreum fœdi,& execrandi odoris eſſe, adeo ut prægnantes eius olfactu eijciant fœtum. Seruius tamen ibi interpretatur,Viroſa,id eſt,uenenata.

VIRTVS,uirtutis,[Virtù,] ἀρετή, probitas, integritas, recta ratio, uitio contraria:quam Ariſtoteles li.1. Rhetor. definit eſſe δύναμιν ποριστικὴν ἀγαθῶν,καὶ φυλακτικὴν, δύναμιν, εὐεργετικὴν πολλῶν καὶ μεγάλων,καὶ πάντων περὶ πάντα. Hoc eſt, facultatem bonarum rerum conciliatricem, & conſeruatricem, facultatem beneficam multarum & grandium rerum,atque adeo omnium per omnia. Alij ſic definiunt: Virtus eſt facultas animi conſtans, conueniensque, laudabiles efficiens eos,in quibus eſt, & ipſa per ſe ſponte ſeparata etiam ab utilitate,laudabilis. Hor.li.1.Epiſt.Virtus eſt uitium fugere,& ſapientia prima Stultitia caruiſſe. dicta eſt autem Virtus a uiro, teſte Ci.2.Tuſ.Quo fit,ut ſæpe peculiariter accipiatur pro præſtantia in re militari,& pro robore animi, & fortitudine, quæ uiro propria eſt[Valore,fortezza,]quam & Græci ἀρετὴν, uocant,non nunquam etiam δύναμιν,& ἰσχύν. Lactantius l. de Opificio. Vir nominatus: quod in eo maior uis eſt, quam in fœmina: & hinc Virtus nomen accepit. Vnde cum Virum dicimus, non tam ſexum ſignificamus, quam robuſtum, & fortem. Viri enim propria eſt utilitas & robur. Virg. 5. Aen. Tunc pudor incendit uires,& conſcia uirtus. Cæſ. 1. Bel. Gal. Perfacile eſſe, cum uirtute omnibus præſtarent,totius Galliæ imperio potiri. Ci.Planco, li. 10. Epiſt. Omnis conſecutus es,Virtute duce, comite Fortuna: eaque es adeptus adoleſcens, multis inuidentibus, quos ingenio induſtriaque fregiſti. Virtus apud Romanos pro dea colebatur: cuius templum ita coniunctum erat cum æde Honoris, ut in hanc, non niſi per illud pateret aditus: quo commento hoc ſignificare uolebant, ueram unicamq́ue parandi honoris uiā eſſe uirtutem. Virtutes aliquando ironicῶs,pro uitiis[Vitio.]ponuntur,ut annotauit Donatus in illud Teren. Adelph. Si poſſiderem, ornatus eſſes ex tuis uirtutib. Virtus pro facultate,ui, ſeu proprietate, rei unicuique inſita [Proprietà.]Cic. li. 5. de Fin. Atqui in ſenſibus eſt, & ſua cuique uirtus. Quin.li.4.ca.2.Sunt hæ quidem,quas ſupra retuli, uirtutes aliarum quoque partium. Virtus,pro ope & auxilio [Aiuto.] Plautus: Deum uirtute eundem hoſpicio accipiam. Aliquando pro merito, ſeu præſtantia[Eccellenza,] Idem Moſt. Virtute formæ id euenit, ut te deceat,quicquid habeas.

VIRVLENTVS,[Venenoſo,uelenato.]ἰώδης,qui eſt plenum ueneno. Gel. li.16.c.11.Vt ſerpentium uirulentorum domitores ſint.

VIRVS,[Veneno,]ἰός, idem quod uenenum. Virg. 1. Geor. Ille malum uirus ſerpentibus addidit atris. Ci. in Ara. Hic ualido cuſpide uenantem perculit ictu,Mortiferum in uenas figens per uolnera uirus. Virus acerbitatis, per tranſlationem. Idem de Amic. Tamen is pati non poſſit, ut non acquirat aliquem, apud quem euomat uirus acerbitatis ſuæ. Frequenter accipitur pro graueolentia,ſeu tætro odore[Fetore.]Plinius:prodeſt & ad uirus alarum. Idem: Signum eſt uernis temporibus odoris uirus. Virus paludis, apud Colu. lib. Et apud Plinium de Baſiliſco: huic tali monſtro muſtelarum uirus exitio eſt, id eſt,necant eos odore muſtelarum, ut interpretatur Budæus. Aliquando ſignificat aſperitatem ſaporis. Idem lib.31.cap. 8 Aqua marina uetuſtate uirus deponit, id eſt, amaritudinem illā, & ſalſedinem. Idem: Virus mali medici,id eſt, acor,& amaritudo. Aliquando aſperitatem coloris. Idem de ſanguine purpuræ. Tum ſuperadditum decoquitur uirus. Aliquando genituram [Sperma,]id eſt, humorem, qui e genitalibus fluit. Idem lib.18.cap. 18. Virus nerrinum e ſcropha a coitu exceptum, prius quam terram attingat,grauitati aurium prodeſt. Aliquando accipitur pro uirtute naturali,ut annotauit Nonius citans locum ex Lucre.lib. 2. Concoctusq́ue ſeruare,& condere uiro. Accipitur aliquando in meliorem partem[Odore grato,]pro ſuauibus aromatum odoribus. Sat.li. 2. Syl. Atque omne benigne Virus,odoriferis Arabum quod creſcit in aruis. Habet autem hoc nomen tres tantum caſus, ſingularis numeri nominatiuum,accuſatiuum,& uocatiuum.Olim toto ſingulari numero declinabatur,quemadmodū Vulgus,& Pelagus. Luc. Liquit enim tætri ſupra contagia uiri.

VIS,huius Vis,[Poſſanza,forza,poteſtà,uehemenza.]ἰσχύς, καὶ δύναμις,potentia, uirtus, uires. Ci. pro Domo ſua: Magna uis eſt in deorum immortalium numine. Saluſt.in Proœm. Catil. Sed omnia noſtra uis in animo & corpore ſita eſt. Vir li. 1. Aene. Non ea uis animo, nec tanta ſuperbia uictis Ci.li.1.Offi.Magnam uim eſſe in fortuna in utranque partem,uel ſecundas ad res,uel aduerſas, quis ignorat? Aliquando accipitur pro Violentia, [Violenza,] Vir. lib 2. Aen.Fit uia ui,rumpunt aditus.Ci.pro Sex.Quos homines ſi (id quod facile factu fuit,& quod fieri debuit,quodq́ue a me optimi & fortiſſimi ciues flagitabant)ui armisq́ue ſuperaſſem,non uerebar, ne qui aut ui uim repulſam reprehenderet, aut perditorum ciuium, uel potius domeſticorum hoſtium mortem mœreret. Aliquando pro multitudine,ac copia[Moltitudine,copia.] Liuius: Magna uis ex Sicilia aduecta.Saluſtius. Secunda tempeſtate ex Ponto uis piſcium erumpit. Cic.pro lege Manilia. Sic Mithridates fugiens maximam uim auri,atque argenti, pulcherrimamq́ue rerum omnium,&c. Idem 1.de Legibus. Quid ſit homini tributum natura, quantam uim rerum optimarum menti humana contineat. Idem 5. Tuſ.Socrates in pompa cum magna uis auri argentiq́ue ferretur, quam multa non deſidero,inquit. Aliquando pro celeri impetu[Impeto.]Cic. in Or.Enervetur oratio compoſitione uerborum, ut aliter in ea nec impetus ullus, nec uis eſſe poſſit.Summa ui aliquid facere, ideſt, totis uiribus & magno conatu. Teren.Adel. Summa ui hanc defendam, atque illum mortuum.Vis diuina, ea eſt, quæ & Vis maior dicitur. Vlpianus de Dam.infect.l.Fulminum.§ uitium autem.Seruius quoque putat, ſi ex ædibus promiſſoris uento tegulæ deiectæ damnum uicino dederint, ita eum teneri, ſi ædificij uitio id acciderit,non ſi uiolentia uentorum, uel qua alia ratione, quæ uim habeat diuinam.Quæ ſit Vis maior docet Pli.li.18.ca.28.de ſterilitatum cauſis: Ante omnia autem, inquit, duo genera cœleſtis iniuriæ meminiſſe debemus, unum quod tempeſtates uocamus,in quibus grandines,procellæ,cæteraque ſimilia intelliguntur: quæ cum acciderūt, Vis maior appellatur.Hæc ab horrendis ſideribus exeunt,ueluti Arcturo, Orione,Hœdis.Ex his uerbis apparet, Vim maiorem eſſe, quam Vlp.tit.Loc.& conduc. l.ex conducto, Tempeſtatem calamitoſam appellat.Col.lib.1.cap.7.Nam ubi ſedulo cogitur ager, plerunque compendium, nunquam, niſi ſi cæli maior uis, aut prædonis inceſſit, detrimentum affert. Habebat olim hoc nomen tres caſus pluralis numeri ſimiles nominatiuo ſingulari. Sal. lib. 3. Hiſt. Male iam aſſuetum ad omnes uis controuerſiarum. Quæ declinandi ratio iam exoleuit: in cuius locum ſucceſſit Vires, uirium, uiribus.

VISCATVS,a,um,ut, Viſcata munera. Vide Viſcus.

VISCERARI, κρεανομεῖν,ueteres dixerunt,pro eo quod eſt,carnem populo diſtribuere. Sipont.

VISCERATIM,adue. [Per uiſcere,] κρεουργηδὸν,per ſingula uiſcera. Ennius in Andromeda: Diſſipat uiſceratim membra.

VISCERATIO, onis, κρεανομία, crudæ carnis diſtributio, quæ fieri ſolebat, uel in ſolenni feſtiuitate, & præcipue in Latinis ferijs, uel in funere alicuius excellentis perſonæ. Gel. Tum in Albano uiſceratio Latinis data. Liui.lib. 8. Et populo uiſceratio data a M. Flauio in funere matris. Seru. Viſceratio eſt caro, a uiſcere nomine deducto.

VISCOSVS,ſa,ſum,[Viſcoſo,tenace,] γλοιώδης, quod eſt tenax,& glutinoſum: quod & Viſcidum dicimus.

VISCVS,ſci,& ſcum,[Viſchio,] ἰξὸς, glutinum, quo aues capiuntur. Cic. 2. de Nat. De. Prouiſum etiam, ut ſi qua minima beſtiola conaretur irrumpere, in ſordibus aurium, tanquam in uiſco inhæreſceret. Pla. in Bacc. Viſcus merus ueſtra blanditia eſt. Pli.li.16.cap.44. Viſcum fit ex acinis, qui colliguntur meſſium tempore immaturi &c. Eſt & Viſcum,frutex, qui ex turdorum potiſſimum fæce ſuper arborum quarundam ramis delapſa, & a ſole cum humiditate quadam fermentata naſcitur: uiret autem per totam hyemem. Virg. 6. Aen. Quale ſolet ſiluis brumali frigore uiſcum Fronde uirere noua,quod non ſua ſeminat arbor. De hoc uiſco uide Pli. lib. 16. cap. 44. Viſcum item, teſte Nonio, antiqui uocabant rete a tenacitate. Virgil. 1. Georgic. Tum laqueis captare feras, & fallere uiſco Inuentum, & magnos canibus circundare ſaltus. De feris enim hic procul dubio,non de auibus,loquitur Vir. A Viſcus, fit adiectiuum Viſcatus,a,um,uiſco oblitus.[Inuiſcato,]Varr.3.de re ruſt. c.7. Quos columbarij interficere ſolent, duabus uirgis uiſcatis defixis

in

in terram inter se cursitantis. Oui. 1 de Arte: Non auis utiliter uiscatis effugit alis. Idem 15. Met. Retia cum pedicis, laqueosq; , arteasq; dolosas Tollite, nec uolucres uiscata fallite uirga. Viscata munera, & hamata pro eodem: hoc est, quibus maiora attrahuntur quàm quæ dantur. Pli. Epi. 207. Hos ego uiscatis, hamatisque muneribus non sua promere puto, sed aliena corripere.

VISCVS, ceris, p. c. non tantum exta, [*Interiori.*] σπλάγχνα, significat, cuiusmodi sunt iecur, cor, pulmo, & lien, (in qua significatione proprie accipitur apud medicos, & rei Anatomicæ peritos) uerum etiam carnem ipsam, quæ est inter ossa & cutem. Virg. 1. Aen. Tergora diripiunt costis, & uiscera nudant. Viscera terræ, hoc est, interiora, & penitiora. Oui. 1. Meta. Nec tantum segetes, alimentaque debita diues Poscebatur humus: sed itum est in uiscera terræ. Viscera montis. Vir. 3. Aen. Interdum scopulos, auulsaq; uiscera montis Erigit eructans. Vbi Seruius: Viscera, id est, partes, sic autẽ dixit Viscera, quemadmodum Terræ ossa dicuntur. Hinc euiscero, as, ἐκσπλαγχνίζω, quod est, Viscera extraho. Vir. li. 11. Compressamque tenet, pedibusque euiscerat uncis. Ci. 2. Tus. ex Ennio: Ipse summis saxis fixus asperis euisceratus latere penderes.

VISIBILIS, & hoc le, [*Visibile.*] ὁρατὸν, θεατὸν, quod uideri potest, sicut Inuisibile, quod uideri non potest. Pli. li. 11. ca. 37. Oculi, ceu uasa quædam, uisibilem animi partem accipiunt, atque transmittunt.

VISITO, tas, [*Visitare.*] ἐπισκέπτομαι, frequentatiuum est a Viso. Cic. 5. de Fin. Is cum arderet podagræ doloribus, uisitassetque hominem Carneades Epicuri perfamiliaris, & tristis exiret, &c. Aliquando Visitare positum legimus, pro sæpe uidere [*Vedere spesso.*] Plau. in Curc. Ibi me interrogat, Ecquem in Epidauro Lyconem trapezitam nouerim? Dico me nouisse, quid lenonem Cappadocem? annuo uisitasse. Hinc Visitatio, onis uerbale, actus uisitandi.

VISIO, onis, uerbale, ὄψις, ipse uidendi actus. Ci. 4. Acad. Nec potest is, cui est uisio ueri falsique communis, ullum habere iudicium aut ullam omnino ueritatis notam. Ci. 2. de Nat. Deo. Neque uisionem, neque auditum, neque sonum sine aere fieri posse. Visiones etiam dicuntur, quas Græci uocant φαντασίας. Quinct. li. 6. ca. 2. Tentabo etiam de hoc dicere, quas φαντασίας, Græci uocant, nos sane uisiones appellemus, per quas imagines rerum absentium ita repræsentantur animo, ut eas cernere oculis, ac præsentes habere uideamur. Macr. in Som. Scip. Omnium, quæ uidere sibi dormientes uidentur, quinque sunt principales & diuersitates, & nomina. Aut enim est ὄνειρος, secundum Græcos, quod Latini Somnium uocant: aut ὅραμα, quod Visio recte appellatur: aut χρηματισμὸς, quod Oraculum nuncupatur, aut est ἐνύπνιον, quod Insomnium dicitur, aut est φάντασμα, quod Cicero quoties opus hoc nomine fuit, Visum uocauit.

VISO, sis, uisi, uisum, [*Andar à uedere.*] ἐπισκέπτομαι, ἐπισκοπῶ, ad uidendum eo. Ci. ad Att. Cupio equidem, & iampridem cupio Alexandriam, reliquamque Aegyptum uisere. Id est, ad uidendum ire. Ter. in Hecy. Non uisam uxorem Pamphili, cum in proximo sit ægra? Illud uero in Andria: Id uiso, tu ne an illi insaniant: exponit Donatus ad uidendum uenio. Eadem etiam uis seruatur in compositis. Ter. in And. Reuiso quid agant: Redeo (inquit Donatus) ut uideã, quid agant. Et in Adel. Hera ego hinc ad hos prouisam, quam mox uirginem accersant. Prouiso (inquit) duas res significat, procedo, & uideo. Plau. in Men. Prouisam quam mox uir meus redeat domum. Non raro tamen Viso, accipitur pro primitiuo Video, præsertim cum uerbo Eo, aut Venio coniunctum. Plau. Rud. Nunc huc ad Veneris fanum uenio uisere: rem diuinam facturam se dixerat. Teren. Hecy. Postquam accersiuit sæpius, ægram simulant mulierem: nostra illico It uisere ad eam; admisit nemo. Idem usu uenit, quando iungitur his ablatiuis gratia, causa, studio, & huiusmodi. Salust. Multi autem, qui e castris uisendi, aut spoliandi gratia processerant, uoluentes hostilia cadauera, amicum alij, pars hospitem, pars autem cognatos reperiebant. Ter. in Hecy. Ne mittas quidem uisendi causa quenquam. Vir. 2 Aen. Vndique uisendi studio Troiana iuuentus, Circumfusa ruit. Ex quibus datur intelligi hoc uerbum non esse desideratiuum, sicut multi putant, sed magis exercitatiuũ. Nam si uiso in his exemplis intelligas, uidere cupio, sensus erit ineptus. Superflui enim ita forent hi ablatiui, studio, causa, gratia, quos habet adiunctos. Inuenitur & passiuum Visor, in tertijs potissimum personis. Cice. 6. Verr. Cupidinem fecit illum, qui est Thespijs, propter quem Thespiæ uisuntur. Hinc Visendus, particip. Cicer. pro Pompeio: Quæ cæteri tollenda arbitrabantur, ea sibi ille ne uisenda quidam existimabat. Aliquando nomen est ex participio. Plin. lib. 16. cap 44. Vicina luco est ilex, & ipsa nobilis XXXV. pedum ambitu caudicis decem arbores metiens singulas, magnitudinis uisendæ, id est, spectabilis, admirandæ, dignæ uideri.

VISONTIVM, Οὐισόντιον, Pelodonum oppidum in Hispania Tarraconensi. Ptol. li 2. c. 6.

VISVM, uisi, [*Fantasma,*] φάντασμα, spectrum, phasma, siue species aliqua, quã dormientes uidemur uidere: quanquam nonnunquam & uigilantibus usu ueniat: quemadmodum Bruto legimus mali Genij uisum non multo ante cladem Philippicam apparuisse. Vir. 4. Aen. Hoc uisum nulli, non ipsi effata sorori est. Ci. 1. Acad. Plurima aũt in illa tertia philosophiæ parte mutauit: in qua primum de sensibus ipsis quædam dixit noua, quos iunctos esse censuit e quadam quasi impulsione oblata extrinsecus, quã illi φαντασίαν, nos uisum appellamus. Visum, uisi, [*Spettacolo,*] pro spectaculo, hoc est, pro re quauis, quæ spectanda proponitur. Proper. lib. 2. Ele. 6. Quæ manus obscœnas depinxit prima tabellas, Et posuit casta turpia uisa domo.

VISTVLA, qui & Visula, & Istula, nobilis Europæ fluuius, in Carpathio monte nascens, Germaniamque dirimens a Sarmatia, & tandẽ ostio uno prægrandi iuxta Dantiscum urbem in sinum Codanum illabens. Vide Ptol. Tab. 7. Europæ.

VISVLA, Pomponio, fluuius insignis Europæ, Germaniam diuidens a Sarmatia, qui a Plinio Vistula appellatur. Vide Vadianum in li. 3. Pomponij Melæ.

VISVLA, uitis genus, quod sic describitur a Col. li. 3 c. 2. Visulæ deinde ab his & minor Argitis terræ mediocritate lætantur: nã in pingui nimijs uirib. luxuriant, in macra tenues & uacuæ fructu ueniũt, &c. Visula breuem materiam, & latum folium exigit, cuius amplitudine fructus suos optime aduersus grandinem tuetur. qui tamen nisi primo quoque tempore maturi legãtur, ad terram decidunt, humoribus etiam, priusquam destinant, putrescunt.

VISVRGIS, fluuius est Germaniæ, non procul a Cheruscis nascens, Brunsuicensem agrum irrigans, tandemque Bremam urbem præter lapsus, paucis citra Albis ostiũ passuum milibus, in Germanicum Oceanum sese euoluens. Accolæ hodie Vueserum appellant. Vide Annotationes Vadiani in librum tertium Pomponij Melæ.

VISVS, us, ui, [*Visione, uedere, uista,*] ὄψις, uidendi actus, uel potentia ipsa uisiua. Pli. li. 8. ca. 22. Sed in Italia quoque creditur luporum uisus esse noxius. Ouid. 3. Fast. Mergetur, uisus effugietque tuos. Pli. lib. 9. ca. 50. Pisces attritu uentrium coeunt tanta celeritate ut uisum fallant. Quin. li. 10. c. 1. Qualis est ferri fulgor, quo mens simul, uisusque perstringuntur. Visus, pro eo quo uidetur. Virg 3. Aen. Nymphas uenerabar agrestes Gradiuumq; patrem, Geticis qui præsidet aruis, Rite secundarent uisus, omenq; leuarent. Idem 5. Aen Obstupuit uisu Aeneas. Hor. 1. Ser. Sat. 5. Tum immundo somnia uisu Nocturnam uestem maculant, uentremque supinum. Nocturnus uisus. Tac. li. 20. Aduocata concione iussu hominis, suos Ptolemæique uisus, & ingruentia mala exponit. Visus, pro specie, [*Sogno.*] Cic. 1. de Nat. De. Ex quo existit & illud, multa esse probabilia, quæ quanquam non perciperentur, tamen quia uisum quendam haberent insignem & illustrem, his sapientis uita regeretur.

VITA, [*Vita, anima, spirito.*] βίος, ζωὴ, a Viuo, is, animæ & corporis coniunctio: quemadmodum contra eorundem dissolutio, mors est. Cice. 2. de Nat. Deo. Tribus rebus animantium uita tenetur, cibo, potu, spiritu. Idem 2. Phil. Quod est aliud beneficium latronũ, quam ut commemorare possint his se uitam dedisse, quibus non ademerunt? Accipitur aliquando Vita pro moribus. [*Costume.*] Ter. in Adel. Inspicere tanquam in speculum, uitas hominum iubeo. Lib 2. ad Her. Deinde uita hominis ex ante actis spectabitur. Aliquando pro alimento, seu uictu. [*Alimento, nutrimento,*] Terent. Eadem quippe homo iam grandior, cui opera uita erat. Idem in Heauton. Nam tua quidem Hercle uita certe expetenda, atque optanda est. Interdum pro instituto, & ratione uiuendi. Cice. de Senect. Serpit per omnium uitas amicitia. Cice. pro Rosc. Amer. Vita rustica honestissima, atque suauissima. Mea uita, ζωή μου, blandientis uox est. Cice. ad Terent. lib. 14. Obsecro te mea uita, quod ad sumptum attinet sine alios, qui possunt, si modo uolunt, sustinere.

VITABVNDVS, [*Schifatore,*] ἀλυσκάζων, idem quod uitans. Sal. Marinus uitabundus classem hostium, ad oppidum peruenit.

VITALIS, & hoc le, [*Vitale, che puo uiuere,*] βιώσιμος, quod uiuere potest, uel cui diuturnior uita sperari potest, unde fœtus octauo mense natos dicimus non esse uitales, hoc est, non diu uicturos. Cicer. de Amici. Quis potest esse uita uitalis, (ut ait Ennius) nisi qui, &c. Interdum actiue accipitur pro eo, quo uiuimus, quodque uitam aut affert, aut conseruat. Vir. 1. Aen. Quisquis es, haud credo, inuisus cælestibus auras Vitales carpis. Vitalis calor. Cur. li 3. Pallor deinde suffusus est, & totum propemodum corpus uitalis calor reliquit. Ci. 2. de Nat. Deo Caloris natura uim habet in se uitalem. Vitale æuum [*Vita.*] pro ipsa uita. Pla. Pœn. Iupiter, qui genus colis, alisque hominum, per quem uiuimus. Vitale æuum. Hinc Vitalitas, atis, [*Vita.*] uis & potentia uitalis. Pli. li. 11. ca. 37. Cæteris corruptis uitalitas in corde durat. Vitaliter, adue. βιωτικῶς. Luc. li. 5. Quando quidem nequeunt uitaliter esse animata.

VITELLVS, uitelli, [*Rosso di uuo,*] λέκιθος, τὸ ὠχρὸν τοῦ ᾠοῦ, dicta est oui pars lutea, quod ex eo uiuat pullus: ipsum enim animal ex albo liquore oui corporatur, cibus eius in luteo, hoc est in uitello. Mar. li. 13. Candida si croceos circumfluit unda uitellos, Hespe-

rius

tius scombri temperet ous liquor. Cic. 2. de Diui. tum ille, Nihil ne, inquit, de uitello? id enim ex ouo uidebatur aurum declarasse, reliquum argentum. Hor. 1. Serm Sat. 4. Longa quibus facies ouis erit illa memento, Vt fucci melioris, & ut magis alba rotundis, Ponere namque marem cohibent callosa uitellum.

VITELLINVS, a, um, μοσχεῖος, idem quod uitulinus. Cice. ad Pæt. lib. 9. Integram famem ad ouum affero: ita usque ad assum uitellinum opera perducitur. Quamquam in loco meliora exemplaria Vitulinum legendum ostendunt. Vitellina bilis, λεκιθώδης χολὴ, a Medicis appellatur, quæ fit ex bile pallida uehementius ussa: ita dicta, quod crudi oui uitellum & colore & substantiæ crassitudine imitetur.

VITELLIVS, Βιτέλλιος, nonus Romanorum Imperator fuit, uentri, gulæque addictissimus, qui superato apud Bebriacum Othone Imperium arripuit, quod non multo post deficientibus ad Vespasianum militibus, una cum uita exuit. Reliqua in eius uitam pete ex Suetonio.

VITEVS, a, um, adie. ἀμπέλινος, quod est ex uite: unde Pocula uitea. Vir. οἰνοχεύτης, pro uino [Vino,] posuit 3. Ge. Et pocula leti Fermè to atque acidis imitantur uitea sorbis.

VITEX, icis, [Vitice,] ἄγνος, frutex est in arborem assurgens, in fluminum ripis, ac torrentium alueis nascens, ramis prælongis lentisque folijs oliuæ, sed mollioribus. Duo sunt eius genera: alterum, album florem emittens cum purpureo: alterum tantum purpureum, & semen piperis similitudine. Græci ἄγνον, uocant, quod nobis castum sonat, propterea quod matronæ in Thesmophorijs Atheniensium castitatem seruantes, ex folijs ijs cubitum, sibi sternebant. Viticis autem nomen a uitilium usu accepit. Vulgus herbariorum Agnum castum appellat.

VITIARIVM, ἀμπελὼν, ἀμπελόφυτον, uitium seminarium, seu locus uitium plantis consitus. Col li. 3. c. 5. Vitiarium neque ieiuna terra, neque uliginosa faciendum est: succosa tamen, a mediocri potius quam pingui. Et paulo ante. Cui uineta facere cordi est, præcipue caueat, ne alienæ potius curæ, quam suæ credere uelit, neve mercetur uiuiradicem, sed genus surculi probatissimum domi conserat: faciatque uitiarium, ex quo possit agrum uineis uestire. Var. li. 1. de Re ru. Ideo in uitiario primitus cum exit uitis, tota resecari solet, ut firmiore sarmento e terra exeat, atque in pariendis colibus uires habeat maiores.

VITICVLA, æ, [Vitucella,] ἀμπελίς, diminutiuum a Vitis. Vir. in Diris: Dulci nanque tumet nondum uiticula Baccho. Ci. 3. de Nat. Deo. At enim minora dij negligunt, neque agellos singulorum, nec uiticulas persequuntur. Viticulæ item, κλήματα, in herbis dicuntur flagella quædam, quæ uitium palmites imitantia longe lateque, proserpunt, & obuia quæque amplectuntur, ijsque quasi pedaminibus abutuntur: cuiusmodi uidere est in cucurbitis, cucumeribus, alijsque nonnullis id genus. Pli. lib. 24. c. 1 1. Frutex est folio hederæ, molliore tamen, & minus longis uiticulis.

VITIFER, a, um, [Vitifero,] adie. ἀμπελοφόρος, quod fert uites, siue in quo proueniunt uites. Mar. li. 13. Hæc de uitifera uenisse picata Viena ne dubites, misit Romulus ipse mihi.

VITIGINEVS, a, um, [Di uite,] ἀμπέλινος, quod ex uite fit: ut Vitigineum simulacrum. Col. li. 12. ca. 16. Alij folijs uitigineis, nonnulli plataninis semisuetas uuas contegunt.

VITILIGO, pen. pro gen. uitiliginis, ἀλφὸς, μέλας, λεύκη, fœdus cutis color, ea malo corporis habitu proueniens, nutrimentum recte assimulare non potentis. Celsus ad finem lib. 5. tria eius facit genera: ἀλφὸν, uocans, in quo color albus est fere subasper, & non continuus, ut quædam quasi guttæ dispersæ esse uideantur. Ab alpho, μέλας, solo differt colore, qui illi niger est & umbræ similis. Tertium genus λεύκη, appellat, simile quiddam habens alpho, sed magis albescens, & altius descendens, pilosa quoque albos reddens, & lanuginis similes. Hæc Cels. Pli. li. 20. ca. 1 5. Ferunt eos qui quotidie edunt capparim, paralysi non periclitari, nec lienis doloribus, Radix eius uitiligines albas tollit. Mar. li. 3. linguæ uitiliginem dedit per quandam similitudinem, eum inquit: Scabros dentes, uitiliginemque linguarum.

VITILIA, & hoc uitile, [Pieghevoli,] λυγικός, quicquid sic lentum est, ut commode flecti possit, inquit Budæus: a uinciendo dictum, quemadmodum & Vitis, Vitex, Vimen, & cætera id genus. Pli. lib. 19 ca. 5. Cucurbita omni modo fastigiatur, uaginis maxime uitilib. Hinc Vitilia substantiue, [Vimine, stroppe,] dicuntur uimina, quibus religantur uites. Idem lib. 24. cap. 9. Non multum a salice uitilium usu distat uitex.

VITILIGATORES, [Calonniatori, attrettatori,] συκοφάνται, dicti sunt uitiosi litigatores, hoc est, calumniatores, obtrectatores: ex uitijs, & litigatoribus composita dictio Qui enim sola prauitate contentionem quærunt, Vitiligatores proprie dicuntur. M. Cato Vitiligatores appellat litium auidos, alienorum operum calumniatores Pl. in Præf. Historiæ mundi: ergo securi et contra uitiligatores, quos Cato eleganter ex uitijs, & litigatoribus composuit: quid enim illi aliud, quam litigant, aut litem quærunt?

VITILIGO, as, pe. cor. [Accusare, riprendere, mordere,] συκοφαντέω, ob strigilo, carpo, criminor, damno, mordeo: unde Vitiligatores Pl. in Prolo. Nat. Hist. Sic ego, quæ scripta sunt, hæc si palam profesantur, multos fore qui uitiligent.

VITIO, tias, [Guastare, corrompere,] καταφθείρω, corrumpo, destruo, deterius reddo. Plau. in Prolo. Aulu. Eius filiam Lyconides uitiarat. Nam uitiatam uirginem dicimus, [Sverginata,] cum pudicitiam amisit. Pli. lib. 10. cap. 54 Si in cubatu tonuerit, oua pereunt, & accipitris audita uoce uitiantur. Cicer. pro Sextio: Comitiorum & concionum significationes interdum uetæ sunt, nonnunquam uitiatæ & corruptæ. Oui. 7. Met. Vitiantur odoribus auræ. Idem 5. Metam. Quique halitus exit Ore niger Stygio, uitiatas in ficit auras.

VITIO dare, [Biasimare] ἐγκαλεῖν, δι' αἰτίας ἔχειν, est culpare, uituperare. Ter in Prolo. Andr. Nunc quam rem uitio dent, quæso animum aduortite.

VITIOSVS, a, um, adiect. [Vitioso, cattiuo,] κακὸς, φαῦλος, uitijs plenum, corruptum, deprauatum. Cic. ad Att. li. 1. Ille alter uitio non minus uitiosus, quod iners, quod somni plenus, quod imperitus, quod ἀπρακτότατος, &c. Vitiosa nux, [Guasta, marcia,] pro corrupta, ac putrida. Plau. in Mil. Non ego emam nunc uitam tuam uitiosa nuce. Vitiosum suffragium, corruptum. Cic. 3. de Legib. Ne tabella uitiosum occultaret suffragium. Vitiosæ oues, morbosæ, morbo infectæ. Colu. lib. 7. cap. 3. Cum præsertim boni pastoris uel prima cura sit, annis omnibus in demortuarum uitiosarumque ouium locum totidem, uel etiam plura capita substituere. Quomodo autem differat Vitiosus & Morbosus, uide in dictione Vitium. Hinc uitiose, aduer. [Vitiosamente,] male, corrupte. Quin. li. 4. c. 1. Vitiose, in schola facimus, quod exordio sic utimur, &c. Vitiose se habere aliquod membrum dicitur, cum uitio aliquo affectum est. Cicer. 3. Tusc. Membrum tumidum, ac turgidum non uitiose se habet.

VITIOSI magistratus dicebantur, qui uitio creati erant, cum scilicet ex legitimis auspicijs, ceterisve solennitatibus aliquid esset omissum: aut cum in campo aliquid uitij interuenisset, quo ex Augurum disciplina solent diremi comitia: ut siquis interim comitiali morbo fuisset correptus, aut si fulmen esset uisum, aut tonitru auditum, uel aliud quippiam esse obnunciatum, quod infausta futura illa comitia portenderet. Tunc enim Vitiosa comitia dicebantur, & Magistratus uitiosi, uel uitio creati: cogebanturque qui designati essent, se magistratu abdicare.

VITIOSITAS, atis, [Vitiosità, uitio,] κακία. contrarium Virtutis. Cice. lib. 4. Tusc. Vitiositas est habitus aut affectio in tota uita inconstans, & a seipsa dissentiens.

VITIS, huius tis, fœ. gen. [Vite] ἄμπελος, a Vino ferendo dicta est, ut placet Var. lib. 4. de Ling. Lat. siue quod inuitet ad spem percipiendarum uuarum, ut auctor est idem Varro lib. 1. de re rust. cap. 54. ubi sic habet: Et uitia, eo quod inuitet ad uuas percipiendas, dicta primo uidetur. Ci. de Sen. Cuius quidem nō utilitas me solum sed et ipsa cultura, & ipsa natura delectat: religatio, propagatio uitium sarmentorumque. Oui. 14. Meta. Falce data frondator erat, uitisque putator. Virg. 1. Geo. Quid faciat lætas segetes quo sydere terram Vertere Mecœnas, ulmisque adiungere uites Conueniat. Erat & Vitis gestamen centurionis, quo ille milites ob leuiora delicta uerberabat. Minus enim ignominiosa erat pœna, quæ a Centurione, quam quæ a lictore esset illata. Vnde Iuuen. Saty. 8 Nodosam post hæc frangebat uertice uitem, Si lentus pigra muniret castra dolabra. Mar. Digest. de Re militari. Si miles uitem tenuit, militiam mutat: si ex industria fregit, uel manū Centurioni intulit, capite punietur.

VITISATOR, oris, penul. cor. ἀμπελοφύτης, qui uites serit. Quo nomine dictus est Saturnus, qui primus serendarum uitium usum in Italiam attulit. Virg. li. 7. Aen. Vitisator curuam seruans sub imagine falcem.

VITIVM, tij, [Vitio, scelerateze, sceleritā,] κακία, κακότης, proprie dicitur, quod uirtuti opponitur: ita dictum, quod uitandum sit, ac fugiendum. Hor. lib. 1. Epist. Virtus est uitium fugere. Ci. pro Cluent. Nullam quidem ob turpitudinem, nullius ob totius uitæ non dicam uitium, sed erratum. Plau. Trinc. Hoc nobis uitium maximum est, cum amamus, tunc perimus. Aliquando accipitur pro errato, [Errore,] Plin. Librum uitij plenum. Aliquando pro uitioso corporis affectu, non tamen ad uitæ perniciem tendente. Aul. Gel. ita distinguit uitium a morbo, quod Morbus sit affectus quidam cuiuscunque corporis contra naturam, qui usum eius facit ad id deteriorem, causa cuius natura nobis eius corporis sanitatem dedit: ut ait Vlp. tit. de Aedil. edict. lib. 1. Erat Morbus totius corporis, ut febris, infanis, utque ait Nonius, cum accessio aut temporis, aut contagij. Vitium uero perpetuum corporis impedimentum, ut cæcitas, claudicatio, uecordia. Et sic Vitium non tantum ad animum, sed etiam ad corpus refertur. Et non solum in homine, sed in alijs quoque rebus dicitur. Cic. Pæto. si nihil est in parietibus, aut tecto uitij,

uitij,cætera mihi probabuntur. Poteſt tamen; qui Morboſus eſt, etiam Vitioſus dici,ſed non econtrario.Equus mordax, & calcitroſus,uitioſus,nõ morboſus eſt. Claudus uero aliquo actu factus, & morboſus,& uitioſus dici poteſt.Quicquid impedit, uel corrúpit, ut inutile eſt,Vitiũ dicitur. Vir. 1.Geo.Sane illa omne per ignẽ Excoquitur uitiũ,&c.Ponitur aliqñ pro culpa,[Colpa,]Ci.1.Ac.Hnc ſi perueneris, me tibi primum quidque concedente, meum uitium fuerit,&c.Aliquando pro ſtupro,[Sforzo,]unde Offerre uitium uirgini,διακορεῖν,pro uitiare uirginem, dixit Ter. in Hecy. Pudicitiæ afferre uitium.Pla.Pudicitiæ nunquam, nec uim, nec uitium attuli. Vitium addere,pro Vitium afferre.Idem: Pudicitiæ huius, inquit, me abſente uitium eſt additum. Vitium facere dicuntur ædificia, cum rimas agunt, & ruinam minantur.Ci.Top. Si ædes eæ corruerunt,uitiumve fecerunt. Vertere uitio aliquid, idem quod dare Vitio,[Biaſimare,]Ci. in Epi. Ne ſibi illæ uitio uerterent, quod abeſſet a patria.Denique quicquid uituperari ſolet,Vitium dicitur. Ci.2.de Ora.Adeſt.n.fere nemo,quin acutius, atque acrius uitia in dicente,quam recta uideat.Ponere in uitio eſt ſumere,in malã partem.Ci.3.Tuſ.Qui fortis eſt, idem eſt fidens, quoniam Confidens mala conſuetudine loquendi in uitio ponitur.

VITO,as,[Schifare,guardarſi,fuggire,] ἀποφεύγω,euito, effugio,declino, euuco, quanquam amplius quiddam ſignificat, quam caueo. Multa enim cauemus,quæ tamen uitare non poſſumus.Cic.3.Verr. Nam eum, qui palam eſt aduerſarius, facile cauendo uitare poſſis. Var.3.Aen.Quæ prima pericula uito.Idem 2.Aen.Teſtor, in occaſu ueſtro, nec tela,nec ullas Vitauiſſe uices Danaum. Seipſum uitare eſt non ſibi conſtare, uel ſibi diſplicere propter ſcelerum conſcientiam.Hora.2.Serm Saty. 7. Teque ipſum uitans, fugitiuus et erro. Vitatio,nis,[Schifezza,] uerbale, ipſe uitandi actus. Cice. 5. de Finibus. Nec uitationem quidem doloris ipſam per ſe quiſquam in rebus expetendis putauit, ne ſi etiam euitare poſſet. Vitabundus, a, um, [Schifo,] idem quod uitans. Saluſt. in Iugur.Ipſe quaſi uitabundus per ſaltuoſa loca & tramites exercitum ductare. Liu. 5 Bel. Pun. Hanno ex Brutijs profectus cum exercitu uitabundus caſtra hoſtium. Conſuleſque quæ in Samnio erant, cum Beneuento iam appropinquaret, tria paſſuum millia ab ipſa urbe loco edito caſtra poſuit. Eius compoſita ſunt, Deuito, & Euito, eiuſdem fere ſignificationis cum ſuo ſimplici, de quibus ſatis multa ſuis locis.

VITRIARIVS,rij,[Maeſtro di lauorar uetri] ὑαλουργός,uitri conficiendi artifex,qua uoce utitur Lampridius in Alexandro.

VITREVS,a,um,adiect.[Di uetro,] ὑάλινος, quod ex uitro eſt: ut uitreæ ampullæ,apud Plin.lib.20.cap.14.Col.libr.12.cap.4 Vaſa autem fictilia, uel uitrea, plura potius, quam ampla. Quod uitri colorem refert,ὑαλοειδές,ut,Fons uitreus, hoc eſt, clarus, & pellucidus, apud Plin. Iuniorem.Epiſt.161. Plin. maior lib. 9. cap.31. Nec omnibus idẽ uitreus color.Vir.7.Aen.Te nemus Angitiæ, uitrea te Fucinus, unda, Te liquidi fleuere lacus. Interdum Vitreum dicitur, [Fragile,]quod fragile eſt in morem uitri. Seneca; Fortuna uitrea eſt: dum ſplendet, frangitur.Fama uitrea, ideſt, fragilis, Acrone interprete.Hor.2.Serm. Saty. 3. Et furioſus erit, quem cepit uitrea fama.

VITRICVS,ci,[Padregno,] πατρωός,matris meæ maritus: cui reſpondet relatiuum Priuignus.Cice.ad Att.li. 15. Vitricus quidem nihil cenſebat, quẽ Aſturæ uidimus. Oui. 1. Amo.ad Cupidinem:Necte comam myrto maternas iunge columbas: Qui deceant, currus uitricus ipſe dabit.Intelligit Vulcanum,qui Venerem, poſtquam ex Ioue genuiſſet Cupidinem, duxerat uxorem.

VITRVM,uitri,[Vetro,] ὕαλος,materia tranſlucida,quæ modo ex arena ſplendenti,modo ex cauliculis perlucidis conficitur. De cuius origine & ratione faciendi,uide Pli.li 36.cap.15. Idem pro Rabir. Poſth.Ductæ naues Poſthumi Puteolis ſunt auditæ, uiſæque merces,fallaces quidem,& fucoſæ,chartis,& linteis,& uitro delatæ. Pl. li.36.c.26.In genere uitri & obſidiana numerantur, ad ſimilitudinem lapidis,quem in Aethiopia inuenit Obſidius.

VITRVVIVS,architectus Veronenſis, cuius opera etiam hodie omniũ manibus teruntur,uariis in linguas transfuſa.

VITTA,æ,duplici t,[Benda,pezza,] ταινία, ligamentum capitis, hoc eſt,faſcia,qua circum caput antiqui,uel crines, uel ſerta, aut flores, aut quid uis aliud religabant.Vir. 2. Aen. & ſalſæ fruges, & circum tempora uittæ.Vbi Seruius: Vittæ, quibus uictimæ coronabantur. Idem li.3.Aen.Vittaſque reſoluit Sacrati capitis.Oui.2. Met. Vitta coercuerat neglectos alba capillos.Luc.5.lib.Tum torta priores Stringit uitta comas.Hinc Vittatus,a,um,[Bendato,]uittis redimitus.Pli.li.7.ca.30.Vittatam nauem Dionyſius tyrannus Platoni miſit obuiam.Plut.in uita Marci Coriolani ait,in Metellorum familia fuiſſe qui Vittatus cognominaretur,ab uſu uittæ, qua ulceris tegendi cauſa procedebat in publicum obligata fronte.Oui.1.Amor.Ele. 7.Sic,niſi uittatis quod erat Caſſandra capillis, Procubuit templo caſta Minerua tuo.

VITVLA,æ, [Vitella,] μόσχος,ἡ,bubuli generis fœtus fœmininus, qui annũ primũ ætatis nondum expleuit: nã tum Iuuenca dici incipit. Varr.2.de Re ruſt. cap. 5. Primum in bubulo genere gradus ætatis dicuntur quatuor: prima uitulorum, ſecunda iuuencorum, tertia boum nouellorum, quarta uetulorum. Diſcernuntur, in prima ætate uitulus,& uitula: in ſecunda iuuencus,& iuuenca: in tertia,& quarta taurus & uacca. Aliquando tamen uitulam latius accipimus, ut etiam ad iuuencam,uel uaccam nouellam extendatur. Virg. Eclo.3. Ego hanc uitulam(ne forte recuſes, Bis uenit ad mulctram, binos alit ubere fœtus) Depono.

VITVLARI,[Allegrarſi,] παιανίζειν,ueteres uſurparunt pro uoce lætari:propterea quod eam ueram uitam putabant,quæ in ſumma lætitia,ac tranquillitate degeretur. Varr.li.15 Rerum diuinarum: Pontifex quibuſdam ſacris uitulari ſolet,quod Græci παιανίζειν, dicũt. hinc Viuere ſæpenumero ponitur,pro lætam uitam agere. Feſtus a uitulis deducit,qui ſumma in pratis laſciuia exultant. Vitulans(inquit)lætans gaudio,ut in prato uitulus.Ennius: Habet is coronam uitulans uictoria.

VITVLVS,li,[Vitello,] μόσχος,fœtus maſculinus in bubulo genere, qui primum ætatis annum nondum expleuit: nam deinde Iuuencus uocari incipit. Dictus Vitulus a uitulando,hoc eſt, laſciuiendo. Varro Rei ruſt.li.2.cap.5 Primum in bubulo genere ætatis gradus dicuntur quatuor: prima uitulorum, ſecunda iuuencorum, tertia boum nouellorum, quarta uetulorum. Idem 3. Georg.Poſt partum in uitulos cura traducitur omnis. Hor. 4. Car. Ode. 2. Te decem tauri, totidemque uaccæ, Me tener ſoluit uitulus relicta Matre, qui largis iuueneſcit herbis In mea uota. Aliquando tamen Vitulum legimus pro iuuenco,ſeu tauro nouello,[Toro,]Vir. 4. Geo. Tum uitulus bima curuans iam cornua fronte. Neque ſolum in bubulo genere Vitulus dicitur, uerumetiam in alijs quadrupedibus maioribus.Pli.li.8 ca.1.de Elephantis. Atque ita ſalutato ſidere in ſiluas reuertuntur,uitulorum fatigatos præ ſe ferentes. Virg. ad equos traſtulit 3.Georg. Iam uitulos hortare, uiamque inſiſte domandi.Quinetiam balænarum fœtus, Vitulos appellat Pli. li 9.cap. 6.Irrumpunt(inquit)orcæ in ſecreta, & uitulos earum,at fœtas: uel etiam grauidas lancinant morſu.Hinc Vitulinus, [Di uitello,]adie. quod ex uitulo eſt: ut,Vitulina caro,apud Plau.in Aul. Cice. 2. de Diuin. An tu,inquit,caruunculæ uitulinæ mauis, quam Imperatori ueteri credere?

VITVLVS marinus,φώκη, belua eſt ex genere amphibiorum, omnium animalium ſomniculoſiſſimum, tam in terra, quam in mari uitam habens.Parit enim in terra pecudum more, nunquam plures geminis,eoſque mammis educat, nec ante XII. diem deducit in mare. Grauiſſimum in ſomno edit mugitum: unde & uituli nomen accepit.Reliquam eius naturam uide apud Pli.li.9.ca.13.

VITVNVS,antiquus deus erat,qui credebatur uitam largiri: ut Sentinus ſenſum.Cœl Rhod.l.25.ca.30.

VITVPERIVM,[Vituperio,] ψόγος,uituperatio,dedecus, infamia.Cic. Vel etiam a uitio dictum uituperium.

VITVPERABILIS,le,[Vituperabile] ἐπίψογος, uituperatione dignus. Ci.3 de leg.Nam iſto quidem modo uel Conſulatus uituperabilis eſt,ſi Conſulum(quos enumerare nolo)peccata collegeris.

VITVPERATIO,onis,[Vituperio,infamia,] ψόγος, uituperandi actus, reprehenſio,cui opponitur laus,ſiue laudatio.Quin.in Proœ. lib. 8. His adiecimus, demonſtratiuum laude & uituperatione conſtare. Ci.7.Ver.Hæc autem uituperatio, atque infamia confirmabatur eorũ ſermone,qui a ſuis ciuitatibus illis nauibus præpoſiti fuerant.Venire in uituperationem hominum,eſt hominum reprehenſioni obnoxium fieri.Ci.6. Verr.; Vt propter eum in ſermonem hominum, atque in tantam uituperationẽ uenires.Eſſe alicui uituperationi, eſt ad dedecus,& infamiam eius pertinere. Idem Phil. li. 13. Epi. Sed mihi ita perſuadeo,(poteſt fieri ut fallar)eam rem laudi tibi potius, quam uituperationi fore.

VITVPERATOR,ris,[Ripreuſore,] ψέκτης, reprehenſor,qui procliuis eſt ad uituperandum.Ci.2.de Finib. Quanquam Philoſophiæ quidem uituperatoribus ſatis reſponſum eſt eo libro, quo,a nobis Philoſophia defenſa & collaudata eſt, cum eſſet accuſata & uituperata ab Hortenſio.

VITVPERO,onis,[Biaſimatore,] ψέκτης,uituperator,momus,in reprehenſionem procliuis. Dictum ea forma, qua & Epulonem & Manduconem,& Phagonem dicimus,& Palponem,uerbis uidelicet in nomina conuerſis.

VITVPERO,as,[Vituperare,] ψέγω,do, uitio uerto,culpo, de dignitate uel auctoritate alicuius detraho. Ter.i And.Prol.Id iſti uituperãt factum. Auctor ad Her.l.2. Vitioſum eſt,artem,aut ſcientiam, aut ſtudium quodpiam uituperare propter eorum uitia, qui in eo ſtudio ſunt,ueluti qui Rhetoricam uituperant propter alicuius Oratoris uituperandam uitam. Ci.pro Mur.Ego tuum conſilium Cato, uituperare non audeo. Iungitur aliquando cum datiuo.Pla.in Caſ. Cur omine mihi uituperat malo?

VIVARIVM,rij, [Viuaio,barco,] ζωγρεῖον, ζωοτροφεῖον, locus in quo uel aues,uel piſces, uel feræ continentur, quæ ad uictum diutinat

rat pertinent, ut docet Gel. Noct. Att. li. 2. c. 20. Pli. li. 8 c. 54. Vinaria aprorum cæterorumq; siluestrium, primus rogati generis inuenit Fuluius Hirpinus, qui in Tarquiniensi feras pascere instituit. Pli. l. 9. ca. 54 Ostreorum uiuaria primus Sergius Orata in Baiano inuenit. Iuu. Sat. 5 Non dubitaturi fugitiuum dicere piscem, Depastum que diu uiuaria Cæsaris. Peculiari tamen nomine septa, in quib. feræ pascuntur, Leporaria dicuntur: quemadmodum Piscinæ, in quib. aluntur pisces: & Ornithones, in quibus aues clausæ tenentur. Vide Varr. Rei ru. li. 3 c. item 3.

Vivax, cis, p. p. omnis gen [*Viuace, uiuo, uigoroso,*] μακρόβιος, longæuus, seu uita diuturnior. Vir. 1. Geo. Palladia gaudent silua uiuacis oliuæ. Idem Bel. 8. Et ramosa Mycon uiuacis cornua cerui. Hinc Viuacior, Viuacissimus. Pli li. 9. ca. 20. In sicco quoque repetunt: ideo etiam uiuaciora talia. Hor. 2. Ser. Sat. 2. Postremum expellet certe uiuacior hæres. Viuacitas, atis, [*Viuacità,*] longæuitas, uitæ diuturnitas. Col. li. 1. c. 3. Multis etiam locis uiuacitatem suam usque in annos decem prorogat.

Vivere in diem, dicuntur, quas Græci uocant ἡμερόβιοι, qui quotidie parant noua cibaria, nullum habentes penum reconditum, nihil de futuro tempore solliciti, omnem denique curam ita abijcientes, ac si eo solo die uicturi essent. Ci. 5. Tus. Nos in diem uiuimus. Colu. lib. 3. Nec prouident futuro tempori, sed quasi plane in diem uiuant, sic imperant uitibus, & eas multis palmitibus onerant, ut posteritati non consulant.

Viverra, æ, γαλῆ, animalculum exiguum ex genere mustelarum, quo uenatores utuntur ad cuniculos ex antris expellendos. Plin. li. 8. c. 55. de cuniculis loquens, Magna propter uenatum eorum uiuerris gratia est, immittunt eas in specus, qui sunt multifores in terra: unde & nomen animali, atque ita eiectos superne capiunt.

Viuesco, is, [*Viuere.*] ἔμψυχος γίνομαι, uiuus fio, animor, proprie que de rebus inanimatis dicitur, cum anima imbuuntur. Plin. lib. 9. cap. 51. Anguillæ atterunt se scopulis: ea strigmenta uiuiscunt, nec alia est earum procreatio. Idem lib. 16. cap. 25. de Fauonio uento loquens. Hoc enim maritantur uiuiscentia e terra, quo etiam equæ in Hispania. Per translationem accipitur pro inualescere, & uigorem acquirere [*Ringagliardirsi.*] Luca. lib. 4. Quod cupido affixum cordi uiuiscit, ut ignis. Et paulo post: Vlcus enim uiuiscit & inueterascit alendo.

Vividvs, a, um, p. cor. [*Viuo,*] ἀκμαῖος, ἐπακμάζων, multo uigore præditus. Pli. in Pane. Amas constantiam ciuiu, rectosque, ac uiuidos animos. Virg. 5. Aen. Exigui numero, sed bello uiuida uirtus. Liu. 6. ab Vrb. Sed uegetum ingenium in uiuido pectore uigebat, uirebatque integris sensibus. Interdum Viuidum accipitur pro uiuenti, [*Viuente.*] Propertius: Quatuor artificis uiuida signa boues. Vbi signa uiuida, dixit, quasi uiuentia, idque hiperbolicos, quemadmodu Virg. Spirantia æra, hoc est, tanta arte confecta ut uiuere, & spirare uideantur.

Vivradix, cis, pen. pro. & fœm. gene. μόσχευμα, planta quæ cum radice seritur, quasi uiuam radicem habens, ad differentiam malleoli, & talearum. Pli. li. 17. cap. 23. In arido solo uiuiradix quoque frustra seritur. Col. li. 3. c. 14. Sationis autem duo sunt genera malleoli uel uiuiradicis: quod utrunque ab agricolis usurpatur, & in prouincijs magis malleoli. Neque enim seminarijs student, nec usum habent faciendæ uiuiradicis.

Vivo, is, xi, ctum, [*Viuere,*] ζάω, uitam ago, uitam dego, in uita sum. Quin. lib 9. cap. 3. Non ut edam, uiuo: sed ut uiuam, edo. Cice. de Senect. Nemo est tam senex, qui se annum non putet posse uiuere. Hora. 2. Ser. Saty. 6. Neque ulla est Aut magno, aut paruo lethi fuga: quo bone circa Dum licet in rebus iucundis uiue beatus, Viue memor quam sis æui breuis. Cice. 3. de Fin. Consentaneum est huic naturæ: ut sapiens uelit gerere, & administrare rem publicam, atq; ut e natura uiuat: uxorem adiungere & uelle ex ea liberos procreare. Et licet absolutum sit hoc uerbum, admittit tamen accusatiuu reciprocum, ut, Viuo scelestem uitam, Viuo uitam duram. Terent. in Adel. Nam ego uitam duram, quam uixi usque adhuc, prope iam excurso spatio, mitto. Interdum accipitur Viuere pro eo, quod est lætam uitam agere. Nam eam demum ueram putabant esse uitam, quæ in lætitia, animique tranquillitate perageretur. Mar. Sera nimis uita est crastina, uiue hodie. Pla. in Mil. Conserui, conseruæque omnes bene ualete, & uiuite. Catullus ad Lesbiam: Viuamus mea Lesbia, atque amemus. Viuere studijs, dixit Cic. ad Sulp. Epi. 29. li. 4 pro eo quod est uitam litteris sublimare. Ita uiuam, affirmantis particula est. Cic. ad Tiron. lib. 16. Solicitat, ita uiuam, me tua mi Tiro ualetudo: id est, moriar, uel dispeream, nisi tua ualetudo me solicitat. Eandem uim habet Ne uiuam, subsequente particula Si, uel Nisi. Ci. ad Att. li. 4. Quid poteris, inquiens, pro ijs dicere? ne uiuam, si scio. Viuendo uincere aliquem, dixit Pla. in Epid. pro eo quod est, ei superstitem esse. Viuitur impersonale. Pla. in Persa. Quid agitur? T. uiuitur. Teren. in Heau. Hoc ibi fit, ubi non uere uiuitur. Ci. 1. de Fin. Qua præceptrice in tranquillitate uiui potest omnium cupiditatum ardore restricto. Ouid. 1. Met. Viuitur ex rapto: non hospes ab hospite tutus. Hor. 1. Car. Ode 16 Viuitur paruo bene: cui paternum Splendet in mensa tenui salinum. Viuitur personale. Ouid. 12. Met. Vixi annos bis centum, nunc tertia uiuitur ætas. Huius uerbi composita sunt Conuiuo, Periuiuo, & Superuiuo, Reuiuo, quorum significata uide suis locis.

Vivvs, a, um [*Viuo,*] ζωός, spirans, animatum, uita præditum. Cice. ad Attic. lib 4. Cato tamen affirmat se uiuo illum non triumphare. Quandoque ponitur pro naturali & nō artificioso. [*Naturale.*] Vir. lib. 2. Geor. Et uiua sua plantaria terra. Idem 1. Aeneid. Viuoque sedilia saxo. Quandoque pro ualido aut uehementi [*Valido,*] Vir. 1. Aen. & tentat uiuo præuertere amore. Viua sepes dicitur, quæ dumis non præcisis, sed in eo loco natis contexitur. Col. lib. 11. cap. 3. Vetustissimi auctores uiuam sepem structili prætulerunt: quia non solum minorem impensam desideraret, uerum etiam diuturnior immensis temporibus permaneret. Viua aqua, naturalis, & indidem nata. Varr. 1. de re ru. c. 11. Si omnino aqua non est uiua, cisternæ faciendæ sub tectis, & lacus sub dio: ex altero loco ut homines, ex altero ut pecus uti possit. Flumen uiuum. Vir. 2. Aen. Donec me flumine uiuo Abluero. Lacus uiui. Vir. 2. Geor Speluncæ, uiuique lacus, ac frigida tempe. Vultus uiuos ducere, hoc est, uiuam, & naturalem effigiem referentes. Virgil. 6. Aeneid. Excudent alij spirantia mollius æra, (Credo equidem) uiuos ducent de marmore uultus.

Vivvs pyrites, πυρίτης ζωός, lapis est ex omni pyritarum genere ponderosissimus, ex quo ignis excutitur. Pli. li. 36. ca. 19. Pyritarum etiamnum aliqui genus unum faciunt, plurimum habens ignis quos uiuos appellamus, & ponderosissimi sunt. Hi exploratoribus castrorum maxime necessarij, qui clauo, uel altero lapide scintillas edunt, quæ exceptæ sulphuratis aut fungis aridis, uel folijs, dicto celerius ignem trahunt.

Vix, [*A pena, difficilmente.*] μόγις, aduerbium significans, propemodum non ægre uel difficulter, quasi cum ui & labore. Virg. lib. 2. Geo. Vix humiles apibus casias, roremque ministras. Teren. Vix retraxi filium ab amore ancillæ. Aliquando refertur ad Tempus pro uix dum, siue uix adhuc statim, ubi, uel iam iam. Vir. 1. Aene. Vix e conspectu Siculæ telluris in altum uela dabant læti. Id est, statim, postquam a conspectu Siculæ, &c. Aliquando ponitur pro non, [*Non,*] Lucan. Carcer uix carcere dignus. Ouid. Vix Priamus tanti, totaque Troia fuit, hoc est, non fuit tanti Priamus, ut exponit Donatus.

Vix tandem, [*Dopò tempo assai,*] μόλις, τελευτῶν, post multum temporis. Cicero Appio Pulc. Vix tandem legi literas dignas Appio. Vir. 2. Aen. Vix tandem magnis Ithaci clamoribus actus, Composito rumpit uocem.

V ANTE L

Vlcero, as, p. c. [*Impiagare,*] uel, ut alij Græcam originem sequentes, malunt scribere, Hulcero, ἑλκόω, ulcerosum facio, ulceribus infesto. Plin. lib. 28 cap. 9. Item equarum (subaudi sanguinis) præterquā uirginē erodit, emarginat, ulcerat. Hora. 1. Ser. Saty. 6. Mantica cui lumbos onere ulceret, atque eques armos. Cice. de Fato: Nondum enim ulcerato serpentis morsu Philocteta, quæ causa in rerum natura continebatur fore, ut is in insula Lemno linqueretur. Hinc exulcero, compositum, cuius significationem uide supra suo loco.

Vlciscor, sceris, ultus sum, [*Vendicare, far uendetta,*] ἐκδικῶ, τιμωρῶ, uindico, iniuriam non impunitam relinquo, ultionem repeto. Dicimus autem, Vlciscor te, Vlciscor te pro hoc scelere, Vlciscor scelus, Vlciscor me. Ter. in Eun. Ego pol te pro istis dictis, & factis scelus Vlciscar. Pla. in Men. Ni hanc iniuriam, meque ultus fuero. Cic. 2. Inue. Deinde hoc si constitutum sit, ut peccata homines peccatis, & iniurias iniurijs ulciscantur, quantum incommodorum consequatur. Oui. 7. Met. Androgeique necem iustis ulciscitur armis. Hinc ultio, onis, [*Vendetta,*] uerbale, uindicta. Pli. lib. 51. c. 26. Illis etiam ultionis causa datum est. Taci. li. 2. Simul perfidos & ruptores datis ultioni & gloriæ mactandos.

Vlcvs, ceris, [*Piaga nata da per se,*] ἕλκος, solutio unitatis in carne, quæ fit per erosionem: ut docet Galen. in tractatu de differentijs morborum. Vir. li. 3. Geo. Non tamen ulla magis præsens fortuna laborum est, Quam si quis ferro potuit rescindere summum Vlceris os, alitur uitium, uiuitq; tegendo. Vulnus uero est hians patensque apertura corporis ictu facta. Vlcus tangere, prouerbiali metaphora dicitur, pro eo quod est, mouere dolorem, & rei alicuius, quæ nos magnopere urat, mentionem facere, [*Rinouare il dolore.*] Ter. in Phor. Quid minus utile fuit, quam hoc ulcus tangere? Cic. 1. de Nat. Deo. Quicquid enim horum attigerit, ulcus est: ita male instituta ratio exitum reperire non potest. Id est, ita ab eo defendi non poterit, quin erroris uanitatisque conuincatur. Hinc Vlcusculum dimin. ἑλκύδριον. Pli. lib. 28. ca. 19. Lien uituli in uino decoctus, tritusque, & illitus ulcuscula oris sanat. Vlcerosus, a, um, adiectiuum, [*Pien di piaghe,*] quod est plenum ulceribus. Horat. 1. Carm. Ode. 25. Sæuiet circa iecur ulcerosum: Non sine questu.

ctu. Transfertur & ad arbores. Pli.li.17.c.24. Ante omnia gemmantes nitere conueniet nihil usquam ulcerosum esse, aut retorridum. Quidam hoc nomen aspirandum putant, & melius fortassis: Nam a Græco ἕλκος, deduci uidetur, quod primã uocalẽ habet aspiratã.

VLEX, cis, frutex rorismarini similis, sed asperior, qui retinendi auri gratia sterni solet in fossis canalibusve, ad lauandas montium ruinas fieri solitus. Pli li.33.ca.4.

VLIGO, inis, [Humore,] pen.p ἰκμάς, terræ humor naturalis, ex ea nunquam recedens inquit Seruius. Vir.2. Geo. At quæ pinguis humus, dulcique uligine læta. Silius lib. 8. Et quos pestifera pontini uligine campi, &c. Varro 1 de re rust.ca 2 Solum oportet esse eruderatum & procliuum, ut euerri facile possit, ac fieri purum. Non enim solum ea uligo lanam corrumpit ouium, sed etiam ungulas scabras fieri cogit. Hinc Vliginosus, a, um, [Humido.] semper uuidus: ut, Vliginosus ager, qui semper est humidus: Humidus uero qui aliquando siccatus. Pli.lib 17.ca.5. Terram amaram, siue macram si quis probare uelit, demonstrant eam atræ degeneresque herbæ: frigidã autem retorride nata, item uliginosam tristia: rubricam oculi, argillamque operi difficillimas, quæq; rastros, ac uomeres ingentib. glebis onerent: quanquam aliquando non quod operi, hoc & fructui sit aduersum. Col.lib.2.cap 4. Igitur uliginosi campi proscindi debent post Idus mensis Aprilis.

VLIVS, οὔλιος, Apollinis cognomen apud Milesios, quod is sanitatis auctor putaretur. Nam οὐλεῖν, Iones usurparunt pro ὑγιαίνειν. hoc est, recte ualere: ut annotauit Ioannes Grammaticus. Vnde & οὐλάς, dictas putat cicatrices, quòd sint notæ persanatorum ulcerũ. Vide Macr.li.1 Saturnalium.

VLLVS, a, um, [Alcuno,] τὶς, aliquis, ab Vnus, ut putatur per diminutionem formatum. Nam cum dicimus, non esse ullum, qui legibus pareat, perinde est, ac si dicas, ne unum quidem esse. Nunquam autem hoc nomine utimur affirmatiue. Non enim dicimus, Sunt ulli, qui studia amplectantur: sicut Sunt aliqui. Sed uel negatiue: ut, Non est ullus, qui publica commoda priuatis rationibus præferat. Vel interrogatiue: ut, Est ne ullus, qui legum metu solutus ab iniuria temperet? Vel infinite: ut, Nescio an ullus sit, qui non maiorem opibus, quam uirtuti honorem deferat. Cic. 6. Verr. Nullum inquam horum reliquit: neque aliud ullum tamen, præter unum peruetus ligneum, Bonam fortunam, ut opinor: eam iste domi suæ habere noluit. Virg. 3. Eclog. In me mora non erit ulla. Vide Val.lib.3 c.63.

VLMARIVM, arij, πτελεών, arbustum ex ulmis, uel ulmorum seminariũ. Pli.li.17.c.21. Deferendæ ex areatum uenis post annum in ulmaria, interuallo pedali in unamquanque partem. Vlmaria quo pacto condi deceant, docet Col.li.5.ca.4.

VLMITRIBA, p.p. μαστιγίας, uox est Plautina ex Græco & Latino cõposita, significatque eum qui assidue ulmeis uirgis cæditur, quasi ulmi attritor. Vtitur hac uoce Plaut. in Persa.

VLMVS, mi, [Olmo,] πτελέα, arbor est propter raritatem foliorum maritandis uitibus maxime idonea, Galli Ormam uocant, seruato aliquo Latini nominis uestigio. Col.li.4. cap. 13. Quia si uiminibus salicis aut ulmi ligaueris, increscens uitis se ipsam præcidit. Virg. 1. Geo. ulmisq; adiungere uites Conueniat. Hinc deducitur adiectiuum Vlmeus, a, um, quod ex ulmo est. Col. lib 6. cap.3. Probaturque maxime ulmea frons.

VLNA, æ, [braccio, gomito.] ὠλένη, idem quod brachium. Catul. Epig. 17. Nec sapit pueri instar Bimuli, tremula patris dormientis in ulna. Est item mensuræ nomen, tantam habentis longitudinẽ, quantum complectuntur duo brachia utrinque extenta Virgil. 3. Eclo. Dic quibus in terris (& eris mihi magnus Apollo) Tres pateat cœli spacium non amplius ulnas. Vbi Seruius: Vlna proprie est spatium in quantum utraque extenditur manus: licet Suetonius unum cubitum tantum esse uelit.

VLOCHYTON, οὐλόχυτον, far sale conspersum, quo hostiæ perfundebantur: ita dictum ab eo quod Iones οὐλάς, dicunt ἀντὶ τῆς ὀλῆς, hoc est, pro hordeo siue farre, & χέω, fundo.

VLOPHONVM, p.c. ὀλόφονον, chamæleontis species, quam plerique Ixiam uocant, quod quibusdam in locis uiscum gignat sub alis foliorum, maxime sub Canis exortum, quo mulieres in Creta pro Mastiche utuntur. Vlophonum autem dictum est, quasi ὅλον, φονικὸν, hoc est, totum exitiale. Fertur enim a iuuẽcis gustatum ueluti angina quadam eas interficere.

VLPIANVS, Iurisconsultus, patria Tyrius, Adriani temporibus floruit, cuius scrinijs præfuit. Hic cum Gallias administraret, seditione oborta interfectus est.

VLPICVM, p.c. αἰτιοσκόροδον, ἀφροσκόροδον, genus allij grandius præcipue in Africa celebratum inter pulmentaria ruris: unde & Punicũ allium a quibusdam appellatur. Col.li.11.c. 3. Vlpicum uocant allium punicum: Græci autem ἀφροσκόροδον, appellant: longe maioris incrementi, quam allium. Plaut. in Pœnul. Tu autem plenior allij ulpici, quàm Romani remiges.

VLS, πέραν, antiquis in usu fuit pro ultra, ut annotauit Festus ex Catone. Eadem enim forma ab Vls, deducitur Vltra, quemadmodũ a Cis, deriuatum est Citra.

VLTIMVS, a, um, p.c. [Vltimo,] ὕστατος, ἔσχατος, ab Vltra, idem est quod postremus. Ci.2.de Natu. Deo. Luna, quæ omnium ultima est. Ouid.3. Metam. Sed scilicet ultima semper Expectanda dies homini est. Hora.1. Epist.16. Mors ultima linea rerum est. Liu. 4. ab Vrbe: Necessitate, quæ ultimum ac maximum telum est, superiores estis. Aliquando etiam accipitur pro primo, [Primo,] Vir.li.8. Aeneid. de Saturno primo Latini regis progenitore, Tu sanguinis ultimus auctor. Dictus Vltimus, quod ultra omnia sit, siue ante respicias, siue retro. Ci.1.de Fin Quòd quam magnum sit, fictæ ueterum fabulæ declarant, in quibus tam multis, tamque uarijs ab ultima antiquitate repetitis, tria uix amicorum paria inueniuntur. Hinc Vltimum, aduerbium. ὕστατον, id est, postremum. Liu.x. ab Vrbe: Nũc errabundi domos suas, ultimum illas uisuri, peruagantur. Curt.li. 5. Darius Artabazum, ultimum illum uisurus amplectitur. Vltimo [Vltimamente.] aliud aduerbium eiusdem significationis cum superiori. Suet. in Nero. c 32. Vltimo templis compluribus dona detraxit, simulacraq; ex auro uel argento fabricata conflauit.

VLTOR, oris, p.p uerbale masculinum, ab Vlciscor, eris, [Vendicatore] τιμωρὸς, ἔκδικος, uindex, uindicator qui iniuriã illatam ulciscitur. Cicero pro Sylla. Ego ille coniurationis inuestigator atque ultor certe non defenderam Syllam, si coniurasse arbitrarer. Vir 4. Aeneid. Exoriare aliquis nostris ex ossibus ultor. Huius fœmininum Vltrix, δαμάτειρα, ἡ, a quo Vltricia, ut Victricia a uictrix. Virg 11. Aeneid. Hæc cape & ultricem pharetra deprome sagittam. Idem 4. Aeneid. Vltricesque sedent in limine Diræ. Idem 6. Aen. Vestibulum ante ipsum, primisque in faucibus orci Luctus, & ultrices posuere cubilia curæ.

VLTRA, [Oltre, oltra,] πέραν, ἐπέκεινα, præpositio est, cum accusatiuo deseruit, significatq; præter, & trans, & non nisi separata inuenitur. Salust. in Iugur. Mauriq; uagum genus, ut alij Africæ contendebant Antipodas ultra Aethiopiam cultu Persarum & iustos, & egregios agere. Aduerbium est cum sine casu ponitur, idem significans, quod præterea, [Oltre à ciò,] Cic. de Vniuersi. Si probabilia dicentur, nil ultra requiratis. Ponitur aliquando pro amplius, [Piu,] Liu.4. Bel. Maced. Tanta ui se in hostem intulerunt, ut sustineri ultra non possent. Hinc deducuntur Vlterior & Vltimus. Cicero ad Attic.li.8. Illæ Galliæ ulterioris adiuuentor. Fit autem Vltra ab Vls, quo ueteres utebantur, sicut Citra a Cis. Auctor Gellius lib.12.cap.13.

VLTRA famam, [Piu che si pensa.] πέρα τῆς δόξης, id est, supra opinionem, uel plus quàm homines opinentur: sicut Intra famam esse dicitur, quod famæ magnitudini non respondet. Quinctilianus: Hortensij scripta tamen intra famam sunt.

VLTRO, [Oltre, anchora, di uolontà,] ἐπιδὶ, ultra, siue insuper. Virg. 2. Ae. His lacrymis uitam damus, & miserescimus ultro. Vbi Seruius, Vltro, non est sponte, nam iam rogauerat, sed insuper: quia plus quàm rogauerat Sinon, ei præstitit Priamus. Vsitatius tamẽ accipitur pro sponte [Spontaneamente,] hoc est, nemine rogante, aut cogẽte. Pla. in Epid. Continuo te orabit ultro, ut illam transmittas sibi. Terent. in Adel. Nisi si me in illo credidisti esse hominum numero, qui ita putant sibi fieri iniuriam ultro, si quam fecere ipsi, expostulant, Et ultro accusant. Hoc est, ipsi priores accusant, non expectata querela eorum, qui iniuria sunt effecti.

VLTRO, citroque, [Quà, e là.] ἄνω καὶ κάτω, id est, huc illac, sursum deorsum Ci.6 Verr. Qui ultro citroque nauigant. Accipitur aliquãdo pro hinc inde, uicissim, siue ab utraque parte, [Insieme, da l'una, e l'altra parte,] Cic. in Som. Scipionis: Multisque uerbis ultro citraque habitis ille nobis consumptus est dies.

VLVA, herbæ palustris genus est. Virg. 2. Aen. Limosoq; lacu per noctem obscurus in ulua Delitui.

VLVBRAE, arum, ignobilis Italiæ uicus iuxta Velitras, nulla alia re, quam quòd in ipso educatus fuerit Augustus, memorabilis: ut annotauit Porphyrio in illud Hor. lib. 1. Epist. Quod petis, hic est: Est Vlubris, animus si te non deficit æquus.

VLVLO, as, pen. cor. [Vlulare, urlare,] ὀλολύζω, flebilem & mœstum sonum edo, more luporum. Virg. 1. Geo. Per noctem resonare lupis ululantibus urbes.

VLVLATVS, us, [Vlulato, urlo,] ὀλολυγμὸς, clarus, inconditus clamor. Cæs. Bel. Gal. Tum uero suo more uictoriam conclamant, atque ululatum tollunt.

VLVLA, pe.cor. [Alocco,] αἰγωλιός, auis nocturna ex genere noctuarum ita dicta, teste Seruio, ἀπὸ τοῦ ὀλολύζειν, quod est ululare, & flere. Vir. 8 Eclog. Certent & Cygnis ululæ.

VLYSSES, [Vlisse sapientissimo huomo.] ὀδυσσεύς, fuit filius Laertæ (a quo & Laertius cognominatus est) rex Ithacæ & Dulichij, insularum, a quibus modo Ithacus modo, Dulichius appellatur. Fingitur ab Homero uir multa præditus facundia, nec minore experientia, uafer consilio, egregius bello, laborum patientissimus. Vxorem habuit Penelopen Icari filiam, ex qua Telemachum filium

 suscepit:

suscepit: eamq; tantopere adamauit, ut reliquis Græcorum principibus ad bellum Troianum proficiscentibus, ipse insaniam simulauerit: futurum sperans, ut tanquam bello inutilis domi relinqueretur. Iunctis itaq; duobus diuersi generis animalibus, littus proscindebat, & frugum loco salem serebat. Palamedem tamen uirum prudentissimũ latere non potuit: qui ut technam illius detegeret, aranti illi Telemachum filium in sulco obiecit: quod Vlysses conspicatus, ne filium læderet, aratrum subleuauit. Quo argumento facile deprehensum est, non ueram illam, sed simulatam esse insaniã. Pertractus itaq; ad Troiã, strenuam utilissimamq; eo in bello Græcis operam nauauit. Nam & Achillem inter Lycomedis regis filias uirginali habitu latitantem, ad bellum perduxit, & sagittas Herculis a Philoctete impetratas, ad Troiam pertulit: Cinerem quoque Laomedontis, qui super Scæa porta Ilij seruabatur, clam sustulit: Palladium quoq; una cũ Diomede ex Troia, cæsis custodibus, rapuit. Missus deinde explorator cum eodem Diomede, Rheso Thraciæ rege occiso, equos eius abduxit, priusquam Xanti aquam degustassent. Erant autem hæc omnia in Troianorum fatis: sine quib. Troia expugnari non poterat. Cum Palamade frumentationis causa grauissimas inimicitias exercuit, cumque tandem per calumniã circumuentum, lapidibus obruendum curauit. Occiso Achille in armorum illius iudicio Aiaci prælatus est. Capta autem Troia Orsilochum Idomenei Cretensis regis filium, obstantem ne legitima pars prædæ sibi decideretur, exorta rixa interemit: Denique Polyxena ad Achillis tumulum iugulata, atque Astyanacte Hectoris filio e turri præcipitato, cum nauim conscendisses tanquam in patriam rediturus, graui exorta tempestate primum in Ciconum littus appulsus est. Atque inde rursus soluens, simili tempestate eiectus in Africam ad Lotophagorum gentem peruenit. Vbi cum socij lotum gustassent, ægre inde potuerunt reuelli. Inde rursus uela faciens, in Siciliam delatus est: ubi Polyphemi antrum cum duodecim socijs intrauit, ex quibus cum Cyclops sex deuorasset, exusto illi oculo præusto stipite, pellibus arietum inuolutus cum superstitibus antrum euasit. Hinc in Aeoliam nauigans, ab Aeolo uentos in utrem coactos obtinuit. Et cum iam Ithacæ proximus esset, soluto utre a socijs thesaurum credentibus, resistente uento denuo in Aeoliam expulsus est: sed ab Aeolo abactus, deuenit ad Læstrygonas, quos ob immanitatem fugiens, ad Circen peruenit, quæ cum exploratores eius in beluas mutasset, ipse sumpto a Mercurio pharmaco accessit improuidus & stricto gladio eam coegit, ut socios suos pristinæ formæ restitueret: quod cum fecisses, eius postea consuetudine usus per totum annum, suscepit ex ea Telegonum filium: Hesiodus uero Agrium & Latinum ex Circe genuisse dicit. Aegre deinde ab ea dimissus, ad Oceanum peruenit, ubi peractis sacris, ad inferos descendit, ibiq; ex Anticlea matre, Elpenore, & Tiresia uate de multis certior factus, reuertitur ad Circen: & Elpenorem socium qui nuper inebriatus de scalis deciderat honorifica prosequitur sepultura. Post hæc ad Insulam Sirenum delatus est, quarum cantus ne audirent socijs aures cera obturauit: se autẽ ad malum alligari fecit, eaque ratione illarum insidias tutus euasit. Inde Scyllam transiens & Charibdim, non sine maximo periculo in Sicilia uenit ad ea loca, ubi Phaethusa solis filia cum duabus sororibus greges patris pascebat, iussitque ne quis eos uiolaret: sed ipso dormiente, & socij fame coacti, suadente etiam Eurylocho, plura ex gregibus animalia mactauerunt: quod scelus postea naufragio luerunt, adeo ut ne unus quidem sit seruatus, præter unum Vlyssem, qui arrepto nauis malo nouem diebus a uento & undis hinc illinc agitatus, tandem ad Ogygiam insulam appulsus, a Calypso nympha susceptus est: septemque annis eius consuetudine usus, Nausithoum, & Nausinoum filios, ut Hesiodo placet, ex ea genuit. Post hæc misertus eius Iupiter, Mercurio in Ogygiam misso imperat Deæ, ut Vlyssem missum faciat. Confecta itaq; rate, Vlysses rursus mari se committit. Verum cum iam Phæacia in conspectu esses, subito immissa a Neptuno tempestate nauim fregit, actumque de eo omnino fuisses, nisi eius miserta Leucothoe, tabulam ei suppeditauisset, cui ille innitens, incolumis in Phæacensium portum adnauit: ibidemque quòd nudus esses, inter frondes sese occultauit. Verum non multo post a Nausicaa filia Alcinoi repertus uestes accepit. Deinde Palladis opera ad Areten Alcinoi coniugem deductus, dona, naues, & socios accepit, qui eum in Ithacam reduxere, in qua dormientem cum donis deposuere. Excitatus autem a Pallade ipsius monito habitum mendici accepit, & hoc modo ad suos subulcos peruenit, ad quos Telemachum quoque uidit. Demum ab Eumæo porcario incognitus domum ducitur, ubi post multas iniurias sibi a procis illatas, tandem ab Euryclea nutrice agnitus, arma ex composito cum filio & duobus subulcis, quibus se indicauit, aduersus procos sumens, eos ad unum omnes trucidauit, atque sic Penelopen recepit. Porro cum ex oraculo didicisset, se a filio interemptum iri, in locis abditis uiuere decreuit. Telegonus autem filius ex Circe susceptus, patrem suum uidere cupiens, Ithacam profectus est, ubi cum incognitus a domo patris prohiberetur, orta contentione patrem incognitum spina uenenosa trigonis piscis transfixit. Declinatur & Vlysseus, Vlyssei, uel Vlyssi per secundam inflexionem. Virg 3. Aen. Et terram altricem sæui exsecramur Vlyssi.

Vlyssipo, onis, uel (ut alij scribunt) Olyssippo, Lusitaniæ metropolis est, quæ a Strab. ὀδυσσεία, appellatur: uulgo [*Lisbona*.]

V ANTE M

Vmbella, æ, [*Ombrella*,] σκιάδιον, diminut. ab Vmbra. Est & umbella instrumentum, quo mulieres solem a facie arcent. Iuuenalis Sat. 9. Et cui tu uiridem umbellam, cum succina mittas Grandia. Vmbella præterea dicitur in fœniculo, aniso, sambuco, & similibus plantis, floris uel seminis pedamentum, in plures diuisum longiores pediculos, hemisphærij quandam imaginem situs rotunditate referentes, & in orbem se colligentes.

Vmber, a, um, ὄμβριος, possessiuum est ab Vmbria. Catullus: Aut parcus Vmber, aut obesus Hetruscus.

Vmbilicatim, κατ' ὀμφαλοὺς, significat per umbilicos.

Vmbilicatus, a, um, adiectiuum, ὀμφαλόεις, quod umbilicos habet, uel quod ad umbilici similitudinem factum est. Pli. li. 13. ca. 4. Et in aluo media scissura plerisque umbilicatarum.

Vmbilicus, ci, pen. prod. [*Ombilico, bellico*.] ὀμφαλὸς, quicquid in aliqua re est medium, Vnde Cic. 6. Ver. Ennam ciuitatem Siciliæ uocat eius insulæ umbilicum. Raptam (inquit) Liberam, quam eandem Proserpinam uocant, ex Ennensium nemore arbitrantur, qui locus quod in media insula est situs, Siciliæ umbilicus nominatur. Sic etiam Plinius Vmbilicum Italiæ circa lacum Reatinum dixit, quòd ibi medium Italiæ sit. Item umbilicus dicitur ligamentum intestinorum, quod mediam fere uentris planitiem obtinet: ad hoc factum, ut per eum fœtus, dum est in utero matris, nutriatur. Pli. li. 10. cap. 52. Vmbilicus ouis a cacumine inest ceu gutta eminens in putamine. Vnde umbilisecæ, ὀμφαλητόμοι, obstetrices umbilicos infantium desecantes. Ab huius quoque similitudine paruus circulus in terra descriptus, ad cognoscendos uentos, Vmbilicus dicitur. Pli. lib. 18 cap. 33. Per huius mediam longitudinem duci sarculo sulcum, uel cinere lineam, mediamque circumscribi circulo paruo, qui uocatur umbilicus. Item parui, ac rotundi, politique lapilli, eadem ratione Vmbilici dicuntur. Cice. 2. de Orat. Non audeo dicere de talibus uiris, sed tamen ita narrare solet Scæuola, cõchas eos, & umbilicos ad Caietam, & Lucrinum legere consueuisse. Sunt præterea Vmbilici, ornamenta, & ueluti clauiculi quidã, quibus libri ornantur. Mart lib. 1. Quid prodest mihi tam macer libellus, Nullo crassior ut sit umbilico? Vmbilici (inquit Porphyrio) ornamenta ossea erant, aut lignea, cornea ve, umbilici nostri formam imitantia, quæ uoluminibus iam absolutis addebantur. Hinc natum est uulgatum prouerbium, Ad umbilicum perducere, pro eo quod est, absoluere, ad finem perducere, extremam manum imponere, [*Finire*,] Hæc Porphyrio in illud Horat. in Epod. Deus, Deus nam me uetat inceptos olim promissum carmen, iambos Ad umbilicum ducere. In quem sensum & Mart. finem quarti libri clausit, inquiens: Ohe iam satis est, ohe libelle, Iam peruenimus usque ad umbilicum, An procedere adhuc, & ire quæris, &c. Dicitur preterea Vmbilicus in anulo, uel monili, ea pars quam alio nomine Palam uocamus, cui scilicet gemma, uel margarita illigatur. Plinius de margaritis loquens: Et alios conuenit non oportere perforari, quorum sit absoluta bonitas, umbilicis statim ex auro capita comprehendentibus.

Vmbilicus, Veneris, κοτυληδὼν, herba est in officinis nomen retinens, folio in acetabuli formam tornato, breui in medio cauliculo in quo semen inest, radice oliuæ modo rotunda. Est & alterũ eiusdem generis, Cymbalion aliqui uocant, pinguibus folijs, latioribus, linguarum modo densis, circa radicem medium oculi ambitum describentibus, ut in maiore sempervivo, astringentis gustus, clauiculo tenui, in quo flores & semina hyperici, radice masculota.

Vmbo, onis, [*Scudo*,] ἴτυς, ὀμφάλιον, media pars clypei eminentior, licet quandoq; pro toto clypeo ponatur. Liui. 3. ab urb. Gallum umbone ictum deturbat. Iam clypeus, clypeis, umbone repellitur umbo. Est etiam Vmbo in monili, aut anulo, ea pars, cui inseritur gemma, quam & Pilam & Vmbilicum uocari diximus. Pli. lib 37. c. 5. Arabicæ excellunt candore circuli prælucido atque non gracili neque in recessu gemmæ, aut in deiectu renitente, sed in ipsis umbonibus nitente præterea substrato nigerrimi coloris.

Vmbra, æ, [*Ombra*,] ἀποσκίασμα, σκιὰ, aer carens sole: quod fit alicuius corporis obiectu, præsertim nubium. Virgil. 1. Eclog. Tu Tityre lentus in umbra Formosam resonare doces amaryllida siluas. Quidam ἀπὸ τοῦ ὄμβρου, quod est imber, Vmbram appellatam existimant, quod omnes umbræ humidæ sint. Vmbræ etiam dicuntur, quas faciunt pictores, ut imagines, quæ planæ sunt, solidæ uideantur. Cice. 4. Aca. Quam multa uident pictores in umbris, & eminentia quæ nos non uideamus? Vmbræ etiam dicuntur mortuorum animæ. [*Anime*,] Virg. 6. Aen. Vmbrarum hic locus est somni noctisq; sopore, Corpora uiua nefas Stygia uectare ca-

re carina. Vmbra item olim dicebatur, qui ueniret ad conuiuium non uocatus, sed illius, qui uocatus fuerat, comes: nam sic uocatū sequitur, uelut umbra corpus Hor. li. 1. Epi. ad summam lorus est & plutibus umbris, Sed nimis arcta premūt olidæ conuiuia capræ. Velut umbra sequi dicitur, qui nunquam deest: nam umbra corpus assectatur, uelis, nolis. Pla. in Caſ. Decretum est mihi quasi umbra quoquo ibis tute, perſequi. Suam ipsius metuere umbram, prouerbiali hyperbole dicitur, qui pueriliter trepidat, etiam cū nulla sub sit causa timoris. Vmbra ucritatis, [Segno,] est species quædam ueritatis, & quod uerisimile dicitur. Vmbram luauitæ dixit Ci. pro Muræ. pro luauitæ tenuissimo signo, siue uestigio.

VMBRACVLVM, li, [Frascata.] σκιάδιον, tabernaculum, uelumve umbræ causa erectum. Var. li. 1. de re ruſt. cap. 51. Prope aream faciunt umbraculum, quo secedant homines in æstu, tempore meridiano. Val. Max. li. 5. Catul. Primus spectantium consessum uelorum umbraculis texit. Ponitur & umbraculum pro umbella mulieris [Ombrella,] qua tegitur facies ad solis calorem arcendum. Ouid. in Fast. Aurea pellebant tepidos umbracula soles.

VMBRATICVS, a, um, [Adombrato.] σκιώδης, quod est ex umbra, seu ad similitudinem umbræ. Auguſt. li. 2. Conf. Non saltem, ut est quędam defectura speciei & umbratica uitijs fallentibus.

VMBRATICVS homo, [Pauchiero.] ἐθίσκος, dictus est a Plauto in Curcul. Trapezita, qui in umbra sub tecto uitam agit ocioſam. Artes quoque, & negocia umbratica nominantur, in quibus per desidiam in umbra elanguescimus. Plin epiſt. 176. Nos quàm angustis termi nis claudamur, etiam tacente me perſpicis: nisi forte uolumus scho laſticas tibi atque (ita ut dicam) umbraticas litteras mittere.

VMBRATILIS, & hoc umbratile, [All'ombra,] pe. c. σκιατρὸς, adiectiuū ab umbra formatum: ut, Vita umbratilis, [Otioſo,] quæ umbre et que opaco marceſcit, seu in umbra, & ocio domeſtico degitur. Cic. 2. Tusc. Sic ad malam domeſticam diſciplinam, ritamque umbratilem & delicatam cum acceſſerunt, etiam poetæ neruos omnis uirtutis elidunt. Studinſi uitam umbratilem colunt, quos libri docent in umbra, & ocio, ut inquit Cic. pro Cor. Balbo. Res etiam umbrati les dicuntur, quæ fiunt per inuolucra, & inanitatem, qualis umbra eſt. Vmbratilem exercitationem dicit Cic. de Orat. quæ in loco operto, atque adeo in ocio fit.

VMBRIA, ὀμβρία, regio Italię inter Apenninum & mare Adriaticum, ita dicta ἀπὸ τῶ ὄμβρων, hoc eſt, ab imbre: quod Vmbri omnium Italiæ populorum antiquissimi, inundationi terrarum, imbribusq; superfuiſſe credantur: ut refert Pli. li. 3. cap. 14 Vel dicta eſt Vmbria ab umbra, quòd ea regio propter altitudinem montium, & uicinitatem Apennini, umbroſa ſit Lucā. li. 2. Iusq; ſut pulſo iam perdidie Vmbria Thermo Olim trecenta oppida habuiſſe fertur, quæ poſtea Hetruſci deleuerunt. Hodie ſunt reliqua Sentinum, Fanum Fortunæ, Spoletum, a quo nunc ea regio ducatus Spoletinus dicitur, Nurſia, Reate, Ameria, Tiphernum, Fulgineum, Nucerta, Aſſiſia, Tudertum, & Narnia.

VMBRIFER, ra, rum, adie. [Ombroſo,] σκιώδης, umbrosus, ferens umbram. Var. 2. de re ru. c. 2. Circiter meridianus æſtus, dum deferueſcunt, ſub umbriferas rupes, & arbores patulas ſubijciunt. Virg. 6. Aen. Atque inimica refugit In nemus umbriferum.

VMBRO, as, [Adombrare.] σκιάζω, tegendo umbram facio. Pli. li. 19. ca. 1. Marcellus uelis forum umbrauit. Virg. 3. Aen. Sol cum interea, & montes umbrantur opaci. Col. lib. 5. capite ſeptimo. Dum omnes pene uirgæ, ne umbrent, eo tempore, quo uitis putatur, abraduntur. Huius compoſita magis ſunt in uſu, ſcilicet Adumbro, Ioumbro, Præumbro, Obumbro, quorum ſignificata uide ſuis locis.

VMBRO, ὄμβρος, fluuius Vmbriæ nauigiorum capax, cuius meminit Pli. lib. 3. cap 5.

VMBROSVS, adiect. [Ombroſo, oſcuro.] ἐπίσκιος, σκιώδης, opacus. Vir. 8. Aen. Et crines umbroſa tegebat arundo. Ci. ad Q. Fra. lib. 3. Ego lo cum æſtate umbroſiorem uidi nunquam. Plin. lib. 16. ca. 26. Fico folium maximum umbroſiſſimumque Oui. 7. Met. Quas nemus umbroſum, ſecretaque ſilua tegebat.

V ANTE N

VNA, poſteriore acuta, [Inſieme, in compagnia.] ἅμα, ſimul, pariter, Cic. ad Att. Si in Italia Pompeius conſiſtit, et imus una. Idem 5. Ver. Vna & id, quod facio, probabit, & in hac cauſa profecto neminem mihi eſſe præponendum actotem putabit.

VNANIMIS, & hoc Vnanime, & Vnanimus, a, um, [Concordo, d'un'animo, dell'iſteſſo animo,] ὁμόψυχος, qui unius animi eſt, & unius ſententiæ cum altero. Virgil. 4. Aene. Cum ſic unanimem alloquitur male ſana ſororem. Liuius 7. ab Vrbe: Conſules fœnebrem quoque rem, quæ diſtinere unanimos uidebatur leuare aggreſſi, &c. Hinc Vnanimitas, atis, [Concordia,] concordia, conſenſus, æquanimitas. Plautus in Teuc. Non amantis mulieris, ſed ſociæ unanimitati fidentis fuit. Liu. 5o. Bel. Maced. Mihi, Antiocho, & cuilibet regnum huius ætatis nulla re magis, quàm fraterna unanimitate regnum æquaſſe uidetur.

VNCIA, [Oncia.] οὐγγία, dicta eſt, quòd una ſit ex duodecim partibus aſſis. Plautus iu Menæ. Atque huic ut addas auri pondo uncism. Vnciæ partes ſunt Semuncia, continens drachmas quatuor: Duella pendens duas ſextulos, hoc eſt, tertiam partem unciæ: Siclus, quod & Didrachmum dicitur, pondus eſt duarum drachmarum, hoc eſt, quarta pars unciæ. Sextula, ſexta pars unciæ. Deinde ſequitur Drachma, quæ octies ſumpta explet unciam. Quod ſi ad minore pōduſcula libeat deſcendere, unciam que in minimas particulas diſſecare, continent ſingulæ unciæ ſcrupula 24 1 1 1. obolos XLVIII. ſemiobolos XCVI. ſiliqua, ſiue ceratia CXLIIII. Quoties autem de menſuris ſermo eſt, Vncia menſuralis accipitur pro duodecima parte Romani ſextarij, medius frequentius Cyathum uocant. Hine deduruntur compoſita Quincunx, pondus, uel menſura quinque unciarum, & Septunx, ſeptem unciarum. Vncia in menſuris Geometricis dicitur duodecima pars pedis: alio nomine, Pollex. Frontinus de Aquæ ductibus: Eſt autem Digitus, ut conuenit XVI. pars pedis, Vncia 12.

VNCIARIVS, a, um, adiect. οὐγγιαῖος, ab Vncia deriuatur: ut, Fœnus unciarium, apud Feſtum: Fœnus unciarium, quod erat leuiſſimum quoddam uſuræ genus, cum ſcilicet ex ſorte centum aureorum, quotannis redit aureus unus. Dictum Vnciarium fœnus, quod duo decima tantum pars ſit uſuræ centeſimæ, ſiue quod ſingulis menſib. unciam, hoc eſt duodecimam partem aurei unius pareret. Nam ſi cut ex uſura centeſima quotannis ea centum aureorum ſorte aurei duodecim redibant, hoc eſt, in ſingulos menſes aureus unus: & ex ſemiſſibus uſuris in ſingulos annos aurei ſex, & ea trientalibus aurei quatuor: ita etiam ſeruata proportione conuenit, ut unciaria uſura ea centum aureorum ſorte quotannis aureum unum pariat, uel (quod in idem recidit) unciam, hoc eſt, duodecimam partem aurei in ſingulos menſes. Liu. 7. ab urb. Nam et ſi unciario fœnore facto leuata uſura erat, ſorte in ipſa obruebantur inopes. Rurſus Semunciarium fœnus, ἡμιουγγιαῖος, τόκος, dimidio leuius eſt unciario, quod ex centum aſſibus quotannis ſemiſſem pariebat, uel in menſes ſingulos ſemunciam. Huius fœnoris ibidem meminit Liui. Semunciarium (inquit) tantum ex unciario factum fœnus, & in penſiones æquas triennij. Vnciaris ſtips, Romæ erat moneta omnium minima, duodecimam tantum aſſis partem ualens. Pl. lib. 34. cap. 5. Item P. Minucio præfecto annonæ extra portam Trigeminam unciaria ſtipe collata. Vnciariæ uites dicebantur, quæ ita diſpoſitæ eſſent, ut inter quamlibet uitem, uncia unius iugeri relicta, interualla omnia paria fierent. Colum. lib. 3. cap. 1. Nec ſolum quæ iucunditate ſaporis, uerumetiam quæ ſpecie commendari poſsint, cenſeri debent, ut ſtephanitæ, ut tripedaneæ, ut unciariæ, ut cydonitæ.

VNCIALIS, hoc le, [Di una oncia,] οὐγγιαῖος, quod eſt unius unciæ: ut Vncialis as, qui unciam tantum ualebat. Pli. lib. 33. cap. 3. Q. Fabio Dictatore aſſes unciales facti. Vncialis herba, quæ eſt pollicaris altitudinis. Duodecim enim pollices conficiunt pedem. Idem lib. 18. cap. 16. de Medica herba loquens: Ideo protinus altitu dine unciali herbis omnibus liberanda eſt. Vnciales litteræ: pollicis craſsitudine exaratæ, inquit Budæus.

VNCIATIM, aduerb. [A oncia, a oncia.] κατ' οὐγγίας, per ſingulas uncias. Terent. in Phor. Quod ille unciatim uix de demenſo, Suum defraudans genium, comparſit miſer, &c. Pli. lib. 28. ca. 9. Datur & potibiſtis unciatim cum uini ueteris hemina decocta, donec tres unciæ è toto reſidant.

VNCINATVS, a, um, adiect. [Rampinato,] ἀγκιστρωτὸς, ἀγκυρώδης, uncinis hamatus. Cicer. 4. Acad. Nec ut ille qui aſperis & læuibus & hamatis, uncinatiſque corpuſculis concreta hæc eſſe dicat in terrecto inani.

VNCINVS, ni, pen pro. [Oncino.] ὄγκινος, Græca dictio eſt, idem ſignificans, quod uncus, uel curuus, unde Vncinatus, incuruatus, hamatus: de quo paulo ſuperius.

VNCIOLA, æ, pen. cor. [Oncietta,] οὐγκίδιον, diminutiuum ab Vncia. Iuuen. Saty. 1. Vnciolam Proculeius habet, ſed Gallo deuncem. Partes quiſque ſuas ad menſuram inguinis hæres Accipiat.

VNCTVM, [Onto.] ἄλειφαρ, ſignificat illud pingue, quod in poſtes dot ſo mollius eſt. Col. lib. 6. cap. 19 Frigoris fomenta adhibentur, capite & ſpina tepenti adipe uel uncto linuntur. Sic enim legunt ibi nonnulli: cum tamen emendatiora exemplaria Vino, ibi legendum oſtendant, non uncto.

VNCTVS, cta, ctum, participium uerbi paſſiui Vngor, [Onto, ſporco.] χριστός, ἀλειμμένος, unguento delibutus, oblitus, unguentatus. Cice. 31. Philip. 3. Antonius eo die nudus, unctus, ebrius concionatus eſt. Olera uncta, hoc eſt, lardo, oleo, aliove pingui condita. Hor. 2. Serm. Sat. 6. O quando faba Pythagoræ cognata, ſimulq; Vncta ſatis, pingui ponentur oluſcula lardo? Vnctiuſculus, a, um, pen. cor. paulo unctior: ut, Pulmentum unctiuſculum, hoc eſt, paulo liberalius conditum. Plau. Pſeu. Nunc tua etiam eſt mihi hodie & tuorum opera conſeruorum caput Nitidiſsimum: ac cur non ipſe ego pulmento utor magis unctiuſculo. Hinc Vnctum

& unctius [*Ornato, splendido,*] per translationem dicimus, pro splendido & splendidiore: Inde tracta metaphora quòd opulentiores liberalius condire soleant sua obsonia. Cice. de Clar. Ora. Iam enim erat unctior quædam splendidiorque consuetudo loquendi. Aliquando tamen unctum accipimus pro sordido, & pinguedine obliso. Hor. 2. Ser. Sat. 4 Magna mouent stomacho fastidia, seu puer unctis Tractauit calicem manibus.

VNCTIO, onis, [*Vntione,*] χρίσις, ἄλειμμα, ungendi actus. Ci. 2. de Ora. Philosophum omnes unctionis causa reliquerunt.

VNCTITO, as, frequentatiuum, uide in primitiuo Vngo.

VNCTOR, oris, [*Chi unge,*] ἀλείπτης, χριστής. qui ungit. Cic. ad Gallum li 8 Epi. Ille autem qui sciret se nepotem bellum tibicinem habere, & sat bonum unctorem, discessit a me.

VNCTORIVS, a, um, ἀλειπτικός, quod unctioni destinatum est, ut Hypocauston unctorium, apud Pli. li. 2. Epist. 17. pro loco, in quo post sudationem aut lauationem unguentis perungebantur.

VNCTVRA, ræ, [*Vntione,*] χρίσις, ἄλειμμα, idem quod unctio. Ci. 2. de Leg. Hæc præterea sunt in legibus de unctura. Et paulo post. Seruilis unctura tollitur, & omnis circum potatio.

VNCVS, ci [*Rampino,*] ἄγκιστρον, baculus oblongus, ab altero latere ferramentum habens incuruum, ac in sese retortum: quod genus instrumenti fuerat Romanis ad pertrahendos damnatos ad scalas Gemonias. Iuue. Saty. 10. Impacto Seianus ducitur unco. Dictus Vncus, ἀπὸ τοῦ ἀγκᾶσθαι, quod est, extuberare, uel intumescere, quòd hoc instrumentum ab ea parte, qua incuruatur, intumescere ac extuberare uideatur. Cic. 1. Phil. Vncus impactus est fugitiuo illi, qui in C. Marij nomen inuaserat. Liu. 10. Bel. Pun. Postremo asseres ferro uno præfixi (harpagones uocant milites) ex Punicis nauibus unci in Romanos cœpti. Col. lib. 3. ca. 18 Et uelut uncus infixus solo, antequã extrahatur, prærumpitur.

VNCVS, a, um [*Torto,*] ὄγκινος, καμψός, incuruus, aduncus Col. li. 7. ca. 11. Atque uncis digitis alterum quoq; testiculum educito. Virgil. 1. Geo. Adsis o Tegeæ fauens, oleæque Mineruа, Inuentrix, uncique puer monstrator aratri. Oui. 15 Meta. De parte sepulta Scorpius exibit, caudaque minabitur unca Huius composita sunt Aduncus, & Reduncus, quorum significata uide suis locis.

VNDA, dæ, [*Onda,*] κῦμα, fluctus, siue globus aquæ in unum collectus. quales in mari uentis exagitato maxime solent excitari. Dicta Vnda (ut quidam uolunt) quod sit una, & in se coacta. Vir. Aenei. Franguntur remi, tum prora auertit, & undis Dat latus, &c. Aliquando ponitur pro aqua, [*Acqua,*] ut pars pro toto Oui. 1. Metam. Et terris abscidit undas, Hoc est, mare a terra separauit Huius diminutiuũ est Vndula Vndæ comitiorum per translationem, pro uaria sententiarum multitudine, quibus ut fluctibus undis mare, ita etiam comitia feruere uidentur Cicero pro Plan Si campus, atque illæ undæ comitiorum, ut mare profundum, & immensum, sic efferuescunt, &c. Vnda pro hominum multitudine, [*Moltitudine,*] Virg 2. Geor. Si non ingentem foribus domus alta superbis Mane salutantum totis uomit ædibus undam.

VNDABVNDVS, a, um, [*Ondoso,*] κυματώδης, idem quod undosus: ut, Vndabundum mare, apud Gel. li. 2. c. 30.

VNDATIM, [*A guisa d'onde,*] κυματοειδῶς, ad undarum similitudinẽ. Pli li. 13. c. 15. Sunt & undatim crispæ mensæ, &c.

VNDE, aduer. [*Onde, donde.*] πόθεν, ὁπόθεν, ex quo loco, uel a quo loco. Ci. pro Cecinna. Hoc uerbum Vnde, utrũque declarat, & ex quo loco, & a quo loco. Accipitur autẽ modo interrogatiue. Ci. in Rullũ: Vnde iste amor tam repentinus? Modo relatiue. Vir. 2. Aen. Turrim in præcipiti stantem, summisq; sub astra Eductã tectis: unde omnis Troia uideri, Et Danaũ solitæ naues, & Achaica castra. Et paulo ante: Euado ad summi fastigia culminis: unde Tela manu miseri iactabant irrita Teucri Nonnunquam etiam infinite. Ci. Att. Nõ recordor unde ceciderim, sed unde surrexerim. Aliquando non ad locũ refertur, sed ad personam. Ci. Teren. Hem mea lux, unde omnes opem petere solebant. Vnde gentium, idem quod Vnde. Plautus Asi. Face ad ut paratum iam sit. L. unde gentium?

VNDEVNDE, [*Da ciascun loco,*] ὁποθενοῦν, significat undecunque, quemadmodum Vbiubi dicimus, pro ubicunque, & Quoquo pro quocunque, & Quaqua pro quacunque.

VNDECENTVM, [*Nonantanoue,*] ἐννενηκονταεννέα, nonagintanouem, centum minus unus. Plin. lib. 7. cap. 6. Paruerunt tamen eis annis undecentum.

VNDECENI, næ, na, [*Nonantanoue,*] ἐννενηκονταεννέα, centum minus uno, nonaginta nouem Pli. li. 36. ca. 9. De Aegypti obeliscis agens: Idemq; digressus inde, ubi fuit Mneuidis regia, posuit alium longitudine unde enis pedibus per latera cubitis quatuor.

VNDECIES, [*Vndeci uolte,*] ἑνδεκάκις, undecim uicibus, Col. lib. 5. ca. 2. Hanc summam undecies multiplicato, fiunt pedes quinquaginta tria millia nongenti.

VNDECIMVS, a, um, [*Vndecimo,*] p. c. ἑνδέκατος, ultimus ex undecim. Vir 8. Ecl. Alter ab undecimo tum me iam ceperat annus.

VNDECIREMIS, huius undeciremia, p. p. ἑνδεκήρης, nauis undecim remorum ordines habens. Pli. li. 16. ca. 40 Maxima ea in Cypro traditur ad undeciremem Demetrij succisa centum triginta pedum longitudinis, crassitudinis uero ad trium hominum complexum.

VNDENI, næ, na, [*Vndeci,*] adiectiuum, ἕνδεκα, undecim. Plin. li. 15. c. 25. Pariunt autem undeni. Oui. 1. Amor. Eleg. 1. Musa per undenos emodulanda pedes.

VNDEVIGINTI, adiectiuum indeclinabile, [*Decenoue,*] εἴκοσι, ἑνὸς δέοντος, δεκαεννέα, nouendecim, uiginti minus uno. Cice. de Clar. Orat. Vndeuiginti annos natus erat eo tempore. Liu 3. Bel. Pun. Vbi ea dies uenit, ad conducendum tres societates aderant hominũ undeuiginti Vndeuicesimus, a, um, ἐννεακαιδέκατος, decimus nonus. Cic. de Sen. Anno enim undeuicesimo post eius mortem, hi consules. T. Flaminius, & M. Atilius facti sunt.

VNDETRIGESIMVS, a, um, εἰκοστὸς, ἔνατος. id est, uicesimus nonus. Liu. 7. Belli Punici secundo: Anno octogesimo postquam in Hispaniam uenerat Cn. Scipio, undetrigesimo die post fratris mortem interfectus est.

VNDEQVADRAGINTA, ἐννεακαιτριάκοντα, triginta nouem. Liui. 5. Belli punici mille cccc. Carthaginiensium cæsi, undequadraginta uiui capti.

VNDEQVADRAGIES, aduer. ἐννεακαιτριακοντάκις, nouies & tricies. Pli. lib. 7. c. 25. Solus M. Marcellum transgressus, qui undequadragies dimicauerat.

VNDEQVINQVAGINTA, ἐννεακαιτεσσαράκοντα. quadragintanouem, quinquaginta minus uno. Liui. 7. Bel. Mac. in eo triumpho, undequinquaginta coronæ aureæ translatæ sunt. Vndequinquagesimus, a, um, τεσσαρακοστὸς, ἔνατος, quadragesimus nonus. Cice. pro lege Man. Ipse autem ut a Brundusio profectus est, undequinquagesimo die totam ad imperium populi Rom Ciliciam adiunxit.

VNDESEXAGINTA, ἐννεακαιπεντήκοντα, quinquaginta nouem. Liu. 3. Bel. Pun. Ceperunt amplius tria millia hominum, paulo minus mille equorum, undesexaginta militaria signa.

VNDEOCTOGINTA, ἑβδομήκοντα ἐννέα, septuaginta nouem, octoginta minus uno. Hor. 2. Serm Saty. 3. Age, si stramentis incubet undeoctoginta annos natus, cui stragula uestis, Blattarum ac tinearum epulæ, putrescat in area, &c.

VNDEVIS, & Vndelibet, [*Da qual luogo tu uuoi,*] ὅθεν βούλει, significat, ex uno quouis loco. Auctor ad Heren. li. 4. Ast illud quidem facile fuit undelibet inuenire.

VNDECVNQVE, aduer. [*Da ciascun loco,*] πανταχόθεν, ex quocunque loco. Liu. 4. Bel. Pun. Bellum undecunque cum Annibale consulibus mandatum. Pli. li 17. ca. 4 Vulnerum quoque sanguinem, & undecunque fluentem, sistit per se, uel ex aceto.

VNDIQVE, aduerb. [*Da ogni parte, da ogni banda,*] πανταχόθεν, πάντοθεν, id est ex omni parte. Cic. pro Pomp. Sicilia multis undique cincta periculis. Idem 5 de Finib. Habes undiq; expletam & perfectam, Torquate, formam honestatis. Virg. 8. Aen. Ductores primi Mesapus & Vfens, Contemptorq; deum Mezentius, undiq; cogunt Auxilia. Vndique, ex omni genere. Ci. 6. Tus. Sic uita non solum si undique referta bonis est, sed si multo maiore, & grauiore ex parte bona propendent, beata recte dici potest.

VNDISONVS, a, um, pen. corr. [*Fluttuoso,*] πολύφλοισβος, quod undis strepit. Vnde Mare undisonum dicitur, quod fluctuando sonitum reddat. Vndisoni dij. Propertius li. 3. Eleg. 21. Ergo ego nunc rudis Adriaci uehar æquoris hospes, Cogar & undisonos nunc prece adire deos. Statius. 1. Achil. At Thetis undisonis per noctem in rupibus astans.

VNDIVOMVS, a, um, p. c. κυμοβόλος, quod undas, id est, aquas uomit: ut Vndiuoma charybdis.

VNDO, undas, [*Fluttuare, ondeggiare,*] κυμαίνω, fluctuo, undis agitor Ci. 2. de Nat. deo. Subter radices penitus undanti in freto. Vndare quoq; per quandam similitudinem dicimus aquam feruentẽ, quòd quibusdam quasi undis agitari uideatur, [*Bollire,*] Vir. 6. Aen. Pars calidos latices, & ahena undantia flammis Expediunt. Idem li. 7. Magno ueluti cum flamma sonore Virgea suggeritur costis undantis aheni. Accipitur aliquando Vndare, pro suo composito abundare, [*Esser abondante,*] Cla. de Raptu Proserpinæ lib. 3. Vndaret neu silua fauis, neu uina tumerent. Val. Flac. 1. Argona. Iampridẽ regio undat equis, floretq; uiris. Sic etiã Vir. 2. Geor. Et iuuat undantem buxo spectare Cytorum. Quanquã ibi non tã propter copiam buxi, qua omnino mõs ille abundat, uerbo hoc utitur, quam ut lenibus auris impulsi arbusti motũ undabundi maris æmulũ exprimeret. Legitur & Vndare actiue pro inundare, siue undare facere. [*Inondare,*] Stat. 2. Achil. Cum tuus Aeacides tepido modo sanguine Teucros, Vndabit campos. Vndantem chlamydem facere, est incedendo chlamydem laxam, tugosamq; sic in dextram modo, modo in læuam iactare, ut eius pars potissimum inferior undas modo accedentes, modo recedentes imitari uideatur. Plau. in Epid. Sed hic quis est, quem huc aduenientem conspicor, Suam qui undantem chlamydem quassando facit? Composita sunt, Abundo, Exundo, Inundo, & Redundo, de quibus supra in dictione Abundo.

VNDOSVM,

Vndosum mare, [*Flottuoso*,] κυματῶδες θάλασσα, id est fluctuosum, undis exagitatum. Virg. 4 Aen. Troia per undosum peteretur classibus æquor.

Vndulata vestis [*Vna vesta di peli tessuta*.] κυματῶδης ἐσθὴς, uestimenti genus, ab undis, quibus depictum erat, nomen habens: cuiusmodi hodie ad nos afferuntur ex hircorum, & caprarum pilis uerius, quam lanis confecta, quæ ἀπὸ τοῦ συμβάλλειν, Symballois passim appellantur, quasi σύμβλητα, quod coacto potius impleta, quam textu sint confecta: ceu origine ab illo uestium genere accepta, de quo Plin. ita scribit: Lanæ & per se coactæ uestem faciunt. Vndulatæ autem (ut diximus) appellatæ sunt, ab undarum imagine per eas discurrente, ea forma, qua a scutulis Scutulatæ. Hanc eandem quidam & Cymatilem dictam fuisse existimant: sed falso, mea quidem sententia: cum Cymatilia eadem sit, quæ cerulea, non a discurrentibus undarum lineis, sed a fluctuum colore appellata. Varro. lib. 2. de Vita pop. Rom. Vndulatam togam pro pura posuit, idque noue, ut annotauit No. A quibusdam (inquit Varro) dicitur esse Fortunæ Virginis simulacrum, ideo quòd duabus undulatis togis est opertum, proinde ut olim prætextatas & undulatas togas soliti sunt habere.

Vnedo, pen. cor. unedonis, pen. pr. fructus est arbuti, terrestribus fragis non dissimilis, inde nomen habens, quòd plures edi non possint. Plin. lib. 15. ca. 24. Aliud corpus est terrestribus fragis, aliud congeneri eorum unedoni: quod solum pomum simile fructui terræ gignitur. Arbor ipsa fruticosa: fructus anno maturescit, pariterq; floret subnascens, & prior coquitur. Pomum inhonorum, ut cui nomen sit ex argumento unum tantum edendi. Duobus tamen hoc nominibus appellant Græci, Comaron, & Memecylon. Ex quo apparet totidem genera esse & apud nos. Alio nomine Arbutus uocatur. Hæc Plinius.

Vnguentum, ti, [*Vnguento, onto, ontione, perfumo*,] quod & Vnguentum a quibusdam dicitur: ἔλαιον, Homero, μύρον, non est illa compositio tenax, qua chirurgi utuntur ad uulnera curanda, sed commistio diuersorum odorum addito oleo, ad ungenda corpora, deliciarum, & luxuriæ causa inuenta, χρῖμα, siue χρῖσμα. ueteres θύσμα. Vulgare autem, ac promiscuum & fere palæstris dicatum, ἄλειμμα, ἀλοιφὴ, ἐπάλειμμα, uocat Celsus. Vnde ἀλείπτας, & ἐξαλείπτας, nostri Vnctores, & Reunctores uocant: a Græcis frequenter ἀλειπταὶ, χρίσται, παιδοτρίβαι, nominantur. Hæc Hermolaus. Plaut. in Most. Non possunt omnes olere unguenta exotica. Cic. 5. Ver. Cum interea Apronius caput atque os suum unguento perfricaret. Horat. 2. Carm. Ode 7. Funde capacibus Vnguenta de conchis. Pomponius tamen Iureconsultus titu. de Aur. Argen. mundo orna. &c. Largumento scribit, Vnguenta esse, quæ ualetudinis causa comparantur: sed hæc magis Medicamenta dicuntur. Seruius ait, hoc nomen Vnguentum non recipere u, sicut nec Vngo, Vnguen uero u, habere. Vnguentatus, a, um, unguento oblitus. Catul. Epigrã. 56. Diceris male a tuis Vnguentate glabris marite Abstinere.

Vngo, is, xi, ctum, & Vnguo, guis, secundum Priscianum, [*Vngere*.] ἀλείφω, χρίω, oleo, aliove pingui oblino: ab uniendo (ut uolunt) dictum, quòd unguentis densentur corpora atq; uniantur. Cato. ca. 57. Pice liquida cornua infima ungito. Ci. 6. Ver. Vnxisse unguentis, cõplesse, &c. Hinc Vnctito, as, frequentatiuũ. Plaut. Mostel. Quis ecastor mulier recte olet, ubi nihil olet. Nam istæ ueteres, quæ unguentis unctitant, interpoles, Vetulæ, edentulæ, quæ uitia corporis fuco occultant, Vbi sese sudor cum unguentis consociauit: illic Itidem olent: quasi cum una multa confudit coquus. Composita sunt, Inungo, Perungo, & Exungo: quæ uide suis locis.

Vnguen, inis, [*Vnguento*,] ἀλοιφὴ, ἄλειμμα, quoduis pingue, quo quippiam possumus inungere. Plin. li. 28. cap. 11. Epiphoras bubulo seuo cum oleo cocto illinunt: ceruini cornu cinis scabrieies eodem unguine sanat. Virg. 3. Georgicorum. Et pingues unguine ceras. Pallad. Summas tantundem unguinis, quod uocamus axungiã, uel seuum. Persius Saty. 6. Fenisecæ crasso uitiarunt unguine pultes. Hinc Vnguinosus adiectiuum, idem quod pinguis [*Grasso*,] ut Vnguinosum medicamentum, Vnguinosæ nuces. Plin. li. 23. cap. 8. Sunt autem recentes nuces iuglandes iucundiores, siccæ unguinosiores, & stomacho inutiles.

Vnguentarius, rij, uel potius Vngentarius, ut Seruius scribendum affirmat, μυρεψικὸς, μυροπώλης, qui unguenta cõficit, ac uendit. Ci. 1. de offi. Adde huc, si placet, unguentarios, saltatores, totumque ludum talarium. Hor. 2. Serm. Saty. 3. Pomarius auceps, Vnguentarius, ac Tusci turba impia uici. Eius fœmininum est Vnguentaria. Pli. li. 8. ca. 5. Et unguentariam quandam dilectam Iuba tradit, &c. Est & unguentaria μυρεψικὴ ars ipsa conficiendorum unguentorũ: Vnde Vnguentariam facere dixit Plautus in Pœnul.

Vnguentarius, a, um, μυρεψικὸς, unguentis idoneus, ad unguenta pertinens. Pli. li. 37. c. 8. Hunc aliqui lapidem Alabastriten uocant, quem cauant ad uasa unguentaria, quoniam optime seruare incorrupta dicitur.

Vnguiculus, li, pen. cor. ὀνύχιον, diminutiuum est ab Vnguis. Plautus in Epid. Contempla Epidice, usque ab unguiculo ad capillum summum. Cice. 5. de Finib. Valetudinem, uires, staturam, formam, integritatem unguiculorum omnium. A teneris unguiculis ἀπὸ τῶν ἁπαλῶν ὀνύχων, prouerbialiter dici solet, pro eo quod est, ab infantia, ab ineunte ætate, a puero, ab incunabulis [*Da fanciullo*.] Cic. Lentulo: Sed præsta te eum, qui mihi a teneris, ut Græci dicunt, unguiculis, es cognitus. In eadem etiam significatione dicimus, De tenero ungui. Hor. in Odis: Motus doceri gaudet Ionicos Matura uirgo, & fingitur artubus Iam nunc, & incestos amores De tenero meditatur ungui.

Vnguis huius unguis, masculi. gene. [*Vngia*,] ὄνυξ, corneum illud quod in extremis digitis enascitur, non solum in manibus uerũ & in pedibus, neq; iis solum humanis, sed cæterorum etiã animaliũ, quæ pedum digitos habent separatos, ut sunt simiæ & sues. Dicti Vngues, ab eo quod græci ὄνυχας, in eadem dicunt significatione: aut certe ab eo quod iidem dicunt ὄγκινον, pro incuruum: cuiusmodi auium fere omnium sunt ungues. Pli. lib. 11. cap. 45. Vngues simiæ imbricati sunt, hominib. lati, rapacibus unci, cæteris recti, ut canibus, præter eum, qui a crure plerisq; dependet. Idem de squila. Vngues quoque huic generi inuertuntur. Interdum tamen Vngues in animalibus bisulcis dici inuenimus pro ungulis. Col. lib. 6. ca. 11. de medicina bouis claudicãtis. At si iam in ungulis est sanguis inter duos ungues cultello leuiter aperies. Et paulo post. Si sanguis in inferiore parte ungulæ est, extrema pars ipsius unguis ad uiuum resecatur. In bdellio quoque maculas quasdam candidas humani unguis similitudine Plinius Vngues appellat, lib. 12. c. 9. Bactriano, in quo, nidor siccus, multique candidi ungues. Vngues ferrei, apud Col. l. 12. c. 18. sunt instrumenta quædam ferrea, quibus uindemiatores unguium uice utebantur ad colligendas uuas, ne ipsas manibus distringerent. Fieri non poterat, ut dum unguibus manuum uuas colligerent, bona pars acinorum digitorum contactu in terram non delaberetur. Col. li. 12. c. 18. Et ungues ferrei quam plurimi parandi, & exacuendi sunt, ne uindemiator distringat uuas, & non minima fructus portio, dispersis acinis in terram dilabatur. Vnguem transuersum siue unguem latum non discedere: prouerbialis hyperbole est, pro eo quod est, pro quam minimo spatio discedere. Cic. 2. Acad. Ab hac regula mihi non placet transuersum, ut aiunt, unguem discedere. Vnguem medium ostendere, prouerbium est, quo summus contemptus significatur: inde sumptum quòd medius digitus pro impudico habebatur. Iuuena. Satyr. 10. Cum fortunæ ipse minaci Mandaret laqueum, mediumque ostenderet unguem. Vngues arrodere: prouerbiali metaphora dicuntur, qui cogitabundi sunt & rem aliquam secum agitant. Hor. 1. Serm. Saty. 10. & in uersu faciendo Sæpe caput scaberet, uiuos & roderet ungues.

Vnguis, πτερύγιον, neruosa quædam adnatæ membranæ excrescentia a maiori oculi angulo ut plurimum nascens, ad oculi coronam ita procedens, ut quandoque pupillam operiat. Cels. li. 7. Vnguis uero, quod πτερύγιον, Græci uocant, est membrana illa neruosa, oriens ab angulo, quæ nonnunquam ad pupillam quoque peruenit, eique officit. Sæpius a narium, interdum etiam a temporum parte nascitur.

Vngula, [*Vnghia*] ὁπλὴ, calceus corneus, pedes muniens eorum animalium, quæ digitos non habent: siue etiam ea pars pedis quæ cornu tegitur. Virg. 3. Geor. Et solido grauiter sonat ungula cornu. Idem 8 Aeneid. Quadrupedante putrem sonitu quatit ungula campum. Cicer. 3. de Nat. Deor. Ergo illud in silice uestigium Castoris equi credis esse? Columel. li. 6. c. 12. Sed si sanguis adhuc supra ungulas in cruribus est, fricatione assidua discutitur. At si iam in ungulis est, inter duos ungues cultello leuiter aperies. Et paulo post: Si sanguis in inferiore parte ungulæ est, extrema pars ipsius unguis ad uiuum resecatur. Quibus in locis manifeste. Col. Vngues, pro ipsis calceis corneis accepit: Vngulam uero pro ea parte pedis, quę cornu tegitur. Contra pro ipsis calceis aperte accepit Pli. li. 11. cap. 46 cum ait: Vngulæ ueterino tantum generi renascuntur. Hanc differentiam eleganter exprimit Oui. in transform. Ius è bouis effigie in primam formam redeuntis. Vngulaque, inquiens, in quinos dilapsa absumitur ungues. Omnibus ungulis, prouerbij speciẽ habet, pro eo quod est, omnibus uiribus manuumque pedumque & conatu totius corporis niti, ut etiam ungues, qui sunt in extremitate collocati, intendantur, quos Pli. existimat esse summas neruorũ clausuras. Cicero li. 2. Tuscula. Toto corpore, atque omnibus ungulis (ut dicitur) contentioni uocis asseruiunt. Iniicere ungulas, est rapere, uel furari. Plaut. Nunc scio febrim tibi esse, quia non licet huc iniicere ungulas.

Vngulati, ὀνυχώδεις, qui magnos ungues habent, ac scabros: quasi ungulis similiores, quam unguibus, ut ex Catonis sententia refert Festus.

Vngulata uestis, ab ungulis: hoc est, anulis, Vngulum enim Oscorum lingua (ut ait Festus) anulum significat. Vel etiam dici potest ab unguibus, hoc est, a maculis humani unguis similitudinem referentibus: quales in marmoris quodam genere conspiciuntur.

Vngulum,[*Anello,*]δακτύλιος, σύμβολον, antiquis anulum significabat: de cuius etymo nihil est quod laboremus, cum Fest. auctor sit peregrinum esse uocabulum, & ab Oscis sumptum. Pli. lib. 33. ca. 1. Miror Tarquinij eius statuam sine anulo esse: quanquam, & de nomine ipso ambigi uideo: Græci a digitis appellauere, apud nos prisci ungulum uocabant: postea & Græci, & nostri Symbolum.

Vnicaulis, le, [*Di un coflone,*] μονόκαυλος, quod unum caulem habet, nec in ramos spargitur. Pli. li. 19. ca. 10. Est autem unicaule, radice bulbo simili.

Vnicolor, p. c. & om. ge. [*Di un colore,*] μονοχρώματος, unius coloris. Pli. li. 33 ca. 9. Dulciores fœminæ iuor, & unicolores. Ouid. 11. Met. At medio tutus est hebeno sublimis in antro Plumeus, unicolor, pullo uelamine tectus.

Vnicornis, huius unicornis, gen. masc. [*O'un corno,*] a recentiorib. quibusdam ex nostris appellatur fera, quam Græci μονοκέρωτα, appellant. Hanc Pli. ceruino capite esse scribit, pedibus elephanti, cauda apri, reliquo corpore equo non dissimili, unicum media in fronte cornu gerentem cubitorum duorum longitudine. Est & Vnicornis, & hoc ne, adiectiuum, quod unum cornu tantum habet. Pli. lib. 11. cap. 46. Vnicorne bisulcem oryx.

Vnicus, a, um, [*Vnico, solo, singulare,*] μόνος, singularis uel solus: ut Phœnix est unica auis. Cice. pro Rosc. Amer. Et quærimus quæ tanta uitia fuerint in unico filio. Hinc fit aduerbium Vnice [*Vnicamente,*] singulariter. Plau. in Bacc. Imo unice unum plurimi pendit. Cic. Epist. Quos ego ambos unice diligo.

Vnigena, næ [*Vnito,*] pen. cor. & com. g. μονογενὴς, unicus, unigenitus. Ci. de Vniuersi. Singularem deus hunc mundum, atq; unigenam procreauit. Alia ratione Pallas a Catullo dicitur Vnigena, quod scilicet unico parente crederetur genita, ex cerebro nimirum Iouis.

Vnigenitus, [*Sol figlio, unigenito,*] μονογενὴς, uox frequens est Ecclesiasticis scriptoribus pro filio unico, qui neque fratrem habuerit, neque sororem.

Vniiugæ, uineæ, μονόζυγοι, ἄμπελοι, quæ simplici nituntur iugo, cum binis hastilibus in terra defixis, singulæ transuersæ perticæ in unam tantum partem ordines super incumbunt. Pli. li. 17. cap. 22. Si uniiuga erit uinea.

Vnimanus, a, um, [*Di una mano,*] μονόχειρ, unam tantum manum habens. Liu. 5. Bel. Mace. Capram sex hœdos uno fœtu edidisse, ex Piceno nunciatum est, & Arretij puerum natum unimanum.

Vnio, nis, uniui, unitum. [*Adunare, adiungere,*] ἑνόω, coniungo, in unum redigo. Vnde Vniti animi, qui sunt unius uoluntatis.

Vnio, onis, [*Vnione, concordia,*] ἕνωσις, modo concordiam significat. Augu. Nam hoc fieri posse in tanta animorum unione quis dubitet? Modo margaritam, μαργαρίτην, quod in conchis nulli duo reperiantur indiscreti. Pli. li. 9 cap. 35. Dos omnis unionum est in candore, magnitudine, orbe, læuore, & pondere, haud promptis rebus, in tantum ut nulli duo reperiantur indiscreti: unde nomen Vnionum Romanæ scilicet imposuere deliciæ: nam apud Græcos non est, nec apud Barbaros inuentores eius, aliud, quam Margaritæ. Est & unio, cæpæ genus capitatum. Colum. li. 12. ca. 10. Pompeianam, uel Ascaloniam cæpam, uel etiam Marsicam simplicem, quam uocant Vnionem rustici, eligito. Hoc autem nomê, ut inquit Ruellius, apud Gallos, uelut triuiale hactenus usurpatum est pro eo cæpæ genere, quod pluribus bulbis non coagmentatur.

Vnistirpis, & hoc pe, [*D'una stirpe,*] μονοστέλεχος, quod a radice caudicem unum habet assurgentem. Plin. lib. 16. cap. 30. In longitudinem excrescunt abies, larix, palma, cupressus, ulmus, & siqua unistirpia.

Vnitas, atis, [*Vnità,*] μονὰς, Indiuisibile numeri principium. Accipitur & pro omnimoda similitudine [*Similitudine,*] Col li. 6. c. 3. Ideo nisi lanatas oues emi non oporteret, quo melius unitas coloris appareat. Pli li. 7 cap. 12. Toranius M. Antonio iam Triumuiro, eximios forma pueros alterum in Asia genitum, alterum transalpes, ut geminos uendidit; tanta unitas erat.

Vniter, [*Vnitamente, di concordia,*] pen. c. aduer. id est, coniuncte, concorditer. Lucr. li. 3. Cum corporis atque animai Dissidium fuerit, quibus æuimus uniter apti.

Vniuersalis, le, [*Vniuersale,*] καθολικὸς, ad uniuersos pertinens. Aucto. Ad Heren. Nam in huiusmodi rationibus, non uniuersali, neque absoluta: sed extenuata ratione expositio confirmatur. Quo tamen in loco sunt qui malint legere Vniuersa. Vtitur tamen hac uoce & Varro li. 2. de Analog Quod (inquit) ad uniuersalem pertinet causam.

Vniuerse, & Vniuersim, aduerbia, & Vniuersitas, tis, Vide in dictione Vniuersus.

Vniuersus, a, um, [*Vniuerso, tutto,*] σύμπας, in singulari quidê idem est, quod totus: ut, Vniuersus ager, uniuersus exercitus. In plurali uero significat omnes coniunctim. Nam si dicimus, Omnes sibi domicilium constituerunt, intelligitur domicilium sibi unumquenque constituisse. Si uero dicimus, Vniuersi sibi domicilium constituerunt: significatur, omnes simul unum sibi pro omnibus domicilium fecisse. Cicer. 4. Acad. Qui loquitur de uniuersis, nihil excipit, quid enim potest esse extra uniuersa? Terent. Phor. Quod ille unciatim uix de demenso suo, Suum defraudans genium, comparsit miser: Id illa uniuersum abripiet. Cic. 3 Offi. Ergo unum debet esse omnibus propositum, ut eadem sit utilitas uniuscuiusq; & uniuersorum, &c. Hinc Vniuerse, aduerb. [*Generalmente,*] generaliter, siue generatim: cui Sigillatim opponitur. Cice. in Vatinium, Quæro abs te primum uniuerse, quod genus improbitatis, & sceleris in eo magistratu tu prætermiseris. Idem 7 Verr. Quid ego de cæteris ciuium Romanorum supplicijs sigillatim potius, quam generatim atq; uniuerse loquar? Vniuersum, aliud aduerbium eiusdem significationis. Hinc quoque Vniuersitas, atis, [*Vniuersità,*] Cice. 2 de Natu. Deo. Licet enim contrahere uniuersitatem generis humani, eamq; gradatim ad pauciores, postremo deducere ad singulos. Col. in Præfat. li. 1. De rusticationis uniuersitate nihil attinet nunc plura dicere. Cicero de Vniuersi. Singulos adiunxit ad singula, atq; ita quasi in currum uniuersitatis imposuit.

Vniuocus, a, um, p. co. [*Vniuoco, sinonima,*] cuius & nomen commune est, & eadem substantiæ ratio, quod Græce συνώνυμον, dicimus, sicut contra Aequiuocum. cuius nomen tantum commune est, & substantiæ diuersa ratio, & a Græcis ὁμώνυμον, appellatur. Animal itaque respectu hominis, & equi, uniuocum est, quia illis & animalis nomen commune est, & ratio substantiæ eadem. Vtrique enim conuenit animalis definitio, corpus animatum sensibile. Grammatici dicunt Homonyma esse, quæ uoce, sed non significatione conueniunt: ut, Nepos, & filium significat, & prodigum. Synonima, quæ non uoce, sed significatione conueniunt, ut, Ensis & Gladius. Hinc Vniuoce, συνωνύμως, aduerbium.

Vniusmodi, [*Simile,*] p. c. nomen indeclinabile, ὁμοειδὴς, uniformis, non uarius. Ter. in Heaut. Nam parentum iniuriæ Vniusmodi sunt ferme. Cic. ad Att. li. 9. Nolo enim putare tolerabiles horum insanias, nec uniusmodi fore.

Vnoculus, μονόφθαλμος, unicum habens oculum: quales Poetæ fingunt fuisse Cyclopes. Pla. Vnocule salue. Gell. li. 3 c. 11. Cyclope itidem inquit uel maxime, quòd fueris unoculus.

Vnquam, aduerb. [*Alcuna uolta, giamai,*] ποτὲ, ullo tempore, omni memoria. Cic in Or. Isocrates præstat omnibus, qui unquam orationes attigerunt. Huius compositum est Nunquam [*Non giamai,*] nullo tempore, nulla memoria Plau. in Aul. Neq; id in tantis periculis unquam committam ut fiat.

Vnus, a, um, [*Vno,*] εἷς, numeri principium est Cic. pro Quincto Sex. Alphenus seruulum unum adducit. Aliquando accipitur pro solo. [*Solo.*] Plautus: Vnus tum domi eram, & fores erant clausæ. In qua significatione quandoque genitiuo iungitur & fere genitiuo Omnium. Pli. lib. 9. cap. 17. Accipenser unus omnium squamis ad os uersis, contra aquam natando meat. Nonnunquam etiam genitiuo nominis substantiui, sed fere subintelligitur genitiuus Omnium Pli. li. 11. cap. 37. Caluitium uni tantum animalium homini. Aliquando in oratione Vnus subticetur. Quinct. li. 9. ca. 1. Nec desunt, qui tropis figuræ nomen imponant, quorum est Caius Artorius Proculus. Hoc est, quorum unus est &c. Ponitur aliquâdo pro pronomine Idê. [*Medesimo, istesso,*] Plau. in Capt. Hic postquam hunc emit, dedit eũ huic gnato suo peculiarem, quia quasi una ætas erat, id est, eadem ætas, siue eiusdem ætatis erant. Vno exemplo omnes uiuunt, id est, eodem. Plaut. in Mil. Sic etiam accipiendum est illud Oui. Metam. Vnus erat toto naturæ uultus in orbe, id est, idem uultus sibi per omnia similis. Aliquando pro primo [*Primo,*] Vir. 2. Ae. Cadit & Ripheus iustissimus unus Qui fuit in Teucris.

Vnus, & alter, [*Doi, due,*] εἷς καὶ δύο, pro duobus. Cicer. 4. Verr. Dicit unus & alter breuiter, nihil interrogatus. Teren. And. Sed postquam amator accessit unus & item alter, pretium pollicens. Sic Alter & tertius pro tribus. Tacitus: Sed & alter & tertius dies cunctatione absumitur.

Vnusquilibet, & unusquiuis, [*Ciascuno, ogniuno,*] εἷς ἕκαστος, idem significat, quod quilibet.

Vnusquispiam, [*Alcuno,*] εἷς τις, aliquis unus.

Vnusquisque, [*Ciascheduno,*] Vnaquæque, Vnumquodque, & Vnumquidque: id est, singuli, πᾶς ἕκαστος, πᾶς τις, πάντες ὅσοι, dictio Vniuersalis: potiusq; cum positiuo, quá superlatiuo iungitur, eo quod unus Vim quandam superlatiui obtineat. Ci. pro Fon. Mouetur eo tempore, quo unusquisque nostrum, cum in eum locum productus est. Ibidem: Mihi enim semper unaquaque de cæteris non solum semel, uerum etiam breuiter interrogatus.

V ANTE O

Voberta, uilla est iuxta Bilbilim Hispaniæ urbem, & Salonem amnê umbris arborum, & frigiditate scaturientium fontium amœnissima, quam Martialis graphice depingit Liciano. lib. 1. Epig. 57.

Vocabulum, li, pe c. [*Dittione, uocabulo, uoce,*] λέξις, dictio, qua res singulæ uocantur, aut uoce efferuntur. Ter. in Eunu. Tanquam philosophorum habent disciplinæ ex ipsis uocabula. Plin. Epist. 14. Neque enim alio uocabulo potest exprimi. Cice. 3. de Ora. Nam si res

si res suum nomen & proprium uocabulum non habet. Quin. li. 9. c. 1. Mutatur uocabulis uis rerum.

VOCALIS, & hoc le, [*Vocale, sonoro,*] φωνήεις, ἔφωνος, quod est sonorum, & summæ uocis. Pli. li. 18. Ranæ quoque ultra sonitū uocales, sunt signa tempestatis. Tibul lib. 2. Eleg. 6. Nunc te uocales impellere pollice chordas, Nunc precor ad laudes flectere uerba meas. Oui. 12. Met. Carmine uocali clarus citharaque Philemon. Vnde Vocales φωνήεντα, dictæ sunt quinque illæ apud Latinos litteræ: quia per se uocem faciunt, & sine his uox proferri non potest. Hinc Semiuocales, ἡμίφωνα, quæ quasi dimidiatum uocalium sonum habent. Vocalium concursus. Ci. in Ora. Habet enim ille tanquam hiatus concursu uocalium molle quiddam. Vocalis, ἔμφωνος, etiam dicitur, qui uoce utitur, & proferre uerba potest, puta siquis, cum mutus fuisset, postea loquatur Vale. li. 1. Aegles Samius athleta mutus, cum ei uictoriæ titulus & præmium eriperetur, indignatione accensus, uocalis euasit.

VOCALITAS, atis, [*Consonanza,*] consonantia, quam Græci εὐφωνίαν, uocant. Quin. lib. 1. ca. 5 Sola est, quæ notari possit, uelut uocalitas, quæ εὐφωνία dicitur.

VOCAMEN, inis, [*Nome,*] ὄνομα, nomē, appellatio. Luc. li. 2. Et Bacchi nomine abuti Mauult, quam laticis proprium proferre uocamen.

VOCATIVVS, [*Vocatiuo,*] adiect. fictum a grammaticis: ut Vocatiuus casus, κλητική, per quem aliquem uocamus. Hinc Vocatiue, aduerbium apud Gell. lib. 13. cap. 21. Vocatiue, inquit, dicit, id est per uocatiuum.

VOCETIVS, mons apud Rauracos, ob salebras, & lamas uiatori admodum incommodum: in quem Heluetij a Cecina uicti confugerunt, ut refert Tacitus lib 17.

VOCIFEROR, aris, [*Gridar forte,*] κράζω, βοάω, exclamo, maiorem uocem emitto. Cic 6. Verr. Minitari absenti Diodoro. uociferari palam, lacrimas interdum uix tenere. Vir. 2. Aen. Talia uociferans gemitu tectū omne replebat. Vociferare actiuum protulit Cic. Act. 4. in Verr. si mendo locus uacat: Nam me dies, uox, latera deficient, si hoc nunc uociferare uelim, quam miserum indignumque sit &c. Vociferatio, onis, uerbale [*Grido,*] clamor, actus uociferandi. Cice. pro Cluen. Nam in ipso sermone hoc & uociferatione mortua est. Ad Heren. lib. 3. Habet enim quiddam illiberale, & ad muliebrem potius uociferationem, quam ad uirilem dignitatem in dicendo accommodatum.

VOCITO, tas, penul. corr. [*Spesso chiamare,*] ἀνακαλέω, frequenter uoco. Plaut. in Capt. Pægnium uocitatus est, post uos nomen indidistis Tyndaro. Cic. 2. de Nat. Deo. Quas nostri Septem soliti uocitare triones.

VOCO, as, [*Chiamare,*] καλέω, interdum idem est quod aduoco, uel accerso. Plau. in Capt. Quæ ad patrem uis nunciari? uin' uocem huc ad te? Aliquando idem quod appellare [*Nominare,*] Virg. 1. Aen. Varijsque instigat uocibus alas, Nomine quenque uocans. Item inuitare. Cic. 6. Verr. Deinde ipsum regem ad cœnam uocauit. Vnde uocatores, κλήτορες, dicti sunt, quibus inuitandi datum est negociū, siue qui per se uocant ad cœnas. Pli. lib. 35. cap. 10. Inuitatus ad regis cœnam uenit, indignātique Ptolemæo, ac uocatores suos ostentāri, ut diceret, a quo eorum inuitatus esset, ille arrepto e foculo carbone extincto, imaginem in pariete delineauit. Tanti uocat ille pudicam. a Iuuenal. Sat. 6. dictum est in hunc sensum, Tantum accepit, ut illam dicat esse pudicam. Verba Iuuenalis sunt hæc: Bis quingenta dedit tanti uocat ille pudicam. Loquitur de Cesennia muliere impudicissima, quam tamen maritus pudicam esse afferebat, non quod ita res esset, sed quod quingenta dotis nomine accepisset. Item denunciare. Virg. 1. Geo. Tum cornix plena pluuiā uocat improba uoce. Aliquando significat nomen imponere [*Porre nome,*] Plau. in Asin. Quo uos uocabit nomine? Vocare aliquem ad calculos, est eum uocare, ut suffragium ferat. Vocare seruos ad libertatem, est eos incitare, ut sese uindicent in libertatem. Vocare aliquem ad computationem, dixit Plin. in Paneg. Nemo recentem, & attonitam orbitatem ad computationem uocet, cogatque patrem, quid reliquerit filius, scire. Vocare aliquem ad testimonium, est testem citare. Vocare aliquem in crimen est [*Accusare,*] aliquem criminis accusare. Vocare in discrimen est [*Esser in pericolo,*] periculo committere. Vocare aliquem in inuidiam, est quod uulgus indoctum ait, adducere in malam gratiam. Vocare rem aliquam in medium est [*Considerare,*] discutiendam proponere. Vocare aliquem in partem, est eum uocare, ut alicuius rei partem accipiat. Vocare aliquid ad calculos [*Far conti,*] est in supputationem deducere. Ci. de Amic. Hoc quidem est nimis exiliter, & exigue ad calculos uocare amicitiam, ut par sit ratio acceptorum, & datorum. Vocare deos in uota [*Far uoto,*] est uotis factis deorum auxilium implorare. Virgil. lib. 5. Aen. Ni palmas ponto tendens utrasque Cloanthus, Fudissetque preces, diuosque in uota uocasset. Vocare aliquem a mœstitia, est iubere læto animo esse [*Confortare,*] Cic. Att. lib. 1. Quod a mœstitia uocas, multum proficis. Sic uocare ad uitam, ibidem, pro eo quod est, bono animo esse iubere, & eum qui iam necem sibi inferre constituerat, spe meliori iniecta ab instituto reuocare. Vocata est opera, dixit Plau. in Stich. Cœnabis apud me, quoniam saluus aduenis. E. Vocata est opera. id est, non uacat apud te cœnare, quoniam rogauit me aliquis, ut negocium aliquod pro se transigerem. Vocatus, a, um, participium. Ouid. 1. Metam. Conciliumque uocat, tenuit mora nulla uocatos. Hora. 2. Carm. Ode. 18 Vocatus, atque non uocatus audit Vocatus, us, ui, Vir. 12. Aen Nunc o nunquam frustrata uocatus Hasta meos, &c. Vbi Seruius: Vocatus, hoc est, inuocationes & preces [*Preghi,*] nam appellatio est a uerbo, quæ semper in io exit, aut in us, id est, nomen uerbale. Ci. 3 de Ora. Mane idibus Septemb. & ille, & senatus frequens uocatu Drusi in curiam uenit. Cuius composita sunt, Aduoco, Conuoco, Circumuoco, Deuoco, Euoco, Inuoco, Prouoco, Peruoco, Reuoco, & Seuoco, quæ habent penultimam correptam.

VOCONIA, genera sunt pyrorum, quemadmodum & uolema. Plin. lib 15. ca. 5.

VOCONII, forum, Arecomicorum ciuitas in Gallia Narbonensi, cuius meminit Pli. li. 3. ca. 4.

VOCONTII, Narbonensis Galliæ populi sunt, quorum ciuitas Tricorium commemoratur a Pli. li. 3. c. 4.

VOCVLA, æ, pen. co. [*Vocina, uoce picciola.*] φωνίγιον, diminutiuum, parua uox. Ci. ad Q. Fr. Quanto meliores sunt & delicatiores in cantu flexiones, ac falsæ uoculæ, quam certæ, seu seueræ? Prop. lib. 1. Ele. 15. O utinam traiecta caua mea uocula rima Percussas dominæ uertat in auriculas. Accipitur aliquando pro detractione, καταλαλία. Cice. M. Cœlio: Si incurrit hæc nostra laurus non solum in oculos, sed etiam in uoculas maleuolorum.

VOGESVS, p. c. mons est Galliæ Belgicæ, Sequanos & Lingones diuidēs a Mediomatricibus, ex quo Mosa & Araris fluuij nascūtur. Luc. li. 1. Castraque quæ Vogesi curuam super ardua ripam Pugnaces pictis cohibebant Lingones armis.

VOLA, æ, [*Palma della mano.*] θέναρ, caua pars manus, siue pedis. Pli. lib. 11. ca. 45. Vola homini tantum, exceptis quibusdam. Hinc inuolare pro rapere, quasi uolam inijcere [*Rapire*] Plin. lib. 9. cap. 59. Singulos inuolat uerius, quam capit

VOLATERRAE, Strab. lib. 5. Hetruriæ oppidum est non procul a mari, in edita planitie collis situm, ad quam xv. stadiorum est ascensus. Hinc Volaterrani, pro urbis huius incolis, & uada Volaterrana. Pl. li. 3 capite 5.

VOLATICVS, ca, cum, [*Volatico, uolatiuo*] πτερόεις, uelox, quasi uolatilis & per translationem præceps, inconstans: [*Instabile,*] Cice. ad Att. li. 13. O Academiam uolaticam, & sui similem, modo huc, modo illuc, &c.

VOLATILIS, le. pen c. [*Volatile, uolante,*] πτηνός, idem quod Volucris adiectiuum: ut Bestia uolatilis. Ci. 2. de Nat. de. Præterea uescimur bestijs, & terrenis, & aquatilibus & uolatilibus, partim capiendo, partim alendo. Ferrum uolatile [*Saetta,*] pro sagitta, ferrea cuspide præmunita, quæ ex arcu emissa celeriter fugit, uelocitatem adiuuantibus pennis alarum quodammodo uicem supplentib. Vir. 4. Aene. Pastor agens telis, liquitque uolatile ferrum Nescius. Volatilis ætas, i. fluxa & caduca, ὀλιγοχρόνιος. Oui. 10. Met. Labitur occulte, fallitque uolatilis ætas, Et nihil est annis uelocius.

VOLATVRA, æ, [*Volo, uolamento,*] πτῆσις, idem est quod uolatus. Var. 3. de Re rust. cap. 5. Ibi in prima uolatura cum ueniunt, morantur dies paucos, requiescendi causa. Col. l. 8. ca. 9. A uolatura ita ut capitur, farturæ destinatur.

VOLATVS, tus, [*Volo,*] πτῆμα, ipsa uolatio, & uolandi actus. Ci. de Nat. De. Idemq; & uolatus alitum sustinet, & spiritus ductus alit, & sustētat animantes. Mar. li. 11. Si tam præcipiti fuerant uentura uolatu, Debuerant alia fata uenire uia.

VOLCAE, populi Galliæ Narbonensis, trans Rhodanum, Occidentem uersus: ex quibus qui flumini proximi sunt, Arecomij cognominati sunt: qui uero longius a Rhodano recedentes, in Pyrenæos montes uergunt, dicti sunt Tectosages, quorum regionem hodie Linguā Occitaniam appellant. Auctor Ptol. li. 2. ca. 10.

VOLCATIVS, Consul fuit Romæ, tempore prioris coniurationis Catilinæ, illumque repetundarum reum, quod intra legitimum tempus profiteri nequiuisset, Consulatum petere prohibuit: quam rem tam ægre tulit Catilina, ut de euertenda patria cum Antonio, & Pisone nefaria consilia inierit. Auctor Pedianus. Volcatius Gallicanus quintum Consul scripsit uitas imperatorum ad Diocletianum: ex quibus tantum extat nunc Auidij Cassij uita. Volcatius Terentianus historiam sui temporis, id est, Gordianorum scripsit, in qua memoriæ prodidit, referente Capitolino, Gordianum seniorem uultum Cæsaris Augusti ualde retulisse. Volcatius Epidius Grammaticus scripsit res gestas Pompeij magni & eius patris. primus Libertinorum, qui historiam scripserit, cum ab optimo quoque scribi solita sit, ut est auctor Cornelius nepos. Ludum aperuit, docuitque inter cæteros M. Antonium & Augustum. Ex Tranquillo. Volcatius item alius fuit teste Pli. li. 11. cap. 43. Poeta

non

culorum. Vir. li. 5. Aen. Et ipsa Huc, illuc, uinclorum immensa uolumina uersat.

Volvntas, tis, [*Volontà, arbitrio, voglia.*] θέλημα. animi nostri sententia. Ci. 4. Tusc. Natura. n. omnes ea quæ bona uidentur, sequuntur, fugiuntque contraria. Quamobrem si simul obiecta species cuiuspiá est, quod bonum uideatur, ad id adipiscendum impellit ipsa natura: id cum constanter, prudenterque fit, eiusmodi appetitionem Stoici βούλησιν appellant, nos appellamus uoluntatem: eam illi putant in solo sapiente, quam sic diffiniunt: Volútas est, quæ quid cū ratione desideret. Quę autem aduersus rationem incitata est uehementius, ea libido est, uel cupiditas effrænata, quę in omnibus stultis inuenitur Cice. 4. in Catil. Dijs ergo immortalibus ducibus hanc mentem, Quirites, uoluntatemq; suscepi. Ponitur aliqñ pro ea, quá uulgo affectioné [*Affettione,*] uocamus. Ci. ad Quin. Fr. lib. 3. significat ualde te sibi gratum fecisse, quod de sua erga Cæsarem uoluntate humanissime, diligentissimeq; locutus esses. Aliqñ pro fauore [*Fauore,*] Teren. in Pro. Phor. Voluntas uestra ad poetam accesserit. Id est, si faueritis poetæ. Voluntate ablatiuus pulchre ponitur pro eo, quod est, bona cum gratia. Teren. in Adelp. Quod uos ius cogit, id uoluntate impetret. Cice. 5. Verr. Ego iam tibi ipse istud, quod expetis, mea uoluntate concedam [*Spontaneamente,*] id est, sponte.

Hinc uoluntarius [*Volontario,*] adiectiuum, quod fit sponte αὐτόματον. Cice. ad Marium. lib. 7. Aut consciscenda mors uoluntaria. Liu. 1. ab Vrb. ferocissimus quisque iuuenum cum armis uoluntarius adest. Voluntarij milites dicuntur, qui sponte nomina dant. Cæs. 5. Bel. Gal Neque sibi uoluntariorum copias defore, si ex finibus suis progredi cœpisset. Hinc uoluntarie, & Voluntario, aduerbia [*Volontariamente,*] idest, sponte, bono & prompto animo, non coacto. Cæs 3. Bel. Ciu. Milites electi circiter centum uiginti uoluntate eiusdem centuriæ sunt prosecuti.

Volvmnivs, prænomine Lucius, Vir Romanus senatorij ordinis, quo cum Seruio Sulpicio consulatum gerente carnibus pluisse auctor est Pli. li. 2. c. 56.

Volvo, uis, ui, duarum syllabarum, [*Volgere,*] κυλίω, uerto, uerso, torqueo, in orbem torqueo. Vir. 6. Aene. Vbi mille rotam uoluere per annos. Cice. de Clar. Orator. Voluendi enim sunt libri cum aliorum, tum in primis Catonis. Virg. 3. Aene. Sic fata Deum rex Sortitur, uoluitque uices, is uertitur ordo. Idem 6. Aen. Saxum ingens uoluunt alij. Voluere, cogitare, uersare animo, [*Considerare,*] Catu. Epi. 59 Quę tum prospectans cedentem mœsta carinam, Multiplices animo uoluebat saucia curas. Virg. 1. Aen. At pius Aeneas per noctem plurima uoluens. Ibidem, Quid ve dolens regina Deú tot uoluere casus, Insignem pietate uirum tot adire labores Impulerit. Liuius sexto ab Vrbe: His inanium rerum inanes ipsas uoluentes cogitationes, Fortunæ loci delegauerant spes suas. Voluendus, a, um. Virgilius 1. Aen Triginta magnos uoluendis mensibus orbes Imperio explebit. Id est, uolubilibus, interprete Seruio Volutus, a, um, aliud participium. Vir. 3. Geor. non qui per saxa uolutus Purior electro campum petit amnis. Huius composita sunt, Aduoluo, Conuoluo, Circumuoluo, Deuoluo, Inuoluo, Prouoluo, & Reuoluo: quorum significata explicauimus supra.

Volvola, ἴψ. ἴουλος, uermis teneros uitium pampinos prærodens, qui a Plauto Inuoluulus, a Catone Conuoluulus, a Columella Volucra appellatur.

Volvox, ocis, pen. pro. ἴψ, ἴουλος, uermis teneros uitium pampinos, & pubescentes uuas erodens, qui & Conuoluolus dicitur. Plin. lib. 18. c. 28. Simili modo ne conuoluolus fiat in uinea amurcæ congios duos decoctos in crassitudinem mellis, rursus cum bituminis tertia parte, & sulphuris quarta sub dio coqui, ne exandescat sub tecto. Hoc uites circa capita ac brachia ungi: ita non fore conuoluulum: alij Voluocem appellant, animal prærodens pubescentes uuas. Hæc Plin.

Volvpe, [*Di piacere.*] ἥδιον, delectabile, gratum, iucundum: quanquā non raro substantiue accipitur pro ipsa delectatione, seu uoluptate, [*Diletto,*] Plau. in Amph. Nam quia uos tranquillos uideo, gaudeo, & uolupe est mihi. Legitur &, Volup, per apocopē, quod & Nonius annotauit. Plau. Casi. Facite animo uestro uolup. Idem Asin. Hic senex si quid clam uxore animo fecit uolup.

Volvpia, æ, uoluptatis dea, quæ sacellum habebat Romæ circa naualia non procul a porta Romanula, teste Var. li. 4. de Lin. Lat.

Volvptabilis, uoluptabile, [*Grato,*] ἡδύς, gratum, uoluptuosum. Pla. in Epid. Voluptabilem mihi tuo aduentu attulisti nuncium.

Volvptarivs, ria, rium [*o dilettevole,*] τερπνὸς, quod uoluptatem affert. Ci. 3. de Fin. Aegritudo, libido, formido, quamq; Stoici communi nomine corporis & animæ, ἡδονὴν, appellant: ego malo lætitiam appellare, quasi gestientem animi elationem Voluptariam. Voluptarius homo [*Lieto,*] uoluptati deditus. Plau. in Menæ. Nanque Epidamnea natio est hæc ita hominum, Voluptarij atque potatores maximi Cice. 2. Tusc. Ego a te non postulo, ut dolorem eisdem uerbis afficias, quibus Epicurus uoluptatem, homo, ut scis, uoluptarius. Gustus sensus maxime uoluptarius, hoc est, quo uoluptatem potissimum percipimus.

Volvptas, atis, [*Voluttà, piacere,*] ἡδονὴ, elata præter modum lætitia opinione præsentia alicuius boni, unde quicquid cum delectatione animum demulcet, Voluptas dicitur, quod id maxime uelimus. Referturque tam ad animum quam ad corpus, quamuis nonnulli insimulent solius corporis esse, ac turpem: quod certe uerum nō est. Est enim uoluptas uocabulum medium omnemque iucundum motum, quo sensus hilaretur significat, quem Græci uocant ἡδονήν. Cice. 1. de Ora. Percipietis enim illam ea cognitione iuris lætitiam & uoluptatem. Voluptatem eius capio dixit Pli. Epi. 17. li. 2. Pro, uoluptatem ex eo capio. Cum uoluptate legere [*Diletto,*] id est, cū delectatione. Cice. 2. de Finib. Omne autem id, quo gaudemus, uoluptas est, ut omne quo offendimur, dolor. Voluptati esse [*Piacere,*] id est, esse gratum, & iucundum. Cic. Lentulo lib. 1. Quod mihi de filia, & de Crassipede gratularis, agnosco humanitatem tuam, speroque & opto nobis hanc coniunctionem uoluptati fore. Quibus omnibus in exemplis Voluptas in meliorem partem accipitur pro ea, quæ in animum cadit. Reliquum est, ut & inferiorem partem accipi doceamus, pro ea quæ corpori propria est, in qua Cyrenaici summum constituerunt bonum. Cice. de Senect. Diuinus enim Plato escam malorum uoluptatem appellat: quod ea uidelicet homines capiantur, ut hamo pisces. Ibidem: Nullam capitaliorem pestem, quam uoluptatem corporis hominibus dicebat a natura datam: cuius uoluptatis auidæ libidines temere, & effrænatæ ad potiundum incitarentur. Idem 1. de Leg. Ab ea, quæ penitus in omni sensu implicata insidet imitatrix boni, uoluptas, malorum autem omnium mater.

Volvptvosvs, a, um, [*Huomo lieto, da buon tempo,*] habitum, & uehementiam significat, & affectionem. ut uoluptuosus homo, qui per quam amat uoluptatem, quem Ci. Voluptarium uocat. Voluptuosa res, quæ in se habet uoluptatem, & quæ uoluptate afficit. Ille recipit, hæc recipitur. Pli. li. 1. Epi. 13. Voluptuosam rem esse, utrunque eadem opera, eodem uiatico inuisere.

Volvsivs, βολύσιος, poeta quidā ineptus fuit patria Patauinus, qui Ennium secutus, rerum gestarum populi Romani Annales carmine scripsit. Catul. de Smyrna Cinnæ: At uolusi Annales Paduam morientur ad ipsam, Et laxas scombris sæpe dabunt tunicas. Et alibi, Annales Volusi cacata charta.

Volvtae, ἕλικες. ab architecturæ peritis appellantur capreoli, in columnarum capitulis ex herbarum folijs enascentes, & ubi abacum iam propemodum contingunt in orbem circumuoluti: unde tam apud Græcos, quam apud Latinos nomen inuenerunt. Vitru. li. 3. quæ ex cauliculorum folijs nata, procurrunt ad extremos angulos uolutæ, minoresque helices intra suum medium, qui sunt in abaco floribus subiecti scalpantur. Idem paulo post: De uolutarum autem descriptionibus, uti ad circinū sint recte inuolutæ, quemadmodum distribuantur, in extremo libro forma & ratio earum est descripta. Idem li. 7. ca. 5.

Volvtabrvm, p. p. κυλίστρα. locus ubi sues uolutantur. Virgil. lib. 3. Georg. Sæpe uolutabris pulsos syluestribus apros Latratu turbabis agens.

Volvtatim, κυλινδὸν, iterum, atq; iterum uoluēdo. Pla. in Milite Volutatim domum te rapiam.

Volvtatio, onis [*Volgimento*] κύλισμα, uerbale a uolutando deductū. Ci. in Pisonem: An uero tu parum putas inuestigatas esse a nobis labes imperij tui, stragesque prouinciæ? quas quidem nos non uestigija odorantes ingressus tuos, [illegible] totis uolutationibus corporis, & cubilibus persecuti sumus.

Volvtatvs, a, um, [*Riuolto,*] particip. κεκυλισμένος, sæpe multumque uolutus. Pli. li. 8. c. 37. Præparant hyemi & herinacei cibos, ac uolutati supra iacentia poma, affixa spinis, unum non amplius tenentes ore portant in cauas arbores. Cice. de Arusp. respon. Quis unquam nepos tam libere est cum scortis, quam hic cum sororibus uolutatus? Idem li. 2. ad Q. Fratrem: Itaque ad Callisthenem: & Philistum redeo, in quibus te uideo uolutatum, hoc est, cum labore uersatum.

Volvtatvs, us, ui, [*Volgimento,*] uerbale, κύλισμα, idem quod uolutatio. Pli. li. 10. ca. 4. Multum puluerem uolutatu collectum, insidens cornibus excutit in oculis.

Volvto, pen. pro. [*Strauoltarsi,*] κυλινδέω, sæpe multumque uoluo, Varro 3. de Re rusti. cap. 9. Ante sit uestibulum septum, in quo diurno tempore esse possint, atque in puluere uolutari. Cice. in Salust. Itaque nihil aliud studet, nisi, ut lutulentus sus, cum quouis uolutari. Est & aliquando mente uoluo, & cogitatione perpendo, [*Considerare,*] Virg. nona Eclog. Id quidem ago, & tacitus Lycida mecum ipse uoluto. Liui. quarto Bell. Maced. Has conditiones, quā quam ipse in secreto uolutauerat cum amicis, uulgo tamen omnes fama ferebant.

Vomanvm, fluminis nomen in quinta Italiæ regione, non procul Ab Adria colonia. Pli. li. 3. ca. 13.

VOMER, & Vomis, huius uomeris, gene. masc. [Vomero,] ὕννις, ferramẽ tum aratri, quo sulci fiunt: ita dictum quod terram uomat, hoc est eruat. Vir. 1 Geo. & sulco attritus splendescere uomer. Idẽ. Vomis & inflexi primum graue robur aratri. Pli. lib. 18. cap. 18. Vomerum plura genera: Culter uocatur, prædensam, priusquam proscindatur, terram secans, futurisque sulcis præscribens incisuris, quas resupinus in arando mordeat uomer. Alterum genus est uulgare, rostrati uectis. Tertium in solo facili, nec toto porrectum dentali, sed exigua cuspide. In rostro hæc quarto generi, sed exacuitur in mucronẽ fastigiata, eodemque gladio scindens solum, & acie laterum radices herbarum secans. id non pridie inuentum in Rhetia. Galliæ uero duas addiderunt rotulas, quod genus uocant planaerati. Cuspis effigiem palæ habet, latitudine uomeris cespites uersat. Ouid. 1. Metam. Ipsa quoque immunis, rastroque intacta, nec ullis Saucia uomeribus, per se dabat omnia tellus. Cic. in Anto. ut Aratrum circumduceres, cuius quidem uomere portam Capuæ pene perstrinxisti.

VOMICA, æ, penultima correpta, ἀπόστημα. abscessus internus, copiosam euomens saniem: unde & nomen accepit. Ci. 2. de Na. De. Nec prodesse uoluit Phæreo Iasoni, qui uomicam eius aperuit, quam medici sanare non potuerant. Serenus: Sunt odio, quos dira uomit natura, rumores, Vomica qualis erit, uel eidem proxima quædam. Pli. li. 20. ca. 12. Petroselinon præcipuum ad uomicas. Hinc Plau. in Persa, non infestiuiter Vomicam appellat crumenam nummis refertam, atque tumentem: Quid hoc, inquit, quod in collo tibi tumet? SA. uomica est, pressare parce. Pli. li. 33. ca. 6. Per translationem accepit pro argenti uiuo uena iugiter manante. Est (inquit) lapis in hisuenis, cuius uomica liquoris æterni argentum uiuum appellatur, uenenum rerum omnium.

VOMITO, as, [Vomitare.] uomitio, onis, uomitus, us: & uomitorius, a, um, uide in uerbo Vomo.

VOMO, mis, mui, tum, [Vomitare,] ἐμέω, per os eijcio. Cice. pro Deiotaro: Cum, inquit, post cœnam uomere te uelle dixisses, in balneum te ducere cœperunt. Virgi. 9. Aen. Purpuream uomit ille animam: Hinc Vomito, as, frequentatiuum. Colu. lib. 7. cap. 10. Quam cum pecudes biberunt, nausea correptæ uomitant, atque expurgantur. Vomitio, onis [Vomito,] eibi potusve per os eiectio quæ uentriculi subuersione contingit. Plin. lib. 11. cap. 53. Hominis cibus utilissimus simplex. Aceruatio eiborum pestifera, & condimenta perniciosiora. Difficiulter autem perficiuntur omnia in eibis atra nimia, & auide hausta: & æstate, quam hyeme, difficilius: & in senecta, quam in iuuenta. Vomitiones homini ad hæc in remedium excogitatæ, frigidiora corpora faciunt, inimicæ oculis, maxime su tem dentibus. Vomitus, tus, idem quod uomitio [Vomito,] Plin. lib. 20. cap. 14. Mentastrum cum succo granati singultus & uomitus sistit, ut Democritus monstrat. Vomitor, oris, [Chi uomita,] qui uomit. Pl li. 3 c. 1. Non expedit uomitoribus sicut neque multis, neque sapa, neque passum. Vomitorius, a, um, [Che fa uomitare,] quod uomitum ciet. Pli. li. 21. ca. 19 Hunc stomacho inutilem, & ideo uomitorium. Idem li. 20. ca. 9. Bulbus quem uomitorium uocant ab affectu, folia habet nigra, ceteris longiora. Huius composita sunt, Conuomo, Euomo, & Reuomo, de quibus supra.

VOPISCVS, dicitur qui ex duobus conceptis, uno abortu excluso, ad partum legitimum ducitur. Quo cognomine dictus est Flauius historicus, qui Imperatorum uitas scripsit. Pli. li. 7. ca. 10. Vopiscos appellabant e geminis, qui retenti utero nascerentur, altero inter empto abortu.

VORAGO, inis, secunda syllaba producta, [Voragine, baratro,] διαχώρημα, βάραθρον, locus immensæ profunditatis, quicquid accipeẽt, deuorans, & propemodum inexplebilis. Cice. 2. de Diuinat. Qui cum per agrum Leontinum iter faciens, equum demisisset in flumen, summersus equus uoraginibus non extitit. Virg. 7. Aen. Hic specus horrendum, & sæui spiracula Ditis Monstrantur, ruptoque ingens Acheronte uorago. Curt. li. 8. Imber uiolentius, quam alias, fusos campos lubricos, & inequitabiles fecerat, grauesque & pro pemodum immobiles currus illuuie & uoragine hærebant. Transfertur & ad hominem insigniter prodigum [Prodigo,] cuius gula uel amplissimis patrimonijs in uentrem, tanquam in barathrum quoddam, coniecta expleri non potest. Ci. pro Sextio. In meo periculo, inquit, gurges & uorago patrimonij, helluabere? Hinc uoraginosus, a, um, adiect. βαραθρώδης, quod est uoraginibus plenum. Hircius 6 Bel. Hisp. Nam palustri, & uoraginoso solo currebat ad dextram partem.

VORANVS, Q. Luctatij furacissimus libertus, quem nummularius, num mos de mensa subtrahentem, & in calceos infarcientem depehendit. Cœlius li. 10. ca. 49.

VORAX, cis, omn. g. [Vorace, affamato,] πολυφάγος, multa absumens, inex plebilis edacitatis Oui. 15. Met. Nec, nisi perdideris aliũ, placare uoracis, Et male morati poteris, ieiunia uentris. Carybdis uorax, χαρυβδώδης. Cice. 12. Philip. Quæ Charybdis tam uorax tot res tam cito absorbere potuisset? Viurs uocax. Lucan. lib. 1. Hinc usura uorax, auidum si tempore fœnus, Et concussa fides, & multis utile bellum. Hinc Voracitas, atis, edacitas, inexplebilis edendi auiditas.

VORO, as, [Diuorare, trangugiare,] βιβρώσκω, cibum non confectum deglutio. Cic. 2. de Na. De. Alia uorant, alia mandunt. Hinc per translationem Vorare, capitur pro auide sumere. Pla. in Truc. Interim il le Hamum uorat, si semel amoris poculum accepit mere. Cice. ad Att. lib. 4. Nos hic uoramus litteras cum homine mirifico (ita me hercule sentio) Dionysio.

VORTEX, icis, τυφών, flatus repentini genus, e sicca nube erumpens sine igne, eiusque partem abruptam secum rapiens, eamque conuoluens, & nigrum uersans, ex pondere illo ruinam suam aggrauans, & locum ex eo loco mutans rapida uertigine, non antennas modo, sed & nauigia contorta frangens. Ex Pli. li. 2. c. 48.

VOS, uestrum, uel uestri [Voi.] ὑμεῖς, pronomen pluralis numeri, a Tu. Vosmetipsi pro uosipsi. Cice. 4. Acade. Nos autem dicimus ea nobis uideri, quæ uosmetipsi nobilissimis philosophis placuisse concedistis.

VOTIVVS, a, um, pen. prod. [Di uoto, uotiuo,] εὐκτικός, quod ex uoto datur promittitur. Hor. 1. Epi. 3. Pascitur in uestrum reditum uotiua iu uenca. Ludi uotiui, qui ex uoto fiunt. Solent enim in reip. periculis, aut principis aduersa ualetudine ludi uoueri, quos deinde uotis dãnati ingenti cum apparatu faciebant. Pli. li. 7. c. 48. Valeria Copiola Emboliaria reducta est in scenam, Cn. Pompeio, Q. Sulpicio Cos. ludis pro salute D. Augusti uotiuis, annum centesimum quartum agens. Tura uotiua, quæ uoti ergo persoluuntur. Ouid. 3. Amo. Ele. 12. Accipit ara preces, uotiuaque tura piorum. Legatio uotiua, quæ uoti ergo suscipitur. Cie. ad Atti. lib. 15. Votiua subaudi legatione tibi quidem placebat. Aliquando uotiuum [Desiderato,] significat, quod uoto desideratum est, Apul. lib. 6. Tota ciuitas ad uotiuum conspectum effunditur. Votiuæ aures [Desiderose,] quæ cupiunt aliquid audire. Pla. in Casi. Aures uotiuæ si sunt, animum aduortite.

VOTVM, ti, [Voto,] εὐχή, promissio facta Deo. Cice. 3. de Nat. Deor. Nonne animaduertis ea tot tabellis pictis, quam multi uotis uim tempestatis effugerint? Idem 2. de Legib. Diligentia uotorum satis in lege dicta est, ac uoti sponsio, qua obligamur Deo: pœna uero uiolatæ religionis iustam excusationem non habet. Vir. 8. Aeneid. Vota metu duplicant matres, propiusque periclo It timor. Nefacium uotorum. Cic pro Cluen. Quinetiam nocturna sacrificia, quę pu tat occultiora esse, sceleratasq; eius preces, & nefaria uota cognouimus. Et quoniam quæ magnopere desideramus adhibitis uotis a dijs petere solemus, factum est, ut Vota accipiamus pro optatis [Desiderij.] Pli. Epi. 45. Hanc ego uitam uoto & cogitatione præsumo Vnde uoti compotem dicimus eum, qui desiderium suum assecutus est. Et pro uoto succedere, id est, pro desiderio. Item facere uota, pro optare [Desiderare,] Cic. pro Milone: Vota enim fecerat is, ut in eos se potius mitteret quam in uestras possessiones. Nõ nunquam tamen facere uota, idem est quod uouere. Cic. de Arusp. resp. Nostri imperatores maximis & periculosissimis bellis huic quæ uota fecerunt, eaque in ipso Pessinunte ad aram principem persoluerunt. Voto aliquem fingere, idest talem fingere, qualem uel maxime optaremus. Pli. Epi. 112. Tibique, ut qui exploraueram, spondeo habiturum te generum, quo melior fingi ne uoto quidem potuit. Nuncupare uota pro imperio, apud Cic. 6. Verr. id est, nominatim aliquid uouere quod reipu. periculo liberata, sis persoluturus. Voto teneri, est uoti ergo obligatum esse. Cic. Atti. Sed iam quasi uoto quodam & promisso me teneri puto. Vota soluere, est ea, quæ uouimus, præstare. Idem ad eundem. Vota reddere, apud eundem, tertio de Leg. Liberare se uoto, est solutione eorum, quæ uouimus eximere sese ab obligatione sponsionis dijs factæ. Legimus tamen & libetare se uoti, pro uoto Liu. 5. ab Vrbe. Vetercundiam non talie senatus, quin fine mora uoti liberaretur. Reus uoti & Damnatus uoti, uide in dictionibus Damnatus, & Reus.

VOVEO, ues, ui, tum, [Far uoto, auotare,] εὔχομαι, ἐπεύχομαι, Deo aliquid sancte promitto, pro quo etiam dicimus Vota facere, & Vota nuncupare. Liu. l. 5. ab Vrbe. In re trepida duodecim uouit Salios, fanaque Pallori, & Pauori. Hor. 3. Car. Ode. 8. Voueram dulces epulas, & album Libero caprum. Oui. 9. Meta. Vota puer soluit, quæ fœmina uouerat Iphis. Votus, a, um, participium. Ciee. 3. de Na. At earum templa sunt publice uota, & dedicata. Liu. 4. ab Vrb. Ludi ab Decemuiris per secessionem plebis a patribus ex senatusconsulto uoti eo anno facti sunt. Vouere caput pro salute patriæ, dixit Ci. 5. de Fi. pro, Se pro salute patriæ periculis obijcere. Huius compositum est, Deuoueo, de cuius significatione abunde multa dicta sunt suo loco.

VOX, uocis, [Voce, suono, dittione.] φωνή, proprie dicitur sonus, qui ab animalis ore profertur. Fit enim ἀπὸ τοῦ βοᾶν, quod est clamare. Ci. 2. de Na. De. Vocis genera permulta, canorum, fuscum, lene, asperum, graue, acutum, flexibile, durum, quæ hominum solum auribus iudicantur. Idem in Ora. Vocis mutationes totidem sunt, quot

quot animorum, qui maxime uoce commouentur. Mira est enim quædam natura uocis, cuius quidem e tribus omnibus sonis, inflexo, acuto, graui, tanta fit, & tam suauis uarietas perfecta in cantibus. De uocis quantitate, ac qualitate, uide Quinct. lib. 11. cap. 3. Ouid. 2. Metam. Nec conata loqui est: nec si conata fuisset, Vocis habebat iter, saxum tam olli tenebit. Vir. 3. Aen. Sensit, & ad sonitum uocis uestigia torsit. Quin. l. i. t e 3 Augentur autem, sicut omnium, ita uocis quoque bona cura, & negligentia minuuntur. Nonnunquã tamen Voces dicimus pro rerum etiam inanimatarum sonis. Virg. 6. Aen de Orphei cithara: Nec non Threicius longa cum ueste sacerdos Obloquitur numeris septem discrimina uocum.

V A N T E P

Vpilio, onis, masc. gen [Pecoraro,] positum est a Virgilio pro Opilio ne, causa metri. Ecl. 10. Venit & upilio, tardi uenere subulci. Est autē Opilio, uel Vpilio, ouium custos ποιμήν.

Vpupa, æ, [Vpupa,] ἔποψ, auis, cristis a capite excurrentibus galeata, in fimo semper commorans. Pli. li. 10. ca. 29. Mutat & upupa, ut tradit Aeschylus poeta, obscœna alias pallu auis crista uisenda plicatili, contrahens eam subrigensque per longitudinem capitis Pla. in Cap. Vpupam pro meretrice accipis. Idem (inquit) ut mihi aduenienti upupa, quæ me delectet, data est.

V A N T E R

Vra, ὔρος, locus est in finibus Syriæ Palmyrenę ad Euphratem fluuiũ, qui inde relictis Palmyrenorum desertis, in ortum reflectitur. Auctor Pli. li. 5. ca. 24.

Vrachus, penultima correpta, οὐραχός, meatus est, proficiscens ex fundo uesicæ fœtus in utero existentis, lotium deferens in membranam urinæ recipiendæ destinatam, quæ a Medicis, ἀλλαντοειδής, appellatur. Vide Galenum lib. 5. de usu partium, & in tractatu de confectione uuluæ.

Vragus, οὐραγός, ἀιδης. Plutonis cognomen est, ab urgendo (ut quibusdam uidetur) impositum, quod omnium deorum maxime nos urgeat. Nos Græcam uocem esse malumus. Apud illos enim οὐραγός, dicitur qui in acie extremam agminis partem ducit. Vnde non inuenuste ad Ditem transfertur, qui postremum humanæ fabulæ actum excipit.

Vrania, æ, siue Vranie, es, οὐρανία, ἡ οὐρανίη, una Musarum Iouis, & Mnemosynes filia, cui Astrologiæ inuentio tribuitur. Vnde & Vraniam dictam putant, quasi τὰ ἀνω οὐράνια, hoc est, sublimia speculantem. Oui. li. 5. Fast. Excipit Vranie: fecere silentia cunctæ. Cl. de Diui. Vrania Musa.

Vranoscopus, uranoscopi, οὐρανοσκόπος, piscis idem cum callionymo, sel habens prægrande, quo cicatrices, & excrescentes in oculo carunculæ persanantur. Dictus Vranoscopus ab oculo, quem in capite habet ita situm, ut eo cælum intueri uideatur. Vide Pl. li. 32. ca. 7.

Vranus, οὐρανός, pater Saturni: quem Latini Cælum uel Cælium appellant: ex cuius uirilibus, a Saturno filio excisis, & in mare abiectis, nata est Venus, quæ ideo Græco nomine appellata est Aphrodite.

Vranopolis, οὐρανόπολις, urbs in finibus Macedoniæ ad radicem montis Atho, cuius meminit Pl. li. 4 c. 10.

Vrbanatim, [Vrbanamente, ciuilmente, modestamente,] ἀστείως, antiquis in usu erat pro Vrbane, hoc est, urbanorum more: sicuti contra Rusticatim, pro rustice, siue rusticorum more. Pomp apud Non. At ego rusticatim tangam, urbanatim nescio.

Vrbane [Piaceuolmente,] aduerbium, ἀστείως, facete, lepide, uenuste. Cic. 1. de Fini. Facete & urbane (ut e patre audiebam) Stoicos irridēte. Quinct. li. 4. ca. 1. Nec sane potuit urbanius ex confessione inferri tiæ suæ elabi.

Vrbanitas, atis, [Vrbanità, piaceuol parlare,] ἀστειισμός, sermonis lepor, oratio salibus condita. Vrbanitas (inquit Quin. li. 6. cap. 3.) illa est, in qua nihil absonum, nihil agreste, nihil inconditum, nihil peregrinum neque sensu, neque uerbis, neque ore, gestuue possit deprehendi. Ci. 1 de Fin Et sunt illius scripta leniora, ut urbanitas summa appareat, doctrina mediocris. Quin. li. 4. cap. 1. Vrbanitas opportune reficit animos Est autem hæc significatio metaphorica tracta a moribus eorum, qui in urbibus agunt, quorum oratio, uitaque omnis lepore, salibus, & uenustate amœnius condita est, quam eorum qui in agris agunt. Nonnunquam tamen legitur in propria significatione pro rebus ipsis urbanis, uel pro uita urbana [Vita ciuile, ciuiltà,] Cic. Trebatio. Tu modo desideria urbis & urbanitatis depone.

Vrbanus, a, um, [Ciuile, urbano, costumato bene,] ἀστικός, ἀστεῖος. idem quod Vrbicus, ut, Vrbani mores, Vrbana curia: aut qui in urbe habitat, cui opponitur rusticus. Pla in Mer. Vrbani sunt rustici, Vrbana prædia. Vlpi. l. Vrbana. ff de uerb. signific. Vrbana prædia omnia ædificia accipimus, non solum ea, quæ sunt in oppidis, sed & si forte stabula sunt, uel alia meritoria in uillis, & uicis: & si Prætoria, uoluptati tantum deseruientia, quia urbanum prædium non locus facit, sed materia. Vita Vrbana. Ter. Adel. Ego hanc clementem uitam, urbanam, atque ocium secutus sum. Ouid. 1. de Pon. Ele 9. Nec tu credideris urbanæ com moda uitæ Quærere Nasonem: quærit & illa tamen. Per translationem accipitur pro faceto, comi, lepido [Piaceuole,] quem Græci ἀστεῖον uocant, siue χαρίεντα, & pro eo qui in uerbis, & sono & usu proprium quoddam præ se fert urbis gestum, & sumptam ex consuetudine doctorum tacitam eruditionem Ci. pro domo sua: Et homo facetus inducit etiam sermonem urbanum, ac uenustum. Hor. 1. Ser. Sat. 10. Fuerit Lucilius, inquam, Comis & urbanus, & fuerit limatior idem, &c Et differt a Dicaci, quod Dicax est, cuius sermo cum risu aliquem incessit. Ideo Demosthenem urbanum fuisse dicunt, dicacem negant. Quemadmodum autem Vrbanum, & Dicacem hominem dicimus, ita Vrbanum, & Dicacē sermonem: unde Vrbanitas, & Dicacitas tã de oratione, quam de homine dicuntur.

Vrbs, οὐρβοί, populi sunt Cypissenæ (quæ est Asiæ Carmaniæ finitima) non procul a Pandorum finibus, & Ponamo fluuio nauigabili. Auctor Pl. li. 6 c. 3.

Vrbicus, a, um, [Cittadinesco,] ἀστικός, quod ad urbem pertinet: sicut Rusticus, a, um, quod ad rus Gel. li. 15 c. 1. Si quod autem posset re medium esse, ut ne tam assidue domus Romæ arderent, uænum hercle dedissem res rusticas, & urbicas emissem. Sue in August. Vt frumentorum, habiliorem que annonæ urbicæ redderet. Mart. in Proœ, li. 12. Quæ absolueoda non esset inter illas quoque occupationes urbicas, quibus facilius consequimur, ut molesti potius, quam officiosi esse uideamur.

Vrbina, æ, p. c. teli genus oblongum Pla. in Bacc. Si tibi est machæra, & nobis urbina est domi Verba sunt Chrysali, minas referentis & militis seuitiam sæuis item dictis retundentis. Placiades Fulgentius legit hoc loco Veruinam, & interpretatur iaculi genus, quod uerrutum uocant. Vide Adagia.

Vrbinum, Italiæ oppidum in Vmbria: a quo Vrbinates. Plin. lib. 3. cap. 14.

Vrbs, huius urbis, [Città,] ἄστυ, oppidum muro cinctum, ab Vruo, aratri curuatura: quod antiqui iunctis bobus tauro & uacca, Hetrusco ritu in condendis urbibus, interiore uacca, aratro circumagebant sulcum, intra quem urbem ædificarent. Hoc faciebant religionis causa die auspicato, ut urbs fossa, uiuroque munita esset, & locũ, unde terram fodissent, Fossam uocabant. Virgi. 1. Geo. Apta dies legitur, qua mœnia signet aratro. Quidam ab orbe Vrbem appellatam, putant, quod sulcus in orbem duceretur, nam ciuitates antiquę in orbē fiebant. Et proprie [Roma,] urbs dicta est per antonomasiã, cum cætera dicantur Oppida, ut testatur Quin. li. 8. ca. 6. Vrbis autē uocabulo proprie, ædificia ipsa significantur. Vir. 1. Aen. Vrbs antiqua fuit, Tyrij tenuere coloni, Carthago. Ciuitatis autem nomine proprie intelliguntur coloni, qui & Ciues dicuntur. Cic. 1. de repub. Quam cum locis manuque sepsissent, eiusmodi coniunctionem tectorum Oppidum, uel Vrbem appellarunt delubris distinctam, spatijsque communibus. Omnis ergo populus, qui est talis cœtus multitudinis, qualem exposui, Ciuitas est. Sed confunduntur quandoque, ita ut Vrbs pro ciuitate ponatur, idque per Metonymiam: ut ait Quin. li. 8. ca. 6. Vir. 2. Aen. Inuadunt Vrbem somno, uinoq; sepultam, Et ciuitas pro urbe. Sene. Cum plerasque ciuitates uiderimus terræ fundibus collapsas. Ab urbe fit Suburbium & Suburbanum, Vrbanus, & Vrbicus: sicut ab Oppido Oppidanus, & Oppidicus.

Vrceolaris, herba, ἑλξίνη, & Dypscotidi, a Romanis dicti est, quã herbariorum uulgus hodie Parietariam seu Muralem appellat. Dicitur & perdicium, quod perdices hac herba peculiariter delectentur. Vrceolaris autem idcirco appellata est, quod sua asperitate sic lauandis urceis maxime idonea. Plin. lib. 22 cap. 17. Perdicium, siue Parthenium a nostris herba urceolaris uocatur, ab alijs Astercum, folio similis ocymo, nigrior tamen, nascens in tegulis parietibusque.

Vrceolus [Orciolo,] diminut. Col li. 12. c. 56 Eodem tempore sorba manu lecta curiose in urceolos picatos adijcito Iuu. Sat. 3. Lectus erat Codro Procula minor, urceoli sex, Ornamentum abaci nec non & paruulus infra Cantharus, &c.

Vrceus, cei, [Boccale, orciolo,] κεράμιον, ut Paul Iurec ait, est uas, quo aqua in urnam infunditur, uel ahenum. Mart. lib. 14. panda rubet ut ceus ansa. Col. li. 12. ca. 51 Sal autem quam candi dissimus conijcitur in urceo fictili sine picequi urceus cum recipit salem, diligenter totus oblinitur luto paleato. Hor. in Arte: Amphora cœpit Institui, currente rota cur urceus exit?

Vrci, οὔρκοι, Ptol oppidum maritimum in finibus Hispaniæ Tarraconensis, ubi a Bætica dirimitur. Auctor Ptolæm. lib. 2. cap. 5. & Pl. li. 3. c. 3.

Vredo, uredinis, ἐρυσίβη, morbus herbarum, fruticum, arborumque qui in urbibus etiam Carbunculus dicitur: & in cereris Rubigo, sata, plantas, arboresque adimens Ci. 3. de Na. D. uredo, aut grando quippiam nocuit Pli li. 17. c. 18. Plerique dixere rorem inustum sole acri frugibus rubiginis causam esse, & carbunculi uitibus. Quod

Vrsæ item dicuntur duo sidera cælestia, quas ἄρκτους, etiam Græci appellant: nos a similitudine septem boum iugum subeuntium etiam Septentriones dicimus: Græcorum nonnulli etiam ἁμάξας, quod plaustrorum similitudinem referant. Sunt autem Vrsæ duæ; quarum, quæ maior est, Helice; quæ minor, Cynosura appellatur.

Vrsantini, Lucaniæ populi, apud Pli. lib. 3. cap. 11.

Vrso, Hispaniæ Bæticæ oppidum in conuentu Astigitano. Auctor Pli. lib. 3 cap. 1.

Vrsinus, sina, sinũ, p. p. ἀρκτεῖος, denominatiuum ab urso, ursave deductum: ut, Rabies ursina. Pl. li. 8. ca. 36. Quoniam potum in ursinã rabiem agat. Vrsinum allium apud eundem lib. 19 ca. 7.

Vrsulus, pen. cor. ἀρκτίον, diminutiuum ab urso: cuius fœmininum est ursula.

Vrsus, ursi, [*Orso,*] ἄρκτος, animal ferum, hybernorum mensium somno pinguescens: cuius naturam omnem latissime exequitur Pli. li. 8. ca. 39. Vir. 3. Ge. Nec funera uulgo Tam multa informes ursi stragemque dedere. Oui. 1 n. Meta. Raptoresque lupos armatosque unguibus ursos Vitat, & armenti saturatos cæde leones. Iuu. Sat. 15 Indica tigris agit rabida cum tigride pacem Perpetuam, sæuis inter se conuenit ursis.

Vrtica, urticæ, penultima producta, [*Ortica,*] ἀκαλήφη, notissimum genus herbæ, ab urendo, quòd eius folia tacta acerrime urant. Plin. lib. 9. cap. 45. Constat, si equę urtica infricetur natura, libenter coitum pati. Scribunt physici, urticam in cibis coctam utilissimam esse lieni, ueneris duritiei, articularibus, podagricis morbis, arteriæ, tussi, uentris distillationi, stomacho: pectus præterea purgare, urinam, eijcere, sanguinem narium sistere, calculos rumpere, uuam reprimere. Iuuenalis Satyra. 2. pro pruritu libidinis posuit. Hæc tetigit Gradiue tuos urtica nepotes? Est præterea Vrtica, genus piscis, nomen inde habentis, quod tactu uredinem excitet, quemadmodũ eiusdem nominis herba. Pli. li. 9 ca. 45. Vrticæ noctu uagantur, noctuque mutantur: carnosæ frondis his natura, & carne uescuntur. Vis pruritu mordax, eademq; quæ terrestris orticæ.

Vrus, uri, οὖρος, animal est Hercyniæ siluæ peculiare, imagine tauri, sed maiore corpore, miraq; uelocitate, Cæs. Bell. Gal. li. 6. loquens de feris, quæ in Hercynia silua nascuntur. Tertium (inquit) est genus eorum qui Vri appellantur, ij sunt magnitudine paulo infra elephãtos, & specie & colore, & figura tauri. Magna uis est eorum & magna uelocitas, neque homini, neque feræ, quam conspexere, parcunt: hos studiose foueis captos interficiunt. Hoc se labore durãt adolescentes, atque hoc genere uenationis exercent, & qui plurimos ex his interfecerunt, relatis in publicum cornibus, quæ sint testimonio, magnam ferunt laudem. Sed assuescere ab homine, & mansuefieri ne paruuli quidem excepti possunt. Amplitudo cornuũ, & figura & species multum a nostrorum boum cornibus differt. Hæc studiose conquisita, ab labris argento circuncludunt, atque in amplissimis epulis pro poculis utuntur. Hæc Cæsar. Dicti Vri, ut quidam putant, ἀπὸ τῶν ὀρέων, hoc est a montibus, quia in montibus esse consueuerunt. Vir. 4. Geo. Quæsitas ad sacra boues Iunonis & uris Imparibus ductos alta ad donaria currus. Plin. lib. 8. cap. 15. Paucissima Scythia gignit, inopia fructuum; pauca contermina illi Germania: insignia tamen boum ferarum genera, iubatos bisontes, excellentiq; & ui & uelocitate uros, quibus imperitum uulgus bubalorum nomen imponit, cum id gignat Africa, uituli potius, cerui ve quadam similitudine.

Vruum, urui, aratri curuatura, a quo uruo, as, quod est aratro definio. Festus: Vruat. apud Ennium in Andromeda, significat circundat, ab eo sulco, qui fit in urbe condenda uruo aratri, quæ fit forma simillima uncini curuatione buris, & dentis, cui præfigitur uomer.

V ANTE S

Vsaa, fluuius est Mauritaniæ Cæsariensis, Nabadum regionem irrigans. Auctor. Pli. li. 5. c. 2.

Vsio, onis [*Vso, usanza.*] p. p. χρῆσις, idem quod Vsus. Gell li. 4. cap. 1. Longæ usionis gratia contrahuntur, & reconduntur. Vlp. l. Q. Mutius. Digest. de auro & argento leg. Si factum aurum legatum est, omne ad eum pertinet, cui legatum est, ex quo auro aliquid est effectũ, siue id sitæ siue alterius usionis causa paratum esset.

Vsitate [*Secondo usanza,*] aduer. Cic. 4. de Fin. Cur igitur cum de re conueniat, non malumus usitate loqui.

Vsitatus, a, um, [*Vsato, solito.*] σύνηθες, consuetus, solitus, in usum receptus: ut, Vsitata consuetudo, Vsitata uocabula, Vsitatus mos, Cice. pro Quinct. Iacet res in controuersijs, isto calumniante biennium, usque dum inueniretur, qua ratione res ab usitata consuetudine recederet. Idem 4. Ver. Hunc denique ipsum pertulissent, si humano modo, si usitato more, si denique uno aliquo in genere peccasset. Idem, Cur in re tam uetere, tam usitata, quicquam noui feceretis?

Vsitor, aris, [*Vsar spesso.*] χρῶμαι, frequenter utor, Gel. li. 1. c. 10. Romanos aiunt sic plerunq; anulis usitatos. Idem li. 17. ca. 1. Tametsi aliquoties uerbo ipso alio quoque modo usitati sunt.

Vspiam, [*In qualche loco,*] πού, pro usquam, & in loco, & ad locum significat. Teren in Adel. Aut uspiam cecidere. Plau. in Casi. Num es expertus uspiam? id est in re aliqua, uel in aliquo negocio. Cice. de Fin. Si auream uspiam uideris.

Vsquam, [*In alcun loco,*] πού, alicubi: a quo Nusquam, nullibi. Cic. 6. Verr. Quam crucem non ausus est usquam defigere, nisi apud eos, quibuscum omnia scelera sua, ac latrocinia communicasset. Vir. 1. Aen. si quid usquam iustitiæ est, Cice. 2 Off. Nec est usquam consilio aut auctoritati locus. Vsquam gentium, Ter. Hecy. An usquam gentium est æque miser.

Vsque, [*In fino,*] μέχρι, præpositio est significans continuationem, & finem actus, loci, temporis, aut huiusmodi. Habetque fere adiunctam alteram præpositionem accusatiuo seruientem. Ci. 2. Ver. Vsq; ad eum finem dum iudices reiecti sunt. Vir. 1. Geo. Vsque sub extremum brumæ intractabilis imbrem. Sed cum nominibus proprijs minorum locorum, uel cum hisce accusatiuis Domum, Rus, Militiam iungitur, frequentius sine alia præpositione ponitur. Cice. 6. Verr. Sacerdotes usque Ennam profecti sunt. Idem Atti. Quintus usque Puteolos uenit. Quandoque tali accusatiuo postponitur. Ter. in Adel. Miletum usque obsecro. Quandoque etiam additur præpositio Ad. Cic. pro Deiot. Vsque ad Numantiam misit. Interdum etiã originem uel motum ex loco importat [*Fino da,*] Cice. pro Flacco: Hanc legationem non a suis accepit ciuibus, sed usque Timolo petiuit. Idem 2. de Nat. Vsque a Thalete enumerasti sententias philosophorum. Ter. in Eunu. Ex Aethiopia est usque hæc. Quandoque aduerbium est, significans assidue, uel iugiter [*Continuamente,*] Idem in Adel. Ctesipho me pugnis usque occidit, id est assidue, seu identidem uerberat. Nam occidere ueteres pro uerberare accipiebant. Cic. Cornif. Mihi curæ usque erit quid agas. Virg. lib. 6. Nec uidisse semel satis est: iuuat usque morari. Vsque ad hunc, pro hoc excepto [*Eccetto, fuor che.*] Pli. Epist. 35. Assenserunt omnes, usque ad Pompeium: id est, excepto Pompeio. Vsque affatim, est, quod dicitur usque ad societatem. Plaut. in Pœn. Edas de alieno quantum uelis, usque affatim. Vsque adhuc, [*Fino ad hora,*] id est, hactenus, uel huc usque. Plaut. in Aul. Quod celatum est, atque occultatum usque adhuc, nunc non potest. Vsquedum, id est, usquequo, quoad, quandiu. Plau. in Men. Vsquedum regnum obtinebit Iupiter. Vsque admodum, posuit Cato. c. 136. pro tandiu.

Vsquaadeo, [*In tanto, tra tanto.*] id est, tantum. Vir. 1. Ecl. Totis Vsq; adeo turbatur agris. Ponitur aliquãdo pro tãdiu [ἐν τοσούτῳ. [*Tanto,*] & accipit post se Donec, uel Dum. Plaut. in Cist. Non destiti instare usqueadeo, donec adiurat se aous, eam mihi monstrare. Ter. in Eun. Vsque adeo ego illius ferre possum ineptias, & magnifica uerba, Verba dum sint.

Vsqueantea; [*Anzi che, auanti che*] μέχρι πρὸ τούτου, id est, antequam, sicut exponit Donatus. Ibi iunguntur duæ præpositiones, sed una est uelut aduerbium. Nulla enim præpositio præpositioni iungi separatim potest, sed usque eiusmodi est, ut fine aliqua præpositione raro inueniatur. Teren. in Andr. Animus in spe, atque in timore usque antehac attentus fuit, id est, antequam tua uerba audirem.

Vsque eò, [*In tanto,*] παρὰ τοσοῦτον, in tantum. Cœlius ad Ci. 8 Epist. Vsque eout ego misererer eius. Vsque eò, sequente Dum. i. tandiu, quoad. Liu 3. ab urbe: Vt qui plebem Roma. Trib. pleb. rogaret, is usque eò rogaret, dum decem Tribunos plebis faceret.

Vsquequaque, [*D'ogni intorno, in ogni loco, sempremai,*] πάντη, πάντως, semper, quasi in uno quoque loco, siue in unoquoque tempore. Cic. Treb. Vsquequaq; sapere oportet. Pla. in Bacc. [*Ovunque,*] Chrysalus mihi usquequaque loquitur. i. ubicunque me reperit, mihi loquitur. Idem in Pœnu. Mari terraq; usquequaque quæritat.

Vsquequo, [*Fin done, fin quanto, finche,*] ἕως ὅ, ἄχρι τοῦ, quousq;, donec, quoad, quoadiu. Varro libro 1. de re rust. capite. 2. Quod iubet ranam luridam conijcere in aquam, usquequo ad tertiam partem decoxeris.

Vstica, p. p. mons est in Sabinis, cuius meminit Hor. li. 1. Car. Ode 17. Vtcunque dulci Tyndari fistula Valles, & Vsticæ cubantis Leuia personuere saxa. Est & insula eiusdem nominis, Siciliæ adiacens, cuius meminit Pli. 3. ca. 8.

Vstio, ustionis [*Abbrusciamento,*] καῦσις, uerbale, ab urendo deductum. Cato rel ru. ca. 38. Virgas, & sarmenta, quæ tibi ustioni supererunt, in segetem comburito.

Vstaigo, inis, p. p. ἐρυσίβη, uox est classicis scriptionibus nequaquam recepta: qua tamen Ambrosius in Hexam pro uredine, aut rubigine usus est. Si triticum aut ustigine aduratur, aut imbre madidetur.

Vstrina, næ, penultima producta, τὰ καυτήρια, locus in quo metalla candescunt, ut laborentur. Pli. li. 36. ca. 21. in ustrina ter siccantur. Vstrina, ait Festus, locus dicebatur, in quo mortuus combustus fuit, qui alibi sepultus est. Bustum autem est locus, in quo quis & cõbustus, & sepultus est.

Vstulo, as, pen. cor. [*Abbrusciare,*] καύω, aduro, cremo. Pacuuius: Candenti ferro crines ustulare. Liuius: Pauci semiustulati. Catul.

Epigra. 34. Scripta tardipedi Deo daturam Infelicibus ustulanda lignis.

VSVCAPIO, is, [*Attribuirsi, far suo.*] χρήσιν λαβεῖν, id est, rem aliquam continuatione usus, uel possessionis mihi attribuo, uendico, in meum usum conuerto. Cice. 2. de Legib. Quod autem ἠρῷον, id est, uestibulum sepulchri, bustumve usucapi uetat, tuetur ius sepulchrorum. Idem de Arusp. respon. Nihil mortales a dijs immortalibus, usucapere possunt. Paulus: Qui alienam rem mortis causa traditam usucepit, non ab eo uidetur accepisse, cuius res fuisset, sed ab eo, qui usucapionis præstitisset. Vnde Vsucaptio, siue Vsucapio, pionis, quæ est ab usu acquisitio, uel adiectio dominij, per continuationē possessionis temporis lege definiti, ut puta triginta aut quadraginta annorum, si res immobilis sit, quam possidemus. item trium annorum, si mobilis. Recentiores primam illam, Præscriptionem, hāc uero Vsucapionem uocant. Cic. 1. de Legib. In qua quoniam usucapionem duodecim tabulæ intra quinque pedes esse noluerunt, depasci ueterem possessionem Academiæ ab hoc acuto homine non sinemus. Cato: Hæc pignori capio, ob æs militare facta est, quod æs a tribuno ærario miles acciperet.

VSVALIS, & le, [*Vsuale,*] idem quod usuarium: quod usui nostro seruit. Mart. in l. Interd. de Publ. Quoties cum mancipia inuecta professus non fuerit, siue uenalia, siue usualia in pœna commissi est.

VSVARIVS, usuarij, ὁ χρώμενος, dicitur ille, cuius est usus, qui rei usū capit. Vsuarius uero adiectiuum, quod in usum quotidianum paratum est. Gell. lib. 4 cap. 1. Ea ijs autem, quæ promercalia, & usuaria in locis ijsdem essent, ea sola esse penoris putat, quæ sint usu annuo.

VSVRA, æ, [*Vsanza, uso, costume, usura.*] χρῆσις, idem est quod usus. Plau. in Amphi. Vsuramque eius corporis cepit sibi. Cic. pro Rab. Posth. obsecro iudices, ut huic uiro, quo nemo melior unquam fuit, nomen equitis Romani, & usuram huius lucis, & uestrum conspectū ne eripiatis. Idem 7. Verr. Cur inquam ciuibus Romanis, quos pyratæ ceperant, securi statim percussis, ipsis piratis lucis usuram tam diuturnam dedisti? Vnde & pecunia, quæ in fœnore sorti accedit, Vsura, τόκος, dicitur, quoniam ex usu acquiratur. Cicer. 5. Verr. Vt cum Senatus publicanos usura sæpe iuuisset, magistratus a publicanis pecuniam pro usuris auderet auferre. Idem de Sene. Terra nunquam recusat imperium, nec unquam sine usura reddit quod accepit: sed alias minore, plerunque maiore cum fœnore. Hanc Varro impendium uocat, quod inter se iungat, unumque fiat, quasi compendium. Sidonius Apollinaris Posteriora uocat, quoniam qui fœnus agitant, & in usuras extendunt, uidentur aggregare posteriora prioribus, & ortis oritura connectere. Ob id Græci, τόκον, uocant usuram, quasi partus posteritatem. Ponitur aliquando Vsura pro familiaritate, conuersatione, [*Amicitia, famigliarità,*] Ci. Longa, quæ inter nos fuit usura hoc efficit, hoc est, usus, consuetudo, familiaritas.

VSVRARIVS, raria, rarium. [*Vsuraio,*] δανειστικός, ex quo capitur usus. Plau. in Amph. Alcmenam uxorem cepit usurariam. Et Curcul. Vsurarius puer.

VSVRPO, as, are, [*Vsurpare,*] ἀντέχομαι, χρῶμαι, est in frequenti usu habere: & hoc siue uerbis, siue factis fiat, ut ait Valla Elegan. libr 5. Col. lib. 1. Nam illud quod quibusdam prouincijs usurpatur, ut cornibus illigetur iugum, fere repudiatum est ab omnibus. Cice. in Orat. Quod semper usurpamus in omnibus dictis ac factis, minimis & maximis, cum hoc decere dicimus, illud non decere. Vsurpare oculis dixit Lucr. lib. 1. pro uidere, [*Vedera,*] Plau. in Trin. Aduenio ex Seleucia, Macedonia, atque Arabia, quas ego neque pedibus unquam usurpaui, id est, quas neque uidi, neque adij, siue nunquā ingressus sum. Vsurpare ciuitatem, est dicere se ciuem, & pro ciue sese gerere. Vsurpare ius est, quod dicunt capere possessionem. Liuius: Non tamen ultra processum est, quam ut unus ex plebe usurpandi iuris causa, P. Licinius Trib. militum crearetur. Vsurpare memoriam alicuius est, mentionem de eo facere. Cic. in Lælio: Quis est, qui C. Fabricij, M. Curij non cum charitate, & beneuolentia memoriam usurpet, quos nunquam uiderit? Iureconsulti (inquit Budæus) utuntur aliquando hoc uerbo pro eo quod est, præter ius uti, uel uendicare, ἀντιποιοῦμαι, ἐπιγράφομαι, πλεονεκτεῖν, Gell. lib. 3. cap. 2. Mutium Iureconsultum dicere solitum legi, non esse usurpatam mulierem, quæ cum Calend. Ianuarijs apud uirum causa matrimonij esse cœpisset, ante diem quartum Cal Ianuarias sequentes usurpatum isset: non posse impleri trinoctium quòd abesse a uiro usurpandi causa ex duodecim tabulis deberet: quoniam tertiæ noctis posterioris sex horæ alterius anni essent, qui inciperet ex Calendis.

VSVRPATIO, onis [*Vsurpatione,*] uerbale: frequens usus. Cic. de Clar. Orat. In hoc communi nostro, & quasi fatali modo consuletur secum conscientia optimæ mentis: tum etiam usurpatione, & renouatione doctrinæ. Paul. l. 1. de Vsucap. Vsurpatio est usucapionis interruptio, oratores autem frequentem usum uocant.

VSVS, huius usus, [*Vso, usanza, consuetudine.*] χρῆσις, ipse utendi actus, exercitatio, tractatio. Cic. in Topi. Vsus enim, non abusus legatus est. Plin. Epist. 20. Vsus, magister egregius. Idem Epist. 115. Vsus, optimus dicendi magister. Cice. 1. de Orato. Adiungatur usus frequens, qui omnium magistrorum præcepta superat. Plin. lib. 10. cap. 69. Auditus cui hominum primo negatus est, huic & sermonis usus ablatus. Cic pro Corn. Bal. Assiduus usus uni rei deditus, & ingenium, & artem sæpe uincit. Interdum consuetudo, conuersatio, familiaritas, [*Amicitia, famigliarità,*] Quint. Mulierem, cum qua illi longus fuerat usus. Cic. ad Volumnium, li. 7. Quod sine prænomine familiariter, ut debebas, ad me epistolam misisti, primum addubitaui, num a Volumnio senatore esset, quo cum mihi est magnus usus. Oui. 3 Ele. 6. Tu tamen a nobis usu iunctissime longo Pars desiderij maxima pene mei. Interdum Vsus in eadem accipitur significatione, qua opus, [*Opera*] indeclinabile: eandemque habet constructionem. Vir. 8. Aen. Arma acri facienda uiro: nunc uiribus usus. Teren. Hecy. non usus facto est mihi. Cic. 1. Offi. Potiusque & amicis impertientes & reipub. si quando usus esset. Plaut. Asin. Viginti iam usus est filio argenti minis. Plaut. in Pseu. accusatiuo iunxit: Ad eam rem usus est hominem astutum, doctum, &c. id est opus est homine astuto, & docto. Interdum pro fructu & utilitate, [*Vtilità,*] tam in singulari, quam in plurali: quod soleamus aliqua re ideo uti, ut ex ea fructum percipiamus, χρεία, Cic. ad Atti. li. 1. Fuit & mihi & Q. Fr. magno usui in nostris petitionibus. Ex usu esse: pro utile esse, & expedire, [*Esser utile,*] Teren Hecy. Si ex usu esset nostro hoc matrimonium, Col lib. 6. cap. 2. Pabulum è fundo plerunque domesticis pecudibus magis, quam alienis depascere, & ex usu fit. Vsu uenit, [*Esser bisogno,*] ponitur pro opus. Teren. Heau. Non usus ueniet, spero. Hoc est, non opus erit, non necesse. Plaut. in Bacch. Aufugero hercle, si magis usus uenerit. Vsu uenit uero, [*Auenire.*] id est accidit, euenit. Cic. pro Quin. Nam quid homini potest turpius, quid uero miserius, aut acerbius usuuenire? Ponitur aliquando pro consuetudine, siue more, [*Costume,*] Ter. in Heaut. Mihi sic est usus, tibi ut opus est facto, face. Id est, sic mos meus est, ita consueui.

VSVSFRVCTVS, huius ususfructus, nomen utrinque declinatum [*Vsofrutto,*] ἐπικαρπία, ἐκκαρπεύσις, significans rei usum fructuosum, cum scilicet res aliqua non nostra est, sed perinde ex ea fructum atq; utilitatem capimus, ac si nostra esset. Definitur ab Vlp. l. 1. de usufruct. quòd sit ius alienis rebus utendi, fruendique salua rerum substantia. Ci. pro Cecinna: Vsumfructum omnium bonorum suorum Cesenniæ legauit, ut frueretur una cum filio.

VSVVENIT. [*Accade, auiene, interuiene.*] ἐνδέχεται, id est accidit. Cic. in Cato. Nam si culpa senectutis accideret, eadem mihi usu uenirēt omnia, & reliquis maioribus natu. Plin. Id enim frequenter usuuenit, ut mali bonis præferantur. Vide supra in dictione usus.

V ANTE T

VT, [*Acciache, che, quando,*] ἵνα, ὅπως, ὥστε, ἄρα, coniunctio causatiua causam denotans finalem, quemadmodum Vti, Quo, & similia. Cic. Lentulo: Non illi quidem, ut mihi stomachum facerent. Interdum adiunctiua est. Pla. Is mihi suasit, ut ad te irem. Interdum elegantiæ causa ponitur. Cic. de Senect. Inuitus feci: ut L. Flaminium de Senatu eijcerē. Nihil enim significat, nisi inuitus eieci. Interdum ponitur pro quod. Ter. in Phorm. Nihil do, ut etiam imparatus ille me irrideat. Interdum est aduerbium temporis, & significat postquam. Ex quo, primum [*Poiche,*] Virg. 2. Aen. Vt regem æquæuum crudeli uulnere uidi Expirantem animam. Idem 12. Ae. Turnus ut infractos aduerso Marte Latinos, &c. Interdū particula est admirantis, idem ualēs quod quomodo, uel quantopere ὡς, [*Come,*] idem: Vt uidi? ut perij? ut me malus abstulit error? id est statim postquam uidi, siue, cum primum uidi, quomodo perij? Cice. pro Mil. Vt contempsit? ut pro nihilo putauit? Nonnunquam interrogantis, πῶς. Pla. in persa: Vt uales, id est, quomodo uales? Quandoque ei postponitur Ita, & superlatiuo iunguntur pro Tanto, & Quanto. Cic. li. 1 de Ora. Vt quisque optime Græce sciret, ita esse nequissimum. Eleganter præterea accipitur pro prout, uel Secundum quod, ut uulgo loquimur, & hoc fere per parenthesim [*Secondo che,*] Liuius 1 Gens (ut in ea regione) diuitijs præpollens, hoc est, secundum diuitias eius regionis, uel habita ratione diuitiarum eius regionis. Simile est illud apud Terent. in Phormione. Vt nunc sunt mores, hoc est, secundum mores, quibus hodie utimur. Cic. Qui sermo: quæ præcepta: quanta notitia antiquitatis, scientia iuris Augurum? multæ etiam (ut in homine Romano) litteræ. Hoc est, pro ea eruditione, qua tunc Romani erant imbuti. Quandoque pro Quippe. Quint. Nec ignoro quos transeo, uoque damno, ut qui dixerim esse in omnibus utilitatis aliquid. Interdum significat Ita, siue propter quòd, uel Quapropter, [*Perciochè,*] Plaut. in pœnu. Olent, Salsa sunt, tangere ut non uelis. Item est aduerbium optandi, idem ualens quod utinam, [*Cosi,*] Terent. in Eunu. ut illum dij, deæq; senium perdant. Interdum significat Quantum. [*Quanto,*] Plaut. in Asin. Vt nostræ fortunæ procedant Litane? Aliquando ponitur pro Quemadmodum

modum, siue Quomodo, [*Si come,*] sine interrogatione, & sine admiratione. Teren. in And. Ego postquam te emi a paruulo, ut semper tibi Apud me iusta & clemens fuerit seruitus, Scis. Nonnunquam pro Quamuis. [*benche.*] Plaut. Vt istuc periculum ingens sit, me tam non remefacit. Pro Quam, [*Quanto,*] Ci. pro Cluen. Tum appellat hilari uultu hominem Balbus, ut blandissime potest. Pro Ne non, [*Che non.*] Tec. in And. Dies mihi ut satis sit uereor ad agendum. Iungitur autem fere subiunctiuo præsertim cum accipitur pro Quod, uel Ne non. Vir. 2. Aen. Infandum, regina iubes renouare dolorem, Troianas ut opes, & lamentabile regnum Eruerint Danai. Quando autem optandi uel execrandi particula est, optatiuum exigit. Plau. in Persa: Vt illum dij, deæque perdant. Aliquando pro Licet, esto, sit sane, [*Supponiamo che,*] Cæs. in Commen. Ac iam ut omnia contra opinionem acciderent, tamen multo se plurimum nauibus posse prospiciebant. Oui. de Ponto: Luce minus decima dominam uenietis in urbem, Vt festinatum non faciatis iter. Ab Vt fiunt Vti, Vtinam, Sicut, Sicuti, Velut, Veluti, Prout, Præut, aliaque nonnulla, quæ explicantur suis locis.

VTCVNQVE, [*Sia come si uoglia.*] ὅπως, quomodocunque, quocunque modo. Liu. in præfat. lib. 1. Vtcunque erit, iuuabit tamen rerum gestarum memoriæ principis terrarum populi pro uirili parte & me ipsum consuluisse. Plaut. in Epid. Vtcunque in alto est uentus Epidice, ex ímo uelum uortitur. Ci. in Ora. Itaque ille perfectus, quemadmodum iandudum nostra indicat oratio: utcunque se affectum uideri, & animum ardentius moueri uolet, ita certum uocis admouebit sonum.

VTENSILIA, τὰ χρειώδη, quæcunq; usui nostro sunt necessaria. Col. lib. 12. Vtensilia quibus aut alitur hominum genus, aut etiam excolitur. Liu. 3. ab Vrbe: Eantusq; omnibus utensilibus miles, Tusculum se, fide misericordiaque uicturus hospitum, contulerat. Idē 6 Bel. Pun. Quæq; una secum dediderunt agrum urbemque diuina humanaq; utensiliaq; siue quid aliud dediderunt, de ijs rebus quid fieri uelitis, uos rogo Quirites.

VTER, utris, ge. mas. [*Vtre, pelle,*] ἀσκὸς, pellis, qua uinum, aut oleum deferri solet. Virg. 2. Georg. Mollibus in pratis unctos saliere per utres. Pli. lib. 12. cap. 7. Lycion aptissimum medicinæ, quod est spumosum: Indi in utribus camelorum, aut rhinocerotum id mittunt. Oui. 3. Amo. Eleg. 12. Aeolios Ithacis inclusimus utribus Euros. Hinc Vtriculus, diminutiuum, & Vtricularius, quorum significata uide suis locis.

VTER, a, um, genitiuo Vtrius, [*Qual di doi,*] πότερος, modo interrogatiuum est, quærens de duobus. Cice. 3. Verr. Vtrum reprehendis, quod patronum iuuabat, eum qui tum in miserijs erat? an quod alterius patroni mortui uoluntatem conseruabat, a quo summum beneficium acceperat? utrum horum reprehendis: Modo indefinitiuum est, idem significans quod Quis, infinite positum, nisi quòd hoc de pluribus, Vter non nisi de duobus dicatur. Cice. de Fato: Quoniam utriusque studij nostra possessio est, hodie utro frui mulis, uestra optio est. Accipitur aliquando Vter pro alter. Ci. pro Mil. Vter utri insidias fecerit. Hoc est, uter alteri insidias fecerit. quod & ipsum classicis scriptoribus usurpatur. Plin. Vter alteri dixerit, nescio. Ponitur aliquando pro alteruter. Cic. in Frumentaria: Omnium controuersiarum, quæ essent inter aratorem, & decumanum, si uter uelit, edicit se recuperatores daturum. Hinc fiunt composita Vterque, Vteruis, & nonnulla alia: quæ uide suis locis.

VTER, [*Ventre,*] γαστὴρ, κοιλία, antiquis dicebatur, qui hodie Vterus. Cæcilius apud Nonium: Nunc uter crescit: non potest celari.

VTERINI fratres, [*Fratelli per madre,*] ὁμογάστριοι, qui ex eodem utero prodierunt: hoc est, qui matrem eandem, non tamen eundem habuerunt patrem, Insti. libro tertio de Bonor. posses. Frater sororve, consanguinei, uel uterini.

VTERCVLVS, li, [*Ventricello,*] γαστρίδιον, dim. est ab uter, pro uentre. Pli. li. 11. c. 52. Præterea é fronde, ac pabulis potus in uterculos congestus aptum (ore enim euomunt) & ad hæc, &c.

VTERCVNQVE, [*Qual tu uoi,*] ὁπότερος δήποτε, idem quod uteruis, siue uterlibet. Ci. ad Torquatum, libr. 6. Magnæ utrinque copiæ ita paratæ ad pugnandum esse dicuntur, ut utercunque uicerit, non sit mirum futurum. Gel. l. 5. ca. 10. Ne sententia sua utrancunque in partem dicta esset, ipsa sese rescinderet.

VTERLIBET, [*Vno di doi,*] ὁπότερος ἂν, alter ex duobus, quem tibi capere libet. Cic. pro Quint. Vtrumlibet elige, alterum incredibile est, alterum nefarium, & ante hoc tempus, utrunque inauditum. Pli. lib. 24. c. 4. Suberis cortex tritus, ex aqua calida potus, sanguinem fluentem ea utralibet parte sistit.

VTERNAM, πότερος, idem quod uter. Hora. in Ser. Vternam Ad casus dubios fidet sibi certius? hic qui Pluribus assuerit, &c.

VTERQVE, [*L'uno e l'altro,*] ἑκάτερος, significat ambos: licet inter se differant, quod cum utrunque aliquid fecisse dicimus, & ab hoc & ab illo separatim id factum intelligimus: ut, Vterque sibi domum ædificauit, hoc est, & hic ædificauit sibi domum, & ille. Cum uero ambos dicimus fecisse, ab utroque coniunctim id factū ostendimus: ut Ambo sibi monumentum construxere: hoc est, hic & ille simul unum sibi commune monumentum fecere. Propter quod utrunque alterum uerberasse recte dicimus, hoc est, hunc illum, & illum hunc uerberasse. Cic. 1. de Off. Quorum uterque suo studio delectatus, contempsit alterum. Quint. Cum enim uterque alteri obijciat, palam est utrunque fecisse. Terent. Quia utrique est cordi. Ambos autem alterum uerberasse, uel ambos uerberasse ambos, non recte dicimus, quia significaretur ambos seipsos uerberasse: sed ambo se mutuo uerberauerunt. Vtrique autem in plurali numero dicitur de pluribus duo genera facientibus. Cice. 5 in Cu. Quos ego utrosque Quirites in eodem genere prædatorum direptorumque pono. Hoc tamen poetæ aliquando confundunt, apud quos pluralis huius dictionis numerus pro singulari accipitur. Virg. 5. Aen. Super utraque quassat tempora, hoc est, super utrunque tempus.

VTERVIS, [*Qual tu uoi,*] ὁποτεροσοῦν, uter, quem tu uis, uterlibet. Hoc autem differunt Vteruis & Vterlibet, a Quiuis & Quilibet, quòd illa unum ex duobus significant, hæc unum ex pluribus. Teren. in Adelph. Abs quiuis homine, quum est opus, beneficium accipere gaudeas. Quint. Periculosum, cum cura intuendum genus, quod si in proponendo unumquemlibet amiserimus, cum risu quoque tota res soluitur: tutius sit interrogare, si hæc actio non sit, quæ sit. Simul enim remouentur omnia, uel quum duo ponentur inter se contraria, quorum tenuisse utrumlibet sufficiet. Ecce in eodem loco Vtrumlibet, & Quodlibet usus est. Altero pro eo, quod est unum de duobus: Altero pro eo, quod est unum de pluribus.

VTERVS, ri, [*Ventre, matrice,*] μήτρα, γαστὴρ, ὀσφὺς, loci muliebres in quibus concipitur fœtus. Est enim proprie mulieris: nam in cæteris animalibus Vuluam potius appellamus, teste Plin. lib. 11. cap. 37. Idem tamen lib. 8. cap. 43. asinæ uterum tribuit. Nonnulli & Matricem nominant: quanquam proprie Matrix sit fœmina, quæ fœtus gratia alitur. Dictus Vterus, quòd in eo, tanquam in utre quodam fœtus contineatur. Plaut. Aul. Obsecro mea nutrix, uterus dolet. Hinc Vterum ferre, [*Esser grauida,*] dicuntur, quæ grauidæ sunt. Quandoque tamen Vterus sumitur pro uentre: ut in illo Vir. 2. Ae. Vterumque armato milite complent.

VTHINA, næ, Οὔθινα, urbs Africæ proprie dictæ, Romanorum colonia, inter Bagradam fluuiū & Tritonem sita. Vide Plinium li. 5. ca. 4. & Ptolem. lib. 4. cap. 3.

VTICA, p. cor. Ἰτύκη, Ptole. Ἰτύκη, Steph. urbs insignis Africæ proprie dictæ, ad Bagradam fluuium, xxx. pass. millibus distans a Carthagine: qua excisa principem in Africa locum tenuit. In hac Cato Vticensis, uicto Scipione, mortem sibi consciuit.

VTI, [*Che,*] ὡς, ὥσπερ, idem significat quod Vt. Plaut. in Amph. Tamen quin loquar hæc uti facta sunt, Nunquam ullo modo me potes deterrere. Ponitur aliquando pro tanquam, cum pronomine Is, ea, id, [*Come,*] Cicer. 9. Phil. Quod sepulcrum ipsius; liberorum, posterorumque eius sit, uti quod optimo iure, &c. Idem senatui placere, C. Cassium prouinciam Syriam obtinere, uti qui optimo iure prouinciam obtinuerit; id est, tanquam is, qui optimo iure, &c. Denotat aliquando & causam finalē quemadmodum & Vt. [*Accioche,*] Ci. li. 6. Epist. Is ad me dedit litteras, uti se tibi placarem.

VTILIS, le, [*Vtile.*] χρήσιμος, quod nobis usui est, uel confert. Teren. in Adel. Cum amet aliam, non est utile hanc illi dari. Construitur aliquando cum datiuo. Cic. ad Matium lib. 11. Quod enim uehementer mihi utile esse putabas, nec inutile ipsi Cæsari, perfecisti ut ille me diligeret, coleret, haberet in suis. Aliquādo cum accusatiuo cum præpositione Ad. Pli. li. 8 cap. 31 Euomit fel: itum ad multa medicamenta utile. Neutro pede satis utilis, apud Pli. lib. 8. ca. 58. Hoc est, cuius pes uterque uitiatus: commode officio suo fungi nō potest. Horat. in Arte. Omne tulit punctum, qui miscuit utile dulci. Dolabella Ciceroni, li. 9. Quamobrem quid aut ille sperare possit, aut tu, animum aduerte pro tua prudentia: sic enim facillime, quod tibi utilissimum erit, consilium capies.

VTIBILIS, & le, [*Vtile,*] χρήσιμος, idem quod utilis, sed antiquū. Pla. in Menæch. Ij solent heris esse utibiles. Ter. in Phor. Quid minus utibile fuit, quàm hoc ulcus tangere, Aut nominare uxorem.

VTILITAS, atis, [*Vtilità.*] ὠφέλεια, idem quod commodum, seu fructus. Ter. in Eunu. In ea re utilitatem ego faciam ut cognoscas meam. Hor. 1. Ser. Saty. 3. Atque ipsa utilitas iusti prope mater & æqui. Ci. 2. de Finib. Vt etiam si nulla sit utilitas ex amicitia, tamen ipsi amici propter seipsos amentur. Idem 3. Offic. Nec tamen nostræ nobis utilitates omittendæ sunt, alijsq; tradendæ, cum his ipsi egeamus sed suæ cuique utilitatis, quod sine alterius iniuria fiat, seruiendum est. Vtilitates pro usu. [*Vso,*] Cic. Tironi lib. 16. Epist. Vtilitatibus tuis possum carere.

VTILITER, [*Vtilmente,*] p. c. aduer. χρησίμως, ex usu, commode. Cice. 4. Aca. Atq; illi quidem etiam natura utiliter dicebant permotiones istas animis nostris datas. Oui. 13. Metam. longum referre mora est, quæ consilioq; manuq; Vtiliter feci spatio si tempore belli.

Hor. 1. Epist 16. Vendere cum possis captiuum, occidere noli: Seruiet utiliter. Oui. Epi. 2. Vtilius starent etiam nunc mœnia Phœbi.

VTINAM, [*Voglia dio,*] εἴθε, ὤφελον, adue. optantis. Ter. in And. Vtinam id fit quòd spero Quandoque etiam dicimus, O utinā. Ouid. in epi. Penelopea: O utinam tunc, cum Lacedæmona classe petebat, Obrutus insanis esset adulter aquis.

VTINVM, Italiæ oppidum iuxta Aquileiam, principum Austriæ opere insigne admodum, & arce in media urbis edito colliculo conspicuum: ut scribit Vadianus in li. 2. Pomponij Melæ.

VTIQVE, [*Certamente, fermamente,*] ἄρα, aduerb. affirmandi est, & ponitur pro certe, uel prorsus. Quinct. in Pastu cadauerum: Solent huiusmodi negociatores aliquid proprium, ac priuatum stipulari utique cum rem alienam uendant. Suet. in Tito. Cæterum Titum, qui prope astabat, utique imperaturum.

VTOR, uteris, [*Vsare,*] χρῶμαι, usum habeo. Et semper de rebus bonis ac necessarijs, necnon & diuinis, animatisque dicitur: ut, Vtor domo, diligentia, consuetudine, studio, & huiusmodi. Terent. Scio te non esse usum ante hac amicitia mea Sed cum de personis loquimur, accipitur pro conuersari [*Conuersare,*] Cice. Len. Aulo Treb. multos annos utor ualde familiariter. Vnde Vsus pro conuersatione, [*Conuersatione,*] ut supra docuimus suo loco. Construitur quandoque cum accusatiuo. Varr. Vtile utamur potius, quàm ab re abutamur. Plaut. in Asi. Cætera, quæ nolumus uti, Græca, mereamur fide. Vt potestate, Prætura, & eiusmodi ad quæstum, est ea exercere quæstus causa. Vti re aliqua ad speciem, est quod barbari dicunt, habere, & ostendere pro monstra. Vti inuidia minore dicitur, cui minus inuidetur. Vti aliquo amico, [*Amare,*] est illum habere amicum. Ter. in Heaut. Mihi si unquam filius erit, næ ille facili me utetur patre, hoc est facilis illi, & placabilis pater ero. Vti ualetudine minus commoda, est subægrotare. Vti uia populi, est populi more cuilibet sententiæ sine ullo iudicio assentiri, & numero uocum potius, quam ueritati operam dare. Vti ualetudine firma, [*Esser sano,*] est bene habere. Hinc Vtendus, adiect. Ter. in Hec. Quod illa ætas magis ad hæc utenda est idonea. Compositum eius est Abutor, per pr. hoc est, male utor: de quo uide suo loco.

VTPOTE, [*Come, perche,*] οἷα δὴ, ἅτε, aduerb. confirmantis & causatiuum: significat enim quoniam, quandoquidem, nempe, quippe. Sal. in Cat. Antonius aberat a bello utpote æger, ac iacens. Sue. in Augu. Aedes sacras, uetustate collapsas, aut incendio absumptas refecit, easque opulentissimis donis adornauit, utpote qui in cellam Capitolini Iouis sexdecim millia pondo auri, una donatione contulerit.

VTPVTA, [*Si come,*] οἷον εἰ, quemadmodum, uerbi gratia apud Ciceronem, lib. 7. Epist.

VTQVID, [*Perche.*] ἵνα τί, quamobrem, propter quid. Ci. At. depugna potius, inquis, quam seruias: ut quid? si uictus eris, proscribare.

VTRICVLARIVS, ἀσκαύλης, qui canit tibijs infixis utriculo, quæ uocantur Tibiæ utriculares. Sueto. in Nero. Vouerat se prodituram hydraulam, choraulam, & utricularium.

VTRICVLVS, [*Redondello*] ἀσκίδιον, diminutiuum ab utre. Pli. lib. 11. cap. 37. Fœminis eadem omnia, præterque uesicæ iunctus utriculus: unde dictus uterus. Vtriculos item in farina uidetur Pli. accipere libro decimooctauo, quos Galli Cisalpini Redundagmem, in Venetia prouincia pleriq; Subuentres uocant. Idem Plin. alibi Vtriculos uocat, quæ Græci, ἔλυτρα, id est, seminum in frugibus inuolucra, & operimenta, quæ trita, & cribro excussa, Glumæ, siue Acus dicuntur. Quinetiam prima illa florum germina, quæ ueluti quidam utriculi tument prius, quam flos arborum aperiatur, utriculos uocat, li. 16. cap 26.

VTRINQVE, aduerbium, [*D'ogni parte,*] ἑκατέρωθεν, ab utroque latere, ab utraque parte. Cæsar septimo Belli Gallici: Multis utrinque interfectis.

VTRO, aduerbium: utram partem uersus. Plin. libro decimo octauo, capite 19. Id demum rite subactum erit, ubi non intelligitur utro uomer ierit.

VTROBIQVE, aduerbium, [*Ne l'uno e l'altro luogo,*] ἀμφοτέρωθι, in utroque loco. Liu. 6. ab Vrbe: Ab ducibus utrobique prodita temeritate, atque inscitia res.

VTROQVE, [*All'uno e l'altro luogo,*] ἑκατέρωσε, ad utrunque locum. Liu. 8. ab Vrbe: Vtroque exercitus missi.

VTRVM, aduerbium, [*An,*] modo interrogantis est, ἆρ' οὖν, ἆρά γε, ἄλλο τι, ἄλλο τι ἤ, πότερον ἄν Plautus: Vtrum id uerum putas, an non? Modo dubitantis. Seneca: Vtrum id nobis conueniat, animaduertendum. Fere semper habuit particulam An sequentem, licet sine ea aliquando inueniatur, sed raro. idem autem significat, quod Num. Terentius in Phormione: Vtrum stultitia facere ego hunc, an malitia Dicam: scientem, an imprudentem, incertus sum. Cicero Lentulo: Multum interest utrum laus minuatur, an salus deseratur.

VTVT, [*Come si uoglia,*] ὅπως δήποτε, utcunque, quocunque modo. Teren. in Adel. Imo hercle hoc quæso Syre, Vtut hæc sunt facta, potius quàm lites sequar, Meum mihi reddat. Plau. Merc. Verum hercle postremo, utut, non ibo tamen.

V ANTE V

VVA, uuæ, [*Vua,*] σταφυλή, fructus uitis, dicta ab uuido. Colum. lib. 3. ca. 6. Nec tamen eam uitem feracem dixerim, cuius singulæ uuæ in singulis sarmentis conspiciuntur. Cicero de Senectu. Gemma, a qua oriens uua, se ostendit, quæ & succo terræ, & calore solis augescens, primo est peracerba gustatu, deinde maturata dulcescit. Vir. 1. Georg. Hic segetes, illic ueniunt felicius uuæ, Id est, melius proueniunt. Ouid. 2. Amor. Ele. 16. Terra ferax cereris, multoque feracior uuis. Dicitur & de alijs fructibus, qui in morem racemi constant ex pluribus, acinis conglobatis. Plin. libro 12. cap. 13. Amomi uua etiam in usu est. Aliquando ponitur pro uite. Virg. 2. Georg. Et turpes auibus prædam fert uua racemos. Est etiam Vua, pellicula quædam in fine palati dependens circa fauces, ut in hiante homine conspicitur: sic dicta, quia ut uua dependet, & humiditate uariatur, & est uocis moderatrix, & aliquando ad similitudinē uuæ intumescit, cum uehementi inflammatione, ac dolore. Seren. Aegrescunt teneræ fauces, cum frigoris ora Vis subijt, uel cum uentis agitabilis aer Vertitur, atque ipsas flatus grauis inficit uuas. Sortitur autem hoc mali genus a duplici forma nomen duplex. Nam si teretem habeat figuram, columnæ similitudine, Columella κίων, dicitur: Sin uero in acini effigiem conglobetur, a Græcis, σταφυλή, a nobis Vua appellatur: Dicitur etiam Vua de apibus, cum collectæ sunt, & in modum botri dependent. Columella libro nono, capite nono. Cum examen glomeratum in proximo frondentis arbusculæ ramo consederit, animaduertito, an totum examen in speciem unius uuæ dependeat. Pli. libro undecimo capite 17. Tunc ostenta faciunt, priuata ac publica uua dependente in domibus, templisque. Virgil. 4. Georgicorum. Et densis uuam demittere ramis. Seruius: uuam demittere, id est, in morem uuæ uel botryonis defluere.

VVAVS, a, um, [*Mosto,*] σταφύλινος, quod ex uua fit, ut, Succus uueus apud Poetas σταφυλικός, pro uino ex uuis expresso.

VVASCO, uuescis, [*Humettarsi,*] βρέχομαι, uuidus fio, humorem contraho Lucret. libro primo: Denique fluctifrago suspensæ in litore uestes Vuescunt, eædem candenti.

VVIFER, uuifera, uuiferum, [*Chi fa uua,*] producēs uuas, σταφυλοφόρος, ut Glebæ uuiferæ, apud Silium libro septimo. Et Massicus uuis fer, apud Statium 14. Syluarum.

VVIDVS, da, dum, [*Inmolato,*] ὑγρὸς, quod est humidum, pingue, quodq; præcipue habet aliquid humoris intrinsecus, unde & Vua dicta. Humidum, quod habet humorem extrinsecus. Columella libro tertio, capite secundo. Nisi præpingui & uuida terra. Virgi. 10. Ecl. Vuidus hyberna uenit de glande Menalcas. Vbi Seruius: Vuidus, pinguis. Plaut. in Rud. Siccine hic cum uuida ueste grassabimur? id est, humore madente.

VVLCANIVS, uulcania, uulcanium. Cice. Tectus Vulcanijs armis, id est fortitudine:

VVLCANVS, [*Volcano,*] Ἥφαιστος, Deus antiquus putatus est ignis præses: unde & Vulcanus dictus est, quasi uolanus per aerem uolitans. Volat enim flamma, & candida est. Hic & Mulciber appellatur, quod ferrum mulceat. Filius fuit Iouis & Iunonis, qui a parentibus ob deformitatem (licet alij alias causas afferant) cælo deiectus est in Lemnum insulam, ubi ab Eurynome Oceani filia, & Tethide nutritus est: uel, ut alij uolunt, a simijs. Ea autem ruina, qua decidit de cælo, claudus factus est. Officinam habere fertur in Lemno una cum Cyclopibus ministris, fingitur faber Deorū, quia Ioui fulmina, & Dijs arma aduersus gigantes fabricauit: nec tamē admissus est ad mensam Deorum: quinetiam cum Mineruæ nuptias expetijsset, repulsam passus est, unde Virg. Ecl. 4. Nec Deus hunc mensa, Dea nec dignata cubili est. Aliam deinde sibi uxorem quærēns, Venerem duxit: quam cum postea una cum Marte in adulterio deprehendisset, ambos inuisibilibus catenis ita colligauit, ut neuter abire posset, donec ab omnibus Dijs, & Deabus uisi & derisi essent, ut supra de Marte annotatum est. Ab eo quicquid artificiose fabricatum est, factum uolunt, ut monile Hermiones, & Ariadnæ coronam, currum Solis, Achillis, & Aeneæ arma, & huiusmodi. Ponitur non raro pro ipso igni, quemadmodum Ceres pro ipsis frugibus. Hinc est illud apud Plaut. in Amph. Vulcanum in cornu portas, hoc est, ignem gestas in laterna cornea. Vulcani inquit Cic lib. 3. de Nat. de. fuere complures Primus Cœlo natus, ex quo & Minerua Apollinem eum ortum uolunt, cuius in tutela Athenas antiqui historici esse uoluerunt. Secundus in Nilo natus Opas, ut Aegyptij appellant, quem custodem esse Aegypti uolunt. Tertius e tertio Ioue & Iunone, qui Lemni fabricæ traditur præfuisse. Quartus Mænalio natus, qui tenuit insulas prope Siciliam, quæ Vulcaniæ nominabantur.

VVLCANALIA, orum, plu. num ne. ge. Ἡφαίστια, festa Vulcano dedicata. Col. lib. 11. cap. 3. Cæterum Augusto circa Vulcanalia, tertia satio est.

Vvlcaniae, *ἡφαιστιάδες*, insulæ septem Siciliæ adiacentes, quæ & Aeoliæ dictæ sunt: quòd Iliacis temporibus Aeolus in ijs putetur regnasse. Vulcaniæ autem idcirco dictæ, quòd rerum omnium natura sulphurosa sit, ignem per interualla, tanquam e fornacibus quibusdam euomens. Vide Pli.li.3.c.8.& 9. Strab.li.6. Cicero tamé li.3.de Na.de. a Vulcano rege, Mænali filio, nomen accepisse tradit, qui ijs insulis post Aeolum creditur imperasse. Nomina earum sunt Lipara, Hiera, Strongile, Didyme, Ericusa, Phœnicusa, & Euonymos.

Vvlga, quæ & Bulga, [*Bolgia*,] *πήρα, ἀσκοπήρα*, sacculus scorteus, siue ex alia materia, in quo pecuniam, aliave itineri necessaria circumferimus. Ita dicta, quasi Volua, quod uiaticum inuoluat. Vulga (inquit Nonius) capacitas, uel sinus cum laxitate. Luc. li. 2. In uulgam penetrare pilosam. Varro: Vt uiaticum ex arcula adderem in uulgam. Est & Vulga, siue Bulga, folliculus minor, siue crumena, e parte aliqua corporis pendens, gerendæ pecuniæ gratia. Lucil.3. ut citat Nonius. Cui neque iumentum est, nec seruus, nec comes ullus Bulgam, & quicquid habet nummorum, secum habet ille. Cum bulga cœnat, dormit, lauit. Aliquando ponitur pro uulua: & contrario Vulua pro sacculo. Idem lib.26. Ita ut quisque nostrum e bulga est matris in lucem editus.

Vvlgaris, & hoc re, [*Volgare, uile*,] *ἐγκύκλιος*, quotidianum, commune, protritum, peruulgatum, uile: cui opponitur Singulare. Cic. 2.de Inuent. Magna, an parua, facilia, an difficilia: singularia sint, an uulgaria: uera, an falsa. Horat. 2.Ser. Saty. 2. Ieiunus stomachus raro uulgaria temnit. Cicero pro Ros. Ame. Denique nihil tam uile, neque tam uulgare est, cuius partem ullam reliquerint. Vulgaris uia, [*Solito, usato*,] pro ratione trita, & consueta. Quintilia. Simul ne uulgarem uiam ingressus, alienis demum uestigijs insisteré. Vulgares artes, [*Mechanice*,] quæ uulgo Mechanicæ dicuntur. Vulgaris forma, id est, quotidiana, qualis uulgo uideri soles. Plin.lib. 10.ca.52. Nec uulgaris psittacis forma quamuis non spectanda. Vulgaris puella, id est, uulgata, & uulgi libidini exposita. Ouid. 4. Fast. Numina uulgares Veneris celebrate puellæ: Multa professarũ quæstibus apta Venus. Hinc Vulgariter [*Bassamente*,] aduerbium triuialiter, more uulgato, & consueto. Cic.li.13.Epi. Vt intelligeres, me non uulgariter, nec ambitiose, sed ut pro homine mihi pernecessario scribere.

Vvlgo, [*Volgarmente, d'ogni banda*,] *πανδημεί*, passim, nusquam non, plerunque, & quod uulgus dicit, Communiter. Ci.2. de inuen. Deinde natura eius euenire uulgo soleat, an insolenter & raro. Virg. 3.Geo. Hinc lætis uituli uulgo moriuntur in herbis. Idem 3. Aen. Centum alij curua hæc habitant ad littora Vulgo Infandi Cyclopes, id est passim. Ter. And. Verum illud uerbum est, uolgo quod dici solet, Omnes sibi melius malle esse, quam alteri. Vulgo concepti, siue uulgo quæsiti, [*bastardi*,] Pluiar *ἀπάτορες*, dicuntur, qui patrem demonstrare non possunt, uel qui possunt quidem, sed eum habent, quem alere non licet: qui & Spurij uocantur. Vlp.l.4. ad Tertul. Siue iniuste sint procreati, siue uulgo quæsiti. Vulgo occidere, [*Publicamente*,] id est publice, passim. Cic. pro Ros. Amer. Einsmodi tempus erat, inquit, ut homines uulgo impune occiderentur. Cæs.2.Bel.Gal. Quod in Gallia a potentioribus, atque ijs, qui ad conducendos homines facultates habebant, uulgo regna occupabantur.

Vvlgo, uulgas, [*Diuolgare, manifestare, palesare*,] *δημοσιεύω*, in uulgus enuncio, uulgo notum facio, famam rei alicuius dispergo, rem occultam in lucem profero. Virg.10. Aen. Quid me alta silentia cogis Rumpere, & obductum uerbis uulgare dolorem? Interdum Vulgare [*Esser del commune*,] est uulgi usui exponere. Ci. de Arusp. respon. Nauis in flumine uulgata omnibus, id est, omnium usui exposita. Vulgare corpus, est prostituere. Li.li.1. Sunt qui Larentiam uulgato corpore Lupam inter pastores uocatam putent. Vulgare morbos, est morborum contagia in uulgus propagare. Liui.3.ab Vrbe: Ministerioque inuicem ac contagio ipso uulgabant morbos. Cur. li.9. Contagium morbi etiam in alios uulgatũ est. Vulgatus, a, um, [*Costumato*,] participiũ, seu nomen e participio: ut, Vulgatus cibus, quo uulgus passim, & quotidie utitur. Pli.li.13.c.23. Ibi & capparis firmioris ligni frutex, seminisq; & cibi uulgati. Virg.1. Aen. Belliq; iam fama totum uulgata per orbé. Li.1.ab Vrb. Vulgatior fama est, ludibrio fratris Remum nouos transiluisse muros. Quint. li.2.c.4. Nam quid hi possint in causis proprium inuenire, qui etiá in his, quæ sunt communia & in plurimis causis tractantur, uulgatissimos sensus uerbis, nisi tãto ante præparatis prosequi nequeant? Vulgaturus, a, um, ut Littera uulgatura nefas. Claudian. 2. Paneg. Vulgator, oris, uerbale, id est, euulgator, enunciator: ut, Taciti uulgator, hoc est, Tantalus, qui deorum mensæ adhibitus, illorum arcana enunciauit. Ouid. 3. Amor. Eleg. 7. Siccaret medijs taciti uulgator in undis, Pomaque, quæ nullo tempore tangat, habet. Huius composita sunt, Diuulgo, Euulgo, Inuulgo, & Peruulgo: quorum significata explicantur suis locis.

Vvlgvs, uulgi, masc. & neu. gen. [*Volgo, plebe*,] *οἱ πολλοί, τὸ πλῆθος*, pars populi ignobilior, plebs: a uoluendo (ut quidam uolunt) nomen habens, quòd inconstanter, stulteque huc illuc uoluatur. unde etiam Ignobile uulgus Virgil. appellauit 1. Aene. Sæuitq; animis ignobile uulgus. Et 2. Aen. Et spargere uoces In uulgum ambiguas: & quærere conscius arma. Hor.2.Ser.Saty.3. Huic ego uulgum Errori similem cunctum insanire docebo. Salust. in Iugur. Alij uulgum effusum oppido cædere, alij ad portas festinare. Cic. 5. Tusc. Vide ne plus commendatio in uulgus, & hæc quæ expetitur gloria, molestiæ habeat, quàm uoluptatis. Vir.2. Aen. Scinditur incertum studia in contraria uulgus. Vulgus de ouibus dixit Vir.li.3. Geor. Continuo ferro culpam compesce, prius quàm Dira per incautum serpãt contagia uulgus. Hinc Vulgiuagus, adiect. Luc.lib.4. Vulgiuagaque uagus Venere. Id est sectatus plebeiam, popularemque Venerem, non certæ mulieris amore captus. Budæus.

Vvlnerarivs, a, um, [*Da ferite*,] adiect. *τραυματικός*, uulnerum sanandorum uim habens: ut, Vulnerarium emplastrum, quod uulneribus imponitur. Plin.lib.23.cap.4. Vulnerarijs emplastris utile. Idem lib 34.cap.11. Cruda autem ærugo uulnerarijs emplastris miscetur.

Vvlnerarivs, rij, substantiuum, [*Cirugico*,] *τραυματικός, χειρουργός*, curator uulnerum, chirurgus. Plin.li.29.c.1. Ob id publice uulnerarium fuisse eum tradunt uocatum, mireque gratum aduentum eius initio.

Vvlnero, as, [*Ferire*,] *τιτρώσκω, οὐτάζω*, saucio, uulnus infligo. Cæs. 1.Bel Gal. Et nonnulli inter carros, rotasque mataras, ac tragulas subijciebant, nostrosque uulnerabant. Cic.3. Verr. Serui nonnulli uulnerantur: ipse Rubrius in turba sauciatur: Vulnerare uoce, id est, lædere, & uerbis offendere. [*Dir male*,] Idem 1. Cat. Et quos ferro trucidari oportebat, eos nondum uoce uulnero. Vulnerari ictu fortunæ, est ex fortunæ aduersitate mœstitia affici, *λυπεῖσθαι*. Oui. 2.de Pont. Eleg. 7. Sic ego continuo fortunæ uulneror ictu. Vulnerare aures nuncio, est tristi nuncio aures offendere. Virg.8. Ae. Grauior ne nuncius aures Vulneret. Vulneratio, onis, [*Ferita*,] uerbale. Cic. pro Cecin. Sin autem uim sine cæde, sine uulneratione, sine sanguine nullam intelligetis, &c.

Vvlnificvs, a, um, [*Che può ferire*,] *τραυματοποιός*, quod uulnus infligere potest. Virg. 8. Aeneid. Vulnificusq; chalybs uasta fornace liquescit.

Vvlnvs, huius uulneris, [*Piaga, ferita, taglio*,] *τραῦμα*, hians, patensque apertura corporis, ictu aliquo inflicta. Liu.4. Bel. Pun. Tandem uulneribus confectæ uirgines, cum omnia replessent sanguine, exanimes corruerunt. Vir. 4. Aeneid. Infixum stridet sub pectore uulnus. Ouid 5. Meta. Torquet in hunc hastam calido de uulnere raptam. Virg.6. Aene. & truncas in honesto uulnere nares. Idem 4. Geor. Et corpora bello Obiectant, pulchramque petunt per uulnera mortem. Per translationem accipitur pro angore animi, siue mœstitia, [*Affanno*,] Vir. 12. Aen. Sic exhortata reliquit Incertam, & tristi turbatam uulnere mentis. Oui. 5. Met. At Cyane raptamque deam contemptaq; fontis Iura sui mœrens, inconsolabile uulnus Mente gerit tacita, lacrymisq; absumitur omnis. Aeternum uulnus pro [*Odio*,] æterno odio. Vir. 1. Aen. Tum Iuno æternum seruans sub pectore uulnus. Vulnus [*Amore*,] pro amore. Vir.4. Aen. At regina graui iamdudum saucia cura Vulnus alit uenis. Hoc est, Amoris dolorem ac molestiam souet intra uenas. Sic Mutua uulnera dixit Oui. 14. Metam. pro amore mutuo. Vulnus orbitatis, [*Dolore*,] id est, dolor ex orbitate. Quint. lib. 6. Illum enim, de quo summa conceperam, & in quo spem unicam senectutis reponebam, repetito uulnere orbitatis amisi.

Vvlpecvla, culæ, *ἀλωπεκίς*, diminutiuum a uulpe. Hora. li.1. Epistola. Forte per angustam tenuis uulpecula rimam Repserat in cameram frumenti.

Vvlpes, huius uulpis, [*Volpe*.] *ἀλώπηξ*, animal ferum, singulari astutia nulli non notum, cuius naturam explicat Pli. lib. 10. cap. 63. Dicta Vulpea, ut putat Varro, quasi uolipes, a uelocitate pedum. Hora. li.1. Epist. Olim quod uulpes ægroto cauta leoni Respondit, referam. Persi. Satyr. 5. Astutam uapido seruas sub pectore uulpem. Quam facile uulpes pyrum comest: prouerbium de re admodum facili. Plau. Most. Tam facile uinces, quàm uulpes pyrum comest. Nihil enim negocij est Vulpi dentatissimæ pyrum edere. Vide Chil.

Vvlpinvs, a, um, [*Di uolpe*,] p.p. *ἀλωπέκειος*, quod pertinet ad uulpem. Suet. Vbi tenuatæ pelles di ficii, uulpina insuenda est. Pli. lib. 28. cap. 11. Vulpinam linguam habentes in armilla, lippituros negant. Aliquando ponitur pro astuto, [*Astuto*,] Plaut. Vulpinus animus, ne quid moliatur mali.

Vvlpinor, pen. pr. uulpinaris, [*Volpinare, far in modo di uolpe*.] *ἀλωπεκίζω*, iocudacitis, ac fraudibus uera peruerto, siue effugio. Tractũ ab incerto uulpium cursu, ut placet Nonio. Var. in Mysterijs, Vulpinare modo, & concursa, qualibet erras.

Vvlsenses, siue Volsinii Plinio, Volsinium Ptolemæo, *Οὐολσίνιον*, Hetruriæ oppidum mediterraneum, olim locupletissimum, sed

postea fulmine totum concrematum: ut refert Pli.li.2.c.52. Hodie Bolsennam uocant. Huic oppido adiacet lacus, qui ab eo Vulsinien sis dicitur: cuius meminit Col.li.8.c.16.

VVLSVRA, æ, a, uulsum supino uerbi Vello, τιλμός, τίλσις, ipsa uulsio. Var.2.de re ru.c.11 Lanam tonsam & conglobatam alij uellera, alij Vellumina appellant: ea quorum uocabulo animaduerti licet, prius lanæ uulsuram, quam tonsuram inuentam.

VVLTVR, ris, [Auoltore,] γύψ, auis est rapax, & carniuora: ita dicta, quòd propter magnitudinem corporis tarde uolet. Refert Plin.lib. 10.c.6.ex Vmbricij Aruspicis sententia: uultures biduo triduove an te eo congregari, ubi futura sunt cadauera. Mirum enim in modum corporibus iam putrefactis delectantur. unde non inuenuste ex Græ cis nonnulli ταφὰς ἐμψύχους, appellarunt, hoc est, sepulcra anima ta. Lu.7.Bel.Pun. Vulturemque frequenti foro in tabernaculum de uolasse. Virg. 6. Aeneid. Rostroque immanis uultur obunco Immor tale iecur tondens.

VVLTVRIS, ris, [Auoltore,] γύψ, antiquis in usu erat pro eo quod præsen di, quæ a nobis duabus literis subtracta Vultur dicitur. Ennius. Vul turis in syluis miserum mandebat homonem.

VVLTVRIVS, rij, [Auoltore,] γύψ, auis eadem, quam nos Vulturem di cimus. Luc.li.4. Mellis apes, quamuis longe ducantur odore, Vul turijq; cadaueribus. Pla. Truc. Ij quasi uulturij triduo prius prædi uinabant, quo die esurituri fient. Et quoniam hæc auis rapax in primis esse traditur, & carniuora, factum est, ut homines insatiabi lis rapacitatis Vultures appellemus, [Ladro, rapace,] Cicero pro Sextio: Eaieruut malis ominibus atque execrationibus duo uultu res paludati? Intelligit Gabinium & Pisonem cos. inimicos suos, prouinciarum (ut sæpe eos nominat) uoragines. Vulturius pro cer to tali iacere. Plaut. Cur. Prouocat me in aleam, ut ego ludam: po no pallium. Ille suum anulum opposuit: inuocat Planesium: Iacit uulturios quattuor. Talos arripio: inuoco almam meam nutricem Heren. iacto basilicum.

VVLTVRINVS, a, um [Di auoltore.] pen. pro. γύπειος, quod est Vultu ris. Pli.l.30.c.4. Vulturinus sanguis cum chamæleontis albæ, (quā herbam esse diximus) radice, & cedria illitus, lepras sanat. Vul turina species apud eundem lib. 10.c.3.

VVLTVRNVM, Οὐόλτουρνον, oppidum Campanorum est, a Vulturno flu mio, qui ipsum præterfluit, dictum. Est autem Vulturnus fluuius ille, qui per Capuam fluit, & Circa Cumas in mare illabitur. Pompo nius Mela lib 2. Vulturnus amnis, Vulturnum oppidum. Est & Vul turnum Hetruscorum oppidum, teste Liu. lib. 4. ab Vrbe.

VVLTVRNVS, Εὖρος, uentus, qui ab Oriente hyberno spirat, ut ait Plin. libr. 2. capi. 47. Dictus a uulturis uolatu (ut quidam aiunt) quoniam alte resonat. Hoc nomine etiam dictus est fluuius, qui per Capuam labens, haud longe a Cumis mergitur: cuius memi nit Pli lib.3.cap 5.

VVLTVOSVS, a, um, [Tristo,] προσωπώδης, Vultuosa pronunciatio quæ fit uultu nimia quadam gesticulatione ad orationem composito. Cice. in Orat. In quo cum effeceris, ne quid ineptum sit, aut uul tuosum. Quint. lib. 11. cap. ult. Quare non immerito reprehenditur pronunciatio uultuosa, & gesticulationibus molesta, & uocis muta tionibus resultans Vultuosa frons apud Apuleium pro tetrica legi tur, & ad seueritatem composita. Ait enim lib. 3. Metam. Longe dissimilis aduenit, non læta facie, sed uultuosa fronte rugis insur gentibus asseuerabat.

VVLTVS, huius uultus, [Volto, faccia] πρόσωπον, proprie dicitur habi tus siue status faciei, qui pro animi affectibus alius atque alius ostē ditur. Dictus Vultus a uerbo uolo, sicut a Colo Cultus. Cice. in Pis. Non enim nos color iste seruilis, non pilosæ genæ, non dentes putridi deceperunt: oculi, supercilia, frons, uultus denique totus, qui sermo quidam tacitus mentis est, hic in fraudem homines im pulit: hic eos, quibus erat ignotus, decepit, &c. Cice. 3. de Orat. Imago animi, uultus est: indices oculi. Pli lib. 7. cap. 19. Socratem clarum sapientia eodem semper uisum uultu, nec aut hilari magis, aut turbato. Ci pro Cluen. Recordamini faciem atque illos eius fi ctos, simulatosq; uultus. Apud Poetas tamen non raro Vultus acci pitur pro facie. Marti. libr. 1. Dum uulla teneri sordent lanugine uultus. Ouid. 13. Met. Quid moror? interea crudelia uulnera lym phis Abluere, & sparsos immitti sanguine uultus? Antiqui protu lerunt Vultum, neutro genere, quod & Nonius annotauit. Ennius: Auersabantur semper uos, uostraq; uulta. Lucr. li. 4. Sed quod utriusq; figuræ esse uides mistim referentes uulta parentum. Huius di minutiuum est Vulticulus, quo usus est Cic. ad Att. lib. 14. Non te Bruti nostri uulticulus ab ista oratione deterret?

VVLVA, æ, [Matrice,] δελφύς, μήτρα, utriculus ille in fœminis, in quo fœtus fit conceptus. Dicta Vulua, quasi uoluu, quòd fœtus ea in uoluatur. Proprie autem uulua est brutorum animantium: ute rus autem mulierum. Plin. lib. 11. cap 37. Fœminis eadem omnia, præterquam iuxta eos utriculus: unde dictus Vterus: quos alio nomine Locos appellant: in reliquis animantibus Vuluam. Vuluam suillam Romani in delicijs habuere, præsertim eiectitiā.

Nam quæ effœtis a partu eximebatur (quam Porcariam uocabant tanquam liuidam & macram reijciebant. Plinius loco iam citato: Vulua eiecto partu melior, quam edito. Eiectitia uocatur illa, hæc porcaria, primiparæ suis optima. Contra effœtis a partu, præter quam eodem die suis occisæ, liuida ac macra. Nec nouellarum suū præterquam primiparum probantur, potiusque ueterum, nec dū effœtarum, & biduo ante partum, aut post partum, aut quo eiece rint die. Mart. Te fortasse magis capiet de uirgine porca: Me mater na grauis de sue uulua capit. Quandoque accipitur uulua, pro ore uul uæ, hoc est, pro ipso pudendo muliebri. Iuue. Saty. 6. Adhuc ardens rigidæ tentigine uuluæ. Plin. quoque boletorum primum pentium in oui speciem, album illud inuolucrum Voluam nuncupat. Plin. li. 22. cap. 22. Voluam enim terra ob hoc prius gignit, ipsum postea in uolua ceu in ouo est Luteum.]

V ANTE X

VXAMA, oppidum Hispaniæ citerioris, in tractu Areuacorum: ut scribit Plin. lib. 3. cap. 3. Ptolemæo Vxuma, Οὔξαμα, appellatur lib. 2. cap. 6.

VXELLA, insulæ Britanniæ urbs in tractu Damoniorum, ut scribit Ptol. li. 2. cap. 3.

VXOR, uxoris, [Moglie, mogliere.] γυνή, quæ uiro tradita est. Terent. in Adelph. Vxor sine dote ueniet. Cic. pro Sextio, Duxit uxorem pa tre uiuo uiri optimi & calamitosissimi filiam, C. Scipionis. Idem 2. de Orato. Ex tui animi sententia tu uxorem habes? Hor. 1. Epist. 2. Quæritur argentum, puerisque beata creandis Vxor. Dictas au tem putat Vxores Seruius, quasi Vnxores ab Vngendo, quòd ante quam limen mariti transirent, postes auerruncandorum malorum causa ungerent. Verba eius sunt hæc in li. 4. Aeneid. Mos erat, ut nu bentes puellæ, simul cum uenissent ad limen mariti, postes, ante quam ingrederentur, ornarent laneis uittis, & oleo ungerent: & inde Vxores dictæ sunt, quasi unxores. Plin. quoque lib. 28. cap. 9. scribit nouas nuptas mariti domum intrantes, solenne habuisse, lu pino adipe postes inungere.

VXORCVLA, læ, γυναικάριον, γυναίκιον, diminutiuū ab uxore blandiē di gratia deductum. Plau. Casina: Eia uxorcula.

VXORIVS, a, um, [Della moglie.] γυναικώδης, quod est uxoris, uel quod ad uxorem pertinet: ut Res uxoria. Cic. 3. Offic. In arbitrio rei uxoriæ melius, æquius. Tacit. lib. 3. Quod honestius, quum uxo rium leuamentum. Oui. 2. de Arte: Hoc decet uxores: dos est uxo ria lites. Vxoria forma, a Phauorino apud Gel. lib. 5. cap. 11. uoca tur forma media inter pulcherrimam, & deformissimam, quæ sci licet & nimiæ pulchritudinis periculo, & summo deformitatis o dio uacat: quam Ennius in Menalippa Statam formam appellat. Aliquando Vxorius, φιλόγυνος, dicitur, qui uxori nimis inseruit. Virg. 4. Aeneid. Tu nunc Carthaginis altæ Fundamenta locas, pul chramque uxorius urbem Extruis.

VZITA, Οὔζιτα, urbs Africæ, proprie dictæ sub Adrumento sita, iux ta quam Cæsar uicit Scipionem. Vide Strabonem lib. 13. & Ptol. lib. 4. cap. 3.

DE LITTERA X.

X LITTERA, semiuocalis est, ξ, quæ uim duplicis cō sonantis habet, pro quo modo cs, modo gs, pri mitus utebantur, ut Apecs Gregs: pro quibus nunc apex, Grex dicimus. Quint. lib. 1. cap. 4 Et nostrarum ultima X, qua tamen carere potui mus, si non quæsissemus. Latini hoc elementum, quod uastioris soni uideretur, quibusdam dictio nibus exemerunt: unde pro uexillo Velum, pro axilla Alam, pro paxillo Palum dicere maluerunt. Quod & ipsum testatur Cice. in Orat. ad Brutum. Quemadmodum (inquit) Axilla noster Ala fa ctus est, fuga uastioris litteræ: quam litteram etiam e maxillis, e ta xillis, & uexillo, & paxillo consuetudo elegans Latini sermonis euellit. Contra Attici exactissimi elegantiæ omnis iudices sæpe re pudiato σ, eandem tanquam soni amabilioris, temperatiorisque fu turæ, sunt amplexi. Nam & ξυμφορά, & ξυμβάλλειν, & ξυμβαίνειν, dicunt, pro quibus communia lingua συμφορά, συμβάλλειν, & συμ βαίνειν, agnoscit. X littera apud ueteres, quemadmodum etiam hodie apud nos, nota fuit numeri denarij. quemadmodum & V, quæ dimidiata pars est litteræ X, nota est numeri quinarij. Hinc factum est, ut in uetustis codicibus hæc nota aliquando inueniatur pro denario Romano, hoc est, pro genere numis matis, quod quatuor ualebat nummis sestertijs. Plin. libr. 11. cap. 12. Quod in minore folio est, Melosphærum appellatur. cui est x. 12. Laudatissimum microsphærum e minimis folium, pre tium eius x. lxxv.

X ANTE A

XANTHE, es, Ξανθή, Nympha marina, Oceani & Tethyos filia, a rufo, siue flauo colore dicta, Hesiodus in Theogonia: Πετραίη τ' Ἰάνθη τ', Ἀδμήτη τε, Ξάνθη τε. Xanthe item appellata fuit Asiæ regio,

regio, quæ postea dicta fuit Troas, ut auctor est Steph. in dictione Troas.

XANTHENES, ξανθήνης, gemma quædam in Media nascens, electri colore, & si quis terat, id uino palmeo, & croco, ceræ modo lentescés odore magnæ suauitatis, ut ex sententia Democriti refert Pli. lib. 37. cap. 10. quanquam in plerisque Plinij codicibus Zanthenes legatur per Z, in capite, corrupte, ut arbitror, præsertim cum a flauo electri colore nomen uideatur accepisse.

XANTHICUS, ξανθικός, Aprilis mensis Hebræorum lingua appellatus est.

XANTHICLES, ξανθικλῆς, unus ex ijs ducibus, qui reliquias exercitus Cyri minoris, una cum Xenophonte domi reducendas susceperant: Hic postea, quod minas uiginti ex publica pecunia suppressisset, damnatus est repetundarum. Auctor Xenophon, ἀναβάσεως κύρου, lib. 5.

XANTHII, ξάνθιοι, Thraciæ populi, apud Stephanum, & Stra. li. 13.

XANTHII, ξάνθιοι, Lyciæ populi, quorum urbem Xanthum nomine, cum Harpagus Cyri præfectus obsideret, illi uxores liberosque ceteraque, quæ carissima habebant, in arcem coegerunt, igneque subiecto cremauerunt: deinde aduersus hostes eruptione facta, strenue pugnantes ad unum omnes interiere. Auctor Herodotus lib. 1. Xanthij præterea populi fuerunt Scythiæ, ex genere Daarum ultra Mæotim incolentes, qui ijdem & Parij dicuntur. Auctor Stra. lib. 11.

XANTHION, ξάνθιον, herba est ex lapparum genere, quæ alio nomine Philanthropos, & uulgo Lappa minor appellatur. Xanthion autem appellatum putatur ab effectu, quod eo rufentur capilli. Vide Diosco. li. 4. c. 122.

XANTHIUS, ξάνθιος, Bœotius quidam fuit, singulari corporis robore, qui exorta inter Athenienses & Bœotios de Celænarum agro controuersia, Thymœten Atheniensium regem ad singulare prælium euocauit: cuius uicem excipiens Melanthus quidam Messenius, a Dionysio (ut uolunt) adiutus, illum superauit. Ferunt enim Melantho uisum fuisse, quod Xanthium quidam a tergo sequeretur, nigra pelle caprina indutus. Quo nomine cum illum accusaret quod altero comitatus in prælium descendisset, admiratus Xanthius, quid nam accidisset, quis ve is esset, qui a tergo sequeretur, cum respicere conaretur, corpus hosti aduersum nudumque præbuit, qua occasione usus Melanthus, incautum gladio traiecit. Auctor Suidas.

XANTHIPPA, ξανθίππη, nomen uxoris Socratis Philosophi, supra modum morosæ, & iurgiosæ: cuius tamen morositatem Socrates mira patientia tolerauit: rogatusque ab Alcibiade, cur mulierem tam molestam domo non exigeret? Quoniam (inquit) dum domi talem perpetior, insuesco & exerceor, ut cæterorum quoque foris petulantiam, iniuriamque facilius feram. Hæc Gel. li. 1. c. 17. Vide plura in dictione Socrates.

XANTHIPPUS, ξάνθιππος. Lacedæmonius quidam fuit rei militaris peritissimus, qui a Carthaginiensibus excitus, exercituique præpositus, Attilium Regulum consulem in Africa bellum gerentem insidijs circumuentum, uiuum cepit.

XANTHO, ξανθώ, una ex Nymphis, Oceani & Tethyos filia. Vir. lib. 4. Geo. Drymoque, Xanthoque; Lygeaque, Phyllodoceque. Hesiodus in Theogonia Xanthen appellat.

XANTHOS, ξάνθος, gemmæ nomen, quę in India reperitur, e fuluo candicans: de qua Pli. li. 37. c. 10.

XANTHUS, ξάνθος, fluuius Troadis, idem cum Scamandro ita dictus, teste Aristotele de Histo. animal. lib. 3. quod ouium uellera rufo inficiat colore. ξανθὸν enim Græci dicunt, quod nos rufum aut flauum. Virg. 1. Aene. Ardentesque auertit equos in castra, prius quam Pabula gustassent Troiæ, Xanthumque bibissent. Xanthus antiquus rerum Lydorum scriptor: Lydusne, an Sardianus fuerit, Strabo se dicit incertum habere: Suidas Lydum eum dicit e Sardibus ciuitate fuisse scripsisseque historiam Lydorum lib. 4. Xanthus alter poeta melicus commemoratur ab Aeliano. Est item Xanthus Lyciæ fluuius duobus fontibus e Cadmo monte nascens, & non procul a nominis sui urbe in Lycium mare se exonerans. Hoc præterea nomine fuit unus ex equis Hectoris, cuius meminit Hom. 8. Iliad.

X ANTE E

XENARCHUS, ξέναρχος, comicus poeta, cuius fabulas commemorat Athenæus li. 2. Dipnosophistarum. Xenarchus alter e Seleucia Ciliciæ peripateticus, docuit Alexandriæ primum, deinde Romæ Arij Philosophi, deinde Cæsaris Augusti usus amicitia, usque in senectutem in honore habitus. Denique paulo ante mortem usu orbatus diem obijt. Strabo li. 14.

XENIAE BALNEAE, Romæ fuerunt, ab hospitalitate (ut uidetur) ita dictæ: nam ξένιος, Græcis idem est quod hospitalis. Harum meminit Cicero pro M. Cœlio. Sed ut uenenum (inquit) cum a Licinio traderetur, manifesto comprehendi posset, constitui locum iussit balneas Xenias, ut eo mitteret amicos, qui delitescerent: deinde repente, cum uenisset Licinius, uenenum traderet, prosilirent, hominemque comprehenderent.

XENIUM, nij, ξένιον, munus hospitibus dari solitum. Vnde Mar. librū decimumtertiū in quo eiusmodi munera distichis describit, qualia hospitibus mitti solent, Xenia nominauit, quod uersus ipsos pro xenijs mitteret, quod & ipse testatur primo statim epigrammate. Huius diminutiuum est Xeniolum, paruum xenium. Apuleius. Commodum meridies accesserat, & mittit mihi xeniola porcum opimum, & quinque gallinulas, & uini cadum iam ætate pretiosi.

XENIUS, ξένιος, Iouis cognomentum apud Græcos, teste Dionysio, quem Latini, uerbo ex uerbo expresso, Hospitalem uocant. De hoc intelligendum est illud Virgilij 1. Aen. Iupiter hospitibus nam te dare iura loquuntur.

XENOCLES, is, ξενοκλῆς, orator clarissimus, patria Adramyttenus, qui Mithridatici belli tempore accusatus, quod in regem propensior fuisset, causam non modo suam, sed & totius Asiæ magna cum laude in senatu egit. Auctor Stra. li. 13.

XENOCRATES, pen. cor. nomen philosophi Chalcedonij, auditoris Platonis, qui in Academia Speusippo successit, & uigintiquinque annis docuit. Fuit tardus ingenio, adeo ut cum illum Plato Aristoteli compararet, alterum fræno, alterū calcaribus indigere dicebat. Hic philosophorum seuerissimus fertur extitisse, & aduersus omnē uoluptatum titillationem prorsus inuictus. Cuius rei abunde magnum illud præbuit argumentum, quod Phrynen formosissimam eius ætatis meretricem, a discipulis in lectulum suum submissam, & sese ad concubitum modis omnibus solicitantem, intactam tamen dimiserit. Vnde & Phrynen ipsam postridie rogantibus ijs, qui illam submiserant, dixisse ferunt, cum statua sese non cum homine cubuisse. Grauitati uero eius & fidei tantum tribuerunt Athenienses, ut cum iniurati nullius testimonium admitterent, huic soli iniurato crederent. Missus ad Philippum legatus, cum collegas humaniter accipi uideret, muneribus ornari, & conuiuijs adhiberi: sese autem, qui legationis eius princeps erat, uix in conspectum admitti, quod Macedonum rebus semper esset aduersatus, conuersus ad socios Xenocrates, beneficium accipere dicit, quod sese unum Philippus suæ in Athenienses ingratitudinis & perfidiæ testem uereretur. Alexandri quoque munera fortissimo animo contempsit: regibus inquiens, non philosophis opus esse pecunia. Obijt secundo & octogesimo ætatis suæ anno cum noctu forte in sartaginem offendisset. Auctores Laertius & Suidas. Xenocrates alter philosophus, modestia nihil superiore inferior, scripsit, οἰκοσκόπιον, idest domesticum auspicium, cum scilicet, aut mustella, aut serpens, aut his similia in domo apparent, quid portendere soleant. Suid.

XENODOCHIUM, [Hospedale.] penul. product. ξενοδοχεῖον, locus publicus, quo hospites, idest, peregrini excipiuntur: quod genus Hierosolymis primum ab Hyrcano extructum fuisse, auctores sunt Iosephus, & Hegesippus. Hieronymus: Xenodochium in portu Ro. situm totus pariter mundus audiuit.

XENON, ξένων, pictor Sicyonius, Neoclis discipulus: cuius meminit Pli. li. 35. c. 11.

XENOPAROCHI, ξενοπάροχοι, hidem qui & Parochi, qui legatis Romam missis, cæterisque alicuius dignitatis hospitibus, salem & ligna præbebant: unde & nomen acceperunt, παρὰ τὸ τοῖς ξένοις τὰ ἐπιτήδεια παρέχειν, quod hospitibus necessaria suppeditarent. Arcadius ei. de Munerib. l. Munerum, Tabularii (inquit) uel xenoparochi, ut in quibusdam ciuitatibus, &c.

XENOPHANES, p. c. ξενοφάνης, Philosophus Colophonius, Dexii, siue (ut Apollodorus mauult) Orthomenis filius, Archelai auditor, qui contra Homerū, & Hesiodū elegias scripsit & Iābos, irridens ea, quę de dijs sunt commenti. Dei substātiam, rotundā esse sensit, nihilq; cum hominibus habere commune, totum cernere, totumque audire, unum esse omnia, mentem, prudentiam, æternitatem. Auctor Laertius. Eiusdem meminit & Ci. 3. Ac. Xenophanes (inquit) paulo etiam antiquior, Vnum esse omnia tradit, neque id esse mutabile, & id esse Deum. Fuit & alter Xenophanes ex Lesbo insula, Poeta Iambicus: ut refert idem Laertius.

XENOPHILUS, p. c. ξενόφιλος, nomen Musici Chalcidensis, philosophi Pythagorici, de quo Valeri. Max. Biennio minor quam Gorgias, qui centum & quinque uixit annos, Xenophilus Calcidensis Pithagoricus fuit, sed felicitate non inferiori: si quidem (ut ait Aristoxenus Musicus) omnis incommodi humani expers, in summo perfectissimæ doctrinæ splendore extinctus est. Eundem & Plinius rara inter felicitatis exempla commemorat lib. 7. cap. 50. Ergo pro miraculo (inquit) & id solitarium reperitur exemplum Xenophilum Musicum centum & quinque annis uixisse sine ullo corporis incommodo.

XENOPHON, ξενοφῶν, nomen philosophi, & ducis insignis Atheniensis, qui Socratis discipulus, & Platonis æmulus fuit, speciosus, moratus, & omnibus gratus: tanta uero eloquentia, ut Musa Attica a nonnullis fuerit appellatus. Insinuatus in Cyri minoris amicitiā,

cum

cum eo militauit: eoq; in acie cæso, exercitus reliquias ex ultimis Babyloniæ finibus per aspera, & difficillima itinera, incolumem in patriam reduxit. Scripsit Cyri maioris Pædian, non tam historiæ seruiens ueritati (ut inquit Cice. li. 2. de Orat.) quam ut absolutum institueret ducem. Præterea Cyri minoris expeditionem aduersus Artaxersem fratrem: De rebus Græcorum libros sex, Symposium, Oeconomicum, a Cicerone, teste ipso Latinitate donatum. Ad hæc de re equestri, de uenatione. Socratis Apologiam. aliaque nonnulla, quæ etiam hodie omnium manibus teruntur. Tres alij præter hunc Xenophontes commemorantur a Suida: quorum primus Antiochenus fuit, qui Amatoria quædam scripsit, quæ Babylonica appellauit. Alter Ephesius, qui & ipse Amatoriarum narrationum libros decem scripsit, quæ Ephesiaca nominauit. Tertius Cyprius qui & ipse Amatoria quædam edidit de Cynira, Myrrha, & Adonide: quæ Cypriaca nominauit. Laertius septem commemorat Xenophontes, quorum nomina & scripta uide apud ipsum.

XERA, Ξηρὰ, urbs prope Herculis columnas. ut ex Theopompi sententia refert Stephanus.

XERAMPELINVS color, [uosa secca,] ξηραμπέλινον χρῶμα, medius est (inquit Probus) inter coccinum, & muriceum, quo matronæ peculiariter uti solent: Dictus Xerampelinus a siccis uitium folijs, quæ eius fere sunt coloris, ξηρὸν, enim aridum est, uel siccū, & ἄμπελος, uitis. Vulgo color siccæ rosæ, dicitur. Hinc Xerampelinæ uestes dicuntur, quæ hoc colore tinctæ sunt. Iuu. Saty. 6. Et xerampelinas uu stes donauerat ipsi. Has nonnulli Atrabaticas uocant, alij Atrabapeicas, ut quibusdam placet. Vide Thylesium in Tractatu de Coloribus, & Cœlium Rodig. li. 16. ca. 10.

XERA, ξηρὰ τὰ, emplastra sicca: sicut Hygremplastra uocantur liquida emplastra.

XEROLOPHIA, ξηραλοιφία, unctio sicca, hoc est, quæ fit citra lauationem. Contra quæ post lauacrum adhibetur, Higralœphia, ὑγραλοιφία, appellatur.

XEROLIBYA, ξηρολιβύα, Libya sicca, hoc est, pars Libyæ interior, propter aquarum inopiam deserta: quam Virg. li. 4 Aen. uocat regionem siti desertam.

XEROLOPHVS, ξηρόλοφος, tumulus fuit Constantinopoli, cochleas sedecim, & Dianæ columnam instructilem, & tripodes habens, in quibus Epigrammata solent inscribi. Qua uoce utitur Iustinianus C. de publicis indic. etiā si Alciatus uocem adulterinam esse putauerit. Meminit huius tumuli Suidas, & Priscianus, qui li. 2. de accidentib. litteræ, Epigrammata quædam se legisse testatur Byzantij in Xerolopho, in uetustissimo tumulo inscripta.

XEROMYRVM, ξηρόμυρον, unguentum est siccum, ut Hygromyron, ὑγρόμυρον, liquidum, fœminarum auribus expetitum.

XEROPHTHALMIA, ξηροφθαλμία, arida lippitudo, cum nec tument nec fluunt oculi, sed rubent tantum, & prurit infestantur, & noctu prægraui pituita marescunt. Vide Celsum l. 6. ca. 6.

XERXENA, ξερξηνή, minoris Armeniæ regio, ita dicta a Xerxe, quemadmodum a Cambyse Cambysene. Auctores Stephanus, & Strabo libro. 11.

XERXES, Ξέρξης, Persarum rex fuit, filius Darij, & Cyri ex Atosa filia nepos, qui CLXX. hominum myriadibus, hoc est, decies septies centenis millibus per totum quinquennium contractis, Græciæ bellū intulit. Quam tantam hominum turbam cum ex editiore specula aspexisset, teneriter fertur lacrymasse, quod post centum annos ex santo hominum numero nemo esset superfuturus. Tantum autem habuit nauium apparatum, ut totum Hellespontum operiret, & Asiā Europæ ponte coniungeret. Athon præterea montem, teste Plin. lib 4. cap. 10. a continente abscidit. Victus demum apud Thermopylas a quatuor hominum millibus, nauale quoque certamen cum Themistocle tentauit: a quo similiter apud Salaminem superatus cum antea tota maria classe sterneret, uix paruula cymba effugit, relicto Mardonio Præfecto, qui & ipse re in Bœotia infeliciter gesta, cum paucissimis in Persidem se recepit. Demum cum se ocio, socordiæque relicta militia tradidisset, præmium, genus luxuriæ nouum inuenientibus proposuit, ut scribit Valerius. Quamobrem a suis spretus, paucis post annis ab Artabano præfecto suo in regia interficitur, cum regnasset annis octo. Vide hæc latius apud Iustinum Trogi abbreuiatorem. Xerxes alter pictor Heracleota, Venerem adeo pulchram pinxit, ut ex ea quæstum magnum faceret, pretio accepto ab his, qui eam uidere cupiebant. Itaque Græci lepido cauillo Venerem amicam Xerxis uocitabant, quod ea eius lenocinio quæstum faceret. Auctor Aelianus de uaria historia.

X ANTE I

XILISA, Ξιλίσα, Libyæ Vrbs: ut ex Alexandro annotauit Stephanus, cuius incolæ dicuntur Xilisatæ.

XIMENA, p. p. Ξιμηνὴ, Ponti regio, salis fossilis habens fodinas: unde & Halys fluuius, qui ex ea oritur, nomen accepisse existimatur. Auctor Strabo li. 12.

XIPHENES, p. p. Ξιφηνῖν, regio Palæstinæ, teste Iosepho, cuius incolæ dicuntur Xiphenæi, ξιφηναῖοι, Stephano.

XIPHIA, ξιφίας, piscis genus, rostrum habens mucrone armatum, unde & Latini Græcos imitati, gladium appellant. Plin. libr. 32. cap. 2. Xiphiam, id est, gladium, rostro mucronato esse: ab hoc naues per fossas mergi in Oceano ad locum Mauritaniæ, qui Cotta uocatur non procul a Lixa flumine. Trebius niger auctor est. Xiphiæ item stellæ sunt ex genere Cometarum in mucronem fastigiatæ, pallidæ, ac quodam gladij nitore sine ullis radijs. Auctor Plin. lib. 2. cap 25.

XIPHION, ξιφίον, herba est folio mucronato, iridis folio non dissimili, quam Romani gladiolum, uulgus herbariorum Spathulam fœtidam appellat. Descriptionem eius uide apud Pli. li. 25. c. 11.

XIPHONIA, ξιφωνία, Siciliæ oppidum, non procul a Tauromínio in promontorio situm: ut ex Theopompi sententia docet Stephanus, & Strabo li. 6.

X ANTE O

XOIS, siue Xoes, ξόις, Stephano insula est in mediterraneis Aegypti, supra Sebennyticum & Phatniticum ostium, oppidum habens eiusdem nominis. Auctores Stephanus & Strabo lib. 17. Hinc Xoites nomos, hoc est, Xoitica præfectura, apud Plin. lib. 5. cap. 9.

X ANTE V

XVCHIS, ξοῦχις, Lybiæ oppidum, ut ex Artemidori Epitome annotauit Stephanus: cuius incolæ appellantur Xuchitæ.

XVTHIA, ξουθία, Siciliæ oppidum, ut ex Philisti sententia tradit Stephanus. Gentile Xuthiates.

XVTHVS, ξοῦθος, Helleni filius, & gener Erechthei, qui in Tetrapolim Atticæ, hoc est, Oenoam, Marathonem, Probalinthum, & Tricorythum colonos deduxit. Auctor Strabo li. 8.

X ANTE Y

XYLENOPOLIS, ξυλινόπολις, urbs in confinio Cariæ, & Indiæ, ab Alexandro condita: ut post Onesicritum refert Pli. li. 6 c. 23

XYLINA, ξυλίνη, Cappadociæ oppidum, inter Arcadiæ, & Cissæ fluuiorum ostia situm. Auctor Ptol. li. 5. c. 6.

XYLINVM, p. c. ξύλινον, lini genus candidissimi, & mollissimi, nascēs in frutice, cui nomen est Xylon, pomis quibusdam inclusum, barbatæ nucis non dissimilibus, quæ maturitate hiscentia globum ostendunt lini, quod a nomine fruticis Xylinum appellatur. Pli. lib. 19. ca. 1. Superior pars Aegypti in Arabiam uergens, gignit fruticem, quem alij Gossipion uocant, plures Xylon, & ideo lina inde facta Xylina Paruulus est, similemque barbatæ nucis defert fructum, cuius ex interiore bombyce lanugo netur, nec sunt ulla eius candori, mollitieque præferenda. Hactenus ille. Hodie hoc lini genus etiam in Italiæ locis quibusdam gignitur, uulgoque uocabulo [Cotone,] appellatur.

XYLOBALSAMVM, ξυλοβάλσαμον, balsami arbusculę lignum, cuius succus Opobalsamum appellatur. Plinius libro. 12. capite, 25. Et balsami quoque sarmenta in merce sunt. Amputatio ipsa, surculusque uenit intra quintum demum annum. Xylobalsamum uocatur, & coquitur in unguentis.

XYLOCINNAMVM, ξυλοκίνναμον, cinnami lignum. Pli. li. 12. ca. 19. Ipsum uero lignum in fastidio est propter origani acrimoniam: Xilocinnamum uocant.

XYLON, [Legno,] ξύλον, præter uulgatam illam significationem, qua Græcis lignum significat, peculiariter etiam accipitur pro quodam fruticis genere, quod & Gossipion uocant, olim in sola Aegypti superiore parte, hodie etiam in Italia nascentis, pomum ferentis similitudine barbatę nucis, quod maturescens copia lanuginis, quam inclusam habet, dirumpitur, liniq; globum inclusum, multo maiorē, quam pro pomi magnitudine detegit: idque lini genus Xilinum, seu gossipinum appellatur. Vide Pli. li. 19. ca. 1.

XYLOPHAGVS, penultima correpta [Tarlo,] ξυλοφάγος, uermis albus, obesus, capite, si ad reliqui corporis magnitudine comparetur, grandissimo, sub arborum corticibus potissimum nascens. Plin. lib. 17. ca. 24. Cossos uocat: eosque a quibusdam in summis ciborum delicijs habitos tradit: quin etiam farina saginari, altilesque fieri. Idē tradit & Hieronymus contra Iouinianum, de Ponti & Phrygiæ populis loquens: Et quo modo (inquit) apud nos ficedula, & attagen, mullus, & scarus in delicijs computantur, ita apud illos ξυλοφάγον, comedisse, luxuria est.

XYLOPOLIS, ξυλόπολις, oppidum Mygdoniæ, quę est Macedonię regio, cuius incolæ dicuntur Xylopolitę, quorum meminit Plinius lib. 4. cap. 10.

XYRIS, ξυρὶς, herba folia habens iridis, sed latiora, & in turbinē mucronata, quorum e medio caulis erumpit crassus, cubitalis, ea quo siliquę triangulares dependent, in quibus purpureus flos, in medio puniceus, semē in folliculis, simile fabis, rotundum, rubrum, acre: radix longa, geniculata, rufa. Vide Diosco. li. 4. ca. 24. & Pli. li. 21. cap. 20 Officinę Iriden syluestrem appellant.

XYNIA,

Xenia, Ξυνιά, Thessaliæ oppidum, apud Polybium lib.9. a quo uicina palus Xynias appellatur, quam alio nomine Beboeidem nocant. Stephanus.

Xystici, ξυστικοὶ, dicti sunt Athletæ, siue quod in xystis, hoc est, porticibus sese exercerent, siue quod xystis, hoc est, hastis propugnarent. unde plura in dictione Xystus.

Xystus, Ξυστὸς, Stephano oppidum Cariæ, in conuentu Alabandensi, cuius incolæ Xystiani appellantur, quorum meminit Plinius lib.5.cap.29.

Xystios, Ξύστιος, gemma quędam plebeia, apud Indos nascens, quam Plinius inter Iaspidum genera annumerat li.37.c.a.

Xystus, xysti, masculini generis, [*Portico, luogo da passeggiare, loggia.*] παραδρομὶς, apud Græcos porticum amplam significat, teste Vitruuio lib.7. hybernæ Athletarum exercitationi accommodatā. Hinc Xystici, ξυστικοὶ, dicti sunt athletæ, siue quod in xystis se sub tecto exercerent, siue quod xystis depugnarent. Sic enim Græco uocabulo appellabant hastas, quibus isti utebantur. unde Xystophori dicti sunt spiculatores. Suet. in Augusto: Nec tamen eo minus aut xysticorum certationes, aut gladiatorum pugnas seuerissime semper exegit. Latini uero, eodem Vitruuio teste, Xysti appellatione subdialem ambulationem magis intelligunt, arborum fruticumve ordinibus distinctam. Ci. in Bruto: Dum ambularem in xysto, & essem ociosus domi. Plinius: Ante cryptoporticum xystus est uiolis odoratus. Plin. Iun. lib. 5. Epist. Ante porticum xystus concisus in plurimas species, distinctusque buxo. Idem Non tam statuarum, & tabularum pictarum ornatu ædes suas, quam xystis, & nemoribus excoluit.

DE LITTERA Y

Y Græcorum, uocalis est, qua in illorum dictionibus scribendis tantum utimur. Huius loco antiqui, qui peregrinam litteram nullam recipiebant, quintam Latinorum uocalem substituebāt. Cice. in Orat. Purrhum semper Ennius, nunquam Pyrrhum: Vi patefecerunt Fruges, non Phryges, ipsius antiqui declarant libri. Nec enim Græcam litteram adhibebant: nunc autem etiam duas, & cum Phrygum, & cum Phrygibus dicendum esset. Absurdum autem erat barbaris tantum casib. Græcam litteram adhibere, aut recto casu solum Græce loqui: tamen & Phryges, & Pyrrhum, aurium causa dicimus. Hæc ille. Peculiare autem est huic elemento, ut in capite dictionum perpetuo aspiretur. Quare quæ ab eo initium sumunt, requirenda sunt inter aspirata.

DE LITTERA Z

Z Littera Græca est, qua in Latinis dictionibus non utimur. Est autem gemina consonans, loco cuius nos interdum geminum ſſ, ut, Patrisso, pro πατρίζω, Pytisso pro πτύζω. Interdum ſd, substituimus, ut Esdras pro ἔζρας. Antiqui loco eius unicum aliquando ſ, scribebant: ut Sacynthus pro ζάκυνθος, Setbus pro ζῆθος. Nonnunquam etiam d, litteram loco eius usurpabāt: ut Medētius pro Mezentius. Sed hoc tantum apud antiquissimos qui peregrinas nullas litteras recipiebant.

Z ANTE A

Zabida, ζάβιδα, uicus, in Arabiæ mediterraneis, ut ex Vranio annotauit Stephanus.

Zabii, ζάβιοι. populi Indiæ, qui cum Deriade aduersus Dionysium pugnauerunt. Stephanus.

Zachalias, ζαχαλίας, magus Babylonius, qui de Gemmarum uiribus scripsit ad Mithridatem Ponti regem. Auctor Plin. libr.37. cap. 10.

Zachanthaei, ζακανθαῖοι, Zacynthiorum coloni, teste Polybio, Pyrenæi montis incolæ. Horum oppidum Zachantam expugnauit Annibal, cum in Italiam properaret, ut ex Apollodori Chronicis annotauit Steph.

Zacynthos, [*Zante,*] ζάκυνθος, insula Ionij maris parua, occidentali Peloponnesi lateri adiacens, urbemque habens eiusdem nominis a Zacyntho Dardani filio, qui in ea imperauit dicta. Plin. lib. 4. cap. 12. Inter Cephalleniam & Achaiam cum oppido magnifica, cum fertilitate præcipua Zacynthus aliquando appellata Hyrie. De hac Virg. lib. 3. Aeneid. Iam medio apparet fluctu nemorosa Zacynthos.

Zagrius, ζάγριος, Tauri montis pars, Mediam dirimens a Babylonia. Auctor Strab. li.11.c.15.

Zaleucus, ζάλευκος, nomen fuit legislatoris Locrensium, qui cum in adulteros hanc pœnam statuisset, ut in adulterio deprehensi utroque orbarentur oculo, oblato filio multisque testibus adulterij conuicto, cū neq; paternum animū posset exuere, neq; solus pœnæ, quā in alios statuerat, immunis esse uellet, sibi primū unū oculum, quāuis plurimū reclamante plebe, & filij crimē patris uirtuti condonante, deinde & filio alterum iussit erui. Auctor Vale. li. 6. ca. 5.

Zama, ζάμα, Africæ urbs fuit, apud quā Africanus maior Annibalem insigni clade affecit. Vide Historiā apud Liu. li. 10. Bel. Pu. secundi.

Zamolxis, ζάμολξις, unicus Gætarum deus, ad quem proficisci existimabāt eos, qui e uita decederent. Nonnunquam etiā sorte ex uiuis aliquot deligebant, quos de rebus suis Zamolxidi nuncios mitterēt: quos post mādata, quæ illi nūciata cupiebant, in sublime iactatos, gladijs excipiebāt, atq; ita interfectos, recte ad Zamolxin proficisci credebant. Zamolxin autem quidā Pythagoræ seruum fuisse existimant, qui quod Getas ad cultiorem uitam reduxisset, ab ijs habitus est pro numine. Vide Hero. Historiarum lib. 4.

Zancle ζάγκλη, Siciliæ urbs, in penitissimo Pelori sinu, postea a Messenijs instauratorib. μεσσήνη, hoc est, Messana appellata: Zancle autem a situs obliquitate dicebatur, quod falcis in modum curuata esset. Vide Stra. lib. 6. Ipsa etiam Sicilia Zancla dici inuenitur a Saturni falce, quam poetæ fabulantur, in Siciliam decidisse. Quā fabulam inde ortam putat Macrob. quod in primis frugum fertilis sit, Saturnus autem primus putarur in Italia frugum usum inuenisse. Oui. 15. Met. Zancle quoq; iuncta fuisse Italiæ legitur, donec cōfinia pontus Abstulit, & medis tellurem repulit unda. Zanclæus, a, um, ζαγκλαῖος, Zanclæa arena. Oui. 13. Met. Charybdis Zanclæa. Idem 4. Fast.

Zanclas, ζάγκλας, Senex quidam Samothracenus, cui post annum uitæ quartum & centesimum dentes renatos fuisse tradit Plin. lib. 11. cap. 37.

Zapavortane, ζαπαυορτηνή, Asiæ regio, a Caspijs uersus ortum sita: cuius descriptionem uide apud Pli. li. 6. ca. 16.

Zariaspa, orum, ζαρίασπα τὰ, Indiæ urbs, quam alio nomine Bactra appellant. Auctores Pli. li. 6. ca. 15 & Stra. li. 17.

Zarmissgathusa, ζαρμισεγεθοῦσα ζενά, regia Daciæ urbis, auctore Ptol. li. 3. ca. 8. Vlpia. Traiana deinde dicta.

Z ANTE E

Zea, ζέα, genus frumenti simile farri, quod uulgo [*Spelta,*] dicitur, Duo eius genera tradit Dios. l. 2. ca. 80. alterum simplex, & unius tātum grani: alterum quod Dicoccon, hoc est, gemini & duplicis grani appellant, duobus utriculis coniunctum semen habens. Pli. li. 18. c. 8. Qui Zea utuntur, non habent far. Est & hæc Italiæ, in Campania maxime, semenq; appellatur. Hoc habet nomen præclara res ut mox docebimus, propter quam Homerus ζείδωρος ἄρουρα, dixit. Plura de Zea uide apud Galenum li. 2. de Alim. facul.

Zela, ζῆλα, oppidum fuit Thraciæ in Cœnica regione eo in loco sita, ubi postea extructa fuit Flauiopolis. Auctor Pl. li. 6. c. 11. Zela altera fuit in Cappadocia, non procul a Megalopoli, a qua uicinus ager Zeleticus appellatur. Auctor Pli. li. 6. ca. 3. & Strab. li. 12.

Zelia, siue Zelea, pen. pro. ζέλεια. Troadis oppidum, ad radicem Idę montis, spectans in Hellespontum. Auctores Plin. lib. 8. cap. 32. Strabo lib. 13.

Zelo, as, & Zelor, atis, [*Hauer gelosia*] deponēs a uerbo Græco ζηλόω, in sacris litteris frequenter occurrunt: idemque prorsus significant, quod apud Græcos ζηλόω, hoc est, æmulor, inuidia prosequor, cupide aliquid imitor, & tam uehementer amo, ut neminem in partem amoris admitti patiar.

Zelotes, [*Geloso,*] pen. pro. ζηλώτης, idem est quod æmulator, Vnde & Theseus dici posset zelotes Herculis, & Phauonius Catonis: quod hic Catonem, ille Herculem semper studiose obseruauerit, uirtutemque conatus fuerit æmulari. Quandoque accipitur pro amatore, qui nullum in amore fert riualem. In hac significatione frequenter occurrit in sacris litteris, præcipueque apud prophetas, qui Deum zeloten esse prædicant, hoc est, zelotypum: & ferre non posse, ut amor ille, cultusque sibi uni debitus, ad idola, dæmoniave transferatur.

Zelotypia, æ, [*Gelosia,*] ζηλοτυπία, ægritudo animi, cum ne quis possideat id, timemus, quod possidere soli cupimus. Cice. 4. Tusc. Obtrectatio est ea, qua intelligi zelotypiam uolo: ægritudo ex eo, quod alter quoque potiatur eo, quod ille ipse concupiuerit. Antonius Ciceroni inter epistolas ad Atticum li. 10. Iudicabam duriores partes mihi impositas esse ab offensione nostra, quæ magis a zelotypia mea, quam ab iniuria tua nata est.

Zelotypus, pi, [*Geloso,*] p. c. ζηλότυπος, suspiciosus in amore, quenque id solicitum habet, ne quis eo perfruatur, quod ipse amat: quasi dicas formæ æmulatorem. Nam ζῆλος, æmulationē, & τύπος, formam significat. Iuu. Sat. 5. Quas in digitis uaginæ fronte solebat Ponere zelotypo iuuenis prælatus Iarbæ.

Zelus, [*Zelo,*] ζῆλος, modo inuidiam, modo studium, modo amorē, modo æmulationem significat: quo fit, ut ab alijs alio modo definiatur. Quidam tristitiam esse aiunt ob alterius bona, quæ sibi adesse cuperet: Alij ὁρμὴ γενναία τῆς ψυχῆς ἐπὶ τὰ καλὰ πρὸς παράδειγμα ὁρῶσα.

Zenicetus, *Ζηνίκετος*, insignis piratæ nomen, qui occupato Olimpo Asiæ monte, Lyciam, Pamphiliam, & Pisidiam assiduis excursionibus cum infestaret, multaque loca munita in potestatem redegisset; tandem P. Seruilij, qui postea Isauricus dictus est, arma in se concitauit: a quo cum montem præter omnem expectationē captum uideret, seipsum cum tota domo concremauit. Auctor Strab. lib. 14.

Zeno *Ζήνων*, Philosophus, ex Citto Cypri ciuitate, Stoicorum sectæ conditor, tanto in honore apud Athenienses habitus, ut apud eum claues urbis deponerent, ornarentque ipsum aurea corona, & statua ærea. Hic adolescenti cuidam inepta multa loquenti, Ideo, inquit, duas habemus aures, os autem unum, ut scilicet multa audiamus, pauca uero loquamur. Decessit nonagesimo ætatis suæ anno, sine morbo. Nam (ut ferunt) cum abiret e schola, lapidem offendens, digitum perfregit, manu uero terram feriens, illud ait ex Niobe: Venio, quid me uocas? Et continuo se strangulans interijt. Cic. in Orato. Zeno quidem ille, a quo disciplina Stoicorum est, manu demonstrare solebat, quid inter has artes interesset: Nā cum compresserat digitos, pugnumque fecerat, Dialecticam aiebat eiusmodi esse, cum autem diduxerat, & manum dilatauerat, palmæ illius similem eloquentiam esse dicebat. Fuit & alius Zeno Eleates, quem dialecticæ inuentorem fuisse scribit Arist. Huius celebratissima fuit in perferendis cruciatibus patientia. Nam cum adolescentes nobilissimos cupiditate liberandæ patriæ inflammasset contra Nearchum Tyrannum, facto indicio comprehensus, traditusque est tortoribus torquendus. Cumque laceraretur, ut conscios coniurationis nominaret, neminem illorum indicauit, sed amicos intimosque tyranni participes coniurationis esse dixit. Deinde cū quippiam se in aurem tyranni loqui uelle significasset, eam mordicus correptam non ante dimisit, quam rapta aute populatum caput reliquisset. Verum cum iam uereretur, ne toties repetitis tormentis resistere non posset, conuersus ad ciues qui quæstioni intererant: Admiror (inquit) uestram ignauiam o ciues; qui eorum metu, quæ ego nunc patior, tyranni iugum sustinetis: idque cum dixisset, concisam dentibus linguam in os tyranni expuit. Quo facto tanto ciuium animos libertatis desiderio incendit, ut concursu undique facto, Nearchum lapidauerint. Fuit & alius Zeno philosophus Epicureus, Ciceronis synchronos, id est, contemporaneus: quem idem Ci. li. 1. de Fin. se cum cum Attico frequenter audiuisse testatur, Epicuri sententias explicantem.

Zenobia, *Ζηνοβία*, Odenati uxor, quæ a Ptolemæis originem ducens Græcis ac Latinis litteris ornatissima, nec non & rebus bellicis celeberrima, in Palmyra Syriæ urbe regnauit. Hæc cum Saporem Persarum regem superasset, tandem ab Aureliano Augusto uicta Romam in triumphum ducta fuit, ubi summo cum honore consenuit.

Zenobius, *Ζηνόβιος*, Sophista, qui Adriani temporibus Romæ floruit: scripsit epitomen Didymi & Tarrhæi libris tribus: & Salustij historiam in Græcum sermonem conuertit, Auctor Suidas.

Zenodorus, p.p *Ζηνόδωρος*, statuarius insignis fuit sub Nerone. qui Mercurium colosseum fecit apud Aruernos CCC. pedum altitudine: deinde & Neronis colossum, qui postea dedicatus fuit numini Solis Auctor Pli. li. 34. c. 8.

Zenodotus, p.e *Ζηνόδοτος*, Ephesius uersificator, & Grammaticus, qui temporibus Ptolemæi primi floruit: a quo etiam Alexandrinæ bibliothecæ fuit præfectus: primus quoque Homeri libros correxit, ac in ordinem redegit. Suidas. Fuit & alter Zenodotus Grammaticus Alexandrinus, qui in quædam Platonis Homeri, & Hesiodi opera commentarios conscripsit. Vide Suidam.

Zenodotium, *Ζηνοδότιον*. Vrbs Osroenæ prope Nicephorium, ut ex secundo Parthicorum Arriani annotauit Steph.

Zephyria, *Ζεφυρία*, insula est maris Mediterranei, iuxta Cretam. Auctor Pli. li. 4. ca. 12. & Pomponius li. 2. Zephyre item, siue Zephyra olim dicta fuit Cariæ urbs, Mausoli sepulchro nobilitata, quę deinde dicta est Halicarnassus. Auctor Str. li. 14.

Zephyrium *Ζεφύριον*, promontorium est Locrorum, a quo Locri dicti sunt Epizephyrij, quod supra Zephyrium siti essent. Strabo l. 6. Locri agri promontorium offertur, quod Zephyriū appellatur: portum habens ab occasu uenientibus uentis commodum: quæ ex causa & nomen assequitur.

Zephyrus, [*Zephiro*.] pen. co. *Ζέφυρος*, uentus flans ab occasu æquinoctiali aduersus Subsolanum: quem Latini Fauonium appellant. dictus Zephyrus, quasi *ζωηφόρος*, uitam ferens, uel quia fert quæ sunt ad uitam. Eo sane plantæ omnes germinant, & pullulant. Vide Gel. li. 2. c. 22. Hinc Zephyrius adiectiuum, ut Zephyria oua [*Di uento*] *ὑπηνέμια ᾠά*, hoc est, sterilia, quod uento putentur generari. Plin. lib. 10. ca. 60. Quidam & uento putant ea generari, qua de causa etiam zephyria appellantur.

Zerbis, *Ζέρβις*, Mesopotamiæ fluuius in Tigrim cadens, ut scribit Pl. lib 6. cap. 26.

Zerethra, Arcades uocant nodi foramina quædam, per quæ Erasinus fluuius e lacu Stymphalo erumpit in Argiuam terram. Auctor Strab. lib. 8.

Zeros, gemma similis iridi alba ac nigra macula distinguente crystallum. Pli. li. 37. c. 9.

Zerynthum, *Ζήρυνθον*, antrum est in Thracia, non procul a Zona urbe, & Hebro fluuio, Hecates numini sacrum, ut est auctor Lycophron, unde & canes in eo immolabantur. Suidas Veneri sacrum fuisse existimat, eamque inde Zerynthiam dictam. Vide Cælium Rhodiginum. li. 18. c. 23.

Zeta, & Zetecula, diminutiuum apud Pli. in Epist. Est locus capax unius lecti, cum sellis duabus, qui uelis obductis, & reductis, modo adijcitur cubiculo, modo aufertur. Nomen inde deductum, quoniam tribus e partibus fenestras, & prospectus habeat, neque solem multipliciter accipiat, quasi *ἀπὸ τοῦ ζεῖν*, quod est feruere. Nam & heliocaminus in ipsa zeta ponitur, hoc est, uaporarium quoddam solare, non ad ignis usum, sed ad Solis, uelut id quod uulgo [*Luminare*,] dicitur & in Paduana Gallia Lucerium. Vel *παρὰ τὸ ζῆν*, quod in ea cōmodissime uiuatur: (ut quam delicias & amores suos uocet Cæcilius) sicut a conuersatione, uictuque Diæta. De Heliocamino Vlp. de seruitutibus urbanis. Si arbor (inquit) heliocamino uel solario solem adimat, dicendum erit, quia umbram facit in loco, cui sol fuit necessarius, contra seruitutem impositam fieri de zeta, Lamprid. Indicos odores Heliogabalus ad uaporandas zetas sine carbonibus iubebat incendi. De Zetecula Pli. Mox zetecula refugit quasi in cubiculum.

Zethas, *Ζήθης*, fuit filius Boreę ex Orithya, & frater Calais. Hi duo fratres in Argonautarum numero fuerunt, & quoniam alati fuisse feruntur, ad pellendas Harpyas missi sunt: teste Seruio.

Zethus, *Ζῆθος*, Iouis ex Antiopa filius, & frater Amphionis: cui adiutor fuit in condendis Thebis: De quo Ci. li. 2. de Ora. Miror cur philosophię, sicut Zethus ille Pacuuianus, prope bellum indixeris. Hor. 1. Episto. 17. Gratia sic fratrum geminorum Amphionis, atque Zethi dissiluit.

Zeugitana Regio, *ζευγιτανή*, eadem quæ Africa proprie dicta. Auctor Pli. li. 5. ca. 4.

Zeugitae, *ζευγῖται*, calami aucupatorij, in Orchomenio lacu post annuam inundationem nascentes. Auctor Pli. lib. 16. ca. 36. Zeugitæ item dicebantur tertij census homines in Rep. Solonis, ab equis iugalibus dicti, qui metra colebant ducenta, & quoties necessitas urgebat, minas decem tributi nomine conferebant. Vide Cæl. Rhod. lib. 25. ca. 28.

Zeugma, atis, *ζεῦγμα*, Latine connexio, siue adiunctio dici potest. Est autem figura dictionis, cum plures sensus uno connectuntur uerbo, quod tribus modis fit: aut præposito uerbo, ac quod reliqua respiciant: ut, Vicit pudorem libido, timorem audacia, rationē amentia. Aut uerbo pōstposito: ut, Neq; is es Catilina, ut te aut pudor a turpitudine, aut metus a periculo, aut ratio a furore reuocauit. Aut in medio sensuum posito uerbo: ut, Troiugena interpres diuum, qui numina Phœbi, Qui tripodas, Clarij lauros, qui sidera sentit, Et uolucrum linguas, & præpetis omina pennæ. Aen. 3. Est item Zeugma urbs insignis ad Euphratem fluuium, LXXII. M. pass. a Samosatis Comagenæ ciuitate distans. Auctor Pli. li. 5. c. 24.

Zeus, zei, piscis præstantissimi genus in Oceano Atlantico & circa Gades, inter omnes, qui in eo mari capiuntur, bonitatis palmam obtinens. Gaditani alio nomine Fabrum appellant, a colore, opinor, fuligineo, quia fabri plerunque nigricāt. Pli. li. 9. ca. 18. Est hæc natura, ut alij alibi pisces principatum obtineāt: coracinus in Aegypto: Zeus idem Faber appellatus Gadibus: circa Ebusum salpa. Col. li. 8. c. 16. Vt Atlantico faber, qui in nostro Gadium municipio generosissimis piscibus adnumeratur, eumque prisca consuetudinē Zeum appellamus.

Zeuxis, *Ζεῦξις*, clarissimus pictor Heracleotes fuit, qui in certamen picturæ cum Parrhasio descendit, uuas quoque tanto successu pictas in scenam detulit, ut ad eas aues aduolarent. Parrhasius autem linteum attulit pictum, ita ueritate repræsentata, ut Zeuxis alitum iudicio tumens, flagitaret tandem remoto linteo ostendi picturam: intellectoq; errore, concederet palmam ingenuo pudore: quoniam ipse aues fefellisset, Parrhasius autem se artificem. Fertur hic pinxisse puerum uuas ferentem, ad quas cum aduolassent aues, iratus est mira ingenuitate operi suo; & dixit: Vuas melius pinxi quam puerum. Nam si hunc consummassem, aues timere debuerant. Pinxit & Helenæ simulacrum, quod deinde Romam translatum fuit, & in Philippi porticibus collocatum. Hæc ex Pl. li. 35. c. 10.

Zeuxo, *Ζευξώ*, Nympha marina Oceani & Tethios filia. Hesiod. in Theog. *Ζευξώ τε, κλυτίη τε, Ἰδυῖά τε, Πασιθόη τε.*

Z ANTE I

Ziela, *Ζῆλα*, Cappadociæ oppidum, teste Stephano, a Ziela Nicomedis filio conditum.

Zigeri, *Ζίγερι*, oppidum Scytharum Aroterum in ea parte Thracię, quæ Istri ostijs incumbit. Auctor Pli. li. 4. ca. 11.

Zignis, ydis, *Ζιγνὶς*, lacerta minor, quam & Chalcida uocat Aristo.

sto.de Nat.animalium.

Zeres, ζῆλις, oppidum Mauritaniæ Tingitanæ, regum olim ditioni exemptum, & e Bætica iura petere iussum. Auctor Plin. lib. 5. cap. 1.

Zimiris, ζιμιρις, regio Aethiopiæ arenosa, in qua magnetes optimi inueniuntur. Pli.li.36.c. 16.

Zingi, ζιγγοι, Mæotidis paludis accolæ supra Cimmerium Bosphorum. Pli.li.6.cap 7.

Zipoetium ζιποίτιον, Bithyniæ oppidum a Zipœto rege ita appellatum. Gentile Z poetius ζιποίτιος, Stephanus.

Zirenia, ζιρηνία, Thraciæ oppidum, ut ex li.3 Philippicorũ Theopompi annotauit Steph Gentile Zirinates, ζιρηνάτης.

Zingiber, beris, [Gengero.] ζιγγίβερις, Dioscoridi genus est aromatis, paruas habens radices, albescentes, odoratas, & sapore piperis. Nascitur in Troglodytica & Arabia, Vide Diosco.li.2.ca.149.

Zizania, niæ, & Zizanium, zizanij, ζιζάνιον, uitiũ tritici hordeique, nimia loci uligine corrupti, rugibusve pluuijs diloti: quod Latino uocabulo Lolium appellatur. Galli, quod caput tentet, uertigines generet, & uini modo inebriet, iuræam appellãt. Effigiem habet hoc deo haud dissimilem, sed folium angustius, pinguius, & hispidius, semen exilius in cortice aculeato, florem autem subpurpureum. Diof.li.2 c.29. αἶραν, appellat.

Zizama, ζίζαμα, oppidum Garamantum, unum ex ijs, quæ a Cornelio Balbo io Romanorum ditionem sunt redacta. Auctor Plin. li.& cap.5.

Ziziphus [Giuggiola.] pen.cor. ζίζιφος, genus arboris, nouissimis Augusti temporibus ex Africa in Italiam translatum, fructum fert, quem neutro genere Ziziphum appellamus, baccis similiorem quã malis. Officinæ iuiubas uocant. Pli.li.15.cap.14. Aeque peregrina sunt Zizipha, & Tuberes, quæ ipsa non pridem uenere in Italiam: hæc ex Africa, illa ex Syria.

Z ANTE M

Zmilaces, ζμιλάκης, gemma est in Euphrate nascens, Proconnesio marmori similis, medio colore glauco. Auctor. Pli. lib. 37. cap. 10.

Zmilus, ζμῖλος, nobilis architecti nomen, qui una cum Rholo, & Theodoro, Labyrinthum Lemnium extruxit, centum quadraginta columnis insignem. Auctor Pli.li.36.c. 13.

Z ANTE O

Zoara, ζόαρα, urbs Persidis, cuius incolæ dicuntur Zoaratæ, ζοαρᾶται. Est itẽ zoara Palæstinæ locus, quo Loth tempore sodomiticæ calamitatis confugit. A quo fit gentile Zoarenus, ζοαρηνός.

Zobidæ, ζοβίδαι, populi Carmaniæ finitimi: ut annotauit Stephanus ex Quadrati rerum Parthicarum li.2.

Zodiacus, p.c. [Zodiaco, cerchio celeste.] ζωδιακός, circulus est in sphæra, qui alio nomine obliquus dicitur, duodecim continens signa: ex una parte Tropicum Cancri, ex altera Capricorni comprehẽdens, ac medium intersecans Aequatorem: a quo uicissim & ipse secatur circa principia Arietis & Libræ. Porro cum cæteri omnes circuli sine latitudine & profunditate esse intelligantur, ueluti quædam lineæ, huic tamen latitudo graduum sedecim tribuitur. quam quidem latitudinem mediam diuidit linea Eclyptica utrinque gradus octo latitudinis relinquens. Dicitur autem Zodiacus, ἀπὸ τῶν ζῴων, hoc est a figura animalium, quæ in eo imaginantur, ut sunt Aries, Taurus, &c.

Zoelæ, per tres syllabas, p.p. ζωῆλαι, Asturiæ populi in Hispania citeriore, Persicis, & Gytis finitimi. Auctor Plin.lib.3. cap.item 3. Apud hos præstantissimum lini genus nascebatur, & splendidissimum, idque oatuts torrentis, in quo poliebatur: ut testatur idem Pli.li. 19 ca.1.

Zoilus, ζώιλος, Sophista fuit Amphipolites Ptolemæi temporibus, hoc uno facinore nobilitatus, quod Homerum poetarum omnium principem libris aduersus eum scriptis ausus sit reprehendere, unde & ὁμηρομάστιξ, cognomen accepit. Quæ scripta Ptolemæo obtulit, ingens uidelicet præmium ab eo sperans. Verum cum nihil daretur, penuria coactus, submisit qui peterent. Ibi Ptolemæus mirari se ait, cum Homerus tot annos defunctos, tot hominum millia pasceret, Zoilum egere Homero multo doctiorẽ. De mortis eius genere diuersi diuersa sentiunt. Alij parricidij conuictum iussu regis cruci suffixum uolunt: alij cum in Græciam rediisset, de Scitonis saxis fuisse præcipitatum. Ab huius autem moribus sumptum est, ut homines liuidi, & ex alieni ingenij obtrectatione laudem aucupantes, Zoili dicerentur. Ouid.li.1 t.de Reme. Amo. Ingenium magni liuor detrectat Homeri: Quisquis es ex illo Zoile nomen habes. Vide Adagia.

Zona, æ, [Cinta, cintura, correggia,] ζώνη, cingulum, quo cingimur. Mar. li. 14. Longa satis nunc sum, dulei sed pondere uenter Si tumeat, fiam tum tibi zona breuis Ouid. Fast. Dat tertiam zonam qua modo cincta fuit. Hor 2.Car.Ode 30 Et solutis Gratiæ zonis, properentq; nymphæ, Mercuriusque. Car. Epigram a. Quod zonam soluit diu ligatam. Caius Gracchus apud Gel.li.15. cap. 12. Zonas quas plenas argenti extuli, eas ex prouincia inanes retuli. Zonam perdidit, prouerbialiter dicitur in eum, qui omnia pecunia deslitutus est. tractum a militibus, qui quicquid habent, in zona circumferunt. Hor.2.Epi.li.2. Ibit eo quo uis, qui zonam perdidit Zonæ item dicuntur circuli quidam lati, cælum, terramque ueluti cingula quædam, ambientes. Sunt autem numero quinque, ex quibus media quæ inter Tropicos est, nimio calore parum apta creditur habitationi: quæ uero extremæ sub Arctico & Antarctico circulis sitæ, nimio frigore horrent: unde & ipsæ habitationi parum sunt idoneæ. Reliquæ autem, uu quæ medium inter torridam, & gelidam situm obtinent, temperatæ sunt, & humanæ uitæ accommodatissimæ. Virg. 1. Geo Quinque tenent cælum Zonæ: quarum una corusco Semper Sole rubens, & torrida semper ab igni: Quam circum extremæ dextra læuaque trahuntur Cærulea glacie concretæ, atque imbribus atris. Has inter, mediamque duæ mortalibus ægris Munere concessæ diuum, & uia secta per ambas: Obliquus qua se signorum uerteret ordo. Oui. 1. Met.

> Vtque duę dextra cælum, totidemque sinistra
> Parte secant zonæ, quinta est ardentior illis:
> Sic onus inclusum numero distinxit eodem
> Cura dei: totidemque plagæ tellure premuntur.
> Quarum quæ media est, non est habitabilis æstu:
> Nix tegit alta duas: totidem inter utranque locauit,
> Temperiemque dedit mista cum frigore flamma.

Est item Zona, Stephano, Ciconum urbs in Thracia, non procul ab Hebro fluuio, & Zerynthio antro, in quo Hecatæ canes immolabantur, de quo plura in dictioue Zerynthos. A zona fit Zonarius substantiuum ζωνοπλόκος, qui zonas facit. Cice. pro Flacco: Quam Mithridates, qui multitudinem illam non auctoritate, sed sagina tenebat, se uelle dixit, id sutores, & zonarij conclamarunt. Zonarius, adiectiuum, quod ad zonam pertinet: ut, Sector zonarius βαλαντιοτόμος, qui zonam seu loculos incidit, quem crumenisecam appellare possumus. Pla. in Trin. Mira sunt, ni illic homo est aut dormitator, aut Sector zonarius.

Zonitis, p c. ζωνῖτις, cadmiæ species est, lineas quasdam latiusculas zonarum instar discurrentes habens: unde & nomen accepit. Eadem & Placodes, πλακώδης, dicitur, quasi crustaces dicas. Auctor Diof.li.5.c.40.

Zonula, læ, [Centuretta.] ζωνίδιον, diminutiuum a zona. Cat. in Epithalamio. Tibi uirgines Zonula soluunt sinus.

Zoonichon, p.c. ζωόνυχον, herba eadem cum leontopodio: apud Diosc li.4.c.132.

Zoophthalmos ζωόφθαλμος, herba in tectis & subgrundijs nascẽs, quæ notiore nomine Semperuiuum maius, ἀείζωον τὸ μέγα, appellatur. Folium habet carnosum & subrotundum, oculi animalis similitudinem referens: unde & nomen accepit. Vide Pli.li.25. c.13. & Diof.li.4.c.91.

Zoophyta, ζωόφυτα, dicuntur teste Budæo, quæ mediam naturam inter plantas & animalia habẽtur sunt Ostrea & Spongiæ, quæ neque stirpes, neq; animalia dicere possis, sed medium quiddam inter utrunque. Nam sensu prædita esse manifestum est, cum tamen motu careant progressiuo. Nos (inquit Budæus) forte Plantanimantes dicere possemus: uel Plantanimalia.

Zopyrus, pe.cor. ζώπυρος, Physiognomon quidam fuit, hoc est: ex corporum genere, qui se hominum mores naturasque ex faciei lineamentis perspicere profitentur. Huic cum aliquando oblatus esset Socrates, atque cum hominem stupidum bardumque esse respondisset, cæteris eam uocem risu excipientibus, Non fallitis (inquit Socrates) o Zopyre: talis.n. eram, nisi uitiosam naturam Philosophiæ præceptis superassẽ. Zopyrus præterea alius fuit, filius Megabyzi, unus ex ijs, qui occiso Pseudosmerdi, Persarum regnum e Magorum manibus uindicarunt. Hic cum Darius Babylonem ugeslimum iam mensem frustra obsideret, nasum sibi, aures, & labia amputauit, & ita ad Babylonios transfugit, multa de Darij iniuria conquerens, quem sibi immaniter ita faciem mutilasse simulabat. Receptus itaque a Babylonis, leuibusque aliquot prælijs te satis feliciter gesta, uniuersæ urbis dux constitutus, urbem Dario tradidit. Quam tamen uictoriam sibi nimis magno constare, sæpe conquestus est, unum sese Zopyrum integrum malle asserens, quam uigiati capere Babylones. Auctor Herod. li. 3.

Zoroanda, ζωροάνδα, locus est circa Taurum montem, ubi Tigris cuniculis absorptus, rursus erumpit,. Vide Pli.l.6. ca.27.

Zoroastres, ζωροάστρης, Bactri anorum rex, Astrologiæ & Magiæ peritissimus, qui eadem, qua Ninus Assyriorum rex, ætate floruit, a quo post multa prælia uario euentu commissa tandem debellatus esse traditur, & occisus. Hic omnium mortalium unus, teste Pli.l.7. c.16. eodem, quo natus est, die risisse fertur: cerebrum que ei adeo dicitur palpitasse, ut imposita repelleret, futuræ præsagio scientiæ. Primus enim artes magicas creditur inuenisse, ut auctor est idem Pli.l.30.c.1.

Zoronisius, ζωρονίσιος, gemma magica, quæ nascitur in Indo flumine

flamine. Pli.li.37.ca.10.

ZOSTER, ζωςὴρ, genus ignis sacri, medium hominem ambientis & enecantis, si cinxerit. Pli.lib.26.cap.11. Ignis sacri plura sunt genera: inter quæ medium hominem ambiens, qui zoster appellatur & enecat si cinxerit. Zoster item Atticæ promontorium est, non procul ab Anaphlysto, quam longissime in mare excurrens: teste Stra.li.9.

Z A N T E V

ZUCHIS, ζοῦχις, oppidum est Africæ, non procul a Sirtibus, a quo fit gentile zuchites, ζουχίτης, Stephanus.

ZURA, Aphrorum lingua semen paliuri uocatur, contra scorpiones efficacissimum. Pli.li.24.ca.11.

Z A N T E Y

ZYGAENA, ζύγαινα, nomen piscis, apud Aristotelem de Animalibus.

ZYGANTES, [Gigantes] ζύγαντες, populi sunt Africæ mediterraneæ simijs fere uictitantes, quarum magna copia apud ipsos gignitur. Plura de ijs scribit Herodotus li.4. Horum ciuitas, ζύγαντις, commemoratur a Stephano.

ZYGI, ζυγοὶ, populi Mæotim accolentes, supra Bosphorum Thraciũ, Achæis, & Heniochis finitimi. Auctor Stra.li.11.

ZYGIA, ζυγία, a Græcis appellatur aceris arboris genus, rubens, fissili ligno, cortice liuido & scabro: Latine Carpinum uocamus. Dicta zygia, quod ex ea materia fiant iuga iumentis, quæ apud Græcos Zygas uocantur. Vide Pli.lib.16.cap.15. Zygia item Iunonis cognomentum est, apud Pindarum, eo quod nuptijs præsidere putabatur: unde & γαμηλίαν uocant Græci, Latini etiam pronubam. Vir.4.Aen. Prima & Tellus & Pronuba Iuno Dant signum: Eodem spectat & illud eodem libro: Iunoni in primis, cui uincla iugalia curæ.

ZYGIS, ζυγὶς, serpillum syluestre, non serpens humi, quemadmodum hortense, sed in altitudinem increscens, ramulos edens tenues, surculosos, folijs refertos longioribus, quam rutæ, & durioribus, & angustioribus: flores autem gignit iucunde olentes, & gustu acres. Auctor Dios.li.3.c.37.

ZYGITAE, ζυγῖται, ex remigibus dicebantur, qui medio sedebant loco. Nam qui summi erant, Thranitæ dicebantur. qui uero infimi, Thalamij. Dicti Zygitæ ἀπὸ τῶν ζυγῶν, quo nomine inter cætera transtra, & sedilia in nauibus uocantur, quæ & Latini Iuga appellant. Vir.6. Aen. Inde alias animas, quæ per iuga longa sedebant, Deturbat. Vide Cœl.Rhodi.li.6.c.10.

ZYGOPOLIS, ζυγόπολις, Ponti urbs in confinio Cappadociæ, non procul a Trapezunte. Auctor Stra.li.12.

ZYGOSTATAE, ζυγοστάται, ponderum examini præfecti, quorum officium est prospicere, ne qua in ponderibus fraus committatur: ut annotauit Alciatus in legem 2.Dig. Si certum petatur.

ZYMITES, p.p. ζυμίτης, panis fermentatus: ἀπὸ τῆς ζύμης, qua uoce Græci fermentum appellant. Huic opponitur Azymus, ἄζυμος, id est, panis fermenti expers.

ZYTHUM, ne.ge. uel Zythus mascul. ζῦθος, potus ex hordeo aqua resoluto confectus, acris gustu & uini in morem inebrians. Hoc Aegyptij uini loco utebantur, (unde & Pelusiacus potus a Poetis inuenitur appellatus) sicut Hispani simili factitij potus genere, quam Celiam uel Ceriam appellabant. Plin.lib.22.cap.ultimo: Et frugum quidem hæc sunt in usu medico. Ex ijsdem fiunt & potus, Zythum in Aegypto, celia, & ceria in Hispania, ceruisia & plura genera in Gallia, alijsque prouincijs, quorum omnium spuma cutem fœminarum in facie nutrit.

F I N I S

PAVLVS MANVTIVS ALDI FILIVS

bonarum litterarum studiosis

S. D.

VEtus nostrum tueor institutum, quàm licet, accurate, ut ex ædibus nostris nullum librum exire patiar, quem non uel auxerit, uel aliquo pacto nostra expoliuerit, atque ornauerit industria. in Calepino præstitimus ea, quæ polliciti sumus in fronte libri: hic addidimus egregia multa, ut putamus, certe non admodum peruulgata: quæ uobis tum utilia, tum grata in primis fore existimamus. habent enim doctrinam homine dignam eleganti, & qui litterarum humanarum in studio libenter uersetur: quæ suis locis inserere, & inter Calepini uerba imprimere, uisum non est: laterent enim quodam modo quasi sepulta: nec intelligere facile esset, quem uobis fructum ex opera studioq; nostro liceat percipere: qui certe, si uoluntati nostræ responderet, esset uberrimus: nec minimum tamen, qui hæc legerit, esse iudicabit.

ACROAMA. mos erat apud ueteres qui hodie nullus est, ut in fabulis agendis actionem histrionum musica symphonia commendaret. inde illud, tibijs dextris, & sinistris, aut, paribus, & imparibus, aut, Serranis, & Phrygijs. erat igitur in uoce histrionum actio: erat in musica symphonia, quòd acroama dicebatur, inde scilicet. quòd fabulæ pars auribus perciperetur, & auditio quædam esset, animum leniente musico concentu, sicut illa, quæ ad actionem histrionum pertinebat, spectantium oculos oblectabat. neque hanc fuisse acroamatis significationem, loci demonstrant, quos in antiquorum scriptis obseruauimus. nam in oratione pro Archia distinxit acroama & uocem, id est eum qui fidibus, & eum qui uoce caneret. Cum, inquit, ab eo quæreretur, quòd acroama, aut cuius uocem libentissime audiret; respondit, eius, a quo sua uirtus optime prædicaretur: & in Verrem, acroama pro homine potius, quàm pro re, plane constat esse usurpatum. sunt enim hæc uerba. Hic quasi festiuum acroama, ne sine corollario discederet, emblemata auellenda curauit. sed nusquam apertius, quàm apud Macrobium, quid acroama sit, intelligitur. est enim certe is, qui fidibus, non is, qui uoce delectat. Saturnaliorum, inquit, libro II. Delectatus inter cœnam erat Augustus pueris symphoniacis Turionij Flacci mangonis, atque eos frumento donauerat, cum in alia acroamata fuisset liberalis nummis: eosdemque postea Turonius æquè inter cœnam quærenti Cæsari sic excusauit, Ad molas sunt. In oratione autem pro Sextio, de P. Clodio: Ipse ille, maxime ludius, non solum spectator, sed actor, & acroama. quod ideo dixit Cicero, quia Clodius utrunque munus, & histrionis, & musici, obiret. Ex nostro commentario in orationem pro Sextio.

ACTVARIVS limes est, qui primus actus est ab eo quintus quisque: quem si numeres cum primo erit sextus, quoniam quinque centuria sex limites claudunt. Actuarij autem extra maximos, D. & K. latitudinem habent ped. XII. Per hos iter populo, sicut per uiam publicam debetur. ita enim cautum est lege Sempronia, & Cornelia, & Iulia. quidam ex his latiores sunt XII. pedibus, ut hi qui sunt per uiam publicam militarem acti. habent enim latitudines uiæ publicæ. Hæc tradita sunt ab Hygeno in libro de militib. constituendis.

ACTVS, agrestis mensuræ genus fuit, de quo dictum est in dictione Mensura.

ADOPTIO lege curiata fiebat. licebat autem non patricio plebeiũ, sed plebeio patricium adoptare. atque hoc in genere tria lex iubebat obseruari: primum, ut his adoptaret, qui neque procreare iam liberos posset, & cum potuisset, expertus esset: alterum, ut tum generum ac dignitatis, cum sacrorum ratio haberetur, id est, ut ita heret adoptio, ut nequid aut de dignitate generum, aut de sacrorum religione minueretur: tertium, ne qua omnino calumnia, ne qua fraus, ne quis dolus adhiberetur: quæ si seruarentur omnia, tum adoptionem recte fieri. nihil tamen horum in adoptione P. Clodij seruatum esse, arguit Cicero in oratione pro domo sua: neque solum ob hanc caussam ait esse infirmam irritãte illam adoptionem, uerum etiam, quòd, cum curiata lex ferretur, tum seruatum de cælo sit: quòd cum fieret, neque legem ferri, neque omnino quicquam agi cum populo licebat, primum enim adoptandi caussas esse oportuit, de quibus pontifices iudices erant; deinde, si causæ probarentur, curiata lex ferebatur, quam qui ferret, ia omnia seruare debebat, quæ in ceteris legibus, cum ferretur, seruari mos fuit. quod utrunq; significat Cicero in oratione, cum ait: Vt is adoptet, qui quod natura iam assequi non potest, legitimo & pontificio iure quærat. itaque quod est apud Tacitum li. XII. Lege curiata apud pontifices adoptio fiebat; id ita est intelligendum, ut, nisi & lex ferretur, & adoptandi causas pontifices probassent, adoptio fieri non posset. utranque uero separatim agebatur, cum de causis pontifices cognoscerent, legem uero magistratus ferret. Adoptantis autem ætatem XVIII. annis maiorem, quam eius qui adoptaretur, esse oportere, a Modestino scriptum est his uerbis: Non tãtum cum quis adoptat, sed, & cum arrogat, maior esse debet eo, quem sibi per adoptionem, uel per arrogationem filium facit, sed utique plena pubertate, id est XVIII. annis, eum præcedere debet.

Ex libro nostro de legibus Romanis.

AERARIVM fuisse in Saturni templo, satis ex Festo, Plutarchoque in Probl. constat. sed, æraria tria cur nominentur, non omnes fortasse norunt: itaq; totam hanc rationem paullo diligentius conabimur explicare. Aerarium primum illud fuit, quo effectu, cum per annos multos, ut Appianus, & Lucanus perhibent, clausum fuisset, C. Cæ-

sar

sar pecuniam uniuersam belli ciuilis initio sumpsit. atque in hoc tradit Appianus, conditum fuisse aurum, quod in usum gallici belli erogandum asseruaretur; quod uidetur esse iam inde ab eo tempore institutum, cum urbem Romam Galli captam incenderunt. tunc enim ut aurum illud reponeretur, belli gallici metu decretum est. Atque ego quicquid postea ex uictorijs, ut ab Africanis duobus ex secundo, & tertio Punico bello, a prioris fratre ex Asia, a Mummio, & Paulo ex Corintho, & Macedonia, a Lucullo, & Pompeio, ex Tigrane & Mithridate partum est (ut alios pene innumerabiles omittam) eodem postea congestum existimo; primum, quia, exiguam plane auri uim fuisse, quæ priscis illis temporibus, paulo post urbem a Gallis liberatam in magna omnium rerum inopia, nondum ualde prolatis imperij terminis, deposita est, uerisimile uidetur, cuius tantulæ pecuniæ caussa nunquam certe fores ærarij sibi effringendas Cæsar putasset, a quo ablata laterum aureorum XXVI. M. & in numerato pondo CCC. Plinius lib. 33. cap. 3. affirmat; deinde, quòd ærarium, illud, quò per uim ingressus est Cæsar, id fuisset, quò aurum atque argentum ex præda Punica, & Macedonica congestum est, Lucanus lib. 3. doctis uersibus.

Tum conditus imo
Eruitur templo, multis intactus ab annis,
Romani census populi, quem punica bella,
Quem dederat Perses, quem uicti præda Philippi.

Alterum fuit ærarium ex auro uicesimario; quod in sanctiore ærario seruatum ad ultimos casus Liui. lib. 27. prodidit, collectum autem ex eorum, qui manumitterentur, uicesima, idem Liuius lib. 7. narrat. Tertium ex annua uectigalium pecunia constabat ex quo, quicquid belli necessitas, aut quotidianus Reip. usus requireret, decernente senatu, aut ait Polibius, uel etiam, quod postremis temporibus P. Clodius tribunus pleb. contra leges instituit, populo iubente sumebatur, atque hoc tertium ærarium assiduis, tum ordinarijs, tum extraordinarijs impensis exhaustum, & ad summas angustias redactum, in agraria II. & in oratione de prouincijs consularibus, etiam in C. Verrem Cicero. Pedianus in commentario Cornelianæ, Marcellinus lib 16. significant, priora duo per quàm raro aperiri, ideoque sanctiora uocari solita, Cicero, Cæsar, & Liuius demonstrat. nam de prædæ bellicæ ærario, in quo ipso fuisse aurum, Gallici belli metu depositum, ad Att. epist. 12. & 20. lib. 7. significatur. Cæsar autem ipse libr. 1. coram de bello ciuili sic. Lentulus consul, aperto sanctiore ærario, ex urbe profugit. Florus quoque lib. 4. sanctum ærarium uocat. itidem sanctius ærarium dictum illud esse, quo uicesimarium aurum seruabatur, Liuius lib. 27. ostendit. consulibus, inquit, aurum uicesimarium, quod in sanctiore ærario ad ultimos casus seruabatur promi placuit. Quod autem ait Lucanus, Multis intactus ab annis. ita uerisimile uidetur, si ciuilia bella excipias. certe enim neque C. Mario, neque Cinnæ, neque postremo Syllæ, qui publicam libertatem annis oppresserunt, pecuniam capere ex ærario religio fuit. etiam ipsum Pompeium ante Cæsarem, orta inter eos ciuili contentione, ærarij pecuniam esse usum, quis dubitet? quanquam accepit multo minus, quam reliquit. Cum igitur ærariа tria memorantur, distinguuntur pecuniæ potius, quam loca: cum uno Saturni templo publicæ pecuniæ omnes asseruantur: sed in eo templo tres fuisse cellas, in quibus thesauri publici reponerentur licet existimare. ut pecuniæ publicæ tria genera fuerint, (pecuniam uoco, siue aurum, argentumque percussum esset, siue factum, ut uasa & similia, siue infectum, ut latera) unum ex auro illo propter belli Gallici timoré deposito, & ex præda bellica; alterum ex auro uicesimario; tertium ex annuis uectigalibus.

Ex nostro commentario in Epistolas Ciceronis ad Att.

AGER latine appellari dicitur, eo quòd in eo agatur aliquid. alij agrum ex græco nominari manifestius credunt: unde & uilla græce choragros dicitur. uilla autem a uallo, id est aggere terræ nuncupata, quod pro limite constitui solet. Et possessiones quæ dicuntur, item fundi, prædia, rura, agri sunt: hoc differunt, quod possessiones sunt agri late patentes, publici priuatique, quos initio non mancipatione, sed quisque, ut potuit, occupauit, atque possedit: unde & nuncupati. Fundus autem dictus, quod in eo fundatur uel stabilitur testimonium. & tam urbanum ædificium, quã rusticum fundus intelligendum est. Prædium appellatum: quod ex omnibus patris familias maxime prouidetur, id est apparet, quasi præuidium: uel quòd antiqui agros, quos bello ceperant, ut prædæ nomine habebant. Rura uero inultos agros, id est siluas, & pascua, ueteres dicebant. Agrorum nomina multa sunt, compascuus, alluuius, arcifinius, nouales, squalidus, uliginosus, subseciuus. quorum omnium rationem exponemus. Compascuus ager dictus, quia diuisoribus agrorum relictus est ad pascendum communiter uicinis. Alluuius ager est, quæ paulatim fluuius in agrum reddit. Arcifinius ager dictus est, quia certis linearum mensuris non continetur, sed arcentur fines eius obiectu fluminum, montium, arborum: uo de & in his agris nihil subseciuorum interuenit. Nouales ager est primum proscissus, siue qui alternis annis uacat, nouandarum sibi uirium caussa. noualia enim semel enim fructu erunt, & semel uacua. Squalidus ager, quasi excolidus, quod iam a cultura exierit, sicut exconsul, quòd a consulatu discesserit. Vliginosus ager est semper humidus. nam humidus dicitur, qui aliquando siccatur. uligo enim humor terræ est naturalis, ab ea nunquam recedens. Subseciua sunt, proprie, quæ quæstor de materia præcidens, quasi super uacua abijcit. inde & subseciui agri, quos in pertica diuisos recusant, quasi steriles, aut palustres. Ex libello uariorum auctorum de limitibus.

AGRORVM qualitates Iulius Frontinus his uerbis persecutus est. Agrorum qualitates sunt tres, una agri diuisi & assignati; altera mensura per extremitates comprehensi: tertia arcifinij, qui nulla mensura continetur. Ager diuisus assignatus, est coloniarum. hic habet conditiones duas, unam qua plerunque limitibus continetur; alteram, qua per proximos possessionum rigores assignatus est, sicut in Campania Suessæ, Auruncæ. quidquid autem secundum hanc conditionem in longitudinem est delimatum, per strigas appellatur; quidquid per altitudinem, per scamna. ager ergo limitatus, hac similitudine decumanis & cardinibus continetur. ager per strigas & per scamna diuisus & assignatus, est more antiquo in hac similitudine; qua in prouincijs arua publica coluntur. Ager est mensura comprehensus, cuius modus uniuersus ciuitati est assignatus, sicut in Lusitania Salmaticensibus, aut in Hispania Citeriore Palatinis, & compluribus prouincijs. tributarius solum per uniuersitatem populis est definitus. eadem ratione & priuatorum agrorum mensura aguntur hunc agrum multis locis mensores. quamuis extremum mensuras comprehenderint, in formam, in modum limitum condiderunt. Ager est arcifinius, qui nulla mensura continetur: finitur secundum antiquam obseruationem, fluminibus, fossis, montibus, uijs, arboribus antemissis; aquarum diuortijs, & si qua loca hoc est quæ ante, a possessore potuerunt obtineri. nam ager arcifinius sicut ait Varr. ab arcendis hostibus est appellatus: qui postea interuentu litium per ea loca, quibus finit, terminos accipere cœpit. In his agris nullum ius subseciuorum interuenit. subseciuum est, quod a subsecante linea nomen accepit. Subseciuorum genera sunt duo, unum, quod in extremis assignatorum finium centuria expleri non potuit. Aliud genus subseciuorum, quod in medijs assignationibus, & integris centurijs interuenit. quidquid enim inter IIII limites minus, quàm interclusum est, fuerit assignatum, in hac remanet appellatione: ideo quòd is modus, qui assignationi superest, linea claudatur, & subsecetur. nam & reliquatum mensurarum actus, quidquid inter normalem lineam, & extremitatem interest, subseciuum appellatur. Est ager similis subseciuorum conditioni extraclusus, & non assignatus; qui si rep. populi Romani, aut ipsius coloniæ, cuius fine circundatur, siue peregrinæ urbi, aut locis sacris, aut religiosis æque ad populum Romanum pertinentibus datus non est, iure subseciuorum, in eius, qui assignare potuerit, remanet potestate. Ager extraclusus est, qui intra finitimam lineam, & centuriatis interiacet: ideoque extraclusus, quia ultra limitem finitima linea clauditur. Ex Frontino de limitibus agrorum.

AGNA uocabatur actus, mensuræ genus agrestis, a rusticis prouinciæ Bæticæ. Ex libello uariorum auctorum limitibus.

ALLVVIONVM, quæ contingere solent in prædijs, quæ ripis quorundam fluminum terminantur, ea natura est, ut semper incerta possessio, incertum sit eius dominium quod possessori per alluuionem adcrescet. nam quod hodie possidemus, non nunquam altero die uicini fundi dominio in alteram fluminis ripam translatum acquiritur. nec tamen, apud quem decreuit, remanet, sed plerunque redit ad priorem dominum cum augumento: sæpe nec ad posteriorem manet, nec redit ad priorem, sed in arena fluminis inundatione soluitur: ideoque suggestione culminis tui admittitur, ut iudicio agrimensoris finiatur. non de Aegyptijs solis, nec de limi tantum alluuionibus loquimur, sed quod salubre est orbi terrarum, atque omnibus prouincijs, promulgamus, ut ea quæ per alluuionem possessoribus acquiruntur, neque ab ærario uendi, neque a quolibet peti, nec separatim censeri uel functiones exigi. perpetua lege ualitura sancimus: ne alluuionum ignorare uitia, uel rem noxiam possessoribus indicere uideamur. Similiter nec quidem quæ paludibus antea, uel pascuis uidebantur adscripta, si sumptibus ac laboribus possessorum nunc ad singulam fertilitatem translata sunt, uel uendi, uel peti, uel quasi fertilia separatim censeri, uel functiones exigi concedimus: ne hi doleant diligenter operam suam agri dedisse culturæ, ne diligentiam suam sibi damnosam intelligant. Hæc ex Frontino de limitibus agrorum: quæ ille recitat ex epistola Theodosij & Valentiniani imperatorum. Agenus

autem

autem & ipse in libello de limitibus agrorum sic inquit. De alluuione obseruatio est, si hæc in occupatorijs agitur agris: quidquid uis aquæ abstulerit, repetitionem nemo habet. quæ res necessitatem ripæ muniendæ iniungit, ita tamen, ut sine alterius damno quidquam fiat. Si uero in diuisa & assignata regione tractabitur, nihil amittet possessor: quoniam formis per centurias certus cuique modus adscriptus est: circa Padum autem cum ageretur, quod flumen torrens, & aliquando tam uiolentum decurrit, ut alueum mutet, & multorum late agros trans ripam, ut ita dicam, transferat: sæpe etiam insulas efficit. At Cassius Longinus, uir prudentissimus, iuris auctor, hoc statuit, ut quidquid aqua lambendo abstulerit, id possessor amittat: quoniam scilicet ripam suam sine alterius damno tueri debet. Si uero maiore ui decurrens alueum mutasset, suum quisque modum agnosceret: quia non possessoris negligentia, sed tempestatis uiolentia abreptum apparet. Si uero insulam fecisset, a cuius agro fecisset id possideret, at si ea communi, quisque suum reciperet. Scio enim quibusdam regionibus cum assignarentur agri, adscriptum aliquod per centurias flumini. hoc autem prouidit auctor diuidendorum agrorum: ut quoties tempestas fluuium concitasset, non per regioné excedens alueum uagaretur, sed sine iniuria cuiusquam deflueret. hos tamen agros, id est hunc omnem modum qui flumini adscriptus est, resp. quibusdam uendidit, hæ quæstiones maxime in Gallia tota mouentur, quæ multis contecta fluminibus immodicas alpium niues in mare transmittit, & subitarum relegationum repentinas inundationes patitur. Aliquibus locis impetrauerunt possessores a præside prouinciæ, ut aliquam latitudinem flumini daret. nam & in Italia Pisaurum flumini latitudo est assignata eatenus, quousque alluebat.

ALLVVIVS ager a ueteribus dicebatur, quem paulatim fluuius in agrum reddit.

AMPLIATIO, & comperendinatio, differunt omnino inter se, nec tamen in quo plane differant, satis constat. qua de re recitabimus primum Pediani uerba; deinde quid sentiamus ipsi, exponemus. Pedianus igitur sic. Ante legem Glauciæ de comperendinatione, aut statim sententia dicebatur, si absoluendus esset reus: aut, Amplius, pronunciabatur, si uideretur esse damnandus, cum dixissent iudices, Non liquet, hoc est, obscura caussa est. itaque ea pars, interposita dilatione, dicebat, in cuius peroratione uidebatur obscuritas. comperendinatio uero utriusque partis recitatio est. & infra subiungit hæc. Alij sic. Inter comperendinationem & ampliationem hoc interest, quòd comperendinatio ex una tantum reddebatur, cum caussam iudex non intelligeret, & omnino. si uidebatur iudicibus bona caussa, absoluebant reum: si mala, non statim condemnabant, sed hac excusatione parcebant. nam, cum condemnandi nota esset C littera, absoluendi A, ampliandi signum N L. dabant: quo significant non liquere: unde ampliatio nascebatur. quibus ex uerbis primum illud intelligitur, in ampliatione aut accusatorem solum aut defensorem iterum caussam egisse: deinde, etiam hoc constat, esse, Amplius pronunciatum, non cum ambigeretur, absoluendus, aut condemnandus esset reus, sed tum ita dilucide pateret culpa, ut condemnandus omnino uideretur: in quo tamen, ut, quasi ad excusandum dilationem, speciem aliquam dubitationis præ se ferrent, ampliandi signum in tabellis dabant N L. cumque iterum dicebat is, uel pro reo, uel contra reum, qui quod proposuerat, argumentis non satis probasse uideretur. Quod ad primum attinet; etsi Pediano sicuti debeo, tribuo plurimum: quæro tamen, uere ne senserit, an secus. uenit enim in mentem suspicari, ne quemadmodum in comperendinatione, sic in ampliatione ab utraque parte iterum acta caussa sit. Liui. enim lib. XLIII. caussã de repetundis ex ampliatione utrinque ait esse actam. idem ex ijs uerbis possum conijcere, quæ sunt apud Ciceronem lib. I. in Verrem: Quid ego nunc in altera actione Cn. Dolabellæ spiritus, quid huius lacrimas, & concursationes proferam? uocat altera actionem post ampliationem. quod uerbum spectare potius utranque partem, quam alterutram, uidetur. & Asconius ipse, non dubito, quin idem senserit. subiungit enim hæc in suo commentario: Hic apparet, etiam in ampliatione sic alteram dici quemadmodum in comperendinatione. De illo altero, cum dicit, ampliationem fuisse, non in caussa dubia, sed in manifesta rei culpa, non ad caussam melius cognoscendam, sed ad damnationem differendam: plane non assentior: nec tamen audeo dissentire. libenter enim existimauerim Amplius, esse pronunciatum, cum obscura caussa esset, nunc de absolutione, aut condemnatione satis liqueret, propterea que amplius requiri ad caussam demonstrandam uideretur. nam si ampliatio futuræ damnationis esset signum: quorsum cum de Philodamo esset, Amplius, pronunciatum, tantopere Dolabella & Verres contendissent, ut condemnaretur? non opera superuacanea fuisset? contenderunt autem, quia uidebant posse fieri, ut absolueretur. quid? Pedianus ipse non ne contra suam sententiam loquitur? quasi enim oblitus ea, quæ ante de ampliatione dixerat, hoc in loco ait. Mos ueterum hic fuerat, ut, si absoluendus, quis esset, statim absolueretur; si damnandus, statim damnaretur; si caussa non esset idonea ad damnationem, absolui tamen non posset, Amplius pronunciaretur. Sed fortasse Pedianus excusari poterit, si tempora distinguantur, hoc modo, ut ante legem Glauciæ ampliatio fuerit dilatæ condemnationis indicium, post legem uero Glauciæ, obscuritatis, nec satis exploratæ sententiæ. utrunque sane duo Ciceronis loca si quis attenderit, uidentur ostendere, primum, in iudicio Philodami, de quo proxime dictum est. ibi enim, dubium fuisse post damnationem euentum iudicij, plane constat. deinde, cum ea dixit in eodem libro: Verum ut opinor, Glaucias primus tulit, ut comperendinaretur reus. antea uel iudicari primo poterat, uel, Amplius, pronunciari. utram igitur putas legem molliorem? opinor, illam ueterem: qua uel cito absolui, uel tarde condemnari licebat. nam hoc, Tarde condemnari, ad illud, quod proxime dixerat, refertur, Amplius pronunciari. ut ampliatio nihil aliud, quam tardam condemnationem, significare uideatur. Differt etiam in hoc a comperendinatione ampliatio, quòd ampliatio tantum a iudicum arbitrio ac uoluntate pendet, comperendinatio uero est illa quidem in iudicibus posita, sed petente uel accusatore, uel defensore. nam, nisi alteruter, aut uterque petijsset, nihil iudices de comperendinando reo cogitassent. non potuisse autem comperendinationem inuitis iudicibus omitti, Pedianus docet, cum sit, ideo testibus usum esse Ciceronem, ut, si posset, comperendinationem tolleret. sperabat enim Cicero caussa per testes patefacta, iudicibusque probata, futurum ut de tollenda comperendinatione a iudicibus impetraret. ergo, tum in iudicibus, tum in accusatore ac defensore situm fuisse comperendinandi ius, ut ante dixi. Differebant etiam origine ampliatio, & comperendinatio. nam uetustiorem fuisse ampliationem uerba Ciceronis de lege Glauciæ demonstrant &, P. Licinio C. Cassio cos. hoc est multis ante primam de repetundis legem annis, quam a L. Pisone latam duximus, ampliatos esse reos in iudicio repetundarum, apud Liuium lib. XLIII. animaduertimus. Ex lib. nostro de legibus Romanis.

ANVLVS. primus Prometheus fertur circulum ferreum, incluso lapide, digito circundedisse. qua consuetudine homines usi anulos habere cœperunt. anuli autem per diminutionem dicti circulis & anis, qui sunt circum brachia, & circum crura. Anulos homines primum gestare cœperunt quarto a pollice digito; quòd ea uena quædã ad cor usque pertingat: quam notandam ornandamque aliquo insigni ueteres putauerunt. Apud Romanos anuli de publico dabantur, & non sine discrimine. nam dignitate præcipuis uiris gemmati dabantur, cæteris solidi. anulum aureum neque seruus, neque libertinus gestabat in publico: sed anulo aureo liberti utebantur: libertini argenteo, serui ferreo. Apud ueteres ultra unum anulum uti, infame habitum uiro. Gracchus in Mæuiũ: Considerate Quirites sinistram eius, en, cuius auctoritatem sequimini: qui propter mulierum cupiditatem, ut mulier est ornatus. Crassus, qui apud Parthos perijt, in senectute duos habuit anulos, caussam præferens, quod pecunia ei immensa creuisset. Feminæ non usæ sunt anulis, nisi quos uirgini sponsus miserat; neq; amplius quam binos anulos aureos in digitis habere solebant. Inter genera anulorum sunt, ungulus, Samothracius, Thynius. ungulus est gemmatus, uocatusque hoc nomine, quia, sicut ungula carni, ita gemma anuli auro accingitur. Samothracius aureus est quidem, sed capitulo ferreo, a loco ita uocatus. Thynius purus est, primum in Bithynia fabricatus, quam olim Thynam uocabant. Flaccus.

> Lucentes mea uita nec smaragdos.
> Berillos mihi * nec orientes,
> Nec præcandida margarita quæro:
> Nec quos Thynica lima perpoliuit
> Anellos, nec Iaspios lapillos.

Isidorus de etymologijs.

APOLLINARES ludi cum in unum annum uouerentur, incertoque die fierent, senatus P. Licinium Varum, prætorem urb. ferre ad populum iussit, ut in perpetuum in statum diem uouerentur. hi ludi, cum Annibal esset in Italia, ex Martij, clari uatis carmine primum instituti. cuius in libris hæc inuenta Liuius recitat lib. V. eademque fere & Macrob. lib. Sat. I. Hostes, Romani si expellere uultis; Apollini uouendos censeo ludos, qui quotannis comiter Apollini fiant: cum populus dederit ex publico partem, priuati uti conferent pro se, suisque. ijs ludis faciendis præerit prætor is, qui ius populo plebique dabit summum. X, uiri græco ritu sacra faciant. hoc inuento carmine censuerunt patres Apollini ludos uouendos faciendosque. uoueri autem, & fieri a prætore urb. quòd is esse uideretur, qui ius

populo plebique summum daret: cum facti essent, duodecim millia æris prætori ad rem diuinam, & duas hostias maiores dandas: & ut X. uiri sacra ritu græco facerent, hisque hostijs, Apollini boue aurato, & capris duabus albis auratis, Latonæ boue femina aurata. ludos prætor cum facturus esset, ediant, ut populus per eos ludos stipem. Apollini, quantam commodum esset, conferet. populus eos coronatus spectauit. matronæ supplicauere: uulgoque apertis ianuis in propatulo epulati sunt: celeberque dies omni cæremoniarum genere fuit. Anno proximo, referente Calpurnio prætore, decreuit senatus, ut ij ludi in perpetuū uouerentur. trieunio post, ut in perpetuum in statum diem uouerentur. P. Varus, ut diximus, prætor urb. a senatu iussus, legem tulit, & ex ea lege ipse primus uouit, fecitque ante diem I I I. nonas Quint. eumque diem solemnem deinde seruatum esse Liuius tradit. ego tamen M. Bruti, qui Cæsarem interfecit, prætoris urbani absentis nomine, neque uno die tantum, neque I I I. nonas Quin. factos inuenio, sed, cum nonis Quint. essent commissi, usque ad I I I. idus datos fuisse. quod ex duobus locis epist. ad Att. lib. XVI. colligitur. atque hoc ipsum, de pluribus ludorum Apollinarium diebus, confirmat satis plane, ut uidetur, Liuius libro XXVII. his uerbis: Ludis Apollinaribus ad V. idus Quint. cælo sereno, interdiu obscurata lux est:

Ex libro nostro de legib. Romanis.

ARCIFINIVS ager dictus est, quia certis linearum mensuris non cōtinetur, sed arcentur fines eius, obiectu fluminum, montium, arborum: unde & in his agris nihil subseciuorum interuenit. Sic in lib. uariorum auctorum de limitibus. Siculus autem Flaccus, Occupatorij, inquit, dicuntur agri, quos quidam arcifinales uocant. ij autem arcifinales dici debent, quibus agris uictor populus occupando nomen dedit. bellis enim gestis, uictores populi terras omnes, ex quibus uictos eiecerunt, publice atque uniuersaliter territorium dixerunt. intra quos fines ius dicendi esset: deinde, ut quisque uirtute colendi occupauit, arcendo uicinum, arcifinalem dixit. Et apud Frontinum hæc legimus. Ager arcifinius, sicut ait Varro, ab arcendis hostibus est appellatus: qui postea, interuentu litium, per ea loca, quibus finit, terminos accipere cœpit. in his agris nullum ius subseciuorum interuenit. Arcifinales agri, & Arcifinij dicuntur, quorum fines deprehendi non possunt.

AVGVSTAI termini dicebantur in lucis montanis positi, rotundi: quòd Augustus eos recensuit, & ubi fuerunt, lapides aliquos constituit, & omnem terram suis temporibus remensurari uoluit, ac ueteranis assignari.

AVSPICIA. duo fuisse auspiciorum genera, Dio narrat: unum sine obnunciatione, alterum cum obnunciatione, utroque genere potestas agendi cum populo tollebatur: primo, uel si nulla omnino signa de cælo monstrarentur, nec obnunciaretur quidquam: altero, cum cælesti aliquo signo uiso, quod publicam calamitatem portendere uideretur, obnunciaret is qui auspicabatur, ei, qui agere cum populo uellet. utrunque genus, lege lata, sustulit P. Clodius, Ciceronis inimicus. de quo sic in oratione pro Sextio. Ijsdem consulibus sedentibus, atque inspectantibus, lata lex est, ne auspicia ualerent, ne quis obnunciaret, ne quis legi intercederet. Ex nostris commentarijs in orationem pro Sextio.

BRVTVS. & Bruti, & Scæuæ, & Bubulci, cognomina gentis Iuniæ fuerunt. Brutorum præcipue nominantur, Lucius ille Brutus, qui reges eiecit; & M. Brutus, qui Cæsarem occidit. Lucius patricius fuit: de Marco, patricius fuerit, an plebeius, potest ambigi. patricium fuisse, Posidonius philosophus, eumq; secutus Plutarchus affirmat: Brutum enim eum, qui reges expulit, tres filios habuisse. duos, quos particeps coniurationis in rempubl. ultimo supplicio, patre consule spectante, affectos, historiæ narrant; tertium, unde Iunia gens propagata est, & a quo M. Brutus originem duxit. Contra, plebeium ut fuisse credamus, Dionysij Halicarnassei facit auctoritas. nam, & si Plutarchum, pro eo, ac debeo, plurimi facio: tamen Halicarnassēum, qui nititur argumentis, libentius, hac quidem in re, auctorem sequor. Plutarchi est simplex & nuda narratio. nam illud nescio quid, quod affert ex Posidonio; ipsius Posidonij ætate fuisse Romæ præstantes ex ea gente uiros, quorum forma ad similitudinem magis accederet illius Bruti, qui ciuitatē dominatu regio liberauit, ita plane nihil est, ut refellendum non existimem. Noster autem Cicero, cum in Philippicis orationibus, & in libro de claris oratoribus dixit idem, quod postea Posidonius, & Plutarchus, potuit id Bruto gratificari; quē tum uarce diligebat, tum ad studium libertatis recuperandæ facilius impelli posse existimabat, si ab illo Bruto, qui primus Romæ iugū serui tutis uirtute depulerat, progenitum ostenderet. Dionysij ratio hæc est, eaque, ut mihi uidetur, admodum firma. Si Lucius ille Brutus, qui libertatem Romæ constituit, uirilem stirpem reliquisset; eius posteri patricij fuissent. quod si patricij; consulatum sine dubio multi gessissent. at per annos CC. quod fasti declarant, consul Romæ Iunius nemo fuit. nam, quòd, Scæuas, & Bubulcos, qui, ut diximus, Iunij fuere, consules uideas, CC. Post reges exactos annis; hoc potius docemur argumento, plebeios fuisse, quàm patricios; cum in consulatu collegas habuerint de gente patricia; eo porro tempore consules fuerunt, cum, eum magistratum duobus patricijs mandari, lex Licinia uetaret. Præterea, in eiusdem Dionysij historia tribunum pleb. uideo Brutum quendā, plebeiæ partis defensorem acerrimum; item alterum in oratione pro Quinctio; alios etiam alibi. quos, ut opinor, de gente Iunia fuisse, nemo negabit; & plebeios fuisse, ideo putandum est, quòd tribunatum pleb. plebeijs tantum hominibus deferri, leges iuberent. Liuius sane duos tantum nominauit Bruti filios: in quos, coniurationis crimine coniunctos, animaduersum est. sed uerbum addit nullum, unde ullum præterea Bruti filium fuisse possit intelligi. Apud Dionem eadem fere, quæ apud Liuium, leguntur: ut non facile, utrum senserit, dijudicare liceat. itaque dubitatio ex Dionysio, Plutarcho, Posidonio tota nascitur; quam quam ego quidem, cum argumento illa; duo, quæ posui, cum animo meo considero, unum, de nullo Iunio per CC. annos, post reges eiectos, cōsule; alterum, de Brutis trib. pl. quos Dionysius, & Cicero nominant: non admodum esse uideo, cur dubitem. & ab eo Bruto, quem contra patres multa pro plebe gessisse Dionysius memorat, potuit M. Brutus, Seruiliæ filius, ceterique Bruti eius ætatis ortum trahere: is porro ab aliquo L. Bruti patricij liberto. nam liberti ita familiæ nomen assumebant, ut patricij, licet ab homine patricio manumissi tamen esse non possent. Ex nostro comm. ad Q. Fr.

CANDETVM Galli appellant in agris urbanis spatium centum pedū, quasi centeatum: in agrestibus autem pedum, centum quinquaginta quadratorum nullum candetum uocant. Ex libello uariorum auctorum de limitibus.

CAPITALE crimen non ita plane est intelligendum, quòd uita priuaretur is, qui crimine capitali damnatus erat; sed ideo capitale, quod cum, qui damnatus erat, capitis autem pœna uel libertatis, uel ciuitatis amissio dicebatur, quam utramque capitis diminutionem uocabant. at capitis diminutio cum triplex esset, maxima, media, minima; non omnis tamen pœna fuit, sed tantum duæ priores. maxima, quæ libertatis ademptione fiebat; & media, quæ ciuitatis, minima, cum familia mutaretur, beneficium potius, quam pœna, fuit. quòd si cui magistratus adimeretur, capitis ea diminutio non fuit; ut instit. lib. I. legimus: sicuti capitis diminutio fuit manente magistratu, ut in emancipationē filij: quod lib. XLVIII, de capite minutis traditum est. quocunque autem in crimine uel maxima, uel media capitis diminutio sequeretur, capitale illud esse crimen dicebatur.

Ex libro nostro de legibus Romanis.

CARDO a ueteribus dictus est limes, qui a meridiano ad septentrionem dirigeret: a mundi cardine. Hoc Aggenus, & Hygenus tradiderunt.

CENSOR. quinquenne primum fuit censorum imperium, ea lege, quæ Cn. Genucio Marrino II. Quinctio Capitolino V. cos. lata est: Qua simul illud sancitum, ut ē gente patricia crearentur. sed eam legem sexennio post Mam. Aemilius dictator correxit, lege lata, ne plus quam annua ac semestris censura esset. grauis enim omnis diuturna potestas in libera ciuitate. Censorum erat munus, ciuitatem censere, uectigalia locare, uitia notare. notatio autem, & animaduersio in improbos ciues non eiusdem erat generis. senator senatu mouebatur: eques equum publicum perdebat: plebeius in Cæritum tabulas referebatur, & ærarius fiebat, hoc est, ferendi suffragij, & capiendi muneris publici potestate omni priuabatur, ut tantum ad æra pro suo capite, tributi nomine, pendenda ciuis esset. Cærites enim Gellius, pro sacris bello Gallico receptis, custoditisque, municipes sine suffragij iure factos: concessumq; illis, ut ciuitatis Romanæ honorem quidem caperent, negocija tamen atque oneribus uacarent. hinc tabulæ Cærites appellatæ, in quas censores referri iubebant, quos notæ caussa suffragijs priuabant. adimebant igitur censores quod cuique ordini summum erat, senatori, ne in senatu esset; equiti, ne equitis insigne publicum equum, & anulum aureum, haberet; plebeio, ne suffragium ferret. quod enim præterea posset adimi, nihil erat. suffragij porro amissionem sequebatur amissio simul omnium munerum publicorum, sicuti, suffragij iure concesso, scimus honorum simul ac munerum omnium partem esse datam. Erat ne ciui Romano senatori, dicet aliquis, præter ordinis amissionem, alia pœna? erat. nam interdum non modo aditu curiæ prohibebatur, uerum etiam tribu mouebatur, in ærariosque referebatur. moueri autem tribu, est, in tribum ignobiliorem transferri, ut ex rustica in urbanam, uel in aliam rusticam minus honoratam. Aemilium quidem Mamercinum, quòd censuræ tempus minuisset, a censoribus & senatu eiectum, & tribu motum, æariumq;

etiam,

etiam, censu octuplicato, esse factum, Liuius lib. xxix. scriptum reliquit. eodemq; modo ciues Romanos ordinis equestris nõ modo equo publico priuatos, uerum etiam in ærarios relatos esse ex Valerio Maximo, alijsque didicimus. Censoriam autem notam, atq; ignominiam ij, qui succedebant, censores plerunque solue-bant. atque etiam, quod censor unus statuerat, id alter sæpe mutabat. præterea, notatos a censoribus pristinum in locum restitue-re uel iudices, re cognita, & iudicata, suis sententijs, uel populus ipse suffragijs & poterat, & solebat. quod si quis, è senatu eiectus, neque a censoribus sequentibus, neque a iudicibus, neque a populo in integrum restitutus esset, nonnunquam habebat in senatum redeundi uiam, si honores illos denuo populi suffragijs consequeretur, quos qui gesserant, ijs, etiam si lecti in senatum a censoribus non essent, patere tamen curiam leges iubebant. Caussæ, quibus ciues Romani a censoribus notarentur, multæ traduntur, ut, si quis conceptis uerbis peierasset; si, cum esset in prouincia socios diripuisset, si pecuniam accepisse ob rem iudicandam putaretur; si propter æris magnitudinem prædia mancipasset; si paulo esset insolentior in sumptu: qua de re uerba sunt hæc apud Gellium l. 4. Corneliũ Rufinum, bis consulatu & dictatura functum, censor Fabricius senatu mouit ob luxuriæ notam, quòd decem pondo argenti facti haberet: notabantur etiam qui strigosiores equos haberent. quibus equus publicus adimebatur. omnium denique rerum nomine male audientes, ut furti, peculatus, captarum pecuniarum, quo socio, quorum criminum turpia iudicia uocabantur, a censorib. notabantur: ut tamen ijdem illarum ipsarum rerum postea iudicija absoluti, ius suum, censorum animaduersione ademptum, sæpe recuperauerint. neque unquam ijs, quos animaduertissent censores, propterea uel magistratum capere, uel iudicem legi, uel alterum accusare non licuit. In censu pœna fuit grauissima bonorum, & libertatis amissio, eamque significat quidem Liuius, cum ait lib. 1. Seruius censum maturauit metu legis de incensis latæ: narrat autem aperte Dionisius: τῷ δὲ, inquit, μὴ τιμησαμένῳ τιμωρίαν ὥρισε, τῆς τε οὐσίας στέρεσθαι, καὶ αὐτὸν μαστιγωθέντα πραθῆναι. Ex nostro libro de legibus, & ex libro de ciuitate Romana.

CENSORVM etiam erat, curare, ut sacella non in domo cuiusdam essent, sed populo paterent. itaque Liuius lib. xl. ubi loquitur de Lepido, & Fuluio censoribus, complura, inquit, sacella, publicaque sacra, occupata priuatis, ut paterent essentque populo, curarunt.

CENSVS. egregia multa sunt, nec a multis animaduersa quæ de censu ciuium Romanorum a ueteribus tradita licet colligere. Censebantur ciues Romani, nõ ubi ad ætatem ferendis armis idoneam, hoc est ad annos xvii. peruenerant; quod uideo quosdam existimasse; sed a quo primum die nati erant. nam si robustiores tantum censi essent; Ser. Tullio regnante: qui censum instituit, Romæ fuissent hominum ducenta millia. siquidem Liuius octuaginta millia. Dionisius etiam plures in primo censu commemorat, ut necesse sit, eos, qui nondum per ætatem gestare arma possent, (omitto senes affecta iam ætate ob infirmitatem uirium domi sedentes, aut in lectulis cubantes) haud fere pauciores ducentis millib. fuisse. tantoq; marium numero parem fuisse numerum feminarum, æque necessarium uidetur. quod certe, ad æstimationem quidem iudicij mei, uix est ut credi possit. demus, id quod uerum est, urbem Romam quinque regum uirtute, ac sapientia, rebus omnibus uehementer esse auctam. annorum uero CLXXXII. spatio (in ipso enim regni principio Seruius, sextus rex, censum instituit) incrementa fuisse tanta, ut capitum ducenta millia, quam hodie multitudinem in una aut altera Europæ urbe uix, aut fortasse ne uix quidem inuenias, numerata sint; ita simile ueri nõ est, ut monstri simile uideatur. ipse etiam Liu. lib. III. cum ait; Q. Fabio T. Quinctio cos. censa ciuium capita CXXIIII. millia, CCXIIII. præter orbos, orbasque nullam ætatem, orbis exceptis nullumq; sexum censu exclusum, satis indicat. idemque lib. LIX. significat, cum inquit: Censa sunt capita CCCLXVIII. millia, DXIIII. præter orbos, & uiduas. Quæ si cui dubia uidentur argumenta, Dionisii Alicarnassei legat historiam. nam ex eius uerbis, quæ sunt lib. 5. non modo cuiusque rem esse æstimatam, quod unum Liuius, scriptor quandoque parum diligens, tradidit, uerum etiam ætates omnium, uxores, liberos, locum ubi habitarent uel in urbe uel in agro, publicis in tabulis notatum, planissime ostenditur. Quod autem ad libertinos attinet; eos item una cum ingenuis esse censos, idem Dionisius eodem in loco significat. Vtrum uero, qui extra pomœrium, an soli qui intra pomœrium habitabant, censerentur, dubitare non licet: cum ab eodem & de agro Romano fieri mentionem uideamus. Et ut, de rusticis Romanis cẽsis ex Dionysio, sic de municipibus, postea quàm communicari cœpta ciuitas est, plane constat ex eo Pediani loco: Conuenerat ex municipijs, cuiuscunque modi multitudo, aut, propter comitia, suffragiorum caussa, aut ludorum, aut ut censeretur. nec tamen obscure idem significant illa uerba pro Cluentio: Illum tabulas publicas Larini censorias corrupisse, decuriones uniuersi iudicauerunt. certe enim de tabulis ijs intelligit, in quas censores, cum ciuium Romanorum censum agerent, municipum nomina retulerant. Coloni ante bellum Punicum secundum non censebantur. ait enim Liuius sic lib. xxix. Duodecim coloniarum quod nunquam antea factum erat, deferentibus censoribus, censum acceperunt; ut quantum numero militum, quantum pecunia ualerent, in publicis tabulis monumenta extarent. Censebantur quinto quoque anno lustro scilicet confecto, quod integrum quatuor annorum spatium fuit. tametsi, ultra quadriennij interuallum, uel bello, uel domesticis discordijs, uel alio casu, sæpe productum esse censum, obseruauimus. Magistratus huic muneri præfuit, primum, qui summus in urbe fuit, reges duo postremi, Seruius, & Superbus, eiectisq; regibus, consules; deinde, cum consules bellis impedirentur, censores; qui ab re nomen acceperunt. Census in foro fiebat: lustrum in campo Martio condebatur, cæsis sue, oue, tauro; quod sacrificium & solitaurilia uocabant. de lustro Liuius, Dionysius, omnes historiæ narrant. de censu inde conijcio, quòd equites trabeatos per medium forum idibus quintilibus ante censores sua manu equum traduxisse; Liuius, Valerius, Suetonius, Plutarchus affirmant. qua in re significanda, uerbum, trãsuehere, ueteres historici libenter usurparunt; Cicero, traducere dixit. quod si equites in foro censebantur. de ceteris, nihil obstat, quin idem putemus. A principio, è Seruij regis instituto in sua quisque classe, quæ in centurias dispertitæ erant, hoc est, ex suo quisque censu, quæ rei familiaris erat æstimatio, censebatur; qui centum millia, eoue amplius possideret, in prima classe; qui infra centum usq; ad septuaginta quinque, in secunda, inde ad quinquaginta millia in tertia; inde ad uiginti millia, in quarta: ab eo ad undecim millia, in quinta: infra uero, in sexta. ex quo sequitur, ut decuriones, equites, senatores omnes in prima classe censerentur: quando quidem neque decurio poterat esse, qui centum millia non haberet; neque eques, qui quadringenta millia; neque senator, qui octingenta millia. Post expletas uero xxxv. tribus, non in centurijs, sed in sua quemque tribu censum esse crediderim. senatores enim, clarissimos uiros, summis honoribus functos, ipsos, inquam, censores, M. Liuium Salinatorem, C. Claudium Neronem, in suis utrunque tribubus, nulla facta classium mentione, censum esse, Liu. li. xxxix. perspicue demonstrat his uerbis. Equitum deinde census agi cœptus est. & ambo forte censores equum publicum habebant: cum ad tribum Polliam uentum est, in qua M. Liuij nomen erat; & præco cunctaretur citare ipsum censorem: cita, inquit Nero, M. Liuium; & siue ex residua & uetere simultate, siue intempestiua iactatione seueritatis inflatus, M. Liuium, quia populi iudicio esse condemnatus, equum uendere iussit: item M. Liuius, cum ad tribum Narniensem, & nomen collegæ uentum est, uendere equum C. Claudium iussit. Festus tamen uidetur significare, quod expletas etiam xxxv. tribus censos esse ciues Romanos in centurijs: ait enim sic Niquisciuit centuria est, quæ dicitur a Ser. Tullio rege constituta, in qua liceret ei suffragium ferre, qui non tulisset in sua; ne quis eius suffragij iure priuaretur. nam, sciscito, significat, sententiam dicito, ac suffragium ferto: unde scita plebis. sed in ea centuria neque censetur quisquam, neque centuriæ præficitur, neque centurialis potest esse: quia nemo certius est eius centuriæ. est autem Niquisciuit, nisi quis sciuit. Pedianus etiam, cuiusque ciuis nomen in albo si centuriæ scriptum fuisse, tradit, indeque exemptos qui a censore ærarij fierent. itaque hanc ueterum quasi controuersiam ita dirimemus, ut nominatas quidem & recognitas in censu singulas tribus, nomina tamen ciuium in sua cuiusque centuria scripta esse dicamus. Et quoniam tria genera ciuium fuisse constat, senatores, equites, plebem, &, plebi equites, equitibus senatores dignitate præstitisse, constat: ratio postulat, id quod etiam ueterum exempla testantur, ut in censu primus ordinis senatorij locus, equitum secundus, plebis uero fuerit postremus. primum igitur recitabantur omnium senatorum nomina. erat autem, inter ipsos senatores primum recitari, perhonorificum: isque princeps senatus uocabatur. id in arbitrio censorum positum erat: a quibus tamen neminem, nisi de consularibus, principem senatus esse lectũ, animaduertimus. eodem modo princeps equestris ordinis dicebatur is, quem censores primo loco scripsissent in ijs tabulis, quæ equitum nomina continebant. Ex nostris obseruationibus.

CENTVRIA, uocabulum centurijs, ut ait Siculus Flaccus, ex eo datũ est, cum antiqui Romani agrum ex hoste captum uictori populo per bina iugera partiti sunt, centenis hominibus ducentena iugera dederunt: & ex hoc facto centuria iuste appellata est.

CILECII. termini dicti sunt a Cilicio Saturnino, centurione cohortis septimæ & uicesimæ, qui terminationem fecit.

CIRCVLVS. quinque circulis hæc nomina assignant. summum frigidissimæ partis finem, septentrionalem appellant, secundum ab eo, solstitialem: ab hoc deinde, qui medium polum diuidit, æquino-

ctialem: quòd in eo sol diei & noctis horas æquet: ab hoc deinde, qui est æquinoctiali proximus, brumalem. nam & solstitialis est ordinatus. septentrionali deinde seicontrarium australem appellant. circuitus autē zodiacus, cuius fines sol negatur excedere, ex circulo solstitiali ad brumalem per diagonum ostenditur, ita ut ex utraque parte meridianum circulum medium secet. per hunc sol refertur, & orbem terrarum uiginti & quatuor horis circum ire. Ex Hygeno de limitibus constituendis.

CIRCVS. Soli principaliter consecratus est à paganis. cui ædes medio spatio, & effigies de fastigio ædis emicat: quod nonnulli putauerunt sub tecto consecrandum: quem in aperto habent. Est autem circus omne illud spatium, quod circuire equi solent. hunc Romani dictum putant à circuitu equorum, eo quòd ibi circum metas equi currant. Græci uero à Circe filia Solis, qua patri suo genus hoc certaminis instituit. Ornamenta Circi, oua, meta, obeliscus, carcer. Oua honori Castoris & Pollucis scribunt, qui illos ouo editos credendo, de cygno & Ioue non erubescunt. Metarum appellatione propriè terminum ac finem mundi designare uolunt, ab eo quod aliquis emensus finis eit, siue ad testimonium orientis occidentisque solis. Obeliscum Mefferes rex Aegypti primus fecisse fertur tali ex causa. Cum quodam tempore Nilus uiolenta inundatione Aegyptum uastasset, indignatus rex tanquā pœnas à flumine exigeret, sagittam inuidas misit. non multo post graui ualetudine correptus, lumen amisit: qui post cæcitatem usu recepto duos obeliscos Soli consecrauit. obeliscus enim sagitta dicitur. qui ideo in medio circo ponitur, quia per medium mundum sol currit. medio autem spatio ab utraque metis constitutus obeliscus, fastigium, summitatemque cęli significat; cum Sol ab utroque spatio medio horarum discrimine trāscendit. summo obelisco superpositum est quiddam auratum, in modum flammæ formatum quoniam Sol plurimum caloris atque ignis habet. In circo, unde emittuntur equi carceres dixerunt, à carcere, qui est incitatæ: quòd ut ibi homines damnati atque inclusi, ita hic equi coercentur, ne exeant ante quàm signum emittant. Ars Circi, aurigæ, & currus, equites, uel pedites, aurigæ autem duobus coloribus sunt, prasinus & uenetus. prasinus terræ, uenetus cælo & mari dedicatus est à paganis. Erichthonius autem qui regnauit Athenis primus, quatuor equos iunxisse fertur, sicut Virgilius auctor est, dicens.

Primus Erichthonius currus, & quatuor ausus,
Iungere equos, rapidisque rotis insistere uictor.

Currus autem à cursu dictus: uel quia rotas habere uidetur, unde & carrum, quasi currum: quadrigarum uero, currus duplici temone olim erant, perpetuoque, & qui omnibus equis iniiceretur. iugo primus Clisthenes Sicyonius tantum medios iugauit, eosque singulos ex utraque parte simplici uinculo applicauit. Quadrigæ, bigæ, trigæ, seiugæ à numero equorum & iugo dictæ ex quib. quadrigas Soli, bigas Lunæ, trigas inferis, seiugas Ioui, desultores Lucifero & Hespero sacrauerunt. Quadrigas ideo Soli iungunt, quia per quatuor tempora annus uertitur, uer, æstatem, autumnum, & hiemem: bigas Lunæ; quoniam gemino cursu cum Sole contendit; siue quia & nocte uidetur, & die. iungunt enim unum equum nigrum, alterum candidum. Trigas dis inferis: quia hi per tres ætates homines ad se rapiunt, id est per infantiam, iuuentutem, senectutem: Seiugæ maximus currus, Ioui: propterea quod maximus deorum suorum eum esse credunt. Septem spatia quadrigæ currunt, referentes hoc ad cursum septem stellarum quibus mundum regi dicunt, siue ad cursum septem dierum præsentium, quibus per actiuitæ terminus consumatur. Porro equites singulares ideo currere dicunt, quia singulariter unusquisque cursum uitæ huius peragit, atque transit, alius alio tempore sequens alium, per unam tamen uiam mortalitas usque ad propriam metam mortis. Desultores nominati, quòd olim prout quisq; ad finem cursus uenerat, desiliebat, & currebat, siue de equo in equum iterum transiliebat. Pedites aiunt propterea pede currere, quia pedibus currit mortalitati. ob hoc à superiore parte currunt ad inferiora, id est ab oriente ad occidentem, quia mortales oriuntur, & occidunt. Nudi currunt, quia & homini in sæculo nullæ reliquiæ sunt. recto spatio currunt, quia inter uitam & mortem nihil distat.

Circa causas quoque elementorum iidem gentiles etiam colores equorum iunxerunt, roseos Soli, id est igni, albos aeri, prasinos terræ, uenetos mari assimilātes, item roseos æstati. currere uoluerūt, quòd ignei coloris sint, & cuncta tunc flauescant: albos hyemi, quòd sit glacialis, & frigoribus uniuersa canescant: ueri prasinos uiridi colore, quia tum pampinus densatur. Item roseos currere Marti sacrauerunt. a quo Romani exoriuntur, & quia uexilla Romanorum cocco decorantur, siue quod Mars gaudeat sanguine. abs zephyris, & serenis tempestatibus: prasinos flori & terræ: uenetos aquis uel aeri, qui cæruleo sunt colore: luteos, id est, croceos, igni & soli: purpureos Iri sacrificauerunt, quemarcum dicimus, quòd is plurimos colores habeat. Isidorus de etymologijs.

CLAVDIA GENS, tribus maxime cognominibus usa est. Nam & Pulchri, & Nerones, & Marcelli nominantur. patricij fuere Pulchri & Nerones, plebeij Marcelli. nec minus multos ex plebeijs, quam ex patricijs, uirtute præstantes, meritisque claros in remp. licet in uenire. l x. nostro commentario ad Q. Fratrem.

COGNOMEN necessitas primum excogitauit, cum prænomen, & nomen quandoq; non satis esse uideretur ad homines distinguendos: post usus, & commoditas custodiuit, & propagauit. Qui uero agnomen aliud esse a cognomine tradiderunt, ij, mihi satis quod sentiunt, non probant. ex eorum uero numero grammatici ueteres existunt, qui cognomina appellant ea, quæ tertio loco, quæ uero præterea adijciuntur, ea omnia agnomina nuncupant, ut Africanum & Asiaticum. eiusmodi uero opinio facile locupletissimi auctoris Ciceronis uerbis refellitur: apud quem animaduertere possumus, ea omnia cognomina dici, quæ etiam quarto loco ponuntur. Sic enim ait pro Murena: quam laudē ille Africa oppressa, cognomine ipso præferebat, eandem hic sibi ex Asia cognomē assumpsit. & in somnio: Eritq; cognomen id tibi per te partum, quod nunc habes a me hæreditariū. idem Dimitem cognomen uocat li. 2. de officijs in M. Licinio Crasso, quod tamen quarto loco erat. Ex libro Caroli Sigonij de nominibus Romanorum.

COGNOSCERE, non de leuibus tantum causis, uerum & de capitalib. usurpabatur. Cicero pro Roscio Amer. & alibi. Pedianus quoque in suo proœmio.

COLLEGIA, hoc est infimorum hominum certas artes pariter exercentium, conuentus, iam inde a Numa rege esse instituta, in Plinij naturali historia, & Plutarcho scriptum est. postea, cū horum collegiorum numerus esset actus; omnia præter pauca atque certa, ut fabrorum fictorumq; quæ ciuitatis utilitas desiderabat, pluribus legib. sublata sunt, neq; solum legibus; sed etiam senatus cōsultis, ut L. Cæcilio Q. Marcio. cos. nec. n. hominum humiliū coitiones in ciuitate satis tutæ uidebantur. Clodius autē, ut inopē plebem, quæ paruo negotio ad facinus impellitur, sibi conciliaret, ut pote qui nouitatē & uim meditaretur, collegia non solum uetera restituit. sed ēt noua innumerabilia constituit. de quo & in oratione p Sextio, & in Pisonē Cicero meminit. præterea Dio li. XXXVIII. Pedianus in commentario Cornelianæ. Hæc autē collegia non è solis peregrinis, aut è seruis, sed è peregrinis, qui postea ciues fiebant; è nouis ciuibus, ex ueteribus Romanis inopia laborantibus, è seruis constabant. est enim ridiculū, eos putare fuisse peregrinos, quorū patres & maiores multis ante annis artē aliquā sedentariā administrassent, peregrini quidem & erant, & dicebantur, ante quàm essent censi: sed, cū Romæ domicilium tā per aliquot annos habuissent, professi apud prætorem, ciuium Romanorū iura consequebantur: & uel easdem quas antea, artes administrabant, uel in militiam proficiscebantur. in qua cum nonnulli fortem fidelemq; operam reip. nauassent; equestris loci dignitatem, si modo H S quadraginta millia possiderent, consequebantur: uel tribuni militum fiebant: ex quo postea trib. pleb. facile creabantur: unde ad alios magistratus erat ascensus. Romanos autem ciues, alios magistratibus, alios militiæ, alios mechanicis artibus operam dedisse facile mihi & Plinius persuadet, qui de collegijs ærariorū, fabrorum, & figulorum a Numa rege institutis mentionem facit: & L. Florus idem aperte demonstrat: cuius hæc sunt uerba: A Ser. Tullio rege populus Romanus relatus in censum, digestus in classes, decurijs atque collegijs distributus: summaque regis solertia ita est ordinata resp. ut omnia patrimonij, dignitatis, ætatis, artium, officiorumq; discrimina in tabulas referrentur, ac si maxima ciuitas minimæ domus diligentia contineretur, collegia, nominat, & artes: quæ duæ dictiones manifesto declarant, contra quàm Dionysius Halicarnasseus quodam in loco affirmat, artes illas, quæ in officinis tractantur, etiam ab ijs, qui multis ante annis iure ciuium Romanorum uterentur esse cultas. & Cicero demonstrat in oratione pro domo sua; ait enim sic: Nullum est in hac urbe collegium, nulli pagani, aut montani, (quoniam plebi quoque urbanæ maiores conuenticula, & quasi concilia quædam esse uoluerunt) qui non amplissime non modo de salute mea: sed etiam de dignitate decreuerit. Præterea lib. v. epist. ad Att. Iudicem esse Romæ significat Turpionem sutorium. quid autem? Pedianus qui fuit antiquitatum Romanorum bene peritus, non ne in orationis pro Milone commentario, & cōcionem, & populum nominat, cū de ijs, qui mechanicas artes tractarent, manifeste loquatur? nam, cum, exponit illud, contra hesternam concionem illam, subiungit hæc: Idem T. Munatius Plancus, ut sæpe diximus, post audita, & obsignata testium uerba, dimissosq; interim iudices, uocata concione cohortatus erat populum, ut clausis tabernis postero die ad iudicium adesset, nec pateretur elabi Milonem. Erant igitur opificum collegia ex quatuor hominum generibus, è seruis, ex nopi ueterum ciuium Romanorum plebe, ex nouis ciuibus, ex ijs, qui cum proxime in urbem uenissent, censi nondum erant. sed illa quę P. Clodius restituit, qui etiam, ut ait Cicero in Pisonem noua

noua quædam è seruitiorum fæce constituit, Dio historiæ suæ
lib.xxxvIII. τὰ ἑταιρικά, κολλήγια nominat: quod nihil aliud
essent, quam opificum sodalitates: quales Venetijs uidemus esse
quamplurimas. quod etsi ita sit: ad aliam tamen sententiam con-
uertendum est illud, quod in libro de senectu. ex persona Cato-
nis Cice. pronunciat: sodalitates paulo ante me quæstorem con-
stitutæ sunt. non enim de collegijs opificum est intelligendum,
sed de sodalitatibus honestorum ciuium, animi caussa constitutis.
& quemadmodum sodalitates, item collegia non semper ad e arti
ficum cœtibus dicuntur, non enim, quod lib. II. ad Quintum
Fratrem scriptum est, M. Furium Flaccum, equitem Romanum
Capitolinos & Mercuriales de collegio eiecerunt, sic exponendum
est, ut de collegio eorum, qui mechanicas artes exercerent, sed
de collegio aliquo sacerdotum eiectum esse Flaccum, intelliga-
mus. non enim suspicari aliter possumus, cum eques Romanus
esset; artes autem quæstuariæ ab infima plebe tractarentur, ar-
gentaria tamen excepta: quam a Q. Cæcilio, equite Romano
Pomponij Attici auunculo, esse administratam, lib. I. ad Atticum
Cicero significat: si modo fœnerator, & argentarius idem fuit.
erat igitur inter quæstuarias artes paulo honestior, uel, ut dicam
uerius, paulo minus turpis argentaria: cui tamen operam da-
re, probro ducebatur. itaque Octauio, qui postea est Augu-
stus appellatus, auum argentarium M. Antonius & Cassius Par-
mensis exprobrare soliti sunt. Ex nostris commentarijs in oratio
nem pro Sextio.

COLONIA. duo genera coloniarum fuere, Romanæ, & Latinæ. om
nes constabant è ciuibus Romanis in colonias exeuntibus. Ro-
manæ dicebantur eæ, quæ iura ciuitatis Romanæ possiderent. ita
que ciues Romani, erant, & ferendi suffragij potestatem habe-
bant: cuius generis erant coloniæ multæ in Gallia togata; propte
reaque dixit Cicero in episto. I. Ad Attic. Videtur in suffragijs
multum posse Gallia. Latinæ uero coloniæ dicebantur eæ, quæ
ius Latij haberent quod infra ius Romanæ ciuitatis erat. itaque
& in oratione pro Balbo, & alibi legimus, multos ex colonijs La
tinia ciues esse factos. quod item non legitur de colonijs Roma-
nia. nec enim eis dari oportebat, quod habebant. Coloniarum
his uerbis mentio fit apud Hygenum de limitibus. Finitis bello-
rum operibus, augendæ reip. caussa, illustres Romanorum uiri
urbes constituerunt, quas aut uictoribus populi Romani ciuibus,
aut emeritis militibus assignauerunt, & ab agrorum nouæ dedica
tione culturæ colonias appellauerunt. uictoribus autem assigna-
tę coloniæ ijs, qui temporis caussa arma acceperant. non enim
tantum militum incremento resp. populi Romani habuit. erat
tunc præmium terra, & pro emerito habebatur, multis legioni-
bus contigit bellum feliciter transigere, & ad laboriosam agricul-
turæ requiem primo tirocinij gradu peruenire, nam cum signis,
& aquila, & primis ordinibus ac tribunis deducebantur. modus
agri pro portione officij dabatur.

COMITIA. comitiorum tria genera Romæ diuersis temporibus in-
stituta, curiata primum a Romulo, centuriata deinde à Ser. Tul-
lio, sexto Romanorum rege: postremo tributa, a trib. pl. De cu
riatis comitijs ista significant, quæ scripta sunt apud Pomponium
iurisconsul. Romulus, inquit, populo in triginta partes diuiso,
quàs curias appellauit, quod tunc reip. curam per sententias ea-
rum expediebat, leges quasdam curiatas ad populum tulit: tule-
runt & sequentes reges. Centuriata Seruius rex, ut diximus, ma-
iorum, rerum, patriciorumque magistratuum caussa induxit: ijsq;
comitijs ad extrema reip. tempora patricios magistratus creatos
esse legimus. Tributa regibus eiectis, tum primum instituta, cum
Coriolanus in iudicium populi uocatus est. posteaque cum Vole-
rone Publilio Lætorius legem tulerunt, ut tributis comitijs ple-
beij magistratus fierent, qui antea curiatis fieri solebant. Tribu-
torum autem comitiorum aucta maxime uis est ea lege, qua L.
Valerius, & M. Horatius cos. tulerunt, ut, quod tributis comi-
tijs plebs sanxisset, eo Quirites omnes æque tenerentur, ac si cen-
turiatis comitijs perlata lex esset, ita centuriatis tributa sunt æ-
quata, & quod ait Liuius, tribunicijs rogationibus acerrimum telū
hac lege datum est: cum, quicquid tribuni pl. ferrent, id deinde
ab omnibus ciuibus seruari necesse esset. Quanquam & Publilius
dictator; lege lata; centuriata, quæ patriciorum caussa instituta
diximus, imminuit: sanxit enim ut omnium legum, quæ comi-
tijs centuriatis ferrentur, ante initum suffragium patres auctores
fierent: nec scilicet roboris minus haberet; si quid populare, pa-
tribus inuitis, latum esset. De iure autem, & tempore comitio-
rum ita cognosci poterit, si, quæ duarum legum, Aeliæ, & Fu-
fiæ, fuerit sententia, consideretur. quare loca ipsa proponemus.
ac primum, quod ait in ea pro Sextio; Iisdem consulibus seden-
tibus, atque inspectantibus, lata est lex, ne auspicia ualerent,
ne quis obnunciaret, ne quis legi intercederet, ut omnibus fa-
stis diebus legem ferre liceret, ut lex Aelia, lex Fufia ne ualeret:
dicendum est, quatuor illas partes de auspicijs, de obnunciatio-
ne, de intercessione, de fastis diebus, omnes duabus legibus,
quæ subijciuntur, Aelia, & Fufia, comprehendi, sed tres prio-
res Aelia, posteriorem autem Fufia: rursus è tribus prioribus,
eiusdem generis, & quasi naturæ duas esse; tertiam separatam,
& tanquam alienam. nam auspicia ideo erant, ut esset obnuncia-
tio. cum enim de cælo seruatum esset, tum ferentibus legem ob-
nunciabatur. itaque auspiciorum quasi partus quidam erat ob-
nunciatio: nec unquam seruatum est de cælo, quin obnunciatum
sit siue prospera, siue aduersa signa essent: cum prospera confir-
marent id, quod cum populo ageretur, aduersa impedirent. pro
pterea sublatum esse a Clodio morem de cælo seruandi scripsit
Dio libro xxxvIII. cum tamen antea ita diligenter auspicia
seruata essent, ut M. Drusi legibus, quia contra auspicia latæ iu-
dicarentur, senatus decreuerit populum non teneri. quod Cice-
ro libro II. de legibus, & Pedianus in commentario Cornelia-
næ tradidit. ergo cum hoc auspiciorum genere quasi cognatione
quadam cohæret obnunciatio, at intercessio nihil habet com-
mune cum auspicijs. auspicia enim ad religionem referebantur,
quòd a cælo, idest, a deorum numine, pendere uiderentur. in-
tercessio autem humanæ potestatis erat; & cum a uoluntate sem-
per, nulla religionis obseruatione, manabat, tum ab ea uolun-
tate nonnunquam, quæ ab omni religione dissentiret, & cum ip-
sa quasi deorum uoluntate pugnaret. præterea seruare de cælo,
augurum, atque omnium plane magistratuum fuit; quod supra
notauimus: intercedere uero duntaxat ad tribunos pl. tum uete-
ri sacratarum legum iure, ut ego existimo, legis Aeliæ iussu perti
nuit. loquor autem de intercessione ad populū, cum lex ferretur.
nam in senatu, cum S. C. fieret, non tribunos pleb. tantum, sed
omnes, qui eadem potestate, qua ij, qui S. C. facerent, maioreve
essent intercedendi facultatem habuisse. diximus in libro de sena
tu. atque etiam, quod in eo libro non diximus forensis, ut ita di-
cam, erat intercessio, cum prætor, de priuata controuersia decer-
nenti, prætor intercedebat. cuius generis idoneus locus erit in li-
bro de iudicijs. nunc persequamur institutum. Dixit legis Ae-
liæ fuisse tria illa membra, de auspicijs, de obnunciatione, de in-
tercessione; quæ Clodius sua lege sustulit: quartum de fastis die-
bus Fufia lege sancitum. itaque in oratione de prouincijs consu-
laribus, in extremo. paulo distinctius locutus est Cicero, cum
caput illud, de fastis diebus, separatim a reliquis posuit: reliqua
uero tria separatim quidem, & ipsa ab eo capite, sed ipsa tamen
inter se coniuncta. ut dubitandum minime sit, quin hæc in una
lege simul fuerint, sicuti simul sunt a Cicerone pronunciata,
quod si in una lege: ne illud quidem dubitandum de duabus le-
gibus, Aelia scilicet & Fufia, utrum intelligamus. nam si de tri-
bus coniunctis unum aliquod in Aelia lege fuisse docuero; Aeliæ
legi & reliqua duo tribui debere, concedendum, ut opinor, e-
rit. docebo autem Pediani uerbis obnunciationem Aeliæ legis
fuisse. nam illud in Pisonem, App. Clodio, fatali portento pro-
digioque reip. lex Aelia, & Fufia euersa est, ipse sic interpreta-
tur: Legem tulit P. Clodius tribunus pleb. ne quis per eos dies,
quibus cum populo agi liceret, de cælo seruaret. propter quam
rogationem, ait, legem Fufiam, & Aeliam propugnacula, &
muros tranquillitatis, atque ocij, euersam esse: obnunciatio e-
nim, quæ perniciosis legibus resistebat, quam Aelia lex confir-
mauerat, erat, sublata. miror autem, cur eo loco nihil de sen-
tentia Fufiæ legis addiderit Pedianus; cum tamen ipsam legem
simul cum Aelia nominarit, non enim tantum tulit Clodius,
ne quis per eos dies, quibus cum populo agi liceret, de cælo
seruaret, quod contra lex Aelia iubebat, sed etiam, ut omni-
bus fastis legem ferri liceret: ut aperte demonstrant illa, quæ
sunt a nobis ex oratione pro Sextio recitata, & hæc in ea de
prouincijs: Aut statuendum nobis est, legem Aeliam manere;
legem Fufiam non esse abrogatam, non omnibus fastis legem
ferri licere, cum lex feratur, de cælo seruari; obnunciari, in-
tercedi licere. Verum, ut fortasse mutilus Pedianus, quia præ-
termiserit, id quod Fufia lege scitum Clodius abrogauit; non i-
tem mendosus in eo, quod de lege Aelia posuimus: ita enim pla
ne loquitur, atque ita, ut cur de mendo suspicemur, caussam es-
se nullam uideamus. quare habemus quod uolumus, obnun-
ciationem ad legem Aeliam pertinere. quòd si hoc; ergo & illud,
auspicia quoque, a quibus obnunciatio deriuatur, & intercessio-
nem ad eandem legem pertinere. &, si hæc tria ad legem Aeliam
unum illud, quod reliquum est, de fastis diebus, ad Fufiam perti-
neat, necesse erit. eandem utriusque legis sententiam, nisi fallor,
attigit in epistola Quæris, lib. I. ad Atticum, cum ait: Lurco au-
tem tribunus pleb. qui magistratum simul cum lege Aelia inijt,
solutus est & Aelia, & Fufia, ut legē de ambitu ferret; inibant enim
ueteres Romani magistratum auspicato, neque omnino quidquā
publice, nec domi, nec militiæ, sine auspicijs gerebatur. quod
autem in tribunatu pleb. Lurconi mandando factum erat, ut
auspicia seruarentur, id ut ipse in lege de ambitu ferenda ne

seruaret, neque auspiciorum ullam omnino rationem haberet, decretum est a senatu; neque hoc solum, sed illud simul, ut omnibus fastis legem ferre posset. quod lex Fusia uetabat. ideo enim soluit eum senatus & Aelia lege & Fusia, ut neque auspiciorum religio, neque dierum ratio impedimento esset, quo minus primo quoque tempore perferri lex de ambitu posset. Has ipsas leges & in oratione pro Sextio lege Clodia significat abrogatas, cum ait: Mitto eam legem, quæ omnia iura religionum, auspiciorum, potestatum, omnes leges, quæ sunt de iure, & de tempore legum rogandarum, una rogatione sustulit. Nam etsi non nominat; legem tamen Aeliam significari certum est, cum ait, Quæ sunt de iure; Fusiam autem, cum subijcit. Et de tempore. ius enim intelligit auspicandi, obnunciandi, intercedendi, quæ sanxerat Aelia lex: tempus autem, quo legem perferri non liceret, fastus uidelicet dies, de quibus cauerat Fusia lex. nec dubito, quin, cum dixit, Omnia iura religionum, auspiciorum, potestatum, ad sententiam potius Aeliæ legis, quàm Fusiæ, spectauerit. nihil enim horum uideo, quod ad Fusiam referri possit. nam ego quidem, in uerbo, Potestatum, obnunciationem, & intercessionem significari puto; quæ legis Aeliæ fuisse, iam diximus. &, quanquam, Auspiciorum, potestatum, dixit ad interpretationem antecedentis uerbi, Religionum: quod sæpe facit, & in dictione, Potestatum, & obnunciatio, & intercessio simul includuntur: solam tamen obnunciationem ad religionem refero, nam intercessioni cum religione nihil erat: quod paulo ante demonstraui. Ex ijs, quæ attulimus, satis opinor constat, auspicandi, obnunciandi, intercedendi morem apud Romanos fuisse; quæ pertinent ad ius comitiorum: quo de genere lex Aelia loquebatur. constat illud quoque, festis diebus non licuisse haberi comitia legum ferendarum caussa, sed comitialibus tantum. quod Fusia lege sancitum erat. Impediebantur autem comitia multis modis, primum Ioue fulgente tonante: deinde, si sinistrum fulmen esset: tum si quis eo morbo, qui insputatur, corruisset; ex quo comitialis morbus dictus est: postremo si tribunus pl. intercessisset: quod fiebat hac uoce prolata, Veto. Notauimus etiam illud apud Gellium, lege cautum esse, ut quo die auspicia capta essent, eodem ea de re, cuius rei caussa, auspicatum esset, comitia absoluerentur. alioqui infirmum & inane populi iussum erat. Hæc ex libro nostro de legibus Romanis.

CONCILIABVLA, quæ primum fuerunt, non nulla postea in municipij ius relata. de quo sic Frontinus in libro de limitibus agrorum. Quarum urbium ex uoluntate conditoris maxima pars finium coloniæ est attributa aliqua portio mœnium extremæ perticæ assignationis inclusa, sicut in Piceno fertur, inter montium Præcutianorum quandam oppidi partem Asculanorum fine circundari. quòd si ad hæc reuertamur, hoc conciliabulum fuisse fertur & postea in municipij ius relatum. nam omnia antiqua municipia habent suum priuilegium. quicquid enim ad coloniæ municipijue priuilegium pertinet, territorij iuris appellant.

CRIMEN, publica sunt crimina, & priuata. publica capitalia, & non capitalia: priuata aut cum infamia, aut sine infamia. Capitalia crimina publicis iudicijs omnia cognoscebantur: non item publica iudicia de capitalibus omnia criminibus fiebant. nam, ut instit. lib. IIII. traditum est, si quam infamiam irrogabant publica iudicia cum damno pecuniario, publica quidem erant, non tamen capitalia. quod quidem si de caussis publicis, in quibus cum detrimento rei familiaris famæ iactura coniungeretur, uerum est multo magis de priuatis. & hoc ipsum declarat Cicero satis aperte in epistola ad Pætum, his uerbis. Iudicia non solemus omnia tractare uno modo. priuatas caussas, & eas tenues, agimus subtilius; capitis, ut famæ, scilicet ornatius. seiunxit enim a caussis capitalibus caussas famæ, siue publicas, siue priuatas. sed ipse me in dubitationem reuoco. Si caussæ famæ capitales non sunt: cur Quinctij caussam, quæ famæ est, capitalem Cicero significat? ait enim in exordio: Quid hoc iniquius, aut indignius, quam me, qui caput alterius, famam, fortunasque defendam, priore loco caussam dicere? & infra: Clamabat Quinctius, sese idcirco nolle satisdare, ne uideretur iudicasse bona sua ex edicto possessa esse. sponsionem porro si istiusmodi faceret, se, id quod nunc euenit, de capite suo priorem caussam esse dicturum. & in extrema oratione; Horribile est, caussam capitis dicere; horribilius, priore loco dicere. sane non leuiter aliquandiu hæc me loca, & alia huiusmodi in ea oratione perturbarunt eoq; magis, quod caussa Quinctij ad recuperatorẽ agitur. ex quo sequitur, ut priuata sit. recuperatores enim, & centum uiri, & arbitri, iudices sunt, (liceat hic arbitros inter iudices, uocabulo minime proprio, nominare) ciuilibus in controuersijs ab urbano prætore dati. caussam porro capitalem ad recuperatorem agi ita mihi absurdum, ita non rationi consentaneum uidebatur, ut persuaderi nullo modo posset. sed fortasse, ut sæpe distinctione ueritas illucescit, idem hic quoque potest euenire. cogitaui, nunquid, caussam esse capitalem, & agi de capite, siue, capitis esse caussam, idem sit. non enim dubito quin, caussæ capitales quæ uocantur, eædẽ caussæ capitis uocari omnes possint: quæ uero capitis, fortasse non omnes item capitales. nam caussa capitis Quinctiana dicitur: quam tamen nullo modo capitalem fuisse concedo: cum in ea neque de libertate, neque de ciuitate adimentia, quæ capitalia fuisse iudicia notum est, agatur. & caussa Mancini, quem, ut Cicero & alij prodiderunt, à patre patrato ex S.C. Numantinis deditũ, Numantini nõ receperunt, caussa quidem capitis est, (agitur enim in ea de ciuitate, de libertate, de capite) capitalis tamen non est, in capitalibus enim quæritur de crimine, & damnatos diminutio capitis ex iudicum sententia sequitur; in alijs autem capitis caussis agitur quidem de capite, non tamen quæritur de crimine; capitisque diminutio uel nulla sequitur, ut in caussa Quinctij, uel, si sequitur, ut in caussa Mancini, non sequitur uti pœna à iudicibus irrogata, sed ideo sequitur, quia is, qui iam deditus erat ex S.C. Numantinis, capite fuisse diminutus ostenditur; ita ut iudex non iudicet, sit necne, capite minuendus; quod fit in caussis capitalibus, sed, fueritne antea, an non fuerit, capite diminutus: & status hominis non tunc mutatur, sed qualis sit, cognoscitur itaque, cum de eo dixit Cicero libr. I. de oratore, Quam possumus reperire ex omnibus rebus ciuilibus caussam, contentionemque maiorem, quàm de ordine, de ciuitate, de libertate, de capite hominis consularis? crimen nullum significauit, cuius criminis caussa uocatus in iudiciũ Mancinus periculum amittendæ ciuitatis, aut libertatis in eo iudicio subiret; sed facultatem iudicibus cognoscendi, ac statuendi datam intellexit, eas ne res æque Mancinus possideret, atque antea quam a patre patrato esset deditus, an uero, quia deditus esset amisisset, etiam si receptus a Numantinis non esset. quare capitalis caussa non fuit: actum tamen esse de capite; ob eam, quam exposui, caussam recte Cicero dixit. At, quod ad Mancini caussam attinet, ferri potest. extat enim ratio, cur, in ea de capite agi, dicatur. in caussa uero Quinctij, in qua nullo modo neque de ciuitate, neque de libertate agebatur, mentio capitis unde ducta? an ex eo, quia caput pro existimatione usurpari posse uideatur? repugnat uetus loquendi consuetudo: nec huius generis exempla licet inuenire. potius igitur, ex orationis licentia, crediderim, ut exaggeretur res, ad inuidiam aduersus Neuium ex eius crudelitate, & misericordiã erga Quinctium ex eius periculo quærendam. atque hoc eo magis constat, quòd Cicero nec in eo uere ac proprie loquitur, cum eam uocat accusationem, quæ sponsi caussa est: nec cum ait, Quẽ nunc interficere nefarie cupis; quandoquidem ciuibus Romanis eripi nullo crimine uita posset. caussam uero non esse capitalem, proprijs ipse uerbis clare demonstrat in eo loco, iudicium, C. Aquilij, non de re pecuniaria, sed de fama, fortunisque P. Quinctij uides: & cum dixit: Hortensius partes accusatoris obtinet: oratorie loquitur. nec enim re uera accusabat Hortensius, sed accusare uidebatur: nec est, nisi capitalibus in caussis accusator. Redeo unde diuerti. Publicorum criminum alia capitalia, alia non capitalia. quodque notandum magis est, nec maiestatis quidem iudicium capitale semper fuit, cum tamen publicum semper esset. nam Claudiæ Vestalis, Applj Cæci filiæ, C. Fundanius, & Ti. Sempronius ædiles pl. quòd populo R. calamitatem esset imprecata, multam dixerunt XXV. millia. quæ capitalis pœna non fuit. iudicium autem illud & publicum fuisse, inde patet, quòd ad populum factum est, idque etiam Ateius Capito propterea inter publica iudicia retulit; & maiestatis nomine notatum, Sueton. in Tiberio significat his uerbis: Claudia nouo more iudicium maiestatis apud populum mulier subijt, quòd in conferta multitudine, ægre procedente Carpento, palam optauerit, ut frater suus Pulcher reuiuisceret, atq; iterũ classem amitteret, quo minor turba Romæ foret. Publica uero capitalia crimina hæc erant, incestus, maiestas, repetunda, uis publica duplex, ea quæ in rempub. ac magistratus inferebatur, de qua lex Lutatia fuit, & ea, quæ in priuatos ciues, de qua Plotia, & aliæ leges: tum peculatus, de residuis, inter sicarios, parricidium, ueneficium, ambitus, pecuniæ ob iudicandum captæ, adulterium, de falsis, de plagiarijs, de tutorum fraude, de famosis libellis, de furto, clandestina coitio. quibus de criminibus aut ad prætorem, aut ad iudicem quæstionis, aut ad populum notio pertinebat. de maiestate, perduellione excepto, de ui, de repetundis, de crimine inter sicarios, de ambitu prætor quærebat: de incestu, & perduellione populus, sed tributis comitijs de incestu, tribuno pleb. populum per tribus in forum cogente; centuriatis autem de perduellione, cum in campum consul centuriatim populum aduocasset. de ueneficio autem, & prætor, qui iudex quæstionis idem dicebatur, & iudex quæstionis, etiam si prætor non esset, cognoscebat. Prætores, quæ cuiusque futura esset quæstio, ante sortiebantur: ut deinde singulis de criminib. singuli, prout sors tulisset, cum consilio quærerent: unum excipio prætorem urb. qui nullo de crimine publico quærebat: itaque nec quæsitor dicebatur; tantum, ciuilibus controuersijs ad eum delatis, ius dicebat, hoc est iudices, & iudicij formulã, quã sequerẽtur dabat.

nec

nec enim prætor ipse iudicare solitus erat, sed cum iudices, ab ipso dati de controuersia cognouissent, ac iudicassent, exequebatur. ideo in omnibus ferme edictis prætorum legitur, Iudicium dabo. in quo posteriores lapsi sunt. est igitur aliud, ius dicere, aliud, iudicare. contra quam, qui ueterum iurisconsultorum libros ignorant, opinantur. & quemadmodum ciuilibus in rebus prætor non cognoscit, neque iudicat, sed ius dicit: sic, qui ab ipso iudices dati sunt, non ius dicunt, sed cognoscunt, ac iudicant. Verum & hæc ipsa, & alia paulo plenius in dictione prætor. de criminibus autem, quæ erant eiusmodi, ut cognitione digna uiderentur, ea se te diximus. singula autem crimina tractare, ut incestum, maiestatem, repetundas, non uidetur esse proprium huius loci. Ex libro de legibus Romanis.

CVLINAE loca quædam publica in suburbanis dicebantur, inopum destinata funeribus, ut ait Aggenus in libro de limitibus agrorum.

CVLTELLARE uerbum antiquum fuit, de quo sic Frontinus in libro de limitibus. Cultellandi ratio quæ sit, sæpe quæritur cuius præmensi soli spatium consumamus, & illam cliuorum inæqualitatem planam esse cogimus, dum mensuræ lateribus inseruimus. cultellamus ergo agrum eminentiorem, & ad planiciem redigimus. Cultellatus etiam lapis dicitur, ut est apud Hygenum, qui pentagoni recipit rationem.

DEFERRE. Magistratus e prouincia reuerti, post relatas rationes, eorum nomina ad ærarium referebant, quorum opera uidetur reip. utilis fuisse. deferebant autem ex ijs, quos secum adduxerant in quo erat ambitio quædam. nam ostendere uolebant, cohortem apud se fuisse hominum lectissimorum, qui beneficia in remp. contulissent, ideoq; dicebatur deferre in beneficijs, quod is qui deferebat, quasi beneficium aliquod deferre uidebatur. huius illud in ora. pro Archia. In beneficijs ad ærarium delatus est L. Lucullo prætore, & consule: Et pro Balbo: In prætura, & consulatu præfectum fabrum detulere.

Ex nostris Scholijs in Epi. fam.

DICTATOR, cuius in urbe Roma summum ius, ac plane regia potestas fuit, lege lata, ut opinor T. Lartio Flauo & Q. Cloelio cos. sine prouocatione creatus, & de consularibus lectus. Porro, cum de consularibus eum legi lex iuberet, sequebatur, ut de patricijs crearetur. consules enim tunc, & per annos deinde multos, patricij fuerunt: nec prius de patricijs legi dictator desijt, quam creari duo cōsules patricij desierunt. non enim consul patricius dictatorē quenquā de plebe dixisset. itaque qui primus de plebe dictator fuit, C. Marcius Rutilius, is a M. Popillio Lænate consule plebeio dictus est. ita cōmunicata plebi dictatura, anno ab urbe cōdita CCCXC. idque contra ueterem consuetudinem, non tamen contra legem factum est. non enim lex dictatorem de plebe fieri uetuerat, sed de consularibus iusserat; at C. Marcius consularis. satis fecit igitur legi Popillius, cum consularem hominem dictatorem dixit: patricijs non satisfecit, quia consularem de plebe dixit: cum omnes antea de patricijs dici consueuissent. Eadem fortasse lege sanctum est; (legem certe, quæ hoc sanxerit, nominat Plutarchus in Fabio) ne dictator equo posset uti, idque ob eam caussam, quod, cum plus inesse roboris in pedestribus copijs putaretur, propterea in legione permanere, nec locum deserere deberet imperator; uel quod, cum ad alia omnia dictatoris esset singularis potestas, in hoc uno uoluerunt eum populo inferiorem uideri. senatus tamen petenti Fabio Maximo Verrucoso contra ueterem legem concessit ut equo uti posset: datumque id hominis uirtuti, ac tempori, cum, cæsis ad Cannas Romanis, in uno Fabio, dictatore creato, melioris fortunæ spes reposita uideretur. Dictaturæ spatium semestre fuisse, nec longius esse per leges potuisse, satis constat. duo tamen, propriam potentiam legibus ac libertati anteponentes, L. Sylla, & C. Cæsar, uterque patricius, perpetuam dictaturam armis inuasere. uerum Sylla modestior. dictaturam enim sponte deposuit, solusque aut cum paucis comitibus in publico uersari solitus est: eumque a quodam ingenij satis liberi adolescente conuicijs acerbissimis uexatum, historiæ produnt: Syllamque tum dixisse: hic adolescens, ne quisquam posthac in deponenda dictatura me imitetur, efficiet. Cæsar etiam illud sæpe in ore habuit: Sylla nesciuit litteras: cum eius inscitiam imprudentiamque in omittenda dictatura notaret.

Ex nostro libro de legibus Romanis.

DIRIBERE, & dirimere, illud tabellarum, hoc suffragiorum uideo proprium uerbum fuisse. neutrum autem satis fuisse manifestum. dirimere tabellas significat, distribuere. diribebantur autem ijs, qui suffragium laturi essent, de quo sic oratione in Pisonem. Hoc certe uideo, uos rogatores, uos diribitores, uos custodes fuisse tabellarum: & in ea post reditum in senatum. Quando illa dignitate tot rogatores, diribitores, custodesque uidistis? loquitur autē Cicero de lege pro ipsius reditu comitijs centuriatis lata. Nec dubito, quin legendum sit; Diribeantur, non diripiantur, in ea in Pisonem, in eo loco; An expectas, dum de te LXXV. tabellæ diripiārur ita hoc uerbum non in comitijs solum, uerum etiam in iudicijs usurpatum patebit. nam hoc proximum exemplum satis plane iudicium, quod Pisoni Cicero minatur, significat. Plinius autem ad alias res transtulit hoc uerbum. ait enim sic lib. XXXVI. ca. XV. Hic est ille domitor orbis populus, qui gentes & regna diribet. Quod autem in oratione pro Plancio uir diligens & eruditus legendum putat, pro direptio, diribitio: rectius opinor sensisset, si diremptio reponere maluisset. cum enim populus, aut iudices tabellas, uoluntatis indices, in cistas deposuerant; tum ut intelligeretur, quæ tabellæ legem probarent, quæ reijcerent, aut quæ reum absoluerēt, quæ condemnarent, omnes dinumerari, & separari necesse erat. id autem, dirimere, eaque actio, diremptio, uocabatur. id ita esse, plane demonstrat Varro de re ru. li. III. Comitijs, inquit, ædilitijs, cum ego atque Axius suffragium tulissemus, Axius mihi, dum diribuntur, inquit, suffragia, uis potius Villæ publicæ utamur umbra, quam priuati candidati tabella? sic. n. scriptum est in ueteribus libris, non, ut a quibusdam, huius uerbi uim ignorantibus, nimis temere est intrusum, diribentur. In epistola quoque IIII. lib. III. ad Q. Fratrem, Cato, inquit, diruptis tabellis de circulo se subduxit. ubi, diremptis, legi malim. perspicue autem huius uerbi sententiam demonstrat Lucanus l. V. in illo uersu, Et non admissæ dirimit suffragia plebis, pro dinumerat & discernit. Hæc ex obseruationibus nostris.

DISCEDERE, non est semper, de loco abire. nam libro VI. ad Attic. Si possum, inquit, discedere, ne caussa optima in senatu pereat. id est: si possum consequi, si hunc exitum res habere potest. Idem uerbum ad eandem sententiam transtulit Terentius: apud quem ita loquitur Geta seruus in Phormione: Modo ut hoc consilio possit discedi, ut istam ducat.

Ex nostris commenta. ad Att.

DIVORTIVM aquarum ita fit. Cadunt in montem imbres: procliuitas facit, utrinque ut defluāt, ac decurrant ex ea diuisione quasi diuortium sequitur aquarum. sic l. I. de oratore. Vt ex Apennino fluminum, sic ex communi sapientium iugo sunt doctrinarum facta diuortia. Ad Att. autem li. V. Amanum contendi, qui Syriam a Cilicia aquarum diuortio diuidit. Et Liu. li. XXXVIII. Prope ipsis iugis ad aquarum diuortia castra posuisse. id est eum locum, unde aquæ duas in partes diuisæ, incipiunt defluere. Flaccus etiam Siculus in l. de limitibus, Diuergia aquarum, appellauit, eadem significatione quod in duas partes uergāt, & uersantur aquæ: unde diuergium, & diuortium. Ex nostris commentarijs in epi. fam.

EDICTVM. duo genera edictorum fuisse uideo, unum, quod, inito magistratu, publice proponebat prætor urb. ex quo toto anno ius diceret; alterum, quod ad singulas caussas pro re nata accommodaretur: quale fuit Alfij prætoris, quo Gabinium maiestatis reus adesse iussit: cuius mentio fit a Cicerone l. III. ad Q. Fratrem, fuit autem proprium prætoris urb. edictum illud annuū. nam reliqui septem prætores, qui de criminibus quærebant, factis pro tempore edictis utebantur. Ex nostro Commentario ad Q. fra.

EPVLAE. Quater in die ueteres epulabantur, non omnes, sed qui uentri libenter indulgerent: ientabant, prandebant, cenabant, comessabant. cenas tum cibi largioris uideo fuisse: quæ cum prandio apud omnes in usu erant. ientacula & comessationes asotorum fuere. merendam Festus pro prandio accipit. aliter Nonius: sed Verrij, quem secutus est Festus, apud me, idem ualet auctoritas: & cum rarissima merendæ mentio reperiatur, prandij creberrima, eo facilior adducor, ut cum Festo sentiam, idem fuisse prandium, & merendam. Ex nostro commen. in epi. fam.

EQVUS. tria genera loquendi Latini scriptores usurpant, eques, equestris ordinis, equestri loco natus. quæ utrum idem significent, an uero differant, & quatenus differant, considerandum. Eques & equestris ordinis, idem sunt: nam &, eques quicunque, est, & dicitur, idem equestris ordinis, & est, & dicitur, & cōtra. quod si eques patre natus est equite, qui nunquam senator fuerit, is equestri loco natus dicitur. sin patre natus est senatore; eques quidem, sed non equestri loco natus. qui porro, cum eques fuisset, in senatum est allectus, eques non amplius dicitur, sed assumpto nobilioris ordinis nomine, senator, ornamenta tamen retinet equestria, anulum aureum, & equum publicum. itaque M. Cicero, cum equite Romano natus esset, nunquam, postea quam in senatum peruenit, eques appellatur, sed senator. atque ipse suis in scriptis, cum de ordine senatorio loquitur, nostrum appellat, cum de equestri, non item. is igitur non eques, neque equestris ordinis, sed senator, & senatorij ordinis iuris dicebatur. Ac mihi uenit in mentē, quod in quadam epistola scripsit M. Cælius ad Ciceronem. Nostri, inquit, equites nisi acutius uidissent. nostri, ob eam caussam dixit, quia uterque patre equite Romano natus erat. Potest igitur esse eques equestri loco natus, & eques non equestri loco natus. itemque potest esse senator equestri loco natus, & senator non equestri loco natus. cuius uero pater eques fuit, is, si senator factus est, desinit

appellar

appellari eques, & equestris ordinis; eadem tamen retinet insignia, nisi si ea, ignominiæ caussa, notatus a censoribus amisit. Ex nostris obseruationibus.

EXILIVM. mentionem ciuium Romanorum exulantium sæpe fieri uidemus: cum tamen nulla lege damnatis ciuibus exilium sit irrogatum quod ne uocari possit in dubium, ponam uerba Ciceronis in oratione pro Cecinna. Exilium, inquit, non supplicium est, sed perfugium, portusque supplicij. nam, qui uolunt pœnam aliquam subterfugere, aut calamitatem, eo solum uertunt, hoc est, sedem, ac locum mutant. itaque nulla in lege nostra reperietur, ut apud ceteras ciuitates, maleficium ullum exilio esse multatum. sed cum homines uincula, neces, ignominiasque uitant, quę sunt legibus cõstituta, confugiunt, quasi ad aram, in exilium. qui si in ciuitate legis uim subire uellent, non prius ciuitatem, quam uitam, amitterent. quia uolunt, non adimitur ijs ciuitas, sed ab ijs relinquitur, atq; deponitur. nam, & cum ex nostro iure duarum ciuitatum nemo esse possit; tum amittitur hæc ciuitas denique, cum is, qui profugit, receptus est in exilium, hoc est, in aliam ciuitatem. hæc Cicero. quæ cum, non esse exilium ulla in lege nominatum, aperte doceant: cum uero ideo multos in exilium ante damnationem sua uoluntate profugisse, quis, legis pœnam, quam præsentes corpore subirent, ut uincula, neces, ignominiam aliquam omnino uitare uellent. nam & si reo in exilium profecto, nihilominus caussa peragebatur, & sententiæ ferebantur: (id exemplo Fabricij, de ueneficio condemnati, ea oratione pro Cluentio constat: qui cum, absolutione desperata, a subsellijs sua spõte discessisset, eum tamen latis sententijs, absentem iudices condemnarunt: idemque de Verre Pedianus significat, & in commẽtario Milonianæ: cũ ait: Multi præsentes, & cum citati non respondissent, damnati sunt) tamen, cum quod ad corpus attinet, aut ad præsentem ignominiam, ipse sibi iam reus cauerat, leniora ducebat reliqua, siue sibi absenti aqua & igni interdiceretur, siue bona publicarentur, siue aliqua infamiæ nota inureretur. At idem Cicero ipse sibi quasi repugnare in paradoxis uidetur. ubi de exilio, tanquam pœna legum, ita loquitur, Omnes scelerati, atque impij. quorum tute ducem esse profiteris. quos leges exilio affici uolunt, exules sunt, etiam si solum non mutarint. an, cum omnes leges exulem te esse iubeant, non eris tu exul? in oratione autem pro Murena, noua ambitus lege, quam ipse tulit, senatores in exilium missos his uerbis demonstrat: Legem ambitus flagitasti: quæ tibi non deerat: erat enim seuerissime scripta Calphurnia. gestus est mos & uoluntati, & dignitati tuæ. sed tota illa lex accusationem tuam, si haberes nocentem reum, fortasse armasset, petitioni uero refragata est, pœna grauior in plebem alta uoce efflagitata est: commoti animi tenuiorum. exilium in nostrum ordinem: concessit senatus postulationi tuæ, sed non libenter duriorem fortunæ communi conditionem te auctore constituit. Atque hac ipsa de lege, deque exilio x. annorum loquitur & Dio libro XXXVIII. nec desunt alia de ciuibus Romanis exulantibus exempla, quos tamen a lege, uel a iudicibus, qui ministri legum sunt, nominatim in exilium esse eiectos, non debemus opinari. quo modo igitur exules? Sciendum est, exilij duo genera fuisse, uoluntarium, & legitimum: & uoluntarij rursus duo genera. unum, cum, reus ante latas a iudicibus sententias in exiliũ abibat, uel ut legis pœnam uitaret, quod iam diximus: uel quia, cũ se damnatum iri perspicue uideret, sponte uellet eam pœnam subire, quam paulo post leges ei sine dubio illaturæ uiderentur, qd' ij, quos paulo ante nominaui, Verres, Fabriciusque, omni prorsus absolutionis abiecta spe, fecerunt. non enim ante damnationem ideo discesserunt, ut legis pœnam uitarent: quandoquidem Fabricius nihil exilio grauius timere a iudicibus poterat: cum Oppianicum, qui mox eodem crimine præsens damnatus est, nullam omnino, præterquam exilij, calamitatem tulisse constet, nec de repetundis, quo crimine damnatus est Verres, alia, præter exilium, & litis æstimationem, nocentes reos pœna sequebatur. quam utranque pœnam, post profectionem damnatus, Verres tulit. Alterum exilij uoluntarij genus fuit, cum reus, post damnationẽ, quia multam iudicibus dictam soluere non posset, ex urbe discedebat. quod ut putem ei legibus, ad effugiendam multæ solutionem, fuisse permissum, adducor ijs uerbis, quæ sunt in oratione pro Cecinna: In colonias Latinas sæpe nostri ciues aut sua uoluntate, aut legis multa profecti sunt: quam multam si sufferre uoluissent, tamen manere in ciuitate potuissent. Legitimum autem exilium erat, cũ reus, non ille quidem uerbo, re tamen ipsa in exilium mittebatur. uetus enim consuetudo fuit, inducta legibus, more confirmata, quæ non modo in republ. sed imperatorum quoque ætate, multisque post seculis, uiguit, ut, si qui exilij pœna dignus uideretur, ei, nulla exilij facta mentione, tecto, aqua, igni interdiceretur. ita earum rerum, quæ maxime sunt ad uitam sustentandam necessariæ, usu priuatus cum uno aeris alimento contentus esse non posset, abire cogebatur. ex quo exulare ciues Romani dicebantur. patet hoc in oratione pro domo; in qua ita scriptum est. Qui erant rerum capitalium condemnati, non prius hanc ciuitatem amittebant, quam erant in eam recepti, quo uertendi hoc est mutandi, soli caussa uenerant. id autem ut esset faciundum, non ademptione ciuitatis, sed tecti, & aquæ, & ignis interdictione faciebant. Ac ne ciues quidem omnium improbissimi, atque audacissimi, cum in suos inimicos, acerrimo incitati odio, non leges, sed priuilegia ferrent, exilium nominabant. sed ijs aqua & igni interdicebant. itaque & de ipso Cicerone, quod in eadem oratione legimus P. Clodius tribunus pl. cui nihil in tota uita modestiæ fuit, qui in tribunatu pro sua libidine, neglecto more maiorum, abiectis legibus, cuncta gessit, ita populum rogauit: Velitis, iubeatis, ut M. Tullio aqua & igni interdicatur. neque solum Clodius, sed antea quoq; homines maxime seditiosi, C. Gracchus, & L. Apuleius Saturnius de suis inimicis, eodem modo tulerunt. est enim eadem in oratione ita scriptum: Ne tum quidem, cum aberam, negare poteras esse me tua lege senatorem. ubi enim tuleras ut mihi aqua & igni interdiceretur? quod Gracchus de P. Popillio, Saturnius de Metello tulit. & minorem, siue mediam capitis diminutionem, cum ciuitas etsi non uerbo, re tamen adimebatur, ita fieri solitam, tradit Iustinianus instit. lib. I. de capitis diminutione, his uerbis: Minor, siue media capitis diminutio est, cum ciuitas quidem amittitur, libertas uero retinetur: quod accidit ei, cui aqua & igni interdictũ fuerit, uel ei qui in insulam deportatus est. ergo cũ dicit Cicero aduersus Clodium in Paradoxis; Familiarissimus tuus de te priuilegium tulit, ut si in opertum Bonæ deæ accessisses, exulares; hoc significauit; ut tibi aqua & igni interdiceretur. &, cum de ambitu damnatis x. annorum exilio puniendis Dio locutus est, non aliud intellexit, quam, ut ijs in x. annos aqua & igni interdiceretur. Erat autem, ut neque flagitia sunt paria, sic hoc pœnæ genus neque loci spatio, neque temporis æquale. quibusdam enim tantum intra urbem, hoc est intra pomœrij fines, alijs longius, aqua & ignis interdicebatur. crediderim tamen, actum satis leniter ac misericorditer cum reis, neminemque aut certe paucos admodum extra Italiæ terminos aquæ & ignis interdictione summotos; qui uideã Oppianicum, de ueneficio, quod capitale crimen erat, damnatum, impune tamen ad urbem habitare potuisse. notauimus enim hæc in oratione pro Cluentio: Cum uagus & exul erraret Oppianicus, & huc ad urbem profectus esset, cecidisse ex equo dicitur, & latu offendisse uehementer, & postea quam ad urbem cum febrã uenerit, paucis diebus esse mortuum. Quid, quod Q. Pompeium Rufum, & T. Plancum Bursam, utrunque de ui damnatum, quod ex Dionis historia constat, alterum Baulis fuisse, alterum Rauennæ scribit M. Cælius in epistola ad Ciceronem? nam Cicero ipse quadringentis millibus passuum, non ulla communi lege, neque iudicum sententijs, sed iniquissimo P. Clodij priuilegio, per operas Clodianas lato, abesse iussus est, aqua & igni citra illum terminũ interdictis. Milonis autem Massiliæ exulantis exemplum uix cum altero licet exemplo coniungere. graue enim facinus occiso in Appia uia Clodio, a senatu iudicatum est: & fuit satisfaciendũ populo, Clodij cæde concitato. ideoque noua lex perlata, & extra ordinem quæsitum. nec tamen satis habeo compertum, Massiliam ne sedem exilij Milo delegerit, quod citra esse ei interdictum aqua & igni, an uero, quod cum propius urbem, concedente lege, posset habitare, Massiliam tamen probauerit, ac uoluerit. nec puto leges, aut iudices præscripsisse cuiquam, ubi esse deberet, sed ubi esse non posset. ne uero ijs, de quibus & Cicero in oratione pro Balbo & historiæ loquuntur, Quincto Maximo, Publio Popillio, Quincto Philippo Nuceria, aut Caio Catoni Tarraco, aut Quincto Cæpioni, & Publio Rutilio Smyrna locus exilij definitus est: sed ipsi, cum Romæ esse non liceret, eas urbes, ut iucundas, aut quietas, aut commodas, aut sibi fortasse beneuolas, ad habitandum legerunt. Memorabile illud fuit, quod legimus in Polybio: capite damnatis egredi palam ex urbe licuisse, quod si tribuum una, quæ scilicet ad damnationem deesset, suffragium de reo nondum tulisset, facultatem reo esse datam exilij suo sibi arbitratu deligendi. exulibus autem commorari tuto licebat in qua uellent urbe fœderata, ut Neapoli, Præneste, Tybure. hæc Polybius: cuius ætate populus de capitalibus criminibus iudicabat. nam postea prætores quæsierunt, excepto crimine perduellionis, aut si quando tribunus pl. diem alicui diceret, suffragiumque de reo mallet a populo, quã sententias a iudicibus, & prætore, ferri. Quod autem exilij tempus disparibus in culpis diuersum fuisse dixi; id ita uerisimile est, ut exemplis probari multis non debeat, quare unum ponam, & si minime necessarium. Damnatis de ambitu aqua & igni per x. annos tantum interdicebatur: quod antea demonstraui. at damnatis de corrupto iudicio, in uniuersum uitæ tempus: quod in oratione pro Cluentio licet conijcere; huius in extremo, periturum extra patriam Cluẽtium, si damnatus erit, his uerbis significat: Quid enim profectum, nisi ut huius ex medijs mortis insidijs uita ad luctum reseruata, mors sepulchro patris priuata esse uideatur? Ac de duobus exilijs, uoluntario ac legitimo, utrum fuerit grauius, neutrum

mentem quæri posse. legitimum existimo: primum quod eos, quibus aqua & igni interdictum est, recipi tecto intra spatium interdictum leges uetant: quod ijs non contigit, qui sua sponte in exilium profugerunt: deinde, quod, ut ego arbitror, aliquanto turpius est, exulare legibus eiectum, quam exulare non eiectum. eijcitur enim ciuitate, cui aqua & igni interdicitur: qui uero sua uolútate discedit, non is ciuitate pellitur, sed eam ipse deserit, ac relinquit. huc adde, quod, quibus interdicitur, ij senatores postea non sunt. & eos legi suo loco a censore in senatum leges prohibent: quibus uero non interdicitur, ij, etiam si urbe carent, senatores tamẽ sunt. hoc in oratione pro domo dicimus: in qua hæc sunt. Ne tum quidem, cum aberam, negare poteras esse me senatorem. ubi enim tu leras: ut mihi aqua & igni interdiceretur? quod Gracchus de P. Popillio Saturninus de Metello tulit. homines seditiosissimi de optimis ac fortissimis ciuibus non esset interdictum, quod fieri non poterat, tulerunt, sed ut interdiceretur. ubi cauisti, ne meo me loco censor in senatum legeret? quod de omnibus, etiam quibus damnatis interdictum est, scriptum est in legibus. Ergo, cum de pœnis capitalibus loquimur, aut exilium inter eas nominandum nõ est: quod lex nulla, nullum ob malefactum irrogabat: aut eo de exilio dicendum, quod & si non nominaretur, necessario tamen, cum dãnatis interdiceretur aqua & igni, consequebatur. Hæc ex libro nostro de legibus Romanis.

EXTRACLVSVS ager dicebatur, qui intra finitimam lineam & centurias interiacebat: ideoque extraclusus, qui ultra limites finitima linea clauderetur & extraclusa loca sunt æque iuris subseciuorum, ultra limites & ultra finitimam lineam. quod genus agrorum si reipu populi Romani, aut ipsius coloniæ, cuius fine circundatur, siue peregrinæ urbi, aut locis sacris, aut religiosis æque ad populum Romanum pertinentibus, datum non est, iure subseciuorũ in eius, qui assignare potuerit, remanet potestate. Ex Frontino de agrorum qualitate.

EXTREMITAS in agro ita definitur ab Aggeno. Extremitas finitima linea est. quæ interuenit aut per iter publicum, quod transcendi non potest, secundum legem colonicam. quia omnis limes itineri publico seruire debet: aut per limites siue terminos aliaque signa, quibus territoria finiuntur; aut ubi insoluta loca remanserunt. hæc autem sunt loca quæ insoluta dicuntur, quæ aut in saxosis & sterilibus locis sunt, aut in paludibus, ubi nulla potuisset, nullis necesse fuit limitum de regulis obligari. Ex Aggeno de limitibus.

FLAMEN. quindecim Romæ flamines fuere, tres tantum patricij: quos quasi solos flamines agnoscit. Augustinus de Ciuitate Dei, Dialis, Martialis, Quirinalis & reliqui plebeij. Cicero pro domo sua.

FORSA quandoque pro passim usurpatur. Cicero ad Q. Fratrem, Foris ualde plauditur: id est, non solum in senatu, sed apud cæteros etiam. & in epistola nona ad Lentulum: eum ea contentio mihi magnum etiam foris fructum tulisset. In uulgus, idem alibi dixit, eadem sententia. Ex nostro commentario ad Q. Fratrem.

GALLIA TOGATA non est, ut quidam credunt, ipsa plane cisalpina, sed cisalpinæ pars. togata enim incipit a Rubicone flumine, & Placentia terminatur: cisalpina uero initium quidem ipsa quoque capit ab eodem flumine, sed terminum habet alpes. erant autem in togata multa municipia, multæ coloniæ Romanæ. propterea dixit Cicero in epi. I. ad Att. Videtur in suffragijs multum posse Gallia. eius enim ferendi Romæ suffragij habebant omnia municipia, eæque omnes coloniæ, quæ ideo Romanæ dicebantur, quia iura possiderent ciuium Romanorum. nam Latinæ suffragium nõ habebant, sed tantum ius Latij, unde appellatæ. Ex nostro commẽtario in epistola ad Att.

GENS, & familia. inter gentem, & familiam illud interest, quod gens ad nomen, familia ad cognomen refertur. itaque illa tanquam totam continere uidetur, hæc quodam modo partem. exempli gratia. Valerij omnes unius esse gentis dicuntur, quia uno nomine continentur omnes. at uero partes gentis huius sunt plures, quæ ex cognominum uarietate distinctæ sunt, eæque familiæ nominantur, ut in gente Valeria Maximi, Messallæ, Flacci, Læuini, Falcones: in Cornelia Scipiones, Lentuli, Dolabellæ, Sullæ, Cinnæ: Aemilia Mamercini, Lepidi, Paulli, Scauri, Barbulæ: itemque in ceteris. at uero Valerij omnes unius sunt gentis, idemque Cornelij, atque Aemilij. itaque recte Festus gentem definit eam quæ ex multis familijs conficeretur. Quod autem interest inter gentem, & familiam, idem interest inter genus, & stirpem. quæ quidem ita esse, ex his ueterum historiarum uerbis intelligitur. Suetonius in Galba: Imagines uniuersi generis exequi longũ est, familiæ breuiter attingam. Qui primus Sulpiciorum cognomẽ Galbæ tulit, cur aut unde traxerit, ambigitur. & Liuius li. XXXVIII. P. Scipio Nasica orationem habuit plenam ueris decoribus non communiter Corneliæ gentis, sed proprie familiæ suæ. & apud Suetonium Cæsar. Ab Anco Marcio sunt Marcij Reges, quo nomine fuit mater; a Venere Iulij, cuius gentis familia est nostra. & in Augusto: Gẽs Octauia a Tarquinio Prisco rege inter Romanas gentes allecta. mox a Ser. Tullio inter patricias traducta. primus ex hac magistratum cepit C. Rufus. Is quæstorius Cnæum, & Caium procreauit, a quibus duplex Octauiorum familia defluxit, conditione diuersa. & Cice. in Bruto: Funebres orationes ipsæ familiæ quasi ornamenta seruabant ad usum, si quis eiusdem generis occidisset. & Liuius libro IX. Duodecim Potitiorum familias fuisse, cum gens Potitia tota interijt. & lib. I. Iulia gens Iulum auctorem sui nominis nuncupat. & LVII. sic loquitur Valerius Coruus: Non, si mihi nouum hoc Corui cognomen dij auctoribus homines dedistis, Poplicolarum uetustum nostræ familiæ cognomen memoria excessit. & libro. XL. Inde cognomen familiæ inditum, ut Annales appellatẽtur. & Catullus: Non decet tam uetus sine liberis nomen esse, id est tam ueterem gentem, qualis erat Manlia. Hæc de gente, familia, & genere, nunc de stirpe dicam. Cicero pro Rabirio: Qua in familia laus aliqua forte floruerit, hanc fere, qui sunt eius stirpis cupidissime prosequuntur. & primo de legibus; His orti stirpe antiquissima sumus. & in Lælio: Quia aliquandiu propter ignorantiã stirpis, & generis in famulatu fuerunt. & l. I. de Oratore. Quid, quia de re inter Marcellos & Claudios patricios centumuiri iudicarunt? cum Marcelli a liberti filio stirpe, Claudij patricij eiusdẽ hominis hæreditatem gente ad se redijsse dicerent: non ne in ea caussa fuit de toto stirpis, & gentilitatis iure dicendum? & Suetonius in Claudio. Claudius Cn. Pompeio antiquissimæ stirpis Magni cognomen ademit. Quæ autem ratio est inter gentem, & familiam, eadem est inter gentiles, & agnatos. ut enim familia, aut stirps nos propius attingit, quam gens, aut genus, sic agnati, quam gentiles, si quidem gentilis auctore Festo, dicitur, qui eodem ex genere natus. & is, qui simili nomine appellatur. recte, quatenus enim, Ex eodem genere, eos intelligit, qui eiusdem gentis eundem principem habent: quatenus simili nomine, eos qui quãquam uno gentis nomine omnes utuntur: tamen alium atque aliũ auctorem sui generis nuncupant. quo modo Cicero in prima Tusculana, si gentilem esse ait Ser. Tullij regis, quod uterque simili gentilicio nomine uteretur, cum tamen e diuerso uterque fonte manaret. Cum autem ad Herennium scriptum sit. Si furiosus existat, agnatorum, gentiliumque in eo, pecuniaque eius esto. item: Si pater familias intestato moritur, familia, pecuniaque eius agnatorum, gentiliumque esto. agnati profecto uidentur esse, qui ex eadem familia sint; quibus deficientibus, gentiles subeant. nam Cicero dixit primo de Oratore: Iura gentilitatum, & agnationum item: Ius gentilitatis, & stirpis. & de legibus primo: Homines deorum agnatione, & gente tenentur: cum utranque coniunctionem complecti uellet. Qui autem librum scripsit ante nos de nominibus, idem esse censet gentem, & familiam, gẽtiles, & agnatos; ait enim: Agnomen familiæ est appellatio, & gẽtis, unde agnati, & gentiles dicebantur, qui ex eadem erant familia, ut Cicero in Topicis ait, & idem in Bruto Ser. Tullium regem gentilem suum ea de causa nominat. mea autem sententia, Ciceronis sententiam percepisse non uidetur, qui in Topicis gentiles eos definit, qui inter se eodẽ nomine sunt, id est ex eadem gente; familiæ uero, aut agnatorum non meminit. Est præterea intelligendum, Plinium gentiles nouo quodam modo appellare. si quidem seruos gentiles esse dominorum ait, quia eodem prænomine appellarentur, quo dominus, ut Marcipor, Quinctipor, idest Marci, & Quincti puer. Ex libro Caroli Sigonij de nominibus Romanorum.

GLADIATOR. plura genera gladiatorum erant. Samnites. Prouocatores Retiarij, Mirmillones ex his oppositi in pugnis Samnites, & Prouocatores: quod illa Ciceronis uerba in oratione pro Sextio uidentur ostendere: Cum ne de uenabulis quidem homines electos, sed ex ergastulis emptos, nominibus gladiatorijs ornarit, & sortito alios Samnites alios Prouocatores fecerit. Retiarij autem, & Mirmillones componebantur: id quod Valerius Maximus l. I. & Quinctilianus li. VI. declarat. Samnites ad pugnandum primo lenti: Prouocatores ex se nomen sumpserunt, qui a certaminis initio prouocare aduersarios solerent. unde Horatius in epist quadam, Lento Samnites ad limina prima duello. Mirmillones & Secutores dicebantur: quod si quis Festum, & Quinctilianum lib. VI. & Suetonium in Caligula legerit, facile poterit conijcere. de Secutoribus meminit & Ci. li. VII. Ad Att. & Iuuenalis sat. VIII. Ex cõmentario nostro in orationem pro Sextio.

Cum munus gladiatorum significare uellent gladiatoribus dicebant. ut lib. I. episto ad Attic. item lib. II. bis, & Philippica IX. itẽ in epistola Asinij quæ est lib. X. fam. Pedianus, dare gladiatorium, dixit, cum subintelligeret, munus. Ex nostro commentario in episto. ad Att.

GENERA gladiatorum plura, quorum primum lusus equestrium duo enim equites, præcedentibus prius signis militaribus unus a porta orientis, alter ab occidente, præcedebant in equis albis, cum aureis galeis, minoribus & habilioribus armis. Retiarius, ab arma

turæ

turæ genere, in gladiatorio ludo contra alterum pugnantem occulte ferıebat rete, quod iaculum appellatur; ut aduersarium cuspide insequentem operires, implicitumque uiribus superaret. quæ armatura pugnabat: Neptuno, tridentis caussa. Secutor est ab insequendo retiarium dictus: gestabat enim cuspidem, & massam plúbeam, quæ aduersarij iaculum impediret, ut, antequam ille feriret rete, iste superaret. hæc armatura sacrata erat. Vulcano. ignis enim aquam semper insequitur. ideoque cum retiario componebatur, quia ignis & aqua semper inter se inimica sunt. Laqueatorum pugna erat, fugientes in ludo homines, iniecto laqueo impediso prostare, amictos umbone pelliceo. Velitum pugna erat ut ultro citroque tela obiectarent. erat autem eorum uaria pugna, & spectantibus gratior quam reliquæ. uelites autem uocati sunt, siue a uolitatione, siue a ciuitate Etruscorum, quæ Veletes uocabatur. Isidorus de etymologijs.

HACTENVS, & adhuc æque continuationem significant. sed hoc differunt, quod Hactenus, de re semper usurpatur; Adhuc de tempore. non enim recte dixeris, Hactenus ita sensi, sed, Adhuc ita sensi.

HADRIANVS ager limitibus maritimis, & Gallicis, quos nos D. & K. appellamus, finitur, per rationem strıarum, riparum, canabularum, uel nouercarum, quod tegulis construitur. alijs uero locis muris, macerijs, scorofionibus, congerijs, carbunculis, terminis Augusteis, fluminum cursibus. Ex libro de limitibus agrorum.

HVMANITAS quid significet, In promptu uidetur esse; ut ego arbitror, apertam, & omnibus exploratam notionem non habet. quod enim exemplis liceat intelligere, non eadem semper huic uoci subiecta res est, uerum duobus accipitur modis, uel ut uoluntaria quædam, a nonnullis cum laude culta, ab ijs, quos barbaros appellamus ignorata uirtus, uultu, sermone, cōsuetudine, officio declarata: uel ut, non a uoluntate profecta, sed nobiscum simul genita necessitudo, per uniuersum diffusa genus humanum, omnesque pariter homines attingens, ipsa quasi commendante natura; & communi quodam mutuæ caritatis uinculo adstringente, hoc ipso dūtaxat nomine, quod homines æque simus, id est eadem prædıti forma, eodem uocis ac sermonis usu instructi, eiusdem participes rationis. ad hanc hominum inter homines cognationem, in qua non præcipua beneuolentiæ causa, sed propensio quædam naturalis inest ad alterum alteri conciliandum, opemque indigentibus ferendam, & communicanda etiam ignotis, alienisque necessaria uitæ commoda, respexisse uidetur. Cicero in Quinctiana oratione, cum ita inquit: Ipsius Sex. Neuij lacrymans manum apprehendit obsecrauit per fratris sui mortui cinerem, per nomen propinquitatis, per ipsius coniugem, & liberos, quibus propior P. Quinctio nemo est, ut aliquando misericordiam caperes, aliquam, si non propinquitatis, at ætatis suæ, si non hominis, at humanitatis rationem haberet. Hac sententia: si nullam ipsius Quinctij rationē habendam putat, moueatur saltem ea necessitudine, quæ omnes homines omnibus hominibus ipsius quasi naturæ uoce commendat. nihil præcipue tribuendum Quinctio statuit: esto: communia tamen quædam sunt, quæ homo homini denegare non possit: quæ cum Neuius imploranti Quinctio negauerit, homo non est. Quæris enim Cicero & misericordiam reo, & odium Neuio, qui communem etiam humanitatem a se alienam putet. Simile exemplum occurrit, nisi si illustrius etiam est, quod mihi quidem uidetur, in oratione pro Flacco: Si quem, inquit, infimo loco natum, nullo splendore uitæ, nulla commendatione famæ defenderem; tamen ciues ciuem a ciuibus communis humanitatis iure, ac misericordia deprecarer. Quid illud in Antonium, Phil. xi? Naturæ, & humanitati inimicus: non ne patet latius, quam quæ in aliquem proprie confertur humanitas? Et cum pro Amerino dixit: Magna est uis humanitatis: multum ualet communio sanguinis, natura ipsa. Et pro Sylla: Peterem errato ueniam L. Cæcilij ex intimis uestris cogitationibus, atque ex humanitate communi. Ex hac igitur humanitate communi, cuius uim sentimus, cum de sepeliendo etiam alieni hominis corpore laboramus, oritur illa, paulo quidem angustius contracta, sed affectione tamen intimoque sensu maior humanitas, qua complectimur eos, qui ad nos adeunt, quique nobiscum aliquid contrahunt, ita comiter, ac benigne, ut sæpe amor in nos, & quædam referendæ gratiæ cupiditas excitetur. Ex nostris obseruationibus.

ID QVOD, pro ideo quod ueteres dicebant. Sic locutus est Terentius in Heautontimorumeno: Id quod est consimilis moribus conuinces facile ex te natum & in Hecyra: Illico lætæ exclamant, uenit, id quod me repente aspexerant. & Liu. li. xxi. Id quod erat uetusta coniunctio cum Macedonibus. & lib. iii. ad Quin. fratrem: Teneo ab accusando, uix me hercule, sed tamē teneo, id quod iudices nullos habemus. Ex nostro commentario ad Q. fratrem.

INTERREX creabatur, cum nullus esset in urbe patricius magistratus. creabatur autem a senatu. nec a senatoribus cunctis, sed a patricijs tantum. nec uero interrex poterat esse, qui patricius non esset: nec ultra quinque dies durabat. moris autem fuit, ut, qui primus interrex creatus esset, comitia non haberet: habebat autem uel secundus interrex, uel qui deinde facti essent. Ex nostris obseruationibus.

IRE in alia omnia. & discedere & transire, pro dissentire ueteres dicebant. de quo Festus sic: Qui hoc censetis, illuc transite; qui alia omnia, in hanc partem. his uerbis prætor ominis uidelicet caussa ne dicat. Qui non censetis. sic locutus Cælius li. 8. fam. cum prima M. Marcelli sententia pronunciata esset, qui agendum cum trib. pl. censebat; frequens senatus in alia omnia iit. Ex l. x. cum gratia effecisset, ut sua sententia prima pronunciaretur, frequens eum senatus reliquit, & in alia omnia discessit. Et lib. 2. ad Qu. F. Ibatur in eam sententiam. Hir. autem l. 8. de bel. Gal. Discessionem faciēte Marcello, Senatus frequens in alia omnia transit.

ITALIA sic describitur a Siculo Flacco in libro de conditionibus agrorum. Ab alpibus in mare porrigitur: a tribus lateribus exteras gentes intuetur: a Sicilia usque ad Galliam omne litus Africum est contrarium: rursus a Leucopetra pars, quæ ad mare attingit, Macedoniæ & aliquam Epiri partem spectat. Adriaticum uero litus Illyricum contra se habet.

IVDICIA. Satis est obscura & perturbata iudiciaria cognitio. itaque studiosis utile futurum putamus, si quæ legendis ueterum libris obseruauimus, afferantur. sic enim aut tota res patebit, aut certe minus obscura uidebitur. Ac primum illud ponam, decem leges a me esse notatas, quæ diuersis temporibus Romæ de iudicijs latæ sint, Semproniam, Seruiliam, Liuiam, Plotiam, Corneliam, Vatiniam, Aureliam, Pompeiam, Iuliam, Antoniam: quibus de singulis agendum est. Ante C. Sempronij Gracchi tribunatum soli senatores: uetustissima, ut opinor, Romuli lege, iudicabant exceptis caussis, in quibus de pecunijs ob iudicandum captis ageretur, nam de his ad equites quæstio pertinebat. idque non antiquum fuisse, sed tributum esse equestri ordini ætate Ti. Sempronij Gracchi Tiberij, & C. patris, qui etiam senatum, quod id fieri passus esset, reprehenderit, cum futuras ex eo publicas discordias calamitatesque prædiceret; Appianus historiæ suæ li. i. scriptum reliquit. C. Gracchus, Tiberij filius, tribunus pl. Cn. Domitio Ahenobarbo C. Fannio Nepote cos. legem tulit, quam paucis ante annis frater eius Tiberius ferre conatus erat, ut equites soli iudicarent. sic enim ex Velleio, Pediano, Appiano, Cic. ipso cognoscitur. Postea Quinctus Seruilius Cæpio consul, qui postea cum Cimbris male pugnauit, legem rogauit, ut cū equitibus, qui antea lege C. Gracchi soli iudicauerant, etiam senatores iudicarent. hanc tamen legem, quam & Cassiodorus, & Obsequens, & Cicero ipse latam significant, non multo post esse abrogatam ex eo suspicor, quod paucis post annis C. Norbanum, quo accusante Cæpio damnatus erat, non ab equitibus, & senatoribus, sed a solis equitibus esse iudicatum, Cicero lib. ii. de Oratore declarat his uerbis: Animos equitum Romanorum, apud quos tum iudices causa agebatur; ad Q. Cæpionis odium, a quo erat ipsi propter iudicia abalienati, renouabā, atque reuocabam. Facit etiam mecum illa ratio, quod, cū M. Liuius Drusus tribunus pl. Philippo & Cæsare cos. legem tulerit, ut cum equitibus senatores, iudicarent; quod proxime probabimus manifestum est, solos equites ante Drusi tribunatum iudicasse. Præterea scriptū est apud Ciceronem in oratione pro C. Cornelio, non ante legem Plotiam senatores, cum equitibus iudicasse. at, legem Plotiam Pompeio Strabone & Porcio Catone cos. latam esse, Pedianus docet, ex quo, legis Seruiliæ de communicādis inter equites & senatores iudicijs nullam habitam esse rationem, ac ne Liuiæ quidē, quæ id sanxit, facile est cognoscere. Post Cæpionem M. Liuius Drusus tribunus pl. eius Drusi filius, quo tribuno pl. ad labefactandam C. Gracchi potentiam senatus usus erat, L. Marcio Philippo, Sex. Iulio Cæsare cos. tulit ad populum ut cum equitibus senatores caussas cognoscerent, cuius legibus, Philippo consule referente, S. C. Sublatis, in eundem, quo antea fuerat, statum re iudiciaria restituta, soli equites ex lege Gracchi iudicarunt. Anno deinde interiecto M. Plautius Silanus tribunus pl. Cn. Pompeio Strabone L. Porcio Catone cos. qui fuit annus belli Italici secundus, tulit ad populum, ut singulæ tribus e suo numero quinos denos, per annum iudicaturos, suffragio crearent: quo factum est, ut senatores quoque in eo numero essent, & quidā etiam ex ipsa plebe. Post uictor Sylla, dictator primus reip. constituendæ caussa factus, infensus equitibus: quia pro Cinnanis partibus steterant, legem tulit, ut nemo, nisi qui senator esset, iudicare posset, quod ante C. Gracchi tribunatum fieri solitum esse, diximus, Sylla mortuo, quod ille sanxerat, per annos x. seruatum est, hoc est usque ad Cn. Pompeij, & C. Crassi primum consulatū; quo anno L. Aurelius Cotta prætor populum rogauit, populusque iussit, ut tres ordines senatores; equites tribuni ærarij simul iudicarent. tametsi, & centurionibus aditum ad res iudicandas patuisse hac ipsa lege, & sequentibus duabus, de quibus dicemus. Pō-

peia,

peia, & Iulia. censu tamen præfinito, Cicero docet in Philippica prima. uidetur autem Paterculus, nisi mendosi libri sunt, neque tépus neque sententiam huius legis perfecte unuisse; qui lib. II. legem a Cotta latam per id tempus significet, quo Gabinius tribunus pl. rogationem tulit, ut Pompeius contra piratas summo cum imperio mitteretur. quod falsum esse constat. nam Gabinius biennio post Pompeij consulatum, hoc est Pisone & Glabrione cos. eam legem tulit: quod & Velleius ipse asserit, & inde facile licet existimare, quo absoluto bello piratico statim C. Manilius tribunus pleb. tulit ad populum, ut Mithridaticum bellum Pompeio mandaretur. id Plutarchus Velleiusque confirmant. Manilium autem legem Cicerone prætore latam esse, luculenta ipsius oratio declarat. porro Ciceronem gessisse præturam Lepido & Tullo cos. qui fuit annus post Pisonis & Glabrionis consulatum proximus, quis est qui ignoret? testem habemus Pedianum. ac alia, quæ facile probarent, argumenta prætermittam. tulit igitur de piratico bello rogationem Gabinius tribunus ple. Pisone & Glabrione cos. at Cotta, cum rogationem de iudicijs eo anno tulerit, quo designatus ædilis Cicero Verrem accusauit, defendente Hortensio consule designato; plane uidetur eo anno tulisse, quo Pompeius & Crassus consules fuerunt. quod aperte Dio narrat. Hoc de tempore, quod ad sententiam attinet; non uideo, qui probari possit id, quod idem narrat, Cottam iudicandi munus inter equites & senatum æqualiter esse partitum, cum eam potestatem non his modo, sed præterea tribunis ærarijs esse permissam, siquem loci demonstret. nisi forte illud, (libenter enim tueor antiquitatem) æqualitatem inter utrunque ordinem partitus est, idem Paterculus dixit, ut significaret, non solum senatum, ut antea, sed equestrem pariter ordinem post legem Aureliam iudicasse: ut ærarios tribunos, qui deinde cum senatoribus & equitibus iudicarunt, & si non commemorauit, non tamen exclusisse uideatur. quo modo & Ciceronem lib. v. in Verrem locutum uidemus. ait enim, cum Cottæ legem significet: Iudicium de iudicibus, & de te futurum est. at cum tempore futurum est? nempe eo, cum populus Roma. aliud genus hominum, atque alium ordinem ad res iudicandas requirit nempe ea lege de iudicijs iudicibusque nouis promulgata. Alium ordinem dixit, cum tamen non uno de ordine, sed de tribus, hoc est de senatoribus, equitibus, tribunis ærarijs in ea lege mentio fieret. Eandemque modo cum censorum iudicia rescissa esse iudicum sententijs, significare uellet, in oratione pro Cluentio locutus est, Senatores, inquit, equitesque Romani in complutibus iam reis, quos contra leges pecunia accepisse subscriptum est, sue potius religioni, quam censorum opinioni, paruerunt. & in Diuinatione; Iudiciorum leuitate ordo quoque alius ad res iudicandas postulatur. Pedianus etiam in commentario ss. orationis, in Verrem, Cottam, inquit, prætorem significat, qui legem promulgarat de restituendis equestri ordini iudicijs. cum tamen Cottæ lex non de uno equestri ordine, sed de senatoribus, equitibus, tribunis ærarijs mentionem faceret. Plutarchus etiam in Pompeio iudicia ad equites, ait, esse translata: cum tamen lege Cottæ inter tres ordines essent communicata. Quod si quis putat in uno ordine, quem Cicero ad res iudicandas requiri significat, simul cum equitibus tribunos ærarios intelligi opinione fallitur. nam senatores, equites, tribuni ærarij, non ordines duo, sed tres a scriptoribus antiquis appellantur: itaque Pedianus in commentario Cornelianæ, L. Cotta, inquit, lege sua iudicia inter tres ordines communicauit, senatum, equites, tribunos ærarios: & commentarijs duarum orationum, in Pisonem in extremo; pro Milone, in principio. Lex Vatinia secuta est, iulit eoni eam, ut opinor, P. Vatinius trib. ple. Cæsare & Bibulo cos. quæ sententia, nondum inuenire potui, sed fuisse popularem, cum Vatinius senatum, senatus illum uehementer oderit, facile possum existimare. Lex Pompeia, quam tulit Cn. Pompeius Magnus in consulatu III. nihil ab Aurelia de tribus ordinibus discrepabat, (nam post ea de tribus ordinibus significantibus exempla multa sunt, maximeque apud Pedianum) sed amplissimo censu, e centurijs legi iudices iubebat. Iulia, quam C. Iulius Cæsar rerum potitus, tulit, iudicia ad duo genera iudicum redegit, equestrem ordinem, ac senatorium, tribunos ærarios quo erat tertium, sustulit. Antonia consulis, M. Antonij, qui III. uir fuit, hoc sanxit, ut ad duas iudicum decurias accederet tertia e centurionibus, hoc est, et cum equitibus, & senatoribus (tertium enim ordinem, tribunos ærarios lex Iulia sustulerat) centuriones iudicarent. quod genus hominum ne superiores quidem lege, Iulia, Pompeia, Aurelia, iudicandi iure exclusérant: sed perscripserant, quo censu eos esse oporteret; sicut senatoribus quoque, & equitibus, & tribunis ærarijs census erat præfinitus: cum in iudice, ut ait Cicero, & fortuna spectari deberet, & dignitas. Antonij uero lex plus æquo impudens & dissoluta, quæ rationem census nullam habuit, omnibus, quicunque ordinem duxissent, iudicandi potestatem permisit. atque hanc Antonij legem de tribus decurijs non esse abrogatam, cum ille hostis iudicatus est, cum eiusdem legem de sacerdotijs abrogatam esse uideam, e Suetonio cognoscitur; qui in Augusto ita scripsit: Ad tres iudicum decurias quartam addit. ex inferiore censu, ducenariorum uocaretur, iudicaretque de leuioribus summis. Hæc de ordine iudiciorum, pro uarijs legibus, uario. De numero autem iudicum, lex Gracchi CCC. fecit omnes ex equestri ordine, totidem, quot antea senatores iudices fuerant: lex Drusi CCC. equites, & CCC. senatores, numero pari: lex Plautij DAAV. iussit enim ex singulis tribubus, quę XXXV. erant, quinos denos creari: lex Syllæ CCC. omnes ex ordine senatorio: lex Aurelia cum lege Sylla de numero, ut opinor, congruebat, cum ui ordinibus discreparet. nam libro epistol. fam. VIII. I. de iudicibus CCC. cum lex Aurelia seruaretur, mentionem fieri uideo. quod si ita est, auctum deinde numerum esse lege Pompeij, uere dicemus: quia Velleius auum suum inter CCCLXA. Pompeio lectum esse narrat. eundemque numerum Plutarchus in Pompeio tradit. lex Cæsaris, cum de tribus ordinibus unum, ut diximus, sustulerit: numerum simul iudicum ut ego sentio commutauit. lex Antonij cum tertiam decuriam addiderit; satis liquet, eorum, qui tea indicarent, amplitudinem numerum esse factum, quem rursus & ab Augusto esse auctum, cum ad tres decurias quartam addidit, facile cognoscitur. De iudicum ætate legem fuisse, ne quis intra XXX. annum iudicaret. facile possum ex eo conijcere, quod Suetonius de Augusto scripsit, Iudices a XXV. ætatis anno elegit, idest, quinquennio maturius, quam solebant. Callistratus quidam iurisconsultus, lege Iulia cautum esse ait, ne minor annis XX. iudicare cogeretur, neve minorem annis XX. compromissarium iudicem liceret eligere. Sanxit idem eadem lege, ut opinor, de numero patronorum. nam ante L. Domitij Ahenobarbi & Ap. Claudij Pulchri consulatum ratio quisquam pluribus, quàm quatuor patronis usus erat. his consulibus M. Scaurum, de repetundis accusatum, sex defenderunt. eoque progressa res est, ut eadem causa post bella ciuilia nonnunquam a XII. patronis ageretur. cui licentiæ, ut in Pediano scriptum est, C. Cæsar dictator legi modum imposuit. Et forsasse idem Cæsar, qua in lege de numero patronorum in eadem tulit de ratione iudicandi, quod Gellius li. XIIII. c. II. significare uidetur his uerbis: Atque in rerum quidem diffisionibus comperendinationibusque, & alijs quibusdam legitimis in rebus ex ipsa lege Iulia, & ex Sabini Massurij, & ea quorundam aliorum iurisperitorum commentarijs commoniti fuimus. Legimus etiam apud Priscianum de lege Lætoria, quæ minorem annis XXV. stipulari uetabat. Addatur aliquid de personis, quæ facinus iudicare possent, & de caussis, in quibus possent, tum de indicijs, de que testimonij dicendi potestate. ac primum illud notatur, legibus eo iure iudicandi non esse exclusos, quos ignominia censores notassent. id Cicero significat his uerbis in oratione pro Cluentio. In omnibus legibus, quibus exceptum est, de quibus caussis aut magistratum capere non liceat, aut iudicem legi, aut alterum accusare, hæc ignominiæ caussa prætermissa est, timoris enim caussam, non uitæ pœnam in illa potestate, esse uoluerunt. & ibidem paulo post: Prætores urb. qui iuri debent optimum quemque in selectos iudices referre, nunquam sibi ad eam rem censuriam ignominiam impedimento esse duxerunt. Postea tamen inductum uideo lege Iulia, ut senatu moti iudicare non possent. quod & lege Cassia, de senatoribus, traditum est; & Paulus quoque, ne proxime docebimus significat. Turpi autem iudicio damnatis ademptam esse iudicandi potestatem, idem Cicero in eadem oratione, paulo ante, demonstrat. Quod si inquit, illud iudicium putaretur: ut ceteri, turpi iudicio damnati, in perpetuum omni honore, ac dignitate priuantur; sic hominibus ignominia notatis neque ad honorem aditus, neque in curiam reditus esset. turpia uero, famosaque iudicia erant, calumniæ, præuaricationis, furti, ui bonorum raptorum, iniuriarum, de dolo malo, pro socio, mandati, tutelæ, depositi, & alia quædam a Iuliano memorata digest. l. III. t. Famosos etiam, non minus, quam qui turpi iudicio damnati essent. Pegasus & Nerua filius eos iudicarunt, qui quæstus caussa in certamina descendissent, aut propter præmium in scenam prodijssent. athletas autem, quia iudicram artem non facere, sed uirtutis gratia exercere uidebantur, infamia liberabant Sabinus & Cassius, quæ scripta sunt apud Vlpianum. Præterea, cum ab eodem ita traditum sit lib. dig. XLVIII. qui iudicio publico damnatus esset, eum ius accusandi non habuisse, nisi si liberitatum, uel patronorum suorum mortem, uel rem suam exequeretur; consentaneum uideri potest, eundem iudicandi munere exclusum, quanquam ad rationem accedit auctoritas. nam ita scriptum postea comperi apud Marcellum iurisconsultum. Omnes etiã de ui priuata damnatos iudicare lex Iulia prohibebat. quos de re Martianus his uerbis li. dige. XLVIII. De ui priuata damnati pars tertia bonorum ex lege Iulia publicatur: & cautum est, ne senator sit, aut decurio, aut ullum honorem capiat; neve in eum ordinem sedeat, neve iudex sit. Huc illa pertinent, quæ tradita sunt a Paulo iurisconsulto, quæ seruata credimus etiam reip. temporibus. nihil enim a iure, aut æquo dissen-

dissentiont. Quidam, inquit, lege impediuntur, ne iudices fiot; qui dam moribus, quidam natura. natura ut surdus, mutus, & perpetuo furiosus, & impubes, quia iudicio carent. moribus, ut fœminæ, & serui; non quia non habeant iudicium; sed, quia receptum est, ut ciuilibus fungantur officijs: lege, qui senatu motus est. qui uero possint esse iudices, nihil interest, in potestate: an sui iuris sint. Cũ iudicibus recte coniunguntur testes. itaque subscribemus ea, quæ de testimonio dicendo idem Paulus tradidit. Lege, inquit, Iulia, & Papia iudiciorum publicorum cauetur, ne cui inuito denuncietur, ut testimonium dicat aduersus socerum, generum, uitricum, priuignum. Cassius etiam Longinus, cuius libri non extant; sed eorum testimonio Martianus digest. l. s. utitur; putabat, ei qui ob turpitudinem senatu motus nec restitutus esset, non licere neque iudicare, neque testimonium dicere: quia lex Iulia repetundarum ea fieri uetaret. Calumniæ damnatis publico iudicio quid licuerit, satis aperte Papiniani præclara sane uerba demonstrant. Quæsitum, inquit, scio, an in publicis iudicijs calumniæ damnati testimonium iudicio publico perhibere possint. sed neque lege Remmia prohibentur; & leges Iuliæ de ui repetundarum, peculatus eos homines testimonium dicere non uetuerunt. ueruntamen, quod legibus omissum est, non omittetur religione iudicantium: ad quorum officium pertinet, eius quoque testimonij fidem, quod integræ frontis homo dixerit, perpendere. Mulieribus quoque uidetur licuisse testimonium dicere, siquidem, non licuisse de adulterio damnatis, Paulus indicat his uerbis: Ex eo, quod prohibet lex Iulia de adulterijs testimonium dicere condemnatam mulierem, colligitur, etiam mulieres testimonium in iudicio dicendi ius habere. Dictum est de iudicio, & testimonio: superest de iudicio. Senatori iudicium profiteri saluis legibus non licebat alijs impunitas dabatur, nec tamen omnibus in caussis, sed proditionis, maiestatis, & siquid huiusmodi: in caussa repetundarum non dabatur: itaque nec per iudices agi solitam esse legimus. Non est ab hoc genere aliena Memmia lex, quæ, si uocarentur in iudicium ij, qui reip. caussa abessent, eorum recipi nomina uetabat. itaque C. Cæsar, cum in prouinciam, peracto consulatu, abijsset, & ab L. Antistio tribuno ple. Comæ appellatus esset, appellato collegio obtinuit ne cum reip. caussa abesset, reus fieret. Non abhorret a legibus de iudicijs lex illa, quam C. Calpurnio Pisone. M. Acilio Glabrione cos. C. Cornelius trib. ple. tulit, ut prætores ex edictis suis perpetuis ius dicerent: cum antea, ut quisque auaritia, aut ambitione ducebatur, ita ius dicere consuessent. de quo scriptum est apud Pedianum in commentario Cornelianæ. Sortiebantur autem iudices de tribus ordinibus, id est Senatoribus, equitibus, tribunis ærarijs, primum quæstores urb. deinde prætor urb. ita fiebat, ut non modo prætorij, uerum etiam consulares interdum una cum ijs, qui nullos gesserant magistratus, iudicarent. Dies autem quos reo prætor dabat, ut adesset in iudicio, decem erant. Sic lib. III. ad Q. fratrem. decimus erat Cœlio dies. & Pedianus in commentatio Cornelianæ; Cum, inquit, L. Cassius prætor cum decimo die, ut mos est, reum adesse iussisset, eoque die ipse non affuisset, circumuenti sunt ante tribunal eius accusatores a notis operarum ducibus. Ex nostro libro de legibus Romanis, & ex commentario ad Q. fratrem.

LAPIDVM finalium genera apud eos qui de limitibus scripserunt, multa reperiuntur: sunt enim hæc uerba. Lapis fluuialis, cromaticus uocatur. lapis tiburtinus, cæsalis dicitur. terminus coctus testatius, ollagenis dicitur. lapis albus siliceous, si peralbus fuerit, Gallicosis nuncupatur. si mixtam uenam habuerit, igniser nomen habet, nam in aliquibus locis terminos oondulatos posuimus, & nihil illis subter addidimus. lapis gammatus dicebatur, in quo forma gammæ, Græcæ literæ appareret, qui pentagoni recipiebat rationem. unde & gammati termini dicebantur.

LATINAE feriæ dicebantur, cum ex populis latinis uiri simul & mulieres in montem Albanum hostias adducebant: & quatriduano sacrificio facto, accepta carne in suam quisque ciuitatem digressi reuertebant. ea dicta uisceratio; quoniam ex hostijs carnes in partes cæsæ distribuerentur. uiscerationem mox & Cæsar populo dedit, ut apud Suetonium legimus. Ferias autem Latinas, maximo Romanorum Latinorumque magistratuum conuentu, consules procurabant, cum interea cum populo agere non liceret: ut ob eam caussam Latinæ aliquando a consulibus instaurentur, cum tribunis pl. obsistere uellent, populares leges, & reip. perniciosas, ferre cupientibus. itaque ad Q. Fra. lib. II. Consul, inquit, Lentulus dies comitiales exemit omnes. nam etiam Latinæ instaurantur: nec tamen deerant supplicationes. sic legibus perniciosissimis obsistitur maxime Catonis. Instaurabant Latinas etiam Pontifices, ut Liuius lib. XXXII. tradit. id autem fiebat, quasi iam, faciendis ijs, aut prætermissum aliquid esse, aut, quod non oporteret, commissum. Primus eam in unum diem Tarquinius Superbus instituit: secundos dies additus, pulsis regibus: tertius post secessionem in Auentinum: quartus, plebe & patribus a dictatore Camillo in cõcordiã reductis. In eo meam fluctuare sententiam fateor, conceptiuæ ne an statiuæ feriæ fuerint Latinæ, si Varronem, & Macrobium sequamur, antiquitatis utrunque peritissimum; conceptiuæ erant, non statiuæ: concipiebanturque in dies uel certos, uel incertos. Liuius tamen statiuas indicat fuisse, cum ait l. XXV. Romæ consules prætoresque usque ante diem V. Kalen. Mai. Latinæ tenuerunt. eo die perpetrato sacro in monte, in suas quisque prouincias proficiscuntur. Non enim simile ueri est, consules, cum uictor Annibal uastaret Italiam consulto in V. Kalen. Mai. qui dies a primo initi magistratus die, hoc est ab idibus Martij, XLIII. dierum spatio distat, Latinas distulisse; ut ipsi sibi diutinæ in urbe mansionis necessitatem imponerent: cum ire prouincias neque consulibus, neque prætoribus liceret, nisi latinarum sacro perpetrato. aut igitur eas e statiuis in ordinem conceptiuarum postea transisse credendum est: aut latentem caussam alij perscrutentur. Ex nostris commentarijs in epistola ad Atticum, & ad Quin. Fratrem.

LEGATIO LIBERA. qui sui negocij caussa, ut exigendæ pecuniæ, uisitandi templa deorum, abesse ab urbe diutius uolebant, legatione libera, a senatu impetrata, utebantur. erat autem ex hoc genere uotiua legatio. nam ad Atticum l. II. Libera, inquit, legatio, uoti caussa datur. Harum legationum definitum fuisse tempus, lege a C. Cæsare lata, ostenditur his uerbis l. XV. ad Atti. Et habent, opinor, liberæ legationes definitum tempus lege Iulia; nec facile addi potest. ante legem Iuliam annuũ fuisse tempus lege ea quam consul M. Cicero tulit, ipse declarat li. III. de legib. Hoc, inquit, genus legationis ego consul, nisi mihi leuissimus trib. pl. tum intercessisset, sustulissem; tamen minui tempus, &, quod erat infinitũ, annuum feci. quo in loco liberas legationes, quasi turpes, nec satis aut ordine senatorio, aut rep. dignas, multis uerbis exagitat. Nomen autem liberæ legationis inde ortum uidetur, quod, introire in urbem, & rursus exire, liberam legationem habentibus liceret. quod eodem in loco ostenditur, quem attigi iam, l. XV. ad Att. ceteri porro honores, qui extra urbem gererentur, ingredientibus in urbem deponebantur. Ex commentario nostro ad Q. Fra.

LEGIO. in quauis legione erant, ætas prima, triariorum; altera principum; tertia, hastatorum; ultima uelitum. quæ uelitibus exceptis diuidebantur singulæ in decem centurias: singulis autem centurijs primarij centuriones præerant: eaque in triarijs ita appellabantur, primum pilum, secundum pilum, tertium pilum, & deinceps usque ad decimum pilum; in principibus, primus princeps, secundus princeps, usque ad decimum; in hastatis, primus hastatus, secundus hastatus. item usque ad decimum duces appellabantur, primi pili centurio, primi principis hastati centurio; & ita usque ad decimum. uelites uero in has triginta centurias pro rata parte distribuebantur. Ci. in epi. ad M. Brutum, Nasennius, inquit, octauum principem, id est octauam centuriam principum, duxit, Metello imperatore. Ex nostro commentario ad Q. fratrem.

LEX. Romæ leges nec nisi a magistratibus, nec nisi comitijs ferebantur. sed, quia nec unus magistratus, nec una comitia erant; utrum ab uno, an ab omnibus magistratibus, & utrum unis, an omnibus comitijs ferrentur, aperiendum uidetur. Ferebant leges a magistratibus maioribus quatuor, uno minore: a maioribus, prætore, & consule, qui ordinarij magistratus erant: item a dictatore, & interrege; qui maiores quidem, ordinarij tamen magistratus non erant; neque populi comitijs creabantur. censor autem, etsi erat inter maiores magistratus, ius tamen ferendæ legis, aut habendorum comitiorum non habebat. minor magistratus, qui leges ferret, trib. ple erat. nam ædiles curules quæstores, ædiles pleb. III. uiri capitales. III. uiri monetæ cudendæ, tribuni militum tam Rufuli, quam Comitiati, & si magistratus erant, leges tamen non ferebant. legislatores autem uel tributis comitijs uel centuriatis, uel etiam, ut in imperio mandando, & in adoptionibus, curiatis legem ferebant. si tributis, aut cum S. C. aut sine: si centuriatis, e S. C. semper. plus omnino dignitatis, atque auctoritatis in centuriatis, sed potestatis non minus erat in tributis. æque enim populus uniuersus tenebatur ijs legibus, quæ tributis comitijs ferebantur, atque ijs, quæ centuriatis. idque sancitum esse lege a Q. Hortensio dictatore lata, Lælius Felix memoriæ prodidit: cum ante iure eo, quod statuisset plebs, patricij non tenerentur. non enim aduocare patricios tribuni pl. neque ad eos referre ulla de re poterant. ita ne leges quidem propriæ, sed plebiscita dicebantur, quæ trib. ple. ferentibus accepta erant. Hortensius; quæ rogata plebs sanxisset, ea pertinere ad omnes Quirites uoluit: ut siue, ut iura plebis augeret; cum plebeius ipse esset: siue utili reipu. consilio; quod in libera ciuitate dissimilem ciuium conditionem discordiæ semina putaret. Legem laturus magistratus, scribebat eam domi, & cum peritis consultabat, ne quid contra populi rem, aut uoluntatem sanciret; ne forte pugnantia capita simul ferret; ne ue quid, quod uetus aliqua lex, si ferretur, inane infirmumque haberet esset; & si, quæ postea ferretur lex, superiores, omnes præter sacratas, abrogabat ne curationem, potestatem, commodum ue

aliquo

aliquod ipse sibi sua lege, aut collegis, cognatis, affinibus manda-
ret: quod leges duæ, Licinia, & Aebutia, fieri uetuerunt: cõtra quas
leges fecit P. Clodius: tulit enim quod in oratione pro domo tra-
ditum est, ut sibi Ciceronis ædes liceret possidere. etiam illud in
scribenda lege cauebatur, ne pluribus de rebus, quæ non eiusdem
generis uiderentur, una rogatione ferretur: quod fieri cum lex Cæ-
cilia & Didia uetabat: itaque a Clodio factum accusat Cicero pro
domo sua; cum faciendum non esse, indicat idem in suarum legum
li. III. his uerbis: Qui agent, non plusquam de singulis rebus con-
sulunto: nam, consulunto, est, populum roganto. consulitur enim
populus, cum lex rogatur. itaque in oratione pro Milone, nihil, in-
quit, de eius morte populus consultus, nulla quæstio decreta a se-
natu est. & pro domo sua: Si populus de ista re consultus esset. &
Festus: Rogatio est cum populus consulitur. Addebatur illa exce-
ptio: ut si quid ius non esset rogari, ne esset rogatum. quod in ora-
tione pro domo notauimus. item: si quid contra alias leges eius le-
gis ergo latum esset, ut ei, qui eam legem rogasset, impune esset.
quod fuisse translaticium, hoc est, scribi solitum in omnibus legi-
bus, tradit Ci. li. III. epi. ad Att. Hæc igitur, quæ proposui, quasi
legitima a bonis uiris in ferenda lege omnia cauebantur. sed ubi
rationem uicit libido: spreta bonorum consuetudine, nihil præ-
ter suam potentiam, & utilitatem in lege spectarunt, ideo sæpe
leges Clodij, aut Vatinij, alienas a more maiorum acerbe repre-
hensas a Tullio uidemus. Scripta lege, legislator bene de rep. sen-
tiens, ante quam eam promulgaret, referebat ad senatum: ut, quo
plus ponderis maioremque uim lex haberet, de senatus eam sen-
tentia ferret. popularis uero, ac seditiosus magistratus sæpe, præ-
termissa senatus auctoritate, aut etiam contra senatus auctorita-
tem, legem rogabat. Promulgabatur deinde lex, idest, in publico
ponebatur. est enim promulgare, ut ait Festus, quasi prouulgare.
id autem eo fiebat ut inspicere qui uellet, inspectam consideraret
non solũ, ut intercedi posset ante quam ferretur; utrũ etiã, ut ali-
quanto ante statuere cuiuis liceret, utrum, cum ferretur, antiquan-
da, an accipienda lex esset. adde etiam illud, ut quiuis monere le-
gislatorem posset uel de corrigenda, uel omnino de non ferenda
lege. Spatium autem promulgationis, ut ex Dionysio, & alijs pa-
tet, quacunque de re ferretur lex, erat trinundinum, idest per tri-
nas nundinas. cum enim nundinarum caussa ex agris in urbem ci-
uas conuenirent; per trinundinum leges patere, ut a rustica plebe
ter legi cognoscique possent, uoluerunt. quod cum M. Antonius
non seruasset, inuehitur in eum Cicero Philippica v. his uerbis;
ubi lex Cæcilia, & Didia? ubi trinundinum? & idem pro domo
sua: Hora fortasse sexta diei questus sum in iudicio, cum C. Anto-
nium collegam meum defenderem, quædam de rep. quæ mihi ui-
sa sunt ad illius miseri caussam pertinere, hęc homines improbi
ad quosdam uiros fortes longe aliter, atque a me dicta erant, de-
tulerunt. hora nona, illo ipso die tu es adoptatus. si, quod in ceteris
legibus trinum nundinum esse oportet, id in adoptione satis est
trium esse horarum; nihil reprehendo. sin eadem obseruãda sunt;
decreuit senatus M. Drusi legibus, quæ contra legem Cæciliam &
Didiam latæ essent, populum non teneri: iam intelligis, omni ge-
nere iuris, quod in sacris, quod in auspicijs, quod in legibus sit, te
tribunum ple. non fuisse. Neque uero trinundinum ita interpre-
tor, ut, ipso tertiarum nundinarum die latas esse leges existimem:
cum & Macrobius lib. I. comitia nundinis haberi non potuisse, ne-
que concionem aduocare, id est cum populo agere, licuisse, uete-
rum testimonio probet: & Festus, nundinas non solum inter fe-
rias, sed et inter nefastos dies apud antiquos fuisse dicat: inter fe-
rias: ne cum populo agi liceret: inter nefastos dies, ne lege. Nundi-
nas, inquit, feriatum diem esse uoluerunt antiqui; quo rustici mer-
candi uendendique caussa in urbem conuenirent, eumque nefastũ,
ne, si liceret cum populo agi, interpellarentur nundinatores.
Aliud autem erat, cum populo agere; aliud lege agere. cum po-
pulo agere, populum est, ad consilium, aut concilia uocare, ut ait
Festus: lege agere, ius experiri, in iudicio contendere. li. etiã III.
epi. ad Att. per duos nundinarum dies neque comitia esse habita,
neque concionem ullam, his uerbis Cicero declarat. Ante x. cal.
nundinæ. concio biduo nulla. trinundinum igitur in eam senten-
tiam dictum accipio, ut inter eum diem, quo promulgata lex erat,
& eum, quo deinde ferretur, trinæ nundinæ intercederent, & quo
& sæpius, & a pluribus, urbem mercandi uendendique caussa uisi-
tantibus, promulgata lex cognosci posset. Post tertias nundinas,
magistratus in eum locum, ubi legem laturus erat, siue in forum,
siue in campum Martium, populum conuocabat. ibi cum legem
præco, subijciente scriba, recitasset; tum, (forte etiam in toto tri-
nundino, quotiescumque populus coisset, uel suadebant, legẽ, uel
dissuadebant. sed, maxime, ac uehementer fieri solitum quo die
ferenda lex erat, consentaneum est) primum quidem is, qui legem
promulgaret, populo suadebat, ut rogationem acciperet: sed post
eum alij, non priuati modo, quibus ab aliquo magistratu concio
daretur, (nam alioqui concionandi potestas priuatis non erat) ut
rum etiam quandoque magistratus, pro suo quisque sensu, uel sua-
debant, uel dissuadebant. suasorem rogationis eum, qui rogabat,
fuisse, ita uerisimile est, ut exemplis, quæ multa suppetunt, mihi es-
se utendum in re minime dubia non existimem. quod autem minus
uerisimile est, ut aliquis eius rogationis, quam ferret, ipse dis-
suasor fuerit; id nisi testimonijs probem credibile non erit. atque
hoc tum fiebat, cum magistratus non e sua, sed e senatus sententia
rogationem ferebat. neque enim prohibebatur dissuadere ad po-
pulum, quod non probauerat in senatu. Pisonis consulis exemplũ
habemus in epistola, Vereor, ad At. li. I. Piso, inquit, consul, lator
rogationis, idem erat dissuasor. quod Attico, ut nouum & iniquum
scripsit Cicero: cum suadere suas rogationes reliqui solerent. un-
de illud Attici ad Ci. li. III. de legibus: Suade igitur si placet, istam
ipsam legem, ut ego; Vti rogas, possim edicere loquitur enim At-
cum Cicerone, ut cum magistratu legem rogante. & quemadmo-
dum in eo libro personam Cicc. sustinet magistratus legem rogan-
tis, quod proxima superiora uerba declarant; Si quæ forte leges a
me hodie rogabuntur, quæ non sint in nostra rep. nec fuerint, ta-
men erant fere in more maiorum: qui tum ut lex ualebat. sic Atti-
cus ciuem agit de ipsa lege suffragium ferentem. quod indicat il-
lud: Vt ego, uti rogas, possim edicere. refert enim modum illum
tabellarum, quibus sciscebatur lex: quæ his duabus erant litteris
signatæ, V. R. id est, uti rogas, cum eæ, quibus lex reiiciebatur, una
littera, A, essent inscriptæ: quæ ualebat, Antique, hoc est, nihil no-
uari uolo, antiqua probo. Priuatus legẽ Cinciam de donis & mu-
neribus Q. Fabius Maximus suasit, Ogulniã de sacerdotiis P. De-
cius Mus, Voconiam de hereditatibus M. Cato ille cẽsorius, Cor-
neliam de reditu Ciceronis Cn. Pompeius: Nec uero, qui priuati
item leges dissuaserint; inuenire non facile est exemplum habe-
mus in oratione pro lege Manilia, Q. Hortensii in libro de amici-
tia C. Lælii, & minoris Africani Maniliam legem, de bello Mi-
thridatico Cn. Pompeio extra ordinem mandando, dissuasit Hor-
tensius, Papiriam, de tribunis ple. reficiendis, Lælius, & Africa-
nus; atque hanc ipsam consuetudinem, ut priuati legem suaderẽt
aut dissuaderent, indicat Liu. l. XLV. his uerbis; Ita traditum erat,
ne quis prius intercederet legi, quam priuatis suadendi dissuaden-
dique potestas facta esset: quo melius aut commoda legis aperiren-
tur, aut uitia, quo persæpe euenit, ut ante ii, qui ad intercedendum
uenerant, desisterent; aut intercederent, qui non professi essent se
intercessuros. & eodem libro infra: Cum in Capitolio rogationẽ
eam Tit. Sempronius ferre uellet: & priuatis lege dicendi locus es-
set; neque ad suadendum, ut in re minime dubia quisquam proce-
deret: Ser. Galba repẽte processit. item Cicero in oratione pro C.
Cornelio, cuius extant reliquiæ quædam, cum Asconii commen-
tariis editæ. Est, inquit, mos uerandi, dum priuati dicunt, dum sitel-
la defertur, dum æquantur sortes, dum sortitio fit. quibus in locis
cum & Liuius & Cicero de solis priuatis meminerint, non tamen
eam potestatem solis priuatis fuisse debemus existimare. partem
enim pro toto posuerunt: quia priuati & sæpius, & plures, quam
magistratus, aut pro lege, aut contra legem dicere solerent. Magi
stratuum porro uel suadentium, uel dissuadentium legem exem-
pla habemus. hæc. M. Porcius Cato, ille sapiens, prætor Liciniam
de cooptatione sacerdotum ad populum transferenda dissuasit. le-
gem Maniliam prætor Cicero luculenta quæ extat, oratione sua-
sit: Agrariam Rullijs, quæ extant orationibus consul idem dissua-
sit. Verum hæc, quæ paulo longius ut illustriora fierent, produxi-
mus, paucis admodum uerbis lib. de legibus III. Cicero compre-
hendit, Populum, inquit, docento. doceri magistratibus priua-
tisque patiuntor, in quo significatur, ut & ipsi magistratus, qui le-
gem ferent, doceant, hoc est de ipsa lege dicant: & dicere alios
quoque tum magistratus, tum priuatos patiantur. Infra uero, eo-
dem libro, cum dixit, De promulgatione, de singulis rebus, de pri
uatis, de magistratibus audiendis: priuatos posuit ante magistra-
tus, cum supra primum magistratus, deinde priuatos nominasset.
quod si ad ueritatem ordo referatur: prius nominati priuatos, de-
inde magistratus oportuit. prior enim priuatis locus in suadenda
dissuadendaue lege ideo datus est, ne, si eos, qui magistratum ge-
rebant, ante audissent, ab iis dissentire non auderent. idque Dio
historiæ suæ li. XXXIX. scriptum reliquit. quos autem suadere, aut
dissuadere leges solitos fuisse diximus eos in oratione pro Flacco
legis auctores Cicero appellat: cum auctores intelligat, uel acci-
piendæ legis, uel antiquandæ. Hæc de suadentibus dissuadentibus
que legem. nunc de loco, unde suaderent, aut dissuaderent. Nemo
ad populum, nisi de loco superiore, concionabatur, siue is priua-
tus esset, siue magistratum administraret. id autem ob eam caus-
sam, quo longius a stantibus in concione tum exaudiri uox, tum
intelligi uerba, possent. concionabantur igitur, si in foro, de Ro-
stris; quæ ad Comitium fuisse, prope iuncta curiæ, Pedianus ait: si
in campo Martio, uel alibi, de suggestu; aut editiore aliquo loco.
concionari autem magistratibus pro ea, quam habebant, potesta-
te omnibus licebat: priuatis, quod iam diximus, nisi concionem,

id est

id est concionandi potestatem, a magistratu aliquo acciperent, non licebat. & quia sæpius in foro, ubi Rostra fuisse diximus, quam in campo, leges ferebantur: ideo sæpius de Rostris, quam in campo, conciones habebantur. multo enim plures tributis comitijs, quæ, legum quidem caussam, in foro, interdum & in Capitolio habebantur, quam centuriatis, quæ in campo, latas esse constat: cum tribuni pleb. qui comitia tributa, non centuriata, habebant, facillime ad leges rogandas adducerentur, quippe qui leges non ferrent ex senatus auctoritate: quod necesse erat de legibus centuriatis. Cum suaserant, dissuaserant ue legem primo loco magistratus qui legem ferebat, secundo priuati, tertio reliqui magistratus; tum præsentibus sacerdotibus, ut scribit Dionysius, & diuina exponentibus, sitella, quam nominat Pedianus, deferebatur: in quam siue tribuum, si tributis comitijs lex ferebatur; siue centuriarum, si centuriatis, nomina conijciebantur. deinde sortibus æquatis, hoc est, ita agitata sitella ne qua sors subsultaret, atque exiret, sed pariter omnes æquatæ iacerent, sortitio fiebat; quæque prima uel tribus, uel centuria, quæ secunda, quæ tertia de sitella eaisset, eundem, quem sors dederat, in suffragio ferendo locum atque ordinē tenebat. hæc dum agerentur, si quis trib. ple. legi uellet intercedere, locus erat. nunquā autem ante suasionem dissuasionemq; legis intercessionem fuisse declarant illa proxime recitata, quæ Liu. l. xlv. Cic. in oratione pro C. Cornelio tradiderunt. Et quoniam de intercessione, quæ legem impediebat, mentionem facimus: (neque enim legi tantum, uerum & senatus consultis, & prætorum decretis, aut iudicijs intercessum esse, animaduertimus) omnibus de caussis, quæ quo minus promulgata lex perferri posset, impedimento fuerunt, dicendum nobis est. Hæ quinque traduntur; prima, intercessio: cū trib. ple. quorum proprie intercedendi ius erat, edita uoce illa, Veto, de qua meminit Liuius, intercedebant: cuius generis exempla suppetunt. altera, cum is, qui promulgaret, uel amicorum precibus adductus: uel senatus auctoritate commotus, uel ipse sua sponte consilium mutabat: quod C. Manilius, & L. Cæcilius uterque tri. ple. diuersis temporibus fecerunt, ille in lege de libertinorum suffragijs, hic in ea quam de minuenda ambitus pœna promulgauit. Tertia ratio fuit, cum, neque intercedente tribuno, neque eo, qui promulgauerat, consilium mutante, comitiales dies, idest eos, quibus agi cum populo licebat, consul eximebat, uel supplicationibus decernendis, uel ferijs indicendis, non solum ijs, quæ Latinę dicebantur, quas indicere soli consules poterant: sed etiam ijs, quæ Imperatiuæ, quas non modo consulibus, uerum etiam prætoribus ipsorum arbitratu licebat imperare. quo genere usum esse Marcellinum consulem, ne C. Catonis tri. pl. legibus obsisteret, uidemus in epistola, Placiturum, lib. ii. ad Quin. Fratrem. Quartam caussam, quæ & ipsa comitijs, quacunque de re haberentur, impedimento esset, obnunciationem inueni: quam omnes plane magistratus, ut ego arbitror, habebant. nam, quod ratione secunda in Antonium ita legitur: Nos nunciationem solum habemus, consules, & reliqui magistratus spectionem: duas dictiones, Nunciationem, & Spectionem, alteram alterius sedem occupasse, facile crediderim: ut augures spectionem duntaxat habuerint, magistratus si modo augures essent, ut erat Antonius, idem consul, & augur, simul cum spectione etiam nunciationem, hoc est obnunciationem. idque cum ad ipsam Ciceronis sententiam magis quadrare, qui diligentes animum intenderit, intelliget: cum Festus Pompeius ita esse, deprauatis ille quidem uerbis, satis tamen aperte significat in dictione spectio. legamus igitur in ea oratione sic: Nos enim spectionem solum habemus, consules & reliqui magistratus etiam nunciationem. ut augures intelligat, cum, Nos, dicit: erat. n. ipse augur: cum uero, Consules, subijcit, in eo notet Antonij consulis inscitiam; qui se id auguratus iure posset diceret, quod, quia consulatum gerebat, multo facilius poterat. præterea, ut de magistratibus obnunciantibus, ita de auguribus de cælo seruantib. haud parum sæpe legimus, quod quidem spectionem significat, quæ tolleretur, si uerum illud esset. Nos nunciationem solum habemus. Quod si quis dixerit; ideo uerum esse, nunciationem solū habuisse augures, quia spectionem nisi iussi a magistratibus, non haberent: facile refelletur. nam si augurum spectio non est; quia pendet a magistratuum uoluntate: ne nunciatio quidem erit; quia pendet a spectione. qui enim esse potest nunciatio, nisi spectio antecedat? præterea, si spectionem augur non habet, nisi iubente magistratu: ne nunciationem quidem habet, nisi eodem uolente. neutram igitur habebit: quandoquidem non ipsius, sed magistratus in utraque potestas est. quomodo igitur consistit illud, Nos nunciationem solum habemus: siue nunciationem pro renunciatione, siue pro obnunciatione accipias? Quinta impediendi ratio fuit, cum de cælo uel fulgebat, uel tonabat. erat enim in augurum disciplina, ut, Ioue fulgente, tonante, comitia dimitterentur. quo genere impedimenti Pompeius magnus in secundo consulatu, ne M. Cato prætor crearetur comitia dissoluit. Redeo ad institutum. Sortione tribuum aut centuriarum facta, dicebat is, qui legem ferebat: Si uobis uidetur, discedite Quirites. de quo Pediani uerba subscribam. Cum, inquit, id solum superest, ut populus sententiam ferat: iubet unumquenque is, qui fert legem, discedere. quod uerbum non hoc significat, quod in communi consuetudine est, de eo loco, ubi lex fertur, sed in suam quisque tribum discedat, in qua est suffragium laturus. populus enim confusus, ut semper alias, ita & in concione. Liuius autem li. ii. ubi de lege lectoria loquitur, Consul, inquit, Appius negare ius esse tribuno in quenquam, nisi in plebeium. non enim populi, sed plebis eum magistratum esse, nec illum ipsum summouere pro imperio posse more maiorum: quia ita dicatur: Si uobis uidetur, discedite Quirites. ubi, Discedite, dictum apparet ad suffragia ferenda. libro uero iii. ubi de Terentia lege agit, idem significat, cum ait: quemadmodum se tribuni gessissent in probibendo delectu, si patres in lege, quæ per omnes comitiales dies ferebatur, impedienda gerebant. initium erat rixæ, cum discedere populū iussissent tribuni: quod patres se summoueri haud sinebant. Cum igitur de concione iussi discedere, in suam quisque tribum, aut centuriam abijsset; priuatos homines inuenio qui de lege laborarent, non modo populum, ut legem acciperet, ante lata suffragia rogasse: uerum etiam, ne quid fallaciæ committeretur ipsos aut tabellas distribuisse, aut distribuentibus alijs præfuisse, idque diribere, proprio uocabulo dicebatur. quod muneris, quia fere obiri curarique ab ijs soleret, qui neque ætate grauea, neque gestis honoribus insignes admodum essent, id sibi & a senibus, & a dignitate præstantibus præcipue contigisse, gloriose commemorat Cicero in Pisonem. Hoc, inquit, certe uideo, quod indicant tabellæ publicæ, uos rogatores, uos diribitores, uos custodes fuisse tabellarum: & quod in honoribus uestrorum propinquorum; non facitis, uel ætatis excusatione, uel honoris; id in salute mea, nullo rogante, uos uestra sponte fecistis. eodemque uerbo eadem de re usus est in oratione post reditum in senatu. Nec dubito, quin legendum sit, Diribeantur, non Diripiantur, in ea in Pisonem, in eo loco; An expectas, dum de te lxxv. tabellæ diribeantur? Plinius quoque li. xxxvi. c. xv. hoc uerbum usurpauit. Hic est, inquit, ille domitor orbis populus, qui gentes & regna diribet. Cistis autem suffragiorum custodiendis certos homines in comitijs præbuisse qui nongenti sint appellati, idem Plinius li. xxxiii. cap. ii. scriptum reliquit. Tabellis distributis, primo loco ea tribus, aut centuria suffragium ferebat, quæ, omnium tribuum, aut centuriarum nominibus in sortem coniectis, prima de sitella, de qua iam diximus, sorte exierat, eaque prærogatiua dicebatur; quia prima rogaretur, a magistratu, qui comitia habebat. At in prima tribu, aut centuria quis primus? uidelicet is, quem magistratus legem ferens deligebat: deligebat autem quem & dignitate præstare, & rogationi suæ præter ceteros fauere iudicabat. utrunque cognoscitur in oratione pro Plancio: in qua ita scriptum est. Nam quod primus sciuit legem de publicanis, tum, cum uir amplissimus consul id illi ordini per populum dedit, quod per senatum, si licuisset, dedisset: si in eo crimen est, quia suffragium tulit: quis non tulit publicanus? si, quia primus sciuit: utrum id sortis esse uis, an eius, qui illam legem ferebat? si sortis: nullum crimen est in casu: si consulis, splendor etiam Planci, hunc a summo uiro principem ordinis iudicatum. quin constat, ideo primum Plancium ad suffragium ferendum a Cæsare consule lectum esse, quia primus ordinis equestris iudicaretur. quod ipsum confirmant illa pro domo sua, Consulari homini P. Clodius, euersa rep. ciuitatem adimere potuit, concilio aduocato, conductis operis non solum egentium, sed etiam si seruorū Sedulio principe; dixit enim Sedulio principe, pro primo omnium suffragium ferente. quod apertius proxime ostendit, cum ait: Sin autem is primus sciuit. erat enim quodam modo legis ornamentum, cum is iam sciscebat primus, cuius in ciuitate non leuis esset auctoritas. quod etsi satis clare indicant ea, quæ ex oratione pro Plancio recitauimus: tamen in hac ipsa pro domo sua idem sit illustrius. subiungit enim post ea, quæ proxime ad exemplum attuli, non magno interuallo: Tu huius, ut acta tui præclari tribunatus hominis dignitate honestes, auctoritatē amplecteris. quasi Clodius Sedulij, tanquam clari hominis, nomen publicis in tabulis ad legem honestandam scripsisset, aut fortasse etiam in æs simul cum ipsa lege incidisset. Cum igitur ab eo, quem magistratus ipse primum delegisset, deincepsque ab alijs eiusdem tribus, aut centuriæ per lata suffragia erant: tum, suffragijs in utranque sententiam dinumeratis, & quo modo ueteres loquebantur, diremptis, numeroque eorum punctis notato, eius tribus, aut centuriæ uoluntas cognoscebatur, eaque a præcone renunciabatur; &, eadem in reliquis tribubus aut centurijs ratione seruata, ex maiore tribuum centuriarumve numero uel antiquabatur, uel sciscebatur lex. ne de antiquata quidem lege nihil est dicendum. scitam autem, atque acceptam, omnium ciuium iureiurando confirmari solitam legimus. itaque Q. Metellus, ille Numidicus, ne in legem Saturnini per uim latam iuraret, in exilium abire maluit, sibique potius de patria, quàm de sententia, decedendum putauit. quem anno post

quadragesimo

quadragesimo imitatus non est Marcus Cato, is, quem Vticẽsem historici nominant: qui cum leges P. Clodij nullo neque iure rogatas putaret, in eas tamen iurauit, consilio usus optimo, ut Cicero ait in oratione pro Sextio. nam ab eo, quod omnino ne fiat, fieri non potest, cum periculo dissentire, temeritatis uidetur esse. Post iusiurandum, in æs lex incidebatur: quod indicat Liuius lib. III. his uerbis: Prius quam urbem consules egrederentur, leges decemuirales, quibus tabulis duodecim est nomen, in æs incisas in publico proposuerunt. quod ipsum li. x. Dionysius confirmat & Cic. in oratione III. in Catilinam, Memoria tenetis, inquit, Cotta & Torquato cos. complures in Capitolio turres de cælo esse percussas: cum & simulacra deorum immortalium depulsa sunt, statuæ ueterum hominum deiectæ; & legum æra liquefacta. quod ipsum uersibus deinde persecutus est in secundo de consulatu suo, ut libro I. & II. de diuinatione patet. eandem consuetudinem cõfirmát illa, quæ in I. Philip. scripta sunt: Forum sepietur: oẽs claudentur aditus, armati in præsidijs multis in locis collocabuntur. quid tum? quod erit ita gestum, id lex erit, & in æs incidi iubebitis? quod etiam non multo ante dixerat: Quæ ille in æs incidit, in quo populi iussa perpetuasque leges esse uoluit, pro nihilo habebuntur? exemplis non egemus: sed unum Suetonij quod in C. Cæsaris uita legimus, quod apertam rẽ multo etiam illustrius ostendit, apponemus. Marcus, inquit, Claudius Marcellus consul, edicto præfatus, de summa se rep. acturum, retulit ad senatum, ut ei succederetur ante tempus, quoniam, bello confecto, pax esset, ac dimitti deberet uictor exercitus: & ne absentis ratio comitijs haberetur; quando nec plebiscito Pompeius postea abrogasset. acciderat autem, ut is, legem de iure magistratuum ferens, eo capite, quo a petitione honorum absentes summouebat, ne Cæsarem quidem exciperet per obliuionem; ac mox, lege in æs incisa, & in ærarium condita, corrigeret errorem. Ne illud quidem prætermittam, non in tabulis modo æneis, sed etiam in columnis incisas esse leges de tabulis dubium non est: quas etiam aliquot, in hunc usque diem seruatas, ipsi uidimus. de columnis autem Cicero pro Balbo sic: Cum Latinis omnibus fœdus ictum Sp. Cassio, Postumio Cominio cos. quis ignorat? quod quidem nuper in colũna ænea meminimus post Rostra incisum & perscriptum fuisse. qua ipsa de re Liuius libro II. sic: Tantum sua laude abstulit summæ consulis Marcius; ut, nisi fœdus cum latinis, columna ænea insculptum, monimento esset, ab Sp. Cassio uno, quia collega abfuerat, ictum: Postumum bellum gessisse cũ Volscis, memoria cessisset. & Varro, ut apud Macrobium legimus, antiquissimam legẽ in columna ænea scripsit incisam fuisse. cui mentio intercalaris ascriberetur. nec deest Dionis in historia testimonium; qui lib. VII. columnas, quibus incisæ leges legerunt, de cælo tactas memoriæ prodidit. Scripta iam lege, promulgata, perlata, in æs incisa, (his enim quasi gradibus, ad id, quod in lege ultimum, ac summum est, peruenimus) unum restat, ut, ubi custodienda reponeretur, ostendamus. Scire igitur oportet, non eandem legum omnium fuisse rationem, sed aliquot, maximeque tabulis æneis incisas, in publico proponi solitas, ut oculis ciuium paterent; quod exempla demonstrant; quæ uero æneas in tabulas essent incisæ, eas ad ærarium delatas, quo scilicet, & S. C. ibi cum publicia pecunia, omniumque publicarum rationum libris conditæ asseruabantur. erat autem ærarium in Saturni Opisque templo: templum autẽ in uico Iugario, ad Capitolij radices, unde septies millies H S in Cæsare dictatore depositum, post illius interitum M. Antonius consul abstulit. & si tantum Opis in Philippica I. & II. ubi hac de re Cicero loquitur, mentio fit: puto, quod duabus cellis simulacra Opis & Saturni separatim dedicata colerentur, & ad Opis cellam propius, quam ad Saturni, eam pecuniam Cæsar locasset. primis tamen reip. temporibus legem Iuliã in tẽplo Dianæ, quod in Auentino monte fuit, repositam esse, legimus in historia Dionysij. Quæ ad rationem præferendæ legis attinerent, quæ fere ponderis alicuius esse uiderẽtur; omnia ut arbitramur, persecuti sumus. perlatæ uero legis quæ uis esset, primum utrũ maxima, deinde si maxima, utrum perpetua, breui differemus. Erat in lege summa uis: non solũ, quia, quod erat lege sancitũ eo Quirites omnes tenebantur; quod tribus legib. una consulari Valeria Horatia, duab. dictatorijs, Publilia, & Hortensia, cautum est (paucas tamẽ excipio, quibus nõ omnes plane ciues obstringebantur, quo de genere fuisse legem de repetundis, animaduerti: lata enim est post illas tres, consularẽ unam, dictatorias duas, a nobis proxime nominatas: & quodcunque postremum populus iussit, id ius ratumq; esse XII. tabu. lege sancitum est) uerum etiam, quia, non, ut prætoria edictum, item lex annuo spatio, terminabatur, sed uigebat usque dum alia lege abrogaretur. abrogari uero omnes licuit, præter sacratas: quæ uiolatę sæpe, abrogatæ nunquam sunt. abroganti uero non eadem, quæ uiolanti legem, pœna sancitur. ceteræ leges & abrogari omnes potuerunt, & abrogatæ multę sunt. tametsi nulla lata lex est, quæ ipsa se contra abrogationem quasi sanctionis sepimento non munierit, graui pœna, multave ei, qui abrogasset, irrogata. ut multi multas abrogarunt, neque tamen ullam propterea subiere pœnam. dixi iam, plus fuisse potestatis in eo, quod postremum populus iussisset, quam in eo, quod antea iusserat: id lege duodecima tab. sancitum esse. iussum autem populi & suffragia fuerunt, quibus abrogabantur leges. itaque, non quid antea populo placuisset, sed quid ei postremum placeret, spectari solebat. sensit autem in hoc genere populus non semper è rep. nam quemadmodum sæpe malas leges bonus populus, sic interdum bonas malus abrogauit. a senatu uero nunquam lex ulla, nisi reip. caussa, sublata est; ut, cum Appuleiæ, Mario cõsule referente, S.C. damnatæ sunt; quòd ab hoste reip. L. Appuleio Saturnino rogatæ essent: aut, cum Liuiæ cõsilio Philippi cõsulis sublatæ, quia contra auspicia, quæ seruari lex Aelia iubebat, a M. Liuio Druso latæ iudicarentur. erant enim quatuor omnino genera, (ut ipsa fere Ciceronis uerba usurpem, quæ sunt in oratione pro C. Cornelio) quibus per senatum more maiorum statuerunt aliquid de legibus; unum huiusmodi, placere legẽ abrogari, ut Q. Cæcilio M. Iunio cos. quæ leges rem militarem impedirent, ut abrogarentur. atque hoc genere non abrogabat legem senatus, (nam abrogare proprie populus dicebatur) sed, ut abrogaretur, statuebat. Alterum genus erat: quæ lex lata esse diceretur, ea non uideri populum teneri, ut L. Marcio Sex. Iulio cos. de legibus Liuijs: quæ ut uno S.C. tollerentur, Philippus consul, Liuij inimicus, obtinuit a senatu. ideo autem, huiusmodi legib. non uidere populum teneri, senatus decernebat, quia, contra auspicia latas esse, augures monuissent. tanta Romæ fuit in auguribus auctoritas. de quibus libro II. de legibus hæc a Cicerone scripta legimus. Quid religiosius, quàm cum populo, cum plebe agendi ius aut dare, aut non dare? quid, leges, non iure rogatas, tollere? Tertium, de legum rogationibus quo de genere persæpe S.C. fiunt, ut de lege Calphurnia de ambitu, quæ derogaretur. Quartum genus, quod ea Ciceronis oratio mutila admodum est, atque in ipsa, neque in Pediano interprete, ac ne alibi quidem, quòd sciam, inuenitur. me tamen in eam partem coniectura ducit, ut existimem, cum aliquem senatus hostem iudicarent, simul, ut eius quoque leges, quæ quidem aduersus remp. essent, tollerẽtur, eodem S.C. aut alio, proximo sancitum, indicasse. quarum enim maxime legum caussa perniciosus patriæ ciuis damnatus sit, & a rep. remotus, eas ipsas leges in rep. non hæsisse, sed abiectas in loco esse, etiam si ab historia non prodatur, ueri tamen simillimum est. quale fuit, quod de legibus Saturnini, proxime, & de legibus M. Antonij traditum est. postremum illud est; cum, uerbo quidem, neque a senatu, neque a populo, tacito autem omnium consensu per desuetudinem leges abrogabantur. id quod & Iulianus iuris consultus notauit. Agamus nũc de loco referendæ legis. is erat interdum Prata Flaminia, qui postea circus Flaminius dictus est, interdum etiam lucus Petelinus, quandoque Capitolium, sed plerunque forum, aut campus Martius. de Pratis Flaminijs, luco Petelino, Capitolio, Liuius testis est: de foro, declarant illa pro C. Rabirio Postumo: Si lex ferretur, conuolaretis ad Rostra. erant enim Rostra in foro. dixit autem, Conuolaretis ad Rostra, cum hoc subintelligeret, ut inde legem dissuaderetis. & aperte in oratione I. in Antonium. & in V. & pro domo, & ubi non? de campo, inde constat, quòd, cum leges centuriatis comitijs sæpe latæ sint: centuriata porro comitia in campo esse habita, omnes historię narrent: manifeste sequitur, ut leges centuriatis comitijs latæ, in campo latæ sint. Hic oritur alia consideratio, loco ne sacro an profano ferretur lex. sacro potius, quam profano, crediderim: primum, quòd in Rostris, qui locus erat auguratus, templumque dicebatur, sæpe a magistratu ferretur: itaque pro Sextio, Princeps, inquit, rogationis Q. Fabricius templum aliquanto ante lucem occupauit. occupat enim ut legem ferret. quod illa uerba pro Milone declarant: Potuit ne Fabricio, uiro optimo, cum de reditu meo legem ferret, pulso? Occuparat autem Rostra, non templum alicui deo sacrum: quod ipse Cic. declarat infra, in eadem pro Sextio subiungens, Tribunos pleb. ferro è Rostris à Clodio pulsos, Fabricium intelligens. sed clarissime in Vatinium his uerbis: Cum L. Vectienum iudicem in Rostris, in illo, inquam augurato templo ac loco collocaris. & Liuius lib. VIII. Naues, inquit, Antiatium partim in naualia Romæ sunt ductæ, partim incensæ: Rostrisque earum suggestum in foro extructum adornari placuit: Rostraque id templum appellatum. Altera est ratio, quod leges a P. Clodio tribuno pleb. in templo Castoris latas inuenio. quod indicat illud in Pisonem: eodem in templo, eodem & loci uestigio, & tempore, arbitria non mei solum, sed patriæ funeris abstulisti. Nam illud, Eodem in templo, ego sic interpretor, quo in templo legem de mea pernicie tulerat Clodius, eodem in templo de Macedonia tibi tradenda statim legem tulit, quam tu prouinciam ad arbitrium tuum pro meo

Kkk suo-

funere, quod idem funus patriæ fuit, ipse pactus eras, itaque prouinciam lege traditam, quasi præmium a Clodio debitum, abstulisti. Et apertius in oratione pro domo suâ. Cum arma, inquit, in ædem Castoris comportabas, nihil aliud, nisi, uti ne quid per uim agi posset, machinabare. In libris autem de inuentione, Flaminium, inquit, eum, qui consul remp. male gessit bello Punico secundo, legem agrariam per seditionem ad populum ferentem, pater suus de templo deduxit. accersitur maiestatis. & apud Liuium, ante quam Rostra in foro extructa essent, de tribunis pleb. legum rogandarum caussa in templum coeuntibus, non semel mentionem fieri uidemus. Ferebat ergo magistratus legem in templo: ferebat suffragia de rege populus circa templum. locum enim tantæ multitudini ullo in templo fuisse, credibile non est. cum uero lex a magistratu ferretur, eodem in templo alios quoque magistratus affuisse, eos nimirum qui cum magistratu legem ferente cōsentirent, legimus in oratione in Vatinium: quæ quidem leges, inquit, anno post, sedentib. in templo duobus non consulibus, sed proditoribus huius ciuitatis, ac pestibus, una cum auspicijs, cum intercessionibus, cum omni iure publico conflagrauerunt. Ostendi latam in templo legem cū in foro ferebatur, hoc est tributis comitijs. quid cum in campo centuriatis? tum in templis deorum non existimo, quæ in campo nulla fuisse legimus, quo tamen in loco a magistratu ferretur, eum locum ante auguratum fuisse crediderim. nam si tributis comitijs semper in templo, cur centuriatis, quæ maiorum rerū caussa habebātur, profano in loco lex ferretur? sed fortasse uideri possit infirma coniectura. addamus exemplum, ut dubia res testimonio probetur. Liuius igitur lib. III. Tribuni, inquit, ut impediendæ rei nulla spes erat, de proferendo exercitu agere, eo magis, quod & augures iussos adesse ad lacum Regillum, fama exiret, locumq; inaugurari, ubi auspicato cum populo agi posset: ut, quidquid Romæ ui tribunicia rogatum esset, id comitijs ibi abrogaretur. Inter leges autem, quæ in foro, & eas, quæ in campo ferrentur, dixi iam hoc interfuisse, quòd in foro tributis comitijs ferrentur, in campo centuriatis: nunc adiungo primum illud, cē turiatis comitijs eas esse latas, quæ è S. C. ferebantur: deinde illud, quæ & centuriatis comitijs ferrentur, eas, si a S. C. non ferrentur, patribus quidem auctoribus semper esse latas. id quod non a primis reip. tēporibus, sed tantum post Publij Philonis dictaturam obseruatum est. hunc enim dictatorem legem tulisse, ut legū, quæ comitijs centuriatis ferrentur, ante latum suffragium patres auctores fierent, scribit Liuius lib. VIII. quo significat ut non omnes antea leges, quæ centuriatis comitijs ferrentur, è S. C. aut patribus auctorib. esse latas. quòd si factum nunquā antea non erat, cōsuetudine seruata, quæ in Numa Rege creādo est inducta, ut scilicet, ante quàm populus suffragium iniret. patres in incertum comitiorum euentum auctores fierent; Publius in plebem propensus, quia plebeiæ gētis erat, quod senatui liberū erat, id necessariū fecit: quodq; more factum erat, id ut lege fieret, sua lege sanxit. Neque uero, quod ait Liuius, Patres auctores fierent, expono, patres S.C. probarent. fiebat enim de re & relata, & disputata S.C. quid porro referri & disputari opus erat id, quod omnino probari a senatu Publilia lex iuberet? nam de quo fit. S. C id eiusmodi est, ut improbari & abijci potuerit: est autem & probatum, & acceptū, quia maior pars senatus ita senserit. at in hoc non utrum uis licere, neq; plurium senatorum uoluntatē spectari, Publilius uoluit, sed quasi ab uniuerso senatu iam probatum esset, ita, uellēt nollēt, patres auctores esse. ergo sic existimare debemus: & eas leges, quæ centuriatis comitijs ferrentur, post legem Publiliam aut è S.C. aut certe patribus auctoribus esse latas; & eas, quæ ante legem Publiliam centuriatis comitijs latæ erant, alias è S.C. alias sine S. C patribus tamen auctoribus, alias neque è S. C. neque patribus auctoribus esse latas. Nihil ne igitur interfuit, dicet aliquis, inter leges, quæ patribus auctoribus, & eas, quæ è S.C. ferrentur? nihil plane, ante legem Publiliam. nam, siue è S. C. siue patribus auctoribus ferrentur: è senatus uoluntate ferebantur. post legem autem Publiliam multum inter huiusmodi leges interfuit, atque adeo tantum, quantum inter secundam & aduersam uoluntatem interest. nam secunda senatus uoluntate ferebantur eæ leges, quæ S.C. probatæ iam erant: aduersa uero nonnunquam eæ, quarum patres auctores fiebant. probabant enim inuiti, lege coacti. itaque honorificentius habebatur id, quod è S. C. centuriatis comitijs latum esset; quam id quod ijsdem comitijs patribus auctoribus. sed extremis reip. temporibus nullam legem centuriatis comitijs sine S.C. patribus auctoribus latā inuenio. permultas autem S.C. ijsdem comitijs: siue, quòd abrogata sit Publilia lex: siue, quòd postea quam Q. Hortensius dictator multis annis post Publilium legē tulerit ut eo iure quod plebs statuisset, omnes Quirites tenerentur; nihil attinuit patres auctores de eo fieri, quo, uel si auctores ipsi non fierent, tamen omnes ciues æque tenerentur. itaque magistratus aut a S.C. centuriatis comitijs, aut, si senatus dissentirent, tributis leges tulerūt; quanquā & leges multæ, tributis comitijs ex S.C. latæ sunt) cum lege Hortensia eandē uim haberent leges tributis comitijs latæ, quā habuerunt antea leges eæ, quæ centuriatis comitijs patribus auctoribus latæ erant. Hic fortasse quæretur, ante Publiliam legē omnes ne leges quas senatus, quæ centuriatis, siue tributis comitijs ferri cuperet, ferrentur è S. C. an uero aliæ è S. C. aliæ uero sine S. C. tantum patribus auctoribus, utrunq; factū est. nā neq; omnes è S. C. neq; omnes patribus auctoribus latæ sunt. de latis è S. C. testimonium res non desiderat: exēplorum. n. plena sunt omnia. patribus autem auctoribus minus quidem multæ, sed aliquot tamen latæ sunt, ut Petilia de ambitu, a tribuno pl. tributis comitijs lata; de qua Liuius lib. VII. Quæretur etiam, utrum centuriatis comitijs leges a maiore tantū magistratu, an etiā a minore ferētur. faciamus, quod oratores solēt: qui cū testib. rē probare non possunt, argumentantur a simili, & hoc genere sæpe fidem faciunt, item nos, cum, cēturiatis comitijs a minore magistratu leges latę sint, nec ne, affirmare nō possimus; quia neutrum ab antiquis proditum est; similitudinem sequemur, &, quod in creandis magistratibus fieri solitum est, idem in ferendis legibus obseruatū esse dicemus. nā si creādis magistratibus centuriata comitia nunquam, nisi a maiore magistratu, habita sunt: itidem, ferendis legibus nunquam, nisi a maiore esse habita consentaneum est. illud autem est) esse igitur & hoc dicemus. neq; enim cur non sit, aut ratio suadet, aut exempla demonstrant. Ex libro nostro de legibus Romanis.

LIBERTATIS nomen proprie conuenit in manumissos, sed transfertur ad multa. est enim libertas, primum, quæ seruū liberat a domino, deinde, quæ nexum a creditore: quam diu enim uinculis, ob æris alieni grauitatē, tenetur, liber nō est: tertio, quæ ciuem a magistratus iniuria: quouis. n. delicto, ac scelere, uno excepto perduellionis crimine, ciues Romani a securibus, fascibus, id est a nece, & a uerberibus, ueterū legū, Valeriæ, Porciæ, Semproniarumq; beneficio, defendebātur: postremo, latius etiā libertas diffunditur, cū ius illud significatur, quod inter omnes ciues æquū, nullo neq; fortunæ, neq; dignitatis, discrimine, leges cōstituunt, ut oēs liberi sint, nemini cuiquā præterquā legibus, pareat: ex quo etiā liberi populi dicebantur, qui suis legibus uterentur, neque regibus, neq; cuiquā populo parerent, neque omnino cuiquā uectigal ullū penderent: quales aliquando Carthago, Corinthus, Athenæ, ipsa uero ultra quingentos annos Roma fuit. Ex nostris obseruationibus.

LIMINA. ueteres dicebant omnia transuersaria quo & limina hostiorum, per quæ foris & intus itur: & limites, quod per eos foris & intus eatur.

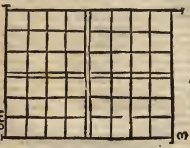
LIMITES, ait Siculus Flaccus in libro de conditionibus agrorum, ab liminibus uocabula accepisse. inquit enim sic. Quomodo limina introitus, exitusque locis præstant, limites agris. similiter introitus exitusque, qui in agris diuisis & assignatis semper peruij esse debebunt, tam itineribus, quā & mensuris agendis. Pergit idē Flaccus his uerbis. Cum omnes limites a mensura decimani dicti sint, si qui orientem occidentemque intuētur, qui meridianum & Septentrionem tenent, unum uocabulū illis erat, decumanum nuncupabant matutini, & uespertini & meridiani & septentrionis cardinem. alij uero ob regionum positionem & naturam appellauerunt maritimos & montanos. postea uero, cum agri diuiderentur, & assignarentur, decimani quidem uocabula permansit, ut ij, qui orientem occidentemq; intuentur decimani dicerentur: ij uero, qui meridianum & septentrionem, quoniam cardinem mundi tenerent, cardines sunt appellati. hi omnes limites dirimunt agros, centuriasque designant; qui, ut supra diximus, in agris diuisis & assignatis semper peruij esse debebunt, & itineribus, & mensuris agendis. Limitum autem nomina hæc inuenimus in libello extremo eiusdem Flacci. Orientales, ait, dicuntur decumani: Septentrionales, cardines: item, Maximi, C. M. Actuarij, Intercisiui, Quintarij, Cultellati, Nonarij, Maritimi, Temporales, qui solis ortum secuti sunt, Gallici, Regales, Subruncini, Linearij, Sextanei, Tessellati, Diagonales, Montani, Australes, qui per anticam & posticam diuidūtur: Hypotenusales, qui angulis subiacent: Præfecturales, Egregij, Vndecimani, Duodecimani, Colonici, Passiui, Solitarij, Perpetui.

Aggenus autē in libro de limitibus agrorū distinguit limitē a rigore his uerbis. Limes est quodcunque in agro ad obseruationem finiū opera manuum factū est. rigor uero suæ rectitudinis naturalis nomen accepit. Rursus Hygenus in libello & ipse de limitibus constituendis, sic. Antiqui mensuras agrorū normalibus longitudinibus incluserunt. primum duos limites constituerunt; unum, qui ab oriente in occidentem dirigeret: hunc appellauerunt duodecimanum, ideo quod terrā in duas diuidat partes, & ab eo omnis ager diuidatur: alteram a meridiano ad septentrionem, qui cardinem nominauerunt, a mundi cardine. Duodecimanum postea decimanum appellauerunt: quare a decem potius quàm a duobus, sicut duo pondo nunc dicimus dupondiu, & quod

dicebant

dicebant antiqui duo uiginti : nunc dicimus uiginti:Similiter duo decumanus, decumanus est factus. Reliquos limites fecerunt angustiores ; & , qui spectabant in orientem, prorsos ; qui ad meridianum, transuersos appellauerunt. Limites autem appellati a limo, id est antiquo uerbo, transuersi. nam & limum cinctum, ideo quod purpuram transuersam habeat. item limina ostiorum. postea prorsos & transuersos limites appellarunt , a liminibus , quòd per eos agrorum limina seruantur. postea apud quosdam nomina a loci natura acceperunt, & qui ad mare spectant', maritimos, qui ad montem, montanos appellauerunt. Omnis ergo huius rectura longitudo rationalis, limes appellatur. nec interest quicquã, decumanum dicamus, an limitem. decumanum autem primus, maximus appellatur, item Kardo: nam latitudine ceteros præcedunt. sunt alij limites actuarij, alij linearij. Actuarius est limes, qui primus actus est ab eo quintus quisque: quem si numeres cum primo erit sextus: quoniam quinque centurias sex limites cludunt. reliqui medij limites linearij appellantur, in Italia subrunciui. Actuarij autem extra maximos, D. & K. latitudinem habẽt pedum XII. per hos iter populo, sicut per uiam publicam debetur, ita enim cautum est lege Sempronia, & Cornelia, & Iulia. quidam ex his latiores sunt XII. pedibus, ut si, qui sunt per uiam publicam militarem acti. habent enim latitudines uiæ publicæ. linearij limites mensuræ tantum disterminandæ caussa sunt constituti : & si finitimi interueniunt, latitudinem secundum legem Mamiliam accipiunt. in Italiam itineri publico seruiunt sub appellatione subrunciuorum. habent latitudinem pedum octonum. Hos conditores coloniarum fructus asportandi caussa publicauerunt. nam & possessiones pro æstimio ubertatis angustiores sunt assignatæ: ideoque limites omnes nõ solum mensuras, sed & publici itineris caussa, latitudines acceperunt.

K Quintarius.

Secundum antiquam constitutionem limites diriguntur: quare nõ omnis agrorum mẽsura in orientem potius quam in occidentem spectat. in orientem, sicut ædes sacræ. nam antiqui architecti in occidentem templa spectare recte scripserunt. postea placuit omnem religionem eo conuertere, ex qua parte cæli terra illuminatur. sic & limites in orientem constituuntur. centuria expleri nõ potuit; alterum, quòd in medijs assignationib. & integris centurijs interuenit; quidquid enim inter quatuor limites minus quàm inteeclusum est, fuerit assignatũ, in hac remanet appellatione : ideo quòd is modus, qui assignationi superest, linea cludatur, & subsecetur. nam & reliquarum mensurarum actus, quidquid inter normalem lineam, & extremitatem interest, subsecíuum appellatur. Est ager similis subsecíuorum conditioni extraclusus, & non assignatus: qui si reip. Populi Romani, aut ipsius coloniæ, cuius fine circundatur, siue peregrinæ urbi, aut locis sacris, aut religiosis, æque ad populum Romanum pertinentibus, datus nõ est, iure subsecíuorum in eius, qui assignare potuerit, remanet potestate. Ager extraclusus est, qui intra finitimam lineam & centurias interiacet: ideoque extraclusus, quia ultra limites finitima linea clauditur. Quoniam autem sæpe oritur controuersia de agris, sciendum est controuersiarũ materias esse duas, finẽ, & locum. conditioque controuersiarũ alterutra continetur, quidquid ex agro de his interuenit. Sed quoniam in his quoque partibus singulæ controuersiæ diuersas proprias habent conditiones, propriæ sunt nominandæ. sunt autem numero quindecim, de positione terminorum, de rigore, de fine, de loco, de modo, de proprietate, de possessione, de alluuione, de iure territorij, de subsecíuis, de locis publicis, de locis relictis & extraclusis, de locis sacris & religiosis, de aqua pluuia arcenda, de itineribus. De positione terminorum controuersia est inter duos pluresve uicinos : inter duos, an in rigore sit ceterorum, siue rationis : inter plures, trifinium faciat, an quadrifinium. de horum opinione cum constitit mensori, si secundum proximi temporis possessionem non conueniunt, diuersas attiguis possessoribus faciunt controuersias, sed ab integro alius forte de loco, alius de fine litigat. De rigore controuersia est finitimę conditionis, quoties inter duos pluresve terminos ordinatos, siue quæ alia signa, secũdum legem Mamiliam intra quinque pedes agitur. De fine similis est controuersia. nec dubium est quin supra de finis conditione dixerim. nam & eadem lege continetur, & de quinque pedum agitur latitudine : sed de fine quidquid per flexus, quibus arcifinij agri cõtinentur, ut per extrema compromontoria, aut summa montium, aut fluminum cursus, aut locorum natura, quam supercilium appellant. De loco controuersia est, quidquid excedit suprascriptam latitudinem, cuius modus ad patentem non proponitur. Hæc autem controuersia frequenter in arcifinijs agris uariorum signorum demonstrationibus exercetur, ut fossis, fluminibus, arboribusque antemissis, aut culturæ discrimine. De modo controuersia est in agro assignato, agitur enim de antiquorum nominum propria defensione, ut si L. Titius dextra decumanum tertium, citra cardinẽ quartum acceperit, sortis suæ partes tres, siue quod huic simile, quartã habeat in quacunq; proxima centuria. huic enim uniuersitati limes finẽ non facit, etiam si publico itineri seruiat. nam in ceteris agris de modo fit controuersia, quoties promissionis modus non quadrat. De proprietate controuersia est plerunque, ut in Campania cultorum agrorum siluæ absunt in montibus, ultra quartum aut quintum forte uicinum. propterea, proprietas ad duos fundos pertinere debeat, discutiatur. est & pascuorum proprietas pertinẽs ad fundos, sed in commune: propter quod ea compascua multis locis in Italia communia appellantur, quibusdam prouincijs pro indiuiso. nam per hæreditates, aut emptiones eius generis controuersiæ fiunt, de quibus iure ordinario litigatur. De possessione controuersia est, de qua ad interdictũ, hoc est, iure ordinario litigatur. De alluuione fit controuersia fluminum infestatione hinc fundi multas habent conditiones. De iure territorij controuersia est denique ad ipsam urbem pertinens, siue quòd intra pomerium eius urbis erit, quòd a priuatis operibus obtineri non oportebit. eum dico locum, quem nec ordo nullo iure a publico poterit amouere. habet autem conditiones duas, unam urbani soli, alteram agrestis : agrestis, quod in tutela rei fuerat assignatum urbanæ: urbani, quod operib. publicis datum fuerat, aut destinatum. huius soli ius, quamuis habita ratione diuus Augustus de statu municipiorum tractauerit, in proximas urbes peruenire dicitur, quarum ex uoluntate conditionis maxima pars finiũ coloniæ est attributa. aliqua portio mœnium extremæ perticę assignationis inclusa, sicut in Piceno fertur, inter montium Præcutianorum quandã oppidi partẽ Asculanorũ fine circumdari. quòd si ad hæc reuertamur, hoc cõciliabulum fuisse fertur, & postea in municipij ius relatum. nam non omnia antiqua municipia habent suum priuilegium : quidquid enim ad coloniæ municipijve priuilegium pertinet, territorij iuris appellant. Sed, si rationẽ appellationis huius tractemus, territorium est quidquid hostis terrendi caussa constitutum est. De subsecíuis cõtrouersia est, quoties aliqua pars centuriæ, siue tota non est assignata, & possidetur: aut, quidquid de extremitate perticæ possessor proximus, aliusve detinebit, ad subsecíuorum controuersiam pertinebit. De locis publicis siue populi Romani, siue coloniarum, municipiorumve controuersia est, quoties ea quæ neque assignata, neque uendita fuerint aliquis possederit, ut alueum fluminis ueterẽ populi Romani, quamuis aqua interposita insula, & diuisi proximi possessores finibus reliquerint, aut siluæ quas ad populum Romanum multis locis pertinere ex ueterib. instrumentis cognoscimus, ut ex proximo in Sabinis in monte Mutela. nam & coloniarum aut municipiorum similis est conditio, quoties loca, quę reip. data assignata fuerant, ab alijs obtinebuntur, ut subsecíua concessa. De locis relictis extraclusis controuersia est in agris assignatis. relicta autem loca sunt, quæ siue locorum iniquitate, siue arbitrio conditoris relicta limites non acceperunt: hæc sunt iuris subsecíuorum. extraclusa loca sunt æque iuris subsecíuorum, quæ ultra limites, & ultra finitimam lineã erunt finitima autem linea, aut mensuralis est, aut aliqua obseruatione, aut terminorum ordine seruata. multis enim locis assignationi agrorũ immunitas superfuit, sicut in Lusitania finibus Augustanorum. De locis sacris & religiosis controuersiæ plurimæ iure ordinario finiuntur : nisi si de locorum eorum modo agitur, ut locorum publicorum in montibus, aut ædiũ, quib. secundum instrumentum fines restituuntur: similiter locorum religiosorum, quibus secundum cautiones modus est restituendus. habeãt enim & Mœsilea iuris sui hortorum modos circumiacentes, aut præscriptum agri finem. De aquæ pluuiæ transitu controuersia est : in qua si collectus pluuialis aquæ transuersum secans finem alterius flumen influit, & disconuenit, ad ius ordinarium pertinebit. quòd si per ordinationem finis ipsius agitur, exigit mensoris interuentum. De itineribus controuersia est : quæ in arcifinijs agris iure ordinario finitur, in assignatis, mensurarum ratione. omnes enim limites secundum legem colonicam

itineri publico seruire debent. sed multi ex ingenii ratione per de uia & confragosa eunt, quà iter fieri non potest: & sunt in usu agrorum eorum locorum, ubi proximus possessor est, cuius forte silua limitem detinet, & transitum inuerecunde denegat, cum itineri limitem, aut locum limiti debeat. Est & controuersiæ genus, quod ad solum non pertinet, de arborum fructibus earum, quæ in fine sunt, siue intra, nec ullam ad radicem habent controuersiam, quoties inclinatæ in alterutrum fructum iactauerint, inter affines mouent disputationem. Sunt & aliæ limitum conditiones, quæ ad solum non pertinent, hoc est ad artem nostram. solum autem quodcunque coloniæ est assignatum, id uniuersum, pertica appellatur. quidquid enim huic uniuersitati applicitum est, ex alterius ciuitatis fine siue solidum, siue cultellatum fuerit, præfectura appellatur. Cultellandi ratio quæ sit, sæpe quæritur, cuius præmensi soli spatium consumamus, & illam cliuorum inæqualitatem planam esse cogimus, dum mensuræ lateribus inseruimus. Cultellamus ergo agrum eminentiorem, & ad planitiem redigimus. æqualitatem hanc nobis ratione ipsa seminum natura monstrauit. omnia enim illa soli inæqualitas colligi poterit; nisi quod de terra quidquid nascitur, in aerem rectum exit, & illam terræ obliquitatem crescendo atterit, nec maius spatium occupat, quàm si ex plano nascitur. Hæc Frontinus in libro de limitibus agrorum.

LITTERAE, in terminis inuentæ quid significent, ostenditur in libro uariorum auctorum de limitibus; in quo sunt hæc. A, si in termino inueneris, finem in proximum significat, aut aquam uiuam designat. B, si in termino inueneris, bifurcium ostendit, aut triuium significat. C, si in termino inueneris, a centuria nunquam recedas. D, si in termino inueneris, decimanum ostendit. E, si in termino inueneris, uallem ante se significat, aut riuum, aut fluuium: & super se subrectiore loco per planitiem limes excurrit. F, si in termino inueneris, finalem caussam exponit, & in longinquo terminum ostendit. G, si in termino inueneris, sui termini auctorem, limitem tortuosum ostẽdit. H, si in termino inueneris, grandes longitias limitũ ostẽdit, & rariora signa in fine inuenies. I, si in termino inueneris, uiam significat, aut collis rigorem ostẽdit, hoc est iugum. K, si in termino inueneris, cardinem ostendit, quem terminum subtilissimum & speciosum inuenies, hoc est formosum. L, si in termino inueneris, suæ normæ facturam designat, limitem gammatum, & in longinquo arcam finalem ostendit, & conuallia eius fundi finem uindicant. M, si in termino inueneris, fines quadras, designat, & in proximo signa finalia inuenies. N, si in termino inueneris, proximam aquam significat, & quadras fines habentes aquæ, a septentrione arcam marmoream inuenies. O, si in termino inueneris a septentrionali parte siluam demonstrat, & per ipsam siluam riuus currit, & trans riuum signa demonstrat. P, si in termino inueneris, pedaturam significat, extra alia signa finalibus, uel quòd litteras finales continet. has per singulos titulos inuenies, aliosque finales titulos sine nostris signis in agris posuimus, qui rationem ostendunt limitum, & caussam dirigunt finalem. Q, si in termino inueneris, a limite riuum. R, si in termino inueneris, per collicellum terminos inuenies. S, si in termino inuenies, supra possessionem multas aquas uiuas indicat, quæ alueum transeunt. T, si in termino inueneris, trifinium ostendit. V, si in termino inueneris, terminum in collem meridianum ostendit, per limitem orientalem. X, si in termino inueneris, quadrifinium exponit, & pro decumano finem habebis. Y, si in termino inueneris sub se fontanam proximam habet. Z, si in termino inueneris, a sinistra parte fontem significat.

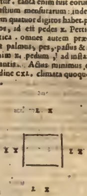
MAIESTAS, crimen hoc esse maximum nemo nescit: interdum tamẽ capitale non fuit. nam Claudię Vestalis, Apij Cæci filiæ, C. Fundanius & Ti. Sempronius ædiles ple. quòd populo R. calamitatẽ esset imprecata, multam dixerunt æris grauis XXXV. millia. quæ capitalis pœna non fuit. iudicium autem illud maiestatis nomine notatum Suetonius in Tiberio significat. Et maiestas quidẽ multis modis lædebatur, bis fere: ubi quid in populum suũ, suamve remp. aut in magistratus, personamve principis commissum est; in populum, ut si quis exercitum hostibus tradidit; si exercitũ sollicitauit, delectumve iniussu populi aut senatus habuit; si quis exercitum extra suam prouinciam iniussu populi duxit, aut ipse, relicto exercitu, prouinciæ finibus excessit; si quis remp. sua culpa male gessit: si stationẽ deseruit: si contra libertatem cõsilia iniit: si seditionẽ, aut bellũ excitauit; si publicum hostem domi priuatus habuit: si ius ciuitatis, aut magistratus imminuit: si præter dignitatem populi R. regio in comitatu fuit si contra: bonum publicum locutus est; quod maiestatis quidem crimen, non tamen capitale fuit: ut exemplo docuimus: præterea, si quis ad hostem transijt, aliudve quid cum ijs aduersus remp. pactus est. Hæc in populum læsæ maiestatis crimina. in magistratum aute͂, uel in principis personã, si quis uim omnino ullam attulit: si tribuno pl. intercedenti non paruit, aut ab eo concionem auocauit, eumve priuati loco habuit, ut putа, si occurrenti in uia non cessit, si consilium plebis disturbauit: & huius generis alia: quæ facile possumus intelligere ex ea definitione, quę prodita litteris est: Maiestatem is minuit, qui ea tollit, ex quibus ciuitatis amplitudo constat. Hoc de crimine leges nominantur hæ, primum illa XII. tab. de qua Polybius l. v. ut, qui hostem concitasset uel ciuem hosti tradidisset, capite pęnas daret: deinde tribuniciæ, Appuleia, Varia: consulares, Cornelia, Iulia, Antonia. Appuleiam tulit, opinor, L. Appuleius Saturninus tribunus ple. quem postea cum C. Seruilio Glaucia prætore C. Marius VI. consul S.C. interfecit. Variam tulit Q. Varius Sucronensis tribunus ple. qui Philippo & Cæsare cos. in locum M. Liuij Drusi interfecti tribunus pl. creatus est. huius legis hæc sententia fuit; ut quæreretur de ijs, quorum ope, aut consilio bellum Italicum esset concitatum. quo crimine cum essent multi condemnati: & ad plures præterea, quos damnari necesse esset, ea culpa pertinere uideretur. fecit sapienter senatus, qui decreuerit, ne, dum tumultus Italicus esset, iudicium ullum lege Varia fieret. Secuta est Cornelia, L. Syllæ dictatoris, inde Iulia, C. Cæsaris, in primo, ut opinor, lata consulatu, aut post uictum in Pharsalia Pompeium. nam consul iterum, bello Pompeij, aut Alexandrino impeditus, abfuit hæc lex. dãnatis aqua & igni interdicebat. Postremo Antonia M. Antonij consulis, qui III uir postea fuit: quæ dãnatis de maiestate prouocationem ad populum dabat. quod antea in uno perduellione, omnium de maiestate criminum grauissimo licebat. In caussa maiestatis, & proditionis, impunitatem indici datam Pedianus ait: in caussa repetundarum negat. nulla uero prorsus in caussa senatoribus licuisse indicium profiteri, ne uidelicet summi dignitas ordinis minueretur, affirmat. Ex libro nostro de legibus Romanis.

MAGISTRATVS. L. Villius tribunus ple. rogationẽ tulit, quot annos nati quiq; magistratum peterent, caperẽtque: unde & ipsis, & posteris cognomen inditum ut Annales Villij dicerentur. hoc a Liuio traditũ. sed quoniã quis plane cuiq; magistratui petẽdo legitimus annus esset, nominatim hac lege expressum non inuenio: quid ipse legendo obseruauerim, breuiter subijciam. Omitto quæsturam, tribunatum pl. ædilitatẽ pl. quia curules tantum magistratus in lege Villia nominatos existimo. nam si quæsturę (de tribus non curulibus magistratibus, exẽpli gratia, unum ponã) certum annum Villius sua lege statuisset; unde postea tã incerta ratio? gesserunt enim quæsturã duo Gracchi, Tiberius, & Caius anno ætatis XXVII. M. Cicero anno XXXI. C. Cæsar, is qui perpetuam dictaturam iniuasit XXXIII. M. Cato Vticensis XXIX. Quod si quis dixerit fuisse, quo quis anno uellet, quæsturæ petitionẽ modo peteretur post annum XXVI. qui esset ad petendum legitimus; ideo mirũ uideri non debere, si Cicero, Cæsar, & Cato non eodẽ omnes anno petierint; quandoquidem satis duxerint leges obseruare, quæ petendæ quæsturæ annũ definiebant XVI. gerendæ XXVII. hoc si quis obiecerit; ad coniecturam, id est ad rationem ipsam, confugiam Quid enim? simile ne ueri est, C. Cæsarẽ (omitto Ciceronem: cui tamen, cũ homo nouus esset, laborandũ maxime fuit de dignitate, nec, quæ prima daretur, occasio negligenda) sed C. Cæsarem, quo nemo magis honores appetiuit, nemo potestatis & imperij fuit auidior, eum ne uerisimile est petitionem quæsturæ ab anno XXVI. si is legitimus esset in annum XXXII. distulisse? uerũ habeo, quo nitar, aliud populo firmius argumentũ. uideo enim, Pompeium Magnum, cum annũ ageret XXXV. consulatum gessisse, solutũ uidelicet legibus, meritorũ ingentium in remp. eximięq; uirtutis ergo. at eo anno magistratũ per leges capi nullum potuisse, Cicero demonstrat in ea oratione, qua rogationem Maniliam suasit. Quo modo igitur, dicet aliquis, Cicero ipse, & Cæsar, & Cato quæsturam ante annũ XXXV. ceperunt? Num obscurum est, leges loqui de curulibus tantum honoribus, ædilitate, prætura, consulatu; quæsturæ autem, ædilitatis pl. tribunatus pl. rationem habuisse nullam? Sed recitentur uerba Ciceronis. Quid, inquit, tam singulare, quam ut, S.C. legibus solutus, consul ante fieret, quam ullum alium magistratum per leges capere licuisset? Dicit, Vllum alium magistratum, quod, si de quæstura leges locutæ sunt, falsum est; cum, ut ostendi, quæsturã multi gesserint ante annum XXXV. quo anno gestum esse primum a Pompeio consulatum, quem Cicero significat, tum ex Appiano constat, tum ex Velleij historia; in qua scriptum est, perijsse Pompeium Cæsare & Seruilio cos. anno ætatis suæ LVIII. a quo anno si retrorsum numeres; cadet primus eius consulatus in annum eius ætatis XXXV. ut tamen ita supputes, non simul cum anno ætatis Pompeij finijsse consulatum, sed cum ille iam annum esset ingressus XXXVI. ita cum factis Capitolinis, & cum Appiano Velleij cõgruet historia. nam, quod ait Plutarchus, anno LIX. interijsse Pompeium, id quoque potest esse uerum, hoc modo, ut primum eius ætatis annũ capiamus. C. Atilio Q. Seruilio cos. quo anno Põpeiũ esse natũ, Velleius affirmat. tamersi, cũ ait ipse Põpeiũ perijsse anno LVIII. non incipit numerare ab eo anno, sed a proximo sequẽti: quod scilicet nõ ita multo ante exitũ cõsulatus Atilij & Seruilij natus esset Pompeius, & exiguum illud spatium in annorum

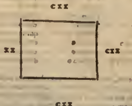
numero

numero uideretur omittendum. Constat igitur, legem Villiam nihil de ijs honoribus sanxisse, qui caperentur ante eum annum, quo Pompeius primum consul fuit, siue eum uelis esse XXXV. siue malis XXXVI. nam ædilitatis curulis annus erat XXXVII. cuius rei argumentum est, quòd eam petijt Scipio Aemilianus XXXVI. &, solutus legibus, consul factus est. annum porro fuisse eius ætatis XXXVI. Velleius demonstrat his uerbis. Decessit M. Aquilio C. Sempronio cos. anno ferme LVI. de quo si quis ambiget, recurrat ad priorem consulatum eius, in quem creatus est anno XXXVI. ita dubitare desinet. ut omittam, quòd cum ædilitas præturam, biennio antecedat, & prætura item biennio consulatum; consulatus autem geratur anno XLIII, quod paulo post ostendemus, necesse est, ut gerendæ ædilitati legitimus annus sit XXXVII. Nunc agamus, quando satis de ædilitate dictum est, de anno præturæ, ut hoc, si de ædilitate conceditur, in dubium uocari non potest. geritur enim ædilitas anno XXXVII. sequitur post biennium prætura: quod indicant & multorum exempla, & illa maxime uerba Ciceronis in epistola ad Furnium: Si ædilis fuisses, post biennium tuus annus esset. ergo geritur prætura anno XL. Nec de consulatu difficilis probatio est. percurrantur fasti, neminem inuenies, nisi prætura biennio, saltem an gesta, consulem fuisse. est igitur annus consulatus quadragesimustertius. accedit Ciceronis testimonium in oratione quinta in Antonium: in qua sunt hæc. Quid Macedo Alexander? cum ab ineunte ætate res maximas gerere cœpisset, non ne tertio & trigesimo anno mortem obijt? quæ est ætas nostris legibus X. annis minor, quàm consularis. Hanc, opinor, legem Dio, significauit, cum ait libro XXXIX. Consules in senatu sententiam dixerunt, ut ei prætura daretur, licet nondũ per leges liceret. quò spectauit & Plutarchus, cum dixit: Decreuit senatus, ut Catoni prætura extra ordinem daretur. & Valerius libro IIII. cum inquit: Cato Cypriacam pecuniam maxima cum diligentia in urbem deportauerat, cuius ministerij gratia senatus relationem interponi iubebat, ut prætorijs comitijs extra ordinem ratio eius haberetur. sed ipse id fieri passus non est, iniquum esse affirmans, quòd nulli alij tribueretur, id sibi decerni. Quanquam est quiddam hac in re cur magnopere dubitem. nam, cum eo sit anno decretum, quo Marcellinus & Philippus consulatum gesserunt; certe per ætatem potuit Cato petere præturam. tribunus enim pleb. ante annos quinque Silano & Murena cos. fuerat. prætura uero quadriennio tantum a tribunatu distat. eóque magis liquet, potuisse Catonem Marcellino & Philippo cos. petere præturam. quod anno sequenti, Pompeio & Crasso cos. petijt, non ut designaretur, sed, ut creatus magistratum statim iniret: quòd anno proximo superiore habita comitia nulla fuerant; ideoque consules Pompeius & Crassus ex interregno facti sunt: qui deinde prætores crearunt. quòd igitur ob domesticas discordias Marcellino & Philippo cos. producta in annum sequentem comitia sunt; propterea Cato non petijt eo anno, petijt autem sequenti, consulibus, ut dixi, Pompeio & Crasso, creatis. quare, etiam si Plutarchus dixerit, Licet nondum per leges liceret: uidendum tamen est, an senatus potius decreuerit, ut omnino Cato prætor crearetur, neque a populi suffragijs penderet, quorum dubius esset euentus. quam sententiam illa quoque uidentur confirmare Valerii uerba; Campestrem experiri temeritatem, quàm curiæ beneficio uti, satius esse duxit. Verum, paulo altius repetamus, quo pateat illustrius hæc tota cognitio: prima fuit, ut opinor lex de magistratibus; hæc ut de senatu, id est de patricijs familijs, omnes magistratus crearentur: idque romulo institutum reliqui deinde reges obseruarunt. sanxit enim Romulus: quod ait Dionysius libro undecimo, ut patricij sacra curarent, magistratus gererent, ius dicerent, plebeij, qui rudes inopesque essent, agros colerent, quæstuarijsque artibus operam darent. temperamentum illud tamen, quo ciuitatum concordia, id est salus ipsa, custoditur, maxime quæsiuit. nam, ne nimis in ordinem patricium uideretur esse propensus, datum aliquid populo uoluit, &, ut is suis suffragijs magistratus crearet, leges sciscere, bella decerneret, curiatis comitijs tulit. Regibus pulsis, consul P. Valerius Bruti collega, duas leges tulit, quibus plebis potestas aucta, senatus & magistratuum imminuta, primum, ut magistratum nemo caperet, nisi qui a populo imperium acciperet: siquis aliter fecisset, capitali pœna puniretur; qui eum occidisset, is impune esset: deinde, ut aduersus magistratum prouocatio ad populum esset; neve quis magistratus ciuem Romanum aduersus prouocationem uerberare, aut necare uellet. quam legem centuriatis comitijs esse latam, Valerius tradidit libro IIII. De plebeijs magistratibus in Sacro monte primum lata lex est, quæ inde Sacratæ nomen accepit, ut plebi, quæ patriciorum iniurijs nuda quodam modo pateret, sui magistratus essent; ijsque sacrosancti; quibus auxilij latio aduersus consules esset; neve cui patrum capere eum magistratum liceret. qua lege tribuni pl. quinque primi creati sunt. Plebeij autem magistratus curiatis primum facti comitijs; Postea, tributis ut fierent, lege tribunicia, quam Publilius & Lætorius tulerunt, cautum est. Sed magistratum omnino nullum ei gerere licebat, cuius pater in hostium potestate esset. quod ex Liuio colligitur. is enim libro XXVII. Seruilium, inquit, negabant, iure aut tribunum pleb. fuisse, aut ædilem esse: quod patrem eius, quem III. uirum agrarium occisum a Boijs circa Mutinam esse opinio per X. annos fuerat, uiuere, atque in hostium potestate esse, satis constabat. & libro XXX. de eodem: Latum ad populum est, ne Cn. Seruilio fraudi esset, quòd patre, qui curuli sella sedisset, uiuo, cum id ignoraret, tribunus pleb. atque ædilis pleb. fuisset, contra quàm legibus sancitum erat. Verum, quia satis constat, plebeios magistratus fuisse, tribunatum pleb. ædilitatem pleb. patricios autem, ædilitatem curulem, præturam, consulatum, primum illud sciendum, plebeios magistratus appellatos, qui ab initio plebis caussa sunt, instituti; patricios item, qui patriciorum: deinde, totam hanc gerendorum magistratuum rationem paulatim esse permixtam, atque commutatam. nam plebi, cui tantum plebeij magistratus patuerant, post etiam ad patricios omnes aditus fuit. nec tamen mutatum est nomen: sed patricij semper magistratus dicti, qui primis temporibus patriciorum caussa facti, postea communicati cum plebe sunt. plebeios tamen magistratus patricij homines non gessere, quia, credo, contra dignitatem ducerent, cum maiora consequi possent, minora persequi. Generale illud fuit, ne is, qui comitijs præesset, sui rationem in petendo magistratu haberet. idq; lege uetitum, significat Liuius libro X. Etiam, ne quis magistratum absens peteret: legem tulit Põpeius Magnus in tertio consulatu: in qua cum neminem excepisset, mox soceri sui C. Cæsaris recordatus, lege iam in æs incisa & in ærarium condita, correxit errorem, uno Cæsare excepto. quod a Tranquillo proditum legimus. Ex libro nostro de legibus Romanis.

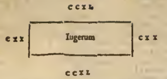
MENSURA sic definitur, & exponitur ab ijs, qui de limitibus scripserunt: quorum hæc sunt uerba. Mensura est, quidquid pondere, capacitate, longitudine, altitudine, animoq; finitur. Maiores itaq; orbẽ in partes, partes in prouincias, prouincias in regiones, regiones in loca, loca in territoria, territoria in agros, agros in centurias, centurias in iugera, iugera in climata; deinde climata in actus, perticas, passus, gradus, cubitos, pedes, palmos, uncias, & digitos diuiserunt. tanta enim fuit eorum solertia. Digitus est pars minima agrestium mensurarum: inde uncia habet digitos tres. palmus autem quatuor digitos habet. pes XVI. passus ped. V. pertica passus duos, id est pedes X. Pertica autem a portando dicta, quasi portica. omnes autem præcedentes mensuræ in corpore sunt, ut palmus, pes, passus & reliqua: sola pertica portatur, est enim X. pedum, ad instar calami in Ezechiele templum mensurantis. Actus minimus est latitudine pedum quatuor, longitudine CXX. climata quoque undique uersus pedes habent LX. ita.

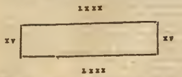
ACTUS quadratus undique finitur pedibus CXX. ita.

HUNC Bætici arapennem dicunt, ab arando scilicet. Actus duplicatus iugerum facit: ab eo quòd est iunctum, iugerum nomen accepit. iugerum autem constat longitudine pedum ducentorum XL. latitudine CXX. ita.

Actvm, prouinciæ Bæticæ rustici agnam uocant: poream idem Bætici xxx. pedum latitudine, & LXXX. longitudine definiunt ita.

Sed porca est quòd in arando extat: quod defossum est, lyra. Galli candetum appellant in areis urbanis spatium centum pedum, quasi centeatum: in agrestibus autem, pedum CL. quadratorum iustum caodetum uocant. Porro stadialis ager habet passus CXXV. id est pedes DCXXV. cuius mensura octies computata miliarium facit, qui constat quinque milibus pedum. Centuria autem ager est ducentorum iugerum. qui apud antiquos a centum iugeribus uocabatur. Sed postea duplicata, nomen pristinum retinuit. in numero enim centuriæ multiplicatæ sunt, sed nomen mutare nō potuerunt. Frontinus autem sic in libro de limitibus. Mensura est complurium, & inter se æqualium interuallorum longitudo finita. mensura est, ut pes per uncias, per pedem decempeda, per decempedam actus, per actum passus, per passus stadium, per stadium miliarium. minima harum mensurarum pars est digitus. si quid enim intra digitum metiamur, partibus respondemus, ut dimidiam aut tertiam partem digiti. in pede porrecto semipedes duo: in pede costrato semipedes quatuor; in pede quadrato semipedes octo. pes habet palmos quatuor, uncias duodecim, digitos sexdecim. palmus habet digitos quatuor, uncias tres. sextās, quæ eadem dodrans appellatur, habet palmos tres, uncias nouem, digitos duodecim.

Mvnicipia, quidam putant a munitionibus dicta; alij a munificentia, quòd munificæ essent ciuitates. primaque origo oppidorum, quæ ciuitates dictæ sunt, municipia nominata. Hæc Siculus Flaccus.

Mvti, lapides io agrorum diuisionibus dicebantur, sine inscriptione appositi; ideo quia nulla significatione apparerent, quoto loco numerarentur. Ex Hygeno.

Nvmarvs, notis quibusdam ueteres utebantur numeros significantibus, quas deinde ad litterarum formam scribendi consuetudine, paulatim conuertit librariorum inscitia. quas quidem notas, & earum significationem è regione subijciam. atque hæ tredecim sunt, totidem, quot Priscianus agnoscit; ab eo tamē, quiddam est, cur dissentire cogar.

Antiquæ notæ Significatio.

I	1	unus
V	5	quinque
X	10	decem
L	50	quinquaginta
C	100	centum
IↃ	500	quingenta
CIↃ	1000	mille
IↃↃ	5000	quinque millia
CCIↃↃ	10000	decemmillia
IↃↃↃ	50000	quinquaginta millia
CCCIↃↃↃ	100000	centum millia
IↃↃↃↃ	500000	quingenta millia
CCCCIↃↃↃↃ	1000000	decies centena millia.

Non erat autem, inquit Plinius, apud ueteres numerus ultra centum millia. itaque & hodie multiplicantur hæ, ut, decies centena millia, aut sæpius, dicatur. Atque hæ notæ, si figuram consideres, eædem omnes sunt, nisi quod in quinque primis deprehenditur dissimilitudo. nam cum scribimus CIↃ. siue IↃↃ. & inde quæ subsequuntur, duabus tantum utimur notis, I & C. hoc tamen obseruantes, ut C post I non tanquam auersa, sed quasi respiciens constituatur. sic unamquamque summam, quam uolueris immensam, explicari primis quinque notis animaduertes. Hæc est prima consideratio: sequitur altera. quòd a prima nota ad usque eas, quas in extremo posui, alternis modo in quincuplum summa crescit, modo in duplum: quod ipsas notas qui persequi singulas uoluerit, intelliget. Priscianus autem hanc rationem tractat imperite. primum, mille sic ait notari, X. & decem millia sic CXↃ. in quo repugnat uetustatis obseruatio. triplex enim genus est, quod antiquitatem maxime testatur, lapides, libri, nummi. & cum ego in singulis non ita negligenter sim uersatus, nunquam tamen X. pro mille comperi, nunquam CXↃ. pro decem millibus. sed idem labat in sua sententia: infert enim paulo post. Decem millia, quod uerisimillus est, notatum per M, circumscriptam ex utroque latere: & M. putat mille significare, quia nominis prima sit littera. quorum alterum concedo, ut M, mille ualeat: alterum, quia cum ratione pugnat, concedere non possum, ut M. ideo mille significet, quod in uerbo mille princeps occurrat littera. mihi enim dubiē non est, quin M inde sit deriuata, quod ueteres pro quingentis hac utebantur figura IↃ. unde, contra Prisciani sententiam, qui de origine D nescio quid ridicule comminiscitur, facta, est D, negligentia simul & ignorantia describentium, dum antiquas notas elementa putant. ergo pro quingentis, ut dixi, scribebant IↃ. pro mille CIↃ. unde fluxit M. errorem creante similitudine; quod M quandoque ita scribitur CIↃ. ut minimum discrepare uideatur a CIↃ. in antiquis autem libris & alias figuras pro mille usurpatas licet animaduertere, ut ∞ & CIↃ. quas peperit minus accurata librariorum festinatio, id agentium, ut CIↃ uno calami ductu perficerent. etiam ∞ pro mille reperias. Quæritur etiam cur, L quandoque pro I posita reperiatur, ut in hac figura CCCCLↃↃↃↃ. & similibus. huius quoque mutationis culpam sustinet librariorum inscitia: qui cum antiquam notam, I, longiusculum uiderent, exempli gratia sic, CCCIↃↃↃ. decepti similitudine consonantem L putarunt, & pro CCCIↃↃↃ. scripserunt. CCCLↃↃↃ. Hæc de numerorum notis. reliqua erant nonnulla: quæ quia satietati legentium placet occurrere, prætermitto. hac de re paulo plenius agetur in libris de quæsitis per epistolam. Ex nostro commentario in epist. ad Att.

Pars. multis partibus plures, pro multo plures, ueteres dicebant. Cic. lib. I. epist. fam. Perspiciebant, inquit, multis partibus plures in Hortensij sententiam ituros. & lib. III. de finibus, Multis partibus malis, dixit, pro multo malit. item M. Cœlius in epistola ad Ciceronem: Turpe tibi erit, Patiscum Curioni decem pantheras misisse, te non multis partibus multo plures. etiam apud Cæsarem in commentarijs illa nouimus. Quoniam numero multis partibus esset inferior. Suetonius quoque, non malus latinitatis auctor, in Iulij uita eodem loquendi modo usus est. Ex nostro scholijs in epist. fam.

Parara, pro apparere, ueteres dicebant. itaque scriptum est apud Siculum Flaccum. Aliquibus locis lapides, qui in limitibus positi erant, interciderunt, & limites ipsi, idest rigores, non parentibus lapidibus difficile inueniuntur. Et Frontinus, Ante Iouem limites non parebant, qui diuiderent agros. Hygenus autem: Antiquæ mensuræ actus in diuersum nouis limitibus inciditur. nam terrantum ueterum lapides adhuc parent, sicut in Campania finibus Minturnensium. Et apud Ciceronem in oratione pro Roscio Comœdo.

Pecvlatvs a principio capitalis Romæ non fuit, & pecuniaria pœna, non capitis diminutione, notabatur. id significat Liuius libro XXVII. cum ait, M. Liuius erat, multis annis ante, ex consulatu populi iudicio damnatus. quam ignominiam adeo ægre tulerat, ut & rus migraret, & per multos annos & turba & omni cœtu careret. ex his uerbis, non esse M. Liuio aqua & igni interdictum, sed affectum animo grauiter ex eo iudicio, iratum populo sua sponte urbe cessisse, animaduerto. cum autem peculatus nomine esse damnatum, ex eo libello constat, quem nescio quis de uiris illustribus composuit. & apud Liuium lib. XXXVIII. dānato de peculatu L. Scipione Asiatico, Africani maioris fratre, litis æstimatæ, & carceris, nisi solueret, mentio fit; aquæ uero & ignis interdictio nulla nominatur. est etiam exemplum M. Camilli, qui urbem Romam obsidione Gallorum liberauit. hic ob Veientanam prædam, ut ait Liuius, a L. Appuleio accusatus, XV. millibus grauis æris damnatus est. abijt autem in exilium ante iudicij diem: quia, cum se damnatum iri, de suis tribulibus & clientibus cognouisset, de patria maluit decedere, quam iniquissimam multam populi suffragijs irrogatam, exoluere. nam damnatis de peculatu, uel quanti esset lis æstimata, soluendum erat, uel in uinculis, donec soluerent, miserrime uiuendum. quod in Scipionis Asiatici iudicio Liuius significat. quòd si reus, iudicio non expectato, in exilium uoluntarium abijsset; tunc accusationem quidē is, qui cœperat, persequebatur; reum tamen absentem non alia, quàm pecuniaria pœna populus condemnabat: eamq́ue pecuniā soluere, si rediret, damnatus cogebatur, aut si soluendo non esset in carcerem ire. Hoc de crimine lex nulla nominatur: sed ante

ante M. Aemilium Lepidum C. Flaminium cos. quo anno superior Africanus a duobus Petilijs tribunis ple. est accusatus, iudicem senatum fuisse Liuius lib. XXXVIII. significat. me tamen idem Liuius in dubitationem adducit, senatus ne, an populus ante eos consules, quos nominaui, de peculatu quæsierit: scribit enim duobus libris, XXVII. & XXVIIII. M. Liuium Salinatorem, post priorem consulatum a populo esse condemnatum. eam porro damnationem peculatus nomine fuisse, iam ostendimus. Sed uidelicet existimare possumus, quouis crimine, si tribunus ple. aliquis esset accusator, populu iudicare potuisse: ne grauis auctor. T. Liuius, damnetur inconstantiæ. Post Africani, eiusque fratris Asiatici accusationem, prætor cum iudicum consilio de ijs, qui peculatus arguerentur, quæstionem exercuit. id opinor lege ab aliquo magistratu lata institutum. alioqui, quod senatus uniuersi munus erat, ad prætorem, certumque iudicum numerum, senatu negligente, translatum, uix puta in Lege postea Iulia capitalis peculatus factus est: quod iurisconsulti declarant. Peculatus poena, inquit Vlpianus ad legem Iuliam peculatus, aquæ & ignis interdictionem continet; in quam hodie successit deportatio. porro, qui in eu statum deducitur, sicut omnia pristina iura, ita & bona amittit. Lege autem peculatus tenebatur, si quis pecuniam publicam surripuisset, uel ut surriperetur, curasset: si quis in aurum, argentum ue, aut æs publicum quid indidisset, uel immiscuisset, fecissetque dolo malo, quo id peius fieret. hæc apud Venuleiu scripta sunt. Quod autem additur, eadem Iulia lege obstrictos fuisse qui æs, in quo leges incisæ erant, refixisset; uel quid immutasset, aut in publicis tabulis deleuisset, induxisset ue; hæc ego non ad peculatum, sed ad maiestatem retulerim. quod si pretio commissum id fuisset: ne sic quidem peculatus mihi uidetur, sed damnandi potius maiestatis, & corruptus, & corruptor. quædam enim incerta crimina in maiestatem conferebantur: neque aliud crimen patebat latius, atque etiam, quod in lege Iulia peculatus ait Vlpianus scriptum fuisse, ne quis ex pecunia sacra religiosaque auferret, interciperet, in rem suam uerteret. non peculatum magis, quam sacrilegium, fuisse existimauerim. Hæc præterea sunt in crimine peculatus: si quis imperator pecuniam ex præda captam penes se priuatim retinuisset, eamque nec in triumpho tulisset, nec in ærariu retulisset. Poena peculatus uel pecuniaria fuit, uel capitalis, nam qui prædam ab hostibus captam surripuerat, in quadruplum dãnabatur, ceteris autem aqua & igni interdicebatur. postea irrogata est alia lege deportatio abrogata interdictionis poena. Et quoniam, ut repetundæ, ita peculatus publicum furtum fuit, propterea ut in repetundis, sic in peculatu æstimationes fiebant litium, contraque hæredes, ut scripsit Papinianus ad legem Iuliam peculatus, actio dabatur. peculatum tamen, quod ante quinquennium esset admissum, obijci non oportuit, si Venuleio credimus. Ex libro nostro de legibus Romanis.

PERDVELLIO criminum omnium de maiestate fuit atrocissimum, nam tunc est, cum in ipsam rempu. uel in personam magistratus aut principis infertur iniuria. cognoscebatur autem non a prætore, sed a II. uiris, deinde ad populu erat prouocatio. itaque & Horatium illum, qui sororem occidit, & Sp. Cassium Viscelinum qui de regno cogitauit, perduellionis accusatus, alterum, a populo esse absolutum, alterum condemnatum, &, bonis publicatis necatu Liuius monimentis historiarum prodidit; quanquam Horatij factum, parricidiu, non perduellio, uidetur fuisse: & lege parricidij, quam Numa Pompilius fecerat, iudicatum esse, Hostilij regis iussu, Pompeius docet. cur igitur perduellionem Liuius nominat? ait enim Rex, concilio populi aduocato II. uiros, inquit, qui Horatio perduellionem iudicent secundum legem, facio causam hãc, fortasse uerã, licet opinari uel quia Numa uir sanctissimus, parricidium omne perduellionem uoluit esse; uel quia si non omne parricidium, saltem illud quod in cognatos, affinesve committeretur. Lege perduellionis, primum II. uiri iudicabant, deinde ad populum erat prouocatio. declarat hoc oratio pro Rabirio perduellionis reo: ex qua, primum a II. uiris, deinde a populo de Rabirio iudicatum esse, cognoscitur. quod etiam Suetonius tradit. quanquam, multo ante, iudicem hoc de crimine populum fuisse, nõ modo Horatij proximo demonstratur exemplo, uerum etiam ex eo, quod a Plutarcho in Poplicola de Vitellijs, & Aquilijs, qui Tarquiniæ gentis utrique fuerunt, proditum est. nam, cum de Tarquinio rege restituendo cogitassent, damnati a populo poenas morte debitas, luerunt. Atque hoc uno crimine damnatos necare ciues Romanos licuisse, cum eo tamẽ, si populus ita iudicasset, (nã, alioqui ne liceret, Sempronia C. Gracchi tribunicia lege sancitũ est) satis plane cõstat: quippe, cum & crucem Rabirio a Labieno accusatore in campo constitutam Cicero dicat; &, mortem lege Iulia irrogatam; posteriores etiam iurisconsulti tradiderint, rei quoque memoria post mortem condemnata. Notat Vlpianus purgandũ fuisse crimẽ perduellionis etiam successoribus; si forte reus obijsset ante quam de eo iudicatum esset. Quemadmodum autem omnium de maiestate criminum perduellio grauissimum fuit, sic a populo ijs comitijs, quæ maxima omnium erant, centuriatis, inquam, iudicabatur. quod in ea, quam proxime nominaui, oratione pro Rabirio declaratur. idemque Liuius, Valeriusque significant, qui centurias nominant in eo perduellionis iudicio, quod de Tit. Graccho, & C. Claudio censoribus, accusante tribuno ple. fiebat. nec dubito, quia Atilius ille Calatinus, Qu. Fabij Maximi socer, quem scribit Valerius oppidi Soranorum proditione reum ad populum esse factum, centuriatis & ipse comitijs causam dixerit; cũ oppidi proditio, quæ in remp. grauis iniuria est, uideatur esse perduellio. itaque miror, (ut aliud ex alio) cur proditionem & maiestatem Pedianus quodam in loco separatim nominauerit: cum proditio certe in maiestatem includatur, atque etiam, ut ego existimo, perduellio sit. nisi si ut speciem, quomodo philosophi loquuntur, a genere seiunxit, perduellionem scilicet a maiestate. nã & uocabulum ipsum, prodere, uidetur proprie ad directe perduellionem spectare. est enim, ubi quis cum hostibus aduersus remp. conspirat. Ex libro de legibus Romanis.

PARTICA a portando dicta, quasi portica. Ex libello uariorum auctorum de limitibus.

PLEBS. plebeij Romæ multi fiebant ex patricijs, sicut contra ex plebeijs patricij. id cum fiebat adoptione, nomen mutabatur. quod opinor satis constare. cum uero non adoptione, sed aliquo priuilegio aut a plebe ad patres, aut a patribus ad plebem transibant; conseruabatur nomen. quod Octauiæ gentis exemplo Suetonius ostendit, ait enim, modo patriciam, modo plebeiam fuisse, nomine conseruato. & Dio l. XLII. P. Cornelium Dolabellam qui Ciceronis gener fuit, transisse ad plebem, tradit. ex quo postea tribunus pl. factus est Dolabella, nec desijt esse Cornelius, sed desijt esse patricius. nam l. XIII. epi. fam. Cicero P. Cornelium uocari dicit eum qui Dolabellæ beneficio ciuitate a Cæsare dicto iã Põpeio, donatus erat. quod factum est post illud tempus, quo transisse ad plebem Dolabellam scripsit Dio. uideo etiam in historijs tribunum ple. nominari Minucium Augurinum factum uidelicet ex patricio plebeium nomine conseruato. nam antea Minucios omnes patricios uidemus. Ex nostro commentario in epist. ad Q. fratrem.

PLINTHIDES, quid sit. Hygenus in libro de limitibus declarat his uerbis. Quæstorij dicũtur agri, quos populus Romanus, deuictis pulsisque hostibus possedit, mandauitque quæstoribus ut eos uendundarent: quæ centuriæ nunc appellantur Plinthides, idest laterculi, easdem in quinquagenis iugeribus quadratas clauserunt limitibus, atque ita certumcunque modum uendiderunt. Idem in eodem libro sic. Sunt Plinthides, idest laterculi quadrati, ut centuriæ per sena millia pedum L. limitibus inclusi, habentes singuli laterculi iugera numero I. CC. L.

PRAENOMEN. Romana prænomina ad triginta fuisse, ex Varronis sententia tradit Valerius. hæc autẽ fuisse uidentur, Agrippa, Appius, Aulus, Cæso, Caius, Cnæus, Decimus, Hostus, Lucius, Mamercus, Manius, Marcus, Numerius, Opiter, Postumus, Proculus, Publius, Quinctus, Seruius, Sextus, Spurius, Tiberius, Titus, Tullus, Vibius, Volero, Vopiscus. peregina uero prænomina fuere, Ancus, Aruns, Lar, Lucumo, Metius, Numa, Petro, Põpo, Sertor, Tallas, Turnus, Volusus. de quorum prænominum origine, ac significatione, quoniam qui de nominibus modo scripsere, nihil dixerunt, nos ea scribemus, quæ a ueteribus tradita, a nobis quanta maxima fieri potuit diligentia, sunt collecta. Agrippa, Festo auctore, uocatus, qui cum labore matris sit natus, exempli causa impedes contra naturam, & non in caput, idest ab ægro partu. item Nonius Marcellus, & Quinctilianus li. I. c. 4. Appius ex Sabinorum prænomine Actio uenit, ut ait Valerius, idque Romæ Claudiorũ fuit; quorum princeps Actias Clausus dictus est, de quo Liuius l. II. Auli dicti, qui dijs alentibus nascerentur, ut ait Valerius. Cæso, qui ex utero matris exectus est: quod tradunt Festus, Valerius, Pli. l. VII. c. IX. Caius a gaudio patrum appellatus, ut ait Valerius. Cnæos uel ab insigni aliqua re, quasi γενναῖος, uel a γίγνεσθαι, id est generatione futura, dictos tradit Valerius, & Festus. Quinctus, Sextus, Decimus, a numero dicti sunt, teste Varrone: ut, qui quincto, sexto & decimo quoque loco esset natus, is demum primis tẽporibus Quinctus, Sextus, & Decimus diceretur. Hostus, inquit Valerius, fuit prænomen in eo, qui peregre apud hospitem natus est; fuitque prænomen Lucretij Tricipitini, collegæ L. Sergii consulis. Macrobius l. I. Sat. qui in hostico procreatus esset, eum Hostem fuisse uocatum scribit. est autem mendum apud Valerium: Hospes enim legitur, non Hostus. quod autem legendum sit Hostus, ex eo intelligi potest, quod Liuius Lucretium Tricipitinum cuius meminit Valerius, Hostum uocat. & in Consulibus Capitolinis scriptum est, P. LVCRETIVS HOSTI F. Macrobius etiam l. I. Hosti Hostilij mentionem facit. Lucij duplex origo traditur a Valerio. aut enim a Lucumonibus Etruscis dictus est, ut Lucumo Tarquiniensis, qui se L. Tarquinium appellauit; aut is demum

Lucius

Lucius appellatus est, qui lucis initio natus est, quod scribit etiam Festus, & Varro. Mamercus prænomen gentis Aemiliæ fuit, de quo Plutarchus in Numa, & Aemilio sic. Mamercus fuit Pythagoræ filius, a quo Numa Pompilius rex filium Mamercum nominauit, qui auctor, & princeps gentis Aemiliæ fuit. Festus autem prænomen Oscum esse putat, quod Osci Martem Mamercum appellauerint. Manius dictus est, qui mane est ortus; aut ominis caussa, quasi bonus; manum enim antiqui bonum dicebant. quæ tradit Varro l. I I. de analogis, Valerius, Festus, Macrobius l. I. Sat. Zosimus autem, Græcus historiarum auctor, li. I. tradit, Manium in gentem Valeriam profectum esse a quodam Valerio, qui primus sacra dijs Manibus fecit. Marcus dictus est, qui mense Martio natus est, ut ait Valerius. De Numerio sic Festus: Numerius prænomen nunquam antea fuisse in patricia familia dicitur, quam Q. Fabius qui unus post sex & trecentos ab Etruscis interfectos superfuit, inductus magnitudine diuitiarum uxorem duxit Otacilij Maleuentani, ut tum dicebatur, filiam, ea conditione, ut qui primus natus esset, prænomine aui materni Numerius appellaretur. & Valerius ita: Numerio sola patricia familia usa est, Fabia, idcirco quod CCCVI. apud Cremeram flumen cæsis, qui unus ex ea stirpe extiterat, ducta in matrimonium uxore filia Numerij Otacilij Maleuentani sub eo pacto, ut, quem primum filium sustulisset, ei Numerij prænomen imponeret, obtemperarit. hinc mendose apud Ciceronem l. I. de Diuinatione legitur ita: His adiungatur etiam somnium Aeneæ, quod in numerum Fabij Pictoris Græcis annalibus scriptum est. cum sit legendum. Quod in Numerij Fabij Pictoris: fuit enim alter Fabius Pictor prænomine Quinctus, qui de rebus Romanis latine scripsit, Gellio, & Nonio testibus, qui eius sæpe uerba latina proferunt, itemque Cicerone de legibus lib. I. qui eum inter historicos Latinos numerat. at qui Græce ijsdem de rebus scripsit, is uidetur fuisse Numerius nominatus, quem tamen li. I. Dionysius Quinctum nominat. Hac ratione in oratione pro Cluentio Numerios Aurios legimus, & libro XII. de Oratore Numerium Furium, & libro, II. de Diu. Numerium Suffucium, & apud Pedianum Numerium Quinctium. Opiter dictus, cuius pater, auo uiuo, mortuus est: quasi qui post obitum patris genitus sit, aut qui ob patrem auum habeat. quod prænomen Virginio Tricosto consuli fuit. Valerius, & Festus. Postumus, qui post humatum patrem est natus. Varro lib. I. de analogia, & Plutarchus in Coriolano, ut Postumus Cominius, & Postumus Aebutius: de quibus Valerius. Proculus, qui natus sit patre peregrinante patria procul, ut ait Plutarchus in Coriolano. Valerius autem, qui patre sene natus sit, quasi procul ætate progresso, eum Proculum esse uocatū dicit Publi. ait Valerius qui prius pupilli facti erunt, quam prænomina haberent. alij ominis caussa a pube. Seruius is primum dictus est, quem seruiens mulier peperisset, ut de Ser. Tullio rege scribit Dionysius. at Valerius qui mortua matre, in utero seruatus est. Spurius dictus, qui sine patre esset. antiqui enim ijsdem litteris S. P. Spurium, & sine patre, scripserunt. quod a Plutarcho in quæstionibus, & Valerio traditū est. Tiberij, ait Valerius, dicti qui ad Tiberim nascerentur. De Tito controuersia est. Valerius a Sabino quodam, nomine Tito, manasse ait; Festus a titulo, titulos autem milites fuisse, quod patriam tuerentur, quasi tutulos. Tullus ominis caussa dictus est, quasi tollendus, o litteris in u uersa; quod a Valerio proditū. Volero, inquit Valerius in prænomen abijt. quia uolentibus nasci liberis parentibus uidebatur. quo usus est Publilius Philo, qui nominatur in anno CCCLII. Capitolino. Vibum prænomen esse indicat annus CCC. Capitolinus, ubi est ita: P. SESTVS Q. F. VIBI N. CAPITOLINVS; itemque Liuius li. XXVI. Vopiscus dictus, qui ex duob. conceptis uno abortu excluso ad partum legitimum deduceretur. quo prænomine præcipue Iulia gens usa est. Valerius, Festus, Plutarchus in Coriolano, Plinius li. VII. ca. IX. Hactenus de Romanorum prænominum, ui ac significatione. nunc de peregrinis, quorum est ratio, & significatio Ancum scribit Varro a Sabinis ortū. Valerius autem tradit eum Ancum esse appellatum, qui uitiosum habuit cubitum, qui ἄγκων, Græca dicitur, cui etiam Festus assentitur. Ancus enim inquit, ille uocatur, qui aduncum habet brachiū ita, ut regi non possit hinc Ancus Martius Rex, & Ancus Publicius imperator Lauinius contra Hostilium regem, Dionysio auctore. Arruntem & Lucumonem Etrusca pronomina fuisse, scribit Dionysius. itaque Arruntem Tarquinium, Superbi regis filiū, & Arruntem Tolumnium, Porsenæ filium, legimus. Volusus Sabinum fuit; eoque usus est pater P. Valerij Poplicolæ, Liuio, & Capitolinis lapidibus auctoribus, quanquam Græci οὐάλεσον uocant. Lartis prænomen, ut tradit Valerius, a laribus sumptum est. Tuscum autem ante creditum est esse, fuitque consulis Herminij. idē fere Carisius, & Priscianus li. V. Lar, si familiaris est, facit laris; si Tolumnij Porsenæ, Lartis, & Seruius in VI. Aeneidos: Lar Tolūnius, a Cosso occisus, a loco dictus est, flectitur autem, Lar Lartis. & Liuius. I I I I. Daturos, quod Lar Tolumnius dedisset. & Cicero Philippica IX. Lar Tolumnius, Veientium rex. de Larte Porsena ita Dionysius l. V. Βασιλεῖ, ... λάρος, ὄνομα, ... νας, ἐπὶ αὐτόν. Quod autem hoc prænomen Herminij consulis fuerit, ut ait Valerius, id etiā ex Dionysij li. IX. cognoscitur: a quo ita anno CCCIII. consul scribitur λάρος ἑρμίνιος, & a Diodoro λαρῖνος, ἑρμίνιος. Ex his autem intelligi potest, quam uere scripserint quidam in libro de nominibus, ita. Postea quam in urbem migrarunt Sabini, duplicari nomina cœperunt, ut Numa Pompilius. Ser. Tullius, Lartes Porsena. quamuis hoc nomen Etruscum fuerit, in quo prænomine Lartes sciendum eo ueluti prænomine usos ueteres. Seruius interpres Vergilianus ab oppido dictum putat. itidem Plutarchus in Publicola existimat, qui tamen λαέρτης scribit. sed male. Hæc illi. quam autem uere, ipsi uiderint. neque enim Lartes Porsena duob. tantum nominibus usus est, cum ex Tolumnia gente fuerit, Seruio, quem ante nominaui, auctore: nec Lartes in recto casu dicitur, sed Lar: quod superioribus testimonijs comprobatum est: nec Seruius Lartem ab oppido dictum ait, sed a loco; nec item Plutarchus ullo in libro, ne dum in Publicola, ab oppido dictum scripsit: neque item est apud Plutarchum λαέρτης, sed λάρος, quanquam mendose: inquit enim, ἱκετεύει κλάρον πορσίναν: cum sit legendum ex Dionisio, τὸν λάρον πορσίναν. Cur igitur hoc illi dixerunt, quia interpretem legerunt, qui ita uertit: Supplex ad Laertem Porsenā confugit. illi uero in Græcis libris uersati, quid in Græco codice esse deberet, intelligentes, illud, quod non erat, esse affirmarunt. Metius Albanorum prænomen fuit, ut in Metio Fufetio; & Sabinorum, ut in Metio Curtio: & Latinorum, ut in Metio Geminio, & Metio Octauio, de quibus Liuius Numa Sabinorum fuit, ut in Numa Pompilio rege, & in Numa Marcio pontifice maximo. Pomponius prænomine usus est Pompilius, Numæ regis pater: quod scripsit Dionysius in Numa, & Liuius l. XLI. itaque Numa filium etiam habuit nomine Pomponem, qui ex se gentem Pomponiam propagauit, auctore Plutarcho: quanquam quidam imperite Pompilij filium Numam esse scripserunt. Tullus Sabinorum prænomen fuit; de quo Festus. Dionysius etiā cum Tatio rege Sabinorum Romam commigrasse ait Tullum cognomine Tyranum. Turnus Latinorum nomen fuit, ut in Turno Herdonio Aricino. Sertor, auctore Valerio dictus est, qui per sationem natus esset, eoque prænomine Sertor Resius, usus est, is qui primus ius feciale instituit. Festus aūt, Sertorē, a prendendo dictum a quibusdam, ait, quia, cum cuipiam asserat manum educendi eius gratia ex seruitute in libertatem uocetur assertor: cum uerisimilius sit, dictum quod sereret quid; ac potius adsertorem a serendo accepisse nomen, cum aliquem serat, perendo in libertatem eandem, qua ipse sit, idest iungat, quia fruges, cū feruntur, terræ iungit. Statim prænomen a stabilitate dictum, tradit Festus: serui le autem, nomen fuisse Gellius. Nunc ostendamus, qua ratione hæc ipsa prænomina scriberentur. Romanorum prænominum alia singulis, alia binis, alia ternis litteris scribi solita, cum a ueteribus traditum, tum ab antiquissimo quoque lapide, nummoque ita retentum est, ut nihil ea re possit esse illustrius, auctores sunt Plutarchus in quæstionibus, Sosipater, Donatus, & Priscianus. singulis litteris scribebant, Aulus, Cæso, Caius, Quinctus, Decimus, Lucius, Marcus, Manius, Numerius, Publius, Titus, ut A. Postumius, C. Iulius, C. Fabius, Q. Cæcilius, D. Iunius, L. Licinius, M. Valerius, M. Curius, N. Fabius, P. Cornelius, T. Manlius binis litteris, Appius, Cnæus, Spurius, Tiberius, Opiter, ut Ap. Claudius, Cn. Pompeius, Sp. Veturius, Ti. Aemil. Op. Verginius. ternis, Mamercus, Sextus, Seruius, Tullus; ut Mam. Aemilius. Sex. Iulius, Ser. Cornelius, Tul. Hostilius. Fuisse præterea aliquot prænomina, quæ longo post tempore pro cognominibus usurpari cœpta sint, ex uetustis non solum grammaticis, sed etiam annalibus intelligitur. quod ipsum in Agrippa, Voluso, Mamerco, Proculo, & Tullo facile perspici potest: quæ in L. Vipsannio Agrippa, L. Valerio Voluso, M. Aemilio Mamerco, C. Plautio Proculo, L. Volcatio Tullo, uiris consularibus, cognomina esse, perspicuum est, quod etiam tradit Valerius his uerbis. Quæ olim prænomina fuerunt, nunc cognomina sunt, ut Postumus, Agrippa, Proculus; itemque Priscianus l. II. sic: Inueniuntur multa, quæ in alijs personis sunt, prænomina, loco cognominum accipi. Mulieres quoque prænominibus usæ sunt: de quo Valerius ita: Antiquarum mulierum frequenti in usu prænomina fuerunt, Rutilla, Cesella, Rodicilla, Mutrulla, Burra. ista prænomina a uiris tracta sunt, Caia, Lucia, Publia, Manla. Festus uero sic: Prænominibus feminas usas esse, testimonio sunt Cæcilia, Taratia, quæ ambæ Caiæ solitæ sint appellari: pari modo Lucia & Tita. Varro autem l. II. de analogia: sic. In nostris nominibus, qui sumus in Latio, & liberi, analogia necessaria. itaque ibi apparet analogia: ac dicitur, Terentius uir, Terentia fœmina, Terentium genus, in prænominibus ideo non fit item, quod hæc instituta ad usum singularia, quibus discernerentur, nomina gentilicia, ut a numero Secunda, Tertia, Quarta, in uiris ut Quinctus, Sextus, Decimus. sic ab alijs rebus, cum es-

sent

sent duo Terentij, aut plures, discernendi caussa, ut aliquid singulare haberent, notabant forsitan ab eo, qui mane natus diceretur, ut is Manius esset; qui luci, Lucius; post patris mortem, Postumus. e quibus, quædam item cecidisse in fœminas, declarant prænomina antiqua mulierũ, Mania, Lucia, Postuma. uidemus enim, Maniam matrem Larum dici, Luciam Volaminiam Saliorum carminibus appellari. Postumam a multis post patris mortem etiam nũc appellari. Postremo Plutarchus in Mario Posidonium reprehendit, qui cum primum nomen proprium esse diceret, nulli tamen mulieri primum nomen esse dicebat. ex quo efficiebatur, mulieres propria nomine caruisse. itaque idem in quæstionibus aperte scribit, mulieres duobus, uiros tribus nominibus esse usos. Sunt etiam lapides, in quibus hæc pronomina leguntur, Prima, Secunda, Tertia, Quarta, Quincta, & Quincticula, Lucia, Mania, Tita. quibus ipsis in lapidibus animaduertitur, prænomina quandoque postponi consueuisse: nominatur enim Saluia Prima, Liuia Quarta, Nonia Quinctula. quod idem in uiris Liuius etiam fecit, qui, Attium Tullum, Attius Nauis, Manlius Cnæus, Octauius Metius: & Cicero, Maluginensis M. Scipio; & Suetonius, Claudius Appius Regillanus, & alia eiusmodi dixerunt. Caiam præterea, quod commune omnibus mulierib. prænomen fuit, ɔ. inuersa notatã fuisse. contraque Caium in uiris, satis est ex Probo, alijsque ueteribus grammaticis, atque lapidibus perspicuum. Ex libro Caroli Sigonij de nominibus Romanorum: in quo & alia legũtur sane præclara, admodumque scitu digna.

Praetexta quatuor hominum genera utebantur, pueri ad usque tirocinij diem, hoc est ad annum ætatis XVII. magistratus omnes urbani: quod utrunque nemo, ut opinor, paulo humanior ignorat: præterea, quod obseruatum non ita uulgo credimus, magistri collegiorum, dum ludos compitalicios faciebant, & senatores omnes, cum deorum festos celebrabant dies de magistris collegiorũ docuit me locus in oratione in Pisonem, quo in loco sunt hæc: Q. Metellus designatus consul, cum quidam tribunus ple. suo auxilio magistros ludorum ludos facere iussisset, priuatus fieri uetuit. tu, cum in calendas Ian. compitaliciorũ dies incidissent. Sex. Clodium, qui nunquam antea prætextatus fuisset, ludos facere, & prætextatum uolitare passus es. quibus uerbis Pedianus hæc subiungit. Solebant magistri collegiorum ludos facere, faciebant compitalicios prætextati. Erat autem satis turpe mendum in ijs uerbis, Magistros ludorum ludos facere. nam est in omnibus, qui ad hanc diem impressi leguntur, libris, Magnos ludos facere, cum loquatur Cicero non de magnis ludis, sed de compitalicijs, ut omittam duo argumenta, unũ, quod illud, Facere iussisset, aliquid omnino desiderabat. quem n. tribunus ille ludos facere iussisset? alterũ, quòd Pedianus ita loquitur, ut significet magistrorum in oratione fieri mentionem. quã facile autem ex, magistros fieri potuerit, magnos, litterarum declarat similitudo, præsertim si, magistros, paucioribus litteris apice superimposito, scribatur. De senatoribus autem ex ijs uerbis, quæ sunt in oratione II. in Antoniũ, conieci: Nescis, heri quartum in circo diem ludorum Romanorũ fuisse? te autem ipsum ad populum tulisse, ut quintus præterea dies Cæsari tribueretur? cur non sumus prætextati? cur honorem Cæsaris, tua lege datum, deseri patimur? Ex commentario nostro in orationem pro Sextio.

Praetor de capitalibus criminibus quærebat non omnibus tamẽ sed tantum de maiestate, de ui, de repetundis, de crimine inter sicarios, de ambitu, de ueneficio: de incestu uero, & perduellione populus. prætores autem, quæ cuiusque futura esset quæstio, ante sortiebantur: ac deinde singulis de criminibus singuli, prout sors tulisset, cum consilio quærerent. etsi de crimine inter sicarios, cum in iudicium quandoque ita multi uocarentur, ut prætor unus minime sufficeret non unus, sed duo prætores cognoscebant. quod in oratione pro Cluentio animaduertimus. idemque eandem ob caussam in alijs criminibus interdum esse factum, licet existimare. nonnunquam etiam, diem dicente aliquo tribuno ple. qui cogendi ad iudicium populi ius haberet, non prætor sed populus ipse de maiestate quæstionem exercebat. itaque Cn. Domitius tribunus ple. is, qui cum C. Cassio postea consul fuit, accusauit M. Silanum, quod iniussu populi bellum cum Cimbris consul gessisset; cum in eo bello graues ob eam caussam calamitates acceptas esse diceret. qua de re suffragium tribus tulerunt. Quod autem dixi, prætores de criminibus quæsisse: unum excipio prætorem urb. qui nullo de crimine publico quærebat; itaque nec quæsitor dicebatur; tantum, ciuilibus controuersijs ad eum delatis, ius dicebat, hoc est iudices, & iudicij formulam, quam sequerentur, dabat. nec enim prætor ipse iudicare solitus erat, sed, cum iudices, ab ipso dati, de controuersia cognouissent, ac iudicassent exequebatur. ideo in omnibus ferme edictis prætorum legitur, Iudicem dabo. in quo poste riores lapsi sunt. est igitur aliud, ius dicere; aliud, iudicare: contra quam qui ueterum iurisconsultorum libros ignorant, opinantur. &, quemadmodum ciuilibus in rebus prætor non cognoscit, neque iudicat, sed ius dicit, sic qui ab ipso iudices dati sunt, non ius dicunt, sed cognoscunt, ac iudicant. hinc recuperatores, hinc centumuiri, hinc arbitri, quos prætor dabat ut iudicarent. atque hoc & Cicero sensit in epist. ad Quintum fratrem. Prætor inquit, solet iudicare, deberet? Quædam tamẽ erant, in quibus non modo non iudicabat, uerum nec ius dicebat prætor urb. sed, omissa iurisdictione, imperio prætorio exequebatur: ut, cum bonorum possessionẽ secundum tabulas, aut contra tabulas dabat; item, cum restituebat in integrum; & huius generis nonnulla. Porro, cuius prætoris erat iurisdictio, eius non erat quæstio publica: neque cuius quæstio publica, eius iurisdictio. unus tamen de toto prætorum collegio, qui erant omnes octo, & iuris dicendi, & quærendi potestatem habebat, is, qui prætor inter peregrinos uocabatur. nam &, ius inter peregrinos ab eo dictum, satis constat: quæsitum socinorum, hoc est peregrinorum, caussa de repetundis. Pedianus demonstrat in orationis commentario aduersus competitores. Hæc de iurisdictione prætorum, nunc de origine primum, deinde de numero eorum subiungimus. etsi uideri poteft ὕστερον πρότερον. sed hic doctrinam quærimus: de ordine non ita laboramus. scriptum est igitur in digestis Iustiniani l. 2. sic, ex Pomponio de origine iuris. Cum consules auocarentur bellis finitimis: neque esset, qui in ciuitate ius reddere posset; factum est, ut prætor crearetur: qui urbanus appellatus est, quod in urbe ius redderet. post aliquot deinde annos, non sufficiente eo prætore, quod multa turba etiam peregrinorum in ciuitatem ueniret, creatus est & alter prætor, qui peregrinus appellatus est ab eo, quod plerunque inter peregrinos ius dicebat. capta deinde Sardinia, mox Sicilia, item Hispania, deinde Narbonensi prouincia, totidem prætores, quot prouinciæ in ditionem uenerant, creati sunt, partim qui urbanis rebus, partim qui prouincialibus præessent. deinde Cornelius Sylla quæstiones publicas constituit, ueluti de falso, de parricidio, de sicarijs; & prætores quatuor adiecit. deinde C. Iulius Cæsar duos prætores, & duos ædiles, qui frumento præessent, & a Cerere Cereales, constituit. itaque duodecim prætores, sed ædiles sunt creati. diuus deinde Augustus sedecim prætores constituit, post diuus Claudius duos adiecit, qui de fideicommissis ius dicerent. ex quibus unum diuus Titus detraxit: & adiecit unum diuus Nerua: qui inter fiscum & priuatos ius dicerent, ita decem & octo prætores in ciuitate ius dicunt. Sic in digestis Pomponius. nos autem, quod sentimus de numero prætorum, quod quidem legendis ueterum libris obseruare licuerit, exponemus, de numero, inquam, eorum prætorum, qui fuerunt extremis reip. temporibus. nam, euersa repub. tota ratio magistratuum arbitrio imperatorum perturbata. Octo igitur prætores, nunquam plures, ut nos opinamur, stante rep. fuerunt. argumenta, quibus adducor, ut ita esse credam, hæc sunt. Prætores, gesto magistratu, exibant in prouincias. hoc in dubium uocari non potest. plena exemplorum omnia. uidetur igitur esse rationi consentaneum, ut earum prouinciarum numerus cum prætorum numero congruerit. has porro in S. C. quod M. Cœlius ad Ciceronem misit, octo uideo nominari. Itemque, inquit, senatui placere, in Ciliciam prouinciam, inque octo reliquas prouincias, quas prætorij pro prætore obtinerent: & quæ sequuntur. & in oratione pro Milone, Erat, inquit, illo tempore consul P. Lentulus, septem prætores, octo tribuni ple. defensores mei. Septem nominat, uno Apio de omnibus excepto: quod ipse se indicat in oratione in Pisonem, his uerbis. De me cum omnes magistratus promulgassent, præter unum prætorem, a quo non fuit postulandum, fratrem inimici mei, præter duos de lapide emptos tribunos pleb. legem comitijs centuriatis tulit P. Lentulus consul de collegæ Q. Metelli sententia. & pro Sextio sic. Collegas Milo adiutores habebat. Consulis alterius summum studium, alterius animus pene placatus. de prætoribus unus alienus. quod si quis putet, unum quidem Appium ex uniuerso prætorum collegio a collegis in Cicerone reuocando dissensisse, collegas tamen ipsos non plane septem fuisse, locumque iam a nobis ex oratione pro Milone recitatum, fortasse mendo non uacare: quod in notis numerorum facile solet euenire: huic opinor, hanc suspicionem eripiam, ipsius Ciceronis testimonio. nam in orationem post reditum in senatu, ubi commemorat eos magistratus, quorum ope redierat ab exilio, nomina ponit octo tribunorum pleb. septem & prætorum, eorum scilicet omnium, quos in ea pro Milone significauerat. Scriptum est etiam apud Dionem li. XLII. de prætoribus a C. Cæsare, post Cn. Pompeium in Pharsalia deuictum, decem creatis, ut gratiam bene de se meritis referret. ἵνα γὰρ, inquit, πλέονας αὐτῶν ἀμείψηται, στρατηγούς τε δέκα ἐς τὸν ἐπιὸν ἔτος ἀπέδειξε, καὶ ἱερέας ὑπὲρ τὸν νενομισμένον, quòd si, plures ut remunerari posset, decem Prætores, & plures quam antea fuerant, sacerdotes creauit: nimirum constat, prætores non antea decẽ fuisse. Nam quod in Pomponio de origine iuris legitur; Cornelius Sylla quæstiones publicas cõstituit, ueluti de falso, de parricidio, de sicarijs, de iniurijs: & prætores quatuor adiecit: deinde C.

Iulius

Iulius Cæsar duos prætores & duos ædiles, qui frumento præessent, a Cerere Cereales constituit: id me minime conturbat. non enim dixit, adiecit quatuor prætores ad numerum ueterum prætorum; sed, adiecit quatuor de ijs, qui prætores erant, ad publicas quæstiones; ut quatuor ab ipso quæstionibus institutis quatuor item prætores præessent. quos autem duos ait prætores a C. Cæsare adiunctos, eos opinor, intelligit, de quibus meminit Dio, qui denarium numerum absoluerunt. Patet igitur de prætoribus octo usque ad tertium C. Cæsaris consulatum. quid enim dubias coniecturas colligere opus est, in ea re, quæ satis manifeste probatur, & ex eo S.C. cuius uerba recitauimus, & ex quatuor Ciceronis orationibus, & ex Dionis historia? Sed arguit nescio quis, ut decem prætores ostendat, hoc modo. Prætores publicis quæstionib præerant: urbicæ quæstiones erant septem; inter sicarios, de repetundis, peculatus, de ambitu, de maiestate, de ui, de falso; quæ crimen beneficij, & alia quædam cōplectebatur. ergo, cum septem essent quæstiones, & quæstioni inter sicarios duo prætores præessent, quod patet ex oratione pro Cluentio, reliquis autem singuli prætores: fuisse prætores octo, qui quæstionibus præessent, & duos præterea, quorum alter inter ciues, alter in peregrinos ius diceret, necessarium uidetur. dixi iam, non esse agendum coniecturis, aut argumentis, ubi ueterum testimonijs perspicua sunt, nec uero illa, quæ iam attuli, obscura uideri possunt. Quod uerum ad numerum quæstionum attinet, diuersa ratio est. nam si numerum prætorum ad numerum quæstionum accommodabimus: non modo plures quam octo, sed plures etiam quam decem creati prætores necesse erit. est enim quæstio de falso, est de parricidio, inter sicarios, de iniurijs, de ueneficio, de ui, de ambitu, de maiestate, de repetundis, de peculatu, de incestu, aliæ. ego autem ad argumentum illud, ne quis eo in aliquam dubitationem uocetur, ita respondeo: primum præesse potuisse unum prætorem quæstionibus pluribus, sicuti non unus prætor, sed duo quæstioni inter sicarios quandoque præfuerunt. possunt, exempli gratia, sex prætores ita distineri crebritate iudiciorum, ut nouis exorientibus quæstionibus uacare non liceat. potest eo tempore septimus prætor (reliquus erat unus urbanus, qui non quærebat, sed ius dicebat) in ea quæstione minime occupatus esse. quæ forte illi contigerat. hic, non dubito, quin ad eas quæstiones exercendas decreto senatus traduceretur, quibus uacare sex reliquos prætores non potuisse iamdixi. non enim committendum, ut impunita crimina differantur, nec sit locus quo nocentes rei adducantur. Age uero, concedatur quæstiones ab uno prætore plures exerceri non licuisse; sequitur ne necessario, ut ideo plures, quam octo fuerint? non sane mihi quidem ut uidetur: nisi si mihi illud ante rationibus probetur, quæstiones non potuisse ab alijs, quam a prætoribus, exerceri. quod si quis aggrediatur probare, fortasse hærebit. At nostra ratio quomodo procedit? optime uidelicet: nititur enim testimonio ueterum: a quo ego, quantum in me est, do operam ut ne discedam, quid igitur ueteres testantur; præfuisse & publicis quæstionibus, & capitalibus, qui prætores non essent: qui iudices quæstionis dicebantur. nam quæstionem de ueneficio, quam exercuit prętor Q. Voconius Naso, apud quem Cicero Cluentij caussam egit, exercuerat ante C. Iunius, non ut prætor, sed ut iudex quæstionis, qui & quæsitor uocabatur, patet ex oratione pro Cluentio: patet etiam ex Asconij commentarijs. iudicum autem quæstionis duo fuisse genera, alios prætores ut Quinctum Voconium Nasonem in caussa Cluentij, alios non prætores, ut C. Iunium in caussa Oppianici, multis uerbis demonstratum est a nobis in libro de legibus. Atque hac ratione tuemur locum illum in oratione pro Cluentio, in quo sex prætores cum nominasset Cicero, quintum Voconium Nasonem, M. Plætorium, C. Flaminium, seipsum, C. Aquillium, subiunxit, Quid reliquæ quæstiones? quibus ex uerbis reliquos prætores intelligi falso contendit is, quem supra significatione tantum, ne cui uideamur uoluisse detrahere, appellauimus. uel enim, ut dixi, de ijsdem prætoribus ibi nominatis, qui reliquas illas quæstiones exercere possent, licet intelligere; uel, quod iam probaui, de illis quæstionum iudicibus, qui cū prætores non essent, quæstionibus tamen non modo publicis, uerum etiam capitalibus (nec enim publicæ capitales omnes erant) interdum præerant. Reliqui duo prætores, Ciceronis collegæ, P. Cassius, & C. Antonius fuere. Cassius de maiestate quæsiuit: Antoniū cum reliqui septem quos nominauimus, omnes quæsierint, prætorem urbanum, fuisse, iusque dixisse necesse prorsus est. His tenebris, inquit, octo prætores nominasti, & peregrinum omisisti; quem adiungi necesse est: &, si adiungitur, plures erunt, quam octo. Explico me Pediani ope, cuius elegantem, plenumque antiquitatis, ac uere aureum libellum non me pœnitebit unquam legendo contriuisse. is igitur in commentario orationis aduersus Antonium, & Catilinam, prætor cum eum qui de repetundis quæreret, eundem ius inter peregrinos dixisse demonstrat. quod nec a ratione uidetur discrepare. non enim ciuium, sed sociorum, hoc est peregrinorum caussa iudicia repetundarum sunt instituta. iure igitur idem prætor & ius dicebat inter peregrinos, & ijs petentibus, de repetundis quærebat. quod cum ita sit, ius inter peregrinos prætorem Ciceronem dixisse, qui de repetundis quæsiuit, pro certo putandum est. uerum Pediani uerba, ut eius testimonio res pateat, subscribamus. Antonius, inquit, multos in Achaia spoliauerat, nactus de exercitu Syllano equitum turmas. deinde Græci, quos spoliauerat, eduxerunt Antonium in ius ad M. Lucullum prętorem, qui ius inter peregrinos dicebat. & cum Lucullus id, quod Græci postulabant, decreuisset; appellauit tribunos Antonius, iurauitque se ideo appellare, quod æquo iure uti non posset. quem locum & Plutarchus attigit in uita Cæsaris, sed ita mendose, ut mirer eum in rebus Romanis tam turpiter esse lapsum. primum P. Antonium nominat, qui Caius fuit; deinde Macedoniæ prætorem appellat M. Lucullum, qui prætor Romæ fuit: tertio, de corruptis iudicijs accusatum ait Antonium, qui accusatus est de repetundis; postremo, tradit eum ideo tribunos appellasse, quod sibi non licere cum Græcis diceret æquo iure in Græcia contendere: cum appellare in prouincia ad tribunos pl. qui Romæ erant, nemo soleret. questum potius ad senatum socij ueniebant, nec de corruptis iudicijs, sed de pecunijs ereptis, aut de nece iniusta, aut huiusmodi flagitijs: de quibus aut ad prætorem, aut etiam ad populum quandoque agebat accusator. quare Plutarchum hoc in loco non puto posse ab inscientiæ culpa uindicari. Hæc paulo fusius tractauimus, non ambitione adducti, sed studio ueritatis; ne confirmaretur opinio illa de decem prætoribus ante bellum ciuile Cæsaris & Pompeij. Ex nostris commentarijs in epist. ad Quin. Fratrem.

PROFANVM dictum id, quod cum sanctum fuisset, postea in usu hominum factum, hoc est extra fanum. Ex Aggeno de limitibus agrorum.

PRORSI limites dicti, qui spectabant ad orientem: transuersi, qui ad meridiem. Ex Hygeno.

PROVINCIA. exponemus, quot omnino in ditione populi Romani prouinciæ fuerint, & a quib. quove anno captæ, tum quæ consulares, quæq; prætoriæ. Quo anno M. Cicero Ciliciam pro consule administrauit, qui fuit ab urbe condita DCCII. M. Marcello Ser. Sulpicio cos. prouinciæ xv. fuerunt in ditione populi R. Sardinia, Corsica, Sicilia, duę Hispaniæ, citerior, ulterior; Asiā, Aetolia, Macedonia, Illyrium, Dalmatia, Africa, Achaia, Galliæ duæ, Cisalpina, Transalpina, Cilicia, Bithynia, Pontus, Creta, Syria, Cyprus. quibus ex omnibus prouincijs uectigal capiebat annuū resp. ut a Plutarcho traditum est, octuagies quinquies decies centena millia. Sardiniam cepit, inter primum & secundum Punicum bellum, consul T. Manlius Torquatus; de qua triumphauit, eaque prima, anno urbis DXVIII. prouincia populi Rom. facta est, missis ad eam componendam x. legatis, quod in faciendis prouincijs seruatum est. Corsicam uicit, & prouinciam fecit C. Papirius Maso consul, &, a senatu triumpho non impetrato, ipse de sua sententia in monte Albano primus triumphauit, anno DXXII. & hanc una cum Sardinia semper unus rexit magistratus Romanus. Siciliam primus uicit, magnaque ex parte prouinciam fecit Q. Catulus primo Punico bello: post aliquot annos, captis Syracusis, uniuersam in prouinciæ formam redegit M. Marcellus bello Punico secundo, aut certe, qui ei successit, M. Læuinus. nam de Marcello Velleius tradit: debellatum uero in Sicilia a Læuino potius prętore, quam a Marcello consule, & Cicero in Verrem, & Liuius significant. Marcellus quidem, secutus exemplum Papirij Masonis, in Albano monte triumphum egit, urbemque ouans est ingressus. Hispaniæ tum a Scipione Africano maiore, secundo Punico bello, tum, aliquot post annis M. Catonis Censorij uirtute, multis uictorijs domitæ: & in eas magistratus Romani modo pro consulibus, modo pro prætoribus ierunt. uarie tamen possessæ; &, ut ait Velleius, sæpe partibus amissæ, certa ac stabilis esse populi R. possessio, stipendiumque pendere non prius, quam Augusto principe cœperunt. Asiam cis Taurum montem bello Antiochino L. Scipio, maioris Africani frater, profectus in eam consul, ad imperiū adiunxit, annoque post consulatum proximo triumphauit, ab urbe condita DLXIII. post eam possidere beneficio senatus populique R. reges Attali, donec M. Perperna consul Aristonicum, qui eam, Attalo rege mortuo, occupauerat, deuicit, ac cepit. eam tamen in prouinciæ formam non Perperna, sed, qui ei successit, M. Aquillius consul redegit: qui etiam de Aristonico triumphauit, anno DCXXIIII. Aetoliam M. Fuluius Nobilior subegit. bellum gerere cœpit consul, proconsul confecit, & triumphauit biennio post anno urbis DLXVI. Macedoniam XL. diebus deuicit consul iterum L. Aemilius Paulus, anno DXXCVI. neque tamen prouinciam fecit, sed de sententia x. legatorum: quos ad componendam Macedoniam atque Illyricum senatus de more misit, Macedonas omnes liberos esse iussit; &, ut suis legibus uiuerent, suas urbes, & agros haberent, magistratus annuos crearent, permisit: ne-

teris

teris etiam stipendij, quod regibus pependerant, dimidia parte leuauit, anno proximo, Perse rege inter captiuos Romam ducto, triumphauit: prouinciam uero Macedoniam fecit anno urbis DCVII. Q. Metellus, is, qui ex ea pro prætore triumphauit, & Macedonici cognomen est adeptus. hanc prouinciam postea cum Achaia coniunxit, eque duabus unam fecit, rogatione perlata, P. Clodius tribunus ple. & utranque L. Pisoni, quasi præmium, quòd in Cicerone eijciendo consensisset, dedit administrandam. Illyricum, & Dalmatiam eodem anno, quo Macedoniam Paulus, L. Anicius prætor debellauit. & unam prouinciam fecit, triumphauitque, post Paulum aliquot diebus, rege Illyriorum Gentio cum fratre, coniuge, & liberis ante currum ducto. Carthaginem & Numantiam, illam Africæ, hanc Achaiæ caput, exciderunt eodē anno, & triumpharunt, Scipio Aemilianus, & L. Mummius; tulitque inde Scipio cognomen Africani. Mummius Achaici. factæ sunt prouinciæ duæ Africa, & Achaia. Africam autem intelligo regionem uniuersam, quam Carthaginienses possederant. nam Numidia, & ipsa pars Africæ, Massanissæ regnum fuit, Syphace superato, paruitque regibus, & a C. Cæsare demum, post Scipionem, & Iubam, Mauritaniæ regem, deuictos, in formam prouinciæ redacta. Mauritaniam uero, & ipsam in Africa, multis post annis Caligula imperator in duas prouincias diuisit. Galliam Cisalpinam puto prouinciam esse factam eo tempore cum M. Marcellus, is, qui consul quinquies fuit primusque Annibalem acie uicit, Virdumarum, Gallorum regem singulari certamine occidit, deque Gallis insubribus triumphauit, anno DXXXI. patet enim prouinciam esse factam, quia coloniæ plures annis sequentibus eo deductæ. Transalpinam uero Galliam, quæ Narbonensis quoque dicta est, Q. Fabius, L. Pauli nepos, deuictis Allobrogibus, unde cognomen sumpsit, in prouinciæ formam redegit, anno DCXXXI. Ciliciam perdomuit P. Seruilius proconsule. qui, quod Isauron, Ciliciæ arcem, euertit, Isauricus est dictus: triumphauitque anno DCLXXIX. ex eo tempore Cilicia prouincia fuit. Bithyniam populo R. rex Nicomedes, ut antea rex Attalus Asiam, testamento reliquit: eaque simul cum Ponto, in quo Mithridates regnauit, una prouincia fuit, Bithyniæque nomine appellata. utranque uero prouinciam fecit, Mithridate uicto, Pompeius Magnus pro cōsule, triumphauitque anno DCXCII. eiusdem Pompeij lex a Plinio iuniore in epistolis memoratur, Bithynis, & Ponticis data: ne quis annis XXX. minor magistratum caperet, neve in senatu esset; qui uero magistratum cepisset, ei liceret in senatu esse: ne decuriones, in curiam a censoribus lecti, pecuniam pro introitu darēt. item, ut senatores certis de caussis a censoribus ordine mouerentur: ut Bithynicis ciuitatibus adscribere sibi, quos uellent, ciues liceret, dum ne ciuitatis essent alienæ, sed harum quinque ciuitatū, quæ essent in Bithynia. atque hæc a Pompeio sunt ad exemplum Romanæ ciuitatis instituta. Cretam debellauit Q. Metellus pro consul, & triumphauit anno DCXCI. Creticusque postea nominatus Syria, Pompeij magni singulari uirtute, ultimo bello Mithridatico uicta, leges accepit, prouinciarumque populi R. numerum auxit. triumphauit ex ea Pompeius proconsul item ex Asia, Ponto, Armenia, Paphlagonia, Cappadocia, Cilicia, Scythis, Iudæis, Albanis, Iberia, Creta, Basternis, præterea de legibus Mithridate & Tigrane, anno DCXCII. Ciprus ultima, stante resp. in prouinciæ formam redacta, misso in eam M. Catone quæstore cum iure prætorio, lege P. Clodij tribuni ple. Pisone & Gabinio cos. anno DCXCV. sed primum ea simul cum Cilicia, tanquam una prouincia, S. C. tradita est P. Lentulo pro consule. quod illa uerba Ciceronis in epistola ad Lentulum significant: Te posse perspicere, qui Ciliciam, Cyprumque teneas, quid efficere, & quid cōsequi possis. postea quæstores in eam missi. quod ab eodem Cicerone didicimus; qui ad C. Sextilium Rufum in quadam epistola ita scribit: Tuæ laudi conducere arbitror, cum primus in eam insulam quæstor ueneris, ea instruere quæ sequantur alij. Tertia pars superest, quæ prouinciæ consulares, quæ ue prætoriæ dicerentur. Nequis erret, neutrum perpetuum fuit. non enim hæc, uel illa prouincia semper aut consularis, aut prætoria, sed ita nomen mutabat, ut nasie modo a consularibus, modo a prætorijs administrabatur. quā potestatem senatus habebat, ut, quos uellet, in quas uellet mitteret, administratione annua: quod lege Sempronia C. Gracchi tribuni pleb. sancitum erat. Cęsari tamen Galliæ in quinquennium contra legem Gracchi & lege Vatinia tribunicia, & S. C. mandatę sunt, postea que in alterum quinquennium lege Trebonia, item tribunicia, Pompeio Magno & Crasso II. cos. confirmatæ. qua de re sic ad Lentulum Cicero: Stipendium Cæsari decretum; & ne lege Sempronia succederetur, facile perfectum est. Decerni autem solitas lege Gracchi, non a populo, sed a senatu prouincias, idem in oratione pro domo, in P. Clodium inuehens, plane demonstrat. Ita ne uero? inquit, tu prouincias consulares, quia C. Gracchus, qui unus maxime popularis fuit, non modo non abstulit ab senatu, sed etiam, ut necesse esset quot annis cōstitui per senatum, lege sanxit, eas lege Sempronia per senatum decretas, rescidisti? extra ordinem siue sorte, nominatim dedisti, non consulibus, sed reipublic. pestibus? Erat igitur eadem prouincia, ex uoluntate senatus, modo consularis, modo prætoria. itaque Macedoniam (ut hæc exēpli caussa nominetur) Cn. Dolabello, C. Curio, M. Lucullus, L. Torquatus, C. Antonius omnes consulares administrarunt; tum, C. Octauius prætorius, pater Augusti naturalis: rursus consularis L. Piso, & Pisone reuocato, Q. Ancharius prætorius, idemque patet in ceteris. Quo autem anno. S. C. illud Cœlius in epistola sua ad Ciceronem misit; in quo S. C hæc sunt; senatui placere, in Ciliciam prouinciam, in que octo reliquas prætorias mitti: regebantur octo prouinciæ. quæ in eo S. C. prætoriæ uocantur a magistratibus octo prætorijs Cypro excepta, quam quæstor, ut proxime ostendi, cum iure, ut opinor, prætorio, administrabat: quia, lege Clodia missum esse in eam M. Catonem cum iure prætorio, adiecto etiam quæstore, Velleius prodidit. propterea Cyprum inter prætorias esse memoratam, facile credo. reliquæ septem fuere, Sicilia, Sardinia, Asia, Macedonia, Bithinia, Creta, Africa. & cum Sardinia Corsicam simul fuisse, cum Bithynia Pontum, paulo ante dictum est. Sed quæretur fortasse, quot fuerint, & quæ fuerint, & a quibus administratæ eo anno prouinciæ consulares. Septem fuerunt, Hæ, duæ Galliæ, Illyricum & Dalmatia, quas unus C. Cæsar tres regebat, duæ Hispaniæ, quas Cn. Pompeius per legatos absens administrabat; Syria, cui M. Bibulus, Cilicia cui M. Cicero præerat. ita fuerunt hoc anno XV. prouinciæ consulares VII. prætoriæ VIII. & in unā cōsularem Ciliciam. in prætorias autem omnes eo S. C. Successores mitti placere, decretum est. Neque uero miretur quisquam si Aetoliam, Græciam, Achaiam, Thessaliam, Bœotiam, Pamphyliam, Phrygiam, Lycaoniam, Lydiam, Ioniam, Cariam, Misiā, Callo greciam, siue Galatiam, Pisidiam, Lyciam, Cappadociam, Armeniam non nominauerim. nam Aetolia Græciæ pars fuit: Græcia uero cum Achaia, Thessalia, Bœotia ad iurisdictionem Macedoniæ pertinuit; omnesque simul ab uno regebantur. id seruatum est post consulatum Pisonis & Gabinij: nam eo anno legem tulit P. Clodius, ut omnes illæ prouinciæ ab eo, qui Macedoniæ præesset, regerentur. non enim tulit, ut a Pisone nominatim regerentur, (nam fuisset priuilegium, non lex) sed, ut ab eo, cui Macedonia daretur. is autem fuit eo anno K. Piso; cuius caussa lata lex est. Pamphiliam uero Phrygiam, Lycaoniam, qui Ciliciam, idem administrabat. ad Lydiæ, Ioniæ, Cariæ, Mysiæ, etiam Phrygiæ parti præerat idem, qui Asiæ, nec mirum est, Phrygiam in duas iurisdictiones dispertitam fuisse, ut una pars Ciliciæ, altera tribueretur Asiæ. nam etiam ipsius Asiæ tres diœceses ad Ciliciam attinuisse, Cicero ipse, alijque prodiderunt. Galatiam, regebat Deiotares rex socius fidelissimus populi Rom. Pisidiæ, & Lycij inter socios erant, suisque legibus sine magistratu Romano, utebantur. itaque Cicero eas gentes appellat auxilia, quod nomen de socijs usurpari solitum est, in epistola ad Atticum. Exercitum, inquit, infirmum habebam, auxilia sane bona, sed ea Galatarum, Pisidarum, Lyciorum. hæc enim sunt nostra robora. Cappadociæ rex erat Ariobarzanes, ipse quoque socius populi Rom. nam Pompeius reges multos, a Mithridate pulsos, in regnum restituit, & fœdere ac societate resp. obstrinxit: Armeniam Tigrani regi, qui Mithridatem armis iuuerat, uenia data concessit: nationes quasdam prouinciaa fecit populi Rom. alijs, ut sui iuris essent, suisque legibus uiuerent, permisit. Hæc est Romanæ ditionis ab Hispania ulteriore, extrema ad occidentem prouincia, ad Euphratem, qui terminus ad orientem imperij fuit, descriptio quædam, breuiter a nobis informata. nec enim uagari longius licuit in ea tractatione, quæ nostri argumenti propria non est: quia tamen disiuncta non uidetur, & afferre potest legentibus utilitatem cum iucunditate, hæc attigimus. In prouincias ibant uel consulares cū duodecim fascibus uel prætorij cum sex, totidem utrique, quot in urbe habebant. interdum etiam prætorios cum iure consulari, & duodecim fascibus, senatus in prouincias mittebat, ut Q. Ciceronem in Asiam, de quo Suetonius: Extant, inquit, Ciceronis epistolæ, quibus Quinctum fratrem, parum secunda fama pro consulatum Asiæ administrantem, hortatur, & monet, imitetur in promerendis socijs uicinum suum Octauium. proconsulatum uocat hominis prætorij administrationem. eadem ratione titulus est, Quincto Metello Celeri pro cos. in duabus epistolis, quę libro quinto fam. primæ leguntur; qui tamen consulatum non gesserat, sed ex prætura in Galliam cisalpinam profectus erat. & in oratione pro Flacco notauimus hæc. Cum prouinciam Asiam proconsulari imperio obtineres: cum tamen prætorio de homine loquatur. Primis temporibus, cum prouinciæ tuēdæ armis essent & in discrimine uersarentur, exibant in eas, inito statim magistratu consules & prætores, uel ut quæque cuique sorte obtigerat, uel etiam quandoque consulibus inter ipsos comparantibus. sic enim

loque-

loquebantur,cum inter eos de duabus consularibus prouincijs cõuenisset,nam comparandi consuetudinem apud prætores non uideo fuisse.quod si bellum produceretur, imperium in ijsdem prouincijs proconsulibus,aut proprætoribus a senatu prorogabatur. postea L.Sylla lege cauit, ne quis plus anno prouinciæ præesset; qui uiderit,opinor,in repu.diuturnis imperijs assuescere, tutum non esse. itaque Galliarum illa per decennium Cæsaris administratio libertatis exitium fuit. hac de lege Cicero in epistola ad Appium his uerbis: Eo discessisti, quo ego te ne persequi quidem possem triginta diebus, qui tibi ad decedendum lege, ut opinor, Cornelia constituti essent. Et in eadem: ut habere rationem possis,quo loco me salua lege Cornelia conuenias:in prouinciam ueni pridie cal.Sex. Tulerat iam ante Syllam C. Gracchus tribunus pleb. Tiberij frater ut consulares prouinciæ quotannis per senatũ decernerentur. Post Syllam uero C. Cæsar,qui dictator fuit, legẽ tulit,ne prætoriæ prouinciæ plus,quam annum, neu plus, quam biennium,consulares obtinerentur. tulit autem hanc legem uicto Pompeio;cum ipse iam per nouem annos Galliam cõtra C.Gracchi,& L.Syllæ leges obtinuisset,consecutus id,quod nemo antea, & S.C.& lege. Leges uero quæ rectoribus prouinciarum imperium dabant,duæ fuerunt. curiata dabat imperiũ populus, ut Liuius indicat libro ix.Cornelia senatus.nam,cum S. C.esset factũ, ut prouincias magistratus sortirentur; aut compararent inter se, sum,si ij,uel sine lege curiata in prouincias proficiscerẽtur,imperium habere dicebantur,donec in urbem reuertissent. ideo,quod in epistola Ciceronis ad Lentulum scriptum est, Ap.Claudius frater P. Clodij, cupidus prouinciæ, dictitabat, se, si licitum esset legem curiatam ferre,sortitutum esse cum collega prouinciam; si curiata lex non esset, compraturum cum collega,Lẽtuloque Spintheri,Ciliciam pro consule administranti successurum:legem curiatam consuli ferre opus esse, necesse non esse: se quoniam ex S. C.prouinciam haberet,lege Cornelia imperium,habiturum, quoad in urbem introijsset.Quod autem in agraria 2 s. scriptum est, Rem militarem sine curiata lege attingere nõ licet; propterea dictum,quia sumptu publico ibant in prouincias,quorum de imperio lata curiata lex esset. poterant igitur publica pecunia milites alere,& bellum gerere. at sine curiata lege poterat quidẽ aliquis priuato sumptu in prouinciam ire;exercitum uero habere, bellumque de suo gerere,cui tantæ opes erant,ut liceret? non igitur sine curiata lege.quæ pecuniam dabat, rem militarem attingere cuiquam licebat.nam,cum ad Atticum Cicero ita scribit;Appius sine lege suo sumptu in Ciliciam cogitat; non intelligis de pecunia in stipendia militum eroganda,(nec enim sustinere sumptum potuisset) sed,opinor,de suo cohortisque uiatico.ipse enim Cicero, uiaticum dari solitum comitibus eorum, qui irent in prouincias, significat in epistola ad Cassium his uerbis. Cetera cuiusmodi sint ea hoc iudica,quod legato tuo uiaticum eripuerunt. Hæc ex libro nostro de legibus Romanis.

Qvintarivm limitem ita nominauit Hygenus. Quintum quenque quintarium uolunt.porro inter quintum & quintarium interest aliquid.quintus est, qui quinto loco numeraretur: quintarius, qui quinque centurias cludit.hunc uolunt esse quintum qui est sextus.nam & legum latoribus,quemadmodum perlatum est sic cauerunt,ut a D M. quintus quisq; spatio itineris ampliaretur. Erat sane interpretatio legis huius ambigua, nisi eorum formæ sextum quenque limitem latiorem haberent, significationes qua & minores tractemus nunc diligentius quid dixerint.a D M. quintum quẽque latiorem decumano. quum decumanus erat positus, positi sunt deinde quinque limites,quorum nouissimus factus est latior his cum decumanus accessis, sex sunt.eandem obseruationem in reliqua limitum parte esse uoluerunt,quemadmodum a D M.quinque limites ducebantur,quorum esset summus latior, sic & ab eo quintario,cum spatium definitum erat, quinque adiectis limitib. summo,latitudinem suam seruari placuit.

Qvæstor distinguendus est a prætore.iudicum enim quæstionis duo uideo fuisse genera: unum eorum, qui cum prætores essent, quæstionis etiam iudices appellabantur;alterum eorum, qui cum prætores non essent capitali tamen de crimine quærebant. de iudice quæstionis prætore, patet ex oratione pro Cluentio: in qua ita scriptum est: iubet lex iudicem quæstionis, hoc est Q. Voconium,eosque,qui illi iudices obuenerint,quærere de Veneno. Voconium autem prætorem fuisse duobus argumentis conijcio, primum,quod in eo loco paulo ante Cicero dixit: Quid sibi illi scribæ, quid lictores? quid ceteri,quos apparere huic quæstioni uideo,uolunt:lictores enim qui magistratum non gereret, non habebat. iudicem autem quæstionis magistratus nomen fuisse, certe nemo dixerit. Alterum argumẽtum est,quod ibidem Cicero subiungit de alijs prætoribus,suam unoquoque quæstionem exercente. Hæc,inquis,quæstio sola ita gubernatur? quid M. Pletorij, & C.Flaminij inter sicarios?quid C.Orchiuij peculatus?quid mea de pecunijs repetundis? quid C. Aquilij de ambitu?quid reliquæ quæstiones?quibus ex uerbis,prætorem fuisse Voconium, qui iudex quæstionis appellatur,quis non intelligit?nam,& si prætores non nominat:satis tamen constat, de prætoribus intelligi. a quibus enim & sex quæstiones,nisi a prætoribus, & tam graues exercerentur,inter sicarios,de repetundis,de ambitu, peculatus?præterea se quæsijsse de repetundis,in eo loco Cicero dicit: quod ab eo factum in prætura, Valerius,& Plutarchus confirmant.ut omittã, quod quæsitorem Aquillium nominat; cuius annum fuisse legitimum,eundem,qui Ciceroni,ad petendum consulatum,prima docet ad Att.epi.ex quo,fuisse collegas in prætura, licet existimare. quod etiam li. 3 s.de officijs manifestum est.collegam enim suum Cicero appellat. Rursus iudicem quæstionis Iunium, qui prætor non erat,quæsisse de ueneno in Oppianici caussa, docet Pedianus his uerbis; Iunius quæsitor fuit in Cluentij caussa Verre prætore: in qua Oppianicus damnatus est. & alio loco: Damnato Oppianico, res in inuidia fuit; quod pecunia reus uideretur oppressus: & princeps illorum iudicum damnatus est; C.Iunius, quod diceretur alios supposuisse,qui reum damnarent,non eos quos prætor Verres fuerat subsortitus.neque hic cum Pedianus, neque supra prætorem nominauit. Cicero autem in oratione pro Cluentio,Condemnatus est,inquit, C. Iunius qui ei quæstioni præfuerat.adde etiam illud,si placet:tum est condemnatus, cum esset iudex quæstionis.& alio loco: Quinctius tribunus pleb.conuicium C. Iunio iudici quæstionis maximum fecit. non fuisse autem prætorem, aperte, sic inquam aperte, ut clarius esse nihil possit, idem demonstrat in eadem his uerbis: In hanc flammam recentem C. Iunium, qui illi quæstioni præfuerat, iniectum esse meministis, & illum hominum ædilicium iam prætorem opinionibus hominum constitutum, de ciuitate esse sublatum. ecce non prætorium, sed prætorem opinionibus hominum constitutum dicit: quod eum prætorem sine dubio futurum homines opinarentur. prætor autem si fuisset, non eum ædilicium sed prætorium uocasses. laudabant enim ueteres; ubi ornare aliquem uellent,ab eo magistratu quem postremum gessisset, itaque homo ædilicius,prætorius,consularis, dicebant. Præterea, cum prætores in leges non iurauerint,neque sententias tulerint; quod & Cicero & Pedianus docent; a Iunio autem iudice quæstionis ideo multa petita sit, ut in oratione pro Cluentio legimus,quia in legem non iurasset:(erat enim illi iurandum, ideo quod iudicibus leges omnino se esse in ferenda sententia seruaturum) satis constat,Iunium cum de Oppianico quæsiui prætorem nõ fuisse. Quod si quis dixerit,non tam Iunium iudicem quæstionis, quam Verrem prætorem, in illa Oppianici caussa quæsiuisse, quia Pedianus ita dicat; Iunius quæsitor fuit in Cluentij caussa,Verre prætore.& quia idem alio loco sortitionem, & subsortitionem a Verre prætore factã tradiderit:huic ita responderi poterit: sortitionem, & subsortitionem,non illius modo iudicij, uerum etiam aliorum iden pertinuisse ad C. Verrem,quia prætor urb.erat.quod ipse declarat Cicero in ea pro Cluentio. prætor autem urbanus de criminibus non quærebat; quare nec unquã quæsitor dicebatur; sed ius tantum dicebat,hoc est iudices, & formam iudicij dabat. idẽque iudices quibus alij prætores ad cognoscendas capitales caussas uterentur,sortiebatur,& subsortiebatur. quod ex Pediano, & ex ipso etiam Cicerone satis liquet. Accedit locus ex l. s. accusationis in Verrem:quo in loco Q. Curtiũ iudicem quæstionis appellat Cicero in caussa Verris repetundarum: de qua prætor M. Acilius Glabrio cognoscebat, eumque Curtium ait Pedianus a Cicerone esse reiectum. Illud addo; cum iam docuerim, iudicem quæstionis,& prætorem,& non prætorem,de crimine capitali cognouisse; tertium genus iudicum quæstionis interdũ fuisse, quorum ius cognoscendi non esset,sed tantummodo sortiendi. quod locus de Q. Curtio proximus iam ostendit, quem cognouisse de repetundis, absurdum est credere: cum in ea caussa prætorem quæsiuisse Glabrionem, ex Cicerone, & Pediano satis constet. itaque tertium hoc genus quæsitores dici non poterant: duo illa superiora genera, quoniam quidem quærerent, quæsitores, & erant,& proprie dicebantur. Ex libro nostro de legibus Romanis.

Qvæstor. Creatos,regnante Romulo, quæstores, Vlpianus prodidit a Iunio Gracchano traditum in iis libris, quos de potestatibus inscripsit. idem tamen hæc subiungit: Sicuti dubium est, an no, Romulo & Numa regnantibus,quæstor fuerit:ita, Tullo Hostilio rege quæstores fuisse certum est.& sane crebrior opinio est, Tullum Hostilium primum in rempu.quæstores induxisse. Fuit autem quæstura patricius magistratus,nec a principio,multosque deinde per annos; nisi solis patricijs datus est. postea non tam quæsturam,quam reliquos omnes magistratus plebi communicatos animaduertito. Ex l.nostro de legib.Rom.

Relicta,loca sunt, quæ siue locorum iniquitate,siue arbitrio cõditoris relicta,limites non acceperunt. hæc sunt iuris subsecìuorum, sicut etiam quæ dicuntur extraclusa loca. Ex Frontino de li-

de limitibus. Relicta etiam loca nominat Cicero in oratione 1. in Rullum.

REPETVNDAE, crimen capitale, nec ne, fuerit, dubitatur a doctis, uerum omnem dubitationem tollit una distinctio. prioribus enim temporibus capitale non fuit: postea, cum auaritia magistratuum haud paulo latius manare iam in prouincijs cœpisset, uisum est, ut acrioribus remedijs obuiam iretur. itaque, lege lata, capitale crimen factum est. utrunque probatur exemplis L. Lentulum, de repetundis damnatum, postea cum L. Marcio Censorino censorem esse factum, tradit Valerius libr. VI. quo patet damnatione ius Romæ manendi ademptum illi non esse, si quidem censuram sit assecutus: quam gessit anno ab urbe condita DCVI. idem illa confirmant, quæ scripta sunt lib. 1. rhetoricorum ad Herennium: Lex uetat eum, qui de repetundis damnatus sit in concione orationem habere. augur quidam, damnatus de repetundis, in demortui locum qui petat, nominauit. ueteris enim legis, non eius, quæ postremis reip. temporibus lata esset, exemplum uidetur attulisse: cum libro de officijs II. ita loquatur Cicero: Proximæ quæque leges de repetundis duriores. Hæc mansisse Romæ primis illis temporibus, qui iam de repetundis damnati essent, satis demonstrant. Rursus, capitale crimen fuisse, eoque damnatos exulasse, interdictis aqua & igni, A. Gabinij, & C. Verris exemplo cognoscitur. quòd si quis obiecerit, non eos lege exulasse, sed, quia, cum soluendo non essent, aut omnino cum nollent soluere, uoluntarium in exilium profecti sint: adiungemus de C. Catone: quem & esse damnatum de repetundis, Cicero in Verrem, Velleiusq; tradunt, & exulasse Tarracone, ex oratione pro Balbo perspicuum fit: cuius tamen æstimata lis esset tantummodo H-S. XVIII. millibus, ut exulasse uideatur, non quod fortasse posset aliquis de Gabinio & Verre suspicari, ne solueret quod æstimatum erat; quod minimum sane pecuniæ fuit: sed quia legi, quæ repetundarum damnatis aqua & igni interdiceret, parere cogeretur. Est etiam apud Velleium P. Rutilij exemplum repetundarum lege damnati: quem exulasse, & Cicero in oratione pro Balbo, & epitome Liuiana libr. LXX. declarat. Verum, ut hæc sint, dubia, quæ tamen satis aperta mihi quidem uidentur; Pediani testimonio nihil certius, nihil illustrius. is ubi exponit illud Ciceronis in Verrem libr. 1. Auaritiæ supplicio communi, subiungit Aestimatione litis, & exilio, satis manifeste exilium cum pecuniaria pœna in repetundarum crimine coniungens. Actionem fuisse in hoc crimine aduersus hæredes, nisi si res in reatu, ut iurisconsulti loquebantur, perijssent, cum ex ipsis cognoscitur iurisconsultis, cum Valerius indicat his uerbis. C. Licinius Macer, uir prætorius, Calui pater, repetundarum reus, dum sententiæ dicerentur, in Mœnianum conscendit: deinde si M. Ciceronem, qui id iudicium cogebat, prætextam ponentem cum uidisset, misit ad eum, qui diceret, se non damnatum, sed reum perijsse, nec sua bona hastæ posse subijci, ac protinus sudario, quod forte in manu habebat, ore & faucibus coarctatis, incluso spiritu pœnam morte præcurrit. qua cognita re, Cicero de eo nihil pronunciauit. igitur illustris ingenij orator ab inopia rei familiaris, insolito potentis fati genere, uindicatus est. Pœna uero damnatis de repetundis, quod ex Pediano satis liquet, dupli fuit. Lex per annos DC. hoc de crimine lata Romæ nulla est: consulibusq; Censorino & Manilio L. Piso Frugi tribunus pleb. primum de repetundis rogationem tulit, ut Cicero lib. II de officijs & in Bruto docet. eodemq; anno, aut certe proximo, alia lex a Cæcilio tribuno ple. lata est: qua damnatum L. Lentulum, eum, de quo proxime meminimus, qui postea censor fuit, prodidit Valerius lib. VI. aliæ deinde leges de repetundis, Seruilia, Acilia, Cornelia, Iulia: quibus singulis aliquandiu iudicia sunt administrata. nam posterior quæque proximam superiorem abrogauit. sic tamen, ut quædam retineret, atq; adeo interdum multa. non enim dubito, quin, quot in rebus crimen repetundarum Seruilius constituit, ijsdem in rebus, aut omnibus, aut plerisque, idem crimen Acilius, suam legem ferret, esse uoluerit: pœnam uero semper fere auxit posterior lex, & iudicij rationem aliqua re multæ mutarunt. itaque C. Seruilius Glaucia, (redeo enim ad quatuor leges, quas proxime nominaui) is, qui cum Saturnino trib. pleb prætor est occisus, cum de repetundis rogationem ferret, nouum de comperendinatione caput primus intulit, interq; spatium hoc iudicij tempus conclusit, ut accusatori dies tertius ad agendum, totidem defensori ad defendendum daretur, ante hanc legem ampliari quidem licebat, comperendinari uero in iudicio repetundarum non licebat. quorum alterum lege Seruilia confirmatum, alterum nulla in ueteri lege scriptum, sed nouum inductum Acilia sustulit. qua de re Pedianus sic, Ante legem Glauciæ de comperendinatione, aut statim sententia dicebatur, si absoluendus esset reus: aut, amplius, pronunciabatur, si uideretur esse damnandus, cum dixissent iudices, Non liquet, hoc est, obscura caussa est. itaque ea pars, interposita dilatione, dicebat, in cuius peroratione uidebatur obscuritas, comperendinatio uero utriusque partis recitatio est. Aciliam legem, quam tulit M. Acilius Glabrio, pater eius, qui Verria in caussa prætor fuit seuerissimam fuisse, Cicero lib. 1 in Verrem, & Pedianus tradunt. nec ea lege comperendinari, aut ampliari reum dicebat. itaq; multi, nulla omnino neq; comperendinationis, neq; ampliationis, dilatione interposita, semel accusati, semel dicta caussa, semel auditis testibus, ea lege damnati sunt. Quod autem eo in loco Cicero dixit, Ego tibi illam Aciliam legem restituo, non dixit, restituo, quasi de lege ante Seruiliam, lata, sed habuit rationem præsentis temporis, cum ex lege Cornelia, non iam ea Acilia, de repetundis quærebatur. Acilia enim tollebat omnino & comperendinationem, & ampliationem: quæ utraque, comperendinatio quidem certe, lege Cornelia, permittebatur. id Cicero significauit satis aperte, cum dixit: Adimo enim comperendinationem; quod habet lex in se molestissimum: bis ut caussa dicatur. & in eo: Glaucia primus tulit, ut comperendinaretur reus. nam, si primus Glaucia, ergo aliquis post eum item de comperendinatione tulit, eum autem Acilium constat non fuisse. id quod ostendimus. sine igitur L. Syllæ cuius ex lege ab tempore iudicia de repetundis administrabantur, idemque declarat Pedianus, cum ait, ideo testibus usum esse Ciceronem, ut, si posset, comperendinationem tolleret, frustra enim Cicero conatus esset tollere, ac ne conatus quidem esset, si necessaria fuisset. Cum autem subiunxit, Ita mitiam in consilium, ut, etiam si lex ampliandi faciat potestatem: tamen isti turpe sibi existiment, non primo iudicare: hoc dicit: Ita testes interrogabo, ita scelera Verris patefaciam, ut, etiam si lex Acilia, quam quod ad me attinet, tibi restituo, (adimo enim comperendinatum) permittat id, quod minime permittit, dilationem uidelicet, iudices tamen, haud quaquam ampliantes, comperendinationem non nominat, quia comperendinatio, non iudicum, sed accusatoris, & defensoris, erat, cum, eorum alterutro petente, fieret, ampliatio uero iudicum, magnitudine criminum, & ui probationum inspecta, sibi turpe arbitrentur non primo iudicare. Et, quòd Aciliam Cicero mitissimam uocat, quam Asconius seuerissimam, uterq; recte, seuerissimam, si cum ueteribus, mitissimam, si cum Cornelia conferatur. Hæc pluribus uerbis, quia locus Ciceronis in Verrem satis habet obscuritatis: in eo interpretes omnes implicati, tanquam in salebra hæserunt. Cornelia, L. Syllæ dictatoris, fuit, ut, posterior quæq; lex, durior, quàm Acilia: etsi comperendinationem concedebat, quam Acilia tollebat. sicuti lex Glauciæ durior, quam uetus: cum tamen Glauciæ lege comperendinari posset reus, uetere lege non posset. id Cicero significat his uerbis: Vtram putas legem molliorem? opinor illam ueterem. eodemq; modo seuerior, coniectura est, Iulia, quam Cornelia. quod idem Cicero scripsit in oratione pro Posthumo. Sunt autem lege Cornelia iudicia de repetundis omnia usque ad C. Cæsaris, qui postea dictator fuit, primum consulatum administrata. consul enim Cæsar nouam de repetundis legem rogauit, cuius quidem capita, quæ ex ueterum scriptis liceat colligere, hæc maxime fuerunt: ut repeterentur pecuniæ, quas quis in magistratu, potestate, curatione, legatione, uel quo alio officio, munere ministerioue publico cepisset, uel aliquis ex cohorte ipsius: ut urbani magistratus ab omni sorde se abstinerent, neue plus doni munerisue in anno acciperent, quam quod esset aureorum centum: neue quis ob iudicem arbitrumue dandum, mutandum, iubendumue, ut iudicaret; neue ob hominem in uincula publica coniJciendum, uincireue iubendum, uel ex uinculis dimittendum: neue quis ob hominem condemnandum, absoluendumue, neue ob litem æstimandam, iudiciumue capitis petendæ ue faciendum uel non faciendum aliquid acciperet. quæ uerba non minus pertinebant ad prouinciales, quàm ad urbanos magistratus. item, ne quis omnino ob negotium faciendum, uel non faciendum, per calumniam pecuniam acciperet. cautum præterea, ne prouinciæ præsidum auaritia premerentur, aut exhaurirentur, ne illi, qui prouincias regebant, quiue circa eos erant, negociarentur, nec mutuam pecuniam darent, fœnus ue exercerent, neque hoc tantum; sed ne uxorem quidem ducere quisquam posset ex ea prouincia oriundam, uel domicilium ibi habentem, ne ue filio uxorem ducenti consentiret: ne ijs in liberos populos ius de pecunijs creditis dicere liceret: item ne quis de prouincia exiret, aut exercitum inde sua auctoritate educeret, bellum sua sponte gereret, in regnum alienum iniussu senatus ac pop. rom. accederet: ut libertas socijs; ac præmia, ob merita in remp. data, integra essent: ne cuiquam aurum coronarium aut imperare, aut accipere liceret, nisi cui decretus esset a senatu triumphus: ne dona quæstores acciperent, aut xenia: ut rectores prouinciarum rationes, prius quàm decederent, apud duas in prouincia ciuitates deponerent: ne quis pro consule, aut pro prætore, legatum suum ante se de prouincia dimitteret: quod ab Vlpiano in l. meminisse, traditum est. spectauit hæc lex non modo ad eos, qui cum aliqua potestate erant, uerum etiam ad eos, qui curabant aliquod opus publice faciendum, frumentum comparandum, uel uiam reficiendam: item ad legatos, qui prouinciarum rectoribus a senatu dabantur, præfectosq; & tribunos, & quæstores etiam totamque cohortem

 prætoriam,

prætoriam, si quid accepisse a prouincialibus conuicti essent. eadem lege illud etiam sancitum erat, quid rectoribus prouinciarũ, dum in prouinciam irent, a socijs populi R. liceret accipere. qua de lege Cicero, dum in prouinciam proficiscitur, ita scribit ad Atticum lib. v. Adhuc sumptus nec in me, aut publice aut priuatim, nec in quenquam comitum. nihil accipitur lege Iulia, nihil ab hospite. postea uero quam in prouinciam peruenit, eodem libro sic: Scito non modo nos fœnum, aut quod lege Iulia dari solet, sed ne ligna quidem, nec, præter quatuor lectos, & tectum, quemquam accipere quidquam. Ad hanc legem postea Cæsar, rerum potitus, fortasse caput hoc addidit, ut repetundarũ conuicti etiam ordine senatorio mouerentur id quidem ab eo factum, Suetonius narrat. quod uel aucta, ut dixi, sua uetere lege potuit, uel noua lege lata, uel etiam, lege nulla, pro ea, quam omnium rerum unus habebat, potestate. Scriptum etiam apud Martianum iurisconsultum inuenio lege Iulia repetundarum cautum esse, ne iudicare, ne ve testimonium dicere liceret ei, qui ob turpitudinem senatu motus, nec restitutus esset. Ex nostro libro de legibus Romanis.

RERVM PROLATIO, &, Res prolatæ, sæpe dixit Cicero, nec tamen, quid significet, intelligunt multi. significat autem, ut ex accurata multorum locorum examinatione collegimus, tempus illud, cum homines feriarentur. declarat maximè Plautus in Captiuis in persona parasiti.

Vbi res prolatæ sunt, cum rus homines eunt.
Simul prolatæ res sunt nostris dentibus.
Quasi cum caletur, cochleæ in occulto latent,
Suo sibi succo uiuunt, ros si non cadit.
Item parasiti rebus prolatis latent.

& pro Murena, ubi iurisconsultos exagitat; Sapiens existimari nemo potest in ea prudentia, quæ neque est extra Romam usquam, neque Romæ, rebus prolatis, quidquam ualet. & ad Att. lib. VII. Non istum rerum prolatio tardabit & ad eundem l. XIII. Meam stultam uerecundiam, qui legari noluerim ante res prolatas, ne deserere uiderer hunc rerum tumorem. & ad Q. Fratrem Res prolatæ, ad interregnum comitia adducta Rerum igitur prolatio, siue, res prolatæ, idem est, ac si dicas, uacatio a muneribus: quæ maxime erat ludorum diebus. ludorum autem nomina, Votiui Romani Victoriæ, Plebeij. quorum primi Votiui XVII. Kal. Sept. commissi, per quindecim dies celebrabantur: & continuo Romani per decem dies: cum interea res prolatæ dicebantur. confectis Votiuis, & Romanis, rursus ad negocia: iudicia fiebant: senatus habebatur; tum publice, tum priuatim quisque satagebat in sua re: hoc usque ad VIII. cal. Nouembris. nam cum inter ludos Romanos & ludos Victoriæ dies intersint XLV. quod aperte ipse declarat lib. III. in Verrem: recte subducenti perspicuum fiet, ludorum uictoriæ commissionem incidere in diem VIII. Kal. Nouembris. quo significatur & ad Q. Fratrem li. III. iterum igitur res prolatæ. Victoriæ autem ludi, cumque his Plebeij coniuncti, dies auferebant octo: ut ad IIII. nonas Nouembris & magistratus, & cuiusuis ordinis homines intermissam rei siue publicæ, siue priuatæ administrationem repeterent. itaque Ci. l. IIII. epi. ad At. Pomtinius, inquit, uult ad IIII. nonas Nouembris triumphare ex quo patet, non fuisse diem festum IIII. nonas Nouembris. Ex nostro commentario in epi. ad Att.

RIGOR. terminus est, sed hoc differt a limite, quod limes est quodcunque in agro opera manuum factum est ad obseruationem finium: rigor uero suæ rectitudinis naturalis nomen accepit. Sic Aggenus in libro de limitibus.

Roma. ciuium Romanorum tria genera fuisse uideo, senatores, equites, de plebe: qui tres ordines dicebantur, & ex duplici genere constabant, patricio & plebeio. duplex enim est ciuium Romanorum diuisio, quarum altera ad alterum nihil pertinet. prior hæc. Vel patricij sunt ciues Rom uel plebeij. posterior hæc. Vel senatores sunt ciues R. uel equites, uel de plebe; ita uel a genere, uel ab ordine distinguebantur: ut ciuis Romanus genere patricio natus, equestris tamen ordinis, si nondum in senatum lectus esset, diceretur: sin senator esset factus, ordinis senatorij. quod si Patricius nõ modo in senatum allectus non esset: uerum nec inter equites locum haberet: quia scilicet equestri censu non esset, hoc est sestertiorũ quadringenta millia non possideret; (minus enim qui habebat, eques esse non poterat, sed, ut Horatij uerbis utar, plebs erat) aut quia, cum quadringenta millia possideret, anulo tamen aureo & equo publico non uteretur, quæ illi, equestris ordinis insignia, censor, ob aliquod flagitium ademisset: aut denique, quia neque maiores eius, neque pater, neq; ipse, cum quadringenta millia, eove amplius haberet, de equestri dignitate laborassent, equestrisque ordinis indicia, anulum scilicet aureum, & equum publicum, neque in militia a duce, neque domi a censoribus, cum censeretur, postulasset; quod tamen uix est ut credi possit: quis enim contemnit honestatem? quis, cum ab infimo ordine plebeis ad equestrem possit ascendere, aut ab equestri ad senatorium recuset? si quis igitur patriciæ gentis neque senator esset, neque eques, is patricius quidem & erat, & dicebatur, idem tamen de plebe & erat, & dicebatur. quandoquidem, ciuis Romanus quicunque erat, is de tribus ordinibus unum haberet, senatorium, aut equestrem, aut plebem, necesse erat. senator non es: ergo eques, aut de plebe. neque senator, neque eques, ergo de plebe. ordo enim præterea nullus superest. at quadringenta millia, qui est equestris census, aut octingenta millia, qui senatorius, possideo. sequitur ergo, ut eques ob quadringenta millia sim, aut senator ob octingẽta millia falsum. censu enim dat, non ut eques aut senator necessario sis, sed ut esse possis: neque propter opes honor datur, sed ob inopiam negatur. turpe enim, & indecorum, senator egens: malasq; res non omnino malis mentibus quandoque persuadet inopia. Erant ergo patriciorum tria genera, patricij senatores, patricij equestris ordinis, patricij de plebe. Sed oritur consideratio. Ciuis Romanus, ex equite senator factus amittit ne ordinis equestris insignia, anulum aureum, & equum? minime, auctus enim dignitate, tantũ abest ut de pristino iure quidquam amittat, ut etiam aliquid præterea consequatur. nam, præter anulum, & equum, quæ equitum erant, habebant senatores tunicam purpuream: ut ab equestri ordine aliqua omnino specie distinguerentur, sicuti equester ordo a plebe anulo aureo, & equo distinguebatur. Ex nostris obseruationibus. Duos populos seminarium gentium Romanorum fuisse reperio, Aborigines, & Troianos, qui utrique ab Aenea, ut Liuius & Dionysius tradunt, communi nomine Latini sunt appellati. Aborigines autem, qui, aduentum Aeneæ, Latium, regente Latino, tenebãt, docet Dionysius ex Græcis in Italiam uenientibus esse conflatos. Græcos autem hos nominat, Oenotrum ex Arcadia, Pelasgos ex Thessalia, Euandrum item ex Arcadia, Herculem ex Peloponneso profectum. atque etiam idem scribit, Romulum, superante Latinorum Albanorumq; multitudine, urbem in Palatio condidisse. quæ cum ita sint; iam id dubium esse nõ potest, quin ad hos populos alij etiam plurimi accesserint, qui Romanam urbem gentibus repleuerint. siquidem accepimus, Romulum Cæninenses, Antemnates, Camerinos, Veientes, Fidenates, quos bello deuicerat. Sabinos uero etiam quibus cum æquo Marte pugnauerat: in societatem nouæ urbis uocasse. quin etiam multas Etruscorum urbes se ad eum recepisse, inuio a medullia facto, traditum est. hoc autem Romuli institutum reliqui deinceps reges studiosissime sibi conseruandum esse duxerunt, ut finitimas ciuitates aut ui, aut beneuolentia sibi adiungerent, Romamq; transferrent. itaque Tullus Hostilius, euersa Alba, familias eius urbis Romam traduxit. Ancus Lucumonem Etruscum in senatum asciuit. Priscus Ser. Tullium Corniculanum sibi etiam generum adiũxit. idem post quoque factum est, liberata regio dominatu rep. neque enim unquam desitum est, ciuitatem uictis populis & gentibus dari, Italiamque ipsam municipijs deuinciri, quousque bello Marsico uniuersa fere ciuitate donata est. Ex libro Caroli Sigonij de nominibus Romanorum.

ROMVLEA lex, cauit, ne alij, præter patres, & magistratus, sacra inirent, peragerentur. postea plebi quoque aditus ad sacra fuit. nam rogationibus tribunitijs, primũ Sextia Licinia sancitum est, ut X. uiri sacrorum, non, ut antea, omnes patricij, sed ex parte dimidia de plebe crearentur. deinde secuta est Ogulnia: ut, cum quatuor pontifices essent, placeretq; sacerdotum numerum augeri, quatuor præterea pontifices, quinque augures, de plebe omnes allegerentur; ut omnino octo pontificum, nouem augurum numerus fieret.

RVRA, ueteres incultos agros dicebant, idest siluas, & Pascua Ex libello uariorum auctorum de limitibus.

SACERDOS. non eadem semper Romæ fuit creandorum sacerdotũ ratio. cũ enim, ueteri lege, ac more, augures ab auguribus, pontifices a pontificibus, reliqui sacerdotes a suis quoque collegijs crearentur; unus pontifex maximus a populo: quod omnium pene historicorum, Liuij maxime testimonio constat; Cn. Domitius tribunus pleb. Neronis imperatoris atauus, pontificibus offensior, quod alium, quam se, sui patris in locum cooptassent, lege lata ius sacerdotum subrogandorum a collegijs ad populum transtulit, eo anno, quo C. Marius tertium consul fuit. nec multo post ipse pontifex maximus populi suffragio creatus est. huius legis in II. in Rullum oratione Cicero meminit, item in ea pro C. Cornelio. quæ integra non extat. Postea L. Sylla, rerum potitus, cum alia multa cõtra populum, qui Marianas partes fauerat, tum hoc sanxit, ut rursus sacerdotes a collegijs crearẽtur. de quo sic Pedianus in diuinationis commentario: Victore Sylla, spoliatus est populus R. arbitrio creandorum sacerdotum. Sed quemadmodum legem Domitiam abrogarit sua lege Sylla: sic legem Syllæ, aliquot post annis, T. Atius Labienus tribunus ple. abrogauit, Domitiamq; restituit. fecit autem hoc auctore C. Cæsare: qui, si populus in mandando sacerdotio suffragium ferret, se, qui popularis admodum erat, pontificem maximum, in demortui Metelli Pij locum

locum, creatum iri, non sine caussa putabat, quod re comprobatum est. nam, P. Seruilio Isaurico, & Q. Lutatio Catulo, consularibus uiris, & prouecta iam ætate, deiectis, ipse, nondum prætorius, in amplissimi sacerdotii gradum ascendit. Tulit & ipse legem, non quæ a Labieni lege discreparet, (fuit enim uterque popularis) sed quæ nouum aliquod ius asscriberet. Domitiam quidem legem in eo capite confirmauit, ut absentibus petere sacerdotia liceret: rursus a populo ad collegia, lege Labieni abrogata, ius cooptandorum sacerdotum retulit post obitum Cæsaris M. Antonius consul, eo consilio, ut facilius ac certius M. Aemilius Lepidus, cuius filio filiam suam collocauerat, pontifex maximus in Cæsaris locum sub rogaretur. ita ius creandi sacerdotes quater immutatum est, a Domitio, Sylla, Labieno, Antonio. atque hoc quidem satis ex historia patet. mihi tamen & de quinta mutatione oritur opinio, ut puto, satis certa, primum ex epistola ad M. Brutum; in qua ita scriptum est. Pansa uiuo, celeriora omnia putabamus. statim enim collegã sibi subrogasset. deinde, ante prætorem sacerdotum comitia fuissent. cum enim, quo tempore hæc epistola scripta est, tum nõ a collegis, sed a populo subrogari solitos esse sacerdotes, manifestum fit, quia comitia de populo dici nemo nescit; hæc autem epistola eo anno scripta sit, quo Hirtius & Pansa consules fuerunt, id est eo, qui Antonii consulatum primus consecutus est: liquet, Antonii legem non esse seruatam, sed eam, quam Domitius tulerat, iterum esse restitutam. nitor etiam Dionis testimonio; qui lib. XLVI. leges Antonii a Pansa consule abrogatas esse narrat. quod etiam fecit Lentulus ille, qui scripsit his uerbis ad Ciceronem: Primus ego leges Antonianas fregi. Est etiã ex ipso Cicerone minime dubium de abrogatis Antonij legibus argumentũ. Acta, inquit, oratione XIII. in ipsum, Antonii rescidistis: leges refixistis: per uim, & contra auspicia lata decreuistis. Præterea patet hoc eo clarius, quod in ea de qua proxime memini, ad Brutum epistola proximam legem de sacerdotiis Cicero Iuliam appellat. quod si post Antonii consulatum, in quo legem tulit de lege cooptandi proxima dicitur C. Cæsaris lex: nimirum sublata iã erat Antonia. Ex libro nostro de legibus Romanis.

SENATVS primi sententias in senatu a consule rogabantur consules designati: si modo post consularia comitia senatus haberetur, sin xote, rogabat consul arbitratu suo, non quem uellet ex omni senatorum frequentia, sed quem uellet e numero consularium. & anti quæ consuetudini dabatur, ut quem ordinem interrogandi sententias consul calendis Ianuariis instituisset, cum toto anno conseruaret. quo ordine, Cæsar, neglecto, primum Pompeium post affinitatem consul rogare sententiam cœpit, cum antea Crassum solitus esset. Quoniam autem cum designati consules fuissent, ii sententiam primi rogabant: uenit in mentem, quæri posse, uter ex ipsis, designatis prior rogaretur. nec difficile est quærenti responde re. nam me quoque olim ea ipsa re in eandem dubitationem adductum, & aliquandiu hærentem, obseruatio ueteris moris expediuit. Sciendum igitur; siue patricius, & plebeius, siue duo plebeii designati consules essent, qui priore loco declaratus esset cõsul, eum in magistratu priorem quoque sententiam rogasse, ideoque rogauit in re Catilinaria non C. Antonius sed M. Cicero, quia cõsul priore loco declaratus, nam genere pares erant, uterque plebeius. & li. I. epistola ad Att. rogat sententiam M. Pupius Piso, consul, ex familia plebeia: M. Valerius Messalla, & si patritius, tamen non rogat. plebeius igitur anteponitur patricio: cur? quia priore loco declaratus consul. Vter in magistratu prior rogaret, ostendi. quo conijcitur, & uter rogaretur, cum designati essent. Ex nostro commentario in epist. ad Att. Legitimi habendo senatui dies erant, calendæ, nonæ, idus. reliquis diebus, modo comitiales non essent, haberi quidem senatus poterat; sed certus neque lege, neque more statutus erat dies. positum id erat in uoluntate magistratuum. Ex nostro commentario ad Q. Fratrem. Animaduersione dignum est, quod legendo obseruauimus: qui ex equestri ordine senatoriæ dignitatis ad gradum ascendissent, eos inter senatores quidem esse censos, ut si quid ordine senatorio minus dignum admisissent, senatu mouerentur; uerum eosdem, cum deinde equitum centuriæ recognoscerentur, inter equites, quandoquidem ipsi quoque equum publicum haberent, citatos esse, ut, si flagitium ullum, quod in equite Romano dedeceret, fecissent, equum publicum amitterent. patet hoc apud Liuium duorum censorum exemplo Neronis, & Salinatoris: quorum alter alteri, cum census equitum ageretur equum ademit: quos tamen ante, cum senatorũ census ageretur, in recitandis senatorum nominibus esse lectos, dubitari non potest. Atque ego huius generis ciues, minime crediderim, sua manu, ut ceteros equestris ordinis, equum per forum traduxisse. proprius enim eorum census non equestri, sed in senatorio erat ordine; nec equestris ordinis, sed senatorii dicebantur; nec ideo, quod equestris essent ordinis, quem, adepti senatorium ad uiserant, sed quia equum publicum haberent, inter equites citabantur. qui uero in senatum, etsi nondum a censoribus lecti, iure tamen magistratus, quem aut gererent, aut gessissent, aditum haberent, eos uideo, si equites essent, equum publicum inter ceteros equestris ordinis ciues ante censores per forum traduxisse, nec inter senatores, cum tamen irent in senatum, esse lectos, quod de Põpeio, qui postea cognomentum Magni est adeptus a Plutarcho traditum obseruauimus. is n. eques adhuc nondum in senatum lectus, consul ob uirtutẽ ac singularia in rempub. merita ante legitimam ætatem creatus (soluebantur enim legibus boni uiri) equũ publicum ipse ad censores adduxit, præclarumq; fuit populo Romano spectaculum, consulem sua manu equum publicum ducentem intuenti. Atque hæc, quæ diximus de ciuibus Romanis, & ex equestri ordine, & ex plebe in senatum lectis, ita tradimus, ut ad reip. tempora spectemus. nam regum ætate solis patricijs curia patuit; cum tamen, quod Dionysius Halicarnasseus docet, non omnes patricij senatores essent, sed alij senatores, equites, alij de plebe, ut uere diceres: senator est, ergo patricius: non contra: patricius est, ergo senator. & quanquam ex familijs tum patricijs, tum plebeijs senatus constaret, ueteres tamen ita locutos animaduersi, ut de uniuerso plane senatu nobilitatis nomen usurparent: quia se licet summus ordo senatus esset, cumq; adepti præter cæteros nobiles esse uiderentur: quandoquidem ob uirtutem quæ nos solæ nobilet, sola patricios, sola reges uere facit, dignitas illi mandaretur. Ex nostris obseruationibus.

SENATVS auctoritas, decretum uel uim habet, ut senatusconsultũ: uel infirmum est, quæ uocatur, senatus auctoritas. quod quale utrunque fuerint, breuiter exponam. Cum senatus legitimus, id est, quo loco, quo die, quo numero, a quo magistratu oporteret, habitus, aliquid uel de publica, uel de priuata re decreuerat: tum, si ex collegio tribunorum pl. nemo intercedebat, rata erat senatus uoluntas, & senatusconsultum dicebatur; eoq; nomine inscriptum publicis tabulis consignabatur: sin autem uel senatus non legitimus aliquid decreuerat, uel tribunus pleb. intercesserat; infirmum ac prorsus irritum decretum illud erat, nec senatusconsultum sed senatus auctoritas uocabatur: propterea quòd auctoritatem quandam publicis tabulis testata senatus uoluntas habere uidebatur. qua de re testis Liuius est lib. IV. Si quis inquit, intercedat, senatus consulti auctoritate se fore contentum. Nec obscure Dio. lib. XLI. nam cum Q. Cassius longinus, & M. Antonius, tribuni pleb. intercederent, quo minus fieret senatus consultum de Cæsare ex Gallia reuocando; cumq; senatus, Pompeio deditus, a Cesare alienus, propterea uestem, ut in aduersa tristique re mutasset; tamen ne sic quidem factum esse senatus consultum, sed perscriptam sententiam esse, Dio significat. Idemq; paulo apertius li. XLII. senatus consulto intercederent tribuni pleb. Senatus tamen auctoritas perscripta est. Planissime autem li. LV. his fere uerbis: Si quando aliquid senatus decreuisset, nec legitimus senatorum numerus affuisset: non inerat in eo ius senatus cõsulti; sed auctoritas senatus dicebatur, quia tantum enotaret eorum, qui tunc affuissent, uoluntas, & sententia. obseruatum idem est, cum uel senatus alieno loco, aut tempore, aut non legitimo edicto habitus esset, uel tribuni pleb. intercessissent. impedito enim senatus consulto, extare tamen senatus uoluit sententiam suam. Accedit Ciceronis testimonium in epi. VII. cum ait: senatus consultum nullũ extat, quo reductio regis Alexãdrini tibi adempta sit, eaque, quæ de ea scripta est, auctoritas, cui scis intercessum esse, ut ne quis omnino regẽ reduceret, tantam uim habet, ut magis iratorum hominum studium, quam constantis senatus consiliõ esse uideatur. Et ibidẽ paulo post; Offensionem esse periculosam, propter interpositam auctoritatem, religionemq; uideo. Et epist. II. lib. 5. ad Att. Nondum satis erat allatum, quo modo, Cæsar ferret de auctoritate perscripta. Loquitur enim ibi Cicero de senatus consulto ab intercedentibus tribunis pleb. Cassio & Antonio, qui Cæsari fauebant, impedito. quod ex Dionis etiam libr. XLI. ostendimus. Nec dubito, quin de auctoritate perscripta, cũ senatus decreto intercessum esset, Cicero significet li. III. de leg. in eo loco: Senatus decreta rata sunt: ast potestas par, maiorve prohibessit perscripta seruanto. Quæ licet exempla satis hunc morem ostendant: tamen, ut dubitatio prorsus tollatur omnis, adscribemus uerba senatus cõsulti, quod Cœlius Ciceroni misit inclusum epistolæ X. libri. VIII. Si quis huic senatus cõsulti intercesserit; senatui placere auctoritatẽ perscribi, & de ea re ad senatũ, populumq; referri. Et in alio eiusdẽ senatus consulti capite: Si quis huic senatus cõsulti intercessisset, auctoritas perscriberetur. Huic opinioni totus Ciceronis in orõne pro Deiotaro uẽ aduersari. Cum audisset Deiotarus, inquit, senatus cõsentientis auctoritate arma sumpta, consulibus, prætoribus, tribunis pleb. nobis imperatoribus remp. defendendam datam. Senatus auctoritatem uocat in ea re, de qua senatus consultum esse factũ Cæsar ostendit lib. I. de bel. ci. his uerbis. Decurritur ad illud extremum, atque ultimum senatus cõsultum, quò, nisi pene in ipso urbis incendio atq; desperatione omniũ salutis, descensum est; dent operã cõsules, prætores, tribuni pl.

quique. Pro consulibus sunt ad urbem, nequid resp. detrimenti capiat, hæc senatus consulta perscribuntur ad VII. id. Ian. Hoc argumentum duplici ratione refellitur, uel quòd, cum senatus consultum illud contra Cæsarem belli ciuilis initio, factum esset; nec tribunis pl. pro Cæsare ad intercedendum paratis, locus esset; non audet Cicero, ad Cæsarē, iā omnia tenentē, pro Deiotaro reo suppliciter agens, senatus consultū appellare, præsertim cū sciat, si tribunis pl. Antonio, & Cassio intercedere licuisset, quòd Pompeianorū factione nō licuit, senatus consultū esse non potuisse. itaq; sapienter, tēpori, caussæq; seruiens, odiosum Cæsari nomē Cicero uitauit, a quo salutem Deiotari regis impetrare cupiebat. Altera est ratio, mihi quidem ualde probata, quòd senatus auctoritas nō semper decretū illud significat, a quo senatus consulti & uis, & nomē abest. Sed tantū ubi simul intercessionis mentio fit, quæ significat senatus cōsultū esse non posse. ubi uero nulla intercessionis adiuncta mentio est; tunc senatus auctoritas pro ipso accipitur senatus cōsulto, ut in oratione in Pisonē; Quam prouinciā P. Lētulus, et & senatus auctoritate, & sorte haberet, deposuisset. significat enim, a Lentulo depositā Ptolemæi regis reductionē, quā in senatus cōsulto esse mādata, ostendimus in argumēto epistolæ I. Et in ea pro domo: Ex senatus auctoritate & senatū: & oēs bonos mutata ueste uidi. Senatus auctoritatē appellat, cū tamen senatuscōsultū de mutāda ueste factū esset: quod in oratione pro Sextio legimus. In Vatiniū etiā, Ne hoc quidē, inquit, senatui relinquebas, ut legati ex eius ordinis auctoritate legarentur? Quis non intelligit? Ex eius ordinis auctoritate, pro, ex senatus consulto, dictum esse? cum paulo post sequatur: Quis legatos unquam audiuit sine senatus consulto? ante te nemo. Satis exemplorum hoc de genere unus Cicero suppeditat; quæ legentibus occurrent. Ergo, Senatus consentientis auctoritate arma sumpta, idem ualet, quod, uniuerso approbante senatu, decreto senatus uniuersi.

INTERCESSERAT. intercesserat: ut epist. 2. lib. XV. ad senatum; Cum uestra auctoritas intercessisset, ut ego regem Ariobarzanem tuerer. Et episto. 4. eiusdem libri. Studui quam ornatissima senatus, populique R. de me iudicia intercedere. Eodem sensu dixit Cœlius epist 6. libe. 8. Significatio ulla si intercesserit; elatius, quàm deceat, aut expediat, fiat. Ex nostro commentario in Ciceronis epist. fam.

SEPVLCRVM. sacra fuisse Romanis iura sepulcrorum, antiquæ legis illa uerba declarant: Vbi corpus demortui hominis condas, sacer esto: & illa; Nequis uestibulum aditumve ad sepulcrum usu capito, neu bustum uiolato: & illa: Deorum manium iura sancta sunto. quod & antea seruatum esse, irrogata uiolantibus pœna, posteriores iurisconsulti Vlpianus, Paulus, Caius tradiderunt. Quod autem Cicero scripsit lib. II. de legibus: Credo fuisse ut eos, quibus hoc ante hanc legem uirtutis caussam tributum est, ut Poplicolæ, ut Tuberto, quòd eorum posteri iure tenuerūt: aut eos, si qui hoc, ut C. Fabricius, uirtutis caussa soluti, legibus, consecuti sunt: id plane significat, etiam ante XII. tab. intra urbem sepelire non licuisse, si quidem Puplicolæ & Tuberto uirtutis caussa tributū est, quod ipsum & Dionysius confirmat, & Plutarchus. Seruius quidē ubi exponit illud Virgilij, lib. XI. Finitimos tollunt in agros, urbique remittunt. Duilio cōsule primū a senatu decretum esse ait, ne quis in urbe sepeliretur. quod imperatores quoq; Adrianus & Antonius Pius renouarunt. & fuisse hāc ueterē consuetudinē patet in lege mortuorum C. de religiosis & sumptibus funerū. legis quidē XII. tab illa nota sunt: In urbe ne sepelito, neve urito. quæ scripta sunt ob eam caussam, tū ut ab oculis uiuentium cadauera, quæ mœstitiā animis inferunt, quamprimū amouerentur; tum ne cælū illud urbanū, unde proxime spiritus duceretur, tætro putrescētiū corporū nidore corruptū; pestem aliquā importaret. Datum autē decreto senatus ijs, qui triūphassent, ut, cū eorū corpora extra urbē cremata essent, in urbem ossa & cineres referrentur, humiq; mādarētur. hoc Pyrrhonē Lyparæum scripsisse tradit Plutarchus in libro Romanarū rerum. Illa uero, non inutile est, cognoscere, in agris sepulcra fuisse; in agri uenditione, iura tamen sepulcrorū penes eum, qui uenderet, remāsisse; eumq; sibi tantū agri in uenditione excepisse, quantū adeūdo sepulcro satis esset: quod qui nō faceret, ei summo probro ac turpitudini fuisse. unde illud in oratione Ciceronis pro Roscio Amerino: Cui de tanto patrimonio ne iter quidem ad sepulcrum patrium relictum est. hac autem ipsa de re Pomponius iurisconsultus ita scripsit: Dominis fundorū, in quibus sepulcra fecerint, etiam post uenditos fundos adeundorū sepulchrorum ius est. tū igitur in agris, tum iuxta militares, uel publicas uias cadauera, aut, si cremata essent, cineres condebātur. nā & sepeliendi cadaueris, & cremandi consuetudinem fuisse, indicat illud in XII. tab. In urbe ne sepelito, neve urito. & illud, quod in II. de legibus scripsit Cicero: P. Cornelium Africanum sepultum esse, L. Cornelium Syllam primū è Cornelijs cremari uoluisse. Sepeliri autē antiquius fuisse, quam cremari, Plinius lib VII. cap. 12. declarat his uerbis: Ipsum cremari, apud Romanos nō fuit ueteris instituti. terra condebantur. at, postquam longinquis bellis obrutos erui cognouere, tunc institutum. & tamen multæ familiæ priscos seruauere ritus: sicut in Cornelia nemo ante Syllam dictatorem traditur crematus, idq; uoluisse ueritum talionem, eruto C. Marij cadauere. hæc Plinius: cui, quod ante XII. tab. in more fuerit, id uetus non uideri, mirum est. Cremandi cōsuetudo usque ad Antoninorum imperatorum ætatem perdurauit. rursus terra condi cœptum est. Legimus & illud, maiores natu ad tubas, minores ad tibias ad sepulcrum esse delatos; qui uero claris maioribus orti essent, his eorū imagines in funere prælatas, addit Seruius Honoratus, ante sepulcrum aram fieri solitam, quod & Cicero in epistolis ad Atticum significat. tametsi non aram modo, sed fanum quoq; filię mortuæ cogitabat. Illud ex Festo sie tu dignū, ante quàm cadauer ad pyram deferretur, digitum abscissum esse; ut, reliquo corpore perusto, ad eum iusta fierent. Cadauere pyræ imposito, qui propinquitate mortuo deuinctus arctissime fuerat, is auersus rogo facem accensam inferebat. Signum hominis sepulti non unum fuit. nam & lapis, & tegula, & cespes, & tumulus, & cippus sepulturæ locum indicabant. Ex lib. nostro de legibus Romanis.

SILVANI tres fuerunt. unus dicebatur domesticus, possessioni consecratus: alter agrestis, pastoribus: tertius orientalis, cui est in cōfinio lucus positus, a quo inter duo pluresve fines oriuntur. ideoq; inter duo pluresve est & lucus. Omnis autem possessio quare Siluanum colit? quia primus in terram lapidem finalem posuit. Ex libello utriorum auctorum de limitibus.

SOCII LATINI, dicebant ueteres coniuncte; cum tamen & de socijs, id est Italis extra Latiū, & de Latinis intelligerent: sicuti, æquum bonū, copula omissa, pro æquum & bonum, sic Socij Latini nominis, pro socij, & qui erant Latini nominis. nam Latini, cum ipsi quoque socij essent, proprio tamen nomine a reliquis Italis distinguebantur; & proprio etiā iure fruebantur, unde, ius Latij, & ius italicū, diuerse posita. erat igitur, socij, nomen generale, sicuti, & fœderati. tā. n. socij fœderatiq; Latini, quā reliqui Itali. Liu. li. XLI. Mouerūt senatū, inquit, legationes sociū nominis Latini. summa querelarū erat, ciues suos, Romæ censos, plerosque Romā cōmigrasse: quod si permitteretur, perpaucis lustris futurū & ut deserta oppida, deserti agri nullū militē dare possent. dixit, Sociūm nominis Latini, pro sociorū, & nominis Latini. quod idē Liu. ibidē ostendit: subiūgit. n. Lex socijs, ac nominis Latini, qui stirpē ex sese domi relinquerent, dabat, ut ciues Romani fierent. ea lege male utendo, alij socijs, alij pop. R. iniuriā faciebāt. nā &, ne stirpem domi relinquerēt, liberos suos quibusquibus Romanis eā cōditionē, ut manumitterent, mancipio dabant, libertiniq; ciues essēt. &, quibus stirps deesset, quam relinquerent, ciues Romani fiebant. hic duo sunt animaduertenda. primum, de quib. dixerat, sociū nois Latini, de ijsdem intulisse, socijs, ac nois Latini: deinde, cum in eo, Socijs, ac noīe Latini distinxisset, ac separasset socios a Latinis, uno tamen postea nomine simul omnes cōprehendisset, cum dixerit. Alij socijs, alij populo R. iniuriā faciebant, ut appareat, quāquam Latini ac reliqui Itali nō eodem iure essent, æque tñ omnes societates iunctos fuisse populo R. est etiam eadem de re, uersibus aliquot interiectis, eiusdē gñis exemplum. Legū, inquit, de socijs C. Claudius tulit S. C. & edixit: qui socij ac nominis Latini ipsi maiores ve eorū, M. Claudio T. Quinctio censoribus, postq; ea apud socios nominis Latini censi essent, ut omnes in suam quisque ciuitatem ante cal. Nouemb. redirent. & li. XLII. cū de ijsdem loqueretur Postumius, inquit, consul pro concione edixerat; qui sociū Latini nominis ex edicto C. Claudij consulis redire in ciuitates suas debuissent, ne quis eorū Romæ, & omnes in suis ciuitatib. censerentur. sexcenta sunt huiusmodi tū apud hunc, tū apud alios: quę legendo, siquis uoluerit obseruet Ex nostris obseruationibus.

SOLVTI agri sunt, quorum fines deprehendi non possunt, ut ait Siculus Flaccus.

STADIALIS ager habebat passus CXXV. id est pedes DCXXV. cuius mensura octies cōparata miliarium facit, qui constat quinq; millibus pedum. Ex libello uariorum auctorum de limitibus.

STATVS, ex quibus omne genus controuersiarum de agris exoritur, octo omnino sunt, iniectiuus, expositiuus, subiectiuus, recuperatiuus, assumptiuus, initialis, materialis, affectiuus. Iniectiuus ergo status est generalis. nam siue de possessiōe, siue de fine cōtrouersia nascatur, per hoc repetitio multa inultaque eijcitur. Expositiuus est status controuersiæ quoties finitimorū argumentorū caret demōstratione, & partiū magis exigit narrationē, per quam exponēdū sit, quo sint genere terminandæ, aut persuadendū iudici, etiam si loci natura finitimam exhibeat similitudinē. Subiectiuus status est, cum relinquitur status generalis, & alio quolibet statu controuersia defenditur. Recuperatiuus est status, quoties non a trifinio, aut quadrifinio, sed ex quolibet finis loco incipientis termini rectitudinem dirigit, & per successum definitionis loca quædā alteri fundo acquirit, aut solum aufert, & eius loco redditur. Assumptiuus

tus primæ controuersiæ status, qui est de positione terminorum, in rigorē aut in finē transcendit. initialis controuersiæ status de rigore pertinens ad materiam, transcendit in controuersiam, quæ est loco tertio: de fine status materialis non conditionē mutat, neque materiam efficit. Materialis status est, ea quo omnes controuersiæ incipiunt de loco duntaxat. nā transcendentia nō habet de hoc effectiuus, sed, dum consumata fuerit, nascitur. Effectiuus est, cum de loco litigatur, & idoneas partes ad litium aduocationes instituunt. Ex Aggeno de limitibus agrorum.

STRIGA apud scriptores agrestium mensurarū sic exponitur. Ager, inquit Frontinus, per strigas, & per scamna diuisus & assignatus, est more antiquo in hac similitudine, qua in prouincijs arua publica coluntur. Hygenus autem sic. Mensuræ quadraturam dimidio longiorem facere debebimus, &, quod in latitudinem longius fuerit, scamnum appellare; quod in longitudinem, strigam. Et Aggenus, Strigatus, inquit, ager est, qui a septentrione in longitudinem in meridianum decurrit: scamnatus autem, qui eo modo ab occidente in orientem crescit.

SVBRVNCIVI limites ita nominantur ab Hygeno. Limites linearij mensuræ tantum disterminandæ caussa sunt constituti: &, si finitimi interuenerunt, latitudinem secundum legem Mamiliam acceperunt in Italia itineri publico seruiunt sub appellatione subrunciuorum. habent latitudinem pedum octonum. hos conditores coloniarum, fructus asportandi caussa, publicauerunt.

SVFFRAGIVM. populus R. primum uoce, deinde per tabellam suffragium tulit. quo modo autem a uoce ad tabellam deuentum sit, & quibus temporibus, & quibus auctoribus, operæpretium est cognoscere. Quatuor igitur leges nominantur, omnes, ut puto, tribuniciæ, Gabinia, Cassia, Papiria, Cœlia. Gabinia sanxit, ut populus in magistratibus mandandis suffragium, non, ut antea, uoce, sed per tabellam ferret. Cassia biennio post idem iussit, in omnibus iudicijs populi, perduellione excepto. Papiria & ipsa populo tabellam dedit, in iubendis ac uetandis legibus. Cœlia, quo uno in genere uocis suffragium reliquum erat, hoc est, in perduellione, quod lex Cassia exceperat, in eo genere tabellā dedit. ita quatuor tribunorum pl. rogationibus factum est, ut populus libere, quod sentiret, in omnibus comitijs, nullo inimicitiarum metu, posset ostendere. ideo tabellam uindicem tacitæ libertatis appellat Cicero in agraria II. & li. III. de legibus: in oratione autē pro C. Cornelio principiū iustissimæ libertatis Cassiā legem, quæ tabellam in iudicijs populo dedit. magis. n. intererat populi, tabella uoluntatem in iudicijs tegere, cum ageretur de capite fortunisque ciuiū, quam aut in magistratibus, quod lex Gabinia sanxerat, aut in legibus, quod postea Papiria. His igitur quatuor legibus ferendi suffragij mutata ratio est. nunc de latoribus earum legum, & quo quæque anno lata sit, agamus. Gabiniam rogauit homo ignotus, & sordidus; quod lib. III. de legibus Cicero &, cum biennio ante Cassiā rogata sit, quod idem eodem in loco demōstrat; Cassiam uero Lepido & Mancino cos. esse latam: ex libro de claris oratoribus constat necesse est, Pisone & Lenate cos. rogatam, existimare. Cassiam Lepido & Mancino cos. auctore Scipione Africano posteriore tulit L. Cassius Q. F. Longinus Rauilla, pater illius L. Cassij, qui in omnibus caussis quærere solebat, cui bono; & C. Cassij. eius quem C. Mario C. Flauio cos. leges multas ad minuendam nobilitatis potentiā tulisse, in quib. hanc, ut, quem populus damnasset, cuive imperium abrogasset, in senatu non esset, Pedianus tradidit. Papiriā tulit C. Carbo, ille eloquentissimus; tulit aūt, ut opinor, P. Popillio & P. Rutilio cos. nam eo anno tribunum pl. fuisse, quo Scipio Aemilianus de Numantinis triumphauit, omnes historiæ declarant: quem a porta ad concionem productum, quid de Ti. Gracchi morte sentiret, seditiose interrogauit. Cœlia, non facile est conijcere, a quo sit rogata. sed rogatam Q. Metello T. Flaminio cos. crediderim, & ex ijs uerbis, quæ sunt apud Ciceronem li. III. de legibus: Vt opprimeret Cœlius Popillium. nam, id de P. Popillio dictū esse, quem C. Gracchus Metello & Flaminio cos. tribunus pl. in exilium eiecit, uidetur intelligendum. ne eius iudicij caussa, quo Popillius tribuno pl. Graccho, est oppressus, Cœlius sua lege tabellam dederit. Suffragia uel in campum Martium, si centuriata comitia haberentur, uel in forum, si tributa, aliove, cistis in pontes deferebantur, & ex his pontib. populo ministrabantur. id significat Cicero in epist. ad Atticum li. I. his uerbis: Operæ Clodianæ pontes occuparunt: tabellæ ministrabantur, ita ut nulla daretur, Vti rogas. nam quæ tabellæ legē accipiebant, & probabant, in ijs duæ litteræ scriptæ erant, V. R. quæ significant, Vti rogas: id est: uti tu, qui legē fers, nos rogas, ita iubemus. quæ uero leges legem antiquabant, hoc est, reijciebant, & improbabant, in ijs unica littera, A, scripta erat: quæ significat Antiquo: id est, antiqua maneant, noua non placent, legem respuimus. In ijs uero comitijs quo populus ut suffragiū de reo ferret, coire solitus est, ternæ tabellæ dabantur: quarum in una scriptū erat, A; in altera, C; in tertia, N L. & prima significabat, absoluo; secunda, condemno; tertia, non liquet, id est, neq; absoluo, neque condēno, caussam plane nō intelligo. Verū, ut ad pōtes redeamus, angustiores ut essent, legē tulit C. Marius tribunus pl. qui postea septies consul fuit. tulit autē eam legem, nequid fraudis in distribuendis tabellis cōmitteretur. multis. n. locus esse non pōt ubi pontes angustiores sunt, at in turba uitiose aliquid agere difficilis negocij nō est. propterea, quod hac lege sancitū, id ambitiosis oppositū fuisse, & plane Cicero narrat li. III. de legibus, & Plutarchus significat in Marij uita, cum ait: In tribunatu legē de suffragijs tulit: quam potentium opes tum in ferendis suffragijs, tum in creandis magistratibus imminuit. suffragiū ferebant oēs ciues Romani, in ea quisque tribu, ubi census erat, aut in sua quisque classe. libertini tantū in quatuor urbanis tribubus, quæ minus nobiles erāt, suffragiū tulerunt. nam etsi P. Sulpicius tribunus pl. L. Sylla Q. Pōpeio cos. tulit, ut in omnibus plane tribubus, quæ XXXV. erant, suffragium ferre possent: hanc tamen legem, puto a uictore Sylla, Sulpicij inimico, esse abrogatam, puto autem ob eam caussam, quia C. Manlius tribunus pleb. aliquot post annis eandem legem ferre conatus est: idemq; postea & P. Clodius cogitauit. testis Cicero in duabus orationibus, pro C. Cornelio, pro Milone. Hæc e libro nostro de legibus Romanis.

SVPPLICATIO dicebatur, cum populus uniuersis ad omnia deorū templa, cæsis uictimis, de uictoria parta gratulabantur, quibus diebus nihil agere, cum populo licebat. ut in epist. ad Q. Fratrem l. II. Cicero docet his uerbis: Consul est egregius Lentulus: dies comitiales eximit omnes; nam & Latinæ instaurantur: nec tamen supplicationes deerant. sic legibus perniciosissimis obsistitur. De gratulatione autem in supplicationibus ad omnium deorum aras facta, cū alibi, tum epist. XVIII. lib. XII. & epist. V. lib. XV. fam. & Philippica ultima sic: Gratæ uero nostræ dijs immortalibus gratulationes erunt, gratæ uictimæ, cum interfecta sit ciuium multitudo. Et in eadem, in extremo: Prætor urbanus supplicationes per dies L. ad omnia puluinaria constituat. Atq; hic honor adeptis uictoriam ciuibus, simul cum imperatoris nomine, a senatu decernebatur, ut ex eadem Philippica, & Cœlij epistola XI. lib. octauo & alijs præterea locis plane cognoscitur. A principio, uno tantum die supplicatum existimo; postea numerum ambitione auctum, ante Camilli uictoriam de Veijs nemini quatuor dierū supplicatio decreta: ut ait Liuius li. V. aliquot post annis Papirio, & Carulio consulibus, quia Samnites uicissent, item quatridui supplicatione publicū gaudium celebratum esse, idem lib. X. narrat. Senatus augendi, ac minuendi dierum numeri potestatem habuit. uideo enim, multis post annis Neroni & Salinatori, in maiore, quām Camilli, aut Papirij Caruilijque uictoria, nempe ob Asdrubalem, Hannibalis fratrem, cum exercitu cæsum, trium duntaxat dierū supplicationem decretam. quod ab eodem lib. XXVII. proditum obseruaui. Ex nostro commentario in epist. fam.

TEMPLA in occidentem spectare, antiqui architecti recte scripserunt. postea placuit omnem religionem eò conuertere, ex qua parte cæli terra illuminatur. ideo in orientem ædes sacræ spectant. Ex Hygeno de limitibus constituendis.

TERMINI, apud antiquos, adhibito sacrificio, disponebātur, qua de re apud Siculū Flaccum hæc legimus. Carbo, aut cinis quare inueniatur, una certa ratio, quæ apud antiquos quidem obseruata est, postea uero neglecta: sicut aut diuersa, aut nulla signa inuenīremus. cū. n. terminos disponerēt, ipsos quidem lapides in solidā terram collocabant, proxime ea loca quib. fossis factis defixuri eos erant, unguento uelaminibusq; & coronis eos coronabant: in fossis autē quib. posituri eos erant sacrificio facto, hostiaq; immaculata cæsa, facib. ardentibus, in fossa coopertis sanguinem instillabant, eoq; thura & fruges iactabant: fauos quoq; & uinum, aliaq; quib cōsuetudo est terminis sacrū fieri, in fossis adijciebant, cōsumptisq; omnib. dapibus igne, super calentes reliquias lapides collocabant, atque ita diligenti cura confirmabant: adiectis & quibusdam saxorū fragminib. circum calcabant, quo firmius starent. tale ergo sacrificium, dñi inter quos fines dirimebantur, faciebant. nam etsi in trifinium, id est in eum locum in quem tres possessores attingebant, termini ponebantur, omnes tres sacrum faciebāt, quiq; alij in confinio domini erant: omnes ex conuenientia terminos ponebant, & sacrum faciebant: terminos autem conuenientis possessorum confirmabant. nam in quibusdam regionib. uidemus uertices amphorarū defixos inuersos obseruare pro terminis. ergo conuenientia, ut supra diximus, possessorum terminos consecrat, qui ut ante dixeramus, omnibus angulis exique positi esse debent. Termini apud antiquos sancte in primis, ac seuere seruabātur. nam in libro quinto sententiarum Pauli scripta sunt hæc, quæ leguntur apud Frontinum in libro de liminibus. Terminos qui effodiunt, uel exarant arbores, in metallum damnabuntur, si quidem serui sua sponte faciunt; humiliores in opus publicum, honestiores in insulam, amissa tertia parte bonorum, relegabuntur. Termini comportionales a ueteribus dicti, teste Aggeno Vrbico,

 qui

qui intra possessionum fines inueniuntur: qui secundum pristini temporis possessionem non conueniunt, diuersas attiguis possessoribus controuersias generabunt. Termini autem, ut in libello de limitibus, uariorum auctorum titulo, scriptum est, diuersi fuerunt per diuersas prouincias. sunt enim hæc uerba. Terminum singulum in quadrifinio inuenies. quatuor lapides in quadrifinio positi sunt, & termini factura tornatiles, hoc est rotundi, subtilissimi: in quadrifinio inuenies. Puteum si in fine inuenies, pro termino habebis. Cisternam factam in fine positam & circa hanc memoratum terminum inuenies, & pro termino habebis. Terminum de lapide decisum uiuo inuenies, & pro termino habebis. Macerias lapidum in fine pro termino inuenies. Sepulcra finalia aut monumenta sine dubio inuenies. Malum cotoneum in fine pro termino inuenies. Cypressum in fine pro termino inuenies. Oliuastellum in fine pro termino inuenies. Fossatum decisum paruum in fine pro termino posuimus. fossato alio finales maiores sine dubitatione inuenies. Limitem torrem hoc est rorum sine dubio inuenies. Parietes de calce fabricatos finales direximus. Ripas decisas finales direximus. Botontones finales inueneris. Arbores ante missas finales inueneris, peregrinas, exteras. Pontem marmoreum in fine inuenies. Pontem de lapide uiuo in fine inuenies. Pontem ex calce factum in fine inuenies. Orcas in fine inuenies. Sarcofaga in fine inuenies. Imbrices in fine inuenies. Collectaculum de carbonibus in calce miscitatos, & glareas fluminales ne despicias, singulares constituimus. Palos picatos pro terminis inuenies. Laterculos quadrangulos pro terminis inuenies. Lapides natiuos eum aliquo signo finem pro termino constituimus, & multa consecratione signauimus. Flumen aliquoties in fine inuenies: Riuum finalem inuenies. Hæc signa per diuersas prouincias obseruantur. Terminorum nomina apud Hygenum leguntur hæc: Egregius, qui & robustus, quinquepedalis: Augusteus, Rhombus, Rhomboidea, Scalenus, Isosceles, Trigonus orthogonus, Trapazeus, Trigonus oxygonius, Trigonus amblygonius, Parallelogrammus, Sepultura militaris in finem, Augustea in trifinio: Isopleurus, Scutellatus, Spatula, Spetecticalis in trifinio, Area in quadrifinio, Sepultura finalis, Nouerca, Canabula, Formalis, Substructio ad terras excipiendas, Maceria finalis, Scorofiones, Botontini, Monumentum, Aspratilis terminus, Hermula, Seria, Puteus, Lapis non dolatus, in cursorio positus; Terminus, qui subsecíuum demonstrat; Lapis intra lapidem in trifinio, Termini gemulli, Terminus qui fluuium demonstrat; Lapis damnatus, Gamma de Petra sicca constructa, Lapis decussatus, qui agrum intraclusum & extraclusum significat; Terminus ante terminum in uersura positus, Lapis cultellatus, qui pentagoni recipit rationem; Lapis gammatus, qui trigoni recipit rationem; Lapis intra lapidem in cursorio, Lapis, qui flexuositatem limitis ostendit; Terminus, qui riuum demonstrat. Ad hæc porro terminorum nomina sua cuiq; figura est adiuncta.

TERRAM punctum esse cœli, ex Hygeno cognoscitur. is enim sic in libro de limitib. Cœli punctum esse terram, sic describunt, quòd dicant, a polo ad Saturni circulum interuallum esse, quod Græci hemitonion appellant: a Saturno deinde ad Iouem, hemitonion: ab hoc deinde ad Martem, tonum: a Marte deinde ad Solem, ter tantum esse, quantum a polo ad Saturnum, hoc est trihemitonion: a Sole deinde tantum esse ad Venerem, quantum a Saturno ad Iouem, hemitonium: a Mercurio deinde ad Lunam, tantundem, hemitonium: a Luna ad terram tantum, quantum a polo ad Iouem, tonon. sic terram punctum cœli esse ostendunt, & ars musica per hæc diastemata constare fertur.

TERRITORIVM, ait Frontinus, est, quidquid hostis terrendi caussa constitutum est.

TESTAMENTVM, leges multæ de testamentis Romæ latæ sunt; quarum nominantur Voconia, Furia, Falcidia, Iunia, Velleia, Cornelia, Aelia Sentia, Voconia, de mulierum hæreditatibus, inter secundum & postremum Carthaginiense bellum a Q. Voconio Saxa Aricino tribuno pl. suadente M. Catone Censorio lata. sanxit hoc, ne qui hæredem relinqueret & filiam supra H-S. XXV. M. nam Dio libro LVI. ita scriptum reliquit. Augustus quibusdam feminis tribuit, XXV. M. hæredes esse possent: licet hoc lex Voconia uetaret. Furia cauebatur, ut a Theophilo scriptum legimus, ne cui plus, quam M. nummum legaretur: quod amplius legatum esset, quadruplum restitueretur. Falcidia cauebatur, ne cui plus liceret legare, quam dodrantem ex tota hæreditate, id est, ut, siue unus hæres institutus esset, siue plures, apud ipsum, eosve quarta pars tantum remaneret. meminit huius legis Celsus, lib. XXII. digestorum, his uerbis. Cum de lege Falcidia quæritur, hæredis probatio est, locum habere legē Falcidiam. quod dū probare nō potest, merito condemnabitur. In Iunia Velleia hoc erat, ut, qui testamentū faceret, oēs eos uirilea sexus necessario institueret hæredes, qui, cum nascerentur, hæredes ei futuri essent; eorumq; in locum liberi succederent: qui nisi instituti essent, aut si exhæredati, ad exemplū postumorū essent, testamentū ne ualeret. hæ sunt quatuor leges tribuniciæ: reliquæ sunt de quibus dicendum sit, Cornelia consularis, L. Syllæ, Aelia Sentia, a duobus consulibus, Augusto principe, Sex. Aelio, L. Sentio, lata. Cornelia falsum testamentum facientibus pœnam irrogabat: eaq; lege senatores soli tenebantur, ut in Suetonio legimus. quòd si quis in hostium potestate decessisset, eius testamentum perinde lex Cornelia confirmabat, ac si, qui testamētum illud fecisset, in hostium potestatem peruenisset. testis Iulianus lib. XXVIII. digestorum. Testamenta porro lex infirmabat, irritaq; prorsus iubebat esse, quæ improba, inofficiosa, inhumana, dicerentur, hoc est, quę contra leges, merita, pietatem facta essent: item illa, quæ a quinque testibus, iisq; fide dignis, non essent obsignata. quod ad septem deinde testes, imperatorum ætate, translatum est. atq; horum generum caussa, de rescindendis confirmandisve testamentis, a centum uiris esse iudicatas, quod hastę iudicium dicebatur, Cicero, Valeriusq; declarant. In Aelia Sentia scripta sunt hæc: ut unus modo hæres necessarius fieret: plures si fierent, irritum esset. qui primo loco esset nominatus, hæres esset: ex libro nostro de legibus Romanis.

THEATRVM. spectandi locum in theatro senatores in imis gradibus ante omnes habuerunt: quod instituere curules ædiles, censorum iussu, Atilius Serranus, & L. Scribonius Libo. fecit postea sua lege L. Roscius Otho, Ciceronis ætate, alteram in populo distinctionē. tulit enim, ut equester ordo seorsum a plebe in XIIII. gradibus sederet, iis tamē equitibus exceptis, qui siue suo, siue fortunæ uitio decoxissent. cui generi certum locum assignauit, pœna irrogata, si in XIIII. sedissent. hinc illud in Antoniū, in oratione II. Tenes ne memoria, te prætextatum decoxisse? patris, inquies, ista culpa est concedendo; illud tamen audaciæ tuæ, quod sedisti in quattuordecim: cum esset lege Roscia decoctoribus certus locus constitutus; quamuis quis fortunæ uitio non suo, decoxisset. primum igitur senatores in sedilibus circo proximis considebant. secundo loco proxime sedisse equites putabam, cum exceptis magistratibus & senatoribus, magistratibus dignitate anteirent: sed a Cornelio Tacito monitus opinionem mutaui. is enim, sedisse quidem in XIIII. ordinibus equites, narrat, non tamen ante plebem. sed confuse, tantum ut XIIII. ordines haberent. Nero, inquit libro XV. equitum Romanorum locos sedilibus plebis anteposuit apud circum. nam ad eam diem indiscreti ibant: quia lex Roscia nihil, nisi de XIIII. ordinibus, sanxit. Ex libro nostro de legibus Romanis.

TRIBVNVS PL. in Sacro monte, quo plebs irata patribus secesserat, lata lex est, quæ Sacratæ nomen accepit, ut plebi sui magistratus essent, iique sacrosancti; quibus auxilij latio aduersus consules esset; ne ue cui patrum capere eum magistratum liceret. qua lege tribuni pl. quinque primi creati sunt, anno post reges electos XVII. quos ego nō dubito curiatis comitijs esse factos. nā aliquos post annis Publilius & Tętorius tribuni pl. tulerunt, ut plebei magistratus tributis comitijs fierent. Post, alia lege decem tribuni pl. creati, bini è singulis classibus, anno a primis tribunis pl. XXXVI. Et quoniam Atinij Plebisciti, quod ad tribunos pl. pertinuit, mentionem a Gellio fieri uideo; quæ nā eius fuerit sententia, antiquitatis illustrandæ caussa quærendum uidetur. Ego sic existimo: tribunos pl. ante Atinium Plebiscitum partim senatores fuisse alios non fuisse; quòd scilicet liberum esset populo Ro. tribunatū plebis mandare cui uellet. Atinius, quomodo quidem mihi uidetur, nec ademit hanc libertatem plebi Romanæ, & auxit potestate tribuniciæ dignitatem. tulit enim, non, ne quis, nisi iam senator tribunus fieri posset, (plebis enim libertatem, huiusmodi rogatione minuisset; neque id plebes ullo modo sciuisset) uerum, ut, quem tribunum pl. creasset, is hoc ipso in posterum senator esset. atque hāc esse Gellij uerborū sententiā crediderim, cū ait lib. XIV. tribunis pl. senatus habēdi ius fuisse, quanquā senatores nō essent ante Atiniū plebiscitū. hoc etiā è quodā Suetonij loco suspicamur. nā in Augusto, Comitijs, inquit, tribunicijs, si cādidati senatores deessent, ex equitibus Romanis creauit. ex quo sequitur, nō licuisse ante equitibus Romanis tribunatum petere. multo igit minus tertio ordini, iis, qui de plebe dicebātur, qui nec equites, nec senatores erāt. quin, primis tēporibus, tātū abest, ut ex senatu tribuni pl. crearētur, ut ob eā ipsā caussā instituti sint, ne senatus aduersus plebē crudelius, aut arrogantius ageret: ideoque ex ipsa plebe per annos multos creati sunt. postea cœpere equites quoq; Romani, ac senatores tribunatū plebis petere. Quoniā autē M. Duilius tribunus pl. plebē rogauit, plebesq; sciuit; qui plebē sine tribunis pl. reliquissent, tergo ac capite punirētur, anno proximo L. Trebonius tribunus pl. rogationē tulit, ut qui plebē Romanā tribunus pl. rogaret, is usq; eo rogaret, dum X. tribunos pl. faceret. nam Duilia lex de tribunis nusquam numerum præfinierat: tantum, ut relinquerentur, sanciebat, & ab iis, qui creati essent cooptari collegas iubebat. sustulit igitur Trebonius cooptationem. nam cum tulisset, ab eo, qui comitia tribunis creandis haberet, omnes plane tribu-

nos, qui x. omnino erant, creari, nimirum partem tribunorũ creari, reliquos autem ab ijs, qui creati essent, cooptari uetuit. quod cum Marcus Duillius tribunus ple fecisset; recteque factum, neq; contra legem ab ipso latam commissum, defenderet, anno insequenti Trebonius tribunus ple. ne in posterum fieret, lege cauit. nec aliam legem intelligit Liuius libro quarto, cum ait: Ante omnia refellit falsum imaginis titulum, paucis ante annis lege cautum, ne tribunis collegam cooptare liceret. hæc enim uerba nihil aliud significant, nisi id, quod idem l. III. scripsit, ut, qui plebem Romanam tribunus ple. rogaret, is usque eo rogaret, dum x. tribunos plebis faceret. Verum L. Sylla dictator, plebis inimicus ad imminuendam tribuniciam potestatem legem tulit, primum, ne tribunis ple. alios magistratus capere liceret. deinde, ne ad eos prouocatio esset; tum, ne leges ferre possent; postremo, ne ijs concionari liceret. hanc Sylla iratus plebi; tulit, quia pro Marianis partibus contra ipsum steterat. sed, eo mortuo, C. Aurelius Cotta consul primũ legis caput abrogauit, tulit enim, ut alios magistratus tribunis plebis capere liceret. alterum caput abrogauit Pompeius Magnus in primo consulatu, lege lata, ut ad tribunos plebis esset prouocatio. omniaque omnino, quæ tribunis ple. ademerat Sylla, illis esse restituta, exemplis intelligitur. ius autem intercedendi lege nunquam amiserunt: quod illis initio belli ciuilis inique ereptum queritur Cæsar his uerbis l. 1. de bello ciuili: Aguntur omnia raptim, atque turbate: neque docendi Cæsaris propinquis eius spatium datur; nec tribunis ple. sui periculi deprecandi, neque etiam extremi iuris intercessionem retinendi, quod L. Sylla reliquerat, facultas tribuitur: sed de sua salute septimo die cogitare coguntur, quod illi turbulentissimi superioris temporis tribuni ple. octauo denique mense suarum actionum respicere, ac timere consueuerant. & in eodem libro, paulo post. Nouum in remp. introductum exemplum queritur, ut tribunicia intercessio armis notaretur, atq; opprimeretur, quæ superioribus annis armis esset restituta. Syllam, nudata, omnibus rebus, tribunicia potestate, tamen intercessionem liberam reliquisse, Pompeium, qui amissam restituere uidebatur, bona etiam, quæ ante habuerat, ademisse. Video autem fuisse legem, quæ tribunos pl. uetaret integrum diem ab urbe abesse. nam in Gellio lib. III. cap. II. ita scriptum est. Tribuni quos nullum diem abesse Roma licet, cum post mediam noctem proficiscuntur; & post primam facem ante mediam sequentem reuertuntur, non dicuntur abfuisse unum diem; quando, ante horam noctis sextam regressi, partẽ aliquã illius in urbe sunt. Nã, quod in Liuio lib. IX. legitur, duos tribunos ple. Liuium, & Q. Melium, cum de iis, qui pacem Caudinam fecerant, dedendis in senatu ageretur, ita locutos; Neque exolui religionem populum deditione sua, nisi omnia Samnitibus, qualia apud Caudium fuissent, restituerentur: neque se pro eo, quod, spondendo pacem, seruassent exercitum populi R. pœnam ullam meritos esse; neque ad extremum, cum sacrosancti essent, dedi hostibus, uiolariue posse: tribunos quidem ple. esse, cum hæc dicerent, Liuium, & Melium, constat; uõ tamen simul illud, eosdem fuisse tribunos ple. cum pacem ad Caudium spoponderunt, non enim hoc anno, quo de sponsoribus pacis populo Samnitum dedendis actum est, sed proximo superiore pax illa per sponsionem facta fuerat; in qua non affuisse tribunos ple. indicant hæc, quæ subscribam, Liuij uerba. Spoponderunt consules, præfecti, legati, quæstores, tribuni militum, nominaque omnium, qui spoponderunt, extant itemque illa, haud ita multo post, in eodem libro. Samnitibus non fuit satis, consules spondere, sed legatos, quæstores, tribunos militum spondere coegerunt: tribunos ple. non nominat. ergo nulli affuerunt. Liuius autem, & Melius eo tempore tribuni militum, ut opinor, in castris fuerant. unus, quod meminerim, aut fortasse etiam, quod omnino legerim, Q. Metellus Nepos, cum tribunatum ple. gereret, contra leges in Syriam ad Cn. Pompeium sua sponte, nulla ui cogente, profectus est. quo facto subiit ignominiam, nulla tamen affectus est insigni pœna, consul etiam aliquot post annis cum Lentulo Spinthere creatus est, siue quod hominis uitia familiæ dignitas tegeret, siue quod eum non tam ipsius facta deprimerent, quã Pompeij, & aliorum, qui plurimum in rep. poterant, amicitiam subleuaret. Non uidetur prætermittendum, quod Plutarchus in l. τῶν προβλημάτων scriptum reliquit, tribunatum pl. magistratum non esse, cum neque purpuram habeat, neque lictoribus utatur, neque sella curuli sedens ius dicat, neque potestatem, creato dictatore, deponat, more omnium magistratuum. Cicero tamen magistratum appellat in oratione pro P. Quinctio. Et quod ait Plutarchus de purpura, id refellit idem Cicero pro Cluentio: qui quo loco de L. Quinctij tribuni ple. intolerabili superbia uerba facit, Vultum, inquit, atque amictum, atque illa usque ad talos demissam purpuram recordemini. Est illud quoq; a nobis animaduersum, tribunos ple. comitiis designari solitos ante quam consules, ut ex prima epistola ad Atticum satis dilucide patet, qui etiam ante consules magistratum inibant, nempe IIII. id. Dec. quod ex Dionysio. Liuioque planum fit. nam quod in Pediani libris impressum est, tribunos pl. nouis Dec. magistratum inire solitos; id mendosum puto. nam, ut omittam Liuij testimonium, in quo momenti multum statuo esse, Dionysius cum de IIII. id. Dec. primo tribunatus ple. die mentionem facit, adiungit illud, μέχρι τοῦ νῦν, cum dicat, suis quoque temporibus idem seruari. eoque magis adducor, ut suspicer de mendo: quod, quẽ locum Ciceronis, qui est in. li. II. in Verrem, Pedianus ibi exponit, in eo Ciceronem de alio magistratu potius, quam de tribunatu ple. locutum esse, facile perspiciet. si quis animum paulo accuratius aduerterit. nam si de tribunatu ple. intellexisset, nunquam Sulpicium a Manlio, & Cornificio, quos proximis superioribus uerbis tribunos pl. nominauerat, separasset. nec uero de Sulpicio ullo, nisi patricio, memini me legisse: etiã illud addo; nonis Dec. quo die actum est in senatu de coniuratis, non fuisse M. Catonem tribunum pl. sed designatum, ut esset anno sequenti. patet ex oratione pro Sextio.

Ex libro nostro de legibus, & ex commentario ad Quin. Fra.

TRIBVS. Tribuum nomina, a nobis olim in scholiis sam. edita uisum est & hæc adiicere. fuisse coniicio ex hoc lapide, qui est Romæ. IMP. CAES. D. NERVAE. F. NERVAE. TRAIANO. AVG. GERMANICO DACICO PONTIFICI. MAX. TRIB. POT. VII. IMP. IIII. COS V. P. P.

TRIBVS XXXV. quod liberalitate OPTIMI PRINCIPIS COMMODA EARVM ETIAM LOCORVM ADIECTIONE AMPLIATA SINT.

Tribuum XXXV. nomina. XXXV. aurum.

AEM. Aemilia. CICERO ad Attic. lib. II. Liuius lib. XXXVIII. antiquæ urbis inscriptiones.

ANI. Aniensis. Cicero pro Plancio. Liuius l. X. antiquæ urbis inscr. & in libro Petri Appiani de subscriptionibus antiquis totius orbis.

ARNENSIS. Cicero in agraria II. in Rullum. Liu. l. VI. & lib. XXIX. ubi corrupte legi putamus Narniensis. nam lapis antiquus, quem Vulsiniis in templi parietibus uidimus, expressam Arniensis mentionem continet. sic enim habet: M. Cæsius. C. F. ARN. CLEMENS.

CLA. Claudia. Liuius lib. II. Virgilius lib. VII. Dionysius Halic. li. V. antiquæ urb. inscr. liber Appiani.

CLV. Clustumina. Cicero pro Plancio, pro Balbo antiquæ urb.

COL. Collina. Varro l. III. de ling. l. Plin. l. XXIII. c. III. Festus, antiquæ urb. inscr. liber Appiani.

COR. Cornelia. Liuius l. XXXVIII. antiquæ urbis inscr.

ES. Q. Esquilina. Varro li. III. de ling. l. Plinius l. XVIII. c. III. Festus. antiquæ urb. inscr. est præterea in ædibus uiri optimi, ualdeque eruditi Gentilis Delphinii Romani fragmẽtum antiqui lapidis cum hac tribu: quod ipse quidem non uidi, sed is, cui facile credo, se uidisse dixit, Onophrius Veronensis monachus ordinis Augustiniani, qui ordinem annorum urbis Romæ a Romulo ad Iustinianum peritissime descripsit.

FAB Fabia. Horatius epistola VI. li. I. Suetonius in Augusto antiquæ urb. scr. & Petri Appiani liber.

FAL. Falerina. Liuius li. IX. in libro Petri Appiani, & Neapoli antiquus lapis est ita inscriptus: C. PISTOVCO C. F. FAL. FIVMO AEDIL. II VIR CVRATORI OPER. PVBLICOR. item Iosephus ἐν τῷ τῆς ἰουδαϊκῆς ἀρχαιολογίας λόγῳ ιγ κεφαλαίῳ ιζ.

GAL. Galeria. Liuius l. XXVII. Plin. l. VII. c. II. & si pro Galeria legitur Galerius, sed corrigendus locus est ex antiquo libro auunculi mei Francisci Aiulani. & antiquæ urb. insc. liber Appiani.

LEM. Lemonia. Cicero pro Plancio Philippica nona. Festus antiquæ urb. insc.

MARC. Maecia. Hanc in antiquis lapidibus duobus inuenimus: C. Octauio. C. F. MAEC. VERO I C. HERBACIO MAEC.

Marc. Romano in libris quater nominatam obseruauimus, a Tullio lib. IIII. ad Atticum. a Liuio lib XXIX. a Valerio Maxi. lib. II. ca. IIII. a Festo.

Men. Mentina. Cicero l. XIII. epi. fam. Iosephus ἐν τῷ τῶν ἰουδαϊκῶν ἀρχαιολογίας λόγῳ ιγ κεφαλ. ιζ. cum quibus lapides tres consentiunt, C. VALERIO C. F MEN. DOLVTIO MARCIANO: A MVNIO A. F. MEN. EVARISTO: C. CATIO C. F. MEN. CALBO. C. CATIVS C. F MEN. GALLVS.

Ovf. Oufentina. Liuius libro IX. Festus antiquæ urb. insp. in libro Appiani & in libro Veronensium antiquitatum Q. SVPHEMVS Q. F. OVF. LVCVLLIVS.

Pal. Palatina. Cicero in Verrem IIII. Pedianus. Varro libro IIII. de lin. l. Plinius l. XVII. ca. III. Liuius lib. XX. Festus antiquæ urbis insc. liber Appiani.

Pap. Papiria. Festus antiquæ urb inscr.

Papia. Scriptum in libris de hac tribu nihil est; quod ego quidem legerim. in libro tamen de antiquæ urbis inscriptionibus explicata mentio est. nec semel in Pyrrhi thesauris. sic enim eius libros appello.

Pob. Poblilia. Quæ deinde Publilia scripta est, sicuti ex Poblius Publius factus est reperitur in lapidibus & VP. & PVB & PVBI. & PVPLII. & POB. Liuius lib. VII. antiquæ urb. insc. liber Appiani, & in libro Veronensium antiquitatum sæpe exempla Publiliæ, peru scriptæ, quinque, habemus, duo in antiquæ urbis inscriptionibus, tria in Appiani li.

Pol. Pollia. Liuius lib. XXIX Valer. Max. l. II. c. IIII. & l. IX. ca. X. antiquæ urb. ins. liber Appiani.

Pop. Popillia. Valerius Max. l. VIII. Festus liber. Appiani.

Pom. Pomptina. Cicero ad Atticum l. IIII. Liuius l. VII. Festus antiquæ urbis inscr. liber Appiani.

Pvp. Pupina. Cicero ad Quintum fratrem l. III. Liu. l. XXVI. Festus duo antiquorum lapidum exempla extant alterum Capuæ, D. VIBIDI. D. F. PVB. NIGRI. alterum Patauij, C. CLAVSIO D. F PVP.

Qvir. Quirina. Cicero pro Quinctio. Asconius. Festus antiquæ urb. inscr. liber Appiani.

Rom. Romilia. Cicero in Verrem II. & in agraria II. Asconius: Varro li. IIII. de lib Festus Seruius in III. Aen. antiquæ urb. inscr. in libro Veronensium antiquitatum. L. GALLIO L. F. ROM. est etiam Ferrariæ semifractus lapis, in imis summi templi parietibus instratum, in quo ita scriptum uidimus, ETIOT. F. ROM.

Sab. Sabatina. Liuius li. VI. Festus in littera S, lapis antiquus Romæ in æd bus Cardinalis Carpensis: CN. CORNELIO. CN. F. SAB. MVSAEO MANCIPI VIAE APPIAE.

Sca. Scaptia. Liuius li. VIII. Suetonius in Augusto Festus lapidis antiqui exemplum Romæ extat in Regione Pantheonis: C. AVFELLIVS C. F. SCA. SEVERVS. & item aliud, C. GRANTANIVS SCAPTIA MACER.

Ser. Sergia. Asconius antiquæ urb. inscr. est & in eodem libro: quatuor litteris SERG.

Stel. Stellatina. Liuius l. VI. antiquæ urb. insc. liber Appiani.

Svb. Suburana. Varro li. IIII. de ling. la. Cicero etiam in agraria, quo in loco uidetur corrupte legi, ab Ocriculana: cum in quinque libris scriptis, quos se uidisse affirmauit uir optimus ac doctissimus Gabriel Phaernus legatur, ab usura nam, unde mihi orta coniectura est, quam Phaernus ipse & Octauius meus probarunt, legi posse, A Subruana, mutatione fere nulla. Plinius l. XVIII. c. III. Festus antiquæ urb. inscr.

Ter. Terentina. Cicero pro Plancio: Liuius l. VI. & l. X. antiquæ urbis inscr. liber Appiani.

Tro. Tromentina. Festus. Liuius etiam libro VI. scripsit, Tromentina, ut opinor, non, ut impressum est, Promentina. antiquæ urb. inscr. liber Appiani. & in lapide qui Gaietæ est. LATILLIO. L. F. TROMEN.

Vel. Vleina. Cicero ad Atticum l. IIII. in Bruto. Horatius episto. VI. libri. Persius. antiquæ urb. inscr. lib. Appiani.

Vol. Voltinia. Cicero pro Plancio antiquæ urbis inscr. & in antiquo lapide, qui est Venetijs in turri S. Vitalis. CN. NVMISIVS CN. F. VOL. FRONTO. est & quatuor litteris VOLT. in Appiani libro.

Vei. Veientana. Cicero pro Plancio.

TRIFINIVM, ait Siculus Flaccus, dicebatur locus, in quem tres possessores attingebant. quo in loco omnes tres sacrum faciebant, & termini ponebantur.

TRIVMPHVS. antiquissima lex fuit, quæ nunquam seruata non est: ut, qui ob rem in bello gestam triumphum ducturi essent, ante triumphum urbem ne ingrederentur. triumphabant enim cum imperio: &, imperium deponere, urbem intrantibus necesse erat, triumphum autem senatus decernebat: sed imperium in urbe, quo die triumphus duceretur, populus dabat, rogatione ab aliquo tribuno pl. lata. id aperte demonstrant illa apud Liuium, lib. XLV. Tribus bis omnibus triumphus ab senatu decretus: mandatumque Q. Cassio prætori, cum tribunis ple. ex auctoritate patrū ageret, rogationem ad plebem ferrent, ut is, quo die urbem triumphātes inueherentur, imperium esset. Et erant impediendi triumphationes multæ, primum cum tribuni ple. imperatoris, qui triumphum peteret, aliqua de caussa infensi, de rogatione ferenda omnes recusarent, deinde cum rogationem quidem tribunus aliquis ferret, sed eam populus suffragijs antiquaret; tertio, ubi, tribuno rogationem ferente, unus, pluresve de collegio intercederent postremo, cum tribunus imperatori ob res in bello gestas diem diceret, sicuti C. Memmius L. Lucullo; qui duobus potentissimis regibus, Mithridate, & Tigrane, deuictis, tamen non nisi triennio post, accusationem Memmio remittente, Cicerone consule triumphauit unde illa: Nos curium clarissimi uiri nostra manu in urbē duximus ut hanc legem de imperio unius diei intra urbem Cicero significat his uerbis l. IIII. ad Atti Pontinius uult ad III. nonas Nouembris triumphare huic obuiam Cato, & Seruilius prætores aperte, & Q. Mucius tribunus pleb negant enim latum de imperio. & est latum Hercule insulse. latum insulse dicit, quia legem de imperio Pontinij Ser. Galba prætor, clamante lucem tulerat. quod a Dione traditum est. & agi quidquam cum populo ante horam primam leges uetabant. Vetus etiam lex illa fuit ut, qui hostes acie uicissent, triumphantes urbem inirent. idque factum etiam cum intra septimum lapidem urbis Romanæ fines includerentur, apud Valerium notauimus Post etiam, ut imperatorum ambitioni, qui leuibus prœlijs prospere factis, triumphum petebant, obuiam iretur, lege cautum est, nequis triumpharet, nisi qui & quinque millia hostium una pugna cecidisset, & de suo exercitu multo pauciores amisisset. quo in utroque ne falsus senatui numerus ederetur, altera lex a L. Mario M. Catone tribunis ple. lata est, ut punirentur ij, qui aut hostium occisorum, aut ciuium amissorum in numero mentiti essent. Sancitum & illud est, ut, pro aucto imperio, non pro recuperatis quæ populi R. fuissent, triumphus decerneretur. quam ob caussam neque Q. Fuluio, qui Capuam receperat, neque L. Opimio, qui Fregellas, permisit senatus ut triumpharent. Eademque fuit eorum conditio, qui ad res gerendas sine magistratu missi erant. qui & si res triumpho dignas gessissent, triumphare tamen lege uetabantur. itaque nec P. Scipioni, qui postea Annibalem uicit, ob recuperatas Hispanias, nec M. Marcello ob captas Syracusas triumphum senatus decreuit. Pompeius tamen, qui Magni cognomento est usus, Sylla dictatore concedente, contra legem, eques Romanus adhuc, triumphauit. Illud etiam fortasse lege datum, ut, qui triumphans urbem ingressus esset, ei laurea corona in spectaculis uti liceret, id ex eo coniicio, quod Valerius Maximus, cui Plinius li. XV. naturalis historiæ subscribere uidetur, C. Papirium Masonem tradit, cū triumpho in senatu non impetrato in Albano monte triumphasset, myr-

rea corona pro laurea in spectaculis usum esse. habitu autem triũphali usos esse eos, qui triumphassent, non existimo. id enim, quasi proprium munus, extraordinariæ uirtutis. ergo Pompeio Magno concessum, scripsit Dio lib. XXXVII. & Velleius l. II. ex quo illud Ciceronis in Epistol. ad Attic. lib. I. Pompeius noster tabulam illam pictam silentio tuetur suam. uestis enim triumphalis erat togata picta. Datum etiam decreto senatus iis, qui triumphassent, ut cum eorum corpora extra urbem cremata essent, in urbem ossa & cineres referrentur, humique mandarentur. hoc Pyrrhonẽ Lyparæum scripsisse tradit Plutarchus in libro rerum Romanarum. Ex libro nostro de legibus Romanis.

VENEFICIVM capitale fuit. quæsiuit autem de eo non prætor modo, uerum etiam iudex quæstionis, qui prætor interdum erat. in quo Budæus, ut alioqui bene doctus, facto manifesto errore uidetur esse lapsus in suis adnotationibus. criminalibus enim ut appellant, in caussis, præter prætorem urb. neminem quæsisse, eumque tum, nomine commutato, iudicem quæstionis esse dictum, tradidit. capitale fuisse ueneficium, indicat exilium Oppianici, de ueneficio condemnari, cuius mentio fit in oratione pro Cluentio: & in eadem, cum futurum ait Cicero si Cluentius ueneficii reus damnetur, ut patris sepulcro priuetur. clarissime autem hoc significatur in Instit. iuris ciuilis li. IIII. Quod autem a Budæo scriptum est, prætorem urb. ubi de criminibus quæreretur, solum cognouisse: aperte falsum esse dico. non modo enim solus non quæsiuit prætor urb sed nec omnino quæsiuit. ipse ius dicebat: quod, quærere, non est. quærebant ceteri collegæ, cum iis iudicibus, quos prætor urb. & sortitus, & subsortitus esset, exemplorum plena sunt omnia: unam, quæ multorum exemplorum loco sit, rationem afferam. Accusat Verrem Cicero in suis libris acerbissime: præturam urbanam totam exagitat. obiicit ne unquam, quod in caussa capitali contra leges aliquid commiserit? nunquam certe. neque dubium, quin Verres, si potestatem illam prætor habuisset, multa fuerit inique facturus. Addit idem Budæus prætorem urb. cum quæreret, iudicem quæstionis esse dictum. hoc certe nemo (de ueteribus loquor: hos enim sequor) unquam tradidit: mirorque, cur hoc illi, qui suæ sententiæ testem non haberet, placuerit affirmare. sed, ut opinor, error ex errore fluxit. nam, cum prætorem urbanum quærere de criminibus, iam sibi persuasisset: quod omnino falsum est: sequi uidebatur, ut idem quæstionis iudex appellari posset. Leges, quibus ueneficium uindicaretur, Romæ per annos multos nullæ fuerunt. anno demum urbis conditæ CDXXII. C. Valerio Flacco M. Claudio Marcello coss. de ueneficiis esse quæsitum, legemque latam, Liuius l. VIII. scriptum reliquit. Cornelia postea fuit, L. Syllæ, quam, bello ciuili confecto, dictator tulit, cum unus omnia teneret. de quo scriptum est in oratione pro Cluentio. Huius autem legis pœna capitalis non ad ueneficos tantum; sed ad eos etiam pertinuit, qui magicis incantationib. homines occidissent, aut qui mala medicamenta publice uendidissent. omnesque prorsus, nemine excepto, uiri, mulieres, liberi, serui hac lege in iudicium uocabantur. Permissum autem esse reo, ut ex illius uoluntate, clam, aut palam, a iudicibus sententiæ ferrentur, ex ea, qua de proxime meminimus, oratione cognoscitur, eademque lege de corruptis iudiciis quæsitum, eadem declarat oratio. Secuta est consularis Iulia, C. Cæsaris. nec tamen deinde ex lege Iulia sed ex Cornelia, quanquam uetustior fuerit, iudicia sunt administrata: puto, quia non semper posterior lex priorem comprehendebat, sed interdum aliquid tantum addebat: ut uniuersa pene Iudicii ratio a priore lege penderet. propterea Corneliam potius quam Iuliam posteriores iurisconsulti nominarunt. Ex libro nostro de legibus Romanis.

VESTIS. quibusdam nationibus sua cuique propria uestis est, ut Parthis sarabaræ, Gallis linæ, Germanis rhenonea, Hispanis striges, Sardis mastrucæ. Sarabaræ sunt fluxa ac sinuosa uestimenta: de quibus legitur in Daniele: Et sarabatæ eorum non sunt immutatæ. & Publius. Vt quid ergo in uentre tuo Parthi sarabara suspẽdetur? Apud quosdam autem sarabara nuncupantur capitum quędam tegmina, qualia uidemus in capite magorum picta. Linæ saga quadra & mollia sunt: de quibus Plautus: Lina enoperta est textrina Gallia. Rhenones sunt uelamina humerorum, & pectoris usque ad umbilicum, atque intortis uillis adeo hispida, ut imbres respuant: quas uulgo reptos uocant, eo quod longitudo uillorum quasi repat, de quibus Salustius: Germani intectum rhenonibus corpus tegunt. Dicti autem rhenones a Rheno Germaniæ flumine, ubi his frequenter utuntur. Mastruca uestis germanica ex pelliculis ferarum: de qua Cicero pro Scauro: Quem purpura regalis non commouit, cum Sardorum mastruca maduit. Mastruca autem dicta, quasi monstruosa, eo quod, qui ea induuntur quasi in ferarum habitum transformantur. Dignoscuntur & gentes sua habitu, sicut & lingua discordes Persæ brachia & crura linamentis, caput tiara tegunt. eminent apicibus fastigiatis Alani horrent & malis tecti cum latrantibus linguis Scoti. sagati sunt Alamani, linteati Indi, gemmati Persæ, sericati Seres, pharetrati Armeni. Non nullæ etiam gentes non solum in uestibus, sed & in corpore aliqua sibi propria quasi insignia uendicant: ut uidemus cirros Germanorum, granos & cinnabar Gothorum, stigmata Britonum. circumcidunt quoque Iudæi præputia: percutiunt Arabes aures: flauent capitibus intectis Getæ: nitent Albani albentibus crinibus: Mauros habet terra nox corporum, Gallos candida cutis; sine equis inertes extant Alani. Isidorus de etymologiis.

VIS duplex fuit, publica, & priuata. publica definitur, ea, quæ armis, priuata quæ sine armis infertur. priuatis enim hominibus armorum usu tum in urbe, tum in agro lege Iulia interdictum, nisi si haberent ea uenationis, itineris; nauigationisve caussa, legimus in Martiano, tit. ad L. Iuliam de ui publica, idque renouatum a Iustiniano, scribit ipse in libro nouellarum const. III. περὶ τῶν ὅπλων, sed hoc ante legem Iuliam, & ante Magni Pompeii edictum, de quo legimus in Plinii naturalis historiæ lib. XXXIV. qui uetuit in tumultu necis Clodianæ ullum in urbe telum esse, primis temporibus institutum, obseruatumque non dubito. ideo enim, Seruio regnante, populum Romanum ad centuriata comitia in campum extra urbem conuenisse, quia in urbe usus armorum interdiceretur. serpit deinde licentia: quam nouis legibus & edictis reprimi necesse est. Publica uis uel contra rempub. & magistratus, uel contra priuatos fiebat. contra remp. & magistratus capitalis erat semper: contra priuatos, non item, sed tantummodo cum erepta uita esset. de publica prætor cognoscebat; de priuata iudices dabat. nec tamen semper de publica cognouit. nam existunt controuersiæ quædam de ui, quæ consistunt in iure ciuili, ut ea pro Cecina; in qua non prætor, sed recuperatores, qui erant iudices a prætore dati iudicarunt. ergo de publica ui modo prætor, cui ea quæstio obtigisset, (is autem nec urbanus, nec peregrinus erat, sed unus de reliquis sex) modo iudices a prætore dati cognoscebant. dabat autem eos uel urbanus prætor, si caussa esset in iure ciuili, & ageretur inter ciues, ut ea pro Cecina; uel peregrinus, si ageretur inter peregrinos; uel unus de reliquis sex, si cognitio non a iure ciuili penderet. de priuata uero nunquam prætor, semper iudices a prætore data cognoscebant: prætore autem uel peregrino, si res esset inter peregrinos; uel urbano, si ciuis ciuem in iudicium uocaret, & in iure ciuili posita caussa esset, uel uno de reliquis, si de iure ciuili nulla esset consideratio. Leges de ui fuere Plotia, tribunicia: consulares autem Lutaria, Pompeia, Iulia, Antonia. Plotia, de ui publica priuatis ciuibus illata, Catilinam ab L. Paulo, M. Lepidi, qui IIIuir postea fuit, fratre, accusatum, in Salustio legimus; Clodium a Milone in oratione pro Milone, M. Turium a C. Sempronio Rufo, in epistola M. Cœlij, quæ omnes caussæ, non dubito, quin capitales fuerint; cum; Catilinam & Clodiũ minime leuibus flagitiis affines fuisse, constet; caussam autem, qua in iudicium Tutius est uocatus, extraordinariam Cœlius appellat. hanc legem tulit, opinor, M. Plautius Siluanus tribunus pleb. Cn. Pompeio Strabone L. Porcio Catone coss. is, qui legem iudiciariam tulit. Lutatiam, de ui reip. illata Q. Lutatius Catulus consul, M. Aemilij Lepidi collega, in tumultu reip. tulit: quę festis etiã diebus iudicium de ui iubebat exerceri, ut ex procemio patet orationis pro M. Cœlio. eaque damnati sunt, qui de Catilinæ sociis in urbe remanserant. unde illud in oratione pro Sylla: Seueritatem iudiciorum, quæ per hos menses in homines audacissimos facta est, lenitate ac misericordia mitigatæ. quod exponitur in ea pro Cœlio his uerbis. De ui quæritis, quæ lex ad imperium, ad maiestatem, ad statum patriæ, ad salutem omnium pertinet: quam legem Q. Catulus, armata dissensione ciuium, reip. extremis pene tẽporibus tulit: quæque lex, sedata illa flamma consulatus mei, fumantes reliquias coniurationis extinxit. Pompeiam tulit Cn. Põpeius Magnus III. consul, post occisum P. Clodium, & hæc & pœnam grauiorem, quam reliquæ de ui superiores leges, & formã iudiciorum breuiorum continebat. iubebat enim, ut prius, quam causa ageretur, citati testes per triduum audirentur: dicta eorum iudices consignarent: quarta die adesse omnes in diem posterum iuberentur, & coram accusatore ac reo pilæ, in quibus nomina iudicum inscripta essent, æquarentur: rursus postera die a quæsitore sortitio iudicum fieret unius & LXXX. qui numerus cum forte obtigisset, ipsi protinus sessum irent: tum ad dicendum duas accusator horas, tres reus haberet, reusque eodem die illo iudicaretur; prius autem quam sententiæ ferrentur, quinos ex singulis ordinibus accusator, totidem reus reiiceret. ita ut numerus iudicum relinqueretur, qui sententias ferrent, L. Iuliam tulit C. Cæsar post uictum Pompeium, ut damnatis de ui aqua & igni interdiceretur. sic enim oratione in Antonium scriptum inuenimus. aqua uero & igni interdicere, nihil aliud est, quam exilium, non nominatim, sed re ipsa inferre. damnato enim necessitas imponitur exilij, ope ea denegata, atque interdicta, sine qua uiui non potest. quod etiã Pompeia, & ante Pompeiam Plautia. & aliæ quoque superiores leges,

leges, ut puto, sanxerant. itaque non dubito, quin Cæsar noua lege nouam sententiam, ad uim remouendam, attulerit. Hac lege tenebantur, ut Martianus ait, qui turbæ seditionis ve faciendæ consilium inissent, seruosve aut liberos homines in armis habuissent; omnesq; puberes cum telo in publico deprensi. subiungit idem: de priuata damnatos, neque senatores, neque decuriones, neque iudices esse, neque honorem ullum dare, Iulia lege, potuisse. Cæsare mortuo, tulit M. Antonius, ut damnatis de ui ad populum prouocatio esset quod ad conciliandos sibi multitudinis animos, qui tyrannidem spectaret, excogitauit. Ex libro nostro de legibus Romanis.

VSVCAPERE, est aliquid ex diuturna possessione in suum ius, potestatemq; conuertere. atq; olim usucapiebantur res nobiles unius anni spatio, ut ait Iustinianus tit. de usucapionibus, in institutionibus, non longe a principio. erant igitur ea conditione mulieres, ut, si per totum annum uxor apud uirum mansisset, eam esse a uiro tanquam usucaptam, eiusque in potestatem transisse, intelligeretur. quod si secus euenire uxor uellet, sancitum erat lege duodecim tabularum, ut per tres anni noctes seorsum a uiro habitaret. Trinoctium autem diffiniuit lex, quod eo spatio a uiris uxores assuefiunt. hæc igitur uxoris a uiro per trinoctium separatio uim tantam habebat, ut usucapionem impedirent, atque interrumperent. Nam interrupta rei, quæ possidetur, possessione simul interrumpitur usucapio. ut est in lege, naturaliter, de usucapionibus, multisq; alijs in legibus. hæc autem interruptio usucapionis dicitur usurpatio, quandoquidem usurpare apud iurisconsultos aliud non est, quam usucaptione interrumpere, ut est in lege secunda de usucapionibus.
Ex nostris obseruationibus.

F I N I S.